ATATÜRK KÜLTÜR, DİL ve TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK DİL KURUMU YAYINLARI : 714

İNGİLİZCE - TÜRKÇE SÖZLÜK

Hâmit ATALAY

Yardım Edenler

Füsun H. ATALAY *B. Ed.*
Nurdan H. ATALAY *B. Sc. (Ch. E.), M. S.*
İnci A. ATALAY *B. Sc. C. E.*

5846 sayılı kanuna göre bu eserin bütün yayın, tercüme ve iktibas hakları
Türk Dil Kurumuna aittir.

Atalay, Hâmit
İngilizce – Türkçe sözlük / Hâmit Atalay ... [ve başk.] ; İnceleyen Hamza Zülfikar.-- Ankara : Türk Dil Kurumu, 1999.

2 c. ; 24 cm.-- (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları ; 714)

Bibliyografya var.
ISBN 975-16-1084-2

1. Sözlükler, İngilizce – Türkçe I. Zülfikar, Hamza (İnceleyen) II. k.a.

423.943.35

İNCELEYEN : Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR

ISBN : 975-16-1084-2

Dizgi:
Bizim Büro
•
Baskı:
Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Tel: (0312) 417 09 04 • 425 27 75 • Fax: (0312) 417 00 09

ÖN SÖZ

Bilim ve teknoloji dallarında olduğu kadar sanat, kültür, edebiyat, turizm, ticaret vb. alanlarda da İngilizce günlük yaşantımızın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. İngilizceyi gereği gibi kullanabilmenin ilk şartı, iyi hazırlanmış bir sözlüğe sahip olmaktır. Fakat şimdiye kadar İngilizce-Türkçe olarak hazırlanmış sözlükler, kapsamlarının sınırlı olması ve özellikle bilim ve uygulama terimlerine çok kısıtlı yer vermeleri sebebiyle ihtiyacı karşılamaktan uzak bulunmaktadır. İngilizcede bulunan bütün kelimeleri, bilimsel ve teknik terimleri, deyimleri ayrıntılı ve noksansız olarak açıklayan geniş kapsamlı bir sözlüğe son derece büyük ihtiyaç duyulmaktaydı. İşte bu sözlük böyle bir ihtiyaca cevap vermek amacıyla hazırlandı.

Eser, yaklaşık 20 yıl süren yoğun çalışma ve derin araştırmaların ürünüdür. Kaynaklar bölümünde gösterilen eserler çalışmamıza kılavuzluk etmiştir. Sözlük, ilk olarak Random House (Ref. Nu. 1)'daki bütün kelimeleri içerecek şekilde hazırlanmış, ayrıca diğer kaynaklardan buna eklemeler yapılmıştır. Bu hâliyle neredeyse birkaç cilt tutacak olan eserin yayımlanmasında karşılaştığımız güçlük, daha kısa bir baskısını hazırlamamızı zorunlu kıldı. Elinizdeki sözlük, bu büyük eserin biraz kısaltılmış şeklidir. Bu kısaltma, eserin mükemmelliğini hiçbir yönden bozmamıştır. Sadece, anlamlara açıklık getirecek bazı örneklerin Türkçe tercümeleri ile, rastlanma imkânı pek az olan kelimeler metinden çıkarılmıştır.

Sözlüğün başlıca özellikleri şunlardır :

Çağdaş İngilizcede kullanılan hemen hemen bütün kelimeleri, deyimleri, bilimsel ve teknik terimleri kapsamaktadır. Sözlük yaklaşık 180.000 kelimeyi içine almaktadır.

Kelimelerin çeşitli anlamlarının tümü verilmiş ve gerektiğinde bunlar örneklerle açıklanmıştır.

Bilimsel ve teknik terimlerin Türk Dil Kurumunca kabul edilen Türkçe karşılıklarını vermekle beraber hâlen kullanılan ve alışılmış olan terimler de gösterilmiş, ayrıca bu terimler kısaca tanımlanarak daha net anlaşılmaları sağlanmıştır.

Kelimelerin eş anlamlı ve karşıt anlamlı şekilleri de verilmiş, böylelikle başka hiçbir kaynağa başvurmadan her kelimenin tam anlamıyla ve ayrıntılı olarak kavranmasına çalışılmıştır.

Eş anlamlılar arasında kullanılış bakımından az çok farklar gösterenlerin bu anlam incelikleri notlarla açıklanmıştır.

Bilimsel terimlerin karşılıkları kelime olarak verildikten sonra, kısaca açıklanmak suretiyle okuyucuya kısa ansiklopedik bilgi verilmiştir.

Bitki ve hayvan adlarının Türkçe karşılıklarına ek olarak Lâtince bilimsel adları da konulmuş, böylelikle botanik ve zooloji ile uğraşanların sözlükten tam anlamıyla yararlanabilmeleri sağlanmıştır.

Kimyasal maddelerin formül, simge, atom ağırlıkları, nerede kullanıldıkları ve kısaca özellikleri açıklanmıştır.

Dilimizde karşılığı bulunmayan bilimsel terimlere, bitki ve hayvan adlarına Türkçe kelime türetme kurallarına dayanarak karşılıklar verilmiştir. Böylece bu sözlük, Türkçenin zenginliğini ve yeni kelime türetme yeteneğini kanıtlayan bir eser niteliğindedir.

İngilizce kelimelerin telâffuzu bu dili öğrenenlerin karşılaştıkları en güç sorunlardan biridir. Bu konuda okuyucuya yardımcı olmak üzere kitabın başına "İngilizce Söyleniş Kuralları" adlı bir bölüm eklenmiştir. Bu kuralların İngilizce öğrenenlere geniş ölçüde yardımcı ve yararlı olacağına inanıyoruz.

Amerika Birleşik Devletlerinde kullanılan İngilizce sözlükler esas alınmakla beraber, İngiltere, Kanada, İskoçya, İrlanda, Avustralya gibi İngilizce konuşulan diğer ülkelerde rastlanan değişik deyimler, kelimeler de çalışmaya katılmıştır. Böylelikle sözlük evrensel bir nitelik taşımaktadır.

Eserin tümü bilgisayarla yazılmış, hiçbir yanlışlık kalmaması için azamî dikkat ve itina gösterilmiştir. Buna rağmen gözden kaçmış yanlışlıklar varsa, bunlar ileriki baskılarda düzeltilecektir. Herhangi bir yanlışlık ya da noksanlığa rastlayan okuyucularımızın Türk Dil Kurumunu haberdar etmelerini rica eder ve onlara şimdiden teşekkürlerimizi sunarız.

Sözlüğün yazılmasında çok kimsenin yardım, destek ve teşviklerini gördük. Burada hepsine yürekten teşekkür etmeyi bir borç biliriz. Özellikle Türkçe kaynakları temin hususunda büyük yardımları olan sayın emekli vali Ziya ÇOKER'e, Prof. Dr. Cahit ÖZGÜR'e, Dr. Füsun KÖSEOĞLU'na, Y. Müh. Süleyman ORUÇLAR'a sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca kendisini yalnız bırakıp gece gündüz kendimi bu eserin hazırlanmasına hasretmemi hoşgörü ile karşılayan ve beni bu yolda teşvik eden eşim Nuran ATALAY'a, meslekî bilgileriyle bu esere katkıda bulunan kızlarım Füsun, Nurdan ve İnci'ye teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayarım.

Eseri kendi yayınları arasına almak kadirşinaslığını gösteren Türk Dil Kurumu Başkanı sayın Prof. Dr. Ahmet B. ERCİLASUN'a, TDK üyelerine, sözlüğü büyük bir vukuf ve dikkatle inceleyip yayımlanmasını öneren TDK uzmanlarına, özellikle Sayın Prof. Dr. Hasan EREN'e, Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR'a, basım sırasında düzeltmeleri üstlenen Okutman Ahsen ESATOĞLU'na sonsuz teşekkür ve minnetlerimi sunarım.

Bu eseri, eşim Nuran ATALAY'a, kızlarıma, torunlarıma ve Türkiye'yi en ileri uygarlık düzeyine ulaştırmayı ülkü edinen sevgili Türk gençliğine ithaf ediyorum.

Hâmit Atalay

İçindekiler

Ön söz iii
Giriş-Introduction vii
Amerikan (ABD) ve İngiltere (Brit.) İngilizcesinin Yazım Farkları xv
Kısaltmalar xvii
İngilizce Söyleniş Kuralları - English Pronunciation xxi
Kaynaklar xxix

Giriş

SÖZLÜĞÜN KULLANILMASI HAKKINDA YÖNERGE

1. ANA KELİME

Ana kelime, anlamı sözlükte aranan kelimedir.

Açıklanacak olan ana kelimeler, birleşik kelimeler, ön ekler, son ekler ve kısaltmalar alfabe harfleri sırasıyla, hafifçe sola çıkıntı yapacak şekilde ve kalın siyah harflerle basılmıştır. Açıklanan diğer kelimeler ve ana kelimeden türetilen kelimeler de kalın siyah harflerle gösterilmiştir. Örnek:

anaglyphy, *is.* **1.** kabartmacılık, oymacılık, **2.** kabartma sanat eseri.

an-, *ön ek* **1.** "-sız/-siz/-suz/-süz". *ör.: anhydrous.* Sessiz harfle başlayan kelimeler önünde **a-** şeklini alır. **2. ad-** ön ekinin **n** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil, **3. ana-** ön ekinin sesli harfle başlayan kelimeler önünde aldığı şekil.

-an, *son ek* Lâtinceden gelen adların sonuna eklenerek şu anlamlarda sıfatlar yapar : **1.** "-e ait, ...niteliğinde". *ör.: diocean.* **2.** "-lı/-li/-lu/-lü " ......

Ana kelimenin çeşitli anlamlarını açıklamak için verilen kullanma örnekleri, Türkçe karşılıkları verildiği takdirde kalın siyah harflerle, anlaşılması kolay olup Türkçe karşılıkları verilmeyenler ise italik harflerle basılmıştır. Örnek:

close^{1}, *f.* **closed, closing 1.** kapa(t)mak, kapanmak. *to ~ a door/a window. to ~ a border to tourists. to ~ a store for the night. The school is ~d for the summer.* **to ~ one's mind to another's arguments** : başkalarının itirazlarını dinlememek. **2.** kilitlemek. *Be careful and make sure to ~ the door at night.* **3.** doldurmak, tıka(n)mak. *to ~ a hole in a wall with plaster.* **4.** bit(ir)mek, son vermek, sona er(dir)mek. *~ the meeting.* **The day is closing** : Gün sona eriyor.

Introduction

GUIDE TO THE USE OF THE DICTIONARY

1. THE MAIN ENTRY

The main entry is the word you look up in the dictionary.

All main entries, including single words, compounds, prefixes, suffixes and abbreviations, are listed in alphabetical order and are printed in large boldface type, extending slightly into left margin so as to be easily found. Other entry words and the words created from the main entry are also displayed in bold. For example :

anaglyphy, *is.* **1.** kabartmacılık, oymacılık, **2.** kabartma sanat eseri.

an-, *ön ek.* **1.** "-sız/-siz/-suz/-süz". *ör.: anhydrous.* Sessiz harfle başlayan kelimeler önünde **a-** şeklini alır. **2. ad-** ön ekinin **n** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil, **3. ana-** ön ekinin sesli harfle başlayan kelimeler önünde aldığı şekil.

-an, *son ek* Lâtinceden gelen adların sonuna eklenerek şu anlamlarda sıfatlar yapar : **1.** "-e ait, ...niteliğinde". *ör.: diocean.* **2.** "-lı/-li/-lu/-lü " .....

Sample phrases given to clarify the usage of various meanings of the main entry is either printed in bold (where the Turkish translation is provided), or in italic where no translation is given. For example :

close^{1}, *f.* **closed, closing 1.** kapa(t)mak, kapanmak. *to ~ a door/a window. to ~ a border to tourists. to ~ a store for the night. The school is ~d for the summer.* **to ~ one's mind to another's arguments** : başkalarının itirazlarını dinlememek, **2.** kilitlemek. *Be careful and make sure to ~ the door at night.* **3.** doldurmak, tıka(n)mak. *to ~ a hole in a wall with plaster.* **4.** bit(ir)mek, son vermek, sona er(dir)mek. *~ the meeting.* **The day is closing** : Gün sona eriyor.

Yabancı kelimeler ve cümleler kalın siyah italik harflerle basılmıştır. Örnek:

ab initio, *Lât.* başlangıçtan. ***e.a.****- from the beginning.*

ab initra, *Lât.* içinden, içeriden. ***e.a.****- from inside, from within.*

à bon marché, *Fr.* ucuz, kelepir. ***e.a.****- cheap.*

Aynı anlamda iki ya da daha fazla kelime veya cümle olması hâlinde, açıklanan anlamdaki ikinci kelime veya cümle de verilmiş ve sonuna *d.d.* (de denir) kısaltması eklenmiştir. Örneğin :

afterlife, *is.* **1. future life** *d.d.* öldükten sonraki yaşam, **2.** hayatın son yılları. **In ~ he became a teacher** : Hayatının son yıllarında öğretmenlik yaptı.

blackbeetle, *is. zool.* hamam böceği. **oriental cockroach** *d.d.*

Yazılışları farklı kelimeler ya eşitlik işareti (=) ile gösterilmiş, ya da değişik yazılışı izleyen *ş.d.y (şeklinde de yazılır)* kısaltması ile belirtilmiştir. Örnek :

afflation = afflatus, *is.* esin, ilham, vahiy.

afrit, *is.* ifrit. **afreet** *ş.d.y.*

2. BULDURUCU KELİME

Aranan kelimenin hangi sayfada olduğunu bulmaya yardım etmek üzere her sayfanın üst sol ve sağ köşesine o sayfada anlamı açıklanan ilk ve son kelimeler yazılmıştır. Alfabe harfleri sırasına göre o iki kelime arasındaki bütün kelimeler o sayfada bulunur. Örneğin **cat** kelimesi, buldurucu kelime olarak **casualty** ve **catabolism** kelimelerini taşıyan sayfa **559'**dadır.

3. KELİME TÜRLERİ

Kelime türleri, ana kelimeyi izleyen kısaltmalarla belirtilmişlerdir. Kelimenin İngilizce dil bilgisindeki yeri, aşağıdaki kısaltma işaretleriyle gösterilmiştir.

Foreign words and phrases are shown in large boldface italic type. Ex.:

ab initio, *Lât.* başlangıçtan. ***e.a.****- from the beginning.*

ab initra, *Lât.* içinden, içeriden. ***e.a.****- from inside, from within.*

à bon marché, *Fr.* ucuz, kelepir. ***e.a.****- cheap.*

Where there are two or more distinct words or phrases that have identical meaning, they are given along with the associated meaning of the main entry followed by *d.d. (Also)*. For example :

afterlife, *is.* **1. future life** *d.d.* öldükten sonraki yaşam, **2.** hayatın son yılları. **In ~ he became a teacher** : Hayatının son yıllarında öğretmenlik yaptı.

blackbeetle, *is. zool.* hamam böceği. **oriental cockroach** *d.d.*

Alternative spelling of the main entry is indicated either by equal sign (=) between two spellings or by giving alternate spelling followed by *ş.d.y (Also spelled as)*. For example :

afflation = afflatus, *is.* esin, ilham, vahiy.

afrit, *is.* ifrit. **afreet** *ş.d.y.*

2. GUIDE WORDS

The first and the last entries are printed at the top of each page. These are the guide words to help you narrow down your search for a word. All the main entries that fall alphabetically between these two words can be found on that page. For example, you will find the word **cat** on page **559** which is between **casualty** and **catabolism** the guide words on that page.

3. PARTS OF SPEECH

A part-of-speech label for each main entry is given as an italicized abbreviation preceding definition. The following labels for the parts of speech into which words are classified in English Grammar are used in this dictionary :

bağ.	*bağlaç - conjunction*
ç.	*çokluk- plural*
ç.is..	*çokluk isim- plural noun*
e.	*edat -preposition*
f.	*fiil (geçişli ve geçişsiz)* *verb (both transitive and intransitive)*
gl.f.	*geçişli fiil - transitive verb*
gs.f.	*geçişsiz fiil - intransitive verb*
is.	*isim - noun*
sf.	*sıfat - adjective*
ünl.	*ünlem - interjection*
zf.	*zarf - adverb*
zm.	*zamir - pronoun*

4. BÜKÜN - BİÇİMLER

Sıfat, ad ve fiillerin bükün-biçimleri şu şekilde gösterilmiştir :

1. Sonu sessiz harfi izleyen **y** ile biten ve bükünlenirken **y** harfi **i** şekline gelen sıfat, ad ve fiiller. Örnek:

steady, *sf.* **steadier, steadiest**, *is., ç.* **steadies,**

steady, *ünl.&f.* **steadied, steadying**

2. **e** ile son bulan ve bükün eki eklenirken **e** harfi kaldırılan sıfat ve fiiller :

fine^{1}, *sf.* **finer, finest**

fine^{3}, *f.* **fined, fining**

3. Bükünlenirken son harfleri ikilenen sıfat ve fiiller :

big, *sf.* **bigger, biggest**

admit, *f.* **-mitted, -mitting**

4. Bükünlenirken yazılışı değişen ad ve fiiller. Örneğin :

child, *is., ç.* **children**

wife, *is., ç.* **wives**

mouse, *is., ç.* **mice**

make, *gl.f.* **made, making**

swim, *gs.f.* **swam, swum, swimming**

5. Sıfatlarda dereceleme (karşılaştırma ve üstünlük biçimleri) :

heavy, *sf.* **heavier, heaviest**

lucky, *sf.* **luckier, luckiest**

bağ.	*bağlaç - conjunction*
ç.	*çokluk- plural*
ç.is.	*çokluk isim- plural noun*
e.	*edat -preposition*
f.	*fiil (geçişli ve geçişsiz)* *verb (both transitive and intransitive)*
gl.f.	*geçişli fiil - transitive verb*
gs.f.	*geçişsiz fiil - intransitive verb*
is.	*isim - noun*
sf.	*sıfat - adjective*
ünl.	*ünlem - interjection*
zf.	*zarf - adverb*
zm.	*zamir - pronoun*

4. INFLECTED FORMS

Inflected forms for adjectives, nouns and verbs are shown as follows :

1. Adjectives, nouns and verbs ending in a consonnant plus **y**, where the **y** changes to **i** before an inflectional ending is added :

steady, *sf.* **steadier, steadiest**, *is., ç.* **steadies,**

steady, *ünl.&f.* **steadied, steadying**

2. Adjectives and verbs ending in **e** where the **e** is dropped before the inflectional ending is added :

fine^{1}, *sf.* **finer, finest**

fine^{3}, *f.* **fined, fining**

3. Adjectives and verbs doubling the consonnant before adding inflectional endings :

big, *sf.* **bigger, biggest**

admit, *f.* **-mitted, -mitting**

4. Nouns and verbs changing the spelling to form inflections :

child, *is., ç.* **children**

wife, *is., ç.* **wives**

mouse, *is., ç.* **mice**

make, *gl.f.* **made, making**

swim, *gs.f.* **swam, swum, swimming**

5. Comparative and Superlative forms of adjectives :

heavy, *sf.* **heavier, heaviest**

lucky, *sf.* **luckier, luckiest**

6. Karşılaştırma ve üstünlük derecelerinde kökleri değişen sıfatlar :

good, *sf.* **better, best**

bad, *sf.* **worse, worst**

7. Çokluk biçimleri İngilizce dil bilgisi kurallarına uymayan adlar :

nucleus, *is., ç.* **nuclei/nucleuses**

phenomenon, *is., ç.* **-na**

alumnus, *is., ç.* **-ni**

8. Teklik ve çokluk biçimleri aynı şekilde yazılan adlar :

Chinese, *sf.&is., ç.* **-nese**

9. Yanlış anlamaya yer vermemek için diğer bazı çokluk biçimleri de ayrıca gösterilmiştir :

potato, *is., ç.* **-toes**

cupful, *is., ç.* **-fuls**

10. Birkaç türlü bükün-biçim olması hâllerinde bütün biçimler gösterilmiştir :

travel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**)

cancel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.*-**elled, -elling**)

11. Bir fiil için iki bükün-biçim verilmişse bunlardan birincisi geçmiş zamanı ve geçmiş zaman sıfat-fiilini, ikincisi faaliyet ismini gösterir :

read, *f.* **read, reading**

12. Bir fiil için üç bükün-biçim verilmişse bunlardan birincisi geçmiş zamanı, ikincisi geçmiş zaman sıfat-fiilini, üçüncüsü ise faaliyet ismini gösterir:

see, *f.* **saw, seen, seeing**

13. Aşağıdaki hâllerde genel olarak bükün-biçimler gösterilmemiştir :

(a) Çokluk hâli yapılmak için tekiline sadece -s veya **-es** eklenen adlar. Örnek : **dog, dogs; class, classes.**

(b) Geçmiş zamanı ve geçmiş zaman sıfat-fiili mastara sadece **-ed**, şimdiki zaman sıfat-fiili ise mastara sadece **-ing** eklenerek yapılan fiiller. Örnek. : **walk, walked, walking.**

6. Adjectives changing their roots to form the comparative and superlative :

good, *sf.* **better, best**

bad, *sf.* **worse, worst**

7. Nouns having plurals that are not native English formations :

nucleus, *is., ç.* **nuclei/nucleuses**

phenomenon, *is., ç.* **-na**

alumnus, *is., ç.* **-ni**

8. Nouns having the plural and singular spelled identically :

Chinese, *sf.&is., ç.* **-nese**

9. Certain other plural forms are also shown in order to avoid possible confusion :

potato, *is., ç.* **-toes**

cupful, *is., ç.* **-fuls**

10. Where various inflections exist, all forms are shown :

travel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**)

cancel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**)

11. Where two inflected forms are given for a verb, the first is the past tense and the past participle and the second is the present paticiple :

read, *f.* **read, reading**

12. Where three inflected forms are given for a verb, the first is the past tense, the second is the past participle and the third is the present paticiple :

see, *f.* **saw, seen, seeing**

13. Inflected forms are not generally shown for :

(a) nouns whose plural is formed by the addition of -s (for example **dog, dogs** etc.), or **-es** (for example **class, classes**);

(b) verbs whose past tense and past participle is formed by the addition of **-ed** without alteration of the spelling, and whose present participle is formed by the addition of **-ing** with no alteration of the spelling. Ex.: **walk, walked, walking**;

(c) Yardımcı fiiller müstesna, fiillerin şimdiki zaman üçüncü tekil şahısları gösterilmemiştir.

5. TANIM VE AÇIKLAMALAR

1. Bir temel kelimenin tanım ve açıklamaları, kelime türüne bakılmaksızın kendi aralarında numaralanmıştır.

2. Açıklamalarda, kullanma örneklerinde, özel deyimlerde ve atasözlerinde vb. temel kelimeyi yinelemekten kaçınmak için onun yerine ~ işareti kullanılmıştır. Eğer varsa, temel kelimeye eklenen harf(ler) hemen bu işarete bitişik olarak gösterilmiştir. Örnek :

girl, *is.* ... ~ **friend** : (= **girl friend**)
girlish, *sf.* ... 2. ~**ly** : (= **girlishly**) : ...
3. ~**ness** : (= **girlishness**)

Temel kelime iki ya da üç kelimeden oluşuyorsa, her kelime yerine bir olmak üzere iki ya da üç ~ işareti kullanılmıştır.

3. Temel kelime genellikle bir bağlaç, zarf ya da bir edatla birlikte kullanılıyorsa bu ek kelime ~ işaretinin yanında gösterilmiştir. Örnek :

add, *f.* 1. ..., 2. *gen.* ~ **up** : toplamak, toplamını bulmak, ...

Burada, *gen.* ~ **up** fiilin genellikle **add up** şeklinde kullanıldığını gösterir.

4. Sıfattan türetilen zarf ve adlar, genellikle bu temel sıfatın açıklandığı yerde verilmiştir. Örneğin :

active, *sf.* **1.** ... **16.** ~**ly** : eylemle, fiilen, ..., **17.** ~**ness** : etkinlik, faaliyet. Here
~ly = actively, ~ness = activeness

Önemli bir hatırlatma : **-y** ile son bulan sıfatlardan türetilen zarf ve adlar **-ily, -iness** ile son bulur. Bu nedenle **-ily** ile sonlanan zarfı ya da **-iness** ile son bulan adı sözlükte

(c) the third person singular, present tense of verbs, with the exception of auxiliary verbs.

5. DEFINITIONS

1. Definitions within an entry are individually numbered in a single sequence, regardless of any division according to part of speech.

2. In order to avoid repeating the entry within the definition and associated examples of usage and idioms, proverbes etc, the sign ~ is used to replace the entry. Endings to the entry, if any, are printed immediately after the sign ~ . For example :

girl, *is.* ... ~ **friend** : (= **girl friend**)
girlish, *sf.* ... 2. ~**ly** : (= **girlishly**) : ...
3. ~**ness** : (= **girlishness**)

Where the entry consists of two or three different words, two or three ~ signs are used to replace them, each sign representing one word.

3. Where an entry is generally associated with a conjunction, preposition etc. in its usage, the associated word is shown after the sign ~ replacing the entry : For example

add, *f.* 1. ..., 2. *gen.* ~ **up** : toplamak, toplamını bulmak, ...

Here, *gen.* ~ **up** means that the verb **add** is generally followed with the adverb **up** in the definition 2, i.e. it is used as **add up**.

4. Adverbs and nouns derived from the adjectives are usually given under the entry for adjective they are derived from. For example :

active, *sf.* **1.** ... **16.** ~**ly** : eylemle, fiilen, ..., **17.** ~**ness** : etkinlik, faaliyet. Here
~ly = actively, ~ness = activeness

It should be noted that, adverbs and nouns derived from the adjectives ending with **-y** have the form **-ily, -iness.** Therefore, in order to find a word ending

aramak için önce bu son ekler **-y** ile değiştirilip sıfat bulunmalı ve bu sıfat sözlükte aranmalıdır. İlgili zarf ve ad, bu sıfatın yanı sıra verilmiştir. Örneğin **stickily** ve **stickiness**, kelimelerinin anlamları için **sticky** sıfatının açıklamasına bakılmalıdır.

6. EŞ ANLAMLI, KARŞIT ANLAMLI ve EŞ SESLİ KELİMELER

Birçok kelimenin Türkçe anlamlarından sonra bunlarla eş anlamlı, karşıt anlamlı ve eş sesli kelimeler verilmiştir. Bunlar ***e.a.-***, ***k.a.-*** ve ***eş ses.-*** kısaltmaları ile belirtilmiştir. Bir kelimenin çeşitli anlamlarının her birine karşılık olan eş ve karşıt anlamlı kelimeler o anlamın numarası ile gösterilmiştir.

7. DEYİMLER VE ÖZEL CÜMLELER

Deyimler *(Idioms),* anlamları kendilerini oluşturan kelimelerin anlamlarını yan yana getirerek çıkarılamayan özel ifadelerdir. Deyimlerin anlamları, deyim içindeki en önemli kelime ile birlikte verilmiştir. Örneğin **get on** deyiminin anlamı için **get** kelimesine bakılmalıdır.

8. KULLANMA NOTLARI

Bazı kelimelerin anlamları ve eş anlamlıları verildikten sonra *NOT* veya ***KULLANILIŞI*** başlıkları altında bunların arasındaki anlam incelikleri açıklanmıştır. Bu açıklamalar, özellikle İngilizce öğrenen Türklere, fikirlerini tam, düzgün ve doğru olarak ifade etmek için eş anlamlı kelimelerden uygun olanını seçmek hususunda yardımcı ve yol göstericidir.

9. ÖN EK VE SON EKLER

Lâtince ve Yunancadan alınan birçok ön ek ve son ekler İngilizce yeni kelimeler ve terimler üretilmesinde geniş ölçüde kullanıldığından bu eklerin anlam ve görevleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

with **-ily** or **-iness**, these ending should first be replaced by **-y** and the word thus formed should be looked for. For example, the definitin for the word **stickily** or **stickiness**, can be found under **sticky**.

6. SYNONYMS, ANTONYMS AND HOMONYMS

At the end of most entries synonym, antonym and homonym lists appear preceded by ***e.a.,*** ***k.a.-*** and ***eş ses.-*** Since a word may have distinct synonyms and antonyms for each of several senses, they are numbered to indicate the definitions they correspond.

7. IDIOMS AND OTHER SPECIAL PHRASES

Idioms are phrases or expressions that cannot be fully understod from the ordinary meaning of the words which combine to form them. You can find an idiom by looking under its most important word. For example, the idiom **get on** can be found under the main entry **get**.

8. USAGE NOTES

At the end of a number of entries usage notes and comments appear, preceded by *NOT* or ***KULLANILIŞI.*** These explanations are especially important for Turkish people learning English to choose proper words among several synonyms in order to express their ideas in a correct, precise and accurate manner.

9. PREFIXES AND SUFFIXES

Prefixes and suffixes of Latin and Greek origin are given with their functions and explanations since they are extensively used to create new words and terms in English.

10. AYRAÇLARIN KULLANILIŞI

Ayraçlar, birleşerek ya da çıkarılarak yeni kelime oluşturan öğeleri ayırmak için kullanılmıştır. İngilizce birçok fiil hem etken hem edilgen anlam taşırlar. Örneğin **mingle** fiili hem *karışmak,* hem de *karıştırmak* demektir. Bunun karşılığı verilirken bu iki kelime ayraçlar yardımı ile birleştirilmiş ve *karış(tır)mak* şeklinde yazılmıştır. Okurken bunu **karışmak** ve **karıştırmak** şeklinde iki kelime olarak okumalıdır. Benzer şekilde İngilizcede hem ad, hem fiil olarak kullanılan kelimelerin karşılığı verilirken ad ve fiil hâli ayraçlarla birleştirilmiştir. Örneğin **atma(k), fırlatma(k)** kelimeleri **atma, atmak, fırlatma, fırlatmak** şeklinde okunmalıdır. Bazan da ad, fiil, etken ve edilgenlik hâlleri birleştirilerek dört kelime iki çift ayraçlı tek kelimeye indirgenmiştir. Örneğin **decay** kelimesinin karşılığı olarak verilen **çürü(t)me(k)** kelimesi **çürüme, çürütme, çürümek, çürütmek** şeklinde dört kelime olarak okunmalıdır.

10. PARANTHESIS

Paranthesis are used to set off any element that is lost or replaced when constituents are joined in the derivation of a word. Turkish meanings of the most English verbs which are both transitive and intransitive are combined by the use of paranthesis. For example **karış(tır)mak** should be read as **karışmak** and **karıştırmak.** Similarly, Turkish meaning of some words which are both noun and verb are given by the use of paranthesis, such as **atma(k), fırlatma(k)** which should be read as **atma, atmak, fırlatma, fırlatmak.** In some cases, the noun and the transitive and intransitive meaning of a verb are combined into a single word by using paranthesis. For example, the meaning of the word **decay** is given as **çürü(t)me(k)** which is actually four words and should be read as **çürüme, çürütme, çürümek, çürütmek.**

11. EĞİK ÇİZGİ (/)

Eğik çizgi, "ya da, veya" anlamında kullanılmıştır. Örneğin : **sağ/sol el,** şu şekilde okunmalıdır : **sağ** ya da **sol el** veya daha açık olarak, **sağ el** ya da **sol el.**

11. THE SYMBOL (/)

The symbol (/) is used to separate alternatives and it means "**or**". For example : **right/left hand** : should be read as **right** or **left hand**, or more precisely **right hand** or **left hand.**

12. ARTI İŞARETİ (+)

İngilizce sıfatların ya da sıfat olarak kullanılan adların ad tamlaması olarak Türkçe karşılıkları sonuna + işareti konulmuştur. Bu işaret, o kelimenin ad tamlaması hâlinde sonuna tamladığı adın ekleneceğini bildirir. Örnek : "**Turkish** : Türk+ (**Turkish carpet** : Türk halısı.). **English** : İngiliz+, İngilizce+. (**English Literature** : İngiliz Edebiyatı. **English idiom** : İngilizce deyim.)

12. PLUS SIGN (+)

The plus sign (+) indicates a Turkish noun to be used in possessive construction. Example : "**Turkish** : Türk+ (**Turkish carpet** : Türk halısı.). **English** : İngiliz+, İngilizce+. (**English Literature** : İngiliz Edebiyatı. **English idiom** : İngilizce deyim.)

Amerikan (ABD) ve İngiltere (Brit.) İngilizcesinin Yazım Farkları

(Spelling Differences Between American And British English)

Bu sözlükte ABD İngilizcesinin yazılış şekli esas alınmış, İngiltere İngilizcesinin farkları da ayrıca gösterilmiştir. Aşağıdaki birkaç kural bunlar arasındaki genel farkları hatırlamak için verilmiştir. Örneklerde Amerikan (ABD) İngilizcesi düz, İngiltere (Brit.) İngilizcesi yatık harflerle yazılmıştır.

1. ABD İngilizcesinde **-or** ile son bulan birçok kelime Brit. İngilizcesinde **-our** ile biter. Örnek : color -> *colour;* endeavor → *endeavour;* favor → *favour;* humor -> *humour.*

2. ABD İngilizcesinde **-er** ile son bulan birçok kelime Brit. İngilizcesinde **-re** şeklindedir. Örnek : center → *centre;* theater → *theatre;* fiber → *fibre.*

3. **-l** ve **-p** ile son bulan fiillerin çekiminde Brit. İngilizcesinde bu harfler yinelenir, ABD İngilizcesinde yinelenmez. Örnek. : cancel : canceled/*cancelled,* worship : worshiped/*worshipped.*

4. ABD İngilizcesinde **-ction** ile son bulan birçok kelime Brit. İngilizcesinde **-xion** ile biter. Örnek.: connection -> *connexion,* inflection → *inflexion,* reflection → *reflexion.*

5. Brit. İngilizcesinde iki kelimeyi birleştiren çizgi ABD İngilizcesinde çok defa yazılmaz : Örnek.: coordinate -> *co-ordinate;* cooperate -> *co-operate;* breakdown → *break-down.*

6. ABD İngilizcesinde **-ense** ile son bulan birçok kelime Brit. İngilizcesinde **-ence** şeklinde yazılır. Örnek.: defense -> *defence;* license → *licence;* offense → *offence.*

7. Brit. İngilizcesinde **-ae ve -oe** ile yazılan kelime ABD İngilizcesinde genellikle **-e** şeklinde yazılır. Örnek.: *anaemia* -> anemia, *manoeuvre* → maneuver.

8. Brit. İngilizcesinde yazıldığı hâlde söylenmeyen **e** harfi çok defa ABD İngilizcesinde yazılmaz. Örnek : *abridgement* -> abridgment; *acknowledgement* - -> acknowledgment; *judgement* → judgment.

9. Brit. İngilizcesindeki **en-** ön eki yerine ABD İngilizcesinde daha çok **in-** ön eki kullanılır. Örnek : *encase* -> incase; *enclose* -> inclose; *encrust* → incrust.

10. Brit. İngilizcesinde **-ise** ile son bulan fiillerle bunlardan türetilen ve **-isation** ile son bulan adlar ABD İngilizcesinde **-ize** ve **-ization** ile son bulurlar. Örnek : *civilise* → civilize; *civilisation* → civilization; *modernise* -> modernize; *modernisation* → modernization.

11. Brit. İngilizcesindeki birçok kelimenin yazılışı ABD İngilizcesinde sadeleştirilir ya da değiştirilir. Birkaç örnek :

analogue → analog;
catalogue → catalog;
cheque → check;
cosy → cozy;
dialogue → dialog;
grey → gray;
moustache → mustache;

night → nite;
plough → plow;
programme → program
sceptic → skeptic;
through → thru;
tyre → tire.

Kısaltmalar

ABD	Amerika Birleşik Devletleri - *USA*
alay	alay yollu- *joke*
Alm.	Almanca - *German*
anat.	anatomi - *anatomy*
ant.	insan bilimi - *anthropology*
Ar.	Arapça - *Arabic*
argo	argo - *slang*
ark.	kazı bilimi/arkeoloji - *archeology*
a.s.	atasözü - *proverb*
As.	askerlik - *military*
astr.	astronomi - *astronomy*
astrol.	astroloji - *astrology*
atom ağ.	atom ağırlığı - *atomic weight*
atom nu.	atom numarası - *atomic number*
Avust.	Avustralya dili - *Australian*
az kul.	az kullanılır - *rare*
B	batı - *West*
bağ.	bağlaç - *conjunction*
bağ.b.	bağışıklık bilimi - *immunology*
bas.	matbaacılık - *printing*
b.b.	böcek bilimi - *entomology*
b.h.	büyük harf - *capital letter*
bil.	bilişim - *computer*
biy.	biyoloji - *biology*
biy.-kim.	hayatî kimya - *biochemistry*
bk.	bakınız - *see*
bkt.	bakteriyoloji - *bacteriology*
bot.	botanik - *botany*
Brit.	Britanya İngilizcesi - *British*
cer.	cerrahî - *surgery*
cm	santimetre - *centimeter*
Cnd.	Kanada'ya özgü - *Canadian*
coğ.	coğrafya - *geography*
ç.	çokluk - *plural*
ç.b.	çevre bilimi - *ecology*
ç.is.	çokluk isim - *plural noun*
D	doğu - *East*
db.	dil bilimi - *linguistics*
d.d.	de denilir - *also*
den.	denizcilik - *navigation/navy*
d.y.	demir yolları - *railways*

e.	edat - *preposition*
e.a.	eş anlamlı - *synonym*
ecz.	eczacılık - *pharmacy*
ed.	edebiyat - *literatutre*
eğt.	eğitim - *education*
ekon.	ekonomi - *economics*
elekt.	elektrik/elektonik - *electricity/ electronics*
embril.	embriyoloji - *embryology*
esk.	eski/terk edilmiş - *archaic/obsolete*
eş ses.	eş sesli - *homonym*
etc.	vb./ve benzerleri- *et cetera/and so on*
f.	(geçişli/geçişsiz) fiil - *(transitive/ intransitive) verb*
Far.	Farsça - *Persian*
fel.	felsefe - *philosophy*
fin.	maliye - *finance*
fiz.	fizik - *physics*
fiz.-kim.	fiziksel kimya - *physical chemistry*
fizy.	fizyoloji - *physiology*
foto.	fotoğrafçılık - *photography*
Fr.	Fransızca - *French*
G	güney - *South*
GB	güneybatı - *South West*
GD	güneydoğu - *South East*
geç.z.	geçmiş zaman - *past tense*
gen.	genellikle - *usually*
geom.	geometri - *geometry*
gl.f.	geçişli fiil - *transitive verb*
göz	göz hekimliği - *ophthalmology*
gr.	gramer - *grammar*
g.s.	güzel sanatlar - *fine arts*
gs.f.	geçişsiz fiil - *intransitive verb*
Hint.	Hindistan İngilizcesi - *Anglo-Indian*
hkr.	hakaret yollu - *disparaging/offensive*
Hol.	Hollanda dili - *Dutch*
huk.	hukuk - *law*
hv.	havacılık - *aeronautics*
Hz.	Hazretleri - *Excellency*
İbr.	İbranice - *Hebrew*
ilâh.	ilâhiyat - *theology*
ilet.	iletişim - *telecommunications*
Ir.	İrlanda dili - *Irish*
is.	isim - *noun*
İsk.	İskoçya dili - *Scotch*

İsp.	İspanyolca - *Spanish*
ist.	istatistik - *statistics*
It.	İtalyanca - *Italian*
Jap.	Japonca - *Japanese*
jeol.	jeoloji - *geology*
K	kuzey - *North*
k.a.	karşıt anlamlı - *antonym*
kaba	kaba konuşmada - *coarse language*
kal.b.	kalıtım bilimi - *genetics*
k.b.	kaya bilimi - *petrography*
KB	kuzeybatı - *North West*
KD	kuzeydoğu - *North East*
k.d.	konuşma dili - *dialect*
k.h.	küçük harf - *small letter*
kıs.	kısaltma - *abbreviation*
kim	kimya - *chemistry*
km	kilometre -*kilometer*
Lât.	Lâtince - *Latin*
m	metre - *meter*
mak.	makine - *machine*
man.	mantık - *logic*
mat.	matematik - *mathematics*
mec.	mecaz olarak - *figuratively*
mek.	mekanik - *mechanics*
metal.	metalürji - *metallurgy*
meteor.	meteoroloji - *meteorology*
mim.	mimari - *architecture*
min.	mineroloji - *mineralogy*
mit.	mitoloji - *mythology*
müh.	mühendislik - *engineering*
müz.	müzik - *music*
oto	otomobil - *automobile*
ör.	örnek - *example*
özgül ağ.	özgül ağırlık - *specific gravity*
pal.	paleontoloji - *paleontology*
patol.	patoloji - *pathology*
Port.	Portekizce - *Portuguese*
psikol.	psikoloji/psikiyatri - *psychology/ psychiatry*
rad.	radyo - *radio*
Rus.	Rusça - *Russian*
sf.	sıfat - *adjective*
s.bl.	ses bilimi - *phonetics*
sf.f.	geçmiş zaman sıfat-fiili - *past participle*

s.h.ö.	sesli harf önünde - *before a vowel*
sig.	sigortacılık - *insurance*
sin.	sinema - *motion picture*
s.o.	birini - *someone (İngilizce cümle içinde)*
sos.	sosyoloji - *sociology*
söz.s.	söz sanatı/belâgat - *rhetoric*
sp.	spor - *sport*
sth.	bir şeyi - *something (İngilizce cümle içinde)*
ş.a.	şeklini alır - *takes the form of*
ş.d.y.	şeklinde de yazılır - *also spelled*
trm.	tarım - *agriculture*
T.	Türkçe - *Turkish*
tek.	teknik/teknoloji - *technology*
tel.	telefon - *telephone*
telg.	telgraf - *telegraph*
tıp	hekimlik/tıp - *medicine*
tic.	ticaret - *commerce*
tiy.	tiyatro - *theater*
	ticarî marka - *trade mark*
trig.	trigonometri - *trigonometry*
TV	televizyon - *television*
ünl.	ünlem - *interjection*
vb.	ve benzerleri - *et cetera*
vet.	veterinerlik - *veterinary medicine*
Yun.	Yunanca - *Greek*
yy.	yüzyıl - *century*
zf.	zarf - *adverb*
zm.	zamir - *pronoun*
zool.	zooloji - *zoology*

İngilizce Söyleniş Kuralları
English Pronunciation

1. İngilizce kelimelerin yazılış ve söylenişleri, bilhassa bu dili yeni öğrenenler için büyük zorluklar gösterir. Hatta ana dili İngilizce olan iyi eğitim görmüş kimseler bile, yeni duydukları bir kelimenin yazılmasında güçlük çeker ve genellikle nasıl yazıldığını sorar veya sözlüklerden araştırırlar. İngiltere'den başka ABD, Kanada, Avustralya gibi geniş ülkelerde konuşulan bu dil, ülkeden ülkeye, hatta yöreden yöreye değişen çeşitli şiveler arz eder. Bu nedenle İngilizce bir kelimenin söylenişini duyarak, kulaktan öğrenmek en iyi yöntemdir. Çağımızda dil öğrenimi için görsel-işitsel olanaklar bir hayli yaygın ve gelişmiş olduğundan bu iş büyük zorluk göstermez. Bu bölümde okuyucularımıza İngilizce kelimelerin söylenişi için genel kuralları vermeye çalışacağız. Aşağıdaki açıklamalarda İngilizce kelimeler kalın siyah harflerle, bunların Türk alfabesine göre okunuşları ise ince harflerle ayraç içinde gösterilecektir.

2. İngiliz alfabesinde **26** harf vardır. Bunlar, söylenişleriyle birlikte şöyle sıralanır :

   A, a *(ey);* **B, b** *(bi);* **C, c** *(si),* **D, d** *(di) ;* **E, e** *(i);* **F, f** *(ef);* **G, g** *(ci);* **H, h** *(eyç);* **I, i** *(ay),* **J, j** *(cey),* **K, k** *(key),* **L, l** *(el);* **M, m** *(em);* **N, n** *(en);* **O, o** *(o);* **P, p** *(pi),* **Q, q** *(kû),* **R, r** *(ar),* **S, s** *(es);* **T, t** *(ti);* **U, u** *(yu);* **V, v** *(vi);* **W, w** *(dablyu);* **X, x** *(eks);* **Y, y** *(vay),* **Z, z** *(zed veya zi).*

3. **Bileşik harfler** : Bu 26 harf dışında bazı sesleri karşılamak için İngilizcede birleşik harfler kullanılır. Bunların başlıcaları şunlardır :

   * **CH, ch** : genellikle sesli harfler önünde veya kelime sonunda Türkçedeki (**Ç, ç**) sesini verir. Örnek : **cheese** (çîz), **chicken** (çikın), **chief** (çîf), **child** (çayld), **chin** (çin), **church** (çörç). **birch** (börç), **chimney** (çimney), **couch** (kavç), **touch** (taç). Ancak, kelime başlarında ve kendinden sonra sessiz harf gelmesi hâlinde veya yabancı dillerden (Lâtince ve Fransızcadan) alınan kelimelerde **CH,** Türkçedeki (**k**) gibi okunur :

   chloric (klorik), **chloroform** (kloroform), **chlorophyll** (klorofil), **chrome** (krom), **Christmas** (kristmıs), **cholera** (kolera), **choreography** (koreografi) gibi.

   * **PH, ph** Türkçedeki (**f**) harfi gibi söylenir : **phantom** (fantom), **pharmacy** (farmasi), **philosophy** (filosofi), **phonetic** (fonetik), **physics** (fiziks), **physiology** (fizyoloji) gibi.

   * **SH, sh** : Türkçedeki (**Ş, ş**) harfine tekabül eder ve aynı sesi verir. Örnek : **she** (şi), **shark** (şark), **sharp** (şarp), **shirt** (şört), **ship** (şip), **short** (şort), **show** (şov).

4. A harfinin okunuşu : **A** harfi genellikle **e** gibi söylenir : **bad** (bed), **dad** (ded), **sad**

(sed), **cat** (ket), **fat** (fet) gibi.

A#E veya **a#e** şeklindeki birleşik harfler *ey#* şeklinde okunurlar ve sondaki e okunmaz (Burada # herhangi bir sessiz harfi göstermektedir). Bunlara ait örnekler aşağıda sıralanmıştır :

ACE → (**eys**) Örnek : **face** (feys), **race** (reys), **trace** (treys).

ADE → (**eyd**) Örnek : **fade** (feyd), **made** (meyd), **shade** (şeyd), **trade** (treyd).
AFE → (**eyf**) Örnek : **safe** (seyf), **safety** (seyfti).

AGE → (**eyc**) Örnek : **age** (eyc), **cage** (keyc), **page** (peyc), **rage** (reyc), **outrage** (autreyc).

AKE → (**eyk**) Örnek : **fake** (feyk), **make** (meyk), **sake** (seyk), **shake** (şeyk), **take** (teyk).

ALE → (**eyl**) Örnek : **female** (fimeyl), **male** (meyl), **sale** (seyl), **tale** (teyl).

AME → (**eym**) Örnek : **fame** (feym), **frame** (freym), **game** (geym), **name** (neym), **shame** (şeym), **tame** (teym).

ANE → (**eyn**) Örnek : **crane** (kreyn), **insane** (inseyn), **Jane** (Ceyn), **sane** (seyn).

ATE → (**eyt**) Örnek : **fate** (feyt), **late** (leyt), **mate** (meyt), **relate** (rileyt).

AVE → (**eyv**) Örnek : **brave** (breyv), **shave** (şeyv).

* ***A harfini içeren diğer birleşik heceler aşağıda gösterilmiştir :***

* AIN → (**eyn**).

Gain (geyn), **grain** (greyn), **main** (meyn), **sain** (seyn), **train** (treyn).

* **ALL**, kelime başlarında ve kendinden sonra sesli harf geldiği hâllerde (**ell**) şeklinde okunur (y, İngilizcede sesli harf sayılır) :

allied (ellayd), **allocate** (elokeyt), **allow** (ellov), **alloy** (elloy), **ally** (ellay).

* **AL**, kelime sonunda (**al**) veya (**ıl**) şeklinde okunur:

coral (koral), **oral** (oral), **floral** (floral), **moral** (moral), **national** (ne'şınıl), **social** (so'şıl), **crucial** (kruşıl).

* **AL**, kelime başında ise ve kendinden sonra sesli harf geliyorsa (**el**) şeklinde okunur:

alone (elon), **alight** (elayt), **alined** (elaynd).

* **AL**, kelime başında ise ve kendinden sonra sessiz harf geliyorsa (**ol**) şeklinde okunur :

altogether (oltugeder), **already** (olredi), **alright** (olrayt), **also** (olso), **altercate** (olterkeyt), **alter** (olter), **almighty** (olmayti).

* **ALL**, kelime sonlarında veya kendinden sonra sessiz harf geliyorsa (**ol**) şeklinde

okunur :

all (ol), **ball** (bol), **call** (kol), **fall** (fol), **mall** (mol), **small** (smol), **tall** (tol), **allspice** (olspays), **allstar** (olstar).

Bununla birlikte istisnaî olarak ***I shall*** fiilinde (şel) şeklinde okunur.

* AN, genellikle (**en**) şeklinde okunur :
can (ken), **man** (men), **tan** (ten).

* **ASTE** → (**eyst**) şeklinde okunur :
taste (teyst), **paste** (peyst).

* **AW#** → (**ov**) şeklinde okunur (# sessiz harf):
law (lov), **awful** (ovful), **saw** (sov), **awn** (ovn).

* **AW** → (**ev**) şeklinde okunur (: sesli harf):
away (**evey**), **awake** (eveyk), **aware** (eveyr), **award** (evord).

* **AY** → genellikle (**ey**) şeklinde okunur :
day (dey), **may** (mey), **say** (sey), **pray** (prey), **spray** (sprey).

* **AID** → (**eyd**) şeklinde okunur :
maid (meyd), **said** (seyd).

* **AIN** → (**eyn**) şeklinde okunur :
gain (geyn), **grain** (greyn), **main** (meyn).

* **AU** → **o** (uzatılarak söylenir).
cause (ko'z), **pause** (po'z), **caution** (ko'şın), **daughter** (do'ğtır), **laurel** (lo'rel).

5. **E** harfinin okunuşu : E, genellikle Türkçedeki (**i**) sesini verir. Mamafih bu harfin okunuşu yerine göre ve birleştiği diğer harflere göre değişir : Başlıca birleşik şekilleri şunlardır :

* **EA** → (**i**) şeklinde okunur :
cream (krim), **dream** (drim), **eat** (ît), **meat** (mît), **cheat** (çît).

* **EE** → uzun (**î**) şeklinde okunur :
feel (fîl), **fifteen** (fiftîn), **meet** (mît), **wheel** (vîl).

* **EIGH** → (**ey**) şeklinde okunur:
eight (eyt), **neighbor** (neybır), **sleigh** (sley).

* **ER** → (**ır**) şeklinde okunur :
father (fadır), **mother** (madır), **brother** (bradır).

6. **G** harfinin okunuşu :

* **G** harfinden sonra **E** veya **İ** gelirse G harfi **C** gibi okunur : **gel** (cel), **German** (Cörmen), **geranium** (ceranyum), **geography** (ceografi), **gem** (cem), **gin** (cin), **ginger** (cincer). İstisnaî hâl : ***GET*** -> get, ***GIVE*** (giv) şeklinde söylenir.

- **G** harfinden sonra **A, O, U** gelirse G harfi Türkçedeki **g** gibi okunur : **gamble** (gembıl), **game** (geym), **goat** (gôt), **good** (gud), **gum** (gam).
- **G** harfinden sonra sessiz harf gelirse Türkçedeki **g** gibi okunur : **grammar** (gramar), **green** (grin), **grow** (grov), **grape** (greyp).
- **G** hafinden sonra **N** gelirse *G okunmaz* : **gnome** (nôm), **gnocchi** (nyoki), **gnat** (net).

7. **I** harfinin okunuşu :

- **ICALLY** → (**ikli**) şeklinde okunur :
  basically (beysikli), **physically** (fizikli), **specifically** (spesifikli).
- **ICE**, (**ays**) şeklinde okunur :
  Mice (mays), **price** (prays).
- **IE**, uzun (**î**) şeklinde okunur :
  believe (bilîv), **deceive** (disîv).
- **IDE,** (**ayd**) şeklinde okunur :
  side (sayd), **ride** (rayd), **tide** (tayd).
- **IGH**, (**ay**) şeklinde okunur :
  high (hay), **fight** (fayt), **light** (layt), **night** (nayt), **might** (mayt), **right** (rayt), **sight** (sayt), **tight** (tayt).
- **ILE**, (**ayl**) şeklinde okunur :
  file (fayl), **mile** (mayl), **tile** (tayl).
- **ILL**, (**il**) şeklinde okunur :
  fill (fil), **kill** (kil), **mill** (mil).
- **IM**, sonuna sesli harf gelmezse Türkçedeki gibi (**im**) şeklinde okunur :
  Kim, (kim), **Tim** (tim) **Jim** (Cim). **prim** (prim), **trim** (trim), **immobile** (immobayl), **immune** (immyûn).
- **IME**, (**aym**) şeklinde okunur :
  crime (kraym), **lime** (laym), **time** (taym).
- **IN**, sonuna sesli harf gelmediği takdirde Türkçedeki gibi (**in**) şeklinde okunur :
  fin (fin), **chin** (çin), **sin** (sin), **thin** (tin).
- **IND**, (**aynd**) şeklinde okunur :
  find (faynd), **behind** (bihaynd), **kind** (kaynd), **mind** (maynd).
- **INE**, (**ayn**) şeklinde okunur :
  mine (mayn), **fine** (fayn), **line** (layn), **shine** (şayn).
- **IR**, (**ör**) şeklinde okunur :
  Sir (Sör), **fir** (för), **bird** (börd), **girl** (görl), **birthday** (börtday), **dirt** (dört), **shirt** (şört), **first** (först), **stir** (stör).

- * **IRE**, (**ayr**) şeklinde okunur :
  desire (dizayr), **fire** (fayr), **entire** (entayr), **tired** (tayrd).
- * **IS**, sonunda sessiz harf var iken Türkçedeki gibi (**is**) şeklinde okunur :
  fist (fist), **mist** (mist), **miss** (mis), **kiss** (kis).
- * **ISE** ve **IZE** (**ayz**) şeklinde okunur :
  Prize (prayz), **nationalize** (naşınılayz).

8. **J** harfinin okunuşu :

J harfi Türkçedeki (**c**) harfi gibi telâffuz edilir : **jinn** (cin), **job** (cob), **join** (coin), **joke** (co'k), **jungle** (cangıl), **judge** (cac), **justice** (castis).

9. **K** harfinin okunuşu :

K harfi Türkçedeki (**k**) gibi okunur : **keep** (ki'p), **key** (kiy), **kill** (kil), **kind** (kind).

* **K** harfinden sonra **N** gelirse **K** okunmaz : **knowledge** (novlec), **knock** (nok), **knot** (not), **knuckle** (nakl).

10. **L, M, N** harfleri Türkçedeki aynı harfler gibi okunur.
11. **O** harfinin okunuşu : **O** harfi tek başına iken Türkçedeki gibi söylenir. Başka harflerle birleşince okunuşu az çok değişir. Başlıcaları şunlardır :

- * **OO** → **u'** (uzun telâffuz edilir):
  Moon (mu'n), **cool** (ku'l), **fool** (fu'l), **noon** (nu'n), **soon** (su'n), **school** (sku'l), **scoop** (sku'p), **shoot** (şu't), **stool** (stu'l), **tool** (tu'l).
- * **ORE** → **o'r** (o uzatılır) :
  more (mo'r), **sore** (so'r), **restore** (risto'r), **score** (sko'r).
- * **OU** → **au** :
  our (aur), **sour** (saur), **grouch** (grauç), **hour** (aur).
  (İstisnaî hal : ***four*** (for), ***fourteen*** (fortîn)
- * **OUGH** → **oğ** (ve bazan **uğ**) :
  dough (doğ), **though** (doğ), **through** (truğ).
- * **OY** → **oy :**
  boy (boy), **joy** (coy), **toy** (toy).

12. **P** harfinin okunuşu :

P harfi genellikle Türkçedeki aynı harfe tekabül eder. Ancak diğer harflerle birleşince aşağıda gösterildiği gibi değişik sesler verir :

- * **PH** → **f** :

  physics (fiziks), **phantom** (fantom), **pharmacy** (farmasi), **phonetic** (fonetik), **philosophy** (filosofi), **physiology** (fizyoloji).
- * **P** harfinden sonra **S** gelirse **P** okunmaz : **psalm** (salm), **psychiatry** (saykaytri), **psychic** (saykik), **psychopath** (saykopet).

13. **Q** harfini okunuşu : **Q** harfinden sonra daima U gelir ve **QU** → **ku** şeklinde okunur : **quantity** (kuantiti), **quad** (kuad), **quick** (kuik).

14. **S** harfinin okunuşu : **S** harfi kelime başında veya sonunda ve kendinden sonra sessiz harf bulunduğu zaman Türkçedeki gibi **s** şeklinde okunur : **see** (si), **snow** (snov), **fineness** (finess).

    İsimleri çoğul yapmak için sonlarına getirilen s, sesli harfi izliyorsa Türkçedeki **z** sesini verir : **apples** (epılz), **cities** (siti'z), **houses** (havziz), **prizes** (prayziz), **trees** (tri'z). Fakat sessiz harfi izlerse **s** sesi verir : **books** (buks), **cats** (kets), **dogs** (dogs), **streets** (strits).

    * **SION** → (**şın**) şeklinde okunur: **tension** (tenşın), **comprehension** (komprehenşın), **pension** (penşın).

15. **T** harfinin okunuşu : **T** harfi, genellikle Türkçedeki gibi telâffuz edilir : **cat** (ket), **cut** (kat), **fat** (fet), **tree** (tri).

    TH birleşik şeklinin İngilizceye özgü bir telâffuzu vardır ki bunu kulaktan duyarak öğrenmek gerekir. Bu telâffuz bazan d sesine benzer : **them** (dem), **their** (deir), **themselves** (demselvz) gibi. Bazan d ile s veya z arası bir ses verir : *worth, fourth, three* gibi.

    * **TCH** -- > (**ç**) şeklinde okunur :
    catch (keç), **fetch** (feç), **Dutch** (Daç), **pitcher** (piçer), **stitch** (stiç).

    * **TION** → (**şın**) şeklinde okunur :
    direction (direkşın), **nation** (neyşın), **question** (koesşın), **administration** (administreyşın), **frustration** (frastreyşın).

    * **TS** ve **TZ** → (**ç**) şeklinde okunur : **tsar/tazr** (çar), **tzigane** (çigan).

16. **U** harfinin okunuşu : **U** harfi kelime başında ve sessiz harfler önünde (**a**) sesi verir: **ugly** (agli), **uncle** (ankl), **unfair** (anfeyr), **up** (ap), **utmost** (atmost), **but** (bat), **cut** (kat), **mud**(mad), **fun** (fan), **shut** (şat).

    * **UCH** → (**aç**) şeklinde okunur.
    much (maç), **such** (saç).

    * **UCK** → (**ak**) şeklinde okunur :
    buck (bak), **chuck** (çak), **luck** (lak), **stuck** (stak), **suck** (sak), **truck** (trak), **tuck** (tak).

    * **UM#** → (# : sessiz harf ; ya da kelime sonunda) **am#** şeklinde okunur:
    umbrella (ambrella), **bump** (bamp), **lump** (lamp), **slum** (slam), **chum** (çam), **number** (nambır).

* **UM** → **yum** (sesli harf):
assume (asyum), **fume** (fyum), **humid** (yumid), **human** (yumen).

* **UN#** → (# : sessiz harf ; ya da kelime sonunda) (**an**) şeklinde okunur.
sun (san), **fun** (fan), nun (nan), **unnecessary** (anneseseri), **unknown** (annovn).

* **UN** → (**yun**) şeklinde okunur.(: sesli harf).
unit (yunit), **united** (yunayted), **tune** (tyun), **immune** (immyun).

* **UR#** → (**ör**) şeklinde okunur. (# sessiz harf).
church (çörç), **burn** (börn), **churn** (çörn), **return** (ritörn), **turn** (törn).

* **UR** → (**yur**) şeklinde okunur. (sesli harf).
sure (şyur), **secure** (sekyur), **endure** (endyur), **duration** (dyureyşın).

* **U#E** → (**üyu#**) şeklinde okunur. (# sessiz harf).
cute (küyut), **mute** (müyut), **tune** (tüyun).

17. **Y** harfi İngilizcede sesli harf sayılır. Kelime başlarında Türkçedeki (**y**) gibi okunur : **yellow** (yellov), **young** (yang), **yell** (yel), **year** (yi'r), **you** (yu) gibi.

    * **Y** harfi kelime sonlarında genellikle (**ay**) şeklinde okunur : **my** (may), **fly** (flay), **shy** (şay), **try** (tray), **why** (vay), **apply** (eplay), **multiply** (maltiplay). *Fakat y ile son bulan sıfatlarda ve -LY ile son bulan zarflarda **i** şeklinde okunur* : **happy** (hepi), **merry** (meri), **voluntary** (volunteri), **happily** (hepili), **fairly** (feyrli), **lovely** (lavli), **nicely** (naysli) gibi.

18. **Z** harfinin okunuşu Türkçedekinden farksızdır. **zip** (zip), **zipper** (ziper), **zoology** (zooloji), **zoom** (zum) gibi.

Kaynaklar

1. THE RANDOM HOUSE DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, Jess STEIN, Laurence URDANG. The Unabridged Edition, RANDOM HOUSE, New York, 1981, 2059 pp.
2. WEBSTER'S THIRD NEW INTERNATIONAL DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, UNABRIDGED, G.C. MERRIAM Co., 1981, 2662 pp.
3. READER'S DIGEST ILLUSTRATED ENCYCLOPEDIC DICTIONARY, The Reader's Digest Association, Inc. New York & Montreal, 1987, 2 vol. 1920 pp.
4. The RANDOM HOUSE COLLEGE DICTIONARY, Revised Edition, 1982, 1534 pp.
5. FUNK & WAGNALLS STANDARD COLLEGE DICTIONARY, Canadian Edition, Longmans Canada Ltd., Toronto, 1963, 1605 pp.
6. WEBSTER'S NEW TWENTIETH CENTURY DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, UNABRIDGED Second Edition, Collins World, 1977, 2129+160 pp.
7. THE INTERNATIONAL WEBSTER NEW ENCYCLOPEDIC DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, TABOR HOUSE, NEW YORK, 1972, 1158 + 32 + 128 + 16 pp.
8. WEBSTER'S NEW COLLEGIATE DICTIONARY, Thomas Allen & Son Ltd, Toronto, 1973, 1536 pp.
9. WEBSTER'S NEW WORLD DICTIONARY OF AMERICAN ENGLISH, Victoria NEUFELDT, David B. GURALNIK, Third College edition, New York, 1988, 1574 pp.
10. RANDOM HOUSE WEBSTER'S COLLEGE DICTIONARY, Random House, New York, 1991, 1555 pp.
11. COLLINS DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, Collins, London, 1985, 1690 pp.
12. COLLINS-COBUILD ENGLISH LANGUAGE DICTIONARY, Collins, London and Glasgow, 1987, 1703 pp.
13. THE OXFORD CONCISE DICTIONARY OF CURRENT ENGLISH, Seventh Edition, OXFORD At the Clarendon Praess, 1986, 1258 pp.
14. THE HOUGHTON MIFLIN CANADIAN DICTIONARY OF THE ENGLISH LANGUAGE, William Morris, Houghton Miflin Canada Ltd., 1979, 1550 pp.
15. GAGE CANADIAN DICTIONARY, Walter S. Avis, P.D. Drysdale, R.J. Gregg, V.E. Neufeldt, N.H. Scargill. GAGE Publishing Ltd., Toronto, 1983, 1313 pp.

16. THE PENGUIN CANADIAN DICTIONARY, Thomas M. PAIKEDAY, Penguin Books Canada Ltd., 1990, 852 pp.

17. LONGMAN DICTIONARY OF CONTEMPORARY ENGLISH, Longman Group Ltd., 1978, 1303 pp.

18. OXFORD ADVANCED LEARNER'S DICTIONARY OF CURRENT ENGLISH, A.S. Hornby, New Edition, OXFORD UNIVERSITY Press, 1974, 1055 pp.

19. ADVANCED DICTIONARY, DOUBLEDAY Edition, E.L. Thorndike, Clarence L. Barnhart, Doubleday Co. Inc., Garden City, New York, 1979, 1186 pp.

20. HARRAP'S STANDARD FRENCH AND ENGLISH DICTIONARY, J.E. Mansion, Part Two : ENGLISH-FRENCH, HARRAP, London, 1977, 1488+51 pp.

21. HARRAP'S NEW SHORTER FRENCH AND ENGLISH DICTIONARY, J.E. Mansion, HARRAP, London, 1980

22. COLLINS-ROBERT : FRENCH-ENGLISH & ENGLISH-FRENCH DICTIONARY, Berryl T. Atkins, A, Duval, R.C. Milne, etc., Collins Publisher's, London, Glasgow & Toronto, 1985, 717+781 pp.

23. DICTIONNAIRE MODERNE FRANCAIS-ANGLAIS, Marguerite-Marie Dubois, Larousse-McGraw Hill International Book Co., 1972, 527+1023 pp.

24. THORNDIKE-BARNHART HIGH SCHOOL DICTIONARY, E.L.Thorndike, C.L. Barnhart, Third Edition, Scott, Foresman and C., Chicago, Atlanta, Dallas, Palo Alto, Fair Lawn, N.J. 1962, 1096 pp.

25. The RANDOM HOUSE THESAURUS, College Edition, Random House, New York, 1984, 812 pp.

26. WEBSTER'S COLLEGIATE THESAURUS, Merriam Webester Inc., Springfield, Mass., U.S.A., 1976, 944 pp.

27. WEBSTER'S ENCYCLOPEDIC DICTIONARY of the English Language, Canadian Edition, Lexicon Publications, Inc., New York, 1988, 1149 + 32 + 67 + 8 + 45 + 86 + 6 = 6 + 16 + 26 pp.

28. Reader's Digest FAMILY WORD FINDER, The Reader's Digest Digest Association, Inc., Pleasantville, New Yrk, Montreal, 1990, 896 pp.

29. WEBSTER'S NEW WORLD THESAURUS, by Charlton LAIRD, W.D. LUTZ, Funk&Wagnalls Edition, Simon and Schuster, Inc. New York, 1985, 854 pp.

30. Chambers : DICTIONARY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY,W&R. Chambers, Edinburgh, 2 Vol., 1296 pp.

31. YENİ REDHOUSE LUGATİ : İNGİLİZCE-TÜRKÇE Revised Redhouse Dictionary, English-Turkish, Amerikan Bord Neşriyat Dairesi, İstanbul, 1953, 1214 pp.

32. İNGİLİZCE-TÜRKÇE REDHOUSE SÖZLÜĞÜ, Redhouse Yayınevi, İstanbul, Third Edition, 1977, 1152 pp.

33. THE OXFORD ENGLISH-TURKISH DICTIONARY, F. İz, C. Hony, Second Edition, OXFORD UNIVERSITY Press, 1983, 619 pp.

34. THE CONCISE OXFORD TURKISH DICTIONARY, A.D.Alderson, F. İz, At The Clarendon Press, 1983, 807 pp.

35. LANGENSCHEIDT'S STANDARD TURKISH DICTIONARY, English-Turkish, and Turkish-English, By Resuhi AKDİKMEN, 1985 İnkilâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Tic. A.Ş., İstanbul, 622+422 pp.

36. TÜRKÇE-İNGİLİZCE SÖZLÜK, A. Vahid MORAN, Millî Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1945, 1462 pp.

37. A TURKISH-ENGLISH DICTIONARY, C. Hony, F. İz, Second Edition, OXFORD At The Clarendon Press, 1967, 419 pp.

38. TAŞPINAR'S TECHNICAL DICTIONARY - English-Turkish, A.H. TAŞPINAR, Third Edition, İstanbul, 1980, 1080 pp.

39. A DICTIONARY OF AMERICAN IDIOMS, A. Makkai, Ph. D., Second Edition, BARRON'S, N.York, London, Toronto, Sydney, 1987, 398 pp.

40. The DICTIONARY OF CLICHES, J. Rogers, Facts On Files Publications, New York, 1985, 305 pp.

41. AN ENGLISH-TURKISH DICTIONARY OF IDIOMS, Pars TUĞLACI, Second Revised Edition, İstanbul, 1963, 456 pp.

42. TIP SÖZLÜĞÜ, English-Turkish, Pars TUĞLACI, 3. Baskı, PARS Yayınları, İstanbul, 1978, 595 pp.

43. İMLÂ KILAVUZU, Türk Dil Kurumu, Ankara 1966.

44. TÜRKÇE SÖZLÜK, Türk Dil Kurumu, iki cilt, Ankara 1998.

45. TEMEL TÜRKÇE SÖZLÜK, Kemal DEMİRAY, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 2. Baskı, 1990, 1008 sayfa.

46. AĞAÇ İŞLERİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Nazım ŞANIVAR, TDK Yayınları, Ankara, 1968.

47. ANATOMİ SÖZLÜĞÜ, Prof. Dr. Heinz FENCIS, Dr. Süreyya ÜLKER, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1989, 439 sayfa.

48. ASALAKBİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, M. Turan YARAR, TDK Yayınları, Ankara, 1970.

49. ATLETİZM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Öğ. Alb. N. ALKANAT, TDK Yayınları, Ankara, 1976.

50. BİLİŞİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Doç. Dr. Aydın KÖKSAL, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

51. COĞRAFYA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Sami ÖNGÖR, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

52. ÇİFTEKER TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, H. BEKENSİR, TDK Yayınları, Ankara, 1970.

53. DİLBİLİM ve DİLBİLGİSİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Berke VARDAR, N.GÜZ, E.ÖZTOKAT, M.RİFAT, O.SENEMOĞLU, E. SÖZER, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

54. DÖŞEM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Cavit SIDAL, TDK Yayınları, Ankara, 1969.

55. EĞİTİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Dr. A. Ferhan OĞUZKAN, İkinci Baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

56. FELSEFE TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Prof. Dr. Bedia AKARSU, Dördüncü Baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1988.

57. FİZİK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Rauf NASUHOĞLU, G.BİNGÖL, H. GÜR, D. İNAN, N. ÜNAL, TDK Yayınları, Ankara, 1983.

58. GÖSTERİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ , Prof. Dr. Özdemir NUTKU, TDK Yayınları, Ankara, 1983.

59. GÜREŞ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, İhsan HARMANDALI, TDK Yayınları, Ankara, 1974.

60. HEKİMLIK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Genişletilmiş ve geliştirilmiş ikinci baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

61. İSTATİSTİK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, C. İNAL, Ö. ESENSOY, M.T. SÖZER, M.A.ERAR, B. ÇETİNEL, H. KUTLUK, TDK Yayınları, Ankara, 1983.

62. KENTBİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Prof. Dr. Ruşen KELEŞ, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

63. KILIÇOYUNU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, S. TAYLA, TDK Yayınları, Ankara, 1970.

64. KİMYA TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Prof.Dr. S. ÜNERİ, Doç. Dr. Ö. KULELİ, Dr. O. GÜREL, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

65. MADENCİLİK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Y. Müh. E. EDİGER, Y.Müh. T. DÜNDAR, Y.Müh. T. GÜYAGÜLER, TDK Yayınları, Ankara, 1979.

66. MATEMATİK TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, D. ÇOKER, T. KARAÇAY, TDK Yayınları, Ankara, 1983.

67. OTOMOBİLCİLİK VE MOTOR BİLGİSİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, ∂. KUYUMCU, Dr. Y. BEŞORAK, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

68. ÖZ TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE TERİMLER SÖZLÜĞÜ, Ali PÜSKÜLLÜOĞLU, NOKTA Yayınları, Ankara, 1966.

69. RUHBİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Doç. Dr. M. ENÇ, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

70. SEPETTOPU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, C. ATABEYOĞLU, TDK Yayınları, Ankara, 1969.

71. SİNEMA VE TELEVİZYON TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, N. ÖZÖN, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

72. TARİH TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Prof. Dr. B. S. BAYKAL, 2. Baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

73. TEMEL TOPLUMBİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Prof. Dr. Ö. OZANKAYA, 3. Basım, Savaş Yayınları, Ankara, 1984.

74. UÇANTOP, ALANTOPU, MASA TOPU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, S. ERDEM, TDK Yayınları, Ankara, 1968.

75. UYGULAYIM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, K. TÜRKAY, S. KOÇAK, S. ÜNAL, 2. Baskı, TDK Yayınları, Ankara, 1980.

76. YAPIT HAKLARI TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, M. UYGUNER, TDK Yayınları, Ankara, 1971.

77. YÖNTEMBİLİM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Dr. M. SENCER, TDK Yayınları, Ankara, 1981.

78. YUMRUKOYUNU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, N. IŞITMAN, TDK Yayınları, Ankara, 1968.

77. ZOOLOJİ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ, Doç. Dr. S. KAROL, TDK Yayınları, Ankara, 1963.

79. TÜRK MEDENİ KANUNU ve BORÇLAR KANUNU TERİM VE SÖZCÜKLER KILAVUZU, Ord. Prof. Dr. H. V. VELİDEDEOĞLU, Ankara 1975.

80. ANAYASA SÖZLÜĞÜ, H. EREN, H. ZÜLFİKAR, Türk Dil Kurumu, Ankara 1985.

A

A, a, *is., ç.* **A's/As, a's/as 1.** İngiliz alfabesinin ilk harfi, **2.** A sesi, **3.** Bir grup ve dizinin ilk elemanı, **4.** A şeklinde herhangi bir şey, **5.** baskı işlerinde A veya a harfinin kalıbı, **6.** *müz.* La notası. **In A flat** : La bemol, **7.** *kim.* Argon elemanının simgesi, **8. Not to know A from B** : Kara cahil olmak; hiçbir şey bilmemek; elifi görünce mertek sanmak. **9. From A to Z** : A'dan Z'ye kadar. Başından sonuna kadar.

A, a, *belirsiz artikel.* Sesli harfle başlayan kelime önünde **an** olur : **1.** (herhangi) bir. **A child** : Bir çocuk. **An old man** : Bir ihtiyar. **A historical novel** : Tarihî bir roman. **Such a good man** : Öylesine iyi bir adam. **So hard a task** : Bu denli zor bir iş. **2. to have a big mouth** : boşboğaz/geveze olmak. **to have a good ear** : kulağı hassas olmak, (müzikte) sesleri iyi ayırt edebilmek. **to set an example** : örnek olmak. **to answer at a venture** : rastgele cevap vermek. **A dead calm often precedes great storms** : Büyük fırtınalardan önce çoğunlukla derin bir sessizlik (ölüm sessizliği) olur. **3.** dağıtma anlamında kullanılışı : (a) **Apples at 50 cents a kilo** : Kilosu 50 sente elma. **Ten dollars a head** : Adam/nüfus başına on dolar. (b) **Three times a week/a month/a year** : Haftada/ayda/yılda üç defa. **Hundred kilometers an hour** : Saatte yüz kilometre. **4.** Çok defa tercüme edilmez : **I haven't a book** : Kitabım yok. **The walk has given me an appetite** : Yürüyüş iştahımı açtı. **5.** Bazan cümlenin gelişine göre tercüme edilir : **I know a Doctor Smith** : Doktor Smith adında birini tanıyorum. **in a measure** : bir dereceye kadar. **in a sense** : bir anlamda. **two at a time** : ikisi(ni) birden/ikişer ikişer. **All of an age** : Hepsi aynı yaşta. **We are of a mind** : Aynı fikirdeyiz. **They were killed to a man** : Son ferdine/erine kadar öldüler. **I haven't understood a word** : Tek kelime (bile) anlamadım. **He is an Englishman/doctor/teacher**: O İngilizdir/doktordur/öğretmendir. **to put an end to sth.** : bir işi sona erdirmek. **to have a right to sth.** : bir şeye hakkı olmak. **to make a fortune** : zengin olmak. **What a man!** Ne adam! **What a pity !** : Ne yazık! **As a rule** : Kaide/kural olarak. **to sell sth. at a loss** : bir şeyi zararına satmak. **within a short time** : az/kısa zamanda. **three and a half** : üç buçuk.

A, *elekt.* Amper, akım şiddeti birimi.

A°, *fiz.* angstrom, santimetrenin yüz milyonda biri.

a-, *ön ek* **1.** "-da/-de, üstünde, içinde". *ör.: aboard, asleep, ashore,* **2.** "yukarı, üstün(d)e, uzak, uzağın(d)a". *ör.: arise, abide,* **3.** "-dan/-den". *ör.: akin, anew,* **4.** "-sız/-siz/-suz/-süz". *ör.: achromatic, amoral,* **5. ab-** ve **ad-** ön eklerinin değişik şekli.

aa, *is.* katılaşmış, sert yüzeyli lâv yatağı.

aah, *gl.f.* aa! demek, hayret/ şaşkınlık veya sevinç sesleri çıkarmak. *They oohed and aahed at the baby.*

aal, *is.* Hindistan dutu *(Morinda)* : Hindistan'da yetişir, kökünden kırmızı boya yapılır. **Indian mulberry** *d.d.*

aalii, *is. bot.* yapışkan funda *(Dodonaea viscosa)* : Avustralya, Afrika, Havai ve Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen yaprakları yapışkan bir funda.

AAM = air-to-air missile.

aardvark, *is. zool.* karınca yiyen *(Orycteropus capensis)* : G Afrika'da yaşayan ve karınca ile beslenen iri bir memeli hayvan. Uzunluğu 170, yüksekliği 60 cm.

aardwolf, *is., ç.* **-wolves** yeleli sırtlan *(Proteles cristatus)* : Afrika'da yaşayan ve böcekle beslenen sırtlan.

Ab, *kim. bk.:* **alabamine.**

ab-, *ön ek* "-dan/-den, -den öteye/uzağa". *ör.: abduct, abdicate, abolition.*

aba, *is.* **1.** aba : deve tüyü veya keçi kılından yapılmış kumaş, **2.** aba : bu kumaştan yapılmış giysi.

ab absurdo, *Lât.* saçma/manasız olduğu besbelli/aşikâr.

abaca, *is. bot.* kendir, Manila kendiri *(Musa textilis)* (bitkisi ve elyafı).

aback, *sf. & zf.* **1.** geriye/arkaya doğru, **2.** *den.* ters yönde, yelkenleri geriye doğru itecek tarzda. **to be caught ~** : ters rüzgâra yakalanmak **3. taken ~** : şaşırmış, hayret etmiş, donup kalmış. **to be taken ~** : şaşırmak, şaşalamak, apışıp kalmak. **You seem taken ~** : Şaşırmış görünüyorsun(uz); şaşırdın(ız) galiba. **I was quite taken ~ at their bad manners** : Terbiyesizliklerine şaşırıp kaldım.

abacus, *is., ç.* **abacuses/abaci 1.** hesap tahtası, abaküs, **2.** Roma mimarîsinde sütun başlığı, **3. ~ major** : ham maden cevherinin yıkandığı çukur.

Abaddon, *is.* **1.** tahrip meleği, **2.** gayya kuyusu, cehennem.

abaft, *e.&zf. den.* **1.** geride, arkada, (geminin) kıç tarafında, **2.** geriye doğru. ***e.a.*** *- 1. behind, 2. astern, aft.*

abalone, *is. zool.* denizkulağı *(Haliotis)* : ABD'nin Pasifik kıyılarında yetişen bir tür midye : inci üretir ve eti yenir. **ear shell, sea-ear, muttonfish** *d.d.*

abampere, *is.* abamper : elektromanyetik CGS birim sisteminde akım şiddeti birimi, 10 Amper.

abandon, *is&f.* **abandoned, abandoning 1.** terk etmek, bırakmak. **to ~ one's home** : evini barkını terk etmek. **to ~ ship** : gemiyi terk etmek. **to ~ all hopes for success** : bütün başarı umutlarını yitirmek, **2.** kendini kaptırmak, kapılmak, kendini tamamıyla vermek. **to ~ oneself despair** : umutsuzluğa/ye'se kapılmak, **3.** çekilmek, feragat etmek, vazgeçmek, istifa etmek. **to ~ a throne** : tahttan çekilmek/feragat etmek, **4.**(Deniz sigortasında) sigorta bedelini tam alabilmek için gemi veya mal üzerindeki haklarını sigorta şirketine terk etmek, **5.** (a) kendini içgüdülere terk etme, (b) hareket ve davranışlarda aşırı serbestlik. **to dance with reckless ~** : pek serbestçe dans etmek, **6. ~ able** : terk edilebilir, bırakılabilir, vazgeçilebilir, **7. ~ er** : terk eden, bırakan, vazgeçen, feragat eden, **8. ~ ment** : (a) terk (etme), bırak(ıl)ma, vazgeçme, feragat etme, (b) (Deniz sigortasında) sigorta bedelini tam alabilmek için kazadan kurtulan malları sigorta şirketine terk etme. ***e.a.*** *- 1. leave, desert, forsake, quit, forego, evacuate, vacate, 2. surrender, yield, 3. give up, discontinue, renounce, abdicate, abjure, relinquish, resign.* ***k.a.*** *- 1. claim, take, keep, hold, possess, 2. resist, oppose, whitstand, 3. continue, maintain, defend.*

abandoned, *sf.* **1.** terk edilmiş, metrûk, bırakılmış. **an ~ cabin** : terk edilmiş/metrûk bir kulübe. **an ~ kitten** : terk edilmiş kedi yavrusu, **2.** aşırı serbest, hayâsız. *She danced with ~ enthusiasm*, **3.** zevk ve eğlenceye düşkün, ahlâksız, sefih, hovarda. **You ~ wretch** : Seni ahlâksız/rezil seni! **an ~ woman** : ahlâksız/namussuz kadın, **4. ~ ly** : terk edilmiş/yüzüstü bırakılmış vaziyette, metrûk bir hâlde; ahlâksızca, açık saçık. ***e.a.*** *- 1. forsaken, deserted, rejected, discarded, 2. unrestrained, uncontrolled, shameless, 3. corrupt, depraved, immoral.*

à bas, *Fr.* kahrolsun! ***e.a.*** *-down with.*

abase, *gl.f.* **abased, abasing 1.** alçaltmak, (rütbe/itibar/şöhret vb) küçültmek, indirmek, küçük düşürmek, tezlil etmek, gözden düşürmek. **to ~ oneself** : kendini küçük düşürmek, küçük düşmek. **to ~ oneself so far as...** : kendini ...derekesine düşürmek. **to ~ one's head** : başını eğmek, **2.** (para vb. nin) değerini düşürmek, **3. ~ ment** : alçal(t)ma, alçalış, zillet, tezlil, tezellül, **4. abaser** : alçaltan, küçülten, küçük düşüren. ***e.a.*** *- 1. debase, degrade, depress, disgrace, humble, humiliate, 2. lower.* ***k.a.*** *-1. exalt, elevate.*

abash, *gl.f.* **abashed, abashing** utandırmak, mahcup etmek, bozmak, gururunu incitmek. **to be ~ ed at sth.** : bir şeyden utanmak, mahcup olmak. **Nothing can ~ him** : O hiçbir şeyden utanmaz/mahcup olmaz. (Yüzüne tükürsen yağmur yağıyor sanır). **I felt very much ~ed** : Çok utandım/mahcup oldum/Utancımdan yerin dibine geçtim. ***e.a.*** *- disconcert, discompose, confuse, embarrass, shame.*

abashed, *sf.* **1.** utanmış, şaşırmış, mahcup, sıkılgan, **2. ~ ly** : utançla, utanarak, mahcubane, sıkıla sıkıla, **3. ~ ness = abashment** : utanma, sıkılma, şaşırma, mahcubiyet, utanç.

abate, *f.* **abated, abating 1.** (şiddet/değer/derece vb) hafifle(t)mek, azal(t)mak, küçül(t)mek, yatış(tır)mak, teskin etmek, sükûnet bulmak. **to ~ zeal** : gayretini azaltmak. **to ~ a tax** : vergiyi azaltmak. **to ~ one's enthusiasm** : heyecanını yatıştırmak. **to ~ a sorrow** : kederliyi teskin etmek, **2.** yatışmak, kesilmek, din(dir)mek, sükûnet bulmak. **The storm ~d** : Fırtına dindi. **to ~ a pain** : ağrıyı dindirmek, **3.** *huk.* (a) (bir kötülüğe) son vermek, (belâ vb.) savuşturmak. **to ~ a nuisance** : bir belâyı savuşturmak. (b) (bir faaliyeti) durdurmak, kesmek, tatil etmek, ertelemek, (c) iptal/ilga etmek, feshetmek. **to ~ a writ** : mahkeme emrini iptal etmek, (d) hükümsüz kalmak, iptal edilmek, **4.** (fiyat vb) indirmek, tenzil etmek, **5.** (kabartma şekil elde etmek için taşı/madeni) yontmak, oymak, **6. abatable** : azaltılabilir, indirilebilir, etkisiz kılınabilir, hafifletilebilir, teskin edilebilir. ***e.a.***- *1. reduce, decrease, diminish, lessen, lower, 2. assuage, suppress, subside, 3. (c) annul.* ***k.a.***- *1. increase, intensify, amplify, enlarge.*

abatement, *is.* **1.** hafifle(t)me, azal(t)ma, yatış(tır)ma, din(dir)me, **2.** yok etme, bertaraf etme, son verme. *~ of a nuisance*, **3.** iptal, ilga, hükümsüz kılma. **plea in ~** : iptal talebi, **4.** indirim, tenzilât, (para/meblâğ) kesinti. **without ~** : indirimsiz, tenzilâtsız. ***e.a.***- *1. lessening, diminution, cessation, letup, 2. suppression, termination.* ***k.a.***- *1. intensification, increase.*

abater = abator, *is.* azaltan, hafifleten, dindiren, yatıştıran, tenzil eden.

abatis = abattis, *is., ç.* **abatis/abatises** **1.** ağaçlı mania : uçları sivriltilmiş ağaç gövdeleri ve dallarıyla yapılan barikat (eski savunma düzeni), **2.** dikenli tel engeli.

A battery, *elekt.* (elektron tüpünün) filâman veya ısıtıcı bataryası. *bk.:* **B battery, C battery.**

abattoir, *is.* hayvan kesim yeri, mezbaha, salhane.

abaxial, *sf.* eksenden uzak. **a ~ ray of light** : eksenden uzak ışın.

Abba, *is.* **1.** (Suriye, eski Mısır ve Habeşistan'da) ruhanî reislere verilen unvan, **2.** Ahdicedit'te : Allah.

abbacy, *is.* manastır reisliği makamı/hakları/imtiyazları.

Abbas(s)id(e), *sf. & is.* Abbasî (Halifesi) : Hz. Muhammed'in amcası Abbas sülâlesinden gelen ve 749-1258 yıllarında Bağdat'ta hüküm süren halifelerden biri.

abbatial, *sf.* manastır.

abbé, *is. Fr.* **1.** (Fransa'da) papaz, başrahip, **2.** manastırın ruhanî reisi.

abbess, *is.* başrahibe.

Abbevillian = Abbevilean, *sf. ant.* Yontma Taş Devrine ait (kazma,vb.) : Fransa'da Abbeville şehrinde rastlandığından bu ad verilmiştir.

abbey, *is., ç.* ***abbeys*** *Fr.* **1.** manastır, **2.** manastıra kapanmış keşiş ve rahibe(ler), **3.** manastıra bağlı kilise ve bina(lar). ***e.a.***- *1. monastery, convent, nunnery, cloister, priory.*

abbot, *is.* başpapaz, bir manastırın reisi.

abbreviate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** kısaltmak, bazı harfleri atarak bir kelime veya cümleyi kısaca yazmak. *to ~ a word/phrase/story,* **2.** özetlemek, icmal etmek, kırpmak, **3.** *mat.* sadeleştirmek, ihtisar etmek. ***e.a.***- *shorten, abridge, curtail, contract, condense, reduce.*

abbreviated, *sf.* kısa(ltılmış), sade(leştirilmiş).

abbreviation, *is.* **1.** kısaltma, **2.** (kelime/cümle vb) kısaltılmış hâl(i). ***Prof.*** *is the ~ for professor.* ***U.S.A.*** *is the ~ for the United States of America,* **3.** *math.* (kesir vb) kısaltma, sadeleştirme, **4.** özet, hulâsa, **5.** *müz.* tekrarlanacak nota veya nota dizilerini gösteren simge. ***e.a.***- *1. abridgement, contraction, reduction, curtailment, shortening.* ***k.a.***- *1. amplification, enlargement, expansion, extension.*

abbreviator, *is.* **1.** kısaltan, sadeleştiren, özetleyen, **2.** Papanın mektuplarını gönderen ve kabul edilen dilekçeleri özetleyip ferman şekline sokan memur.

abbreviatory, *sf.* kısa, sade.

ABC, *is., ç..* **ABC's** **1.** alfabe. **ABC book**: alfabe kitabı, **2.** temel ilke/bilgi, esas. **ABC's of farming** : Çiftçiliğin esasları/temel ilkeleri. **He doesn't know the ABC of his duties** : Görevinin ne olduğun bilmiyor/görevinden habersiz. **3.** başlangıç. **to be only at the ABC of a subject** : bir konunun henüz başlangıcında olmak.

abcoulomb (= absolute coulomb), *is.* abkulon : elektromanyetik CGS birim sisteminde elektrik yükü birimi, 10 kulon.

abdicate, *f.* **-cated, -cating** **1.** (hükümdarlıktan veya tahttan) çekilmek, feragat etmek, (saltanat veya iktidarı) bırakmak, terk etmek. *King Edward VIII of England ~d the throne in 1936.* **2.** (hakkından veya iktidardan) vazgeçmek, **3.** (Medenî kanunda) evlâdını reddetmek, çocuğunu mirastan yoksun etmek, **4.** **abdicable** :

tahttan çekilebilir, **5. abdicative** : (tahttan/hükümdarlıktan/iktidardan) çekilmeyi gerektiren veya ima eden, **6. abdicator** : (tahttan/hükümdarlıktan/iktidardan) çekilen/feragat eden, (taht vb. ni) terk eden, (hakkından) vazgeçen.

abdication, *is.* **1.** (hükümdarlıktan/tahttan) çekilme, feragat etme, (hakkından veya iktidardan) vazgeçme, **2.** evlâdını reddetme, mirastan yoksun bırakma.

abdomen, *is. anat. zool.* **1.** karın, batın, **2.** (böceklerde) gövdenin alt kısmı.

abdominal, *sf. & is.* **1.** karın+. ~ **region** : karın bölgesi. ~ **cavity** : karın boşluğu, **2.** karından yüzgeçli (balık) : som balığı, turna balığı, barbunya, kefal, tekir, sazan balığı, ringa, uçan balık vb. **3.** ~ **ly** : karından.

abdominoscopy, *is. tıp* (hastalığı teşhis için) karın muayenesi.

abdominothoracic, *sf. tıp* karın ve göğüs bölgesi+.

abdominous, *sf.* **1.** karın+, **2.** iri göbekli, karnı büyük.

abduce, *gl.f.* **-duced, -ducing** çekmek, (başka tarafa) çekip uzaklaştırmak. ***e.a.*** *- abduct.*

abducent, *sf. fizy.* (vücudun bir organını) bedenden uzaklaştıran (kas, sinir). ~ **nerve** : göz siniri, gözün yana hareketini sağlayan altıncı çift sinir.

abduct, *gl.f.* **1.** (bir kimseyi) zorla kaçırmak, **2.** *fizy.* (bir organı bedenden/başka organdan) uzaklaşacak şekilde hareket ettirmek.

abduction, *is.* **1.** (bir kimseyi) zorla kaçırma, **2.** kaçırılma, **3.** *man.* benzer tasım, kıyasışibh : büyük önermesi apaçık olduğu hâlde küçük önermesi ispata muhtaç olan tasım/kıyas, **3.** *fizy.* (bir organın bedenden/başka organdan) uzaklaşma hareketi, böyle uzaklaşmış olan organın durumu.

abductor, *is.* **1.** (bir kimseyi) zorla kaçıran kimse, **2.** *fizy.* (bir organı bedenden/başka organdan) uzaklaştıran sinir, bu şekilde hareket eden organ.

abeam, *zf.* **1.** *den.* gemi omurgasına dik doğrultuda. **to sail with the wind.** ~ : omurgaya dik esen rüzgârla yelken açmak.

abecedarian = abecedary, *sf. & is.* **1.** yeni öğrenen, acemi, alfabenin harflerini öğrenen kimse, **2.** harflerden oluşmuş, **3.** alfabe sırasına göre, **4.** basit, ilkel. ***e.a.****- 4. elementary, rudimentary, primary.*

abed, *zf.* yatakta. **to lie late** ~ : yatakta sabah keyfi yapmak. **to stay** ~ **late on Sundays** : Pazar günleri yataktan geç kalkmak.

abele = abel tree, *is.* bot. akçakavak *(Populus alba).* ***e.a.****- white poplar.*

Abelian, *sf.* Abel+ (Norveçli matematikçi, 1802-29). ~ **equations** : Abel denklemleri. ~ **integrals** : Abel tümlevleri.

abelmosk, *is. bot.* misk otu, amber çiçeği *(Hibiscus Abelmoschus)* : tohumundan esans yapılan tropikal bitki. **musk mellow** *d.d.*

Aberdeen, *is.* **1.** Aberden : İskoçya'da bir kontluk, **2.** ~ **Angus** : İskoç sığırı : yumuşak siyah tüylü, boynuzsuz bir sığır türü, **3.** ~ **teriyer** : İskoç köpeği : ufak bir tür köpek.

aberrance, *is.* sapma, doğruluktan ayrılma, sapınç, dalâlet, inhiraf, yanlış yola sapma.

aberrancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **aberrance.**

aberrant, *sf.* sapık, (yanlış yola) sapmış, doğruluktan ayrılmış, anormal. ***e.a.****-wandering, divergent, unusual, abnormal.*

aberration, *is.* **1.** sapma, doğru yoldan ayrılma, sapınç, delâlet, yanlış yola sapma, hata, **2.** *astr.* arzın hareketi ve ışık hızının sınırlı oluşu nedeniyle sabit yıldızların hafifçe yer değiştirir gibi gözükmeleri, **3.** *optik* sapınç : ışığın dağılması, ışınların odakta toplanmayıp dağılmaları, ayna ve merceklerin böyle bir dağılmaya sebep olan imalât hatası. *bk.:* **chromatic aberration, spherical aberration**, **4.** zihinsel sapınç, sapıtma, aklî denge bozukluğu. *bk.:* **mental aberration**, **5.** ~**al** : sapma+, sapınç+, dağılımsal. ***e.a.****- 1. divergence, deviation, 4. insanity, eccentricity, mania, ilusion, delusion.*

abet, *gl.f.* **abetted, abetting 1.** (söz veya hareketle bir kötülüğe) teşvik etmek, kışkırtmak. **to** ~ **s.o. in a crime** : bir kimseyi cinayete teşvik etmek. **to aid and** ~ **s.o. in a crime** : birine suç ortaklığı yapmak, **2.** ~ **al =** ~ **ment** : kışkırtma, suç işlemeye teşvik, **3.** ~ **ter =** ~**tor** : kışkırtıcı, kışkırtan, suç ortağı, müşevvik, başkasını cinayete teşvik eden veya ona yardım eden kimse. ***e.a.***- *1. aid, encourage, countenance, incite, instigate, assist, help, promote, connive at, 3. accessory, accomplice, ally, assistant.* ***k.a.***- *1. hinder, discourage, oppose, resist.*

ab extra, *Lât.* dışarıdan, hariçten.

abeyance = abeyancy, *is.* **1.** *huk.* belirsizlik, belirsiz/muallâk bir durumda olma : örneğin vârisi belli olmayan emlâkin durumu, **2.** askıya alma, erteleme, geciktirme. **Let's hold that problem in ~ for a short while** : Bu sorunu kısa bir süre erteleyelim/çözümsüz/askıda bırakalım. **3.** geçici olarak bir yasayı yürürlükten kaldırma, (hakları) askıya alma, (bir makamı) boş bırakma/tutma. **to leave a decree in ~** : bir emir veya kararnameyi kaldırmak/askıya almak. **The matter is still in ~** : Bu iş hâlâ muallâktadır. **law in ~** : muattal/uygulanmayan yasa.

abeyant, *sf.* (geçici olarak) askıda, işlemez, muattal.

abfarad, *is.* abfarad : elektromanyetik CGS birim sisteminde kapasite birimi, 10^9 farad.

abhenry, *is.* abhenri : elektromanyetik CGS birim sisteminde endüktans birimi, 10^{-9} henri.

abhor, *gl.f.* **-horred, -horring 1.** nefret etmek, hor görmek, iğrenmek, tiksinmek. **to ~ doing sth.** : bir şeyi yapmaktan nefret etmek, **2.** karşı gelmek, muhalif olmak, **3. ~ red** : iğrenç, tiksindirici, menfur. ***e.a.*** - *1. despise, hate, detest, dislike, loathe, abominate.* ***k.a.***- *1. admire, approve, cherish, like, love.*

abhorrence, *is.* **1.** nefret, iğrenme, tiksinme, **2.** iğrenç /menfur/tiksindirici şey. ***e.a.***-*1. antipathy, aversion, hatred, dislike, disgust, execration, detestation, loathing, repugnance.* ***k.a.***- *1. affection, attachment, devotion.*

abhorrent, *sf.* **1.** iğrenç, menfur, tiksindirici, **2. ~ to** : aykırı, zıt, muhalif, bağdaşmaz. **Slander is ~ to all ideas of justice** : İftira, adalet fikri ile bağdaşamaz. **theory ~ to reason** : akıl ve mantığa aykırı kuram. **to be ~ of/from sth.** : bir şeye karşı/zıt/muhalif/düşman olmak, **3.** korkunç, dehşet verici. **~ scenes** : korkunç sahneler, **4. ~ from** :aykırı. **~ from the principles of law** : yasal ilkelere aykırı, **5. ~ ly** : nefretle, düşmanca, iğrenerek, iğrenç/menfur bir şekilde. ***e.a.*** *1. loathsome, odious, hateful, detestable, abominable, revolting, repugnant, shocking.*

abhorrer, *is.* nefret eden, iğrenen, tiksinen, muhalif/düşman olan kimse.

abidance, *is.* **1.** süreklilik, devam, beka, **2.** *gen.* **~ by** : uyma, baş eğme, itaat, **~ by the truth/by the law** : gerçeğe/yasaya baş eğme. **~ by rules** : kurallara uyma. ***e.a.***- *2. conformity, compliance.*

abide, *gs.f.* **abode/abided, abiding 1.** kalmak. **~ with me** : benimle kal, **2.** oturmak, ikamet etmek. **to ~ at/in a place** : bir yerde ikamet etmek, **3.** devam etmek, sürmek, baki olmak. **abiding happiness** : sürekli mutluluk, **4.** beklemek, gözlemek. **I will ~ the coming of my father** : Babamın gelmesini bekleyeceğim. **I ~ my time** : Fırsat gözlüyorum. **5.** dayanmak, tahammül etmek. *I cannot ~ his impertinence. I cannot ~ such a person,* **6.** *gen.* **~ by** : boyun eğmek, hürmet/riayet/itaat etmek, uymak, sadık kalmak, (sözünü/vaadini) tutmak. **to ~ by a promise** : vaadini tutmak. **to ~ by a rule/a decision/a law** : bir kurala/karara/yasaya uymak. **I shall ~ by your decision** : Kararınıza uyacağım. **7.** katlanmak, boyun eğmek. **to ~ by the inevitable** : kadere boyun eğmek, **8.** direnmek, sebat etmek, **9. ~ er** : oturan, ikamet eden, mukim. **~ er in a place** : bir yerde oturan. ***e.a.***- *1. remain, continue, stay, tarry, 2. live, dwell, reside, 3. last, 4. await, wait for, 5. endure, tolerate, sustain, whitstand, bear, 7. suffer for.*

abiding, *sf.* **1.** sabit, değişmez, sürekli, devamlı. *an ~ happiness,* **2.** saygılı, hürmetkâr. **law- ~** : yasaya saygılı, kanuna hürmetkâr, **3. ~ ly** : sürekli/sabit bir şekilde, değişmeksizin, **4. ~ ness** : süreklilik, devamlılık, sebat. ***e.a.***- *1. continuing, lasting, enduring, steadfast, remaining.*

abietic acid, *kim.* reçine asidi, $C_{19}H_{29}COOH$: reçineden elde edilen ve vernik, sabun vb. yapımında kullanılan sarı, kristalli, suda erimeyen asit.

abigail, *is.* hanımın hizmetçisi (*Beaumont* ve *Fletcher* 'in *The Scornful Lady* adlı piyesindeki hizmetçi adından alınmıştır).

ability, *is., ç.* **-ties 1.** yetenek, kabiliyet, marifet, hüner. **the ~ to write well** : iyi yazı yazma yeteneği, **2.** kudret, iktidar, **3.** dirayet, ehliyet. *He is a man of great ~,* **4. abilities** : zekâ, yeti, yatkınlık. ***e.a.***- *1. capability, capacity, competence, proficiency, expertness, qualification, 2. power, 3. dexterity, 4. skill, aptitude, ta-*

lent. ***k.a.****- 1. incapacity, disability, inability, incompetence, 2. impotence, 4. ineptitude, stupidity, handicap.*

-ability, *son ek* "yetenek, kabiliyet, olanak, -lilik, -ebilme". **durability** : dayanıklılık. **friability** : ufalanabilme. **curability** : sağaltılabilme.

ab initio*, Lât.* başlangıçtan. ***e.a.****- from the beginning.*

ab initra*, Lât.* içinden, içeriden. ***e.a.****- from inside, from within.*

abiogenesis, *is.* öz üreme, kendiliğinden doğma, cansız maddelerden canlıların üremesi kuramı (günümüzde terk edilmiştir).

abiogenetic, *sf.* **1. ~ al** *d.d.* : öz, **2. ~ ally** : öz üreme yolu ile.

abiogenist, *is.* öz üreme kuramına inanan.

abiosis, *is.* cansızlık, yaşamama.

abiotic, *sf.* **1. ~ al** *d.d.* cansız, yaşamayan, **2. ~ ally** : cansız olarak, hayattan yoksun bir şekilde.

abiotrophy, *is.* cansızlaşma : dış zedeleme olmaksızın bir organizma/doku veya hücrede hayatiyetin kayboluşu. **abiotrophic** : cansız .

abirritant, *is.* yatıştırıcı/müsekkin ilâç vb.

abirritate, *gl.f.* **-tated, -tating** *tıp.* uyuşturmak, yatıştırmak, hassasiyeti yok etmek, taharrüşü hafifletmek/gidermek. **abirritation**: uyuşukluk, dokularda uyarıcılara karşı duyarlığın azalması. **abirritative** : uyuşturucu, yatıştırıcı, hassasiyeti giderici.

abject, *sf.* **1.** düşkün, sefil, alçak, değersiz, miskin, zelil. *an ~ coward,* **2.** utandırıcı, küçük düşürücü, çaresiz, umutsuz. *~ powerty,* **3.** utanmaz, rezil, haysiyetsiz, **4. ~ ion** : düşkünlük, sefalet, alçaklık, zillet, **5. ~ ly** : alçakça, adîce, rezilâne, sefilâne, **6. ~ ness = ~ tedness** : düşkünlük, alçaklık, adîlik, miskinlik, sefalet, zillet. ***e.a.****- 1&3. low, degraded, debasing, degrading, contemptible, miserable, base, vile, 2. hopeless, wretched.* ***k.a.-1&3.*** *exalted, assured, self-assertive, decent, upright, laudable, honorable.*

abjuration, *is.* **1.** yemin ederek vazgeçme, kesinlikle feragat etme. **~ of realm** : bir daha dönmeyeceğine yemin ederek bir ülkeden ayrılma, **2.** resmen inkâr etme. **an ~ of heresy** : bir inanca karşı olan fikri resmen inkâr etme.

abjure, *gl.f.* **-jured, -juring 1.** yemin ederek vazgeçmek, kesinlikle feragat etmek, **2.** din değiştirmek, irtidat etmek, **3.** inkâr etmek. **to ~ errors** : hatalarını inkâr etmek, **4. abjuratory** : vazgeçirici, inkâr/feragat ettirici, **5. abjurer** : yeminle vazgeçen, inkâr/feragat eden, din değiştiren. ***e.a.****- 1. abnegate, recant, renounce, retract, revoke, forswear, 3. deny.*

ablation, *is.* **1.** uzaklaştırma, **2.** *tıp* vücuttan bir parçanın ameliyatla çıkarılması, **3.** *kim.* biten veya artık gerekli olmayan maddenin kaldırılması, **4.** *jeol.* (buzul) ergime, (kaya vb) aşınma, **5.** (roket atmosfere girince hasıl olan sıcaklıktan) uç konisinin ergimesi.

ablative, *sf.&is.* **1.** *gr.* çıkma durumu, ismin **-den** hâli, mef'ulüanh, ablatif, **2.** ergiyen, aşınan, buharlaşan, azalan. **the ~ nose of a rocket** : roketin ergiyen ucu, **3. ablatival** : çıkma durumu, -den hâli.

ablaut, *is. gr.* (Hint-Avrupa dillerinde) almaşma : zaman, görev ve anlama göre kelimenin kökündeki sesli harfin değişmesi. **vowel gradation** *d.d. ör.: sing, sang, sung.*

ablaze, *sf.&zf.* **1.** alevli, ateşli, kızgın, **2.** ışıklı, parlak, **3.** gayretli, **4.** alev alev, pırıl pırıl. **to be ~** : alev alev yanmak. **~ with light/with color** : alev alev ışık/renk saçan, pırıl pırıl alevli/renkli. **~ with anger** : çok öfkeli/kızgın/ateş püsküren. **to set ~** : tutuşturmak, alevlendirmek. **to set the house ~** : evi ateşe vermek. ***e.a.****- 1. burning, 2. gleaming, brilliant, 3. excited, eager, zealous, ardent.*

able, *sf.* **1.** yetenekli, kabiliyetli, muktedir, kadir, güçlü, yapabilir. **The baby is ~ to walk** : Bebek yürüyebiliyor. **I shall not be ~ to come today** : Bugün gelemeyeceğim. **~ bodied** : sağlam vücutlu, güçlü, **2.** istidatlı, hünerli, becerikli. **He is an ~ student** : İstidatlı bir öğrencidir. **~ minded** : zeki, kafalı, **3.** maddî olanaklara sahip. **He is ~ to support his family** : Ailesini geçindirebilir. **4.** sabır/tahammül edebilir. **He is ~ to sustain great pain** : Büyük acı ve ıstıraba katlanabilir. **5.** *huk.* gerekli hukukî şartları haiz, istihkak ehli, müstahak. **~ to vote** : Oy verebilir. ***e.a.****- capable, efficient, skillful, clever, strong, powerful, competent, fit.* ***k.a.****- inapt, unable, incompetent, incapable.*

-able = -ble = -ible, *son ek* fiillerin sonuna eklenerek **-bilir** anlamı katar : **bearable** : tahammül edilebilir. **curable** : tedavi edilebilir. **eatable** : yenilebilir.

able-bodied, *sf.* sağlam vücutlu, güçlü kuvvetli. ~ **seaman = able seaman** : ehliyetli/iyi yetişmiş denizci.

able-bodiness, *is.* vücut sağlamlığı, güçlülük, kuvvetlilik.

ablegate, *is.* Katolik kilisesinde Papanın yüksek rütbeli ve yetkili murahhası.

ablins = ablings = aiblins, *zf.İsk. bk.:* **perhaps.**

abloom, *sf.* çiçeklenmiş, çiçek açmış. *Trees are ~ in early Spring.* ***e.a.***- *in flower.*

ablution, *is* **1.** yıkanma, **2.** abdest, gusül, **3.** yıkama suyu, abdest suyu, **3.** ~ **s** : (askerî kampta) helâ ve banyolar, **4.** ~ **ary** : abdest+, gusül+, yıkanma+.

ably, *zf.* hünerle, maharetle, beceriklilikle.

-ably = -bly = -ibly, *son ek* **-able** ile son bulan sıfatlardan zarf türetir. **probably** : muhtemelen.

ABM = antiballistic missile.

abmho, *is., ç.* **-mhos** *elekt.* CGS iletkenlik birimi, 10^9 mhos.

abnegate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** inkâr etmek, reddetmek. **to ~ one's religion** : dinini inkâr etmek, **2.** vazgeçmek, feragat etmek, fariğ olmak, **3. abnegation** : inkâr, ret, vazgeçme, feragat, **4. abnegator** : inkâr/reddeden, vazgeçen, feragat eden. ***e.a.***- *1. reject, renounce, deny, 2. relinquish, give up, 3. denial, renunciation, selfdenial, abjuration.* ***k.a.***- *1. assert, claim.*

abnormal, *sf.* **1.** düzgüsüz, gayritabiî, anormal, kabul edilen standartlara uymayan, aykırı, istisnaî, garip, acayip. ~ *behavior/weather.* **2.** aşırı, ölçüsüz, fahiş, çok büyük. ~ *profit.* **3.** ~ **ly**: düzgüsüzce, anormal/gayritabiî/aşırı/ölçüsüz bir şekilde, **4.** ~ **ness** = ~ **ism** *bk.:* **abnormality, 5.** ~ **psychology** : düzgüsüzlük ruh bilimi. ***e.a.***- *1. anomalous, unusual, unnatural, strange, eccentric, irregular, aberrant, deviant, odd.* ***k.a.***-*1. usual, normal, regular.*

abnormality, *is., ç.* **-ties 1.** düzgüsüzlük, gayritabiîlik, anormallik, **2.** sapma, sapınç, anormal durum. ***e.a.***-*anomaly, abnormalness, aberration, peculiarity.*

abnormity, *is., ç.* **-ties 1.** *bk.:* **abnormality,** **2.** ucubelik, hilkat garibeliği, canavarlık. ***e.a.***- *2. monstrosity, malformation.*

abo, *sf.&is., ç.* **abos** *Avust. bk.:* **aborigine, aboriginal.**

aboard, *zf.* **1.** gemi/vapur/uçak/tren için(d)e. **to go ~** : binmek. **to take goods ~** : malları taşıta yüklemek. **All ~!** : Herkes gemiye/trene vb. binsin! ~ **a ship** : gemide, geminin bordasında, **2.** *den.* yan yana (gemi). **to fall ~ (of) a ship = to run ~ a ship** : bir gemi ile yan yana seyretmek. **to keep the land ~** : kıyıyı izleyerek gitmek. **to lay the enemy ~** : düşmanın yanlarına sarkmak/saldırmak, **3.** ~**age** *: den.* (iki gemi sürtünürcesine) yanaşma/çarpışma.

abode, *is&f.* **1.** oturma, ikamet, **2.** konut, ev, mesken, ikametgâh. **in my ~** : benim evimde. **to take one's ~ in the country** : köyde/kırda yerleşmek. **to make one's ~ at...** : ...-de yerleşmek. **of/with no fixed ~** : sabit yeri olmayan, **3.** *bk.:* **abide** *(geç.z.& sf.f.).* ***e.a.***- *1. stay, sojourn, 2. dwelling, domicile, residence, house, home, habitation.*

abohm, *is. elekt.* ab-om : elektromanyetik CGS direnç birimi, 10^{-9} ohm.

abolish, *gl.f.* **1.** yürürlükten kaldırmak, ilga/iptal etmek, feshetmek, lâğvetmek, **2.** sona erdirmek, yok etmek, **3.** ~ **able** : yürürlükten kaldırılabilir, ilga/iptal edilebilir, feshedilebilir, lâğvedilebilir, **4.** ~ **er** : yürürlükten kaldıran, ilga/iptal eden, fesheden, lâğveden, **5.** ~ **ment** : yürürlükten kaldır(ıl)ma, ilga, iptal, fesih. ***e.a.***- *1. abrogate, annul, nullify, repeal, cancel, obliterate, extinguish, exterminate, unvalidate, eliminate, extorpate, 2. destroy, annihilate, suppress.*

abolition, *is.* **1.** yürürlükten kalkma, ilga, iptal, fesih, lâğv, **2.** ~ **ary** : yürürlükten kaldıran, iptal/ilga edici. ***e.a.***-*1. annihilation, eradication, elimination, extinction, nullification, invalidation, revocation, repeal.* ***k.a.***-*1. establishment.*

abolitionism, *is.* köleliğin kaldırılması ilkesi. **abolitionist** : köleliğin kaldırılması taraftarı.

abomasum = abomasus, *is.* geviş getiren hayvanların işkembesinin dördüncü gözü.

A-bomb, *is.* atom bombası. ***e.a.***- *atomic bomb.*

abominable, *sf.* **1.** iğrenç, tiksindirici, menfur, mel'un, müstekreh, **2.** çok kötü, berbat. **3.** adî, düşük, bayağı, **4.** ~ **ness** : iğrençlik, mel'unluk, berbatlık, adîlik, düşüklük, bayağılık, **5. abominably** : iğrenç/çok kötü/berbat bir şekilde, adîce, bayağılıkla. ***e.a.***- *1. abhorrent, hateful, detestable, horrible, loathsome, execrable, foul, 2. unpleasant, disagreeable, 3. very bad, inferior, poor.* ***k.a.***- *1. agreeable, commendable, delightful, pleasant, likable.*

abominable snowman = yeti, *sf.* korkunç kar adamı : Himalayalarda yaşadığı rivayet edilen vahşî adam.

abominate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** iğrenmek, tiksinmek, nefret etmek. **to ~ doing sth.** : bir işi yapmaktan nefret etmek, **2. abominator** : iğrenen, tiksinen, nefret eden. ***e.a.*- *1.* *abhor, detest, execrate, hate, loathe.*** ***k.a.*- *1.* *like, love.***

abomination, *is.* **1.** iğrenme, tiksinme, nefret etme, **2.** iğrenç/menfur/mekruh şey. **This coffee is an ~** : Bu kahve iğrenç bir şey. **3. to be in ~ by s.o. = to be an ~ to s.o.** : bir kimsenin nefretini kazanmak. ***e.a.*- *1.*** *hatred, corruption, depravity, abhorrence, detest, hate, loathe, aversion.* ***k.a.*- *1.*** *liking, love.*

à bon marché, *Fr.* ucuz, kelepir. ***e.a.*-** *cheap.*

aboon, *e.&zf.* *İsk.* *bk.:* **above.**

aboral, *sf.* *anat.&zool.* ağızdan uzak(ta).

aboriginal, *sf.&is.* **1.** asıl yerli, bir yerin en eski/özgün halkı. **~ customs** : yerli âdetleri, **2.** ilkel, iptidaî, **3. ~ ity** : yerlilik, **4. ~ ly** : yerli olarak ***e.a.*- *1.*** *native, indigenous, original.*

aborigine, *is.* **1.** yerli halk, bir ülkenin ilk/yerli ahalisi, **2. ~ s** : direy ve bitey, fauna ve flora : bir bölgeye has hayvan varlığı ve bitki varlığı.

aborning, *zf.* doğarken, yaratılırken. **The plan died ~** : Plân daha yapılırken öldü.

abort, *f.* **1.** çocuk düşür(t)mek, vaktinden evvel doğur(t)mak, **2.** *biy.* (hayvan/bitki organları) tam gelişememek, **3.** (işin başlangıcında) başarısızlığa uğramak, **4.** (hastalığı) gelişmeden önlemek. **to ~ a cold** : soğuk algınlığını başlangıçta önlemek, **5.** *As.* uçak/güdümlü mermi vb. nin hareketini arıza nedeniyle kısa kesmek, başarısızlıkla sonuçlandırmak, **6.** bastırmak, tenkil etmek, yatıştırmak. **Troops ~ ed uprising** : Askerî birlikler isyanı bastırdılar.

aborticide, *is.* **1.** döl yatağındaki dölütü öldürme, **2.** çocuk düşürtücü ilâç/nesne. ***e.a.*- *1.*** *feticide,* ***2.*** *abortifacient.*

abortifacient, *sf.&is.* çocuk düşürtücü (ilâç).

abortion, *is.* **1.** çocuk düşür(t)me, çocuk al(dır)ma, kürtaj. *bk.:* **miscarriage, 2.** düşük, tam gelişmeden doğan dölüt, **3.** olgunlaşmadan/tamamlanmadan başarısızlığa uğrayan iş/eser, **4.** *biy.* dumura uğramış/tam olgunlaşmamış bitki organı (meyve, çiçek vb.), **5.** hastalığın/salgının başlangıçta önlenmesi, **6. ~ al**: *bk.:* **abortive** (3).

abortionist, *is.* **1.** çocuk düşür(t)en (kimse), kürtajcı.

abortive, *sf.* **1.** tamamıyla başarısız, sonuçsuz, başarıya ulaşamamış, akim. **an ~ revolt** : başarısız bir isyan. **~ effort** : boşuna çaba. **to render a plan ~** : bir plânı başarısızlığa/akamete uğratmak, **2.** etkisiz, boş, beyhude, beklenen etki ve sonucu vermeyen. **an ~ coup/attempt. 3.** *tıp* (a) vaktinden önce doğurtan, çocuk düşürten. *~ drugs.* (b) seyri kısaltılmış (hastalık), kısa süreli. *an ~ fever.* **4.** *biy.* tam gelişmemiş, olgunlaşmamış, dumura uğramış, **5. ~ ly** : başarısızca, sonuç vermeksizin, bir sonuca varmadan, etkisiz/sonuçsuz kalacak şekilde, **6. ~ ness** : başarısızlık, sonuçsuzluk, akamet. ***e.a.*- *1.*** *unsuccessful,* ***2.*** *futile,* ***4.*** *rudimentary.*

abought, *f.* *bk.:* **aby** *(geç.z.&sf.f.).*

abound, *gs.f.* **1.** çok/bol/mebzul olmak. **to ~ in fruit** : meyvesi bol olmak, **2.** zengin olmak, çok miktarda bulundurmak. **The book ~ s in anecdotes** : Kitapta bol bol menkıbe var. **3.** ...ile dolu olmak, kaynaşmak. **The lake ~s with fish** : Gölde balıklar kaynaşıyor. ***e.a.*** *- flourish, luxuriate, teem, overflow, swarm.*

abounding, *sf.&is.* **1.** çok, bol, zengin, mebzul. **country ~ in corn** : hububatı bol memleket, **2.** çokluk, bolluk, zenginlik, **3. ~ ly** : bol bol, mebzulen.

about^1, *e.* **1.** etrafın(d)a, çevresin(d)e. **We gathered ~ the fire** : Ateşin etrafında toplandık. **He looked ~ him** : Etrafına bakındı. **The folks ~ us** : Çevremizdeki halk. **The walls ~ the city** : Şehri çevreleyen duvarlar, **2.** civarın(d)a, yakının(d)a. **Stay ~ the house** : Evin yakınında bulunma/yakınından ayrılma. **There was nobody ~** : Civarda kimseler yoktu. **to wander ~ the school** : okul civarında dolaşmak, **3.** hemen hemen, aşağı yukarı, yaklaşık olarak, takriben, ...sularında (zaman, sayı ve nicelik bakımından yaklaşıklık ifade eder). **~ 12 o'clock** : saat 12 sularında/takriben saat 12'de. **~ three weeks** : aşağı yukarı üç hafta. **~ 500 men** : takriben 500 kişi. **~ two kilos** : yaklaşık iki kilo. **~ the best** : hemen hemen en iyisi. **The work is ~ done** : İş hemen hemen yapıldı/bitti. **4.** üzere, o anda/sırada. **to be ~**

to do sth. : bir işi yapmak üzere olmak. **When he was ~ to die** : O ölmek üzere iken... **He is ~ to come** : Gelmek üzeredir/Neredeyse şimdi gelir. **I am ~ to leave** : Gitmek üzereyim. **Just as he was ~ to turn around** : Tam o geri döneceği sırada. **5.** üstün(d)e, üzerin(d)e, bir kimseye yakın yerde/elbisesinde. **I have no money ~ me** : Üstümde param yok. **Everything ~ him is in order** : Üstü başı düzgündür. **6.** ilgili, hakkında, hususunda, -e dair, ...için. **~ what = what ~:** Ne hakkında/Neye dair/Hangi konuda/Ne ile ilgili? **What is it all ~** : Ne oluyor? İşin aslı nedir? Bütün bunlar ne ile ilgili? **to make inquiries ~ sth.** : bir şey hakkında soruşturma yapmak. **to quarrel ~ nothing** : bir hiç için/sebepsiz dövüşmek/kavga etmek. **I know what is it all ~** : İşin aslını biliyorum. **He has come ~ the rent** : Kira için geldi. **to speak ~ sth.** : bir şey hakkında konuşmak. **Be ~ your business** : Sen kendi işine bak/kendi işinle ilgilen. **What ~ ... = How ~ ...** : ...-ye ne buyurulur?...-ye var mısın(ız)? **Mind what you are ~** :Dikkatli ol(unuz)/Ayağını denk al. **I know what I am ~** : Ne yaptığımın farkındayım. **You haven't been long ~ it** : (O işi yapmanız) çok sürmedi. **Be quick ~ it** : Çabuk ol!

about^2, *zf.* **1.** aşağı yukarı, takriben, hemen hemen (nitelikçe yakınlık bildirir). **Sivas is ~ as cold as Erzurum** : Sivas hemen hemen Erzurum kadar soğuktur. **I am ~ ready** : Hemen hemen hazırım. **2.** her yanında, etrafında. **The mountains are all ~ city** : Şehrin etrafı dağlarla çevrilidir. **The reporters were all ~ the President** : Cumhurbaşkanının etrafını gazeteciler sarmıştı. **3.** şurada burada, ötede beride, her tarafta, yaygın. **The stranger wandered ~ the city** : Yabancı şehrin etrafında dolaşıyordu. **The smallpox is ~** : Ortalıkta çiçek salgını var. **4.** çevresi. **ten miles ~** : çevresi on mil. **a wheel 50 cm ~** : çevresi 50 cm olan tekerlek. **5.** uzunluğu(nda), boyu(nda). **A mile ~ and a half mile across** : Bir mil uzunluğunda ve yarım mil eninde. **6.** yakınında, civarında. **somewhere ~ Bursa** : Bursa yakınında bir yer(de). **He lives somewhere ~** : O, yakınlarda bir yerde oturuyor. **7.** geri(de), zıt yön(de). **to turn ~** : geriye dönmek. **~ turn!/~ face!** *As.* Geriye dön! **to put the ship ~** : gemiyi aksi istikamete çevirmek, **8.** hazır, ...üzere. **I am ~ to finish** : Bitirmek üzereyim. **~ to sail** : sefere hazır (gemi), **9.** çoğunluğu, büyük bir kısmı, hemen hemen. **The food stock is ~ exhausted** : Gıda stokunun çoğu tüketildi. **The job is ~ done** : İş hemen hemen bitti. **~ ship!/ready ~** *: den.* Yola çıkmaya hazır! (gemicilere emir), **10. to beat ~ the bush** : bin dereden su getirmek, sözü döndürüp dolaştırmak, konudan uzaklaşmak, **11. to bring ~** : ifa etmek, (başarı ile) bitirmek, sona erdirmek, **12. to come ~** : vuku bulmak, meydana gelmek, maksada ulaşmak, **13. to get ~** : gezinmek, **14. to go ~** : etrafında dolaşmak, **15. to hang ~** : oyalanmak, bulunduğu yerden ayrılmamak/uzaklaşmamak, **16. to look ~** : bakınmak, göz gezdirmek, **17. to put ~** : rahat bırakmamak. **to be put ~** : rahatsız olmak, rahatı bozulmak, taciz edilmek, **18. to set ~** : başlamak, girişmek, teşebbüs etmek, **19. There was something ~ him** : Hâlinde bir fevkalâdelik vardı. **20. at ~** : takriben, sularında. **The sun set ~ six o'clock** : Güneş saat 6 sularında batıyor. **You must do something ~ it** : Bunun çaresini bulmalısınız. **There is something ~ him I don't like** : Nedense bu adamdan hoşlanmıyorum. **There is something wrong ~ it** : Bunun bir bozuk tarafı var/Bu işte bir bit yeniği var. **What are you ~** : Neler yapıyorsunuz/Ne işle meşgulsünüz?

about face, *ABD. As.* Geriye dön! (komut). *Brit.:* **about turn.**

about-face, *is&gs.f.* **-faced, -facing 1.** geriye dönüş, **2.** *mec.* fikrini değiştirme, kararından dönme/cayma, *They've done an ~ in their policiy.* **3.** geriye dönmek, fikrini değiştirmek, caymak.

about-ship, *gs.f.* geminin yolunu değiştirmek. ***e.a.*** *- tack.*

about-sledge, *is.* balyoz, büyük çekiç.

about-turn, *Brit. As.* Geriye dön! ***e.a.-*** *about-face.*

above^1, *e.* **1.** üstün(d)e, yukarısın(d)a, yukarıda, yukarıya. **The water reached ~ their knees** : Su dizlerinin üstüne çıktı. **~ the city** :

şehrin üstün(d)e. **to fly ~ the clouds** : bulutların üstünde uçmak. **view from ~** : yukarıdan görünüş. **In the heavens ~** : Yukarı semalarda, arşıâlâda. **the powers ~** : semavî kuvvetler, **2.** üst, (rütbe ve mevkice) üstün, faik, üstünde. **The colonel is ~ the major in rank** : Rütbece albay binbaşıdan üstündür. **to live ~ one's means** : kendi imkânlarının üstünde bir hayat sürmek. **That is ~ my comprehension** : Bu benim idrakimin üstündedir. **3.** (sayıca/miktarca) daha fazla, aşkın. **~ 500 members** : 500'den fazla üye. **Weight is ~ a ton** : Ağırlık bir tondan fazladır.

above^2, *zf.* **1.** yukarıya, yukarıda, üst(te), üst taraf(ın)da. *He lives in the apartment ~. The birds flying ~.* **2.** rütbe/mevki/yetki vb. bakımından) yüksek, üst. **appeal to the court ~** : üst mahkemede temyiz etmek, **3.** (sayıca, miktarca) fazla, büyük. **books with 200 pages and ~** : 200 ve daha fazla sayfalı kitaplar. **boys of 16 and ~** : 16 yaşında ve daha büyük çocuklar, **4.** evvelce/daha önce zikredilen/sözü geçen, mezkûr. **the remark quoted ~** : mezkûr ihtar, **5.** öbür dünya, ahiret. **Gone to the eternal rest ~** : Ahirette ebedî uykusuna dalmış. **6.** -den fazla. **to favor one child ~ the other** : bir çocuğa ötekinden fazla teveccüh göstermek, **7.** -den arındırılmış, uzak tutulmuş, -nin dışında, -den münezzeh/azade. **to be ~ suspicion** : şüpheden azade olmak. **to be ~ bad behavior** : kötü davranışlardan uzak olmak, **8. ~ all** : hepsinden önemli(si), en önemli(si)/üstün(ü), her şeyden önce/ziyade, özellikle. **Charity ~ all** : Hayırseverlik her şeyden önce gelir. ***e.a.****- 1. overhead, up, 2. higher.*

above^3, *sf.&is* **1.** önceki, yukarıdaki, evvelce zikredilen, mukaddem. **the ~ paragraph** : önceki paragraf, **2.** adı geçen/mezkûr (kimse/şey). **The ~ will all stand trial** : Adı geçenlerin hepsi mahkemeye verilecek. **None of the ~** : Yukarıda adı geçenlerin hiçbiri. **3.** üst makam. **The orders came from ~** : Emir üst makamlardan geldi.

aboveboard, *sf.&zf.* **1.** apaçık, göz önünde, hilesiz, dürüst. **to play ~** : hilesiz oyun oynamak. **Everything is ~** : Tutumu dürüst idi. **All is open and ~ in this transaction** : Bu alış verişte her şey apaçık ve dürüsttür.

above-cited, *sf. bk.:* **above-mentioned.**

aboveground, *sf.* **1.** yer yüzünde, yerin üstünde, **2.** hayatta, ölmemiş, gömülmemiş. ***e.a.****- 2. alive.*

above-mentioned, *sf.* sözü geçen, evvelce/yukarıda zikredilen.

above-said, *sf.* evvelce/yukarıda söylenen/sözü edilen.

above stairs, *zf.* üst kat(ta), yukarı kat(ta).

above-water, *sf.* su yüzeyinde.

ab ovo, *Lât.* başından beri, başlangıçtan itibaren.

abracadabra, *is.* **1.** abrakadabra : sihirbazların sihirli olduğuna inandırmak istedikleri anlamsız bir söz, **2.** abuk sabuk/saçma sapan söz.

abradant,*sf.&is.* aşındıran. ***e.a.****-abrasive.*

abrade, *f.* **abraded, abrading 1.** sürterek aşındırmak, **2.** kazımak. ***e.a.****- 1. erode, wear away/off, 2. scrape off.*

abrader, *is.* aşındıran, kazıyan.

Abraham, *is.* İbrahim (Peygamber). **to sham ~** : yalancıktan hasta gözükmek, temarüz etmek. **~'s bosom** : cennet, hayır işleyenlerin ulaşacakları mükâfat.

abranchial = abranchiate, *sf. zool.* solungaçsız.

abrase, *gl.f.* **abrased, abrasing** sürterek aşındırmak, (yüzeyini) düzeltmek/parlatmak/cilâlamak.

abraser, *is.* cisimlerin aşınmaya karşı dayanıklılığını ölçen makine.

abrasion, *is.* **1.** ovuşturma, sürtme, **2.** (sürtme vb. ile) aşınma/yenme/yıpranma, örneğin su ve rüzgârın kayaları aşındırması, **3.** aşınmış cisim, **4.** aşınmış/yıpranmış yüzey, sıyrık. *~ on his leg caused by falling on the gravel.* ***e.a.****- 1. rubbing, 2. erosion, 4. sore, scrape.*

abrasive, *sf.&is.* **1.** aşındırıcı, yıpratıcı. **~ wheel** : bileme çarkı, **2.** zımpara taşı vb. gibi aşındırıcı/törpüleyici. ***e.a.****-1. harsh, rough, rasping.*

abreact, *gl.f. psikol.* **1.** (konuşup derdini anlatarak) içi ferahlamak, baskıda kalmış duygu ve heyecanlardan kurtulmak, **2. ~ ion** : iç açılması, ferahlama.

abreast, *zf.* **1.** yan yana, bir hizada, beraber. **to walk ~** : yan yana yürümek. **to march two ~** : ikişerle kolda yürümek. **four ~** : dörtlü dizi. **~ of/with...** : ... ile bir hizada, **2.** haberdar, yenilikleri izleyen, uyanık. **to keep ~ with/of** : -e ayak uydurmak. **to keep ~ of a science** : bir bilimdeki yenilikleri/gelişmeleri izlemek. **to keep ~ (of) times** : zamanın icaplarına uymak, güncel olaylardan haberi olmak. **to be ~ with/of the times** : zamanın fikirlerine ve gereklerine uymak, **3.** *den.* borda doğrultusunda. **to be ~ of a ship/of a landmark** : bir geminin/kıyıda işaretli bir yerin hizasında olmak.

abri, *is. ç.* ***abris*** *Fr.* sığınak, melce. ***e.a.****- shelter.*

abridge, *gl.f.* **abridged, abridging 1.** (kitap, makale, kelime vb. ni) kısaltmak, özetlemek, hulâsa etmek. **to ~ a long novel** : uzun bir romanı özetlemek, **2.** (süre, kapsam vb. ni) kısaltmak, azaltmak, kısa kesmek. **to ~ a visit** : bir ziyareti kısa kesmek. **3.** *gen.* **~ of** : kısıtlamak, kesmek, mahrum etmek, yoksun bırakmak. **to ~ s.o. of a right/of a power** : bir kimsenin hakkını/yetkisini kısıtlamak. **to ~ one's freedom** : bir kimsenin hürriyetini kısıtlamak, **4. ~able = abridgable** : kısaltılabilir, özetlenebilir, kısıtlanabilir. ***e.a.****- **1.** condense, abstract, abbreviate, shorten, **2.** reduce, lessen, contract, **3.** deprive, cut off.* ***k.a.****- **1-3.** lengthen, expand, dilate, increase.*

abridged, *sf.* özet(lenmiş), kısa(ltılmış), muhtasar, kısıtlanmış. **~ edition** : kısaltılmış baskı. **to give an ~ account of sth.** : bir şeyi kısaca anlatmak, bir konuyu özetlemek. **~ notation** : kısa işaretler/notasyon.

abridgedly, *zf.* özetle, kısaca, özet olarak, hulâsaten.

abridger, *is.* özetleyen, kısaltan.

abridgment = abridgement, *is.* **1.** özet, hulâsa, (kitap vb. nin) kısaltılmış şekli. **an ~ of Victor Hugo's Les Misérables** : Viktor Hügo'nun Sefiller romanının özeti, **2.** (masraf vb.) azaltma, kısma, kısıtlama. **~ of expenses** : masrafların kısıtlanması, **3.** (hak vb. den) mahrum etme/olma, (yetki vb.) kısıtla(n)ma. ***e.a.****-**1.** abstract, abbreviation, condensation, compend, compendium, contraction, digest, summary, synopsis, outline, précis, conspectus, **2.** reduction, shortening, restriction, limitation.* ***k.a.****-**1.** amplification, expansion, enlargement.*

abroach, *sf.&zf.* **1.** (içindeki sıvı akıtılabilecek şekilde) ağzı açık (şişe vb.), delik, **2.** çalkalanan, hareketli. ***e.a.****- **1.** broached, **2.** astir.*

abroad, *zf.* **1.** yabancı ülke(de), yurt dışın(d)a. **travel ~** : yurt dışına seyahat. **to live ~** : yabancı ülkede yaşamak. **capital invested ~** : yurt dışına yatırılan sermaye. **to go ~ for an education** : öğrenim için yurt dışına gitmek, **2.** dışarı, evin dışın(d)a. **to walk ~** : (evden) dışarı çıkmak. **A lion at home, a mouse ~** : Evde aslan, dışarıda fare. **No one is ~ in the noonday heat** : Öğle sıcağında kimse dışarıya çıkmaz. **3.** ortalıkta, her taraf(t)a, halk arasında. **to tell the news ~** : haberi her tarafa yaymak. **The rumors of disaster are ~** : Felâket haberleri ortalıkta dolaşıyor. **scattered ~** : her tarafa dağılmış, **4.** etrafa, her yana. *A tree spreads its branches ~* . **5.** dağınık, darmadağınık, yaygın. **My mind is all ~** : Zihnim darmadağınıktır. **The crew was all ~** : Fertler her tarafa dağılmıştı. **You are all ~** : Saçmalıyorsun (= sözlerin darmadağınık, birbirini tutmuyor). ***e.a.****- **1.** overseas, **2.** out, outside, **4.** everywhere.*

abrogable, *sf.* ilga edilebilir, feshedilebilir.

abrogate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (yasa, tüzük, yönetmelik, örf, âdet vb. ni) ilga/iptal etmek, feshetmek, resmen yürürlükten kaldırmak, **2.** müdahale etmek, engel olmak, **3. abrogation** : ilga, fesih, iptal, yürürlükten kaldırma, **4. abrogative** : ilga edici, feshedici, yürürlükten kaldırılmasını gerektiren, **5. abrogator** : ilga/iptal eden, fesheden, yürürlükten kaldıran. ***e.a.****-**1.** abolish, nullify, annul, cancel, revoke, void, invalidate, rescind.* ***k.a.****- **1.** ratify, establish.*

abrupt, *sf.* **1.** birdenbire, anî, beklenmedik. **an ~ halt** : anî bir duruş. **come to an ~ end** : birdenbire sona ermek, **2.** sarp, çok dik (kaya, dağ vb.). **~ coast** : dik/sarp kıyı. **~ mountains** : sarp dağlar. **~ ascent** : çok dik yokuş, **3.** tutarsız, insicamsız, kesik, birbirini tutmaz (örneğin bir konudan başkasına anî geçiş). *an ~ style.* **4.** haşin, şiddetli, sert. *an ~ reply.* **5.** *biy.* küt, kesilmiş gibi yapraksız ve filizsiz nihayetlenen, **6. ~ ly** : anîde, birdenbire, **7. ~ ness** : şiddet, anî oluş; sarplık, diklik. ***e.a.****- **1.** sudden, unexpected, quick, **2.** steep, sheer, sharp, precipitous, **3.** broken, **4.** rude, rough, blunt, curt, brusque, impolite, uncivil, ungracious.* ***k.a.****- **1.** gradual, gentle, smooth, slow, easy, **4.** suave, curteous, polite, gracious, thoughtful.*

abruption, *is.* anî kırılma/parçalanma/kesinti, inkıta.

abscess, *is. tıp.* **1.** çıban, apse, irin, cerahat. **to lance/drain a ~** : apseyi delmek, cerahatini akıtmak, **2. ~ ed** : apseli, cerahatli .

abscise, *gs.f.* **abscised, abscising** *bot.* keserek ayırmak, örneğin yaprağı kesip daldan ayırmak.

abscisic acid, *is. kim.* yaprak asidi, $C_{15}H_{20}O_4$: bitkiden yaprak ve meyvenin üreyip ayrılmasını sağlayan organik asit.

abscissa, *is., ç.* **abscissas/abscissae** *mat.* yatay konaç (ekseni), absis, absis ekseni.

abscission, *is.* **1.** (bir organı vb.) kesme, kesip çıkarma, **2.** sözü anîde kesme : nutuk söylerken gerisinin anlaşılacağını tahmin ederek cümleyi yarım bırakma, **3.** *bot.* çiçek, yaprak vb. nin ömrünü tamamlayıp daldan düşmesi.

abscond, *gs.f.* **1.** (yasadan vb.) gizlice kaçmak, firar etmek. **He ~ed with the money** : Parayı alıp kaçtı. *He ~ed from the country.* **2.** saklanmak, gizlenmek. **The marmot ~s in winter** : Dağ sıçanı kışın saklanır. **3. ~ed** : gizlenmiş, saklanmış, **4. ~er** : kaçak, firarî. ***e.a.***- *1. decamp, bolt, sneak off, 2. hide.*

absence, *is.* **1.** yokluk, bulunmayış, bulunmama süresi, gıyap. **Speak ill of no one in his ~** : Kimsenin gıyabında kötü söz söyleme. **sentenced in his ~** : gıyaben mahkûm olmuş. **~ of taste** : zevksizlik, zevk yokluğu. **in the ~ of definite information** : kesin haber alınmaması hâlinde, **2.** gaybubet süresi. **a week's ~** : bir haftalık gaybubet, **3.** noksanlık, yetersizlik, mahrumiyet. **~ of mind** : unutkanlık, hafıza noksanlığı. **the ~ of proof** : delil noksanlığı/yetersizliği. **~ without leave = A.W.O.L.** *As.* izinsiz görevden ayrılma. ***e.a.***- *1. nonattendance, nonappearance, nonexistence, 3. lack, deficiency, want.*

absent, *sf.&gl.f.* **1.** namevcut, yok, gaip, noksan, hazır bulunmayan. *Why were you ~ in school?* **Long ~ soon forgotten** : Gözden ırak, gönülden de ırak olur. **The ~ is always in the wrong** : Hazır bulunmayan daima haksız çıkar. **In this animal the teeth are ~** : Bu hayvanın dişleri noksan. **2.** dikkatsiz, dalgın, unutkan. **~-minded** : unutkan. **~ mindedness** : unutkanlık. **~ mindedly** : unutkanlıkla, dalgınlıkla, **3.** çekilmek, çekilip gitmek, hazır bulunmamak. **to ~ oneself from home** : evde bulunmamak, evden ayrılmak, **4. ~ without leave = A.W.O.L.** *As.* izinsiz görevden ayrılan kimse. ***e.a.***- *1. out, off, lacking, nonexistent, 2. inattentive, listless, preoccupied, absent-minded.* ***k.a.***- *1. present, existent, 2. attentive, aware, thoughtful.*

absentation, *is.* gaybubet, bulunmayış, yokluk.

absentee, *is.* **1.** (işi ve görevi başında) bulunmayan/namevcut kimse, **2. ~ ballot** : posta ile gönderilen oy pusulası, **3. ~ landlord** : başka memlekette olan, mal sahibi, **4. ~ vote** : posta ile gönderilen oy, **5. ~ism** : devamsızlık, (kasten/bile bile ve sık sık) görevde bulunmama.

absenter, *is.* devamsız, görevine gelmeyen kimse.

***absente reo**, Lât.* sanığın gıyabında.

absently, *zf.* **1.** hazır bulunmayarak, **2.** dikkatsizlikle, dalgınlıkla.

absentness, *is.* **1.** yokluk, namevcutluk, devamsızlık, hazır bulunmayış, **2.** unutkanlık, dalgınlık, dikkatsizlik.

absinth(e), *is.* **1.** apsent, pelin otu ile anasonlu, yeşil renkte, %68 alkollü bir içki, **2.** *bk.:* **wormwood** (2), **3.** *bk.:* **sagebrush.**

absinthial = absinthian, *sf.* pelin otu+.

absinthism, *is.* apsentle zehirlenme : fazla apsent içme alışkanlığından ileri gelen hastalık.

***absit omen**, Lât.* çok yaşa (aksırana söylenir).

absolute, *sf.&is.* **1.** salt, mutlak, kayıtsız şartsız. **~ necessity** : salt zorunluk, mutlak zaruret. **~ temperature** : mutlak sıcaklık. **~ freedom** : kayıtsız şartsız serbestlik, **2.** tam, mükemmel, kusursuz. **~ ignorance** : tam cehalet. **~ liberty** : tam hürriyet. **It's an ~ scandal** : Bu tam bir rezalettir, **3.** sade, saf, halis, katkısız, karışıksız. **~ alcohol** : saf alkol, **4.** gerçek, hakikî, kesin. **~ evidence** : kesin delil. **They are in ~ distress** : Onlar gerçek bir sıkıntı/sefalet içindedirler. **5.** *fiz.* mutlak : seçilen birimlerden, başka cisimlerin varlığından veya referans sistemlerinden bağımsız. **~ humidity** : mutlak nemlilik. **~ vacuum** : mutlak boşluk, **6.** *gr.* yalın, mücerret, **7.** tam yetkili, mutlak, otoriter. *~ government/monarch.* **8.** *b.h.* Tanrı, Kadirimutlak. **The power of the ~** : Tanrı kudreti, ilâhî kudret, **9.** mükemmeliyet, kemal, her türlü kusurdan azade oluş, **10. ~ alco-**

hol : salt/mutlak alkol, ağırlıkça %1'den az su içeren alkol, **11. ~ altitude** *hv.* salt yükseklik, mutlak irtifa : uçak veya roketin yer yüzünden düşey yüksekliği, **12. ~ ceiling** *hv.* salt tavan, deniz düzeyinden itibaren uçağın normal uçuş yapabildiği en yüksek düzeç, **13. ~ convergence = unconditional convergence** : *mat.* salt/mutlak yakınlık, **14. ~ humidity** *fiz.* salt nemlilik, mutlak rutubet, birim hacimdeki havada bulunan su buharı kütlesi, **15. ~ idea** *fel.* saltık/mutlak düşünce/fikir, **16. ~ idealism** *fel.* salt ülkücülük, mutlak idealizm, **17. ~ impediment** : *huk.* bir şahsın evlenmesine yasal olarak engel olan şart/durum, **18. ~ magnitude** *astr.* salt büyüklük : bir yıldızın 10 parsek (32.6 ışık yılı) uzakta bulunan kuramsal gözlemciye görüneceği büyüklük, **19. ~ majority** : salt çoğunluk, mutlak ekseriyet, oy verenlerin yarısından bir fazlasının oluşturduğu çoğunluk, **20. ~ maximum/minimum** *mat.* salt maksimum/minimum, tarif aralığında işlevin aldığı en büyük/en küçük değer, **21. ~ monarchy** : mutlakiyet idaresi, mutlak hükümdarlık, **22. ~ music** : salt müzik, bir hikâyeyi vb. canlandırmayıp sırf ses ve ahenge dayanan müzik, **23. ~ pitch** : (a) sesin frekansı/perdesi, (b) ses perdesini tanıyabilme veya aynı perdede ses çıkarabilme yeteneği, **24. ~ scale** *fiz.* mutlak ölçek, mutlak sıfır noktasını başlangıç alan ölçek, **25. ~ temperature** *fiz.* mutlak sıcaklık, **26. ~ value** *mat.* mutlak değer, **27. ~ zero** *fiz. kim.* mutlak sıfır, devinimleriyle ısı üreten zerreciklerin tamamen devinimsiz kalacakları sıcaklık (bu sıcaklık -273°C'dir). ***e.a.***- *1. unrestricted, unrestrained, unlimited, unconditional, unqualified, unbounded, imperious, despotic, tyrannous, tyrannical, autocratic, 2. complete, perfect, real, genuine, 3. pure.* ***k.a.***- *1. relative, comparative, restricted, restrained, limited, conditional, unqualified, constitutional, 2. incomplete, partial.*

absolutely, *zf.* **1.** kesinlikle, mutlak surette, mutlaka, tamamıyla, kat'iyetle, kat'iyen, kat'i surette. **You are ~ right** : Tamamıyla haklısınız. **It is ~ forbidden** : Kesinlikle yasaktır. **~ void** : kat'î surette hükümsüz, **2.** kayıtsız şartsız, bağımsız. ***e.a.***- *1. completely, entirely, totally, positively, thoroughly, unrestrictedly, definitely, unquestionably, unequivocally, 2. unconditionally.*

absoluteness, *is.* **1.** kesinlik, kat'iyet, **2.** saltlık, mutlaklık, **3.** bağımsızlık, bütünlük.

absolution, *is.* **1.** af, günah veya suçun bağışlanması/affı, **2.** aklanma, arılanma, beraat, **3.** (Katolik kilisesinde) günah çıkarma/bağışlama, **4.** (bazı Protestan kiliselerinde) pişmanlık duyanların günahlarının affedildiğinin ilânı. ***e.a.***- *1. pardon, forgiveness, remission, exculpation.* ***k.a.***- *1. retaliation, punishment, condemnation, requital.*

absolutism, *is.* **1.** saltlık, mutlaklık, kesinlik, kat'iyet, **2.** saltçılık, mutlakiyet, mutlak yönetim, **3.** kadere inanma öğretisi/doktrini.

absolutist, *sf.&is.* **1. ~ic** *d.d.:* saltçı, mutlakiyetçi, **2.** kadere inanan, **3. ~ically** : saltçılıkla, mutlakiyetle.

absolutize, *gl.f.* **-ized, -izing** saltlaştırmak, mutlaklaştırmak, bağıl bir şeyi kesin veya mutlak imiş gibi kabul etmek.

absolutory, *sf.* af+, beraat+. **~ sentence** : beraat kararı.

absolvable, *sf.* bağışlanabilir, affedilebilir.

absolve, *gl.f.* **-solved, -solving 1.** (suç, günah, ceza vb.) bağışlamak, affetmek, **2.** beraat ettirmek, aklamak, **3.** (Hristiyanlıkta) günah çıkarmak. ***e.a.***- *1&2. acquit, clear, discharge, exculpate, excuse, exonerate, forgive, pardon, remit.* ***k.a.*** - *1. accuse, blame, condemn, incriminate, 2. convict, charge, find guilty.*

absolvent, *sf.&is.* yarlıgayan, bağışlayan, affeden.

absolver, *is.* günahı bağışlayan, yarlıgayan, affeden.

absolvitory, *sf.* aklayıcı, yarlıgayıcı, bağışlayıcı, beraat ettirici.

absonant, *sf.* ahenksiz, kulağı tırmalayıcı (ses).

absorb, *gl.f.* **1.** soğurmak, emmek. **A sponge ~s water** : Sünger suyu emer. **2.** içmek, emmek, yutmak, kendine katmak. **The empire ~ed all the small nations** : İmparatorluk bütün küçük milletleri yuttu/kendine kattı. **3.** tüketmek, sarf etmek, istihlâk etmek, azaltmak. **Measures taken to ~ the surplus wheat** : İhtiyaç fazlası buğdayı tüketmek için alınan önlemler. **to ~ a shock** : darbenin etkisini azaltmak, **4.** işgal etmek, almak, doldurmak. **This job ~s all my time** : Bu iş bütün zamanımı alıyor/dolduruyor. **5.** tamamen kendini vermek. **He is entirely ~ed**

in his business : Kendini tamamıyla işine vermiştir. **6.** ödemek. **The company will ~ all the research cost** : Bütün araştırma masraflarını şirket ödeyecek. **7.** **~ability** : soğurulabilme, emilebilme, tüketilebilme, **8.** **~able** : soğurulabilir, emilebilir, massedilebilir, tüketilebilir. ***e.a.-*** *1&2. imbibe, soak up, suck up, drink in, sponge up, 3. consume, devour, engolf, 4. 5. engross, immerse, preoccupy, engage, enwrap.* ***k.a.-****1&2. exude, disgorge.*

absorbance, *is. fiz.* soğurganlık : bir cismin yansıtma kat sayısının tersinin logaritması.

absorbancy, *bk.:* **absorbency.**

absorbed, *sf.* **1.** kendini vermiş, (işe vb.) dalmış. **a philosopher ~ in thoughts** : düşüncelere dalmış bir filozof. **completely/deeply/thoroughly/totally ~** : tamamen kendini vermiş. **He was ~ with/by a math problem** : Bir matematik problemine dalmıştı. **2.** **~ly** : tamamen kendini vererek, dalgın, pür dikkat. **to gaze at sth ~ly** : bir şeye dalgın/pür dikkat bakmak, **3.** **~ness** : tamamen kendini verme, dalgınlık. ***e.a.-*** *1. engrossed, wholly occupied.*

absorbefacient, *sf.&is. tıp* soğurtan, emdiren, massettiren (madde).

absorbency = **absorbancy**, *is.* soğuruculuk, emicilik, massetme kabiliyeti.

absorbent, *sf.&is.* **1.** soğurucu, emici, massedici (madde), **2.** *anat.* emici damar, lenf damarı, **3.** *tıp* mide asidini soğurucu madde (magnezya gibi), **4.** **~ cotton** = *Brit.* **cotton wool** : emici/hidrofil pamuk : cerrahlıkta kullanılan, doğal zamkı çıkarılarak soğuruculuğu artırılmış pamuk.

absorber, *is.* **1.** soğurucu, emici, massedici, **2.** etkisini azaltıcı/hafifletici/yumuşatıcı. **shock ~** : amortisör, yumuşatmalık, **3.** *fiz.* nükleer reaktörde nötronları soğuran, fakat yeni nötron üretmeyen madde.

absorbing, *sf.* **1.** soğurucu, emici, **2.** ilginç, meraklı, kavrayıcı, dikkat çekici, düşündürücü. **an ~ drama** : ilginç bir dram, **3.** **~ly** : soğurarak, emerek; ilginç/düşündürücü bir şekilde, **4.** **~ well = dry well = waste well** : toplama kuyusu, yeryüzü sularını toplayıp yer altına gönderen kuyu.

absorptance, *is. optik* soğurma kat sayısı : soğurulan ışınmanın gelen ışınmaya oranı. *bk.:* **reflectance.**

absorptiometer, *is.* soğurmaölçer : bir sıvının soğurduğu ışığı ölçerek yoğunluğunu gösteren fotoelektrik düzen.

absorption, *is.* **1.** soğur(ul)ma, **2.** zihnî meşguliyet, bütün düşüncelerini bir konuya yöneltme/hasretme, dalgınlık, istiğrak. **~ in business** : kendini tamamen işe/ticarete verme, **3.** *fizy.* özümseme, **4.** küçük bir kütlenin büyük bir kütle içinde kaynaşıp kaybolması, temessül, kaynaşma (gazın sıvıda erimesi, azınlığın çoğunluk içinde kaynaşması gibi), **5.** *fiz.* soğurma, emme, yutma : bir ortamdan geçen ışık veya radyo dalgalarının taşıdığı gücün bir kısmının bu ortamda alıkonulması, **6.** **~ coefficient = ~ factor = absorptivity** : soğurum kat sayısı : bir yüzeyce soğurulan ışın enerjisinin o yüzeye düşen toplam enerjiye oranı. ***e.a.-*** *2. engrossment, preoccupation, prepossession.*

absorptive, *sf.* **1.** soğurucu, soğurgan, emici **2.** **~ness** : soğuruculuk, soğurganlık, emicilik.

absquatulate, *gs.f. argo* **1.** sıvışmak, tüymek, kaçmak, firar etmek, **2.** çömelmek, bağdaş kurmak. ***e.a.-*** *1. decamp, escape, abscond.*

abstain, *gs.f.* **1.** sakınmak, çekinmek, kaçınmak, **to ~ from luxuries** : lüksten kaçınmak. **to ~ from the use of intoxicating liquors** : alkollü içkilerden sakınmak, **2.** (Parlamentoda) çekimser kalmak, çekimser oy vermek. ***e.a.-*** *1. forbear, cease, desist, refrain, avoid, withhold, relinquish, forgo, decline.* ***k.a.-****1. indulge, abandon oneself, give way, yield to.*

abstainer, *is.* içki içmeyen, yeşilaycı. **He is a total ~** : O tam bir yeşilaycıdır (hiç içki içmez).

abstemious, *sf.* **1.** perhizkâr, çok yemek ve içmekten sakınan. **an ~ life** : perhizkâr bir hayat, **2.** kanaatkâr, her çeşit zevk ve iştihanın tatminini kısıtlayan, riyazetkâr. **an ~ meal** : kanaatkâr bir yemek, **3.** ılımlı, mutedil, aşırı gitmeyen. **an ~ diet** : mutedil bir diyet, **4.** **~ly** : kanaatkârane, perhizkârane, az yiyip içerek, **5.** **~ness** : perhiz, kanaatkârlık. ***e.a.-*** *1-3. sober, moderate, temperate, abstinent.*

abstention, *is.* **1.** sakınma, çekinme, kaçınma, içtinap, imtina, **2.** (Parlamentoda) çekimserlik.

abstentious, *sf.* perhizkâr, kanaatkâr, çekimser.

absterge, *gl.f.* **-sterged, -sterging** silmek, (temizleyici bir sıvı ile silerek) temizlemek. *e.a.-purge, clean.*

abstergent, *sf.&is.* temizleyici : sabun, losyon vb.

abstinence = abstinency, *is.* **1.** sakınma, çekinme, kaçınma, imtina, perhiz, riyazet. **total ~** : içkiden tamamıyla kaçınma, tam yeşilaycılık, **2.** *ekon.* tutum, para biriktirme, masraftan kaçınma, **3. ~ theory** : tutumculuk : "Faiz, tutumun mükâfatıdır" fikrini savunan ekonomik kuram, **4. abstinent** : sakınan, çekinen, perhiz yapan. ***e.a.-*** *1. self-restraint, self-denial, forbearance, abstemiousness, abstention, sobriety, moderation, teetotalism.* ***k.a.-*** *1. indulgence, self-indulgence, abandon.*

abstract, *is&gl.f.* **1.** ayırmak, çıkarmak, kimyasal yöntemlerle ayırmak. **to ~ one's mind from sth.** : zihnini bir şeyden ayırmak, **2.** soyutlamak, tecrit etmek, zihnen ayırmak. **to ~ the notion of dimension from that of space** : boyut kavramını uzay kavramından ayırmak, **3.** özetlemek, kısaltmak, icmal etmek, **4.** çalmak, aşırmak, hırsızlamak. *The letter had been ~ed from the bag.* **5.** çelmek, zihni bir şeye takılmak. **His mind was wholly ~ed by other problems** : Zihni tamamıyla başka meselelere takılmıştı. **6.** soyut, mücerret. **an ~ idea** : soyut fikir. **~ noun** : soyut ad, **7.** özet, hulâsa. **to make an ~ of an account** : hesap özeti çıkarmak. **to make an ~ of a document** : bir belgeyi özetlemek/özetini çıkarmak. **~ of title** : tapu sicil özeti, **8.** muğlâk, anlaşılması güç. **~ speculations** : muğlâk nazariye/kurgu. **lost in ~ speculations** : metafizik düşüncelere dalmış, **9.** kuramsal, nazarî. **~ algebra** : kuramsal cebir. **~ science** : kuramsal bilim. *~ mechanics,* **10.** dalgın, düşünceli, zihnen meşgul, **11.** tekil, bağımsız, münferit, müstakil, **12. in the ~** : kuramsal/nazarî olarak, tek başına, münferiden, başkalarıyla ilgisi düşünülmeden. **to consider sth in the ~** : bir şeyi tekil olarak göz önüne almak, **13. ~er = ~or** : özetleyen, **14. ~ly** : soyut/kuramsal olarak, ayrı ayrı, münferiden, mutlak surette, mücerret bir şekilde, **15. ~ness** : soyutluk, kuramsallık, tekillik. ***e.a.-*** *1. withdraw, remove, deduct, 7. summary, abridgement, digest, synopsis, compendium, epitome.* ***k.a.-*** *1. add, annex, append, restore, return.*

abstracted, *sf.* **1.** soyut(lanmış), ayrılmış, tecrit edilmiş, mücerret, **2.** *esk.* kuramsal, nazarî, muğlâk, **3.** dalgın, düşünceli, unutkan, **4. ~ly** : soyut olarak, mücerret bir şekilde; dalgınlıkla, unutkanlıkla, **5. ~ness** : soyutluk; dalgınlık. ***e.a.-*** *3. absent, absorbed, preoccupied.*

abstraction, *is.* **1.** ayır(ıl)ma, çıkar(ıl)ma, **2.** soyutlama, tecrit, **3.** soyutluk, tecerrüt, **4.** inziva, herkesten uzak yaşama, **5.** dalgınlık, zihnî meşguliyet. **with an air of ~** : dalgın dalgın. **in a moment of ~** : bir dalgınlık anında, **6.** kuram, nazariye, soyut fikir, **7. ~al** : soyut, kuramsal, nazarî, **8. ~ism** : (özellikle sanatta) soyutçuluk, kuramsallık, **9. ~ist**: soyutçu, kuramcı, nazariyeci.

abstractive, *sf.* **1.** soyutsal, kuramsal, **2.** özet+, özetlenmiş, özet hâlinde, muhtasar, **3. ~ly** : soyut bir şekilde; kuramsal/nazarî olarak; ayrı ayrı, münferiden; özetle, özet olarak, **4. ~ness** : soyutsallık, kuramsallık.

abstriction, *is. bot.* ayrılma : bazı yosun vb. de üreme cisimciklerinin spor dallarından bir çeperle ayrılması.

abstruse, *sf.* **1.** karmaşık, muğlâk, çapraşık, çetrefil, anlaşılması güç. *~ theories,* **2.** *esk.* gizli, saklı, **3. ~ly** : karmaşık bir şekilde, çapraşıkça, çetrefilce, anlaşılması güç bir şekilde, **4. ~ness = abstrusity**: karmaşıklık, çapraşıklık, çetrefillik, muğlâklık. ***e.a.-*** *1. complex, mysterious, obscure, recondite, deep, profound, esoteric, 2. secret, hidden.* ***k.a.-*** *1. simple, easy, obvious, clear, superficial.*

absurd, *sf.* **1.** manasız, saçma, zırva, gülünç, yersiz, çatışık, çelişik, mütenakız. **It is ~ to suspect him** : Ondan şüphelenmek manasızdır/yersizdir. **My dear fellow, you are ~** : Sevgili arkadaşım, saçmalıyorsun(uz). **What an ~ question!** Ne saçma soru! **an ~ proposition** : çelişik bir önerme, **2. ~ly** : saçma/manasız/gülünç/çelişik bir şekilde, **3. ~ness** *bk.:* **absurdity**. ***e.a.-*** *1. foolish, inconsistent, irrational, nonsensical, preposterous, ridiculous, self-contradictory, silly, unreasonable, ludicrous, inept, incongruous.* ***k.a.-*** *1. consistent, rational, reasonable, sensible, sound, intelligent, logical.*

absurdity, *is., ç.* **-ties 1.** manasızlık, saçmalık, zırvalık, gülünçlük, çelişiklik, tenakuz, **2.** manasız/saçma şey. **to listen to absurdities** : deli saçmaları dinlemek.

abulia = **aboulia**, *is. psikol.* istenç yitimi, irade yoksunluğu, zaaf.

abulic, *sf.* zayıf istençli, zayıf iradeli.

abundance, *is.* bolluk, bereket, zenginlik, çokluk. **to live in ~** : bolluk/refah içinde yaşamak. **an ~ of grain** : hububat bolluğu. ***e.a.**- plentifulness, plentitude, affluence, copiousness, wealth, opulence. **k.a.**- scarcity, insufficiency, deficiency, dearth, lack.*

abundant, *sf.* **1.** bol, bereketli, mebzul, pek çok. **~ material** : bol malzeme. **a land ~ in cattle** : sığırı bol bir memleket, **2.** **~ly** : bol bol, mebzulen. ***e.a.**- 1. ample, plentiful, exuberant, profuse, copious, bountiful. **k.a.**-1. scarce, scant, sparce, insufficient, skimpy.*

abusable, *sf.* kötüye kullanılabilir, suistimal edilebilir.

abuse, *is&gl.f.* **abused, abusing 1.** kötüye kullanma(k), suistimal (etmek). **to ~ s.o.'s good faith** : bir kimsenin itimadını kötüye kullanmak. **the ~ of trust** : emniyetin suistimali. **to ~ administrative authority** : yönetim yetkisini kötüye kullanmak, **2.** dövmek, incitmek, zarar vermek, kötü muamele etmek. **to ~ a horse** : atı kırbaçlamak. **to ~ one's eyesight** : birinin bakışlarını incitmek/rencide etmek, **3.** sövmek, küfür etmek, kötü söz söylemek, şerefini lekelemek, iftira/hakaret etmek, karalamak. *He got drunk and ~d his boss.* **4.** *esk.* aldatmak. **You have been ~d** : Seni aldattılar. **5.** fesat, hile, **6.** küfür, sövme, hakaret. **to shower ~ on s.o.** : bir kimseyi küfür yağmuruna tutmak. **The officer heaped ~ on his men** : Subay erlere sövüp saydı. **7.** kötülük, kötü muamele, kötü davranma, dayak atma, zulmetme. **The child was subjected to cruel ~** : Çocuğa zalimane kötü muamele edilmişti. **8.** ırza tecavüz, **9.** *esk.* aldatma, hile, **10.** **~ oneself** *bk.:* **masturbate**. ***e.a.**- 1. misuse, maltreat, injure, harm, hurt, 3. insult, vilify, berate, slander, defame, 4. cheat, deceive, 9. deception. **k.a.**- 2&3. cherish, honor, praise, protect, respect.*

abuser, *is.* **1.** kötüye kullanan, hilekâr, suistimal eden, **2.** kötü muamele eden, döven, dayak atan, zulmeden, **3.** söven, küfreden, hakaret/iftira eden, **4.** iğfal eden, ırza tecavüz eden.

abusive, *sf.* **1.** fesatçı, yolsuz, küfürbaz, ağzı bozuk, hakaretâmiz. **~ words** : hakaretâmiz/hakaret dolu sözler, **2.** **~ly** : fesatlıkla, yolsuz olarak, küfürle, kabaca, hakaretle, **3.** **~ness** : kötüye kullanma, fesat(lık), hile(kârlık), küfür(bazlık), kabalık.

abut, *f.* **abutted, abutting 1.** *gen.* **~ on/upon/against** : bitişik/sınırdaş olmak, hemhudut olmak, sınırında olmak, -de nihayet bulmak. **His garden ~s on/upon my house** : Onun bahçesi benim evime bitişiktir.

abutilon, *is. bot.* sıcak ülkelerde yetişen bir tür ebegümeci.

abutment, *is.* **1.** köprü ayağı. **~ arch** : köprünün kıyıya en yakın kemeri, **2.** (başka bir şeye) bitişik/dayanan nesne (bina, arazi vb.), **3.** mesnet, dayanak, dayanma noktası.

abuttal, *is.* **1.** **~s** : arazi sınırı, **2.** **buttals** *d.d. huk.* iki arsa/tarla arasındaki sınır çizgisi, **3.** sınır çizme, hudut çekme.

abutter, *is.* komşu, bitişik ev/arazi sahibi.

abutting, *sf.* **1.** bitişik, komşu, yan yana, hemhudut. *~ property,* **2.** yaslanan, dayanan. **~ rocks** : birbirine dayanan kayalar. ***e.a.**- adjacent, bordering, joining*

abuzz, *sf.* **1.** vızıltılı, **2.** faal, canlı.

abvolt, *is.* abvolt : elektromagnetik CGS birim sisteminde gerilim birimi, 10^{-8} volt.

abwatt, *is.* abvat : elektromagnetik CGS birim sisteminde güç birimi, 10^{-7} watt.

aby = **abye**, *f.* **abought, abought 1.** *esk.* (ceza) ödemek, **2.** *İsk.* sürdürmek, devam/sebat etmek, dayanmak, devamlı olmak. ***e.a.**- 1. pay (the penalty of), 2. endure, continue.*

abysm, *is. bk.:* **abyss.**

abysmal, *sf.* **1.** dipsiz, derin, sınırsız, hudutsuz, ölçüsüz, sonsuz, koyu. **~ ignorance** : koyu cehalet. **~ poverty** : sınırsız yoksulluk, **2.** **~ly** : boyunca, dibine/sonuna kadar. **sunk ~ly in crime** : boyunca cinayete batmış.

abyss, *is.* **1.** dipsiz/çok derin umman, **2.** ölçüsüz/nihayetsiz şey, **3.** girdap, uçurum, tamu, cehennem, **4.** (zaman/mekân/derinlik veya kapsamca) sonsuzluk, ölçüsüzlük. **the ~ of time** : ebediyet. **an ~ of ignorance** : koyu/kara cehalet. **an ~ of crime** : cinayet dalgası, **5.** okyanusun derinlikleri. ***e.a.**- 2&3. chasm, cleft, crevasse, gorge, gulf, pit, hell.*

abyssal, *sf.* **1.** çok derin, dipsiz, **2.** okyanusun en derin yerlerinde bulunan. **the ~ fauna and flora** : okyanus dibindeki canlılar ve bitkiler.

Abyssinia, *is. esk.* **1.** Habeşistan, **2.** **~n** : Habeş(li). ***e.a.**- 1. Ethiopia*

AC = A.C. = ac = a.c. = a-c : alternating current.

Ac, *kim.* **1.** *bk.:* **actinium**, **2.** *bk.:* **acetate, acetyl.**

ac-, *ön ek* **ad-** ön ekinin **c** ve **q** ile başlayan kelimeler önündeki şekli. *ör.: accede, acquire.*

-ac, *son ek* "-sal/-sel, -e ait, ...ile ilgili, ...içeren/ihtiva eden". **cardiac** : yüreksel, yüreğe ait. **demoniac** : şeytansal, şeytanî.

a.c., *ecz.* (reçetelerde) yemeklerden önce.

acacia, *is.* **1.** *bot.* akasya, aksalkım ağacı *(Acacia)*, **2.** **~ gum** *d.d. bk.:* **gum arabic .**

academe, *is.* akademi, okul.

academic, *sf.&is.* **1.** akademik, akademi/okul/üniversiteye ait. **~ year** : öğretim yılı, **2.** meslekî veya teknik olmaktan ziyade genel veya toplumsal (öğrenim), **3.** kuramsal, nazarî, teorik. **a purely ~ question** : sırf kuramsal bir sorun, **4.** soyut, mücerret, amelî veya pratik olmayan, **5.** bilimsel, ilmî. **~ discussion** : bilimsel tartışma, **6.** Eflâtun felsefesine ait, bu felsefe taraftarı, **7.** kolejli, üniversiteli (öğrenci, öğretim üyesi), **8.** **~ freedom** : bilimsel özgürlük, üniversite muhtariyeti. ***e.a.**- 3. theoretical.*

academical, *sf.* **1.** *bk.:* **academic** (1-5), **2.** **~ly** : akademik/bilimsel/kuramsal olarak.

academician, *sf.* akademi üyesi.

academicism = academism, *is.* **1.** Eflâtun felsefesinin ilkeleri, **2.** akademi giysi ve modası, **3.** akademik olma niteliği, bilimsellik, kuramsallık.

academist, *is.* **1.** akademi üyesi, **2.** Eflâtun felsefesine inanan filozof.

academy, *is., ç.* **-mies** **1.** Eflâtun'un felsefe okulu, **2.** yüksek öğrenim kurumu, **3.** özel okul veya lise, **4.** sanat/meslek okulu, **5.** akademi öğrencilerinin veya üyelerinin toplandıkları bina, **6.** belirli bir sanat veya bilimin geliştirilmesi gayesiyle bir araya gelen kişilerden oluşan toplum, **7.** **~ of Arts** : güzel sanatlar akademisi, **8.** **~ Award** : Akademi ödülü : her yıl sinemacılıkta başarılı olanlara verilen ödül, **9.** **~ of Music** : Konservatuvar, **10.** **Military ~** : Harp Okulu, **11.** **Naval ~** : Deniz Harp Okulu.

Acadia = Acadie, *is.* Akadya : Doğu Kanada (eski adı). **~n** : Doğu Kanadalı.

acajou, *is. bot.* **1.** akaju, maun ağacı, **2.** *bk.:* **cashew.**

acaleph(e), *is. esk.* denizanasıgiller.

acanthaceous, *sf. bot.* **1.** dikenli, **2.** kenger otugillerden.

acanthad, *is. bot.* kenger otu.

acanthine, *sf. bot.* kenger otuna ait/benzer.

acanth- = acantho-, *ön ek* "dikenli, çengelli" .

acanthocephalan, *is. zool.* çengelli bağırsak kurdu.

acanthoid, *sf.* dikenli. ***e.a.**- spiny, spinous.*

acanthocladous, *sf. bot.* dalları dikenli.

acanthopterygian, *sf.&is.* kılçıklı balık.

acanthous, *sf. bk.:* **spinous .**

acanthus, *is., ç.* **-thuses/-thi** **1.** *bot.* kenger otu, ayı yoncası *(Acanthus)*, **2.** *mim.* kenger yaprağı biçiminde süs.

***a capella**, müz.-It.* **1.** çalgısız, müzik âleti olmaksızın, **2.** eski kilise koro müziği üslûbunda.

acariasis, *is. patol.* **1.** kenelenme, kenelerin üşüşmesi, **2.** kene uyuzu : kenelerin sebep olduğu kaşıntılı cilt hastalığı.

acaricide, *is.* kene ilâcı, keneleri öldüren ilâç.

acarid, *is. zool.* kene *(Acaridae).*

acarida = acarina, *is. zool.* kenegiller *(Acarina)* : kene, sakırga, uyuz böceği gibi haşarat sınıfı.

acaridan, *sf.&is.* **1.** kenegillere ait, **2.** kenegiller sınıfından herhangi bir böcek.

acarine, *sf.&is.* kenegillerden, kenegiller sınıfından (böcek).

acaroid, *sf.* kenemsi, keneye benzer. **~ resin = ~ gum** : kene reçinesi, Avustralya'da yetişen çayır ağacından elde edilen ve vernik vb. yapmakta kullanılan sarı renkte, kokulu bir reçine.

acarology, *is.* kene bilimi : kenegilleri inceleyen zooloji dalı. **acarologist** : kene bilimi uzmanı.

acarpelous = acarpellous, *sf.* karpelsiz, meyve yaprağı olmayan.

acarpous, *sf. bot.* meyvesiz, meyve vermeyen.

acarus, *is., ç.* **acari** *zool.* kene, sakırga, uyuz böceği gibi haşarattan herhangi biri. ***e.a.****- mite.*

acatalectic, *sf.&is.* vezinli, mevzun (mısra). *bk.:* **catalectic, hypercatalectic.**

acaudal = acaudate, *sf. zool.* kuyruksuz. ***e.a.****- tailless.*

acaulescence, *is. bot.* sapsızlık.

acaulescent = acauline = acaulose = acaulous, *sf.* **1.** sapsız, **2.** çok kısa saplı.

accede, *gs.f.* **-ceded, -ceding 1.** razı olmak, muvafakat etmek, boyun eğmek. **to ~ a request** : bir isteğe muvafakat etmek. **to ~ s.o.'s wishes** : birisinin arzularına boyun eğmek, **2.** iktidar mevkiine gelmek. **to ~ to the throne** : tahta çıkmak, cülûs etmek, **3.** milletler arası anlaşmaya imza koymak, muahede yapmak, **4. ~nce** : rıza, kabul, muvafakat, cülûs. ***e.a.****- 1. agree, acquiesce, assent, consent, comply.*

acceder, *is.* razı olan, kabul/muvafakat eden.

accelerable, *sf.* hızlan(dırıl)abilen.

accelerando*, müz. It.* gittikçe hızlanan tempo ile.

accelerant, *sf.* hızlan(dır)an, çabuklaş(tır)an, iv(dir)en.

accelerate, *f.* **-ated, -ating 1.** hızlan(dır)mak, süratlen(dir)mek. **to ~ economic growth** : ekonomik geliştirmeyi hızlandırmak, **2.** çabuklaş(tır)mak, acele etmek. *to ~ the fall of the government,* **3.** ivmek, ivme kazan(dır)mak, tacil etmek. **uniform ~d motion** : düzgün hızlanan/ivmeli hareket, **4.** (ayrıntıları atmak, çalışmayı yoğunlaştırmak suretiyle bir dersi) az zamana sığdırmak, **5. ~dly** : ivedilikle, ivme ile, hızlanarak, artan hızla. ***e.a.*** *1. expedite, speed, hasten, forward, hurry, 2. quicken, rush, advance.*

acceleration, *is.* **1.** ivme, tacil. **~ of gravity** : yer çekimi ivmesi. **constant ~** : sabit ivme, **2. ~ coefficient = accelerator = coefficient of ~** *: ekon.* ivme kat sayısı : sermaye yatırımındaki değişmenin tüketici harcamasındaki değişmeye oranı.

accelerative = acceleratory, *sf.* ivme verici, hızlandırıcı.

accelerator, *is.* **1.** ivdireç, hızlandırma düzeni, hızı artıran düzen, **2.** *oto.* gaz pedalı, akseleratör, **3.** *anat.* bir hareketi hızlandıran kas/sinir, **4.** *kim.* kimyasal bir olayı çabuklaştıran madde, **5.** *foto.* devalopmanı hızlandıran madde, **6. atom smasher** *d.d. fiz.* hızlandırıcı : elektrikle yüklü zerrecikleri (elektron, iyon vb.) hızlandıran düzen.

accelerometer, *is.* ivmeölçer : bir uçağın vb. ivmesini ölçen ve yazan âlet.

accent, *is&f.* **1.** şive, söyleyiş, konuşma tarzı, ağız, **2.** vurgu, vurgulama, **3.** telâffuzda bir heceye verilen kuvvet, ifade edilen hislere göre sesin değiştirilmesi, **4.** sanat eserinin göze çarpan özelliği, **5.** bir notanın vurgulanması, bunu gösteren işaret, aksan işareti, **6.** vurgulamak, telâffuzda bir heceye kuvvet vermek, belirtmek, kuvvetlendirmek, derinleştirmek, **7. ~less** : vurgusuz, **8. ~uable** : vurgulanabilir. ***e.a.****- 2. emphasis, stress,* **3.** *intonation.*

accentual, *sf.* **1.** vurgulu, **2.** kuvvetli bir ritim ve ahenge sahip. *German poetry is basically ~.* **3. ~ity** : kuvvetli ahenk, **4. ~ly** : vurgulayarak, ahenkle.

accentuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** vurgulamak, **2.** belirtmek, etkilendirmek, kuvvetlendirmek, artırmak. **This measure ~d unemployment** : Bu önlem işsizliği artırdı.

accentuation, *is.* vurgulama, belirtme, etkilendirme, kuvvetlendirme.

accentuator, *is.* **1.** *elek.* vurgulama devresi : ses bandının bazı frekanslarında daha fazla kazanç (veya zayıflama) sağlayan devre, **2.** vurgulayan, belirten, kuvvetlendiren.

accept, *f.* **1.** almak. **to ~ a gift** : hediye almak, **2.** kabul etmek. **to ~ a proposal/an invitation** : bir teklifi/daveti kabul etmek, **3.** razı olmak, **4.** anlamak, bir manaya çekmek. **How is this phrase ~ed** : Bu cümleden ne anlaşılır? **5.** onaylamak, tasdik etmek, **6.** doğru/geçerli saymak, varit addetmek. **to ~ a fact** : bir olayı/vakıayı doğru saymak, **7. ~ability** : kabul edilebilme, beğenilme, uygunluk, münasiplik. ***e.a.*** *- 1. receive, take, 2. admit, 3. agree, assent, consent, 4. understand, 6. concede.* ***k.a.****- 1&2. reject, 3. deny, dismiss.*

acceptable, *sf.* **1.** kabul edilebilir, beğenilir, münasip, uygun, elverişli. **Your offer is very ~** : Teklifiniz gayet uygundur. **to be ~** :

makbule geçmek. **Your cheque was very ~ :** Çekiniz çok makbule geçti. **2. ~ness** : *Bk.:* **acceptability**. ***e.a.*** - *1. agreeable, grateful, pleasing, welcome, suitable.* ***k.a.****- 1. disagreeable, inacceptable, unpleasant, offensive.*

acceptably, *zf.* kabul edilebilecek tarzda, uygunca, uygun bir şekilde, münasipçe.

acceptance, *is.* **1.** al(ın)ma, **2.** memnuniyetle kabul etme/edilme. **~ of gifts** : hediyelerin memnuniyetle kabulü, **3.** teslim al(ın)ma, kabul, aracılı kabul. **~ test** : kabul muayenesi, **4.** onaylanmış tahvil, poliçe vb. **5.** razı olma, anlaşma, onaylama, **6.** doğru kabul etme, doğruluğuna inanma, inanç, inanış.

acceptancy, *is. ç.* **-cies 1.** *bk.:* **acceptance**, **2.** *bk.:* **receptiveness.**

acceptant, *sf.* alan, kabul/tesellüm eden. ***e.a.*** *- receptive.*

acceptation, *is.* **1.** hüsnükabul, onay, **2.** kabule şayan oluş, **3.** (doğruluğuna) inanma, inanış, doğru kabul etme, **4**, anlam, mana. **A term is to be used according to its usual ~** : Bir terim mutat anlamında kullanılmalıdır.

accepted, *sf.* **1.** doğru bilinen, genellikle kabul edilen, muteber, onaylı, tasdikli. *an ~ pronunciation.* **2. ~ly** : kabul edilmiş/mutat/alışılmış bir şekilde.

acceptee, *is.* kabul edilen şahıs.

accepter = acceptor, *is.* alıcı, alan, kabul eden kimse.

access, *is. gl.f.* **1.** yaklaşma, yaklaşım. **difficult of ~** : yaklaşılması zor. **within easy ~ of** : kolayca yaklaşılabilir. **to have ~ to** : -e yaklaşabilmek/yanına gidebilmek, **2.** kabul edilme. **to gain/obtain ~ to s.o.** : bir kimsenin huzuruna kabul edilmek, **3.** giriş, methal, geçit, yol, ulaşım. **~ road** : giriş/ulaşım yolu, **4.** *tıp* nöbet, hastalık nöbeti, **5.** anî artış, parlama, patlama. **an ~ of anger** : anî öfkelenme, **6.** *huk.* cinsel yaklaşım, **7.** erişim : bilgisayar belleğindeki bilgilere ulaşabilme. **~ time** : erişim süresi. ***e.a.*** *- 1. approach, 2. admittance,* **3.** *entrance, 5. increase, outburst.*

accessarily/accessary, *bk.:* **accessorily/ *accessory.***

accessibility, *is.* yaklaşılabilme, ulaşılabilme, erişilebilme, girilebilme.

accessible, *sf.* **1.** yaklaşılabilir, girilebilir, **2.** elde edilebilir, ulaşılabilir. **knowledge ~ to everyone** : herkesçe elde edilebilir bilgi, **3.** *gen.* **~ to** : etkilenebilir. **He is ~ to pity** : Çabuk merhamete gelir. **4.** kolay anlaşılır/kavranabilir. *an ~ poet,* **5. accessibly** : yaklaşılabilecek / ulaşılabilecek/erişilebilecek şekilde. ***e.a.*** *-1. approachable, 2. attaineble, obtainable.*

accession, *is.* **1.** tahta çıkma, cülûs, memuriyete girme. **~ to the throne** : tahta çıkma. **the ~ of a new president** : yeni bir başkanın görev alması, **2.** artma, çoğalma, zam, ek, ilâve. **~ to one's income** : bir kimsenin gelirinin artması, **3.** kat(ıl)ma, ilhak, iltihak. **There have been many ~ to our party** : Partimize birçok katılan oldu. **an ~ of territory** : arazi ilhakı, **4.** rıza, muvafakat, kabul. **~ to a demand** : bir isteğin kabulü, **5.** milletler arası muahede/anlaşma vb. nin resmen kabul ve onayı, **6.** girme, kabul olunma, **7.** (hastalık) nöbet, kriz. **~ of fever** : humma nöbeti, **8.** (kitaplığa, kolleksiyona vb) yeni bir kitap vb. eklemek, **9.** yeni eklenen kitabı listeye kaydetmek, **10. ~al** : ek, ilâve, munzam. ***e.a.*** *-2. growth, augmentation, increase, 4. consent, agreement, approval, 5. acceptance, 8. acquire, 10. additional.*

accessorial, *sf. bk.:* **accessory** (1-3).

accessorily = accessarily, *zf.* ek/ilâve olarak, ikinci derecede, tâlî, fer'î olarak, ek şeklinde.

accessory = accessary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** ek, ilâve, munzam, yardımcı, **2.** (suçta) ortak, **3.** ikinci derecede, tâlî, ferî, **4.** eklenti, ayrıntı, ek, ilâve, yardımcı şey, **5.** takıt, aksesuar, **6.** yedek parça, takım. **the accessories of an automobile** : bir otomobilin yedek parçaları, **7.** suç ortağı, methaldar. **~ before/after the fact** : kışkırtıcı, hempa, müşevvik, methaldar, suç işlemeye katılmamakla beraber suç işlenmeden önce/ sonra suçluya yardım eden. ***e.a.*** *- 1. supplementary, auxiliary, 4. attachment, appendage, 5. ornament, decoration, 7. accomplice.*

acciaccatura, *is., ç.* **-turas/-ture 1.** *müz.* esas notadan önce çalınan kısa nota, **2.** *s.bl.* vurgusuz ilk ses.

accidence, *is.* **1.** *gr.* bükün bilimi : kelimelerde esas olmayan cins, sayı, hal vb. ni öğreten dil bilgisi bölümü, **2.** (sanat, bilim vb. de) temel (bilgiler).

accident, *is.* **1.** kaza. **serious ~** : vahim kaza. **fatal ~** : feci kaza. **to meet/have an ~** : kazaya uğramak. **~s will happen** : Kazanın önüne geçilmez. **the victims of the ~** : kazazedeler, kaza kurbanları. **~-prone** : daima kazaya uğrayan (kimse), **2.** raslantı, tesadüf, tesadüfî/istenmeden olan olay. **by ~** : tesadüfen, kazara. **by a mere ~** : Sırf tesadüfî olarak. **Nothing was left to ~** : Hiçbir şey tesadüfe/şansa bırakılmamıştı, **3.** *fel.* ilinek, araz, **4.** *gr.* bükün : bir kelimeye ait cins, sayı, hâl vb. gibi yan/tali hususlar, **5.** *jeol.* arıza, düzensiz arazi. ***e.a.*** *-1. calamity, catastrophe, disaster, mischance, misfortune, misadventure, contingency, casualty, 2. chance, fortune, luck.* ***k.a.*** *- 2. design, intent.*

accidental, *sf.&is.* **1.** rastgele, tesadüfî, kazaen, **2.** ikinci derecede, tâli, fer'î. *~ benefits.* **3.** tesadüfî olay, rastgele/kazara olan şey, **4.** *müz.* diyez, bemol gibi nota önüne konulan ve perdesini değiştiren işaret, **5.** **~ly** : rastgele, tesadüfen, kazaen, istemeyerek, **6.** **~ness = ~ity** : tesadüfîlik, rasgelelik, rastgele/tesadüfen/kazara vukubulma. ***e.a.*** *-1. casual, chance, incidental, contingent, fortuitous.* ***k.a.*** *- 1. planned.*

accipiter, *is.* yırtıcı kuş *(Accipitridae).*

accipitral = accipitrine, *sf.* yırtıcı kuş gibi, atmaca gibi.

acclaim, *f&is.* **1.** alkışlamak. **to ~ conquering heroes** : muzaffer kahramanları alkışlamak, **2.** alkışlarla ilân etmek veya selâmlamak. *to ~ s.o. king.* **3.** bağırmak, bağırarak ilân etmek. **He ~ed his grief** : Kederinden feryat ve figan ediyordu. **4.** beğenmek, beğendiğini bağırarak ilân etmek. *The people ~ed with one voice.* **5.** alkış, alkışlama. ***e.a.*** *-1. applaud, hail, clap 5. acclamation, applause.*

acclamation, *is.* **1.** alkış, alkışlama, **2.** sözlü onaylama, alkışlarla kabul etme. ***e.a.*** *-1. acclaim, applause.*

acclamatory, *sf.* alkışlarla sevinç ve beğeni ifade eden.

acclimate, *f.* **-mated, -mating 1.** (yeni iklim ve çevreye) alış(tır)mak, **2. acclimatable** : alış(tırıl)abilir, **3. acclimation** : alış(tır)ma, alışık olma. ***e.a.*** *-1. adapt.*

acclimatise / acclimatisable / acclimatisation /acclimatiser, *Brit. bk.:* **acclimatize / acclimatizable / acclimatization / acclimatizer.**

acclimatize, *f.* **-tized, -tizing 1.** yeni bir iklime/farklı çevreye alış(tır)mak, **2. acclimatizable** : alıştırılabilir, **3. acclimatization** : alıştırma, **4. acclimatizer** : alıştıran.

acclivitous = acclivous, *sf.* yokuşlu, bayır/yokuş yukarı.

acclivity, *is.* yokuş, bayır. ***e.a.*** *- ascent.*

accolade, *is.* **1.** övme, methetme, ödül verme, **2.** (şövalyelik unvanı verirken) kucaklama, öpme, kılıcın yassı tarafı ile omuza dokunma, **3.** *müz.* porte üzerinde düşey kalın çizgi, **4.** *mim.* düşey süs.

accoladed, *sf.* övülen, beğenilen, onaylanan.

accommodable, *sf.* uydurulabilir, uzlaştırılabilir, düzenlenebilir, yerleştirilebilir, telif edilebilir.

accommodate, *f.* **-dated, -dating 1.** (birbirine) uydurmak, uygunlaştırmak, düzenlemek, uygun kılmak, adapte etmek. **to ~ oneself to circumstances** : koşullara uymak. **to ~ the choice of subjects to the occasion** : duruma uygun konu seçmek, **2.** *gen.* **~ with** : sağlamak, temin/tedarik etmek. **to ~ s.o. with a loan** : birine borç para temin etmek/sağlamak, **3.** uzlaştırmak, telif etmek, yatıştırmak. **to ~ differences** : anlaşmazlıkları uzlaştırmak, **4.** yerleştirmek, yer tedarik etmek, ağırlamak. **His car can ~ six people** : Onun arabası altı kişi alır. *Two hundred tourists are ~d in this hotel.* **How am I to ~ my guests** : Misafirlerimi nasıl ağırlayacağım? **6.** (birine) hizmet/yardım/iyilik etmek, işini görmek. **to ~ a client** : bir müşterinin işini görmek, müşteriye hizmet etmek, **7.** uy(uş)mak, uyum sağlamak. ***e.a.*** *- 1. adapt, fit, 2. supply, 3. adjust, reconcile, 6. serve, assist, help, oblige.*

accommodating, *sf.* **1.** uysal, munis, güçlük çıkarmayan. *an ~ man,* **2.** uygun, elverişli, **3.** yardım eden, kolaylık gösteren, iyiliksever, **4.** **~ly** : uysallıkla, uygun/elverişli bir şekilde, yardım ederek.

accommodation, *is.* **1.** uygunluk, uyma, intibak, **2.** uzlaşma, uyuşma, anlaşma. **to come to an ~** : uyuşmak, anlaşmaya varmak, **3.** yerleş(tir)me, ağırla(n)ma, rahat, kolaylık. **It would be a great ~ to me if you could do it** : Bunu yaparsanız bana büyük kolaylık olur. **for your ~** : size kolaylık olması için, **4. ~s** : yatacak/kalacak yer. **We have no sleeping ~s** : Yatacak yerimiz yok. **5.** ödünç/borç para, ikraz, **~ bill** : kefaletname, borç para alan birine kefil olduğunu bildiren belge, **6.** *ilâh.* bir metnin asıl maksat ve gaye dışında fakat ona benzer bir duruma uygulanması, **7.** uyum : göz merceğinin cismin uzaklığına göre kendi kendini ayarlaması, **8. ~al** : (a) (göz) uyumsal, (b) uzlaştırıcı, uysal, kolaylık sağlayıcı, **9. ~ ladder** : borda iskelesi, **10. ~ road** : özel yol, **11. ~ unit** : ev, daire, **12. ~ train** : her istasyonda duran yolcu treni.

accommodative, *sf.* **1.** uygunluk sağlayan, uzlaştırıcı, uzlaştıran, ağırlayan, yatacak/kalacak yer sağlayan, **2. ~ness** : uygunluk sağlama, uzlaştırıcılık, ağırlama, yatacak/kalacak yer sağlama.

accommodator, *is.* gündelikçi, geçici hizmetçi.

accompanier, *is.* eşlik/arkadaşlık eden, eş, arkadaş.

accompaniment, *is.* eşlik etme, refakat, arkadaşlık.

accompanist = accompanyist, *is. müz.* eşlik eden.

accompany, *gl.f.* **-nied, -nying 1.** arkadaşlık/refakat etmek. *President was accompanied by a general.* **2.** beraber/yanında/maiyetinde/ yan yana bulunmak/olmak/dolaşmak. **Pain accompanies disease** : Ağrı/sancı/ıstırap hastalıkla beraber gelir. **3.** *müz.* eşlik etmek, beraber çalmak. **to ~ s.o. on the piano** : piyano ile birine eşlik etmek. ***e.a.*** *-1. attend, escort, convoy.*

accomplice, *is.* suç ortağı, omuzdaş, hempa. **to be an ~ in/to a crime** : bir cinayette suç ortağı olmak. ***e.a.*** *- accessory, abettor, ally.*

accomplish, *gl.f.* **1.** yapmak, yapıp bitirmek, tamamlamak, ikmal/itmam etmek. **He will never ~ anything** : O hiçbir şey yapamayacak. **2.** başarmak, başa çıkmak, muvaffak olmak, başarı ile sonuçlandırmak, becermek. *to ~ an objective. What can I ~ in such a short time?* **3.** gerçekleştirmek, tahakkuk ettirmek. **to ~ a plan** : bir plânı gerçekleştirmek, **4.** yerine getirmek, icra etmek. **to ~ a vow** : bir adağı yerine getirmek, **5. ~able** : yapılabilir, başarılabilir, icra/ikmal/itmam edilebilir, gerçekleştirilebilir, **6. ~er** : yapan, başaran, gerçekleştiren, başarı ile sonuçlandıran, tamamlayan. ***e.a.*** *- 1&2. do, execute, fulfill, achieve, perform, 3. realize, bring about, carry out.*

accomplished, *sf.* **1.** yapılmış, tamamlanmış, başarılmış, gerçekleştirilmiş. *an~ project.* **2.** hünerli, usta, marifetli, yetenekli, kabiliyetli. *He's an ~ actor.* **3.** nazik, kibar, centilmen. ***e.a.*** *-1. completed, effected, done, 2. skilled, proficient, talented, 3. refined, educated, cultured.*

accomplishment, *is.* **1.** başarı, muvaffakiyet. *This is a great ~,* **2.** tamamlama, ikmal/icra/ itmam etme, yapıp bitirme, **3.** gerçekleştirme, tahakkuk ettirme. **difficult of ~** : gerçekleştirilmesi güç, **4.** *gen.* **~s** : hüner, marifet, yetenek, ustalık. **She has many ~s** : Onun çok hüneri vardır. ***e.a.*** *-1. achievement, attainment, 2. completion, execution, fulfillment, consummation, 4. proficiency, talent, gift, capability.* ***k.a.****- 1-3. failure, 4. deficiency, incapacity, lack.*

accord, *is&f.* **1.** anlaşma, uzlaşma. **to reach an ~** : anlaşmaya varmak. **to be in ~ with...**: ...ile aynı fikirde olmak/uzlaşmak/anlaşmak, **2.** uygunluk, ahenk. *to live in perfect ~.* **3.** istek, muvafakat, rıza. **of one's own ~** : kendi rızasıyla kendiliğinden. **I came of my own ~** : Kendiliğimden (kendi isteğimle) geldim. **4.** birlik, ittifak, ittihat. **with one ~** : oy birliğiyle. **The motion was passed with one ~** : Öneri oy birliğiyle kabul edildi. **5.** *huk.* mahkeme dışında anlaşma, sulh olma, **6.** uzlaştırmak, anlaştırmak, uyuşturmak, telif etmek, **7.** uymak, mutabık olmak. **His conduct and his principles do not ~ well together** : Davranışları ilkelerine uymuyor. **8.** ahenk sağlamak, hemahenk olmak, tutmak, tutarlı olmak. **The result did not ~ with our calculations** : Sonuç hesaplarımızı tutmadı. **9.** teslim etmek, kabul etmek, **10.** vermek, bağışlamak, ihsan/tahsis etmek, **11. ~able** : uygun, münasip, yaraşır, mutabık, uyuşabilir, ahenk sağlayabilir, **12. ~er** : uyan, mutabık olan kimse.

e.a. *- **1.** agreement, **2.** harmony, **3.** consent, concurrence, **6.** reconcile, **7.** correspond, conform, **8.** match, harmonize, **9.** concur, agree, **10.** bestow, grant.* ***k.a.****- **1.** conflict, discord, disagreement, dissension, **9.** disagree, differ, **10.** refuse, deny, withhold.*

accordance, *is.* **1.** uygunluk, mutabakat, ahenk, uzlaşma. **in ~ with...** : ...uyarınca, mucibince, gereğince, -e göre, -e uygun olarak. **in ~ with your instructions** : talimatınız gereğince, talimatınıza uyarak. **in ~ with the decision** : karar gereğince, **2.** ver(il)me, bağışla(n)ma, tahsis. **the ~ of all rights and privileges** : bütün hak ve ayrıcalıkların verilmesi. ***e.a.****-**1.** agreement, concord, conformity, harmony.*

accordant, *sf.* **1.** uygun, muvafık, münasip, mutabık, **2.** **~ly** : uygun/muvafık/münasip bir şekilde, uygun olarak. ***e.a.*** *-**1.** agreeing, conformable.*

according, *sf.* **1.** uygun, ahenkli, münasip, mutabık, **2.** *k.d.* bağlı, tâbi. **It is all ~ what you want to do** : Her şey isteğinize bağlıdır. **3.** **~ as** : (a) oranında, nisbetinde, derecesinde, göre, nazaran. **We see things differently ~ as we are rich or poor** : Zengin veya fakir olduğumuza göre olayları farklı görürüz. (b) eğer, şayet, -e bağlı olarak, **4.** **~ to** : (a) -e uygun olarak, ...gereğince, (b) -e göre. **arranged ~ to size** : büyüklüğe göre dizilmiş. (c) -e göre, ...mucibince. **~ to me/to him** : bana/ona göre. **~ to everyone says** : Söylediklerine göre. ***e.a.*** *-**1.** agreeing, **2.** depending, **3.** (a) in proportion as, (b) if, whether, **4.** (a) in agreement with, (b) in the order of.*

accordingly, *zf.* **1.** buna göre, bu veçhile, ...gereğince, **2.** bu sebeple, bundan ötürü/dolayı, binaenaleyh. ***e.a.*** *- **1.** in accordance, correspondingly, **2.** therefore, so, consequently, hence, thus, then.*

accordion, *is&sf.* **1.** akordeon, körüklü bir müzik âleti, **2.** akordeon biçiminde, körüklü, kırmalı. **~ pleats** : akordeon pli, **3.** **~ist** : akordeoncu.

accost, *is&gl.f.* **1.** yanaşmak, yaklaşıp söz açmak. **He ~ed the lady** : Hanıma yaklaşıp söz açtı. **2.** (fahişe, dilenci vb) sarkıntılık etmek, taciz etmek, **3.** selâm (verme), **4.** **~able** : yaklaşılabilir. ***e.a.*** *-**1.** approach, confront, **2.** solicit, **3.** greeting.*

accouchement*, is., ç.* ***-ments*** *(Fr.)* **1.** gebelik süresi, **2.** doğum, doğurma. ***e.a.*** *-**2.** childbirth, parturition.*

accoucheur*, is., ç.* ***-cheurs*** *Fr.* doğum doktoru, (erkek) ebe.

accoucheuse*, is., ç.* ***-cheuses*** *Fr.* doğum doktoru, ebe.

account^1, *is.* **1.** hesap, **2.** hesap pusulası, rapor. **~ rendered** : alacaklı hesabı : alacaklının ödenmek üzere borçluya ibraz ettiği senet vb. **~ stated** : kabul edilen borç hesabı : borçlunun ödemeyi kabul ettiği hesap, **3.** anlatış, rivayet, beyan, izahat, **4.** sebep, neden. **on this ~** : bu nedenle/sebeple. *On this ~ I am refusing your offer.* **5.** önem, değer, kıymet, ehemmiyet, itibar, etki, nüfuz. **of no ~** : önemsiz, sayılmaz. **man of no ~ = no ~ man** : önemsiz adam. **things of no ~** : önemsiz şeyler. **He is of very little ~** : Onun pek az etkisi/nüfuzu vardır. **6.** tahmin, takdir, hüküm, karar. *In his ~ it was an excellent piece of work.* **7.** banka hesabı, cari hesap, kredi/alacak hesabı. **current ~** : cari hesap. **deposit ~** : mevduat hesabı. **overdrawn ~** : karşılıksız hesap, **8.** hesap özeti, **9.** (muhasebecilikte) gelir ve masraf hesabı. **~ of liabilities and assets** : borç ve alacak hesabı. **~ payable/receivable** : borçlu/alacaklı hesabı. **profit and loss ~** : kâr ve zarar hesabı. **cash ~** : kasa hesabı. **outstanding ~** : hesap bakiyesi, **10.** hesap sahibi, müşteri, borçlu/alacaklı. **~ executive** : ilân acentasında müşteri hesaplarını tutmakla görevli yetkili, **11.** **be held in ~ = be of some ~** : itibar/hürmet görmek, hatırı sayılmak, **12.** **bring/call s.o. to ~** : birisinden hesap sormak, sorguya çekmek, **13.** **by all ~s** : herkesin dediğine göre. **by his own ~** : kendi söylediğine göre, **14.** **carry to ~** : hesabına geçirmek/yazmak, **15.** **for the ~ of** : hesabına, namına, **16.** **give an ~ of** : anlatmak, hesabını/cevabını vermek. **give an ~ of oneself** : nerede bulunduğunu/ne yaptığını anlatmak, **17.** **give a good/bad ~ of** : iyi/kötü sonuç almak, başarı göstermek/gösterememek. *He gave a good ~ of himself in the tennis tournament.* **18.** **go one's last ~** : ölmek. **the great ~** : kıyamet günü, **19.** **hold of great ~** : büyük önem vermek, **20.** **hold of little ~** : önem vermemek, saymamak, **21.** **hold one's life of little ~** : hayatını hiçe saymak, **22.** **keep the ~s** : hesap (defter) tutmak, **23. make much/little ~ of sth.** : (bir şeye) çok önem vermek/hiç önem vermemek, **24. leave sth. out of ~ = take no ~ of sth.** : bir şeyi hesaba katmamak, ihmal etmek, **25. on ~** : veresiye, kredi ile, **26. on ~ of** : (a) sebebiyle, nedeniyle, -den dolayı, (b) adına, namına, yerine, hesabına, **27. on every ~** : her bakımdan, her halükârda, **28. on many ~** : birçok hâlde, **29. on no ~ = not on any ~** : kat'iyen, hiçbir suretle, asla, sakın, **30. on s.o.'s ~** : bir kimse adına/namına/ hesabına, ...yüzünden, sebebiyle. *She left her native land on her husband's ~*. **31. pay on ~** : mahsuben ödemek, **32. person/thing of some ~** : hesaba katılması gereken kişi/şey, **33. settle an ~** : hesabı tesviye etmek, *mec.* hesabını görmek, **34. take ~ of = take into ~** : göz önünde tutmak, hesaba katmak, nazarıitibara almak. *You must take ~ of difficult circumstances.* **35. take no ~ of sth. = leave sth. out of ~** : (bir şeyi) hesaba katmamak, saymamak, **36. There is no ~ing for tastes** : Herkesin zevkine karışılmaz/ Bu bir zevk meselesidir. **37. turn/put to ~** : yararlanmak, faydalanmak, istifade etmek. **He can turn everything to ~** : O her şeyden yararlanmasını bilir. **38. turn sth. to the best ~** : bir şeyden azamî yararlanmak. ***e.a.*** *- 2. record, report, 3. narrative, recital, statement, explanation, 4. reason, basis, consideration, 5. importance, worth, value, consequence, 6. estimation, judgment, 26. (a) because of, by reason of, (b) for the sake of, 34. consider.*

account^{2}. *f.* **1.** saymak, addetmek, telâkki/ itibar etmek. **to be ~ed rich** : zengin sayılmak. **to ~ oneself lucky** : kendini mutlu addetmek. **to be ~ed of** : sayılmak, itibar edilmek. **He is ~ed (to be) guilty** : O suçlu sayılıyor. **2.** hesap vermek. **An officer must ~ to the treasurer for money received** : Bir memur aldığı paranın hesabını hazinedara vermek zorundadır. **3.** sorumlu tutulmak, tazmin/telâfi etmek. **He must ~ for his crime** : İşlediği suçtan sorumlu tutulmalıdır. **4.** hesabını görmek, işini bitirmek, öldürmek. **He ~ed for five of the enemy** : Beş tane düşmanın hesabını gördü/işini bitirdi/öldürdü. **5. ~ for** : sebebi...olmak, izah etmek. **That ~s for it** : Şimdi anlaşıldı/Demek sebebi bu idi. **There is still much to be ~ed for** : Daha izah edilmesi gereken çok şey var. **I can't ~ for it** : Bunu izah edemiyorum. **6.** *gen.* **~ to** : atfetmek, isnat etmek. **the many virtues ~ed to him** : ona atfedilen birçok faziletler, **7.** *esk.* hesap etmek, saymak, tahmin etmek.

accountable, *sf.* **1.** sorumlu, mesul. **Every man is ~ to God for his conduct** : Herkes davranışlarından Allaha karşı sorumludur. **He is not ~ for his actions** : O hareketlerinden sorumlu değildir. **2.** izah edilebilir. **a very ~ behavior** : izahı pekâlâ mümkün bir tutum, **3. ~ness = accountability** : sorumluluk, mesuliyet, **4. accountably** : sorumlulukla, mesul olarak. ***e.a.****-1. amenable, responsible, liable, answerable, 2. explicable.*

accountancy, *is.* saymanlık, muhasebecilik.

accountant, *is.* sayman, muhasebeci, muhasip. **chartered ~** : hesap uzmanı, saymanlık uzmanı, mütehassıs muhasebeci. **~ general** : genel sayman, umumî muhasebe müdürü. **~ship** : saymanlık.

accounting, *is.* saymanlık, muhasebe(cilik).

accouter = accoutre, *gl.f.* **1.** donatmak, teçhiz etmek, askerî üniforma ve teçhizat vermek, **2. ~ments** : donanım, koşum, teçhizat, askerî levazımat. ***e.a.*** *-1. arm, equip, outfit, furnish, supply, provide, 2. equipage, trappings.*

accredit, *gl.f.* **1.** güvenmek, itimat etmek, kredi vermek, kredisini tanımak, **2.** onaylamak, tasdik etmek. *an (officially) ~ed university.* **3.** yetki vermek, itimatnameli temsilci göndermek. *to ~ an envoy.* **4.** inanmak, doğru addetmek, doğrulamak, itibar etmek. *to ~ a story.* **5.** atfetmek, hamletmek, izafe etmek. *a discovery ~ed to Edison.* **to ~ s.o. with sth.** : bir şeyin şeref ve kredisini birine atfetmek, **6. ~ation = ~ment** : inanma, güvenme, onaylama, kredi/ yetki/itimatname verme. ***e.a.*** *- 2. certify, endorse, license, 3. sanction, authorize. 4. believe, 5. ascribe, attribute, assign, credit.*

accredited, *sf.* **1.** doğruluğu kabul edilmiş. *~ opinions/beliefs.* **2.** onaylanmış, resmen tanınmış. *an ~ college.*

accrete, *sf.&f.* **-creted, -creting 1.** *gen.* **~ to** : birlikte gelişmek/büyümek, **2.** artmak, çoğalmak, birleşerek gelişmek, **3.** kat(ıl)mak, ekle(n)mek. *One should ~ discretion to his other qualities*, **4.** ekli, eklenmiş, katılmış, **5.** *bot.* bir arada büyümüş. ***e.a.*** *- 1. adhere, 3. add.*

accretion, *is.* **1.** (katılma ve eklenme suretiyle) büyüme, **2.** ek, ilâve, eklenen şey, **3.** (tabiî büyüme suretiyle) artış, **4.** *patol.* kaynaşma : doğal olarak ayrı olan organların büyüyerek birleşmesi, **5.** *huk.* deniz/nehir kıyısındaki arazinin doğal olarak (alüvyon birikintisi vb. ile) genişlemesi, **6.** **~ary** : eklenerek/çoğalarak büyümüş, artmış, gelişmiş.

accretive, *sf.* **1.** büyüyen, gelişen, **2.** büyüme/gelişme+.

accrual, *is.* **1.** çoğalma, eklenme, artma, **2.** artmış/çoğalmış şey, **3.** **~ basis** : kasaya giren ve harcanan paraları değil sırf kâr ve zararları kaydetme yöntemi.

accrue, *f.* **-crued, -cruing** **1.** *gen.* **~ to** : olmak, vuku bulmak, (doğal olarak) hasıl olmak, oluşmak. **Certain advantages ~ to building cities high** : Şehirleri yüksek inşa etmenin bazı yararları vardır. **2.** (para, faiz vb) artmak, birikmek, çoğalmak, eklenmek. **~d interest** : birikmiş faiz, **3.** *huk.* hak kazanmak, payına düşmek, tahakkuk etmek. **portion accruing to each heir** : her varisin hissesine düşen pay, **4.** **~ment** : artma, artış, eklenme, çoğalma.

acculturate, *f.* **-ated, -ating** kültür alış verişi yapmak, kültür alış verişi ile değiş(tir)mek.

acculturation, *is.* **1.** kültür alış verişi, **2.** **~al = acculturative** : kültür alış verişi ile ilgili, **3.** **~ist** : kültür alış verişi için gönderilen öğrenci.

acculturize, *gl.f.* **-ized, -izing** başka bir toplumun kültürünü kabul ettirmek.

accumbency, *is.* yatma, uzanma, yaslanma.

accumbent, *sf.* **1.** yatan, uzanan, yaslanan, **2.** *bot.* başka bir şeye yaslanan (bitki organı).

accumulable, *sf.* toplanabilir, yığılabilir, birik(tiril)ebilir.

accumulate, *f.* **-lated, -lating** **1.** topla(n)mak, bir araya getirmek/gelmek, **2.** yığ(ıl)mak, birik(tir)mek, depo /istif etmek/edilmek. **to ~ wealth** : servet biriktirmek. ***e.a.*** *-1. amass, collect, assemble, gather, 2. heap up, pile up, store up, hoard.*

accumulation, *is.* **1.** yığ(ıl)ma, birik(tir)me, topla(n)ma, **2.** yığın(tı), birikinti, **3.** birikim, tasarruf, kazancın sermayeye eklenmesi. **~ of capital** : sermaye birikimi, **4.** *jeol.* yer altı gaz ve petrollerinin gözenekli kayalara dolması.

accumulative, *sf.* **1.** artan, biriken, üst üste eklenen/yığılan, müterakim. ~ *toxic effect,* **2.** artırma+, biriktirme+, **3.** **~ly** : artarak, birikerek, üst üste eklenmek suretiyle, **4.** **~ness** : artma, birikme, üst üste eklenme. ***e.a.*** *-1. cumulative.*

accumulator, *is.* **1.** biriktiren, toplayan, istif/depo eden kimse, istifçi, **2.** toplayıcı : hesap makinesi ve bilgisayarda sayıları toplayıp sonucu depo eden düzen, **3.** sabit basınç sağlayan su deposu, **4.** *Brit.* akümülatör, akımtoplar, toplaç. ***e.a.*** *- 4. storage battery.*

accuracy, *is.* doğruluk, dakiklik, belginlik, sağınlık, incelik, kesinlik, sadıklık. **The value of a testimony depends on its ~** : Tanıklığın değeri doğruluğu ile ölçülür. **experiments that require a greater ~** : daha büyük bir dakiklik isteyen deneyler.

accurate, *sf.* **1.** doğru, belgin, sağın, kesin, sadık, tam, hatasız, yanlışsız. **an ~ account** : doğru/hatasız hesap, **2.** **~ly** : doğru/belgin/sağın/kesin/tam/hatasız/yanlışsız olarak, sadıkane, belginlikle, sağınlıkla. **to define ~ly the meaning of...** : ...-nin anlamını tam olarak tanımlamak. **a writing ~ly copied** : yanlışsız olarak kopye edilmiş bir yazı, **3.** **~ness** : doğruluk, belginlik, sağınlık, kesinlik, sadakat, hatasızlık, yanlışsızlık. ***e.a.*** *-1. true, exact, correct, precise.*

accursed = accurst, *sf.* **1.** mel’un, uğursuz, meş’um, menfur, berbat, **2.** **~ly** : uğursuzca, mel’anetle, şeametle, nefretle, **3.** **~ness** : uğursuzluk, mel’anet, şeamet. ***e.a.*** *-1. damnable, abominable, ill-fated*

accusable, *sf.* suçlandırılabilir, itham edilebilir, suç isnat edilebilir.

accusably, *zf.* suçlarcasına, kınarcasına.

accusation = accusal, *is.* **1.** suçlama, itham, töhmet, cürüm isnadı. **to bring an ~ against s.o.** : bir kimseye suç isnat etmek, **2.** sav, ithamname. ***e.a.*** *- charge, impeachment, arraignment, indictment, crimination.*

accusative, *sf.&is.* *d.b.* belirtme durumu, -i hâli, mef’ulünbih. **accusatival** : belirtmeli. **~ly** : belirtmeli olarak, -i hâlinde.

accusatorial, *sf.* suçlandıran/suç isnat eden/itham edenle ilgili. **~ly** : suç isnat edenle ilgili olarak.

accusatory, *sf.* suçlandırıcı, itham edici. **an ~ libel** : iftira, bühtan.

accuse, *f.* **-cused, -cusing 1.** suçla(ndır)-mak, suç isnat etmek, itham etmek. **They have ~d him of theft** : Onu hırsızlıkla suçladılar, **2.** kabahat bulmak, kınamak, sorumlu tutmak, **3. accuser = accusant** : suçlayan, itham eden, davacı, **4. accusingly** : suçlandırırcasına, itham edercesine. ***e.a.** -1. charge, indict, arraign, impeach, incriminate, 2. blame.* ***k.a.**- 1. exonerate, acquit, absolve.*

accused, *sf.&is., ç.* **accused** sanık, maznun, suçlu. **The ~ was seen to enter the house** : Sanığın eve girdiği görülmüştü. *The ~ are charged with conspiring.* ***e.a.** - defendant.*

accustom, *gl.f.* alıştırmak. **to ~ oneself** : alışmak. **to ~ oneself to discipline** : disipline alışmak.

accustomed, *sf.* **1.** alışılmış, âdet haline ge(tiri)lmiş, mutad, **2.** alışkın, alışık. **to be ~ed to** : alışık olmak, itiyadında olmak. **I am ~ to hot climate** : Sıcak iklime alışkınım. **3. ~ly** : alışkanlıkla, âdet üzere, **4. ~ness** : alışkanlık, itiyat. ***e.a.**-1.customary, habitual, usual, 2. adapted, adjusted, familiarized.* ***k.a.**- 2. unused (to).*

AC/DC = A.C./D.C. = ac/dc = a.c./d.c. : *alternating current or direct current* : hem alternatif hem doğru akımla çalışan.

ace, *is&sf.&f.* **aced, acing 1.** as, (iskambil kâğıdında) birli, (zarda) bir, yek, **2.** zerre, çok az (miktar/mesafe/derece), **3.** üstün, başarılı, herhangi bir alanda üstün dereceye ulaşmış kimse. **an ~ reporter** : başarılı bir raportör, **4.** çok düşman uçağı düşürmüş havacı, **5.** (tenis, golf vb) tek vuruşla kazanılan sayı, **6.** bir vuruşta sayı kazanmak, **7.** *k.d.* başarılı olmak, başarı/üstünlük kazanmak. **to ~ an exam** : sınavı birincilikle kazanmak, **8. ~ in the hole** *ABD* (zamanı gelince işe yarayan) üstünlük, avantaj. *His strength in a crisis is an ~ in the hole.* **9. have/keep an ~ up one's sleeve** : en önemli habere/delile sahip olmak, **10. ~ out** : üstün başarı kazanmak. *He ~d out all other competitiors.* **11. within an ~ of** : kıl payı, ramak. **I was within an ~ of being drowned** : Az kaldı boğuluyordum/boğulmama kıl payı/ramak kaldı. **He was within an ~ of death** : Az kaldı ölüyordu.

-acea, *son ek zool.* "-giller". **Crustacea** : Kabuklular.

-aceae, *son ek bot.* "-giller". **Rosaceae** : gülgiller.

acentric, *sf.* merkezsiz, merkezi olmayan.

-aceous, *son ek* "-giller+, ...gibi, -lı/-li/lu/-lü". **crustaceous** : kabuklu. **farinaceous** : unlu.

acephalous, *sf.* **1.** başsız, **2.** öndersiz, reissiz, **3.** *zool.* başsız, başı olmayan (yumuşakçalar vb.), **4.** *bot.* kökten filizlenen, **5.** (şiir) baş tarafı noksan/kusurlu.

acequia, *is., ç.* **acequias** *İsp.* sulama hendeği.

acerate, *sf. bk.:* **acerose** (1).

acerb = acerbic, *sf.* **1.** ekşi, acı, buruk, ham meyve tadında, **2.** haşin, sert, huysuz. ***e.a.** - 1. sour, astringent, 2. harsh, severe.*

acerbate, *gli&sf.* **-bated, -bating 1.** buruklaştırmak, tadını ekşi/acı yapmak, **2.** sabrını tüketmek, huysuz/aksi yapmak, **3.** buruk(laşmış), ekşi, acı. ***e.a.** -2. exasperate, irritate, vex.*

acerbity, *is.* **1.** burukluk, ekşilik, acılık, **2.** terslik, sertlik, huysuzluk, haşinlik.

acerose, *sf.* **1.** *bot.* iğne şeklinde, ucu sivri (çam yaprağı vb), **2.** kabuklu, samanlı, kabuk/saman gibi.

acervate, *sf. bot.* kümeli, kümelenmiş, küme hâlinde (büyüyen). **~ly** : küme küme, kümeler hâlinde.

acescence = acescency, *is.* ekşime, ekşilik.

acescent, *sf.* ekşi, ekşimiş.

acetabular = acetabuliform, *sf.* hokka gibi çukur. ***e.a.** - cotyloid.*

acetabulum, *is.* **1.** *anat.* uyluk kemiğinin oturduğu çukur kalça kemiği, **2.** *zool.* (a) (sülük, ahtapot vb) çekmen, vantuz, emici ağız, (b) böcek bacağının gövdeye eklendiği yer.

acetal, *is. kim.* asetal, $CH_3CH(OC_2H5)_2$: etil alkolün yetersiz oksitlenmesinden elde edilen, hekimlikte uyutucu olarak ve parfümeride kullanılan uçucu, renksiz sıvı.

acetaldehyde, *is. kim.* asetaldehit, CH_3 CHO : aynaları sırlamakta ve organik sentezde kullanılan meyve kokulu, suda eriyen sıvı.

acetamid(e) = acetic acid amide, *is. kim.* asetamid, CH_3CONH_2 : organik sentezlerde kullanılan suda erir katı madde.

acetate, *is.* **1.** *kim.* asetat : sirke asidinin tuzu/esteri, **2.** asetat : selülozlu elyaf.

acetic, *sf. kim.* **1.** ekşi asetik, sirke+, **2.** ~ **acid** : sirke asidi, asetik asit, CH_3COOH, **3.** ~ **anhydride** : asetik anhidrit, $(CH_3CO)_2O$: plâstik, film ve selüloz türevi kumaş yapmakta veya ayıraç olarak kullanılan renksiz, keskin kokulu sıvı.

acetification = **acetation**, *is.* sirkeleş(tir)me, ekşi(t)me.

acetifier, *is.* sirkeleştiren, ekşiten.

acetify, *f.* **-fied, -fying** sirkeleş(tir)mek, ekşi(t)mek.

acetometer = **acetimeter**, *is. kim.* sirkeölçer : sirkedeki asetik asit miktarını ölçen âlet.

acetometric = **acetimetric**, *sf.* **1.** ~**al** *d.d:* sirke ölçme, **2.** ~**ally** : asetik asit ölçerek.

acetone, *is. kim.* aseton, CH_3COCH_3: renksiz, uçucu, tutuşur bileşik. Bazı boyaları ve vernikleri eritmekte, organik sentezlerde kullanılır. **dimethyl acetone** *d.d.*

acetonic, *sf. kim.* aseton+, asetonlu.

acetophenetidin(e), *is. ecz.* fenasetin, $C_{10}H_{13}NO_2$: ağrı giderici, ateş düşürücü olarak kullanılan beyaz, suda erir, kristalli katı madde. **phenacetin(e)** *d.d.*

acetophenone, *is. kim.*asetofenon, $C_6H_5COCH_3$: parfüm yapımında kullanılan hoş kokulu, renksiz sıvı. **acetylbenzene, hypnone, phenyl methyl ketone** *d.d.*

acetous = **acetose**, *sf.* ekşi, sirkeli, sirke gibi. *e.a. - sour, vinegary.*

acetum, *is.* sirke, sirkeli ilâç.

acetyl, *is. kim.* asetil. ~ **group** = ~ **radical** : asetil grubu, asetik asit kökü, tek valanslı CH_3CO^- kökü.

acetylate, *f.* **-lated, -lating** *kim.* asetillemek, asetil kökü ile birleştirmek. **acetylize** *d.d.*

acetylcholine, *is. kim.* asetilkolin, $C_7H_{17}O_3N$: çavdardan elde edilen ve hekimlikte tansiyonu düşürmek, bağırsak hareketlerini artırmakta kullanılan alkaloid.

acetylene, *is. kim.* asetilen, C_2H_2 : karpite suyun etkisiyle elde edilir, birçok organik madde elde etmekte ve yakıt olarak üfleçte kullanılır. **ethine** *d.d.*

acetylide, *is. kim.* **1.** asetilid : asetilenin 1 veya 2 H atomu yerine başka bir maddenin geçmesiyle elde edilen bileşim, **2.** genel formülü RC-CM olan bileşim (R : organik grup, M : maden).

acetylize, *f.* **-lized, -lizing** *bk.:* **acetylate.**

acetylsalicilic acid, *is.* aspirin.

acey-deucy, *is.* bir çeşit tavla oyunu.

ache, *is. gl.f.* **ached, aching** **1.** ağrı, sızı. **headache** : baş ağrısı. **toothache** : diş ağrısı. **heartache** : keder, hüzün. **I have a headache** : Başım ağrıyor. **All ~s and pains** : İnleye sızlaya, ağrı sızı içinde. **2.** ağrımak, acımak. **My head ~s** : Başım ağrıyor. **3.** sızlamak. **My heart ~d at her sight** : Onu görünce içim/kalbim sızladı. **4.** ~ **for** : özlemek, hasretini çekmek. **I am aching for her** : Onu özledim. ***e.a.*** *-1. pain, pang, paroxysm, throe, twinge, agony, anguish, distress, grief, suffering,* ***2&3.*** *hurt, pain.* ***k.a.*** *- 1. comfort, ease, relief.*

achene = **akene**, *is. bot.* aken : olgunlaşınca dış kabuğu açılmayan tohumlu meyve türü. **achenial** : aken+.

à cheval, *Fr.* atlı, at üstünde.

achievable, *sf.* başarılabilir, erişilebilir.

achieve, *gl.f.* **achieved, achieving** **1.** başarmak, gerçekleştirmek, yapıp bitirmek, meydana çıkarmak. **With courage one can ~ anything** : Cesaret ile her şey başarılabilir/gerçekleştirilebilir. **He has ~d the impossible** : İmkânsız olan şeyi başardı. **2.** kavuşmak, erişmek, elde etmek, nail olmak, kazanmak, muzaffer olmak. **to ~ a result** : bir sonuç elde etmek. **to ~ one's purpose** : maksadına erişmek. **to ~ a victory** : zafer kazanmak. ***e.a.*** *-1. accomplish, execute, fulfill, perform, realize, 2. gain, obtain, get, earn, win, attain, acquire.* ***k.a.*** *-1. fail, miss, fall short, 2. lose.*

achievement, *is.* **1.** gerçekleştirme, yapıp bitirme, meydana çıkarma, **2.** başarı, muvaffakiyet, zafer, **3.** bir zafer veya başarıya mükâfaten verilen arma, **4.** ~ **age** *psikol.* başarı yaşı, **5.** ~ **quotient** = **AQ** *psikol.* başarı oranı : % olarak başarı yaşının asıl yaşa oranı, **6.** ~ **test** *psikol.* başarı ölçeği. ***e.a.*** *-1&2. accomplishment, attainment, realization, fulfillment.* ***k.a.*** *- 1&2. failure, defeat, frustration, fiasco.*

Achilles, *is.* **1.** Aşil : Homeros'un İlyada'sında Truva Savaşının kahramanı. Hektor'u öldürmüş, fakat Paris tarafından topuğundan vurularak öldürülmüştür, **2.** ~ **heel** : can alacak/en zayıf nokta. *The enemy's ~ heel was his harbor defenses,* **3.** ~ **tendon** : ökçe veteri, Aşil kirişi.

achlamydeous, *sf. bot.* çiçek örtüsü bulunmayan.

achlorhydria, *is. tıp* asitsizlik, mide suyunda hidroklorik asit bulunmaması. **achlorhydric** : asitsiz.

achondroplasia, *is. patol.* kemikleşme : kıkırdakların kemiğe dönüşmesi (cüceliğe sebep olur).

achondroplastic, *sf. patol.* kemikleşmiş.

achoo = ahchoo, *ünl.* hapşu (aksırma sesi).

achromatic, *sf.* **1.** renksiz, **2.** akromatik (mercek) : kenarlarında prizmatik renklenme bulunmayan görüntü veren. ~ *lens.* **3.** *biy.* soluk renkli, kolay renk tutmayan dokulardan oluşmuş, **4.** *müz. bk.:* **diatonic**, **5.** ~ **vision** : tam renk körlüğü, **6.** ~**ally** : renksizce, akromatik olarak, **7.** ~**ity** : renksizlik, akromatiklik.

achromatin, *is. biy.* kolay renk tutmayan organik doku.

achromatise/achromatisation, *Brit. bk.:* **achromatize/achromatization.**

achromatism, *is. fiz.* renksizlik, akromatizm .

achromatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** renk gidermek, renksizleştirmek, **2. achromatization** : renk giderme, renksizleştirme.

achromatous, *sf.* renksiz, soluk.

achromic = achromous, *sf.* renksiz. ***e.a.*** - *colorless.*

acicula, *is., ç.* **aciculae** *biy. jeol.* iğne biçiminde omurga/diken/kristal.

acicular, *sf.* **1.** iğnemsi, iğne biçiminde, **2.** ~**ity** : iğneye benzerlik, **3.** ~**ly** : iğne gibi. ***e.a.*** - *1. needle-shaped.*

aciculate(d), *sf. bk.:* **acicular.**

acid, *sf.&is.* **1.** *kim.* asit, **2.** ekşi, asitli, hamızî (madde), **3.** *argo.* LSD denilen sanrılatıcı ilâç. ~ **head** : LSD tiryakisi, **4.** ~**ly** : asit gibi, ekşice, **5.** ~**ness** : asitlik, ekşilik.

acidfast, *sf.* aside dayanıklı, boyandıktan sonra renkleri asitle kolay çıkartılamayan (tüberküloz basili gibi). ~**ness** : aside dayanıklılık.

acid-forming, *sf.* **1.** (bir kimyasal olayda) asit üreten, **2.** metabolizma sonunda asit oluşturan (gıda).

acidic, *sf.* **1.** ekşi, asit lezzetinde, **2.** *jeol.* yüksek oranda silika içeren.

acidifiable, *sf.* asitleşebilir, aside dönüşebilir.

acidifier, *is.* **1.** ekşiten, ekşiyen, asitleşen, **2.** *kim.* asitleştiren, bir maddeyi asite çevirebilen.

acidify, *gs.f.* **-fied, -fying 1.** asitleştirmek, asite dönüştürmek, **2.** ekşi(t)mek.

acidimeter, *is. kim.* asitölçer, asitlik derecesini ölçen âlet.

acidimetric, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.:* asit ölçme+, **2.** ~**ally** : asit ölçmek suretiyle, asitlik derecesini ölçerek.

acidimetry, *is. kim.* asit ölçme, bir eriyikteki asit miktarının ölçülmesi.

acidity, *is.* **1.** asitlik, **2.** ekşilik, **3.** (mide suyunda) asit fazlalığı.

acidophil(e), *sf.&is. biy.* asitli boyalarla kolayca boyanabilen (göze, doku, bakteri vb).

acidophilic = acidophilus, *sf. bk.:* **acidophil.**

acidophilus milk, *is.* boyanabilen bakterili süt (tıbbî maksatlarla kullanılır).

acidosis, *is. tıp* kandaki alkali miktarının (bikarbonatların) normalden az oluşu. Bazan buna **acid intoxication** veya **autointoxication** de denir.

acidotic, *sf.* kanında alkali miktarı normalden az olan.

acid test, *is.* sıkı muayene : bir kimsenin/şeyin değer veya niteliğinin sıkı sıkıya muayenesi.

acidulate, *gl.f.* **-lated, -lating** mayhoşlaştırmak, mayhoş yapmak. **acidulation** : mayhoşlaştırma .

acidulatent = acidulous, *sf.* ekşi, mayhoş.

acidy, *sf.* ekşi. **an** ~ **taste** : ekşi tat.

acierate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** çelikleştirmek, çelik hâline getirmek, **2. acieration** : çelikleştirme.

aciform, *sf.* iğne şeklinde. ***e.a.*** - *needle-shaped, acicular.*

aciliate, *sf.* kirpiksiz.

acinaciform, *sf. bot.* eğri kılıç biçiminde : bir tarafı kalın ve hafifçe dışbükey, öbür tarafı ince ve içbükey (yaprak) kalın ve hafifçe dışbükey, öbür tarafı ince ve içbükey (yaprak).

aciniform, *sf.* **1.** salkım biçiminde, **2.** *bk.:* **acinous.**

acinous = acinose, *sf.* tanecikli, taneciklerden oluşmuş (dut, böğürtlen vb. gibi).

acinus, *is., ç.* **acini 1.** *bot.* tanecik : dut, böğürtlen gibi meyveleri oluşturan küçük taneciklerden her biri, **2.** *anat.* kesecik : bileşik veya salkımlı bezeleri oluşturan keseciklerden her biri, **3. acinic** : tanecikli.

-acious, *son ek* "-li, -çi, -ye eğilimli/mütemayil". **audacious** : cür'etli, cür'etkâr. **tenacious** : inatçı. **pugnacious** : kavgacı. **vivacious** : canlı, neşeli.

-acity, *son ek* "-cılık, -lık". **tenacity** : inatçılık. **vivacity** : canlılık, şenlik.

ack-ack, *is.* bir nevi uçaksavar topu; bu topun ateşi.

acknowledge, *gl.f.* **-edged, -edging 1.** (doğruluğunu) kabul etmek, itiraf etmek. **He ~d his ignorance** : Cehaletini itiraf etti. **He ~d his, debt/his mistake** : Borcunu/hatasını kabul etti. **2.** tanımak. *The people ~d him as king.* **3.** (aldığını) bildirmek. **to ~ (receipt of) a letter** : mektubu aldığını bildirmek, **4.** takdir/şükran/teşekkürlerini ifade etmek. **to ~ a favor/a gift** : bir iyiliğe/hediyeye teşekkür etmek. **How can I ~ your kindness** : Lûtfunuza minnettarım. **5.** teslim/tasdik etmek. **to ~ an opponent's superiority** : muhasımın üstünlüğünü teslim/tasdik etmek. **to ~ sth. as a fact** : bir şeyin doğruluğunu tasdik etmek, **6.** yasal olarak tanımak. **He refused to ~ his son** : (Onun) meşru oğlu olduğunu reddetti. **7.** (gülümseme, el sallama, selâm verme gibi) bir işaretle mukabele etmek. **She met him in the street but barely ~d him** : Ona sokakta rastladı, fakat tanıdığını pek belli etmedi. **8. ~able** : kabul/tasdik/teyit/itiraf edilebilir, tanınabilir, teslim/tasdik edilebilir, **9. ~dly** : açıkça, sarahaten, alenen, herkesçe kabul edildiği gibi. ***e.a.*** *- 1. admit, confess, avow, concede, grant, accept,* ***2.*** *recognize,* ***6.*** *certify, confirm.* ***k.a.*** *- 1. deny, dismiss, reject.*

acknowledger, *is.* kabul/itiraf eden, tanıyan, doğruluğunu bildiren.

acknowledgment, *is. Brit.:* **acknowledgement 1.** kabul, itiraf, teslim. **We have had no ~ of our invitation** : Davetimizin kabul edildiği bize bildirilmedi. **2.** onay, tasdik, **3.** tanıma. **~ of indebtedness** : borcun tanınması/kabul edilmesi, **4.** teşekkürle anma, zikretme. **by way of ~** : teşekkür makamında, karşılık olarak. **to lift one's hat in ~ to s.o.** : birisine teşekkür makamında şapka ile selâm vermek, **5.** senet, borç ikrarı. ***e.a.*** *- 1. admission, avowal, confession, concession,* ***3.*** *recognition,* ***4.*** *thanks, gratitude, appreciation.* ***k.a.*** *- 1. denial, disavowal.*

aclinic, *sf.* eğilmesiz, meyilsiz. **~ line = magnetic equator** : eğilmezlik çizgisi : mıknatıs iğnesinin tam yatay durduğu (kuzey, güneye eğilmediği) ekvator civarından geçen muhayyel çizgi, tam kutup noktası.

acme, *is.* **1.** zirve, tepe, doruk, evç, **2.** bir hayvan türünün tam gelişme süresi, **3.** *tıp* buhran, hastalık krizi, **4.** *esk.* olgunluk çağı, olgun/kâmil insanlar, **5. acmic = acmatic** : tepe+, zirve+, en yüksek. ***e.a.*** *- 1. apex, summit, climax, zenith, culmination.*

acne, *is. patol.* sivilce, ergenlik, akne.

acnode, *is. mat.* tekil nokta : bir eğri dışında bulunan ve koordinatları eğri denklemini sağlayan nokta.

acock, *sf.&zf.* kalkık/eğik (bir şekilde). ***e.a.*** *- cocked.*

acolyte, *is.* **1.** yardımcı, hizmetçi, yardım/hizmet eden kimse, **2.** (Katolik kiliselerinde) papaz yardımcısı, ayin esnasında papaza yardım eden kimse.

aconite = aconitum, *is. bot.* kurtboğan, bıldırcın otu *(Aconitum)* : zehirli bir ot, **2.** bu otun kökünden yapılan ilâç, **3. aconitic** : kurtboğan+.

acorn, *is. bot.* palamut, meşe palamudu. **~ barnacle** : *bk.:* **barnacle. ~ clock** : palamut biçiminde şömine saati. **~ cup** : palamutu tutan kapsül. **~ shell** : palamut kabuğu. **~ spoon** : sapında palamut biçiminde süs olan kaşık. **~ squash** : palamut kabağı : oval, palamut biçimli, 10^{-15} cm çapında, kabuğu yeşil, içi sarı turuncu renkte tatlı kış kabağı. **~ tube** *: elekt.* palamut tüp. **~ worm** : palamut kurdu.

acotyledon, *is.* çeneksiz bitki. **~ous** : çeneksiz.

acoustic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ses+, sesle ilgili, akustik, **2. ~al cloud** : ses örtüsü : konser salonlarının tavanına yakın konulan ses panelleri, **3. ~ally** : işitme veya sesle ilgili olarak, ses bakımından, **4.** **~ian** : akustikçi, ses uzmanı, **5.** **~ impedance** : akustik empedans, **6.** **~ inertance = ~ mass** : akustik atalet, **7.** **~ mine = sonic mine** : akustik mayın, gemi pervanesinin suda doğurduğu titreşimle patlayan mayın, **8.** **~ phonetics** : ses fonetiği, akustik fonetik, **9.** **~ rarefaction** : ses seyrelimi, **10.** **~ reactance** : akustik reaktans, **11.** **~ resistance** : akustik direnç.

acoustics, *is.* **1.** ses bilimi, akustik, **2.** bir konser veya tiyatro salonunun iyi ses dağıtma niteliği.

acoustometer, *is.* sesölçer : bir odanın/salonun akustik özelliğini ölçen alet.

à couvert, *sf. Fr.* örtülü, güven altında, emin.

acquaint, *gl.f. gen.* **~ with** : **1.** tanıtmak, bildirmek. **to ~ s.o. with his duties** : bir kimseye görevini bildirmek. **to ~ oneself with the circumstances** : durumu/şartları tanımak, **2.** haber/bilgi/malûmat vermek, haberdar etmek. **to ~ s.o. with the facts** : bir kimseye gerçekler/olup bitenler hakkında bilgi vermek, **3.** ile tanıştırmak, takdim etmek. **I'll ~ you with my brother** : Seni kardeşimle tanıştıracağım. ***e.a.***- *1. apprise, familiarize, 2. inform, advise, enlighten, apprise, 3. introduce.*

acquaintance, *is.* **1.** tanıdık, bildik. *He's not really a friend, just an ~.* **2.** **acquaintanceship** *d.d.* tanı(ş)ma, tanışıklık. **make s.o.'s ~ = make ~ with s.o.** : bir kimse ile tanışmak. *We had a brief ~ with her a while back.* **3.** bilgi, malûmat. *The school's curriculum stresses ~ with the sciences.* **4.** tanıdıklar, tanınan/bilinen kimseler. **to have a wide circle of ~ (= a wide ~)** : geniş bir tanıdık muhiti olmak, çok tanıdığı olmak. ***e.a.***- *1. associate, company, distant friend, 2. friendship, relationship, 3. familiarity, knowledge, awareness.*

acquaintanceship, *is.* tanışıklık, ünsiyet, aşinalık, tanıdıklar, eş dost.

acquainted, *sf.* **1.** *gen.* **~ with** : haberdar, bilgili, malûmattar, bilgi sahibi, aşina. **to be ~ with law** : yasaları bilmek, yasalardan haberdar olmak, **2.** tanınmış, tanışmış, tanıyan, **3.** **~ness** : haberdarlık, aşinalık, bilgi sahibi olma, tanışıklık. ***e.a.***- *1. informed, 2. introduced.*

acquest, *is.* **1.** kazanç, kazanılan şey, **2.** *huk.* miras dışında (satın alma, bağış vb. ile) edinilen mülk.

acquiesce, *gs.f.* **-esced, -escing** kabul/muvafakat etmek, razı olmak, ses çıkarmamak. ***e.a.***- *accede, agree, consent, submit, yield, comply, concur.*

acquiescence, *is.* **1.** *gen.* **~ in** : kabul, muvafakat, rıza, teslimiyet, boyun eğme. **~ in the decisions of a board of arbitrartion** : hakem kurulunun kararlarına razı olma veya boyun eğme, **2.** *huk.* hakkından feragat, zaman aşımı yüzünden yasal hakkın kaybolması. ***e.a.***- *1. compliance.*

acquiescent, *sf.* **1.** kabul/muvafakat eden, razı olan, boyun eğen, uysal, **2.** **~ly = acquiescingly** : kabul ederek, rıza ile, uysallıkla.

acquire, *gl.f.* **-quired, -quiring** **1.** kazanmak, elde etmek, ele geçirmek, edinmek, sahip olmak, tedarik etmek. **He ~d a handsome fortune** : İyi bir servete sahip oldu. **to ~ a language** : bir lisanı elde etmek (öğrenmek). **to ~ a habit** : âdet/huy edinmek, **2.** **acquirability** : kazanılabilme, elde edilebilme, **3.** **acquirable** : kazanılabilir, elde edilebilir, **4.** **acquirer** : kazanan, elde eden. ***e.a.***- *1. gain, get, obtain, procure, win, attain.*

acquired character(istic), *is.* doğuştan sonra kazanılan ve kalıtımsal olmayan nitelik/özellik/yetenek.

acquirement, *is.* **1.** kazanma, elde etme, **2.** kazanç, başarı, hüner, **3.** **~s** : bilgi, müktesebat. ***e.a.***- *3. attainment.*

acquisition, *is.* **1.** elde etme, iktisap, **2.** kazanç, elde edilen şey, müktesebat. **Learning is an ~** : Öğrenme bir kazançtır. **He is a great ~ to our party** : O, partimiz için büyük bir kazançtır.

acquisitive, *sf.* **1.** haris, para canlısı, dünya malına düşkün. **a man of ~ disposition** : haris tabiatli bir adam, **2.** **~ly** : hırsla, harisane, **3.** **~ness** : para/mal hırsı, elde etme/edinme insiyakı/temayülü.

acquit, *gl.f.* **-quitted, -quittng** **1.** beraat ettirmek, aklamak, suçsuz çıkarmak, temize çıkarmak, (suçtan) arıtmak. **He was ~ted of the crime** : Suçtan arıtıldı/beraat etti. **2.** (bir görev veya yükümlülükten) affetmek, **3.** (borcunu) ödemek, **4.** davranmak, hareket etmek. **He ~ted himself like a man**: Erkekçe davrandı. **5.** **~ment =**

~tal : beraat, akla(n)ma, temize çık(ar)ma. ***e.a.***- *1. absolve, discharge, exonerate, forgive, set free, exculpate, clear.* ***k.a.***- *1. convict.*

acquittance, *is.* **1.** akla(n)ma, beraat, **2.** borçtan veya sorumluluktan kurtulma, af, **3.** borcun ödenmesi, **4.** ibra senedi, makbuz.

acquitter, *is.* **1.** aklayan, beraat ettiren, suçsuz çıkaran, **2.** ödeyen.

acre, *is.* **1.** 0.4047 hektar (İngiliz ve ABD arazi ölçüsü), **2.** **~s** : arazi, mülk, **3.** **~s** : pek çok, külliyetli. **~s of books** : pek çok kitap, **4.** **God's ~** : mezarlık.

acreage, *is.* alan, yüz ölçümü, saha.

acred, *sf.* arazi sahibi. **wide-~ landlords** : geniş arazi sahipleri.

acre-foot, *is.* 0.4047 hektarlık (= 1 acre) araziyi 1 kadem (30.5 cm) kalınlığında kaplayan su hacmi (≈ 1233.5 metreküp).

acre-inch, *is.* **1.** *acre-foot*'un 12'de biri (≈ 102.8 m^3)

acrid, *sf.* **1.** acı, kekre, buruk. **~ lettuce** : yabanî marul, **2.** haşin, sert, alaycı, müstehzi. **an ~ temper** : haşin/sert tabiat/huy, **3.** **~ity = ~ness** : acılık, burukluk, sertlik, **4.** **~ly** : acı/sert/haşin bir şekilde.

acridine, *is. kim.* akridin, C13H9N : kömür katranından elde edilip bazı boya ve ilâçların yapımında kullanılan renksiz, kristal yapılı bileşik.

acriflavine, *is. kim.* akriflavin, $C_{14}H_{14}N_3Cl$: akriflavin, tababette antiseptik olarak kullanılan turuncu kahverenkli, taneli katı cisim. **neutral acriflavine, euflavine, trypaflavine neutral** *d.d.*

Acrilan , *is.* akrilan ipliği : yumuşak, sağlam, buruşmaz kumaşlar dokumakta kullanılır.

acrimonious, *sf.* **1.** acı, keskin, sert, **2.** haşin, alaycı, müstehzi (tabiat, söz vb). **an ~ debate** : sert bir tartışma, **3.** **~ly** : sert / acı / haşin bir şekilde, huşunetle, **4.** **~ness** : acılık, sertlik, huşunet, istihza. ***e.a.***-*1. bitter, caustic, sour, cutting, 2. sarcastic, rancorous, spiteful, illnatured.*

acrimony, *is.* **1.** acılık, sertlik, tahripkârlık, **2.** **acrimonies** : huşunet, hırçınlık, huysuzluk. ***e.a.***- *1. bitterness, harshness, tartness, 2. animosity, antagonism, rancor, hostility, anger, ill will.* ***k.a.***- *gentleness, suavity, sweetness.*

acro-, *ön ek* **1.** "tepe(sin)de, ucunda". *ör.: acrogenous, acropetal,* **2.** *tıp* "uç+". *ör.: acromion.*

acrobat, *is.* **1.** cambaz, akrobat, **2.** dönek, **3.** **~ic(al)** : akrobatik, cambazlık+, **4.** **~ically** : cambazca, cambaz gibi, akrobatça, **5.** **~ics** : (a) cambazlık, akrobasi, (b) akrobatların gösterdikleri hüner ve marifetler, (c) uçakların akrobasi hareketleri, **6.** **~ism** : cambazlık, akrobatlık.

acrocarpous, *sf. bot.* meyvesi sapın ucunda bulunan.

acrodont, *is. anat. zool.* köksüz dişli, dişleri çeneye diş çukuru olmadan bağlı olan (hayvan). **~ism** : köksüz dişlilik.

acrogen, *is. bot.* tepeden/uçtan büyüyen bitki (eğrelti, yosun vb). **~ic = ~ous** : uçtan büyüyen. **~ously** : uçtan büyüyerek.

acrolein, *is. kim.* akrolein, CH_2=CHCHO : boya ve ilâç yapımında kullanılan sarımtrak veya renksiz, keskin kokulu, göz yaşartıcı, alevlenen sıvı. **acraldehyde, acrylaldehyde, acrylic aldehyde** *d.d.*

acromegalic, *sf.&is.* uç irileşimli: uç irileşim/akromegali hastalığına yakalanmış kimse.

acromegaly, *is. patol.* uç irileşim, akromegali : pitüvit guddesinin normal çalışmaması sonucu kafa kemiklerinin, el ve ayakların, bazan vücudun diğer kısımlarının büyümesi ile beliren kronik hastalık.

acromion, *is., ç.* **acromia** *anat.* omuz ve köprücük kemiğinin dış ucu. **acromial** : bu uç ile ilgili.

acronical = acronycal, *sf. astr.* güneş batınca vuku bulan. **~ly** : güneş batınca.

acronym, *is.* **1.** kısa ad, kısaltma : **RADAR** (= **RA**dio **D**etction **A**nd **R**anging) gibi, **2.** *bk.:* **acrostic**, **3.** **~ic = ~ous** : kısa adlı, kısaltılmış, **4.** **~ically** : kısaltarak.

acropetal, *sf.* tepeye doğru gelişen. **~ly** : tepeye doğru gelişerek.

acrophobia, *is. psikol.* yüksek yerlerden korkma hastalığı.

acropolis, *is.* kale, hisar, akropol.

acropolitan, *sf.* kale+, hisar+.

across, *e.&zf.* **1.** ortasında(n). **The road lies ~ the plain** : Yol ovanın ortasından geçer. **2.** bir uçtan bir uca, bir yandan bir yana, karşıdan karşıya. **to swim ~ a river** : nehrin bir kıyısından karşı kıyısına yüzmek, **3.** karşı(sın)da, öbür tarafta. **the window ~ mine** : penceremin karşısındaki pencere. **He lives ~ the street** : O sokağın karşı tarafında oturuyor. **4.** aşırı. **~ the sea** : deniz aşırı, **5.** karşı karşıya. **to come ~** : karşı karşıya gelmek, karşılaşmak, rast gelmek, **6.** çaprazlama, çaprazvari. *His arms were folded ~.* **7.** öbür taraf(t)a, karşı yakada. **We shall soon be ~** : Yakında karşı yakada olacağız. **8. to get ~** : (a) bir taraftan bir tarafa geçirmek, (b) (piyes vb) başarılı olmak, **9. to get the idea ~** : fikrini anlatabilmek, karşısındakinin kafasına sokabilmek, **10. put it ~ s.o.** : aldatmak, intikam almak, dayak atmak, **11. The idea came ~ my mind** : Aklıma şu fikir geldi.

across-the-board, *sf.* **1.** genel, umumî, herkese şamil. **an ~ pay increase** : maaşlara genel zam, **2.** pazartesiden cumaya kadar her gün aynı saatte gösterilen TV programlarına ait, **3.** (müşterek bahis) bütün kazanma olasılıklarını kapsayan.

acrostic, *sf.&is.* ilk, son veya herhangi bir sıradaki harfleri yan yana gelince bir kelime, cümle vb. oluşturan (mısralar, satırlar vb).~ *verses.*

acrostical, *sf.* **1.** *bk.:* **acrostic**, **2. ~ly** : yan yana gelince bir kelime/cümle oluşturacak şekilde.

acrylic, *sf.&is.* **1.** akrilik, akrilik asitten türeyen, **2. ~ resin = acrylate resin** *d.d.* akrilik reçine : akrilik veya metakrilik amido asit esterlerinin çoğuzlaştırılmasından elde edilen *lucite, plexiglass* gibi şeffaf termoplâstik maddeler, **3. ~ acid** : akrilik asit, $CH_2=CHCOOH$: akroleinin oksitlenmesiyle elde edilen ve akrilik reçinelerin sentezinde kullanılan renksiz, keskin kokulu, korozif asit, **4. ~ fiber** : akrilik ipliği : orlon gibi akrinonitrilin başka monomerlerle çoğuzlaştırılmasından elde edilen yapay iplik.

acrylonitrile, *is. kim.* akrilonitril, $CH_2=CHCN$: kauçuk, yapay iplik ve plâstiklerin çoğuzlaştırılmasında kullanılan renksiz, tutuşabilen, zehirli sıvı.

act, *is&f.* **1.** iş, fiil, edim, eylem, amel. **My first ~ was to open the window** : İlk işim pencereyi açmak oldu. **an ~ of folly** : delice bir iş. **a stupid ~** : saçma bir iş, **2.** faaliyet. **to catch s.o. in the ~** : birini suçüstü yakalamak, **3.** yasa, kanun. **~ of Parliament** : Millet Meclisinden çıkan kanun, **4.** kayıt, vesika, **5.** (piyes vb.) bölüm, perde. **The second ~ of Hamlet** : Hamlet'in ikinci perdesi. **6.** (eğlence/radyo programlarında) kısa gösteri, **7.** eğlence gösterisi yapan grup. **The ~ broke up after 30 years** : 30 yıldan sonra gösteri grubu dağıldı. **8.** *k.d.* gösteri(ş), jest, yapmacık, câli hareket. **Her tearful farewell was all an ~** : Gözyaşları içinde veda edişi bir gösterişten ibaretti. **As an ~ of courtesy I allowed him to stay** : Nezaketen onun kalmasına izin verdim. **~ of kindness** : lûtufkârlık, **9.** (İngiliz üniversitelerinde) mezun olacak öğrencinin tezini fakülte kurulu önünde savunması, **to keep the ~** : tezini savunmak, **10.** *fel.* edim, amel, işlem gücü/ilkesi, gerçekleşme, **11.** rol almak/oynamak, temsil etmek, rol yapmak. *He ~ed in three plays of Molière.* **12.** (tiyatro eseri) sahneye elverişli olmak, sahneye konulabilmek. **His plays don't ~ well** : Onun eserleri sahneye elverişli değildir. **13.** davranmak, karar verip harekete geçmek. **to ~ upon instructions** : talimata göre hareket etmek. **to ~ prudently** : tedbirli davranmak, **14.** iş yapmak, çalışmak, faaliyet göstermek. **His mind ~s sluggishly** : Onun zihni yavaş çalışıyor. **15.** etkin/müessir olmak, sonuç elde etmek, başarmak, görevini yapmak. **The medicine failed to ~** : ilâç etkimedi/müessir olmadı. **16.** yalancıktan yapmak, gösteriş yapmak, ...gibi davranmak. **He ~ed angry** : Öfkelenmiş gibi davrandı. **to ~ interested** : yalancıktan ilgi göstermek. **to ~ like a friend** : dost görünmek, dost gibi davranmak, **17. to ~ as** : icra etmek, icraatta bulunmak. **to ~ as a chairman** : başkanlık yapmak, başkan olarak icraatta bulunmak, **18. to ~ for** : vekâlet etmek. *In my absence the assistant director will ~ for me.* **19. ~ of faith** : (a) bir kimsenin iman gücünü gösteren eylem (büyük bir şahsî fedakârlık gibi). (b) iman kuvveti, bir kimseyi ilâhî gerçeğe ulaştıran lûtfuilâhî, **20. ~ of God** *huk.* mücbir sebep, doğal âfet, **21. ~ of grace** : genel af, **22. ~ of war** : anî saldırış/tecavüz : bir milletin başkasına birdenbire savaş açması, **23. to ~ one's age** : yaşına göre hareket etmek, **24. to ~ out** : (a) taklit yapmak, (b) *psikol.* aşırı davranışlarda bulunmak, **25. to ~ up** : (a) normal çalışmamak, acayiplikler göstermek. *The vacuum cleaner is ~ing up again.* (b) *k.d.* yaramazlık yapmak. *If you're going to ~ up, you* *can't go to Grandma's.* **26. put an** ~ : *argo* fiyaka satmak. ***e.a.-*** *1. work, deed, 2. action, 6. performance, 8. pretense, fake, pose, 11. play, 16. feign, counterfeit.*

acta, *is., ç.* tutanak, belge, vesika, resmî kayıt.

actability, *is.* sahneye konulabilme/elverişli olma.

actable, *sf.* sahneye elverişli, sahneye konulabilir.

act call, *is. tiy.* **1. act warning** *d.d.:* (rol sırası gelen oyuncuyu) sahneye çağırma, **2.** (oyunun başlayacağı sırada) seyircileri oturmaya davet.

ACTH = adrenocorticotropic hormone, *is.* pitüvit guddesinin çıkardığı ve artritis, romatizma ve çeşitli alerjik hastalıkların tedavisinde kullanılan hormon.

actinal, *sf. zool.* **1.** dokunaçlı, dokunaçları olan, **2.** yıldız biçimi hayvanlarda kol ve dokunaçların çıktığı ağız bölgesine ait, **3. ~ly** : dokunaç biçiminde.

acting, *sf.&is.* **1.** vekil : geçici olarak başkasının görevini yapan. **the ~ Mayor** : Belediye Başkan vekili, **2.** çalışan, işleyen, temsil eden, oynayan, **3.** sahneye uygun, **4.** sahneye konulmuş. **an ~ version of a play** : bir piyesin sahneye konulmuş şekli, **5.** aktörlük, **6.** yapmacık tavır/davranış/hareket, **7. ~ area** *: tiy.* sahne, sahnenin temsil esnasında kullanılan kısmı.

actinia, *is., ç.* **-tiniae/-tinias** deniz şakayığı *(Actinia).*

actinic, *sf.* **1.** kimyasal etkiler doğuran, aktinik (ışınlama vb), **2. ~ ray** : kimyasal etkili ışın (mor ötesi vb).

actinide series, *is. kim.* aktinik dizisi : *actinium* ile başlayıp *lawrencium* ile son bulan ışınetkin elemanlar dizisi.

actinium, *is. kim.* aktinyum : nadir toprak madenlerine benzeyen ışınetkin eleman. Simgesi : **Ac**, atom nu. 89, atom ağ. 227, yarı ömrü 13.5 yıl. **~ series** : aktinyum dizisi : uranyum 235 ile başlayıp kütle numarası 207 olan kurşun izotopu ile ile son bulan ışınetkin elemanlar dizisi.

actinograph, *is.* aktinograf, kaydedici aktinometre. **~ic** : aktinografik. **~y** : aktinografi.

actinoid, *sf.* ışın/şua biçiminde. ***e.a.-*** *raylike, radiate.*

actinolite, *is. min.* aktinolit : kütle hâlinde veya yeşilimtrak kristal şeklinde bir amfibol. Lifli şekline asbestos denir. **actinolitic** : aktinolite benzer.

actinometer, *is.* **1.** ışınımölçer: ışınım şiddetini ölçen alet, **2.** *foto.* ışıkölçer, pozmetre.

actinometric(al), *sf.* ışınım ölçümlü.

actinometry, *is.* ışınım ölçme.

actinomorphic = actinomorphous, *sf.* **1.** *biy.* ışınsal simetrik, ışınsal bakışımlı, radyalsimetriyi haiz, **2.** *bot.* düşey düzlemsel simetrik (düğün çiçeği gibi).

actinomorphy, *is. biy.* ışınsal simetri/bakışım.

actinomycete, *is. bkt.* çubuksu veya ipliksi bakteri *(Actinomycetaceae)* : bazı türleri insan ve hayvanlarda hastalık yapar. **actinomycetous** : çubuksu, ipliksi.

actinomycosis, *is. patol.* çene uru : bazı parazitlerin insan ve hayvanlarda sebep olduğu, çene etrafında cerahatli urlar şeklinde görülen bulaşıcı hastalık. **lumpy jaw** *d.d.* **actinomycotic** : çene uru+.

actinon, *is. kim.* aktinon : radon izotoplarından atıl, ışınetkin bir gaz. Simgesi **An**, atom nu. 86, atom ağ. 219.

actinouranium, *is. kim.* aktinouranyum : uranyumun ışınetkin izotopu. Atom ağ. : 235. **~ series** *: bk.:* **actinium series.**

actinozoan = actinozoon, *is. bk.:* **anthozoan.**

action, *is.* 1. çalışma, faaliyet. **The machine is not now in ~** : Makine şimdi çalışmıyor. **2.** iş. **to set in ~** : işe koyulmak. **a man of ~** : iş adamı, **3.** etki, tesir. **the ~ of a drug** : bir ilâcın etkisi, **4.** eylem, fiil, davranış, amel. *He is responsible for his ~s.* **5.** *fizy.* (bir organın) çalışma(sı). **the ~ of the heart** : kalbin çalışması, **6.** *As.* çarpışma, vuruşma, muharebe, askerî harekât. **He was killed in ~** : Muharebede öldü. **7.** *As.* savaş, harp. **to send troops into ~** : askerî kıtaları savaşa göndermek. **to put out of ~** : savaş dışı bırakmak, **8.** olay. **the scene of ~** : olay sahnesi. **The ~ takes place in Europe** : Olay Avrupa'da vuku buluyor. **9.** *huk.* dava. **to bring ~ against s.o.** : birisinin aleyhinde/hakkında dava açmak, **10.** aktör veya tiyatro oyuncusunun hareketleri, **11.** *tiy. vb.* esas konu, hikâye, **12.** (piyeste/hikâyede) olaylar dizisi, **13.** *g.s.* görünüşteki canlılık, **14.** *argo* kumar (özellikle gizli olarak ve büyük paralarla oynanan). **Where can I find some ~** : Nerede kumar oynayabilirim? **15.** *argo* zamparalık. **He is out looking for some ~** : Zamparalık yapmaya çıktı. **16.** (kilisede) ayin, dinî merasim, **17.** *fiz.* etki, hareket hâlindeki bir cismin belirli bir zaman aralığındaki ortalama kinetik enerjisi ile zaman aralığının çarpımının iki katı, **18.** mekanizma, işleme tarzı, **19. in my sphere of ~** : benim faaliyet alanımda, **20. to bring law into ~** : yasayı yürürlüğe koymak, **21. to come into ~** : faaliyete geçmek, **22. to suit ~ to the word** : yaptıkları sözlerine uymak, **23. to put a plan into ~** : bir plânı uygulamaya geçmek, **24. to take ~** : eyleme/harekete geçmek. **I don't know what line of ~ to take** : Ne tarzda/nasıl hareket edeceğimi bilemiyorum. ***e.a.- 1.*** *activity, **2.** work, effort, achievement, accomplishment, **3.** effect, influence, **4.** deed, act, move, **5.** functioning, **7.** combat, battle, fighting, conflict, warfare, **9.** prosecution, suit.* ***k.a.- 1.*** *inaction, idleness, inactivity, inertia, repose, rest.*

actionable, *sf.* **1.** yasal kovuşturmaya yol açacak/sebep olan, **2.** hakkında dava açılabilir, **3. actionably** : yasal kovuşturmaya yol açacak/sebep olacak tarzda.

actionless, *sf.* atıl, hareketsiz.

activate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** etkinleştirmek, etkin kılmak, faaliyete geçirmek, **2.** *fiz.* (a) faal/aktif hâle getirmek. *to ~ a molecule.* (b) ışınetkinleştirmek, radyoaktif hâle getirmek, **3.** *kim.* kimyasal reaksiyonları çabuklaştırmak, aktivitesini artırmak, **4.** *As.* askerî birliği savaşa hazırlamak, savaşa hazır duruma getirmek, **5.** (arı olmayan organik maddelerin mikroorganizmalarla çözüşmesini çabuklaştırmak maksadıyla) lâğımları havalandırmak.

activated, *sf.* etkin, faal, canlı, hareketli. **~ carbon = ~ charcoal = active carbon** : etkin kömür : gaz, buhar ve asıltılı maddeleri kolayca soğuran arı kömür. Odunu damıttıktan sonra buhar veya karbon dioksitle çok yüksek sıcaklıkta ısıtılarak elde edilir. **~ sludge** *: bk.:* **sludge** (7).

activation, *is.* etkinleş(tiril)me, faaliyete geç(iril)me.

activator, *is.* **1.** etkinleştiren, faaliyete geçiren, **2.** *kim.* tezgen, katalizör, **3.** mineralde lüminesans oluşturan yabancı madde.

active, *sf.* **1.** faal, çalışkan, faaliyet hâlinde. **an ~ man** : faal bir adam. *an ~ volcano. ~ duty.* **2.** fiilî. **~ hostilities** : fiilî düşmanlık. **~ collaboration** : fiilî iş birliği, **3.** enerjik, gayret ve güç sarfını gerektiren. *~ sports.* **4.** çevik, devimli, hareketli. *an ~ gazelle.* **5.** canlı, hararetli. **~ imagination** : canlı muhayyile. **The wheat market was very ~** : Buğday piyasası pek hararetli idi. **6.** etkin, müessir, atıl olmayan. *~ ingredients.* **7.** eylemsel, amelî, pratik. *~ measures.* **8.** kârlı, kâr getiren. *~ investment.* **9.** *tıp* etkin, müessir, tez etki gösteren. *~ remedies.* **10.** *sos.* bir maksatla (çoğunlukla tedhiş için) hareket eden (kalabalık), **11.** *gr.* etken, aktif. (fiilin gösterdiği işi öznenin yapması hâli), **12. ~ duty = ~ service** *As.* faal görev, **13. ~ immunity** : etkin bağışıklık, aktif muafiyet, **14. ~ layer** : yazın buzu çözülen toprak tabakası, **15. ~ list** : muvazzaf kadro, faal görevde bulunan askerî personel listesi, **16. ~ly** : eylemle, fiilen, faal/canlı/hararetli bir şekilde, **17. ~ness** : etkinlik, faaliyet. ***e.a.- 1.*** *busy, operative, industrious, **3.** energetic, strenuous, vigorous, **4.** agile, alert, nimble, **5.** vigorous, **6&9.** effective, prompt, **8.** profitable.* ***k.a.-1.*** *inactive, dormant, indolent, idle, lazy, **11.** passive.*

activism, *is.* **1.** *fel.* eylemcilik, insan yaşamı ile düşüncesinin başlıca gerçekliğinin etki, eylem ve yapıp etmelerde olduğunu öne süren öğreti, dünya görüşü, **2.** amaca ancak eylemle varılabileceğine inanan siyasî doktrin.

activist, *is.* eylemci, özelikle harp hâlinde geniş ölçüde eylem taraftarı.

activity, *is., ç.* **activities 1.** faaliyet, çalışma, çalışkanlık, hamaratlık. **social activities** : sosyal faaliyetler. **man of ~** : hamarat adam, **2.** çeviklik, enerji, **3.** eylem, **4.** hareket, **5.** etkinlik, **6.** canlılık, **7.** *fiz.* (a) etkinlik : bir ışınetkin maddenin zaman biriminde ayrışan atom sayısı; birimi : *curie,* (b) ışınetkinlik, radyoaktivite, **8.** (yanardağ) püskürtme, indifa, **9.** *ABD* teşkilâtın bir ünitesi veya onun görevi. ***e.a.- 1.*** *action, **2.** agility, rapidity, energy, vigor, **4.** moti-*

on, movement, **6.** *liveliness, vivacity, animation.* ***k.a.***- *1. inactivity, idleness, inertia, 6. dullnes, sloth.*

actomyosin, *is. biy-kim.* aktomiyosin : miyosin ve aktinden oluşan kompleks protein (kasların temel maddesidir).

actor, *is.* **1.** aktör, erkek oyuncu, **2.** yapan, icra eden, **3.** *huk.* davacı, davacı avukatı, **4. bad ~** : *argo* (a) kötülük yapan kimse, (b) tehlikeli/vicdansız kimse, cani, **5. ~-proof** : kötü temsil edilse bile etkili olan rol/piyes.

actress, *is.* (kadın) artist/oyuncu, sinema/tiyatro sanatkârı.

actual, *sf.* **1.** gerçek, hakikî, fiilî, fiilen var olan, mevcut, elle tutulabilen. **~ expenses** : hakikî masraflar. **an ~ case of treason** : fiilî ihanet. **~ numbers of an army** : bir ordunun fiilî/hakikî mevcudu, **2.** güncel, şimdiki, şu andaki, hâlihazır(daki). **the ~ condition of the country** : memleketin şu andaki durumu. **the ~ events** : güncel olaylar, **3. in ~ fact** : hakikatte, işin aslında, **4. ~ grace** : ilâhî lûtuf : iyilik yapmak ve kötülüklerden sakınmak hususunda Allahın lûtuf ve inayeti, **5. ~ sin**: bile bile işlenen günah. ***e.a.***- *1. certain, genuine, positive, real, true, authentic, veritable, unquestioned, 2. current, present.* ***k.a.***- *1. apparent, fictitious, imaginary, unreal.*

actualise/actualisation, *Brit. bk.*: **actualize/actualization.**

actualism, *is. fel.* etkincilik : bütün gerçeği canlılık ve harekette gören felsefî doktrin. **actualist** : gerçekçi. **actualisistic** : gerçek, gerçekçiliğe uygun ve yaraşır.

actuality, *is., ç.* **-ties 1.** güncellik, aktüalite, gerçeklik, hakikat, **2. actualities** : gerçekler, gerçekte olup bitenler, gerçek durum, hakikî vaziyet, hakikî ahval ve şerait. **He had to adjust to the actualities of the life** : Hayatın gerçeklerine uymak zorunda kaldı. **3.** *Brit.* belgesel yayın : gerçek bir olayın radyo/TV ile yayını veya teybe/filme alınması.

actualize, *gl.f.* **-ized/-izing 1.** gerçekleştirmek, tahakkuk ettirmek, kuvveden fiile çıkarmak, **2.** gerçeklere uydurmak, **3. actualization** : gerçekleş(tir)me, tahakkuk et(tir)me.

actually, *zf.* gerçek(ten), hakikaten, bilfiil, aslında, vakıa, filvaki, filhakika, hatta (çok garip ama). *The events depicted in the movie did not ~ take place.* ***e.a.***- *really, in fact, as a matter of fact, truly, genuinely, literally, indeed.*

actualness, *is.* gerçeklik, güncellik.

actuarial = actual, *sf.* sigorta risklerine ve istatistiklere dayanan. **actuarially** : istatistiklere dayanarak.

actuary, *is., ç.* **-aries 1.** (sigortacılıkta) istatistiklere dayanarak sigorta primlerini, riskleri vb. hesaplayan kimse, **2.** *esk.* kayıt/evrak memuru, kâtip.

actuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** kışkırtmak, tahrik/teşvik etmek, harekete getirmek. **~d by selfish motives** : bencil sebeplerle kışkırtılmış. **the force that ~s the machine** : makineyi tahrik eden kuvvet, **2.** çalıştırmak, işletmek, işler hale koymak, faaliyete geçirmek. *to ~ a machine.* **3. actuation** : işle(t)me, faaliyete geç(ir)me, **4. actuator** : işleten, faaliyete geçiren, kışkırtan. ***e.a.***- *1. incite, instigate, motivate, impel, urge, 2. activate.* ***k.a.***- *1. deter.*

acuity, *is., ç.* **-ties** keskinlik, sivrilik. **~ of vision** : görüş keskinliği.

aculeate(d), *sf. biy.* **1.** keskin, sivri uçlu, **2.** iğneli (arı vb. gibi), **3.** sivri, dikenli. ***e.a.***- *3. pointed, stinging.*

acumen, *is.* **1.** keskin zekâ, derin/ileri görüş, feraset. **remarkable ~ in business matters** : ticarette ileri görüş, **2.** *bot.* sivri(len) uç.

acuminate, *sf.&f.* **-nated, -nating 1.** *bot. zool.* sivri. *an ~ leaf/feather.* **2.** sivril(t)mek, **3. acumination** : sivrilik, sivril(t)me. ***e.a.***- *1. pointed, 2. sharpen.*

acuminous, *sf.* **1.** keskin zekâlı, ileri görüşlü, feraset sahibi, **2.** sivri. ***e.a.***- *2. acuminate.*

acupuncture, *is&gl.f.* **-tured, -turing 1.** *tıp* iğneleme: vücut dokularına iğne batırmaktan ibaret Çin tedavi usulü, **2.** iğnelemek : iğneleyerek tedavi etmek.

acutance, *is.* keskinlik : fotoğrafta bir cismin kenarlarının keskinlik derecesi.

acute, *sf.* **1.** keskin, **2.** (ağrı, sancı, ıstırap vb) şiddetli, keskin, derin. **~ pain** : şiddetli/keskin sancı. **~ sorrow** : derin üzüntü, **3.** son derece, had (safhada), büyük. **an ~ stage of disease** : hastalığın had safhası. **an ~ shortage** : büyük kıtlık, **4.** kronik olmayan : anî başlayan, birdenbire şiddetlenen ve kısa süren (hastalık), süreğensiz, gayrimüzmin, **5.** dikkatli, tez anlayışlı, zeki, derin (anlayış, kavrayış, görüş vb). **an ~ observer** : dikkatli bir gözlemci. **an ~ remorse** :

derin vicdan azabı, **6.** son derece hassas, duyarlı. **an ~ ear** : hassas kulak, **7.** *geom.* dar. **~ angle** : dar açı, **8.** aksan işareti : (') : bir harfi ince/uzun okutur. **é, á** gibi, **9.** bariz. **~ accent** : bariz şive, **10. ~ly** : şiddetle, keskin bir şekilde, zekice, dikkatle, hassasiyetle, **11. ~ness** : keskinlik, şiddetlilik, dikkatlilik, hassasiyet. ***e.a.- 1.*** *sharp, pointed, **2.** severe, intense, sudden, violent, **3.** crucial, critical, **5.** astute, perceptive, shrewd, penetrating, intelligent, clever, smart, bright, ingenious, **6.** sensitive, keen.* ***k.a.- 1.*** *dull, blunt, **2.** mild, **4.** chronic, **5.** dull, obtuse, stolid, **7.** obtuse.*

-acy, *son ek* "-lık/-lik" : ad veya sıfatın sonuna takılarak nitelik, durum, mevki vb. bildiren soyut ad yapar : **Papacy** : Papalık. **supremacy** : üstünlük, yücelik.

acyclic, *sf.* çevrimsiz, dolamsız.

acylate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* asillemek : asil grubunu içeren bileşim üretmek.

acyl group = acyl radical, *kim.* asil grubu : genel formülü RCO- olan tek valanslı grup. Burada R, tek valanslı bir organik gruptur.

ad, *is&sf.* **1.** ilân, **2.** teniste 40'ar sayı ile berabere kaldıktan sonra kazanılan ilk sayı. ***e.a.,*** *1. advertisement, 2. advantage.*

ad-, *ön ek* "yakının(d)a, -e ilâveten, -e doğru". *ör.: admit, adjoin.* **ad-** ön eki çok defa kelimelerin ilk harfine uyarak **ac-, af-, al-, ap-, ar-, at-,** vb. şekline dönüşür : *acclaim, affirm, allegation, approve, arrive, attrition* gibi.

-ad, *son ek* **1.** bazı kelimelerin sonuna gelerek (a) sayısal ad, (b) şiir adı, (c) bitki adı yapar: *monad, Iliad, cycad* gibi, **2.** özellikle anatomi deyimlerinin sonuna gelerek "-ye doğru" anlamı katar : **cephalad** : başa doğru.

A.D. = **Anno Domini**, Milâttan sonra.

ad absurdum, *Lât.* saçmalarcasına, saçma/manasız bir şekilde.

adactylous, *sf.* parmaksız.

adage, *is.* atasözü, darbımesel, vecize. ***e.a.-*** *proverb, maxim, saying, dictum, motto, aphorism, axiom*

adagial, *sf.* atasözü gibi, darbımeselvari, vecizemsi.

adagio, *sf.&zf&is., ç.* ***-gios*** *müz. It.* **1.** adacio, yavaş (tempolu), **2.** yavaş tempolu müzik parçası, **3.** dengelemede hayli maharet isteyen yavaş bale dansı.

Adam, *is.* Adem, ilk insan. **~'s ale** : su. **~'s apple** : hançere, gırtlak çıkıntısı. **not to know s.o. from ~** : (bir kimseyi) tanıyamamak, kim olduğunu bilememek. *He greeted us every morning, but we didn't know him from ~.* **the old ~** : (insan benliğindeki) ilk güdüler, doğuştan günaha temayül. *He attributed his wild outburst to the old ~ in him.*

Adam-and-Eve, *is. bot. bk.:* **puttyroot.**

adamant, *sf.&is.* **1.** çok sert, **2.** inatçı, dikkafalı, fikrinden asla caymayan, **3.** efsanevî çok sert taş, muhtemelen elmas, **4. ~ly** : inatçılıkla, fikrinden dönmeksizin. ***e.a.- 1&2.*** *adamantine, inflexible, unyielding.*

adamantine, *sf.* **1.** *bk.:* **adamant** (1&2), **3.** elmas gibi (sert ve parlak).

Adamite, *is.* **1.** âdemoğlu, insan, **2.** çırılçıplak. ***e.a.- 2.*** *nudist.*

adamsite, *is. kim.* adamzit, $NH(C_6H_4)2$ AsCl : kokusuz, sarı, zehirli kristalli katı madde. Buharları tahriş edici zehirli savaş gazı olarak kullanılır. **phenarsazine chloride, diphenylaminechlorarsine** *d.d.*

Adam's-needle, *is. ABD* avize ağacı *(Yucca filamentosa),* süs bitkisi olarak yetiştirilir.

Adam's-Stokes syndrome = Adam's-Stokes disease, *patol.* Adam's Stokes hastalığı : saraya benzer bir hastalık.

adapt, *f.* **1.** uyarlamak, uydurmak, alıştırmak, adapte etmek. **to ~ a story for TV** : bir hikâyeyi TV'ye uyarlamak, **2.** uymak, alışmak, intibak etmek, adapte olmak. **He ~ed (himself) to the new climate** : Yeni iklime alıştı. ***e.a.-*** *fit, accommodate, adjust, reconcile, suit, arrange, compose.*

adaptable, *sf.* **1.** uy(arlan)abilir, intibak ed(il)ebilir, alışabilir, adapte edilebilir/olabilir, çeşitli durum ve koşullara ayak uydurabilir, **2. ~ness = adaptability** : uyabilme, intibak edebilme, alışabilme, uyarlanabilme, uyarlık, intibak kabiliyeti.

adaptation, *is.* **1.** uy(arlan)ma, intibak, adapte etme/olma, alış(tır)ma, **2.** alıntı, iktibas, adaptasyon. **This play is an ~ of a novel** : Bu piyes bir romandan alınmıştır. **3.** *biy.* uyum, bir canlının veya organlarının çevre koşullarına göre yapılış ve görevini değiştirmesi, **4.** *fizy.* duygu organları duyarlığının (görme, işitme, dokunma vb) sürekli olarak değişen çevre koşullarına uyması, **5.** göz bebeği uyumu : göz bebeğinin ışık şiddetine göre kendini ayarlaması, **6. adoption** *d.d.: sos.* toplumsal uyum : kişisel ve toplumsal faaliyetlerin içinde bulunulan kültür değişikliğine tedricen uyması.

adaptational, *sf.* uyumlu. **~ly** : uyumla, uyarak, intibak suretiyle.

adaptedness, *is.* uyabilme, uyarlık, intibak kabiliyeti.

adapter = adaptor, *is.* **1.** uyarlayıcı, uyarlayan/uyduran (kimse/şey), **2.** uydurgu, adaptör : farklı büyüklük veya yapılıştaki parçaları birbirine uyduran düzen, **3.** bir makine, alet vb. ni değişik koşullar altında çalıştırmak için kullanılan takı.

adaptive, *sf.* uyarlanan, uyan, uyabilen. **~ coloring of a chameleon** : bukalemunun çevreye uyabilen renk değiştirmesi. **~ly** : uyabilecek şekilde, uyarlayarak. **~ness** : uyabilme, intibak edebilme.

adaptometer, *is. fizy.* uyumölçer : çeşitli uyarılara organların uyum derecesini ölçen alet.

Adar, *is.* Musevî takviminde yılın altıncı ayı.

ad arbitrium, *Lât.* keyfî, arzuya/isteğe göre.

A.D.C. = aid-de-camp.

adaxial, *sf. bot.* eksene/sapa yönelik.

a day = a-day, *zf.* günde(lik), yevmî.

add, *f.* **1.** eklemek, katmak, ilâve etmek, zammetmek. *to ~ interest to the capital.* **2.** *gen.* **~ up** : toplamak, toplamını bulmak, cem etmek. *to ~ up a column of figures.* sözüne/yazısına eklemek/ilâve etmek. **Let me ~ this...** : Şunu da ilâve edeyim ki... **3. ~ in** : katmak, dahil etmek, **4. ~ to** : eklenmek. **His illness ~ed to family's troubles** : Ailenin dertlerine onun hastalığı da eklendi. **To ~ to my distress...** Istırabım yetmiyormuş gibi... **5. ~ up** : ulaşmak, varmak, baliğ olmak, beklenen toplamı/sonucu vermek. **His assets ~s up to ten millions** : Malı mülkü on milyona ulaşır. **These figures don't ~ up right** : Bu rakamlar beklenen sonucu vermiyor. (b) makul/tutarlı/ahenkli görünmek. **There were aspects of the story that didn't ~ up** : Hikâyenin bazı hususları birbirini tutmuyordu. **6. ~ up to** : göstermek, delâlet etmek. **The evidence ~s up to a case of murder** : Deliller, olayın bir cinayet olduğunu gösteriyor. **It all ~s up to...** : Bunun sonucu ...dur. ***e.a.*** *- 1. affix, append, attach, adjoin, augment, increase, 2. sum, total.*

addable = addible, *sf.* eklenebilir, ilâve edilebilir, toplanabilir.

addax, *is. zool.* büyük antilop *(Addax nasomaculatus)* : K Afrika ve Arabistan'da yaşar. Erkeğinin boynuzu ≈ 1 m uzunlukta ve kıvrımlıdır.

added, *sf.* **1.** ek, ilâve, munzam, **2. ~ly** : ek/ilâve olarak, ilâveten, ayrıca. ***e.a.*** *- 1. additional, further, supplementary.*

addend, *is. mat.* toplanan sayılardan her biri. *bk.:* **augend.**

addendum, *is., ç.* **addenda 1.** ek, ilâve, zeyil, **2.** eklenen/ilâve edilen şey, **3.** *ç.* **addendums** *mak.* (a) dişlide diş tepesinin tabanına radyal uzaklığı, (b) **~ circle** *d.d.* dişlinin tepesinden geçen sanal çember.

adder, *is.* **1.** toplayan, ekleyen, toplamını hesaplayan, cem eden, **2.** hesap/toplama makinesi, **3.** *zool.* bayağı engerek *(Vipera berus)*, **4.** engereğe benzer birkaç çeşit zehirli yılan, **5. ~ bolt = ~ fly** *zool.* yusufçuk *(Libellula).*

adder's-mouth, *is.* **1.** *bot.* orkide *(Malaxis)* : küçük beyaz veya yeşilimtrak çiçekler açan K Amerika orkidesi, **2.** yılan ağzı.

adder's-tongue, *is.* **1.** *bot.* yılandili *(Ophioglossum) :* bir tür eğrelti otu, **2.** Amerikan menekşesi *(Erythronium).* ***e.a.*** *- 2. dogtooth violet.*

addict, *is&gl.f.* **1.** alışmış, müptelâ, aşırı düşkün. **a drug ~** : (uyuşturucu) ilâç müptelâsı, **2.** alış(tır)mak, kendini vermek, müptelâ olmak, tiryakisi olmak. **to ~ oneself to a person** : bir kimseye alışmak. **to ~ oneself to stimulants** : keyif verici maddelerin müptelâsı olmak. **She was ~ed to gossip** : Kendini dedikoduya vermişti.

addicted, *sf.* **1.** müptelâ, düşkün, tiryaki. **to be ~ to drugs** : uyuşturucu ilâçlara müptelâ olmak, **2. ~ness** : iptilâ, alışkanlık, düşkünlük. : iptilâ, alışkanlık, düşkünlük. ***e.a.*** *- 1. devoted, accustomed, prone, attached, habituated, disposed, inclined, abandoned.*

addiction, *is.* iptilâ, aşırı düşkünlük, tiryakilik.

addictive, *sf.* alıştırıcı, alışkanlık doğuran, iptilâya sebep olan.

adding machine, *is.* toplama makinesi, hesap makinesi.

Addison's disease, *is. patol.* Addison hastalığı : böbrek üstü bezlerinin normal çalışmaması sonucu kansızlık, dermansızlık, tansiyon düşüklüğü ve cildin esmerleşmesi şeklinde beliren hastalık.

additament, *is.* ek, ilâve, eklenen/ilâve edilen şey.

additamentary, *sf.* toplamsal.

addition, *is.* **1.** toplama (işlemi), **2.** ek(leme), ilâve (etme), kat(ıl)ma. **~ to a law** : ek yasa, **3.** toplanan/eklenen şey, artma, zam. **an ~ to his salary** : maaşına zam, **4.** *ABD* binaya eklenen oda/kanat vb, **5.** *kim.* birleşme : iki veya daha fazla elemanın birleşerek başka bir madde oluşturması, **6.** *huk.* lâkap, unvan, **7. in ~ to** : üstelik, bundan başka, buna ilâveten, ayrıca. **He rides well, in ~ to being a marksman** : İyi bir nişancıdır, üstelik iyi de ata biner.

additional, *sf.* ek+, ilâve, tamamlayıcı, mütemmim, fazla. **~ information** : fazla/tamamlayıcı bilgi. **~ly** : üstelik, ilâveten, ilâve/fazla olarak.

addition polymer, *is. kim.* ek çoğuz : iki veya daha fazla tekizin su veya başka yan ürün vermeden birleşmesiyle oluşan çoğuz.

additive, *sf.* **1.** katma, katım. **an ~process** : katma süreci, **2.** *mat.* toplam. **~ function** : toplam işlev. **~ group** : toplam öbek. **~ uniformity** : toplam düzgünlük, **3.** katkı, katık, eklenen/katılan madde. **an ~ in foodstuffs to retard spoilage** : gıdaların bozulmasını geciktiren katkı. **an ~ to thin the paint** : boyayı cıvıklaştıran katkı, **4. ~ly** : katma/ekleme suretiyle, katarak, ekleyerek.

additory, *sf.* ek, ilâve, eklenen, toplanan.

addle, *f.* **-dled, -dling 1.** boz(ul)mak, çürü(t)mek, (yumurta) cılk çık(art)mak, **2.** şaş(ırt)mak, serseme/şaşkına dön(dür)mek. **It is enough to ~ one's brain** : İnsanın başını sersemletmeye yetişir.

addlebrained = addleheaded = addlepated = addlewitted, *sf.* aptal, budala, sersem, salak, şaşkın. ***e.a.***- *foolish, silly, confused, mixed up.*

address, *is&gl.f.* **-dressed/-drest, -dressing 1.** söylev, nutuk, hitabe. *The President's ~ to the nation.* **2.** adres. *What is your ~?* **3.** konuşma/hitap tarzı/tavrı/edası. **a man of pleasing ~** : hoşsohbet bir adam, **4.** maharet. **to handle a matter with ~** : bir işi maharetle çevirmek, **5.** adres : bilgisayarda bir bilginin bulunduğu yeri ve bu yere nasıl erişileceğini tanımlayan veri, **6.** yetersizliği nedeniyle bir yargıcın görevden alınması hakkında yasa organının icra organına talebi, **7. ~es** : kur yapma, bir âşığın sevgilisine söylediği güzel sözler vb. **to pay one's ~es to a lady** : bir hanıma kur yapmak, **8.** (yazılı) resmî bir tebrik/teşekkür/hürmet mesajı veya dilekçe. **an ~ of thanks** : teşekkür mesajı, **9.** İngiliz parlamentosunda kralın nutkuna cevap, **10.** *esk.* hazırlık, **11.** hitap etmek. **to ~ oneself to s.o.** : birisine hitap etmek. **He ~ed himself to the judge** : Yargıca hitap etti. **12.** nutuk söylemek, hitabede bulunmak. **He is to ~ the meeting** : Toplantıda nutuk söyleyecek. **13.** ihtar etmek, dikkatine sunmak. **to ~ a warning to s.o.** : birisine ihtarda bulunmak, **14.** adres yazmak. **to ~ a letter** : mektuba adres yazmak, **15.** *tic.* tevdi/emanet etmek. **The ship was ~ed to a merchant in Baltimore** : Gemi Baltimor'da bir tüccara emanet edilmişti. **16. ~ to** : (enerji ve kuvvetini) yöneltmek, vakfetmek, hasretmek. **He ~ed himself to the task** : Kendini işine vakfetti. **Let us now ~ ourselves to the business in hand** : Şimdi bütün enerjimizi elimizdeki işe yöneltelim. **17.** kur yapmak, ilânıaşk etmek, **18. ~ the ball** : (golf) topa nişan almak, **19.** *esk.* yön vermek, nişan almak, **20.** *esk.* hazırlamak, **21.** mektup/dilekçe sunmak, başvurmak. ***e.a.***- *1. speech, discourse, lecture, 4. skill, tact, ability, ingenuity, adroitness, cleverness, 7. courtship, 10. preparation, 17. woo, court, 19. aim.*

addressee, *is.* (mektup, paket vb ni) alıcı.

addresser = addressor, *is.* hitap eden, yazan (kimse).

Addressograph , *is.* adres yazıcı : zarflara adresleri otomatik olarak ve sür'atle yazan makine.

adduce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** delil göstermek/ileri sürmek, örnek/misal göstermek. *to ~ reasons in support of one's case.* **2. ~able = adducible** : delil olarak gösterilebilir, **3. adducer** : delil gösteren. ***e.a.***- *1. advance, allege, assign, cite, quote, bring forward, urge, name, mention.*

adduct, *gl.f.* *fizy*, **1.** kas(ıl)mak, yaklaş(tır)mak, vücut eksenine doğru çek(il)mek/hareket et(tir)mek, **2.** **~ion** : kas(ıl)ma, yaklaş(tır)ma, **3.** **~ive** : kas(ıl)an, yaklaş(tır)an, yaklaştırıcı, **4.** **~or** : yaklaştırıcı kas. ***k.a.***- *1. abduct.*

-ade, *son ek* **1.** "-ma/-me" : iş, eylem bildirir : **blockade** : kuşatma, abluka etme. *escapade, fusillade, vb.* **2.** sonuç veya ürün bildirir : *arcade, pomade.* **3.** meyve adlarının sonuna gelerek o meyveden yapılmış içecek/şurup anlamı verir : **lemonade :** limonata, **4.** topluluk adı yapar : **decade** : on yıl.

-adelphous, *sf. bot.* salkımercikli (bitki).

ademption, *is.* *huk.* (ölüm anında vasiyet yapana ait olmadığı için) mirasın iptali, bağış/hibe vb. nin geri alınması.

aden-/adeni-/adeno-, *ön ek* "beze, gudde". *ör.: ade-nocarcinoma.*

adenia, *is.* beze/gudde şişmesi.

adeniform, *is.* beze/gudde biçiminde.

adenine, *is.* *kim.* adenin, C5H5N5 : çaydan çıkarılan veya ürik asitten sentez yolu ile elde edilen beyaz, ince kristalli bir alkaloid. Hekimlikte kullanılır.

adenitis, *is.* *patol.* beze yangısı, gudde iltihabı.

adenocarcinoma, *is.*, *ç.* **-mas/-mata** *patol.* **1.** beze uru : salgı bezelerinde oluşan kötücül bir ur, **2.** beze biçiminde kötücül ur, **3.** **~tous** : beze uru+.

adenoid(al), *sf.* **1.** beze/gudde biçiminde, **2.** lenf dokusu gibi.

adenoidectomy, *is.*, *ç.* **-dectomies** *cer.* adenoid ameliyatı : hançere üstü lenfa dokusunun ameliyatla alınması.

adenoids, *is.* hançere üstü lenfa dokusu şişkinliği.

adenoma, *is.*, *ç.* **-mas/-mata** *patol.* **1.** (tehlikesiz) salgı bezesi uru, **2.** beze biçiminde tehlikesiz ur, **3.** **~tous** : (salgı bezesi) urlu/tümörlü.

adenosine, *is.* *kim.* adenosin: $C_{10}H_{13}N_5O_4$ mayanın nükleik asidinden elde edilen beyaz, kristalli, suda eriyen bir toz. Hidroliz olarak adenin ve riboz verir.

adenosine triphosphate = adenosine triphosphoric acid, *is.* *biy-kim.* *bk.:* **ATP.**

adenotomy, *is.* *cer.* beze çıkarımı : ameliyatla bir bezenin çıkarılması.

adept, *sf.&is.* **1.** üstat, uzman, usta, çok marifetli kişi, **2.** **~ly** : ustaca, maharetle, mahirane, **3.** **~ness** : üstatlık, uzmanlık, ustalık, maharet, hüner. ***e.a.***- *1. skilful, expert, dexterous, proficient.*

adequacy, *is.* yeterlik, kifayet, uygunluk, ehliyet. **the ~ of supply to demand** : mevcut malın ihtiyaca yeterliği.

adequate, *sf.* **1.** **~ to** : yeter(li), yetişir, kâfi. **This car is ~ to our need** : Bu araba ihtiyacımızı karşılar. **2.** uygun, elverişli, münasip, mutabık, erbap. **We have no ~ tools** : Uygun edevatımız yok. **I can find no one ~ to the task** : İşe elverişli kimse bulamıyorum. **room of ~ size** : uygun büyüklükte oda, **3.** *huk.* yeterince, kâfi. **~ grounds** : kâfi sebepler, **4.** **~ly** : lâyıkıyla, yeterince, uygun bir şekilde, **5.** **~ness** : yeterlik, kifayet, uygunluk, elverişlilik. ***e.a.***- *1. enough, sufficient, 2. satisfactory, suitable, competent, capable.* ***k.a.***- *1. deficient, lacking, scant, insufficient, inadequate, 2. unsatisfactory, unsuitable.*

à deux, *Fr.* **1.** iki kişi için, iki kişilik, **2.** iki kişi arasında, **3.** ikişer ikişer. ***e.a.***- *1. for two, 3. two at a time.*

ad extremum, *Lât.* sonunda, nihayet. ***e.a.***- *at last, finally.*

ad fin, *Lât.* sonunda, sonuna doğru.

adhere, *gs.f.* **-hered, -hering** **1.** *gen.* **~ to** : yapışmak. *The mud ~ed to his shoes.* **2.** *fiz.* yapışmak (iki veya daha fazla cisim) moleküller arası kuvvetle birbirine bağlanmak, tutmak, **3.** *gen.* **~ to** : girmek, katılmak, iltihak etmek. **to ~ to a party** : bir partiye girmek/iltihak etmek, **4.** bağlı kalmak, (söz vb) tutmak, sözünde durmak, ısrar etmek. **to ~ to a promise** : vaadini tutmak. **to ~ to a plan** : bir plâna bağlı kalmak. **to ~ to one's decision** : kararında durmak/ısrar etmek, **5.** *esk.* tutarlı olmak. ***e.a.***-*1. stick, cling, cleave, fasten, unite, join.*

adherence, *is.* **1.** katılma, girme, iltihak. **~ to a party** : bir partiye katılma/girme, **2.** bağlılık, sadakat. **rigid ~ to rules** : kurallara sıkı sıkıya bağlılık, **3.** yapışma.

adherent, *sf.&is.* **1.** yapışkan, yapışık. *an ~ substance like glue.* **2.** *bot.* bitişik, birleşik, **3.** *gr.* bir adın önüne gelerek anlamını değiştiren, **4.** *gen.* ~ **of** : taraftar, destekleyen, mensup (parti, kilise vb), **5. to win ~** : taraftar kazanmak, **6. ~ly** : (a) yapışkan bir şekilde, (b) tarafgirane, desteklercesine, destekleyerek. ***e.a.***- *1. sticking, clinging, adhering, 2. adnate, 4. follower, partisan, supporter, friend, ally, companion, backer, disciple, fan.*

adherer, *is.* taraftar, muzahir, destekleyen, mensup.

adhesion, *is.* **1.** yapışma, birleşme. *~ of glue.* **2.** vefa, fikren ve hissen bağlı kalma. *~ to party or principles.* **3.** onaylama, tasvip, muvafakat, rıza, muzaheret. **to give one's ~ to a plan** : bir plânı onaylamak, **4.** *fiz.* yapışım, adezyon : iki farklı cismi birbirine bağlı tutan moleküler çekme kuvveti. *bk.:* **cohesion**, **5.** *patol.* yan yana bulunan dokuların birleşmesi; böyle birleşen dokular, **6.** *bot.* normal olarak ayrı olan parçaların birleşmesi, **7.** *d.y.* (a) raylarla tekerlekler arasındaki sürtme kuvveti, (b) *bk.:* **factor of adhesion** *d.d.:* tekerleğe uygulanan itme kuvvetinin tekerlek ağırlığına oranı, **8. ~al** : yapışma+, birleşme+.

adhesive, *sf.&is.* **1.** yapışkan (madde). **an ~ substance** : yapışkan madde. **~ tape** : yapışkan şerit. **~ plaster** : yakı. **~ attraction** : moleküller arası çekme kuvveti, **2.** yapıştırıcı madde : zamk, tutkal vb. **3.** arkası zamklı pul, **4. ~ly** : yapışkanlıkla, yapışkan bir şekilde, **5. ~ness** : (a) yapışkanlık, (b) insanlarla yakınlık/bağlılık kurma ve sürdürme melekesi, (c) *psikol.* çağrışım/tedai eğilimi. ***e.a.***- *1. glutinous, gummy, sticky, viscid, viscous.*

adhibit, *gl.f.* **1.** içeri almak, girmesine izin vermek, **2.** (ilâç vb.) kullanmak, uygulamak, **3.** (etiket vb) yapıştırmak, bağlamak, **4. ~ion** : kullanma, uygulama. ***e.a.***- *1. admit, 2. use, apply, 3. attach, affix.*

ad hoc, *Lât.* özel, sırf bu maksatla, özellikle bunun için. **ad hoc committee** : özel kurul, özel bir maksatla kurulan heyet.

ad hominem, *Lât.* **1.** özel, şahsî : bir kimsenin akıl ve mantığına değil, hislerine ve menfaatlerine hitap eden, **2.** fikre değil şahsiyete hücum eden.

adiabatic, *sf.* ısısız, adyabatik : ısı geçirmeyen, ısı kaybı ve kazancı olmaksızın. **an ~ process** : ısısız/adyabatik süreç. **~ally** : adyabatik olarak, ısı alıp vermeksizin.

adiaphoresis, *is. tıp.* solunumun azalması veya durması. **adiaphoretic** : solunumu azaltan/durduran.

adiaphorism, *is.* dinsel kayıtsızlık : Kutsal Kitap'ta açıkça yasaklanmayan inanış ve davranışları hoşgörme. **adiaphorist** : hoşgörür kimse. **adiaphoristic** : hoşgören, lâkayt.

adiaphoron, *is., ç.* **adiaphora** temeli hoşgörü olan ahlâk ve din ilkeleri.

adiaphorous, *sf.* **1.** tarafsız, bîtaraf, **2.** *tıp.* ne yararlı ne de zararlı (ilâç).

adiathermacy, *is.* ısı geçirmezlik.

adiathermic, *sf.* ısı geçirmez.

adieu, *ünl, is., ç.* ***adieus/adieux*** *Fr.* **1.** veda, **2.** Allaha ısmarladık! Elveda! ***e.a.***- *2. good-by, farewell.*

ad if. = ***ad infin.*** = ***ad infinitum***, *Lât.* sonsuz/nihayetsiz olarak, ilânihaye. ***e.a.***- *endlessly.*

ad init. = ***ad initium***, *Lât.* başlangıçta. ***e.a.***- *at the beginning.*

ad int. = ***ad interim***, *Lât.* bu arada, bu müddet zarfında, geçici olarak, muvakkaten. ***e.a.***- *in the meantime.*

adios, *ünl. İsp.* Allaha ısmarladık, elveda. ***e.a.***- *good-by.*

adipose, *sf.&is.* **1.** yağlı, yağa benzeyen. **~ tissue** : yağ dokusu. **~ fin** : yumuşak/yağlı sırt yüzgeci, **2.** yağ, hayvan iç yağı, **3. ~ness = adiposity = ad iposis** : yağlılık, şişmanlık, yağlanma, yağ bağlama. ***e.a.***- *3. obesity.*

adit, *is.* **1.** geçit, **2.** maden kuyusuna giden yatay geçit, **3.** giriş. ***e.a.***- *access, entrance*

adjacency, *is., ç.* **-cies 1. adjacence** *d.d.* bitişiklik, yakınlık, komşuluk, **2. adjacencies** : yakın/bitişik/komşu şeyler veya yerler.

adjacent, *sf.* **1.** komşu, bitişik, yakın, yan yana olan, mücavir. **~ angles** : komşu açılar, tepeleri ve bir kenarları ortak açılar. **a field ~ to the highway** : yola bitişik olan tarla, **2.** hemen önce veya sonra, karşıda. **a map on an ~ page** : karşı sayfadaki harita, **3. ~ly** : yakın/bitişik olarak. ***e.a.***- *1. abutting, adjoining, approximating, contiguous, bordering, close to, near to, touching, juxtaposed.* ***k.a.***- *1. distant, afar, faraway.*

adjectival, *sf.* **1.** sıfat+, **2.** çok sıfat kullanan (yazar, üslûp vb), **3.** sıfat niteliğinde, sıfat gibi, **4.** **~ly** : sıfat olarak.

adjective, *is&sf.* **1.** *gr.* sıfat, **2.** sıfat+, sıfat olarak, sıfat gibi kullanılan. **~ use of a noun** : adın sıfat gibi kullanılması, **3.** yalnız bulunamayan, başkasına bağımlı olan, **4.** *huk.* yasal hakların icra/infaz yöntemleriyle ilgili, **5.** sabitleştirmek için başka katkıya ihtiyacı olan (boya), **6.** **~ly** : sıfat olarak.

adjoin, *f.* **1.** bitiş(tir)mek, ekle(n)mek, yan yana koymak, **2.** bitişik/komşu olmak. **His house ~s the school** : Evi okula bitişiktir.

adjoining, *sf.* bitişik, komşu, yan yana, hemhudut. ***e.a.*** *- adjacent, bordering.* ***k.a.*** *- separated.*

adjourn, *f.* **1.** ertelemek, tehir etmek, başka güne bırakmak, oturuma ara vermek, celseyi kapamak, meclisi dağıtmak. **to ~ the court** : mahkemeyi başka güne bırakmak, **2.** **~ment** : (a) erteleme, tehir, talik, sonraya bırakma, oturuma ara verme, celseyi kapama, (b) iki oturum arasındaki süre, kapanma süresi. ***e.a.*** *- 1. suspend, defer, postpone, put off.*

adjudge, *gl.f.* **-judged, -judging 1.** (resmen) açıklamak /ilân etmek. **The will was ~d** : Vasiyetname resmen açıklanmıştı. **2.** (ödül/mükâfat) vermek. **The prize was ~d to him** : Ödül ona verildi. **3.** (yasalara göre) hüküm/karar vermek, hükmetmek. **to ~ a case** : bir davayı hükme bağlamak, **4.** mahkûm etmek. **He was ~d to die** : Ölüme mahkûm edilmişti. **5.** zannetmek, saymak, addetmek, ...nazarıyla bakmak. **It was ~d to avoid the war** : Harpten kaçınılacağı zannedilmişti. **He ~d him unworthy of his friendship** : Onu dostluğuna lâyık görmemişti. ***e.a.*** *- 1. decree, 2. award, assign, 3. decide, judge, 4. sentence, condemn, 5. deem, consider, think.*

adjudicate, *f.* **-cated, -cating 1.** karar/hüküm vermek, **2.** hakem olmak, hakemlik yapmak. **to ~ on a case** : bir davada hakem olmak. **to ~ a dispute** : bir anlaşmazlığa hakemlik yapmak.

adjudication, *is.* **1.** karar/hüküm verme, **2.** *huk.* mahkeme kararı. **~ of bankruptcy** : iflâs kararı. ***e.a.*** *- 2. sentence, decision.*

adjudicative, *sf.* karar+, hüküm+.

adjudicator, *is.* karar/hüküm veren, yargıç, hakem.

adjunct, *is&sf.* **1.** ek, ilâve, bir şeye ekli fakat onun parçası olmayan nesne, **2.** yardımcı, muavin, asistan. **~ professor** : profesör yardımcısı, **3.** *gr.* tamamlayıcı, mütemmim, ek, ilâve (kelime, cümle vb.), **4.** ekli, birleşik, **5.** **~ly** : ekli olarak, eklice. ***e.a.*** *-1. appendix, supplement, addition, complement, appurtenance, 2. assistant, aide.*

adjunction, *is.* ekleme, birleştirme, ek, ilâve.

adjunctive, *sf.* ekleyen, birleştiren. **~ly** : ekleyerek, birleştirerek, eklemek/birleştirmek suretiyle.

adjuration, *is.* yemin, emir. **adjuratory** : yemin+.

adjure, *gl.f.* **-jured, -juring 1.** ant vererek/inkisarla/beddua ile istemek, **2.** ısrar/tehdit/rica ile talep etmek. **The governor ~d the people to keep the peace** : Vali halktan sükûneti korumalarını ısrarla talep etti. **3.** **adjurer = adjuror** : ant vererek/yeminle/ısrarla isteyen.

adjust, *f.* **1.** ayarlamak, ayar/tashih etmek. **to ~ an instrument** : bir aleti ayarlamak, **2.** doğrultmak, düzeltmek, düzenlemek, uydurmak, tanzim etmek. **to ~ expenses to income** : masrafı gelire göre düzenlemek. **to ~ a garment to the body** : elbiseyi bedene uydurmak, **3.** anlaşmazlıkları halletmek/yatıştırmak. **to ~ differences** : ihtilâfları halletmek, **4.** *sig.* ödenecek sigorta parasını belirlemek, **5.** *As.* nişangâh tashihi yapmak, **6.** **~able** : ayarlanabilir, düzenlenebilir, tashih edilebilir, düzeltilebilir. **~able-pitch** : ayarlanabilir pervane adımı. **~able spanner** *bk.:* **monkey-wrench**, **7.** **adjustably** : ayarlanabilecek/düzeltilebilecek şekilde, **8.** **~er = ~or** : ayarlayan, düzenleyen, ayarcı, hasara uğrayan mal için sigortanın ödeyeceği parayı tespit eden kimse. ***e.a.*** *- 1. regulate, modify, 2. set, fix, adapt, accommodate, 3. settle, arrange, rectify, reconcile.*

adjustment, *is,* **1.** ayar. **out of ~** : ayarsız, ayarı bozuk, **2.** ayarla(n)ma, düzel(t)me, düzenle(n)me, tanzim (etme). **~ of fire** *As.* ateş tanzimi, **3.** ayar düğmesi/kolu. **~s on a microscope** : mikroskobun ayar düğmeleri. **coarse/fine ~** : kaba/ince ayar düğmesi, **4.** dış şartlara uydurma, tatbik etme, intibak. **the ~ of one's view of rea-**

lity : bir kimsenin gerçek hakkındaki görüşlerini dış şartlara uydurma, **5.** uzlaş(tır)ma, görüş ayrılıklarını giderip anlaş(tır)ma. **They worked out an ~ of their conflicting ideas :** Çatışan fikirlerini uzlaştırdılar. **6.** *sos.* toplumsal uyum. *social ~,* **7.** *sig.* sigorta tazminatını belirleme, tasfiye, **8.** (fiyat vb) değiştirme, ayarlama, **9. to bring about an ~** : uyuş(tur)mak, anlaş(tır)mak, **10. ~al** : ayar+, düzeltme+. ***e.a.***- *2. regulation, 4. adaptation, 5. settlement.*

adjutant, *is.* **1.** *As.* yaver, emir subayı, **2.** *As.-Brit.* icra subayı, **3.** yardımcı, muavin, **4. ~ bird = ~ crane = ~ stork** *d.d. zool.* Hint leyleği *(Leptoptilus)* : Hindistan'da yaşayan iri bir leylek.

adjutant general, *is., ç.* **adjutants general/adjutant generals 1.** (Kolordu/Ordu) kurmay başkanı, **2.** *ABD* ordu personel dairesi başkanı, **3.** millî muhafız birliğinin en yüksek rütbeli subayı.

adjuvant, *sf.&is.* **1.** yardımcı, muavin, **2.** hastalığı tedavi veya önlemeye yarayan herhangi bir şey, özellikle asıl ilâcın etkisini artırmak için katılan madde.

***ad lib**, is&zf.* **1.** doğaçtan/irticalen/hazırlıksız söylenen şey, **2.** istenildiği kadar, arzuya göre.

ad-lib, *sf.&f.* **-libbed, -libbing 1.** doğaçtan/irticalen/hazırlıksız nutuk söylemek/müzik çalmak/rol yapmak, **2.** hazırlıksız. ***e.a.***- *1. extemporize, improvise*

***ad libitum = ad lib.**, Lât.* **1.** keyfî, arzuya göre, **2.** *(Mus.)* zorunlu/mecburî/zarurî olmayan, ihmal edilebilir.

ad litteram**, Lât.* harfiyen, aynen. ***e.a.- *to the letter, exactly.*

***ad loc. = ad locum**, Lât.* yer(d)e, mahalde.

Adm. = **1.** Admiral, **2.** Admiralty.

***ad majorem Dei gloriam**, Lât.* Allahüazimüşşan için.

adman, *is., ç.* **-men 1.** ilâncı, ilân yazan/düzenleyen/satan kimse, **2.** ilâncılık işinde uzmanlaşmış matbaa veya kompozitör. **advertising man** *d.d.*

admeasure, *gl.f.* **-ured, -uring 1.** ölçmek, boyutlarını/kapasitesini/büyüklüğünü tayin etmek, **2.** hisse vermek, herkesin hissesini tespit etmek, **3. ~ment** : (a) ölçme, (b) boyut, ölçü, (c) paylaştırma, hisselere ayırma, **4. admeasurer** : ölçen, paylaştıran.

adminicle, *is.* **1.** yardımcı, destekleyici, **2.** *huk.* teyit veya izah eden delil.

adminicular(y), *sf.* **1.** yardımcı, yardım eden/sağlayan, **2.** teyit eden, doğrulayan, gerçekleyen.

administer, *f.* **1.** yönetmek, idare etmek. *to ~ a department.* **2.** uygulamak, tatbik/icra etmek, yerine getirmek. *The judges ~ the laws.* **to ~ justice** : adaleti yerine getirmek, **3.** (ilâç vb) vermek. **to ~ medicine** : ilâç vermek, **4.** (yemin, ant) verdirmek, ettirmek. **to ~ an oath to s.o.** : bir kimseye yemin ettirmek/ant içirmek, **5.** (mirası/mülkü) idare etmek, **6. ~ to** : yardım etmek, yardım ve malzeme sağlamak. **to ~ to the poor** : fakirlere yardım sağlamak, **7. ~ial** : yönetimsel, idarî. ***e.a.***- *1. manage, conduct, control, superintend, govern, supervise, oversee, rule, 2. execute, 3. dispense, give, 4. tender, impose.*

administrable, *sf.* yönetilebilir, idare edilebilir, uygulanabilir.

administrant, *is.* yönetici, yönetmen, idareci.

administrate, *gl.f.* **-trated, -trating** *bk.:* **administer.**

administration, *is.* **1.** yönetim, idare, **2.** devlet/kurumlar idaresi, **3.** uygulama, tatbik, **4.** yönetim görevi, yöneticilik, yönetmenlik, idarecilik, **5.** yürütme organı, bakanlar kurulu, hükûmet, **6.** iktidar süresi, **7.** *ABD* yönetim kurulu, **8.** vâsilik, **9.** (yemin/ant) verdirme/ettirme. **the ~ of an oath** : yemin ettirme, **10.** (ilâç) verme, reçete yazma, **11. letters of ~** : salâhiyetname, **12. ~al** *bk.:* **administrative.**

administrative, *sf.* yönetimsel, idarî, icraî. **~ly** : yönetim bakımından, idarî olarak.

administrator, *is.* **1.** yönetimle ilgili, yönetmen, idareci, müdür, **2.** uygulayan, tatbik eden, veren, **3.** vasi, **4. ~ship** : yöneticilik, yönetmenlik, idarecilik, vasilik.

administratrix, *is., ç.* **-istratrices** kadın yönetici/yönetmen/idareci.

admirable, *sf.* **1.** beğenilmeye değer, takdire lâyık, çok güzel, **2.** şayanıhayret, fevkalâde, şaşılacak, **3. ~ness = admirability** : fevkalâdelik, üstün güzellik, beğenilirlik, takdire liyakat, **4. admirably** : beğenilmeye/takdire lâyık bir şekilde, çok güzel, fevkalâde/hayret verecek şekilde. ***e.a.***- *1. estimable, praiseworthy, commendable, laudable, 2. wonderful, excellent.*

admiral, *is.* **1.** amiral, **2.** filo kumandanı. ABD'de dört amirallik rütbesi vardır : **Admiral of the Fleet**: Oramiral (beş yıldızlı amiral). **Full Admiral** : Koramiral. **Vice Admiral** : Tümamiral. **Rear-Admiral** : Tuğamiral, **3.** *esk.* amiral gemisi, **4.** *Brit.* balıkçılık filosuna kumanda eden, **5.** *zool.* parlak renkli kelebek *(Vanessa atalanta)*, **6. ~ship** : amirallik. ***e.a.***- *3. flagship.*

admiralty, *is.*, *ç.* **-ties 1.** amirallik (dairesi/makamı/görevi/yetkileri), **2.** İngiliz Bahriye Bakanlığı, **3.** denizcilik mahkemesi, **4.** deniz hukuku, **5. the Admiralty** : Londra'da İngiliz Bahriye Bakanlığı. **First Lord of ~** : İngiliz Bahriye Bakanı. **Court of ~** : Deniz mahkemesi. **the price of ~** : deniz hâkimiyetinin bedeli. **~ cloth** *Brit. argo* bahriyeli elbisesi yapmakta kullanılan kalın yün kumaş.

admiration, *is.* **1.** hayranlık, takdir, çok beğenme, **2.** hayran hayran seyretme/bakma. **~ of a pretty girl** : güzel bir kızı hayran hayran seyretme, **3.** herkesin takdir ve hayranlığını çeken şey. **She was the ~ of everyone** : O herkesin hayranlığını çekerdi. **4.** *esk.* hayret. **to be struck with ~** : hayran kalmak. ***e.a.***- *1. esteem, regard, appreciation, approval, affection, adoration, 4. wonder, astonishment.* ***k.a.***- *1. disdain, condemnation, disapproval.*

admirative, *sf.* hayranlık uyandıran, takdire lâyık, beğenilir. **~ly** : hayranlıkla, hayran hayran, takdirle, beğenerek.

admire, *f.* **-mired, -miring 1.** çok beğenmek, takdir etmek, hayranlık duymak, takdir ve hayranlığını ifade etmek. **to ~ virtue** : fazileti taktir etmek. **to ~ a landscape** : manzarayı çok beğenmek. **to ~ a woman** : bir kadını çok beğenmek, **2.** hayran olmak/kalmak (çoğunlukla alay/istihza yollu kullanılır). **I ~ your audacity** : Cüretine hayranım. **3.** *(G ve Orta ABD)* hoşlanmak, zevk duymak, arzu etmek. **I should ~ to go with you** : Sizinle beraber gitmeyi arzu ederim. ***e.a.***- *1. appreciate, approve, esteem, respect, commend, applaud, praise, 2. adore, wonder, 3. like, desire.* ***k.a.***- *1. abhor, despise, dislike.*

admired, *sf.* çok beğenilen, takdir edilen. **a greatly ~ novel** : çok beğenilen bir roman.

admirer, *is.* **1.** çok beğenen, taktir eden, **2.** hayran, âşık.

admiring, *sf.* **1.** hayran olan, takdir eden, beğenen, **2. ~ly**: hayranlıkla, takdirle, beğenerek.

admissible, *sf.* **1.** kabul edilebilir, şayanıkabul, makbul. **an ~ plan** : kabul edilebilir bir plân. **an ~ piece of evidence** : şayanıkabul delil, **2.** dinlenebilir, **3. ~ness = admissibility** : kabul edilebilme, kabule şayan olma, **4. admissibly** : kabul edilebilecek tarzda/şekilde, kabul edilebileceği/edildiği veçhile. ***e.a.***- *1. allowable, fair, justifiable, acceptable, permissible, tolerable.* ***k.a.***- *1. inadmissible, unacceptable, unsuitable.*

admission, *is.* **1.** girme, giriş, girmesine izin verme/müsaade etme. *the ~ of aliens into our country.* **to gain ~ to a society** : bir cemiyete girmek/kabul edilmek. **No ~** : Girilmez! Giriş yasaktır! **2.** giriş izni, kabul müsaadesi. **to grant a person ~** : bir kimseye giriş izni vermek, **3.** (sinema/tiyatro vb) giriş ücreti, duhuliye. **~ is $5** : Giriş ücreti 5 dolardır. **free ~** : giriş ücretsizdir/serbesttir, **4.** kabul şartları. **~ to the practice of law** : avukatlığa kabul şartları, **5.** itiraf, ikrar, suçu kabullenme. **to make full ~ (of guilt)** : suçu tamamen kabullenmek. **to make ~s** : itirafta bulunmak. **by/on his own ~** : kendi itirafı ile, **6.** (bir şeyin) doğruluğunu kabul ve tasdik etme, **7.** doğruluğu teslim/kabul/itiraf edilen şey, **8. ~ Day** *ABD* kabul günü : bazı eyaletlerin ABD birliğine girdikleri tarih (o eyalette resmî tatil olarak kutlanır). ***e.a.***- *1&2. access, admittance, entrance, 5. confession, 6. acknowledgment.*

admissive, *sf.* kabule meyyal, müsaadekâr.

admit, *f.* **-mitted, -mitting 1.** kabul etmek, kaydetmek, giriş izni vermek. **to ~ a student into college** : bir öğrenciyi koleje kabul/kayıt etmek. **to ~ s.o. to one's friendship** : bir kimseyi dost olarak kabul etmek, **2.** girmeye hak kazandırmak. **This ticket ~s two people** : Bu bilet iki kişiliktir. **3.** içine almak, sığdırmak, istiap etmek. *The hall ~s 2500 people.* **4.** izin vermek, müsaade etmek, içeri almak/ sokmak. **I gave orders that he was not to be ~ed** : Onu içeri sokmamalarını emrettim. **5.** geçerli saymak, muteber addetmek. **to ~ the force of an argument** :

delili geçerli saymak, **6.** itiraf/ikrar etmek. **He ~ted his guilt** : Suçunu itiraf etti. **Let it be ~ted that...** : İtiraf edelim ki... **7.** doğrulamak, doğru olduğunu kabul etmek. **The fact is ~ted** : Vak'anın doğruluğu kabul edildi. **It is generally ~ted that...** : Genellikle kabul edilir ki... **All world ~s that...** : Herkes kabul eder/bilir ki... **8.** (geçmesine) imkân vermek. **This passage ~s two abreast** : Bu geçitten yan yana iki kişi geçebilir. **9.** *gen.* **~ of** : elverişli/müsait olmak, imkân vermek. **Circumstances do not ~ this** : Koşullar buna elverişli değildir. **10. ~table = ~tible** : kabul olunabilir, içeri alınabilir, izin verilebilir, şayanı kabul, elverişli, müsait, **11. ~ter** : kabul eden, izin/müsaade veren, içeri sokan. ***e.a.***- *1. receive, permit, welcome, 4. allow, permit, 6. concede, confess, acknowledge, own, avow, 7. agree, concur.* ***k.a.***-*1. exclude, keep out, 4. forbid, prohibit, disallow, 6. deny, dismiss, reject, shun.*

admittance, *is.* **1.** giriş izni/müsaadesi.~ *into the exhibit room.* **No ~** : Girilmez/Giriş yasaktır! **to give/refuse s.o. ~** : birisine giriş izni vermek/vermemek, **2.** izin verme, kabul etme, **3.** giriş (ücreti), duhuliye, **4.** kabul edilebilme, şayanı kabul olma, **5.** *elekt.* iletkenlik, admitans, bir iletkenden geçen akımın uçlarındaki gerilime oranı, empedansın tersi. Simgesi **Y**, birimi **mho** (s). ***e.a.***- *1. access, entrance.*

admitted, *sf.* kabul olunmuş, girmeye hak kazanmış, ikrar/itiraf edilmiş. **~ly** : kabul/itiraf edildiği veçhile/üzere/gibi, muhakkak. **He was ~ly the one who lost the documents** : İtiraf ettiği veçhile belgeleri kaybeden kendisi idi.

admix, *gl.f.* katıp karıştırmak, başka bir şeye kat(ıl)mak/ekle(n)mek/karış(tır)mak.

admixture, *is.* **1.** katma, karış(tır)ma, ekleme, ilâve etme, **2.** katkı, karış(tırıl)an şey, eklenen madde, **3.** karışım, mahlût.

admonish, *gl.f.* **1.** uyarmak, ikaz/ihtar/tenbih etmek. **to ~ s.o. of a danger** : bir kimseyi tehlikeye karşı uyarmak, **2.** hafifçe azarlamak, serzenişte bulunmak. *to ~ an inattentive student.* **3.** öğütlemek, tavsiye etmek, **4.** göreve davet etmek, hatırlatmak, ihtar etmek. **to ~ s.o. about his obligations** : bir kimseye vecibelerini hatırlatmak, **5. ~er** : uyaran, ikaz/ihtar/tenbih eden, azarlayan, öğüt veren, öğütçü, nasihatçi, **6. ~ingly** : uyarırcasına, tenbih/ihtar ederek, azarlarcasına, öğüt verircesine, **7. ~ment** *bk.:* **admonition**. ***e.a.***- *1. caution, warn, 2. rebuke, censure, reprove, 3. advise.*

admonition, *is.* **1.** uyarı, uyarma, ikaz, ihtar, **2.** öğüt, tavsiye, tenbih, **3.** hafifçe azarlama, serzeniş, tekdir, tevbih. ***e.a.***- *1. warning, caution, 2. advice, counsel, 3. rebuke, censure, reproof.*

admonitor, *is.* **1.** *bk.:* **admonisher, 2. ~ily** : uyararak, uyarırcasına, ikaz ederek, serzenişle, tavsiye suretiyle, öğüt vererek.

admonitory, *sf.* **1.** uyarıcı, ikaz/ihtar edici, **2.** azarlayıcı, serzenişkâr, **3.** öğütleyen, öğüt/nasihat veren.

admov. *ecz.* (reçetelerde) **1.** uygula, **2.** uygulansın.

adnate, *sf. biy.* bir şeye bitişik olarak büyümüş, doğuştan bitişik. **adnation** : bitişiklik, yapışıklık.

***ad nauseam**, Lât.* bıktırıncaya/tiksindirinceye kadar.

***adnaun**, is. gr.* ad yerine kullanılan sıfat. *ör.:* **the lame** : topal. **the blind** : kör.

adnominal, *sf. gr.* adı niteleyen, tavsif eden.

ado, *is.* gürültü, patırtı, telâş, hayhuy, hengâme, velvele. **make an ~** : gürültü/patırtı çıkarmak, kıyameti koparmak. **make an ~ about sth.** : mesele yapmak. **make much ~ about nothing** : izam etmek, *mec.* pireyi deve yapmak. **without any more ~** : hemen, hiç ses çıkarmadan, gürültüsüz patırtısız, sessiz sedasız. ***e.a.***- *flurry, confusion, upset, excitement, hubbub, noise, turmoil.*

adobe, *sf.&is.* **1.** kerpiç, **2.** kil. **~ flat** : killi ova, yağmur veya sel sularıyla sürüklenip dümdüz bir yüzey oluşturan kil tabakası, **3.** kerpiçten yapılmış (ev vb). **~ house** : kerpiç ev, **4.** killi kara toprak. ***e.a.***- *dobie, doby.*

adolescence, *is.* gençlik, büyüme çağı, rüşt, 15-20 yaş arasındaki devre. ***e.a.***- *youth.*

adolescent, *sf.&is.* genç, rüşte ermemiş (kız/oğlan). ***e.a.***- *immatue, young, youth, teenager, minor.*

Adonai, *is.* (İbranîce) Allah, Tanrı. ***e.a.***- *God.*

adopt, *gl.f.* **1.** seçmek, seçip almak. **to ~ a name** : bir ad seçmek. **to ~ measures** : tedbir almak. **the course to ~** : seçilecek/izlenecek yol, **2.** (yasal yollardan) evlât edinmek. **to ~ s.o. as son** : bir erkek çocuğu evlât edinmek, **3.** benimsemek. **to ~ the opinion of another** : başkasının fikrini benimsemek, **4.** kabul etmek, kabul oyu vermek. **The House ~ed the report** : Meclis raporu kabul etti. **5.** ders kitabı olarak kabul etmek, **6.** (arkadaş, dost, vâris, vb) edinmek. **to ~ a person as heir** : bir kimseyi vâris yapmak, **7.** *Brit.* (özellikle politik bir mevkie) aday göstermek, **8. ~ability** : seçilebilme, benimsenebilme, kabul edilebilme, evlât edinilebilme, **9. ~able** : seçilebilir, benimsenebilir, kabul edilebilir, evlât edinilebilir. **~er** : (a) evlâtlık edinen, (b) seçen, beğenen, benimseyen, (c) *kim. bk.:* **adapter**. ***e.a.***- *1. choose, select, elect, 2. affiliate, 3. assume, appropriate, arrogate, 4. accept.*

adoption, *is.* **1.** seçme, benimseme, kabul etme, evlât edinme, **2. ~al** : seçme+, benimseme+, evlât edinme+.

adoptive, *sf.* **1.** seçilen, seçilerek alınan, evlâtlık edinilen. **~ child** : evlâtlık, manevî evlât, **2.** üvey. **an ~ father** : üvey baba, **3.** sonradan seçilip benimsenen. **an ~ langauge** : benimsenen dil, **4. ~ly** : evlâtlık edinme/seçme/benimseme suretiyle.

adorable, *sf.* **1.** perestişe lâyık, tapınılacak kadar iyi/güzel, **2.** çok sevgili/aziz, çok sevimli, cana yakın. **What an ~ child** : Ne sevimli çocuk! **3. ~ness = adorability** : perestişe lâyık güzellik, sevimlilik, cana yakınlık, **4. adorably** : taparcasına, perestiş edercesine. ***e.a.***- ***1&2.*** *lovable, delightful, divine, precious, charming, captivating, appealing, engaging.* ***k.a.-1&2.*** *hateful, despicable, displeasing.*

adoration, *is.* **1.** tap(ın)ma, ibadet, **2.** yüceltme, ululama, **3.** perestiş etme, taparcasına sevme/sevgi/aşk. ***e.a.***- *1. worship, 2. glorification, exaltation, veneration, reverence, 3. great love, devotion.*

adore, *f.* **adored, adoring 1.** ululamak, son derece sevgi ve hürmet göstermek, **2.** tapmak, ibadet etmek. **to ~ God** : Allaha ibadet etmek. **3.** çok sevmek, perestiş etmek, taparcasına sevgi/şefkat göstermek. *A mother ~s her baby.* **4. adorer** : tapınan, ibadet eden; âşık, perestişkâr, **5. adoringly** : taparcasına, perestişkârâne. ***e.a.***- *1. idolize, revere, venerate, 2. worship, 3. love, cherish.* ***k.a.***- *2. blaspheme, revile, execrate, 3. abhor, despise, hate.*

adorn, *gl.f.* **1.** süslemek, donatmak, tefriş/tezyin etmek. *The gardens were ~ed with colorful flowers.* **to ~ oneself** : süslenmek, **2.** güzelleştirmek, daha sevimli/cazip hâle getirmek, **3. ~er** : süsleyen, tezyin eden, güzelleştiren, **4. ~ingly** : süslenerek, süslü/müzeyyen bir şekilde, ***e.a.***- *1. decorate, deck, bedeck, bedizen, array, 2. beautify, embellish.*

adornment, *is.* **1.** süsle(n)me, tezyin/tefriş etme, **2.** süs, ziynet, takı, dekor. **personal ~** : şahsî süs/ziynet. ***e.a.***- *1. ornamentation, decoration, 2. ornament, jewelry, finery, embellishment, attire.*

ADP, **1.** *biy-kim.* ADP, $C_{10}H_{12}N_5O_3H_3P_2O_7$: adenozin ile pirofosforik asidin bir esteri. Açık adı : **arenosine diphosphate, adenosine diphosphoric acid.** ATP'den türer ve glikoliz esnasında enerji transferine yarar, **2.** *bk.:* **automatic data processing.**

ad patres, *Lât.* ölü, merhum, müteveffa. ***e.a.***- *dead.*

ad rem, *Lât.* **1.** ilgili, yerinde. **an ~ ~ remark** : yerinde bir ihtar, **2.** dolambaçsız, doğrudan doğruya, dobra dobra. **to reply ~ ~** : dobra dobra cevap vermek. ***e.a.***- *1. pertinent, 2. direct, to the point.*

adrenal, *sf. anat. zool.* **1.** böbrek üstü, **2.** böbrek üstü bezlerinin saldığı, **3. ~ gland** *d.d.* böbrek üstü bezesi, adrenal guddesi, **4. ~ectomy** : böbrek üstü bezesinin ameliyatla alınması. ***e.a.***- *3. suprarenal gland.*

adrenalin, *is.* **1.** adrenalin : böbrek üstü bezelerinin saldığı hormon, **2.** adrenalin, $C_9H_{13}NO_3$: hayvanların böbrek üstü bezelerinden veya sentetik olarak elde edilen ve kan basıncını yükseltmek, kanamayı durdurmak vb. için kullanılan bir ilâç. ***e.a.***- *epinephrine.*

adrenocorticotropic = adrenocorticotrophic, *sf.* böbrek üstü bezesinin kabuğunu (korteksi) uyaran/tenbih eden. **~ hormone** *bk.:* **ACTH.**

adret, *is.* bir dağın güneş alan yamacı.

Adrianople=Adrianopolis, *is.* Edirne (eski adı).

Adriatic (Sea), *is.* Adriyatik Denizi.

adrift, *sf.&zf.* **1.** (sularda) sürüklenen, rüzgâra/akıntıya tâbi/kapılmış, demir atmamış veya bağlanmamış (deniz taşıtı). **to break ~** : akıntıya kapılmak. **to run/go ~** : akıntı ile sürüklenmek. **to turn a vessel ~** : gemiyi akıntıya terk etmek. **to cut a boat ~** : palamarı çözmek, **2.** kararsız, sebatsız, çabuk fikir/karar değiştiren, başıboş, serseri, avare. **to be ~** : kararsız/sebatsız olmak, başıboş gezmek. **You are all ~** : Konudan uzaklaşıyorsunuz. **I am all ~** : Ne yapacağımı şaşırdım/bilemiyorum. **to turn s.o. ~** : birini başıboş salıvermek/kendi hâline bırakmak. **to cut (oneself) ~ from...** : ...ile ilişkiyi/alâkayı kesmek.

adroit, *sf.* **1.** becerikli, usta, mahir, hünerli, maharetli. **an ~ mechanic** : usta bir makinist. **an ~ plan** : mahir bir plân, **2. ~ly** : ustaca, mahirane, maharetle, ustalıkla, **3. ~ness** : beceri(klilik), ustalık, hüner, maharet, marifet. ***e.a.**-1. expert, artful, skilful, dexterous, proficient, deft, apt, adept.* ***k.a.**- 1. clumsy.*

adry, *sf. esk.* **1.** susamış, **2.** susuz, kuru. ***e.a.**- 1. thirsty, 2. dry.*

adscititious, *sf.* **1.** ek, ilâve, katma, zeyil, **2. ~ly** : ek/ilâve olarak, zeylen, katma suretiyle. ***e.a.**- 1. supplemental.*

adscript, *sf.&is.* sonradan yazılmış (harf vb).

adsorb, *gl.f.* **1.** yüzermek, (gaz veya sıvıyı) yüzeysel olarak emmek, **2. ~ability** : yüzerilme, emilme, **3. ~able** : yüzerilebilir, emilebilir, **4. ~ate** : yüzerilmiş/emilmiş madde, **5. ~ent** : yüzerici, emici.

adsorption, *is.* yüzerme, yüzeysel olarak emme.

adsorptive, *sf.* **1.** yüzerici, emici, **2.** yüzerilebilir, emilebilir, **3.** yüzerme+, **4. ~ly** : yüzererek, emerek, yüzerme/emme suretiyle.

adsuki bean, *is. bk.:* **adzuki bean.**

adularia, *is. min.* ay taşı : opal, cam görünüşünde, alçak sıcaklıkta teşekkül etmiş bir ortoklaz (Potasyum-alüminyum silikat). İsviçre'de Adula dağında bulunduğu için bu ad verilmiştir. **moonstone** *d.d.*

adulate, *gl.f.* **-lated, -lating** yaltaklanmak, tabasbus etmek, fazla övmek, aşırı sadakat göstermek.

adulation, *is.* yaltaklanma, tabasbus, müdahene, fazla övme. ***e.a.**- flattery, sycophancy, blandishment.*

adulator, *is.* yaltakçı, dalkavuk, mütebasbıs, müdahin.

adulatory, *sf.* yaltaklanan, dalkavuk+, mütebasbıs.

adult, *sf.&is.* **1.** olgun, ergin, yetişkin, büyük, kâhil, reşit. *an ~ person/animal/plant.* **2.** reşit, ergin, kanunen sinnirüşte erişmiş kimse, **3.** büyüklere mahsus. **~ education/movies** : büyüklere mahsus eğitim/film, **4. ~hood = ~ness** : erginlik, yetişkinlik, reşitlik, kâhillik, büyüklük. ***e.a.**- 1. mature, grown.*

adulter, *gs.f.* zina işlemek, yasa dışı cinsel ilişki kurmak.

adulterant, *sf.&is.* tağşiş eden/safiyetini bozan (madde).

adulterate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** tağşiş etmek, safiyetini bozmak, içine düşük nitelikte/ucuz maddeler karıştırmak, niteliğini/değerini düşürmek, **2.** mağşuş, karışık, bozuk, **3.** niteliğini/saflığını bozan, tağşiş eden, **4.** zani, zina işleyen, yasa dışı cinsel ilişkide bulunan. **5. ~ly** : tağşiş ederek, tağşiş suretiyle, **6. ~ness** : katışıklık, bozukluk, mağşuşiyet. ***e.a.**- 1. debase, defile, alloy, corrupt, vitiate, contaminate, 2. adulterated, 4. adulterous.*

adulteration, *is.* **1.** tağşiş etme, safiyetini bozma, içine düşük nitelikte/ucuz maddeler karıştırma, niteliğini/değerini düşürme, **2.** (niteliği) bozulma, **3.** niteliğini/saflığını bozan, tağşiş eden.

adulterer, *is.* zani, zina işleyen (erkek).

adulteress, *is.* zaniye, zina işleyen(kadın).

adulterine, *sf.* **1.** kalp, bozuk, mağşuş, düşük nitelikli, **2.** piç, gayrimeşru, evlilik dışı doğmuş, **3.** zina+.

adulterous, *sf.* **1.** zani(ye), zina işleyen, **2.** zina+, **3.** *esk.* piç, veledi zina, **4. ~ly** : zina işleyerek.

adultery, *is., ç.* **-teries** zina : birbiriyle evli olmayan kadın ve erkek arasında isteyerek yapılan cinsî münasebet.

adumbral, *sf.* gölgeli. ***e.a.**- shadowy, shady.*

adumbrate, *gl.f.* **-brated, -brating 1.** taslağını çizmek, **2.** ima etmek, müphem bir şekilde belirtmek/sezdirmek, **3.** kısmen saklamak veya gölgede bırakmak, **4.** **adumbration** : taslak; ima; kısmen gölgede bırakma. ***e.a.***- *1. outline, sketch, 2. foreshadow, prefigure, 3. obscure, overshadow.*

adumbrative, *sf.* **1.** taslak hâlinde, müphem, gölgeli, belli belirsiz, **2.** **~ly** : kabataslak, müphem/belirsiz bir şekilde.

adust, *sf.* **1.** yanık, kavruk, yanmış, kavrulmuş, kurumuş, kararmış, **2.** (görünüşü) kasvetli. ***e.a.***- *1. burned, scorched, 2. gloomy.*

ad val. = ad valorem, *Lât.* değere göre. **~ ~ duty** : değer /kıymet üzerinden alınan gümrük resmi. **to pay a duty ~ ~** : malın değeri üzerinden vergi ödemek.

advance^1, *f.* **-vanced, -vancing 1.** ilerle(t)mek, ileri gitmek/sürmek/götürmek. **to ~ two steps** : iki adım ilerlemek. **The general ~d his troops to the new positions** : General birliklerini yeni mevzilere sürdü/ilerletti. **2.** terfi/terakki et(tir)mek, ilerle(t)mek, yüksel(t)mek. **to ~ in knowledge** : bilgisi ilerlemek. **to ~ in rank** : rütbesi yükselmek. **to ~ the price** : fiyatı artırmak, **3.** (düz bir yüzeydeki renk, şekil vb.) gözlemciye doğru ilerliyor gibi gözükmek, **4.** (miktar, değer, fiyat vb.) artmak, yükselmek. **Gold prices ~d tremendously** : Altın fiyatları müthiş arttı. **5.** teklif/tavsiye etmek, dikkate arz etmek, ortaya atmak, ileri sürmek. **to ~ reason for a tax cut** : vergi indirimini teklif etmek, **6.** çabuklaştırmak, öne almak. **to ~ the growth of plants** : bitkilerin büyümesini çabuklaştırmak, **7.** önceden tedarik etmek, kredi ile/mal teslim edilmeden/iş yapılmadan/peşin ödemek, **8.** avans olarak ödemek, **to ~ money toward a purchase** : satın almada avans para ödemek, **9.** *esk.* (bayrak) kaldırmak, **10.** **advancer** : (a) ilerleyen, ileri giden, terakki eden, ilerleten, (b) erkek geyik ve benzeri hayvanın boynuzundaki ikinci çatal, **11.** **advancingly** : ilerleyerek. ***e.a.***- *2. proceed, progress, forward, promote, further, 4. rise, increase, raise, elevate, 5. adduce, propound, offer, 6. accelerate, progress, 9. raise.* ***k.a.***- *1. retreat, 6. retard, withold.*

advance^2, *sf.* **1.** ön. **an ~ section of a train** : trenin ön kısmı, **2.** avans (olarak verilen). **an ~ payment** : avans ödeme, **3.** önceden yayınlanan. *an ~ copy of the President's speech.* **4.** ileri, ilerlemiş.

advance^3, *is.* **1.** ilerleme, ilerleyiş, ileri hareket. **the ~ of the troops to the border** : birliklerin hududa ilerleyişi, **2.** terfi, yükselme. **his ~ to the position of general manager** : Onun genel müdürlüğe terfii, **3.** ilerleme, terakki. *the ~ of science,* **4.** **~s** : yanaşma, tanışma teşebbüsü. **to make ~s** : (âşıkane ilişki kurmaya) teşebbüs etmek, işvebazlıkla celp etmek, **5.** fiyat artışı/yükselişi. **an ~ on cottons** : pamuk fiyatının artışı, **6.** *tic.* avans (para). **make an ~** : (a) avans vermek. **He received $100 as an ~ against future delivery** : İleride teslim edeceği mala mahsuben $100 avans aldı. (b) ileri doğru adım atmak, **7.** (gazetecilikte) (a) ön haber : bir olayın vukuundan önce verilen haber. *The morning papers carried ~s on the ceremony which will take place tonight.* (b) basın bülteni : bir nutuk söylenmeden önce basına verilen metni, **8.** *ABD* öncü, **9.** *As.* (eskiden) askere ileri hareket emri veya işareti, **10.** *den.* geminin yön değiştirinceye kadar aldığı yol, **11.** **in ~** : (a) önüne, huzuruna. **They walked on in ~ of the king** : Kralın huzuruna ilerlediler. (b) önceden. **It will be necessary to get tickets in ~** : Biletleri önceden almak gerekecek. **book in ~** : önceden yer ayırtmak/peylemek. **to arrive in ~** : önceden gelmek. ***e.a.***- *2. promotion, 4. ouverture, proposal, 5. increase, 11. (a) in front (of), (b) beforehand.*

advanced, *sf.* **1.** ilerlemiş, ileride. **with one foot ~** : bir ayağı ileride. **at an ~ stage** : ilerlemiş bir durumda, **2.** ileri, müterakki. **~ research** : ileri araştırma. **~ technology** : ileri teknik. **an industrially ~ country** : sanayice ileri bir ülke, **3.** yüksek. **~ mathematics** : yüksek matematik. **~ class** : yüksek sınıf, **4.** geç, zamanca ileri. **~ in years** : yaşlı, yaşı ilerlemiş. **at an ~ hour of the night** : gecenin geç bir saatinde, **5.** **~ degree** : yüksek (akademik) derece : M.S., Ph.D. vb. **6.** **~ standing** : (a) öğrencinin bir üniversitede aldığı derslere başka bir üniversitenin tanıdığı kredi, (b) böyle bir kredi verilen öğrencinin üstün akademik durumu.

advance guard, *is.* *As.* öncü. **~ ~ action** : öncü muharebesi. **~ ~ point** : öncü ucu. **~ ~ reserve** : öncü büyük kısmı. **~ ~ support** : öncü öncüsü.

advancement, *is.* **1.** ilerleme, ileri gitme, ilerleyiş.*professional/technical/industrial ~.* **2.** terfi, terakki, yükselme. **His hopes of ~ failed** : Terfi umutları suya düştü. **3.** *huk.* bir vârise hayatta iken verilen malın mirasa mahsubu, **4.** avans para/ödeme. ***e.a.-1.*** *improvement, progress, progresion,* ***2.*** *promotion, exaltation, elevation, enhancement.*

advantage, *is.&gl.f.* **-taged, -taging 1.** yarar, fayda, kazanç, çıkar, menfaat, kâr. **It is to his ~** : Bu onun yararınadır. **to the best ~** : en kârlı/yararlı şekilde. **mutual ~** : karşılıklı çıkar. **He knows where his ~ lies** : Menfaatin nereden geleceğini bilir. **2.** öncelik, avantaj. **the ~s of a good education** : iyi bir öğrenimin avantajları. **~-ground** : öncelik veren mevki/hal/keyfiyet, **3.** *gen.* **~ over/of** : üstünlük. *His education gave him an ~ over his opponent.* **have the ~ of = gain/get an ~ over...** : ...-den daha üstün (durumda) olmak. **retain the ~** : üstünlüğünü korumak, **4.** (teniste) her iki taraf 40'ar sayı yaptıktan sonra kazanılan ilk sayı. **~-in** : atan ileride. **~-out** : karşılayan ileride, **5.** yarar/fayda sağlamak, istifade temin etmek. **What shall it ~ you to buy this house?** Bu evi satın almak sana ne fayda sağlayacak? **6.** ilerletmek, yaklaştırmak. **Such action will ~ our cause** : Bu eylem bizi maksadımıza/hedefimize daha çok yaklaştırır. **7.** kazandırmak, kazanç sağlamak, yararına olmak, durumunu sağlamlaştırmak. **It would ~ him to work harder** : Daha sıkı çalışmak onun durumunu sağlamlaştıracaktır. **8. take ~ of** : (a) yararlanmak, faydalanmak, istifade etmek. **to take ~ of s.o.** : bir kimsenin zaafından yararlanmak. **He took ~ of the fact that everyone was asleep to slip away** : Herkesin uykuda olmasından yararlanarak sıvıştı/kaçtı. (b) sömürmek, istismar etmek. **take ~ of s.o.** : bir kimseyi sömürmek, **9. to ~** : yararlı/faydalı bir şekilde, yararına, lehine. **to turn sth. to ~** : bir şeyi lehine çevirmek. **to turn out to s.o.'s ~** : sonunda kârlı çıkmak, birisinin işine yaramak. **to sell sth. to (good/best) ~** : bir şeyi (iyi/azamî) kârla satmak. ***e.a.-1.*** *benefit, good, profit, gain, interest,* ***3.*** *superiority, supremacy,* ***5.*** *serve, avail, help, aid.* ***k.a.-1.*** *disadvantage, detriment,* ***3.*** *handicap.*

advantageable, *sf.* yararlanılabilir, faydalanılabilir, uygun, kazançlı, kabiliistifade.

advantaged, *sf.* üstün, faik, avantajlı, kârlı/kazançlı durumda. *They are one of the world's most ~ people.*

advantageous, *sf.* **1.** yararlı, faydalı, istifadeli, kârlı. **an ~ trade** : kârlı bir ticaret, **2.** üstünlük/faikiyet/kolaylık/çıkar sağlayan, avantajlı. **an ~ position of the troops** : birliklerin üstünlük sağlayan durumu, **3. ~ly** : yararlı/kârlı/istifadeli bir şekilde, üstün/faik bir durumda, üstünlükle, **4. ~ness** : üstünlük, yarar(lılık), fayda. ***e.a.- 1.*** *profitable, beneficial.*

advection, *is.* **1.** *meteor.* yan iletim : hava sıcaklığının yatay olarak yayılması, **2.** yan devim : havanın yatay hareketi, **3. ~ fog** : yüzeysel sis : sıcak ve nemli havanın soğuk yüzeyde hareketinden doğan sis.

advective, *sf. meteor.* yatay olarak yayılan.

advent, *is.* **1.** geliş, gelme, doğuş, vuku, zuhur. **the ~ of spring** : baharın gelişi. **the ~ of a new art** : yeni bir sanatın zuhuru. **Since the ~ of TV to this country...** : Memlekete TV geldiğinden beri..., **2.** Hz. İsa'nın dünyaya gelişi, **3.** Noel'den dört pazar önce başlayan dönem. **~ Sunday** : bu dönemin ilk pazar günü, **4. Second ~** : Hristiyan inanışına göre Hz. İsa'nın kıyamet günü tekrar dünyaya gelişi, **5. ~ism** : Hz. İsa'nın tekrar dünyaya gelişinin yakın olduğuna inanış, **6. ~ist = Second ~ist** : bu inanışta olan kimse.

adventitia, *is. anat.* dış zar : organların/kan damarlarının dış zarı. **adventitial** :dış zar+.

adventitious, *sf.* **1.** arızî, tesadüfî, eğreti, haricî, **2.** eklenti, esas parçası olmayıp sonradan eklenen şey. **~ property** : müştemilât, **3.** *bot. zool.* anormal bir yerde veya şekilde oluşan (kök vb.), **4. ~ly**: arızî olarak, eklenti şeklinde, eğretice, **5. ~ness** : eğretilik, eklentilik, arızîlik.

adventive, *sf.&is.* **1.** *bot. zool.* yabancı, yerli olmayan, yabancı bir iklim veya topraktan getirilmiş (bitki/hayvan), **2. ~ly** : yabancı olarak.

adventure, *is.* **1.** serüven, macera, sergüzeşt, başa gelen şey. *He told us all his ~s.* **2.** tehlikeli atılım, macera, **3.** şans, talih, kısmet, **4.** sonu şüpheli (ticarî/malî) girişim, **5.** tehlike ve heyecan dolu olay, **6.** maceraya atılmak/sürüklenmek, cesaretle girişmek, **7.** tehlikeyi göze almak, cür'et/cesaret etmek. ~ **into /upon** : tehlikeye bakmadan ilerlemek, **8.** tehlikeye maruz kalmak, **9.** **~ful** : serüvenli, maceralı, tehlikeli.

adventurer, *is.* **1.** serüvenci, maceraperest, serüven/macera düşkünü, **2.** en çok para veren tarafta savaşan asker, **3.** alavereci, spekülâtör, büyük rizikolu ticarî işlere girişen/atılan kimse, **4.** dolandırıcı, vurguncu. ***e.a.*** *- 3&4. speculator.*

adventuresome, *sf.* **1.** cür'etkâr, serüven/macera, arayan, gözüpek, **2.** tehlikeli, **3.** **~ly** : cür'etle, cesaretle, **4.** **~ness** : cür'et, maceraperestlik, gözüpeklik.

adventuress, *is.* **1.** serüvenci, maceraperest (kadın), fettan, işvebaz, **2.** işve ve dalavere ile servet ve nüfuz kazanan kadın.

adventurism, *is.* serüvencilik, maceraperestlik. **adventurist** : serüvenci, maceraperest. **adventuristic** : serüvenli, maceralı.

adventurous, *sf.* **1.** serüvenci, maceraperest, cür'etkâr, gözüpek. *an ~ man.* **2.** tehlikeli, cesaret isteyen. **an ~ undertaking** : tehlikeli bir girişim/teşebbüs, **3.** **~ly** : maceralı/tehlikeli bir şekilde, **4.** **~ness** : maceralı/tehlikeli oluş. ***e.a.*** *- 1. bold, chivalrous, daring, audacious, brave, enterprising, venturous, venturesome, 2. hazardous, risky, dangerous, perilous.* ***k.a.*** *- 1. cautious, hesitating, timid.*

adverb, *is. gr.* **1.** zarf : bir fiilin/sıfatın veya başka bir zarfın anlamını değiştiren kelime. İngilizcede zarflar çoğunlukla sıfata **-ly** eklenerek yapılırlar ve zaman, yer, derece, sebep, sonuç, şart, ayrıcalık, maksat, vasıta, tarz, biçim vb. ifade ederler. *ör.:* **quick** : hızlı, çabuk. **quickly** : hızla, çabucak, **2.** **~ial** : zarf+. **~ial phrase** : zarf cümlesi, **3.** **~ially** : zarf olarak, zarf şeklinde, **4.** **~less** : zarfsız.

ad verbum, *Lât.* harfiyen, kelimesi kelimesine.

adversary, *is., ç.* **-saries** **1.** düşman, hasım, adu, **2.** rakip, karşıt, muhalif. **3.** **the ~** : şeytan. ***e.a.*** *- 1. enemy, foe, 2. opponent, competitor, rival.* ***k.a.*** *- 1. ally, friend, 2. accomplice, confederate*

adversative, *sf.&is.* karşıt, zıt anlam ifade eden (kelime). **"But, however" are ~ conjunctions** : "Fakat, mamafih" kelimeleri karşıt bağlaçtırlar. **~ly** : karşıt olarak, zıt anlamda.

adverse, *sf.* **1.** karşıt, muhasım. **~ criticism** : karşıt eleştirme. **opinions ~ to slavery** : esirliğe karşı olan fikirler, **2.** aksi, makûs, elverişsiz, müsait olmayan. **~ fate** : makûs talih. **~ circumstances** : elverişsiz koşullar, **3.** zıt, ters. **~ winds** : zıt (yönde esen) rüzgârlar, **4.** karşı, mukabil. **the ~ hills** : karşı tepeler. **the ~ page** : karşı sayfa, **5.** *bot.* eksene/sapa yönelik (yaprak vb), **6.** **~ly** : zıt/ters/aksi bir şekilde, tersine, elverişsiz şekilde, **7.** **~ness** : karşıtlık, muhalefet, zıddiyet, elverişsizlik, aksilik. ***e.a.*** *- 1. hostile, inimical, unfriendly, 2. unfavorable, unlucky, contrary, 3. antagonistic, 4. oposite, opposing, confronting.* ***k.a.*** *- 1&2. favorable, lucky, fortunate, 5. averse.*

adversity, *is., ç.* **-ties** **1.** aksilik, talihsizlik, şanssızlık, düşkünlük, sıkıntı. **His struggles with ~**: Onun talihsizlikle mücadelesi. **2.** felâket, belâ, kaza, idbar. **The prosperities and adversities of this life** : Hayatın ikbal ve idbarı. ***e.a.*** *- 1. catastrophe, trouble, misfortune, bad luck, misery, affliction, 2. disaster, calamity.* ***k.a.*** *- prosperity, good luck.*

advert, *gsz.* **1.** **~ to** : zikretmek, söz etmek, ima etmek, atıfta bulunmak, dokunmak. **He ~ed briefly to the news of the day** : Kısaca günün haberlerine dokundu. **2.** **~ to** : dikkati ...-e çekmek. **I shall now ~ to another matter** : Şimdi dikkatinizi başka bir konuya çekeceğim. ***e.a.*** *- 1. allude, refer.*

advertence = advertency, *is.* dikkat, ihtiyat, uyanıklık.

advertent, *sf.* **1.** dikkatli, ihtiyatlı, uyanık, **2.** **~ly** : dikkatle, ihtiyatla, teyakkuzla. ***e.a.*** *- 1. attentive, heedful, careful.*

advertise = advertize, *f.* **-tised/tized, -tising/-tizing** **1.** ilân etmek, âleme yaymak, herkese duyurmak. **to ~ in a paper** : gazetede ilân etmek. **~ for** : (gazete, radyo, TV vb. ne) ilân vermek. **to ~ for a house to rent** : kiralık ev ilânı vermek, **2.** tanıtmak, reklâmını yapmak, mal ve hizmetin iyi niteliklerini methederek yaymak. **to ~ oneself or one's work** : kendini veya eserini tanıtmak, **3.** böbürlenmek, kendini methetmek. **Stop advertising yourself** : Böbürlenmeyi bırak. **4.** *esk.* bilgi vermek, haberdar etmek, **5.** *esk.* ihtar/ikaz etmek, uyarmak, **6.** **advertisable = advertizable** : ilân edilebilir, ilân etmeye değer, herkese duyurulabilir. *e.a.-1. publicize, announce, proclaim, publish, 4. inform, notify.*

advertisement = advertizement, *is.* **1.** ilân, tanıtma, gazete/radyo/TV vb. ilânı. **classified ~s** : küçük ilânlar, **2.** duyuru, halka/herkese yayma. *e.a.- 1. announcement, 2. notice.*

advertiser = advertizer, *is.* ilân eden, tanıtıcı, reklâmcı, ilân/reklâm gazetesi.

advertising = advertizing, *is.* **1.** ilân etme, tanıtma, yayma, herkese duyurma. **to get more customers by ~** : İlân suretiyle fazla müşteri celp etmek, **2.** ilân, duyuru, **3.** ilâncılık, reklâmcılık, tanıtıcılık, ilân yazma/düzenleme sanatı. **~ agency** : ilân şirketi, **4. ~ man** *bk.:* **adman** (1).

advertize/advertizable/advertizer, *bk.:* **advertise/advertisable/advertiser.**

advice, *is.* **1.** öğüt, nasihat, tavsiye, fikir. **a piece of ~** : öğüt, nasihat. **I shall act on your ~** : Öğüdünüzü tutacağım. **to take s.o.'s ~** : birisinin sözünü/nasihatini dinlemek. **to take medical ~** : doktora danışmak . **to give s.o. a sound piece of ~** : birisine iyi bir nasihat vermek. **to ask/seek s.o.'s ~** : birisine fikir danışmak, **2.** (uzaktan gelen) haber. **~ from abroad informs us that the government has fallen** : Yabancı kaynaklardan gelen haberler hükûmetin düştüğünü bildiriyor. **3.** *tic.* bildirge, bildirme, ihbar. **~ note** : ihbar mektubu, **4. ~s** : istihbarat. **According to the latest ~s from China** : Çin'den gelen son istihbarata göre. *e.a.- 1. counsel, instruction, admonition, caution, guidance, urging, recommendation, suggestion, 2&4. intelligence, information.*

advisable, *sf.* **1.** uygun, münasip, makul, şayanı tavsiye. **It would be ~ to lock up these papers** : Bu evrakı kilitlemek uygun olur. **If you deem it ~** : Eğer siz onu uygun görüyorsanız. **2.** söz dinler, nasihatten anlar, makul, **3. ~ness = advisability** : uygunluk, muvafıklık, uygun/muvafık/münasip/makul olma, **4. advisably** : uygunca, münasipçe, tavsiyeye değer bir şekilde *e.a.- 1. proper, expedient, recommnedable, wise, judicious, desirable, prudent. k.a.- 1. improper, unsuitable, unsound, inexpedient.*

advise, *f.* **-vised, -vising 1.** öğütlemek, öğüt vermek, tavsiye etmek, nasihat vermek. **I ~ you to be cautious** : Dikkatli olmanı(zı) tavsiye ederim. **What do you ~ me to do?** Ne yapmamı tavsiye edersiniz. **Be ~d by me** : Sözümü dinle! **You would be well ~d to obey him** : Ona itaat ederseniz iyi edersiniz. **2.** danışmak, müşavere/istişare etmek. **I shall ~ with my friends** : Arkadaşlarıma danışacağım. **3. ~ of** : haberdar etmek, uyarmak, ikaz etmek. **The merchants were ~d of the risk** : Tüccarlar rizikodan haberdar edilmişlerdi. *e.a.- 1. counsel, admonish, suggest, recommend, 2. confer, deliberate, consult, discuss, 3. inform, caution, warn, notify.*

advised, *sf.* **1.** öğütlenmiş, öğüt/akıl almış. Çoğunlukla birleşik kelimelerde kullanılır : **ill-~** : akılsız, tedbirsiz. **well-~** : akıllı, tedbirli, müdebbir, **2.** haberdar, malûmattar, bilgi sahibi. **Keep me ~** : Beni haberdar et. **3. ~ly** : düşünerek, bile bile, düşünüp taşındıktan sonra. **an enterprise ~ly undertaken** : düşünerek girişilmiş bir teşebbüs, **4. ~ness** : tedbir, akıllı davranış, müdebbir hareket/tutum.

advisee, *is. eğt.* danışan : ders ve meslek seçme hususunda okul danışmanına başvuran öğrenci.

advisement, *is.* danışma, düşünme, teemmül, dikkatle inceleme. **The application was taken under ~** : Müracaat dikkatle incelenmişti. *e.a.- deliberation.*

adviser = advisor, *is.* **1.** danışman, müşavir, öğütçü, öğüt/fikir veren, tavsiye eden. **legal ~** : hukuk müşaviri. **medical ~** : tıp danışmanı, **2.** *eğt.* öğrencilerin ders ve meslek seçmelerine yardım eden öğretmen, **3. ~ship** : danışmanlık, müşavirlik.

advisorily, *zf.* danışmalı/istişarî olarak.

advisory, *sf.* **1.** öğüt+, tavsiye+. **~ letter** : tavsiye mektubu, **2.** danışma+, danışımsal, istişarî. **~ council** : danışma meclisi. **~ opinion** : (yasal konularda yargı organlarının hükûmete ve yasama organına gönderdikleri) istişarî mütâlaa.

advocacy, *is., ç.* **-cies** avukatlık, taraf tutma, savunma, müdafaa.

advocate, *is.&gl.f.* **1.** avukat, dava vekili, **2.** savunucu, bir fikri/tarafı tutan, savunmasını yapan. **an ~ of peace** : barış fikrini savunan. **Lord ~** *İsk.* başsavcı. **judge ~** : harp divanında tahkikat hâkimi. **judge ~ general** : harp divanı başkanı, **3.** (bir fikri vb.) savunmak, avukatlığını yapmak, tarafını tutmak, müdafaa/tavsiye etmek. *He ~d higher salaries for teachers.* **4.** (İskoç yasalarına göre) üst mahkemede temyiz etmek. ***e.a.***- *1. lawyer, attorney, counselor, barister, solicitor, 2. backer, suporter, promoter, defender, pleader, 3. support, favor, maintain, plead for.*

advocation, *is.* **1.** *İsk.* üst mahkemenin alt mahkemeye ait bir davayı üzerine alması, **2.** *esk.* mahkemeye celp etme, **3.** *esk. bk.:* **advocacy.**

advocator, *is.* **1.** (bir fikri/davayı) savunan, müdafi, avukat, **2. advocatory** : savunma+, avukatlık.

advocatus diaboli, *Lât. bk.:* **devil's advocate** (2).

advowson, *is. Brit.* münhal papazlığa atama yetkisi. ***e.a.***- *patronage.*

adynamic, *sf.* **1.** *patol.* kuvvetsiz, bedenen zayıf, **2.** *fiz.* kuvvetsiz, kuvvet etkisinde olmayan.

adytum, *is., ç.* **adyta** (eski tapınaklarda) umuma açık olmayan (yalnız papazların girdiği) özel/kutsal yer.

adz = **adze**, *is., ç.* **adzes** keser.

adzuki bean = **adsuki bean**, *is. bot.* Asya fasulyesi *(Phaseolus angularis).*

ae, *sf. İsk.* bir. ***e.a.***- *one.*

-ae, *son ek biy.* "-ler, -giller".

AEC = Atomic Energy Commission.

aecidium, *is., ç.* **aecidia** *bot.* **1.** *bk.:* **aecium**, **2.** kınacık : bir nevi parazit küf.

aecium, *is., ç.* **aecia** *bot.* esyum : bazı kınacık küfü parazitlerinin oluşturduğu spor meyveciği.

aedes = **aëdes**, *is.* sivrisinek (anofel cinsi). ***e.a.***- *yellow-fever mosquito.*

aedile = **edile**, *is.* (eski Roma) bayındırlık memuru. **~ship** : bayındırlık memurluğu.

Aegean, *sf.&is.* Ege. **~ Islands** : Ege Adaları. **~ Sea** : Ege Denizi.

aegis = **egis**, *is.* **1.** Zeüs'ün kalkanı, **2.** siper, himaye, koruma. **under the imperial ~** : imparatorluğun himayesinde.

-aemia, *son ek bk.:* **-emia.**

aeneous, **aëneous**, *sf.* bronz renginde. *an ~ beetle.*

Aeolian = **Eolian**, *sf.* **1. Aeolic** *d.d.* eski Yunanlıların bir koluna mensup, **2.** rüzgâr ilâhı Aeolus'a ait, rüzgârlı, **3.** yel+, rüzgâr+, **4. ~ harp** = **~ lyre** = **wind harp** : yel çengi, rüzgârla ses veren telli saz.

Aeolic = **Eolic**, *sf.&is.* **1.** Eolian Rumcası, Rumcanın bir lehçesi, **2.** *mim.* eolik mimarisi+, **3.** yel+, rüzgâr+.

aeolipile = **aeolipyle** = **eolipile**, *is.* **1.** basınçlı buharın etkisiyle dönen küresel bir cihaz, **2.** lâboratuvarda fırına sıcak alkol püskürten cihaz.

aeolotropic, *sf. fiz.* **1.** yönser, anizotropik : özellikleri yöne göre değişen, **2. aelotropism** = **aelotropy** : yönserlik, özelliklerin yönle değişmesi. ***e.a.***- *1. anisotropic.*

aeon = **eon**, *is.* **1.** sonsuzluk, ebediyet, evrenin/kâinatın yaşı, **2.** *jeol.* Eon devri.

aeonian = **eonian**, *sf.* sonsuz, ebedî, ölümsüz. ***e.a.***- *everlasting.*

aerate = **aërate**, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** havalandırmak. **to ~ milk in order to remove odors** : kokusunu gidermek için sütü havalandırmak, **2.** hava veya CO_2 gibi bir gazla işleme tâbi tutmak, **3.** *fizy.* (kana vb.) oksijen vermek. *Blood is ~d in the lung.* **4.** toprağı sürerek havalandırmak, **5. aeration** = **aëration** : havalandırma.

aerator = **aërator**, *is.* **1.** (su veya başka sıvıları) havalandırma cihazı, **2.** (hububatın nemlenip küflenmemesi için ambarları) havalandırma düzeni.

aerial = **aërial**, *sf.&is.* **1.** hava+, havaî. **~ currents** : hava cereyanları, **2.** havadaki, havada bulunan/yaşayan. *~ creatures.* **3.** toprak düzeyinden yukarıda tesis edilmiş. **an ~ ski lift up the mountainside** : dağ yamacında havaî kayak yükselteci/ asansörü, **4.** yüksek. **~ spires** : yüksek kule tepeleri, **5.** hava niteliğinde, **6.** hayalî, gözle görünmeyen. **~ fancies** : hayalî kaprisler. **7.** semavî, ruhanî. **~ music** : ruhanî müzik, **8.** *biy.* açıkta büyüyen (bazı ağaçların kökü vb.). *~ root.* **9.** uçakta, uçağa karşı kullanılan, **10.** hava yolu ile. **~ support** : hava desteği. **~ reconnaissance** : havadan keşif, **11.** anten, **12. ~ist** : trapez/ip cambazı, **13. ~ity** : maddesizlik, gayrimaddîlik, maddeden uzak/hayalî olma keyfiyeti, **14. ~ ladder** : havaî merdiven, yangın/itfaiye merdiveni, ekseriya kamyona monte edilmiş uzatılabilen merdiven, **15.** **~ly** : havadan, hava yolu ile, **16.** ~ **mine** : *As.* (a) havaî mayın, havadan suya atılan mayın, (b) uçaktan paraşütle atılan mayın, **17.** ~ **navigation** : hava seyrüseferi, havacılık (işletmesi), **18.** ~ **perspective** = **atmospheric perspective** : havaî perspektif : yükseklikleri ve çukurlukları koyu, açık renklerle belirten perspektif sanatı, **19.** ~ **sickness** : uçak tutması, **20.** ~ **survey** : (a) hava gözetlemesi, (b) (harita için) havadan arazinin fotoğrafını çekme, **21.** ~ **torpedo** : hava torpidosu, uçaktan atılan torpido. *e.a.- 11. antenna.*

aerie = **aery** = **eyrie** = **eyry**, *is.* **1.** (kartal, şahin vb. gibi) avcı kuş yuvası, **2.** iri kuşların yüksekte yaptıkları yuva, **3.** yüksekte yapılmış konut, **4.** yuvada avcı kuş civcivi (kartal, şahin vb.).

aeriferous = **aëriferous**, *sf.* hava yollamaya mahsus (solunum boruları gibi).

aerification = **aërification**, *is.* **1.** havalan(dır)ma, **2.** hava ile dolma.

aeriform = **aëriform**, *sf.* **1.** hava/gaz hâlinde, **2.** hayalî, gerçek olmayan. ***e.a.*-*1.*** *gaseous.*

aerify = **aërify**, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** havalandırmak, **2.** hava ile doldurmak veya birleştirmek, **3.** buharlaştırmak, gaz hâline getirmek.

aero, *sf.&is., ç.* **aeros 1.** uçak+, **2.** havacılık+.

aero-/aeri-/aer-, *ön ek* "hava". *ör.: aerodrome.*

aeroballistics, *is.* hava balistiği : balistik ve aerodinamik üzerine kurulmuş ve roket, güdümlü mermi vb. nin hava içindeki hareketlerini inceleyen bilim.

aerobatics, *is.* akrobat uçuş (sanatı) , uçak vb. nin havada hayret verici akrobatik uçuşları.

aerobe, *is.* havacıl : yaşamak için havaya/oksijene muhtaç olan mikroorganizma. ***k.a.***- *anaerobe.*

aerobic, *sf.* **1.** havacıl : yaşamak için havaya/oksijene muhtaç olan (mikroorganizma/doku), **2.** oksijenin sebep olduğu, **3.** açık hava+. ~ **dancing** : açık hava dansı, **4.** **~ally** : havacıl olarak, havaya muhtaç olarak

aerobics, *is.* **aerobic exercices** *d.d.* : ritmik açık hava jimnastiği.

aerobiosis, *is. biy.* havalı/oksijenli ortamda hayat.

aerobiotic, *sf.* havalı/oksijenli ortamdaki hayatla ilgili. **~ally** : havalı/oksijenli ortamdaki hayatla ilgili olarak.

aerodrome, *is. Brit. bk.:* **airdrome.**

aerodynamic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* hava devim bilimi, aerodinamik+. ~ **trajectory** : aerodinamik yörünge, hava direnci ihmal edilmediği hâllerde bir roketin yörüngesi. ~ **wave drag** : süpersonik uçağa şok dalgalarının etkisi, **2.** **~ally** : aerodinamik olarak.

aerodynamicist, *is.* aerodinamik uzmanı.

aerodynamics, *is.* hava devim bilimi, aerodinamik : hava ve gazların hareketini ve bu hareketin cisimler üzerindeki etkisini inceleyen mekanik bölümü.

aerodyne, *is.* havadan ağır uçak.

aeroelastic, *sf.* aerodinamik kuvvetlerle şekil değiştirebilen. **~ity** : aerodinamik kuvvetle şekil değiştirme

aeroembolism, *is. patol.* hava basıncının anîde fazlaca düşmesinden ötürü (örneğin yükseklerde uçuş esnasında) kanda nitrojen habbecikleri oluşması, mafsallarda ve akciğerde ağrı ile beliren rahatsızlık. *bk.:* **caisson disease.**

aerogram, *is.* **1.** telsizle gönderilen telgraf, **2.** uçak/hava mektubu.

aerographer, *is.* hava gözlemcisi.

aerography, *is.* **1.** hava gözlem/rasat bilgisi, **2.** hava veya atmosferin tanıtımı, **3.** **aerographic** : hava gözlemi+.

aerolite = **aerolith**, *is.* gök taşı, meteor. **aerolitic** : gök taşı+.

aeromechanic, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* hava mekaniği+, **2.** uçak makinisti/tamircisi.

aeromechanics, *is.* hava/gazlar mekaniği.

aeromedicine = **aviation medicine**, *is.* hava hekimliği : uçuştan ileri gelen hastalıkları tedavi eden tıp dalı.

aerometeorograph, *is.* uçak meteorografı.

aerometer, *is.* gazölçer : hava ve diğer gazların ağırlık, yoğunluk vb. ni ölçen cihaz. **aerometric** : gaz ölçümlü. **aerometry** : gaz ölçme.

aeronaut, *is.* **1.** baloncu : havadan hafif araçların sürücüsü, **2.** hava gemisi yolcusu.

aeronautic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* aeronotik, uçuş tekniğine/havacılığa ait, **2.** **~ally** : uçuş tekniği ile ilgili olarak.

aeronautics, *is.* uçak bilimi : uçak yapma/uçma sanatı/bilimi.

aeroneurosis, *is. psikol.* uçuş sayrılığı : havacılarda endişe, kendine güvensizlik, hafif depresyon, hazım bozukluğu, şiddetli mide ağrısı şeklinde beliren ruhsal hastalık. **flying fatigue** *d.d.*

aeronomy, *is.* üst hava bilimi : stratosfer fiziği/kimyası, yukarı atmosferdeki fiziksel ve kimyasal olayları inceleyen bilim.

aeropause, *is. hv.* bugünkü uçakların uçuş sınırları ötesindeki bölge (bilimde kullanılmaz).

aeropyte, *is. bot. bk.:* **epiphyte.**

aeroplane, *is. Brit. bk.:* **airplane**

aerosol, *is.* **1.** *fiz. kim.* duman/buğu/toz vb. nin havada asıltısı; bir gaz/duman veya sis içinde dağılmış kolloidal zerreler, **2.** fısfıs : madenî bir kutuya basınç altında tembel bir gaz vb. ile beraber kapatılmış ve düğmeye basarak püskürtülen sıvı dezenfektan, koku gideren vb. cisimler, **3.** bu maddelerin kutusu, **4.** ~ **bomb** *d.d.* ilâç püskürtücü : düğmesine basılınca basınçlı gazla birlikte dezenfektan veya böcek öldürücü madde püskürten madenî kutu.

aerospace, *sf.&is.* **1.** uzay, feza, **2.** uzay araçları+.

aerosphere, *is. hv.* atmosfer üstünde uzay araçlarının ulaşabildiği bölge (bilimde kullanılmaz).

aerostat, *is.* havadan hafif araç : balon, zeplin vb.

aerostatic(al), *sf.* **1.** aerostatik : durgun gazlarla ilgili, **2.** havadan hafif araçlarla ilgili.

aerostatics, *is.* **1.** aerostatik : denge hâlinde/durgun gazları inceleyen bilim. *bk.:* **aerodynamics, 2.** havadan hafif araçları inceleyen bilim.

aerostation, *is. hv.* havadan hafif araçları işletme sanatı.

aerotherapeutics = aerotherapy, *is.* hava ile tedavi.

aerothermodynamic, *sf.* hava termodinamiği+.

aerothermodynamics, *is.* hava termodinamiği : gazlar arasında veya (süpersonik uçuşlarda olduğu gibi) gazlarla katı cisimler arasındaki ısı alış verişini inceleyen bilim.

aery, *sf.&is., ç.* **aeries 1. aëry** *ş.d.y.* havaî, manevî, ruhî, **2.** *bk.:* **aerie.**

Aesculapian = Esculapian, *sf.&is.* **1.** (eski Roma) şifa tanrısı *Aesculapius* 'a ait, **2.** *kh.* (a) tıbbî, (b) hekim, doktor. ***e.a.***- *2. (a) medical, medicinal, (b) physician, doctor.*

aesthesia = esthesia, *is. fizy.* duyma, duyarlık.

aesthete = esthete, *is.* **1.** estetikçi, **2.** güzelden anlayan, doğal güzelliklere, şiir, müzik ve güzel sanatlara karşı son derece duygulu kimse, **3.** *hkr.* sanat züppesi. ***e.a.***- *2. connoisseur, dilettante.*

aesthetic = esthetic, *sf.&is.* **1.** estetik, bedií, bediiyat, **2.** güzelliğe âşık, **3.** hissî, **4.** iyi, zevkli, zevke uygun.

aesthetical = esthetical, *sf.* **1.** estetik+, bedií, **2.** **~ly** : estetik/bedií bir şekilde, estetiğe uygun olarak.

aesthetician = esthetician, *is.* estetikçi, üstün sanat zevki olan kimse.

aestheticism = estheticism, *is.* **1.** estetik doktrini, **2.** estetik güzelliğe bağlılık, meftuniyet.

aesthetics = esthetics, *is.* **1.** estetik bilimi, güzellik ilmi, bediiyat : felsefenin bir dalı, **2.** güzellik karşısındaki duygu ve heyecanların incelenmesi.

aestival = estival, *sf.* yaz+.

aestivate, *gs.f.* **-vated, -vating** *bk.:* **estivate.**

aestivation = estivation, *sf.* yaz uykusu.

aestivator = estivator, *is.* yazı uykuda geçiren.

aether, *is. bk.:* **ether.**

aethereal, *sf. bk.:* **ethereal.**

aetiological = etiological, *sf.* neden biline, sebepler felsefesine ait. **~ly** : neden bilimiyle.

aetiologist = etiologist, *sf.* neden bilimiyle uğraşan.

aetiology = etiology, *sf.* **1.** neden bilimi, sebepler ilmi/felsefesi, **2.** *tıp* hastalığın sebebini anlama ilmi.

Aetolian, *sf.* Etolyalı : eski Yunanistan'ın batısında Etolya bölgesi ahalisi/âdetleri vb.

afar, *zf.* **1.** uzakta(n). ~ **off** : uzakta(n). *He saw the police ~ off,* **2. from ~** : çok uzakta(n). **She saw him riding toward her from ~** : Çok uzaktan kendisine doğru at sürdüğünü gördü.

afeard = afeared, *sf., k.d.* korkmuş. ***e.a.***- *frightened.*

affability, *is.* nezaket, incelik, lütufkârlık. ***e.a.-*** *civility, courtesy, politeness, suavity, urbanity, benignity.*

affable, *sf.* **1.** nazik, ince, hoş, çelebi, lütufkâr. **an ~ and courteous gentleman** : nazik ve kibar bir zat, **2.** samimî, arkadaş canlısı. **an ~ countenance** : samimî bir çehre, **3. ~ness** *bk.:* **affability**. ***e.a.-1.*** *amiable, courteous, civil, complaisant, urbane, polite,* ***2.*** *friendly, cordial, genial.*

affably, *zf.* nazikâne, nezaketle, incelikle, kibarca, samimî olarak.

affair, *is.* **1.** iş, mesele, maslahat. **That is my ~** : Bu benim bileceğim şey/Bu mesele beni ilgilendirir. **an ~ of great importance** : çok önemli bir iş. **~ of honor** : şeref meselesi, **2. ~s** : iş. **~s of state** : devlet işleri. **Secretary of State for Foreign/Home Affairs** : Dışişleri Bakanı. **to put one's ~s in order** : işlerini yoluna/düzene koymak, **3.** hâdise, vak'a, olut. **When did this ~ happen?** Bu hâdise ne zaman oldu? **4.** şey, nesne. **This machine is a complicated ~** : Bu makine çapraşık bir şeydir. **5.** şahsî iş. **This is none of your ~** : Bu (iş) seni ilgilendirmez. **6.** âşıkane/romatik ilişki (ekseriya gayrimeşru ve kısa süreli). **love ~** : aşk macerası. **to have an ~ with...** : ...ile gizlice sevişmek, âşıkane ilgi kurmak, **7.** (ekseriya skandallı) olay. **Watergate ~** : Watergate olayı/skandalı. ***e.a.- 1.*** *business,* ***2.*** *matter, subject,* ***5.*** *concern,* ***6.*** *romance, liason, relationship,* ***7.*** *incidence, occurence,event.*

affaire d'honneur, *is., ç.* ***affaires d'honneur*** *Fr.* düello. ***e.a.-*** *duel.*

affect, *is.&f.* **1.** etkilemek, tesir etmek. *Cold ~s the body. That does not ~ me.* **2.** değiştirmek. **to ~ the result** : sonucu değiştirmek. **to ~ the events** : olayları değiştirmek, **3.** dokunmak, müteessir etmek, duygulandırmak, hislere/duygulara hitap etmek. **The poetry ~ed him deeply** : Şiir onu derin bir şekilde duygulandırdı. *Everybody was ~ed by grief.* **4.** (hastalık vb.) yakalanmak, duçar olmak, **5.** ...gibi gözükmek, taslamak, temarüz etmek. **to ~ ignorance** : cahil gibi gözükmek, cahillik taslamak. **to ~ sickness** : hastalık taslamak, temarüz etmek, **6.** seçmek, tercihan almak, yeğ tutmak. **The peculiar costume which he ~ed** : Seçtiği acayip kılık. **7.** davranma, tavrını takınmak. **to ~ complete indifference** : tamamıyla ilgisiz davranmak, **8.** ...hâlini/şeklini almak. **a substance which ~s colloidal form** : asıltı şeklini alan bir madde, **9.** (hayvan/bitki) bulunmak, yaşamak, dadanmak. **Lions ~ Afrika** : Aslanlar Afrika'da bulunur/yaşarlar. **Moss ~s the northern slopes** : Yosun, kuzey yamaçlarında bulunur. **10.** *esk.* (a) imrenmek, hoşlanmak, beğenmek, gözü tutmak, (b) şiddetle arzu etmek, **11.** *gen.* **~ to** : temayül etmek, mütemayil olmak. **He ~s to the old ways** : Eski usullere mütemayildir. **12.** *psikol.* his, duygu, heyecan, arzu, **13.** *esk.* ihtiras. ***e.a.- 1.*** *influence,* ***2.*** *modify, alter,* ***3.*** *touch, stir,* ***5.*** *pretend, assume, feign, put on, act on, adopt,* ***12.*** *feeling, emotion.*

affectation, *is.* **1.** (sahte) gösteriş, özeniş, özenti, yapmacıklık, sun'îlik. **an ~ of wit** : zeki görünmeye özeniş. **an ~ of wealth** : zenginliğe özeniş, **2.** sahte/yapmacık hâl/tavır, naz, **3.** sun'î/yapma/câli hareket. **a man of thousand ~** : sırf yapmacıklı bir adam, **4.** sevgi, muhabbet, şefkat. **His ~ of litteratures** : Onun edebiyat sevgisi. ***e.a.- 1.*** *pretension, airs, mannerism, artificiality,* ***2.*** *pose, sham,* ***3.*** *insincerity.* ***k.a.- 1&2.*** *naturalness, simplicity,* ***3.*** *sincerity.*

affected, *sf.* **1.** etkilenen, tesir altında kalan, müteessir. *to be ~ by a price increase.* **2.** (hastalığa) yakalanmış, tutulmuş, duçar. **~ with a disease** : bir hastalığa tutulmuş, **3.** (duygu/düşünce) etkilenmiş, duygulanmış, mütehassis olmuş. **She was deeply ~ by the performance** : Temsil onu çok etkilemişti. **4.** sun'î, gayritabiî, câli. **~ cheerfulness** : calî neşe, **5.** sahte, uydurma, yapma(cıklı), yalan(cıktan), sahte tavırlı. **an ~ young woman** : sahte tavırlı/züppe bir genç kadın, **6.** eğilimli, mütemayil. **well/ill ~ towards...** : ...lehinde/aleyhinde eğilimli, **7.** sevilen. **A novel much ~ by our grandparents** : Ecdadımızca çok sevilen bir roman. **8. ~ly** : sahte tavırla, câli/uydurma bir şekilde, **9. ~ness** : yapmacıklık, sun'îlik, sahte/sun'î tavır. ***e.a.- 1.*** *influenced, concerned,* ***3.*** *impressed, moved,* ***4.*** *artificial, unnatural, unreal, mannered, assumed, pretended, feigned,* ***5.*** *pretentious, pompous, conceited,* ***6.*** *inclined, disposed,* ***7.*** *fancied.*

affecter = affector, *is.* gösterişçi, züppe, sahte tavırlı.

affecting, *sf.* **1.** etkili, dokunaklı, duygusal, hissî, tesirli, içli. *The most ~ music is generally the most simple.* **2.** taklitçi, yapmacıklı, sahte tavırlı, **3.** **~ly** : etkin şekilde, etkili olarak, müessirane. ***e.a.*** *- 1. touching, impressive, tender, exciting, 2. pretending.*

affection, *is.* **1.** sevgi, muhabbet, şefkat. *the ~ of a mother for her child.* **to win s.o.'s ~** : birisinin sevgisini kazanmak, **2.** duygu, his, heyecan. **Over and above our reason and ~s** : Mantık ve duygularımızın üstünde... **3.** *patol.* hastalık, bedenî/zihnî anormallik. **nervous ~** : sinir hastalığı, **4.** etkileme, tesir altında bırakma, **5.** etkilenme, tesir altında kalma, **6.** *fel.* varlığın olumsal/tesadüfî/değişebilir oluşu, **7.** meyil, temayül, **8.** mizaç, tabiat, huy, **9.** *esk.* ön yargı, peşin hüküm, **10.** *esk. bk.:* **affectation** (1-3). ***e.a.*** *- 1. love, liking, kindness, fondness, tenderness, 2. emotion, sentiment.* ***k.a.*** *- 1. dislike.*

affectional, *sf.* **1.** sevgi/muhabbet/şefkat dolu, **2.** **~ly** : sevgi ile, muhabbetle, şefkatle.

affectionate, *sf.* **1.** seven, şefkatli, muhabbetli. **an ~ embrace** : şefkatli kucaklama, **2.** kalpten bağlı, büyük bir sevgi ve muhabbetle bağlı, çok seven. **Your ~ brother** : Seni çok seven kardeşin. **3.** *esk.* (a) tutkun, mütemayil, (b) heyecanlı, ateşli, dik kafalı, atılgan, inatçı, (c) tarafgir, partizan, **4.** **~ly** : sevgilerle (mektup sonunda kullanılır). **Yours ~ly** : Sevgilerimle. **5.** **~ness** : sevgi, muhabbet, şefkat. ***e.a.*** *- 1. tender, loving, attached, 2. devoted, fond.*

affective, *sf.* **1.** duygusal, hissî, **2.** duygulandıran, heyecan verici, etkin, tesirli, **3.** *psikol.* his ve heyecanlarla ilgili, **4.** **affectivity** : hissî/heyecanlı uyarılara duyarlık.

affenpinscher = monkey pinscher = monkey dog, *is.* maymun köpek : küçük bir cins köpek.

afferent, *sf. fizy.* bir organa/vücudun bir kısmına giden (sinir, damar vb.). **~ nerves** : giden sinirler.

affettuoso, *is., ç.* ***-sos*** *It. müz.* şefkatli/nazik kompozisyon.

affiance, *is.&gl.f.* **-anced, -ancing** **1.** nişanlamak. *to ~ a daughter.* **2.** resmen söz vermek, yeminle vadetmek, **3.** evlenme sözleşmesi, sadakat vaadi, yemin, **4.** güven, emniyet, itimat. ***e.a.*** *- 1. betroth, 2. pledge, 3. marriage contract, 4. trust, confidence, reliance .*

affiant, *is. huk.* yeminli/yazılı ifade veren.

affiche, *is., ç.* ***affiches*** *Fr.* duvar ilânı, afiş. ***e.a.*** *- poster*

affidavit, *is. huk.* (yetkili bir adlî makama verilen) yeminli ve yazılı ifade/beyan/bildiri. **draw up an ~** : yeminli ifade almak/yazmak.

affiliable, *sf.* ortak/üye olabilir, ilişki kurabilir.

affiliate, *is.&f.* **-ated, -ating** **1.** sıkı ilişki/ortaklık kurmak, ortak olmak, iştirak etmek. *Both schools are ~d with the university.* **2.** **~ to** *(Brit.)* = **~ with** *(ABD)* : üye olmak/yapmak, katılmak. **to ~ with a political party** : bir siyasî partiye üye olmak. **to ~ a member to/with a society** : bir kimseyi bir kuruma üye yapmak, **3.** menşeini bulmak/izlemek. **to ~ a language** : bir dilin menşeini bulmak, **4.** evlâtlık edinmek, **5.** *huk.* (piç çocuğun) babasını saptamak. **The mother ~d her child to John** : Annesi çocuğunun John' dan olduğunu saptadı. **6.** *tic.* şube, müessese, kurum, **7.** ortak, yardımcı, üye. ***e.a.*** *- 2. associate, 4. adopt.*

affiliation, *is.* **1.** ortaklık, üyelik, iştirak, bir kurumun başka kuruma bağlanması, **2.** (çocuğun) soyunu/nesebini ispat. **~ order** : (çocuğun) nesebini ispat eden mahkeme kararı, **3.** menşeini/başlangıcını saptama.

affine, *sf. mat.* **1.** ilgin : sınırlı çokluklara sınırlı değerler veren, **2.** paralel çizgileri paralel çizgilere, sınırlı sayıdaki noktaları da sınırlı sayıdaki noktalara izdeyen (dönüştürüm), **3.** **~ coordinate system** : ilgin konaç dizgesi, **4.** **~ function** : ilgin işlev, **5.** **~ geometry** : ilgin uzam bilgisi, **6.** **~ hyperplane** : ilgin aşırı düzlem, **7.** **~ mapping** : ilgin izdeşme, **8.** **~ properties** : ilgin özellikler, **9.** **~ space** : ilgin uzay, **10.** **~ly** : ilgin olarak.

affined, *zf.* yakın, benzer, ilişkili, hısım, akraba.

affinitive, *sf.* yakından ilgili, sıkı sıkıya bağlı.

affinity, *is., ç.* **-ties** **1.** sevgi, bağlılık, tutkunluk, cazibe, meyil, muhabbet, **2.** sevgili, mahbub(e), sevilen kimse/şey, **3.** (kan bağı ile değil, yalnız evlilik yolu ile olan) hısımlık, akrabalık, sıhriyet, **4.** benzeşme, benzeşim, benzerlik, müşabehet, yakınlık, **5.** *biy.* iki organizma veya organizma grubu arasındaki yapısal/bünyesel benzerlik, **6.** *kim.* ilgi : kimyasal koşullar eş ya da birbirine yakın olduğunda öğelerin birbiriyle birleşmede gösterdikleri seçicilik. ***e.a.*** *- 1. liking, attraction, 3. kindred.*

affirm, *f.* **1.** iddia etmek, teyit etmek. **He ~ed that he was innocent** : Suçsuz olduğunu iddia etti. **to ~ one's loyalty to one's country** : bir kimsenin vatanına sadakatini teyit etmek, **2.** onaylamak, tasdik etmek. **Congress ~ed the treaty the President had made** : Başkanın yaptığı antlaşmayı Kongre onayladı. **3.** doğrulamak, beyan/tasdik/kabul etmek, **4. ~able** : doğrulanabilir, teyit/tasdik edilebilir, onaylanabilir, **5. ~ably** : onayla, onaylayarak, teyiden, teyit/tasdik suretiyle, **6. ~er** : doğrulayan, onaylayan, teyit /tasvip/tasdik eden, **7. ~ingly** *: Bk.:* **affirmatively**. ***e.a.**-1. allege, claim, avow, maintain, 2. confirm, sustain, approve, validate, endorse, warrant, ratify, 3. declare, assert, 3. declare, assert.* ***k.a.**- **1&3.** deny, refute, repudiate, disavow, renounce, **2.** reject, veto, disallow, nullify.*

affirmance, *is.* **1.** iddia, teyit, **2.** doğrula(n)ma, **3.** onayla(n)ma, tasdik, **4.** beyan, **5.** *huk.* yemin etmeden verilen ve doğruluğu resmen tanınan ifade.

affirmant, *is.* doğrulayan, onaylayan, teyit/tasdik eden, beyan/iddia eden.

affirmation, *is. bk.:* **affirmance.**

affirmative, *sf.&is.* **1.** onaylayıcı, doğrulayıcı, teyit/tasdik edici, **2.** olumlu, müspet. **to answer in the ~** : olumlu cevap vermek, **3.** *mat.* pozitif, **4.** *man.* evetleyici : olurlayan, evetleyen (yargı), **5.** kısa bir tasdik/tasvip kelimesi : **yes** (evet) gibi, **6.** tartışmada olumlu tezi güden taraf, **7.** doğrulayan/tasdik eden cümle, **8. ~ action** : kadınlara ve azınlıklara daha fazla hak tanıma girişimi, **9. ~ly** : olumluca, olumlu olarak, müspet bir şekilde, teyiden, doğrulayarak, doğrulayacak/teyit edecek şekilde. ***e.a.**-1. assenting, affirmatory, approving, concurring, corroborative, 2. positive, conclusive, 3. positive.* ***k.a.**- **1-3.** negative.*

affirmatory, *sf. bk.:* **affirmative (1&2).**

affix, *is.&gl.f.* **1.** ek, ilâve, lâhika, **2.** ek hece, ön ek, son ek : bir kelimenin başına/sonuna eklenen hece, **3.** (tezyinî sanatlarda) süs için yapılan küçük ilâveler, **4.** *gen.* **~ to** : yapıştırmak. **to ~ stapms to a letter** : mektuba pul yapıştırmak, **5.** koymak, vazetmek, **6.** (mühür vb) basmak, (imza) atmak. **to ~ a signature to a contract** : sözleşmeye imza atmak, **7.** bağlamak, raptetmek, takmak, iliştirmek, **8.** eklemek, ilâve etmek, **9. ~al = ~ial** : ek, ilâve, **10. ~er** : ekleyen, ilâve eden, yapıştıran, bağlayan, rapteden. ***e.a.**- **4.** stick, glue, paste, 7. attach, subjoin, connect, fix, fasten, 8. add, annex, append.*

affixation, *is.* **1.** *bk.:* **affixture**, **2.** *gr.* kelimeye (çekim vb. için) ekleme.

affixture, *is.* ek, ilâve, takma, iliştirme, ekle(n)me, yapış(tır)ma.

afflated, *sf.* mülhem, ilham olunmuş. ***e.a.**- inspired.*

afflation = afflatus, *is.* esin, ilham, vahiy. ***e.a.**- inspiration.*

afflict, *gl.f.* **1.** ıstırap/acı vermek, acıtmak. **to be ~ed with** : duçar olmak, müptelâ/mustarip olmak. **to be ~ed with rheumatism** : romatizmadan mustarip olmak, **2.** *esk.* (a) yenmek, mağlûp etmek, (b) küçük düşürmek, rezil etmek, kibrini kırmak, **3. ~ness** : *bk.:* **affliction, 4. ~er** : ıstırap/acı/keder veren. ***e.a.**- **1.** torment, distress, touble, grieve, harass, pain, plague, **2.** (a) defeat, overthrow, (b) humble.*

affliction, *is.* **1.** acı, keder, ıstırap, elem. **They sympathized with us in our ~** : Kederimize ortak oldular. **2.** belâ, musibet, felâket. **We survived all these ~s** : Bütün bu felâketlerden sağ salim kurtulduk. **3. ~less** : acısız, kedersiz, dertsiz, belâsız, ıstırapsız. ***e.a.**- **1.** distress, sorrow, grief, regret, sadness, tribulation, misery, woe, **2.** trouble, misfortune, calamity.* ***k.a.**- **1.** relief, joj, consolation, solace.*

afflictive, *sf.* **1.** ağrı/sızı/ıstırap/keder veren, hazin, kederli, dertli, üzücü, üzüntülü. **an ~ event** : hazin bir olay, **2. ~ly** : ağrı/sızı/ıstırap verircesine, hüzünle, kederle, ıstırapla. ***e.a.**- **1.** distressing, troublesome.*

affluence, *is.* **1.** servet, refah, bolluk. **to live in ~** : bolluk/refah içinde yaşamak, **2.** (düşünce, duygu, söz vb.) zenginlik, **3.** akın. **an ~ of new settlers** : göçmen akını. ***e.a.**- **1.** wealth, opulence, plenty, exuberance, prosperity, riches, **1&2.** abundance, 3. afflux, influx.*

affluent, *sf.&is.* **1.** servet/refah/bolluk içinde, müreffeh. **an ~ person, 2.** bol, zengin, **3.** akar, akıp giden. **an ~ fountain** : akar çeşme. **4.** nehir kolu, **5. ~ly** : bol bol, mebzulen. ***e.a.**- **1.** rich, prosperous, wealthy, 2. abundant, opulent, plentiful, 3. fluent, 4. tributary.* ***k.a.**- **1&2.** poor, destitute.*

afflux, *is.* **1.** akma, akış, akıntı, seyelân. *an ~ of blood to the head,* **2.** akın. **a sudden ~ of tourists** : anî bir turist akını.

afford, *gl.f.* **1.** gücü yetmek, muktedir olmak, tahammülü olmak, çekebilmek, dayanabilmek. **She can't ~ to miss any more days at work** : Bir gün bile işe gitmemezlik yapamaz. **I cannot ~ to be idle** : Boş durmaya tahammülüm yoktur. **I can ~ to wait** : Bekleyebilirim. **2.** (malî bakımdan/paraca) gücü yetmek, ödeyebilecek durumda olmak. **He still can't ~ a car** : Hâlâ bir otomobil alabilecek durumda değil (alacak parası yok). **3.** vermek, tahsis etmek, ayırmak. **Can you ~ the time?** Vaktiniz var mı? (Vakit ayırabilir misiniz?) **This will ~ me an opportunity to see you** : Bu bana sizi görmek fırsatını verecek. **4.** sağlamak, temin etmek. **The transaction ~ed him a good profit** : Alış veriş ona iyi bir kâr sağladı. **5.** üretmek, hâsıl etmek. **The earth ~s grain** : Toprak hububat üretir. **6.** vesile olmak, bahşetmek, vermek. **This ~s me great pleasure** : Bu bana büyük zevk verir. **7. ~able** : harcıâlem, güç yeter, sağlanabilir, tahsis/temin edilebilir, bahşedilebilir. ***e.a.-1.*** *bear, support,* ***3.*** *give,* ***4.*** *provide, supply, furnish, yield,* ***6.*** *grant, impart.*

afforest, *gl.f.* ağaçlandırmak, ormanlaştırmak, orman yetiştirmek. **~ation** = **~ment** : ormanlaştırma.

affranchise, *gl.f.* **-chised, -chising** azat etmek, serbest bırakmak, ibra etmek. **~ment** : serbest bırakma, azat/ibra etme.

affray, *is.&gl.f.* **1.** kavga, dövüş, arbede, **2.** *huk.* iki veya daha fazla kişinin umumî bir yerde kavgası, **3.** *esk.* korkutmak, **4. ~er** : kavga eden, dövüşen kimse. ***e.a.-1.*** *quarrel, brawl, scuffle, fight, tumult.*

affricate, *is. s.bl.* keskin/ıslıklı ses : ***church, latch, judge, tree, dry*** kelimelerindeki **ç, c, s, tr, dr** sesleri gibi.

affrication, *is. s.bl.* keskin/ıslıklı ses çıkarma.

affricative, *sf.&is. s.bl.* **1.** *bk.:* **affricate**, **2.** ıslıklı, keskin (ses).

affright, *is.&gl.f. esk.* **1.** anî korku, dehşet, **2.** korkunç/korku ve dehşet veren şey, **3.** korkutmak.

affront, *is.&gl.f.* **1.** küfür, sövme, (yüze karşı/açıkça) hakaret, tahkir. **an ~ to the king** : krala hakaret. **to give ~ to** : hakaret etmek. **to suffer an ~** : hakarete uğramak, **2.** hor görme, aşağılama, küçük görme, **3.** tahkir/hakaret etmek, sövmek, küfretmek, **4.** utandırmak, küçük düşürmek, rezil etmek, **5.** yüzleşmek, (meydan okurcasına) yüz yüze gelmek, karşılaşmak, **6. ~edly = ~ingly** : sövercesine, küfredercesine, tahkir edercesine, hakaretamiz bir şekilde, küfürle, hakaretle, söverek, **7. ~edness** : hakaret görme, tahkir edilme, hakarete uğrama, **8. ~er** : söven, küfreden, tahkir/hakaret eden. ***e.a.- 1&2.*** *impertinence, insult, abuse, offense, indignity, outrage,* ***3.*** *insult, slight, abuse, confront,* ***4.*** *shame, abash. disconcert,* ***5.*** *confront.* ***k.a.- 1.*** *compliment, courtesy,* ***3.*** *pamper, flatter, honor, indulge.*

affusion, *is.* (vaftiz vb. de) üstüne su vb. dökme, **2.** *tıp* ateşi düşürmek için vücuda su dökme.

Afghan, *sf.&is.* **1.** Afgan, Afganistanlı, **2.** Afgan dili, **3.** Afgan battaniyesi, **4. ~ hound** *d.d.:* Afgan köpeği : uzun ve dar kafalı, uzun tüylü av köpeği.

afghani, *is.* Afganistan lirası (= 100 pul).

Afghanistan, *is.* Afganistan.

aficionado, *is., ç.* **-dos** *Isp.* sevdalı, âşık, kalpten bağlı, nefsini vakfetmiş kimse. ***e.a.-*** *fan, enthusiast.*

afield, *zf.* **1.** yabancı ülkede/ülkeye, yad el(d)e, vatandan uzak(ta). **to go far ~** : çok uzaklara/yad ellere gitmek, **2.** kır(d)a, tarlada, tarlaya. **to be ~** : tarlada olmak, **3.** bir kimsenin bilgisi/malûmatı/tecrübesi dışında. **far ~** : konudan uzak(laşmış). **a philosophy far ~ of previous philosophical thoughts** : evvelki felsefî düşünceler dışında bir felsefe. ***e.a.- 1.*** *abroad.*

afire, *sf.* yanan, tutuşmuş. **to set a house ~** : bir evi ateşe vermek.

aflame, *sf.* **1.** ateşli, alevli, tutuşmuş, alevler içinde, alev alev. **The house was ~** : Ev alev alev yanıyordu. **2.** hevesli, istekli, heyecanlı. **I was ~ with curiosity** : Meraktan çatlıyordum. ***e.a.- 1.*** *ablaze,* ***2.*** *eager, excited*

afloat, *sf.&zf.* **1.** su üzerinde, yüzen. **The ship was set ~** : Gemi yüzdürülmüştü. **keep ~** : su üzerinde durmak, **2.** açık denizde, gemiye yüklenmiş. **to keep ship ~** : gemiyi açık denizde tutmak. **Much wheat was ~** : Gemiye çok buğday yüklenmişti. **3.** su basmış, suya gark olmuş. **The main deck was ~** : Ana güverteyi su basmıştı. **4.** akıntıya terk edilmiş, suya bırakılmış, su/akıntı ile sürüklenerek, başıboş, kontrolsuz. **~ from place to place** : bir yerden bir yere akıntı ile sürüklenerek. **Our affairs are all ~** : İşlerimiz başıboş bir hâldedir. **5.** (ağızdan ağıza) dolaşan, şayi. **A rumor is ~** : Bir söylenti dolaşıyor. **6.** borçtan kurtulmuş, masrafını çıkaran. **to keep a venture ~** : riskli bir işi borçsuz devam ettirmek. **to stay ~** : borçsuz yaşamak. ***e.a.***- *1. floating, 3. flooded, 5. in circulation.*

aflutter, *sf.&zf.* çırpınan, telâşlı, çırpınarak, telâşla.

afoam, *zf.* köpürerek, köpürmüş bir halde.

afoot, *sf.&zf.* **1.** yaya, yürüyerek. **I came ~** : Yaya geldim. **2.** hazırlanmakta, kurulmakta, ilerlemekte. **There is a mischief ~** : Bir fesat hazırlanıyor. **There is something ~** : Bir şeyler dönüyor. ***e.a.***-*1. on foot, walking, 2. astir, in progress*.

afore, *k.d. bk.:* **before.**

aforementioned, *sf.* mezkûr, adı geçen, yukarıda zikredilen, sözü edilen.

aforesaid, *sf.* sözü geçen, daha önce söylenen/zikredilen, mezkûr. **as ~** : evvelce söylendiği gibi.

aforethought, *sf.* önce(den) düşünülen/teemmül edilen. **with malice ~** : kasten, taammüden, tasarlayıp kurarak (suç işleme). ***e.a.***- *premeditated.*

aforetime, *sf.&zf.* **1.** önceki, evvelki, **2.** önceden, evvelce. ***e.a.***- *1. former, previous, 2. formerly.*

a fortiori, *Lât.* evleviyetle, haydi haydiye, daha kuvvetli bir sebeple, daha ziyade. ***e.a.***- *all the more.*

afoul, *sf.&zf.* **1.** çarpışmış, engele rastlamış, **2. to run ~ of** : (a) anlaşmazlık/ihtilâf halinde olmak. **to run ~ of the law** : kanunla ihtilâfa düşmek. (b) engele/maniaya çarpmak/raslamak. **The ship ran ~ of floating seaweed** : Gemi deniz yosunlarına takıldı.

afraid, *sf.* **1.** korkmuş, korkan. **to be ~ of** : korkmak. **Don't be ~ = Be not ~** : Korkma(yınız). **to make s.o. ~** : birisini korkutmak, **2.** esef/üzüntü duyan. **I am ~** : Maalesef, yazık ki. **I am ~ I can't tell you** : Maalesef size söleyemem. **I am ~ it is so** : Maalesef bu böyledir. **I am ~ we are too late** : Maalesef çok geç kaldık. **3.** kayıtsız, isteksiz, bigâne. **He seemed ~ to show his own children a little kindness** : Kendi çocuklarına azıcık şefkat göstermeyecek kadar kayıtsızdı. ***e.a.***- *1. scared, fearful, frightened, alarmed, terrified, disquited, apprehensive, timid, timorous, 2. regretful, sorry, unhappy, 3. reluctant.* ***k.a.***- *1. fearless, bold, audacious, assured, courageous, confident, 2. happy.*

A-frame, *is.* üçgen biçiminde çerçeve/destek.

Aframerican, *sf.&is.* Amerika'da yerleşmiş Afrikalı.

Afrasia, *is.* Afrasya : Kuzey Afrika ve Güneybatı Asya.

Afrasian, *sf.&is.* **1.** Afrasyalı, **2.** Afrika ve Asyalı karışık ırktan gelme.

afreet = afrit, *is.* ifrit.

afresh, *zf.* yeniden, yeni baştan, tekrar. **to start ~** : yeniden başlamak. ***e.a.***- *anew, again.*

Afric, *sf. bk.:* **African** (1).

Africa, *is.* Afrika.

African, *sf.&is.* **1. Afric** *d.d.* zenci, **2.** Afrikalı.

Africander, *is. bk.:* **Afrikander.**

Africanism, *is.* Afrika kültürü : Afrika yerlilerine özgü âdet, töre, söz, deyim vb. özellikler.

Africanist, *is.* Afrika kültürü uzmanı.

Africanize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** Afrikalılaştırmak, Afrika'daki kurumlarda çalışan Avrupalı veya beyaz insanlar yerine Afrikalı zencileri yerleştirmek, **2.** Afrikalı zencilerin etki ve nüfuzu altına sokmak, Afrika gereksinmelerine uyarlamak.

African violet, *is. bot.* Afrika menekşesi *(Saintpaulia ionantha).*

Afrikaans, *is.* Güney Afrika'da konuşulan Felemenkçe. **Taal** veya **Cape Dutch** *d.d.*

Afrikander = Africander, *is.* **1. Afrikaner** *d.d.* Afrikander : G Afrika'da beyaz (özellikle Hollandalı) ana babadan doğmuş ve G Afrika Felemenkçesi konuşan kimse, **2.** G Afrika menşeli sıcak iklime alışık sığır cinsi.

afrit = afreet, *is.* ifrit.

Afro, *sf.&is.* **1.** Afro-Amerikalılara (zencilere) özgü an'ane, kültür vb. **~ societies** : Afro cemiyetleri. **~ hair styles** : zencilere mahsus (Afro) saç stili.

Afro-, *ön ek* "Afrika".

Afro-American, *sf.&is.* Afrika asıllı Amerikalı (zenci).

Afro-Asian, *sf.* Afrika ve Asya milletleri+/ halkı+.

Afro-Asiatic, *sf.&is.* Asya-Afrika dilleri grubu: Samî, Mısır, Berberî, Somali, Habeş ve Çad dilleri.

aft, *sf.&zf.* **1.** (gemi, uçak vb. nin) kıç tarafına doğru, geriye doğru, geride(n). **The man ran ~** : Adam geriye doğru koştu. **for and ~** : baştan kıça kadar, **2.** arka, geri, kıç tarafı. **~-gate** : arka kapı.

after, *sf.&zf.&e.&bağ.* **1.** arkasın(d)a, arka(da). **soldiers lining up one ~ another** : birbirinin arkasına dizilmiş askerler. **to walk ~ s.o.** : birisinin arkasından yürümek. **He read page ~ page** : Sayfaları birbiri arkasına okudu. **~ deck** : arka güverte, **2.** sonra, bundan/ondan sonra(ki), ertesi. **~ ten days** : on gün sonra. **~ dinner** : yemekten sonra. **in ~ days** : ileride, gelecekte. **the day ~ tomorrow** : öbür gün. **ever ~** : ilelebet. **in ~ life** : yaşlandıkça. **~ hours** : çalışma saatinden sonra. **It is ~ ten o'clock** : Saat onu geçiyor. **for years ~** : bundan sonra yıllarca. **In ~ years we never heard from him** : Sonraki yıllarda ondan hiç haber alamadık. **I shall come ~ he has gone** : O gittikten sonra gelirim. **time ~ time** : defalarca, tekrar tekrar, kırk kere. **I have told you that time ~ time** : Bunu sana kırk kere söyledim. **3.** üzerine, bunun üzerine. **~ what has happened, I can never return** : Bu olaylar üzerine artık bir daha dönemem. **4.** (rütbe, derece vb. itibarıyla) geride, altında, sonra. **Milton is usually placed ~ Shakespeare among English poets** : İngiliz şairleri arasında Milton genellikle Şekspir'den sonra gelir. **5.** tarzında, üslûbunda. **to make sth. ~ a model** : bir model tarzında bir şey yapmak, **6.** peşi sıra, peşinde(n), arkasında (n), arkada(n). üstüne. **The police are ~ him** : Polisler onun peşindeler. **to be ~ a job** : bir iş peşinde olmak. **Nobody comes ~ her** : Kimse onun yüzüne bakmıyor (onun peşinden gitmiyor). **I see what are you ~** : Maksadınızı anlıyorum. **Money is what he is ~** : Hep para peşinden koşuyor. **to commit blunder ~ blunder** : gaf üstüne gaf yapmak. **~ you, Sir** : Önce siz buyurunuz, efendim. **7.** hakkında. **to inquire ~ a person** : bir kimse hakkında soruşturma yapmak, **8.** izafeten. **He was named ~ his uncle** : Amcasına izafeten ona bu ad verildi. **9.** uygun, muvafık. **He was a man ~ the hopes and expectations of his father** : O, tam babasının ümit ettiği, beklediği insandı. **10.** göre, nazaran. **He swore ~ the manner of his faith** : İnanışına göre yemin etti. **~ a pattern** : bir örneğe göre. **~ the old style** : eski biçimde, **11.** rağmen. **~ all warnings, he persisted** : Bütün uyarılara rağmen, o inat etti. ***e.a.***- *1. behind, 2. later, afterward, 3. as a consequence of, 4. below, 7. concerning, about.*

after all, *zf.* sonunda, bununla beraber, mamafih, netice itibarıyla, her şeye rağmen, ne de olsa, yine de. **~ ~, what does it matter?** Netice itibarıyla bunun ne önemi var? (Bundan ne çıkar?) **~ ~, he is your son** : Ne de olsa oğlundur. **I decided to take the train ~ ~** : Sonunda trenle gitmeye karar verdim. ***e.a.***- *nevertheless.*

afterbirth, *is.* **1.** döl eşi, plâsenta, **2.** *huk.* babasının ölümünden (veya son vasiyet tarihinden) sonra doğan çocuk.

afterbody, *is., ç.* **-bodies 1.** *den.* gemi teknesinin arka yarısı, **2.** *hv.* roketin arka gövdesi.

afterbrain, *is. bk.:* **metencephalon.**

afterburner, *is.* **1.** *hv.* son yakıcı : jet motoru egzoz çıkışında gazların tam yanmasını sağlayan düzen, **2.** patlamalı motorlarda egzoz gazlarını yakan düzen.

afterburning, *is.* **1.** *hv.* son yanma : jet motorunda son yakıcının egzoz gazlarını yakması, **2.** bazı roket motorlarında esas yanma bittikten sonra kalan yakıtın düzensiz yanması.

aftercare, *is. tıp* son bakım : nekahet devresindeki hastanın bakımı.

afterclap, *is.* beklenmedik tepki.

afterdamp, *is.* bir maden kuyusunda patlama veya yangından sonra kalan CO2 ve azot karışımı solunuma elverişsiz gaz .

afterdays, *ç. is.* gelecek (günler), istikbal, ati, ferda.

afterdeck, *sf. den.* arka güverte.

aftereffect, *is.* **1.** geç etki : etkenden belirli bir süre sonra beliren etki, **2.** *tıp* ilâcın asıl etkisi geçtikten sonraki hâl/durum.

afterglow, *is.* **1.** son parıltı : batan güneşin son ışıkları, **2.** geçmişteki parlak günlerin (zafer vb.) anısı.

aftergrowth, *is.* **1.** ikinci ürün/mahsul, **2.** *mec.* gelişme, inkişaf.

after-hours, *sf.* **1.** iş bitimi, çalışma bittikten sonraki, **2.** normal çalışma saatleri dışında çalışan/işleyen.

afterimage, *is. psikol.* kalan imge : uyarıcı kaybolduktan sonra devam eden görme vb. duyusu.

afterlife, *is.* **1. future life** *d.d.* öldükten sonraki yaşam, **2.** hayatın son yılları. **In ~ he became a teacher** : Hayatının son yıllarında öğretmenlik yaptı.

aftermath, *is.* **1.** korkunç sonuç, feci akibet. **the ~ of war** : harbin feci akibeti. **the ~ of the flood** : selin korkunç sonucu, **2.** bir(kaç) defa biçildikten sonra büyüyen çayır.

aftermost, *sf. Brit.* **1.** *den.* kıça en yakın, en gerideki/arkadaki. *the ~ sail,* **2.** en son, en geri. ***k.a.***-*foremost.*

afternoon, *sf.&is.* öğleden sonra, ikindi üstü, öğleden akşama kadar geçen zaman. **the ~ of life** : hayatın son yılları. **~ tea** : ikindi çayı.

afternoons, *zf.* öğleden sonraları, her gün öğleden sonra. **He slept late and worked ~** : Geç vakte kadar uyur ve öğleden sonraları çalışırdı.

afterpains, *ç. is.* doğum sonrası ağrıları.

afterpiece, *is.* uzun piyesten sonra oynanan kısa oyun.

aftershaft, *is.* **1.** kuşlarda tüy ekseninin altında çıkan ilâve tüy, **2.** ilâve tüyün ekseni, **3. ~ed** : ilâve tüylü.

aftershave, *is.* traş kolonyası.

aftershock, *is.* asıl depremden sonraki hafif deprem.

aftertaste, *is.* **1.** artık tat : bir şey yenildikten/içildikten sonra ağızda kalan tat, **2.** arta kalan duygu : nahoş bir olaydan sonraki duygu. **the ~ of a bad marriage** : fena bir evlilikten arta kalan duygu.

afterthought, *is.* **1.** son düşünüş, **2.** bir şey olup bittikten sonra akla gelen fikir, **3.** asıl plânda olmayıp sonradan eklenen şey. **This room was added to the house as an ~** : Bu oda sonradan eve ilâve edilmişti.

aftertime, *is.* gelecek (zaman), istikbal, ati.

afterward(s), *zf.* sonra(dan), arkasından, bilâhare. *He fell ill and died shortly ~.* ***e.a.***-*subsequently.*

afterword, *is.* son söz, hatime. *bk.:* **foreword.**

afterworld, *is.* öbür dünya, ahiret.

afteryears, *ç. is.* sonraki yıllar, bir olayı izleyen yıllar. **Often, in ~, I have regretted my hasty decision** : Sonraki yıllarda, ekseriya, acele kararımdan dolayı pişmanlık duydum.

Ag, *kim. bk.:* **silver.**

Ag. = August.

ag. = agriculture.

aga = agha, *is. T.* ağa .

again, *zf.* **1.** bir (kere) daha, tekrar. **to begin/do ~** : tekrar başlamak/yapmak. **Such a thing will never happen ~** : Bir daha böyle şey olmayacak. **What's his name ~** : Adı ne idi bakayım? **Never ~** : Asla! Bir daha mı, tövbeler tövbesi! **2.** yine, bundan başka. **Come ~** : (a) Yine gel(iniz)! (b) *k.d.* Efendim? Ne dedin(iz)? **What ~?** Yine ne var/ne oluyor? **Don't do it ~** : Yine başlama! **They are at it ~** : Yine başladılar! **3.** diğer taraftan, ayrıca. **It might happen, and ~ it might not** : Olabilir, diğer taraftan olmayabilir de (Olabilir de olmayabilir de). **~, I am not sure that the prices will not increase tomorrow** : Diğer taraftan yarın fiyatların artmayacağından emin değilim. **4.** yeniden, yine. **to answer ~** : yeniden cevap vermek. **back ~** : ilk konumuna dönmüş, **5. ~ and ~ = time and ~** : tekrar tekrar, biteviye, mükerreren. **They went over the same argument ~ and ~** : Aynı itirazları tekrar tekrar ileri sürdüler. **(every) now and ~ = ever and ~** : ara sıra, zaman zaman, **6. as much ~** : iki misli/katı. **She earns as much ~ as I do** : O, benim kazandığımın iki katını kazanıyor. **as large ~** : iki misli büyük. **He is as old ~ as Mary is** : O, Mary'den iki misli yaşlıdır.

against, *e.&bağ.* **1.** karşı. **to fight ~ s.o.** : bir kimseye karşı mücadele etmek. **to march ~ the enemy** : düşmana karşı yürümek. **with 20 votes ~ 3** : 3'e karşı 20 oyla... **protection ~ burglars** : hırsıza karşı korunma. **to run up ~**

s.o. : birisine raslamak, **2.** aleyhinde, karşı. **He is ~ a new election** : Yeni bir seçimin aleyhindedir. **Conditions are ~ us** : Koşullar bizim aleyhimizdedir. **3.** karşılık, mukabil(inde). **~ the mercahndise shipped** : sevk edilen mal mukabilinde/mala karşılık. **The inflation rate is only 5% this year as ~ 12% the year before** : Geçen yıl enflasyon oranı %12 olmasına mukabil bu yıl sadece %5'tir, **4.** aykırı, zıt. **Never go ~ the nature** : Asla tabiata zıt gitme. **It was done ~ my will** : Benim isteğime aykırı olarak yapılmıştı. **I did it ~ my will** : İstemeyerek yaptım. **5.** rağmen, hilâfında. **~ all my good will** : bütün iyi niyetime rağmen... **6.** muhalif, karşısında. **to be ~ s.o./sth.** : bir kimseye/bir şeye muhalif/muarız olmak. **He is ~ reform. to go ~ sth.** : bir şeye muarız/düşman olmak. **There is no law ~ it** : Bunu yasaklayan yasa yoktur. **7.** -e/-a/-ye/-ya (temas hâlinde). **to lean ~ the wall** : duvara yaslanmak. **to build a house up ~ the hill** : tepede ev yapmak, **8.** yanında, yakınında, önünde. **The car is over ~ the building** : Araba ötede, binanın önündedir. **9.** için, ...ihtimalini düşünerek. **to buy provisions ~ winter** : kış için erzak satın almak. **to put sth. by ~ rainy day** : müşkül zamanlar/kara günler için tedarikli olmak/para biriktirmek. **We made preparations ~ his return** : Onun dönüşü için hazırlık yaptık. **10.** borç olarak. **Many bills were entered ~ his account** : Birçok fatura onun hesabına borç olarak geçmişti. **11.** *esk.* -den önce, -ye kadar. **Be ready ~ he comes** : O gelinceye kadar hazırlan. **12. over ~** : (a) karşısında, karşılıklı, karşı karşıya. **two houses over ~ each other** : karşılıklı iki ev. (b) kıyasla/nazaran. ***e.a.*** *- 1. contrary to, in opposition to, 7. next to, adjoining, 11. before, by the time that.*

agalloch, *is. bot.* öd ağacı *(Aquilaria Agallocha)* : D Hindistan'da yetişen ve buhurdan olarak kullanılan reçineli, güzel kokulu bir ağaç. **agallochum, agalwood, agilawood, aloes, aloeswood, eaglewood, lignaloes** *d.d.*

agama, *is.* agama : parlak derili ve çevreye göre renk değiştiren bir tür bukalemun.

agamete, *is. biy.* eşeysiz göze, cinsiyetsiz hücre : başka göze ile birleşmeden yeni organizma üretir.

agamic, *sf. biy.* 1. **agamous** *d.d.* (a) eşeysiz, (b) üreme organı gizli, kriptogami. **~ally** : eşeysiz olarak.

agamogenesis, *is. biy.* eşeysiz üreme. **agamogenetic** : eşeysiz üreyen. **agamogenetically** : eşeysiz üreyerek.

agape^1, *sf.&zf.* **1.** (hayret veya meraktan) ağzı açık, **2.** bir karış açık. **His mouth ~** : ağzı bir karış açık.

agape^2, *is., ç.* **-pae/-pai 1.** rahim, merhamet : Allahın insanlara karşı olan sevgi ve merhameti, **2.** hayırseverlik, **3.** kardeşçe/menfaatsiz sevgi, **4.** *bk.:* **love feast** (1&2).

agar, *is.* **1. agar-agar** *d.d.* agar agar, deniz yosunu *(Gracilaria lichenoides)* : Uzak Doğu'da çorba ve pelte yapmakta kullanılır, **2.** bazı deniz yosunlarından çıkarılan jelâtine benzer bir madde. Koyulaştırıcı olarak dondurmacılıkta, bakteri kültürlerinde vb. jelâtin yerine kullanılır. **Chinese/Japanese gelatin, Chinese/Japanese isinglass** *d.d.*

agaric, *is.* çayır mantarı. **~aceous** : çayır mantarı+.

agate, *sf.&is.&zf.* **1.** akik, kan taşı, agat, **2.** akik (veya akik taklidi cam) bilye, **3.** akik renginde, akik gibi, **4.** *basım* 5.5 puntoluk harf, **5.** *Brit. k.d.* (a) yolunda, hareket hâlinde, gidiyor, (b) yanlış, bozuk, **6. ~ gray** : açık sarı, **7. ~like** : akik gibi, **8. ~ jasper** : akik ve yeşim taşından oluşmuş bir kuartz, **9. ~ line** : gazete ilânı için yüzey ölçü birimi : bir sütun eninde ve 1/14 inç (1.8 mm) derinlikteki alan, **10. ~ opal** : opalleşmiş akik, **11. ~ shell** : akikli salyangoz kabuğu (bunlardan bazıları karada raslanan en iri kabuklardır), **12. ~ snail** : akikli salyangoz. ***e.a.*** *- 5. (a) on the way, in motion, (b) wrong. amiss.*

agateglass, *is.* çok renkli cam.

agateware, *is.* **1.** yüzeyi akik gibi süslü, çelik veya demirden yapılmış mutfak eşyası, **2.** akik süsü verilmiş çanak çömlek.

agave, *is. bot.* çöl zambağı *(Agave)* : zambakgillerden Meksika ve ABD çöllerinde yetişen birkaç çeşit bitki. 10-60 yılda büyür ve ortasından yüksekliği 12 m'yi bulan çiçekler fışkırır. Öz suyundan *pulque* denilen bir içki yapılır. Yaprakları sabun olarak kullanılır. Kurumuş çiçek saplarından ustura kayışı, elyafından ip, halat, kâğıt vb. yapılır.

agaze, *sf.* dikkatle/uzun uzun bakan, gözünü ayırmayan. *The children were ~ at the Christmas tree.*

AGC = automatic gain control : (Radyolarda vb.) otomatik kazanç kontrolu.

age, *is.&f.* **aged, aging/ageing 1.** yaş. **at my ~** : benim yaşımda. **to be 30 years of ~** : 30 yaşında olmak. **to be of an ~ to marry** : evlenecek yaşta olmak. **to be under ~** : küçük yaşta olmak. **to be of an ~** : aynı yaşta olmak. **full ~** : erginlik yaşı. **the present ~** : bugünkü kuşak/nesil, **2.** çağ. **in our ~** : çağımızda. **the ~ we live in** : yaşadığımız çağda. **the Middle ~s** : Orta Çağ. **the golden ~** : altın/saadet çağı. **the ~ of youth** : gençlik çağı, **3.** devir. **the Stone ~** : Taş devri. **the Ice ~** : Buzullar devri. **the atomic ~** : atom devri, **4.** yaşlılık, ihtiyarlık. **His eyes were dim with ~** : İhtiyarlıktan gözleri zayıflamıştı. **5.** çok/uzun zaman. **It is an ~ (it is ~s) since I saw him = I have not seen him for ages** : Onu görmeyeli çok zaman oldu = Onu uzun zamandır görmedim. **It will last for ~s** : Uzun zaman dayanır. **6.** yaşlan(dır)mak, ihtiyarla(t)mak, koca(t)mak. **Fear ~d him overnight** : Korku onu bir gecede ihtiyarlattı. **He is ~ing rapidly** : Sür'atle ihtiyarlıyor. **7.** olgunlaş(tır)mak, geliş(tir)mek, **8.** eskitmek. **to ~ wine** : şarabı eskitmek, **9. to act/be one's ~** : davranışlarını yaşına uydurmak, yaşına göre hareket etmek, makul olmak, **10. of ~ = ~ of discretion** : (yasal hakların elde edildiği) reşitlik çağı, sinni rüşt. **to be/come of ~** : reşit olmak, sinnirüşte erişmek, **11. ~ distribution** : yaşa göre dağılış : istatiksel bilgilerin yaş gruplarına göre dağılışı, **12. ~ limit** : yaş haddi, **13. ~ norm** : belirli yaş gruplarının bedenî ve zihnî nitelikleri. *e.a.- 2. epoch, era, 3. period.*

-age, *son ek* çoğunlukla Fransızcadan alınan kelimelere eklenerek ad ve fiillerden şu anlamlarda adlar türetir : **1.** miktar bildiren adlar : *drinkage, mileage, tonnage,* etc, **2.** ücret bildiren adlar : *postage, porterage,* **3.** yer bildiren adlar : *orphanage,* **4.** durum, hâl bildiren adlar : *usage, shortage.*

aged, *sf.&is.* **1.** yaşlı, yaşlanmış, ihtiyar. **an ~ man** : yaşlı bir adam, **2.** yaşlılık+, ihtiyarlık+, yaşlılıktan ileri gelen. **~ wrinkles** : ihtiyarlık çizgileri, **3.** yaşında. **a man ~ 40 years** : 40 yaşında bir adam, **4.** eski, eskitilmiş, yaşlandırılmış. *~ whiskey.* **5.** yaşlılar, ihtiyarlar. **Medical care for the ~ is one aspect of social security** : Yaşlılara sağlık yardımı toplumsal güvenliğin bir cephesidir. **6. ~ly** : yaşlıca, yaşlı/ihtiyar gibi, **7. ~ness** : yaşlılık, ihtiyarlık. *e.a.- 1. old, 4. ancient.* *k.a.- 1. young.*

agee = ajee, *zf. Brit. k.d.* çarpık, eğri, yamuk. *e.a.- awry.*

age-group, *is.* yaş grubu.

ageism, *is.* yaş ayırımı, yaş dolayısıyla (bazı hakların sağlanmasında vb.) ayırım yapma. **ageist** : yaş ayırımı yapan.

ageless, *sf.* yaşlanmaz, ihtiyarlamaz, kocamaz, modası geçmez, her dem taze, lâyemut, ölmez. **an ~ piece of sculpture** : lâyemut bir heykel. **~ness** : ebedîlik, ölmezlik, her dem tazelik.

agelong, *sf.* asırlık, uzun zaman süren, lâyemut.

agency, *is., ç.* **-cies 1.** ajans, acenta(lık), büro. **travel ~** : seyahat acentası/bürosu, **2.** daire, hükûmet dairesi. **Social Security ~** : Sosyal Güvenlik Dairesi, **3.** vekillik, aracılık, tavassut, delâlet. **through s.o.'s ~** : birisinin delâletiyle, **4.** etken (kuvvet, madde). **natural agencies** : doğal etkenler. *e.a.- 3. instrumentality, intercession.*

agenda, *is., ç.* **-das/-da** gündem, ruzname, görü(şü)lecek işler. **What is on the ~** : Gündemde ne var? (**agenda** kelimesi **agendum**'un çoğuludur, fakat genellikle tekil anlamda kullanılır).

agendum, *is., ç.* **agenda, agendums** *bk.:* **agenda.**

agenesia = agenesis, *is. tıp* **1.** kusurlu gelişme, **2.** kısırlık, iktidarsızlık. *e.a.- 2. sterility, impotence*

agenetic, *sf.* noksan gelişmiş, tam gelişememiş.

agent, *is.* **1.** vekil. **My ~ has power to sign my name** : Vekilim benim yerime imzaya yetkilidir. **2.** acente, tecimyer, **3.** aracı, vasıta. **Many insects are ~s for fertilization** : Birçok böcek döllenmede aracılık yaparlar. **4.** etken, amil, etkin sebep, **5.** komisyoncu, **6.** görevli, memur, ajan. *FBI ~.* **The secret ~s of a foreign power** : Yabancı bir devletin gizli ajanları. **to be a free ~** : hareket serbestisine sahip olmak, **7.** temsilci, bir şirketin temsilcisi/mümessili, seyyar satış memuru, **8.** *kim.* etkin madde, kimyasal reaksiyona sebep olan cisim. **chemical ~** : kimyasal etken, **9.** *Brit.* seçim kampanyası yöneticisi, **10. ~ noun** : öznel ad : bir eylemi yapanı gösteren ad : *actor, bearer* gibi. *e.a.- 1. representative, deputy.*

agential, *sf.* ajana ait.

Agent Orange, *is.* yaprak döken : ağaçların yapraklarını döktüren kuvvetli bir zehirli ilâç. ABD Ordusu Vietnam Savaşında kullanmıştı. Maruz kalanlarda kanser ve kusurlu doğum gibi tehlikeli hastalıklara sebep olur.

***agent provocateur**, is., ç.* ***agents provocateurs** Fr.* kışkırtıcı : tahrik eden/kışkırtan ajan, şüpheli kişileri yasa dışı eylemlere (isyan, tedhiş vb.) teşvik için kiralanan gizli ajan.

age of consent, *is.* cinsel serbestlik yaşı : bir kızın evlenmeye ve gayrimeşru cinsî münasebete rıza göstermeye ehil olduğu yaş.

age of discretion, *huk.* sorumluluk yaşı : bir kimsenin eylemlerinden yasal olarak sorumlu olduğu yaş.

Age of Reason, *is.* rasyonel çağ : tarihte dinsel, toplumsal ve felsefî sorunları akla dayanarak eleştirme yolu ile çözme eğiliminin hâkim olduğu çağ.

age-old, *sf.* eski, töresel, ananevî. ***e.a.**- ancient.*

ageratum, *is. bot.* minecik *(Ageratum)* : bahçelerde yetiştirilen ve küçük mavi, beyaz çiçekler açan çeşitli bitkiler, **2.** deve dikenigillerden mavi, beyaz çiçekler açan bir bitki.

agger, *is.* **1.** gelgit, met cezir çevrimi, met ve cezir, **2.** tümsek, öbek, istihkâm, **3.** doldurma suretiyle yapılmış yol. ***e.a.**- **1.** double tide, **2.** mound, rampart, earthwork.*

aggie, *is.* **1.** akik bilye, **2.** *argo* tarım okulu öğrencisi.

***aggiornamento**, is., ç.* ***-menti** It.* güncelleştirme : günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde çeki düzen verme.

agglomerate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** yığ(ıl)mak, topla(n)mak, kümele(n)mek, külçele(n)mek, **2.** yığın, küme, demet, salkım, yığılma, yığışım, toplanma, **3.** volkanik kaya parçaları yığını, **4. ~d** *d.d.* yığılmış, kümelenmiş, külçeleşmiş, **5.** *bot.* salkımlı, demet/salkım hâlinde, **6. agglomerative** : küme, yığın hâlinde, **7. agglomerator** : yığan, kümeleyen.

agglomeration, *is.* **1.** küme, yığın, yığışım, **2.** yığ(ıl)ma, topla(n)ma. ***e.a.**- **1.** cluster, conglomeration, aggregation, conglomerate, agglomerate, aggregate.*

agglutinant, *sf.* **1.** yapışkan, yapıştıran, **2.** zamk, tutkal, yapıştırıcı madde. ***e.a.**- **1.** adhesive, **2.** glue.*

agglutinate, *sf.&is.&f.* **-nated, -nating 1.** yapış(tır)mak, **2.** *gr.* (a) bitiştirmek, birleşik kelime yapmak, (b) birleşik kelime, **3.** *bkt.* (mikroorganizmalar, ak/alyuvarlar vb.) toplanmak, yığılmak, kümelenmek, **4.** yapışık, yapış(tırıl)mış, birleşik, birleş(tiril)miş, **5. agglutinability**: yapışkanlık, yapışabilme, bitişebilme, **6. agglutinable**: yapış(tırıl)abilir, bitiş(tiril)ebilir.

agglutination, *is.* **1.** yapış(tır)ma, **2.** yapışık nesne, **3.** *bağ.b.* yığışım, aglütinasyon : karşıntanların etkisiyle bakterilerin bir araya yığılması, **4.** *gr.* bitişkenlik, (kelimelerde) eklenti: örneğin ev/evden/evlerden kelimelerindeki -den/-lerden ekleri gibi.

agglutinative, *sf.* **1.** yapıştırıcı, yapışkan. *an ~ substance*, **2.** *db.* eklentili.

agglutinin, *is. bağ.b.* yığıştıran, aglütinin : bakterilerin bir araya yığılmasına sebep olan karşıntan.

agglutinogen, *is. bağ.b.* aglütinojen, aglütinin husule getiren antijen. **~ic** : aglütinin üreten.

aggradation, *is. jeol.* (nehir yatağı, vadi vb.) çökerti/tortu ile yükselme. **~al** : tortuyla yükselen.

aggrade, *gl.f. jeol.* (nehir yatağı, vadi vb.) çökerti ile/tortuyla yükselmek.

aggrandise/aggrandisement/aggrandiser, *Brit. bk.:* **aggrandize/aggrandizement/aggrandizer.**

aggrandize, *gl.f.* **-dized, -dizing 1.** büyütmek, genişlemek, tevsi etmek, **2.** (kudret, servet, rütbe şöhret vb.) artırmak, yükseltmek, **3.** (bir şeyi) büyük göstermek, **4. ~ment** : büyü(t)me, genişle(t)me, **5. aggrandizer** : büyüten, genişleten. ***e.a.**- **1.** enlarge, extend, **3.** magnify.*

aggravate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** ağırlaştırmak, kötüleştirmek, fenalaştırmak, vahim bir hale getirmek. **to ~ an illness** : bir hastalığı ağırlaştırmak. **Burglary was ~d by murder** : Hırsızlık (suçu) cinayetle daha vahim bir hâle getirilmişti. **~d assault** : silâhlı saldırı, **2.** canını sıkmak, sabrını tüketmek. **His questions ~d her** : Sualleri onun canını sıktı. **3.** azdırmak, tahriş etmek. **The child'd constant rubbing ~d the**

rash : Devamlı sürtünme çocuğun isiliğini azdırdı. **4.** abartmak, mübalâğa etmek. **to ~ a charge against an offender** : bir sanığa isnat edilen suçu abartmak, **5.** *k.d.* kızdırmak, darıltmak, **6. aggravatingly** : ağırlaştırarak, kötüleştirerek, kötüleştirircesine, vahimleştirircesine, canını sıkarak/sıkacak şekilde, **7. aggravative** : ağırlaştıran, kötüleştiren, fenalaştıran, vahimleştiren; canını sıkan, kızdıran, sabrını tüketen, **8. aggravator** : kötüleştiren/fenalaştıran/kızdıran/hiddetlendiren kimse/şey, tahrikçi. ***e.a.***- *1. heighten, increase, intensify, 2. annoy, irritate, exasperate, 3. irritate.* ***k.a.***-*1. alleviate, assuage, reduce, lessen.* *NOT* : **aggravate** kelimesi "kızdırmak, can sıkmak" anlamında geniş ölçüde kullanılmakta ise de standart İngilizcede bu anlamda kullanmaktan kaçınılmalıdır.

aggravation, *is.* **1.** ağırlaş(tır)ma, kötüleş(tir)me, fenalaş(tır)ma, vahamet. **an ~ of pain** : ağrının fenalaşması, **2.** şiddetlen(dir)me, **3.** şiddetleştiren, fenalaştıran şey, *huk.* (suçu) ağırlaştırıcı sebep, **4.** can sıkıntısı, öfke, hiddet. **He causes me so much ~** : O benim çok canımı sıkıyor. **5.** can sıkıcı/öfkelendirici şey. *He is such an ~ to me.*

aggregable, *sf.* kümelenebilir, yığın/küme/salkım/demet hâline ge(tiri)lebilir.

aggregate, *sf.&is.&f.* **-gated, -gating 1.** küme(lenmiş), toplu, toplanmış, demet/salkım/küme halinde, **2.** *anat. bot. zool.* küme, salkım, demet. **an ~ flower** : top top (demet hâlinde) çiçek, **3.** tüm, bütün, toplam, yekûn. **the ~ of all past experience** : geçmiş tecrübelerin tümü. **in the ~** : bir bütün olarak, **4.** küme, yığın, **5.** *jeol.* çeşitli minerallerden oluşmuş kütle (granit gibi), **6.** kum çakıl karışımı, çimentoya katılan kum, çakıl, vb. **7.** yığ(ıl)mak, kümeleş(tir)mek, kümelenmek, topla(n)mak, kat(ıl)mak, **8.** yekûn tutmak, baliğ olmak, toplamına ulaşmak. **The guns captured ~d 500** : Zapt edilen silâhlar 500'e ulaştı. **9. ~ly** : topluca, toplu olarak, küme küme, yığınla, demet hâlinde, bir bütün olarak, **10. ~ness** : topluluk, yığın, küme (leşme), yığılma. ***e.a.***- *3. sum, total, added, complete, whole, 7. amass, accumulate, assemble, gather, collect, pile.*

aggregation, *is.* **1.** küme, yığın, topluluk. **an ~ of people** : halk topluluğu, **2.** düzensiz topluluk, güruh, sürü, **3.** toplanma, **4.** *biy. ç.b.* bir arada yaşayan (aynı/farklı cinsten) organizmalar topluluğu. ***e.a.***- *1. mass, group, collection.*

aggregative, *sf.* toplu, müşterek, kümeleyici.

aggregator, *is.* **1.** topluluğa katılan, **2.** toplayan, bir araya getiren, kümeleyen, yığan.

aggregatory, *sf.* **1.** kümesel, toplumsal, yığınsal, **2.** toplanmış, yığılmış, kümelenmiş.

aggress, *gs.f.* **1.** saldırmak, tecavüz/taarruz etmek, **2.** kavga etmek.

aggression, *is.* **1.** saldırma, saldırış, **2.** tecavüz, taarruz. **an ~ upon one's right** : birisinin hakkına tecavüz, **3.** saldırganlık

aggressive, *sf.* **1.** saldırgan, mütecaviz, tecavüzkâr, kavgacı. **~ acts against a country** : bir ülkeye karşı saldırgan hareketler, **2.** girişken, atılgan. **an ~ salesman** : girişken bir satıcı, **3. ~ly** : saldırganlıkla, tecavüzkârane, mütecavizane, **4. ~ness** : saldırganlık, tecavüzkârlık, kavgacılık; girişkenlik, atılganlık. ***e.a.***- *1. hostile, belligerant, assaillant, pugnacious, militant, 2. self-assertive, bold, enterprising, energetic, zealous.* ***k.a.***- *1. peaceful, friendly, submissive, 2. retiring, quiet, bashful, shy.*

aggressor, *is.* saldırgan, mütecaviz, müstevli.

aggrieve, *gl.f.* **-grieved, -grieving 1.** incitmek, rencide etmek, **2.** mağdur etmek. ***e.a.***- *1. injure, 2. oppress, ill-treat, wrong*

aggrieved, *sf.* **1.** mağdur. **He felt himself ~** : Kendini mağdur hissediyordu. **2.** mazlum, **3.** üzgün, incinmiş, mahzun. **I feel myself ~ when I see him** : Onu görünce üzülüyorum. **4. ~ly** : üzülerek, üzüntü ile, mahzun/incinmiş bir şekilde, **5. ~ness** : mağduriyet, üzüntü, üzgünlük, incinme. ***e.a.***- *1. abused, harmed, wronged, 3. offended, injured, worried, disturbed.*

agha = aga, *is. T.* ağa.

aghast, *sf.&gl.f.* **1.** korkmuş, ürkmüş, ürkek, şaşırmış, dehşet içinde/şaşakalmış. **to stand/remain ~ at sth.** : donakalmak. **They stood ~ at this unforeseen disaster** : Bu beklenmedik felâketten dehşet içinde kalmışlardı. **to gaze ~ at sth.** : bir şeyi yeis ve füturla seyretmek, **2.** korkutmak, dehşet salmak. ***e.a.***-*1. shocked, 2. terrify.*

agile, *sf.* **1.** çevik, atik, tetik. **an ~ leap** : çevik bir sıçrama, **2.** faal, canlı. *an ~ person.* **3.** çabuk kavrar, zeki, becerikli, **4. ~ly** : çevik/atik/faal/canlı bir şekilde, **5. ~ness** : *bk.:* **agility**. ***e.a.***-*1. nimble, quick, 2. active, lively, brisk, spry 3. alert.* ***k.a.***- *1. awkward, clumsy, 2. sluggish, slow.*

agility, *is.* **1.** çeviklik, atiklik, faallik, canlılık. ~ **of the body** : vücut çevikliği, **2.** zekâ, beceri, kavrayış, yordam.

agio, *is.*, *ç.* **-os** **1.** acyo : para değiştirmede ödenen prim, **2.** para farkı : iki memleketin paraları arasındaki kur farkı, **3.** kambiyo, **4.** *bk.:* **agiotage.**

agiotage, *is.* **1.** sarraflık, kambiyoculuk, yabancı para alış verişi, **2.** *az kul.* borsa oyunu.

agit., (reçetelerde) karıştır, çalkala.

agitable, *sf.* karıştırılabilir, çalkalanabilir.

agitate, *f.* **-tated, -tating** **1.** çalkalamak, oynatmak, kımıldatmak . *The wind ~s the sea.* **2.** karıştırmak. *The machine ~d the mixture.* **3.** sallamak. **to ~ a fan** : yelpaze sallamak, **4.** tahrik etmek, sürüklemek, heyecana getirmek, huzurunu bozmak. **a crowd ~d to a frenzy by impassioned oratory** : heyecanlı nutuklarla çılgınlığa sürüklenen kalabalık. **a man ~d by disquieting news** : endişe verici haberlerle huzuru bozulan adam, **5.** dikkati çekmek, müzakere/münakaşa etmek. **to ~ a question** : bir meseleye dikkati çekmek, **6.** eni konu düşünüp tasarlamak, plânlaştırmak. *Politicians ~ the national issues,* **7.** *gen.* ~ **for** : kamuoyunu harekete geçirmek, halkı eyleme sürüklemek. **to ~ for the repeal of a tax** : bir verginin kaldırılması için kamuoyunu harekete geçirmek. ***e.a.***- *1. shake, stir, 2. disturb, churn, 3. wave, rock, 4. arouse, perturb, excite.* ***k.a.***- *1-4. calm, soothe, pacify, quiet, still.*

agitated, *sf.* **1.** sarsılmış, tahrik edilmiş, heyecana gelmiş, sarsıntılı, dalgalı, **2.** **~ly** : sarsılarak, heyecanla, sarsıntı ile, dalgalanarak.

agitation, *is.* **1.** çalkala(n)ma, dalgalanma, salla(n)ma. *The sea after the storm is in ~,* **2.** helecan, telâş. **She left in great ~** : Büyük bir telâşla ayrıldı. **3.** münakaşa, münazara, tartışma. **The subject now in ~** : Şu anda tartıştığımız konu. **4.** umumî heyecan, kargaşalık, taşkınlık, kaynaşma, tahrik, ısrarla isteme. **The murder of the President caused great ~ in the U.S.A** : Başkanın katli, ABD'de büyük kargaşalığa sebep oldu. **5.** **~al** : çalkantılı, dalgalı, sallantılı, taşkınlığa/kaynaşmaya mütemayil. ***e.a.***- *1. disturbance, 2. emotion, excitement, 3. debate, discussion, 4. turmoil, tumult, unrest, disquiet, struggle, perturbation.*

agitative, *sf.* telâş/heyecan veren, taşkınlığa/kaynaşmaya sevk eden/sürükleyen.

agitato, *sf. müz.* heyecanlı, hareketli, coşkun.

agitator, *is.* **1.** tahrikçi, kışkırtıcı, körükleyici, heyecana getiren, **2.** karıştırıcı (makine), çalkalayıcı, **3.** **~al** : tahrikçi, kışkırtıcı, karıştırıcı, heyecanlandırıcı.

agitprop, *sf.&is.* **1.** kışkırtıcı propaganda, tahrik, propaganda (özellikle komünizm), **2.** tahrik ve propagandaya karşı savaşan hükûmet dairesi, **3.** tahrikçi, propagandacı (bu işlerde eğitilmiş kimse), **4.** **~ist** : tahrikçi, propagandacı, özellikle komünizm propagandası yapan kimse.

agleam, *sf.* aydınlık, pırıl pırıl (aydınlatılmış). **a city ~ with lights** : ışıklarla pırıl pırıl bir şehir. ***e.a.***- *bright, gleaming, radiant.*

aglet = aiglet, *is.* **1.** kundura bağının ucundaki madenî kılavuz, **2.** (XVI-XVII. yy. da) elbisenin belini sıkıştırmak için kurdele ucuna takılan süs, **3.** *bk.:* **aguilette**

agley = agly, *zf. İsk.* çarpık, ters, yanlış yolda, doğru yoldan ayrılmış. ***e.a.***-*awry, wrong.*

aglimmer, *sf.* hafif aydınlatılmış, hafif parıltılı. ***e.a.***- *glimmering, shining.*

aglitter, *sf.* parıltılı, parlak. ***e.a.***- *glittering, sparkling.*

aglobulism, *is. patol.* kanda alyuvarların azalması.

aglow, *sf.* aydınlanmış, parlak, pırıl pırıl. **a house ~ with lights** : ışıklarla pırıl pırıl bir ev. **a face ~ with happiness** : saadetle aydınlanmış bir yüz.

AGM = air-to-ground missile.

agma, *is.* **1.** (Lâtince, Yunanca gibi dillerde) genizden çıkarılan bir ses (donğuz kelimesindeki ***nğ*** gibi), **2.** **eng** *d.d.* fonetik alfabede bu sesi gösteren işaret.

agminate(d), *sf.* toplu, kümelenmiş, yığılmış, bir araya toplanmış.

agnail, *is.* **1.** **hangnail** *d.d.* şeytan tırnağı, 2. **whitlow** *d.d.* etyaran, dolama.

agnate, *sf.&is.* **1.** baba tarafından akraba (lık), **2.** dost, müttefik, **3.** aynı kökten/soydan gelen.

agnatic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* baba tarafından akraba, **2.** **~ally** : akraba olarak, akrabalık suretiyle.

agnation, *is.* baba tarafından akrabalık.

agnomen, *is.*, *ç.* **-nomania 1.** lâkap, takma ad, **2.** (eski Romalılarda başarı vb. gibi nitelikleri belirtmek için bir kimseye verilen) ek lâkap, **3. agnominal** : lâkap şeklinde. ***e.a.***- *1. nickname.*

agnostic, *is.&sf.* **1.** Allah ve hakikatin bilinemeyeceğine inanan, Lâedriye mesleğine mensup, **2.** *fel.* bilinemezci : bazı konularda gerçek ve kesin bilgi elde edileceğinden şüphe eden (kimse), **3.** Allah, hakikat ve eşyanın tabiati hakkındaki bilgilerden şüphe eden, bilginin kat'iyetini reddeden. **4. ~ally** : bilinemezcilikle, bilinemezci görüşle. ***e.a.***- *atheist.*

agnosticism, *is.* **1.** bilinemezcilik, gerçek ve salt varlığın, Allah ve hakikatin bilinemeyeceği kanı ve öğretisi, **2.** bilgilerin kesinliğini reddetme.

Agnus Dei, *is.* **1.** Allahın Kuzusu : Hz. İsa'yı simgeleyen kuzu resmi, **2.** (Katolik kilisesinde) bu resmi taşıyan mumdan yapılmış madalya : hastalık ve kötülüklerden koruyucu tılsım olarak taşınır, **3.** Anglikan kiliselerinde söylenen ve *"O Lamb of God"* sözleriyle başlayan ilâhi.

ago, *sf.&zf.* **1.** önce, evvel. **a little while ~** : biraz önce. **ten days ~** : on gün önce, **2.** önce(si), önceleri, mukaddem. **long ~** : çok önce(leri), çok zaman evvel. **not long ~** : daha geçenlerde, az zaman önce. **How long ~ is it since the war is over** : Harp biteli ne kadar (zaman) oldu? **so long ~ as** : henüz, daha. **so long ~ as yesterday** : daha dün. **as long ~ as...** : ta.... **as long ~ as 1925** : ta 1925'te. **All that was long ~** : Bu olalı çok zaman geçti. **I saw him no longer ~ than last week** : Onu daha geçen hafta gördüm.

agog, *sf.&zf.* **1.** arzulu, şevkli, umutlu. **to be ~ for sth.** : bir şeyi şiddetle ummak, can atmak. **to be all ~** : heyecanlanmak, telâş içinde olmak. **to be (all) ~ (with excitement) about sth.** : bir şeyi heyecanla beklemek. **The whole town was ~** : Bütün şehir heyecan içinde idi. **2.** arzu/şevk/umut ile. **to set s.o. (all) ~** : bir kimseyi sabırsızlandırmak/heyecanlandırmak. **to set the town ~** : bütün şehir çalkalanmak.

agogics, *is.* *müz.* süre etki kuramı : müzikte bazı notaların sürelerini değiştirerek vurgulama sağlanacağını öğreten teori.

à gogo = à Gogo = à go-go = au gogo, doya doya, istenildiği kadar, bıkıncaya/yoruluncaya kadar (kabare, diskotek vb. için kullanılır). **They danced all night at Mistral ~ ~** : Bütün gece Mistral'de doya doya dans ettiler. ***e.a.***- *as much as you like, to your heart's content.*

-agogue = -agog, *son ek* "götüren, sevk eden, sürükleyen, önayak olan". *ör.: demagogue, pedagogue.*

agoing, *zf.* harekette, hareket ederek. **to set sth./s.o. ~** : işletmek, yürütmek. **to set a mill ~** : bir fabrikayı işletmek/işler hâle getirmek. **just ~ to begin** : başlamak üzere, *k.d.* eli kulağında.

agon, *is.*, *ç.* **agones 1.** (eski Yunanistan'da atletizm, dram, müzik, şiir, resim vb. dallarında yapılan) ödüllü yarışma, **2.** (dramda) şahsiyetlerin zıddiyeti, **3.** (edebiyatta) çatışma, ihtilâf.

agonal, *sf.* anî ve şiddetli ağrılı/sancılı/ıstıraplı.

agone, *sf.&zf.* *esk. bk.:* **ago.**

agonic, *sf.* köşesiz, açısız, açı teşkil etmeyen. **~ line** : sapmasız çizgi : yeryüzünde magnetik sapmaları sıfır olan noktalardan geçen sanal çizgi.

agonise/agonisingly, *Brit. bk.:* **agonize/agonizingly**

agonist, *is.* **1.** yarışmacı, müsabık, dövüşçü, mübariz, **2.** vicdan azabı çeken, zıt duygu ve düşüncelerin etkisiyle bunalan kimse, **3.** *fizy.* (başka bir kasa karşı koyan) çekici kas.

agonistic(al), *sf.* **1.** yarış+, müsabaka+, **2.** karşı gelen, zıt, mücadeleci, **3.** etkisini artıran, şiddetlendiren. **~ humor** : (bir şeyin) etkisini artıran mizah, **4. agonistically** : yarışla, mücadele ile, karşı gelerek.

agonize, *f.* **-nized, -nizing 1.** can çekişmek, şiddetli ağrı/sancı/ıstırap duymak, ıstıraptan kıvranmak, işkence görmek/çekmek, **2.** büyük gayret sarf etmek, bütün gücüyle mücadele etmek, **3.** işkence etmek, ıstıraptan kıvrandırmak.

agonized, *sf.* **1.** ıstırap/elem çeken, can çekişen, umutsuz. **an ~ effort** : umutsuz bir çaba, **2. ~ly** : can çekişircesine, büyük ağrı/ıstırap duyarak, mezbuhane, büyük gayretle.

agonizing, *sf.* **1.** ıstırap ve ağrı ile kıvrandıran, işkence eden, **2. ~ly** : ıstırap içinde, can çekişircesine, son derece ıstırap ve elemle.

agony, *is.*, *ç.* **agonies** **1.** şiddetli ıstırap/ağrı/acı/sancı, ıstıraptan kıvranma. **to be in an ~ of pain** : büyük ıstırap içinde olmak. **to suffer agonies = to be in agonies** : çok ıstırap çekmek, **2.** çok şiddetli heyecan/sevinç. **an ~ of joy** : şiddetli sevinç. **to be in an ~ of anticipation** : sabırsızlıktan çatlamak, çok sabırsızlanmak, **3.** can çekişme. **to be in the death ~** : can çekişmek. **He entered into his last ~** : Can çekişiyor. **4.** şiddetli mücadele, pençeleşme, çaba. **mortal ~** : ölümle pençeleşme, **5. ~ column** *k.d.* dertliler sütunu : bir gazetenin kayıp akraba, kayıp kedi/köpek/eşya, boşanma ilânları sütunu. ***e.a.-1.*** *anguish, torment, pain, suffering, torture, torment, throes, distress, misery, affliction, 2. paroxysm, pang, 4. effort, striving, struggle, strain.* ***k.a.-1.*** *comfort, pleasure, joy, enjoyment, 4. ease, relief.*

agora, *is.*, *ç.* **-orae** **1.** (eski Yunan) siyasî halk topluluğu, **2.** halkın toplanma yeri (meydan, pazar yeri vb.).

agoraphobia, *is. psikol.* alan yılgısı, açık yerlerden korkma hastalığı, agorafobi.

agouti, *is.*, *ç.* **-tis/-ties** **1.** *zool.* aguti *(Dasyprocta aguti)* : Orta ve G Amerika ile Antil adalarında yaşayan kısa tüylü, kısa kulaklı, tavşana benzer kemirici hayvan (şeker kamışlarını yer), **2.** bazı kemirici hayvanların gayrimuntazam çizgili tüyleri, **3.** bu çeşit tüylü hayvan.

agrafe = agraffe, *is.* **1.** süslü kopça, **2.** kanca, **3.** kenet(leme) demiri. ***e.a.-*** *1. clasp, 3. bracket.*

agranulocytosis, *is. patol.* akyuvarsızlık : kanda akyuvarların azalması ile beliren tehlikeli, öldürücü bir hastalık.

agrapha, *is.* Hz. İsa'nın ilk Hristiyanlar tarafından yazı ile tespit edilen ve İncil'de bulunan sözleri.

agraphia, *is. patol.* yazma yitimi : yazma yeteneğinin kısmen veya tamamen yok olması şeklinde beliren dimağ hastalığı. **agraphic** : yazamayan, yazma yeteneğinden yoksun.

agrarian, *sf.&is.* **1.** arazi+, kadastro+. **~ laws** : kadastro yasaları, **2.** (çiftçilerin) ilerleme (si). **an ~ movement** : çiftçilerin ilerleme hareketi, **3.** kırsal, tarımsal, ziraî, **4.** hudayinabit, kendi başına gelişen. *an ~ plant.* **5. ~ism** : tarım/ziraat taraftarlığı, toprağın çiftçiye dağıtılması taraftarlığı, **6. ~ly** : tarıma/toprağın çiftçiye dağıtılmasına taraftar olarak.

agree, *f.* **agreed, agreeing** **1.** *gen.* **~ with** : aynı fikirde /hemfikir olmak, mutabık olmak. **I don't ~ with you** : Sizinle aynı fikirde değilim. **I quite ~ with you on that point** : Bu hususta sizinle tamamen mutabıkım/aynı fikirdeyim. **2. ~ to** : razı olmak, muvafakat etmek, kabul etmek, hak vermek. **Do you ~ to the conditions?** Şartları kabul ediyor musunuz? **3.** ahenk içinde yaşamak, uyuşmak, **4.** *gen.* **~ on/upon** : anlaşmak, uzlaşmak, antlaşmak, fikir birliğine varmak. **They have ~d on the terms of surrender** : Teslim şartları üzerinde anlaştılar. **5.** bağdaşmak, uzlaşmak. **This story ~s with hers** : Bu hikâye onunki ile bağdaşıyor. **6. ~ with** : uymak, benzemek. **The play does not ~ with the book** : Temsil, asıl kitabına benzemiyor. **7. ~ with** : uygun olmak, iyi gelmek. **This climate does not ~ with me** : Bu iklim bana iyi gelmiyor (dokunuyor). **8.** *gr.* uymak, tetabuk etmek: sayı, cins vb. bakımından birbirine uymak, **9.** hak vermek, kabul/teslim etmek. **I ~ that he is the ablest of us** : Onun içimizde en yetenekli olduğunu kabul ediyorum. **10.** *Brit.* kabul/muvafakat etmek, boyun eğmek. **We ~ the stipulations** : Şartları kabul ediyoruz. **I must ~ your plans** : Plânları-nı(zı) kabul etmek zorundayım. ***e.a.-*** *1. concur, 2. assent, accede, consent, 3. harmonize, 5. conform, correspond, 9. concede, grant, 10. consent, concur.* ***k.a.-*** *1-8. disagree, dissent, 2. protest, 4. differ, 5. contradict.*

agreeable, *sf.* **1.** hoş, nazik, zarif. **~ manners** : nazik tavır ve hareket, **2.** razı, kabul eden. **Are you ~ to my plan for Saturday?** Cumartesi için yaptığım plânı kabul ediyor musunuz? **I am quite ~** : Tamamen razıyım /kabul ediyorum. **3. ~ to** : uygun, münasip. **If that is ~ to you** : Bu sizce münasip ise. **practice ~ to theory** : teoriye uygun pratik, **4. ~ness : = agreeability** : (a) uzlaşabilme, anlaşabilme, uygunluk, mutabakat, (b) tatlılık, hoşluk, zarafet. **an ~ness of manners** : tavırlarda zarafet, **5. agreeably** : (a) hoş bir şekilde, hoşa gidecek/uygun bir tarzda, zarafetle, tatlılıkla, (b) *esk.* benzer şekilde, aynı tarzda. ***e.a.-*** *1. pleasant, likable, amiable, gracious, 2. grateful, 3. acceptable, concordant, harmonious. 5. (b) similarly.* ***k.a.-*** *1-3. disagreeable, 1. obnoxious, offensive, unpleasant.*

agreed, *sf.* **1.** kabul edilen, mutabık kalınan, anlaşmaya /fikir birliğine varılan. **an ~ amount** : kabul edilen miktar, **2.** kararlaştırılan. **They met at the ~ time** : Kararlaştırılan saatte buluştular. **3. ~!** Olur! Tamam! Hayhay! Kabul!.

agreeingly, *zf.* -e uygun olarak/tevfikan, ...gereğince. ***e.a.***- *in conformity to.*

agreement, *is.* **1.** uyuşma, anlaşma, aynı fikirde olma, mutabakat, muvafakat. **An ~ has been concluded between two parties :** Taraflar arasında bir anlaşmaya varıldı. **to be in ~ with s.o.** : birisi ile aynı fikirde olmak. **private ~** : özel anlaşma. **as per ~** : anlaşma gereğince. **by mutual ~** : karşılıklı anlaşma ile. **to bring about an ~** : uzlaştırmak, **2.** fikir/oy birliği, ittifak, karar. **~ among the members** : üyeler arasında oy birliği. **to come to an ~** : bir karara varmak. **to reach an ~** : uzlaşmak, anlaşmak, oy birliğine varmak. **to be in ~ with...** : ...ile aynı fikirde olmak, mutabık olmak, **3.** antlaşma, ahit, mukavele. **to abide by the ~** : ahde vefa göstermek, anlaşmaya riayet etmek. **enter into an ~ with s.o.** : birisiyle antlaşmaya/mukaveleye girişmek, **4.** *gr.* uyum, mutabakat, **5.** sözleşme, bağıt, itilâfname, kontrat. **collective ~** : toplu sözleşme. **gentlemen's ~** : efendi sözü : milletler arası yazılmamış antlaşma. ***e.a.***- ***1&2.*** *accordance, concurrence,* ***2.*** *unanimity, harmony, compliance, conformance,* ***3.*** *treaty, pact, settlement,* ***5.*** *contract, covenant.* ***k.a.***- ***1-3.*** *disagreement, discord, difference, dissension, variance.*

agreer, *is.* anlaşan, uyuşan, aynı fikirde olan.

agrestic(al) = agrestial, *sf.* **1.** kırsal, kır+, köy+, **2.** kaba saba, yontulmamış. **~ behavior** : kaba tavır. ***e.a.***- ***1.*** *rural, rustic,* ***2.*** *awkward, unpolished, crude.*

agribusiness, *is.* tarım sanayi ve ticareti.

agricultural, *sf.* **1.** tarım+, ziraat+, tarımsal, ziraî, **2. ~ agent** *bk.:* **county agent**, **3. ~ ant** *bk.:* **harvester ant**, **4. ~ chemical** : sun'î gübre, **5. ~ engineer** : tarım/ziraat mühendisi, **6. ~ expert** : tarım uzmanı, **7. ~ly** : tarımsal olarak, tarım yolu ile.

agriculture, *is.* **1.** tarım, ziraat, **2.** çiftçilik, **3.** *bk.:* **agronomy.**

agriculturist = agriculturalist, *is.* **1.** çiftçi, tarımcı, ziraatçi, **2.** tarım uzmanı.

agrimony, *is., ç.* **-nies** *bot.* **1.** kızıl yaprak *(Agrimonia Eupatoria),* **2.** kadife çiçeği türünden bazı bitkiler.

agriology, *is.* töre bilimi : ilkel toplumların âdet ve törelerinin mukayeseli incelenmesi.

agro-, *ön ek* "toprak, tarım, ürün, üretme". *ör.: agronomy.*

agrobiologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ürün bilimsel, **2. ~ally** : ürün bilimle, ürün bilimi yöntemleriyle.

agrobiologist, *is.* ürün bilimi uzmanı.

agrobiology, *is.* ürün bilimi : bitki yaşamını, beslenmesini nicel olarak inceleyen ve daha iyi/verimli ürün yetiştirme yollarını araştıran bilim.

agrologic(al), *sf.* tarım bilimsel.

agrology, *is.* tarım bilimi.

agronomic(al), *sf.* tarımsal, ziraî, tarıma/ziraata/çiftçiliğe ait.

agronomics, *is. bk.:* **agronomy.**

agronomist, *is.* tarımcı, tarım uzmanı.

agronomy, *is.* fennî ziraat/tarım/çiftçilik, tarla ürünleri ve toprak idaresi bilimi.

agrostology, *is.* çayır bilimi : botaniğin çayırları inceleyen dalı. **agrostologic(al)** : çayır bilimsel.

aground, *sf.&zf.* **1.** karaya oturmuş. **to run ~** : karaya oturmak. *The ship ran ~.* **2.** akamete/başarısızlığa uğramış.

ague, *is.&gl.f.* **agued, aguing 1.** *patol.* sıtma, bataklık humması, **2.** *az kul.* sıtmaya tutulmak, titremek, **3. ~ cake** : sıtma sonucunda dalağın şişmesi, **4. ~ fit** : sıtma nöbeti, titreme, **5. ~ grass = ~ root** : karın ağrısı otu *(Aletris farinosa)* : Kızılkök familyasından bir ot, **6. ~ spell** : sıtma nazarlığı : sıtmayı önlediği veya tedavi ettiğine inanılan nazarlık/tılsım/büyü, **7. ~ tree** *: bk.:* **sassafras**, **8. ~weed** *ABD* (a) sıtma otu *(Eupatorium perfoliatum)* : papatyaya benzer bir ot, (b) centiyana, kızıl kantaron *(Gentiana quinquefolia).*

aguelike = aguish, *sf.* sıtmalı, hummalı, sıtma gibi.

ah, *ünl.* Ey! Oh! Ah! : hayret, ıstırap, merhamet, şikâyet, hoşnutsuzluk, sevinç vb. ifade eder.

Ah = a.h. = ampere-hour : amper saat.

A.H. = Hicrî yıl *(Anno Hegirae).*

aha, *ünl.* Hah! Tamam! Oh! Gördün mü! : başarı, alay, istihza, istihfaf, hayret vb. ifade eder.

ahchoo = achoo = kerchoo, *ünl.* hapşu!

ahead, *zf.* **1.** ön(ün)de, öne, ön(ün)den. **go ~** : önden gitmek, ilerlemek. **Go ~!** Yürüyünüz! Devam ediniz! Siz buyurunuz!. **Walk ~ of us** : Önümüzde yürü(yünüz). **to draw ~** : daha öne gitmek, **2.** ileri(ye), ileri(sin)de. **to put a clock ~** : saati ileri almak. **Full speed ~** : Son hızla ileri! **3.** gelecek, istikbal, ilerisi. **to look ~** : ilerisini/istikbali düşünmek. **to plan ~** : gelecek/ilerisi için plân yapmak, **4.** önce(ye) veya sonra(ya). **to push a deadline ~ one day from Tuesday to Monday/Wednesday** : bitim tarihini salıdan pazartesiye/çarşambaya (bir gün önceye/sonraya) almak, **5. to be ~** *ABD* üstünlük sağlamak, avantajlı/üstün durumda olmak. *He was always ~ of all other students.* **6. to get ~** : ilerlemek, başarı göstermek, **7. to go ~ with...** : ...-e devam etmek, sürdürmek, uygulamaya geçmek. *to go ~ with a plan.* **8. ~ of** : (a) karşısında, önünde, (b) ileride, üstün. **materially ~ of other countries** : maddeten öbür ülkelerden üstün/ileride. **~ of one's time** : zamanına göre ileri, ilerlemiş. (c) -den önce. **We got there ~ of other guests** : Oraya öbür misafirlerden önce vardık.

ahem, *ünl.* hım! şüphe ifade etmek veya dikati çekmek için söylenir.

ahimsa, *is. (Hinduism)* şiddet aleyhtarlığı ilkesi, Gandhi'nin pasif direnme doktrini.

ahold, *is.* **1.** *gen.* **~ of** *k.d.* tutma, yakalama, sarılma. **He grabbed ~ of my lapel** : Yakama sarıldı. **Get ~ of that handle** : Şu tutamağı tut. **2. get ~ of** : (a) irtibat kurmak, konuşmaya/haberleşmeye muvaffak olmak. **I've been trying to get ~ of you for days** : Günlerdir seninle irtibat kurmaya çalışıyorum. (b) elde etmek, ele geçirmek. **I'm trying to get ~ of a copy of that book** : O kitabın bir nüshasını elde etmeye çalışıyorum. ***e.a.****- 1. hold, grasp, 2. (b) acquire.*

A horizon, *jeol.* toprak kesitinde en üst katman. *bk.:* **B horizon, C horizon.**

ahorse, *sf.&zf.* ata binmiş/binerek. **The king was ~** : Kral ata binmişti. **to escape ~** : Ata binerek kaçmak.

ahoy, *ünl. den.* Ey! Hey! Hu! Yahu! **Ship ~!** Hey gemi!

Ahriman, *is.* (Zerdüşt dinine göre) kötü ruh. ***e.a.****- Angra Mainyu.*

ahull, *sf. den.* **1.** yelkenler sarılmış ve dümen bağlanmış durumda, **2.** terk edilmiş, güverteyi su bürümüş.

Ahura Mazda, *is.* (Zerdüşt dininde) yüce yaratıcı tanrı. **Mazda, Ohrmazd, Ormazd, Ormuzd** *d.d.*

ai, *ünl.&is., ç.* **ais 1.** Ay! Vah! (merhamet, ıstırap, keder vb. ifade eder), **2.** *zool.* üç parmaklı ayı *(Bradypus tridactylus)* : Orta ve G Amerika'da yaşar.

aiblins = ablins, *zf. İsk.* belki. ***e.a.****- perhaps.*

aid, *is.&f.* **1.** yardım/muavenet etmek, (imdadına) yetişmek/koşmak. **to ~ one another** : yardımlaşmak. **to ~ s.o. with money** : birisine para yardımında bulunmak. **Heaven ~ing** : Allahın inayetiyle/yardımı ile. **2.** muzaheret etmek, kolaylaştırmak, desteklemek. **to ~ the accomplishment of sth.** : bir şeyin gerçekleşmesini desteklemek/kolaylaştırma, **3.** *huk.* duruşmadan sonra bir hatayı düzelterek kararı etkilemesini önlemek, **4.** yardım, imdat, muavenet, destek(leme). **with the ~ of s.o./sth.** : bir kimsenin/bir şeyin yardımı ile. **to go to s.o.'s ~** : birisinin imdadına koşmak. **mutual ~** : yardımlaşma, karşılıklı yardım. **foreign ~** : dış yardım. **medical ~** : tıbbî yardım. **~ grant** : burs, üniversite öğrencisine verilen para yardımı. **in ~ of** : yararına, menfaatine, **5.** yardımcı, araç, gereç, cihaz. **hearing ~** : işitme cihazı, **6. ~s** : atın kontroluna yarayan araçlar (dizgin, mahmuz, kamçı, vb.), **7.** yaver, **8.** belirli zamanlarda tebaasının derebeyine verdikleri para, **9.** İngiliz krallarının tebaasından aldığı gelir, **10. ~er** : yardımcı, yardım eden, **11. ~ful** *esk. bk.:* **helpful, 12. ~less** : yardım(cı)sız, himayesiz, desteksiz, savunmasız. ***e.a.****- 1. help, assist, 2. facilitate, abet, back, support, 4. help, support, assistance, succor, relief, subsidy, subvention, 7. aide-de-camp.* ***k.a.****- 2. hinder, hamper, impede, prevent.*

AID = Agency for International Development : ABD Dış Yardım Koordinasyon Dairesi.

aid-de-camp, *is., ç.* **aids-de-camp** *bk.:* **aide-de-camp.**

aide, *is.* **1.** *bk.:* **aide-de-camp, 2.** yardımcı, muavin.

aide-de-camp, *is., ç.* **aides-de-camp** yaver, emir subayı.

aide-memoire, *is., ç.* ***aides-memoire*** *Fr.* muhtıra, belge, vesika, hatırlatıcı mahiyette (diplomatik) kitap/belge/vesika.

aidman, *is., ç.* **-men** (muharebede) sıhhiye eri.

AIDS = Acquired Immune Deficiency Syndrome : cinsel temasla ve kan vb. gibi vücut sıvılarıyla bulaşan bir virüsün sebep olduğu, hastalıklara karşı bağışıklığı yok eden öldürücü hastalık. **~ related complex** : AIDS hastalarında lenfa düğümlerinin şişmesi.

aid station, *is. As.* (muharebe cephesinde) ilk yardım merkezi.

AIEEE = A.I.E.E.E. = American Institute of Electrical and Electronic Engineers.

aiglet, *is. bk.:* **aglet.**

aigrette = aigret, *is.* **1.** sorguç, tuğ, **2.** tuğ şeklinde mücevherat.

aguille, *is.* **1.** sivri kaya, zirve, doruk, **2.** iğne şeklinde delgi aleti.

aguillette, *is.* **1. aglet** *d.d.* sırma kordon : apoletlerin kenarından sarkan sırmalar, **2.** uzunlamasına kesilmiş ince et dilimi (özellikle tavuk eti), **3. aguilletted** : sırma kordonlu.

aikido, *is.* Japon usulü kendini koruma : bilek, mafsal ve dirsek kullanılarak hasım yere atılır veya hareketsiz hâle getirilir.

ail, *is.&f.* **1.** rahatsız etmek, sıkıntı vermek. **What ~s you?** Neyiniz var? Sıkıntınız nedir? Sizi rahatsız eden nedir? **2.** rahatsız/keyifsiz olmak, iyi olmamak, keyfi yerinde olmamak, kendini iyi hissetmemek. **One day the child began to ~** : Günün birinde çocuk rahatsızlandı. **3.** rahatsızlık, hastalık.

ailanthus, *is., ç.* **-thuses 1.** *bot.* aylandız, kokar ağaç *(Ailanthus altissima)* : Aslı Doğu Hindistan olup Avrupa ve Amerika'da yetiştirilerek yaprakları ipek böceğine yedirilen bir tür ağaç. *bk.:* **tree of heaven, 2. ~ moth** : iri bir cins ipek böceği : Menşei Çin olup ABD'de üretilir ve cennet ağacı yapraklarıyla beslenir, bunun larvalarına **~ silkworm** denir.

aileron, *is.* **1.** *hv.* kanatçık. **~ roll** : kanatçık kontrolu ile yapılan dönme hareketi, **2.** saçak.

ailing, *sf.* rahatsız, keyifsiz, illetli, hastalıklı, alil. ***e.a.*** *- sickly, ill.*

ailment, *is.* rahatsızlık, keyifsizlik, hastalık, illet. ***e.a.*** *- sickness, illness, disease.*

aim, *f.&is.* **1.** nişan almak. **to ~ a gun/a pistol at s.o.** : birisine silâhla/tabanca ile nişan almak. **the target to ~ at** : nişan alınan hedef, **2.** amaçlamak, hedef tutmak, istihdaf etmek, **3.** *gen.* **~ at/to** : hedef/gaye/amaç edinmek, gayret etmek, çalışmak. **He ~s to please** : Hoşa gitmeye çalışıyor. **We ~ at saving something every month** : Her ay biraz artırmaya/tasarrufa gayret ediyoruz. **4. ~ to** *k.d.* niyetlenmek, arzu etmek. *I ~ to visit you tomorrow.* **5. ~ at/for** : kasdetmek, maksadı/gayesi...olmak. **What are you ~ing at?** Maksadınız nedir? **6.** *esk.* tahmin/takdir etmek, **7.** nişan alma, **8.** amaç, hedef. **to miss one's ~** : hedefine isabet ettirememek, **9.** maksat, niyet, gaye, emel. **His ~ is to be an engineer**: Gayesi bir mühendis olmaktır. **I don't understand what his ~ in life may be** : Hayatta gayesi nedir, anlamıyorum. **10. take ~** : nişan almak. **to take ~ and fire** : nişan alıp ateş etmek, **11. ~er** : nişancı, nişan alan, **12. ~ful** : maksatlı, gayeli, bir amaca/gayeye yönelik, **13. ~fully** : maksatla, gaye ile, bir amaca/gayeye yönelik olarak. ***e.a.*** *- **1.** point, direct, **3.** strive, try, aspire, endeavor, seek, attempt, **4.** intend, want, wish, desire, **5.** mean, have in mind, **6.** estimate, guess, **7.** aiming, sighting, **8.** goal, target, **9.** desire, wish, intent, intention, design, purpose.*

aimless, *sf.* **1.** maksatsız, amaçsız, hedefsiz, gayesiz, **2. ~ly** : maksatsız/gayesiz bir şekilde, **3. ~ness** : gayesizlik, maksatsızlık, amaçsızlık.

ain, *sf. İsk. bk.:* **own.**

ainé(e), *sf. Fr.* yaşça büyük. ***e.a.*** *- elder, eldest.*

ain't, *k.d.* değil : ***is not, am not, are not, has not, have not*** kelimelerinin kısa şekli. Çoğunlukla halk konuşma dilinde kullanılır. Resmî yazışmada asla kullanılmaz. **Ain't it truth?** Doğru değil mi?

Aintab = Antep = Ayntab, *is.* Gaziantep.

Ainu, *is., ç.* **-nus/-nu 1.** Aynu : en kuzeydeki Japon adasının ilk sakinleri. Halen Sahalin ve Hokkaido'da yaşarlar, **2.** Aynu dili.

air^{1}, *is.* **1.** hava. **fresh ~** : temiz hava. **foul ~** : bozuk/kirli hava. **in the open ~** : açık havada. **to let some fresh ~ into a room** : bir odayı havalandırmak. **to go out for a breath of (fresh) ~** : çıkıp temiz hava almak, **2.** hafif rüzgâr, meltem,

3. yayma, neşretme. **to give ~ to one's theories** : birisinin teorisini yaymak, **4.** tavır, hâl, eda. **to have the ~ of doing sth.** : bir şeyler yapıyormuş gibi görünmek, bir iş yapıyor tavrı takınmak, **5.** görünüş, tutum, davranış. **There is an ~ of mystery about him** : Esrarengiz bir görünüşü/tutumu var. **6. ~s** : gurur, kibir, azamet. **She acquired ~s that proved insufferable to her friends** : Ona öyle bir kibir geldi ki arkadaşları tahammül edemediler. **7.***müz.* melodi, ahenk, nağme, hava, **8.** radyo dalgalarının yayıldığı ortam, **9.** *esk.* nefes, soluk, **10. beat the ~** : akıntıya kürek çekmek, **11. clear the ~** : durumu açıklamak, vuzuha/sarahate kavuşturmak, anlaşmazlıkları gidermek. *The Parliament meeting was intended to help clear the ~.* **12. get the ~** *argo* açıkta kalmak, reddedilmek, kovulmak, *k.d.* hava almak. **He worked only a few days when he got the ~** : Birkaç gün çalıştıktan sonra kovuldu. **13. give oneself ~s** : mağrur/kibirli/yapmacık tavırlar takınmak. **She had few friends because she gave herself such ~s** : Öyle mağrur tavırlar takındığı için az dostu vardı. **14. give s.o. the ~** : (a) aşkını reddetmek. **He was bitter, because she gave him the ~** : Aşkını reddettiği için o kadına kin besliyordu. (b) işten atmak, kovmak, işine son vermek, **15. have an/the ~ of...** : ...gibi görünmek. **He has an ~ about him** : Onun kendine özgü/tesirli bir hâli var (şahsiyet sahibidir). **16. in the ~** : dolaşan, şayi. **There are lots of rumors in the ~** : Etrafta birçok söylenti dolaşıyor. **It is all in the ~ yet** : Daha ortada bir şey yok (fol yok yumurta yok). **17. off the ~** : (a) yayına son vermiş. **He goes off the ~ at midnight** : Gece yarısı yayına son verir. (b) yayına büsbütün son vermiş. **The program went off the ~ years ago** : Programın yayınına yıllarca önce son verilmişti. **18. on the ~** : (a) yayın hâlinde. **The program will be going on the ~ in a few seconds** : Program birkaç saniye sonra yayınlanmaya başlanacak. **to be on the ~** : radyoda konuşmak. **to put on the ~** : radyo ile yayınlamak. (b) (bilgisayar) çalışmakta, **19. put on ~s** : kibirlenmek, böbürlenmek, birtakım hâller/tavırlar takınmak, numara yapmak. **As their fortune increased, they began to put on ~s :** Servetleri arttıkça kibirlenmeye başladılar. **20. take the ~** : (a) hava almak, çıkıp gezmek, (b) *argo* acele ayrılmak, sıvışmak, tüymek, (c) (radyo) yayına başlamak, **21. take to the ~** : havalanmak, **22. tread/walk on ~** : sevinçten uçmak, etekleri zil çalmak. **Since her engagement she has been walking on ~ :** Nişanlandığından beri sevinçten uçuyor. **23. up in the ~ = in the ~** : (a) muallakta, karara/sonuca bağlanmamış. **The contract is still up in the ~** : Sözleşme hâlâ bir sonuca bağlanamadı. **It is all in the ~** : Daha ortada bir şey yok. (b) *k.d.* kızmış, öfkeli, küplere binmiş. **There is no need to get so up in the ~ over a simple mistake** : Basit bir hata için küplere binmek gerekmez. **24. vanish/melt into thin ~** : ansızın yok olmak, sırra kadem basmak, kayıplara karışmak. *He vanished into thin ~.* ***e.a.- 2.*** *wind,* ***4.*** *manner, bearing, mien, carriage, demeanor, behavior, expression, manner, style,* ***5.*** *appearance, look, impression, attitude,* ***7.*** *tune, melody,* ***9.*** *breath.*

air^2, *f.* **1.** havalandırmak. **to ~ the room** : odayı havalandırmak, **2.** güneşe sermek, kurutmak. **to ~ linen by the fire** : çamaşırı ateşte kurutmak, **3.** açıklamak, açığa vurmak. *to ~ one's opinions/theories/views.* **to ~ one's grievances** : derdini ortaya dökmek. **to ~ one's knowledge** : bilgisini satmak, **4.** (radyo veya TV ile) yayınlamak, ilân etmek. ***e.a.- 1.*** *ventilate,* ***3.*** *publicize.*

air^3, *sf.* **1.** hava+, havalı, hava ile işleyen. **~ brake** : hava freni. **~ pump** : hava tulumbası, **2.** uçak+, hava yolu ile/uçakla yapılan. **~ mail** : uçak postası. **by ~ mail** : uçakla, **3.** hava+, havada cereyan eden. **~ attack** : hava hücumu/akını/baskını. **~ war** : hava savaşı, **4.** *İsk.* (a) erken, (b) *esk.* önce, evvelce. ***e.a.- 3.*** *aerial,* ***4.*** *(a) early, (b) before, previously.*

air alert, **1.** hava uyarısı, **2.** hava savaşına hazır ol emri.

air bag, *is.* hava torbası : otomobil içinde bulunan ve çarpışma hâlinde otomatik olarak şişip yolcuları darbe etkisinden koruyan naylon/plâstik torba.

air base, *is.* hava üssü.

air bladder, *is.* **1.** hava torbası, **2. gas bladder, swim bladder** *d.d.* (balıklarda) hava kesesi.

airborne, *sf.* **1.** havada uçan (toz, polen, uçak vb.), **2.** havalanmış. **The plane was ~ by six o'clock** : Uçak saat 6'da havalandı. **3.** *As.* uçakla taşınan (kara kuvvetleri). **~ infantry** : uçakla taşınan piyade, **4.***hv.* havada (uçan araç).

air-bound, *sf.* havada duran.

air brake, *is.* **1.** hava freni : basınçlı hava ile işleyen fren, **2.** *hv.* hava direncini artırarak uçağın hızını azaltan düzen, **3.** yel değirmeni pervaneleri etrafında hava akışını değiştirerek onu durduran düzen.

air brick, *is.* delikli tuğla.

air bridge, *is.* hava köprüsü : uçakla sağlanan ulaşım/irtibat.

airbrush, *is.* püskürteç, boya püskürteci.

air-built, *sf.* havaî, hayalî, gerçeğe uymayan. ~ *hopes.*

airburst, *is.* havada patlama/infilâk : bomba veya top mermisinin havada patlaması.

airbus, *is.* *k.d.* yolcu uçağı, hava otobüsü.

air cargo, *is.* uçakla taşınan yük.

air carrier, *is.* **1.** hava nakliye şirketi, **2.** hava ulaştırmasında kullanılan uçak.

air cavalry = sky cavalry, *is.* uçakla savaş alanına taşınan piyade ve keşif birlikleri.

air chamber, *is.* **1.** hava odacığı (tulumba, cankurtaran vb. de), **2.** ~ **cushion** *d.d.* hava yastığı/amortisörü : bir hidrolik sistemde elâstikiyeti ile sıvı akışını ve basıncını düzenleyen hava kompartmanı.

air coach, *is.* hava otobüsü : bazı hava yollarının ucuz ücretle yolcu taşıyan ve lüks olmayan uçak servisi.

air cock, *is.* *mak.* hava supabı.

air command, *ABD* hava kumandanlığı.

air condenser, hava yoğunlaştırıcı.

air-condition, *gl.f.* **1.** havalandırmak, **2.** havasını temizleyip serinletmek, **3. air conditioner** : havalandırma düzeni, **4. ~ing** : havalandırma (düzeni), havayı temizleyip sıcaklık ve nemini ayarlama.

air-cool, *gl.f.* **1.** *mak.* (motoru) hava ile soğutmak, **2.** serinletmek, **3. ~ed** : hava ile soğutulan, serinletilen.

air-core(d), *sf.* *elekt.* hava göbekli : plâstik veya manyetik olmayan başka maddeden yapılmış (bobin çekirdeği). ~ **coil/transformer** : hava göbekli bobin/transformatör.

Air Corps, *ABD* **1.** (26.7.1947'den önce) ABD ordusu askerî havacılık bölümü, **2.** (1.5.1942'den önce) ABD Hava Kuvvetleri.

air corridor, *is.* hava koridoru : milletler arası anlaşma ile uçakların geçmesine tahsis olunan hava yolu.

air cover, *is.* *As.* hava/uçak himayesi, himaye uçağı

aircraft, *is.*, *ç.* **-craft** uçak, tayyare. ~ **carrier** : uçak taşıt gemisi. ~ **observer** : *ABD* gözlemci.

aircraftman, *is.*, *ç.* **-men** *Brit.* *bk.:* **aircraftsman.**

aircraftman, *is.*, *ç.* **-men** *Brit.* hava gediklisi, pilot.

aircrew, *is.* *ABD* uçak mürettebatı/personeli.

air curtain, *is.* hava perdesi : hava cereyanını ve böcekleri içeri sokmamak için bir kapıda yukarıdan aşağıya basınçla üflenen hava.

air cushion, *is.* **1.** şişirme yastık, **2.** *bk.:* **air bag.**

air cylinder, *is.* hava silindiri : topların geri tepmesini hafifletmek için kullanılan pistonlu silindir.

airdate, *is.* *rad.TV* yayın gün ve saati.

air division, *is.* *ABD* hava tümeni.

airdrome = aerodrome, *is.* hava alanı.

airdrop, *is.&gl.f.* **-dropped, -dropping** (insan, teçhizat vb.) paraşütle atma(k).

airdry, *sf.&gl.f.* **-dried, -drying 1.** kupkuru, iyice kurumuş, **2.** havada kurutmak.

Airdale, *is.* büyük teriye, bir cins av köpeği.

airfield, *is.* hava alanı.

airflow, *is.&sf.* **1.** hava akışı : hareket halindeki uçak, otomobil vb. nin sebep olduğu hava cereyanı, **2.** serbest hava akışına elverişli.

airfoil, *is.* *hv.* hava dümeni.

Air Force, *is.* Hava Kuvvetleri. ~ ~ **One** : ABD Başkanının özel uçağı.

air fountain, *is.* havalı çeşme, basınçlı hava ile su fışkırtan cihaz.

airframe, *is.* uçak çatkısı : uçağın/roketin dış gövdesi.

air freight, *is.* **1.** hava taşımacılığı/nakliyatı. **ship by** ~ ~ : hava yolu ile göndermek, **2.** uçakla taşınan yük.

airglow, *is.* gök parıltısı : geceleri gökyüzünde görülen parıltı.

air gun, *is.* hava tabancası, hava basıncı ile çalışan silâh.

air hammer, *is.* hava çekici, pnömatik çekiç.

airhead, *is.* hava ikmal üssü : hava birliklerinin düşman arazisinde veya tehdit altındaki dost topraklarda zaptettikleri ve takviye kuvvetleri ile malzeme ikmali için kullanılan üs.

air hole, *is.* **1.** hava deliği, **2.** donmuş nehir veya su birikintisinde doğal olarak açılan delik, **3.** *bk.:* **air pocket.**

airily, *zf.* **1.** şen/canlı/havaî bir şekilde, **2.** hafifçe, narin/nazik bir şekilde.

airiness, *is.* **1.** havadarlık, **2.** havaîlik, uçarılık, hoppalık. ~ **of girls** : kızların havaîliği. ***e.a.***- *2. jauntiness.*

airing, *is.* **1.** havalandırma, havaya maruz bırakma, **2.** açıklama, halka duyurma, herkese ilân etme. *to give a scandal an ~ .* **3.** açık havada yürüyüş/gezinti.

air injection, *is.* hava püskürtme : iç ihtiraklı (bilhassa dizel) motora sıkıştırılmış hava ile yakıt püskürtme.

air jacket, *is.* **1.** hava gömleği : bir makine parçasının etrafını kuşatan ve ısı yayılmasını önlemeye yarayan hava tabakası, **2.** *Brit. bk.:* **life jacket.**

air lane, *is.* hava geçidi, hava yolu, uçakların normal uçuş yolu. ***e.a.***- *airway.*

airless, *sf.* **1.** havasız, **2.** havası kirli/bozuk. **a dark, ~ hallway** : karanlık, havası kirli bir koridor, **3.** durgun, sakin, rüzgârsız.

air letter, *is.* **1.** uçak mektubu, **2.** (ince, hafif) uçak mektubu kâğıdı.

airlift, *is.&gl.f.* **1. air lift** *d.d.* hava taşıma/ulaştırma sistemi (bilhassa âcil durumlarda), **2.** hava yolu ile (acele) insan/eşya taşımak, **3.** emme tulumba.

air-line, *sf.* **1.** *ABD* doğrusal, **2.** kuş uçuşu. *The ~ distance between Ankara and İstanbul.* **3.** doğrudan doğruya, dosdoğru, direkt.

airline, *is. hv.* **1.** hava yolu : belli noktalar arasında direkt hava ulaştırması sağlayan sistem, **2.** hava ulaştırması sağlayan uçaklar, hava alanları vb. **3.** ~**s** : hava yolları : hava nakliyatı yapan şirket. **Turkish ~s** : Türk Hava Yolları, **4.** *ABD* doğru çizgi, **5.** dalgıçlara hava ileten boru, pnömatik matkap, vb.

airliner = air liner, *is.* yolcu uçağı.

air lock, *is.* **1.** *tek.* hava kompartımanı : hava basıncı altında tutulan bir bölmeye geçişi sağlayan hava geçirmez kompartıman/odacık/valf, **2.** tulumba ve borularda hava kabarcığının sebep olduğu direnç/empedans/zorluk.

air log, *is. hv.* yolçizer : uçağın havada katettiği yolu kaydeden cihaz.

air mail, *is.* **1.** hava/uçak postası, **2.** uçakla gönderilen posta.

air-mail, *sf.&is.&zf&gl.f.* **1.** uçak postası+, **2.** uçakla gönderilen mektup, **3.** uçak (postası) pulu, **4.** uçakla, uçak postası ile. **Send all letters ~** : Bütün mektupları uçakla gönderiniz. **5.** uçakla göndermek /yollamak. *I ~ed your letter yesterday.*

airman, *is., ç.* **-men** **1.** havacı, pilot, **2.** *ABD* havacılıkta en kıdemsiz dört rütbe : ***basic airman, airman third class, airman second class, airman first class,*** **3.** askerî hava mürettebatının bir ferdi, **4.** (öbür ülkelerde) hava kuvvetlerine alınan er, **5.** ~**ship** : havacılık.

air map, *is.* havadan fotoğraf çekilerek yapılan harita.

air mass, *is.* hava kütlesi : geniş bir bölgeyi kaplayan ve yatay düzlemde özellikleri üniform olan hava tabakası.

air medal, *is. ABD* uçuş madalyası : hava görevindeki başarı dolayısıyla verilen madalya.

air mile, *bk.:* **mile** (3).

air-minded, *sf.* **1.** havacılığa hevesli, **2.** havacılığın önemine inanan, **3.** ~**ness** : havacılık hevesi; havacılığın önemine inanma.

Air Ministry, (İngiltere'de) Havacılık Bakanlığı.

Air National Guard, *is.* Millî Hava Savunması: ABD Hava Kuvvetlerine benzer örgüt.

air observer, *ABD* hava gözlemcisi.

air piracy, *is.* hava korsanlığı.

airplane, *is.* **1.** uçak, tayyare. *Brit.:* **aeroplane**, **2.** ~ **carrier** : uçak gemisi, **3.** ~ **cloth** : (a) uçak kumaşı : eskiden uçak kanat ve gövdesini yapmakta kullanılan kumaş, (b) gömlek ve pijama dikmekte kullanılan buna benzer bir kumaş, **4.** ~ **spin** : havada döndürme : hasmını başından yakalayıp omuz üstünde döndürerek mindere fırlatmaktan ibaret güreş oyunu.

air plant, *is.* **1.** *bk.:* **epiphyte**, **2. life plant** *d.d.* yaşam otu : tropik iklimlerde yetişen, salkım salkım kırmızı çiçekler açan ve yaprak uçlarından yeni sürgünler çıkaran kalımlı bir bitki.

air pocket = air hole, *is.* hava boşluğu : uçağın anî irtifa kaybetmesini denemek için yaratılan düşey hava cereyanı (teknikte kullanılmaz).

air police = AP = A.P., *ABD* askerî hava polisi.

airport, *is.* **1.** hava alanı, hava limanı, **2.** *den.* dışarıya açılan yuvarlak pencere.

air post, *is. Brit. bk.:* **air mail.**

air pressure, *is. bk.:* **atmospheric pressure.**

airproof, *sf.&gl.* hava geçirmez (hâle getirmek).

air raid, *is.* hava akını/baskını.

air-raid, *sf.* hava akını+. ~ **shelter** : sığınak. ~ **warden** : sivil savunma/hava akını görevlisi.

air raider, *is.* hava akıncısı.

air rifle, *is.* hava tüfeği.

air right, *is.* hava hakkı : bir şahsın ev, arazi vb. üstündeki hava üzerinde iyelik hakkı.

air sac, *is.* **1.** hava torbası, **2.** (kuşlarda) hava kesesi : akciğere bağlı boşluklardan her biri, **3.** (böceklerde) nefes borusu civarındaki kesecik.

airscape, *is.* yeryüzünün yüksekten (uçaktan) görünüşü.

air scoop, *is.* (uçak vb.) havalandırma cihazı.

airscrew, *is. Brit.* uçak pervanesi.

air shaft = air well, *is.* havalandırma borusu.

airshed, *is.* ortak hava bölgesi : aynı havayı paylaşan bölge, bu bölgenin havası.

airship, *is.* hava gemisi, zeplin.

air shuttle, *is.* uçak dolmuşu : uçakla dolmuş seferi.

airsick, *sf.* uçak tutmuş : uçak yolculuğunda midesi bulanan. **~ness** : uçak tutması.

air space, *is.* **1.** hava boşluğu, havanın kapladığı boşluk, **2.** oda vb. gibi kapalı bir yerdeki solunulabilir hava miktarı, **3.** arsa, şehir, memleket vb. üzerindeki atmosfer bölgesi.

airspeed = air speed, *is.* **1.** hava hızı : uçağın havaya göre bağıl hızı. *bk.:* **groundseed, 2.** ~ **indicator** : hava hızı göstergesi.

air-spray, *sf.* püskürtmeli. **~ed** : püskürtülmüş.

air sprayer, *is.* püskürteç.

air station, *is.* hava alanı.

airstrip, *is. hv.* pist. ***e.a.***- *runway.*

airt = airth, *is.&gl.f. İsk.* **1.** yön, cihet, **2.** yöneltmek, yön vermek/göstermek. ***e.a.***- *1. direction, 2. direct.*

air taxi, *is.* uçak taksi : muntazam uçak seferi olmayan yerlere yolcu ve posta taşıyan küçük/orta boy uçak.

airtight, *sf.* **1.** hava geçirmez, **2.** sıkı, kusursuz, hiçbir zayıf noktası olmayan, dörtbaşı mamur. **an ~ contract** : kusursuz bir sözleşme, **3. ~ly** : sımsıkı, sıkı sıkıya, kusursuz/dörtbaşı mamur bir şekilde, **4. ~ness** : hava geçirmezlik; sıkılık, kusursuzluk.

air-to-air, *sf.&zf.* **1.** havadan havaya, havadaki iki cisim arasında. ~ **missiles** : uçaktan uçağa atılan güdümlü mermi. ~ **communication** : havadan havaya (uçan cisimler arasında) haberleşme, **2.** havada, uçarken, uçan bir cisimden öbürüne. **They refueled ~** : Havada /uçarken yakıt aldılar.

air-to-surface = air-to-ground, *sf.&zf.* havadan/uçaktan yere (yöneltilen/atılan). ~ **missiles** : uçaktan yere atılan güdümlü mermiler.

air traffic control, *is.* hava trafik kontrolü.

air-traffic controller, *is.* hava trafiği kontrol memuru.

air valve, *is.* hava valfı : bir boru veya depodan havanın akışını kontrol düzeni.

air vesicle, *is. bot.* (bitkilerde) su üstünde yüzen hava kesesi (alglarda olduğu gibi).

airwaves, *ç. is.* (radyo, TV vb. gibi) yayın organları. **The ~ were filled with references to this important development** : Yayın organları bu önemli gelişmeye ait haberlerle dolu idi.

airway, *is.* **1.** (mecburî iniş alanları, rehber ışıklar, yön bulducu radyo teçhizatı vb. ile donatılmış) hava yolu, **2.** (maden kuyusunda) havalandırma geçidi, **3. ~s** : (a) bütün radyo istasyonlarının kullandıkları frekans bantlarının tümü, (b) hava yolları : uçak şirketleri. ***e.a.***- *2. (b) airlines*

air well, *is.* (binalarda) havalandırma borusu/boşluğu.

airworthiness, *is.* uçuşa elverişlilik, güvenle uçabilme.

airworthy, *sf. hv.* uçuşa elverişli, güvenle uçabilir.

airy, *sf.* **airier, airiest 1.** havadar. ~ *rooms,* **2.** havaî, asılsız, hayalî, gerçekte olmayan. ~ **phantoms** : asılsız hayaletler, **3.** ince, hafif. ~ *garments,* **4.** şen, şuh, neşeli. ~ **songs** : şen şarkılar, **5.** zarif, narin, şuh. **an** ~ **step** : zarif bir adım, **6.** hava gibi, hafif. **I heard her** ~ **footsteps** : Onun hafif ayak seslerini duydum. **7.** gerçekleşemez, hayalî, muhal. ~ **promises** : muhal/gerçekleşemez vaatler, **8.** *k.d.* çalımlı, cakalı, mağrur, kibirli. ***e.a.-3.*** *thin,* ***4.*** *lively, sprightly, vivacious, gay, lighthearted,* ***5.*** *graceful, delicate,* ***6.*** *light,* ***7.*** *unreal, imaginary, visionary, speculative,* ***8.*** *affected, proud.*

Aisha = Ayesha, *is.* Ayşe (613-678) : Hz. Muhammed'in zevcesi .

aisle, *is.* **1.** dar geçit, koridor, ara yol, sıralar arasındaki geçit, **2. in the** ~ : (dinleyiciler hakkında) gülmekten katılmış, **3. aisled** : dar geçitli, koridorlu, **4. ~less** : geçitsiz, koridorsuz.

ait = eyot, *is.* **1.** *Brit. k.d.* küçük ada (özellikle nehir ortasında).

aitch, *sf.&is.* **1.** H şeklinde, **2.** H harfi.

aitchbone, *is.* **1.** (sığır vb. nin) but kemiği, **2.** sığır budu.

ajar, *sf.&zf.* **1.** yarı açık, aralık. **The door was** ~ : Kapı aralıktı. **2.** -den farklı, -nin aksine, -e aykırı olarak, uygunsuz/ahenksiz bir şekilde. ~ **with the facts** : gerçeklere aykırı olarak. ~ **with the world** : herkesten farklı (olarak). **Her nerves were** ~ : Sinirleri bozulmuştu.

ajee, *zf. Brit. k.d. bk.:* **agee.**

ajiva, *is.* cansız/ruhsuz yaratıklar, evrende cansız olan her şey (zaman, mekân, madde vb).

akala, *is. bot.* akala *(Rubus Macraei)* : Hawai'de yetişen, iri, kırmızı, ahududuya benzer meyvesi olan tırmanıcı bitki.

akela, *is.* küçük izcilerin önderi.

akene, *is. bk.:* **achene.**

akimbo, *sf.&zf.* eli kalçasında ve bilek dışarı büküük. **to stand with arms** ~ : iki elini kalçasına koyarak durmak.

akin, *sf.* **1.** yakın hısım, akraba, yakın kan bağı olan. **Cousins were too closely** ~ **for marriage** : Kardeş çocukları arasındaki yakın kan bağı evlenmelerine engel idi. **2.** benzer, aynı özellikte/tabiatta. **feeling** ~ **to fear** : korkuya benzer bir duygu. **Something** ~ **to vertigo was troubling her** : Baş dönmesine benzer bir şey onu rahatsız ediyordu. **3.** ilgili, alâkadar. ***e.a.-1.*** *related, kin, kindred,* ***2.*** *similar, analogous, cognate, like, alike, identical, resembling.* ***k.a.-1.*** *unrelated, alien, foreign,* ***2.*** *unlike, different.*

Akkad = Accad, *is.* **1.** Akat, Akatlı, **2. ~ian** *d.d.* Akat dili, Akatça.

akvavit = aquavit, *is.* İskandinav içkisi.

al = aal = awl, *is. bot.* Hint dutu *(Morinda citrifolia)* : Hindistan'da yetişir, kökü boyacılıkta kullanılır. ***e.a.-*** *Indian mulberry.*

Al, *kim. bk.:* **aluminium.**

-al, *son ek* **1.** "-e ait" : Lâtinceden alınan adlara eklenerek onlardan sıfat yapar : *cordial, national, typical* gibi, **2.** Fransızca ve Lâtince asıllı fiillerden ad yapar : *acquital, arrival, denial, refusal* gibi, **3.** Kimyada bir bileşimde aldehit bulunduğunu gösterir : *chloral* gibi.

al., **1.** başka şeyler, **2.** başka kimseler, başkaları.

à la*, Fr.* **1.** tarzında, üslûbunda, -e göre, ...vari. **a poetic tragedy à la Maxwell Anderson** : Maxwell Anderson tarzında dram şiiri. **2.** (aşçılıkta) ...usulü, ...tarzında (pişirilmiş). **à la Française** : Fransız usulü.

ala, *is., ç.* **alae 1.** kanat, **2.** kanada benzer parça, çıkıntı, kemik, kabuk, tohum vb, **3.** kelebeğe benzer çiçeklerin (örneğin fasulye çiçeği) yan kanatlarından biri, **4.** (eski Roma evlerinde) büyük bir odaya veya avluya açılan küçük oda.

alabamine, *is. kim.* alabamin : periyodik cetvelin 85. elemanı. Simgesi **Ab**, eski adı **astatine.**

alabaster, *sf.&is.* **1.** ak mermer, su mermeri, **2.** sarkıt/dikit gibi kireç taşı oluşumları, **3. alabastrine** *d.d.* (a) ak mermerden yapılmış. **an** ~ **column** : mermer sütun. (b) ak mermer gibi, düzgün, beyaz. **Her** ~ **throat** : Ak mermer gibi gerdanı.

à la carte*, Fr.* alâkart, listeden ısmarlama. **Dinner à la carte** : alâkart yemek. *bk.:* ***prix fixe, table d'hôte***

alack = alackaday, *ünl. esk.* Eyvah! Heyhat! Vay! (Teessüf, üzüntü, korku, hayret ifade eder.)

alacritous, *sf.* sevinçli, canlı, çevik, can atan.

alacrity, *is.* **1.** neşe, sevinç, canlılık, **2.** seve seve hazır olma, istek, can atma. **He responded with ~ to the demand** : İsteğe seve seve cevap verdi. **3.** (düşünce ve hareketlerde) çabukluk, sür'at, çeviklik. ***e.a.***- *1. liveliness, briskness, 2. willingness, 3. promptness.*

Ala Dagh, *is.* **1.** Aladağ (Toroslarda, 3300 m), **2.** Aladağ (Doğu Anadolu'da, 3450 m).

alae, *ç. is. bk.:* **ala.**

à la king, mantar, yenibahar ve yeşil biberli bir sos ile yapılmış tavuk veya balık yemeği. *chicken à la king.*

alameda, *is. GD ABD* ağaçlık yol : söğüt vb. ağaçlarla gölgelendirilmiş gezinti yolu.

Alamein = El Alamein, *is.* El-alemeyn.

alamode, *is.* **1.** parlak siyah ipekli kumaş (eşarp vb. yapılır), **2.** *bk.:* ***à la mode.***

à la mode = a la mode/alamode*, Fr.* **1.** modaya uygun, **2.** (a) dondurmalı tatlı, (b) sebzeli terbiyeli sığır eti.

alanine, *is.* alanin, $CH_3CH(NH_2)COOH$: hayatî kimya araştırmalarında kullanılan, birçok proteinde mevcut veya sentetik olarak yapılabilen renksiz, suda eriyebilen amino asit eşizlerinden herhangi biri.

alar, *sf.* **1.** kanatlı, **2.** kanat gibi, kanat biçiminde, **3.** *bot.* yapraklarda/gövde ile dalın bitiştiği yerde, **4.** *anat.* koltuk+. ***e.a.***- *2. winglike, wing-shaped.*

Al Araf, *is.* Arafat : Müslümanlığa göre cennetle cehennemi ayıran duvar.

alarm, *is.* **1.** anî korku, ürkme. **to take (the) ~** : paniğe kapılmak, **2.** alârm, tehlike işareti. **~ bell** : alârm zili, tehlike çanı. **to give the ~** : tehlike işareti vermek. **sound the ~** : alârm çanı/borusu çalmak, **3.** otomatik alârm cihazı, **4.** uyarı işareti, **5.** silâh başına çağırısı, **6.** alârm/tehlike işareti vermek, **7.** silâh başına çağırmak, **8.** korkutmak, ürkütmek, **9.** **~able** : ürkütülebilir, korkutulabilir, paniğe sebep olabilir. ***e.a.***-*1. fright, terror, dread, fear, panic, consternation, 8. frighten, scare, terrify, panic.*

alarm clock = alarm watch, *is.* çalar saat.

alarmed, *sf.* anî tehlike işareti almış, korkmuş, ürkmüş, telâşa kapılmış. **~ly** : korku ile, ürkerek, telâşla.

alarming, *sf.* korkutucu, korkunç, telâş/endişe verici. **~ly** : korkunç bir şekilde, korkutarak, telâş/endişe uyandırarak.

alarmism, *is.* korkunç haberler yayma, ortalığı birbirine katma/telâşa verme, paniğe kapılma.

alarmist, *sf.&is.* korkunç haberler yayan, ortalığı birbirine katan/telâşa veren, korkan, paniğe kapılan.

alarm post, *is.* tehlike hâlinde birliklerin toplanma yeri.

alarum, *is. esk. bk.:* **alarm.**

alarums and excursions, (modern İngiliz dramının ilk zamanlarında sahnede borazan, silâh sesleri vb. ile canlandırılan) askerî harekât.

alas, *ünl.* Eyvah! Heyhat! (Keder, üzüntü, esef, korku, dehşet ifade eder.) **~ the day! ~ the while!** *d.d.*

Alaskan malamute = Alaskan malmute, *is.* Alaska köpeği : Kızağa koşmak için beslenen sık tüylü iri bir köpek.

alastrim= glass pox, *is. patol.* hafif suçiçeği hastalığı.

alate(d), *sf.* **1.** kanatlı, **2.** kanat gibi çıkıntısı olan.

alb, *is.* papaz elbisesi.

alba, *is.* beyin ve omuriliğin beyaz sinir dokusu.

Alba. = Alberta.

albacore, *is., ç.* **-core/-cores** *zool.* **1.** uzun yüzgeçli ton balığı *(Germa alalunga),* **2.** ton balığına benzer herhangi balık.

Albania, *is.* Arnavutluk.

Albanian, *sf.* Arnavut, Arnavutça, Arnavutluk+.

albata, *is.* Alman gümüşü.

albatross, *is. zool.* albatros *(Diomedea exulans)* : Güney denizlerinde yaşayan iri bir avcı kuş. Uzunluğu 1.20 m, kanat genişliği 3.60 m'yi bulur. **~ cloth** : ince bir yünlü kumaş.

albedo, *is. astr.* yansıtma kat sayısı : bir gezegen veya uydudan yansıyan ışığın gelen ışığa oranı. **~meter** : yansımaölçer : yansıtma oranını ölçen alet.

albeit, *bağ.* ...ise de, ...olsa da/olsa bile, gerçi, her ne kadar, vakıa, fakat, yine de. **There's still a hope, ~ slim** : Zayıf da olsa hâlâ ümit var. **~ (that) he failed** : Başarısızlığa uğradı ise de... A **brilliant, ~ slipshod writer** : Parlak fakat kalender bir yazar. ***e.a.***- *although, even if, notwithstanding, admittedly.*

albergo, *is. It.* otel, han. ***e.a.***- *hotel, inn.*

albertite, *is.* albertit : asfalta benzer bitümlü mineral (New Brunswick'in Albert kasabasında çıktığı için bu ad verilmiştir).

albescence, *is.* beyazlık, aklık.

albescent, *sf.* beyazımtrak, akımsı, beyazlaşan, ağaran.

albinism, *is.* akşınlık.

albinistic = albinic = albinotic = albinal, *sf.* akşın.

albino, *is., ç.* **albinos 1.** akşın : anormal beyaz tenli, ak saçlı ve pembe gözlü kimse (Cilde renk veren madde yokluğundan ileri gelir.), **2.** renk veren maddesi olmayan hayvan/bitki, kazara renkli baskısı yapılmamış pul, **3. ~ism** *bk.:* **albinism.**

Albion, *is. esk.* Britanya. ***e.a.***- *Britannia.*

albite, *is. min.* albit : alkali kayalarda bulunan feldspat grubundan açık renkli mineral.

album, *is.* **1.** albüm, resim/fotoğraf albümü, **2.** uzunçalar (plâk), **3.** ziyaretçi kayıt defteri.

albumen, *is.* **1.** yumurta akı, **2.** *bot.* tohumu besleyen besin, **3.** *biy-kim. bk.:* **albumin.**

albumenize, *gl.f.* **-ized, -izing** albüminleştirmek, albüminli bir eriyikle işleme tabi tutmak. **albumenization** : albüminleştirme. **albumenizer** : albüminleştiren.

albumin = albumen, *is. biy-kim.* albümin : hayvan ve bitki dokularında ve öz sularında bulunan, azot, karbon, hidrojen, oksijen ve kükürt bileşimli suda eriyen protein. **~ose = ~ous** : albüminli, albümin+

albuminate, *is. biy-kim.* albüminat : bir asit veya alkalinin albüminle yaptığı bileşik.

albuminoid, *sf.&is.* **1.** *biy-kim.* albüminoid : nötral eriticilerde erimeyen keratin, jelâtin, kalojen gibi proteinlerden herhangi biri, **2.** *bk.:* **scleroprotein**, **3. ~al** *d.d.* albüminsel, albümine benzer.

albuminuria, *is. patol.* idrarda albümin bulunması.

albuminuric, *sf. patol.* idrarında albümin bulunan.

albumose, *is. biy-kim.* albümoz : sindirim esnasında albümine enzimlerin etkimesiyle oluşan bileşimler.

alburnum, *is. bot.* ağaç özü, ağaç kabuğunun altındaki yumuşak odun. **alburnous** : ağaç özüne benzer.

alcahest, *is. bk.:* **alkahest.**

alcaide, *is., ç.* **-caides** *İsp.* **1.** (İspanya, Portekiz ve GB ABD) kale komutanı, **2.** hapishane gardiyanı. **alcayde** *d.d.*

alcalde = alcade, *is., ç.* **-des** (İspanya, GB ABD) adlî yetkisi olan belediye başkanı (Arapça *Elkadı* kelimesinden alınmıştır).

alchemise, *gl.f.* **-mised, -mising** *Brit. bk.:* **alchemize.**

alchemist, *is.* simyager, alşimist.

alchemize, *gl.f.* **-mized, -mizing** kıymetsiz madenleri altına çevirmek.

alchemy, *is., ç.* **-mies 1.** simya, alşimi : Orta Çağlarda ve Rönesans devrinde (XII-XVII. yy.) kıymetsiz madenleri altına çevirmek, her şeyi eriten bir madde ve hayat iksiri bulmak gibi konularla uğraşan bilim, **2.** kıymetsiz şeyleri kıymetli madde hâline getirmeye çalışan sihirbazlık. **alchemic(al) = alchemistic(al)** : simyasal. **alchemically** : simyasal olarak, simya ile.

alcohol, *is.* **1. ethyl alcohol/grain alcohol/ethanol/fermantation alcohol/spirits of wine/spirit** *d.d.* alkol, ispirto, etil alkol, C_2H_5OH, **2.** alkollü içki, **3.** *kim.* alkol : genel formülü $CnH_{2n+1}OH$ veya ROH olan bileşimlere verilen ad. Burada R bir alkil grubunu, OH ise hidroksil kökünü gösterir (Arapça *elkuul* kelimesinden alınmıştır).

alcoholic, *sf.&is.* **1.** alkol+, **2.** alkollü, içinde alkol bulunan. **~ thermometer** : alkollü termometre, **3.** alkolün sebep olduğu, **4.** alkolde muhafaza edilen, **5.** *patol.* alkolik, ayyaş, içki müptelâsı, **6. ~ally** : ayyaşça, alkolik bir şekilde, alkollü olarak.

alcoholicity, *is.* **1.** alkol derecesi, **2.** ayyaşlık.

Alcoholics Anonymous, *is. ABD* Alkolikleri İçkiden Vazgeçirme Cemiyeti.

alcoholise/alcoholisation, *Brit. bk.:* **alcoholize/alco-holization.**

alcoholism, *is. patol.* **1.** ayyaşlık, içki düşkünlüğü/iptilâsı, alkolizm, aşırı içki kullanma hastalığı, **2.** alkolle zehirlenme.

alcoholize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *kim.* alkolleştirmek, alkole çevirmek, **2.** alkollemek, alkole muamele/işba etmek, **3.** sarhoş etmek, içki içirmek, **4. alcoholization** : alkolleştirme, alkole çevirme, körkütük sarhoş etme. ***e.a.***- *3. besot.*

alcoholometer = alcoholmeter = alcoholimeter, *is.* alkolölçer : bir sıvıdaki alkol yüzdesini ölçen alet.

Alcoran = Alkoran, *is.* Kur'anıkerim. **~ic** : Kur'anıkerim'e göre.

alcove, *is.* **1.** cumba, bir odaya bitişik girinti veya açıklık, **2.** bir odada yatak/kitaplık vb. için yapılmış girinti, **3.** duvar içindeki yuva gibi girinti.

Alcyone, *is.* Boğa burcunun büyüklükte üçüncü gelen yıldızı, ülkerin en parlak yıldızı.

aldehyde, *is. kim.* **1.** aldehit : -CHO grubunu içeren organik bileşimler. Oksitlenince asit, redüklenince alkol üretirler, **2.** *bk.:* **acetaldehyde.**

al dente, *It.* çiğnemi hoş, ne sert ne yumuşak.

alder, *is. bot.* **1.** karaağaç *(Alnus)* : sulak yerlerde yetişir. Kabuğu boyacılıkta ve sepicilikte, kerestesi ise, suya dayanıklı olduğundan su altı inşaatında kullanılır, **2.** kızılağaç.

alderman, *is., ç.* **-men** **1.** *ABD* belediye meclisi üyesi, **2.** *Brit.* (a) kasaba belediye meclisince seçilmiş temsilci, (b) (eskiden birkaç kasabaya bakan) baş yargıç, **3. ~cy = ~ship** : belediye meclisi üyeliği, **4. ~ic = ~like** : belediye meclisi üyesi gibi. ***e.a.*** *- **1.** councilman.*

aldol, *is. kim.* **acetaldol** *d.d.* aldol, $CH_3CHOHCH_2CHO$: renksiz, şurup kıvamında, suda eriyebilen bir sıvı. Asetaldehidi yoğunlaştırarak elde edilir. Kauçuk ve parfümeri sanayiinde kullanılır.

aldose, *is. kim.* aldoz : aldehit grubu veya eş değerini içeren şeker.

aldosterone, *is. biy.-kim.* aldosteron, $C_{21}H_{28}O_5$: böbrek üstü bezlerinin salgıladığı bir hormon. Sodyum ve potasyum metabolizmasını düzenler. Sun'î olarak da yapılmaktadır.

aldrin, *is. kim.* aldrin : haşarat öldürücü zehirli madde. %95 klorlu hidrokarbon $C_{12}H_8C_{16}$ içerir. Kahve renklidir, suda erimez. Bilhassa DDT'ye karşı dayanıklı haşarat için kullanılır.

ale, *is.* acı bira : malttan yapılır, normal biradan daha acı ve koyu renktedir. %6 alkol içerir.

aleatoric, *sf. bk.:* **aleatory** (2&3).

aleatory, *sf.* **1.** *huk.* koşullu, şarta bağlı. **an ~ contract** : koşullu sözleşme. **2.** tesadüfî, şansa bağlı, önceden tahmin edilemeyen. *an ~ element.* **3.** *müz.* karmakarışık, düzensiz seslerden oluşmuş.

alec, *is. esk.* **1.** *bk.:* **herring**, **2.** ançüezli sos.

Aleck, *is.* Alexander'in kısaltılmışı. **smart ~** : kurnaz, tilki, bilmediği yok.

alee, *sf.&zf. den.* geminin rüzgâr tutmayan tarafında, rüzgârlı taraftan uzak.

alegar, *is. Brit. k.d.* ekşi bira, bira sirkesi.

alehouse, *is., ç.* **-houses** birahane.

Alemanni = Alamanni, *is.* Alman : M.S. III. yy.da Cermen kabilelerinin Ren, Mayn ve Tuna nehirleri arasında kurdukları konfederasyon. Hücumlarıyla Roma İmparatorluğunu taciz etmişlerdir.

Alemannic, *sf.&is.* **1.** Almanca : İsviçre, Alsas ve GD Almanya'da konuşulan yüksek Almanca, **2.** Almanya+, Almanca+.

alembic, *is.* **1.** imbik, **2.** damıtım düzeni.

alength, *zf.* uzunluğuna, boylu boyuna.

aleph, *is.* elif : İbranî alfabesinin ilk harfi. **~-null = ~ zero** *mat.* alef sıfır : en küçük sonlu ötesi sayıyı gösteren im.

Aleppo, *is.* Halep. **~ gall** : yaban arılarının meşe ağaçlarında yaptıkları mazı biçiminde ur.

alert, *sf.&is.* **1.** uyanık, dikkatli, tetik, gözü açık, müteyakkız. **an ~ mind** : uyanık zekâ/zihin, **2.** canlı, hareketli, **3.** uyanıklık, dikkat, teyakkuz, **4.** alârm. **an air raid ~** : hava hücumu alârmı. **to call an ~** : alârm vermek. **call off/cancel an ~** : alârmı kaldırmak/alârma son vermek. **full/red ~ :** tam/tehlike alârmı, **5.** (askerî birliklere, gemilere, uçaklara vb.) hazır ol emri vermek, alârma geçirmek, **6.** (yakın hava hücumuna/taarruza/fırtınaya vb. karşı) uyarmak. **The radio ~ed costal residents to prepare for the hurricane** : Radyo, kıyı halkını kasırgaya karşı uyardı. **7. ~ to** : dikkatini çekmek, öğüt vermek. *to ~ a community to the dangers of inflation.* **8. on the ~** : nöbette, tetikte. **to be on the ~** : tetikte/uyanık bulunmak, **9. put the army on ~** : orduyu alârma geçirmek/savaşa hazır hâle sokmak, **10. ~ly** : dikkatle, uyanık bir şekilde, müteyakkızane, **11. ~ness** : uyanıklık, dikkat, teyakkuz, göz açıklığı. ***e.a.-1.*** *attentive, keen,* *aware, wary, observant, vigilant, watchful, wide-awake, ready, swift, **2.** agile, nimble, brisk, lively, quick, **3.** vigilance, caution, **4.** alarm, warning, **5.** warn, forewarn.* ***k.a.*** *- **1.** unaware, careless, heedless, **2.** inactive, lethargic, languid, slow, **5.** lull.*

-ales, *son ek bot.* "-giller". *ör.: Rosales, Cycadales.*

alethiology, *is.* gerçeklik bilimi : mantığın hakikat ve hata ile uğraşan dalı. **alethiologic(al)** : gerçek bilimsel. **alethiologist** : gerçek bilimci.

aleuron(e), *is.* alöron, (hububat tohumlarında) protein tanecikleri. ~ *grains.* **aleuronic** : alöronlu.

alewife, *is., ç.* **-wives 1.** *zool.* K Amerika'ya özgü bir tür ringa balığı *(Alosa pseudoharengus)*, **2.** kadın birahaneci.

alexander, *is.* (kakao, cin ve brandili) bir tür kokteyl.

alexanders, *is. bot.* **1.** İzmir teresi *(Smyrnium olusatrum)* : Avrupa'da salata olarak yetiştirilir, **2.** yabanî havuç *(Thaspium aureum).*

Alexandretta, *is.* İskenderun (eski adı).

Alexandria, *is.* İskenderiye. **~n** : İskenderiyeli.

alexandrine, *sf.&is.* **1.** on iki heceli (mısra), **2.** *b.h.* İskenderiye.

alexandrite, *is.* İskender taşı*(chrysoberyl)* : gündüz ışığında yeşil, sun'î ışık altında kırmızı menekşe renkli gözüken ve mücevher olarak kullanılan bir mineral.

Alexandroupolis, *is.* Dedeağaç.

alexia, *is. psikol.* okuma yitimi : yazılı şeyleri okuyamama/anlayamama hastalığı.

alexipharmic, *sf.&is. tıp* panzehir, antidot, koruyucu, zehirleri veya iltihabı yok edici (madde).

alfa (grass), *is. bot.* alfa otu : K Afrika'da yetişen bir ot.

alfalfa, *is. bot.* kabayonca, alfalfa *(Medicago sativa)* : mavimtrak mor çiçekli bir bitki. ABD'de hayvan yemi olarak yetiştirilir. **Burgundy trefoil, lucerne, Spanish trefoil** *d.d.*

alfilaria, *is. bot.* tel yoncası *(Erodium circutarium)* : Menşei Avrupa olup ABD'de yem olarak yetiştirilir. **pin grass, pin clover** *d.d.*

alforja, *is., ç.* **-jas** *İsp.* **1.** hurç, heybe, **2.** (ufak çizgili sincaplardaki gibi) yanak kesesi. ***e.a.*** *- 1. saddlebag.*

alfresco = al fresco, *sf.&zf.* açık hava(da), dışarı(da). **to dine ~** : dışarıda yemek. **an ~ café** : açık hava kahvesi. ***e.a.*** *- open air, out-of-doors.*

alga, *is., ç.* **-gae** su yosunu, alg *(Thallophyta)* : tek gözeliden 30 m'yi bulan çok gözeli türlerine kadar pek çok çeşidi vardır. **algal = algoid** : su yosunu+.

algaroba = algarroba, *is.* **1.** *bot.* keçiboynuzu/harup ağacı *(Prosopis juliflora)* : Akdeniz bölgesinde yetişen yaz/kış yeşil bir ağaç, **2.** keçiboynuzu : bu ağacın meyvesi.

algebra, *is. mat.* cebir. **~ of sets** : kümeler cebiri.

algebraic, *sf. mat.* **1.** cebirsel, **2. ~ally** : cebirsel olarak, cebirsel yöntemle, **3. ~ conjugate** : cebirsel devrik dönüşüm, **4. ~ equation** : cebirsel denklem : sınırlı sayıda terimden oluşan bir polinomu sıfıra eşit kılarak elde edilen denklem, **5. ~ extension** : cebirsel açılım, **6. ~ number** : cebirsel sayı, kat sayıları tam sayı olan bir cebirsel denklemin kökü, **7. ~ topology** : cebirsel ilinge bilgisi : uzambiçimlerin ilingesel özelliklerini soyut cebir yöntemleriyle inceleyen uz bilimi dalı.

algebraist, *is.* cebirci, cebir uzmanı.

Algeria, *is.* Cezayir. **~n** : Cezayirli, Cezayir+.

algerienne, *is.* parlak şeritli yünlü kumaş.

algerine, *sf.&is.* **1.** *bh.* Cezayirli, Cezayir+, **2.** *bk.:* **algerienne**, **3.** korsan. ***e.a.*** *- 3. pirate.*

-algia = -algy, *son ek* "ağrısı, hastalığı". **neuralgia** : sinir ağrısı, nevralji.

algid, *sf.* soğuk. ***e.a.*** *- cold, chilly.*

Algiers, *is.* Cezayir (şehri).

algo-, *ön ek* "ağrı". *ör.: algophobia.*

algoid, *sf.* yosunumsu, yosuna benzer.

ALGOL, (**ALGO**rithmic **L**anguage) : bilgisayar programlama dillerinden biri.

algolagnia, *is. psikol.* işkence sapıklığı : işkence etmek veya edilmekten cinsel zevk duyma : **masochism** ve **sadism** gibi. **algolagnic** : işkence sapıklığı+. **algolagnist** : işkence sapığı.

algology, *is.* yosun bilimi : botaniğin su yosunlarını inceleyen dalı. **algologic** : yosun bilimine ait. **algologist** : yosun bilimi uzmanı.

algometer, *is.* ağrı duyarlıkölçer : basınçtan ileri gelen ağrıya karşı duyarlığı ölçen alet. **algometric** : ağrı duyarsal. **algometrically** : ağrı duyarsal olarak. **algometry** : ağrı duyarlık ölçme.

Algonkian, *sf.* **1.** *jeol. bk.:* **Proterozoic**, **2.** *bk.:* **Algonquian.**

Algonkin, *sf.&is., ç.* **-kins** *bk.:* **Algonquin/Algonquian.**

Algonquian, *sf.&is., ç.* **-ans 1.** K Amerika kızılderililerinin yerli dili (50 çeşidi vardır), **2.** Algonkuvin aşiretinin bir ferdi.

Algonquin, *sf.&is., ç.* **-quins** Algonkuvin : eskiden Kanada'da Ottawa yöresinde ve St. Laurent nehri kuzeyinde yaşayan kızılderili aşireti ve bunların dili.

algophobia, *is. psikol.* ağrı korkusu : ağrı ve sancıdan anormal şekilde korkma.

algor, *is. patol.* (humma başlangıcında gelen) üşüme, titreme.

algorism, *is.* **1.** Arap rakamları (sistemi), ondalık sayı sistemi, **2.** rakamlarla hesaplama, **3.** *bk.:* **algorithm**, **4. ~ic** : *bk.:* **algorithmic.**

algorithm = algorism, *is.* kural, kaide, bir problemi çözmekte izlenen belirli yol. **~ic** : düzgüsel, kurallı.

alias, *zf. &is., ç.* **-ases** takma ad, lâkap, başka/öteki ad, namıdiğer(i), müstear isim, namımüstear. **Simpson used "Smith" as an~** : Simpson, "Smith" takma adını kullandı.

alibi, *f&is., ç.* **-bis 1.***huk.* suçsuzluk delili : cürüm/cinayet işlendiği esnada cinayet yerinden başka bir yerde bulunduğunu ispatlama, **2.** *ABD-k.d.* özür, mazeret, **3.** *k.d.* özür dilemek, mazeret beyan etmek, **4.** *k.d.* suçsuzluğuna tanık olmak : bir kimsenin cürüm/cinayet işlendiği anda başka bir yerde bulunduğuna tanıklık yapmak. **He ~ed his friend from a fix** : Arkadaşının suçsuzluğuna tanıklık ederek onu çıkmazdan kurtardı.

alidad(e), *is.* **1.** optik aletin ayar düzeni, **2.** *ABD* teodolit.

alien, *sf.&is.&f.* **1.** yabancı, ecnebi, vatandaş olmayan, **2.** başka ırktan olan kimse, **3.** bazı hak ve imtiyazlardan yoksun olan kimse, **4.** yeryüzünde yaşamayan, başka dünyalara ait (yaratık), **5.** garip, acayip. **~ speech** : acayip demeç, **6.** muhalif, muhasım, zıt. **ideas ~ to our way of thinking** : düşüncelerimize zıt fikirler, **7.** (bir mülkü) satmak, devretmek, **8.** yabancılaştırmak, (sevgiyi) soğutmak, **9. ~ability** *huk.* satılabilme, devredilebilme, **10. ~able** *huk.* satılabilir, devredilebilir. ***e.a.**- 1. stranger, foreign, 2. outsider, 3. outcast.*

alienage = alienism, *is.* **1.** yabancılık, ecnebilik, **2.** ecnebilerin hukukî durumu.

alienate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** yabancılaştırmak, soğutmak. **He has ~d his entire family** : Bütün ailesini (kendinden) soğuttu. **2.** uzaklaştırmak, başka tarafa çevirmek, başka işe tahsis etmek, devretmek. **to ~ funds from their intended purpose** : sermayeyi başka işe tahsis etmek, **3.** *huk.* ferağ ve temlik etmek. *to ~ lands,* **4.** yabancı, ecnebi, garip. ***e.a.**- 1. estrange, 2. divert, 3. transfer, convey.*

alienation, *is.* **1.** yabancılaş(tır)ma, soğu(t)ma, **2.** uzaklaş(tır)ma, başka tarafa çevir(il)me, başka işe tahsis etme/edilme, **3.** *huk.* ferağ, temlik, devir, **4.** *psikol.* (a) akıl/ruh hastalığı. **mental ~** : cinnet. (b) cezaî ehliyetsizlik, **5.** *ist.* rabıtasızlık, tutarsızlık, **6. ~ of affectations** *huk.* ayartma : üçüncü bir şahsın eşlerden birini öbüründen ayırması.

alienator, *is.* **1.** mülkü başkasına ferağ/temlik eden, **2.** yabancılaştıran, (sevgisini) soğutan, uzaklaştıran.

alienee, *is. huk.* kendisine ferağ/temlik edilen, mülkü devir alan.

alienism, *is.* **1.** *bk.:* **alienage**, **2.** akıl hastalıkları bilimi, psikiyatri, bilhassa hukukî yönden akıl hastalıklarının incelenmesi.

alienist, *is.* akıl hastalıkları uzmanı/mütehassısı/hekimi (özellikle hukuk dilinde kullanılır).

alienor = alienor, *is. bk.:* **alienator** (1).

alif, *is.* elif : Arap alfabesinin ilk harfi.

aliform, *sf.* kanat şeklinde/biçiminde.

alight^1, *gsz.* **alighted/alit, alighting 1.** (attan/arabadan) inmek. **to ~ from a cab** : taksiden inmek, **2.** (kuş vb) konmak. **a bird ~ed on a branch** : dala konmuş bir kuş, **3.** (beklenmeyen anda/birdenbire) karşılaşmak, rastlamak, tesadüfen/istemeyerek fark etmek. **~ upon** : birdenbire bulmak. ***e.a.**- 1. dismount, descend, 2. settle, encounter.*

alight^2, *sf.&zf.* **1.** ışıklı, aydınlık, aydınlanmış, parlak, pırıl pırıl. *a cloudless night ~ with stars. Her face was ~ with joy.* **2.** tutuşmuş, ateş içinde, alev alev (yanmakta). **The candles are ~** : Mumlar yanıyor. **catch ~** : tutuşmak. **set ~** : tutuşturmak, yakmak, ateşe vermek. **to set a house ~** : evi ateşe vermek/yakmak. ***e.a.**- 1. lighted, bright, 2. on fire.*

align = **aline**, *f.* **1.** diz(il)mek, sıraya koymak/girmek, sırala(n)mak, hizaya getirmek/gelmek, **2.** (bir gruba/partiye vb.) girmek, katılmak, iltihak etmek, safına geçmek. *He ~ed himself with the Liberals.* **3.** (elektronik devreleri) aynı frekansa ayarlamak, akort etmek, sıralama ayarı yapmak, **4.** **aligner** = **aliner** : (a) dizen, sıraya koyan, hizaya getiren, (b) nişangâh. ***e.a.****- 1. line up, straighten, 2. join, associate, side, ally.*

alignment = **alinement**, *is.* **1.** diz(il)me, sıraya koyma/girme, sırala(n)ma, hizaya getirme/gelme, **2.** sıra, saf, dizi, hiza, **3.** (bir elektronik devreyi) ayarlama, akort. **This radio is out of ~** : Bu radyonun ayarı/akordu bozuk. **4.** (yol/demir yolu için) toprak tesviyesi, **5.** *ark.* sıralanmış dikili taşlar/menhirler, **6.** ~ **chart** *mat.* çizit, nomogram.

alike, *sf.&zf.* **1.** benzer, eşit, aynı, müsavi, farksız (bir şekilde). ~ **as two peas** : tıpkısı, birbirinin tıpatıp aynı. **I think all politicians are ~** : Bence bütün politikacılar birbirine benzer. **to treat all customers ~** : bütün müşterilere eşit muamele yapmak. **summer and winter ~** : hem yaz, hem kış, **2.** **~ness** : benzerlik, aynılık, eşitlik, farksızlık. ***e.a.***- *1. similar(ly), identical (ly), equal(ly), akin, analogous, like.* ***k.a.***- *1. different(ly), unlike, dissimilar.*

aliment, *is.&gl.f.* **1.** besi, yiyecek, gıda, nafaka, **2.** besleyen, kuvvetlendiren, takviye eden, **3.** beslemek, **4.** kuvvetlendirmek, desteklemek, takviye etmek, **5.** *İsk.* nafaka vermek, **6.** **~al** : besinsel, gıdaî, **7.** **~ally** : besin yolu ile, besin/gıda ile. ***e.a.***- *1. food, nourishment, 2. sustenance, 3. nourish, 4. support*

alimentary, *sf.* **1.** besin+, beslenme+, besleyici, besleyen, **2.** sindirim+, **3.** destekleyen, kuvvetlendiren, **4.** ~ **canal** : sindirim borusu.

alimentation, *is.* **1.** besleme, gıda verme, tağdiye, **2.** destekleme, takviye etme. ***e.a.***- *1. nourishment, nutrition, 2. maintenance, support.*

alimentative, *sf.* **1.** besleyici, **2.** **~ly** : besleyici bir şekilde, **3.** **~ness** : besleyicilik. ***e.a.***- *1. nourishing, nutritive.*

alimony, *is.* **1.** *huk.* nafaka. **permanent ~** : boşandıktan sonra verilen nafaka, **2.** besleme, bakım, **3.** **alimonied** : nafaka bağlanmış. ***e.a.***- *2. maintenance.*

aline, *f.* **alined, alining** *bk.:* **align.**

alinement/aliner, *bk.:* **alignement/aligner.**

aliped, *sf. zool.* zar parmaklı : yarasalarda olduğu gibi parmakları arasında zar bulunan (hayvan).

aliphatic, *sf. kim.* alifatik : parafin, olefin gibi C atomları açık zincir şeklinde bağlı olan bileşimler.

aliquant, *sf. mat.* bir sayıdan küçük fakat onu kalansız bölemeyen. *An ~ part of 16 is 5.*

aliquot, *sf.&is. mat.* **1.** tam/kalansız bölen. **An ~ part of 15 is 5** : 15'i tam bölen bir sayı 5'tir. **2.** *kim.* nümune, parça. **an ~ quantity of acid** : asit nümunesi.

alist, *sf.* yana yatmış (gemi vb.).

alit, *f. bk.:* **alight**

aliunde, *sf.&zf. huk.* başka kaynaktan, bir belgeyi teyit veya nakzeden fakat o belgenin parçası olmayan, belgeden istihracı olanaksız. **evidence ~** : belge dışı/belgede bulunmayan delil.

alive, *sf.* **1.** canlı, diri. *The fish was still ~.* **2.** hayatta, berhayat, yaşayan. **the proudest man ~** : hayattaki en mağrur insan. **to keep sth. ~** : yaşatmak, korumak, muhafaza etmek. **the kindest man ~** : dünyadaki en iyi insan, **3.** faal(iyette). **The street was ~ with people** : Sokakta insanlar faaliyette idi. **to keep courage ~** : cesaretini kaybetmemek, **4.** hayat dolu, cevval, cıvıl cıvıl. **She is more ~ than most of her contemporaries** : Çağdaşlarının çoğundan daha cevvaldir. **5.** renkli, pırıl pırıl. **The room was ~ with color** : Oda renklerle pırıl pırıldı. **6.** *elekt.* gerilim taşıyan iletken, faz iletkeni, **7.** ~ **to** : canlı, uyanık, haberdar, müteyakkız. **to be ~ to** : farkında olmak, hissetmek. *He is not only breathing but quite ~ to what is happening around him.* **8.** ~ **with** : dolu, kaynaşan.**The river is ~ with fish** : Nehirde balıklar kaynaşıyor. **9.** **look ~!** Haydi! Çabuk Ol! Kımılda! Sallanma! **Look ~! We haven't got all day!** Çabuk ol! Fazla vaktimiz yok (bütün gün seni bekleyemeyiz)! **10.** **Man ~!** Ayol! Hey mübarek! Fesüphanallah! Nasıl olur! **Man ~! Where have you come from?** Ayol, nereden çıktın? **Man ~! Is it you?** Fesüphanallah! Ayol bu sen misin? **11.** **~ness** :

canlılık, dirilik, zindelik, cevvaliyet, hayatiyet. ***e.a.***- *4. lively, active, 5. vivid, vibrant.* ***k.a.***- *1&2. dead.*

aliyah, *is., ç.* **aliyahs/aliyos/aliyot/aliyoth** **1.** Musevî dinî ayininde Tevrat'tan parçalar okunduktan sonra kürsüye ilerleme, **2.** (Palestine) Yahudi akını/göçü.

alizarin(e), *is. kim.* kök boya, alizarin boyası, çok eskiden beri bilinen bir boya : $C_6H_4(CO)_2C_6H_4(OH)_2$. Katı iken kırmızı turuncu, toz hâlinde iken kahverengi sarı renktedir. Antrakinondan elde edilir. Öbür boyaların sentezinde kullanılır. ~ **crimson** : alizarin kırmızısı.

alkahest = **alcahest**, *is.* simyagerlerin araştırdıkları üniversel eritici. **~ic(al)** : üniversel eritici+.

alkalemia, *is. patol.* kalevilik : kandaki alkali miktarının anormal oluşu.

alkalescence = alkalescency, *is.* alkalileşme, kalevileşme. **alkalescent** : alkalileşmiş, kalevî.

alkali, *is., ç.* **-lis/-lies** **1.** *kim.* alkali, baz, kalevi, alkali madenlerin ve amonyumun hidroksidi (kırmızı turnusol kâğıdını maviye çevirirler), **2.** ekseri çorak arazide ekin yetişmesine engel olan ve suda eriyebilen madensel tuzlar.

alkali metal, *is. kim.* alkali maden : potasyum, sodyum, lityum, rübidyum, sezyum, fransiyum gibi hidroksitleri alkali olan madenler.

alkalimeter, *is.* **1.** alkaliölçer : bir eriyikteki alkali miktarını ölçen alet, **2.** *fiz.-kim.* CO_2 miktarını ölçen alet.

alkalimetric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* alkalimetrik, alkali ölçümsel, **2.** **~ally** : alkalimetrik olarak.

alkalimetry, *is.* alkali ölçme, alkalimetri.

alkaline, *sf.* alkali, kalevî, alkali özelliği gösteren. ~ **earth** : alkali toprak madenlerin (Ba, Sr, Ca ve Mg) oksitlerinden biri. ~ **earth metal** : alkali toprak maden : Ba, Sr, Ca ve Mg.

alkalinise/alkalinisation, *Brit.* **alkalinize/alkalinization.**

alkalinity, *is. kim.* alkalilik, alkali özelliği/miktarı.

alkalinize, *gl.f.* **-ized, -izing** alkalileştirmek, kalevileştirmek, alkaliye dönüştürmek. **alkalinization** : alkalileştirme.

alkalise/alkalisable/alkalisation, *Brit.* **alkalize/alka-lizable/alkalization.**

alkali soil, *is.* alkali toprak : alkali oranı veya sodyum miktarı fazla toprak (iyi ürün yetiştirmez).

alkalizable, *sf.* alkalileştirilebilir.

alkalization, *is. bk.:* **alkalinization.**

alkalize, *gl.f.* **-lized, -lizing** *bk.:* **alkalinize.**

alkaloid, *sf.&is. biy-kim., kim. ecz.* **1.** alkaloid, **2.** **~al** *d.d.* alkaliye benzer, alkalin.

alkalosis, *is. patol.* alkali fazlalığı : kanda ve vücuttaki diğer sıvılarda alkali miktarının normalden fazla olması.

alkane, *is. kim.* **1.** alkan serisine mensup kimyasal bileşim, **2.** ~ **series** : alkan serisi : Genel formülü CnH_{2n+2} olan doymuş alifatik hidrokarbonlar; metan CH_4, etan C_2H_6 gibi. **methane series** (metan serisi), **paraffine series** (parafin serisi) *d.d.*

alkanet, *is. bot.* **1.** alkana *(Alkanna tinctoria)* : Hodangiller familyasından Avrupa'da yetişen bir bitki, **2.** alkana kökü : kırmızı boya yapmakta kullanılır, **3.** alkana boyası, **4.** buna benzer bitki : **buglos** (sığırdili) *(Anchusa officinalis)* gibi.

alkene, *is. kim.* **1.** etilen grubunun herhangi bir elemanı, **2.** ~ **series** : etilen grubu : Genel formülü CnH_{2n} olan ve C atomları iki bağla bağlı doymamış alifatik karbonlu hidrojenler grubu. Etilen $H_2C=CH_2$ gibi. **ethylene series, olefin series** *d.d.*

alkenna, *is.* kına. *bk.:* **henna.**

Alkoran = Alcoran, *is.* Kur'anıkerim.

alkyd = alkyd resin, *is. kim.* alkid reçinesi : polibazik asitlerin glikol ve gliserol gibi polihidrik alkollere etkimesinden elde edilen ve boya, zamk vb. yapımında kullanılan yapışkan reçinelerden herhangi biri.

alkylation, *is. kim.* **1.** alkilleşme : bir organik bileşimde H atomu yerine alkil grubunun geçmesi, **2.** benzin yapımında olefine parafin ilâvesi.

alkyl group = alkyl radical, *kim.* alkil grubu : Genel formülleri CnH_{2n+1} olan ve alifatik hidrokarbonlardan elde edilen tek valanslı gruplardan biri (metil grubu CH_3- veya etil grubu CH_5- gibi). **alkylic**: alkil+.

alkyne, *is. kim.* **1.** alkin (dizisinin herhangi bir elemanı), **2.** ~ **series** : alkin dizisi : yapısındaki iki C atomu üçlü bağla bağlanmış ve CnH_{2n-2} formülü ile gösterilen hidrokarbonlar sınıfı. *ör.:* asetilen HC≡CH. **acetylen series** (asetilen dizisi) de denir.

all^1, *sf.* **1.** bütün. ~ **the world** : bütün dünya. ~ **Turkey** : bütün Türkiye. ~ **the others** : bütün ötekiler. ~ **my life** : bütün hayatım. **with** ~ **speed** : bütün hızıyla. **with** ~ **due respect** : kemalihürmetle, **2.** her, her şey(e), her türlü. **at** ~ **hours** : her saatte. **to loose one's** ~ : her şeyini (varını yoğunu) kaybetmek. **my** ~ : varım yoğum, her şeyim. ~ **kinds/**~ **sorts** : her çeşit/nevi. **beyond** ~ **doubt** : her türlü şüphenin ötesinde/şüpheye yer vermeyecek şekilde.

all^2, *zm.* **1.** hep(si), tamamı, tümü. **He ate** ~ **of the peanuts** : Fıstıkların hepsini yedi. **almost** ~ : hemen hemen hepsi. ~ **of us** : hepimiz. ~ **of you** : hepiniz. ~ **together** : hep beraber. ~ **whom I saw** : gördüklerimin hepsi. **We** ~ **love him** : Onu hepimiz severiz. **I know it** ~ : Hepsini biliyorum. **Take it** ~ : Hepsini al. **Is that** ~ **there is to it?** Hepsi bu mu? **That's** ~ **there is to it** : Hepsi bundan ibaret. **That's** ~ : Hepsi bu (kadar)/vesselâm. **The best of** ~ **would be...** : En iyisi...olacak. **What is it** ~ **about?** Ne var? Ne oluyor? **2.** her şey. **Is that** ~ **you want to say?** Söylemek istediklerin (söylemek istediğin her şey) bu mu? ~ **is lost** : Her şey mahvoldu. ~ **is over between us** : Aramızda her şey bitti. ~ **is well** : Her şey yolunda. **above** ~ : her şeyden önce. **after** ~ : her şeye rağmen, **3.** herkes, hepimiz. ~ **must die** : Hepimiz öleceğiz.

all^3, *is.* **1.** her şey, toplam, bütün dünya/âlem/evren/kâinat, **2.** bir kimsenin bütün varı yoğu. **to give one's** ~ : her şeyini/bütün malını/varını yoğunu vermek, **3. above** ~ : her şeyden önce, evvelemirde. **Above** ~ **we need some food to eat** : Her şeyden önce yiyeceğe ihtiyacımız var. **4. after** ~ : her şeye rağmen, ne de olsa. **After** ~**, he's still a child** : Ne de olsa henüz bir çocuk. **5.** ~ **in** ~ : hepsi(ni), tamamı, tümü, bütünü (ile), bütün olarak, topu topu, genel olarak, her şeyden önemli. **Taking it, take** ~ **in** ~ : Alıyorsan hepsini al. **They were** ~ **in** ~ **to each other** : Birbirinin her şeyi idiler. ~ **in**~**, her condition is greatly improved** : Genel olarak durumu çok düzeldi. **He imagines that he is** ~ **in** ~ **in business** : Kendini iş hayatında çok önemli sanıyor. **There were ten people** ~ **in** ~ : Topu topu on kişi vardı. ~ **told** : tamamı, hepsi, tümü, **6. and** ~ *k.d.* ve saire, filân, ve bütün benzerleri. **You sure you have enough gas and** ~**?** Yeteri kadar benzin vesaireniz olduğundan emin misiniz? **Clever and** ~ **he is...** : Bu kadar zeki filân olduğu hâlde... **7. at** ~ : (a) hiç, kat'iyen, asla, zerre kadar, azıcık, şayet, eğer. **I wasn't surprised at** ~ : Asla hayret etmedim. **Did you speak at** ~ **?** Hiç konuştunuz mu? **I don't know him at** ~ : Onu hiç/kat'iyen tanımıyorum. **If you hesitate at** ~ : Zerre kadar tereddüt ederseniz... **If there is any wind at** ~ : Azıcık rüzgâr esse... **He will come tomorrow, if at** ~ : Şayet gelecekse yarın gelir. **Do you see him at** ~ : Onu hiç görüyor musunuz? **Not at** ~ : Bir şey değil, önemsiz, önemi yok, zikre değmez, asla. **If you go there at** ~ : Şayet oraya gidecek olursanız... (b) ne diye, neden, ne sebeple, herhangi bir sebeple. **Why bother at** ~ : Ne diye endişe edeyim? Endişeye hiç mahal yok, **8. for** ~ **(that)** : her şeye rağmen, yine de. **For** ~ **that, it was a good year** : Her şeye rağmen iyi bir yıl idi. **for** ~ **his talent** : bütün meziyetlerine rağmen. **For** ~ **he may say** : Ne söylerse söylesin. **For** ~ **I know** : Bildiğim kadarı/tahminime göre/muhtemelen. **For** ~ **the world** : Ne pahasına olursa olsun/dünyada. **9. in** ~ : hepsi, hepsi dahil, hep beraber, topu topuna. **They are ten in** ~ : Hepsi on kişidir, **10. most of** ~ : üstelik, bilhassa, **11. once and for** ~ : kesinlikle, kesin olarak, ilk ve son defa, son olarak. **The case was settled once and for** ~ **when the appeal was denied** : Yargıtayca reddedildikten sonra dava kesinlikle kapandı. **12.** ~**-in** : geniş kapsamlı, hepsini kapsayan. ~**-in policy** : bütün riskleri kapsayan sigorta poliçesi. ~**-in price** : toplam (her şeyi içine alan) fiyat, **13.** ~ **the same** : hepsi bir, fark etmez. **It's** ~ **the same to me** : Bence hepsi bir/fark etmez/bence hava hoş. ~ **the same, but** : buna rağmen, **14.** ~ **-time** : eşine raslanmamış, rekor. ~ **-time high temperature** : eşine raslanmamış sıcaklık, **15.** ~ **too soon :** pek erken, vakitsiz. ***e.a.*-*4&8.*** *notwithstanding, in spite of everything,* ***5.*** *in general, everything considered, as a whole,* ***9.*** *all together,* ***10.*** *finally, conclusively.*

all^4, *zf.* **1.** büsbütün, tamamıyla, baştan başa, tamamen. **He is ~ alone** : Yapayalnızdır/büsbütün yalnız kaldı. **He is not ~ bad** : Büsbütün kötü değildir. **to be dressed ~ in black** : baştan başa karalar giyinmek. **She was ~ ears** : Tamamıyla kulak kesildi. **2.** sırf, münhasıran, yalnızca, sadece. **He spent his income ~ on pleasure** : Gelirini sırf zevkine harcadı. **3.** her birine, her biri için. *The score was one ~*. **4.** pek, çok. **You will be ~ the better for it** : Siz bu işe çok münasipsiniz. **The hour came ~ too soon** : Saat/vakit pek erken geldi. **He is not ~ there** : Pek kendinde değildir/aklı başka yerlerde geziyor/terelelli. **He is ~ there** : Onu hiç merak etme/o işini bilir/açıkgözdür. **5.** **~ but** : hemen hemen, takriben, nerede ise, az kaldı. **She is ~ but dead** : Az kaldı ölüyordu. **6.** **~ by oneself** : kendi başına, yapayalnız, **7.** **~ in** *ABD - k.d.* yorgun, bitkin, bîtap. **We were ~ in at the end of the day** : Günün sonunda hepimiz bîtap düştük. **8.** **~ in the wind** *den.* tam rüzgâra maruz, **9.** **~ standing** *den.* (a) tam hızla, son hızla. **The ship ran aground ~ standing** : Gemi son hızla karaya oturdu. (b) tam giyinmiş, tam teçhizatla, tam donatılmış. *The crew turned in ~ standing.* **10.** **~ of** : en aşağı. **It cost him ~ of $50** : Ona en aşağı 50 dolara mal oldu, **11.** **~ of a sudden = ~ at once** : anîde, birden bire, apansızın, **12.** **~ one** : hepsi bir, fark etmez, **13.** **~ over** : her tarafta; tamamen bitti; yeni baştan, tekrar, **14.** **~ the better** : çok daha iyi, iyi ya! isabet! **If the sun shines, it will be ~ the better for our excursion**: Güneş çıkarsa seyahatimiz için çok daha iyi olur. **15.** **~ the more so** : ...için daha kuvvetli sebep, ...daha iyi ya! **16.** **~ the worse** : büsbütün kötü, daha fena, **17.** **~ up** : (a) (gazete) baskıya hazır, (b) *k.d.* işi bitik. **It's ~ up with George, they've caught him** : George'un işi bitik, enselendi. **18.** **to be ~ for...** : ...-e taraftar olmak, **19.** **to be not ~ there** : *k.d.* aklı başında olmamak. **He is not ~ there, but his family refuses to have him committed to an institution** : Onun aklı başında değil, fakat ailesi akıl hastanesine yatırmayı reddediyor. ***e.a.*** *- 1. wholly, entirely, 2. exclusively, 5. almost, very nearly, 7. tired, exhausted.*

all-, ön ek **1.** "sırf, tüm, tamamen, safi". **All-American** : Sırf Amerikalı, **2.** "her". **all-purpose** : her işe yarar, her maksada elverişli, **3.** "her şey, hepsi". **all-inclusive** : her şey dahil.

alla breve*, It. müz.* iki vuruşlu ölçü. **cut time** *d.d.*

all-American, *sf.&is.* **1.** tüm Amerika, bütün ABD'yi temsil eden, **2.** sırf Amerikalı üyelerden/elemanlardan oluşan, **3.** ABD sporunun herhangi bir alanda en iyisini temsil eden (oyuncu), **4.** tipik Amerikalı.

allanite, *is.* alenit : demir, alüminyum, seryum ve kalsiyum silikattan oluşmuş kahverengi, siyah renkte prizmatik kristalli bir cevher.

allantoic, *sf.* döl zarı+.

allantoid, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d. bk.:* **allantoic**, **2.** *bk.:* **allantois.**

allantois, *is. embril. zool.* döl zarı : kuşların, sürüngenlerin ve bazı memelilerin karın zarlarında meydana gelen göbek bağı ve plâsenta ile ilgili kese gibi vasküler zar.

allargando*, sf. It. müz.* gittikçe yavaşlayıp genişleyen.

all-around, *sf.* **1.** çok yönlü. *an ~ player.* **2.** geniş uygulamalı/kapsamlı, ihtisaslaşmamış, her işe elverişli. **~ education** : geniş uygulamalı eğitim, **3.** tüm, tam, bütün. **~ failure** : tam başarısızlık. ***e.a.****- 1. versatile, 2. inclusive, comprehensive*

allay, *gl.f.* **-layed, -laying** **1.** (korku, şüphe, öfke vb.) gidermek, teskin etmek, yatıştırmak, bastırmak. **to ~ suspicion/anxiety/fear** : şüphe/endişe/korkuyu gidermek. **to ~ civil commotion** : iç kargaşalıkları bastırmak, **2.** hafifletmek, azaltmak, dindirmek. **to ~ pain** : ağrıyı dindirmek/ıstırabı hafifletmek, **3.** **~er** : sakinleştiren, yatıştıran, bastıran, teskin eden, azaltan, hafifleten, dindiren. ***e.a.****- 1. calm, quiet, soften, assuage, soothe, 2. lessen, mitigate, alleviate, relieve, lighten, mollify, moderate, temper, ease.* ***k.a.****- 1. arouse, awake, kindle, stir, excite, provoke, 2. aggravate, increase, intensify, magnify, multiply.*

all-clear, *is.* tehlike geçti/kalmadı (işareti).

all-day, *sf.* bütün gün. **an ~ tour of the city** : bütün gün şehri dolaşma.

allée*, is. Fr.* ağaçlıklı yol, gezi yolu.

allegation, *is.* **1.** iddia, ispatsız olarak ileri sürülen iddia, **2.** *huk.* sav, bir davada ileri sürülen ve ispatı gereken iddia, **3.** özür, bahane, mazeret.

allege, *gl.f.* **-leged, -leging 1.** ileri sürmek, bahane etmek. **to ~ a fact** : bir vakayı ileri sürmek, **2.** (mahkeme huzurunda vb.) beyan ve iddia etmek, **3.** ispatsız olarak iddia etmek. **He was ~d to be dead** : Öldüğü iddia ediliyordu. **4.** sebep ve delil olarak ileri sürmek, **5.** *esk.* teyit ve ispat için zikretmek, **6.** *esk.* yumuşatmak, hafifletmek, **7. ~able** : iddia/beyan edilebilir, ileri sürülebilir, **8. alleger** : iddia/beyan eden, ileri süren. ***e.a.*** *- 1-4. state, aver, assert, attest, declare, claim, affirm, cite, avow.* ***k.a.*** *- 1-4. deny, retract, disclaim, refute, disavow.*

alleged, *sf.* **1.** sanılan, zan altındaki, şüpheli. **The ~ murderer could not be located for questioning** : Katil olduğu sanılan kimse bulunup sorguya çekilemedi. **2.** iddia edilen, ileri sürülen. **The ~ cure-all produce no result when it was tested by reputable doctors** : Her şeyi tedavi ettiği iddia edilen ilâç meşhur doktorlar tarafından denemeye tâbi tutulunca bir sonuç vermedi. **3. on the ~ day** *huk.* söylendiği günde, **4. ~ly** : gûya, söylendiğine/iddiaya göre. ***e.a.*** *- 1. asserted, 2. doubtful, suspect, supposed.*

allegiance, *is.* sadakat, bağlılık, tâbiiyet, itaat, biat. **to take an oath of ~** : sadakat yemini etmek. **to cast off one's ~ to a party** : bir partiye bağlılıktan ayrılmak. **to own ~ to a party** : bir partiye sadık/bağlı olmak. ***e.a.*** *- devotion, loyalty, obedience, faithfulness, fidelity, adherence, homage.* ***k.a.*** *- treason, treachery, betrayal, rebellion, disloyalty, alienation.*

allegiant, *sf.* sadık, bağlı, itaatkâr, muti.

allegoric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* mecazî, simgeli, sembolik, kinayeli, remzî. *an ~ poem.* **2. ~ally** : mecazî/sembolik olarak, simgeyle, kinaye yolu ile. ***e.a.*** *- 1. figurative.*

allegorise/allegorisation/allegoriser, *Brit. bk.:* **allegorize/allegorization/allegorizer.**

allegorist, *is.* simgesel/sembolik hikâye yazarı.

allegoristic, *sf.* simgesel, mecazî, sembolik, kinayeli.

allegorize, *f.* **-rized, -rizing 1.** mecaz kullanmak, mecazî/kinayeli konuşmak, simgesel/sembolik hikâye yazmak, **2.** mecazî manada anlamak/yorumlamak, **3. allegorization** : mecaz kullanma, mecazî/kinayeli konuşma, mecazî anlamda yorumlama, simgesel hikâye yazma, **4. allegorizer** : mecaz kullanan, mecazî/kinayeli konuşan, simgesel hikâye yazan.

allegory, *is., ç.* **-ries 1.** mecaz, fikirlerin simgelerle anlatımı, **2.** kinaye, **3.** simgesel/sembolik hikâye.

allegretto, *sf.&is., ç.* ***-tos*** *It. müz.* alegretto : hafif, lâtif ve biraz hızlı tempo(lu).

allegro, *sf.&is., ç.* ***-gros*** *It. müz.* alegro : çabuk/hızlı tempo(lu).

allele = allelemorph, *is.* türgen : başkalaşım (istihale) yolu ile oluşan ve kalıtımsal çeşitler doğuran gen. **allelic** : türgensel. **allelism** : türgenleşme.

alleluia, *ünl.&is.* **1.** Allaha şükür, Elhamdülillâh, **2.** Tanrıya şükran ifade eden bir şarkı. ***e.a.*** *- hallelujah.*

allemande, *is., ç.* **-mandes 1.** eski bir dans (XVII-XVIII. yy.), **2.** bu dansın müziği, **3.** kadrilde yapılan bir figür, **4.** hızlı ve neşeli bir Alman dansı.

all-embracing, *sf.* kapsamlı, hepsini kapsayan/içine alan, **an ~ definition** : kapsamlı tanım.

Allen screw, *is.* Allen vidası : tepesindeki eksenel altıgen oyuk vasıtasıyla döndürülür.

Allen wrench, *is.* Allen tornavidası : Allen vidasını vidalamaya mahsus altıgen kesitli L şeklinde alet.

allergen, *is.* duyarcal : alerjiye/duyarcaya sebep olan madde. **~ic**: duyarcal, alerji yapan. **~icity**: duyarcallık.

allergic, *sf.* **1.** duyarcal, alerjik. **an ~ reaction to wool** : yüne karşı duyarcal tepki, **2.** duyarcalı, alerjisi olan, **3.** duygun, alıngan, aşırı hassas. **~ to criticism** : eleştirmeye karşı aşırı hassas.

allergist, *is.* duyarca/alerji uzmanı : alerjileri teşhis ve tedavi eden doktor.

allergy, *is., ç.* **-gies 1.** duyarca, alerji : bazı gıda, ilâç, bitki ve hayvanlara karşı vücudun aşırı tepkisel duyarlığı, **2.** tekrarlanan bir ilâç veya aşıya karşı vücudun tepkisi, **3.** *k.d.* nefret, antipati. **He has an ~ to hard work** : Ağır işten nefret eder.

allethrin, *is. kim.* aletrin, $C_{19}H_{26}O_3$: haşarat öldürücü, berrak, kehribar renginde, yapışkan sıvı.

alleviate, *gl.f.* **-ated, -ating** dindirmek, teskin etmek, hafifletmek, azaltmak, yatıştırmak. **to ~ sorrow** : kederi hafifletmek. **to ~ pain** :

ağrıyı dindirmek. ***e.a.****- lessen, diminish, mitigate, assuage, allay, ameliorate, moderate, soften, lighten, abate, relieve, solace, soothe.* ***k.a.****- aggravate, agitate, augment, increase, irritate.*

alleviation, *is.* **1.** din(dir)me, teskin, hafifle(t)me, azal(t)ma, yatış(tır)ma, teselli, **2.** dindirici/hafifletici /teskin edici/yatıştırıcı şey.

alleviative = alleviatory, *sf.* dindirici, teskin edici, hafifletici, yatıştırıcı, müsekkin. ***e.a.****- palliative.*

alley, *is., ç.* **-leys 1.** dar sokak. **blind ~** : (a) çıkmaz sokak, (b) *mec.* istikbali karanlık meslek/iş/yol, **2.** patika, ağaçlıklı yol, **3.** geçit, **4.** (*bowling* oyununda) topun yuvarlandığı pist/şerit, **5.** tenis kortunun iki yanındaki saha, **6.** iri bilye, **7.** **~ cat** : sokak kedisi, *k.d.* şırfıntı, sürtük, düşük ahlâklı kimse, **8.** **up one's ~** *argo* meşrebine/mizacına uygun. ***e.a.****- 1. street, roadway, avenue, concourse, 3. passage.*

alleyway, *is.* **1.** patika, dar yol, **2.** dar geçit.

all-fired, *sf. üstünlük derecesi:* **all-firedest** *ABD- k.d.* **1.** dehşetli, müthiş, aşırı, son derece. **~ fool**: son derece aptal. **He's so ~ arrogant!** Öylesine küstahtır ki! (Küstahlıkta eşi yoktur.) **2.** **~ly** *d.d.* son derece, aşırı bir şekilde, tamamıyla. **Don't be so ~ly sure of yourself** : Kendinden o derece emin olma (kendine pek o kadar güvenme). ***e.a.****- 1. tremendous, extreme, excessive, 2. extremely, excessively, completely.*

All Fools' Day = April Fools' Day, *is.* 1 Nisan.

all fours, *is.* **1.** dört ayak : hayvanın dört ayağı, insanın iki eli ve iki ayağı. **to land on ~ ~** : dört ayak üstüne düşmek, **2.** **high-low-jack, old sledge, seven-up, pitch** *d.d.* iki veya üç kişi arasında oynanan bir nevi iskambil oyunu, **3.** **on ~ ~** : (a) gereğince, uyarınca, mucibince, (b) dört ayak üzerinde, sürünerek. **It was necessary to go on all fours to squeeze through the opening** : Delikten geçebilmek için dört ayak (eller ve dizler) üzerinde sürünmek gerekti.

all get-out, *argo* olağan, mümkün, muhtemel, tasavvur edilebilir, alabildiğine, olabildiği kadar. **The wind was as cold as ~ ~** : Rüzgâr alabildiğine soğuktu.

all hail, *esk.* selâm.

all-hail, *gl.f.* (şiir dili) selâmlamak. ***e.a.****- salute, greet.*

Allhallows = Allhallowmas, *is. bk.:* **All Saints' Day.**

allheal, *is.* **1.** *bk.:* **valerian** (1), **2.** kendi kendine iyileşme. ***e.a.****- 2. selfheal.*

alliable, *sf.* ittifaka girebilir/kabul edilebilir.

alliaceous, *sf. bot.* **1.** soğangillerden : soğan, sarımsak, pırasa vb. ni kapsayan *Allium* familyasından, **2.** soğan/sarımsak kokulu.

alliance, *is.* **1.** ittifak, bağlaşma, ortaklık, **2.** hısımlık, sıhriyet, benzerlik, **3.** antlaşma, **4.** birlik, ittihat, **5.** esas yapı/karakter benzerliği. **The ~ between logic and metaphysics** : Mantıkla metafizik arasındaki yapı ve karakter benzerliği. ***e.a.****- 1. connection, affiliation, coalition, partnership, 2. affinity, 3. pact, treaty, compact, 4. union, league, confederation.*

allied, *sf.* **1.** müttefik. ~ *nations*, **2.** ilgili, ilişkisi olan, benzer, bağlantılı, yakın, akraba. **~ species** : benzer türler. ***e.a.****-2. related, kindred.*

Allies, *ç. is.* **1.** *k.h. bk.:* **ally**, **2.** Müttefik Devletler : l. Cihan Harbinde Almanya ve Türkiye'ye karşı birleşen İngiltere, Fransa, Rusya, İtalya, ABD, Japonya, **2.** Cihan Harbinde ise Mihver Devletlerine karşı birleşen 26 devlet (İngiltere, Fransa, ABD, Rusya vb.), **3.** NATO üyesi olan devletler.

alligator, *is.* **1.** *zool.* timsah, aligator *(Alligator)*, **2.** timsah derisi, **3.** (timsah ağzı biçiminde) pense, kıskaç, **3.** **~ apple** *bot.* timsah elması : Batı Hindistan'da yetişen yenilebilir bir meyve, **4.** **~ clip** *elekt.* kıskaç : timsah ağzı biçiminde maşa. Elektrik devreleri montajında geçici bağlantı yapmakta kullanılır, **5.** **~ gar** : iri timsah balığı, Orta ABD nehirlerinde yaşayan iri bir balık (uzunluğu 2 m'yi geçer), **6.** **~ lizard** : timsah kertenkele *(Gerrho-notus)* : GB ABD ve Meksika'da bulunan derisi timsah derisine benzer kertenkele türü, **7.** **~ pear** *bk.:* **avocado** (1), **8.** **~ shear** : timsah makası : kalın madenî levhaları kesmekte kullanılan büyük makas, **9.~ wrench** : timsah anahtarı.

alliterate, *f.* **-ated, -ating 1.** ses yinelemek, bir kelime grubunda baş harfi veya aynı sesi tekrarlamak. *"The wind whispered woefully."* cümlesindeki **w** sesleri gibi. **2.** sesleri yinelemek/tekrarlamak, **3.** **alliterator** : ses yineleyici.

alliteration, *is.* **1.** ses tekrarı, **2.** bir kelime grubunda iki veya daha fazla kelimenin aynı harfle başlaması. *ör. : A fair field full of folk.*

alliterative, *sf.* **1.** aynı sesi tekrarlayan, **2.** **~ly** : ses yinelenerek, **3.** **~ness** : yine seslilik.

allium, *is. bot.* soğangiller familyasından herhangi bir bitki : soğan, sarımsak, pırasa vb.

allness, *is.* bütünlük, tümlük, tamamiyet.

all-night, *sf.* **1.** bütün gece, **2.** bütün gece açık olan. *an ~ drugstore*, **3.** **~er** : bütün gece süren.

allo-/all-, *ön ek* "öbür(ü), öteki, başka(sı), değişik türü". Birleşik kelimeler yapmakta ve kimyada iki eşizden daha kararlı olanı belirtmekte kullanılır.

allobaric, *sf. meteor.* hava basıncı değişiminden doğan/ileri gelen. *~ wind.*

allocable, *sf.* tahsis edilebilir, ayrılabilir.

allocate, *gl.f.* **-cated, -cating** **1.** tahsis etmek, ayırmak, paylaştırmak, dağıtmak, tevzi etmek. **to ~ funds for new projects** : yeni projeler için para tahsis etmek/ayırmak, **2.** yerleştirmek, yerini tespit etmek. ***e.a.-1.*** *allot, assign, apportion, distribute, 2. locate.* ***k.a.-*** *1. confiscate, keep, retain, withhold.*

allocation, *is.* **1.** tahsis etme, ayırma, ayırım, paylaştırma, dağıtma, tevzi etme, **2.** yerleştirme, yerini tespit etme, **3.** ödenek, tahsisat, hisse, pay.

alochthonous, *sf. jeol.* yer değiştirmiş, oluştuğu yerden başka yere sürüklenmiş (kaya, mineral vb.). *bk.:* **autochthonous** (2).

allocution, *is.* **1.** söylev, nutuk, hitabe (bilhassa nasihat verici ve tartışılmaz nitelikte olan), **2.** Papanın siyasî veya önemli bir konuda kilise mahkemesine verdiği beyanat.

allodial = alodial, *sf.* derebeyinin tasarrufundan kurtulmuş. **~ity** : derebeyinin tasarrufundan kurtulma. **~ly** : derebeyinin tasarrufundan kurtularak.

allodium, *is., ç.* **-dia** (kimseye hiçbir veçhile borçlu olmadan sahip olunan) mülk, malikâne, arazi, vb. **allod, alodium** *d.d.*

allogamous, *sf.* karşılıklı döllenen (bitki).

allogamy, *is.* (bitkilerde) karşılıklı döllenme.

allograft, *is. bk.:* **homograft.**

allograph, *is.* **1.** yad yazı, yad imza : bir kimse adına başkası tarafından yazılan yazı veya atılan imza, **2.** ilgili şahıslarca bizzat yazılmamış senet/sözleşme.

allomerism, *is. kim.* kristal şekli bozulmaksızın kimyasal yapıda değişebilme. **allomerous** : kristal şekli bozulmaksızın kimyasal yapısı değişebilen.

allometry = alloiometry, *is. biy.* **1.** bağıl büyüme : bir organizmanın bir parçasının büyümesinin, başka bir parça veya tüm organizmadaki büyümeye oranı, **2.** bağıl büyümenin ölçülmesi veya incelenmesi, **3.** **allometric = alloiometric** : bağıl büyüme+.

allomorph, *is.* **1.** çok şekil, alomorf : aynı bir kimyasal bileşimin iki veya daha fazla şekillerinden her biri, **2.** *db.* biçim birimsel değişke: yapım eklerinin ses veya konuma göre aldığı değişik şekilerden her biri, **3.** **~ic** : çok şekilli, **4.** **~ism** : çok şekillilik : kimyasal bileşimi değişmeden kristal yapının değişebilmesi.

allonym, *is.* **1.** takma ad, müstear ad : bir yazarın kullandığı asıl adından başka ad. *bk.:* **pseudonym**, **2.** asıl yazarından başka birisinin adıyla yayınlanan eser, **3.** **~ous** : takma adlı, **4.** **~ously** : takma adla.

allopathic, *sf.* zıt tedavi kullanan. **~ally** : zıt tedavi usulü ile.

allopath(ist), *is.* zıt tedavi kullanan hekim.

allopathy, *is. tıp* zıt tedavi usulü : bir hastalığı, o hastalığınkinden farklı etki yaratan araçlarla tedavi yöntemi.

allopatric, *sf. biy. ç.b.* farklı coğrafî bölgelere özgü. **~ally** : farklı coğrafî bölgelerden.

allophane, *is.* alüminyum hidrosilikat, Al2SiO5.5H2O : sarkıtlarda raslanan mavi, yeşil, sarı renkli mineral.

allophone, *is. s.bl.* ses birimsel değişke : dilde yapım eklerinin ses veya konuma göre aldığı değişik seslerden her biri.

allophonic, *sf.* değişik sesli. **~ally** : değişik sesle.

alloplasm, *is. biy.* yad plâzma : protoplâzmanın özel bir görev yapmak üzere değişmiş kısmı : kök filizi *(flagellum)* gibi. **~atic = ~ic** : yad plâzma+.

all-or-none, *sf.* ya hep, ya hiç. ~ **law** *fizy.* ya hep ya hiç yasası : uyarıcının şiddeti belirli bir değerin üstünde ise sinir veya kasın buna yanıtı şiddetten bağımsızdır.

allot, *gl.f.* **-lotted, -lotting 1.** bölüştürmek, paylaştırmak, dağıtmak, tevzi etmek. **to ~ portions** : porsiyonları dağıtmak, **2.** ayırmak, tahsis etmek. **to ~ money for a park** : park için para tahsis etmek, **3.** ifraz etmek, ayırıp vermek. **to ~ a portion of one's pay to a relative** : birinin maaşının bir kısmını ayırıp akrabasına vermek, **4. ~able** : bölüş(tür)ülebilir, paylaş(tır)ılabilir, dağıtılabilir, tahsis edilebilir, ayrılabilir, **5. ~er** : bölüştüren, paylaştıran, dağıtan, tevzi/tahsis eden, ayıran. ***e.a.***- *1. assign, apportion, divide, 2. dedicate, set apart, appoint.*

allotment, *is.* **1.** bölüştürme, paylaştırma, dağıtma, tahsis/tevzi etme, hisselere ayırma, **2.** paylaştırılan /bölüştürülen şey, **3.** pay, hisse, tahsisat, **4.** *ABD-As.* askerî personelin maaşından doğrudan doğruya ailesine ödenen kısmı, **5.** *Brit.* idarelerce kiraya verilen küçük bostan.

allotrope, *is. kim.* ayrı biçim : bir öğenin, bir bileşiğin atom ya da moleküllerinin ayrı düzenlenmeleriyle oluşan değişik biçimlerin her biri. **Charcoal, graphite and diamond are ~s of carbon** : Kömür, grafit ve elmas, karbonun ayrı biçimleridir.

allotrophic, *sf.* besleme gücü azalmış. ~ *foods.*

allotropic, *sf.* **1. ~al** *d.d. kim.* ayrı biçimli, alotropik, **2. ~ally** : ayrı biçimli olarak, değişik şekillerde, **3. ~ity** : ayrı biçimlenme, değişik şekillerde bulunma.

allotropism, *is. bk.:* **allotropy .**

allotropy = allotropism = allomorphism, *is. kim.* ayrı biçimlenme, alotropi : kimyasal bir elemanın iki veya daha fazla değişik şekillerde bulunabilme özelliği. Karbon, kükürt, fosfor bu özelliği taşıyan elemanlardır.

all'ottava, *müz.* bir pasajın bir oktav yukarıdan/aşağıdan çalınacağını bildiren talimat.

alloted, *sf.* tahsis edilmiş.

allotee, *is.* kendine bir şey tahsis edilen kimse.

allotype, *is. biy.* yad tür, yad eşey .

all-out, *sf. k.d.* var gücüyle/kuvvetiyle, bütün varlığı ile, tüm, bütün, toptan, topyekûn. **He made an ~ effort to win** : Kazanmak için var gücüyle çalıştı. ~ **war** : topyekûn savaş. ***e.a.***- *complete, total.*

allover, *sf.&is.* **1.** bütün yüzeye yayılmış, **2.** bütün yüzeyi nakışlı/süslü/desenli kumaş.

all over (one), *k.d.* (birinin) ensesinde, tepesinde. **Suddenly he was ~ ~ me** : Birdenbire üstüme çullandı.

allow, *f.* **1.** izin vermek, müsaade etmek. **to ~ s.o. to do sth.** : bir kimsenin bir şey yapmasına izin vermek. ~ **me** : müsaade ediniz. ~ **me to tell you the truth** : Gerçeği söylememe müsaade ediniz. **Circumstances will not ~** : Şartlar müsaade etmez. **2.** vermek, tahsis etmek, bahşetmek. **to ~ s.o. $10,000 a year** : bir kimseye yılda $10,000 tahsis etmek, **3.** hoş görmek, göz yummak, müsamaha etmek. **to ~ sth. to be lost** : bir şeyin kaybolmasına göz yummak. **to ~ oneself to be deceived** : göz göre göre aldanmak, **4.** kabul etmek, itiraf etmek, razı olmak. **to ~ a claim** : bir iddiayı kabul etmek, **5.** hesaba katmak, pay ayırmak. **to ~ one hour for changing trains** : aktarma için bir saat ayırmak, **6.** *ABD- k.d.* söylemek, düşünmek, fikir beyan etmek, **7.** *esk.* onaylamak, tasdik/tasvip etmek, **8.** ~ **of** : elverişli/müsait olmak, elvermek. **A premise that ~s of only one conclusion** : Bu önermeden tek bir sonuç çıkar. **The matter ~s of no delays** : İşin gecikmeye tahammülü yoktur. **9.** ~ **for** : hesap etmek, hesaba katmak. **~ing for the circumstances** : koşulları hesaba katarak... ***e.a.***- *1. permit, let, authorize, 2. grant, allot, 3. tolerate, 4. acknowledge, concede, admit, 6. say, think, declare, 7. approve, sanction.* ***k.a.***- *1. forbid, object, refuse, prohibit, disallow.*

allowable, *sf.* kabul edilebilir, izin/müsaade verilebilir, hoş görülebilir, caiz, meşru, mubah. **an ~ tax deduction** : meşru vergi indirimi. **~ness** : cevaz, hoşgörü, meşruiyet, şayanıkabul olma, izin verilebilme. **allowably** : izin verilebilecek/hoş görülebilecek şekilde .

allowance, *is.&gl.f.* **-anced, -ancing 1.** ödenek, tahsisat, istihkak, harçlık. **travelling ~** : seyahat ödeneği. **He gets a weekly ~ of $10** : Haftada $10 harçlık alır. **children's/family ~** : çocuk zammı, aile yardımı. **to put s.o. on short ~** : ödeneğini kısmak, **2.** aylık bağlama, tahsis etme, **3.** pay, had, ihtiyat payı. **an ~ for depreciation** :

yıpranma payı. **an ~ for profit** : kâr haddi, **4.** göz yumma, hoşgörü, müsamaha. **the ~ of slavery** : esirliğe göz yumma, **5.** kabul, itiraf, teslim etme. **the ~ of a claim** : bir iddiayı kabul etme, **6.** tolerans, **7.** izin, ruhsat, müsaade, **8. make ~(s) for** : (a) hesaba katmak, göz önünde tutmak. **to make ~s for human error** : kişisel hataları hesaba katmak. (b) bağışlamak, mazur görmek, **9.** (erzak vb.) istihkakını kısıtlamak, vesikaya bağlamak. **Distress forced the captain to ~ his crew** : Zaruret, kaptanı tayfanın erzak istihkakını kısıtlamaya zorladı. **10. ~ race** : her ata yaş, cins, sicil ve başarısına göre belirli bir ağırlık tanıyan at yarışı. ***e.a.-1.*** *allotment, grant, stipend,* ***5.*** *concession, admission, acceptance,* ***6.*** *tolerance.*

allowedly, *zf.* herkesin kabul/itiraf ettiği üzere. ***e.a.***- *admittedly.*

alloy, *is.&gl.f.* **1.** alaşım, halita, **2.** alaşımdaki değersiz maden, **3.** nitelik, saflık, standart, **4.** karışım, iyi ile kötü karışımı, **5.** değeri/niteliği/safiyeti bozan şey/eleman. **No happiness without ~** : Hiçbir saadet pürüzsüz olamaz. **6.** alaştırmak, halita yapmak, **7.** ucuz maden katarak değerini düşürmek, **8.** değerini bozmak, niteliğini düşürmek, tağşiş etmek, **9. ~age** : alaşımlama, alaşım yapma, **10. ~ steel** : alaşımlı çelik : çeşitli nitelikler vermek için krom, bakır, manganez, nikel, molibden, tungsten, vanadyum katılmış karbonlu çelik alaşımı.

all-pass, *sf. elekt.* tüm geçiren : bütün frekanslardaki işaretleri zayıflatmadan geçiren (devre).

all-possessed, *sf.* cin çarpmış, perilere karışmış.

all-powerful, *sf.* tam yetkili, mutlak ve sınırsız salâhiyeti haiz, kadiri mutlak.

all-purpose, *sf.* her işe elverişli, evrensel, üniversel. **an ~ detergent** : her işte kullanılabilir arıtıcı.

all right, **1.** selâmet, tam sıhhatte, sağlıklı. **Are you ~ ~?** Selâmet misiniz (Sağlığınız iyi mi?) **2.** evet, peki, pekâlâ, hayhay. **~ ~, I'll go with you** : Peki, seninle (beraber) gideceğim. **3.** elverişli, maksada uygun, şayanıkabul. *His performance was ~ ~, but I've seen better.* **4.** memnuniyet verici şekilde, istenildiği gibi. **His work is coming along ~ ~** : Eseri, memnunluk verecek bir şekilde ilerliyor. **5.** elbette, şüphesiz, mutlaka, muhakkak, hiç şüphe yok ki. **You'll hear about this ~ ~!** Bunu şüphesiz duyacaksınız. **6.** *k.d.* iyi, güvenilir, dürüst. **an ~ ~ fellow** : güvenilir bir kişi, **7.** *k.d.* mükemmel, hoş, tatlı. **We had an ~ ~ time at the party** : Eğlentide hoş vakit geçirdik. **8. bit of all right** *Brit.* tatminkâr, memnun edici. **The way he saved that girl's life was a bit of all right** : O kızın hayatını kurtarması, memnun edici bir şeydi. ***e.a.***- ***1.*** *safe, unharmed,* ***2.*** *yes, very well,* ***3.*** *satisfactory,* ***4.*** *satisfactorily,* ***5.*** *certainly, without fail,* ***6.*** *dependable, honest, loyal,* ***7.*** *excellent.*

all-round, *sf. bk.:* **all-around.**

all-rounder, *is.* her sahada mükemmel olan, dörtbaşı mamur.

All Saints' Day, Azizler Günü : bütün azizler şerefine 1 Kasım'da kiliselerde yapılan tören. **Allhallows** *d.d.*

All Souls' Day, Ölüler Günü : Katolik ve bazı Anglikan kiliselerinde 2 Kasım'da bütün ölülerin ruhu için yapılan dua.

allspice, *is.* **1. ~ tree** *d.d.* yenibahar ağacı *(Pimenta officinalis)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen kokulu bir ağaç, beyaz çiçek açar, **2.** bu ağacın kahverengi meyvesi, **3.** yenibahar : bu meyveden yapılan baharat. Rayihası karanfil, tarçın ve Hindistan cevizinin karışımını andırır.

all-star, *sf.&is.* **1.**bütün yıldızlar(dan oluşmuş). **an ~ cast** : bütün yıldızların katıldığı oyun, **2.** *sp.* seçme oyuncu.

all systems go, *k.d.* her şey harekete hazır. **It's ~ ~ ~ here, let's take off** : Burada her şey harekete hazır, havalanalım.

all the way, *k.d.* **1.** sonuna kadar, sınır tanımaksızın. *to love s.o. ~ ~ ~,* **2. to go ~ ~ ~** *argo* cinsel münasebette bulunmak.

all-terrain vehicle, evrensel taşıt : her türlü arazide ve suda gidebilen taşıt.

allude, *gs.f.* **-luded, -luding 1. ~ to** : ima etmek, kısaca zikretmek. **He often ~d to his poverty** : Ekseriya fakirliğini ima ederdi. **2.** kinayede bulunmak, taş atmak. ***e.a.***- ***1.*** *hint, suggest, intimate, imply, insinuate, advert.*

allure, *is.&gs.f.* **-lured, -luring 1.** iğva etme(k), imrendirerek cezbetme(k), aklını çelme (k), kandırma(k), ayartma(k), **2.** büyüleme(k), teshir etme(k), çekme(k), etkisinde bırakma(k). ***e.a.***- *1. entice, lure, seduce, decoy, 2. fascinate, charm, enchant, entrance, captivate, attract, tempt.*

allurement, *is.* **1.** iğva etme, imrendirme, cezbetme, aklını çelme, kandırma, ayartma, **2.** büyüleme, teshir etme, çekme, cazibe, etkisinde bırakma.

allurer, *is.* **1.** iğva eden, imrendiren, cezbeden, aklını çelen, kandıran, ayartan, **2.** büyüleyen, teshir eden, çeken, etkisinde bırakan.

alluring, *sf.* **1.** cazip, çekici, imrendirici, iğfal edici, baştan çıkarıcı, ayartıcı, **2.** büyüleyici, teshir edici, **3. ~ly** : imrendirerek, ayartarak, büyüleyerek, cezbederek, teshir ederek, baştan çıkarırcasına, **4. ~ness** : imrendiricilik, ayartıcılık, büyüleyicilik, sihir, cazibe, baştan çıkarıcılık. ***e.a.***- *1. tempting, enticing, 2. fascinating, charming.*

allusion, *is.* **1.** ima, imleme, anıştırma, kapalı bir şekilde zikretme. **make an ~** : ima etmek, **2.** *esk.* mecaz, istiare, kinaye. ***e.a.***- *2. metaphore, parable.*

allusive, *sf.* **1.** imalı, imsel, imleyen, anıştıran, kapalı bir şekilde zikreden, **2.** mecazî, simgesel, **3. ~ly** : imsel olarak, ima ile, kapalı bir şekilde, mecazen, **4. ~ness** : imsellik, imalı/kinayeli konuşma, kapalı bir şekilde zikretme.

alluvial, *sf.&is.* **1.** lığ, alüvyon, taşan suların biriktirdiği toprak, *Avust.* altın içeren lığ, **3.** lığ+, lığlı, alüvyonlu. **~ deposits** : lığ birikintileri. **~ soil** : lığlı toprak, **4. ~ fan = ~ cone** : yelpaze biçiminde lığ : hızı birden azalan nehrin bıraktığı yelpazeye benzer toprak birikintisi.

alluvion, *is.* **1.** lığ, alüvyon, **2.** sel, taşma, taşkın, **3.** *huk.* nehir kıyısındaki arazinin lığ birikintileriyle genişlemesi. ***e.a.***- *1. alluvium, 2. flood.*

alluvium, *is., ç.* **-viums/-via 1.** lığ, akarsuların bıraktığı kum, çamur vb., **2.** lığların geniş nehir vadilerinde oluşturduğu tortul/rüsubî arazi. ***e.a.***- *alluvion.*

ally, *is., ç.* **-lies**, *gl.f.* **-lied, -lying 1.** müttefik, dost, arkadaş, **2.** (başka bir şeye) benzer. **A melon is an ~ of a watermelon** : Kavun, karpuza benzer. **3.** destekleyen/tarafını tutan kimse, **4.** ittifak etmek, bağlanmak. *Turkey allied (itself) with Germany in World War I.* **5.** birleş(tir)mek, (akrabalık, dostluk, benzeyiş gibi karşılıklı bağlarla) bağla(n)mak. **to ~ by marriage** : evlilikle birleşmek/bağlanmak. ***e.a.***- *1&3. friend, aide, colleague, associate, collaborator, 4. join, combine, affiliate, unify, confederate.* ***k.a.-1&3.*** *enemy, foe, adversary, opponent, rival.*

-ally, *son ek* **-ic** ile son bulan sıfatların sonuna takılarak "...olarak, ...bir şekilde, ...ile/itibarıyla" anlamında zarf yapar. *ör.: mechanically, semantically.*

all-year, *sf.* **1.** yıllık, senelik, bütün yıl süren. **an ~ activity** : bütün yıl süren faaliyet, **2.** bütün yıl açık. *an ~ resort.* **3.** bütün yıl kullanılabilir veya ürün verir.*~ pasture. ~ fishing grounds.*

allyl, *sf.&is.* *kim.* **1. ~ group = ~ radical** *d.d.* alil kökü : propilenden elde edilen tek valanslı $H_2C{=}CHCH_2$- grubu, **2.** alil kökü içeren, **3. ~ alcohol = propenyl alcohol = propenol** : alil alkol : $H_2C{=}CHCH_2OH$: plâstik ve ilâç sanayiinde ve organik sentezlerde kullanılan, hardal gibi keskin kokulu, cildi tahriş eden, renksiz sıvı, **4. ~ chloride** : alil klorür, $H_2C{=}CHCH_2Cl$: alil alkol ve ilâç yapmakta kullanılan renksiz, uçucu, alevlenebilen, keskin kokulu sıvı. **5. ~ resin** : alil reçinesi : alil alkol ve dibazik asitlerden elde edilir, madenî levhaları yapıştırmakta kullanılır, **6. ~ sulfide = diallyl suffide = thioallyl ether** : alil sülfür, $(H_2C{=}CHCH_2)_2S$: renksiz veya açık sarı renkli, suda erimeyen, sarımsak kokulu sıvı.

Almagest, *is.* 1. Ptolemy'nin ünlü Astronomi ve Coğrafya kitabı (M.Ö. 140), **2.** Orta Çağlarda buna benzer astroloji ve simya kitaplarından her biri.

almah = alma = alme = almeh, *is.* (Mısır'da) rakkase, dansöz.

alma mater, *is.* bir kimsenin okuyup mezun olduğu okul/üniversite.

almanac, *is.* yıllık, almanak, salname.

almemar, *is. bk.:* **bimah.**

almighty, *sf.&zf.* **1.** kadirimutlak, mutlak/sonsuz kudret sahibi. **the ~** : Cenabı allah. **2.** çok güçlü/kudretli/nüfuzlu/etkili/müessir. **the ~ power of the press** : basının büyük kudret ve etkisi, **3.** *k.d.* müthiş, son derece. **He is one of the most ~ scoundrels I know** : O, tanıdığım en alçak kimselerden biridir. **4.** *argo* çok muazzam, şayanıhayret. *an ~ mistake. It's ~ hot,* **5. almightily** : mutlak kudretle, sonsuz güç ve kudretle, **6. almightiness** : mutlak/sonsuz güç/kudret/nüfuz. ***e.a.***- *3. extreme, terrible, 4. extremely.*

almond, *is.&sf.* **1.** *bot.* badem (ağacı) *(Amygdalus Prunus),* **2.** badem, **3.** badem rengi, **4.** badem biçiminde/renginde/tadında, **5.** bademli, bademden yapılmış. **~ cookies** : bademli kurabiye, **6. ~ cake** : (yağı çıkarılmış) badem ezmesi/posası.

almond-eyed, *sf.* badem gözlü.

almoner, *is.* **1.** sadaka dağıtan görevli, **2.** *Brit.* hastaların sosyal sorunlarına çözüm arayan hastane memuru.

almonry, *is., ç.* **-ries** **1.** sadaka dağıtan memurun evi, **2.** sadaka dağıtılan yer.

almost, *zf.* hemen hemen, takriben, aşağı yukarı, nerde ise, az kaldı. **~ every house** : hemen hemen her ev. **I'm ~ finished** : Aşağı yukarı bitirdim (bitirmek üzereyim). **to pay ~ nothing for a car** : arabayı hemen hemen bedava almak. **He ~ fell** : Az kaldı düşüyordu. **~ never** : hemen hiçbir zaman. ***e.a.***- *nearly, well-nigh.*

alms, *is.* sadaka, iane. **ask for ~** : dilenmek. **~giver** : sadaka veren. **~giving** : sadaka verme.

almshouse, *is., ç.* **-houses** *Brit.* yoksullar evi, imarethane, darülâceze. ***e.a.***- *poorhouse.*

almsman, *is., ç.* **-men** **1.** yoksul/fakir/muhtaç kimse, **2.** *esk.* sadaka veren kimse.

almswoman, *is., ç.* **-women** **1.** yoksul/fakir/muhtaç kadın, **2.** *esk.* sadaka veren kadın.

Alnico , *is.* alniko : daimî mıknatıs yapmakta kullanılan alüminyum-nikel-kobalt alaşımı.

aloe, *is., ç.* **-oes** **1.** *bot.* sarısabır, öd ağacı *(Aloe socotrina),* **2.** sarısabır (ilâcı) : acı bir müshil, **3.** *bk.:* **century plant**, **4. ~tic** : sarısabır+, sarısabırlı. **~tic preparation** : sarısabırlı müstahzar.

aloft, *zf.* **1.** yukarıda, yükseklerde, havada. **The eagle soars ~** : Kartal yükseklerde uçar. **2.** *den.* gemi direğinde, **3.** (bina vb. nin) üst kısmında. ***e.a.***- *1. above, overhead, up, high up, skyward.* ***k.a.***- *1. down, low, below, beneath.*

aloin, *is. ecz.* sarısabırdan elde edilen çok acı, kristalli, suda eriyen ve müshil olarak kullanılan toz.

alone, *sf.&zf.* **1.** yalnız, yapayalnız, kimsesiz, bîkes, tek başına, kendi başına. **I want to be ~** : Yalnız kalmak istiyorum. **2.** sade, sırf, münhasıran. **Man shall not live by bread ~** : İnsan sırf ekmekle yaşayamaz. **2.** eşsiz, eşi yok, biricik, bir tane, yegâne. **He is ~ among his peers in devotion to duty** : Göreve bağlılıkta akranları arasında eşi yoktur. **4. leave ~** : (a) (bir kimseyi) yalnız bırakmak, kendi hâline terk etmek. *Leave him ~, for he wants to rest.* (b) *k.d.* rahatsız/taciz etmemek, musallat olmamak. **The youngsters wouldn't leave the dog ~, and he finally turned on them** : Gençler köpeğe musallat oldular, sonunda köpek de onlara saldırdı. **5. let ~** : (a) karışmamak, rahatsız/taciz etmemek. **Let me ~ for that** : Sen o işi bana bırak. (b) ...şöyle dursun, ...bir tarafa. **He was too tired to walk, let ~ run** : Koşmak şöyle dursun, yürümeye mecali yoktu. **6. let well enough ~** : hâlinden memnun olmak, mevcut durumu değiştirmekten kaçınmak, **7. ~ness** : yalnızlık, kimsesizlik, inziva. ***e.a.***- *1. single, solitary, isolated, lone, lonely, lonesome.*

along, *e&zf.* **1.** boyunca, -de/-da, uzunluğuna, ileriye. **to walk ~ the shore** : sahil boyunca (sahilde) yürümek. **to go ~ a street** : sokakta yürümek. **2.** esnasında. **Somewhere ~ the journey I lost my hat** : Seyahat esnasında şapkamı kaybettim. **3.** -e uygun olarak, -e tevfikan. **~ the lines just stated, I suggest we start the new project** : Şimdi söylenenlere uygun olarak yeni projeye başlamamızı öneririm. **4.** (çoğunlukla fiillere eklenerek bir doğrultuda hareket bildirir) : **He ran ~ beside me** : O, benim yanımda koştu. **5.** ileriye, ileride, ilerlemiş durumda. **to mo-ve ~** : ilerlemek, ileriye gitmek. **The work on the new ship is quite far ~** : Yeni geminin yapımı bir hayli ilerledi. **The evening was well ~** : Gece bir hayli ilerlemişti. **6.** beraber(inde), refakatinde, yanın(d)a, el(in)de, birlikte. **Bring your**

umbrella ~ : Şemsiyeni yanında getir/yanına al. **He took his sister ~** : Kızkardeşini beraberinde götürdü. ~ **side** : yan yana. ~ **with...** : ...ile beraber. *He planned the project ~ with his associates.* **7.** sıra ile, bir kimseden/yerden diğerine. **The order was passed ~ from the general to the captains** : Emir generalden yüzbaşılara kadar iletildi. **8. all ~** : başından beri, ta başından. **He knew all ~ that it was a lie** : Bunun bir yalan olduğunu başından beri biliyordu. **9. be ~** : (bir yere) gelmek, ulaşmak, muvasalat etmek. **He will be ~ soon** : Yakında gelecek. **Tell them I'll be ~** : Geleceğimi onlara söyle. **10. get ~** : (a) ilerlemek, (b) çaresini bulmak, becermek, geçinmek, idare etmek. **He hasn't much money, but he gets ~** : Çok parası yok, ama idare ediyor (geçinip gidiyor). **I'll get ~ somehow** : Bir çaresini bulurum (Allah kerim). (c) başarmak, ilerletmek. **How are you getting ~ with your French?** Fransızca ile aran nasıl (Fransızcanı ilerletiyor musun)? **11. get ~ with** : (a) anlaşmak, uyuşmak, geçinmek. **He can't get ~ with anyone** : Kimse ile geçinemez. (b) *k.d.* çekilip gitmek. **It's time for me to be getting ~** : Gitme zamanıdır (çekilip gitmeliyim). **Get ~ with your work** : Sen kendi işine bak! **Get ~ with you!** Haydi oradan/haydi git/çek arabanı/haydi canım/amma yaptın ha/sana inanmıyorum. ***e.a.*** *- 2. during, 3. in accordance with, in conformity with,, 8. throughout, all the time.*

along of = along on, *k.d.* **1.** yüzünden, sebebiyle, nedeniyle. **It's all along of you** : Hep senin yüzünden! **We weren't invited, all along of your rudeness** : Senin kabalığın yüzünden davet edilmedik. **All along of this change** : Bu değişiklik nedeniyle. **2.** beraberinde, yanında, refakatinde. **You come along of me to the store** : Benimle beraber mağazaya gel.

alongside, *zf.&e.* **1.** yan yana. **We brought the boats ~** : Kayıkları yan yana getirdik. **2.** yanın(d)a. **The dog ran ~ me all the way** : Köpek hep yanımda koştu.

aloof, *zf.&sf.* **1.** (özellikle hissen/manen) uzak(ta). **Keep ~!** Uzak dur! Yaklaşma! **to hold/keep/stand ~** : çekinmek, uzak durmak, sokulmamak, katılmamak. **He stood ~ from their arguments** : Onların tartışmalarına katılmadı. **I keep ~ from the crowd** : Kalabalığa sokulmam. **2.** ilgisiz, kayıtsız, bîgâne, çekingen. **Her manner was ~** : Bîgâne bir tavır takınmıştı. **3. ~ly** : ilgisiz/kayıtsız/çekingen bir şekilde, bîgânelikle, **4. ~ness** : çekingenlik, ilgisizlik, lâkaydi, kayıtsızlık, uzaklık. ***e.a.-1.*** *apart, withdrawn, removed, 2. indifferent, reserved, impartial, uninvolved.* ***k.a.*** *- 1. near, 2. involved.*

alopecia, *is. patol.* kellik, dazlaklık, saç dökülmesi. ~ **aerata** = ~ **celsi** = ~ **circumscripta** : kafatasının etrafında saçın yer yer dökülmesi.

alopecic, *sf.* kel, dazlak.

aloud, *zf.* **1.** yüksek sesle. **to speak ~** : yüksek sesle konuşmak. **2.** sesli olarak. *He read the book ~.* **3.** bağıra bağıra. **to cry ~** : bağıra bağıra ağlamak.

alow, *sf.&zf.* **1.** aşağıda, aşağıya, **2.** *k.d.* tutuşmuş, alev almış, alevlenmiş, **3.~ and aloft** : her yer(d)e. ***e.a.*** *- 1. below, 2. ablaze, aflame, afire, 3. everywhere.*

alp, *is., ç.* **alps 1.** yüksek dağ, alp, **2.** *mec.* yenilmesi güç engel/mania, **3.** (İsviçre'de) dağdaki otlak, **4.** *zool.* şakrak kuşu. ***e.a.-4.*** *bullfinch.*

alpaca, *is.* **1.** alpaka : G Amerika'da yaşayan Lama türünden, uzun yumuşak tüylü bir evcil hayvan, **2.** alpaka yünü, **3.** alpaka yününden yapılmış kumaş, **4.** pamuk atkılı, parlak siyah, sırımlı bir yünlü kumaş, **5.** alpaka taklidi reyon krep.

alpenglow, *is.* tepe parıltısı : dağ tepelerinde güneş doğarken ve batarken görülen kızıllık.

alpenhorn = alphorn, *is.* dağcı/avcı borusu, nefir : İsviçre'de çobanların ve dağcıların kullandıkları boynuz biçiminde, ağaçtan yapılmış boru.

alpenstock, *is.* dağcı değneği, ucu sivri demirli değnek.

alpestrine, *sf. bot. bk.:* **subalpine** (2).

alpha, *is.* **1.** alfa : Yunan alfabesinin ilk harfi, **2.** ilk, birinci, başlangıç, **3.** *astr.* bir burcun en parlak yıldızı, **4.** *kim.* (a) bir atom veya atomlar grubunun kimyasal bileşimdeki konumlarından biri, (b) eşiz bileşimlerden biri, **5.** *Brit.* pek iyi : öğrencinin sınıfta en üstün ve başarılı durumunu gösterir not veya derece, **6. ~ and omega** : ilk ve son, başlangıç ve son, evvel ve ahir.

alphabet, *is.* **1.** alfabe, abece, **2.** (bir konunun/bilimin) temel kuralları, esasları.

alphabetic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* alfabetik, alfabe harflerine göre sıralanmış, **2.** alfabe+, alfabeli, **3.** **~ally** : alfabe sırasıyla, alfabetik olarak.

alphabetics, *is.* harf bilimi : konuşulan sesleri temsil eden harf ve simgelerin menşeini, gelişmesini ve kullanılışını inceleyen bilim.

alphabetise/alphabetisation/ alphabetiser, *Brit. bk.:* **alphabetize/alphabetization/alphabetizer.**

alphabetism, *is.* seslerin harflerle temsili.

alphabetize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** alfabe harfleri sırasına göre dizmek/düzenlemek, alfabe sırasına koymak, **2.** alfabeleştirmek, **3. alphabetization** : alfabe harfleri sırasına göre dizme/ düzenleme, alfabe sırasına koyma, alfabeleştirme, **4. alphabetizer** : alfabetik sıraya koyan, alfabeleştiren.

Alpha Centauri, *is. Centaurus* küme yıldızının en parlak yıldızı, çıplak gözle görülebilen en yakın yıldız.

alpha decay, *fiz.* alfa bozunumu : ışınetkin bir özdeğin alfa ışınları yayınlama sonucu atom numarasının 2 azalması.

alphanumeric(al) = alphameric(al), *s. bl.* abece sayısal, harfler ve rakamlardan oluşmuş (işaretler topluluğu). **~ code** : abece sayısal düğüm. **alphanumerically = alphamerically** : abece sayısal olarak, harf ve rakamlarla.

alpha particle, *fiz.* alfa parçacığı : 2 proton ve 2 nötrondan oluşan + elektrikle yüklü zerre (Helyum atomunun çekirdeği) olup ışınetkin bozunum esnasında yayılır.

alpha privative, *is.* Yunancada kelime başına gelerek olumsuz yapan **a-** eki.

alpha ray, *is. fiz.* alfa ışını.

alpha rhytm = alpha wave, *tıp* beyin dalgası : olgun bir insan beyninin yaydığı elektrik dalgası : saniyede 8-12 düzgün titreşimden oluşur.

alphorn, *is. bk.:* **alpenhorn**

alpine, *sf.&is.* **1.** yüce dağlara özgü, **2.** yüce, çok yüksek, **3.** *(bh)* Alp dağlarına özgü, **4.** *bot.* dağlarda ağaç yetiştirme sınırının üstünde yetişen. **~** *plants.* **5.** Alp ırkı(ndan olan kimse), **6.** **~ly** : yüce (dağlara özgü) bir şekilde, yücelikle.

alpinism, *is.* dağcılık, özellikle Alplere tırmanış.

alpinist = Alpinist, *is.* dağcı.

Alps, *is.* Alp dağları.

already, *zf.* **1.** zaten, evvelce, biraz önce, bir süre önce(den), daha önce, biraz evvel, çoktan. **When we came in, we found they had ~ arrived** : İçeri girdiğimizde onları çoktan gelmiş bulduk. **The train had ~ left** : Tren biraz önce hareket etti. **2.** şimdiden, bu kadar tez/ erken, bu kadar çabuk, ne çabuk. **The results are ~ apparent** : Sonuçlar şimdiden görülüyor. **It is noon ~!** Ne çabuk öğle oldu! **3.** artık (cümle sonunda sabırsızlık ifade eder). **That's enough ~!** Artık yeter (çok oluyorsun)! ***e.a.- 1.*** *previously,* ***2.*** *so soon, so early.*

alright, *zf. bk.:* **all right** (**All right** yerine bazan ***alright*** yazıldığı görülürse de standart İngilizcede kabul edilmez, doğrusu **all right**'dır).

alsike clover, *is. bot.* yonca *(Trifolium hybridum)* : pembe beyaz çiçek açar, ABD'de hayvan yemi olarak yetiştirilir.

alsine, *is. bot.* karanfilgiller veya civciv otu familyası *(Caryophyllaceae).*

Al Sirat, *İslam* **1.** dinin doğru yolu, **2.** Sırat Köprüsü.

also, *zf. &e.* **1.** de, da, keza, dahi, kezalik, hem...hem de..., üstelik...de. **He was thin, and he was also tall** : Hem ince, hem de uzun boylu idi. **He was mean, also ugly** : Hem kötü huylu, hem de çirkindi. **2.** benzer şekilde, ...de/da. **Not only Bob but ~ his wife saw her** : Onu yalnız Bob değil, karısı da gördü. ***e.a.- 1.*** *too, besides, moreover, furthermore, and,* ***2.*** *likewise.*

also-ran, *is.* **1.** *sp.* (a) başarısız yarışmacı : müsabakada başaramayan veya ilk üç dereceden birini alamayan, (b) başarısız takım, **2.** *k.d.* başarısız, başarı gösteremeyen (kimse). **For every great artist there are a thousand ~s** : Her büyük sanatkâra karşı binlerce de başarı gösteremeyen vardır.

alt, *sf.&is. müz.* yüksek, tiz (nota/ses).

Altai, *is.* Altay.

Altaic, *sf.&is.* **1.** Altay dilleri : Türk, Moğol, Tunguz, Kore dilleri topluluğu, **2.** Altay dağları+.

Altair, *is.* Kartal burcunun en büyük yıldızı.

altar, *is.* **1.** mihrap, mabedin en kutsal yeri, **2.** mezbah, kurban taşı, kurban kesilen veya buhur yakılan zeminden yüksek yer, **3.** Aşâi Rabbanî sofrası, **4.** ~ **boy** : ayin esnasında papaza yardım eden çocuk, **5. lead to the** ~ : evlenmek. ***e.a.***- *4. acolyte, 5. wed, marry.*

altarpiece, *is.* mihrabın arkasına/üstüne konulan resim/heykel.

altar rail, *is.* mihrap önündeki parmaklık.

altar stone = altar slab = mensa, *is.* mihrap taşı.

altazimuth, *is. astr.* altazimut : gök cisimlerinin yükseklik ve açısını ölçen alet.

alter, *f.* **1.** tadil/tağyir etmek : (büyüklüğünü/şeklini/tarzını/gidişini vb.) değiştirmek. **to ~ a coat/a will/course** : bir ceketi/vasiyetnameyi/akışı değiştirmek, **2.** *k.d.* hadım/iğdiş etmek, burmak, yumurtalığını çıkarmak, **3.** değişmek, başkalaşmak, başka türlü olmak, tagayyür etmek. **The weather ~s almost daily** : Hava hemen hemen her gün değişir. **4. ~able** : değiştirilebilir, **5. ~ability = ~ableness** : değiş(tiril)ebilme, **6. ~ably** : değiştirilebilecek şekilde. ***e.a.-1&3.*** *change, adjust, modify, transform, vary, metamorphose,* ***2.*** *castrate, spay.*

alterant, *sf.&is.* **1.** değiştiren, başkalaştıran, tadil/tağyir eden (şey), **2.** (boyacılıkta) rengi değiştiren madde.

alteration, *is.* **1.** değiş(tir)me, tadilât. **The ~ improved the dress** : Elbise tadil edilince daha güzelleşti. **2.** değişiklik. *There has been an ~ in our plan.*

alterative, *sf.* değiştiren, değiştirici, tadil edici, iyileştirici.

altercate, *f.* **-cated, -cating** şiddetli münakaşa etmek/tartışmak, hararetle/öfke ile münakaşa etmek. *They ~d in the senate for days.* ***e.a.***- *wrangle, quarrel.*

altercation, *is.* tartışma, şiddetli münakaşa/münazaa, çekişme. ***e.a.***- *quarrel, contention, dispute.*

alter ego, **1.** ikinci şahsiyet, bir kimsenin ikinci şahsiyeti, **2.** çok yakın/sıkı fıkı arkadaş, dost.

alter idem, *Lât.* tıpkısı, tıpatıp aynısı.

alternant, *sf. bk.:* **alternate^{2}**

alternate^{1}, *f.* **-nated, -nating 1.** tevali et(tir)mek, arka arkaya/muntazaman tekrarla(t)mak. **to ~ hot and cold compress** : bir sıcak bir soğuk kompres yapmak, **2.** *gen.* ~ **with** : birbiri arkasından düzgün aralıklarla tekrarlamak, birbirini izlemek/takip etmek/kovalamak. **Day ~s with night** : Gündüzü gece izler. **3.** (iki durum/koşul/hâl vb. arasında) biteviye değişmek. **He ~s between hope and despair** : Kâh ümide, kâh yeise kapılıyor. **4.** *elekt.* eşit zaman aralıklarıyla değer ve yönünü değiştirmek.

alternate^{2}, *sf.* **1.** mütevali, tevali eden, sürekli olarak birbirini izleyen/takip eden/kovalayan. **Winter and summer are ~ seasons** : Kış ve yaz daima birbirini kovalar. **2.** karşılıklı, mütekabil. ~ **acts of kindness** : karşılıklı iyi davranışlar, **3.** birer atlayarak, birer sonraki. **Read only the ~ lines** : Satırları birer atlayarak oku. **Milkman comes on ~ days** : Sütçü gün aşırı (iki günde bir) gelir. **4.** seçenekli, (iki veya daha fazla yol/davranış/teklif vb. den) biri ya da öbürü, **5.** *bot.* (a) karşılıklı olmayan, biri bu biri öbür tarafta bulunan. ~ **leaves.** (b) başka organlarla beraber sıralanmış. **petals ~ with sepals** : birbiri ardınca sıralanmış taç yaprakları ve çanak yaprakları, **6.** değişik, ikinci bir. **an ~ plan** : ikinci bir plân, değişik bir plân. ***e.a.***- *2. reciprocal, mutual.*

alternate^{3}, *is.* **1.** *ABD* vekil, bir kimsenin yokluğunda onun yerine işleri yöneten kişi, **2.** *tiy.* aynı rolü oynayan yedek aktör, **3.** *bk.:* **alternative^{1}**

alternate angles, *geom.* ters açılar. **exterior ~ ~** : dış ters açılar. **interior ~ ~** : iç ters açılar.

alternately, *zf.* **1.** sıra ile, kâh...kâh... **He ~ worked and slept** : Kâh çalıştı kâh uyudu. **2.** birbiri ardınca, birbirini izleyerek/takiben, münavebe ile. **Dark stripes were spaced ~ with light ones** : Koyu şeritlerle açık şeritler birbirini izliyordu.

alternateness, *is.* almaşma, keşikleşme, birbirini izleme/takip etme, tenavüp, teakup, tevali.

alternating, *sf.* **1.** alternatif, mütenavip, almaşık, birbirini izleyen, **2.** ~ **current/voltage** : *elekt.* alternatif akım / gerilim, mütenavip cereyan/voltaj, almaşık akım/gerilim, **3.** ~ **light** *den.* birbirini izleyen değişik renkli ışıklar, **4. ~ly** *bk.:* **alternately**, **5.** ~ **personality** *psikol.* ikili kişilik: aynı kişinin birbiri ardınca değişik şahsiyetlerde gözükmesi.

alternation, *is.* **1.** almaşma, kovalaşma, münavebe, **2.** birbirini izleme/takip etme/kovalama. **the ~ of seasons** : mevsimlerin birbirini kovalaması, **3.** *elekt.* alternans : akım ve gerilimin yarım periyot zarfında sıfırdan maksimum/minimum değere ulaşıp tekrar sıfıra dönmesi, **4.~ of generations** *bk.:* **metagenesis.**

alternative^1, *is.* **1.** seçenek, ister...ister... **You have the ~ of riding or walking** : İster ata bin, ister yürü (ata binmek ve yürümek şıklarından birini seçebilirsin). **2.** şık, iki şıktan biri, öbür şık. **She had the ~ of staying in college or going to work** : Onun için iki şık vardı : kolejde kalmak veya gidip çalışmak. **The ~ of riding is walking** : Ata binmenin öbür şıkkı yürümektir. **3.** ...-den başka çare. **There was no ~ but to walk** :Yürümekten başka çare yoktu. ***e.a.***- *1. option, choice, selection.*

alternative^2, *sf.* **1.** başka, değişik, iki şıktan birini seçme olanağını veren. **an ~ proposal** : başka bir teklif. **~ road** : değişik yol, **2.** zıt iki şıktan/şeyden her biri. **The ~ possibilities are neutrality or war** : İki olanak var : harp ya da tarafsızlık. **3.** *man.* seçenekli : ikisinden birini kabul edince öteki dışarıda kalan (önerme), **4. ~ conjonction** *gr.* seçme bağlacı : bir arada bulunamayacak iki nesneyi birleştiren bağlaç: **or** veya **neither...nor** gibi, **5. ~ly** : ayrıca, ikinci bir şık/yol/seçenek olarak, **6. ~ness = alternativity** : almaşıklık, kovalaşma, birbirini izleme.

alternator, *is. elekt.* alternatör.

althea = althaea, *is. bot.* **1.** ebegümeci familyasından herhangi bir bitki, **2.** *bk.:* **rose of Sharon.**

althorn = alto horn, *is.* saksofon : askerî bandolarda kullanılan nefesli bir saz.

although = altho, *bağ.* her ne kadar...ise de, gerçi, filvaki, ...olsa bile, -e rağmen. **~ I was ill, I worked all day** : Hasta olmama rağmen bütün gün çalıştım. ***e.a.***- *though, notwithstanding (that), even if, albeit (that).*

alti-/alt-, *ön ek* "yükseklik, irtifa". *ör.:* **altimeter.**

altimeter, *is.* yükseklikölçer, altimetre.

altimetrical, *sf.* yükseklik ölçme+. **~ly** : yükseklik ölçerek.

altimetry, *is.* yükseklik ölçme (bilimi), altimetri.

altissimo, *sf.&is. It. müz.* çok yüksek. **in ~** : sol anahtarlı portenin iki oktav üstünde.

altitude, *is.* **1.** rakım, deniz düzeyinden itibaren ölçülen yükseklik/irtifa, **2.** yükseklik. **The buildings of Paris are not of great ~** : Paris'te binalar pek yüksek değildir. **The airplane was flying at an ~ of 6000 meters** : Uçak 6000 metre yükseklikte uçuyordu. **3.** *astr.* bir gök cisminin ufka nazaran açısal yüksekliği, **4.** *geom.* yükseklik : bir geometrik şeklin tepesinden tabanına indirilen dikmenin uzunluğu, **5. ~s** : yüksek noktalar/bölgeler. **mountain ~s** : dağ tepeleri, **6.** yüksek mevki/rütbe vb, **7. ~s** *: k.d.* gurur, azamet. **The man of law began to get into his ~s** : Memur gururlu/azametli tavrını takındı. **8. ~ dial** : güneş saati, **9. ~ sickness** : (yükseklerde oksijen azlığından ileri gelen) baş dönmesi. ***e.a.***- *1. height.* ***k.a.***- *1. depth.*

altitudinal, *sf.* yükseklik+, irtifaî.

alto, *sf.&is., ç.* **-tos** *müz.* **1.** en kalın kadın sesi, alto, **2.** en ince erkek sesi, **3.** böyle sesli şarkıcı, **4.** bu sesler için yazılmış müzik parçası, **5.** karışık dört sesli koroda ikinci tiz ses, **6.** müzik aletleri grubunda ikinci kalın sesi veren alet (keman grubundan viola gibi), **7. ~ clef** : fa anahtarı.

altocumulus, *is., ç.* **-lus** *meteor.* altokümülüs (bulut) : 2400-6000 metre yükseklikte bulunan küme bulut.

altogether, *zf.* **1.** tamamen, tamamıyla, tümüyle, baştan başa, büsbütün. *The house was ~ destroyed by fire.* **You are ~ right** : Tamamıyla haklısınız. **2.** hepsi dahil, topu topu(na), tüm. **The debt amounted ~ $300** : Borcun tümü $300'dan ibaretti. **3.** her husus göz önüne alınırsa, her ne ise, her ne olursa olsun. **~, I'm glad it's over** : Her ne ise, bu işin bittiğine sevindim. **4. in the ~** *k.d.* çırılçıplak, anadan doğma. **She was in the ~** : Çırılçıplaktı. ***e.a.***- *1. wholly, entirely, completely, 4. nude.* ***NOT*** **: ALTOGETHER** ve **ALL TOGETHER** kelimelerini birbirine karıştırmamalıdır. **ALL TOGETHER**, hep birlikte/bir arada demektir : **They were all together in the kitchen** : Mutfakta hep bir arada idiler.

alto horn, *is. bk.:* **althorn.**

alto-relievo, *is., ç.* **-vos** kabartma heykel. İtalyancası : ***alto-rilievo.*** ***e.a.***- *high relief.*

altostratus, *is., ç.* **-tus** *meteor.* altostratüs (bulut) : 2400-6000 m yüksekte bulunan mavimtrak kurşunî renkli bulut.

altricial, *sf.* yumurtadan yeni çıkmış, tüysüz ve ana kuşun ihtimamına muhtaç (civciv). *bk.:* **precocial**

altruism, *is.* özgecilik, diğerkâmlık, bencilliğin tersi. ***k.a.*** *- egoism, selfishness.*

altruist, *is.* **1.** özgeci, diğerkâm, bencil olmayan, **2.** **~ic** : özgecil, bencilliksiz, **3.** **~ically** : özgecilikle, özveri ile, özverircesine, diğerkâmlıkla. ***e.a.*** *- 2. charitable, generous, philantropic, unselfish, desinterested.* ***k.a.*** *- 1. egoist, selfish, 2. egoistic(al).*

aludel, *is. kim.* birbirine geçmiş, armut biçimli, iki tarafı açık cam veya porselen kap.

alula, *is., ç.* **-lae** **1. bastard wing, spurious wing** *d.d.* kuş kanadının ucundaki üç ilâ altı küçük telek, **2.** iki kanatlı böceklerin kanat diplerindeki zar gibi yuvarlak çıkıntı, **3. alular** : küçük telek+.

alum, *is.&gl.f. kim.* **1. potash ~, potassium ~** *d.d.* şap, alüminyum-potasyum sülfat. $K_2SO_4.Al_2(SO_4)_3.24H_2O$: renksiz, kokusuz, suda eriyen, kristalli bir madde. Dokuları büzücü, kan durdurucu olarak tababette, sepileme maddesi olarak da sanayide kullanılır, **2.** Genel formülü $R_2SO_4.X_2(SO_4)3.24H_2O$ olan çift sülfat sınıfı. Burada R tek valanslı bir maden, X ise üç valanslı bir madendir, **3.** alüminyum sülfat, $Al_2(SO_4)_3$ (Teknikte bu anlamda kullanılmaz), **4.** şaplamak.

alumina, *is.* alüminyum oksit, Al_2O_3 : Tabiatta saf kristal hâlinde bulunur. **aluminum oxide** *d.d.*

aluminate, *is.* **1.** *kim.* alüminat : formülü MA_1O_2 veya M_3AlO_3 olan bileşim (M: tek valanslı metal), **2.** *min.* alüminyum oksitle birleşmiş başka bir metal oksit.

aluminic, *sf.* alüminyum+, alüminyumlu.

aluminiferous, *sf.* alüminyumlu, alüminyum içeren.

aluminise, *gl.f.* **-nised, -nising** *Brit. bk.:* **aluminize.**

aluminium, *sf.&is. Brit. bk.:* **aluminum.**

aluminize, *gl.f.* **-nized, nizing** alüminyumlamak, alüminyumla kaplamak/ muamele etmek.

aluminosilicate, *is.* alüminosilikat : alkali veya alkali toprak maden iyonları içeren doğal/ yapay alüminyum silikat : **feldspar, zeolit, ultramarin** *vb.*

aluminothermy = aluminothermics, *is. metal.* alüminotermi : ince toz halindeki alüminyumun diğer metal oksitleri redüklemesiyle yüksek sıcaklık elde etme yöntemi.

aluminosity, *is.* alüminyuma benzerlik.

aluminous, *sf.* alüminyumlu, alüminyuma benzer.

aluminum = aluminium, *is.&sf.* **1.** *kim.* alüminyum : mavimsi beyaz renkli, hafif, telgen ve dövülgen maden. Simgesi **Al**, atom ağ. 26.98, atom nu. 13, özgül ağ. 2.70 (20°C'de), ergime noktası : 660°C, **2.** alüminyum+, alüminyumlu, alüminyum içeren, alüminyumdan yapılmış, **3. ~ chloride** : alüminyum klorür, $AlCl_3$: katalizör olarak kullanılan sarı beyaz kristal, **4. ~ hydroxide = ~ hydrate = hydrated alumina** : alüminyum hidroksit, $Al_2O_3.H_2O$ veya $Al(OH)_3$; cam, seramik, matbaa mürekkebi, boya yapımında, hekimlikte mide asidini giderici olarak ülser tedavisinde kullanılan beyaz kristalli, suda erimez, tatsız toz, **5. ~ oxide** *bk.:* **alumina, 6. ~ sulfate** : alüminyum sülfat, $Al_2(SO_4)_3$: beyaz kristalli, suda erir katı madde. Suları arıtmakta, boyacılıkta ve kâğıt sanayiinde kullanılır.

alumna, *is., ç.* **-nae** bir okul/kolej/üniversite mezunu veya eski öğrencisi olan kız/kadın.

alumnus, *is., ç.* **-ni** bir okul/kolej/üniversite mezunu veya eski öğrencisi. Mezun olan erkek ise **alumnus** (çoğulu : **alumni**), kadın ise **alumna** (çoğulu **alumnae**) denir. Hem erkek hem kadın mezunları ifade için **alumni** kullanılır.

alumroot, *is.* **1.** *bot.* taşkıran otu *(Heuchera americana)* : K Amerika'da yetişir, **2.** bu otun kan durdurucu olarak kullanılan kökü, **3. chocolate flower** (çikolata çiçeği) *(Geranium maculatum)* adıyla da anılan pembe mor çiçekli kalımlı bitki.

alunite = alumstone, *is.* alünit : potasyum-alüminyum hidrosülfat, $KA_{l3}(SO_4)2.(OH)_6$.

alveolar, *sf.&is.* **1.** *anat.&zool.* gözeli, çukurumsu : çene kemiğindeki diş çukuruna veya akciğerdeki hava keseciklerine ait, **2.** *s.bl.* dişyuvasıl : dili üst diş köklerine dokundurarak çıkarılan (ses) : **t, d, n** gibi, **3. ~ arch** : diş çukurları yayı : çene kemiklerinde dişlerin oturduğu yay gibi kısım, **4.** **~ly** : gözeli olarak, **5.** **~ process** = **~ ridge** : alt/üst çene kemiği ucu : diş çukurlarının bulunduğu kısım.

alveolate(d), *sf.* gözenekli, (bal peteği gibi) göz göz .

alveolation, *is.* gözenek.

alveolus, *is., ç.* **-li** *anat.&zool.* **1.** göze, gözenek, (bal peteğindeki gibi) çukur, **2.** (akciğerde) hava keseciği, **3.** beze taneciği : salkım şeklindeki bezelerin taneciklerinden her biri, **4.** (çene kemiğinde) diş kökü çukuru.

alway, *zf. esk. bk.:* **always.**

always, *zf.* **1.** daima, her zaman, her fırsatta, her vesile ile, hep, istisnasız. *He ~ works on Saturdays. The sun ~ rises in the east.* **2.** ebediyen. *I will ~ love you,* **3.** gerekirse, icabında, lüzum hasıl olursa. **She can ~ move back with her parents** : Gerekirse ebeveyni ile dönebilir. **There is ~ my car** : Gerekirse benim arabam var. **There's ~ tomorrow** : Bugün olmazsa yarın olur (daha vakit var). **4.** sürekli olarak, biteviye, aralıksız, fasılasız. **Nearer, ~ nearer he came** : Biteviye yanıma sokuldu. ***e.a.*** *- **1.** every time, ever, constantly, continually, permanently, **2.** perpetually, forever, eternally, evermore, **3.** if necessary, in any event, **4.** incessantly, unceasingly, continually.* ***k.a.*** *- **1,2&4.** never, rarely, occasionally, sometimes.*

alyssum, *is.* **1.** lâhana türü sarı beyaz salkım çiçekli otlardan her biri *(Alyssum),* **2.** *bk.:* **sweet alyssum.**

Alzheimer's disease, *patol.* Alzheimer hastalığı : ekseriya orta yaşlı kimselerde dokuların katılaşması ve sinirlerin dejenerasyonu sonucu görülen erken bunama hâli.

am, *f.* -ım/-im/-um/-üm : **to be** (olmak, imek) fiilinin şimdiki zamanı (birinci şahıs). **I am 50 years old** : 50 yaşındayım. **I am what I am** : Ben böyleyim, ben ne isem oyum (hiç değişmem).

AM = **Amplitude Modulation** : Genlik Modülasyonu.

Am, *kim. bk.:* **americium.**

Am. = America(n).

a.m. = **A.M.**, **1.** öğleden evvel, **2.** gece yarısından öğleye kadar olan on iki saatlik süre, sabah. **Shall we meet Saturday a.m.?** Cumartesi sabahı buluşalım mı? **3.** sabah gazetesi (ekseriya gece yarısından biraz önce yayınlanır). *bk.:* **p.m.**

Amadis, *is.* vefakâr sevgili.

amadou, *is.* kav, kav mantarı.

amah, *is.* **1.** (yerli) dadı, sütnine, **2.** hizmetçi kız (Uzakdoğu ve Hindistan'daki Avrupalılar arasında kullanılır). ***e.a.*** *-**1.** wet nurse, **2.** maidservant.*

amain, *zf. esk.* **1.** bütün kuvvetiyle, **2.** tam hızla, son sür'atle, **3.** anîde, birdenbire, **4.** şiddetle, aşırı derecede. ***e.a.*** *- **3.** suddenly, **4.** exceedingly.*

amal. = **amalg.** = amalgamate(d).

amalgam, *is.* **1.** malgama : cıvanın başka madenlerle yaptığı alaşım, **2.** gümüş malgama : gümüşî beyaz kristaller halinde bulunan nadir bir cevher, **3.** karışım, mahlût. **His character is a strange ~ of contradictory traits** : Onun karakteri zıt özelliklerin acayip bir karışımıdır. ***e.a.*** *- **3.** combination.*

amalgamable, *sf.* malgama yapılabilir, birleştirilebilir.

amalgamate, *f.* **-mated, -mating** **1.** birleş(tir)mek, mezcetmek, terkip etmek. **to ~ two companies** : iki şirketi birleştirmek, **2.** *metal.* alaş(tır)mak, malgama yapmak, bir madeni cıva ile karıştırıp alaşım yapmak. ***e.a.*** *- **1.** blend, combine, unite, consolidate, mingle, comingle, unify, **2.** alloy, mix.*

amalgamation, *is.* **1.** karış(tır)ma, kat(ıl)ma, karışım, iltihak. **Many nations are an ~ of many different peoples** : Milletlerin çoğu çeşitli halkların karışımından ibarettir. **2.** *tic.* karma (şirket) : iki veya daha fazla şirketin birleşmesi, bu birleşmeden doğan yeni şirket, **3.** *biy.* ırkların karışımı, **4.** *metal.* karışım, halita : cıva ile karıştırarak cevherlerden kıymetli madenlerin çıkarılması.

amalgamative, *sf.* karıştırıcı, birleştirici.

amalgamator, *is.* birleştiren, mezceden, karıştıran.

amandine, *sf.* bademli (yemek). **trout ~** : bademli alabalık.

amanita, *is.* çayır mantarı, bir tür zehirli mantar.

amanitin(e), *is.* mantar zehiri.

amanuensis, *is., ç.* **-ses** kâtip, sekreter. ***e.a.*** *- secretary.*

amaranth, *is.* **1.** muhayyel solmaz çiçek, **2.** horoz ibiği, yabanî kadife gibi Amaranthus familyasından herhangi bir bitki, **3.** *kim.* mor boya, $C_{20}H_{11}N_2O_{10}Na_3$: ilâçları, gıdaları, kumaşları boyamakta kullanılan kırmızımsı mor renkli suda eriyen toz, **4.** mor renk.

amaranthaceous, *sf.* horoz ibiğigillerden.

amaranthine, *sf.* **1.** horoz ibiğigillerden, **2.** solmaz, ebedî. **a woman of ~ loveliness** : daima cana yakın/ şirin kadın, **3.** mor (renkli). ***e.a.****- 2. unfading, everlasting, 3. purplish-red.*

amarelle, *is. bot.* vişne *(Prunus Cerasus).*

amaryllidaceous, *sf.* zambakgillerden, zambakgillere ait.

amaryllis, *is.* **1. belladonna lily** *d.d.: bot.* renkli nergis zambağı, **2.** zambakgiller familyasından bitkiler, **3.** *(b.h.- şiir)* köylü güzeli, çoban kızı.

amass, *f.* **1.** yığmak, toplamak, kümelemek, biriktirmek. **to ~ a fortune** : bir servet biriktirmek. **He ~ed his papers for burning** : Yakmak için kâğıtlarını yığdı. **2.** yığılmak, toplanmak, kümelenmek, birikmek. *The people ~ed for the parade.* **3. ~able** : toplanabilir, biriktirilebilir, yığılabilir, **4. ~er** : toplayan, biriktiren, yığan, **5. ~ment** : topla(n)ma, birik(tir)me, yığ(ıl)ma, birikinti, yığıntı. ***e.a.****-1. accumulate, gather, collect, heap together, hoard, 2. assemble.*

amateur, *is.&sf.* **1.** özenci, heveskâr, amatör, bir işi para ve menfaat karşılığı değil zevk için yapan (kimse), **2.** acemi. *an ~ pianist.* **3.** meraklı, düşkün. **an ~ of the cinema** : sinema meraklısı/düşkünü. ***e.a.****- 2. novice, beginner. tyro.*

amateurish, *sf.* **1.** acemi işi, kusurlu, profesyonel olmayan, **2. ~ly** : acemice, **3. ~ness** : acemilik.

amateurism, *is.* acemilik, heveskârlık, amatörlük.

amative, *sf.* **1.** âşık, sevdalı, **2. ~ly** : âşıkane, **3. ~ness** : âşıklık, sevda. ***e.a.****- 1. amorous.*

amatol, *is. kim.* amatol : amonyum nitrat ve TNT karışımı patlayıcı madde.

amatorial, *sf.* **1.** aşk+, aşka dair. **~ verses** : aşk şiirleri, aşka dair mısralar, **2.** göz kapağı kaslarına ait (göz kırpmada kullanıldığı için bu ad verilmiştir), **3. ~ly** : âşıkane, sevda ile, sevdalı bir şekilde.

amatory, *sf.* âşıkane, sevdalı, (bilhassa cinsel) aşka dair. **~ poems** : âşıkane şiirler. **an ~ look** : sevdalı bir bakış. ***e.a.****- amatorial.*

amaurosis, *is. tıp* âmâlık, kismî veya tam körlük. (Göz sinirlerindeki hastalıktan ileri gelir. Gözün dış görünüşünde bir değişiklik olmaz.)

amaurotic, *sf. tıp* âmâlık+, körlük+.

amaze, *is.&f.* **amazed, amazing 1.** hayrete düşürmek, hayran /hayrette bırakmak. **He ~s people by his boldness** : Cür'etkârlığı ile herkesi hayrette bırakıyor. **2.** *esk.* şaşmak, hayret etmek, **3.** *esk.* şaşırtmak. **I was ~d** : Şaşıp kaldım/ağzım açık kaldı. **4.** şaşkınlık, hayret, tahayyür (şiir dilinde kullanılır). ***e.a.****- 1. astonish, astound, bewilder, dumbfound, surprise, perplex, confound, 4. amazement.*

amazed, *sf.* **1.** şaşırmış, şaşakalmış, hayret içinde kalmış, şaşkın, mütehayyir. *The magician made the dove disappear before our ~ eyes.* **2. ~ly** : şaşılacak surette, şayanıhayret bir şekilde, **3. ~ness** : şaşkınlık, şaşma, tahayyür, hayret içinde kalma. ***e.a.****-1. suprised, astounded.*

amazement, *is.* şaşkınlık, şaşırma, tahayyür, hayret. ***e.a.****-wonder, surprise, astonishment, stupefaction confusion, bewilderment, perplexity.*

amazing, *sf.* **1.** şaşılacak, şayanıhayret, garip, acayip, **2. ~ly** : şaşılacak bir şekilde, şayanıhayrettir ki, gariptir ki. ***e.a.****-1. wonderful, marvelous, astonishing, surprising, incredible.*

Amazon, *is.* **1.** Amazon nehri (G Amerika'da), **2.** amazon, kadın savaşçı, **3.** G Amerika'da kadınlardan oluşan savaşçıl bir kabile, **4.** *k.d.* boylu/atak/kuvvetli kadın, **5. ~ ant** *d.d.* amazon karınca *(Polergus)* : öbür karıncaların yuvalarına saldıran kırmızı renkli bir karınca türü, **6.** yeşil papağan *(Chrysotis)* : G Amerika'da yaşar, **7.** G Amerika'da bulunan bir tür sinek kuşu, **8. ~ian** : Amazon+.

amazonite = Amazon stone, *is. min.* amazon taşı : süs için kullanılan yeşil renkte bir feldspat.

ambages, *is.* **1.** dolambaçlı/kıvrımlı/kıvrıntılı/ivicaçlı yol, **2.** dalaverecilik : dolambaçlı yoldan iş yapma, sözü döndürüp dolaştırma.

ambagious, *sf.* **1.** kıvrımlı, kıvrıntılı, dolambaçlı, ivicaçlı. ~ *reasoning*. **2.** **~ly** : dolambaçlı yoldan, kıvrım kıvrım, kıvrılarak, **3.** **~ness** : kıvrım, kıvrıntı, ivicaç. ***e.a.-1.*** *roundabout, devious, circuitous.*

ambary = ambari, *is.* **1.** *bot.* kendir otu *(Hibiscus cannabinus)* : D Hindistan'da yetişir; elyafından kendir, halat, çuval vb. yapılır, **2.** kendir elyafı. **kenaf** *d.d.*

ambassador, *is.* **1.** elçi, sefir. (eskiden **embassador** şeklinde yazılırdı). ~ **at large** : özel elçi, özel bir görevle gönderilen ve daimî olmayan elçi. ~ **extra-ordinary** : fevkalâde elçi. ~ **plenipotentiary** : (muahede/anlaşma imzalamaya) yetkili elçi, **2.** **~ial** : elçiye/elçiliğe ait, **3.** **~ially** : elçilik kanalıyla, elçiliğe ait olarak, **4.** **~ship** : elçilik, sefirlik görevi/makamı.

ambassadress, *is.* **1.** kadın elçi/sefir, **2.** sefire, elçinin karısı.

amber, *is.&sf.* **1.** kehribar, **2.** sarı, kehribar rengi.

ambergris, *is.* amber : balina balıklarının marazî bir ifrazatı olup deniz yüzeylerinde 30-100 kg'lık kütleler hâlinde bulunur. Esans yapmakta kullanılır.

amberjack, *is., ç.* **-jack/-jacks** amber balığı *(Seriola dumerili)* : Atlantik Okyanusunun sıcak sularında yaşayan parlak renkli bir balık. **amberfish** *d.d.*

amberoid = ambroid, *is.* sun'î kehribar : çeşitli reçineler yüksek sıcaklıkta sıkıştırılarak yapılır.

ambi-, *ön ek* "her iki(si)". *ör.:* **ambidextrous.**

ambiance, *is., ç.* **-biances** *bk.:* **ambience.**

ambidexter, *sf.&is.* **1.** iki eli hünerli, her iki elini de maharetle kullanabilen (kimse), **2.** dönek, ikiyüzlü, her iki tarafı da idareye çalışan, **3.** *huk.* her iki taraftan da para/rüşvet alan.

ambidexterity, *is.* **1.** her iki elini de maharetle kullanabilme, **2.** fevkalâde/üstün zekâ, **3.** döneklik, ikiyüzlülük. ***e.a.- 2.*** *unusual cleverness, 3. deceitfulness.*

ambidextrous, *sf.* **1.** iki eli hünerli, her iki elini de maharetle kullanabilen. *an ~ surgeon.* **2.** üstün marifetli/hünerli. *an ~ painter.* **3.** hilekâr, kurnaz, **4.** **~ly** : maharetle, hünerle, döneklikle, ikiyüzlülükle, hilekârlıkla, kurnazlıkla, **5.** **~ness***bk.:* **ambidexterity**. ***e.a.-1.*** *ambidexter, 2. skillful, facile, 3. deceitful, double-dealing.*

ambience, *is., ç.* **-biences** **1.** çevre, muhit, **2.** çevresel özellik : çevrenin karakteri, tabiati, havası, atmosferi vb. **ambiance** *ş.d.y.*

ambient, *sf.* **1.** çevresel, çevrede/muhitte/etrafta bulunan. ~ **noises** : çevresel gürültü, **2.** serbestçe hareket eden, çevreyi saran. ~ **air** : çevremizi saran hava.

ambiguity, *is., ç.* **-ties** **1.** belirsizlik, bellisizlik, müphemlik, müphemiyet, ipham, andırışma, iltibas. **to speak with ~** : müphem/üstü kapalı konuşmak. **an ~ of manners** : davranışlarda müphemlik. **the ambiguities of modern poetry** : çağdaş şiirdeki ipham, **2.** iki anlamlı kelime/ifade, müphem anlamlı söz, anlamı açık ve kesin olmayan söz/ifade. *a contract full of ambiguities.* ***e.a.- 1.*** *vagueness, doubtfulness, equivocation, uncertainty, indefiniteness, deceptiveness.* ***k.a.- 1.*** *clarity, clearness, explicitness, definitness.*

ambiguous, *sf.* **1.** iki anlamlı, birçok anlama gelen, çeşitli yorumlara/yanlış anlaşılmaya müsait, çok anlamlı, lâstikli. *an ~ answer.* **2.** müphem, anlaşılmaz. **a rock of~ character** : yapısı anlaşılmaz bir kaya, **3.** belirsiz, müphem, şüpheli, çapraşık, gayrivâzıh, sarahatten uzak. **an ~ future** : belirsiz bir istikbal. **an ~ shape** : müphem/belirsiz bir şekil, **4.** *db.* andırışmalı, **5.** **~ly** : belirsizce, çapraşıkça, müphem bir şekilde, çok anlamlı olarak, andırışma ile, **6.** **~ness** : *bk.:* **ambiguity** (1). ***e.a.- 1-3.*** *vague, doubtfu, dubious, equivocal, uncertain, indefinite, unclear, enigmatic, puzzling, indeterminate, misleading.* ***k.a.- 1-3.*** *clear, explicit, definite, plain, obvious, lucid.*

ambilateral, *sf.* **1.** iki taraflı, her iki tarafı ilgilendiren/etkileyen, **2.** **~ity** : iki taraflılık, her iki tarafı da ilgilendirme/etkileme, **3.** **~ly** : her iki tarafı da ilgilendirecek/etkileyecek şekilde. ***e.a.- 1.*** *bilateral.*

ambit, *is.* **1.** çevre, muhit, **2.** sınır, hudut. ***e.a.- 1.*** *circumference, 2. boundary.*

ambitendency, *is., ç.* **-cies** *psikol.* zıt eğilim : aynı şahısta birbirine zıt temayül ve istidatların bir arada bulunması.

ambition, *is.&gl.f.* **1.** heves, arzu, istek, ihtiras, yükselme ihtirası. **It was his ~ to be an actor**: Aktör olmak hevesinde/arzusunda idi. **2.** gaye, şiddetle arzu edilen/erişilmek istenen şey. **The crown was his ~** : Gayesi tahta çıkmaktı. **3.** şevk, çalışma heves ve arzusu/enerjisi. **He has plenty of drive and ~** : Çalışma heves ve gayreti sonsuzdur. **4.** heveslenmek, heves/arzu etmek, **5. ~less** : hevessiz, isteksiz, **6. ~lessly** : isteksizce, isteksizlikle, zorla, zoraki. ***e.a.***- *1. aspiration, eagerness, yearning, longing, 2. goal, aim, 3. incentive, drive, zeal.*

ambitious, *sf.* **1.** hevesli, heveskâr, gayretli. *~ students.* **2.** büyük emeller peşinde, ihtiraslı, haris, azimkâr, kararlı. **~ for money** : para peşinde. **~ of power** : iktidar peşinde. **~ to succeed** : başarmaya azmetmiş, **3.** can atan, şiddetle arzu eden, istekli, hahişger. *~ of love.* **4.** çetin, büyük çaba/gayret ve yetenek isteyen. *an ~ program/attempt/undertaking.* **5. ~ly** : hevesle, gayretle, büyük bir ihtiras ve istekle, **6. ~ness** : heves, gayret, istek, şiddetli arzu, ihtiras. ***e.a.***- *1. aspiring, enterprising, desirous, 2. ardent, avid, 3. eager, zealous, 4. strenuous, difficult, energetic.*

ambivalence, *is.* **1.** bocalama, tereddüt, zıt iki şeyden birini seçmek/yapmak hususunda kararsızlık, **2.** *psikol.* karşıtlık birliği, çelişik duygu : bir kimseye/şeye karşı aynı anda zıt hisler duyma (sevgi ve nefret gibi).

ambivalent, *sf.* **1.** bocalayan, tereddüt eden, kararsız, **2.** *psikol.* çelişik duygulu : bir kimseye/şeye karşı aynı anda zıt hisler duyan.

ambivert, *is. psikol.* ılımlı, mutedil, şahsiyeti ne içe, ne dışa dönük olan kimse.

amble, *is.&gs.f.* **-bled, -bling 1.** gezinme (k), ağır ağır/aheste aheste yürüme(k), **2.** (at) rahvan gitme(k), **3.** gezinti, tenezzüh. ***e.a.***- *1. stroll, saunter.*

ambler, *is.* **1.** gezinen, ağır ağır/aheste aheste yürüyen kimse, **2.** rahvan giden at .

amblingly, *zf.* gezinerek, yavaş yavaş/aheste aheste yürüyerek; (at) rahvan gidişle.

amblygonite, *is.* ambligonit: lityum alüminyum fluofosfat, $Li(AlF)PO_4$: soluk yeşil renkli kristalli cevher.

amblyopia = amblyopy, *is. göz.* donuk görü : görünür bir uzvî sebep olmaksızın görüşün zayıflaması. **amblyopic** : donukgörür.

ambo, *is., ç.* **-bos** (eski kiliselerde) vaiz kürsüsü.

amboceptor, *is. bağ.b.* ikili almaç : enfeksiyon esnasında kanda hasıl olan ve hem bakterilerle, hem de alyuvarlarla ilgili olduğu sanılan bir madde.

ambroid, *is. bk.:* **amberoid.**

ambrosia, *is.* **1.** *mit.* yiyene ölmezlik bahşeden tanrısal yemek, **2.** ilâhî anlam taşıyan nesne (şiir ve müzik ilhamı gibi), **3.** *mec.* çok lezzetli, nefis kokulu şey, **4.** *bot.* yıldız çiçeği familyasının bir türü, **5. ambrosial = ambrosian** : (a) enfes, leziz, (b) tanrısal, ilâhî, **6. ambrosially** : nefis bir şekilde, nefis kokulu/lezzetli olarak.

ambrosiaceous, *sf. bot.* yakup otugillerden *(Ambrosia-ceae)* : yakup otu, bataklık mürveri vb. gibi.

Ambrosian chant = Milanese chant, ayinlerde *St. Ambrose* tarzında söylenen şarkı/ilâhi.

ambrotype, *is. esk.* negatif camı karanlık bir yüzeye koyarak çekilen resim.

ambry = aumbry, *is., ç.* **-bries 1.** sandık, gardrop ve benzeri, **2.** kiler, **3. armarium** *d.d.* kiliselerde kutsal kitapların, dinî elbiselerin saklandığı duvara girintili olarak yapılmış dolap/yüklük, **4.** *esk.* raflı ve kapılı dolap/yüklük.

ambsace = amesace, *is.* **1.** hep yek, çift yek: zar atılınca gelebilecek en küçük sayı, **2.** talihsizlik, şanssızlık, **3.** en küçük miktar veya en kısa mesafe.

ambulacrum, *is., ç.* **-lacra** boru ayak : derisi dikenlilerde (örneğin deniz kestanesi) hareketi sağlayan boru biçimindeki çıkıntıları taşıyan radyal alanlardan her biri. **ambulacral** : boru ayaklı.

ambulance, *is.* **1.** cankurtaran, sıhhî yardım aracı, imdadı sıhhî, ambülans, **2. ~ chaser** *ABD- k.d.* taşıt kazasına uğrayanları bulup zarar ziyan davası açmaya teşvik eden avukat, **3. ~ chasing** : taşıt kazasına uğrayanları tazminat davası açmaya teşvik etme.

ambulant, *sf.* **1.** gezici, seyyar, **2.** *bk.:* **ambulatory** (4).

ambulate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** gezmek, (etrafta) dolaşmak, **2. ambulation** : gezme, dolaşma, **3. ambulator** : (a) gezen, dolaşan, gezgin, (b) yolölçer, yürünen yolun uzunluğunu ölçen alet. ***e.a.***- *3. (b) perambulator, pedometer.*

ambulatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** (a) gezebilen, yürüyebilen, (b) gezinti/dolaşma kabilinden. **an ~ exploration of the countryside** : kırda gezinti kabilinden bir keşif, **2.** yürümeye yarayan (birçok hayvanın bacakları vb.), **3.** göçebe. **an ~ tribe** : göçebe aşiret, **4. ambulant** *d.d. tıp* ayakta tedavi edilen, yatakta yatması gerekmeyen. **an ~ patient** : ayakta tedavi edilen hasta, **5.** *huk.* değiş(tiril)ebilir, geri alınabilir, yürürlükten kaldırılabilir. **~ will** : değiştirilebilir vasiyetname, **6.** *mim.* (a) kapalı gezinti yeri, (b) kilisede koronun etrafındaki geçit/yol, (c) manastır etrafındaki kapalı yol. ***e.a.- 1-5.*** *ambulatorial,* ***6.*** *deambulatory.*

ambuscade, *is.&f.* **-caded, -cading 1.** pusu. **to lay an ~** : pusu kurmak. **to be/lie in ~** : pusuya yatmak, **2.** pusu kurmak, pusuya yatmak/düşürmek, **3. ambuscader** : pusucu, pusu kuran. ***e.a.- 1.*** *ambush, trap, intrigue,* ***2.*** *ambush, waylay,* ***3.*** *ambusher.*

ambuscado, *is., ç.* **-dos** *esk. bk.:* **ambuscade** (1).

ambush, *is.* **1.** pusu, tuzak. *The burglar waited in ~ near the road.* **2.** pusudan anî saldırış, **3.** pusu yeri. *A clamp of bushes and trees was their ~.* **4.** pusudan saldıran(lar). *The ~ was a dozen well-armed men.* **5.** pusudan saldırmak, **6. ~er** : pusucu, pusu kuran, **7. ~like** : pusu gibi, pusuya benzer. ***e.a.- 1&5.*** *ambuscade, waylay,* ***6.*** *ambuscader.*

A.M.D.G. = AMDG : Allahüazimüşşan için.

ameba, *is., ç.* **-bas/-bae** *bk.:* **amoeba.**

amebic, *sf. bk.:* **amoebic.**

amebocyte, *is. bk.:* **amoebocyte.**

ameboid(ism), *sf. bk.:* **amoeboid(ism).**

ameer/ameerate, *bk.:* **amir/amirate.**

ameliorable, *sf.* iyileş(tir)ebilir, düzel(til)ebilir, ıslâh edilebilir, kabilııslâh. **~ness** : iyileş(tiril)ebilme, düzel(til)ebilme.

ameliorant, *is.* iyileştiren, düzelten, ıslâh eden.

ameliorate, *f.* **-rated, -rating** iyileş(tir)mek, düzel(t)mek, on(ar)mak, ıslâh etmek/olmak. ***e.a.-*** *improve, amned, better.* ***k.a.-*** *worsen.*

amelioration, *is.* iyileş(tir)me, düzel(t)me, ıslâh etme/olma. ***e.a.-*** *improvement.*

ameliorative, *sf.* iyileştirici, düzeltici, ıslâh edici.

ameliorator, *is.* iyileştiren, düzelten, ıslâh eden.

amen, *ünl.&zf.&is&gl.f.* **1.** âmin : duanın kabul olunması için sonunda söylenir, **2.** gerçekten, filhakika, **3.** onay, muvafakat, tazvip, uygun görme. **The committee gave its ~ to the proposal** : Kurul, teklifi onayladı. **4.** sonuçlandırmak, hitama erdirmek, onaylamak, tasvip etmek, âmin demek, **5. ~ corner** : (a) âminciler köşesi : kilisede dua esnasında cemaate âmin demekte önderlik edenlere mahsus köşe, (b) kilisede koyu dindarlara ayrılan yer. ***e.a.- 2.*** *verily, truly,* ***4.*** *conclude, assent, concur.*

Amen = Amon, *is.* (eski Mısır) hava/nefes tanrısı : koç veya kaz ile temsil edilirdi.

amenable, *sf.* **1.** uysal, muti, yumuşak başlı, makul. *an ~ servant.* **2.** sorumlu, kanunen mes'ul, itaate mecbur, uymak zorunda. **You are ~ for this debt** : Bu borçtan siz sorumlusunuz. **People living in a country are ~ to its laws** : Bir ülkede yaşayanlar onun yasalarına uymak zorundadırlar. **3.** denemeye/tehlikeye vb. müsait veya razı. **~ to the laws of physics** : fizik kanunları ile denenebilir. **~ to reason** : makul, akla yakın, **4. ~ness = amenability** : uysallık, itaat; sorumluluk, **5. amenably** : uysallıkla, itaatle, makul bir şekilde, sorumlu olarak. ***e.a.- 1.*** *manageable, docile, easy, agreeable, tractable,* ***2.*** *accountable, liable.* ***k.a.- 1.*** *stubborn, obstinate, headstrong.*

amend, *f.* **1.** (yasa, tüzük, yönetmelik vb. ni) değiştirmek, tadil etmek. **National Assembly may ~ the proposed tax bill** : Teklif edilen vergi kanunu tasarısını Millet Meclisi değiştirebilir. **2.** düzeltmek, ıslâh etmek. **to~ one's ways** : ıslâhı nefsetmek, gidiş/hâl ve hareketini düzeltmek, **3.** (yanlışları vb) düzeltmek, tashih etmek. **I ~ed all the criticized items** : Bütün eleştirilen hususları düzelttim. **4.** düzelmek, iyileşmek, iyiye doğru gitmek, ıslâh olmak. **He ~s day by day** : Günbegün düzeliyor. **5. ~able** : düzeltilebilir, tadil edilebilir, değiştirilebilir, ıslâh edilebilir, **6. ~er** : düzelten, ıslâh eden, değiştiren, tadil eden kimse. ***e.a.- 1.*** *modify, rephrase,* ***2.*** *improve, ameliorate, better, mend, reform, remedy,* ***3.*** *rectify, correct.*

amendatory, *sf. ABD* düzeltici, ıslâh/tadil/tashih edici. ***e.a.***- *corrective.*

amendment, *is.* **1.** düzel(t)me, tashih/ıslâh etme/olma, **2.** (yasa vb. de) değişiklik, tadilât. *The committee made a few ~s to the education bill.* ***e.a.***- *1. correction, improvement, reformation, amelioration, betterment, 2. change, modification, revision.*

amends, *is.* **1.** zarar ödentisi, tazminat. **The court ordered that ~ be made to the widow** : Mahkeme dul kadına tazminat verilmesini emretti. **2.** *esk.* (sağlık vb) iyileşme, düzelme, şifa/salâh bulma, **3. make ~** : özür dileyerek hakaret edilen veya hatırı kırılan kimsenin gönlünü almaya çalışmak, işlenen kusur ve saygısızlığı telâfiye çalışmak. **He made ~ for his rudeness** : Kabalığından dolayı özür diledi. ***e.a.***- *1. compensation, payment, requital, restitution, recompense, 2. improvement, recovery, 3. apologize.*

amenity, *is., ç.* **-ties 1.** hoşluk, letafet, güzellik. **the ~ of a warm climate** : Ilıman bir iklimin letafeti. **2. amenities** : nezaket, kibarlık, hoşa giden/lâtif/hoş tavır ve tutum. ***e.a.***- *1. pleasantness, attractiveness, 2. courtesy, civilities, politeness, gentility.*

amenorrhea = amenorrhoea, *is. patol.* (kadınlarda) âdet/aybaşı olmaması. **amenorrheal/amenorrhoeal/amenorrheic/amenorrhoeic**: âdet/aybaşı görmeyen.

Amen-Ra = Amon-Ra, *is.* (eski Mısır) güneş/kâinat tanrısı.

a mensa et thoro, *huk.* ayrılık : evliliğe son vermeden karı kocanın bir arada yaşamasını meneden. **a divorce a mensa et thoro** : ayrılık kararı.

ament, *is.* **1.** *bot.* salkım çiçek : başak veya salkım biçiminde, üstü pullu, tek eşeyli çiçek (söğüt, fındık çiçeği vb), **2.** *psikol.* ahmak, aptal, geri zekâlı, budala, ebleh kimse, **3. ~aceous = ~iferous** : salkım çiçekli.

amentia, *is. psikol.* **1.** (doğuştan) zekâ geriliği, **2. amenty** *d.d.* ahmaklık, aptallık, budalalık, eblehlik

Amerasian, *sf.&is.* Amerika-Asya melezi : babası Amerikalı anası Asyalı olan (çocuk).

amerce, *gl.f.* **amerced, amercing 1.** yasa dışı ceza vermek, **2.** keyfî/gayrikanunî para cezasına çarptırmak, **3. ~able** : cezaya lâyık/müstahak.

amercement = amerciament, *is.* **1.** keyfî/takdirî ceza : kanunda yazılı olmayıp yargıç tarafından hükmedilen ceza, **2.** takdiren ceza verme.

America, *is.* Amerika.

American, *sf.&is.* **1.** Amerika, Amerikalı. **~ citizen** : Amerika/ABD vatandaşı, **2.** Kuzey/Güney Amerika+. **the ~ continent** : Amerika kıt'ası, **3.** Amerika'nın ilk yerlisi, kızılderili yerli, **4. ~ aloe** *bk.:* **century plant, 5. ~ beauty** : Amerika gülü : iri, kırmızı bir gül türü, **6. ~ bittern** : Amerika balaban kuşu, **7. ~ bond** : Amerika usulü tuğla duvar, **8. ~ brooklime** : Amerika yavşan otu, **9. ~ chameleon** : Amerika bukalemunu, **10. ~ cheese** : Amerika peyniri, **11. ~ chastnut** : Amerika kestanesi, **12. ~ cowslip = shooting star** : çuha çiçeği *(Dodecotheon meadia)* : K Amerika'da yetişen ve parlak çiçekler açan bir ot, **13. ~ crab = garland crab apple = sweet crab apple** : dağ elması *(Malus coronaria)* : çiçekleri önce pembedir, sonra beyaza döner, ufacık elmalar verir, **14. ~ eagle** : Amerika kartalı, **15. ~ elm** : Amerika karaağacı *(Ulmus americana)*, **16. ~ English** : Amerikan İngilizcesi, ABD'de konuşulan İngilizce, **17. ~ Expeditionary Forces** : Amerikan Seferî Kuvvetleri : I. Cihan Harbinde Avrupa'ya gönderilen ABD ordusu, **18. ~ ivy** *bk.:* **Virginia creeper, 19. ~ language** : Amerikan İngilizcesi, **20. ~ linden** : Amerika ıhlamuru, **21. ~ marten = pine marten** : ağaç sansarı, **22. ~ mulberry** : kara dut, **23. ~ plan** : otellerde oda ve yemekler için toptan ödenen tek ücret sistemi, **24. ~ Revised Version = ~ Standard Version** : 1901'de ABD'de yayınlanan düzeltilmiş Kutsal Kitap baskısı, **25. ~ Revolution** : Amerika İhtilâli, 1775-83 yılları arasında Amerika sömürgelerinin İngiltere'ye karşı savaşları ve sonunda bağımsızlıklarını kazanmaları, **26. ~ saddle horse** : ABD'de özel olarak yetiştirilen bir cins at, **27. ~ Spanish** : Lâtin Amerika'da konuşulan İspanyolca, **28. ~ Stock Exchange** : Amerika Borsası.

Americana, *is.* **1.** Amerika tarihi ve coğrafyası ile ilgili kitap, makale, harita vb, **2.** bu tür belgeler kolleksiyonu.

Americanise / Americanisation / Americaniser, *Brit. bk.:* **Americanize/Americanization /Americanizer**

Americanism, *is.* **1.** Amerikanizm : ABD'ne ve kurumlarına bağlılık ilkesi, **2.** ABD'ne ve vatandaşlarına has âdet, töre ve özellikler, **3.** ABD'de konuşulan İngilizcenin kendine has kelime, cümle vb. dil özellikleri.

Americanist, *is.* **1.** Amerika tarih ve coğrafyasını öğrenen öğrenci, **2.** Amerika yerlilerinin dil ve kültürleri uzmanı, **3.** ABD politikası vb. taraftarı.

Americanize, *f.* **-ized, -izing** Amerikalılaş(tır)mak. **Americanization** : Amerikalılaş(tır)ma. **Americanizer** : Amerikalılaştıran.

Americanly, *zf.* Amerikanvari.

americium, *is. kim.* amerisyum, ışınetkin bir kimyasal eleman. Simgesi **Am**, atom nu. 95, atom ağ. 243.13. Uranyum ve plutonyumun yüksek enerjili helyum atomlarıyla bombardımanından edilir.

Amerind(ian), *is.* **1.** Amerika kızılderili yerlisi veya Eskimo, **2.** bunların dillerinden herhangi biri.

Amerindian = Amerindic, *sf.* **1.** Amerika kızılderili yerlileri/Eskimo veya bunların kültürleri ile ilgili.

amesace, *is. bk.:* **ambsace.**

amethyst, *sf.&is.* **1.** mor taş, mor yakut : kıymetli taş olarak kuyumculukta kullanılan mavi/mor kuartz, **2.** mor, menekşe rengi(nde), **3.** mor taşlı. **an ~ brooch** : mor taşlı broş, **4.** **~ine** : mor, menekşe renkli, mor taşa benzer, mor taştan yapılmış. *an ~ine cup.* **5.** **~like** : mor taş gibi, mor taşa benzer.

ametropia, *is. göz.* kusurlu görüş : ışınların göz merceğinde gerektiği şekilde kırılmamasından ileri gelen miyop, hipermetrop, astigmat gibi görüş kusuru.

ametropic, *sf. göz.* görüşü kusurlu.

Amharic, *sf.&is.* Habeş dili+, Habeş halkı+.

ami, *is., ç.* ***amis*** *Fr.* **1.** dost, arkadaş, ahbap, **2.** *argo* (Avrupa'da) Amerikalı.

amiable, *sf.* **1.** dostça, dostane, ahbapça, arkadaşça. **an ~ disposition** : dostça davranış. **an ~ greeting** : dostça selâm. **an ~ gathering** : ahbap/arkadaş toplantısı, **2.** cana yakın, hoş, sokulgan, iyi huylu, **3.** *esk.* sevimli, **4.** **~ness = amiability** : cana yakınlık, sevimlilik, arkadaşça davranış, **5.** **amiably** : dostça, ahbapça, arkadaşça, sokulganlıkla. ***e.a.***- *1. friendly, amicable, 2. charming, lovable, pleasing, agreeable.* ***k.a.***- *1. unfriendly, 2. rude.*

amianthine, *sf.* amyantlı.

amianthoid(al), *sf.* amyanta benzer.

amianthus = amiantus, *is. min.* amyant, uzun elyaflı asbest.

amicable, *sf.* **1.** dostça, dostane, uzlaşımlı, barışçı, iyi niyetli. **Nations can come to an ~ adjustment of their differences** : Milletler anlaşmazlıklarına barışçı bir çözüm yolu bulabilirler. **~ action** *huk.* uzlaşımlı davranış. **~ numbers** *mat.* bağlaşık sayılar : her birisi ötekinin çarpanlarının toplamına eşit olan iki sayı. *ör.:* 1x7 = 7 = 1+2+2+2 ile 1x2x2x2 = 8 = 1+7, **2.** **~ness = amicability** : uzlaşım, uzlaşırlık, barışçılık, dostça davranış, **3.** **amicably** : dostça, iyi niyetle, barış/uzlaşma yolu ile. **The dispute was amicably adjusted** : Uyuşmazlık dostça halledilmişti. ***e.a.***- *1. friendly, peaceable, agreeable.* ***NOT:*** **AMICABLE** daima iki veya daha fazla kimseye uygulanır. Tek kişi için **AMICABLE** denmez, **FRIENDLY** denir.

amice, *is.* Katolik papazların giydiği beyaz dikdörtgen yakalık.

amicus curiae, *is., ç.* **amici curiae** *huk.* bilirkişi, ehlivukuf. **friend of court** *d.d.*

amid = amidst, *e.* **1.** ortasında, arasında, meyanında.*The child got lost ~ the crowd.* **2.** esnasında, süresince. ***e.a.***- *1. among, in the middle of, 2. during.*

amide, *is. kim.* **1.** amid: amonyağın bir H atomu yerine madenin geçmesiyle elde edilen bileşim. **potassium ~** : potasyum amid, KNH2, **2.** CONH2 (aset-amid) kökünü taşıyan herhangi bir organik bileşim, **3.** amonyağın bir H atomu yerine asit kökünün geçmesiyle elde edilen bileşim : sülfanilamid gibi.

amidic, *sf. kim.* amid+, amidli.

amidin, *is.* amidin : nişastanın suda eriyen kısmı.

amidine, *is. kim.* amidin : $-C(-NH_2)=NH$ grubunu içeren herhangi bir bileşim. Bazıları ilâç yapmakta önemlidir.

amido-/amid-, *ön ek* amido : bir asitle NH_2 kökünün bileşimi.

amidol, *is. kim.* amidol, $HOC_6H_4(NH_2)_2$. 2HCl : fenolden elde edilen ve fotoğrafçılıkta developman için kullanılan renksiz, kristalli toz.

amidship(s), *sf.&zf. hv. den,* **1.** geminin ortasın(d)a, **2.** uçak/gemi ekseni boyunca.

amids, *e.* arasında, ortasında. ~ **the trees** : ağaçlar arasında. ~ **the enemy** : düşman arasında.

amie**, is., ç.* ***amies *Fr.* (kadın/kız) arkadaş, dost.

amiga**, is., ç.* ***-gas *İsp.* (kadın/kız) arkadaş, dost.

amigo**, is., ç.* ***-gos *İsp.* (erkek) arkadaş, dost.

amimia, *is. tıp* fikirleri işaret ve jestlerle ifade etme yeteneksizliği.

amine, *is. kim.* amin : amonyağın 1 veya 2 H atomu yerine organik grup sokarak üretilen bileşim.

aminic, *sf. kim.* amin+, aminli, aminik.

amino, *sf. kim.* **1.** amino, $-NH_2$ grubunu içeren, **2.** ~ **acid** : amino asit : en az bir karboksil (COOH) ve bir amino grubu içeren organik bileşen. Alfa amino asitler $RCH(NH_2)COOH$ proteinlerin temel yapı maddeleridir, **3.** ~ **benzoic acid** : amino benzoik asit : benzoik asitten türeyen ve formülü $H_2NC_6H_4COOH$ olan 3 eşizden her biri, **4.** ~ **group** = ~ **radical** : amino grubu : tek valanslı $-NH_2$ grubu.

amir = **ameer**, *is.* **1.** emîr : Müslüman ülkelerde prens, lord ve asil kimselere verilen unvan, **2.** Hz. Muhammet soyundan gelenlere verilen şeref unvanı, **3.** eski Afgan krallarının unvanı, **4.** eskiden Türkiye'de kullanılan bir rütbe, **5.** ~**ate** = ~**ship** : emîrlik.

Amish, *sf.&is.* Amiş : XVII. yy. da İsviçreli *Mennonite* papazı *Jakob Ammann* tarafından kurulmuş bir mezhep ve mensupları.

amiss, *sf.&zf.* **1.** yanlış, fena, isabetsiz, eksik, ters, bozuk, kusurlu. **I think something is ~ in your calculations** : Zannederim hesaplarınızda bir yanlışlık var. **Not ~!** Fena değil! **What's ~ with you?** Neyiniz var? **Did I speak ~?** Yanlış bir şey mi söyledim? **He certainly went ~ in quitting school** : Okulu terk etmekle isabetsiz bir iş yaptı. **2. take ~** : gücenmek, incinmek, rencide olmak, hatırı kırılmak, yanlış anlamak, yanlış manaya çekmek. **Don't take it ~ !** Gücenmeyin/hatırınız kalmasın! **I couldn't think of a way to present my view so that no one would take it ~** : Görüşlerimi kimseyi gücendirmeyecek tarzda açıklamak için bir yol bulamadım. ***e.a.-*** *1. improper(ly), incorrect(ly), faulty, faultily, defective(ly), wrong(ly), false(ly), inaccurate(ly),* ***2.*** *resent, to be offended, misunderstand.*

amitosis, *is. biy.* amitosis : basit göze bölünmesi, kromozom teşekkül etmeden gözenin ikiye ayrılması. ***k.a.-*** *mitosis.*

amitotic, *sf.* basit göze bölünmesi+. ~**ally** : basitçe bölünerek.

amity, *is.* dostluk, ahenk, karşılıklı anlayış, barış. ***e.a.-*** *friendship, attachment, esteem, good will, harmony, peace.*

ammeter, *is. elekt.* ampermetre, akım ölçme aleti.

ammine, *is. kim.* **1.** amin : bir/birkaç NH_3 molekülü içeren bileşim, **2.** maden iyonuna bağlı bir/birkaç NH_3 molekülü içeren bileşim.

ammo, *is. argo bk.:* **ammunition.**

ammocete =**ammocoete**, *is.* larva hâlindeki bufa balığı.

ammonal, *is.* amonal : alüminyum tozu, amonyum nitrat ve TNT ile yapılan kuvvetli bir patlayıcı madde.

ammonia, *is. kim.* **1.** amonyak, NH_3 : renksiz, boğucu keskin kokulu gaz. Suda erir. N ve H doğrudan doğruya birleştirilerek elde edilir. Soğutucu makinelerde, kimyasal maddeler üretmekte vb. kullanılır, **2.** ~ **solution,** ~ **water, aqua ammoniae, aqueous ammonia** *d.d.* amonyum hidroksit, NH_4OH : suda eritilmiş amonyak.

ammoniac, *sf.&is. kim.* **1.** *bk.:* **ammoniacal**, **2. gum ~/ ammoniacum** *d.d.* Akdeniz ülkelerinde yetişen bir bitkiden elde edilen keskin kokulu, reçinemsi bir madde. Pis kokulu, bulantı verici, tatlımsı lezzetli, sarı, kahverenklidir. Bronşite karşı ilâç olarak ve porselenleri yapıştırmakta kullanılır. **3.** Libya'da Ammon mabedi civarında bulunan bir nevi tuz ve reçine.

ammoniacal = **ammoniac**, *sf. kim.* **1.** amonyaklı, amonyak+, amonyak kullanan. ~ **engine** : amonyaklı motor : amonyak buharının genişlemesinden yararlanarak işleyen motor, **2.** amonyak gibi.

ammoniate, *is&gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** amonyaklı bileşim, amonyat. $CaCl_2.8NH_3$ veya $CuSO_4.4NH_3$ gibi, **2.** amonyaklamak, amonyakla muamele etmek/ birleştirmek, **3. ammoniated** : amonyaklı, amonyaklanmış, **4. ammoniation** : amonyaklama.

ammonic(al), *sf. kim.* amonyum+, amonyak+.

ammonification, *is.* **1.** amonyakla(n)ma, amonyak emdir(il)me (yapay gübre üretiminde olduğu gibi), **2.** amonyaklaş(tır)ma : azotlu organik maddelerin bakteriler etkisiyle çözüşmesinden amonyak üremesi.

ammonite, *is.* **1.** amonit : kafadanbacaklı yumuşakçalardan kalma helezonî teke boynuzu biçiminde 120-180 cm çapında fosil, **2.** amonit : kurumuş hayvanî yağlardan elde edilen azotlu gübre, **3. ammonitic = ammonitoid** : amonit fosili+.

ammonium, *is. kim.* **1.** amonyum (kökü) : tek valanslı NH_4^+ iyonu veya NH_4 grubu. Amonyağa asitlerin etkimesiyle üreyen tuzlarda (amonyum tuzları) bu grup alkali madenler gibi davranır. **2. ~ acetate** : amonyum asetat, $NH_4(C_2H_3O_2)$: havanın nemini çekerek sulanan, suda eriyen, beyaz kristalli katı madde. Kumaş boyası yapmakta, etleri muhafaza etmekte kullanılır. **3. ~ bicarbonate** : amonyum bikarbonat, NH_4HCO_3 : Maya tozu *(baking powder)* yapmakta kullanılan beyaz, suda erir, kristalli katı cisim, **4. ~ carbamate**, $H_2NCOONH_4$: amonyum karbamat : son derece uçucu, suda eriyen, beyaz kristalli toz. Gübre olarak kullanılır. **5. ~ carbonate** : (a) amonyum karbonat, $(NH_4)_2CO_3$, renksiz kristalli bileşik, (b) amonyum bikarbonat ve amonyum karbonat karışımı beyaz toz veya renksiz, sert, kristalli kütle halinde bulunur. Kokulu tuzlar veya maya tozu yapmakta kullanılır. **6. ~ chloride** : nişadır, amonyum klorür, NH_4Cl : beyaz, kristalli, suda erir toz. Kuru pil yapmakta ve hekimlikte balgam söktürücü olarak kullanılır. **7. ~ hydroxide** : amonyum hidroksit, NH_4OH : amonyak gazının suda erimesiyle elde edilir, **8. ~ nitrate** : amonyum nitrat, NH_4NO_3 : beyaz kristalli, suda erir toz. Patlayıcı madde, gübre ve soğutucu karışımı yapmakta kullanılır. **9. ~ salt** : amonyum tuzu : amonyum hidroksidin asitlerle birleşmesinden elde edilen tuz, **10. ~ sulfate** : amonyum sülfat, $(NH_4)_2SO_4$: beyaz, suda eriyen, kristalli katı cisim. Gübre olarak kullanılır.

ammunition, *is&gl.f.* **1.** cephane. **~ dump** : cephanelik, **2.** mühimmat, savaş gereci, **3.** *k.d.* iddiayı ispata yarayacak delil, belge, vesika, bilgi, tavsiye vb. **Give me some ~ for the debate** : Tartışmada kullanabilmem için bana delil/belge ver, **4.** *esk.* genellikle askerî malzeme, **5.** cephane sağlamak/temin etmek.

amnesia, *is.* **1.** bellek yitimi, hafıza kaybı : beynin zedelenmesi vb. sonucu kısmî veya tüm unutkanlık, **2.** unutkanlık, bazı kelimeleri anımsayamama.

amnesiac = amnesic, *sf.&is.* **1.** anımsamaz : hafıza kaybı belirtileri gösteren, **2.** belleğini yitirmiş/hafızasını kaybetmiş kimse.

amnestic, *sf.* bellek yitir(t)ici, hafıza kaybına/unutkanlığa sebep olan.

amnesty, *is., ç.* **-ties**, *gl.f.* **-tied, -tying** **1.** genel/umumî af, **2.** genel af kanunu, **3.** geçmiş anlaşmazlıkları unutma. **Agreeing to a mutual ~, they renewed their friendship** : Geçmiş anlaşmazlıkları unutarak arkadaşlıklarını yenilediler. **4.** genel af ilân etmek, toptan affetmek. ***e.a.***- *1. absolution, exoneration, pardon, acquital, 3. oblivion, reconciliation.*

amniocentesis, *is. tıp* dölüt torba delimi : gebe kadının karnından döl yatağına ortası delik bir iğne sokup döl suyunu dışarı alarak hastalık, genetik kusur vb. olup olmadığını araştırma.

amnion, *is., ç.* **-nions/-nia** **1.** *anat. zool.* dölüt torbası : memeliler, kuşlar ve sürüngenlerde dölü çevreleyen iç zar, **2.** *zool.* böcek ve omurgasız hayvanlarda buna benzer zar.

amnionic = amniotic = amnic, *sf. anat. zool.* döl zarı olan, döl zarı+. **~ fluid** : döl yatağı suyu.

amn't, *k.d.* **am not** ' ın kısaltılmışı.

amoeba = ameba, *is., ç.* **-bae/-bas** *zool.* **1.** amip, **2.** mikroskopik tek gözeli hayvan, **3. ~like** : amip gibi.

amoebic = amebic, *sf.* **1.** amip+, amip gibi, amibe benzer, **2.** amipli, amibin sebep olduğu. **~ dysentery** : amipli dizanteri.

amoebocyte = amebocyte, *is. zool.* amibosit : kan vb. gibi vücut sıvılarında bulunan hareketli göze (akyuvar vb).

amoeboid = ameboid, *sf. biy.* amipsel, amibe benzer, amip gibi (sürekli şekil değiştiren vb). ~ **movements** : amipsel devinim. ~**ism** : amipsellik.

amok = amuck, *is.* **1.** (Malezyalılarda) kasvet/üzüntü sonunda şiddetli bir öldürme isteği şeklinde beliren ruhsal bunalım, **2. run ~** *bk.:* **amuck** (1).

amole, *is., ç.* **-les 1.** sabun otu : GB ABD ve Meksika'da kökleri sabun yerine kullanılan bir bitki, **2.** sabun otu kökü.

among, *e.* **1.** arasın(d)a, arasından, meyanında(n), için(d)e, içinden. **He was ~ friends** : Arkadaşları arasında idi. ~ **you** : aranızda(n), içinizde(n). **He passed ~ the crowd** : Kalabalığın içinden geçti. **2.** indinde, nezdinde. **He is popular ~ the businessmen** : İş adamları indinde iyi tanınır. **3.** birbiriyle. **They quarreled ~ themselves** : Birbirleriyle kavga ettiler. ***e.a.***- *amid, amidst, between, betwixt, mingled, mixed.* **between** kelimesindeki **NOT**'a bakınız.

amongst, *e. bk.:* **among.**

Amon-Ra, *is. bk.:* **Amen-Ra.**

amontillado, *is. İsp.* şeri : bir nevi İspanyol içkisi.

amoral, *sf.* **1.** ahlâkla ilişiği olmayan, ahlâka/töreye bağlı olmayan, ne ahlâkî ne de gayriahlâkî, **2.** ahlâk dışı, gayriahlâkî, **3. ~ity** : ahlâkla ilgisizlik, **4. ~ly** : ahlâkla ilgili olmaksızın. ***e.a.***- *2. immoral.*

amoretto, *is., ç.* ***-retti*** *It.* küçük aşk ilâhı.

amorino, *is., ç.* **-ni** *It. bk.:* **amoretto.**

amorist, *is.* **1.** âşık, **2.** aşk hakkında yazan kimse, **3. ~ic** : âşıkane. ***e.a.***- *1. lover, gallant.*

amorous, *sf.* **1.** aşka (özellikle cinsel aşka) hazır/amade/müheyya/mütemayil. **an ~ disposition** : aşka mütemayil mizaç, **2.** âşık, tutkun, sevdalı. **One look, and he became ~ of her** : Bir bakışta ona âşık oldu. **3.** âşıkane, sevgi ve aşk ifade eden. **an ~ sigh** : âşıkane iç çekme. **~ poetry** : aşk şiirleri, **4.** cinsel aşka/sevişmeye ait, **5. ~ly** : âşıkane, **6. ~ness** : âşıklık, sevda. ***e.a.***- *1. loving, amatory, passionate, erotic, impassioned, 2. affectionate, fond.* ***k.a.***- *1-3. indifferent, cold, frigid.*

amor patriae, *Lât.* vatan sevgisi, vatanseverlik, vatanperverlik. ***e.a.***- *patriotism.*

amorphism, *is.* biçimsizlik, şekilsizlik, amorfluk.

amorphous, *sf.* **1.** biçimsiz, gayrimuntazam. ~ *clouds.* **2.** amorf, belirli bir geometrik şekli olmayan, **3.** şahsiyetsiz, karaktersiz, belirli bir özelliği/yapısı olmayan. **an ~ personality** : karaktersiz şahsiyet, **4. ~ly** : şekilsiz olarak, biçimsiz/şahsiyetsiz bir şekilde, **5. ~ness** : şekilsizlik, biçimsizlik, karaktersizlik

amort, *sf. esk.* cansız, ruhsuz. ***e.a.***- *lifeless, spiritless.*

amortise/amortisable, *Brit. bk.:* **amortize/amor-tizable.**

amortization = amortisation = amortizement = amortissement, *is.* **1.** itfa, amortisman, bir borcu ödeyerek kapatma, taksitle borç ödeme, **2.** aşınma/yıpranma (payı), yıpranma payı olarak ayrılan meblâğ.

amortize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** *fin.* itfa etmek, borcu taksitlerle ödemek, **2. amortizable** : itfa edilebilir, taksitle ödenebilir.

amor vincit omnia, *Lât.* Aşk her şeyi fetheder.

amount, *is.&f.* **1.** toplam, tutar, meblâğ, yekûn. **The ~ of 9 and 14 is 23** : 9 ile 14'ün toplamı 23'tür. **The ~ of the day's sale** : Günlük satış toplamı. **2.** baliğ : sermaye ile faizin toplamı, **3.** miktar, ölçü. **He met a great ~ of resistance** : Büyük ölçüde mukavemetle karşılaştı. **4.** etki, anlam, değer, sonuç. **The ~ of the testimony is this** : Tanıklığın etkisi/anlamı/sonucu şudur. **the ~ of evidences against him** : aleyhindeki delillerin anlamı/değeri, **5.** (toplamı) ulaşmak/varmak/tutmak, baliğ olmak. **The repair bill ~s \$300** : Tamir masrafı \$300 tutuyor. **6.** (değer, miktar, anlam ve etki bakımından) erişmek, ulaşmak, varmak. **With his intelligence, he should ~ to something when he grows up** : Bu zekâ ile büyüyünce iyi bir mertebeye ulaşacaktır. **It is stated differently, but ~s to the same thing** : Başka şekilde ifade edilmişse de aynı anlama gelir/varır. ***e.a.***- *1. sum, total, 3. quantity, measure, 4. effect, value, significance.*

amour, *is.* (gayrimeşru) aşk macerası/serüveni. ***e.a.***- *(illicit) love affair.*

amour-propre, *is. Fr.* onur, izzeti nefis. ***e.a.***- *self-esteem, self-respect.*

amp, *is. elekt.* **1.** amper, **2.** amplifikatör. ***e.a.***- *1. ampere, 2. amplifier.*

amperage, *is. elekt.* amperaj, elektrik akım şiddeti.

ampere = ampère, *is. elekt.* amper : MKS birim sisteminde elektrik akım şiddeti birimi : uçlarına bir voltluk gerilim uygulanan bir omluk dirençten geçen akımın şiddeti. *kıs.:* **A, amp.**

amper-hour, *is. elekt.* amper saat. Kıs.: **Ah, amp-hr.**

amper-turn, *is. elekt.* amper sarım : magnetomotor kuvvet birimi : bir sarımdan geçen bir amperlik akımın ürettiği magnetik kuvvet.

ampersand, *is.* "**and**" (ve) anlamına gelen **&** simgesi.

amphetamine, *is.* amfetamin, C6H5CH2 CH(NH2)CH3 : sülfat/fosfat şekilleri merkezî sinir sistemini uyarıcı, zihin yorgunluğu ve ruhî depresyon ile bazı Parkinson hastalıklarını tedavi edici ve diyet için iştah kesici ilâç olarak kullanılan renksiz, uçucu sıvı.

amphi-, *ön ek* "iki(si), her iki(si), her tarafın(d)a, etrafın(d)a". *ör.:* **amphibian.**

amphiarthrodial, *sf.* (sınırlı hareketli) eklemsel.

amphiarthrosis, *is., ç.* **-ses** *anat.* (sınırlı hareketli) eklem (omurga eklemleri gibi).

amphiaster, *is. biy.* iki yıldız : göze bölünmesinin ilk evresinde iki yanda oluşan yıldız gibi çıkıntılar.

amphibian, *sf.&is.* **1.** iki yaşamlı, hem karada hem denizde yaşayan (omurgalı hayvan), **2.** hem karada hem suda yetişen bitki, **3.** hem karaya hem denize konup kalkabilen uçak, **4.** ikiyüzlü/mürai (şahıs), **5. amtrac** *d.d.:* hem karada hem suda hareket edebilen (taşıt).

amphibiology, *is.* iki yaşamlılar bilgisi : zoolojinin hem karada hem suda yaşayan hayvanları inceleyen dalı.

amphibiotic, *sf. zool.* iki yaşamsal : cücük devresinde suda, gelişince karada yaşayan hayvanlara ait.

amphibious, *sf.* **1.** iki yaşamlı : hem karada hem suda yaşayan. *Frogs are ~ animals.* **2. amphibian** *d.d.:* hem karada hem denizde işleyen (taşıt). *~ vehicles. an ~ tank.* **3.** iki tabiatlı, **4.** *As.* ortaklaşa : kara, deniz ve hava kuvvetlerinin ortaklaşa yaptıkları. **an ~ attack** : kara, deniz ve hava kuvvetlerinin ortak taarruzu, **5.** *As.* hem karada hem denizde savaşabilen (birlik), **6. ~ly** : iki yaşamlıca, hem karada hem denizde hareket edecek şekilde, **7. ~ness** : iki yaşamlılık; hem karada hem denizde yaşama/hareket edebilme.

amphibole, *is. min.* türlü taş, amfibol : birçok kayanın başlıca yapı taşını oluşturan değişik renk ve bileşimde ve Ca, Mg, Na, Fe, Al gibi elemanları içeren silikat cevherlerinden herhangi biri.

amphibolic, *sf.* belirsiz, kararsız, müphem, şüpheli (hekimlikte teşhisi ve seyri şüpheli hastalıklar hakkında söylenir).

amphibolite, *is.* türlü taş, amfibolit : türlü taşlardan oluşmuş metamorfik kaya. **amphibolitic** : türlü taşlı.

amphibological, *sf.* **1.** belirsiz, müphem, şüpheli, iki anlamlı, **2. ~ly** : belirsizlikle, iki anlamlı olarak.

amphibology, *is., ç.* **-gies** **1.** belirsizlik, ipham, müphemiyet, çift veya şüpheli anlam, **2.** kelimelerin anlamı bakımından değil fakat dizilişi itibarıyla iki anlama çekilebilen cümle, konuşma vb.

amphiboly, *is., ç.* **-lies** *bk.:* **amphibology.**

amphibrach, *is.* şiirde kısa-uzun-kısa üç heceden oluşan dizi (. | .).

amphicarpic = amphicarpous, *sf.* iki tür meyve veren : ya şeklen ya da olgunlaşma zamanı bakımından iki çeşit meyve veren.

amphichroic = amphichromatic, *sf. kim.* iki renkli, iki renkten birini veya öbürünü verebilen (asit/alkalilerle kırmızı/mavi renk veren turnesol kâğıdı gibi).

amphictyon, *is.* (eski Yunan) konfederasyon meclisi üyesi. **~ic** : bu meclise/üyesine ait.

amphictyony, *is., ç.* **-nies** (eski Yunan) dinsel/bölgesel konfederasyon.

amphidiploid, *is. biy.* melez bitki : iki türden gelen ve kromozom sayısı ana bitkilerin kromozomları toplamına eşit olan bitki.

amphigory, *is., ç.* **-ries** savruklama, tehzil, gülünç/taklit şiir, manasız/saçma şiir. **amphigoric** : saçma

amphigouri, *is., ç.* **-ris** *bk.:* **amphigory.**

amphilogism = amphilogy, *is.* belirsiz/müphem/iki anlamlı/cinaslı konuşma. ***e.a.***- *equivocation, amphibology.*

amphimacer, *is.* şiirde uzun-kısa-uzun üç heceden oluşan dizi : | . |

amphimixis, *is., ç.* **-mixes 1.** *biy.* döllenme : üreme için erkek ve dişi gözelerin birleşmesi, **2.** *embril.* melez üreme. ***e.a.*-** **2.** *crossbreeding, interbreeding.*

amphioxus, *is., ç.* **-oxi/-oxuses** *bk.:* **cephalochordate.**

amphipod, *sf.&is. zool.* çift ayaklıgiller+ : çift ayaklılar *(Amphipoda)* sınıfından yedi çift ayakları olan kabuklu böcekler sınıfı : **sandhopper, beach flea** (kum piresi) gibi.

amphiprostylar, *sf. mim.* önü ve arkası sütunlu (fakat yanlarında sütun bulunmayan). **amphiprostyle** : ön ve arkası sütunlu bina.

amphisbaena, *is., ç.* **-nae/-nas 1.** efsanevî iki başlı yılan, **2.** iki başlı gibi gürünen yılana benzer kertenkele sınıfı, **3. amphisbaenian = amphisbaenic** : iki başlı.

amphistylar, *sf. mim.* iki tarafı sütunlu, çift direkli.

amphitheater = amphitheatre, *is.* **1.** anfiteatr, **2.** arena, stadyum, oditoryum gibi anfiteatr biçiminde umuma mahsus yer, **3.** anfi biçiminde ders veya konferans salonu, **4.** *Brit.* tiyatro galerisinin ilk bölümü veya tiyatro salonunda ayrılmış bir bölüm, **5.** yuvarlak/oval biçimde ve çevresi gittikçe yükselen arazi, **6. amphitheatric (al) = amphitheatral** : anfiteatra benzer, enfiteatr biçiminde, **7. amphitheatrically** : anfiteatr biçiminde/tarzında.

amphogenic = amphogenous, *sf. biy.* çift üretken : hem erkek hem dişi döl üreten. **amphogeny** : çift üretkenlik : hem erkek hem dişi döl üretme.

amphora, *is., ç.* **-phorae/-phoras** iki kulplu küp. **amphoral** : iki kulplu küp gibi/küpe benzer.

amphoteric, *sf. kim.* çift etkili : hem asit hem baz özelliği gösteren.

ampicillin, *is.* ampisilin : hem gram pozitif hem gram negatif bakterilere karşı etkili sentetik penisilin.

ample, *sf.* **-pler, -plest 1.** geniş, vâsi. **an ~ house** : geniş bir ev, **2.** bol. **an ~ supply of water** : bol su. **We have ~ time to finish** : Bitirmek için bol vaktimiz var. **3.** kâfi, yeter (miktarda). **~ provision** : yeter miktarda zahire, **4. ~ness** : genişlik, bolluk, yeterlik. ***e.a.*-** ***1.*** *extensive, vast, great, capacious, spacious, roomy,* **2.** *copious, abounding, lavish, plentiful, plenteous, overflowing, abundant,* **3.** *enough, sufficient, adequate.* ***k.a.*-** *insufficient, scanty, narrow, small, inadequate.* ***NOT*** **: SPACIOUS, EXTENSIVE** boyutça büyüklük, genişlik ifade eder. Muhteva zenginliği **CAPACIOUS** ile ifade edilir. Miktar çokluğunu anlatmak için **ABUNDANT** veya **PLENTEOUS** denir. **AMPLE** ve **SPACIOUS** 'ın zıddı **SCANTY** ve **SMALL** ' dur. Bir şeyin bolluğu, çokluğu sıra ile **AMPLE, LIBERAL, COPIOUS, PROFUSE** kelimeleriyle ifade edilir. **AMPLE**, bol bol diye tercüme edilebilir : **To give ample praise** : Bol bol methetmek. **LIBERAL**, bolluk bakımından **AMPLE** 'den daha çok, fakat **COPIOUS** 'tan az miktar ifade eder. **Liberal amounts of food were distributed to needy** : Yoksullara/muhtaçlara bol gıda dağıtıldı. **COPIOUS** ise sonu gelmez bolluk ve mebzuliyet ifade eder : **A copious flow of tears** : Durmadan akan gözyaşları. Daha da kuvvetli bolluk ve sonsuzluk ifade eden kelime **PROFUSE** 'dür : *Profuse in his apologies.*

amplexicaul, *sf. bot.* sapı kavrayan/saran (bazı yaprakların tabanı gibi).

amplidyne, *is. elekt.* amplidin : alan sargısına verilen gücü kuvvetlendirerek sekonderine bağlı doğru akım motorunu çalıştıran doğru akım üreteci.

amplifiable, *sf.* yükseltilebilir, kuvvetlendirilebilir, genişletilebilir, tevsi/tafsil edilebilir.

amplification, *is.* **1.** yükseltme, kuvvetlendirme, şiddetlendirme, amplifikasyon, **2.** sözün/beyanatın genişletilmesi. **In its next revision, the story underwent considerable ~** : Tekrar gözden geçirildiği zaman hikâye bir hayli genişletildi. **3.** genişletilmiş metin/beyan vb. **The text of the next edition was an ~** : Sonraki baskının metni genişletilmişti. **4.** fikri veya beyanatı genişletmek/kuvvetlendirmek için kullanılan madde. **He added an anecdote to his speech as an ~** : Fikri kuvvetlendirmek için nutkuna bir menkıbe ekledi. **5.** *elekt.* bir işaretin gücünü/gerilimini/akımını kuvvetlendirme/yükseltme, amplifikasyon, kazanç.

amplificatory = amplificative, *sf.* genişletici, kuvvetlendirici, büyütücü, tafsil edici.

amplifier, *is.* **1.** *elekt.* yükselteç, amplifikatör, müşeddide, **2.** genişleten/büyüten/şiddetlendiren kimse/şey.

amplify, *f.* **-fied, -fying 1.** (güç, yetki vb. ni) genişletmek, büyütmek, artırmak, **2.** tevsi/ tafsil etmek, bütün ayrıntılarıyla yazmak/izah etmek, **3.** abartmak, mübalâğa etmek, **4.** *elekt.* elektriksel işaretlerin gücünü/gerilimini/akımını şiddetlendirmek/yükseltmek/amplifiye etmek.

amplitude, *is.* **1.** *fiz. elekt.* genlik, **2.** genişlik, vüs'at, **3.** bolluk, çokluk, **4.** *astr.* bir gök cisminden geçen düşey dairenin ufku kestiği noktadan itibaren ölçülen açısal uzanım, **5.** *mat.* genlik, argüman, **6.** ~ **modulation** : genlik modülasyonu. ***e.a.*** *- 2. largeness, greatness, extent, 3. abundance, 5. argument.*

amply, *zf.* bol bol, yeteri kadar, kâfi miktarda. **They were ~ supplied with food** : Onlara bol bol gıda sağlanmıştı.

ampule = ampul = ampoule, *is. tıp* ampul, küçük cam şişe : içinde enjekte edilecek ilâç bulunan cam veya plâstik küçük şişe.

ampulla, *is., ç.* **-pullae 1.** *anat.* bir kanal veya damarın genişlemiş kısmı, özellikle kulağın yarı dairesel kanalları, **2.** iki kulplu küresel şişe.

ampullaceous = ampullar(y), *sf.* küresel şişe biçiminde, ampul gibi, ampule benzer, şişkin.

amputate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** (dal vb.) budamak, **2.** (cerrahî ameliyatla bir uzvu) kesmek, **3. amputation** : (a) budama, (b) (ameliyatla bir uzvu) kesme.

amputee, *is.* (kolu, bacağı vb) kesilmiş, kesik.

amtrac(k), *is.* amtrak : hem karada hem denizde işleyen bir taşıt (II. Dünya Harbinde icat edilmiştir).

Amtrack, *is.* ABD yolcu trenleri servisi.

amu = atomic mass unit.

amuck, *is.&zf.* **1.** *bk.:* **amok**, **2. to run ~** : sağa sola saldırıp adam öldürmek. **The maniac ran ~ in the crowd shooting at random** : Deli, kalabalık içinde sağa sola saldırıp ateş ediyordu.

Amu Darya, *is.* Ceyhun, Amu Derya (nehri). **Oxus** *d.d.*

amulet, *is.* **1.** nazarlık, muska, tılsım, **2. ~ic** : tılsımlı, nazarlık/muska gibi. ***e.a.*** *- 1. talisman, protecting charm.*

amuse, *gl.f.* **amused, amusing 1.** eğlendirmek. *We ~d ourselves by playing games.* **2.** güldürmek. **That joke ~d everyone** : O şaka herkesi güldürdü. **3.** hoş vakit geçirtmek, oyalamak, **4.** *(az kul.)* boş ümitlerle oyalamak, **5.** *esk. bk.:* (a) **engross, absorb**, (b) **puzzle, distract**. ***e.a.*** *- 1. entertain, please, charm, cheer, divert.*

amused, *sf.* **1.** eğlenen, **2.** şen, neşeli, **3.** memnun, mesrur, **4. ~ly** : eğlenceli bir şekilde, neşe ve şetaretle.

amusement, *is.* **1.** eğlence, **2.** eğlendirme, **3.** eğlenme, neşe, şetaret, **4.** ~ **park** : eğlence yeri, **5.** ~ **tax** : eğlence vergisi/resmi. ***e.a.*** *- 1. diversion, game, recreation, pleasure, 3. merriment, enjoyment.*

amuser, *is.* eğlendirici, güldürücü, meddah.

amusing, *sf.* **1.** eğlendirici, hoş. *an ~ speaker.* **2.** güldürücü, tuhaf. *an ~ joke.* **3. ~ly** : hoş/ eğlendirici bir şekilde, tuhaf tuhaf, güldürerek, **4. ~ness** : eğlendiricilik, güldürücülük, tuhaflık. ***e.a.*** *- 1. charming, cheering, lively, 2. laughable, delightful, funny, comical, droll.* ***k.a.*** *- boring, tedious.*

amusive/amusively/amusiveness, *sf. az kul. bk.:* **amusing/amusingly/amusingness.**

amygdala, *is., ç.* **-lae 1.** badem, **2.** *anat.* (a) bademcik, (b) badem şeklinde organ, **3. ~ceous** *bot.* bademgillerden : sert çekirdekli meyve veren (şeftali, badem, kaysı, kiraz vb), **4. ~te** : bademli, bademe benzer. ***e.a.*** *- 1. almond, 2. (a) tonsil.*

amygdalin, *is.* badem özü, C_6H_5CHCNO $C_{12}H_{21}O_{10}$: acıbadem çekirdeğinden veya erik vb. yapraklarından elde edilen beyaz, suda eriyen bir ma108e. Hekimlikte öksürük ilâçlarında balgam söktürücü olarak kullanılır.

amygdaline, *sf.* **1.** bademe benzer, badem gibi, **2.** bademcik+, bedeme benzer organ+.

amygdaloid, *sf.&is.* **1.** oyuk kaya : teşekkülü esnasında buharın genişlemesinden oluşan yuvarlak oyuklar sonradan akik, kuartz, kalsit, zeolit gibi çeşitli minerallerle dolmuş bazalt kaya, **2. ~al** *d.d.* (a) oyuk (kaya), (b) badem şeklinde.

amygdule, *is.* oyuk kayadaki yuvarlak mineral.

amyl, *sf. kim.* amil (grubu içeren).

amylaceous, *sf.* nişastalı, nişasta gibi.

amyl acetate = amylacetic ether, *bk.:* **banana oil.**

amyl alcohol, *kim.* amil alkol, $C_5H_{11}OH$: nişastalı maddelerin fermantasyonundan elde edilen renksiz, keskin kokulu sıvı. Eritici olarak ve organik sentezlerde aracı olarak kullanılır.

amylase, *is. biy-kim.* **1.** amilaz : kompleks şekeri hidrolize ederek glükoza çeviren enzim. Kanda ve bazı bitkilerde bulunur. **2.** tükrükte ve pankreas suyunda bulunan ve nişastayı glükoza çeviren enzim.

amylene, *is. kim.* amilen, C_5H_{10} : amil alkolün çinko klorür vb. ile muamelesinden elde edilen hafif kokulu, renksiz, berrak, hafif sıvı.

amyl group = amyl radical, *kim.* amil grubu : birçok eşizi olan tek valanslı C_5H_{11}- grubu, özellikle türevlerine meyve özlerinde raslanan $CH_3CH_2C\text{-}(CH_3)_2$- grubu. **amylic** : amilli, amil grubu içeren.

amyl nitrite, *ecz.* amil nitrit, $(CH_3)_2CH\ CH_2CH_2ONO$: damar genişletici olarak bilhassa nöbetli göğüs ağrısı *(angina pectoris)* tedavisinde kullanılır.

amylo-/amyl-, *ön ek* "nişasta". *ör.: amylobacter.*

amylobacter, *is.* nişasta basili.

amylogenesis, *is.* nişatalaşma, nişasta oluşumu.

amyloid, *is.&sf.* **1.** *patol.* akun, amiloid : bazı hastalıklarda dokular üzerinde biriken sert, homojen, parlak madde, **2.** nişasta, azotsuz gıda, **3.** *kim.* sülfürik asidin sellüloza etkimesiyle üreyen jelatinli hirdrat, **4.** **~al** *d.d.* nişastalı, nişasta gibi.

amylolysis, *is. biy-kim.* nişastanın şekere dönüşümü.

amylolytic, *sf. biy-kim.* nişastayı şekere dönüştüren.

amylopectin, *is.* amilopektin : nişasta taneciklerinin dış kısmını oluşturan, suda erimeyen, hamur haline gelen lâkin katılaşmayan, iyotla kırmızı renk veren madde. *bk.:* **amylose.**

amylopsin, *is. biy-kim.* amilopsin : pankreas suyunda bulunan ve nişastayı şekere çeviren enzim.

amylose, *is. kim.* **1.** amiloz, $(C_6H_{10}O_5)n$: selüloz veya nişasta gibi hidroliz sonucunda basit şekere dönüşen karmaşık karbohidratlar. Bunlara şimdi **polysaccharide** denilmektedir, **2.** nişastanın suda eriyen ve normal sıcaklıkta katı jel halinde bulunan maddesi. *bk.:* **amylopectin.**

amylum, *is.* nişasta. ***e.a.****- starch.*

an, *artikel & bağ.* **1.** "a" belirsiz tanımlığının sesli harfle başlayan kelimeler önünde aldığı şekil. *an event, an apple, an honor, an historian* gibi, **2.** *k.d. bk.:* **and**, **3.** *esk. bk.:* **if.**

an-, *ön ek.* **1.** "-sız/-siz/-suz/-süz". *ör.: anhydrous.* Sessiz harfle başlayan kelimeler önünde **a-** şeklini alır, **2. ad-** ön ekinin **n** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil, **3. ana-** ön ekinin sesli harfle başlayan kelimeler önünde aldığı şekil.

-an, *son ek* Lâtinceden gelen adların sonuna eklenerek şu anlamlarda sıfatlar yapar : **1.** "-e ait, ...niteliğinde". *ör.: diocean,* **2.** "-lı/-li/-lu/-lü" bir ülkede doğan/yaşayan". *ör.: American, African, Indian,* **3.** "-cı/-ci/-cu/-cü, ...taraftarı/mensubu" *ör.: Republican.* Sesli harfle biten kelimeler önünde **-n** şeklini alır.

an. = yılında. ***e.a.*** *in the year of.*

ana, *is&zf.* **1.** belirli bir konu/şahıs/yer hakkında toplanmış çeşitli bilgi, **2.** bu tür bilgilerden her biri (menkıbe, deyiş vb), **3.** (reçetelerde) her birinden.

-ana, *son ek* belirli bir konuda derlenmiş bilgiler topluluğunu ifade eden son ek : *Americana, Canadiana.*

anabaena, *is.* tatlı su yosunu : durgun sularda ürer ve suya balık kokusu verir.

Anabaptism, *is.* Protestanlığın 1522'de İsviçre'de kurulan bir kolu : çocuk vaftizini tanımaz, devlet ile kiliseyi ayırır, sosyal ve ekonomik reform taraftarıdır.

Anabaptist, *sf.* Anabaptist, Anabaptism'e inanan. **~ic(al)** : Anabaptism+.

anabas, *is. zool.* tatlı su levreği *(Anabas)* : şeklen levreğe benzer, solunum sisteminin yapısı itibarıyla su dışında uzun süre yaşayabilen tatlı su balığı. ~ **scandens** : Hindistan'da bulunan tırmanıcı balık.

anabasis, *is., ç.* **anabases 1.** kıyılardan ülke içlerine yürüyüş, sefer, göç, **2.** askerî sefer.

anabatic, *sf.* **1.** *tıp* hastalığın başlangıcından had safhasına kadar seyri ile ilgili, **2.** *meteor.* ısınan havanın tepeye yukarı cereyanı ile ilgili. *bk.:* **katabatik**

anabiosis, *is.* canlan(dır)ma, diril(t)me, ölü (gibi) iken hayata kavuş(tur)ma.

anabiotic, *sf.* canla(dır)an, diril(t)en.

anabolism, *is. biy. fzy.* özümleme, yapım, yapıcı metabolizma. **anabolic** : yapımsal, özümsel.

anabolite, *is.* özümleme ürünü.

anabranch, *is.* bir nehirden ayrılıp tekrar ana nehire kavuşan veya kumda kaybolan kol.

Anacardiaceae, *ç. is. bot.* çok tüveyçliler : Amerika ve Afrika'nın tropik bölgelerinde yetişen çok tüveyçli ağaç ve fundalar sınıfı, 450 türü vardır. Başlıcaları zehirli somak, baladur, fıstık, mango, vernik ağacı.

anacardiaceous, *sf. bot.* çok tüveyçligillerden.

anachronism, *is.* **1.** eski(miş), muattal, modası geçmiş (şey, kimse). **Contemporary monarchy is an ~** : Çağımızda mutlak idarenin modası geçmiştir. **2.** tarih hatası : bir olayın/kimsenin gerçek zamanından başka zamanda (özellikle önce) gösterilmesi.

anachronistic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* oluş tarihi yanlış/hatalı, **2.** **~ally** : yanlışlıkla, hatalı olarak (bir olayın oluş tarihi hakkında söylenir).

anachronous(ly), *bk.:***anachronistic(ally).**

anaclinal, *sf. jeol.* kaya tabakalarına dik. **~ valley** : kayalara dik vadi. *bk.:* **cataclinal.**

anaclisis, *is. psikol.* bağlanma, sayrının kendisini sağaltmaya çalışan ruh hekimine karşı aşırı duygusal bağımlılık geliştirmesi.

anaclitic, *sf.* **1.** bağımlı, (başkasına) dayanan/tâbi olan, **2.** *psikol.* ruhsal/duygusal bağımlı.

anacoluthia, *is. söz.s.* tutarsızlık : sözlerin diziliş ve yapılışının dil bilgisi kurallarına uygunsuzluğu.

anacoluthic, *sf. söz.s.* **1.** tutarsız (hitabet), **2.** **~ally** : tutarsızca, birbirini tutmaz bir şekilde.

anacoluthon, *is., ç.* **-tha** *söz.s.* **1.** kovuşturmazlık : aynı cümle içinde bir tür dil bilgisi kuruluşundan başkasına geçiş (bazan bir hitabet düzeni olarak kullanılır), **2.** kovuşturmaz cümle.

anaconda, *is. zool.* **1.** anakonda, G Amerika boa yılanı : *(Eunectes murinus)* : uzunluğu 6 m'yi geçer, **2.** iri boa yılanı.

anacoustic, *sf.* ses ulaşmaz : atmosfer dışında olduğu için ses dalgalarının ulaşamadığı (uzay).

Anacreontic, *sf.&is.* **1.** âşıkane, cümbüşlü, eğlenceli, **2.** **Anacreon**'vari (şiir). **Anacreon** : (M.Ö. 570-480) aşk ve şarap üzerine şiirler yazmış Yunan şairi.

anacrusis, *is., ç.* **-cruses** **1.** (şiirde) mısra başında vezinden sayılmayan vurgusuz hece/hece grubu, **2.** *müz.* orkestra şefi çubuğunu aşağı hareket ettirmeden önce çalınan notalar.

anacrustic, *sf.* vezinden sayılmayan. **~ally** : vezinden sayılmayarak.

anadem, *is.* çelenk, çiçeklerden yapılmış taç. ***e.a.***- *garland, wreath.*

anadiplosis, *is. söz.s.* yineleme, tekrar : bir cümlenin en önemli veya en son kelimesini müteakip cümlede tekrarlama.*"He retained his virtues amidst all his misfortunes, misfortunes which no prudence could foresee or prevent."* deki *misfortunes* gibi.

anadrom, *is.* yumurtlamak için nehre çıkan deniz balığı. **~ous** : çıkan, yukarı giden.

anaemia, *is. bk.:* **anemia.**

anaemic, *sf. bk.:* **anemic.**

anaerobe, *is. biy.* havasız yaşayan : yaşamak için hava veya oksijene muhtaç olmayan mikroorganizma, özellikle bakteri. ***k.a.***-*aerobe.*

anaerobic, *sf.* **1.** havasız/oksijensiz yaşayan (organizma /doku), **2.** oksijensizlikten ileri gelen, **3.** **~ally** : havasız/oksijensiz olarak.

anaesthesia, *is. bk.:* **anesthesia.**

anaesthesiologist, *is.bk.:* **anesthesiologist.**

anaesthesiology, *is. bk.:* **anesthesiology.**

anaesthesis, *is. bk.:* **anesthesis.**

anaesthetic, *is. bk.:* **anesthetic.**

anaesthetist, *is. bk.:* **anesthetist.**

anaesthetization, *is. bk.:* **anesthetization.**

anaesthetize, *gl.f. bk.:* **anesthetize.**

anaglyph, *is.* **1.** kıymetli maden veya taş üzerine işlenmiş kabartma süs, **2.** *optik* renkli dürbünle bakılınca üç boyutlu görünen iki renkli olarak basılmış resim, **3.** **~ic(al) = anaglyptic (al)** : kabartmacılık+, kabartma süs+.

anaglyphy, *is.* **1.** kabartmacılık, oymacılık, **2.** kabartma sanat eseri.

anagoge, *is.* **1.** (özellikle kutsal kitapları) ruhanî ve mistik görüşle yorumlama, bunlarda müstakbel hayata dair gizli manalar arama, **2.** *esk.* düşüncelerin yücelmesi, **3. anagogic(al)**: (a) yüce, ulvî, ruhanî, manevî, (b) *psikol.* bilinçaltı simgesel ve moral eğilimlerle ilgili, **3. anagogically** : yüce/ulvî/manevî/ruhanî bir şekilde. ***e.a.**- 3. (a) spiritual, elevated.*

anagram, *is.* **1.** değişik dizi : yeni bir kelime/cümle elde etmek için bir kelime veya cümlenin harflerini başka sırada dizme, **2.** değişik dizili kelime/cümle. *ör.:* ***now -> won; made -> dame,*** **3. ~matic(al)** : değişik dizili, birbirinden yalnız harflerinin diziliş sırası bakımından farklı olan, **4. ~matically** : değişik dizerek, harflerinin diziliş sırasını değiştirerek, **5. ~matism** : değişik dizme, değişik dizi sanatı, **6. ~matist** : değişik dizici, harf sıralarını değiştirerek yeni kelimeler üreten, **7. ~matise** *bk.:* **~matize**

anagrammatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** değişik dizmek : harflerin diziliş sırasını değiştirerek yeni kelime/cümle yapmak.

anal, *sf.* **1.** şercî, şerce/anusa ait, **2.** *psikol.* cinsel iç güdünün gelişmesinde ikinci evre+ (bu evrede dikkat şerç üzerinde toplanır).

analcite = analcim(e), *is.* analsit : zeolit familyasından beyaz/ten renginde, 24 yüzlü trapezoidal veya küp şeklinde kristalleşen bir mineral.

analecta = analects, *ç. is.* derlemeler : bir/birçok yazarın eserlerinden seçme parçalar.

analectic, *sf.* seçme+, derleme+. **an ~ magazine** : seçme eserler dergisi.

analemma, *is., ç.* **-alemmas/-alemmata** yılın her günü öğle vakti eğilim açısını gösteren 8 biçiminde eğri. **~tic** : güneşin eğilim açısına ait.

analeptic, *sf. tıp* **1.** kuvvetlendirici, (hastalıktan sonra) güç/kuvvet verici, **2.** uyarıcı, uyandırıcı. ***e.a.**- 1. invigorating, 2. awakening.*

anal fin, *is.* (balığın) karın altı yüzgeci.

analgesia, *is. tıp* ağrı duymazlık, ağrı/acı hissinden yoksunluk, analjezi.

analgesic, *sf.&is. tıp* ağrı dindirici/uyuşturucu (ilâç).

analog, *is. bk.:* **analogue.**

analog/analogue computer, *is.* örneksel bilgisayar.

analogic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* örneksel, benzeşimli, kıyaslı, örnekseme/benzeşim/kıyas yolu ile (olan), benzeterek yapılan, **2. ~ally** : örnekseme ile, benzeşimle, kıyasla, benzeterek, örnekseme/benzeşim/kıyas yolu ile, **3. ~alness** : örnekseme, benzeşim, benzeşme, kıyas, benzetim.

analogise, *gl.f. Brit. bk.:* **analogize.**

analogism, *is.* benzeşimsel uslamlama, örneklerle/benzeterek/benzeştirerek usa vurma, kıyasla muhakeme.

analogist, *is.* benzeşimsel uslamlayan, örneklerle/benzeterek/benzeştirerek usa vuran, kıyasla muhakeme eden/düşünen. **~ic** : benzeşimli, örneksel, kıyasî.

analogize, *f.* **-gized, -gizing 1.** örneksemek, benzeştirmek, kıyaslamak, benzerlik, kurmak, benzeşimle/kıyasla düşünmek/muhakeme etmek/uslamlamak. **to ~ a dog to a cat** : köpekle kedi arasında benzerlik kurmak, **2.** benze(t)mek, benzerlik arz etmek. **Light traditionally ~s with intellectual brilliance** : Ananevî olarak parlak zekâ ışığa benzetilir.

analogous, *sf.* **1.** benzer, müşabih, benzetilebilir, örneksenebilir, karşılaştırılabilir, kıyaslanabilir, kabili kıyas/mukayese. **The two novels are ~ somewhat in style** : İki roman usul bakımından az çok birbirine benzer. **2.***biy.* (menşe ve yapılışları farklı olmakla beraber) görevleri benzer. **The fin of a fish is ~ to a wing in its function** : Balığın yüzgeci görev bakımından kanada benzer. **3. ~ly** : benzeşimle, kıyasla, benzer şekilde, benzeterek, mukayese/kıyas suretiyle, **4. ~ness** : benzeşme, benzerlik, örneksenme, kıyaslanabilme. ***e.a.**- **1&2.** akin, like, alike, comparable, similar, corresponding. **k.a.**- **1&2.** dissimilar.*

analogue, *is.* **1.** benzer, eş, (yapı/görev/nitelik vb. bakımından) benzeyen, denk, muadil/olan şey. *As a great dramatist Racine is the French ~ of Shakespeare.* **2.** *biy.* başka bir organa benzeyen organ/parça. *The gill of a fish is the ~ of a lung.* **3.** *db.* kökteş. ***e.a.**- 1. parallel, correlate, correspondent, counterpart, match, 3. cognate.*

analogy, *is., ç.* **-gies 1.** benzeşim, benzeyiş, benzeme, andırma. *The ~ between the heart and the pump.* **2.** benzerlik, uygunluk, uyuşma, mutabakat. *I see no ~ between your proposal and mine.* **3.** *biy.* görev benzerliği, ilişki, münasebet, nisbet, **4.** *db.* örnekseme : bilinen kelime yapılışlarını örnek alarak yeni kelimeler türetme yöntemi. Örneğin **apology**'den **apologize** türetilmesini örnek alarak **energy**'den **energize** kelimesini türetmek gibi, **5.** *man.* benzeşim : iki nesne arasında bazı hususlardaki benzerlikten hareketle başka hususlarda da benzerlik olacağı yargısına varma. ***e.a.**-1&2. alikeness, resemblance, semblance, similarity, similitude, likeness, affinity, agreement, kinship, correspondence.*

analphabet, *is. bk.:* **illiterate.**

analphabetic, *sf.&is.* **1.** alfabetik olmayan. **an ~ arrangement of the letters** : harflerin alfabetik olmayan dizilişi, **2.** ümmî, cahil, okuma yazma bilmeyen. **~ people** : cahil kimseler, **3.** *s.bl.* fonetik işaret sistemi : her sesi birtakım işaretlerle simgeleme.

analysand, *is.* psikanalize tâbi tutulan şahıs.

analysability/analysable/analysation, *Brit. bk.:* **analyzability/analyzable/analyzation.**

analyse/analyser, *Brit. bk.:* **analyze/analyzer.**

analysis, *is., ç.* **-ses 1.** çözümleme, tahlil, analiz. *grammatical ~ of a sentence.* **2.** bir bütünü basit parçalarına ayırarak inceleme. **a careful/indepth/painstaking / thorough ~** : dikkatli/ derinlemesine/kapsamlı inceleme, **3.** analiz raporu. **The paper published an ~ of the political situation** : Gazete, siyasî durumu tahlil eden bir rapor yayınladı. **4.** *mat.* (a) sayıların özelliklerini inceleme/araştırma, (b) bir problemin cebirsel irdelenmesi, (c) analiz, yüksek matematik, (d) hesap sistemi : *combinatorial ~, vector ~* gibi, **5.** *kim.* çözümleme, tahlil, bir bileşimdeki elemanların cins ve miktarının bulunması. *quantitative/qualitative ~.* **6.** *psikol.* ruh tahlili, **7. ~ of variances = variance ~** *ist.* değişke çözümlemesi, **8. ~ situs** *: bk.:* **topology.**

analyst, *is.* **1.** çözümleyici, tahlilci, çözen, tahlil eden, **2.** ruh tahlilcisi, psikanalist. ***e.a.**- 2. psychoanalyst.*

analytic, *sf.* **1.** çözümsel, analitik, tahlil+, analiz+, **2.** bileşenlerine ayıran, **3.** *gr.* kısa bir tek kelime yerine görev, durum vb. bildiren ek, edat, bağlaç, vb kullanan. Örneğin ***room's*** yerine **of the room,** ***oftener*** yerine **more often** kullanmak gibi, **4.** *man.* (aksi yanlış olacağından) zarurî olarak doğru olan. *ör.: All spinsters are unmarried.* **5.** *mat.* çözümsel, analitik. **~ function** : çözümsel işlev : tarif bölgesinin her noktasında türevi mevcut olan işlev, **6. ~ continuation** *mat.* çözümsel uzanım : belirli bir domende verilen bir analitik işlevle çakışan ve daha geniş bir domende analitik kalan bir işlev bulma yöntemi, (b) bu yöntemle bulunan işlev, **7. ~ geometry** *mat.* analitik geometri : geometri problemlerini cebir yolu ile çözümleyen matematik dalı.

analytical, *sf.* **1.** *bk.:* **analytic, 2. ~ly** : çözüm/analiz yolu ile, analitik olarak.

analytics, *is.* çözümsel mantık, çözümsel matematik.

analyzability, *is.* çözümlenebilme, tahlil edilebilme.

analyzable, *sf.* çözümlenebilir, tahlil edilebilir. **~ness** *: bk.:* **analyzability.**

analyzation, *is.* çözümleme, tahlil etme.

analyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing 1.** çözümlemek, tahlil/analiz etmek : bir maddeyi, bir fikri basit elemanlarına ayırarak bunların cins, yapı, miktar, oran, görev ve birbiriyle ilgisini saptamak, **2.** eleştirerek incelemek, derinlemesine tetkik etmek. *to ~ a poem.* **3.** *kim.* çözüştürmek : bir bileşimi elemanlarına ayırmak ve bu elemanların cins, miktar ve oranlarını belirtmek, **4.** *gr.* bir cümleyi dil bilgisi bakımından incelemek, **5.** *mat.* denklem kurarak bir problemi çözmek. ***e.a.**- 1. decompose, decompound, anatomize, separate, resolve, 2. investigate, scrutinize, examine, study.* ***k.a.**- synthesize, compose, compound.*

analyzer, *is.* **1.** çözümleyen, tahlil/analiz eden, çözümcü, tahlilci, **2.** *optik* çözümleyici : ucaylanmış ışığın ucaylanım doğrultusunu belirtmeye yarayan araç.

anamnesis, *is., ç.* **-ses 1.** anımsama, geçmişi hatırlama, **2.** *tıp* bir hastanın evvelce geçirdiği hastalıklar. ***e.a.**- 1. remembrance, recollection, reminiscence, 2. case history.*

anamnestic, *sf.* **1.** anımsatan, hatırlatan, hatırlamaya yardım eden, **2. ~ally** : anımsatırcasına, anımsatarak, hatırlatırcasına, hatırlatarak.

anamorphic, *sf.* *optik* daraltıcı : iki dik eksen boyunca büyütmeleri farklı olan. **~ lens** : daraltıcı mercek, bir eksende buna dik eksendekine nazaran daha fazla büyütme sağlayan mercek düzeni (geniş ekranlı sinema resimlerini normal filme almak ve bunu geniş ekranda göstermek için kullanılır).

anamorphism, *is.* **1.** *optik* daraltma : bir cismin görüntüsünün bir boyutunu daraltarak distorsiyona uğratma, **2.** *biy.* bir tipten ötekine tedricî geçiş, **3.** *jeol.* (özellikle yer kabuğunun derinliklerinde basit mineralleri kompleks minerallere çeviren) başkalaşım.

anamorphoscope, *is.* düzeltici ayna/mercek: daraltıcı optik düzenle alınmış resimleri düzelterek gösteren optik düzen.

anamorphosis, *is., ç.* **-ses 1.** özel bir cihazla (örneğin düzeltici ayna ile) bakılınca normal gözüken distorsiyona uğramış resim, **2.** bu tür resim yapma usulü, **3.** *biy. zool.* başkalaşım: bir grup bitki veya hayvanın bir şekilden ötekine evrimi esnasında uğradığı tedricî değişme.

anapest = anapaest, *is.* **1.** (şiirde) ilk ikisi kısa, üçüncüsü uzun üç heceden oluşan vezin (. . |), **2.** böyle vezinlerle kurulmuş mısra/beyit, **3. ~ic** : ilk ikisi kısa, üçüncüsü uzun heceli, **4. ~ally**: bu tür hecelerle.

anaphase, *is. biy.* uzaklaşma: göze bölünmesinde bölünen kromozomların birbirinden uzaklaşma evresi.

anaphora, *is.* **1. epanaphora** *d.d. söz.s.* tekrar : hitabette aynı kelimenin art arda birkaç cümlede tekrarı. *ör.: Where is the wise? Where is the scribe? Where is the disputer of this world? bk.:* **epistrophe**, **2.** *gr.* bir/birkaç kelime yerine geçecek bir kelimenin kullanılması. *"I know it and he does too."* cümlesindeki **it** ve **does** gibi, **3. anaphoral** : tekrarlı.

anaphrodisia, *is. tıp* cinsel arzu yokluğu, iktidarsızlık.

anaphrodisiac = antaphrodisiac, *sf.* cinsel arzuyu azaltan.

anaphylaxis, *is. patol.* tez duyarcalık : protein ve yabancı maddelere karşı aşırı hassasiyet; öyle ki bunların vücuda girmesi veya enjeksiyonu (serum tedavisi vb.) ölüme sebep olabilir. **anaphylactic** : aşırı duyarcalı. **anaphylactically** : aşırı duyarcalıkla.

anaplastic, *sf.* **1.** *patol.* (a) ilkelleşmiş, daha ilkel/az gelişmiş hâle dönüşmüş (göze), (b) kötücül, habis (ur), **2.** *cer.* doku aşılayan, noksan organ/doku yerine başka organ vb. takan.

anaplasty, *is. bk.:* **plastic surgery.**

anaptyxis, *is., ç.* **-tyxes** ses üretimi : genellikle **m, n, l, r** ihtiva eden sessiz harfler grubunun sesli harf varmış gibi okunması (film kelimesinin filim şeklinde söylenmesi gibi). **anaptyptic(al)** : ses üretimli.

anarch, *is. esk. bk.:* **anarchist.**

anarchic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* kargaşalı, anarşik, **2.** kargaşa taraftarı, kargaşacı, **3.** başıboş, yasasız, kargaşa yaratan. **~ bands pillaged the countryside** : Başıboş zümreler köyleri yağma ettiler. **4. ~ally** : kargaşalıkla, kargaşa ile, kargaşa/anarşi çıkararak.

anarchism, *is.* **1.** kargaşacılık/anarşizm doktrini : hükûmetlerin lüzumsuzluğunu savunur, **2.** kargaşacılık, anarşizm, **3.** anarşistlerin sistem ve yöntemleri.

anarchist, *sf.&is.* **1.** anarşist, siyasî doktrin olarak kargaşacılığa inanan, **2.** kargaşacı : hükûmeti, toplumsal kurumları devirerek kargaşa çıkarmaya ve bundan yararlanmaya çalışan (kimse), **3.** halkı kanun, yasa, âdet vb. ne karşı baş kaldırmaya, ihtilâl çıkarmaya teşvik eden (kimse).

anarchy, *is., ç.* **-chies 1.** anarşi : yasa ve hükûmet otoritesinin tamamen etkisiz kalması hâli, **2.** kargaşalık : hükûmet kontrolunun yokluğu nedeniyle siyasî ve sosyal düzensizlik, **3.** asayişsizlik, keşmekeş, karışıklık, **4.** siyasî ülkü olarak hükûmetsiz, sadece fertlerin ve grupların gönüllü olarak bir araya gelip cemiyetin temel organizasyonunu oluşturması teorisi. ***e.a.-1-3.*** *lawlessness, disorder, tumult, rebellion, riot, insubordination, chaos, confusion, mobocracy, ochlocracy.*

anarthrous, *sf.* **1.** *zool.* eklemsiz, mafsalsız, **2.** (Yunancada) harfitarifsiz kullanılan, **3. ~ly** : eklemsiz olarak, **4. ~ness** : eklemsizlik.

anasarca, *is. patol.* **1.** istiska, bedenin her yerinde su birikmesi, **2. anasarcous** : bedeninde su birikmiş. ***e.a.- 1.*** *dropsy, edema,* ***2.*** *dropsical.*

anastigmat, *is. optik* astigmatsız mercek.

anastigmatic, *sf. optik* **1.** astigmat olmayan, **2.** astigmatsız, astigmatizmi düzeltilmiş. ~ *lens*.

anastomose, *gs.f.* **-mosed, -mosing** *anat. fizy.* vücudun iki kanalını (damar, bağırsak vb) birbirine bağlamak.

anastomosis, *is., ç.* **-ses 1.** bağlantı (iki kan damarı, bir yaprağın damarları, bir nehrin kanalları vb. arasında), **2.** *cer. patol.* ortadan bir parçası kesilen kan damarı, bağırsak vb. gibi boru biçimimde organların iki ucunun ameliyatla birleştirilmesi.

anastomotic, *sf.* bağlantılı, ameliyatla birleştirilmiş.

anastrophe, *is. söz.s.* ters dizi : hitabette kelimelerin cümle içindeki normal sıralarının tersine çevrilmesi. "**He came back**" yerine "**Back he came**." demek gibi.

anatase = octahedrite, *is. min.* anataz, titanyum dioksit, TiO_2 : Tetragonal kristaller halinde bulunur.

anathema, *is., ç.* **-mas 1.** lânetleme, (Katolik kilisesinde) aforoz etme, **2.** lânetlenmiş/aforoz edilmiş kimse, **3.** mel'un/mekruh/iğrenç şey, **4.** lânet, beddua. *His misbehavior brought upon him his father's ~.* **abjuratory** ~ : din değiştiren bir kimsenin eski dinini/kilisesini lânetlemesi. ***e.a.**- 1. curse, ban, denunciation, imprecation, malediction, detestation, excommunication.*

anathematic, *sf.* mel'un, menfur, iğrenç, lânetli. ***e.a.**- loathsome, hateful, disgusting.*

anathematical, *sf.* **1.** *bk.:* **anathematic, 2. ~ally** : lânetle, nefretle, tiksinerek, tel'in ederek.

anathematise/anathematisation/ anathematiser, *Brit. bk.:* **anathematize/anathematization/anathematizer.**

anathematize, *f.* **-tized, -tizing 1.** lânetlemek, tel'in/aforoz etmek, **2. anathematization** : lânetleme, tel'in/aforoz etme, **3. anathematizer**: lânetleyen, tel'in/aforoz eden. ***e.a.**-1. curse.*

Anatolia, *is.* Anadolu. **Anatolian = Anatolic** : Anadolulu, Anadolu+, Anadolu halısı, *esk.* Anadolu dilleri.

anatomic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* anatomi+, anatomik, teşrihî, **2.** yapısal, bünyevî, **3. ~ally** : anatomik olarak, anatomi ile, **4. ~al pathology = pathologic anatomy** : patolojik anatomi : dokularda husule gelen morfolojik değişmeleri inceleyen patoloji dalı.

anatomise / anatomisation / anatomiser, *Brit. bk.:* **anatomize / anatomization / anatomizer.**

anatomist, *is.* **1.** anatomici, teşrihçi, anatomi uzmanı, **2.** teşrih ve tahlil eden, keserek inceleyen.

anatomize, *f.* **-mized, -mizing 1.** insan/hayvan vücudunu kesip biçerek incelemek, **2.** teşrih ve tahlil etmek, ayrıntılarıyla incelemek, **3. anatomization** : kesip biçerek inceleme, teşrih/tahlil etme, **4. anatomizer** : teşrihçi, keserek inceleyen.

anatomy, *is.* **1.** anatomi, teşrih, insan/hayvan/ bitkilerin bünyesini inceleyen bilim. **comparative** ~ : mukayeseli anatomi, **2.** (insan/hayvan/bitkilerin) bünye yapısı, **3.** bünye yapısını incelemek maksadıyla kesip biçme, **4.** anatomik yapı : bir canlı varlıkta uzuvların yapılışı/düzenlenişi, **5.** bir konunun/şeyin derinlemesine eleştirmeli incelenmesi, **6.** teşrih konusu veya sonucu (ceset, iskelet, model vb. ne uygulanır). ***e.a.**- 3. dissection, division, 5. analysis.*

anatropous, *sf. bot.* gelişmenin ilk evresinde yumurtacık ağzı aşağı dönük. **anatropal** *d.d.*

anatto, *is., ç.* **-tos** *bk.:* **annatto.**

anbury = ambury, *is.* **1.** (at ve sığırlarda) yumuşak tümör, siğil veya içi kan dolu şişkinlik, **2.** yumru kök: lâhana familyasından bitkilerin köklerine arız olan bir hastalık.

-ance/-ancy, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük" : fiil veya **-ant** ile son bulan sıfatlardan hareket, durum, sonuç vb. bildiren ad türetir. *ör.: appearance, brilliance, brilliancy, abundance, defiance, forebearance.*

ancestor, *is.* **1.** ata, cet, **2.** *biy.* bir organizmanın gelişmeden önceki ilkel hâli, **3.** bir cisim/fikir/üslûp vb. nin ilkel hali/şekli. *the ~ of modern car.* **4.** başkasını fikren/manen etkileyen kimse. *Montaigne is his spiritual ~.* **5.** *huk.* miras bırakan kimse. ***e.a.**- 1. progenitor, forefather, forebear, predecessor, 3. prototype.*

ancestorial = ancestral, *sf.* **1.** kalıtımsal, atalardan/ecdattan kalma, ecdat yadigârı, dedelerimize/geçmiş zamana ait, **2. ~ly** : atalarla/ecdatla ilgili olarak, kalıtım/miras yolu ile.

ancestress, *is.* (kadın) ata/ced, nine.

ancestry, *is., ç.* **-tries 1.** soy, nesep, **2.** soyluluk, asalet. **He is proud of his ~** : Asaleti ile övünür. **3.** ecdat, atalar, dedeler. **His ~ settled the state** : Devleti onun ecdadı kurdu. **4.** (olay, fikir vb. nin) (a) menşe(i), başlangıç(ı), (b) tarihi ve gelişmesi. ***e.a.- 1.*** *descent, origin, stock, heredity, race,* ***3.*** *ancestors, progenitors, family, line, parentage, pedigree.* ***k.a.- 1.*** *posterity,* ***3.*** *descendants, progeny, issue.*

anchor, *is.&f.* **1.** gemi demiri, çapa, lenger, **2.** köprü, duvar vb. cisimleri yıkılmadan sağlamca tutan düzen, **3.** *mec.* güven, emniyet, dayanak, destek, kuvvet veren şey. **Hope is his only ~** : Onun tek dayanağı ümittir. **4.** *As.* savunma hattının kilit noktası, **5.** *zool.* deniz polipi vb. gibi hayvanların hareketine yarayan çapa biçiminde kanca, **6.** *bk.:* **anchorman** (1), **7.** demirlemek, demir atmak, **8.** iyice tespit etmek, hareketsiz kılmak, **9. at ~** : demirlemiş, demir atmış. *The new liner is at ~ in the harbor.* **10. cast/drop ~** : demirlemek, demir atmak. **They dropped ~ in a bay to escape the storm** : Fırtınadan kaçınmak için bir körfezde demirlediler. **11. drag ~** : demir taramak/sürüklemek, **12. kedge ~** : tonoz demiri, ufak lenger, **13. let go the ~** : demiri funda etmek, **14. lie/ride at ~** : demirli/demirlemiş olmak, **15. sheet ~** : en büyük lenger, **16. weigh ~** : demir almak, demiri vira etmek. **We will weigh ~ at dawn** : Şafak sökerken demir alacağız. **17. ~ ground** : demirleme yeri, demir atacak yer, **18. ~ hold** : demirin tutması, **19. ~ smith** : lengerci, çapa yapan demirci.

anchorable, *sf.* demirlenebilir, demir atmaya elverişli.

anchorage, *is.* **1.** demir(leme) yeri, demir atacak yer, **2.** lenger takımı, **3.** demirleme ücreti, **4.** demirlenmiş olma, **5.** demir gibi sağlam tutan/tespit eden şey. **the ~ of a bridge** : köprünün tespit takımı, **6.** güvenilir/emniyet edilir şey, **7.** inziva yeri, tarikidünyanın sığındığı yer.

anchor escapement = recoil escapement, *is.* saat maşası.

anchoress, *is.* (kadın) münzevi, tarikidünya.

anchoret/anchoretic/anchoretism, *is. bk.:* **anchorite/anchoritic/anchoritism.**

anchorite, *is.* **1.** münzevi, tarikidünya, **2. anchoritic** : inziva+, terkidünya+, **3. anchoritism** : inziva, münzevilik, terkidünya. ***e.a.-1.*** *hermit, anchoret,* ***2.*** *anchoretic,* ***3.*** *anchoretism.*

anchorless, *sf.* demirlememiş, demir atmamış, her tarafa sürüklenen, bir yerde sabit kalmayan.

anchorlike, *sf.* çapa/lenger gibi, çapa biçiminde.

anchorman, *is., ç.* **-men 1. anchor** *d.d.* bir spor takımında en son oynayan oyuncu, **2.** halat çekmede en uçtaki müsabık, **3.** bir örgütün bütün faaliyetlerine etkili kimse, dayanak noktası, **4.** *rad. TV* seçim vb. gibi olayların çeşitli yerlerdeki gelişmesini toplayıp yayınlayan spiker.

anchorperson/anchorwoman, *is.bk.:* **anchorman.**

anchor ring, *is.* **1.** kablonun tespit edildiği halka, **2.** *geom.* halka : düzlemdeki kapalı bir eğrinin düzlem dışındaki bir eksen etrafında dönmek suretiyle oluşturduğu dönel cisim.

anchovy, *is., ç.* **-vies** *zool.* hamsi *(Engraulis encrasicholus).* **tinned ~** : hamsi konservesi. **~ paste** : ançüez ezmesi.

anchovy pear, *is.* *bot.* hamsi armudu *(Grias cauliflora)* : Antiller'de yetişen mangoya benzer meyve.

anchylose, *f.* *bk.:* **ankylose.**

anchylosis, *is.* *bk.:* **ankylosis.**

anchylotic, *sf.* *bk.:* **ankylotic.**

ancien régime, *is., ç.* **anciens régimes** eski rejim : Fransa'da 1789 ihtilâlinden önceki sosyal ve idarî sistem.

ancient, *sf.&is.* **1.** eski, kadim, tarihin ilk çağlarına özellikle Batı Roma İmparatorluğunun yıkılışından (M.S. 476) öncesine ait. **~ history** : eski çağlar tarihi, **2.** çok yaşlı, antika. *~ rock/trees.* **3.** *esk.* ihtiyar, yaşlı (kimse), pirifâni, **4.** güngörmüş, muhterem, tecrübeli, **5.** *huk.* 20 yıldan daha eski (delil olarak değeri şüpheli), **6.** tarihin ilk çağlarında yaşamış kimse. **the ~s** : Greko-Romen çağlarında yaşamış kimseler, o zamanın yazar ve sanatkârları, **7.** *esk.* bayrak, sancak, **8.** *esk.* bayraktar. ***e.a.- 1-3.*** *old, aged, old-aged, antique, antiquated, old-fashioned,* ***4.*** *venerable,* ***7.*** *flag, banner, standard, ensign,* ***8.*** *flag bearer.* ***k.a. -1-3.*** *new.* ***NOT*** **: ANCI-**

ENT, bir şeyin çok eski zamanlarda, ilk zuhuruna işaret eder : **an ancient custom** : eski bir töre. **ANTIQUATED**, çok eski, artık, işe yaramaz bir şey için kullanılır. *an antiquated building.* **ANTIQUE**, eski olmakla beraber ilginç, kıymetli, antika şeyler için kullanılır : *antique furniture.* **OLD-FASHIONED**, eski, artık kullanılamaz, modası geçmiş anlamında kullanıldığı gibi, eski olmakla beraber değerli, üstün şeyleri nitelemekte de kullanılır : **an old-fashioned hat** : eski (moda) bir şapka. **old-fashioned courtesy** : eski kibarlık/nezaket.

ancient history, *is.* **1.** ilk çağlar tarihi : başlangıcından Batı Roma İmparatorluğunun yıkılışına (M.S. 476) kadar olan çağı kapsayan tarih, **2.** *k.d.* yakın geçmişe ait olup önemini kaybeden veya herkesçe bilinen olaylar. *Last week's news is ~ ~.*

anciently, *zf.* eski çağlarda, eskiden.

Ancient of Days, *is.* Allah, Yüce Varlık. ***e.a.****- God, Supreme Being.*

ancientry, *is. esk.* **1.** eskilik, **2.** antikalık, çok eski zamanlara ait olma, **3.** (a) yaşlı kimseler, kudema, (b) ecdat.

ancilla, *is. ç.* **-las** **1.** takı, aksesuar, **2.** yardımcı, **3.** *esk.* hizmetçi. ***e.a.****- 1. acessory, 2. adjunct, 3. maidservant.*

ancillary, *sf.* **1.** yardımcı, tâli, ikinci derecede önemli. *an ~ subject. The main factory and its ~ plants.* **2.** tamamlayıcı, mütemmim. *We need ~ evidence.* **3.** **~ to** : bağlı, muavin, yardımcı. **a court ~ to another jurisdiction** : (başka bir yargı çevresine) yardımcı mahkeme. ***e.a.****-1. subordinate, subsidiary, auxiliary, 2. supplementary.*

ancon, *is., ç.* **ancones** **1.** *anat.* dirsek, **2.** *mim.* pervaz mesnedi, **3.** **~al = ~eal** : dirsek+, **4.** **~oid** : dirsekli, dirsek gibi, dirseğe benzer.

-ancy, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük". **brilliancy** : parlaklık. **infacy** : çocukluk.

ancylo-/anchylo-/ankylo, *ön ek* "çengelli. kancalı". *ör.: ancylostome.*

ancylostome, *is.* kancalı solucan.

ancylostomiasis = ankylostomiasis, *is. pathol. bk.:* **hookworm** (2).

and, *bağ.&is.* **1.** ve. **apples ~ oranges** : elmalar ve portakallar, **2.** ile. **My father and mother are out** : Babamla annem dışarı çıktılar. **3.** ...de, hem...hem de.... **She sang ~ danced** : Hem şarkı söyledi, hem de dans etti. **Summer ~ winter he takes a walk** : Yazın da, kışın da yürüyüş yapar (yaz kış yürüyüş yapar). **He can read ~ write** : Hem okur, hem de yazar. **He spekas English, ~ that very well** : İngilizce konuşur, hem de pek güzel konuşur. **4.** sonra. **He read for an hour ~ went to bed** : Bir saat okudu, sonra yattı. **5.** biteviye, durmadan, fasılasız, tekrar tekrar. **He coughed ~ coughed** : Durmadan/biteviye öksürdü. **He walked miles ~ miles** : Kilometrelerce yürüdü. **6.** sonunda. **He told her, ~ she wept** : O söyledi, (sonunda) o da ağladı. **7.** maksadıyla. **Try ~ come tomorrow** : Yarın gelmeye gayret et. **8.** daha. **Six and two makes eight** : Altı iki daha sekiz eder. **9.** bazan zıt şeyleri bir arada söylemek için kullanılır : **There are dogs ~ dogs, some are mean, some friendly** : Köpek var, köpek var; kimisi vahşî, kimisi insancıldır. **10.** gittikçe. **better ~ better** : gittikçe daha iyi. **smaller ~ smaller**: gittikçe daha küçük, küçülerek, azalarak. **worse ~ worse**: gittikçe daha fena, fenalaşarak. kötüleşerek, **11.** yoksa, aksi halde. **Stir ~ you are a dead man** : Kıpırdama, aksi hâlde vururum. **12.** ...hâlinde, ...olarak. **two ~ two** : ikili olarak, ikişer ikişer. **to walk two ~ two** : ikişer ikişer yürümek, **13.** *esk.* şayet, eğer. **~ you please** : isterseniz, arzu ederseniz, lütfen, **14.** *gen.* **ands** : ilâve (şartlar/koşullar vb). **no ifs, ands, or buts** : hiçbir ilâve, değişiklik, tevil falan yok, **15.** **now ~ then** : zaman zaman, ara sıra, **16.** **~ so on = ~ so forth = etc.** : ve başkaları/benzerleri, ve saire. ***e.a.****- 1. in addition to, added to, 2. as well as, 3. also, at the same time, 4. then, 5. then again, 13. if.*

Andalusia, *is.* Endülüs : İspanya'nın güney bölgesi.

Andalusian, *sf.&is.* **1.** Endülüs+, Endülüslü, **2.** İspanyolcanın Endülüs lehçesi, **3.** bir tavuk cinsi.

andalusite, *is. min.* Endülüs taşı, alüminyum silikat, Al2SiO5 : ortorombik kristalli cevher. İlk olarak Endülüs'te bulunduğundan bu ad verilmiştir.

andante, *sf.&is.&zf. It. müz.* **1.**orta yavaş: **larghetto**'dan hızlı, **allegretto**'dan yavaş bir tempo, **2.** bu tempo ile çalınan müzik.

andantino, *sf.&zf. It. müz.* **1.** andanteden biraz daha bızlı, **2.** bu tempo ile çalınan müzik.

andesite, *is.* andezit, And dağlarında bulunan volkanik kaya.

andiron, *is.* odun desteği : şöminelerde yakılacak oduna desteklik yapan demir ayaklık. **firedog** *d.d.*

and/or, ve/veya, biri veya hepsi. **insurance covering fire and/or wind damage** : yangından ve/veya rüzgârdan ileri gelen hasara karşı sigorta.

andr-/andro-, *ön ek* "eril, erkek". *ör.: androgen.*

androcentric, *sf.* erkeklerin hâkim olduğu. *a ~ society.*

androdynamous, *sf. bot.* ercik organı aşırı gelişmiş.

androecium, *is., ç.* **-cia** *bot.* çiçeğin ercik organları.

androgen, *is.* erkeklik kudretini artıran madde.

androgenic, *sf.* erkeklik kudretini artıran.

androgynous = androgynal, *sf.* **1.** iki eşeyli, hem erkek hem dişi, **2.** *bot.* aynı sapta hem erkek hem dişi çiçeği olan, **3. androgyny = androgynism** : iki eşeylilik.

android, *is.* insana benzeyen makine (hayalî romanlarda).

andromeda, *is.* **1.** *bot. bk.:* **Japanese andromeda**, **2.** *b.h.* zincir takımyıldızı.

androsphynx, *is., ç.* **-sphynxes/-sphinges** erkek başlı aslan gövdeli sfenks.

androsterone, *is. biy-kim.* androsteron, $C_{19}H_{30}O_2$: erkeklerin idrarında bulunan bir cinsiyet hormonu.

-androus, *son ek* "ercikli, erkek organlı". **monandrous** : tek ercikli. **diandrous** : çift ercikli.

-andry, *son ek* "erkekli, ercikli, kocalı". **polyandry** : çok kocalı.

ane, *sf.&is.&zm. k.d.* bir. *e.a.- one.*

-ane, *kim.* metan ve parafin serisi hidrokarbonları belirten son ek : *propane, ethane, vb.*

anear, *zf. & e. k.d. bk.:* **near.**

anecdotage, *is.* **1.** fıkralar, menkıbeler, lâtifeler, fıkra/menkıbe/lâtifeler kitabı, **2.** ihtiyarlık, bunaklık, bir kimsenin menkıbe anlatmaya fazla eğilimli olduğu çağ. **Grandfather is in his ~** : Dede(m) artık ihiyarladı.

anecdotal, *sf.* **1.** efsanevî, menkıbevî, efsane/menkıbe/fıkra şeklinde, **2. ~ism** : efsanevîlik, menkıbevîlik, **3. ~ist** *: bk.:* **anecdotist**, **4. ~ly** : efsanevî olarak.

anecdote, *is.* **1.** fıkra, lâtife, **2. ~s** : menkıbe, efsane. **Many ~s are told about Nasreddin Hodja** : Nasrettin Hoca hakkında birçok efsane söylenir. ***e.a.****- story, incident, tale, narrative, narration.*

anecdotic, *sf.* **1. ~al** *d.d. bk.:* **anecdotal** (1), **2. ~ally** : *bk.:* **anecdotally.**

anecdotist, *is.* fıkracı, fıkra/efsane/menkıbe anlatan/yazan/derleyen.

anechoic, *sf.* yankısız, reverberasyonu çok küçük (akustik oda).

anele, *gl.f.* **aneled, aneling** *esk.* (mukaddes yağla) yağlamak, yağa bulamak.

anemia = anaemia, *is.* **1.** *patol.* kansızlık, anemi : kanda hemoglobin ve alyuvar miktarının azalmasıyla beliren zafiyet, soluk beniz ve nefes kesikliği, **2.** kuvvetsizlik, dermansızlık, bitkinlik, bîtaplık.

anemic = anaemic, *sf.* **1.** *patol.* kansız, **2.** kuvvetsiz, dermansız, bitkin, bîtap.

anemo-, *ön ek* "yel, rüzgâr". *ör.: anemometer.*

anemochore, *is.* tohumu rüzgârla yayılan bitki.

anemochorous, *sf. bot.* tohumu rüzgârla yayılan.

anemogram, *is.* yel grafiği.

anemograph, *is.* yelyazar, yazıcı yelölçer. **~ic** : yelyazar+, yelyazarla elde edilen. **~ically** : yelyazarla.

anemometer, *is. meteor.* yelölçer : rüzgâr hızını ölçen alet.

anemometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* yelölçümsel, rüzgâr hızını ölçme ile ilgili, **2. ~ally** : yel ölçerek.

anemometry, *is. meteor.* yel ölçme, rüzgâr hızını ölçme tekniği/usulü.

anemone, *is.* **1.** *bot.* çanak çiçekliler *(Anemone quinquefolia)* : gelincik vb. gibi çanak biçiminde beyaz, kırmızı, mor çiçekler açan bitkiler, **2. anemony** *d.d.* çanak çiçekli herhangi bir bitki, **3. sea ~** *d.d.* deniz şakayığı, deniz inciri, **4. wood ~** : Manisa lâlesi, Girit şakayığı, **5. anemonic** : çanak çiçekli.

anemophilous, *sf. bot.* rüzgârla döllenen.

anemophily, *is. bot.* rüzgârla döllenme.

anemoscope, *is. meteor.* yel gösterir : rüzgârın varlığını ve esiş yönünü gösteren alet.

anemosis, *is.* yel çatlağı : kerestelik ağaçta rüzgârın sebep olduğu çatlak.

anemotaxis, *is.* yel devinim : rüzgâr yönünde hareket.

anemotropism, *is. biy.* yele yönelme : rüzgâra göre yön alma. **anemotropic** : yele yönelik.

anent, *e.* ...hakkında, ötürü, -e dair/müteallik, **2. anenst** *d.d. Brit. k.d.* yanında, bitişik. ***e.a.*- *1.*** *with regard to, as to, about, concerning,* ***2.*** *beside, in line with.*

anepigraphic = anepigraphous, *sf.* kabartma yazısız (para, madalya vb.)

anergic, *sf.* güçsüz, dermansız, mecalsiz, kuvvetsiz.

anergy, *is.* **1.** *patol.* güçsüzlük, dermansızlık, mecalsizlik, kuvvetsizlik, **2.** *bağ.b.* (antijene karşı) bağışıksızlık.

aneroid, *sf.* **1.** sıvısız, akışkansız. **~ barometer** : madenî barometre. **~ barograph** : yazıcı barometre.

anesthesia = anaesthesia, *is.* **1.** *tıp* uyuşturum, his iptali, **2.** *patol.* duyu yitimi : dokunma/sıcaklık/soğukluk/ağrı vb. duygularının yok olması.

anesthesiologist = anaesthesiologist, *is.* anestezist, uyuşturum uzmanı doktor.

anesthesiology = anaesthesiology, *is.* uyuşturum bilimi, anesteziyoloji.

anesthetic = anaesthetic, *sf.&is.* **1.** uyuşturucu/hissi iptal edici (madde) : eter, kloroform, morfin vb. **an ~ gas** : uyuşturucu gaz, **2.** duygusuz, hissiz, uyuşuk. *Chloroform is used to produce an ~ state.* **3. ~ally** : uyuşturarak, hissi iptal ederek, anestezi ile.

anesthetist = anaesthetist, *is.* anestezi uzmanı, anestetist.

anesthetize = anaesthetize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** uyuşturmak, hissi iptal etmek, **2. anesthetization = anaesthetization** : uyuşturma, his iptali.

anethole, *is. kim. ecz.* anetol, $CH_3C11=CHC_6H_4OCH_3$: anason veya rezene yağından veya sentetik olarak elde edilen tatlı, beyaz, kristalli toz. Parfüm, diş macunu vb. yapmakta, tıpta antiseptik olarak ve karın ağrısına karşı kullanılır. **anise camphor** *d.d.*

aneurysm = aneurism, *is.* **1.** *patol.* torbalaşım, damar genişlemesi : genellikle frengi, *arteriosclerosis* gibi hastalıklar sonunda damar cidarlarının zayıflamasından ileri gelir, **2. ~al** : torbalaşım veya damar genişlemesi şeklinde, **3. ~ally** : torbalaşım veya damar genişlemesi ile ilgili olarak.

anew, *zf.* **1.** tekrar, bir kere daha. **to play the tune ~** : melodiyi bir kere daha çalmak, **2.** yeniden, yeni baştan. **to write the story ~** : hikâyeyi yeniden yazmak. ***e.a.*- *1.*** *again, once more,* ***2.*** *in a new manner.*

anfractuosity, *is.* **1.** büksüllük, ivicaç, kıvrıntı, kıvrımlılık, girintili çıkıntılı olma, **2.** *anat.* kıvrıntılı kanal/yüzey (beyin yüzeyi gibi).

anfractuous = anfractuose, *sf.* büksüllü, ivicaçlı, kıvrıntılı, kıvrımlı, girintili çıkıntılı, eğri büğrü, büklüm. *an ~ path.*

anga, *is.* yoganın sekiz uygulamasından her biri.

angary, *is.* (uluslar arası yasada) muharip bir devletin tam bedelini ödemek şartıyla tarafsızların malına el koyma hakkı.

angel, *is.* **1.** melek. **be an ~ and...** : ne olursun, lütfen **Fools rush where ~s fear to tread** : Akıllının ayağını atmayacağı yere deliler koşar. **2.** melek tasviri/resmi, **3.** Allahın habercisi, **4.** iyi huylu, çok güzel kimse (özellikle kadın). **an ~ of mercy** : iyilik meleği, **5.** koruyucu ruh, **6.** ruhunun cennete gideceğine inanılan ölü, **7.** *k.d.* (hayır işini, siyasî kampanyayı vb.) paraca destekleyen, **8.** eski bir İngiliz altını (1470-1634), **9.** *argo* alçaktan uçan bir cismin (kuş vb.) radar ekranındaki görüntüsü, **10. ~ cake = ~ food cake** : beyaz pasta : yumurta akı ile yapılan hafif bir pasta, **11. ~ dust** *argo* melek tozu : **phencyclidine**'den elde edilen sayrıtıcı uyuşturucu madde.

angelfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* kelebek balığı *(Holocanthus/pomacanthus)* : Tropik denizlerde yaşayan birkaç çeşit yassı vücutlu renkli balık.

angelic, *sf.* **1.** melekvarî, ilâhî, **2.** melek+, melek gibi, meleklere özgü : masum, temiz, saf, güzel. ~ **sweetness** : melek safiyeti, **3.** *kim.* melek otu *(Angelica)* bitkisinden elde edilen. ~ **acid** : melek otu asidi.

angelica, *is. bot.* **1. archangel** *d.d.*: melek otu *(Angelica)* : Avrupa'da güzel kokusu ve şifalı kökü ve sapı için yetiştirilen sayvan çiçekli bir bitki, **2.** bu bitkinin saplarından yapılan şekerleme, **3.** bir çeşit tatlı Kaliforniya şarabı, **4.** ~ **tree** *bk.*: (a) **Hercule'-club**, (b) **prickly ash.**

angelical, *sf.* **1.** *bk.:* **angelic**, **2.** **~ly** : melek gibi, meleklere yakışırcasına, **3.** **~ness** : meleklik, melek gibi oluş.

angelico, *is. bot.* anceliko : maydanozgillerden K Amerika'da yetişen bir ot.

angelology, *is.* melekiyat : meleklerle uğraşan din bilimi.

Angelus, *is.* **1.** Katoliklerce sabah, öğle ve akşam okunan bir dua, **2.** bu duanın okunması için çalınan çan.

anger, *is.&f.* **1.** öfke, hiddet, tehevvür, gazap. **fit of** ~ : şiddetli öfke. **gust of** ~ : anî öfke. **terrible fits of** ~ : müthiş öfke nöbetleri. **in a state of blind** ~ : öfkeden gözü bir şey görmez halde. **to speak in** ~ : öfkeli konuşmak, **2.** *k.d.* ağrı, sızı (yara/bere vb. den ileri gelen), **3.** *esk.* keder, ıstırap, elem, acı, **4.** kız(dır)mak, öfkelen(dir)mek, hiddetlen(dir)mek, darıl(t)mak, gücen(dir)mek. **He is easily ~ed** : O pek çabuk kızar. **5.** *k.d.* ağrıtmak, sızlatmak. ***e.a.*** *- 1. rage, outrage, fury, wrath, ire, resentment, exasperation, temper, gall, spleen, choler, bile, indignation, 2. pain, 3. grief, trouble, 4. enrage, exasperate, inflame, irritate, provoke.*

angina, *is. patol.* **1.** anjin, bademcik, boğaz iltihabı, **2.** ~ **pectoris** *d.d.:* nöbetli göğüs ağrısı : göğüste şiddetli sancı ile beliren ve hastaya boğuluyormuş hissi veren bir kalp hastalığı.

anginal = **anginose** = **anginous**, *is.* anjin+, boğaz/göğüs ağrısı+.

angio-/angi-, *ön ek* "kap, kılıf, kabuk, zarf". *ör. angiocarpous..*

angiocardiography, *is., ç.* **-phies** damar yürek ışınçekimi : kana özel bir ilâç zerk ederek kalp ve damarların incelenmesi. **angiocardiographic** : damar yürek ışınçekimi ile.

angiocarp, *is.* sert kabuklu (meyvesinin kabuğu sert olan) bitki.

angiocarpic = **angiocarpous**, *sf.* **1.** sert kabuklu (meyve), **2.** tohumu/sporu kılıflı (yosun, liken vb.).

angiology, *is. anat.* damar bilimi : anatominin kan damarları ve lenf damarlarını inceleyen dalı.

angioma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* damar uru. **~tous :** damarı urlu.

angiosperm, *is.* **1.** çekirdekli bitki, tohumları bir kılıf/mahfaza içinde kapalı bitki (elma gibi). *bk.:* **gymnosperm**, **2.** **~ous** : çekirdekli.

angle^{1}, *is.* **1.** *geom.* açı, zaviye. **acute** ~ : dar açı. **adjacent ~s** : komşu açılar. **alternate ~s** : iç/dış ters açılar. **obtuse** ~: geniş açı. **plane** ~ : düzlem açı. **right** ~ : dik açı. **spherical** ~ : küresel açı, **2.** köşe. **the ~s of a building** : bir binanın köşeleri, **3.** görüş, noktainazar. **He looked at the problem from his own** ~ : Probleme kendi açısından/noktainazarından baktı. **4.** (gazetecilikte) bir yazıya hâkim olan fikir/temayül. *bk.:* **slant** (9), **5.** yön, bir olayın haberde belirtilen tarafı. **The press played up the politic** ~ : Basın, olayın politik yönünü ele aldı. **6.** *ABD-k.d.* yarar, fayda, menfaat, kazanç fırsatı, **7.** *bk.:* **angle iron** (2), **8.** olta çengeli. ***e.a.*** *- 3. viewpoint, standpoint, 5. side, phase, 6. advantage .*

angle^{2}, *f.* **-gled, -gling 1.** açı teşkil etmek, açı yapmak, **2.** belirli bir açıya göre yöneltmek/ayarlamak/tespit etmek. **to ~ a spotlight** : ışığı belirli bir açıdan yöneltmek, **3.** (gazetecilikte) belirli bir okuyucu zümresine hitap eden yazı yazmak/yayınlamak. **She ~d her column of chitchat toward teen-agers** : Sohbet köşesini gençlere hitap edecek tarzda yazdı. **4.** anîden başka yöne dönmek. **The road ~s to the right** : Yol anîden sağa döner. **5.** zikzak yaparak hareket etmek/gitmek. **The trout ~d down the stream** : Alabalık zikzak yaparak akıntıya aşağı gitti. **6.** olta ile balık avlamak, **7.** yaltaklanmak, bir şeyi elde etmek için kurnazca yollara başvurmak. *to ~ for compliment.*

angled, *sf.* açılı, köşeli, zaviyeli.

angle iron, *is.* **1.** köşebent, **2.** **angle/anglebar/L bar/L beam** *d.d.* köşebent demiri, L demiri, kesiti L şeklinde olan demir çubuk.

angle of attack, *is.* uçuş açısı : uçağın kanat ekseni ile rüzgâr doğrultusu arasındaki dar açı. ***e.a.*** *- angle of incidence (Brit.)*

angle of climb, *is. hv.* çıkış/tırmanış açısı : yükselen uçağın yörüngesinin yatay düzlemle yaptığı açı.

angle of deviation, *is. optik* sapma açısı.

angle-off, *is.* hedef açısı : uçan uçağın yörüngesi ile uçaksavar topunun nişan çizgisi arasındaki açı.

angle of incidence, *optik* geliş açısı.

angle of reflection, *optik* yansıma açısı.

angle of refraction, *optik* kırılma açısı.

angle of roll, *hv.* yuvarlanma açısı : uçağın kanat düzlemi ile yatay düzlem arasındaki açı.

angle of view, *optik* görüş açısı.

angle of yaw, *hv.* kayma/sapma açısı : uçağın ekseni ile referans ekseni arasındaki dar açı.

anglepod, *is. bot.* Amerika sütleğeni *(Vincetoxicum or Gonolobus Gonocarpus)* : G ve Orta ABD'de yetişen sütleğengillerden bir bitki.

angler, *is.* **1.** oltalı balık avcısı, **2. goosefish** *d.d. zool.* fener balığı *(Lophius americanus)* : ABD'nin Atlantik kıyılarında bulunan kocaman ağızlı, iri, yassı kafalı balık, **3.** *Pediculati* familyasından herhangi bir balık.

Angles, *ç. is.* Engles : M.S. V. yy.'da *Schleswig* ' ten Britanya'ya göç ederek *East Anglia, Mercia* ve *North Umbria* krallıklarını kuran Batı Almanya halkı.

anglewise, *zf.* köşevari, köşelemesine.

angleworm, *is.* olta solucanı : olta ile balık avlamada yem olarak kullanılan solucan.

Anglia, *is.* İngiltere (Lâtince adı). ***e.a.**- England.*

Anglian, *sf.&is.* **1. Anglic** *d.d.* Engleslere ait, **2.** Alman asıllı, İngiliz, **3.** K ve Orta İngiltere'de konuşulan eski İngilizce lehçesi.

Anglic, *is.* **1.** *bk.:* **Anglian** (1), **2.** imlâsı sadeleştirilmiş İngilizce : İsveçli filolog R.E. Zachrisson (1880-1937) tarafından önerilen yeni bir imlâ ile yazılmış İngilizce. En çok kullanılan kırk kelimenin imlâsı aynen bırakılmış, geri kalan bütün kelimeler aynı yirmi altı harf ile, lâkin söylenişlerine uygun bir şekilde yazılmıştır.

Anglican, *sf.&is.* **1.** Anglikan. ~ **Church** : Anglikan kilisesi, **2.** Anglikan kilisesine/mezhebine mensup, **3. ~ism** : Anglikanizm, **4. ~ly** : Anglikan gibi, Anglikan usulüne/âdetlerine göre.

Anglice, *zf.* İngilizce, İngilizlerin söylediği gibi, İngilizcede söylendiği gibi.

Anglicise/Anglicisation, *Brit. bk.:* **Anglicize/Anglici-zation.**

Anglicism, *is.* **1.** İngilizlik, İngilizlerin belirgin özellikleri, **2.** İngilizce deyim/tabir/kelime, **3.** başka dillere geçmiş İngilizce kelime, deyim vb., **4.** İngiliz halkına has âdet, fikir, davranış, tutum vb.

Anglicist = Anglist, *is.* İngiliz dili ve edebiyatı uzmanı.

Anglicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** İngilizceleş(tir)mek, şekil ve yapıca İngiliz diline uy(dur)mak. **to ~ the pronunciation of a Russian name** : Rusça bir adın telâffuzunu İngilizceleştirmek, **2. Anglicization** : İngilizceleş(tir)me.

Anglify/Anglification, *bk.:* **Anglicize/ Anglicization.**

angling, *is.* olta ile balık avlama.

Anglist, *is. bk.:* **Anglicist.**

Anglo, *is., ç.* **Anglos** K Avrupa aslından gelen ve İngilizce konuşanlara GB ABD'deki İspanyolca konuşanların taktıkları ad.

Anglo-, *ön ek* "İngiliz+".

Anglo-American, *sf.&is.* **1.** İngiliz-Amerikan : İngiltere ve Amerika'ya (özellikle ABD' ye) ait. ~ *policy toward Russia.* **2.** İngiliz asıllı ABD vatandaşı, **3. ~ism** : İngiliz-Amerika taraftarlığı.

Anglo-Catholic, *sf.&is.* **1.** Anglikan-Katolik : Anglikan kilisesinin Protestandan ziyade Katolik karakterinde olduğunu belirten (kimse), **2. ~ism** : Anglikan-Katoliklik.

Anglo-French, *sf. &is.* **1.** İngiliz-Fransız, İngiltere ve Fransa'yı ilgilendiren, **2. Anglo-Norman** *d.d.* İngiltere'yi Normanların istilâsı zamanından kalma Fransız lehçesi.

Anglo-Indian, *sf.&is.* **1.** İngiliz-Hindistan. ~ *treaties,* **2.** İngilizle Hint melezi, İngiliz-Hintli karışımı (kimse) ve bunların İngilizceye kaçan Hintçe lehçesi, **3.** Hindistan'da yerleşmiş İngiliz.

Anglo-Irish, *sf.&is.* **1.** İrlandalı İngiliz, İrlanda'da yerleşmiş İngiliz, **2.** İngiltere-İrlanda+.

Angloman, *is., ç.* **-men** aşırı İngiliz taraftarı/hayranı.

Anglomania, *is.* aşırı İngiliz taraftarlığı/ hayranlığı.

Anglomaniac, *is.* aşırı İngiliz taraftarı olan kimse. **~al** : aşırı İngiliz taraftarı+.

Anglo-Norman, *sf.&is.* **1.** İngiltere'yi Normanların idare ettiği 1066-1154 yıllarına ait, **2.** Anglo-Norman halk/lehçe, **3.** *bk.:* **Anglo-French** (3).

Anglophil(e), *is.* İngiliz dostu/hayranı.

Anglophilia, *is.* İngiliz dostluğu/hayranlığı.

Anglophilia = Anglophilic, *sf.* İngiliz dostu/hayranı+.

Anglophobe, *is.* **1.** İngiliz aleyhtarı/düşmanı, **2.** İngilizlerden korkan kimse.

Anglophobia, *is.* **1.** İngiliz aleyhtarlığı/düşmanlığı/korkusu.

Anglophobiac = Anglophobic, *sf.* İngiliz aleyhtarı/düşmanı, İngilizlerden korkan.

Anglo-Saxon, *sf.&is.* **1.** Anglo-Sakson, **2.** sade/basit İngilizce.

Angora, *is.* **1.** Ankara, **2.** ~ **cat** *d.d.* Ankara kedisi, **3.** ~ **goat** *d.d.* Ankara keçisi, **4.** tiftik, **5.** tiftik kumaş/dokuma vb., **6.** ~ **rabbit** : Ankara tavşanı : Avrupa'da yetiştirilen uzun tüylü bir tavşan, **7.** ~ **wool** : tiftik.

angostura (bark), *is.* sedef ağacı kabuğu : G Amerika'da yetişen sedef ağacının *(Galipea officinalis or G. cuspariata)* acı, güzel kokulu kabuğu. Tıpta ve içki vb. yapmakta kullanılır.

angrily, *zf.* öfke ile, hiddetle, kızgınlıkla.

angriness, *is.* öfke, hiddet, kızgınlık, tehevvür.

angry, *sf.* **-grier, -griest 1.** öfkeli, hiddetli, kızgın, mütehevvir, kudurmuş, ateş püsküren. **to be/get ~ at** : darılmak, gücenmek. **to be ~ about sth.** : bir şeye kızmak/öfkelenmek. **to be ~ with s.o.** : birisine kızmak. **to make ~** : kızdırmak, öfkelendirmek. **an ~ sea** : kudurmuş deniz. **~ sky** : kasvetli gök. **the boom of ~ guns** : ateş püsküren topların gürleyişi, **2.** *tıp* iltihaplı, **3.** ~ **young men** : (a) kızgın gençler : 1950 sonlarından beri İngiltere'de törelere ve topluma karşı şiddetli hoşnutsuzluk göstererek isyan eden genç yazarlar grubu, (b) asi/isyankâr kimse. ***e.a.****- 1.enraged, irate, furious, infuriated, wroth, incensed, choleric, ireful, hot, irascible, resentful, irritated, indignant, provoked, raging, mad. 2. inflamed.* ***k.a.****- 1. calm, happy, pleased, satisfied.*

angstrom (unit) , *is.* angstrom, 10^{-7} mm veya 10^{-8} cm veya 0.1 milimikron. Elektromagnetik dalga uzunluklarını ifade için kullanılır. Simgesi : **A° / A / A.U.**

anguine, *sf.* yılan+, yılana benzer, yılan gibi.

anguish, *is.&gl.f.* **1.** müthiş acı/ıstırap/keder/elem **2.** ıstırap/elem vermek. ***e.a.****-1. agony, torment, pain, pang, torture, grief, sorrow, distress, misery, suffering.* ***k.a.****- 1. comfort, joy, relief, solace.*

anguished, *sf.* **1.** üzüntülü, kederli, elemli, ıstıraplı, mustarip, mükedder, müteellim, çok acı çeken, **2.** ıstırap/kederden ileri gelen.

angular = angulous = angulose, *sf.* **1.** açısal. ~ **acceleration** : açısal ivme. ~ **dispersion** *optik* açısal dağınım. ~ **displacement** : açısal yer değiştirme. ~ **frequency** : açısal sıklık/frekans. ~ **magnification** : açısal büyütme. ~ **momentum** : açısal devinirlik. ~ **velocity** : açısal hız, **2.** köşeli, açılı, zaviyeli, **3.** köşe teşkil eden, köşedeki, **4.** zayıf, kemikleri çıkmış. **a tall ~ man** : uzun boylu, zayıf bir adam, **5.** beceriksiz, sakar. ~ *movements.* **6.** sert, huysuz, inatçı. ~ **disposition** : sert/inatçı tabiat, **8.** eğilimli, meyilli, mail, **9.** **~ly** : açısal olarak, köşeli bir şekilde, **10.** **~ness** : açısallık, köşelilik, açılı/köşeli oluş. ***e.a.****- 4. bony, gaunt, 5. awkward, ungraceful.*

angularity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** açısallık, köşelilik, **2.** **angularities** : keskin köşeler, girintili çıkıntılı çizgiler. **the ~ of the coastline** : sahilin girinti çıkıntıları.

angulate, *sf.* **1.** **angulated** *d.d.* açılı, açı şeklinde, köşeli. ~ **leaves** : köşeli yapraklar, **2.** **~ly** : köşeli/açılı bir şekilde, **3.** **~ness** : köşelilik, köşeli/açılı oluş.

angulation, *is.* **1.** açısal biçim/şekil, **2.** köşelendirme, köşeli yapma, **3.** açıların doğru olarak ölçülmesi.

angulose = angulous, *sf.* *bk.:* **angular.**

angulosity, *is.* *bk.:* **angularity.**

anhydremia = anhydraemia, *is.* *tıp* kan azalması : su kaybı nedeniyle kan miktarının anormal azalması.

anhydremic = anhydraemic, *sf.* kanı azalmış.

anhydr-, *ön ek* "susuz". *ör.: anhydremia.*

anhydride, *is.* *kim.* **1.** susuz bileşim, anhidrit : suyu çıkarılmış bileşim, **2.** su ile birleşince asit veya baz oluşturan bileşim.

anhydrite, *is. kim.* kalsiyum sülfat : CaSO4. Beyazımtrak kütleler halinde bulunan cevher.

anhydrous, *sf. kim.* susuz, suyu çıkarılmış.

ani, *is., ç.* **anis** kara guguk *(Crotophaga)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yaşayan yassı gagalı bir kuş.

anil, *is.* **1.** çivit otu *(Indigofera suffruticosa):* yaprak ve saplarından çivit yapılan bitki, **2.** endigo, koyu mavi.

anile, *sf.* bunak, kocakarı gibi, bedenen/fikren zayıf. ~ **ideas** : bunak/kocamış fikirler.

aniline = anilin, *sf.&is. kim.* **1. aniline oil, amino benzene, phenilamine** *d.d.* anilin, $C_6H_5NH_2$: renksiz, yağlı, suda az erir sıvı. Nitrobenzenin redüklenmesiyle elde edilir; boya ve ilâç yapımında kullanılır. **2.** ~ **black** : siyah anilin boyası : anilin hidrokloridi oksitleyerek elde edilir, **3.** ~ **dye** : anilin boyası : anilinden, özellikle kömür katranından elde edilen çeşitli sentetik boyalardan herhangi biri, **4.** ~ **hydrochloride** : anilin hidroklorit, C6H5NH2.HCl : boyaların, özellikle siyah anilin boyasının elde edilmesinde kullanılır.

anility, *is., ç.* **-ties 1.** kocakarılık, **2.** bunaklık, bunama.

anim., *müz. bk.:* **animato.**

anima, *is.* **1.** can, ruh, **2.** (C.G. Jung'un psikolojisine göre) (a) bilinçaltına dönük iç âlem, (b) erkeklerin kadınları bilinçaltı anlayışı.

animable, *sf.* canlandırılabilir.

animadversion, *is.* **1.** eleştiri, tenkit, takbih. **make ~s on s.o.'s conduct** : birinin gidişatını eleştirmek/ayıplamak, **2.** kınama, ayıplama, tenkit/takbih/sitem etme, **3. ~al** : tenkidî. ***e.a.***- *1. criticism, censure, reproof, 2. blame, aspersion, derogation.*

animadversive, *sf.* **1.** yermeli, yerici, tenkit edici, eleştirici, **2. ~ness** : yericilik, eleştiricilik.

animadvert, *gs.f.* **1.** *gen.* ~ **on/upon** : eleştirmek, tenkit etmek. **to ~ at length upon a shortcoming** : bir kusuru uzun uzadıya eleştirmek, **2. ~er** : eleştiren, tenkit/takbih/sitem eden.

animal, *is.&sf.* **1.** hayvan, **2.** insandan başka hayvan türüne giren herhangi bir varlık, **3.** memeli/dört ayaklı hayvan, **4.** insanın ilkel/basit tarafı, **5.** kaba/vahşî kimse. **She married an ~** : Kaba bir erkekle evlendi. **6.** (mizahî anlamda) korkunç, tehlikeli, canavar. **The new airplane was a fast ~** : Yeni uçak hızlı bir canavardı. **7.** *argo* (cinsel bakımdan) kaba, aygır, **8.** nesne, şey, varlık. **A perfect happiness? There's no such ~** : Kusursuz mutluluk diye bir şey yoktur. **9.** hayvan+, hayvanî, hayvan gibi, hayvana yakışır. ~ **life** : hayvan hayatı. ~ **fat** : hayvanî yağ, **10.** maddî, bedenî, cismanî, insanın fiziksel varlığını ilgilendiren. ~ **needs** : hayvanî/cismanî/maddî ihtiyaçlar, **11. ~ic = ~ian** : hayvanî, hayvansal, hayvan+. ***e.a.***- *3. beast, mammal, 5. brute, 8. thing, 9. beastly, brutal, 10. physical, fleshly.* ***NOT*** **: ANIMAL, BEAST, BRUTE**, maden ve bitkilerden farklı olarak duygusu olan, duyan yaratıkları ifade eder. Mecazen bunlar insanlığa yaraşmayan, adî, düşük, aşağılık karakter ve nitelikleri belirtmekte kullanılır. **ANIMAL**, en çok kullanılan genel kelimedir: *Snakes, fish and birds are all animals.* Mecazen hayvanî vücut yapısını veya tabiatı niteler : **Those boys are healthy, young animals** : Şu oğlanlar, sağlam, genç yaratıklardır. **BEAST**, dört ayaklı hayvan demektir. *The horse is a noble beast.* Mecazen de aşağılık, adî, sırf duygularına bağlı karakter ve nitelik bildirir : *Living only for self-indulgence, he is a beast.* **BRUTE**, akıl ve muhakeme yokluğunu, mecazen de kabalık ve vahşeti ifade eder : *With the instinct of the brute, the deer found safety.* **A drunken brute** : Kaba/adî bir sarhoş.

animal cracker, *is.* hayvan resmi şeklinde bisküvi.

animalcule, *is.* **1.** hayvancık : çıplak gözle görülemeyen küçük/mikroskopik hayvan (haşlamlılar gibi), **2.** *az geçer* küçük hayvan (fare, sinek, böcek vb.), **3. animalcular = animalculine = animalculous** : hayvancık+.

animal heat, *is. fizy.* hayvan sıcaklığı : canlı hayvanların metabolizma sonunda hasıl ettikleri sıcaklık.

animal husbandry, *is.* hayvancılık : canlı hayvanları, özellikle çiftlik hayvanlarını yetiştirme/besleme bilimi. **animal husbandman** : hayvan yetiştirici (uzman).

animalise/animalisation, *Brit. bk.:* **animalize/ani-malization.**

animalism, *is.* **1.** hayvanlık : fikrî ve manevî kuvvetlerin değil, hayvanî, şehevî arzuların peşinde koşma, **2.** insanın ruhî ve fikrî tabiatını inkâr eden, insanın sadece bir hayvan olduğunu savunan kuram, **3. animalist** : hayvanî/şehevî arzuların esiri olan, animalizm kuramını savunan kimse, **4. animalistic** : hayvanî.

animality, *is.* **1.** hayvanlık, **1.** insanın hayvanî tabiatı, **3.** *bk.:* **animal kingdom.**

animalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** hayvanlaştırmak, şehvanîleştirmek, hayvanî ihtirasları tahrik etmek, **2.** *g.s.* hayvan şeklinde simgelemek, **3.** özümsemek, özümseme yolu ile bedene mal etmek, **4. animalization** : hayvanlaştırma, şehvanîleştirme, hayvan şeklinde simgeleme, özümseme.

animal kingdom, *is.* hayvanlar âlemi.

animally, *zf.* hayvanca, hayvan gibi, kabaca.

animal magnetism = biomagnetism, *is.* **1.** büyüleyici fıtrî kuvvet, **2.** cinsî cazibe.

animal spirits, *is.* coşkunluk, taşkınlık, ele avuca sığmazlık.

animal starch, *is. biy-kim. bk.:* **glycogen.**

animate, *sf.&gl.f.* **-mated, -mating 1.** canlı, hayat dolu. **~ creatures, 2.** şen, şakrak, neşeli. **an ~ expression of joy** : sevincin şakrak bir ifadesi, **3.** hayvan hayatı+, **4.** iradî olarak hareket edebilen, **5.** canlandırmak, can vermek. *After the heavy rain, the bright sun ~d the nature.* **6.** hareket/neşe ve canlılık vermek. **Her presence ~d the party** : Onun varlığı, eğlenceye neşe ve canlılık verdi. **7.** cesaret vermek. *The soldiers were ~d by their captain's brave speech,* **8.** harekete getirmek, faaliyete geçirmek. **A fierce desire to suceed ~d her effort** : Şiddetli bir başarı arzusu onu harekete geçirdi. **9. ~ly** *bk.:* **animatedly, 10. ~ness** : canlılık, hayatiyet, neşe, şetaret, **11. animatingly** : canlandırarak, şenlendirerek, neşe ve şetaretle. ***e.a.***- *1. alive, lively, living, vital, 2. gay, spirited, sprightly, vivacious, 5. vivify, vitalize, quicken, 6. energize, fortify, 7. encourage, hearten arouse, 8. actuate, inspire, inspirit, excite, incite, fire, urge, prompt, kindle, stimulate.* ***k.a.***- *1. dead, inanimate, 5. kill.*

animated, *sf.* **1.** canlı, hareketli. *an ~ debate,* **2.** canlı hissi veren, canlı gibi gözüken, canlı gibi hareket ettirilen. **~ puppet** : canlı (hissi veren) kukla. **~ dolls** : canlı gibi görünen taş bebekler, **3.** şen, neşeli, şevkli. **an ~ smile** : şen bir tebessüm, **4. ~ cartoon** : canlı/hareketli karikatür, **5. ~ly** : canlı/hareketli bir şekilde, neşe ile, şetaretle.

animater, *is. bk.:* **animator.**

animation, *is.* **1.** neşe, şenlik, şevk, şetaret. **to talk with ~** : neşe ile konuşmak, **2.** canlanma, canlılık, hareket. **play that lacks ~** : canlılıktan/hareketten yoksun bir oyun, **3.** canlılık, canlı/hayatta olma. ***e.a.-1.****vivacity, vigor, energy, enthusiasm, exhilaration, sprightliness, gaity, buoyancy, 2. vitality, activity, 3. life, liveliness.*

animato, *sf. It. müz.* canlı, hareketli.

animator = animater, *is.* **1.** canlandıran, hareketlendiren, **2.** hareketli karikatür çizen sanatçı.

animé = animi, *is.* kokulu reçine : Tropikal Amerika'da yetişen reçine ağacının *(Hymenea Courbaril)* reçinesi. Vernik yapmakta, pastillere koku vermekte kullanılır.

animism, *is.* **1.** canlıcılık : olup bitenin ruhlar alanının gizli güçlerince yönetildiğine inanan ilkel anlayış, **2.** bağımsız bir ruhsal varlığın insanda ve doğa nesnelerinde yerleşik olduğuna inanan ilkel dinsel görüş, **3.** hayat ve sağlığın ilkesi ruh olduğuna inanan doktrin, **4.** ruhsal varlıklara inanma, **5. animist** : canlıcı, canlıcılığa inanan, **6. animistic** : ruhçu+.

animosity, *is., ç.* **-ties** *gen.* **~ between/against** : eylemsel düşmanlık, fiilî husumet, şiddetli nefret/kin. **~ between two brothers** : iki kardeş arasında düşmanlık. **~ against one's neighbor** : komşuya karşı düşmanlık. ***e.a.***- *enmity, hostility, malice, rancor, anthipathy, antagonism, hatred, animus.* ***k.a.***-*love, friendliness, friendship, goodwill.*

animus, *is.* **1.** düşmanlık, düşmanca/hasmane duygu/tutum, **2.** maksat, niyet, **3.** (C.G. Jung'un psikolojisine göre) kadınlarda gizli erkeklik şahsiyeti. ***e.a.***- *1. bk.: animosity.*

anion, *is. kim.* **1.** eksin, anyon, negatif elektrikli yükün, **2.** negatif elektrikle yüklü atom/atom grubu, **3. ~ic** : eksin+, anyon+.

anise, *is.* **1.** *bot.* anason *(Pimpinella Anisum),* **2. aniseed** *d.d.* anason tohumu, **3. anisic** : anason+, anasonlu.

aniseikonia = anisoiconia = anisokonia, *is. göz.* imge oransızlığı : retinadaki görüntülerin farklı büyüklükte olmasından ileri gelen görme kusuru. **aniseikonic** : orantısız imgeli.

anisette, *is.* rakı, anasonlu likör/kordiyal.

anisocercal, *sf. zool.* simetrisiz kuyruklu (balık).

anisochromatic, *sf.* alacalı, her tarafı aynı renkte olmayan.

anisocoria, *is.* göz bebeği denksizliği : göz bebeklerinin farklı büyüklükte olması.

anisodactyl(e), *sf.&is.* parmakları farklı büyüklükte olan (kuş).

anisogamic = anisogamous, *sf. biy.* farklı büyüklükte cinsel gözelerin birleşmesinden üreyen.

anisogamy, *is. biy.* farklı büyüklükte cinsel gözelerin birleşmesi.

anisol(e), *is. kim.* anisol, $C_6H_5OCH_3$: hoş kokulu, renksiz, suda eriyen bir sıvı. Parfümeride, organik maddelerin sentezinde ve solucan düşürmekte kullanılır. **methyl phenyl ether, methozybenzene** *d.d.*

anisometric, *sf.* **1.** ölçüleri farklı, izometrik olmayan **2.** eksenleri farklı uzunlukta olan (kristal).

anisometropia, *is. göz.* yad kırınım : iki gözün ışığı kırma gücünün farklı oluşu. **anisometropic** : yad kıran : ışığı kırma güçleri farklı (göz).

anisotropic = anisotropal = anisotrope = anisotropous, *sf.* **1.** *fiz.* yönser, anizotropik, farklı doğrultularda fiziksel özellikleri değişik olan. *bk.:* **isotropic, 2.** *bot.* çeşitli eksenler boyunca boyutları farklı.

anisotropism = anisotropy, *is.* yönserlik, anizotropi, özelliklerin her yönde değişik olması.

anisyl acetate, *is.* anisil asetat, $CH_3OC_6H_4CH_2OCOCH_3$: parfüm yapmakta kullanılan renksiz, leylâk kokulu sıvı.

anisyl alcohol, *is.* anisil alkol, $CH_3OC_6H_4CH_2OH$: parfüm yapmakta kullanılan renksiz, alıç kokulu sıvı. **anisic alcohol** *d.d.*

ankh, *is.* eski Mısır'da neslin bekası simgesi olarak kullanılan üstü halkalı haç.

ankle, *is.* **1.** ökçe, topuk, **2.** ayak bileği, **3. ~ over** : *k.d.* yürümek, gitmek. **to ~ over to the store** : dükkâna gitmek, **4. ~-deep** : topuğa kadar.

anklebone, *is.* topuk kemiği. ***e.a.****- talus.*

ankled, *sf.* ökçeli, topuklu. **thick ~** : kalın topuklu.

anklet, *is.* **1.** (topuğa kadar gelen) kısa çorap, **2.** ayak bileği bileziği.

ankus, *is., ç.* **-kus/-kuses** (Hindistan'da) fil üğendiresi.

ankylo-, *ön ek bk.:* **ancylo-**.

ankylosaur, *is.* zırhlı dinazor : *Cretaceous* çağında yaşamış vücudu kalın kemik levhalarla kaplı, otçul hayvan. **armored dinosaur** *d.d.*

ankylose = anchylose, *f.* **-losed, -losing** (Eklem kemiklerini birbirine, diş kökünü çene kemiğine vb.) birleş(tir)mek, kaynaş(tır)mak, yapış(tır)mak.

ankylosis = anchylosis, *is. patol. anat.* (eklem kemiklerini vb. birbirine) birleşme/kaynaşma.

ankylostomiasis = anchylostomiasis, *is. patol. bk.:* **hookworm** (2).

ankylotic = anchylotic, *sf.* birbirine yapışmış/kaynaşmış (kemik, doku vb).

anlage, *is., ç.* **-gen/-ges 1.** *embril.* cücük, rüşeym, gelişmenin ilk aşamasındaki canlı organizma, **2.** *psikol.* kalıtsal anıklık : kişiliğin belirli yönde gelişmesini etkileyen kalıtsal nitelik.

anna, *is.* eskiden Pakistan ve Hindistan'da kullanılan bakır nikel alaşımı para, 1/16 rupye.

annal, *is. esk.* yıllık.

annalist, *is.* **1.** tarihçi, vak'anüvis **2. ~ic** : yıllık+, vak'anüvis+ **3. ~ically** : tarihçi/vak' anüvis gözü ile.

annals, *is.* **1.** yıllık olayların tarih sırasına göre kaydı **2.** tarih, vakayiname. **the ~ of war** : harp tarihi, **3.** bir kuruluşun resmî raporlarını içeren eş süreli yayın. ***e.a.****- 1. chronicles, records, registers, 2. history.*

Annam = Anam, *is.* **1.** Annam : şimdi Vietnam'ın bir parçası olan eski bir krallık ve Fransız sömürgesi, **2. ~ese = ~ite** : Annamlı, Annam dili (şimdi **Vietnamese** deniyor).

annatto = anatto, *is., ç.* **-tos 1.** *bot.* anato *(Bixa Orellano)* : tropikal Amerika'da yetişen küçük bir ağaç, **2. arnatto** *d.d.* bu ağacın meyvesinden elde edilen sarımtrak kırmızı boya : kumaş boyamakta, tereyağı, vernik vb. ne renk vermekte kullanılır.

anneal, *gl.f.* **1.** tavlamak : maden, cam, porselen vb. ni ısıtıp yavaş yavaş soğutarak iç gerilmeleri yok etmek, **2.** metanet/salâbet vermek, (çeliğe) su vermek, **3.** (irade, azim vb. ni) sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, **4.** *esk.* menevişlemek, cam veya maden yüzeyini ısıtarak renklendirmek, **5.** **~ed** : tavlanmış (çelik vb.), **6.** **~er** : (maden, cam vb. ni) tavlayan, tav veren, (çeliğe) su veren, menevişleyen, **7.** **~ing** : tavlama, (çeliğe) su verme. **~ing oven/pot** : tavlama fırını/potası.

annelid, *sf.&is.* **1.** halkalı kurt *(Annelida)* : solucan, sülük vb. **2.** **~an/~e** *d.d.* halkalı kurtlara ait.

Annelida = Annelides = Annellata, *is. zool.* halkalı kurtlar sınıfı.

annex, *is.&f.* **1.** eklemek, katmak, ilhak etmek. **Germany ~ed part of Czeckoslovakia** : Almanya Çekoslovakya'nın bir kısmını ilhak etti. **2.** bağlamak, birleştirmek, raptetmek, ilâve etmek, **3.** *az geçer* birleşmek, katılmak, iltihak etmek, **4.** ek, ilâve, zeyil, lâhika. **an ~ to a treaty** : bir barış antlaşmasının eki, **5.** eklenen, ilâve edilen kısım/şey, **6.** yan yapı, müştemilât. **annexe** *ş.d.y. Brit,* **7.** **~able** : eklenebilir, ilâve/ilhak edilebilir. ***e.a.***- *1&2. add, attach, fasten, affix, subjoin, append, connect, unite.*

annexation, *is.* **1.** ekleme, katma, ilhak, **2.** iltihak, katılma, **3.** mülhak, ilhak edilen/katılan şey, **4.** **~al** : katılma+, katılım+, katı(lı)msal, il(ti)hak+, **5.** **~ism** : katılımcılık, ilhakçılık, **6.** katılımcı, ilhakçı, katma/ilhak taraftarı.

annihilable, *sf.* **1.** yok/imha edilebilir, mahvedilebilir.

annihilate, *gl.f.* **-lated, -lating** **1.** yok etmek, tahrip etmek, mahvetmek. **The bombing ~d the city** : Bombardıman şehri tahrip etti. **We ~d the opposition** : Muhalefeti yok ettik. **2.** imha etmek. **to ~ an army** : bir orduyu imha etmek, **3.** ilga/iptal etmek, yürürlükten kaldırmak, hükümsüz kılmak. **to ~ a law** : bir yasayı yürürlükten kaldırmak, **4.** *k.d.* elemek, tamamen mağlûp etmek/yenmek. *The home basketball team ~d the visiting team.* ***e.a.- 1.*** *destroy, ravage, devastate, desolate, smash, obliterate, demolish, 2. extirpate, 3. abolish, nullify.* ***k.a.- 1&2.*** *construct, establish, make, preserve, save, restore.*

annihilation, *is.* **1.** yok etme, tahrip, imha, **2.** yok olma, mahvolma, harabiyet, **3.** ilga, iptal, ifna, **4.** *fiz.* (a) **pair ~** *d.d.* yok oluş : bir zerrenin zıt bir zerre ile birleşmesi, birbirini yok etmeleri veya bir/birkaç foton neşretmeleri. *bk.:* **positronium**, (b) kütlenin elektromagnetik enerjiye dönüşümü. **~ radiation** : bir pozitronla bir elektronun birleşmesi sonunda her biri $0.5\mathrm{x}10^6$ elektron voltluk iki foton oluşturarak yaydıkları elekromagnetik ışınım/radyasyon.

annihilative = annihilatory, *sf.* tahripkâr, yok edici, mahvedici. ***e.a.***- *destructive.* ***k.a.***- *constructive.*

annihilator, *is.* **1.** tahrip/imha/yok eden, mahveden, **2.** *mat.* sıfırlayıcı : verilen bir vektör uzayını veya sayılar cümlesini sıfıra izdeştiren bütün çizgel işlevler cümlesi.

anniversarily, *zf.* her yıl, her sene, yılda/senede bir.

anniversary, *sf.&is.*, *ç.* **-ries** **1.** yıllık, her yıl tekrarlanan, **2.** yıl dönümü+. **~ gift** : yıl dönümü hediyesi.

anno Domini = A.D., **1.** milâdî yıl(da), **2.** *mec.* ihtiyarlık.

anno Hejirae = A.H., Hicrî yıl(da).

anno mundi = A.M., dünyanın yaratılışından itibaren hesap edilen yıl(da).

anno regni, *Lât.* hükümdarlığı/saltanatı zamanında.

annotate, *f.* **-tated, -tating** **1.** (sayfa kenarına/altına) açıklama/haşiye yazmak, (bir metni) açıklamak, şerh ve izah etmek. **to ~ the works of Shakespeare** : Şekspir'in eserlerine açıklayıcı notlar yazmak. **to ~ on the margin of a book** : bir kitabın sayfaları kenarına açıklama yazmak, **2.** **annotated** : açıklamalı, şerh ve haşiyeli. *an annotated edition of Milton's poetry.* **3.** **annotative = annotatory** : açıklayıcı, şerh ve izah edici, **4.** **annotator** : açıklama/şerh/haşiye yazan.

annotation, *is.* açıklama, yorum, şerh, haşiye, izah notu. ***e.a.***- *comment, commentary, remark, criticism, elucidation.*

announce, *f.* **-nounced, -nouncing** **1.** ilân etmek, (gazeteye vb.) ilân vermek. *to ~ a special sale,* **2.** bildirmek, haber vermek. **to ~ guests** : misafir geldiğini haber vermek. **to ~ dinner** : yemeğin hazır olduğunu bildirmek, **3.** açıklamak, açığa vurmak. **He announced his intentions to me**: Niyet ve tasavvurlarını bana açıkladı. **4.** duyurmak, **5.** önceden haber vermek, ihtar etmek. *Black clouds ~d the coming thunderstorm.*

6. *rad.TV* yayınlamak, yayın yapmak, spikerlik yapmak. **He ~s for the radio station** : Radyoda spikerlik yapıyor. **7. ~ for** : adaylığını koymak. **He will ~ for the President** : Başkanlığa adaylığını koydu. ***e.a.***- *1. publish, advertise, proclaim, promulgate, 2. declare, 3. disclose, divulge, reveal, 5. foretell, presage, augur, herald, harbinger, portend, 6. broadcast.* ***NOT*** **: ANNOUNCE**, ilginç bir haberi/olayı belirli bir gruba açıklamak/duyurmak demektir. **PROCLAIM**, umumu ilgilendiren bir şeyin resmî makamlarca herkese duyurulması anlamını taşır: **The President proclaimed an emergency** : Başkan, olağanüstü durum ilân etti. **DECLARE**, genel olarak resmî bir hususu açıkça beyan/ilân etmek demektir : **An armistice was declared** : Mütareke ilân olunmuştu.

announceable, *sf.* ilân edilebilir, açıklanabilir, yayınlanabilir.

announcement, *is.* **1.** ilân. **The ~ appeared in the newspaper** : İlân gazetede çıktı. **2.** bildirme, haber verme, **3.** *rad.TV* ticarî ilân, reklâm, **4.** duyuru, bildiri, tebliğ.

announcer, *is.* **1.** *rad.TV* sunucu, takdimci, spiker, **2.** haber veren, ilân eden.

anno urbis conditae = A.U.C. *Lât.* (Roma şehrinin kurulduğu tarihten itibaren) ...yılında.

annoy, *f.* **1.** rahatsız/taciz/bizar etmek, **2.** kızdırmak, canını sıkmak, **3.** *As.* yıldırmak, (sık sık hücumlarla) taciz etmek. ***e.a.***- *1. disturb, bother, harass, discommode, 2. worry, plague, vex, molest, pester.* ***k.a.***- *1. comfort, console, 2. calm, soothe, relieve, appease, mollify.*

annoyance, *is.* **1.** can sıkıcı, rahatsız/taciz edici kimse. **Some visitors are an ~** : Bazı ziyaretçiler can sıkıcıdırlar. **2.** can sıkma, taciz etme, rahatsız etme, **3.** can sıkıntısı, eziyet, rahatsızlık, kızma, üzülme.

annoyed, *sf.* sıkıntılı, öfkeli, kızgın, canı sıkılmış.

annoyer, *is.* can sıkan, taciz/bizar eden, kızdıran, öfkelendiren.

annoying, *sf.* **1.** can sıkıcı, rahatsız/taciz edici. **an ~ noise** : taciz edici bir gürültü, **2. ~ly** : can sıkacak şekilde, taciz/rahatsız edercesine, **3. ~ness** : can sıkma/sıkıcılık, taciz/rahatsız etme.

annual, *sf.&is.* **1.** yıllık, senelik, senevî. **the ~ meeting of shareholders** : yıllık hissedarlar toplantısı. **~ income** : yıllık gelir, **2.** yılda bir kere vuku bulan, her yıl yayınlanan (kitap, rapor vb.). **A birthday is an ~ event** : Doğum günü, yılda bir gelen bir olaydır. **3.** *bot.* yılda bir kere yetişen (bezelye, mısır vb. gibi), **4.** bütün bir yıl süren. **the earth's ~ course around the sun** : arzın güneş etrafında bir yıl süren dolaşımı, **5.** bir yıl veya bir mevsim yaşayan (bitki, böcek vb.), **6. ~ly** : her yıl, yılda bir, yıllık, senelik, senevî, yıldan yıla, yılbeyıl, **7. ~ parallax** *bk.:* **parallax** (2), **8. ~ ring = growth ring** *bot.* yıllık halka, yaş halkası : ağaçlarda biri ilkbaharda, öbürü yazın oluşan iç içe iki halka.

annuitant, *is.* yıllık ödeme/ücret/tahsisat alan.

annuit coeptis, *Lât.* Allah yardımcımızdır : ABD büyük mühürünün arkasındaki arma simgesi.

annuity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** yıllık ödenek/ücret/tahsisat, **2.** peşin veya taksitle yatırılan bir para karşılığında ömür boyunca alınan aylık/yıllık gelir/ödenek, **3. ~ certain** : kesin ödenek : koşullar ne olursa olsun belirli bir süre ödenen ücret/tahsisat.

annul, *gl.f.* **-nulled, -nulling 1.** feshetmek, bozmak, ilga etmek, lâğvetmek. **to ~ a marriage** : evliliği feshetmek, **2.** iptal etmek, silmek, yok etmek, hükümsüz bırakmak. ***e.a.***- ***1&2.*** *abolish, repeal, cancel, abate, void, nullify, invalidate, vacate, quash, revoke, abrogate, reverse, rescind, destroy, dissolve, set aside, obliterate.* ***k.a.***- *validate, enact, confirm, maintain, sustain, uphold, perform.* ***NOT*** **: ANNUL** ve **NULLIFY** genel olarak bir şeyi iptal/ilga etmek, hükümsüzlüğünü ilân etmek demektir. **NULLIFY**, yasal olmayan hususlarda da kullanılır. *A marriage is annuled, a law may be nullified by a new law.* Eş anlamlı diğer kelimeler anlamca hemen hemen aynı, lâkin kullanışları farklıdır. Örnek olarak : **We CANCEL a lease, ABATE or VOID a writ, VACATE an injunction, QUASH an indictment, ABROGATE a treaty, REPEAL a law, RESCIND a ruling and REVOKE a will.**

annulable, *sf.* feshedilebilir, bozulabilir, ilga/iptal edilebilir, lâğvedilebilir, hükümsüz bırakılabilir.

annular, *sf.* **1.** halkalı, halka şeklinde/biçiminde, halkavî, **2.** iç içe, içten, **3.** ~ **eclipse** *astr.* halkalı güneş tutulması, halkavî küşuf. *bk.:* **total eclipse, 4.** ~ **ligament** *anat.* halkalı kiriş : el ve ayak bilekleri eklemlerini saran halka biçiminde bağ, **5.** ~**ity** : çembersellik, halka biçiminde oluş, **6.** ~**ly** : halka halka, halkalı bir şekilde.

annulate(d), *sf.* halkalı, halkalardan oluşan.

annulation, *is.* **1.** halkalanma, **2.** halka biçiminde/halkalı parça veya oluşum.

annulet, *is.* **1.** *mim.* halka şeklinde kemer/kuşak (sütun başlığı vb. yerlerde), **2.** halkacık, küçük halka. ***e.a.***- *1. bandelet, bandlet, square and rabbet.*

annulment, *is.* **1.** iptal, ilga, fesih, bozma, hükümsüz kılma, **2.** *psikol.* nahoş veya üzücü düşüncelerin zihinden silinmesi.

annuloid, *sf.* halkalı, halka gibi, halkasal.

annulose, *sf.* halkalı. ~ **animals** : halkalı hayvanlar.

annulus, *is., ç.* **-li/-luses 1.** halka, halka şeklinde cisim/parça/boşluk vb., **2.** *geom.* döngel dolam, daire halkası : eş merkezli iki çember arasındaki düzlem parçası.

annunciable, *sf. bk.:* **announceable.**

annunciate, *gl.f.* **-ated, -ating** *bk.:* **announce.**

annunciation, *is.* **1.** duyuru, ilân, ihbar, haber. **The ~ of a foreign policy** : Yeni bir dış politikanın ilânı. **2.** *b.h.* İsa'ya hamile olduğunun Cebrail tarafından Meryem'e bildirilmesi, **3. Lady Day** *d.d.* bunu kutlamak için 25 Mart'ta kiliselerde yapılan festival.

annunciative = **annunciatory**, *sf.* duyuru+, ilân+.

annunciator, *is.* **1.***bk.:* **announcer**, **2.** *ABD* ihbar düzeni, anonsiyatör : genellikle bir bazere bağlı gözle görülen ve elektrikle işleyen bir düzen.

***annus mirabilis**, is., ç.* ***anni mirabiles** Lât.* harikalar/mucizeler yılı.

ano-, *ön ek* **1.** "yukarı". *ör.: anoopsia,* **2.** *Bk.:* **anal, anus.**

anocarpus, *sf. bot.* spor kesecikli : eğrelti otunda olduğu gibi yaprağın yukarı kısmında spor kesecikleri bulunan.

anociassociation, *is. cer.* ameliyattan ileri gelen şok veya diğer zararlı etkileri önleme yöntemi : hasta teskin edilir, genel veya lokal anestezi yapılır ve ameliyat esnasında ağrının merkezî sinir sistemine ulaşmasına engel olacak önlemler alınır.

anode, *is.* **1.** üst üşek, anot, pozitif elektrot, bir pil veya akümülâtörün pozitif kutbu, bir elektron tüpünde + gerilime bağlanan elektrot, **2.** ~ **rays** : üst üşek ışınları.

anodic, *sf.* **1.** üst üşeksel, üst üşek+, anot+, **2.** ~ **overprotential** : anot aşırı gerilimi, **3.** ~ **protection** : üst üşeksel koruma, **4.** ~**ally** : üst üşeksel olarak.

anodize, *gl.f.* **-dized, -dizing** üst üşeklemek, anotlamak : bir madeni, özellikle magnezyum ve alüminyumu kimyasal veya elektrolitik yöntemle ince bir koruyucu tabaka ile kaplamak.

anodyne, *sf.&is.* **1.** ağrı dindiren/hafifleten (ilâç), **2.** hafifletici, dindirici, teskin edici (herhangi bir şey). **The music was an ~ to his grief** : Müzik onun kederini hafifletti.

anoia = **anoesia**, *is.* akılsızlık, ahmaklık, aptallık.

anoint, *gl.f.* **1.** yağlamak, yağ sürmek, **2.** ıslatmak : üstüne herhangi bir sıvı sürmek, **3.** yağ sürerek takdis etmek, **4.** Allahın hizmetine tahsis etmek, **5.** ~**er** : yağ vb. süren, **6.** ~**ment** : yağla(n)ma, yağ sür(ül)me.

anolyte, *is. kim.* anot çözeltisi : elektrolizde anot çevresinde bulunan çözelti.

anomaliped, *sf.&is.* zar parmaklı : ayak parmaklarının arasında zar/deri bulunan (hayvan).

anomalism, *is. az kul.* ayrıksılık, anormallik, gayritabiîlik.

anomalistic, *sf.* **1.** ayrıksı, düzgüsüz, doğa dışı, anormal, gayritabiî, **2.** ~**ally** : ayrıksılıkla, düzgüsüz/anormal/gayri tabiî bir şekilde.

anomalous, *sf.* **1.** ayrıksı, düzgüsüz, anormal, gayritabiî, **2.** acayip, tuhaf, garip, görülmemiş, müstesna. **He held an ~ position in the world of art** : Sanat âleminde müstesna bir yer işgal etti, **3.** ~**ly** : ayrıksılıkla, acayip/garip/tuhaf bir şekilde, gayritabiî olarak, **4. ~ness** : ayrıksılık, düzgüsüzlük, gayritabiilik, anormallik, acayiplik, tuhaflık.

anomaly, *is., ç.* **-lies 1.** ayrıksılık, düzgüsüzlük, anormallik, gayritabiîlik, **2.** ayrıksı, müstesna kimse/şey. **With his quiet nature, he was an ~ in his exuberant family** : Bu coşkun aile içinde o, sakin tabiati ile bir istisna teşkil ediyordu. **3.** acayiplik, gariplik, **4.** düzgüsüzlük, tutarsızlık, aykırılık, **5.** *astr.* ayrıklık : gezegenin bir andaki konumunu ve günberi noktasını güneşe birleştiren doğrular arasındaki açı, **6.** *meteor.* aykırılık : meteorolojik bir değerin ortalama değerine nazaran sapma miktarı. ***e.a.*- *1&2.* *abnormality, irregularity, 3. peculiarity, eccentricity 4. incongruity, inconsistency.***

anomic, *sf.* töresiz, kuralsız, toplumsal değerleri/kuralları tanımayan.

anomie = anomy, *is. sos.* kuralsızlık : bireylerin ve toplumsal kümelerin davranışlarını uyduracakları etkili toplumsal kuralların bulunmadığı bu nedenle kişisel ve toplumsal çözülmeye yol açan durum.

anon, *zf. esk.* **1.** yakında, kısa zamanda. **I will be there ~** : Yakında orada olacağım. **2.** başka zaman(da), **3.** hemen, derhal, **4. ever and ~** : sık sık, ara sıra, zaman zaman, ikide birde. **Ever and ~ she thought back to those difficult times** : Sık sık o çetin anları anımsardı. ***e.a.*-** *1. soon, 2. at another time, 3. immediately, 4. now and then.*

anonym, *is.* **1.** takma ad, müstear isim, **2.** adsız, isimsiz, adı bilinmeyen (kimse/yayın), **3.** *az kul.* yazarı belli olmayan kitap, **4. ~ity** *bk.:* **anonymousness.**

anonymous, *sf.* **1.** adsız, isimsiz, imzasız, yazarı belirsiz. *an ~ pamphlet/letter,* **2.** adı bilinmeyen veya gizli tutulan. **an ~ author** : adı gizli tutulan bir yazar, **3.** yeknesak, şahsiyetsiz, belirli bir özelliği olmayan, silik. **an endless row of drab, ~ houses** : uzun bir sıra yeknesak, zevksiz, kasvetli evler, **4. ~ly** : adsız/isimsiz olarak, adı bilinmeden, **5. ~ness = anonymity** : adsızlık, isimsizlik, isim belirsizliği. ***e.a.*-** *1. nameless, unidentified.*

anoopsia = anoöpsia = anopia = anopsia, *is. az kul. göz.* şaşılık, bir veya iki gözün yukarı dönük olması.

anopheles, *is., ç.* **-les** anofel, sıtma sivrisineği.

anopia, *is. göz.* **1.** (ya gözdeki bir yaratılış kusurundan, ya da bir gözün yokluğundan ileri gelen) körlük, **2.** *bk.:* **anoopsia.**

anorak, *is.* başlıklı ceket, parka, Eskimo ceketi.

anorexia, *is. psikol.* **1.** iştahsızlık, iştah yitimi, (ruhî sebepten ileri gelen) yemeğe karşı isteksizlik, **2. ~ nevrosa** *d.d.* sinirceli iştahsızlık : yiyeceklerden tiksinme sonucu zayıflama, kilo kaybetme şeklinde beliren ruhî/asabî hastalık, **3. anorectic** : (a) **anoretous** *d.d.* iştahsız, (b) **anoretic** *d.d.* iştah kesen (ilâç)

anorthic, *sf. bk.:* **triclinic.**

anorthite, *is. min.* **1.** anortit, $CaAl_2(SiO_4)_2$: felspat familyasından volkanik kayalar hâlinde bulunan bir cevher, **2. anorthitic** : anortit+.

anosmia, *is. patol.* **1.** koku almazlık, koku alma duygusundan yoksunluk, **2. anosmatic = anosmic** : koku almaz.

another, *sf.&zm.* **1.** başka, bir başka(sı). **~ time** : başka zaman. **That is (quite) ~ matter** : Bu (tamamıyla) başka bir şeydir (bu iş başka). **2.** farklı, değişik, **3.** daha, bir daha. **~ cup of tea** : bir fincan çay daha. **I have received ~ 300 dollars** : 300 dolar daha aldım. **~ ten years** : on yıl daha, **4. one ~** : birbirini, birbirine. **Love one ~** : Birbirinizi seviniz. **Help one ~** : Birbirinize yardım ediniz. **5. taking one year with ~** : yılda ortalama, **6. taking one (thing) with ~ (we just manage)** : Aşağı yukarı/şöyle böyle (geçinip gidiyoruz). ***e.a.*-** *1. further, additional, 2. different, distinct, 3. one more, 4. each other.*

another-guess, *sf. esk.* başka türlü. ***e.a.*-** *of another kind.*

anovulant, *is.* yumurta teşekkülüne engel olan ilâç.

anoxemia = anoxaemia, *is. tıp* kan oksijensizliği.

anoxemic = anoxaemic, *sf. tıp* kanı oksijensiz, kanında oksijeni noksan olan.

anoxia, *is.* **1.** oksijensizlik, vücuttaki dokularda anormal oksijen noksanlığı, **2.** oksijensizlikten ileri gelen zihnî/bedenî rahatsızlık, **3. anoxic** : oksijensiz.

ansate, *sf.* **1.** kulplu, tutamaklı, **2. ~ cross** *bk.:* **ankh.**

Anschluss, *is. Alm.* birleşme, il(ti)hak, ittihat, özellikle 1938'de Avusturya'nın Almanya'ya ilhakı.

anserine = anserous, *sf. zool.* **1.** kazgillerden : kazları da içine alan *Antidae* familyasının *Anserinae* grubuna mensup, **2.** kaza benzeyen, kaz gibi, **3.** aptal, kaz kafalı.

answer^1, *is.* **1.** yanıt, cevap. **to give an ~ to s.o.** : birisine cevap vermek. **in ~ to your letter** : mektubunuza cevaben, **2.** *huk.* karşılık, savunma, müdafaaname, **3.** (bir soru/problem için) çözüm, cevap. *The correct ~ to this problem is.* **4.** *müz.* bir aletin/sesin çaldığı/söylediği temayı tekrarlama. ***e.a.****- 1. response, riposte, reply, rejoinder, 2. defense, 3. solution.* ***k.a.****-1. question, query, inquiry, interrogation, 2. plea, 3. problem.*

answer^2, *f.* **1.** yanıtlamak, yanıt/cevap vermek, cevaplandırmak. **~ the question!** Soruya cevap ver! **not to ~ a syllable** : hiçbir cevap vermemek/ağzını açıp bir kelime söylememek, **2.** bir hareket veya jeste cevap vermek. **to ~ with a nod** : baş işareti ile cevap vermek. **She ~ed with a smile** : Cevaben gülümsedi. **3.** karşılık/cevap vermek, mukabele etmek. **I ~ed his threat with a blow on his nose** : Tehdidine, burnuna indirdiğim bir yumrukla mukabele ettim. **4.** bir şeye cevaben harekete geçmek. **to ~ the door** : gidip kapıyı açmak. **She ~ed the doorbell** : Zil çalınca gidip kapıyı açtı. **5.** çözmek, çözüm yolu bulmak. **to ~ a problem** : bir soruyu çözmek. **The new government couldn't ~ economical problems** : Yeni hükûmet ekonomik sorunlara çözüm yolu bulamadı. **6.** elvermek, yetişmek, kifayet etmek. **That will ~ my purpose** : O, işimi görür. **This will ~ the purpose** : Bu, maksada elverir. **7.** *huk.* reddetmek, cerh etmek, (delillerle) çürütmek, aksini kanıtlamak. **to ~ a charge of murder** : isnat edilen cinayet suçunu reddetmek, **8.** tatmin etmek, ihtiyaca cevap vermek, iyi sonuç vermek. **The government just didn't ~ our hopes** : Hükûmet hiç de umutlarımızı tatmin etmedi (umutlarımızı boşa çıkardı). **His sceheme didn't ~** : Plânı bir sonuç vermedi/başarılı olmadı. **9.** tarziye vermek, yapılan bir kötülüğü tamir etmek, **10.** (bir dileği) yerine getirmek. **I would like to ~ your request, but I am unable to do so** : İsteğinizi yerine getirmek isterdim, fakat yapamam. **11. ~ back** : küstahça/saygısızca cevap vermek. **Well behaved children do not ~ back when scolded** : Terbiyeli çocuklar azarlanınca cevap vermezler. **12. ~ for** : (a) sorumlu/mes'ul tutulmak. **He has a lot to ~ for** : Birçok şeyden sorumlu tutulacak. (b) sorumlu olmak, kefil olmak, tekeffül etmek, bir kimse/şey adına söz söylemek. **I will ~ for his safety** : Onun güvenliğinden ben sorumlu olacağım. **I will ~ for his character** : Ahlâkına ben kefilim. (c) uygun/muvafık/elverişli olmak. **to ~ for a purpose** : maksada uygun olmak, ihtiyaca cevap vermek. *This tool will ~ (for) our needs very well.* (d) (ihtiyaca cevap vermek, ...vazifesini görmek. **On the picnic, a newspaper ~ed for a tablecloth** : Piknikte bir gazete masa örtüsü vazifesini gördü. **13. ~ to** : uymak. **to ~ to a description** : bir tarife uymak. **This house ~s to his description** : Bu ev onun tarifine uyuyor. **14. ~ the helm** *den.* dümeni dinlemek, **15. ~ the name Ali** : Adı Ali olmak. ***e.a.****- 1. reply, respond, retort, rejoin, 5. solve, resolve, 6. fill, satisfy, fulfill, 12. (c) conform, correspond, (d) serve, fulfill, meet, suit, 13. conform, correspond.* ***k.a.****- 1. question, inquire, make inquiry.* ***NOT :*** **ANSWER, REPLY, RESPOND** sorulan veya söylenen bir şeye karşılık vermek demektir. **ANSWER** genel bir kelime olup söz veya yazı ile cevap vermek anlamını taşır : *I called, but no one answered.* **REPLY**, daha ziyade resmî üslûpta kullanılır; sorulan bir soruya yazılı veya sözlü olarak dikkatle, düşünerek, resmî bir şekilde cevap vermek anlamına gelir. *I sent my application and the University replied immediately.* **RESPOND** da resmî bir nitelik taşır; umulan, beklenen şekilde yanıtlamak demektir. *When we requested informations and instructions, the chairman responded.* Birkaç örnek : *"He answered the question/his mother."* denir, fakat *"He replied the question/his mother."* denmez. *"Are you coming?" "Yes" he answered/replied/responded. I spoke but he didn't answered/replied/responded. He answered/replied/responded that he was coming.* Bu ve benzeri cümlelerde **answer/reply/respond** kelimeleri eş değerde kullanılır. **REJOINDER**, sorulan bir soruya verilen bir cevap değil, fakat ekseriya başkası tarafından beyan edilen bir hususa karşı söylenen bir fikir, zekice ve sür'atle verilen bir karşılıktır. **RETORT** ve nadiren kullanılan **REJOIN** daha ziyade öfkeli, sert, haşin bir cevap ifade ederler. *"Are you ready?" "Why should I be ready when you are not?" she retorted.*

answerable, *sf.* **1.** sorumlu, mes'ul. **He is ~ to me for all his acts** : O bütün eylemlerinden bana karşı sorumludur. **2.** yanıtlanabilen, cevap verilebilen. **a ~ question by mail** : posta ile cevap verilebilen bir soru, **3. ~ to** : (a) mütekabil, mütenasip, (b) uygun, elverişli, münasip, yetişir, karşılayan. **The amount is not ~ to my needs** : (Bu) meblâğ ihtiyacımı karşılamaz. **4. ~ness = answerability** : (a) sorumluluk, mes'uliyet, (b) yanıtlanabilme, cevaplanabilme, (c) uygunluk, elverişlilik, **4. answerably** : sorumlu olarak; uygun/cevap verebilecek şekilde. ***e.a.*** *- 1. responsible, accountable, liable, 3.(a) proportionate, (b) suitable, corresponding, amenable.*

answerer, *is.* yanıtlayan, cevap/karşılık veren.

answerless, *sf.* yanıtsız, cevapsız, karşılıksız. **~ly** : yanıtsız/cevapsız olarak, cevap vermeksizin.

ant, *is.* **1.** *zool.* karınca *(Formicidae).* **harvester ~** : buğday karıncası. **red ~** : orman karıncası. **white ~** : termit, **2. have ~s in one's pants** *argo* yerinde duramamak, kabına sığamamak, bir iş yapmaya/bir şey söylemeye can atmak. **She's had ~s in her pants ever since she won that ticket to Hawai** : Hawai'ye bilet kazandığından beri yerinde duramıyor. **3. ~like** : karınca gibi.

ant-, *ön ek* **anti-** ön ekinin sesli harfle veya **h** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil : *antacid, anthelmintic* gibi.

-ant, *son ek* **1.** "yapıcı, edici" : Lâtin kökünden gelen fiillerden sıfat yapar. *ör.: defiant, radiant, pleasant,* **2.** bir işi yapan kimse/şey anlamında ad yapar. *ör. : occupant, accountant, servant.*

an't, *k.d.* **1.** *Brit.* **"am not, are not, is not, has not"** kelimelerinin kısaltılmışı, **2.** *ABD bk.:* **ain't.**

ant. = antonym.

anta, *is., ç.* **-tae** *mim.* karesel sütun (çoğunlukla bir duvarın sonu genişletilerek yapılır).

antacid, *sf.&is.* **1.** asit giderici, mide ekşiliğini tedavi eden (ilâç).

antagonise/antagonisable, *Brit. bk.:* **antagonize /antagonizable**

antagonism, *is.* **1.** düşmanlık, husumet, zıtlık, zıddiyet. *to arouse/stir up ~.* **2.** karşıtlık, karşı koyma, şiddetli muhalefet. **Her plan to become an actress met with the ~ of her family** : Artist olmak hususundaki plânı ailesinin şiddetli muhalefeti ile karşılaştı. ***e.a.*** *- 1. hostility, animosity, enmity, 2. opposition, contrariety.* ***k.a.*** *- 1. love, friendship, amity, 2. agreement, comity, alliance, concord, accord, harmony.*

antagonist, *is.* **1.** düşman, hasım, **2.** muhalif, zıt, rakip, **3.** *fizy.* bir kasa karşı çalışan kas. *bk.:* **agonist** (3), **4.** bir dişin öbür çenedeki karşılığı, **5.** *ecz.* bir ilâcın etkisine zıt gelen ilâç. ***e.a.*** *- 1. adversary, enemy, foe, adversary, 2. opponent, rival, competitor, opposer.* ***k.a.*** *-1. ally, friend.*

antagonistic, *sf.* **1.** zıt, karşı, muhalif, muarız, **2.** düşman, muhasım, **3. ~ally** : düşmanca, hasmane, zıddına, muhalefet suretiyle. ***e.a.*** *-1. opposing, 2. hostile, unfriendly.*

antagonize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** düşman etmek, aleyhine çevirmek, zıtlık yaratmak. *His speech ~d many voters,* **2.** karşı koymak, muhalefet etmek, muhalif olmak, **3. antagonizable** : düşman ed(il)ebilir, zıtlık yaratabilir, aleyhine çevrilebilir, muhalif davranılabilir. ***e.a.*** *- 2. oppose.*

Antakiya = Antioch, *is.* Antakya.

antalkali, *is., ç.* **-lis/-lies** antialkali, alkalileri nötürleştiren veya alkali etkisinin tersini yaratan madde. **antalkaline** *d.d.*

antalkaline, *sf.&is.* **1.** alkali gideren, alkali etkisini yok eden/nötürleştiren/önleyen, **2.** *bk.:* **antalkali**

antanaclasis, *is.* **1.** *söz.s.* hitabette bir kelimeyi değişik anlamda tekrarlama sanatı. Örneğin : *Learn some CRAFT when young, that when old you may live without CRAFT. While we LIVE, let us LIVE,* **2.** *gr.* uzun bir parantez cümlesinden sonra özetleyici olarak kelimelerin tekrarı.

antarctic, *sf.&is.* **1.** güney eksen ucu, güney kutbu, **2.** Güney Buz Denizi, **3. ~ Circle** : Güney eksen ucu çemberi : 66°33' Güney enleminden geçen ve güney eksen ucu bölgesinin kuzey sınırını oluşturan çember, **4.** ~ **Ocean** : Antarktik Okyanusu, **5.** ~ **Peninsula**: Antarktik Yarımadası, **6.** ~ **Zone** : Antarktik Bölgesi.

Antarctica = Antarctic Continent, *is.* Antarktika : Güney Kutbundaki buzlarla örtülü kıt'a.

Antares, *is. astr.* Akrep Burcundaki en büyük kırmızı yıldız.

antasthmatic, *sf.&is. tıp* yelpik/nefes darlığı (astm)hastalığını önleyen/tedavi eden (ilâç).

ant bear, *is. zool.* **1. great anteater** *d.d.* büyük karınca yiyen *(Myrmecophaga jubata)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yaşayan, boyu 1.80 m, yüksekliği 60 cm olan, karınca ile beslenen hayvan, **2.** *bk.:* **aardvark.**

antbirds, *is. zool.* karınca kuşugiller *(Formicariidae) :* Tropik bölgelerde yaşayan, karınca ve böceklerle beslenen, kısa ve yuvarlak gagalı, tüyleri yün gibi birkaç çeşit kuş.

ante, *is.&f.* **-ted/-teed, -teing 1.** (pokerde) (a) oyundan önce ortaya konulan para, (b) para koymak, **2.** ortak bir işte bir kimsenin payını garanti etmek için ödenen para, **3.** *k.d.* bir grubun toplu masrafından bir şahsın hissesine düşen miktar, **4.** *argo* bir şeyin fiyatı, **5.** *gen.* ~ **up** : payına düşeni ödemek. **He ~d up his half of the bill** : O, hesabın (kendi hissesine düşen) yarısını ödedi. ***e.a.***- *5. pay.*

ante-, *son ek* "-den önce, öncesi, önceki, ön(ün)deki". *ör.: antedate, antenatal, anteroom.*

anteater, *is. zool.* **1.** cüce karıncayiyen *(Cyclopes didactylus)* : Tropik Amerika'da yaşayan sarımsı renkli, ön ayakları iki parmaklı, karınca ile beslenen memeli hayvan. Uzunluğu 20 cm, kuyruğu 18 cm. *bk.:* **ant bear, tamandua**, **2.** *bk.:* **aardvark**, **3.** *bk.:* **pengolin**, **4.** *bk.:* **echidna.**

antebellum, *sf.* **1.** savaştan/harpten önce (ki), **2.** *ABD* Amerika İç Savaşlarından önce(ki).

antecede, *gl.f.* **-ceded, ceding** daha önce gelmek/yaşamak. *Namık Kemal ~s Yahya Kemal.* ***e.a.***- *precede.*

antecedence = antecedency, *is.* **1.** öncelik, takaddüm, **2.** üstünlük, yeğlik, rüçhaniyet. ***e.a.***- *1. precedence, 2. priority.*

antecedent, *sf.&is.* **1.** önceki, evvelki, öncel, önce olan, mukaddem (olay, vak'a, koşul, nesne, üslûp vb.). *an ~ event.* **2.** *man.* öncel : sonucun çıkarıldığı önerme(ler). Varsayımlı bir yargıda koşulu bildiren önermeye *(A doğru ise)* öncel, koşullanmış önermeye *(B de doğrudur)* ardıl denir. *"If the sun is fixed, the earth must move."* cümlesindeki *"If the sun is fixed"* öncel, *"the earth must move."* ardıldır. **3.** **~s** : (a) atalar, ecdat, soy, sülâle. **a person of unknown ~s** : soyu/sülâlesi meçhul bir kimse. (b) mazi, geçmiş/tarihî olaylar. **the glorious ~ s of our nation**: milletimizin şanlı tarihi/mazisi, **4.** *gr.* öncül : bir zamirin gönderme yaptığı ve zamirden önce gelen öğe. *"Jack has lost a hat and he can't find it."* cümlesinde *Jack* adı *he, hat* ise *it* zamirinin öncülüdür, **5.** *mat.* (a) bir oranın ilk terimi, (b) orantının birinci ve üçüncü terimleri, (c) (vektör çiftinde) iki vektörden ilki, **6.** **~ly** : önce, evvelce, mukaddema. ***e.a.***- *1. preceding, prior, foregoing, previous, anterior, former, 3. (a) ancestors, ancestry, forefathers, pedigree.* ***k.a.***- *1. consequent, subsequent, following, posterior, later, after, 2. consequent, 3. descendants, progeny, issue, offspring.*

antecessor, *is.* **1.** öncel, selef, **2.** önde giden. ***e.a.***- *1. predecessor.*

antechamber = antichamber, *is.* ön oda : daha geniş bir odaya giriş sağlayan veya bekleme odası görevini yapan oda.

***ante-Christum* = *A.C.*,** *sf. Lât.* Milâttan önce.

antedate, *is.&gl.f.* **-dated, -dating 1.** (zamanca) önce gelmek/olmak, takaddüm etmek, daha önce vuku bulmak. *The conquest of İstanbul ~s the discovery of America.* **2.** (mektuba, senede vb.) önceki tarihi atmak. *He ~d the check by three days.* **3.** önceki tarihte olduğunu saptamak. **to ~ a historical event** : tarihî bir olayın daha önceki bir tarihte olduğunu saptamak, **4.** geçmişe/maziye döndürmek/yöneltmek. **to ~ one's thoughts by remembering past events :** geçmiş olayları anımsayarak düşüncelerini maziye yöneltmek, **5.** çabuklaştırmak, öne aldırmak, tacil etmek, acele ettirmek. *The cold weather ~d their departure from the country.* **6.** *esk. bk.:* **anticipate**, **7.** *az kul.* önceki tarih/günleme. ***e.a.***- *2. predate, 5. accelerate, 6. anticipate.*

antediluvian = antediluvial, *sf.&is.* **1.** Tufandan önce, **2.** çok eski, ilkel, basit, antika, köhne, modası/hükmü geçmiş. ~ *ideas/methods.* **3.** Nuh Tufanından önce yaşamış kimse, **4.** piri fâni, çok yaşlı veya çok eski kafalı kimse, **5.** ~ **patriarch** *bk.:* **patriarch** (3). ***e.a.***- *2. antiquated, primitive.*

antefix, *is., ç.* **-fixes, -fixa** *mim.* **1.** çatı kenar süsü, **2.** pervaz süsü, **3.** **~al** : kenar/pervaz süsü+.

antelope, *is., ç.* **-lopes/-lope** **1.** *zool.* antilop *(Bovidae)* : Asya ve Afrika'da yaşayan çatalsız boynuzlu, geviş getiren memeli hayvan, **2.** antilop derisi, **3.** *ABD bk.:* **pronghorn**, **4.** **antelopian = antelopine** : antilop+, antilopa benzer, antilopa özgü.

antemeridian, *sf.* öğleden önce (vuku bulan).

antemeridiem, *bk.:* **a.m.**

antemortem, *sf.* ölümden önce, ölmeden evvel. **an ~ confession** : ölmeden önce yapılan itiraf.

antemundane, *sf.* dünya yaratılmadan önce.

antemural, *is.* ön duvar, ön hisar : şato girişini korumak için yapılmış hisar.

antenatal, *sf. bk.:* **prenatal**

antenna, *is., ç.* **-tennas/-tennae** **1.** *rad.* anten, **2.** *zool.* duyarga, **3.** **antennal** : anten+, duyarga+.

antennular(y), *sf.* duyargacıklı.

antennule, *is. zool.* duyargacık, küçük duyarga.

ante partum = antepartum = ante-partum, *sf.* doğumdan önce(ki), doğum öncesi. *bk.:* **post partum.**

antependium, *is., ç.* **-dia** mabedin en kutsal yeri önündeki tezyinat (ipek örtü, tablo, vb.).

antepenult, *is.* **1.** bir kelimenin sondan ikinci hecesi, **2.** **~imate** : sondan ikinci.

anterior, *sf.* **1.** önünde(ki), ileride(ki), **2.** (zaman bakımından) önce(ki), evvel(ki), mukaddem, sabık. **an ~ age** : eski çağ, **3.** *bot.* eksenden uzakta(ki). *the ~ side of a flower.* **4.** **~ity** : öncelik, öngelme, takaddüm, kıdem, **5.** **~ly** : önceden, evvelden, eskiden, daha önce, mukaddema. ***e.a.***- *1. front, in front, forward, 2. preceding, antecedent, foregoing, former, past, precedent, previous, prior, 5. previously, formerly.* ***k.a.***- *1. posterior, rear, back, 2. subsequent, posterior.*

antero-, *ön ek* "ön, önce". *ör.: anteroparietal.*

anteroom, *is.* **1.** ön oda, **2.** bekleme odası.

anteroparietal, *sf. anat.* (kafatası) ön çepersel.

antetype, *is.* ilk örnek, ön örnek. ***e.a.***- *prototype.*

anteversion, *is. patol.* öne dönüm, öne dönüklük : döl yatağının (alt kısmı kasığa doğru gelmek üzere) öne eğik olması.

antevert, *gl.f.* **1.** *patol.* öne döndürmek, döl yatağının ağzını öne doğru yöneltmek, **2.** *esk.* önlemek, engellemek. ***e.a.***- *2. prevent.*

anthelion, *is., ç.* **-helia** ışıklı halka, hale : (güneşin bulutlar etrafında husule getirdiği gibi) bir cismin gölgesi etrafındaki ışıklı halka.

anthelmintic = anthelminthic = antiscolic, *sf.&is. tıp* kurt düşürücü : bağırsak kurtlarını öldüren /düşüren (ilâç).

anthem, *is.&gl.f.* **1.** marş. **national ~** : millî marş. **the National ~ of Turkey** : Türk İstiklâl Marşı, **2.** ilâhî, dinî şarkı, **3.** övgü/kutsama şarkısı, **4.** marş/ilâhi söyleyerek kutlamak. ***e.a.***- *1. hymn.*

anthemion, *is., ç.* **-mia** ... düz radyal biçimde açılan çiçek demeti/tezyinatı (mimarî tezyinat, seramik süsü vb. gibi). **honey suckle ornament** *d.d.*

anther, *is. bot.* **1.** başçık, **2.** **~al** : başçık+, **3.** **~form** : başçık şeklinde, **4.** **~less** : başçıksız.

antheridium, *is., ç.* **-theridia** *bot.* ercik : çiçeksiz ve tohumsuz bitkilerin erkek üreme organı.

anthesis, *is. bot.* çiçeklerin açılma/gelişme hâli ve süresi.

ant hill, *is.* **1.** karınca yuvası, **2.** *mec.* kalabalık bina.

antho- = anth-, *ön ek* "çiçek". *ör.: anthocarp.*

anthocarp, *is. bot.* çok çiçekten üreyen meyve (çilek, ananas vb.).

anthocarpous = anthocarpic, *sf. bot.* etli (meyve) (elma, çilek vb. gibi).

anthocyan(in) = anthokyan, *is. biy. kim.* renk veren madde : çiçeklere renk veren ve suda eriyen boya.

anthodium, *is., ç.* **-dia** *bot.* çiçek başı, bitkinin çiçekli ucu.

anthologise, *f.* **-gised, -gising** *Brit. bk.:* **anthologize.**

anthologize, *f.* **-gized, -gizing** **1.** derlemek, antoloji yazmak/düzenlemek, **2.** antolojiye sokmak/dahil etmek.

anthology, *is., ç.* **-gies 1.** antoloji, seçmeler, seçme yazılar kitabı, **2. anthological** : antolojik, **4. anthologically** : antolojik olarak, **5. anthologist** : antoloji yazarı, seçme yazı derleyen.

anthophore, *is. bot.* ercik sapı.

-anthous, *son ek* "çiçekli". **monanthous** : tek çiçekli.

Anthozoa, *is.* mercangiller : mercan, sünger vb. gibi bitkimsi hayvanlar.

anthozoan, *is.* mercangillerden herhangi bir deniz hayvanı.

anthozoic, *sf. zool.* mercangiller+, mercangiller sınıfından.

anthrac- = anthraco-, *son ek* "kömür, karbon". *ör.: anthracnose, anthracoid.*

anthracene, *is. kim.* antrasen, $C_6H_4(CH_2)$ C_6H_4 : Kömür katranından elde edilen renksiz, kristalli toz. Mor fluoresans gösterir. Antrakinon ve alizarin boyaları elde etmekte, radyoaktif maddeleri ölçmekte kullanılır. **anthracin** *ş.d.y.*

anthracite (coal), *is.* **1.** antrasit : pek az uçucu madde içeren ve hemen hemen alevsiz yanan parlak kömür, **2. anthracitic** : antrasit+, antrasit gibi, **3. anthracitous = anthraciferous** : antrasitli, antrasit içeren.

anthracnose = anthracnosis, *is.* karabenek : mantarların sebep olduğu tahripkâr bir bitki hastalığı : üzüm, kavun, fasulya, pamuk gibi bitkilerde yer yer renk değişmesi şeklinde görülür.

anthracoid, *sf.* **1.** şarbon hastalığına benzeyen, **2.** kömür gibi, kömürümsü, kömüre benzer.

anthromancy, *is.* kömür falı : yanan kömüre bakarak gaipten haber verme.

anthraquinone, *is. kim.* antrakinon, C_6H_4 $(CO_2)C_6H_4$: antrasenden elde edilen ve boyacılıkta kullanılan sarı toz. ~ **dye** : antrakinon boyası : antrakinondan elde edilir; pamuk, reyon, ipek vb. boyamakta kullanılır.

anthrax, *is., ç.* **-thraces** *patol.* **1.** şarbon : **Bacillus anthracis**' in sığır, koyun vb. memeli hayvanlarda sebep olduğu hastalık, **2.** şirpençe.

anthropo-/anthrop-, *ön ek* "insan, beşer". *ör.: anthropology.*

anthropocentric, *sf.* **1.** insan özeksel : insanı evrenin merkezî unsuru kabul eden, **2.** insanı evrenin son gayesi ve sonu farz eden, **3.** her şeyi insanî değerler açısından ele alan, **4. anthropocentrism** : insaniçincilik, insan özekçilik : insanı evrenin özeği sayan, bütün öbür yaratıkların insan için yaratılmış olduğunu söyleyen dinsel nitelikli bir anlayış.

anthropogenesis = anthropogeny, *is.* **1.** insan türüm : insan ırkının doğuşunu ve gelişmesini inceleyen bilim, **2. anthropogenetic = anthropogenic** : insan türümsel.

anthropography, *is.* **1.** insanların türlerini ve yeryüzüne dağılışını inceleyen insan bilimi/antropoloji dalı, **2. anthropographic** : insan bilimine ait.

anthropoid, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* insanımsı, insana benzer (gelişmiş maymunlar için söylenir), **2. ~ ape** *d.d.* insana benzer maymun *(Pongidae)* : goril, şempanze, orangotan, jibon vb.

anthropological, *sf.* **1.** insan bilimsel, antropolojik, **2. ~ly** : insan bilimle, insan bilimsel olarak.

anthropologist, *is.* insan bilimci, antropoloji uzmanı.

anthropology, *is.* **1.** insan bilimi, antropoloji : insanlığın başlangıcı, fiziksel ve kültürel gelişmesi, ırkların özellikleri, toplumsal âdet ve inanışları inceleyen bilim, **2.** insanlarla başka hayvanların benzerlik ve farklarını inceleyen bilim, **3.** insanları ve eserlerini inceleyen bilim, **4. philosophical ~** : insan varlığının felsefesi.

anthropometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* insan ölçümsel, **2. ~ally** : insan ölçümle.

anthropometrist, *is.* insan ölçüm uzmanı.

anthropometry, *is.* insan ölçüm, antropometri : insan vücudunun boyutlarını ve oranlarını ölçerek ırkların özelliklerini araştıran bilim.

anthropomorphic, *sf.* **1.** insan biçimli, insan biçiminde, insana benzer, **2. anthropomorphous** *d.d.* insan biçiminde tasarlanan (tanrı, ilâh vb.), **3. ~ally** : insana benzeterek, insan şeklinde.

anthropomorphise / anthropomorphisation, *Brit. bk.:* **anthropomorphize/anthropomorphization.**

anthropomorphism, *is.* insan biçimcilik, (tanrıları, ilâhları vb.) insana benzetme, insanların özelliklerini başka bir varlığa (özellikle tanrıya) aktarma.

anthropomorphist, *is.* insan biçimci, insana benzeten, insan şeklinde tasvir eden.

anthropomorphize, *f.* **-phized, -phizing 1.** insana benzetmek, (hayvana/bitkiye vb.) insan şekli/biçimi vermek, **2. anthropomorphization** : insana benzetme.

anthropomorphosis, *is.* insanlaşma, insan şekli/biçimi alma.

anthropomorphous(ly), *bk.:* **anthropomorphic(ally).**

anthropopathic(al), *sf.* insanlaştırıcı.

anthropopathy = anthropopathism, *is.* insanlaştırma : insan olmayan varlıklara, bilhassa ilâhlara insanî duygular ve ihtiraslar atfetme.

anthropophagi, *ç. is.* yamyamlar, insan eti yiyenler. ***e.a.***- *cannibals.*

anthropophagic(al), *sf.* yamyam+, yamyam gibi.

anthropophagite, *is.* yamyam. ***e.a.***- *cannibal.*

anthropophagous, *sf.* **1.** yamyam+, **2.~ly** : yamyamca.

anthropophagus, *is., ç.* **anthropophagi** yamyam. ***e.a.***- *cannibal.*

anthropophagy, *is.* yamyamlık.

anthroposcopy, *is. bk.:* **physiognomy** (2).

anthroposociology, *is.* ırkçı toplum bilimi.

anthroposophic(al), *sf.* benlik felsefesi+.

anthroposophy, *is.* benlik felsefesi : Rudolf Steiner (1861-1925) tarafından kurulan ve belirli bir yöntemle nefis terbiye edilirse manevî âlemin bilincine ulaşılacağını savunan felsefî meslek.

anthurium, *is. bot.* Amerika'da yetişen birkaç çeşit tropik süs bitkisi (*Araceae* familyası). Yılan yastığı *(Arum)* tipik örneğidir.

anti, *is., ç.* **-tis** *k.d.* karşın, muhalif (kimse).

anti- = ant-, *ön ek* "karşı, zıt, aykırı, muhalif, aleyh(inde), bozan, öldürücü, önleyici, -i yok eden, -savar, -i sevmeyen". ***NOT*** **: anti-** ön eki birçok ad, sıfat ve fiilin önüne gelerek onların anlamına zıt anlamlı kelimeler üretir. Bunların anlamı için **anti-** kaldırılıp geri kalan kelimenin anlamına bakmalı ve o anlamın tersini almalıdır.

antiaircraft=anti-aircraft, *sf.&is.* **1.** uçaksavar, uçak saldırılarına karşı koruyucu, **2.** uçaksavar topu, **3.** uçaksavar birliği, **4.** uçaksavar top ateşi. *The planes flew through heavy ~ but were untouched.*

antialcoholic, *sf.* içki düşmanı, yeşilaycı.

antialcoholism, *is.* içki aleyhtarlığı/düşmanlığı, yeşilaycılık.

anti-American, *sf.* **1.** Amerika aleyhtarı, **2. ~ism** : Amerika aleyhtarlığı.

antiar, *is.* **1.** *bot.* upa ağacı *(Antiaris toxicaria).* Cava'da yetişir. Dallarının altına girmek uğursuz sayılır. Süte benzer öz suyu ok zehiri olarak kullanılır. **2. ~in** *d.d.* upa ağacı öz suyundan yapılan ok zehiri.

antibacchic, *sf.* (ilk ikisi uzun, üçüncüsü kısa) üç heceli.

antibacchius, *is., ç.* **-chii** (ilk ikisi uzun, üçüncüsü kısa) üç heceli vezin. *bk.:* **bacchius.**

antibiosis, *is. biy.* biri ötekine zararlı iki organizmanın birleşmesi.

antibiotic, *sf.&is.* **1.** *biy. kim.* diricikkıran, antibiyotik : penisilin, streptomisin gibi birçok mikrobik hastalığı tedavide kullanılan ilâç, **2. ~ally** : diricikkıranla, antobiyotikle, antobiyotik olarak.

antiblastic, *sf. biy.* büyütmeyen, büyümeyi engelleyen. ~ **immunity** : parazit mikroorganizmaları büyütmeyen maddelerin sağladığı bağışıklık.

antibody, *is., ç.* **-bodies** karşıtten, karşıntan, karşıkor.

antic, *sf.&is.&gs.f.* **-ticked, -ticking 1.***gen.* **~s** : (a) soytarılık, maskaralık, (b) gülünçlük, tuhaflık, **2.** *esk.* (a) meddah, komedyen, (b) soytarı palyaço, **3.** *esk.* (a) acayip/gülünç kısa oyun, (b) garibe, acayip/garip şekil/heykel vb., **4.** gülünç, güldürücü, tuhaf, garip, **5.** soytarılık/maskaralık yapmak, **6. ~ly** : tuhaf/gülünç/acayip bir şekilde, soytarılıkla. ***e.a.***- *1. (a) trick, prank, 2. (b) buffoon, clown, 4. fantastic, odd, whimsical, 5. caper, 6. ludicrously.*

anticatalyst, *is. kim.* yavaşlatan, engelleyen, önleyen, durduran. ***e.a.***- *inhibitor.*

anticatalytic, *sf.* engelleyici, yavaşlatıcı, önleyici.

anticathode, *is. fiz.* karşıt alt üşek, anot.

antichlor, *is. kim.* **1.** klor gideren, antiklor: kâğıt hamuru, dokuma, iplik vb. beyazlatıldıktan sonra fazla kloru gidermekte kullanılan madde (sodyum tiyosülfat vb.), **2. ~istic** : klor giderici.

anticholinergic, *sf.&is. tıp* antikolinerjik : asetil kolinin etkisini önleyen (ilâç vb.).

Antichrist, *is. ilâh.* **1.** Deccal, **2.** Hz. İsa'ya düşman kişi veya kuvvet, **3.** sahte İsa, **4. ~ian** : Hristiyanlığa muhalif/düşman, **5. ~ianly** : Hristiyanlığa aykırı/lif/düşman olarak.

anticipant, *sf.&is. gen.* **~ of** : uman, umutla bekleyen (kimse). **We were eagerly ~ of her arrival** : Onun gelmesini umut ve sabırsızlıkla bekliyorduk. ***e.a.*** *- anticipative.*

anticipatable, *sf.* **1.** önceden tahmin edilebilir, umulur, beklenebilir, **2.** önlenebilir, önce davranılabilir, bertaraf edilebilir.

anticipate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** sezmek, tahmin etmek, bir şeyin vukuuna intizar etmek, önceden düşünmek/fark etmek/hissetmek/nazarı itibara almak. **We ~ a lot of opposition to the new election act** : Yeni seçim yasasına bir hayli muhalefet olacağını tahmin ediyoruz. **The nurse ~d all the patient's wishes** : Hastabakıcı hastanın bütün arzularını önceden nazarıitibara aldı. **2.** ummak, (merakla) beklemek. **to ~ a favorable decision** : Lehte bir karar ummak/beklemek. *He ~d a good vacation in the mountains, but when the time came, he was sick.* **3.** (başkalarından) önce davranmak. **The enemy ~d us and seized the bridge** : Düşman bizden önce davranıp köprüyü zaptetti. **4.** (başkasından önce) yapmak/görmek/bulmak/cevap vermek. **The Chinese ~d the European discovery of gunpowder** : Çinliler, barutu Avrupalılardan önce buldular. **5.** önlemek, bertaraf etmek, savuşturmak. **to ~ a blow** : bir darbeyi önlemek, **6.** zamanından önce nazarıitibara almak, hazırlıklı bulunmak, önceden tedbir almak. *We ~d that the enemy would try to cross the river and seized the bridge,* **7.** (a) borcu vadesinden önce ödemek, (b) ödenek gelmeden sarf etmek. ***e.a.*** *- 1. foresee, forecast, 2. expect, 5. nullify, prevent.*

anticipation, *is.* **1.** umma, umutla/güvenle bekleme. **We waited at the station in ~ of her arrival** : Geleceğini umarak istasyonda bekledik. **2.** (önceden) sezme, fark etme, hissetme, **3.** içine doğma, önceden bilme, önsezi, sezgi, **4.** tahmin. **the general ~ was that...** : umumî tahmine göre, **5.** *müz.* sonra çalınacak notalardan birkaçını önceden çalma, **6.** vadesinden önce para çekme veya emanet paradan sarf etme, **7. in ~** : önceden, peşinen, peşin olarak. **in ~ of sth.** : ilerideki bir şeyi düşünerek/göz önünde tutarak, ümit ederek, umarak, ümitle. **in ~ of your consent** : razı olacağınızı umarak. **to save money in ~ of future** : geleceği düşünerek para biriktirmek. ***e.a.*** *- 1. contemplation, hope, 3. expectation, expectancy, hope, 4. intuition, foreknowledge, prescience*

anticipative, *sf.* **1.** önsezisel, sezgisel, tahminî, hadsî, **2.** umulan, ümit edilen, beklenen, **3. ~ly** : önsezi ile, sezerek, tahminî olarak, ümitle, umulduğu üzere.

anticipator, *is.* uman, ümit eden, sezen, tahmin eden (kimse).

anticipatory, *sf.* **1.** umulan, beklenen, sezilen, tahmin edilen, muhtemel, **2. anticipatorily** : umarak, umutla, sezerek, vukuunu tahmin ederek, ilerisini düşünerek.

anticlastic, *sf. mat.* zıt eğrilikli: verilen bir noktadaki eğrilikleri zıt işaretli olan (yüzey). *bk.:* **synclastic.**

anticlerical, *sf.* **1.** kamu işlerinde rahiplerin nüfuz ve etkisine karşı olan, **2. ~ism** : rahiplerin nüfuzuna karşı çıkma.

anticlimactic, *sf.* **1.** ters etkili, **2. ~ly** : ters etki ile.

anticlimax, *is.* **1.** ters etki : yüksek/güzel bir düşünce vb. den (beklenmedik bir şekilde) birdenbire gülünç/değersiz/bayağısına düşme. *We were amused by the ~ of the new party's motto : "For nation, for country and for our leader."* **2.** şeref, vekar, onur, kudret vb. gibi yüce şeylerden birdenbire sefil, adî, güçsüz duruma düşme .

anticlinal, *sf.* **1.** *jeol.* kemer+, kemerli, tümsekli : bir kaya ekseninin iki tarafında aşağıya doğru meyleden (kaya tabakaları vb.). ~ **valley** : kemer koyağı, **2.** *bot.* yüzeye/çevreye dik.

anticline, *is. jeol.* kemer, tümsek, tepe, yukaç.

anticlinorium, *is., ç.* **-noria** *jeol.* çok eğimli kaya, birçok tali yukaçları olan jeolojik oluşum.

anticoagulant = anticoagulative, *sf.&is.* **1.** pıhtıönler, pıhtıçözer, **2.** pıhtılaşmayı önleyici ilâç: heparin vb.

anticommutative, *sf. mat.* **1.** ters değişmeli : işlem sırası değişince işareti de değişen, **2.** ~ **binary operation** : ters değişmeli ikili işlem.

anticorrosive, *sf.&is.* **1.**paslandırmaz, paslanmayı önleyici (madde), karşı yenitgen, **2.** **~ly** : paslanmayı önleyecek şekilde, **3.** **~ness** : paslandırmazlık, karşı yenitgenlik.

anticyclone, *is. meteor.* **1.** ters döner yel, ters hortum, antisiklon : rüzgârların yüksek basınçlı hava bölgesi etrafında (kuzey yarım küresinde saat ibreleri yönünde, güneyde ise ters yönde) dönmesi. *bk.:* **cyclone**, **2.** **anticyclonic** : ters döner yelli.

antidepressant = anti-depressant, *is. tıp* çökkünlük giderici, ferahlatıcı, iç açıcı, keder giderici, ruhsal üzüntü ve çökkünlüğü tedavi için kullanılan ilâç.

antiderivative, *is.* ters türev, belgisiz tümlev. ***e.a.*** *- indefinite integral.*

antidisestablishmentarianism, *is.* kiliseyi devletin tanıması ve desteklemesi taraftarlığı.

antidoron, *is.* **1.** **holy bread** *d.d.* kutsal ekmek : Rum Ortodoks kiliselerinde ayin sonunda takdis edilerek cemaate dağıtılan ekmek, **2.** *bk.:* **eulogia** (2).

antidotal, *sf.* **1.** panzehir gibi, **2.** **~ly** : panzehir olarak.

antidote, *is.* **1.** panzehir, **2.** çare. **Hard work is the best ~ to mischief** : Kötülüğü önlemenin en iyi çaresi sıkı çalışmadır. ***e.a.*** *- 1. antipoison, counterpoison, countervenom, antitoxin, conteragent, 2. remedy, cure, corrective.*

Antifederalist, *is.* **1.** *ABD* Antifederal parti üyesi, **2.** *k.h.* federalizm aleyhtarı, **3.** **Antifederalism** : federalizm aleyhtarlığı, **4.** **Antifederal party** : Antifederal Parti : ABD'de 1789'dan önce teklif edilen anayasayı kabul etmeyen parti.

antiferment, *sf.&is. kim.* mayabozan, mayanın etkisini yok eden (özdek).

antiferromagnetic, *sf. fiz.* **1.** ters demirmıknatıssal, demirmıknatıssal olmayan. *bk.:* **diamagnetic, ferromagnetic, paramagnetic**, **2.** **antiferromagnetism** : ters demirmıknatıssallık.

antifoaming, *sf.* köpük giderici.

antifouling, *sf.* yosun tutmaz. **The makers now use an ~ chemical on all marine hulls** : Gemi teknesi yapanlar şimdi yosun tutmaz bir kimyasal madde kullanıyorlar. ~ **paint** : yosun tutmaz boya.

antifreeze, *is.* dondurmaz, donmaönler, antifiriz.

antifriction, *is.* **1.** sürtünmesiz, sürtünmeyi önleyen/azaltan madde. ~ **bearing** : sürtünmesiz yatak, **2.** **~al** : sürtünmesiz.

antigen, *is. biy. kim.* **1.** bağıştıran, **2.** **~al** : bağıştıran+.

antigovernment, *sf.* **1.** hükûmet aleyhtarı, mevcut hükûmeti tanımayan, hükûmete isyan eden/baş kaldıran, **2.** **~al** : hükûmet aleyhtarı, asi, isyankâr

antigravity, *sf.&is.* **1.** *fiz.* itişim : pozitif kütleli bir cismin negatif kütleli bir cismi iteceğini savunan kuram, **2.** yer çekimine zıt yönde etkiyeceği düşünülen bir kuvvet (teknikte yeri yoktur), **3.** yer çekimine zıt (teknikte kullanılmaz).

anti-G suit = G-suit, *is. hv.* zıt ivme elbisesi : aşırı ivmelerde bedenin aşağı kısımlarında kan birikimini önlemek için karın ve kalçalara basınç uygulayan giysi.

antihelix, *is., ç.* **-helices/-helixes** *anat.* kulak kepçesinin iç yüzeyindeki kıvrıntılar.

antihemorragic, *sf.&is tıp* kanatmaz, kanamayı durduran (ilâç).

antihero, *is., ç.* **-heroes 1.** kahramanlık nitelikleri taşımayan baş oyuncu veya roman kahramanı, **2. ~ic** : kahramanlık nitelikleri taşımayan, başrolde kahramanlık niteliklerinden yoksun bir şahsiyet bulunan.

antihistamine, *is. tıp* **1.** antihistamin : soğuk algınlığını/duyarcayı (alerjiyi) önleyici, **2. antihistaminic** : antihistamin+.

antihypertensive, *sf. tıp* basınç düşüren.

anti-icer, *is.* **1.** dondurmaz, buz yapmaz : buz teşekkülünü önleyen cihaz, **2.** dondurmaz sıvı : bu cihazda kullanılan sıvı.

anti-infective, *sf. tıp* bulaşım gideren.

antiintellectual, *sf.&is.* **1.** aydın düşmanı : aydınlara ve onlarla ilgili modern bilimsel, toplumsal, artistik vb. kurumlara karşı olan (kimse), **2.** gerçeği anlamak ve pratik sorunları çözmekte akıl bilgiden çok heyecan ve hareketin önemli olduğuna inanan (kimse), **3. ~ism** : aydın düşmanlığı, **4. ~ist**:aydın düşmanı, **5. ~istic**: aydın düşmanı+, **6. ~ity** : aydın düşmanlığı.

antiknock, *sf.* vuruntusuz, vuruntu önleyen/azaltan : yakıta karıştırılarak yakıtın vuruntusunu azaltan.

Antilles, *is., ç.* Antiller, Antil Adaları, Batı Hint Adaları. **Greater ~** : Büyük Antil Adaları (Küba, Hispanyola, Jamaika, Porto Riko). **Lesser ~** : Küçük Antil Adaları. **Antillean** : Antilli, Antil+.

antilog, *is. bk.:* **antilogarithm.**

antilogarithm, *is.* üstel, antilogaritma: verilen bir sayıyı logaritma kabul eden sayı. **~ic**: üstel+, antilo-garitmik.

antilogism, *is. man.* zıt tasım : üçüncüsü ilk ikisini bozan üç önermeden oluşan tasım (kıyas).

antilogistic, *sf. man.* zıt tasımlı. **~ally** : zıt tasımla.

antilogy, *is., ç.* **-gies** çelişki, çelişme, tenakuz.

antilymphocyte globulin = ALG, *is.* karşıt akkan göze globülin : akkan gözelerin yeni aşılanan organı reddedici etkisini önleyen serum.

antimacassar, *is.* koruyucu örtü : kumaş kaplı mobilyanın kirlenmemesi/yırtılmaması için koltuk ve arkalıklara örtülen işlemeli örtü. ***e.a.*** *- tidy.*

antimagnetic, *sf.* **1.** mıknatıslanmaz, antimanyetik, **2.** mıknatıssal alandan etkilenmeyen ölçü aleti/cihaz.

antimalarial, *sf.&is. tıp* sıtmaya karşı, sıtma ilâcı.

antimasque = antimask, *is.* **1.** amatör tiyatro oyunundan önce veya perde arasında oynanan güldürücü temsil, **2. ~er** : küçük komedi oyuncusu.

antimatter, *is. fiz.* karşıt özdek : bir özdeğe benzer fakat zıt elektrikle yüklü özdek. Örneğin elektronun karşıt özdeği protondur. *bk.:* **annihilation** (3).

antimere, *is. zool.* **1.** eş örgen : bir canlının gövdesindeki simetrik parçalardan her biri, **2. antimeric** : eş örgenli, **3. antimerism** : eş örgenlilik.

antimissile = anti-missile, *sf.&is. As.* **1.** füzesavar : düşman güdümlü mermilerine karşı savunucu, onları bulup yok edici balistik cihaz, **2. ~ missile** : füze tahrip füzesi : uçuş hâlindeki diğer füzeleri önlemek ve yok etmek maksadıyla fırlatılan savunma füzesi.

antimonic, *sf. kim.* antimuanlı : beş valanslı antimuan içeren.

antimonous = antimonious, *sf. kim.* antimuanlı : üç valanslı antimuan içeren.

antimonsoon, *is. meteor.* ters muson : muson rüzgârlarının üstünden ters yönde esen hava akımı.

antimony, *is. kim.* **1.** antimuan : tabiatta serbest veya bileşimler halinde bulunan, kolay kırılır, parlak beyaz renkte bir maden. Simgesi **Sb**, atom nu. 51, atom ağ. 121.75, özgül ağ. 6.684, erime noktası 630.5°C, **2. antimonial** : antimuan+, antimuanlı, **3. ~ glance** *esk. bk.;* **stibnite.**

antimonyl, *is. kim.* antimonil : antimuan potasyum tartrat $K(SbO)C_4H_4O_6$ gibi bazı bileşimlere giren tek valanslı SbO- grubu.

antimony potassium tartrate = antimonyl potassium tartrate, *is. kim. bk.:* **tartar emetic.**

antineutrino, *is., ç.* **-nos** *fiz.* karşıt ılıncık.

antineutron, *is. fiz.* karşıt ılıncık.

antinode, *is. fiz.* **1.** karın : durağan dalganın iki düğüm noktası arasında en büyük genlikle titreşen noktası, **2. antinodal** : karın+, karınsal.

antinomian, *is.* **1.** İncil'e göre Hristiyanların ahlâk kurallarından muaf olduklarını savunan kimse, **2. ~ism** : ahlâk kurallarına karşı gelme.

antinomic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* çelişik, çelişmeli, çatışık, mütenakız, **2. ~ally** : çelişik bir şekilde, çelişmeli olarak.

antinomy, *is., ç.* **-mies 1.** çelişki, çelişiklik, iki yasa/ilke/kural arasındaki tenakuz, **2.** *fel.* çatışkı : yasaların ya da önermelerin kendi aralarında çelişikliği; usun kendi içinde zorunluklara düştüğü çelişmeler; her ikisi de görünürde doğru olan usa vurmalarla elde edilen sonuçlar arasındaki çelişki.

antinovel, *is.* **1.** ters öykü : klâsik hikâye/roman kuruluşuna uymayan edebî eser, **2. ~ist** : ters öykücü.

antinucleon, *is. fiz.* karşıt çekincik : karşıt önelcik veya karşıt ılıncık.

Antioch, *is.* **1.** Antakya, **2.** Batı California'da bir şehir, **3. ~ian** : Antakyalı, Antakya+.

antioxidant, *is. kim.* **1.** oksitlenmeyi önleyen madde, **2.** koruyucu : kauçuk, benzin, sabun vb. nin bozulmasına engel olan madde.

antiparticle, *is. fiz.* zıt parçacık : çarpışınca birbirini yok eden iki zerreden her biri (elektron ve pozitron gibi).

antipasto, *is., ç.* **-pastos/-pasti** *It.* iştah açıcı (ordövr) olarak yenilen yiyecekler : zeytin, ançüez, salam, enginar vb.

antipathetic, *sf.* **1.** sevimsiz, soğuk, antipatik. **The new house was ~ to all of us** : Yeni evi hepimiz sevimsiz bulduk. **2.** hoşlanmayan, nefret eden, soğuk karşılayan. **He was ~ to any change** : Herhangi bir değişiklikten nefret ederdi.

antipathetical, *sf.* **1.** *bk.:* **antipathetic, 2. ~ly** : sevimsiz/soğuk bir şekilde, hoşlanmayarak, nefretle, **3. ~ness** : sevimsizlik.

antipathy, *is., ç.* **-thies 1.** sevemezlik, ısınamazlık, hoşlanmama, nefret, tiksinme, antipati, **2.** sevimsizlik, soğukluk. ***e.a.- 1.*** *aversion, dislike, disgust, abhorrence, detestation, hatred.* ***k.a.- 1.*** *sympahty, love, affection, attraction, attachment.*

antiperiodic, *sf.&is. tıp* eş süreli/periyodik hastalıklara karşı etkili (ilâç).

antipersonnel, *sf. As.* kişilere/canlı hedeflere karşı : araç, malzeme vb. değil şahısları hedef tutan. **~ bombs** : canlı hedeflere atılan bomba.

antiperspirant, *is.* terletmez, terönler, terlemeyi önleyici müstahzar.

antiphlogistic, *sf.&is.* **1.** yanmayı önleyen, **2.** *tıp* ateşi/hummayı düşürücü ilâç/perhiz.

antiphon, *is.* **1.** karşılıklı okunmak üzere yazılmış manzume/şarkı, **2.** kiliselerde karşılıklı okunan ilâhi, **3.** *az kul.* yanıt, cevap. ***e.a.- 3.*** *response, answer.*

antiphonal, *sf.&is.* **1.** yanıtlı, karşı sesli (manzume/şarkı), **2.** *bk.:* **antiphonary. 3. ~ly** : yanıtlı olarak, karşılıklı olarak. ***e.a.-1.*** *responsive.*

antiphonary, *is., ç.* **-aries** karşılıklı okunmak üzere yazılmış manzume/şarkı kitabı.

antiphonic(ally), *bk.:* **antiphonal(ly).**

antiphony, *is., ç.* **-nies 1.** karşılıklı (şiir/şarkı/ilâhi vb.) okuma, **2.** karşılıklı okunan şiir/şarkı/ilâhi vb.

antiphrasis, *is. söz.s.* karşıtlama : bir kelimeyi karşıt anlamda kullanma. (*Hastalanmak* yerine *şifayı kapmak* gibi).

antiphrastic, *sf. söz.s.* **1. ~al** *d.d.* karşıt anlamlı, **2. ~ally** : karşıt anlamlı olarak, karşıt anlamda.

antipodal, *sf.* **1.** *coğr.* arzın öbür yüzünde, **2.** çaplama karşılıklı, kutren mukabil, **3.** zıt, taban tabana/tamamen zıt. **twin brothers with ~ personalities** : şahsiyetleri taban tabana zıt ikiz kardeşler.

antipode, *is.* **1.** zıt, karşıt, çaplama karşı nokta, **2. ~an** : (a) *bk.:* **antipodal**, (b) *Brit.* Avustralyalı. ***e.a.-1.*** *opposite,* ***2.*** *(b) Australian.*

antipodes, *is., ç.* **1.** küre üzerinde bir çapın iki ucundaki noktalar, karşıt/çaplama karşılıklı noktalar, taban karşısı, **2.** birbirine zıt iki şey, karşıt noktalarda bulunanlar.

antipole, *is.* zıt kutup, ters ucay.

antipoverty, *sf.* fakirliği/yoksulluğu önleyici (hükûmet programı vb.).

antiproton, *is. fiz.* karşıt önelcik.

antipyresis, *is. tıp* (ilâçla) ateş düşürme.

antipyretic, *sf.&is. tıp* ateş düşürücü (ilâç).

antipyrine, *is.* *ecz.* antipirin, $C_{11}H_{12}N_2O$: ateş düşürücü ve ağrı giderici olarak kullanılan beyaz toz.

antipyrotic, *sf.&is.* *tıp* **1.** iltihabı önleyen, **2.** yanık merhemi, yanık ağrılarını dindiren ve yaraları iyileştiren (ilâç).

antiq. = antiquity.

antiquarian, *sf.&is.* **1.** antika meraklısı, eski eserler uzmanı, **2.** antika, eski ve kıymetli, **3.** **~ism** : antikacılık, eski eserler/nadir kitaplarla uğraşma.

antiquary, *is.*, *ç.* **-quaries** **1.** eski eserler uzmanı (veya öğrencisi), **2.** antikacı, antika meraklısı.

antiquate, *gl.f.* **-quated, -quating** **1.** yenisi ile değiştirmek, eski bir şeyi battal etmek, moda dışı bırakmak. *This new device ~s the ice-cube tray.* **2.** eski eserlere benzetmek, eski stilde yapmak/yaratmak.

antiquated, *sf.* **1.** battal, modası geçmiş, çok eski, antika. **The spinning wheel is an ~ machine** : Çıkrık, modası geçmiş bir makinedir. **2.** yaşlı, ihtiyar. *several ~ writers.* **3.** maziden kalma, eski tarz/biçim, **4.** **~ness** : antikalık, eskilik, yaşlılık, ihtiyarlık, eski biçim oluş. ***e.a.***- *1. obsolete, obsolescent, 2. ancient, aged, old, 3. outmoded, old-fashioned, out-of-date.* ***k.a.***- *1. modern, modernistic, new, novel, 2. young.*

antique, *sf.&is.&gl.f.* **-quated, -quating** **1.** eski, geçmişe /maziye ait, eski zamanlardan kalma. **~ customs** : eski âdetler, **2.** antika. *~ furniture.* **3.** eski tarz(da)/biçim(de), modası geçmiş. *an ~ robe.* **4.** eski eser, asarıatika, **5.** eski tarz/stil/üslûp (özellikle eski Yunan ve Roma üslûbu), **6.** *basım* bir çeşit matbaa harfi, **7.** cilâlanmış kaba kâğıt, **8.** antikalaştırmak, antika görünüşü vermek, **9.** kâğıt veya kumaş üzerine kabartma resim/desen/herf vb. basmak, **10.** **~ly** : eski biçimde, eski üslûpla, antika bir şekilde, **11.** **~ness** : eskilik, antikalık, geçmişe/maziye ait oluş. ***e.a.***- *1. archaic, old, ancient, 2. antiquated, 3. old-fashioned, obsolete, obsolescent.* ***k.a.***- *1. modern.*

antiquity, *is.*, *ç.* **-ties** **1.** eskilik. **a family of great ~** : çok eski bir aile, **2.** eski devirler, geçmiş çağlar. **the splendor of ~** : geçmiş çağların ihtişamı, **3.** Eski Çağ, Orta Çağlardan önceki zaman, **4.** geçmiş zamanlarda yaşamış insanlar/milletler ve onların kültürleri, **5.** *gen.* **antiquities** : eski eserler : eski çağlardan kalma âbideler, sanat eserleri vb.

antiremonstrant, *is.* **1.** protesto aleyhtarı, **2.** Hollanda Kalvinist kilisesinde protesto yapanlara karşı olan kimse.

anti-Semite, *is.* Yahudi düşmanı/aleyhtarı.

anti-Semitic, *sf.* **1.** Yahudi düşmanı+, **2.** **~ally** : Yahudilere düşman olarak.

anti-Semitism, *is.* Yahudi düşmanlığı/aleyhtarlığı.

antisepsis, *is.* **1.** arıtım, arıtıcılık, mikrop öldürme özelliği, **2.** kan zehirlenmesi veya bulaşıcı hastalıklar yapan mikropların öldürülmesi/yok edilmesi.

antiseptic, *sf.&is.* **1.** arıtkan, arıtıcı, mikrop öldürücü, antiseptik (ilâç), **2.** arı(tılmış), mikropsuz, mikroplardan arınmış, **3.** çok temiz, **4.** **~ally** : arıtılmış olarak, arıtkan/mikrop öldürücü olarak, mikropsuz/çok temiz bir şekilde.

antiserum, *is.*, *ç.* **-serums/-sera** karşıttenli kansu, antiserum : bir hayvana mikrop aşılanınca kanında hasıl olan antitoksin, aglütinin gibi maddeleri içeren kansu/serum. Bağışıklık sağlamak için başka hayvanlara zerk edilir.

antislavery, *sf.&is.* köleliğe karşı (olma).

antisocial, *sf.* **1.** sokulgan olmayan, insanlara karşı soğuk duran. **He is not ~, just shy** : İnsanlara karşı soğuk değil, sadece mahcuptur. **2.** başkalarına karşı düşmanca/tehditkâr davranan, **3.** **~istic** *d.d.* toplumsevmez, toplum aleyhtarı : topluma ve düzenlerine karşı olan. **~ behavior** : toplum aleyhtarı davranış, **4.** **~ity** : toplumsevmezlik, toplum aleyhtarlığı, **5.** **~ly** : toplumsevmezcesine.

antisolar, *sf.* *astr.* güneşe zıt yönde.

antispasmodic, *sf.&is.* *tıp* kasılım önleyici, kasınçönler (ilâç) .

antistrophal, *sf.* *bk.:* **antistrophic.**

antistrophe, *is.* **1.** yanıt şarkı : eski Yunanistan'da bir şarkıya yanıt olarak koronun soldan sağa dönerek okuduğu şarkı, **2.** (hitabette) evirme : birbirine bağlı deyimlerin ters çevrilmesi. *"The mother of the child- The child of the mother"* gibi, **3.** hasmının sözlerini onun aleyhinde yorumlama, **4.** (şiirde) ikinci kıt'a, **5.** (dansta) ters hareketler yapma.

antistrophic, *sf.* **1.** yanıt şarkı biçiminde, **2.** evirimsel, **3.** **~ally** : (a) yanıt şarkı olarak, (b) evirme suretiyle, evirerek, (c) hasmının sözlerini onun aleyhinde yorumlayarak.

antisubmarine, *sf.&is.* **1.** denizaltılara karşı (mayın/savaş), **2.** denizaltı avcı gemisi.

antitank, *sf. As.* tanksavar. ~ *gun.*

anttheism, *is.* dinsizlik, imansızlık, Allaha inanmama.

antithesis, *is., ç.* **-ses** **1.** aykırılık, zıtlık, çelişki, uyuşmazlık. **the ~ of right and wrong** : doğru ile yanlışın aykırılığı. **the ~ of theory and fact** : kuram ile gerçeğin uyuşmazlığı, **2.** **~ of/to** : zıt, karşıt. **The ~ of death is life** : Ölümün zıddı hayattır. *Hate is the ~ of love.* **3.** *söz.s.* tezat. **"Give me liberty or give me death."***"Ya istiklâl, ya ölüm!"* cümlelerindeki gibi, **4.** *fel. bk.:* **Hegelian Dialectic.** ***e.a.****- 1. opposition, contrast.*

antithetic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* aykırı, çelişik, çatışık, karşıtlı, zıt, tezatlı, **2.** **~ally** : aykırı/çelişik olarak, zıt bir şekilde.

antitoxic, *sf.* ağıtutar, ağı karşıtı, panzehir, zehir etkisini gideren, antitoksik.

antitoxin(e), *is.* **1.** ağıtutar, ağı karşıtı, antitoksin, zehir etkisini gidermek için vücutta oluşan madde, **2.** bazı bulaşıcı hastalıkları tedavi veya onlardan koruma maksadıyla vücuda verilen toksinlere karşı bağışıklık sağlayan karşıtten.

antitrade, *sf.&is.* **~s** : üst alize (rüzgârları) : Tropik bölgelerde alize rüzgârlarının üstünde esen (batı rüzgârları).

antitragus, *is., ç.* **-gi** *anat.* dış kulak arkası.

antitrust, *sf.* tekelci şirketler/büyük kredi kurumları/tekeller/karteller aleyhinde (özellikle rekabeti teşvik gayesiyle). **~ legislation** : tekel önleyici yasa.

antitype, *is.* **1.** ön belirti, ön simge : bir şeyin olacağını önceden sezinleten belirti/işaret/simge vb., **2.** *anat. bk.:* **antitrope**, **3.** karşıt tip.

antitypic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* ön belirtili, ön simgeli, **2.** **antitropic** *d.d. anat.* simetrik konumlu (iki kol gibi), **3.** **~ally** : ön belirti ile, ön simgeyle.

antiunion, *sf. ABD* **1.** sendika aleyhtarı+, **2.** **~ist** : sendika aleyhtarı kimse.

antivenin, *is.* **1.** ağıkeser : bir hayvana tekrar tekrar yılan/böcek vb. zehiri zerk edilince onun kanında oluşan antitoksin, **2.** (böyle bir kandan elde edilen) ağıkeser serum.

antiworld(s), *is. fiz.* zıt evren : zıt maddeden oluşan kuramsal evren.

antler, *is.* **1.** çatal boynuz, geyik/karaca boynuzu, **2.** **~ed** : çatal boynuzlu.

antlion, *is. zool.* karınca aslanı *(Myrmeleon formicarius)* : eklem bacaklıların sinir kanatlılar takımından bir böcek türü. Uzunluğu 18-30 cm, duyargaları kısa ve tokmak biçimindedir. Kurtçukları kumda açtıkları çukura düşen karınca ve başka böcekleri avlarlar.

antonomasia = antonomasy, *is.* **1.** *söz.s.* unvanla çağırma : bir kimseyi asıl adı ile değil unvanı ile belirtme. *"His excellency"* gibi, **2.** belirgin bir karakteristiği olan tanınmış bir kimsenin adı ile benzer karakterdeki birisini adlandırma. *Don Juan* gibi.

antonomastic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* unvanla (çağırma), **2.** **~ally** : unvanla çağırarak.

antonym, *is.* karşıt anlamlı (kelime). **Right is the ~ of wrong** : Doğru kelimesi yanlışın karşıt anlamlısıdır. ***k.a.****- synonym.*

antonymous, *sf.* karşıt anlamlı.

antral, *sf.* oyuk, oyuklu, oyuk şeklinde.

antrorse, *sf. bot. zool.* **1.** yukarı bükük, **2.** **~ly** : yukarı bükük bir şekilde.

antrum, *is., ç.* **antra** *anat.* **1.** oyuk, çukur, **2.** *anat.* kemik içindeki oyuk.

Anu, *is.* Akatların gök tanrısı.

Anubis, *is.* (eski Mısır) mezar tanrısı.

-anum, Lâtinceden alınan bilimsel kelimelerin sonuna gelir.

A number 1, *bk.:* **A one (1).**

anuria = anury = anuresis, *is. tıp* sidik yokluğu, idrarsızlık.

anuric = anuretic, *sf.* sidiksiz. idrarsız.

anus, *is., ç.* **anuses** *anat.* makat, kıç, göt, şerç, anus : kalın bağırsağın dışarı açılan ucu.

anvil, *is.* **1.** örs, **2.** ölçü aletlerinin sabit çenesi, **3.** *anat.* (kulakta) örs kemiği, **4.** **~ cloud = ~ top** *d.d. bk.:* **incus** (2), **5.** çelik çubuklarına tahta veya madenî çomakla vurularak çalınan bir müzik aleti.

anxiety, *is., ç.* **-ties 1.** endişe, kaygı. **Her sick child is a great ~ to her** : Hasta çocuğu onun en büyük endişe kaynağıdır. **2.** şiddetli arzu, heves. **~ to succeed** : başarma arzusu. **~ for knowledge** : öğrenme hevesi. **~ to please** : hoşa gitme arzusu. **to be full of ~** : şiddetli arzu duymak, çok heveslenmek, **3.** *psikol.* kaygı, kuruntu : güçlü bir istek ya da dürtünün amacına ulaşamayacak gibi gözüktüğü durumlarda beliren tedirgin edici duygu. **discharge of ~** : kaygı boşalımı. **~ equivalent** : kaygı denkleşimi. **~ hysteria** : kaygı dönüşümcesi. **~ neurosis** : kaygı sinircesi. **~ primal** : birincil kaygı. **~ reactions** : kaygı tepkisi. ***e.a.*** *- 1. fear, worry, disquiet, apprehension, 2. eagerness.* ***k.a.*** *-1. certainty, security.*

anxious, *sf.* **1.** endişeli, kaygılı, üzüntülü, kuruntulu. **to be over-~** : son derece üzüntü/endişe içinde olmak. **She was dreadfully ~ lest her son should be late** : Oğlu geç kalacak diye ödü kopuyordu. **I am ~ about her health** : Sağlığından endişe ediyorum. **2. ~ for = anxious +** ***infinitif*** : istekli, hevesli, arzulu. **to be ~ for sth.** : bir şeyi şiddetle arzu etmek/istemek. **to be ~ to do sth.** : bir şey yapmaya hevesli olmak/can atmak. **I am not very ~ to go out** : Sokağa çıkmayı pek canım istemiyor. **I am very ~ that he should come** : Onun gelmesini çok arzu ediyorum (canıgönülden istiyorum). **3.** üzücü, endişe verici, netameli, belâlı. **It is an ~ business** : Bu, netameli/belâlı bir iştir. **4. ~ly** : (a) endişe/kaygı/üzüntü ile, (b) istekle, hevesle, **5. ~ness** : (a) endişe, kaygı, üzüntü, (b) istek, heves, arzu. ***e.a.*** *-1. concerned, disturbed, apprehensive, fearful, uneasy, 2. eager, keen.* ***k.a.*** *- 1. calm, confident.* ***NOT*** **: ANXIOUS** sıfatını çoğunlukla ya **for, about** edatlarından biri, ya da bir mastar izler : *"Anxious for/about your safety; anxious to avoid danger"* gibi. **ANXIOUS** sıfatı "istekli, hevesli, arzulu" anlamında kullanıldığı zaman anlamca **EAGER** sıfatının eş değeridir; fakat istek ve arzu altında bir nevi endişe ve üzüntü gizli ise o zaman **EAGER** değil **ANXIOUS** kullanılmalıdır : *He had never seen New York, but he was anxious to visit on the first opportunity.* Endişe ve üzüntü söz konusu değilse **ANXIOUS** değil **EAGER** kullanılmalıdır : *"eager to see your new car"* yerine *"anxious to see your new car"* demek yazı dilinde yanlış sayılır. Özellikle resmî yazı ve konuşmalarda **EAGER** yerine **ANXIOUS** kullanmaktan kaçınmalıdır.

any^1, *sf.* **1.** bir, herhangi (bir). **At ~ hour of the day** : Günün herhangi bir saatinde. **Do you have ~ witnesses?** (Herhangi bir) şahidiniz var mı? **Pick out ~ one you like** : İstediğini al. **This isn't ~ ordinary fish** : Bu, alelâde bir balık değildir. **2.** her ne (olursa olsun). **at ~ price** : her ne pahasına olursa olsun, **3.** biraz, bir miktar. **Have you any sugar?** (Biraz) şekeriniz var mı? **Come and see me if you have ~ time** : (Biraz) vaktiniz varsa gelip beni görünüz. **4.** her, her bir, herhangi bir, rastgele. **~ pen will do** : Herhangi bir kalem işimi görür. **~ student knows that** : Her öğrenci bunu bilir. **Read ~ books you find on the subject** : Bu konuda bulabileceğiniz her (herhangi bir) kitabı okuyunuz. **He knows English if ~ man does** : İngilizceyi onun kadar bilen yoktur (İngilizceyi bilse bilse o bilir). **5.** (olumsuz bir ifadeyi izlemesi halinde) hiç, hiçbir bir, asla, kat'iyen. **I haven't ~ money** : Hiç param yok. **He can't endure ~ criticism** : Tenkide hiç/asla/kat'iyen tahammülü yoktur. **He hasn't ~ reason to complain** : Şikâyet etmesi için hiçbir sebep yok. **not under ~ pretext** : hiçbir bahane ile. ***e.a.*** *- 3. some, 4. every, all.*

any^2, *zm.* **1.** herkes, (herhangi bir) kimse, kim. **~ but he would refused** : Ondan başka herkes reddederdi. **Would ~ forget such an adventure?** Böyle bir macerayı kim unutabilir? *He does better than ~ before him.* **2.** herhangi bir miktar, hiç. **We don't have left ~** : Hiç kalmadı. **If ~** : şayet varsa/kaldıysa. **We have very little, if ~ water** : Şayet kaldıysa çok az suyumuz vardır. **There are very few trees, if ~** : Eğer varsa, çok az ağaç vardır. ***e.a.*** *- 1. anybody.*

any^3, *zf.* **1.** biraz, biraz olsun, bir dereceye kadar, azıcık. **Do you feel ~ better?** Biraz daha iyi hissediyor musun(uz)? **If she leans ~ farther, she'll fall** : Biraz daha eğilirse düşer. **Do you have ~ more tea?** Biraz daha çayınız var mı? **2. ~ longer = ~ further** : artık, daha fazla. **I can't go ~ further** : Daha fazla gidemem. **3. ~ more** : daha fazla, başka. *I don't want ~ more.* **4.** Bazan tercüme edilmez : **I can't speak ~ plainer** : Daha açık konuşamam. **I am not ~ better** : Daha iyi değilim. ***e.a.*** *- 1. at all, to some extent.*

anybody, *zm.&is., ç.* **-bodies 1.** (herhangi bir) kimse, biri, herkes, kim olsa, rastgele, hiç kimse. **Do you see ~ over there?** Orada kimseyi görebiliyor musun(uz)? **I can't see ~** : Hiç kimseyi göremiyorum. **~ would think him mad** : Herkes onu deli zanneder. **~ but he** : ondan başka herkes. **He is a poet if ~ is** : Şair diye ona denir. **~'s guess** : Kimse bilmez, kesinlikle bilinemez. **Two or three anybodies** : Herhangi iki veya üç kişi. **2.** önemli/hatırı sayılır/tanınmış kimse. **Is he ~ ?** Önemli bir şahsiyet midir? (Tanınmış bir kimse midir?) **He isn't just ~** : Rastgele bir kimse değildir. **He will never be ~** : O, adam (önemli bir kişi) olamaz. **Everybody who is ~ was there** : Belli başlı/hatırı sayılır herkes orada idi.

anyhow, *zf.* **1.** nasılsa, nasıl ol(ur)sa, zaten. **I can't afford to buy this house ~** : Nasıl olsa/zaten bu evi satın alamam. **Well, ~, it is too late to do anything now** : Zaten bir iş yapmak için vakit çok geç. **2.** neyse, her ne ise, her hâlde. **You should confirm it by a letter ~** : Her hâlde bunu bir mektupla teyit etmelisin(iz), **3.** yine de, buna rağmen, hoş...ya. **~, you can try** : Yine de deneyebilirsin(iz). **I'll be there tomorrow ~ :** Hoş, yarın ben de orada olacağım ya... **4.** dikkatsizce, rastgele, baştan savma. **He performs his work ~** : İşleri baştan savma yapar. **His clothes were thrown down ~** : Elbiseleri rastgele yere atılmıştı. **Things are (going) all ~** : İşler karmakarışık. ***e.a.***- *4. carelessly, haphazardly.*

anyone, *zm.* herkes, herhangi bir kimse. ***e.a.***- *anybody, someone.* ***NOT*** : **ANYONE, SOMEONE** ve **EVERYONE** kelimeleri bu şekilde bitişik yazıldıkları gibi, **ANY ONE, SOME ONE** ve **EVERY ONE** şeklinde ayrı da yazılabilirler. Bitişik yazılırlarsa **herhangi bir kimse** anlamını taşırlar : *"Is anyone at home? Anyone can succeed if he tries."* gibi. Ayrı yazılırlarsa **özel, tek bir şahıs** kastedilir : *Can any one of you speak French?*

anyplace, *zf. k.d. bk.:* **anywhere.** ***NOT:*** **ANYPLACE** (bazan **ANY PLACE** şeklinde ayrı da yazılabilir) konuşma dilinde ***HİÇBİR YERDE*** anlamında kullanılır : **We couldn't find the book anyplace** : Kitabı hiçbir yerde bulamadık. **PLACE** (= yer) kelimesi ad olarak kullanılırsa o zaman **ANY PLACE** (= her yer, herhangi bir yer) yazı dilinde de kullanılır. **I will go ANY PLACE you order me** : Emrettiğiniz her yere giderim. Fakat yazı dilinde **ANYWHERE** kelimesi **ANYPLACE**' e tercih edilmelidir. Benzer şekilde yazı dilinde ***EVERYPLACE*** değil **EVERYWHERE,** ***NONPLACE*** değil **NOWHERE,** ***SOMEPLACE*** değil **SOMEWHERE** kullanılmalıdır.

anything, *zm.&zf.&is.* **1.** bir şey, herhangi bir şey, (olumsuz cümlelerde) hiçbir şey. **Is there ~ in that box?** O kutuda bir şey var mı? **Can I do ~ for you?** Sizin için herhangi bir şey yapabilir miyim (= size bir yardımda bulunabilir miyim)? **You can't believe ~ she says** : Onun söylediği hiçbir şeye inanılmaz. **without doing ~** : hiçbir şey yapmaksızın. **hardly ~** : hemen hemen hiçbir şey, **2.** her şey, herhangi bir şey, ne olsa. **He will do ~ for a quiet life** : Sakin bir hayat için her şeyi yapar. **~ is better than slavery** : Herhangi bir şey esirlikten daha iyidir. **He eats ~** : Ne olsa (bulursa) yer (Her şeyi yer). **It is as easy as ~** : Bundan kolay şey yoktur. **3.** önemli bir şey. **"What's that strange noise?""Don't worry, it isn't ~."** "Bu acayip gürültü ne?" "Merak etme, önemli bir şey değil." **4.** her ne. **~ you like** : Her ne istersen(iz). **5.** bir dereceye kadar, bir miktar, biraz olsun. **Is this box ~ like what you want** : Bu kutu isteğinize (bir dereceye kadar) uygun mu? **6. ~ but** : asla, kat'iyen, sureti kat'iyede, hiçbir suretle. **The plans were ~ but definite** : Plânlar asla kesin değildi. **That little bridge is ~ but safe** : O küçük köprü kat'iyen emin değildir. **He's ~ but fool** : Hiç de aptal değildir. **~ but that** : (Tek) bu olmasın da (ne olursa olsun). **7. if ~** : şu farkla ki, bir fark varsa (o da). **If ~, my new job is harder than my old one** : Bir fark varsa, yeni işim eskisinden daha zor. **8. like ~** *argo* şiddetle, olanca/var kuvvetiyle, bütün gücüyle. **He works like ~** : Bütün gücüyle çalışıyor. **It rains like ~** : Şiddetli yağmur yağıyor. **We ran like ~ to get away** : Kurtulmak için var kuvvetimizle koştuk. **9. not make/think ~ of (sth.)** : önemli saymamak, mühimsememek, **10. or ~** : (başka olasılıkları da işaret etmek için "falan/filân" anlamında kullanılır). **If Ali wants to call me or anything, I'll be here all day** : Ali beni arar mararsa bütün gün buradayım, **11. ~ of** : birazcık, bir nebze, bir miktar. **Do you ever see ~ of him** : Onu hiç gördüğünüz var mı? **If he is ~ of a gentleman he will apologize** : Efendi adamsa özür diler. **Are you ~ of a musician** : Müzikten anlar mısınız?

anytime, *zf.* **1.** her an, her zaman, istediğiniz zaman, ne zaman isterseniz. *You can call me ~, day or night.* **2.** daima, hiç kuşkusuz. *I can do better than that ~ .* ***e.a.-*** *1. whenever, 2. invariably, always.*

anyway, *zf.* **1.** nasıl/ne olursa olsun, her hâlükârda, herhangi bir şekilde/tarzda, yine de. **He may not like my visit, but I shall go and see him ~** : O ziyaretimden hoşlanmayabilir, fakat yine de gidip onu göreceğim. **2.** *bk.:* **anyhow**, **3.** dikkatsizce, baştan savma. *Don't do the job just ~.* ***e.a.-3.*** *carelessly, haphazardly.* *NOT* : Yalnız "nasıl, herhangi bir şekilde/tarzda" anlamında kullanıldığı zaman **ANYWAY** kelimesi **ANY WAY** şeklinde ayrı da yazılabilir. **Do it ANYWAY** (veya **ANY WAY**) **you want** : Nasıl istersen öyle yap (= İstediğin şekilde/tarzda yap). Yine de, her hâlükârda anlamında kullanılırsa daima bitişik yazılır : *He objected, but she went ANYWAY.* Yol ve yön kastedildiği zaman **ANY WAY** şeklinde ayrı yazılır : **ANY WAY we choose will involve danger** : Hangi yolu seçersek seçelim, tehlikelidir.

anyways, *zf. k.d. bk.:* **anyway.**

anywhere, *zf.* **1.** herhangi bir yer(d)e, her yer(d)e, nerede olursa olsun, (olumsuz cümlelerde) hiçbir yer(d)e, bir yer(d)e. **You can find it ~** : Onu her yerde bulabilirsiniz. **I can't see it ~** : Onu hiçbir yerde göremiyorum. **We are not going ~** : Hiçbir yere gitmiyoruz. **2.** bir dereceye kadar. **Does my answer come ~ near the correct one?** Verdiğim cevap doğru cevaba (bir dereceye kadar) yakın mı? **3. ~ from...to** : ilâ. **This trip will cost me ~ from 500 to 600 dollars** : Bu seyahat bana 500 ilâ 600 dolara mal olacak. **4. ~ near** : (olumsuz cümlelerde) asla, kat'iyen. **This is not to say that we are ~ near being able to control the inflation** : Bu, asla enflasyonu kontrol altına alabileceğimiz anlamına gelmez. **She is not ~ near as pretty as her sister** : O, hiç de kızkardeşi kadar güzel değildir. **5. get ~** *k.d.* başarmak, bir sonuca/başarıya ulaşmak. **You'll never get ~ if you don't work hard** : Çok çalışmadan başarıya ulaşamazsın (ız). **6. if ~** : olsa olsa. **You will find it in London if ~** : Olsa olsa onu Londra'da bulabilirsiniz. **7. or ~** : veya başka bir yer(d)e. **If I suddenly decide to pack up and go to Canada or ~** : Anîden pılıyı pırtıyı toplayıp Kanada'ya veya başka bir yere gitmeye karar verirsem... ***e.a.-*** *bk.:* **anyplace.**

anywheres, *zf. k.d. bk.:* **anywhere**. (Kelimenin doğru şekli **anywhere**' dir. Konuşmada bazan ***anywheres*** şekli kullanılırsa da yazı dilinde kullanmaktan kaçınmalıdır.)

anywise, *zf.* herhangi bir şekilde/tarzda, ne suretle olursa olsun.

Anzac, *is.* **1.** Anzak : I. Cihan Harbinde Avustralya ve Yeni Zelanda askerlerinden kurulmuş kolordu, **2.** Avustralyalı veya Yeni Zelandalı asker.

A/O = a/o = account of.

A-O.K. = A-OK = A-Okay, *sf.* mükemmel, kusursuz, dört başı mamur. *an ~ rocket launching.* ***e.a.-*** *perfect, great.*

A one = A-one = A 1 = A-1, 1. A number 1 *d.d. k.d.* âlâ, mükemmel, birinci sınıf. **The meals there are A-one** : Orada yemekler mükemmeldir. **2.** mükemmel teçhiz edilmiş (gemi). ***e.a.-*** *1. excellent, superior, first-class.*

aorist, *sf.&is. gr.* **1.** geniş zaman, muzari : eylemin belirttiği oluş, iş, edim vb. nin her zaman yapıldığını ve yapılabileceğini belirten kip. Türkçede *söylerim, yaparım, okurum* şeklinde ifade edilen kip.

aoristic, *sf.* **1.** *gr.* geniş zamanlı, **2.** belirsiz, gayrimuayyen, **3. ~ally** : belirsiz bir şekilde. ***e.a.-*** *2. indefinite, indeterminate.*

aorta, *is., ç.* **-tas/-tae** *anat.* ana atardamar, şah damarı : yüreğin sol karıncığından vücuda kan götüren ana damar.

aortic, *sf.* **1. aortal** *d.d.* ana atardamar+, şah damarı+, **2. ~ arch** : ana atardamar yayı, **3. ~ anevrism** : ana atardamar torbalaşımı, **4. ~ coarctation** : ana atardamar daralımı, **5. ~ insufficiency = ~ incompetence** : ana atardamar yetersizliği : ana atardamar kapakçığının anormal kapanması nedeniyle kanın sol karıncığa geri itilmesi, **6. ~ stenosis** : ana atardamar darlığı, **7. ~ valve** : ana atardamar kapakçığı.

aortitis, *is. patol.* ana atardamar yangısı, şah damarı iltihabı.

aortoclasia, *is. patol.* ana atardamarın yırtılması.

aortography, *is., ç.* **-phies** *tıp* ana atardamar röntgeni : bir ilâç zerk edilerek ana atardamarın röntgenle incelenmesi.

aoudad, *is. zool.* yaban koyunu *(Ammotragus lervia)* : K Afrika'da yaşar; boğazında, göğsünde ve ön ayaklarında uzun tüyler vardır. **Barbary sheep** *d.d.*

AP = **A.P.** = **1.** Associated Press, **2.** Air Police.

apace, *zf.* çabucak, hızla, sür'atle. ***e.a.***- *fast, speedily, quickly, swiftly.*

apache, *is., ç.* ***apaches*** *Fr.* **1.** külhanbeyi, kabadayı, hayta, apaş, **2.** *b.h.* GB ABD ve K Meksika'da yaşayan vahşî göçebe aşiret halkından biri ve bunların dili, **3.** ~ **dance** : külhanbeyi/apaş dansı.

apanage, *is. bk.:* **appanage.**

aparejo, *is., ç.* **-jos** *İsp.* semer, eğer (Meksika işi).

apart^1, *zf.* **1.** parça parça. **to fall** ~ : parçalanıp (parça parça dökülmek), **2.** (mesafe, zaman, hareket vb. bakımından) uzakta, ayrı, ayrılmış. **Paris and Tokyo are thousands of km** ~ : Paris Tokyo'dan binlerce km uzaktadır. **to live** ~ **from the world** : dünyadan ayrı yaşamak. **to get** ~ : ayırmak. **to keep** ~ : ayırmak. **to move/come** ~ : ayrılmak, uzaklaşmak. **to tell** ~ : ayırmak, tefrik etmek, farkını söylemek. **They are twins, it is difficult to tell them** ~ : Onlar ikizdir, birbirinden ayırmak zordur. **3.** bir taraf(t)a. **to put money** ~ **for education** : öğrenim için bir tarafa para ayırmak, **4.** ayrı ayrı, tek başına, münferiden. **Taken** ~, **his view seemed sound enough** : Tek başına alınırsa, mütalâası isabetli görünüyor. **If I see the two boys** ~, **I don't know which is which** : İki oğlanı ayrı ayrı görünce hangisinin hangisi olduğunu bilemiyorum. **5.** bir yana/taraf, bertaraf (ad ve zarflarla kullanılır). **Joking** ~, **what do you think?** Şaka bir yana, fikrin nedir? **6.** ~ **from** : müstesna, bundan başka, ...istisna edilirse, ayrıca, -e ilâveten, ...şöyle dursun. ~ **from the cost, the hat doesn't suit me** : Fiyatı şöyle dursun, şapka bana yakışmıyor bile. **Good work,** ~ **from a few slight faults** : Birkaç ufak yanlış müstesna, iyi bir ödev. **7. take** ~ : (a) sökmek, demonte etmek, parçalara ayırmak. **to take the engine** ~ : bir motoru sökmek. (b) tenkit etmek, (sözle) hücum etmek. **She was taken** ~ **for her controversial stand** : Onun münakaşacı tutumu tenkit edilmişti. (c) iyice incelemek, elemek, didik didik etmek. **They will take your final report** ~ : Son raporunu iyice inceleyecekler.

apart^2, *sf.* **1.** farklı, uzak, ayrı, aralıklı. **a class** ~ : bir sınıf farklı (aralarında sınıf farkı var). **lines 10 cm** ~ : 10 cm aralıklı çizgiler. **He is a man** ~ **from all others** : O, herkesten ayrı/farklı bir adamdır. **worlds** ~ : birbirinden tamamen ayrı/farklı.

apartheid, *is.* (G Afrika'da) ayrım, ırk ayrımı.

apartment, *is.* **1.** daire (apartman dairesi), **2.** apartman, **3.** oda, bölme. **We heard cries from an** ~ **at the back of the house** : Evin arka odasından feryatlar işittik. **4.** ~**s** *Brit.* bir kişi veya ailenin oturduğu birkaç oda, **5.** ~**al** : daire+, bölme bölme, apartmanvari, **6.** ~ **hotel** : daireli otel, möbleli mutfaklı daireleri olan otel, **7.** ~ **house** = ~ **building** : apartman. *NOT* **: APARTMENT** ve **COMPARTMENT** kelimeleri bir bina içinde bölünerek ayrılmış bir kısmı ifade ederler. **APPARTMENT**, diğerlerinden tamamen ayrı, mahremiyeti sağlanmış bir bölme/dairedir. **COMPARTMENT** ise geniş bir alanın bölünerek ayrılmış bir kısmını belirtir : *"Compartments in a ship's hold"* gibi.

apatetic, *sf. zool.* renk ve şekil değiştirerek çevresine uyan.

apathetic, *sf.* **1.** duygusuz, hissiz, uyuşuk, soğuk, cansız, miskin. **an** ~ **face** : miskin bir surat, **2.** ilgisiz, alâkasız, lâkayt. **an** ~ **audience** : ilgisiz dinleyiciler. **apathetical** *d.d.* ***e.a.***- ***1.*** *unfeeling, impassive, cool,* ***2.*** *uninterested, unconcerned, unresponsive.* ***k.a.***-***1.*** *emotional,* ***2.*** *concerned, interested, responsive.*

apathetical, *sf.* **1.** *bk.:* **apathetic**, **2.** ~**ly** : duygusuzca, hissiz bir şekilde, uyuşuk uyuşuk, miskin miskin; ilgisizce.

apathy, *is., ç.* **-thies** **1.** duygusuzluk, hissizlik, uyuşukluk, miskinlik, **2. apatheia, apathia** *d.d. psikol.* duyumsamazlık, değişik durumların uyardığı ilgi, heyecan ve duygulardan yoksunluk, **3.** ilgisizlik, alâkasızlık, lâkaydi. **He was sunk in ~ after his failure** : Başarısızlığa uğradıktan sonra her şeyle ilgisini kesti. ***e.a.***- *1. coolness, 3. indifference.* ***k.a.***- *1. ardor, fervor.*

apatite, *is.* apatit, kalsiyum fluofosfat, $Ca_5 FP_3O_{12}$. Çeşitli renklerde kristalli kütleler halinde bulunur. Fosfatlı gübre yapmakta kullanılır.

APC = A.P.C., **1.** *ecz.* baş ağrısı, soğuk algınlığı ve nevralji tedavisinde kullanılan aspirin, fenasetin ve kafeinli ilâç, **2.** (alay olarak) her derde deva.

ape, *is.&gl.f.* **aped, aping 1.** kuyruksuz (veya çok kısa kuyruklu) maymun, **2.** (herhangi) maymun, **3.** *bk.:* **anthropoid ape**, **4.** taklitçi, mukallit, **5.** *argo* çirkin adam, futbolcu, atlet, **6.** taklit etmek, taklidini yapmak. **to ~ another's style of writing** : başkasının yazı üslûbunu taklit etmek, **7. to go ~ over/for = to be ~ over sth.** *ABD- argo* fazlasıyla düşkün olmak, aşırı ilgi göstermek, ...için deli olmak. **She goes ~ over Jo :** O (kız) Jo'ya aşırı ilgi gösteriyor (Jo için deli oluyor). ***e.a.***- *2. monkey, 4. imitator, mimic, 6. imitate, mimic.*

apeak = apeek, *sf.&zf. den.* **1.** takriben düşey, **2.** (atılan demir) düşey duruma yakın, **3.** (demir atmış gemi kablosu) düşey duruma yakın, **4.** düşey olarak.

ape-man, *is., ç.* **-men 1.** maymun adam, **2.** Cava insanı : Cava'da yaşamış ve insanla insansı maymunlar arasında geçit olan soyu tükenmiş insan.

Apennines = Apennine Mountains, *is.* Apenin dağları.

aperçu, *is., ç.* **-çus** *Fr.* **1.** kısa bir bakış, göz atma, **2.** kavrayış, feraset, **3.** özet, hulâsa. ***e.a.***- *1. glimpse, glance, 2. insight, understanding, 3. summary, outline.*

aperient, *sf.&is. tıp* müshil, müleyyin (ilâç/gıda). ***e.a.***- *purgative, laxative.*

aperiodic, *sf.* **1.** devirsiz, düzensiz, **2.** *fiz.* (a) eş süresiz, dönemsiz : belirli bir yinelenme göstermeyen, düzgün zaman aralıklarıyla tekrarlanmayan, (b) aperiyodik : sönümü baskın geldiği için yinelenen bir sürücü kuvvet etkisi altında salınım yapamayan, **3. ~ally** : eş süresiz/düzensiz/dönemsiz olarak, **4. ~ity** : eş süresizlik, düzensizlik, dönemsizlik.

apéritif, *is., ç.* ***-tifs*** *Fr.* iştah açar, aperitif.

aperture, *is.* **1.** aralık, delik, gedik, menfez, **2. ~ stop** *d.d.* açıklık : bir optik alete giren ışığı sınırlandıran (genellikle dairesel) açıklık, **3. apertural** : aralık+, açıklık+, **4. apertured** : aralıklık, delikli, açık, **5. ~ ratio = relative ~** : açıklık oranı : mercek çapının odak uzaklığına oranı. ***e.a.***- *1. opening, hole, orifice, perforation, passage, gap cleft.*

apetalous, *sf. bot.* **1.** taç yapraksız, petalsiz, taç yaprağı olmayan, **2. ~ness = apetaly** : taç yapraksızlık.

apex, *is., ç.* **apexes/apices 1.** tepe, doruk, zirve, **2.** yücelim noktası, en yüksek nokta. **His election to the presidency was the ~ of his career** : Başkanlığa seçilmesiyle meslek hayatının en yüksek noktasına ulaşmıştı. **3. solar ~** *d.d. astr.* günerek. ***e.a.***- *1. summit, vertex, acme, top.*

aphaeresis, *is. bk.:* **apheresis.**

aphaeretics, *sf. bk.:* **apheretic.**

aphanite, *is.* afanit : gözle görülemeyecek kadar ince minerallerden oluşmuş volkanik taş.

aphanitic, *sf.* afanitli, ince kristalli.

aphanitism, *is.* ince kristallerden oluşma

aphasia, *is. patol.* **1.** söz yitimi, konuşma/yazma/anlama yeteneğini yitirme, afazi, **2. aphasiac** : söz yitimli, **3. aphasic** : söz yitirmiş.

aphelion, *is., ç.* **aphelia** *astr.* **1.** günöte : bir gezegen veya komet yörüngesinin güneşten en uzak noktası. *bk.:* **perihelion, 2. aphelian** : günöte+.

apheresis = aphaeresis, *is.* ön ses düşmesi : kelimenin başındaki bir/birkaç harfin çıkarılması/kaldırılması (**esquire** yerine ***squire***, **account** yerine ***count*** yazmak gibi). **apheretic = aphaeretic** : ön sessiz.

aphesis, *is.* ön ses düşmesi.

aphetic, *sf.* ön sessiz, ön sesi düşmüş. **~ally** : ön sessiz olarak.

aphid = aphis = plant louse, *is. zool.* yaprak biti *(Aphididae)* : bitkilerin sap ve yapraklarından öz suyunu emen eş kanatlı, yumuşak bedenli böcek(ler).

aphidian = aphidious, *sf.* yaprak biti+.

aphidlion = aphid lion = aphid-lion = aphislion = aphis-lion, *is.* (dantel kanatlı böceklerde) kurtçuk.

aphis, *is.*, *ç.* **aphides** *bk.:* **aphid.**

aphonia = aphony, *is. patol.* ses yitimi : hastalık sonucu ses kaybı.

aphonic, *sf.&is.* **1.** sessiz, sesini yitirmiş, sakin, ağzı kımıldadığı hâlde sesi çıkmayan, **2.** *s.bl.* ünsüz, **3.** *patol.* sesini yitirmiş. ***e.a.*** *- 2. voiceless.*

aphorise/aphoriser, *Brit. bk.:* **aphorize/ aphorizer.**

aphorism, *is.* **1.** özdeyiş, vecize, özlü söz, **2. ~atic = ~ic** : özlü, veciz, **3. ~er** : söz ve yazılarında vecize kullanan, özlü yazan. ***e.a.-1.*** *axiom, maxim, adage, proverb, epigram.*

aphorist, *is.* **1.** özdeyişçi, özdeyiş/vecize söyleyen/yazan, **2. ~ic(al)** : (a) özlü, öz sözlü, veciz, özdeyişli. **~ic style** : veciz üslûp. (b) özdeyiş/vecize meraklısı, **3. ~ically** : özdeyişle, vecizeli olarak, veciz/özlü bir şekilde.

aphorize, *gs.f.* **-rized, -rizing 1.** özdeyiş demek, vecize söylemek, yazısını/sözlerini özdeyişlerle süslemek, **2. aphorizer** : özdeyişçi, vecize söyleyen/yazan.

aphotic, *sf.* ışıksız, karanlık. ***e.a.*** *-lightless, dark.*

aphrodisia, *is.* cinsel arzu, şehvet.

aphrodisiac, *sf.&is.* cinsel arzuyu kamçılayan/artıran (ilâç vb.), kösnül, şehevî, şehvet verici.

Aphrodite, *is.* Aşk Tanrıçası, Afrodit.

aphyllous, *sf. bot.* yapraksız. **aphylly** : yapraksızlık.

apiaceous, *sf. bot.* şemsiyeligillerden : maydanoz, kereviz gibi *Apium* türünden (bitki).

apian, *sf.* arı+, arılara ait.

apiarian, *sf.* arılarla/arıcılıkla ilgili.

apiarist, *is.* arıcı.

apiary, *is.*, *ç.* **-aries** kovanlık, arı kovanlarının bulunduğu yer.

apical, *sf.* **1.** tepe+, tepemsi, tepe teşkil eden, tepe şeklinde, **2.** *s.bl.* dil ucu ünsüzü : **d, t** gibi dil ucu sert damağın ön bölümüne (dişlere/ diş yuvalarına) dokunarak çıkarılan ünsüz, **3. ~ly** : dil ucu ile.

apices, *ç. is. bk.:* **apex.**

apiculate(d), *sf. bot.* sivri uçlu (yaprak vb.).

apicultural, *sf.* arıcılık+.

apiculture, *is.* arıcılık. **apiculturist** : arıcı, arı yetiştiren.

apiece, *zf.* **1.** her biri, beheri, tanesi, adam/ şahıs başına. **We ate an apple ~** : Adam başına bir elma yedik. **The melons cost a dollar ~** : Kavunun tanesi bir dolardır.

à pied, *Fr.* yaya. ***e.a.*** *- afoot, walking, on foot.*

apiologist, *is.* arıcılık uzmanı.

apiology, *is.* arı bilimi : arıların bilimsel incelenmesi.

Apis, *is.* **1.** Apis : eski Mısır'da kutsal bilinip tapınılan öküz (**Hapi** veya **Hap** da denir), **2.** *zool.* arıgiller : zar kanatlılar *(Hymenoptera)* sınıfından böcekler.

apish, *sf.* **1.** maymun gibi, maymuna benzer, **2.** taklitçi, **3.** yapmacık tavırlı, **4. ~ly** : maymunca, taklitle, yapmacık tavırla, **5. ~ness** : maymunluk, maymuna benzerlik, taklitçilik.

apivorous, *sf. zool.* arıcıl, arı yiyen, arı ile beslenen (bazı kuşlar vb.).

aplacental, *sf. zool.* etenesiz, meşimesiz : memeli hayvanların alt sınıfı (kanguru vb.).

aplanatic, *sf. optik* **1.** sapmasız, inhirafsız, küresel aberasyon göstermeyen. **~ lens** : sapmasız mercek, **2. ~ally** : sapmadan, küresel aberasyon göstermeden, **3. aplanatism** : sapmasızlık.

aplasia, *is. patol.* gelişmezlik : bir organ veya dokunun kusurlu gelişmesi veya doğuştan yokluğu.

aplastic, *sf. patol.* gelişmemiş (organ vb.). **~ anemia** : aşırı kansızlık (iliklerin tahribi veya yetersiz çalışmasından ileri gelir).

aplenty = a-plenty, *sf.&zf. k.d.* yeteri kadar, bol bol, kâfi miktarda, pek çok (nitelediği addan sonra gelir). **He had troubles ~** : Pek çok sıkıntı çekti. **He howled ~ when hurt** : Yaralanınca bas bas bağırdı. ***e.a.*** *- sufficient(ly), enough, plentiful(ly), extremely.*

aplomb, *is.* **1.** kendine aşırı güven, nefse itimat, denge, muvazene. **with ~** : kendine güvenle, istifini bozmadan, **2.** düşeylik, dikeylik. ***e.a.*** *- confidence, poise.* ***k.a.*** *- shyness.*

apnea = apnoea, *is. patol.* **1.** soluksuzluk, soluk durması, nefes tıkanıklığı, **2.** boğulma, **3. apneal = apneic = apnoeal = apnoeic** : boğulma+, soluksuzluk+. ***e.a.*** *- 2. asphyxia.*

apo- = **ap-**, *ön ek* **1.** "-den uzak". *ör.: aphelion,* **2.** " -den ayrı/farklı". *ör.: apocarpous,* **3.** *kim.* türev bileşim. *ör.: apomorphine.*

APO = **A.P.O.** = **Army Pos Office** (Askerî Postahane).

apocalypse, *is.* **1.** vahiy, **2.** İncil'in son faslı. ***e.a.***- *1. revelation, disclosure, discovery.*

apocalyptic(al), *sf.* **1. ~al** *d.d.* (a) vahiy+, **2.** vahiy gibi, vahiy şeklinde, (b) kıyamete/dünyanın yakında tamamen mahvolacağına dair. **The ~ vision of some contemporary writers** : Bazı çağdaş yazarların kıyamete dair görüşleri. **3. ~ally** : vahiy şeklinde, **4. ~ism** = **apocalyptism** : kıyamete ve ahirete inanış.

apocarp, *is. bot.* **1.** yemiş yaprakları ayrı olan dişilik organı, **2. ~ous** : ayrı yemiş yapraklı (düğün çiçeği, dam koruğu vb.), **3. ~y** : yemiş yaprakları ayrı olma.

apochromatic, *sf. optik* renklenmesiz : iki renk veya dalga boyu için küresel sapması, üç renk veya dalga boyu için de kromatik sapması düzeltilmiş.

apochromatism, *is. optik* renklenmesizlik.

apocopate, *gl.f.* **-pated, -pating** (bir kelimenin) son sesini düşürmek, son harf veya hecesini kaldırmak/hazfetmek/kırpmak, (kelimeyi) kısaltmak.

apocopation, *is.* (bir kelimenin) son sesini düşürme, son ses düşmesi, kırpma, kısaltma.

apocope, *is.* (kelimede) son hece/harf yitimi/hazfı.

apocrypha, *is.* **1.** Kutsal Kitap'ın Protestan baskısına alınmayan Ahdiatik'in on dört kitabı, **2.** menşei belirsiz ve birçok din yetkilisince reddedilen dinî yazılar, **3.** yazarı ve aslının aynı olduğu şüpheli yapıtlar.

apocryphal, *sf.* **1.** (yazarı/aslının aynı olduğu) şüpheli, **2.** Kutsal Kitap'a alınmayan on dört kitaba ait, **3.** sahte, uydurma. **He told an ~ story about the sword, but the truth was later revealed** : Kılıca dair uydurma bir hikâye anlattı, fakat sonra gerçek meydana çıktı. **4. ~ly** : uydurarak, uydurma suretiyle, şüpheli bir şekilde, **5. ~ness** : uydurmalık, şüpheli oluş.

apodal = **apod** = **apodan** = **apodous**, *sf. zool.* **1.** ayaksız (hayvan), **2.** kol, bacak, kanat vb. gibi uzvu olmayan *Apoda* sınıfına mensup (hayvan).

apodeictic = **apodictic**, *sf.* **1. ~al** *d.d.* söz götürmez, gayrikabil itiraz, ispat edildiği veya edilebileceği için itiraz kabul etmez, **2.** *man.* zorunlu, (doğruluğu) besbelli, apaçık, bedihî, aşikâr, **3. ~ally** : besbelli/apaçık bir şekilde, zorunlu/aşikâr/bedihî olarak.

apodosis, *is., ç.* **-ses** son cümle : şartlı bir cümlenin hüküm/sonuç/karar ifade eden son kısmı. *"If it rains, I shall not go."* cümlesinde *"If it rains"* kısmı ***PROTASIS,*** karar bildiren *"I shall not go."* kısmı ise ***APODOSIS '*** tir.

apoenzyme, *is. biy-kim.* yad enzim : koenzimle birlikte tam bir enzim oluşturan protein bileşeni.

apogamic = **apogamous**, *sf. bot.* **1.** eşeysiz (üreyen), **2. apogamically** = **apogamously** : eşeysiz olarak.

apogamy, *is. bot.* eşeysiz üreme.

apogee, *is.* **1.** *astr.* yeröte : bir gök cisminin veya yapay uydunun yer küresinden en uzak olduğu nokta. *bk.:* **perigee, 2.** en uzak/en yüksek nokta, doruk, tepe, evc, **3. apogeal** = **apogean** = **apogeic** : yerötesel.

apogeotropic, *sf. bot.* **1.** yerden uzaklaşan, **2. ~ally** : yerden uzaklaşarak, **3. apogeotropism** : yerden uzaklaşma, yere doğrulumun aksi.

apolitical, *sf.* **1.** politikadan uzak, politika ile ilgisiz/uğraşmayan, **2.** politik etki ve nüfuzu olmayan, **3. ~ly** : politikadan uzak kalarak, politika ile ilgilenmeksizin/uğraşmaksızın.

Apollo, *is., ç.* **-los 1.** Apollo: eski Yunan ve Romalıların ışık, güneş, şifa, şiir ve müzik tanrısı, **2.** çok güzel/yakışıklı genç, **3.** ABD'nin Ay'a gönderdiği üç kişilik uzay aracı, **4. ~nian** : (a) sakin, asude, vakur, ağırbaşlı, dengeli, (b) klâsik güzelliği haiz, (c) mazbut, tutucu, muhafazakâr. ***e.a.***- *4. (a) serene, calm, balanced.*

Apollyon, *is.* (gayyadaki/cehennemin en derin çukurundaki) zebanî.

apologal, *sf.* ahlâkî hikâye şeklinde, kıssadan hisse çıkaran, ders/öğüt verici.

apologetic, *sf.* **1.** özür dileyen. **an ~ letter**: özür dileme mektubu, **2.** söz veya yazı ile savunan/müdafaa eden, **3.** özür dilemeye hazır, **4.***bk.:* **sorry, regretful.**

apologetical, *sf.* **1.** *bk.:* **apologetic, 2. ~ly** : özür dileyerek, özür dilercesine, itizar suretiyle.

apologetics, *is.* Hristiyanlığı savunan Teoloji bölümü.

apologia, *is.* **1.** (savunma/haklı çıkarma maksadıyla) özür dileme, itizar, **2.** (yazılı) fikir/kanaat savunması.

apologise/apologiser, *Brit. bk.:* **apologize/apologizer**

apologist, *is.* **1.** (sözle/yazı ile) özür dileyen, beyanı itizar eden kimse, **2. apologete** *d.d.* Hristiyanlığın savunucusu.

apologize, *gs.f.* **-gized, -gizing 1.** özür dilemek, itizar etmek. **He ~d to them for his rudeness** : Yaptığı kabalıktan ötürü onlardan özür diledi. **2.** (yazılı/sözlü) resmen savunmak, **3. apologizer** : özür dileyen, itizar eden, savunan kimse. ***e.a.***- *1. excuse oneself, beg pardon, atone, express regret, 2. defend, justify, plead.* ***k.a.***- *1. insult, offend, hurt.*

apologue, *is.* **1.** ahlâkî hikâye, öğretici masal, **2.** *bk.:* **allegory.**

apology, *is., ç.* **-gies 1.** özür/af dileme, itizar, mazeret, tarziye. **I must make/offer an ~ to her** : Ondan özür dilemeliyim. **Please accept ~ my apologies** : Lütfen mazeretimi kabul ediniz. **2.** (yazılı/sözlü) savunma, haklı çıkarma. **an ~ for the Christian religion** : Hristiyan dininin savunması, **3.** Sokrat'ın kendini ölüme mahkûm eden mahkeme huzurundaki savunması (Eflâtun tarafından diyalog şeklinde yazılmıştır), **4.** kötü örnek, taklit, eğreti. **The tramp wore a sad ~ for a hat** : Sokak serserisi başına eğreti bir şapka geçirmişti. ***e.a.***-*1. excuse, 2. plea, defense, vindication, justification.*

apolune, *is.* ayöte : Ay'a atılan uydu yörüngesinin Ay'dan en uzak noktası.

apomixis, *is., ç.* **-mixes** eşeysiz üreme. *bk. :* **apogamy, parthenogenesis.**

apomorphin(e), *is. ecz.* apomorfin : $C_{17}H_{17}NO_2$: morfinden elde edilen kristalli alkaloid. Genellikle hidroklorit şeklinde kusturucu ve balgam söktürücü olarak kullanılır.

aponeurosis, *is., ç.* **-ses** *anat.* kas kirişinin genişlemesinden oluşan beyazımtrak elyaflı zar.

aponeurotic, *sf. anat.* kas kirişi zarına ait.

apopemptic, *sf.* **1.** ayrılık+, veda+, **2.** *esk.* veda nutku. ***e.a.***- *2. valedictory.*

apopetalous, *sf. bot.* çok taç yapraklı, çok petalli.

apophasis, *is. söz.b.* imli yadsıma, imalı inkâr : hitabette ima veya zikredilen bir hususa dokunmayacağını belirtme. *ör.:* **I shall not mention Caesar's avarice, nor his cunning, nor his morality** : Sezar'ın ne hasisliğinden, ne kurnazlığından ve ne de ahlâkından söz edeceğim.

apophthegm, *is. bk.:* **apothegm.**

apophthegmatic(al), *sf. bk.:* **apothegmatic(al).**

apophyge = apophysis, *is. mim.* **1.** birleştirge : bir sütunu tabanına birleştiren içbükey ek yeri, **2. hypophyge** *d.d.* sütun başlığındaki benzer ek yeri.

apophysary = apophysate = apophyseal = apophysial, *sf. anat. bot.* çıkıntılı, yumrulu, uzantılı, şişkin.

apophysis, *is., ç.* **-ses 1.** *anat. bot.* çıkıntı, uzantı, şiş, yumru, **2.** *mim. bk.:* **apophyge.**

apoplectic, *sf.&is. patol.* **1. ~al** *d.d.* inme+, felç+, **2.** inmeli, meflûç, **3. ~ally** : inme ile, inmeli/felçli olarak, **4. apoplectiform = apoplectoid** : inme/ felç şeklinde.

apoplexy, *is. patol.* **1.** inme, felç : içten bir damarın kopması/tıkanması sonucunda bedenî faaliyetlerin anîde durması, **2.** (beyinde vb.) iç kanama.

aport, *zf. den.* iskele tarafın(d)a, sol(d)a, iskeleye doğru.

aposiopesis, *is., ç.* **-ses** *söz.b.* duraklama, sözü yarıda kesme : söze devam edememek veya etmek istememek gibi nedenlerle nutuk esnasında cümleyi tamamlamadan durma. **aposiopetic** : duraklamalı.

apostasy, *is., ç.* **-sies** dininden dönme, irtidat.

apostate, *sf.&is.* dönme, dininden dönmüş, mürtet. ***e.a.***- *convert, proselyte.*

apostatically, *zf.* dininden dönerek, irtidat suretiyle.

apostatise, *gs.f.* **-tised, -tising** *Brit. bk.:* **apostatize.**

apostatism, *is. bk.:* **apostasy .**

apostatize, *gs.f.* **-ized, -izing** dininden dönmek, din değiştirmek, irtidat etmek.

***a posteriori*, 1.** deneysel, tecrübî. *bk.:* **a priori, 2.** *fel.* sonsal, bâdi : deneyden çıkan ve deneye bağlı olan (bilgi), **3.** *man.* sonsal : olaydan ilkeye, sonuçtan sebebe götüren usa vurma. Ör.: **The streets are wet, so it must have rained** : Sokaklar ıslak, demek ki yağmur yağmış.

apostil(le), *is.* eklenti, haşiye, çıkma, (sayfa kenarına yazılan) not.

apostle, *is.* **1.** havari : Hz. İsa'nın on iki şakirdinden her biri, **2.** din lideri, misyoner, **3.** herhangi bir reform veya hareketin önderi, **4. ~hood = ~ship** : havarilik, din liderliği.

Apostles' Creed, Havarilerin Amentüsü : M.S. 500 yıllarına ait *"I believe in God the Father Almighty"* diye başlayan bir dua. ***e.a.***- *credo.*

apostolate, *is.* **1.** havarilik, misyonerlik, **2.** (Katolik kilisesinde) Papalık makamı.

apostolic, *sf.* **1.** havarice, havari gibi, **2.** havariler+ : havarilere ve onların doktrinine ait. **~ age** : Havariler çağı. **~ faith** : havarilerin inanışı. **~ church** : Havarilerin kurduğu kilise, **3.** Papa+, Papaya ait, **4. ~ delegate** : (Vatikanla normal diplomatik ilişkisi olmayan bir ülkede) Papanın temsilcisi. *bk.:* **nuncio** (1), **5. ~ See** : (a) St. Peter tarafından kurulmuş olan Roma kilisesi, (b) **~ Church** *d.d.* bir havarinin kurduğu kilise, **6. ~ succession** : havariler sülâlesi.

apostolical, *sf.* **1.** *bk.:* **apostolic, 2. ~ly** : havari gibi, havarilere yakışır bir şekilde, **3. ~ness = apostolicity = apostolism** : havarilik.

apostrophe, *is.* **1.** *gr.* apostrof : (') işareti. Ya kısaltılan bir kelimeden atılan harf(ler) yerine konur : **Gv't** *(Government)* gibi; ya da iyelik ve çoğul bildiren s'den önce konur : **father's** (babanın), **3's** : 3'ler gibi, **2.** *söz.b.* ara söz : söylev esnasında orada bulunmayan bir şahsa veya müşahhas bir şeye/fikre söylenen söz, **3. apostrophic** : apostrof+, ara söz+.

apostrophise, *f. Brit. bk.:* **apostrophize.**

apostrophize, *f.* **-phized, -phizing 1.** söz yöneltmek, söylev esnasında belirli bir şahsa hitap etmek, **2.** apostrof işareti koymak.

apothecaries' measure, *ecz.* sıvı ilâç ölçü sistemi. **ABD**'de : 60 *minims* = 1 *dram;* 8 *drams* = 1 *ounce;* 16 *ounces* = 1 *pint;* 8 *pints* = 1 *gallon* (231 *cubic inches*). **İngiltere**'de : 20 *minims* = 1 *scruple;* 3 *scruples* = 1 *dram;* 8 *drams* = 1 *ounce;* 20 *ounces* = 1 *pint;* 8 *pints* = 1 *imperial gallon* (277.42 *cubic inches).*

apothecaries' weight, *ecz.* katı ilâçların tartı sistemi. 20 *grains* = 1 *scruple;* 3 *scruples* = 1 *dram;* 8 *drams* = 1 *ounce;* 12 *ounces* = 1 *pound.*

apothecary, *is., ç.* **-caries 1.** eczacı, **2.** eczane, **3.** *Brit. Ir.* reçete yazıp ilâç vermeye yetkili eczacı, **4. ~ jar** : eczacı şişesi (şimdi baharat şişesi, şekerleme vb. kavanozlarına bu ad verilmektedir). ***e.a.-1.*** *druggist,* ***2.*** *pharmacy, drugstore.*

apothecium, *is., ç.* **apothecia** *bot.* liken/mantar meyvesi. **apothecial** : bu meyvelere ait.

apothegm = apophthegm, *is.* özdeyiş, vecize, atasözü, darbımesel.

apothegmatic = apophthegmatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* özdeyiş/ vecize şeklinde, vecizemsi, atasözü kabilinden, **2. ~ally** : özdeyiş/atasözü/darbımesel şeklinde.

apothem, *is. geom.* iç yarıçap : bir düzgün çokgenin merkezinden kenarına indirilen dikme.

apotheosis, *is., ç.* **-ses 1.** tanrılaştırma, ilâhlaştırma, yüceltme, tebcil etme, ululama, bir kimseyi mabut mertebesine yükseltme, **2.** ebedîleştirme, **3.** yüce/ulvî ülkü/ideal, en üstün derece/mertebe, en iyi/güzel örnek. **His brave act was the ~ of daring** : Onun cesur hareketi, yiğitliğin en iyi örneği idi. **She is the ~ of womanhood** : O, kadınlığın en güzel örneğidir.

apotheosise, *gl.f. Brit. bk.:* **apotheosize.**

apotheosize, *gl.f.* **-sized, -sizing 1.** tanrılaştırmak, ilâhlaştırmak, tanrı/ilâh/mabut mertebesine yükseltmek, **2.** ululamak, yüceltmek, tebcil etmek. ***e.a.***- *1. deify, 2. glorify.*

apotropaic, *sf.* şeytandan/kem gözden koruyan (nazarlık, muska vb.).

apotropaism, *is.* (şeytanı kovmak için yapılan) büyü/sihir/ayin.

app. = **1.** apparent, **2.** appendix, **3.** applied, **4.** appointed, **5.** apprentice, **6.** approved, **7.** approximate.

appal, *gl.f.* **-palled, -palling** *bk.:* **appall.**

Appalachia, *is.* **1.** *jeol.* KD Amerika'da Paleozoik devre ait yerey : bunun erozyonu ile Apalaş sıradağları oluşmuştur, **2.** ABD'nin doğusunda Apalaş sıradağlarını içine alan bölge.

Appalachian, *sf.* **1.** Apalaş+ (sıradağları/bölgesi), **2.** ~ **Mountains** = ~**s** : Apalaş Dağları. En yüksek tepesi: Mt. Mitchell, 2307 m. **3.** ~ **tea** : Apalaş çayı *(Ilex vomitoria)* : Doğu ABD'de yetişen bodur bir ağaç ve bunun yaprağından yapılan çay.

appall, *is.&f.* **appalled, appalling 1.** korkutmak, korku /dehşet içinde bırakmak. *He was ~ed by the damage from the fire. We are ~ed to see the misery around us.* **2.** (şiir dilinde) korku, dehşet. ***e.a.***- *1. horrify, terrify, shock, dismay, alarm, frighten, daunt.*

appalling, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet verici. *an ~ accident.* **2.** *k.d.* berbat, çok kötü. *Mary is an ~ cook.* **3.** ~**ly** : dehşetle, korkunç bir şekilde.

Appaloosa, *is.* Batı Amerika'da yetiştirilen bir cins binek atı.

appanage = apanage, *is.* **1.** has : kral ailesinin fertlerine gelir sağlamak üzere tahsis edilmiş arazi vb. **2.** kazanılmış/müktesep hak, rütbe ve mevkiin bir kimseye sağladığı hak, **3.** doğal anıklık, fıtrî istidat, bir kimsenin yaratılıştan gelen yetenekleri.

apparatus, *is., ç.* **-tus/-tuses 1.** alet. **test** ~: ölçü aleti, **2.** araç, vasıta, **3.** mekanizma, örgüt, teşkilât, belirli bir görev yapmak için düzenlenmiş dizge, sistematik faaliyet gösteren teşkilât. **the government** ~ : hükûmet mekanizması/teşkilâtı. **espionage** ~ : casusluk örgütü, **4.** *fizy.* aygıt, cihaz, belirli bir görev yapan çeşitli organlar grubu. **the digestiive** ~ : sindirim aygıtı, hazım cihazı. *The breathing ~ includes nose, throat and lungs.*

apparel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** giyim, giysi, elbise, üst baş, **2.** takı, süs, ziynet, kuşam, **3.** görünüş, **4.** *den.* gemi donanımı/teçhizatı (direk, yelken, demir vb.), **5.** giydirmek, giydirip kuşatmak. *Children were brightly ~ed for a festival.* **6.** süslemek, tezyin etmek. ***e.a.****-1. clothes, clothing, dress, garments, robes, vesture, vestment, raiment, habiliments, habit, garb, 2. attire, garniture, 5. dress, clothe, 6. array, outfit, adorn, deck-out.*

apparent, *sf.* **1.** görünür, görülür, göz önünde, açık. **The crack in the wall was readily ~** : Duvardaki çatlak kolayca görülüyordu. **The truth became ~ to him** : Onun için gerçek göz önünde idi. **2.** besbelli, apaçık, aşikâr, görülmesi/anlaşılması pek kolay. *The solution to the problem was ~ to all. Her anxiety was ~ to everyone,* **3.** görünüşte(ki), zahirî. **He was the ~ winner of the election** : Görünüşte seçimi o kazanmıştı. **In spite of his ~ indifference** : Görünüşteki kayıtsızlığına rağmen. **4.** gerçek varis : tahta, unvana, mirasa gerçekten hak kazanan, **5.** ~ **horizon** : görünür ufuk, **6.** ~**ly** : görünüşe göre, zahiren, meğer, her hâlde, görülüyor ki, anlaşılıyor ki, galiba. **I wasn't there, but ~ly she tried to drown him** : Ben orada değildim, fakat görünüşe göre onu boğmaya yeltenmiş. **"Did he succeed?"" ~ly not"** "Başarmış mı?""Galiba başaramamış." **~ly she never got my letter after all** : Meğer mektubumu hiç almamış. **7.** ~**ness** : besbellilik, bellilik, açıklık, apaçıklık, aşikârlık, bedahet, açıkça/kolaylıkla görülebilme. ***e.a.****-1. visible, distinct, plain, open, conspicuous, discernible, 2. evident, clear, manifest, obvious, unambiguous, unmistakable, 6. obviously, plainly, clearly, seemingly, openly, evidently, ostensibly, 7. visibleness, obviousness.* ***k.a.****-1&2. inapparent, concealed, obscure, unclear, uncertain, ambiguous, hidden, doubtful, invisible.* *NOT :* **APPARENT, EVIDENT, OBVIOUS, PATENT** sıfatları kolayca görülüp anlaşılabilen şeyleri nitelerler. **APPARENT**, görülmesi kolay, göz önünde, apaçık bir şeyi anlatır : an apparent effort. **EVIDENT**, delil ve gerçeklerle kanıtlanması kolay olan nesneleri niteler : *His innocence was evident.* **OBVIOUS**, şüphe bırakmayacak şekilde açık, besbelli, aşikâr demektir : an obvious change of method. **PATENT**, daha resmî bir kelime olup herkesçe görülüp anlaşılabilir demektir : *a patent error.*

apparition, *is.* **1.** hayalet. **a ghostly ~ at midnight** : gece yarısı görünen hayalet. **He fell unconscious when he saw the ~ of his dead wife** : Ölmüş karısının hayaletini görünce düşüp bayıldı. **2.** görünüş, zuhur. **The ~ of cowboys in New York surprised everybody** : Kovboyların New York'ta görülmesi herkesi şaşırttı. **3.** gösterme, gösteriş, izhar, **4.** *astr.* bir kuyruklu yıldızın/kometin görünüşü veya göründüğü zaman. *The 1910 ~ of Halley's comet.* **5.** ~**al** : hayalet gibi, hayaletvarî, görünüşe ait. ***e.a.****-1. ghost, spirit, shade, wraith, phantom, phantasm, 3. ma-*

nifestation. *NOT* :**APPARITION, PHANTOM, PHANTASM** kelimeleri doğaüstü varlıkların görünüşü için kullanılır. **APPARITION**, bir şahıs veya şeyin gerçek hissi veren ve aslında maddî olmayan anî ve şaşırtıcı görünüşünü ifade eder : *An apparition of a headless horseman.* **PHANTOM** ve **PHANTASM**, gerçekte gözle değil, bir şeyin rüyada olduğu gibi sanrılanmasıdır. Bu görünüş hoş ise **PHANTOM**, korkunç ise **PHANTASM** kullanılır : *A phantom of a garden. A monstruous phantasm.*

apparitor, *is.* (eski Roma'da) mahkeme kâtibi, mübaşir gibi yargıcın maiyetindeki memur.

appasionato, *sf.* *It. müz.* heyecanlı, müteheyyiç. ***e.a.***- *impassioned.*

appeal^1, *is.* **1.** yalvarış, yakarış, rica, ısrarla isteme. **His ~ for forgiveness went unanswered** : Af için yalvarmaları kâr etmedi. **2.** başvurma, daha yüksek bir makama/mahkemeye müracaat. **to make an ~ to s,o,'s generosity** : Bir kimsenin âlicenaplığına sığınmak. **to lodge an ~ with the Supreme Court** : Yüksek Mahkemeye başvurmak, **3.** *huk.* (a) temyiz, temyiz talebi, üst yargı yolu, istinaf. **Court of ~** : Yargıtay, Temyiz Mahkemesi. **The right of ~ is an important part of good law** : Temyiz hakkı, iyi bir yasanın önemli bir parçasıdır. **The condemned men have been informed of rejection of their ~** : Mahkûmlara temyiz taleplerinin reddedildiği bildirildi. (b) (Yasama organı veya meclisinde hükûmet icraatının yasal olup olmadığı hakkında) soru önergesi, (c) resmen suçlama, **4.** çekicilik, cazibe. **sex- ~** : cinsî cazibe. **The game has lost its ~** : Oyun cazibesini kaybetti. **5.** çağırma, celp. **~ to arms** : silâh altına çağırma. ***e.a.***- *1. prayer, supplication, invocation, imploration, antreaty, plea, petition, 2. suit, sollicitation, 4. attraction, attractiveness, lure, seduction*

appeal^2, *f.* **1.** yalvarmak, dilemek, ısrarla istemek. **to ~ to s.o.'s indulgence** : birisinden merhamet dilemek. **to ~ to s.o. for help** : birisinden yardım istemek, **2.** *huk.* başvurmak, (daha yüksek makama/mahkemeye) müracaat etmek. **to ~ to the law** : kanuna/yasal yollara başvurmak. **to ~ to the Supreme Court** : Yüksek Mahkemeye başvurmak, **3.** *huk.* (a) temyiz etmek, (b) *esk.* mahkeme önünde suçlamak/itham etmek, **4.** çekmek, cezp etmek, ilgilendirmek, sarmak. **This does not ~ to me** : Bu, beni ilgilendirmiyor/sarmıyor. **5.** hoşa gitmek, hoşlanmak, mülâyim/çekici gelmek. **She ~s to me** : O (kadın) hoşuma gidiyor. **If it ~s to you** : (Eğer) hoşlanırsanız... **6.** **~ to the country** *Brit.* genel seçime gitmek/karar vermek, **7.** **~ability** : temyiz edilebilme, baş vurulabilme, **8.** **~able** : temyiz edilebilir, **9.** **~er** : temyiz eden, başvuran. ***e.a.***- *1. beg, beseach, implore, supplicate, importune, entreat, 2. petition.* *NOT* : **APPEAL, ENTREAT, PETITION, SUPPLICATE** arzu edilen veya muhtaç olunan bir şeyi elde etme dileğini ifade ederler. **APPEAL** ve **PETITION**, gruplara, topluma, resmî müracaat ve dileklere uygulanabilir. **APPEAL**, hak, adalet, insanlık vb. namına yardım ve destek talep etmek demektir : *to appeal for contributions to help poor people.* **PETITION**, bir şeyi elde etmek için yazılı olarak başvurmaktır : *to petition for more playground.* **ENTREAT** ve **SUPPLICATE** genellikle şahsî ve hissî dilekleri bildirir. **ENTREAT** yalvarmak, yakarmak demektir : *The child entreated his father not to punish him.* **SUPPLICATE**, üstün, kuvvetli bir kimse veya varlıktan veya resmî şahsiyetten niyaz etmek, yalvarmak anlamına gelir: *to supplicate that the lives of prisoners be spared.*

appealing, *sf.* **1.** yalvaran, dokunaklı. **The ~ eyes of the sad, hungry child** : Aç, üzgün çocuğun yalvaran gözleri. **2.** sevimli, çekici, cazip, hoş, ilginç. **the ~ appearance of the healthy child** : Sağlıklı çocuğun sevimli görünüşü. **3.** **~ly** : (a) yalvarırcasına, yalvararak, (b) sevimli/cazip/hoş bir şekilde, hoşa gidecek şekilde, **4.** **~ness** : sevimlilik, cazibe, çekicilik, letafet. ***e.a.***- *1. imploring, pleading, 2. attractive.*

appear, *gs.f.* **1.** görünmek, belirmek, zuhur etmek. **A man ~ed in the doorway** : Kapıda bir adam belirdi. **As will presently ~** : Şimdi görüleceği gibi. **One by one the stars ~** : Yıldızlar birer birer görünüyorlar. **2.** gözükmek, benzemek. **to ~ wise** : akıllı gözükmek. **He ~ed to hesitate**: Mütereddit gözüküyordu. **It ~s (to be) a true story** : Doğru bir hikâyeye benziyor. **3.** apaçık/aşikâr olmak, kolayca anlaşılmak. **It ~s to me that you are right** : Haklı olduğunuz aşikârdır.

4. yayınlanmak. **His latest novel ~ed last year** : Son romanı geçen yıl yayınlandı. **5.** halk/dinleyici huzuruna çıkmak, rol almak. **to ~ on the stage** : sahneye çıkmak. **He ~ed as the king in the play** : Temsilde kral rolünü aldı. **6.** (kısa bir süre) katılmak, hazır bulunmak. **He ~ed at the party, but left quickly** : Eğlenceye katıldı, fakat az sonra ayrıldı. **7.** belirmek, inkişaf etmek, meydana çıkmak. **Speech ~s in the child's first or second year** : Çocuk bir veya iki yaşında konuşmaya başlar. **8.** *huk.* mahkeme huzuruna çıkmak (tanık, sanık, davacı, avukat vb. olarak). **to ~ for s.o.** : bir kimseyi temsil etmek. *Mr. J. will ~ for you in court tomorrow.* **He had to ~ before the committee to explain his behavior** : Tutumunu açıklamak için komisyon huzuruna çıkmak zorunda kaldı. **9.** bulunmak, rastlanmak. **The idea ~s in many old books** : Birçok eski kitapta bu fikre raslanır. ***e.a.- 1.*** *emerge, arise, become visible,* ***2.*** *seem, look, sound,* ***3.*** *be evident/obvious/clear,* ***4.*** *be published,* ***8.*** *present oneself.* ***k.a.- 1.*** *disappear, vanish.*

appearance, *is.* **1.** görünme, meydana çıkma, zuhur, sahneye çıkma/çıkış. **Her first ~ as an actress** : Artist olarak ilk sahneye çıkışı. **to make one's first ~** : başlamak, **2.** görünüş, hâl. **a man of noble ~** : asil görünüşlü bir adam. **to have a good ~** : göze hoş görünmek. **in ~** : görünüşe göre, haricen. **the ~ of the streets** : sokakların hâli. **One should not judge by ~** : Görünüşe aldanmamalı. **3.** benzeyiş, benzerlik, müşabehet, **4.** *huk.* hazır bulunma, isbatıvücut etme, **5. ~s** : suret, zevahir. **to all ~s = by all ~s** : görünüşe nazaran, görünüşte. **By all ~s, he enjoyed himself** : Görünüşte eğleniyordu. **6.** (kitap vb.) yayınlanma, intişar, **7.** *fel.* görüngü, zahirî görünüş, varlığın gözlemciye duygusal yönden/hadsî olarak görünüşü, **8. keep up ~s = save ~s** : zevahiri kurtarmak/korumak. *They tried to keep up ~s after losing all their money.* **9. make an ~** : gelmek. **He didn't make an ~ until after midnight** : Ancak gece yarısından sonra geldi. **10. put in an ~** : şöyle bir görünmek, (kısa bir süre için) uğrayıvermek. *The author put in an ~ at the cocktail party on his way to dinner.* ***e.a.- 1.*** *advent, coming, arrival,* ***2.*** *demeanor, air, aspect, look, manner, mien, semblance, guise.* *NOT* : **APPEARANCE, ASPECT, GUISE** kelimeleri bir şeyin dıştan görünüşünü ifade ederler. **APPEARANCE**, dışarıya karşı maddî görünüşü belirler : *The shabby appearance of the car.* **ASPECT**, belirli bir zamanda veya belli koşullar altında görünüşü bildirir: *In the dusk, the forest had a terrifying aspect.* **GUISE** ise yanlış hükme vardıran bir görünüş anlatır : **Under the guise of friendship** : Arkadaşlık kisvesi altında, (gûya) dost görünerek.

appeasable, *sf.* **1.** yatıştırılabilir, bastırılabilir, teskin olunabilir, **2. ~ness** : yatıştırılabilme, teskin olunabilme, **3. appeasably** : yatıştırılabilecek şekilde.

appease, *gl.f.* **-peased, -peasing 1.** yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek, gönlünü almak. *to ~ an angry man.* **2.** bastırmak, gidermek, susturmak. *The bread ~d his hunger.* **to ~ a crying child** : ağlayan çocuğu susturmak, **3.** barışçı çözüm yolu bulmak, barışçı yollardan ikna etmek/kandırmak/yatıştırmak, (bir milletin, bir grubun veya kimsenin saldırgan isteklerine ödün vererek) boyun eğmek. *Chamberlain should never have tried to ~ Hitler.* ***e.a.- 1.*** *calm, pacify, quiet, soothe, still, solace, mollify, lull, compose,* ***2.*** *satisfy, ease, allay, assuage, alleviate, temper, mitigate, relieve, quench, quell, gratify,* ***3.*** *conciliate, accommodate, propitiate.* ***k.a.- 1-3.*** *aggravate, provoke, inflame, arouse,* ***1.*** *disturb, upset, annoy, perturb,* ***3.*** *anger, enrage, infuriate, antagonize, exasperate.*

appeasement, *is.* yatıştırma, sakinleştirme, teskin etme, bastırma, giderme, susturma, (tehlikeyi önlemek için) zora ve kuvvete baş eğme/boyun eğme. **~ of fascism proved futile** : Faşizme boyun eğmekle tehlikenin önlenemeyeceği anlaşıldı.

appeaser, *is.* yatıştıran, sakinleştiren, teskin eden, bastıran, susturan.

appeasingly, *zf.* yatıştırarak, sakinleştirerek, teskin ederek/edercesine.

appeasive, *sf.* yatıştırıcı, sakinleştirici, müsekkin.

appel, *is., ç.* ***appels*** *Fr.* **1.** *esk.* hücum niyetinde olduğunu bildiren ayak vuruşu, **2.** yarmak için yapılan şiddetli vuruş.

appellant, *is.* **1.** (davayı) temyiz eden, **2.** davayı daha yüksek mahkemeye götüren.

appellate, *sf. huk.* **1.** temyiz+, **2.** temyize yetkili. ~ **Court** : Yargıtay, Temyiz Mahkemesi. ~ **judges** : Yargıtay üyeleri. ~ **division** : istinaf mahkemesi.

appellation, *is.* **1.** ad, isim, nam, unvan, mahlâs, **2.** adlandırma, isimlendirme, ad koyma, tesmiye, **3.** *esk.* temyiz. ***e.a.*** *- 1. name, title, designation.*

appellative, *sf.&is.* **1.** cins adı, **2.** unvan, lâkap, mahlâs, **3.** ad/unvan ile ilgili, **4.** tanımlayan, belirten, adlandıran, tasvir eden, **5.** **~ly** : ad/isim/unvan olarak, bir cinsten olan şeyleri adlandırmak için. **Hercules is sometimes used ~, that is as a common name to signify a strong man** : Herkül bazan unvan olarak kuvvetli erkek anlamında kullanılır. **6.** **~ness** : ad/isim olabilme, adlandırılabilme. ***e.a.*** *- 1. common noun, 4. designative, descriptive*

appellee, *is. huk.* (temyiz davasında) davalı, müddeialeyh.

appellor, *is. Brit. huk.* (temyiz davasında) davacı, müddei, **2.** *esk.* (cinayet davasında) başkasını itham eden.

append, *gl.f.* **1.** eklemek, ilâve etmek, iliştirmek. **to ~ a note to a letter** : mektuba bir not eklemek, **2.** asmak, **3.** (imza) atmak/koymak, vazetmek. **to ~ one's signatures** : imzalamak, imza atmak. ***e.a.****-1. add. attach, affix, subjoin, supplement, 2. suspend.*

appendage, *is.* **1.** ek, tali/yardımcı parça, **2.** *biy.* gövdeden ayrı olan organ (kol, bacak, kuyruk, saç, dal vb.), **3.** *bot.* bir parçaya eklenen tali parça, **4.** başkasına tâbi/süflî geçinen kimse, asalak, dalkavuk. ***e.a.****-1. appendix, accessory, supplement, addition, adjunct, appurtenance, attachment, accessory. NOT* : **APPENDAGE, ADJUNCT, APPURTENANCE, ADDITION, ATTACHMENT, ACCESSORY, APPENDIX** ve **SUPPLEMENT** kelimeleri ek, ilâve, eklenti, eklenmiş parça anlamında kullanılırlar. **APPENDAGE**, genellikle bir organizmaya bağlı çıkıntı şeklindeki uzuv anlamına gelir : **a tree's leafy appendages** : ağacın dalları. **ADJUNCT**, bir şeyin esas parçası olmayıp ona dışarıdan takılan parçadır : **the suburban adjunct of a city** : şehrin kenar mahalleleri. **APPURTENANCE**, hukukî bir deyimdir, bir mülkle ilgili hak ve imtiyazı ifade eder. **ADDITION** kelimesi geniş anlamda mevcut bir şeye eklenen/ilâve edilen başka bir şeyi gösterir : **an addition to a house** : eve yapılan ilâve. **ATTACHMENT**, istenilirse çıkarılabilen bir ek parça, takı demektir : **an attachment to a sewing machine** : dikiş makinesine takılabilen parça. **ACCESSORY**, sonradan takılan/eklenen bir parça/takı olup takıldığı şeye güzellik, konfor, rahatlık, kolaylık katar : *automobile accessories; accessories for a blue dress* gibi. **APPENDIX** ve **SUPPLEMENT** ise bir kitaba, belgeye vb. açıklama maksadıyla eklenen şeyi ifade eder.

appendaged, *sf.* (bir şeye) ekli, eklenmiş, tali, tâbi.

appendance = appendancy = appendence = appendency, *is.* bağlılık, eklilik, tâbilik, bir şeye bağlı/ekli/tâbi olma.

appendant = appendent, *sf.&is.* **1.** bağlı, ekli, **2.** tâbi, **3.** *huk.* ek, fer'î (hak vb.). ***e.a.****- 1. attached, annexed.*

appendectomy = appendicectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* ek bağırsak çıkarımı, apandisit ameliyatı.

appendices, *ç. is. bk.:* **appendix.**

appendicitis, *is. patol.* ek bağırsak yangısı, apandisit.

appendicle, *is.* küçük ek/ilâve.

appendicular, *sf.* **1.** tali organlar+ (kol, bacak vb. ile ilgili), **2.** *anat.* ek bağırsak+, apandisit. ~ **inflammation** : ek bağırsak yangısı, apandisit.

appendix, *is., ç.* **-dixes/-dices** **1.** ek, ilâve, zeyil : bir kitabın sonuna eklenen tablo, istatistik, açıklama, kaynakça vb., **2.** *bk.:* **appendage**, **3.** *anat.* (a) çıkıntı, (b) ek bağırsak, kör bağırsak, apandisit, **4.** *hv.* balonun tabanında uçucu gazın giriş çıkışını kontrola yarayan kısa tüp. ***e.a.****- 1. addition, supplement, addendum. NOT :* **APPENDIX**, kitabın sonunda yararlı bilgiler verir, lâkin bu olmasa da kitabın bütünlüğüne halel gelmez. **SUPPLEMENT**'de ek, ilâve, zeyil demektir, lâkin daha sonraki gelişmeleri, yenilikleri veya asıl kitaptaki düzeltmeleri içerir. Keza **appendage** sonundaki *NOT* 'a bakınız.

apperceive, *gl.f.* **-ceived, -ceiving** *psikol.* **1.** tam algılamak, idrak etmek, **2.** geçmiş bilgi ve denemelerle yeni bir fikri anlamak/kavramak.

apperception, *psikol.* **1.** tam algı, idrak. **~ mass** : tam algı yığını, **2.** anlama, kavrama.

apperceptive, *sf.* **1.** anlayışlı, kavrayışlı, müdrik, **2.** **~ly** : anlayarak, kavrayarak, idrak ederek.

appersonation = appersonification, *is. psikol.* kişilik değiştirme : bilinçsiz olarak başka bir kimse (çoğunlukla meşhur bir şahsiyet) olduğunu sanma.

appertain, *gs.f. gen.* **~ to** : ait olmak, malı/hakkı olmak. **privileges which ~ to members of the royal family** : kral ailesi fertlerine ait (olan) imtiyazlar. **~ing to** : ait, ilgili, ilişkin, bağlı, merbut. **~ment** : ilgi, aidiyet.

appestat, *is.* (beyinde) iştah merkezi.

appetence = appetency, *is.* **1.** şiddetli arzu/iştah, iştiyak, **2.** eğilim, insiyakî temayül, **3.** maddesel/kimyasal bağ(lılık). ***e.a.**- 3. attraction, affinity.*

appetite, *is.* **1.** iştah, yeme/içme isteği. **to have a good ~** : iştahı açık olmak. **to give ~** : iştahlandırmak, iştah açmak. **to spoil/take away s.o.'s ~** : iştahını kesmek/kaçırmak. **to eat with (an) ~** : iştahla yemek. **The ~ grows with what it feeds on** : İnsan yedikçe iştahı açılır. **to recover one's ~** : iştahı yerine gelmek. **sharpen/wet the ~** : iştah açmak. **depraved ~** : kötü iştah. **ravenous ~** : kurt iştahı, **2.** (herhangi bir bedenî ihtiyacı) tatmin arzusu, **3.** arzu, heves, hırs. **an ~ for power** : iktidar arzusu/hırsı. **an ~ for pleasure** : eğlence arzusu. **~ for revenge** : intikam hırsı. **He has no ~ for hard work** : Sıkı çalışmaya hiç arzusu/yüzü yok. ***e.a.**- 1. longing, hunger, thirst, zest, gusto, 2. inclination, want, craving, urge, 3. wish, desire, passion.* ***k.a.**- 1. satiety, surfeit, 2&3. distaste, disgust, detestation, aversion, dislike, loathing, revulsion, repugnance, repulsion.*

appetition, *is.* iştah, arzu, istek.

appetitive, *sf.* iştah açıcı, istek/arzu verici.

appetizer, *is.* **1.** iştah açan şey/ilâç, meze, aperitif, **2.** iştahlandıran, iştah ve arzuyu tahrik eden/körükleyen.

appetizing, *sf.* **1.** iştahlandırıcı, iştah verici/açıcı, nefis, **2.** imrendirici, ayartıcı, tahrik edici, **3.** **~ly** : iştah açarcasına, nefis bir şekilde, imrendirircesine, ayartırcasına. ***e.a.**-1. savory, appealing, 2. tempting.*

applanate, *sf. bot.* yassı ve uzun.

applaud, *f.* **1.** alkışlamak. **They ~ed wildly at the end of the opera** : Opera bitince şiddetle/hararetle alkışladılar. **2.** onaylamak, tasvip etmek, **3.** beğenmek, takdir etmek. **I ~ his courage** : Cesaretini takdir ediyorum. **4.** **~able** : alkışa değer/lâyık, şayanıtakdir, beğenilir, **5.** **~ably** : alkışlarcasına, takdir ederek, beğenerek, **6.** **~er** : alkışçı, alkışlayan, **7.** **~ingly** : alkışlayarak, beğenerek, takdir ederek. ***e.a.**- 1. clap, acclaim, 2. approve, commend, extol, laud, praise.* ***k.a.**- 1. boo, hiss, 2. admonish, censure.*

applause, *is.* **1.** alkış. **to be greeted with ~** : alkışla selâmlanmak, **2.** beğeni, takdir, onay, tasvip, övme, medih. **to meet with ~** : beğenilmek, takdirle karşılanmak. **to win ~** : alkış/takdir kazanmak. ***e.a.**-1. clapping, ovation, acclaim, acclamation, 2. approval, commendation, praise, plaudits.*

applausive, *sf.* **1.** beğenilen, alkışlanan, takdir dolu, **2.** **~ly** : beğenerek, alkışla, takdirle, överek, methederek.

apple, *is.* **1.** elma. **baked ~** : fırınlanmış elma. **stewed ~** : elma kompostosu. **2.** **~ tree** *d.d. bot.* elma ağacı *(Malus pumila)*, **3.** elmaya benzer nesne, **4.** **~ bed** : (muziplik için) karmakarışık edilmiş yatak, **5.** **~ borer** : elma kurdu, larvaları elma ağacını oyup yuva yapan bir böcek, **6.** **~ corer** : elma oyacağı, **7.** **~faced** : elma suratlı, yuvarlak ve kırmızı yüzlü, **8.** **~ fly** : elma kurdu/kelebeği, **9.** **~ green** : elma yeşili, sarımtrak yeşil, **10.** **~ midge** : elma kurdu, **11.** **~ moth** : elma güvesi, **12.** **~ of one's eye**: göz bebeği. **She is the ~ of my eye** : O benim göz bebeğimdir. **13.** **~ pandowdy** *bk.:* **pandowdy**, **14.** **~ pie** : elmalı pide, elma turtası, **15.** **~-pie bed** : kısa çarşaflı yatak (şaka için yapılır), **16.** **~-pie order** *k.d.* tertipli, düzenli, derli toplu, muntazam. *Her desk is always in ~-pie order.* **17.** **~ wine** : elma şarabı. *bk.:* **cider**, **18.** **~ worm** : elma kurdu *(Carpocapsa pomonella)* : kurtçuğu elmalara musallat olan bir güve.

apple blossom, *is.* elma çiçeği.

apple butter, *is.* elma ezmesi : kaynatılıp püre hâline getirilmiş, şeker ve baharat katılarak ekmeğe sürülen elma.

applecart, *is.* **1.** elma arabası, seyyar elma satıcısının arabası, **2.** **to upset one's ~** : bir çuval inciri berbat etmek, işi alt üst etmek, bir kimsenin plânlarını bozmak.

applejack, *is.* *ABD* **1.** elma brendisi : elma şarabı damıtılarak yapılır, **2.** sert elma şarabı.

apple-polish, *gs.f.* *k.d.* **1.** yaltaklanmak, tabasbus etmek, dalkavuklukla göze girmeye çalışmak, *argo* kıl çekmek, **2.** **~er** : yaltakçı, dalkavuk, mütebasbıs.

apples and pears, *Brit. argo* **1.** merdiven, **2.** basamak basamak dizilmiş (meyve yığını vb.).

applesauce, *is.* **1.** elma püresi, **2.** *argo* saçma, palavra. ***e.a.*** *- 2. nonsense, bunk.*

appliable, *sf.* **1.** uygulanabilir, **2.** **~ness = appliability** : uygulanabilme. ***e.a.*** *-1. applicable.*

appliably, *zf.* uygulanabilecek şekilde.

appliance, *is.* **1.** alet, cihaz, **2.** elektrikli ev eşyası:buzdolabı, çamaşır/bulaşık/kurutma makinesi, elektrik süpürgesi, fırın vb., **3.** uygulama, tatbikat, **4.** *esk. bk.:* **compliance**. ***e.a.*** *- 1. apparatus, device, instrument, 2. machine, contrivance, 3. application.*

applicability, *is.* uygulanabilme.

applicable, *sf.* **1.** uygulanabilir, tatbik edilebilir, kabilitatbik. **an ~ rule** : uygulanabilir bir kural, **2.** uygun, uyar, münasip. **a solution that is ~ to the problem** : probleme uygun bir çözüm, **3.** **~ness** : uygunluk, uygulanabilme. ***e.a.*** *- 1&2. fitting, proper, pertinent, suitable, appropriate, relevant, fit, germane.* ***k.a.- 1&2.*** *inapplicable, inappropriate, unsuitable, unfit.*

applicably, *zf.* uygulanabilecek şekilde, uygunca, münasip/uygun bir şekilde.

applicant, *is.* **1.** aday, namzet, **2.** başvuran, müracaat eden, müracaatçı.

application, *is.* **1.** uygulama, tatbik. **the ~ of modern technology to daily life** : modern tekniğin günlük hayata uygulanması, **2.** uygulanabilme, tatbik kabiliyeti. **That rule has no ~ to this particular case** : O kural bu özel hale uygulanamaz. **3.** (merhem vb.) sürme, tatbik etme, kullanma. **for external ~** : haricen kullanılır/sürülür. **The ~ of this medicine should be at night** : Bu ilâç gece kullanılmalıdır. **4.** merhem. **You will be able to get this ~ from the doctor** : Bu merhemi doktordan alabilirsiniz. **5.** müracaat, başvurma. **~ for a job** : bir iş için başvurma. **to file an ~ for admission to a university** : üniversiteye kabul edilmek için müracaat etmek (dilekçe vermek), **6.** dikkatli çalışma. **By ~ to his work he won promotion** : İşinde dikkatli çalışması sayesinde terfi etti. **He worked with great ~ to learn English in one year** : Büyük gayret sarf ederek İngilizceyi bir yılda öğrendi. ***e.a.*** *- 1. utilization, 2. aptitude, suitability, pertinence, 5. solicitation, petition, 6. assuidity, industry, persistence, perseverence, effort.*

applicative, *sf.* **1.** uygulanabilen, uygulamalı, tatbikî, **2.** **~ly** : uygulamalı/tatbikî olarak.

applicator, *is.* **1.** uygulayıcı : ilâç, zamk vb. sürmeye yarayan çöp, fırça vb, **2.** **~ily** : kolay uygulanır şekilde, pratik olarak.

applicatory, *sf.* uygulamaya elverişli, pratik.

applied, *sf.* **1.** uygulamalı, tatbikî. **~ mechanics** : uygulamalı mekanik, **2.** amelî, pratik. *~ mathematics; ~ science,* **3.** **~ linguistics** : uygulamalı dil bilimi : dil bilimin kuram ve ilkelerinden yararlanarak bildirişimi daha etkin kılmayı, dil öğretiminden bilgisayar çevirisine kadar uzanan çeşitli alanların sorunlarına uygulamalı çözüm getirmeyi amaçlayan karma dal. ***k.a.- 1&2.*** *pure, abstract, theoretical.*

applier, *is.* **1.** uygulayan, tatbik eden, **2.** başvuran, müracaat eden.

appliqué, *sf.&is.&gl.f.* ***-quéd, -quéing*** **1.** işlemeli, aplike işlenmiş, **2.** işleme, aplike, **3.** aplike işleme.

apply, *f.* **-plied, -plying** **1.** uygulamak, tatbik etmek. **Scientific discoveries are often applied to industrial production methods** : Bilimsel keşifler çoğunlukla sanayide üretim yöntemlerine uygulanırlar. **2.** çalıştırmak, kullanmak, istihdam etmek. **They know where to ~ their workers** : İşçilerini nerede çalıştıracaklarını biliyorlar. **to ~ a sum of money to the payment of a debt** : bir meblâğı bir borcun ödenmesinde kullanmak, **3.** ayırmak, tahsis etmek. **He applies a portion of his salary each week to savings** : Her hafta maaşından bir kısmını artırıp biriktirir. **4.** yürürlüğe koymak, yürütmek. **They applied the new regulations** : Yeni tüzüğü yürürlüğe koydular. **5.** sürmek, sarmak, üstüne koymak. **to ~ a paint to a wall** : duvara boya sürmek. **to ~ a bandage to a wound** : yaraya sargı sarmak, **6.** dokundurmak, temas ettirmek, tutuş(tur)mak. **to ~ a match to gunpowder** : barutu kibritle tutuşturmak, **7.** bütün dikkatini vermek, hasretmek, adamak. **He applied himself to the work** : Kendini (bütün dikkatini) işine verdi. **to ~ oneself to a task** : kendini bir göreve adamak, **8.** lehine/alacak kaydetmek. **to ~ $10 to his bank account** : banka hesabına $10 alacak kaydetmek, **9.** uygulanmak, uygun düşmek, geçerli/varit olmak, yerinde olmak. **This rule cannot be applied to every case** : Bu kural her hâle uygulanamaz. **The theory does not ~** : Kuram geçerli değildir. **10.** başvurmak, müracaat etmek, istemek, talep etmek. **to ~ for a job** : bir iş için müracaat etmek. **to ~ for a raise** : (maaşına) zam istemek, **11.** üzerine yayılmak, serilmek, sürülmek. **The plastic coating is easy to ~ on any surface** : Plâstik örtü her yüzeye kolayca yayılır. **12.** yapışıp kalmak, tutmak. **This paint doesn't ~ very easily** : Bu boya kolay tutmuyor (yapışmıyor). ***e.a.*** *- 2. employ, utilize, 3. assign, allote, appropriate, 4. put into effect, 5. lay, spread, 7. dedicate, devote, 8. credit to, 10. petition, sue, ask, solicit, 11. lay, spread.*

appoggiatura, *is. ç.* **-turas/-ture** *It. müz.* ön nota : başka bir notadan önce gelen ve onun zamanının bir kısmını alan nota. **grace note** *d.d.*

appoint, *gl.f.* **1.** atamak, tayin etmek. **He was ~ed as manager** : Müdürlüğe tayin edildi. **to ~ a judge to a bench** : bir yargıç atamak, **2.** saptamak, tespit etmek, kararlaştırmak. **to ~ a time for the meeting** : toplantı zamanını saptamak, kararlaştırmak. **at the ~ed time** : kararlaştırılan saatte, **3.** *huk.* miras veya vakfın alacaklısını tespit etmek, **4.** *esk.* takdir/tesis etmek, mukadder kılmak. **Laws ~ed by God** : Allahın takdir ve tesis ettiği kanunlar. **5.** *esk.* donatmak, teçhiz etmek. **They applied the house with all the latest devices** : Evi en son cihazlarla donattılar. **6. ~able** : atanabilir, tayin edilebilir, **7. ~er = ~or** : atayan, tayin eden, tayine yetkili kimse/makam. ***e.a.-1.*** *name, select, 2. determine, prescribe, establish, designate, fix, set, settle, 5. equip, furnish.*

appointed, *sf.* **1.** atanmış, tayin edilmiş, **2.** belirli, muayyen, önceden tespit edilen. **They met at the ~ time in the ~ place** : Belirli saatte tespit edilen yerde buluştular. **3.** donatılmış, tefriş edilmiş, döşenmiş, döşeli. **a beautifully ~ office** : güzel döşenmiş bir yazıhane.

appointee, *is.* atanan, atanmış, tayin edilmiş (kimse)

appointive, *sf.* **1.** atama+, tayin+. **~ power** : atama yetkisi, **2.** atama/tayin suretiyle doldurulan. **an ~ office in the government** : hükûmette atama suretiyle doldurulan bir makam.

appointment, *is.* **1.** atama, tayin. **to fill a vacancy by ~** : bir münhale tayin yapmak, **2.** görev, iş, memuriyet, hizmet. **I hope I shall get a teaching ~ at the new school** : Yeni okulda bir öğretmenlik görevi almayı umuyorum. **3.** randevu, buluşma vaadi/sözü. **He kept the ~** : Buluşma vaadini tuttu. *I have an ~ with the doctor at 6 o'clock.* **They made an ~ to meet at 5 o'clock** : Saat 5'te buluşmak üzere sözleştiler. **4. ~s** : donanım, döşeme, mefruşat. **the ~s of a hotel** : otelin mefruşatı. **the ~s of an ocean steamer** : bir transatlantiğin donanımı, **5. ~s** : (erin) teçhizatı, (atın) koşumu, **6.** ödenek, tahsisat, maaş, **7.** *esk. bk.:* **decree, ordinance.** ***e.a.*** *-1. designation, nomination, 2. office, post, station, position, 3. assignation, date, 4. equipment, furnishings.*

apportion, *gl.f.* **1.** bölüştürmek, paylaştırmak, orantılı olarak dağıtmak, taksim/tevzi/ifraz etmek, hisselere ayırmak. **to ~ expenses among the three men** : masrafları üç kişi arasında bölüştürmek. *The father's property was ~ed among his children after his death.* **2. ~able** : bölüş(tür)ülebilir, paylaş(tır)ılabilir, **3. ~er** : bölüştüren, paylaştıran. ***e.a.*** *- 1. allot, prorate, ration, distribute, divide, share, dispense, dispose.* ***NOT*** **: APPORTION**, ekseriya eşit olarak değil, belirli bir orana/kurala göre paylaştırmaktır. **PRORATE**, nüfus, gelir, ihtiyaç vb. gibi etkenleri gözönünde tutarak belirli oranlarda hisselere ayırmaktır. **RATION** ise, kıt olan bir malı herkese eşit olarak dağıtmaktır.

apportionment, *is.* **1.** bölüştürme, paylaştırma, orantılı olarak dağıtma, hisselere ayırma, **2.** pay, hisse, **3.** *ABD* nüfus oranına göre her devletin seçeceği temsilci sayısını belirleme.

apposability, *is.* yan yana gelebilme/konulabilme.

apposable, *sf.* yan yana gelebilir/konulabilir.

appose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** yan yana koymak/yerleştirmek, **2.** bir şeyi başkasının yanına/yakınına koymak, **3. apposer** : yan yana koyan/yerleştiren.

apposite, *sf.* **1.** uygun, yerinde, münasip, muvafık. **an ~ answer** : yerinde bir cevap (Çoğunlukla sonuna **to** getirilir): *"His remarks were ~ to the subject before us."* gibi. **2. ~ly** : uygunca, münasip/muvafık bir şekilde, **3. ~ness** : uygunluk, muvafıklık, münasiplik. ***e.a.*** - *1. suitable, pertinent, relevant, apt.*

apposition, *is.* **1.** yan yana/üst üste/karşı karşıya koyma, **2.** ekleme, uygulama, **3.** *gr.* açıklayıcı, atfıbeyan : belirleyici olarak bir başka adla birlikte kullanılan san belirtici öğe ya da öğeler bütünü. *"The rich man, a banker, was a criminal."* cümlesindeki *"a banker"* bir açıklayıcıdır. **4.** *biy.* gözenin çeperlerine tabaka tabaka biriken yeni zerrelerle büyümesi. *bk.:* **intussusception** (2), **5. ~al** : yan yana (konmuş), **6. ~ally** : yan yana koyarak.

appositive, *sf.&is.* **1.** *gr.* açıklayıcı, **2.** yan yana konulmuş, **3.** anlamını değiştirdiği kelimeyle yan yana bulunan (sıfat), **4. ~ly**: açıklayıcı olarak, yan yana gelerek.

appraisable, *sf.* değerlendirilebilir, takdir edilebilir.

appraisal = appraisement, *is.* **1.** değerlendirme, değer/kıymet takdiri, **2.** bedel tahmini, **3.** nitelik/önem/mahiyet vb. nin değerlendirilmesi/takdiri. **an incorrect ~ of public opinion** : kamu oyunun yanlış değerlendirilmesi. ***e.a.*** - *1. valuation, assessment.*

appraise, *gl.f.* **-praised, -praising 1.** (nitelik, büyüklük, ağırlık vb. ni) tahmin etmek, **2.** değer/paha biçmek, kıymet takdir etmek, bedelini/değerini tahmin etmek. **We had an expert ~ the house before we bought it** : Evi satın almadan önce bilirkişiye kıymetini takdir ettirdik. **3.** değerlendirmek, değerini (nitelik, önem, mahiyet vb. ni) belirtmek. *He tried to ~ the poetry of Yahya Kemal.* **4. appraiser** : değer biçici, muhammin, kıymet takdir eden, değerlendiren, **5. appraisingly** : değerlendirerek, kıymet takdiri suretiyle, **6. appraisive** : değerlendirici, kıymet takdir edici.

appreciable, *sf.* takdir edilir, sezilir, fark edilir, göze çarpar, önemli, bariz. **an ~ difference** : bariz bir fark. **an ~ rise in temperature** : önemli bir sıcaklık artışı. **an ~ improvement** : önemli bir gelişme. ***e.a.*** - *considerable, noticeable, obvious, evident, definite, perceptible, perceivable, substantial.*

appreciably, *zf.* önemli/bariz bir şekilde, göze çarpacak kadar, fark edilir derecede/miktarda. *The temperature dropped ~ last night.*

appreciate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** takdir etmek, beğenmek, değerini/kadrini/kıymetini bilmek/anlamak. **His great ability was fully ~d by his friends** : Yüksek kabiliyeti dostlarınca çok takdir edilirdi. **2.** fark etmek, sezmek, farkında/haberdar olmak, temyiz/tefrik etmek. **to ~ the dangers of the situation** : durumun tehlikesini sezmek, **3.** takdir ve şükranla karşılamak. **I fully ~ all you have done** : Bütün yaptıklarını takdir ve şükranla karşılarım. **4.** değerlen(dir)mek, pahalılaş(tır)mak, fiyatı(nı)/kıymeti(ni) yüksel(t)mek. **This land will ~ as soon as good roads are built** : Güzel yollar yapılır yapılmaz bu arazinin kıymeti yükselir. *Houses in this area have all ~d (in value) since the new road was built.* **5. appreciatingly** : takdirle, beğenerek, kıymetini bilerek, kadirşinaslıkla, şükranla. ***e.a.****-1. esteem, estimate, value, regard, reckon, prize.* ***k.a.****- 1. depreciate, undervalue.* ***NOT*** **: APPRECIATE**, ince zekâ, derin tetkik ve araştırma sonucu bir şeyin değer ve niteliğini belirtmek demektir. **ESTEEM**, samimî olarak saygı/hürmet duymak/göstermek anlamına gelir. **VALUE**, maddî veya manevî kıymeti olan bir şeye önem/değer vermektir. **ESTIMATE** ise hesap ve kitaba vurarak bir şeyin değerini/kıymetini belirtmektir.

appreciation, *is.* **1.** takdir. **He showed no ~ of my advice** : Öğüdümü takdir etmedi. **2.** beğenme, kıymetini bilme. **Their ~ of the performance was expressed in loud cheers** : Sevinç çığlıkları ile oyunu beğendiklerini ifade ettiler. **3.** şükran, teşekkür, minnettarlık. **They showed their ~ by giving him a gold watch** : Ona bir altın saat hediye ederek şükranlarını belirttiler. **4.** değerlenme, pahalılaşma, fiyat artışı. **an ~ of 50% in property values** : emlâk fiyatında %50 artış, **5.** değer biçme, kıymet takdiri, **6.** beğence, takriz, takdirname, (lehte) eleştirme, övme, **7. ~al** : takdirî, değer/kıymet takdirine ait.

appreciative, *sf.* **1.** değerbilir, kadirşinas, takdirkâr, minnettar, beğenen. *an ~ gesture/glance/letter.* **We are deeply ~ of your help** : Yardımınıza yürekten minnettarız. **2. ~ly** *bk.:* **apprecatingly**, **3. ~ness** : değerbilirlik, kadirşinaslık, beğeni, takdirkârlık, minnettarlık.

appreciator, *is.* takdir eden, değer/kadir/kıymet bilen, kıymet takdir eden, fiyat biçen.

appreciatorily, *zf. bk.:* **appreciatingly**

appreciatory, *sf. bk.:* **appreciative.**

apprehend, *f.* **1.** yakalamak, tutuklamak, tevkif etmek. **The police ~ed the bandits 20 km away** : Polis, 20 km ötede haydutları yakaladı. **2.** anlamak, kavramak. *I ~ed the meaning of his gesture.* **3.** (bir olayın vukuunu) tahmin etmek, sezmek veya korku/endişe/üzüntü ile beklemek. **No one had ~ed any violence** : Hiç kimse zorbalık olacağını tahmin etmedi. **4.** korkmak, endişelenmek. **We ~ calamities** : Bir felâket olacağından endişe ediyoruz. **5.** **~er** : (a) tutuklayan, yakalayan, tevkif eden, (b) anlayan, idrak eden, (c) korkan, endişe eden. ***e.a.*** *- 1. arrest, catch, seize, capture, take into custody, 2. understand, comprehend, grasp, perceive, 3. anticipate, sense, 4. dread, fear.* ***k.a.****- 1. release, free, let go, 2. misunderstand, misapprehend, miss, overlook.* *NOT* : **APPREHEND, COMPREHEND, UNDERSTAND, GRASP** fiilleri anlamca bazı farklar gösterirler. **APPREHEND**, bir şeyin farkına varmak, varlığını idrak etmek/anlamak demektir : *to apprehend the difference between right and wrong.* Halbuki **COMPREHEND** bir şeyi iyice, tamamıyla, derinlemesine anlamak, bilincine varmak anlamına gelir : *to comprehend the meaning of love.* **UNDERSTAND**, anlamca **comprehend** ' e yakındır, fakat ilâveten duyguca derinlemesine nüfuz etmek, takdir etmek anlamı taşır : *My wife doesn't understand me.* **GRASP** ise bir fikri kavramak, iyice anlamak demektir.

apprehensibility, *is.* anlaşılabilme.

apprehensible, *sf.* anlaşılabilir.

apprehensibly, *zf.* anlaşılabilecek şekilde, anlaşılır tarzda.

apprehension, *is.* **1.** tasalanma, endişe, vehim, korku. **She felt ~ for the future of his son** : Oğlunun geleceğinden endişe duyuyordu. **to be under some ~ regarding sth.** : bir şey hakkında endişe/korku duymak. **I am under no ~ about...** : ... hususunda hiç endişe etmiyorum. **2.** anlama, kavrama, anlayış, kavrayış, idrak. **a clear ~ of the facts** : gerçeklerin açıkça anlaşılması. **to be slow of ~** : anlayışı kıt olmak. **a man of dull ~** : kalınkafalı adam, **3.** bir haberi olduğu gibi (doğruluğunu araştırmaksızın) kabul etme, **4.** (bir konuda) oy, fikir, mütalaa. **The charm of R.H. Karay's works is that, to our ~, the characters always seem real people** : Fikrimizce R.H. Karay'ın eserlerinin hoş tarafı, karakterlerin gerçek kişilere daima benzemesidir. **5.** tutuklama, yakalama, tevkif. **the ~ of a suspect** : bir sanığın tutuklanması. ***e.a.****- 1. alarm, worry, uneasiness, suspicion, anxiety, misgiving, foreboding, dread, dismay, 2. comprehension, perception, understanding, 4. view, opinion, idea, 5. arrest, capture, seizure.* ***k.a.****- 1. confidence, assurance, composure, trust, unconcern, 2. incomprehension, 5. release, discharge, freeing.* *NOT* : **APPREHENSION**, muhtemel bir tehlike veya felâket karşısında duyulan korkudur : *apprehension before opening a telegram.* **ANXIETY**, uzun süren bir üzüntü, endişe ve iç huzursuzluğunu belirtir : *anxiety because of a reduced income.* **MISGIVING** şüphe ile karışık endişe ve huzursuzluk ifade eder : *to have misgivings about the investment.* **FOREBODING** bazı emarelere dayanarak istikbal hakkında duyulan müphem bir endişedir.

apprehensive, *sf.* **1.** tasalı, endişeli, vehimli, vesveseli, korkak. **He was ~ of being killed** : Öldürüleceğinden korkuyordu. **an ~ look** : korkak/ürkek bir bakış/görünüş, **2.** çabuk kavrayan/anlayan, **the ~ faculty** : anlayış, kavrayış. **an ~ scholar** : zeki bir öğrenci, **3.** **~ of** : akıllı, ferasetli, zeki, müdrik, **4.** **~ly** : (a) tasalanarak, endişe ile, korkarak, (b) anlayarak, kavrayarak, zekice, **5.** **~ness** : (a) tasa, endişe, vehim, vesvese, korku, (b) çabuk kavrayış, zekâ, feraset. ***e.a.*** *- 1. anxious, uneasy, disquieted, distressed, worried, concerned, fearful, afraid, 3. perceptive, discerning.*

apprentice, *is.&gl.f.* **-ticed, -ticing 1.** çırak, şakirt. **an ~ to a carpenter** : marangoz çırağı, **2.** acemi öğrenci, yetişmen, müptedi. *an ~ electrician.* **3.** *ABD* acemi er, **4.** acemi binici, **5.** (usta yanına) çırak olarak vermek. *We ~d our son to a tailor. to be ~d.* **6.** çırak olmak, **7.** **~ship** : çıraklık, şakirtlik, acemilik. ***e.a.*** *- 2. novice, learner.*

appressed = adpressed, *sf.* sımsıkı, sıkışık, yapışık.

apprise, *gl.f.* **-prised, -prising** *gen.* **~ of** : bilgi/haber vermek, haberdar etmek, bildirmek. **to be ~d of the situation** : durumdan haberdar edilmek. **He was ~d of our arrival** : Gelişimizden haberdar edilmişti. ***e.a.*** *- inform, advise, apprize.*

apprize, *gl.f.* **1.** *bk.:* **apprise, 2.** *esk. bk.:* **appraise.**

approach, *f&is.* **1.** yaklaşmak. **to ~ the city** : şehre yaklaşmak. **Our departure time was ~ing** : Hareket saatimiz yaklaşıyordu. **We ~ed with care** : Dikkatle yaklaştık. **2.** (nitelik, karakter, zaman ve şartlar bakımından) yakın olmak, yaklaşmak, benzemek, derecesine/mertebesine ulaşmak/erişmek. **As poet he hardly ~es Hâşim** : Şair olarak Hâşim'in mertebesine pek ulaşamaz. **3.** başvurmak, müracaat etmek, huzuruna çıkmak. **to ~ President with a suggestion** : bir teklifle Reisicumhurun huzuruna çıkmak. **Did he ~ you about lending him some money** : Ödünç para istemek için sana başvurdu mu? **4.** çözüm yolu aramak. **to ~ a problem** : bir soruya çözüm yolu aramak, **5.** âşıkane/samimî dostluk teklif etmek veya bu maksatla yanaşmak. *He ~ed her at the party, but she refused him.* **6.** *az geçer* yanaştırmak, **7.** yaklaşma. **Our ~ drove away the wild animals** : Yaklaşmamız, vahşî hayvanları uzaklaştırdı. **8.** benzerlik, yaklaşıklık, **9.** yakın, civar, bir yere götüren yol. **All ~es to the town were blocked** : Kasabaya giden bütün yollar tutulmuştu. **10.** yaklaşım, çözüm yolu. *This is a new ~ to the problem.* **11.** (uçak) iniş yolu. *The plane's ~ to the airport was hazardous.* **12.** âşıkane dostluk kurma girişimi, **13.** öneri, teklif, sunuş, takdim (bu anlamda bazan çoğul şekli kullanılır), **14. ~es** *As.* müstahkem mevkie yaklaşan kuvvetleri koruyan tahkimat (siper, hendek vb.), **15. ~er** : yaklaşan, yanaşan, **16. ~less** : yaklaşılmaz, yanaşılmaz.

approachable, *sf.* **1.** yaklaşılabilir, yanaşılabilir, **2.** (şahıs hakkında) kibirsiz, samimî, alçak gönüllü, arkadaş canlısı, **3. ~ness = approachability**: yaklaşılabilme, yanaşılabilme; kibirsizlik, alçak gönüllülük.

approbate, *gl.f.* **-bated, -bating** *ABD* resmen onaylamak, tasdik etmek. ***e.a.*** *- approve, certify.*

approbation, *is.* **1.** onay, tasdik, tasvip. **to have the ~ of the council** : kurula onaylatmak, **2.** resmî izin/müsaade, **3.** *esk.* kesin delil. ***e.a.*** *- 1. approval, commendation, assent, concurrence, attestation, 2. sanction, 3. conclusive proof.*

approbative, *sf.* **1.** onaylayıcı, onaylayan, tasdik eden, **2. ~ness** : onay, tasdik, rıza, muvafakat.

approbatory, *sf.* onaylı, tasdikli, onay/tasdik bildiren.

appropriable, *sf.* tahsis olunabilir, ayrılabilir.

appropriate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** uygun, münasip, yerinde. **an ~ example** : uygun bir örnek. **an ~ dress** : münasip bir giyim. **an ~ remark** : yerinde bir söz/ihtar, **2.** özgü, has, mahsus, ait. **Each played his ~ part** : Herkes kendi rolünü (kendine ait rolü) oynadı. **3.** ayırmak, tahsis etmek. **The government ~ed a large sum of money for building hospitals** : Hükûmet hastane yapılması için büyük para ayırdı. **4.** kendine mal etmek, benimsemek, **5.** (sahibinin rızası olmadan) almak, gasp etmek, zapt etmek, müsadere/istimlâk etmek, zimmetine geçirmek. *The minister was found to have ~d a great deal of government money.* **6.** çalmak, (ufak çapta) hırsızlık yapmak, **7. ~ly** : uygun/münasip bir şekilde, **8. ~ness** : uygunluk, münasip/muvafık olma. ***e.a.*** *- 1. suitable, proper, congruous, fitting, befitting, correct, seemly, apt, 2. belonging, pertinent, relevant, 3. allocate, set apart, allot, assign, apportion, 4. take possession of, 5. confiscate, expropriate, 6. steal.* ***k.a.*** *- 1. unsuitable, inappropriate, inept, improper, 5. give, donate, cede, bestow.*

appropriation, *is.* **1.** ayırma, tahsis etme, **2.** ödenek, tahsisat. **an ~ of $ 5 millions for a new hospital** : yeni bir hastane için 5 milyon dolar ödenek, **3.** ödeme/sarf emri, **4.** gider, masraf, **5.** kendine mal etme, mal edinme, zapt etme, gaspetme.

appropriative, *sf.* **1.** (ödenek vb.) ayırma+, tahsis+, **2. ~ness** : ayrılma, tahsis edilme.

appropriator, *is.* **1.** ayıran, tahsis eden, **2.** kendine tahsis olunan.

approvability, *is.* onaylanabilme.

approvable, *sf.* **1.** onaylanabilir, tasdik edilebilir, uygun, muvafık, münasip, **2. ~ness** : onaylanabilme, uygunluk.

approvably, *zf.* onaylanabilecek şekilde, uygun/münasip tarzda.

approval, *is.* **1.** onay(lama), tasdik/tasvip (etme). **He gave his ~ for the project = The project met with (or received/won) his ~** : Projeyi onayladı. **2.** uygun/muvafık bulma, kabul, rıza, muvafakat, **3. on ~** : seçmeli, beğenmece, beğenmeye bağlı, muhayyer, beğenilmek şartıyla, beğenilmezse iade edilmek kaydıyla. *We ship merchandise on ~.* **We had the car for a day on ~** : Arabayı bir günlüğüne muhayyer aldık. **~s** : muhayyer gönderilen mal.

approve, *gl.f.* **-proved, -proving 1.** uygun/muvafık bulmak, beğenmek, tasvip etmek. **His family did not ~ of his plan to sell the farm** : Ailesi onun çiftliği satma fikrini uygun bulmadı. **2.** onaylamak, tasdik etmek. **The Senate promptly ~d the bill** : Senato, kanunu derhal onayladı. **3.** *esk.* (a) göstermek, (b) doğrulamak, (c) dava açarak ispat etmek, (d) mahkûm etmek, **4. ~ of** : desteklemek, lehinde konuşmak. **The boss didn't ~ of the plan** : Patron, plânı desteklemedi. ***e.a.*** *- 1. appreciate, esteem, commend, praise, 2. endorse, authorize, certify, validate, sanction, ratify, 3. (a) show, demonstrate, (b) attest, (d) convict, 4. endorse.*

approved, *sf.* **1.** onaylı, tasdikli, onaylanmış, tasdik edilmiş, **2. ~ly** : onaylanarak, onaylayarak, tasdik/tasvip ederek, uygun/muvafık bir şekilde, **3. ~ness** : onaylanabilme, tasdik/tasvip edilebilme, uygunluk, muvafıklık, **4. ~ school** *Brit.* ıslahhane, haylaz/suçlu çocuklar okulu.

approver, *is.* **1.** onaylayan, tasdik/tasvip eden, **2.** (eski İngiliz yasalarında) suçunu ikrar eden mücrim.

approving, *sf.* **1.** onaylayan, doğru bulan, destekleyen, tasvip eden, **2. ~ly** : onaylarcasına, onaylayarak, desteklercesine, destekleyerek, doğru bularak.

approximal, *sf.* *anat.* bitişik, yan yana (diş yüzeyleri gibi).

approximate, *sf.&gl.f.* **-mated, -mating 1.** yaklaşık, takribî. **~ value** : yaklaşık değer. **~ height** : takribî yükseklik, **2.** yakın, yaklaşan, benzer. **The two samples are ~ in size** : İki örnek büyüklükçe birbirine yakındır. **3.** tahminî. *The ~ number of students in the school is 500.* **4.** yak(ın)laşmak, yaklaşmak, yanaşmak, yakınına gelmek. **to ~ a solution to a problem** : bir problemin çözümüne yaklaşmak. **Can you ~ the coast?** Kıyıya yaklaşabilir misiniz? **5.** tahmin etmek. **We ~d the distance at 3 km** : Mesafeyi 3 km tahmin ettik. **6.** benzetmek, benzerini yapmak. *The motion of the stars can be ~d in a planetarium.* **7.** yaklaştırmak, yakınına getirmek, **8.** (değer, miktar, konum, nitelik vb. bakımından) yaklaşmak, yakın olmak. **to ~ the truth** : hakikate yaklaşmak. *His annual income ~s to $50,000.* **9.** *mat.* (gerçek değere gittikçe yaklaşan) yaklaşık değer hesaplamak, **10. ~ly** : yaklaşık olarak, takriben, tahminen, yaklaşık/takribî/tahminî bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. estimated, 2. near, close, 4. estimate, guess, figure, 7. approach.*

approximation, *is.* **1.** *mat. fiz.* (a) yaklaşıklık, yaklaşım, takribiyet, (b) yaklaşık değer : gerçek değere belirli bir sınır içinde yaklaşan değer, **2.** tahmin, kararlama, **3.** (yer, durum, nitelik, nicelik vb. bakımlarından) yakınlık. **~ to reality** : gerçeğe yakınlık.

approximative, *sf.* **1.** yaklaşık, takribî, tahminî, **2. ~ly** : yaklaşık olarak, takriben, tahminen, **3. ~ness** : yaklaşıklık, takribiyet.

appulse, *is.* **1.** bir noktaya doğru hızlı hareket, **2.** (bir şeye) çarpma, vurma, **3.** *astr.* iki gök cisminin birbirine doğru hareketi/çarpışması.

appulsive, *is.* **1.** (bir noktaya doğru) hızla giden/hareket, **2.** (bir şeye) çarpan, vuran, **3. ~ly** : hızla giderek, çarparcasına.

appurtenance, *is.* **1.** ek, ilâve, eklenen/ilâve edilen şey, tali/fer'î şey, **2.** *huk.* asıl mülke bağlı olan ve onunla beraber intikal eden hak ve imtiyaz, **3. ~s** : alet, edevat, takım, teçhizat. ***e.a.*** *- 3. apparatus, instruments.*

appurtenant, *sf.&is.* eklenen/ilâve adilen (şey), ilgili, ait olan, tâbi, müteallik, bağlı, merbut. ***e.a.*** *-1. belonging, pertaining, appurtenance.*

apraxia, *is. patol.* edimsizlik : (duygularda noksanlık ve felç yaratmaksızın) iradî hareket yapmaktan alıkoyan sinir sistemi bozukluğu. **apraxic** : edimsiz.

apres-ski, *sf.&is.* **1.** kayak sonrası. ~ *clothes,* **2.** kayaktan sonraki dinlenme/gevşeme.

apricot, *is.* **1.** kayısı, zerdali, **2.** kayısı/zerdali ağacı *(Prunus armeniaca),* **3.** kayısı rengi.

April, *is.* **1.** Nisan, **2.** ~ **fool** : (a) Nisan balığı, 1 Nisan'da yapılan şaka/muziplik, (b) 1 Nisan'da şakaya aldanan kimse, **3.** ~ **Fools' Day** = **All Fools' Day** : 1 Nisan

a priori, *sf.&zf.* **1.** *fel.* önsel : deneyden bağımsız olan, ama deneyle canlandırılabilen, bilincine varılabilen (bilgi), deneyin ötesinde geçerliği olan (bilgi). *bk.:* **a posteriori, 2.** sebepten sonuca, genel yasadan özel bir olaya geçen, **3.** önceki inceleme veya denemeye dayanmayan, incelemesiz, analitik olmayan.

apriorism, *is. fel.* **1.** önselcilik : bilginin kendiliğinden aşikâr olan ilkelere dayandığı öğretisi, **2.** önsel ilke, apaçık kuram, faraziye, **3.** önsel ilkeye dayanarak kanıtlanan önerme.

apriorist, *is.* önselci. ~**ic** : önsel. ~**ically** : önselcilikle.

apriority, *is.* **1.** önsellik, **2.** sebepten sonuca, genel yasadan özel olaya geçme, **3.** denemeden önce var olma.

apron, *is.&gl.f.* **1.** önlük, **2.** (Anglikan kilisesinde) papaz önlüğü, **3.** (bazı makineleri kullananları korumak için konulan) madenî perde, siper, **4.** çelik levhalı taşıyıcı (konveyor), **5.** torna tezgâhının dişli ve kavramaları taşıyan parçası, **6.** (hangarlarda) yükleme sahası, **7.** *müh.* (a) nehir kıyısını aşınmadan koruyan duvar, (b) barajdan taşan suların döküldüğü yüzey, **8.** *tiy.* ön sahne, sahnenin perde önünde kalan kısmı, **9.** sandalyenin oturacak yerinin alt desteği, **10.** golf sahasının dış sınırı, **11.** boks sahasının halatlar dışında kalan kısmı, **12. skirt** *d.d.* pencere iç alt pervazı, **13.** duvar üstüne konulan madenî kenarlık, **14.** limanda gemilerin yüklenip boşaltıldığı açık alan, **15.** *den.* ahşap geminin baş kısmındaki takviye, **16.** *jeol.* buzul taşının önündeki kum çakıl yığını, **17.** bazı köpeklerin önündeki uzun saçaklı tüyler, **18.** önlük takmak, **19. tied to someone's ~ strings** : bir kimseye ziyadesiyle bağlı, onun dizinin dibinden ayrılmayan, her emrine göre hareket eden, kılıbık. **He's forty years old, but he won't leave home, because he's tied to his mother's ~ strings** : Kırk yaşında ama evden ve annesinin dizinin dibinden ayrılmaz. **20.** ~**ful** : önlük dolusu, **21.** ~**less** : önlüksüz, **22.** ~**like** : önlüğe benzer, **23.** ~ **man** : makinist, işçi.

apropos, *sf.&zf.* **1.** uygun, münasip, muvafık, yerinde. ~ **remarks** : yerinde uyarmalar, **2.** uygun/münasip/muvafık bir şekilde, yerinde, zamanında, isabetli. **I thought he spoke very ~** : Zannederim çok yerinde/isabetli konuştu. **3.** ~ **of ...** : ...hususunda, ...ile ilgili olarak. ~ **of the preceding statement** : evvelki beyan ile ilgili olarak, **4.** *esk.* ha, (söz) sırası gelmişken. ***e.a.*** - *1. opportune, pertinent, suitable, fitting, relevant, apt, to the point, 2. opportunely, seasonably, 3. with reference/regard to, in connection with, 4. by the way.*

A-proposition, *is. man.* evrensel olumlu önerme.

apse, *is.* **1.** *mim.* binalarda (ekseriya kiliselerde) yarım daire veya çokgen şeklinde üstü kubbeli girinti, **2.** *astr. mat. bk.:* **apsis.**

apsidal, *sf.* **1.** kubbe şeklinde, kubbemsi, **2.** *astr.* günberi+, günöte+, **3.** ~**ly** : kubbe şeklinde.

apsis, *is. ç.* **apsides 1. apse** *d.d.: astr.* bir gök cisminin yörüngesi üzerinde çekim merkezinden en uzak ve en yakın noktalar. **higher ~** : günöte (gezegen için) veya yeröte (ay için). **lower ~** : günberi, yerberi, **2.** *mat.* ucaysal konaçlarda bir eğrinin baş noktaya en uzak ve en yakın noktaları, **3.** *mim. bk.:* **apse.**

apt, *sf.* **1.** eğilimli, meyyal, mütemayil, müstait, çabuk. **He is ~ to forget** : Unutuverir, çabuk unutur. **A careless person is ~ to make mistakes** : Dikkatsiz bir kimse, hata yapmaya mütemayildir (çabuk hata yapar). **2.** muhtemel, olabilir, ...mi acaba? **Am I ~ to find him at home?** Acaba onu evde bulabilir miyim? **He is ~ to come back tomorrow** : Yarın gelmesi muhtemeldir. **3.** zeki, çabuk kavrar/anlar/öğrenir, yetenekli, kabiliyetli, müstait, istidatlı. **an ~ student:** zeki bir öğrenci. **to be ~ at doing sth.** : bir şeyi yapmaya istidadı olmak. **to be ~ at sth.** : bir şeye yetenekli/kabiliyetli olmak, **4.** uygun, elverişli, yerinde, münasip. **an ~ comment** : yerinde/uygun bir yorum. **an ~ remark/reply** : yerinde bir ihtar/cevap, **5.** *esk.* hazır, amade, istekli. ***e.a.*** - *1. inclined, disposed, given, prone, apt,* *2. likely, 3. clever, bright, intelligent, smart, dexterous, 4. appropriate, suitable, fitting, germane, 5. prepared, ready, willing. **NOT*** : Olasılık bildiren **APT** ve **LIKELY** sıfatlarını bir mastar izlerse bunlar eş anlamlı olup biri yerine öbürü kullanılabilir. Mamafih, sırf bir olasılık söz konusu ise, **LIKELY** kullanmak yeğdir : **It is likely to snow** : Galiba kar yağacak/kar yağacağa benziyor/kar yağması muhtemeldir. **He is likely to leave soon** : Yakında gitmesi muhtemeldir/beklenebilir. Eğer olasılık, bilinen veya doğal bir eğilime dayanıyorsa **APT** kullanılmalıdır : **He is APT to stammer when he is excited** : Heyecanlanınca kekeler (kekelemesi olasılığı vardır). **LIABLE** bir mastardan önce gelirse failin bir tehlike, risk, dezavantaj karşısında olduğunu belirtir : *An angry man is liable to say more than he means.* **LIABLE** sıfatını sırf bir olasılık ifade için kullanmamalıdır. Örneğin : **We are likely** (***liable*** değil!) **to go tomorrow** : Yarın gitmemiz muhtemeldir. Uygun anlamında kullanılan **APT** kelimesi ile anlamca ona yakın olan **PERTINENT, RELEVANT** arasında fark vardır. **APT**, tam yerinde, isabetli, çok münasip demektir : *an Apt comment.* **PERTINENT**, ilgili demektir : **a pertinent remark** : (konu ile) ilgili bir mütalaa. **RELEVANT** ise konu ile yakından ilgili önemli bir şeyi belirtir : *a relevant opinion.*

apt(s). = apartment(s).

apteral, *sf.* **1.** *mim.* sütunsuz, etrafında sütunları bulunmayan (tersi : **peripteral**), **2.** sütunlarla ayrılmış geçidi olmayan (kilise), **3.** *zool.* kanatsız.

apterous, *sf.* **1.** *zool.* kanatsız (böcek), **2.** *bot.* zarlı uzantısı olmayan (sap vb.).

apteryx, *is. zool. bk.:* **kiwi** (1).

aptitude, *is.* **1.** yetenek, istidat, eğilim, kabiliyet. **He has a special ~ for mathematics** : Matematiğe özel bir istidadı var. **2.** zekâ, kavrayış, çabuk kavrama, **3.** zeki/müstait/yetenekli/kabiliyetli olma, **4. ~ test** : yetenek sınavı/denemesi : bir kimsenin ne gibi işlere yetenekli olduğunu anlamak için yapılan deneme. ***e.a.*** *- 1. ability, capability, talent, predilection, proclivity, bent, gift, faculty, 2. intelligence, 3. fitness, suitableness.*

aptitudinal, *sf.* **1.** yetenekli, **2. ~ly** : yetenekle, kabiliyetle, zeki/istidatlı bir şekilde.

aptly, *zf.* **1.** uygun/münasip/muvafık şekilde, **2.** zekice, yetenekle, mahirane, ustaca, kabiliyetli bir şekilde.

aptness, *is.* **1.** uygunluk, muvafık/münasip oluş, **2.** eğilim, istidat, meyil, temayül, **3.** zekâ, çabuk öğrenme yeteneği, **4.** (eşya hakkında) meyil, temayül. **the ~ of iron to rust** : demirin paslanma temayülü. ***e.a.*** *- bk.: aptitude.*

aptyalism, *is.* tükrüksüzlük, tükrük çıkaramama.

apyretic, *sf. tıp* ateşsiz, hummasız.

Aqaba, *is.* Akabe (liman, körfez).

aqua, *is. ç.* **aquae, aquas 1.** *ecz.* (a) su, (b) sıvı, (c) eriyik, **2.** açık mavi, yeşil renk(li), **3. ~ ammonia(e)** *bk.:* **ammonia** (2), **4. ~ fortis** *bk.:* **nitric acid, 5. ~ pura** : arı su, saf su, **6. ~ regia = nitrohydrochloric acid** *: kim.* altın suyu, kral suyu : nitrik asidi hacminin üç dört katı hidroklorik asitle karıştırarak elde edilen ve altın, plâtin gibi madenleri eritmekte kullanılan sarı renkte, dumanlar çıkaran sıvı, **7. ~ vitae** : (a) alkol, (b) alkollü içki (viski, konyak vb.).

aquacade, *is.* su gösterileri : ekseriya müzik eşliğinde yüzme, dalma vb.

aquaculture, *is.* su içinde yetiştirme.

aquafarm, *is.* balık üretme havuzu.

Aqua-lung , *is.* solundurgaç : dalgıçların su altında solunum için sırtta taşıdıkları basınçlı hava deposu.

aquamarine, *is.* **1.** gök zümrüt, **2.** mavimsi yeşil.

aquanaut, *is.* deniz dibini inceleyen dalgıç. ***e.a.*** *- skin-diver, oceanaut.*

aquaplane, *is.&gs.f.* **-planed, -planing 1.** deniz kızağı, su kızağı, **2.** kızakla suda kaymak, **3. aquaplaner** : su kayakçısı.

aquarelle, *is. ç.* ***-relles*** *Fr. bk.:* **watercolo(u)r.**

aquarellist, *is.* sulu boya resim yapan.

aquarial = aquarian, *sf.* akvaryum+.

aquarist, *is.* akvaryumcu.

aquarium, *is.ç.* **aquariums/aquaria 1.** akvaryum, **2.** gösterme/inceleme maksadıyla deniz bitki ve hayvanlarının beslendiği, geliştirildiği bina/havuz.

Aquarius, *is.* **1.** *astr.* Saka takımyıldızı, **2.** *astr.* Kova/Delv burcu.

aquatic, *sf.&is.* **1.** su+, suda yetişen/yaşayan/yapılan. ~ **plants** : su bitkileri. ~ **animals** : su hayvanları. ~ **sports** : su sporları, **2.** ~**s** : su sporları, **3.** ~**ally** : suda, su ile ilgili olarak, **4.** ~ **warbler** : *zool.* su ardıcı *(Acrocephalus paludicola):* G Avrupa ve K Afrika'da bataklıklarda yaşayan sırtı ve karnı kahverengi ötücü kuş.

aquatint, *is.&f.* **1.** leke baskı, **2.** leke baskı yöntemiyle basmak, **3.** ~**er** : leke baskı yapan.

aquatone, *is.* bir nevi taş basması : ışığa duyarlı madde ile kaplı madenî levhadan ofset usulüyle yapılan baskı.

aquavit, *is. bk.:* **akvavit.**

aqueduc, *is.* **1.** *müh.* (a) su kanalı, (b) su kemeri, **2.** *anat.* sıvı ileten kanal. ~ **of Sylvius** : Silvius kanalı : orta beyinde üçüncü ve dördüncü karıncık arasındaki kanal.

aqueous, *sf.* **1.** sulu. **an** ~ **solution** : sulu eriyik, **2.** suların sürüklediği maddelerden oluşan. *~ rocks are formed of the sediments carried and deposited by water.* **3.** ~ **humor** *anat.* su cismi : göz merceği ile karniye tabakası arasını dolduran berrak sıvı, **4.** ~ **lava** : lâv çamuru, **5.** ~**ly** : sulu (bir şekilde), **6.** ~**ness** : sululuk, su içerme.

aquicultural, *sf.* su tarımı+ : suda bitki üretimi ile ilgili.

aquiculture, *is.* **1.** su tarımı : suda bitki üretimi, **2.** ~**ist** : su tarımcısı, suda bitki üreten. ***e.a.*** *- 1. hydroponics.*

aquifer, *is. jeol.* derin su : artezyen, kuyu vb. beslemeye yeterli su içeren jeolojik oluşum. ~**ous** : derin sulu.

aquilaria, *is. bot.* akilarya *(Thymelaeaceae)* : D Asya ve Malezya'da yetişen sert kabuklu, armut biçiminde meyveli, her dem yeşil bir ağaç.

aquilegia, *is. bot.* haseki küpesi. ***e.a.*** *- columbine.*

aquiline, *sf.* **1.** kartal gibi, **2.** kemerli, kartal gagası gibi (burun).

aquiparous, *sf. fizy.* sıvı çıkaran/ifraz eden (beze).

aquiver, *sf.* titreyen, sallanan, sarsılan. **The exciting news set her ~** : Heyecanlı haber onu sarstı. ***e.a.*** *- agitated, tremulous, quivering.*

AR = Arkansas (posta kodu).

Ar, **1.** *kim. bk.:* **argon, 2.** *bk.:* **Arabic.**

-ar, *son ek* **1.** "-e ait, -sel/-sal, -il". **angular** : açısal. **singular** : tekil. **molecular** : moleküle ait, **2.** "...gibi, ...özelliğini taşıyan". *ör.: solar, polar,* **3.** **-er** son ekinin değişik şekli. "-cı/-ci/-cu/-cü". **liar** : yalancı. **beggar** : dilenci.

Arab, *sf.&is.* **1.** Arap, ak Arap (zenci olmayan), **2.** Arabistanlı, **3.** Arap atı, **4.** **street Arab** : kimsesiz çocuk

araba = aroba, *is. T.* araba.

araban, *is. biy-kim.* araban : sebzelerde bulunan ve hidrolizle pektinoz üreten bir polisakkarin.

arabesque, *sf.&is.* **1.** girişik bezeme, girift tezyinat, arabesk : halı, vazo, çini vb. de görülen birbirine karışmış çiçek, meyve ve hayvan resimlerinden ibaret süslü şekiller, **2.** (güzel sanatlarda) kıvrımlı, helezonî, dalgalı çizgiler veya çizgili motifler, **3.** (balede) bir ayak üstünde durarak bir kol öne, öbür kol ve bacak arkaya uzatılmış durum, **4.** (piyanoda) kısa müzik parçası, **5.** girişik bezemeli. ~ **design** : girişik bezemeli desen, **6.** ~**ly** : girişik bezemeli olarak, arabesk tarzında.

Arabia, *is.* **1.** Arabistan (yarımadası), **2.** ~ **Deserta** : Arabistan yarımadasının kuzeyinde Suriye ile Mezopotamya arasındaki bölgenin eski adı, **3.** ~ **Felix** : Yemen.

Arabian, *sf.&is.* **1.** Arabistan+, Arap+, **2.** ~ **camel** : Arap devesi, **3.** ~ **Desert** : (a) Arabistan Çölü : Nil vadisi ile Süveyş Körfezi arasındaki çöl. (b) Suriye Çölü : Arabistan Yarımadasının kuzeyindeki çöl, **4.** ~ **horse** : Arap atı, **5.** ~ **jasmine = zambac** : Arap yasemini *(Jasmium Sambac)* : Hindistan'da yetişen, çok güzel kokulu çiçek açan tırmanıcı bir bitki. Zamanla morlaşan çiçeklerinden yasemin çayı yapılır. **6.** ~ **Nights Entertainments = The Thousand and One Nights** : Binbir Gece Masalları. **7.** ~ **Peninsula** : Arabistan Yarımadası, **8.** ~ **primrose** : çuha çiçeği *(Arnebia cornuta)* : siyah benekli turuncu çiçekler açar, **9.** ~ **Sea** : Umman Denizi, **10.** ~ **Petraea** : Kuzeybatı Arabistan.

Arabic, *sf.&is.* **1.** Arap+, Arabistan+, **2.** Arapça. *kıs.:* **Ar, 3.** Arap alfabesi, **4.** resmî Arapça : Kur'an'ın tesis ettiği standart edebî/klâsik Arapça, **5.** ~ **numerals** = ~ **figures** : Arap rakamları : hâlen kullandığımız 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 rakamları ki XII. yüzyıldan beri Avrupa'da kullanılmıştır.

arability, *is.* tarıma/ekilmeye/ürün yetiştirmeye elverişlilik.

arabinose, *is. kim.* pektinoz, $C_5H_{10}O_5$: bitkilerden veya glükozdan elde edilen ve bakteri kültürü üretmekte kullanılan beyaz, kristalli, suda eriyen madde. **pecti sugar, pectinose** *d.d.*

arabinosic, *sf.* pektinoz+.

Arabisın, *is.* Arapça deyim.

Arabist, *is.* Arap dili/edebiyatı uzmanı.

arable, *sf.&is.* **1.** ürün verebilir, tarıma elverişli, çiftçiliğe/ziraate müsait, sürülebilir, ekilebilir. ~ *land*, **2.** ekili/ekilebilir arazi.

aracari, *is. zool.* araka kuşu : G Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan *Pteroglossus* türünden bir kuş.

araceous, *sf. bot.* yılanyastığıgillerden.

arachidic, *sf. kim.* **1. arachic** *d.d.* araşit asidinden türeyen, **2.** ~ **acid** : araşit asidi, $CH_3(CH_2)_{18}COOH$: fıstık yağından elde edilen beyaz, kristalli, suda erimez madde. Yağlayıcı maddeler, plâstik ve vernik yapmakta kullanılır.

arachis, *is. bot.* fıstıkgiller.

arachis oil, *is.* fıstık yağı. ***e.a.***- *peanut oil.*

arachnid, *is. zool.* örümcekgiller *(Arachnida)* familyasından eklem bacaklı böcek : örümcek, akrep, uyuz böceği, sakırga, kene vb.

arachnidan, *sf. zool.* örümcekgillerden, örümcekgillere mensup (böcek).

arachnoid, *sf.&is.* **1.** *zool.* örümcekgillerden herhangi bir böcek, **2.** *anat.* örümceksi. ~ **membrane** : örümceksi zar : beyni ve omuriliği örten sert zar *(dura mater)* ile ince zar *(pia mater)* arasında bulunan ince ağ dokusundan yapılmış ara zar, **3.** örümcek ağı gibi, tül gibi, ince .

Arafura Sea, *is.* Arafura Denizi : Büyük Okyanus'un K Avustralya ile GB Yeni Gine arasında kalan kısmı.

Aragats = Mount Alagez, *is.* Alagöz Dağı.

arak, *is. bk.:* **arrack.**

arakahi, *is. zool.* arakahi *(Pteroglassusaracari)* : Brezilya'da yaşayan gökkuzgunumsulardan tüyleri madensel yeşil renkli bir kuş. Uzunluğu 44 cm'dir.

Aral Sea = Lake Aral, *is.* Aral Gölü.

Aramaic, *sf.&is.* **1. Aramean/Aramaean** *d.d.* Arami dili, M.Ö. 300 - M.S. 650 yıllarında Suriye, Mezopotamya ve Palestin'de konuşulan dil, **2.** Arami diline/alfabesine ait.

Aramean, *is.* **1.** Arami dili konuşan Samî ırktan kimse, **2. Aramaean** *d.d. bk.:* **Aramaic** (1).

Aranda, *is. bk.:* **Arunta.**

arapaima, *is. zool.* arapayma *(Arapaima gigas)* : Tatlı su balıklarının en büyüğüdür. Brezilya ve Guiana'da bulunur. Uzunluğu 5 m, ağırlığı 225 kg'ı bulur.

araponga, *is. zool. bk.:* **bellbird.**

Ararat, *is.* Ağrı Dağı. Nuh'un gemisinin bu dağın tepesinde olduğuna inanılır. **Mount Ararat** *d.d.*

araroba, *is. bot.* araroba *(Andira araroba):* baklagiller familyasından Brezilya'da yetişen bir ağaç, **2. Goa powder** *d.d. tıp* bu ağaçtan elde edilip hekimlikte kullanılan acı toz.

Aras, *is.* Aras (nehri). Eski adı : **Araxesf.**

arbalest = arbalist, *is.* **1.** mancınık oku (Orta Çağlarda kullanılırdı), **2.** **~er** : mancınık okçusu.

arbiter, *is.* yargıcı, hakem. **arbitress** : kadın hakem. ***e.a.***- *arbitrator, adjudicator, umpire, referee, judge.*

arbitrable, *sf.* hakeme havale edilebilir/götürülebilir, hakemle halledilebilir.

arbitrage, *is.* **1.** borsa vurgunculuğu : bir borsada alınan esham, tahvilât, döviz vb. ni diğer bir borsada kâr ile satma, **2.** *esk. bk.:* **arbitration.**

arbitrager = arbitrageur, *is.* borsa vurguncusu.

arbitral, *sf.* hakem+, hakemlik+.

arbitrament = arbitrement, *is.* 1.*bk.:* **arbitration**, **2.** hakem kararı, **3.** son ve kesin/mutlak karar verme yetkisi. ~ **of war** : savaş kararı verme yetkisi.

arbitrarily, *zf.* kendince, keyfî/indî olarak, isteğe göre, istenildiği şekilde, rastgele.

arbitrariness, *is.* keyfîlik, indîlik, rasgelelik.

arbitrary, *sf.* **1.** ihtiyarî, isteğe göre. **an ~ choice** : isteğe göre yapılan tercih, **2.** indî, yasal olmaktan ziyade yargıç/hakem tarafından kararlaştırılan. **an ~ decision** : indî bir karar, **3.** müstebit, zalim. *an ~ government,* **4.** keyfî, arzuya/isteğe göre. **an ~ demand** : keyfî bir istek, **5.** *mat.* dilemsel, keyfî, tesadüfî, herhangi bir değeri alabilen. **an ~ constant** : dilemsel durgan, keyfî sabit. **~ function** : dilemsel işlev. ***e.a.***- *1. wilful, 2. personal, subjective, 3. despotic, tyrannical, tyrannous, 4. capricious, unreasonable.*

arbitrate, *f.* **-trated, -trating 1.** hakemlik etmek, hakem olarak ara bulmak/karar vermek. **Someone must ~ between them** : Birisi onların aralarını bulmalıdır. **We must get someone to ~ (this difficulty)** : Bu anlaşmazlıkta hakemlik edecek birini bulmalıyız. **2.** hakeme başvurmak/müracaat etmek, hakeme götürmek/havale etmek. **to ~ a dispute** : bir anlaşmazlığı hakeme götürmek. ***e.a.***- *1. adjudge, adjudicate, referee, umpire, settle, adjust, decide, determine, 2. submit to arbitration.*

arbitration, *is.* **1.** hakemlik, hakem usulü, hakeme başvurma, hakem kararıyla halletme, **2.** (Devletler hukukunda) milletler arası anlaşmazlıkları adlî yöntemle çözümleme, **3. ~al** : hakem+, hakem kararıyla ilgili, **4. ~ award** : hakem kararı, **5. ~ bar** : nümune çubuk : metalürji fırınında elde edilen dökme demirden alınan nümune, **6. to go to ~** : hakeme başvurmak. **Board of ~** : Hakem kurulu. **~ bond** : hakem teminatı, her iki tarafın hakem kararını tanıyacaklarına dair verdikleri teminat. **~ of exchange** : kur farkından yararlanmak için aynı dövizi birkaç borsada aynı anda alıp satma. ***e.a.***- *1. mediation.*

arbitrationist, *is.* hakem taraftarı, anlaşmazlığı hakemle çözme taraftarı.

arbitrative, *sf.* arabulucu, yatıştırıcı, uzlaştırıcı.

arbitrator, *is.* hakem, yargıcı, ara bulucu, uzlaştırıcı. **panel of ~s** : hakem kurulu. ***e.a.***- *arbiter, judge, umpire.*

arbitress, *is.* kadın hakem.

arbor^1 = **arbour**, *is.* **1.** kameriye, çardak, **2.** *esk.* çayırlık, bahçe, meyve bahçesi, **3. ~ed** : kameriyeli, çardaklı. ***e.a.***- *2. lawn, garden, orchard.*

arbor^2, *is.&gl.f.* **1.** *mak.* dingil, mil. *bk.:* **mandrel, 2.** malafa, **3.** dingillemek, dingile bağlamak, **4. ~ed** : (a) dingilli, (b) ağaçlıklı. ***e.a.***- *1. bar, shaft, axle, spindle.*

arbor^3, *is, ç.* **arbores** *bot.* ağaç. **~ day** *ABD* ağaç dikme günü.

arboraceous = arborary, *sf. bk.:* **arboreal.**

arboreal, *sf.* **1.** ağaç+, ağaç gibi, ağaca benzer, **2. arboreous** *d.d.* ağaçlarda/ağaçlar arasında yaşayan. *A squirrel is an ~ animal.* **3.** *zool.* ağaçlarda yaşayacak/ağaçtan ağaca atlayacak şekilde gelişmiş (maymun, sincap gibi hayvanların iskelet/kol ve bacakları gibi), **4. ~ly** : ağaca benzer şekilde; ağaçlarda yaşayacak/ağaçtan ağaca atlayacak tarzda. ***e.a.***- *1. treelike.*

arboreous, *sf.* **1.** ağaçlıklı, **2.***bk.:* **arboreal** (2), **3.** *bk.:* **arborescent.** ***e.a.***- *1. wooded.*

arborescence, *is.* ağaca benzerlik, ağaç şeklinde olma (minerallerde olduğu gibi).

arborescent, *sf.* ağacımsı, ağaç gibi, ağaca benzer, ağaç biçiminde/şeklinde, dallı budaklı. **~ly** : ağaca benzer şekilde.

arboretum, *is, ç.* **-tums/-ta 1.** botanik ağaç bahçesi, bilimsel inceleme için çeşitli ağaçların yetiştirildiği bahçe, numune fidanlık, **2.** ağaçlıklı park.

arboriculture, *is.* ağaççılık, ağaç yetiştirme. **arboricultural** : ağaççılık+, ağaç yetiştirme ile ilgili. **arboriculturist** : ağaççı, ağaç yetiştirme uzmanı.

arboriform, *sf.* ağaç biçiminde.

arborization, *is.* ağaca benzerlik, ağaca benzeme, (mineral, fosil vb.) ağaca benzer şekil ve biçim alma.

arbor vitae, *anat.* hayat ağacı : beyinciğin kesitindeki ağaç biçiminde ak ve boz sinir dokusu.

arborvitae, *is.* **1.** *anat. bk.:* **arbor vitae, 2.** *bot.* hayat ağacı: K Amerika ve D Asya'da yetişen iğne yapraklı *Thuja* türü ağaçlardan biri.

arbour, *is. Brit. bk.:* **arbor.**

arbovirus, *is.* arbovirüs : eklem bacaklıların taşıdığı ve beyin yangısı, sarı humma, dang gibi hastalıklara sebep olan birkaç çeşit virüs.

arbutus, *is, ç.* **-tuses** *bot.* **1.** kocayemiş ağacı *(Arbutus unedo)* : Fundagillerden beyaz pembe çiçekli, çileğe benzer meyveli, yaprakları sepicilikte kullanılan bir ağaç, **2. Mayflower =**

trailing arbutus *d.d.* mayıs çiçeği *(Epigaea repens)* : KD Amerika'da yetişen, funda gibi, pembe beyaz güzel kokulu çiçekler açan tırmanıcı bitki.

arc, *sf.&gs.f.* **arced/arcked, arcing/arcking 1.** *geom.* yay, kavis, **2. electric ~** *d.d. elekt.* kıvılcım, parlak şua, ark. **~-lamp** : ark lâmbası, akkor ışıldak, **3.** *astr.* bir gök cisminin görünür yörüngesini simgeleyen eğri parçası, **4.** yay biçiminde olan nesne, **5.** ark yapmak, (kıvılcım) atlamak, **6.** yay biçiminde yol çizerek hareket etmek.

ARC = A.R.C. = American Red Cross.

arcade, *is.* **1.** *mim.* (a) sütunlu sıra kemerler, (b) kemer altı, kemerli geçit, revak, **2.** dükkânlı pasaj, **3.** mobilya üzerinde kemerli oyma süs.

arcaded, *sf. mim.* kemerli.

Arcadia, *is.* **1.** dağlarda mutlu/sakin bir ülke, **2.** *mec.* kırlarda bir cennet, **3.** Kaliforniya'da Los Angeles'in doğusunda bir şehir, **4.** Louisiana'da bir kasaba.

Arcadian, *sf.* **1.** kırsal, saf ve asude, masum, **2.** kırlarda muhayyel bir cennette yaşayan, **3. ~ism** : kır hayatına özeniş, **4. ~ly** : saf/masum/asude/sakin bir şekilde. ***e.a.-1.*** *pastoral, rustic, simple, innocent.*

Arcady, *is. bk.:* **Arcadia.**

arcane, *sf.* gizli, karanlık, muğlâk, gizemli, esrarengiz, pek az kimsenin anlayabildiği. **an ~ science** : gizli bir bilim. **~ knowledge** : gizli bilgi. **Poor writing can make even the most familiar things seem ~** : Kötü yazı, apaçık bilinen şeyleri bile muğlâklaştırabilir. ***e.a.***-*secret, mysterious, obscure, hidden, esoteric*

arcanist, *is.* çiniciliğin vb. sırlarını bilen/öğreten kimse.

arcanum, *is, ç.* **arcana 1.** *gen.* **arcana** : sır, **2.** (simyagerlerin keşfe çalıştıkları) doğanın/tabiatın büyük sırrı, **3.** iksir, gizli kuvvetli ilâç. ***e.a.- 1.*** *secret, mystery.*

arc-boutant*, is, ç.* ***arcs-boutants*** *Fr. bk.:* **flying buttress.**

arc cosecant = inverse cosecant, *is. trig.* eşkesenlik yayı. *kıs.* **cosec^{-1}, csc^{-1}** : kosekantı verilen sayıya eşit olan yay (radyan olarak).

arc cosine = inverse cosine, *is. trig.* eşdikmelik yayı : *kısf.* **arc cos, cos^{-1}** : kosinüsü verilen sayıya eşit olan yay (radyan olarak).

arc cotangent = inverse cotangent, *is. trig.* eşteğetlik yayı : *kısf.* **arc cot, cot^{-1}** : kotanjantı verilen sayıya eşit olan yay (radyan olarak).

Arc de Triomphe (de l'Etoile)*, Fr.* Takızafer : Paris'te 1806'da Napolyon tarafından yaptırılmaya başlanmış, 1816'da bitirilmiştir.

arch^1, *is.&f.* **1.** *mim.* kemer. **The bridge has 12 ~es** : Köprünün on iki kemeri vardır. **2.** yay, kavis. **The great blue ~ of the sky** : Mavi gök kubbesi. **3.** kemerli, yay gibi/kavisli/mukavves/çukur nesne. **the ~ of the foot** : taban çukuru, **4.** tak. **a triumphal ~** : takızafer, **5.** baraj kemeri, **6.** kemer yapmak, kemer şeklinde tavan yapmak, **7.** kıvırmak, yay şeklinde bükmek. *A horse ~es its neck.* **8.** kemer şeklini almak. *The trees ~ed over the path.*

arch^2, *sf.* **1.** baş, şef, en önemli/büyük, ...şahı. **the ~ rebel** : asilerin başı, baş asi. **His ~ rival for the position was a younger man** : O mevki için en büyük rakibi genç bir delikanlı idi. **2.** açıkgöz, kurnaz, şeytan gibi. **an ~ look** : kurnaz bir bakış, **3.** cilveli, edalı, nazlı. **an ~ smile** : cilveli bir gülümseme, **4.** kibirli, mağrur, tepeden bakan, hakir gören. *When he made that silly remark, she gave him an ~ look.* **5. ~ly** : kurnazca; cilveli/edalı bir şekilde, **6. ~ness** : kurnazlık, hilekârlık, şeytanlık. ***e.a.-1.*** *chief, principal, most important,* ***2.*** *cunning, sly, roguish, mischievous,* ***3.*** *pert, coy, mirthful,* ***4.*** *superciliousf.*

arch- = -arch = archi- = -archy, *ön ek* "baş, en büyük / önemli, ...şahı". *ör.: archduke, archbishop.*

Archaean, *sf.&is. bk.:* **Archean.**

archaeological, *sf.* **1. archaeologic/archeological /archeologic** *d.d.* arkeolojik, **2. ~ly** : arkeolojik olarak.

archaeologist, *is.* arkeolog, arkeoloji uzmanı.

archaeology = archeology, *is.* **1.** arkeoloji: eski insanların ve onların medeniyetlerinin bilhassa kazı ile bulunan yapıtlara dayanarak incelenmesi, **2.** *az geçer* eski tarih, eski eserler bilimi.

archaeopteryx, *is.* arkeopteriks : Son Jura devrine ait, dişleri uzun, tüylü ve omurgalı kuyruğu olan bir kuş fosili.

archaeornis, *is.* arkeornis : Son Jura devrinde yaşamış ve nesli tükenmiş arkeopterikse benzer bir kuş.

Archaeozoic, *sf.&is. bk.:* **Archeozoic.**

archaic, *sf.* **1.** eski, eskimiş, modası geçmiş, maziye ait. **an ~ manner** : eski tarz. **an ~ notion** : eski fikir, **2.** *gr.* eski: eski zamanlarda kullanılmış lâkin günümüzde çok az kullanılan. *an ~ word.* **3.** ilkel, gelişmemiş, basit, iptidaî. *an ~ form of animal life.* **4.** *b.h.* M.Ö. VII-V. yüzyıllarda gelişen ve çoğunlukla hareketli insanı konu alan Yunan resim ve heykel sanatına ait, **5. ~ally** : eski tarzda, eskimiş/modası geçmiş olarak, ilkel bir şekilde. ***e.a.-1.*** *ancient, antiquated, obsolete, obsolescent, **3.** primitive.* ***NOT*** **:** **ANCIENT** sadece yaşça eski demektir. **ANTIQUATED**, hem (yaşça) eski, hem modası geçmiş anlamına gelir. **OBSOLESCENT** veya **ARCHAIC**, yavaş yavaş terk edilen, kullanılmaz hâle gelen, **OBSOLETE** ise çoktan terk edilmiş, kullanılmaz hâle gelmiş demektir.

archaise, *f. Brit. bk.:* **archaize.**

archaism = archaicism, *is.* **1.** eskilik, eski/unutulmuş/modası geçmiş söz/deyim vb. **2.** edebiyat ve sanatta eski şeylerin kullanılması. *The ~ of his style provided charm, nostalgia and a degree of obscurity.*

archaist, *is.* **1.** eski eser/antika uzmanı, **2.** eski/modası geçmiş kelime ve deyimleri kullanma meraklısı, **3. ~ic** : eski+, eskiye meraklı, eskiye bağlı.

archaize, *f.* **-ized, -izing 1.** eski bir görünüş ve çeşni vermek, **2.** eski üslûbu kullanmak, **3. archaizer** : eski görünüş ve çeşni veren; eski üslûbu kullanan.

archangel, *is.* **1.** *ilâh.* başmelek, en büyük melek, **2.** *bk.:* **angelica, 3. ~ic(al)** : başmelek+.

archbishop, *is.* başpiskopos. **~ric** : başpiskoposluk.

archdeacon, *is.* başdiyakoz : piskopostan aşağı rütbeli papaz. **~ate = ~ry = ~ship** : başdiyakozluk.

archdiocese, *is.* başpiskoposluk bölgesi. **archdiocesan** : başpiskoposluk bölgesine ait.

archducal, *sf.* arşidük+.

archduchess, *is.* **1.** arşidükün karısı, **2.** arşidüşes : Avusturya imparatorluk ailesine mensup prenses.

archduchy, *is., ç.* **-duchies** arşidükalık, arşidükün emlâk ve arazisi. **archdukedom** *d.d.*

archduke, *is.* arşidük : Avusturya imparatorluk hanedanı prensi.

Archean = Archaean, *sf.&is. jeol.* Arkeozoik çağ(a ait), en eski kayalara ait.

arched, *sf.* **1.** kemerli, **2.** kemer biçiminde.

archegonial = archegoniate, *sf. bot.* baloncuklu yumurtalık+.

archegonium, *is., ç.* **-nia** *bot.* baloncuklu yumurtalık : eğrelti otu, yosun vb. de görülen baloncuk şeklinde dişi üreme organı.

archenemy, *is., ç.* **-mies 1.** baş düşman, **2.** şeytan, iblis.

archenteron, *is. emb.* **1.** (gastrulanın) ilkel sindirim boşluğu, **2. archenteric** : ilkel sindirim boşluğu+.

archeo- = archaeo- = archi-, *ön ek* "ilkel, iptidaî". *ör.: Archeozoic.*

archeologic(al), *sf. bk.:* **archaeologic(al).**

archeologically, *zf. bk.:* **archaeologically.**

archeologist, *is. bk.:* **archaeologist.**

archeology, *is. bk.:* **archaeology.**

Archeozoic = Archaeozoic, *sf.&is. jeo.* Arkeozoik çağ(a ait) : 1-3 milyar yıl önce ilk kayaların, alg ve yosun gibi ilk hayat emaresinin başladığı çağ, bu çağa ait.

archer, *is.* **1.** okçu, **2.** *astr.* Yay burcu, **3.** *bk.:* **archerfish.**

archeress, *is.* (kadın/kız) okçu.

archerfish, *is, ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** ok balığı *(Toxotes jaculatrix)* : Endonezya denizlerinde yaşar. Böcekler üzerine ağzından su fışkırtıp onları suya düşürerek avlar. Uzunluğu 15 cm. **2.** *Toxotidae* familyasından buna benzer birkaç çeşit balık.

archery, *is.* **1.** okçuluk, **2.** okçular, **3.** okçu edevatı : ok, yay vb.

archespore = archesporium, *is. bot.* **1.** sporgöze : spor üreten ilkel göze, **2. archesporial** : sporgöze+.

archetypal = archetypical, *sf.* **1. archetypic** *d.d.* özgün, orijinal, örnek, nümune, ilk/esas örneğe uygun, aslının aynı. ~ **world** : özgün evren, ilk yaratılan dünya, **2.** ~**ly** : özgün olarak, aslına uygun bir şekilde.

archetype, *is.* **1.** ön model, temel örnek, ilk örnek, asıl numune, prototip, **2.** *fel.* ilk örnek : her şeyin ona göre yapıldığı düşünülen temel ilke.

archfiend, *is.* **1.** baş düşman, **2.** şeytan. ***e.a.*** *- 2. satan.*

archi-, *ön ek* **1. arch-** ön ekinin değişik şekli : "ilk, ilkel, başlıca", **2.** *bk.:* **archeo-** .

archicarp, *is. bot.* sporları torbacık içinde bulunan *(ascomycetous)* mantarların dişi cinsiyet organı.

archidiaconal, *sf.* başdiyakosluk+.

archiepiscopal, *sf.* başpiskoposluk+. ~**ly** : başpsikoposlukla.

archiepiscopality/archiepiscopate, *is.* başpiskoposluk.

archil, *is. bot. bk.:* **orchil.**

archimage = archimagus, *is.* baş/ büyük sihirbaz.

archimandrite, *is.* (Doğu Ortodoks kilisesinde) **1.** başkeşiş, bir manastırın en yüksek rahibi, **2.** birçok manastırda görevli keşiş, **3.** mümtaz bekâr papaz.

Archimedean, *sf.* **1.** Arşimet+. Arşimet'in keşfettiği. ~ **axiom** : Arşimet beliti. ~ **order** : Arşimet sıralaması. ~ **ordered space** : Arşimet sıralı uzayı. ~ **property** : Arşimet özelliği. ~ **spiral** : Arşimet sarmalı/spirali.

Archimedes, *is.* **1.** Arşimet : M.Ö. 287-212 yıllarında yaşamış matematik/fizik bilgini. Arşimet yasasını, kaldıracı, özgül ağırlığı keşfetmiştir. **2.** ~ **principle** : Arşimet yasası : "Bir sıvıya batan cisim, yerini aldığı sıvı ağırlığına eşit bir kuvvetle yukarı doğru itilir." **3.** ~ **screw = Archimedean screw = water snail :** Arşimet vidası : eğik bir silindir içinde dönerek suyu yukarı çıkaran spiral.

archine = arshin, *is. T.* arşın : uzunluk ölçüsü, ≈ 70 cm.

arching, *sf.&isf.* **1.** yay, kavis, yaylı, kavisli, yay gibi, yaya benzer. *~ of her eyebrows* **2.** kemer, kemerli inşaat.

archipelagian = archipelagic, *sf.* takımada(lar)+.

archipelago, *is, ç.* **-gos/-goes 1.** takımadalar, **2.** takımadalarla dolu deniz, **3. the** ~ *b.h.* Adalar (Ege) Denizi. ***e.a.*** *- 3. Aegean Sea.*

archiphoneme, *is. gr.* üst ses birim : birbirine yakın iki ses birimi ayıran nitelik : **b** ile **p** sesleri arasındaki fark gibi.

archiplasm = archoplasm, *is.* **1.** protoplâzma : canlı varlıkların temel maddesi, **2.** (göze bölünmesinde) santrozomu çevreleyen madde, **3.** ~**ic** : protoplâzma+.

architect, *is.&gl.f.* **1.** mimar, **2.** bina ve benzeri büyük yapıları tasarlayan kimse. **naval** ~ : gemi inşaat mühendisi, **3.** kurucu, yapıcı. **the** ~**s of the constitution** : anayasanın kurucuları, **4.** mimarlığını/ mimarî projesini yapmak, tasarlamak, kurmak. *The house has been ~ed to harmonize with the landscape.*

architectonic(al), *sf.* **1.** mimarlık+, mimarlık ilkelerine ait, **2.** yapı tekniği bakımından. **The** ~ **perfection of his new novel** : Yeni romanının yapı tekniği bakımından mükemmelliği.

architectonically, *zf.* mimarlığa uygun olarak, mimarî bakımdan mükemmel bir şekilde.

architectonics, *is.* **1.** bina bilgisi, mimarlık bilimi, **2.** yapısal tasarım. *the ~ of Beethoven's symphonies.* **3.** *fel.* bilimsel dizgeleme, bilginin sistemleştirilmesi.

architectress, *is.* kadın mimar.

architectural, *sf.* mimarî, mimarlık+. ~**ly** : mimarî bakımdan, mimarlıkça.

architecture, *is.* **1.** mimarlık, **2.** mimarî. **The** ~ **of Paris** : Paris'in mimarîsi. **Romanesque** ~ : Roma mimarîsi. **The** ~ **of that house is defective** : O evin mimarîsi kusurludur. **3.** inşaat, bina inşaatı, **4.** (toplu olarak) binalar, **5.** yapı, kuruluş, herhangi bir şeyin yapılışı/yapısı. **the** ~ **of a novel** : bir romanın yapısı. **military** ~ : istihkâm sanatı. **naval** ~ : harp gemileri inşaatı. **marine** ~ : (her türlü) gemi inşaatı.

architraval, *sf. mim.* korniş pervazı şeklinde.

architrave, *is. mim.* **1.** korniş pervazı, (sütunlar üzerine konulan klâsik) saçak tabanı, kemer kirişi pervazı, **2.** kapı, pencere vb. etrafındaki süs veya tezyinat.

architraved, *sf.* korniş pervazlı, saçak tabanlı, süslü.

archival, *sf.* arşiv+.

archive, *is.* **1.** *gen.* **~s** : belgelik, arşiv, **2.** **~s** : evrak/hazine mahzeni, **3.** belgeliklerde saklanan belge, vesika, evrak vb.

archivist, *is.* arşiv memuru.

archivolt, *is.* kemer süsü, kemerin iç/yan tezyinatı.

archly, *zf.* şaka ile, kurnazca, lâtife yollu.

archness, *is.* şakacılık, kurnazlık, lâtife, takılma.

Arc of Triumph, *bk.:* **Arc de Triomphe.**

archon, *is.* **1.** (eski Atina'da) dokuz yüksek hâkimden biri, **2.** hükümdar, **3.** **~ship** : yüksek hâkimlik, hükümdarlık.

archoplasm, *is. biy. bk.:* **archiplasm.**

archpriest, *is.* başpapaz, başrahip. **~hood** = **~ship** : başpapazlık, başrahiplik.

archway, *is. mim.* **1.** kemer, **2.** kemerli geçit, kemer altı geçidi.

archy, *sf.* kemerli, yaylı, kavisli, yay gibi. **~ eyebrows** : yay gibi kaşlar.

-archy, *son ek* "erk(i), saltanat, hükümdarlık". **monarchy** : tek erki. **oligarchy** : takım erki.

arc light, *is.* **1.** ark lâmbası, **2.** ark lâmbası ışığı.

arcograph = cyclograph, *is. geom.* yayçizer : yay çizmeye yarayan alet.

arc secant = inverse secant, *trig.* kesenlik yayı : sekantı verilen bir sayıya eşit olan yay (radyan olarak). *kıs..:* **arc sec, sec^{-1}** .

arc sine = inverse sine, *trig.* dikmelik yayı, ark sinüs : sinüsü verilen bir sayıya eşit olan yay (radyan olarak). *kıs.:* **arc sin, sin^{-1}** .

arc tangent = inverse tangent, *trig.* teğetlik yayı, ark tanjant : tanjantı verilen bir sayıya eşit olan yay (radyan olarak). *kıs.:* **arc tan, tan^{-1}**.

arctic, *sf.* **1.** arktik, kuzey eksen ucuna/Kuzey Kutbu'na ait. **the ~ Region = ~ Zone** : Kuzey Eksen Ucu/Kutup Bölgesi. **~ Circle** : Kuzey Eksen Ucu Çemberi, 66°33' enleminden geçen ve Kuzey Eksen Ucu Bölgesinin güney sınırını oluşturan çember. **~ Current** : Kuzey Kutbu'ndan gelen soğuk su akıntısı. **~ fox = white fox** : kutup tilkisi *(Alopez lagopus)* : kalın tüyleri kışın beyaz, yazın kahverengidir. **~ Ocean** : Kuzey Buz Denizi, Arktik Okyanusu, **2.** Kuzey Kutbu'ndan gelen. **an ~ wind** : Kuzey Kutbu'ndan esen rüzgâr, **3.** çok soğuk, dondurucu. **an ~ winter** : çok soğuk bir kış, **4.** kutup bölgesinde kullanılan, kutup bölgesine özgü. **~ boots** : kutup çizmeleri. **~s** : sıcak/kürklü ve su geçirmez çizme, **5.** son derece soğuk, ilgisiz. **an ~ reception** : son derece soğuk karşılama, **6.** **~ally** : çok soğuk bir şekilde.

arcticologist, *is.* kutup bilgini, kutup bilimleri uzmanı.

arcticology, *is.* kutup bilimi, kutup bölgelerinin bilimsel incelenmesi.

arctoid(ean), *sf.&isf. zool.* ayıgillerden, ayıya benzer.

Arctoidea, *ç. is. zool.* ayıgiller : ayı, rakun, gelincik vb.

Arcturus, *is. astr.* Çoban burcunun en büyük yıldızı.

arcuate(d), *sf.* yay gibi bükülmüş.

arcuatedly, *zf.* yay gibi bükülerek, yay biçiminde.

arcuation, *is.* **1.** yay gibi bükülme, **2.** binalarda kemer tarzının kullanılması, **3.** yaylar dizisi.

arcus, *is, ç.* **-cus** **1.** yuvarlak bulut : bazan kümülonimbüs bulutun ön alt kısmında oluşan, yoğun, yuvarlak biçimli bulut, **2.** *anat.* yay. **~ senilis** : gözün karniye tabakası etrafını bürüyen yağ tabakası (yaşlılarda görülür).

-ard = -art, *son ek* "aşırı, müfrit, ziyadesiyle" : bir şeyi istenmeyecek tarzda aşırı yapan kimse anlamı katar. *ör.: drunkard, sluggard, coward, braggart.*

ardeb, *is.* ardeb, hububat ölçüsü ≈ 198 litre : Mısır ve komşusu ülkelerde kullanılır.

ardency, *is.* **1.** şiddetli arzu, istek, gayret, **2.** heyecan, coşkunluk, ateş, hiddet, şiddet. **~ of love** : aşkın şiddeti/ateşi, **3.** *den.* geminin rüzgâra karşı gitmesi. ***e.a.*** *- 1&2. passion, ardor, fervor*

ardent, *sf.* **1.** ateşli, heyecanlı, coşkun, çok hararetli. **an ~ patriot** : ateşli bir vatansever. *He is an ~ supporter of the team.* **2.** şiddetli, hiddetli, öfkeli. **They were terrified by his ~, burning eyes** : Onun öfkeli, ateş püsküren gözlerinden korkmuşlardı. **3.** *den.* rüzgâra karşı giden (gemi), **4.** *esk.* yanan, ateşli, **5.** **~ly** : heyecanla, ateşli/coşkun bir şekilde, gayretle, şiddetle, öfke ile. **to desire sth. ~ly** : bir şeyi şiddetle arzu etmek, **6.** ~ **spirits** : keskin alkollü içkiler : viski, konyak, rakı, cin vb. ***e.a.**- 1. fervent, eager, zealous, enthusiastic, passionate, 2. vehement, hot, intense, 4. burning, fiery.*

ardor = **ardour**, *is.* **1.** heyecan, gayret, (duygularda) ateşlilik. *He spoke persuasively and with ~,* **2.** *esk.* yakıcı sıcak. ***e.a.**- 1. fervor, zeal, passion, fervency, devotion, earnestness, excitement, 2. burning heat.*

arduous, *sf.* **1.** çetin, güç, zor. **an ~ undertaking** : çetin bir teşebbüs, **2.** yorucu, zahmetli. **an ~ effort** : yorucu bir çaba, **3.** dik, sarp. **an ~ path** : sarp bir yol. **an ~ hill** : sarp/dik tepe, **4.** dayanılmaz, tahammül edilmez, dayanılması/tahammülü güç/zor, tahammülfersa. **an ~ winter** : dayanılması zor bir kış, **5.** **~ly** : güçlükle, zorla, çetin bir şekilde, yorucu/zahmetli/dayanılmaz bir şekilde, **6.** **~ness** : güçlük, zorluk, çetinlik. ***e.a.**- 1. hard, toilsome, onerous, wearisome, burdensome, exhausting, difficult, laborious, 2. energetic, vigorous, strenuous, 3. steep, 4. severe.*

are, *f.&is.* **1.** -sin, -iz, -siniz, -dirler : **to be** fiilinin şimdiki zaman, ikinci tekil ve bütün çoğul şahısları. **you ~** : sen ...-sin/siz...-siniz. **we ~** : biz...-iz. **they ~** : onlar ...-dırlar, **2.** ar : 100 m^2 lik yüz ölçümü.

area, *is.* **1.** bölge, saha, mıntaka. **Bursa ~** : Bursa bölgesi. **prohibited ~** : yasak bölge. **~ code** : (telefon) bölge kodu, **2.** bölme, (belirli bir işe tahsis edilmiş) saha. **the business ~ of a town** : kasabanın iş sahası. **the dining ~ of the house** : evin yemek odası, **3.** uğraşma alanı, faaliyet/iştigal sahası, konu, kapsam. **There have been many new developments in the ~ of electronics** : Elektronik konusunda birçok yeni gelişme oldu. **4.** açık saha. **landing ~** : iniş sahası, **5.** binanın kapladığı yer/alan, **6.** *bk.:* **areaway** (1), **7.** yüz ölçümü, alan, mesaha, mesahai sathiye, **8.** *anat.* (a) bir organizma yüzeyinin sınırlı alanı, (b) beynin belirli bir görev yapan bölgesi, **9.** avlu. ***e.a.**- 1. region, zone, 2. section, 3. extent, range, scope.*

areal, *sf.* bölgesel, alan+, saha+, mıntaka+.

arear, *zf.* arka(sın)da, geri(sin)de.

areaway, *is.* **1.** mahzen/bodrum girişi, **2.** *ABD* (binalar veya bir binanın bölmeleri arasındaki) geçit.

areca, *is. bot.* **1.** Malezya cevizi *(Areca catechu)* : G Asya ve Malezya'da yetişen bir tür palmiye/hurma ağacı, **2.** ~ **nut** *d.d.* bu ağacın cevize benzer meyvesi, **3.** buna benzer birkaç çeşit palmiye. ~ **palm** *d.d.*

arena, *is.* **1.** arena : eski Roma'da güreş vb. için yapılan anfiteatrın oval kısmı, **2.** oyun sahası, spor meydanı. **a boxing ~** : boks sahası. **a circus ~** : sirk meydanı. **indoor ~** : kapalı alan, **3.** arenayı çevreleyen bina, **4.** faaliyet/eylem/anlaşmazlık sahası. **The small country became the ~ of war between the two big powers** : Küçük memleket iki büyük kuvvet (devlet) arasında harp sahası oldu. **5.** kum sahası.

arenaceous, *sf.* **1.** kumlu, kum gibi, kumdan yapılmış, **2.** kumsal yerde yetişen (bitki). ***e.a.**- 1. sandy, sandlike.*

arenarious, *sf.* kumlu, kumsal. ~ *soil.* ***e.a.**- sandy.*

arena theater = **theater-in-the-round**, *is.* alan tiyatrosu : sıraları sahne etrafında en az üç taraflı dizilmiş tiyatro.

arenicolous, *sf.* kumcul, kumda yaşayan.

arenose = **arenous** = **arenulous**, *sf.* **1.** kumlu, **2.** **arenosity** : kumluluk. ***e.a.**-1. sandy, gritty.*

aren't, **1.** **are not** (değil) kelimelerinin kısa yazılışı, **2.** **am not** (değilim) kelimelerinin kısa yazılışı. ***NOT :*** **am not** anlamında **aren't** kısa yazılışı soru cümlelerinde genellikle kabul edilir : **I am doing well, aren't I?** gibi. Dil bilgisi bakımından doğru değilse de yapmacıklı ve hoş bir konuşma tarzı sayılır.

areo-, *ön ek* "Mars, Merih". *ör.: areocentric.*

areocentric, *sf. astr.* Mars/Merih gezegenini merkez kabul eden.

areola, *is, ç.* **-lae/-las** **1.** *fiz.* çok küçük alan/saha, **2.** *anat.* (a) (meme başını çevreleyen) renkli halka, (b) (aşı fistülünü kuşatan) halka, **3.** böcek kanatlarının damarlarla bölündüğü alanlardan her biri, **4.** *bot.* (bitki yüzeyindeki) gözenek, **5.** *biy.* (bir yüzeydeki) küçük çukur.

areolar = **areolate(d)**, *sf.* gözenekli, halkalı, çok küçük halkalardan oluşmuş, göz göz.

areolation, *is.* **1.** gözenek, halkacık, (renk veya yapıca farklı bir çizgi ile sınırlanmış) küçük alan, **2.** gözeneklilik, gözeneklere/halkalara bölünme.

areole, *is. bk.:* **areola.**

areologic, *sf. astr.* **1. ~al** *d.d.* Merih bilimi, **2. ~ally** : Merih bilimle.

areologist, *is. astr.* Merih bilimi uzmanı.

areology, *is. astr.* Merih bilimi : Merih/Mars gezegenini inceleyen astronomi dalı.

Areopagite, *is.* (eski Yunan) adlî meclis üyesi.

Areopagus, *is.* **1.** Atina'da Akropol'ün batısında bir tepe, (eski Yunan) bu tepede toplanan adlî meclis, **3.** (herhangi bir) yüksek mahkeme.

arête, *is. coğ.* sarp yamaçlı sivri dağ tepesi.

arethusa, *is. bot.* bataklık orkidesi *(Arethusa bulbosa)* : K Amerika ve Japonya'da yetişir, pembe çiçekler açar.

arg. = argentum.

argal, *is.&zf. bk.:* **1. argol**, **2. argali**, **3. therefore.**

argali, *is, ç.* **-li** yabanî koyun *(Ovis ammon)* : Orta Asya, Sibirya ve Kamçatka'da yaşar. Öküz kadar iri, boynuzları kıvrık ve kalındır. **argal** *d.d.*

Argand diagram, *is. mat.* Argand çizeneği : karmaşık sayıları düzlemde göstermek için kullanılan birbirine dik iki eksenden oluşan konaç dizgesi. Karmaşık sayının gerçel bileşeni yatay, sanal bileşeni düşey eksen üzerinde gösterilir. **Argand plane, Gauss plane** *d.d.*

Argand lamp, *is.* Argand lâmbası : boru fitilli petrol lâmbası.

argan tree, *is. bot.* ergen ağacı *(Argania sideroxylon)* : Fas'ta yetişen ve zeytine benzer meyve veren, alçak dallı, yaprağını dökmeyen ağaç.

argent, *is.&sf.* **1.** gümüş, **2.** gümüşî, gümüş gibi, gümüş renginde, parlak, **3.** *esk.* para. ***e.a.***-*1. silver, 3. money.*

argent-/argenti-argento-, *öh ek* "gümüş". *ör.: argentic.*

argenteous = argentate, *sf.* gümüşlü, gümüşî (beyaz). ***e.a.***- *silvery.*

argentic, *sf. kim.* gümüşlü, gümüş içeren.

argentiferous, *sf.* gümüşlü, gümüş içeren.

Argentina = Argentine, *is.* Arjantin. Resmî adı : **Argentine Republic.**

argentine, *sf.&is.* **1.** gümüşlü, gümüş+, gümüşten yapılmış, gümüşe benzer, **2.** balık pullarından elde edilen ve taklit inci yapmakta kullanılan gümüşlü madde, **3.** gümüş balığı.

Argentine = Argentinean, *is.* **1.** Arjantinli, **2.** Arjantin+.

argentite, *is.* arjantit, gümüş sülfit: Ag2S. Koyu kurşunî renkte kütle veya kristal hâlinde bulunur.

argentous, *sf. kim.* gümüş+, tek valanslı gümüş içeren.~ **chloride** : gümüş klorür (AgCl) gibi.

argentum, *is. kim.* gümüş. ***e.a.***- *silver.*

argil, *is.* kil, balçık, çömlekçi kili. ***e.a.***- *clay.*

argillaceous, *sf.* killi, kil içeren. ~ *rocksf.* ***e.a.***- *clayey.*

argilliferous, *sf. min.* kil(li), kilden (oluşmuş).

argillite, *is.* kil taşı, killi taş.

argillitic, *sf.* kil taşı(ndan).

argilloid, *sf.* kil gibi.

argillous, *sf. bk.:* **argillaceousf.**

arginine, *is. biy- kim.* arjinin, $C_6H_{14}O_2N_4$: bitkisel ve hayvansal proteini oluşturan başlıca amino asitlerden biri. Som ve ringa balıkları spermlerinde bulunur. Bitkisel ve hayvansal proteinlerden hidrolizi yolu ile elde edilir.

argol = argal, *is.* şarap tortusu : yapay gübre ve tartarik asit yapmakta ve boyaların sabitleştirilmesinde kullanılır.

argon, *is. kim.* argon : renksiz, kokusuz, atıl gaz. Simgesi **Ar**, atom nu. 18, atom ağ. 39.948. Elektron tüplerini, elektrik ampullerini ve flüoresan tüpleri doldurmakta kullanılır.

Argonaut, *is.* **1.** *mit.* Jason'un kahraman gemicilerinden biri, **2.** maceraperest : ödül vadeden fakat tehlikeli olan işler peşinde koşan, **3.** 1848-49'da altın aramak için Kaliforniya'ya göçmüş kimse, **4.** *zool. bk.:* **paper nautilusf.**

argosy, *is, ç.* **-sies** **1.** kıymetli mal taşıyan tüccar gemisi, büyük ticaret gemisi, **2.** ticaret filosu, **3.** bol/zengin mal(zeme).

argot, *is. Fr.* **1.** argo, **2.** belirli bir toplumsal veya meslekî grubun kullandığı özel kelime ve deyimler, **3. ~ic** : argoca, argoya/özel kelime ve deyimlere ait. ***e.a.***- *1. slang, 2. jargon, idiom.*

arguable, *sf.* irdelenebilir, münakaşa edilebilir, (fikir) savunulabilir, kanıtlanabilir, ispat edilebilir.

argue, *f.* **-gued, -guing 1.** sebep/delil göstermek. *He ~d for an allowance and receive one.* **2.** itiraz etmek. **Do what you are told and don't ~ with me** : İtiraz etme de söylediğimi yap. **3.** (lehinde/aleyhinde deliller beyan ederek) tartışmak, münakaşa etmek. *The lawyers ~d the case.* **4.** (fikir ve mütalâasında) ısrar etmek, fikrini ısrarla savunmak. **to ~ that something must be so** : bir şeyin böyle olması gerektiğini ısrarla savunmak, **5.** ikna etmek, (savunduğu fikrin doğruluğuna) inandırmak. **~ down** : ilzam etmek, (delil üstünlüğü ile) susturmak, cevap veremez duruma düşürmek. **to ~ s.o. into/out of doing sth.** : birisini bir şeyi yap(ma)mağa ikna etmek/ kandırmak. **He ~d me into going** : Beni gitmeye ikna etti. **6.** kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek, göstermek. **His actions ~s him to be a coward** : Yaptıkları onun bir korkak olduğunu kanıtlıyor. **The way he spends money ~s him to be rich/a rich man/that he is rich** : Para harcayışı onun zengin (bir adam) olduğunu gösteriyor. ***e.a.-1.*** *discuss, debate,* ***2.*** *contend, dispute,* ***5.*** *persuade, drive,* ***6.*** *prove, imply, indicate, show.* ***NOT*** **:** **ARGUE, DEBATE, DISCUSS, DISPUTE**, ve **CONTEND**, bir konuda anlaşabilmek için birkaç kişinin karşılıklı konuşması demektir. **ARGUE**, fikir ve görüşlerini sebepleriyle beyan etmek veya bir şeyin sebebini anlamaya çalışmaktır. Birkaç kişinin karşılıklı fikir tartışması **ARGUE** ile ifade edilir. **ARGUE** mutlaka bir fikre muhalefet anlamı taşımaz. **DEBATE**, belli yöntem ve kurallara uyarak fikirleri (çoğunlukla umumu ilgilendiren sorunları) tartışmak, çok defa aleyhte fikirler ileri sürmektir. "**to debate a proposed amendment** : bir değişiklik önerisini tartışmak." gibi. **ARGUE** ve **DEBATE** ' te genellikle fikir ayrılıkları söz konusudur. **DISCUSS**, çok defa fikir ayrılığı olmadan çeşitli görüş ve mütalâaları ileri sürmektir. "**to discuss the details of a plan** " bir plânın ayrıntılarını görüşmek/tartışmak/müzakere etmek." gibi. **DISPUTE**, aleyhte fikir ve görüşler ileri sürmek, itiraz ve muhalefet etmektir : "**to dispute the opinions of another** : başkasının fikirlerine itiraz etmek." gibi. **CONTEND** ise kendinin veya bir başkasının görüş ve fikirlerini destekleyici fikir, mütalâa ve deliller ileri sürmektir.

arguer, *is.* itiraz/münakaşa eden, tartışan, kanıtlayan, ispatlayan.

argufier, *is.* çekişken, nizacı, saçma/manasız bir şeyi ısrarla savunan.

argufy, *f.* **-fied, -fying** çekişmek, münazara etmek, saçma/manasız bir şey üzerinde inatla tartışmak.

argument, *is.* **1.** münakaşa. **They were deeply involved in the ~** : Derin bir münakaşaya dalmışlardı. **to put forward an opinion for ~'s sake** : münakaşa için bir fikir ileri sürmek. **for the sake of ~** : örneğin, meselâ, sırf münakaşa maksadıyla, **2.** çekişme, tartışma, münazara, itiraz, ağız kavgası. **a violent ~** : şiddetli bir tartışma. **It is beyond ~ that...** : ...itiraz götürmez /tartışılamaz. **to comply without ~** : itirazsız muvafakat etmek, **3.** yargı/muhakeme tarzı, usa vurma, müzakere. **to follow sf.o.'s (line of) ~** : bir kimsenin muhakeme tarzını kavramak. **We should try to settle this affair by ~ not by fighting** : Bu işi kavga ile değil, müzakere ile bir sonuca bağlamalıyız. **4.** kanıt, tanıt, tutamak, delil, sebep. *This is a strong ~ in favor of the theory.* **That is another ~ to dismiss him** : Onun azli için bir sebep de budur. **5.** sav, iddia, müddea, tez. *His ~ is that interest rates should be kept high in order to control the inflation.* **6.** konu, ana fikir. *the ~ of a play.* **The central ~ of his paper was presented with clarity** : Araştırmasının ana fikri açıkça sunulmuştu. **7.** özet, hulâsa. **The abstract or ~ of the plan is shortly as follows** : Plânın özeti kısaca şudur. **8.** *mat.* (a) bağımsız/serbest değişken, (b) yön : bir vektörün referans ekseni ile yaptığı açı, (c) (kutupsal koordinatlarda karmaşık bir sayıyı temsil eden noktaya tekabül eden) açı, **9.** *esk.* (a) delil ispat, (b) ihtilâf, anlaşmazlık, **10.** *tiy.* belge, **11.** *fel.* (a) kanıt, tanıtlamanın dayandığı önerme, (b) (tasımda) küçük önerme. ***e.a.-*** ***1.*** *debate, discussion,* ***2.*** *disagreement, dispute, controversy, contention, fight, altercation,* ***3.*** *reasoning,* ***6.*** *theme, topic, subject,* ***7.*** *abstract, summary,* ***9.*** *(a) evidence, proof.* ***NOT*** **: ARGUMENT, CONTROVERSY, DISPUTE** kelimeleri bir fikrin leh ve aleyhindeki mütalâa ve görüşleri ifade ederler. İki kişi bir fikir üzerinde anlaşamazlar, her biri kendi görüşünü destekleyen delilleri, düşünceleri, vakıaları vb. ileri sürerek tartışmaya girişirlerse bu **ARGUMENT**’dir. **CONTROVERSY** veya **DISPUTE** iki veya daha fazla kimse arasında cereyan eder. **DISPUTE** bir nevi ağız kavgasıdır : ekseriya kısa, fakat kızgın, öfkeli bir çekişmedir : *A violent dispute over a purchase. The dispute over the property was settled in court.* **CONTROVERSY**, zıt fikirlerin yazılı veya sözlü olarak kibarca ifadesidir; daha çok resmî konulara uygulanır : *A political controversy.*

argumentable, *sf.* tartışılabilir, münakaşa edilebilir, kanıtlanabilir, delil/sebep gösterilebilir.

argumental, *sf. bk.:* **argumentative.**

argumentation, *is.* **1.** tartışma, münakaşa. **The lengthy ~ tired many participants** : Uzun tartışma, hazır bulunanların çoğunu yordu. **2.** çekişme, münazaa, **3.** usa vurma, yargı, muhakeme, sebepleri beyan edip mantıkî sonuca varma, **4.** muhakeme/irdeleme yolu ile varılan sonuç. ***e.a.***- *1. discussion, debate, 2. disputation, dispute, 3. reasoning.*

argumentatious, *sf. bk.:* **argumentative.**

argumentative, *sf.* **1.** münakaşacı, münakaşa/tartışma meraklısı, tartışmayı seven. **The law students were an ~ group** : Hukuk öğrencileri tartışmayı seven bir gruptu. **2.** ihtilâflı, münakaşa götürür, **3.** *huk.* olayların anlatımında bir hükme varan, **4.** tenkit ve muhakemeli, **5.** ispata yönelik, sebep beyan eden, **6.** **~ly** : tartışma/münakaşa suretiyle, sebep/delil beyan ederek, ispatlayarak, kanıtlayarak, **7.** **~ness** : tartışmacılık, münakaşacılık, tartışmayı/münakaşayı sevme, tartışma/münakaşa merakı. ***e.a.-1.*** *disputatious, contentious, 2. controversial.*

***argumentum**, is, ç.-**ta** Lât. bk.:* **argument.**

argumentum ad hominem**, Lât. bk.:* ***ad hominem.

***argumentum a fortiori**, Lât.* evleviyetle kanıtlama : “Önceden tartışılan bir konu doğru ise, şimdi tartışılan konu evleviyetle (haydi haydiye) doğrudur.”

Argus, *is.* **1.** *mit.* 100 gözlü efsanevî canavar : efsaneye göre öldükten sonra gözleri tavus kuyruğu olmuştur, **2.** *k.h.* açıkgöz/uyanık kimse, **3.** **~-eyed** : açıkgöz, uyanık, müteyakkız, **4.** **~ pheasant** *d.d. zool.* Malezya sülünü *(Argusinas, Rheinardia).* ***e.a.-1-3.*** *keen-eyed, watchful, vigilant.*

argyle, *sf.&is.* **1.** iki veya daha fazla renkli baklava biçiminde şekilleri olan (örgü), **2.** renk renk yünden örülmüş baklava biçimli (çorap, süveter vb.), **3.** et suyu kabı (iç ve dış çeperleri arasında su konulan boşluğu vardır).

argyria, *is. patol.* renksizlenme : gümüşlü müstahzarların uzun süre kullanılması sonucu cildin rengini kaybetmesi.

Argyrol = **mild silver protein**, *is. ecz.* argirol : sümüksel doku iltihabının tedavisinde kullanılan ilâç.

Arhat, *is.* Nirvana’ya erişmiş Budist.

arhythmia, *is. patol. bk.:* **arrhythmia.**

arhythmic(al), *is. patol. bk.:* **arrhythmic (al).**

aria, *is.* **1.** arya (opera), **2.** hava, melodi.

aria da capo, *is., ç.* **arias da capo** üçlü arya.

Arian, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **Aryan**, **2.** Aryanizme mensup.

-arian, *son ek* “-cı/-ci/-cu/-cü” : meslek, yaş, inanış, mezhep vb. bildiren sıfat veya ad yerine kullanılan sıfat yapmaya yarayan son ek. *ör.: librarian, vegetarian, latitudinarian.*

Arianism, *is. ilâh.* Aryanizm : IV. yy. da *Arius* adlı papaz tarafından kurulan ve Hristiyan inanışının tersine olarak Hz. İsa’nın tanrılığını yadsıyan mezhep.

Arianistic(al), *sf.* Aryanit: Hz. İsa'nın tanrılığını yadsıyan.

arid, *sf.* **1.** kurak, çorak, susuz, kuru. **~ land** : kurak arazi. **an ~ plain** : susuz bir ova. **an ~ climate** : kurak bir iklim, **2.** ürünsüz, ürün vermeyen. *an ~ farmland,* **3.** kısır, muhayyile yoksunu. **~ scientific studies concerned only with dry facts** : sırf kuru gerçeklerle ilgilenen kısır bilimsel incelemeler, **4.** can sıkıcı, ilgi çekmeyen, kasvetli, mağmum. **an ~ subject** : can sıkıcı bir konu. **an ~, tiresome speech** : can sıkıcı, yorucu bir nutuk, **5.** **~ity = ~ness** : kuraklık, çoraklık, susuzluk, kuruluk; kısırlık, muhayyileden yoksunluk; sıkıcılık , ilginçsizlik, kasvet, **6.** **~ly** : kurak/çorak/susuz/kuru/kısır/can sıkıcı/kasvetli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *dry,* ***2.*** *barren, unfertile, unproductive,* ***3.*** *sterile, jejune, unimaginative, uninspired, pedantic,* ***4.*** *dull, uninteresting, tedious, lifeless.* ***k.a.-1.*** *lush, verdant,* ***3.*** *imaginative,* ***4.*** *interesting, exciting.*

ariel, *is.* **1.** ~ **gazelle** *d.d.* Arap ceylânı *(Gazella arabica),* **2.** aryel *(Petaurus)* Avustralya'da yaşayan uçan keseli hayvan, **3.** *b.h.* Uranus'un beş uydusundan biri.

Aries, *is. astr.* Koç Burcu.

arietta = ariette, *is., ç.* **-ettas/-ette** *It. müz.* kısa arya.

aright, *zf.* doğru/hatasız olarak, düzgün bir şekilde, muntazaman, yerli yerin(d)e. **I want to set things ~** : İşleri yoluna koymak (düzeltmek) istiyorum. **Have I understood you ~** : Sizi doğru anladım mı? ***e.a.****-appropriately, suitably, properly, justly, correctly, rightly.*

aril, *is. bot.* tohum zarfı : bazı bitki tohumlarını çevreleyen kılıf/zar. **~loid** : tohum zarfına benzer.

arillate(d), *sf. bot.* kılıflı, tohum zarflı.

arillode, *is. bot.* yalancı tohum zarfı.

ariose, *sf.* ahenkli. ***e.a.****- songlike.*

arioso, *sf.&zf. It. müz.* şarkı/melodi tarzında.

arise, *gs.f.* **arose, arisen, arising 1.** (ortaya) çıkmak, zuhur etmek. **New problems ~ daily** : Her gün yeni sorunlar (ortaya) çıkıyor. *Smoke arose from chimney. A strong wind arose and blew our boat onto the rocks.* **2.** *gen.* **~ from** : doğmak, hasıl olmak. **Accidents ~ from the carelessness** : Kazalar, dikkatsizlikten doğar. **3.** yukarı çıkmak, yükselmek. **Along the road, new buildings will soon ~** : Yakında yol boyunca yeni binalar yükselecek. *Vapors ~ from the humid places.* **4.** kalkmak. **He arose early and went to the garden** : Erken kalkıp bahçeye çıktı. **5.** baş kaldırmak, isyan etmek. ***e.a.-1.*** *originate, appear, emerge,* ***2.*** *result, issue, proceed,* ***3.*** *ascend, mount, climb,* ***4.*** *get up, rise,* ***5.*** *revolt.*

arista, *is., ç.* **aristae 1.** *bot.* başak bıyığı/kılçığı, **2.** iki kanatlı böceklerin duyargalarındaki kıl/tüy.

aristate, *sf.* **1.***bot.* kılçıklı (başak), **2.** *zool.* kılçıklı.

aristo-, *ön ek* "en iyi, seçme". *ör.: aristocracy.*

aristocracy, *is., ç.* **-cies 1.** soylular, asilzadeler/soylu kişiler sınıfı, **2.** soylu erki, aristokrasi, asilzadelerden oluşmuş hükûmet, **3.** en yetenekli/seçme kişilerden kurulan hükûmet, **4.** bilgice, karakterce vb. üstün/seçme kişiler, **5.** imtiyazlı sınıf/grup. ***e.a.- 1.*** *nobility,* ***3.*** *oligarchy.*

aristocrat, *is.* **1.** soylu kişi, asilzade, aristokrat, **2.** asil tavırlı/davranışlı, kibar insan, **3.** soylu erki/aristokratik hükûmet taraftarı. ***e.a.- 1.*** *noble, peer, lord.*

aristocratic(al), *sf.* **1.** soylu erki+, aristokratik, asiller yönetimine ait, **2.** soylu erki/aristokrasi taraftarı, **3.** soylu, kibar(ca), asilâne, aristokratça. **~ behavior** : soylu/kibar davranış. **~ snobbish** : asilzade züppeliği, **4. aristocratically** : soyluca, kibarca, asil bir şekilde, asalete yakışırcasına.

aristocratism, *is.* soyluluk, kibarlık, asilzadelik, aristokratlık; soylu erki/aristokrasi taraftarlığı.

Aristotelian, *sf.&is.* **1.** Aristo+, Aristo'ya/Aristo felsefesine ait, **2.** Aristocu : Aristo felsefesine inanan, **3.** **~ism** : Aristo felsefesi, deneysel gerçekçi eğilimli, aynı zamanda ereksel bir dünya görüşü niteliğindeki felsefe, **4.** **~ logic** : Aristo mantığı, özellikle Orta Çağlarda öğretilen değişik şekli, iki değerli mantık.

Aristotle's lantern, *is. zool.* Aristo feneri : deniz kestanelerinin yirmi parçadan yapılmış ve fenere benzeyen çiğneme aygıtı.

arithmancy = arithmomancy, *is.* sayılarla kehanet : özellikle isimdeki harf sayısına bakarak kehanette bulunma.

arithmetic, *is.&sf.* **1.** sayı bilgisi, hesap, aritmetik, **2. higher ~ = theoretical ~** : kuramsal sayı bilgisi, nazarî hesap, sayılar kuramı/teorisi, **3.** sayı bilgisi/aritmetik kitabı, **4.** **~al** *d.d.* sayısal, sayı bilgisel, aritmetik+, **5.** **~ally** : sayısal olarak, hesaplayarak, hesap yolu ile, sayılarla, **6.** **~ mean** : sayı bilgisel ortalama, aritmetik ortalama, **7.** **~ progression** : eş artanlı dizi, aritmetik dizi, **8.** **~ sequence** : eş artanlı dizi, **9.** **~ series** : eş artanlı derney, aritmetik seri, **10.** **~ triangle** : sayı üçgeni.

arithmetician, *is.* sayı bilgini, hesabı/aritmetiği kuvvetli kimse.

a rivederci**, It. bk.: **arrivederci.

ark, *is.* **1.** tahta sandık, **2. Noah's Ark** : Nuh'un gemisi, **3. ~ of covenant** : İbranîlerin ahit sandığı : üzerlerine evamiriaşere (on emir) yazılı taş levhaların konulduğu sandık, **4.** geniş ve düz tabanlı basit gemi, **5.** sığınak, melce, sığınılacak yer.

Arkansan = Arkansian, *sf.* Arkansaslı.

ark shell, *is. zool.* sankabuklu *(Arcidae)* : kabuğu sandala benzeyen çift kabuklu yumuşakça.

arkwright, *is.* sandıkçı, sandık yapan. **~ furniture** : kaba Orta Çağ İngiliz mobilyası.

arles, *ç. is. İsk.* peşin ödeme, avans, kaparo, ilk taksit.

arm^{1}, *is.* **1.** *anat.* kol, **2.** herhangi bir şeyin kola benzer uzantısı. **an ~ of the chair** : sandalyenin kolu, **3.** makine kolu. **the ~ of a record player** : pikabın kolu, **4.** elbise kolu. *the ~ of a coat.* **5.** şube, bir kurumun şubesi. *A special ~ of the government is to investigate the matter.* **6.** koy, küçük körfez. *an ~ of the sea.* **7.** *As.* özel görevli askerî birlik, **8.** *mec.* güç, kuvvet, otorite. **the long ~ of the law** : kanun gücü/kuvveti, **9. ~ in ~** : kol kola. *They walked ~ in ~.* **10. at ~'s length** : uzak(ta), samimî/dostane değil, **11. be in the ~s of the Morpheus** : uyuyakalmak. **After a strenuous day, he was soon in the ~s of Morpheus** : Yorucu bir günden sonra uyuyakaldı. **12. by the long ~ of coincidence** : sırf tesadüfî olarak, **13. carry a child in one's ~s** : çocuğu kucakta (kollarında) taşımak, **14. give one's ~ to s.o. = take s.o.'s ~** : birinin koluna girmek, **15. give one's right ~** : her şeyi fedaya hazır olmak, sağ kolunu bile vermek, canını esirgememek. *I would give my right ~ to see her again.* **16. have s.o. on one's ~** : kolunda birisi olmak, **17. keep at ~'s length** : yaklaşmamak, uzak durmak, senli benli/samimi olmamak, yüz vermemek. **keep s.o. at ~'s length** : bir kimseden uzak durmak, samimî olmamak, **18. put one's ~ around s.o.** : kolunu birinin beline dolamak, **19. put one's ~ out** : kolunu uzatmak, **20. put the ~ on** *argo* (a) el açmak, para istemek, dilenmek, (b) zorla uzaklaştırmak, yaklaştırmamak, **21. shot in the ~** : *k.d.* ümit/cesaret verici şey, müşevvik, **22. twist s.o.'s ~** : birini zorla kandırmak, mecbur etmek. **23. with open ~s** : samimiyetle, içtenlikle, dostane, misafirperverlikle. **to receive/welcome s.o. with open ~s** : birisini bağrına basmak. **a country that receives immigrants with open ~s** : göçmenleri bağrına basan bir ülke.

arm^{2}, *is.&gl.f.* **1.** *gen.* **~s** : silâh(lar). **small ~s** : hafif/taşınabilir silâhlar. **men under ~s** : silâhlı askerler. **a nation under ~s** : silâhlanmış millet, **2.** arma, kolçak, pazıbent, **3.** silâhlan(dır)mak, silâh vermek, teslih etmek. **to ~ troops** : birliklere silâh vermek, **4.** donatmak, teçhiz etmek, **5.** savunma/müdafaa hazırlamak, **6.** kuvvetlendirmek, takviye etmek, desteklemek, **7.** belirli bir gaye/maksat için hazırla(n)mak. *The office ~ed all salesmen with answers to the questions they might expect.* **8.** (roket vb.) belirli zamanda patlayacak şekilde faaliyete geçirmek, **9. bear ~s** : silâh taşımak, askerlik yapmak, **10. lay down ~s** : teslim olmak, **11. present ~!** *As.* Selâm dur! **12. take up ~s** : silâha sarılmak. **take up ~s against enemy** : düşmana karşı silâha sarılmak/harbe hazırlanmak, **13. up in ~s** : (a) silâhlanmış, savaşa hazır. *The army was up in ~s to fight enemy.* (b) kızmış, öfkeli, ateş püskürен. **There is no need to get up in ~s over such a trifle** : Bu kadar basit bir mesele için ateş püskürmeye gerek yok. **to be up in ~s against sth.** : bir şeyi protesto etmek. ***e.a.***- *4. equip, furnish, 6. support, fortify, 7. ready, outfit.* ***k.a.***- *3. disarm.*

armada, *is.* **1.** büyük donanma, **2.** büyük bir harp araç ve taşıtları grubu. *an ~ of transport trucks.* **3. Armada = Invincible Armada = Spanish Armada** : Yenilmez donanma : 1588 'de İspanya kralı Filip II'nin İngiltere'ye karşı gönderdiği büyük donanma. Savaşta yenilmiş ve fırtınaya tutularak tarumar olmuştu, **4. ~ chest** : demir sandık.

armadillo, *is., ç.* **-los** *zool.* tatu, zırhlı köstebek, kemerli tatu *(Dasypodidae)* : G ABD ve G Amerika'da yaşayan sert tırnaklı, baş ve vücutları küçük kemik levhacıklardan yapılmış zırh içinde bulunan hayvan. Bu zırh sırtta oynak kemerler oluşturur. İn kazarlar. Hücuma uğrayınca tespih böceği gibi yuvarlaklaşırlar. Üç, altı ve dokuz kemerlileri vardır.

Armageddon, *is.* **1.** iyi ve kötü kuvvetler arasında son savaşın yapılacağı yer, **2.** büyük/korkunç savaş, meydan savaşı, kesin sonuçlu büyük savaş. *The arms race can lead to an ~.*

armament, *is.* **1.** silâh(lar), teslihat, teçhizat, **2.** harbe hazır vaziyette donatılmış kara/deniz/hava kuvveti, **3.** korunma aracı, zırh, **4.~s** : topyekûn askerî kuvvet/güç. **a country without ~** : askerî güçten yoksun bir ülke, **5.** harbe hazırlanma, silâh ve teçhizatla donatma.

armature, *is.* **1.** *bk.:* **armor**, **2.** *biy.* koruyucu örtü, bitki veya hayvanların korunma veya saldırma organları, **3.** *elekt.* (a) döneç, armatür : bir elektrik motorunda ya da üretecinde üzerine akım kangalı sarılmış mıknatıssal alan içinde dönen demirden parça, (b) palet, dil : röle veya zilin mıknatıssal kuvvetle devinen parçası, (c) bir mıknatıs veya elektromıknatısın magnetik devresini kapamak için kutupları arasına konulan demir/çelik parça, **4.** üzerine alçı, mum vb. yapıştırılarak heykel yapılan çerçeve/iskelet, **5.** ~ **reaction** : döneç tepkisi, armatür reaksiyonu : bir dinamonun armatüründen geçen akımın ürettiği mıknatıssal alan yüzünden esas mıknatıssal alanın (mıknatıssal akı yoğunluğunun) uğradığı değişiklik.

arm-band, *is.* kolluk, pazubent.

armchair, *is.&sf.* **1.** koltuk (sandalye), **2.** acemi, tecrübesiz, tecrübeye dayanmadan sırf teori ile iş gören. **an ~ strategist** : tecrübesiz stratejist.

armed, *sf.* **1.** silâhlı, müsellâh. **a heavily ~ patrol** : ağır silâhlı devriye. **an ~ convoy** : silâhlı konvoy, **2.** silâhla desteklenen veya devam ettirilen. ~ **peace**, **3.** silâh kullanılmasını gerektiren, sonunda silâha dayanan. **an ~ conflict** : silâhlı çatışma, **4.** mücehhez, (belirli bir gaye için gerekli şeylerle) donanmış/donatılmış. *The students came ~ with pencils and notebooks.* **5.** (kabuk vb. gibi şeylerle) örtülü (hayvan vb.), **6.** takviyeli, kuvvetlendirilmiş. ~ **with inveterate optimism, he withstood despair** : Köklü bir iyimserliğin verdiği kuvvetle ümitsizliğe karşı koydu. **7.** (top mermisi, bomba, füze vb.) tapası takılmış, patlatıcı mekanizması faaliyete geçirilmiş, **8.** (armalarda diş, pençe, gaga vb. gibi mücadele organı) bariz, iyice belirtilmiş, diğer kısımlardan ayrı renkte, **9.** kollu. **long ~** : uzun kollu, **10.** ~ **at all points** : baştan başa zırhlı, zırhlara bürünmüş, **11.** ~ **forces** = ~ **services** *As.* silâhlı kuvvetler, ordu, kara/deniz/hava kuvvetleri, **12.** ~ **neutrality** : silâhlı tarafsızlık.

Armenia, *is.* Ermenistan. **~n** : Ermeni, Ermenice.

armet, *is.* miğfer : kapalı ve çeneden eklemli zırh başlığı.

armful, *is.*, *ç.* **-fuls** avuç/kucak dolusu, pek çok, bol. **in ~s** : bol bol.

armhole, *is.* kol boşluğu, elbisenin kol geçirilen deliği.

armiger, *is.* **1.** armayı kullanmaya yetkili kimse, **2.** şövalyenin armasını taşıyan/şövalyeye eşlik eden asilzade, **3.** **~ous** : armalı elbise giymeye yetkili, kibar.

armil = armill = armilla, *is.* İngiliz krallarının taç giyme merasiminde giydikleri boyun atkısı.

armillary, *sf.* halkalı, çemberli, halkalardan oluşmuş. ~ **sphere** : çemberli küre (eski bir astronomi aleti).

arming, *is.* **1.** silâhlan(dır)ma, **2.** silâh, teçhizat, **3.** *den.* deniz dibi sondası : deniz dibinden kum, çamur vb. almak için altına don yağı veya başka bir yumuşak madde yapıştırılmış kurşun sonda, **4.** ~ **cap** : miğfer içine giyilen yumuşak takke, **5.** ~ **chest** : arma sandığı, **6.** ~ **doublet** : zırh altına giyilen ceket.

Arminianism, *is. ilâh.* Hz. İsa'nın seçkinler için değil bütün insanlık için öldüğünü savunan ve Hollandalı *J. Arminus* (1560-1609) tarafından kurulan dinsel doktrin. **Arminian** : bu doktrine inanan.

armipotence, *is.* cengâverlik, savaşçılık, kuvvetli silâhlara sahip olma. **armipotent** : cengâver, iyi savaşçı, kuvvetli silâhlara sahip olan.

armistice, *is.* mütareke, savaşın durdurulması. **The ~ ended World War I** : Mütareke, I. Dünya Savaşına son verdi. ~ **Day = Veterans Day** : 1918 mütarekesinin yıl dönümü (11 Kasım). *e.a.- truce.*

armless, *sf.* **1.** kolsuz, dalsız, **2.** silâhsız.

armlet, *is.* **1.** *Brit.* kolluk, kolçak, pazıbent, **2.** küçük kol. *an ~ of the sea.*

armload, *is.* kucak dolusu, kucak kucak. **He emptied the closet by carrying out several ~s of old clothes** : Kucak kucak eski elbiseleri dışarı çıkarıp elbise dolabını boşalttı.

armoire, *is.* dolap, büyük elbise dolabı, gardrop.

armor = armour, *is.* **1.** zırh, **2.** zırhlı elbise, **3.** zırhlı birlik, **4.** **armament** *d.d.* (hayvan, böcek, bitki vb. üzerindeki) koruyucu örtü, **5.** korunak, korumaya yarayan nitelik, vasıf, durum vb. **A chilling courtesy was his only ~** : Tek korunağı, soğuk bir nezaketti. **6.** kablo zırhı, **7.** zırhla kaplamak, zırh giydirmek, **8.** **~bearer** : zırh/silâh taşıyıcısı, **9.** **~-clad** : zırhlı, zırhla örtülü/kaplı, **10.** **in full ~** : tepeden tırnağa kadar zırhlı/silâhlı, **11.** **~ plate** : zırh levhası : harp gemilerini, uçakları, tankları vb. düşman ateşinden koruyacak nitelikte çelik levha. ***e.a.*- *8. armiger.***

armored = armoured, *sf.* **1.** zırhlı, zırhla korunan. **~ vehicles** : zırhlı araçlar, **2.** zırhlı teçhizatla mücehhez. **an ~ unit** : zırhlı birlik. **an ~ patrol** : zırhlı devriye, **3.** **~ cable** : zırhlı kablo, **4.** **~ car** : zırhlı otomobil, **5.** **~ forces** : zırhlı kuvvetler.

armorer = armourer, *is.* **1.** zırhçı, zırh yapan/tamir eden, **2.** silâhçı, tüfekçi (ustası).

armorial,*sf.&is.* **1.** armacılık+, **2.** armalı, armalarla süslü.

armorist, *is.* armacı.

armor-piercing, *sf.* *As.* zırh delici (mermi vb.).

armor-plated, *sf.* zırhlı, zırhla kaplı.

armor-plating, *is.* zırhla kaplama.

armo(u)ry, *is., ç.* **-mo(u)ries 1.** silâhhane, silâh deposu, **2.** *ABD* Millî Muhafız birliklerinin veya ordu yedek birliklerinin eğitim karargâhı, **3.** *ABD* silâh ve cephane imalâthanesi, tersane, **4.** silâhlara arma koyma sanatı, **5.** armacılık, **6.** *esk.* arma işaretleri, **7.** *esk.* silâhlar. ***e.a.*- *5. heraldry.***

armour, *is. Brit.* *bk.:* **armor.**

armpit, *is. anat.* koltuk altı. ***e.a.*- *axilla.***

armrest, *is.* kol dayanacak yer.

arms, *ç. is.* **1.** silâhlar, **2.** savaş bilimi, askerlik ilmi, muharebe/harp tekniği, **3.** aile arması, **4.** bir ülkenin/kurumun alâmetifarikası, **5.** **~ race** : silâh yarışı.

arm-twisting, *is.* zorla kandırma/razı etme.

armure, *is.* zırh örgü : zincirli zırha benzeyecek şekilde dokunmuş kumaş.

army, *is., ç.* **-mies 1.** ordu : (bazı ülkelerde deniz kuvvetleri, bazılarında ise deniz ve hava kuvvetleri hariç) silâhlı kuvvetler. **regular ~** : muvazzaf ordu. **standing ~** : daimî ordu, barış ordusu. **to be in the ~** : asker olmak. **join the ~** : askere gitmek, asker olmak, orduya katılmak. **~ of occupation** : işgal ordusu. **~ group** : ordular grubu, **2.** *As.* iki veya daha fazla kolordudan oluşan askerî birlik. **~-corps** : kolordu. **~ ranks** : askerî rütbeler : *Field Marshal, Marshal, General, Lieutenant-General, Major-General, Brigadier-General, Colonel, Lieutenant-Colonel, Major, Captain, Lieutenant, Second-Lieutenant,* **3.** harp için eğitilmiş ve silâhlandırılmış bireylerin tümü, **4.** belirli bir maksatla örgütlendirilmiş bireylerin tümü, **5.** büyük kalabalık. **the ~ of unemployed** : işsizler ordusu.

Army Air Force, *ABD* Ordu Hava Kuvvetleri : 26.7.1947'de **Air Force** ile birleştirilmiştir.

army ant, *is. zool.* avcı karınca *(Dorylinae)* : Tropik ülkelerde büyük sürüler halinde yaşayan ve eklem bacaklıları avlayan bir tür karınca. **driver ant, legionary ant, doryline ant** *d.d.*

armyworm, *is. zool.* kıtlık güvesi *(Pseudaletia unipuncta)* : sürüler hâlinde ekinlere üşüşen ve buğday, mısır vb. ni tahrip eden tırtıl ve larvası.

arnatto, *is., ç.* **-tos** *bk.:* **annatto** (2).

arnica, *is. bot.* **1.** öküzgözü *(Arnica montana)* : Avrupa'da yetişen, uzun saplı sarı çiçekler açan bir bitki, **2.** bu bitkinin çiçeklerinden çıkarılan ve burkulma ile berelerin tedavisinde kullanılan özsu.

aroid = aroideous, *sf.&is.* *bk.:* **araceousf.**

aroint thee, *ünl. esk.* Defol! Çekil! Yıkıl!

arolla (pine), *is. bot.* İsviçre çamı *(Pinus cembra).*

aroma, *is.* **1.** güzel koku, **2.** baharat, çiçek, ıtır vb. kokusu, **3.** içkilerin kokusu, **4.** karakteristik özellik, manevî hava, atmosfer. **the ~ of culture** : kültür/medeniyet havası. ***e.a.*-*1. perfume, fragrance, savor.***

aromatic, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* güzel kokulu, ıtırlı, muattar, bahar kokulu, **2.** güzel kokan bitki, ilâç, baharat vb., **3.** *kim.* aromatik, **4.** **~ compoud** *d.d. kim.* aromatik bileşikler : benzen, naftalin, toluen gibi yapısında benzen halkası olan ve genellikle güzel kokan bileşikler, **5.** **~ally** : burcu burcu, güzel kokular saçarak, **6.** **~ness** *bk.:* **aromaticity.**

aromaticity, *is.* **1.** güzel/hoş koku, güzel kokma, güzel kokulu olma, **2.** *kim.* aromatiklik.

aromatic spirits of ammonia, *ecz.* amonyak, amonyum karbonat, alkol ve aromatik yağlardan yapılmış hemen hemen renksiz, durdukça sararan bir sıvı : mide asidini ve bağırsak gazlarını gidermek için ağızdan alındığı gibi bayılanları ayıltmak için de koklatılır. **aromatic spirit of ammonia** *d.d.*

aromatisation / aromatise / aromatiser, *Brit. bk.:* **aromatization/aromatize/aromatizer.**

aromatization, *is.* aromatize etme, aromatikleştirme : alifatik bileşimleri aromatik hidrokarbon haline getirme.

aromatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** güzel koku/rayiha vermek, aromatize etmek, aromatikleştirmek.

aromatizer, *is.* güzel koku/rayiha veren, aromatize eden, aromatikleştiren.

arose, *f. bk.:* **arise** (pt).

around^{1}, *zf.* **1.** çevresin(d)e, etrafın(d)a, her tarafın(d)a(n), etrafta. **The crowd gathered ~** : Etrafta kalabalık toplandı. **to walk ~** : etrafta dolaşmak. **He looked ~ but could see nobody** : Etrafına bakındı fakat kimseyi göremedi. **2.** her yönde (uzanan). **He owns the land for miles ~** : Her yönde kilometrelerce uzanan arazi onundur. **3.** civar(daki), taraf. **all the stores ~** : civardaki bütün mağazalar. **It is raining all ~** : Her tarafa yağmur yağıyor. **4.** çevre(si), muhit(i). **The tree was 2 m. ~** : Ağacın çevresi 2 m idi. **5.** dairesel yörüngede. **to turn ~ and ~** : dönüp durmak. **to fly ~ and ~** : dairesel bir yörüngede uçmak, **6.** etraf, çevre, civar. **A dense fog lay ~** : Etrafı koyu bir sis kapladı. **to show s.o. ~** : bir kimseye çevreyi/civardaki yerleri göstermek, **7.** buralarda, yakınlarda. **She lives ~ somewhere** : O buralarda bir yerde oturuyor. **I'll wait ~ for a while** : Bir süre buralarda bekleyeceğim. **8.** *ABD* ortalarda, bu civarda. **He hasn't been ~ lately** : Son zamanlarda ortalarda gözükmüyor. **She's been ~ for years** : Senelerdir bu civardadır. **9.** *ABD-k.d.* burada, buraya, bu yerde, buralar(d)a, oralar(d)a. **Wait ~ until I call** : Ben çağırıncaya kadar burada bekle. **He waited ~ all day** : Bütün gün oralarda bekledi. **When you come ~ again...** : Tekrar buralara geldiğinde... **10. bring s.o. ~** : ayıltmak. **The icy water brought her ~**: Buzlu su onu ayılttı. **11. come ~** : fikrini değiştirmek. **After our argument she finally came ~** : İtirazımız üzerine fikrini değiştirdi. **12. get ~** : *ABD* (a) başarmak, başa çıkmak, hakkından/üstesinden gelmek. **He'll get ~ to it in time** : O işi zamanında bitirecektir. (b) tecrübeli olmak, günün icaplarına uymak, **13. have been ~** *k.d.* gün görmüş olmak, hayatta çok tecrübe sahibi olmak. **He had been ~ and become very bored with life** : Çok gün gördü ve artık hayattan bıktı. **14. turn ~** : geri(ye) dönmek. **He turned ~ when he heard a noise** : Bir gürültü duyunca geri döndü. **15. ~ the corner** : (vukuu) pek yakın. **The winter is ~ the corner** : Kış yaklaştı.

around^{2}, *e.* **1.** etrafın(d)a, çevresin(d)e. **to wander ~ the lake** : gölün etrafında dolaşmak. **travel ~ the world** : devriâlem seyahati. **the earth's motion ~ the sun** : dünyanın güneş etrafındaki hareketi, **2.** yer yer. **to get ~ town** : kasabayı yer yer dolaşmak, **3.** takriben, ...sularında, ...-e doğru. **~ ten o'clock** : saat on sularında. **~ 60 dollars** : takriben 60 dolar. **~ midnight** : gece yarısına doğru, **4.** her taraf(ın)ta. **There are mailboxes all ~ the city** : Şehrin her tarafında posta kutusu vardır. **5.** yakınında. **to stay ~ the house** : evin yakınında durmak.

around-the-clock = the clock around = round-the-clock, *zf.* gece gündüz, aralıksız, fasılasız, ara vermeden, durup dinlenmeden, daimî, sürekli olarak, mütemadiyen. *The factory operated ~ the clock until the order was finished.*

arouse, *f.* **aroused, arousing 1.** uyandırmak, canlandırmak. **to ~ s.o. from his/her sleep** : birisini uykudan uyandırmak, **2.** teşvik/tahrik etmek. **Her movements ~d him sexually** : Kadının hareketleri onu cinsel olarak tahrik etti. **3.** sebep/mucip olmak. **to ~ anger** : öfkelendirmek, öfkeye sebep olmak, öfke/hiddet uyandırmak, **4. arousable** : uyandırılabilir, canlandırılabilir; teşvik/tahrik edilebilir, **5. arousal** : uyan(dır)-

ma, canlan(dır)ma; teşvik/tahrik etme, sebep olma, **6. arouser** : uyandıran, canlandıran; teşvik/tahrik eden; sebep olan. ***e.a.***- *1. awaken, animate, inspire, inspirit, 2. excite, provoke, stimulate, kindle.* ***k.a.***- *1. lull, 2. calm, still, quench, quell, quiet, pacify, relieve.*

arow, *zf.* sıra ile, art arda, birbiri arkasına.

arpeggio, *is., ç.* **-gios** *müz.* **1.** arpej : notaların aynı anda değil, birbiri arkasına sür'atle çalınması, **2.** böyle ses veren saz teli, **3. ~ed = arpeggiated** : arpejlenmiş, birbiri arkasına çalınan.

arpent, *is., ç.* ***-pents*** *Fr.* 0.4 hektarlık eski arazi ölçüsü.

arquebus = harquebus, *is., ç.* **-buses** çakmaklı tüfek.

arrack = arak, *is.* rakı, arak, hurma/pirinç rakısı.

arraign, *gl.f.* **1.** *huk.* mahkemeye celp etmek, **2.** suçlamak, itham etmek, kabahat bulmak, (bir fikre vb.) hücum etmek, tenkit etmek, **3. ~er** : mahkemeye celp eden, suçlayan, itham eden, kabahat bulan, hücum/tenkit eden. ***e.a.***- *2. accuse, attack, censure, impeach, inculpate.*

arraignment, *is.* **1.** *huk.* (a) mahkemeye celp etme/celp edilme, çağır(ıl)ma, **2.** suçlama, itham etme, kabahat bulma, (bir fikre vb.) hücum/tenkit etme.

arrange, *f.* **-ranged, -ranging 1.** düzenlemek, düzeltmek, tanzim etmek, tertiplemek, sıraya koymak. *to ~ books on the library shelves.* **to ~ a conference** : bir konferans düzenlemek, **2.** anlaşmaya varmak, anlaşarak halletmek. **to ~ a divorce** : boşanma hususunda anlaşmaya varmak. *The two neighbors have now ~d their differences.* **3.** hazırlamak, hazırlık yapmak, plânlamak. **to ~ the details of a meeting** : bir toplantının ayrıntılarını plânlamak. **to ~ a treaty** : bir barış muahedesi hazırlamak. **One cannot ~ for everything** : İnsan her şeye karşı hazırlıklı olamaz. **4.** *müz.* uyarlamak, düzenleme/aranjman yapmak, **5.** hazırlanmak, tertibat almak. *They ~d for a concert on Sunday.* **6.** yoluna koymak. **to ~ one's affairs** : işlerini yoluna koymak, **7.** *gen.* **~ for** : tespit/tayin etmek, kararlaştırmak, anlaşmak. **to ~ a time for sth.** : bir iş için zaman kararlaştırmak. **the meeting ~d for tomorrow** : yarın yapılacak (yapılması kararlaştırılan) toplantı. **~ it among yourselves** : Aranızda anlaşın. **8.** sağlamak, temin etmek. **to ~ for a loan** : borç para sağlamak, **9. ~able** : düzenlenebilir, tertip/tanzim edilebilir, hazırlanabilir, sağlanabilir, temin edilebilir, **10. arranger** : düzenleyen, tertipleyen, hazırlayan, sağlayan. ***e.a.***- *1. array, group, classify, range, place, 2. settle, 3. prepare, plan, 4. adapt, 8. provide.*

arrangement, *is.* **1.** düzenleme, tertipleme, tanzim, tasnif. **the art of flower ~** : çiçekleri düzenleme sanatı. **The ~ of the books took several hours** : Kitapların tanzimi saatlerce sürdü. **2.** düzen, tertip, sıra. *working ~.* **3.** anlaşma, uyuşma. **He made an ~ with the bank to pay his debt in ten installments** : Borcunu on taksitte ödemek hususunda banka ile anlaştı. **4. ~s** : tertibat, plân, hazırlık. **They made ~s for an early departure** : Erken yola çıkmak için hazırlık yaptılar. **5.** önlem, tedbir. **to make all the necessary ~s** : gerekli bütün önlemleri almak, **6.** *müz.* düzenleme, uyarlama, aranjman. **It is an ~ of an old song** : O, eski bir şarkının uyarlamasıdır. ***e.a.***- *1. classification, grouping, arraying, ordering, 2. order, 3. agreement, settlement, 4. plans, preparations, 5. measures, provisions, 6. adaptation*

arrant, *sf.* **1.** tamamen, büsbütün, son derece, apaçık, katıksız, daniska(sı). **an ~ fool** : zırdeli, sersemin daniskası. **~ nonsense** : deli saçması. **an ~ thief** : hırsızın daniskası, **2.** *esk.* başıboş, avare, serseri, **3. ~ly** : rezilâne, edepsizce, utanmaksızın. ***e.a.***-*1. downright, thorough, unmitigated, utter, extreme, notorious, flagrant, undisguised, out-and-out, 2. wandering, errant, 3. notoriously, infamously, shamefully.*

arras, *is.* **1.** nakışlı duvar/kapı perdesi, **2.** duvara asılan dokuma vb., **3.** *tiy.* sahneye asılan ve dekorun bir parçasını oluşturan perde, **4.** *İsp.* evlenen erkeğin karısına (çeyize karşılık olarak) verdiği hediye, **5. ~ed** : perdeli, nakışlı perde asılmış.

array, *is.&gl.f.* **1.** sıra, dizi, saf, nizam. **in battle ~** : muharebe nizamında. **a beautiful ~ of dress materials** : güzel dizilmiş elbiselik kumaşlar, **2.** muntazam dizilmiş, asker/polis vb. *The crowd was met by an ~ of policemen.* **3.** debdebe, tantana, ihtişam, **4.** zarif /süslü elbise/kıyafet, **5.** *rad.* anten dizisi, **6.** *huk.* jüri heyeti/

üyeleri, **7.** *mat.* dizey, derney, **8.** dizmek, sıralamak, sıraya koymak, tertip/tanzim etmek. *The soldiers were ~ed for battle.* **9.** giydirmek, süslemek. *She was ~ed for her wedding.* **10. ~er** : dizen, sıralayan. ***e.a.*** *- 1. arrangement, disposition, 4. attire, dress, raiment, 8. arrange, dispose, range, place, 9. attire, adorn, dress, decorate*

arrayal, *is.* **1.** sıralama, saf hâlinde dizme, **2.** sıra, dizi, saf.

arrear, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (bir işin/görevin ifasında) geriye kalma, **2.** *gen.* **~s** : bekaya, ödenmemiş borç, **3. in/into ~s** : ödemede geri kalmış, borcunu vaktinde ödeyememiş. **to be/fall in ~s** : borcu vaktinde ödeyememek. **If he falls into ~s, his furniture will be repossessed** : Borcunu vaktinde ödeyemezse mobilyasına el konulacak.

arrearage, *is.* **1.** geri kalma, bakiye/ödenmemiş borç bırakma, **2. ~s** : ödenmemiş borç, borç bakiyesi, **3.** *esk.* yedek, ihtiyat. ***e.a.*** *- 3. reserve.*

arrest, *is.&gl.f.* **1.** tutuklamak, tevkif etmek. **The policeman ~ed the thief** : Polis, hırsızı tutukladı. **2.** yakalamak, (dikkatini) çekmek/celp etmek. **to ~ the attention** : dikkati(ni) çekmek, **3.** durdurmak, engellemek. *The fallen tree ~ed traffic on the road.* **to ~ progress** : ilerlemeyi durdurmak, **4.** *tıp* hastalığın ilerlemesine engel olmak. **The drug did not ~ tuberculosis** : İlâç, veremin ilerlemesine engel olamadı. **5.** tutuklama, tevkif. **The police made several ~s** : Polis birçok kişiyi tutukladı. **6.** yakalama, kuvvet zoru ile alıkoyma, **7.** durdur(ul)ma, önle(n)me. *The ~ of a dangerous disease by means of the new drug.* **8.** *mak.* durdurucu, (makineyi) durdurma düzeni, **9. under ~** : tutuklu, mevkuf. **to place/put s.o. under ~** : bir kimseyi tutuklamak/tevkif etmek. **house/open ~** : göz hapsi, **10. ~able** : tutuklanabilir, tevkif edilebilir, durdurulabilir, önlenebilir, **11. ~er** : (a) durdurucu, durduran, tevkif eden, tutuklayan. (b) önleyici, önleyen, siper. **spark ~er** : kıvılcım önleyici. **lightning ~er** : yıldırım siperi, **12. ~ment** : tutuklama, durdurma, tevkif, yakalama, alıkoyma, önleme. ***e.a.*** *- 1. apprehend, seize, 2. attract, hold, engage, secure, occupy, 3. stop, obstruct, withhold, halt, hold, detain, 5. apprehension, imprisonment, detention, 7. stoppage, halt, check.* ***k.a.*** *- 1. release.*

arresting, *sf.* **1.** ilginç, dikkat çekici, göze çarpıcı, calibidikkat, şayanıhayret. *an ~ personality,* **2.** tutuklayan, tevkif eden. **an ~ officer** : tutuklayan polis, **3. ~ gear** : (uçak taşıma gemisinde inen uçakları) durdurma düzeni, **4. ~ly** : ilginç bir şekilde. ***e.a.*** *-1. interesting, gripping, striking.*

arrestive, *sf.* *bk.:* **arresting** (1).

arrhythmia = arhythmia = arythmia = arrythmia, *is. patol.* (kalp atışında) düzensizlik, atım düzensizliği, ritimsizlik.

arrhythmic, *sf. patol.* **1. ~al** *d.d.* düzensiz, ritimsiz, **2. ~ally** : düzensiz bir şekilde.

arrière-ban, *is., ç.* ***-bans*** *Fr.* **1.** (Fransız krallarına) askerlik yapmakla mükellef tebaa/kul, **2.** bunlara göreve çağıran emir.

arrière-pensée, *is., ç.* ***-pensées*** *Fr.* art düşünce, gizli maksat/düşünce. ***e.a.*** *- hidden motive.*

arris = aris, *is. mim.* **1.** sivri kenar, pervaz kenarı, korniş köşesi, köşe çıkıntısı, **2. ~ gutter** : üçgen kesitli dam oluğu, **3. ~ways = ~wise** : köşegensel, çaprazvari. ***e.a.*** *- 1. piend.*

arrival, *is.* **1.** varış, varma, ulaşma, vasıl olma. **~ at a conclusion** : bir sonuca/hükme ulaşma, **2.** geliş, gelme, muvasalat. **His ~ was delayed by traffic** : Trafik yüzünden gelişi gecikti. **3.** gelen/gelecek olan kimse/şey. **First ~s will be first seated** : İlk gelenler ilk önce yer alacaklar. ***e.a.*** *- 1. advent, coming.*

arrive, *f.* **-rived, -riving 1.** varmak, ulaşmak, vasıl olmak. **He finally ~d in Ankara** : Nihayet Ankara'ya vardı. **2.** gelmek. **The time has ~d** : Zaman(ı) geldi. **As soon as we ~d in İzmir** : İzmir'e gelir gelmez. **to ~ on the scene = to ~ unexpectedly** : çıkagelmek, (birdenbire) meydana/sahneye çıkmak, anîde/beklenmeyen anda zuhur etmek, **3.** başarmak, muvaffak olmak. *Now that his books were sold in every shop, he felt that he had ~d.* **4. ~ at** : (hükme/karara/menzile/hedefe vb.) varmak, (gayeye vb.) erişmek. **to ~ at an agreement** : anlaşmaya varmak. **to ~ at a conclusion** : bir karara/hükme/sonuca varmak. **to ~ at the age of discretion** : reşit olmak, rüşte ermek. **to ~ at a price** : fiyat saptamak, **5.** (bebek) doğmak, **6.** *esk.* vuku bulmak. *It ~d that the train had already departed.* **7.** *esk.* sahile varmak/ulaşmak. ***e.a.-1&4.*** *reach, attain,* ***2.*** *come,* ***3.*** *get to, achieve,* ***6.*** *happen,* ***7.*** *come to shore.* ***k.a.- 1&2.*** *go, depart, leave.*

arrivederci = a rivederci, *ünl. It.* esen kal, hoşça kal, Allaha ısmarladık. ***e.a.-*** *goodbye.*

arriver, *is.* gelen, vasıl olan, muvasalat eden.

arriviste, *is., ç.* ***-vistes*** *Fr.* şüpheli/gayrimeşru yollardan servet/mevki/başarı kazanmış kimse.

arroba, *is., ç.* **arrobas 1.** İspanya ve Portekiz ağırlık ölçüsü. Değeri Meksika'da 11.507 kg, Brezilya'da 14.687 kg'dır, **2.** İspanya'da kullanılan sıvı ölçüsü (≈ 16.126 lt).

arrogance, *is.* kibir(lilik), böbürlenme, küstahça gurur. ***e.a.-*** *haughtiness, insolence, disdain, assumption, presumption, pride, self-conceit, vanity.* ***k.a.-*** *humility, modesty, simplicity, politeness, diffidence.*

arrogancy, *is. bk.:* **arrogance.**

arrogant, *sf.* **1.** kibirli, küstah, mağrur. **~ manners** : kibirli tavır, **2. ~ly** : küstahça, kibirle, mağrurane. ***e.a.- 1.*** *haughty, insolent, presumptuous, imperious, brazen, conceited, contemptuous, disdainful, scornful, lordly, proud, rude.* ***k.a.- 1.*** *meek, modest, polite, diffident.*

arrogate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (haksız yere) benimsemek, kendine mal etmek. *He ~d too much authority to himself.* **2.** (haksız/sebepsiz yere) başkasına atfetmek/izafe etmek, başkasının üstüne atmak, **3. arrogatingly** : (haksız yere) kendine mal ederek, başkasına atfederek, **4. arrogation** : (haksız yere) kendine mal etme, benimseme, atfetme, **5. arrogator** : kendine mal eden, benimseyen, iddia eden. ***e.a.- 1.*** *appropriate, seize, claim,* ***2.*** *attribute, assign.*

arrondissment, *is., ç.* ***-ments*** *Fr.* **1.** bölge, Fransa'da birkaç kantonu içine alan idarî bölüm, **2.** Fransa'nın bazı büyük şehirlerinde idarî bölge.

arrow, *is.&gl.f.* **1.** ok, **2.** oka benzer şey, ok gibi, **3.** ok işareti, **4.** *astr.* Ok burcu. *bk.:* **Sagittarius, 5. broad ~** : İngiltere'de hükûmet mallarına ve hapishane elbiselerine konulan işaret, **6.** *gen.* **~ in** : okla göstermek/işaret etmek, **7. ~ed** : ok şeklinde, **8. ~ grass** *bot.* oklu çayır *(Triglosin palustre/maritimum)* : davarlar için zehirli bir ot, **9. ~ snake = dart snake** *: zool.* ok yılanı *(Acontias),* **10. ~less** : oksuz, **11. ~like** : ok gibi.

arrowhead, *is.* **1.** ok başı, temren, **2.** *bot.* ok yapraklı *(Sagittaria)* : yaprakları oka benzeyen su bitkileri, **3. ~ed** : ok başlı.

arrowroot, *is. bot.* **1.** ok kökü *(Maranta arundinacea) :* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve kökünden besleyici bir nişasta elde edilen bitki, **2.** ararot : bu bitkiden elde edilen nişasta, **3.** (bisküvi, tatlı vb. yapmakta kullanılan ararota benzer) nişasta.

arrowwood, *is.* ok ormanı : ok ağacı *(wahoo)* ve kartopu *(Vilburnum dentatum)* gibi küçük ağaç ve fundalardan oluşan orman. Sert ve düz sapları eskiden ok yapmakta kullanılırdı.

arrowworm, *is. zool.* ok solucanı *(Chaetognatha)* : yan ve kuyruğunda yüzgeçleri olan yarı saydam, oka benzeyen küçük ve uzun bir deniz solucanı. **glassworm** *d.d.*

arrowy, *sf.* **1.** (şekil, hız, etki vb. bakımından) ok gibi, oka benzer, **2.** oklu, oklardan oluşmuş.

arroyo, *is., ç.* **-os** (GB ABD) sel yatağı, (tabanı düz, kenarları dik) sel çukuru.

arrythmia, *is. patol. bk.:* **arrhythmia.**

arrythmic(al)/arrythmically, *is.patol. bk.:* **arrhythmic(al)/arrhythmically.**

arse, *is. bk.:* **ass**^{2} (1&2).

arsenal, *is.* **1.** tersane, **2.** her çeşit askerî silâh ve cephane deposu, **3.** ara sıra depo olarak kullanılan askerî talimhane, **4.** silâh fabrikası, **5.** silâhhane, tüfekhane, cephanelik, **6.** depo, koleksiyon, bol bol bulunan/sağlanan şey. **The police found an ~ of knives and guns in the murderer's house** : Polis, katilin evinde bıçak ve silâh deposu buldu. **She charmed the visitor with her ~ of blandishments** : Bol bol işve yaparak ziyaretçisini teshir etti. (Arapça *darüssinaa* = atölye kelimesinden alınmıştır.)

arsenate, *is. kim.* arsenat : arsenik asidin tuzu/esteri.

arsenic, *is. kim.* arsenik : gri beyaz, maden parlaklığında, ısıtılınca uçan ve zehirli bileşimler yapan eleman. Simgesi : **As**, atom nu. 33, atom ağ. 74.92, özgül ağ. 5. 727, uçunum noktası 613 °C, **2.** *bk.:* **~ trioxide.**

arsenic acid, *kim.* arsenik asit, H3AsO4 : beyaz, kristalli, suda eriyebilen toz. İlâç ve haşarat zehiri yapmakta kullanılır.

arsenical, *sf.&is.* *kim.* **1.** arsenikli, **2.** arsenik içeren ilâç, haşarat öldürücü vb. bileşik.

arsenic disulfide = arsenic monosulfide, *is.* *kim.* arsenik disülfit, As4S4, As2S2 veya AsS : kırmızı turuncu renkte zehirli toz. Suda erimez. Havaî fişek yapmakta kullanılır.

arsenic trichloride, *is.* *kim.* arsenik triklorür, AsCl3 : renksiz veya sarı renkte, yağlı, zehirli sıvı. Arsenikli organik bileşimlerin yapımında ara madde olarak kullanılır. **butter of arsenic** *d.d.*

arsenic trioxide, *is.* *kim.* arsenik trioksit, sıçan otu, zırnık, As2O3 : beyaz, amorf, suda az erir, zehirli toz. Böcekleri, zararlı otları yok etmekte, cam ve boya yapımında vb. kullanılır. **arsenous anhydride, arsenous oxide** *d.d.*

arsenide, *is. kim.* arsenid : negatif eleman olarak arsenik içeren iki elemanlı bileşim. *ör.:* gümüş arsenid, Ag3Asf.

arseniferous, *sf.* arsenik üreten.

arsenite, *is.* *kim.* arsenit : arsenik asit tuzu/esteri.

arseno group = arseno radical, *kim.* arseno grubu/kökü : iki valanslı **-As=As-** grubu.

arsenopyrite, *is.* arsenopirit, demir-arsenik sülfit cevheri : FeAsS. Beyaz veya kurşunî çelik renginde kristal kütleler hâlinde bulunur. **arsenical pyrite, mispickel** *d.d.*

arsenous = arsenious, *sf. kim.* **1.** arsenik+ : bileşiminde üç valanslı arsenik bulunan. **~ chloride** : AsCl3 gibi, **2.** arsenik asidinden türemiş, **3.** **~ acid** : (a) yalnız eriyikleri veya tuzları ile bilinen kuramsal bir asit : H3AsO3 veya HAsO3, (b) *bk.:* **arsenic trioxide**, **4.** **~ anhydride = ~ oxide** *bk.:* **arsenic trioxide.**

arsine, *is.* *kim.* **1.** arsin : AsH3. **Arseniuretted hydrogen** adıyla da anılan renksiz, alevlenebilir, suda erir, sarımsağı andırır pis kokulu bir gaz. Savaşta zehirli gaz olarak kullanılır. **2.** AsH3 ün bir/birkaç H atomu yerine organik bir grubun geçmesiyle elde edilen bileşim.

arsino group = arsino radical, *kim.* arsino kökü : tek valanslı H2As- grubu.

arsis, *is., ç.* **arses** **1.** *müz.* bir mezürün vurgusuz kısmı, **2.** (şiir) vurgu : vezinde vurgulu hece.

ars longa, vita brevis, *Lât.* Sanat uzun, ömür kısadır (*= Art is long, life is short).*

arson, *is. huk.* kundakçılık, kasten yangın çıkarma : sigorta parasını almak için kendi evini kasten yakma veya başka kimsenin evini ateşe verme. **~ist** : kundakçı, kasten yangın çıkaran.

arsphenamine, *is.* *ecz.* arsenik fenilamin, sarı kristalli toz : C12H12N2O2As2.2 HCl.2H2O. Tez oksitlenir. Önceleri firengi ve Vincent anjini gibi hastalıkların tedavisinde kullanılırdı.

ars poetica, *Lât.* **1.** şiir sanatı, **2.** Horace'ın aynı adlı eseri (M.Ö. 20).

arsy-varsy = arsy-versy, *sf.&zf.* *argo* tersine, tamamen yanlış, alt üst, tepetaklak, karman çorman. **an ~ way of doing things** : tamamen yanlış iş yapma. **She filed all papers ~** : Evrakı tamamen yanlış dosyaladı.

art, *is.&f.* **1.** sanat. **the fine ~s** : güzel sanatlar. **applied ~s** : uygulamalı sanatlar. **a work of ~** : sanat eseri. **the plastic ~s** : yoğrumlu sanatlar, **2.** sanat eserleri (mimarî hariç). **a museum of ~** : sanat eserleri müzesi. **an ~ collection** : sanat eserleri kolleksiyonu. **~ and architecture** : sanat ve mimarî, **3.** hüner, maharet. **the black ~** : büyü. **the noble ~ (of self defense)** : boks. **I had no ~ or part in it** : Ben o işin içinde değilim (benim bunda dahlim yok). **4.** zanaat. **~ and commerce** : zanaat ve ticaret. **~s and crafts** : sanatlar ve el işleri, **5.** (üniversite öğreniminde) güzel sanatlar ve toplumsal bilimler. **Arts Faculty** : Edebiyat Fakültesi. **He is studying ~** : Resim tahsil ediyor. **6.** *esk.* **to be** fiili şimdiki zamanının ikinci tekil şahsı. **Thou art** : sen... -sin. Bugün bunun yerine **you are** denilmektedir. ***e.a.-*** *3. aptitude, skill, dexterity, adroitness.*

artal, *ç. is. bk.:* **rotl.**

art deco, *is.* süsleme sanatı : 1920-30 yıllarında moda olmuş ve 1960 yıllarında yeniden canlandırılmış kübik geometri şekillerini model alan tezyinî sanat.

art director, *is.* **1.** *sin. TV* sanat yönetmeni : sahne, kostüm, ışık vb. gibi bütün dekoru düzenleyen yönetmen, **2. art editor** *d.d.* bir yayın veya ilân kurumunda resim, grafik vb. nin seçim, yapım ve dizimi ile sorumlu kimse, **3.** *bk.:* **artistic director.**

artefact, *is. bk.:* **artifact.**

artemisia, *is.* **1.** artemis *(Artemisia)* : Kuzey yarım küresinin kurak bölgelerinde yetişen bir bitki, **2.** *bk.:* **sagebrush.**

arterial, *sf.* **1.** *fizy.* atardamar+, şiryan+, **2.** *anat.* damar gibi, damara benzer, **3.** ana şebeke. **an ~ system of roads** : ana yol şebekesi, **4. ~ly** : atardamarla.

arterialise/arterialisation, *Brit. bk.:* **arterialize/arterialization.**

arterialize, *gl.f.* **-ized, -izing** (pis kanı akciğerde oksijenle birleştirerek) alkana çevirmek. **arterialization** : alkana çevirme.

arterio-, *ön ek* "atardamar, damar+". *ör.: arteriology.*

arteriole, *is. anat.* küçük atardamar.

arteriology, *is. tıp* damar bilimi : atardamarları inceleyen tıp dalı.

arteriosclerosis, *is. patol.* damar sertliği. **arteriosclerotic** : damar sertliği+, damar sertliği olan.

arteritis, *is. patol.* atardamar yangısı.

artery, *is., ç.* **-teries 1.** *anat.* atardamar, alkan damarı, şiryan, **2.** ana yol.

artesian, *is.* artezyen. **~ well** : artezyen kuyusu.

artful, *sf.* **1.** kurnaz, hilekâr. **~ schemes** : kurnaz(ca) plân/düzen/tertip/desise. **He's very ~ and usually succeeds in getting what he wants** : Çok kurnazdır ve çok defa istediğini elde eder. **2.** usta, mahir. **an ~ choice of metaphors and similies** : teşbih ve mecazların mahirane seçimi, **3.** sanatkâr, hünerli. **~** *repairs.* **4.** *esk.* yapay, sun'î, **5. ~ly** : kurnazca, hile ile, hilekârlıkla, ustaca, mahirane, sanatkârane, **6. ~ness** : hile(kârlık), kurnazlık, ustalık, maharet, hüner, marifet, sanat. ***e.a.*** *- 1. crafty, cunning, deceitful, tricky, shrewd, wily, sly, 2. ingenious, dexterious, 3. skillful, subtle, 4. artificial.*

art glass, *is.* **1.** sanatkârane işlenmiş renkli cam, **2.** bu camdan yapılmış eşya (bardak, lâmba, vazo vb.).

arthral, *sf. patol.* eklem+, mafsal+.

arthralgia, *is. patol.* eklem ağrısı. **arthralgic** : eklem ağrısı+.

arthritic(al), *sf. patol.* eklem yangısı+.

arthritis, *is. patol.* eklem yangısı, mafsal iltihabı.

arthro-/arthr-, *ön ek* "eklem, mafsal". *ör.: arthropod.*

arthrodynia, *is. patol.* eklem ağrısı.

arthrology, *is.* eklem bilimi: eklemleri inceleyen tıp dalı.

arthromere, *is. zool.* eklem organ : eklemli hayvanların vücut parçalarından her biri. **arthromeric** : eklem organ+.

arthropathy, *is. patol.* eklem hastalığı.

arthropod, *is. zool.* eklem bacaklı.

Arthropoda, *ç. is. zool.* eklem bacaklılar : böcek, örümcek, çekirge, yengeç vb.

arthropodal/arthropodan/arthropodous, *sf. zool.* eklem bacaklı+, eklem bacaklılara ait.

arthrosis, *is. anat.* eklemce.

arthrospore, *is.* **1.** *bkt.* bakteri, bitkisel tek göze, **2.** *bot.* dizi spor : yosunlarda tespih dizisi gibi sıralanmış sporlardan her biri, **3. arthrosporic = arthrosporous** : dizi sporlu (yosun vb.).

artichoke, *is. bot.* enginar *(Cynara Scolymus).* **Jerusalem ~** : yer elması. **wild ~** : deve dikeni. **~ tactics** : tedricî istilâ tabiyesi/taktiği.

article, *is.&gl.f.* **-cled, -cling 1.** makale, fıkra, belirli bir konuda yazılmış yazı. **leading ~** : başmakale, **2.** madde. **~ of food** : besin/gıda maddesi. **~s of clothing** : giyecek maddesi, **3.** nesne, şey. **What is that ~ ?** Nedir bu? **4.** *k.d.* kişi, şahıs, kimse, yaratık, mahlûk. **Who's that cute ~ over there?** Oradaki sevimli mahlûk kimdir? **5.** *gr.* tanımlık, harfitarif. **definite ~** : belirli tanımlık (İngilizcede **the**). **indefinite ~** : belirsiz tanımlık (İngilizcede **a, an**), **6.** (yasa/kanun/tüzük/sözleşme vb. için) madde. **~s** : akide, mukavele, ana tüzük, esas nizamname. **~ of apprenticeship** : usta çırak sözleşmesi. **~ of association/incorporation** : şirket mukavelenamesi. **~ of faith** : akide, iman edilen şey. **~s of war** : askerî ceza kanunu. **ship's ~** : *den.* hizmet sözleşmesi, **7.** eşya, parça, **8.** *esk.* kritik an. **the ~ of death** : ölüm anı, **9.** madde madde zikretmek/saymak. **They ~d his alleged crimes** : Onun sanık olduğu cinayetleri madde madde saydılar. **10.** sözleşme yapmak, sözleşmeye/mukaveleye bağlamak, **11.** hizmet sözleşmesi yapmak. **I am ~d to a firm of lawyers** : Bir avukatlık firması ile sözleşmem var. **12.** *gen.* **~ against** : (kanun maddesi zikrederek) suçlandırmak, itham etmek.

e.a.- *1. essay, story, commentary, review, 2. item, matter, 3. thing, object, 4. person, 6. clause, paragraph, stipulation, 7. commodity.*

Articles of Confederation, *is.* ABD' nin ilk anayasası : 1781'de on üç eyalet arasında imzalanmış, 1789'da bugünkü anayasa ile değiştirilmiştir.

articulability, *is.* **1.** eklemlenebilme, eklenebilme, **2.** açık seçik/tane tane söylenebilme, **3.** açıklanabilme, tavzih edilebilme.

articulable, *sf.* **1.** eklemlenebilir, eklenebilir, **2.** açık seçik/tane tane söylenebilir, **3.** açıklanabilir, tavzih edilebilir.

articular, *sf.* **1.** eklem+, mafsal+, eklemsel. ~ **disease** : eklem hastalığı, **2. articulary/ articulare** *d.d.* (kuş ve sürüngenlerde) alt çene kemiği.

articulate, *sf.&isf.&f.* **-lated, -lating 1.** açık seçik, vazıh, sarih, kolayca anlaşılır, açık ve anlaşılır şekilde ifade edilmiş. *an ~ thought.* **Each tiny figure in the pattern was clear and ~** : Şeklin en ufak parçaları bile açık seçikti. **2.** seçkin/tane tane söylenen, **3.** güzel konuşan, güzel söz söyleyen, natıkası kuvvetli. *an ~ person.* **4.** tutarlı, insicamlı, birbirine mantıkî bir şekilde bağlı. *an ~ system of philosophy.* **5.** *zool.* eklemli, mafsallı, **6.** açık seçik/tane tane konuşmak/telâffuz etmek, **7.** açıklamak, belirtmek, tavzih/tasrih etmek. *to ~ an idea.* **8.** birbirine takarak/ekleyerek anlamlı bir bütün oluşturmak, **9.** (dişçilikte) karşılıklı (alt ve üst) diş yüzeyleri arasında temas sağlamak, **10.** eklemlemek, mafsallamak, mafsalla birleştirmek, **11.** *zool.* (a) eklem/mafsal teşkil etmek, (b) eklemli omurgasız hayvan, **12.** *esk.* sözleşme/anlaşma maddelerini tespit etmek, **13. ~ly** : açıkça, sarahatle, vuzuhla, vazıh/kolay anlaşılabilecek şekilde, açık seçik, tane tane, **14. ~ness = articulacy** : açıklık, vuzuh, sarahat, kolay anlaşılabilme. ***e.a.***- *1. clear, distinct.*

articulation, *is.* **1.** *anat. zool.* eklem, mafsal, oynak yeri, **2.** ekleme, mafsalla birleştirme, **3.** *s.bl.* (a) eklemle(n)me : ses örgenleri aracılığı ile sesleri oluşturup çıkarma, (b) örgenlerin ses üreten hareketi, **4.** ek, eklenmiş nesne, **5.** *bot.* ek yeri, bitkilerin farklı organlarının birleştiği yer (yaprağın dala birleştiği yer gibi), **6.** seçkin konuşma, anlatım, ifade, duygu ve düşüncelerin sözle ifadesi. **the ~ of one's real feelings** : bir kimsenin gerçek duygularının anlatımı/ifadesi, **7.** (dişçilikte) (a) takma dişin karşı dişle temas sağlayacak şekilde yerleştirilmesi, (b) karşılıklı (alt üst) diş yüzeylerinin birbirine iyice temas etmesi, **8.** (telefon tekniğinde) anlaşılabilme (niteliği) : bir ulaşım sisteminde anlaşılabilen hece (logatom) sayısının toplam hece sayısına oranı.

articulator, *is.* **1.** ekleyen, birleştiren, **2.** *s.bl.* ses üreten, ses hasıl etmek üzere kımıldayan organ (dil, dudak, ses teli), **3.** (dişçilikte) model çene : takma diş yapımında kullanılan mekanik çene modeli, **4. ~ily** : (a) ekleyerek, birleştirerek, (b) seslendirerek, ses hasıl ederek.

articulatory, *sf.* **1.** ekleyici, birleştirici, **2.** seslendirici, ses hasıl edici, **3.** ~ **phonetics** : anatomik ses bilgisi : ses üretiminin anatomisini inceleyen ses bilgisi.

artifact = artefact, *is.* **1.** sanat eseri, sonradan kullanılmak üzere insan eliyle yapılan şey, **2.** *biy.* yapay özdek : bünyede doğal olarak bulunmayıp yapay olarak (örneğin kimyasal maddelerin etkisiyle) oluşturulan madde/yapı, **3. ~itious** : yapıtsal.

artifice, *is.* **1.** (kurnazca hazırlanan) tertip/ oyun, **2.** ustalık, marifet, hüner. **He displayed a great deal of ~ in decorating his new apartment** : Yeni apartmanını süslemekte büyük ustalık/hüner gösterdi. **3.** hile, desise, düzen, **4.** *esk.* ustaca/zekice buluş, icat. ***e.a.***-*1. subterfuge, trick, 2. cunning, ingenuity, inventiveness, skill, 3. deception, deceit, art, duplicity, trickery, guile, craftiness.*

artificer, *is.* **1.** türetici, mucit, bir şeyi/işi yapmanın en iyi yolunu bulmakta özel zekâ ve yetenek gösteren kimse, **2.** usta işçi, **3.** *As.* bazı zanaatlarda uzman olan er.

artificial, *sf.* **1.** yapay, insan eliyle yapılan, doğal/tabiî olmayan. *bk.:* **natural, 2.** taklit, sahte, uydurma, yapma, sun'î. ~ **leather** : sun'î deri. ~ **flowers** : yapma çiçek. ~ **silk** : sun'î ipek. ~ **respiration** : sun'î teneffüs, **3.** cali, zoraki, yapmacık. **an ~ smile** : cali bir tebessüm, **4.** gösterişli, tumturaklı. ~ **manners** : gösterişli tavır ve hareketler. ~ **speech** : tumturaklı nutuk, **5.** gerçek ihtiyaçlar düşünülmeden yapılan. ~ **rules for dormitory residents** : yatılı öğrencilerin ihtiyaçları düşünülmeden konulan kurallar, **6.***biy.* doğal ve organik bağıntılardan ziyade keyfî, zahirî niteliklere dayanan. *an ~ system of classification.* **7. ~ horizon** : (a) yapay ufuk : yıldızların yüksekliğini ölçmek için kullanılan yansıtıcı yatay düzlem (cıva yüzeyi gibi), (b) **gyro horizon, flight indicator** *d.d.* uçuş göstergesi, uçağın yatay düzlemle yaptığı açıyı gösteren jiroskoplu alet, **8. ~ insemination** : sun'î döllenme, **9. ~ intelligence** *bil.* yapay us, yapay anlayış, yapay anlak : doğal dil anlama, söz çözümleme, örüntü tanıma gibi algısal/bilişsel süreçlerle ilgili bilgisayarlı modeller geliştiren araştırma alanı, **10. ~ kidney** : sun'î böbrek, **11. ~ language** *bil.* çevirici dil : makine dili komutlarının bellenir simgesel birer komutla deyimlendiği alçak düzeyli izlenceleme dili, **12. ~ magnet** : yapay mıknatıs, **13. ~ radioactivity = induced radioactivity** *fiz.* yapay ışınetkinlik : elektrik yüklü zerrelerle bombardıman etmek suretiyle aslında ışınetkin olmayan bir cisme kazandırılan ışınetkinlik, **14. ~ respiration** : yapay solunum, sun'î teneffüs, **15. ~ selection** *biy.* yapay ayıklama, yalnız istenilen nitelikte olan hayvan ve bitkileri üretme, **16. ~ity = ~ness** : yapaylık, sun'îlik, yapmacıklık, gayritabiîlik, sahtelik, **17. ~ly** : yapay/sunî bir şekilde, yapay olarak. ***e.a.****-1. synthetic, manmade, nonnatural, simulated, 2. imitation, phony, spurious, counterfeit, false, factitious, 3. pretentious, pretended, assumed, insincere, affected, unnatural, mannered.* ***k.a.****-1&2. natural, genuine, real, true, 3. sincere, natural, honest, candid, frank, open, unaffected.*

artillerist, *is. bk.:* **artilleryman.**

artillery, *is. As.* **1.** top, **2.** topçu(luk). **~ commander** : topçu komutanı. **~ drill** : topçu eğitimi. **~ intelligence** : topçu istihbaratı. **~ mechanic** : kamacı. **~ position** : topçu mevzii. **~ preparation** : topçu hazırlık ateşi, **3.** topçuluk sanatı. **~ barrage** : tevkif ateşi.

artilleryman, *is., ç.* **-men** topçu eri.

artio-, *ön ek* "çift+, çift sayıda". *ör.: artiodactyl.*

artiodactyl, *sf.&is. zool.* çift parmaklı : ayak parmaklarının sayısı çift olan (hayvanlar) : deve, geyik, zürafa, koyun, keçi, sığır vb. **~ous** : çift parmaklı+

artisan, *is.* **1.** zanaatçı, zanaatkâr, **2.** el işçisi, usta, **3.** *esk.* sanatkâr, **4. ~ship** : zanaatkârlık. ***e.a.****- 1. craftsman, 3. artist.*

artist, *is.* **1.** sanatçı, sanatkâr, **2.** ressam, heykeltraş, **3.** desinatör. **a commercial ~** : reklâm desinatörü, **4.** artist, şarkıcı, oyuncu, aktör, **5.** usta, hünerli, mesleğinde olağanüstü yetenek gösteren kimse. *He is not an ordinary thief, he's an ~.* **6.** hile ve dalaverecilikte usta. **He's an ~ with cards** : İskambil kâğıtlarıyla hile yapmakta ustadır. **7.** *esk.* zanaatkâr. ***NOT* : ARTIST**, güzel sanatlarda hüner ve ustalık gösteren kimsedir. **ARTISAN** ise mekanik işlerde, uygulamalı sanatlarda yetenek gösteren şahıs için kullanılır.

artiste, is., ç. -tistes Fr. artist : profesyonel dansöz/şarkıcı/aktör vb.

artistic(al), *sf.* **1.** sanat+, **2.** sanatkâr(ca), sanatkârane, artistik. **~ workmanship** : sanatkârane işçilik. **He had wide-ranging ~ interests** : Sanata karşı geniş ilgisi vardı. **3.** sanatkâr ruhlu. **He's very ~** : Sanatkâr bir ruhu vardır/sanatkâr ruhludur. **4. artistically** : sanatkârca, sanatkârane.

artistic director = artistic administrator = art director, *is.* sanat yöneticisi : tiyatro, bale veya operanın sanat işlerindeki baş yöneticisi.

artistry, *is.* **1.** sanatkârlık, sanat yeteneği, **2.** sanat eserleri.

artless, *sf.* **1.** saf, hilesiz, sade. **an ~ village girl** : saf bir köylü kızı, **2.** doğal, tabiî, yapmacıksız. **~ beauty** : doğal güzellik. **~ charm** : tabiî zarafet, **3.** sanat/bilgi/hünerden yoksun, **4.** kaba, acemice yapılmış, zevksiz, sanat zevkinden yoksun. **an ~ translation** : acemice yapılmış tercüme, **5. ~ly** : (a) sadelikle, safiyane, hilesizce, (b) doğal/tabiî olarak, (c) kabaca, acemice, bilgisizce, zevksizce, **6. ~ness** : (a) saflık, safiyet, sadelik, (b) doğallık, tabiîlik. ***e.a.****- 1. naive, unsophisticated, ingenious, 2. natural, simple, uncontrived, guileless, open, frank, plain, unaffected, candid, sincere, 4. clumsy, inartistic, 6. simplicity, sincerity, unaffectedness.* ***k.a.****- 1. cunning.*

arts and crafts, *is.* sanat ve hünerli işçilik.

art theater, *is.* sinema (özellikle yabancı ve deneysel filmler gösteren).

artwork, *is.* **1.** *bas.* resimler, şekiller, **2.** sanat eseri, sanat ürünü eserler.

arty, *sf.* **artier, artiest** *k.d.* artistlik/sanatkârlık taslayan. **artiness** : sanatkârlık taslama.

arum, *is. bot.* **1.** yılan yastığı, **2.** yılan yastığıgiller *(Arum)* familyasından herhangi bir bitki, **3.** **~like** : yılan yastığına benzer.

arundinaceous, *sf. bot.* kamış/saz gibi, kamışa/saza benzer, kamışlı. ***e.a.*** *- reedlike, reedy.*

Arunta, *is., ç.* **-tas/-ta 1.** Aranta : Avustralya'nın orta kuzey bölgesi yerli halkından bir kimse, **2.** Aranta dili. **Aranda** *d.d.*

arvo, *is. Avust. argo bk.:* **afternoon.**

-ary, *son ek* "-sel/-sal, -î". *ör.:* **functionary** : görevsel. **honorary** : fahrî, onursal. **military** : askerî.

Aryan = Arian, *sf.&is.* **1.** Arî : tarih öncesi yaşamış Hint-Avrupa dili konuşan halka mensup (kimse), **2.** (Nazi doktrininde) Yahudi olmayan Avrupalı beyaz ırka mensup kimse, özellikle kuzey ırkı, **3.** *esk.* Hint-Avrupalı, **4.** *esk.* Hint-İran ırkından.

Aryanism, *is.* üstün ırk doktrini : Arî ırkının üstün ırk olduğu ve buna paralel olarak diğer ırkların, özellikle Yahudilerin yok edilmesi lüzumuna inanma.

Aryanize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** Arîleştirmek, **2.** (Nazi doktrininde) Arî olmayanları ticaret, halk hizmeti vb. den uzaklaştırmak.

aryl group = aryl radical, *is. kim.* aril grubu : aromatik hidrokarbondan bir H atomu çıkarılarak elde edilen organik grup : benzen (C6H6) den elde edilen fenil C6H5- gibi.

arytenoid, *sf.&is. anat.* **1.** kepçe biçiminde, çukur (kas, kıkırdak vb.). **~ muscle** : çukur kas. **~ cartilages** : kepçe biçiminde kıkırdaklar, **2.** **~al** : çukur, kepçe biçiminde.

arythmia, *is. bk.:* **arrhythmia.**

arythmic(al)/arythmically, *bk.:* **arrhythmic(al) /arrhythmically.**

as^1, *zf.* **1.** kadar. **Bob runs fast, but I run just as fast** : Bob hızlı koşar, fakat ben de onun kadar (hızlı) koşarım. **He is as generous as he is wealthy** : Zengin olduğu kadar da cömerttir. **2.** gibi, örneğin. **Some flowers, as the rose, require special care** : Gül gibi bazı çiçekler özel ihtimam isterler. **to act as a father** : baba gibi davranmak. **Some animals are cunning, as the fox** : Bazı hayvanlar kurnazdır, örneğin tilki. **as often happens** : çoğunlukla olduğu gibi, **3.** olarak. **Man as different from other animals** : Öbür hayvanlardan ayrı olarak insan. **to treat s.o. as a stranger** : bir kimseye yabancı muamelesi yapmak, **4.** üzere, veçhile. **as you like** : nasıl isterseniz (isteğiniz veçhile), **5.** **as well** : ...da/de, ayrıca, ilâveten, keza. **Take him as well** : Onu da al. **You may keep these as well** : Ayrıca bunlar da sizin olsun. **One may as well say that...** : Keza denilebilir ki.... **6.** **as well as** : hem...hem de, ne kadar...ise o kadar, ... kadar da. **She was good as well as beautiful** : Güzel olduğu kadar da iyi idi. **by day as well as by night** : gece gündüz (hem gece, hem de gündüz).

as^2, *bağ.* **1.** gibi, kadar. **Do as we do** : Bizim gibi yapın. **It is valuable as gold** : Altın kadar kıymetlidir. **2.** ...iken, esna(sın)da, sıra(sın)da. **He was often ill as a child** : Çocuk iken (çocukluğunda/çocukluğu esnasında) çoğu zaman hasta idi. **As a child, I used to think so** : Çocuk iken ben de öyle düşünürdüm. **He went out (just) as I came in** : (Tam) ben girerken o gidiyordu. **One day, as I was sitting...** : Bir gün, ben otururken... **They were murdered as they lay asleep** : Uyurken (uyku esnasında) öldürüldüler. **3.** için, ...-diğinden, ...sebebiyle, -den dolayı, madem ki, ...maksadıyla. **As you are leaving last, please turn out the lights** : Mademki en son siz çıkıyorsunuz, lütfen lâmbaları da söndürün. **As it were raining, we stayed at home** : Yağmur yağdığından (dolayı) evde kaldık. **As you are not ready, we can not go** : Hazır olmadığınızdan gidemeyiz. **4.** gerçi, her ne kadar...ise de, ...olsa bile. **Improbable as it seems, it's true** : Her ne kadar imkânsız gibi görünüyorsa da, gerçektir. **Bad as it was, it might have been worse** : Gerçi bu kötü idi, fakat daha da kötü olabilirdi. **5.** -dıkça/-dikçe. **He grew gentler as he grew older** : Yaşlandıkça kibarlaştı. **6.** **same...as** : aynı. **He works in the same building as my brother** : Kardeşimle aynı binada çalışıyor. **7.** **as against** : karşın, mukabil. **His net income this year amounted to $60,000 as against $50,000 last year** : Geçen yılki $50,000'a mukabil bu yıl net geliri $60,000'a ulaştı. **8.** **as from** : -dan/-den (itibaren). **The agreement starts as from May 1st** : Sözleşme 1 Mayıs'tan itibaren yürürlüğe giriyor. **9. as...as** : kadar. **as far as I can** : elimden geldiği kadar. **He is as industrious as he is intelligent** : Zeki olduğu kadar da çalışkandır. **as rich as Croesus** : Karun kadar zengin. **as far as I am concerned** : bence, bana kalırsa. **as soon as he comes** : o gelir gelmez, **10. as...so** : olduğu kadar, nasıl...öyle..., -dıkça/-dikçe. **(Just) as we must know how to command, so we must know how to obey** : Emretmesini olduğu kadar itaat etmesini de öğrenmeliyiz. **As the parents act, so will the children** : Ebeveyn nasıl hareket ederse çocuklar da öyle davranırlar. **As the season advances, so the days get longer** : Mevsim ilerledikçe günler de uzuyor. **As you treat the others, so will they treat you** : Başkalarına karşı nasıl davranırsanız, başkaları da size karşı öyle davranır (= Ne ekersen onu biçersin). **11. so...as** : tarz(ın)da, şekilde, öyle ki, ta ki, (olumsuz cümlede) ...kadar. **He so arranged matters as to please everyone** : İşleri, herkesin hoşuna gidecek tarzda düzenledi. **He is not so foolish as to believe it** : Buna inanacak kadar budala değildir. **Speak louder so as to make youself heard** : Sesini duyuracak şekilde yüksek sesle konuş. **Will you be so kind as to tell me** : Lütfen bana söyler misiniz? **12. as for** : -e gelince/kalırsa, -ce/-ca. **We're leaving now; as for Linda, she will return later** : Biz şimdi gidiyoruz; Linda'ya gelince, o sonra dönecek. **as for me** : bence, bana kalırsa, **13. as to** : *bk.:* **as to, 14. as good as** : (a) gibi, kadar, âdeta, hemen hemen. **as good as new** : yeni gibi, âdeta/hemen hemen yeni. **He looks as good as dead** : Ölü gibi görünüyor. (b) ...kadar doğru/güvenilir. **as good as his word** : sözü kadar doğru. (c) nerede ise, az kalsın. **We were as good as drowned** : Nerede ise boğuluyorduk. **15. as if** : sanki, gûya, tıpkı, ...imiş gibi, âdeta. **It was as if the world has come to an end** : Sanki dünyanın sonu gelmişti. **He shook his head as if (he wanted) to say "No."** : "Hayır" demek ister gibi başını salladı. **as if I cared** : Sanki umurumda! (Umurumda değil!) **looks as if...** : ...anlaşılıyor/görülüyor. **It looks as if you have no friends** : Hiç dostun olmadığı anlaşılıyor (= Görülüyor ki hiç dostun yok). **16. as is** : *k.d.* olduğu gibi, ne durumda ise öylece. **If you buy the car as is, you will have to put it in running order** : Arabayı olduğu gibi satın alırsan çalışır hâle getirmen (tamir ettirmen) gerekir. **17. as it were** : gûya, sanki, tabir caizse. **He is my best friend, my second self, as it were** : O benim en iyi arkadaşım, tabir caizse (âdeta) ikinci benliğimdir. **He became, as it were, a man without a country** : Sanki vatansız bir insan olmuştu. **18. as it is** : gerçekte, hakikatte, görülüyor ki, bu durumda, buna rağmen. **I thought things would get better, but as it is, they are getting worse** : İşlerin düzeleceğini zannetmiştim, fakat görülüyor ki büsbütün kötüleşiyor. **I should like to come, but as it is, I cannot** : Gelmek isterdim, fakat bu durumda mümkün değil. **Cold as it is, I'll have a swim** : Soğuk olsa da (soğuğa rağmen) yüzeceğim. **19. as long as** : sürece, müddetle, şu şartla ki, şartıyla. **as long as I live** : ömrüm oldukça. **You can go out, as long as you promise to be back before 11 o'clock** : Saat 11'den önce dönmek şartıyla gidebilirsin. **20. as of** : -dan/-den itibaren. **As of April 30th, we will be on daylight saving time** : 30 Nisan'dan itibaren yaz saatine geçeceğiz. **as of today/tomorrow/mext month** : bugünden/yarından/gelecek aydan itibaren. **as of right** : kanunen. **All that money is yours as of right** : Kanunen bu para sizindir/senindir. **21. as regards** : (a) -e gelince, ...hususunda. **As regards of expenses involved, it is of no concern of him** : Masraflara gelince, onun umurunda (bile) değil. (b) -e göre, ...mucibince/gereğince, ...münasebetiyle. **correctly placed as regards size and color** : büyüklük ve renklerine göre düzgün yerleştirilmiş, **22. as such** : (a) sıfatıyla, ...olmak hasebiyle. **The officer of law, as such, is entitled to respect** : Kanun adamına, bu sıfatla (bu sıfatından dolayı) hürmet etmek gerekir. (b) aslında. **The position, as such, does not appeal him; but the salary is a lure** : Aslında makam pek hoşuna gitmiyor, fakat maaş çekicidir. **23. as though** : gûya, sanki, ...imiş gibi. **You look as though you are tired** : Yorgun (imiş gibi) görünüyorsun(uz). **He acts as though he is an important person** : Sanki önemli bir kimse imiş gibi hareket ediyor. **24. as yet** : henüz, şimdiye/bugüne kadar, şimdiye dek. **As yet, no man has set foot on Mars** : Şimdiye kadar Merih'e insan ayağı basmadı. **I have received no answer from him as yet** : Henüz ondan bir cevap almadım. **There has been no trouble as yet** : Bugüne kadar bir müşkilât/zorluk çıkmadı. **25. be that as it may** : her ne (hâl) ise. **Ignorant as he is...** : Ne kadar cahil olsa da... ***e.a.*****-** *2. while, when, 3. since, because, 4. though. NOT* : bir sebep bildirmekte kullanıldığı zaman **AS** kelimesi anlam itibarıyla müphem ve zayıftır; bunun yerine **SINCE** veya **BECAUSE** kullanılması tercih edilmelidir. Örneğin *"Because the train was late, he missed the parade."* cümlesinde **BECAUSE** yerine **AS** kullanılmamalıdır. **AS...AS** terkibinin hem olumlu hem olumsuz cümlelerde kullanılması bugün kabul edilmekte ise de, bazı dil bilginleri olumlu karşılaştırmalarda **AS...AS**, olumsuzlarda **SO...AS** kullanılmasında ısrar etmektedirler : *"He is AS fat AS I am. She is NOT SO smart AS her sister."* örneklerinde olduğu gibi. ***AS TO*** yerine daha ziyade **ABOUT, OF, ON**, veya **UPON** kullanılması yeğdir. Örneğin *"They argued AS TO price"* denmez, **"They argued ABOUT the price"** denir. **WHETHER** ile beraber **AS TO** kullanılmaz. Örneğin *"I will notify him AS TO WHETHER to leave"* cümlesinde *AS TO* fazladır. cümlenin doğrusu şudur : **"I will notify him WHETHER to leave."** Bir cümle başında, başka türlü vurgulanması kabil olmayan bir husus için **AS TO** kullanılması uygundur : **AS TO his salary, there is no room for improvvement** : Maaşa gelince, onu artırmaya imkân yok.

as^3, *zm.* **1.** ...ile aynı, aynen...gibi. **I have the same trouble as you had** : Senin karşılaştığın güçlüklerle ben de karşılaştım. **It is as you told me** : Aynen bana söylediğin gibi. **A is to B as C is to D** : A'nın B'ye oranı ne ise, C'nin D'ye oranı da odur. **2.** ...veçhile, ...üzere. **She did the job well, as can be proved by the records** : Kayıtlarla ispatlanabileceği gibi, o görevini hakkıyla yaptı.

as^4, *e.* ...olarak, ... sıfatıyla. **to act as a chairman** : başkan sıfatıyla eylemde bulunmak. **I remember him as having been a good artist** : Onu iyi bir sanatçı olarak hatırlıyorum. **I had him as a student** : O benim öğrencimdi. **He works as a farmer** : Çiftçi olarak çalışıyor. **The child is lazy as lazy** : Çocuk tembel mi tembel. **As you were!** Affedersiniz! Pardon! (Yanlış söylenen bir sözü düzeltmek için söylenir). **The plane leaves at 9.30, as you were! 10.30.** : Uçak 9.30'da, affedersiniz, 10.30'da kalkıyor.

as^5, *is., ç.* **asses 1.** eski Roma'da (M.Ö. 80 yılına kadar) kullanılmış bir sikke, **2.** ağırlık birimi, ≈ 327 gram.

As, *kim. bk.:* **Arsenic.**

asafetida = asafoetida = assafetida = assafoetida, *is. kim.* (bir tür) sakız, reçine : yumuşak, kahverenginde olup sarımsak kokusuna benzer pis bir kokusu vardır. Maydanozgillerden bazı bitkilerin kökünden elde edilir. Eskiden tıpta bağırsak gazlarını giderici ve ağrı dindirici olarak kullanılırdı. **Devil's dung** (şeytan boku) veya **food of the gods** *d.d.*

A.S.A.P. = **As Soon As Possible** : en kısa zamanda, mümkün olabildiği kadar tez.

asarum, *is.* zencefil kökü : K Amerika'da yetişen yabanî zencefil (Asarum canadense) in güzel kokulu kökü olup sancı gidermekte ve parfümeride kullanılır.

asbestic = asbestine = asbestous, *sf.* asbestli, asbeste benzer, asbest özelliğinde.

asbestos = asbestus, *is.* **1.** *min.* asbest, amyant, yanmaz taş, dağ keteni, taş keten, yeşil taş pamuğu, **2.** *tiy.* yanmaz perde .

asbestoid(al), *sf.* asbestimsi, asbeste benzer, asbest gibi.

asbestosis, *is. patol.* asbestoz : asbest tozunun sebep olduğu akciğer hastalığı.

ascariasis, *is. patol.* solucanlanma : bağırsaklara yuvarlak solucanların üşüşmesi.

ascaricidal, *sf.* solucan düşürücü.

ascaricide, *tıp* solucan düşürücü ilâç.

ascarid, *is. zool.* solucan, bağırsak solucanı.

Ascaridae, *is. zool.* solucanlar, yuvarlak bağırsak solucanları familyası.

ascaris, *is. zool.* bağırsak solucanı *(Ascaridae lumbricoides).*

ascend, *f.* **1.** (yukarı) çıkmak, yükselmek. **The airplane ~ed into the clouds** : Uçak bulutlara yükseldi. **to ~ stairs** : merdivenleri çıkmak. **to ~ the throne** : tahta çıkmak. **to ~ a river** : ırmak boyunca akıntı yukarı gitmek, **2.** tırmanmak. **to ~ a mountain/a tower** : dağa/kuleye tırmanmak, **3.** artmak, çoğalmak, yükselmek, **4.** *müz.* pesten tize geçmek, perdesini yükseltmek, **5.** **~able = ~ible** : çıkılabilir. ***e.a.*** *- 1. mount, go up, 2.climb, 3.rise, soar.* ***k.a.*** *- 1.descend, 3. fall.* **ascendance = ascendence**, *is. bk.:* **ascendancy**

ascendancy = ascendency, *is.* üstünlük, faikiyet, hâkimiyet, hüküm, nüfuz, itibar. ***e.a.*** *- superiority, mastery, authority, domination. primacy, sway, predomination, sovereignity, influence.*

ascendant = ascendent, *is.&sf.* **1.** hüküm, nüfuz, itibar, üstünlük, faikiyet. **Those ideas were in the ~ in the 19th century** : O fikirler XIX. yüzyılda itibarda/revaçta idi. **2.** ata, cet, **3.** (a) *astrol.* doğum vb. anında burçlar kuşağının doğu ufkundan yükselen noktası, horoskop, **4.** yükselen, yukarı çıkan, **5.** üstün, faik, etkili, nüfuzlu, **6.** *bot.* yukarı dönük/kıvrık, **7.** **to be in the ~** : yıldızı parlamak, talih ve itibarı artmak, galip gelmek, nüfuz sahibi olmak. **His fortunes are in the ~** : Serveti artıyor. ***e.a.*** *- 2. ancestor, forebear, 4. ascending, rising, 5. superior, predominant.*

ascender, *is.* **1.** yüksel(t)en, (yukarı) çıka(ra)n, **2.** *basım* (a) **b, d, f, h** gibi harflerin yukarı doğru uzanan çıkıntıları, (b) orta çizgiden yukarı doğru çıkıntısı olan harfler : **b, d, h, k** gibi.

ascension, *is.* **1.** yükselme, tırmanma, yukarı çıkma, **2.** **the Ascension** : Miraç, Hz. İsa'nın göğe çıkışı, **3.** **~ Day** *d.d.* Miraç günü, Kutsal Perşembe : Hz. İsa'nın göğe çıkışının anıldığı gün. Paskalyadan kırk gün sonra gelir, **4.** **~al** : yükseliş+.

ascensive, *sf.* **1.** yükselen, yukarı çıkan, **2.** yükselten, yükseltici, yukarı çıkaran, **3.** *gr.* vurgulayıcı.

ascent, *is.* **1.**yükseliş, yükselme, (dağa vb.) çıkış/çıkma, tırmanma, tırmanış. **the ~ of smoke from the chimney** : bacadan dumanın yükselişi. **We made a successful ~ of the mountain** : Dağa tırmanmayı başardık. **2.** yükselme, terfi, ilerleme, terakki. **the ~ of man from his original state to modern civilisation** : insanların ilkel durumdan çağdaş medeniyete yükselmesi/ilerlemesi, **3.** yokuş, bayır, dik yamaç, merdiven, **4.** eğim, meyil. ***e.a.*** *- 1. climb, rise, rising, 2. advance, advancement, progress, progression, 3. acclivity, 4. slope, gradient.* ***k.a.*** *- descent.*

ascertain, *gl.f.* **1.** araştırmak, soruşturmak, aslını/doğrusunu öğrenmek/anlamak, tahkik etmek. **to ~ the facts** : olayları aslını öğrenmek. **I am going to ~ the truth** : Gerçeği (işin aslını) araştıracağım. **2.** *esk.* kesinleştirmek, tespit etmek, **3.** **~able** : araştırılabilir, aslı/doğrusu öğrenilebilir, tahkiki mümkün, **4.** **~ableness** : araştırılabilme, aslını/doğrusunu öğrenebilme, tahkik olanağı, **5.** **~ably** : araştırılabilecek şekilde, aslı/doğrusu öğrenilebilecek tarzda, **6.** **~er** : araştıran, tahkik eden, aslını/doğrusunu meydana çıkaran, **7.** **~ment** : araştırma, aslını/doğrusunu öğrenme, tahkik, taharri. ***e.a.*** *- 1. determine, discover, find out, detect, discern, learn, 2. make certain, settle, fix.*

ascetic, *sf.&is.* **1.** zahit, sofu, derviş, **2.** riyazetçi, münzevî, bütün dünya zevklerinden el çekmiş, kendini dinî/manevî hayata adamış (kimse), **3.** (ilk Hristiyan kiliselerinde) keşiş, papaz. ***e.a.*** *- 1. fanatic, 3. monk, hermit, anchorite, recluse, cenobite.*

ascetical, *sf. 1.* zahit, sofu, münzevî, riyazetçi, **2.** **~ly** : zahidane, sofuca, münzeviyane, riyazetle.

asceticism, *is.* **1.** zahitlik, koyu sofuluk, züht, **2.** çilecilik, zühdiye : töresel, dinsel ereklerle doğal eğilimleri, içgüdüleri elden geldiğince azaltmaya çalışmak üzere, kendini yenme alıştırmaları yapma, **3.** riyazet, nefsi her türlü zevklerden mahrum etme.

Aschheim-Zondek test = A-Z test, *tıp* gebelik testi : kadının idrarını fareye zerk ederek yapılır.

Aschoff body = Aschoff nodule, *patol.* (ekseriya romatizmanın kalp dokusunda oluşturduğu) iğ biçiminde şişkinlik.

asci, *ç. is. bk.:* **ascusf.**

ascidia, *is. zool.* tulumlu *(Ascidia)* (bir deniz hayvanı).

ascidian, *sf.&is. zool.* tulumlular sınıfından (deniz hayvanı).

ascidium, *is., ç.* **-cidia** *bot.* torbacık : torba veya ibrik şeklinde yaprak veya çıkıntı. **pitcher** *d.d.*

ascites, *is. patol.* karın gölenimi, karında su toplanması. **ascitic(al)** : karın gölenimi+.

asclepiadaceous, *sf. bot.* sütleğengillerden, sütleğengiller *(Asclepiadaceae)* familyasına mensup.

Asclepiadean, *sf.&is.* (şiirde) iki uzun heceyi izleyen iki veya üç adet uzun-kısa-kısa-uzun ve nihayet bir kısa bir uzun heceden oluşan (mısra) || |..| |..| .|

asco-, *ön ek* "kese, tulum, torbacık" . *ör.: ascocarp.*

ascocarp, *is. bot.* spor keseciği. **~ous** : spor keseli.

ascogonium, *is. ç.* **-nia** *bot.* bazı eşey keseli *(ascomy-cetous)* mantar ve küflerde dişilik organı. **ascogonial** : bu organa ait.

ascomycete, *is. bot.* eşey keseli mantar/küf.

ascomycetous, *sf. bot.* eşey keseli.

ascorbic acid = vitamin C, *biy-kim.* askorbik asit, C6H8O6 : beyaz kristalli, suda eriyen vitamin, C vitamini. Sulu meyvelerde, yeşil sebzelerde bulunur. Sentetik olarak da yapılır. İskorbüt hastalığının tedavisinde, yaraların iyileşmesinde etkilidir.

ascospore, *is. bot.* kesecikli spor .

ascosporic = ascosporous, *sf. bot.* kesecik sporlu.

ascot, *is.* **1.** İngiltere'de *Ascot Heath* 'de yapılan senelik at yarışları, **2.** bu yarışlarda takılan geniş kravat.

ascribable, *sf.* atfolunabilir, isnat/izafe edilebilir .

ascribe, *gl.f.* **-cribed, -cribing 1.** atfetmek, izafe etmek, mal etmek, bağlamak. **He ~s his success to skill and hard work** : Başarısını yetenek ve sıkı çalışmaya atfediyor. **No one knows who wrote that play, but it is usually ~d to C.T.** : O piyesi kimin yazdığı bilinmiyor, fakat genellikle C.T.' ye mal ediliyor. **2.** isnat etmek, üstüne atmak, yükletmek, hamletmek. **The police ~d the accident to driver's imprudence**: Polis kazayı şoförün tedbirsizliğine hamletti. ***e.a.****- attribute, impute, assign, allege, charge.*

ascription = adcription, *is.* **1.** atf, izafe, isnat, yükleme, üstüne atma. **The ~ of their failure to lack of money is not honest** : Başarısızlıklarını parasızlığa atfetmeleri doğru değildir. **2.** şükür, hamd. **~ of praises** : hamd, tespih, tehlil.

ascus, *is., ç.* **asci** *bot.* eşey kesesi : eşey keselilerde eşey sporlarını içeren kesecik.

-ase, *kim.* "çözüştüren" : enzim adlarını belirleyen son ek. *ör.:amylase, protease, urease.*

asepsis, *is.* **1.** bulaşkırım, mikropsuzluk, asepsi, hastalığa sebep olan mikroorganizmaların yok edilmesi, **2.** *tıp* mikropsuz cerrahî alet, elbise vb. kullanma yöntem ve işlemi.

aseptic, *sf.&is.* **1.** mikropsuz, bulaşsız, aseptik (madde, müstahzar), **2.** **~ally** : bulaşsız/mikropsuz olarak, aseptik yöntemle, bulaşsız/mikropsuz madde kullanarak, **3.** **~ism** : bulaşsızlık, mikropsuzluk.

asexual, *sf. biy.* **1.** eşeysiz, **2.** cinsiyeti belirsiz, **3.** ne erkek ne dişi, **4.** **~ity** : eşeysizlik, **5.** **~ly** : eşeysiz olarak, **6.** **~ reproduction** : eşeysiz üreme/çoğalma.

ash^{1}, *is.&gl.f.* **1.** kül. **cigarette ~** : sigara külü. **The ~es of the fire are still hot** : Ateşin külleri hâlâ sıcak. **2.** **sodium carbonate** *d.d.* soda, sodyum karbonat, çamaşır sodası, **3.** volkan külü, kül halindeki lâv, **4.** kül rengi, **5.** **~es** : (a) ölü benzi, kül gibi beniz, (b) harabe, kalıntı, yıkıntı, (c) fani bir şeyden arta kalan. *the ~es of their love / of the past.* (d) nedamet, üzüntü vb. ifade eden jest, **6.** küllemek, külle örtmek, **7.** yakıp kül etmek, küle döndürmek, **8.** **~fire** : hafif ateş (kimyasal işlerde kullanılır), **9.** **~-furnace** : camcı fırını, **10.** **bring back/recover the ~es** : öcünü almak, **11.** **~less** : külsüz, **12.** **burn/reduce to ~es** : yanıp kül olmak, **13.** **lay in ~es** : yanıp kül olmak, **14.** **retain the ~es** : üstünlüğü/zaferi korumak.

ash^{2}, *is. bot.* **1.** dişbudak ağacı *(Fraxinus excelcior)*, **2.** **white ~** : K Amerika dişbudağı, **3.** **mountain ~** : üvez ağacı, **4.** **~ -leaf** : turfanda patates, **5.** **~ -key** : dişbudak tohumu.

ash^{3}, *is.* æ işareti/bileşik harfi.

ashamed, *sf.* **1.** utanan, utanç duyan, utanmış. **to be ~ of s.o./of sth.** : bir kimseden/bir şeyden dolayı utanmak/utanç duymak. **I am ~ of you** : Senin yüzünden utanıyorum. **to be/feel ~ to do sth./of doing sth.** : bir şeyi yaptığına utanmak. **You ought to be ~ of yourself** : Kendinden utan(malısın). **You should be ~ of yourself/of your behavior** : Kendinden/yaptıklarından utan! **2.** utangaç, mahcup, çekingen. **He was ~ to beg** : Yalvarmasına gururu engel oluyordu. **He was ~ to ask such a simple question** : Bu kadar basit bir soruyu sormaya çekiniyordu. **3.** **~ly** : utanarak, utançla, utana utana, çekinerek, çekingenlikle, çekine çekine, mahcubiyetle, sıkıla sıkıla, **4.** ~**ness** : utanç, utangaçlık, çekinme, mahcubiyet, sıkılganlık ***e.a.- 1&2.*** *humiliated, embarrassed, abashed, mortified, confused, confounded,* ***2.*** *shy, bashful.* ***NOT*** **: ASHAMED**, yapılmaması gereken bir şeyi yapmaktan duyulan utanma ve sorumluluk duygusunu ifade eder. Bu şey adaba, törelere, ahlâk kurallarına aykırı olabildiği gibi, düşüncesizce, aptalca yapılmış bir iş de olabilir : *"He was ASHAMED of his dishonesty. She was ASHAMED of her mistake."* gibi. **HUMILIATED**, bir suç tazammun etmemekle beraber başkaları nazarında küçük düşmek, hor görülmek veya rezil olmaktan doğan duyguyu ifade eder : **"He was HUMILIATED by the King** : Kral indinde küçük düşmüştü." gibi. Başkasının fena, yakışıksız bir hareketi dolayısıyla duyulan sorumluluk duygusunu ifade etmek için hem **ASHAMED**, hem **HUMILIATED** kullanılabilir : *"Robert felt HUMILIATED by his daughter's behavior. Mom was ASHAMED of the way I looked. Parents are HUMILIATED if their children behave badly when guests are present."* gibi. **MORTIFIED**, bu iki sıfatın anlamını daha da şiddetlendirir : **She was MORTIFIED by her clumsiness** : Beceriksizliğinden dolayı son derece utandı/yerin dibine geçti. **I was MORTIFIED when I forgot my speech** : Nutkumu unutunca rezil oldum.

ashbin, *is.* kül/çöp tenekesi. ***e.a.*** *- dustbin.*

ashcan, *is.* **1.** kül/süprüntü vb. tenekesi, **2.** *k.d.* su altı bombası, **3.** *sin.* reflektörlü ark lâmbası.

Ashcan School, *is. g.s.* XX. yy. başlarında konuyu şehir yaşantısından alan Amerikan ressamlar topluluğu.

ashen, *sf.* **1.** kül renginde, kurşunî, gri, **2.** soluk, uçuk benizli, rengi uçmuş/solmuş. **His face was ~** : Benzi solmuştu. **3.** kül gibi, küle benzer. **His ~ face showed how much the news had shocked him** : Kül gibi (solan) çehresi, haberin onu ne kadar sarstığını gösteriyordu. **4.** dişbudak(tan yapılmış). ***e.a.-1.*** *gray, ashy, ash-colored,* ***2&3.*** *pasty, pale, colorless.*

ashery, *is., ç.* **-eries 1.** küllük, küllerin biriktirildiği yer, **2.** potas yapılan yer.

ashes, *ç. is.* **1.** küller, **2.** ceset yakıldıktan sonra kalan kül, **3.** *mec.* ceset, ölü, **4.** ince volkanik lâv, **5.** ~ **of roses** : mavimtrak kırmızı renk.

ashlar = ashler, *is.&gl.f.* **1.** yontulmuş dört köşe yapıtaş(lar)ı, **2.** taş duvar, **3.** duvar yüzeylerini kaplamak için kullanılan dört köşe, ince yontma taş, **4.** taşla kaplamak, **5.** ~**ing** : taşla kaplama.

ashore, *zf.* **1.** sahil(d)e, kıyıya, kıyıda. **We came ~ from the boat** : Gemiden sahile çıktık. **2.** karada, karaya. **The captain of the ship remained ~** : Geminin kaptanı karada kaldı. **All ~ that's going ~** : Yolcu olmayan gemiyi terk etsin (Gemi hareket edeceği zaman söylenir). **get/put ~** : karaya çık(ar)mak. **go ~** : karaya çıkmak. **run ~** : karaya otur(t)mak .

ashram = asrama, *is. (Hindu)* tapınak, mabet.

ashtray, *is.* sigara/kül tablası.

ashy, *sf.* **ashier, ashiest 1.** kül rengi, soluk. **an ~ complexion** : soluk beniz, **2.** kül gibi, küle benzer. **an ~ residue** : yanan bileşimin bıraktığı kül gibi artık, **3.** küllü, külle örtülü, küllenmiş.

Asia, *is.* Asya. ~ **Minor** : Anadolu, Küçük Asya.

Asian, *sf.* Asyalı, Asya+. ~ **cholera** : Asya kolerası. ~ **flu** = ~ **influenza** : Asya gribi.

Asiatic, *sf.&is.* **1.** Asya+, Asyaî, Asya'ya mahsus, Asyalı (bazan hakaret için kullanılır), **2.** ~ **beetle** : Asya böceği : otlara zarar veren Japon menşeli bir böcek, **3.** ~ **cholera** *bk.:* **Asian cholera, 4.** ~ **flu** *bk.:* **Asian flu, 5.** ~ **globeflower** : Asya çiçeği *(Trollius Asiaticus)* : Sibirya'da yetişen, yeşil, bronz rengi yapraklı, turuncu çiçekli, soğuğa dayanıklı bir bitki, **6.** ~**ally** : Asyaî bir şekilde, Asyalı gibi, Asya'ya özgü olarak, **7.** ~**ism** : Asyacılık, Asyaîlik.

aside, *zf&is.* **1.** yan(a). **to turn ~** : bir yana sap(tır)mak, baştan çıkarmak. **to stand ~** : (bir) yana çekilmek. **to draw a curtain ~** : perdeyi yana çekmek, **2.** bir tarafa, kenara. **put doubts ~** : şüpheleri bir tarafa bırakmak. **putting that ~** : bundan başka, bu bir tarafa bırakılırsa. **She stepped ~ to let him pass** : Kenara çekilerek ona yol verdi. **The old leader stepped ~ to allow an able young man to be elected** : İstidatlı bir gencin seçilmesi için yaşlı önder (kenara) çekildi (adaylığını geri aldı). **3.** (yedek olarak) bir kenara. **to put some money ~** : bir kenara biraz para koymak (yedek para ayırmak). **lay ~** : bir tarafa koymak/saklamak. **set ~** : (a) ayırmak, saklamak, bir tarafa koymak. **a bedroom set ~**

for guests : misafir için ayrılmış bir oda. (b) *huk.* iptal etmek, hükümsüz kılmak. **The decision of the court set ~ the new law** : Mahkeme kararı yeni yasayı iptal etti. **4.** bir köşeye/köşede, uzağa, uzakta. **He took him ~ and talked business** : Onu bir köşeye çekti ve iş hususunda konuştu. **to put ~** : geçici olarak bırakmak. **He put his work ~** : Bir süre için işini bıraktı. **5.** bertaraf, ...şöyle dursun, -e rağmen. **usual circumstances ~** : normal şartlara rağmen. **all joking ~** : şaka bertaraf. **Joking ~, we really must do something** : Şaka bertaraf, cidden bir şeyler yapmalıyız. **6.** *tiy.* apar, yan söz : alçak sesle (gûya sahnedekiler işitmiyormuş gibi) seyircilere hitaben söylenen söz, **7.** yavaş söz : hazır bulunanlar işitmeyecek tarzda yavaş söylenen söz, **8.** ara söz, istitrat : kısa süre asıl konudan ayrılarak söylenen söz, **9. ~ from** *ABD - k.d.* (a) -den başka, ...hariç (tutulursa), maada, üstelik, müstesna. **~ from his salary, he receives money from investments** : Maaşından başka yatırımlardan da para alır. **They had no more food, ~ from a few stale rolls** : Biraz kuru ekmekten başka gıdaları kalmamıştı.

asinine, *sf.* **1.** aptal, ahmak, budala, salak. **It is surprising that supposedly intelligent people can make such ~ statements** : Akıllı olması gereken kimselerin böyle budalaca beyanlarda bulunmaları hayret vericidir. **2.** eşek gibi, eşek (çe), eşek cinsi. **equine and ~ features** : at ve eşeklerin özellikleri, **3. ~ly** : aptalca, ahmakça, budalaca, salakça, eşekçe, eşek gibi. ***e.a.*** *- 1. foolish, stupid, silly, unintelligent, doltish.*

asininity, *is., ç.* **-ties** aptallık, ahmaklık, budalalık, salaklık, eşeklik.

-asis, *son ek* "...hastalığı, ...sonucu, ...durumu". **psoriasis** : uyuz hastalığı.

ask, *f.* **1.** sormak. **I ~ed him** : Ona sordum. **to ~ a question** : soru sormak. **I ~ed the teacher** : Öğretmene sordum. **I ~ed about the teacher** : Öğretmeni sordum. **I ~ed for the teacher** : Öğretmeni görmek istedim. **2.** (bilgi) istemek/sormak. **to ~ the way** : yol sormak. **to ~ s.o.'s health** : hatırını sormak. **to ~ the time** : saati sormak, **3.** dilemek, talep etmek, beklemek. **to ~ advice** : nasihat talep etmek. **to ~ a favor** : rica etmek, lûtuf dilemek. **to ~ back** : geri istemek, **4.** rica etmek. **I ~ you a great favor** : Bir iyilikte bulunmanızı rica ediyorum. **5.** gerektirmek. **This experiment ~s patience** : Bu deneme sabır gerektiriyor. **6.** davet etmek. **to ~ guests for dinner** : yemeğe misafir davet etmek. **I ~ed her to my house/I have ~ed her (to come) over (to my house)** : Onu evime davet ettim. **7.** soruşturmak. **to ~ about a person** : bir kimse hakkında tahkikat yapmak. **If you ~ me** : Bence/fikrimce/bana sorarsanız. **to ~ after** : hatırını/sıhhatini sormak, **8. ~ a price for sth.** : bir şeye fiyat/paha biçmek, **9. ~ for** : istemek, dilemek, talep etmek, sormak. **to ~ for food** : yemek (gıda) istemek. **Don't ~ me for money** : Benden para isteme. **~ for s.o.** : birisini görmek istemek. **~ for sth.** : bir şey istemek, **10. ~ for it** : hak etmek, lâyık olmak, müstahak olmak, *argo* çanak tutmak. **He ~ed for a beating** : Dayağı hak etti. **He has been ~ing for it** : Bunu hak etti/lâyığını buldu. **to ~ for trouble** : belâsını aramak, **11. ~ me another** : zerre kadar fikrim yok, **12. ~ s.o. in/out/up** : bir kimseyi içeriye/dışarıya/yukarıya davet etmek, **13. You may have it for ~ing = It is yours for the ~ing** : İstiyorsan senin olsun/Dilediğin zaman senindir. ***e.a.*** *- 1. inquire, question, querry, interrogate, 2. request, 5. demand, expect, 5. require, call for, 6. invite.* ***k.a.*** *- 1. answer.*

askance = askant, *zf.* **1.** şüphe ile, kuşku ile, güvensizlikle, itimatsızlıkla. **to look ~ at s.o./at s.o.** : bir kimseye/şeye şüphe ile/itimatsızlıkla bakmak. **He looked ~ at my offer** : Teklifime şüphe ile baktı. **2.** yan gözle, göz ucu ile. ***e.a.*** *- 1. distrustfully, with suspicion, 2. sideways, obliquely.*

askarel, *is. kim.* askarel : transformatör yalıtkanı (tutuşmaz sentetik bir madde).

askari, *is.* (D Afrika) asker.

asker, *is.* **1.** soran, isteyen, **2.** tahkikatçı, **3.** dilekçe sahibi, **4.** *zool.* su semenderi.

askew, *zf.* **1.** çarpık, eğri, bükük, yana doğru. **to wear one's hat ~** : şapkasını yana doğru eğri giymek. **to hang a picture ~** : resmi eğri asmak, **2.** küçümsercesine, istihfafla, hor/hakir görürcesine. *They looked ~ at the dinner.* ***e.a.*** *-1. awry, crooked(ly), 2. scornfully, disdainfully.*

asking, *sf.&is.* **1.** istek, dilek, talep. **~ price** : istenilen fiyat, tenzilâttan önceki fiyat, **2.** sorma, araştırma.

aslant, *sf.&zf.&e.* eğik, eğri, eğilmiş, meyilli, mail, yan yatmış. **The books have all fallen ~** : Kitaplar hep bir yana eğilmişler. *He wore his hat ~.* **The ray of light ~ the room** : odaya eğik düşen ışık. ***e.a.***- *slanting(ly) oblique(ly), athwart.*

asleep, *sf.&zf.* **1.** uykuya, uykuda. **He fell ~ quickly** : Çabucak uyudu (uykuya daldı). **to be ~** : uyumak, uykuda olmak. **to fall/drop ~** : uykuya dalmak, uyuyakalmak. **fast ~** : derin uykuda. **to be fast/sound ~** : derin uykuya dalmak, **2.** uyuşuk, uyuşmuş. **My foot is ~** : Ayağım uyuştu. **3.** sükûnette, gayrifaal, yatışmış. **Their anxieties were ~** : Endişeleri yatışmıştı. **4.** ölü. ***e.a.***- *1. sleeping, 2. numb, 3. inactive, dormant, 4. dead.*

aslope, *sf.&zf.* eğik, eğri, meyilli, mail, çapraz, yatık. ***e.a.***- *sloping, aslant.*

ASM = air-to-surface missile.

Asmodeus, *is.* (Yahudilere göre) kötü ruh, iblis/şeytanların kralı.

asocial, *sf.* **1.** sokulgan olmayan, toplumdan kaçan, cemiyete karşı gelen, **2.** saygısız, bencil. ***e.a.***- *2. selfish, inconsiderate.*

asomatous, *sf.* cisimsiz, vücutsuz, ruhanî. ***e.a.***- *incorporeal.*

as opposed to, *e.* -e rağmen/karşın/mukabil, tersine, aksine, ...halde, halbuki. **Ali likes football, as opposed to Veli, who hates it** : Ali futbolu sever, halbuki Veli nefret eder.

asp, *is.&sf.* **1.** *zool.* engerek yılanı *(Vipera berus)*, **2.** boynuzlu Mısır engereği, **3.** *esk.* *bk.:* **uraceus**, **4.** *bk.:* **aspen.**

asparagine, *is.* *biy.-kim.* asparajin, NH2 COCH2CH-(NH2)COOH: Sebzelerden elde edilen ve bakteri kültürü yapmakta kullanılan beyaz kristalli, suda erir amino asit.

asparagus, *is.* *bot.* kuşkonmaz *(Asparagus officinalis).*

aspartic acid = asparaginic acid = asparagic acid = aminosuccinic acid, *biy.-kim.* kuşkonmaz asidi, HOOCCH(NH2)CH2COOH. Körpe şeker kamışında ve şeker pancarı melasında bulunan kristalli amino asit. Diyet için ve bakteri kültürleri hazırlamakta kullanılır.

A.S.P.C.A. = American Society for Prevention of Cruelty to Animals : Amerika Hayvanları Koruma Derneği.

aspect, *is.* **1.** manzara. **the physical ~ of the country** : memleketin fizikî manzarası, **2.** görünüş. **the superficial ~ of the situation** : durumun sathî görünüşü, **3.** cephe, taraf, yan. **both ~s of a decision** : bir kararın iki cephesi. **You have only considered one ~ of the difficulty** : Siz güçlüğün yalnız bir tarafını göz önüne aldınız. **4.** safha, cihet, yön. **That is the ~ of the problem that interests me most** : Sorunun bu yönü beni en çok ilgilendiriyor. **5.** yüz, çehre, yüz ifadesi. **He wore an ~ of the gloom** : Yüzünde üzgün bir ifade vardı. **to see sth. in its true ~** : bir şeyi gerçek çehresi ile görmek, **6.** hal, eda, hava, mana, anlam, mahiyet, iç yüzü. **The whole ~ of the situation is changing** : Durumun/işin iç yüzü/mahiyeti tamamen değişiyor. **7.** ön cephe, yüz. **The house has a southern ~** : Evin ön cephesi güneye bakıyor. **8.** *gr.* görünüş : eylemin anlattığı edim, iş, olay, oluş vb. ni konuşucunun nasıl gördüğünü belirten dil bilgisi ulamı. **~ual** : görünüşsel, **9.** *astrol.* gezegenlerin bağıl konumları, **10.** *esk.* bakış, nazar. ***e.a.***- *1. view, 2. appearance, 4. phase, 5. mien, countenance, complexion, feature, 7. outlook, prospect, 10. look, glance.*

aspect ratio, **1.** *hv.* uzunluk oranı, **2.** *TV* görüntü oranı : resmin genişliğinin yüksekliğine oranı, **3.** (a) **fineness ratio, slenderness ratio** *d.d.:* bir roket veya füzenin ortalama çapının uzunluğuna oranı, (b) roket motoru yanma hücresinin uzunluğunun çapına oranı.

aspen, *is.&sf.* **1. quaking ~, white ~** *d.d.* *bot.* akkavak *(Populus tremola, P. tremuloides, P. alba)* : Avrupa ve Amerika'da yetişen ve yaprakları en hafif rüzgârda titreyen kavak, **2.** titreyen, ürperen, kavak yaprağı gibi sallanan. **tremble like an ~ leaf** : tir tir titremek, hazan yaprağı gibi titremek. ***e.a.***- *2. trembling, fluttering.*

Asperges, *is.* **1.** (Katolik kiliselerinde) kutsal su serpme ayini, **2.** kutsal su serpilirken söylenen ilâhi.

aspergillosis, *is., ç.* **-ses** *vet.* mantar hastalığı : küf ve mantarların sebep olduğu bir hayvan hastalığı.

aspergillum, *is., ç.* **-gilla/-gillums** (Katolik kiliselerinde) kutsal su serpmekte kullanılan fırça veya kap.

aspergillus, *is., ç.* **-gilli** *bot.* bir tür küf/mantar.

asperity, *is., ç.* **-ties 1.** sertlik, haşinlik, huşunet. **Such an ~ is not warranted** : Bu kadar huşunete gerek yok. **2.** zorluk, müşkülât. **The settlers suffered the asperities of a very cold winter** : Yeni gelenler çok soğuk bir kışın zorluklarına katlandılar. **3.** (yüzey için) kabalık, pürüz(lülük), **4.** kaba/sert söz/nesne. ***e.a.**-1. roughness, harshness, ascerbity, bitterness, astringency, 2. hardship, difficulty, 3. roughness.*

asperse, *gl.f.* **-persed, -persing 1.** iftira/bühtan etmek, karalamak, lekelemek, leke sürmek. **to ~ s.o.'s honor/good name** : bir kimsenin şerefine/haysiyetine leke sürmek. *He was ~d with damaging allegations.* **2.** serpmek, püskürtmek. **to ~ s.o. with water** : birisine su serpmek, ***e.a.**- 1. slander, malign, abuse, defame, traduce, 2. sprinkle, bespatter.*

asperser, *is.* iftiracı, müfteri, iftira/bühtan eden.

aspersion, *is.* **1.** iftira, bühtan, karalama, leke sürme. **to cast ~ on/upon s.o.** : birisine iftira atmak, **2.** serpme, püskürtme. ***e.a.**- 1. slander, calumny, disparagement, defamation, innuendo, 2. sprinkling.*

aspersive, *sf.* **1.** iftira edici, haysiyet kırıcı, karalayıcı, leke süren, **2. ~ly** : iftira ile, lekeleyerek.

aspersorium, *is., ç.* **-soria, -soriums 1.** (Katolik kiliselerinde) kutsal su kabı, **2.** *bk.:* **aspergillum.**

asphalt, *is.&sf.&gl.f.* **1. asphaltum** *d.d.* asfalt, zift, **2.** asfaltlı, asfalt kaplı, **3.** asfaltlamak, asfalt döşemek, asfaltla kaplamak, **4. ~ic** : asfaltlı, bitümlü.

aspheric(al), *sf.* tam küresel olmayan (büyüteç yüzeyi).

asphodel, *is. bot.* **1.** çiriş otu*(Asphodelus)* : G Avrupa'da yetişen zambakgillerden beyaz, pembe, sarı çiçekler açan bir bitki, **2.** yabanî zerrin ve benzeri.

asphyxia = asphyxy, *is.* (havasızlıktan) boğulma.

asphyxial, *sf.* boğulma+.

asphyxiant, *sf.&is.* boğucu, boğan, boğulmaya yol açan/sebep olan.

asphyxiate, *f.* **-ated, -ating** boğ(ul)mak. **They were ~d by coal gas** : Kömürden boğulmuşlardı. ***e.a.**- choke, suffocate, smother.*

asphyxiation, *is.* (havasızlıktan) boğ(ul)ma.

asphyxiator, *is.* boğucu, boğan.

aspic, *is.* **1.** et suyu peltesi : et veya balık eti suyuna jelâtin katılıp dondurularak yapılan ve et, yumurta, balık yemekleri üzerine garnitür/süs olarak konulan pelte, **2. tomato ~** *d.d.* domates suyu ve baharat da katılarak yapılan, salata olarak yenilen pelte, **3.** *bot.* lâvanta çiçeği *(Lavandula latifolia)* : parfümeride kullanılan lâvantanın çıkarıldığı çiçek.

aspiculate = aspiculous, *sf.* dikensiz, iğnesiz.

aspidistra, *is. bot.* aspidistra *(Aspidistra elatior)* : zambakgillerden beyaz çizgili uzun yaprakları olan kalımlı süs bitkisi.

aspirant, *sf.&is.* istekli, hevesli, talip. **~s for the available scholarship** : mevcut bursa talip olanlar. **There are many ~s for/after the president's job** : Başkanlığa istekli birçok kimse var.

aspirata, *is., ç.* **-tae** (Rumcada) keskin ünsüzler.

aspirate, *is.&sf.&gl.f.* **-rated, -rating 1.** *s.bl.* (a) soluklu, solukla telâffuz edilen (harf) (b) (bir harfi) solukla telâffuz etmek, **2.** sesle vurgulamak, sessiz bir harfin sedasını vurgulayarak belirtmek. Örneğin **which** kelimesindeki **h** harfini vurgulayarak **hwich** diye telâffuz etmek; böylece **witch, itch** kelimelerinden onu ayırt etmek, **3.** *tıp* vücutta toplanan suyu aspiratörle çekip almak, (b) (ekseriya kustuktan sonra) akciğer ve bronşlara sıvı çekmek, **4.** emerek içine çekmek.

aspiration, *is.* **1.** özlem, şiddetli arzu/istek/heves. **intellectual ~s** : manevî arzular, **2.** emel, ülkü, gaye. *His ~ was to be an engineer.* **3.** (hava vb.) içe çekme, emme, nefes, **4.** *s.bl.* solukla telâffuz etme, **5.** *tıp* (a) vücuttan şırınga ile su/serum/cerahat alma, (b) (kustuktan sonra) akciğerlere ve bronşlara su çekme. ***e.a.**- 1. ambition, yearning, desire, hope, wish, longing, craving, 2. objective, goal, 3. breath.*

aspirator, *is.* **1.** emmeç, **2.** aspiratör, emme tulumbası, **3.** *tıp* vücutta toplanan suyu emip çıkaran alet, **4. ~y** : emme+, emmeye yarayan.

aspire, *gs.f.* **-pired, -piring 1. ~ to/after/ (infinitif)** : emel beslemek, şiddetle arzu etmek/ istemek. *He ~s to be a doctor.* **He ~d after knowledge** : Bilime karşı şiddetli bir arzusu vardı. **2.** talip olmak, peşinde olmak, **3.** *esk.* yükselmek, havalanmak, yükseklerde uçmak, **4. aspirer** : arzu eden, isteyen, emel besleyen, talip olan. ***e.a.*** *- 1. yearn, long, seek, 2. aim, 3. rise up, ascend, soar, mount, tower.*

aspirin, *is., ç.* **-rin/-rins 1.** *ecz.* aspirin, asetil salisilik asit, C9H8O4: baş ağrısı, romatizma, nevralji vb. için kullanılan ağrı giderici ilâç, **2.** aspirin tableti. *I took 2 ~s and went to bed.*

aspiring, *sf.* **1.** emel sahibi, heveskâr, arzulu, istekli, **2. ~ly** : büyük hevesle, arzu/istek ile, yüksek emel besleyerek, **3. ~ness** : emel besleme, arzu/heves duyma.

asquint, *sf.&zf.* **1.** şaşı, yan bakan, **2.** şüpheli, sinsi(ce), kurnaz(ca). ***e.a.*** *- squint, askance, slyly, dubiously.*

asrama, *is. (Hindusim)* **1.** ideal yaşamın dört evresinden her biri : eğitim ve öğrenme, çalışma, toplumdan uzaklaşma, inziva, 2.*bk.:* **ashram.**

ass^{1}, *is.* **1.** *zool.* eşek, merkep *(Equus asinus),* **2.** *k.d.* budala, ahmak, aptal, eşek. **make an ~ of oneself** : budalalık/aptallık etmek, gülünç düşmek. **He is a perfect ass** : Eşeğin/ budalanın biridir.

ass^{2}, *is. ayıp-argo* **1.** göt, kıç, **2.** sikişme, cima, cinsî münasebet, **3. a bit of ~** : sikilecek kadın, **4. ~ backwards** : (a) tersine, kıçın kıçın, (b) karmakarışık, karman çorman. **to have the questions and answers all ~ backwards** : soru ve cevapları birbirine karıştırmak, **5. to get/ have one's ~ in a sling** : kıçı sıkışmak, belâya çatmak, başı belâya girmek, **6. ~ kisser** : dalkavuk, müdahin, yaltakçı, kıç yalayıcı, **7. ~ man** : zampara, çapkın, kadının bilhassa belden aşağısı ile çok ilgilenen kimse. **They say he is a big ~ man** : Onun çok çapkın olduğunu söylüyorlar. **8. piece of ~** : (cinsel arzu hedefi olarak) kadın, **9. stick/show it up your ~** : (a) kıçına sok; (b) siktir oradan! siktir ol! **10. ~ -wipe** : tuvalet kâğıdı. ***e.a.*** *- 1. buttocks, anus, rectum, 2. sexual intercourse.*

ass^{3}, *is. İsk.* kül. ***e.a.*** *- ash.*

assafetida = assafoetida, *is. bk.:* **asafetida.**

assagai, *is., ç.* **-gais** *bk.:* **assegai.**

assai, *is.&zf.* **1.** *bot.* Brezilya hurması *(Euterpe edulis)* : mor renkli meyvesinden aynı adlı şurup yapılan bir ağaç, **2.** *It. müz.* çok. **allegro ~** : çok çabuk. **adagio ~** : çok yavaş.

assail, *gl.f.* **1.** saldırmak, üzerine atılmak, hamle/taarruz /savlet etmek. **The army ~ed the town** : Ordu şehre taarruz etti. **2.** hücum/tecavüz etmek, dil uzatmak. **to ~ one's opponent with slander** : muhalifine iftira yolu ile hücum etmek. **I was ~ed with rude words** : Bana kaba sözlerle hücum ettiler. **3.** azim ve gayretle girişmek, göğüs germek. **He ~ed his studies with new determination** : Derslerine yeniden azimle çalışmaya başladı. **He ~ed the difficulty with eagerness** : Seve seve güçlüğe göğüs gerdi. **4.** çarpmak, kuşatmak, sarmak, istilâ etmek. **The light ~ed his eyes** : Işık gözlerine çarptı (gözlerini kamaştırdı). **His mind was ~ed by conflicting arguments** : Zihnini zıt düşünceler istilâ etmişti. **5. ~able** : saldırılabilir, hücum edilebilir, girişilebilir, kuşatılabilir, sarılabilir, istilâ edilebilir. ***e.a.*** *- 1. attack, assault, 2. asperse, malign, ridicule, abuse, 4. impinge upon, beset, invade* .

assailant = assailer, *sf.&is.* **1.** saldıran, hücum eden, saldırgan, mütecaviz, **2.** *esk.* muarız, düşman, hasım. ***e.a.*** *- 2. hostile.*

assailment, *is.* saldırı, hücum, taarruz. ***e.a.*** *- assault, attack.*

Assamese, *sf.&is., ç.* **-mese 1.** Assamlı, **2.** Assam (KD Hindistan'da bir devlet) halkına ve diline ait.

assassin, *is.* **1.** katil, cani (çoğunlukla tanınmış bir kimseyi parası/malı için öldüren kimseye denir), **2.** *bh.* İsmailî mezhebinin Haşşaşin koluna mensup kimse. Bunlar 1090-1272'de İran ve Suriye'de faaliyet gösterdiler. Başlıca gayeleri Haçlıları katletmekti.

assassinate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** katletmek, (bile bile /taammüden) öldürmek, **2.** yok etmek, mahvetmek, **3.** kötülemek. **to ~ a person's character** : bir kimsenin şahsiyetini kötülemek. ***e.a.*** *- 1. murder, slay, kill, 2. destroy, harm, ruin, 3. denigrate.*

assassination, *is.* katil, cinayet, kahpece adam öldürme.

assassinative, *sf.* cinaî, katil veya cinayetle ilgili.

assassinator, *is.* *bk.:* **assassin** (1).

assassin bug, *is. zool.* katil böcek *(Reduviidae)* : başka böcekleri yiyen ve bir kısmı da memelilerin kanını emen birkaç çeşit asalak böcek.

assault, *is.&gl.f.* **1.** saldırı, saldırış, saldırma, **2.** *As.* hücum, taarruz. **to take/carry a town by ~** : bir şehri hücumla almak. **He led an ~ against the castle** : Kaleye yapılan taarruzda en önde idi. **to commit an ~** : taarruz etmek, **3.** *huk.* tecavüz. **~ of/at arms** : silâhlı tecavüz. **criminal ~** : caniyane tecavüz, **4.** ırza tecavüz, zorla ırza geçme. **indecent ~** : ırza/namusa tecavüz, **5.** saldırmak, hücum/savlet etmek, taarruz/tecavüz etmek, **6.** **~able** : saldırılabilir, hücum/taarruz/tecavüz edilebilir, **7.** **~ and battery** : etkili eylem, müessir fiil, **8.** **~ boat** : hücum çıkarma botu : hücum birliklerini nehirden geçiren veya gemiden karaya taşıyan bot, **9.** **~ craft** : hücum çıkarma aracı : hücum birliklerini ve malzemeyi karaya taşıyan araç. ***e.a.***- ***1&2.*** *attack, onslaught, onset, charge, invasion, agression, 4. rape, 5. attack, assail, charge, bombard, invade, storm, strike.* ***k.a.***- *5. defend, protect, oppose.*

assaulter, *is.* saldıran, saldırgan, mütecaviz, hücum/taarruz eden.

assay, *is.&f.* **1.** denemek, tecrübe etmek. **to ~ one's strength** : bir kimsenin mukavemetini denemek. **to ~ a dance** : bir dansı denemek, **2.** *metal.* (a) (bir külçe/cevher veya alaşımın) bileşimini belirleme(k), ayarını tayin etme(k), bileşimindeki altın/gümüş vb. miktarını tespit etme(k), (b) örnek, nümune, ayarı tayin edilecek madde, (c) (alaşımın bileşimini bildiren) muayene raporu, **3.** *ecz.* (tahlil ile) ilâcın etki derecesini belirlemek, **4.** incelemek, tahlil etmek. **to ~ a situation** : durumu tahlil etmek. **to ~ an event** : bir olayı incelemek, **5.** (bir durumu) muhakeme etmek/değerlendirmek. **to ~ s.o.'s effort** : bir kimsenin sarf ettiği gayreti değerlendirmek, **6.** (belirli miktarda değerli maden) içermek/ihtiva etmek. **This ore ~s high in gold** : Bu cevher yüksek oranda altın içeriyor. **7.** *esk.* deneme, tecrübe, teşebbüs, **8.** **~able** : denenebilir, tecrübe edilebilir, **9.** **assayer** : ayarcı, muayeneci, **10.** **~ balance** : ayar tayininde kullanılan terazi, ayar terazisi, **11.** **~ furnace** : ayar fırını, ayar tespitinde kullanılan fırın, **12.** **~ office** : (kıymetli madenler için) ayar dairesi. ***e.a.***- *1. try, test, 2. (a) analyze, 4. examine, assess, evaluate, 7. examination, trial, essay, attempt.*

assegai = assagai, *is., ç.* **-gais** **1.** Zulu mızrağı : G Afrika'da Bantu dili konuşan yerlilerin kullandıkları ince mızrak, **2.** mızrak ağacı : bu mızrağın yapıldığı ağaç *(Curtisia faginea).*

assemblage, *is.* **1.** topluluk, **2.** toplanma, toplantı, **3.** (a) heykeltraşlıkta birbiriyle ilgisi olmayan birtakım eşyayı bir arada tek bir grup olarak gösterme sanatı, (b) bu tarzda yapılmış sanat eseri. *bk.:* **collage** (2), **4.** *ark.* bir yerde eskiden yaşamış olanlardan kalan sanat / kültür eserleri topluluğu. ***e.a.***- *1. collection, aggregate, 2. convention, concourse.*

assemble, *f.* **-bled, -bling** **1.** topla(n)mak, bir araya gelmek/getirmek, içtima et(tir)mek. **to ~ information** : haber/bilgi toplamak. **If we can ~ everybody, then we can leave** : Herkesi bir araya getirebilirsek gidebiliriz. **2.** birleş(tir)mek, tak(ıştır)mak, kurmak, monte etmek. *to ~ automobiles.* **to ~ a toy from a kit** : parçaları birbirine takarak oyuncak yapmak, **3.** sıralamak, sıra ile dizmek, sıraya koymak. **The books are ~d on the shelves in alphabetical order** : Kitaplar alfabe sırasına göre raflara dizilmişlerdir. **4.** *bil. bk.:* **compile** (4). **5.** **assembler** : toplayan, bir araya getiren; kuran çatan, kurucu, montör; *bil.* derleyici, **6.** **assembling** : toplantı, topla(n)ma, içtima; takma, monte etme, derleme, birleştirme. ***e.a.***-*1. convene, gather, meet, congregate, 2. connect, manufacture.*

assembly, *is., ç.* **-blies** **1.** kurul, heyet, **2.** meclis, yasama meclisi, **3.** toplantı, içtima, kongre, cemaat. **right of ~** : toplanma hakkı. **~ -hall** : toplantı salonu. **~ -room** : toplantı odası, **4.** *As.* (a) içtima borusu, (b) dizilme, toplanma, **5.** kurtak, montaj, kur(ul)ma, tak(ıl)ma, çat(ıl)ma. **~ -line** : kurtak düzeni. **~ -shop** : kurtak odası, montaj atölyesi. ***e.a.***-*1. assemblage, throng, congregation, convocation, convention, gathering, congress, meeting, 2. congress, representatives.*

assembly district, *is. ABD* seçim bölgesi : ABD' de her eyaletin bölündüğü ve her biri bir milletvekili seçen bölgeler.

assemblyman, *is., ç.* **-men** *ABD* meclis üyesi : ABD' de eyalet yasama meclisine seçilen milletvekili. Kadın ise : **assemblywoman.**

assent, *is.&gs.f.* **1.** *gen.* ~ **to** : onamak, onaylamak, tasvip/tasdik etmek. **to ~ to a statement** : bir beyanatı onaylamak. *I won't ~ to her plan.* **2.** razı olmak, rıza göstermek, muvafakat etmek. *She ~ed to my demands.* **3.** onay, muvafakat, tasdik, tasvip. **by common ~** : umumun onayı ile. **Once we have his ~ we can start** : Muvafakatini alınca başlayabiliriz. **4.** rıza, razı olma. **with one ~** *k.d.* oy birliği ile, **5.** **~ation** : yaltaklanma, yaltalık, tabasbus, dalkavukluk, her şeye körü körüne razı olma, **6.** **~ator** *az geçer* dalkavuk, yaltakçı, mutabasbıs. ***e.a.***- *1. agree, concur, approve, subscribe, 2. give in, yield, concede, accept, consent, acquiesce, comply, accord, accede, 3. agreement, concurrence, approbation, 4. consent, acquiescence, compliance, 6. flatterer.* ***k.a.***- *1. dissent, disagree, disapprove, dispute, 2. oppose, protest, refuse, deny, 3. disagreement, dissent, dissension, veto, disapproval, 4. objection, refusal, rejection.* *NOT* : **ASSENT, AGREE, CONCUR, ACCEPT, CONSENT, ACCEDE, ACQUIESCE** ve **SUBSCRIBE** fiilleri birisinin görüş, fikir, mütalea ve teklifleri ile hemfikir olmak, onları uygun görmek ve kabul etmek anlamını taşırlar. **ASSENT** ve **AGREE** genel deyimlerdir : lâkin **ASSENT** daha resmî ve gayrişahsîdir; **AGREE** ise karşılıklı olarak bir fikir birliğine varmayı ifade eder : *to assent to an opinion; to agree with a speaker.* **CONCUR**, karşıdakinden bağımsız olarak aynı hüküm ve sonuca varmak demektir. **ACCEPT** ise muhatabına karşı bir nevi fedakârlık yaparak, istemeye istemeye razı olmak anlamına gelir. **ACCEDE**, karşıdakinin isteklerine boyun eğmek, sözlerine kanmak veya bir kimse veya toplulukla kısmen anlaşmak demektir. **CONSENT**, tam bir hissî veya şahsî taahhüt/yükümlülük ifade eder. **ACQUIESCE** ise muhatabı ile aynı fikir ve görüşte olmamakla beraber sırf itirazları önlemek, münakaşayı kısa kesmek için uyuşur görünmektir. **SUBSCRIBE**, kalpten gelen bir onaylama ve kabul ifade eder.

assentingly, *zf.* onaylayarak, tasdik/tasvip suretiyle, rıza/muvafakat göstererek, razı olarak.

assentive, *sf.* onaylayıcı, tasvip/tasdik edici. **~ness** : onaylama, tasdik, tasvip, muvafakat, rıza.

assentor, *is.* **1.** onaylayan, uygun gören, tasvip/tasdik/muvafakat eden, razı olan, **2.** İngiltere'de Parlamento üyeliğine aday göstermeye yetkili sekiz kişiden biri.

assert, *gl.f.* **1.** (kuvvetle) ileri sürmek, (güvenle / kesinlikle) iddia etmek. **to ~ that one is innocent** : Bir kimsenin suçsuz olduğunu (kesinlikle) iddia etmek. **He ~ed his ideas loudly and clearly :** Fikirlerini açıkça ve kesinlikle ileri sürdü. **2.** savunmak, (fikir ve iddiayı) müdafaa etmek. **He ~ed his rights** : Haklarını savundu. **3.** (ısrarla/cesaretle) ileri atılmak, **4.** (bir şeyin varlığını) beyan/iddia/ispat etmek, göstermek, **5.** **~ oneself** : (a) kudretini/otoritesini gösterecek şekilde davranmak, (b) dikkati üzerine çekmek. ***e.a.***- *1. asseverate, claim, avow, maintain, aver, declare, state, announce, 2. uphold, support, maintain, defend, vindicate, 3. press, 4. affirm, allege, postulate.* ***k.a.***-*1. deny, refute, contradict, controvert, gainsay.* *NOT* : **ASSERT, ASSEVERATE, DECLARE, AFFIRM, AVER, ALLEGE, STATE, ANNOUNCE** fiillerinin hepsi bir şeyi beyan ve iddia etmek anlamına gelirse de aralarında derece derece fark vardır. **ASSERT**, açıkça ileri sürmek, iddia etmek demektir. **ASSEVERATE** ise daha kuvvetli bir tutum alarak idda/beyan etmektir. **DECLARE**, anlam ve kuvvetçe **ASSERT**' e yakın olmakla beraber söylenenin resmiyetine ve söyleyenin yetkili bir kimse olduğuna delâlet eder. **AFFIRM, STATE** ve **AVER**, anlamca daha zayıftır, fakat bunlar beyan edenin söylediklerine kuvvetle inandığını, güvendiğini bildirirler. **AVOW**, beyan edilen hususta manevî bir yükümlülük, sorumluluk, çok defa bir itiraf ve ikrar ifade eder. **ALLEGE**, ispatsız ve delilsiz olarak bir iddia ileri sürmek veya ithamda bulunmak demektir. **ANNOUNCE** ise gizli olan veya bilinmeyen bir hususu açıklamak/ilân etmektir.

asserted, *sf.* **1.** iddia edilen, ileri sürülen. *the ~ value of a property.* **2.** **~ly** : iddiaya göre/ nazaran/bakılırsa, ileri sürüldüğüne göre. ***e.a.***- *1. alleged.*

asserter = assertor, *is.* iddia eden, (kuvvetle) ileri süren, ısrarla savunan.

assertible, *sf.* savunulabilir, (kuvvetle) iddia edilebilir.

assertion, *is.* **1.** sav, (ekseriya ispatsız ve delilsiz) iddia, beyan, ısrar, teyit, ileri sürme. **a mere ~** : sırf bir iddia. **an unwarranted ~** : yersiz (aslı esası olmayan) bir iddia, **2.** iddia/beyan/ ısrar etme, hak iddia/talep etme. **He repeated his ~ that he was not guilty** : Suçsuz olduğu iddiasını tekrarladı. **3. ~al** : iddia edilen, ileri sürülen, beyan edilen. ***e.a.-1.*** *allegation, affirmation.*

assertive, *sf.* **1.** iddialı, iddiacı, **2.** kesin, kendine fazla güvenen, ısrar eden. **an ~ young man** : kendine fazla güvenen (iddiacı) bir genç, **3. ~ly** : ısrarla, direnerek, kesinlikle, kendine güvenerek, **4. ~ness** : iddiacılık, kendine aşırı güvenme. ***e.a.- 1&2.*** *overbearing, forward, agressive, dogmatic.*

assertory, *sf.* **1.** olumlu, müspet, kesinlikle iddia/beyan edilen. **an ~ proposition** : olumlu bir öneri, **2. assertorily** : kesinlikle, olumlu/ müspet bir şekilde. ***e.a.-*** *1. affirmative.*

asses' bridge, *bk.:* **pons osinorum.**

assess, *gl.f.* **1.** (mal, gelir vb.) değerlendirmek, değer/kıymet biçmek, (vergiye esas olmak üzere) kıymet takdir etmek. *They are ~ing his house. They ~ed it at $90,000.* **2.** (hasar, vergi, ceza vb. miktarını) keşif/takdir/tahmin etmek, ekspertiz yapmak, **3.** vergilendirmek, vergi tarh etmek / koymak, **4.** (kıymet / nitelik / durum vb.) değerlendirmek, takdir etmek. **to ~ one's efforts**: bir kimsenin gayretlerini takdir etmek, **5. ~able** : (zarar/ziyan) keşif ve takdir olunabilir, (vergi) tarh olunabilir, (kıymeti) takdir olunabilir, değerlendirilebilir, **6. ~ably** : takdiren, değerlendirilerek, kıymet takdiri suretiyle. ***e.a.- 1&2.*** *appraise, assign, estimate, evaluate, 3. levy, tax, 4. evaluate.*

assessment, *is.* **1.** keşif, takdir (etme), değerlendirme, **2.** (vergiye tâbi mülk vb. için) matrah, takdir edilen kıymet/bedel. ***e.a.-*** *appraisal, evaluation.*

assessor, *is.* **1.** tahminci, muhammin, (vergiye esas olan bedeli) tahmin/takdir eden, tahakkuk memuru, **2.** yargıç yardımcısı/danışmanı, hâkim muavini/müşaviri, **3.** *esk.* (a) başkasının mevki/şöhret/itibarını paylaşan, (b) danışman, istişarî yardımcı, **4. ~ial** : tahminciye/danışmana ait, **5. ~ship** : tahmincilik, muhamminlik, danışmanlık.

asset, *is.* **1.** değerli şey/eleman/nitelik/ kabiliyet, yararlı nesne. **He is one of our ~s** : O, değerli elemanlarımızdan biridir. **Organizational ability is an ~** : Teşkilâtçılık değerli bir niteliktir. **2.** kazanç, kazanç/gelir sağlayan mal, **3. ~s** : (a) paraya çevrilebilen mal, bir şahsın/ şirketin para eden her türlü malı/mülkü, varlık (lar), değer(ler), kıymet(ler), (b) (muhasebecilikte) alacaklar, aktifler. (c) (bilhassa iflâs veya tasfiye halinde) borçları ödeyecek karşılık, (d) *huk.* ölen kimsenin bıraktığı ve borçlarını ödemeye yarayan mal, mülk vb. **4. ~s and liabilities** : alacak ve verecekler (borçlar), **5. current/ fixed ~s** : cari/sabit kıymetler, **6. personal ~s** : şahsî mallar. **real ~s** : gayrimenkul mallar, **7. ~ stripping** : bir firmayı satın aldıktan sonra bütün mallarının elde edilip onun kapatılması.

asseverate, *gl.f.* **-ated, -ating** resmen beyan etmek, kesinlikle bildirmek, kat'iyetle ifade etmek/söylemek. ***e.a.-*** *bk.: assert.*

asseveration, *is.* **1.** kesin bildiri, resmî demeç/beyanat, **2.** resmen beyan etme, kesinlikle bildirme.

asseverative, *sf.* kesinlikle bildiren, resmen beyan eden. **~ly** : kesinlikle bildirerek, resmen beyan ederek.

asshole, *is. kaba-argo* **1.** göt, **2.** sersem, **3.** mel'un, menfur. ***e.a.-*** *1. anus.*

assibilate, *f.* **-lated, -lating** *s.bl.* ıslıklı telâffuz etmek, ıslıklaştırmak, ıslık çalar gibi ses çıkarmak.

assibilation, *is.* ıslıklı telâffuz etme, ıslıklaştırma.

assiduity, *is., ç.* **-ties 1.** çalışkanlık, sây, gayret, ikdam, sürekli çabalama, çalışkanlık, sebat, azim, devam, dikkatli ve devamlı çalışma, **2. assiduities** : canıgönülden dikkat ve ihtimam. ***e.a.-*** *1. diligence, industry, 2. devoted attentions.*

assiduous, *sf.* **1.** sürekli, aralıksız, kesintisiz, yorulmaz, yılmaz, usanmaz. **~ reading** : sürekli okuma, **2.** gayretli, çalışkan, azimkâr, sebatkâr. **an ~ student** : çalışkan bir öğrenci, **3. ~ly** : yılmadan, usanmadan, yorulmadan, sürekli/aralıksız bir şekilde; gayretle, sebatla, azimle, dikkatle. **4. ~ness** : çalışkanlık, sây, gayret, devam, ikdam, azim, sebat. ***e.a.-*** *1. constant, unremitting, continuous, tireless, persistent,* *persevering, 2. studious, diligent, sedulous, industrious, attentive, devoted, zealous, 3. persistently, continuously, constantly, diligently, attentively, studiously.* ***k.a.**- 1. inconstant, 2. lazy.*

assign, *f.* **1.** ayırmak, tahsis etmek, vermek. **to ~ rooms at a hotel** : bir otelde oda(lar) ayırmak. **to ~ homework** : ev ödevi vermek. **to ~ a salary to an office** : bir görev/memuriyet için maaş tahsis etmek, **2.** (bir makama/göreve) atamak, tayin etmek, görevlendirmek. **to ~ one to guard duty** : birisini nöbetçilikle görevlendirmek. **I ~ed you to wash the plates** : Seni bulaşıkçı yaptım (bulaşıkçılıkla görevlendirdim). **3.** saptamak, tespit etmek. **to ~ a day for a meeting** : toplantı için gün tespit etmek, **4.** atfetmek, hamletmek, mal etmek, yormak, ileri sürmek. **to ~ a reason for/to sth.** : (bir şeyi) bir sebebe atfetmek, (bir şey için) bir sebep ileri sürmek. **to ~ a cause to an event** : bir olayı bir sebebe atfetmek. **to ~ a meaning to a word** : bir kelimeye (bir) anlam vermek, **5.** *huk.* devretmek. **to ~ a contract** : bir sözleşmeyi devretmek, **6.** *As.* tayin etmek, bir birlikte veya komutanın emrinde görevlendirmek, tavzif etmek, **7.** *huk.* ferağ/temlik etmek, (bir mülkü) başkasının üstüne çevirmek. **to ~ a property to s.o.** : bir mülkü birisine ferağ etmek, **8. ~ability** : ayrılabilme, tahsis edilebilme; devir/temlik/ferağ edilebilme; atfedilebilme; tespit edilebilme, **9. ~able** : ayrılabilir, tahsis edilebilir; devir/temlik/ferağ edilebilir; atfedilebilir; tespit edilebilir, **10. ~ably** : tahsis edilebilecek şekilde, devir/temlik/ferağ edilebilecek tarzda, atfedilebilecek şekilde, **11. ~er = ~or** : tayin/tahsis eden, temlik/ferağ eden, fariğ. ***e.a.**- 1. allocate, allot, apportion, appropriate, 2. appoint, 3. fix, determine, designate, name, specify, 4. ascribe, attribute, adduce, allege, advance, show, offer, 5. transfer.* ***k.a.**- 2. dismiss, discharge, relieve, divest.* ***NOT* : ASSIGN, ALLOT, APPORTION, ALLOCATE** fiilleri bir şeyi ayırıp paylaştırmak, dağıtmak anlamı taşırlar. **ASSIGN**, bir yetkilinin eşitlik gözetmeden ayırıp tahsis etmesi/vermesi demektir : *"to assign a task; to assign duties"* gibi. **ALLOT**, para, zaman, yer vb. gibi şeylerin ayrılıp bir maksada tahsisini ifade eder : *"to allot spaces for parking"* gibi. **APPORTION**, belirli bir kurala göre, hak ve adalete uyarak bölüştürmek anlamı taşır. **ALLOCATE**, mevcut para, mal vb. den bir kısmını belirli bir maksat ve gaye için bir tarafa ayırmak demektir : *"to allocate income to various types of expenses"* gibi.

assignat, *is., ç.* ***assignats*** *Fr.* 1789-1796'da Fransız İhtilâl Hükûmetinin gaspettiği mallara karşılık çıkardığı kâğıt para.

assignation, *is.* **1.** (âşıkların) gizli buluşma(sı), randevu, **2.** tahsis, tayin, devir, temlik, ferağ, **3. house of ~** : randevu evi. ***e.a.**- 1. tryst, 2. assignment.*

assigned counsel, *ABD* yoksul sanığı savunmak için mahkemece atanan ve parası devletçe ödenen avukat. *bk.:* **public defender.**

assigned risk, (sigorta) tahsisli riziko : bir gruptaki şirketlerden birine kanunen ödetilen zarar ziyan.

assignee, *is.* **1.** *huk.* atanan vekil, kendine bir hak veya menfaat tevdi/emanet edilen kimse, **2.** (Avustralya'da eskiden) hapisten çıkarılıp nezaret altında çalıştırılan mahpus.

assignment, *is.* **1.** özel görev, memuriyet, (birine tevdi olunan) iş/vazife, ödev, ev ödevi. **He completed the ~ and went on to other jobs** : Özel görevi bitirdi ve öbür işlere devam etti. **He left for his ~ in the Middle East** : Orta Doğu'da atandığı memuriyete gitti. **2.** atama, tayin/tahsis etme, **3.** *huk.* ferağ, temlik, devir. ***e.a.**- 1. obligation, job, duty, homework, 2. appointment, 3. asignation, transference.*

assimilable, *sf.* **1.** özümlenebilir, sindirilebilir, hazmedilebilir, **2. assimilability** : özümlenebilme, sindirilebilme, hazmedilebilme.

assimilate, *f.* **-lated, -lating 1.** benimse(n)mek, kendine mal etmek, temsil etmek, bünyesine kaynaştırmak. **The mind ~s knowledge** : Zihin, bilgileri kendine mal eder. **America has ~d many people from Europe** : Amerika, birçok Avrupalıları bünyesine kaynaştırdı. **2.** *fizy.* sindir(il)mek, özümle(n)mek, hazmetmek, hazmedilmek. *The body ~s food.* **3.** *gen.* **~ to/with** : uy(dur)mak, uygunlaş(tır)mak, intibak et(tir)mek. **They ~d their customs and behavior to the new environment** : Adet ve tutumlarını/gidişatlarını yeni çevreye uydurdular. **4.** *gen.* **~ to/with** : benze(t)mek. *They ~d the civil code to the laws of Switzerland.* **5.** *gen.* **~ to/with** : kıyaslamak, karşılaştırmak, mukayese etmek,

6. *s.bl.* benzeştirmek : bir sesi söz zincirinde kendinden önce/sonra gelen bir sese uydurmak. Örneğin *gitdim* yerine *gittim* demek. ***e.a.****- 1. absorb, 2. ingest, digest, 3. adapt, adjust, 4. resemble, liken, 5. compare.*

assimilation, *is.* **1.** benze(ş)me, benzeşim, benzetme, teşbih, **2.** *fizy.* sindirim, hazım, **3.** özümle(n)me, özümseme, **4.** *sos.* (toplumsal) benzeşme, temessül : değişik kültürlerin, değişik kültürlü birey ya da toplumların türdeş bir bütün oluşturacak biçimde kaynaşması, **5.** *s.bl.* benzeşim : bir sesi söz zincirinde kendinden önce/sonra gelen bir sese uydurma. *bk.:* **dissimilation** (2).

assimilationist, *is.* (toplumsal) benzeşme/ kültür karışımı taraftarı.

assimilative, *sf.* **1.** benzeten, benzetici, **2.** **~ness** : benzeşimlik, benzeşme.

assimilator, *sf.* **1.** benzeştiren, benzeten, **2.** **~y** *bk.:* **assimilative** (1).

Assiniboin, *is., ç.* **-boins** K Dakota ve çevresinde yaşayan yerli aşiret ve bunların dili.

assist, *is.&f.* **1.** yardım etmek, yardımda bulunmak. **Please ~ him in moving furniture** : Lütfen mobilyaları taşımasına yardım ediniz. **2.** yardımcı olarak katılmak/iştirak etmek, **3.** **~ at**: (toplantı, tören vb. de) hazır bulunmak, **4.** yardım, destek, muavenet, iane. **He finished his homework without an ~ from his father** : Babasının yardımı olmadan ev ödevini bitirdi. ***e.a.****- 1. help, aid, support, cooperate, collaborate, sustain, succor, abet, promote, relieve.* ***k.a.****-1. hinder, frustrate, hamper, impede, prevent.*

assistance, *is.* **1.** yardım (etme) destek(leme), muavenet, **2.** para yardımı, iane. ***e.a.****-1. aid, help, collaboration, patronage, relief, succor, support, 2. alms, charity, subsidy, sustenance, stipend.* ***k.a.****- antagonism, counteraction, defiance, hostility, resistance.*

assistant, *sf.&is.* **1.** yardımcı, muavin. **~ manager** : müdür yardımcısı, **2.** yardım eden, destekleyen, **3.** asistan. **~ professor** : asistan, profesör yardımcısı, **4.** **~ship** : (üniversite ve yüksek okulda lisans sonrası öğrenimi yapan ve aynı zamanda laboratuar ve akademik çalışmalarda profesöre yardım eden öğrenciye yapılan) para yardımı. ***e.a.****- 1. helper, aid, associate, adjutant, 2. assisting, helpful.*

assister = assistor, *is.* yardımcı, yardım eden kimse.

assize, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (İngiltere'de belirli bir yerde bir yüksek mahkeme yargıcı tarafından hukuk ve ceza davaları üzerinde yapılan) duruşma, **2.** yasama kurulunun çıkardığı yönetmelik, tüzük, kararname vb., **3.** (jüri heyeti huzurunda yapılan) adlî soruşturma, tahkikat, **4.** mahkeme kararı/emri, **5.** muhakeme. **the last ~ = the great ~** : (Ahirette) sorgu sual, **6.** (İngiliz tarihinde) ağırlık ve uzunluk ölçülerini düzenleyen yönetmelik, (b) bu yönetmeliğin koyduğu standart ölçüler.

associability, *is.* **1.** birleşebilme, ortaklaşabilme, ortak olabilme, **2.** tanışma, görüşme, arkadaş olabilme, **3.** çağrışabilme, tedai edebilme.

associable, *sf.* **1.** birleş(tirile)bilir, ortaklaşabilir, ortak olabilir, **2.** *esk.* arkadaş canlısı, cana yakın, munis, **3.** çağrışabilir, tedai edebilir, aralarında ilgi kurulabilir, **4.** **~ness** *bk.:* **associability.**

associate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** birleş(tir)mek. **If we can ~ the two firms, we will be much stronger** : İki firmayı birleştirebilirsek daha kuvvetli oluruz. **2.** ortak etmek/olmak, iştirak etmek, ortaklık etmek. **He ~s with criminals** : Canilerle ortaklık ediyor. **3.** çağrıştırmak, tedai ettirmek, akla getirmek. **Many people ~ war with death and disaster** : Harp denilince birçok kimsenin aklına ölüm ve felâket gelir. **4.** arkadaşlık etmek, düşüp kalkmak. **to ~ only with rich people** : sırf zenginlerle düşüp kalkmak, **5.** ortak, şerik. *He consulted with his ~ before proceeding further.* **6.** müttefik, suç ortağı, yoldaş, omuzdaş, hempa. **criminal ~s** : suç ortakları. *The thief and his ~s were caught by the police.* **7.** yardımcı. **~ professor** : doçent, **8.** yarı üye, muhabir üye. **an ~ of the Royal Academy** : Kraliyet Akademisi muhabir üyesi, **9.** *mat. bk.:* **adjoin** (3), **10.** **~ship** : ortaklık, şeriklik, arkadaşlık, iştirak. ***e.a.****- 1. join, combine, conjoin, connect, link, unite, 2. incorporate, affiliate, ally, 5. partner, colleague, companion, fellow, 6. accomplice, ally, comrade.* ***k.a.****- 1&2. dissociate, disrupt, divide, separate, estrange, 5. adversary.*

association, *is.* **1.** birlik, cemiyet, dernek, örgüt, kooperatif. **to form an ~** : dernek/cemiyet/örgüt kurmak, **2.** birleşme, ortaklık. *My ~*

with that firm did not last long. **I am working in ~ with another person** : Başka birisiyle ortak olarak çalışıyorum. **3.** ilişki, münasebet, arkadaşlık. **to form ~s** : ilişki kurmak. **Their close ~ did not last long** : Yakın arkadaşlıkları uzun sürmedi. **4.** iştirak, bağlantı, irtibat, rabıta. **~ fiber** : bağlantı siniri, **5.** hatıra, anı. **land full of historic ~** : tarihî anılarla dolu ülke, **6.** *psikol.* çağrışım, tedai. **~ by contiguity** : bitişiklik çağrışımı. **~ of ideas** : çağrışım, tedai, **7.** *coğ.* topluluk, **8.** **~al** : (a) örgütsel, birliğe/derneğe/cemiyete ait, (b) çağrışımsal. ***e.a.-1.*** *union, society, company, 2. corporation, partnership, 3. relation, friendship, affiliation, alliance, 6. connotation, hint, implication, suggestion.*

associationism, *is.* **1.** *psikol.* çağrışımcılık : ruhî olayları ilkel zihnî faaliyetlerle izah eden, özellikle basit ve karmaşık izlenimlerle deneyden elde edilen bilgiler arasında bağlantı kurmaya çalışan öğreti, **2.** *bk.:* **Fourierism, 3. associationist** : çağrışımcı.

associative, *sf.* **1.** birleşimsel, birliğe/birleşmeye ait, iştirakî, **2.** birleşmeye mütemayil, **3.** *mat. man.* birleşme+, birleşmeli : elemanlarının sırası değişmeden aynı işlem değişik sırada yapılınca aynı sonucu veren. **~ algebra** : birleşmeli cebir. **~ law** : birleşme özelliği : **(a+b)+c = a+(b+c)** veya **(AxB)xC = Ax(BxC)** özelliği. **~ operation** : birleşmeli işlem, **4. ~ly** : ortaklaşa, birlikte, müştereken, birleşmeli olarak, **5. ~ness** : ortaklık, birlik, birleşme, iştirak.

assonance, *is.* **1.** ses benzerliği/benzeyişi, **2.** yarım kafiye, **3.** kısmî uygunluk/mutabakat.

assonant, *sf.&is.* **1. ~al = ~ic** *d.d.:* benzer sesli, **2.** yarım kafiyeli, **3.** kısmen uygun.

assort, *f.* **1.** sınıflandırmak, tasnif etmek. *He spent the evening ~ing the photographs and books.* **2.** cins ve çeşitlere ayırmak, **3. ~ with** *esk.* gruplandırmak, **4.** (cins, çeşit, renk vb.) uymak, uygun düşmek. **to ~ well** : yakışmak. **to ~ ill** : uymamak, yakışmamak, **5.** *bk.:* **associate, consort, 6. ~ative = ~ive** : uygun, aynı cins/renk/çeşit, **7. ~ively** : (a) uygun bir şekilde, (b) cins cins, çeşit çeşit, cinslerine/çeşitlerine göre.

assorted, *sf.* **1.** seçme, seçilmiş. *rows of ~ vegetables.* **2.** çeşitli, çeşit çeşit, değişik, karışık, muhtelif. **~ candies** : çeşitli şekerlemeler. **a bag of ~ fruits** : bir torba çeşitli/karışık meyve, **3.** uygun, yakışan. **a perfectly ~ pair** : birbirine tam uygun bir çift. *That husband and wife are a well-~ pair.* ***e.a.-*** *1. selected, chosen, classified, 2. miscellaneous, 3. matched, suited.*

assortment, *is.* **1.** tasnif, cins cins/çeşitlere ayırma, **2.** karışık, karma, muhtelit, değişik cins ve çeşitlerden ibaret küme. **This tin contains an ~ of sweets** : Bu kutuda çeşitli tatlılar var. ***e.a.-*** *1. classification, distribution, 2. collection, election, miscellany, variety.*

assuage, *gl.f.* **-suaged, -suaging 1.** hafifletmek, azaltmak, dindirmek. **to ~ one's grief** : birisinin kederini hafifletmek. **to ~ one's pain** : birisinin ağrısını dindirmek, **2.** gidermek, izale etmek. **to ~ one's hunger and thirst** : açlığını ve susuzluğunu gidermek, **3.** yumuşatmak, yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek, **4. ~ment** : azal(t)ma, hafifle(t)me, din(dir)me, sakinleş(tir)me, yumuşa(t)ma, yatış(tır)ma, giderme. ***e.a.-*** *1. alleviate, relieve, ease, mitigate, diminish, soothe, lessen, 2. appease, satisfy, allay, quench, 3. mollify, pacify, calm, abate, tranquilize.*

assuasive, *sf.* azaltıcı, hafifletici, dindirici, sakinleştirici, giderici, yatıştırıcı, yumuşatıcı.

assumable, *sf.* **1.** sanılabilen, farz edilebilen, sayılabilen, addedilebilen, **2.** elde edilebilen, deruhde/taahhüt edilebilen, **3. assumably** : sanıldığına/farz edildiğine /kabul edildiğine göre.

assume, *gl.f.* **-sumed, -suming 1.** (a) sanmak, farz etmek. **I ~ that he will come** : Sanırım gelecek. **Let's ~ that such is the case** : Farz edelim ki keyfiyet budur. (b) saymak, addetmek, telâkki etmek, (c) hükmetmek, sonucuna varmak, istintaç etmek. **to ~ the existence of...** : ...-in varlığına hükmetmek, **2.** üstüne almak. **to ~ all risks** : bütün riskleri üstüne almak, **3.** deruhde etmek, (iktidarı vb.) elde etmek, ele geçirmek. **to ~ power/authority** : iktidarı/yetkiyi elde etmek. **You will ~ your new duties tomorrow** : Yarın yeni görevin(iz)e başlayacaksın(ız). **4.** almak, takınmak. **to ~ a name** : bir ad takınmak, **5.** hâl(ini) almak, arz etmek. **He expected the situation to ~ a threatening character** : Durumun tehditkâr bir hâl almasını bekliyordu. **6.** (tavrını) takınmak, ...gibi görünmek. **He ~s a**

well-informed manner but in fact knows very little : Her şeyden haberi varmış gibi görünür, fakat aslında çok az şey bilir. **7.** benimsemek, sahip çıkmak, üstüne alınmak, sahip olmak. **to ~ ownership** : mülkiyetini üstüne almak. **to ~ an obligation** : yüküm/taahhüt altına girmek, **8.** (başkasının borcunu/yükümlülüğünü) üzerine almak, **9.** (şüphe götürmez şekilde) telâkki etmek, **10.** giymek. **to ~ the crown** : taç giymek. ***e.a.***- *1. suppose, postulate, presuppose, presume, imagine, gather, believe, expect, 2. undertake, 3. take over, 5. take on, adopt, 6. feign, pretend, 7. appropriate, arrogate, 8. take upon, accept.*

assumed, *sf.* **1.** takma, sahte. **an ~ name** : takma ad. **an ~ air of humility** : sahte bir tevazu. **with ~ pity** : sahte bir merhametle, **2.** farz edilen, ...olarak bilinen, sanılan, zannedilen. **He was ~ to be wealthy** : Varlıklı zannedilirdi/zengin olarak bilinirdi. **3.** gasp edilmiş, **4. ~ bond** : tekeffül edilmiş bono : bir şirketçe çıkarılıp başka şirketçe tekeffül edilen bono, **5. ~ly** : sanılan, farz edilen, sanıldığına/zan/kabul/tahmin edildiğine göre.

assumer, *is.* zanneden, farz eden; üzerine alan, deruhde eden; kurum satan, fodulluk eden.

assuming, *sf.&is.* **1.** gösterişçi, çalımlı, fodul, mütekebbir, amirane tavırlar takınan, **2.** zan, kıyas, farz, tahmin, **3.** faraza. **~ that** : farz edelim ki, **4. ~ly** : sanıldığına göre, farz/kabul/tahmin edildiğine göre. ***e.a.***-*1. arrogant, presumptuous.*

assumpsit, *is. huk.* **1.** onaylanmamış bir sözleşmenin bozulması üzerine başvurulan yasal işlem, **2.** vait üzerine yapılan sözleşme.

assumption, *is.* **1.** farz (etme), sanma, sanı, zan(netme). **Our ~ that we would win was wrong** : Kazanacağımız zannı yanlış çıktı. **2.** varsayım, faraziye. **a correct ~** : doğru bir varsayım/isabetli bir faraziye, **3.** takınma, **4.** deruhde etme, üstüne alma. **the ~ of power** : iktidar mevkiine geçme. **His ~ of power was not liked by many** : Onun iktidarı alması birçoklarını memnun etmedi. **5.** böbürlenme, kibir, gösteriş, fodulluk, kendini satma, çalım satma, tefahür, küstahlık, **6. Feast of ~** : Meryem Ana'nın göğe kabulü yortusu (15 Ağustos). ***e.a.***- ***1&2.*** *supposition, presupposition, 2. hypothesis, conjecture, guess, postulate, theory, 5. effrontery, forwardness, arrogance, presumption.*

assumptive, *sf.* **1.** doğru sanılan, **2.** var sayılı, farazî, farz olunan, mefruz. *an ~ statement.* **3.** küstah, gösterişçi, fodul. *an ~ person.* **4. ~ly** : var sayıldığına/sanıldığına göre, farazî olarak. ***e.a.***- *3. presumptuous.*

assurance, *is.* **1.** güvence, inanca, teminat. **He received ~s of support for the project** : Projenin destekleneceğine dair güvence aldı. **2.** vait, garanti. **He gave his ~ that the job will be done** : İşin yapılacağını vadetti. **3.** güven, emniyet, itimat, söz, yemin. **to act in the ~ of success**: başaracağına güvenerek hareket etmek. **to make ~ double sure** : kesinlikle emin olmak için, **4.** kendine güvenme, itimadı nefis, cesaret, korkusuzluk, atılganlık. **He acted with speed and ~** : Sür'at ve cesaretle atıldı. **5.** pişkinlik, yüzsüzlük, arsızlık, lâubalîlik, kendini beğenmişlik, **6.** *Brit.* sigorta. **life ~** : hayat sigortası. ***e.a.***- *2. warranty, guaranty, 3. trust, certainty, confidence, conviction, oath, pledge, 4. self-confidence, self-possession, firmness, courage, 5. effrontery, impertinence, nerve, cheek, impudence, 6. insurance.* ***k.a.***- *3-5. uncertainty, 4. bashfulness, humility, modesty, shyness, suspicion.*

assure, *gl.f.* **-sured, -suring 1.** güvence/teminat vermek, temin etmek. **He ~d that everything would turn out well** : Her şeyin düzeleceğine dair bize güvence verdi. **He will do it, I can ~ you** : Sizi temin ederim ki onu yapacaktır. **2.** kani olmak, inanmak, kanaat/emniyet getirmek, emin olmak. **He ~d himself that his son will pass the test** : Oğlunun sınavı başaracağına kanaat getirdi. **Before going to bed, she ~d herself that the door was locked** : Yatmadan önce kapının kilitli olduğuna emniyet getirdi. **3.** vadetmek, söz vermek, garanti etmek. **They were ~d a job in spring** : Baharda işe alınacakları vadedildi. **to ~ the peace/the happiness of s.o.** : bir kimseye barış/mutluluk vadetmek, **4.** güvence/teminat altına almak, kesin olarak sağlamak. **The contract ~s the company's profit this month** : Sözleşme, şirketin bu ay kâr edeceğini teminat altına alıyor. **5.** sağlamlaştırmak. **to ~ a**

person's position : bir kimsenin durumunu sağlamlaştırmak, **6.** itimat/emniyet/cesaret vermek, **7.** sigorta etmek. **to ~ a house against fire** : bir evi yangına karşı sigorta etmek. ***e.a.*** *- 1. convince, persuade, satisfy, 2. reassure, 3. pledge, promise, guarantee, 4. ensure, 5. secure, confirm, 6. encourage, 7. insure.*

assured, *sf.&is.* **1.** güvenceli, emin, sağlam, garantili, güvenilir, güvenli, müemmen, teminat altına alınmış. **an ~ income** : sağlam bir gelir. **You may rest ~ that** : Emin olabilirsiniz ki... **2.** kendine güvenen, kendinden emin, cesur. **an ~ manner** : kendinden emin/cesur bir tavır, **3.** cür'etkâr, atılgan, küstah, **4.** lehdar, lehine sigorta yapılan kimse, **5.** sigortalı, hayatı/malı sigorta edilen kimse. *On the death of the ~ his family will receive a large sum of money.* **6. ~ly** : kesinlikle, şüphesiz, kuşkusuz, kesin olarak, muhakkak, mutlaka, her hâlde. **~ly he will come tomorrow** : Mutlaka yarın gelecek. **7. ~ness** : kesinlik, emniyet, güven, kat'iyet. ***e.a.*** *- 1. guaranteed, sure, certain, secure, 2. bold, confident, authoritative, 3. presumptuous, 6. certainly, indubitably, 7. certainty, confidence.*

assurer = assuror, *is.* **1.** güvence/teminat veren, güvence altına alan, temin/garanti eden, **2.** *Brit.* sigortacı, sigorta eden.

assurgent, *is. bot.* yükselen, yukarı doğru çıkan/yönelen (yaprak vb.) **assurgency** : yukarı çıkma/yönelme.

assuring, *sf.* güvence/teminat veren, güven/itimat telkin eden, garanti eden. **~ly** : güvence verircesine, güven/emniyet/itimat telkin edecek tarzda.

Assyria, *is.* Asur (İmparatorluğu).

Assyrian, *sf.&is.* **1.** Asur, **2.** Asurlu, **3.** Asurca, Asur dili.

Assyriology, *is.* Asur bilimi : Asur tarihini, dilini ve medeniyetini inceleyen bilim. **Assyriological** : Asur bilimsel. **Assyriologist** : Asur bilimi uzmanı.

astarboard, *zf. den.* sancak tarafın(d)a.

Astarte, *is.* **1.** Fenikelilerin bolluk ve üreme tanrıçası, **2. chestnut clam** *d.d. zool.* kestane midye : üçgen biçimli, kestane renkli kabukları olan, iki kabuklu deniz hayvanları.

astasia, *is. patol.* ayakta duramama.

astatic, *sf.* **1.** kararsız, sabit duramaz, **2.** *fiz.* duruksuz, astatik : belirli bir konum veya yön alma eğilimi göstermeyen. **~ galvanometer** : duruksuz mini akımölçer, astatik galvanometre, **3. ~ally** : kararsızca, kararsız bir şekilde, **4. ~ism** : kararsızlık.

astatine, *is. kim.* astatin : halojen grubundan özellikleri iyoda benzeyen nadir bir eleman. Bizmutun alfa zerreleriyle bombardımanı ile elde edilir. Simgesi : **At**, atom nu. 85, atom ağ. 211, erime noktası : 302 °C.

aster = cytaster, *is.* **1.** *bot.* yıldız çiçeği *(Aster novae-angliae).* **China ~** : saray patı, **2.** *biy.* gözenin bölünmesi esnasında aldığı yıldız biçimi.

-aster, *son ek* **1.** "...taslağı/bozması" : küçültücü, kötüleyici anlam ekleyen son ek. **poetaster** : şair taslağı /bozması. **criticaster** : münekkit bozması, **2.** *bk.:* **astro-.**

asteraceous, *sf. bot.* yıldızlı *(Asteraceae or Carduaceae)* familyasına mensup (bitkiler).

asteriated, *sf.* yıldızlı, yıldız şeklinde (kristal).

asterisk, *is.&gl.f.* **1.** yıldız işareti (*), **2.** yıldız şeklinde herhangi bir nesne, **3.** yıldızla işaretlemek, yıldız işareti koymak. **to ~ a word that requires a footnote** : aşağıda açıklanacak kelimeyi yıldızla işaretlemek.

asterism, *is.* **1.** *astr.* (a) yıldız kümesi, (b) burç, **2.** yıldızlanma : bazı mineral kristallerinin ışıkta yıldız şeklinde gözükmesi, **3.** metnin bir parçasına dikkati çekmek için basılmış üç yıldız: *** veya ***

astern, *zf. den. hv.* **1.** geriye doğru, gerisin geriye, kıçın kıçın, geri geri. **to go ~** : geri geri gitmek, tornistan etmek. **The steamer went ~ at half speed** : Gemi yarı hızla tornistan etti. **2.** (gemi veya uçağın) gerisinde, arka(sın)da, kıç tarafında. **to drop/fall ~** : geride kalmak. **to leave ~** : geride bırakmak. **to take stations ~** : geride mevki almak. **to have the wind ~** : rüzgâr arkadan esmek. **to tow ~** : diğer gemiyi kıça bağlayıp çekmek; kıça bağlanıp çekilmek. **to back ~** : geri geri gitmek.

asternal, *sf. anat. zool.* **1.** göğüs kemiğine birleşmeyen, **2.** göğüs kemiği olmayan.

asteroid, *is.&sf.* **1. minor planet** *d.d. astr.* küçük gezegen/seyyare : Mars (Merih) ve Jupiter (Müşteri) arasında yerleşmiş ve güneş etrafında dönen, çapları 1 km'den 773 km'ye kadar değişen binlerce gök cisminden biri, **2.** *zool.* deniz yıldızı, **3.** yıldız şeklinde, yıldıza benzer, **4. ~al** : (a) yıldızımsı, yıldıza benzer, (b) küçük gezegenlere ait.

asteroidean, *sf.&is. zool.* derisi dikenliler familyasının deniz yıldızları sınıfından (deniz yıldızı vb.).

asthenia = astheny, *is. patol.* güç yitimi, güçsüzlük, hâlsizlik, bitkinlik, dermansızlık, mecalsizlik.

asthenic, *sf.* **1.** *patol.* zayıf, güçsüz, dermansız, mecalsiz, kuvvetten düşmüş, **2.** *psikol.* halsiz, bitkin, argın, cılız, nahif. ***e.a.***- *1. weak.*

asthma, *is. tıp* **1.** yelpik, nefes darlığı, astım. **~ herb** : yelpik otu *(Euphorbia pilulifera).* **~ weed** : astım otu *(Lobelia inflata)* : astım tedavisinde kullanılır, **2. ~tic(al)** : (a) yelpikli, astımlı, nefes darlığı çeken, (b) nefes darlığından ileri gelen. **an ~tic wheeze** : nefes darlığı hışıltısı, **3. ~tically** : yelpikli olarak, nefesi daralarak, nefes darlığı ile, **4. ~toid** : (a) yelpiğe/nefes darlığına benzer, (b) yelpikten ileri gelen. **an ~toid shortness of breath** : yelpikten ileri gelen nefes tıkanıklığı.

astigmatic, *sf.&is. göz.* **1.** yayıkgörür, astigmat(lı), **2. ~ally** : yayık görerek, astigmatlı olarak, **3. ~ difference** : (optik) odak yer değişimi.

astigmatism = astigmatia, *is. göz.* **1.** yayıkgörü, **2.** (optik) astigmatlık, astigmatizm.

astir, *sf.&zf.* **1.** devimli, hareketli, heyecanlı, hareket/faaliyet hâlinde, faal, heyecanlı, kaynaşan, çalkalanan. **The city was ~ with the news of victory** : Zafer haberiyle şehir çalkalanıyordu. **2.** yataktan kalkmış, ayakta. ***e.a.***-*1. active, stirring, excited, 2. up.*

as to, *e.* **1.** -e gelince/kalırsa. **as to me** : bana gelince/kalırsa. **As to (doing) that, I haven't decided yet** : Onun yapılmasına gelince, henüz karar vermedim. **2.** hakkında. **We have no information as to the cause of the accident** : Kazanın sebebi hakkında bilgimiz yok. **3.** -e göre/nazaran. **The scarves are grouped as to color** : Eşarplar renklerine göre ayrılmışlardı. **4.** *Brit.* şüphe, kararsızlık ifade eder **: Nobody could decide (as to) what to do** : Kimse ne yapılması gerektiğine karar veremedi. ***e.a.***-*1. as regards, as for, 2. about, 3. according to, by.* ***NOT :*** Fiillerden sonra "**about** : hakkında" anlamında **AS TO** kullanmak standart olmamakla beraber, İngiltere'de bir hayli yaygındır : *We want to know AS TO whether you have experienced any difficulty.* Keza İngiltere'de soru ve şüphe bildiren cümlelerde ad ve sıfatlardan sonra **AS TO** kullanılması doğru sayılır : *I'm terribly uncertain AS TO Linda is the right girl for me.*

astomatous, *sf. bot. zool.* ağızsız, gözeneksiz.

astonied, *sf. esk.* şaşkın, mütehayyir. ***e.a.***-*bewildered, dazed, consterned.*

astonish, *gl.f.* **1.** şaşırtmak, hayrette bırakmak, hayrete düşürmek. **His easy humor and keen intellect ~ed me** : Nüktedanlığı ve keskin zekâsı beni hayrette bıraktı. **2. ~ed** : şaşırmış, şaşkın, hayran, mütehayyir. **to be ~ed at** : şaşmak, hayret etmek. **We were ~ed to hear what had happened** : Olanları duyunca şaştık. **3. ~edly** : şaşkınlıkla, hayretle, şaşırmış/hayret etmiş bir hâlde, **4. ~ingly** : şaşılacak surette, hayret verici/şayanı hayret bir şekilde, **5. ~ment** : (a) şaşkınlık, hayret, şaşırma. **fill with ~ment** : şaşırtmak, hayrette bırakmak. **to be filled/seized/struck with ~ment** : şaşmak, şaşakalmak, hayretten donakalmak. (b) şaşırtıcı/şaşılacak şey. ***e.a.***- *1. surprise, amaze, astound, startle, shock, 2. surprised, apalled, dismayed, astounded, amazed, overwhelmed, perplexed, bewildered, 5. amazement, bewilderment, surprise, perplexity, stupefaction, awe.*

astound, *sf.&gl.f.* **1.** şaşırmış, şaşkın, hayret içinde, **2.** son derece şaşırtmak, hayretten dondurmak, şaşkınlıktan serseme çevirmek, **3. ~ingly**: şaşırtırcasına, hayret verici/şayanıhayret bir şekilde. ***e.a.***-*1. astonished, astounded, 2. amaze, bewilder, surprise, shock, startle, stun.*

astrachan, *is.* **1.** *bk.:* **astrakhan**, **2.** bir tür ekşi elma ve ağacı.

astraddle, *sf.&zf.* ata binmiş gibi : bir bacağı bu tarafta bir bacağı öbür tarafta. **to sit ~ on sth** : bir şeye ata biner gibi oturmak. *The boy seated ~ on his father's knee.* ***e.a.***- *astride.*

astragal, *is.* **1.** tespih dizisi şeklinde küçük dışbükey pervaz, **2.** dışbükey pervaz, **3.** çift kanatlı kapının bir veya her iki kanadına konulan şerit pervaz.

astragalar, *sf. zool.* topuk/aşık kemiğine ait.

astragalus, *is.*, *ç.* **-li** *zool.* topuk kemiği, aşık kemiği.

astrakhan, *is.* **1.** astragan : yeni doğmuş kuzu postu, astragan kürk, **2.** ~ **cloth** *d.d.* astragan taklidi kumaş.

astral, *sf.* **1.** yıldızlı, **2.** yıldız gibi, yıldızlarla ilgili, **3.** *biy.* yıldız biçiminde, **4.** ~ **body** : (a) yıldız, gezegen, komet vb. gök cismi, (b) uzay özdek : bütün uzayı doldurduğu ve her ferde ait ikinci bir semavî vücut oluşturduğu farz edilen, yaşadığı sürece fertlerle beraber olan, vücut öldükten sonra da yaşayan çok hassas varlık, **5.** **~ly** : yıldız yıldız, yıldızlarla ilgili olarak.

astray, *sf.&zf.* **1.** doğru yoldan ayrılmış, yanlış yol tutmuş, yolundan çıkmış, yolunu şaşırmış. **to go** ~ : sapıtmak, kötü yola sapmak/ sürüklenmek, yanlış yere gitmek, yanılmak, yanlışlık yapmak. **I have gone ~ somewhere in my calculation** : Hesabın bir yerinde yanlışlık yaptım. **2.** sapıtmış, sapmış, yanlış yola sürüklenmiş. **to lead** ~ : ayartmak, azdırmak, baştan çıkarmak, kötü yola sevk etmek. **The attractions of the big city soon led the young man ~** : Büyük şehrin zevk ve eğlence hayatı kısa zamanda genç adamı ayarttı. "**Guide us to the straight path, the path of those whom You have favored, nor of those who have incurred Your wrath, nor of those who have gone ~.**" : Bizi doğru yola ilet, nimetlendirdiğin kişilerin yoluna, gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil." *"Kur'an-ı Kerim, N.J. Dawood tercümesi, Fatiha Suresi."*

astrict, *gl.f.* **1.** sıkmak, sımsıkı bağlamak, **2.** (vicdanen /yasal olarak) zorunlu kılmak, bağlamak, mecbur etmek, mecburiyet yüklemek, **3.** **~ion** : (a) sıkma, sıkı bağlama, (b) yasal/ vicdanî) zorunluk, mecburiyet, yüküm. ***e.a.***- *bind, confine, constrain, restrict.*

astrictive, *sf.* **1.** bağlayıcı, zorlayıcı, sıkıcı, **2.** **~ly** : bağlayarak, zorlayarak, sıkarak, **3.** **~ness** : bağlama, zorlama, sıkma, sıkıcılık. ***e.a.***- *1. astringent.*

astride, *sf.&zf.&e.* **1.** ata biner gibi, bacakları ayrık (bir bacağı bir tarafta, öbürü öbür tarafta). **She sat ~ the horse** : Ata bindi. **2.** iki geçeli, iki tarafın(d)a. **The town lay ~ the main road** : Kasaba, ana yolun iki tarafına yayılmıştır. **3.** hâkim durumda. *Napoleon stands ~ early 19th century like a giant.*

astringe, *gl.f.* **-tinged, -tringing** sıkmak, sıkıştırmak, birbirine bağlamak, daraltmak, büzmek. ***e.a.***- *compress, constrict, contract.*

astringency, *is.* **1.** büzme, sıkıştırma, sıkma, daraltma, sıkıcılık, büzücülük. **2.** sertlik, şiddet, huşunet.

astringent, *sf.&is.* **1.** *tıp* büzücü, sıkıştırıcı, doku ve damarları büzen (ilâç), **2.** sert, şiddetli, haşin. *His was an ~ style.* **3.** **~ly** : sıkıştırarak, büzerek, kasarak; sertçe, şiddetle, huşunetle. ***e.a.***- *1. contracting, constrictive, styptic, 2. stern, severe, austere, sharp, harsh, rigorous.*

astro- = aster- = -aster, *ön ek* "yıldız, uzay". *ör.: astrophysics, astronaut.*

astrodome, *is. hv.* gök gözlem penceresi : uçağın üst kısmında gök cisimlerini gözlemek için kubbeli pencere. *Brit.:* **astro hatch.**

astrogate, *gl.f.* **-gated, -gating** uzay yolculuğu yapmak, uzay aracı kullanmak/yönetmek. **astrogation** : uzay yolculuğu. **astrogator** : uzay yolcusu.

astrogeology, *is.* astrojeoloji : güneş sistemi ile öbür gök cisimlerinin yapı ve bileşimini inceleyen bilim.

astrolabe, *is.* usturlap : eskiden gök cisimlerinin yükseltisini bulmakta kullanılan gözleme aleti.

astrologer = astrologist = astromancer, *is.* müneccim, yıldız falcısı.

astrologic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* müneccimliğe/ yıldız falcılığına ait, **2.** **~ally** : müneccimlikle, yıldız falına bakarak.

astrology, *is.* müneccimlik, yıldız falcılığı, astroloji. **judicial** ~ : insanların ve milletlerin hayatına ait,yıldız falı. **natural** ~ : hava durumu vb. doğal olaylar hakkın daki yıldız falı.

astronaut = cosmonaut, *is.* uzay/feza yolcusu, astronot.

astronautical, *sf.* **1.** uzay/feza yolculuğuna ait, **2.** **~ly** : uzay yolculuğu ile, uzayda uçarak.

astronautics, *ç. is.* uzaycılık, uzay/feza uçuşu bilimi.

astronavigation, *is. bk.:* **celestial navigation.**

astronavigator, *is.* uzay pilotu, uzay uçuş uzmanı.

astronomer, *is.* gök bilimci, astronom, heyet âlimi.

astronomic, *sf.* **1.** **~al** *:d.d.* gök bilimi, astronomi ile ilgili, **2.** çok büyük, çok fazla, muazzam, müthiş, aşırı, astronomik. **They spent money on an ~ scale** : Müthiş para harcadılar. **3.** **~ally** : gök bilimsel olarak, gök bilimi/astronomi açısından, astronomik bir şekilde, çok büyük/fazla, muazzam/müthiş bir şekilde. **~ally large numbers** : astronomik (çok büyük) sayılar, **4.** **~al clock** : astronomik saat : (a) güneş ve gezegenlerin hareketlerini, ayın safhalarını, göğün her an görünen şeklini temsil eden ve zamanı saptamaya yarayan saat, (b) gök cisimlerinin meridyenden görünen geçiş anını gözlemede kullanılan saat, **5.** **~al day** : ortalama güneş günü, **6.** **~ refraction** : astronomik kırılım : bir gök cisminin gerçek görünme açısı ile zahirî görünme açısı arasındaki fark, **7.** **~al time = mean solar time = civil time** : astronomik saat, güneş saati : güneşin tam tepede bulunduğu ardışık iki an arasını 24 saat addederek hesaplanan zaman, **8.** **~al unit = AU** : astronomik birim : güneşin yer küresinden ortalama uzaklığına eşit uzunluk ölçüsü ($\approx 150x10_6$ km), **9.** **~al year** *bk.:* **year** (4 b).

astronomy, *is.* gök bilimi, astronomi, heyet ilmi.

astrophotography, *is.* yıldız fotoğrafçılığı. **astrophotographic** : yıldız fotoğrafçılığı+.

astrophysical, *sf.* gök doğa bilimsel.

astrophysicist, *is.* gök doğa bilimi uzmanı, gök fizikçisi.

astrophysics, *is.* gök doğa bilimi, gök fiziği, astrofizik.

astrosphere, *is. biy.* yıldız küre : bölünme esnasında yıldız biçimi alan göze merkez küresi.

astute, *sf.* **1.** kurnaz, cin fikirli, zeyrek, aldanmaz. **an ~ businessman** : kurnaz bir iş adamı, **2.** akıllı, zeki, keskin zekâlı, ferasetli, dirayetli. *an ~ lawyer/politician.* **3.** **~ly** : kurnazca, akıllıca, zekice, ferasetle, dirayetle, **4.** **~ness** : kurnazlık, akıllılık, zekâ, feraset, dirayet. ***e.a.-*** *1. sagacious, cunning, sly, artful, shrewd,* **2.** *clever, ingenious, wily, subtle, keen, penetrating, sharp, perspicacious, acute.* ***k.a.- 1&2.*** *stupid, dull, dumb, gullible, unintelligent. NOT* : **ASTUTE, SHREWD, CUNNING, SAGACIOUS, PERSPICACIOUS, SHARP, KEEN** ve **ACUTE** sıfatları bilhassa amelî/pratik hususlarda akıllılık, beceriklilik, sağlam muhakeme kabiliyeti ifade ederler. **ASTUTE**, zeki, akıllı, kolay aldanmayan, sağlam düşünceli demektir. **SHREWD**, keskin zekâ ve feraset sahibi kimselere; **CUNNING**, hem zeki hem de hile ve kurnazlıkla başkalarına külâh giydirmekte mahir kişilere denir. **SAGACIOUS**, ilerisini iyi gören, zeki, aynı zamanda mağrur ve azametli demektir. **PERSPICACIOUS**, olayların iç yüzünü derinlemesine görebilen, olacakları sezebilen kimseler için kullanılır. **SHARP, KEEN** ve **ACUTE** ise genellikle akıllı, zeki, derin görüşlü, çabuk kavrayışlı demektir.

asunder, *sf.&zf.* **1.** parçalanmış (olarak), parça parça, parçalara ayrılmış (bir şekilde), parçalar hâlinde. **to tear ~** : parçalamak, parça parça etmek. *The boat was torn ~ by the storm,* **2.** birbirinden ayrı/uzak. **The war forced the parents and children ~** : Harp çocuklarla ebeveynleri birbirinden ayırdı. **to come ~** : ayrılmak, kopmak. **to put ~** : ayırmak. **as wide ~ as the poles** : kutuplar kadar birbirinden uzak.

aswarm, *sf.* dopdolu, tıklım tıklım, kıvıl kıvıl, kaynaşan. **The garden was ~ with bees** : Bahçede arılar kaynaşıyordu.

asylum, *is.* **1.** düşkünler yurdu, yetimhane, kimsesizler/düşkünler bakım evi. **insane ~** : akıl hastanesi, şifa yurdu. **lunatic ~** : tımarhane. **orphan ~** : yetimler yurdu, yetimhane, **2.** sığınak, barınak, melce. **to take/seek ~** : sığınmak, barınmak, iltica etmek. **He sought ~ in the church** : Kiliseye sığındı. **give ~ to s.o.** : barındırmak, **3.** (milletler arası kanuna göre) sığınma, iltica. **political ~** : siyasî iltica. **right of ~** : sığınma hakkı, bir memlekette suç işleyen kimseyi başka memleketin kabul, himaye/koruma hakkı, **4.** koruma, muhafaza, himaye. ***e.a.-1.*** *bk.: hospital, 2. haven, shelter, retreat, refuge, sanctuary.*

asymmetric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* bakışımsız, simetrisiz, asimetrik, gayrı mütenazır, **2.** **~ally** : bakışımsız bir şekilde, simetrisiz/asimetrik olarak.

asymmetry, *is.* bakışımsızlık, simetrisizlik, asimetri.

asymptomatic, *sf.* belirtisiz : hastalık belirtisi/arazı göstermeyen. **~ally** : hastalık belirtisi göstermeden.

asymptote, *is. mat.* sonuşmaz, kavuşmaz, asimptot.

asymptotic, *sf. mat.* sonuşmaz+, kavuşmaz+. **~ally** : sonuşmaksızın, kavuşmaksızın.

asynchronism, *is.* eş zamansızlık, asenkronluk, asenkronizm.

asynchronous, *sf.* eş zamansız, asenkron. **~ly** : eş zamansızca, eş zamansız olarak, asenkron bir şekilde.

asyndetic, *sf.* bağlaçsız. **~ally** : bağlaçsız olarak.

asyndeton, *is.* **1.** *söz.s.* bağlaçsızlık : hitabette kasten bağlaç kullanılmaması. Örneğin *"He has provided the poor with jobs, with opportunity, with self respect."* ve *"I came, I saw, I conquered."* cümlelerinde "and" bağlacı kullanılmamıştır. *bk.:* **polysyndeton**, **2.** (kütüphanecilikte) katalogda karşılıklı referans gösterilmemesi.

at^{1}, *e.* **1.** -da, -de : uzayda işgal edilen yeri/noktayı belirler. **at the door** : kapıda. **at the bottom of the sea** : denizin dibinde. *at the center of the circle.* **2.** -da/-de, -yın/-yin, -layın/-leyin, ...derecede : zaman, ölçek, sıra, vb. de belirli bir konum/nokta bildirir. **at noon** : öğleyin, öğle vakti. **at age 65** : 65 yaşında. **at the end** : sonunda. **at zero** : sıfır derecede, **3.** -da/-de : varlık, mevcudiyet bildirir : **at home** : evde. **at hand** : elde, **4.** ...ile, -la/-le : miktar, derece, oran bildirir. **at great speed** : büyük hızla. **at 100 km per hour** : saatte 100 km hızla, **5.** -a/-e, -ya/-ye : hedef, amaç, doğrultu bildirir. **Look at that sunset** : Şu güneşin batışına bak. **He threw the ball at me (intending to hit me)** : Topu (vurmak niyetiyle) bana attı. *bk.:* **He threw the ball to me (hoping that I could catch it)** : Topu (yakalamam için) bana attı. **He ran at me with a knife (but never reached me)** : Bıçakla bana doğru koştu (fakat yetişemedi). *bk.:* **She ran to me and kissed me** : Koşarak geldi ve beni öptü. **He shouted at me (angrily)** : Bana (öfke ile) bağırdı. *He shouted to me that I should be careful.* **6.** ...ile meşgul : iş, meşgale vb. bildirir. **at work** : işinde, işi ile meşgul. **at play** : oyunda, oynamakta, **7.** ...hâlinde, esnasında, zamanında : hâl, durum vb. bildirir. **at ease** : rahat, **at peace** : barışta, sulh zamanında. **at war** : harpte, savaş hâlinde/esnasında, **8.** hususunda, yüzünden, nedeniyle, üzerine : sebep bildirir. **I was annoyd at his stupidity** : Onun budalalığına (budalalığı yüzünden) canım sıkıldı. **She fainted at the news** : Haberi duyunca (haber yüzünden, haber üzerine) bayıldı. **at your request** : isteğiniz üzerine/veçhile, **9.** yöntem, tarz vb. bildirir : **He spoke at length** : uzun uzadıya konuştu. **10.** değer, nitelik, yetenek vb. bildirir : **at one's best** : elinden geldiği kadar. **at cost** : maliyetine. **at par** : başa baş, resmî değerinde. **at best** : olsa olsa, en nihayet, **11.** -dan/-den, ...yolu ile. **Smoke came out at the window** : Duman pencereden dışarıya çıkıyordu. **to draw water at a well** : kuyudan su çekmek, **12.** uzaklıkta, ...ötede. **at 50 meters** : 50 metre (öte)de, **13.** -e göre, ...gereğince. **Proceed at your discretion** : İsterseniz devam ediniz. **14.** ...başına, her biri(ne), beheri(ne). **I bought 12 pencils at (a price or cost of) 10 cents each** : Tanesi on sentten on iki kurşun kalem aldım. **15.** nezdinde, yanında, evinde. **at tailor's** : terzide. **at my uncle's** : amcamın yanında/evinde. **We met at her father's** : Babasının evinde tanıştık. **16.** **at all** : hiç, asla, kat'iyen, hiçbir suretle. **He doesn't smoke at all** : Asla sigara içmez. **He doesn't seem at all interested in my plan** : Plânımla kat'iyen ilgilenmiyor. **Do you go there at all** : Hiç oraya gider misiniz? **17.** **at all events** : ne olursa olsun, her halükârda, **18.** **not at all** : bir şey değil, asla, hiç de değil, önemi yok. **"Does this book interest you?" "Not at all."**: Bu kitap sizi ilgilendirir mi? Asla (ilgilendirmez). **"I'm sorry to trouble you!" "Not at all!"** Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim! "Önemi yok!" **19.** **at and from** : (Deniz sigortasında) gerek limanda, gerekse açık denizde, **20.** **at call :** istek hâlinde, istenildiği takdirde, talep vukuunda, **21.** **at first** : ilk önce, evvelâ, **22.** **at large** : serbest, **23.** **at last** : nihayet, **24.** **at**

least : bari, hiç olmazsa, **25. at most** : en çok, olsa olsa, **26. at once** : derhal, hemen, derakap, vakit geçirmeden, **27. at sight** : görüldüğünde, ibrazında, **28. at that** : olduğu gibi, hâliyle, hatta, ...bile, **29. at them!** ileri! hücum! **30. all at once** : hep(si) birden, **31. (all) at sea** : şaşırmış, ne yapacağını bilmez hâlde, **32. sick at heart** : üzgün, kederli, müteessir, **33. to be at s.o.** : tebelleş olmak, musallat olmak, (birisinin) başının etini yemek. **She is always at him** : O (kadın) ona tebelleş oluyor. **They are at me again** : Yine başımın etini yiyorlar. **34. to be (always) at sth.** : (daima) bir şeyle meşgul olmak, **35. He is at it again** : (İşte) gene başladı! **36. There were two of us at it** : O işi ikimiz beraber yaptık. **37. While we are at it** : Hazır bu iş üzerinde iken. *NOT :* **1.** Zamanla ilgili olarak **AT, IN, ON** şöyle kullanılır : **AT**, zamanda bir noktayı, bir anı bildirir : *The train arrived at 5.35.* **IN**, geniş bir zaman süresi bildirir : *Days are longer IN summer than they are IN winter.* Haftanın belirli bir gününü, bir tarihi veya belirli bir zaman süresini ifade için **ON** kullanılır : *An event can occur AT an hour of the day, IN a month of the year, ON a day of the week, a date, or a precise time division of time,* **2.** Yer ile ilgili olarak **AT** bir noktayı, sınırlı, küçük bir mahalli gösterir : *AT the bus stop, AT a city, AT the museum* gibi. **IN**, bir nesneyi içine alan geniş bir yer anlatır : *IN a country, IN a city, IN suburb, IN the classroom* gibi. **ON**, belirli, sabit bir yer bildirir : *The school is ON the next street. My house in ON the 84th avenue.*

at^2, *is.* Laos para birimi, 1/100 kip.

At, **1.** *elekt.* ampere tur : amper sarım, **2.** *kim. bk. :* **astatine.**

-ata, *son ek* Lâtince ve Yunancadan alınan adları çoğul yapar : *vertebrata, stomata* gibi.

atabeg = atabek, *is. T.* atabey, (Selçuk Türklerinde) vali.

Atabrine , *is. ecz.* atebrin, sıtma tedavisinde kullanılan ilâç. **atabrin, atebrin** *ş.d.y. bk.:* **quinacrine**

ataghan = yataghan, *is. T.* yatağan.

ataman, *is., ç.* **-mans** ataman, Kazak reisi. ***e.a.***- *hetman.*

atamasco lily, *is. bot.* peri zambağı *(Zephyranthes atamasco)* : G ABD'de yetişir, zambağa benzer beyaz, tek çiçek açar. **atamasco, fairy lily** *d.d.*

ataraxia = ataraxy, *is.* **1.** rahatlık, huzur, sükûn(et), gönül/vicdan huzuru, **2.** *fel.* sarsılmazlık : tutkulardan arınmış olma, en yüksek ruh dinginliği.

ataraxic = ataractic, *sf.&is.* sakinleştirici, rahatlaştırıcı, huzur/sükûnet verici, teskin edici, müsekkin.

atavism, *is.* **1.** *biy.* atacılık, atavizm, uzak atalara çekme, ceddaniyet, bir özellik veya karakterin birkaç kuşak sonra belirmesi, **2.** ataya/aslına/eski üre dönüş.

atavist, *is.* ataç, atacı, atasına çeken, aslına dönen.

atavistic, *sf.* **1. atavic** *d.d.* ataç, atacıl, atalara ait, atalardan kalma, geçmiş kuşakların özelliğini/karakterini taşıyan, **2. ~ally** : ataçlıkla, atacılıkla, ataların/geçmiş kuşakların mirası olarak.

ataxia = ataxy, *is. patol.* dengesiz yürüme, kasların koordinasyon yetersizliği, beden hareketlerinde düzensizlik. *bk.:* **tabes dorsalis.**

ataxic, *sf. patol.* dengesiz, düzensiz (kas/beden hareketi).

ate, *gl.f. bk.:* **eat** *(geç.z.).*

Ate, *is.* insanı kör edip cinayete sürükleyen ve sonunda cezalandıran eski Yunan tanrıçası.

-ate, *son ek* **1.** "-mış-miş/-muş/-müş". **desolate** : terk edilmiş, **2.** "-lı/-li/-lu/-lü, ...dolu". **caudate** : kuyruklu. **vertebrate** : omurgalı. **affectionate**: sevgi/şefkat dolu, şefkatli, **3.** "-mak, -mek : mastar eki". *ör.: enumerate, activate, separate, advocate, agitate,* **4.** "-e ait, ...ile ilgili". **collegiate** : koleje ait, **5.** "biçiminde, şeklinde, ...gibi". **stellate** : yıldız biçiminde, yıldız gibi. **triangulate** : üçgen biçiminde, **6.** "-laşmak, ...olmak". **maturate** : olgunlaşmak, **7.** "-laştırmak, -e sebep olmak". **alineate** : yabancılaştırmak, **8.** "-lamak, ...ile muamele etmek". **chlorinate** : klorla muamele etmek, klorlamak, **9.** "-lık/-lik/-luk/-lük (makam bildirir). **Caliphate** : Halifelik. **consulate** : konsolosluk, **10.** sıfattan ad yapar : **associate** : ortak, **11.** *kim.* adı **-ic** ile son bulan asitlerin tuzlarını gösterir : *sulfate, nitrate, phosphate.*

at ease! *As.* rahat! (komut).

atebrin, *is. bk.:* **Atabrine.**

atechnic, *sf.* teknik bilgisi olmayan, teknikle ilgisiz.

atelectasis, *is. patol.* akciğer sönüğü : (a) doğuşta akciğerlerin tam genişleyememesi, (b) nefes borusu tıkanıklığından akciğer daralması.

atelectatic, *sf. patol.* sönük akciğerli.

atelic, *sf.* bitmemiş, noksan. ***e.a.*** *- imperfective.*

atelier, *is., ç.* ***-iers*** *Fr.* yapım evi, atelye, imalâthane.

ateliosis = ateleiosis, *is. patol.* cücelik, sübyanlık : pitüvit bezesinin normal çalışmaması sonucu bünyece gelişemeyip çocuk gibi kalma hastalığı. Zekâ normal gelişir. **ateliotic** : cüce kalmış.

a tempo, *It. müz.* evvelki tempoya dönüş.

a tergo, *Lât.* arkada(n), geride(n), geriye doğru.

à terre, *Fr.* (balede) yerde.

athanasia = athanasy, *is.* ölümsüzlük, ebedîlik. ***e.a.*** *- deathlessness, immortality.*

Athapaskan = Athapascan = Athabascan = Athabaskan, *is.&sf.* **1.** Amerika kızılderililerinin konuştukları diller grubu, **2.** bu dili konuşan kızılderili.

atheism, *is.* Allahsızlık, tanrısızlık, Allahın varlığını inkâr, dinsizlik, zındıklık.

atheist, *is.&sf.* Allahsız, tanrısız, Allahın varlığını inkâr eden, dinsiz, zındık, kâfir. ***e.a.*** *- agnostic, infidel, skeptic.* ***NOT*** : **Atheist**, Allahın varlığını külliyen inkâr eder. **Agnostic**, Allah, kâinat ve yaratılış hakkında bilgi edinmenin imkânsızlığını savunur ve hiçbir dine inanmaz. **Infidel**, itikatsız ve imansız bir kimsedir, bilhassa Müslümanlığa ve Hristiyanlığa inanmaz. **Skeptic**, bütün dinleri şüphe ile karşılar.

atheistic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* Allahsız, tanrısız, Allahı inkâr eden, dinsiz. ~ **litterature** : Allahı inkâr eden edebiyat. ~ **people** : dinsiz halk, **2. ~ally** : Allahı inkâr edercesine, Tanrıya inanmaksızın, dinsizce.

atheling, *is. Brit. esk.* prens, şehzade.

athematic, *sf.* (bir kelimenin) köküne bağlı olmayan, kök teşkil etmeyen.

Athena = Athene = Pallas = Pallas Athena, *is.* Atena : Yunanlıların akıl, bereket, sanat tanrıçası.

athenaeum = atheneum, *is.* **1.** bilim ve edebiyat kulübü, **2.** kütüphane, okuma odası.

Athenian, *sf.&is.* Atina+, Atinalı.

Athens, *is.* Atina.

atheroma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* **1.** yağ yumrusu : içi yağ toplamış ur, **2.** yağ yığıntısı : damarların iç çeperlerinde yağ birikmesi.

atherosclerosis, *is. patol.* damar tıkanması, damarların iç yüzeylerinin yağ bağlaması.

atherosclerotic, *sf. patol.* damarı tıkanmış, damarı yağ bağlamış.

athetosis, *is. patol.* seğirme, titreme : bilhassa çocuklarda beyin zedelenmesi vb. sonucunda el, ayak ve parmakların irade dışı seğirme veya titremesi.

athirst, *sf.* **1.** hevesli, istekli. **to be ~ for** : heveslenmek, istemek, arzu etmek, can atmak. **She has long been ~ for European travel** : Uzun zamandır Avrupa'ya seyahat için can atıyordu. **2.** susamış, susuz, teşne. **to be ~ for blood** : kana susamak. **~ for news** : havadise susamış. ***e.a.*** *- 1. eager, keen, anxious, agog, appetent, 2. avid, thirsty.*

athlete, *is.* **1.** atlet, sporcu, pehlivan, **2. ~'s foot** *patol.* ayak kabarcığı : atletlerin ayaklarında görülen ve bir tür mantarın sebep olduğu bulaşıcı bir hastalık, **3. ~'s heart = athletic heart** *patol.* (aşırı spor yapma sonucunda) kalbin büyümesi. ***e.a.*** *- 2. dermatophytosis.*

athletic, *sf.* **1.** bedenen faal ve kuvvetli. *an ~ child,* **2.** atlet gibi, atlete benzer, **3.** atletik, atletlere özgü. ~ **sports** : atletik sporlar. ~ **training**: atletik eğitim, **4.** *psikol.* mütenasip ve kuvvetli (vücut), **5. ~ supporter** : (atletlerin kullandığı) kasık bağı, **6. ~ally** : atletçe, atletik bir şekilde, **7. ~ism** : atletizm, sporculuk. ***e.a.*** *- 5. jockstrap.*

athletics, *is.* **1.** atletizm : koşu, kürek yarışı, boks vb. gibi atletik sporlar, **2.** atletik çalışmalar, atletik spor eğitiminin ilkeleri.

athodyd (=Aero **TH**erm**ODY**namic **D**uct), *is. bk.:* **ramjet.**

at-home = at home, *is.* (misafir) kabul günü, samimî ev toplantısı. **I'm giving a small ~ this evening, will you come?** Bu akşam bizim evde toplanıyoruz, gelir misiniz?

athwart, *zf.&e.* **1.** çapraz(vari), **2.** ters(ine), aykırı, **3.** *den.* (a) geniş tarafını rüzgâra vererek. *a ship riding ~.* (b) gidiş yönüne dik, **4.** enine, bir yandan bir yana, bir taraftan karşı tarafa, **5.** karşı, zıt. ***e.a.*** *- 1. crosswise, 2. perversely, awry, wrongly, 4. across.*

athwartships, *zf. den.* alabandadan alabandaya.

atingle, *sf.* sızlayan, ürperen. ***e.a.*** *- tingling, stimulated.*

-ation, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük, -ma/-me" : **-tae** ile sonlanan kelimelerde: **1.** iş ve yöntem bildiren adlar üretir : **separate ->** ***separation.*** **indicate ->** ***indication*** gibi, **2.** durum, koşul, nitelik bildiren adlar türetir : **isolate ->** ***isolation.*** **moderate ->** ***moderation*** gibi. Başka biçimde sonlanan kelimelerden de adlar üretir : *dramatization, civilization* gibi.

-ative, *son ek* "-cı/-ci/-cu/cü, -e yarayan" : **-tae** ile sonlanan fiillerden sıfat üretir. **demonstrate ->** ***demonstrative.*** **illustrate ->** ***illustrative*** gibi.

atlantes, *ç. is. bk.:* **atlas** (9).

Atlantic, *sf.&is.* **1.** Atlas+. **~ Ocean** : Atlas Okyanusu. **~ Provinces** : Kanada'nın Atlas Okyanusuna kıyısı olan eyaletleri : *New Brunswick, Newfoundland, Nova Scotia, Prince Edward Island,* **3. ~ Charter** : Atlantik Fermanı : Ağustos 1942'de Başkan Roosevelt'in yayınladığı barış koşulları, **4. ~ Mountains** : Atlas Dağları, **5. ~ Plain** : Atlas vadisi, ABD'nin Atlas Okyanusu kıyı bölgesi.

Atlantis, *is.* Atlantis : eskiden Cebelitarık'ın batısında var olup sonradan battığı söylenen efsanevî ada.

atlas, *is., ç.* (1-3, 5 ve 7 için) **atlases**, (9 için) **atlantes** **1.** atlas : harita kitabı, **2.** bir konudaki tablo, resim vb. ni bir araya toplayan kitap. **anatomical ~** : anatomi atlası, **3.** *anat.* atlas kemiği : başı taşıyan birinci omur, **4.** *mit.* göklere destek olduğu söylenen yarı tanrı, **5.** dayanak, ağır yük altında kalan kimse, **6.** boyutları 66x84 (veya 86) cm olan resim kâğıdı, **7.** *ABD* kıtalar arası Atlas füzesi, **8.** Ay yüzeyinin ilk dörtte birinde 88 km çapında bir krater, **9. telamon** *d.d.: mim.* erkek heykel şeklinde sütun, **10.** ipek saten kumaş, atlas, **11. ~ cedar** *bot.* Atlas sediri *(Cedrus atlantica)* : Afrika'da yetişen mavimtrak yeşil yapraklı, açık kahverengi kozalaklı sedir ağacı. ***e.a.*** *- 5. mainstay*

atm. = **1.** atmosphere, **2.** atmospheric.

at. m. *bk.:* **atomic mass.**

atman = **atma**, *is.* (Hindu dininde) **1.** nefes, **2.** hayatın ilkesi, **3.** birey, fert, **4.** can, ruh : yaratıklara can veren ve varlığın gayesi olarak sonunda canlıların ona döndükleri evrensel ruh.

atmo-, *ön ek* "hava+" *ör.: atmosphere*

atmolysis, *is., ç.* **-ses** uçun çözümleme : gözenekli bir cisimden geçirerek molekül ağırlıkları farklı uçun (gaz/buhar)ları birbirinden ayırma yöntemi.

atmometer, *is.* buharölçer : suyun buharlaşma hızını ölçen alet. **atmidometer, evaporation gauge, evaporimeter, evaporometer** *d.d.*

atmometry, *is.* buhar ölçme : suyun buharlaşma hızını ölçme yöntemi.

atmosphere, *is.* **1.** hava yuvarı, atmosfer : yer yuvarını kuşatan çeşitli gaz ve katmanlardan oluşan örtü, **2.** *kim.* gazlardan oluşan ortam, **3.** atmosfer (basınç birimi) : havanın deniz düzeyindeki basıncı. *bk.:* **atmospheric pressure,** **4.** çevre, muhit, (bir topluma/eyleme/olaya hâkim olan) hava. **an ~ of peace** : barış havası, **5.** (bir yerde/çevrede/kimsede/eserde sezilen) bariz özellik, nitelik, hava. **a friendly/relaxed/tense/formal ~** : dostane/huzur verici/gergin/resmî bir hava, **6. ~less** : havasız.

atmospheric(al), *sf.* **1.** havadaki, havada bulunan, havaya ait. **~ vapors** : havadaki su buharı, **2.** atmosferik, havanın sebep olduğu, havada oluşan/gelişen/vuku bulan. **~ braking** : hava frenlemesi, uzay aracı hızının hava direnci ile azalması. **~ electricity** : havada husule gelen statik elektrik. **~ storms** : atmosferik fırtınalar, **3.** havaî, havaya benzer, sisli, bulanık. **~ effects** : havaî etkiler, **4.** heyecanlı hava yaratan. *~ quality,* **5.** büyüleyici, sihirli bir güzellik yaratan. **That music's very ~** : O musikinin sihirli bir güzelliği var. **6. atmospherically** : havanın etkisiyle, atmosferik olarak.

atmospheric pressure = barometric pressure, *is. meteor.* **1.** hava basıncı, **2.** atmosfer (basınç birimi) : 760 mm yüksekliğindeki cıva sütununun tabanına yaptığı basınç, 1013.25 milibar veya 101,325 Newton/m^2.

atmospherics= spherics, *is.* **1.** parazit : havadaki elektromagnetik boşalımların radyo alıcılarında doğurduğu gürültü, **2.** bu gürültüyü doğuran doğal olaylar.

at. no. *bk.:* **atomic number.**

atoll, *is.* mercan çemberi, atol, halka şeklindaki mercan adası.

atom, *is.* **1.** *fiz.* öğecik, atom, bir öğenin kimyasal bağlanımlara giren en küçük temel parçacığı, **2.** maddenin artık bölünmesi mümkün olmayan en küçük parçası, **3.** zerre, son derece küçük miktar, **4.** ~ **bomb** *bk.:* **atomic bomb.** ***e.a.***- *3. iota, jot, whit, particle.*

atomic(al), *sf.* **1.** öğeciksel, atomik, atom+. **an ~ explosion** : atom (bombası) patlaması, **2.** atom enerjisi kullanan, atom enerjisi ile hareket eden. **an ~ submarine** : atom denizaltısı, **3.** atom halinde, atomlara ayrılmış, **4.** çok küçük, zerre hâlinde, **5. atomically** : atomla, atom enerjisi ile, atomik olarak.

atomic age, *is.* atom çağı : ilk atom bombasının kullanılması ile başlayan, atom enerjisinin askerî, sınaî, siyasî güç olarak kullanıldığı tarihî çağ.

atomic bomb = atom bomb = A-bomb = fission bomb, *is.* atom bombası : U-235 veya plutonyum atomlarının parçalanmasından doğan yüksek enerjiye dayanan tahrip aracı.

atomic clock, *fiz.* atom saati : sezyum gibi bazı atomların rezonans frekansı ile ayar ve kontrol edilen son derece dakik elektrik saati.

atomic cocktail, *argo* kanserin teşhisi için ağızdan verilen ışınetkin özdek.

atomic energy = nuclear energy, *is.* öğeciksel erke, atom enerjisi.

Atomic Energy Commission, *is.* Atom Enerjisi Komisyonu : askerî maksatlar dışında atom enerjisinin kullanılmasını düzenleyen ABD devlet dairesi.

atomicity, *is. kim.* **1.** atom sayısı : bir gaz molekülündeki atomların sayısı, **2.** valans. ***e.a.***- *2. valence.*

atomic mass, *is. kim.* öğeciksel kütle, atom kütlesi : bir elemanın yerdeşinin öğeciksel kütle birimine göre hesaplanan kütlesi. **~ ~ unit** : öğeciksel kütle birimi : karbon atomunun en bol bulunan yerdeşi kütlesinin 1/12.000'ine eşit olarak seçilmiş kütle birimi (≈ 1.6605x10^{-27} kg).

atomic number, *is. kim.* atom numarası, atom sayısı : bir öğenin Öğeler Dizgesindeki konumunu belirleyen ve atomunun çekirdeğinde kaç proton bulunduğunu gösteren sayı. *kıs.:* **atom nu.**, simgesi : **Z.**

atomic pile = nuclear reactor, *fiz. bk.:* **reactor** (4).

atomic power, *is.* atom gücü.

atomics, *is. k.d.* atom bilimi, nükleer fizik, atom fiziği.

atomic structure, *fiz.* öğeciksel yapı, atomun yapısı .

atomic theory, **1.** *fiz. kim.* öğeciksel kuram, atom teorisi, **2.** *fels. bk.:* **atomism.**

atomic volume, *kim.* öğeciksel oylum, atom oylumu/hacmi : bir elemanın atom ağırlığının yoğunluğuna oranı. *kıs. :* **at. vol.**

atomic warfare, *is.* atom harbi, nükleer savaş/harp.

atomic warhead = nuclear warhead, *is.* atom başlığı.

atomic weight, *kim.* öğeciksel ağırlık, atom ağırlığı : Karbon C-12 atomu ağırlığının 1/12'si cinsinden bir elemanın atom ağırlığı (1961'den önce bir H atom ağırlığı veya bir oksijen atom ağırlığının 1/16'sı birim olarak alınırdı). *kıs. :* **at. wt.** = at. ağ.

atomise/atomisation, *Brit. bk.:* **atomize/atomization**

atomism = atomic theory, *is.* **1.** *fels.* atomculuk : özdeğin atomlardan kurulu olduğuna dayanan, gerçeği ve gerçekteki olayları bu atomlara ve bu atomların devinimlerine dayanarak kavramaya çalışan felsefe öğretisi, **2.** *psikol.* ruhsal olayları çözümleme yolu ile temel öğelerine ayırarak incelemek gerektiğine inanan ruh bilimi öğretisi.

atomist, *is.* **1.** atomcu, atomculuk kuramına inanan, **2. ~ic** : atomcu+, atomculukla/atom teorisi ile ilgili, **3. ~ically** : atomculukla, atom teorisi ile (ilgili olarak).

atomize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** öğeciklere/atomlara ayırmak, **2.** ince zerrelere ayırarak püskürtmek, **3.** bir hedefi (atom bombası ile) bombalayıp tahrip etmek, **3. atomization** : atomlama, püskürtme, bombalama.

atomizer, *is.* püskürteç, sıvı püskürten alet.

atom smasher, *fiz.* ivdireç. ***e.a.***- *accelerator.*

atomy, *is., ç.* **-mies** *esk.* **1.** atom, öğecik, zerre, **2.** cüce, küçük yaratık, **3.** *esk.* iskelet, çok zayıf kimse. ***e.a.***- *1. atom, mote, 2. pygmy, 3. skeleton.*

Aton = **Aten**, *is.* (eski Mısır) Güneş tanrısı.

atonal, *sf.* *müz.* **1.** ahenksiz, **2.** **~ism** : ahenksizlik, **3.** **~istic** : ahenksiz+, belirli bir müzikal makamı olmayan, **4.** **~ity** : ahenksizlik, **5.** **~ly** : ahenksizce, ahenksiz bir şekilde.

atone, *f.* **atoned, atoning** **1.** *gen.* **~ for** : kefaret vermek, (suç, kabahat, günah vb. ni) affettirecek harekette bulunmak. **to ~ for one's sins** : günahlarının kefaretini ödemek, **2.** cezasını çekmek, kefaretini ödemek, **3.** telâfi etmek, gönlünü almak, tarziye vermek. **to ~ one's failings** : başarısızlığını telâfi etmek. **He tried to ~ for his rudeness by sending her some flowers** : Ona çiçek göndererek gönlünü aldı. **4.** *esk.* uzlaş(tır)mak, anlaş(tır)mak, **5.** **~able** = **atonable** : affedilebilir, tazmin/telâfi edilebilir. ***e.a.***- *1&2. expiate, 3. compensate*

atonement, *is.* **1.** ödenti, tazminat, telâfi, gönül alma, özür dileme, tarziye, kefaret, **2.** *ilâh.* insanların ilâhî affa mazhar olması, **3.** (Hristiyanlığa göre) ilâhî vasıfların insanda tecellisi, **4.** *esk.* anlaşma, barışma, birlik ve ahenk sağlama.

atoner, *is.* tazminat/tarziye veren, özür dileyen, kefaret ödeyen.

atonic, *sf.&is.* **1.** *s.bl.* (a) vurgusuz, aksansız (hece, kelime, ses), (b) *esk.* sessiz, **2.** *patol.* gergi yitimli, gergisiz, dermansız, takatsiz, zayıf, **3.** **~ity** : *bk.:* **atony** (1). ***e.a.***-*1. (a) unaccented, (b) voiceless.*

atoningly, *zf.* kefaretini ödeyerek, tazminat/tarziye vererek.

atony = **atonia**, *is.* **1.** *patol.* gergi yitimi, dermansızlık, takatsizlik, zayıflık, adalî zafiyet, kuvvetsizlik, **2.** *s.bl.* vurgusuzluk.

atop, *sf.&zf.&e.* üstte, üstün(d)e, tepesin(d)e, üzerin(d)e. **The bird perched ~ a tree** : Kuş, bir ağacın üstüne kondu.

-ator, *son ek* "-cı/-ci/-cu/-cü". Çoğunlukla **-ate** ile sonlanan kelimelerden ad yapar. **narrate -> narrator** (hikâyeci); **separate -> separator** (ayırıcı) gibi.

-atory, *son ek* "...ile ilgili, *...mahiyetinde/ şeklinde, ...etkisiyle/sonucunda*" : **-ate** ile sonlanan kelimelerden ad ve sıfat üretir : *explanatory, oratory, migratory, reformatory* gibi.

ATP, *biy.-kim.* adenosin fosfat, adenosin ile trisfosforik asidin esteri, C10H12N5O3H4 P3O9. Fizyolojik tepkiler, özellikle kasların kasılması için enerji sağlar. **adenosine triphosphate, adenosinetriphosphoric acid, adenylpyrophosphate, adenylpyrophosphoric acid** *d.d.*

atrabilious = **atrabiliar**, *sf.* **1.** üzgün, mahzun, hüzünlü, kara sevdalı, melânkolik, **2.** ters, huysuz, aksi, titiz, çabuk kızan/öfkelenen, **3.** **~ness** : üzgünlük, hüzün, kara sevda; terslik, huysuzluk, aksilik, titizlik. ***e.a.***-*1. sad, gloomy, melancholy, morbid, 2. irritable, bad-tempered, splenetic*

atremble, *sf.&zf.* titreyen, titreyerek, sarsılarak, titreye titreye. ***e.a.***- *trembling, quivering.*

atresia, *is. med.* tıkanı, tıkanıklık : vücuttaki kanal, açıklık veya bir boşluğun doğuştan tıkalı olması veya patolojik bir sebeple tıkanması. **atretic** : tıkalı, tıkanık.

atrial, *sf. anat.* kulakçık+.

atrichia = **atrichiosis**, *is. med.* **1.** (doğuştan) saçsızlık, **2.** kellik, saç dökülmesi.

atrioventricular, *sf. anat.* kulakçık ve karıncık+ : kalbin kulakçık ve karıncıklarıyla ilgili. **~ bundle** : kalp çarpışını düzenleyen kaslar demeti.

atrip, *sf. den.* **1.** dipten ayrılmış (çapa), **2.** rüzgâra uygun durumda (yelken), **3.** kaldırılmış ve yerine yerleştirilmeye hazır (seren), **4.** indirilmeye hazır (üst direk).

atrium, *is., ç.* **atria** **1.** *mim.* (a) **cavaedium** *d.d.* eski Roma evlerinde orta avlu (ekseriya ortasında yağmur sularının toplandığı bir havuz bulunurdu), (b) Orta Çağda etrafı sütunlarla çevrili kilise avlusu, **2.** *anat.* kulakçık : kalbin iki üst bölmesinden her biri (damarlardan aldığı kanı basınçla karıncığa gönderir).

-atrix, *son ek* **-ator** son ekinin dişil (müennes) şekli. **aviator** : erkek pilot. **aviatrix** : kadın pilot.

atrocious, *sf.* **1.** vahşî, tüyler ürpertici, şenî, feci, gaddar, zalim, hunhar. **~ behavior** : gaddar davranış/muamele. **~ crime** : tüyler ürpertici/feci cinayet, **2.** berbat, kötü, çok çirkin, çok fena, iğrenç, menfur. **~ decor** : çok çirkin dekor, **3.** **~ly** : vahşîyane, zalimane, şenî/feci/gaddar/hunhar bir şekilde, gaddarca, zalimce, hunharca; berbat/kötü/iğrenç bir şekilde, **4.** **~ness** :

vahşet, şenaat, alçaklık, hunharlık, gaddarlık, zulüm; kötülük, iğrençlik, berbatlık. ***e.a.*** *- 1. felonious, diabolical, devilish, wicked, cruel, brutal, horrible, terrible, villainous, outrageous, monstrous, 2. awful, dreadful, abominable, execrable, tasteless, detestable, heinous, 4. atrocity, heinousness, monstrousness.*

atrocity, *is., ç.* **-ties 1.** vahşet, kıyın, zulüm, gaddarlık, canavarlık, hunharlık, **2.** kötülük, şenaat, alçaklık, iğrençlik, menfur/iğrenç hareket veya tutum.

à trois, *Fr.* üç kişi arasında, üç kişilik. **a secret shared ~ ~** : üç kişi arasında kalan sır.

Atropa, *is. bot.* it üzümügiller *(Solanaceae)* : zehirli bitkileri içine alan bitkiler familyası. Bunlardan **atropa belladonna**' nın kiraza benzeyen parlak siyah meyvesi öldürücü bir zehirdir.

atrophia, *is. bk.:* **atrophy.**

atrophic = atrophied, *sf. patol.* körelmiş, zayıf, dumura uğramış. *an ~ arm.*

atrophy, *is.&f.* **-phied, -phying** *patol.* **1. atrophia** *d.d.* körelim, körelme, zayıflama, dumura uğrama, **2.** gerileme, soysuzlaşma, tedenni. **He argued that there was a progressive ~ of freedom and independence of thought** : Düşünce serbestliğinin ve bağımsızlığının gittikçe gerilediğini iddia etti. **3.** körel(t)mek, zayıfla(t)mak, dumura uğra(t)mak, zayıf/dermansız düş(ür)mek. *The disease atrophied her legs/Her legs quickly atrophied.* ***e.a.*** *- 2. deterioration, decadence, declension, declination, decline, degeneracy, degeneration, devolution, downfall, downgrade.*

atropine, *is. ecz.* atropin, C17H23NO3 : zehirli, kristalli alkaloid. Güzelavrat otu *(belladonna*)dan elde edilir. Hekimlikte sinirlerin bazı uyarımlara cevap vermesini önlemek, kasıncı/spazmı azaltmak, göz bebeğini genişletmek vb. için kullanılır.

atropism, *is. patol.* atropin zehirlenmesi.

attach, *f.* **1.** bağlamak, eklemek, iliştirmek, raptetmek, tutturmak, bitiştirmek, birleştirmek. *to ~ a photograph to application papers.* **2.** katılmak, iltihak etmek. **to ~ oneself to a group** : bir gruba katılmak, **3.** *As.* emrine atamak, maiyetine tayin etmek, **4.** girmek, dahil etmek/olmak. **to ~ oneself to a party** : bir partiye girmek/dahil olmak, **5.** -e atfetmek/vermek/hamletmek, isnat/izafe etmek. **to ~ significance to a gesture** : bir jeste mana vermek. **No blame/guilt ~es him for the accident** : Kazadan dolayı ona suç isnat edilemez. **I ~ no significance to the threat** : Tehdide önem vermem/aldırmam. **to ~ importance to...** : ...-e önem vermek, **6.** sevgi bağlarıyla bağlamak, kendine bağlamak, sevdirmek. **She tried to ~ him to herself by various subtle devices** : Çeşitli kurnaz hilelerle onu kendine bağlamaya çalıştı. **to be ~ed to** : (kalben) bağlı olmak. **I am very ~ed to her** : Ona (kalben) çok bağlıyım. **7.** *huk.* haczetmek, müsadere etmek, el koymak, tutuklamak, tevkif etmek, **8. ~ to/upon** : ait olmak, ilgili/ilişkin olmak. **to ~ credence to sth.** : bir şeye güvenmek/bel bağlamak. **the advantages ~ing to the position** : mevki ile ilgili çıkarlar/menfaatler, **9. ~able** : (a) bağlanabilir, takılabilir, eklenebilir, raptedilebilir, bitiştirilebilir, (b) müsadere edilebilir, haczedilebilir, zaptedilebilir, (c) atfolunabilir, isnat edilebilir. ***e.a.*** *- 1. append, add, annex, connect, bind, tie, fasten, fix, 2. join, unite, 5. assign, attribute, 8. pertain, belong, adhere.* ***k.a.*** *- 1. detach.*

attaché, *is., ç.* ***attachés*** *Fr.* ataşe. **air ~** : hava ataşesi. **army ~** : kara ataşesi. **commercial ~** : ticaret ataşesi. **cultural ~** : kültür ataşesi. **naval ~** : deniz ataşesi. **~ case = dispatch case** : evrak çantası, ataşe çantası.

attached, *sf.* **1.** bağlı, merbut, ilişik, dahil. **to be ~ to a society** : bir cemiyete bağlı/dahil olmak, **2.** bitişik. **an ~ house** : bitişik ev, **3.** tutkun, hissen bağlı, ilgili. **to be deeply ~ to s.o.** : birisine tutkun olmak, büyük bir sevgi ile bağlı olmak, **4.** *zool.* sabit.

attachment, *is.* **1.** bağlılık, merbutiyet, rabıta, **2.** sevgi, muhabbet. **a profound ~** : derin bir sevgi/muhabbet, **3.** ilgi, alâka, dostluk, **4.** ek, ilâve, zeyil, bağ, takı, takma parça. **the ~s to a vacuum cleaner** : elektrik süpürgesinin takma parçaları, **5.** *huk.* haciz, müsadere, el koyma, tutuklama, tevkif (emri). ***e.a.*** *- 1. adherence, adhesion, bond, tie, 2. love, devoteness, devotion, regard, affection, fondness, 3. affinity, friendship, inclination, 4. junction, connection, addition, appendage, 5. confiscation, expropriation, seqestration.* ***k.a.*** *- 1. detachment, separation, 2&3. alineation, aversion, estrangement, opposition.*

attack, *f&is.* **1.** saldırmak, hücum etmek. **He ~ed him with bare hands** : Ona elleriyle saldırdı. **2.** tecavüz/taarruz etmek. **to ~ the enemy** : düşmana taarruz etmek. *The enemy ~ed us at night.* **to be ~ed** : taarruza/tecavüze uğramak. **to ~ s.o.'s rights** : birisinin hakkına tecavüz etmek, **3.** küfretmek, sövmek, aleyhinde söylemek, **4.** (şiddetle) tenkit etmek. **He ~ed his opponent's statement** : Muhalifinin beyanatını şiddetle tenkit etti. **5.** (şeref ve haysiyetine) sözle tecavüz etmek. *to ~ one's reputation.* **6.** girişmek, işe koyulmak. **to ~ house cleaning** : ev temizlemeye girişmek. **to ~ a task** : bir göreve girişmek, **7.** (hastalık vb.) yakala(n)mak, tutulmak, duçar olmak. **to be ~ed by a disease** : hastalığa yakalanmak. **disease that ~s children** : çocuklara arız olan hastalık, **8.** hücuma/taarruza geçmek, **9.** saldırı, saldırış, hücum, savlet, taarruz, tevacüz, kasıt. **The city came under ~ during the night** : Şehir, geceleyin taarruza uğradı. **10.** *patol.* (hastalığa) yakalanma/tutulma, nöbet, kriz, buhran. **~ of fever** : humma nöbeti. **~ of nerves** : sinir nöbeti/krizi/buhranı. **an ~ of malaria** : sıtma nöbeti, **11.** işe koyulma/girişme/başlama/başlayış, **12.** ırza/namusa tecavüz, **13.** **~able** : saldırılabilir, hücum/taarruz edilebilir, hücuma/taarruza maruz, eleştirilebilir, tenkit edilebilir, **14.** **~er** : saldıran, hücum/taarruz/tecavüz eden, mütecaviz, saldırgan, eleştiren, tenkit eden. ***e.a.- 1&2.*** *aggress, assail, assault, storm, charge, set upon, molest, raid,* ***4.*** *criticize, censure, impugn, abuse, oppugn,* ***6.*** *tackle, undertake,* ***9.*** *aggression, assault, denunciation, invasion, offense, onslaught,* ***10.*** *convulsion, fit, seizure, spell,* ***12.*** *rape.* ***k.a.- 1&2.*** *defend, protect, guard, shield,* ***9.*** *defense, resistance, opposition.* ***NOT*** **: ATTACK, ASSAIL, ASSAULT, STORM, MOLEST** fiilleri bir kimse üzerine düşmanca saldırmak, tecavüz etmek anlamına gelirler. **ATTACK**, en çok kullanılan kelimedir ve plânlanmış düşmanca bir hareketin başladığını gösterir : *to attack from ambush.* **ASSAIL**, anî, şiddetli, bazan tekrarlanan hücumlar için kullanılır : *to assail with weapons or gossip.* **ASSAULT**, vücutça bir zarara, yaralanma ve ölüm gibi sonuçlara yönelik bir saldırmadır : *to assault with intent to kill.* **STORM**, çabuk zafere ulaşmak gayesiyle çok anî ve şiddetli saldırmak, akın etmek demektir. *The burglars stormed the bank and took a large sum of money.* **MOLEST** ise, tehdit, taciz ve tecavüz etmek demektir : *He was safe and no one could molest him.*

attain, *f.* **1.** er(iş)mek, yetişmek, elde etmek. **to ~ one's goal** : maksadına erişmek. **He attained the position of minister** : Bakanlık makamını elde etti. **2.** varmak, ulaşmak, vasıl olmak. **to ~ the mountain peak** : dağın tepesine ulaşmak. **to ~ to perfection** : kemale ulaşmak, **3.** kazanmak, kesbetmek, edinmek. **to ~ knowledge** : bilgi edinmek. **to ~ man's estate** : erginleşmek, rüşte ermek, reşit olmak, **4.** **~ability = ~ableness** : erişilebime, ulaşılabilme, kazanılabilme, elde edilebilme, ele geçirilebilme, varılabilme, **5.** **~able** : erişilebilir, ulaşılabilir, kazanılabilir, elde edilebilir, ele geçirilebilir, istihsali mümkün, varılabilir, **6.** **~er** : erişen, ulaşan, kazanan, elde eden, ele geçiren. ***e.a.-1.*** *achieve, accomplish, secure,* ***2.*** *reach, accede to, hit, arrive, come to,* ***3.*** *gain, acquire, obtain,* ***5.*** *available, disponible, gettable, obtainable, procurable, securable.* ***k.a.-1-3.*** *miss, abandon, desert, discard, relinquish.*

attainder, *is.* **1.** ağır bir ceza verilmesi üzerine medenî hakların kaldırılması, **2.***esk.* namus lekesi, şerefsizlik. ***e.a.- 2.*** *dishonor.*

attainment, *is.* **1.** erişme, ulaşma, kazanma, elde etme, vasıl olma, **2.** hüner, marifet, başarı, bilgi, **3.** **~s** : müktesebat : elde edilen bilgi, hüner ve marifetler. *The ability to speak several languages was among his ~s.* ***e.a.- 1.*** *acquirement, acquisition, finish,* ***2.*** *accomplishment, achievement.*

attaint, *is.&gl.f.* **1.** *huk.* ağır ceza verilen birinin medenî haklarını kaldırmak, **2.** lekelemek, rezil etmek, **3.** *esk.* suçlamak, suç isnat etmek, itham etmek, **4.** *esk.* suçlu olduğunu ispat etmek, **5.** *bk.:* **attainder** (1&2), **6.** **~ment** *bk.:* **attainder**. ***e.a.- 2.*** *disgrace.*

attar, *is.* **1. atar, athar, ottar, otto** *d.d.* ıtır : çiçeklerden elde edilen güzel koku/rayiha, **2.** **~ of roses = rose oil** : gül yağı.

attemper, *gl.f.* **1.** (içine zıt etkili veya farklı şey katarak) tadil etmek, sertliğini gidermek, yumuşatmak, mülâyimleştirmek, **2.** sıcaklığını ayarlamak/değiştirmek/düzenlemek, **3.** yatıştırmak, hafifletmek, teskin/tahfif etmek, dindirmek, uyuşturmak, **4.** ~ **to** : uydurmak, uyarlamak, adapte etmek, intibak ettirmek, uyumunu sağlamak, **5.** **~ament** : ayarlama, belirli oranda karıştırma, yumuşatma, hafifletme, tadil etme, **6.** **~ator** : sıcaklık düzengeci : sıvı ve gazların sıcaklıklarını belirli bir derecede tutmaya yarayan düzenek.

attempt, *is.&gl.f.* **1.** kalkışmak, yeltenmek, girişmek, teşebbüs etmek, davranmak. **to ~ to walk 10 km** : 10 km yürümeye kalkışmak. **~ed murder/suicide/theft** : cinayet/intihar/hırsızlık teşebbüsü. **to ~ resistance** : direnmeye yeltenmek. **to ~ the impossible** : imkânsız bir işe girişmek, **2.** çalışmak, gayret etmek, denemek, tecrübe etmek. **He ~ed a smile** : Gülümsemeye çalıştı. **3.** (hayatına/canına) kastetmek, suikaste teşebbüs etmek. **to ~ a person's life** : bir kimsenin hayatına kastetmek, **4.** *esk.* ayartmak, teşvik/tahrik etmek, **5.** kalkışma, yeltenme, girişme, girişim, teşebbüs. **We failed in our ~ (to climb the mountain)** : (Dağa çıkma) teşebbüsümüz başarısızlığa uğradı. **6.** çalışma, gayret, sây, deneme, tecrübe (etme). **to make an ~ at sth./at doing sth./to do sth.** : bir şeye/bir işi yapmaya çalışmak/gayret etmek. **He made an ~ to finish his studies** : Öğrenimini bitirmeye gayret etti. **7.** suikast, (cana) kastetme. **an ~ on/upon one's life :** birisine suikast teşebbüsü, **8.** **~ability** : girişebilme, teşebbüs kabiliyeti, teşebbüs edebilme, kalkışabilme, **9.** **~able** : teşebbüs edilebilir, girişilebilir, kalkışılabilir, **10.** **~er** : girişen, kalkışan, teşebbüs eden, deneyen, gayret eden. ***e.a.*** *- 1&2. try, aim, essay, endeavor, strive, struggle, toil, strain, work, undertake, 3. attack, 4. tempt, 5. undertaking, endeavor, effort, essay, experiment, trial, striving, struggle, 7. assault, attack, onslaught.* ***k.a.*** *- 5. inaction, lazyness, neglect.*

attend, *f.* **1.** hazır bulunmak, (toplantıya vb.) katılmak/iştirak etmek, (derse/konferansa vb.) gitmek, devam etmek. **to ~ a lecture** : derste hazır bulunmak. **to ~ school** : okula gitmek/devam etmek, **2.** beraber olmak, birlikte gitmek/bulunmak, birbirini takip etmek, eşlik/refakat etmek, arz etmek. **to ~ (upon) a prince** : prense refakat etmek. **method ~ed by great difficulties** : büyük güçlükler arz eden yöntem. **Danger ~ed everything he did:** Yaptığı her iş tehlikeli idi. **3.** tedavi etmek, bakmak, başında bulunup dikkat ve ihtimam göstermek. **The nurse ~ed the patient daily** : Hastabakıcı her gün hastaya baktı. **I have a good doctor ~ing on me** : Beni tedavi eden iyi bir doktorum var. **4.** hizmet etmek, maiyetinde bulunmak. **to ~ a customer** : bir müşteriye hizmet etmek, **5.** bakmak, mukayyet olmak, meşgul/alâkadar olmak. **to ~ one's health** : sağlığına bakmak/itina göstermek. **to ~ one's business** : işine bakmak, işi ile meşgul olmak, **6.** hasretmek, kendini/bütün dikkatini vermek. **to ~ to one's work** : kendini işine vermek. **I have an urgent matter to ~ to** : Görülecek acele bir işim var. **7.** ~ **on/upon** : hizmete amade olmak, üzerine almak, meşgul olmak, **8.** ~ **on/upon/by** : ...ile sonuçlanmak, takip etmek. **measures ~ed by unexpected consequences** : beklenmedik sonuçlar veren önlemler, **9.** ~ **to** : (a) dinlemek, kulak vermek. **to ~ to a speaker** : konuşmacıyı dinlemek. **Are you ~ing to what is being said?** Söylenene kulak veriyor musun(uz)? (b) dikkat ve ihtimam göstermek. **to ~ to a sick person** : hastaya ihtimam göstermek. ***e.a.*** *- 1. be present, 2. accompany, escort, follow, 4. serve, wait upon.*

attendance, *is.* **1.** devam, gitme, hazır bulunma, ziyaret. **school ~** : okula devam, **2.** mevcut, hazır bulunan(lar), (toplantıya vb.) gelen, kalabalık. **There was a good ~ at the meeting** : Toplantıda bir hayli kalabalık vardı. **full ~** : çok kalabalık, dopdolu. **poor ~** : çok az kalabalık. **There was a small ~** : Pek az kimse geldi. **3.** dikkatle meşgul olma, hizmet, tedavi. **to be in ~ up(on) the king** : kralın hizmetinde bulunmak, **4.** refakat, maiyet. **in ~** : yanında, refakatinde. **There is a doctor in ~** : Refakatinde/yanında bir doktor var. **5.** **dance ~ on s.o.** : üzerine titremek, her istediğini yapmak. **He was given a larger office and several assistants to dance ~ on him** : Ona daha büyük bir büro ve her istediğini yerine getirecek birçok yardımcı verilmiştir. **6.** ~ **officer = truant officer** : yoklama memuru, okula mazeretsiz gelmeyenleri kovuşturan memur.

attendant, *sf.&is.* **1.** hazır bulunan, devam eden, mevcut/var olan. **One of the ~ difficulties during the war was lack of food** : Harp esnasında mevcut sıkıntılardan birisi gıda yetersizliği idi. **2.** eşlik/refakat eden, refik, maiyet memuru, musahip, beraber olan, yanında. **He arrived with several ~ helpers** : Yanında birçok yardımcısı ile geldi. **3.** hizmetçi, hizmetkâr, (mağazada) tezgâhtar, (tiyatro, müze vb. de) memur, **4.** bakıcı, koruyucu, muhafız, **5. medical ~** : (şahıs/aile/kurum) özel doktor, **6.** sonuç, netice, akibet, bir şeyle beraber gelen, bir şeyin sonucu olan, -in doğurduğu. **war and its ~ evils** : harp ve doğurduğu fenalıklar. **poverty and its ~ hardships** : yoksulluk ve doğurduğu sıkıntı/meşakkat, **7. ~ly** : hazır bulunarak, eşlik ederek, refakatinde bulunarak. ***e.a.- 1&2.*** *escort, companion, comrade, follower,* ***3.*** *retailer, servant,* ***6.*** *consequence, consequent, accompanying, associated, related, ancillary, collateral, coincident.* ***NOT*** : Bir temsilde, konserde veya kilise töreninde bulunana **ATTENDANT** denmez. Dükkânda çalışan tezgâhtara ise daha ziyade **SHOP ASSISTANT** denir.

attender, *is.* hazır bulunan, devam eden.

attending, *sf.* **1.** tedavi eden, müdavi, **2.** hastahanede görevli olan.

attention, *is.* **1.** dikkat, nazarıdikkat. **pay ~ to sth.** : bir şeye dikkat etmek. **to call/draw/attract (s.o.)s) ~ to sth.** : (birinin) dikkatini bir şeye çekmek. **for the ~ of Mr. X** : Mr. X'in nazarıdikkatine. **to catch s.o.'s ~** : birinin dikkatini çekmek. **to attract ~** : göze batmak. **to come to ~** : göze çarpmak. **~ span** : dikkat süresi : dikkatin başka şeylere dağılmadan bir tek konu üzerinde tutulabildiği zaman süresi, **2.** özen, itina, ihtimam, bakım. **This machine requires a great deal of ~** : Bu makine bir hayli bakım ister. **3.** teveccüh, iltifat. **Thank you very much for your ~** : Teveccühünüze çok teşekkür ederim. **4.** nezaket, saygı, hürmet. **~ to a stranger** : yabancıya karşı nezaket. **~ to other's feelings** : başkalarının hislerine hürmet, **5.** ilgi, alâka, şefkat. **Individual ~ is given to each child** : Her çocuğa özel ilgi gösterilmektedir. **6. ~s** : sevgi, muhabbet, yakınlık, **7.** *As.* Hazır ol! **The officer ordered the men to stand at ~ during the whole ceremony** : Bütün tören boyunca subay erleri hazır ol vaziyetinde tuttu. **8. ~al** : dikkatli, ihtimamlı, özenli, itinalı. ***e.a.- 1.*** *awareness, consciousness, watchfulness, alertness, mindfulness, heed,* ***2.*** *care, consideration,* ***4.*** *courtesy, politeness, gallantry, deference, regard, respect, homage,* ***6.*** *courtship, devotion.* ***k.a.- 1.*** *inattention, disregard, heedlessness, omission, oversight, carelessness,* ***4.*** *discourtesy, impoliteness, incivility, rudeness,* ***5.*** *indifference, negligence, unconcern*

attentive, *sf.* **1.** dikkatli, gözü açık, uyanık, müteyakkız, tetik, ihtimam/itina gösteren. **~ to one's interests** : çıkarlarına/menfaatlerine karşı uyanık/tetik, **2.** nazik, kibar, ince, başkalarını düşünür. **to be very ~ to s.o.** : birisine karşı çok kibar davranmak, **3. ~ly** : dikkatle, itina/ihtimam ile; nezaketle, kibarca, incelikle, **4. ~ness** : dikkat, teyakkuz, uyanıklık; ihtimam, itina, nezaket, incelik. ***e.a.- 1.*** *careful, regardful, mindful, aware, alert, awake, watchful, observant, alive,* ***2.*** *thoughtful, considerate, polite, courteous.* ***k.a.- 1.*** *inattentive, unaware, neglectful, heedless,* ***2.*** *thoughtless, inconsiderate, impolite, discourteous.*

attenuant, *sf.&is.* **1.** sulandırıcı, hafifletici, **2.** kanı sulandıran (ilâç).

attenuate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** incel(t)mek, daral(t)mak, **2.** azal(t)mak, hafifle(t)mek. **to ~ a statement** : bir beyanatı hafifletmek, **3.** zayıfla(t)mak, etkisini/tesirini azaltmak. **his ~d body** : onun zayıflamış bedeni. **a vaccine of ~d bacteria** : zayıflatılmış bakterilerden oluşan aşı. **a powerful drug, used in an ~d form as a medicine** : etkisi azaltılarak kullanılan kuvvetli bir ilâç, **4. attenuated** *d.d.* inceltilmiş, azaltılmış, zayıflatılmış; sulandırılmış, etkisi hafifletilmiş.

attenuation, *is.* **1.** zayıfla(t)ma, azal(t)ma, incel(t)me, daral(t)ma, **2.** *fiz. elekt.* zayıflama, güç yitimi : (a) bir ortamda yayılan enerjinin kaynaktan uzaklaştıkça zayıflaması, (b) enerji ileten ortamın iki noktasındaki güçlerin oranını logaritmik olarak ifade eden sayı, **3.** sulandırma, hafifletme, etkisini azaltma.

attenuator, *is. elekt.* zayıflatıcı (devre/şebeke), attenüatör.

attest, *f.&is.* **1.** tanık/şahit göstermek, doğrulamak, doğruluğunu kanıtlamak/ispatlamak, (yazı veya sözle) doğruluğunu tasdik etmek, resmen açıklamak. **to ~ the truth of a statement** :

bir beyanatın doğruluğunu tasdik emek. **to ~ a signature** : bir imzayı tasdik etmek. **~ed copy** : tasdikli nüsha. **His success ~s his ability** : Başarısı kabiliyetinin şahididir. **2.** delil/ispat göstermek, beyan etmek. **His works ~ his industry** : Eserleri çalışkanlığının delilidir. **3. ~ to** : tanıklık/şahitlik yapmak. **to ~ to the reliability of an employee** : bir memurun güvenilebilirliğine tanıklık yapmak, **4.** yemin et(tir)mek, yeminle tanıklık yapmak/ifade vermek, **5.** *esk.* tanık, şahit, delil, **6.** *esk.* tanıklık, şahitlik, **7. ~able** : doğrulanabilir, doğruluğu kanıtlanabilir, tanık/şahit gösterilebilir, tasdik olunabilir, **8. ~ant = ~er = ~or = ~ator** : doğrulayan, tasdik eden, tanıklık/şahitlik yapan, delil gösteren, yeminle beyan eden, **9. ~ative = ~ive** : doğrulayıcı, tasdik edici, tanık/şahit niteliğinde, kanıtlayıcı, ispat edici. ***e.a.*** *- 1. certify, confirm, support, sustain, 2. manifest, 3. testify, witness, 6. attestation.* ***k.a.*** *- 1&2. deny, refute, contradict, disprove*

attestation, *is.* **1.** tanıklık, şahitlik, şehadet, **2.** delil, ispat, **3.** onay, tasdik, doğrulama, **4.** yemin. ***e.a.*** *- 1. testimony, 2. evidence, proof, 3. authentication.*

attic, *is.&sf.* **1.** tavan arası, **2.** çatı katı, tavan arasındaki oda(lar), **3.** cihannüma, **4.** *anat.* orta kulak boşluğunun üst kısmı, **5.** ince, zarif, sade, lâtif, **6.** *b.h.* Atina'ya ait/özgü, Atinalı, **7.** M.Ö. VII-IV yy.'da Atina'da gelişen seramik ve heykelciliğe ait, **8.** Atina şivesi/lehçesi, **9. ~ base** : (klâsik mimarîde) sütun tabanı, **10. ~ faith** : sarsılmaz iman, **11. ~ism** : (a) Atina Yunancasına has üslûp ve dil özelliği, (b) Atinalılara veya onların âdet, üslûp vb. ne bağlılık, (c) özlü/veciz ve zarif ifade, **12. ~ist** : (a) Atina Yunancasına/âdetlerine vb. bağlı kimse, (b) özlü/veciz/zarif ifade eden.

Attica, *is.* Atika : Atina ve yöresinin eski adı.

attire, *is.&gl.f.* **-tired, -tiring 1.** giyim, giysi, (süslü/gösterişli) elbise, esvap, kıyafet, kisve. **formal ~** : resmî elbise, **2.** (armalarda) geyik boynuzu, **3.** giydirmek, giydirip kuşatmak, süslemek, donatmak. **~d in blue** : mavi elbise giymiş, **4. ~ment** : giyim kuşam, (süslü) elbise, giysi, libas, esvap; süs, ziynet. ***e.a.*** *- 1. clothes, clothing, dress, apparel, 3. dress, array, adorn.*

attitude, *is.* **1.** tutum, davranış, tavır. **to maintain a firm ~** : tutumunu değiştirmemek. **I dislike her unfriendly ~** : Onun soğuk tavırlarından hoşlanmıyorum. **group ~s** : toplu davranış. **indecent ~** : çirkin davranış. **~ of mind** : düşünce tarzı. **to assume an ~ of hostility** : düşmanca tavır takınmak, **2.** duruş, vaziyet. **a threatening ~** : tehditkâr bir vaziyet. **a relaxed ~** : rahat/sakin duruş, **3.** düşünce, mütalâa. **What is your ~ to this idea?** Bu fikir karşısında mütalâanız nedir? **4.** *hv.* konum : uçağın üç temel ekseninin yere, rüzgâra vb. nazaran eğimi. **landing ~** : iniş konumu, **5.** balerinin bir ayağını geride tutarak tek ayak üstünde durması, **6. strike an ~** : gayritabiî poz almak. ***e.a.*** *- 1. disposition, feeling, position, tendency, orientation, 2. position, posture, pose, stance, stand, 3. viewpoint, standpoint, aspect, 4. inclination.*

attitudinal, *sf.* durum+, durumla ilgili, vaziyet icabı.

attitudinarian, *is.* **1.** gösterişçi, çalımlı, çalım satan, etrafına gösteriş için tavırlar/pozlar takınan, **2. ~ism** : gösterişçilik, çalım, çalım satma.

attitudinise(r), *Brit. bk.:* **attitudinize(r).**

attitudinize, *gs.f.* **-nized, -nizing 1.** gösteriş yapmak, çalım satmak, etrafına gösteriş için tavırlar/pozlar takınmak, **2. attitudinizer** *bk.:* **attitudinarian** (1).

attorn, *f. huk.* **1.** yeni ev sahibinin kiracısı olmaya razı olmak, **2.** devretmek, aktarmak, transfer etmek, **3. ~ment** : devir, transfer, yeni ev sahibinin kiracısı olmayı kabul etme. ***e.a.*** *- 2. transfer, turn over.*

attorney, *is., ç.* **-neys 1.** vekil, avukat, dava vekili, yetkili temsilci, **2. ~ship** : avukatlık, **3. district ~** : savcı, müddeiumumî, **4. power of ~** : vekâletname, temsil yetkisi. ***e.a.*** *- 1. lawyer, attorney-at-law.*

attorney-at-law, *is., ç.* **attorneys-at-law** avukat. ***e.a.*** *- lawyer, attorney.*

attorney general, *is., ç.* **attorneys general, attorney generals 1.** başsavcı, **2.** *ABD* Adalet Bakanı.

attorney-in-fact, *is., ç.* **attorneys-in-fact** *huk.* yetkili vekil : mahkeme dışında bir kimseye vekâlet etmeye yetkili kimse.

attract, *f.* **1.** çekmek, cezp etmek. **The gravitational force of the earth ~s the bodies to it** : Yer çekimi kuvveti cisimleri yere doğru çeker. **Her beauty ~ed my attention** : Güzelliği dikkatimi çekti. **to ~ attention** : dikkati çekmek. **to be ~ed** : cazibesine kapılmak/tutulmak. **He was ~ed by her beauty** : Onun güzelliğinin cazibesine kapıldı. **A magnet ~s the iron** : Mıknatıs demiri çeker. **to ~ a penalty** : cezaya çarpılmak, **2. ~able** : çekilebilir, cezp edilebilir, **3. ~ableness** : çekicilik, cazibe, **4. ~ant** : çekici, böcekleri vb. kendine çeken şey, **5. ~ingly** : çekerek, cezp ederek, **6. ~or = ~er** : çeken, cezp eden. ***e.a.***- *1. allure, captivate, charm, enchant, entice, fascinate, lure.* ***k.a.***- *1. alienate, deter, repulse.*

attraction, *is.* **1.** çekicilik, çekme, cazibe. **Work has little ~ to me** : Bence iş pek çekici değil. **sexual ~** : cinsî cazibe, **2.** alımlılık, güzellik, büyü. **He found it difficult to escape the subtle ~ of her strange personality** : Onun garip şahsiyetinin gizli cazibesinden kurtulmanın çok zor olduğunu anladı. **3.** eğlence (programı/yeri), atraksiyon. **the great ~ of the day** : günün büyük eğlencesi, **4.** eğlendiricilik, bir şeyin hoşa giden/eğlendiren/zevkli tarafı. **The chief ~s of the evening were the good drink and witty conversation** : Akşamın hoşa giden tarafı nefis içki ve zarif, nükteli konuşmalardı. **5.** *fiz.* çekim, çekme kuvveti. *gravitational/magnetic/electric ~.* **6.** umuma mahsus eğlence, **7. ~ally** : çekerek, cezp ederek, büyüleyerek, alımlı/cazip bir şekilde. ***e.a.***- *2. fascination, allurement, lure, enticement, charm, appeal, attractiveness, seduction, glamor, 6. show, spectacle*

attractive, *is.* **1.** cazip, alımlı, sevimli, göz alıcı, zarif. **an ~ woman** : cazip/alımlı kadın, **2.** ilginç, ilgi çekici, cazip. **an ~ idea** : ilginç bir fikir. **an ~ price** : cazip bir fiyat. **Your proposal sounds very ~** : Teklifiniz çok ilginç görünüyor. **3.** çekici, çeken, cezp eden, çekme+, cazibe+. **the ~ power of a magnet** : bir mıknatısın çekme kuvveti, **4. ~ly** : güzel/cazip/zarif/alımlı/ilginç bir şekilde, **5. ~ness** : çekicilik, cazibe, sevimlilik, zarafet, alımlılık, güzellik. ***e.a.***- *1. alluring, charming, enchanting, engaging, inviting, magnetic, pleasant, pleasing, appealing, attracting, captivating, fascinating, glamorous, luring.* ***k.a.***- *1. unattractive, repellent, repelling, repulsive, obnoxious, forbidding.*

attractive nuisance, *is.* **1.** *huk.* çekicilik ödentisi, cezp etme tazminatı (doktrini) : Zarar ziyan hukukuna göre çocukları cezp eden tehlikeli bir duruma müsaade eden kimse, bundan doğacak zarar ziyanı ödemekle yükümlü tutulur. Örneğin bahçesine havuz yaptıran kimse etrafını çitle çevirmez ve - mülke tecavüz şeklinde de olsa - havuza çocuk düşüp boğulursa, bundan sorumludur, **2.** bu doktrinin uygulandığı durum.

attribute, *is.&gl.f.* **-uted, -uting 1.** *gen.* **~ to** : atfetmek, izafe etmek, -e hamletmek/yormak. **A saying ~d to Mevlâna** : Mevlâna'ya atfedilen bir deyiş. **He ~s his success to hard work/to how hard he always worked/to working hard** : Başarısını sıkı çalışmaya/çalışmasına atfediyor. **2.** mal etmek, isnat etmek, yüklemek, vermek. **You ~ him qualities that he doesn't possess** : Malik olmadığı meziyetleri ona mal ediyorsunuz. **3.** nitelik, özellik, sıfat, vasıf, hassa. **Speech is an ~ of man** : Konuşma, insanların bir niteliğidir. **4.** *gr.* sıfat veya sıfat yerine geçen kelime. Örneğin **red house** (kırmızı ev) terkibindeki **red** (kırmızı) gibi, **5.** *g.s.* simge, remiz, sembol. **Balance is an ~ of justice** : Terazi, adaletin simgesidir. **6.** *man.* öz nitelik, sıfat-ı zatiye : bir var olanın özle ilgili, kalıcı, zorunlu yapıcı niteliği; temel belirti; yüklem, **7.** *esk.* şöhret, mümtaz vasıf, **8. attributable** : atfolunabilir, isnat olunabilir, -e verilebilir/yüklenebilir, **9. attributer = attributor** : atfeden, isnat/izafe eden, mal eden, yükleyen. ***e.a.***- *1. ascribe, impute, refer, 2. credit, assign, lay, charge, 3. quality, characteristic, feature, distinction, property, trait, 5. symbol, emblem, 7. reputation. NOT :* **ASCRIBE, ATTRIBUTE, IMPUTE, CREDIT, ASSIGN, REFER** fiilleri bir şeyin başlangıç veya sebebini bir kişiye/şeye bağlarlar. **ASCRIBE**, anlamca tarafsızdır : ne medih veya zem, ne de suçlama veya takdir içermez : *Ascribe one's health to outdoor life. To ascribe an accident to carelessness.* Bu bakımdan **ATTRIBUTE** ile **ASCRIBE** eş anlamlıdırlar, yani **ATTRIBUTE** de takdir, övme, suçlama içermez : *To attribute one's success to a friend's encouragement.* **IMPUTE**, bir nevi suçlama, sorumlu tutma anlamı taşır : *To impute an error to him.* **CREDIT** ise başarıdan doğan şeref/takdir/övme/şükran hissini kapsar : *An invention credited to Marconi.* **ASSIGN** ve **REFER** nitelik veya tarih sırasına göre sınıflandırma ifade ederler : *Work assigned/referred to Romanic era.*

attribution, *is.* **1.** atf(etme), hamletme, verme, isnat (etme), mal etme, yorma, **2.** nitelik, özellik, sıfat, hassa, **3.** madenî parayı özelliklerine (yapı, resim, şekil, tarih, alaşım vb.) göre sınıflandırma, **4.** *esk.* yetki, salâhiyet, **5.** *esk. bk.:* **commendation, praise.**

attributive, *sf.&is.* **1.** niteleyici, vasıflandırıcı, tavsif edici, **2.** atfedilen, izafe/isnat edilen, mal edilen. **an ~ Rubens** : Rubens'e mal edilen (tablo), **3.** *gr.* sıfat : nitelediği adın önüne doğrudan doğruya (arada bir fiil olmaksızın) gelen sıfat veya sıfat niteliğindeki kelimeler. **The first day, the pale girl** terkiplerindeki **first** ve **pale** gibi, **4. ~ly** : niteleyerek, niteleyici mahiyette, sıfat olarak, **5. ~ness** : niteleme, niteleyicilik.

attrition, *is.* **1.** sürt(ün)me, **2.** (sürtünme vb. ile) aşın(dır)ma. **The ~ of rocks** : kayaların aşınması, **3.** yıpratma, yıpranma. **war of ~** : yıpratma harbi. *The enemy surrounded the town and conducted a war of ~.* **4.** *ilâh.* pişmanlık, nedamet, tövbe, Allah sevgisinden ziyade ceza korkusundan dolayı suç işlememeye söz verme, **5.** (sayıca) azalma, (boyutça) küçülme. **Some universities have a high rate of ~ because the students cannot afford the high tuition fee** : Öğrenim ücretini ödemeye öğrencilerin gücü yetmediği için bazı üniversitelerin mevcudu büyük oranda azalmaktadır. **6. ~al** : (a) sürtünmeli, sürtünme+, yıpranma+, aşınma+, (b) tövbe+, pişmanlık+. ***e.a.*** *- 1. friction, 2. abrasion, 3. wearing down, 4. repentance, penitence, contrition, contriteness, penance, remorse, repentance, 5. decreasing.*

attritive, *sf.* **1.** aşındırıcı, yıpratıcı, azaltıcı, **2.** pişman/tövbe ettirici.

attune, *gl.f.* **-tuned, -tuning 1.** alıştırmak, uydurmak, uyum sağlamak. **He has ~d himself to living in the quiet country** : Kendini sakin kır hayatına alıştırdı. **Are you ~d to new ways of thinking ?** Yeni düşünce tarzına alıştınız mı? **2.***esk.* (bir müzik aletini) akort etmek. ***e.a.*** *- 1. adjust, 2. tune.*

ATV, *is., ç.* **ATVs** (= All Terrain Vehicle) evrensel taşıt : arızalı arazide, karda, buzda, suda hareket edebilen taşıt.

at. vl. = atomic volume.

atwain, *zf. esk.* iki parça, ikiye ayrılmış. ***e.a.*** *- in two, apart, asunder.*

atweel, *zf. İsk. bk.:* **surely**

atwitter, *sf.* heyecanlı, telâşlı, içi içine sığmayan, müteheyyiç, sinirli. *They were ~ at the prospect of meeting a Hollywood star.* ***e.a.*** *- excited, twittering.*

at. wt. = atomic weight.

atypic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* tipik olmayan, örneğe uymayan, düzgünsüz, gayrimuntazam, anormal, acayip. **a flower of the ~ species** : acayip türde (türlere uymayan) bir çiçek, **2. ~ally** : acayip bir şekilde, örneğe uymaksızın, düzgünsüz/anormal olarak. ***e.a.*** *- 1. irregular, abnormal.*

AU, *bk.:* **astronomical unit**

Au, *kim.* altın'ın simgesi. *bk.:* **gold**

A.U. = a.u. = Angstrom Unit.

aubade, *is., ç.* ***aubades*** *Fr.* sabah şarkısı : birine cemile olarak seher vakti dışarıda çalınan/söylenen şarkı. *bk.:* **serenade.**

auberge, *is., ç.* ***-berges*** *Fr.* otel, meyhane. ***e.a.*** *- inn, tavern.*

aubergine, *is. Fr.* **1.** patlıcan, **2. ~ purple** *d.d.* koyu mor, patlıcan rengi. ***e.a.*** *- 1. eggplant.*

auburn, *sf.&is.* kumral. **~ hair** : kumral saç.

A.U.C. = *Ab Urba Condita,* Roma şehrinin kuruluşundan itibaren (≈ M.Ö 753) (hesaplanan yıl).

au contraire, *Fr.* **1.** aksine, tersine, bilâkis, **2.** ters/aksi taraf(ın)da. ***e.a.*** *- 1. on the contrary, 2. on the opposite side.*

au courant, *Fr.* çağdaş, güncel, zamana uygun, olaylardan haberdar. ***e.a.*** *- up-to-date, fully informed.*

auction, *is.&gl.f.* **1.** mezat, açık artırma/müzayede ile satış. *a furniture ~.* **put up to ~** : mezada/müzayedeye çıkarmak. **sell by ~** : açık artırma ile satmak. *I shall sell my house by ~ .* **2. ~ bridge** *d.d.:* artırmalı briç : bir nevi briç oyunu. **3.** *gen.* **~ off** : açık artırma /müzayede ile satmak, haraç mezat satmak. **He ~ed off his furniture** : Mobilyasını açık artırma ile sattı. **public ~** : açık artırma, müzayede, **4. ~ary** : açık artırma+, müzayede+.

auctioneer, *is.&gl.f.* **1.** tellâl, mezatçı, **2.** mezada çıkarmak, açık artırma ile/müzayede ile satmak.

auctorial, *sf.* yazar+, müellif+. **~ comment** : yazarın yorumu.

audacious, *sf.* **1.** cüretli, cüretkâr, atılgan, atak, cesur, yılmaz. **an ~ warrior** : cesur bir savaşçı, **2.** küstah, arsız, yılışık, sırnaşık, **3.** **~ly** : (a) cüretle, cüretkârane, cesurane, atakça, (b) küstahça, arsızca, küstahlıkla, arsızlıkla, **4.** **~ness** : (a) cüret, cesaret, ataklık, atılganlık, (b) küstahlık, arsızlık. ***e.a.*-** *1. bold, daring, brave, courageous, valiant, dauntless, fearles, intrepid, venturesome, 2. impudent, insolent, brazen, unabashed, shameless, impertinent, forward, saucy.* ***k.a.*-** *1. cowardly, 2. tactful, gracious, cordial, amiable, ingratiating.*

audacity, *is., ç.* **-ties 1.** cüret, cesaret, atılganlık, ataklık, **2.** küstahlık, arsızlık, **3.** *gen.* **audacities** : cüretkâr eylemler/sözler. ***e.a.*-*1.*** *temerity, foolhardiness, boldness, hardiness, hardihood, fearlessness, daring, 2. impudence, brazenness, effrontery, forwardness.* ***k.a.*-** *1. prudence, caution, covardice, timidity, 2. tactfulness, graciousness.*

audible, *sf.* **1.** işitilebilir, duyulabilir, **2.** **~ness = audibility** : işitilebilme, duyulabilme, **3.** **~ly** : işitilebilecek/duyulabilecek şekilde.

audience, *is.* **1.** dinleyici/seyirci topluluğu, dinleyiciler, seyirciler. **The meeting attracted a large ~** : Toplantıya pek çok dinleyici geldi. **2.** radyo dinleyicileri, TV seyircileri, halk, **3.** bir toplantıda hazır bulunanlar, topluluk, **4.** duruşma, resmî görüşme/dinleme. **The committee will give you an ~ to hear your plan** : Kurul, plânınızı resmen görüşecek/dinleyecek. **5.** huzura kabul : hükümdar veya yüksek makam sahibi bir kimse ile görüşme. **~ chamber** : kabul salonu. **give/grant an ~ to** : huzura kabul etmek. **have an ~ with...** : ...ile mülâkat yapmak/görüşmek, huzura kabul edilmek, **6.** (sesleri/kelimeleri) işitme, dinleme, duyma, **7.** **~-proof** : başarısı muhakkak (tiyatro eseri), **8.** **~ room** : toplantı/duruşma odası/salonu. ***e.a.*-*1.*** *listeners, spectators, 2. people, 3. assembly, 4. hearing, audition, interview.*

audient, *sf.* dinleyen, işiten. ***e.a.*-** *hearing, listening.*

audile, *is. psikol.* işitme bellekli : işitme hafızası kuvvetli olan kimse.

audio, *sf.* **1.** *elekt.* ses frekanslı : işitilebilir frekanslarla çalışan. **~ amplifier** : ses frekansı amplifikatörü, **2.** *TV* ses+, ses ileten, ses frekanslarını taşıyan, **3.** **~ frequency** : ses frekansı : 15 Hz ilâ 20 kHz.

audio-, *ön ek* "ses, işitme". *ör.: audiology, audiometer.*

audiogram, *is.* işitme çizelgesi : çeşitli frekanstaki seslere karşı her iki kulağın ayrı ayrı duyarlığını gösteren çizelge.

audiology, *is.* işit bilimi : işitme duygusunu inceleyen bilim dalı. **audiological** : işit bilimsel. **audiologist** : işit bilimi uzmanı.

audiometer, *is.* işitölçer : işitme duyarlığını veya seslerin şiddetini ölçen/kaydeden alet.

audiometry, *is.* işit ölçme : işitme muayenesi, işitme duyarlığının işitölçerle denenmesi.

audiophile, *is.* ses aygıtı meraklısı : yüksek sadakatli ses üretme cihazlarına (radyo, pikap, teyp vb.) meraklı kimse.

audiotape, *is. bk.:* **tape recorder.**

audiovisual = audio-visual, *sf.* görsel işitsel : göze ve kulağa aynı anda hitap eden. **~ aids = ~ facilities** : görsel işitsel araçlar. **~ association** : görsel işitsel çağrışım. **~ education** : görsel işitsel eğitim. **~ educational materials** : görsel işitsel eğitim gereçleri.

audit, *is.&gl.f.* **1.** denetim, denetleme, teftiş, murakabe : hesapların ve resmî kayıtların denetimi, **2.** denetleme/denetim raporu, kesin/kat'î hesap raporu, **3.** *esk.* duruşma, sorguya çekme, istintak, **4.** *esk. bk.:* **audience, 5.** denetlemek, (hesap ve resmî kayıtları) teftiş/murakabe etmek. **The accountants ~ed the company's books at the end of thc fiscal year** : Malî yıl sonunda hesap uzmanları şirketin defterlerini (hesaplarını) denetlediler. **6.** *ABD* eğitim (dersleri, sınıfları) denetlemek, teftiş etmek, **7.** **~ office** : Sayıştay, Divanımuhasebat.

audition, *is.&f.* **1.** işitme, işitme duygusu/gücü, **2.** ses/sahne sınavı : bir müzisyenin/aktörün/hatibin ses kalitesini, icra/temsil kabiliyetini değerlendirmek için yapılan sınav, **3.** işitilen/duyulan şey, **4.** ön prova : bir piyesin prodüktör önünde okunması, **5.** ses/sahne sınavına tâbi tut(ul)mak. *The producer plans to ~ five young people tomorrow.* **I am ~ing for a part in the play tomorrow and I hope I get it** : Piyeste bir rol almak için yarın sınava gireceğim, inşallah başarırım.

auditive, *sf. bk.:* **auditory.**

auditor, *is.* **1.** dinleyici, sami, **2.** denetçi, denetmen, murakıp, müfettiş, **3.** *ABD* dinleyici öğrenci/talebe : sınav mecburiyeti olmadan üniversiteye sırf dinleyici olarak devam eden öğrenci, **4. ~ial** : denetleme+, teftiş+, **5. ~ially = ~ily** : işitme yolu ile, kulaktan, işitme suretiyle, **6. ~ship** : denetçilik, murakıplık, müfettişlik. ***e.a.**- 1. hearer, listener.*

auditorium, *is., ç.* **-toriums/-toria 1.** konferans salonu, toplantı salonu, oditoryum, **2.** halka mahsus toplantı salonu, hol.

auditory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** işitsel, işitme+: kulağa/işitme organına/duygusuna ait. **~ difficulties for which an ear operation was necessary** : kulak ameliyatını gerektiren işitme zorluğu, **2.** işitilen. **~ hallucination** : işitilen sanrılar, **3.** *esk.* dinleyici topluluğu, **4. ~ nerve = acoustic nerve** *d.d. anat.* işitme siniri : iç kulaktan beynin işitme merkezine giden sekiz çift sinir, **5. ~ aphasia** : söz sağırlığı : konuşulanları anlayamama hastalığı, **6. ~ phonetics** : işitsel ses bilgisi : konuşulanları duyup anlamanın fizyolojik işlemini inceleyen bilim dalı, **7. ~ vesicle = otic vesicle = otocyst** : iç kulak kisti/kabarcığı.

auditress, *is.* (kadın) denetçi/murakıp/müfettiş.

Audubon Society, *is.* Kuş Sevenler Cemiyeti : kuşları ve doğayı korumak için ABD'de 1905'te kurulmuştur.

***au fait**, Fr.* usta, mahir, uzman, pratik bilgi ve tecrübe sahibi, alışık. **I was not yet au fait with the customs of the country** : Memleketin âdetlerine henüz alışamamıştım.

***Aufklärung**, is. Alm.* aydınlanma, tenevvür. *bk.:* **enlightenment** (4).

***au fond**, Fr.* esasen, aslında, tamamıyla, hakikaten, filhakika. **The quarrel is, au fond, personal and not political** : Kavga aslında politik değil şahsîdir. ***e.a.**- thoroughly, basically, fundamentally, in reality.*

***auf Wiedersehen**, Alm.* Allaha ısmarladık, hoşça kal(ınız), güle güle, tekrar görüşmek üzere. ***e.a.**- good-bye, until we meet again.*

Augean, *sf.* **1.** ahır gibi, çok pis, berbat (yer). **~ stables** : otuz sene pis kaldıktan sonra Herkül'ün bir günde temizlediği ahırlar. **2.** *mec.* ahlâksızlık içinde yüzen (idare).

augend, *is. mat.* artırılan, kendine bir sayı eklenen, toplama işleminde toplanan sayılardan ilki. (İkincisine **addend** denir.).

auger, *is.* **1.** delgi, marangoz matkabı. **~ bit** : marangoz matkabı ucu. **shell ~** : kaşık matkabı, **2.** burgu.

aught = ought, *is.&zf.* **1.** bir şey, herhangi bir şey/nesne, zerre. **for ~ I know** : bildiğim kadarı. **If you have ~ to say** : Bir diyeceğin(iz) varsa. **Has he done ~ to help you?** Sana zerre kadar yardımı dokundu mu? **2.** hiç, hiçbir şey, hiçbir şekilde/veçhile. **For ~ I care** : Bana ne?/ Umurumda değil./Vız gelir tırıs gider. **I'm glad I haven't seen him for years. He might be dead for I ~ care** : Onu yılarca görmediğime memnunun. Ölse bile umurumda değil. **I have not found ~ in his pocket** : Cebinde bir şey bulamadım. **3.** sıfır. ***e.a.**- 1. anything, any part, 2. at all, in any degree, in any respect, 3. zero.*

augite, *is.* ocit : Ca-Mg-Fe-Al Silikat, kayalarda bulunan koyu siyah renkli cevher. **augitic** : ocit+.

augment, *f.&is.* **1.** art(ır)mak, çoğal(t)mak, büyü(t)mek, uza(t)mak. **He ~s his income by working in free times** : Boş zamanlarında çalışarak gelirini artırıyor. **2.** *gr.* (a) büyültmek : kelimenin başına sesli harf eklemek, (b) ek harf, büyültme eki **3.** *müz.* notaları uzatmak, **4.** artış, zam, ilâve, ek, **5. ~able** : artırılabilir, çoğaltılabilir, büyütülebilir, **6. ~er = ~or** : (a) artıran, büyülten, çoğaltan, (b) jet veya roket motorunda ilâve itici güç sağlayan cihaz. ***e.a.**- 1. increase, accrue, enhance, enlarge, expand, extent, grow, intensify, magnify, multiply, raise.* ***k.a.**- 1. decrease, diminish, reduce, contract.*

augmentation, *is.* **1.** art(ır)ma, çoğal(t)ma, büyü(t)me, **2.** ek, ilâve, **3.** *müz.* uzatma, notaların zamanını uzatarak bir temayı değiştirme, **4.** *tıp* hummanın başlangıcından en şiddetli haline erişmesi için geçen zaman, **5.** *bot.* bitkinin bazı kısımlarının normalden fazla gelişmesi. ***e.a.**- 1&2. increase, addition, extension, expansion.*

augmentative, *sf.&is.* **1.** artırıcı, çoğaltıcı, büyütücü, **2.** *gr.* (a) büyültmeli, (b) büyültme eki. Örneğin İspanyolcada **-on** eki : **sill** (sandalye) sonuna gelirse **sillon** (koltuk) anlamı verir. **3. ~ly** : artır(ıl)arak, çoğal(t)arak, büyüterek.

au gogo, *bk.:* **à gogo.**

au gratin, *Fr.* üstüne yağda kızartılmış ekmek kırıntısı ve/veya rendelenmiş peynir serpilerek fırında pişirilmiş.

Augsburg Confession = Augustan Confession, Lüter taraftarlarının inandıkları ilkeler (1530'da ilân edilmiştir).

augur, *is.&f.* **1.** kâhin, falcı, gaipten haber veren, **2.** eski Roma'da kuşlara bakarak gaipten haber veren papaz, **3.** gaipten haber vermek, kehanette bulunmak, tefeül etmek, (fala bakarak) gelecekte olacak olayları söylemek, önceden haber vermek, yormak, **4.** (bir şeye) delil/alâmet olmak, müjdelemek. **It ~s well/ill** : İyiye/kötüye alâmettir. **The lack of rain ~s trouble for farmers** : Yağmurun az yağması çiftçiler için felâket alâmetidir. **5. ~al** : kehanet+, falcılık+, gaipten gelen/öğrenilen, manidar, meş'um, **6. ~ship** : kâhinlik, falcılık. ***e.a.*** *- 1. soothsayer, prophet, seer, 3. predict, divine, foretell, prognosticate, bode, forebode, foreshadow, betoken, portend, presage.*

augury, *is., ç.* **-ries 1.** kehanet, fal, **2.** falcılık/kehanet/gaipten haber verme ayini, **3.** alâmet, nişan, işaret, delil. ***e.a.*** *- 3. omen, token, indication, portent.*

august, *sf.* **1.** yüce, ulu, görkemli, mübeccel, muhteşem, ulvî, kutsal, mukaddes, muazzam. *an ~ performance of a religious drama.* **2.** saygıdeğer, muhterem, aziz. **an ~ personage** : muhterem bir şahsiyet, **3. ~ly** : yüce/ulu/görkemli bir şekilde, ihtişamla, görkemlice, azametle, **4. ~ness** : yücelik, ululuk, görkem, ihtişam, kutsallık, saygıdeğerlik, muhteremlik. ***e.a.*** *1. majestic, dignified, grand, grandiose, magnificent, noble, pompous, stately, sublime, 2. venerable, eminent.* ***k.a.*** *- 1. common, humble, lowly, ordinary, undignified.*

August, *is.* Ağustos, yılın sekizinci ayı.

Augustan, *sf.&is.* **1.** Ogüst+ : Roma İmparatoru Ogüst'e veya onun devrine ait. **~ Age** : Ogüst Çağı (Bu çağ Lâtin edebiyatının en parlak devridir.), **2.** yüksek/üstün zevk sahibi, klâsik nitelikte, **3.** Neoklâsik çağa, özellikle XVIII. yy. İngiliz edebiyatına ait, **4.** Ogüst Çağında yaşamış yazar.

Augustinian, *sf.&is.* **1.** St. Augustine'e veya onun dinî doktrinine ait, **2.** St. Augustine'in dinî görüş ve doktrininine inanan veya bunları uygulayan, **3. ~ism = Augustinism** : St. Augustine doktrini taraftarlığı.

au jus, *Fr.* et suyu ile, (et) sulu, kendi suyuyla.

auk, *is. zool.* kuzey kuşu, alk *(Alcidae)* : Kuzey denizlerinde yaşayan, kara beyaz tüylü, küçük kanatlı, parmakları perdeli, dalıcı deniz kuşu. *bk.:* **razor-billed auk.**

auklet, *is. zool.* oklet : K Pasifik'te yaşayan birkaç çeşit deniz kuşu. **crested ~** : ibikli oklet *(Aethia cristatella).*

au lait, *Fr.* sütlü.

auld, *sf. İsk. bk.:* **old.**

auld lang syne, *İsk.* **1.** (özlemle anılan) geçmiş zamanlar. **for ~ ~ ~** : geçmişin hatırı için, eski zamanlar aşkına, **2.** eski dostluk.

aulic, *sf.* **1.** krallık+ : kral sarayına/divana ait. **~ Council** : Krallık Meclisi : Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğunun özel meclisi. Yüce Divan olarak çalışırdı. 1806'da lâğvedildi, **2.** *anat.* beynin ön karıncığı+.

AUM = air-to-underwater missile : havadan atılan su altı füzesi.

au naturel, *Fr.* **1.** çıplak, doğal hâlde, anadan doğma, **2.** çiğ veya az pişirilmiş (yemek).

aunt, *is.* **1. (maternal)** teyze, **2. (paternal)** hala, **3. (in law)** yenge : dayı/amca karısı, **4.** iyi kalpli yaşlı kadın, **5.** *argo* ihtiyar erkek homoseksüel, **6.** *esk.* orospu.

auntie = aunty, *is., ç.* **aunties** teyzecik, halacık, yengecik.

au pair, *Fr.* hafif ev işlerini yapmak şartıyla bir aile yanında barınan genç yabancı, özellikle kız *(au pair girl). She advertised for an au pair girl to care for the children.*

aura, *is., ç.* **auras** (3. için: **aurae**) **1.** (bir cisimden etrafa yayılan) koku, buğu vb. (manevî) hava, atmosfer, ayırıcı/özgün nitelik. **an ~ of respectability** : hürmet havası. **an ~ of friendliness** : dostluk havası, **2.** ruh, hâle, bir kimse/yer/şeyden yayılan ve etrafı saran/etkileyen karakteristik vasıf. **He had about him an ~ of greatness** : Onda bir büyüklük ruhu vardı. **3.** *patol.* esme : isteri, sara nöbeti gibi krizlerden hemen önce duyulan ürperti, soğuk hava cereyanı gibi bir his. **epileptic/hysteric ~** : tutarıklı/dönüşümceli esme.

aural, *sf.* **1.** özgün niteliksel, ruh+, hâle+, hava+, **2.** işitsel, kulak+. ~ **orifice** : kulak deliği/ borusu. ~ **surgery** : kulak ameliyatı, **3.** ~**ly** : kulaktan, işiterek.

aurar, *ç. is., bk.:* **eyrir.**

aureate, *sf.* **1.** altın (rengi), yaldızlı, **2.** parlak, muhteşem, **3.** ~**ly** : ihtişamla, parlayarak, pırıl pırıl, **4.** ~**ness** : ihtişam, parlaklık, yaldız. ***e.a.-*** *1. golden, 2. brilliant, splendid.*

aurelia, *is. zool.* **1.** tırtıl, sonradan kelebek olan kurtçuk, **2. moon jellyfish** *d.d.* yuvarlak deniz anası.

aurelian, *sf.&is.* **1.** kelebek+, kelebek gibi, kelebeğe benzer. *the ~ form of an insect.* **2. lepidopterist** *d.d.: Brit.* kelebek uzmanı.

aureole = aureola, *is.* **1.** hâle, ayla, ışık aylası, ağıl, semavî taç, ışıklı kemer, **2.** nur, **3.** *astr. bk.:* **corona** (3), **4.** *jeol.* lâvların eriyip nüfuz ettiği yer etrafındaki kayalık bölge. ***e.a.-*** *1. halo.*

Aureomycin , *is. bk.:* **chlortetracycline.**

aureus, *is., ç.* **aurei** eski Roma altını (Sezar'dan Konstantin I zamanına kadar kullanılmıştır).

au revoir, *Fr.* Allaha ısmarladık, hoşça kal, esen kal, güle güle. ***e.a.-*** *good-by.*

auri- = aur-, *ön ek* **1.** "altın". *ör.: auriferous.* **2.** "kulak". *ör.: auricled.*

auric, *sf. kim.* altınlı, altından, (üç valanslı) altın içeren.

auricle, *is.* **1.** *anat.* (a) sayvan, kulak kepçesi, (b) kulakçık, (c) **auricular appendage** *d.d.* kalbin kulakçığındaki kulak biçimli çıkıntı, **2.** *bot. zool.* kulağa benzer parça, **3.** eskiden kullanılan basit işitme cihazı.

auricled, *sf.* **1.** kulaklı, kulağa benzer çıkıntıları olan, **2.** *bot.* çift yaprakçıklı.

auricula, *is., ç.* **-lae/-las** *bot.* ayıkulağı *(Primula Auricula)* : Alpler'de yetişen bir tür çuha çiçeği. **bear's ear** *d.d.*

auricular, *sf.&is.* **1.** kulak+, kulağa ait, **2.** kulaktan kulağa, gizli, mahrem. **an ~ confession**: gizli bir itiraf, **3.** kulaktan duyulan, söylenti hâlinde. ~ **evidence** : kulaktan duyulan delil, **4.** kulak biçiminde, **5.** *anat.* kulakçık+, sayvan+, **6.** kuşun kulağını örten tüyler, **7.** ~**ly** : gizlice, kulaktan kulağa.

auriculate, *sf.* **1.** kulaklı, kulak biçiminde parçası olan, **2.** kulak gibi, kulak biçiminde, **3.** ~**ly** : kulağa benzer şekilde.

auriferous, *sf.* altınlı, altın içeren, içinde altın bulunan (toprak, maden vb.). ~ *quartz.*

aurific, *sf.* altın üreten/veren.

aurification, *is.* altınla süsleme/kaplama, tezhip, yaldızlama.

aurify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** altına dönüştürmek/çevirmek. **Midas's daughter was aurified by her father's greed** : Babasının tamahkârlığı yüzünden Midas'ın kızı altına dönüşmüştü. **2.** yaldızlamak, tezhip etmek, altın gibi parlatmak. **Dawn came and sunlight aurified the lead-grey ocean** : Şafak söktü ve güneş ışığı, kurşunî denizi altın gibi parlattı.

Auriga, *is. astr.* Çoban burcu.

Aurignacian, *sf.* Yontma Taş Çağı+.

aurochs, *is., ç.* **-rochs** *zool.* **1.** yabanî öküz *(Bos primigenius)* (soyu tükenmiştir), **2.** Avrupa bizonu (bilimde bu ad kullanılmaz).

aurora, *is.* **1.** *b.h.* (eski Roma) şafak tanrıçası, **2.** fecir, şafak, tan, seher, doğuş, tulû, **3.** fecir, kızıllık : güneşin yaydığı yüklü zerreciklerin arzın magnetik alanı içinde atmosferi bombardımanından ileri geldiği sanılan, kutuplarda ve bazan ılıman bölgelerde gökyüzünde geceleri görülen, renkli değişken ışıklar, **4.** *az kul.* başlangıç, **5.** ~ **australis = southern lights** : güney fecri : Güney yarım küresinde geceleri gökyüzünde görülen renkli ışıklar. **6.** ~ **borealis = ~ polaris = northern lights** : kuzey fecri, fecri şimalî : Kuzey yarım küresinde geceleri görülen renkli ışıklar.

auroral, *sf.* **1.** fecir/şafak/tan gibi, pembe, fecir+, şafak+, tan+, **2.** kutupsal ışıklara ait, **3.** parlak, şaşaalı. (Şiir dilinde **aurorean** *ş.d.y.*), **4.** ~**ly** : fecre/şafağa benzer şekilde, parlak/ şaşaalı bir şekilde.

aurous, *sf.* **1.***kim.* tek valanslı altın içeren, **2.** altınlı, altından yapılmış, altın içeren.

aurum, *is.* **1.** *kim.* altın. Simgesi. **Au.** *bk.:* **gold, 2.** altın rengi.

auscultate, *f.* **-tated, -tating** *tıp* (dinleteçle/stetoskopla) dinlemek. **auscultation** : dinleme. **auscultative = auscultatory** : dinleme+. **auscultator** : dinleyen.

Ausgleich, *is., ç.* **-*gleiche*** *Alm.* **1.** anlaşma, antlaşma, **2.** Avusturya ile Macaristan'ın 1867'de imzaladıkları birleşme anlaşması.

Ausländer, *is. Alm.* ecnebi, yabancı. ***e.a.***- *foreigner*

auspicate, *f.* **-cated, -cating** *esk.* **1.** (uğur getireceğine inanılan törenlerle) açmak, başlamak, açılış töreni yapmak, **2.** kehanette bulunmak. ***e.a.***- *1. inaugurate, 2. portend, augur.*

auspice, *is., ç.* **auspices 1.** *gen.* **auspices** : yardım, müzaheret, himaye, nezaret, paraca destekleme. **under the auspices of ...** : ...-nin himayesi altında/yardım ve müzaheretiyle, **2.** *gen.* **auspices** : uygun koşul, elverişli durum, (iyiye) alâmet, **3.** kuş falı : kuşların hareketine bakarak kehanet/fal/gaipten haber verme. ***e.a.***- *1. patronage, support, sponsorship.*

auspicial, *sf.* **1.** kehanet+. **~ rites** : kehanet ayinleri, **2.** uğurlu, hayırlı. ***e.a.***- *2. auspicious.*

auspicious, *sf.* **1.** uygun, müsait, elverişli, başarı vadeden. **an ~ occasion** : uygun bir fırsat. **2.** uğurlu, hayırlı, mutlu, **3. ~ly** : uygun/müsait/hayırlı/uğurlu bir şekilde, **4. ~ness** : uygunluk, elverişlilik; hayır, uğur. ***e.a.***- *1. propitious, opportune, favorable, promising, encouraging, advantageous, 2. prosperous, fortunate, lucky, auspicial.*

Aussie, *is. argo* Avustralyalı. ***e.a.***- *Australian.*

austenite, *is. metal.* ostenit : paslanmaz çelik yapmakta kullanılan ve yüzey merkezli kübik latisler hâlinde kristalleşen karbonlu demir.

austere, *sf.* **1.** sert, haşin. **an ~ look** : sert bakış, **2.** sofu, zahit, mümsik, **3.** ağır, ciddî, vakur, hoşgörüsüz, müsamahasız. **an ~ manner/person** : ciddî bir tavır/kimse. **an ~ man that never laughed or smile** : hiç yüzü gülmeyen hoşgörüsüz bir adam, **4.** sade, basit, süssüz, lüks ve gösterişten uzak. **an ~ life** : sade bir yaşantı. *We led an ~ life in the mountains.* **5.** süssüz, özentisiz, alâyişsiz, tantanasız, tumturaksız. **~ writing** : özentisiz/gösterişsiz yazı, **6.** katı, sert. **an ~ form** : katı şekil, **7.** acı, ekşi, lezzeti hoş olmayan. *~ fruit/wine.* **8. ~ly** : sertçe, huşunetle, sert/ciddî/haşin bir şekilde; sade/basit/özentisiz/gösterişsiz bir şekilde, müsamahasızca, **9. ~ness** : *bk.:* **austerity**. ***e.a.***- *1. severe, stern, strict, 2. ascetic, abstinent, self-disciplined, 3. grave, sober, solemn, serious, 4. simple, 6. hard, rigid, rigurous, stiff, unflexible, 7. bitter, sour.* ***k.a.***-*1. permissive, lenient, indulgent,* ***4&5.*** *luxurious, lush, comfortable, easy.*

austerity, *is., ç.* **-ties 1.** sertlik, haşinlik, huşunet, hoşgörüsüzlük, müsamahasızlık, ciddiyet, **2.** sadelik, basitlik, süste/gösterişten/lüksten uzak oluş. **wartime ~** : harp zamanında lüksten kaçınma, **3. austerities** : riyazet, imsak, dünya zevklerinden uzak duruş, **4.** acılık, ekşilik, fena tat/lezzet. ***e.a.***- *1. harshness, strictness, asceticism, rigor, 3. hardship, 4. bitterness, sourness, pungency.* ***k.a.***- *1. lenience.*

austral, *sf.* **1.** güney+, güneysel, cenubî. *the ~ seas,* **2.** *bk.:* **Australian**. ***e.a.***- *1. southern.*

Australasia, *is.* Avustralasya : Asya'nın güneydoğusundaki irili ufaklı adaların tümü : Avustralya, Yeni Zelanda vb.

Australasian, *sf.* Avustralasyalı, Avutralasya+.

Australia, *is.* **1.** Avustralya, **2. Commonwealth of ~** : İngiliz milletler topluluğuna dahil Avustralya ve Tasmanya.

Australian, *sf.&is.* **1.** Avustralya+, **2.** Avustralyalı, **3.** Avustralya yerlilerinin dili (yüzden fazla çeşidi vardır), **4. ~ aborigine** : Avustralya yerlisi, **5. ~ Alps** : Avustralya Alpleri, Avustralya'nın güneydoğusundaki dağlar. En yüksek tepesi Mt. Kosciusku 2235 m. **6.~ ballot**: üzerinde bütün adayların adları yazılı oy puslası: seçmen, seçeceklerini gizlice işaretler, **7. ~ bluebell creeper** *bot.* Avustralya sarmaşığı *(Soolya heterophylla)*, **8. ~ crawl** : kulaçlama yüzüş : yüzücü her kulaç atışta karşı bacağı ile iki defa suya vurur.

Australoid = Australioid, *sf.&is.* **1.** Avustralya'nın asıl yerlisi, **2.** Avustralya yerlilerine ait veya benzeyen.

Australopithecine, *is.&sf.* G Afrika'da *Paleistocene* çağında yaşamış, dişleri insana, kafatası maymuna benzer bir yaratık.

Austrasia, *is.* Avustrasya : VI-VIII. yy.da Frank Krallığının doğu bölgesi (Bugünkü Metz şehri yöresi).

Austria, *is.* Avusturya. **~n** : Avusturyalı, Avusturya+.

Austria-Hungary, *is.* Avusturya-Macaristan İmparatorluğu (1867-1918).

austro-, *ön ek* **1.** "güney". *ör.: Austronesia,* **2.** *b.h.* "Avusturya-".

Austroasiatic, *is.* Güneydoğu Asya dilleri: *Vietnamese, Khmer, Mon etc.*

Austronesia, *is.* merkezî ve güney Pasifik Adaları.

autacoid, *is. fizy.* hormon. ***e.a.***- *hormone.*

autarchy, *is., ç.* **-chies 1.** saltçılık, mutlakiyet, mutlak idare, istibdat, **2.** saltçı/müstebit hükûmet, istibdat idaresi, keyfî idare, **3.** *bk.:* **autarky**, **4. autarchic(al)** : saltçı, müstebit, mutlak, **5. autarchically** : saltçılıkla, istibdatla, müstebidane, mutlakiyetle, **6. autarchist** : saltçı, mutlak hakimiyet/istibdat idaresi taraftarı.

autarkic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* öz yeterli, kendi kendine yeter, ekonomik bakımdan bağımsız, **2. ~ally** : öz yeterlikle, kendi kendine yetecek şekilde, iktisaden bağımsız olarak.

autarkist, *is.* öz yeterlik/bağımsız ekonomi taraftarı.

autarky, *is., ç.* **-kies 1.** öz yeterlik, kendine yeterlik, ekonomik bakımdan başkasına muhtaç olmadan kendi kendine idare edinebilme, kendi yağı ile kavrulma, **2.** bağımsız ekonomi politikası.

aut Caesar, aut nihil, *Lât.* Ya hep, ya hiç! ***e.a.***- *all or nothing .*

autecious/~ly/~ness, *bk.:* **autoecious/~ly/~ness.**

autecim, *is. bk.:* **autoecism.**

autecologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* öz çevre bilimsel, **2. ~ally** : öz çevre bilimle, öz çevre bilimi yönünden.

autecology, *is.* öz çevre bilimi : organizmaların kendilerini ve yakın çevreleri ile ilişkilerini inceleyen biyoloji dalı. *bk.:* **synecology.**

authentic, *sf.* **1.** güvenilir, inanılır, şayanıitibar. *an ~ account of the incident.* **2.** gerçek, hakikî, sahici, taklit veya kopya olmayan. **an ~ antique** : hakikî antika. *A comparison of the signatures showed that the letter was ~.* **3.** doğru, sahih. *an ~ document of the Middle Ages.* **4.** *huk.* onaylı, tasdikli, mevsuk, musaddak. **an ~ deed** : onaylı bir senet, **5.** *esk.* yetkili, salâhiyettar, **6. ~ally** : güvenilir/inanılır şekilde, onaylı/aslına uygun olarak, doğru/gerçek/sahih bir şekilde. ***e.a.-1.*** *reliable, trustworthy, correct, convincing, accurate, dependable,* ***2.*** *genuine, pure, real, right, true, unquestionable,* ***3.*** *verified, faithful, verifiable,* ***5.*** *authoritative.* ***k.a.- 1-4.*** *inauthentic, spurious, counterfeit, fraudulent, false, fake.*

authenticate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** belgelemek, tevsik etmek, doğrulamak, belgelerle doğruluğunu ispatlamak. *Now that this painting has been ~d as a Rembrandt, it's worth 10 times as much as I paid for it.* **2.** gerçeklemek, tahkik etmek, hakikî/sahih olduğunu kanıtlamak. *The lawyer ~d the will.* **3.** yazarını/müellifini ilmî yoldan şüpheye yer kalmayacak şekilde tespit etmek. ***e.a.- 1&2.*** *confirm, validate, substantiate, verify, corroborate, attest, warrant, endorse.* ***k.a.***- *invalidate, impugn, negate, contravene, repudiate, deny, reject, spurn.*

authentication, *is.* belgeleme, tevsik (etme), doğruluğunu ispatlama, sahih/hakikî olduğunu gösterme.

authenticator, *is.* belgeleyen, tevsik eden, doğrulayan, doğru/sahih/gerçek olduğunu ispatlayan (kimse/şey).

authenticity, *is.* doğruluk, gerçeklik, mevsukiyet, sahihlik, taklit veya sahte olmayış. ***e.a.***- *genuineness.*

author, *is.&gl.f.* **1.** yazar, müellif, muharrir, **2.** yazarın eserleri. **to read a passage in an ~** : bir yazarın eserinden bir parça okumak, **3.** amil, saik, sebep olan, müsebbip, yaratıcı, halik, **4.** (bir eser) yazmak, telif etmek. **He ~ed a history of the Ottoman Empire** : Osmanlı İmparatorluğu tarihini yazdı. **5.** yaratmak, (yeni bir şeyi) ortaya çıkarmak, ibda etmek. **The French designer who ~ed a lowering of hemlines** : Uzun etek modasını çıkaran Fransız desinatörü.

authoress, *is.* kadın yazar, müellife, muharrire.

authorial, *sf.* yazar+, müellif+, muharrir+.

authorisable/authorisation, *Brit.bk.:* **authorizable/authorization.**

authorise/authoriser, *Brit. bk.:* **authorize/authorizer.**

authorised, *sf. Brit. bk.:* **authorized.**

authoritarian, *sf.&is.* **1.** başatlanan, otoriter, mütehakkim, zorba. **~ attitudes** ; mütehakkim davranışlar. **Don't be ~! You can't order people about like that!** Başatlanma! Öyle herkese emir veremezsin! **2.** otorite/yetki taraftarı. ~

parent, **3.** sıkı idare taraftarı, serbestliğe imkân vermeyen (hükûmet, politik sistem veya idare tarzı). ~ *government. bk.:* **totalitarian, 4. ~ism**: başatlık, zorbalık, diktatörlük, otorite/tahakküm/sıkı idare taraftarlığı, serbestlik tanımama. ***e.a.****- 1&3. dictatorial, dictative, totalitarian, authoritative, 2. domineering, autocratic.*

authoritative, *sf.* **1.** yetkili, salâhiyettar, yetki/salâhiyet sahibi. **an ~ opinion** : yetkili fikir, **2.** güvenilir, itimada şayan, aslına tam uygun, mevsuk, itibar olunur. *an ~ edition of Shakespeare.* **3.** resmî, amirane. **Don't be so ~ when you ask me to do something** : Benden bir şey isterken öyle amirane davranma. **~ orders came from the general** : Resmî emir generalden geldi. **4. ~ly** : yetkili olarak, yetki ile, salâhiyetle, güvenilebilircesine, aslına uygun/mevsuk bir şekilde, resmen, amirane, **5. ~ness** : yetki, salâhiyet, güvenilebilme, aslına uygunluk. ***e.a.****- 1. official, authentic, 3. peremptory, dictatorial, dogmatic, authoritarian.*

authority, *is., ç.* **-ties 1.** yetki, salâhiyet. **What ~ do you have for entering this house** : Bu eve ne salâhiyetle giriyorsun(uz)? **2.** otorite, hâkimiyet. *A teacher must show his ~.* **3.** yetkili kişi, yetki/salâhiyet sahibi şahıs/kurum. **The government is the highest ~ in the country** : Memlekette en büyük yetki sahibi hükûmettir. **4. authorities** : yetkili makamlar/kimseler, hükûmet, idarî makamlar. **The authorities at the town hall are slow to deal with the complaints** : Belediye yetkilileri, şikâyetleri kovuşturmakta yavaş davranıyorlar. **5.** doğruluğu/mevsukiyeti kabul edilmiş bilgi kaynağı (kitap vb.), **6.** mevsuk kaynaktan yapılan alıntı/iktibas, **7.** bilgin, uzman, mesleğinde en yükseğe ulaşmış kimse. *He is an ~ on open heart surgery.* **8.** inandırıcılık, ikna kabiliyeti. **He spoke with ~** : Konuşması inandırıcı idi. **9.** mahkeme hükmü, içtihat kararı, **10.** etki, tesir, nüfuz. **the ~ of a great writer** : büyük bir yazarın etkisi. **The teacher has no ~ with the students** : Öğretmenin öğrenciler üzerinde hiç nüfuzu yok. **11.** (sanat eserini icrada) üstün yetenek, hâkimiyet, **12.** (bir işi yapmaya yetkili kılan) izin, ruhsat, müsaade. **Here is my ~** : İşte ruhsatım, **13.** tanıklık, şahitlik, **14.** bilirkişi, ehlivukuf. ***e.a.****- 1. power, command, control, jurisdiction, might, sway, 2. authorization, 3. sovereign, arbiter, 4. government, 7. expert, master, professional, 8. influence, conviction, 9. ruling, 12. warrant, justification, 13. testimony, witness.* ***k.a.****- 1. impotence, incapacity, weakness, prohibition.* ***NOT*** : **AUTHORITY**, mevki ve rütbenin bir kimseye verdiği emir verme, emre uymayanları cezalandırma hakkı/yetkisi/gücüdür : *to have authority over subordinates.* **CONTROL**, bir işin başarı ile yapılabilmesi gayesine yönelik idare ve rehberlik etme mekanizmasıdır : *to be in control of a project.* **INFLUENCE** (= nüfuz) gayriresmî, tamamen şahsî niteliklerden alınan başkalarını etkileme yeteneğidir : **to have influence over one's friends** : arkadaşları üzerinde nüfuz sahibi olmak.

authorizable, *sf.* yetki/salâhiyet/izin/ruhsat verilebilir, uygun görülebilir, tecviz/tensip edilebilir.

authorization, *is.* **1.** izin, ruhsat, müsaade. *I have the owner's ~ to use this house.* **2.** cevaz, **3.** uygun görme, tensip, onay.

authorize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** yetki/salâhiyet vermek. **to ~ a detective to make arrests** : bir detektife tutuklama yetkisi vermek, **2.** izin/ruhsat vermek, müsaade etmek, mezuniyet vermek. **I did not ~ him to speak for me** : Benim adıma konuşmasına izin vermedim. **3.** onaylamak, tasdik/teyit etmek. **to ~ a highway project** : bir kara yolu projesini onaylamak, **4.** uygun/caiz görmek, tecviz etmek. ***e.a.****- 1. empower, 2. license, entitle, invest, qualify, permit, allow, 3. approve, sanction, certify, warrant.*

authorized, *sf.* **1.** yetkili, salâhiyetli, **2.** izinli, ruhsatlı, **3.** onaylı, tasdikli, resmî, **4. the ~ Version = King James Version** : Kutsal Kitap'ın 1611'de yapılan İngilizce tercümesi, **5. ~ capital** : kuruluş sermayesi.

authorizer, *is.* yetki/salâhiyet/izin/ruhsat veren, yetkilendiren, müsaade eden, onaylayan.

authorless, *sf.* yazarsız, yazarı/muharriri/müellifi bilinmeyen/meçhul. ***e.a.****- anonymous.*

authorship, *is.* **1.** yazarlık, muharrirlik, müelliflik, **2.** yazarın/müellifin kimliği. **The book's ~ is not known, but it was written in the 16th century** : Kitap XVI. yüzyılda yazılmıştır, fakat yazarının kimliği bilinmiyor. **3.** kaynak, mehaz, menşe, asıl, esas. **It is difficult to estab-**

lish the ~ of early medieval anecdotes : Orta Çağların ilk zamanlarına ait menkıbelerin kaynağını tespit etmek müşküldür.

autism, *is. psikol.* içe yöneliklik : gerçek âlemle ilgiyi kesip kendi hülyalarıyla yaşama.

autist, *is.* içe yönelik kimse.

autistic, *sf. psikol.* içe yönelik, dış dünya ile ilgisiz. ~ **personality** : içe yönelik kişilik. ~ **thinking** : içe yönelik düşünce.

auto, *is., ç.* **-tos** otomobil.

auto-, *ön ek* "öz, kendiliğinden, kendi kendine, otomatik, oto-". *ör.: autobiography, autogenesis.*

auto-alarm, *is.* otomatik alarm.

autoantibody, *is.* öz karşıt ten.

autobahn, *is., ç.* ***-bahns/-bahnen*** *Alm.* geniş kara yolu, oto yolu, ekspres yol. ***e.a.-*** *superhighway.*

autobiographer, *is.* öz geçmiş yazarı : kendi hayat hikâyesini yazan.

autobiographic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* öz geçmiş+, kendi hayatından bahseden, öz geçmişe ait, **2. ~ally** : öz geçmiş şeklinde, öz geçmişi ile ilgili olarak.

autobiography, *is., ç.* **-phies** öz geçmiş, öz yaşam öyküsü, yazarın kendi hayat hikâyesi/tercümeihâli, otobiyografi.

autobus, *is., ç.* **-buses/-busses** otobüs. ***e.a.-*** *bus.*

autocatalysis, *is., ç.* **-ses** *kim.* öz tezleştirme : tepkime esnasında oluşan ürünlerle tepkimenin tezleşmesi. **autocatalytic** : öz tezleştirimsel. **autocatalycally**: öz tezleştirme yolu ile.

autocatharsis, *is. psikol.* öz boşalım : tedavi altındaki hastaya geçmiş anılarını yazdırmak suretiyle bilinçaltı rahatsızlıkları meydana çıkarıp tedavi etme.

autocephalous, *sf.* **1.** öz yönetimli, kendi kendini yöneten, bağımsız (Ortodoks kilisesi), **2.** başına buyruk, amiri olmayan (piskopos).

autochthon, *is., ç.* **-thons/-thones 1.** (esas) yerli, bir yerin ilk sakinleri, aslî sekene, **2.** *ekol.* öz bitey, öz direy: öz direy : bir bölgenin yerli bitki ve hayvanları, **3.** *jeol.* öz oluşum : bir bölgeye özgü jeolojik oluşum, **4. ~ic = ~al** *bk.:* **autochthonous**, **5. ~ism = ~y** : yerlilik, yerli/temelli/köklü olma.

autochthonous, *sf.* **1.** yerli, temelli, köklü, aslî, asıl yerlilere özgü, **2.** *patol.* (a) vücutta başladığı yerde bulunan (hastalık), (b) hastanın bulunduğu yerde zuhur eden (hastalık), **3.** *psikol.* öznel, bireysel : dış kaynaklarla ilgili olmakla beraber bireyin kendi zihninde doğan (fikir vb.), **4.** *jeol.* öz oluşmuş : bulunduğu yerde oluşmuş (kaya), **5. ~ly** : yerli/temelli/köklü olarak, **6. ~ness** : yerlilik, temelli/köklü oluş. ***e.a.-*** *1. aboriginal, indigenous, native.* ***k.a.-1.*** *heterochthonous, naturalized.*

autoclave, *is.&gl.f.* **-claved, -claving 1.** basınçlı kap : basınç altında sıvı ısıtmada veya kimyasal tepkimelerde kullanılan kap, **2.** *tıp* otoklav, sterilizatör : ameliyat ve pansuman aletlerini sterilize etmek için kullanılan kap, **3.** düdüklü tencere, **4.** otoklava/basınçlı kaba koymak. ***e.a.-*** *3. pressure cooker.*

autocracy, *is., ç.* **-cies 1.** saltçılık, saltçı yönetim, istibdat, mutlakiyet idaresi : bir kişi, küçük bir küme ya da bir siyasal partinin denetim dışı yönetimi, **2.** saltçılıkla yönetilen millet/devlet.

autocrat, *is.* **1.** saltçı, mutlak/müstebit hükümdar, **2.** diktatör, **3.** mütehakkim, tahakküm etmeye çalışan kimse.

autocratic(al), *sf.* **1.** saltçı, müstebit, keyfî idare eden. ~ **government** : saltçı yönetim, müstebit hükûmet, **2.** zorba, mütehakkim, despot, zalim. ~ **behavior** : zorbalık, mütehakkim davranış. **an ~ person** : zorba, mütehakkim kişi, **3. autocratically** : saltçılıkla, müstebidane, zorbalıkla, istibdatla, mütehakkimane.

auto-da-fé, *is., ç.* ***autos-da-fé*** (Engizisyon devrinde) hükmün açıklanması ve mahkûmun ateşte yakılması.

auto de fé, *is., ç.* ***autos de fé*** *İsp. bk.:* ***auto-da-fé***.

autodiagnosis, *is. tıp* öz tanı, kendi hastalığını teşhis.

autodidact, *is.* kendi bilgin, kendi kendine öğrenmiş kimse. **~ic** : kendi bilginsel. **~ically** : kendi kendine öğrenerek.

autodyne, *is. elekt.* otodin : hem detektör hem osilatör olarak çalışan devre.

autoecious, *sf. biy.* tek ortamlı : bütün yaşam çevrimini bir tek ortamda geçiren (bazı parazitler). **~ly** : tek ortamlı olarak. **~ness** : tek ortamlılık.

autoecism = autecism, *is. biy.* tek ortamlılık : parazit bir küfün tekmil yaşama çevrimini aynı ortamda geçirmesi.

autoerotic, *sf. psikol.* öz kösnül, öz uyarır : başka şahısla ilişki kurmadan kendini cinsel bakımdan uyaran. **~ally** : öz kösnüllükle, öz uyarımla.

autoerotism = autoeroticism, *is. psikol.* öz kösnüllük, öz uyarım : kendi kendini cinsel olarak uyarıp tatmin etme (ekseriya mastürbasyonla).

autogamy, *is.* **1.** *bot.* öz tozaklanma : kendi tozu ile tozaklanma, **2.** (bazı tek gözelilerde) gözenin önce ikiye bölünmesi ve sonra birleşerek bir zigot oluşturması, **3. autogamic = autogamous** : öz tozaklı : kendi tozu ile tozaklanan. ***k.a.*** *- 1. allogamy.*

autogenesis = autogeny, *is. biy.* öz üreme : kendiliğinden çoğalma/üreme, kendiliğinden vücut bulma.

autogenetic, *sf. biy.* **1.** öz üreyen, kendiliğinden üreyen/çoğalan, **2.** öz üreme+, öz üremsel, **3. ~ally** : özüreme ile, kendiliğinden üreyerek/çoğalarak.

autogenous = autogeneous, *sf.* **1.** öz üremiş, kendiliğinden üremiş, kendi kendine çoğalan/hasıl olan, **2. ~ly** *bk.:* **autogenetically**. ***e.a.***- *1. self-produced, self-generated.*

autogiro = autogyro, *is., ç.* **-ros** öz döngül, otojir : ileri hareketi bir motorla, yüksekte duruş veya yavaş yavaş inişi ise hava basıncı ile işleyen yatay rotor ile sağlanan uçak, ilkel helikopter. **gyroplane** *d.d.*

autograft = autoplast =autotransplant, *is. cer.* öz doku, öz yama : vücuttan alınıp aynı vücudun başka bir yerine aşılanan doku. *bk.:* **heterograft, homograft.**

autograph, *sf.&is.&gl.f.* **1.**imza, imzalı. **an ~ album** : imza albümü, **2.** el ile yazılmış (şey). **an ~ letter** : el ile yazılmış mektup, **3.** yazarın el yazısı ile yazdığı müsvedde, **4.** imzalamak, imza atmak, imzalayarak ithaf etmek. **to ~ a book** : bir kitabı imzalayarak ithaf etmek. **May I have your ~, Sir?** İmzanızı lütfeder misiniz, efendim? **5.** el (yazısı) ile yazmak, **6. ~ic(al)** : el yazısı+, el ile yazılmış, **7. ~ically** : el yazısı ile.

autography, *is.* **1.** el yazısı, bir kimsenin kendi eliyle yazdığı yazı, **2.** el yazısı kolleksiyonu, **3.** el yazısını tanıma, el yazısı ile teşhis bilimi, **4.** (taş basmasında) yazı ve resmin kâğıttan taşa geçirilmesi.

autoharp, *is.* çenk, düğmelere basılarak çalınan bir tür kanun.

autohypnosis, *is.* öz uyutum : kendi kendini uyutma/hipnotize etme.

autohypnotic, *sf.&is.* öz uyutan, kendi kendini hipnotize eden (kimse). **~ally**: öz uyutumla.

autoicous, *sf. bot.* çift eşeyli : hem erkek hem dişi organları aynı bitkide fakat ayrı dallarda olan.

autoguidage, *is.* öz güdüm : devinen nesnenin kendi kendini yönetmesi.

autoignition, *is.* **1.** öz ateşleme, kendiliğinden tutuşma : patlamalı motorda silindire gelen yakıtın birdenbire ateşlenmesi, **2.** *bk.:* **spontaneous combustion.**

autoimmunization, *is.* öz bağışıklık : yaratılıştan bir hastalığa karşı bağışıklığı olma.

autoinfection, *is. patol.* öz bulaşım : vücut içinde bir organdan ötekine hastalık geçmesi.

autoinoculability, *is.* kendiliğinden aşılanabilme.

autoinoculable, *sf.* kendiliğinden aşılanabilir.

autoinoculation, *is.* kendiliğinden aşılanma : aynı bedenin sağlam bir organının hastalıklı kısımdan gelen taşıyıcı ile aşılanması.

autointoxication = autotoxemia = autotoxicosis, *is. patol.* iç zehirlenme : kendi vücudunda oluşan zehirli maddeden zehirlenme. **autotoxic** : içerden zehirleyici.

autolysin, *is.* öz eritir, öz sindirim suyu : içinde husule geldiği gözeyi/dokuyu sindiren/eriten madde.

autolysis, *is.* öz erime : göze ve dokuların kendi ürettikleri madde ile tahribi, hayvan/bitki dokularında oluşan enzimlerin bizzat o dokuyu eritmesi.

autolytic, *sf.* öz eriten.

autolyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing** *biy-kim.* : öz sindir(il)mek, kendi kendini eritmek/eriterek yok etmek.

automaker, *is.* otomobil imalâtçısı/yapımcısı.

automat, *is.* otomat, otomatik (para atılarak hazır paketli yiyeceklerin satın alındığı) büfe/lokanta.

automata, *ç. is., bk.:* **automaton.**

automate, *f.* **-mated, -mating 1.** otomatikleştirmek, makineleştirmek, **2.** kendi kendine işler hâle getirmek. *Many banks have begun to ~.*

automatic, *sf.&is.* **1.** öz devimli, otomatik, kendi kendine işleyen (makine, cihaz vb.). **an ~ device** : öz devimli düzen. **The heating system here has an ~ temperature control** : Bu ısıtma sistemi sıcaklığı kendi kendine ayarlar. **2.** *fizy.* irade/istek dışı, gayriiradî, kendiliğinden vukuagelen (bazı kasların hareketi gibi), **3.** (ateşli silâhlarda) otomatik : ateşleme mekanizması kendiliğinden kurulan. **~ pistol/revolver** : otomatik tabanca, **4.** alışkanlıkla/düşünülmeden yapılan, mihanikî, **5.** anî, birdenbire zuhur eden. **~ enthusiasm** : anî heyecan. **6.** gayriihtiyarî, dışarıdan müdahale edilmeden kendiliğinden vukuagelen. **You will get an ~ increase in pay every year** : Her yıl maaşınız kendiliğinden (otomatik olarak) artacak. ***e.a.*** *- 1. self-moving, self-acting, 2. involuntary, 4. mechanical, impulsive, instinctive, unmeditated, 5. spontaneous.*

automatically, *zf.* öz devimle, kendiliğinden, kendi kendine, otomatik olarak.

automatic data processing, *is.* öz devimli bilgi işlem.

automaticity, *is.* öz devim, kendiliğinden/kendi kendine işleme, otomatiklik.

automatic pilot = autopilot = gyropilot = robot, *is. hv.* otomatik pilot : uçağı kendiliğinden aynı yön ve yükseklikte uçuran düzen.

automatic riffle = machine riffle, *is.* hafif makineli tüfek.

automatic transmission, *is.* öz devingen aktarma: otomobilde hız oranı değişiminin motor yükü ve araç hızına bağlı olarak bir dişli kutusu yolu ile kendi kendine yapılması. **automatic drive** *d.d.*

automation, *is.* öz devim, öz edim, öz devimlileştirme : normal olarak insan gücü ve denetimi ile yapılan işleri makineler ve bilgisayarlar aracılığı ile kendiliğinden işler hâle getirme.

automatism, *is.* **1.** öz devim, otomatiklik : uygulayımsal işlemleri el emeğini gerektirmeden öz devimli araçlarla yürütme yöntemi, **2.** *fel.* öz devimcilik, münsakiyet : insan ve hayvan faaliyetlerinin bilinçli değil, sırf fiziksel ve fizyolojik etkenlerle yönetildiğini savunan felsefe öğretisi, **3.** *fizy.* öz devim : bir uyarıcı olmadan kasların kendiliğinden hareketi, **4.** *psikol.* içgüdülü edim/eylem, bilinçsiz olarak iş yapma veya yapılan iş, **5.** (sürrealizme göre) bilinçsiz fikir ve düşüncelerin ifadesi.

automatist, *is.* öz devimci, öz devimcilik taraftarı.

automatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** öz devimlileştirmek, otomatikleştirmek, kendi kendine işler hâle getirmek, **2. automatization** : öz devimlileştirme, otomatikleştirme. ***e.a.*** *- 1. automate, 2. automation.*

automaton, *is., ç.* **-tons/-ta 1.** öz devimli, kendiliğinden işleyen şey, **2.** akıl ve zekâsını kullanmadan alışkanlıklarının etkisiyle mihanikî bir şekilde hareket eden kimse, **3.** robot.

automatous, *sf.* öz devimli, otomatik, kendiliğinden, mihanikî olarak, düşünmeden, robot gibi.

automechanism, *is.* öz devinir, otomatik mekanizma : önceden belirtilmiş koşullar altında kendiliğinden hareket eden mekanik düzen.

automobile, *is.&sf.* **1.** otomobil, araba, motorlu aracı, **2.** öz devinen, kendiliğinden hareket eden.

automobilist, *is.* otomobilci, otomobil süren, sürücü, şoför. ***e.a.*** *- motorist.*

automorphic, *sf.* **1.** öz biçimli : kendine özgü biçimi/şekli olan, **2.** *mat.* öz değişmez. **~ function** : öz değişmez işlev, **3. ~ally** : öz biçimli olarak.

automorphism, *is.* **1.** öz biçimlilik : kendine özgü biçimi /şekli olma, **2.** *mat.* öz eş yapısal izdeşim : kendi domeninde bir kümenin elemanları arasındaki bağıntıyı değiştirmeyen izdeşim.

automotive, *sf.* **1.** otomobil+. **~ industry** : otomobil sanayii, **2.** kendi işler, kendi gücü ile çalışır.

autonomic(al), *sf.* **1.** özgür, erkin, muhtar, muhtariyetle idare edilen, **2.** sempatik sinir sistemine ait, **3.** *bot.* kendiliğinden üreyen. ***e.a.*** *- 1. autonomous, 3. spontaneous.*

autonomically, *zf.* özerklikle, özerkli / özgür/erkin olarak, muhtariyetle, kendiliğinden.

autonomic nervous system, *anat.* sempatik sinir sistemi : kalp, mide, kan damarları, gudde vb. gibi organların irade dışı hareketlerini idare eden sinir sistemi.

autonomous, *sf.* **1.** özerkli, özgür, erkin, bağımsız, muhtar, müstakil, yalnız kendi yasalarına bağlı. **an ~ country** : bağımsız bir ülke, **2.** *biy.* bağımsız, tek başına yaşayan (organizma), **3.** *bot.* kendiliğinden üreyen, **4. ~ly** : özerkli/erkin/bağımsız/özgür olarak, müstakilen. ***e.a.*-** *1. self-governing, free, independent, sovereign, 3. spontaneous.*

autonomy, *is., ç.* **-mies 1.** özerklik, özgürlük, irade ve hareket serbestliği. **the ~ of the individual** : kişi özerkliği, **2.** bağımsızlık, erkinlik, muhtariyet, kendi kendini yönetme yetkisi, **3.** özerkli toplum, **4. autonomist** : özerklik/özgürlük/bağımsızlık/muhtariyet taraftarı. ***e.a.*-** *1. freedom, independence, 2. sovereignity, selg-government.*

autophyte, *is. bot.* kendibesler : gıdasını kendi üreten bitki.

autophytic, *sf. bot.* **1.** kendi besleyici : gıdasını kendi üreten, **2. ~ally** : kendi kendini besleyerek.

autoplast, *is. cer. bk.:* **autograft.**

autoplastic, *sf.* **1.** *cer.* öz onarımsal. **~ transplant** : öz onarım : bir dokuyu aynı bedenin başka yerine nakletme, **2.** çevre uyumlu, çevreye uyum sağlayan. **~ evolution** : çevreye uyum sağlayan evrim.

autoplasty, *is.* öz onarım : vücudun bir yerinden başka yerine doku nakli.

autopsic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ölü açımı+, otopsi+, **2. ~ally** : ölü açımı ile, otopsi yaparak, derinlemesine inceleyerek.

autopsy, *is., ç.* **-sies 1.** ölü açımı, otopsi, fethi meyyit, teşrihimeyyit : ölüm sebebini saptamak için ceset üzerinde yapılan tıbbî inceleme. *bk.:* **postmortem, 2.** yapılıp bitirilen bir işin eleştirmeli incelenmesi.

autoradiograph = radioautograph, *is.* öz ışınyazımı : ışınetkin maddenin varlığını gösteren fotoğraf : film doğrudan doğruya o madde üzerine konularak çekilir.

autoradiography = radioautography, *is.* öz ışın yazımı : ışınetkin maddenin varlığını filmle tespit yöntemi.

autosome, *is.* öz ten : cinsiyet kromozomundan başka herhangi bir kromozom. **euchromosome** *d.d.*

autosuggestibility, *is.* öz inandırıcılık : kendi kendine telkin yapabilme.

autosuggestible, *sf.* öz inandırıcı : kendi kendine telkin yapabilen.

autosuggestion, *is. psikol.* öz inandırım, öz eğindirim : kendi kendine telkin. *You can train yourself out of your bad habits by ~.*

autosuggestive, *is.* öz inandırıcı, öz eğindirici : kendi kendine telkin mahiyetinde.

autotelic, *sf. fel.* öz amaçlı, öz erekli: kendine özgü amacı/maksadı/gayesi olan, varlığının ereği kendinde saklı (zatında mündemiç) olan.

autotelism, *is. fel.* öz amaçlılık, öz ereklilik : varlığının ereği kendinde saklı olma.

autotheism, *is.* **1.** (dinde) öz varlık ilkesi : Allahın kendiliğinden var olduğu inanışı, **2.** öz tapınma, kendi kendine tapma, aşırı gurur/kendini beğenmişlik, **3. autotheist** : (a) öz varlık ilkesine inanan, (b) öz tapınan, kendi kendine tapan, mağrur.

autotherapy, *is. tıp* öz otama, kendi kendini tedavi, doktorsuz/ilâçsız tedavi.

autotomise, *gl.f. Brit. bk.:* **autotomize.**

autotomize, *f.* **-mized, -mizing 1.** kapana kısılan organını kesip feda etmek, **2.** kendi kendini ameliyat etmek.

autotomy, *is., ç.* **-mies 1.** *zool.* kapana kısılan organını kesip atma/feda etme (kertenkelenin kuyruğunu, örümcek ve yengeçlerin bacaklarını feda etmesi gibi), **2.** kendi kendini ameliyat etme, **3. autotomic** : bir organı feda eden/kesip atan.

autotoxemia = autotoxaemia = autotoxicosis, *is.* iç zehirlenme : kendi vücudunda oluşan zehirli maddelerden zehirlenme. ***e.a.*-** *autointoxication.*

autotoxic, *sf.* öz zehirleyici, kendi kendini zehirleyen.

autotoxin, *is. patol.* iç zehir : vücutta oluşan ve vücudu zehirleyen madde.

autotransformer, *is.elekt.* öz dönüştürücü, ototransformatör : tek bir sargının bir kısmı birincil, bir kısmı ikincil olarak çalışan transformatör.

autotroph, *is.* kendi beslek : ışılbireşimle havanın karbondioksidinden kendi besinini yapan (bitki). *bk.:* **heterotroph.**

autotrophic, *sf. biy.* **1.** kendi beslek : kendi kendini besleyen, besin kaynağı olarak yalnız inorganik maddeler kullanan (bitkilerin çoğu, bazı bakteriler vb.). *bk.:* **heterotrophic, 2. ~ally** : kendi kendini besleyerek.

autotrophy, *is.* kendi beslenme, kendi kendini besleme, besin kaynağı olarak yalnız inorganik maddeler kullanma.

autotype, *is.* **1.** *bk.:* **facsimile** (1&2), **2.** (a) karbonla resim basma, (b) karbonla basılmış resim, **3. ~ic** : tıpkıbasımlı, karbonla basılmış, **4. autotypy** : tıpkıbasım (cılık).

autoxidation = auto-oxidation, *is. kim.* öz oksitlenme : havada kendi kendine oksitlenme.

autumn, *is.* güz, sonbahar, hazan. **in the ~ of one's days** : ömrünün sonbaharında, ihtiyarlığında. ***e.a.***- *fall.*

autumnal, *sf.* **1.** güz+, güz gibi, güze ait/benzer, güzün, **2.** ömrünün yarısı geçmiş, **3. ~ equinox** : (a) güz noktası, (b) **~ point** *d.d.* güz noktasında güneşin konumu, **4. ~ly** : güzün, güzden güze, sonbahardan sonbahara, güz/sonbahar gibi.

autumn crocus, *is. bot.* güz çiğdemi *(Colchicum automnale)* : güzün pembe, beyaz, mor çiçekler açar. **meadow saffron** *d.d.*

autunite, *is.* otnit : kalsiyum-uranyum hidrofosfat, CaU2P2O12.8H2O : sarı renkte, karesel kristal tabletler halinde bulunur.

auxesis, *is. biy.* büyüme, özellikle göze/hücre büyümesi. *bk.:* **merisis.**

auxetic, *sf.&is. biy.* büyüten, geliştiren (madde).

auxiliary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** yardımcı, muavin. **The doctor is hoping to find 2 auxiliaries to work under him** : Doktor, maiyetinde çalışacak iki yardımcı bulabileceğini ümit ediyor. **2.** yedek. **an ~ engine** : yedek motor. **~ troops** : yedek birlikler, **3.** destekleyen, takviye eden. **The mind and emotions are ~ to each other** : Fikir ve hisler birbirini desteklerler. **4. ~ verb** *d.d. gr.* yardımcı fiil : başka fiillerin çekimine, değişik zaman ve hâllerin teşkiline yarayan fiil : **be, can, do, have** gibi, **5. auxiliaries** : bir millete savaşta yardım eden yabancı askerî birlikler, **6.** savaşa girmeyip nakliye ve ikmal gibi işlerde kullanılan gemi, **7. ~ language** : yardımcı dil : çeşitli dilleri konuşanların karşılıklı anlaşabilecekleri yabancı dil (İngilizce, Fransızca, Esperanto gibi). ***e.a.***- *1. subsidiary, additional, assistant, supplementary, abetting, 2. subordinate, ancillary, secondary, accessory, 3. helpful, aide, backing, supporting.* ***k.a.-1&3.*** *cumbersome, obstructive, opposing, retarding.*

auxin, *is. bot. kim.* oksin : az miktarda verildiğinde bitki büyümesini, bilhassa kök teşekkülünü, tomurcuk ve meyvenin gelişmesini düzenleyen maddeler.

auxo- = aux-, *ön ek* "büyüme, gelişme, artma".

auxocardia, *is. patol.* kalbin anormal büyümesi.

auxochrome, *is.* renk koyulaştıran atomlar grubu.

auxochromic, *sf.* renk koyulaştıran.

auxotonic, *sf. bot.* büyüme ile beliren/gelişen.

ava, *zf. İsk.* **1.** hepsini, **2.** hiç, asla. ***e.a.***- *1. of all, 2. at all.*

avail, *is.&f.* **1.** yarar, fayda, kâr. **to be of little ~ to s.o.** : birine pek az yararı olmak. **of no ~ = without ~ = to no ~** : boşuna, beyhude, faydasız, nafile. **We tried and tried, but it was to no ~; we failed** : Ne kadar uğraştıksa nafile, başaramadık. **2.** yaramak, işe yaramak, faydası olmak, yarar/fayda sağlamak. **Nothing can ~ him now** : Şimdi hiçbir şey onun işine yaramaz. **The medicine did not ~ against disease** : İlâç hastalığa karşı fayda sağlamadı. **~ s.o. nothing** : bir kimsenin işine yaramamak, **3.** değerli olmak, kâr/menfaat sağlamak, **4. to ~ oneself of** : yararlanmak, faydalanmak, istifade etmek, kullanmak. **You should ~ yourself of every chance to improve your English** : İngilizcenizi ilerletmek için her fırsattan yararlanmalısınız. **5. to ~ oneself of the opportunity (to do sth.)** : (bir şey yapmak için) fırsattan yararlanmak, fırsatı kaçırmamak. **They ~ed themselves of the opportu-**

nity to hear a fine concert free of charge : Güzel bir konseri bedava dinlemek fırsatını kaçırmadılar. **6. avails:** *esk.* kâr, çıkar, menfaat. ***e.a.***- *1. benefit, profit, service, use, utility, 6. profits, proceeds.*

availability, *is., ç.* **-ties 1.** hazır bulunma, mevcut/var olma, varlık, mevcudiyet, emre hazır/müheyya/amade olma, geçerlik, muteber olma, sağlanabilme, elde edilebilme, temin edilebilme, kullanılabilme, elverişlilik. **the ~ of a candidate** : bir adayın mevcudiyeti, **2. availabilities** : hazır/mevcut/emre amade olan kimse/şey.

available, *sf.* **1.** (elde) mevcut, hazır, (emre) amade, var. **He is ~ to take this job** : Bu işi kabule hazırdır. **He used whatever excuse seemed ~** : Akla gelen her mazereti ileri sürdü. **to try every ~ means** : her çareye başvurmak. **~ funds** : mevcut ödenek/tahsisat. **I'm sorry Sir, those shoes are not ~ in your size** : Özür dilerim, efendim, bu ayakkabılardan sizin ayağınıza göre yoktur. **The doctor is not now ~** : Doktor şu anda burada değil. **~ light** *foto.* tabiî ışık, gündüz ışığı, **2.** elde edilebilir, sağlanabilir, temin edilebilir, (piyasada vb.) mevcut/bulunan. **~ resources** : mevcut kaynaklar. **capital that can be made ~** : sağlanabilecek sermaye, **3.** (bilet vb.) geçerli, muteber, **4.** *esk.* kulanılabilir, kullanışlı, yararlı, faydalı, kâr/fayda sağlayabilir, **5. ~ness** *bk.:* **availability**. ***e.a.***- *1&2. accessible, obtainable, ready, handy, at hand, 3. valid, 4. profitable, advantageous, efficacious.* ***k.a.-1&2.*** *unavailable, inaccessible, unobtainable.*

availably, *zf.* hazır/mevcut/emre amade bir şekilde.

availingly, *zf.* yararlıca, faydalı/işe yarar bir şekilde.

avalanche, *is.&f.* **-lanched, -lanching 1.** çığ, heyelân, **2.** çığ gibi gittikçe büyüyen şey. **an ~ of** : bir sürü, birbiri ardınca, çığ gibi. **an ~ of misfortune** : birbiri ardınca gelen felâketler. **3.** çığ gibi büyümek/çoğalmak/artmak, **4. Townsend ~** *fiz.-kim.* Townsend çığı : hızlandırılan iyonların çarpma sonunda gittikçe daha fazla sayıda iyon üretmeleri, **5. ~ diode** : Zener diyodu, **6. ~ lily :** *bot.* kar zambağı *(Erythronium montanum)* : KB Amerika'da karlar eriyince beyaz çiçekler açan bir bitki, **7. ~ wind** : çığ yeli : çığ düşerken önünde hasıl ettiği yel/rüzgâr.

avant-garde, *sf.&is. Fr.* **1.** öncü, pişdar, (müzik/resim /tiyatro/edebiyatta) yenilik taraftarı, yenilik yaratan/getiren(ler). **~ painters** : yenilik yaratan ressamlar, **2. avant-gardism** : öncülük, yenilik taraftarlığı, **3. avant-gardist** : öncü, yenilik taraftarı.

avarice, *is.* hırs, tamah, para ve zenginlik hırsı, hasislik, tamahkârlık. ***e.a.***- *cupidity, avariousness, avidity, greed, rapacity.* ***k.a.***- *prodigality.*

avaricious, *sf.* **1.** haris, hasis, cimri, pinti, tamahkâr, muhteris, para canlısı, **2. ~ly** : hırsla, harisane, ihtirasla, muhterisane, hasislikle, cimrilikle, tamahkârlıkla, pintilikle, **3. ~ness** : harislik, hasislik, cimrilik, pintilik, tamahkârlık, para hırsı. ***e.a.***- *1. covetous, parsimonious, penurious, miserly, niggardly.* ***NOT*** **: COVETOUS**, haris, açgözlü, başkalarının zararına bile olsa servet biriktirmeye çalışan kimsedir. **AVARIOUS** parasını, servetini biriktirene, istif edene denir. **PENURIOUS, PARSIMONIOUS** ve **MISERLY**, nefsini her şeyden mahrum ederek parasını, malını biriktirendir. **NIGGARDLY** ise cimri, pinti anlamına gelir.

avast, *ünl. den.* Dur! Durdur! ***e.a.***- *stop, cease.*

avatar, *is.* **1.** (Hint mitolojisine göre) bir tanrının insan veya hayvan şekline bürünerek yeryüzüne inmesi. *an ~ of the God Vishnu.* **2.** somutlaşma, tecessüm, teşahhus, (bir ilke, fikir, ülkü vb. nin) somut/müşahhas hale gelmesi.

avaunt, *ünl. esk.* Git! Defol! Uzaklaş! ***e.a.***- *go, away.*

ave, *ünl.&is.* **1.** Selâm, merhaba! **2.** Güle güle, sağlıcakla! **3.** selâmlama, selâm verme. ***e.a.***- *1. hail, welcome, 2. farewell, good-by, 3. salutation.*

Ave Maria = Ave Mary = Hail Mary, **1.** "Selâm ey Meryem!" : Katolik kiliselerinde okunan bir duanın ilk iki kelimesi, **2.** bu duanın okunması.

avenaceous, *sf.* yulaf+, yulaf gibi, yulafa benzer.

avenge, *f.* **avenged, avenging 1.** öc(ünü) almak, intikam(ını) almak, acısını çıkarmak. **to ~ a death** : ölümün öcünü almak. **to ~ one's brother** : kardeşinin intikamını almak. **to ~ oneself (to be ~d) on one's enemies** : düşmanlarından intikam almak. **They ~d themselves on their enemies** : Düşmanlarından intikam aldılar. **2.** **~ful** : öç alıcı, intikamcı, hınçlı, kinci, **3.** **avenger** : öç/intikam alan. ***e.a.**- 1. vindicate, revenge, venge, 2. vengeful, 3. revenger, vindicator.* ***k.a.**-1. forgive, condone, pardon, absolve.* *NOT :* **AVENGE** ve **REVENGE** fiillerinin ikisi de öç/intikam almak demektir. Eskiden bunlar arasında anlamca fark gözetilmezdi. Lâkin, halen kabul edildiğine göre **AVENGE** suçludan adalet kanalıyla öç almaktır : *To avenge a murder by bringing the criminal to trial.* **REVENGE** ise, hislere kapılarak, adaletin tecellisini beklemeden bizzat intikam almak anlamında kullanılmaktadır. **REVENGE**'den sonra yansımalı bir kelime gelir : **He revenged himself** : (Kendi) intikamını (kendisi) aldı. Hem **AVENGE**, hem de **REVENGE** kelimelerinden sonra çoğunlukla **ON, UPON** gelir : *"To AVENGE an insult ON someone; Hamlet REVENGED himself ON his father's murderer."* gibi.

avens, *is., ç.* **-ens** *bot.* gülgillerden sarı, beyaz, kırmızı çiçek açan kalımlı bir bitki *(Geum urbanum, Geum rivale).*

aventail = **aventayle**, *is.* **1. camail** *d.d.* zırhlı boyun pelerini : XIV. yy. da zırh miğferinin altından boyun ve omuzlara sarkan halka veya zincirlerden yapılmış koruyucu pelerin, **2.** *bk.:* **ventail.**

Aventine, *is.* **1.** Roma'nın üzerinde kurulduğu yedi tepeden biri, **2.** *esk.* sığınak, melce.

aventurin(e) = **avanturin(e)**, *is.* **1.** ince altın yaldızlı donuk kahverengi bardak, **2.** yıldız taşı : parlak renkli mika, hematit vb. mineral zerreleri içeren kuvars veya feldspat cevherlerinden biri. **goldstone** *d.d.*

avenue, *is.* **1.** cadde, geniş sokak, **2.** bir gayeye/maksada ulaştıran yol. **~s of escape** : kaçma/firar yolları. **~s of success** : başarı yolları, **3.** (bir yere eriştiren/götüren) yol, vasıta, çare. **the various ~s to India** : Hindistan'a götüren çeşitli yollar. **to explore every ~** : her çareye başvurmak, **4.** geniş/iki tarafı ağaçlıklı yol. ***e.a.**- 1. street.*

aver, *gl.f.* **averred, averring 1.** (güvenle, resmen) beyan ve iddia etmek, **2.** ispat etmek, kanıtlamak. ***e.a.**- 1. affirm, declare, assert, allege, 2. prove, justify.*

average, *sf.&is.&f.* **1.** orta, vasat. **an ~ student** : vasat bir öğrenci. **man of ~ abilities** : vasat kabiliyetli bir adam. **an ~ family** : orta hâlli bir aile. **above/below ~** : vasattan yukarı/aşağı, **2.** *mat.* ortalama, vasatî. **to take an ~ of the results** : sonuçların ortalamasını almak. **What is the ~ rainfall for July** : Temmuzda ortalama yağış nedir? **3.** *bk.:* **arithmetic mean, 4.** *den.* yitirce, hasar, avarya, dokunca, tazminat. **general ~** : büyük avarya. **particular ~** : küçük/özel avarya. **~ adjuster** : muhammin, avarya düzenleyen eksper. **~ clause** : sigortada verilecek tazminat miktarını belirleyen madde, **5.** **~s** : (borsada) piyasadaki hisse senetlerinin fiyat ortalaması. **Industrial ~s were up** : Endüstri hisse senetlerinin fiyat ortalaması yükseldi. **6.** ortalama(sını) almak/bulmak, vasati(sini) almak, ortasını bulmak, ortalama değer(ini) hesaplamak, **7.** ortalama...olmak. **Wheat ~s 25 kg to a bushel** : Bir ölçek buğday ortalama 25 kg gelir. **8.** ortalama olarak...değerine erişmek/ulaşmak. **His monthly income ~d $3000 last year** : Geçen yıl ortalama aylık geliri 3000 dolara ulaştı. **9.** alelâde, harcıâlem, şöyle böyle, basbayağı, görülegelen, basmakalıp. **There was nothing special, it was only ~** : Bir fevkalâdeliği yoktu, basbayağı bir şeydi. **10. on the ~ = on an ~** : ortalama olarak, aşağı yukarı. **He can read 50 pages an hour, on the ~** : Ortalama olarak saatte 50 sayfa okuyabilir. **11. ~ deviation = mean deviation** *ist.* ortalama sapma, **12. ~ down** : (düşük fiyata fazlaca mal/tahvilât vb. alarak) ortalama maliyeti düşürmek, **13. ~ out** : (a) alış verişten zararsız veya ortalama kârlı çıkmak, (b) belirli bir ortalama değere ulaşmak. **His taxes should ~ out to about a fifth of his income** : Ödediği vergiler, ortalama olarak gelirinin beşte birine ulaşır. **14. ~ revenue** : ortalama gelir : toplam satış bedelinin satılan mal sayısına oranı, **15. ~ up** : (fiyatların artacağını tahmin ederek çok miktarda mal/tahvilât vb. satın alıp) ortalama maliyeti yükseltmek, **16. ~ly** : ortalama/vasatî olarak, ortalama/vasat bir şekilde. ***e.a.**- 1. medium, mediocre, moderate, fair, 2. intermediate, mean, median, 9. middling, indifferent, so-so, tolerable, ordinary.* ***k.a.**-1&9. exceptional, extraordinary, outstanding.* *NOT* : **AVERAGE, MEDIUM, MEDIOCRE, FAIR, MIDDLING, INDIFFE-**

RENT, SO-SO, TOLERABLE sıfatları kademe kademe değerlendirmede kullanılırlar. **AVERAGE** ve **MEDIUM**, en iyi ile en kötünün tam ortasını ifade ederler. **MEDIOCRE**, alelâde, bayağı, ortanın altında, fakat pek de fena olmayan niteliği belirtir. **FAIR**, ortanın üstünde, oldukça iyi, fakat iyinin altında bir durum anlatır. **MIDDLING, average**'den aşağı, **mediocre**'dan üstün bir nitelik ifade eder. **INDIFFERENT**, anlamca **mediocre**'a yakın olup yetersizlik, elverişsizlik anlamı taşır. **SO-SO**, şöyle böyle, kabul edilebilir anlamınadır. **TOLERABLE** ise kabul edilebilecek dereceden biraz daha üstün, iyice, az kusurlu, fakat kusurları önemsiz demektir.

averment, *is.* **1.** (doğruluğunu) iddia etme, **2.** iddia (name).

Avernal = Avernian, *sf.* cehennemî, cehennem gibi.

Averno = Avernus, *is.* **1.** İtalya'da Napoli yakınında bir göl : eskiden cehennemin kapısı zannedilir, pis kokan suları üstünden uçan kuşların öldüğüne inanılırdı, **2.** cehennem. ***e.a.***- *2. hell.*

averse, *sf.* **1.** şiddetle muhalif, muarız, aksi/zıt fikirde olan, nefret eden. **I am ~ to death penalty** : İdam cezasına muarızım. **2.** çekinen, çekimser, içtinap eden. **to be ~ to/from ....** : ...-den çekinmek, **3.** *bot.* eksenden/saptan uzak (laşmış), **4. ~ly** : çekinerek, çekimserlikle; karşı gelerek, muhalif/muarız olarak, **5. ~ness** : çekinme, çekingenlik, içtinap; muhalefet, karşınlık, aykırılık. ***e.a.***- *1. loath, opposed, hostile, 2. reluctant, unwilling.* ***k.a.***- ***1&2.*** *eager, disposed, inclined, ready, willing.* *NOT* : **AVERSE** sıfatından sonra çoğunlukla **TO**, bazan da **FOR, TOWARD, FROM** gelir. Mamafih bazı yetkililer **AVERSE FROM** denilmesini uygun bulmazlar. **AVERSE** ve **ADVERSE** kelimelerinin ikisi de farklı noktainazarlardan muhalefet ifade ederler. **To be AVERSE to something** : bir şeyin cismine, varlığına muhalif/muarız olmaktır. Halbuki **To be ADVERSE to a person** : bir kimseye fikren muhalif olmak, onun düşüncelerine karşı gelmek demektir.

aversion, *is.* **1.** *gen.* **~ to** : nefret, iğrenme, tiksinme, istikrah, antipati. **to have an ~ to** : sevmemek, nefret etmek, tiksinmek, hoşlanmamak, yıldızı barışmamak. **My ~ to cruelty is very strong** : Gaddarlığa karşı büyük bir nefret duyarım. **2.** menfur/müstekreh/iğrenç/tiksinti veren şey. **~ therapy** : tiksindirerek tiryakiliği tedavi, **3.** *esk.* önleme, defetme, bertaraf etme. ***e.a.-1.*** *distaste, abhorrence, disgust, repugnance, contrariety, antipathy, loathing, detestation, dislike, dread, hatred, repulsion.* ***k.a.-1.*** *predilection, affection, devotion, enthusiasm, attachment, delight.* *NOT* : **AVERSION**, hoşa gitmeyen, can sıkıcı veya hisleri rencide eden şeylere karşı duyulan şiddetli bir nefret ve tiksinme hissidir : *An aversion to/toward mice.* **ANTIPATHY**, bir şeyden hoşlanmama, zevk almama, iğrenme demektir : *An antipathy toward/for braggarts.* **LOATHING**, hem nefret, hem iğrenme/tiksinme duygularını bir arada ifade eder : *A loathing for/ toward a criminal.*

aversive, *sf.* **1.** iğrenç, iğrendirici, tiksindirici, nefret verici, menfur, **2.** çekindirici, sakındırıcı, menedici, önleyici. ~ *magic to draw off evil.*

avert, *gl.f.* **1.** yön değiştirmek, başka tarafa çevirmek. **to ~ one's eyes** : gözlerini başka tarafa çevirmek, **2.** önlemek, bertaraf etmek, menetmek, defetmek, bırakmamak, önüne geçmek. **to ~ a disaster** : bir felâketi önlemek, **3. ~able = ~ible** : önlenebilir, menedilebilir, savuşturulabilir, önüne geçilebilir, bertaraf edilebilir, **4. ~ed** : önlenmiş, bertaraf edilmiş, savuşturulmuş, önüne geçilmiş, **5. ~edly** : önlenerek, bertaraf edilerek, önlenecek/savuşturulabilecek şekilde, **6. ~er** : önleyen, meneden, savuşturan, bertaraf eden. ***e.a.***- *1. turn, deflect, divert, 2. prevent, deter, forestall, forfend, obviate, preclude, ward off.* ***k.a.***- *1. hold steady, 2. allow, permit, let.*

avi-, *ön ek* "kuş". *ör.: aviculture.*

avian, *sf.* kuş+, kuşlarla ilgili, kuşlara ait.

aviary, *is., ç.* **-aries** kuşhane, büyük kuş kafesi. ***e.a.***- *birdhouse.*

aviate, *gs.f.* **-ated, -ating** (uçakta) uçmak, uçak kullanmak.

aviatic, *sf.* havacılık+.

aviation, *is.* **1.** havacılık, uçakçılık, **2.** askerî uçak, **3.** uçak yapım tekniği. *advances in American ~.* **4.** uçuş. **~ badge** : kanatlar, **5. ~ cadet** : Hava Harp Okulu öğrencisi, **6. ~ medicine** : havacılık tababeti : uçakta uçmaktan ileri gelen ruhî, fizyolojik, patolojik olaylarla uğraşan tıp dalı.

aviator, *is.* havacı, pilot, uçakçı, tayyareci.

aviatress = aviatrix, *is., ç.* **-atrices** kadın pilot/havacı.

Avicenna, *is.* İbni Sina (980-1037).

aviculture, *is.* kuşçuluk, kuş besleme/yetiştirme.

aviculturist, *is.* kuşçu, kuş besleyen/yetiştiren.

avid, *sf.* **1.** *gen.* **~ for/of** : açgözlü, haris, hırslı, muhteris, gözü doymaz. **to be ~ for** : arzulu/istekli/haris/düşkün olmak. **~ for pleasure** : zevkine düşkün. **~ of power** : iktidar peşinde, **2.** istekli, arzulu, hevesli, meraklı, nefsini hasretmiş. **an ~ moviegoer** : sinema meraklısı. **an ~ reader** : meraklı/hevesli okuyucu, **3. ~ly = ~ously** : hırsla, ihtirasla, açgözlülükle; istekle, hevesle, isteyerek. ***e.a.*- *1.* *eager, greedy, anxious,* *2.* *enthusiastic, ardent, dedicated, keen.***

avidin, *is.* *biy.-kim.* avidin : yumurta akında bulunan bir protein.

avidity, *is.* **1.** hırs, ihtiras, açgözlülük, **2.** istek, arzu, heves, **3.** *kim.* ilgi, afinite derecesi. ***e.a.*-*1.*** *eagerness, greed, greediness, avarice, avariciousness, cupidity, rapacity, gluttony.*

avifauna, *is.* (bir bölgedeki) kuşlar, kuş toplumu/türleri.

avifaunal, *sf.* (bir bölgedeki) kuşlara/kuş toplumuna ait.

avigation, *is.* pilotluk, havacılık, uçak kullanma tekniği.

avionics, *is.* uçak elektroniği : uçaklarda kullanılan elektrik/elektronik cihazları geliştirme/kullanma bilim ve tekniği.

aviso, *is., ç.* ***avisos*** *İsp.* haber, bilgi, malûmat. ***e.a.*-** *advice, information, intelligence*

avitaminosis, *is. patol.* dirimöz yokluğu/eksikliği, vitaminsizlik, vitamin yetersizliğinden ileri gelen hastalık.

avocado, *is., ç.* **-dos 1. alligator pear** *d.d.* Amerikan armudu, avokado, timsah armudu : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen armut biçiminde bir meyve, **2.** perse ağacı *(Persea americana).*

avocation, *is.* **1.** düşkü, boş zamanlarda yapılan iş, hobi. *Reading is my ~.* **2.** meslek, meşgale, **3.** *esk.* oyalanma, vakit geçirme, eğlence. ***e.a.*-** ***1.*** *hobby,* ***2.*** *employment, occupation, business, vocation,* ***3.*** *diversion, distraction.*

avocatory, *sf.* celp eden, geri çağıran .

avocet = avoset, *is.* kılıç gagalı *(Recurvirostra)* : su kenarlarında yaşayan kürek ayaklı, uzun bacaklı, üst kısmı kıvrık ince uzun gagalı bir tür kuş.

Avogadro's law, *kim.* Avogadro yasası : "Eşit sıcaklı ve basınç altında gazların eşit hacminde eşit sayıda molekül bulunur."

Avogadro's number = Avogadro number = Avogadro constant, *kim.* Avogadro sayısı = 6.022137x10^{23} : bir atom gram maddedeki atom sayısı veya bir molekül gramdaki molekül sayısı.

avoid, *gl.f.* **1.** sakınmak, çekinmek, kaçınmak, kurtulmak, sıyrılmak, uzak durmak, içtinap etmek, önlemek, savuşturmak, bertaraf etmek. **to ~ a person** : bir kimseden kaçınmak/çekinmek. **to ~ danger** : tehlikeden sakınmak. **to ~ doing sth.** : bir şeyi yapmaktan kaçınmak. **to ~ notice** : gözden uzak durmak, dikkati çekmemeye çalışmak. **He avoided punishment by running away** : Kaçıp giderek cezadan kurtuldu. **She ~ed to answer my questions** : Sorularıma cevap vermekten kaçındı. **I ~ed her by leaving back door** : Ona görünmeden arka kapıdan savuştum. **2.** *huk.* iptal etmek, feshetmek, hükümsüz kılmak. **to ~ a deed** : bir sözleşmeyi iptal etmek, **3.** *esk.* boşaltmak, kovmak, kapı dışarı atmak, ihraç etmek, **4. ~able** : kaçınılabilir, sakınılabilir, önlenebilir, savuşturulabilir, bertaraf edilebilir, **5. ~ably** : kaçınılabilecek/önlenebilecek şekilde, çekinerek, sakınarak, çekine çekine, **6. ~er** : sakınan/çekinen/kaçınan/önleyen kimse. ***e.a.*- *1.*** *elude, keep away, keep clear, shun, evade, escape, avert, dodge, eschew, forbear, forsake,* ***2.*** *invalidate, annul, make void,* ***3.*** *empty, eject, expel.* ***k.a.*-*1.*** *confront, face, encounter, meet.*

avoidance, *is.* **1.** sakınma, çekinme, önleme, savuşturma, uzak/geri durma, içtinap. **~ of danger** : tehlikeden sakınma, **2.** iptal, fesih, **3.** *esk.* boşaltma, kapı dışarı atma, çıkarma.

avoirdupois, *is.* **1. ~ weight** *d.d.* İngiliz ve ABD ağırlık ölçü sistemi (kıymetli madenler ve ilâçlar dışında bütün ağırlıklara uygulanır), **2.** *k.d.* şişmanlık, ağırlık. **She's put a lot of ~** : Hayli şişmanladı. **3.** *esk.* tartı ile satılan mallar.

avoset, *is. bk.:* **avocet.**

à votre santé, *Fr.* Sıhhatinize! ***e.a.***- *to your health.*

avouch, *gl.f.* **1.** teyit/tasdik etmek, kesinlikle söylemek, iddia etmek, **2.** güvence/garanti vermek, sorumluluğu üzerine almak, **3.** kabul/itiraf etmek, açıklamak, açıkça söylemek, açığa vurmak. **to ~ a guilt** : suçu itiraf etmek, **4. ~er** : (a) teyit/tasdik eden, kesinlikle söyleyen/iddia eden, (b) güvence veren, sorumluluğu üzerine alan, (c) kabul/itiraf eden, açıklayan, **5. ~ment** : (a) teyit/tasdik/iddia etme, (b) güvence verme, sorumluluğu yüklenme, (c) kabul, itiraf, ikrar, açıklama. ***e.a.***- *1. declare, assert, affirm, acknowledge, 2. guarantee, 3. admit, confess.*

avow, *gl.f.* **1.** açıklamak, açıkça söylemek, ikrar/itiraf etmek, beyan/ilân etmek, kabul/tasdik etmek. **to ~ one's principles** : ilkelerini ilân etmek. **The prisoner ~ed his guilt** : Tutuklu, suçunu itiraf etti. **2. ~able** : açıklanabilir, ilân/itiraf/kabul/tasdik edilebilir, **3. ~er** : açıklayan, itiraf/ikrar/kabul/tasdik eden. ***e.a.***- *acknowledge, profess, declare, confess, admit, aver, own, assert, affirm.*

avowal, *is.* açıklama, beyan, ikrar, itiraf, ilân, kabul, tasdik. **He made (an) ~ of his real intentions** : Gerçek niyetlerini açıkladı.

avowed, *sf.* **1.** açıklanan, itiraf/ikrar/beyan olunan, kabul/tasdik edilen, açık, alenî. **His ~ purpose is...** : Açık maksadı ...-dır. **2. ~ly** : açıkça, açıktan açığa, sarahaten, alenen, herkesçe kabul ve itiraf edildiği üzere. **He is ~ly my enemy** : O, açıktan açığa bana düşmandır. **3. ~ness** : açıklık, sarahat, aleniyet. ***e.a.***- *1. declared, acknowledged, admitted.*

avulsion, *is.* **1.** koparma, sökme, **2.** *huk.* nehrin yatak değiştirmesi veya sel yüzünden bir kimsenin toprağının başka birine geçmesi, **3.** kopmuş parça.

avuncular, *sf.* **1.** amca+, dayı+. **~ affection** : amca/dayı sevgisi. **I really don't like ~ advice from someone no older than I am** : Benden daha yaşlı olmayan bir kimsenin bana amca nasihati vermesi hiç de hoşuma gitmez. **2.** *esk.* rehinci+, faizci+.

aw, *ünl.* Ooo! (protesto, bir şeye inanmama, nefret vb. ifade eder). **Aw, gee, why do that?** Ooo, bunu niye yaptın?

awa, *zf.* *İsk. bk.:* **away.**

await, *f&is.* **1.** beklemek, ummak, gözlemek, intizar etmek. **I am ~ing your reply** : Cevabınızı bekliyorum. **The fate that ~s him** : Onu bekleyen kader (Onun kaderi). **2.** hazır/depoda olmak. **the parcels ~ing delivery** : teslim edilmek üzere depoda bekleyen paketler, **3.** *esk.* pusuda/yatıp beklemek, **4.** *esk.* bekleme, bekleyiş, pusu(da bekleme). ***e.a.***- *1. expect, hope, wait for, look for, anticipate.*

awake, *sf.&f.* **awoke/awaked, awaking 1.** uyan(dır)mak, uyarmak, ikaz etmek. **to ~ to the danger** : tehlikeye karşı uyarmak. **The noise awoke me** : Gürültü beni uyandırdı. **2.** canlan(dır)mak, diril(t)mek, harekete geç(ir)mek, tahrik etmek, kışkırtmak. **Her letter awoke old memories** : Onun mektubu eski anıları canlandırdı. **Old memories awoke in her when she read the letter** : Mektubu okuyunca eski anıları canlandı. **3.** fark etmek, farkına varmak, gözü açılmak. **He awoke to the realities of life** : Hayatın gerçeklerinin farkına vardı. **4.** uyanık, uyanmış, gözü açık, tetikte, müteyakkız, sak. **I was ~** : Uyanıktım/uyanmıştım. **to be ~ to a danger** : tehlikeye karşı uyanık/tetikte bulunmak. **5. lie/keep ~** : uyanık yatmak, **6. wide ~** : (a) tamamen uyanmış, (b) gözünü dört açmış. ***e.a.***- *1. wake up, rouse, 2. excite, provoke, stimulate, incite, animate, 4. alert.*

awaken, *f.* **1.** uyarmak, uyan(dır)mak, ikaz etmek, gözünü açmak. **We must ~ the people to the dangers facing our country** : Ülkemizin karşılaştığı tehlikelere karşı halkı uyarmalıyız. **2. ~er** : uyaran, uyan(dır)an, ikaz eden. ***e.a.***- *1. awake, waken.*

awakening, *sf.&is.* **1.** uyarıcı, uyandırıcı, ikaz edici, **2.** uyanan, **3.** uyanış, uyanma. **~ to social injustice** : toplumsal haksızlığa karşı uyanış, **4.** farkına varma, kendine gelme, gözü açılma, intibah. **They had a rude ~ to the facts of life** : Hayatın amansız gerçeklerinin farkına vardılar. **5.** (dikkat, ilgi, alâka) canlanma, **6.** dine karşı yeniden ilgi gösterme, **7. rude ~** : acı gerçeğin farkına varma. **We had all been enjoying ourselves, but the rude ~ came when our firm started to lose money** : Keyfimiz yerinde idi, lâkin firmamız zarar etmeye başlayınca acı gerçeğin farkına vardık. **8. ~ly** : uyan(dır)arak, farkına vararak, kendine gelerek, gözü açılarak.

award, *is.&gl.f.* **1.** (ödül/mükâfat/ikramiye vb.) vermek/dağıtmak/bahşetmek/tevzi etmek. **to ~ prize** : ödül (olarak) vermek. **He was ~ed the first prize for being the fastest runner** : Sürat koşusunda birincilik ödülünü aldı (birincilik ödülü ona verildi). **2.** hüküm /karar vermek, hükmetmek, verilmesini emretmek. **The judge ~ed a large sum of money to those hurt by the explosion** : Yargıç, patlama sonucunda yaralananlara (tazminat olarak) büyük bir para verilmesine karar verdi. **3.** ödül, mükâfat, ikramiye, tazminat, zarar ödentisi. *an ~ of $100,000 to those hurt in explosion.* **4.** *huk.* (a) hüküm, karar, yargı, (b) hakem kararı. **arbitration ~** : hakem kararı, **5. make an ~** : (a) hükmetmek, (b) ödül vermek, **6. ~able** : (ödül/mükâfat/ikramiye/tazminat olarak) verilebilir, bahşedilebilir, hükmedilebilir, **7. ~er** : (ödül/mükâfat/ikramiye/tazminat) veren/dağıtan, hüküm/karar veren.

aware, *sf.* **1.** bilir, bilgili, öngörülü, agâh, farkında. **~ of danger** : tehlikenin farkında. **to be/become ~ of** : öğrenmek, haberdar olmak, farkına varmak, farkında olmak. **I am quite ~ how you must feel** : Neler hissettiğinizin tamamıyla farkındayım. **2.** haberdar, vâkıf, müdrik, malûmattar, uyanık, müteyakkız. **I am fully ~ of the gravity of the situation** : Durumun vahametini tamamiyle müdrikim. **Not that I am ~ of** : Bildiğime göre (böyle) değil (Bundan haberim yok). **3. ~ness** : uyanıklık, farkında olma, teyakkuz. ***e.a.*** *- 1. mindful, conscious, cognizant, apprised, 2. informed, alert, knowledgeable, sensible, watchful, awake, vigilant, observant, perceptive, alive.* ***k.a.*** *- 1. oblivious, ignorant, insensible, 2. unaware.* ***NOT*** **:** **AWARE**, gerek kendi duyu organları, gerekse başkası aracılığı ile bir şeyden haberdar olmak, halbuki **CONSCIOUS** sadece kendi duyularıyla bilmek demektir. **COGNITION**, bir şeye vukufun resmen ve kuvvetle ifadesidir. **SENSIBLE**, duyu organları ile duyan ve iyice idrak eden, anlayan anlamına gelir. **ALIVE** ve **AWAKE**, uyanıklık ve tetikte oluşu bildirir. **ALERT** hem tehlikenin bilindiğini, hem de yeterli önleyici karşılık vermeye hazır bulunulduğunu gösterir. **WATCHFUL** ve **VIGILANT**, tehlikeye karşı dikkat ve uyanıklığı ifade eder.

awash, *sf.&zf.* **1.** *den.* (a) su düzeyinde, su düzeyi ile beraber, (b) dalgalarla yıkanan (fırtınalı havada geminin üst güvertesi gibi), **2.** su ile örtülü, **3.** dalgalarla sürüklenen, suda yüzen, dalgaların sağa sola attığı.

away, *sf.&zf.* **1.** uzak(ta), uzağa, öteye, ötede. **get/go ~** : uzağa gitmek, uzaklaşmak, uzak durmak, ayrılmak. **Get ~ from the fire** : Yangından uzaklaşın! **Don't go ~!** Uzaklaşma! **to be ~** : bulunmamak, başka yere gitmiş olmak. **He is ~** : Evde değil. **I shall be ~ 3 weeks** : Üç haftalığına uzaklaşacağım (başka yere gideceğim). **to walk/ride ~** : yürüyerek/atla uzaklaşmak. **The ball rolled ~** : Top uzağa yuvarlandı. **carry ~** : alıp (uzağa) götürmek, sürüklemek. **be carried ~** : sürüklenmek, kapılmak. **come ~** : bırakıp gelmek. **cut ~** : kesmek, kesip atmak. **drive ~** : uzaklaş(tır)mak, kovmak, defetmek. **eat ~** : aşındırmak, yiyip bitirmek. **fall ~** : terk etmek, hamisiz bırakmak. **far ~** : çok uzağa/uzaklarda. **fire ~** : hemen ateş etmek; durmadan konuşmak. **fly ~** : uçup gitmek, kaçmak. **hide ~** : sakla(n)mak. **pass ~** : ölmek, vefat etmek. **snatch ~** : kapmak, kapıp kaçmak. **take ~** : almak, alıp götürmek. **throw ~** : fırlatıp atmak, (işe yaramayacak bir şeyi) bir tarafa atmak. **~ from the subject** : konudan uzak. **We are 5 km ~ from the station** : İstasyondan 5 km uzaktayız. **~ from home** : evden uzak(ta), gurbette, **2.** bir tarafa, bir yana. **turn (one's face) ~ from sth.** : (bir şeyden) yüz çevirmek, yüzünü başka tarafa döndürmek. **put ~** : kaldırmak, bir tarafa koymak, **3.** biteviye, hep, daima, durmaksızın, sürekli olarak. **to work ~** : durmadan/biteviye çalışmak. **The sea is eating ~ the rocks** : Deniz biteviye kayaları aşındırıyor. **4.** derhal, hemen. **Fire ~!** Derhal ateş et! **right ~ = straight ~** : hemen, derhal, derakap, **5.** sonuna kadar, bitip tükeninceye kadar, her şey(i). **The water boiled ~** : Su buharlaşıp bitti. **The sounds died ~** : Sesler uzaklaşıp kayboldu. **He slept ~ the day = He slept the day ~** : Bütün gün uyudu. **He gave everything ~** : Her şeyini (varını yoğunu) verdi. **6. ~ with** : (a) uzaklaştırmak, alıp götürmek. **~ with him!** Defolup gitsin! Gözüm görmesin! Canı cehenneme! **~ with it! = take it ~ !** Götür/defet şunu! Uzaklaştır! Gözüm görmesin! (b) Git, defol, yıkıl! **~ with you!** Defol karşımdan! **7. do ~ with:**

yok etmek, öldürmek, ortadan kaldırmak, **8. far and ~** : elbette, hiç şüphesiz. **This is far and ~ the best** : Hiç şüphesiz en iyisi budur. **9. give ~** : (a) hediye etmek, (b) (nikâhta) gelini güveye vermek, (c) ihbar etmek, ele vermek, **10. I ordered him ~** : Gitmesini emrettim. **I must ~** : Gitmeliyim. **11. keep ~** : uzak durmak, **12. make ~ with** : (a) öldürmek, yok etmek, mahvetmek, (b) aşırmak, çalmak, yürütmek, **13. send ~** : kovmak, başka yere göndermek, uzaklaştırmak, **14. send ~ for** : mektupla ısmarlamak, **15. stay ~** : gelmemek, başka yerde kalmak, **16. Where ~ ?** Nereye? Ne tarafa? ***e.a.*** *- 1. off, far, apart, distant, 2. aside, 3. continuously, repeatedly, on.*

awe, *is.&gl.f.* **awed, awing 1.** huşu, haşyet : son derece kudret ve kuvvet sahibi bir varlık karşısında duyulan hürmet ve hayranlıkla karışık korku/ürperme. **to strike s.o. with ~** : huşu telkin etmek, korku/ürperme vermek. **to hold/keep s.o. in ~** : birisini haşyet içinde bırakmak. **~-inspiring** : huşu telkin eden, korku veren, ürperten. **to stand in ~ of s.o.** : birisinden korkmak, birisine karşı hürmet ve korku duymak. *He always stood in ~ of his father.* **2.** hürmet ve korku telkin etmek, huşu vermek, **3.** korkutmak, dehşete düşürmek. **They were ~d into silence by the great man :** Büyük adam karşısında hürmet ve korku ile sustular.

aweather, *sf.&zf. den.* rüzgâr yönün(d)e, rüzgâra doğru, rüzgâr üstün(d)e. *The helm is ~.*

aweigh, *sf. den.* dipten ayrılmış (çapa), apiko.

aweless(ness), *bk.:* **awless(ness).**

awesome, *sf.* **1.** haşyet/dehşet verici, korkunç, müthiş, tüyler ürpertici. *an ~ sight.* **2. ~ly** : haşyet/dehşet verici/korkunç/müthiş bir şekilde, tüyler ürpertircesine, **3. ~ness** : korkunçluk, yılgı, dehşet.

awestricken = awe-stricken, *sf. bk.:* **awestruck.**

awestruck = awe-struck, *sf.* korkmuş, korku/dehşet içinde kalmış.

awful, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet verici. **an ~ death** : korkunç bir ölüm. **The pain was ~** : Ağrı müthişti. **2.** berbat, çok kötü/fena/çirkin. **The house is in an ~ state** : Ev berbat bir durumda. **What an ~ weather** : Ne berbat bir hava. **3.** huşu verici, korku ve hürmet telkin edici, **4.** iri, heybetli, etkileyici. **The ~ majesty of Alpine peaks** : Alp tepelerinin heybetli ihtişamı. **5.** *k.d.* son derece, çok, müthiş. **He is an ~ bore** : O, son derece can sıkıcıdır. **He did an ~ good job painting the house** : Evi çok iyi boyadı. ***e.a.*** *- 1. dreadful, terrible, horrible, apalling, dire, frightful, 2. bad, ugly, unpleasant, 3. reverential, 4. impressive, majestic, solemn.* ***k.a.*** *- 2. good, fine, wonderful, terrific, pleasant, pleasing, attractive.* ***NOT :*** Günlük konuşmada **AWFUL** sıfatı *"berbat, çok kötü/fena"* anlamında kullanılabilir. lâkin resmî konuşma ve yazışmada "**korkunç, dehşet verici**" anlamı kastedilmedikçe bu kelimeyi kullanmaktan kaçınmalıdır.

awfully, *zf.* **1.** çok, pek çok, son derece. **That was ~ nice of you** : Çok lûtufkârsınız. **She's behaving ~ grand these days** : Bugünlerde son derece büyüklük taslıyor. **I am ~ sorry** : (Pek) çok özür dilerim. **~ funny** : son derece tuhaf. **Thanks ~** : Çok teşekkürler. **~ cold/~ nice** : son derece soğuk/lâtif, **2.** uygunsuz, yakışıksız, ayıp. **She behaved ~ all night** : Bütün gece yakışıksız davranışlarda bulundu. **3.** *esk.* (a) korkunç, korku veren, korkutucu, (b) korkulu, korkmuş. **to stare ~** : korkulu gözlerle bakmak. ***e.a.*** *- 1. very, much, extremely, hugely, terribly, horribly, dreadfully, immensely, excessively.*

awfulness, *is.* **1.** korkunçluk, dehşet, haşyet/huşu/korku ve hürmet telkin etme/verme, **2.** *esk.* dehşete kapılma.

awhile, *zf.* biraz(cık), kısa bir süre/müddet/zaman (için). **Wait ~** : Biraz(cık) bekle. **We rested ~ at the side of the road** : (Kısa) bir süre yol kenarında dinlendik. ***NOT* : AWHILE**, kısa bir süre ifade eden bir zarftır. Bunu ad olan **A WHILE** (bir müddet) ile karıştırmamalıdır. **Stay AWHILE** : Biraz kal. **Stay for A little WHILE longer** : Bir müddet daha kal.

awhirl, *sf.* hızla/fırıl fırıl dönen, telâşlı. **dancers ~ to the strains of a walz** : kıvrak bir valsin nağmesine uyup dönerek dans edenler. ***e.a.*** *- spinning, whirling.*

awkward, *sf.* **1.** beceriksiz, sakar, çolpa, maharetsiz, eli işe yakışmaz. **He is still ~ with a knife and fork and drops food at each meal** : Çatal ve bıçak kullanmasını hâlâ beceremiyor ve her yemekte lokmasını düşürüyor. **2.** acemi. **~ gesture** : acemi jest. **~ age** : ilk gençlik, çocukluktan çıkma çağı, **3.** uygunsuz, münasebetsiz, yakışık almayan, kaba, hantal, işe yaramaz. **an ~ method** : uygunsuz bir yöntem. **an ~ instrument** : hantal bir alet. **Thursday is rather ~ for me, could we meet on Friday** : Perşembe benim için pek uygun değil, cumaya buluşabilir miyiz? **4.** dikkat isteyen, tehlikeli, biçimsiz, idaresi güç. **There is an ~ step here** : Burada biçimsiz/tehlikeli bir basamak var. **5.** çetin, müşkülpesent, garip, aksi, kaba, başa çıkılması/idaresi güç. **an ~ customer** : müşkülpesent bir müşteri. **Don't be ~, we have to get this finished by 5 o'clock** : Aksiliği bırak, bunu saat 5'e kadar bitirmeliyiz. **6.** nahoş, can sıkıcı, sıkıntılı, müşkül (mevkide bırakan). **an ~ moment** : müşkül bir an. **There was a long ~ silence between them after his angry words** : Öfke ile söylediği sözleri uzun, sıkıntılı bir sükût izledi. **7.** *esk.* ters, aksi, zıt, tersine, gayrimüsait. **an ~ situation** : gayrimüsait bir durum, **8. ~ly** : acemice, beceriksizce(sine), kabaca, hantalca, aksi gibi, biçimsiz/münasebetsiz(ce). **to be ~ly situated** : biçimsiz bir vaziyette bulunmak, **9. ~ness** : acemilik, beceriksizlik, aksilik, sakarlık, hantallık, uygunsuzluk, münasebetsizlik, kabalık, can sıkıcılık. ***e.a.*** *- 1. clumsy, gauche, inept, unskillful, unhandy, inexpert, 2. bungling, ungraceful, uncouth, 3. unmanageable, 4. hazardous, dangerous, 5. difficult, unpleasant, 6. inopportune, 7. perverse, untoward, 8. clumsily, inelegantly, badly, uneasily, 9. clumsiness, ungracefulness, unsuitableness, embarrassment.* ***k.a.*** *- 1. deft, adroit, skillful, 2. graceful, neat, dexterous, expert, 3. manageable, 4. safe, secure, 5. easy, pleasant, 6. opportune.*

awl, *is.* biz, saraç/kunduracı bizi. **~shaped** : biz gibi, ucu sivri, *bot.* sivri uçlu, gittikçe incelip sivrileşen.

A.W.L. = Absent With Leave : izinli.

awless = aweless, *sf.* **1.** korkusuz, korkmaz, **2. ~ness** : korkusuzluk, korkmazlık, korkmama.

awn, *is. bot.* başak bıyığı, kılçık, diken. **~s of barley** : arpa kılçıkları. **~ed = awny** : kılçıklı, dikenli (bitki). **~er** : başak kılçıklarını kesen makine. **~less** : kılçıksız, dikensiz.

awning, *is.* **1.** tente, gölgelik, güneşlik, sayvan, **2.** sığınak, sığınacak yer, **3. ~ed** : tenteli, gölgelikli, sayvanlı, **4. ~ window** : tenteli pencere.

awoke, *f. bk.:* **awake** *(geç.z.).*

A.W.O.L. = a.w.o.l. = Absent Without Leave : **1.** asker kaçağı, **2.** okul kaçağı.

awry, *sf.&zf.* **1.** çarpık, eğri, yan, verev. **to glance/look ~** : yan (gözle) bakmak, **2.** ters, yanlış. **to go all ~** : bütün işler tersine gitmek, alt üst olmak. **Our plan went ~** : Plânımız alt üst oldu. ***e.a.*** *- 1. askew, 2. amiss, wrong.*

ax = axe, *is., ç.* **axes**, *gl.f.* **axed, axing 1.** balta, **2. get an/the ~** *k.d.* (a) (işten/görevden) atılmak, kovulmak, sepetlenmek, (b) (okuldan) kovulmak, tart edilmek, (c) (âşık, arkadaş vb. tarafından) reddedilmek, **3. have an ~ to grind** *k.d.* (bir işten) çıkarı olmak, menfaat gözetmek. **His interest in our venture cannot be sincere, because I know he has an ~ to grind** : Giriştiğimiz tehlikeli işe karşı ilgisi samimî olamaz; çünkü bir çıkarı olduğunu biliyorum. **4. give s.o. the ~** : (işten) atmak, kovmak, sepetlemek, (aşkta) reddetmek, sepetlemek, kapı dışarı etmek. **Last night she gave him the ~** : Dün gece onu sepetledi. **5.** balta ile kesmek, **6.** budamak, şekil vermek, **7.** baltalamak, kıs(ıtla)mak, azaltmak, tahdit etmek, tensikata tâbi tutmak, engellemek, mani olmak. **Congress axed the budget** : Kongre bütçeyi sınırladı/kısıtladı. **to ~ a number of employees** : bir miktar memuru tensikata tâbi tutmak. **Don't ~ the guy's chances just because you're in a huff** : Sırf dargınsın diye adamcağızın şansına mani olma. **8. axed** : yüzeyi balta ile düzeltilmiş. ***e.a.*** *- 2. (a&b) to be dismissed/expelled, (c) rejected, 7. restrict, dismiss, destroy.*

axenic, *sf.* mikropsuz, bulaşsız, kirlenmemiş.

axes, *ç. is.* **1.** eksenler, *bk.:* **axis**, **2.** baltalar, *bk.:* **ax**

axi-/axo-/ax-, *ön ek* "eksen, eksenel". *ör.: axial.*

axial = axile, *sf.* **1.** eksenel, eksen+, mihver+. **~ pressure** : eksenel basınç. **~ skeleton** : baş ve gövde iskeleti. **~ symmetry** : eksenel bakışım, **2.** eksen üzerinde bulunan, **3. axiality** : eksenellik.

axially, *zf.* eksen doğrultusunda, eksenel olarak.

axil, *is. bot.* koltuk açısı, koltuk, yaprak sapı ile dal arasındaki açı.

axilla, *is., ç.* **axillae/axillas 1.** *anat.* koltuk altı, **2.** kuş kanadının koltuk altı, **3.** *bot. bk.:* **axil.**

axillar, *is.* **1.** *gen.* **~s** : kuşun koltuk altı tüyleri, **2.** *biy.* koltuk altında bulunan şey.

axillary, *sf.&is., ç.* **-laries 1.** koltuk altı+, **2.** *bot.* yaprak sapı ile dal arasında bulunan/büyüyen, **3. axillaries** *bk.:* **axillar** (1).

axiological, *sf. fel.* değer felsefesi/öğretisi ile ilgili. **~ly** : değer öğretisine göre.

axiologist, *is.* değer felsefesi bilgini.

axiology, *is.* değer felsefesi/öğretisi : ahlâk, estetik ve dinin değerlerini inceleyen felsefe dalı.

axiom, *is.* **1.** belit, aksiyom, mütearife : kendiliğinden apaçık olan ve böyle olduğu için öteki önermelerin temeli ve ön dayanağı olan temel önerme. **~ of choice** : seçme beliti. **~ of continuity** : süreklilik beliti, **2.** apaçık gerçek, **3.** herkesçe kabul edilen ilke veya kural. ***e.a.-1.*** *postulate, 3. principle.*

axiomatic(al), *sf.* **1.** belitsel, kendiliğinden apaçık belli, **2.** *bk.:* **aphoristic, 3. axiomatically** : belitsel olarak, kendiliğinden belli olarak, belitle, aksiyomla.

axis[1], *is., ç.* **axes 1.** eksen, mihver. **~ of rotation** : dönme ekseni. **optical ~** : optik ekseni. **2. ~ of symmetry** *d.d.:* simetri ekseni, **3.** *anat.* (a) omurilik, (b) boynun ikinci omuru, **4.***bot.* bitkinin ana yapısı (kök ve gövde), **5.** *mat.* konaç ekseni, koordinat ekseni. **~ of abscissas** : yatay konaç ekseni, x ekseni. **~ of ordinates** : düşey konaç ekseni, y ekseni, **6.** *hv.* uçağın konumunu belirleyen üç doğrudan her biri, **7.** *mak.* dingil. **~ bearing** : dingil yatağı, **8. the Axis = Roma-Berlin ~ = the ~ Powers** : Mihver Devletleri : II. Cihan Harbinde Almanya-İtalya-Japonya.

axis[2], *is., ç.* **axises** *zool.* geyik *(Axis axis)* : Hindistan ve Seylan'da yaşayan beyaz benekli, kızıl kahverengi kürklü bir geyik türü. **axis deer, hog deer** *d.d.*

axle, *is.* mil, dingil. **~ box** : dingil kutusu.

axled, *sf.* dingilli.

axletree, *is.* araba dingili.

axlike, *sf.* balta gibi.

axman = axeman, *is., ç.* **-men 1.** baltacı, balta ile odun kesen, **2.** *bk.:* **chainman, 3.** *esk.* baltacı : saraylarda gönderli balta taşıyan muhafız.

Axminster carpet, *is.* Aksminster halısı.

axo-, *ön ek bk.:* **axi-**

axolotl, *is. zool.* aksolot *(Ambystoma mexicanus)* : Meksika ve GB ABD'de göllerde yaşayan ve larva iken üreyebilen bir tür semender. Meksika'da gıda olarak kullanılır.

axon(e), *is. anat.* akson : sinir gözesinin uzantılarından en belirli ve uzun olanı. Sinir uyarmalarını sinir gözesinden ileriye iletmeye yarar. **axonal** : akson+.

axonometric, *sf.* eksen ölçümsel, aksonometrik. **~ projection** : eksen ölçümsel izdüşüm. (Her üç eksen doğrultusundaki boyutları aynı ölçüde küçültür.)

ay, *is.&zf.&ünl.* **1. aye** *ş.d.y. k.d.- bk.:* **ever, always, 2.** *k.d.* Ay! Ah! O!, **3.** *bk.:* **aye.**

ayah, *is.* (Hindistan'da) yerli hizmetçi veya hastabakıcı.

aye = ay, *is.&f.* **1.** evet, muhakkak, mutlaka, hayhay, (gemicilikte) tamam, anlaşıldı. **aye aye** : baş üstüne. **Aye aye, Sir, I'll do that at once** : Baş üstüne efendim, emrinizi derhal yapacağım. **2.** (İngiliz parlamentosunda) kabul oyu, olumlu/lehde oy, evet (ABD'de **yea** denir). **The ayes have it** : Olumlu oylar kazandı. ***e.a.-1&2.*** *yes.* ***k.a.-1&2.*** *nay, no.*

aye-aye, *is. zool.* Madagaskar maymunu *(Daubentonia madagascariensis)* : Kedi büyüklüğünde, sincaba benzer, böcek ve meyve ile beslenir. Kulakları geniş, kuyruğu uzun ve tüylü, dişleri kemirici hayvanlarınki gibidir.

ayin, *is.* ayın : İbranî alfabesinin on altıncı harfi.

Aymara, *is., ç.* **-ra/-ras 1.** Aymara : Bolivya ve Peru dağlarında yaşayan yerli ahali, **2.** Aymara dili.

Aymaran, *sf.* **1.** Aymara+, **2.** Aymara dili.

Ayntab = Aintab, *is.* Gaziantep.

Ayshire (cattle), *is.* (beyaz/kahverengi) İskoçya sığırı.

Ayurveda, *is.* eski Hint tababeti ve hayatı uzatma sanatı.

azalea, *is. bot.* açalya, Amerika hanımeli: *Rhododendron* türünden renk renk çiçekler açan süs bitkisi.

azan, *is.* ezan.

azarole, *is. bot.* **1.** alıç *(Crataegus azarolus)*, **2.** alıç meyvesi.

azedarach, *is. bk.:* **chinaberry** (1).

azeotrope, *is. fiz. kim.* eş kaynar sıvı : birden çok bileşikten oluşan fakat arı sıvı gibi kaynama sıcaklığı değişmeyen karışım.

azeotropic, *sf. fiz. kim.* eş kaynar. ~ **mixture** : eş kaynar karışım.

azeotropism = azeotropy, *is.* eş kaynama, eş kaynarlık.

Azarbaijan, *is.* Azerbaycan.

Azarbaijani, *sf.&is.* Azerbaycanlı, Azerî, Azerbaycan Türkçesi.

azide, *is. kim.* azid, azido grubunu içeren bileşim. **sodium** ~ : sodyum azid, NaN_3.

azido group = azido radical, *kim.* azido grubu : hidrazoik asitten türeyen tek valanslı N_3^- gubu.

Azilian, *sf.* G Fransa mezolitik kültürü+.

azimuth, *is. astr. den.* **1.** yön açısı, semt, azimüt : bir noktadan geçen kuzey güney düşey düzlemi ile gök cisminden geçen düşey düzlem arasındaki açı. ~ **compass** : yön pusulası, **2.** **~al** : yönsel, **3.** **~ally** : yönsel olarak, yön açısı ile, azimütle.

azimuthal equidistant projection, (Harita) eş uzaklıklı yönsel iz düşüm : harita üzerinde iki nokta arasındaki doğrusal uzaklık, yeryüzünde o iki nokta arasındaki en kısa mesafeyi gösterecek tarzda harita çizme yöntemi.

azine, *is. kim.* azin grubu : bir/birkaç N atomu içeren çok halkalı bileşimler. N atomunun sayısı ön ekle belirtilir : **diazine, triazine** gibi.

azo-/az-, *ön ek* "azotlu, azot içeren". *ör.: azobenzene.*

azobenzene, *is. kim.* azobenzen, azotlu benzen, C6H5N=NC6H5 : nitrobenzenin redüklenmesiyle elde edilen kırmızı turuncu, suda erimeyen, kristalli toz. Haşarat öldürmekte ve boya yapımında kullanılır.

azo dye, *is. kim.* azotlu boya : iki valanslı azo grubunu içeren boyalar.

azo group = azo radical, *kim.* azo grubu : hidrokarbonlarla bileşimler yapan iki valanslı -N=N- grubu.

azoic, *sf. jeol.* ölü çağ+ : ilk canlı varlığın zuhurundan önceki çağa ait.

azole, *is. kim.* azol : bir/birkaç N atomu içeren beşli çok halkalı kimyasal bileşim. N atomu sayısı ön ekle belirtilir : **diazole** (=2 N atomlu) gibi.

Azores, *is.* Asor Adaları. **Azorian** :Asorlu.

azote, *is. kim.* azot, nitrojen.

azoted, *sf.* azotlu, nitrojenli.

azotemia, *is. patol.* azotemi, kanda fazla miktarda azotlu artıkların birikmesi (üremide olduğu gibi).

azoth, *is.* **1.** cıva : simyada bütün madenlerin temeli sayılırdı, **2.** *Paracelsus* ' un evrensel ilâcı. ***e.a.*** *- **1.** mercury, quicksilver.*

azotic, *sf.* azotlu, azotik, nitrik.

azotise, *gl.f. Brit. bk.:* **azotize.**

azotize, *gl.f.* **-tized, -tizing** azotlamak, azotla birleştirmek.

azoturia, *is. patol.* idrarda azotlu maddelerin çoğalması (atlarda görülen bir hastalık).

Azov, *is.* Azak. **Sea of** ~ : Azak Denizi.

Azrael = Azriel, *is.* Azrail.

Aztec, *is.* Aztek : Meksika 1519'da keşfedilinceye kadar Orta Meksika'da yaşayan bir imparatorluk ahalisi, bunların dili. **~an** : Aztek+.

azure, *sf.&is.* **1.** gök mavisi, mavi, **2.** gök, sema, bulutsuz gökyüzü, **3.** açık mora kaçan mavi.

azirite, *is.* **1.** azürit, bakır karbonat cevheri : $Cu_3(CO_3)_2(OH)_2$, **2.** azüritten yapılmış orta değerde ziynet taşı.

azygous, *sf. zool. bot.* tek, eşsiz, çift olmayan. ***e.a.*** *- single.*

azyme, *is.* mayasız ekmek.

* * *
*

B

B, b, *is., ç.* **B's/Bs, b's/bs 1.** İngiliz alfabesinin ikinci harfi, **2.** B sesi : *baby, book, bed, rob* kelimelerinde olduğu gibi, **3.** baskı işlerinde B/b harfinin kalıbı, **4.** dizide ikinci, **5.** (okul veya üniversitede) iyi, ortanın üstünde.

B, **1.** *kim.* Boron elemanının simgesi, **2.** *müz.* si notası. **B flat** : si bemol, **3.** *fiz.* manyetik endüksiyon, **4.** *elekt.* süseptans.

B-, *ABD-As.* bombardıman (uçağı) : B-29 gibi.

ba, *is.* (eski Mısır'da) ruhu simgeleyen insan başlı kuş.

Ba, *kim. bk.:* **barium.**

B.A. = **1. Bachelor of Arts** : Edebiyat fakültesi diploması, **2. British Academy**, **3. British Association** (for the Advancement of Science), **4. British Airways.**

baa, *is.&gs.f.* **baaed, baaing** (koyun gibi) meleme(k).

baal, *zf. Avust. argo bk.:* **no, not.**

Baal, *is., ç.* **Baalim 1. Baal** : eski Samî kavimlerin bereket tanrısı, **2.** Fenikelilerin güneş tanrısı, **3.** sahte tanrı, **4. ~ish** : (a) Baal+, (b) sahte tanrı gibi, **5. ~ism** : (a) bereket tanrısı Baal'e tapınma, (b) sahte tanrılık, **6. ~ist(ic)** : Baal'e tapınma+.

Baalbek, *is.* Baalbek : Doğu Lübnan'da eski bir şehir harabesi (eski adı : **Heliopolis**).

baas, *is.* usta, patron, sahip (G Afrika'da kullanılır).

baba, *is., ç.* **-bas** şambaba tatlısı. **baba aurhum** *d.d.*

Babar, *is. bk.:* **Baber.**

babassu, *is.* **1.** *bot.* Brezilya cevizi *(Orbignya Martiana)*, **2. ~ oil** : Brezilya cevizi yağı : yemek pişirmekte ve sabun yapmakta kullanılan sarı renkli bir yağ.

babbitry, *is. bk.:* **babbittry.**

babbitt, *is.&gs.f.* **1. ~ metal** *d.d.* beyaz alaşım, yatak madeni : kalay, bakır, antimuan alaşımı. Sürtünmesi az olduğundan makine yatakları yapmakta kullanılan beyaz, yumuşak alaşım, **2.** beyaz alaşımdan yapılmış yatak, **3.** beyaz alaşımla kaplamak, **4.** *b.h.* tipik tüccar/iş adamı : işine düşkün, halinden memnun, kültürel değerlere karşı ilgisiz kimse. (*Sinclair Lewis'* in aynı adlı romanındaki tüccar tipine izafeten).

babbittry = babbitry, *is.* hâlinden memnun olma.

babble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** (sözü) geveleme(k), sayıklamak, anlaşılmaz sözler söyleme(k). **During his fever he ~d without stopping** : Humma nöbeti esnasında durmadan sayıkladı. **2.** saçmalamak, manasız/saçma sapan sözler söylemek, **3.** *gen.* **~ away/on** : (bebek) agulamak, agular yapmak, anlaşılmaz/sürekli sesler çıkarmak. *The baby ~d (away) for hours.* **~ stage** : agulama basamağı, **4. ~ away/on/along** : (nehir vb.) çağlamak, **5.** boşboğazlık etmek, ağzından kaçırmak. **to ~ a secret** : bir sırrı ağzından kaçırmak. *He ~d the secret (out) to his friends.* **6.** gevezelik, boş lâf, saçma/manasız/anlaşılmaz söz, **7.** mırıltı, bebeğin ilk çıkardığı ses, agu, **8.** *bk.:* **crosstalk.** ***e.a.- 6.*** *prattle, chatter, gabble, jabber.* ***NOT*** : Bu kelimeler hep anlaşılmaz, tutarsız, anlamsız sözleri ve sesleri ifade ederler. **BABBLE** bir bebeğin veya ırmağın sesini, **PRATTLE** yeni konuşmaya başlayan çocuğun sözlerini, **CHATTER** saksağan ötüşünü, **GABBLE** kaz sesini, **GIBBER** deli saçmalamasını, **JABBER** ise anlaşılmayan bir yabancı dili tarif ve nitelemekte kullanılır.

babblement, *is. bk.:* **babble** (6-8).

babbler, *is.* **1.** geveze, boşboğaz, durmadan/vır vır konuşan, **2.** çağlayan (ırmak), **3.** çığırtkan kuşu *(Timaliidae)*.

babbling, *is.&sf.* **1.** saçmalama, saçma/manasız söz, boşboğazlık, gevezelik, **2.** mırıltı, şırıltı, **3.** agulama, **4.** mırıldanan, mırıldayan, şırıldayan, şırıl şırıl akan. **a ~ stream/brook** : çağlayan dere, **5. ~ly** : anlaşılmaz sesler çıkararak, mırıldanarak, mırıltı halinde, şırıldayarak, şırıl şırıl.

babe, *is.* **1.** bebek, küçük çocuk, **2.** *ABD-k.d.* saf/tecrübesiz/beceriksiz kimse, **3.** *ABD-argo* kız, bilhassa güzel kız, *mec.* piliç, **4.** (nükleer fizikte) 20,000 elektron voltluk enerji birimi, **5. ~ in the wood(s)** : masum, saf, tecrübesiz, beceriksiz, bîçare, hiçbir şeyden (bilhassa tehlikeden) habersiz, tehlikeye maruz, kolayca başkasının tuzağına düşen. **Some people who are otherwise shrewd are mere babes in the woods where the stock market is concerned** : Başka hususlarda zeki ve kurnaz olan bazı kimseler borsa işinde pek beceriksizdirler.

Babel, *is.* **1.** Babil. **Tower of ~** : Babil kulesi, **2.** kargaşalık, keşmekeş, ana baba günü, karmakarışık sesler ve konuşmalar. **It was an absolute ~** : Tam bir keşmekeş idi. **~ of talk** : karmakarışık/anlaşılmaz konuşma, **3. ~ic** : karmakarışık, keşmekeş, **4. ~ism** : kargaşalık, karışıklık, keşmekeş.

babelize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (âdet, dil, kültür vb.) karıştırmak, keşmekeşe/curcunaya çevirmek, **2. babelization** : karıştırma, keşmekeşe çevirme, **3. babelized** : karışmış, keşmekeşe çevrilmiş.

Bab el Mandeb, *is.* Babülmendep boğazı.

Baber, *is.* Babür (1483-1530).

babesia, *is.* (sıcakkanlı hayvanlarda hastalığa sebep olan) tek gözeli parazit. **~sis = babesiosis = piroplasmosis** : babezi hastalığı : sığır, koyun, at, köpek ve domuzlarda görülen kuvvetten düşürücü, ateşli hastalık.

babiche, *is.* sırım, çarık bağı.

babies' - breath = baby's - breath, *is.* **1. gypsum pink** *d.d.* bebe teni *(Gypsophila paniculata)* : karanfilgillerden beyaz pembe, güzel kokulu çiçekler açan bitki, **2.** asma sümbülü ve benzeri bitkiler.

babirusa = babiroussa = babirussa, *is.* *zool.* yaban domuzu *(Babirussa babyrussa)* : Hindistan'da yaşar. Erkeğinin köpek dişleri uzun ve kıvrıktır.

babish/babishly/babishness, *esk.* *bk.:* **babyish/babyishly/babyishness.**

Babism, *is.* Babilik : 1844'te İran'da kurulan vahdetivücut mezhebi. Kadın erkek eşitliği, tek kadınla evlenme, riyazet ve yüksek ahlâk ilkelerini savunur. Bahaîliğin temelidir. **Babist** : Babiliğe inanan. **Babite** : Babilik+.

babka, *is. bk.:* **baba.**

baboo, *is., ç.* **-boos** *bk.:* **babu.**

baboon, *is.* **1.** *zool.* Habeş maymunu *(Papio cynocephalus)* : Afrika ve Arabistan'da yaşayan iri gövdeli, kısa kuyruklu, suratı köpeğe benzer, yanakları şişkin bir cins maymun, **2.** kaba, gaddar kimse, **3. ~ery** : kabalık, kaba/gülünç/manasız tutum veya durum, **4. ~ish** : maymunca, maymun gibi; kaba.

babu = baboo, *is.* **1.** Hindistan'da ***Bey, Efendi*** vb. yerine kullanılan unvan, **2.** Hintli efendi, **3.** İngilizce bilen Hintli kâtip, **4.** sathî bir İngiliz kültürüne sahip yerli Hintli (Bu anlamda istihzalı olarak kullanılır).

babul = babool, *is.* **1.** *bot.* Arap akasyası *(Acacia Arabica)* : K Afrika ve Hindistan'da yetişen zamklı bir ağaç, **2.** bu ağacın zamkı, tohum zarfı ve kabuğu.

Babur, *is.* Babür *bk.:* **Baber.**

babushka, *is.* baş örtüsü, eşarp. ***e.a.***-*scarf.*

baby, *sf. &is., ç.* **-bies**, *f.* **-bied, -bying 1.** bebek, küçük çocuk. *a new-born ~. Mothers nurse babies.* **I have known him from a ~** : Onu bebekliğinden beri tanırım. **2.** yeni doğmuş yavru, **3.** ailenin en küçüğü. *He is the ~ of the family.* **4.** çocuk ruhlu, olgunlaşmamış kimse, **5.** *argo* (a) güzel ve cazip kız, bebek gibi güzel, *argo* piliç, (b) sevgili, mahbube, (c) çocuk, delikanlı. **He's a tough ~ to have to deal with** : Kolay başa çıkılamayan yaman bir delikanlıdır. **6.** *argo* (a) bir kimsenin övünebileceği ve özel bir dikkat/ihtimam isteyen icat, keşif, eser, proje vb., (b) iş, nesne, şey. **That's your ~** : Bu senin işin. **Is that car there your ~?** Oradaki araba senin mi? **7.** bebek+, bebeğe özgü. **~ buggy = ~ carriage** : bebek arabası, **8.** bebek gibi, bebeğe benzer, **9.** *k.d.* minicik, ufacık, küçük. **a ~ car** : küçük araba, **10.** çocuk muamelesi yapmak, şımartmak, **11.** çok dikkat ve ihtimam göstermek, üzerine titremek, **12. ~ beef** : (a) genç sığır (12-20 aylık), (b) genç sığır eti, **13. ~ bond** : değeri $100 veya daha az olan bono, **14. ~ bonus** *Cnd.*

çocuk zammı **15.** ~ **face** :(a) bebek yüzü, (b) bebek yüzlü, **16.** ~ **-faced** : bebek yüzlü, **17.** ~ **farm** *hkr.* çocuk bakım evi/yuvası, **18.** ~ **farmer** : çocuk bakım evi işleten, **19.** ~ **farming** : ücretle çocuk bakma, **20.** ~ **grand** : kısa kuyruklu piyano, **21.** ~ **primrose** *bot.* çuha çiçeği *(Primula forbesii)* : Çin ve Burma'da yetişir. Yaprakları beyaz püsküllüdür. Pembe leylâk renkli çiçek açar. **22.** ~ **ribbon** : ince atlas şerit, **23.** ~ **spot** = ~ **spotlight** : minicik el feneri, **24.** ~ **talk** : (a) bebek konuşması, yarım yarım konuşma, (b) büyüklerin bebeklerle konuşurken kasten kullandıkları çocuk konuşması, **25.** ~ **tooth** = **milk tooth** : süt dişi. ***e.a.***- *8. infantile, 10. indulge, spoil, humor, coddle, pamper.*

baby-blue-eyes, *is., ç.* **-eyes** *bot.* **1.** bebek gözü *(Nemophila insignis)* : ABD'nin Pasifik kıyılarında yetişen çan şeklinde mavi benekli çiçekler açan bir bitki, **2.** Oklahoma ve Batı ABD'de yetişen buna benzer bitkiler *(N. phaceloides, N. menziesi otomaria).*

babyhood = **babyship**, *is.* bebeklik. ***e.a.***- *infancy.*

babyish, *sf.* **1.** bebeksi, bebek gibi, bebeğe benzer. ~ *appearance,* **2.** **~ly** : bebekçe, çocukça (sına), acemice, **3.** **~ness** : bebeksilik, bebeklik, bebeğe benzerlik.

babylike, *sf. bk.:* **babyish** (1).

Babylon, *is.* **1.** Babil (şehri) : Babil ve Kalde imparatorluklarının başkenti, **2.** büyük/muhteşem/tantanalı şehir, **3.** günahkârlar şehri.

Babylonia, *is.* Babilonya, Babil İmparatorluğu. (En parlak dönemi M.Ö. 2800-1750).

Babylonian, *sf.&is.* **1.** Babil+, Babil'e ait, Babilli, **2.** çok lüks, günahkâr, **3.** Babil dili, **4.** ~ **captivity** = ~ **exile** : (a) Babil esareti : Yahudilerin Babil'de esir kaldıkları M.Ö. 597-538 dönemi, (b) Papanın Avignon'a sürgün edildiği dönem (1309-77).

baby's-breath, *is. bk.:* **babies'-breath.**

baby-sit, *gs.f.* **-sat, -sitting** ana baba evde yokken çocuğa bakmak. **baby-sitter** = **sitter** : çocuk bakıcısı.

baby-snatching, *is.* çocuk kaçırma.

baccalaureate, *is.* **1.** *bk.:* **bachelor's degree**, **2.** bir okulda derse başlamadan önceki pazar günü yapılan dinî tören, **3.** ~ **sermon** *d.d.* mezuniyet törenlerinde yapılan dinî ayin.

baccara = **baccarat**, *is.* bakara : iskambil kâğıtlarıyla oynanan bir nevi kumar.

baccate, *sf. bot.* **1.** çileğe benzer, **2.** etli ve çekirdeksiz meyve veren (çilek, dut vb. gibi).

bacchanal, *sf.&is.* **1.** şarap tanrısı Baküs'e tapan, **2.** Baküs+, **3.** sarhoş, ayyaş, **4.** içki alemi, cümbüş, işret eğlencesi, Baküs şenliği, **5.** **~ian** : (a) içkili, cümbüşlü, (b) zilzurna sarhoş, **6.** **~ianism** : içkiye/cümbüşe düşkünlük, aşırı sarhoşluk.

Bacchanalia, *is., ç.* **-lia/-lias** **1.** Baküs şenliği, **2.** içki alemi/meclisi, cümbüş.

bacchant, *sf.&is., ç.* **bacchants, bacchantes** **1.** Baküs rahibi, **2.** zilzurna sarhoş, **3.** Baküs'e tapan, **4.** içki müptelâsı, alkolik, **5.** **~ic** : zilzurna sarhoş.

bacchante, *is.* **1.** Baküs rahibesi, **2.** zilzurna sarhoş kadın, **3.** Baküs'e tapan kadın, **4.** içki müptelâsı kadın.

Bacchic, *sf.* **1.** Baküs+, Baküs'ün izinden giden, **2.** zilzurna sarhoş, **3.** neşeli, keyifli, çakırkeyf.

bacchius, *is., ç.* **-chii** (şiirde) bir kısa iki uzun heceden oluşan vezin. *bk.:* **antibacchius**

Bacchus, *is. mit.* Baküs, şarap tanrısı.

bacci-, *ön ek* "çileğe/duta benzer" : çekirdeksiz meyveleri belirten Lâtince köklü ön ek.

bacciferous, *sf. bot.* çileğe benzer (etli, çekirdeksiz) meyve veren.

bacciform, *sf.* çilek/dut biçiminde, etli ve çekirdeksiz.

baccivorous, *sf.* etli çekirdeksiz meyvelerle beslenen.

baccy, *is., ç.* **-cies** *argo* tütün. ***e.a.***- *tobacco.*

bach, *is.&f. argo* **1.** bekâr, **2.** **~it** : bekâr hayatı yaşamak.

bachelor, *is.* **1.** ergen, bekâr erkek, **2.** fakülte mezunu, **2.** **~-at-arms** *d.d.* bir başkasının bayrağı altında hizmet eden genç şövalye, **4.** *bk.:* **crappie**, **5.** genç erkek ayı balığı, **6.** ~ **apartment** : bekâr apartmanı, **7.** ~ **chest** : bekâr dolabı : üstü yazı masası olarak kullanılan çekmeceli dolap, **8.** **~dom** = **~hood** = **~ism** : ergenlik, bekârlık, **9.** ~ **of Arts** = **B.A.** : Edebiyat ve Sosyal Bilimler Fakültesi mezunu, **10.** ~ **of Science** = **B.S.** = **B. Sc.** : Fen Fakültesi veya Teknoloji bölümü mezunu. ***e.a.***- *5. holluschick.*

bachelorlike = **bachelorly**, *sf.* bekâr gibi, bekâr olarak.

bachelor's-button, *is. bot.* peygamber çiçeği, mavi kantaron, belemir *(Centaurea cyanus).*

bachelor's degree = bachelaureate, *is.* fakülte mezuniyet derecesi.

bacill-, *ön ek* "basil". *ör.: bacillary.*

bacillar = bacillary, *sf.* **1. bacilliform** *d.d.* çomaksı, basil şeklinde, çubuksu, **2.** *bkt.* basil+, basilden ileri gelen, sebebi basil olan.

bacillemia, *is. patol.* kanda basil bulunması.

bacillus, *is., ç.* **-cilli 1.** çomaksı minican, basil, çomak /çubuk şeklinde bakteri, **2.** mikrop, herhangi bir bakteri, **3. ~ Calmette-Guérin** : B.C.G. verem aşısı hazırlamakta kullanılan zayıflatılmış verem basili. *e.a.- 2. microbe.*

bacitracin, *is. ecz.* basitrasin : *Bacillus subtilis* ' in proteine etkimesiyle elde edilerek menenjit, bel soğukluğu gibi enfeksiyonların tedavisinde kullanılan polipeptid antibiyotik.

back^1, *is.* **1.** sırt. *He was seated on a horse's ~.* **She was lying on her ~** : Sırt üstü yatmıştı. **The cat sets up its ~** : Kedi sırtını kabartıyor. **2.** arka, geri, art. **the ~ of stage** : sahne arkası/gerisi. **at the very ~** : en geride. **the ~ streets of town** : şehrin arka sokakları. **to stand/sit with one's ~ to s.o.** : birisine arkası dönük durmak/oturmak, arkasını dönmek. **a house standing ~ from the road** : içerlek ev, **3.** ters. **the ~ of the hand** : elin tersi. **to know (a place vb.) like the ~ of one's hand** *k.d.* (bir yeri vb.) avucunun içi gibi bilmek. **I know Ankara like the ~ of my hand** : Ankara'yı avucumun içi gibi bilirim. **4.** öte, **5.** gıyap, aleyh. **behind the ~** : arkasından, gıyabında, aleyhinde, yok iken. **to do sth. behind s.o.'s ~** : bir kimsenin gıyabında/aleyhinde bir iş yapmak, **6.** *sp.* bek, müdafi, **7.** son, **8.** tekne, büyük su kabı, **9.** mavna, **10. ~ to ~** : arka arkaya, sırt sırta, **11. ~ to front** : ters, arkadan öne (doğru), **12. at the ~ of** : (a) arkasında, gerisinde, ötesinde, sonunda. **The vocabulary is at the ~ of the book** : Sözlük kitabın sonundadır. (b) gizli, saklı. **the idea at the ~ of one's mind** : asıl/gizli maksat. **There's something at the ~ of it** : İşin içinde iş var. **13. be at the ~ of** : (a) desteklemek, arka(sında) olmak. **He is at the ~ of all this trouble** : Bütün bu kötülüklerin arkasında o var (Bütün bu kötülükler onun başının altından çıkıyor.) (b) kışkırtmak, tahrik etmek, **14. be (flat, thrown, vb.) on one's ~** : sırtı yere gelmek, bozguna/hezimete uğramak, **15. be glad to see the ~ of s.o.** *k.d.* birisinin gittiğine sevinmek. **I'll be glad to see the ~ of him** : Giderse sevineceğim/memnun olacağım (Yüzünü şeytan görsün!). **16. be on one's ~** : (a) durmadan taciz/bizar etmek, illâllah dedirtmek, *k.d.* tepesine binmek, başının etini yemek. **His wife is always on his ~ if he comes home late** : Eve geç gelirse karısı başının etini yer. (b) arka üstü/hasta yatmak, **17. break one's ~** : çok sıkı çalışmak. *He broke his ~ to finish writing the book on time.* **18. break someone's ~** : başarısızlığa uğratmak, belini bükmek/kırmak, iflâs ettirmek. *His family's extravagancy is breaking his ~.* **19. break the ~ of the work** : (a) (bir işin) en zor kısmını/çoğunu tamamlamak/bitirmek. *He broke the ~ of the road consruction.* (b) yenmek, mukavemetini kırmak, üstün gelmek, **20. get (a bit of) one's own ~** : acısını çıkarmak, **21. get at the ~ of sth.** : işin iç yüzünü anlamak, **22. get off one's ~** : başından uzaklaşmak, kusur bulmaktan/taciz etmekten vazgeçmek. **Get off my ~!** Bırak yakamı! (Beni daha fazla rahatsız etme.) **23. have one's ~ to the wall** : ümitsiz/müşkül durumda olmak, sıkışmak, çıkmaza saplanmak. *The inflation is beyond the control, and the economy's really got its back to the wall.* **24. in ~ of** *ABD- k.d.* arkasında. *He hid in ~ of the door.* *NOT* : Konuşma dilinde **in back of** veya **behind** yerine bazan **back of** kullanılıyorsa da, özellikle yazı dilinde bu doğru değildir. *"He hid back of the billboard"* demek yanlıştır, *"He hid behind the billbord"* demek doğru ve yeğdir. **25. on the ~ of that** : üstelik, bu yetmiyormuş gibi, daha kötüsü, bir de... **I was late, and on the ~ of that the car broke down** : Geç kaldım, üstelik araba da bozuldu (Geç kaldığım yetmiyormuş gibi araba da bozuldu). **26. pat on (s.o./oneself) the ~** *bk.:* **pat**^{1} (5), **27. put/ set / get one's ~ up** : kızmak, canı sıkılmak, tepesi atmak, küplere binmek. *She gets her ~ up whenever her younger brother makes fun of her date.* **28. put one's ~ into sth.:** var kuvvetiyle/bütün gücüyle çalışmak, gayretle işe sarılmak/koyulmak, kendini tamamen işine vermek, **29. put s.o.'s ~ up** *k.d.* birinin canını sıkmak, bizar etmek, kızdırmak. *He always puts my ~ up by making those silly jokes.* **30. stab (s.o.) in the ~** *bk.:* **stab** (4), **31. stab in the ~** *bk.:* **stab** (5) **32. turn one's ~ on (s.o.)** : (a) geride bırakmak, (öfke, kin vb. ni) unutmak, (b) ihmal etmek, yüz/sırt çevirmek, terk etmek. *He turned his ~ on his own family when they needed help.* **33. with one's ~ to the wall** : (savaş vb.) son bir gayretle, mezbuhane, can havliyle, canını dişine takarak, ricat hattı kesilmiş olarak.

back^2, *gl.f.* **1.** *gen.* **~ up** : (para, nüfuz, yetki vb. bakımından) desteklemek, destek/arka/yardımcı olmak. **to ~ up a candidate** : bir adayı desteklemek. **to ~ up a theory with facts** : bir kuramı olaylarla desteklemek, **2.** (at vb. üzerine) bahse girmek. **to ~ a horse in the race** : at yarışında bir at üzerine bahse girmek. **to ~ the wrong horse** : yanlış taraf tutmak, kaybeden tarafı desteklemek, **3.** *gen.* **~ up** : geriye sürmek, gerisin geriye gitmek, geri basmak. *to ~ up a car.* **4.** sırt geçirmek, takviye etmek. *to ~ a book. Curtains ~ed with plastic material.* **5.** gerisinde uzanmak. **a beach ~ed by the hills** : plajın gerisinde uzanan tepeler, **6.** sırtına binmek, **7.** eşlik etmek. *a singer ~ed by piano and violin.* **8.** arkasını imzalamak, **9.** *den.* (rüzgâr) sağdan sola değişmek. **~ the oars** : siya etmek. **~ the sails** : yelkenleri faça etmek, **10. ~ and fill** : (a) *den.* dar bir kanalda yelkenleri şişirip boşaltarak hareket etmek, (b) *ABD- k.d.* fikrini/tutumunu değiştirmek, **11. ~ away** : (korkudan veya yer açmak için) gerilemek, geri gitmek, **12. ~ down** *k.d.* (a) iddiasından vazgeçmek, sözünden dönmek, caymak, geri almak. **He ~ed down as soon as a member of the audience challenged his assertion** : Dinleyicilerden biri söylediklerine itiraz edince iddiasından vazgeçti. (b) gerilemek, geri çekilmek, teslim olmak, *mec.* yelkenleri suya indirmek, **13. ~ off** : (a) sözünden/kararından dönmek/vazgeçmek, geri dönmek. **Now that the time for action had arrived, it was too late to ~ off** : Artık harekete geçme zamanı gelmişti, geri dönülemezdi. (b) **~ off!** *argo* Yeter artık! Sus! Daha fazla taciz etme! **You've said enough, ~ off!** Çok konuştun, yeter artık! **14. ~ onto** : arkası ...-ye dönük olmak. *The house ~s onto the river.* **15. ~ out (of)** *k.d.* vaadini/taahhüdünü tutmamak, sözünde/vaadinde durmamak, terk etmek, sözünden dönmek. **Two entrants have ~ed out of competing in the regatta** : Kotra yarışlarına gireceklerden ikisi yarışmayı terk etti. **You can't ~ out now** : Artık sözünden dönemezsin. **16. ~ up** : (a) trafiğin durmasına sebep olmak. *A stalled car ~ed up the traffic for miles.* (b) *basım* kâğıdın arka yüzüne basmak, (c) geri gitmek/basmak/sürmek. **~ up into the garage** : (arabayı) geri sürerek garaja sokmak. (d) desteklemek, teyit etmek, sağlamlaştırmak. **He ~ed up my story and they let us go** : O da benim anlattıklarımı teyit etti ve bizi serbest bıraktılar. **17. ~ water** *(a) den.* deniz taşıtının gidiş yönünü değiştirmek, (kayık küreklerini) siya etmek, (pervaneyi) tersine işletmek. (b) fikrini/kararını/tutumunu değiştirmek. **I predict that the council will ~ water on the tax issue** : Vergi konusunda konseyin kararını değiştireceğini tahmin ediyorum. ***e.a.****- 1. sustain, abet, favor, assist, endorse, support, countenance, 3. retreat, withdraw, retire.*

back^3, *sf.* **1.** arka, geri, arkadaki, gerideki, arkasında, gerisinde. **the ~ door** : arka kapı. **~ room** : arka oda. **~ yard** : arka avlu, **2.** uzak, uzakta. **~ country** : uzak ülke, **3.** (günü/zamanı) geçmiş, eski. **~ files** : eski dosyalar. **~ issues** : günü geçmiş nüshalar. *The war is all ~ history now.* **4.** ödenmemiş, gecikmiş, düyuna kalmış. **~ pay/rent** : ödenmemiş ücret/kira. **~ taxes** : ödenmemiş vergi, **5.** ters, zıt yönde. **~ current** : ters akıntı, **6.** *s.bl.* art, kalın : ağız boşluğunun arka bölümünde oluşan (ses, ünlü). *"O" is a ~ wovel.* ***e.a.****- 1. hind, rear, posterior, 4. overdue.*

back^4, *zf.* **1.** geri, geriye, geride. **to step ~** : geri(ye) çekilmek. **to call s.o. ~** : birisini geri çağırmak, **2.** geçmiş(te), mazide, maziye, ta..., önce. **to look ~ to happy days** : geçmişteki mutlu günleri düşünmek. **as far ~ as 1920** : ta 1920'de. **They met in Bern in back in 1966** : Ta 1966'da Bern'de buluşmuşlardı. **some few years ~** : birkaç yıl önce, **3.** ilk, evvelki, önceki, başlangıçtaki. **Put the book ~ (on the shelf) when you've finished it** : Kitabı okuyup bitirince evvelki yerine (rafa) koy. **4. ~ and forth** : ileri geri. **The pendulum of the grandfather clock swang ~ and forth** : Duvar saatinin rakkası ileri geri sallanıyordu. **5. answer ~** : karşılık/

cevap vermek, **6. be ~** : dönmek, geri gelmek. *When will you be ~?* **7. come ~** : (a) dönmek, geri gelmek, (b) anımsamak, hatırlamak. **It all comes ~ to me now** : Şimdi her şeyi tekrar hatırlıyorum, **8. give ~** : (a) geri vermek, iade etmek, (b) gerilemek, geri gitmek, **9. go ~ on** *k.d.* (a) ihanet etmek. **go ~ on one's friends** : arkadaşlarına ihanet etmek. (b) sözünü/vadini tutmamak, döneklik yapmak. **go ~ on one's promises** : vaadini tutmamak, **10. hasten ~** : alelacele dönmek, **11. hit/strike ~** : mukabele etmek, intikam almak, **12. hold ~** : alıkoymak, engel olmak. **hold ~ salary** : maaşını alıkoymak. **Sickness held him ~** : Hastalık onu alıkoydu. **13. hold ~ the tears** : gözyaşlarını tutmak/zaptetmek, **14. keep ~ (the facts)** : (gerçekleri) gizlemek/saklamak/söylememek, alıkoymak, **15. look ~** : geçmişi/maziyi düşünmek, **16. make one's way ~** : dönmek, geri gelmek, **17. pay ~ a loan** : borcu ödeyip bitirmek.

backache, *is.* bel/sırt ağrısı. *He is suffering from ~.*

back action, *is.* geriye doğru/ters hareket.

back-action, *sf.* geriye doğru hareket eden (makine).

back-alley, *sf.* **1.** kirli, adî, pis, kötü, düşük, pespaye, **2. ~ morals** : ahlâksızlık, kötü ahlâk, **3. ~ political scehemes** : adî politika oyunları. ***e.a.***- *1. dirty, sordid, unprepossessing.*

back-and-forth, *sf.* ileri geri. **the ~ movements of a clock's pendulum** : saat sarkacının ileri geri hareketi.

backbench, *is. Brit.* arka sıra : İngiliz parlamentosunda kıdemsiz üyelere mahsus sıra. **a ~ member** : kıdemsiz üye. *bk.:* **front bench.**

backbencher, *is. Brit.* İngiltere'de parti liderlerinden başka avam kamarası üyesi.

backbend, *is.* geri eğilerek elleri yere değdirme.

backbite, *f.* **-bit, -bitten** *k.d.* **1.** (gıyabında) kötülemek, çekiştirmek, zemmetmek, iftira etmek, aleyhinde küçük düşürücü söz söylemek, **2. backbiter** : iftiracı, müfteri, **3. backbiting** : iftira, kötüleme, gıyabında küçük düşürücü söz söyleme. ***e.a.***- *1. slander.*

backboard, *is.&gl.f.* **1.** arkalık, arka tahtası, **2.** *tıp* bel kemiğini dik tutmak için konulan tahta, **3.** basketbol sepetini tutan dik tahta, **4.** *den.* aynalık, filikada kıç aynalık tahtası, **5.** arkasına tahta koymak.

backbone, *is.* **1.** *anat.* omurga, bel kemiği, **2.** temel, dayanak, destekleyen veya ayakta tutan kimse/şey. **He is the ~ of the movement** : Hareketi yöneten odur. **The farmer is the ~ of this country** : Çiftçi bu memleketin bel kemiği/dayanağıdır. **3.** metanet, azim, dayanıklılık, karakter sağlamlığı. **He has got ~** : Sağlam karakterlidir. **He has no ~** : Metin/azimkâr değildir. **4.** (mücellitlikte) kitabın dikişli zamklı arka kısmı, **5.** *den.* güneşliğin ortasındaki askı halatı, **6.** gemi iç omurgasının temel kirişi, **7. to the ~** : tamamıyla, her bakımdan, sapına kadar. **I am Turkish to the ~** : Sapına kadar Türk'üm. **8. backboned** : omurgalı, **9. ~less** : (a) omurgasız, (b) korkak, metanetsiz, cesaretsiz, dayanıksız. ***e.a.***- *1. spine, spinal column, vertebrae, vertebral column, 2. mainstay, foundation, basis, strength, 3. fortitude, resolve, resoluteness, firmness, spunk, pluck, tenacity, guts, steadfastness, intrepidity, 7. thoroughly, completely, 9. (b) spineless, pliant.*

backbreaker, *is.* çok zor/yıpratıcı iş.

backbreaking, *sf.* **1.** (bedenen) yorucu, yıpratıcı, çok zor, ağır, insanın belini kıran. *a ~ job/load,* **2. ~ly** : yorucu/yıpratıcı bir şekilde. *~ly difficult.* ***e.a.***- *1. exhausting, tiring.*

back burner, az önemli, acelesi olmayan, sonraya bırakılabilir. **to put sth. on the back burner** : (bir işi/şeyi) geçici olarak bir yana bırakmak, askıya almak, ertelemek, ileride tekrar ele almak üzere terk etmek.

backchat, *is. k.d.* **1.** hazırcevaplık, **2.** küstahlık, arsızlık, ukalâlık. *Now listen to me carefully and I don't want any ~!*

backcloth, *is., ç.* **-cloths** *Brit.* tiyatro sahnesinin arka perdesi. ***e.a.***- *backdrop.*

backcourt, *is.* **1.** (basketbolda) savunulan basketin bulunduğu yarı saha, **2.** (teniste) ağ ile buna paralel saha çizgisi arasındaki alan. *bk.:* **forecourt** (2).

backcross, *is.&gl.f.* ebeveyn ile melez üretme(k).

backdate, *gl.f.* **-dated, -dating** önceki tarihi atmak. ***e.a.***- *predate.*

backdoor = back-door, *sf.* **1.** arka kapı+, **2.** gizli, kaçamak, kaçak, gayrimeşru, şüpheli. **to get in through/by the ~** : iltimasla/gayrimeşru yoldan işe girmek. ***e.a.***- *2. secret, illicit, underhand, furtive.*

backdrop, *is.* **1.** (tiyatro sahnesinde) arka perde, **2.** zemin, sahne, bir olayın temeli/içinde geliştiği koşullar. *India is the ~ of this exciting story.* ***e.a.*** *- 1. backcloth, 2. background.*

backed, *sf.* **1.** arka(lık)lı. *a low-~ sofa.* **long ~** : uzun arkalıklı. **hunch ~** : kambur, **2.** arkalı, desteklenen, himaye gören. *a well-~ candidate.* **3.** (kumaş) sırtlı, astarlı, çifte dokunmuş, **4.** *foto.* mat, ışığı absorbe eden madde ile kaplanmış (film).

backer, *is.* arka olan, destekleyen, yardım eden, tarafını tutan, müzaheret eden (kimse). ***e.a.*** *- supporter, sponsor, guarantor.*

backfield, *is.* (futbolda) bekler, beklerin oyun sahası.

backfill, *f.&is.* **1.** (inşaatta) kazılmış bir çukuru doldurmak, **2.** doldurma malzemesi.

backfire, *is.&gs.f.* **-fired, -firing 1.** geri tepme(k), **2.** (orman/çayır yangınının yolunu kesmek için) bir yeri kasten yakma(k), **3.** beklenenin tam tersine sonuç vermek. *The plot ~d. His plan to get rich ~d (on him) and he lost all his money.* **4.** erken patlama/infilâk, patlamalı motorda yakıtın vaktinden önce tutuşması.

back formation, *db.* **1.** yan üretim : başkasına benzeterek bir kelimeden başka kelime üretme, **2.** yan üretim kelimesi. Örneğin **typewriter => typewrite.**

backgammon, *is.&gl.f.* **1.** tavla oyunu, **2.** tavla oyununda yenmek, özellikle mars etmek.

background, *is.&sf.* **1.** arka plân. *He has a lot of power, but he prefers to remain in the ~. bk.:* **foreground 2.** (resimde) zemin, diplik, geri, fon. **a portrait against a blue ~** : mavi zemin üzerine yapılmış bir portre, **3.** (bir olayı/durumu izaha yarayan toplumsal, tarihî vb.) önertiler. **the ~ of the war** : harbin önertileri, **4.** temel eğitim, tecrübe, gelişme, yetişme ve olgunlaşma alanı, görgü, aile terbiyesi. **He has a technical ~** : Teknik alanda yetişmiştir. **a young man of excellent ~** : mükemmel yetişmiş bir genç, **5.** temel etkenler ve çevre koşulları : bir olayın nedenini oluşturan fiziksel, kültürel, ruhsal etkenler; bir şeyin anlaşılmasına yarayan temel ilkeler/bilgiler. **~ information** : temel bilgiler. *I'll need a bit more ~ (information) before I can help you.* **6.** *fiz.* (a) taban sayımı : bir sayaç algıcına, incelenen ışınetkin kaynak dışından gelen asalak ışınların yol açtığı saymalar. (b) incelenen olayı açıklığa kavuşmaktan meneden/örten etkenlerin tümü. **~ noise** : dip gürültüsü, **7. in/into the ~** : belirsiz, muğlâk, fark edilmeyen, göze gözükmeyen, **8. keep in the ~** : gizli/örtülü tutmak, göstermemek, arka plânda kalmak. *He kept his dishonest dealings in the ~ .* **9. ~ music** : destekleyici müzik, dip/fon müziği, **10. ~ noise** : uğultu, **11. ~ projection = back projection = rear projection** : geriden gösterim : film veya TV için çekilecek olaya sahne olmek üzere önceden çekilip perde üzerine iz düşürülmüş resim, **12. ~ set(ting)** : dip bezemi.

backhand, *is.&sf.&zf.&gl.f.* **1.** (a) elin tersi (ile atılan sille, tokat veya yapılan vuruş), (b) elinin tersi ile. **He hit him ~ across the face** : Elinin tersi ile suratına bir tokat attı. (c) elinin tersi ile vurmak. *He ~ed the man with a sharp slap across the cheek.* **2.** (teniste) (a) ters tarafa (raketi tutmayan el tarafına) gelen topa vuruş, (b) ters taraftan. **He returned the ball ~** : Topa ters taraftan vurdu. (c) ters taraftan gelen topu yakalamak, **3.** sola yatık el yazısı.

backhanded, *sf.&zf.* **1.** elinin tersi ile. **He struck the man a ~ blow = He struck the man ~** : Elinin tersi ile adama sille vurdu, **2.** sola yatık. *~ writing.* **3.** sinsi(ce), ikiyüzlü, samimî olmayan, zıt anlamlı. **~ methods** : sinsi yöntemler. **a ~ compliment** : tenkit niteliğinde olan kompliman, **4. ~ly** : elinin tersi ile; sinsice, sinsi sinsi, gayrisamimî bir şekilde, ikiyüzlülükle, **5. ~ness** : sinsilik, ikiyüzlülük.

backhaul, *is.&gs.f.* **1.** yük taşıtının dönüş seyahati, **2.** (yükü teslim ettikten sonra) geri dönmek.

backhoe, *is.* kovalı kazıcı/ekskavatör.

backhouse, *is., ç.* **-houses 1.** arka bina : asıl binanın arkasındaki bina, **2.** bina dışındaki helâ/apteshane. ***e.a.*** *- 1. outhouse.*

backing, *is.* **1.** yardım, destek, muavenet, **2.** destekleyenler, taraftar olanlar, **3.** arka, arkalık, destek, **4.** *tiy.* dip resmi : bir sahne dekorundaki çeşitli öğelere derinlik vermesi için konulan resimli dekor parçası, **5.** gerileme, geri gitme, geriye doğru hareket/gidiş, **6.** herhangi bir şeyin arkasında bulunan cisim(ler), bilhassa destek/mesnet olarak konulan şey(ler), **7. ~ light** : (a) *tiy.* dip ışıkları, sahne gerisini aydınlatan ışık(lar), (b) **backup light** *d.d.* geri ışıtacı : motorlu taşıt geri vitese alınınca arkasında yanan ışık.

backlash, *is.&gs.f.* **1.** (makine elemanlarında) boşluk, salgı, **2.** karşıt etki, **3.** tepki, çatışma, beklenmeyen /istenmeyen sonuç, **4.** olta ile balık avlamada yanlış olta atma yüzünden ipin dolaşması, **5.** çatışmak, beklenmedik şekilde tepki/etki göstermek.

backless, *sf.* arkasız, gerisiz.

backlight, *is.&gl.f.* **-lighted/-lit, lighting 1.** art ışık, bir şeyin arkasını aydınlatan ışık, **2.** arkadan aydınlatmak.

backlighting, *is.* geriden ışıklama, arkadan aydınlatma : resimde, tiyatroda derinlik hissi vermek için sahneyi arkadan birbirine dik ışıklarla aydınlatma. ***e.a.***- *rim lighting.*

backlins = backlings, *zf. İsk. bk.:* **backward.**

backlist, *is.&gl.f.* tüm yayınlar listesi(ne geçirmek).

backlog, *is.&gl.f.* **-logged, -logging 1.** artık, birikinti, birikmiş/arta kalan şey (malzeme, stok, iş vb.). **a ~ of business orders** : birikmiş siparişler. **build up/reduce a ~** : (işleri vb.) biriktirmek/azaltmak. *After my holiday, I had a big ~ of work to get through.* **2.** ocağın gerisindeki büyük kütük, **3.** yedek olarak saklamak, bir tarafa ayırmak/koymak.

back marker, *is.* (yarışmada) avantajsız koşucu.

back matter = end matter, *basım* kitabın asıl metninden sonra gelen ilâveler (kaynakça, bulduru, dizin, ekler vb.). *bk.:* **front matter.**

back molding, *is.* arka pervaz.

backmost, *sf.* en arkadaki/gerideki.

back number, *is.* **1.** eski nüsha : dizi yayının eski sayıları, **2.** günü geçmiş/itibardan düşmüş (şey/kimse).

back of beyond, *Brit. k.d.* uzak, sapa, metruk (yer), *k.d.* cehennemin dibi. *He lives somewhere ~ ~ ~.* ***e.a.***- *remote, out-of-the-way, isolated.*

back order, *is.* sonra sevk ve teslim edilecek sipariş.

backout, *is.&f.* **1.** *hv.* başlangıca dönme : geri sayma durdurulunca o ana kadar yapılan işlemlerinin ters sırada aksini yapma, **2.** sözünden/vaadinden dönmek, caymak.

backpack, *is.&f.* **1.** sırt torbası, sırtta taşınan yük, **2.** yükü sırtlayarak yapılan yolculuk, **3.** yükü sırtlayıp yola çıkmak. *to ~ through the mountains.* **4.** sırtta taşımak, sırtlamak, **5.** **~er** : yükü sırtında dolaşan.

back-pedal, *gs.f.* **-aled, -aling** (*Brit.:* **-alled, -alling**) **1.** (boksta) geri sıçramak, gerilemek, **2.** (bisiklette) pedalı geri çevirip yavaşlamak, **3.** sözünü/tutumunu değiştirmek, sözünden dönmek/caymak. **to ~ after severe criticism** : şiddetli eleştiri üzerine sözünü değiştirmek.

backpiece, *is.* arka zırhı, zırh arkalığı.

backrest, *is.* arkalık.

back road, *is.* köy yolu, patika, arka yol.

back room, *is.* **1.** arka oda, arka taraftaki özel oda, **2.** gizli, el altından yapılan, **3.** **~ ~ boy** *Brit. k.d.* önemli ve gizli iş yapan kimse (bilgin, mühendis vb.).

back run, *is.* **1.** imalâtta bir işlemin tersine yapıldığı süre, **2.** (Avustralya'da) civar arazi sahiplerince otlak olarak kullanılan bozkır (hükûmete ait arazi).

backsaw, *is.* sırtı takviyeli kısa testere.

backscatter(ing), *is. fiz.* geri saçılım : bir ışınımın ya da parçacıklar demetinin geliş doğrultusundan 90°'den büyük açılarda saçılmaları.

back scratch, *gl.f.* **1.** sırtını kaşımak, **2.** birbirini kayırmak, **3.** **~ ~er** : sırt kaşıyıcısı, arka kaşağısı, **4.** **~ ~ing** *k.d.* birbirini kayırma, karşılıklı iltimas.

back seat, *is.* **1.** arka sandalye/koltuk, **2.** **take a ~ ~** *k.d.* itibarını/şöhretini kaybetmek, bir köşeye atılmak, mevkiinden olmak. **She won't take a ~ ~ to anyone** : Mevkiini kimseye kaptırmak istemez.

back-seat driver, *is.* **1.** otomobilde arka koltukta oturup şoförün sürüş tarzına müdahale eden kimse, **2.** ukalâ, kendine ait olmayan işleri tenkide, sorumlulara akıl öğretmeye kalkışan kimse.

backset, *is.* **1.** aksilik, sekte, işin ters gitmesi, **2.** ters akıntı, **3.** (kapı veya kilitte) anahtar deliği ile sürgü arasındaki yatay uzaklık. ***e.a.***- *1. setback, relapse, reverse, 2. countercurrent*

backsheesh = backshish, *is.&f. bk.:* **baksheesh .**

backside, *is.* **1.** arka, arka taraf/cephe, **2.** kıç. ***e.a.***- *1. rear, back, 2. buttocks, rump.*

backsight, *is.* **1.** (sürveyde) aletin daha önce yerleştirildiği noktadan görünüş, **2.** (seviye ölçmede) yüksekliği bilinen bir noktaya yerleştirilen çubuk üzerinde okunan seviye.

backslapping, *is.* *k.d.* (dostluk ve samimiyet göstermek için) sırta tokat vurma. **backslapper** : sırta tokat vuran.

backslide, *is.&gs.f.* **-slid, slid/slidden, sliding 1.** kötü yola sapmak, sapıtmak, doğru yoldan ayrılıp günaha girmek. **He kept away from strong drinking for years, but recently I'm afraid he's begun to ~** : Yıllarca fazla içmekten sakındı, fakat son zamanlarda maalesef yine sapıttı. **2. backsliding** *d.d.* sapınç, dalâlet, sapıtma, gerileme. **a ~ from his early training** : ilk aldığı terbiyeden ayrılıp kötülüğe sapma, **3. backslider** : kötü yola sapan/sapıtan, sapık, tekrar günah yoluna dönen kimse.

backspace, *is.&gs.f.* **-spaced, -spacing 1.** geriletmek : "geri" tuşuna basarak yazı makinesinin silindirini bir harf boyu geriletmek, **2.** gerileme, geriletme. **~ key = backspacer** *d.d.* yazı makinesinin "geri" tuşu.

backspin = underspin, *is.* (top vb.) ters dönüş, geri dönme.

backsplice, *is.&gl.f.* **-spliced, -splicing 1.** halat ucu düğümü, **2.** (halat ucunu) düğümlemek.

backstab, *gl.f.* **-stabbed, -stabbing** arkadan vurmak, iftira/ima/itham ile bir kimseyi küçük düşürmeye çalışmak, bir kimsenin kuyusunu kazmak. **~ber** : iftiracı, arkadan vurmaya çalışan kimse.

backstage, *sf.&is.* **1.** sahne arkası(nda), kulis(te), **2.** soyunma odaları vb., perde gerisi, **3.** sahne arkasında bulunan/olan/cereyan eden, **4.** *mec.* gizli, saklı, görünmez (etki vb.). **That's what they say, but who knows what really goes on ~ ?** Öyle söylüyorlar ama, kimbilir gizlice neler (ne dolaplar) dönüyor?

back stairs, *is.* **1.** arka merdiven, gizli yol, **2.** hile/desise/entrika yolu.

back-stairs = backstair, *sf.* **1.** dolaylı, gizli(ce yapılan), sinsi(ce), el altından. **~ gossip** : gizli dedikodu. **~ influence** : kayırma, **2.** özel hayatın gizli kusurları ile ilgili. **Let's have no more of this ~ talk about the minister** : Bakanın özel hayatının gizli kusurları hakkında artık konuşmayalım.

backstay, *is.* **1.** *mak.* destek kontrol : bir mekanizmada destek veya kontrol görevi yapan parça, **2.** *den.* partrisa, **3.** payanda, **4.** (kafes direkte vb.) lente, gergi halatı, **5.** kundura arkasına konulan takviye köselesi.

backstitch, *is.&f.* **1.** teğel, iğne ardı dikiş, **2.** teğellemek, iğne ardı dikiş dikmek.

backstop, *is.&gl.f.* **-stopped, -stopping 1.** durdurucu (tel, ağ, duvar vb.) : topun kaçmasını önlemek için konulan herhangi bir mania, **2.** (beyzbol) topu yakalayan, **3.** takoz, dayak, destek, **4.** durdurmak, kaçmasını/uzaklaşmasını/kaymasını önlemek, **5.** yardım etmek, desteklemek, takviye etmek. **Trained councelors ~ the teaching staff** : Özel yetiştirilmiş eğitmenler öğretmenlere yardım ederler. ***e.a.***- *5. bolster, support.*

backstrap, *is.* kuskun : atın kuyruğu altından geçip eğerine bağlanan kayış.

backstrapped, *sf.* *den.* akıntıya kapılmış, akıntı yüzünden ilerleyemeyen.

backstream, *is.* ters akıntı, anafor, burgaç. ***e.a.***- *eddy.*

back street, *is.* arka sokak, kent merkezinden uzak sokak.

backstretch, *is.* yarış pistinin seyircilerden en uzak kısmı. *bk.:* **homestretch.**

backstroke, *is.&f.* **-stroked, -stroking 1.** elin tersi ile vuruş, geri/ters vuruş, **2.** geri tepme, **3.** mukabil darbe, **4.** sırt üstü yüzmede atılan kulaç. **He's not a really good swimmer, but he's got a fine ~** : Pek iyi bir yüzücü değilse de sırt üstü iyi kulaç atıyor. **5.** sırt üstü yüzme yarışması. *He won the ~ again this year.* **6.** sırt üstü yüzmek. *She ~d across the pool.*

backswept, *sf.* **1.** geriye eğik/eğilmiş, **2.** *hv.* *az kul.* *bk.:* **sweptback.**

backswimmer, *is.* *zool.* sandal böceği, sırt üstü yüzen böcek *(Notonectidae).* **boat bug** *d.d.*

backswing, *is.* *sp.* raket vb. nin vuruşa hazırlık olarak geri hareketi.

backsword, *is.* **1.** tek yüzlü kılıç : yalnız bir kenarı keskin olan kılıç, **2.** *esk.* kalın uçlu eskrim sopası, **3.** *bk.:* **backswordman.**

backswordman = backswordsman, *is., ç.* **-men** tek yüzlü kılıç kullanan eskrimci.

back talk, *is.* küstah/saygısız cevap veya konuşma.

back-talk, *gsz.* cevap vermek, mukabele etmek. ***e.a.**- answer back.*

back-to-back, *sf.&zf.* **1.** arka arkaya, sırt sırta. *~ bus seats,* **2.** birbiri ardınca, art arda, birbiri arkasından. *We had ten wins ~ .*

backtrack, *gs.f. ABD* **1.** aynı yoldan geri dönmek, **2.** caymak, taahhüdünden/sözünden/vaadinden dönmek, vazgeçmek, politikasını değiştirmek. *The government is ~ing its more costly plans.*

backup = back-up, *sf.&is.* **1.** yedek. *a ~ pilot.* **2.** destekleyici, takviye edici. *a ~ effort.* **3.** takviye, destek, **4.** (tıkanıklık sonucunda) geri tepme, yığılma, birikme. **a sewage ~** : lâğımın (tıkanarak) geri tepmesi. **a ~ of cars at the border** : hudutta arabaların yığılması, **5.** (araştırma/geliştirmede) başarısızlığa uğramak üzere olan programa paralel başka bir plân, **6. ~ light** *bk.:* **backing** (7-b).

backward, *sf.* **1.** geriye/arkaya/geçmişe dönük/yönelik, **2.** geri+, dönüş+, ters. **a ~ movement** : geri hareket. **a ~ journey** : dönüş seyahati. **~ flow** : ters akıntı, **3.** yavaş (öğrenen), geri kalmış, gerilemiş, zamanca geride kalmış, geç (mevsim). *a ~ learner/student. a ~ country/nation.* **4.** mahcup, sıkılgan, çekingen, isteksiz. **a ~ lover** : mahcup âşık. **Come over and talk to me; don't be so ~** : Öyle çekinme, gel, benimle konuş. **5. ~ly** : (a) geriye doğru, geri geri, gerisin geriye, (b) geçmişe dönük olarak, (c) gerilemiş olarak, (d) mahcubiyetle, çekinerek, çekine çekine sıkılarak, mahcup mahcup, **6. ~ness** : gerileme, geri kalma, geriye dönme; gerilik, terslik; geç kavrama, kalın kafalılık; mahcupluk, çekingenlik, sıkılganlık. ***e.a.**- 2. reversed, returning, 3. slow, 4. hesitant, bashful.*

backward = backwards, *zf.* **1.** geri(ye), geriye/arkaya doğru, ters yönde, tersine, geri geri, gerisin geriye. **to jump ~** : geri sıçramak. **to lean ~** : geriye (doğru) eğilmek. **to go/walk ~** : geri gitmek/dönmek. **to count ~ from 100** : 100'den geriye doğru saymak, **2.** geçmiş zamanlara/maziye doğru. **to look ~ over one's earlier mistakes** : Geçmişteki hatalarını gözden geçirmek, **3.** gerileme, geriye gitme, tedenni. *Since the uprising the country has moved ~ .* **4. backward(s) and forward(s)** *k.d.* ileri geri, bir ileri bir geri, baştan başa, başından sonuna kadar. **He knew his lesson backward and forward** : Dersini başından sonuna kadar biliyordu. **5. bend/lean over ~** : elinden geldiği kadar, gücü yettiği kadar. **I would always bend over ~ to help him in any possible way** : Ona daima elimden gelen yardımı yaparım. **6. know sth. ~** : mükemmel anlamak/bilmek, en ince ayrıntılarına kadar bilmek. **I've always been over it so many times that I know it ~** : O kadar tekrarladım ki artık en ince ayrıntılarına kadar biliyorum.

backwardation, *is.* geç teslim ücreti : (Londra borsasında) hisse senedi satanın geç teslim halinde alıcıya ödediği ücret.

backwash, *is.&gl.f.* **1.** *den.* serpinti : gemi pervanesinin veya sandal küreklerinin geriye sıçrattığı su, **2.** *hv.* ters hava akımı : uçak pervanesinin geriye püskürttüğü hava, **3.** yankı, artık etki : olay bittikten sonra süregelen etki/yankı. **He was left without money in the ~ of the failure of his business** : Ticarette başarısızlığa uğradıktan sonra parasız kalmıştı. **4.** geri serpmek/püskürtmek, arkasına sıçratmak, **5. ~er** : geri püskürten/serpen/sıçratan.

backwater, *is.* **1.** durgun su : set, baraj vb. ile önü kesilip geri çevrilen/durdurulan su, **2.** gerilik, geri kalmış/gerilikten kurtulamayan yer. *a cultural ~. This area of the country is a ~ that continues to resist progress.* **3.** sakin/asude yer, **4.** durgunluk, ilgisizlik, **5.** tersine kürek çekmek, siya etmek, **6. in a ~** : (a) durgun bir hâlde, (b) kenarda/geri kalmış, ihmale uğramış, **7. ~ valve = backflow valve** : geri tepme supabı : lâğım vb. de suyun geri tepmesine engel olan supap.

backwoods, *sf.&is., ç.* **1.** balta girmemiş orman, meskûn yerlerden uzak/vahşî yer, **2. backwood** *d.d.* (a) meskûn yerlerden uzak, vahşî, (b) kaba, basit, incelikten uzak. ***e.a.**- 2. (b) unsophisticated, uncouth.*

backwoodsman, *is., ç.* **-men 1.** ormanda yaşayan veya ormandan gelen kimse, **2.** kaba/basit kimse, **3.** *Brit.* Lordlar kamarasına seyrek gelen üye.

backyard, *is.* **1.** arka avlu, evin arka bahçesi, **2.** tanıdık /yakın yer, yakın çevre. **in his ~** : kendi çevresinde.

bacon, *is.* domuz sucuğu, tuzlanmış ve tütsülenmiş domuz eti (hayvanın but ve sırt tarafından yapılır), **2. bring home the ~** *argo* (a) geçimini sağlamak, (b) başarmak, istediğini elde etmek, **3. save one's ~** *: argo* paçayı kurtarmak, bir işten zararsız sıyrılmak, (tehlikeyi) savuşturmak, malını/canını kurtarmak. **Quick thinking saved our ~** : Süratle düşünüp karar vermek sayesinde paçayı kurtardık.

Baconian, *sf.&is.* **1.** İngiliz filozofu *F. Bacon* 'a veya doktrinlerine ait, **2.** *Bacon* felsefesi taraftarı, **3. ~ism = Baconism** *: Bacon* felsefesi taraftarlığı.

bacteremia, *is. patol.* kanda bakteri bulunması.

bacteri-/bacter-/bacterio-, *ön ek* "minican, bakteri".

bacteria, *ç. is.* minicanlar, bakteriler. *bk.:* **bacterium.**

bacterial, *sf.* minican+, bakterilerin sebep olduğu. **~ blight** : bakteriye ait bitki hastalığı. **~ly** : bakterilerle ilgili olarak.

bactericide, *is.* minicankıran, bakteri öldüren (ilâç). **bactericidal** : bakteri öldürücü.

bacterin, *is.* bakteri aşısı, bakterilerden üretilmiş aşı.

bacteriologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* minican bilimsel, bakteriyolojik, **2. ~ally** : minican bilimle, **3. ~ warfare = biological warfare** : mikrop harbi.

bacteriology, *is.* minican bilimi, bakteriyoloji, bakterileri inceleyen bilim, mikrop ilmi. **bacteriologist** : minican bilgini, bakteriyolog.

bacteriolysis, *is.* minican kırımı, bakterilerin yok edilmesi/imhası. **bacteriolytic** : minicankıran.

bacteriophage, *is.* minicanyiyen : bazı bakterileri yok eden virüs(ler). **bacteriophagic = bacteriophagous** : minicanyiyen+, bakterileri yok eden. **bacteriophagy** : minican yeme, bakterileri yok etme.

bacteriorhodopsin, *is.* minican erkil : bazı bakterilerin zarlarında bulunan ve güneş enerjisini kimyasal enerjiye çeviren mor protein.

bacterioscopy, *is.* minican gözgüleme, bakterileri mikroskopla inceleme. **bacterioscopic(al)** : minican gözgüleme+.

bacteriostasis, *is.* minican durdurma : bakterilerin çoğalmasını/üremesini önleme. **bacteriostatic** : minican durduran, bakterilerin üremesini önleyici. **bacteriostatically** : minican durdurarak.

bacteriostat, *is.* minican durduran/bakterilerin üremesini önleyen madde.

bacterium, *is., ç.* **bacteria** minican, bakteri. ***e.a.****- microbe.*

bacterize, *gl.f.* **-ized, -izing** minicanla çözüşmek, bakteri etkisiyle çözüşmek/bileşimi değişmek. **bacterization** : minicanla çözüşüm.

bacteroid = bacterioid, *is.&sf.* **1. ~al** *d.d.* bakterimsi, bakteri biçiminde/şeklinde, **2.** azotlu bitkilerin kökündeki çubuksu veya dallı bakteriler.

bacteroides, *is., ç.* **-des** çomakcanlar, çubuksu bakteriler : insan ve hayvanların sindirim ve üreme kanallarında havasız yaşar ve hastalıklara sebep olurlar.

Bactria, *is.* Özbekistan-Tacikistan'ın eski adı. **~n** : bu ülkeye ait. **~n camel** : hecin devesi, çift hörgüçlü deve.

baculiform, *sf. biy.* çubuksu, çubuk biçiminde.

baculine, *sf.* değnekli, değnekle sağlanan. **~ discipline in the classroom** : sınıfta değnekle sağlanan disiplin.

bad^{1}, *sf.* **worse, worst 1.** kötü, fena. **~ news** : fena haber. **not so ~** : fena değil. **Things are going from ~ to worse** : İşler gittikçe kötüleşiyor. **~ weather** : fena hava, **2.** ahlâksız, terbiyesiz. **a ~ boy** : terbiyesiz oğlan. **He is a ~ man** : O, ahlâksız bir adamdır. **to have/get a ~ name** : adı kötüye çıkmak, tutulmamak, itibar görmemek, **3.** bozuk, kusurlu, düşük nitelikli. **a ~ radio tube** : bozuk radyo lâmbası. **a ~ diamond** : kusurlu bir elmas. **He speaks ~ English** : Bozuk bir İngilizce konuşuyor. **4.** yetersiz, kifayetsiz. **~ heating** : yetersiz ısıtma. **~ nourishment** : yetersiz beslenme. **~ law** : uygulanamayan yasa, **5.** yanlış, hatalı. **a ~ guess** : yanlış tahmin. **in a ~ sense** : yanlış anlamda. **a ~ shot** : yanlış tahmin, **6.** geçersiz, hükümsüz, yersiz, gayrimuteber. **a ~ claim** : yersiz bir iddia/talep. **7.** zararlı. **Smoking is ~ for the health** : Sigara içmek sağlığa zararlıdır. **8.** hasta, keyifsiz, rahatsız. **I feel ~ today** : Bugün rahatsızım. **be taken ~** *: argo* hastalanmak, musibete uğramak, **9.** zayıf, sıhhati bozuk. **~ eyes kept him out of the army** : Gözleri zayıf olduğundan asker olamadı. **10.** bozuk, çürük, kokmuş. **~ air** : bozuk hava. **a ~ egg** : çürük yumurta. **~ tooth** : çürük diş. *The* *meat is ~ because you left it out of the refrigerator too long.* **to go ~** : bozulmak, kokmak, çürümek, **11.** feci, müthiş, vahim. **a ~ accident** : feci bir kaza. **a ~ headache** : müthiş bir baş ağrısı. **a ~ mistake** : vahim bir hata, **12.** nahoş, berbat, tatsız. **I had a ~ day in the office** : Dairede nahoş bir gün geçirdim. **13.** sert, haşin. **a ~ temper** : sert/haşin mizaç, aksilik, huysuzluk, **14.** aksi, huysuz, çabuk kızan/öfkelenen. **~ mood** : sinirlilik, huysuzluk, asabiyet, **15.** şiddetli. **a ~ attack of asthma** : şiddetli bir astım krizi. **a ~ cold** : şiddetli bir soğuk (algınlığı), **16.** yıkıcı, tahripkâr. *a bad flood/earthquake.* **17.** pişman, nadim, müteessir. **to feel ~ about sth.** *k.d.* bir şeye pişman/nadim olmak, üzülmek, üzüntü/esef duymak, müteessir olmak. **He felt ~ about to leave the children all alone** : Çocukları yalnız bıraktığına pişman oldu. **18.** yaramaz, asi. *If you're ~ at school you'll be punished.* **19.** şerefsiz, haysiyetsiz. **to get a ~ name** : adı kötüye çıkmak, şerefine halel gelmek, **20.** değersiz, yeteneksiz, beceriksiz. *a ~ painting. ~ drivers cause most of the accidents.* **to be ~ at sth.** : bir şeyi becerememek, **21.** üzücü, müessif. **I'm afraid I have ~ news for you** : Maalesef sana üzücü bir haber vereceğim. **22.** münasebetsiz, uygunsuz, biçimsiz. *That's a ~ place to swim. It was a ~ day for fishing.* **23.** pis. *a ~ odor.* **24.** çirkin, kaba, adî. **~ taste** : zevksizlik. **~ manners** : nezaketsizlik, terbiyesizlik. **~ language** : sövme, küfür, **25.** hantal, biçimsiz, gayrimütenasip. *She has a ~ figure.* **26.** isabetsiz. *a ~ decision.* **27.** kalp, sahte, değersiz, taklit. **~ money** : kalp para. **28.** *argo* yaman, müthiş, fevkalâde, kıyak. **He's a ~ man on drums, and the fans love him** : Yaman bir davulcudur, hayranları ona bayılıyor. **29. not ~** *k.d.* (a) fena değil, iyice, oldukça iyi. *The dinner wasn't ~, but I've had better.* (b) zor değil. **Once you know geometry, trigonometry isn't ~** : Geometriyi öğrendikten sonra trigonometri zor değildir. **not so ~ = not half ~** : pek o kadar fena değil, oldukça iyi, şöyle böyle. **not too ~** : pek fena/zor değil. **30. too ~** : yazık (ki), maalesef. **It's too ~ that he didn't go to University** : Yazık ki üniversiteye gitmedi. **31. call s.o. bad names** : birisine küfretmek/kötü söz söylemek, **32. make the best of a ~ job** *k.d.* zor koşullar altında elinden geleni yapmak, yapılması gerekeni yapmak, **33. with ~ grace** : istemeye istemeye, kerhen. ***e.a.***- *2. depraved, corrupt, base, sinful, criminal, atrocious, evil, wicked, 3. defective, inferior, poor, deficient, 4. inadequate, 5. inaccurate, incorrect, 6. invalid, false, 7. injurious, harmful, 8. sick, ill, 9. diseased, 10. spoiled, rotten, putrefied, 11. unfavorable, 12. unpleasant, 13. irascible, 14. cross, irritable, 15. severe, 16. destructive, 17. regretful, upset, 18. disobedient, naughty, 19. disreputable, dishonorable, 21. unfortunate, unfavorable, adverse, unlucky, unhappy, 24. vulgar, obscene, incorrect, coarse, 25. unattractive, 27. counterfeit, 28. outstanding, excellent.* ***k.a.***- *1-12. good.* ***NOT*** **: BAD, EVIL, ILL, WICKED** ahlâkî ve manevî anlamda kullanıldıklarında anlamca birbirine çok yakındır. En geniş ve sade anlamlısı **BAD**'dir : *A bad man. Bad habits.* **EVIL**, ahlâk kurallarına aykırı hususları belirtmekte kullanılır : *Evil practices.* **ILL**, bazı basmakalıp terkiplerde kullanılmaktadır : **ill-will** : kötü niyet, **ill-natured** : kötü huylu gibi. **WICKED**, kasten, bile bile yapılan son derece kötü, fena, zararlı bir şeyi nitelemekte kullanılır : *A wicked plan.*

bad^{2}, *is.* **1.** kötü/fena/zararlı olan şey, **2.** kötülük, fenalık. **to go from ~ to worse** : gittikçe fenalaşmak, daha beter olmak. *His health seemed to go from ~ to worse.* **the ~ and the beautiful** : kötülük ve güzellik, **3.** fena/kötü/adî kimse(ler), **4. go to the ~** : kötü yola sapmak, baştan çıkmak, ahlâkı bozulmak. **He's gone ~ since he got rich** : Zenginleşince ahlâkı bozuldu. **5. in ~** *k.d.* (a) kötü/müşkül durumda, sıkıntıda, başı dertte, (b) dargın, geçinemeyen. **He is in ~ with his mother-in-law** : Kaynanası ile geçinemiyor. **6. take the ~ with the good** : hayatın lûtfuna da kahrına da aynı tahammülü göstermek. *You have to take the ~ with the good.* **7. to the ~** : borçlu, para kaybetmiş, içeri girmiş. **He's $200 to the ~ on the game** : Kumarda $200 kaybetti (içeri girdi).

bad^{3}, *zf.* *k.d.* **1.** çok, pek çok, pek ziyade. **He wanted it ~ enough to steal it** : Ona o kadar çok ihtiyacı vardı ki, nihayet çaldı. **2. ~ off = badly off** : kötü/fena/muztar durumda, darda. *His family has been pretty ~ off since he lost his* *job. bk:.* **well off.** ***e.a.****- 1. badly, 2. destitute.* ***NOT*** : Konuşma dilinde **BAD** ve **BADLY** zarfları **feel** kelimesinden sonra eş anlamda kullanılmaktadır : *I feel bad about my mistake. She felt badly about being late.* Mamafih yazışmada **BAD** tercih edilmelidir. Look, sound, smell, vb. fiillerinden sonra **BAD** kullanılması daha uygundur : *It looks bad for our team.*

bad^4, *f. esk.* **bid** fiilinin geçmiş zamanı.

bad actor, *argo* **1.** kaba/kötü/adî kişi, **2.** vahşî/saldırgan hayvan, idaresi/kontrolu güç (şey/hayvan). *That horse is a ~ ~.* **3.** sabıkalı cani/katil.

bad blood, düşmanlık, husumet, adavet. **to have ~ ~ between ...** : arada düşmanlık/husumet olmak. ***e.a.****- enmity, hostility, animosity.*

bad conduct discharge, *ABD- As.* **1.** askerden kovma/tard, **2.** tard belgesi.

bad debt, *is.* tahsili mümkün olmayan/şüpheli alacak.

baddie = baddy, *is. ABD- argo* (film veya TV'de) kötü adam (cani, katil, hırsız vb.).

baddish, *sf.* kötüce, oldukça kötü/fena.

bade, *f. bk.:* **bid** *(geç.z.).*

bad egg, *argo* sokak serserisi, karaktersiz/adî/güvenilmez kimse. **A ~ ~ who had served several years in prison** : Yıllarca hapis yatmış bir sokak serserisi. **bad actor, bad apple, bad hat, bad lot** *d.d.*

bad form, *Brit.* ayıp şey, adaba/terbiyeye aykırı şey. *It is a ~ ~ to get drunk.*

badge, *is.&gl.f.* **badged, badging 1.** nişan. **a merit ~** : liyakat nişanı, **2.** iz, belirti, işaret, alâmet. **a police ~** : polisin kol işareti/nişanı, **3.** rozet, plâka, **4.** nişan/rozet vb. takmak, **5. ~less** : nişansız, işaretsiz.

badger, *is.&gl.f.* **1.** *zool.* porsuk *(Taxidea taxus, Meles meles)*, **2.** porsuk kürkü, **3.** *Avust. bk.:* (a) **wombat**, (b) **bandicoot** (2), **4.** Wisconsinli, **5.** yeni döşenmiş kiremit boruların içindeki fazla çimentoyu temizleme fırçası, **6.** kızdırmak, gücendirmek, taciz etmek, canını sıkmak, *mec.* başının etini yemek. **Stop ~ing me!** Beni rahat bırak. **I had to ~ him into coming with us** : Bizimle beraber gelmesi için başının etini yedim. **You are always ~ing me with your silly questions** : Saçma suallerinle beni taciz ediyorsun. **7. ~ game** : tavlama : kadının erkeği tuzağa düşürdükten sonra kocası veya akrabası olduğunu iddia eden adamın baskın yapması ve hadiseyi örtbas etmek için para sızdırmaları, **8. ~ingly** : taciz ederek başının etini yiyerek, **9. ~ly** : can sıkan, taciz eden, muacciz, **10. ~ plane** : (marangozun) geçme tahta planyası, **11. ~ State** : Wisconsin (takma adı). ***e.a.****- 6. harass, pester, nag, vex, bedevil, plague, worry, disturb, bait.*

bad hat, *Brit. argo* şerefsiz, ahlâksız kimse.

badinage, *is.&gl.f.* **-naged, -naging 1.** şaka, lâtife, takılma, istihza. **Enough of this ~ : let's talk seriously** : Şaka yeter, (artık) ciddî konuşalım. **2.** şaka yapmak, takılmak, lâtife etmek. ***e.a.****- 2. banter, tease.*

badlands, *is.* **1.** kayalık/çorak arazi, yumuşak kayaların aşınarak acayip şekiller oluşturduğu vadi, **2.** *b.h.* G Dakota ve KB Nebraska'da çorak ve aşınmış arazi.

badly, *sf.&zf.* **worse, worst 1.** fena halde, kötü/fena bir şekilde. *He was ~ wounded.* **2.** acemice, kusurlu, kabule şayan olmayan. *~ made clothes. He paints ~. a ~ written novel.* **3.** elverişsiz, gayrimüsait, aleyhinde. **The weather turned out ~ for the cruise** : Gezi için hava elverişsizleşti. **His neighbors speak ~ of him** : Komşuları onun aleyhinde konuşuyorlar. **4.** yakışıksızca, ahlâksızca, ahlâka/kanuna aykırı olarak, **5.** saygısızca, küstahça, terbiyesizce. *He treats his parents ~.* **6.** pek çok, ziyadesiyle, fazlasıyla, çok büyük, fena hâlde. **a house ~ in need of repair** : çok büyük tamire muhtaç bir ev. **to want sth. ~** : bir şeyi fazlasıyla istemek. **to be hurt ~** : fena hâlde incinmek/yaralanmak. **It is needed ~** : Buna çok büyük ihtiyaç var, **7.** büyük üzüntü ve teessürle. **He took the news of his mother's death ~** : Annesinin ölüm haberini büyük üzüntü ile karşıladı, **8. ~ off/worse off/worst off** : (a) fena, (b) talihsiz, şanssız, ...-den mahrum. **He's ~ off for friends** : Arkadaştan yana hiç talihi yok. *bk.:* **well off, 9.** *k.d.* hasta, rahatsız. *He felt ~.* **10.** müteessir, müteessif. **I feel ~ about you leaving so soon** : Bu kadar erken ayrıldığınız için müteessirim. **11.** meyus, mahzun, üzgün, kederli. ***e.a.****- 1. incorrectly, 2. inadequately, 3. unfavorably, 4. wickedly, 9. ill, sick, 10. sorry, regretful, 11. dejected, downcast.* ***NOT*** : **BADLY** kelimesinin "pek çok" anlamında kullanılması, bazılarının itirazına rağmen, genellikle standart İngilizcede kabul edilmiştir : *I need help badly. He wants that car badly.*

badman, *is., ç.* **-men** *ABD- esk.* eşkıya, haydut. ***e.a.***- *bandit, outlaw, desperado.*

badminton, *is.* bedminton : tüylü toplar ve küçük raketlerle oynanan bir oyun.

bad-mouth, *f. argo* **~ s.o. = put the ~ on s.o.** *d.d.* (bir kimseyi) çekiştirmek, aleyhinde konuşmak, kötüleyici/küçük düşürücü/haysiyet kırıcı söz söylemek. ***e.a.***- *disparage, criticize.*

bad news, *argo* hoşa gitmeyen/nahoş (şey/olay/kimse). **She's strictly ~ ~ for me** : Ondan zerre kadar hoşlanmam.

bad paper, *argo* kalp/sahte banknot/kâğıt para.

bad shit, *kaba* berbat, bombok (durum, olay).

bad-tempered, *sf.* aksi, huysuz, ters. *a ~ person.*

bad time, müşkül an, büyük teessür/üzüntü/ıstırap ile dolu geçen zaman. **The prosecutor gave the witness a very ~ ~** : Savcı tanığa müşkül anlar yaşattı.

bad trip, *argo* uyuşturucu maddenin verdiği sersemlik/uyuşukluk/ruhsal rahatsızlık. **a ~ ~ on acid** : LSD'nin verdiği sersemlik.

bael, *is.* **1.** *bot.* Hint ayvası ağacı *(Aegle Marmelos),* **2.** Hint ayvası. **bel, Bengale quince** *d.d.*

baffle, *is.&f.* **-fled, -fling 1.** şaşır(t)mak, şaşkına dön(dür)mek, apışıp kalmak. **to be ~d** : şaşırmak, şaşkına dönmek. *He was ~d by the technical language of the instructions. The problem ~d him.* **2.** engel olmak, boşa çıkarmak, âciz bırakmak, **3.** (ses, ışık, sıvı vb. nin) hareket yönünü değiştirmek, saptırmak, **4.** bocalamak, beyhude yere mücadele etmek (geminin dalgalarla mücadelesi vb.), **5.** *esk.* aldatmak, atlatmak, **6.** sürgü, perde, bölme (levhası), **7.** saptırıcı : sesin, ışığın, gazların yayılma yönünü değiştirmek için konulan levha, ekran, vb. **8.** hoparlör kutusu/ekranı : içine hoparlörün yerleştirildiği tahta kutu, **9. ~ment** : (a) şaşkınlık, (b) engel, mania, saptırma, yolunu değiştirme. ***e.a.***- *1. confuse, bewilder, perplex, confound, 2. thwart, frustrate 3. deflect, 5. cheat, trick.*

baffler, *is.* **1.** şaşırtıcı şey, **2.** saptırıcı/önleyici nesne.

baffling, *sf.* **1.** şaşırtıcı, aldatıcı. *a ~ question.* **2. ~ly** : şaşırtıcı bir şekilde, şaşırtırcasına, şaşırtarak. *a ~ly difficult question.* **3. ~ness** : şaşırtıcılık, **4. ~ wind** : *den.* sık sık yön değiştiren hafif rüzgâr. ***e.a.***- *1. confusing, perplexing.*

bag^{1}, *is.* **1.** torba, çuval, kese kâğıdı vb. : kumaş, deri, kâğıt, plâstik vb. den yapılmış, içine eşya konulan nesne. **paper ~** : kese kâğıdı. **plastic ~** : plâstik torba, **2.** valiz, çanta. **travelling ~** : seyahat çantası. **diplomatic ~** : diplomat çantası. **tool ~** : edevat çantası, **3.** kese, para çantası, cüzdan. **money - ~** : para çantası/cüzdanı, **4.** çuval dolusu (hacim ölçüsü), **5.** *argo* esrar paketi (bir paket dolusu esrar). **a nickel ~** : 5 dolarlık esrar (paketi), **6.** hayvan vücudundaki kese/torba, **7.** hayvan memesi, **8.** bir seferde bir avcının yakaladığı/vurduğu av. **to have/secure a good ~** : iyi av avlamak, **9.** şişkinlik, sarkıklık, (elbisede/vücutta) sarkan şey. **He had ~s under his eyes from lack of sleep** : Uykusuzluktan gözlerinin altı şişmişti. **10.** *(beyzbol) bk.:* **base**^{1} (8), **11.** *k.d.* caz müziği stili. **It was hard to tell in what ~ their playing belonged** : Hangi stilde çaldıklarını anlamak güçtü. **12.** *argo* çirkin/pasaklı kadın. **a gossipy old ~** : dedikoducu kocakarı, **13.** *argo* (a) tutku, uğraş, hobi : bir kimsenin başlıca ilgi duyduğu, sürekli uğraştığı iş. *Jazz isn't my ~. He's in the opera ~.* (b) mizaç, ruh hâli, hâletiruhiye. **The boss is in a mean ~ today** : Bugün patronun huysuzluğu üzerinde. (c) çevre, koşul, durum, **14. ~s** *Brit.* (a) *k.d. gen.* **~s of** : dolu, çok, bol, bir sürü. **~s of time** : bol zaman. **~s of opportunities** : dolu fırsat. **There are ~s of criminals around** : Ortalıkta bir sürü cani var. (b) *argo* pantalon, **15. ~ and baggage** *k.d.* (a) pılı pırtı. **pack up ~ and baggage** : pılıyı pırtıyı toplamak. *They threw her out of house ~ and baggage.* (b) toptan, tamamen, tümüyle, topu birden. **The equipment had disappeared, ~ and baggage, without a trace** : Cihazların topu birden bir iz bırakmadan yok oluverdi. **16. hold the ~** *ABD- k.d.* kabak başında patlamak, avucunu yalamak, bütün suç ve mesuliyet üzerinde kalmak. **His accomplices flew to South America and left him hold the ~** : Suç ortakları Güney Amerika'ya kaçtılar; kabak onun başına patladı. **17. in the ~** *argo* çantada keklik, elde bir, gerçekleşeceği kesin/muhakkak, emin, garantili. **His promotion is in the ~** : Terfii kesinleşti. *The sale of the house is in the ~.* **It's in the ~** : Tamam! Kazandık. **18. let the cat out of the ~** : sırrı ağzından kaçırmak, **19. ~ of jello** *argo* sinirli/ürkek/korkak kimse. ***e.a.***- *1. pouch, sack, 2. suitcase, 3. purse, reticule, 7. udder.*

bag^2, *f.* **bagged, bagging 1.** şiş(ir)mek. *A stiff breeze made the sails ~ out. The wind ~ged the curtain.* **2.** (torba gibi) sarkmak, bol olmak. *An oversize coat ~ ging about him.* **3.** torbaya/çuvala koymak, torbalamak, çuvala doldurmak, **4.** (avcılıkta) avlamak,vurmak, yakalamak. *I ~ged my first deer when I was 18 years old.* **5.** tiyatro perdesinin alt ucunu yukarı kaldırmak.

bagasse, *is.* **1.** posa : suyu çıkarılmış şeker kamışı (kâğıt vb. yapmakta kullanılır), şeker pancarı posası. **bagass, megass, megasse** *d.d.* **2.** posadan yapılmış kâğıt.

bagatelle, *is.* **1.** önemsiz/değersiz/kıymetsiz şey. **It's nothing, really, just a ~** : Bir şey değil, cidden, önemsiz bir şey. **2.** bilârdoya benzer bir oyun, **3.** *bk.:* **pinball, 4.** kısa ve hafif müzik parçası (çoğunlukla piyano için bestelenir).

bagel, *is.* simit.

bag-flower, *is. bot.* Afrika asması *(Clematis thomsonae)* : B Afrika'da yetişen, beyaz çanaklı kırmızı salkım çiçekler açan bir ağaç.

bagful, *is., ç.* **-fuls 1.** torba (dolusu). **Three ~s of groceries** : Üç torba (dolusu) erzak. **2.** bir torbayı dolduracak (miktar). *a ~ of groceries.*

baggage, *is.* **1.** bagaj, yolcu eşyası, **2.** ordu ağırlığı, **3.** orospu, fahişe, **4.** hafifmeşrep/hoppa kadın, **5.** ihtiyar/çirkin kadın, cadı, cadaloz. **You silly old ~** : Seni sersem moruk cadı! **6.** *k.d.* şen/şuh/işvebaz/fettan genç kız/kadın, *argo* fındık kurdu. **She's a cute little ~** : Sevimli, şen, fettan bir kız/kadındır. **7. ~ car** : yük vagonu. ***e.a.***- *1. luggage, 3. prostitute.*

baggagemaster, *is. ABD* bagaj memuru.

bagger, *is.* torbalayan, erzakı vb. torbalara dolduran.

baggie, *is. İsk.* mide. ***e.a.***- *stomach.*

bagging, *is.* **1.** çuval bezi (kenevir vb. den dokunmuş), **2.** torba gibi şişip sarkma, **3.** torbalama, torbaya koyma.

baggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** sarkık, gevşek, bol, torba gibi. **His trousers were ~ at the knees** : Pantalonunun dizleri boldu. **2. baggily** : sarkık/gevşek bir şekilde, **3. bagginess** : sarkıklık, gevşeklik, bolluk.

Baghdad = Bagdad, *is.* Bağdat.

Bagheera, *is.* buruşmaz kadife.

bag lady = shopping-bag lady, *is.* torbalı/fakir kadın : bütün eşyasını torbalara doldurup umuma mahsus yerlerde yatıp kalkan evsiz barksız fakir kadın.

bagman, *is., ç.* **-men 1.** *Brit.* seyyar satıcı, çerçi, **2.** *argo* tehdit ve zorbalıkla para sızdıran şebekenin para toplayıcısı, **3.** *bk.:* **swagman.** ***e.a.***- *1. drummer.*

bagnio, *is., ç.* **-ios 1.** genel ev, umumhane, **2.** (Türkiye ve İtalya'da) banyo, hamam, **3.** (eskiden Doğuda) zindan, esir hapishanesi. ***e.a.***- *1. brothel, 2. bath.*

bagpipe, *is.* gayda, İskoçların tulumlu zurnası.

bagpiper, *is.* gaydacı.

bags! *Brit. argo* Önce ben! **~ it!** O benim!

baguette = baguet, *is.* **1.** dikdörtgen biçiminde kesilmiş elmas/kıymetli taş, **2.** *mim.* küçük içbükey pervaz.

baguio = bagio, *is., ç.* **-gios** (Filipin adalarında) tropikal siklon.

bagwig, *is.* torbalı takma saç (XVIII. yy. da kullanılırdı).

bagwoman, *is., ç.* **-women 1.** kadın seyyar satıcı, **2.** *argo* tehdit ve zorbalıkla para sızdıran şebekenin para toplayıcısı (kadın), **3.** sürtük, başıboş gezen kadın.

bagworm, *is.* tırtıl *(Psychidae)* : kendine koza gibi yuva yapan güve tırtılı.

bah, *ünl.* Hıh! Pöh! (küçümseme, alay, istihza, istihfaf, inanmama bildiren ünlem) *Bah! Humbug! There is no Santa Claus!*

bahadur, *is.* bey, beyefendi : Hindistan'da hürmet ifade eden bir unvan olarak Avrupalı resmî şahsiyetlerin adları sonuna getirilir. *Jonas Sahib Bahadur* gibi.

Bahai, *sf.&is., ç.* **-hais** Bahaî. **~sm** : Bahaîlik : İran'da 1863'te Hüseyin Ali (Bahaullah) tarafından kurulan ve toplumsal eşitlik ve kardeşlik ilkelerine dayanan mezhep. **~st** : Bahaî.

baht, *is.*, *ç.* **bahts/baht** Tayland para birimi.

baidarka, *is. bk.:* **bidarka.**

Baikal, *is.* Baykal (gölü).

bail^1, *is.&gl.f. huk.* **1.** kefalet. **The ~ was set at $10,000** : Kefalet, 10.000 dolar olarak tespit edildi. **2.** kefil. **to find a ~** : kefil bulmak. **to grant ~** : kefil olmak, **3.** kefalete bağlanma, kefaletle serbest bırakılma, **4. go/stand ~ for** : kefil olmak, kefalet parasını ödemek. *He spent the night in jail because no one would stand ~ for him.* **5.** *gen.* **~ out** : kefil olmak, kefil olarak serbest bıraktırmak, kefaletle tahliyesini sağlamak. *His father ~ed him out.* **6.** emanet etmek, tevdi etmek, **7. jump ~** : kefaletle serbest bırakılmış iken kaçmak. *The suspect jumped ~ and is now being sought.* **8. on ~** : kefaletle, kefalet üzerine. **He was freed/released/set free on a $5,000 ~** : 5.000 dolar kefaletle serbest bırakıldı. **9. ~ bond**: kefaletname. ***e.a.***- *1. bond, surety, warrant, collateral.*

bail^2 **= bale**, *is.* **1.** kulp : kova veya çaydanlığın yarım çember şeklindeki kulpu, **2.** tente desteği, **3. bailer** *d.d.* kova .

bail^3, *f.* **1. bale** *d.d. gen.* **~ out** : kayığın suyunu kova vb. ile) boşaltmak. *to ~ out a boat.* **2. bail out** *k.d.* (a) uçaktan paraşütle atlamak. *The pilot bailed out of the plane before it crashed.* (b) *argo* (bir şahıs veya şirketi) zor durumdan kurtarmak, paraca yardım etmek. *The corporation bailed out its failing subsidiary through a series of refinancing operations.* (c) *argo* sorumluluktan kaçmak, bırakıp gitmek. *His partner bailed out before the business got on its feet.*

bail^4, *is.&gl.f.* **1.** (kriket)- yatay çubuk, **2.** *Brit.* (ahırda sığır, at vb. ni ayırmak için konulan) tahta bölme, **3. ~s** *esk.* derebeyi şatosunun dış avlu duvarı, **4. ~ up** *Avust.* (a) sütünü sağmak için ineği bölmesine kapatmak, (b) bir kimseyi teslim olmaya veya kimliğini/işini açıklamaya zorlamak, (c) pusu kurarak bir kimseyi soymak, **5. ~ up!** : Dur! Kimdir o!

bailable, *sf. huk.* **1.** kefaletle serbest bırakılabilir, **2.** kefalet kabul eden. **a ~ offense** : kefalet kabul eden suç.

bailee, *is. huk.* emanetçi, emin, kendine mal emanet edilen kimse.

bailer, *is.* **1.** kayığın suyunu boşaltan kimse, **2.** kovaya kulp takan işçi, **3.** (kriket) çamçak değneğine vuran top, **4.** *bk.:* **bailor.**

bailey, *is.*, *ç.* **-leys 1.** hisarın dış duvarı, şatoyu çevreleyen sur/savunma duvarı, **2.** şatonun dış avlusu. **ballium, bailie** *d.d.* **3. Old Bailey** : Londra ağır ceza makhemesi. **4. ~ bridge** : seyyar köprü : parça parça taşınıp az zamanda kurulabilen askerî köprü.

bailie, *is. İsk.* belediye meclisi üyesi. ***e.a.***- *alderman.*

bailiff, *is.* **1.** mübaşir, **2.** icra memuru, **3.** muhafız, **4.** ilçelerde şerif yardımcısı, **5.** şato/çiftlik kâhyası, **6.** *Brit.* sınırlı görevleri olan yargıç/hâkim, **7. ~ship** : mübaşirlik, icra memurluğu, çiftlik kâhyalığı.

bailiwick, *is.* **1.** icra memuru veya şerifin yetki ve görev bölgesi, **2.** *ABD* yetki/uzmanlık/ihtisas alanı. **Confine your suggestions to your own ~** : Çizmeden yukarı çıkma!

bailment, *is. huk.* **1.** kefil olma, kefalet, **2.** emanete mal bırakma, emanet etme.

bailor = bailer, *is.* emanete mal/para bırakan kimse, mudi.

bailout = bail-out, *is.&sf.* **1.** (tehlike hâlinde) uçaktan paraşütle atlama, **2.** önleyici, müşkül durumdan kurtarıcı. **~ measures for hard-pressed small business** : zarar eden küçük esnafı kurtarıcı önlemler.

bailsman, *is.*, *ç.* **-men** *huk.* kefil.

Baily's beads, *astr.* ışıklı tespih : tam güneş tutulmasından biraz önce ve biraz sonra ayın çevresinde görülen ışıklı benekler dizisi (Güneş ışığının ay çevresindeki dağlarda yansımasından ileri gelir). *bk.:* **diamond ring effect.**

bainite, *is.* demir karpit ve ferrit karışımı cevher. **troostite-martensite, troosto-martensite** *d.d.*

bain-marie, *is.*, *ç.* ***bains-marie*** *Fr.* **1.** *Brit.* kaynar su içeren bir kap içine oturtulmuş kap (yemek ısıtmakta veya pişirmekte kullanılır), **2.** çift çeperli kazan.

Bairam, *is. T.* bayram. **Lesser ~** : Şeker Bayramı. **Greater ~** : Kurban Bayramı.

bairn, *is. İsk.* **1.** çocuk (oğlan veya kız), **2. ~ish = ~ly** : çocukça, **3. ~ishness** : çocukluk, çocukça davranış. ***e.a.***- *1. child, 2. childish, 3. childishness.*

bait, *is.&f.* **1.** olta/tuzak yemi, **2.** aldatma, cezp etme. **Employees were lured with the ~ of annual bonuses** : Memurlar yıllık ikramiye vaadiyle aldatıldılar. **3.** ergitilmiş bir maddeyi (cam vb.) yapışımla (adezyonla) potadan çekmeye yarayan çubuk vb. **4.** *Brit. argo* yiyecek, azık, gıda, **5.** oltaya/kapana yem koymak, **6.** kapana kıstırmak, faka bastırmak, tongaya düşürmek, aldatmak, olta/tuzak yemi ile cezp etmek, **7.** tuzağa düşürmek, avlamak. **baiting a husband with culinary artistry** : güzel yemek pişirerek koca avlamak, **8.** (bir hayvanın üzerine) köpek saldırtmak. **to ~ a bull with dogs** : boğa üzerine köpekleri saldırtmak, **9.** eziyet/işkence/taciz etmek. *He has a nasty habit of ~ing defenseless subordinates.* **10.** takılmak, (hayvan veya insanı) kızdırmak, alaya almak. *She seemed to take a delight in ~ing him. to ~ a bear.* **11.** (at vb. hayvanlara bilhassa yolculukta) su vermek, **12.** *esk.* (yolculukta) konaklamak, yemek ve su için mola vermek, **13.** (at vb. hayvanlar) yem yemek, yemlenmek, **14.** **~er** : oltaya yem takan, tuzağa düşüren, avlayan; eziyet/işkence eden, kızdıran, **15.** **fish or cut ~** *k.d.* zaman kaybetmeden (iyi/kötü) bir şeye karar vermek, tereddüde son vermek, ya son gayretle uğraşmak ya da vazgeçmek, **16.** **take/nibble at/rise to/swallow the ~** : zokayı yutmak. ***e.a.***- *5&6. entice, attract, draw, 7. lure, captivate, 9. torment, persecute, badger, heckle, pester, 10. tease, anger, nag, 11. feed, water.*

bait-and-switch, *sf.* müşteri tavlayıcı : ucuz mal ilânı vererek müşteri celp edip onlara pahalı mal satma amacı güden.

baith, *sf.&zm. İsk. bk.:* **both.**

baize, *is.&gl.f.* **baized, baizing 1.** yeşil keçe kumaş, bilârdo masalarında kullanılan kumaş, **2.** bu kumaştan yapılan eşya, **3.** yeşil keçe kumaşla kaplamak.

bake, *is.&f.* **baked, baking 1.** fırınlamak, fırında pişirmek, **2.** ateşte kurutmak. *to ~ pottery in a kiln.* **3.** (ekmek, pasta, güveç vb.) pişirmek. *to ~ bread/cake.* **4.** (fırında) pişmek. *The bread is baking.* **5.** *k.d.* sıcaktan pişmek, terlemek. *Open a window, I'm baking here!* **6.** pişirme, pişim, fırında pişmiş yiyecek (ekmek, pasta vb.), **7.** *ABD* fırında pişirilen yemeklerin ikram edildiği toplantı/davet.

baked, *sf.* **1.** fırınlanmış, fırında pişmiş, **2.** **~ Alaska** : fırında hafifçe kızartılmış üstü kremalı pasta, **3.** **~ beans = Boston ~ beans** : fasulye güveci : tuzlu domuz eti, şeker veya pekmezle fırında pişirilmiş fasulye, **4.** **~ meat** *esk. bk.:* **bakemeat.**

bakehouse, *is., ç.* **-houses** fırın, ekmekçi dükkânı.

Bakelite , *is.* bakelit : fenol ve krezolü basınç altında formaldehit ve amonyakla ısıtarak elde edilen ve çeşitli eşya, telefon alıcıları vb. yapmakta, elektrikli malzemeyi yalıtmakta kullanılan plâstik madde.

bakemeat, *is. esk.* lâhmacun, etli pide.

bake-off, *is.* ekmek/pasta pişirme yarışması.

baker, *is.* **1.** ekmekçi, pastacı, fırıncı, **2.** küçük portatif fırın, **3.** **~'s dozen** : on üç (eskiden noksan tartı cezasına çarpılmamak için ekmekçiler bir düzine yerine on üç tane verirlerdi).

bakery, *is., ç.* **-ries 1. bakehouse/bakeshop** *d.d.* ekmekçi/pastacı dükkânı, **2.** *k.d.* ekmek, pasta vb.

bakeware, *is.* fırına dayanıklı kap/mutfak eşyası.

baking, *is.* **1.** (fırında) piş(ir)me, fırınla(n)ma, **2.** pişim : bir fırında pişirilen miktar, **3.** **~ powder** : hamur kabartıcı, pasta mayası, **4.** **~ soda** : pişirme sodası, karbonat. ***e.a.***- *2. batch, 4. sodium bicarbonate.*

baklava = baklawa, *is. T.* baklava.

baksheesh = bakshish = backsheesh = backshish, *is.&f. T.* **1.** bahşiş, **2.** bahşiş vermek. ***e.a.***- *tip, gratuity.*

balaclava = balaclava helmet, *is. Rus.* başlık : yünden örülmüş, başı, boynu ve omuzları örten şapka (Kırım'da Balaklava şehrine izafeten verilen ad).

balaena, *is. zool.* (Grönland civarında yaşayan) balina.

balalaika, *is.* balalayka : gövdesi üçgen biçiminde, sapı gitarınkine benzeyen telli Rus çalgısı.

balance, *is.&f.* **-anced, -ancing 1.** terazi. **precision ~** : hassas terazi. **spring ~** : yaylı terazi, **2.** denge, muvazene. **to lose one's ~ and fall** : dengeyi kaybedip düşmek. **the ~ of powers** : (politikada) kuvvetler dengesi. **to keep ~** : dengeyi korumak. **to throw s.o. off his ~** : birisine dengeyi kaybettirmek. **~ of trade** : ticarî denge, **3.** ruhsal denge, akıl dengesi, aklî muvazene. **His mind is off its ~** : Aklî muvazenesi bozuktur. **4.** *g.s.* ahenk, **5. ~ weight** *d.d.* dara, **6.** tartma, tartı, **7.** *ABD* kalan, bakiye, arta kalan/geri kalan şey. *May I take the ~ of my holidays before the end of June? I paid $60 of the $90 and she paid the ~ (= $30),* **8.** (muhasebecilikte) (a) hesap dengesi, balans : borç ve alacak toplamlarının eşitliği, (b) borç ve alacak tutarları arasındaki fark, (c) bakiye : ödenmemiş borç/alacak. **~ carried/brought forward** : nakliyekûn. **~ due** : alacak/zimmet bakiyesi. **~ of an account** : hesap bakiyesi. **~ of payment** : ödeme dengesi. **~ sheet** : bilânço. **credit ~** : alacak/matlup bakiyesi. **debit ~** : borç/zimmet bakiyesi. **trial ~** : geçici/muvakkat mizan, **9.** tartmak, **10.** ölçüp biçmek, takdir etmek, göz önüne almak. **to ~ all the probabilities of a situation** : her türlü olasılığı göz önüne almak, **11.** ağır basmak. **The advantages more than ~ the disadvantages** : Yararları zararlarından daha ağır basıyor. **12.** dengelemek, dengede tutmak, denge/muvazene sağlamak. *to ~ a budget. to ~ oneself on one foot.* **13.** ayarlamak, dengeli hâle getirmek, **14.** eşit olmak/gelmek, denk gelmek. *I am always happy when cash on hand ~s expenses. One side of an equation must ~ the other.* **15.** (muhasebecilikte) (a) denge/muvazene sağlamak, (b) farkını ödeyerek denge sağlamak, **16.** (dansta) eşine uymak, eşi ile ahenkli hareket etmek. *to ~ one's partner.* **17.** ikircimlenmek, tereddüt etmek, karar verememek. **He would ~ and temporize endlessly before reaching a decision** : Bir karara varmadan önce uzun müddet tereddüt eder ve oyalanır. **18.** telâfi etmek. *One thing ~s the other.* **19. ~ spring** : (saat) pandül yayı. **~ staff** : pandül mili, **20. ~ wheel** : saatin denge çarkı, pandül, **21. be/hang in the ~** : nazik/kritik/güvensiz durumda olmak, askıda/muallâkta olmak. **off ~** : dengesiz, kararsız, hazırlıksız, tehlikede, sonu şüpheli, **22. on ~** : her husus etraflıca düşünüldüğü takdirde, **23. strike a ~** : uzlaşmak, herkesi tatmin edecek çözüm bulmak, **24. ~able** : dengelenebilir. ***e.a.***- *2. equilibrium, 4. harmony, 5. counterpoise, 7. remainder, difference, 17. waver, hesitate.* ***NOT*** **: BALANCE** kelimesinin "arta kalan, geri kalan, bakiye" anlamında kullanılması oldukça yaygındır ve genellikle kabul edilir : *The balance of the class was absent.* Fakat bazı dil uzmanları bilhassa yazı dilinde bu anlamda **REMAINDER** kelimesinin kullanılmasını tavsiye etmektedirler : *I will pay the remainder of my debt two months later.*

balanced, *sf.* **1.** dengeli, muvazeneli. **to be well ~** : dengeli olmak, denk gelmek, dengesi/muvazenesi yerinde olmak. **~ diet** : dengeli/sağlıklı beslenme. **to have ill-~ mind** : aklî dengesi bozuk olmak, aklı başında olmamak. **to have well-~ mind** : aklı başında olmak, **2.** denk. **~ budget** : denk bütçe.

balancer, *is.* **1.** dengeleyen, **2.** cambaz, ip cambazı, **3.** (böceklerde) dengeleç. ***e.a.***- *2. acrobat, ropedancer, 3. halter.*

balanoid, *sf.* palamut biçiminde.

balao, *is., ç.* **-laos** *zool.* bir tür uçan balık *(Hemi-ramphus balao)* : Batı Atlantik'in sıcak bölgelerinde yaşar.

balas = balas ruby, *is.* lâl yakut, açık pembe yakut.

balata, *is.* **1.** balata : sakız ağacından elde edilen kauçuğa benzer fakat elâstikî olmayan, suya dayanıklı, sıcak suda yumuşayan bir madde. Makine kayışları yapmakta kullanılır. **2.** *bk.:* **bully tree.**

balaustine, *sf.&is.* **1.** nar+, nar gibi, nara benzer, **2.** kurutulmuş nar çiçeği (hekimlikte kullanılır).

balboa, *is.* Panama lirası (gümüş).

balbriggan, *is.* İrlanda bezi : İrlanda'nın Balbriggan şehrinde dokunan ve çorap, iç çamaşırı yapmakta kullanılan pamuklu kumaş.

balbuties, *is. psikol.* kekemelik.

balconet(te), *is.* balkoncuk, yalancı balkon : pencere vb. önünde balkon süsü veren parmaklık.

balconied, *sf.* balkonlu.

balcony, *is., ç.* **-nies** balkon.

bald, *sf.&gs.f.* **1.** dazlak, kel, saçları kısmen veya tamamen dökülmüş. **a ~ head** : dazlak/kel kafa. **~ headed** : dazlak kafalı. **a ~ person** : dazlak kişi. **to be ~ at the temples** : şakaklarında saçı dökülmek, **2.** çıplak, çorak, bitki örtüsünden yoksun. **a ~ mountain** : çıplak dağ, **3.** sade, süssüz (üslûp vb.). *a ~ prose style.* **4.** açık, aşikâr, besbelli, apaçık, düpedüz. **a ~ lie** :

düpedüz yalan. **a ~ statement** : açık demeç, **5.** *zool.* alnı beyaz (hayvan). *~ horse.* **6.** dazlak veya kel olmak, saçı dökülmek, **7. ~ish** : dazlakça, biraz saçları dökülmüş, **8. ~ly** : (a) dazlak bir şekilde, (b) açıkça, aşikâr bir şekilde, düpedüz, dobra dobra, **9. ~ness** : (a) dazlaklık, kellik, (b) açıklık, sarahat.

baldachin = baldacchino = baldachino = baldaquin, *is.* **1. baldoquin, baudekin** *d.d.* diba, ağır brokar : altın ve gümüş simlerle dokunmuş ipek kumaş, **2.** *mim.* tente, gölgelik, sayvan.

bald cypress = swamp cypress = southern cypress, *is. bot.* kel selvi *(Toxodium distichum)* : G ABD'de yetişen, gemi inşaatına elverişli sert keresteli ağaç.

bald eagle, *is. zool.* kel kartal *(Haliaetus leucocephalus)* : ABD ve Kanada'da yaşayan, başı ve kuyruğu beyaz bir kartal türü.

balderdash, *is.* saçma, zırva, boş lâf, saçma sapan sözler. ***e.a.***- *nonsense, twaddle.*

baldfaced, *sf.* **1.** yüzü beyaz tüylü veya beyaz benekli (hayvan), **2.** açık saçık, apaçık. **a ~ lie** : apaçık/düpedüz bir yalan, **3.** yüzsüz, küstah, utanmaz. ***e.a.***- *2. brash, undisguised, 3. brazen, shameless.*

baldhead, *is.* **1.** dazlak/kel kafa(lı), **2.** alnı beyaz (kuş/hayvan), bir güvercin türü.

baldheaded, *sf.* dazlak, kel (kafalı).

baldie = baldy, *is. argo* aşınmış otomobil lâstiği.

balding, *sf. ABD- k.d.* saçları dökülen. *a ~ man/head.*

baldoquin, *is. bk.:* **baldachin** (1).

baldpate, *is.* **1.** *bk.:* **baldhead** (1), **2.** *bk.:* **widgeon** (1).

bald prairie, *is. Cnd.* ağaçsız/çıplak bozkır.

baldric(k), *is.* kılıç hamayili/kayışı : omuzdan geçip çaprazlama kalçaya uzanan kılıç taşımaya mahsus süslü kemer. **baldricked** : kılıç hamayili kuşanmış.

Baldwin, *is.* K Amerika'da yetişen bir tür kış elması.

bale, *is.&gl.f.* **baled, baling 1.** balya, denk. *a ~ of cotton.* **2.** balyalamak, balya/denk yapmak. *to ~ scrap metal,* **3.** kaplumbağa sürüsü, **4.** *bk.:* **ball**^{2}, **5.** *bk.:* **bail**^{3} (1), **6.** *esk.* belâ, musibet, felâket, **7.** *esk.* üzüntü, elem, keder. ***e.a.***- *1. bundle, 6. evil, misfortune, disaster, harm, 7. sorrow, misery, woe.*

Balearic Islands, *is.* Balear Adaları.

baleen, *is.* **1.** *bk.:* **whalebone** (1), **2. ~ whale** *bk.:* **whalebone whale.**

balefire, *is.* **1.** şenlik ateşi, açık havada yakılan büyük ateş, **2.** işaret vermek için yakılan ateş, **3.** *esk.* ölünün cesedini yakmak için yakılan ateş.

baleful, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um, kötü, menhus, zararlı, habis, tehditkâr, **2.** *esk.* sefil, miskin, alçak, **3. ~ly** : uğursuz/meş'um bir şekilde, uğursuzca, kötülükle, habasetle, şeametle, **4. ~ness** : uğursuzluk, kötülük, habaset, şeamet. ***e.a.***- *1. harmful, malign, injurious, detrimental, evil, wicked, deadly, pernicious, 2. wretched, miserable.* ***NOT*** **: BALEFUL**, genellikle tehditkâr, uğursuz, kötülüğe yönelik şeyler için kullanılır : **A baleful look** : Tehditkâr bir bakış. **BANEFUL** ise zehirli, tahripkâr, öldürücü anlamında kullanılır : **The baneful hemlock** : Zehirli baldıran.

baleless, *sf.* balyasız, balya/denk yapılmamış.

baler, *is.* balyacı, balya/denk yapan kimse.

balestra, *is.* (eskrimde) hamle yapar yapmaz hemen hasmın üzerine atlama.

baline, *is.* tela, çuval bezi.

balisaur, *is. zool.* (uzun kuyruklu) Asya porsuğu *(Arctonyx collaris).*

balk = baulk, *is.&f.* **1.** *gen.* **~ at** : duraklamak, tereddüt etmek. *He ~ed at going back home.* **2.** durmak, direnmek, dayatmak, gitmek istememek, yürümemekte ısrar etmek. *Some horses ~ at the slightest obstacle. He ~ed at the idea of a tax increase.* **3.** engellemek, önlemek, engel/mani olmak, durdurmak, geciktirmek. *A sudden emergency ~ed his plans.* **4.** atlatmak, kaçınmak, imtina etmek, muhalefet etmek, **5.** *esk.* kaçırmak. **to ~ an opportunity** : fırsatı kaçırmak, **6.** engel, mania, **7.** başarısızlık, yenilgi, **8.** tarlada sürülmemiş yer, **9.** hatıl, kiriş, çatı kirişi, **10.** (beyzbolde) hatalı hareket (yapmak), **11.** bilârdo masasında sekiz bölmeden her biri. ~

line : bu bölmeleri ayıran çizgi. **in ~** : bölme içinde, **12.** *esk.* hata, kusur. **to make a ~** : hata yapmak, kusur işlemek, **13. ~er** : duraklayan, tereddüt eden, engelleyen, durduran, muhalefet eden, kaçınan, imtina eden kimse, **14. ~ingly** : duraklayarak, tereddütle, tereddüt ederek, engel/mani olurcasına, kaçınırcasına. ***e.a.***- *2. stop, 3. hinder, thwart, check, retard, obstruct, impede, frustrate, baffle, 7. defeat, disappointment.*

Balkan, *is.* Balkan. **~ frame** *tıp* (kırık bacağı askıda tutmak için) makaralı askı düzeni. **~ Peninsula** : Balkan yarımadası. **~ War** : Balkan Harbi (1912-13).

Balkanise, *gl.f. Brit. bk.:* **Balkanize.**

Balkanism, *is.* bir ülkeyi bölme/parçalama politikası.

Balkanize, *gl.f.* **-ized, -izing** Balkanlaştırmak : bir ülkeyi birbirine düşman küçük devletlere bölmek. **Balkanization** : Balkanlaş(tır)ma.

Balkh, *is.* Belh : K Afganistan'da bir şehir. Eski adı : **Bactra.**

balkline, *is.* **1.** *sp.* çıkış hattı : yarış vb. başlama çizgisi, **2.** bilârdo masasında bölme veya bölmeleri ayıran çizgi.

balky, *sf.* **balkier, balkiest** *ABD* **1.** inatçı, yürümemekte inat eden/direnen. *a ~ horse.* **2. balkily** : inatla, inatçılıkla, **3. balkiness** : inatçılık. ***e.a.***- *1. stubborn, obstinate, contrary, perverse.*

ball^{1}, *is.&f.* **1.** top, bilye, yumak. **to play ~** : top oynamak. **to throw a ~** : topu atmak. **football** : ayak topu, futbol. **handball** : el topu, hentbol. **snowball** : kartopu. **volleyball** : uçan top, voleybol, **2.** küre, **3.** top oyunu. *The boys are out playing ~.* **4.** (beyzbolde) alçaktan atılan top, **5.** *As.* gülle, mermi. **to load with ~** : topu doldurmak. **~-cartridge** : tüfek fişeği, **6.** vücudun yuvarlak kısımları. *the ~ of the thumb.* **7.** top şeklinde gıda : yuvarlak köfte, ekmek, şekerleme vb. **meat ~** : yuvarlak köfte, **8. ~s** *argo* taşak, husye, **9.** *bk.:* **bolus** (1), **10.** *astr. az geçer.* küresel gök cismi, yer yuvarlağı, küreiarz, **11.** *gen.* **~ up** : top yapmak, top hâline getirmek. *The children were ~ing up snow.* **12.** yumaklamak, yumak yapmak, yumak hâline koymak. *to ~ cotton.* **13.** toplanmak, yusyuvarlak olmak, top biçimini almak, top top olmak, yumak hâline gelmek, **14.** *argo-kaba* cinsî münasebette bulunmak, **15. ~ the jack** *argo* (a) çabuk davranmak, (b) toptan pey sürmek/bahse girişmek, **16. ~ up** *argo* şaşırtmak, işi bozmak, arap saçına döndürmek, keşmekeşe çevirmek. **The records had been all ~ed up by inefficient file clerks** : Beceriksiz dosya memurları kayıtları arap saçına döndürdüler. **17. carry the ~** : sorumluluğu/mesuliyeti üzerine almak/yüklenmek. *You can always count on him to carry the ~ in an amergency.* **18. have something (or a lot) on the ~** *argo* akıllı/becerikli/kabiliyetli/yetenekli olmak. *You can trust Jo, he's got a lot on the ~ (= he's got something on the ~.* **19. have the ~ at one's feet** : kısmet ayağına gelmek, fırsatı kaçırmamak, **20. keep the ~ rolling** : sürdürmek, devam ettirmek, **21. knock the ~s about** : yumak sarmak, (bilârdoda) topa vurmak, **22. on the ~** *argo* (a) açıkgöz, uyanık. **to be on the ~** : uyanık/açıkgöz olmak. (b) akıllı, becerikli, yetenekli, kabiliyetli, muktedir. **Her typing is on the ~** : Daktilo ile yazmakta yeteneklidir. **23. play ~** : (a) oyun oynamaya başlamak, (b) bir işe başlamak veya devam etmek, (c) birlikte/elbirliği ile çalışmak, iş birliği yapmak. *Union leaders suspected of playing ~ with racketeers.* **24. set/start the ~ rolling** : başla(t)mak, işletmek, faaliyete geçirmek, önayak olmak, çığır açmak, **25. The ~ is on your court** : Şimdi sıra sende/sizde, işin bundan sonrası sana/size ait, bundan sonra sorumluluk senin/sizindir. **26. to wind wool into a ~** : yünü yumaklamak, yumak hâlinde sarmak. ***e.a.***- *1. globe, sphere, orb.*

ball^{2}, *is.&gs.f.* **1.** balo, **2.** *argo* eğlence, hoş vakit. **have a ~** : iyice eğlenmek, hoş vakit geçirmek. *Have a ~ on your vacation.*

ballad, *is.* **1.** balad, **2.** romantik duygulu şarkı güftesi, **3.** türkü, halk türküsü, **4. ~ic = ~like** : balad/türkü tarzında, **5. ~ stanza** : balad kıtası : baladlarda kullanılan *abcb* şeklinde kafiyeli dört mısralık kıta.

ballade, *is., ç.* **-lades** *Fr.* **1.** *şiir* balad : her biri sekiz veya on mısralık üç kıta ile dört veya beş mısralık bir bitiş kıtasından oluşan nazım şekli. Son mısra bütün kıtalarda tekrarlanır. **2.** *müz.* tek piyano veya orkestra için bestelenmiş romantik, serbest üslûplu parça.

balladeer = balladier, *is.* halk türküsü okuyucusu.

balladmonger, *is.* **1.** şarkı/türkü satıcısı, **2.** şair taslağı, kötü şair, **3. ~ing** : (a) türkü satıcılığı, (b) şairlik taslama. ***e.a.***- *2. poetaster.*

balladromic, *sf. hv.* hedefe yönelik (güdümlü füze, roket için söylenir).

balladry, *is.* **1.** balad şairliği, **2.** balad şeklinde şiirler.

ball and chain, *is.* **1.** pranga : mahkûmların ayaklarına takılan) zincirli top, **2.** engel, ayak köstеği, **3.** *argo* zevce, karı, ayak bağı.

ball-and-claw foot, *is.* topu kavramış kuş pençesi şeklinde mobilya ayağı. **claw-and-ball foot** *d.d.*

ball - and - socket joint = ball joint, *is.* **1.** *mak.* bilyeli eklem, yuvalı mafsal, bilye eklemli bağlantı, **2.** *anat.* küresel eklem : oyuk kemik içinde devinen yuvarlak kemikten oluşan eklem (kalça eklemi gibi).

ballas = shot bort, *is. min.* elmas topu matkap : küre biçiminde bir araya getirilmiş ufak elmaslardan yapılmış matkap kalemi.

ballast, *is.&gl.f.* **1.** *den.* safra, balast, **2.** *hv.* kum torbası : balonlarda denge sağlamak, uçuş yüksekliğini kotrol etmekte kullanılır, **3.** dengeleyici, (zihnî/manevî/siyasî) denge/muvazene sağlayan herhangi bir şey. **to have ~** : aklı başında/dengeli olmak. **to lack ~** : muvazenesiz/dengesi bozuk olmak, **4.** kırma taş : şoseye dökülen veya raylar altına serilen taş ve çakıldan ibaret destek, **5. in ~** *den.* yüksüz, safralı, yük taşımayıp sırf balast taşıyan, **6.** safra koymak. *to ~ a ship.* **7.** rayların altına/yollara kırma taş döşemek, **8.** denge/muvazene sağlamak, **9. ~ line** : safra yüklü geminin su düzeyi çizgisi.

ball bearing, *is. mak.* **1.** bilyeli yatak, **2.** bilye.

ball club, *is.* top (beyzbol, futbol vb.) kulübü.

ball cock, *is.* toplu tıkaç yüzen topla işleyen tıkaç/valf.

ballerina, *is., ç.* **-nas** *It.* başkadın dansçı, balerin.

ballet, *is., ç.* ***ballets*** *Fr.* **1.** bale, **2.** bale dansı, **3. corps of ~** *d.d.* bale topluluğu, **4.** bale müziği. *brilliants ~s of Tschaikowsky.* **5. ~ic** : bale+, balemsi, baleye benzer, baleye uygun, **6. ~ically** : bale şeklinde, baleye uygun olarak, **7. ~ master/mistress** : bale öğretmeni (erkek/kadın), **8. ~ slipper** : bale terliği.

balletomane, *is.* bale düşkünü/meraklısı/delisi.

balletomania, *is.* bale düşkünlüğü/merakı/deliliği.

ballism(us), *is. patol.* **1.** titreklik, **2.** *bk.:* **Parkinson's disease.**

ballista, *is.* mancınık.

ballistic, *sf.* **1.** atış bilimsel, balistik. **2. ~ally** : atış bilimle, balistik olarak, **3. ~ camera**: atışçeker : gece atılan güdümlü mermiyi izlemek için kullanılan kamera, **4. ~ galvanometer** : atışlı akımölçer, balistik galvanometre, **5. ~ian** : atış bilimi uzmanı, balistik mütehassısı, **6. ~ missile** : balistik füze, roket, **7. ~ pendulum** : atışlı sarkaç : mermilerin hızını ölçmekte kullanılan ve bir düzlemde salınabilen büyük bir kütle, **8. ~ trajectory** : uçuş yörüngesi : belirli bir ilk hızla atılan güdümsüz merminin yer çekimi etkisi altında çizdiği yörünge, **9. ~ wind** : uçuş yeli : uçuşu esnasında çeşitli yön ve şiddettte rüzgâra maruz kalan mermiyi aynı yörüngede tutacak eş değer rüzgârın yön ve şiddetini gösteren yöney (vektör).

ballistics, *is.* atış bilimi, balistik : mermi, gülle, bomba vb. nin hareketini, uçuş hızını, menzilini vb. inceleyen bilim.

ballistite, *is. kim.* uçuş yakıtı : %40 nitrogliserin ve %60 selüloz nitrat karışımı katı yakıt.

ballistocardiogram, *is. tıp* yürek atımı yazısı.

ballistocardiograph, *is. tıp* yürek atımı yazarı.

ballistocardiography, *is. tıp* yürek atım yazımı.

ball joint, *is. bk.:* **ball-and-socket joint.**

ball lightning = globe lightning, *is.* küresel şimşek : parlak ışıklı, kayan bir küre şeklinde pek nadir görülen şimşek.

ballocks = bollocks, *ç. is. kaba* **1.** taşak, husye, **2.** saçma, zırva. ***e.a.*** *- 1. testes.*

ball of fire, *is.* ateş parçası : çabuk ve isabetli düşünüp karar veren ve eyleme geçen kimse.

ball of vax, *is. k.d.* her şey, geniş kapsamlı, dörtbaşı mamur. *He went out to Chicago and in no time came back with the contract for the whole ~ ~ ~.*

ballon = balon, *is.* (bale) hereketlerin hafifliği/zarafeti.

ballonet, *is.* hava/gaz torbası veya bölmesi : balonlarda yükseklik ve uçuş kontroluna yarar.

balloon, *sf.&is.&f.* **1.** balon (uçuş aracı), **2.** balon (çocuk oyuncağı), **3.** *kim.* küresel kap, balon, şişe, **4.** (karikatürlerde) şahısların sözlerini içine alan balon şeklindeki çizgi, **5.** yuvarlak sütun başlığı, **6.** balon ile uçmak, **7.** (balon gibi) şiş(ir)mek. **His cheeks ~ed (out) as he got fatter and fatter** : Şişmanladıkça yanakları da (balon gibi) şişti. **8.** hızla artmak/çoğalmak. **Membersip has ~ed beyond all expectations** : Üye sayısı bütün tahminlerin üstünde hızla arttı. **9.** yüksekten uçmak. *The ball ~ed over my head and I couldn't catch it.* **10.** şişkin, şişmiş, balonlu, **11.** ~ **barrage** : balonlu engel/mania : düşman uçaklarının alçaktan saldırısını önlemek için birbirine kablolarla bağlı balonlardan kurulan mania, **12.** **~like** : balon gibi, balona benzer, yuvarlak, **13.** ~ **sail** *den.* üçgen yelken : yelkenlilerin hafif rüzgârda kullandıkları yelken, **14.** ~ **tire** : balon lâstik, kalın otomobil/bisiklet lâstiği : arızalı yollarda sarsıntıyı azaltmak için kullanılan az şişirilmiş büyük lâstik, **15.** ~ **vine = heartseed** *bot.* topsarmaşık *(Cardiospermum halicacabum)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen tırmanıcı bir bitki. **16. the ~ goes up** : hareket/eylem/iş başlıyor.

ballot, *is.&f.* **-loted, -loting 1.** oy/rey pusulası, **2.** (bir seçimde) oy toplamı, toplam oy sayısı. *There was a large ~.* **3.** gizli oy, gizli seçim yöntemi. *The ~ is an important defence of political system.* **4.** oylama, seçim. **Our candidate was defeated on the third ~** : Adayımız üçüncü oylamada kaybetti. **5.** aday listesi. **He demanded his name be placed on the ~** : Adının aday listesine geçirilmesini istedi. **6.** seçme/oylama / oy verme hakkı/fırsatı/şansı. **They gained the ~ after years of struggle** : Yıllarca mücadele sonunda seçme hakkını kazandılar. **7.** oylama/oya koyma sistemi/yöntemi, **8.** eskiden oy pusulası yerine kullanılan küçük top, **9.** (oy vererek) seçmek, oy vermek, oylamak, **10.** kur'a çekmek. **to ~ for places** : yer için kur'a çekmek, **11.** ~ **for/on** : oya koymak, oya başvurmak, oya başvurmak. *They ~ed for the new chairman. Three candidates will be ~ed on at the convention.* **12.** oy toplamak, lehte oy toplamaya çalışmak. **Members were ~ed on the resolution** : Karar lehinde üyelerin oyları toplanmaya çalışıldı. **13.** kur'a ile askere almak. **Certain age groups will be ~ed at this time** : Şimdilik kur'a ile bazı yaş gruplarından asker alınacak. **14.** ~ **box** : oy sandığı, seçim sandığı, **15.** **~er** : oy veren, seçmen.

ballotement, *is.* *tıp* zıplatma : gebeliği, böbrek ve karın tümörlerini el ile muayene yöntemi.

ballotine, *is., ç.* ***-tines*** *Fr.* et veya tavuk dolması.

ball park, **1.** oyun sahası : top oyunlarının oynandığı, çitle çevrili, etrafında seyirci sandalyeleri dizili alan, **2.** yaklaşık olarak, takriben, aşağı yukarı. **A proposal in the ~ ~ of $50,000** : Yaklaşık olarak $50,000'lık bir teklif. **3. ball-park** : yaklaşık, takribî. **a ball-park figure** : yaklaşık bir rakam/sayı.

ball-peen hammer, *is.* yuvarlak uçlu çekiç.

ballplayer, *is.* top (bilhassa beyzbol) oyuncusu.

ball-point pen, *is.* tükenmez dolmakalem. **ball point pen, ball pen, ball-point, biro** *d.d.*

ballroom, *is.* dans salonu. ~ **dancing** : salon dansı.

balls, *is.* *argo* **1.** taşak, husye, **2.** cesaret, yürek(lilik). **It took ~ to do what he did** : Onun yaptığını her babayiğit yapamaz. **3.** *kaba* siktir (nefret ve şüphe bildiren ünlem), **4.** ~ **up = ball up** : berbat etmek, *kaba* içine sıçmak. ***e.a.***- *1. testicles, 4. spoil.*

ballup, *is.* *argo* karışıklık, keşmekeş. *Brit.:* **balls-up.** ***e.a.***- *confusion, mix-up.*

ball valve, *is.* *mak.* bilyeli valf.

bally, *sf.&zf.* *Brit. argo* yaman, müthiş, dehşet, çok, lânet, kahrolası(ca) : ifadeyi kuvvetlendirmek için iyi veya kötü anlamda kullanılan kaba söz. ***e.a.***- *bloody.*

ballyhoo, *is., ç.* **-hoos**, *f.* **-hooed, -hooing 1.** gürültü, şamata, velvele, **2.** (müşteri çekmek için yapılan) şaşaalı/gösterişli ilân/propaganda/yazı, **3.** gösterişli ilân/propaganda yapmak.

ballyrag, *gl.f.* *bk.:* **bullyrag.**

balm, *is.* **1.** balsam : *Commiphora* türünden tropik ülkelerde yetişen bir ağaçtan ve melisa, oğul otu gibi bitkilerden elde edilen ve ilâç olarak kullanılan güzel kokulu, yağlı, reçinemsi madde, **2.** melisa, oğul otu gibi balsamlı bitkiler veya ağaçlar, **3.** güzel kokulu yağ, **4.** rayiha, güzel koku. **A summer breeze redolent with the ~ of orange blossoms** : Mis gibi portakal çiçeği kokan yaz meltemi. **5.** melissa türü aromatik bitki : oval biçimli yaprakları lezzet ve rayiha vermekte kullanılır: nane balsamı *(balm mint)*, bahçe balsamı *(garden balm)*, oğul otu *(lemon balm)* gibi, **6.** ağrı/sızı dindiren/tedavi eden ilâç, merhem, **7.** teselli, derde deva. **Your kind words come like ~ to my hurt feelings** : Senin tatlı sözlerin incinen duygularımı teselli ediyor. **8. ~like** : balsam gibi.

balmacaan, *is.* aba : kaba yünlü kumaştan yapılmış reglan kollu kısa erkek paltosu.

Balmer series, *is. fiz.* Balmer dizileri : hidrojen izgesinde görülen çizgiler dizisi. İsveçli Fizikçi J.J. Balmer (1825-98) bunların formülünü bulmuştur.

balmily, *sf.* lâtif/hoş/güzel kokular saçarak, ferahlatıcı/dinlendirici bir şekilde.

balm of Gilead, *is.* **1.** pelesenk, belsem, balsan, balasan : güzel kokulu reçineler veren *Commiphora* türü bitkilerden herhangi biri, **2. Mecca ~** *d.d.* pelesenk yağı : pelesenk ağacı reçinesinden elde edilen ve parfümeride kullanılan kokulu yağ, **3.** yaprak ve tomurcukları güzel kokan bir tür K Amerika kavağı *(Populus candicans)*.

Balmoral, *is.* **1.** iç etekliği : eskiden renkli yünlü kumaştan yapılır ve eteklik altına giyilirdi, **2. bal** *d.d.* (önden bağlı) ayakkabı, **3.** İskoç şapkası (kenarsız, tepesi düz ve geniş). *bk.:* **tam-o'-shanter.**

balmy, *sf.* **balmier, balmiest 1.** ferahlatıcı, dinlendirici, iç açıcı, ferahlık veren, dinlendiren, mülâyim, sakin, rahat, huzur/şifa verici. **~ weather** : sakin/mülâyim hava. **a ~ sleep** : rahat bir uyku, **2.** rayihalı, güzel kokulu. *~ leaves.* **3.** pelesenk yağı veren. *~ plants. a ~ shrub.* **4. barmy** *d.d. Brit.- argo* deli, çatlak, kaçık, terelelli. *You must be ~ to say that.* **e.a.-** *1. fair, gentle, temperate, refreshing, soothing, 2. aromatic, fragrant, 4. silly, foolish, crazy, eccentric.*

balneal, *sf. az kul.* banyo+, yıkanma+.

balneology, *is. tıp* banyo bilimi : banyoların tedavi edici etkilerini ve banyo ile tedavi yöntemlerini inceleyen tıp dalı. **balneologic(al)** : banyo bilimsel. **balneologist** : banyo ile tedavi uzmanı.

balon, *is. bk.:* **ballon.**

baloney = boloney, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **bologna, 2.** *argo* palavra, zırva, saçma. **e.a.-** *2. foolishness, nonsense.*

balopticon, *is.* yansıt imge : yansıyan ışıklarla cisimlerin görüntülerini meydana getiren bir düzen.

balsa, *is.* **1.** *bot.* sal ağacı *(Ochroma Lagopus)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen ve çok hafif olan kerestesinden cankurtaran, sal, oyuncak uçak vb. yapılan ağaç, **2.** sal ağacından yapılmış cankurtaran, **3.** (herhangi) cankurtaran sandalı.

balsam, *is.* **1.** pelesenk, balsam : Amerika'da yetişen çeşitli ağaç ve fundaların reçinesinden elde edilen ve ekseriya benzoik/sinamik asit içeren yağlı madde. Öksürük şurubu gibi bazı ilâçlar yapmakta ve parfümeride kullanılır. **2.** ilâç yapmakta kullanılan balsama benzer kokulu yağ, **3.** pelesenk ağacı, **4.** kına çiçeği *(Impatiens balsamina)* : kına çiçeğigillerden renk renk katmer çiçekli çeşitli bitkiler, **5.** tıpta, dinî törenlerde vb. kullanılan güzel kokulu yağ, **6.** deva, ilâç, merhem, em, çare, **7. ~aceous** : balsamlı, güzel kokulu, rayihalı, **8. ~ apple** : kudret narı *(Momordica balsamina)*, **9. ~ fir** : (a) Kanada köknarı *(Abies balsamia)* : Kanada balsamı bu ağaçtan elde edilir. (b) köknar, (c) köknar kerestesi, **10. ~ic** : güzel kokulu, balsamlı, ferahlatıcı, rahatlatıcı, dinlendirici, teskin edici; balsama benzer, balsam gibi, **12. ~iferous** : balsam üreten/veren, **13. ~inaceous** *bot.* kına çiçeğigillerden, **14. ~ of fir** *bk.:* **Canada balsam, 15. ~ of Peru** : Peru balsamı, **16. ~ of tolu** *bk.:* **tolu, 17. ~ pear** *bot.* balsam armudu *(Momordica Charantia)* : Asya/Afrika tropik bölgelerinde yetişen, ortası koyu renkli sarı çiçekler açan ve turuncu sarı renkte meyve veren bir bitki ve meyvesi, **18. ~ poplar** *bot.* kokulu kavak *(Populus Tacamahaca)* : gölge ağacı olarak yetiştirilir, tomurcukları kokulu, yaprakları geniş ve kalp biçimindedir, **19. ~ spruce** *bot.* kokulu lâdin *(Abies)*.

balsamy, *sf.* rayihalı, güzel kokulu, balsamlı.

Baltic, *is.* Baltık. **~ Sea** : Baltık Denizi. **~ States** : Baltık Devletleri (Estonya, Letonya, Lituanya, Finlandiya).

Baltimore, *is.* **1.** Baltimor : ABD limanı, **2.** *zool.* Baltimor kelebeği *(Melitaea phaeton)* : KD ABD'de bulunan kanatları sarı, kırmızı, turuncu benekli siyah kelebek, **3.** ~ **clipper** : hızlı, iki direkli Amerikan yelkenlisi, **4.** ~ **heater** : iki katı birden ısıtan soba, **5.** ~ **oriole** *zool.* Baltimor kuşu *(Icterus galbula)* : K Amerika'da yaşayan, kanatları turuncu siyah renkli, başı ve sırtı siyah ötücü kuş.

Balto-Slavic, *is.* Baltık-İslâv dilleri.

Baluchi = Balochi, *is., ç.* **-chis/-chi 1.** Bülücistanlı, **2.** Bülücistan dili, **3.** **~stan** : Bülücistan, GD İran Hindistan arasındaki Pakistan'a ait dağlık bölge.

balun, *is. elekt.* balun : dengeli bir transmisyon hattını/borusunu dengesize bağlayan devre elemanı.

baluster, *is.* **1.** *mim.* parmaklık/korkuluk direği, **2.** **~s** : parmaklık, korkuluk, **3.** mobilya ayağı gibi orta ve uçları şişkin, düzgün biçimli çubuk, **4.** **~ed** : parmaklıklı, korkuluklu, **5.** ~ **measure** : eski bir sıvı ölçme kabı, **6.** ~ **stem** : içki kadehi sapı.

balustrade, *is. mim.* parmaklık, korkuluk, trabzan. **~d** : parmaklıklı, korkuluklu, trabzanlı.

bambino, *is. ç.* **-nos/-ni** *It.* **1.** bebek, küçük çocuk, **2.** İsa'yı temsil eden çocuk resmi.

bamboo, *is., ç.* **-boos 1.** *bot.* Hint kamışı, bambu *(Bambusa, Dendrocalamus)*, **2.** ~ **curtain**: bambu perde : Komünist Asya, özellikle Çin'deki sıkı sansür, **3.** ~ **shoots** : Hint kamışı filizleri/sürgünleri (sebze olarak yenir).

bamboozle, *f.* **-zled, -zling 1.** *gen.* ~ **into** : aldatmak, dolandırmak, faka bastırmak. *He ~d her into buying his old car. The old man was ~d out of his savings.* **2.** şaşırtmak, yanıltmak, **3.** **monumental ~** : büyük sahtekârlık/dolandırıcılık, **4.** **~ment** : aldatma, dolandırma, faka bastırma; şaşırtma, yanıltma, **5.** **bamboozler** : dolandırıcı. ***e.a.***- *1. deceive, cheat, dupe, humbug, hoodwink, trick, 2. perplex, mistify.*

ban^{1}, *is.&gl.f.* **banned, banning 1.** yasaklamak, yasak etmek, menetmek. **to ~ an obscene book** : müstehcen bir kitabı yasaklamak. *to ~ a protest meeting.* **to be ~ned by public opinion** : kamuoyunca mahkûm edilmek, **2.** *esk.* (a) lânetlemek, lânet okumak, (b) aforoz etmek, **3.** yasak(lama), menetme. **to declare a ~ on smoking in theater** : tiyatroda sigara içmeyi yasaklamak, **4.** (kamuoyunca, fikren, gayriresmî olarak) makhûm etme, lânetleme, tel'in, kötüleme, kötü ilân etme. **society's ban on war** : harbin toplumca lânetlenmesi, **5.** *huk.* (a) *bk.:* **proclamation**, (b) yasak kararı, **6.** aforoz, **7.** lânet, küfür. **to place s.o. under the ~ of public opinion** : bir kimseyi kamuoyunun lânetine terk etmek. ***e.a.***- *1. taboo, outlaw, proscribe, prohibit, forbid, bar, interdict, 2. curse, execrate, 3. interdiction, taboo, 6. excommunication, 7. malediction, curse.* ***k.a.***- *1. allow, permit, approve, 3. permission, allowance, approval.*

ban^{2}, *is.* **1.** bildiri, tebliğ, beyanname, **2.** **~s** : (kilisede) nikâh ilânı, evlenme beyannamesi. *bk.:* **banns. publish the ~s** : nikâhı ilân etmek, nikâh kâğıtlarını asmak, **3.** (Derebeylik zamanında) (a) seferberlik ilânı, (b) seferber edilen askerler, **4.** *esk.* Hırvat ve Slovanya valisi, **5.** *esk.* Güney Macaristan valisi.

ban^{3}, *is., ç.* **bani** Romanya parası/kuruşu, 1/100 *leu.*

banal, *sf.* **1.** adî, bayağı. *a ~ remark.* **2.** bayat, orijinaliteden yoksun, alelâde, genel (fikir), umumî. **a ~ and sophomoric treatment of an important subject** : önemli bir konuyu acemice ve bayağılaştırarak ele alma, **3.** **~ity** : adîlik, bayağılık, bayatlık, **4.** **~ly** : bayağı bir şekilde. ***e.a.***- ***1&2.*** *bk.: commomplace.*

banana, *is.* **1.** muz (meyve), **2.** *bot.* muz (bitki) *(Musa spientum)*, **3.** ~ **oil** : (a) muz yağı, tatlı muz kokulu bir sıvı ester : CH3COOC5H11. Amil alkolden türeyen izoamil asetat ve benzeri izomerlerin karışımı olup yağlı boya eriticisi olarak ve sunî muz rayihası vermekte kullanılır. (b) *argo* gayrisamimî/saçma sapan söz, **4.** ~ **republic** : muz cumhuriyeti (Bazan hakaret için söylenir) : tropik bölgelerde (özellikle batı yarım küresinde) bulunan ve ekonomileri geniş ölçüde meyvecilik, turizm ve yabancı yatırıma dayanan küçük ülkelerden herhangi biri, **5.** ~ **shrub** : muz fundası *(Miscelia fuscata)* : Çin'de yetişen, kırmızı kenarlı, sarı, kahverengi ve muz kokulu çiçekler açan uzun bir funda, **6.** ~ **split** : muzlu dondurma.

bananas, *sf. argo* deli, akılsız, kaçık, kafadan sakat. ***e.a.***- *crazy, insane, mad, eccentric.*

Banat, *is.* Banat : Macaristan, Romanya ve Yugoslavya'da uzanan mümbit ova.

banausic, *sf.* **1.** sadece yarar sağlayan, yararlı, faydalı, pratik, kullanışlı, maddî, maddeye dayanan. **architecture that is more ~ than inspired** : fikir ve ilhamdan ziyade maddeye dayanan mimarî, **2.** sıkıcı, basit. *a ~ performance.* ***e.a.-*** *1. utilitarian, practical, materialistic, 2. dull, pedestrian.*

banc = banco, *is. huk.* **1.** kürsü, yargıç kürsüsü, mahkemede yargıcın oturduğu kürsü, **2. in ~** : bütün yargıçların hazır bulunduğu, tam içtima halinde, tam hukukî yetki ile. **a hearing in ~** : bütün yargıçların hazır bulunduğu duruşma.

band^1, *is.* **1.** takım, zümre, güruh, **2.** bando. **the regimental ~** : alay bandosu. **the member of the ~** : bandocu. **~ shell = ~stand** : bando korunağı : açık havada çalan müzik topluluklarına mahsus yarım küre şeklinde önü açık sahne, **3.** dans müziği orkestrası, **4.** bir arada yaşayan göçebe grubu. **jump on the ~ wagon** : harekete geçmek, **5.** çete, yasa dışı yaşayan kimselerden oluşan topluluk, **6.** bir araya getirmek, toplamak, birleştirmek, **7. ~ together** : toplanmak, birleşmek, bir araya gelmek, **8. to beat the ~** : şiddetli. **It rained all day to beat the ~** : Bütün gün şiddetli yağmur yağdı. ***e.a.-*** *1. gang, group, body, set, society, association, assembly, company, 8. energetically, abundantly.*

band^2, *is.&gl.f.* **1.** şerit, bant, sargı, kurdele, kuşak, kemer. **elastic ~** : lâstik şerit. **~ saw** : şerit testere. **paper ~** : kâğıt şerit. **hat ~** : şapka kurdelesi, **2.** kayış, makine kayışı. **moving ~ production** : seri imalât, **3.** *fiz.* kuşak, bant : bir izgenin iki sıklık değeri arasında kalan ışınım bölgesi. **frequency ~** : sıklık kuşağı, frekans bandı. **~ edge** : kuşak kıyısı. **~ pass** : kuşak geçirimi. **~- pass filter** *elekt.* band geçiren filtre. **~ spectrum** : kuşak izgesi, **4. ~s** *esk.* bağ, zincir, köstek, kelepçe, pranga, **5.** mecburiyet, vecibe, görev, **6.** çizgilerle/şeritlerle/kuşaklarla süslemek, sargı sarmak .

bandage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** sargı, sargı bezi, **2.** bağ, **3.** (yara, çıkık vb.) sarmak, bağlamak. **Apply some iodine before you ~** : Sarmadan önce tentürdiyot sür. *Doctor ~d up his broken ankle.* **3. bandager** : saran, bağlayan.

Band-Aid , *is.* **1.** yapışkan sargı bezi, yaralar üstüne konulan yapışkan şerit, **2.** *k.h.* geçici ve üstünkörü /sathî çare/çözüm. *a ~ approach/measure.* ***e.a.-*** *2. temporary, superficial.*

bandanna = bandana, *is.* **1.** (çoğunlukla kırmızı/mavi üzerine beyaz benek veya desenleri olan) büyük mendil, **2.** boyun veya başa sarılan geniş eşarp.

bandbox, *is.&sf.* **1.** şapka kutusu : yuvarlak mukavva/tahta kutu, **2.** *k.d.* normalden küçük boyutlu alan veya yapı, **3.** narin, dayanıksız, zayıf, **4.** şık, temiz, kibar, zarif, **5. ~ical = ~y** : ufak tefek, kutu gibi, **6. as if out of a ~** : terzi elinden yeni çıkmış gibi. **7. to look as if one had just stepped out of a ~** : iki dirhem bir çekirdek olmak.

bandeau, *is., ç.* **-deaux 1.** (alından bağlanan) saç bağı/şeridi, **2.** saç filesi.

banded, *sf.* çizgili, şeritli, kuşaklı, bantlı, yollu. **~ anteater** *zool.* çizgili karıncayiyen *(Myrmecobius fasciatus)* : Avustralya'da yaşar, nesli tükenmek üzeredir. **~ fish** : kurdele balığı. **~ rattlesnake** : çizgili çıngıraklı yılan.

bandelet = bandlet, *is. mim.* **1.** kemer, şerit, **2.** *bk.:* **annulet** (1).

bander, *is.* sargı saran, çizgilerle/şeritlerle/kurdelelerle süsleyen.

banderilla, *is., ç.* ***-las*** *İsp.* boğanın boynuna/omuzuna saplanan süslü ok.

banderillero, *is., ç.* ***-eros*** *İsp.* boğa güreşçisi yardımcısı (boğanın boynuna süslü oku saplar).

banderole = banderol = bannerol, *is.* **1.** ince ve uzun yaprak/bayrak, bandrol, **2.** *mim.* üzerine kitabe yazılan kurdele şeklindeki tezyinat.

bandersnatch, *is.* **1.** (hayalî) canavar, **2.** hoyrat, kaba, kötü kişi.

bandicoot, *is. zool.* **1.** Hint faresi, bandikut *(Pera-meles nasuta)* : Uzunluğu 60 cm, kuyruk uzunluğu 20 cm olan iri bir fare türü, **2.** keseli porsuk *(Pera-melidae)* : Avustralya'da ve Yeni Gine'de yaşayan, böcek yiyen bir keseli hayvan türü.

bandiness, *is.* çarpıklık, eğrilik.

banding, *is.* (mobilyalarda) süslü kenar şeridi.

bandit, *is., ç.* **bandits, banditti 1.** haydut, hırsız, **2.** eşkıya, yol kesen. ***e.a.-*** *brigand, robber, 2. outlaw.*

banditry, *is.* **1.** haydutluk, eşkıyalık. **The police are trying to stop all this ~** : Polisler bu haydutluğa son vermeye çalışıyorlar. **2.** haydut/eşkıya çetesi.

banditti, *ç. is.* eşkıya çetesi, çete.

bandleader, *is.* bando şefi, dans orkestrası şefi.

bandless, *sf.* şeritsiz, kurdelesiz, bantsız, çizgisiz.

bandmaster, *is.* bando şefi.

band mill, *is.* şerit testere.

bandog, *is.* zincire bağlı köpek.

bandoleer = bandolier, *is.* fişeklikli omuz kayışı. **~ed** : fişeklik kuşanmış, fişeklikli.

bandoline, *is.* briyantin (ayva çekirdeğinden yapılır).

bandore = bandora = pandora = pandore = pandure, *is.* pandura : gitara benzer eski bir çalgı.

bandsaw, *gl.f.* **-sawed, -sawing** şerit testere ile kesmek.

bandsman, *is., ç.* **-men** mızıkacı, bando çalgıcısı.

bandstand, *is.* **1.** *bk.:* **band shell**, **2.** lokanta, gece kulübü vb. de orkestraya mahsus plâtform.

band-tailed pigeon, *is. zool.* kuyruğu çizgili güvercin *(Columba fasciata)* : KB Amerika'da yaşayan kuyruğu gri çizgili yabanî güvercin.

bandura, *is.* Ukrayna tamburası.

bandurra, *is.* İspanyol gitarı.

bandwagon, *is.* **1.** bando arabası : sirk vb. resmi geçidinde bandoyu taşıyan geniş süslü araba, **2. be/jump on/abord the ~** *ABD- k.d.* kuvvetliyi desteklemek, galip tarafı tutmak, galip geleceği/kazanacağı anlaşılan tarafa/eyleme vb. katılmak, kalabalığa uymak, herkesin dediğini demek veya yaptığını yapmak. *At the last moment the senator jumped on the winning candidate's ~.*

bandwidth, *is. rad.* kuşak genişliği, bant genişliği.

bandy, *sf.&is., ç.* **-dies**, *f.* **-died, dying** **1.** çarpık, dışarı doğru bükük, eğri. **A new method for correcting ~ legs** : Çarpık bacakları düzeltmek için yeni bir yöntem. **2.** eski usul tenis oyunu, **3.** *Brit. esk.* hokey, **4.** *esk.* hokey sopası, **5.** vurup fırlatmak, tenis topuna vurur gibi vurup sağa sola atmak, **6.** teati etmek, alış veriş yapmak, mübadele/mukabele etmek, becayiş etmek, değiş tokuş yapmak, atışmak. **to ~ blows** : vuruşmak. **to ~ words (with)** : çekişmek, ağız kavgası etmek, **7. ~ about** : dedikodu yapmak/yaymak, çekiştirmek, aleyhinde/saygısızca veya iftira ederek konuşmak, yalan/uydurma haber yaymak*When the prince's marriage has failed, the news was quickly bandied about.* ***e.a.***- *1. bowed, 6. trade, exchange.*

bandy-legged, *sf.* çarpık bacaklı.

bane, *is.* âfet, dert, felâket, musibet, mahveden/mahvına sebep olan şey. **Gambling was the ~ of his existence** : Kumar onu mahvetti. **2.** zehir : çoğunlukla zehirli bitkilerin adlarına eklenir, *wolfsbane, henbane* gibi, **3.** ölüm, yıkım, harabiyet, **4.** *esk.* öldürücü, ölüm saçan, öldüren/mahveden şey. **He was entrapped and drowned beneath the watery ~** : Öldürücü sulara gark olup boğuldu. ***e.a.***- *3. death, destruction, ruin.*

baneberry, *is., ç.* **-berries** zehirli böğürtlen *(Actaea).*

baneful, *sf.* **1.** öldürücü, mahvedici, zehirli, zararlı, muzır, tahripkâr, fena. **~ herbs** : zehirli otlar. **~ influence** : fena/zehirleyici etki. **a ~ superstition** : zararlı boş inan, **2. ~ly** : öldürücü/mahvedici bir şekilde, zehirlercesine, **3. ~ness** : öldürücülük, zehirlilik, muzırlık, tahripkârlık. ***e.a.***- *1. deadly, mortal, harmful, noxious, venomous, poisonous, destructive.*

banewort, *is. bk.:* **belladonna.**

bang^{1}, *is.&f.* **1.** pat, çat, bum, güm : anî bir vuruş veya patlamayı taklit eden ses. **to go ~** : pat diye vurmak, **2.** vuruş, darbe. **He crashed ~ into the tree** : Ağaca tosladı/çarptı. **3.** *k.d.* gayret, şevk. **He started with a ~** : Gayretle/şevkle işe başladı. **4.** enerji, canlılık. *This time, let's start off with a ~!* **5.** *ABD- argo* heyecan, sevinç. **He gets a ~ out of flying** : Uçmak ona heyecan verir. **I get a real ~ out of seeing you** : Sizi gördüğüme gerçekten sevindim. **6.** *argo-kaba* sikişme(k), cinsî münasebet(te bulunmak), **7.** hızla vurmak, gürültü ile (pat/güm diye) kapa(t)mak/çarp(tır)mak. **to ~ a door** : kapıyı pat diye kapatmak. **I ~ed his head on a stone** : Kafasını hızla taşa vurdum. **8.** gürültü ile/hızlı hızlı vurmak/çalmak/çarpmak, pat pat vurmak. **to ~ on the door** : kapıyı hızlı hızlı vurmak/çalmak. *He ~ed the chair against the wall.* **9.** patlamak, gürültü yapmak. **The guns ~ed all night** : Bütün gece silâhlar patladı. **There's someone ~ing upstairs** : Yukarıda birisi gürültü yapıyor. **10.** ~ **away** : (a) *k.d.* azimle/gayretle/çok sıkı çalışmak. **I haven't finished this work yet; I'll have to keep ~ing away at it until this evening** : Bu işi henüz bitiremedim; akşama kadar sıkı çalışmam gerekiyor. (b) *argo- kaba* biteviye/durmadan sikişmek, mütemadiyen cinsî münasebette bulunmak. **They've been ~ing away all night** : Bütün gece durmadan sikiştiler. **11.** ~ **into = bump into** *k.d.* tesadüfen karşılaşmak, anîde karşı karşıya gelmek, **12.** ~ **out** *k.d.* (a) gürültü ile (müzik) çalmak. *Bob's at the piano again, ~ing out the latest popular tunes.* (b) (daktiloda) acele/harıl harıl yazmak. *She has been hard at work all day, ~ing out a new story.* **13.** ~ **up** : çarpmak, hasara uğratmak. *A passing car ~ed up our fender.* **14. go off/over with a** ~ : büyük başarı sağlamak. *Zeki Müren's latest song has really gone off with a ~ over here.*

bang^{2}, *zf.* **1.** ansızın, gürültü ile, pattadak, güm diye. **He fell ~ against the wall** : Ansızın duvara çarptı. **2.** dosdoğru, büsbütün, tam, tıpatıp. **He stood ~ in the center of the flower bed** : Çiçek tarhının tam ortasında durdu. **Your answer is ~ on** : Cevabın tamamen doğru. **We came ~ up against more trouble** : Büsbütün başka belâlara çattık. **3.** ~ **of** *Brit. argo* derhal, hemen, derakap. ***e.a.***- *2. directly, precisely, exactly, right, 3. immediately.*

bang^{3}, *is.&gl.f.* **1.** *gen.* **~s** : kâkül, perçem, kırkma, **2.** kâkül/perçem kesmek/bırakmak, **3.** (atın, köpeğin vb.) kuyruğunu kesmek/kısaltmak, **4.** *bk.:* **bhang.**

bangalay, *is. bk.:* **bastard mahagony.**

bangalore torpedo, *As.* içine patlayıcı madde doldurulmuş madenî boru. Dikenli tel manialarını, mayınları vb. tahrip için kullanılır.

bang-bang, *is.* tek kumandalı füze kontrol sistemi. Hareket değişmeleri tek kumandanın tekrarı ile sağlanır.

bangboard, *is.* tahta perde : mısır toplarken atılan koçanların çarpıp arabaya düşmesi için arabanın yanına dayanan tahta.

banger, *is. Brit.* **1.** *argo* domuz sucuğu, **2.** *k.d. bk.:* **firecracker.**

bangle, *is.* **1.** halka bilezik, **2.** halhal. ***e.a.***- *1. bracelet, 2. anklet.*

bang on, *sf. Brit. argo* mükemmel, fevkalâde, tam. **That hat is absolutely ~ ~** : Bu şapka mükemmel yakıştı. ***e.a.***- *terrific, marvelous, just right.*

Bang's disease, *vet. patol.* döl düşürten : *Brucella abortus* adlı bakterinin hayvanların üreme organlarında yaptıkları ve çok defa döl düşürten bir hastalık. Bu mikrop sütle insana geçerek ateş, eklem şişmesi, nevraljik ağrı ile beliren Malta humması *(undulent fever)* hastalığına sebep olur.

bangtail, *is. argo* yarış atı. ***e.a.***- *race horse.*

bang-up, *sf. argo* mükemmel, fevkalâde. *You've done a ~ job, my boy!* ***e.a.***- *excellent, extraordinary.*

bani, *ç. is. bk.:* **ban**^{3}

banian, *is. bk.:* **banyan.**

banish, *gl.f.* **1.** sürmek, sürgün etmek, sürgüne göndermek, nefyetmek, **2.** kovmak, uzaklaştırmak, bertaraf etmek, aklından çıkarmak. **to ~ sorrow** : üzüntüyü bertaraf etmek. **You can ~ from your mind any idea of a holiday** : Tatil fikrini aklından çıkarmalısın. **3. ~er** : süren, sürgün eden, kovan, uzaklaştıran, **4. ~ment** : sürme, sürgüne gönderme, kovma, uzaklaştırma. ***e.a.***- *1. exile, expatriate, outlaw, deport, 2. send, drive, put away.* ***NOT:*** Birisi bir başkası tarafından kovulduğu zaman **BANISHED,** sürgün edildiği zaman **EXILE,** ülke dışına çıkarıldığı zaman **EXPATRIATE** kullanılır. Birisi kendi memkeletinden veya bir başka memleketten kovulduğunda **BANISHED,** ana vatandan sürüldüğünde **EXPATRIATE** kullanılır. Sadece yabancı uyruklular sınır dışı edildiklerinde, genellikle ana vatanlarına, **DEPORTED** kullanılır.

banister = banisters = bannister, *is.* parmaklık, trabzan. ~ **back** : arkası parmaklıklı (sandalye, koltuk).

banjo, *is., ç.* **-jos** cümbüş : bir nevi telli saz. ~ **clock** : bir tür sarkaçlı duvar saati. **~ist** : cümbüşçü.

banjorine, *is.* kısa saplı cümbüş.

bank^{1}, *is.* **1.** yığın, küme. **a ~ of earth** : toprak yığını. **a ~ of clouds** : bulut kümesi, **2.** bayır, **3.** *jeol.* (nehir) kıyı, kenar, yaka, **4.** sığlık yer : kıyıdan uzakta deniz dibinin sığ olduğu yer. *The Dogger ~ in the North Sea can be dangerous for ships.* **5.** (kömür madenlerinde) ocak ağzı, **6. cant, superelevation** *d.d.* yan eğim :

doldurma suretiyle yapılan yolların eğik kenarı, **7.** *hv.* (bilhassa dönüşlerde) yatış, uçağın yana eğilmesi, **8.** bilârdo masasının kenarı, **9.** topraktan set/büğet yapmak, set çekmek. **~ing the river with sandbags at flood stage** : taşkına karşı nehrin kenarına kum torbalarından set yapmak, **10.** *gen.* ~ **up** : yığ(ıl)mak, kümele(n)mek. *The wind ~ed up the snow against the wall.* **11.** dönemeçlerde merkezkaç kuvvete karşı yola eğim vermek, **12.** *hv.* dönerken yana eğ(il)mek, **13.** bilârdo topunu masanın kenarına çarptırmak, **14.** (yavaş ve uzun süre yanmasını temin için) ateşi küllemek. *~ the fires.* **15.** ~ **barn** *Cnd.* tepenin yamacına inşa edilmiş çiftlik ambarı (aşağıdan birinci, yukarıdan ikinci kata girilebilir), **16.** ~ **indicator = ball indicator = slip indicator** *hv.* kayma göstergesi : uçağın yana kaymasını gösteren alet. ***e.a.***- *1. mound, heap, ridge, 2. slope, acclivity, 3. shore, 9. embank.*

bank^{2}, *is.&gs.f.* **1.** banka. **central ~** : merkez bankası. **mortgage ~** : emlâk bankası. **savings ~** : tasarruf bankası, **2.** (iskambil) banko, **3.** biriktirme/saklama yeri. **a blood ~** : kan bankası, **4.** bankaya para yatırmak, bankada hesap açmak/hesabı olmak. **Do you ~ across street?** Karşıdaki bankaya mı para yatırıyorsunuz? **to ~ one's paycheck** : maaş çekini bankaya yatırmak. **Where do you ~?** Hangi bankada hesabınız var? **5.** bankacılık yapmak, **6.** biriktirmek, saklamak, ayırmak, tasarruf etmek, **7.** ~ **on/upon** *k.d.* güvenmek, dayanmak, itimat etmek, emin olmak, şüphe etmemek. **You can ~ on him to help** : Yardım hususunda ona güvenebilirsiniz. **8.** **~able** : bankaca kabul edilebilir, kredi temin edilebilir. *a ~able project.* **9.** ~ **acceptance = banker's acceptance** : banka onayı, bankaca kabul ve garanti edilmiş çek, **10.** ~ **account = banking account** : banka hesabı, hesaptaki alacak bakiyesi, **11.** ~ **annuities/annuity** *bk.:* **consols**, **12.** ~ **balance** : (a) bankadaki alacak/matlup, (b) bir bankanın sayışım odasındaki alacak bakiyesi, **13.** ~ **bill** : (a) banknot, (b) ~ **draft = banker's bill** *d.d.* banka havalesi, ödeme emri, poliçe, **14.** **~book = passbook** : banka defteri/ cüzdanı, hesap cüzdanı, **15.** ~ **charge** : banka komisyonu, **16.** ~ **check** : banka çeki, **17.** ~ **clerk** *Brit.* banka memuru, **18.** ~ **deposit** : bankaya yatırılan para, **19.** ~ **discount** : banka iskontosu : bankanın borç verdiği paradan peşin olarak aldığı faiz, **20.** ~ **examiner** *ABD* banka müfettişi/ murakıbı, **21.** ~ **holiday** : (a) banka tatili : cumartesi ve pazar dışında bankaların resmen kapalı oldukları gün, (b) (malî kriz vb. esnasında) bankaların hükûmet emriyle kapatıldıkları gün, **22.** ~ **letter** : bankacılık haberleri : bazı büyük bankaların yayınladıkları ekonomi, ticaret, bankacılık haberleri veren küçük gazete, **23.** ~ **loan** : banka kredisi, bankadan ödünç alınan para, **24.** ~ **night** *ABD- k.d.* sinemada seyircilere ikramiye dağıtıldığı gece, **25.** ~ **note** : banknot, **26.** ~ **of issue** : para basmaya yetkili banka (Merkez Bankası gibi), **27.** ~ **paper** : (a) bankalarca paraya çevrilebilen kıymetli evrak, (b) ticarî senet, **28.** ~ **rate** : faiz oranı, banka indirim sınırı, iskonto haddi. ***e.a.***- *6. store, reserve, 7. depend on, count on, 17. teller.*

bank^{3}, *is.&gl.f.* **1.** sıra, dizi. **a ~ of seats** : sandalye dizisi. *a ~ of lights.* **2.** *müz.* (piyano/ org) tuşlar, klavye, **3.** (kadırgada) kürekçi yeri, kürekçiler dizisi, **4.** *basım* (a) basılı kâğıtların konulduğu masa, (b) **random** *d.d.* mürettip masası, **5.** **deck** *d.d.* (gazetede) küçük manşet, **6.** *elekt.* birbirine bağlı aynı cins devre elemanı/cihaz. *a ~ of resistors/transformers.* **7.** sıralamak, (sıraya) dizmek, destelemek.

banker, *is.* **1.** bankacı, banker, **2.** (kumarda) bankocu, banko tutan, **3.** balıkçı gemisi (özellikle morino avında Newfoundland kıyılarında kullanılan), **4.** balıkçı gemisinde çalışan balıkçı, **5.** *Avust.* kabarmış nehir (suyu tekmil yatağını doldurmuş, taşmak üzere olan), **6.** duvarcı veya taşçıların üzerinde çalıştıkları taş/tahta tezgâh.

banker's acceptance, *is. bk.:* **bank acceptance.**

banker's bill, *is. bk.:* **bank bill.**

banker's check, *az kul. bk.:* **cashier's check.**

banker's order, *is. Brit.* sürekli ödeme emri : eş sürelerle belirli bir paranın sürekli ödenmesi emri.

banket, *is. min.* altın içeren kum.

banking, *is.* bankacılık, banka işlemleri, banka ile iş yapma. ~ **account** *bk.:* **bank account.**

bankroll, *is.&gl.f. ABD* **1.** mevcut para, malî kaynak, **2.** *argo* para sağlamak, finanse etmek. **to ~ a new housing development** : yeni yapılacak evlere para sağlamak, **3. ~ler** : para sağlayan, finanse eden.

bankrupt, *is.&sf.&gl.f.* **1.** *huk.* batkın, müflis, batmış, iflâs etmiş, borçlarını ödeyemeyen kimse. **to go ~** : batmak, iflâs etmek. **to be ~** : yoksun olmak. **He seems to be ~ of all kind feelings** : Her türlü asil duygulardan yoksun görünüyor. **fraudulent/negli-gent ~** : kötü niyetli batkın, hileli müflis, **2.** meteliksiz, **3.** yoksun, mahrum, düşkün. **an ~ intellectual** : fikir yoksunu. **~ of intelligence** : akılsız. **a moral ~** : ahlâk düşkünü. **to be ~ of manners** : terbiyeden yoksun olmak, **4.** batırmak, iflâs ettirmek, yoksun bırakmak, mahvetmek. **His embezzlement ~ed the company** : Zimmetine para geçirmesi şirketi batırdı/iflâs ettirdi. **5. ~ly** : müflisane, iflâs ederek/etmişçesine. ***e.a.*** *- 3. destitute, impoverished.*

bankruptcy, *is., ç.* **-cies 1.** batkınlık, iflâs. *There were many bankruptcies in the business world because of economic recession.* **fraudulent ~** : hileli iflâs. **declare ~** : iflâsını ilân etmek. **The ~ of the government's plan became clear when the prices rose steeply** : Fiyatların hızla yükselmesi hükûmet plânının iflâsını apaçık gösterdi.

banksia, *is. bot.* sarıçalı *(Banksia)* : Avustralya'da yetişen ve sarı çiçekler açan bir çalı.

Banks rose, *is. bot.* Çin gülü *(Rosa banksiae)* : Çin'de yetişen hafif kokulu beyaz sarı çardak gülü.

banner, *is.&sf.* **1.** bayrak, sancak, **2.** (nümayişçilerin taşıdıkları) levha. *The marcher's ~s all said "We want work."* **3.** alem, **4.** bez üzerine yazılıp sokağa asılan ilân. *~s at the intersection announced the tennis tournament.* **5.** simge veya ilke olarak bilinen/yayınlanan şey, **6. ~ line/line/ ~ headline/~ screamer/streamer** *d.d.* (gazetede) ön başlık, gazete baş sayfasının bütün genişliğini kaplayan başlık/manşet, **7.** *bot.* kelebek biçimli çiçeklerin üst petali, **8.** ileri, en önde, en iyi, fevkalâde. **a ~ year of crops** : fevkalâde mahsul yılı, **9. under the ~ of** : ...namına, ...gayesiyle/amacıyla, ...vaadiyle. **The government came to the power under the ~ of social reform** : Hükûmet toplumsal reform vaadiyle iktidara geldi. **10. ~ cloud** : sorguç bulut : dağ tepesini saran bulut. **cloud banner** *d.d.* **11. ~ed** : bayraklı, sancaklı, **12. ~less** : bayraksız, sancaksız, **13. ~like** : bayrak/sancak gibi. ***e.a.*** *- 1. flag, 6. headline, 8. foremost, leading, outstanding.*

banneret, *is.* **1.** *esk.* sancağı altında bir bölük savaşçı toplayabilen şövalye, **2.** sancaktar : bir şövalyelik unvanı, **3. bannerette** *şdy :* küçük bayrak/sancak.

bannerman, *is., ç.* **-men** bayraktar.

bannerol, *is. bk.:* **banderole.**

bannister, *is. bk.:* **banister.**

bannock, *is. İsk.&Brit.* İskoç pidesi : yulaf ve arpa unundan yapılıp ızgara üzerinde pişirilen kalın pide.

banns = bans, *ç. is.* evlenme ilânı : kiliselerde evlilikten önce yapılır. **publish the ~** : evlenme kararını iân etmek.

banquet, *is.&f.* **-queted, -queting 1.** şölen, ziyafet. *Everything you cook for me is a ~, my dear.* **a ~ fit for a king** : mükemmel bir şölen, **2.** bir kimse şerefine veya bir kurum yararına düzenlenen törenli ziyafet, **3.** şölen vermek, ziyafet çekmek. **They ~ed the visiting dignitary in grand style** : Misafir zevata muhteşem bir ziyafet çektiler. **~ing chamber** : ziyafet salonu, **4.** ziyafette hazır bulunmak, kendine ziyafet çekmek. *The king ~ed on pheasant and wine.* **5. ~er** : şölenci, ziyafet çeken. ***e.a.*** *- 1. feast.*

banquette, *is.* **1.** sıra, bank : uzun, arkalıksız sıra, **2.** seğirdim yolu, **3.** istihkâm siperinde askerlerin arkasından ateş ettikleri plâtform veya basamak, **4.** *G ABD* kaldırım, **6.** büfe arkalığı. ***e.a.*** *- 4. sidewalk.*

banshee = banshie, *is.* ağlayan hayalet : İrlanda halk inanışına göre bir ailece görülür veya duyulursa içlerinden birinin öleceğine delâlet eden ağlayan kadın hayaleti.

bant, *gs.f. tıp* (özel diyetle) zayıflamak, kilo vermek.

bantam, *is.&sf.* **1.** ispenç, Çin tavuğu, ufak cins tavuk, **2.** ufak tefek kavgacı kimse, **3.** minicik, ufacık, küçük boy. **~ editions of the classics** : klâsik eserlerin küçük boy baskısı, **4.** minyatür radyo lâmbası.

bantamweight, *is.* horoz ağırlık (boksör) 53.5 kg.

banter, *is.&gl.f.* **1.** lâtife, şaka, takılma, eğlenme. **The actress exchanged ~ with reporters** : Aktris muhabirlerle şakalaştı. **2.** lâtife etmek, şaka yapmak, takılmak. **~ing remarks** : alaycı sözler, **3. ~er** : şakacı, lâtifeci, şaka/lâtide eden, **4. ~ingly** : şaka/lâtife yollu, şaka ederek, takılarak. ***e.a.***- *1. badinage, joking, jesting, pleasantry, persiflage, 2. tease, twit, ridicule, deride, mock, chaff.*

banting, *is., ç.* **-tings/-ting** *zool.* yaban öküzü *(Bibos banteng)* : GD Asya'da yaşar. **banteng** *ş.d.y.*

Bantingism = Banting, *tıp* zayıflama diyeti : proteince zengin, yağ ve karbonhidratları az yiyeceklerle beslenip kilo verme yöntemi.

bantling, *is. eski- hkr.* yumurcak, haşarı, afacan, yaramaz çocuk. ***e.a.***- *brat.*

Bantu, *sf.&is., ç.* **-tus/-tu 1.** Bantu : Orta ve Güney Afrika'da yaşayan zenci kabileler grubu, **2.** Bantu dil grubu : 500'den fazla çeşidi vardır : *Kikuyu, Swahili, Tswana, Zulu* gibi, **3.** Bantu grubundan bir kimse.

banyan = banian, *is.* **1. banyan tree** *d.d. bot.* Hint inciri *(Ficus benghalensis)* : dalları toprağa dalarak yeni kökler salan bir ağaç, **2.** örtü : kadınların ev işi yaparken örtündükleri parlak kumaştan atkı, **3. bania/banya** *d.d.* (a) bol gömlek veya ceket, (b) (din icabı et yemeyen) Hint tüccarı.

banzai, *ünl.&sf.* **1.** "çok yaşa" anlamına gelen ve hükümdarlar için söylenen Japonca ünlem, **2.** "ileri hücum" : Japonca askerî kumanda, **3.** intihar (edercesine), düşüncesiz. **a ~ attack** : intihar hücumu. ***e.a.***- *3. reckless, suicidal.*

baobab, *is. bot.* ekmek ağacı *(Adansonia digitata)* : Afrika'da yetişen çok iri gövdeli, kabak gibi meyve veren ve kabuklarından halat, kâğıt vb. yapılan ağaç.

baptise, *f.* **-tised, -tising** *Brit. bk.:* **baptize.**

baptism, *is.* vaftiz. **~al** : vaftiz+. **~ally** : vaftiz suretiyle. **~ of fire** : (a) (bir askerin katıldığı) ilk savaş, (b) çetin tecrübe/imtihan.

Baptist, *is.&sf.* **1.** Baptist denilen Protestan mezhebi mensubu, **2.** vaftiz eden (kimse), **3. ~ic** *d.d.* Baptist+.

baptistery, *is., ç.* **-teries 1.** vaftizlik : kilisenin vaftiz ayinine ayrılan yeri, **2.** (bilhassa Baptist kiliselerinde) vaftiz edilenin içine daldırıldığı su deposu.

baptistry, *is., ç.* **-tries** *bk.:* **baptistery.**

baptize, *f.* **-tized, -tizing 1.** vaftizlemek, vaftiz etmek, **2.** manen arıtmak/temizlemek, **3.** vaftizle ad koymak, **4. baptizable** : vaftizlenebilir, **5. ~ment** : vaftizleme, **6. baptizer** : vaftizleyen.

bar^1, *is.&f.* **barred, barring 1.** çubuk, sırık, değnek. **the ~s of a cage** : kafesin çubukları, **2.** kol demiri, demir, **3.** kalıp, topak. **a ~ of soap** : bir kalıp sabun. **a ~ of candy** : bir topak şeker. *chocolate ~.* **4.** (çubuk hâlinde altın/gümüş) külçe. *a ~ of gold/silver.* **5.** sığlık, bir nehir ağzında veya liman girişinde birikmiş kum/ çakıl yığını. **harbor ~** : liman sığlığı, **6.** engel, mania. *a ~ to legislation.* **7.** bar, meyhane, meyhane tezgâhı, içki satılan/içilen yer. **~ -keeper** : meyhaneci. **~ and grill** : içkili kebapçı dükkânı. **milk ~** : sütçü dükkânı. **coffee ~** : kahvehane. **snack ~** : sandviççi dükkânı, **8.** evlerde yemek dağıtılan set, araba vb. *a breakfast ~.* **9.** hukukçuluk, avukatlık, **10.** baro. **admit to the ~** : baroya kabul etmek. **to be called to the ~** : avukat olmak, baroya kabul edilmek, **11.** yargı organı, mahkeme. **trial at ~** : muhakeme, duruşma. **plea in ~** : duruşmayı erteleme talebi, **12.** çizgi, şerit, demet, huzme. **a ~ of light** : ışıklı çizgi. **a ~ of color** : renkli şerit. **~s of sunlight** : güneş ışınları, **13.** mahkemelerde dinleyicileri yargıç, jüri ve avukatlardan ayıran parmaklık, **14.** *bk.:* **crowbar, 15.** *müz.* (a) **~ line** *d.d.* ölçü çizgisi, (b) *bk.:* **double bar**, (c) ölçü, mezür, **16. barre** *d.d.* (bale dansı öğrenenlerin denge sağlamak üzere tutunmaları için duvara tespit edilmiş) tutamak, **17.** *huk.* men'i muhakeme, **18.** (mahkemede) sanık kürsüsü. **a prisoner at the ~** : duruşması yapılan sanık/tutuklu, **19.** hapishane parmaklığı. **to put behind the ~s** : hapsetmek, hapse atmak. **behind ~s** : hapiste, mahpus, **20.** (parlamentoda) üye olmayan birisinin söz söyleyebileceği yer, (armada) iki paralel çizgi, **21.** ucuz mal satılan yer, işporta. **a hat ~**, **22.** gem, **23.** *fiz.* bar, basınç ölçü birimi : (a) 10^6 dynes/cm^2, (eskiden mikrobar denilirdi). (b) 10^5 Newton/m^2, **24. at ~** *huk.* (a) mahkemede, duruşma safhasında. **a**

case at ~ : duruşma safhasındaki dava. (b) bütün yargıçların huzurunda. *a trial at ~*. **25.** parmaklık demiri koymak, kol demiri ile kapamak, sürgülemek. *~ the door before retiring for the night.* **26.** kapamak, tıkamak, set çetmek. *The police ~red the exits in an attempt to prevent the thief's escape.* **They ~red themselves in** : İçeri kapandılar. **She ~red him out of her room** : Onu odadan dışarıya atıp kapıyı sürgüledi. **~ up** : (demir çubuklarla vb.) tamamen kapatmak, **27.** önlemek, mani/engel olmak, müsaade etmemek. *They ~red his entrance to the club. My father ~red smoking at home.* **28.** itiraz etmek, reddetmek, **29.** hariç tutmak, dahil etmemek. **~ring accidents** : kazalar müstesna, **30.** çizgi veya şeritler çizmek. *The flag was ~red in red and white.* **31.** **~less** : çubuksuz, çizgisiz, **32.** **~rable** : kapatılabilir, engellenebilir, (hukukî yollardan) önlenebilir, durdurulabilir. ***e.a.*** *- 1. rode, pole, 5. shoal, reef, sand bar, 6. deterrent, stop, 7. saloon, cafe, cocktail lounge, 12. band, strip, 15. (c) measure, 27. obstruct, deter, impede, barricade, 29. eliminate.*

bar^2, *e.* **1.** müstesna, hariç, -den başka/maada, **2.** **~ none** : ayrıksız, istisnasız, ayırımsız. *He is the best singer in the country, bar none.* **The whole group was at the party, bar John** : John'dan başka herkes ziyafette idi. ***e.a.*** *- 1. except, excluding, save.*

bar^3, *is. ABD bk.:* **mosquito net.**

bar^4, *is. zool.* iri levrek *(Sciaena aquila).*

barabara, *is.* (Alaska ve Sibirya'da) kerpiç ev : topraktan yapılmış yarısı toprağa gömülü ev.

baragnosis, *is. tıp* ağırlık kavram ve duygusundan, ağırlığı tahmin ve takdir yeteneğinden yoksunluk.

baraka, *is.* (K Afrika Müslümanlarınca bazı müstesna kişilere has olduğuna inanılan) kudret.

bar-and-grill, *is.* içkili kebap dükkânı.

barat, *is.* bora : Celebes adalarında aralık, ocak, şubat aylarında kuzeybatıdan esen şiddetli rüzgâr.

barathea, *is.* sık dokunmuş ipek/reyon/pamuk veya yünlü kumaş (önceleri ticarî marka idi).

barb^1, *is.&gl.f.* **1.** olta çengeli, ok ucu, kanca, **2.** azarlama, tekdir, hoşa gitmeyen ihtar/söz, **3.** *bot. zool.* sakala benzer kısım, **4.** kuş tüyünün bir kılı, **5.** kısa ve kalın gagalı güvercin, **6.** akvaryumlarda beslenen küçük sazan balığı (*Barbus* veya *Puntius* türü), **7.** **~s** *vet. patol.* hasta at ve sığırların dili altında görülen şişkinlik, **8.** **barbe** *d.d.* (a) rahibelerin kullandığı boynu ve göğsü örten keten örtü, (b) kadınların boyunlarına sardıkları eşarp/atkı, **9.** *esk.* sakal, **10.** çengel/kanca şekli vermek, çengel/kanca geçirmek, **11.** *esk.* sakalını traş etmek, **12.** **~less** : çengelsiz, kancasız.

barb^2, *is.* **1.** Mağrip atı, **2.** *argo bk.:* **barbiturate.**

barba, *is. tıp* **1.** sakal, **2.** saç teli, **3.** **~ amarilla** *: bk.:* **fer-de-lance.**

Barbados, *is.* Barbados (ada). **Barbadian** : Barbadoslu.

barbarian, *is.&sf.* **1.** kaba, vahşî, medenîleşmemiş (kimse), **2.** tahsilsiz, kültürsüz, cahil (kimse). *Only a ~ like you would not like the work of such a great writer.* **3.** ecnebi, yabancı, **4.** (eski devirlerde) (a) Yunanlı olmayan, (b) Roma İmparatorluğunun dışında, özellikle kuzeyinde yaşayan kimse, (c) Hıristiyan olmayan, **5.** zalim, gaddar, vahşî. ***e.a.*** *- 1. rough, coarse, 2. ignorant, incultivated, 3. alien, 5. crude, rude, primitive, wild, savage.* ***k.a.*** *- 1-2. cultivated, civilized.*

barbaric, *sf.* **1.** ilkel, iptidaî, medeniyetsiz, uygarlıksız, medenîleşmemiş, uygarlaşmamış. *~ people/customs/ornaments.* **2.** kaba, vahşî, **3.** ilkel, kaba fakat görkemli. *~ decorations.* **4.** **~ally** : barbarca, ilkel/kaba/vahşî bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. primitive, uncivilized.* ***k.a.*** *- 1. civilized.*

barbarise, *f.* **-rised, -rising** *Brit. bk.:* **barbarize.**

barbarism, *is.* **1.** barbarlık, uygarlıksız, medeniyetsizlik, **2.** kabalık, vahşîlik, **3.** edebiyat ve sanatta alışılmış kural ve tarz dışında yazılmış/yapılmış eserler; alışılmamış/yabancı/hoyrat kelime/deyim/konuşma tarzı.*Some words which used to be considered ~s are now acceptable.*

barbarity, *is., ç.* **-ties 1.** vahşet, zulüm. *The barbarities of the last war must not be repeated.* **2.** barbarlık, vahşî/kaba/insanlık dışı davranış, **3.** kaba/hoyrat üslûp/zevk/ifade vb. ***e.a.***- *1. cruelty, inhumanity.*

barbarize, *f.* **-rized, -rizing 1.** vahşîleş(tir)mek, kabalaş(tır)mak, **2.** yazarken/konuşurken alışılmamış/kaba/hoyrat ifade kullanmak. ***e.a.***- *1. coarsen, brutalize.*

barbarous, *sf.* **1.** barbar, uygarsız, medeniyetsiz, uygarlaşmamış, medenîleşmemiş, **2.** kaba, vahşî, haşin, insanlık dışı, gayriinsanî. *to be given ~ treatment.* **3.** çok gürültülü, kulağı tırmalayan. *wild and ~ music.* **4.** dil kurallarına aykırı. *a ~ style.* **5.** yabancı, ecnebi, **6.** *esk.* Yunan asıllı olmayan, **7. ~ly** : barbarca, kabaca, vahşîce, **8. ~ness** : barbarlık, kabalık, vahşîlik, uygarsızlık. ***e.a.***- *1. barbarian, 2. ferocious, inhuman, brutal, cruel, crude, coarse, rough, 3. harsh, noisy, 5. foreign, alien.*

Barbary, *is.* **1.** *esk.* Berberistan : Mısır'ın batısından Atlas Okyanusuna kadar uzanan K Afrika bölgesi, **2. ~ ape** *zool.* Berberistan maymunu *(Macaca sylvana)* : K Afrika ve Cebelitarık'ta yaşayan bir maymun, **3. ~ Coast** : Afrika'nın Batı Akdeniz kıyısı, **4. ~ States** : Fas, Cezayir, Tunus ve Libya.

barbate, *sf. bot. zool.* tüylü, kıllı, sakallı.

barbe, *is. bk.:* **barb**^{1} (8).

barbecue, *is.&gl.f.* **-cued, -cuing 1.** *ABD* kebap ziyafeti/âlemi/eğlencesi : açık havada yakılan ateş üzerinde kebap yapılarak yenilen eğlenceli toplantı, **2.** kebap ocağı/mangalı/ızgarası, **3.** kebap, orman kebabı (sığır, tavuk, balık vb. etinden yapılabilir, bazan üzerine özel salçalar sürülür), **4.** kuzu kızartması : bütün kuzu şişe takılıp ateş üzerinde çevrilerek kızartılır, **5.** kebap yapmak, açık havada ateş üzerinde kuzu vb. kızartmak, **6. ~ sauce** : kebap salçası : kızartılan et üzerine sürülen biberli ve baharatlı domates salçası. **barbeque** *ş.d.y.*

barbed, *sf.* **1.** dikenli, kancalı, çengelli. *a ~ hook,* **2.** sivri, delici, yaralayıcı, incitici. **a ~ remark** : incitici söz, **3. ~ wire = barbwire** : dikenli tel.

barbel, *is. zool.* **1.** bıyıklı balık *(Barbus barbus)* : Türkiye ve Avrupa tatlı sularında yaşayan 60 cm uzunlukta bıyıklı bir sazan türü, **2.** balık bıyığı.

barbell, *is.* halter, uçlarına ağır diskler takılan sırık.

barbellate, *sf. bot. zool.* kısa/sert kıllı/tüylü.

barbeque, *is.&gl.f.* **-qued, -quing** *bk.:* **barbecue.**

barber, *is.&gl.f.* **1.** berber, **2.** tıraş etmek, **3. ~ ape** : berber maymunu *(Macaca sylvana)* : K Afrika ve Cebelitarık'ta yaşayan, yüzü ve elleri et renginde, kaba yerleri kırmızı, kılları kırmızımsı zeytin yeşili renginde, kuyruğu körelmiş bir maymun, **4. ~ chair = ~'s chair** : berber koltuğu. **~ college** : berber okulu. **~ shop** : (a) berber dükkânı, (b) ahenkli. *a ~shop quartett.* **5. ~ pole = ~'s pole** : berber dükkânını gösteren kırmızı, beyaz spiralli döner silindir.

barberite, *is.* barberit : %88 bakır, %5 nikel, %5 kalay ve %2 silisyum alaşımı. Suya ve sülfürik aside dayanıklıdır.

barberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** sarıçalı *(Berberis vulgaris)*, **2.** diken üzümü.

barber's itch, *is. patol.* saçkıran : bazı mantarların sebep olduğu ve sakallı yerlerin kızarması şeklinde görülen bir hastalık. **tinea barbae** *d.d.*

barbet, *is. zool.* **1.** sakallı kuş *(Capitonidae)* : tropik bölgelerde yaşayan ve kalın gagasının dibinde sert tüyler bulunan bir kuş, **2.** kıvırcık tüylü küçük bir tür köpek.

barbette, *is. As.* **1.** top siperi/kulesi : topların gizlenip ateş ettikleri yer, **2.** *den.* taret, top kulesi, koruma zırhı.

barbican = barbacan, *is.* **1.** savunma kulesi : hisar, şato vb. nin dışındaki savunma yeri, **2.** gözetleme kulesi veya mevzii, ileri karakol.

barbicel, *is.* bazı kuş tüylerindeki ufak çıkıntı.

barbital, *is. ecz.* barbital, dietil barbütürik asit CO(NHCO)2(C2H5)2 : sodyumla yaptığı tuz uyutucu olarak kullanılır. **barbitone** *d.d. Brit.*

barbiturate, *is. kim.* barbitürat : barbitürik asit türevlerinden herhangi biri. Hekimlikte ağrı dindirici ve uyutucu olarak kullanılır.

barbituric acid, *is. kim.* barbitürik asit, CO(NHCO)2CH2 : beyaz, suda az erir kristal toz. Barbitüratların sentezinde kullanılır. **malonylurea** *d.d.*

barbiturism = barbitalism = barbituism, *is. tıp* barbitürat zehirlenmesi : fenobarbital, sekobarbital vb. gibi barbitürik asit türevlerinin aşırı kullanılması sonucunda görülen kronik zehirlenme.

Barbizon School, *is.* Fransa'da XIX. yy. ortalarında konularını köy ve kır hayatından seçen ressamlar topluluğu.

barbotine, *is.* süslü çini yapmaya mahsus kil hamuru.

barbule, *is.* **1.** küçük çengel/kanca, **2.** büyük tüyün kenarındaki küçük tüy.

barbut(e), *is.* zırh başlığı (XV. yy.) : baş ve boyunu tamamen örter; önde göz ve burun için T şeklinde yarık vardır.

barbwire, *is. bk.:* **barbed wire.**

bar car, *is. d.y.* içkili vagon.

barcarole = barcarolle, *is.* **1.** Venedik gondolcularının şarkısı, **2.** bu tarzda yazılmış müzik, barkarol.

barchan, *is.* hilâl şeklinde kum yığını (dışbükey tarafı rüzgâra dönük).

bar chart, *is. bk.:* **bar graph.**

bard, *is.&gl.f.* **1.** saz şairi, **2.** kahramanlık destan ve şiirleri yazıp sazla okuyan şair, **3.** şair, ozan, **4. barde** *ş.d.y.* (a) at zırhının herhangi bir parçası, (b) ata zırh giydirmek, **5.** etin (sığır, balık, tavuk vb.) fırında kızartılırken kurumaması için üzerine konulan ince yağ veya domuz sucuğu, **6.** fırınlanacak etin üstüne ince bir tabaka yağ koymak, **7. ~ic** : saz şairlerine/ozana özgü, **8. ~ish = ~like** : saz şairi/ozan gibi, **9. ~ship** : saz şairliği, ozanlık.

bare, *sf.* **barer, barest**, *f.* **bared, baring** **1.** çıplak, çırılçıplak. ~ *legs.* **to lay ~** : çırılçıplak yatmak. **~ wire** : çıplak tel. **The trees are already ~** : Ağaçlar şimdiden çıplak kaldılar. **~ room** : çıplak/boş oda, **2.** kuru, yalın, sade, basit. **a ~ thank you** : kuru bir teşekkür, **3.** (a) açık, apaçık. **~ facts** : apaçık olaylar/gerçekler. (b) süssüz, abartmasız, mübalâğasız, **4.** kıt kanaat, kıtı kıtına, ancak yetecek kadar, en mübrem, zayıf. **~ necessities** : en mübrem ihtiyaçlar. **~ majority** : zayıf bir çoğunluk. **~ chance** : zayıf bir ihtimal. **to earn ~ living** : kıt kanaat geçinmek, geçimini kıtı kıtına/zorlukla sağlamak, **5.** havı dökülmüş, parlamış. **~ cloth** : havı dökülmüş elbise /kumaş, **6.** çorak. **~ countryside** : çorak kırsal arazi, **7.** sırf, yalnız, sadece. **I killed him with my ~ hands** : Onu sırf kendi ellerimle öldürdüm. **8.** soymak, sıvamak, çıplaklaştırmak. **to ~ one's arms** : kollarını sıvamak. **~ its teeth** : (genellikle hayvan) kızarak dişlerini göstermek. **9.** açmak, açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek. **to ~ unknown facts** : bilinmeyen gerçekleri açıklamak. **to ~ one's head** : (saygı gösterisi olarak) başını açmak/şapkasını çıkarmak. **~ one's heart/soul** : içini dökmek, dert yanmak, hislerini açıklamak. **I must ~ my heart to someone or I shall go mad** : Birine içimi dökmezsem çıldıracağım. **10.** *esk. bk.:* **bear** *(geç.z.)*, **11. lay ~** : göz önüne sermek, açığa vurmak. ***e.a.***- *1. undressed, 2&3. simple, plain, stark, empty, barren 4. mere, simple, sheer, 8. strip, 9. reveal, expose, divulge, uncover, unmask, 11. expose, uncover.* ***k.a.***- *1. covered.*

bareback(ed), *sf.&zf.* eyersiz (at vb.). **a ~ horse** : çıplak at. **to ride ~** : eyersiz/çıplak ata binmek.

bareboned, *sf.* zayıf, cılız, bir deri bir kemik.

barefaced, *sf.* **1.** yüzü açık, peçesiz, **2.** gizlemeden, açıkça, dobra dobra. *a ~ approach.* **3.** yüzsüz, arsız, hayâsız, adî, utanmaz, arlanmaz. **a ~ lie** : adî/hayâsız bir yalan. *It was a ~ trick to get people pay money for nothing.* **4. ~ly** : (a) açıkça, dobra dobra, (b) yüzsüzlükle, arsızca, hayâsızca, utanmadan, arlanmadan, **5. ~ness** : (a) açıklık, örtüsüzlük, peçesizlik, (b) yüzsüzlük, arsızlık, hayâsızlık, adîlik, utanmazlık. ***e.a.***- *2. open, unconcealed, 3. shameless, audacious, brazen, impudent.*

barefoot(ed), *sf.&zf.* yalın ayak, çıplak ayaklı/ayakla. **to walk ~** : yalın ayak yürümek.

barehanded, *sf.&zf.* **1.** eli çıplak/eldivensiz. *a ~ boy shivering in the cold.* **2.** aletsiz, silâhsız. **a useless, ~ attempt to do the job** : işi aletsiz yapmak için boşuna harcanan emek. **foolish coming ~ to the city** : şehre akılsızca silâhsız olarak geliş.

bareheaded, *sf.&zf.* **1. barehead** *d.d.* başı açık, şapkasız, **2. ~ness** : başı açıklık.

barenuckle(d), *sf.* **1.** (boksta) eldivensiz, **2.** oyun kurallarına uymadan, itip kakarak.

barelegged, *sf.&zf.* çıplak bacaklı (olarak).

barely, *zf.* **1.** ancak, henüz, daha. **She is ~ 16** : Ancak/henüz on altı yaşındadır. **He had ~ arrived when he had to leave again** : Gelir gelmez dönmek zorunda kaldı. **We have ~ enough money for the weekend** : Ancak hafta sonuna yetecek kadar paramız var. **2.** açıkça, gizlemeden, olduğu gibi. **They gave the facts to him ~** : Olanları açıkça/olduğu gibi ona bildirdiler. **3.** güç belâ, zorlukla, kıtı kıtına, dar. *He ~ escaped the danger.* **4.** pek az, hemen hemen hiç. **I ~ know him** : Onu pek az tanıyorum (hemen hemen hiç tanımıyorum). **The room was ~ furnished** : Odada pek az mobilya vardı (Oda âdeta çıplaktı). ***e.a.***- *1. hardly, only, just, 2. plainly* .

bareness, *is.* çıplaklık, açıklık.

baresark, *is.&zf.* **1.** *bk.:* **berserker**, **2.** zırhsız (asker).

baresthesia, *is.* basınç duyma veya anlama.

barf, *is.&f. argo bk.:* **vomit.**

barfly, *is., ç.* **-lies** *ABD- argo* ayyaş, meyhane müdavimi, vaktini barda/meyhanede geçiren kimse.

bargain, *is.&f.* **1.** pazarlık. **to get the best out of the ~** : pazarlıktan kârlı çıkmak. **to drive a hard ~** : sıkı sıkıya pazarlık yapmak, pazarlığı lehine sonuçlandırmak, alış verişte kârlı çıkmak. **make the best of a bad ~** : zor bir durumdan en az ziyanla sıyrılmak, **2.** kelepir, pazarlıkla/ucuz alınan mal. **a real ~** : tam bir kelepir, **3.** ucuz, tenzilâtlı, ehven fiyatla, elden düşme. **~ prices** : ucuz/tenzilâtlı fiyatlar. **~ sale** : tenzilâtlı/ucuz satış. **~ day** : ucuz satış günü. **~ counter** : ucuz mallar masası. **to be a ~** : ucuz olmak. **~ hunter** : kelepirci, kelepir avcısı, ucuz mal peşinde koşan kimse, **4.** (ticarî) anlaşma, uyuşma, işlem, muamele. **It's a ~!** (a) Tamam, anlaştık! (b) Bu bir kelepirdir. **He made a bad ~** : Fena bir anlaşma yaptı, pazarlıkta aldandı. **a losing ~** : zararına bir işlem. **A ~ is a ~** : Söz ağızdan çıkar, (Verilen söz tutulmalıdır). **5.** *k.d.* uysal. **His mother-inlaw was no ~** : Kaynanası uysal değildi. **6. in/into the ~** : üstelik, hem de, caba. **The new housekeeper proved to be a fine cook in the ~** : Yeni kâhya kadın üstelik iyi bir aşçı imiş. **7. strike/drive a ~** : uzlaşmak, anlaşmak, pazarlığı uydurmak. *We couldn't strike a ~ with the salesman, the price was too high.* **8.** pazarlık etmek, pazarlığa girişmek. *to ~ a new wage increase. to ~ over an article.* **to ~ with s.o. for sth.** : birisiyle bir hususta pazarlığa girişmek, **9.** uyuşmak, anlaşmak. **We ~ed over a three-year term** : Üç yıllık bir anlaşma yaptık. **10.** kayıt ve şarta bağlamak, şart koşmak, taahhüt et(tir)mek. **The trade union ~ed that its members should have another week's holiday** : İşçi birliği, üyelerine bir hafta daha tatil verilmesini şart koştu. **11.** *gen.* **~ for** : ummak, beklemek, tahmin etmek, hesaba katmak. **That is not what he ~ed for** : Bunu beklemiyordu/hesaba katmamıştı. **I didn't ~ for that** : Bu hiç hesapta yoktu/bunu beklemiyordum. *I had not ~ for such heavy rain, and I got very wet without coat.* **12. ~ on** : güvenmek, itimat etmek. **You can't ~ on what he'll do in this situation** : Bu durumda ne yapacağı belli olmaz (yapacağına güvenilmez). ***e.a.***- *1. stipulation, arrangement, agreement, transactin,* ***6.*** *moreover, besides, in addition,* ***8.*** *trade,* ***9.*** *contract,* ***10.*** *stipulate,* ***11.*** *anticipate, consider, take into account,* ***12.*** *count, rely on.*

bargain basement, *is.* kelepir bodrumu : bazı büyük mağazalarda ucuz malların satıldığı bodrum katı.

bargainer, *is.* pazarlıkçı, kelepirci, sıkı sıkıya pazarlık eden kimse.

bargaining chip, *is.* koz : pazarlıkta lehte sonuç verebilecek husus.

barge, *is.&f.* **barged, barging 1.** mavna, salapurya, **2.** saltanat kayığı. *elegant ~s on the Grand Canal in Venice.* **3.** sancak gemisi, **4.** düz tekneli büyük yelkenli, **5.** büyük duba, ev gibi kullanılan duba, **6.** büyük tenezzüh arabası, **7.** mavna ile taşımak. *Coal and ore had been ~d down the Missisipi.* **8.** (mavna gibi) ağır hareket etmek. *a big man who ~d along the street dragging his heels.* **9.** *k.d.* paldır küldür gitmek, yürürken etrafa çarpmak. *to ~ through a crowd. He kept barging along/about until I stopped him.* **10. ~ in** : (söze vb.) karışmak, yersiz müdahale etmek, burnunu sokmak, birdenbire girmek/dalmak. *I hate to ~ in without an invitation. The door burst open and the children ~d in.* **11. ~ into** *k.d.* (a) **~ in** *d.d.* sırasız söze karışmak, manasızca/saygısızca müdahale etmek. *to ~ into a conversation. He ~s in(to) on our conversations.*

(b) çarpmak, toslamak. *He started to run away and ~d into a passer-by.* ***e.a.***- *10&11 (a) intrude, interrupt, 11. (b) bump, collide* .

bargeboard = vergeboard, *is.* saçak pervazı.

bargee, *is. Brit. bk.:* **bargeman.**

bargeman, *is., ç.* **-men** mavnacı, mavna kaptanı/sahibi.

barge pole, *is.* uzun avara gönderi. **I wouldn't touch it wit a ~ ~ (= with a ten foot pole)** : Aman, istemem, lüzumu yok/istemem, eksik olsun/ kırk yıl görmesem aramam.

barge spike = boat spike, *is.* mavna sırığı/gönderi.

bar graph = bar chart, *is.* çubuk çizenek : büyüklükleri dikdörtgen çubuklar şeklinde gösteren grafik.

barhop, *gs.f.* **-hopped, -hopping** meyhane meyhane dolaşmak, her birinde azar azar kalarak birçok bar veya gece kulübüne gitmek.

baric, *sf.* **1.** *kim.* baryumlu, baryum içeren, **2.** *fiz.* basınçsal, barometrik, ağırlıkla (bilhassa havanın ağırlığı ile) ilgili.

barilla, *is.* **1.** kül yosunu : yanınca çok kül bırakan bir deniz yosunu *(Salsola Kali, S. Soda)*, **2.** yosun sodası : bu yosunun küllerinden elde edilen alkali.

barish, *sf.* açıkça, çıplakça.

barite, *is. kim.* barit, baryum sülfat cevheri, $BaSO_4$. **barytes, heavy spar** *d.d.*

baritone = barytone, *is.&sf. müz.* **1.** bariton : tenor ile bas arasındaki erkek sesi, **2.** bariton (sesli) şarkıcı, **3.** bandolarda kullanılan bir çalgı.

barium, *is. kim.* **1.** baryum : beyazımsı, dövülgen, iki valanslı, kimyaca aktif maden. Simgesi **Ba**, atom nu. 56, atom ağ. 137.34, özgül ağ. 3.5 (20 C'de), **2.** ~ **bromate** : baryum bromat, $Ba(BrO_3)_2.H_2O$: renksiz, suda az erir, zehirli kristal, **3.** ~ **carbonate** : baryum karbonat, $BaCO_3$: beyaz, suda erimez, zehirli toz. Fare zehiri, boya vb. yapmakta kullanılır, **4.** ~ **chloride** : baryum klorür, $BaCl_2.2H_2O$: renksiz, suda erir, zehirli katı madde. Kırmızı lake boyası, fare zehiri ve ilâç yapımında kullanılır, **5.** ~ **oxide** : baryum oksit, *bk.:* **baryta**, **6.** ~ **peroxide** = ~ **dioxide** : baryum peroksit, BaO_2 : gri beyaz renkli, suda erimez, zehirli toz. Oksijenli su yapmakta, kumaşların rengini açmakta kullanılır, **7.** ~ **stearate** : baryum stearat, $Ba(C_{18}H_{35}O_2)_2$: beyaz, suda erimez kristal. Su geçirmez hâle getirmek için kullanılır. **8.** ~ **sulfate** : baryum sülfat, $BaSO_4$: beyaz, suda erimez, kristalli toz. Boya ve matbaa mürekkebi yapmakta ve tıpta sindirim yolu hastalıklarını röntgenle teşhiste yardımcı madde olarak kullanılır. **9.** ~ **thiosulfate** : baryum tiyosülfat, $BaS_2O_3.H_2O$: beyaz, suda erimez, kristalli, zehirli katı madde. Patlayıcı madde, kibrit, boya ve vernik yapımında kullanılır.

bark¹, *is.&f.* **1.** havlama. **to give a ~** : havlamak, **2.** (tilki vb. hayvanların çıkardığı) köpek havlamasına benzer ses, **3.** patlama, kısa patlama sesi. **the ~ of his revolver** : tabancasının patlaması, **4.** bağırma, anî/sert emir. **The foreman's ~ sent the idlers back to their machines** : Ustabaşının bağırması üzerine aylak gezen işçiler makinelerinin başına döndüler. **His ~ is worse than his bite** : Sen onun bağırıp çağırmasına bakma/tehditleri kuru sıkıdır/ne varsa dilindedir. **5.** *k.d.* öksürük, **6.** havlamak. *His dog always ~s at the strangers.* **7.** patlamak, havlamaya benzer kısa kesik sesler çıkarmak. *The big guns ~ed.* **8.** bağırmak. *A man was ~ing at his children.* **9.** *ABD- k.d.* (bir eğlence yerinin kapısında) çığırtkanlık etmek, **10.** *ABD- k.d.* öksürmek, **11.** bağıra bağıra konuşmak/emirler vermek. *He was ~ing orders at his subordinates.* **12.** ~ **at the moon** : boşuna nefes tüketmek, akıntıya kürek çekmek. **Telling him that he's misinformed is just ~ing at the moon** : Ona yanlış haber verildiğini söylemek boşuna nefes tüketmekten başka bir şey değildir. **13.** ~ **up the wrong tree** : *k.d.* yanlış kapı çalmak, nafile uğraşmak, boşuna ümitlenmek, avucunu yalamak. **If she expects me to get her a job, she's ~ing up the wrong tree** : Kendine iş bulacağımı umuyorsa, avucunu yalasın (boşuna ümitlenmesin).

bark², *is.&gl.f.* **1.** *bot.* kabuk, ağaç kabuğu, **2.** sepi kabuğu : sepilemede kullanılan kabuk. **Peruvian ~** : kınakına, **3.** (ağacın) kabuğunu soymak. *to ~ a tree.* **4.** sepilemek, **5.** derisini/kabuğunu ovup çıkarmak, derisi soyulmak. ~ **one's shin** : incik kemiği sıyrılmak, **6.** ~ **beetle**: kabuk böceği *(Scolytidae)* : ağaç kabuklarının altında yuva kuran bir tür böcek. ***e.a.***- *4. tan.*

bark^3, *is.* **1.** üç (veya daha fazla) direkli yelkenli gemi, barka, **2.** (şiirde) gemi, sandal. **barque** *ş.d.y.*

barkeeper, *is.* **1.** meyhaneci, **2.** bartender.

barkentine = barkantine = barquentine = barquantine, *is. den.* (üç veya daha fazla direkli) yelkenli gemi.

barker, *is.* **1.** havlayan (köpek), bağıran (insan), **2.** *ABD- k.d.* çığırtkan : bir eğlence yerine bağırarak müşteri toplamaya çalışan kişi, **3.** ağaçların kabuğunu soyan, **4.** sepi kabuğu hazırlayan kimse.

barking deer, *is. zool.* munçak *(Muntiacus muntjac)* : Cava adasında yaşayan ve havlamaya benzer ses çıkaran geyik türü.

barkless, *sf.* kabuksuz (ağaç).

barky, *sf.* **barkier, barkiest** kabuklu.

barley, *is.* **1.** *bot.* arpa (bitki) *(Hordeum vulgare),* **2.** arpa (tane). **pearl ~** : yarma. **~ meal** : arpa unu, **3. ~-bree** *İsk.* malt likörü, viski, **4. ~ candy = ~ sugar** : arpa şekeri : arpa özü, şeker, potasyum bitartrat, limon veya portakal suyu ile yapılmış bir şekerleme, **5. ~corn** : (a) arpa tanesi, (b) 0.85 cm'lik uzunluk ölçüsü, **6. ~ stripe** : arpalara musallat olan bir mantarın sebep olduğu bitki hastalığı, **7. ~ water** : arpa özü/şırası : çocuk ishalini tedavide kullanılır.

barley-sugar, *is.&gl.f. Brit. argo* bir kimsenin arkasından kolunu bükme(k).

bar line, *is. müz.* ölçü çizgisi, porte.

barm, *is. Brit. k.d.* bira mayası : maltın fermantasyonu esnasında üstünde hasıl olan köpük.

barmaid, *is.* kadın bartender : birahanelerde bira dağıtan kadın.

barman, *is., ç.* **-men** bartender, meyhanede içki dağıtan garson. **bartender** *d.d.*

Barmecidal, *sf.* (aslında kıt olup) bol imiş gibi görünen. **a ~ feast** : kıt yemekli ziyafet.

Barmecide, *is.* **1.** Bermekî : Binbir Gece Masallarında dilenciye boş tabaklarla hayalî ziyafet çeken Bağdatlı prens, **2.** çok kıt. *a ~ feast.*

***bar mitzvah = bar mizvah*, 1.** Yahudi ergenlik töreni : dinî görevleri yüklenebilecek çağa (on üç yaşına) gelmiş Yahudi erkek çocukları dinî topluma kabul için havralarda cumartesi sabahı yapılan tören, **2.** bu çağa gelen erkek çocuk.

barmy, *sf.* **barmier, barmiest 1.** köpüklü, **2.** *Brit. argo* aptal, deli, kaçık. *You must be a ~ to say that.* ***e.a.***- *1. frothy, 2. balmy, silly, foolish, eccentric.*

barn, *is.&gl.f.* **1.** ahır, ambar, samanlık. **~ful** : ambar dolusu. *It's no use locking the ~ door after the horse has escaped.* **2.** bomboş büyük bina. *I don't want to live in a great ~ of a house like that.* **3.** ambarlamak, ambara koymak, ahıra sokmak/kapatmak, **4.** *fiz.* barn, 10^{-24} cm^2 : nükleer yüz ölçümü birimi, **5. ~ dance** : (a) ambar dansı : çiftlik ambarlarında yapılan danslı toplantı, (b) halk müziği çalınıp oyun oynanan herhangi bir toplantı, **6. ~ grass** *bk.:* **barnyard grass, 7. ~ raising** : köylerde komşunun ambar yapmasına yardım için yemekli içkili toplantı, **8. ~ owl** *zool.* peçeli baykuş *(Tyto alba),* **9. ~ swallow = chimney swallow** : tarla kırlangıcı *(Hirundo rustica).*

barnacle, *is.* **1.** *zool.* yapışıkça *(Cirripedia)* : gemi diplerine ve kayalara yapışan midyeye benzer deniz hayvanları. **goose ~** : saplı yapışıkça *(Lepas fascicularis).* **rock ~ = acorn ~** : kaya yapışıkçası, **2.** sırnaşık kimse, *mec.* çam sakızı, **3. barnacled** : yapışıkçalarla kaplı, **4. ~ goose** *zool.* yaban kazı *(Branta leucopsis)* : K. Avrupa ve Grönland'da yaşar.

barnacles, *is.* **1.** burun kıskacı : huysuz atları kontrol için kullanılan bir alet, **2.** işkence aleti olarak kullanılan kerpeten/kıskaç, **3.** *Brit.- k.d.* gözlük. ***e.a.***- *3. spectacles .*

barn-door, *is.* **1.** *foto.* ışık siperi : lâmba üzerinde belirli bir alanın ışığını kesmeye yarayan ayarlanabilir siper, **2.** ahır kapısı, **3. He couldn't hit a ~** : Karavanaya attı/isabet ettiremedi/boşa salladı.

barney, *is., ç.* **-neys 1.** *k.d.* (a) münazara, (b) yarışma, (c) kavga, (d) yanlış, hata, **2.** *Avust. k.d.* güruh, gürültücü/taşkın kalabalık, **3.** (maden ocaklarında) küçük lokomotif. ***e.a.***- *1. (a) argument, (b) prizefight, (c) fight, brawl, (d) blunder, mistake, 2. mob.*

barnstorm, *gs.f.* **1.** köylerde seçim kampanyası yapmak, köy köy dolaşıp nutuk söylemek. *The politicians are ~ing the country.* **2.** *tiy.* taşrada temsil vermek, **3.** kırsal yerlerde uçuş gösterileri yapmak, **4.** (atletik takım) mevsim dışı dolaşıp gösteriler yapmak.

barnyard, *is.&sf.* **1.** çiftlik avlusu, **2.** çiftlik avlusuna yakışır, avlu gibi, avlu şeklinde, **3.** kaba, basit, adî, basmakalıp, müstehcen. ~ **humor** : kaba/basit mizah veya şaka. ***e.a.***- *3. bucolic, corny, bawdy, off-color.*

baro-, *ön ek* "basınç". *ör.: barometer.*

barogram, *is. meteor.* basınç çizeneği.

barograph, *is.* basınçyazar, yazıcı barometre, barograf. **~ic** : basınçyazar+, barografik.

barometer, *is.* **1.** *meteor.* basınçölçer, barometre. **aneroid ~** : havalı basınçölçer. **mercury ~** : cıvalı basınçölçer, **2.** gösterge, miyar, herhangi bir değişikliği gösteren şey. **The stock market is the ~ of business** : Borsa, ticaret hayatının göstergesidir.

barometric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* basınç ölçümsel, barometrik, **2.** **~ally** : basınç ölçerek, basınç ölçümü suretiyle, **3.** **~ error** : basınçsal hata : saat sarkacının içinde hareket ettiği hava yoğunluğundaki değişmelerin zaman ölçümünde doğurduğu hata, **4.** **~ gradient** *bk.:* **pressure gradient**, **5.** **~ pressure** *bk.:* **atmospheric pressure**, **6.** **~ switch** *bk.:* **baroswitch.**

barometrograph, *is. bk.:* **barograph.**

barometry, *is.* basınçölçüm.

baron, *is.* **1.** baron, asilzadeler sınıfının en alt kademe unvanı, **2.** (İngiltere'de) (a) kralın arazi bahşettiği metbua/kul veya bunun çocukları, (b) Lordlar Kamarası üyesi, **3.** *ABD* kudretli/zengin iş adamı, *mec.* kral. **an oil ~** : petrol kralı. **a cattle ~** : sığır tüccarı, **4.** koyun ve kuzu etinin iki but ve arka kısmı. **~ of beef** : sığır etinin sağrı ve butları.

baronage,*is.* **1.** İngiliz lordlar sınıfı: bütün dükler, markiler, kontlar ve baronlar, **2.** **barony** *d.d.* baronluk.

baroness, *is.* barones, baronun eşi/karısı.

baronet, *is.* baronet : barondan bir derece aşağı asalet unvanı/payesi. **~ical** : baronete ait .

baronetage, *is.* **1.** baronet sınıfı, **2.** baronet payesi.

baronetcy, *is., ç.* **-cies** baronet payesi.

barong, *is.* büyük geniş namlulu bıçak.

baronial, *sf.* **1.** baron+, barona ait, **2.** baron gibi, barona yakışır şekilde, baronca. **He is living in a ~ splendor** : Barona yakışır bir ihtişam içinde yaşıyor. **3.** büyük, zengin, asil. **a ~ hall** : büyük bir hol.

barony, *is., ç.* **-nies** **1.** baronun malikânesi, **2.** baronluk.

baroque, *is.&sf. Fr.* **1.** Barok üslûbu/devri, **2.** aşırı ve zevksiz şekilde süslü, **3.** düzensiz, gayrimuntazam. ~ *pearls.* **4.** Avrupa'da XVII-XVIII. yy.da gelişen Barok mimarîsi (tarzında), **5.** *müz.* Rönesanstan sonraki (1600-1750) müzik çağı.

baroreceptor = baroceptor, *is.* basınçduyar : basınca duyarlı sinir ucu.

baroscope, *is. fiz.* basıgözler: açık hava basıncı değişmelerini izleyen araç. **baroscopic (al)**: bası gözlemsel.

baroswitch = barometric switch, *is.* basınç açar kaparı : hava basıncı ile açılıp kapanan anahtar.

barouche, *is.* fayton.

barque, *is.* (şiirde) gemi. ***e.a.***- *bark.*

barquentine = barquantine, *is. bk.:* **barkentine.**

barrack, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : baraka, eğreti yapı, derme çatma temelsiz büyük bina, **2.** barakalara yerleş(tir)mek, **3.** *Brit. argo* (bir spor takımı lehinde/aleyhinde) bağırarak tezahürat yapmak, yuhalamak, **4.** **~er** : bağırarak tezahürat yapan, yuhalayan, **5.** **~s bag** : asker çantası, **6.** **~s lawyer** : alaydan yetişme avukat, resmen yetkili olmayıp askerî mevzuat üzerinde otorite olduğunu iddia eden asker. ***e.a.***- *3. root.*

barracoon, *is.* (eskiden) geçici esir/mahkûm barınağı.

barracuda, *is., ç.* **-da/-das** *zool.* iskarmos *(Sphyraena barracuda)* : kefalgillerden sıcak denizlerde yaşayan ve et yiyen yırtıcı balık.

barrage, *is.&gl.f.* **-ged, -ging** **1.** *As.* ateş perdesi, ateş maniası, baraj atışı, yaylım ateşi, salvo. **creeping ~** : düşmanla ilerleyen baraj atışı, **2.** pek çok, birbiri arkasınca gelen, *mec.* yağmur. **a ~ of questions** : soru yağmuru, **3.** *müh.* baraj, su bendi, **4.** yaylım ateşe/baraj ateşine tutmak, **5.** (soru) yağmuruna tutmak. *They ~d the speaker with angry questions.* **6.** **~ baloon** : savunma balonu, uçaksavar baraj balonu : uçak hücumlarını engelleyici yere bağlı balon.

barramunda, *is., ç.* **-das/-da** *zool.* akciğerli balık, baramunda *(Neoceratodus forsteri)* : Avustralya'da nehirlerde yaşayan iri pullu, kürek gibi yüzgeçli ve akciğerli balık.

barramundi, *is., ç.* **-dis/-dies/-di** *bk.:* **barramunda.**

barranca, *is., ç.* **-cas** *İsp.* **1.** (kenarları duvar gibi dik) derin boğaz/nehir yatağı/çukuru, **2.** derin sel çukuru, sarp kenarlı dere.

barrator = barrater = barretor, *is. huk.* amaçlı dokunca (baratarya) suçunu işleyen, bile bile ve hile ile zarar veren.

barratrous, *sf.* kasten suç işleyen. **~ly** : kasten suç işleyerek.

barratry = barretry, *is. huk.* **1.** amaçlı dokunca, baratarya : kaptan veya mürettebat tarafından gemiye veya taşınan yüke kasten yapılan zarar veya kaza, **2.** sık sık kavga veya hukukî ihtilâflara sebebiyet verme suçu, ihtilâf veya kavgaları kışkırtma suçu, **3.** devlet veya kiliselerde bir mevkii satma/satın alma.

barre, *is.&f.* **barred, barring 1. bar** *ş.d.y.* çubuk : bale öğrencilerinin denge sağlamak için tutundukları yatay çubuk, **2.** (telli sazlarda) parmağı iki veya daha fazla tele aynı anda basmak.

barred, *sf.* **1.** parmaklıklı, çubuklu. **a ~ gate** : parmaklıklı bahçe kapısı, **2.** çizgili, yollu. **~ fabrics** : çizgili kumaş, **3.** (kuşlarda) enine (renkli) çizgili. *~ feathers.* **4.** yasaklanmış, menedilmiş, **5.** sığlıkla kapanmış liman, **6. ~ owl** : çizgili baykuş *(Strix varia)* : KD Amerika'da yaşayan göğsü çizgili, karın altında koyu kahverengi şeritler bulunan iri bir baykuş. ***e.a.***- *2. striped, streaked, 4. forbidden, prohibited.*

barrel, *is. &f.* **-reled, -reling** (Brit. : **-relled, -relling**) **1.** fıçı, varil, **2. ~ful** *d.d.* fıçı dolusu : ABD'de 31.5 galon (≈ 119.2 l) sıvı veya 105 kuart meyve/sebze, **3.** çok miktarda : dolu dolu, bol bol, bir sürü, küliyetli. **a ~ of fun** : bol bol eğlence. **a ~ of money** : çok/külliyetli para. **a ~ of monkeys** : bir sürü maymun, **4.** fıçı gibi/fıçıya benzer kap, **5.** silâhın namlusu. **double ~d** : çift namlulu. **double ~d gun** : çifte, av tüfeği, **6.** *mak.* (tulumbada) piston yuvası, silindir, **7.** (saat balansı gibi) eksen etrafında dönen silindir/çark, **8.** saatin zemberek yuvası, **9.** (dört ayaklı hayvanlarda, özellikle sığır, at vb. de) gövde, **10.** fıçılamak, fıçıya koymak, **11.** *argo* çok hızlı gitmek/sürmek. *He was stopped by police while ~ing along the highway.* **12. over a ~** *argo* sıkıntılı/müşkül durumda. **have s.o. over a ~** : müşkül/zor durumda bırakmak, sıkıntılı duruma düşürmek. **They really had us over a ~ when they foreclosed the mortgage** : İpotekli malımızı haczederek bizi gerçekten sıkıntılı duruma düşürdüler. **13. scrape the ~** : son çareye başvurmak, son meteliğine kadar harcamak, **14. ~ bolt = tower bolt** : sürgü, kapı sürgüsü, sürgülü kilit, **15. ~ chair** *ABD* yuvarlak ve yüksek arkalıklı koltuk, **16. ~-chested** : geniş göğüslü, **17. ~ cuff** : kolluk, yen, **18. ~ distortion** : büyütecin kenarlarına doğru büyütme oranının azalması sonucu görüntü biçim yitimi, **20. ~ organ** : latarna, **21. ~ roll** *hv.* dönerek uçuş : uçağın eksenine paralel bir eksen etrafında tam bir dönüşü, **22. ~ roof** : (a) yarım silindir şeklinde çatı, (b) **~ vault/cradle vault/tunnel vault/wagon roof/wagon vault** *d.d. mim.* beşik kemer : yarım silindir şeklinde kemer, **23. ~-vaulted** : beşik kemerli.

barrelful, *is., ç.* **-fuls 1.** *bk.:* **barrel** (2), **2.** çok miktarda, bir sürü, bir alay, pek çok, bol bol. **a ~ of jokes** : bir sürü lâtife/şaka.

barrelhead, *is.* fıçı kapağı veya dibi.

barrelhouse, *is., ç.* **-houses 1.** *ABD- argo* adî meyhane, **2.** bu meyhanelerde çalınan kaba, gürültülü caz müziği stili.

barren, *sf.* **1.** kısır. *a ~ woman.* **2.** verimsiz, meyvesiz, ürünsüz, kıraç, çorak. *~ land.* **3.** yavan, anlamsız, manasız, ilginç olmayan. *a ~ period in American architecture.* **4.** budala, ahmak, boş kafalı, **5.** boşuna, beyhude. *a ~ effort.* **It is useless to continue such a ~ argument** : Bu beyhude tartışmaya devam faydasızdır. **6. ~ of** : yoksun, mahrum. **~ of tender feelings** : merhametten yoksun, **7. ~ly** : kısır/verimsiz bir şekilde, **8. ~ness** : kısırlık, verimsizlik, yoksunluk. ***e.a.***- *1. bare, sterile, childless, unprolific, infertile, 2. unproductive, unfruitful, 3. boring, meaningless, uninteresting, 4. dull, stupid, 6. destitute, bereft, lacking, devoid.* ***k.a.***- *1-5. fertile.*

barrens, *is.* bozkır : düz veya hafif arızalı, toprağı kumlu, az ağaçlı, nisbeten az verimli arazi.

barret, *is.* bere, kep (Orta Çağlarda asker ve papazların giydiği).

barretor, *is. huk. bk.:* **barrator.**

barretry, *is. huk. bk.:* **barratry.**

barrette, *is.* saç tokası.

barretter, *is. elekt.* (sıcaklıkla değişen dirençten yararlanan) kontrol düzeni, algıç.

barricade, *is.&gl.f.* **-caded, -cading 1.** siper, barikat, **2.** engel, mania, yığın. **a ~ of rubbish between the slum buildings** : gecekondular arasında bir çöp yığını, **3. ~s** : büyük fikir ayrılıkları, uzlaşmaz fikirler. **She fought on the ~s for women's rights** : Kadın hakları için büyük fikir ayrılıklarıyla mücadele etti. **4.** engelle/barikatla kapa(t)mak. *to ~ the streets to prevent a retreat.* **5.** barikat/siper gerisine çekilip savunmak. **The rebels ~d themselves within the old city** : Asiler eski şehirde barikatlar gerisine çekilip savundular. *e.a.- 1. bar, 4. fortify.*

barricader, *is.* barikat kuran, siper kazan, engelleyen.

barrier, *is.* **1.** çit, set, korkuluk, engel, mania, geçişe engel olan nesne. *The police put up ~s to control the crowd.* **2.** engebe, arıza, doğal engel. *Deserts and high mountains have always been a ~ to the movement of people.* **3.** engel : ilerlemeyi, bir amaca ulaşmayı önleyen şey. **a trade ~** : ticarî engel. **a ~ to success/to progress** : başarıyı/ilerlemeyi önleyen şey, **4.** sınır, hudut, *mec.* duvar. **the sound ~** : ses duvarı, **5.** (Antarktik'te) buz dağı, **6.** *esk.* istihkâm, kazıklarla yapılmış set, **7. ~ bar = ~ beach** : kum tümseği : denizin bir kısmını göl gibi ayıran, kıyıya paralel kum tümseği, **8. ~ reef** : (kıyıya yakın) sığ mercan kayalığı. *e.a.- 1. palisade, obstacle, obstruction, hindrance, impediment, 4. limit, boundary, wall.*

barring, *e.* -den başka/gayri, ...olmazsa/olmadığı takdirde, ...bir tarafa bırakılırsa, ...müstesna/istisna edilirse. **Everybody was there, ~ John** : John'dan başka herkes orada idi. **We shall return tomorrow, ~ accidents** : Eğer bir kaza olmazsa yarın döneceğiz. *e.a.- excepting, except for.*

barrio, *is., ç.* **-os 1.** (Lâtin Amerika ülkelerinde ve Filipinler'de) mahalle, **2.** ABD şehirlerinde çoğunlukla İspanyolca konuşan mahalle/semt.

barrister, *is. huk.* **1.** (İngiltere'de yüksek mahkemelere çıkabilen) avukat/dava vekili/savunman. *bk.: solicitor,* **2.** *ABD- k.d.* avukat, **3. ~ial** : avukat+, avukatlık+. *e.a.- 2. lawyer.*

barroom, *is. ABD* meyhane.

barrow, *is.* **1.** sedye, teskere, yük tablası, **2.** el arabası, seyyar sebzeci arabası. **wheel~** : tek tekerlekli el arabası, **3.** itilerek yürütülen seyyar satıcı arabası, **4. tumulus** *d.d.* höyük, mezar tümseği : Büyük Britanya'da tarih öncesi insanlarının mezarlarının bulunduğu tümsek, **5.** *Brit.* tepe(cik) : Bugün özellikle yer adlarında kullanılır : *Trentishoe Barrow in North Devon* gibi, **6.** iğdiş edilmiş erkek domuz. **7. ~-boy = ~-man** *Brit.* seyyar balıkçı/sebzeci. *e.a.- 5. hill.*

bar sinister, **1.** *bk.:* **bend sinister**, **2.** (gayrimeşru doğumun ailede bıraktığı) namus lekesi.

barspoon, *is.* uzun saplı kaşık.

barstool, *is.* tabure, bar sandalyesi.

bar tack, *is.* sağlamlaştırma dikişi.

bartend, *gs.f.* (barlarda) içki vermek/satmak, bartenderlik yapmak.

bartender, *is. ABD* bartender, barmen, miço, meyhanede çeşitli içki hazırlayıp müşteriye veren kimse.

barter, *is.&f.* **1.** becayiş etmek, mübadele usulüyle alış veriş yapmak, mala karşılık para değil mal alıp vermek, takas/trampa/değiş tokuş yapmak. *They ~ed farm products for machinery.* **2.** becayiş, değiş tokuş, trampa, takas, aynî mübadele, **3.** değiş tokuş yapılan mal, trampa/mübadele metaı. **He arrived with new ~ for the natives** : Yerliler için yeni bir mübadele metaı buldu. **4. ~ away** : satmak, feda etmek, heba/payimal etmek. **~ away one's honor** : şerefini/haysiyetini satmak/payimal etmek. **to ~ away one's rights/liberty** : haklarını/hürriyetini satmak. *e.a.- 1. trade, exchange.*

bartizan, *is. mim.* gözetleme kulesi : kale bedeninden dışarı çıkmalı kule.

Bartlett (pear), *is.* bir armut türü.

barycenter, *is. fiz.* kütle özeği/merkezi.

barycentric coordinate system, *mat.* ağırlık özekli konaç dizgesi : n boyutlu Öklid uzayında, toplamları 1 olan ve n adet lineer bağımsız sayılar dizisi ile çarpılınca bir tek noktayı belirleyen konaçlardan oluşan dizge.

barye, *is.* mikrobar.

baryon, *is.* *fiz.* çekincik. ***e.a.***- *nucleon, hyperon.*

barysphere, *is.* ağır küre : dünyanın orta göbeği.

baryta, *is.* *kim.* **1. calcined baryta = barium oxide = barium monoxide = barium protoxide** *d.d.* baryum oksit, BaO : Su ile kolayca birleşen zehirli bileşik. Cam yapmakta ve nem çekici madde olarak kullanılır, **2. caustic baryta = barium hydroxide = barium hydrate** *d.d.* baryum hidroksit, Ba(OH)2·8H2O : Pancardan şeker yapımında ve hayvanî/bitkisel yağları arıtmada kullanılır. **3. ~ water** : baryum hidroksit eriyiği, **4. barytic** : baryum oksit+.

barytes, *is. min. bk.:* **barite.**

baryton, *is., ç.* ***-tons*** *Fr.* Fransız telli sazı (XVIII. yy.).

barytone, *sf.&is.* **1.** *müz.* bariton, **2.** son hecesi vurgusuz (kelime).

basad, *zf.* tabana doğru.

basal, *sf.* **1.** taban+, temel+, kaide+, **2.** asal, esas, temel, temelini oluşturan, temel teşkil eden. **~ characteristics** : temel özellikler, **3.** *fizy.* (a) tam istirahat hâlindeki bir organizmanın standart minimum faaliyetini gösteren, (b) bu minimum faaliyeti sürdürebilen, **4.** *tıp* tam anesteziden önce hafif bir anestezi sağlayan, **5. ~ age** *psikol.* temel yaş : özellikle Stanford-Binet anlak ölçerinde bireyin bütün soruları başarı ile yanıtladığı en yüksek yaş düzeyi, **6. ~ congomerate** : bazal yığışım/birikinti, **7. ~ ganglion** *anat.* asal düğüm : beynin her yarım küresindeki dört gri düğümden her biri, **8. ~ly** : temel olarak, esas itibarıyla, **9. ~ metabolic rate= B.M.R.** *fizy.* asal yapım yıkım oranı : istirahat halindeki bir organizmanın aldığı oksijen ve yaydığı ısı miktarı, **10. ~ metabolism** : asal yapım yıkım : istirahat halindeki organizmanın enerji alış verişi. ***e.a.***- *2. fundamental, basic.*

basalt, *is.* yanık taş, bazalt, volkanik karataş, siyah mermer. **~ic = ~ine** : yanık taşlı, yanık taş+.

basaltware = basaltes, *is.* mat kara taştan yapılmış kap.

bas bleu, *is., ç.* ***bas bleus*** *Fr.* mavi çorap. ***e.a.***- *bluestocking.*

bascule, *is.* baskül : dara olarak bir ağırlık kullanan kaldırma düzeni. **~ bridge** : kalkar köprü.

base^1, *is.* **1.** taban, etek, kaide. *the ~ of a machine/pillar.* **the ~ of a mountain** : dağın eteği, **2.** esas, temel. **the ~ of a building** : binanın temeli. **the ~s of needed reform** : gerekli reformların esası, **3.** zemin, fon, **4.** *mim.* (heykel, sütun vb.) taban, altlık, oturak, kaide. **the ~ of a column** : bir sütunun tabanı/kaidesi, **5.** *bot. zool.* (dalın, sapın, bir organın) gövdeye birleştiği yer, sap dibi, bağlantı noktası. *The ~ of the thumb is where it joins the hand.* **6.** ana madde. **paint with a lead ~** : ana maddesi kurşun olan boya, **7.** çıkış (noktası), hareket başlangıcı. *After we reached the top of the mountain, we returned to our ~ camp.* **8.** (beyzbolde) köşe : bir oyuncunun koşmaya başlamadan önce dokunması gereken dört noktadan her biri, **9.** *As.* üs. **~ command** : üs komutanlığı. **~ of operations** : hareket üssü. **air ~** : hava üssü. **naval ~** : deniz üssü, **10.** *geom.* taban, kaide. **the ~ of a triangle/pyramide** : üçgenin/piramidin tabanı, **11.** *mat.* taban : logaritmanın, sayı sisteminin vb. tabanı. *Ordinary numbers use ~ 10, but many computers work to ~ 2. The ~ of the natural logarithm is the number e.* **12.** *kim.* baz, alkali. **13.** *gr.* kök, taban : ekler atıldıktan sonra kalan kelime, **14.** *elekt.* (transistorlarda) baz, taban, **15. get to first ~** : ilk amaca ulaşmak. **not to get to first ~ (with)** : asla başarı sağlayamamak, bir adım bile ilerleyememek, **16. off ~** *k.d.* (a) tamamen yanlış (yolda), yanılmış. *The police were way off ~ when they tried to accuse her of the theft.* **Your idea is completely off ~** : Fikriniz tamamıyla yanlış. (b) hazırlıksız. **She cought me off ~ with that question** : O soru ile beni hazırlıksız yakaladı (gafil avladı). ***e.a.***- *1. basis, foundation, ground, groundwork.* ***NOT*** : Bu kelimeler temel, kaide, taban gibi bir şeyin dayandığı, üzerine kurulduğu ana yapıyı ifade ederler. **BASE** çoğunlukla maddesel şeylere uygulanır : *The base of a statue.* **BASIS** maddesel olmayan şeyler için kullanılır : *The basis of a rumor/of a report.* **FOUNDATION** fiziksel ve moral nesnelere uygulanır ve geniş manada dayanılan sağlam bir temel ve esası bildirir : *The foundation of a skyscraper. A philosophy with a foundation in* *truth.* **GROUND**, tekil olarak üzerinde çalışılan bir zemin, fon ifade eder (örneğin resimde); lâkin çoğul olarak "makul sebep" anlamı taşır. *Grounds for complaint.* **GROUNDWORK** çok defa mecazî anlamda başlangıç ve temelde gerekli hususları bildirir.

base^2, *f.* **based, basing 1.** kurmak, esasını koymak, tesis etmek, **2.** temel atmak, **3.** ~ **on/upon** : dayan(dır)mak, istinat et(tir)mek, bir esas üzerine kurmak/bina et(tir)mek. **Our plan is ~d on a rising economy** : Plânımız gelişen bir ekonomiye dayanmaktadır. *This novel is ~d on facts.* **4.** ~ **on/upon** : üslenmek, üs kurmak, yerleşmek. *The navy is ~d on Hawaii.*

base^3, *sf.* **baser, basest 1.** alçak, adî, rezil, kötü, aşağılık. **~-hearted** : alçak tabiatlı. **~-minded** : kötü fikirli, **2.** şerefsiz, haysiyetsiz, haysiyet kırıcı, küçük düşürücü. *The soldiers were punished for their ~ conduct/behavior in running away from the enemy.* **3.** değersiz, kıymetsiz, değeri düşük. ~ **currency** : değeri düşük para. *Iron is a ~ metal, gold a precious one.* **4.** kalp, sahte, düşük nitelikli. ~ **coin** : kalp para, **5.** piç, soysuz, gayrimeşru. **~-born** : piç, **6.** kibarlığını/asaletini/zarafetini yitirmiş, adî, basit, bayağı, avama mahsus. ~ *language.* **7.** *esk.* (a) ufak yapılı, kısa, alçak, (b) alelâde, basit, aşağı mevki ve dereceli. ~ *employment.* **8.** *esk.* kalın (tonlu), pes perdeli, bas. **the ~ tones of a piano** : piyanonun kalın sesleri, **9. ~ly** : alçakça, adîce, rezilâne, hile ile, **10. ~ness** : alçaklık, adîlik, rezillik, pespayelik. ***e.a.*** *- 1. despicable, contemptible, vile, cowardly, mean, ignoble, shameful, dishonorable, disgraceful, ignominious, 2. servile, ignoble, abject, slavish, menial, 3. poor, inferior, cheap, tawdry, worthless, 4. fake, debased, counterfeit, spurious.* ***k.a.*** *- 1. noble, honorable, honest, virtuous, moral, 2. precious, valuable.*

baseball, *is.* **1.** beyzbol (oyunu). ~ **glove** : beyzbol eldiveni, **2.** beyzbol topu, **3.** bir tür poker oyunu.

baseboard, *is.* **1.** süpürgelik : döşemenin kenar tahtası, **2.** temel/taban tahtası. ***e.a.*** *- 1. mopboard, skirting.*

baseborn, *sf.* **1.** soysuz, asaletsiz, soylu aileden gelmeyen, **2.** piç, gayrimeşru, **3.** alçak, zalim.

base bullion, *is.* katışık kurşun külçesi : içinde az miktarda altın, gümüş, çinko vb. bulunur.

baseburner = base burner = base-burner, *is. ABD* yakıtını otomatik olarak alan soba/fırın/ısıtıcı.

basecoat, *is.* astar (boya).

-based, *son ek* **1.** "tabanlı/temelli/kaideli, ...üzerine kurulan/yapılan/dayanan". **milk-based foods** : sütten yapılan gıdalar. **French is a Latin-based language** : Fransızca, Lâtince üzerine kurulmuş bir dildir, **2.** "üslü, merkezi/üssü ...-de olan". **a Toronto-based company** : merkezi Toronto'da olan bir şirket.

base exchange = BX, *is.* ABD Hava Kuvvetleri mensuplarına mahsus satış mağazası.

basehearted, *sf.* fesat, kötü kalpli. ***e.a.*** *- mean-spirited.*

base hit, *is.* (beyzbolde) başarılı vuruş.

baseless, *sf.* **1.** asılsız, temelsiz, esassız, mesnetsiz, dayanaksız. **a ~ claim** : asılsız bir iddia, **2. ~ly** : asılsız/temelsiz bir şekilde, bir esasa dayanmaksızın, **3. ~ness** : asılsızlık, temelsizlik, mesnetsizlik, dayanaksızlık. ***e.a.*** *- 1. groundless, unfounded.*

base level, *coğ.* taban düzeyi : akarsuyun araziyi aşındırabileceği en alçak düzey.

base line, *is.* **1.** temel çizgi, ana çizi, ana hat : ölçme veya mukayese için esas tutulan çizgi, **2.** (beyzbolde) koşan oyuncunun içinde kalması gereken alanı sınırlayan çizgi.

baseman, *is., ç.* **-men** beyzbolde birinci, ikinci ve üçüncü köşede oynayan oyuncu.

basement, *is.* **1.** bodrum, mahzen, **2.** (yapı, inşaat vb.) temel, kaide, oturtmalık.

base metal, *is.* **1.** ucuz maden : altın, gümüş, plâtin gibi asal madenlerden başka madenler (demir, kurşun, bakır, çinko vb.). *bk.:* **noble metal, precious metal**, **2.** bir alaşımın aslî madeni, **3.** üzerine kaplama yapılan maden.

basenji, *is.* havlamaz : kestane rengi tüylü, beyaz benekli, kıvırcık kuyruklu, havlayamayan küçük bir cins Afrika köpeği.

base pay, *is.* aslî maaş/ücret : fazla mesai vb. hariç, normal sürede yapılan iş karşılığı alınan ücret.

base price, *is.* **1.** esas fiyat (ilâve masraflar hariç), **2.** taşıma ücretinin hesabına esas tutulan fiyat.

base rate = basic rate, *is.* esas ücret : saat veya parça başına ödenen ücret.

bases, *ç. is.* **basis** ve **base** kelimelerinin çoğulu.

bash, *is.&gl.f. argo* **1.** şiddetle/kuvvetle vurmak. *He ~ed his finger (with a hammer). He ~ed the door and entered in the room,* **2.** şiddetli/ağır darbe/vuruş. *He gave him a ~ on the nose.* **3.** çok hareketli/canlı eğlence, cümbüş, **4. to have a ~ at** *Brit.* girişmek, teşebbüs etmek, **5. on the ~** *Brit.* fuhuş yapan.

bashaw, *is. T.* **1.** paşa, *bk.:* **pasha**, **2.** *k.d.* önemli kişi, azametli/gururlu kimse.

bashful, *sf.* **1.** mahcup, utangaç, sıkılgan, çekingen. *a ~ child.* **2. ~ly** : mahcubane, utanarak, sıkılarak, çekinerek, mahcup mahcup, çekine çekine, **3. ~ness** : mahcupluk, utangaçlık, sıkılganlık, çekingenlik. ***e.a.-*** *1. shy, timid, abashed, modest, embarrassed.*

bashi-bazouk, *is. T.* başıbozuk.

basic, *sf.&is.* **1.** temel(li), esas(lı), ana+. **a ~ principle** : temel ilke. **~ rule** : ana kural. **~ training** : temel eğitim, **2.** basit, başlıca, belli başlı. **~ ingredients** : içinde bulunan belli başlı maddeler, **3.** *kim.* bazik, alkali, kalevî, **4.** *jeol.* az silisli (kayaç).

BASIC, aritmetik işlemlere dönük, genel amaçlı ve kolay öğrenilir bir bilgisayar izlenceleme dili.

basic airman, *is. bk.:* **airman** (2).

basically, *zf.* aslında, esasında, esas itibarıyla, temel olarak. *He's ~ nice/a nice person.*

Basic English, *is.* Basit/Temel İngilizce : İngilizce öğretiminde ve milletler arası yardımcı dil olarak kullanılmak üzere 850 kelimeden kurulmuş İngilizce. Sadece **Basic** *d.d.*

basicity, *is. kim.* **1.** bazlık, kalevilik, **2.** bir asitin bazlarla yerdeğiştirebilen H^+ atomu sayısı.

basic lead carbonate, *kim. bk.:* **ceruse.**

basic-lined, *sf. metal.* silisyumsuz madde ile kaplanmış/sıvanmış (fırın veya konvertisör).

basic magenta, *bk.:* **fuchsin.**

basic oxygen process, *is.* hızlı çelik üretimi : ergitilmiş demire oksijen püskürterek çelik üretme yöntemi.

basics, *is. k.d.* asıl, esas, temel, ruh : en basit fakat en önemli hususlar/şeyler. **the ~ of education** : eğitimin temeli.

basic slag, *is.* alkali cüruf : çelik üretimi esnasında oluşan, gübre ve çimento yapımında kullanılan cüruf.

basidiomycete, *is.* çomak gözeli mantar.

basidiomycetous, *sf.* çomak gözeli.

basidiospore, *is. bot.* çomak gözeli mantar sporu.

basidiosporous, *sf. bot.* çomak göze sporlu.

basidium, *is., ç.* **-sidia** *bot.* çomak göze. **basidial** : çomak gözesel.

basifixed, *sf. bot.* bitişik tabanlı, alttan bağlı.

basify, *gl.f.* bazlaştırmak, alkalileştirmek. ***e.a.-*** *alkalize.*

basil, *is. bot.* **sweet ~** *d.d.* fesleğen, reyhan *(Ocinum basilicum).* **bush ~** : yabanî fesleğen *(O. minimum).*

basilar = basilary, *sf.* **1.** tabanında, kaidesinde (bilhassa kafatasının kaidesinde), **2.** *bk.:* **basal.**

basilard, *is.* (Orta Çağlarda kullanılan bir tür) hançer.

basilic, *sf.* **1.** şahane, **2. basilical = basilican** *d.d.* kiliseye ait, kilise ile ilgili, kilise gibi, **3. ~ vein** *anat.* kolun ana damarı.

basilica, *is.* **1.** (eski Roma'da) divanhane, saray, adliye binası veya umumî toplanma yeri olarak kullanılan uzun dörtgen şeklinde bina, **2.** büyük kilise, bazilika. *St. Peter's ~ is the largest Roman Catholic church.* **3.** Roma'nın başlıca yedi kilisesinden biri veya aynı imtiyazlara sahip başka Katolik kilisesi.

basilisk, *is.* **1.** (Efsaneye göre) şahmeran : nefes veya bakışında öldürme gücü olduğuna inanılan ejderha. **basiliscine = basiliscan** : şahmeran gibi, **2.** *zool.* dev kertenkele *(Basiliscus mitratu)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan 90 cm uzunluğunda iri kertenkele, **3.** *mec.* çok kindar, öldürücü. **She gave him a ~ look, and then walked away** : Ona çok kindar gözlerle baktı ve sonra uzaklaştı.

basin, *is.* **1.** leğen, çanak, tas, **2.** tas biçiminde herhangi bir kap (örneğin terazi kefesi, aptesane çukuru), **3.** tas dolusu. *We need another ~ of water.* **4.** havuz, su çukuru. *the ~ of a foun-*

tain. **5.** gemi havuzu, kıyıda gemilerin yanaşması için yapılan mahfuz yer. *a boat ~. a yacht ~.* **6.** *coğ.* (a) havza, yatak. **river ~** : nehir yatağı. **~ of accumulation** : beslenme havzası/bölgesi. **~ of reception** : toplanma havzası. (b) çanak : çevresine göre alçakta kalmış genellikle tekne biçiminde yer, **7.** *bot.* (elma, armut vb. gibi meyvelerde) dip çukuru : sapın mukabil tarafındaki çukur, **8. ~ed** : çanaklı, çukurlu, oyuk, **9. ~like** : çanak gibi, çanağa benzer, çukur.

basinet, *is.* çelik zırh başlığı.

basipetal, *sf. bot.* aşağıya doğru genişleyen.

basis, *is., ç.* **-ses** **1.** temel, kaide, dayanak, mesnet. *What is the ~ of your opinion? The scientific ~ of a theory.* **2.** ilke, esas, kural, ana prensip, **3.** kaynak, menşe, mebde, kök(en), ana madde. *The ~ of this drink is orange juice.* **4.** *mat.* taban. **~ for a topology** : ilinge tabanı. **~ of a linear space** : doğrusal uzay tabanı. **~ of a module** : doğru uzaysı tabanı. **~ vectors** : taban yöneyleri, **5.** üs, asıl, **6. on a ~** : esasına göre, esas tutularak. **He is paid on a daily/weekly/monthly ~** : Günlük/haftalık/aylık esasına göre maaş alıyor (maaşını günlük/haftalık/aylık olarak alıyor). ***e.a.***- *1. base, foundation, 2. fundamental, groundwork, principle, 3. constituent, ingredient.*

bask, *f.* **1.** güneşlemek, **2.** ısınmak için güneşe/ateşe karşı uzanıp yatmak/oturmak. *to ~ in the sunshine. I like to lie on the sand, ~ing in the sunshine.* **3.** zevk duymak, hoşlanmak, tadını çıkarmak. *He ~ed in the smiles of the pretty girl.* **4.** bir şeyi güneşe/ateşe karşı tutmak. ***e.a.***- *3. revel, delight, wallow in.*

basket, *is.* **1.** sepet, **2.** küfe, zembil, **3.** sepet dolusu. *a ~ of apples. Several ~s of fruit were eaten at the party.* **4.** sepete benzer herhangi bir şey, **5.** uçan balonların altına asılan sepet, **6.** *sp.* (a) basket, (b) basketbolde kazanılan sayı. *Jo made 68 ~s in the game last night.* **7. ~ case** *argo* kötürüm, **8. ~ chair** : hasır sandalye, **9. ~ fern** *bot.* eğrelti otu *(Nephrolepis pectinada)* : tropikal Amerika'da yetişir, **10. ~ flower** *bot.* (a) sepet çiçeği *(Centaurea americana)* : Orta Amerika ve Meksika'da yetişir. (b) uzun çan otu *(Hymenocallis calathina)* : Peru ve Bolivya'da yetişir , 20 cm uzunlukta boru çiçek açar, **11. ~ fish = ~ star** : sepet balığı *(Gorgonocephalidae)* : uzun, çok dallı kolları olan bir tür deniz yıldızı, **12. ~ weave** : sepet örgü : iki veya daha fazla iplikle örülen örgü.

basketball, *is.* **1.** basketbol (oyunu), **2.** basket topu.

basketful, *is., ç.* **-fuls** **1.** sepet dolusu, **2.** dolu, bir sürü, pek çok, sürü sepet. *a ~ of suprise.*

basketlike, *sf.* sepet gibi, sepet biçiminde.

basket-of-gold, *is. bot.* sarısepet *(Aurinia saxsatilis)* : sarı çiçekler açan kalımlı bir bitki.

basketry, *is.* **1. basket weaving** *d.d.* sepetçilik, **2. basketwork** *d.d.* sepet örgüsü işler.

basking shark, *is. zool.* dev köpek balığı *(Cetohirnus maximus)* : çok defa güneşlenmek için su yüzüne çıkar.

bas mitzvah = bas mizvah, *bk.:* **bath mitzvah.**

basophil(e), *sf.&is. biy.* alkali boya tutan göze/kumaş/doku/organizma vb. **basophilic = basophilous** : alkali boya tutan, alkali boya ile boyanabilen.

basophobia, *is. psikol.* devim yılgısı : yürüme ya da ayakta dikilmeye karşı duyulan aşırı korku.

Basque, *is.&sf.* **1.** Bask : İspanya ve Fransa'nın batı Pireneler bölgesinde yaşayan bir kabile, **2.** Baskça, Baskların dili, **3.** Bask+. **~ Provinces**: Bask eyaletleri, **4.***k.h.* uzun korse, kalçaya kadar inen kadın korsesi, **5.** *k.h.* kısa eteklik veya belden aşağı sarkan kumaş parçası, **6. ~ shirt** : düz yakalı, yatay çizgili dokuma gömlek.

bas-relief = low-relief, *is.* yarım kabartma heykel.

bass, *sf.&is., ç.* **bass/basses** **1.** *müz.* bas, baso, kalın (ses). *~ voice.* **2.** pes perdeden/perdeli, **3.** kalın sesli (şarkıcı, müzik aleti vb.), **4. ~ line** *d.d.* yazılı müzik parçasının en alt kısmı, **5.** *zool.* (a) levrek *(Serranidae, Centrarchidae),* (b) tatlı su levreği *(Perca fluviatilis),* **6.** *bot.* ıhlamur ağacı, **7.** ağaç kabuğu/lifi, **8. ~ clef** *müz.* fa anahtarı, **9. ~ drum** : büyük davul, kös, **10. ~ fiddle** *bk.:* **double bass**, **11. ~ horn** *bk.:* **tuba**, **12. ~ reflex** : kutusu kalın sesleri kuvvetlendirecek şekilde yapılmış hoparlör, **13. ~ response** : alçak frekans karakteristiği, **14. ~ saxop-**

hone : bas saksofon, **15.** ~ **staff** *müz.* fa anahtarlı nota, **16.** ~ **viol** *müz.* (a) viyola, (b) *bk.:* **double bass**. ***e.a.***- *6. basswood, linden, 7. bast.*

bass-bar, *is.* titreşim çubuğu : keman ve benzeri çalgılarda ses titreşimlerini bütün yüzeye yaymak için kutu içine uzunlamasına yapıştırılan tahta çıta.

basset, *is.&gs.f.* **-seted, -seting 1.** ~ **hound** *d.d. zool.* cüce bacak : uzun bedenli, uzun sarkık kulaklı ve kısa bacaklı bir cins köpek, **2.** *jeol.* (yeryüzü tabakası) çıkıntı yapmak. **Strata of limestones which ~ along the riverbank** : Nehir yatağı boyunca kireç tabakası çıkıntıları. **3.** yeryüzü tabakası çıkıntısı. ***e.a.***- *2&3. outcrop.*

bassinet, *is.* **1.** sepet örgü bebek beşiği/çocuk arabası, **2.** sepet beşik.

bassist, *is.* **1.** bas sesli şarkıcı, **2.** bas müzik aleti çalan sanatkâr.

basso, *is., ç.* **-sos/-si** *It.* **1.** bas, kalın ses, **2.** ~ **continuo** *bk.:* **continuo, 3.** ~ **profundo** : bas sesin en kalın perdesi, en kalın sesli şarkıcı.

basswood, *is.* **1.** *bot.* Amerika ıhlamuru *(Tilia americana)*, **2.** ıhlamur kerestesi.

bast, *is. bot.* **1.** *bk.:* **phloem, 2.** ~ **fiber** *d.d.* ağaç kabuğu lifi (hasır dokumak için kullanılır).

bastard, *is.&sf.* **1.** piç, gayrimeşru (çocuk), veledizina, **2.** adî, düşük, bayağı, pespaye, **3.** *argo* (a) alçak, rezil, kepaze (herif). **I'm going to get you, ~!** Senin canına okuyacağım, alçak herif seni! (b) zavallı, biçare. **The poor ~ broke his leg** : Zavallının bacağı kırıldı. **4.** kalp, sahte, uydurma, taklit, hakikî olmayan. **The architecture was ~ Gothic** : Mimari, Gotik taklidi idi. **5.** düzgünsüz, gayrimuntazam. ~ *quartz.* **6.** biraz benzeyen, andıran. ~ *emeroulds.* **7.** *bas.* normal boyda olmayan (harf), **8. a ~ of a/an** *argo* lânet, müziç, müthiş, amansız, baş belâsı, Allahın belâsı. *a ~ of a snowstorm.*

bastardise/bastardisaton, *Brit. bk.:* **bastardize/bastardizaton.**

bastardize, *f.* **-dized, -dizing 1.** piç olduğunu ilân/ispat etmek, **2.** alçal(t)mak, şerefi lekele(n)mek, değerini bozmak/düşürmek, **3. bastardizaton** : piç olduğunu ilân/ispat etme; alçal(t)ma, şerefi lekeleme, değerini düşürme. ***e.a.***- *2. debase.*

bastardly, *sf.* **1.** piç/gayrimeşru olarak doğan, **2.** bayağı, adî, değersiz, kıymetsiz, **3.** sahte, hileli, kalp, uydurma. **a ~ version of a text** : uydurma metin, **4.** *argo* alçak, adî, aşağılık, mel'un, lânet, menfur, denî, habis. ***e.a.***- *1. bastard, baseborn, 2. worthless, 3. spurious, counterfeit, 4. vicious, despicable.*

bastard mahagony, *is. bot.* piç maun *(Eucalyptus botryoides)* : Avustralya'da yetişen çatlak kabuklu bir ağaç. **bangalay** *d.d.*

bastard speedwell, *is. bot.* yavşancık *(Veronica spurio)* : Avrupa ve Asya'da yetişen, mavi salkım çiçekler açan kalımlı bir ot.

bastard title, *bk.:* **half title.**

bastard wing, *bk.:* **alula** (1).

bastardy, *is.* **1.** piçlik, gayrimeşruluk, **2.** çocuğu piç olma. ***e.a.***- *1. illegitimacy.*

baste, *gl.f.* **basted, basting 1.** teyellemek, iliştirmek, oyulgalamak. *The tailor ~d the hem of the skirt before stitching it.* **2.** (et, tavuk vb. pişerken) üzerine erimiş yağ sürerek yumuşatmak. *She ~d the turkey.* **3.** (sopa ile) dövmek, dayak atmak, **4.** şiddetle azarlamak, takbih etmek, açıkça suçlamak. *His father ~d him for using foul language.* ***e.a.***- *1. sew, tack, 3. thrash, cudgel, 4. denounce, scold, abuse.*

baster, *is.* **1.** teyelci, teyelleyen, **2.** et, tavuk vb. pişerken üzerine yağ süren, **3.** ete yağ sürmek için kullanılan yağdanlık.

bastille, *is., ç.* **bastilles 1.** *b.h.* (Paris'teki) Bastil hapishanesi, **2.** ceza evi, hapishane, zindan (özellikle müstebit maksatlarla kullanılan), **3.** kale, müstahkem kule, **4.** ~ **Day** : 1789'da Bastil kalesinin zaptedildiği gün, 14 Temmuz, Fransa'da resmî bayram, **5.** ~ **house = bastel house = bastle house** : tahkim edilmiş ev. ***e.a.***- *2. prison, jail.*

bastinade, *is.&gl.f.* **-naded, -nading** *bk.:* **bastinado.**

bastinado, *is., ç.* **-does**, *gl.f.* **-doed, -doing 1.** falaka, dayak, **2.** sopa, falaka değneği, **3.** sopa darbesi, vuruş, **4.** falakaya yatırmak, sopa ile dövmek, dayak atmak. ***e.a.***- *2. stick, cudgel, rod, 3. beat.*

basting, *is.* **1.** teyel, teyelleme, muvakkat/eğreti dikiş, **2.** **~s** : teyel ipliği, teyel dikişi.

bastion, *is.* **1.** kale burcu, tabya, **2.** tahkimat, tahkim edilmiş/emin/güvenilir yer. *a ~ of freedom.* **3.** **~ary = ~ed** : müstahkem, tabyalı.

bat^{1}, *is.&f.* **batted, batting 1.** *sp.* (a) (beyzbol, kriket vb. oyunlarda topa vurmaya yarayan) sopa, (b) (pipon vb. için) raket, (c) kamçı, (d) sopa ile topa vuruş, **2.** değnek, çomak, tokmak, tokaç, **3.** *k.d.* vuruş, darbe, **4.** tuğla parçası, sert kil, **5.** (duvarcılıkta) enine kesilmiş tuğla, **6.** *Brit.* (yarışta vb.) ilerleme hızı, **7.** *argo* içki âlemi, cümbüş, eğlence. **to go on a ~** : eğlenmeye gitmek, bütün gece kafayı çekmek, **8.** çinicilikte : (a) baskı için kullanılan jelâtin veya zamklı kâğıt, (b) ıslak kil parçası, (c) fazla suyu emmek için kullanılan alçı, **9.** *bk.:* **batt, 10.** (beyzbolde) (a) topa vurmak, (b) oynama sırası gelmek, (c) belirli bir ortalama tutturmak, **11.** *argo* acele etmek, atılmak, **12. ~ around** *argo* (a) dolaşmak, gezmek, (b) tartışmak, münakaşa etmek. *He ~ted the idea around in his head.* **13. ~ the breeze** *bk.:* **breeze^{1}** (5), **14. at ~** : (beyzbolde) topa vurma sırası gelen. **Who's at ~ now?** Şimdi sıra kimde? **15. at full ~** *Brit. argo* çok hızlı, yıldırım gibi. *He rode off at full ~.* **16. off one's own ~** *argo* kendiliğinden, kendi gayreti/gücü ile, kimse zorlamadan, kimse söylemeden. **Have you done all this work off your own ~?** Bütün bu işi kendiliğinden mi yaptın? *I didn't invite them, they came off their own ~.* **17. right off the ~** : derhal, hemen, derakap, anında, vakit geçirmeden. **They took us inside right off the ~** : Bizi derhal içeri aldılar. **18. to do sth off one's own ~** : bir işi kendiliğinden/ yalnız başına yapmak, **19. to go to ~ for** *k.d.* yardımına koşmak, savunmak, korumak. **to go to ~ for a friend** : bir arkadaşın yardımına koşmak, **20. go to ~ against** : karşı gelmek, aleyhinde çalışmak, muhalefet etmek. ***e.a.***- *6. speed, 7. spree, binge 11. rush.*

bat^{2}, *is.* **1.** *zool.* yarasa *(Chiroptera)*, **2.** *argo* cadaloz, şirret, çirkin ve geveze kadın, **3.** gidiş, adım, hız. **He went off at a rare ~** : Hızla uzaklaştı. **4. blind as a ~** : gözleri çok zayıf, hemen hemen kör. *She's blind as a ~.* **5. like a ~ out of hell** *k.d.* şimşek gibi, yıldırım hızı ile, çarçabuk, **6. to have ~s in one's belfry** *argo* delirmek, aklını kaçırmak, delice/saçma sapan fikirleri olmak. *When he talked about going to moon he was thought to have ~s in his belfry.* ***e.a.***- *2. shrew.*

bat^{3}, *gl.f.* **batted, batting 1.** *k.d.* göz kırpmak (bazan âşıkane, çapkınca, davet edercesine) kaş göz etmek. *Don't ~ your eyes at me, young lady!* **2. not to ~ an eye/eyelid** *k.d.* şaşırmamak, hayret etmemek, renk vermemek, bozuntuya vermemek. **He didn' ~ an eye at the news = He heard the news without ~ting an eyelid** : Haberi duyunca hiç hayret etmedi. ***e.a.***- *1. blink, wink, flutter.*

bat^{4}, *is.* **1.** Hindistan dili, özellikle argo ve deyimleri, **2.** *Brit. argo* herhangi bir yabancı dil, özellikle o dilin argo ve deyimleri.

batch, *is.&f.* **1.** takım, alay, bölüm, bölüt, yığın, sürü, grup. **a new ~ of problems** : yeni birtakım sorunlar. *a ~ of children. a ~ of orders/ of letters.* **2.** bir işlem için gerekli olan veya bir işlemde hazırlanan miktar, parti. *mixing a ~ of concrete.* **3.** (ekmek, pasta vb.) bir fırın dolusu, fırınlık, pişim. **a ~ of bread** : bir fırınlık ekmek, **4.** (camcılıkta) (a) cam yapmak için belirli oranlarda karıştırılmış ilkel maddeler miktarı, (b) böylece karıştırılmış maddeler, harman, **5.** bir işlemde hazırlamak/yapmak/pişirmek vb. ***e.a.***- *1. group, bunch, lot, 2. aggregate, number, quantity.*

bate, *is.&f.* **bated, bating 1.** kesmek, tutmak, zaptetmek. **to ~ one's breath** : soluğunu tutmak. **to ~ one's enthusiasm** : heyecanını tutmak, **2.** azal(t)mak, indirmek, küçül(t)mek, tenzil etmek. *setbacks that ~d his hopes.* **3. with ~d breath** : nefesi kesilerek, soluğunu tutarak, heyecanla. *He waited for the news with ~d breath.* **4.** çırpınmak, (şahin vb.) kanat çırparak uçmaya yeltenmek, **5.** şahinin öfkeli ve korkmuş hâli, **6.** (a) deriyi yumuşatmak için alkaliye batırmak, (b) bu iş için kullanılan alkali eriyiği. ***e.a.***- *1. restrain, 2. lessen, diminish, abate.*

bat-eared, *sf.* yarasa kulaklı, iri kulaklı (köpek).

bateau = batteau, *is., ç.* ***-teaux*** *Fr.* **1.** *den.* altı düz kayık, salapurya, **2.** duba, köprü dubası, **3. ~ bridge** : dubalı köprü. ***e.a.***- *2. scow, 3. pontoon.*

batfish, *is., ç.* **-fish/-fishes 1.** yassı balık *(Ogcocepha-lus vespertilio)* : ABD'nin güney ve doğu kıyılarında yaşar, **2.** torpil balığı *(Aetobatis californicus)* : Kaliforniya kıyılarında yaşar.

batfowl, *gs.f.* (geceleri ışıkla gözlerini kamaştırarak) ağ ile kuş avlamak. **~er** : (bu tür) kuş avcısı.

bath, *f.&is. ç.* **baths 1.** yıkanma(k), banyo (yapmak). **have/take a ~** : yıkanmak. *I take a ~ every day.* **give a ~** : yıkamak. *Give the baby a ~.* **2.** küvet, tekne, banyo küveti, **3.** banyo dairesi, **4.** hamam, sıcak. **~house** : hamam, (plâjlarda) kabin, **5. ~s** : eski devirlerden kalma hamamlar, **6. ~s** : kaplıca, **7.** bir cismin batırıldığı eriyik (asit eriyiği gibi), böyle bir eriyiği içeren kap, **8.** sıcaklığı kontrol için kullanılan su, yağ, kum vb. kütlesi, **9.** *metal.* izabe fırınında çeliğe dönüşmekte olan ergimiş demir, **10.** sırılsıklam, ıslak, ıslanmış. **in a ~ of sweat** : terden sırılsıklam, terlemiş, **11.** İbranilerde eskiden kullanılan sıvı ölçü birimi ≈ 38 ilâ 41.7 l. **12. ~ chair** : tekerlekli sandalye, **13. ~ mat** : banyo paspası, **14. ~ salts** : banyo tuzu : cildi yumuşatan güzel kokulu kristalli madde, **15. ~ towel** : hamam/banyo havlusu.

bathe, *is.&f.* **bathed, bathing 1.** banyo (yapmak/almak), güneş/deniz banyosu (almak), yüzme(k), yıkanma(k). *I like to ~ in the sea. Let's go for a ~ in this glorious day.* **2.** (suya vb.) dal(dır)mak, bat(ır)mak, sokmak, **3.** ıslatmak, yıkamak, **4.** (sünger, bez vb. ile) su veya başka bir sıvı sürmek, silmek. **to ~ a wound** : yarayı silmek, **5.** sulamak, **6.** etrafı su veya başka bir sıvı ile çevrili olmak, (su vb ile) çevirmek, kuşatmak. *The Mediterranean Sea ~s the sunny shores of Southern Anatolia.* **7.** su gibi doldurmak, kaplamak. **a morning fog bathing the city** : şehri kaplayan sabah sisi. **a shaft of sunlight bathing the room** : odayı dolduran güneş ışığı. **Her eyes were ~d with/in tears** : Gözleri yaşlarla dolmuştu.

bather, *is.* banyo yapan/yıkanan/yüzen kimse.

bathhouse, *is., ç.* **-houses 1.** plâjda soyunma odaları, **2.** hamam, yüzme havuzu, tıbbî banyo vb. içeren bina.

bathing, *sf.&is.* **1.** yıkanma, banyo yapma, **2.** ıslatma, **3.** deniz banyosu, **4. ~ beach** : plâj, **5. ~ beauty** : mayolu kız/kadın, özellikle güzellik müsabakasına giren mayolu kız, **6. ~-costume/-dress/-suit = swimsuit** : mayo, **7. ~ cap** : banyo kepi, **8. ~-machine** : denize giren tekerlekli soyunma kulübesi.

bath mitzvah* = *bas mitzvah, *is.* **1.** Yahudilerin on iki, on üç yaşındaki kızları topluma kabul için havrada yaptıkları dinî tören, **2.** bu törene katılan kız.

batho-/bathy-, *ön ek* " derinlik". *ör.: bathometer.*

batholite =batholith, *is. jeo.* derin kaya(ç).

batholithic = batholitic, *sf. jeo.* derin kaya(ç)+.

bathometer, *is.* derinlikölçer : deniz derinliklerini ölçme aleti.

bathos, *is.* **1.** üslûpta yüksekten gülünce düşme, yüksek bir mevzudan gülünç bir şekilde adî bir mevzua geçme. *A bit of unintentional ~ spoiled the effect of his poem.* **2.** bayağılık, basmakalıplık, herkesçe söylenmiş bayağı konuları işleme, **3. bathetic** : basmakalıp, basit, bayağı. *e.a.- 1. anticlimax, inanity, 2. insipidity, mawkishness.*

bathrobe, *is.* bornoz.

bathroom, *is.* **1.** banyo dairesi, **2.** helâ, tuvalet, abdesthane. *Is there a ~ in this restaurant?* **3. ~ tissue** : *bk.:* **toilet paper.**

bathtub, *is.* yıkanma teknesi, banyo küveti. **~ gin** : (kaçak olarak evde yapılmış) cin, içki.

bathyal, *sf.* okyanusun derin (100 ilâ 1000 kulaç) yerlerindeki.

bathymeter, *is.* derinlikölçer.

bathymetric, *sf.* **1.** derinlik ölçüm+, su derinliği ölçüsüne ait, **2.** deniz dibine ait, **3. ~ally** : derinlik ölçümsel, derinlik ölçerek.

bathymetry, *is.* **1.** derinlik ölçme, okyanus, göl vb. derinliğini ölçme, **2.** derinlik ölçüsünden elde edilen sonuçlar.

bathyscaph(e) = bathyscape, *is.* dalgıç odacığı, batiskap : okyanus derinliklerini araştırmada kullanılan küresel dalgıç odası.

bathysphere, *is.* (deniz diplerindeki canlıları incelemek için kullanılan) dalgıç küresi.

bathythermogram, *is.* deniz dibi sıcaklıkları çizeneği.

bathythermograph, *is.* derinlik termometresi : deniz dibi sıcaklıklarını ölçen alet.

batik = battik, *is.* **1.** kumaş boyama : boya tutmaması istenen desenli kısımları mumla kaplanan kumaş boyaya daldırılır. Sonradan mum kaynar suda ergitilir. **2.** bu yöntemle boyanmış kumaş, batik.

batiste, *is.* ince ve renkli patiska.

batlike, *sf.* yarasa gibi, yarasaya benzer.

batman^{1}, *is., ç.* **-men** (İngiliz ordusunda) emir eri, emirber.

batman^{2}, *is. T.* batman, ≈ 7.692 kg : eski ağırlık ölçüsü.

baton, *is.* **1.** asa (özellikle rütbe ve mevki gösteren), **2.** *müz.* çubuk, değnek, baston : orkestra şefinin değneği, **3.** sopa, baston. **rubber ~** : kauçuk sopa/çomak, matrak.

batrachian, *sf.&is. zool.* kurbağagiller+, **2.** kurbağa, hem karada hem suda yaşayan hayvan.

bats, *sf.* deli, kaçık. **He's gone ~** : Delirdi, aklını kaçırdı. ***e.a.***- *batty, insane, crazy, silly.*

batsman, *is., ç.* **-men 1.** (krikette) vurucu, topa vuran oyuncu, **2.** *hv.* işaretçi, inen uçağa raketle işaret veren kimse.

batt = bat, *is.* pamuk veya yün örgüsü çarşaf.

battalia, *is. esk.* **1.** savaş düzeni, **2.** silâhlı ve teçhizatlı askerî birlik.

battalion, *is.* **1.** *As.* tabur, **2.** savaş düzenine geçmiş ordu, **3.** **~s** : bir sürü, bir alay. *~s of bureaucrats.*

batteau**, is., ç. **-teaux** Fr. bk.: **bateau.

battement, *is., ç.* **-ments** *Fr.* (balede) bacak çırpma : bir bacağı açıp öbür bacağa veya yere vurma.

batten^{1}, *f.* **1.** semir(t)mek, (iyi beslenme sonucunda) şişmanla(t)mak, **2.** oburca/tıka basa yemek, tıkınmak, **3.** asalak geçinmek : başkalarının sırtından geçinerek lüks bir hayat sürmek. **robber barons who ~ed on the poor** : fakirlerin sırtından geçinen hırsız baronlar. ***e.a.***- *1. fatten, thrive, overfeed.*

batten^{2}, *is.&gl.f.* **1.** tiriz, takoz, ince tahta parçası, **2.** madenî yangın merdiveninin ağırlığını taşıyan enine demir/çelik çubuk, **3.** *den.* (a) yelkeni düz tutan ince tahta çıta, (b) tespit çubuğu, yassı ve uzun tahta veya demir parçası, lata, **4.** **pipe ~** *d.d. tiy.* sahne donanımının asıldığı madenî boru, **5.** ince tahtalarla çakmak, takozla takviye etmek, **6.** *den.* ambar muşambasını çekip tirizini vurmak, **7.** **~ down** *den.* lombar kapaklarını sımsıkı kapamak, **8.** *mak.* işlenecek parçayı makine tablasına tespit etmek, **9.** *tiy.* sahne teçhizatını yerlerine asmak, **10.** **~ plate** : bağ demiri.

batter, *is.&f.* **1.** durmadan sert darbelerle vurmak, dövmek, **2.** hırpalamak, yıpratmak, eskitmek, tahrip etmek. **Rough roads had ~ed the car** : Bozuk yollar otomobili yıprattı. **High winds were ~ing the coast** : Sert rüzgârlar sahili tahrip ediyordu. **3.** *bas.* (a) dizgi bozukluğu, dizili sayfa harflerinin hasara uğraması, (b) bu bozukluktan ileri gelen yanlışlık/noksanlık, **4.** sulu/cıvık hamur, pasta hamuru, **5.** (beyzbol, kriket vb.) vurucu, topa vuran oyuncu, **6.** *mim.* (a) (duvarın vb.) yukarı kısmı geriye doğru eğrilmek, (b) böyle eğrilmiş duvar. ***e.a.***- *1. beat, pound, 2. damage, injure.*

battering ram, *is.* şahmerdan, eskiden kale duvarlarını ve kapılarını yıkmak için kullanılan uzun ve kalın kütük.

battery, *is., ç.* **-teries 1.** *elekt.* pil, akümülâtör, **2.** batarya : seri bağlı iki veya daha fazla pil veya akümülâtör, **3.** dizi, seri, takım. **a ~ of questions** : birtakım sorular. *She has a ~ of cooking pots in her kitchen.* **4.** *psikol.* zekâ/yetenek ölçüsü, **5.** *As.* batarya : genellikle altı top ve mürettebatından oluşan taktik topçu birliği, **6.** (a) bir savaş gemisinde aynı çaplı ve aynı maksatla kullanılan toplar dizisi, (b) geminin bütün silâhları, **7.** (beyzbol) atıcı ve tutucu, **8.** dövme, vurma, vuruş, **9.** *huk.* dövme, vurma, fiilî tecavüz, darp. **assault and ~** : tecavüz ve darp, **10.** dövme veya vurmada kullanılan alet, darp aleti, **11.** *müz.* (orkestrada) vurularak çalınan aletler.

batting, *is.* **1.** (bazı top oyunlarında) vuruş, vuruş sırası, **2.** (yorgan ve şilteye doldurulan) tabaka hâlinde pamuk, **3.** **~ average** : vuruş ortalaması: oyuncunun topa vuruş sayısının toplam denemeye oranı.

battle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** muharebe, meydan muharebesi. **to fight a ~ = to give a ~** : muharebe etmek, savaşmak. **to win a ~** : muharebeyi kazanmak. **He was wounded/killed in a ~** : Muharebede yaralandı/öldü. **offer ~** : meydan okumak, muharebeye davet etmek. **pitched ~** : şiddetli muharebe, **2.** mücadele, kavga. **to fight s.o.'s ~s** : mücadelede birisinin tarafını tutmak/birsini desteklemek, **3.** savaş, çarpışma, vuruşma. **join the ~** : savaşa katılmak. **to join ~ with s.o.** : birisiyle bir safta çarpışmak. **That's half the ~** : Savaşın yarısını kazandık sayılır. **drawn ~** : galip ve mağlûp belli olmadan sonuçlanan savaş, **4.** *esk.* *bk.:* **battalion**, **5.** çarpışmak, muharebe etmek, muharebeye girişmek, **6.** mücadele etmek. *to ~ for freedom.* **7.** kavga etmek, (şahıs) dövüşmek, (ordu) savaşmak. **They ~d away for a long time** : Uzun zaman dövüştüler/savaştılar. **8.** güçlükleri/engelleri yenerek zorla bir sonuca/gayeye ulaşmak. **He ~s his way to the top of his profession** : Engelleri yenerek mesleğinin zirvesine ulaştı. **9.** utku, zafer, başarı. **In life the ~ is not always to the strong, but often to the person who works hardest** : Hayatta çok defa kuvvetli olan değil, çok çalışan zafere ulaşır. **10.** *esk.* (bir binaya/duvara) mazgal yapmak, **11. give/do ~** : vuruşmak, mücadele/kavga etmek, savaşmak. **He was ready to do ~ for his beliefs** : İnançları uğrunda mücadeleye hazırdı. **12. battler** : savaşçı, muharip, mücadeleci, mücadele/kavga eden. ***e.a.***- *1-3. contest, conflict, combat, war, action, squirmish, 9. victory.* *NOT* : **BATTLE, ACTION, SQUIRMISH** teşkilâtlı ordu birlikleri arasındaki silâhlı vuruşmayı ifade eder. **SQUIRMISH** kısa süren bir çatışma veya müsademedir : *There has been several minor squirmishes.* **ACTION**, tasarlanan bir stratejik plânın uygulanması için girişilen harekâtı ifade eder : *The army was involved in a number brilliant actions during the battle.* **BATTLE**, uzun süren silâhlı çatışmadır : *The battle of Sakarya lasted 23 days and nights.*

battle array, *is.* muharebe nizamı, savaş düzeni.

battle-ax(e), *is.* **1.** teber, cenk baltası, (savaş silâhı olarak kullanılan) balta, **2.** *argo* huysuz kocakarı, sert tabiatli/mütehakkim kadın/karı.

battle cruiser, *is.* muharebe kruvazörü, ağır kruvazör.

battle cry, *is.* **1.** savaş parolası, **2.** herhangi bir kampanyada kullanılan ilke söz/simge söz/slogan.

battledore, *is.&f.* **-dored, -doring 1. battledore and shuttlecock** *d.d.* ilkel bedminton : ucuna tüy takılmış mantara raketle vurularak oynanan bir oyun, **2.** bedminton raketi, **3.** mekik doku(t)mak, elden ele dolaş(tır)mak, ileri geri gidip gelmek. **to ~ the plan among one's colleagues** : bir plânı meslektaşlar arasında elden ele dolaştırmak, **4.** sürüncemede kalmak/bırakmak, **5. to ~ between opinions** : bir türlü karar verememek, bir dala konamamak.

battle fatigue = combat fatigue, *is. psikol.* savaş yılgınlığı : savaşan askerlerde görülen ve tehlikeli bölgelerde görev yapmalarını imkânsızlaştıran ruh ve sinir hastalığı. *bk.:* **shell shock.**

battlefield = battleground, *is.* **1.** savaş alanı/meydanı, muharebe meydanı, **2.** anlaşmazlık konusu, ihtilâf mevzuu. *Wages will be a political ~ in the coming year.*

battlefront, *is.* muharebe/savaş cephesi.

battle group, *is. ABD- As.* muharebe grubu : tümenden küçük piyade veya hava indirme birliği.

battle line, *is.* savaş/muharebe hattı.

battlement(s), *is.* (kale burcunda) mazgallı siper.

battlemented, *sf.* mazgallı.

battle royal, *is., ç.* **battles royal 1.** ikiden fazla muharip arasındaki savaş, **2.** hararetli/kavgalı münakaşa/tartışma. **After a while the discussion turned into a ~ ~** : Biraz sonra münakaşa kızıştı/kavgaya döndü.

battle-scarred, *sf.* **1.** savaşta yaralanmış/hasara uğramış. *a ~ warship.* **2.** çok yıpranmış. *a sale of ~ desks.*

battleship, *is.* **1.** zırhlı, savaş/harp gemisi, **2.** *bk.:* **ship of the line.**

battle star, *is. ABD- As.* **1.** savaşa katılanların taktığı bronz yıldız, **2.** beş bronz yıldıza eş değer olan gümüş yıldız.

battle station, *is.* savaş yeri/durumu.

battle wagon, *k.d.* *bk.:* **battleship.**

battologize, *f.* **-gized, -gizing** (bir kelimeyi / cümleyi) gereksiz/aşırı tekrarlamak. **battology** : gereksiz tekrarlama. **battologist** : gereksiz tekrarlayan.

battue, *is., ç.* **-tues** *Brit.* **1.** sürgün/sürek avı, **2.** kıyım, kırım, katliam, toptan öldürme.

batty, *sf.* **-tier, -tiest** *argo* deli, kaçık, çatlak. ***e.a.***- *insane, crazy, silly, eccentric.*

batwing, *sf.* **1.** yarasa kanatlı, yarasa kanadı gibi, yarasa kanadına benzer, **2.** (elbise) yarasa kanadı biçiminde, uzun, bol ve sarkık. *~ sleeve.*

bauble, *is.* **1.** ucuz/adî/değersiz süs eşyası/biblo, manasız süs, **2.** güzel, parlak, süslü fakat değersiz şey. *Wealth and social position are only ~s; we cannot take them with us when we die.* **3.** *esk.* soytarı değneği. ***e.a.*** *- 1&2. trinket, gewgaw.*

baud, *is.* Bo : telgraf hızı birimi : saniyede 1 empüls veya kod elemanı. **bit** *d.d.*

baudrons, *is. İsk.* kedi. ***e.a.*** *- cat.*

Baumé, *is.* bome, sıvı yoğunluk birimi.

baum marten, *is.* **1.** *zool.* ağaç sansarı *(Martes martes)*, **2.** ağaç sansarı kürkü.

bauxite, *is.* boksit, alüminyum oksit ve hidroksitten oluşmuş alüminyum cevheri.

bawbee, *is.* **1.** eski bir İskoç parası (6 peni değerinde), **2.** yarım peni, **3.** *k.d.* çok az değerli şey.

bawd, *is.* **1.** çaça, genel ev patronu, muhabbet tellâlı, **2.** orospu, fahişe, **3.** *esk.* pezevenk. ***e.a.*** *- 1. madam, 2. prostitute, 3. procuress.*

bawdily, *zf.* açık saçık/müstehcen bir şekilde.

bawdiness, *is.* açık saçıklık, müstehcenlik, ahlâksızlık.

bawdry, *is.* **1.** *esk.* açık saçık/müstehcen/ayıp söz/davranış, **2.** *esk.* (a) orospuluk, fahişelik, fuhuş, (b) zina, gayrimeşru cinsî münasebet, **3.** pezevenklik, muhabbet tellâllığı. ***e.a.*** *- 1. lewdness, obscenity, bawdiness, 2. (b) fornication, adultery.*

bawdy, *sf.&is.* **bawdier, bawdiest 1.** ayıp, müstehcen, açık saçık. *a ~ story.* **2.** müstehcen söz/yazı. *a collection of Elizabethan ~.* **3. ~house** : genel ev, umumhane, kerhane. ***e.a.*** *- 1. obscene, indecent, lewd, 2. bawdry, bawdiness, 3. brothel.*

bawl, *is.&gl.f.* bağırmak, haykırmak, feryat etmek. **to ~ one's dissatisfaction** : hoşnutsuzluğunu bağırarak açıklamak. *The captain ~ed out an order.* **2.** (işportacı) bağırarak satış yapmak, **3.** yüksek sesle ağlamak, **4.** bağırma, feryat, haykırış, **5.** ağıt, bir süre yüksek sesle ağlama. **A good ~ usually makes her feel better** : Genellikle bir süre ağladıktan sonra sakinleşir. **6. ~ out** *ABD- k.d.* şiddetle azarlamak, paylamak, haşlamak. **Your father will ~ you out when he sees this mess** : Bu dağınıklığı görürse baban seni şiddetle azarlar. **7. ~ out for help** : bağırarak imdat istemek, **8. ~ out abuse** : bağıra bağıra küfretmek. ***e.a.*** *- 1. shout, bellow, yell, 2. cry, weep, wail, 3. scold.*

bawler, *is.* bağıran, haykıran, feryat eden, yüksek sesle ağlayan kimse.

bay^1, *is.* **1.** koy, küçük körfez, **2.** tepelerle çevrili vadi, **3.** *ABD* kısmen ormanla çevrili arazi.

bay^2, *is.* **1.** *mim.* (a) bölme, bölüm. **The length of the nave is divided into 6 ~s** : Kilisenin orta holü altı bölmeye ayrılmıştır. (b) pencere çıkması. **~ window** : cumba, **2.** *hv.* uçak gövdesindeki bölme. *a bomb ~. an engine ~.* **3.** ahır ve samanlıkta kuru ot veya saman konulan bölme, **4. sick ~** *den.* revir, gemi hastanesi.

bay^3, *is.&f.* **1.** uluma(k), uzun uzun havlama(k), **2.** havlayarak saldırmak. *The hounds were ~ing as they followed the escaped prisoner.* **3.** kıstırmak, **4. at ~ = to ~** : kıstırılmış, sıkışık durumda. **a stag at ~** : kıstırılmış geyik, **5. to be at ~ = to stand at ~** : son bir ümitle/can havliyle mücadele etmek, **6. to bring to ~** : (bir hayvanı veya kimseyi) kapana kıstırmak, çaresiz duruma düşürmek, **7. to hold/keep at ~** : (bir kimseyi/şeyi) uzak tutmak, uzaklaştırmak, yaklaştırmamak, kıpırdatmamak. *He kept me at ~ with a long knife. He keeps illness at ~ by eating lots of oranges.* **to hold/keep the enemy at ~** : düşmanı iyice kıstırmak, düşmana göz açtırmamak, **8. ~ at the moon** *k.d.* sızlanmak, biteviye yakınmak, boş yere hâlinden şikâyet etmek.

bay^4, *is.* **1. bay tree, sweet bay** *d.d.* defne *(Laurus nobilis)*. **~ leaf** : defne yaprağı, **2. bayberry** *d.d.* Hint defnesi *(Pimenta acris)* : Antiller'de yetişen ve yapraklarından defne kolonyası yapılan bir ağaç, **3.** defneye benzer herhangi bir ağaç, **4.** *ABD* manolya, **5.** (zafer nişanesi olarak verilen) defne dalından yapılmış taç, **6. ~s** : ün, şöhret, şan. ***e.a.*** *- 6. honor, renown, fame.*

bay^5, *sf. &is.* **1.** doru, kızıl kahverengi, **2. ~ horse** *d.d. :* doru at, **3.** doru renkli, kızıl kahve renkli.

baya, *is. zool.* dokumacı kuşu *(Ploceus philippinus) :* Hindistan'da yaşar. ***e.a.*** *- weaverbird.*

bayadere = bayadeer, *is.* yatay çizgili parlak kumaş.

bay antler, *is.* erkek geyik boynuzunun alttan ikinci çatalı. **bes antler, bez antler** *d.d.*

bayberry, *is., ç.* **-ries 1.** defne vb. ağaçlarının meyvesi, **2.** mum ağacı *(Myrica cerifera)*, **3. bay rum tree, wild clove** *d.d. bk.:* **bay^{4}** (2).

bay leaf, *is.* (kuru) defne yaprağı : yemeklerde veya esans yapmakta kullanılır.

bay lynx, *bk.:* **bobcat.**

bay oil, *is.* defne yağı : Antil adalarında yetişen Hint defnesi *(bayberry)* yapraklarından çıkarılan güzel kokulu bir esans : parfüm ve losyon yapmakta kullanılır.

bayonet, *is.&gl.f.* **-neted/-netted, -neting/-netting 1.** süngü, kasatura. ~ **charge** : süngü hücumu. ~ **practice** : süngü talimi, **2.** susta, **3.** süngülemek. *They ~ed him in the back.* **4.** ~ **socket** : sustalı duy/soket.

bayou, *is., ç.* **-ous** *G ABD* bataklık, göl, nehrin durgun/bataklık kısmı.

bay poplar, *bot. bk.:* **tupelo.**

bay rum, *is.* defne kolonyası : Hint defnesi yapraklarından elde edilir. ~ ~ **tree** *bk.:* **bayberry** (3).

bay salt, *is.* deniz tuzu : deniz suyu güneşte buharlaştırılarak elde edilir.

bay tree, *is. bot. bk.:* **bay^{4}** (1).

bay window, *is.* **1.** cumba, **2.** *k.d.* şişko/iri göbek.

baywood, *is.* Meksika maunu.

bazaar = bazar, *is.* **1.** pazar, çarşı, **2.** içinde çeşitli malların satıldığı büyük dükkân/mağaza, **3.** kermes. ***e.a.*** *- 1. market, 2. shop.*

bazooka, *is. As.* bazuka : elde taşınabilir tanksavar topu. **~man** : bazukacı.

bazooms, *ç. is., argo* (kadında) göğüsler, memeler. ***e.a.*** *- breasts, bosom.*

BB, *is.* **1.** standart bir mermi çapı : 0.18 inç (4.57 mm), **2. BB shot** *d.d.* bu çaptaki mermi.

B battery, *elekt.* anot bataryası.

BBC = B.B.C. = British Broadcasting Corporation.

B.C. = **1.** Milâttan önce *(Before Christ)*, **2.** British Columbia.

BCD = **1.** *As.* bad conduct discharge, **2.** *bil.* **binary-coded decimal** : ikili düğümlenmiş onlu.

BCG vaccine, BCG verem aşısı [Bacillus Calmette-Guérin].

bdellium, *is.* **1.** kokulu reçine : Afrika ve Hindistan'da *Commiphora* türü ağaçlardan elde edilir, **2.** kokulu reçine ağacı *(Commiphora)*, **3.** Mekke pelesenk ağacı, **4.** günlük, **5.** yakut, lâl : Ahdiatik'te adı geçen mücevher.

be, *gs.f.* **been, being** *Present Indicative :* **I am, he/she/it is, we/you/they are**. *Past Indicative :* **I/he/she/it was, we/you/they were**. *Pres. Subj.* **be**. *Past Subj.* **were**. Eski şekilleri : **thou art** *(Pres.)*, **thou wast/were** *(Past)* **1.** olmak, imek. *She is pretty.* **The weather was fine** : Hava güzeldi. **His father is a doctor** : Babası doktordur. **Don't be long** : Geç kalma. **I am back** : Geri geldim. **2.** var olmak, varlığını göstermek, mevcut olmak. **God is** : Allah vardır/mevcuttur. **To be or not to be, that is the question** : Var olmak ya da olmamak, işte mesele bu! **There are tigers in the zoo** : Hayvanat bahçesinde kaplanlar var. **3.** (olay) olmak, vaki olmak, vuku bulmak, (vukua) gelmek. **When is the concert?** Konser ne zaman? **Christmas is on a Sunday this year** : Noel bu yıl pazara rastlıyor. **That may be** : (Bu) olabilir. **However that may be** : Ne/nasıl olursa olsun. **How is it that...** : Nasıl oluyor da... **as it were** : ...gibi, sanki, gûya. **So be it** : Öyle olsun, **4.** bulunmak, hazır olmak, gitmek, ziyaret etmek, girmek. **Have you ever been to Canada?** Kanada'da hiç bulundun mu? **I have been there for 6 years** : Orada altı yıl bulundum. **I have been into every room** : Odaların hepsini ziyaret ettim/hepsinde bulundum. **5.** değerinde/fiyatında olmak. **How much is this book** : Bu kitabın fiyatı nedir? **The apple is $ 1 per kilo** : Elmanın kilosu 1 dolardır. **6.** etmek, eylemek. **Two and three is five** : İki, üç daha beş eder. **to be at/about/after** : etmek, yapmak, koyulmak, **7.** Yardımcı fiil olarak : (a) edilgen fiil yapmakta kullanılır. Örneğin : **to love** : sevmek. **to be loved** : sevilmek. **to see** : görmek. **to be seen** : görülmek. (b) ilerlemekte olan bir işi bildirir : **I am reading** : okumaktayım, okuyorum. (c) gelecekteki bir işi bildirir : **I am to visit him tomorrow** : Yarın onu ziyaret edeceğim. **He was to have come, but...** : Gelecekti, fakat... **How is it to be done?** Nasıl yapılacak? **the bride to be** : müstakbel gelin. (d) zorunluk, mecburiyet bildirir : **You are not to smoke in this room** : Bu odada sigara içemezsin. (e) olması/olmaması gerekli bir işi bildirir : **The ring was nowhere to be found** : Yüzük hiçbir yerde bulunamadı. **8.** gayrişahsî fiiller yapar : **It is raining/snowing** : Yağmur/kar yağıyor. **It is cold/hot/fine** : Hava soğuk/sıcak/güzeldir. **It is late** : Vakit geç. **It is said that...** : Deniliyor ki... **as it were...** : ...gibi, gûya, sanki, **9.** sözü kuvvetlendirmek/pekiştirmek için kullanılır : **It is you I am speaking** : Sana söylüyorum. **It is for you to decide** : Karar verecek olan sensin. **Were it only to please me** : Sadece benim hoşuma gitsin diye mi? **Had it not been for him...** : Onun hatırı olmasa... **10. to be for** : taraftar olmak. **to be against** : karşı/aleyhinde olmak, **11. to be let** : kiralık.

Be, *kim. bk.:* **beryllium.**

be-, *ön ek* "hakkında, etrafında, tamamen vb." anlamları veren ve ad, sıfat ve geçişsiz fiillerden geçişli fiil ve ortaçlı sıfat yapan ön ek olup eklendiği kelimelere başlıca şu anlamları katar : **1.** ***be+ fiil*** : etrafında, baştan başa : *besprinkle, beset;* **2.** ***be+ fiil*** : tamamıyla, kâmilen, tamamen : *bedeck, besmear, becrowd, bedrench,* **3.** ***be + fiil*** : uzağa : *behead, bereave,* **4.** ***be+ sıfat/ad*** : yapmak, sebep olmak : **becripple** : kötürüm yapmak. **becoward** : korkaklaştırmak. *bedim, bedirty, bedum, beglad,* **5.** ***be+ ad*** : sağlamak, etkilemek, örtmek : *becap, becarpet, besmoke, bewig,* **6.** ***be+ ad*** : adlandırmak, ...diye çağırmak : *bebrother, belady, bemadam, berascal,* **7.** ***be+ ortaçlı sıfat*** : ziyadesiyle, fazlasıyla, ...-li, ...ile mücehhez. *befeathered, beflowered, bejeweled, bemedaled, betaxed,* **8.** ***be+ sıfat/ad*** : yapmak, sebep olmak, ...gibi davranmak : *belittle, befriend.*

beach, *is.&f.* **1.** kumsal, **2.** plâj, **3.** kıyı, sahil, **4.** *den.* karaya/sahile çekmek/çık(ar)mak. *We ~ed the ship to save her.* **5. on the ~** *argo* (a) işsiz, açıkta (denizci), (b) kızağa çekilmiş, **6. ~ aster = seaside daisy** *bot.* kıyı papatyası *(Erigeron glaucus)* : ABD batı kıyılarında yetişir, mor, leylâk rengi çiçek açar, **7. ~ ball** : plâj topu. **8. ~ boat** : plâj kayığı : kolayca kumsala çekilebilen altı düz kayık, **9. ~boy** : plâj bekçisi, **10. ~ buggy = dune buggy** : kum otomobili : kumda yürüyebilen çok geniş tekerlekli otomobil, **11. ~ flea = sand flea** : kum piresi : kumsallarda raslanan ve pire gibi zıplayan karidese benzer kabuklu bir hayvan, **12. ~ goldenrod = seaside goldenrod** *bot.* kum nergisi *(Solidago sempervirens)* : Amerika'nın KD kıyılarında veya tuzlu bataklıklarda yetişen kalın saplı, büyük sarı çiçekli bir ot, **13. ~ grass** *bot.* kum çayırı *(Ammophila)* : açık kumsallarda yetişen, kökü sağlam, düz saplı bir çayır, **14. ~-martin** *zool.* kaya sansarı, **15. ~-master** *As.* çıkarma kıyısı komutanı, **16. ~ pea** *bot.* kıyı bezelyesi *(Lathyrus maritimus, L. littoralis)* : baklagillerden ılıman kıyılarda yetişen bir bitki, **17. ~ plum** *bot.* kum eriği *(Prunus maritima)* : Amerika'nın KD kıyılarında yetişen bodur ağaç ve bunun koyu mor meyvesi, **18. ~ umbrella** : plâj şemsiyesi, **19. ~ wagon** *esk. bk.:* **station wagon, 20. ~wear** : plâj elbisesi. ***e.a.- 1-3.*** *coast, seashore, strand, sands, shore,* ***4.*** *ground.*

beachcomber, *is.* **1.** deniz kıyılarından topladığı enkazla geçimini sağlayan kimse, **2.** deniz kıyısında (özellikle G Pasifik adalarında) avare yaşayan kimse, **3.** Okyanustan sahile vuran büyük dalga.

beacher, *is.* uzun ve kıvrık deniz dalgası.

beachhead, *is.* **1.** çıkarma kıyısı, kıyı köprübaşı, askerî çıkarmada ilk tutulan kıyı bölgesi. *Our forces established and secured a ~.* **2.** (herhangi bir alanda) yeni buluş/ilerleme. *The discovery of transistors marked a ~ in electronics.*

beachless, *sf.* plâjsız, kumsalsız.

beachy, *sf. esk.* kumsal, kumlu, çakıllı.

beacon, *is.&f.* **1.** uyarma ışığı/işareti : özellikle yüksek bir yerdeki fener, ateş vb. **~ fire** : işaret ateşi, **2.** işaret kulesi, **3.** deniz feneri, şamandıra gibi tehlikeli yerleri işaret eden düzen, **4.** yol ve mevki gösteren radyo işareti. *bk.:* **radio beacon, 5.** mevki tayinine yarayan sabit radar, **6.** mürşit, rehber, doğru yolu gösteren, örnek (kişi), uyarıcı veya yöneltici kişi/eylem/işaret. *The ideas of Atatürk should be a ~ to us.* **7.** işaret vermek/koymak, yol göstermek, aydınlatmak. **A steady light beaconed from the shore** : Kıyıda sabit bir ışık yol gösteriyordu. **8. ~age** : (a) işaretleme sistemi, fener ve işaretler, (b) fener parası/vergisi : deniz fenerlerinin bakım ücreti/vergisi, **9. ~less** : işaretsiz, fenersiz.

bead, *is.&f.* **1.** boncuk, tane (tespih), **2.** **~s** : (a) gerdanlık, kolye. *She was wearing a string of red ~s.* (b) tespih, (c) *esk.* dua, ibadet, **3.** küre veya silindir biçiminde herhangi ufak cisim, **4.** hava kabarcığı, habbe, **5.** sıvı damlası. *~s of blood/sweat.* **6.** (tüfekte) arpacık, **7.** *mim.* boncuk dizisini andıran çıta, **8.** *kim.* bir cisimden alınan küçük bir parçayı aleve tutup tahlil etmek için plâtin tel ucuna konulan boraks veya sıvı, **9.** potada ergitilip arıtılmış maden (altın, gümüş vb.), **10.** otomobil lâstiğinin janta sıkı sıkıya değen çeperi, **11.** *elekt.* koaksiyal kablonun merkez iletkenine destek olan disk, **12.** gerdanlık takmak, kolye/gerdanlık ile süslemek, **13.** boncuk dizmek, boncuklarla süslemek, **14.** boncuklanmak, boncuk boncuk olmak, kabarcıklar peyda etmek. **perspiration ~ing on his forehead** : alnında boncuklanan ter, **15.** **~ and reel = reel and ~** *mim.* yan yana dizili boncuk ve disk şeklinde mimarî süs, **16.** **bid/count/say/tell one's ~s** : tespih çekmek, dua etmek. **There was a few old man counting their ~s in the hushed silence of the mosque** : Caminin derin sessizliği içinde birkaç ihtiyar tespih çekip dua ediyordu. **17.** **~ curtain** : boncuklu perde : ipe dizili boncukları asarak yapılan perde, **18.** **draw/get a ~ on** : iyice nişan almak. *He drew a ~ on the animal and fired.*

beaded, *sf.* **1.** boncuklu, boncuklarla süslü. *a ~ handbag.* **2.** damlacıklarla kaplanmış. *a face ~ with sweat.*

beader, *is.* boncuk oyan : tahta üzerine boncuk gibi süsler yapmaya mahsus marangoz aleti.

beadhouse = bedehouse, *is., ç.* **-houses** düşkünler yurdu (içindekiler müesseseyi kurana dua ederler).

beading, *is.* **1.** boncuk işi : boncukla işlenmiş veya boncuklardan yapılmış eşya, **2.** boncuklu kenar süsü, **3.** boncuk dizme, **4.** *mim.* boncuk dizisine benzer çıta/kenar tahtası, **1&4.** için **beadwork** *d.d.*

beadle, *is.* **1.** (İngiltere'de) üniversite alayını yöneten kimse, **2.** İngiliz kiliselerinde ayin esnasında nizamı korumakla görevli kimse, **3.** havrada çeşitli görevleri olan memur, **4.** mübaşir, **5.** **~dom** : gayretkeşlik, işgüzarlık, ukalâlık : bazı küçük memurların ukalâca davranışı.

bead molding, *is. mim.* **1.** *bk.:* **bead** (7), **2.** **pearl molding** *d.d.* inci dizisi şeklinde mimarî süs.

bead plant, *is. bot.* boncuklu sarmaşık *(Nertera granadensis)* : Yeni Zelanda ve G Amerika'da yetişen, şeffaf turuncu meyveli, kalımlı bir tırmanıcı bitki.

beadroll, *is.* **1.** liste, katalog, **2.** (eski Roma Katolik kiliselerinde) ruhları için dua edileceklerin listesi.

bead-ruby, *is., ç.* **-bies** *bot.* yabanî zambak *(Maian-themum canadense).* **wild lilly-of-the-walley** *d.d.*

beadsman = bedesman = bedeman, *is., ç.* **-men** **1.** duacı, duahan, para karşılığında başkaları için dua eden, **2.** fakir/düşkün kimse, düşkünler evinde barınan kimse. ***e.a.***- **2.** *almsman.*

bead tree, *is. bot.* tespih ağacı. ***e.a.***- *chinaberry.*

beadswoman, *is., ç.* **-women** **1.** duacı, duahan, para karşılığında başkaları için dua eden (kadın), **2.** fakir/düşkün kadın, düşkünler evinde barınan kadın. ***e.a.***- *2. almswoman*

beadwork, *is. bk.:* **beading** (1&4.).

beady, *sf.* **beadier, beadiest** **1.** boncuk gibi, boncuklu, küçük, kabarcıklı, **2.** boncukla kaplanmış, **3.** **~-eyed** : küçük parlak ve çekik gözlü, **4.** **beadily** : boncuk boncuk, **5.** **beadiness** : boncukluluk, ufacıklık.

beagle, *is.* ufak tazı, küçük av köpeği : uzun kulaklı, kısa bacaklı, kara/beyaz veya kestane rengi tüylü tazı. **beagling** *Brit.* (ufak tazı ile) tavşan avı .

beak, *is.&gl.f.* **1.** gaga, kuş gagası, **2.** (kaplumbağa ve diğer bazı hayvanlarda) sertleşmiş ağız, **3.** *argo* burun, **4.** ibrik ağzı, kuş gagasına benzer nesne, **5.** *bk.:* **proboscis** (3), **6.** *bot.* bitki organlarının uzun /dar ucu, **7.** *den.* kayık/kadırga tığı : eski harp gemilerinde düşman gemisini tahribe yarayan sivri madenî burun, **8.** *Brit. argo* (a) yargıç, hâkim, (b) başöğretmen, **9.** **bird's ~** *d.d. mim.* kemer vb. de kuş gagası gibi çıkıntı, **10.** gagalamak, gaga ile vurmak, **11.** **~ed** : gagalı, **12.** **~less** : gagasız, **13.** **~like = ~y** : gaga biçiminde, gagamsı, gagaya benzer.

beaker, *is.* **1.** tas, geniş ağızlı büyük bardak, **2.** tas dolusu, **3.** *kim.* bardak, beherglas, cam veya porselenden yapılmış silindirik deney kabı.

be-all and end-all, *is.* **1.** öz, ruh, cevher, en değerli/önemli şey, her şey. **His work was ~ ~ ~ of his existence** : Eseri, varlığının özü/ruhu idi. **Dearest, you are ~ ~ ~ of my life** : Sevgilim, hayatımda her şeyim sensin. **2.** her şeye muktedir, her şeyi yapabilen. **If only one action could be the ~ ~ ~ of the whole affair** : Bir tek eylem her şeyi yapabilseydi!

beam, *is.&f.* **1.** kiriş, hatıl, putrel, **2.** direk, mertek, **3.** kalas, **4.** *den.* (a) kemere, (b) geminin eni/genişliği, (c) gemi eksenine dik doğrultu. **a ~ wind** : yandan esen rüzgâr. **to be on her ~ ends** : (gemi alabora olurcasına) yan yatmak, yalpalamak. **on the starboard/port ~** : sancak/iskele tarafında, **5.** *hv.* uçağın simetri eksenine dik doğrultu, **6.** en geniş kısım, **7.** *argo* kalça (genişliği). **broad in the ~** : geniş kalçalı, kalçası geniş, **8.** *mak.* (a) *bk.:* **walking beam**, (b) dokuma tezgâhında çözgünün sarıldığı silindir, (c) dokunan kumaşın üzerine sarıldığı silindir, **9.** terazi kolu. **~ - compass** : kollu pergel, **10.** araba veya saban oku, **11.** ışın, şua, huzme, paralel ışınlar demeti. *A ~ of light penetrated the darkness.* **12.** *rad. hv.* yöneltilmiş radyo dalgası, **13.** *elekt.* elektron demeti, **14.** mikrofon veya hoparlörün etkime alanını gösteren katı açı, **15.** parıltı, pırıltı. **a ~ of hope** : umut parıltısı, **16.** parlak tebessüm. **"How nice to see you!" she said with a ~ of welcome** : Yüzünü aydınlatan sevinçli bir gülümseme ile "Sizi görmek ne saadet!" dedi. **17.** geyik boynuzunun esas gövdesi/ana çatalı, **18.** ışınla(t)mak, ışın yaymak, şua/huzme göndermek, parılda(t)mak. *The sun ~ed through the clouds.* **19.** *rad.* dar bir demet/huzme halinde yayınla(n)mak, **20.** yönel(t)mek. *The (radio) news was ~ed to Western Europe.* **21.** (sevinçten vb.) gözleri parlamak. **He ~ed a cheerful welcome as he opened the door.** **22. fly the ~** *rad. hv.* (uçak) radyo ile yöneltilerek uçmak, **23. off the ~** : (a) rotadan ayrılmış, radyo dalgasının gösterdiği yoldan çıkmış (uçak/gemi), (b) *argo* yanlış, hatalı, sapıtmış. *The poollsters were off the ~ again for the last presidential election.* **24. on the ~** : (a) doğru yolda, rotada (uçak), (b) *den.* yanda(n), gemi eksenine dik doğrultuda, (c) *argo* doğru, tam, yolunda. *His answer was right on the ~* : Cevabı tamamen doğru idi. ***e.a.****- 11. gleam, 21. shine.*

beam-ends, *ç. is.* **1.** gemi yan kirişlerinin ucu, **2. on her ~ = on the ~ = on the beam's ends** : alabora, yan yatmış, **3. to be on her ~** : alabora olmak, devrilmek, yan yatmak, **4. to be on one's ~** : sıfırı tüketmek, (paraca) büyük sıkıntıda olmak. **I'm on my ~** : Sıfırı tükettim/büyük sıkıntı içindeyim.

beaming, *sf.* **1.** ışıl ışıl, sevinçli, sevinçle parlayan (yüz), parlak, ışıklı, ışık/ziya veren, **2. ~ly** : sevinçle, sevinçten parlayarak. ***e.a.****- 1. radiant, bright, cheerful.*

beamish, *sf.* neşeli, sevinçli, iyimser, mesrur, etekleri zil çalan (çoğunlukla küçük düşürücü anlamda kullanılır). ***e.a.****- bright, cheerful, optimistic.*

beamless, *sf.* ışınsız, şuasız, huzmesiz.

beamlike, *sf.* ışın şeklinde, ışın/huzme hâlinde.

beamy, *sf.* **beamier, beamiest 1.** parlak, ışıklı, ışınlı, ışınlanan, ışınlayan, ışık saçan, **2.** ortası geniş (gemi vb.), **3.** boynuzlu (geyik vb.), **4. beamily** : pırıl pırıl, ışık saçarak, parlak bir şekilde, **5. ~iness** : parlaklık.

bean, *is.&gl.f.* **1.** fasulye. **black eyed ~** : börülce. **broad ~ = fava ~ = horse ~** : bakla. **brown ~ = kidney ~** : barbunya fasulyesi. **butter ~** : kuru fasulye. **French ~** : Ayşekadın fasulyesi. **green ~ = haricot ~** : taze fasulye. **runner ~** : çalı fasulyesi, **2.** *bot.* fasulye/bakla bitkisi *(Phaseolus vulgaris)*, **3.** çekirdek, tane : fasulyeye benzer bitkilerin çekirdek veya tanesi. **coffee ~** : çekirdek kahve, **4.** *argo* (a) baş, kafa, beyin. *Use your ~, man!* (b) (top ile vb.) başına vurmak, **5.** *Brit. argo* metelik, ufak madenî para (özellikle *sovereign* veya *guinea*). **I haven't a ~** : Meteliğim yok. **It's not worth a ~** : Beş para etmez. **6. ~s** *k.d.* (a) en az, zerre kadar (bir şey). **He doesn't know ~s about navigation** : Denizcilik hakkında zerre kadar bilgisi yoktur. **I don't care a ~** : Umurumda değil/Bence zerre kadar önemi yoktur. (b) önemsiz/ufak şey, (c) (ünlem olarak hoşnutsuzluk, can sıkıntısı, nefret vb. ifade eder) : Hay Allah cezanı versin, hay kör şeytan! Kahrolasıca! **7. full of ~s** : (a) cevval, enerjik, kanlı canlı, faal, hayat dolu. **He is still full of ~s at 65** : 65 yaşında hâlâ cevvaldir. (b) yanlış, hatalı, **8. give s.o. ~s** : dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek, **9. He knows how many**

~s make five : anasının gözüdür, hinoğlu hindir. **10. spill the ~s** *k.d.* baklayı ağzından çıkarmak, bir sırrı açığa vurmak, yaymak, faş etmek (böylece bir plânı alt üst etmek veya beklenen sürpriz etkisini yok etmek.) *He spilled the ~s and she knew the party in advance.* **11. old ~** *Brit. argo* hemşeri(m), arkadaş(ım). **I say, old ~** : Hey, arkadaş! **Look at me, old ~** : Bana bak, hemşerim. **12. thin as a ~-pole** : bir deri bir kemik, incecik, fasulye sırığı gibi. ***e.a.***- *4. (a) head, (b) hit on the head, 7. (a) energetic, active, vital, lively, (b) erroneous, misinformed, stupid, 10. reveal, disclose, divulge.*

bean-bag, *is.* fasulye torbası (oyuncak olarak kullanılır).

bean ball, *argo* beyzbolde kasten kafaya atılan top.

bean beetle, *is. bk.:* **Mexican bean beetle.**

bean caper, *is. bot.* gebre ağacı *(Zygophyllum Fabago)* : tomurcukları gebre yerine kullanılan D Akdeniz ağacı.

beanery, *is., ç.* **-eries** *argo* ucuz/adî lokanta.

beanfeast = beanfest, *is. Brit. argo* **1.** fasulye ziyafeti : patronun memurlarına verdiği yıllık yemek, **2.** yemekli tören veya kutlama.

beanie, *is.* (çocuk ve öğrencilerin giydiği) renkli kep.

beanlike, *sf.* fasulyemsi, fasulye gibi, fasulyeye benzer.

beanpole, *is.* **1.** fasulye sırığı, **2.** *k.d.* uzun boylu, sırık gibi kimse.

bean pot, *is.* güveç.

beanshooter, *is.* fasulye tabancası : kuru fasulyenin üflenerek fırlatıldığı bir borudan ibaret oyuncak.

bean shot, *is. (Metal.)* bakır saçması : ergimiş halde suya dökülerek soğutulan saf bakır.

bean sprouts, *is.* körpe taze fasulye.

beanstalk, *is.* fasulye (bitkisinin) sapı.

bean tree, *is.* **1.** keçiboynuzu, harup gibi fasulyeye benzer meyvesi olan ağaç, **2.** sarısalkım *(Laburnum anagyroides).*

bean weevil, *is. zool.* fasulye kurdu *(Acanthoscelides obtectus)* : Larvası fasulye tanesi yiyerek gelişir.

bear^{1}, *f.* **bore** (veya eski: **bare**), **borne/born, bearing 1.** doğurmak. **to ~ a child** : çocuk doğurmak. **She has borne him 2 children** : Ondan iki çocuğu oldu. **She was born on March 15th** : 15 Mart'ta doğdu, **2.** (meyve/üzüm/ürün) vermek. **a tree that ~s fruit** : meyve veren bir ağaç. *The young apple tree is ~ing this year for the first time.* **3.** taşımak, kaldırmak, tutmak. *Will the ice on the lake ~ my weight? The wall ~s the weight of the roof. The vehicle bore me to the city.* **4.** (ağırlığa, yüke vb.) dayanmak, tahammül etmek. *The floor will not ~ such a heavy load.* **5.** (delile, belgeye vb.) dayanmak, istinat etmek. *My claim ~s on the facts.* **6.** itmek. *We were borne backwards by the crowd. Don't ~ so hard on the lever.* **7.** tutmak. **to ~ in mind** : akılda tutmak, unutmamak. **to ~ oneself well** : (a) vücudunu dimdik tutmak, (b) sağlığı iyi olmak, sıhhatte olmak. **to ~ oneself erectly** : dimdik durmak, **8.** davranmak. **to ~ oneself bravely** : cesur davranmak. **He bore himself with great dignity** : Çok vakur davrandı. **9.** maruz kalmak, sabırla tahammül etmek. **to ~ the blame** : muaheze edilmek. **He ~s pain well** : Acıya çok iyi tahammül eder. **10.** dayanmak, katlanmak, çekmek, tahammül göstermek. **He could ~ it no longer** : Artık dayanamadı. **I can't ~ your nagging** : Senin dırdırını çekemem. **I can't ~ him** : Ona tahammül edemem. **He bore all these toubles** : Bütün bu sıkıntılara katlandı. **11.** değmek, değerinde olmak. **It doesn't ~ repeating** : Tekrara değmez. **12.** taşımak, götürmek, hamil olmak. **to ~ gifts** : hediye götürmek, **13.** (aklında/zihninde/kalbinde) beslemek/tutmak, gütmek. **to ~ love/affection** : sevgi/muhabbet beslemek. **to ~ grudge/malice** : kin gütmek. **I ~ hatred against no man** : Hiç kimseye karşı kin beslemem. **It was gradually borne in upon him that...** : Yavaş yavaş şuna inandı ki... **14.** (söylenti/dedikodu vb.) yaymak, nakletmek, **15.** yapmak, etmek, ifa etmek, vermek. **to ~ witness** : tanıklık yapmak. **to ~ testimony** : tanık olarak ifade vermek, **16.** götürmek, yol göstermek, rehberlik yapmak. **They bore him home** : Onu evine götürdüler. **17.** taşımak, haiz olmak, içermek, ihtiva etmek, ...olmak. **The document ~s your signature** : Belge senin imzanı taşıyor /belgede senin imzan var. **This letter ~s no date or signa-**

ture : Bu mektupta tarih ve imza yok. **to ~ a famous name** : ünlü bir ad taşımak. **X ~s no relation with Y** : X'in Y ile bir ilgisi/bağıntısı yoktur. **18.** göstermek, izhar etmek. **to ~ resemblance** : benzemek, benzerlik göstermek. *Her face bore signs of tears.* **19.** yüklenmek, üzerine almak, deruhde etmek. *to ~ responsibility. All the costs of the repairs will be borne by our company.* **20.** (faiz vb.) getirmek. **Money that ~s low rate of interest** : az faiz getiren para. **21.** malik/haiz olmak, (nitelik/özellik vb.) taşımak. **to ~ traces** : izlerini taşımak. **to ~ a good character** : iyi huylu olmak. **The accident ~s two explanations** : Kaza iki türlü izah edilebilir. **22.** kullanmak, uygulamak, yürütmek. **to ~ authority** : yetki kullanmak. **to ~ sway** : hüküm yürütmek, **23.** (kuvvetini/etkisini) göstermek, (nüfuz vb.) kullanmak. *The senator is ~ing all his resources against the contoversial legislation.* **24.** yönel(t)mek, (cihetine) dön(dür)mek, çevirmek, (belirli bir yönde) gitmek. **to ~ west** : batıya yönelmek. **Here we will ~ to the left** : Burada sola döneceğiz. **The ship bore north** : Gemi kuzeye yöneldi. *Cross the field, ~ right, and you'll soon reach the village.* **25.** bulunmak, kâin olmak. **The land bore due west of the ship** : Kara, geminin batısında bulunuyordu. **26.** değmek, yakışık almak, uygun olmak. **Such rude words won't ~ repeating** : O kaba sözleri tekrarlamak yakışık almaz. **His arguments won't ~ consideration** : İtirazları göz önüne alınmaya değmez. **27. ~ away** : (a) alıp götürmek, taşımak, uzaklaştırmak. *She bore the child away.* (b) kazanmak, elde etmek. **to ~ away the prize** : ödül kazanmak. (c) *den.* yönelmek, dümen kırmak. *to ~ away for a point.* **28. ~ down** : (a) bastırmak, sıkıştırmak, ezmek, kırmak, yenmek, yenilgiye uğratmak. **Don't ~ down so hard on your pencil** : Kalemini o kadar fazla bastırma. **to ~ down all resistance** : bütün mukavemetleri kırmak. **His determined efforts at last bore down all opposition down all opposition** : Azimkâr gayretleri nihayet bütün muhalefeti yenilgiye uğrattı. (b) çabalamak, büyük gayret sarf etmek. **I bore down on my homework and got it done on time** : Büyük gayret sarf ederek ödevimi vaktinde yaptım. (c) *den.* (hızla) yaklaşmak. *The ship was ~ing down the channel at 12 knots.* (d) (doğumda) ıkınmak. *The nurse will tell you when to ~ down.* **29. ~ down on/upon** : (a) üzerine/omuzlarına çökmek, tazyik etmek. *Responsibility for his family ~s down on a young man.* (b) çabalamak, gayret sarf etmek, (c) hızla yaklaşmak, heybetle üzerine doğru gelmek, hücum etmek. **to ~ down on the enemy** : düşmana saldırmak. **The iceberg bore down on the ship** : Buz dağı heybetle geminin üzerine doğru geliyordu. (d) şiddetle cezalandırmak. *The courts ~ down (hard) on young criminals.* **30. ~ off** : uzaklaş(tır)mak, ayrılmak. **to ~ off from the land** : karadan uzaklaşmak, **31. ~ on/upon** : ilgisi/ilişiği/alâkası olmak. **How does your story ~ on this case** : Anlattıklarının bu dava ile ilgisi ne? **Question that ~s on the welfare of the country** : Memleketin refahı ile ilgili sorun. **to bring one's attention to ~ on sth.** : birinin dikkatini bir şeye çekmek, **32. ~ out** : desteklemek, doğrulamak, teyit etmek, haklı çıkarmak. **The facts ~ me out** : Olaylar beni haklı çıkarıyor. **This ~s out what I said** : Bu, söylediklerimi doğruluyor. **~ up** : sabır ve tahammül etmek, katlanmak, (cesaretle) göğüs germek, yılmamak, cesareti elden bırakmamak. **~ up against pain** : ağrıya/acıya katlanmak. **~ up against/under the misfortune** : felâkete göğüs germek. **~ up!** Cesaret! **33. ~ with** : sabretmek, sabırlı olmak, sabırla karşılamak/tahammül etmek, mazur görmek. **You must ~ with his bad temper, he has recently been ill** : Huysuzluğunu mazur görmelisin, hastalıktan yeni iyileşti. __*e.a.*__*- 2. yield, produce, 3. uphold, sustain, support, 6. thrust, drive, force, press, push, 7. manage, 8. conduct oneself, 9. suffer, endure, undergo, stand, 10. tolerate, brook, abide, sustain.* __*NOT* :__ *__Doğurmak__ anlamına gelen **BEAR** fiilinin bütün etken hâlleri için *past participle*' i **BORNE** şeklinde yazılır. Edilgen hâlleri için sonuna **BY** edatı gelirse **BORNE**, gelmezse **BORN** şeklinde yazılır. *Three children were BORNE BY her; one of them was BORN deaf.* *__Dayanmak, tahammül etmek__ vb. anlamında kullanılan **BEAR, ENDURE, STAND, SUFFER, ABIDE, TOLERATE** fiilleri arasında bazı ufak anlam farkları vardır. **BEAR** geniş anlamda dayanmak, sabır ve tahammül göstermek demektir. **ENDURE**, ağrı, ıstırap veya zorluklara sürekli katlanabilmeyi ifade eder : *to endure* *torture.* **STAND**, zora veya müşkülâta, acıya katlanma hususunda fikren ve manen azimli/kararlı olmak demektir : *to stand a loss.* **SUFFER**, sabır ve tevekkülle ıstırap ve meşakkate katlanmak anlamına gelir. **ABIDE** ise, hemen hemen aynı anlamda boyun eğmek, sabır ve tahammül göstermek demektir.

bear^2, *sf.&is., ç.* **bears/bear 1.** *zool.* ayı *(Ursidae).* **brown ~ = Syrian ~** : boz ayı, Suriye ayısı *(Ursus arctos)* : Avrupa ve K Asya'da ormanlarda yaşar. **black ~** : kara ayı *(Ursus americanus)* : Kanada'da yaşar. **grizzly ~** : korkunç ayı *(U. horribilis).* K Amerika'da yaşar. **polar ~** : kutup ayısı *(U. maritimus).* **Asiatic black ~** : Tibet ayısı *(U. thibetanus).* **sloth ~** : dudaklı ayı *(Melursus ursinus)* : Hindistan'da yaşar, **2.** ayıya benzeyen herhangi bir hayvan, **3.** kaba/hoyrat/hantal /terbiyesiz/görgüsüz kimse, ayı. *She's nice, but her husband is such a ~ that nobody likes him.* **4.** ticarette işlerin kesat gittiğine/gideceğine inanan kimse. **~ market** : düşük/durgun piyasa. **to ~ the market** : fiyatları düşürmek, **5.** açıkçı : ileride daha ucuz fiyata alacağını umarak elindeki tahvil ve hisse senetlerini ucuza satan kimse. Tersi : **bull, 6.** *k.d.* büyük kabiliyet/yetenek/ilgi gösteren kimse. *a ~ for physics,* **7.** *astr.* **Great ~** : Büyük Ayı *(Ursa Major);* **Little ~** : Küçük Ayı *(Ursa Minor)* takımyıldızları, **8. the Bear** : Rusya, **9. be a ~ for** : (a) istekli/yetenekli olmak, üstesinden gelebilmek, (b) meşakkate fazlasıyla katlanabilmek, **10. like a ~ with a sore head** : çok huysuz, aksi, öfkeli, herkesi haşlayan, yanına yaklaşılmayan. *Don't talk to Bill this morning, he's like a ~ with sore head.* **11. ~like** : ayı gibi.

bearable, *sf.* **1.** dayanılabilir, tahammül edilebilir, çekilebilir. *a ~ pain.* **2. bearably** : dayanılabilecek/tahammül edilebilecek şekilde, **3. ~ness** : dayanılabilme, tahammül edilebilme. ***e.a.****- 1. endurable, tolerable.*

bearbaiter, *is.* kafesteki ayı üzerine köpek saldıran.

bearbaiting, *is.* kafesteki ayı üzerine köpek saldırma.

bearberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* ayı üzümü *(Arctosta-phylos uvaursi)* : kırmızı küçük meyve veren bir çalı, **2.** *bk.:* **cranberry**, **3.** *bk.:* **cascara.**

bearbush, *is. bk.:* **inkberry.**

bearcat, *is.* **1.** *bk.:* **panda** (1), **2.** *k.d.* kavgacı, yırtıcı.

beard, *is.&gl.f.* **1.** sakal. **man with a ~** : sakallı adam. **He wears a ~** : Sakal bırakmış. **2.** *zool.* keçi vb. sakalı, çene altı tüyü, **3.** *bot.* başak kılçığı, püskül, **4. neck** *d.d. basım* (harflerde) çıkıntı, kuyruk, **5.** sakalını çekmek/yolmak, sakalından tutmak/yakalamak. *The hoodlums ~ed the old man.* **6.** sakal takmak, **7.** meydan okumak, karşı koymak/gelmek, karşısına çıkmak. *He had no courage to ~ the opposition.* **8. ~ the lion in his den** : gidip kafa tutmak, birinin üstüne yürüyüp meydan okumak, birisiyle açıkça yüzleşmek. ***e.a.****- 7. defy, oppose boldly.*

bearded, *sf.* **1.** sakallı. *a ~ man.* **2.** püsküllü, **3.** kılçıklı, **4. ~ darnel** *bot.* püsküllü delice otu *(Lolium temulentum)* : tohumlarında uyuşturucu bir zehir vardır, **5. ~ tit** *zool. bk.:* **tit** (6), **6. ~ vulture** *bk.:* **lammergeier.**

beardfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* sakallı balık *(Poly-myxiidae)*: Okyanusların derinliklerinde yaşar, çenesinde sakal gibi iki çıkıntı vardır. **barbudo** *d.d.*

beardie, *sf.&is. Brit. argo* sakallı.

bearding, *is.* **1. ~ line, stepping line** *d.d.* gemi gövdesinin pruva ve pupa çizgisi, **2.** kerestenin uç kısma doğru incelmesi.

beardless, *sf.* **1.** sakalsız, traşlı, köse, **2. ~ness** : sakalsızlık, köselik.

beardlike, *sf.* sakal gibi, sakalımsı, sakala benzer.

bearer, *is.* **1.** taşıyıcı, taşıyan/götüren/getiren kimse, hamal. **~ of good news** : iyi haber getiren. **Dozens of native ~s aided in the climb of Mt. Everest** : Düzinelerle yerli taşıyıcılar Everest dağına tırmanmaya yardım ettiler. **flagbearer** : bayraktar, **2.** taşıyıcı, hamil, elinde bulunduran, üzerinde taşıyan. **pay to the ~** : hamiline ödeyiniz. **~ of a cheque/passport** : çekin/pasaportun hamili. **to the ~** : hamiline mahsus, **3.** meyve veren, meyveli/çiçekli ağaç. **a good/heavy/poor/light ~** : iyi/çok/kötü/az meyve veren ağaç, **4.** rütbe/makam sahibi, **5.** tabut taşıyan kimse, **6.** (Hindistan'da) uşak, erkek hizmetçi, **7.** ağır makinenin kaidesi, **8.** *bk.:* **bearing rail.**

bear-fight, *is.* kargaşalık, dövüş, itişip kakışma.

bear garden, *is.* **1.** ayı bahçesi : eskiden köpekleri saldırmak için ayıların barındırıldığı yer, **2.** kargaşalık, curcuna, şamatalı/gürültülü yer/sahne.

bear grass, *is. bot.* **1.** sıçan kuyruğu *(Yucca)* : zambakgillerden yaprakları çayıra benzer bir ot, **2.** *bk.:* **camass.**

bear hug, **1.** ayı kucaklaması : kuvvetli ve sıkıca kucaklama/sarılma, **2.** güreşte hasmı önden iki kolla sıkıca sarıp arka üstü düşürmeye çalışma.

bearing, *is.* **1.** hâl, tavır, utum, davranış, duruş. **a man of dignified ~** : vakur/ağırbaşlı adam. **modest ~** : mütevazi davranış. **majestic ~** : şahane tavır. **soldierly ~** : askerce tavır. **upright/proud ~** : dimdik, mağrur duruş, **2.** ürün/mahsul verme. **to be in full ~** : (ağaç) tam ürün verme çağında olmak. *In a few years that young apple tree will be in full ~.* **3.** ürün, mahsul, **4.** dayanma, tahammül. **beyond (all) ~** : dayanılmaz, tahammül edilmez. *Your rudeness is beyond/past all ~.* **5.** *gen.* **~ on** : ilgi, ilişki, münasebet, alâka. **It has some ~ on the problem** : Soru ile az çok ilgilidir. *What you have said has no ~ on the subject under consideration.* **6.** *mim.* destek (noktası), mesnet, dayanak. **~ plate** : dayanma/istinat levhası : ağırlığı dağıtmak için sütun veya payanda altına konulan levha. **to take its ~ on sth.** : bir şeye dayanmak/istinat etmek. **7.** *mak.* yatak, mil yatağı. **ball ~** : bilyeli yatak, rulman. **~ block** : yatak gövdesi. **~ body** : yatak gövdesi. **~ bronze** : yatak madeni : bakır, kalay, kurşun ve çinko alaşımı. **~ lubrication** : yatağın yağlanması, **8.** **~s** : yön, kerteriz, bağıl durum, mevki. **The pilot radioed his ~s** : Pilot mevkiini telsizle bildirdi. **take one's ~s** : yönünü tayin etmek. **lose one's ~s** : yolunu /pusulayı şaşırmak. **find/get one's ~s** : kendine gelmek, **9.** hakikî manyetik kuzey, güney doğrultusu ile yapılan açı, **10.** anlam, kavram, mana, şümul. **I had not understand the ~ of his words** : Sözlerinin manasını anlamadım. **to examine a question in all its ~s** : soruyu her yönü/bütün şümulü ile (etraflı olarak) incelemek. ***e.a.***- *1. carriage, mien, demeanor, behavior, conduct, manner, 3. crop, 5. connection, dependency, application, 8. course, aim.*

bearing rail = bearer, *is.* (mobilyalarda) kızak çıtası : çekmecelerin üzerinde kaydığı çıta.

bearing rein, *is. bk.:* **checkrein.**

bearish, *sf.* **1.** kaba, hoyrat, yontulmamış, ayı gibi, **2.** *tic.* (a) düşen veya düşmeye meyyal (fiyat), (b) sonu kötüye giden, ümitsiz, sonu şüpheli. **~ economy** : sonu şüpheli ekonomi, **3.** **~ly** : kabaca, hoyratça, **4.** **~ness** : kabalık, hoyratlık. ***e.a.***-*1. rough, burly, clumsy, grumpy, rude, badmannered, 2. declining, unfavorable.*

bear leader = bear-leader, *is.* (eskiden) akıldâne : zengin veya soylu delikanlı ile seyahat eden özel öğretmen.

Béarnaise (sauce), *is. Fr.* bir nevi sos : yumurta sarısı, taze soğan başı, tarhun, tereyağı, sirke ve bazan beyaz şarap karıştırılarak yapılır.

bear's ear, *is. bk.:* **auricula.**

bear's-foot, *is.*, *ç.* **-foots** *bk.:* **hellebore.**

bearskin, *is.* **1.** ayı postu. *a ~ rug,* **2.** (bazı ordularda askerlere giydirilen) uzun siyah kalpak, **2.** paltoluk kaba yün kumaş.

beast, *is.* **1.** hayvan : bilhassa iri, dört ayaklı, memeli hayvan. **~ of burden** : yük hayvanı (at, eşek, katır vb.). **~ of prey** : yırtıcı/avcı hayvan. **the king of (the) ~s** : hayvanlar kralı, **2.** vahşet, kaba / hayvanî tabiat. **Hunger brought out the ~ in him** : Açlık, tabiatının hayvanî tarafını açığa vurdurmuştu. **3.** kaba/zalim/iğrenç adam. **What a ~!** Ne kaba/iğrenç adam! **That ~ of a foreman** : Şu hayvan/eşek ustabaşı. **to make a ~ of oneself** : hayvanlaşmak, kaba/zalim olmak. **What a manner of ~ is this?** Bu ne terbiyesizlik böyle? **4.** (topluluk adı olarak) hayvanlar, **5.** **~ epic** : hayvan masalı : insan karakterinin zayıf ve gülünç taraflarını hayvanlara mal ederek anlatan manzum hikâye. ***e.a.***-*1. animal.*

beastie, *is.* hayvancağız, hayvancık, zavallı hayvan. (Sevgi ve merhamet ifade eder. Daha ziyade edebî dilde kullanılır.)

beastlike, *sf.* hayvan gibi, hayvana benzer.

beastliness, *is.* hayvanlık, kabalık, iğrençlik, hınzırlık.

beastly, *sf.* **-lier, -liest**, *zf.* **1.** hayvan(ca), hınzır(ca), hayvana yaraşır/kaba (bir şekilde). *~ habit. a ~ person,* **2.** *Brit. k.d.* iğrenç, kötü, berbat. **What a ~ weather** : Ne berbat hava! **3.** *Brit. k.d.* çok, aşırı, pek çok/ziyade. **It's ~ cold outside** : Dışarısı zehir gibi soğuk. **~ drunk** : körkütük sarhoş, **4.** *Brit. k.d.* berbat, çok kötü bir halde, inadına. **~ rude** : inadına/hayvan gibi kaba. ***e.a.***- *1. bestial,* ***2.*** *nasty, unpleasant, disagreeable, 3. very, exceedingly,* ***4.*** *outrageously.*

beat^{1}, *f.* **beat, beaten/beat, beating 1.** (a) dövmek, vurmak. **to ~ s.o. with a stick** : birisini sopa ile dövmek. **to ~ s.o. black and blue** : kemiğini kırarcasına dövmek. **to ~ on the door** : kapıyı vurmak. (b) döverek şekil vermek. **beautiful ~en copper** : güzel dövme bakır, **2.** çarpmak. *My heart began to ~ faster. The rain was ~ing against the window.* **3.** (kanat) çırpmak. *The bird ~ its wings rapidly as it flow on.* **4.** (davul vb.) çalmak. *to ~ a drum.* **5.** çırp(ıl)mak, kuvvetle çalkala(n)mak, karış(tır)mak. **~ the egg whites** : yumurtanın akını çırpmak, **6.** vurup kırmak. **~ in (a door)** : (kapıyı) kırıp girmek, **7.** zorla öğretmek/yaptırmak/alıştırmak. **I'll ~ some sense into him** : Onu (zorla) yola getireceğim (= Ona makul olmayı öğreteceğim). **8.** (gidip gelerek) yol etmek/yapmak. *to ~ one's way out of a thick forest.* **9.** *gen.* **~ up** : pataklamak, tokatlamak, tokat/sille aşk etmek, bir temiz dövmek. **~ up a man** : birini pataklamak. **He ~ up the ruffian** : Külhanbeyini bir temiz dövdü. **10.** *müz.* tempo tutmak, (metronom) eşit aralıklarla vurmak. **~ time** : tempo tutmak, **11.** (avcılıkta) av hayvanlarını meydana çıkarmak için ot ve çalıları vurup yatırmak. **~ a wood** : ormanı taramak, **12.** yenmek, mağlûp etmek, galip gelmek, galebe çalmak. *K. Atatürk ~ the English and French armies in Gallipoli.* **~ all to nothing** : yenmek, ezmek. **~ hollow** : tamamen yenmek. *Which team you think will ~?* **Can you ~ it/ that?** Hiç böylesini gördün(üz)/duydunu(uz) mu? Olur şey değil! **13.** başarı kazanmak, **14.** üstün/faik/evlâ olmak, yeğ/müreccah/daha iyi olmak. **Making reservations ~s waiting in line** : Sıra beklemektense yer ayırtmak daha iyidir. **15.** şaşırtmak, hayrette bırakmak, gölgede bırakmak. **It ~s me how he got the job** : Nasıl iş bulduğuna hayret ediyorum. **That story ~s everything I have ever heard** : Bu hikâye şimdiye kadar duyduklarımı gölgede bıraktı. **~ the record** : rekor kırmak, **16.** bilememek, karar verememek, akıl erdirememek, pes dedirtmek. **It ~s me how to get her understand** : Ona nasıl anlatacağımı bilemiyorum. **That ~s me!** Ne bileyim (Buna aklım ermez)! **That ~s everything** : Bu hepsinden beter/Bir bu eksikti! Bu tüy dikti. **Can you ~ it?** Ne yaparsın/ Elden ne gelir?Buna güç yetmez ki? Daha beteri var mı? **17.** (etkisini) hafifletmek/azaltmak/yumuşatmak. *~ing the hot weather. to ~ the sudden decrease in land values.* **18.** *gen.* **~ out** *ABD- argo* dolandırmak, aldatmak, kandırmak. **He ~s him out of hundreds of dollars on that deal** : Bu alış verişte onun yüzlerce dolarını dolandırdı. **19.** (dokumacılıkta) tarak darbesiyle atkıyı sıklaştırmak, **20.** *den.* tiramola ederek rüzgâra veya akıntıya karşı gelmek. **~ to winward** : rüzgâra karşı yol almak, **21.** **~ about** : (a) her tarafı aramak, arayıp taramak. *After ~ing about for several hours, he turned up the missing papers.* (b) *den.* rüzgâra karşı çevirmek, (gemi) yön değiştirmek, **22.** **~ about/around the bush** *argo* oyalanmak, bin dereden su getirmek, sözü döndürüp dolaştırmak, konudan uzaklaşmak. **He ~ about the bush for a half hour without coming to the point** : Asıl konuya girmeden önce sözü yarım saat döndürüp dolaştırdı. **23.** **~ all = ~ the Dutch** : *k.d.* tuhaf/acayip olmak, akıl ermemek. **It ~s the Dutch how Tom disappeared suddenly** : Tom'un birdenbire kayboluşu doğrusu pek acayip! **24.** **~ a hollow = ~ hollow** *argo* haydi haydiye yenmek, çok daha üstün olmak. **We ~ their team all hollow** : Onların takımını haydi haydiye yeneriz. **As a speaker, he ~s us all hollow** : Hatip olarak hepimizden çok daha üstündür. **25.** **~ a retreat** *bk.:* **retreat**^{1} (6), **26.** **~ back** : (geri) püskürtmek, geri çevirmek, durdurmak, geriletmek. **to ~ back an attacker** : mütecavizi geri püskürtmek, **27.** **~ down** : (a) boyun eğdirmek, ram etmek, ezmek, çiğnemek, yerle bir etmek. **The rain has ~en down the corn** : Yağmur, mısırları yerle bir etti. (b) *k.d.* (pazarlık edip) fiyatı indirtmek. *The man was asking $90 for the dress, but I ~ him down to $75.* **28.** **~ in** : vura vura parçalamak. *The thiefs robbed the old man and ~ his head in.* **29.** **~ into one's head** *k.d.* zorla/mütemadiyen tekrarlayarak kafasına sokmak. *Tom is lazy, and his lessons have to ~en into his head.* **30.** **~ it** *argo* tüymek, uzaklaşmak, tabanları yağlamak. *The only witness had ~ it by the time the police arrived.* **Now then, ~ it** : Haydi bakalım, çek arabanı! Defol! **31. ~ off** : püskürtmek, kovmak, defetmek, uzaklaştırmak. **to ~ off an attack** : taarruzu püskürtmek. *We had to ~ off clouds of mosquitos.* **32. ~ one's brains (out)** *argo* bütün gücüyle anlamaya çalışmak, kafa patlatmak, kafa yormak. *Some students are lazy, but others ~ their brains and succeed.* **33. ~ one's gums** *argo* gevezelik/boşboğazlık/zevzeklik etmek, saçma sapan konuşmak. *Stop ~ing your gums, I am too busy to listen to your meaningless talk.* **34. ~ one's head against a wall** : başını taştan taşa vurmak, deveye hendek atlatmak, bütün gayretlerine rağmen başaramamak. *Trying to make him change his mind is just ~ing your head against a wall.* **35. ~ out** : (a) *argo* yenmek, mağlûp etmek. (b) (marangozlukta) zıvana açmak, (c) bir şeyi döğüp yassıltmak. *~ out iron.* **~ out a path** : (fundalıkta vb.) yol açmak. **~ s.o.'s brains out** : Birinin beynini patlatmak. (d) vurarak ateşi söndürmek, (e) rüzgâra karşı yelken açmak. *The sailing ship ~ out the sea.* (f) (davul vb.) çal(ın)mak. *The drummers ~ out their tropical music and we all danced.* **36. ~ the band** : olanca hızı ile, çok şiddetle. *The fire engines were going down the road to ~ the band. The audience cheered and clapped to ~ the band.* **37. ~ the bounds** *Brit.* bir papazın dinî bölgesini gezerek işaretlemek, **38. ~ the bushes = ~ the brush** *k.d.* bütün gücü ile elde etmeye çalışmak, çok gayret etmek, elinden geleni yapmak. *The mayor was ~ing the bushes for funds to build the school.* **39. ~ the (living) daylights out of** *k.d.* eşek sudan gelinceye kadar dövmek, kemiklerini kırmak. *I will ~ the daylights out of you if you steal my apples again.* **40. ~ the meat** *argo-kaba bk.:* **masturbate, 41. ~ the time** *müz.* tempo tutmak, **42. ~ to** *k.d.* (birisinden) önce davranmak/yapmak. **We were planning to send a rocket into space, but the Russians ~ us to it** : Uzaya roket göndermeye hazırlanıyorduk, fakat Ruslar bizden önce davrandılar. **43. ~ to the punch = ~ to the draw** : önce davranıp almak/yapmak/kapmak, açıkta bırakmak. **John was going to apply for the job, but Ted ~ him to the draw/to the punch** : İş için John müracaat edecekti, fakat Ted daha önce davranıp onu açıkta bıraktı. **44. ~ up** *k.d.* dövmek, dayak atmak, pestilini çıkarmak. **If you do it again, I'll ~ up on you** : Bir daha yaparsan kemiklerini kırarım. ***e.a.-*** *1. belabor, batter, drub, maul, baste, pommel, cudgel, buffet, flog, strike, hit, pound, thrash, 2. dash, throb, pulsate, 3. flutter, flap, 5. stir, 6. break, forge, 9. thrash, 11. scour, 12. defeat, conquer, subdue, vanquish, overpower, 14. excel, outdo, surpass, 15. baffle, 16. defeat, conquer, 18. swindle, cheat, 31. repulse, ward off, 35. (a) defeat, 44. thrash, whip.* ***NOT :*** **Vurmak, çarpmak, dövmek** vb. anlamına gelen **BEAT, HIT, POUND, STRIKE, THRASH** kelimelerinden **BEAT**, biteviye vurmak, darbeler indirmek demektir : *to beat a rug.* **HIT**, genellikle bir tek darbe indirmek, belirli bir şeye/hedefe vurmak anlamında kullanılır : *to hit a ball.* **POUND**, yumruklamak, yumruk veya çekiçle ağır darbeler indirmek demektir : *to pound the table; to pound a nail.* **STRIKE**, anî ve hızlı bir/birkaç darbe indirmek anlamına gelir : *to strike a gong.* **THRASH**, pataklamak, (cezalandırmak maksadiyle) dövmek demektir : *to thrash a child.* **POMMEL** ve **BUFFET**, yumruk ve sille ile düşmanca vurmak, darbeler indirmektir. **BUFFET**, ayrıca rüzgârın şiddetle evi veya bir cismi kamçılaması anlamına gelir. **BATTER** ise döverek pestilini çıkarmak, birinin bir yerini kırmak, iyice benzetmek anlamında kullanılır.

beat^2, *is.* **1.** vuruş, vurma, darbe, çarpma. *the ~ of marching feet,* **2.** (vurularak çıkarılan) ses. **the ~ of drums** : davul sesleri, **3.** atış, daraban. **the ~ of the heart** : kalbin atışı, **4.** saatin tıkırtısı, **5.** nöbet yeri, görev/devriye bölgesi. **a policeman's ~** : polisin görev bölgesi, **6.** *müz.* tempo, **7.** *tiy.* kısa bir an/zaman birimi. *Wait four ~s.* **8.** (şiirde) vurgulama, **9.** *fiz.* vuru, daraban: yakın frekanslı iki titreşimin girişiminden oluşan ve frekansı bunların farkına eşit olan titreşim, **10.** (gazetecilikte) (a) bir haberi herkesten önce yayınlama, (b) **news beat** veya **run** *d.d.* bir muhabirin izlemekle sorumlu olduğu olay veya haber kaynağı, **11.** bir il veya ilçenin bir kısmı, **12.** *k.d. bk.:* **beatnik, 13.** *k.d.* daha üstün/âlâ/mükemmel şey, daha âlâsı. **I've never seen the ~ of that** : Bundan daha âlâsını görmedim. **14. off one's ~ = out of one's ~** : bir kimsenin bilgisi/tecrübesi/uzmanlığı dışında. *He said that computer programming is off his ~.* **15. on the ~**: ahenkli, hemahenk, aynı ritim veya tempoda. ***e.a.***- *1. stroke, blow, 3. throb, pulsation.*

beat^{3}, *sf.* **1.** *k.d.* bitkin, bitap, çok yorgun. *I'm dead ~ after all that work.* **2.** türedi, zıpçıktı, ne idüğü belirsiz. *the ~ poets.*

beatable, *sf.* dövülebilir, çırpılabilir, vurulabilir, yenilebilir, mağlûp edilebilir.

beat-beat, *is.* Dopler radarı ile güdümlü mermi izleme sistemi.

beaten, *sf.* **1.** dövülmüş, dövme. **a dish of ~ brass** : dövme pirinçten yapılmış tabak, **2.** çiğnenmiş. **a ~ path** : çiğnenmiş patika, **3.** yenik, yenilmiş, mağlûp, hezimete uğramış, münhezim. *The ~ enemy ran before our victorious army.* **4.** güçlükle/büyük emek ve güç sarfı ile başarılmış, **5.** çırpılmış, çalkalanmış (gıda). **~ eggs** : çırpılmış yumurta, **6. off the ~ track / path** : (a) sapa, ücra, tenha, tanınmamış. *Let's go somewhere off the ~ track this summer.* (b) görülmedik, yeni, eşi az bulunur, nadir. *We ate at a restaurant off the ~ track.* **7. weather ~** : çok yaz ve kış/fırtına görmüş, eskimiş, yıpranmış.

beater, *is.* **1.** döven, vuran, çırpan, çırpıcı. **an egg ~** : yumurta çırpıcı, **2.** tokmak. **a rug ~** : halı tokmağı, **3.** av hayvanlarını yerlerinden çıkarıp avcılara doğru süren adam, **4.** kâğıt hamuru dövücü makine, **5.** *k.d.* gücü, dokuma tarağı. ***e.a.***- *5. reed.*

beat generation, *is.* yılgın nesil : II. Dünya Savaşından sonra türeyen, batı kültürüne/törelerine yüz çevirmiş kuşak.

beatific, *sf.* **1.** mutlu kılan, mesut/bahtiyar eden, **2.** şen, sevinçli, neşeli, sevinç dolu, neşe saçan. *a ~ smile/expression.* **3. ~ally** : sevinçle, neşe ile, mutlulukla, neşe saçarcasına, **4. ~ vision** : ahirette Allahın görünüşü/cemali. ***e.a.***- *1&2. blissful.*

beatification, *is.* **1.** mutlu kılma, takdis etme, azizler mertebesine çıkarma, **2.** takdis edilme, son derece mutlu olma, **3.** (Katoliklerde) ölen bir kimsenin cennete gittiğinin Papa tarafından ilânı.

beatify, *gl.f.* **-fied, -fying** **1.** mutlu kılmak, son derece mesut/bahtiyar etmek, mutluluğa/saadete ulaştırmak, **2.** (Katolik kilisesinde) bir kimseyi takdis etmek/azizler mertebesine yükseltmek.

beating, *is.* **1.** dövme, vurma, dayak, kötek, darbe. **to give a ~ to...** :...-e dayak atmak, dövmek. **take a ~** : dayak yemek, dövülmek, **2.** bozgun, yenilme, mağlûbiyet, **3.** nabız, vuruş, atış, daraban. **the ~ of the heart** : kalp atışı, **4. ~ -up** : (a) dokumacılıkta gevşek ipliği sıkıştırma işlemi, (b) intikam veya korkutma için atılan dayak.

beatitude, *is.* **1.** tam ve mutlak saadet/mutluluk, **2.** ahirette mutluluk, uhrevî saadet, **3.** Hz. İsa'nın Matta İncil'inde söylediği sözler (Matta : 5:3-12).

beatnik, *is. k.d.* avare, serseri, hırpanî, asi : yerleşmiş âdet ve törelere aykırı davranan.

beat-up, *sf.&is.* **1.** *k.d.* köhne, viran, harap, yıkık, yıkkın. **a ~ old car** : köhne/külüstür otomobil, **2.** halıda atkı püsküllerinin sayısı. ***e.a.***- *1. dilapidated, battered, shabby.*

beau, *is., ç.* **beaus/beaux**, *gl.f.* **1.** âşık, sevgili, sık sık ve sıkı fıkı görüşülen erkek arkadaş, **2.** bir kadına/kıza eşlik eden erkek, **3.** züppe, şık, iki dirhem bir çekirdek, kendini beğenmiş, **4.** eşlik/refakat etmek, bir kadını/kızı beraberinde sosyal bir toplantıya götürmek. *No one has offered to ~ her to the dance.* **5. ~ Brummel** : son derece şık/fiyakalı/züppe erkek, **6. ~ geste** : zarif/güzel jest, gönül alıcı söz/hareket, **7. ~ monde** : yüksek sosyete, moda âlemi. ***e.a.***- *3&5. dandy, fop.*

Beaufort scale, **1.** Bofor rüzgâr ölçüsü : şiddetlerine göre rüzgârları on iki kademeye ayıran ölçü cetveli, **2.** deniz dalgalarının şiddet ve büyüklük ölçüsü.

beaugregory, *is., ç.* **-ries** *zool.* gökçe balık *(Eupoma-centris leucostictus)* : Bermuda, Florida ve Antil adalarının sığ sularında yaşayan sarı, mavi renkli süs balığı.

beau ideal, *is., ç.* **1.** için: **beaus ideal, beaux ideal**; **2.** için : **beau ideals** **1.** mükemmel güzellik kavramı/fikri, **2.** mükemmellik örneği, kusursuz örnek.

beauish, *sf.* **1.** züppe, gösteriş düşkünü, **2.** âşık.

Beaujolais, *is.* bojole : Fransız kırmızı şarabı.

beaut, *is. k.d.* güzel, şayanıhayret, âlâ, mükemmel, harikulâde (**beauty** 'nin kısaltılmış şekli olup çoğunlukla alay için kullanılır).

beauteous, *sf.* **1.** (maddî olmayan şeyler için kullanılan edebî deyim) güzel. *It is a ~ evening, calm and free.* **2.** **~ly** : güzel bir şekilde, **3.** **~ness** : güzellik. ***e.a.***- *1. beautiful.*

beautician, *is.* güzellikçi : güzellik salonu sahibi/görevlisi.

beautification, *is.* güzelleş(tir)me.

beautifier, *is.* güzelleştirici, güzelleştiren.

beautiful, *sf.* **1.** güzel, dilber, zarif, lâtif, sevimli, şirin, (maddî ve manevî anlamda). *a ~ dress/child/girl/scene/day/song.* **2.** mükemmel. *She served us a ~ roast of beef.* **3.** harikulâde, fevkalâde, **4.** **the ~** : (a) güzellik kavramı, (b) güzel şeyler/kimseler. **the good and the ~** : iyi ve güzel şeyler/kimseler. (c) güzellik ülküsü/ideali. **to strive to attain the ~** : güzellik ülküsüne erişmeye çalışmak, **5.** **~ly** : güzelce, güzel bir şekilde, **6.** **~ness** : güzellik, şirinlik, sevimlilik, dilberlik, **7.** **~ people** : zengin, kültürlü, asil, seçkin, güzide kimseler. ***e.a.***- *1. comely, seemly, attractive, fair, beauteous, handsome, lovely, pretty, good-looking, 2. excellent, 3. wonderful.* ***k.a.***- *1. ugly.* *NOT* : **BEAUTIFUL, LOVELY, PRETTY, HANDSOME, COMELY, FAIR** sıfatları genellikle duyu organlarına ve ruha hoş gelen nitelikleri ifade ederler. **BEAUTIFUL**, şekil, renk vb. fiziksel niteliklerce mükemmel ve manevî niteliklerce ulvî ve asil anlamında kullanılır : *A beautiful landscape; a beautiful girl.* Erkekler için **BEAUTIFUL** kullanılmaz : *a beautiful man* denmez; **a handsome man** denir. **HANDSOME**, yakışıklı, hatları düzgün, vücudu mütenasip anlamına gelir. Bu anlamda en çok erkekler, bazan da kadınlar için kullanılır. **LOVELY**, insana sevgi ve muhabbet telkin eden bir güzelliği ifade eder; Türkçe tam karşılığı "**sevimli, şirin**"dir. *A lovely smile* gibi. **PRETTY**, sadece duyu organlarına hitap eden, vasat derecede, oldukça sade ve sathî bir güzellik ifade eder, bilhassa küçük ve az önemli şeyler için kullanılır: *A pretty child; a pretty dress.* **COMELY**, maddî bir çekicilik ve letafet ifade eder. **FAIR** ise safiyeti, tazeliği ve temizliği ile göze hoş görünen bir şeyi nitelemekte kullanılır.

beautify, *f.* **-fied, -fying** güzelleş(tir)mek, güzellik vermek, süslemek. ***e.a.***- *adorn, embellish, enhance, bedeck, array, decorate.* ***k.a.***- *spoil, mar, disfigure, deface, besmirch.*

beauty, *is., ç.* **-ties** **1.** güzellik, hüsün, cemal. **to be in the flower of one's ~** : güzelliğinin en parlak çağında olmak. **~ cream** : güzellik kremi. **~ shop** : güzellik salonu. **~ is in the eye of beholder.** *a.s.* Gönül kimi severse güzel odur. **2.** güzel (kız/kadın). **She was a ~ in her day** : Vaktiyle/gençliğinde güzel bir kadındı. **3.** güzel şey (sanat eseri, bina vb.), **4.** **beauties** : güzellikler : doğada veya doğal/yapay ortamda güzel görünen şeyler. *the beauties of our city.* **5.** çekicilik, cazibe, hoşa giden/hayran eden nitelik. *That childish smile gives her an original ~.* **6.** üstünlük, avantaj, iyilik. **One of the beauties of this medicine is its freedom from side-effects** : Bu ilâcın üstünlüklerinden biri, yan etkileri olmamasıdır. *The ~ of my plan is that it would cost so little.* **That's the of it** : (Onun) iyiliği/üstünlüğü burada. **7.** (alay maksadıyla) olağanüstü/fevkalâde şey. **My hangover next day was a ~** : Sarhoşluğumun ertesi günkü kalıntısı fevkalâde idi. **8.** eşsiz, hârika. **The yacht was a ~** : Yat bir hârika idi. **9.** **~ contest** : güzellik yarışması/müsabakası, **10.** **~ parlor = ~ salon = ~ shop** *ABD* güzellik salonu/enstitüsü, **11.** **~ queen** : güzellik kraliçesi, **12.** **~ sleep** *k.d.* (a) tatlı uyku : gece yarısından önceki uyku, (b) gündüz uykusu, *k.d.* şekerleme, **13.** **~ spot** : (a) (yüzdeki) ben, (b) en güzel (manzaralı) yer. *Çamlıca is the ~ spot of Üsküdar.* ***e.a.***- *1. loveliness, pulchritude, attractiveness, splendor, magnificence, 6. advantage, attraction, excellence, benefit.* ***k.a.***- *1. ugliness, unpleasantness, repulsiveness, 6. disadvantage, flaw, shortcoming, detraction.*

beaux, *is. Fr.* **1.** *bk.:* **beau**, **2.** **~-Arts** : güzel sanatlar.

beaux yeux, *Fr.* (çoğunlukla alay /istihza için kullanılır) güzel gözler, güzellik. **We didn't hire you for your ~ ~** : Seni güzel gözlerin için işe almadık.

beaver, *is., ç.* **-vers/-ver**, *gs.f.* **1.** *zool.* kunduz *(Castor fiber, C. canadensis)* : kunduzgillerden yassı kuyruklu, arka ayakları zarlı, ağaç dallarını taşıyarak ırmaklarda yaptığı barajlarda barınan kemirici hayvan, **2.** kastor, kunduz derisi, **3.** (kunduz derisi veya benzeri kumaştan yapılmış yassı ve yuvarlak) şapka, **4. top hat** *d.d.* yüksek silindir şapka, **5.** *k.d.* sakal, sakallı adam, **6. ~ cloth** *d.d.* kunduz derisi taklidi kumaş, **7.** *argo-kaba* am, ferç, kadın tenasül organı, **8. bever/bevor** *d.d.* başın alt kısmını ve boğazı koruyan zırh, **9. eager ~** *d.d. k.d.* arı gibi çalışkan (kimse), **10. to ~ away** : arı gibi çalışmak, (kafasını kullanmadan) gece gündüz bedenen çalışmak, **11. to be busy as a ~ = to work as a ~** : çok/devamlı çalışmak, **12. ~ish = ~like** : kunduz gibi, kunduza benzer, **13. ~ poison** *bot.* su baldıranı *(Cicuta maculata)*, **14. ~ State** : Oregon (takma ad), **15. ~ -tree** *bk.:* **sweet bay** (2).

beaverboard, *is.* sunta, sunî tahta.

bebeerine, *is. ecz.* biberin : kinine benzer bir alkaloid.

bebeeru, *is. bk.:* **greenheart** (1).

bebop, *is.* ilkel caz. ***e.a.*** *- bop.*

becalm, *gl.f.* **1.** (yelkenliyi) rüzgârsızlıktan hareketsiz bırakmak. **~ed** : hareketsiz (yelkenli), **2.** *esk.* yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek. ***e.a.*** *- 2. calm, pacify.*

became, *f. bk.:* **become** *(geç.z.).*

because, *bağ.&zf.* **1.** çünkü, zira, ...için, ...-dan/-den, ...diye. **I don't eat, ~ I am not hungry** : Acıkmadığım için yemiyorum. **He didn't go to school, ~ he was ill** : Hasta olduğu için okula gitmedi. **2.** *gen.* **~ of** : ...-den dolayı, sebebiyle, nedeniyle, yüzünden. **The rivers were frozen ~ of extremely cold winter** : Şiddetli kış yüzünden/nedeniyle nehirler donmuştu. ***e.a.*** *- as, since, for, inasmuch as, 2. by reason, on account of. **NOT*** : Sebep bildiren bu kelimelerden **BECAUSE** doğrudan doğruya bir olayın nedenini ifadede kullanılır : *He stayed behind, because he was ill.* **AS** ve **SINCE**, asıl cümlede anlatılanın tâbi olduğu koşulları ve daha zayıf olarak da bir olayın sebebini bildirirler : *As (or since) I was tired, I was sleeping.* **SINCE** zamanla ilgili olarak kullanıldığı takdirde, kendini izleyen cümleye ifade edilen olayın zaman bakımından daha önce vuku bulduğunu ifade eder : *He stayed behind, since he had become ill.* **AS**, sebep bildirme bakımından en zayıf olanıdır. **FOR**, ifade edilen cümleye, sonradan akla gelen ve anlatılan olayın nedeni olarak gösterilmek istenen şeyi ilâve etmeye yarar: *He stayed behind, for he was ill. I was sleeping, for I was tired.* **INASMUCH AS**, bir cümlede anlatılan olayın hangi koşullarla doğru olduğunu ifade eder; öyle ki, bu koşullar ortadan kalkınca asıl cümle doğru olamaz : *Inasmuch as I was tired, it seemed best to sleep.* Bir olayın nedenini ifade ederken gereksiz tekrarlardan kaçınmalıdır. Örneğin ***"the reason is because"*** değil, **"the reason is that"** demelidir. *"The reason he isn't coming IS THAT his mother won't let him."* cümlesi doğrudur. Burada **is that** yerine ***is because*** demek yanlış olurdu.

beccafico, *is., ç.* **-cos/-coes** bahçe bülbülü *(Sylvia hortensis)* : Avrupa'da yaşayan eti makbul küçük ötücü kuş.

béchamel (sauce), *is. Fr.* bir nevi beyaz salça.

bechance, *f.* **-chanced, -chancing** *esk. bk.:* **befall.**

becharm, *gl.f.* büyülemek, teshir etmek, aklını başından almak.

bêche-de-mer, *is., ç.* **bêches-de-mer/bêche-de-mer** *bk.:* **trepang.**

beck, *is.&f.* **1.** işmar, baş/göz/el işareti, "gel" işareti, **2. at someone's ~ and call** : emre/emrine amade, her emir ve arzuyu yerine getirmeye hazır. **He has three secretaries at his ~ and call** : Emrine amade üç kâtibesi var. **to have somebody at one's ~ and call** : bir kimseyi parmağında oynatmak/her istediğini yaptırmak, **3.** *İsk.* hürmetle eğilme, selâm için baş eğme, **4.** *bk.:* **beckon**, **5.** *Brit. k.d.* dere, çay, kıyıları dik ve hızlı akan su, **6.** çember yapmak : bir demir/çelik çubuğu örs üzerinde döverek araba tekerleği çemberi hâline getirmek.

becket, *is. den.* **1.** ilmik, ip/halat halkası, **2.** *bk.:* **cleat** (2), **3. ~ bend** *d.d.* sancak/ıskota bağı.

beckon, *is.&f.* **1.** işmar/işaret (etmek), el/baş/göz işareti (ile gel demek). **~ s.o. in** : birine "içeri gir" diye işaret etmek. **She's ~ing to me** : Bana işmar ediyor. *She ~ed me to follow her.* **2.** ayartmak, yalan vaatlerle kendine çekmek, **3.** *mec.* çekmek, bağlamak, bırakmamak. *I'd like to stay, but work ~s, you know!* **4. ~er** : işmar/işaret eden, **5. ~ingly** : işmarla, işaretle, işmar/işaret ederek, el/kaş/göz işaretiyle. ***e.a.*** *- 1. signal, summon, 2. lure, entice.*

becloud, *gl.f.* **1.** bulutlandırmak, bulutlarla karartmak, örtmek, kaplamak, **2.** şaşırtmak, çıkmaza sokmak. **Angry words ~ed the issue** : Öfkeli sözlerle sorun çıkmaza sürüklendi. ***e.a.-*** *1. darken, obscure, 2. confuse, muddle.*

become, *f.* **became, become, becoming 1.** olmak, gittikçe...olmak, -leşmek. **to ~ rich** : zenginleşmek, zengin olmak. **to ~ a doctor** : doktor olmak. **The weather became warmer** : Hava ısındı. Sıfatlardan fiil yapmakta kullanılır : **to ~ tired** : yorulmak. **to ~ ill** : hastalanmak. **to ~ thin** : zayıflamak, incelmek. **to ~ fat** : şişmanlamak. **to ~ lazy** : tembelleşmek. **to ~ accustomed (to)** : -e alışmak. **to ~ interested (in)...** : ... (ile) ilgilenmek. **to ~ famous** : tanınmak, meşhur olmak. **to ~ due** : vadesi gelmek. **to ~ clear** : anlaşılmak, meydana çıkmak. **to ~ cloudy** : bulutlanmak. **to ~ mad** : delirmek, tepesi atmak, çok öfkelenmek, **2.** vücut bulmak, vücuda gelmek, **3.** yakışmak, yaraşmak, üzerinde güzel gözükmek. **That gown ~s you** : Bu elbise sana yakışıyor. **That hat does not ~ her** : Şapkası ona yakışmıyor. **4.** (mevkiine/vekarına/şahsiyetine vb.) yakışmak. **It does not ~ him to speak thus** : Böyle konuşmak ona yakışmıyor. **conduct that ~s a gentleman** : efendice davranış, **5. ~ of** : (vaki) olmak, (başına bir şey) gelmek. **What has ~ of him?** Ona ne oldu? **What became of your old car?** Eski arabanı ne yaptın? **I don't know what will ~ of her** : Onun başına ne geleceğini bilemem. *What (ever) has ~ of my key? I can't find it anywhere.* ***e.a.-*** *3. suit, befit, 5. happen.* ***NOT*** : Vaki olmak, başına gelmek anlamında **become of**, şahıslar, eşya ve maddî şeyler için kullanılır : *What became of my new dress?* **HAPPEN** ise olaylar için kullanılır : *When did the explosion happen? What happened yesterday ?*

becoming, *sf.&is.* **1.** yakışan, yakışır, uyar, uygun, zarif, hoş, güzel. *a ~ dress/hairdo.* **Blue always looks very ~ on you** : Sana mavi renk daima yakışıyor. **2.** uygun, münasip, müsait. *His laughter was not very ~ on such a solemn occasion.* **3.** değişme, **4.** *fel.* (a) oluş : bir durumdan ötekine, olanaktan gerçekliğe geçiş, sürekli değişim; (b) tekevvün : yaşamın oluşumu, doğuşu ya da gelişmesi, **5. ~ly** : yakışacak şekilde, uygun olarak, zarif/hoş/güzel bir şekilde, **6. ~ness** : uygunluk, yakışma. ***e.a.-*** *1. comely, graceful, attractive, pleasing, pretty, good-looking, 2. fitting, meet, appropriate, fit, apt, right, congruous, seemly, proper, suitable.* ***k.a.-*** *1. unbecoming, ugly, unattractive, 2. unsuitable, inappropriate, improper, unseemly, unfit, unfitting.*

becrawl, *gl.f.* sürünerek gitmek.

becripple, *gl.f.* **-pled, -pling** kötürümleştirmek.

bed, *is.&f.* **bedded, bedding 1.** yatak, yatılacak yer. **a room with 2 ~s** : iki yataklı oda. **confined to ~** : yatalak, yatağa düşmüş, yataktan kalkamaz hâlde. **~ of roses** : rahat bir yer/durum. **~ of nails** : çok rahatsız bir yer/durum, iğne üstü(nde). **to die in one's ~** : eceliyle ölmek. **to keep to one's ~** : hasta yatmak. **marriage ~** : gelin/zifaf yatağı. **spare ~** : misafir yatağı. **2.** karyola, döşek ve yatak örtüsü, **3.** karyola, **4.** yatma, yatıp uyuma, uyku. **It's time for ~ = It's ~time** : yatma/uyku zamanı, **5.** bir gecelik yatak ücreti. **$60 for ~ and breakfast** : Yatak ve kahvaltı ücreti olarak $60. **6.** (a) evlilik ilişkisi, karı koca münasebeti ve sorumlulukları, (b) *k.d.* cinsî münasebet, *kaba* sikişme. *What's wrong with young people these days? They seem to think of nothing but ~!* **7.** dinlenme yeri, istirahatgâh. *He made his ~ under a tree.* **8.** yığın, küme, şekil veya durum itibarıyla yatağa benzer şey. **~ of ashes/coal** : kül/kömür yığını, **9.** tarh, bahçede/çimenlikte bitkilerin yetiştirildiği yer. **a flower~** : çiçek tarhı, **10.** limonlukta yetişen bitki, **11.** (nehir/göl vb.) dip, yatak, zemin. **a river~** : nehir yatağı. **the sea~** : denizin dibi, **12.** temel/destek görevi yapan parça, **13.** kaya tabakası. *In this part of the country you can see the rock ~s clearly, one on top of the other.* **14.** (yollarda) çakıl/mucur vb. döşeme, **15.** (bina inşaatında) taş/tuğla altına konulan harç/çimento tabakası, **16.** *bas.* harf ve klişelerin yerleştirildiği yüzey, **17.** *kim.* tezgen olarak kullanılan kütle, **18.** *zool.* hayvan pençesindeki etli kısım, **19. mock** veya **mockmold** *d.d.* (gemi inşaatında üzerinde saç levhaların dövülerek şekilendirildiği) çelikten tekne modeli, **20.** *bk.:* **bed and board**, **21.** yat(ır)mak, **22.** yatak temin etmek, **23.** (tarhlara bitki) dikmek, **24.** tabaka hâlinde dizmek. *to ~ oysters.* **25.** oturtmak, gömmek, yerleştirmek,

26. cinsî münasebette bulunmak maksadıyla yatağa götürmek, **27.** gecelemek, geceyi geçirmek. *I want to ~ in the best hotels.* **28.** *jeol.* katman oluşturmak, **29. ~ and breakfast dealings** *fin.* (vergiden kurtulmak için) bir gün satılan hisselerin ertesi gün geri alınması, **30. ~ down** : (a) (insan veya hayvan için) yatak yapmak. *to ~ down a horse.* (b) gidip yatmak. **They put out the fire and decided to ~ down for the night** : Ateşi söndürdüler ve gidip yatmaya karar verdiler. **31. get up on the wrong side of the ~** : ters taraftan kalkmak : (o gün için) aksi/huysuz olmak, aksiliği/huysuzluğu üstünde olmak. **Never try to reason with him when he's gotten up on the wrong side of the ~** : Huysuzluğu üstünde iken makul yoldan onu iknaya çalışma. **32. in ~** : (a) yatakta, (b) cinsî münasebet hâlinde, *kaba* sikişirken. *They were caught in ~.* **33. make a ~** : yatak hazırlamak, yatağı düzeltmek, yatağa çarşaf vb. yaymak, **34. make one's ~** *k.d.* yaptıklarından sorumlu olmak, kuyusunu kendi eliyle kazmak, kazdığı kuyuya düşmek. **You've made your ~, now lie in it** : Bile bile yaptın, şimdi akıbetine katlan. **35. put to ~** : (a) yatağa koymak/yatırmak, (b) *bas.* kalıpları baskıya hazırlamak, (c) *argo* (gazete, dergi vb.) baskıya hazırlamak.

beddable, *gl.f.* **-bled, -bling** bulaştırmak, bulamak, belemek. *His clothes were ~d with paint.*

bedad, *ünl. Ir.* vallahi!

bed and board, **1.** yatma ve yiyip içme. *He paid only $90 a week for his ~ ~ ~.* **2.** evliliğin/bir evin sorumlulukları/masrafları. **He said he would not be responsible for his wife's debts after she left his ~ ~ ~** : Karısının evi terkettikten sonra yaptığı masraflardan sorumlu olmayacağını söyledi.

bedash, *gl.f.* **1.** serpmek. **to ~ a salad with salt** : salataya tuz serpmek, **2.** çarpmak, vurmak. *Windows ~ed with rain.* **3.** yıkmak, harabeye çevirmek, yok etmek. **His dreams of glory were quickly ~ed** : Zafer hülyaları çabucak yok olmuştu. ***e.a.***- *1. dash, 2. strike, 3. ruin, demolish.*

bedaub, *gl.f.* **1.** boya ile bulaştırmak, bulamak, (ıslak/yapışkan bir şeyle) kirletmek. *to ~ a wall with mud,* **2.** zevksiz/gösterişli/aşırı bir şekilde boyamak, karalamak. ***e.a.***- *1. besmear, smudge, 2. overdecorate.*

bedazzle, *gl.f.* **-zled, -zling 1.** (göz) kamaştırmak, şaşırtmak. **The glare of the searchlights ~d him** : Işıldakların parıltısı gözlerini kamaştırdı. **2.** büyülemek, fazlasıyla etkilemek. *Audiences were ~d by her charm.* **3. ~ment**: kamaş(tır)ma, şaşkınlık, büyüle(n)me, **4. bedazzlingly** : (göz) kamaştırırcasına/kamaştırarak, büyülercesine, büyüleyerek. ***e.a.***- *1. dazzle, bewilder, confuse, stupefy, 2. enchant, captivate, overwhelm, flabbergast.*

bed board, *is.* yatak tahtası : sert durması için yatak ve somya arasına konulan tahta.

bedbug, *is. zool.* tahtakurusu *(Cimex lectularius).*

bed chair, *is.* yatak arkalığı : kötürümlerin yatakta oturabilmesi için yatağa takılan ayarlanabilir arkalık. **chair bed** *d.d.*

bedchamber, *is.* yatak odası. ***e.a.***- *bedroom.*

bed check, *is.* (gece) yatak yoklaması.

bedclothes, *ç. is.* yatak takımı : yatak çarşafı, örtü, battaniye vb. **bedclothing** *d.d.*

bedcover = bedspread, *is.* yatak örtüsü.

beddable, *sf.* **1.** (cinsî münasebet için) yatmaya hazır, kolayca yatağa götürülebilir, **2.** yatak olarak kullanılabilir.

bedder, *is.* **1.** *bk.:* **bedmaker** (1), **2.** tarhlara dikilen güzel görünüşlü süs bitkisi.

bedding, *is.* **1.** yatak takımı, **2.** hayvanlara yatak yapmaya yarayan saman, talaş vb, **3.** (bina inşaatında) temel, alt tabaka, **4.** *(Jeol.)* kaya tabakası. **~ plane** : iki kaya tabakasını ayıran düzlem, **5. ~ plant** : fide, fidan. ***e.a.***- *1. bedclothes, bedclothing, 3. foundation, base, 4. stratification.*

beddy-by, *is.* yatma zamanı, uyku saati. ***e.a.***- *bedtime.*

bedeck, *gl.f.* süslemek, tezyin etmek, donatmak. *The cars were all ~ed with flowers for the ceremony.* ***e.a.***- *array, decorate, adorn, ornament, beautify.*

bedehouse, *is., ç.* **houses** *bk.:* **beadhouse.**

bedeman = bedesman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **beadsman.**

bedevil, *gl.f.* **-iled, -iling** (*Brit.:* **-illed, -illing**) **1.** işkence etmek, eziyet/eza/cefa vermek, taciz/tedirgin/bizar etmek, azap/ıstırap çektirmek, **2.** büyülemek, **3.** şaşırtmak, karıştırmak, bozmak, ifsat etmek. *The difficult question has been ~ing me for some time.* **4.** engellemek, kösteklemek, engel/zorluk/müşkülât çıkarmak, sürekli müşkülâta/akamete uğratmak, çalışamaz hale getirmek. *An office ~ed by electrical power failures.* **5. ~ment** : işkence etme, eziyet/eza/cefa verme, taciz/tedirgin/bizar etme, azap/ıstırap çektirme; büyüleme; şaşırtma, karıştırma, bozma, engelleme, köstekleme. ***e.a.***- *1. torment, harass, 2. bewitch, 3. confound, muddle, bewilder, spoil, 4. hamper, beset.*

bedew, *gl.f.* nemlendirmek, çiğlendirmek, çiğ taneleriyle ıslatmak. **~ed** : ıslak, nemli. *Her face was ~ed with tears.*

bedfast, *sf.* yatalak, hastalık veya ihtiyarlık yüzünden yataktan kalkamayan. ***e.a.***- *bedridden.*

bedfellow, *is.* **1. bedmate** *d.d.* yatak arkadaşı, aynı yatakta beraber yatan, **2.** yakın dost, ortak. **Politics makes strange ~s** : Politika, garip dostluklara yol açar.

bedframe, *is.* yatak çerçevesi : karyolanın yan, baş ve ayak tahtalarının tümü.

bedight, *gl.f.* **-dight, -dight /-dighted, -dighting** *esk.* süslemek, donatmak, tezyin etmek. ***e.a.***- *array, deck out.*

bedim, *gl.f.* **-dimmed, -dimming** loşlaştırmak, donuklaştırmak, (ışığı) kısmak/azaltmak, karartmak. ***e.a.***- *darken, obscure, becloud. Ant.- illuminate, brighten.*

bedimmed, *sf.* apaçık göremez/anlayamaz halde, donuklaşmış. *Her eyes were ~ with tears.*

bedizen, *gl.f.* süsleyip püslemek, kaba/zevksiz/gösterişli bir şekilde giydirip kuşatmak. **~ment** : süslenip püslenme, kaba/zevksiz ve süslü giyinme.

bedlam, *is.* **1.** keşmekeş, arbede, büyük karışıklık/gürültü/şamata. **The ~ broke loose** : Kızılca kıyamet koptu. **2.** *esk.* tımarhane, akıl hastanesi. **The class was a regular ~** : Sınıf âdeta bir tımarhane idi. **3.** *b.h.* Londra'daki *St. Mary of Bethlehem* akıl hastanesinin halk arasındaki adı. ***e.a.***- *1. uproar, confusion, 2. medhouse, asylum.*

bedlamite, *is.* deli, kaçık. ***e.a.***- *lunatic, crazy, madman.*

bedlamp = bedlight, *is.* yatak lâmbası.

bedless, *sf.* yataksız, karyolasız.

bedlike, *sf.* yatak gibi, yatağa benzer.

bed linen, *is.* yatak çarşafı ve yastık kılıfı.

Bedlington terrier, *is.* İngiliz ufak av köpeği : kalın, mavimtrak tüyleri kuzu yünü gibi kırpılır.

bedmaker, *is.* **1.** yatakhane hizmetçisi : otel, hastane vb. de yatakların çarşaflarını değiştiren hizmetçi, **2.** yatak yapan/imal eden (marangoz vb.).

bedmaking, *is.* yatak yapma/düzeltme.

bedmate, *is.* **1.** *bk.:* **bedfellow** (1), **2.** eş : bir kimsenin karısı veya kocası.

bed molding, *is. mim.* korniş veya saçak altı süs şeridi.

bed of roses, güllük gülistanlık : tamah edilecek şey, rahat ve lüks mevki veya iş (çok defa alay için kullanılır).

Bedouin = Beduin, *sf. &is.*, *ç.* **-ins/-in** **1.** bedevî, çölde yaşayan göçebe Arap, **2.** göçebe, **3.** bedevîlere özgü, **3. ~ism** : bedevîlik, göçebelik. ***e.a.***- *2. nomad, wanderer.*

bed out, *is.&gl.f.* (fidanları) geniş yere (tarhlara) dikme(k), seyreltme(k). *Will you help me to ~ ~ the plants?*

bedpad, *is.* çarşaf altı : yatak ile çarşaf arasına konulan koruyucu örtü.

bedpan, *is.* **1.** hasta lâzımlığı, *k.d.* ördek, **2.** yatak ısıtıcı. ***e.a.***- *2. bedwarmer.*

bed place, *is.* yüklük, yatak koymağa mahsus kapılı/perdeli bölme.

bedplate, *is.* taban levhası, şasi, bir makinenin oturduğu madenî levha/çerçeve/platform.

bedpost, *is.* karyola direği. **Between you and me and the ~** (or **gatepost**) : Söz aramızda.

bedquilt, *is.* kapitone yatak örtüsü.

bedrabble, *gl.f.* **-bled, -bling** ıslatmak, çamura bulamak. ***e.a.***- *drench, muddy.*

bedraggle, *gl.f.* **-gled, -gling** (çamurla vb.) kirletmek, bulaştırmak, (yağmurdan vb.) ıslatmak.

bedrail, *is.* karyola yan tahtası.

bedrench, *gl.f.* iyice ıslatmak, sırılsıklam etmek. ***e.a.***- *drench.*

bed rest, *is.* (hastalık vb. hâlinde) yatakta istirahat.

bedrid, *sf.* **1.** *bk.:* **bedridden**, **2.** bitkin, bîtap, dermansız. ***e.a.***- *2. exhausted, decrepit, worn out.*

bedridden, *sf.* yatalak.

bedrock, *is.&sf.* **1.** *(Jeol.)* dip kaya, kaya kütlesi, **2.** en alt tabaka, en düşük düzey. *Prices dropped to ~.* **3.** sağlam temel, esas. *Technical courses will be founded on a ~ of sound, general education.* **4.** temel ilke, ana prensip, (bilim, inanış vb. de) esas. **the ~ of democracy** : demokrasinin temel ilkesi. **Let's strip away the cant and get down the ~ :** Saçmalıkları bir tarafa bırakıp işin esasına gelelim. ***e.a.***- *3. foundation, basis.*

bedroll, *is.* taşınabilir/portatif yatak : bilhassa dışarıda yatmak için kullanılan, dürülüp sırtta taşınan yatak.

bedroom, *is.&sf.* **1.** yatak odası. **master ~** : büyük yatak odası. **Our house has 4 ~s** : Evimizin dört yatak odası var. **~ slipper** : terlik, **2.** açık saçık, aşkla ve cinsel konularla ilgili. **The movie is a typical ~ comedy** : Film, tipik açık saçık güldürülerden biridir. *That new film has a lot of ~ scenes.* **3.** çalışmak için her gün başka yere gidenlerin oturduğu. **a ~ community in Conneticut** : Conneticut'ta oturup dışarıda çalışanlar.

bedside, *is.&sf.* **1.** yatağın yanı/ baş ucu, hastaya bakan kimsenin yeri. **~ manner** : doktorun hastaya karşı tutumu/davranışı. **~ lamp** : baş ucu lâmbası. **~ table** : yatak sehpası. **~ story** : masal.

bed-sitter = bed-sitting room, *is. Brit.* oturma ve yatak odası : her iki maksatla kullanılan oda.

bedsore, *is. patol.* yatak yarası : uzun zaman yatmaktan ileri gelen yatak çıbanı.

bedspread, *is.* yatak örtüsü.

bedspring, *is.* **1.** somya, **2.** karyola/somya yayı.

bedstand = nightstand = night table, *is.* komodin.

bedstead, *is.* karyola.

bed stone, *is.* sabit değirmen taşı : buğdayı öğüten değirmen taşının üstünde döndüğü sabit taş.

bedstraw, *is.* kıtık, eskiden kurutulup yataklara doldurulan kıtık otu *(Galium verum).*

bedtick, *is. bk.:* **tick** (10).

bedtime, *is.* yatma vakti, uyku saati. *It's ~, go to bed now!* **~ story** : (çocukları uyutmak için anlatılan) masal.

Beduin, *is. bk.:* **Bedouin.**

bedwarmer = bedpan, *is.* yatak ısıtıcı : eskiden içine kor doldurularak yatakları ısıtmakta kullanılan uzun saplı kapalı tava.

bedwetting, *is.* yatağı ıslatma : yatağa işeme/çiş yapma.

bee, *is.* **1.** arı *(Apoidea),* **2.** bal arısı *(Apis mellifera).* **a swarm of ~s** : arı oğulu. **queen ~** : arı beyi. **worker ~** : işçi arı. **as busy as a ~** : çok çalışkan, çok meşgul, **3.** *ABD* imece, yarışma, eğlenceli toplu çalışma. **a sewing ~** : eğlenceli dikiş yarışması. **a spelling ~** : imlâ yarışması. **husking ~** : mısır soyma eğlencesi, **4. ~ block** *d.d. den.* payanda desteği, **5. have a ~ in one's bonnet (about sth.)** : (a) pirelenmek, endişelenmek, işkillenmek, (b) acayip/garip (fikirleri) olmak, acayip fikirler beslemek, aklını bir şeyle bozmak. *He has a ~ in his bonnet about health food.* **6. put the ~ on** *k.d.* (borç veya bağış olarak) para koparmaya çalışmak. **Because he was the richest man in town, the orphanage always put the ~ on him at Christmas** : Kasabanın en zengin adamı olduğu için Noel'de yetimhane daima ondan para koparmaya çalışırdı. **B.E.E. = Bachelor of Electrical Engineering** : Elektrik Mühendisliği derecesi/diploması.

bee balm, *is. bot.* **1. Oswego tea** *d.d.* Amerika nanesi *(Monarda didyma)* : nanegillerden parlak kırmızı çiçekler açan K Amerika bitkisi, **2.** *bk.:* **lemon balm.**

bee beetle, *is. zool.* kovan böceği *(Trichodes apiarius)* : arı kovanlarına musallat olan bir tür böcek.

bee bird, *is. zool.* arı yiyen kuş.

beebread, *is.* arı yemi, oğul yemi : arıların oğullarını besledikleri bal ve polen karışımı.

beech, *is. bot.* kayın (ağacı) *(Fagus sylvatica),* **2. ~wood** *d.d:* kayın kerestesi, **3. ~en** : kayın gibi, kayına benzer, kayından yapılmış, **4. beechy** : kayın+, kayınlı, kayın ağacı bol.

beechdrops, *is. bot.* **1. pinedrops** *d.d.* kayın piçi *(Epifagus virginiana)* : kayın ağacı köklerinde yetişen yapraksız asalak bitki, **2.** *bk.:* **squawroot.**

beech mast = beechnut, *is.* kayın fıstığı (yenilir).

bee-eater, *is. zool.* arı kuşu *(Merops apiaster).*

beef, *is., ç.* (**2.** için : **beeves**, **4.** için **beefs**), *gs.f.* **1.** sığır eti, **2.** kasaplık sığır, **3.** *k.d.* (a) pazu/adale kuvveti. **Come on, man, put some ~ into the job!** Hey, bana bak, biraz gayret et! (b) kuvvet, mukavemet, dayanıklılık, (c) ağırlık, bir kimsenin ağırlığı, (d) kas, adale, **4.** *ABD- argo* şikâyet. *He's got a lot of ~s about his job.* **5.** *ABD - argo* şikâyet etmek, sızlanmak, **6.** **~ up** *k.d.* desteklemek, (ilâve insan gücü ile) kuvvetlendirmek/takviye etmek. *We must ~ up the army with new young soldiers.* **7.** **~ bouillon = ~ tea** : et suyu (sığır eti suyu), **8.** **~ cattle** : kasaplık sığır, **9.** **~ extract** : et suyu hulâsası. ***e.a.*** *- 2. cow, steer, bull, 3. (a) brawn, (b) strength, power, (c) weight, 4. complaint.*

beefalo, *is.* sığır ve manda melezi kasaplık hayvan.

beefburger, *is.* köfte : sığır kıymasından yapılan ızgara köfte. ***e.a.*** *- hamburger.*

beefcake, *is. argo* pehlivan fotoğrafı : adaleli sporcuların dergilerde çıkan ve adalelerini teşhir eden fotoğraf.

beefeater, *is.* **1.** İngiliz kraliyet muhafız askeri, **2.** *argo* İngiliz, **3.** sığır eti yiyen (kimse), **4.** şişman, besili.

beefily, *zf.* şişmanca, iri yarı.

beefiness, *is.* şişmanlık, iri yarılık, adaleli oluş.

beefless, *sf.* etsiz : yiyecek (sığır) eti olmayan.

bee fly, *is. zool.* arı sineği *(Bombyliidae)* : arıya benzer bir sinek türü.

beefsteak, *is.* biftek, sığır pirzolası. **~ begonia** *bot.* pembe begonya *(Begonia feasti).* **~ tomato** : iri/etli domates.

beef-witted, *sf.* **1.** öküz kafalı, kalın kafalı, aptal, salak, **2.** **~ly** : aptalca, aptal aptal, **3.** **~ness** : aptallık, salaklık, öküz kafalılık. ***e.a.*** *- 1. stupid.*

beefwood = horsetail tree, *bk.:* **casuarina.**

beefy, *sf.* etli, etli butlu, adaleli, iri yarı, kuvvetli.

bee gum, *is. G&B ABD* **1.** *bk.:* **beehive**, **2.** kovuklarına arıların yuva yaptığı çürümüş ağaç.

beehive, *is.* **1.** kovan, arı kovanı, **2.** arı yuvası : ağaç kovuklarında vb. arıların yuva yaptığı yer, **3.** çok kalabalık yer, **4.** arı kovanına benzer şey : kulübe, saç biçimi vb. **5.** **~ oven** *d.d.* kok fırını, **6.** **~ State** : Utah (takma ad).

beek, *f. İsk.* **1.** güneşle(t)mek, (güneş/soba/ateş vb. karşısında) ısınmak/ısıtmak, **2.** odunu ateş karşısında kurutmak.

beekeeper, *is.* arıcı, arı yetiştirici. **beekeeping** : arıcılık.

beelike, *sf.* arı gibi.

beeline, *is.* en kestirme/doğru yol, düz/doğru çizgi. **to make a ~ for** : -e yönelmek, en kestirme yoldan -e gitmek/ulaşmak, dosdoğru -e gitmek. **The minute he came home he made a ~ for the kitchen.** : Eve gelir gelmez dosdoğru mutfağa gitti.

Beelzebub, *is.* **1.** şeytan, **2.** iblis, **3.** Milton'un Kaybolan Cennet adlı eserinde düşen meleklerden biri.

bee martin, *is. ABD- k.d. bk.:* **kingbird** (1).

bee moth, *is.* arı güvesi *(Galleria mellonella)* : sürfeleri balmumu ile beslenir. **wax moth** *d.d.*

been, *f.* **1.** *bk.:* **be** *(p.p.)*, **2.** **to have ~** : (a) bulunmak, gidip (bir süre kalarak) dönmek. *Have you ever ~ to Turkey?* (b) *Brit.* uğramak, gelip/uğrayıp gitmek. *I see the postman hasn't ~ yet.* (c) *Brit.* (vaki) olmak, vuku bulmak, yapılmak, meydana gelmek, olup /yapılıp bitmek. *I'm sorry, sir, the meeting's already ~.* **3.** **been and** ***(+past participle)*** *: (Brit. - k.d.)* hayret, şaşılacak şey. **He's been and won first prize!** Hayret! Büyük ödülü kazandı.

beep, *is.&f.* **1.** düt : klâkson, korna vb. bir cihazla çıkarılan kısa ses, **2.** telefona takılan ve konuşmanın kaydedildiğini ihtar eden "bip" sesi, **3.** düt, bip diye ses çıkarmak, **4.** korna/klâkson çalmak. *Impatient drivers were ~ing their horns.*

beeper, *is.* **1.** konuşma kayıt habercisi : telefonda konuşmanın kaydedildiğini bildiren eşit aralıklı işaretler gönderen cihaz, **2.** *k.d.* (pilotsuz uçağın) kontrol cihazı, **3.** *argo* pilotsuz uçak yöneticisi.

bee plant, *is.* arıların bal özü topladıkları bitki.

beer, *is.* **1.** bira. **draught** ~ : fıçı birası. **2.** şerbet : bitki kökleri, şeker, pekmez veya maya ile hazırlanmış alkollü/alkolsüz içki. *root ~, ginger ~.* **3. bier** *d.d:* (dokumacılıkta) çile : 40 argaç ipliğinden oluşan iplik demeti, **4. ~ and skittles** *Brit.* (içkili/içkisiz) eğlence, zevkusafa, **5. ~ engine = ~ pump** : bira sifonu/tulumbası, **6. ~ garden** : açık birahane, açık hava meyhanesi, **7. ~ hall** : bar, kabare, **8. ~house** : birahane, **9. ~ money** : cep harçlığı, özellikle erkeklerin kendi zevkleri için ayırdıkları para, **10. ~pull** : bira pompası(nın sapı), **11. small ~** *argo* önemsiz (şey/kimse). **He thinks he's really wonderful, but he's rather small ~** : Kendini dev aynasında görüyor ama aslında önemsiz bir kişidir. **think no small ~ of oneself** : alçak dağları ben yarattım sanmak.

beery, *sf.* **beerier, beeriest 1.** biralı, bira gibi, birası bol, **2.** bira kokan, çakırkeyf, biradan kafası tütsülenmiş. **~ exuberance = ~ breath** : bira kokan nefes.

bees and honey, *Brit. argo* para. ***e.a.**- money.*

beestings = beastings = biestings, *is.* ağız : ineğin doğurduktan sonraki ilk sütü.

beeswax, *is.&gl.f.* **1.** bal mumu, **2.** bal mumu sürmek, bal mumu ile cilâlamak.

beeswings, *is.* şarap tortusu : bekletilmiş şarapların üzerinde meydana gelen ince tortu.

beet, *is.&gl.f.* **1.** *bot.* pancar *(Beta vulgaris).* **sugar ~ = white ~** : şeker pancarı. **2.** pancar kökü, **3. ~ greens / ~ tops** *d.d.* pancar yaprağı, pazı, **4. ~ sugar** : pancar şekeri, **5. bete** *d.d. Brit. k.d.* (a) (günah ve kusurlarından) nadim olmak, pişmanlık duymak, (b) (bir şeyi) düzeltmek, tamir/ıslâh etmek, (c) (açlık/susuzluk vb. ihtiyaçlarını) gidermeye çalışmak, (d) (ateşi) yakmak veya canlandırmak. ***e.a.**- 5. (a) repent, atone, correct, (b) mend, repair, (d) kindle.*

beetle^{1}, *is.* **1.** *zool.* böcek : kın kanatlılar *(Coleoptera)* sınıfından uçucu kanatları sert kabuklu üst kanatlarla örtülü böceklerden herhangi biri, **2.** (gevşek anlamda) kın kanatlı herhangi bir böcek, **3.** *k.d.* Volkswagen otomobil, **4. sacred ~** : pislik böceği *(Ateuchus sacer).* **stag- ~** : geyik böceği *(Lucanus cervus).* **whirligig ~** : fırfır böceği *(Gyrinus).*

beetle^{2}, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** tokmak, şahmerdan, ağaç çekiç, çomak, **2.** tokmaklamak, tokmakla çakmak/dövmek/vurmak/çakmak, **3.** *Brit.* (böcek gibi hafif ve hızlı) hareket etmek, atlamak, zıplamak, koşmak, seğirtmek. **He ~d off to catch the train** : Trene yetişmek için seğirtti.

beetle^{3}, *sf.&gs.f.* **-tled, -tling 1.** asık, sarkık, çatık. **~ brows** : çatık kaşlar. **a man with ~ brows** : çatık kaşlı bir adam. **2.** sarkmak, asılmak, (dışarı) çıkıntı yapmak, taşmak. *a cliff that ~s over the sea.* **3.** (tehlike) tepesinde olmak, (Demokles'in kılıcı gibi) başucundan ayrılmamak, her an vukuu muhtemel olmak. **The prospect of bankruptcy ~d over him** : İflâs ihtimali her an varit idi.

beet leafhopper, *is.* pancar böceği *(Circulifer tenellus)* şeker pancarına tehlikeli bir virüs bulaştıran zararlı böcek.

beetle-browed, *sf.* **1.** çatık kaşlı, **2.** asık suratlı, somurtkan. ***e.a.**- scowling, sullen.*

beetle-crusher, *is. Brit.* **1.** iri/kocaman çizme, **2.** *argo* kocaman ayak, düz taban.

beetlehead, *is.* aptal, budala, kaz kafalı. ***e.a.**- stupid, blockhead.*

beetlike, *sf.* pancar gibi.

beetling, *sf.* sarp, yüksek, dik (yamaç, tepe, bina vb.). *He climbed the ~ cliff.*

bee tree, *is.* yaban arılarının yuva yaptığı ortası oyuk ağaç.

beet root, *is. Brit.* **1.** pancar (kökü). **2. as red as a ~** *k.d.* kıpkırmızı, pancar gibi kırmızı. **to turn as red as a ~** : pancar gibi kızarmak.

beeves, *ç. is. bk.:* **beef.**

bee wolf, *is.* arı kurdu : arı kovanlarında yaşayan böceğin sürfesi.

befall, *f.* **befell, befallen, befalling** olmak, vaki olmak, vukua gelmek, vuku bulmak, başına gelmek, uğramak, gelip çatmak. **What has ~ (him)?** Ona ne oldu? **Some misfortune must have ~en them** : Başlarına (mutlaka) bir felâket gelmiştir. **No one knows what strange fate befell him** : Neye uğradığını kimse bilmiyor. ***e.a.**- happen, occur.*

befit, *gl.f.* **-fitted, -fitting** uymak, yakışmak, yaraşmak, uygun/münasip olmak, denk gelmek.

befitting, *sf.* **1.** uygun, münasip, yakışır, denk, isabetli. *clothes ~ a prince. to speak in a ~ manner.* **2. ~ly** : uygun/münasip bir şekilde, **3. ~ness** : uygunluk, münasiplik, denklik, isabet(lilik). ***e.a.***- *1. fitting, suitable, proper, appropriate, apt, seemly.* ***k.a.***- *1. improper.*

beflag, *gl.f.* **-flagged, -flagging** bayrak asmak, bayraklarla süslemek/donatmak.

befog, *gl.f.* **-fogged, -fogging 1.** sis kaplamak/bürümek, bulandırmak, karartmak. **Low-hanging clouds ~ged the city** : Alçak bulutlar şehri kararttı. **2.** şaşırtmak, aklını/zihnini bulandırmak.

befool, *gl.f.* **1.** aldatmak, kandırmak, yanıltmak, şaşırtmak, şaşkına çevirmek, aptallaştırmak, saptırmak, dalâlete sevk etmek. *They ~ed the innocent men,* **2.** *esk.* aptal yerine koymak, (bir kimseye) aptal demek. ***e.a.***- *1. fool, deceive, dupe.*

before, *zf.&e.&bağ.* **1.** ön(ün)de. **to go on ~** : önde yürümek. *one's shadow advancing ~ him.* **~ the wind** : rüzgâr önünde. **~ my very eyes** : kendi gözlerimin önünde. *There were trees ~ and behind. She stood ~ him.* **2.** önce(den) , evvel(ce). **~ 1950** : 1950'den önce. **Ten days ~** : On gün evvel. **If we'd known ~, we'd have let you know** : Önceden bilseydik size haber verirdik. **3.** daha evvel, daha önce. *Begin at noon, not ~.* **He got there ~ me** : Benden önce oraya vardı. **~ long** : çok geçmeden, yakında, kısa zamanda. **long ~** : çok önce. *I was ready long ~ he came.* **It was long ~ he came** : (a) O gelmeden çok önce idi. (b) Gelmesi uzun sürdü/uzadı. **It will be long ~ we see him again** : Onu uzun süre göremeyeceğiz. **~-mentioned = ~-cited** : sözü geçen, evvelce zikredilen, mezkûr. **~ the Flood** : Tufandan önce, çok eskiden, Nuh zamanında. **~ one's time** : (a) doğmadan önce, henüz dünyaya gelmeden. *The motorcar was invented ~ my time.* (b) zamanında (hayatta iken) değeri anlaşılmamış. *Turner was ~ his time with many of his paintings.* **4.** önceki, evvelki. **life ~ the war** : savaştan önceki hayat. **the day ~ yesterday** : evvelki gün, **5.** ileride, gelecekte, atide, istikbalde. **The golden age is ~ us** : Altın çağ önümüzde/atidedir. **6.** -den önce/evvel, ...yerine, ...ten ise. **I would die ~ surrendering** : Teslim olmaktansa ölürüm. **7.** -den önce/evvel, yeğ, daha önemli. **~ you go** : gitmeden önce. **~ answering** : cevap vermeden önce. **~ everything else** : her şeyden önce. **We put freedom ~ fame** : Hürriyeti şöhrete yeğ tutarız. **We do want to buy a car now ~ the prices go up** : Fiyatlar yükselmeden önce bir araba almak istiyoruz. **8.** karşısın(d)a. *to appear ~ an audience.* **9.** huzurun(d)a. *He was summoned ~ a magistrate.* **10.** karşısında, muvacehesinde. *~ such wild accusations, he was too stunned to reply.* **11. ~ one can say Jack Robinson** : çabucak, göz açıp kapayıncaya kadar, **12. ~ the mast** : (yelkenli gemide) tayfa, denizci (zabitan sınıfından olmayan), **13. carry all ~ one** : kesin zafere ulaşmak. *The army defeated the enemy and carried all ~ it until it reached the city.* **14. cast (one's) pearls ~ swine** : heba etmek, boşuna emek vb. harcamak. ***e.a.***- *1. in front, in advance, ahead, 2. previously, 3. earlier, sooner.* ***k.a.***- *1. behind, 2. afterward.*

beforehand, *sf.&zf.* önceden, evvelce, daha önce/evvel, vaktinden önce. **You should have known that ~** : Bunu önceden bilmeliydin. **You ought to have told me ~** : Bana daha önce haber vermeliydin. ***e.a.***- *in advance, ahead of time.*

beforetime, *zf.* *esk.* vaktiyle, eskiden. ***e.a.***- *formerly.*

befoul, *gl.f.* **1.** kirletmek, pisletmek, lekelemek, bulaştırmak, **2.** iftira etmek, karalamak, **3. ~er** : kirleten, pisleten, lekeleyen; iftiracı, **4. ~ment** : kirletme, pisletme, lekeleme; iftira atma. ***e.a.***- *1. defile, sully, dirty, soil, 2. slander.*

befriend, *gl.f.* **1.** dostluk göstermek, dostça davranmak/hareket etmek, dostluk elini uzatmak, **2.** dost olmak/edinmek, **3.** yardım/iyilik etmek. *He ~ed me when I was in need.*

befuddle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** sarhoş etmek, sarhoşa çevirmek, **2.** sersemletmek, şaşırtmak, aklını karıştırmak. *Don't ~ me with all those details.* **3. ~ment** : sarhoşluk, sersemleme, şaşırma, **4. befuddler** : sarhoş eden, şaşırtan, sersemleten. ***e.a.***- *2. puzzle, confuse.*

beg, *f.* **begged, begging 1.** dilemek, dilenmek, sadaka istemek. **to ~ alms** : sadaka istemek. **to ~ forgiveness** : af dilemek. **to ~ (for) one's bread** : ekmek dilenmek. **to ~ a favor of s.o.** : birisinden lûtuf dilemek. **I ~ your pardon** : Affedersiniz/özür dilerim. **2.** yalvarmak, rica etmek, istemek. **to ~ (of) s.o. to do sth.** : birisinden bir iş yapmasını rica etmek. **I ~ of you, do not be angry** : Rica ederim, kızmayınız. **He ~ged and ~ged until I said yes** : Bana evet dedirinceye kadar yalvardı. **3.** mesnetsiz olarak doğru kabul etmek. **~ the question** : davayı/iddiayı ispatlanmış kabul etmek. **A statement that ~s the very point we're disputing** : İtiraz ettiğimiz noktayı mesnetsiz olarak doğru kabul eden bir beyan. **4.** kaçınmak, konudan uzaklaşmak, asıl konuya yaklaşmamak. *Your plan is interesting, but it seems to ~ the real difficulties.* **5.** (serbestçe) beyan/ifade etmek. (Bu anlamda "izninizle" diye tercüme edilir). **I ~ to point out that your facts are incorrect** : İzninizle belirteyim ki, gösterdiğiniz deliller yanlıştır. **I ~ to differ** : İzninizle ben bu fikirde değilim. **6.** (köpek) salta durmak. **Beg!** Salta dur! **7. ~ off** : (a) özür dilemek, mazeret beyan etmek *He had promised to drive us to theater, but ~ged off at the last minute.* (b) birini affettirmek, **8. go ~ging** : (mevki/makam/görev/iş) açık/münhal kalmak, doldurulamamak, (mal) elde kalmak, satılamamak. **The job went ~ging for lack of qualified applicants** : Aranan nitelikte aday olmadığından iş/görev açık kaldı. **Those jobs go ~ging** : Bu işlere pek istekli yok. *Those blue hats went ~ging at the sale yesterday.* ***e.a.-*** *2. entreat, implore, pray, crave, beseech, petition, importune, 4. avoid, evade. NOT :* **BEG** ve **CRAVE**, bir kimsenin doğal hakkı olmayan bir şeyi merhamet ve şefkat duygularına hitap ederek istemesi hâllerinde kullanılır. Birçok resmî haberleşmede **BEG** ve **REQUEST**, "istemek, rica etmek" anlamına gelir. **BEG** zamanımızda hemen hemen sadece **I beg your pardon** veya **The Committee BEGS to report** gibi nazik tabirlerde kullanılmaktadır. **REQUEST** daha gayrişahsî ve daha resmî olup **You are requested to report** gibi nazikâne emirler ve **to request payment** gibi ticarî muhaberatta kullanılır. **BESEECH** ve **IMPLORE** yalvararak istemek, **IMPORTUNE** ısrarla, taciz edercesine, can sıkacak şekilde istemek veya dilenmek, **ENTREAT** ise muhalefeti yatıştıracak şekilde inandırıcı ve gönül alıcı bir şekilde rica etmektir.

beg, *is. T.* bey.

began, *f. bk.:* **begin** *(geç. z.).*

begat, *f. esk. bk.:* **beget** *(geç. z.).*

begem, *gl.f.* **-gemmed, -gemming** (mücevherlerle) süslemek.

beget, *gl.f.* **begot** (veye *esk.:* **begat**), **begotten/begot, bagetting 1.** babası olmak, vücuda getirmek. *Abraham begat (= begot) Isaac.* **2.** *k.d.* doğurmak, sebep olmak, tevlit etmek, peyda etmek. *Hunger ~s crime.* **3. ~ter** : baba, vücuda getiren/doğuran.

beggar, *is.&gl.f.* **1.** dilenci. **~s cannot be choosers** : Ne bulursan onu al/Beleş atın dişine bakılmaz/Bedava malın kötüsü olmaz. **2.** meteliksiz, fakir. **Poor ~** : Zavallı adamcağız/fıkara. **3.** sefil, perişan derbeder, **4.** *gen.* **little ~** *Brit.* **funny little ~** : küçük maskara/afacan. **lucky ~ !** köftehor! **4.** fakirleştirmek, sefalete sürüklemek, dilenciye çevirmek. **The family had been ~ed by the war** : Harp, aileyi sefalete sürükledi. **5.** iflâs ettirmek, tüketmek, dibine darı ekmek, **6.** yetişememek, yetersiz kalmak, kâfi gelmemek, eksik olmak. **It ~s description** : Tarifi imkânsız/tarifine kelime yetişmez. **The walley was so beautiful as to ~ description** : Vadi, sözle anlatılamayacak kadar güzeldi.

beggardom, *is. bk.:* **beggary** (2).

beggarhood, *is.* dilencilik.

beggarliness, *is.* (gülünç derecede) yetersizlik/azlık/kifayetsizlik.

beggarly, *sf.* **1.** dilenci gibi, dilenircesine, **2.** gülünç (derecede az), yetersiz, kifayetsiz. **I am supposed to take all that responsibility for a ~ $2500 a year** : Bütün bu sorumluluğu senede $2500 gibi gülünç bir para karşılığında üzerime almam gerekiyor.

beggar's-lice = beggar-lice, *is.* **1.** elbiseye yapışan meyve/tohum, **2.** meyve veya tohumu elbiseye yapışan bitki.

beggar's-tick, *is. bot.* **1.** yapışkan ot *(Bidens frondosa)* : dikenli tohumu elbiseye yapışan birkaç çeşit bitki, **2.** *bk.:* **tick trefoil.**

beggarweed, *is.* **1.** kaba yonca *(Desmodium purpureum)* : sıcak bölgelerde hayvan yemi olarak yetiştirilir, **2.** *Brit.* toprağı kısırlaştıran herhangi bir ot.

beggary, *is., ç.* **-garies** (3. için) **1.** aşırı yoksulluk, fakirlik, fakruzaruret. *He was reduced to ~ by several business failures,* **2.** dilencilik, dilenciler sınıfı, fakir halk, **3.** dilenci/

çingene mahallesi : dilencilerin oturduğu veya çok bulunduğu semt. ***e.a.***- *1. poverty, 2. beggars.*

begin, *f.* **began, begun, beginning 1.** başlamak, (bir işte) ilk adımı atmak. **to ~ at the beginning** : baştan başlamak. **to ~ to work/laugh/cry** : çalışmaya/gülmeye/ağlamaya başlamak. **to ~ with** : ilk önce, evvelâ, her şeyden önce, evvelemirde. **to ~ again** : tekrarlamak, tekrar başlamak. **Well begun is half done** *a.s.* İyi başlanan iş yarı yarıya yapılmış sayılır. **2.** zuhur etmek, çıkmak, meydana gelmek/getirmek, vücut bulmak, açmak, **3.** başlatmak, **4.** önayak olmak, ihdas etmek. *Civic leaders who began the reform.* ***e.a.***- *1. start, commence, initiate, 2. arise, originate, inaugurate.* ***k.a.***- *1. end.* ***NOT*** **:** **BEGIN** ve **COMMENCE** anlamca birbirine denk olmakla beraber aralarında fark vardır. **BEGIN** genel anlamda başlamak/başlatmak demektir : **to begin knitting a sweater** gibi alelâde herhangi bir işe başlamayı ifade eder. **COMMENCE** anlamca daha kuvvetli olup inisiyatif isteyen işlerde ve resmî hususlarda kullanılır : **to commence proceedings in court** gibi. **START**, ilk hareketi yapmak veya bir dizi işlemleri faaliyete geçirmek anlamı taşır : *to start paving a street.* **INITIATE**, çok defa bilgi ve zekâ isteyen bir işleme girişmek demektir : *to initiate a new chemical procedure.* **INAUGURATE** ise resmen başlatmak, açış merasimini yapmak demektir.

beginner, *is.* acemi, müptedi, başlayıcı, bir işe yeni başlayan. **~'s luck** : acemi talihi/şansı.

beginning, *is.* **1.** başlangıç, baş, iptida. **in the ~** : başlangıçta. **from the ~** : başından beri, başlangıçtan (itibaren). **from ~ to end** : baştan başa, başından sonuna kadar. *I know that subject from ~ to end.* **to make a ~** : başlatmak, başlangıç yapmak, **2.** başlama, zuhur, **3.** köken, menşe, asıl. **the ~ of science** : ilmin mebdei. **the ~s of life** : hayatın kökeni/menşei/ilk başlangıcı, **4.** esas, temel. **The misunderstanding was the ~ of their quarrel** : Kavgalarının esası yanlış anlamadan ibaretti. ***e.a.***- *1. commencement, start, initiation, inauguration, inception, outset, 2. onset, arising, emergence, 3. origin, source.* ***k.a.***- *1. end, 2. ending.*

begird, *gl.f.* **begirt/gebirded, begirding** kuşatmak, çevirmek, sarmak, ihata etmek. ***e.a.***- *encompass, surround, encircle.*

begone, *gl.f.* (derhal) uzaklaşmak, defolup gitmek. **Begone!** Defol, çekil, yıkıl karşımdan!

begonia, *is. bot.* begonya *(Begonia).*

begorra = begorah = begorrah, *ünl. Ir.* Allahım! **~, it's a fine day** : Allahım, ne güzel gün!

begot, *f. bk.:* **beget** *(geç.z.&sf.f.).*

begotten, *f. bk.:* **beget** *(sf.f.).*

begrime, *gl.f.* **-grimed, -griming** isletmek, islendirmek, kirletmek, pisletmek.

begrudge, *gl.f.* **-grudged, -grudging 1.** haset etmek, kıskanmak, gözü olmak/kalmak. **She ~d her friend the award** : Arkadaşının aldığı ödülde gözü kaldı. **2.** vermek istememek, çok görmek, -den bir şeyi esirgemek. **He ~s her every cent** : Bir kuruşu bile ondan esirger. **3. begrudging** : kıskanç, kıskanan, haset, gönülsüz, zoraki, **4. begrudgingly** : hasetle, kıskanarak. ***e.a.***- *1. envy, resent.*

beguile, *gl.f.* **beguiled, beguiling 1.** *gen.* **~ into** : aldatmak, yanlış yola saptırmak, ayartmak, aklını çelmek. *He ~d me into lending him my car.* **2.** *gen.* **~ of/out of** : dolandırmak, hile ile/dolandırarak elinden almak. **to be ~d of money** : parası dolandırılmak. **to ~ s.o. out of sth.** : birini kandırarak elinden bir şeyini almak, **3.** çekmek, cezp etmek, celp etmek, oyalamak, eğlendirmek. **a multitude of attractions to ~ the tourists** : turist çekecek çeşitli eğlenceler. **to ~ s.o. with promises** : birisini vaatlerle oyalamak, **4.** *gen.* **~ by/with** : hoşça vakit geçirmek, eğlen(dir)mek, avutmak. **~ the time** : vakit geçirmek, can sıkıntısını gidermek. *We ~d the time by telling jokes.* **Beguiling the long day with a good book** : İyi bir kitap okuyarak uzun bir günü hoşça geçirmek. **5. ~ment** : aldatma, oyalama, aklını çelme, ayartma, **6. beguiler** : aldatan, aldatıcı, aklını çelen/ayartan kimse. ***e.a.***- *1. mislead, delude, deceive, cheat, 3. charm, divert, amuse, entertain.*

beguiling, *sf.* **1.** eğlendirici, oyalayıcı, çekici, cazip, hoş, **2. ~ly** : eğlendirerek, oyalayarak. ***e.a.***- *1. attractive, pleasing, intriguing.*

beguine, *is.* **1.** bolero ritminde bir G Amerika dansı, **2.** bu dansın müziği, **3.** buna benzer modern dans.

Beguine, *is.* bir tür Katolik rahibeliği : XII. yy. da *Liège* ' de kurulmuştur. Rahibeler şahsî mallarını saklar, istedikleri zaman rahibelikten ayrılabilirler.

begum, *is.&gl.f.* **-gummed, -gumming 1.** begüm : Hindistan'da soylu Müslüman kadın (önder) (ekseriya dul), **2.** (kauçuk veya benzeri madde ile) kirletmek, lekelemek.

begun, *f. bk.:* **begin** *(sf.f.)*.

behalf, *is.* **1.** taraf, yan, **2.** çıkar, menfaat, **3. in/on ~ of** : (a) adına, namına, yerine, ...-i temsilen. **I come here on ~ of Mr. X** : Mr. X'i temsilen geliyorum. *My husband can't be here today, so I'm going to speak on his ~.* (b) yararına, menfaatine, lehine. *A lawyer acts in/on ~ of his client.* ***e.a.-*** *2. interest, benefit.* ***NOT*** **: IN BEHALF OF** ve **ON BEHALF OF** çoğunlukla farklı anlamda kullanılırlar. **IN BEHALF OF** bir kimsenin yararına, menfaatine, onun hak ve menfaatlerini temsilen (= **in the interest of, for the benefit of**) demektir. **ON BEHALF OF** ise bir kimseyi temsilen, onun adına/namına (= **as the agent of, on the part of**) anlamında kullanılır. Mamafih, bazı kimseler bu iki deyim arasında bir ayırım yapmayıp birini öteki yerine kullanmakta sakınca görmemektedir.

behave, *f.* **-haved, -having 1.** davranmak, hareket etmek, muamele etmek. **to ~ well/badly** : iyi/kötü davranmak. **to ~ prudently** : tedbirli davranmak. **to ~ well to/towards s.o.** : birine karşı iyi davranmak/iyi muamele etmek. **He ~d with great courage** : Çok cesur davrandı. **2.** uslu durmak, terbiyeli hareket etmek, kibar/nazik davranmak. *Did the child ~?* **well-~d** : uslu, terbiyeli. **ill-~d** : yaramaz, haylaz, terbiyesiz. **to ~ oneself** : kibar/nazik/görgülü davranmak/hareket etmek, terbiyesini takınmak. **to know how to ~** : görgü/nezaket kurallarını bilmek. *Sit up, blow your nose and ~ yourself!* ***e.a.-*** *1. perform, acquit oneself, deport/comport oneself.*

-behaved, *son ek* "davranışlı". **well-behaved** : uslu, terbiyeli, iyi davranışlı. **badly-behaved** : yaramaz, terbiyesiz. **the best-behaved** : en uslu/terbiyeli. **the worst-behaved** : en yaramaz/terbiyesiz.

behavior, *is. Brit.* **behaviour 1.** tavır, tutum, etvar, tavrıhareket, hâl ve hareket. **to be of good ~** *huk.* uslanmak, ıslahıhâl etmek. **to be one's best ~** : bütün nezaketini/kibarlığını takınmak, **2.** *psikol.* davranış, davranma. **~ contagion** : öykünmeli davranış. **~ disorder** : davranış bozukluğu. **~ oscillation** : davranışsal dalgalanma. **~ potential** : davranış gizilgücü. **~ rating** : davranış değerlenmesi. **~ sampling** : davranış örneklemesi. **~ setting** : davranış ortamı. **~ unit** : davranış birimi. **good ~** : iyi davranış, **3.** etkinlik, tepki, tepkime. *The ~ of the tin under heat.* ***e.a.-*** *1. demeanor, manners, bearing, carriage, conduct, deportment, comportment.* ***NOT*** **: BEHAVIOR, CONDUCT, DEPORTMENT** bir kimsenin hareket ve davranışlarının başkaları tarafından değerlendirilmesi ile ilgili kelimelerdir. **BEHAVIOR**, çok defa sathî ilişkiler ve davranışların dış görünüşleri için kullanılır. **CONDUCT**, daha köklü ve anlamlı ilişkiler karşısındaki tutumun ahlâkî bakımdan değerlendirilmesi ile ilgilidir. **DEPORTMENT** ise eylemlerin toplum düzen ve kuralları açısından (örneğin görgü kurallarına göre) değerlendirilmesi anlamına gelir.

behavio(u)ral, *sf.* **1.** davranış+, davranışsal. **~ environment** : davranışsal çevre. **~ pattern** : davranışsal örüntü, **2. ~ science** : davranış bilimi : toplum bilimi, ruh bilimi gibi canlı organizmaların davranışları üzerindeki gözlemlere dayanan bilimler, **3. ~ly** : davranışsal olarak.

behavio(u)rism, *is. psikol.* **1.** davranışçılık : ruh biliminin inceleme konusunun davranış olduğuna inanan ve bilincin ruh biliminin araştırma alanına girdiğini yadsıyan görüş, **2. behavio(u)rist** : davranışçı, **3. behavio(u)ristic** : davranışsal, **4. behavio(u)ristically** : davranışçılıkla, davranışsal olarak.

behead, *gl.f.* **1.** başını/kafasını kesmek, boynunu vurmak, idam etmek, **2.** *jeol.* nehrin suyunu başka tarafa çevirmek, **3. ~er** : cellât. ***e.a.-*** *1. decapitate.*

beheld, *f. bk.:* **behold** *(geç.z.&s.f)*.

behemoth, *is.* **1.** *ABD* dev gibi iri yaratık, **2.** Kutsal Kitap'ta sözü edilen su aygırına benzer hayvan.

behen, *is. bk.:* **ben**^{2}.

behest, *is.* **1.** emir, buyruk, irade, direktif, **2.** kesin istek/dilek. **at the ~ of...** : ...-in emriyle. **hest** *d.d.* ***e.a.-*** *1. order, command, directive, 2. request, bidding.*

behind, *zf.&e.&sf.&is.* **1.** arkasın(d)a, gerisin(d)e, arkaya, arkada, geriye, geride. *He stood ~ a tree. We were seated ~ them.* **2.** geç, gecikmiş, geç kalmış. *You are ~ the appointed time.* **3.** geri, gerilemiş, geri kalmış. *We can't afford to fall ~ our competitors.* **~ the times** : eski (miş), modası geçmiş, gerilemiş, geri kalmış. **to be ~ the times** : geri kalmak, geri kafalı olmak, zamana ayak uyduramamak, **4.** ardın(d)a, ötesin(d)e. *behind the mountain. What do you think was the intention was ~ writing the play?* **5.** destekleyen. **He is ~ the plan** : Plânı destekliyor. **We're (right) ~ you all the way** : Sonuna kadar sizi destekleyeceğiz. **6.** gizli, saklı. *Malice lay ~ her smile.* **~ the scenes** : gizli(ce), perde arkasında(n), **7.** geri(de), geriye. **to lag ~** : geri kalmak. **to stay/remain ~** : geride durmak. **My watch is 5 minutes ~** : Saatim 5 dakika geridir. **8.** arkadan, arkasından. **to attack s.o. from ~** : birisine arkadan hücum etmek, **9.** arkadaki, gerideki. *the man ~.* **10.** *argo* kıç, göt. **I gave him a good swift kick in the ~** : Kıçına şiddetli bir tekme vurdum. ***e.a.***- *1. back, after, 10. buttocks.* ***NOT*** : **BEHIND** ve **AFTER** kelimeleri yer ve zamanca bir şeyin başka bir şeye nazaran geride olduğunu ifade ederler. **BEHIND** esas itibarıyla yer bakımından arkada, geride anlamına gelir : *He stood bahind the chair.* Zaman bakımından belirli bir an başlangıç alınarak buna nisbetle geç kalmayı ifade etmek istenirse **BEHIND** kullanılır : *The train is behind schedule.* **AFTER,** esas itibarıyla zamanla ilgili olarak kullanılır ve "**sonra**" anlamına gelir. Yer ile ilgili kullanılan **AFTER** kelimesi kesin ve belirli bir noktayı değil, hareket hâlindeki nesnelerin birbirine nazaran durumunu belirtir : *They entered the room one after another.*

behindhand, *sf.&zf.* **1.** geç, gecikmiş. *Your rent was ~ this month = You were ~ with your rent this month.* **2.** gerilemiş, geri(de) kalmış. **I'm a bit ~ with my work** : İşimde biraz geri kaldım. **3.** borçlu, borç altında. **to be ~** : (a) borç ödemekte geri kalmak, (b) eski/geri kafalı olmak.

behold, *ünl.&gl.f.* **beheld, beholding** *esk.* **1.** bakmak, seyretmek, görmek, gözlemlemek, müşahede etmek. *He beheld the great city of Babylon.* **2.** Bak(ınız), işte, hah! *Open your eyes and ~ the wonders of the nature. And ~, three sentries of the king did appear. People, ~ your king!* **3. lo and ~** : *bk.:* **lo**. ***e.a.***- *1. regard, gaze upon, view, watch, discern.*

beholden, *sf.* borçlu, minnettar, medyun. *I'm not ~ to anyone for the wealth I have accumulated. He's truly ~* to you for your kindness. ***e.a.***- *obliged, indebted.*

beholder, *is.* bakan, gören, seyreden, seyirci, gözlemci, müşahit. **Beauty is in the eye of the ~** : Kuzguna yavrusu şahin görünür.

behoof, *is., ç.* **-hooves** yarar, fayda, çıkar, menfaat. **The money was spent for his own ~** : Para onun kendi yararına harcanmıştı. ***e.a.***- *use, advantage, benefit.*

behoove, *f.* **-hooved, -hooving 1.** gerekmek, icap etmek, lâzım gelmek. **It ~s the court to weigh evidence impartially** : Mahkemenin delilleri tarafsız olarak değerlendirmesi gerekir. *It ~s you to work harder if you want to succeed here.* **2.** değmek, yarar/fayda sağlamak, yararı/faydası olmak. **It would ~ you to be nice to her, because she could do a lot for you** : Ona karşı iyi davranmanızda yarar vardır, çünkü onun size çok yardımı dokunabilir. **3.** *esk.* yakışmak, yaraşmak, yakışık almak, uygun/münasip olmak. **a quality that ~s in a scholar** : bir bilgine yakışan nitelik. **It ~s that I be silent** : Susmam uygun olur. ***e.a.***- *1. be necessary/proper for/incumbent upon, 2. be wortwhile to, 3. be proper/due.*

behove, *f.* **-hoved, -hoving** *Brit. bk.:* **behoove.**

beige, *sf.&is.* **1.** boyanmamış ve ağartılmamış yün kumaş, **2.** bej (rengi).

being, *is.* **1.** oluş, var oluş, mevcudiyet. *What is the real nature of ~? How did the universe come into being?* **2.** varlık, hayat. **I loved her with all my ~** : Onu bütün varlığımla sevdim. **Our ~ is an instantaneous flash of light in the midst of eternal night** : Varlığımız, ebedî gece ortasında anî bir ışık parıltısıdır. *The news shook me to the very roots of my ~.* **3.** var olan şey, mevcudat. **inanimate ~** : cansız mevcudat, **4.** yaratık, mahlûk. **Strange, exotic ~s that live in the depths of the sea** : Denizin derinliklerinde yaşayan garip, görülmemiş yaratıklar. **5.** insan, beşer. **human ~** : insan, **6.** *b.h.* Allah. **Sup-**

reme ~ : Allah, Tanrı, Cenabıhak, **7.** *fel.* varlık, kusursuz ve mutlak varlık, fikren ve maddeten var olan şey, gerçek veya düşüncel varlık, **8. in ~** : bilfiil, mevcut. **A theory of that sort is already in ~** : Bu tür bir kuram zaten mevcuttur. **9. call/bring (sth) into ~** : yaratmak, vücut vermek, **10. come into ~** : vücut bulmak, doğmak, yaratılmak, meydana çıkmak, **11. for the time ~** : şimdilik, şu anda, geçici olarak, muvakkaten, **12. ~ as = ~ for** *k.d.* çünkü, ...sebebiyle, -e binaen. ***e.a.***- *1. existence, 4. creature, 5. person, 6. God, 11. for now, 12. since, as, because.* *NOT* : Eskiden kullanılan **BEING AS** ve **BEING THAT** deyimleri standart İngilizcede artık kullanılmamaktadır. Bunlar yerine **SINCE, AS, BECAUSE** kullanılmaktadır. Örneğin *"Being as it's midnight, let's go home."* denilmez, ***"Since it's midnight, let's go home."*** denilir.

Beirut = Beyrouth, *is.* Beyrut.

bejewel, *gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) mücevherle donatmak/süslemek/tezyin etmek, ziynetlere gark etmek.

bel, *is.* **1.** *ilet.* bel : 10 desibel, iki gücün oranının ondalık logaritması, **2.** *bk.:* **bael**, **3.** *b.h.* Babil ve Asurluların yer tanrısı.

belabo(u)r, *gl.f.* **1.** alaya almak, dil uzatmak, (yazı veya sözle) hücum etmek, istihza etmek. *He ~s the old customs of his parents.* **2.** kuruntu yapmak, kurmak, çok fazla üzerinde durmak/tartışmak, üstüne düşmek. *He kept ~ing the point long after we had agreed. He kept ~ing the point until we were all tired.* **3. ~ with** : durmadan söyleyerek/yazarak en sonunda kandırmak/ikna etmek. *They ~ed him on all sides with arguments.* **4.** *esk.* şiddetle dövmek, dayak atmak. ***e.a.***- *1. assail, scorn, ridicule, 2. worry, 4. hit, whip, beat.*

belat, *is.* sam yeli : GD Arabistan'da kışın ve bahar başlangıcında kuzeybatıdan denize doğru esen, çölden kum ve toz getiren şiddetli rüzgâr.

belated, *sf.* **1.** geç, gecik(tiril)miş, **2.** geç kalmış. *a ~ birthday card.* **3.** battal, muattal, modası geçmiş, demode olmuş. *a ~ view of world politics.* **4.** *esk.* geceye/karanlığa kalmış, **5. ~ly** : gecikerek, sonradan, teehhürle, çok geç/sonra. **The letter arrived ~ly, when the wedding was over** : Mektup düğün bittikten çok sonra geldi. **6. ~ness** : gecikme, geç kalma. ***e.a.***- *1. late, tardy, 2. delayed, detained, 3. obsolete, out-of-date, old-fashioned.*

belaud, *gl.f.* (alay/istihza ile) bir kimseyi/şeyi aşırı methetmek/övmek. **~er** : aşırı metheden.

belay, *is.&f.* **-layed, -laying 1.** *den.* halatı volta etmek, sekiz şeklinde dolayarak bağlamak, **2.** (dağcılıkta) (a) bir kimseyi halatın ucuna bağlamak, (b) halatın ucunu sıkıca bir yere/kimseye bağlamak, (c) halatı sağlamca tutmaya elverişli kaya/ağaç, çalı vb., **3. ~ there!** Dur, bırak! (bir işi yapmaya son ver anlamında), **4. ~ing pin** *den.* armadora çeliği, bağlama çubuğu.

bel canto, *müz. It.* kıvrak şarkı söyleme tarzı.

belch, *is.&f.* **1.** geğirmek, **2.** püskür(t)me(k), fırla(t)ma(k). **to ~ forth/out flames/smoke** : alev/duman püskürtmek. *Chimneys ~ out smoke.* **3.** geğirme, geğirti. ***e.a.***- *1. eruct, 2. eject, 3. eructation.*

belcher, *sf.&is.* **1.** beyaz benekli mavi boyun atkısı, renkli eşarp, **2.** geniş (yüzük, zincir halkası vb.). ***e.a.***- *2. broad.*

beld, *sf. İsk.* dazlak, cavlak, saçsız. ***e.a.***- *bald, hairless.*

beldam(e), *is.* **1.** kocakarı, acuze, **2.** *esk.* nine, büyükanne. ***e.a.***- *1. hag, 2. grandmother.*

beleaguer, *gl.f.* **1.** kuşatmak, etrafını çevirmek, muhasara etmek, **2.** taciz/bîzar/tedirgin/rahatsız etmek, eziyet/sıkıntı vermek, **3. ~er** : (a) kuşatan, çeviren, (b) taciz eden. ***e.a.***- *1. surround, 2. harass, plague, beset.*

beleaguered, *sf.* **1.** kuşatılmış, sarılmış, muhasara edilmiş. *a ~ city.* **2.** üzgün, endişeli. *~ parents.*

belemnite, *is.* (soyu tükenmiş bir balığa ait) konik fosil.

bel-esprit, *is., ç.* ***beaux-esprits*** *Fr.* zarif, nüktedan (kimse).

belfry, *is., ç.* **-fries 1.** çan kulesi, **2.** çanın asıldığı iskele, **3.** çan kulesi sahanlığı, **4.** *argo* kafa, zihin. *a ~ full of curious notions.* **5. to have (or to be) bats in the ~** *bk.:* **bat^2** (6). ***e.a.***- *1. bell tower, 4. head, mind.*

Belg. = **1.** Belgian, **2.** Belgium.

belga, *is.* (yabancı borsalarda) Belçika para birimi : 5 Belçika frankı değerindedir.

Belgae, *is.* eski Kuzey Gal sakinleri.

Belgian, *sf.&is.* **1.** Belçikalı, **2.** Belçika atı, **3.** Belçika+, **4.** ~ **hare** *zool.* Belçika tavşanı *(Oryctolagus cuniculus)* : kızıl kahverengi tüylü, iri bir evcil tavşan, **5.** ~ **sheepdog** : Belçika çoban köpeği : siyah, iri çoban köpeği.

Belgic, *sf.* **1.** Belçikalı, Belçika+, **2.** eski Kuzey Gal sakinleri+.

Belgium, *is.* Belçika.

Belgorod-Dnetsrovski, *is.* Akkerman : Karadeniz'de halen Sovyetler Birliğine ait bir liman.

Belgrade, *is.* Belgrad.

Belgravia, *is.* **1.** Belgravya : Londra'da Hyde Park'a bitişik zengin mahallesi, **2.** *Brit.* yeni zenginler sınıfı, **3.** ~**n** : Belgravyalı, yeni zengin+.

Belial, *is.* **1.** *ilâh.* iblis, şeytan, habis ruh, **2.** Milton'un Kaybolan Cennet adlı eserinde düşen melek.

belie, *gl.f.* **-lied, -lying** **1.** yanlış aksettirmek, gerçeği yansıtmamak, örtmek, maskelemek. **The newspaper ~d the facts** : Gazete olayları yanlış aksettirdi. **2.** yalanlamak, yalancı/boşa çıkarmak, tekzip etmek. **Facts ~d his story** : Olaylar, anlattıklarını yalanladı. **Fate ~d our hopes** : Kader ümitlerimizi boşa çıkardı. **3.** *esk.* iftira etmek, yalan söylemek. ***e.a.***- *1. misrepresent, disguise, falsify, 2. contradict, refute, controvert, repudiate, invalidate, negate, deny, 3. slander, lie, defame.* ***k.a.***- *1. reveal, disclose, indicate, represent, 2. prove, verify, validate, support, confirm, corroborate.*

belief, *is.* **1.** inanç, inanış, inanma, kanaat. **religious ~s** : dinî inançlar. ~ **in s.o./sth.** : bir kimseye/şeye inanma. **My ~ is that he is right** : Bence o haklıdır. **to the best of my ~** : inancıma göre, kanaatimce, **2.** iman, itikat, akide, itimat, güven. ~ **in God** : Allaha iman. **the child's ~ in his parents** : çocuğun ebeveynine güveni. **This has shaken my ~ in justice** : Benim adalete olan güvenimi sarstı. **3.** akide, doktrin. **the Christian ~** : Hristiyanlık akidesi, **4. beyond ~** : inanılamaz, inanılması olanaksız. ***e.a.***- *1. conviction, confidence, trust, view, opinion, tenet, persuasion, certainty, 2. faith, dogma 3. doctrine.* ***k.a.***- *1-3. disbelief, unbelief.* *NOT* : **BELIEF, CERTAINTY** ve **CONVICTION**, birtakım iddiaları, sözleri doğru olup olmadığını irdelemeden, kanıtlanmasına gerek duymadan, olduğu gibi kabul etme, doğru sayma demektir. **BELIEF**, doğrudan doğruya böyle bir inanışı belirtir : **Belief in astrology** : Yıldız falına inanma. **CERTAINTY**, bir şeyin doğruluğuna kesinlikle, şüphe götürmez bir şekilde inanmadır. **I know this for a certainty** : Bunun doğru olduğuna kesinlikle inanıyorum. **CONVICTION**, bazı delillere dayanarak bir şeyin doğru olduğu hakkında varılan hüküm veya kanaati ifade eder : *A conviction that a decision is just.*

belier, *is.* **1.** yanlış aksettiren, gerçeği yansıtmayan, **2.** yalanlayan, yalancı çıkaran, tekzip eden, **3.** iftiracı, iftira eden, **4.** yalancı, yalan söyleyen.

believe, *f.* **-lieved, -lieving 1.** inanmak. **I ~ (that) I am right** : Haklı olduğuma inanıyorum. **to make ~** : inandırmak. **to ~ s.o.** : birisine inanmak. **to ~ in one God** : Tek Tanrıya/Allahın birliğine inanmak. **~ me!** Bana/sözüme inan! **2.** güvenmek, itimat etmek. **to ~ in s.o.'s word** : birinin sözüne itimat etmek. **Don't you ~ it** : Ona güvenme(yiniz)/itimat etme(yiniz)! **3.** iman etmek. **to ~ in God** : Allaha iman etmek, **4.** sanmak, zannetmek. **The fugitive is ~d to be headed for Mexican border** : Kaçağın Meksika hududuna doğru gittiği sanılıyor. **I ~ he has come** : Zannederim geldi. **5.** tahmin etmek. **I ~ that he has left town** : Şehirden ayrıldığını zannediyorum. **6.** ~ **in** : (a) inanmak, kani olmak. **to ~ in ghosts** : hayaletlere/cinlere inanmak. (b) güvenmek, itimat etmek, itimadı olmak. **I ~ in you** : Sana güveniyorum. **~ in me** : Bana güven/itimat et! **7. believability = believableness** : inanılabilme, güvenilebilme, **8. believable** : inanılır, güvenilir, itimat edilebilir, itimada lâyık, **9. believably** : inanılır/güvenilir bir şekilde, **10. believer** : inanan, iman/itikat eden, mümin, mutekit. *He is a great believer in fresh air as a cure for ilness.* **11. believingly** : inanarak, güvenerek, itimat ederek.

belike, *zf.* *esk.* pek muhtemel olarak, büyük bir olasılıkla/ihtimalle, muhtemelen, belki. ***e.a.***- *perhaps, probably, very likely.*

belittle, *gl.f.* **-tled, -tling 1.** küçültmek, küçümsemek. **to ~ oneself** : küçük düşmek. *Don't ~ his success just because you're jealous.* **2.** alçaltmak, aşağılamak. *a belittling remark.* ***e.a.-*** *1. diminish, minimize, decry, depreciate, underrate, underestimate, 2. disparage, derogate, dispraise.* ***k.a.-*** *1&2. praise, overpraise, elevate, exalt, magnify, aggrandize .*

bell^{1}, *is.&f.* **1.** zil, çıngırak. **door ~** : kapı zili. **electric ~** : elektrik zili. **telephone ~** : telefon zili. **the dinner-~** : yemek zili. **to ring the ~** : zil çalmak. **to strike the ~** : vakti/saati gelmek, **2.** çan, kampana. **by/with ~, book and candle** : (dinde) resmî lânetleme, dinden çıkarıldığını resmen ilân etme. **sound as a ~** : (a) sapasağlam, tam sıhhatte, (b) kusursuz, mükemmel, **3.** zil/çan sesi. *We rose at the ~.* **There's (a ring at) the ~** : Zil çalıyor. **to strike eight ~s** : öğle olmak, **4.** çan biçiminde herhangi bir nesne. **diving ~** : dalgıç hücresi. **the ~ of a flower** : çan şeklinde çiçek. **~ of a musical wind instrument** : çan şeklinde nefesli saz. **dumb-~** : (a) (jimnastikte) el güllesi, (b) ahmak, aptal, budala, **5.** bir boru veya müzik aletinin genişleyen ucu, **6.** *den.* (a) gemide saati bildiren çan vuruşu, (b) her bir çan vuruşunun gösterdiği yarım saatlik süre, **7. umbrella** *d.d. zool.* denizanasının şemsiye biçimindeki bedeni, **8.** *bot.* çiçeğin çan biçimli taç/tüveyç kısmı, **9. ring a ~** : anımsa(t)mak, hatırla(t)mak, hatırlar gibi olmak. **His name rings a ~** : Adını hatırlıyorum. **That doesn't ring a ~** : Onu hatırlamıyorum. **10. ring the ~** : isteğe uygun olmak, ihtiyaca cevap vermek. **This new book rings a ~ with teen-agers** : Bu yeni kitap çocukların ihtiyacına cevap veriyor. **11. saved by the ~** : (a) (boksör) zil imdadına yetişti (zaman dolduğundan nakavttan kurtuldu), (b) (herhangi bir şahıs) son anda paçayı kurtardı, **12. with ~s on** *k.d.* seve seve, memnuniyetle, oynaya oynaya, etekleri zil çalarak. **I'll come to your party with ~s on** : Davetinize memnuniyetle gelirim. **13. ~ out** : şiş(ir)mek, genişle(t)mek, havalan(dır)mak. **~ing out the tubes will permit a freer passage of air** : Boruların genişletilmesiyle havanın daha serbest geçişi sağlanacaktır. **14.** zil takmak, çıngırak asmak. **The cat was ~led to warn the birds** : Kuşları tehlikeden uyarmak için kedinin boynuna zil takılmıştı. **15.** çan şeklini almak, **16. ~ the cat** : (başkalarına yardım için) kimsenin yanaşmadığı tehlikeli bir işe girişmek, tehlikeli bir işi başarmak (Farenin kedinin boynuna zil takması gibi). ***e.a.-*** *12. eagerly.*

bell^{2}, *is.&f.* **1.** böğürme : kösnüme devresinde geyiklerin çıkardığı ses, **2.** (geyik) böğürmek, bağırmak, **3.** *esk. bk.:* **bellow, roar.**

belladonna, *is.* **1.** *bot.* güzelavrat otu *(Atropa Belladonna)* : patlıcangillerden atropin denilen zehirli bir ilâcın çıkarıldığı bitki. Kırmızı mor çiçekler açar. Ufak, siyah bir meyvesi vardır. **banewort, deadly nightshade** *d.d.* **2.** belladon : bu bitkinin yaprak ve köklerinden çıkarılan, atropin ve benzeri alkalileri içeren madde. Hekimlikte salgılama ve kasınçları kontrol için, ağrı giderici kalp ve solunumu uyarıcı olarak kullanılır, **3. ~ lily** *bk.:* **amaryllis** (1).

bellbird, *is. zool.* çan kuşu *(Procnias)* : G Amerika'da yaşayan ve ötüşü çan sesini andıran birkaç çeşit kuş.

bell book, *den.* gemilerde makine dairesini ilgilendiren emirlerin yazıldığı defter.

bell-bottom, *sf.* **1. ~ed** *d.d.* geniş paçalı (pantalon), **2. ~s** : geniş paçalı pantalon, bahriyeli pantalonu.

bellboy = bellhop = bellman, *is. ABD* otel garsonu, otellerde oda hizmetçisi.

bell buoy, *den.* çanlı şamandıra.

bell captain, başhademe : otellerde oda hizmetçilerinin başı.

belle, *is.* dilber, güzel (kadın/kız), özellikle bir topluluğun en güzeli. **the ~ of the ball** : balo güzeli.

Belle Epoque, *Fr.* Güzel Çağ : Batı Avrupa'da barış içinde geçen ve edebiyat, sanat ve teknolojide ilerlemeler sağlanan 1871-1914 dönemi.

belle-lettres, *ç. is.* edebiyat. ***e.a.-*** *litterature .*

bellettrist, *is.* edebiyatçı, edip. **~ic** : edebî.

bellflower, *is. bot.* çan çiçeği *(Campanula).* ***e.a.-*** *campanula, harebell, bluebell.*

bell glass, *bk.:* **bell jar.**

bellhop, *is. bk.:* **bellboy.**

bellicose, *sf.* **1.** kavgacı, dövüşçü, dövüşken, savaşçı, **2. ~ly** : saldırgan/mütecaviz bir şekilde, kavgacılıkla, dövüşkenlikle, **3. ~ness = bellicosity** : kavgacılık, dövüşkenlik, savaşçılık. ***e.a.-*** *1. belligerant, pugnacious, combative, contentious, militant, quarrelsome, warlike.* ***k.a.-*** *1. amicable, pacific.*

bellied, *sf.* göbekli, karınlı. **big-~** : şişko, koca göbekli. **pot-~** : iri karınlı.

belligerence, *is.* **1.** çarpışma, muhasamat, savaş/harp hâli, **2.** kavga, dövüş, mücadele, **3.** savaşçılık, harpçilik, muhariplik.

belligerency, *is.* **1.** savaşçılık, dövüşkenlik, kavgacılık hâli/temayülü, **2.** saldırganlık, mütecaviz/öfkeli tutum/hâl/görünüş.

belligerent, *sf.&is.* **1.** kavgacı, dövüşken, **2.** cenkçi, savaşçı, harbe meyilli, muhasım, düşman. *a ~ tone.* **3.** savaşan, muharip, harbeden, harbe girmiş (devlet /millet). **a peace treaty between ~ powers** : savaşan kuvvetler arasında barış anlaşması, **4.** savaş+, harp+. *~ rights,* **5.** saldırgan, mütecaviz, küstah, öfkeli. *I don't like your ~ language.* **6.** **~ly** : düşmanca, hasmane, düvüşle, kavga ile, dövüşe dövüşe, savaşarak, mücadele/savaş yolu ile. ***e.a.****- 1&2. bellicose, pugnacious, contentious, quarrelsome.* ***NOT*** **: BELLIGERANT**, bilfiil savaşan anlamına geldiği gibi savaşa yol açan düşmanca tutumu da niteler. İkinci anlamda **BELLICOSE** ve **PUGNACIOUS** kelimeleri ile yakın ilgisi vardır. Mamafih **PUGNACIOUS** belirli bir kavga veya çatışmadan ziyade doğuştan kavgacı, dövüşçü kimselere uygulanır. Anlamca daha zayıf olan **CONTENTIOUS** ve **QUARRELSOME** kelimelerinden ilki kavgacı, münazaacı, ikincisi ise huysuz, nizacı, mızıkçı anlamına gelir.

bell jar = bell glass, *is.* çan şeklinde kavanoz.

bell-less, *sf.* çansız, zilsiz, çıngıraksız.

bellman, *is., ç.* **-men** **1.** zilci : tellâl, bekçi vb. gibi zil taşıyan/çalan kimse, **2.** *bk.:* **bellboy.**

bell metal, *is.* tunç : çan yapmakta kullanılan %80 bakır, %20 kalay ve bazan az miktarda kurşun ve çinko içeren alaşım.

bell-mouthed, *sf.* çan ağızlı : ağız kısmına doğru gittikçe genişleyen. **~ teacup** : çan ağızlı fincan.

bellow, *f.* **1.** böğürmek, inlemek. *He ~ed with pain.* **2.** kükremek. *~ing with rage.* **3.** bağırmak, haykırmak. **to ~ (out) orders** : bağırarak emirler vermek. **"Go away!" he ~ed** : "Defol!" diye bağırdı, **4.** **~er** : böğüren, inleyen, bağıran, haykıran. ***e.a.****- 1-3. cry, 2. roar, 3. shout, yell, scream, shriek, bawl.*

bellows, *is.* **1.** körük, **2.** körüğe benzer nesne, **3.** akciğerler, **4.** **~ fish** *bk.:* **snipefish**, **5.** **~like** : körük gibi. ***e.a.****- 3. lungs.*

bell pepper, *is. bk.:* **sweet pepper.**

bellpull = bellpush = bell rope, *is.* çan/zil ipi : tutup çekerek çan veya zili çalmaya yarayan ip.

Bell purchase = Bell's purchase, palanga, ikisi sabit dört makaradan oluşan düzen : uygulanan kuvvetin altı katı ağırlıkta yükü kaldırır.

bell-ringer, *is.* **1.** çan çalan, **2.** büyük başarı sağlayan şey.

bells, *is. bk.:* **bell-bottoms.**

bell-tent, *is.* konik/mahrutî çadır.

bellwether, *is.* **1.** kösemen : sürü önünde giden, boynunda çan asılı koç, **2.** önder : bir meslekte, sanayide vb. en önde olan. *Paris remains the ~ of the fashion industry.* **3.** elebaşı : isyan, başkaldırma, ihtilâl gibi hareketlerde kalabalığa önderlik eden kimse. ***e.a.****- 2. leader, 3. ringleader.*

bellwort, *is. bot.* **1.** çan çiçekli bitkilerden herhangi biri, **2.** **merry-bells** *d.d.* sarı çan çiçeği *(Uvularia)* : KD Amerika'da yetişen ve çan biçiminde sarı çiçekler açan bitki.

belly, *is., ç.* **-lies**, *f.* **-lied, -lying** **1.** karın, **2.** göbek, **3.** oburluk. **have a/one's ~** : tıka basa yemek, göbeğini şişirmek, **4.** rahim, **5.** bir şeyin içi, **6.** şişkinlik, bir şeyin şişkin olan kısmı. *the ~ of a flask.* **7.** *anat.* kasın etli/yumuşak kısmı, **8.** bir şeyin önü/altı/iç kısmı, **9.** *müz.* keman ve benzeri çalgıların üst kısmı, **10.** *hv.* uçak gövdesinin alt kısmı, **11.** *gen.* **~ out** : şiş(ir)mek. *The wind bellied out the sail. The sail bellied out in the wind.* **12.** **~ up** *argo* (a) ölmek, nalları dikmek, (b) iflâs etmek, batmak, tepe taklak gitmek. ***e.a.****- 1. abdomen, 3. gluttony, 4. womb, 11. swell out, bulge, 12. (a) die, (b) bankrupt.*

bellyache, *is.&gs.f.* **-ached, -aching** **1.** *k.d.* karın ağrısı, **2.** *argo* sızlanma(k), şikâyet (etmek), homurdanma(k). *Stop bellyaching and get on with the job.* **3.** **bellyacher** : şikâyetçi, sızlanan, homurdanan. ***e.a.****- 2. complain, grumble.*

bellyband, *is.* **1.** kuşak, kasık bağı, **2.** kolan, **3.** *den.* yelkeni takviye için dikilen parça.

bellybutton = belly button, *is. k.d.* göbek. ***e.a.*** *- navel.*

belly dance = belly dancing, *is.* göbek dansı. **belly dancer** : çengi, göbek dansı oynayan.

belly-dance, *gs.f.* göbek atmak, göbek dansı oynamak.

belly flop = belly whop, *is.* suya karın üstü düşerek dalış. **belly-flopper/-whopper** : karın üstü suya dalan.

belly-flop, *gs.f.* **-flopped, -flopping** suya karın üstü dalmak. **belly-bump, belly-whop, belly-slam** *d.d.*

bellyful, *is., ç.* **-fuls** *argo* karın dolusu, karın doyuracak kadar, yeteri kadar. *I've had a ~ of your silly advice.*

belly-land, *f. hv.* uçağı (iniş düzenini kullanmadan) karnı üzerine indirmek. **~ing** : karın üstü iniş.

belly laugh, *is. k.d.* katılasıya/katıla katıla gülme, gürültülü kahkahalarla gülme/gülüş.

bellylike, *sf.* karın gibi, karına benzer, şiş (kin).

belly-wash, *is. ABD-argo* içecek şey : su, bira, kahve, çorba vb.

belong, *gs.f. gen.* **~ to 1.** ait olmak. **It ~s to me to decide** : Karar vermek bana aittir. **2.** -nin malı olmak. **This book ~s to you** : Bu kitap senindir (sana aittir). **3.** mensup olmak, -li olmak, -ten olmak, ...sakinlerinden olmak. **to ~ a society** : bir cemiyete mensup olmak. **to ~ to a place** : bir yer sakinlerinden olmak. **He ~s to Bursa** : O Bursalıdır. **I ~ here** : Buralıyım. **I feel that I don't ~ here** : Burada kendimi yabancı hissediyorum. **4.** yeri/ilgisi olmak, ilgilendirmek. **The book ~s on this shelf** : Kitabın yeri bu raftır. **Put it back where it ~s** : Onu yerine koy. **This case ~ed to Appeal Court** : Bu dava Yargıtayı ilgilendirir. **Your objection does not ~ to this discussion** : İtirazınızın görüşülen konu ile ilgisi yoktur. **5.** uygun/münasip/faydalı olmak. *A telephone ~s to every home. A man of his ability ~s in teaching.* **6. ~ with** : iyi gitmek. **Cheese ~ with salad** : Peynir salata ile iyi gider. **7.** yakışmak, yakışık almak. **Such amusements do not ~ to his age** : Böyle eğlenceler yaşına yakışmıyor. **8. ~ together** : beraber olmak/gitmek, eş olmak. ***e.a.*** *- **1&2.** appertain, pertain, relate to, indwell, inhere, **6.** fit, go.*

belonging, *is.* **1.** mal, eşya, bir kimseye ait olan şey, **2. ~s** : eşya, pılı pırtı. **personal ~s** : zatî eşya.

beloved, *sf.&is.* **1.** sevgili, aziz, sevilen, sevilmiş. **~ by all** : herkesçe sevilen. **Dearly ~ brethren** : Çok sevgili kardeşlerim. **2.** *şiir* canım, gözümün nuru, **3. to be ~** : sevilmek. *Mary is ~ by John.*

below, *sf.&zf.&e.* **1.** -den aşağı, aşağıya, aşağıda(n), alçak. **~ the knee** : dizden aşağı. **look out ~** : aşağıya bak. **They live 2 floors ~** : İki kat aşağıda oturuyorlar. **~ we could see the walley** : Aşağıdan vadi görülür. **voices from ~** : aşağıdan gelen sesler. **~ one's breath** : alçak sesle, **2.** alt(ta) altında, alt kat(a), alt katta(n). **the tenants ~** : alt kattaki kiracılar. **to go ~** : alt kata gitmek. **~ cost** : maliyetin altında. **~ freezing** : donma derecesinin altında, **3.** yeryüzü(nde), dünya(da). **the fate of the creatures ~** : yeryüzündeki yaratıkların kaderi, **4.** cehennem(de). **(in hell) down ~** : cehennemde, **5.** (belgelerde) aşağıda, daha sonra, badema. **as stated ~** : aşağıda beyan edildiği üzere. **This will be explained ~** : Bu, daha sonra/aşağıda izah edilecektir. **6.** (rütbe, derece, kademe vb.) aşağı, dun. **He was demoted to the class ~** : Bir aşağı sınıfa indirildi. **officers of the rank of major and ~** : binbaşı ve daha aşağı rütbeli subaylar, **7.** *tiy.* sahne aşağısı, **8.** *zool.* karın, gövdenin alt kısmı, **9.** tenezzül. **It would be ~ my dignity to speak to him** : Onunla konuşmaya tenezzül etmem. ***e.a.*** *- **1&2.** under, beneath, underneath, **6.** lower, **7.** downstage .*

belt, *is.&gl.f.* **1.** kemer, bel kayışı. *a nice new leather ~.* **~ buckle** : (a) toka, (b) kemer bağlama. **cartridge ~** : fişeklik. **shoulder ~** : omuz kayışı. **sword ~** : kılıç kayışı, **2.** kuşak, **3.** şerit, bant. **~ saw** : şerit testere, **4.** *mak.* kayış, kayış tertibatı, transmisyon kayışı. **~ pulley** : kayış kasnağı, **5.** *den.* (harp gemileri gövdelerini saran) zırh kuşağı, **6.** *As.* (a) fişeklik, (b) palaska kayışı, **7.** kolan, **8.** bir şehrin çevresini kuşatan yol, demir yolu vb. kuşağı, **9. below the ~** : kurallara aykırı. **hit below the ~** : (a) (boks) belden aşağı vurmak, (b) *mec.* alçakça/kahpece hareket etmek, **10. tighten one's ~ = pull in one's ~** : (a) kemerleri sıkmak : müşkülât/sıkıntı/zaruret ve sefalete sabırla katlanmak, (b) masrafları kısmak, tutumlu davranmak. *They were urged to tighten their ~s for the war effort. In a period of unemployment a lot of people must learn to tighten their ~s.* **11. under one's ~** *k.d.* (a) karnın(d)a, midesin(d)e. **With a few scotches under his ~, he's everyone's friend** : Birkaç kadeh viskiyi midesine indirince herkesle ahbap kesilir. (b) görmüş geçirmiş. **He already had a few hand-to-hand fights under his ~ when he was sent to front** : Cepheye gönderilmeden önce birkaç süngü harbi görmüş geçirmişti. **12.** *Brit. argo* (a) hızlı sürmek/gitmek. *He was really ~ing along/down the motorway.* (b) çok hızlı otomobil gezintisi. *Let's go for a ~ down the Motorway.* **13.** kuşak/kemer bağlamak/geçirmek. ~ **up!** *Brit.* kemerleri bağlayınız. *She ~ed (up) her raincoat.* **14.** (silâh/kılıç vb.) kuşanmak. *He ~ed his sword.* **15.** kayışla/palaska ile dövmek. *He ~ed his son.* **16.** sarmak, kuşatmak, etrafını çevirmek, **17.** *k.d.* (el ile vb.) hızla vurmak. *~ed him on the face.* **18. ~ in/out/across** : arşınlamak, (geniş adımlarla) yürümek. *He ~ed down the street.* **19. ~ out** *argo* yüksek/gür sesle (yırtınırcasına) şarkı söylemek. ~ *out a song.* **20. ~ up** *argo-kaba* susmak, sesini kesmek. ~ *up, you boys, father's asleep.* ***e.a.-*** *13. girdle, encircle, 14. gird (on), fasten (on), 15. flog, lash, strap.*

belted, *sf.* **1.** kemerli, kuşaklı. *a ~ dress.* **2.** (özellikle asalet nişanı olarak) kemer kuşanmış. *the ~ lords and emissaries.* **3.** renkli kuşağı olan. *a ~ cow.* **4. ~-bias tire** : (oto) çelik kuşaklı lâstik, **5. ~ sandfish** : *zool.* kemerli balık *(Serranellus subligarius).*

belt highway = beltway = belt, *is.* çevre yolu : şehrin çevresini dolaşan ana yol.

belting, *is.* **1.** kayış/kemer takma/geçirme, **2.** kemer, kayış. **This shop carries quite a wide variety of ~** : Bu dükkânda çok çeşitli kemerler bulunur. **3.** kayışla/palaska ile dövme, **4.** kayış tertibatı, **5.** kayış malzemesi.

beltless, *sf.* kemersiz, kuşaksız, kayışsız.

belt line, *is.* bir şehri çevreleyen ulaştırma/taşıma sistemi. **beltline = waistline** : bel, kuşak/kemer yeri.

beluga, *is. zool.* **1. hausen** *d.d.* beyaz mersin balığı *(Acipenser huso)* : Karadeniz ve Hazar Denizi'nde bulunur. Başlıca havyar ve tutkal kaynağıdır, **2. white whale** *d.d.* akbalina *(Delphinapterus leucas)* : Kuzey denizlerinde yaşayan yuvarlak başlı ve büyüyünce beyaz renk alan balina.

belvedere, *is.* **1.** köşk, **2.** cihannüma : güzel manzaraya hâkim taraça veya üstü açık bina, **3.** (yüksek yerde) yazlık köşk, **4.** *b.h.* Vatikan resim ve heykel sarayı.

bema, *is., ç.* **-mata 1.** (Ortodoks kiliselerinde) mihrabın etrafındaki kapalı kısım, **2.** eski kiliselerde yüksek rütbeli papazlara mahsus yer, **3.** eski Yunan binalarında plâtform, **4.** söylev/nutuk kürsüsü.

bemaul, *gl.f.* (döverek) ağır yaralamak, kıyasıya dövmek.

bemire, *gl.f.* **-mired, -miring 1.** çamurla(t)mak, çamura bat(ır)mak/bulamak/bulaştırmak. *The child ~d his clothing.* **2.** çamur sıçratarak kirletmek. *The muddy road ~d the car.* **3. ~ment** : çamurlatma.

bemoan, *f.* **1.** ağlayıp inlemek, ah ve figan etmek, (bir şeyden) ağlayarak şikâyet etmek. *He ~ed his bitter fate.* **2.** acımak, merhamet etmek, **3.** ağlamak, matem tutmak, üzülmek, kederlenmek, **4. ~ingly** : ağlayıp inleyerek, ahüvah ile, matem tutarak. ***e.a.-*** *1. bewail, lament, 3. lament, mourn.*

bemuse, *gl.f.* **-mused, -musing 1.** bunaltmak, sersemletmek, şaşırtmak, serseme/şaşkına çevirmek, **2. ~ment** : sersemleme, şaşırma, bunalma. ***e.a.-*** *1. confuse, muddle, stupefy, 2. confusion.*

bemused, *sf.* **1.** sersem(letilmiş), şaşkın, şaşkına çevrilmiş, şaşırtılmış. ~ *with all the questions.* **2.** dalgın, düşünceli, düşüncelere dalmış. *a ~ person/expression.* **3. ~ly** : sersemlenmiş/şaşkın bir hâlde, dalgın dalgın, düşünceli düşünceli. ***e.a.-*** *1. confused, muddled, stupefied, 2. preoccupied.*

ben^1, *is.&sf.&zf.&e.* *İsk.* **1.** iki odalı kulübenin iç odası, yatak ve oturma odası olarak kullanılan oda, **2.** içeride(ki), içinde, içine, içeriye, **3.** dağ tepesi, zirve, yüksek tepe. *They were climbing the ~.* ***e.a.-*** *2. within, inside, 3. peak, hill.*

ben^2, *is.* **1.** *bot.* uçkuncuk *(Moringa oleifera)* : Arabistan ve Hindistan'da yetişen, kanatlı tohumlarından esans ve ince bir makine yağı *(oil of ben)* çıkarılan ağaç, **2.** bu ağacın kanatlı tohumu.

ben^3, *is.* -oğlu, -zade : Arap ve İbranî adlarında kullanılır : *Moses ben Maimon* gibi. **Big Ben** : Londra'da parlamentodaki saat kulesi çanı.

benactyzine, *is. ecz.* benaktizin, C20H25 NO3 : yatıştırıcı ilâçlar yapmakta kullanılan kristalli bileşik.

Benadryl , *is. ecz.* benadril, alerji tedavisinde kullanılan antihistamin.

bename, *gl.f.* **-named, -named, -nempt/-nempted, -naming** *esk.* adlandırmak, ad vermek. ***e.a.***- *name.*

bench, *is.&gl.f.* **1.** sıra, kanape, peyke. *a park ~,* **2.** yargıç/hâkim kürsüsü, **3.** yargıçlık makamı, mahkeme, yargıçlar kurulu. **Queen's ~** : İngiliz Yüksek Mahkemesi. **The Bench** : (a) yargıç makamı, (b) mahkeme. **The ~ declared...** : Mahkemece beyan edildi ki.... **What are the feelings of the ~ about this** : Bu hususta yargıçlar kurulunun düşünceleri nedir? **4.** hükûmet erkânı veya bunların makamı. **the Treasury ~** : (Parlamentoda) Bakanlara özgü sıra. **Front ~** : (Avam Kamarasında) eski bakanlara ayrılan ön sıra. **back ~es** : milletvekilleri sıraları, **5.** *sp.* (a) yedek oyuncuların oturup bekledikleri sıra, (b) yedek oyuncuların sayısı/niteliği. **A weak ~ hurt their chances for the championship** : Yedek oyuncularının zayıf olması şampiyonluk şansını azalttı. **6. workbench** *d.d.* tezgâh : marangoz vb. tezgâhı, **7.** müsabakaya çıkarılan hayvanların dizildikleri plâtform, **8.** köpek müsabakası/yarışması/gösterisi. **~ dog** : gösteriye katılan köpek, **9.** *coğ.* sahanlık : sarp kayalar arasında raf gibi düzlük, **10.** maden ocağında basamaklı çalışma yeri, **11.** *bk.:* **berm** (3), **12.** sıra/kanape/peyke temin etmek, **13.** makamda/kürsüde otur(t)mak, makama getirmek, makam/mevki sağlamak. *an election that ~ed him in the district court.* **14.** müsabakaya/gösteriye sokmak. *to ~ a dog.* **15.** (maden ocaklarında) basamaklı olarak kesmek, **16.** *sp.* oyundan çıkarmak/alıkoymak, **17. on the ~** : (a) (mahkemede) başkanlık makamında, riyaset kürsüsünde, başkanlığında, (b) *sp.* oyuna katılmayan, yedek. ***e.a.***- *1. seat, 3. court, tribunal, judiciary, 8. dogshow.*

bencher, *is. Brit.* baro yönetim kurulu üyesi, kıdemli avukat, (parlamentoda) belirli bir sırada oturan.

bench-made, *sf.* ısmarlama (deri, tahta vb. eşya).

bench mark, (sürveyde) seviye işareti, reper noktası.

bench press, *is. sp.* yatarak ağırlık kaldırma.

bench-press, *f. sp.* yatarak ağırlık kaldırmak.

benchwarmer = bench warmer = bench-warmer, *is. sp.* nadiren oyuna katılan yedek oyuncu.

bench warrant, *huk.* tutuklama emri, tevkif müzekkeresi.

bend, *is.&f.* **bent** (*esk.* **bended**), **bending 1.** eğ(il)me(k), eğril(t)me(k), bük(ül)me(k). **to ~ one's head over a book** : başını kitaba eğmek. **to ~ over and pick up sth.** : eğilip bir şey almak. **to ~ under a burden** : yük altında beli bükülmek. **to ~ down a branch** : dalı eğmek. **to ~ forward** : öne eğilmek. **to ~ a wire** : teli bükmek. **a bow that ~s easily** : kolayca eğilen bir yay. **Better ~ than break** : Eğilmek kırılmaktan yeğdir. **to go down on ~ed knee** : diz çökmek. **2.** kıvırmak, kıvrılmak, kavislen(dir)mek. **The road bent toward the south** : Yol güneye (doğru) kıvrılıyordu. **3.** baş eğ(dir)mek, boyun eğ(dir)mek, teslim etmek/olmak, ram etmek/olmak, uy(dur)mak, inkiyat et(tir)mek. **to ~ to s.o.'s will** : birisinin iradesine boyun eğmek, **4.** yönel(t)mek, çevirmek, çevrilmek, dön(dür)mek. **to ~ one's steps towards a place** : adımlarını bir yere yöneltmek. **to ~ one's gaze on sth.** : bakışlarını bir şeye çevirmek. **to be homeward ~ing** : evin yolunu tutmak. **We bent to our work as the bell sounded** : Zil çalınca işimize döndük. **5.** ger(il)mek. *to ~ the string of a bow,* **6.** *den.* bağlamak, tutturmak, **7.** meylet(tir)mek, **8.** ikna etmek, razı etmek, **9.** zorlamak, icbar etmek, **10.** eğrilik, büklüm, kıvrım, inhina, kavis, **11.** dirsek, köşe, **12.** dönemeç, viraj. **~s in the road** : yolun dönemeçleri. **to take a ~** : virajı dönmek. **sharp ~** : keskin viraj, **13. ~s** *den.* (a) ahşap gemi kaburgası, (b) *bk.:* **caisson disease**, (c) *bk.:* **aeroembolism**, **14.** (armalarda) şerit çizgi. **~ sinister** : paralel çizgiler, **15.** yarım kösele, sepilenmiş derinin yarısı, **16. round the ~** *Brit. argo* deli. **send/drive s.o. round the ~** : deli etmek, çıldırtmak. *Her behavior really dri-*

ves me round the ~ . **17. to catch s.o. ~ing** : birini fena bir iş yaparken yakalamak, **18. to be bent on doing sth.** : bir şeyi yapmaya abdetmek, azmetmek. **He is bent on ruining you** : Seni mahvetmeye ahdetti. **He is bent on seeing me** : Matlaka beni görmek istiyor. **He is bent on pleasure** : Kendini eğlenceye (zevkusafaya) verdi. **19. ~ over backward(s)** : büyük gayret sarf etmek, var gücünü harcamak, elinden geleni yapmak. **She bent over backward to make sure that he was always pleased** : Onu daima memnun etmek için elinden geleni yaptı. ***e.a.***- *1. crook, flex, bow, 2. twist, turn, wind, 3. bow, submit, yield, 12. curve, crook, turn, 16. insane, crazy, mad.*

bendable, *sf.* eğilebilir, bükülebilir, eğrilebilir, kıvrılabilir, çevrilebilir, döndürülebilir.

Ben Day Process = Benday Process, Bendey baskı yöntemi : orijinal resim üzerine ince delikli saydam bir ekran koyarak tabloya değişik bir ton sağlayan baskı yöntemi.

bended, *f.* **1.** *esk. bk.:* **bend** (p.p.), **2. on ~ knee(s)** : diz çökerek (yalvarmak, lûtuf dilemek vb.).

bender, *is.* **1.** eğen, büken (pense, pres makinesi vb.), **2.** *ABD-argo* içki âlemi, cümbüş, **3.** *Brit.-argo* 6 penilik madenî para. ***e.a.***- *2. spree.*

bending, *is.* eğ(il)me, bük(ül)me, bükülüm, bükücü, dön(dür)me, inhina, meyil, eğrilik. **~ claw** : kıskaç. **~ iron** : eğme demiri. **~ machine** : eğme makinesi. **~ moment** *fiz.* bükücü döngü, eğilme momenti. **~ vibration** *fiz.* bükülüm titreşimi, esnek bükülgenlikten ileri gelen enine titreşim.

bend sinister, *is.* hanedan armasında çaprazvari şerit.

bendwise = bendways, *sf.* (armalarda) şeritvari, şerit biçiminde.

bendy, *sf.&is., ç.* **bendies 1.** şeritli, birçok eşit şeride ayrılmış (arma), **2. ~ tree** *d.d. bot.* sarıçan *(Thespesia populnea)* : ebegümecigillerden yürek biçiminde yaprakları ve çan biçiminde sarı, mor çiçekleri olan tropik ağaç.

bene, *zf. Lât.* iyi. ***e.a.***- *well.*

bene-, *ön ek* "iyi". *ör.: benefaction.*

beneath, *zf.&e.* **1.** aşağıda(n). **from ~** : aşağıdan. **We could hear the trains rumbling ~** : Aşağıdan trenlerin uğultusunu işitiyorduk. **2.** alt, altta(ki). **the flat ~** : alt kat. **Heaven above and the earth ~** : Üstte gök, altta yer. **3.** altında, alt tarafında. **~ the same roof** : aynı çatı altında. **to bend ~ a burden** : yük altında eğilmek, **4.** aşağısında, eteğinde. **a village ~ the hills** : tepelerin eteğinde bir köy, **5.** (rütbe, mevki, önem, güç vb. itibarıyla) daha küçük, altında, dununda. **A captain is ~ a major** : Yüzbaşı rütbece binbaşıdan küçüktür. **6.** yakışmaz, lâyık değil, tenezzüle değmez, adî, düşük, değersiz. **~ one's dignity** : onuruna/şerefine yakışmaz. **It is ~ him to...** : ...-e tenezzül etmez. **It is ~ my notice** : Üzerinde durmaya değmez. **It is ~ him to beg/complain** : Yalvarmaya/şikâyete tenezzül etmez. **Such behavior is ~ you** : Bu tutum sana yakışmıyor. ***e.a.***- *1. below, 2. underneath, 3. under, underneath, 5. inferior, 6. unworthy.* ***k.a.***- *above, over.*

benedicite, *is.* **1.** Lâtince bir ilâhi, **2.** bu ilâhinin bestesi, **3.** hayır dua dileği, **4. ~!** Allah razı olsun!

benedick = benedict, *is.* damat, güvey, yeni evli erkek.

Benedictine, *sf.&is.* **1.** Benediktin rahibi, 530 yılında St. Benedict tarafından kurulmuş bir tarikata mensup keşiş, **2.** bu keşişlerin icat ettikleri likör.

benediction, *is.* **1.** hayır dua, **2.** takdis. *The priest pronounced a ~ over the happy pair.* **3. Benediction of the Blessed Sacrament** *d.d.* Katolik kiliselerinde dua ve takdis töreni, **4.** bolluk, bereket, **5. ~al** : (a) hayır dua+, takdis+, (b) dua kitabı.

benedictory, *sf.* takdis edici, hayır/bereket ifade eden.

Benedictus, *is.* **1.** bir ilâhi, **2.** bu ilâhinin bestesi.

benefaction, *is.* **1.** iyilik, yardım, ihsan, hayır(severlik). **He is known throughout the region for his many ~s** : Bütün bölgede sayısız iyilikleri ile tanınmıştır. **2.** iane, yardım parası. **to solicit ~s for earthquake victims** : depreme uğrayanlar için iane toplamak. ***e.a.***- *donation, alms, beneficence, charity, contribution.*

benefactor, *is.* **1.** hayırsever/yardımsever kimse, iyilik/yardım yapan, velinimet, **2.** hayır kurumuna bağış/hibe yapan kimse. Kadın ise : **benefactress.**

benefic, *sf.* iyilik yapan, hayır işleyen, hayırsever, yardımsever, lütufkâr. ***e.a.***- *beneficient.*

benefice, *is.&gl.f.* **-ficed, -ficing 1.** aidatlı/maaşlı papazlık, **2.** papazlık aidatı/maaşı, **3.** aidatlı/maaşlı papazlığa atamak, **4. beneficed** : aidatlı/maaşlı, **5. ~less** : aidatsız, maaşsız.

beneficence, *is.* **1.** iyilik, lütuf, yardım, hayır, **2.** yardımseverlik, hayırhahlık, lütufkârlık, hayrat, ihsan. ***e.a.***- *1. charity, 2. benefaction.*

beneficent, *sf.* **1.** iyiliksever, lütufkâr, yardımsever, hayırhah, hayır sahibi, mübarek, **2. ~ly** : iyilikle, yardımseverlikle, hayırhahlıkla.

beneficial, *sf.* **1.** yararlı, faydalı, hayırlı. *the ~ effect of sunshine. Fresh air is ~ to health.* **2.** *huk.* kârlı, kâr /çıkar sağlayan. **a ~ association** : kârlı bir ortaklık, **3. ~ly** : yararlı/kârlı bir şekilde, **4. ~ness** : yarar(lılık), fayda, kâr(lılık). ***e.a.***- *1. advantageous, helpful, salutary, wholesome, useful, favorable, 2. profitable.*

beneficiary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** yararlanan, faydalanan. kâr/menfaat sağlayan. *Our competitors will be the chief beneficiaries of all this trouble in our firm.* **2.** kalıtçı, mirasçı, vâris, mirasa konan. *His eldest son was the main ~ when he died.* **3.** lehtar. *the ~ of an insurance policy.* **4.** aidat alan, kendine gelir/maaş bağlanan kimse.

beneficiate, *gl.f.* **-ated, -ating** (maden cevherini) izabeye hazırlamak.

benefit, *is.&f.* **1.** yarar, fayda, avantaj. **It is of ~ to everyone** : Bu herkesin yararınadır. **to have the ~ of** : yararlanmak. *He has had the ~ of a first class education.* **2.** çıkar, menfaat, kâr. **to be to the ~ of s.o.** : bir kimsenin çıkarına olmak. **He was doing it for your ~** : Onu senin iyiliğin/çıkarın için yapıyordu. **fringe ~** *bk.:* **fringe** (13), **3.** ödence, tazminat. **unemployment ~** : işsizlik ödencesi. **He is collecting unemployment ~** : İşsizlik ödencesi alıyor. **sickness ~** : hastalık ödencesi. **social ~** : sosyal sigortadan alınan ödence, **4.** *esk.* iyilik, lûtuf, **5.** yardım parası toplamak için yapılan tiyatro gösterisi, konser, maç vb. *a ~ for old actors.* **6.** yaramak, yararlanmak, fayda sağlamak, yararlı/faydalı olmak, faydalanmak, istifade etmek, kâr sağlamak. **a health program to ~ all mankind** : bütün insanlığın yararlanacağı bir sağlık programı, **7. ~ by/from** : çıkar sağlamak, yararlı olmak, yararlanmak, yarar/kâr sağlamak, kârlı çıkmak, istifade etmek. **He will ~ by/from a holiday** : O, tatilden istifade ecek. **8. for one's ~** : yapmacık, gösteriş, belirli bir etki uyandırmayı amaçlayan (şey). **He's not really hurt, he's just crying for your ~** : Bir yeri acımadı, sırf dikkatinizi çekmek için ağlıyor. **9. ~ of clergy** : (a) (Orta Çağlarda) papazlara mahsus ayrıcalıklar ve bağışıklıklar, (b) (mizah) evliliğin kilisece onanması, **10. ~ of the doubt** *huk.* delil yetersizliği hâlinde sanığın korunma hakkı. **to give the ~ of doubt** : suçu ispatlayacak kesin delil bulunmadığı zaman sanığın suçsuzluğuna hükmetmek. *Because of insufficient evidence, the accused was given the ~ of doubt and acquitted.* **11. ~ society = ~ association** : yardımlaşma kurumu : hastalık, ölüm gibi olağanüstü hâllerde üyelerine yardım sağlamak maksadıyla kurulmuş cemiyet. ***e.a.***- *1. help, aid, advantage, avail, 2. gain, profit, 4. benefaction, kindness, 6. help, aid, assist, profit, serve.* ***k.a.***- *1. damage, harm, injury, disadvantage, 2. loss, 6. harm, hurt, injure.*

Benelux, *is.* **1.** Benelüks : Belçika, Hollanda ve Lüksemburg, **2.** bu devletler arasında 1.1.1948' de kurulan gümrük birliği.

benempt(ed), *f. esk. bk.:* **bename** *(s.f).*

benevolence, *is.* **1.** iyi niyet, hüsnüniyet. **to be filled with ~ toward one's fellow man** : hemcinslerine karşı iyi niyet beslemek, **2.** iyilik, hayırhahlık, âlicenaplık, ihsan, mürüvvet. *Giving that money was an act of ~.* **3.** (İngiltere tarihinde) cizye : krala zorla verilen vergi. ***e.a.***- *1. goodwill, amity, comity, kindliness, charitableness, favor.* ***k.a.***- ***1&2.*** *malevolence.*

benevolent, *sf.* **1.** iyi niyetli, hüsnüniyet sahibi, **2.** iyiliksever, hayırsever, hayırhah, cömert, âlicenap, iyi kalpli, şefkatli, müşfik, kerim. **a ~ institution** : hayır kurumu, yardım cemiyeti. **a ~ attitude** : iyiliksever davranış/tutum. ***e.a.***- *good, kind(hearted), generous, charitable, altruistic.* ***k.a.***- *malevolent, malicious, cruel, selfish, greedy.*

Bengalese, *sf.&is.* Bengal+, Bengalli.

Bengali, *sf.&is.* **1.** Bengalli, Bengal yerlisi, **2.** Bengal dili, Bengalce, **3.** Bengallilere/Bengalceye ait.

bengaline, *is.* bengalin : bir nevi poplin kumaş.

Bengal light, *is.* bir nevi hava fişeği, imdat işareti.

Benghazi = Bengasi, *is.* Bingazi, Libya'da bir liman.

benighted, *sf.* **1.** geceye/karanlığa/karanlıkta kalmış, **2.** cahil, bilgisiz, **3.** **~ness** : cahillik, bilgisizlik. ***e.a.***- *2. ignorant, illiterate, unenlightened.*

benign, *sf.* **1.** yumuşak huylu, iyi huylu, halim. *a ~ old man.* **2.** iyi kalpli, şefkatli, rakik, lütufkâr. *a ~ smile.* **3.** elverişli, uygun, müsait. *a ~ omen.* **4.** mülâyim, ılıman, ılımlı, mutedil. *a ~ climate.* **5.** *patol.* iyicil, zararsız, selim, tehlikesiz. **a ~ tumor** : iyicil/tehlikesiz ur, **6.** **~ly** : iyilikle, iyi kalplilikle, şefkatle, mülâyim bir şekilde. ***e.a.***- *1. gracious, good, kindly, benevolent, 2. tender, gentle, kind, compassionate, 3. favorable, propitious, 4. mild, pleasant, healthful, salubrious.* ***k.a.***- *3. sinister, 5. malign.*

benignant, *sf.* **1.** iyi kalpli, iyi huylu, merhametli, rahim, şefkatli, müşfik, lütufkâr. *a ~ sovereign.* **2.** iyi etki bırakan, iyiliğe yönelik, etkili, olumlu, müsait, **3.** *patol.* iyicil, zararsız, selim, tehlikesiz, **4.** **benignancy** : iyi kalplilik, merhamet, şefkat; iyicillik, zararsızlık, **5.** **~ly** *bk.:* iyilikle, iyi kalplilikle, şefkatle, mülâyim bir şekilde. ***e.a.***- *1. benevolent, benign, generous, charitable, kind, gracious.* ***k.a.***- *1-3. malignant.*

benignity, *is., ç.* **-ties** **1.** iyilik, iyi kalplilik, şefkat yumuşaklık, merhamet, **2.** *esk.* lütufkârlık, iyi amel. **benignities born of selfless devotion** : feragatten doğan şefkat. ***e.a.***- *1. benignancy, kindness, kindliness, gentleness, 2. favor.*

benison, *is. esk. bk.:* **benediction.**

benjamin- bush, *is. bk.:* **spicebush.**

benne = bene, *is. bk.:* **sesame** (1&2).

bennet, *is. bot.* **1.** *bk.:* **avens**, **2.** *bk.:* **herb bennet**

benny, *is., ç.* **-nies** *argo* **1.** *bk.:* **benzedrine (tablet)**, **2.** amfetamin tableti.

bent^1, *sf.&is.* **1.** eğri, eğilmiş, bükük, bükülmüş, çarpık, kavisli, yönelmiş. **a ~ stick** : eğri bir değnek. **a ~ bow** : kavisli yay. **to be homeward ~** : evin yolunu tutmak, eve doğru yönelmek, **2.** **~ on/upon** : kararlı, azimli, azmetmiş, aklına koymuş, kuvvetle niyet etmiş. **to be ~ on doing sth.** : azmetmek, bir şeyi yapmayı aklına koymak. **He was ~ on becoming an engineer** : Mühendis olmaya azmetmişti. **to be ~ on buying a new car** : yeni bir araba almayı aklına koymak, **3.** *argo* (a) sahtekâr, dolandırıcı, dalavereci, rüşvetçi, (b) acayip, garip, terelelli, kafadan çatlak, **4.** *argo* ahlâksız, ibne, homoseksüel, **5.** eğilim, meyil, temayül, yönelim, anıklık, istidat. **to have a ~ for sth.** : bir şeye istidadı olmak. *He has a ~ for music/art/languages.* **6.** güç, takat, tahammül, kuvvet. **to the top of one's ~** : bütün gücü ile. **I worked to the top of my ~** : Bütün gücümle çalıştım. **7.** *müh.* enine çerçeve : düşey ve yandan gelecek yükleri kaldıran kirişler dizisi, **8.** *esk.* eğrilik, inhina. ***e.a.***- *1. bowed, flexed, curved, crooked, 2. determined, set, resolved, fixed, 3. (a) crooked, dishonest, (b) eccentric, odd, mad, 4. homosexual, 5. inclination, tendency, propensity, proclivity, predilection, disposition, penchant, partiality, leaning, bias, 8. curvature.*

bent^2, *is.* **1.** **~ grass** *d.d. bot.* sert çimen *(Agrostis),* **2.** sert çimen demeti, **3.** *Scot. esk.* saz, bataklık otu, **4.** *Brit. k.d.* bataklık, fundalık veya çorak arazi. ***e.a.***- *4. heath, moor.*

Benthamism, *is.* Bentamcılık : İngiliz filozofu J. Bentham (1748-1832)'ın kurduğu yararcılık *(utilitarian-ism)* felsefesi : "Hayatın tek gayesi zevktir. İnsanlığın amacı çok sayıda kimseyi en büyük mutluluğa ulaştırmak olmalıdır." tezini güder.

benthal = benthic = benthonic, *sf.* deniz dibi+, su altı+

benthos, *is.* **1.** deniz dibi, **2.** *biy.* su altı/deniz dibi canlıları (bitki ve hayvanları).

bentonite, *is. min.* bentonit : volkan külünün ayrışmasından oluşmuş, çok su emen ve böylece hacmi birkaç kat büyüyen bir tür kil.

bentwood, *sf.&is.* **1.** hezaren, buharlanıp bükülmüş tahta/kereste, **2.** hezaren mobilya.

benumb, *gl.f.* **1.** uyuşturmak, duygusunu yok etmek, hissini iptal etmek. **fingers ~ed with cold** : soğuktan uyuşmuş parmaklar. *He was ~ed with cold.* **2.** bunaltmak, sersemletmek, şaşkına çevirmek, hareketsiz bırakmak. **~ed with fright** : korkudan donakalmış, **3.** **~edness** : uyuşukluk, hissizlik, **4.** **~ingly** : uyuşturarak, sersemleterek, **5.** **~ment** : uyuşukluk, sersemleme. ***e.a.***- *2. stupefy.*

benzaldehyde = benzoic aldehyde, *is. kim.* benzaldehit, C6H5CHO : renksiz veya sarı renkte, keskin acı badem kokulu, suda erir uçucu yağ. Boya ve parfümeri yapımında ve eritici olarak kullanılır.

benzal group = benzal radical, *kim.* benzal grubu : benzaldehitten türeyen iki valanslı C6H5CH- grubu.

benzalkonium chloride, *kim.* benzalkonyum klorit : bileşimi [C6H5CH2N(CH3)R]Cl olan beyaz veya sarımtrak beyaz, suda eriyen, antiseptik/dezenfektan amorf toz veya jelatinli bileşik. Formüldeki R kökü C8H17'den C18H 37'ye kadar değişebilir.

benzene, *kim.* benzol, C6H6. Renksiz, uçucu, tutuşur, zehirli, suda az erir, sıvı aromatik bileşim. Başlıca odun ziftinden elde edilir. Yağ ve reçineleri eritmekte, ticarî ve tıbbî maddeler ve boya yapmakta kullanılır. **benzol, cyclohexatriene** *d.d.*

benzene hexachloride, *kim.* benzen hekzaklorit, C6H6Cl6. Sarımtrak beyaz, suda erir, zehirli katı madde. Haşarat öldürücü olarak kullanılır.

benzene ring, *kim.* benzen halkası : benzenin molekül yapısını simgeleyen altıgen şeklinde, her köşesinde C ve H atomları bulunan kapalı şekil. H atomu yerine başka gruplar gelerek benzen türevlerini oluşturur.

benzidine, *is. kim.* benzidin, NH2(C6H4) 2NH2. Grimsi, suda az erir kristalli bileşik. Bazı boyaların, özellikle Kongo kırmızısının sentezinde kullanılır.

benzin(e), *is.* benzin : çeşitli karbonlu hidrojenlerin karışımı renksiz, uçucu, çabuk alev alır sıvı. Petrolün damıtımından elde edilir. Leke çıkarmakta ve yakıt olarak motorlarda kullanılır.

benzoate, *is. kim.* benzoat : benzoik asidin tuzu/esteri. ~ **of soda** *bk.:* **sodium benzoate.**

benzocaine, *is. ecz.* benzoken veya etil amino benzoat, H2NC6H4CO-OC2H5. Beyaz kristalli toz. Merhem halinde lokal anestetik olarak kullanılır.

benzoic, *sf. kim.* **1.** benzoik : benzoin veya benzoik asit türevi, **2.** ~ **acid** : benzoik asit, C6H5COOH. Suda eriyen, beyaz kristalli toz. Koruyucu madde ve mikrop öldürücü olarak veya boyaların sentezinde kullanılır.

benzoin, *is.* **1. benjamin, gum benjamin, gum benzoin** *d.d.* asilbent sakızı : kırmızımtrak kahverengi, vanilya kokulu reçine. Cava, Sumatra vb. adalarında yetişen *Styrax Benzoin* ağaçlarından elde edilir. Parfüm yapmakta, tababette (balgam söktürücü ve antiseptik olarak) kullanılır, **2.** *bot.* defnegiller : sarı defneyi de içine alan *Lindera* türü kokulu bitkiler, **3.** *kim.* benzoin, C6H5CHOHCOC6H5. Benzaldehitin yoğuşmasından elde edilen ve organik sentezlerde kullanılan beyaz, suda az erir toz.

benzol, *is.* **1.** *kim. bk.:* **benzene**, **2.** sanayide kullanılan ve arı olmayan benzen.

benzophenon, *is. kim.* benzofenon, C6H5 COC6H5. Organik sentezlerde kullanılan suda erimez kristalli keton. **diphenyl ketone** *d.d.*

benzopyrene, *is.* benzopiren, C20H12. Kömür katranında, sigara dumanı ve otomobil egzos gazlarında bulunan ve kansere sebep olan hidrokarbon.

benzoyl group = benzoyl radical, *kim.* benzoil kökü : benzoik asitten türeyen tek valanslı C6H5CO- grubu.

benzoyl peroxide, *kim.* benzoil peroksit : beyaz, suda erir, patlayıcı katı kristal, (C6H5 CO)2O2. Un, bitkisel ve hayvanî yağ vb. gibi maddeleri beyazlatmakta, tezgen olarak çoğuzlaşma tepkimelerinde kullanılır.

benzyl alcohol, *kim.* benzil alkol, C6H5CH2OH. Renksiz, hafif rayihalı, suda erir sıvı. Parfüm vb. yapımında eritici olarak, benzil ester ve eterlerinin sentezinde de aracı olarak kullanılır.

benzyl group = benzyl radical, *kim.* benzil kökü : toluenden elde edilen tek valanslı C6H5CH2- kökü .

benzylic, *sf. kim.* benzil+, benzil kökü içeren.

Beograd, *is.* Belgrad (Sırpça adı). ***e.a.***- *Belgrade.*

bepaint, *gl.f.* boyamak. **a face ~ed with excessive make-up** : aşırı makyajla boyalı bir yüz.

bequeath, *gl.f.* **1.** *huk.* miras olarak bırakmak, vasiyet etmek, vasiyetle terk etmek/bırakmak, **2.** devretmek, **3.** *esk.* *bk.:* **commit, entrust**, **4.** **~able** : vasiyetle/miras bırakılabilir, **5.** **~al = ~ment** : vasiyetle devretme, **6.** **~er** : vasiyetle devreden.

bequest, *is.* **1.** *huk.* vasiyetle devredilen para/mal. *to make a ~ to a charity.* **2.** bırakıt, tereke, miras. *A small ~ allowed her to live independently.* ***e.a.***- *2. inheritance, legacy.*

berascal, *gl.f.* "çapkın, yaramaz" diye çağırmak.

berate, *gl.f.* **-rated, -rating** şiddetle azarlamak, *k.d.* haşlamak, zılgıtı basmak. **She ~d him in public** : Herkesin önünde onu azarladı. ***e.a.***- *scold, rebuke, abuse, vilify, vituperate, objurgate.*

Berber, *is.* Berberî : K Afrika aşireti/halkı/dili.

berberidaceous, *sf.* sarıçalıgillerden : sarıçalı, ağı otu vb.

berberine, *is. ecz.* berberin, $C_{20}H_{19}NO_5$: Beyaz veya sarı, kristalli, suda eriyen alkaloid. Sarı çalı veya sarı kökten elde edilir, ekseriya sülfat veya klorürü tababette sıtma, humma ve cilt yaralarının tedavisinde kullanılır.

berceuse**, is., ç. **-ceuses** Fr.* ninni. ***e.a.- *cradlesong, lullaby.*

berdache, *is.* zenne : bazı K Amerika kızılderililerinde kadın elbisesi giyip kadın işleri yapan erkek.

bereave, *gl.f.* **-reaved/-reft, -reaving** **1.** *gen.* **~ of** : mahrum etmek, yoksun bırakmak. *The war ~d them of their home.* **2.** ebediyen ayırmak, elinden almak, -sız bırakmak (çoğunlukla ölüm için kullanılır). **Illness ~d them of their mother** : Hastalık onları annesiz bıraktı/annelerinden ayırdı. *An accident ~d him of his father.* **3.** *esk.* zorla almak, zaptetmek .

bereaved, *sf.&is.* **1.** matemli, kederli. **the ~** : matemzede(ler). *The ~ were full of grief for their dead child.* **2.** *bk.:* **bereft.**

bereavement, *is.* yoksunluk, mahrumiyet, (büyük) kayıp (ölüm), matem, keder, hicran. **a sad ~** : acı bir kayıp. *~ is a time of great grief.*

bereaver, *is.* mahrum eden, yoksun bırakan, elinden alan, ebediyen ayıran.

bereft, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **bereave** *(geç.z.&sf.).* **2.** yoksun, mahrum. **~ of hope** : umutsuz. **~ of reason** : akıl ve mantıktan yoksun. ***e.a.***- *2. deprived.* ***NOT*** : Her ikisi de "yoksun, mahrum, bir şeyini kaybetmiş vb." anlamına geldiği hâlde **BEREAVED** kelimesi daha ziyade telâfisi imkânsız, sahibini büyük keder ve mateme gark eden büyük kayıpları niteler : **A bereaved mother** : Çocuğunu kaybetmiş (matemli/kederli) anne. **BEREFT** ise anlamca daha zayıftır ve telâfisi kabil olan kayıplar için kullanılır : *He was bereft of all his possessions.*

***beret**, is., ç. **berets** Fr.* bere, başlık, külâh.

berg, *is.* buz dağı. ***e.a.***- *iceberg.*

Bergamo, *is., ç.* **-mos** Bergama halısı : kırmızı turuncu renklerle dokunmuş çiçek ve geometrik desenli, uzun tüylü halı. **Bergama, Bergamee, Bergamot** *d.d.*

bergamot, *is. bot.* **1.** bergamot ağacı *(Citrus Bergamia)* : kabuğundan güzel kokulu yağ çıkarılan küçük bir narenciye ağacı. **~ orange** : bergamot portakalı. **wild ~** : yabanî bergamot, **2. essence of ~** *d.d.* bergamot (esansı), **3.** bey armudu, **4.** nanegillerden güzel kokulu bir bitki *(Monarda fistulosa)*, **5.** **~ mint** : bergamot nanesi *(Mint citrata)* : küçük mor, pembe,beyaz çiçekler açan güzel kokulu bir bitki.

***bergère**, is., ç. **-gères** Fr.* berjer : XVIII. yy. stili koltuk.

beribonned, *sf.* kurdeleli, kurdelelerle süslü.

beriberi, *is. patol.* beriberi : B1 vitamini noksanlığından ileri gelen sinir hastalığı. **beriberic** : beriberili.

berk, *is. Brit. argo* aptal, budala. ***e.a.***- *fool.*

berkelium, *is. kim.* berkelyum : sentetik ışınetkin eleman. Simgesi **Bk**, atom nu. 97, atom ağ. 247.

berlin, *is.* **1.** arkası örtülü dört tekerlekli at arabası, **2.** *esk.* şoför yeri sürgülü camla ayrılmış lüks otomobil, **3.** **~ wool** *d.d.* Berlin yünü.

berm, *is.* **1.** *ABD* kenar yol : yol veya kanal kenarındaki ince şerit, **2.** **berme** *ş.d.y.* : sur hendeği ile duvarının dışarıya bakan yüzü arasındaki yatay yüzey, **3.** **bench** *d.d.* bayırın tepesinde veya yanındaki düz şerit, **4.** plâjın düz kısmı.

Bermudan = Bermudian, *sf.&is.* Bermuda+, Bermudalı.

Bermuda grass, *is. bot.* şeytan otu *(Cynodon Dactylon)* : G ABD ve Bermuda'da yetişen bir nevi çayır otu. **Bahamas grass, devil grass, scutch grass** *d.d.*

Bermuda lily, *is. bot.* Bermuda zambağı *(Lilium longiflorum eximium)* : beyaz, huni biçiminde çiçek açar.

Bermuda onion, *is. bot.* Bermuda soğanı : Teksas, G ABD ve Bermuda'da yetişen beyaz veya sarı kabuklu, yassı soğan.

Bermuda palmetto, *is. bot.* Bermuda hurması *(Sabal blackburniana)* : yaprağının altı damalı, meyvesi küçük, yuvarlak ve siyah bir tür palmiye.

Bermuda shorts, *is.* uzun şort : diz kapağının üstüne kadar inen şort.

Bermuda Triangle, *is.* Bermuda Üçgeni : Atlantiğin Bermuda, Porto Riko ve Florida arasındaki bölgesi. 1945'ten beri birçok uçak ve geminin bu bölgede esrarengiz bir şekilde kaybolduğu söylenmektedir.

Bernese, *sf.&is.*, *ç.* **-nese** Bern+, Bernli. **~ Alp** : Bern Alpleri. **~ mountain dog** : Bern dağ köpeği : iri, uzun siyah tüylü, beyaz ve kahverengi benekli İsviçre köpeği.

Bernouilli, *is.* **1. Jacques Bernouilli** (1654-1705), **Jean Bernouilli** (1667-1748), **Daniel Bernouilli** (1700-1782) : İsviçreli matematik, fizik bilginleri, **2. ~ distribution** *ist.* Bernouilli dağılımı, **3. ~ effect** : Bernouilli olayı, sıvının hızı arttıkça basıncının azalması, **4. ~ equation** *mat.* Bernouilli diferansiyel denklemi, $y' + f(x). y = g(x). y^{n}$ şeklindeki diferansiyel denklem *(n 0, n 1)*, **5. ~'s lemniscate** *mat.* Bernouilli kelebeği, **6. ~'s numbers** *ist.* Bernouilli sayısı, **7. ~'s polynomials** : Bernouilli çok terimlileri, **8. ~'s theorem** : Bernouilli savı/teoremi, **9. ~ trials** *ist.* Bernouilli denemeleri, **10. ~ variation** *ist.* Bernouilli değişimi.

berried, *sf.* **1.** yemişi zarsız/kabuksuz olan, çekirdeksiz meyveli, **2.** çekirdeksiz (çilek, dut vb. gibi) meyve veren, çilek vb. ne benzer, **3.** (ıstakoz, kerevit vb.) yumurtalı.

berry, *sf.&is.*, *ç.* **-ries**, *gs.f.* **-ried, -rying 1.** çekirdeksiz/sulu/küçük meyve (çilek, dut, frenk üzümü vb. gibi). **blackberry** : böğürtlen, **2.** gülün meyvesi, **3.** tane (buğday, kahve vb.), **4.** ıstakoz yumurtası, **5.** (çekirdeksiz) meyve vermek/üretmek. **These bushes should be ready to ~ next year** : Bu fidanlar gelecek sene meyve verirler. **6.** (çilek, böğürtlen vb.) toplamak. *We were ~ing all morning.* **7. ~less** : meyvesiz, **8. ~like** : çilek/dut vb. gibi.

berseem, *is.* Mısır yoncası *(Trifolium alexanrianum)* : Mısır ve Suriye menşeli, ABD'de yem olarak ekilen yonca. **Egyptian clover** *d.d.*

berserk, *sf.&is.&zf.* **1.** vahşî/kudurmuş gibi saldıran/savaşan, **2.** vahşîyane, kudurmuşçasına. **to go ~** : kudurmak, çıldırmak. *On hearing the terrible news he went ~*, **3.** *bk.:* **berserker.**

berserker, *is.* vahşî savaşçı : İskandinav efsanesine göre büyük cesaretle ve kudurmuşçasına savaşan eski Nors'lardan herhangi biri.

berth, *is.&gl.f.* **1.** (vapur/tren/uçakta) tek kişilik yatak, kuşet, ranza, **2.** *den.* (a) gemi zabitan kabini, (b) manevra veya lenger sahası, iki gemi arasında veya bir gemi ile kıyı arasında muhafaza edilen uzaklık, (c) liman veya rıhtımda bir gemiye ayrılan yer, palamar yeri, (d) gemi zabitinin rütbe veya pozisyonu, **3.** *Brit.* iş, görev, memuriyet, **4.** *den.* rıhtıma yanaş(tır)mak, demirleme yeri vermek. *The captain ~ed his ship at midday.* **5.** yatak bulmak/vermek/temin etmek, **6.** işe yerleştirmek, **7. give a wide ~ to** : uzak durmak, kaçınmak, çekinmek, içtinap etmek, *den.* alarga durmak. **You should give him a wide ~** : Ondan çekinmelisin/kaçınmalısın. **to give a wide ~ to a ship** : bir geminin uzağından geçmek, **8. on the ~** : *den.* rıhtımda, rıhtıma yanaşmış, yük almaya hazır. ***e.a.***- *3. job, position, 7. shun, keep well clear of.*

bertha, *is.* omuz askısı, kurdele : dekolte kadın elbiselerinin omuzdan geçen askı veya kurdelesi. **Big Bertha** : I. Cihan Harbinde Almanların Paris'i bombardıman etmek için kullandıkları büyük top.

berthage, *is. den.* **1.** geminin demir atma yeri, **2.** bu yerin kirası.

Bertillon system, *is.* kimliği belirlemek için kullanılan vücut ölçü sistemi.

beryl, *is.* gökzümrüt, berilyum alüminyum silikat, Be3A12Si6O18 : Genellikle yeşil, bazan mavi, pembe, beyaz ve altın renginde hekzagonal kristaller hâlinde bulunur. Kıymetli taş olarak ve berilyum madenini elde etmek için kullanılır. ~ **blue** : zümrüt mavisi : çok açık yeşilimsi mavi. ~ **green** : zümrüt yeşili, açık parlak mavimtrak yeşil. **~line** : gök zümrütümsü, gök zümrüte benzer.

berylliosis, *is. patol.* beril zehirlenmesi : berilyum buhar veya tozlarının teneffüsünden ileri gelen bir hastalık.

beryllium, *is. kim.* berilyum : çelik grisi renginde, hafif, paslanmaz maden. Uzay araçlarında, nükleer reaktörlerde ve bakırla alaşımı yay, röle kontağı vb. yapmakta kullanılır. Simgesi **Be**, atom nu. 4, atom ağ. 9.0122, valansı 2, özgül ağ. 1.848 (20°C'de), erime noktası 1278°C.

Bes, *is.* Bes : eski Mısır'da müzik, dans ve çocuk tanrısı. Aslan postu giymiş kuyruklu bir cüce şeklinde temsil edilirdi.

beseech, *f.* **besought, beseeching 1.** yalvarmak. *I heard men crying out, ~ing Allah to save them.* **I ~ you to show mercy** : Yalvarırım, merhamet et. **2.** rica/istirham etmek. **I ~ you to tell me** : Rica ederim bana söyle. **3. ~er** : yalvaran, rica/istirham eden. ***e.a.***- *1. prey, petition, supplicate, adjure, 1&2. entreat, importune, solicit, beg.*

beseeching, *sf.&is.* **1.** yalvarış, yakarış, yalvarma, rica, niyaz, **2.** yalvaran, rica/niyaz eden, **3. ~ly** : yalvararak, yalvarırcasına, rica/istirham ederek, **4. ~ness** : yalvarış, yakarış, rica, istirham.

beseem, *f. esk.* **1.** uymak, uygun olmak, yakışmak, olmak, değmek. yakışık almak. **conduct that ~s a gentleman** : kibarlığa yakışan davranış. **It ill ~s you to do that = To do that ill ~s you (= It is not proper to do that)** : Bunu yapmak sana yakışmıyor. **2. ~ingly** : yakışırcasına, yakışacak şekilde, uygunca, münasip bir şekilde, **3. ~ingness** : uygunluk, yakışma. ***e.a.***- *1. suit, become,*

beset, *gl.f.* **-set, -setting 1.** hücum etmek, saldırmak, taciz etmek, bunaltmak, azap vermek. **to be ~ by enemies** : düşmanların hücumuna uğramak. **to be ~ by difficulties** : güçlükler içinde bunalmak, **2.** kuşatmak, sarmak, muhasara etmek, çevrelemek, çevirmek, etrafını almak. *The enemy ~ the city with a strong army. A dense forest that ~ the village.* **3.** takmak, kuşatmak, süslemek, tezyin etmek. ~ *with jewels.* **4.** *den.* (gemi) buzlar arasında sıkışıp kalmak, **5. ~ment** : hücum etme, saldırma, sarma, kuşatma, muhasara; azap, işkence, üzüntü, bunalım, **6. ~ter** : saldıran, hücum eden, azap veren, taciz eden, saran, kuşatan. ***e.a.***- *1. attack, assail, harass, 2. surround, encircle, enclose, besiege, beleaguer, 3. array, deck, embellish, decorate, ornament,*

besetting, *sf.* musallat olan, yakasını bırakmayan, yerleşmiş, kökleşmiş. ~ **sin** : daima işlenen günah/düştüğü hata. ~ **difficulty** : daima karşılaşılan güçlük.

beshrew, *gl.f. esk.* lânetlemek, tel'in etmek. ***e.a.***- *curse.*

beside, *e.&zf.* **1.** yanın(d)a, yakının(d)a. **Sit down ~ me** : Yanıma otur. **2.** kıyasla, karşılaştırılırsa, mukayese edilirse, nazaran. ~ **him, other writers seem amateurish** : Ona kıyasla öbür yazarlar acemi kalır. ~ *last years results, the figures for this year have fallen.* **3.** dışında, haricinde, başka. **I want nothing ~ this** : Bundan başka hiçbir şey istemem. ~ **the point/question/mark** : ilgisi olmayan, konu dışı. **That's ~ the point/question** : Mesele o değil. **It's quite ~ the point to suggest a change in Constitution** : Anayasada bir değişiklik teklifi asla söz konusu değildir. **4.** *bk.:* **besides** (4), **5.** ~ **oneself** : çılgın, çılgına/deliye dönmüş, âdeta aklını kaçırmış, aşırı heyecana kapılmış, kendinden geçmiş. **to be ~ oneself (with anger)** : (öfkeden) kendini kaybetmek, çılgına dönmek, gözü bir şeyi görmemek. **He is quite ~ himself (with excitement)** : (Heyecandan) yerinde duramıyor. **He is ~ himself with joy** : Sevincinden uçuyor/yerinde duramıyor/içi içine sığmıyor. **6.** *az kul.* ayrıca, ilâveten. ***e.a.***- *1. near, 2. compared with, 3. apart from, not pertinent to.*

besides, *zf.&e.* **1.** -den başka/maada, zaten, hem de, bir de..., ... ve yine, ... de/da. **What languages do you know ~ French and English?** Fransızca ve İngilizceden başka hangi dilleri biliyorsun(uz)? **He wrote a novel and several short stories ~** : Bir roman, birçok da küçük hikâye yazdı. **There is nothing ~** : Başka bir şey yok. **2.** ayrıca, (buna) ilâveten. **Many more ~** : Ayrıca birçok şey. **This car belongs to Ali, and he has 2 others ~** : Bu araba Ali'nindir, ayrıca iki arabası daha var. **3.** ayrıca, bundan başka, bunun dışında. **They had a roof over their heads but not much ~** : Barınacak bir çatıları var, bunun dışında pek bir şeyleri yok. **4.** üstelik, ayrıca, -den başka, ...yetmiyormuş gibi, -e ilâveten, hem de. **~ being smart, he's hard working** : Hem zeki hem de çok çalışkandır. **~ a mother, he has a sister to support** : Annesinden başka geçimini sağlamak zorunda olduğu bir de kızkardeşi var. **5.** ...müstesna/hariç, ...istisna edilirse, -den başka, ...dışında. **There's no one here ~ Bill and me** : Burada Bill ve benden başka kimse yok. **No one ~ you can do it** : Bunu senden başkası yapamaz. ***e.a.*** *- 1. moreover, furthermore, further, 2&4. in addition, 3. otherwise, else, 5. except, other than.* ***NOT*** **:** **BESIDE** ve **BESIDES** kelimelerinin ikisi de edat *(preposition)* olarak kullanılabilirler. Edat olarak kullanılan **BESIDE** çoğunlukla "**yanında**" anlamına gelir : **BESIDE the house** gibi. **BESIDES** ise, edat olarak kullanıldığında "**ayrıca, ilâveten, hem de, bir de, -den başka**" anlamlarını ifade eder : *BESIDES these honors, he received a sum of money. He had few friends BESIDES us.* **BESIDE** cümlenin sonunda kullanılabilir, **BESIDES** kullanılamaz : *That's the girl you were sitting BESIDE.* **All of us passed BESIDES John** : John da, biz de geçtik (= John'a ilâveten biz de geçtik). **All of us passed except John** : John müstesna, hepimiz geçtik (= Hepimiz geçtik, John kaldı). **BESIDES** ve **MOREOVER** kelimelerinin ikisi de evvelce zikredilen bir şeye ilâve edilecek hususu belirtirler. **BESIDES**, yapılacak ilâvenin çoğunlukla sonradan düşünülerek saptandığını tazammun eder : **The bill can not be paid yet; BESIDES, the work is not completed** : Fatura henüz ödenemez; zaten iş de henüz bitmedi. **MOREOVER** daha resmî bir deyimdir ve yapılan ilâvenin özellikle önemli olduğuna işaret eder : **I did not like the house; MOREOVER it was too high-priced** : Ev hoşuma gitmedi, üstelik fiyatı da pek yüksekti.

besiege, *gl.f.* **-sieged, -sieging 1.** kuşatmak, muhasara etmek. *a city ~d by enemy troops.* **2.** üşüşmek, (etrafını) sarmak, ihata etmek. *Hundreds of admirers ~d the film star.* **3.** soru/dilek yağmuruna tutmak. **The journalists ~d the minister with questions about new taxes** : Gazeteciler yeni vergiler hakkında bakanı soru yağmuruna tuttular. **4. besieged** : kuşatılmış, etrafı sarılmış, muhasara edilmiş, **5. ~ment** : kuşatma, muhasara, **6. besieger** : kuşatan, muhasara eden, **7. besiegingly** : kuşatarak, muhasara ederek/edercesine. ***e.a.*** *- 1. siege, 2. surround, beset, plague, badger.*

besmear, *gl.f.* **1.** kirletmek, bulaştırmak. *After his work on the car his hands were ~ed with dirt.* **2.** lekelemek, leke sürmek, halel getirmek. **to ~ s.o.'s reputation** : birinin şöhretine halel getirmek. ***e.a.*** *- 1. smear, bedaub, 2. sully, defile, soil, besmirch.*

besmirch, *gl.f.* **1.** kirletmek, pisletmek, rengini soldurmak, **2.** lekelemek, (şöhretine) leke sürmek. **to ~ s.o.'s good name** : bir kimsenin temiz adını lekelemek. ***e.a.*** *- 1. soil, tarnish, discolor, 2. besmear.*

besom, *is.&gl.f.* **1.** süpürge, çalı süpürgesi, **2.** *bk.:* **broom** (2), **3.** çalı süpürgesi ile süpürmek.

besot, *gl.f.* **-sotted, -sotting 1.** sarhoş etmek, **2.** sersemletmek, serseme/şaşkına çevirmek, bunaltmak. **a mind ~ted with fear and superstition** : korku ve hurafelerle şaşkına çevrilmiş dimağ, **3.** meftun/hayran etmek/bırakmak, sürekli olarak zihnini işgal etmek. **to be ~ted** : vurulmak, meftun olmak. **He is ~ted with her youth and beauty** : Gençlik ve güzelliğine meftun oldu. **4. ~tingly** : sersemleterek, sarhoş ederek, meftun/hayran ederek. ***e.a.*** *- 1. intoxicate, stupefy, 3. infatuate, obsess.*

besotted, *sf.* **1.** sarhoş. *~ with drink/love/power.* **2.** sersemlemiş, şaşkın, **3.** âşık, meftun, sevdalı, düşkün, müptelâ, **4.** bunalmış. **5. ~ly** : sarhoş/sersemlemiş olarak, deli gibi, **6.** sarhoşluk, sersemlik, şaşkınlık, düşkünlük, iptilâ. ***e.a.*** *- 1. drunk, intoxicated, 2. dotty, doltish, stupid, dazed, muddled, 3. infatuated, infatuate, enamored.*

besought, *f. bk.:* **beseech** *(geç.z.&sf.).*

bespangle, *gl.f.* **-gled, -gling** pullarla süslemek, allayıp pullamak, pırıl pırıl olmak/yapmak. **grass ~d with dew drops** : çiğ taneleriyle pırıl pırıl süslü çimen. **poetry ~d with vivid imagery** : canlı/parlak tasvirlerle süslü şiir. ***e.a.*** *- spangle, glitter.*

bespatter, *gl.f.* **1.** çamurlatmak, çamurlu/kirli su sıçratmak, **2.** kötülemek, karalamak, iftira etmek, zemmetmek, şöhretine halel getirmek. *a reputation ~ed by malicious gossip.* ***e.a.-*** *1. spot, bespot, spatter,* ***2.*** *slander.*

bespeak, *gl.f.* **-spoke** (veya *esk.* **spake**), **spoken/-spoke, -speaking 1.** peşinen rica etmek, önceden istemek/talep etmek. **to ~ the reader's patience** : okuyucuların sabırlı olmasını peşinen rica etmek, **2.** *Brit.* ısmarlamak, ayırtmak, sipariş/angaje etmek. **to ~ a seat in a theater** : tiyatroda bir yer ayırtmak, **3.** *(şiirde)* konuşmak, hitap etmek, **4.** göstermek, izhar etmek, delâlet etmek, delili olmak. **His conversation ~s a man of wit** : Konuşması akıllı bir adam olduğunu gösteriyor. **5.** *esk.* önceden haber vermek, kehanette bulunmak. *Her early successes ~ a great future.* ***e.a.-*** *3. speak, address,* ***4.*** *show, indicate,* ***5.*** *foretell, forebode.*

bespectacled, *sf.* gözlüklü.

bespoke, *f&sf.* **1.** *bk.:* **bespeak** *(geç.z. &sf.f.),* **2.** *Brit.* (a) ısmarlama (elbise). *a ~ overcoat.* (b) ısmarlama elbise yapma/satma. **a ~ tailor** : ısmarlama terzisi, **3.** nişanlı. **The girl is ~** : Kız nişanlıdır. ***e.a.-*** ***2.*** *(a) custom-made, made-to-measure,* ***3.*** *engaged.*

bespoken, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **bespeak** *(sf.f.),* **2.** *bk.:* **bespoke** (2&3).

bespread, *gl.f.* **-spread, -spreading** *gen.* **~ with** : sürmek, örtmek, yaymak, (yüzeyini) kaplamak. **to ~ a table with a fine linen** : masaya ince güzel bir örtü örtmek. ***e.a.-*** *cover, spread.*

besprinkle, *gl.f.* **-kled, -kling** (su, un vb.) serpmek, (tuz, biber vb.) ekmek. *He was besprinkling his soup with salt.* ***e.a.-*** *sprinkle over.*

Bessarabia, *is.* Besarabya. **~n** : Besarabyalı.

Bessel, *is.* **1.** Bessel (1784-1846) : Alman astronomu, **2. ~ function** : Bessel işlevi, $x^2 y'' + x y' + (x^2 - a^2) = 0$ diferansiyel denkleminin çözümleri.

Bessemer, *is.* Besmer (1813-1898), İngiliz mühendisi. **~ converter** : Besmer değiştirgeci. **~ steel** : Besmer çeliği.

best^1, *sf.&zf.&is.* **good** sıfatı ile **well** zarfının üstünlük derecesi (*bk.:* **good, better**) **1.** en iyi(si), en âlâ, en güzel/mükemmel/kusursuz. **the ~ student in the class** : sınıfın birincisi (en iyi/en çalışkan öğrencisi). **the best years of my life** : hayatımın en iyi/mutlu yılları. **He is my best friend** : O en iyi dostumdur. **the ~ work** : kusursuz iş, **2.** en uygun/isabetli. **the ~ way** : en uygun/isabetli yol. **The ~ thing to do is to wait** : Yapılacak en iyi şey beklemektir. **3.** büyük/önemli kısım, çoğu, kısmı küllisi, hemen hemen. **the ~ part of the day** : günün büyük kısmı. **He spends the ~ part of the year in the country** : Yılın önemli bir kısmını sayfiyede geçirir. **for the ~ part of an hour** : bir saate yakın/hemen hemen bir saat, **4.** en mükemmel/iyi/uygun (bir şekilde). **a hairdo that ~ suit her features** : yüz hatlarına en uygun saç (tuvaleti). **Do as you think ~** : En uygun gördüğünü yap. **5.** son derece, tamamen, en çok, en iyi. **best-suited, best-known, best-loved** gibi terkiplerde kullanılır : **the ~ loved actor** : en çok sevilen aktör. **I love strawberries ~** : En çok çileği severim. **You know ~** : Herkesten iyisini sen bilirsin. **6. as ~** : en iyi şekilde. *Do it as ~ you can.* **7. as ~ one can** : elinden geldiği/gücü yettiği kadar, mümkün mertebe. **I helped him as ~ I could** : Ona elimden geldiği kadar yardım ettim. **8. at ~** : (a) en uygun koşullar altında (bile), nihayet, olsa olsa, taş çatlasa. **At ~ we can do only half as much as last year** : Olsa olsa (taş çatlasa) geçen seneninkinin yarısı kadar ancak yapabiliriz. (b) bütün yeteneği/gücü/bilgisi ile. **At his ~ he is unsurpassed** : Bütün gücü ile gayret etse onu kimse geçemez. (c) en âlâ, en mükemmel. *cabinetmaking at its ~.* (d) en iyimser görüşle/anlayışla/yorumlabile. *It was a sad effort at ~.* **9. at one's ~** : formunda, en iyi durumunda. *I am never at my ~ in the early morning.* **10. had ~** : en iyisi/uygunu/makulü/münasibi. **You had ~ phone your mother to tell her where you are going** : En iyisi annene telefon edip nereye gittiğini söylemektir. *NOT* : Amerikan İngilizcesinde **You had best do it** ile ***You would best do it*** deyimlerinin ikisi de eş anlamlı olarak kullanılır. Fakat İngiltere'de ikinci deyim yanlış sayılır.

best^2, *is.* **1.** (bir şeyin) en iyisi/âlâsı, en güzeli. **The ~ is yet to come** : En iyisi daha geride (gelecek). **They always demand and get the ~** : Daima en iyisini ister ve alırlar. **to do/try one's ~** : elinden geleni yapmak. **to the ~ of my**

knowledge/recollection : bildiğim/hatırlayabildiğim kadarı, bildiğime/hatırladığıma göre. **The ~ of the matter is that...** : İşin güzel/hoş tarafı şu ki... **to the ~ of one's ability** : gücü yettiği kadar. *I will do the work to the ~ of my ability.* **to be at one's ~** : formunda olmak. **The roses are at their ~ now** : Şimdi güllerin en güzel zamanıdır. **Even at the ~ of times** : En uygun zamanda bile, **2.** en iyi elbise. **Sunday's ~** : bayramlık elbise. **Don't forget to wear your ~** : En iyi elbiseni giymeyi unutma. **3.** en iyi dilekler, selâm ve hürmet. **Please give my ~ to your father** : Babana selâm ve en iyi dileklerimi söyle. **4. all for the ~ = for the ~** : sonu hayırlı, en iyi sonuç veren. **At first we were unhappy about the plan, but it turned out to be all for the ~** : Önceleri plândan memnun değildik, fakat sonu iyi/hayırlı geldi. **5. get/have the ~ of** : (a) üstün olmak, üstünlük sağlamak. **We tried hard, but they had the ~ of the game** : Çok gayret ettik, fakat onlar oyunda üstünlük sağladılar. (b) yenmek, mağlûp etmek, galip gelmek, yere vurmak, alt etmek. **After a long struggle, we got the ~ of them** : Uzun bir mücadele sonunda onları yendik. **6. get the ~ out of s.o.** : bir kimseden en iyi şekilde yararlanmak. **to get the ~ out of the bargain** : pazarlıktan kârlı çıkmak, **7. make the ~ of** : oluru ile yetinmek, aza kanaat etmek, aza çoğa bakmamak, olanından azamî yararlanmak. *After her husband's retirement the couple had a smaller income, but they made the ~ of it.* **to make the ~ of one's opportunities** : fırsatlardan en iyi şekilde yararlanmak, **8. one's ~** : elinden gelen. **to do one's ~** : elinden geleni yapmak. **I am doing my ~** : Elimden geleni yapıyorum. **9. with the ~** : eşsiz, eşi az bulunur, en iyisi/yeteneklisi ile boy ölçüşür. **He can play bridge with the ~** : Briç oynamakta eşi az bulunur (en iyi oyuncu ile boy ölçüşür). *She can swim with the ~.* **He can lie with the ~** : Yalancılıkta eşsizdir. **keep up wit the ~ of them** : en iyi dereceyi korumak, en iyileriyle boy ölçüşmek.

best^{3}, *gl.f.* üstün gelmek, galebe çalmak, yenmek, pes dedirtmek, hakkından gelmek, haklamak. *After a long struggle we ~ed them.* **He ~ed me in argument** : Tartışmada benden üstün geldi.

best bet, *is.* en iyi/en emin hareket tarzı/davranış, tek kurtuluş çaresi. *The pilot's ~ ~ was to make an emergency landing.*

bestead, *sf.&gl.f.* **-steaded, -steaded/-stead, -steading 1.** yardım/muavenet etmek, hizmet etmek, yarar/fayda sağlamak, işine yaramak. **His threadbare coat did little to ~ him against the chill north wind** : Soğuk kuzey rüzgârına karşı eskimiş paltosunun pek faydası olmadı. **2.** *esk.* (yanlış/uygunsuz) durumda/yerleştirilmiş. **~ hard/ill/soar** : müşkül mevkide, sıkışık hâlde. ***e.a.***- *1. help, assist, avail, 2. situated.*

best foot, iyi izlenim/etki bırakacak tavır/tutum. **put one's ~ ~ forward/foremost** *bk.:* **foot^{1}**.

bestial, *sf.* **1.** hayvanî, hayvansal, hayvana benzer, **2.** hayvanca, canavarca, kaba, gayriinsanî, insanlık dışı. **~ treatment of prisoners** : mahpuslara karşı kaba davranma, **3.** hayvan gibi, adî, şehvanî, **4. ~ly** : hayvanca, kabalıkla, canavarca, hayvan gibi. ***e.a.***- *2. brutal, inhuman, beastly, brutish, 3. carnal, debased.*

bestialise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit.* *bk.:* **bestialize.**

bestiality, *is., ç.* **-ties 1.** hayvanlık, canavarlık, **2.** düşüncesizce, sırf içgüdülerle davranış, **3.** kabalık, adîlik, vahşîlik, **4.** hayvanla cinsî münasebet yapma. ***e.a.***- *1. beastliness, 2. brutality, 4. sodomy.*

bestialize, *gl.f.* **-ized, -izing** hayvanlaştırmak. **War ~ its participants** : Harp, savaşanları hayvanlaştırır.

bestiary, *is., ç.* **-aries** terbiyevî hayvan öyküleri/hikâyeleri kitabı (özellikle Orta Çağ'da, Avrupa'da). **bestiarist** : bu tür hikâye yazan kimse.

bestir, *gl.f.* **-stirred, -stirring** harekete geçirmek, kımıldatmak. **~ oneself** : harekete geçmek, kımıldamak. **We must ~ ourselves to take the necessary action** : Gereken önlemleri almak için harekete geçmeliyiz.

best man, *is.* sağdıç.

bestow, *gl.f.* **1.** *gen.* **~ on/upon** : vermek, bağışlamak, ihsan etmek. **The trophy was ~ed to the winner** : Kazanana ödülü verildi. **to ~ the hand of one's daughter** : kızını vermek (evlendirmek), **2.** hasretmek, tahsis etmek, yerinde kullanmak/sarf etmek, faydalı işe harcamak. **Time spent in study is time well ~ed** : Okumaya harcanan zaman yerinde kullanılmış zamandır. **He ~ed a graet deal of thought on the plan** : Plân üzerinde uzun uzun düşündü. **3.** *esk.* (a) iskân etmek, (b) depo etmek, ambarlamak, saklamak, istif etmek, **4. ~al = ~ment** : verme, bağış, ihsan. ***e.a.-*** *1. grant, give, confer, vouchsafe, devote, donate, 2. apply, 3. (a) house, (b) stow, store, deposit.*

best-tempered, *sf.* çok iyi huylu.

bestraddle, *gl.f.* **-dled, -dling** *bk.:* **bestride.**

bestrew, *gl.f.* **-strewed, -streed/-strewn, -strewing 1.** (yüzeyini) kaplamak, örtmek. *Flowers ~ed the path.* **2.** serpmek, saçmak. *The children ~ed the path with flowers.* **3.** yayılmak, dağılmak, dağınık durmak.

bestride, *gl.f.* **-strode/-strid, -stridden/-strid, -strid-ing 1.** (ata vb.) binmek. *to ~ a horse/a fence/a chair.* **2.** adımlamak, uzun adımlarla yürümek, **3.** kapsamak, hükmetmek. **a literary colossus that ~s two centuries** : iki yüzyılı kapsayan edebiyat abidesi.

best-seller = bestseller = best seller, *sf.&is.* **1.** (belirli bir sürede) en çok satılan/satış rekoru kıran (kitap, plak vb.), **2.** çok sürümlü, en çok satılan/rağbet gören (mal). *This dress is a ~ in the south.* **3. bestsellerdom** : sürüm, çok satılma, rağbette olma, **4. bestselling** : sürümlü, çok satılan/rağbet gören, revaçta.

bestud, *gl.f.* **-studded, -studding** serpmek, yer yer/nokta nokta serpiştirmek. **An evening sky ~ed with stars** : Akşam yıldızların yer yer parladığı gökyüzü.

bet, *is.&f.* **bet/betted, betting 1.** bahse girmek, bahis tutuşmak, iddiaya girişmek, iddia etmek. **Do you want to ~?** Bahse girer misin/bahse var mısın? **to ~ on horses** : yarışlarda bahis tutuşmak. **to ~ on a horse** : bir at üzerine bahse girmek. **I ~ he'll come** : Bahse girerim ki gelecek. **I'll ~ you anything you want** : İstediğine bahse girerim. **to ~ one's boots/bottom dollar/shirt on/that** *k.d.* kesinlikle iddia etmek/emin olmak/güvenmek, hiç şüphe etmemek. *You can ~ your boots on/that he'll come late again.* **2. you ~** *k.d.* elbette, mutlaka, muhakkak, ne zannettin(iz) ya! **You ~ I'd like to be there** : Elbette orada olmak isterdim. **You ~ your life** : Kesinlikle, yüzde yüz, ona hiç şüphe yok. **3. I ~** *k.d.* (a) eminim, hiç şüphe(m) yok. *I ~ it will rain tomorrow. I ~ you're wrong about that.* (b) istihza için) orası şüpheli, o(rası) pek belli olmaz, ...görelim/görüşürüz. **"I'll do it tomorrow." "I ~ you will!"** "Onu yarın yaparım.""Orası biraz şüpheli (veya: yap da görelim)." **4.** bahis, iddia. **to make/lay a ~** : bahse girmek. **to accept/take a ~** : bahsi kabul etmek. **to win a ~** : bahsi kazanmak, **5.** bahis için konulan para, pey. **a ten-dollar ~** : on dolarlık bahis, **6.** üzerinde bahse girilebilecek ve kazanma şansı yüksek olan şey. **That horse looks like a good ~** : O atın kazanma şansı yüksek. **It is a ~ then** : O hâlde bahsimiz bahis. **8. hedge/cover one's ~s** *k.d.* çeşitli sonuçlar için bahse girerek kayıp olasılığını azaltmak, **9. your best ~** : yapacağınız en iyi/isabetli iş, en iyisi. *bk.:* **best bet.**

beta, *is.* **1.** beta : Yunan alfabesinin ikinci harfi, **2.** *b.h. astr.* bir burcun ikinci parlak yıldızı, **3.** *kim.* (a) bir atom veya atom grubunun bileşimde alabileceği durumlardan biri, (b) iki veya daha fazla eşiz bileşimden biri, **4. beta particle** *d.d.* beta parçacığı : ışınetkin çözüşme esnasında yayımlanan eksicik, **5. ~ blocker** *tıp* kalp atışını düzenleyen, nöbetli göğüs ağrısını *(angina pectoris)* gideren ve yüksek tansiyonu tedavi eden ilâçlar sınıfı, **6. ~ decay** *fiz.* beta bozunumu : ışınetkin maddenin beta zerreleri yayınlayarak atom numarasını değiştirmesi, **7. ~ disintegration** : beta parçalanımı, **8. ~ emitter** : beta salımlayıcı, **9. ~ rays** : beta ışınları.

betacaine, *is. ecz. bk.:* **eucaine.**

betake, *gl.f.* **-took, -taken, -taking 1.** *gen.* **~ oneself** : gitmek, başvurmak, müracaat etmek. **She betook hesrelf to town** : Şehre gitti. **2.** *esk.* (nefsini) adamak, hasretmek, ahdetmek. **~ to** : girişmek, tevessül etmek. **to ~ oneself to hardwork** : çetin bir işe girişmek.

betanaphthol, *is. kim.* betanaftol, C10H8O : renksiz kristalli naftol eşizi. Hekimlikte antiseptik ve parazit öldürücü olarak kullanılır.

beta-naphthylamine, *is. kim.* betanaftilamin : boya sanayiinde kullanılan beyaz, kırmızımtrak renkli, suda erir, son derece zehirli katı madde, C10H7NH2 .

betatron, *is. fiz.* beta ivdireci, betatron : elektronları hızla değişen bir magnetik alanda hızlandıran düzen.

betel, *is.* **1. betel pepper** *d.d.* tembul, Hint biberi *(Piper Betle)* : tırmanıcı Hint biber ağacı, **2. ~ nut** : tembul fıstığı, **3. ~ palm** : tembul ağacı *(Areca Catechu)* : Hindistan'da yetişen yüksek bir palmiye ağacı.

Betelgeuse = Betegeux, *is. astr.* Elcevza, Avcı *(Orion)* burcunun en büyük yıldızı.

bête noire, *ç.* ***bêtes noires***, *Fr.* umacı, heyulâ, menfur/korkunç kimse/şey, nefret edilen/korkulan kimse/şey. ***e.a.-*** *bugbear.*

beth, *is.* İbranî alfabesinin ikinci harfi.

bethel, *is.* **1.** kutsal yer, tapınağın en kutsal yeri, **2.** denizcilere özgü tapınak/kilise, **3.** *Brit.* muhaliflerin toplandığı ev.

Bethesda, *is.* **1.** Kudüs'te bir havuz, **2.** kutsal yer, tapınma/ibadet yeri.

bethink, *f.* **-thought, -thinking** *gen.* **~ oneself** : **1.** düşünmek. **He bethought himself a moment** : Bir an düşündü. **to ~ oneself of sth.** : bir şey düşünmek/tasarlamak. **to ~ oneself to do sth.** : bir şey yapmayı düşünmek/tasarlamak, **2.** anımsamak, hatırlamak. **to ~ oneself of family obligations** : ailesine karşı görevlerini hatırlamak. **She lives in the past now bethinking herself happier days** : Şimdi o mutlu günlerini anımsayıp geçmişte yaşıyor. ***e.a.-*** *1. think, consider, meditate, 2. remember, recall.*

bethought, *f. bk.:* **bethink** *(geç.z.&sf.f.).*

betide, *f.* **-tided, -tiding 1.** vaki olmak, zuhur etmek. **Woe ~ (you, him,** *etc.* **)** ne haddine, haddi ise..., hele bir.... **Woe ~ him if ever...** : ... ne haddine! Haddi ise ...(yapsın)/Haddi ise ...(yapsın) da görsün! **Woe ~ them if they're late** : Hele bir geç kalsınlar da görsünler! Hadleri ise geç kalsınlar! **2.** olmak, çıkmak, hasıl olmak, tahassül etmek. **Whatever ~s = Whatever may ~** : Ne olursa olsun. **Whatever ~s, maintain your courage** : Ne olursa olsun cesaretini kaybetme. **We shall remain friends whatever may ~** : Ne olursa olsun dost kalacağız. **3.** haber vermek, delâlet etmek, alâmet/işaret olmak. **Such omens ~ no good** : Bu belirtiler iyiye alâmet değil. ***e.a.-*** *1. befall, happen, come to, 2. develop, occur, come off, fall out, 3. forebode, presage, betoken.*

betimes, *zf.* **1.** erken(den). **He was up ~ doing his lessons** : Erkenden kalkmış derslerine çalışıyordu. **2.** *esk.* yakında, kısa zamanda, az/tez zamanda, çabuk, vakit geçirmeden, gecikmeden, vaktinde. **We hope to repay your visit ~** : Yakında ziyaretinizi iade etmeyi umuyoruz. ***e.a.-*** *1. early, timely, prematurely, 2. soon, shortly, promptly, quickly.*

bêtise, *is., ç.* **bêtises 1.** aptallık, alıklık, belâhat, anlayışsızlık, **2.** aptalca/budalaca eylem veya söz, **3.** saçmalık, zırvalık, değersiz/önemsiz şey. ***e.a.-*** *1. stupidity, foolishness, 3. absurdity, trifle.*

betoken, *gl.f.* **1.** göstermek, ispat/izhar etmek, açıklamak. **to ~ one's fidelity with a vow** : Yeminle sadakatini göstermek. **a kiss that ~s one's affection** : bir kimsenin muhabbetini gösteren öpücük, **2.** işaret/alâmet olmak, (vuku bulacağına) delâlet etmek. *All those black clouds ~ a storm.* **An angry word that ~s hostility** : Düşmanlığa delâlet eden öfkeli bir söz. ***e.a.-*** *1. indicate, announce, attest, show, 2. portend, augur, bode, forebode, omen.*

betony, *is., ç.* **-nies 1.** *bot.* yaban nanesi *(Stachys officinalis)* : nanegillerden eskiden hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan bir bitki, **2.** naneye benzer birkaç tür bitki.

betook, *f. bk.:* **betake** *(geç.z.).*

betray, *gl.f.* **1.** ihanet/hiyanet etmek, hainlik yapmak, ele vermek. *The traitor ~ed his country.* **2.** kötüye kullanmak, suistimal etmek. **to ~ a trust/confidence** : güveni kötüye kullanmak, emniyeti suistimal etmek. *He has ~ed our trust.* **3.** yanıltmak, aldatmak, yanlış yola sevk etmek/saptırmak. **to ~ s.o. into error** : bir kimseyi hataya sevk etmek. *She ~ed her friends.* **4.** (farkında olmadan) açıklamak/ifşa etmek, (sırrı) açığa vurmak. *to ~ a secret.* **His speech ~ed the fact that he had been drinking** : Konuşması sarhoş olduğunu açığa vurdu. **5.** (düşmana) teslim etmek. *to ~ somebody into enemy's hands.* **6.** izhar etmek, açıkça göstermek, ortaya koymak. *His mistakes ~ed his lack of education.* **7.** (bir kadını) iğfal etmek, baştan çıkarmak, iğfal edip terk etmek/yüzüstü bırakmak, **8. ~al** : ihanet, hıyanet, hainlik, düşmana teslim, ifşa, açığa vurma, ele verme, **9. ~er** : hain, ihanet eden. ***e.a.-*** *3. mislead, deceive, 4. reveal, disclose, divulge, 6. reveal, show, exhibit, disclose, display, manifest, expose, uncover, 7. seduce and desert.*

betroth, *gl.f.* **1.** nişanlamak. *He ~ed his daughter to a rich man.* Genellikle dönüşlü hali kullanılır : **to be ~ed** : nişanlanmak. *The couple was ~ed with the family's approval.* **2.** *esk.* evlenme vadetmek. *She ~ed her to him.* **3. ~al = ~ment** : nişanla(n)ma. ***e.a.***- *1. affiance, 3. engagement.*

betrothed, *sf.&is.* **1.** nişanlı, nişanlanmış. *She is ~ to a young engineer. He introduced us to his ~.* **2.** nişanlı çift. *The ~ stood before the priest.*

betta, *is. zool.* Siyam kavgacı balığı *(Betta splendes)* : Cennet balığıgillerden GD Asya nehirlerinde yaşayan parlak renkli akvaryum balığı.

betted, *f. bk.:* **bet** *(geç.z.&sf.f.).*

better^1, *sf.&zf.* (**good** sıfatı ile **well** zarfının karşılaştırma derecesi) **1.** daha iyi/âlâ. **That book is ~ than this one** : O kitap bundan daha iyidir. **to behave ~** : daha iyi davranmak. **He knows the way ~ than we do** : Yolu o bizden daha iyi bilir. **~ and ~** : gittikçe daha iyi. **It's getting ~ and ~** : Gittikçe iyileşiyor. **~ still** : daha da iyisi. **That's ~ !** Hah şöyle!/İşte şimdi oldu!/Bu çok daha iyi. **All the ~ = So much the ~** : Daha âlâ/ İyi ya! İsabet! Olsun! **It would be all the ~ for a drop of paint** : Birazcık boya ile daha iyi gözükür. **He has seen ~ days** : Önceden durumu/hâli vakti daha iyi idi. **It couldn't be ~ = Nothing could be ~** : Daha âlâsı olamaz. **His ~ nature stopped him from spending all his money** : Sağduyusu bütün parasını harcamaktan alıkoydu. **The ~ I know him the more I admire him** : Onu daha iyi tanıdıkça hayranlığım artıyor. **I like it ~ than I used to** : Gittikçe ondan daha çok hoşlanıyorum. **2.** (ahlâkça) üstün, faziletli. **She's no ~ than a strumpet** : Kaltağın biridir/Bir fahişeden başka bir şey değildir. **He's no ~ than a thief** : Hırsızın biridir. **3.** daha kıymetli/uygun/münasip, arzu edilir, yeğ, şayanıtercih. **a ~ time for action** : harekete geçmek için daha uygun bir zaman. **It would be ~ to stay at home** : Evde kalmak daha uygun olur. **It is ~ not to promise anything than to let him down** : Sonunda düş kırıklığına uğratmaktansa hiçbir şey vadetmemek yeğdir. **4.** çoğu, büyük/önemli bir kısmı(nda). **the ~ part of** : yarısından fazlası. *I haven't seen him for the ~ part of the month.* **the ~ part of a lifetime** : ömrün yarısından fazlası. **for the ~ part of the year** : yılın yarısından fazlasında/önemli bir kısmında, **5.** (sağlıkça) daha iyi, sıhhatte. **The patient is much ~ now** : Hasta(nın sağlık durumu) şimdi daha iyidir. **6.** -den fazla. **I walked ~ than 2 km to town** : Şehre gitmek için 2 km'den fazla yürüdüm. **7. for ~ or (for) worse** : hem mutlu hem acı günlerde, saadette de falâkette de, *k.d.* anca beraber kanca beraber (Hristiyan nikâh törenlerinde söylenir), **8. get ~** : iyileşmek/düzelmek/şifa bulmak. *He is getting ~. The weather is getting ~.* **9. go (s.o.) one ~** : baskın çıkmak, bastırmak, pey sürmek, artırmak, üstün gelmek. **The neighbors went us one ~ by buying two new cars** : Komşular iki yeni araba almak suretiyle bizden baskın çıktılar. **10. had ~** : daha makul/akıllıca/tedbirli/isabetli/uygun. **I had ~ go** : Gitmeliyim/gitsem daha iyi olur. **You had ~ tell him** : Ona söylemen(iz) isabetli/uygun olur. **11. no ~ than one should be** : düşük ahlâklı, ahlâksız. **He is no ~ than he should be** : Düşük ahlâklıdır. **12. to be ~ than one's word** *k.d.* vadettiğinden fazlasını yapmak, vaadini/sözünü fazlasıyla yerine getirmek, **13. to think ~ of** : daha iyi düşünmek, tekrar teemmül etmek, fikrini değiştirmek. **She was tempted to make a sarcastic retort, but thought ~ of it** : Alaycı bir cevap vermek üzere iken fikrini değiştirdi. **14. ~ off** : (koşullar bakımından) daha iyi, daha iyi durumda, daha mutlu/sağlıklı vb. **You are ~ off than I am** : Sen (siz) benden daha iyi durumdasın(ız). **Because of his asthma, he would be ~ off in a different climate** : Astımı dolayısıyla değişik bir iklimde sağlığı daha iyi olacak. **15. ~ or worse** : ister iyi ister kötü, iyi de olsa kötü de olsa. **to do sth for ~ and worse** : sonu ne olursa olsun (ister iyi ister kötü olsun) bir şeyi yapmak/her şeyi göze almak. **to take s.o. for ~ and worse** : bir kimseyi olduğu gibi (iyi ve kötü yanlarıyla) kabul etmek.

better^2, *gl.f.* **1.** iyileş(tir)mek, ıslâh etmek, düzel(t)mek. *They tried to ~ their living conditions. Living conditions have ~ed a great deal,* **2.** daha iyi yapmak, üstün gelmek, baskın çıkmak, geçmek, aşmak. **We have ~ed last year's production record** : Geçen yılın üretim rekorunu aştık/geçtik. **3. ~ oneself** : ilerlemek, zenginleşmek, bilgi/servet/mevki kazanmak. *He is go-*

ing to night school to get a university degree because he wants to ~ himself. ***e.a.****- 1. improve, amend, advance, promote, reform, correct, rectify,* ***2.*** *exceed, surpass.*

better^{3}, *is.* **1.** (daha) iyisi/üstünü/âlâsı. *the ~ of the two choices.* **That's my idea, can you think a ~ ?** Bu benim fikrim, daha iyisini düşünebiliyor musun(uz)? **Nothing could be ~ = It couldn't be ~** : Bundan daha iyisi olamaz/Bundan âlâsı can sağlığı. **2. betters** : servet, akıl, zekâ vb. bakımından üstün kişiler. **One should be respectful to his betters** : İnsan kendinden üstün olanlara saygı göstermelidir. **3. for the ~** : iyiye doğru. **a change for the ~** : iyileşme, düzelme, salâh. **His health changed for the ~** : Sağlığı iyileşti/düzeldi. **4. get the ~ of** : (a) üstünlük sağlamak, (b) mağlûp etmek, hakkından gelmek, (c) güçlüğü yenmek.

better^{4}, *is. bk.:* **bettor.**

Better Business Bureau, Ticarî Ahlâk Kurumu : ticaret erbabınca desteklenen, müşteri şikâyetlerini dinleyerek ticarî hile ve yolsuzlukları önlemek, ticaret ahlâkına aykırı hareket eden tüccarlar hakkında tahkikat yapmakla görevli kurum.

better half *argo* eş, karı veya koca. **How is your ~ ~** : Eşiniz nasıl?

betterly, *zf.* daha iyi/üstün bir şekilde.

betterment, *is.* **1.** iyileşme, düzelme, gelişme, ıslahat, **2.** *huk.* değer artışı : tamirden başka nedenlerle gayrimenkul değerinin yükselmesi, **3. ~ tax** : şerefiye, değer artışı vergisi.

betterness, *is.* iyilik, üstünlük, daha iyi/üstün olma, altın veya gümüşün miyardan daha saf olması.

betting shop, *Brit.* at yarışı bahislerini kabul eden büro.

bettor = better, *is.* bahse giren, bahis tutuşan.

betty, *is., ç.* **-ties** bir nevi meyveli pasta.

betulaceous, *sf. bot.* kızıl ağaçgillerden *(Betulaceae).*

between, *e.&zf.* **1.** ara(sın)da, aralarında. *He will arrive ~ 3 and 4 o'clock.* **air transport ~ cities** : şehirler arasında hava taşımacılığı. **They shared the prize ~ them** : Ödülü aralarında paylaştılar. **~ now and tomorrow** : yarına kadar. **Little/nothing to choose ~ them** : Hepsi bir/aralarında fark yok/ha o ha öteki. **There is no love lost ~ them** *k.d.* Zaten birbirini sevmezler/birbirinden nefret ederler. **2.** birbirinden. **He couldn't see the difference ~ good and bad** : İyi ile kötüyü birbirinden ayırt edemiyor. **come/stand ~ (people)** : birbirinden ayırmak. *I hope that nothing comes ~ us.* **3. ~ ourselves = ~ you and me = ~ you and me and post/lamppost/gatepost** : aramızda, gizli. **~ you and me, I think he's rather stupid** : Söz aramızda, bence o aptalın biridir. **4. in ~** : arasında. **rows of trees with grass in ~** : sıra sıra ağaçlar arasında çimenlik, **5. few and far ~** *k.d.* nadir, pek seyrek. *e.a.- 1. among.* ***NOT*** : Yalnız iki kişi veya şey söz konusu olduğu zaman **AMONG** değil, **BETWEEN** edatı kullanılmalıdır : *Choose between good an evil.* İkiden fazla şahıs veya şeyden her biri ayrı ayrı düşünüldüğü takdirde **BETWEEN** kelimesinin kullanılması yerinde olur : **A treaty between five nations** gibi. Üç veya daha fazla şahıs/şey toplu olarak düşünülür ve bunlar arasında yakın bir bağıntı belirtilmezse **AMONG** kullanılmalıdır : *He lived among the Indians.* Azınlıkta (%30) olan bir kısım yetkililer **BETWEEN** kelimesinin yalnız iki kişi/şey, **AMONG** kelimesinin ise üç veya daha fazla kimse/şey için kullanılmasında ısrar ederler. Yine yetkililerin çoğunluğu **BETWEEN YOU AND ME** deyiminin doğru, ***BETWEEN YOU AND I*** deyiminin yanlış olduğunu iddia aderler. Genellikle ***BETWEEN YOU AND HE, BE WEEN YOU AND WE*** deyimleri yanlış kabul edilir; doğrusu **BETWEEN YOU AND HIM, BETWEEN YOU AND US** demektir. **BETWEEN** 'den sonra **EACH** veya **EVERY** kelimeleri ve tekil ad asla kullanılmaz. Örneğin ***Intermission between each act*** demek yanlıştır; **after each act** ya da **between each act and the next** demek gerekir. **BETWEEN** seçenek bildirmek için kullanılırsa seçilecek nesneler arasına ***OR*** değil **AND** getirilir : *Choose between luxury or integrity* denmez, **Choose between luxury and integrity** denir. Belirli bir yer, konum, veya coğrafî mevkiden bahsedilirken ikiden fazla nesne söz konusu olsa bile **BETWEEN** kullanılır : *Turkey lies BETWEEN Black Sea, Mediterranea, Iran, Iraq and Syrie.*

betweenbrain, *is. bk.:* **diencephalon.**

betweenness, *is.* aracılık, arada/ortada bulunma.

betweentimes, *zf.* ara zamanlarda, çalışma saatleri arasında, paydosta, boş zamanlar(ın)da, ara sıra, zaman zaman. **a teacher who studied law ~** : Boş zamanlarında hukuk tahsil eden bir öğretmen.

betweenwhiles, *zf. bk.:* **betweentimes.**

betwixt, *e.&zf.* **1.** *esk. bk.:* **between, 2. ~ and between** : ikisi(nin) ortası, ne o ne öteki, ne biri ne öbürü. **The child of Anglo-Indian parents, he felt somehow ~ and between** : İngiliz ve Hintli ana babadan doğan çocuk kendini ne İngiliz ne de Hintli hissediyordu.

Beulah, *is. esk.* İsrail ülkesi.

***beurre blanc**, Fr.* beyaz sos : balık üzerine konulan tereyağlı beyaz sos.

***beurre noir**, Fr.* tereyağlı sos (bazan sirke, baharat vb. de ilâve edilir).

BeV = Bev = bev, *fiz.* milyar elektronvolt, **10^9 eV**. Milletler arası standart kısaltması **GeV** dir.

bevatron, *is. fiz.* bevatron : protonları vb. 6 GeV veya daha fazla enerji ile hızlandıran ivdireç.

bevel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** eğim, meyil, iki çizgi/yüzey arasındaki açı (90), **2.** şev, **3.** ayarlı gönye, **4.** şev/eğim vermek, eğik kesmek, **5. ~-edge** : şevli kenar. **~-gear** : konik dişli. **~ wheel** : konik çark, **6. ~ed = ~led** : eğik, mail, eğimli, şevli, yansı, **7. ~er = ~ler** : eğim/şev veren eğik kesen kimse/şey, **8. ~ joint** : şevli ek, **9. ~ square** : eğri gönye.

bever, *is.&gs.f. Brit. k.d.* **1.** (soğuktan) titremek, kıkırdamak, **2.** hafif yemek, **3.** *esk.* içki içme zamanı, **4.** *esk.* içki. ***e.a.*** *- 1. tremble, 2. snack, 4. drink, liquor.*

beverage, *is.* içecek, içilecek şey, şurup, meşrubat (ilâç, su ve alkollü içki dışındaki her türlü içecek).

bevor, *is.* başın alt kısmını ve boğazı koruyan zırh. ***e.a.*** *- beaver.*

bevy, *is., ç.* **bevies 1.** kuş sürüsü, özellikle tarla kuşu ve bıldırcın sürüsü, **2.** küme, takım, grup, zümre, kafile (özellikle kadın/kız). **a ~ of beauties** : güzeller kafilesi, **3.** karaca sürüsü. ***e.a.*** *- 1. covey, flight, brood, 2. assembly, company.*

bewail, *f.* **1.** hayıflanmak, esef etmek, ağlamak, feryat/figan etmek, kederlenmek, üzülmek, yas tutmak. **to ~ one's fate/misfortune/lot** : kaderine ağlamak. **a woman ~ing her vanished youth** : sönen gençliğine hayıflanan bir kadın, **2. ~ing = ~ment** : ağıt, ağlama, feryat, figan, yas, hayıflanma, esef etme, **3. ~ingly** : hayıflanarak, esefle, ağlayarak, üzülerek. ***e.a.*** *- 1. lament, bemoan, mourn.*

beware, *f.* **-wared, -waring** -den sakınmak, korunmak, uzak durmak, kollamak, gözünü açmak, uyanık durmak. **~!** Dikkat! Sakınınız! **~ of pickpockets** : yankesicilere dikkat! **~ of the dog!** Dikkat: köpek var/köpekten sakınınız. **~ such inconsistency** : Bu gibi tutarsızlıktan/mübayenetten sakınınız.

bewilder, *gl.f.* **1.** şaşırtmak, sersemletmek, şaşkına çevirmek, hayrette bırakmak. *Big city traffic ~s me.* **2. ~ed** : şaşkın, şaşırmış, sersem(lemiş), mütehayyir. *a ~ed look.* **3. ~edly** : şaşkın şaşkın, şaşırmış bir hâlde, hayretle, **4. ~ing** : şaşırtıcı, sersemletici. *~ing traffic of a big city.* **5. ~ingly** : şaşkınlıkla, şaşırmış bir halde, şaşırtacak şekilde, sesemletircesine, **6. ~ment** : şaşkınlık, sersemlik, hayret, şaşırtıcı şey. *Imagine my ~ment when he said that.* ***e.a.*** *- 1. confuse, puzzle, perplex, mistify, daze, confound, stagger, muddle.*

bewiskered, *sf.* **1.** bıyıklı, sakallı, **2.** eski, köhne, basmakalıp. *a ~ word.* ***e.a.*** *- 1. bearded, whiskered, 2. ancient, trite.*

bewitch, *gl.f.* **1.** büyü/sihir yapmak, efsunlamak, **2.** meftun/hayran etmek, teshir etmek, büyülemek, cezbetmek. *The girl's sweet smile had ~ed him, and he could refuse nothing.* **3. ~ed** : büyülenmiş, büyülü, efsunlu, meftun, hayran, **4. ~er** : büyüleyen, büyücü, efsuncu, **5. ~ery** : büyücülük, efsunculuk. ***e.a.*** *- 2. captivate, enrapture, enchant, charm, fascinate, 3. charmed, delighted, fascinated.*

bewitching, *sf.* **1.** büyülü, sihirli, büyüleyen. *a ~ smile.* **2. ~ly** : büyülercesine, sihirli bir şekilde, **3. ~ness** : büyü, sihir, cazibe, çekicilik, meftuniyet, meftunluk, tutkunluk. ***e.a.*** *- 1. charming, delightful, fascinating.*

bewray, *gl.f. esk.* **1.** açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, teşhir etmek, **2.** ihanet etmek, **3. ~er** : açıklayan, ifşa eden, ihanet eden. ***e.a.**- 1. reveal, expose, 2. betray.*

bey, *is., ç.* **beys** *T.* bey. **beg** *ş.d.y.*

beylic, *is. T.* beylik.

beyond, *e.&zf.&is.* **1.** öte(ye), öte(sin)de, ...aşırı. *~ those trees you'll find his house.* **~ the sea** : deniz aşırı ülkeler. **at the back of ~** : dünyanın öbür ucunda, çok uzaklarda. **That's (going) ~ a joke** : İş şaka olmaktan çıkıyor/Bu şaka sınırını aşıyor. **2.** daha uzak(ta), ileride, ilerisinde. **The school is ~ the hospital** : Okul, hastanenin ilerisindedir. **3.** dışın(d)a, üstün(d)e, fevkin(d)e, dışın(d)a, -den başka, -in erişemeyeceği. **~ human comprehension** : insan zekâsının erişemeyeceği. **~ endurance** : tahammülün fevkinde (dayanılamayacak kadar). **Injured ~ help** : Tedavisi imkânsız şekilde yaralı. **~ belief** : inanılmaz. **~ doubt** : şüphe/su götürmez. **~ words** : tarifi imkânsız, sözle anlatılamaz. **It's ~ me** : Buna aklım ermez/buna pes derim. **a task ~ her abilities** : yeteneği dışında bir iş. **This work is quite ~ him** : O bu işi beceremez. **Maths is ~ me** : Matematik benim kıvıracağım iş değil. **~ my reach** : ulaşamayacağım yerde. **~ repair** : tamiri imkânsız. **~ compare/all praise** : fevkalâde iyi, her türlü takdirin üstünde. **~ one's hopes/one's wildest dreams** : umduğundan daha fazla, her türlü umut ve hayalin üstünde. **He lives ~ his means** : Gelirinden çok harcıyor/aşırı lüks bir hayat sürüyor. **4.** üstün. **wise ~ all others** : üstün zekâlı, **5.** aşırı, daha fazla, (daha) sonra. **Don't stay there ~ midnight** : Gece yarısından sonraya kalma. **She won't stay much ~ a month** : Bir aydan daha fazla kalmayacak. **~ a certain date** : belirli bir tarihten sonra. **to stay ~ one's time** : uzun süre kalmak, zamanını geçirmek, **6. the ~** : öte, mavera. **the great ~** : ahiret, öteki dünya. ***e.a.**- 4. superior, surpassing, above.*

Beyrouth = Beirut, *is.* Beyrut.

bezant = bezzant, *is.* Bizans altını.

bezel, *is.* **1.** şev, cevherin şevli yüzü, **2.** (yüzük vb.) kaş : kıymetli taşın yerleştirildiği oyuk, **3.** façeta.

bezique, *is.* bezik : 64 kartla oynanan iskambil oyunu.

bezoar, *is.* **1.** kursak taşı : bazı geviş getiren hayvanların işkembe veya bağırsağında bulunan ve önceleri zehirlenmeleri önlediği sanılan katı madde, **2.** *esk.* panzehir, **3. ~ goat** : yaban keçisi *(Capra aegagrus).* ***e.a.**- 2. antidote, counterpoison.*

bezzant, *is. bk.:* **bezant.**

B-girl, *is.* bar kızı.

bhakta, *is. (Hinduism)* **1.** tek tanrıya tapan, nefis feragati gösteren, **2. bhakti** (a) tek tanrıya tapma, (b) Brahma'ya ulaşmak için nefis feragati.

bhang = bang, *is.* **1.** *bot.* Hint keneviri, kendir veya esrar otu, **2.** bu bitkinin yapraklarından yapılan uyuşturucu madde.

bheestie = bheesty, *is., ç.* **-ties** *Hint.* saka, sucu.

B-horizon, *is. jeol.* yer kesitinin orta tabakası.

bhut = bhoot, *is. bk.:* **dust devil.**

Bi, *kim. bk.:* **bismuth.**

bi-, *ön ek* **1.** "iki (defa), çift(e) bi-". *ör.: binocular,* **2.** iki dönemde bir vukua gelen : **bicentenial** : iki yüz yılda bir, iki yüzyıllık, **3.** bir dönemde iki defa vukua gelen : *biweekly, bimonthly* (**bimonthly** kelimesinin sonundaki **NOT**'a bakınız), **4.** "ikili, iki taraflı/yüzlü" : *biconcave, bilateral,* **5.** *kim.* (a) kararlılık için gerekenin iki katı eleman veya grubun varlığını bildirir : *sodium bicarbonate,* (b) organik bileşimde çift kökün varlığını bildirir : *bitartrate.*

biacetyl, *is. kim.* biasetil, $\mathrm{CH3COCOCH3}$: tereyağında ve diğer bazı yağlarda bulunur. Sentetik olarak da yapılır. Gıdalara koku ve lezzet vermekte kullanılır. **diacetyl** *d.d.*

bialy = biali = bialystok roll, *is.* soğanlı simit.

biangular, *sf.* iki açılı, iki köşeli.

biannual, *sf.* **1.** altı aylık, yılda iki defa vuku bulan, **2.** (nadiren) iki yılda bir (vuku bulan), **3. ~ly** : altı aylık olarak. ***e.a.**- 1. semiannual, 2. biennial.*

biannulate, *sf. zool.* iki halkalı.

biarticulate(d), *sf. zool.* iki eklemli.

bias, *is.&sf.&zf.&f.* **biased, biasing** (Brit.: **biassed, biassing**) **1.** (kumaşta vb.) verev/çapraz çizgi. **~ binding** : verev şerit, **2.** ön yargı, peşin hüküm, taraf tutma, tarafgirlik. **He is without ~** :

O taraf tutmaz/tarafsızdır. **3.** şev, eğim, meyil, eğri, eğik, meyilli, mail (bir şekilde), **4.** eğilim, anıklık, istidat. *Her scientific ~ showed itself in early childhood.* **5.** *ist.* yan : örnekleme yönteminden doğan sistematik sapma/distorsiyon, **6.** *elekt.* ön gerilim, polarizasyon, **7.** etkilemek, tarafsızlığını bozmak, tarafgir kılmak, iltimas sağlamak, bir tarafa meylettirmek, ön yargılı hareket ettirmek, **8. on the ~** : verev(lemesine), eğri (bir şekilde). **to cut the cloth on the ~** : kumaşı verev/eğri kesmek, **9. ~ness** : verevlik, eğrilik, çaprazlık. ***e.a.*** *- 2. predisposition, preconception, predilection, partiality, proclivity, bend, leaning, 4. tendency, inclination, 7. predispose, bend, incline, dispose, prejudice, 8. diagonal(ly), slanting.* ***k.a.*** *- 2. impartality, fairness, justness.* ***NOT*** **:** **BIAS** ve **PREJUDICE,** bir kimse veya şey hakkında önceden yerleşmiş bir kanaat, inanış veya zihnin belirli bir yönde yargıya varma eğilimini ifade ederler. **BIAS** lehte veya aleyhte olabilir : *Bias in favor or against an idea.* **PREJUDICE, BIAS**'tan daha da kuvvetli ve ekseriya makul bir sebebe dayanmayan haksız, mesnetsiz bir inanış, kanaat ve hüküm ifade eder : *PREJUDICE of Christians against Moslems.*

biased = biassed, *sf.* **1.** ön yargılı, tarafgir, taraf tutan, tarafsız olmayan, ön yargı/peşin hüküm sahibi. **to be ~** : tarafgir olmak, taraf tutmak, kayırmak. **to be ~ towards/against s.o.** : birine karşı tarafsız olmamak/davranmamak, birinin aleyhinde davranma eğiliminde olmak, **2. ~ly** : ön yargı ile, peşin hükümle, taraf tutarak, kayırarak, iltimasla.

bias-belted tire, *bk.:* **belted-bias tire.**

bias-ply tire, *is.* verev kuşaklı lâstik : çelik, naylon vb. kuşakları verevlemesine yerleştirilmiş oto lâstiği.

biauricular = biauriculate, *sf. biy.* **1.** çift kulak(çık)lı, **2.** her iki kulağa ait.

biaxial, *sf.* **1.** iki eksenli, **2.** iki optik ekseni olan (kristal), **3. ~ity** : iki eksenlilik, **4. ~ly** : iki eksenli olarak

bib, *is.&f.* **bibbed, bibbing 1.** göğüslük, çocuk önlüğü, **2.** önlüğün göğüs kısmı, **3.** (eskrimde) boğazı korumak için maskenin altına geçirilen kalın bez, **4.** *bk.:* **bibcock, 5.** *esk.* çok içmek, içkiye düşkün olmak, **6. ~ and tucker** *k.d.* elbise, giysi, üst baş. **put on (dress in) one's best ~ and tucker** : giyinip kuşanmak, en iyi elbisesini giymek, takıp takıştırmak. **in her best ~ nad tucker** : giyinip kuşanmış, takıp takıştırmış, iki dirhem bir çekirdek, **7. ~less** : önlüksüz, **8. ~like** : önlük gibi. ***e.a.*** *- 5. tipple, drink.*

bibasic, *sf. kim. bk.:* **dibasic.**

bibb, *is.* **1.** *den.* takviye köşebendi, gemi direğini takviye için kullanılan köşebent, **2.** *bk.:* **bibcock.**

bibber, *is.* ayyaş, çok içen, içki düşkünü (çoğunlukla içki adına eklenir) : **vinebibber** : şarap müptelâsı .

bibcock = bib = bibb, *is.* eğri musluk, çeşme musluğu.

bibelot, *is., ç.* ***-lots*** *Fr.* biblo.

Bible, *is.* **1.** Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes, Tevrat ve İncil'i içine alan Hristiyanların kutsal kitabı, **2.** Tevrat : yalnız Ahdiatik'i içine alan Musevîliğin kutsal kitabı, **3.** herhangi bir dinin kutsal kitabı. **~ oath** : kitaba el basma, kutsal kitap üzerine yemin, **4.** değerli/yetkili/güvenilir bilgi kaynağı veya kitap. *This dictionary should be your ~ when studying English.* **This book is my ~** : Bu kitap benim en değerli bilgi kaynağımdır. **5. ~ Belt** : (ABD'nin güneyindeki) koyu dindar bölge, **6. ~ class** : din dersi, **7. ~ paper = India paper** : çok ince, sağlam ve saydamsız kâğıt (çoğunlukla din ve dua kitapları, sözlükler bu kâğıda basılır), **8. ~-pounding/~-punching/~-thumping** *argo* bağnazlık, koyu/mutaassıp dindarlık, **9. ~ school** : (kiliselerde) din eğitimi veren okul, **10. ~ Society** : Kitabı Mukaddes Kurumu, **11. ~-thumper** : bağnaz, mutaassıp, koyu dindar.

Biblical, *sf.* Kutsal Kitap+, Kutsal Kitap'ta geçen/zikredilen. *a ~ name.* **~ style** : Kitabı Mukaddes üslûbu(nda).

Biblicism, *is.* Kutsal Kitap'ın lâfzî yorumlanması. **Biblicist** : Kutsal Kitap yorumcusu, Kutsal Kitap bilgini.

biblio-, *ön ek* "kitap". *ör.: bibliology.*

biblioclast, *is.* kitap düşmanı, kitapları tahrip eden.

bibliographer, *is.* kitap bilgini, kaynakça uzmanı, kitaplar üzerinde geniş bilgisi olan kimse.

bibliography, *is., ç.* **-phies** kitap bilgisi, kaynakça, bibliyografya. **bibliographic(al)** : kaynakça+, kitap bilimsel. **bibliographically** : kitap bilimle, kaynaklara dayanarak.

biblioklept, *is.* kitap hırsızı.

bibliolatry, *is.* **1.** Kutsal Kitap'a aşırı saygı/tapınma, **2.** kitaplara aşırı bağlılık/düşkünlük, **3. bibliolater = bibliolatrist** : Kutsal Kitap'a/kitaplara tapan, **4. bibliolatrous** : kendini kitaplara vermiş, kitaplara tapan.

bibliology, *is.* kitap bilimi : kitapların tarihi, fiziksel tanıtımı, mukayese ve tasnifi ile uğraşan bilim.

bibliomancy, *is.* kitap falı : kitapla (bilhassa Kutsal Kitap'la) fala bakma : Lâlettayin bir sayfa açılıp duruma göre yorumlanarak kehanette bulunulur.

bibliomania, *is.* aşırı kitap düşkünlüğü/merakı, kitap toplama deliliği. **bibliomaniac(al)** : kitap delisi.

bibliopegy, *is.* ciltçilik, mücellitlik, kitap ciltleme sanatı. **bibliopegic** : ciltleme+. **bibliopegist** : ciltçi.

bibliophile = bibliophilist, *is.* kitapsever, kitap seven, kitap âşıkı, kitap kolleksiyonu yapan. **bibliophilic = bibliophilistic** : kitapsever+. **bibliophilism** : kitapseverlik.

bibliopole = bibliopolist, *is.* sahaf, eski ve nadir kitapları satan kitapçı. **bibliopolic(al) = bibliopolar** : sahaf+. **bibliopolically** : sahaflıkla ilgili olarak. **bibliopolism= bibliopoly** : sahaflık.

bibliotheca, *is., ç.* **-cas/-cae 1.** kitaplık, kütüphane, **2.** kitap kataloğu : piyasadaki kitapları gösteren katalog, **3.** *esk. bk.:* **Bible**, **4. bibliothecal** : kitaplık+.

bibliotherapy, *is. psikol.* kitap sağaltımı, okuma ile tedavi. **bibliotherapeutic** : kitap sağaltımı+. **bibliotherapeutist** : kitap sağaltımı uzmanı.

bibliotics, *is.* belgecilik : belgelerdeki el yazılarının kime ait olduğunu saptama, özellikle kitapların yazarlarının saptanması. **bibliotist** : belgeci.

Biblist, *is. bk.:* **Biblicist.**

bibulous, *sf.* **1.** ayyaş, içki düşkünü/müptelâsı, **2.** emici, massedici, soğurucu, süngerimsi, **3. ~ness = bibulosity** : ayyaşlık; soğuruculuk, **4. ~ly** : ayyaşça; soğurucu olarak. ***e.a.***- *2. absorbent, spongy.*

bicameral, *sf.* iki meclisli (hükûmet şekli). ~ **legislature** : iki meclisli yasama organı. **~ism** : iki meclisli sistem. **~ist** : iki meclisli yönetim taraftarı.

bicarb, *is. k.d. bk.:* **sodium bicarbonate.**

bicarbonate, *is. kim.* bikarbonat : karbonik asit tuzu. ~ **of soda = sodium** ~ : sodyum bikarbonat, NaHCO3.

bice, *is.* (bakırın karbonatlarından elde edilen) mavi/yeşil boya.

bicentenary, *sf.&is., ç.* **-naries** *Brit. bk.:* **bicentennial.**

bicentennial, *sf.&is.* **1.** 200. yıl dönümü. ~ **celebrations** : 200. yıl dönümü kutlama şenlikleri, **2.** iki yüz yıllık, iki yüz yıl süren. **a ~ period** : iki yüzlük yıllık süre, **3.** iki yüz yılda bir vuku bulan. **the ~ return of a comet** : kuyruklu yıldızın iki yüz yılda bir dönüşü, **4. ~ly** : iki yüz yılda bir olarak/olacak şekilde.

bicephalous, *sf. bot. zool.* iki başlı.

biceps, *is., ç.* **-cepses/-ceps** *anat.* **1.** pazu, kol kası/adalesi, **2.** kalçanın arka kası.

bichloride, *is. kim.* **1.** biklorit : iki Cl atomu ile birleşmiş atom/grup, **2.** ~ **of mercury** *d.d. bk.:* **mercuric chloride.**

bichromate, *is. kim. bk.:* **1. dichromate**, **2. potassium dichromate.**

bicipital, *sf.* **1.** iki başlı, iki kafalı, **2.** *anat.* pazu+, kalça arkası kası+.

bicker, *is.&gs.f.* **1.** atışmak, çekişmek, ağız kavgası yapmak, münakaşa etmek. **They are always ~ing** : Daima atışırlar/çekişirler. **2.** (dere) çağlamak, çağlayarak akmak. *The river ~ed down the walley.* **3.** (ışık) parıldamak, pırıldamak, titremek. **The afternoon sun ~ed through the trees** : İkindi güneşi ağaçlar arasında pırıldıyordu. **4.** çekişme, atışma, münazaa, ağız dalaşı, **5.** *İsk.* tahta tabak/tas/çanak, maşrapa, **6. ~er** kavgacı, nizacı, münakaşacı. ***e.a.***- *1. wrangle, 2. rush, hurry, 3. quiver, flicker, glitter, 4. dispute, quarrel, contention.*

bickering, *is.* çekişme, atışma, münakaşa, münazaa, ağız kavgası/dalaşı. **a constant ~ between brothers** : kardeşler arasında sürekli ağız kavgası.

bicolor(ed) = bicolour(ed), *sf.* iki renkli. *a ~ flower.*

biconcave, *sf.* çift içbükey : her iki yüzeyi de içbükey (mercek vb.). **biconcavity** : çift içbükeylik.

biconvex, *sf.* çift dışbükey, her iki yüzü de dışbükey.

bicorn = bicornate = bicornuate = bicornuous, *sf.&is.* **1.** *bot. zool.* çift boynuzlu, **2.** hilâl biçimli, **3. bicorne** *d.d.* (a) iki kenarı kalkık şapka, (b) iki boynuzlu hayvan.

bicorporal = bicorporeal, *sf.* iki gövdeli, iki bölümlü.

bicron, *is. fiz.* 10^{-9} m. : metrenin milyarda biri.

bicultural, *sf.* çift ekinsel, iki kültürlü.

biculturalism, *is.* çift ekinsellik, iki kültürlülük, bir memlekette iki farklı kültürün bulunması.

bicuspid, *sf.&is.* **1. ~ate** *d.d.* iki uçlu (diş vb.), **2. premolar** *d.d.* küçük azı dişi, **3. ~ valve** *bk.:* **mitral valve.**

bicycle, *is.&gs.f.* **-cled, -cling 1. bike** *d.d.* çift teker, bisiklet, **2.** çift tekerle/bisikletle gitmek, bisiklet sürmek, bisiklete binmek. *One rides (on) a ~, horse, scooter or motorbike. One mounts (it), gets on (it) or gets onto it, and later dismounts (from it) or gets of (it).* **3. bicycler = bicyclist** : çift tekerci, bisikletçi, bisikletli, bisikletle gezen, **4. ~ race/racing** : bisiklet yarışı.

bicyclic(al), *sf.* **1.** çift çemberli, çift tekerli, **2.** *kim.* çift halkalı, çift çevrimli, çift çevrimsel, **3.** çift dönemli, **4.** *bot.* çift çevremli (çiçeklerin ercikleri vb.), **5.** bisiklete benzer.

bid, *is.&f.* **bade/bid; bidden/bid; bidding 1.** emretmek, söylemek. **~ them depart** : Söyle gitsinler. **~ him come in** : Söyle gelsin. **Do as you are ~** : Söyleneni yap. **Do what I ~ you** : Ne söylüyorsam onu yap. **He was ~den to come** : Gelmesi emredildi. **2.** demek, dilemek, temenni etmek. **~ farewell** : veda etmek, Allaha ısmarladık demek, iyi yolculuklar dilemek, uğurlamak, teşyi etmek. *to ~ s.o. welcome/good day/good morning.* **He ~ me good morning as he passed** : Geçerken bana günaydın dedi. **3.** *tic.* fiyat teklif etmek, teklif vermek. **to ~ $100** : 100 dolar teklif etmek. *They ~ $80,000 and got the contract.* **The one that ~s most** : En fazla fiyat teklif eden. **4.** (kumarda, mezatta) pey sürmek, artırmak. *She ~ frantically for the old painting.* **5.** davet etmek. *to ~ s.o. to dinner.* **6.** fiyat teklifi, pey. **to make a ~ for a property** : bir mülk için fiyat teklifi vermek. **further/higher ~** : daha yüksek fiyat teklifi. **the last ~** : son teklif. **~s for building the bridge were invited from German and British firms** : Alman ve İngiliz firmalarından köprü için fiyat teklifi istendi. **7.** *k.d.* davet, **8.** girişim, teşebbüs. **suicide ~** : intihar teşebbüsü. **to make a ~ for...** : ...-e teşebbüs etmek. *The criminal made a ~ for freedom by trying to run away.* **9. ~ defiance** : boyun/baş eğmek, **10. ~ fair** *bk.:* **fair**^{2} (4), **11. to ~ fair to** : ...olacağa benzemek, müsait/muhtemel görünmek. **The weather ~s fair to be fine** : Hava güzel olacağa benziyor. **Everything ~s fair to be successful** : Başarı ümidi büyük (= her şey başarı vadediyor). **12. to ~ for power/fame** : iktidar/şöhret peşinde koşmak, **13. to ~ in** *tic.* artırmak, herkesten fazla pey sürmek, **14. to ~ up** : pey sürerek fiyatı artırmak, **15.** *esk. bk.:* **bide** *(sf.f.).* ***e.a.-*** *1. command, order, direct, require, enjoin 2. say, 3. offer, proffer, tender, 5. invite, 6. offer, proposal, proffer, 7. invitation, 8. attempt.*

b.i.d. *ecz.* (reçetelerde) günde iki defa.

bidarka = bidarkee = baidarka, *is.* deri kayık : Alaskalı Eskimoların fok derisinden yaptıkları kayık.

biddable, *sf.* **1.** itaatli, uslu, munis, muti, yumuşak başlı, kolay inandırılır, söz dinler. *a very ~ little maid.* **2.** (briç) öne sürülebilir, **3. ~ness = biddability** : itaatlilik, usluluk, munislik, **4. biddably** : itaatli bir şekilde, usluca, uslu uslu, munis/muti bir şekilde. ***e.a.-*** *1. obedient, docile.*

bidden, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **bid** *(sf.f.)*, **2.** davetli.

bidder, *is.* teklif veren, teklif sahibi, pey süren, artıran.

bidding, *is.* **1.** emir, celp, (resmî) davet. **I went there at his ~** : Daveti üzerine oraya gittim. **2.** fiyat teklifi, pey, **3.** teklif verme, artırma, ihale, müzayede. *The ~ has been postponed until tomorrow.* **4. at s.o.'s ~** : emrine amade. **He seemed to have the whole world at his ~** : Bütün dünyayı emrine amade sanıyordu. **to be at s.o.'s ~** : birinin emrinde olmak, **5. to do s.o.'s** ::

bir kimsenin emrine göre hareket etmek, birisi ne söylerse onu yapmak. **She was terribly spoiled and expected people to do her ~** : Son derece şımartılmıştı ve herkesin kendi emrine göre hareket etmesini istiyordu. ***e.a.-*** *1. command, summons, invitation, 2. bid.*

biddy, *is., ç.* **-dies 1.** tavuk, piliç, **2.** yaygaracı/dedikoducu kocakarı. ***e.a.-*** *1. chicken, fowl, 2. fussbudget.*

bide, *f. esk.* **bided/bode, bided/bid, bidding 1.** çekmek, tahammül etmek, katlanmak, dayanmak, **2.** *esk.* rastlamak, **3.** beklemek, kalmak, baki olmak, oturmak, sürüp gitmek, hep ayni durumda devam etmek. *~ for a while. to ~ at home.* **4. ~ one's time** : fırsat gözlemek, kollamak, (uygun zamanını) beklemek. *He wanted to ask for a raise, but ~d his time until the right moment.* **5. bider** : çeken, tahammül eden, katlanan; bekleyen, aynı durumda devam eden. ***e.a.-*** *1. bear, endure, 2. encounter, 3. abide, dwell, wait, remain, stay, continue.*

bidentate, *sf. biy.* iki dişli, iki çıkıntılı.

bidet, *is. Fr.* taharet küveti : Avrupa'da, özellikle Fransa'da üzerine at gibi binilip tenasül organlarını yıkamakta kullanılır, **2.** küçük at.

bidi = beedi, *is.* (Hindistan'da) yerli ucuz sigara.

bidirectional, *sf.* çift yönlü (anten, mikrofon vb.).

Biedermeier, *sf.&is.* **1.** Almanya'da XIX. yy. başlarında moda olan bir mobilya stili+, **2.** vakur, ciddî, ağırbaşlı, sade, basit.

bield, *is. İsk.* sığınak, melce. ***e.a.-*** *shelter, refuge.*

bien entendu, *Fr.* elbette, hayhay, tabiî. ***e.a.-*** *naturally, of course.*

biennial, *sf.&is.* **1.** yıl aşırı, iki yılda bir (yapılan). *~ games. ~ art show.* **2.** iki yıllık, iki yıl süren/yaşayan. *to grow on a ~ cycle.* **3.** *bot.* iki yıl ömürlü, ikinci yılda çiçek/meyve veren (bitki). *a ~ plant.* **4. ~ly** : yıl aşırı, iki yılda bir. ***e.a.-*** *1&2. biyearly.*

biennium, *is., ç.* **-enniums/-ennia** iki yıl(lık süre).

bienvenu(e), *sf.&is. Fr.* **1.** *bk.:* **welcome**, **2.** hüsnükabul, iyi karşılama.

bier, *is.* tabut sehpası, cenaze sedyesi, sal, teskere.

bifacial, *sf.* **1.** iki yüzlü, **2.** iki yüzeyli, birbirinin tıpkısı iki yüzeyi olen, **3.** *bot.* arka yüzeyi değişik (yaprak).

bifarious, *sf. bot.* iki (düşey) sıralı. **~ly** : iki sıra hâlinde.

biff, *is.&gl.f. ABD- argo* **1.** yumruk, darbe, vuruş, **2.** yumruk vurmak. ***e.a.-*** *1. blow, punch, 2. hit, punch.*

biffin, *is.* **1.** İngiliz elması : koyu kırmızı bir elma cinsi, **2.** *Brit.* fırında pişirilmiş elma : üzerine şeker ve zencefil ekilmiş elma turtası.

bifid, *sf.* iki eşit parçalı, iki eşit parçaya ayrılmış/yarılmış, yarık. **~ity** : iki parçalı oluş. **~ly** : iki parça hâlinde.

bifilar, *sf.* iki iplikli/fitilli. **~ly** : iki iplikli/fitilli olarak.

biflagellate, *sf. zool.* çift kamçılı : kamçıya benzer iki çıkıntısı olan.

biflex, *sf.* çift bükülü, iki yerinden bükülmüş.

bifocal, *sf.&is.* **1.** *optik* çift odaklı, **2. ~s** *d.d.* çift mercekli (gözlük) : hem yakın hem uzak için bileşik gözlük.

bifold, *sf.* iki katlı, ikiye katlanabilen.

bifoliate, *sf. bot.* çift/iki yapraklı.

bifoliolate, *sf. bot.* çift/iki yaprakçıklı.

biforate, *sf. biy.* çift delikli, çift gözenekli.

biform, *sf.* **1. ~ed** *d.d.* iki biçimli, çift bedenli : insan başlı at, deniz kızı vb. gibi, **2. ~ity** : iki biçimlilik.

bifteck = biftek, *is.* biftek. ***e.a.-*** *beefsteak.*

bifunctional, *sf. kim.* çift görevli.

bifurcate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1.** çatallaş(tır)mak, iki çatal yapmak/olmak, iki kola ayırmak/ayrılmak. *A kilometer further the river ~s : one branch flows east, the other flows south-east.* **2.** iki çatal(lı), iki kola/çatala ayrılmış, **3. ~ly** : iki çatal halinde, **4. bifurcation** : çatallaşma, iki kola ayrılma, çatal, kol.

big, *sf.* **bigger, biggest**, *zf.* **1.** büyük, büyümüş. **a ~ house** : büyük bir ev. **~ fortune** : büyük servet. **~ enough to defend himself** : kendini koruyacak kadar büyümüş. **my ~ brother** : ağabeyim. **~ drop in prices** : **prices** : fiyatlarda büyük düşüş. **~ business** : büyük (sermayeli) ticaret. **How ~ ?** Ne büyüklükte? **How ~ is it** : Ne büyüklüktedir/büyüklüğü nedir? **2.** iri, koca (man). **~-boned** : iri kemikli. **~-bellied** : koca göbekli, **3.** önemli, mühim. **a ~ problem** : önemli bir sorun. **a ~ man** : önemli kişi/mühim şahsiyet. **a ~ event** : önemli bir olay. **to have ~ ideas** : önemli fikirleri olmak. **to look ~** : kendini önemli göstermek /önemli görünmek. **He's a ~ name in politics** : Politikada önemli bir isim yapmıştır. **The ~ question is what to do next** : Önemli sorun, bundan sonra yapılacak olanı belirlemektir. **4.** çok, külliyetli. **He earns ~ money** : Çok para kazanıyor. **5.** iyi yürekli/kalpli, âlicenap. **~-hearted** : iyi yürekli, asil. **a heart as ~ as yours** : sizin gibi iyi yürekli. *A ~ person forgives others.* **That's ~ of you!** (İstihza yollu) Çok âlicenapsınız! Ne kadar iyi yüreklisiniz! **6.** övüngen, kendini beğenmiş, mağrur. **a ~ talker** : palavracı, yüksekten atan. **to talk ~** : övünmek, yüksekten atmak, atıp tutmak. **to act ~** : kendine pâye vermek, **7.** gür, kalın. *a ~ voice.* **8.** gebe, hamile, doğumu yakın. *~ with child.* **9.** yaman, dehşetli, müthiş. **He's a ~ liar** : Müthiş yalancıdır. **10. to go over ~** : başarı ile sonuçlandırmak, **11. to have a ~ mouth** : geveze olmak, gevezelik yapmak. **Why can't you keep your ~ mouth shut!** Sen sussana! Ağzını kapa(sana)! Bırak gevezeliği! **12. to make the ~ times** : başarmak, becermek, hakkından gelmek, **13. too ~ for his boots/breeches** : kendini dev aynasında gören, kendini beğenmiş. ***e.a.*- *1&2.* *large, huge, immense, bulky, massive, capacious, voluminous, extensive, great, husky, oversize,* *3.* *important, significant, substantial, consequential,* *4.* *considerable, sizable, large-scale,* *5.* *generous, kindly, magnanimous,* *6.* *boastful, pretentious, haughty, arrogant,* *7.* *loud, orotund.* ***k.a.*- *1&2.* *little, small, tiny, minute,* *3.* *unimportant, insignificant, minor, inconsequential,* *6.* *modest, humble, unpretentious, mild, reserved.*

bigamist, *is.* iki eşli, iki evli, iki karılı/kocalı, evli iken (yasaya aykırı olarak) tekrar evlenen kimse. **~ic** : iki eşli+. **~ically** : iki eşli olarak.

bigamous, *sf.* **1.** iki eşli, iki karılı/kocalı, **2.** iki eşlilik+, **3. ~ly** : iki eşli olarak.

bigamy, *is., ç.* **-mies** *huk.* iki eşlilik, iki evlilik, iki karılı/kocalı olma (suçu). *~ is considered a crime in many countries.*

Big Apple, the, *argo* **1.** New York City, **2.** (herhangi) büyük şehir.

bigarreau, *is.* **1.** iri kiraz, **2.** iri kiraz ağacı.

big band, *is.* büyük caz/dans orkestrası.

big bang theory, *astr.* büyük patlama kuramı : "Evren muazzam bir hidrojen kütlesinin patlaması ile oluşmuştur. Genişleme hâlâ devam etmektedir. Sonra büzülüp bir külçe olacak ve bir devri tamamlayacaktır. Bir devir 80 milyon yıldır." *bk.:* **steady state theory.**

Big Ben, Londra'da Parlamento binası kulesindeki saatin çanı.

Big Board, *k.d.* New York Borsası.

big-boned, *sf.* iri kemikli.

big brother, *is.* **1.** ağabey, büyük kardeş, **2.** yardıma muhtaç bir çocuğu koruyup yetiştiren kimse, **3.** totaliter yönetimin başı/sözcüsü, **4.** totaliter devlette iktidarı elde tutan grup.

big business, *is.* **1.** (çoğunlukla alay için kullanılır) (a) toplum ekonomisine etkin geniş malî ve ticarî kaynakları kontrolu altında tutan tekel, (b) buna benzer ve ticarî olmayan geniş örgüt, **2.** büyük (sermayeli) ticaret.

bigeye, *is., ç.* **-eye/-eyes** *zool.* irigöz : *Priacanthidae* familyasından kırmızı, gümüş renkli, yassı vücutlu ve iri gözlü balık. Büyük Okyanusun sıcak sularında yaşar.

bigeye scad = goggle eye, *is. zool.* patlakgöz *(Selar crumenophthalmus)* : Atlas Okyanusunun tropik sularında yaşayan çıkık gözlü bir balık.

Big Five, *is.* Beş Büyükler : I. Dünya Savaşı ve 1919 Paris Barış Konferansından sonra ABD, İngiltere, Fransa, İtalya ve Japonya; II. Dünya Savaşından sonra ABD, İngiltere, SSCB, Çin ve Fransa'ya verilen ad.

big game, *is.* **1.** büyük av, büyük av hayvanı. *A ~ ~ hunter in Africa.* **2.** iri balık : kılıç balığı vb.

biggie, *is. argo bk.:* **big shot.**

biggin, *is.* **1.** kep, çocukların giydiği takke, **2.** *Brit. esk.* takke, gece başlığı, **3.** kahve cezvesi : gümüşten yapılmış olup kahve ayrı bir bölmeye konularak kaynatılır. ***e.a.*- *1.* *cap,* *2.* *nightcap.***

bigging, *is. İsk.* ev. ***e.a.*- *home.***

biggish, *sf.* irice, büyükçe.

big gun, *is. argo* kodaman, nüfuzlu/önemli kişi. **He became a ~ ~ in scientific circles** : Bilimsel çevrelerde önemli bir kişi oldu.

biggy, *is., ç.* **-gies** *argo bk.:* **big shot.**

bighead, *is.* **1.** *vet. patol.* şişkafa : koyun başının bir basil *(Clostridium novyi)* etkisiyle iltihaplanıp şişmesi, **2.** *k.d.* (a) kibir, gurur, böbürlenme, şişinme, (b) kendini dev aynasında gören kimse, **3. ~ed** : kibirli, mağrur, kendini beğenmiş.

bighearted, *sf.* **1.** cömert, iyi kalpli, âlicenap, **2. ~ly** : cömertçe, iyi kalplilikle. ***e.a.*** *- 1. generous, kind.*

bighorn, *is., ç.* **-horns/-horn** *zool.* yabanî koyun *(Ovis canadensis)* : Kanada'nın batısında Kayalık Dağlarda yaşar. İri kıvrık boynuzları vardır. **Rocky Mountain bighorn, Rocky Mountain sheep** *d.d.*

big house, *argo* ceza evi, hapishane. ***e.a.*** *- penitentiary, prison.*

bight, *is.&gl.f.* **1.** halat bedeni : halatın orta kısmı, kangal, **2.** (deniz/nehir kıyısında) girinti, **3.** koy, küçük körfez, **4.** halatla bağlamak.

big idea, *is. argo* **1.** istenmeyen/itirazlara sebep olan öneri/plân/fikir. *You're always coming here with your big ideas.* **2.** maksat, niyet, amaç, hedef. **What's the ~ ~ of selling the house** : Evi satmaktan maksadın ne? **3. to have big ideas** *: k.d.* önemli tasarıları olmak, önemli bir şey yapmak istemek. ***e.a.*** *- 2. purpose, intention, aim.*

big league, *sp. k.d.* büyük lig. ***e.a.*** *- major league.*

big-league, *sf.* önemli, başta gelen. **major-league** *d.d.*

big-leaguer, *k.d.* **1.** (basketbold) büyük lig oyuncusu, **2.** mahir/başarılı oyuncu.

big lie, *is.* büyük yalan : bir yolsuzluğu örtmek için propaganda amacıyla uydurulmuş iddia.

bigly, *zf.* gösterişle, gösterişli surette, azametle.

bigmouth, *is., ç.* **-mouths/-mouth 1.** *argo* geveze, boşboğaz, zevzek, sır saklamayan, çenesi düşük, **2.** *zool.* geniş ağızlı balık. **~ buffalofish** : manda balığı *(Ictiobus cyprinellus)* : K Amerika'nın orta kısımlarında bulunan geniş ağızlı bir tür balık.

Big Muddy, *is.* Mississipi (takma adı). **~ ~ River** : Illinois'te Mississipi'ye karışan bir nehir.

big-name, *sf.* ünlü, meşhur, tanınmış, isim yapmış. **a ~ doctor/actress** : ünlü bir doktor/artist.

bigness, *is.* büyüklük, irilik, kocamanlık.

bignonia, *is. bot.* boru çiçeği *(Bignonia capreolata)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen, boru şeklinde sarı, kırmızı gösterişli çiçekler açan tırmanıcı bitki. **~ceous** : boru çiçeğigillerden.

bigot, *is.* yobaz, kaba sofu, bağnaz/mutaassıp kimse. ***e.a.*** *- dogmatist, fanatic, zealot.*

bigoted, *is.* **1.** yobaz, bağnaz, mutaassıp, darkafalı, softa. *~ people/opinions.* **2. ~ly** : yobazca, bağnazca, mutaassıbane, softaca. ***e.a.*** *- 1. intolerant.*

bigotry, *is., ç.* **-ries** bağnazlık, taassup, yobazlık, darkafalılık, softalık, inatçılık. ***e.a.*** *- intolerance, prejudice, narrow-mindedness.* ***k.a.*** *- tolerance, open-mindedness, broad-mindedness.*

big shot = big wheel, *argo* kodaman, önemli/nüfuzlu/büyük mevki sahibi kimse.

big stick, *is.* kuvvet, güç, zorbalık : sindirme ve sözünü geçirme aracı olarak kullanılan askerî kuvvet vb.

big talk, *is. argo* abartma, mübalâğa, palavra. ***e.a.*** *- exaggeration, bragging.*

big-ticket, *sf. k.d.* pahalı. *Color TV is still a ~ item.* ***e.a.*** *- expensive.*

big time, **1.** *argo* en yüksek mevki/makam/rütbe/derece, **2.** *argo* eğlenceli/hoş vakit, **3.** *tiy.* günde iki temsil veren başarılı oyun/vodvil.

big-time, *sf.* **1.** en üstün/başarılı, en yüksek, en yüce, **2.** son derece eğlenceli/hoş/lâtif, **3. big-timer** : en üstün/yüksek/başarılı düzeye ulaşmış kimse/şey.

big toe, *is.* ayak baş parmağı.

big top, *is.* **1.** sirk, **2.** büyük sirk çadırı. ***e.a.*** *- 1. circus.*

big tree, *is. bot.* ulu ağaç, sekoya *(Sequoiadendron giganteum)* : boyu 90 m'yi geçen Kaliforniya ağacı. **giant sequoia** *d.d.*

big wheel, *argo bk.:* **big shot.**

bigwig, *is. k.d.* kodaman, ekâbir. *Senators and other ~s.*

bigwigged, *sf.* yetkili, nüfuzlu, büyük mevki sahibi. **~ness** : kodamanlık, ekâbirlik, (makam/mevki itibarıyla) büyüklük.

bihourly, *sf.* iki saatte bir.

bijection, *is. mat.* eşlev. **bijective mapping** : eşlevsel izdeşim, eşletme gönderimi.

bijou, *is., ç.* ***-joux*** *Fr.* **1.** ziynet, cevher, mücevher, **2.** küçük ve zarif şey. *a nice little ~ theater.* ***e.a.****- 1. jewel.*

bijouterie, *is. Fr.* mücevherat. ***e.a.****- jewelry.*

bijugate = bijugous, *sf. bot.* iki çift yaprakçıklı.

bike, *is.&gs.f.* **biked, biking 1.** *k.d.* çift teker, bisiklet, motosiklet, **2.** tek kişilik, iki bisiklet tekerlekli araba, **3.** *İsk.* (a) eşek arısı yuvası veya topluluğu, (b) kalabalık, büyük topluluk, **4.** bisiklete/motosiklete binmek, bisikletle/motosikletle gitmek, **5. biker** : bisikletli, motosikletli, **6. ~way** : bisiklet yolu. ***e.a.****- 1. bicycle, motorcycle, 2. sulky.*

bikini, *is.* bikini, iki parçalı kadın mayosu. **~ed** : bikinili.

bilabial, *sf.&is. s.bl.* **1.** çift dudaksıl : dudaklar kapalı iken telâffuz edilen (ünsüz) : **b, m, p** gibi, **2.** kapalı dudakları birden açarak çıkarılan ses.

bilabiate, *sf. bot.* çift dudaklı (çiçek tacı, tüveyç vb.).

bilander, *is. den.* iki kürekli ufak tüccar teknesi : Hollanda'da kanallarda ve kıyı boyunca kullanılır.

bilateral, *sf.* **1.** *bot. zool.* iki yüzlü/taraflı/yanlı, **2.** ikili, karşılıklı. **~ agreement** : ikili anlaşma, **3.** iki yönlü, **4. ~ism = ~ness** : iki taraflılık, iki yanlılık, **5. ~ly** : ikili/karşılıklı olarak. *bk.:* **unilateral.**

bilberry, *is., ç.* **-berries 1.** *bot.* dağ mersini *(Vacci-nium),* **2.** dağ mersini meyvesi.

bilbo, *is., ç.* **-boes 1.** pranga, sürgülü köstek : mahpusların ayağına takılarak ucuna asma kilit vurulan köstek, **2.** (iyi su verilmiş çelikten yapılan) kılıç.

bile, *is.* **1.** *fizy.* öd, safra, **2.** *mec.* öfke, huysuzluk, terslik, dargınlık. **stir s.o.'s ~** : birinin damarına basmak, bir kimseyi kızdırmak/öfkelendirmek.

bilection, *is. esk. bk.:* **bolection.**

bilestone, *is. tıp* safra taşı. ***e.a.****- gallstone.*

bilge, *is.&f.* **bilged, bilging 1.** *den.* sintine, karina, teknenin dibi. **~ board** : sintine tahtası. **~ water** : sintinede toplanan su. **~ ejector** : sintine suyunu boşaltan cihaz. **~ keel = ~ piece = rolling chock** : yalpa omurgası. **~ pipe** : sintine borusu. **~-pump** : sintine tulumbası. **~ rail = keel rail** : cankurtaran tutamağı, cankurtaran sandalının devrilmesi halinde tutunulacak tutamak. **~ well** : sintine çukuru, **2.** fıçı karnı, **3.** *argo* herze, yave, boş lâf, gevezelik, zevzeklik. **Don't give me that ~** : Gevezeliği bırak/Boş lâflarla kafamı şişirme. **4.** tekne dibine sızmak, **5.** (beyaz boya) sararmak, **6.** şişmek, göbek peyda etmek, **7.** sintineyi hasara uğratmak.

bilgy, *sf.* **bilgier, bilgiest,** *den.* sintine suyu gibi kokan.

bilharziasis = bilharziosis, *is. patol. bk.:* **schistosomiasis.**

biliary, *sf.* **1.** *fizy.* öd+, safra+. **~ calculus = gallstone** : safra taşı. **~ duct** : öd kanalı, **2.** *esk. bk.:* **bilious.**

bilinear, *sf. mat.* **1.** iki doğrusal, bilineer. **~ coordinates** : iki doğrusal konaçlar. **~ form** : iki doğrusal biçim. **~ mapping** : iki doğrusal izdeşim. **~ transformation** : iki doğrusal dönüştürüm, **2.** her iki değişkene göre de doğrusal (denklem vb.).

bilingual, *sf.&is.* **1.** iki dilli, iki dil bilen : ana dilinden başka bir dili de mükemmel bilen, **2.** iki dilde (yazılan/söylenen). *Federal laws in Canada are ~.* **3. ~ism = ~ity** : iki dillilik, iki dil bilme, **4. ~ly** : iki dilde, iki dilli olarak.

bilinguist, *is.* iki dil bilen/konuşan kimse.

bilious, *sf.* **1.** *fizy. patol.* öd+, safra+, **2.** *patol.* safravî, karaciğer veya safra rahatsızlığı çeken, **3.** huysuz, ters, aksi, hırçın, dargın, **4.** iğrenç, çirkin, nahoş, berbat, zevksiz. **bright ~ green** : parlak çirkin yeşil renk, **5. ~ly** : huysuzlukla, aksi aksi, ters ters; çirkin/zevksiz bir şekilde, **6. ~ness** : huysuzluk, aksilik, terslik; çirkinlik, zevksizlik. ***e.a.****- 3. peevish, irritable, cranky, bad-tempered, 4. unpleasant, distasteful.*

bilirubin, *is.tıp* öd boyası, $C33H36O6N4$: ödde bulunan sarımsı kırmızı boya. Az miktarda kan ve idrarda bulunur. Kanda ve idrarda fazlalaşırsa sarılığa sebep olur.

biliteral, *sf.* **1.** iki harfli, **2.** iki sesli harfin birleşmesinden oluşmuş, **3.** **~ism** : iki harflilik.

-bility= **-ability** = **-ibility**, *son ek* "-lik, -bilme, yapabilme/yapılabilme, ...yeteneği / ehliyeti / kabiliyeti". **-able** ile son bulan sıfatlardan ad yapar. *ör.: capability, nobility, mobility, credibility.*

biliverdin(e), *is. tıp* yeşil öd, C33H34 O6N4 : hemoglobinin parçalanmasından oluşan ve insanlarda öd boyasına dönüşen koyu yeşil madde.

bilk, *is.&gl.f.* **bilked, bilking 1.** borcu ödememek, ödemekten kaçınmak, **2.** dolandırmak, aldatmak. *He ~ed the poor widow out of her savings.* **3.** işine engel olmak, işini bozmak, boşa çıkarmak. **to ~ somebody's efforts** : birisinin gayretini boşa çıkarmak, işine engel olmak, *k.d.* tekerine taş koymak. *She ~ed his efforts to divorce her.* **4.** sıyrılmak, yakasını kurtarmak, atlatmak, kaçınmak. **He ~ed his creditors and got out of country** : Alacaklılarını atlattı ve yurt dışına kaçtı. **5. ~er** *d.d.* dolandırıcı, sahtekâr, dalavereci, hilekâr, **6.** *esk.* dolandırma, borcu ödememe, aldatma, atlatma, dolandırıcılık, hile, dubara, dalavere. ***e.a.- 1.*** *evade,* ***2.*** *defraud, cheat, dupe,* ***3.*** *frustrate,* ***4.*** *escape, elude,* ***5.*** *cheat, swindler,* ***6.*** *trick, fraud, deceit, swindle.*

bill^{1}, *is.&gl.f.* **1.** fatura, hesap (pusulası). **to make a ~** : fatura kesmek/çıkarmak. **May I have the ~ please** : Lütfen hesabı/faturayı getirir misiniz? **to draw a ~ on** : fatura çıkarmak/göndermek. **~s payabie** : ödenecek faturalar/senetler. **~ receivable** : tahsil olunacak faturalar/senetler, **2.** çek, poliçe, senet, **3.** banknot, kâğıt para. **a ten-dollar ~** : on dolarlık banknot, **4.** *argo* 100 dolar, **5.** öneri, önerge, tasarı, takrir, yasa önergesi, kanun teklifi/tasarısı/lâyihası. **to propose/pass/throw out a ~** : kanun teklif etmek/onaylamak/reddetmek. **The ~ passed the Commons** : Avam Kamarası yasa tasarısını kabul etti. **6.** ilân, afiş, duvar ilânı. **post/stick no ~s** : İlân yapıştırmayınız/İlân yapıştırmak yasaktır. **7.** pusula, liste, cetvel. **a ~ of expenditures** : masraf pusulası. **~ of materials** : malzeme listesi, **8.** *huk.* (mahkemeye sunulan) şikâyet dilekçesi, **9.** tiyatroda temsil edilecek oyunlar listesi, **10.** eğlence programı. *a good ~ at the movies.* **11.** *esk.* (a) yazılı vait, (b) senet, yazılı ve mühürlü belge, varaka, tezkere, belgit, tanıt, hüccet, (c) dilekçe, istida. **~-case** : cüzdan, portföy, belgitlik, **12.** fatura yapmak/kesmek/yazmak. *to ~ goods,* **13.** hesap/fatura göndermek. **The store will ~ me** : Mağaza hesabı/faturayı bana gönderecek. **to ~ s.o. for sth.** : bir şeyin faturasını birine göndermek, **14.** ilân yapıştırmak, ilân etmek. *A new actor was ~ed this week.* **15.** programa almak/koymak, rol vermek. **The new play is ~ed for two weeks** : Yeni oyun iki hafta için programa konuldu. **He is ~ed to play Hamlet** : Ona Hamlet rolü verildi. **16. cash a ~** : çekin bedelini almak, çeki boz(dur)mak, **17. endorse the ~** : çeki ciro etmek, **18. fill the ~** *k.d.* gereklerini yerine getirmek, görevi hakkıyla başarmak. *Who will fill the ~?* **19. foot the ~ for** *k.d.* parasını vermek, (önemli bir şeyin) bedelini ödemek, sorumluluğunu üzerine almak. *Who's going to foot the ~ for the failure of the new aircraft?* **20. head/top the ~** *k.d.* (bir listede) adı en başta olmak, hepsinden önce zikredilmek, **21. ~able** : fatura edilebilir, fatura kesilebilir/gönderilebilir; ilân edilebilir, programa alınabilir, **22. ~er** : fatura eden/kesen/gönderen, ilân eden, programa alan. ***e.a.- 1.*** *invoice, statement,* ***6.*** *bulletin, handbill, notice, advertisement, poster, placard, announcement, circular, flyer,* ***9.*** *playbill,* ***10&15.*** *program, schedule.*

bill^{2}, *is.&gs.f.* **1.** gaga, (kuş gagası). **long-~ed bird** : uzun gagalı kuş, **2.** *jeol.* gaga gibi çıkıntılı arazi, **3.** gagalamak, gagaları birbirine sürtmek, güvercinler gibi gagalayıp öpüşmek. **~ and coo** : sevişmek, sevişip koklaşmak. *They sat there ~ing and cooing till after midnight.*

bill^{3}, *is.* **1.** harbe : Orta Çağlarda kullanılan uzun saplı ve ucu çengel gibi baltalı bir silâh, **2. ~man** *d.d.* harbeli : harbe kullanan asker, **3. ~hook** *d.d.* bağcı bıçağı, küçük orak, **4. pea** *d.d. den.* çapa demiri çatalının ucu, **5.** *Brit. k.d.* balaban kuşunun ötüşü.

billabong, *is. Avust.* **1.** kör kanal : taşıdığı su deniz veya göle akmayıp arazide kaybolan kanal veya nehir kolu, **2.** kuru sel yatağı, **3.** durgun su, bataklık.

billboard, *is.* **1.** *ABD* ilân tahtası, **2.** *rad. TV* program ilânı, **3. anchor bed** *d.d. den.* çapa yatağı.

bill-broker, *is.* sarraf, kambiyo tellâlı.

billbug, *is.* çayır biti *(Curculionidae)* : larvaları çayırla beslenen hortumlu böcek.

billet^{1}, *is.&f.* **-leted, -leting 1.** konak, konut, asker konutu, menzil, askerin konakladığı (sivil ve şahıslara mahsus) bina, **2.** *As.* (seferber askerin) konak tezkeresi, **3.** (gemi tayfasına tahsis edilen) yatak, ranza, **4.** iş, görev, vazife. **a good ~** *k.d.* iyi bir iş /görev, **5.** *esk.* pusula, yazılı not, kısa mektup vb., **6.** *As.* askeri konaklayacağı yere göndermek, **7.** konakla(t)mak, yerleş(tir)mek, misafir etmek/olmak. **We arranged with the towns people to ~ the students** : Kasabalıların öğrencileri misafir etmelerini sağladık. **They ~ed in youth hostels** : Yatı yurtlarına yerleşti(rildi)ler. **8. Every bullet has its ~** *: a.s.* Kaderin önüne geçilmez. ***e.a.****- 3. bunk, berth 4. employment, job, appointment.*

billet^{2}, *is.* **1.** kütük, odun, takoz. **~ car** : kütük vagonu, **2.** demir/çelik çubuk, **3.** sütun pimi : sütun tabanında betona bağlı demir/çelik pim, **4.** *mim.* korniş ve kenar süsü olarak kullanılan tespih gibi dizili küçük silindirlerden biri, **5.** kemer tokası, **6.** güğüm kapak kaldıracı : güğüm kapağını açmak için parmakla basılacak uzantı.

billet-doux**, is., ç.* ***billets-doux *Fr.* aşk mektubu.

billeting, *is.* konakçılık, konaklama. **~ officer** : konakçı.

billfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** sivri burunlu balık (kılıç balığı vb. gibi).

billfold, *is. ABD* evrak cüzdanı. *Brit.:* **notecase.**

billhead, *is.* **1.** antet, evrak kâğıdı başlığı, **2.** antetli/başlıklı kâğıt.

billhook, *is.* bağcı bıçağı, küçük orak. ***e.a.****- bill.*

billiard, *sf.&is.* bilârdo. **~-ball/-cloth/-cue** : bilârdo topu/çuhası/istekası. **~ room** : bilârdo odası. **~ parlor = poolroom** : bilârdo salonu. **~ table** : bilârdo masası. **billiards** : bilârdo oyunu. **~ist** : bilârdo oyuncusu.

billing, *is.* **1.** ilânlarda/el ilânlarında bir oyuncunun adının yazıldığı yer. **A star usually receives ~ above the title of the play** : Baş artistin adı genellikle piyes adının üstüne yazılır. **2.** ilân (etme), yay(ınla)ma, herkese duyurma. **The show was a sell-out weeks ahead of the opening because of advance ~** : Erken ilân nedeniyle temsil başlamadan haftalarca önce bütün biletler satılmıştı. **3.** bir firmanın belirli bir süredeki satış miktarı, **4. ~ machine** : (otomatik veya yarı otomatik) fatura makinesi.

billingsgate, *is.* **1.** sövme, sövüp sayma, kaba konuşma, küfürbazlık, edepsizce lisan, külhanbeyi ağzı (*Billingsgate* Londra balık pazarıdır; orada kullanılan dile benzeterek böyle denmiştir). ***e.a.****- vituperation, vilification, invective, scurrility, vulgarity.*

billion, *is., ç.* **-lions/-lion 1.** *ABD* milyar, bin milyon, 10^9; **2.** *Brit.* trilyon, milyon kere milyon, 10^{12}, **3. ~th** : (a) *ABD* milyarda bir, *Brit.* trilyonda bir.

billionaire, *is.* milyarder.

bill of attainder, *is. esk.* bir kimseyi muhakeme edilmeden suçlu (özellile vatan haini) ilân eden meclis kararı.

bill of entry, *is.* (gümrüklerde) ithal ve ihraç edilecek mallar listesi, mal beyannamesi.

bill of exceptions, *huk.* temyiz lâyihası, dava vekilinin yargıtaya arz etmek üzere yazdığı itiraz lâyihası.

bill of exchange, *is.* ödeme emri, ödek, poliçe, tahvil, kambiyo senedi.

bill of fare, *is.* yemek listesi, menü.

bill of goods, *is.* **1.** satılabilecek malların miktarı, **2.** *ABD- argo* (istenmeyen) mal/emtia, pazarlık, (inanılmayan) hikâye, palavra, maval, martaval, **3. sell (s.o.) a ~ ~ ~** : martaval okumak, palavra atmak, yutturmaya çalışmak. **He tried to sell me a ~ ~ ~, but I wouldn't listen to him** : Bana bir sürü martaval okudu, fakat kulak asmadım.

bill of health, *is.* **1.** sağlık belgesi : bir geminin son uğradığı limanda sağlıkça sakıncalı bir durum olmadığını bildiren belge, *k.d.* temiz raporu, **2. clean ~ ~ ~** *k.d.* temiz raporu/kâğıdı, iyi hal/yetenek belgesi. **The investigation committee gave him a clean ~ ~ ~** : İnceleme kurumu onun hakkında temiz raporu verdi.

bill of lading, *is.* konşimento, yükleme kâğıdı.

bill of particulars, *huk.* **1.** iddianame : savcılıkça hazırlanan ve davalıya madde madde dava konusunu bildiren belge, **2.** savunma belgesi : davalının hazırladığı cevap/savunma/mukabil iddia belgesi.

Bill of Rights, *is.* **1.** İnsan Hakları Bildirgesi/Beyannamesi : bir millet fertlerinin temel haklarını belirten resmî belge, **2.** ABD Anayasasının 1-10 numaralı eklerini oluşturan ve doğal hakları belirten belge, **3.** İngiltere'de 1689'da kabul edilen ve çok az değişerek bugüne gelmiş olan benzer belge.

bill of sale, *is.* satış belgesi/bordrosu.

billon, *is.* **1.** madenî para alaşımı : altın, gümüş ve çok miktarda baz metal içerir, **2.** küçük değerli madenî para basmakta kullanılan gümüş, bakır alaşımı, **3.** bu alaşımlardan basılmış (herhangi) madenî para.

billow, *is.&f.* **1.** büyük dalga, **2.** iri küme/yığın/sütun. **~s of smoke** : duman sütunu, **3.** dalgalan(dır)mak, yüksel(t)mek. **Flags ~ing in the breeze** : Meltemde dalgalanan bayraklar. **4.** şiş(ir)mek, kabar(t)mak. **A sudden wind ~ed the sails alarmingly** : Anî bir rüzgâr yelkenleri tehlikeli bir şekilde şişirdi.

billowy, *sf.* **-lowier, -lowiest** dalgalı. **a rough, ~ sea** : kaba dalgalı deniz. **billowiness** : dalgalılık.

billposter = billsticker, *is.* ilân yapıştırıcı.

billposting = billsticking, *is.* ilân yapıştırma/asma.

billy, *is., ç.* **-lies 1. ~ club** *d.d. k.d.* polis copu/sopası, **2.** sopa, çomak, kalın değnek, **3.** *İsk. k.d.) bk.:* **comrade**, **4. ~can** *d.d. Avust.* teneke, ibrik, kamp kazanı : kamplarda su kaynatılan veya çay yapılan teneke veya toprak kap, çaydanlık, ibrik vb., **5.** *Brit.* (dokumacılıkta) iplik makinesi. ***e.a.*** *- 1. club, baton, 2. cudgel, 5. rowing machine*

billyboy, *is. Brit.* düz tabanlı mavna.

billycock (hat), *is. Brit.* **1.** melon şapka, yuvarlak ve yumuşak fötr şapka, **2.** at yarışı şapkası.

billy goat, *is.* teke, ergeç, erkek keçi. *bk.:* **nanny goat.**

billy-o = billy-oh, *is. Brit. argo* **like ~** : şiddetle, hızla, alabildiğine, çok şiddetli. **to run like ~** : hızla kaçmak, tüymek, tabanları yağlamak. **to laugh like ~** : gülmekten katılmak. **It was raining like ~** : Şiddetli/bardaktan boşalırcasına yağmur yağıyordu.

bilobate(d) = bilobed, *sf.* iki çıkıntılı, kulak gibi iki çıkıntısı olan.

bilocation, *is.* iki yerlilik, iki yerli oluş : aynı anda iki yerde birden bulunabilme.

bilocular = biloculate, *sf. biy.* iki gözeli/hücreli.

bilsted, *is. bk.:* **sweet gum.**

biltong, *is.* (G Afrika) güneşte kurutulmuş et dilimi.

bimaculate(d), *sf. zool.* çift benekli.

bimah = bima = bema = almemar, *is.* havralarda belirli günlerde okunacak Tevrat parçalarının bulunduğu plâtform.

bimana, *is. zool.* iki elli hayvanlar sınıfı .

bimane, *is. zool.* iki elli hayvan.

bimanous = bimanal, *sf. zool.* iki elli, ayaklarından farklı iki eli bulunan.

bimanual, *sf.* iki el ile (yapılan), iki eli kullanmayı gerektiren. **~ly** : eki elle, iki elli olarak.

bimbashi = binbashi, *is. T.* binbaşı ***e.a.*** *- major.*

bimbo, *is., ç.* **-bos/-boes 1.** *argo* ahlâksız adam, **2.** fahişe, orospu, şırfıntı, ahlâksız kadın. ***e.a.*** *- 2. tramp*

bimensal, *sf. esk.* iki aylık, iki ayda bir olan. ***e.a.*** *- bimonthly.*

bimester, *is.* iki aylık süre, iki ay.

bimestrial, *sf.* **1.** iki aylık, iki ayda bir (vukubulan), **2.** iki ay süren. ***e.a.*** *- 1. bimonthly.*

bimetallic, *sf.* **1.** çift madenli, iki madenden oluşan/yapılan, **2.** çift maden sistemi ile ilgili (*bk.:* **bimetallism**), **3.** (oymacılıkta) bakır üzerine krom, paslanmaz çelik veya kimyasal olarak hazırlanmış alüminyum tabakadan oluşan (ofset levha).

bimetallism, *is.* çift maden sistemi : standart para olarak değerleri sabit hem altın hem de gümüş para kullanma usulü/ilkesi/politikası.

bimetallist, *is.* çift maden sistemi taraftarı. **~ic** : çift maden sistemi ile ilgili.

bimethyl, *is. kim. bk.:* **ethane.**

bimillenary, *is.* iki binlik, iki bin yıllık.

bimillenium, *is., ç.* **-leniums/-lennia 1.** iki bin yıl, **2.** iki bininci yıl dönümü.

bimodal, *sf. ist.* iki doruklu. **~ distribution** : iki doruklu dağılım. **~ity** : iki dorukluluk.

bimolecular, *sf. kim.* çift moleküllü. **~ly** : çift moleküllü olarak.

bimonthly, *sf.&zf.&is.*, *ç.* **-lies 1.** iki aylık, iki ayda bir (olan, yayınlanan vb.), iki ay süren, **2.** (bazan) on beş günlük, on beş günde bir, ayda iki defa olan. ***NOT*** **: BIMONTHLY** kelimesinin "iki ayda bir" anlamında mı, yoksa "ayda iki defa" anlamında mı kullanıldığı her zaman kesinlikle belli olmaz. Yetkililer "iki ayda bir" için **BIMONTHLY**, "ayda iki defa" veye "onbeş günde bir" için de **SEMIMONTHLY** kullanılmasını önerirler. Benzer şekilde iki yılda bir demek için **BIYEARLY**, yılda iki defa demek için ise **SEMIANNUALLY** kullanılmalıdır.

bimorph, *is. elekt.* çift kristal.

bimorphemic, *sf. db.* çift biçimbirimli.

bimotor, *is.* iki motorlu uçak. **~ed** : çift motorlu.

bin, *is.&f.* **binned, binning 1.** (geniş ağızlı) kap, kutu, sandık, ambar, kiler, depo, silo, **2.** depolamak, ambarlamak, sandık/kutu vb. içine koymak, **3. loony ~** *argo* tımarhane (ekseriya alay için söylenir).

bin-, *ön ek* "iki, ikişer". *ör.:* **binary, binocular.**

binal, *sf.* **1.** çift, iki, iki kat, **2.** *s.bl.* iki tiz perdeli (sessiz harf). ***e.a.-*** *1. double, twofold.*

binary, *sf.&is.*, *ç.* **-ries 1.** ikili, ikiz, çift, **2.** *mat.* ikili : tabanı iki olan sayı sistemine ait. **~ number** : ikili sayı, iki tabanına göre yazılmış sayı. **~ number system** : ikili sayı dizgesi. **~ operation** : ikili işlem, verilen iki sayıya tekabül eden tek bir üçüncü sayı bulma işlemi (toplama, çıkarma, çarpma vb.). **~ relation** : ikili bağıntı, **3.** *bil.* ikili. **~-coded** : ikili düğümlenmiş. **~-coded decimal notation** : ikili düğümlenmiş onlu yazım. **~ digit** : ikili sayamak. **~ notation** : ikili yazım. **~ numeral** : ikili sayıt. **~ search** : ikili arama, **4.** *kim.* yalnız iki eleman veya grup içeren bileşim, NaCl, metil hidroksit gibi, **5.** *metal.* iki madenli (alaşım), **6.** *astr.* ikiz, çift. **~ star = visual ~ = double star** : ikiz yıldız : ortak kütle merkezleri etrafında dönen ve çok defa teleskopla tek bir yıldız gibi görünen iki yıldız, **7. ~ fission** *biy.* ikiye bölünme.

binate, *sf. bot.* çift, ikiz, iki eşit parçalı. **~ly** : ikiz olarak, iki parçalı olarak.

bination, *is.* çifte ayin : aynı günde aynı papaz tarafından ayinin iki defa tekrarı.

binational, *sf.* iki milletli, iki milliyetli, iki milleti ilgilendiren.

binaural, *sf.* **1.** iki kulakla, iki kulak için. **~ hearing** : iki kulakla işitme. **a ~ stethoscope** : iki kulak için stetoskop, **2.** iki kulaklı, **3. ~ broadcasting** : iki kulak için yayın : radyo stüdyosunun iki ayrı yerine konulan iki mikrofondan biri FM, öbürü AM vericiyi besler. Benzer şekilde yerleştirilen FM ve AM alıcılar üç boyutlu ses izlenimi yaratırlar.

bind^{1}, *f.* **bound, binding 1.** bağla(n)mak. *They bound his hands behind him.* **to be bound to s.o. by gratitude** : bir kimseye minnetle bağlı olmak, **2.** *gen.* **~ up** : sarmak. **to ~ up one's wounds** : yaralarını sarmak, **3. ~ down** : mecbur etmek. **to ~ s.o. down to do sth.** : birini bir iş yapmaya mecbur etmek, **4.** (yasal veya ahlâkî bağlarla) bağla(n)mak, birleş(tir)mek. **to be bound by ties of matrimony** : evlilik bağlarıyla birleşmek/bağlanmak, **5.** tutmak, alıkoymak, zaptetmek. **Business kept him bound to the city** : Ticaret onu şehirde alıkoydu. **be bound by s.o.'s spell** : birinin sihrine tutulmak/kapılmak, **6.** zorunlu kılmak, yüküm/taahhüt/mecburiyet altına sokmak/girmek (Bu anlamda çoğunlukla edilgen hâli kullanılır). **We are bound by good sense to obey the country's laws** : Sağduyu ile ülkenin yasalarına uymak zorundayız. **7.** *huk.* (a) yasal zorunluk altına girmek/sokmak, kanunen mecbur tut(ul)mak. *The contract ~s you to deliver on time.* (b) *gen.* **~ over** : cezayı ertelemek. **to ~ s.o. over to keep the peace** : asayişi ihlâl etmemesi şartıyla birini serbest bırakmak, **8.** zorlamak, mecbur etmek, zorunlu/mecburî kılmak. **to ~ s.o. to obedience** : bir kimseyi itaate mecbur etmek, **9.** *gen.* **~ out** : çırak vermek, *In his youth his father bound him out to a tailor.* **10.** sımsıkı sarmak, sıkı sıkıya oturmak. *He wants a shirt that doesn't ~ him.* **11.** *patol.* peklik vermek, kabız yapmak, kabızlığa sebep olmak. *That food ~s the bowels.* **12.** (kitap) ciltlemek. **They will ~ the new book in morocco** : Yeni kitabı maroken(le) ciltleyecekler. **full-bound in morocco** : maroken ciltli. **bound in paper = paper bound** : kâğıt ciltli. **bound in boards** : karton ciltli, **13.** (süs veya koruma için) uçlarını bir şeyle kaplamak. *Please ~ the carpet before cleaning it.* **14.** (şahin, atmaca vb.) uçarken avı pençesiyle sımsıkı tutmak, **15.** (çimento vb.) tutmak, donmak, **16.** (matkap vb.) sıkışmak, **17.** ~ **off** : (dokumacılıkta) uçlarını bastırmak. ***e.a.***- *1. fasten, secure, attach, tie, gird, 2. bandage, swathe, cover, wrap, 3. unite, 4. hold, 5. engage, oblige, obligate, 9. chafe, confine, 10. constipate, 12. cover* .

bind^2, *is.* **1.** bağla(n)ma, sarma, **2.** bağ, rabıta, **3.** *müz.* bağ, notaları bağlayan işaret, **4.** (şahin, atmaca vb.) avını sımsıkı tutma, **5.** *argo* çıkmaz, çok zor/can sıkıcı/bezdirici/bizar edici şey veya durum. **The loss of his job put him in a financial ~** : İşini kaybetmesi onu paraca çok zor duruma soktu. *She was in a double ~ of being sick and jobless.* **A bit of a ~ = What a ~** : Allahın belâsı! **6. in a ~** *argo* iki ayağını bir pabuca sokma. **This schedule has us in a ~** : Bu program iki ayağımızı bir pabuca soktu.

bindable, *sf.* bağlanabilir, tutturulabilir, alıkonulabilir.

binder, *is.* **1.** bağlayan, bağlayıcı, **2.** telli dosya, klâsör, **3.** ciltçi, mücellit, **4.** *trm.* biçerbağlar, demetleme makinesi, **5.** ön sigorta : asıl poliçe hükümlerinin önceden kabulünü bildiren anlaşma, **6.** *metal.* bağlayıcı, topaklaştırıcı : öğütülmüş cevheri yapıştırıp topak hâline getiren madde, **7.** (boya) fiksatif, **8.** (inşaatta) bağlantı, hatıl, kuşak, bağlama kirişi, **9.** *Brit. argo* bol, çok miktarda(gıda).

bindery, *is., ç.* **-eries** cilt evi/atelyesi, mücellithane.

binding, *sf. &is.* **1.** bağlama, raptetme, **2.** bağlayıcı/yapıştırıcı/tutucu madde, tespit maddesi, **3.** cilt, kitap cildi, ciltleme, **4.** (masa örtüsü, halı vb.) kenar süsü, kenarlık, **5.** geçerli, cari, muteber, vacip, zorlayıcı, mecbur eden, tutulması/riayet edilmesi gerekli. **A promise is ~** : Söz ağızdan çıkar (Vaadin tutulması gerekir). *A contract is ~ on /upon the parties concerned.* **6. ~ energy** *fiz.* bağlanım erkesi : bir dizgeyi oluşturan parçacıklardan birini dizgeden kurtarmak ya da dizgeyi kurucu parçacıklarına ayırmak için gerekli erke, **7. ~ly** : zorlayarak, mecbur ederek, zorunlu bir şekilde, **8. ~ness** : zorlama, zorlayıcılık, zaruret, mecburiyet. ***e.a.***- *5. obligatory.*

bindle, *is. argo* **1.** bohça, portatif yatak, avare gezenlerin sırtta taşıdıkları yatak vb. **2. ~ stiff** : avare, başıboş, serseri, derbeder. ***e.a.***- *1. bundle, 2. hobo.*

bindweed, *is. bot.* çit sarmaşığı *(Convolvulus sepium).*

bine, *is. bot.* **1.** sarılgan otların sapı, **2.** sarmaşık, **3.** *bk.:* **woodbine.**

Binet-Simon scale = Binet-Simon test = Binet scale = Binet test, *psikol.* Binet-Simon ölçeği : çocukların yaşlarına göre zekâ derecesini derecelendirmeye yarayan ölçek/test.

bing, *is.&gs.f.* **1.** *Brit. k.d.* yığın, küme, **2.** *esk.* gitmek, **3. ~ cherry** *d.d.* koyu kırmızı kiraz. ***e.a.***- *1. heap, pile, 2. go.*

binge, *is.&gs.f.* **binged, bingeing** *k.d.* **1.** âlem, cümbüş, yiyip içip eğlenme, **2.** bol bol yiyip içmek. *~ing on ice-cream.* ***e.a.***- *spree.*

bingo, *is.* tombala .

binnacle, *is. den.* pusula tabanı : pusulanın tespit edildiği ahşap veya magnetik olmayan kaide.

binocle, *is. bk.:* **binocular.**

binocular, *sf.&is.* **1.** iki gözle. **~ vision** : iki gözle görme, **2.** *gen.* **binoculars**, bazan **pair of binoculars, prism binoculars** *d.d.* dürbün, **3. ~ity** : iki gözlülük, **4. ~ly** : iki gözle.

binomial, *sf.&is.* **1.** *mat.* iki terimli. **~ array** : Paskal üçgeni. **~ coefficient** : iki terimli kat sayısı. **~ distribution** : iki terimli dağılım. **~ formula** : iki terimli ilintisi. **~ series** : iki terimli derneyi, binom serisi : **n** bir pozitif tam sayı olmadığına göre $(x + y)^n$ iki terimlisinin açılımından elde edilen derney. **~ theorem** : iki terimli savı, **2.** *zool. bot.* iki adlı : soyu ve türü bildiren iki kelimeden oluşan. **~ nomenclature** : iki adlı sınıflandırma sistemi, **3. ~ism** : iki adlı sınıflandırma kuramı veya sistemi, **4. ~ly** : iki terimli/iki adlı olarak.

bint, *is. Brit. argo* kadın, kız (genellikle küçümser anlamda). ***e.a.***- *girl, woman.*

binturong, *is. zool.* Asya misk kedisi *(Arctictis binturong)* : GD Asya'da yaşayan kulakları tüylü, kuyruklarıyla tutunabilen misk kedisi türü.

binucleate(d) = binuclear, *sf.* iki çekirdekli (göze vb.).

bio-, *ön ek* "dirim, hayat, yaşam, biyo-". *ör.: biology, biography, biochemistry.*

bioacoustics, *ç.is.* diril ses bilimi : hayvanların haberleşme için çıkardıkları/işittikleri sesleri inceleyen ses bilimi dalı.

bioactive, *sf.* diril etken : canlı doku veya organlar üzerinde etkili olan. **bioactivity** : diril etkenlik.

bioassay, *is.&gl.f.* **-sayed, -saying** dirim etki deneyi (yapmak) : vitamin vb. gibi maddelerin dirimsel etkilerini/etkinliklerini anlamak için deney yapmak.

bioastronautics, *is.* uzay yaşamı bilimi : uzay yolculuğunun insan hayatına etkisini inceleyen bilim.

bioavailability, *is.* diril geçişim : ilâçların kan aracılığı ile etkileyecekleri organ veya dokuya geçiş hızı.

biobibliography, *is., ç.* **-phies** öz yaşamlı kaynakça : yazarların öz yaşamlarını özetleyen kaynakça.

biocatalyst, *is. biy-kim.* dirim tezgen : diril kimya tezgeni olarak etkiyen madde (enzim vb.).

biocenosis = bioceonosis = biocenose, *is.* diril ortam : yaşamları birbirine bağlı ve birbirini tamamlayan bitki ve hayvanlar topluluğu.

biochemical, *sf.* diril kimyasal. **~ly** : diril kimyasal olarak. **~ oxygen demand = biological oxygen demand** : diril kimyasal oksijen gereksinimi : canlıların yapım, yıkım (metabolizma) için oksijen ihtiyaçları.

biochemistry, *is.* diril kimya, hayatî kimya. **biochemist** : diril kimya uzmanı.

biocide, *is.* öldürücü ilâç.

bioclean, *sf.* mikropsuz, tertemiz.

bioclimatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* dirim iklimsel, iklimin canlılara etkisi ile ilgili, **2. ~ally** : iklimin dirimsel etkisiyle ilgili olarak.

bioclimatology, *is.* dirimsel iklim bilimi : iklimin canlılar üzerindeki etkisini inceleyen bilim.

biocompatibility, *is.* dirimcillik.

biocompatible, *sf.* dirimcil : canlı organizmalarla kaynaşabilen, dokuların reddetmediği (yabancı doku).

bioconversion, *is.* dirimsel dönüştürüm : organik artıkların bakterilerle çözüştürülerek metan üretimi.

biocybernetics, *is.* dirimsel güdüm bilimi : canlıların kontrol ve haberleşme sistemleriyle uğraşan güdüm bilimi.

biodegradability, *is.* çözüşebilme, çürüyebilme.

biodegradable, *sf.* çözüşebilir, çürüyebilir, ayrışabilir : kâğıt ve yemek artıkları gibi zamanla çözüşüp çevrede kaybolan. Tersi : plâstik ve alüminyum gibi çözüşmeyip sürekli olarak çevreyi kirleten (çöpler).

biodynamic(al), *sf.* canlılar dinamiği+, biyodinamik+.

biodynamics, *is.* canlılar dinamiği, biyodinamik : canlıların erke ve devimlerini inceleyen bilim.

bioecologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* diril çevre bilimsel, **2. ~ally** : diril çevre bilimle.

bioecology, *is.* diril çevre bilimi : bitki ve hayvanlarla çevrelerinin karşılıklı etkilerini inceleyen bilim.

bioelectric(al), *sf.* diril elektriksel.

bioelectricity, *is.* diril elektrik, canlılar elektriği : canlıların ürettikleri elektrik olayları inceleyen bilim.

bioelectronics, *is.* dirimsel elektronik : canlılara ve dirimsel araştırmalara uygulanan elektronik cihazları inceleyen bilim.

bioenergetics, *is.* diril erke bilimi : canlıların besin, ışık vb. ni erkeye çevirmeleri olaylarını inceleyen bilim.

bioengineering, *is.* dirimsel mühendislik: sunî uzuv vb. geliştirmek ve yapmakla uğraşan mühendislik dalı.

bioequivalence = bioequivalency, *is.* diril eş değerlik : çeşitli ilâçların aynı dirimsel etkiyi uyandırma niteliği. **bioequivalent** : diril eş değer.

bioethics, *is.* diril ahlâk : dirimsel ve tıbbî araştırma ahlâkı.

biofeedback, *is.* dirimsel öz güdüm : elektronik düzenlerle kan basıncı, nabız vb. gibi dirimsel işlevleri kontrol ederek üzüntü, kaygı, ruhsal çöküntü gibi ruh hâllerini düzenleme/giderme tekniği.

bioflavonoid, *is.* kanama önler : narenciyelerde bulunan ve damar çeperlerini kuvvetlendirerek kanamayı önleyen madde.

bioflick, *is. argo* öz geçmiş öyküsü : bir kimsenin hayat hikâyesini yansıtan film veya TV programı.

biofog, *is. meteor.* dirik sis : çok soğuk havanın canlı bedenlerinden yayınlanan nem ile temasından oluşan sis.

biogas, *is.* dirik gaz : organik ayrışmalardan elde edilen ve yakıt olarak kullanılan gaz.

biogen, *is. biy.-kim.* diriltken : özümleme ve yadımlama gibi başlıca dirimsel işlevlerin temeli olduğu farz edilen kuramsal protein molekülü.

biogenesis = biogeny, *is.* üreme : canlı varlıkların başka canlıları üretmesi. **biogenetic (al) = biogenous** : üremsel. **biogenetically** : üreme suretiyle.

biogenic, *sf.* **1.** canlılardan üreyen : canlıların dirimsel etkinlikleri sonucunda oluşan (mayalanma vb.), **2.** yaşam için gerekli (besin, su vb).

biogeochemistry, *is.* yer dirim kimyası : bir bölgenin yer kimyası ile oradaki bitey *(flora)* ve direy *(fauna)* arasındaki bağıntıları inceleyen bilim.

biogeography, *is.* dirimsel coğrafya : canlıların yeryüzünde dağılışını inceleyen bilim. **biogeographic(al)** : dirimsel coğrafya+. **biogeographically** : dirimsel coğrafya bakımından/ açısından.

biographee, *is.* öz geçmiş konusu : öz geçmişi yazılan kimse.

biographer, *is.* öz geçmiş yazarı.

biographic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* bir kimsenin yaşamına/geçmişine ait. *He's gathering ~ data for his book on Atatürk.* **2.** öz geçmişsel. **a ~ dictionary** : öz geçmişsel sözlük, **3. ~ally** : öz geçmişsel olarak.

biography, *is, ç.* **-phies** öz geçmiş, olumluk, biyografi, tercümeihâl.

biohazard, *is.* canlı tehlike : virüs vb. den veya çevre koşullarından doğan tehlike.

biological, *sf.&is.* **1. biologic** *d.d.* dirim bilimsel, hayatî, biyolojik, **2.** *ecz.* dirimsel ürün : koruyucu maksatla veya teşhis ve tedavi için kullanılan ilâç, **3. ~ly** : dirim bilimle, dirimsel olarak, dirim bilimi/biyoloji yolu ile, **4. ~ clock** : dirimsel saat : canlılarda dirimsel işlevleri eş sürelerle ayarlayan zaman duygusu, **5. ~ heredity** : dirim bilimsel kalıtım, **6. ~ sociology = biosociology** : dirimsel toplum bilimi, **7. ~ therapy = biotherapy** : dirimsel sağaltım : hastalıkların aşı, serum, antibiyotik gibi canlılardan elde edilen ilâçlarla tedavisi, **8. ~ warfare** : mikrop harbi.

biologism, *is.* dirim bilimcilik : dirim bilimi/biyoloji ilke ve yöntemlerine dayanan çeşitli öğretiler.

biologist, *is.* dirim bilimci, biyolog, biyolojist.

biology, *is.* **1.** dirim bilimi, biyoloji : canlıların menşe, yapı, üreme, büyüme ve gelişmeleriyle ilgili olay ve yasaları inceleyen bilim, **2.** bir bölgedeki hayvan ve bitkilerin hayatı. *the ~ of Ohio,* **3.** bir canlının/canlı grubunun toplumsal özellikleri. *the ~ of an insect.*

bioluminescence, *is.* dirimsel ışıldama, canlıların ışık üretmesi. **bioluminescent** : dirimsel ışıldayan.

biolysis, *is. biy.* ölüm. ***e.a.**- death.*

biolytic, *sf. biy.* ölüm+.

biomagnetism, *is. bk.:* **animal magnetism.**

biomass, *is. ekol.* dirim kütle : birim alan veya hacimdeki canlıların sayısı/kütlesi/hacmi.

biomaterial, *is.* dirim özdek : canlının kemik veya dokusu yerine geçen yapay/doğal madde.

biomedicine, *is.* dirimsel tıp : doğal bilimlere (dirim bilimi, dirimsel kimya vb.) dayanan tıp.

biometer, *is.* dirimölçer : bir canlı organizma veya dokunun çıkardığı CO2 miktarını ölçen alet. **biometrician = biometrist** : dirimölçen. **biometric(al)** : dirim ölçümsel. **biometrically** : dirim ölçümle.

biometrics = biometry, *is.* **1.** *biy.* dirim ölçü bilimi: matematiksel olasılık kuramının dirim bilime uygulanması, **2.** insan ömrünün muhtemel süresinin hesabı.

biomorphic, *sf.* dirim biçimsel : canlı organizma şeklinde.

bionic, *sf.* **1.** dirim elektronik, biyonik : çok ince, hassas, güç veya tehlikeli işlerde kullanılan elektronik kontrollu ve insan organı gibi çalışan. *The scientist used a ~ arm to examine the radioactive material.* **2.** *k.d.* insanüstü kuvvet ve güce sahip.

bionics, *is.* dirim elektroniği : insan ve hayvanların bazı işleri nasıl yaptıklarını, problemleri nasıl çözdüklerini inceleyip bulunan sonuçları bilgisayar ve elektronik cihazlara uygulama.

bionomic(al), *sf.* çevre bilimsel.

bionomics, *is.* çevre bilimi. ***e.a.***- *ecology*

bionomy, *is. bk.:* **1. ecology**, **2. physiology.**

biophysics, *is.* **1.** diril doğa bilimi, biyofizik : dirimsel yapı ve işlevleri doğa bilimsel yöntemlerle inceleyen bilim dalı, **2. biophysical(ly)** : diril doğa bilimsel (olarak), **3. biophysicist** : diril doğa bilim uzmanı.

bioplasm, *is. biy. bk.:* **protoplasm.**

biopsy, *is., ç.* **-sies** *tıp* parça alım, biyopsi : hastalığın teşhisi için vücuttan bir parça kesip inceleme. **bioptic** : parça alımla, biyopsi ile.

biorhythm, *is.* **1.** diril çevrim : dirimsel işlevlerde (kan basıncı, vücut sıcaklığı vb.) eş sürelerle yinelenen değişiklikler, **2.** eş süreli değişmelere bakarak bir kimsenin bedensel ve ruhsal durumunun önceden bilinebileceği kuramı.

biosafety, *is.* dirimsel güvenlik : ilâç vb. yapımında uygulanan güvenlik önlemleri.

biosatellite, *is.* dirim uydu : uzay koşullarının canlılar üzerindeki etkisini incelemek için fırlatılmış uydu.

bioscience, *is.* dirim bilimi : özellikle uzayda canlıların dirimsel işlevlerini inceleyen bilim.

bioscope, *is.* ilkel sinema projektörü (1900 ve öncesi).

bioscopy, *is., ç.* **-pies** *tıp* dirim gözlem : canlı olup olmadığını muayene.

biosensor, *is.* dirimduyar : organizmanın canlı olup olmadığını gösteren alet.

biosocial = biosociological, *sf.* dirim toplumsal : dirimsel ve toplumsal etkenleri olan, dirimsel toplum biliminde incelenen olay ve kuramlarla ilgili.

biosociology, *is. bk.:* **biological sociology.**

biosphere, *is.* dirim küre : yeryüzünde canlı organizmaların yaşadığı kara-deniz-hava kuşağı.

biostatics, *is.* dirimsel statik : organizma yapılarının görevleriyle ilgisini inceleyen dirim bilimi dalı. **biostatic(al)** : dirimsel statik+.

biosynthesis, *is. biy.-kim.* dirim bireşim, biyosentez : canlı organizmaların bireşim veya çözüşüm yolu ile kimyasal bileşikler üretmesi. **biosynthetic** : dirim bireşimsel. **biosynthetically** : dirim bireşimle.

biota, *is. ekol.* bölge dirim, dönem dirim : bir bölge veya döneme ait bitki ve hayvan hayatı.

biotechnology = biotech, *is.* dirimsel teknoloji : teknolojik buluş ve ilerlemelerin dirimsel problemlerin çözümüne uygulanması. **biotechnological** : dirimsel teknoloji+. **biotechnologically** : dirimsel teknoloji ile. **biotechnologist** : dirimsel teknoloji uzmanı.

biotelemetry, *is.* ırak dirim ölçüm : uzay aracında vb. bulunan canlıların dirimsel etkinliklerinin ölçülmesi.

biotherapy, *is.* dirimsel sağaltım : canlı organizmalardan alınan ilâçlarla (serum, antibiyotik vb.) tedavi.

biotic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* dirimsel, hayatî, yaşama ile ilgili, **2. ~ potential** : dirim erkil : bitki ve hayvanların uygun çevre koşulları altında çoğalma gücü.

biotin, *is. biy.-kim.* biyotin : vitamin H veya kristalli B kompleks vitamini, C10H16O3 N2S : karaciğerde, yumurtanın sarısında, bira mayasında vb. bulunur. Yumurta akı fazlasının öldürücü etkisini giderir.

biotite, *is.* biyotit : birçok volkanik kayada koyu siyah/kahverengi/yeşil levhalar halinde bulunan bir tür mika.

biotope, *is.* eş dirimsel alan : aynı tür organizmaların toplu bulunduğu küçük bölge.

biotoxin, *is.* canlıların çıkardığı zehir.

biotransformation, *is.* diril dönüştürüm : özellikle ilâçların canlı bünyelerde metabolizması.

biotype, *is. biy.* eş tür : kalıtımsal özellikleri aynı olan canlılar topluluğu. **biotypic** : eş kalıtımlı. **biotypology** : eş tür bilimi, eş türleri inceleyen dirim bilimi.

bipack, *is. foto.* çift katmanlı film : farklı renkli ışıklara duyarlı iki emülsiyon tabakası olan film.

biparietal, *sf. anat.* iki yan kemikli.

biparous, *sf.* **1.** *zool.* ikiz doğuran, **2.** *bot.* iki dallı, iki eksenli.

bipartisan, *sf.* **1.** iki partili, iki partiyi temsil eden, iki partinin anlaştığı/onayladığı. **Government leaders hope to achieve a ~ foreign policiy** : Hükûmet ileri gelenleri iki partinin de onayladığı bir dış politika gerçekleştirmeyi umuyorlar. **2.** **~ism** : iki partililik, **3.** **~ship** : iki partinin anlaşması/iş birliği.

bipartite, *sf.* **1.** iki kısımlı/bölümlü/parçalı, **2.** *huk.* ikili, iki taraflı. *a ~ contract/alliance.* **3.** ortak, müşterek. *a ~ pact.* **4.** *bot.* yarık, yarılmış, dilimli, iki parçalı (yaprak vb.), **5.** **~ly** : ikili/iki taraflı olarak, **6.** **bipartition** : ikiye böl(ün)me. ***e.a.*** *- 3. joint.*

biparty, *sf.* ikili, iki taraflı/partili. **a ~ investigating committee** : ikili/iki partili inceleme kurulu.

biped, *sf.&is. zool.* iki ayaklı (hayvan).

bipedal, *sf.* iki ayaklı. ***e.a.*** *- biped.*

bipennate(d), *sf.* iki kanatlı.

bipetalous, *sf. bot.* iki taç yapraklı.

biphenyl, *is. kim.* bifenil, C6H5C6H5 : renksiz, hoş kokulu, suda erimez toz. Organik sentezlerde kullanılır. **diphenyl, phenylbenzene** *d.d.*

bipinnate, *sf. bot.* çift dilimli (yaprak). **~ly** : çift dilimli olarak.

biplane, *is.* çift kanatlı uçak.

bipod, *is.* ikili destek : otomatik silâhlarda vb. desteklik görevi yapan yana açılır iki bacak.

bipolar, *sf.* **1.** çift ucaylı, çift kutuplu, iki ucaylı/kutuplu, **2.** çift ucaysal : her iki ucaya ait veya her iki ucayda bulunan, **3.** **~ity** : çift ucaylılık.

bipropellant, *is.* çift iteçli roket/füze.

biquadrate, *is. mat.* dörtlü, dördüncü derece(den).

biquadratic, *sf.&is. mat.* dörtlenik, dördüncü dereceden, değişkenin en fazla dördüncü kuvvetini içeren (denklem, çok terimli). **~ equation** : dörtlenik denklem.

biquarterly, *sf.* her üç ayda iki defa olan.

biracial, *sf.* karma, iki ırktan oluşan (beyaz ve zenci gibi). **~ school** : karma okul. **a ~ committee on neighborhood problems** : mahallî sorunlarla görevli iki ırktan oluşan kurul. **~ism** : iki ırktan oluşma.

biradial, *sf.* çift ışınsal (simetri).

biramous = biramose, *sf.* iki dallı.

birch, *is.&gl.f.* **1.** *bot.* huş ağacı *(Betula)*, **2.** huş ağacı kerestesi, **3.** huş dalından kamçı, **4.** huş dalı ile dövmek. *The young ruffians were ~ed soundly by their teacher.* **5.** **~ beer** : huş birası : huş ağacı kabuğundan yapılmış karbonatlı bir içki.

birchen, *sf.* huş ağacından (yapılmış). *~ furniture.*

bird, *is.&gs.f.* **1.** kuş. **cock ~** : erkek kuş. **hen ~** : dişi kuş. **song ~** : ötücü kuş. **~-dealer** : kuşçu. **~-fancier** : kuşbaz. **~ sanctuary** : kuş korunağı, kuşların her türlü tehlikeden korunarak yetiştirildikleri yer, **2.** *sp.* (a) av kuşu. **The ~s are shy this year** : Bu yıl av kıt. (b) *bk.:* **clay pidgeon**, (c) *bk.:* **shuttlecock** (1), **3.** *argo* herif, (bilhassa acayip) adam. **He's a queer/rare ~** : Acayip bir adamdır. **Who is that old ~** : Kim bu moruk? **He's a cunning old ~** : O ne ihtiyar tilkidir o! **4.** *k.d.* uçak, roket, füze, **5.** *Brit. argo* kız, **6.** *esk.* civciv, **7.** kuş yakalamak/vurmak/avlamak, **8.** kuşları gözetlemek, kuşların yaşayışını gözlemlemek, **9.** **~ in (the) hand** : eldeki kuş. **A ~ in (the) hand is worth two in the bush** : Eldeki bir kuş daldaki iki kuştan iyidir. **10.** **~ louse** : tüy biti, **11.** **~s and bees** *k.d.* doğum hakkındaki gerçekler, cinsiyet bilgileri. *Now the children are told about the ~s and bees at an early age.* **12.** **~s of a feather** : fikir, düşünce, geçmiş ve çıkarları ortak kimseler, birbiriyle uyuşan/anlaşan kimseler. **They are ~s of a feather** : Onlar kafa dengidirler. **~s of a feather flock together** : Herkes kendi kafa dengi ile anlaşır. Ziya Paşa'nın meşhur : ***"Nâdanlar eder sohbeti nâdanla telezzüz; Divanelerin hemdemi divane gerektir."*** beytinin karşılığı, **13.** **~ of ill omen** : kötü haber veren, **14.** **~ of paradise** : cennet kuşu : Yeni Gine ve civarındaki adalarda yaşayan *Paradisaeidae* familyasından parlak tüylü bir kuş, **15.** **~-of-paradise bush** : cennet kuşu fundası *(Poinciana Gillisei)* : G Amerika'da yetişen ve kırmızı saplı güzel çiçekler açan bir tür funda, **16.** **~-of-paradise flower** : cennet kuşu çiçeği *(Strelitza regiane)* : G Afrikada yetişen ve turuncu, mor çiçekleri kuşa benzeyen bir bitki, **17.** **~ of passage** : (a) göçmen kuş, (b) bir yerde geçici olarak kalan kimse, **18.** **~ of peace** : güvercin, **19.** **~ of prey** : avcı kuş, yırtıcı kuş (kartal, atmaca, şahin vb.), **20.** **~ pepper** : kuş biberi *(Capsicum frutescens)*,

21. ~ shot : av saçması : kuş avlamakta kullanılan ufak saçma, **22. ~'s nest** : (a) kuş yuvası, (b) *argo bk.:* **backlash** (4), **23. ~-spotting = ~-watching** : kuş gözlemi, **24. ~-strike** : uçağın kuşlara çarpması, **25. a little ~** *k.d.* minicik bir kuş (açıklanmak istenmeyen haber kaynağı için kullanılır). **A little ~ told me** : Minicik bir kuş söyledi (gizlice öğrendim). **26. early ~** : erken kalkan. **The early ~ catches the worm** : Erken kalkanın nasibi bol olur. **27. eat like a ~** : çok az yemek. *She eats like a ~, yet she can't loose weight.* **28. for the ~s** *argo* önemsiz, basit, saçma, ciddiye alınamaz, hesaba katılmaması gereken. **I saw that movie, it's for the ~s** : O filmi gördüm, saçma sapan bir şey. **That is strictly for the ~s** : Buna ancak budalalar inanır. **29. kill two ~s with one stone** : bir taşla iki kuş vurmak, **30. the ~** *argo* aşağılama, küçük görme, istihkar etme, yuhalama, **31. to get the ~** : tahkir edilmek, yuhalanmak. **He got the ~ when he came out on stage** : Sahneye çıkınca yuhalandı. **32. to give (s.o.) the ~** : (birini) yuhalamak, yuha çekmek, tahkir etmek. *He was given the bird when he announced a tax increase.* **33. The ~ has flown** : Fırsat elden gitti. **34. to go ~ing** : kuş yuvalarını aramak. ***e.a.**- 4. airplane, rocket, missile, 5. girl, 28. dull, silly, foolish, stupid, 30. disapproval, scoffing, ridicule.*

birdbath, *is., ç.* **-baths** kuş çeşmesi/havuzu.

birdbrain, *is. argo* **1.** kuş beyinli, aptal, ahmak kimse, **2. ~ed** : kuş beyinli, aptal. ***e.a.**- 1. dolt, scatter-brain, 2. silly, stupid.*

birdcage, *is.* kafes.

bird call = birdcall, *is.* **1.** kuş ötüşü, **2.** kuş ötüşüne benzer ses, **3.** kuş sesi çıkaran düdük.

bird cherry, *is.* **1.** *bot.* kuş kirazı (ağacı) *(Prunus padus)*, **2.** kuş kirazı (meyve).

bird colonel, *ABD- argo bk.:* **chicken colonel.**

bird dog, *is.* avlanan kuşları yakalayıp getiren köpek.

bird-dog, *f.* **-dogged, -dogging** *argo* dikkatle gözetlemek/araştırmak.

birder, *is.* **1.** kuşçu, kuş avcısı veya yetiştiricisi, **2.** *bk.:* **bird watcher.**

bird-foot, *is., ç.* **-foots** *bk.:* **bird's-foot.**

bird grass, *is.* **1.** kuş çayırı *(Poa trivialis)* : K Amerika'nın ılıman bölgelerinde yetişir, **2.** *bk.:* **knotgrass.**

birdhouse, *is., ç.* **-houses 1.** kuş evi : kuşlar için yapılıp dışarıya asılan ev biçiminde süslü küçük yuva, **2.** *bk.:* **aviary.**

birdie, *is.&gl.f.* **birdied, birdieing 1.** kuşcağız, küçük kuş, **2.** *k.d. bk.:* **shuttlecock** (1), **3.** *golf* normalden bir eksik vuruşla yapılan sayı (b) bir eksik vuruşla sayı yapmak.

birdlike, *sf.* kuş gibi, kuşa benzer. **~ gestures** : kuş gibi (hafif/çabuk) jestler.

birdlime, *is.&gl.f.* **-limed, -liming 1.** ökse, **2.** ökse kurmak, ökse ile yakalamak, ökseye/tuzağa düşürmek. **to ~ the branches of a tree** : bir ağacın dallarına ökse kurmak. **to be ~d by a woman's flattery** : işveli bir kadının tuzağına düşmek.

birdman, *is., ç.* **-men 1.** kuşçu, kuşbaz, kuş besleyen/yetiştiren, **2.** kuş avcısı, **3.** kuş bilgini, kuşların yaşayışını inceleyen kimse, **4.** *k.d.* uçakçı, tayyareci. ***e.a.**- 3. ornithologist, 4. aviator.*

birdseed, *is.* kuş yemi.

bird's-eye, *sf.&is, ç.* **-eyes 1.** kuş bakışı, yüksekten/uzaktan görülen. **a ~ view of the city**: şehrin kuş bakışı görünüşü, **2.** özet, kısa, acele, sathî, üstünkörü. **a ~ view of ancient history**: eski zaman tarihine kısa bir bakış, **3.** kuş gözü : kuş gözüne benzer benekleri olan. **~ tweed** : kuş gözü tüvit, **4.** çuha çiçeği, yavşan otu gibi küçük, yuvarlak, parlak renkli çiçekler açan bitkiler, **5.** kuş gözüne benzer dokuma, **6. ~ lamp** : sinema ve TV projektörü olarak kullanılan bir nevi lâmba, **7. ~ mapple** : kuş gözü kereste : koyu yuvarlak benekleri olan akçaağaç kerestesi, **8. ~ primrose** : benekli çuha çiçeği *(Primula farinosa)* : Avrupa ve Asya'nın dağlık bölgelerinde yetişen küçük leylâk renkli ve sarı benekli çiçekler açan bir bitki.

bird's-foot, *is., ç.* **-foots** *bot.* **1. bird-foot** *d.d.* kuş pençesi : yaprak veya çiçekleri kuş ayağına benzeyen bitkilerden herhangi biri, özellikle *Ornithopus* türü, **2. ~ fern** : kuş pençesi eğrelti *(Adiantopsis radiata) :* ABD'nin sıcak bölgelerinde yetişir, **3. ~ trefoil = five-finger** : beşli yonca *(Lotus corniculatus)*, **4. ~ violet** : sarı gözlü menekşe *(Viola pedata)* : sarı benekli iri mavi beyaz çiçekler açan bir tür menekşe.

bird-watch, *gs.f.* kuş göz(et)lemek : zevk için kuşları gözetleyip yaşayışlarını incelemek.

bird watcher, *is.* kuş gözlemcisi.

birdwoman, *is., ç.* **-women** *k.d.* kadın tayyareci/pilot.

birdy-back = birdieback, *is.* yüklü kamyonların uçakla taşınması. *bk.:* **fishyback, piggyback.**

birectangular, *sf. geom.* çift dik açılı : iki tane dik açısı olan.

birefringence, *is.* çift kırılım. ***e.a.****- double refraction.*

birefringent, *sf.* çift kırılmış.

bireme, *is.* üst üste iki sıra kürekli kadırga.

biretta, *is.* tepelikli papaz şapkası : tepesinde üç veya dört radyal çıkıntısı vardır.

biri, *is. bk.:* **bidi.**

birkie, *is. İsk.* atak, serazat, kendi başına buyruk kimse.

birl, *is.&f.* **1.** döndürmek, çevirmek, **2.** yüzen kütüğü döndürmek, **3.** (parayı) har vurup harman savurmak, **4.** *k.d.* kumar oynamak, **5.** *Brit. k.d.* girişim, teşebbüs, kumar. ***e.a.****- **1&2.** rotate, spin,* ***4.*** *gamble,* ***5.*** *attempt, gamble.*

birle, *f.* **birled, birling** *İsk.* **1.** (kadehine) içki koymak/doldurmak, **2.** (kadehindeki içkiyi) içip bitirmek. ***e.a.****- **1.** pour,* ***2.*** *carouse.*

birling, *is.* kütük döndürme yarışı : suda yüzen kütüğü ayakla döndürerek üzerinde düşmeden durma yarışı.

birr, *is.&gs.f.* **1.** kuvvet, enerji, şiddet, **2.** demeç, nutuk vb. de vurgulama, **3.** uğultu, kanat sesi, **4.** Habeşistan lirası, **5.** uğuldayarak/vızıldayarak hareket etmek. ***e.a.****- **1.** force, energy, vigor.*

birse, *is. İsk.* **1.** kıl, **2.** öfke, tehevvür. ***e.a.****- **1.** bristle,* ***2.*** *anger, rage.*

birth, *is.* **1.** doğum. **premature ~** : erken doğum. **the day of his ~ = ~ date** : doğum tarihi. **2.** doğma, doğuş. **a musucian by ~** : doğuştan müzisyen. **the ~ of an idea** : bir fikrin doğuşu. **blind from ~** : doğuştan kör. **Scottish by ~** : aslen İskoçyalı, **3.** başlangıç. *Today marks the ~ of a new era.* **4. give ~ to** : (a) (çocuk) doğurmak, (b) meydana getirmek, yol açmak, yaratmak, ibda etmek. **to give ~ to a child** : çocuk doğurmak. **to give ~ to a poem** : şiir yazmak, **5. ~ certificate** : kimlik belgesi, nüfus/hüviyet cüzdanı, **6. ~ control** : doğum kontrolü, doğum tahdidi, **7. ~-control pill = the pill** : gebeliği önleyen hap, doğum kontrol hapı. ***e.a.****- **3.** beginning, origin.*

birthday, *is.* **1.** doğum günü/ yıl dönümü. *Tomorrow is my ~. You have one ~ date or date of birth, but many ~s.* **2.** kuruluş yıl dönümü, **3.** doğum/kuruluş yıl dönümü şenlikleri, **4. ~ cake/party/present** : doğum yıl dönümü pastası/ziyafeti/hediyesi, **5. ~ suit** *k.d.* anadan doğma çıplaklık. **She was sunbathing in her ~ suit** : Çırılçıplak güneşleniyordu. ***e.a.****- 5. nakedness.*

birthmark, *is.* doğum nişanesi, doğuşta yüz ve vücutta mevcut ben/leke.

birthnight, *is.* **1.** bir kimsenin (özellikle kral sülâlesinden birinin) doğduğu gece, **2.** bu gecenin yıl dönümü, **3.** kralın doğum yıl dönümü şenlikleri.

birthplace, *is.* doğum yeri. **the ~ of civilisation** : medeniyetin beşiği.

birth rate, *is.* doğum oranı : bir yerde/bölgede/ülkede belirli bir süre içinde doğum sayısının 1000 nüfusa düşen ortalama sayısı.

birthright, *is.* doğal/tabiî hak, doğuşta kazanılan hak. **Democracy maintains that freedom is a ~** : Demokrasi, hürriyetin doğal hak olduğunu savunur.

birthroot, *is. bot.* **1.** doğum otu *(Trillium erectum) :* kökleri hekimlikte kullanılan çiçeği üç yapraklı bir bitki, **2.** çiçeği üç yapraklı herhangi bitki.

birthstone, *is.* uğur taşı : her biri bir burca atfedilen ve uğur getirdiğine inanılan kıymetli veya yarı kıymetli taşlardan her biri. Aylara tekabül eden taşlar ocaktan başlamak üzere şunlardır : *garnet, amethyst, bloodstone (aquamarine), diamond, emerald, pearl (alexandrite), ruby, sardonix (peridot), saphire, opal (tourmaline), topaz (citrine), turquoise (zircon).*

birthwort, *is.* **1.** ebe otu *(Aristolochia Clematitis)* : doğumu kolaylaştıran Avrupa menşeli bir ot, **2.** *bk.:* **birthroot.**

bis, *is.&zf.&ünl.* **1.** iki defa, **2.** ikinci defa, tekrar, bir daha, **3.** isteriz! (bir müzik parçasının tekrarı için söylenir), **4.** mihrap örtüsü yapmakta kullanılan halis keten bezi.

biscuit, *sf.&is.* **1.** *Brit.* (a) bisküvi(t), (b) gevrek, peksimet, **2.** soluk kahverengi, bej, **3. bisque** *d.d.* fırından yeni çıkmış, sırlanmamış porselen veya çömlek, **4. preform** *d.d.* fonograf plâğı yapılacak plâstik disk, **5. ~ tortoni** : üstü kremalı, bademli dondurma, **6. That takes the ~** *argo* Bir bu eksikti/Artık bu kadarı da fazla. ***e.a.*** *- 1. (a) cookie, (b) cracker.*

bise = bize, *is.* poyraz : (İsviçre ve GD Fransa'da) soğuk,kuru kuzey/kuzeydoğu rüzgârı.

bisect, *is.&f.* **bisected, bisecting 1.** ikiye biçmek, **2.** iki eşit parçaya böl(ün)mek. **to ~ an angle** : bir açıyı iki eşit parçaya bölmek, **3.** kesmek. **the spot where the railroad tracks ~ the highway** : Demir yolunun şoseyi kestiği nokta. **4.** ikiye ayrılmak, çatallaşmak. **There's a charming old inn just before the road ~s** : Yol ayrımından hemen önce eski şirin bir otel vardır. **5. split** *d.d.* (pulculukta) pulun yarısı.

bisection, *is.* **1.** (iki eşit parçaya) böl(ün)me, ayırma, ayrılma, kesme, biçme, **2. ~al** : ikiye böl(ün)en/ayıran/ayrılan, iki parçalı, **3. ~ally** : ikiye bölerek/ayırarak, iki parça halinde.

bisector, *is. geom.* ortay (açıortay veya kenarortay), orta dikme.

bisectrix, *is., ç.* **bisectrices 1.** iki eksenli bir kristalin açıortayı. **acute ~** : dar açıortayı. **obtuse ~** : geniş açıortayı, **2.** *geom. bk.:* **bisector.**

bisserrate, *sf.* **1.** *bot.* bileşik çentikli, çentik kenarları da çentikli (yaprak) **2.** *zool.* çift çentikli, iki tarafı çentikli (duyarga vb.).

bisexual, *sf.&is.* **1.** *biy.* iki eşeyli : hem erkek hem dişi organı olan, **2.** *psikol.* erdişi : her iki cinse özgü örgen ya da ruhsal nitelikleri olan kişi. **~ libido** : erdişil sevgeç, **3. ~ism =~ity** : (a) iki eşeylilik, (b) erdişilik, hünsalık, **4. ~ly** : iki eşeyli olarak.

bishop, *is.&gl.f.* **-oped, -oping 1.** piskopos, **2.** ruhanî reis, **3.** (satrançta) fil, **4.** şarap, portakal, karanfil vb. ile yapılmış sıcak bir içki, **5. ~ bird** *d.d.* çulha kuşu *(Euplectes)* : Afrika'da bulunan renkli bir kuş türü, **6.** piskopos tayin etmek, piskoposluğa atamak.

bishopric, *is.* piskoposluk.

bishop's-cap, *is. bk.:* **miterwort** (1).

bisk, *is. bk.:* **bisque** (1&2).

bismillah, *Ar.-ünl.* bismillâh, Allahın adıyla.

bismuth, *is. kim.* **1.** bizmüt : açık gri, beyaz, hafif kırmızımsı, gevrek maden. Hekimlikte ve eriyen elektrik sigorta teli yapmakta kullanılır. Simgesi **Bi**, atom nu. 83, atom ağ. 208.980, özgül ağ. 9.78, ergime noktası : 271.3° C, **2. ~al** : bizmüt+, bizmütlü, **3. ~ic** : bizmüt+, bizmütlü, beş valanslı bizmüt içeren, **4. ~inite = ~ glance** : bizmüt sülfit, Bi2S3 : kurşunî renkli kütleler halinde bulunan bizmüt cevheri, **5. ~ous** : bizmütlü, üç valanslı bizmüt içeren, **6. ~ oxychloride** : bizmüt oksi-klorür, BiOCl : beyaz, kristalli, suda erimez toz. Yapay inci, yüz pudrası ve boya yapmakta kullanılır.

bison, *is., ç.* **-son** *zool.* **1. American ~, American buffalo** *d.d.* bizon, Amerika mandası *(Bison bison)* : KB Amerika'da yaşayan koyu kahverengi kaba kıllı, iri kafalı, kambur omuzlu, öküz veya mandaya benzer memeli hayvan, **2. wisent** *d.d.* Avrupa bizonu *(Bison bonasus)* : buna benzer, daha küçük, daha az kıllı bir hayvan.

bisque, *is.&sf.* **1.** midye, av eti veya sebze püresi ile yapılmış kremalı koyu bir çorba, **2.** bademli dondurma, **3.** (tenis, golf ve kroket oyununda) ilâve puan veya tur, **4.** *bk.:* **biscuit** (3), **5.** bej rengi(nde). ***e.a.*** *-* ***1&2.*** *bisk.*

bissextile, *sf.&is.* artık yıl+, kebise sene. *The years 1980 and 1984 are both ~.* ***e.a.*** *- leap year.*

bissextus, *is.* 29 Şubat : artık yılın artık günü : Julian takvimine göre 400 ile bölünebilenler hariç, 4 ile bölünebilen her yıl artık yıl (366 gün) sayılır.

bister(ed), *bk.:* **bistre(d).**

bistort, *is. bot.* **1. snakeweed** *d.d.* yılan otu *(Polygon-um Bistorta)* : Avrupa'da yetişen kalımlı bitki. Kıvrık kökü bazan damar büzücü olarak kullanılır. **2.** buna benzer çeşitli bitkiler : **Virginia bistort** : Virjinya yılan otu *(Polygonum virginianum)*, **alpine bistort** : Alp yılan otu *(Polygonum viviparum).*

bistoury, *is., ç.* **-ries** neşter.

bistre = bister, *is.* **1.** kurum boyası : yanmış odun kurumundan elde edilen kahverengi boya, **2.** sarımsı veya koyu kahverengi, **3. bistred = bistered** : sarımsı/koyu kahverenginde.

bistro, *is., ç.* ***bistros*** *Fr. k.d.* **1.** küçük meyhane, **2.** küçük lokanta veya gece kulübü.

bisulcate, *sf.* **1.** iki yivli, çift oluklu, **2.** çatal tırnaklı. ***e.a.**- 2. cloven-hoofed.*

bisulfate = bisulphate, *is. kim.* bisülfat, $HSO4^-$ kökünü içeren sülfürik asit tuzu; NaHSO4 gibi.

bisulfide = bisulphide, *is. kim. bk.:* **disulfide.**

bisulfite = bisulphite, *is. kim.* bisülfit, $HSO3^-$ kökünü içeren bileşim; NaHSO3 gibi.

bisymmetrical, *sf. bot.* **1. bisymmetric** *d.d.* çift simetrik, birbirine dik iki simetri ekseni olan, **2. ~ly** : çift simetrik olarak, **3. bisymmetry** : çift simetri.

bit^1, *is.&gl.f.* **bitted, bitting 1.** gem, **2.** sınırlayıcı/durdurucu/tahdit edici şey, **3.** delgi, matkap ucu, **4.** (marangoz) rende bıçağı, **5.** balta/nacak/keser ucu (kesen kısım), **6.** anahtar dili (kilidi açan parça), **7.** gem vurmak, **8.** dizginlemek, önlemek, durdurmak, engel/hâkim olmak, kontrol etmek, kısıtlamak, tutmak, yenmek, **9.** anahtara diş açmak, **10. champ at the ~** : gemini ısırmak; sabırsızlanmak, öfke ve sabırsızlıktan yerinde duramamak/kudurmak/patlamak, **11. take the ~ in (or between) one's teeth** : gemi azıya almak, isyan etmek, başkaldırmak, kafa tutmak. *He took the ~ in his teeth and acted against his parents' wishes.* ***e.a.**- 8. check, curb, restrain, 11. rebel.*

bit^2, *is.* **1.** küçük parça, lokma, kırıntı, hisse, pay, az miktar(da), azıcık, biraz. **a ~ of string** : bir parça sicim. **a ~ of paper** : bir parça kâğıt. **a (little) ~ of hope** : biraz(cık) ümit. **a tiny little ~** : çok az, (bir)azıcık. **not a ~ of it** : asla, kat'iyen, ne gezer. **Don't believe a (single) ~ of it** : Bir kelimesine bile inanma(yınız). **the least ~** : zerre kadar, hiç, asla, kat'iyen. *I'm not the least ~ worried.* **It is not a ~ of use** : (Hiç) bir işe yaramaz. **quite a ~** : oldukça, bir hayli. **He is a ~ jealous** : Biraz kıskanıyor. **to have a ~ of sth.** : biraz bir şeyler yemek (birkaç lokma yemek yemek). **a ~ of advice** : biraz öğüt/nasihat. **a ~ of luck** : talih, devlet kuşu. **What a ~ of luck** : Ne şans! **in ~s** : parçalar hâlinde, parça parça. **in ~s and pieces** : parça parça, azar azar. **Bring all your ~s and pieces** : Neyin varsa (bütün döküntünü) getir. **And a ~ over** : Daha da fazla. **When it comes to the ~** : İş bu raddeye gelince. **every ~** : tamamıyla, baştan başa, sapına kadar. **He is every ~ a soldier** : Sapına kadar askerdir. **2.** an, kısa bir zaman, biraz. **Wait a ~** : Biraz bekle. **I am a ~/a little ~/a good ~ late** : Biraz geç kaldım. **3.** *ABD-argo* (a) 12.5 sent (1/8 dolar). **two ~s** : 25 sent. (b) rol, iş, görev. **He's doing Romeo ~** : Romeo rolünü oynuyor. **4. ~ part** *d.d. tiy.* ufak/kısa rol, **5.** bozuk para, ufaklık, **6.** 12.5 sent değerinde eski İspanya veya Meksika gümüş parası, **7. ~ by ~** : azar azar, parça parça, yavaş yavaş, tedricen. *Having saved money ~ by ~, he now has enough money to buy a car.* **8. do one's ~** *k.d.* kendine/hissesine düşeni yapmak, nöbetini/sırasını savmak. ***e.a.**- 1. particle, speck, grain, mite, whit, iota, jot, scrap, fragment.*

bit^3, *is.* **1.** *bil.* ikil, ikili sayamak, bit : bilgisayar ve haberleşme tekniğinde haber taşıyan en küçük işaret, **2.** *bk.:* **baud.**

bit^4, *f. bk.:* **bite** *(geç.z.&sf.f.).*

bitartrate, *is. kim.* bitartarat : tartarik asidin yalnız bir H atomu yerine maden veya grubun geçmesiyle oluşan bileşim. NaHC4H4O6 : sodyum bitartarat.

bitch, *is.&f.* **1.** dişi köpek, **2.** *argo* kancık, kahpe, orospu. **She's a ~** : Orospunun biridir. **son of a ~** *: bk.:* **son** (4), **3.** *argo* (a) şikâyet, (b) zor ve hoşa gitmeyen şey. **The test was a ~** : Sınav zor idi. **4.** *argo* şikâyet etmek, kusur/kabahat bulmak. **He ~ed about the service, then ~ed about the bill** : Önce servisten sonra faturadan (fiyatlardan) şikâyet etti. **5.** *argo* berbat etmek, *(kaba)* içine sıçmak, bombok etmek. **He ~ed the job completely** : İşi berbat etti. **She ~ed up the whole business for us** : İşi bombok etti. **6. ~ery** *argo* kancıklık, kahpelik, orospuluk, **7. ~ goddess** *argo* put, putlaştırılan tahripkâr yapıtlar. ***e.a.**- 4. complain, 5. botch, bungle, spoil.*

bitchy, *sf.* **bitchier, bitchiest** *argo* **1.** kancık, kahpe, orospu, namussuz, **2. bitchiness** : kancıklık, kahpelik, orospuluk, namussuzluk.

bite^1, *f.* **bit, bitten/bit, biting 1.** ısırmak. **He bit the apple greedily** : Elmayı hırsla ısırdı. *Does your dog ~ ?* **One bitten, twice shy** : Sütten ağzı yanan ayranı üfleyerek içer. **2.** dişlemek, diş geçirmek. *Stop biting your thumb.* **3.** (böcek, yılan vb.) sokmak, **4.** (soğuk, rüzgâr vb.) kesmek, dondurmak. *An icy wind that ~s* *our face.* **5.** *gen.* ~ **off** : ısırıp koparmak. *The leopard bit off his finger.* **6.** *Gen.* ~ **on** : dişini sıkmak. *He bit down hard on the stick while they removed the bullet from his leg.* **7.** (asit vb.) aşındırmak, paslandırıp çürütmek, **8.** (kılıç vb.) yaralamak, kesmek. *The sword split his helmet and bit him fatally.* **9.** hâkketmek, oymak. **He bit his plates and print them** : Baskı levhalarını oydu ve baskıya verdi. **10.** sıkmak, sımsıkı tutmak. **We need a clamp to ~ the wood while the glue dries.** **11.** *argo* (a) aldatmak, dolandırmak, hile(kârlık) yapmak, faka bastırmak. **I was bitten in a mail-order swindle** : Posta ile yaptığım siparişte beni dolandırdılar. **She bit me for a new fur coat** : Beni faka bastırıp yeni kürk mantoyu aldırdı. (b) üzmek, taciz etmek, kızdırmak, öfkelendirmek, içerletmek, *mec.* içini yemek/kemirmek. **What's biting you?** Seni üzen/taciz eden ne? **12.** aldanmak, kapılmak. **I knew it was a mistake, but I bit anyway** : Yanlış olduğunu bildiğim halde kapıldım/aldandım. **13.** (balık) oltaya vurmak. *The fish aren't biting today.* **14.** (bilmece vb.) bilememek, yenilgiyi kabul etmek, pes demek. **I'll ~, who is it?** Ben bilemeyeceğim, (sen söyle) kimdir? **15.** (sıkı sıkıya/sağlamca) tutmak. **16.** *esk.* etkilemek, tesir etmek, **17.** ~ **off more than one can chew** : başından büyük işe girişmek, yutamayacağı lokmayı ısırmak. **In trying to build a house by himself, he had bitten off more than he could chew** : Tek başına ev yapmaya kalkışmakla başından büyük işe girişti. **18.** ~ **s.o.'s head off** : terslemek, birine ters/aksi/şiddetli cevap vermek. **Don't ask for anything because he'll ~ your head off** : Ona birşey sorma, seni tersleyiverir. **19.** ~ **the bullet** : ezaya/cefaya cesaretle katlanmak, dişini sıkmak, **20.** ~ **the dust** *k.d.* (a) (savaşta/çarpışmada) ölmek, (b) yenilmek, mağlûp olmak, hezimete/bozguna uğramak, **21.** ~ **the hand that feeds one** : nankörlük etmek, nimeti tepmek, iyilik yapan eli kesmek, bindiği dalı kesmek. *When he berates his boss, he is biting the hand that feeds him.* **22.** **to be bitten with a desire to...** : ...isteğiyle yanıp tutuşmak/kıvranmak, **23.** **bitable = biteable** : ısırılabilir, dişlenebilir. ***e.a.***- *1. gnaw, chew, nip.* ***NOT*** **:** **BITE** fiilinin pasif hali için **BIT** değil **BITTEN** kullanılmaktadır. Örneğin *"The boy was bitten by the dog."* denir, *"...was bit..."* denmez.

bite^2, *is.* **1.** ısırış, ısırma, dişleme, (böcek/yılan) sokma. *dog/insect/mosquito/snake ~.* **2.** diş yarası, ısırık. **a deep ~** : derin diş yarası, **3.** keskinlik, soğukluk. *the ~ of a strong liquor on the tongue. the ~ of an icy wind.* **4.** etkinlik, müessiriyet, etki, nüfuz. *The ~ of his story is spoiled by his slovenly style.* **5.** lokma. *Carefully chew each ~.* **I haven't had a ~ all day** : Bütün gün ağzıma bir lokma koymadım. **in 2 ~s** : iki lokmada. **There is not a ~ to eat** : Bir lokma yiyecek yok. **6.** hafif yemek. **to grab a ~** : azıcık/iki lokma bir şey yemek. **Come and have a ~** : Gel, (iki lokma) bir şeyler ye. *Let's grab a ~ before the theater.* **7.** *argo* (bir bütünden koparılan) parça, zorla alınan hisse/pay. *The new taxes take a big ~ from (or out of) our earnings.* **8.** *mak.* kavrama, tutma, **9.** (eğe yüzeyindeki) pürüz, **10.** dişlerin birbirine iyice teması. *The dentist said I had a good ~.* **11.** **put the ~ on** *argo* (a) (birinden) para sızdırmaya çalışmak, (b) kancayı takmak, zorla/tehditle birisinden para almak, şantaj yapmak. *One of his co-workers found about his prison record and began to put the ~ on him.* ***e.a.***- *5. mouthful, morsel.*

biter, *is.* **1.** ısırıcı, ısırır, ısıran. **That dog is a ~** : O köpek ısırır. **2.** *esk.* aldatma, dolandırma, sahtekârlık, **3.** **the ~ bit** : Ava giden avlanır/Eden bulur/Çalma kapıyı çalarlar kapını/Men dakka dukka.

bit gauge = bit stop, *is.* delgi ölçeği : matkap belirli bir derinliğe varınca durduran düzen.

Bithynia, *is. esk.* Kuzeybatı Anadolu (eski adı). **~n** : KB Anadolu halkı.

biting, *sf.* **1.** ısıran, ısırıcı, **2.** keskin. **~ cold** : keskin soğuk, **3.** müstehzi, alaycı, dokunaklı. *a ~ remark.* **4.** **~ly** : (a) ısırırcasına, ısırarak, (b) alaycı/müstehzi bir şekilde, müstehziyane, alay/istihza ile, alay edercesine, **5.** **~ness** : ısırıcılık; alaycılık, istihza, **6.** ~ **midge** *bk.:* **punky** (1). ***e.a.***- *2. sharp, cutting, nipping, 3. caustic, sarcastic, mordant.*

bit part, *bk.:* **bit**^{2} (4).

bitstock, *is.* matkap kolu. ***e.a.***- *brace.*

bitt, *is.&gl.f. den.* **1.** **bitts, bollard** *d.d.* baba : gemi güvertesinde kablo, halat, zincir vb. bağlamaya mahsus bir çift (ağaç veya demir) kazık, **2.** (kablo, halat vb. ni) babaya/kazığa sarıp bağlamak.

bitte*, Alm. ünl.* **1.** lütfen, **2.** affedersiniz, **3.** bir şey değil. ***e.a.****- 1. please, 2. I beg your pardon, 3. you're welcome, don't mention it.*

bitten, *f. bk.:* **bite** *(s.f).*

bitter^{1}, *sf.* **1.** acı (tat, lezzet). *Quinine has a ~ taste.* **2.** dayanılmaz, acı, tahammül edilmez, tahammülfersa, **a ~ experience** : acı bir tecrübe. **a ~ sorrow** : dayanılmaz keder, **3.** keskin, sert, dondurucu. **a ~ cold** : keskin/dondurucu soğuk. *It was ~ cold.* **4.** şiddetli amansız. *~ hatred.* **He is my ~ enemy** : O benim can düşmanımdır. **5.** alaycı, müstehzi, dokunaklı, acı. ~ **words** : acı/dokunaklı sözler, **6. a ~ pill to swallow** : hoşa gitmeyen şey, yenir yutulur şey değil. ***e.a.****- 1. acrid, biting, 2. grievous, distressful, distressing, poignant, painful, 3. biting, nipping, piercing, stinging, 4. fierce, cruel, ruthless, relentless, 5. harsh, sarcastic, caustic, sardonic, acrimonious, cutting, scornful.*

bitter^{2}, *is.* acılık, sertlik, şiddet. ***e.a.****- bitterness.*

bitter^{3}, *gl.f.* acılaştırmak, acı lezzet vermek, acıtmak. *herbs employed to ~ vermouth.*

bitter^{4}, *zf.* son derece, amansız, müthiş, dehşetli. *a ~ cold night.* ***e.a.****- extremely, very, exceedingly.*

bitter almond, *is.* acı badem.

bitter apple, *is. bk.:* **colocynth** (1).

bitter end, *is.* **1.** acı/feci/hoşa gitmeyen sonuç, zahmetli/sıkıntılı bir işin sonu. **to the ~ ~** : (zahmetli/sıkıntılı/zor bir işin) sonuna kadar, feci akibeti bekleyerek. **They knew the war would be lost, but the men fought to the ~ ~** : Savaşın kaybedileceğini biliyorlardı, fakat sonuna kadar savaştılar. **2.** *den.* kablo veya zincirin ucu.

bitterender, *is. k.d.* (ekseriya müşkül/hoşa gitmeyen işlerde) ayak direyen, inatçı, inat/ısrar eden, dik kafalı. ***e.a.****- diehard.*

bitter herb, *is. bot.* **1.** acı ot *(Centaurium umbellatum)* : kurutulup kuvvet verici ilâç olarak kullanılır, **2.** yılanbaşı otu *(Chelone glabra)* : hekimlikte kuvvet verici, müshil ve solucan düşürücü olarak kullanılır, **3.** bayır turpu vb. gibi acı sebzeler.

bitterish, *sf.* acımsı, acımtrak.

bitter lake, *is.* acı göl : suyunda sülfat ve alkali karbonat miktarı fazla olan göl.

bitter lemon, *is.* acı limonata : limon suyu ve karbonatlı kininli su ile yapılarak cin, votka gibi keskin içkilere karıştırılan bir tür limonata.

bitterling, *is. zool.* acı balık *(Rhodeus sericeus)* : Orta Doğu ve Avrupa sularında yaşayan ve yumurtalarını midye kabuklarına bırakan sazana benzer bir tür balık.

bitterly, *zf.* acı/keskin/sert bir şekilde. **feel ~ about sth.** : (bir şey için) kin beslemek, kendini mağdur hissetmek, (bir şey) içine dert/ ukde olmak.

bittern, *is.* **1.** *zool.* balaban kuşu *(Botaurus lentiginosus* ve *Ixobrycus exilis)* : balıkçılgillerden sırtı kara, diğer yerleri sarı/kara/kahverengi gece kuşu, **2.** *kim.* acı tortu, tuz tortusu : deniz suyundan kristal halinde tuz ayrıldıktan sonra kalan acı tortu. Bromit, iyodid vb. elde etmekte kullanılır.

bitterness, *is.* **1.** acılık, sertlik, şiddet, **2.** kin, garez.

bitternut, *is. bot.* acı ceviz *(Carya cordiformis)* : D ve G ABD'de yetişen ince kabuklu, acı meyveli bir ağaç.

bitter orange, *bk.:* **orange** (2).

bitter principle, *kim.* acı madde : çoğu bitkisel kaynaklı olup kimyasal olarak sınıflandırılamayan yüzlerce acı lezzetli bileşimden herhangi biri.

bitterroot, *is. bot.* acı kök *(Lewisia rediviva)* : semizotugillerden kökü yenilen ve güzel pembe çiçekler açan bir bitki. Montana'nın simge çiçeği.

bitter rot, acı çürük: elma, üzüm vb. meyvelerde mantarların sebep olduğu, meyveyi çürüten bir hastalık

bitters, *is.* **1.** acı sıvı : ot ve köklerden elde edilen ve çok defa içkilere katılan sıvı, **2.** *Brit.* acı bira, **3.** *ecz.* (a) bazı acı ilâçlara katılan alkollü madde, (b) genellikle acı olan ilâçlar (kinin vb.).

bittersweet, *is.&sf.* **1. woody nightshade** *d.d. bot.* yabanî yasemin *(Solanum Dulcamara)*, **2. climbing ~** *d.d. bot.* acı sarmaşık *(Celastrus scandens)* : sarmaşık türünden turuncu kapsüller içinde kırmızı kabuklu çekirdeği olan bir bitki, **3.** ıstırap ve nedametle karışık haz/zevk. *the ~ of parting.* **4.** hem acı hem tatlı. *~ chocolate.* **5.** mayhoş, **6.** acı tatlı, hem zevk hem keder ve ıstırap veren. *a ~ memory.*

bitterweed, *is.* **1.** *bot.* acı ot : kimyaca sınıflandırılamayan acı madde içeren ot, **2.** nezle otu, aksırık otu *(Helenium tenuifolium)* : saman nezlesine sebep olan sarı çiçekli bir ot.

bitter wood, *ecz.* *bk.:* **quassia** (2).

bitting, *is.* tırtık : anahtar dili tırtıklarından her biri.

bittock, *is. Brit. k.d.* azıcık. ***e.a.****- a little bit.*

bitts, *is. den. bk.:* **bitt** (1).

bitty, *sf.* parçalı, parça hâlinde. ***e.a.****- scrappy.*

bitumen, *is.* **1.** bitüm, zift, katran, karasakız, **2.** *esk.* Anadolu'da harç veya çimento olarak kullanılan bir tür asfalt.

bituminise/bituminisation, *Brit. bk.:* **bituminize/bituminization.**

bituminize, *gl.f.* **-nized, -nizing** bitümle(ştir)mek, asfaltlamak, ziftlemek, katranlamak, bitümle/asfaltla kaplamak. **bituminization** : bitümleme, asfaltlama.

bituminoid = bitumenoid, *sf.* bitüm/zift gibi, katranımsı, bitüme/zifte/katrana benzer.

bituminous, *sf.* bitümlü, ziftli, katranlı, yağlı. ~ **coal** : taş kömürü, yağlı kömür, yumuşak kömür.

biunique, *sf. mat.* **1.** birebir+, **2.** ~**ly** : birebir, **3.** ~**ness** : birebirlik. ***e.a.****- 1. one-to-one.*

bivalent, *sf.&is.* **1.** *kim.* (a) iki değerlikli, valansı iki olan, (b) çift valanslı, iki farklı valansı olan. Örneğin alüminyumun valansı iki veya üç olabilir, **3.** *kal.b.* çift kromozom(lu), **4. bivalency** : iki değerlilik.

bivalve, *sf.&is.* **1.** *zool.* çift kabuklu : yumuşakçalardan midye, istiridye gibi, **2.** ~**ed** *d.d. bot.* iki kapçıklı.

bivalvular, *sf.* çift kabuklu, iki kapçıklı/kapakçıklı.

bivane, *is.* ikili fırdöndü : rüzgâr yönünün yatay ve düşey bileşenlerini ölçen alet.

bivariate, *sf. ist.* iki değişkenli. ~ **distribution** : iki değişkenli dağılım.

bivinyl, *is. bk.:* **butadiene.**

bivoltine, *sf.* çift üremli : yılda iki defa yavrulayan (bazı ipekböcekleri vb.).

bivouac, *is.&gl.f.* **-acked, -acking 1.** (çadırlı/çadırsız) açık ordugâh, **2.** açık ordugâh alanı, **3.** (açıkta) ordugâh kurmak, konaklamak, açıkta yatmak.

bivvy, *is. Brit. argo* küçük çadır, sığınak. ***e.a.****- small tent, shelter.*

biweekly, *sf.&zf.&is.* **-lies 1.** iki haftalık, iki haftada bir olan, iki haftada bir yayınlanan (dergi), **2.** haftada iki defa, **3.** her iki haftada. ***NOT*** **: BIWEEKLY** kelimesinin iki haftada bir anlamında mı, yoksa haftada iki defa anlamında mı kullanıldığı her zaman kesinlikle belli olmaz. Yanlış anlamayı önlemek üzere **haftada iki defa** demek için **SEMIWEEKLY**, ***iki haftada bir*** demek için ise ***EVERY TWO WEEKS*** demelidir.

biyearly, *sf.&zf.* **1.** *bk.:* **biannual(ly)**, **2.** yılda iki defa.

biz, *is. argo bk.:* **business. show biz** : tiyatroculuk, sinemacılık.

bizarre, *sf.* **1.** garip, tuhaf, acayip, biçimsiz. ~ *appearance/behavior. a ~ series of events.* **2.** ~**ly** : garip/tuhaf/acayip bir şekilde, **3.** ~**ness** : gariplik, acayiplik, tuhaflık. ***e.a.****- 1. strange, odd, eccentric.*

bize, *is. bk.:* **bise.**

bizonal, *sf.* çift bölgeli, iki bölgeli.

bizone, *is.* çift bölge, iki bölge.

Bk, *kim. bk.:* **berkelium.**

blab, *is.&gl.f.* **blabbed, blabbing 1.** boşboğazlık/gevezelik (etmek), sırrı açığa vurma(k), ifşa etme(k). *She ~bed my confidence to everyone.* **2.** düşünmeden/resgele konuşma(k), ağzında bakla ıslanmamak. ~ **out** : ağzından kaçırmak. *Don't confide in him, because he ~s.* **3.** boş söz, lâfügüzaf, saçma sapan konuşma, **4.** geveze, boşboğaz. ***e.a.****- 1. chatter, prattle, 3. chatter, gossip, 4. blabbermouth.*

blabber, *is.&gl.f. k.d.* **1.** *bk.:* **blabbermouth**, **2.** *bk.:* **blab** (1&2).

blabbermouth, *is., ç.* **-mouths** geveze, boşboğaz, zevzek.

black^1, *sf.* **1.** kara, siyah. *a ~ dress.* **The ~ Sea** : Karadeniz. **as ~ as ebony** : kapkara, simsiyah. **He was as ~ as a sweep** : Tepeden tırnağa simsiyahtı. **to give s.o. a ~ eye** : birinin gözüne/yüzüne vurup morartmak. **have a ~ eye** : gözü morarmak/şişmek. **to beat s.o. ~ and blue** : birinin pestilini çıkarmak, kemiklerini kırasıya dövmek. **to be ~ and blue (all over)** : vücudu mosmor olmak. **You can scream till you're ~ in the face, but...** : İstersen avazın çıktığı kadar bağır... **2.** siyah elbiseli. **dressed in ~** : siyahlar giyinmiş. **to wear ~** : siyah elbise giymek, matem tutmak, **3.** arap, zenci. **the ~ races** : siyah ırk. **~ servant** : zenci hizmetçi, **4.** kirli, kararmış, kirlenmiş, simsiyah. *That shirt was ~ within an hour.* **His hands were ~** : Kirli işlere girişmişti. **5.** karanlık. *a ~ night,* **6.** umutsuz, kederli, üzüntü verici, dargın, kızgın, öfkeli. **Things are looking ~ for him** : Onun geleceğinden umut yok/istikbali karanlık görünüyor. **to look ~** : kederli/üzüntülü görünmek. **to look as ~ as a thunder** : çok öfkeli görünmek. **to be ~ in face** : (hiddetten) morarmak, **7.** düşmanca, kötü. *~ words. ~ looks.* **~ ingratitude** : nankörlük. **None of your ~ looks at me** : Bana yan bakamazsın. **8.** kasıtlı, apaçık, düpedüz. **a ~ lie** : düpedüz yalan, **9.** kötü (niyetli), fesat. *a ~ heart.* **a ~ deed** : cinayet, cürüm, **10.** harap olmuş, yanıp yıkılmış, tahribata uğramış. *~ areas of drought.* **11.** utandırıcı, utanç verici, yüz kızartıcı, kara (layıcı), kötüleyici, haysiyet kırıcı. **a ~ mark on one's record** : bir kimsenin sicilinde kara bir leke, **12.** (kahve) sade (şekersiz ve sütsüz). *I like my coffe ~.* **13. ~ or white** : ya kara ya beyaz, ya iyi ya kötü (ortalama durum kabul etmeyen). ***e.a.****- 1. dusky, sooty, inky, swarthy, sable, ebony, 3. negro, 4. soiled, dirty, dingy, 5. dark, 6. sad, gloomy, dismal, pessimistic, depressing, somber, 7. hostile, disastrous, calamitous, 8. harmful, deliberate, inexcusable, 9. evil, wicked, fiendish, devilish, nefarious, treacherous, traitorous, villainous.* ***k.a.****- 1. white, 4. clean, 6. hopeful, cheerful.*

black^2, *is.* **1.** siyah/kara renk, **2.** zenci, Arap, **3.** siyah elbise. *He wore ~ at the funeral.* **4.** (satrançta) siyah taşlar, **5.** siyah boya, **6.** kara at, **7. ~ and white** : (a) siyah beyaz, renksiz, (b) yazılı, basılı, yazılmış/basılmış. **I want to see the agreement down in ~ and white** : Anlaşmayı yazılı olarak görmek isterim. **8. in the ~** : kârlı, borçsuz, kâr getiren/sağlayan. **New production methods put the company in the ~** : Yeni üretim yöntemleri şirketi kâr eder duruma soktu. **9. put up a ~** : pot kırmak, falso/gaf yapmak, çam devirmek, **10. to swear ~ is white** : apaçık yalan söylemek, yeminle yalan söylemek, yalan yere yemin etmek, **11. Two ~s don't make a white** : Birinin mazereti öbürünü de haklı çıkaramaz. ***k.a.****- 8. in the red.*

black^3, *f.* **1.** karar(t)mak, **2.** (kundura vb.) boyamak, **3. ~ out** : (a) *As.* karartmak, (hava hücumlarından korunmak için) ışıkları söndürmek/örtmek, (b) bayılmak. **He ~ed out at the sight of blood** : Kan görür görmez bayıldı. (c) belleğini yitirmek, hafızasını kaybetmek, belirli bir olayı/kimseyi hiç hatırlayamamak. **When it came to his war experiences, he ~ed out completely** : Harpte başına gelenlerin hiçbirini hatırlayamadı. (d) *tiy.* sahneyi karartmak, ışıkların hepsini söndürmek, (e) faaliyetini durdurmak/kesmek. **~ out the radio broadcasts from the U.S.** : ABD'den yapılan radyo yayınlarını kesmek.

black alder, *bot.* **1. winterberry** *d.d.* kış defnesi *(Ilex verticillata)* : K Amerika'da yetişir, **2.** karadefne *(Alnus glutinosa)* : Avrupa'da yetişir; yaprakları yapışkan, kabuğu koyu kurşunî renktedir.

blackamoor, *is. hkr.* **1.** zenci, **2.** zenci gibi koyu esmer kimse. ***e.a.****- 1. negro.*

black-and-blue, *sf.* morarmış, mosmor olmuş. **a ~ mark on my knee** : dizimde morarmış bir leke.

Black and Tan, **1.** *k.h.* siyah kahverengi tüylü köpek, **2.** ihtilâl ayaklanmasını bastırmak için İngiltere'nin 1920 Haziranında İrlanda'ya gönderdiği 6000 kişilik ordu (üniformalarının rengi dolayısıyla bu ad verilmiştir), **3.** bu ordunun herhangi bir ferdi, **4.** *k.h.* yarı yarıya karıştırılmış normal ve siyah bira.

black-and-tan, *sf.* **1.** alacalı : göğüs, bacak ve yüzünde kahverengi benekler bulunan (siyah köpek), **2.** *argo* zenci ve beyazların karışık bulunduğu. *a ~ bar.*

black-and-white, *sf.* **1.** siyah beyaz(lı), renksiz, başka renkleri bulunmayan. **a ~ TV** : renksiz TV. **a ~ picture** : siyah beyazlı resim/fotoğraf, **2.** (mantık, ahlâk vb.) salt, mutlak, iki değerden birini alabilen. **To those who think in ~ terms, a person is either entirely good or entirely bad** : Salt nitelikleri savunanlara göre bir insan ya tüm iyidir, ya da tüm kötü.

black art, *is.* büyü(cülük), sihir(bazlık). ***e.a.****- witchcraft, magic.*

black-a-vised = black-a-viced, *sf.* karayağız, koyu esmer. ***e.a.****- dark-complexioned.*

black-bag, *sf. argo* gizli, yasa dışı, yasaya/kanuna aykırı (şüpheli bir katil veya casusu yakalamak için başvurulan yöntemleri niteler).

blackball, *is.&gl.f.* **1.** (aday seçiminde) olumsuz oy, aleyhte oy/rey, **2.** olumsuz oyu belirtmek üzere kullanılan siyah bilye, **3.** olumsuz oy kullanmak, aleyhte oy vermek, **4.** toplum dışı ilân etmek, (bir kimse ile) her türlü ilişkiyi kesmek. *The whole town ~ed them.*

black bass, *zool.* karalevrek *(Micropterus).*

black bear, *zool.* karaayı *(Ursus americanus)* : K Amerika'da yaşayan sık kahverengi tüylü ayı.

blackbeetle, *is. zool.* hamam böceği. **oriental cockroach** *d.d.*

black-bellied plover, *zool.* karabelli *(Squatarola squatarola)* : civciv iken göğsü ve karnı siyah olan bir cins yağmur kuşu.

black belt, *is.* **1.** zenci mahallesi, **2.** Alabama ve Missisippi'de pamuk ekimine elverişli kara toprak, **3.** *ABD* kara kemer : judo oyununda usta olanlara özgü alâmet. *bk.:* **brown belt, green belt, white belt**

blackberry, *is., ç.* **-ries** böğürtlen *(Rubus fructicosus) :* gülgillerden bahçe çitlerinde, yol kenarlarında kendiliğinden yetişen dikenli bir çalı ve meyvesi. **~ lily** : böğürtlen zambağı *(Belamcanda chinensis)* : zambağa benzer kırmızı benekli turuncu çiçekler açan, tohumu böğürtlene benzer kalımlı bitki.

black bile, *is.* kara öd : eskiden kasvet, hüzün vb. doğurduğuna inanılan fizyolojik salgı.

black bindweed, *bot.* **1.** karaasma *(Tamus communis)* : kırmızı böğürtlene benzer meyve veren tırmanıcı bitki, **2.** karasarmaşık *(Polygonum Convolvulus)* : tırmanıcı yabanî ot.

blackbird, *is.&f.* **1.** karatavuk *(Turdus merula)* : Avrupa'da yaşar; erkeği siyah tüylü, sarı gagalıdır, **2.** karakuş *(Icteridae)* : Amerika'da yaşayan birkaç çeşit siyah tüylü kuş, **3.** siyah tüylü herhangi bir kuş, **4.** *esk.* zenci köle : kaçırılıp başka yerlerde, özellikle Avustralya'da köle diye satılan kimse, **5.** (bir kimseyi) kaçırmak/(köle diye) satmak, **6.** **~er** *esk.* esir tüccarı (şahıs veya gemi), **7.** **~ing** : esir ticareti.

black blizzard, *Orta-G ABD* tozkoparan (fırtına).

blackboard, *is.* kara tahta, yazı tahtası. ***e.a.*** *- chalkboard.*

black body, *is. fiz.* kara cisim : yüzeyine düşen elektromanyetik ışınlamaları yansıtmaksızın tamamen soğuran veya akkorluğa kadar ısıtılınca sürekli bir görünür ışık izgesi veren kuramsal cisim. **~ ~ radiation** : kara cisim ışınımı. **~ ~ temperature** : kara cisim sıcaklığı.

black book, *is.* **1.** kara defter : göz hapsinde tutulacak veya cezalandırılacakların yazıldığı defter, **2.** **be in s.o.'s ~ ~** : (bir kimsenin) gözünden düşmek, güvenini/itimadını kaybetmek. **If you continue in this fashion, you will be in my ~ ~** : Böyle devam edersen gözümden düşersin. **3.** **little ~ ~** *k.d.* emre amade olan kadınların ad ve adres defteri.

black box, *is. elekt.* kara kutu : özellik ve görevleri belli, elemanları belirlenmemiş elektrik devresi.

black boy, *is. bk.:* **grass tree.**

black bread, *is.* kara ekmek, çavdar ekmeği.

black buck, *is. zool.* karaantilop *(Antilope cervi-capra)* : Hindistan'da yaşayan kahverengi, siyah renkli bir tür antilop.

black buffalo = rooter, *is. zool.* manda balığı *(Ictiobus niger)* : Büyük göllerde ve Mississippi nehrinde yaşar.

black butter, *bk.:* **beurre noir.**

blackcap, *is.* **1.** *zool.* kara başlı yalı bülbülü *(Sylvia atricapilla)* : başında bere gibi siyah bir beneği bulunan sırtı yeşil, kahverengi, karnı külrengi ötücü kuş, **2.** *bot.- ABD* ahududu (meyvesi/bitkisi).

.**black cherry**, *is. bot.* **1.** vişne (ağacı) *(Prunus serotina),* **2.** vişne (meyvesi), **3.** vişne kerestesi.

blackcock, *is. zool.* kayın horozu. *bk.:* **black grouse.**

black cohosh, **1.** *bk.:* **cohosh**, **2.** *bk.:* **black snakeroot.**

black crappie, *bk.:* **crappie.**

blackdamp, *is. bk.:* **choke** (11).

Black Death, *is.* veba : XIV. yy.da Avrupa'da görülen ve nüfusun %25'ini öldüren büyük veba salgını.

black diamond, *is.* **1. carbonado** *d.d.* siyah elmas : En çok Brezilya'da çıkan ve matkap ucu olarak kullanılan siyah veya koyu renkli elmas, **2. black diamonds** : maden kömürü.

black disease, *is. vet. patol.* kelebek : koyunların karaciğerine yerleşen *Clostridium novyi* adlı mikropların sebep olduğu öldürücü hastalık.

black-eared wheatear, *is. zool.* kara kulaklı kuyrukkakan *(Oenanthe hisponica)* : Karatavukgillerden Akdeniz ülkelerinde kayalık yerlerde yaşayan ötücü kuş.

blacken, *f.* **1.** karar(t)mak, karalamak, siyahlaş(tır)mak, **2.** lekelemek, leke sürmek, iftira etmek. **to ~ s.o.'s reputation** : bir kimsenin şahsiyetini kötülemek, şöhretine leke sürmek, **3. ~er** : karalayan, kara süren, lekeleyen, iftira eden, iftiracı. ***e.a.***- *1. darken, 2. defame, slander, vilify.*

Black English, *is.* zenci İngilizcesi : K Amerika zencilerine özgü İngilizce şive.

black eye, *is.* **1.** morarmış göz : darbe, yara, bere vb. den dolayı göz etrafındaki derinin morarması, **2.** *k.d.* (a) utanç, yüz karası. **These slums are a ~ ~ to our town** : Bu gecekondular şehrimizin yüz karasıdır. (b) şerefsizlik, itibar ve haysiyete sürülen leke. **Your behavior will give the family a ~ ~** : Gidişatın ailenin şerefine leke sürecek.

black-eyed pea, *bk.:* **cowpea.**

black-eyed Susan, *is.* kara gözlü çiçek : çiçeklerinin ortası koyu renkte olan herhangi bir çiçek.

blackface, *is.* **1.** *tiy.* (a) kara surat : yüzünü karaya boyayarak zenci rolü yapan oyuncu, (b) yüz boyamak için kullanılan mantar kömürü vb. **2.** *bas.* siyah baskı, koyu siyah harfler.

blackfellow, *is.* Avustralya yerlisi.

blackfin, *is. zool.* karayüzgeç *(Corgonus nigripinnis)* : K Amerika'da göllerde yaşayan bir tür balık. **~ cisco** *d.d.*

blackfish, *is., ç.* **-fish/-fishes 1.** *bk.:* **black whale**, **2.** karabalık : pulları siyah balıklardan herhangi biri, **3.** buz balığı *(Dallia pectoralis)* : Alaska ve Sibirya'da bulunan ve buzlar içinde de yaşamasını sürdürebilen bir tatlı su balığı.

black flag, *is.* **1.** korsan bayrağı : siyah zemin üzerine beyaz kafatası resmi bulunan bayrak, **2.** kara bayrak : gemide kolera salgını olunca çekilen ve milletler arası işaretlerde L harfini gösteren iki sarı, iki siyah kareli bayrak. **blackjack** *d.d.*

black fly, *zool.* karasivrisinek *(Simuliidae)* : larvalarını sulara bırakan ufak sinek. **buffalo gnat** *d.d.*

black-footed ferret, *zool.* kara ayaklı sansar *(Mustela nigripes)* : K Amerika'nın orta bölgelerinde yaşar. Tüyleri sarı, kahverengi, ayakları ve kuyruğunun ucu siyahtır.

black fox, *is.* karatilki : kızıltilkinin renk değiştirme safhasında tüylerinin kara olduğu zamanki adı.

black goby, *is. zool.* kömürcin kayası *(Gobius niger)* : Kaya balığıgillerden Atlas Okyanusu ve Akdeniz'de yaşayan kömür gibi kara renkli bir balık (10-16 cm).

black gold, *is.* petrol. ***e.a.***- *petroleum.*

black grouse, *is. zool.* kayın tavuğu *(Lyrurus tetrix)* : Avrupa ve Batı Asya'da yaşar. Erkeğinin tüyleri siyah, dişininki kahverengi benekli, gri renklidir.

blackguard, *is.&f.* **1.** edepsiz, rezil, habis, şerir, **2.** bulaşıkçı vb. gibi en kirli işleri gören hizmetçiler, **3.** edepsizleşmek, sövüp saymak, küfretmek, **4. ~ism** : edepsizlik, rezillik, şirretlik, habaset, küfürbazlık, **5. ~ly** : edepsizce, rezil(âne), şirretlikle, küfürbazlıkla. ***e.a.***- *1. scoundrel, scamp, rascal, rapscallion, rogue, devil, vilain, 3. berate, vilify, revile, rail at.*

black gum, *bot.* karazamk ağacı *(Nyssa sylvatica)* : KD Amerika'da yetişen parlak yapraklı ve yumuşak keresteli bir ağaç. **sour gum, pepperidge, beetle bung** *d.d.*

Black Hand, **1.** Kara Çete, Zorba : ABD'de şantaj ve tedhişçilikle tanınmış İtalyan asıllı çete ve haydutlara takılan ad, **2.** haydut/eşkıya çetesi, **3. Blackhander** : haydut, eşkıya.

black haw, *bot.* **1. stag bush** *d.d.* kara yemiş *(Viburnum prunifolium)* : Hanımeli familyasından beyaz çiçekler açan ve siyah zeytine benzer meyve veren K Amerika fundası, **2.** *bk.:* **sheepberry.**

blackhead, *is.* **1.** yüzde siyah benek, küçük şiş, **2.** *k.d.* karabaş : başı siyah renkte olan herhangi kuş, **3. enterohepatitis** *d.d. vet. patol.*

hindi, tavuk ve birçok yabanî kuşun bağırsak ve karaciğerlerinde görülen bulaşıcı, öldürücü mikrobik hastalık.

black-headed bunting, *zool.* kiraz kuşu *(Emberiza melanocephala)* : yelvegillerden Avrupa ve Ön Asya'da tepe ve ormanlarda yaşayan sırtı pas kırmızısı, karnı sarı, başı kara, ötücü kuş.

black-headed gull, *zool.* karabaş martı *(Larus ribidundus)* : K Avrupa ve Asya'da yaşar.

blackheart, *is.* **1.** karaöz : patateslerin ve çeşitli ağaçların iç dokularını karartan bir bitki hastalığı, **2.** (a) kara kiraz, (b) kara kiraz ağacı.

black-hearted, *sf.* **1.** kötü kalpli, habis, mel'un, **2.** **~ly** : kötü kalplilikle, habasetle, mel'anetle, **3.** **~ness** : kötü kalplilik, habaset, mel'anet. ***e.a.-*** *1. malevolent, malicious, wicked, evil.*

black hole, *is.* **1.** kara çukur : çekim alanından ışığın bile kurtulamayacağı kuramsal bölge ya da cisim (muhtemelen bir yıldızın bıraktığı boşluk), **2.** zindan, (özellikle askerî) ceza evi, **3.** **Black Hole of Calcutta** *d.d.* Kalküta zindanı : 1756'da Hintlilerin hapsettiği 146 Avrupalıdan 123'ünün bir gecede öldüğü zindan.

black horehound, *bot.* kara kavkas *(Ballota nigra) :* Avrupa'da boş arazide yetişen mor çiçekli, pis kokulu yabanî ot.

blacking, *is.* siyah boya, ayakkabı boyası. ~ **brush** : ayakkabı fırçası.

blackish, *sf.* siyahımsı, karamsı, siyahımtrak. **~ly** : siyahımtrak bir renkte. **~ness** : siyahımsılık, karamsılık

black ivory, *is.* **1.** siyah fildişi boyası : fildişinin karbonlaşmasından elde edilir, **2.** Afrika esir pazarlarında satılan zenci köleler.

blackjack, *is.&gl.f.* **1.** sopa : uç tarafı kalın, üstü deri kaplı olup silâh olarak kullanılır, **2.** deriden yapılmış bira bardağı, **3.** *bk.:* **black flag**, **4.** *bot.* karameşe *(Quercus marilandica)* : D ABD'de yetişir. Kabuğu siyaha yakın koyu renktedir. Sadece yakacak olarak kullanılır, **5.** *min.* demirli karataş : demirce zengin çinko sülfür cevheri, **6.** karamela, yanık şeker : içkilere, sirkeye, kahveye vb. renk vermekte kullanılır, **7.** (iskambilde) (a) 21'li oyunu, (b) **natural** *d.d.* 21'li oyununda ilk elde onlu, as veya resimli kart gelmesi, **8.** sopa ile vurmak/dövmek, sopa çekmek, **9.** tehditle zorlanmak, mecbur edilmek. **He was ~ed by the gang into leaving the town**: Haydutlar tehditle onu şehirden uzaklaştırdılar.

black kite, *zool.* karaçaylak *(Milvua migrans)* : koyu kahverengi tüylü, çatal kuyruklu, leş yiyen bir çaylak.

black knot, *is.* kara yumru : bilhassa erik ve kiraz ağaçlarının dallarında siyah yumrular şeklinde görülen ve *Dibotryon morbosa* denilen mantarların sebep olduğu bitki hastalığı.

black lead, *is.* grafit, kurşun kalem madeni. ***e.a.-*** *graphite, plumbago.*

blackleg, *is.&f.* **1.** **black quarter, symptomatic anthrax** *d.d. vet. patol.* **1.** karabacak : koyun ve sığırlarda *Clostridium chauvoei* adlı toprak bakterilerinin sebep olduğu, bacağın yukarı kısmında içi gaz dolu , ıstırap verici şişkinlikler şeklinde görülen bulaşıcı, öldürücü bir hastalık, **2.** karasap : (a) lâhana ve turpgillerde *Phoma lingam* mantarlarının sebep olduğu saplarda kararma şeklinde görülen bitki hastalığı, (b) patateslerde *Eruvinia atroseptica* bakterilerinin sebep olduğu ve sapların kararması ile beliren hastalık, **3.** *k.d.* dolandırıcı (bilhassa yarış ve kumarda), **4.** *Brit.- k.d.* grev bozan, greve katılmayan işçi, **5.** (grevdeki işçi yerine) başka işçi almak, **6.** (grev vb. ni) desteklememek, oyunbozanlık yapmak, **7.** aldatmak, (bir kimseye/ gayeye) ihanet etmek, **8.** grev bitmeden işe dönmek.

black letter, *basım* gotik harf/yazı. **text** *d.d.*

black-letter, *sf.* gotik harflerle basılı/ yazılı. ~ **day** : uğursuz gün.

black light, *is.* (kızıl altı veya mor ötesi) görünmez ışık.

blacklist, *is.&gl.f.* **1.** kara liste. *His record as an anarchist put him on the government's ~.* **2.** (bir kimsenin adını) kara listeye geçirmek/ yazmak.

blackly, *zf.* **1.** siyahça, siyah/karanlık bir şekilde, üzgün/üzücü/hazin bir şekilde, **2.** öfke ile, dargınlıkla, kötü niyetle, körü körüne. *He ~ refused to yield to reason.* **3.** uğursuzca, ***e.a.-*** *1. darkly, gloomily, 2. angrily, wickedly.*

black magic, *is.* büyü, afsun, kötü maksada yönelik sihirbazlık. ***e.a.***- *witchcraft, sorcery.*

blackmail, *is.&gl.f.* **1.** *huk.* (a) tehditle alınan para, (b) gözdağı, şantaj, para koparmak için yapılan tehdit, **2.** (eskiden) İskoç hududundaki haydutlara soygun ve yağma yapmamaları için ödenen para, **3.** şantaj yapmak, tehdit ederek para koparmak, bir çıkar temini için tehdit emek/gözdağı vermek, **4.** bir iş yapmaya zorlamak/tehdit etmek. **to ~ s.o. into doing sth.** : birisini bir şey yapmaya zorlamak, **5.** **~er** : şantajcı.

Black Maria, *k.d. bk.:* **patrol wagon.**

black mark, *is.* kara leke, yüz karası.

black market, *is.* kara borsa, vurgunculuk, ihtikâr.

black-market, *f.* karaborsacılık/vurgunculuk yapmak.

black marketeer = black marketer, *is.* kara borsacı, vurguncu, muhtekir.

Black Mass, **1.** (papazların kara cübbe giydikleri) ölülerin ruhuna dua ayini, **2.** dinsizler ayini : dinsizlerin Hristiyanlıkla alay için yaptıkları ayin.

black measles = hemorrhagic measles, *is. patol.* kara kızamık : vücutta kanayan kara sivilceler hasıl eden bir tür kızamık.

black mold, *bk.:* **bread mold.**

black mulberry, *is. bot.* karadut *(Morus nigra).*

Black Muslim, *is.* Amerikalı Müslüman zenci.

black mustard, *is. bk.:* **mustard** (2).

blackness, *is.* karalık, siyahlık.

black nightshade, *is. bot.* karacık *(Solanum nigrum)* : beyaz çiçekli, yenilebilen küçük siyah meyveli bir ot. **deadly nightshade** *d.d.*

black oak, *is.* **1.** *bot.* karameşe *(Quercus velutina),* **2.** karameşe kerestesi.

blackout, *is.* **1.** karartma, hava hücumundan korunmak için bütün ışıkları söndürme/maskeleme, **2.** *tiy.* sahne ışıklarını söndürme, **3.** bayılma, baygınlık (bilhassa havacılıkta). *He suffered a ~ from a sudden dive.* **4.** bellek yitimi, hafıza kaybı, tüm unutma, **5.** haberleşmenin tamamen kesilmesi (grev, doğal afet vb. nedeniyle). **a newspaper ~** : gazete yayınının durması. **a radio ~** : bütün radyoların susması/yayına son vermesi.

Black Panther, Kara Panter : Amerika'da zenci haklarını korumaya çalışan bir örgütün üyesi.

black pepper, *is.* karabiber *(Piper nigrum).*

blackpoll (warbler), *is. zool.* karabaş ötegen *(Dendroica striata)* : K Amerika'da yaşayan ve erkeğinin başında siyah bir tepelik olan ötücü kuş.

Black Pope, *hkr.* Kara Papa, Cizvit başpapazı.

black powder, *is.* barut : eskiden av tüfeklerinde kullanılan güherçile, kükürt ve kömür karışımı.

black power, *is.* kara güç, zenciler gücü : Amerika zencilerinin siyasal ve ekonomik gücü.

black pudding, *is.* **1.** *bk.:* **blood sausage**, **2.** pekmezli pelte : un, karbonat ve pekmezle yapılan bir tatlı.

black race, *is.* kara ırk, zenci ırkı.

black rat, *is. zool.* karasıçan *(Rattus rattus).*

Black Rod, *is. Brit.* Avam Kamarası teşrifat nazırı. **Gentleman Usher of the Black Rod** *d.d.*

black rot, *is.* karaleke : sebze ve meyveleri karartıp çürüten bir hastalık. *Guignardia bidwellii* mantarları veya *Xanthomonas campestris* bakterileri sebep olur.

black rust, *is.* karakınacık : *Puccinia* mantarlarının sebep olduğu çeşitli bitki hastalıklarından biri.

Black Sea, *is.* Karadeniz. **Euxine Sea** *d.d.* Eski adı **Pontus Euxinus** idi.

black sheep, **1.** karakoyun, **2.** ayrıksın : mensup olduğu topluluğun âdet ve törelerine aykırı davranan kişi.

Black Shirt, Kara gömlekli, Faşist.

blacksmith, *is.* **1.** nalbant, **2.** demirci, **3.** *zool.* karamercan *(Chromis punctipinnis)* : G Kaliforniya açıklarında yaşayan siyahımsı süs balığı.

blacksnake = black snake, *is.* **1.** *zool.* karayılan *(Coluber constrictor)* : D ABD'de bulunan ve çok hızlı hareket eden, uzunluğu 1.80 m'yi bulan bir tür yılan, **2.** siyah veya koyu renkli herhangi bir yılan, **3.** *ABD* (sığır derisinden yapılmış) kırbaç/kamçı.

black spruce, *is.* **1.** *bot.* karalâdin ağacı *(Picea mariana)* : K Amerika'da yetişir. Yaprakları mavimtrak yeşil, gövdesi kurşunî kahverengidir, **2.** karalâdin kerestesi : hafif ve yumuşaktır.

blackstrap molasses, *is.* melas : şeker elde edildikten sonra kalan artık. Hayvan yemi olarak veya alkol elde etmekte kullanılır.

blacktail = black-tailed deer, *is. zool.* kara kuyruklu geyik *(Odocoileus homionus columbianus)* : Amerika'da Kayalık Dağların batı yamaçlarında yaşar. Kuyruğunun üstü siyahtır.

black tea, *is.* karaçay : fırınlanmadan önce havada kurutulup fermante edilmiş çay.

blackthorn, *is. bot.* **1. sloe** *d.d.* çakal eriği *(Prunus spinosa)*, **2.** karadiken *(Crataegus tomentosa)*, **3.** (karadikenden yapılmış) baston.

black tie, *is.* **1.** siyah kravat, **2.** resmî siyah elbise.

black-tie, *sf.* resmî siyah elbiseli, resmî elbise giymeyi gerektiren. *a ~ dance.*

blacktop, *is.&sf.* **1.** asfalt, **2.** asfalt yol, **3.** asfaltlı, asfaltlanmış, asfalt kaplı. *a ~ driveway.*

black velvet, şampanyalı bira : siyah bira ve şampanya karıştırılarak hazırlanmış bir içki.

black vomit, *patol.* kara kusmuk : sarı hummaya yakalananlarda bazan görülen siyahlaşmış kandan ibaret bir kusmuk ki hastalığın tehlikeli bir safhaya girdiğini belirtir, **2.** kan kusma, **3.** kan kusturan herhangi bir hastalık.

Blackwall hitch, *is.* halat düğümü : kanca üzerine halatla yapılan ve çekilince sıkışan bir düğüm.

black walnut, *is.* **1.** *bot.* karaceviz *(Juglans nigra)* : K Amerika'da yetişen kerestesi kıymetli bir ceviz ağcı, **2.** karaceviz (meyve), **3.** karaceviz kerestesi.

Black Watch, *is.* İngiliz ordusunda İskoç alayı.

blackwater fever, *patol.* karasu humması : sıcak iklimlerde, bazan G ABD'de görülen tehlikeli bir malarya. İdrarın siyah veya koyu kırmızı bir renk almasıyla belirir.

black wattle, *is. bot.* karaakasya *(Acacia mollis).*

black whale, *is. zool.* karabalina *(Globicephalus)* : Yunus balığına benzer siyah bir memeli deniz hayvanı. **blackfish, pilot whale** *d.d.*

black widow, *is. zool.* karaörümcek *(Latrodectus mactans)* : ABD'de çok yaygın siyah renkli, karnı kırmızı benekli, zehirli bir örümcek.

blacky, *is., ç.* **-kies** *Brit.* zenci. ***e.a.***- *negro.*

bladder, *is.* **1. urinary bladder** *d.d. anat. zool.* mesane, sidik torbası, idrar kesesi. **to empty one's ~** : işemek, çiş yapmak, **2.** *patol.* (içi su veya hava ile dolu) kese, kabarcık, **3.** *bot.* (bazı deniz yosunlarında vb.) hava keseciği, **4.** (futbol vb.) iç lâstik, **5.** (komedi, vodvil vb. de kullanılan) sopaya benzer içi hava dolu balon, **6.** boş, şişirme, sahte, esası olmayan (herhangi bir şey). **pompous ~ of a man** : bir kimsenin boş azameti/debdebesi, **7. ~less** : mesanesiz, **8. ~like** : kese/torba gibi, torbamsı, **9. bladdery** : kese/torba biçiminde, torbamsı; şişmiş, şişkin, kabarmış, kabarık.

bladder campion, *is. bot.* çan karanfili *(Silene latifolia, S. inflata)* : çiçek zarfı şişkin bir tür karanfil. **rattlebox, cowbell** *d.d.*

bladder kelp, *is. bot.* kesecikli deniz yosunu.

bladder ketmia, *is. bot.* torbalı amber *(Hibiscus Trionum)* : çiçek zarfı şişkin bir bitki.

bladdernose, *is. zool.* balonlu ayı balığı *(Cystophora cristata)* : erkeğinin başında şişebilen kocaman bir kese bulunan iri bir ayı balığı türü.

bladdernut, *is.* **1.** *bot.* kese kapçık : meyve kapsülü balon gibi olan *Staphylea* türü bodur ağaç veya funda, **2.** bu ağacın meyvesi.

bladderpod, *is. bot.* sarı kese *(Vesicaria utriculata)* : Akdeniz bölgesine özgü sarı çiçekli kalımlı bitki.

bladder worm, *is. zool.* keseli kurt. ***e.a.***- *cysticercus.*

bladderwort, *is. bot.* çanak otu : *Utricularia* türü, ince dilimli yaprakları ve böcek kapan kesecikleri olan bitkiler (çoğunlukla su bitkileri).

bladderwrack, *is. bot.* balonlu deniz yosunu *(Ascophyllum, Fucus).*

blade, *is.* **1.** namlu : bıçak, çakı, kılıç vb. nin ağzı, **2.** kılıç, meç, ustura vb. **3.** arpa, çayır vb. nin ince yaprağı, **4.** *bot.* yaprağın geniş tarafı, **5.** buz kayağının bıçağı/namlusu, **6.** herhangi bir şeyin ince ve yassı tarafı, **7.** kurumlu/

çalımlı/atak genç, delikanlı. **a gay ~ from nearby city** : civar kentten gelen çalımlı, şen delikanlı, **8. ~ bone** *d.d. anat.* kürek kemiği, **9.** *s.bl.* dilin ucu/ön kısmı, **10. ~less** : namlusuz, **11. ~like** : namlu gibi.

bladed, *sf.* namlulu.

blae, *sf. İsk.* **1.** mavimtrak siyah, kurşunî mavi, **2.** kirli, paslı, rengi solmuş, **3.** (hava) kapalı, bulutlu, kasvetli, güneşsiz. ***e.a.***- *1. livid, bluish-black, blue-gray, 2. bleak, dingy, 3. sunless, dark, bleak.*

blague, *is. Fr.* el şakası, kaba şaka, alay, matrak.

blah, *is.&sf. ABD- argo* **1.** saçma, manasız. **What they say is ~** : Söyledikleri saçma. **2.** yavan tatsız, sıkıcı, kasvetli. *We had a ~ evening at the stupid party.* ***e.a.***- *1. nonsense, rubbish, 2. insipid, dull, uninteresting.*

blain, *is. patol.* apseli şişkinlik, yara.

blamable = blameable, *sf.* **1.** ayıplanmaya/kınanmaya lâyık, ayıplanabilir, kınanabilir, sorumlu, kabahatli, **2. ~ness** : ayıplanabilme, kınanabilme, **3. blamably = blameably** : ayıplanacak/kınanacak şekilde. ***e.a.***- *1. reprehensible.*

blame, *is.&gl.f.* **blamed, blaming 1.** ayıplamak, kınamak, yermek. **I am not blaming you** : Seni kınamıyorum. **2.** kabahatli/suçlu bulmak, sorumlu tutmak, kabahat/suç yüklemek. **I ~ the accident on him** : Kazadan onu sorumlu tutuyorum. **I don't ~ you for leaving him** : Onu terk ettiğin için seni kabahatli bulmam (sende suç yok). **They ~ each other** : Suçu birbirinin üstüne atıyorlar. **You have only yourself to ~** : Kabahati kendinde ara. **3.** *ABD- argo* patlatmak, parçalamak, (derisini) yüzmek (emir şeklinde mizahî olarak kullanılır) : **~ my hide if I go** : Gidersem derimi yüzsünler. **4.** ayıplama, kınama, takbih, kabahat bulma, **5.** kabahat, sorumluluk, mes'uliyet, **6. to ~** : suçlu, kabahatli, sorumlu. **He is (greatly) to ~** : (Bütün) suç onda/kabahat onun. **I am to ~ for his lateness** : Gecikmesinden ben sorumluyum/Gecikmesine ben sebep oldum/Benim yüzümden gecikti. **I am not to ~** : Suç bende değil/Benim suçum/kabahatim yok. **7. to bear the ~** : kabahati üzerine almak, **8. to lay/put the ~ on s.o.** : kabahati birinin üzerine atmak, birini kabahatli bulmak. ***e.a.***- *1&2. reproach, reprove, reprehend, criticize, censure, condemn, 4. reprehension, condemnation, stricture, reproach, censure, reproof, 5. guilt, culpability, fault, sin, responsibility. NOT* : **BLAME, CENSURE, CONDEMN** fiilleri genellikle bir kimse veya şeyi kusurlu, kabahatli, sorumlu bulmak anlamını taşırlar. **BLAME**, suçu bir kimseye yükletmek, hata, ihmal vb. şahsî kusurlardan doğan zarar vb. den onu sorumlu tutmaktır: **Who is to blame for the accident** : Kazadan kim sorumlu? **CENSURE** fiili, kusurlu bir işlem için bir kimseyi azarlamak, tevbih etmek anlamına gelir : *to censure one for extravagance.* **CONDEMN** çoğunlukla hukukî bir deyim olup mahkûm etmek demektir : *To condemn a criminal to death.* Ad olarak kullanılan **BLAME,** yanlış/noksan/kusurlu bir işten doğan sorumluluğu ifade eder. **FAULT** bir zarar veya ziyana yol açan yanlış/kusurlu/noksan davranışın sebebini bir şahsa atfeder. **GUILT** ahlâk kurallarını, yasaları bilerek ihlâlden doğan bir sorumluluğu belirtir. Bazı kimseler ***BLAME ON*** deyimini kullanmaktan kaçınmayı, bunun yerine sadece **BLAME** veya **BLAME FOR** kullanmayı tavsiye ederler. Bunlara göre ***He put the blame on me*** yerine **He blamed me** veya **He blamed me for it** demek daha uygundur. Mamafih her üç deyim de yazı dilinde bir ayırım gözetmeksizin kullanılmaktadır. Birini öbürüne tercih için makul bir sebep yoktur. Örneğin **Blame the present crisis on your predecessor** veya **Blame your predecessor for the present crisis** veyahut ta **Place the blame on your predecessor for the present crisis** cümlelerinin her üçü de kabule şayandır.

blameable, *sf. bk.:* **blamable.**

blamed, *sf.&zf. ABD- argo* **1.** lânetli, mel'un, körolası(ca), kahrolasıca. **The ~ car won't start** : Kahrolasıca araba çalışmıyor. **2.** aşırı, son derece, şiddetli, zehir gibi. **It's ~ cold out tonight** : Bu gece dışarısı son derece (zehir gibi) soğuk. ***e.a.***- *1. confounded, 2. confoundedly, excessively*

blameful, *sf.* **1.** kabahatli, suçlu, sorumlu, **2.** ayıp, ayıplanmaya/takbihe değer, **3.** *esk.* itham edici, ayıplayıcı, **4. ~ness** : kabahatlilik, suçluluk, sorumluluk. ***e.a.***- *1&2. blameworthy, 3. accusing.*

blameless, *sf.* **1.** kusursuz, kabahatsiz, günahsız, masum, lekesiz, tertemiz. **a ~ child** : masum bir çocuk, **2. ~ly** : kusursuz/kabahatsiz/günahsız/masum/tertemiz bir şekilde, **3. ~ness** : kusursuzluk, kabahatsizlik, günahsızlık, masumluk. ***e.a.***- *1. guiltless, irreproachable, innocent, faultless, crimeless, clean, inculpable.* ***k.a.***- *1. guilty, blameworthy.*

blamer, *is.* kınayan, ayıplayan, kabahatli/suçlu bulan.

blameworthy, *sf.* **1.** kınanmaya/ayıplanmaya/tekdire/takbihe lâyık/müstahak, kusurlu, kabahatli. **a ~ administration** : kusurlu bir yönetim, **2. ~ness** : kusur, kabahat, kınanmaya/ayıplanmaya lâyık olma. ***e.a.***- *1. blameful.*

blanc de blancs, *Fr.* beyaz üzümden yapılmış beyaz şarap, şampanya.

blanc fixe, *is. Fr.* baryum sülfat : beyaz katkı olarak boyalara katılır.

blanch, *f.* **1.** ağar(t)mak, beyazlaş(tır)mak, beyazlatmak, rengini gidermek. **to ~ linen** : çamaşırları ağartmak, **2.** (marul, kereviz gibi sebzelerin sap ve yapraklarını ışıktan koruyarak) yeşillenmesini önlemek, yeşertmemek, **3.** (a) (şeftali, domates, badem gibi sebze ve meyvelerin kabuğunu kolay soymak için) sıcak suya daldırıp çıkarmak, azıcık haşlamak, (b) (et veya sebzeleri) haşlamak, kısa bir süre suda kaynatmak, **4.** (madeni) perdahlamak, cilâlalamak, parlatmak, **5.** (hastalık, korku vb. sonucunda) sarar(t)mak, sol(dur)mak. **The long illness had ~ed her cheeks of their natural color** : Uzun hastalık yanaklarının doğal rengini soldurdu. **6. blench** *d.d.* ürkütmek, **7. ~er** : ağartan, beyazlaştıran. ***e.a.***- *1. whiten, 3. scald, parboil.*

blancmange, *is.* **1.** sütlü pelte, **2.** vanilyalı muhallebi.

bland, *sf.* **1.** nazik, kibar. *a ~ manner.* **2.** mülâyim, ılıman, mutedil, lâtif (hava vb.), **3.** yumuşak, tahriş etmeyen (gıdá, ilâç vb.). *His ulcer necessitated a ~ diet.* **4.** gıcık vermeyen, muharriş olmayan (ilâç). *a ~ cough syrup.* **5.** yavan, tatsız, ilginç veya çekici olmayan, **6.** heyecansız, ilgisiz, lâkayt, lâubali. *a ~ young man.* **7. ~ly** : kibarca, nezaketle, tatlılıkla, mülâyemetle, yumuşakça, tahriş etmeksizin, **8. ~ness** : kibarlık, nezaket, mülâyimlik, yumuşaklık. ***e.a.***- *1. affable, amiable, suave, urbane, 2&3. soft, mild, balmy, smooth, 5. insipid, dull, banal.* ***k.a.***- *1. cruel, boorish, 2. harsh, 3. irritating*

blandish, *f.* **1.** dil dökmek, gönlünü almak/okşamak, tatlı dille kandırmak/ikna etmek. **They ~ed the guard into letting them through the gate** : Bekçiyi tatlı dille kandırıp kapıyı açtırdılar. **2.** yaltaklanmak, **3. ~er** : tatlı dilli, gönül alan, yaltaklanan kimse, **4. ~ingly** : dil dökerek, gönlünü alarak, yaltaklanarak, yaltaklanırcasına. ***e.a.***- *1. coax, cajole.*

blandishment, *is. gen.* **~s** : tatlı dil dökme, gönlünü alma/okşama, tatlı dille kandırma, okşama, ayartma, yaltaklanma, bin dereden su getirme. *Her ~s left him unmoved.* ***e.a.***- *cajolery.*

blank, *sf.&is.&gl.f.* **1.** boş, yazısız (kâğıt vb.), yazı yazılmamış. *a ~ sheet of paper.* **His mind went ~** : Hiçbir şey hatırlayamadı/Her şeyi unuttu/Hafızasını kaybetti. **2.** (basılı form vb.) açık, boş, doldurulmamış. **Please leave ~** : Lütfen açık/boş bırakınız; doldurmayınız. **3.** süssüz, resimsiz, tezyinatsız. *a ~ wall.* **4.** boş kalmış. *a ~ piece of film.* **5.** avare, boş, işsiz güçsüz (geçen). *She sometimes occupied her ~ days with sewing.* **6.** ilgisiz, heyecansız, heyecan ve alâkadan yoksun, anlamsız, manasız. *a ~ face.* **~ verse** : kafiyesiz şiir, serbest nazım, **7.** şaşkın, şaşırmış, dili tutulmuş. **to look ~** : şaşkın şaşkın/afal afal bakmak. *He looked ~ when I asked him why he left home.* **8.** sırf, tüm, bütün bütün, ...daniskası. **~ stupidity** : aptallığın daniskası, **9.** *esk.* beyaz, soluk, solgun, renksiz, **10.** boşluk. *a ~ in one's memory. He left several ~s in his answers.* **Your departure has left a ~** : Gidişiniz bir boşluk bıraktı. **11.** (basılı evrakta) boş yer, doldurulacak/yazı yazılacak yer. **Write your name in the ~** : Adınızı boş yere yazınız. **12.** (ekseriya ayıp sözlerin yazılışında) boş bırakılan harf veya kelime yeri, **13.** filânca, filân falan, bilmem ne : kötü bir sözü söylemekten kaçınmak için onun yerine kullanılır. **I caught my finger in the ~ door** : Parmağımı bilmem ne yaptığım kapıya sıkıştırdım. **14.** *mak.* işlenmeye hazır maden, **15.** hedefin tam ortası, hedef, amaç, **16.** *mak.* damgalamak, zımbalamak, **17.** *k.d.* (oyunda) karşı tarafa sayı vermemek. **18. draw a ~ = draw ~** *k.d.* becerememek, başarısızlığa uğramak, muvaffak olamamak, (piyangoda) boş çıkmak. **She tried to make him recognize her, but drew a ~** : Kendini ona tanıtmaya çalıştı ise de muvaffak olamadı. **18. ~ out** : iptal etmek, battal etmek, silmek. *to ~ out an entry,* **19. ~ness** : boşluk, yazısızlık; ilgisizlik, alakasızlık. ***e.a.***- *1-4. empty, 7. disconcerted, dumfounded, confused, astounded, speechless, 8. pure, simple, unadulterated, perfect, absolute, unqualified, complete, utter, unmitigated, 9. white, pale, colorless*

blankbook, *is.* **1.** boş defter, **2.** kullanılmamış/doldurulmamış basılı evrak cildi.

blank cartridge, *is. As.* kuru sıkı, boş mermi, mermisiz yalnız barut dolu kovan.

blank check, *is.* **1.** açık bono : para miktarı yazılmadan imzalanmış banka çeki, **2.** sınırsız yetki. *He was given a ~ ~ in the choice of personnel for the new department.*

blank endorsement, *is.* getirene/hamiline ödenir : alıcının adı yazılmayıp ibraz edene ödenen çek.

blanket, *is.&sf.&gl.f.* **1.** battaniye, yün yorgan, **2.** (at, köpek vb. üzerine örtülen) örtü, **3.** *ABD&Cnd.* kızılderililerin giysileri, **4.** örtü, tabaka. **a ~ of snow** : kar tabakası, **5.** baskı silindiri, merdane, **6.** (ısıya karşı) yalıtkan tabaka, **7.** kapsamlı, örten, kapsayan, birçok şeyleri/koşulları/durumları içine alan. **a ~ proposal** : geniş kapsamlı teklif. *a ~ indictment.* **8.** örtmek, kaplamak, üstüne battaniye örtmek. **Wild flowers ~ing the hillside** : Yamacı kaplayan yabanî çiçekler, **9.** (şaka niyetiyle altı okka vb. yapmak için) battaniyeye sarmak, **10.** *den.* duldalamak : rüzgâr tarafına geçip başka bir gemi yelkenlerinin rüzgâr almasına engel olmak, **11. ~-coverage** : her şeyi kapsama, **12. ~-powers** : genel/tam yetki, **13. ~ out** : engellemek, bozmak, etkisiz hale getirmek, **14. born on the wrong side of the ~** : piç, gayrimeşru, evlilik dışı doğan, **15. toss s.o. in a ~** : birini battaniyeye sararak altı okka etmek.

blanket-flower, *is. bk.:* **gaillardia.**

blanket stitch, *is.* kenar dikişi.

blanket-stich, *f.* (dikişte) kenar baskısı yapmak, kenarını bastırmak.

blankety-blank, *sf.&zf.* *k.d.* kahrolası, mel'un, lânet, Allahın belâsı (açıkça söylenmek istenmeyen küfür veya fena söz yerine kullanılır). **The ~ razor is on the blink** : Şu lânet ustura da körleşmiş. ***e.a.***- *damned.*

blankly, *zf.* **1.** şaşkın şaşkın, manasız, anlamayan, boş, alık alık. *She stared ~ at her inquisitors.* **2.** tamamıyla, kesinlikle, kâmilen, tüm, külliyen. **He ~ denied ever saying such a thing** : Böyle bir şey söylediğini kesinlikle inkâr etti.

blank verse, *is.* kafiyesiz şiir.

blank wall, *is.* çıkmaz, aşılmaz/geçilmez engel. **to run into a ~ ~** : çıkmaza saplanmak, sarpa sarmak.

blanquette, *is. Fr.* mantarlı yahni : tavuk veya dana etinden yapılıp mantarlı beyaz sosla yenilen yemek.

blare, *is.&f.* **blared, blaring 1.** (boru) ötmek, şiddetli ses çıkarmak, gürlemek, gürültü yapmak. *The trumpets ~d as the processing got under way.* **2.** bağırarak/gürültü ile ilân etmek, bangır bangır bağırmak. *The radio ~d the awful news.* **3.** gürültü, patırtı, şiddetli ses. *The ~ of the radio.* **4.** parıltı, parlaklık, göz kamaştırıcı/parlak ışık/renk. *A ~ of sunlight flooded the room as she opened the shatters.* **5.** şaşaa, tantana, gösteriş, alâyiş, debdebe. ***e.a.***- *5. fanfare, flourish, ostentation, flamboyance.*

blarney, *is.&f.* **-neyed, -neying 1.** kandırma, piyazlama, dil dökme, övme, methetme, yaltaklanma, tabasbus, **2.** (tatlı dille) kandırmak, dil dökmek, piyazlamak, yaltaklanmak. *He ~s the girls with the most shameless lies.* ***e.a.***- *1. cajolery, flattery, adulation, blandishment, incense, 2. coax, banter, blandish, cajole, wheedle.*

Blarney Stone, *is.* Yaltakçı Taşı : İrlanda'da *Blarney* şatosunda bir taş. İnanışa göre bu taşı öpenler yaltakçı, piyazcı, mütebasbıs olurlar. **kiss the ~ ~** : yaltakçı/mütebasbıs olmak.

blasé, *sf. Fr.* **1.** kanıksamış, (dünya zevk ve eğlencelerinden) usanmış/bıkmış, **2.** ilgisiz, bigâne, bezgin. **He remained ~ through their tour** : Gezi boyunca ilgisiz kaldı. ***e.a.***- *1. satiated, bored, 2. indifferent.*

blaspheme, *f.* **-phemed, -pheming 1.** (kutsal şeylere) saygısızlıkta bulunmak, küfretmek, sövmek, **2.** yermek, kötülemek, ağzını bozmak, kötü söz söylemek, aleyhinde bulunmak. **He was first ~d and later applauded by the critics** : Eleştiriciler onu önce yerdiler, sonra alkışladılar. ***e.a.***- *1. curse, 2. slander, abuse, revile, execrate*.

blasphemer, *is.* saygısız, küfürbaz, ağzı bozuk, söven.

blasphemous, *sf.* **1.** (kutsal şeylere) saygısız/hürmetsiz, küfürbaz, kâfir, dinsiz, imansız, **2. ~ly** : saygısızca, küfrederek, küfürbazlıkla, **3. ~ness** : saygısızlık, küfürbazlık, dinsizlik, imansızlık. ***e.a.*** *- **1.** irreverant, profane, sacrilegious, irreligious, impious.*

blasphemy, *is., ç.* **-mies 1.** küfür, (kutsal/mukaddes/çok kıymetli şeylere karşı) saygısızlık, küstahlık. *to utter blasphemies against Allah,* **2.** *ilâh.* Allahlık iddiası, kendini Allah sayma. ***e.a.*** *- **1.** profanity, cursing, swearing, sacrilege, irreverence, impousness.*

blast, *is.&f.* **1.** bora, anî ve şiddetli rüzgâr. **Wintry ~s chilled us to the marrow** : Soğuk rüzgâr bizi iliklerimize kadar üşüttü. **2.** boru/düdük vb. sesi. *a ~ of the siren.* **3.** anî gürültü veya şiddetli ses, **4.** üfürme, üfürük, **5.** *mak.* (a) (fırına üflenen) basınçlı hava, (b) (lokomotif vb. nin) basınçla salıverdiği buhar, **6.** *argo* (çılgınca/delice) eğlenme, eğlence. **Did we have a ~ last night!** Dün gece öylesine çılgınca eğlendik ki! **7.** dinamit, patlayıcı madde, lâğım, **8.** patla(t)ma, infilâk. *The ~ completely demolished the house.* **9.** (patlamadan ileri gelen) şok dalgası, **10.** (hayvan ve bitkilere arız olan) afet, helâ, kıran, **11.** (anî/şiddetli) gürültü yapmak (boru sesi, otomobil kornası vb.), gürlemek. *The trumpets ~ed as the overture began.* **12.** yakıp kavurmak, soldurmak, kırıp geçirmek, **13.** mahvetmek, harap etmek. *Failure in the exam ~ed his hope for university.* **14.** patlatmak, parçalamak. *to ~ a rock.* **15.** dinamitle atmak, dinamit patlatarak açmak. *to ~ a tunnel through a mountain.* **16.** yanlış/asılsız/mesnetsiz olduğunu ispatlamak, (bir delili) çürütmek, itibardan düşürmek. **His facts soundly ~ed the new evidence** : Ortaya koyduğu gerçekler, yeni delilleri temelden çürüttü. **17.** küfretmek, lânet etmek : öfke, kızgınlık vb. ifade etmek için sonuna **it** veya bir ad getirilerek söylenir : **~ it, there's phone again!** Allah kahretsin, gene telefon (çalıyor)! **~ the time, we've got to finish this work** : Kahrolasıca zaman, bu işi bitirmemiz gerek! **~ you!** Allah belânı versin! **18.** *argo* şiddetle tenkit/hücum etmek, ateş püskürmek, atıp tutmak. **In his campaign speech he really ~s the other party** : Seçim nutkunda öbür partiye şiddetle hücum etti. **19.** *argo* ateş etmek, (silâh/tabanca) sıkmak, vurmak, (ateş ederek) öldürmek. *He whipped out his revolver and started ~ing. The gangster ~ed him down.* **20.** *argo* uyuşturucu madde (bilhassa marihuana) almak, **21. ~ off** : (a) (roket) fırla(t)mak, at(ıl)mak, havalanmak, (b) (astronot) roketle havaya uçmak, **22. at full ~ = full ~** *k.d.* tam güçle, tam/azamî kapasiteyle veya randımanla/hızla. **to be in full ~** : tam faaliyette olmak. **The factory is going at full ~** : Fabrika tam kapasite ile çalışıyor. ***e.a.*** *- **1.** squall, gale, blow, storm, wind, **2.** blare, screech, **8.** explosion, detonation, outburst, **12.** blight, **13.** ruin, destroy, **16.** discredit, **17.** curse, damn, **19.**shoot.*

blasted, *sf.* **1.** kuru(muş), pörsümüş, pörsük, solmuş, soluk, kavruk, kavrulmuş, harap olmuş, mahvolmuş, **2.** lânet, kahrolasıca, patlayasıca. **This ~ car never did work properly** : Bu lânet araba hiçbir zaman doğru dürüst çalışmadı. ***e.a.*** *- **1.** withered, shriveled, blighted, ruined, **2.** damned, confounded.*

blastema, *is.,ç.* **-mas/-mata** oğul doku, oğulcukta organları oluşturacak gözeler. **blastemal = blastematic = blastemic** : oğul dokusal.

blaster, *is.* patlatan, ateşleyen, dinamitleyen.

blast furnace, *is.* yüksek fırın, izabe fırını.

blasting powder, *is.* lâğım barutu : kayaları, maden ocaklarını patlatmak için kullanılan ve güherçile yerine sodyum nitratla yapılmış barut.

blasto- = -blast, *ön ek* "oğulcuk, dölüt, tomurcuk". *ör.: blastocyst.*

blastocoel(e), *is.* dölüt boşluğu : dölütün oluşumu sırasında orta kısmında beliren boşluk. **segmentation cavity** *d.d.* **blastocoelic** : dölüt boşluğu+.

blastocyst, *is.* dölütçük. **germinal vesicle** *d.d.*

blastoderm, *is.* oğul deri : oğulcuğun ilkel gözelerinden oluşan tabaka. **~ic = ~atic** : oğul derisel.

blastodisk = blastodisc, *is. bk.:* **germinal disc.**

blast-off, *is.* (roket, güdümlü mermi vb.) ateşleme, (uzaya) fırlatma/atma.

blastogenesis, *is. biy.* **1.** tomurcuklanma, çimlenme, intaş, **2.** ilk oğulcuk oluşumu, ilk oluşum, **3.** kalıtımsal özelliklerin plazma ile geçişi kuramı.

blastoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* ilkel ur : farklılaşmamış ve dokularla birbirine bağlı olmayan oğulcuk gözelerinin oluşturduğu tümör.

blastomere, *is.* büyürgöze : döllenen yumurtadan üreyen göze/hücre. **blastomeric** : büyürgözesel.

blastomycete, *is.* maya mantar : hastalık yapan maya türünden mantar.

blastomycosis, *is. patol.* maya mantar hastalığı : maya türünden mantarların sebep olduğu hastalık : deride cerahatli sivilceler, kemik ve iç organlarda örsentiler *(lesion)* şeklinde belirir.

blastopore, *is.* (oğulcukta) ilk ağız. **blastoporal = blastoporic** : ilk ağız+.

blastosphere, *is. bk.:* **1. blastula**, **2. blastocyst.**

blastula, *is., ç.* **-las/-lae** ilk oğulcuk : dölütün ilk gelişme evresinde oluşan içi boş bir küre şeklinde dizili göze demeti. **blastular** : ilk oğulcuk+.

blasty, *sf.* ara sıra şiddetlenen, şiddetli darbeli/gürültülü, gümbürtülü, uğultulu. ***e.a.***- *gusty.*

blat, *f.* **blatted, blatting 1.** melemek, böğürmek, **2.** *k.d.* açığa vurmak, ifşa etmek, gevezelik/boşboğazlık etmek. ***e.a.***- *1. bleat, baa, 2. blurt, blab.*

blatant, *sf.* **1.** apaçık, bariz, göze çarpan, düpedüz. *a ~ error in simple addition.* **a ~ lie** : düpedüz yalan. **~ injustice** : apaçık/düpedüz/göz göre göre büyük haksızlık, **2.** şamatalı, gürültülü. *~ radios.* **3.** pervasız, hayasız, küstah, göze batan. *the ~ colors of her dress.* **4.** (şiirde) meleyen. *~ lambs.* **5. blatancy** : apaçıklık, barizlik, göze batma; şamata, gürültü, **6. ~ly** : apaçık/bariz bir şekilde; gürültü ile. ***e.a.***- *1. obvious, obtrusive, 2. clamorous, noisy, boistreous, loud, 3. conspicuous, shameless, brassy, brazen, impudent, overbold, unabashed, 4. bleating.*

blate, *sf. İsk.* **1.** duygusuz, hissiz, ruhsuz, **2.** mahcup, utangaç, **3. ~ly** : duygusuzca, kabaca, utanarak, **4. ~ness** : duygusuzluk, hissizlik; utangaçlık, mahcubiyet. ***e.a.***- *1. insensible, spiritless, 2. bashful, shy.*

blather = blether, *is.&gl.f.* **1.** saçma, palavra, zırva, manasız/boş söz. *His speech was full of the most amazing ~.* **2.** saçmalamak, zırvalamak, palavra atmak, manasız/saçma konuşmak. *You are simply ~ing.* **3. ~er** *: bk.:* **blatherskite** (1). ***e.a.***- *2. babble.*

blatherskite, *is.* **1.** saçmalayan/zırvalayan kimse, palavracı, manasız/boş/saçma konuşan kimse, **2.** saçma (söz), palavra, zırva, manasız/boş söz. ***e.a.***- *2. nonsense, blather.*

blaubok, *is., ç.* **-boks/-bok** mavi ceylân *(Hippotragus leucophaeus)* : G Afrika'da yaşar. Boynuzları geriye kıvrıktır. Soyu hemen hemen tükenmiştir.

Blaue Reiter = Blue Rider, *Alm,* XX. yy. başlarında Münih ve çevresindeki Alman ressamlar topluluğu.

blaze^1, *is.&gs.f.* **blazed, blazing 1.** alev. **in a ~** : alevli, alevler içinde, alevlenmiş, tutuşmuş. **the ~ of the hearth** : ocağın alevi, **2.** ateş, (yakıcı) sıcaklık. *We tried to extinguish (= put out) the ~. the ~ of the tropical sun.* **3.** (göz kamaştırıcı) parlaklık/parıltı/ışıltı. *a ~ of jewels.* **4.** (birdenbire) parlama, alevlenme, tutuşma. **The fire burst into a ~** : Ateş birdenbire alevlendi/parladı. **a ~ of fury** : anî öfke/hiddet, **5. ~s** *argo* cehennem. **Go to ~s** : Canın cehenneme! Cehennem ol! Defol! **What the ~s** : Ne halt etmeğe! **What the ~s do you think you are doing?** Ne halt ediyorsun? **like ~s** : çılgınca, son derece, alabildiğine, **6.** *gen.* **~ away/up/forth** : alevlenmek, alev alev yanmak. *The wood was blazing (away), but there was no other light in the room.* **7.** *gen.* **~ forth** : (alev gibi) parlamak/parıldamak, ışık/ateş saçmak. *The bird's plumage ~d forth.* **Her eyes were blazing with anger** : Hiddetten gözleri ateş saçıyordu. **Lights were blazing in every room** : Bütün odalar pırıl pırıl aydınlatılmıştı. **8.** *gen.* **~ up** : (kuvvetli bir duygu ile) tutuşmak, yanmak, hiddetten köpürmek. **He ~d up at the insult** : Hakaret karşısında hiddetten köpürdü. **9.** ateş etmek, **10.** (şiirde) pek açık/bariz olmak, göze batmak, **11.** (heyecanla/taşkın bir şekilde) izhar etmek/göstermek. **He didn't hesitate to ~ his extreme anger to everyone present** : Aşırı hiddetini taşkın bir şekilde orada bulunanlara göstermekten çekinmedi. **12.** ~ **down** : (güneş) ışıklarını serpmek, buluttan çıkmak. ***e.a.***- *1. flame, 3. glow, gleam, shimmer, glitter, shine, flare, brilliance, brightness, 4. outburst, outbreak, 6. burn, flame, 7. glow, shine, shimmer, glisten, glitter.*

blaze^{2}, *is.&gl.f.* **blazed, blazing 1.** (ormanda bir yolu veya sınırı belirtmek için ağaç kabuklarına yapılan) çentik, işaret, **2.** akıtma : at, inek vb. nin alnındaki beyaz leke, **3.** çentiklerle işaretlemek. **to ~ a trail** : bir yolu /izi çentiklerle işaretlemek, **4.** çığır açmak, önderlik yapmak, önayak olmak, yolunu aydınlatmak. **His research in roketry ~d the way for eventual space travel** : Onun roketler üzerindeki araştırmaları, ilerideki uzay yolculuğuna çığır açtı.

blaze^{3}, *gl.f.* **blazed, blazing 1.** ilân etmek, yay(ınla)mak, herkese duyurmak. *Headlines ~d the shocking news.* **The news was ~d in great letters across the tops of the daily papers** : Haber, günlük gazetenin ilk sayfalarında büyük başlıklarla yayınlandı. **2.** *esk.* (boru) çalmak/üflemek, **3. to ~ abroad** : davul zurna ile ilân etmek, elâleme duyurmak. ***e.a.***- *1. proclaim, publish.*

blazer, *is.* **1.** *k.d.* parlak/parlayan şey, şaşaalı/tantanalı nesne, **2.** spor ceket : genellikle göğsünde bir arma işlemeli ve madenî düğmeli okul/kulüp ceketi, **3.** açık havada/kırda ispirto lâmbası veya yanmış kömür üzerine konulup yemek pişirilen tencere.

blazing, *sf.* **1.** parlak, alev alev yanan, alevli. *People were rescued out of the ~ house.* **2.** *k.d.* apaçık, düpedüz, kimsenin gözünden kaçmayan (utandırıcı /hayasız bir hareket). **His story was just one ~ lie from start to finish** : Anlattıkları başından sonuna kadar düpedüz yalandı. **3. ~ly** : parıldayarak, alev alev yanarak, (b) açıkça, düpedüz, bariz bir şekilde, **4. ~ star** *bot.* (a) parlak renkli top top çiçekler açan herhangi bitki : zambakgillerden *Aletris farinosa* veya mürekkep kalımlı bitkilerden *Liatris squarrosa* gibi, (b) yıldız çiçeği *(Mentzelia laevicaulis)* : B ABD'de yetişen ve 6-10 cm çapında sarı çiçekler açan kalımlı bitki.

blazon, *is.&gl.f.* **1.** açıklamak, ilân etmek. ~ **forth** : davul zurna ile ilân etmek. *The picketers ~ed their grievances on placards.* **2.** işaret koymak, **3.** arma çizmek, **4.** arma, armalı sancak/kalkan, **5.** apaçık/bariz/âşikâr bir şekilde ortaya koyma, açıklama, herkese duyurma, davul zurna ile ilân etme. *The candidate zestfully made a ~ of his opponent's error.* **6. ~er** : açıklayan, ilân eden, **7. ~ment** : açıklama, ilân etme, herkese duyurma.

blazonry, *is.* **1.** parlak dekor, gösterişli sergi(leme). *The wedding had all the ~ of a coronation.* **2.** arma üzerine işlenen özel işaret ve süsler.

-ble, *son ek bk.:* **-able.**

bleach, *f.&is.* **1.** ağar(t)mak, (ağartıcı madde ile) beyazlatmak, beyazlaşmak, rengini gidermek. *The sun ~ed the curtains.* **2.** *foto.* fotoğrafın tonunu açmak, **3.** ağartaç, ağartıcı, ağartan/beyazlatan/renk gideren madde, **4.** ağar(t)ma, beyazlaşma, beyazlatma, renk giderme, **5. ~ability**: ağarabilme, ağartılabilme, **6. ~able** : ağartılabilir, **7. ~ed** : ağartılmış. ***e.a.***- *1. whiten.*

bleacher, *is.* **1.** ağartaç, ağartıcı, ağartan/beyazlatan/renk gideren madde, **2.** ağartma kabı, **3. ~s** : açık tribün, **4. ~y** : ağartma yeri.

bleaching powder, *is. kim.* ağartma tozu, çamaşır/leke tozu, kireç kaymağı, kalsiyum hipoklorit, Ca(OCl)Cl : ağartıcı/renk giderici olarak kullanılan ve su ile temas edince çözüşen bir toz. **chloride of lime, chlorinated lime, calcium oxychloride** *d.d.*

bleak^{1}, *sf.* **1.** çıplak, açık, rüzgâra maruz. *~ cliffs. a ~ plain.* **2.** soğuk. *a ~ wind. The weather was ~ and rainy.* **3.** umutsuz, karanlık, kasvetli, can sıkıcı. **It looks (= things look) rather ~ for him** : Onun için durum umutsuz görünüyor. **4.** *esk.* soluk, donuk, solgun, uçuk benizli, **5. ~ish** : oldukça soğuk/umutsuz/kasvetli/can sıkıcı, **6. ~ness** : çıplaklık, açıklık; soğukluk; umutsuzluk. ***e.a.***- *1. bare, desolate, windswept, 2. cold, harsh, raw, 3. depressing, gloomy, dreary, 4. pale, wan.*

bleak^{2}, *is. zool.* inci balığı, tatlı su sardalyası *(Alburnus alburnus)* : pullarından yapay inci yapılır.

blear, *sf.&is.&gl.f.* **1.** (gözleri) sulandırmak, kızartmak (ve bu yüzden) görüşü bulandırmak. *A biting wind that ~ed the vision.* **2.** gözleri yaşarmış, ıslanmış, nemli. *His eyes were ~*

withtears. **3.** *az kul.* bulanık, donuk, belirsiz, hayal meyal, **4.** bulanıklık, donukluk. **He was concerned about the recent ~ in his vision :** Son zamanlarda görüşündeki bulanıklıktan endişe duyuyordu. **5. ~edness** : göz kızarması /yaşarması, (görüşte) bulanıklık. ***e.a.*-** *3. dim, indistinct, 4. blur, dimness, cloudiness.*

blear-eyed = bleary-eyed, *sf.* **1.** gözleri sulanmış/nemli /kızarmış, donuk gözlü. *A bad cold made him ~.* **2.** kısa görüşlü, ilerisini göremeyen. **a ~ attitude about life** : hayat hakkında ilerisini göremeyen bir tutum. **3. ~ness** : kısa görüşlülük. ***e.a.*-** *2. short-sighted.*

bleary, *sf.* **blearier, bleariest 1.** (uykusuzluktan, yorgunluktan vb.) donuk, bulanık (göz/bakış), **2.** belirsiz, müphem, hayal meyal. *I have a ~ recollection of yesterday's events.* **3.** yorgun, bitkin, bitap, **4. blearily** : donuk/bulanık/belirsiz/müphem bir şekilde, yorgun /bitkin/bitap bir halde, **5. bleariness** : donukluk, bulanıklık; belirsizlik, müphemlik; yorgunluk, bitkinlik. ***e.a.*-** *1. blurred, dimmed, 2. indistinct, unclear, 3. fatigued, worn-out, tired, exhausted.*

bleat, *is.&f.* **1.** meleme(k), böğürme(k), **2.** melemeye/böğürmeye benzer ses. *the ~ of distant horns.* **3.** saçma, boş söz, yakınma, şikâyet, mızıltı. *I listened to her inane ~ all evening.* **4.** çekinerek/titrek sesle söylemek, mızıldanmak. *He's always ~ing (out) some complaint or other.* **5.** gevezelik/zevzeklik/boşboğazlık etmek, lafazanlık etmek. *He ~ed his gossip from one end of the town to the other.* **6. ~er** : meleyen, böğüren; gevezelik/boşboğazlık eden; mızıldanan, **7. ~ingly** : gevezelik ederek, mızıldanarak. ***e.a.*-** *5. babble, prate.*

bleb, *is.* **1.** sivilce, çıban, irinli kesecik, **2.** kabarcık, habbe, **3. ~by** : sivilceli, çıbanlı; kabarcıklı. ***e.a.*-** *1. blister, pustule, 2. bubble.*

bleed, *is.&sf.&f.* **bled, bleeding 1.** kana(t)mak. **Your nose is ~ing** : Burnun kanıyor, **2.** kan(ını) dökmek/akıtmak. **The soldiers bled for the country** : Askerler vatan uğrunda kanlarını döktüler. **3.** (kan) akmak, **4.** (bitki) kesilen yerden öz suyu sızmak/akmak, **5.** (boya) akıp birbirine karışmak, sızmak, bulaşmak. *All the colors bled when the dress was washed.* **6.** kan ağlamak, kanlı gözyaşları dökmek, büyük yas/matem tutmak, çok üzülmek. **My heart ~s** : Kalbim kan ağlıyor/içim parçalanıyor. *My heart bled for the poor unhappy children.* **7.** *argo* fahiş para ödemek, parası sızdırılmak, dolandırılmak, soyulmak. *As the town was overcrowded, he had to ~ for a hotel room.* **8.** *argo* para(sını) sızdırmak, (tehdit/zorbalık vb. ile) bütün parasını almak, soymak. **He bled them for every penny they'd got** : Son meteliklerine kadar bütün paralarını soydu/aldı. **9.** *bas.* (a) yazı veya resmi sayfa kenarına taşırmak, (b) kâğıdı keserken yazıyı zedelemek. (c) kesilirken yazısı zedelenmiş (sayfa). *a ~ page.* **10.** (dökümcülükte ergimiş maden için söylenir) içteki gaz basıncı yüzünden katılaşmış olan dış yüzeye taşmak, **11.** (su, gaz, elektrik, öz su vb.) sızdırmak, akıtmak, boşaltmak. **to ~ a pipe line of excess air** : boru hattının havasını boşaltmak, **12. to ~ s.o. white** : birini varını yoğunu elinden almak, soyup soğana çevirmek, nesi var nesi yoksa hepsini almak.

bleeder, *is.* **1.** *tıp bk.:* **hemophiliac, 2.** hastadan kan alan, **3.** *argo* anaforcu, asalak, başkasından para sızdıran, serseri. **I told that ~ not to come here again** : O serseriye bir daha buraya uğramamasını söyledim. **4.** içteki madeni dışarı taşmış döküm, **5. ~ resistor** *d.d. elekt.* gerilim düzen direnci : gerilimi sabit tutmak için bir kaynağın uçlarına paralel bağlanan direnç, **6.** (basketbolde) falso, hatalı atılan top, **7.** boşaltma musluğu, **8.** *Brit.* herif, adam. *That lucky ~! You poor old ~!* **9. a ~ of a/an** : can sıkıcı, muacciz, baş belâsı. **A (real) ~ of a snowstorm** : Baş belâsı bir kar fırtınası.

bleeding, *is.&sf.* **1.** kana(t)ma, **2.** kan alma, **3.** rengi başka renge karıştırma, **4.** kanayan. *a ~ sore.* **5.** acıyan, içi/kalbi sızlayan, **6.** *Brit. bk.:* **bloody** (7).

bleeding heart, *is.* **1.** *bot.* sevda çiçeği *(Dicentra spectabilis)* : yürek biçiminde kırmızı çiçekler açan bir bitki, **2.** *hkr.* yufka yürekli : gösteriş için başkalarına acır/merhamet eder gibi tavırlar takınan kimse.

blemish, *is.&gl.f.* **1.** kusur, leke. *a ~ on one's skin. a ~ on his record.* **2.** değerini düşürmek/bozmak, lekelemek, mükemmeliyetine halel getirmek. *His character has been ~ed by a newspaper article suggesting he'd been dishonest.* ***e.a.*-** *1. defect, flaw, stain, blot, spot, ta-*

int, fault, imperfection, **2.** *stain, sully, spot, tarnish, taint, injure, mar, damage, impair, deface.* ***k.a.****- 1. perfection, refinement, 2. purify, repair.* *NOT* : **BLEMISH, IMPERFECTION, FAULT, DEFECT, FLAW** kelimelerinin hepsi mükemmeliyetten az çok uzak olma keyfiyetini bildirir. **BLEMISH**, bir şeyin karakterini veya görünüşünü bozan, lekeleyen bir nitelik için söylenir. **IMPERFECTION** ve **FAULT**, yapılışa, bünyeye ait bir noksanlığı belirtir. **DEFECT**, kuruluşla ilgili, normal çalışmaya engel olan ciddî bir kusur veya arızadır. **FLAW** ise küçük fakat kıymeti düşüren bozukluk, kusur, noksanlık veya hatadır.

blench, *f.* **1.** ürkmek, sinmek, çekinmek, kaçınmak, sakınmak, korkudan büzülmek, yılmak, korkmak, **2.** sararmak, benzi atmak, **3. ~er** : ürken, çekinen, sakınan, korkan, **4. ~ingly** : ürkerek, çekinerek, sakınarak, korkarcasına. ***e.a.****- 1. shrink, flinch, quail, 2. blanch.*

blend, *is.&f.* **blended/blent, blending** **1.** karış(tır)mak, birbirine katmak, katılmak. *to ~ the ingredients in a recipe. He ~ed in with the crowd.* **2.** harmanlamak, harman etmek, birbirine katarak hazırlamak. *This tea is ~ed by mixing camomite by pekoe.* **3.** (renkler) uy(dur)mak. *A chamelon ~s into its surroundings.* **4.** kaynaş(tır)mak, birleş(tir)mek. **Sea and sky seemed to ~** : Deniz ve gök birleşmiş/kaynaşmış gibi gözüküyordu. **5.** harman, harmanlanmış. **tea of our own ~** : özel (olarak) harmanladığımız çay. **6.** karışım, karışma, halita, mahlût. *A special ~ of rye and wheat flours.* **7.** *db.* karma kelime: iki kelimenin parçalarını birleştirerek üretilen yeni kelime. *"Smog" is a ~ of "smoke" and "fog".* ***e.a.****- 1. mix, compound, mingle, commingle, combine, amalgamate, unite, coalesce,* **6.** *mixture, alloy, amalgam, amalgamation, combination, compound, fusion, interfusion.* ***k.a.****- 1. separate.*

blende, *is.* **1.** çinko sülfit, **2.** (herhangi) sülfit.

blended, *sf.* karışık, harmanlanmış. **~ whiskey** : karışık viski, iki farklı viski veya başka bir içki ile viski karışımı.

blender, *is.* **1.** harmancı, karmacı, **2.** karıştırıcı, karıştırma makinesi, **3.** hamur karma makinesi.

blending, *is.* karma, karıştırma, katma, harman etme. **~ inheritance** : karma kalıtım : ana babanın karakterlerinin sonraki kuşaklarda karışarak belirmesi.

blenny, *is., ç.* **-nies** *zool.* horozbina *(Blennius poncticus)* : kıyılarda alglerin arasında yaşayan, pulsuz vücutlu, sırt yüzgeci uzun balık türü. **viviparous ~** : yılan balığı anası *(Zoarces viviparous)* : Kuzey ve Doğu denizlerinde derin mağaralarda yaşayan, 30-40 cm uzunluğunda, doğurucu, kör balık.

blent, *f. bk.:* **blend** *(geç.z.&sf.f.).*

blephar(o)-, *ön ek* "göz kapağı". *ör.: blepharitis.*

blepharitic, *sf.* göz kapakları iltihaplanmış.

blepharitis, *is. patol.* göz kapağı iltihabı.

blepharospasm, *is. tıp* göz kapağı kasıncı/ıspazmozu, göz kırpışması.

blepharoplasty, *is.* göz kapağı güzellik ameliyatı.

blesbok, *is., ç.* **-boks/-bok** *zool.* Afrika ceylânı *(Damaliscus albifrons)* : G Afrika'da yaşar. Yüzü beyaz beneklidir. **blesbuck** *d.d.*

bless, *gl.f.* **blessed/blest, blessing 1.** kutsamak, takdis etmek, **2.** Allahın lûtuf ve keremini dilemek, hayır dua etmek, lütfuilâhi talep etmek. **She'll ~ you for this** : Bunun için sana dua edecek. **(God) ~ you** : Sağol! Allah razı olsun/ Allaha emanet ol/Allah seni korusun. **God ~ Turkey** : Yaşasın Türkiye! **~ this house** : Allah bu evi korusun. **3.** lûfuna/nimetine eriştirmek/ mazhar etmek, vermek. **God did not ~ them with...** : Allah onları ...-ye mazhar etmedi. **Nature ~ed them with...** : Tabiat onlara ...verdi. **I was never ~ed with children** : Allah bana hiç evlât vermedi. **4.** ululamak, tebcil etmek, (Allaha) hamt etmek, şükretmek. **~ the name of the Lord** : Allahın adını ululamak. **~ my stars that...** : çok şükür/hamdolsun ki... **5.** kötülüklerden/şerden korumak/hıfzetmek. **~ your innocent little heart** : Allah o temiz/masum kalbini korusun. **God ~ me!** İmdat! Allahım sen koru! **~ my soul** : Üstüme iyilik sağlık!Şuna da bakın hele! **God ~ my country** : Allah vatanımı korusun! **6.** lânetlemek, tel'in etmek, lânete mahkûm etmek, kahretmek. **~ me if it isn't my old friend** : Bu eski arkadaşım değilse kahrolayım. **I'm**

blest (or blessed) if I know : Hiç bilmiyorum/ Nereden bileyim?/Biliyorsam kahrolayım! Allah canımı alsın ki bilmiyorum! **7.** haç çıkarmak, haç işareti yapmak. *The Pope ~ed the multitude.* ***e.a.- 1.*** *consecrate, sanctify, 3. bestow, endow, oblige, give, grace, 4. glorify, extol, 5. guard, protect.*

blessed = blest, *sf.* **1.** kutsal, mukaddes, mübarek. **the ~ Virgin** : Meryem Ana. **every ~ day** : Allahın günü, her gün. **every ~ evening** : her akşam, **2.** tapınılacak, tapılmaya değer. **~ be God** : Allaha şükür! **3.** mutlu, mesut, bahtiyar, büyük bir saadete erişmiş. **~ event** *: k.d.* mutlu olay, doğum. **to be ~ with ...** : ... nimetine erişmek/mazhar olmak, ...mazhariyetine ulaşmak. **to be ~ with a strong healthy body** : sağlam ve sağlıklı olmak mutluluğuna erişmek, **4.** halinden memnun, gönlü ferah. **~ are the poor in spirit** : Fakir, manen halinden memnundur. **~ my stars that** : Çok şükür/hamdulsun ki. **5.** (Katolik kilisesinde) takdis edilmiş, **6.** mutluluk/saadet/ huzur/güven verici. **the ~ assurance of a steady income** : emin ve sabit bir gelirin sağladığı güven ve huzur, **7.** lânetli, kahrolası. **I'm ~ if I know** : Biliyorsam kahrolayım/Allah kahretsin ki bilmiyorum/Vallahi bilmiyorum. **What a ~ nuisance** : Ne can sıkıcı/lânet şey! **8. ~ thistle** *bot.* sarıdiken *(Cnicus benedictus)* : deve dikenine benzer, sarı renkte büyük top çiçekler açan bir bitki, **9. ~ness** : kutsallık, mutluluk, mesutluk, bahtiyarlık. ***e.a.- 1.*** *consecrated, sacred, holy, 3. fortunate, happy, felicitous, joyous, joyful, blissful, wonderful, 5. beatified, 7. damned.*

blesser, *is.* kutsayan, takdis eden. ululayan, tebcil eden.

blessing, *is.* **1.** hayır dua. **to give/pronounce the ~** : hayır dua etmek. **to ask/say a ~ (at a meal)** : (yemekte) dua etmek, **2.** iyilik, lûtuf, nimet, hasenat, ergi, mazhariyet. **the ~ of civilization** : medeniyetin nimetleri. **What a ~ that...** : Ne büyük lûtuftur ki... **3.** Allahın inayeti, lütfu-ilâhî. **With God's ~ we shall succeed** : Allahın inayeti ile başaracağız. **That's a ~** : Çok şükür! Hamd olsun! İsabet! **4.** rıza, izin, onay, muvafakat. **The plan had his ~** : Plânı onayladı. **The son was denied father's ~** : Çocuk babasını razı edemedi. **to give/pronounce the ~** : razı olmak, rızasını/muvafakatini bildirmek. **~s upon you!** Allah senden razı olsun! **5.** azar, tekdir, zılgıt. **He got quite a ~ from his superior** : Amirinden iyi bir azar işitti. **6. ~ in disguise** : görünmez nimet, gadirden doğan lütuf, beklenmeyen devlet kuşu. **It turned out to be a ~ in disguise** : Sonu umulmadık şekilde iyi çıktı. **7. mixed ~** : bir olayın/durumun hem iyi hem kötü tarafları, **8. to count one's ~s** : hâline şükretmek, **9. ~ly** : hayır dua ile, Allahın lütfu ile, onaylayarak, razı olarak, muvafakat ederek. ***e.a.- 1.*** *benediction, benison, 2. advantage, good, benefit, 4. approbation, approval, favor, 5. rebuke, scolding, cursing.*

blest, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **blessed**, **2.** *bk.:* **bless** *(geç.z.&sf.f.)*.

blet, *is.* (olgun meyvede) çürük.

blether, *is.&f. bk.:* **blather.**

bletting, *is.* (meyve) olgunlaşma : depolardaki meyvenin istenen olgunluk ve yumuşaklığa ulaşması.

blew, *f. bk.:* **blow** *(geç.z.)*.

blight, *is.&gl.f.* **1.** (bitkilerde) (a) sürme, şarbon, yanık, sam yeli, (b) kavrulma, yanma, küllenme vb. gibi herhangi bir âfet, **2.** musibet, belâ, felâket. **Bankruptcy was the ~ of the family** : İflâs aileyi felâkete sürükledi. **3.** yakmak, kavurmak, kurutmak, çürütmek, harabiyetine sebep olmak. **Frost ~ed the crops** : Don, mahsulü kavurdu/mahvetti. **4.** mahvetmek, harap etmek, tahrip etmek, (umutlarını) kırmak. **~ s.o.'s hopes** : umutlarını kırmak/boşa çıkarmak. **Illness ~ed his hopes** : Hastalık umutlarını kırdı. **5. ~ed** : (a) yanmış, kavrulmuş, (b) (umut) kırık, boşa çıkmış, **6. ~ingly** : yakıp kavururcasına, mahvedercesine, (umudunu) kırarak. ***e.a.- 3.*** *blast, 4. destroy, ruin, frustrate.*

blighter, *is.* **1.** *Brit. argo* aşağılık, rezil, zelil, adî, kepaze, Allahın belâsı, **2.** herif, adam. **Poor ~!** Zavallı! **You lucky ~** : Seni köftehor! ***e.a.- 1.*** *rascal, contemptible/mean fellow, 2. chap, fellow, guy, bloke.*

blighty, *is., ç.* **blighties** *Brit. argo* **1.** İngiltere, İngilizlerin ana vatanı. **We're sailing for old ~ tomorrow :** Yarın ana vatana (İngiltere'ye) doğru (gemi ile) yola çıkıyoruz. (Vilâyet kelimesinden alınmıştır) **2.** I. Dünya Savaşında cephedeki askerin sıla için İngiltere'ye gönderilmesine yol açan yaralanma, izin, vb.

blimey = **blimy**, *ünl. Brit. argo* Hey, vay, amanın, bak hele! (hayret, şaşkınlık ifade eder). **~, it's the Queen** : Hey, bak, Kraliçe!

blimp, *is.* **1.** (sevk edilebilir) gözlem/keşif balonu, **2.** *k.d.* kabilisevk balon, **3.** *argo* şişko, şişman kimse, **4.** *sin.* (kamera gürültüsünün mikrofona etkisini önleyen, ses geçirmez) kamera kulübesi.

blind¹, *sf.* **1.** kör, âmâ. *a ~ man/woman.* **~ in one eye** : bir gözü kör. **the ~** : körler. **Can the ~ lead the ~?** Kelin köseye ne yardımı olur? **It is a case of the ~ leading ~** : Körün rehberi kör olursa sonuç böyle olur. **to be ~ to the consequences** : sonucunu düşünmemek. **turn a ~ eye on/to sth.** : görmemezlikten gelmek, göz yummak. **He is as ~ as a bat/a mole** : Gözleri hiç görmez. **~ with anger/with passion** : öfkeden/ihtirastan gözü dönmüş/hiçbir şey görmez olmuş. **to be ~ to one's own interests** : kendi çıkarını görememek. **color- ~** : renk körü, **2.** görmek/anlamak istemeyen, görmemezlikten gelen. **He is ~ to all arguments** : Bütün delilleri görmemezlikten geliyor. **3.** (akla/mantığa sığmayan anlamında) kör. **~ tenacity** : kör inat. **~ chance** : kör talih, **4.** körü körüne, düşünmeden. **She had ~ faith in his fidelity** : Onun sadakatine körü körüne inanıyordu. **5.** uyuşuk, dünyadan habersiz. *a ~ stupor.* **6.** *argo* sarhoş, **7.** gizli, saklı, görünmez, görülmesi/anlaşılması zor. **~ hemming** : gizli etek baskısı. **~ ditch** : gizli hendek, **8.** kimliği belirsiz/gizli/saklı, kime ait olduğu bilinmeyen. *a ~ ad signed only with a box number.* **9.** *mim.* deliksiz, geçitsiz (kemer vb.). *~ door/window/arcade.* **10.** çıkmaz, geçit vermez. **~ path** : çıkmaz yol. **~ alley** : çıkmaz sokak, **11.** aletli, gözle görülmeden/aletle yapılan. **~ fliying** : kör uçuş. **to fly ~** : aletle (kör) uçuş yapmak, **12.** düşünüp taşınmadan, gözü kapalı, körü körüne. *a ~ purchase.* **to go at a thing ~** : bir şey üzerine gözü kapalı gitmek, **13.** körlere/âmâlara mahsus, **14.** (mücellitlikte) oyma baskı : kitabın cildine mürekkep kullanmadan oyma kalıpla basılan resim, yazı vb. **15.** kremasız pasta : pişirildikten sonra kreması konulmamış pasta, **16.** kör perçin (çivisi). ***e.a.***- *1. sightless, stone-blind, purblind, 4. irrational, uncritical, rash, thoughtless, unreasoning, 6. drunk, 8. concealed, hidden.* ***k.a.***- *1. seeing, 2. receptive, 4. rational.*

blind², *gl.f.* **1.** körleştirmek, (geçici veya sürekli olarak) kör etmek, gözlerini bağlamak/kamaştırmak, göremez hâle getirmek. *The explosion ~ed him.* **I was ~ed by the bright light** : Parlak ışık gözlerimi kamaştırdı. **2.** karartmak. *The room was ~ed by heavy curtains.* **3.** köreltmek, akıl ve muhakemesini işlemez hâle getirmek. **a resentment that ~s his good sense** : sağduyusunu körelten bir kin, **4.** gölgede bırakmak, küsufa uğratmak. **a radiance that doth ~ the sun** : güneşten daha parlak bir ışınlama, **5.** saklamak, gizlemek. ***e.a.***- *2. obscure, 5. outshine, eclipse, 6. hide, conceal.*

blind³, *is.* **1.** perde, abajur, stor, gölgelik vb. gibi ışığı geçirmeyen/görüşe engel olan şey. **Venetian ~** : jaluzi. **roller ~** : stor, **2.** avcı siperi : avcıların gizlendikleri dal, çalı vb., **3.** şaşırtmaca, örtmece, gösteriş : gizli bir maksat veya yasa dışı faaliyeti örtmeye yarayan eylem/kurum vb. *The store was just a ~ for their gambling operation.* **4.** tuzak, **5.** *argo* içki âlemi, cümbüş, **6.** (pokerde) elini bilmeden sürülen pey, **7. the ~** : körler, âmâlar. *The ~ often have a more acute sense of hearing than the sighted.* ***e.a.***- *1. blinker, cover, curtain, 2. hiding place, ambush, 3. ruse, stratagem, subterfuge, 4. decoy.*

blind⁴, *zf.* **1.** *k.d.* delice, şuursuzca, sonunu düşünmeden. **He drank himself ~** :Şuursuzca içip sarhoş oldu. **2.** ilerisini/önünü görmeksizin, körü körüne, kör gibi. **He was driving ~ through the snowstorm** : Tipide ilerisini görmeden arabayı sürüyordu. **3.** rehbersiz, bir yol gösteren olmadan. **They were working ~ and couldn't anticipate the effect of their action** : Çalışmalarında onlara bir yol gösteren yoktu ve faaliyetlerinin sonucunu tahmin edemiyorlardı. **4.** gözü kapalı, bakmaksızın. **It's so easy I could do it ~** : Bu öyle kolay ki, gözüm kapalı yapabilirim. ***e.a.***- *blindly.*

blindage, *is. As.* siper (önündeki koruyucu engel).

blind alley, *is.* **1.** çıkmaz sokak, **2.** *k.d.* çıkmaz, içinden çıkılamayacak müşkül durum. *That line of reasoning will only lead you up another ~ ~.*

blind date, *is. k.d.* **1.** tanışıksız buluşma/randevu : birbirini tanımayan bir kadınla erkek arasında ekseriya üçüncü bir şahsın düzenlediği buluşma, **2.** tanışıksız buluşanlardan her biri.

blind door, *is.* pancurlu kapı.

blinder, *is.* **1.** kör eden, **2.** *ABD* (atların) göz bağı.

blindfish, *is.*, *ç.* **-fishes/-fish** *bk.:* **cavefish.**

blindfold, *is.&sf.&gl.f.* **1.** gözlerini bağlamak, gözlerini mendil vb. ile bağlayıp görmesine engel olmak, **2.** göz(ünü) boyamak : gerçeği görmesine ve gerçekçi düşünmesine engel olmak. **Don't let their hospitality ~ you to the true purpose of your visit** : Sakın misafirperverlikle gözünü boyayıp asıl ziyaret maksadını unutturmasınlar. **3.** göz bağı, görüşe engel olan şey, **4.** gözleri bağlı/bağlanmış. *a ~ test.* **5.** körü körüne, düşüncesizce. *a ~ denunciation before knowing one's facts.* **6. ~edly** : gözü kapalı olarak, körü körüne, **7. ~ness** : gözü kapalılık, düşüncesizlik, gözü kapalı/düşüncesiz davranış.

blind gut, *is. anat.* kör bağırsak. ***e.a.-*** *cecum.*

blinding, *sf.&is.* **1.** körleten, görüşe engel olan, **2.** göz kamaştıran/kamaştırıcı, **3.** yol çukurlarını doldurmakta kullanılan kum veya ince çakıl tabakası, **4. ~ly** : körü körüne, gözü kapalı, kör edercesine, göz kamaştırırcasına.

blindly, *zf.* **1.** görmeksizin, kör gibi, görmeden, gözü kapalı. **We felt our way ~ through the black tunnel** : Karanlık tünelde kör gibi el yordamıyla yolumuzu bulduk. **2.** anlamadan, körü körüne, itirazsız. *They followed their leader ~.* **3.** sonu gelmez/çıkmaz bir şekilde. **The passage ended ~ 40 m. away** : 40 m ötede geçit sona erdi.

blindman's buff = blindman's bluff, *is.* kör ebe (oyunu).

blind side, *is.* kör taraf : bir kimsenin baktığı yönün aksi.

blindness, *is.* **1.** körlük, âmâlık, **2.** ışıksızlık, karanlık, **3.** atılganlık, düşüncesiz/körü körüne davranış.

blind spot, *is.* **1.** *anat.* kör nokta : retinada görme sinirlerinin gözden ayrıldığı ışığa duyarsız nokta, **2.** cehalet, bilgisizlik : bir kimsenin habersiz, bilgisiz veya peşin hükümlü olduğu konu/alan. *She has a ~ ~ where new scientific developments are concerned.* **3.** radyo işaretlerinin pek zayıf olduğu bölge, **4. dead spot** *d.d.* salon, stadyum vb. de görüş ve duyuşun pek fena olduğu yer.

blind staggers, *bk.:* **stagger** (5).

blind-stamp, *gl.f.* soğuk damga basmak.

blind tiger = blind pig, *is. ABD- argo* kaçak meyhane.

blind window, *is.* kör pencere : pencere hissi veren duvar süsü.

blindworm, *is. zool.* kahverengi köryılansı *(Anguis fragilis)* : Avrupa'da yaşayan 54 cm uzunluğunda pullu sürüngen. Gözleri küçük, kol ve bacakları yoktur.

blink, *is.&f.* **1.** göz kırpmak. *He listened to the charge without once ~ing.* **2.** gözlerini kısarak bakmak. *I ~ed at the harsh morning light.* **3.** *gen.* **~ at** : şaş(ır)mak, ürkmek, korku/hayretten donup kalmak. *She ~ed at his sudden fury.* **4.** *gen.* **~ at** : göz yummak, görmemezlikten gelmek, boş vermek, aldırış etmemek, önem vermemek. *You should never ~ at the child's bad behavior.* **to ~ at other's eccentricities** : başkasının acayipliklerini görmemezlikten gelmek, **6.** gözlerini kırpıştırmak, sık sık açıp kapamak. *She ~ed her eyes in an effort to wake up.* **7.** (ışığı) tekrar tekrar yakıp söndürmek, ışılda(t)mak, kesik kesik parılda(t)mak. *We ~ed the light frantically, but there was no answer.* **8.** tanımamak, kaçınmak, tanımazlıktan/görmemezlikten gelmek, yanaşmamak, kabul etmemek, yan çizmek. **~ the facts** : gerçeği görmek istememek, gerçeğe gözlerini yummak. **~ the question** : soruna yanaşmamak. **There was no ~ing the possibility of a scandal** : Bir rezalet çıkacağını görmemek olanaksızdı. **9.** kırp(ış)ma, açılıp kapanma, yanıp sönme. *the ~ of lighthouse.* **10.** *İsk.* bakış, nazar, **11.** parıltı, pırıltı, ışıltı, lem'a. **There was not a ~ of light anywhere** : Etrafta hiçbir ışık parıltısı yoktu. **12.** *meteor.* (a) *bk.:* **iceblink**, (b) **snowblink** *d.d.* kar ılgını/serabı, **13. in ~s** : hiçbir şey görmeyen/görmek istemeyen, **14. on the ~** *argo* dandini, entipüften, tamire muhtaç, düzgün çalışmayan. ***e.a.- 1&6&9.*** *wink,* ***4&8.*** *ignore,* ***5.*** *twinkle, evade, shirk, overlook, disregard, avoid, condone, neglect, fail, flicker, twinkle, flutter,* ***10.*** *glance, glimpse,* ***11.*** *gleam, glimmer.* ***NOT :*** Geçişli olarak ve sonuna edat gelmeden kullanıldığı zaman **BLINK**, bile bile bir şeyi görmekten/tanımaktan/kabul etmekten kaçınmak demektir : **Blink**

(*blink at* değil!) **ugly facts** : Çirkin gerçekleri görmek istememek. (bk.: 8.) Geçişli olarak kullanılan **BLINK AT** (veya daha sık kullanılan **WINK AT**) deyimi (bk.: 4) müsamaha veya iltimasla bir şeyi örtbas etmeye çalışmak, göz yummak vb. anlamına gelir : *Blink at dishonest practices.* Birincide ihmal, ikincide bile bile suça ortak olma anlamı vardır.

blinkard, *is.* **1.** aptal, salak, **2.** *esk.* kırpışık gözlü, iyi göremeyen. ***e.a.***- *1. stupid, dull-witted.*

blinker, *is.* **1.** çakar/kırpışır fener/lâmba, **2.** kırpışan/yanıp sönen ışık (işaret için kullanılır), **3.** (atın) göz siperi, **4.** **~s** *bk.:* **gogles** (1).

blinking, *sf.&is.* **1.** kırpışan, ışıldayan, yanıp sönen, **2.** kırpışma, yanıp sönme, ışıldama, **3.** lânet, Allahın belâsı (açık küfür yerine kullanılan bir deyim). **Stop that ~ noise!** Kes şu lânet gürültüyü! **You ~ idiot!** Seni sersem/budala! **4.** **~ly** : kırpışarak, yanıp sönerek, ışıldayarak. ***e.a.***- *3. damned, bloody.*

blintz(e), *is.* (peynirli/meyveli) çörek (Yahudi yemeği).

blip, *is.&f.* **1.** (radarda) benek, işaret noktası : radar ekranı üzerinde uçak, gemi vb. nin yerini belirleyen ışıklı nokta, **2.** tiz/keskin ses, **3.** kısa süren kesinti/inkıta, **4.** ışıklı benek/nokta halinde parıldamak/belirmek, **5.** anahtarı çevirerek (elektrikli cihazı) çalıştırmak, **6.** *TV* istenmeyen sahneyi/kelimeyi vb. teypten silmek.

bliss, *is.* **1.** sonsuz, mutluluk/bahtiyarlık/saadet, büyük sevinç/kıvanç, **2.** *ilâh.* cennetin vereceği mutluluk, **3.** cennet. **the road to eternal ~** : cennetin yolu, sonsuz mutluluğa götüren yol, **4.** *esk.* büyük sevinç ve mutluluk veren şey, **5.** **~ful** : mutlu, mesut, bahtiyar, **6.** **~fully** : mutlulukla, saadetle, saadet/bahtiyarlık içinde, **7.** **~fulness** *bk.:* **bliss** (1), **8.** **~less** : mutsuz, bedbaht. ***e.a.***- *1. happiness, 3. heaven, paradise, 5. happy.* ***k.a.***- *1. misery.*

blister, *is.&f.* **1.** sivilce, kabarcık, yanma vb. sonucu deride oluşan içi su dolu kabarcık, **2.** (hava, yağlı boya vb.) kabarcığı, **3.** (cam içinde kalan) kabarcık, **4.** *As.* uçakta silâh yuvası : silâhların yerleştirildiği saydam çıkıntı, **5.** kabartmak, kabarcık oluşturmak, su toplanmasına sebep olmak, (ayakkabı) vurmak. **This new shoe ~ed my foot** : Bu yeni ayakkabı ayağımı vurdu. **6.** pataklamak, (çocuğu) dövmek, dayakla cezalandırmak, tabanlarını patlatmak. **Any more of that nonsense and I'll ~ you!** Bu saçmalara devam edersen pataklarım ha! **7.** şiddetle tenkit etmek, azarlamak, rezil etmek. *The boss ~ed his assistant in front of the whole office.* **~ing language** : acı söz, tekdir, tevbih, **8.** kabarmak, su toplamak, şişmek, **9.** **~ingly** : sivilceler oluşturarak; pataklayarak; azarlayarak, **10.** **~ beetle** *zool.* sivilce böceği *(Meloidae)* : salgısı ciltte kabarcıklar yapan birkaç tür böcek, **11.** **~ copper** : kabarcıklı bakır : izabeden sonra soğutulurken yüzeyinde gaz kabarcıkları peyda olmuş %96-99 saf bakır, **12.** **~ gas** : yakıcı (zehirli) gaz : cilde dokununca yanık ve kabarcıklar oluşturan savaş gazı, **13.** **~ rust** : paslı kabarcık : bitkilerde *Cronartium* türü mantarların sebep olduğu, dallarda pas rengi kabarcıklar şeklinde görülen bir hastalık.

blistery, *sf.* kabarcıklı, sivilceli.

blithe, *sf.* **1.** şen, şakrak, neşeli. *She had a wonderfully ~ personality.* **2.** kaygusuz, gamsız, kasavetsiz, delişmen. *a ~ indifference to anyone's feelings.* **3.** **~ful**: neşeli, neşe dolu, gamsız, **4.** **~fully = ~ly**: neşeyle, pür neşe, sevinçle, sevinerek, **5.** **~ness** : şenlik, neşe, şetaret, gamsızlık, kasavetsizlik. ***e.a.***- *1. joyous, joyful, merry, happy, mirthful, cheery, cheerful, jolly, jovial, sprightly, light-hearted, buoyant, blithesome, 2. heedless, careless, carefree, insensitive, unmindful, indifferent, unconcerned.* ***k.a.***- *1. joyless, sad, sorrowful, dejected, depressed, gloomy, cheerless, 2. thoughtful, considerate.*

blither, *gsz.* **1.** deli deli/aptalca konuşmak/bahsetmek/anlatmak. *He is ~ing about some problem of his.* **2.** **~ing** : aptalca konuşan, saçmalayan, zevzek, boşboğaz. *He impressed people as a ~ing idiot.* ***e.a.***- *1. blather, 2. blabbering, jabbering.*

blithesome, *sf.* **1.** şen, şuh, şakrak, neşeli. **a ~ nature** : şen bir tabiat, **2.** **~ly** : neşeyle sevinçle, neşeli neşeli, **3.** **~ness** : şenlik, şakraklık, neşelilik. ***e.a.***- *1. bk.: blithe.*

blitz = blitzkrieg, *is.&f.* **1.** *As.* yıldırım savaşı/harbi, **2.** yıldırım hızı ile yapılan iş, seri/çabuk iş, **3.** yıldırım savaşı yapmak, yıldırım gibi/hızla atılmak/saldırmak, akın etmek. *The town was ~ed mercilessly by enemy planes during the war.*

blizzard, *is.* **1.** tipi, **2.** şiddetli kar fırtınası, **3. ~ly = ~y** : tipili, fırtınalı. ***e.a.- 1.*** *windstorm,* ***2.*** *snowstorm*

bloat, *is.&f.* **1.** şiş(ir)mek, genişle(t)mek, kabar(t)mak. *Their bellies were ~ed from overeating.* **2.** kibirlenmek, gururlanmak, kurumlanmak, çalım satmak. **The promotion has ~ed his ego to an alarming degree** : Terfi onu müthiş kibirli yaptı. **3.** (balığı) tuzlamak, tütsülemek, **4. hoven** *d.d. vet. patol.* şişme, şişkinlik : sığır, at ve koyunların yeşil ot ve sebzeleri fazla yemeleri sonucunda hasıl olan gazlardan bağırsaklarının şişmesi, **5.** şişmiş, şişkin şey/hayvan, **6.** *argo* ayyaş, zilzurna sarhoş, küfelik, **7.** *bk.:* **bloater** (1,2).

bloated, *sf.* **1.** şişmiş, şişkin, şiş, göbekli, **2.** kibirli, çalımlı, kurumlu, **3. ~ness** : şişkinlik; kibirlilik. ***e.a.- 1.*** *swollen, puffed-up, puffy, stuffy,* ***2.*** *pompous, arrogant, self-important.*

bloater, *is.* **1.** tuzlanıp tütsülenerek kurutulmuş ringa balığı, **2.** aynı şekilde hazırlanmış uskumru balığı, **3.** *bk.:* **cisco.**

blob, *is.&gl.f.* **blobbed, blobbing 1.** damla, sıvı damlası. *A ~ of paint marred the surface.* **2.** benek, leke, **3.** karaltı, hayalet, ne olduğu kestirilemeyen büyük cisim. *There was a ~ off the left that could have been a house.* **4.** aptal, ahmak, gabi, sıkıcı kimse, **5.** falso, (nefesli sazlarda) yanlış çalınan nota, **6.** (kriket oyununda) sıfır, **7.** lekelemek, (üzerine boya vb. damlatarak) kirletmek.

bloc, *is.* **1.** (Avrupa'da) blok : belirli maksat uğrunda birleşmiş partiler/mezhepler/milletler topluluğu. **The Easter ~** : doğu bloku, **2.** *ABD* belirli bir çıkar uğrunda birleşip oy veren temsilciler topluluğu. **the farm ~** : çiftçiler bloku.

block^1, *is.* **1.** kütük. **butcher's ~** : kasâp kütüğü. **He's a chip off the old ~** : Babasının oğlu (Hık demiş burnundan düşmüş). **2.** beton tuğla, beton vb. den yapılmış ve yapı taşı olarak kullanılan içi boş blok. **a wall made of concrete ~s** : beton tuğlalardan örülmüş bir duvar, **3.** çocuk oyuncağı olarak plâstik, tahta vb. den yapılmış küp, **4.** kalıp. **a hat ~** : şapka kalıbı, **5.** takoz, kalas, tahta/kaya vb. parçası, **6.** *basım* klişe, kalıp, **7.** idam sehpası. **Mary Stuart went bravely to the block** : Mary Stuart idam sehpasına cesaretle ilerledi. **8.** müzayede masası. **to put on the ~** : açık artırmaya çıkarmak. *One lot of paintings to be put on the ~.* **9.** *mak.* makara takımı. **~ and tackle** : palanga düzeni, **10.** engel, mania. **His stubbornness is a ~ to all my efforts** : Onun inatçılığı bütün gayretlerime engel oluyor. **11.** tıkanıklık, tıkanma, engellenme. **Traffic ~ lasted several hours** : Trafik tıkanıklığı saatlerce sürdü. **12.** *patol.* tutukluk, tıkanıklık, **13.** *sp.* karşılama, önleme, durdurma, **14.** deste, demet, tomar. **a large ~ of theater tickets** : büyük bir deste tiyatro bileti. **~ booking** : toptan kirala(n)ma, **15.** *ABD* (a) iki sokak arasındaki bina topluluğu, blok. *She lives on my ~. He lives 3 ~s away.* (b) ardışık iki sokak arasındaki uzaklık. *We walked two ~s over.* **16.** *Brit.* iş hanı, bina bloku : birçok daire, dükkân, mağaza vb. içeren büyük bina. **take a stroll around the ~** : binanın etrafında gezinmek, **17.** (borsada) bir defada satılan çok sayıda hisse senedi, bono, vb, **18.** *bil.* (a) öbek : teknik ya da mantıksal nedenlerle bir birim gibi düşünülen ve işlem gören tutanak dizgisi. **~ length** : öbek uzunluğu. **~ transfer** : öbek gönderimi. (b) işlevsel çizenek üzerinde bir işlemi, yöntemi vb. belirten simge. **~ diagram** : işlevsel çizenek. (c) makinenin yapacağı işlemi bildiren kelimeler topluluğu, **19.** *d.y.* işaretleşme bölümü, **20.** (pulculukta) blok : birbirinden ayrılmamış kare teşkil eden dört pul, **21.** mankafa, aptal, ahmak, **22.** *psikol.* tutukluk : anî heyecan vb. nedeniyle konuşma ve düşünme yeteneğini yitirme. **have a ~** : (dili) tutulmak, (zihni) durmak, düşünemez/konuşamaz hâle gelmek, *k.d.* dut yemiş bülbüle dönmek. **He has a ~ when it comes to math** : Matematiğe geldi mi, dut yemiş bülbüle döner. **23.** *jeol.* yanardağdan fırlayan kaya, **24.** (Kanada'da) henüz sürveyi yapılmamış uzak, vahşî arazi bölümü. ***e.a.- 10.*** *obstacle, obstruction, hindrance, impediment, jam,* ***11.*** *blockage,* ***12.*** *obstruction,* ***21.*** *blockhead, dolt, simpleton, fool, dunce.*

block^{2}, *f.* **1.** tıkamak, **2.** kalıplamak. **to ~ a hat** : şapkayı kalıplamak, **3.** *tiy.* (a) bir piyeste aktörlerin hareket tarzını planlamak. *Tomorrow we'll ~ act one.* (b) sahne plânı yapmak, dekorların yerini saptamak. *We'll ~ the stage tomorrow,* **4.** *gen.* **~ up** : (yolunu) kapamak, engellemek, engel olmak, bloke etmek. **to ~ up a passage** : bir geçidi kapamak. **to ~ one' way/exit** : birinin yolunu/çıkışını engellemek, **5.** *patol.* sinirlerde uyarım veya empülslerin geçişini engellemek, **6.** *sp.* önlemek, karşılamak, durdurmak, yasak edilmeyen hareketlerle karşı oyuncunun hareketlerini engellemek. **to ~ the ball** : topu karşılamak, **7.** madene kabaca şekil vermek, **8.** *elekt.* elektron tüpünün ıskarasına fazla bir negatif gerilim uygulayarak anot akımını sıfıra indirmek, **9.** *psikol.* (zihni/dili) tutulmak, konuşamaz/düşünemez hâle gelmek, **10. ~ in/out** : kabataslak plânını yapmak, plânlamak. ***e.a.****- 2. mold, form, 4. close, blockade, impede, hinder, deter, stop.* ***k.a.****- 4. encourage, advance.*

blockade, *is.&gl.f.* **-aded, -ading 1.** *As. den.* kuşatma(k), abluka/ muhasara (etmek). **run the ~** : ablukayı yarmak. **break the ~** : kuşatmayı yarmak. **raise the ~** : muhasarayı kaldırmak, **2.** engel, mania, gerelti, hail. **We had difficulty in getting through the bodyguards** : Muhafızlardan ileriye güçlükle geçebildik. ***e.a.****- 1. siege*

blockader, *is.* kuşatan, abluka/muhasara eden.

blockade-runner, *is.* ablukayı yaran (gemi).

blockade-running, *is.* ablukayı yarma.

blockage, *is.* kuşat(ıl)ma, tıka(n)ma, tıkanıklık, tutukluk. **the ~ of the streets** : sokakların tıkanıklığı.

blockbuster, *is.* **1.** *k.d.* dağdeviren : (4-8 tonluk) çok kuvvetli bomba (geniş ölçüde tahrip için kullanılır), **2.** çok etkili/etkin/müessir (şey/ kimse). **The campaign was a ~** : Kampanya çok etkili idi. **3.** fırsat düşkünü (emlâkçi), emlâk karaborsacısı : asılsız şayialarla panik yaratıp emlâki değerinden ucuza alan ve pahalı satan emlâkçi.

blockbusting, *sf.&is.* **1.** çok etkili, etkin, müessir, **2.** fırsat düşkünlüğü, emlâk karaborsacılığı : asılsız şayialarla emlâk kıymetini düşürerek ucuza alıp sonra pahalıya satma.

block front, *is.* bir sokakta blok hâlindeki evlerin ön cephesi.

block grant, *is.* toplu bağış : Federal hükûmetin eğitim, imar vb. için eyaletlere verdiği toplu tahsisat.

blockhead, *is.* **1.** mankafa(lı), ahmak, aptal, budala, kalınkafalı, **2. ~ism** : mankafalılık, ahmaklık, aptallık, budalalık. ***e.a.****- 1. nitwit, fool, imbecile, simpleton, dunce, dolt, idiot, jackass, numbskull, jerk.*

blockheaded, *sf.* **1.** mankafalı, ahmak, aptal, budala, kalınkafalı, **2. ~ly** : ahmakça, aptalca, budalaca, **3. ~ness** : mankafalılık, ahmaklık, aptallık, budalalık.

blockhouse, *is.*, *ç.* **-houses 1.** *As.* gözetleme kulesi, müstahkem top mevzii, **2.** *esk.* tüfek mazgalları bulunan bina, **3.** dört köşe kütüklerden yapılmış ev, **4.** roket kontrol ve kumanda mevzii.

blockish, *sf.* **1.** mankafalı, kazkafalı, ahmak, aptal, budala, **2. ~ly** : ahmakça, aptalca, budalaca, **3. ~ness** : mankafalılık, ahmaklık, aptallık, budalalık. ***e.a.****- 1. dull, stupid, blockheaded.*

block lava, *is. jeol.* blok lâv, köşeli blok şeklindeki lâv.

block letter, *is.* **1.** *basım* kalın harf : uçlarında ince çıkıntılar bulunmayan, hep aynı kalınlıkta çizgilerden oluşan harf.

block party, *is.* açık hava festivali : bir hayır işi için para toplamak gayesiyle trafiğe kapatılmış bir sokakta düzenlenen eğlence.

block plane, *is.* (marangozlukta) kaba rende.

block print, *is. g.s.* blok baskı : tahta veya madenî bloklarla basılan resim.

block signal, *is.* **1.** demir yolu blok işareti : demir yolunun belirli bir kesiminin uçlarına konulan sabit işaret, **2. block signaling** : blok işaretleme.

block tin, *is.* saf kalay.

blocky, *sf.* **blockier, blockiest 1.** iri, cüsseli, kütük gibi, **2.** bloklardan oluşmuş, parça parça.

bloke, *is. Brit.- argo* adam, herif, herifçioğlu. ***e.a.****- man, fellow, guy.*

blond = blonde, *sf.&is.* **1.** sarışın. *Her soft ~ curls.* **2.** sarışın kimse, **3.** (mobilya) açık renkli, **4. blondness = blondeness** : sarışınlık, açık renklilik, **5. blondish** : sarışınımsı, sarışına yakın, açık kumral.

blood, *is.&gl.f.* **1.** kan. **to shed/spill ~** : kan dökmek. **without shedding of ~** : kan dökmeden. **to spit ~** : kan tükürmek. **~ pressure** : kan basıncı, tansiyon. **to have high ~ pressure** : tansiyonu yüksek olmak, **2.** hayat/yaşam ilkesi, *mec.* ilik. **The excitement had got into the very ~ of the nation** : Heyecan milletin ta iliklerine işledi. **3.** canlılık, hayatiyet. **It's time we get some new ~ in this company** : Bu şirkete biraz canlılık verme zamanıdır. **4.** katil, cinayet, kan dökme. **to avenge the ~ of his father** : babasının katlinin öcünü almak, **5.** öz su, bitki veya meyvenin suyu. **the ~ of the grape** : üzümün suyu, **6.** mizaç, tabiat, huy. **a person of hot ~** : ateşin tabiatli bir kimse. **The ~ rushed to his face** : Öfkeden kıpkırmızı oldu (Kan tepesine fırladı). **7.** soy, nesep. **related by ~** : akraba, hısım. **They are near in ~** : Yakın akrabadırlar. **It runs in the ~** : Soyunda vardır. **Poetry runs in their ~** : Şairlik soylarında var. **~ will tell** : Asalet bellidir. **~ is thicker than water** : Kan bağı her şeyden daha kuvvetlidir/akraba yabancıdan önce gelir (akraba kayırma vb. için kullanılır). **8.** *Brit.* serüvenci, maceraperest, havaî genç. **The young ~s of our times** : Zamanımızın serüvenci gençleri. **9.** av köpeğini kana alıştırmak, **10. bad ~ = ill ~** : kin, düşmanlık, husumet. **There is bad ~ between them** : Aralarında düşmanlık var. **to cause bad ~** : aralarını bozmak, birbirine düşman etmek, **11. be out for ~** : kana susamak, *mec.* çok öfkeli olmak, öfkesinden yanına yanaşılmamak, **12. blue ~** : soylu, asil, aristokrat, **13. draw ~** : kan almak, kanatmak, **14. get ~ out of a stone** : merhametsizden merhamet beklemek, **15. fresh/new ~** : (bir kuruma/işe alınan) taze/yeni/genç elemanlar, **16. get/have one's ~ up** : kanı beynine çıkmak, çok kızmak, köpürmek, tepesi atmak. **The injustice of any sort always gets my ~ up** : Ne türlü olursa olsun, haksızlığa çok kızarım. **17. have s.o.'s ~ on one's head (or hands)** : cinayetle suçlandırılmak. **Though a criminal, he had no ~ on his hand** : Sabıkalıdır, ama bu cinayetle ilgisi yok. **His ~ will be on your head** : Ölümünden sen sorumlu tutulursun/Vebali senin boynuna. **18. in cold ~** : bile bile, kasten, taammüden, merhametsizce, hunharca. **to commit a crime in cold ~** : taammüden adam öldürmek. *The dictator, in cold ~, ordered the execution of all his opponents.* **19. make one's ~ boil** : tepesi atmak, sabrı tükenmek/taşmak, kan beynine fırlamak. **Such carelessness made his ~ boil** : Böylesine dikkatsizlik sabrını taşırdı. **It makes my ~ boil** : Tepem atıyor. **20. make one's ~ run cold** : korkudan donakalmak/eli ayağı buz kesilmek, tüyleri diken diken olmak. *The dark deserted street in that unfamiliar neighborhood made her ~ run cold.* **21. sweat ~** *argo* (a) pek çok çalışmak, büyük baskı altında olmak, imanı gevremek, anası ağlamak, canına okunmak, (b) ecel terleri dökmek, büyük endişe/üzüntü/korku içinde olmak. *He was sweating ~ while she was in the operating room.* **22. taste ~** : tadını almak, (genellikle vahşîyane, kırıcı, yıkıcı bir iş yapmak için) iştahlanmak, coşmak. *Once the team had tasted ~, there was no preventing them from winning by a wide margin.* **23. venous ~** : kirli/kara kan, **24. warm one's ~** : (a) heyecanlandırmak, sevindirmek, (b) ısıtmak. ***e.a.****- 2. life, 3. vigor, vitality, 4. bloodshed, murder, slaughter, 5. juice, sap, 6. temperament.*

blood-and-iron, *is.* kan ve ateş : kuvvetlerini merhametsizce kullanma politikası.

blood-and-thunder, *sf.* hazin, acıklı, dokunaklı. *a ~ film/play/novel.*

blood bank, *is.* kan bankası.

blood bath, *is.* kıyım, katliam, toptan öldürme, kılıçtan geçirme. ***e.a.****- massacre.*

blood brother, *is.* **1.** kardeş, birader, **2.** yakın/samimî arkadaş, **3.** birbirinden ayrılmayan iki şey/koşul/durumdan biri, bir şeyin zarurî sonucu. **Humility is often the ~ ~ of incompetence** : Beceriksizliğin sonu ekseriya mahcubiyettir. **4.** kan kardeşi.

blood cell = blood corpuscle, *is.* kan gözesi/hücresi.

blood count, *is.* kan sayımı : belirli hacimdeki kanda bulunan al ve akyuvarların sayısı.

bloodcurdling, *sf.* korkunç, tüyler ürpertici. *a ~ horror movie.* ***e.a.****- horrible.*

blood-donor, *is. tıp* (hastalar için) kan veren, kan bağışlayan.

blooded, *sf.* **1.** kanlı. **warm-~ animals** : sıcakkanlı hayvanlar. **cold-~** : soğukkanlı, **2.** iyi cins (inek, at vb.). **a ~ horse** : cins bir at.

blood-feud, *is.* kan gütme, kan davası.

bloodfin, *is. zool.* alyüzgeçli *(Aphyocharax rubropinnis)* : G Amerika'da bulunan bir tür akvaryum balığı.

bloodflower, *is. bot.* kan çiçeği *(Asclepias curassavica)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen sütleğengillerden parlak kırmızı, turuncu çiçekli bitki.

blood group = blood type, *is.* kan grubu.

bloodguilty, *sf.* **1.** kanlı katil, adam öldürmekten/kan dökmekten suçlu, **2. bloodguiltiness** : kanlı katillik, adam öldürmekten suçlu olma.

blood heat, *is. tıp* kan sıcaklığı : sağlıklı bir insan kanının sıcaklığı : 37°C veya 98.7°F.

bloodhound, *is.* kanizler: siyah, kahverengi tüylü, uzun kulaklı, sarkık derili ve kan kokusuna çok hassas bir köpek. İnsan izini bulmakta kullanılır.

blooding, *is.* **1.** *Brit.* kanlatma : tilki avında ilk tilkiyi gören acemi avcının yüzüne kan sürme, **2.** *k.d.* bir gencin ilk olarak işine başlaması.

bloodless, *sf.* **1.** kansız. ~ **surgery** : kansız ameliyat, **2.** solgun, soluk, kanı çekilmiş. *a ~ face.* **3.** kansız : kan dökmeden başarılan. *a ~ victory.* **4.** cansız, ruhsuz, gayretsiz. *a dull, insipid, ~ young man.* **5.** duygusuz, heyecansız, **6. ~ly** : kan dökmeden, kansız bir şekilde, **7. ~ness** : kansızlık. ***e.a.***- *2. pale, 4. spiritless.*

bloodletter, *is.* kan alan.

bloodletting, *is.* kan alma, kan akıtma. ***e.a.***- *phlebotomy*.

bloodlike, *sf.* kan gibi, kana benzer.

bloodline, *is.* soy (genellikle hayvanlar için söylenir). ***e.a.***- *descent, pedigree, strain.*

bloodmobile, *is.* kan arabası : kan bağışını kabul etmek için tıbbî cihazlarla donatılmış küçük kamyon.

blood money, *is.* **1.** kan parası : kiralık katile ödenen para, **2.** diyet : öldürülen kimsenin ailesine ödenen tazminat, **3.** bir katili ihbar edene verilen ödül.

blood plasma, *is.* sıvı kan: insan kanının sıvı kısmı.

blood platelet, *is.* pıhtı göze : memelilerin kanında bulunan ve pıhtılaşmayı sağlayan küçük cisimler.

blood poisoning, *is. patol.* kan zehirlenmesi : kana geçen zehirleyici madde veya mikroorganizmaların sebep olduğu titreme, terleme, ateş, dermansızlık şeklinde görülen patolojik durum. ***e.a.***- *toxemia, septicemia, pyemia.*

blood pressure, *is. fizy.* kan basıncı, tansiyon.

blood purge, *is.* toplu idam, kütle hâlinde idam : isyan veya vatana ihanetten suçlu olanların hep birlikte idamı.

blood-red, *sf.* **1.** al, kıpkırmızı, kan kırmızısı, **2.** kana boyanmış/bulanmış. *The ~ banner symbolized the army's defeat.*

blood relative = blood relation, *is.* hısım, akraba.

blood-relationship, *is.* hısımlık, akrabalık.

bloodroot, *is. bot.* **1.** kanlıkök *(Sanguinaria canadensis)* : K Amerika'da yetişen kökü ve sapı kırmızı bir bitki, **2.** kızılkök : *(Potentilla tormentilla)* : güller familyasından kırmızımtrak köklü bir bitki .

blood royal, *is.* kral sülâlesi/soyu. *a prince of the ~ ~ .*

blood sausage = blood pudding = dark pudding, *is.* kan sucuğu : çok miktarda kan, bilhassa domuz kanı, domuz yağı ve kıyılmış soğan içeren koyu renkli sucuk.

blood serum, *is.* kansu. **serum** *d.d.*

bloodshed = bloodshedding, *is.* **1.** kan dökme : harp, cinayet, katliam gibi olaylarda insan hayatının mahvolması, **2.** kan akması. ***e.a.***- *1. slaughter.*

bloodshot, *sf.* kanlanmış (göz).

blood spavin, *vet. patol. bk.:* **spavin** .

blood sport, *is.* kanlı spor : avcılık, boğa güreşi gibi kan dökücü spor.

bloodstain, *is.* kan lekesi.

bloodstained, *sf.* **1.** kanlı, kana bulanmış, kanla lekelenmiş. **a ~ knife** : kanlı bıçak, **2.** cani, katil, elini kana bulamış. ***e.a.***- *1. bloody, 2. bloodguilty.*

bloodstone = heliotrope, *is.* kan taşı.

bloodstream, *is.* (damarlarda) dolaşan kan, kan akışı.

bloodsucker, *is.* **1.** sülük, kan emici hayvan, **2.** tefeci, insanın varını yoğunu elinden alan insafsız kimse, **3.** *bk.:* **sponger** (1), **4. bloodsucking** : kan emme, tefecilik, tufeylilik.

blood sugar, *is.* **1.** kandaki şeker/glükoz, **2.** kandaki glükoz yüzdesi(nin laboratuarda ölçülmesi).

blood test, *is.* kan muayenesi.

bloodthirsty, *sf.* **1.** kana susamış, hunhar. *a ~ criminal,* **2.** kan dökmekten/cinayetten/cinaî olaylardan zevk duyan, **3. bloodthirstily** : hunharca, kana susamışçasına, **4. bloodthirstiness** : hunharlık, kana susamışlık. ***e.a.***- *1. murderous.*

blood transfusion, *is.* kan aktarımı/nakli/verilmesi.

blood type, *bk.:* **blood group.**

blood vessel, *is. anat.* kan damarı.

bloodworm, *is.* kırmızı solucan.

bloodworth, *is. bot.* **1.** kızılkök *(Gyrotheca tinctoria)* : K Amerika'da yetişen kırmızı köklü bir bitki, **2.** kökleri, yaprakları kırmızı bitkilerden herhangi biri : **rattlesnake weed** (çıngıraklı yılan otu) gibi, **3.** *bk.:* **bloodroot.**

bloody, *sf.&zf.* **bloodier, bloodiest**, *gl.f.* **bloodied, bloodying** **1.** kanlı, kana bulanmış, kanlanmış, kanayan. **a ~ handkerchief** : kanlı bir mendil. **a ~ nose** : kanayan burun. **with ~ hands** : kanlı ellerle, **2.** kan döken, kan dökücü, **3.** hunhar, kana susamış. *a ~ dictator.* **4.** kan+, kan içeren, kandan oluşmuş. **~ tissue** : kan doku. **5. ~ mary** : votkalı domates suyu, **6.** kana bulamak, kanla lekelemek, **7.** *Brit. kaba* lânet, mel'un, kahrolası, Allahın belâsı. **This ~ machine won't start** : Bu Allahın belâsı makine çalışmıyor. **Shut the ~ door** : Kapat şu (lânet) kapıyı! **It's a ~ nuisance** : Hay Allah belâsını versin! **You ~ fool!** Seni sersem/aptal seni! **Those ~ doctors** : Şu kahrolası doktorlar. **~ hell!** Canın cehenneme! **a ~ liar** : mel'un yalancı! **8.** çok, pek çok, fevkalâde, büyük. **It's a ~ miracle he wasn't killed** : Ölmemiş olması büyük bir mucize! **Not ~ likely** : Dalga geçme. **9. bloodily** : kanlı bir şekilde, hunharca, kana susamışçasına, **10. bloodiness** : kanlılık, kana bulanma; hunharlık, kana susamışlık. ***e.a.***- *1&2. sanguinary, ensanguined, gory, 3. bloodthirsty, murderous, savage, homicidal, cruel, ruthless, inhuman, ferocious, 7. damned, 8. extarordinary, damned (ly), very, exceedingly.*

bloody flux, *is. patol. bk.:* **dysentery .**

bloom^{1}, *is.&f.* **1.** çiçek, **2.** (toplu olarak bir bitki veya ağacın) çiçekler(i). *The ~ of the cherry tree.* **3.** çiçek açmış (tomurcuk). *The gardens are all in ~.* **4.** en parlak/zinde/güzel/gelişmiş çağ. *the ~ of youth. the ~ of romanticism.* **5.** tazelik, yanakların gençlik ve sıhhat belirtisi olan pembeliği. *A serious illness destroyed her ~.* **6.** parlaklık, hayvan tüyünün parlak ve sağlıklı görünüşü, **7.** *bot.* buğu, meyve dumanı : bazı meyvelerin üstünü örten ve ince bir toz tabakasına benzeyen beyazımsı tabaka. *the ~ of the plum.* **8.** buğuya benzer görünüş. *the ~ of newly minted coins.* **9.** başka maddeler üzerinde toplanan toz halindeki maden cevheri, **10. chill** *d.d.* verniklenmiş yüzeyde mat/donuk kalmış kısım, **11.** bazı organizmaların birdenbire gelişmesi (sularda yosun teşekkülü gibi). ***e.a.***- *1. blossom, 3. efflorescence, 4&5. freshness, glow, flush, vigor, prime.*

bloom^{2}, *f.* **1.** çiçek aç(tır)mak, çiçekte olmak, **2.** geliş(tir)mek. **a strength of character that ~s the virtues** : faziletleri geliştiren karakter kuvveti, **3.** gelişip güzelleşmek, olgunlaşmak. **that sickly child that ~ed into a beautiful and radiant woman** : gelişip güzelleşerek alımlı, şahane bir kadın olan o hasta çocuk, **4.** şaşaalı bir şekilde/renk renk parlamak. *A brilliantly decorated Christmas tree ~ed in the room.* **5.** buğulandırmak, donuklaştırmak. *His breath ~ed the frosty window.* ***e.a.***- *2. flourish, 4. glow, 5. dampen, chill.*

bloom^{3}, *is.&gl.f.* **1.** kaba çelik çubuk (kare veya dikdörtgen kesitli ve son işlemeye hazır), **2.** ham demir, çekiçlenmiş külçe fırın demiri, **3.** ham demiri/çeliği son işlemeye hazır kaba çubuk haline getirmek.

bloomer^{1}, *is.* **1. ~s** : (kadınlar için) dizden bağlı bol pantalon, (kızlar için) jimnastik külotu, **2.** 1850 yılında kadınlar için çıkarılan bir elbise türü : kısa etek, dizden düğmeli pantalon, ceket ve geniş şapka. **~ girl** *argo* cüretkâr/hoppa/sırnaşık kız.

bloomer^{2}, *is.* **1.** çiçek açan bitki. **a night ~** : gece çiçek açan bitki, **2.** gelişen/olgunlaşan (şahıs). **a quiet, methodical child who became a late ~** : sonradan gelişip olgunlaşan sessiz, intizamlı bir çocuk, **3.** *Brit.- argo* gaf, falso, pot. ***e.a.***- *3. blunder, blooper.*

bloomery, *is.*, *ç.* **-eries** demirci ocağı. *e.a.- chafery.*

blooming, *sf.* **1.** çiçek açmış, çiçekli, **2.** terütaze, sıhhatli, gürbüz. **~ cheeks** : sıhhatli/pembe yanaklar, **3.** gelişen, kâr getiren. *a ~ business.* **4.** *Brit.- k.d.* **bloody** kelimesinin daha kibar şekli. *bk. :* **bloody** (7), **5. ~ly** : terütaze/sıhhatli bir şekilde, gittikçe gelişerek, **6. ~ness** : çiçeklilik, tazelik, gürbüzlük, **7. ~ oil** : perdah yağı : ince zımpara ile parlatmada kullanılan bir yağ. *e.a.- 1. flowering, blossoming, 3. flourishing, prospering, 4. damned, bloody.*

bloomless, *sf.* çiçeksiz, çiçek açmayan.

bloomy, *sf.* **bloomier, bloomiest 1.** çiçekli, çiçek açmış, çiçeklerle bezenmiş/süslenmiş, **2.** *bot.* çiçek açan (meyve ağacı vb.).

blooper, *is.* **1.** *argo* gaf, falso (özellikle halk huzurunda veya radyo/TV yayını esnasında yapılan), **2.** başka cihazların alışını bozan elektromagnetik dalgalar yayınlayan radyo alıcısı, **3. looper** *d.d.* hafif vurulup iç sahanın hemen dışına düşen beyzbol topu. *e.a.- 1. blunder.*

blossom, *is.&gsz.* **1.** (meyve ağaçlarının açtığı) çiçek, **2.** çiçek açma, çiçeklenme. **in ~** : çiçek açmış, çiçeklenmiş. *The apple tree is in ~.* **3.** (ağaç) çiçek açmak, çiçeklenmek, **4.** *gen.* **~ into/out** : gelişmek, gelişip güzelleşmek. **Youth ~ into the leaders of tomorrow** : Gençler gelişip yarının önderleri olurlar. **5. ~er** : çiçeklenen, çiçek açan; gelişen güzelleşen, **6. ~less** : çiçeksiz, **7. ~y** : çiçekli. *e.a.- 4. flourish, develop.*

blot^{1}, *is.&f.* **1.** leke, mürekkep lekesi, **2.** (manevî/ahlâkî) leke, ayıp, kusur. **She had been haunted by a ~ on her past** : Geçmişindeki leke onun peşini bırakmadı. **3.** *esk.* (yazıda) silinti, karalama, **4.** lekelemek, kirletmek, karalamak, **5.** *gen.* **~ out** : karartmak, küsufa uğratmak. *The smoke and dust ~ed out the sun.* **6.** (kurutma kâğıdı, bez vb. ile) kurulamak, kurutmak. *to ~ the wet pane.* **7.** mürekkep dökmek, mürekkeple lekelemek/gelişigüzel boyamak, leke yapmak. **The more careful I am, the more this pen ~s** : Ne kadar dikkatli olsam yine de bu dolma kalem leke yapıyor. **8.** leke tutmak, lekelenmek, kirlenmek, (kurutma kâğıdı vb.) emmek. *This paper ~s too easily.* **9. ~ out** : (a) bozmak, tanınmaz hale getirmek. *to ~ out a name from the record.* (b) yok etmek, imha etmek. **The whole cities were ~ed out by bombs** : Bombalarla şehirler tamamen yok edildi. **10. ~less** : lekesiz, **11. ~tingly** : lekeleyerek, kirleterek, karalarcasına, **12. ~ty** : lekeli, lekelenmiş. *e.a.- 1. blotch, inkstain, 2. stain, taint, dishonor, disgrace, spot, 3. erasure, obliteration, 4. sully, disfigure, 5. darken, obscure, eclipse, 6. dry, absorb, 9. (a) obliterate, (b) destroy, wipe out.*

blot^{2}, *is.* **1.** (tavlada) açık pul, **2.** *esk.* (herhangi bir meselede) açık/zayıf nokta.

blotch, *is.&gl.f.* **1.** iri ve gayrimuntazam leke, iri mürekkep lekesi, **2.** (a) bitki üzerindeki hastalıklı, rengi solmuş benek, (b) bu tür benekler yapan hastalık, **3.** (deride) kabartı, kırmızı leke, **4.** lekele(n)mek, lekelerle kaplamak. **The floor of the forest was ~ed with cool, dark moss** : Ormanın zemini benek benek soğuk, koyu renkli yosunlarla kaplı idi. **5. ~ printing** : benek baskı : motifler kumaşın asıl renginde kalmak üzere silindirle fon boyasını basma yöntemi.

blotchy, *sf.* **blotchier, blotchiest 1.** lekeli, çilli, benekli, (deri) kabarcıklı. **a ~ complexion** : çilli surat, **2.** iri bir lekeye benzeyen.

blotter, *is.* **1.** kurutma kâğıdı, **2.** kayıt/sicil defteri. **a police ~** : sabıka kayıt defteri, **3.** *mak.* (kurutma kâğıdı veya keçeden yapılmış) conta. *e.a.- 1. blotting paper.*

blotting paper, *is.* kurutma kâğıdı. *e.a.- blotter.*

blotto, *sf.* *argo* zilzurna/körkütük sarhoş, küfelik, içkiden sızıp kalmış. *He was ~ and couldn't remember a thing afterwad.* *e.a.- drunk, intoxicated.*

blouse, *is.&f.* **bloused, blousing 1.** bluz, **2.** işçi gömleği, **3.** (elbise/kumaş) sarkmak, **4.** kumaşı katlamak/kıvırmak.

blousy, *sf.* **blousier, blousiest 1.** *bk.:* **blowzy**, **2.** blûzlu, blûz gibi, blûza benzer, **3. blousily** *bk.:* **blowzily.**

blow^{1}, *is.* **1.** vurma, vuruş. **at one ~ = at a (single) ~** : bir vuruşta. **at first ~** : ilk vuruşta. **direct ~** : düz vuruş. **to strike a ~** : vurmak, darbe indirmek, **2.** (anî gelen) belâ, felâket, darbe. **His wife's death was a terrible ~ to him** : Karısının ölümü ona müthiş bir darbe oldu. **a crushing ~** : ezici bir darbe. **The first ~ is half the battle** : İlk dabeyi indiren kavganın yarısını kazanmış sayılır. **to aim a ~ at s.o.'s authority** :

birisinin otoritesine darbe indirmek, **3.** anî saldırı/hamle. **The invaders struck a ~ to the south** : İstilâcılar güneye saldırdılar. **4. come to ~s** : kavgaya/vuruşmaya başlamak, yumruk yumruğa gelmek. **They came to ~s over the referee's ruling** : Hakem kararı üzerine yumruk yumruğa geldiler. **5. without striking a ~** : zahmetsizce, kavgasız gürültüsüz, bir kurşun atmadan, kimsenin burnu kanamadan. **The military coup was accomplished without striking a blow** : Askerî darbe, kimsenin burnu kanamadan başarıldı. **6. ~-by-~** : ayrıntılı , en ince teferruatına kadar. **He gave me a ~-by-~ account** : Her şeyi bana en ince teferruatına kadar anlattı. ***e.a.***- *1. thwack, rap, slap, cuff, box, knock, 1&2. blow, stroke, hit, slap, 2. calamity, shock.* ***NOT*** **: BLOW, STROKE, HIT, SLAP** anî veya şiddetli bir vuruş, darbe anlamına gelmekle beraber az çok birbirinden farklı şeyler ifade ederler. **BLOW**, fizikî olarak şiddetli ve anî bir darbe, manevî olarak da bahtsızlık, talihsizlik anlamı taşır : *A blow from a hammer; a blow to one's hopes.* **STROKE**, darbe ile sonuçlanan hareketi, hareketin amacına ulaştığını, mecazen de talih, şans veya bahtsızlığı, ıstırap ve acıyı belirtir : *The stroke of a piston; a stroke of luck/of lightning; a paralytic stroke.* **HIT**, normal veya mecazî olarak çeşitli anlamlar taşır : Örneğin top oyununda fizikî anlamda başarılı bir vuruş demektir : *a direct hit to the ball.* Tiyatro, müzik, sanat hayatında ise **HIT**, anî, beklenmedik büyük bir başarı ifade eder : **His last song was a great hit** : Son şarkısı büyük başarı kazandı. **make a hit** : başarı kazanmak, iyi tesir bırakmak. **SLAP** el ile veya yassı bir şeyle vurulan tokat, sille, darbe anlamına geldiği gibi, mecazen de düşmanca veya müstehzi, alaycı, küçük düşürücü bir söz/davranış/tutum ifade eder : *The slap of a beaver's tail on the water. Her coldness was like a slap in the face.*

blow^{2}, *is.&f.* **blew, blown, blowing 1.** (yel, rüzgâr) esmek. **It is ~ing (hard)** : Rüzgâr (şiddetli) esiyor. **It is ~ing a gale** : Fırtına var. **2.** rüzgârla sürükle(n)mek/hareket etmek/açılmak. **to ~ a ship ashore** : gemiyi kıyıya sürüklemek. **The door blew open** : Kapı rüzgârla açıldı. **3.** hohlamak, üflemek. *~ on your hands to warm them.* **to ~ the dust off a book** : kitabın tozunu üflemek. **to ~ out a candle** : üfleyerek mumu söndürmek, **4.** (nefesli sazlar) ses vermek, (ıslık) çalmak, (boru, klâkson vb.) öt(tür)mek. **to ~ a whistle** : ıslık çalmak. *The sire blew just as we rounded corner.* **5.** (atlar için) solumak, nefes nefese kalmak, **6.** *k.d.* övünmek, böbürlenmek, şişinmek, yüksekten atmak. *He keeps ~ing about his medals.* **to ~ one's own horn** : övünmek, kendini methetmek, **7.** (su vb.) boşaltmak. *to ~ the tanks of a submarine.* **8.** (balina) su fışkırtmak/püskürtmek, **9.** (elektrik sigortası) atmak, (lâmba vb.) yanmak. *A fuse blew as we set down to dinner.* **10.** (lâstik vb.) patlamak. *The rear tire blew out. Poorly sealed cans will often ~.* **11.** *argo* tüymek, çekilip gitmek, cızlamı çekmek, defolup gitmek. **Let's ~** : Tüyelim. **to ~ town** : şehirden ayrılıp gitmek, **12.** yaymak. *~ a rumor around.* **13.** sümkürmek. **to ~ one's nose** : sümkürerek burnunu temizlemek, **14.** şişirmek, üfleyerek şekil vermek. **to ~ glass** : cam üflemek, üfleyerek cama şekil vermek. **to ~ bubbles** : üfleyerek sabun köpüğünden balon yapmak, **15.** patlatmak, infilâk ettirmek, berhava etmek, havaya uçurmak. **A mine blew the ship to bits** : Bir mayın gemiyi berhava etti. **16.** *argo* lânet etmek, **17.** *ABD- argo* (boş yere) para harcamak, israf etmek, çarçur etmek, heba etmek. *He blew a fortune on racing cars.* **18.** *argo* berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, acemice iş yapmak, bir çuval inciri berbat etmek, *ayıp* içine sıçmak. **With one stupid mistake, he blew the whole project** : Aptalca bir hata ile bütün projeyi berbat etti. **19. ~ down** : (a) izabe fırınının faaliyetine son vermek, (b) devirmek, yıkmak. *The storm blew the trees down.* **20. ~ great guns** : çok şiddetli esmek. *The wind was ~ing great guns and the big waves beat the shore.* **21. ~ hot and cold** : duraksamak, kararsız olmak, sık sık fikir değiştirmek, bir dediği bir dediğine uymamak, kâh öyle kâh böyle demek. *He blew hot and cold about accepting the proposal.* **22. ~ in** *ABD- argo* (a) çıkagelmek, ansızın gelivermek. *My uncle just blew in from Toronto.* (b) çarçur/israf etmek, boş yere harcamak. *He blew in his entire savings on horse races.* (c) (rüzgâr) kırmak, sökmek, içeri girmek. *The wind ~s in at the window.* **23. ~ off** : (a) (istim) salıvermek, boşaltmak. *to ~ off the steam.* (b) *k.d.* hiddetle parlamak, bağırıp çağırarak öfkesini gidermek, hıncını almak, (c) (rüzgâr) alıp götürmek, uçurmak. *The wind has blown off his hat.* (d) üflemek. **to ~ off the dust** : tozu üflemek, **24. ~ one's cool** *argo* itidalini/soğukkanlılığını kaybetmek, birdenbire parlamak, **25.~ one's lines** *tiy.* rolünü unutmak veya yanlış yapmak/okumak, **26. ~ one's stack** *argo* itidalini kaybetmek, çok öfkelenmek, tepesi atmak, zıvanadan çıkmak. *When he came in and saw the mess, he blew his stack.* **27. ~ one's top** *argo* (a) tepesi atmak, çok öfkelenmek, köpürmek, (b) aklını kaçırmak, delirmek. *We thought that he must have have blown his top to make such a fool of himself.* **28. ~ one's own horn = toot one's own horn** *argo* kendini methetmek, övünmek, böbürlenmek, **29. ~ out** : (a) sön(dür)mek. *The candles blew out at once.* (b) (fırtına vb.) dinmek, hafiflemek. *The storm has blown itself out.* (c) (petrol veya gaz kuyusu) kontrol edilemeyecek şekilde petrol/gaz kaçırmak, (d) (izabe fırınını boşaltıp temizleyerek) faaliyetine son vermek, (e) şişirmek. **to ~ out one's cheeks** : avurtlarını şişirmek, (f) boşaltmak, çıkarmak. **to ~ the air out (from gas pipes, etc.)** : (gaz borularının vb.) havasını boşaltmak/çıkarmak. **to ~ out a boiler** : kazanın suyunu boşaltmak. (g) (rüzgârla) uçmak, uçup gitmek. *My paper blew out of the window.* **30. ~ over** : (a) (fırtına, tipi) dinmek. *The storm blew over in 5 minutes.* (b) unutulmak. **The scandal will eventually ~ over** : Skandal, eninde sonunda unutulacaktır, **31. ~ the lid off** *k.d.* bir sırrı birdenbire açıklamak, başkalarının sırrını bulup meydana çıkarmak, **32. ~ the mind = ~ one's mind** *argo* (uyuşturucu madde vb. ile) aklını/idrakini bozmak, sapıttırmak, (b) aşırı zevk vermek veya almak, mest etmek/olmak, kendinden geç(ir)mek, **33. ~ up** : (a) çıkmak, zuhur etmek, patlak vermek. **A storm blew up** : Fırtına çıktı. **It is ~ing up for a gale** : Kasırga çıkıyor. (b) patlamak, havaya uçmak, berhava olmak. *The ship blew up.* (c) patlatmak, havaya uçurmak, berhava etmek, atmak. **to ~ up a bridge** : bir köprüyü atmak/havaya uçurmak. (d) abartmak, şişirmek, mübalâğa etmek. *He blew up his own role in the account of the battle.* (e) *k.d.* çok kızmak, öfkelenmek, tepesi atmak, parlamak, köpürmek, küplere binmek. *When he heard she was going to quit the school, he simply blew up.* (f) *k.d.* azarlamak, paylamak, haşlamak, (g) şişirmek. *to ~ up a tire.* (h) (fotoğrafı) büyütmek, agrandisman yapmak, (i) *mat.* (işlev) sonsuza uzanmak, **34. ~ up in one's face** *k.d.* büyük başarısızlığa uğramak, yüzüne gözüne bulaştırmak, **35. I'll be ~ed** *k.d.* Hayret! **I'll be ~ed if...** : Eğer ...ise bana adam demesinler. **36. You be ~ed!** *argo* Bıktım senden artık! İllâllah! Patla emi! ***e.a.- 4.*** *whistle,* ***5.*** *pant,* ***6.*** *boast, brag,* ***8.*** *spout,* ***10.*** *burst,* ***11.*** *leave, depart,* ***16.*** *damn,* ***17.*** *squander,* ***21.*** *waver, vacillate,* ***30.*** *(a) subside, pass away,* ***33.*** *(c) explode, (d) exagerate, (f) scold, abuse, (g) inflate, (h) enlarge.*

blow^{3}, *is.* **1.** (rüzgâr, basınçlı hava vb.) üfleme. *to clean machinery with a ~.* **2.** şiddetli esinti : rüzgâr, fırtına, bora vb. *One of the worst ~s we ever had around here.* **3.** (nefesli sazı) üfleme, **4.** sümkürme, **5.** çevirgeçe (konvertere) hava üfleme, **6. to go for a ~** : çıkıp hava almak, hava almak için gezinmek.

blow^{4}, *is.&f.* **blew, blown, blowing** *esk.* **1.** çiçeklenme(k), çiçek açma(k), **2.** çiçekler. **a honeysuckle in full ~** : top top çiçekler açmış hanımeli, **3.** parlak ve göze çarpan renk kaynaşımı. *a rich, full ~ of color.*

blowback, *is.* geri tepme.

blowball, *is.* (hindiba vb. gibi çiçeklerin) tüylü topa benzer tohum başı.

blow-by, *is., ç.* **-bies 1.** *oto.* sızıntı : hava, benzin karışımının veya yanıcı gazların silindir ile piston arasından krank mahfazasına sızması, **2.** bu gazları tekrar yakmak için silindire gönderen düzen.

blow-by-blow, *sf.* ayrıntılı, teferruatlı. *a ~ account of the interview.* ***e.a.-*** *detailed, action by action.*

blow-dry, *is.&gl.f.* **-dried, -drying** (ıslak saçı kurutma makinesiyle) üfleyerek kurutma(k). *How much does the beauty parlor charge for a wash, cut and ~?*

blow-dryer, *is.* saç kurutucu, (elektrikli) saç kurutma makinesi.

blower, *is.* **1.** üfleyici, esici, **2.** hava üfleyen makine : vantilâtör, körük vb., **3.** *Brit. argo* telefon, **4.** *argo* övüngen, palavracı, yüksekten atan, **5.** *bk.:* **supercharger**. ***e.a.- 3.*** *telephone,* ***4.*** *braggart.*

blowfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *bk.:* **puffer** (2).

blowfly, *is., ç.* **-flies** *zool.* vazvaz, kurtlu sinek *(Calliphoridae)* : larvalarını leş ve dışkı üzerine bırakan bir tür sinek.

blowgun = blowpipe = blowtube, *is.* üflemeli ok : üflenerek içinden ok atılan boru.

blow-hard, *is. argo* palavracı, geveze, daima kendini öven ve çok konuşan kimse .

blowhole, *is.* **1.** hava deliği, **2.** nefeslik : balinanın tepesinde solunmasına yarayan burun delikleri, **3.** solunum deliği : buzlarda balina ve fokların nefes almasına yarayan delik, **4.** *metal.* (dökümde) gaz boşluğu.

blowlamp, *is. bk.:* **blowtorch.**

blow mold, *is.* cam kalıbı : içine cam üflenerek şekil verilen menteşeli kalıp.

blown, *sf.* **1.** şiş(iril)miş, şişkin, üflenmiş. ~ **stomachs** : şişmiş mideler, **2.** yorulmuş, nefesi kesilmiş, nefes nefese, bîtap, bitkin, çok yorgun. *The horses were ~ by the violent exercise.* **3.** tahrip edilmiş, patla(tıl)mış, berhava edilmiş, at(ıl)mış, bozulmuş, yanmış. **a ~ fuse** : atmış/yanmış sigorta. **to dispose of ~ canned goods** : bozulmuş konserveleri imha etmek, **4.** tam açılmış (çiçek). ***e.a.-*** *1. inflated, swollen, 2. exhausted.*

blown-molded = blow-molded = blown-mold, *sf.* şişirilip kalıplanmış, kalıpta şişirilmiş (içi boş plâstik eşya vb.).

blown-up, *sf.* **1.** büyütülmüş (resim, fotoğraf), **2.** şişirilmiş, abartılmış, genişletilmiş. **3.** yıkılmış, tahrip edilmiş, patlatılmış, atılmış. *a ~ bridge.* ***e.a.-*** *1. enlarged, 2. bloated.*

blowoff, *is.* **1.** (fazla buhar, su vb.) boşal(t)ma, salıverme. **The safety valve released a violent ~ from the furnace** : Emniyet süpabı fırındaki fazla basınçlı gazları salıverdi. **2.** (fazla buhar, su vb.) boşaltma düzeni, **3.** *argo bk.:* **blow-hard.**

blowout, *is.* **1.** (oto lâstiği) patlama, **2.** (buhar, hava vb.) boşalma, **3.** *elekt.* sigorta atması : fazla akım geçince sigorta telinin ergimesi, **4.** (petrol, gaz vb.) (kontrol dışı) fışkırma, **5.** *hv. bk.:* **flameout**, **6.** *argo* eğlenti, cümbüş.

blowpipe, *is.* **1.** yakıt borusu : yakıtın hava ile karıştırılıp yanmak üzere sevk edildiği boru, **2. blowiron, blowtube** *d.d.* üfleme borusu : camcıların ucuna ergimiş cam alıp üfleyerek şekil verdikleri boru, **3.** *bk.:* **blowgun**, **4.** *tıp* teşhis tedavi borusu.

blowsed, *sf. bk.:* **blowzy.**

blowsy, *sf.* **blowsier, blowsiest** *bk.:* **blowzy.**

blowtorch, *is.* üfleç, pürmüz lâmbası, lehim lâmbası, benzinli kaynak lâmbası.

blowtube, *is.* **1.** *bk.:* **blowgun**, **2.** *bk.:* **blowpipe** (2).

blowup, *is.* **1.** patlama, infilâk, **2.** şiddetli kavga, tehevvür, kendinden geçercesine hiddetlenme/öfkelenme, **3. blow-up** *ş.d.y* : büyütülmüş resim/fotoğraf. ***e.a.-*** *1. explosion, 3. enlargement.*

blowy, *sf.* **blowier, blowiest 1.** esintili, rüzgârlı. *A chill, ~ day.* **2.** çabuk yırtılabilen, dayanıksız. **flimsy, ~ curtain material** : ince, dayanıksız perde kumaşı, **3. blowiness** : (a) esintili/rüzgârlı oluş, (b) dayanıksılık, çabuk yırtılabilme. ***e.a.-*** *1. windy.*

blowzy, *sf.* **blowzier, blowziest 1.** kırmızı yüzlü, pembe/al yanaklı, **2.** (saç vb.) karışık, bakımsız, dağınık, pürsek. **blowsy, blowzed, blowsed, blousy** *d.d.* **3. blowzily** : karmakarışık/dağınık bir şekilde. ***e.a.-*** *2. disheveled, unkempt..*

B.L.S. = Bachelor of Library Science.

blubber, *is.&sf.&f.* **1.** *zool.* balina yağı, **2.** (bağırarak/yüksek sesle/hüngür hüngür) ağlama(k), ağlayış. *Don't ~, tell me what is wrong.* **3.** (ağlarken/hıçkırıklar arasında) söylemek. **She seemed to be ~ing something about a lost ring** : Hıçkırarak galiba bir yüzüğün kaybolduğunu söylemek istiyordu. **4.** (ağlamaktan gözleri ve suratı) şişmek, allak bullak olmak. **All that crying had really ~ed her face** : Bütün bu ağlamalardan yüzü gözü şişmişti. **5.** (ağlamaktan göz kapakları) şişmiş. *She dried her ~ eyes.* **6.** kalın, etli, yağlı, şişkin, şişman. *thick, ~ lips.* **~ faced** : ablak suratlı, **7. ~er** : hüngür hüngür ağlayan kimse, **8. ~ingly** : hüngür hüngür ağlayarak. ***e.a.-*** *2. cry, 6. thick, fatty, swollen, puffy.*

blubberhead, *is. argo* kalın kafalı, et kafa(lı), mankafa, aptal, ahmak. ***e.a.-*** *blockhead, stupid.*

blubbery, *sf.* **1.** yağlı, **2.** şişman, şişko, şişkin, etli, kalın, kaba, iri. ~ **lips** : etli/kalın dudaklar. ***e.a.***- *2. fat, swollen.*

blucher, *is.* **1.** sağlam/kaba potin, **2.** kundura.

bludge, *is.&gl.f.* **bludged, bludging** *Avust.* **1.** kolay iş/görev, **2.** kaytarmak, atlatmak, görevden kaçınmak, (hile ile işin içinden) sıyrılmak, **3.** (birisinin) üstüne yıkmak/yüklemek, hile ile kabul ettirmek. ***e.a.***- *1. snap, 2. shirk, 3. impose on.*

bludgeon, *is.&gl.f.* **1.** çomak, tokmak, cop, matrak, bir ucu kalın sopa, **2.** sopalamak, çomak/tokmak/sopa ile vurmak, **3.** (birisini bir işi yapmaya) zorlamak, tazyik etmek, zorla yaptırmak. *The boss finally ~ed him into accepting responsibility.* **4. ~er = ~eer** : sopalayan, sopa/çomak/tokmak ile vuran; zorlayan, tazyik eden. ***e.a.***- *3. coerce, bully.*

blue, *is.&sf.* **bluer, bluest**, *v.* **blued, bluing 1.** mavi, gök (rengi), lâcivert. **baby ~ = Cambridge ~ = light ~** : açık mavi. **dark ~ = Oxford ~** : koyu mavi. **deep ~** : koyu mavi, lâcivert. **navy ~** : koyu lâcivert. **royal ~** : açık lâcivert. **steely ~** : çelik mavisi. **~ water** : deniz. **true ~** : sadık, vatansever, **2.** (deri, cilt) mor, morarmış. **black and ~** : çürük, morarmış, **3.** çivit, **4.** mavi renkli şey. *Place the ~ next to the red.* **5.** mavili, mavi üniformalı. *Tomorrow the ~s will play the reds.* **6.** ABD İç Savaşlarında birlik *(Union)* ordusuna mensup kimse, **7.** *bk.:* **bluestocking**, **8.** *bk.:* **blue ribbon** (1), **9.** mavi kanatlı kelebek *(Lycaeni-dae)*, **10.** (a) gök(yüzü), sema, (b) deniz, (c) meçhul, bilinmeyen. **to vanish into the ~** : meçhullere karışmak, kaybolmak, sırra kadem basmak, **11.** üzgün, mahzun, meyus, kederli, mükedder, ümitsiz, gamlı. **to feel ~** : üzülmek, keder/üzüntü duymak, içi sıkılmak, neşesi kaçmak. **to look ~** : üzgün/neşesiz görünmek. **Things look ~** : İşler kötü görünüyor. *She was ~ about not being invited to dance.* **12.** *argo* ayıp, müstehcen, açık saçık. *~ jokes. ~ movies.* **13.** tutucu, muhafazakâr, katı kurallara dayanan. *~ laws.* **14.** maviye boyamak, mavileştirmek, **15.** çivitlemek. *Don't ~ your clothes until the second rinse.* **16.** israf/heba etmek. **~ one' money** : parasını çarçur etmek, har vurup harman savurmak, **17. ~ in the face** : (aşırı öfkeden/yorgunluktan) bitkin, bitap, mosmor, takatsiz. **He ran until he was ~ in the face** : Takati kesilinceye kadar koştu. **I told you till I am ~ in the face** : Sana bin defa söyledim/söylemekten dilimde tüy bitti. **18. out of the ~** : ansızın, apansız, anîde, birdenbire, beklenmeksizin, pat diye, damdan düşer gibi. **The inheritance came out of ~ as a stroke of good fortune** : Miras, ansızın bir talih kuşu gibi çıkageldi. **19. ~ish = bluish** : mavimsi, mavimtrak, **20. bluishness** : mavimsilik, mavimtraklık, **21. ~ alert** : mavi alârm : (a) birinci (sarı) alârmdan sonra hava hücumu olasılığını bildiren ikinci alârm, (b) kasırga/tayfun alârmı, **22. ~ baby** : mavi bebek : kalp/akciğer hastalığından mavimsi deri ile doğan bebek, **23. ~ness** : mavilik. ***e.a.***- *1. azure, 1 0. (a) sky, (b) sea, (c) unknown, 11. depressed, despondent, morose, downcast, dejected, melancholy, 12. indecent, risqué, 13. exhausted, speechless, 18. suddenly, unexpectedly.*

Bluebeard, *is.* Mavisakal(lı) : karılarını öldüren adam.

bluebell, *is. bot.* **1.** yabanî sümbül, mavi yasemin, çan çiçeği gibi mavi çan biçiminde çiçek açan bitkiler *(Scilla nonscripta)*, **2.** ciğer otu *(Mertensia virginica)*.

blueberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** dağ mersini *(Vacci-num)*, **2.** bu bitkinin meyvesi.

bluebill, *is. ABD- k.d.* deniz ördeği. ***e.a.***- *scaup duck.*

bluebird, *is. zool.* mavikuş *(Sialia sialis)* : K Amerika'da yaşayan mavi tüylü, kırmızı, kahverengi göğüslü ötücü kuş.

blue blood, *is.* **1.** asil kan, soyluluk, asalet, **2.** *k.d.* aristokrat, soylu/asil kişi.

blue-blooded, *sf.* asil, soylu, aristokrat. ***e.a.***- *noble, aristocrat.*

bluebonnet = bluecap, *is.* **1.** *bot.* peygamber çiçeği *(Centaurea cyanus)*, **2.** *bot.* Teksas çiçeği, mavi çiçekli acı bakla *(Lupinus subcarnosus)*, **3.** mavi başlık (önceleri İskoçya'da giyilirdi), **4.** mavi başlıklı İskoçya neferi, **5.** İskoçyalı. ***e.a.***- *1. cornflower, 2. lupine, 5. Scot.*

blue book = bluebook, *is.* **1.** *k.d.* mavi kitap : toplum hayatında sivrilmiş kişilerin ad ve adres kitabı, **2.** *ABD* (yüksek okulların sınavlarında kullanılan, genellikle mavi kaplı) sınav defteri/kâğıdı.

bluebottle, *is. bot.* **1.** *bk.:* **cornflower** (1), **2.** mavi çiçek açan herhangi bir bitki.

bluebottle fly, *is. zool.* mavi at sineği *(Calliphora)*.

blue cheese, *is.* (iyi cins) mavi peynir.

blue chip, *is.* **1.** (Pokerde en kıymetli olan) mavi fiş, **2.** sağlam bir şirketin hisse senedi, **3.** yedekte tutulan kıymetli mülk, **4.** koz. *The airfield was a ~ in the struggle for the military supremacy.*

blue-chip, *sf.* güvençli, güvenilir, kıymetli, değerli, önder, önde/başta gelen. **~ stock = ~ shares** : kıymetli/güvenilir hisse senedi. **a group of ~ scientists** : önde gelen bilginler grubu.

bluecoat, *is.* **1.** mavi üniformalı kimse (polis memuru vb.), **2.** *ABD* (İç Savaşlar esnasında) Birlik *(Union)* ordusuna mensup er.

blue cohosh, *bk.:* **cohosh.**

blue-collar, *sf.* işçi sınıfından, mavi yakalı. *bk.:* **white-colar.**

blue copperas, *kim. bk.:* **blue vitriol.**

blue crab, *is. zool.* maviyengeç *(Callinectes sapidus)* : KD Amerika kıyılarında yaşayan, eti yenen koyu yeşil gövdeli ve mavi bacaklı yengeç türü.

blue devils, *is.* **1.** üzüntü, yeis, keder, hüzün, **2.** *bk.:* **delirium tremens.** ***e.a.*** *- 1. depression.*

blue-eyed, *sf.* mavi gözlü. **mother's ~ boy** : anasının kuzusu/sevgili oğlu. **~ daisy** *bot.* ayı kulağı, ayı otu. **~ grass** *bot.* mavisüsen *(Sisyrinchium).* **~ Mary** *bot.* mavidudak *(Collinsia vern)* : K ve D ABD'de yetişen bir ot. Uzun saplı çiçeklerinin üst dudağı beyaz veya mor, alt dudağı mavidir.

bluefin tuna, *is. zool.* mavi yüzgeçli ton balığı *(Thunnus thynnus)* : ılık denizlerde yaşayan iri bir cins ton balığı. **horse mackerel** *d.d.*

bluefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** lüfer *(Pomato-mus saltatrix)* : birçok denizde avlanan eti lezzetli bir balık, **2.** mavimtrak renkte herhangi balık.

blue flag, *is. bot.* mavizambak *(Iris prismatica, I. versicolor).*

blue fox, *is.* **1.** mavitilki, **2.** mavitilki derisi, **3.** maviye boyanmış tilki derisi.

blue funk, *is. argo* aşırı korku.

blue gas, *is. kim. bk.:* **water gas.**

bluegill, *is. zool.* gökbaş *(Lepomis macrochirus)* : Mississippi nehrinde bulunan tatlı su balığı.

blue goose, *is. zool.* mavikaz *(Chen caerulescens)* : K Amerika'da yaşayan mavimtrak gri renkli yaban kazı.

blue grama, *is. bot.* gökçayır. **grama grass** *d.d.*

bluegrass, *is. bot.* **1.** gökçimen : Poa türünden herhangi bir ot. Kentucky gökçimeni *(Poa pratensis)* gibi, **2.** bilhassa banco ile çalınan köy halk müziği, **3. ~ Region** : Kentucky eyaletinin gökçimeni bol at yetiştirme bölgesi, **4. ~ State** : Kentucky (takma adı).

blue-green alga, *bot.* mavimsi yosun *(Myxophyceae/Cyanophycaea).*

blue grouse, *is. ABD- k.d.* mavi dağ tavuğu *(Dendraga-pus)* : K Amerika'da yaşayan tüyleri gri, mavi benekli dağ tavuğu.

blue gum, *is. bk.:* **eucalyptus.**

blueing, *is. kim. bk.:* **bluing.**

bluejack, *is. bot.* gökmeşe *(Quercus cinerea or brevifolia)* : G ABD'de yetişen mavi yapraklı bodur meşe.

bluejacket, *is.* denizci, bahriyeli. ***e.a.*** *- sailor.*

blue jay, *is. zool.* gökçekuş *(Cyanocitta cristata)* : KD Amerika'da yaşayan sırtı parlak mavi, göğsü gri renkli ötücü kuş.

blue jeans, *is.* blucin : (mavi kaba kumaştan yapılmış) işçi pantalonu. Günlük giysi olarak da kullanılır.

blue laws, *is. ABD* **1.** tutucu/sert yasalar, **2.** pazar günü içki, eğlence ve çalışmayı yasaklayan yasalar.

blue line = zone line, *is.* (buz hokeyinde) mavi çizgi, saha çizgisi.

blue mold, *is.* **1. green mold** *d.d.* mavi küf *(Penicillium)* : ekmek, peynir gibi gıdaların üzerinde oluşan mavi, yeşil renkli küf, **2.** (bitkilerde) mavi küf hastalığı.

blue Monday, *k.d.* çetin pazartesi : pazar günü dinlendikten sonra pazartesi çalışmanın zorluğunu ima için söylenir.

blue moon, *is. k.d.* çok uzun zaman. **in a ~ ~** : senelerdir, çok uzun zamandan beri. *I haven't seen him in a ~ ~.* **once in a ~ ~** : nadiren, kırk yılda bir.

blue movie, *is.* müstehcen film.

bluenose, *is.* **1.** sofu, **2.** *b.h.* Nova Skoçyalı, **3.** *den. argo* Nova Skoçya'ya giden gemi, bu geminin tayfası. ***e.a.*** *- 1. prude*

blue note, *is.* mavi nota, cazda çok geçen bemollü nota.

blue ointment, *is. ecz.* mavi merhem : %10 cıva içeren ve bitlenmeye karşı kullanılan merhem.

blue onyx, *is.* mavi akik.

blue-pencil, *gl.f.* **-ciled, -ciling** (Brit.: **-ciled, -cilling**) mavi kalemle düzeltmek/tashih etmek/çizmek/çizip iptal etmek.

blue peter, *den.* mavi bayrak : limandan ayrılmak üzere olan bir geminin ön direğe çektiği ortasında beyaz kare bulunan mavi bayrak.

blue pike = bluepickerel = blue pike perch, *is. zool.* mavi turna balığı *(Strizostedion vitreum glaucum)* : Büyük göllerde yaşar.

blue plate, *is.* **1.** mavi tabak : birkaç çeşit yemek koymağa mahsus bölmeleri olan mavi söğüt desenli tabak, **2.** sebzeli et : bir menünün esas yemeği.

blue point, *is.* mavi benekli Siyam kedisi.

bluepoint, *is. zool.* ufak istiridye : bilhassa *Long Island* 'ın *Blue Point* mevkiinde yakalanan istiridye.

blueprint, *is.&gl.f.* **1.** mavi kopya, ozalit kopyası, **2.** mavi kopya çıkarma(k), ozalite çekme(k), **3.** ayrıntılı plân. **a ~ for the future** : gelecek için hazırlanmış ayrıntılı plân.

blue racer, *is. zool.* mavi yılan *(Coluber constrictor flavientris)* : ABD'de Teksas-Ohio arasında raslanan mavimtrak renkli, hızlı hareket eden bir tür yılan.

blue ribbon, *is.* **1.** en büyük nişan. *He was awarded a ~ ~ for his contribution to medicine.* **2.** İngiliz Garter şövalyelerinin ayırıcı simge olarak taktıkları mavi şerit, **3. Blue Ribband** *d.d. Brit.* Atlantik'te sürat rekoru kıran gemiye verilen ödül, **4.** (içki düşmanı bazı kurumların simge olarak taşıdıkları) mavi kurdele.

blue-ribbon, *sf.* **1.** olağanüstü, fevkalâde, en üstün, en âlâ, birinci. **The party was a ~ occasion** : Ziyafet, fevkalâde bir eğlenceye vesile oldu. **2. ~ jury** : olağanüstü jüri : çok önemli bir dava için en yüksek tabakadan seçilmiş jüri heyeti.

blue rockfish = priestfish, *is. zool.* mavi kaya balığı *(Sebastodes mystinus)* : K Amerika Pasifik kıyılarında bulunan mavimtrak siyah renkli bir tür kaya balığı.

blues, *is.* **1.** can sıkıntısı, neşesizlik, üzüntü, üzgünlük, yeis, keder, kasvet, melânkoli. **This rainy spell is giving me the ~** : Bu yağmurlu havalar bana kasvet veriyor. **to have (a fit of) the ~** : sıkıntıdan patlamak/bunalmak, kara düşüncelere dalmak, hafakanlar basmak, **2.** bir nevi zenci caz müziği, **3.** *ABD* askerî üniforma. ***e.a.*** *- 1. despondency, melancholy*

blue shark = great blue shark, *is. zool.* mavi köpek balığı *(Prionace glauca)* : sırtı çivit mavisi, karnı beyaz bir cins köpek balığı.

blue-sky, *sf.* **1.** şüpheli, malî bakımdan sağlam olmayan (hisse senedi, esham, tahvilât vb.), **2.** sırf kuramsal, ekonomik değerinden ziyade bilimsel değeri olan, **3.** havaî, hayalî, amelî kıymeti olmayan. *~ ideas.* **4. ~ law** *: ABD* esham ve tahvilât satışını düzenleyen (bilhassa sahte hisse senedi satışını önlemek gayesi güden) yasa. ***e.a.*** *- 3. fanciful, impractical.*

blue spirea, *is. bot.* mavi çayırmelikesi *(Caryopteris incana)* : D Asya'da yetişir. Mavi/ mavimsi mor renkte güzel salkım çiçekler açar.

blue spruce = Colorado (blue) spruce, *is. bot.* göklâdin *(Picea pungens)* : KB Amerika'da süs ağacı olarak yetiştirilen mavimtrak yeşil yapraklı lâdin.

blue stellar object = BSO, *is. astr.* mavi gök cismi : bir zamanlar yıldız sanılan, önemli bir radyo dalgası yayınlamayan gök cisimlerinden herhangi biri.

blue stem, *is.* mavi sap : ahududu ve böğürtlenlerde *Verticillium albo-altrum* mantarlarının sebep olduğu ve sapların mavileşmesi, köklerin solarak çürümesi şeklinde beliren bir bitki hastalığı.

bluestem, *is. bot.* gökçayır *(Andropogon)* : Batı ABD'de hayvan yemi olarak yetiştirilen mavimtrak yapraklı ot.

bluestocking, *is.* **1.** aydın/münevver/kültürlü kadın, **2.** Londra'da XVIII. yüzyılda kurulan edebî bir topluluğa mensup kadın.

blue stone, *is. kim. bk.:* **blue vitriol.**

bluestone, *is.* gök taş, mavi taş : yapı ve döşemelerde kullanılan mavimtrak renkli killi taş.

blue streak, *is. k.d.* **1.** şimşek/yıdırım gibi, çok hızlı hareket eden (şey). **like a ~ ~** : şimşek/yıldırım hızı ile, yıdırım gibi, **2.** bitmez, sonu gelmez, sürekli şey. **to talk a ~ ~** : durmadan/biteviye konuşmak. *e.a.- 2. interminable, continuous.*

bluet, *is. bot.* **1.** peygamber çiçeği *(cornflower)* vb. gibi mavi çiçek açan bitkilerden herhangi biri, **2.** *gen.* **~s = innocence = innocents = Quaker-ladies** *d.d.* sarı mine *(Houstonia caerulea)* : KD Amerika'da yetişir, ortası sarı küçük mavi çiçekler açar.

blue throat, *is. zool.* buğdaycıl bülbül *(Luscinia svecica cyanecula)* : karatavukgillerden Avrupa ve Asya'da söğütlük ve sazlıklarda yaşayan sırtı kül rengi ötücü kuş.

blue vervain, *is. bot.* mavi mine çiçeği *(Verbena hastala)* : KD Amerika'da yetişen küçük mavi çiçekli, soğuğa dayanıklı, kalınlı bir bitki.

blue vitriol = blue coppers = blue stone = copper sulfate = cupric sulfate, *is. kim.* göz taşı, bakır sülfat, CuSO4.5H2O : Normal olarak saydam mavi kristal, suyu uçurulunca beyaz toz halinde bir bakır tuzu. Haşarat öldürücü olarak, renkleri tespitte ve oymacılıkta kullanılır.

blueweed, *is. bot.* **1. blue thistle** *d.d.* engerek otu *(Echium vulgare)* : gösterişli mavi çiçekler açar, **2.** *bk.:* **chicory.**

blue whale, *is.* **sulfur-bottom (whale), sulphur-bottom (whale)** *d.d.* gökbalina *(Sibbaldus musculus)* : Kuzey Buz Denizinde yaşayan sırtı gri, mavi, karnı sarımtrak renkli en büyük memeli hayvan.

blue-winged teal, *is. zool.* mavi kanatlı çamurcun *(Anas discors)* : K Amerika'da bulunan kanatları kurşunî, mavi benekli küçük bir ördek.

bluewood, *is. bot.* maviçalı *(Condalia obovata)* : Batı Teksas ve Meksika'da yetişir. Ekseriya sık çalılıklar teşkil eder.

bluff^1, *sf.&is.* **1.** tok sözlü, açık, dobra dobra. **a big, ~, generous man** : iri yarı, tok sözlü, cömert bir adam, **2.** sarp/dik kayalık, uçurumlu. *a ~, precipitous headland.* **3.** *den.* yuvarlak, keskin olmayan (gemi pruvası), **4.** sarp yamaç, dik kayalık, uçurum, **5.** *Cnd.* koru, bozkırda ağaçlık, **6. ~ly** : tok sözlü olarak, açıkça, dobra dobra, sözünü esirgemeden, **7. ~ness** : tok sözlülük. *e.a.- 1. open, honest, rough, blunt, 2. abrupt, steep, precipitous, 5. copse. k.a.- 1. subtle.*

bluff^2, *is.&f.* **1.** kuru sıkı/palavra atmak, blöf yapmak. *He ~ed me into believing that he was a doctor.* **2.** palavra ile/blöfle elde etmek. **He ~ed his way into the job** : Palavra ile işe girdi. **3.** aldatmak, yalan sözle/numara ile kandırmak, **4.** kuru sıkı, blöf, palavra. **I didn't fall for his ~** : Onun palavralarını yutmadım. **5. ~er** *d.d.* palavracı, blöfçü, yüksekten atan. **That big ~ doesn't have a nickel to his name** : O palavracının cebinde beş kuruşu (meteliği) bile yoktur. **6. call s.o.'s ~** : (bir kimsenin) yalanını/palavrasını yüzüne vurmak, palavraya aldırmamak, kuru sıkıya pabuç bırakmamak. **He always said he would quit, so we finally called his ~** : Hep ayrılacağını söyler dururdu, sonunda bunun palavra olduğunu yüzüne vurduk. *e.a.- 1-3. deceive, mislead, beguile, betray, delude, double-cross, humbug, illude, juggle, take-in.*

bluing = blueing, *is. kim.* **1.** çivit, çivite benzer madde, **2.** ağaran saçlara gümüş rengi veren boya.

blunder, *is.&f.* **1.** gaf, falso, çam devirme, aptalca/ahmakça hata, yanlış davranış, büyük hata. *That's your second ~ this morning.* **to commit a ~** : gaf/falso yapmak, pot kırmak, çam devirmek, **2.** sapıtmak, yolunu şaşırmak, aptalca veya körü körüne/kör gibi hareket etmek/davranmak. **Without my glasses I ~ed into the wrong room** : Gözlüksüz yolumu şaşırıp yanlış odaya daldım. **3.** pot kırmak, gaf/falso yapmak, çam devirmek, budalaca/aptalca/ahmakça hareket etmek, büyük hata işlemek, **4.** bozmak, berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, acemice iş yapmak, allak bullak etmek. *Several of the accounts were ~ed by the new assistant.* **5.** ağzından kaçırmak, düşünmeden söylemek/konuşmak. **He ~ed his surprise at her winning the award** : Onun ödül kazandığına hayret ettiğini ağzından kaçırdı. **6. ~ about** : çarpa çarpa dolaşmak, **7. ~ against/into s.o.** : birine çarpmak, **8. ~ one's way along** : çarpa çarpa ilerlemek, gözü kapalı/körü körüne gitmek, **9. ~ through** : iyi kötü/kör topal işi başarmak. **He managed to ~ through** : İyi kötü işi başardı.

10. ~ upon : tesadüfen keşfetmek/bulmak, **11. ~er** : pot kıran, çam deviren, gaf yapan, aptalca/budalaca hareket eden, **12. ~ful** : hatalı, yanlış, aptalca/ahmakça yapılan, **13. ~head** : şaşkın, aptal, ahmak, budala, **14. ~ing** : patavatsız, ahmak, aptal, **15. ~ingly** : aptalca, ahmakça, pot kırarcasına, çam devirircesine, yanlış/falsolu bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. error, mistake, 2. flounder, stumble, 4. bungle, botch, 5. blurt out.*

blunderbuss, *is.* **1.** alaybozan tüfeği : ağzı yayvan eski zaman karabinası, **2.** aptal/ahmak kimse.

blunt, *is.&gl.f.* **1.** kör, körleşmiş, kesmez, keskin/sivri olmayan, **2.** pervasız, yersiz, münasebetsiz, açık/dobra dobra (söz), lâfını sakınmayan, açık konuşan. **a ~, ill-timed question** : yersiz, vakitsiz bir soru, **3.** gabi, kalın kafalı, anlayışı kıt, hissiz, duygusuz, vurdumduymaz, **4.** (bıçak vb.) körletmek, körleştirmek, **5.** duygusuzlaştırmak, vurdumduymaz yapmak, hassasiyetini gidermek, zayıflatmak, kuvvetini azaltmak, zekâ/kavrayış ve anlayışını kıtlaştırmak. *Alcohol ~s your senses.* **6. ~ly** : pervasızca, sakınmadan, çekinmeden, dobra dobra, açıkça, sözünü esirgemeden, pat diye, damdan düşer gibi, **7. ~ness** : (a) körleşme, keskinliğini yitirme, (b) pervasızlık, açık sözlülük, dobra dobralık, (c) duygusuzluk, vurdumduymazlık. ***e.a.*** *- 2. bluff, brusque, short, gruff, rough, rude, difficult, uncivil, impolite, 3. insensitive, dimwitted, obtuse, thick, stolid, 4. dull.* ***k.a.*** *- 2. suave, tactful.* *NOT* : **BLUNT, BLUFF, BRUSQUE, CURT** kelimeleri davranış ve konuşma tarzını nitelerler. **BLUNT**, incelik ve zarafetten yoksunluğu, başkalarının duygularına karşı saygı noksanlığını belirtir : *blunt and tactless.* **BLUFF**, kasıtlı olmayan ve istenmeden sebebiyet verilen, bununla beraber iyi niyete dayandığı için karşıdakini rencide etmeyen bir nezaket noksanlığıdır : *a bluff sea captain.* **BRUSQUE**, konuşma ve davranışta sertlik, kabalık ifade eder : *a brusque denial.* **CURT**, kısa fakat kaba ve ters bir lisanı niteler : *a curt reply.*

blur, *is.&f.* **blurred, blurring 1.** bulanıklaş(tır)mak, bulan(dır)mak, bulaş(tır)mak, bula(n)mak, lekele(n)mek, yay(ıl)mak. **The windows were ~red with soot** : Pencereler isten lekelenmişti. **2.** donuklaş(tır)mak, belirsizleş(tir)mek, müphem/belirsiz hâle gelmek/getirmek. **The fog ~red the outline of the trees** : Sisten ağaçlar belirsiz hâle geldi. **3.** (duygu) uyuş(tur)mak, (göz) karar(t)mak, kendini kaybetmek. **The blow on the head ~red his senses** : Kafasına inen darbenin etkisiyle kendini kaybetti. **4.** seçilemez hale gelmek. *Everything ~red as he ran.* **5.** bulanıklık, belirsizlik. *He could see nothing in the foggy ~ .* **6.** leke, bulaşık. **a ~ of smoke** : is lekesi, **7.** hayal meyal görünen şey, belirsiz/bulanık görüntü. *The ship was just a ~ in the fog.* **8. ~redly** : belirsiz/müphem bir şekilde, hayal meyal, **9. ~redness** : belirsizlik, müphemlik, donukluk. ***e.a.*** *- 1. obscure, 2. dim, 6. smudge, smear, stain, tar, tarnish.*

blurb, *is.&gl.f.* **1.** kısa ilân, reklâm, övgü ilânı, abartmalı reklâm, kitap kapağındaki reklâm. *He wrote a good ~ for his friend's novel.* **2.** (överek) ilân etmek, (abartmalı bir şekilde) reklâm yapmak.

blurry, *sf.* belirsiz, müphem, donuk, hayal meyal.

blurt, *is.&gl.f.* **1.** *gen.* **~ out** : (pat diye) söyleyivermek, (sırrı) ağzından kaçırmak, düşünmeden söylemek, *argo* yumurtlamak. **He ~ed out the secret** : Sırrı ağzından kaçırdı. **2.** (ağızdan kaçırılan) söz/lâf, düşünmeden söylenen şey.

blush, *is.&f.* **1.** (utanç veya mahcubiyetten yüzü) kızarmak. *He ~ed when they called him sissy.* **2.** *gen.* **~ at/for** : utanmak, mahcup olmak. *Your bad behavior makes me ~ for your mother.* **make s.o. ~** : birini utandırmak. **to ~ for s.o.** : biri namına utanmak. **I ~ for you** : Senin yerine ben utanıyorum/benim yüzüm kızarıyor. **to ~ for shame** : utancından kıpkırmızı olmak. **to ~ to the roots of one's hair** : kulaklarına kadar kızarmak, **3.** (gökyüzü, çiçek vb.) pembeleşmek, **4.** (yağlı boya, cilâ vb.) donuklaşmak, **5.** kızararak belli etmek. **She could not help ~ing the truth** : Kızararak gerçeği belli etti. **6.** kızarma, utanma, mahcubiyet. **put s.o. to the ~** : (birini) utandırmak, yüzünü kızartmak, **7.** pembelik. **~ rose** : pembe gül, kırmızımsı renk, **8. at first ~** : ilk bakışta, **9. at the first ~ of the youth** : ilk gençlik çağında, **10. ~er** : yüzü kızaran/utanan kimse, **11. ~ful** : (a) mahcup, utangaç, (b) utandırıcı, utanç verici, (c) kızarmış, pembe, **12. ~fully** : utanarak, mahcubiyetle, utana utana, **13. ~fulness** : utangaçlık, utanma, mahcubiyet. ***e.a.*** *- 1. redden, flush, 8. at first glance.*

blushing, *sf.* **1.** kızaran, pembeleşen, **2.** utanan, çekinen, mahcup, çekingen, **3.** **~ly** : (a) kızararak, (b) utanarak, mahcubiyetle, çekingenlikle.

blushless, *sf.* (yüzü) kızarmaz, utanmaz, arlanmaz, arsız, yüzsüz.

bluster, *is.&f.* **1.** uğuldamak, (rüzgâr) şiddetli esmek. **~ing waves** : uğultulu dalgalar, **2.** bağırıp çağırmak, yaygarayı basmak, gürültü/patırtı yapmak, yüksekten atmak. **to ~ out threats :** tehdit savurmak. **He ~s, but does nothing** : Onunkisi kuru gürültü. **3.** bağırıp çağırarak iş başarmak. **He ~ed his way through the crowd** : Bağırıp çağırarak kalabalık arasından kendine yol açtı. **4.** uğultu, gürültü, patırtı, yaygara, şamata. *the ~ of the streets.* **5.** martaval, palavra, kuru sıkı, kabadayılık, yüksekten atma. **bluff and ~** : boş palavra, kuru sıkı, martaval, **6.** **~er** : palavracı, martavalcı, kabadayı, yüksekten atan, yaygaracı, kuru gürültücü, **7.** **~ingly** : uğultu/gürültü ile, yaygara/şamata ile, bağırıp çağırarak, kabadayılıkla.

blusterous, *sf.* **1.** uğultulu, gürültülü, yaygaralı, şamatalı, **2.** **~ly** *bk.:* **blusteringly .**

blustery, *sf.* **1.** fırtınalı, uğultulu, gürültülü. *a ~ cold day.* **2.** palavracı, yaygaracı, gürültücü, martavalcı. *a ~ man.*

blvd. = boulevard.

-bly, *son ek bk.:* **-ably.**

blype, *is. İsk.* ince zar veya deri.

B.M. = **1.** Bachelor of Medicine, **2.** Bachelor of Music, **3.** British Museum.

B.M.E. = **1.** Bachelor of Mechanical Engineering, **2.** Bachelor of Mining Engineering.

B.M.R., *bk.:* **basal metabolic rate.**

B.Mus. = Bachelor of Music.

B'nai B'rith, Milletler Arası Yahudi Örgütü : Yahudilerin toplumsal, eğitimsel ve kültürel ilerlemesi gayesiyle 1843'te N. York'ta kurulmuş örgüt.

boa, *is., ç.* **boas** *zool.* boa *(Boidae)* : avını etrafına dolanıp sıkarak öldüren zehirsiz sıcak ülke yılanı, **2.** uzun ipek veya kürk boyun atkısı/eşarp.

boa constrictor, *is. zool.* **1.** boa yılanı *(Constrictor constrictor)* : Orta ve G Amerika'da yaşayan çok büyük bir boa yılanı (uzunluğu 6 m), **2.** boa familyasından herhangi bir yılan.

boar, *is. zool.* **1.** erkek domuz, **2.** **wild ~** *d.d.* yaban domuzu.

board, *is.&gl.f.* **1.** tahta. **black ~** : kara tahta, yazı tahtası. **bread ~** : ekmek tahtası. **ironing ~** : ütü tahtası, **2.** levha, **3.** oyun tahtası. **checker ~** : dama/satranç tahtası, **4.** **~s** : (a) *tiy.* sahne. **The play will go on the ~s next week** : Piyes, gelecek hafta sahneye konacak. (b) buz hokeyi sahası etrafındaki tatha perde, (c) yarış alanı. **his first time running on ~s** : yarış alanında ilk koşusu, **5.** karton, kitap cildi. **in paper ~s** : karton ciltli. **6.** yemek masası, **7.** (ücretle temin edilen) günlük iaşe, yiyecek içecek. **~ and lodging** : yeme yatma. **ten dollars a day for room and ~** : oda kirası ve iaşe için günde on dolar. **bed and ~** : (oda ve yiyecek dahil) tam pansiyon. **~-wages** : yiyecek ücreti. **to be on ~-wages** : mesken/gıda tazminatı almak, **8.** (yönetim) kurulu, (idare) heyeti/meclisi. **~ chairman** : yönetim kurulu başkanı. **~ of directors** : yönetim kurulu. **~ of education** *ABD* eğitim kurulu. **~ of Examiners** : Denetleme Kurulu, Teftiş Heyeti. **~ meeting** : kurul toplantısı. **~ room** : kurul odası, meclis salonu. **~ of Trades** *Brit.* Ticaret Bakanlığı, *ABD* Ticaret Odası, **9.** *den.* (a) geminin yanı /bordası, (b) volta seyrinde rüzgâra karşı giden yol, **10.** *d.y.* trafiği düzenleyen sabit işaret, **11.** **bulletin ~** *d.d.* ilân tahtası, **12.** *k.d.* manüel telefon santralı, **13.** *Avust.* (a) yün kırkma yeri, (b) yün kırkma ekibi, (c) yünü kırkılacak koyunlar, **14.** yan, kenar, sınır, **15.** *gen.* **~ up/over** : tahta döşemek, tahta (ile) örtmek/kaplamak. **to ~ up a house** : bir eve tahta döşemek. **to ~ over a well** : kuyunun üstünü tahta ile örtmek, **16.** (para karşılığında) yiyecek, içecek sağlamak. **They ~ed him for $50 a week** : Haftada $50 karşılığında onun yiyecek ve içeceğini sağladılar. **17.** (vapura/trene/uçağa) binmek. *to ~ a train.* **18.** (başka bir gemiye) yanaşmak, bordalamak, borda etmek. *The pirate ship ~ed the clipper.* **19.** *esk.* yanaşmak, yaklaşmak, **20.** pansiyoner olmak/kalmak. *Several of us ~ at the same rooming house.* **to ~ at the school** : okulda yatılı olmak. **to ~ out** : (çocuğu) pansiyona/yatılı okula yerleştirmek, **21.** **across the ~** : (a) her şeyi içeren (anlaşma), (b) herkesi aynı derecede etkileyen (ücret, vergi vb.), (c) sistematik olarak, (d) (at yarışında) üçlü bahis, **22.** **go by the ~** : (a) güverteden denize düşmek, (b) büsbütün elden çıkmak, yok olmak, kaybolmak, unutulmak, ihmal edilmek, bir tarafa/kenara atılmak. **All his devoted labor went by the ~** : Bütün fedakârane çalışmaları unutuldu. **let go by the ~** : elden çıkarmak, göz önünde tutmamak, **23. on ~** : (a) taşıta, taşıtta (gemi, uçak, tren vb.). **There were several movie stars travelling incognito on ~ the plane** : Uçakta tebdilikıyafetle seyahat eden birçok sinema yıldızı vardı. **take goods on ~** : gemiye mal yüklemek. **to go on ~** : taşıta binmek. (b) (beyzbol argosu) sahada, **24. on the ~s** : tiyatro mesleğinde, sahnede. *The family has been on the ~s since grandfather's time.* **25. sweep the ~** : (a) (kumarda) masadaki bütün parayı kazanmak, (b) (yarışmada) bütün ödülleri kazanmak, **26. tread the ~s** *bk.:* **tread** (12), **27. work for one's ~** : boğaz tokluğuna çalışmak. ***e.a.*****-** ***4.*** *(a) stage,* ***6.*** *table,* ***12.*** *switchboard,* ***14.*** *edge, side, border,* ***19.*** *approach, accost*

boardable, *sf.* (gemi) yanaşabilir.

board and batten, *is.* tirizli tahta.

boarder, *is.* **1.** yatılı öğrenci, pansiyoner, **2.** düşman gemisine çıkmakla görevlendirilen kimse.

board foot, *is.* kenarları 30.5x30.5 cm, kalınlığı 2.54 cm olan kereste hacmi.

boarding, *is.* **1.** tahta kaplama, **2.** tahta perde/parmaklık, **3.** (gemiye/trene/uçağa) binme, biniş. **~ pass** : (uçağa) biniş kartı, **4. ~ ramp** : (uçağa biniş/iniş) merdiveni, **5. ~ school** : yatılı okul. **send a child to ~ school** : bir çocuğu yatılı okula göndermek.

boardinghouse = boarding house, *is., ç.* **-houses** pansiyon.

board measure, *is.* kereste ölçü sistemi (birim olarak 30.5x30.5x2.54 cm^3'lük hacim alınır).

board of commissioners, *ABD* ilçe yönetim kurulu.

board of elections = election board, *ABD* seçim kurulu.

board of estimate, *ABD* bütçe kurulu : belediye başkanı ile denetçilerden kurulan, belediyenin bütçe ve malî işlerini onaylama yetkisini taşıyan kurul.

board of health, *is.* sağlık kurulu.

board rule, *is.* kereste hacmi ölçü aleti.

boardwalk, *is.* **1.** *ABD* kıyı ve plâjlarda yayalar için tahtalardan yapılmış gezi sahası, **2.** tahta yaya kaldırımı.

boarfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* kocaburun *(Capros aper)* : çıkık burunlu bir tür balık.

boarhound, *is.* domuz iti : yaban domuzu avında kullanılan iri bir cins köpek.

boarish, *sf.* **1.** domuzca, domuz gibi, canavar gibi, kaba, vahşî, **2.** şehevî, şehvetli, **3. ~ly** : kabaca, canavarca, vahşîce; şehvetle, **4. ~ness** : kabalık, vahşîlik, şehvanîlik. ***e.a.*****-** ***1.*** *swinish, cruel, coarse, brutish,* ***2.*** *sensual, lecherous.*

boart, *is. bk.:* **bort.**

boast, *is.&f.* **1.** övünme(k), kendini methetme(k), iftihar etme(k). **The town ~s a new school** : Kasaba yeni okulu ile iftihar ediyor. **Without wishing to ~** : Övünme gibi olmasın ama... **2.** övme(k), methetme(k). **She ~ed her family's farm** : Ailesinin çiftliğini methetti. **3.** gururlanma(k), gurur (duymak), böbürlenme (k). **to ~ about/of...** : ...ile böbürlenmek. **He ~s himself as a genius** : Sanki bir dâhi imiş gibi böbürleniyor. **4.** (keski ile kabaca) taş yontmak, **5. ~er** : övünen/böbürlenen/kendini metheden kimse, **6. ~ingly** : övünerek, övünürcesine, böbürlenerek, kendini methederek. ***e.a.*****-** ***1.*** *brag, crow, vaunt,* ***3.*** *be proud of.* ***NOT*** : Gurur, iftihar, övünme, methetme ifade eden bu fiillerin hepsi başkalarından üstünlük iddiasını kapsarlar. **BOAST**, çok defa haklı ve ispatlanabilir bir sebebe dayanarak övünmek demektir : *He boasts of his ability as a singer.* **BRAG**, daha ziyade konuşma dilinde kullanılır ve abartmalı, çok defa esassız, haksız bir şekilde övünmek, yüksekten atmak, sebepsiz böbürlenmek, anlamına gelir. **CROW**, keza en çok konuşma dilinde kullanılır, bir başarı veya üstünlüğü göklere çıkarmak, gösterişli bir şekilde etrafa ilân etmektir. **VAUNT**, aşırı ve gösterişçi bir şekilde övmek, methetmek demektir ve yazı dilinde de kullanılabilir.

boastful, *sf.* **1.** övüngen, palavracı, kendini metheden, **2. ~ly** : övünerek, iftiharla, tefahürle, kendini methedercesine, **3. ~ness** : övüngenlik, kendini methetme, tefahür.

boat, *is.* **1.** gemi, vapur. **fishing ~** : balıkçı gemisi. **mail ~** : posta vapuru. **take a ~** : vapura binmek. **to go by ~** : vapurla gitmek, **2.** sandal, kayık, **3.** filika. **~-deck** : filika güvertesi. *They lowered the ~s for evacuation.* **4.** kayık tabağı, kayık biçiminde tabak. **a gravy ~** : et suyu tabağı, **5.** sandalla gezmek. *We ~ed down the river.* **6.** sandal/kayık ile taşımak/nakletmek. *They ~ed us across the river.* **7.** küreği sudan çıkarıp öbür tarafa geçirmek, **8. burn one's ~s** : gemilerini yakmak, *mec.* sonuna kadar mücadeleye azmetmek, "ölmek var dönmek yok" ilkesine göre hareket etmek, **9. in the same ~** : aynı durumda, aynı koşullar altında, aynı sorunlarla karşı karşıya. **to be in the same ~** : aynı durumda olmak, aynı koşullara tâbi olmak, **10. miss the ~** *argo* (a) fırsatı kaçırmak, başarısızlığa uğramak. (b) esas fikri/meselenin ruhunu kavrayamamak/anlayamamak. **I missed the ~ on that explanation** : Bu açıklamanın esasını kavrayamadım. **11. rock the ~** *k.d.* hiç yoktan zorluk/ mesele çıkarmak, çıngar çıkarmak, işleri bozmak, oyun bozanlık etmek, **12. ~able** : sandalla gezilebilir/gidilebilir/taşınabilir, **13. ~age** : (a) sandalla taşıma, (b) sandalla taşıma ücreti.

boatel = botel, *is. ABD* kayıkhaneli otel.

boater, *is.* **1.** sandalcı, kayıkçı, zevk için sandalla gezen, **2.** (tepesi düz, kenarı kurdeleli) hasır şapka.

boatful, *sf.* kayık dolusu (yolcu, tayfa vb.).

boat hook, *is.* kayık kancası, çengelli uzun sırık.

boathouse, *is., ç.* **-houses** kayıkhane. **boatshed** *d.d.*

boating, *is.&sf.* **1.** kayıkçılık, sandalcılık, zevk için sandalla gezme. *I enjoy ~ and swimming.* **2.** sandal+, kayık+. **a ~ fan** : sandal meraklısı.

boatload, *is.* **1.** gemi yükü, **2.** bir geminin taşıyabileceği yük, taşıma kapasitesi.

boatman = boatsman, *is., ç.* **-men 1.** kayıkçı, sandalcı, **2.** sandal/kayık satan veya kiraya veren, **3. ~ship** : kayıkçılık, sandalcılık, kayık/sandal kullanabilme yeteneği.

boat nail, *is.* sandal çivisi.

boat neck = boat neckline = bateau neck = bateau neckline, *is.* kayık yaka : kayık biçiminde kesilmiş elbise yakası.

boat people, *k.d.* gemi firarileri : 1970'lerde Vietnam'dan ufak gemilerle kaçan sığınmacılar.

boatsman, *is. bk.:* **boatman.**

boatswain, *is.* **1. bo's'n/bosun** *d.d.* porsun, lostromo, marinel başı, **2. ~'s chair** : lostromo iskemlesi, **3. ~'s mate** : lostromo yardımcısı, **4. ~'s pipe = ~'s call** : sipsi, lostromo düdüğü.

boat train, *is.* vapur bağlantılı tren.

boatwright, *is.* kayık ustası : ahşap kayık/sandal yapan usta.

boatyard, *is.* kayıklık, kayık/sandal iskelesi.

bob^1, *is.* **1.** kımıldama, hafif hareket, hafifçe eğilme. **a ~ of the head** : hafif baş hareketi, **2.** (kadın ve çocuklar için) kısa saç (modeli), **3.** kısa kesilmiş at kuyruğu, **4.** (sarkaç, şakul vb. gibi) ipe bağlı sallanan cisim (ufak top, bilye vb.), **5.** (şiir/şarkı) kısa mısra, **6.** (a) oltaya takılı balık yemi, (b) olta mantarı, **7.** *İsk.* demet, salkım. **bob-cherry** : kiraz demeti, **8.** *bk.:* **bobsled** (1), **9.** hafif darbe, vuruş, **10.** cilâ keçesi, **11.** *Brit. k.d.* şilin. ***e.a.-*** *9. tap, 11. shilling.*

bob^2, *f.* **bobbed, bobbing 1.** (başı) hafifçe eğmek, sallamak, aşağı yukarı hızla hareket ettirmek. **to ~ the head** : baş sallamak, **2.** (baş hareketiyle/baş sallayarak) belirtmek. **to ~ a greeting** : baş sallayarak selâmlamak, **3.** (başla, vücutla) anî bir hareket yapmak, **4.** oynamak, kımıldamak, sarsılarak hareket etmek. **to ~ up and down on the water** : su üstünde inip çıkmak. **Something was ~bing on the water** : Su üstünde bir şeyler kımıldıyordu. **5.** hafifçe vurmak, fiske vurmak, **6.** (saçı) kısa kes(tir)mek. **She ~bed her hair to be in style** : Modaya uymak için saçını kısa kestirdi. **to ~ a horse's tail** : atın kuyruğunu kısa kesmek, **7.** olta ile balık avlamak, **8.** (sallanan veya asılmış olan bir şeyi) ısırmaya çalışmak. *to ~ for apples.* **9. ~ down** : (sakınmak için) birdenbire eğilmek, **10. ~ under** : (olta mantarı) suya batmak, **11. ~ up** : çıkagelmek, anîde/beklenmeden zuhur etmek, birdenbire belirmek/ortaya çıkmak. *A familiar face ~bed up in the crowd.* **~ up again** : tekrar meydana çıkmak. *He ~bed up again in London.*

Bob, *is.* Bob : *Robert* adının kısaltılmışı. **Bob's your uncle** *Brit.* "Gerisi malûm, ötesini söylemeye hacet yok" anlamında bir cümlenin kolayca anlaşılacak kısmı yerine kullanılır. **If the boss sees you come in late, Bob's your uncle** : Geç geldiğini patron görürse ne olacağını bilirsin.

bobber, *is.* **1.** eğilen, hafifçe başını sallayan, kımıldayan, hafif hafif oynayan, **2.** olta ile balık avlayan.

bobbery, *is.*, *ç.* **-beries** *k.d.* kavga, gürültü, şamata, kargaşalık, huzursuzluk. ***e.a.***- *disturbance, brawl.*

bobbin, *is.* **1.** makara, masura, **2.** *elekt.* bobin, **3.** ~ **and fly frame** : iplik makinesi.

bobbinet, *is.* (dantel makinesinde örülmüş) altıgen gözlü tül.

bobbing, *is. radar* dalgalanma, kırpışma : yansıyan dalgaların girişimi sonucu görüntünün kırpışması.

bobbin lace, *is.* kopanaki, elde değil de özel bir aygıt üstünde örülen tentene. ***e.a.***- *pillow lace.*

bobbish, *sf. Brit.- argo* canlı, neşeli. ***e.a.***- *hearty.*

bobble, *is.&gl.f.* **-bled, -bling 1.** sürekli kımıldama, kıpırdama, kımıldanış, **2.** *k.d.* topu tutamayıp yere düşürme, **3.** *ABD- k.d.* falso, hata, yanlışlık, **4.** (topu) tutamamak, yere düşürmek. ***e.a.***- *1. bob, 3. error, mistake, 4. fumble.*

bobby, *is.*, *ç.* **-bies 1.** *Brit.- k.d.* polis memuru, **2.** ~ **calf** *Brit.&Avust.* süt danası, **3.** ~ **pin** : (madenî) saç tokası.

bobbysocks, *ç. is. k.d.* (özellikle kızların giydiği) kısa çorap.

bobbysoxer = bobby soxer, *is. k.d.* son modayı takip eden genç kız.

bobcat, *is.*, *ç.* **-cats/-cat** *zool.* vaşak, karakulak *(Lynx rufus)* : Kedigillerden Amerika'da yaşayan siyah benekli kahverengi tüylü etçil hayvan. **bay lynx** *d.d.*

bobeche = bobache, *is.* mum halkası : criyen mumu tutmak için şamdanda mumun dibine yerleştirilen hafif çukur halka.

bobolink, *is. zool.* pirinç kuşu *(Dolichonyx oryzivorus)* : Amerika'da yaşayan kara kahverengi tüylü, güzel sesli göçmen kuş. **reedbird, ricebird** *d.d.*

bob skate, *is.* iki paralel namlulu buz pateni.

bobsled, *is.&gs.f.* **-sledded, -sledding 1.** uzun kızak, yarış kızağı, **2.** arka arkaya bağlı çifte kızak, **3.** kızak sürmek, **4.** **~der** : kızak sürücüsü.

bobstay, *is. den.* mistaço, civadra bağı.

bobtail, *sf..&is.&gl.f.* **1.** kısa (kesilmiş), **2.** kısa/kesik kuyruk, **3.** kısa/kesik kuyruklu hayvan, **4.** kuyruğunu kesmek/kısaltmak. ***e.a.***- *1. docked, cut short, 4. dock.*

bobwhite = quail partridge, *is. zool.* Amerika bıldırcını *(Colinus virginianus).*

bob wire, *bk.:* **barbed wire.**

bocaccio, *is.*, *ç.* **-cios** *zool.* iri kaya balığı *(Sebastodes paucispinis)* : Kaliforniya kıyılarında yaşar.

bocage, *is.* (ağaç, dal ve çiçeklerden oluşan) halı/seramik süsü.

boccie = bicci = boccia = bocce, *is.* İtalyan usulü top yuvarlama oyunu.

Boche, *is. argo- hkr.* Alman, özellikle I. Dünya Savaşında Alman askeri.

bock beer = bock, *is.* sert/siyah bira.

bod, *is.* **1.** *Brit. argo* adam, kişi. *We need a few more ~s on the staff.* **2.** *bk.:* **bott** (2). ***e.a.***- *1. fellow, guy*

bodacious, *sf. argo* **1.** mükemmel, şayanıhayret, **2.** atılgan, cesur, gözüpek. ***e.a.***- *1. remarkable, noteworthy, 2. bold and audacious.*

bode, *gl.f.* **bodde, boding 1.** delâlet etmek, işaret/alâmet olmak, önceden belirtmek. ~ **ill** : uğursuzluğa veya şerre alâmet olmak. ~ **well** : hayra alâmet olmak. **It ~s no good** : Hayra alâmet değil. **2.** *esk.* kehanette bulunmak, gaipten/gelecekten haber vermek, **3.** *bk.:* **bide** (pt). **4.** **~ful** : uğursuz, meş'um, **5.** **~ment** : alâmet, işaret, delil, kehanet. ***e.a.***- *1. portend, presage, 2. foretell, predict, 4. ominous, 5. omen, prediction, prophecy.*

bodega, *is.*, *ç.* **-gas** *İsp.* **1.** bakkal dükkânı, **2.** şarapçı, şarap deposu. ***e.a.***- *1. grocery store.*

bodhi, *is. (Budizm)* yüce bilgi, tenevvür, aydınlanma.

Bodhisattva, *is.* Budizm'de aydınlığa ulaşan, fakat başkalarını da bu mertebeye ulaştırmak için Nirvana'yı tehir eden kimse.

bodice, *is.* **1.** korsaj, **2.** kadın yeleği, **3.** *esk.* korse. **under ~** : kaşkorse. ***e.a.***- *3. corset.*

bodied, *sf.* **1.** vücutlu, bedenli, cüsseli. **able-~** : sağlam vücutlu, güçlü kuvvetli, **2.** (kaynatılarak) koyulaş(tırıl)mış, koyu.

bodiless, *sf.* **1.** bedensiz, vücutsuz, özdeksiz, gayrimaddî, cismanî/maddî olmayan, **2.** **~ness** : bedensizlik, vücutsuzluk, özdeksizlik, gayrimaddîlik. ***e.a.***- *1. incorporeal.*

bodily, *sf. &zf.* **1.** bedensel, bedenî, beden+, vücut, **2.** özdeksel, maddesel, maddî, cismanî, **3.** tamamıyla, tümüyle, kâmilen, bütün olarak, vücutça, bedenen, bütün vücudu ile. *The tornado picked him up ~ and threw him against the wall.* **an assault causing ~ harm** : vücutça yaralanmaya sebep olan saldırı. ***e.a.***- *1. physical, corporeal, 3. entirely, altogether.*

boding, *sf.&is.* **1.** uğursuz, meş'um, **2.** alâmet, işaret, delil, kehanet, **3. ~ly** : uğursuz/meş'um bir şekilde. ***e.a.***- *1. ominous, 1&2. foreboding, 2. omen* .

bodkin, *is.* **1.** biz, şiş, deri ve kumaşta delik açma aleti, **2.** büyük firkete, **3.** çuvaldız, şerit veya kordonu bir delikten geçirmeye yarayan iğne, **4.** *esk.* küçük hançer. ***e.a.***- *4. stiletto, dagger, poniard.*

body^1, *is., ç.* **bodies 1.** beden, vücut, ten. **human ~** : insan vücudu, **2.** ceset. **over my dead ~** : ben ölmedikçe (bu iş olamaz), **3.** gövde. *the ~ of a tree.* **4.** *mim.* binanın esas yapısı, **5.** karoser, arabanın yolcu ve yük taşıyan kısmı. **~ shop** : karoser dükkânı, kaporta atelyesi, oto gövdesini yapan/tamir eden yer, **6.** *den.* tekne, geminin gövdesi, **7.** *hv.* uçak gövdesi, **8.** *bas.* harfin gövdesi, **9.** *geom.* cisim, üç boyutlu şekil, **10.** *fiz.* kütle, cisim. **foreign ~** : yabancı cisim. **11.** toplum, topluluk, halkın çoğunluğu, bir topluluğun büyük kısmı. **great ~ of readers** : büyük okuyucu topluluğu. **a large ~ of people** : büyük halk topluluğu. *The ~ of American people favors the President's policiy.* **come in a ~** : topluca gelmek, **12.** (nutuk, belge vb) esas metin, ana bölüm. **the ~ of the speech** : nutkun metni. **13.** *k.d.* kişi, şahıs, kimse. **a very decent old ~** : yaşlı ve çok muhterem bir şahıs. **a queer ~** : garip kimse, **14.** cemiyet, grup, heyet, takım, kurul, encümen, meclis, organ, örgüt. **student ~** : öğrenci cemiyeti. **legislative ~** : yasama organı/meclisi, **15.** uzay cismi (yıldız, gezegen vb). **heavenly ~** : gök cismi, yıldız, **16.** yoğunluk, kesafet, öz, özdek, cevher, **17.** elbise bedeni, **18.** seramiğin ana maddesi, **19. in a ~** : topluca, toplu olarak, tek vücut olarak, birlik halinde. **We left the party in a ~** : Toplu olarak partiyi terk ettik. **taken in a ~** : topluca ele alındığı takdirde... **20. keep ~ and soul together** : (kıt kanaat/kıtakıt) yaşamak, (zorla) geçinmek, geçimini güçlükle sağlamak. *He was unemployed most of the year and hardly made enough money to keep ~ and soul together.* **21. ~ and soul** : bütün varlığı ile. ***e.a.***- *2. corpse, carcass, cadaver, 4. trunk, 6. hull, 10. mass, 13. person, 16. density, consistency, substance, richness, 19. together, collectively.* ***NOT :*** **BODY**, canlı veya ölü, insan veya hayvan vücudu, bedeni demektir : *The body of a victim; the muscles in horse's body.* **CARCASS** (ceset, leş) hayvan bedeni demektir; insanlar için yalnız tahkir veya istihza için kullanılır : *a sheep's carcass; save your carcass.* **CORPSE** (naaş, ceset) yalnız ölü insan vücudu anlamında kullanılır : *preparing a corpse for burial.* **CADAVER** (kadavra) bilimsel inceleme maksadıyla kullanılan ceset demektir : *dissection of cadavers in anatomy classes.*

body^2, *gl.f.* **bodied, bodying 1.** vücuda getirmek, **2. ~ forth** : şekillendirmek, maddî şekil vermek. **Imagination bodies forth the forms of things unknown** *(Shak.)* : Muhayyile, meçhul şeylere maddî şekiller verir.

body blow, *boks* rakibin gövdesine indirilen yumruk.

body cavity, *zool. anat.* karın boşluğu.

body-centered, *sf. fiz.* gövde özekli. **~ structure** : gövde özekli yapı : köşelerinde olduğu gibi gövde özeğinde de örgüsü bulunan buzsul/kristal.

body check, *is.* (buz hokeyinde hasmın ilerlemesini) gövde ile engelleme. **bodycheck** : gövde ile engellemek.

body-clock, *is. biy.* (vücut hareketlerini ayarlayan) doğal mekanizma.

body color, *is.* ten rengi.

body corporate, *huk.* kurum, anonim şirket, hükmî şahıs.

body count, *As.* (savaşta) düşman ölüleri sayısı.

bodyguard, *is.* **1.** muhafız asker, hassa askeri, şahsî koruyucu, **2.** maiyet. ***e.a.***- *2. escort, retinue.*

body language, *is. bk.:* **kinesics.**

body louse, *is.* giyim biti.

Body of Christ, *is.* **1.** Hristiyanlar, **2.** ayinde yenilen kutsal ekmek.

body plan, (geminin) tekne planı.

body politic, *is.* siyasî toplum : hükûmet yönetimi altında birleşmiş halk topluluğu.

body shirt, *is.* gövdeye sımsıkı oturan gömlek.

body slam, (güreşte) künde, rakibini kaldırıp mindere fırlatarak sırtını yere getirme.

body snatcher, *is.* mezar soyguncusu.

body snatching, *is.* mezar soygunculuğu.

body stocking, *is.* (kadın) mayolu çorap.

body track, *is.* demir yolu makası.

body type, *bas.* esas (metnin basıldığı) punto. *bk.:* **display type.**

bodywork, *is.* **1.** kaportacılık, araba gövdesi tamiri, **2.** karoser/otomobil gövdesinin yapılış tarzı.

Boeotian, *sf.&is.* **1.** Boiotya'ya ve halkına ait, **2.** kültürce gelişmemiş, duygusuz, gabi, kalın kafalı, alık, salak. ***e.a.*** *- 2. dull, obtuse.*

Boer, *is.&sf.* Bor : Hollanda asıllı G Afrika halkı. ~ **War** : Bor Harbi : İngiltere ile *Transvaal* ve *Orange Free State* arasındaki savaş (1899-1902).

boff = boffo = boffola, *is.* **1.** *argo* kahkaha, katıla katıla gülme, göbeği sarsıla sarsıla gülme, **2.** *tiy.* (a) güldürücü parça/mısra/söz, (b) çok rağbet gören oyun.

boffin, *is. Brit.- argo* bilim/fen adamı, teknik uzman.

boffo, *sf.&is.* **1.** çok başarılı, etkin, **2.** *bk.:* **boff.** ***e.a.*** *- 1. successful, effective.*

Bofors gun, *is.* (40 mm otomatik) uçaksavar topu.

bog, *sf.&f.* **bogged, bogging 1.** batak, **2.** bataklık. **~land** : bataklık arazi. **~moss** : bataklık yosunu. ~ **ore** : bataklıktan çıkarılan bir çeşit demir cevheri. ~ **rush** : bataklık sazı. ~ **spavin** : atın ökçesinin iç tarafında hasıl olan şişlik, **3.** **~s** *ABD- argo* (ayrı kulübede) aptesane, ayak yolu, **4.** *gen.* ~ **down** : batağa sapla(n)mak, bat(ır)mak, deneyip başaramamak, çıkmaza saplanmak. *The talks (got) ~ged down on the question of wage increases.* **5.** ~ **asphodel** *bot.* bataklık çiriş otu *(Narthecium assifragum, N. americanum)* : Avrupa ve Amerika'da bataklık bölgelerde yetişen zambak familyasından bir ot.

bogey, *is.&gl.f.* **-geyed, -geying 1.** *bk.:* **bogy, 2.** *golf* başa baştan bir vuruş fazla (yapmak), **3.** *Avust.* yüzme, **4.** *As. argo* kimliği belirlenemeyen uçak.

bogeyman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **boogeyman.**

bogginess, *is.* bataklık.

boggish = boggy, *sf.* batak, bataklıklı. ***e.a.*** *- swampy.*

boggle, *sf.&f.* **-gled, -gling 1.** ürk(üt)me(k), kork(ut)ma(k), şaş(ırt)ma(k), paniğe kapılma(k). **His mind ~d when he heard the news** : Haberi duyunca şaşırıp kaldı (aklı şaştı). **2.** ikirciklenmek, tereddüt etmek, (harekete geçmekten) çekinmek, duraklamak. ~ **at doing sth.** : bir işe yanaşmamak, **3.** gizlemek, saklamak, örtbas etmek, müphem/iki anlamlı konuşmak, ikiyüzlülük/müraîlik etmek, **4.** becerememek, yüzüne gözüne bulaştırmak, acemice iş yapmak, **5.** ikircim, tereddüt, çekinme, duraklama, **6.** beceriksiz, acemi, **7.** *bk.:* **bogle, 8. boggler** : ürküten, korkutan, şaşırtan; ikirciklenen, tereddüt eden; gizleyen, saklayan; beceremeyen. **9. bogglingly** : ürküterek, korkutarak; tereddütle; gizleyerek, saklayarak; beceriksizce, acemice. ***e.a.*** *- 1. astound, shock, overwhelm, frighten, alarm, 2. hesitate, scruple, waver, shrink, 3. dissemble, equivocate, 4. bungle.*

bogie, *is.* **1.** *bk.:* **bogy, 2.** kamyonun arka dört tekerlek takımı (iki mil üzerinde dört muharik tekerlek), **3.** *Brit.* viraja göre dönebilen vagon veya lokomotif tekerlek takımı, **4.** *Brit.- k.d.* taş kamyonu/arabası.

bogle = boggle = bogey = bogie = bogy, *is.* hortlak, hayalet, gulyabanî. ***e.a.*** *- specter, ghost, spook, wraith.*

bog myrtle, *is. bk.:* **sweet gale .**

bog oak, *is. bot.* bataklık meşesi.

bogtrotter, *is.* **1.** bataklık arazide yaşayan kimse, **2.** *hkr.* İrlanda köylüsü.

bogus, *sf.* sahte, düzmece, yapma(cık). ***e.a.*** *- counterfeit, spurious, sham.*

bog violet, *is. bot.* bataklık menekşesi *(Pinguicula vulgaris)* : K yarım küresinde yetişir. Mor mavi çiçekler açar. **sheepweed** *d.d.*

bogy, *is., ç.* **-gies 1.** hortlak, hayalet, gulyabanî, **2.** cin, şeytan, **3.** *As.* kimliği bilinemeyen/meçhul uçak. **bogey, bogie** *d.d.*

Bohemian, *sf.&is.* **1.** Bohemyalı, **2.** *esk.* Çek dili, **3.** *k.h.* bohem, bohem hayatı yaşayan (kimse), **4.** çingene, kıptî, **5.** Bohemya halkına/diline ait, Bohemya'ya özgü, **6.** göçebe/çingene hayatı yaşayan, **7.** **~ism** : bohem hayatı, serbest/başıboş hayat, **8.** ~ **ruby** : Bohemya yakutu, pembe yakut. ***e.a.*** *- 4. gypsy.*

Bohr, *is.* Danimarkalı atom fiziği bilgini (1885-1962). ~ **magneton** = ~ **electronic magneton** *fiz.* Bohr mıknatını : (atomun magnetik momentini göstermek için kullanılan) magnetik moment birimi : $9.27\text{x}10^{-21}$ erg/gauss. ~ **orbit** : Bohr dolancası. ~ **theory** : Bohr kuramı : öğeciklerin yapısının + yüklü çekirdeklerle bunların çevresinde dolanan eksiciklerden oluştuğunu belirleyen yarı nicemsel kuram.

bohunk, *is. hkr.* yabancı asıllı acemi işçi (özellikle D ve GD Avrupa asıllı işçi).

boil, *is.&f.* **1.** kaynama, kaynatma, kaynayış. **bring to a** ~ : kaynatmak. *She brought a cup of water to a ~.* **come/begin to the** ~ : kaynamaya başlamak. **on the** ~ : kaynayan, kaynamaya başlayan/başlamış, kaynamakta. **off the** ~ : kaynaması durmuş. **go off the** ~ : kaynaması durmak, **2.** kayna(t)mak. ~ *some water in the kettle. Water ~s at 100°C.* **3.** kaynamaya başlamak, kaynar gibi kabarmak/köpürmek. *When the water ~s, add meat and cabbage.* **4.** kaynar gibi köpürmek/kabarmak/çalkalanmak. **The sea ~ed in the storm** : Fırtınada deniz çalkalanıyordu. **5.** galeyana gelmek, öfkeden köpürmek. *She was ~ing when he arrived late.* **6.** içindeki sıvı kaynamak veya kaynar sıvı içinde bulunmak. *The cattle is ~ing. The vegetables are ~ing.* **8.** haşlamak, kaynar suda pişirmek. *to ~ eggs.* **~ed meat/vegetables** : haşlama et/sebze. **(soft/hard) ~ed egg** : (rafadan/hazırlop) kaynamış yumurta. **9.** suyunu buharlaştırarak eriyikteki şeker, tuz vb. ni ayırmak, **10.** *metal.* erimiş kalaydan yabancı maddeleri ayırmak, **11.** ~ **away** : (kaynayarak) buharlaşıp tükenmek, **12.** ~ **down** : (a) buharlaşıp azalmak, (kaynayıp) suyunu çekmek, özü kalana kadar kaynamak, (b) kısaltmak, kısmak, özetlemek. **to ~ down a newspaper article** : bir gazete makalesini özetlemek. **This is what his argument ~s down to...** : İtirazının özeti şu... (c) işaret etmek, özet/sonuç olarak göstermek/işaret etmek, sonucuna varmak, müncer olmak. **It all ~s down to this** : Sözün kısası/özeti şudur. **It all ~s down to a clear case of murder** : Bütün bunlar, apaçık bir cinayet karşısında bulunduğumuzu gösteriyor. **It all ~s down to the same thing** : Hepsi aynı kapıya çıkar/hepsinin sonucu aynıdır. **13.** ~ **off** : (dokumacılıkta) (a) (ipeğin) zamkını gidermek, (b) kumaşı sıcak bir eriyiğe daldırıp temizlemek, **14.** ~ **over** : (a) (kaynayarak) taşmak, (b) galeyana gelmek, öfkesini/heyecanını tutamamak/bastıramamak. ~ **over with rage** : hiddetten köpürmek/kudurmak, çılgına dönmek, **15.** ~ **up** : (süt vb.) kaynayıp kabarmak. ***e.a.***- *4. foam, churn, froth, 5. rage, 12. (b) shorten, abridge, (c) point, indicate, 14. (a) overflow, erupt.* ***NOT*** : Çeşitli heyecan, bilhassa hiddet, tehevvür hallerini ifade için **BOIL, SEETHE, SIMMER, STEW** gibi fiiller kullanılır. **BOIL**, hiddet, öfke ve kızgınlığın son kertesini belirler : **Rage made his blood boil** : Öfkeden tepesi attı/kanı beynine sıçradı. **SEETHE**, derunî bir heyecan, öfke, ruhî sarsıntı ifade eder : **A mind seething with conflicting ideas** : Birbirine zıt düşüncelerle allak bullak olan zihin. **SIMMER**, merak, öfke hiddetten veya heyecandan patlamak, çatlamak demektir : **to simmer with curiosity** : meraktan çatlamak. **to simmer with anger** : öfkeden patlamak. **STEW** konuşma diline mahsus olup üzüntü, heyecan vb. den yerinde duramamak, ziyadesiyle endişelenmek anlamına gelir : **to stew about/over one's troubles** : dert ve üzüntüden yerinde duramamak.

boil^2, *is. patol.* çıban. ***e.a.***- *furuncle.*

boilable, *sf.* kaynatılabilir.

boiled, *sf.* **1.** kaynamış, haşlanmış, haşlama, buğulama, **2.** *argo* fitil gibi sarhoş, **3.** ~ **dinner** = **New England** ~ **dinner** : buğulama, kapuska : sığır eti, lâhana, patates kaynatılarak yapılan yemek, **4.** ~ **dressing** : haşlama mayonez : yumurta sarısı ve hardalla yapılıp salatalara dökülen koyu mayonez, **5.** ~ **shirt** : kolalı gömlek, **6.** ~ **sweet** *Brit.* sert şekerleme, akide şekeri. ***e.a.***- *2. intoxicated, drunk.*

boiler, *is.* **1.** kazan, buhar kazanı. **~-house** : kazan dairesi. ~ **compound** : kazan taşı önleyicisi. ~ **emplacement** : kazan ayağı. ~ **fittings** : kazan donatımı. ~ **incrustration** : kazan taşı. ~ **pressure** : kazan basıncı. **double** ~ : çift çeperli kazan/tencere. **tubular** ~ : borulu kazan, **2.** çaydanlık, tencere vb gibi su kaynatma kabı, **3.** *Brit.* çamaşır kaynatma teknesi, **4.** sıcak su deposu, **5.** ~ **horsepower** : kazan beygir gücü, buhar kazanının buhar üretme gücü birimi : 34.5 libre

(= 15.65 l.) suyu bir saatte 100°C sudan 100°C buhara çeviren kazanın gücü, **6. ~maker** : (a) kazancı, (b) viskiden sonra içilen bira, **7. ~making** : kazan yapımı, **8. ~ plate** : (a) kazan saçı/levhası, (b) (gazetecilikte) hazır klişe, **9. ~ room** : (a) kazan dairesi, (b) *argo* esham ve tahvilât komisyoncularının telefonla spekülâtif işler çevirdiği yer, **10. ~ suit** : *Brit. bk.:* **coveralls.**

boiling, *sf.&zf.* **1.** kaynayan, kaynar. **~ water** : kaynar su, **2.** yakıcı. **under a ~ sun** : yakıcı güneş altında, **3.** taşan, çalkalanan, kudurmuş. *the ~ sea.* **4.** çok öfkeli, hiddetli, kızgın, **5.** çok, aşırı, pek ziyade. **He got ~ drunk** : Zil zurna sarhoş oldu. **The coffe is ~ hot** : Kahve çok sıcaktır. **6. ~ly** : (a) kaynayarak, kaynar kaynar, (b) kabararak, taşarak, (c) öfke ve hiddetle, **7. ~ point** *fiz.- kim.* kaynama noktası, bir sıvının doygun buhar basıncının dış basınca eşit olduğu sıcaklık derecesi. ***e.a.***- *2. torrid.*

boil-off, *is.* **1.** *(roket argosu)* geri sayma esnasında yakıtın veya oksitleyicinin buharlaşarak verdiği kayıp, **2.** (dokumacılıkta) ipeğin zamkını giderme yöntemi.

bois brûlé, *is, ç.* ***bois brûlés*** *Fr.* kızılderili ile beyaz (özellikle Fransız asıllı) Kanadalıdan doğma melez.

bois de vache, *Fr.* tezek : XVIII-XIX. yy. kürk avcılarının yakıt olarak kullandıkları manda gübresi.

boisterous, *sf.* **1.** şiddetli, gürültülü, taşkın, **2.** (hava, dalga vb.) sert, fırtınalı, **3.** *esk.* kaba, iri, **4. ~ly** : şiddetle, gürültü ile, taşkınlıkla, sert/fırtınalı bir şekilde, **5. ~ness** : şiddet, gürültü, taşkınlık, sertlik, kabalık. ***e.a.***- *1. uproarious, obstreperous, roistering, loud, vociferous, impetuous, rough, noisy, clamorous, 2. stormy, 1&2. turbulent, tumultuous, violent, wild.* ***k.a.***- *1&2. calm, serene, silent, still, tranquil, peaceful.*

boite, *is., ç.* ***boites*** *Fr.* gece kulübü. ***boite de nuit*** *d.d.* ***e.a.***- *night club, cabaret.*

Bokhara, *is.* Buhara. **~n** : Buharalı.

bola, *is., ç.* **-las** bir nevi kızılderili silâhı : bir sicimin uçlarına bağlı ağır toplardan ibaret olup bilhassa G Amerika'da yerlilerce sığır veya başka hayvanları yakalamak için ayaklarına fırlatılır. **bolas** *d.d.*

bold, *sf.* **1.** cesur, atılgan, gözüpek. **a ~ hero** : cesur bir kahraman. **a ~ step** : cesur bir adım, **2.** arsız, küstah, haddini bilmez, edepsiz, utanmaz. **He made ~ to ask her age** : (Kadının) yaşını sormak küstahlığını gösterdi. **a ~ youth** : arsız bir genç. **as ~ as brass** : çok arsız/yüzsüz. **If I may make so ~** : Cüretimi mazur görün. **3.** cüretli, cüretkâr, yürek ve cesaret isteyen. *a ~ adventure.* **4.** yaratıcı, hayal gücü geniş. *Einstein was a ~ mathematician.* **5.** gösterişli, göz alıcı, çarpıcı. *a ~ pattern.* **6.** dik, sarp. *a ~ cliff.* **7.** *den.* seyrüsefere elverişli, sığ olmayan. *~ waters,* **8.** kalın (harf). **9.** *esk.* kendinden emin, **10. make ~** : cüret/cesaret etmek, tehlikeyi/sakıncayı göze almak. **to make (so) ~ (as) to do sth.** : bir şey yapmaya cüret/cesaret etmek. **I made ~ to offer my suggestion** : Fikrimi belirtmek cesaretini gösterdim. **11. ~ly** : cesaretle, cüretle, atılganlıkla; arsızca, küstahça, yüzsüzlükle, **12. ~ness** : cüretkârlık, cesurluk, gözüpeklik, atılganlık; arsızlık, yüzsüzlük, küstahlık. ***e.a.***- *1. fearless, courageous, brave, valiant, intrepid, daring, dauntless, 2. impudent, forward, immodest, brazen, presumptuous, 3. challenging, 4. imaginative, 5. flashy, showy, 6. steep, abrupt, 9. trusting, assured, 10. venture, dare.* ***k.a.***- *1. cowardly, fainthearted, fearful, (argo) chicken, 2. polite, modest, courteous, tactful, shy, 3. timid, retiring, meek.* ***NOT*** **:** Bir kimsenin hal, tavır ve davranışlarını nitelemekte kullanılan **BOLD, BRAZEN, FORWARD, PRESUMPTUOUS** sıfatlarından **BOLD**, (bilhassa kadınlar için) arsız, küstah, haddini bilmez, edepsiz, utanmaz anlamına gelir : *A bold stare.* **BRAZEN**, aynı anlamda olup ilâveten meydan okur gibi bir tavır ifade eder : **a brazen hussy** : edepsiz şirret. **FORWARD**, yersiz ve sebepsiz kendini göstermeye çalışma, manasız bir kendine güvenle ileri atılma ve şımarıklık ifade eder. **PRESUMPTUOUS** ise hem küstah, hem kibirli ve kendini beğenmiş demektir.

boldface, *sf.&is.&gl.f.* **-faced, -facing** *bas.* **1.** kalın/siyah harf(li), **2.** kalın/siyah harfle basılması için işaretlemek.

bold-faced, *sf.* **1.** arsız, yüzsüz, küstah, edepsiz. **He had the ~ effrontery to call her his sweetheart** : Ona sevgilim diye hitap etmek küstahlığını gösterdi. **2.** *bas.* kalın/siyah harfli, **3.** **~ly** : arsızlıkla, yüzsüzlükle, küstahça, küstahlıkla, edepsizce, **4.** **~ness** : arsızlık, yüzsüzlük, küstahlık, edepsizlik. ***e.a.***- *1. impudent, brazen.*

boldhearted, *sf.* **1.** cesur, yiğit, yılmaz, korkusuz, yürekli, **2.** **~ly** : cesaretle, yiğitçe, korkmadan, **3.** **~ness** : cesurluk, yiğitlik. ***e.a.***- *1. intrepid, daring, courageous.*

bole, *is.* **1.** *bot.* ağaç gövdesi, **2.** **bolus** *d.d.* aşı toprağı, renkli kil (boya olarak kullanılır), **3.** aşı boyası : bu kilden yapılmış kırmızı kahverengi boya.

bolection = bilection, *is.* (ortası yüksek ve kenarları düz) pervaz/kiriş. **~ed** : pervazlı, pervaz geçirilmiş.

bolero, *is.*, *ç.* **-leros** *İsp.* **1.** bolero : canlı/hareketli bir İspanyol dansı, **2.** bolero müziği, **3.** cepken, bolero : bel hizasına kadar inen kısa kadın ceketi.

boletic acid, *kim. bk.:* **fumaric acid.**

boletus, *is.*, *ç.* **-tuses/-ti** bir tür mantar.

bolide, *is. astr.* parlak/büyük gök taşı, meteor, özellikle patlayan gök taşı.

bolivar, *is.*, *ç.* **bolivars**, *İsp.* **bolivares** Venezuela gümüş lirası. 1 bolivar = 100 *centimos.*

boliviano, *is.*, *ç.* **-nos** *İsp.* Bolivya eski banknotu. 1 boliviano = 100 *centavos.*

boll, *is. bot.* koza, pamuk/keten kozası, tohum kabuğu veya zarfı. **~ weevil** *zool.* pamuk kurdu *(Anthonomus grandis)*.

bollard, *is. den.* **1.** iskele babası, duba, **2.** *Brit.* (trafiği yöneltmek için kullanılan) kısa işaret direği, **3.** *bk.:* **bitt** (1).

bollix = bollox, *gl.f. gen.* **~ up** : berbat etmek, acemice iş yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak. **His interference ~ed up the whole deal** : Onun karışması pazarlığı berbat etti. ***e.a.***- *bungle.*

bollock, *is. den.* yelken direği makarası.

bollworm, *is.* **1.** *bk.:* **pink ballworm**, **2.** *bk.:* **corn earworm.**

bolo, *is.*, *ç.* **-los**, *gl.f.* **-loed, -loing 1.** pala : Filipinler'de ve ABD ordusunda kullanılan tek yüzü keskin ağır, uzun bıçak, **2.** *ABD- argo* (a) kötü nişancı (asker), (b) kötü nişancı olmak.

bologna, *is.* bolonya : ince kıyılmış sığır ve domuz eti pişirilip baharatlanarak yapılan bir tür salam. **baloney, bologna sausage** *d.d.*

bolograph, *is. fiz.* ışınım yazımı : ışınımölçerle ölçülen değerlerin kaydedilmiş şekli. **~ic** : ışınım yazımsal. **~ically** : ışınım yazımla. **bolography** : ışınım yazımı.

bolometer, *is. fiz.* ışınımölçer : ince bir telin direncinin ışınım etkisiyle değişmesinden yararlanarak küçük yeğinlikteki ışınımları ölçmede kullanılan duyarlı araç. **bolometric** : ışınım ölçümsel. **bolometrically** : ışınım ölçümle.

boloney, *is. bk.:* **baloney.**

Bolshevik, *is.*, *ç.* **-viks/-viki** *Rus.* **1.** Bolşevik, Rus Komünist Partisi üyesi, **2.** (bazan) Sovyetler Birliği dışında herhangi bir komünist parti mensubu, **3.** *hkr.* ihtilâlci, anarşist.

Bolshevism = bolshevism = Bolshevikism = bolshevikism, *is.* bolşeviklik : bolşeviklerin doktrin, yöntem, ilke ve uygulamaları.

Bolshevist = bolshevist, *is.* bolşevik. **~ic** : bolşeviklere/bolşevikliğe özgü. **~ically** : bolşevikçe.

bolster, *is.&gl.f.* **1.** kanape yastığı, uzun yuvarlak yastık, **2.** altlık, uzun yastık biçiminde nesne, **3.** (herhangi çeşit) yastık, **4.** **~ plate** *d.d. den.* (a) demirleme zincirinin geçtiği madenî yatak, (b) (geçici) ahşap destek, **5.** payanda, **6.** köprü ayağı desteği, **7.** tuğla keskisi, **8.** yastık koymak, **9.** **~ up** *d.d.* desteklemek, takviye etmek. *He ~ed his plea with new evidence.* ***e.a.***- *1. cushion, pillow, 9. support, reinforce, strengthen.*

bolt^1, *is.* **1.** sürgü, kol demiri. **sliding ~** : kapı sürgüsü, **2.** kilit dili/sürgüsü, **3.** cıvata. **nuts and ~s** : hırdavat, **4.** fırlama, kaçma/kaçış, firar, **5.** (bir toplantıyı, siyasî partiyi) birdenbire terk etme, anî ayrılış, **6.** (kumaş, duvar kâğıdı vb.) top, **7.** kitabın kesilmemiş sayfaları, **8.** **rifle ~** *d.d.* tüfek mekanizması, mekanizma tertibatı, **9.** (su, ergimiş cam vb) fışkırma, **10.** kısa ok, **11.** yıldırım, **12.** kalas, **13.** (üzerinde odun kesilen) kütük, **14.** **~ from the blue** : beklenmedik/anî olay, hiç umulmadık iş, tepeden inme, tam sürpriz. *His flunking out of school was a ~ from the blue for his parents for they thought he studied constantly.* **15.** **shoot one's ~** *argo* elinden geleni yapmak, her çareye başvurmak, bütün olanakları kullanmak. *The lawyer shot his ~ but his client received a death penalty.* ***e.a.***- *4. dash, run, flight, escape, 5. desertion, 6. roll, 10. arrow, 11. thunderbolt.*

bolt^2, *f.* **1.** sürmelemek, sürgülemek, kilitlemek, cıvata ile birbirine bağlamak, **2.** (siyasî partiden) ayrılmak, (partiyi) desteklemekten kaçınmak. *to ~ a political party.* **3.** (ansızın) fırla(t)mak. *He ~ed out of the room in a rage.* **make a ~ for it** : tabanları kaldırmak, tüymek. **make a ~ for sth.** : bir şeye doğru atılmak/koşmak, **4.** ağzından kaçırmak, düşünmeden söylemek, **5.** alelacele yemek, çiğnemeden yutmak. *He ~ed his breakfast and ran to school. Eat slowly and don't ~ your food.* **6.** (kumaşı, duvar kâğıdını) dürmek, top yapmak, top/rulo hâline getirmek, **7.** (avcılıkta tilkiyi vb) deliğinden çıkarmak, **8.** vaktinden evvel çiçek veya tohum üretmek, tohuma kaçmak, tohumlanmak, **9.** elemek, kalburdan geçirmek, (tülbentten) süzmek, **10.** iyice incelemek, ince eleyip sık dokumak, eler gibi dikkatle gözden geçirmek. ***e.a.*** *- **1.** bar, latch, lock, fasten, secure, **3.** dash, rush, run, fly, hasten, hurry, flee, spring, jump, leap, shoot, **4.** blurt out, **5.** gobble, gulp, wolf, eat rapidly, **9.** sift, **10.** examine, search.*

bolt^3, *zf.* **1.** ansızın, birdenbire, anîde, **2. ~ upright**: dimdik. *The announcement caused him to sit ~ upright in his chair.* ***e.a.*** *- **1.** suddenly, **2.** stiffly upright, perpendicularly, rigidly straight.*

bolt-action, *sf.* (el ile işleyen) mekanizmalı, sürgülü (tüfek).

bolt boat, *is.* sağlam/açık denizlere dayanıklı gemi.

bolt chisel, *is.* cıvata keskisi.

bolt cutter, *is.* sürgü çilingiri; cıvata tezgâhı.

bolter, *is.* **1.** eleyen, elekten/kalburdan geçiren, elek makinesi, **2.** anîde fırlayan, fırlayıp kaçan, **3.** ansızın partisinden ayrılan, **4.** tohuma kaçan bitki, **5.** odun kesen/yaran işçi.

bolthead, *is.* **1.** cıvata başı, **2.** *bk.:* **matrass.**

bolt knife, *is.* mücellit bıçağı.

boltless, *sf.* sürgüsüz, cıvatasız.

boltonia, *is. bot.* yıldız çiçeğine benzer kalımlı bir ot.

boltrope = bolt rope, *is.* **1.** *den.* yelken takviye halatı : sağlamlaştırmak için yelkenin etrafına dikilen halat, **2.** sağlam halat.

Boltzmann constant = Boltzmann's constant, *fiz.* Boltzmann değişmezi/sabiti : evrensel gaz sabitinin Avogadro sayısına oranı, 1.3803x10^{-16} erg/°C.

bolus, *is., ç.* **-luses 1.** *ecz.* iri hap, kapsül, **2.** lokma, **3.** *bk.:* **bole** (2).

Bomarc, *is.* *ABD* kanatlı yer, hava önleme füzesi (=**BO**eing **M**ichigan **A**eronautical **R**esearch **C**enter).

bomb, *sf.&f.* **1.** *As.* bomba. **A-bomb** : atom bombası. **cobalt ~** : kobalt bombası. **depth ~** : su altı bombası. **flying ~** : uçan bomba. **H-bomb** : hidrojen bombası. **smoke ~** : sis bombası. **tear-gas ~** : göz yaşı bombası. **time ~** : saatli bomba. **Uranium ~** : uranyum bombası. **~ carrier** : bombardıman uçağı. **~ clearance/disposal** : bombayı etkisiz hâle getirme. **~ disposal squad** : bombayı etkisiz hâle getiren ekip. **~-thrower** : bombacı, bomba atan (şahıs, alet). **drop a ~** *mec.* çok şaşırtıcı bir şey söylemek, **2. like a ~** *Brit.- k.d.* bomba gibi, etkili, başarılı, hızlı vb. **His party went like a ~** : Ziyafet pek başarılı oldu. **This car goes like a ~** : Bu araba kuş gibi uçuyor. **3.** *jeol.* yanardağ bombası : yanardağın püskürttüğü ve havada katılaşan küresel veya elipsoid lâv kütlesi, **4.** *bk.:* **aerosol bomb**, **5.** *sp.- argo* (gol ile sonuçlanan) uzun pas, **6.** *argo* kesin başarısızlık, yenilgi, bozgun, fiyasko, **7.** ışınetkin özdekleri taşımakta kullanılan kurşun kap, **8. the bomb** : nükleer silâhlar, **9.** bombalamak, bomba atmak, bombardıman etmek. *The enemy plane s ~ed the city.* **10.** bomba patlatmak, **11.** bomba gibi patlamak, **12. ~ out** : (a) bombalayarak harap etmek, yerle bir etmek. (b) *argo* kesin başarısızlığa uğramak, iflâs etmek, top atmak. **The business ~ed out with a $25,000 debt** : Firma, $25,000 borç bırakarak iflâs etti. **13. ~ up** : bomba yüklemek, **14. spend/cost a ~***k.d.* çok para harcamak; çok pahalıya mal olmak. ***e.a.*** *- **5.** fiasco, absolute failure, **8.** bombard, **11.** (b) flop.*

bombacaceous, *sf. bot.* ekmek ağacıgillerden.

bombard, *is.&gl.f.* **1.** topa/top ateşine tutmak, **2.** bombalamak, bombardıman etmek, **3.** şiddetle hücum etmek, saldırmak, üzerine varmak, sıkıştırmak. **to ~ s.o. with questions** : bir kimseyi soru yağmuruna tutmak, **4.** *fiz.* (yüksek erkeli zerrelerle) dövmek /bombardıman etmek. *to ~ a nucleus.* **5.** gülle atan top (en eski top cinsi), **6.** **~er** : (a) bombalayan kimse, bombardımancı, bombardıman pilotu, (b) *esk.* topçu, **7.** **~ment** : bombala(n)ma, bombardıman, topa tutma.

bombardier, *is.* **1.** *As.* (bombardıman uçağında) bombacı, **2.** *esk.* topçu, kumbaracı, **3.** **~ beetle** : *zool.* osurgan böceği *(Brachinus).*

bombast, *sf.&is.* **1.** tumturaklı/iddialı/gösterişli söz/konuşma, **2.** **~ic(al)** : tumturaklı, iddialı, gösterişli, **3.** **~ically** : iddialı bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. declamation, rant, fustian, claptrap, rodomontade, 2. pretentious, high-flown, inflated.* *NOT* :**BOMBAST, DECLAMATION, RANT, FUSTIAN, CLAPTRAP, RODOMONTADE** kelimeleri derece derece övünmeli, abartmalı, gösterişli, süslü, tumturaklı söz, konuşma veya yazı anlamına gelirler. **BOMBAST**, bir fikrin süslü, tumturaklı sözlerle ifadesidir. Bunda, fikrin doğruluğuna halel getirmeden biraz mübalâğaya kaçma meyli vardır. **DECLAMATION**, hitabet ve belâgatle ilgili olup gürültülü, yaygaracı ve boş sözler demektir. **RANT**, yalnız konuşma için kullanılır ve ağız kalabalığı, abartılarak şişirilmiş söz anlamına gelir. **FUSTIAN**, tumturaklı, iddialı fakat muhtevası boş ve değersiz söz veya yazı demektir. **CLAPTRAP**, göze girmek, takdir ve alkış kazanmak amacını güden dalkavukça söz veya yazı, **RODOMONTADE** ise boş yere övünme, kuru/boş lâf, martavai, palavra anlamına gelir.

Bombay duck, *is. zool.* çiroz *(Harpadon nehereus) :* Asya'da nehir ağızlarında ve haliçlerde yaşayan ve Hindistan'da kurutularak yenen balık. **bummalo** *d.d.*

bombazine = **bombasine** = **bombazeen**, *is.* (çözgüsü ipek, atkısı yün) ince kumaş. Ekseriya siyah renkte olup matem elbisesi yapmakta kullanılır.

bomb bay, *is. hv. As.* bomba yuvası.

bomb-disposal, *is.* bombayı körletme/yok etme.

bomb-door, *is. hv.* bomba deliği.

bombe, *is., ç.* ***bombes*** *Fr.* top şeklinde dondurma.

bombé, *sf. Fr.* şişkin, bombeli (mobilya). **bombed** *d.d.*

bomber, *is. As.* bomba(rdıman) uçağı, bombacı, bomba atan kimse. **dive ~** : pike bomba uçağı.

bombing, *is.* bombalama, bombardıman. **dive ~** : pike bombardıman. **pin-point ~** : (a) tam isabetli bombalama, (b) hedef üzerine bomba atma. **~ raid** : bomba taarruzu, bombardıman. **~ run** *bk.:* **bomb run.**

bombita, *is. argo* bazan esrarla alınan anfetamin içitimi.

bomb lance, *is.* bombalı zıpkın : ucuna patlayıcı madde yerleştirilmiş zıpkın.

bombload, *is.* (bir uçağın taşıyabileceği) bomba yükü/ağırlığı.

bombous, *sf.* küresel, dışbükey, bombeli. ***e.a.*** *- convex, spherical.*

bombproof, *sf.&is.&gl.f.* **1.** bomba geçmez, bombaya dayanıklı (yapı vb), **2.** bombaya dayanıklı yapmak.

bomb run = **bombing run**, *is.* bombardımana geçiş : bombalama işinin hedef görüldükten (veya elektronik cihazlarla keşfedildikten) bombanın atılmasına kadar geçen safhası.

bombshell, *is.* **1.** bomba, mermi, **2.** anî ve heyecan verici şey, büyük sürpriz, beklenmedik/şaşırtıcı olay, âfet. **The movie star was a blonde ~** : Sinema yıldızı sarışın bir âfetti. **She's a real ~** : O (kız) bir âfeti cihandır (harikulâde güzeldir). **This letter came like ~** : Bu mektup bir bomba tesiri yaptı. **This was a ~ to us all** : Bu, hepimizi şaşırttı.

bomb shelter, *is.* sığınak. ***e.a.*** *- air-raid shelter.*

bombsight, *is. As.* bombardıman nişan aleti.

bomb-site, *is.* bombalanmış yer.

bombycid, *sf.&is.* **1.** **bombyx** *d.d.* ipek böceği *(Bomby-cidae),* **2.** ipek böceğigillerden *(Bombycidae).*

bonaci, *is., ç.* **-ci/-cis** *zool.* (bir tür) levrek *(Mycteroperca bonaci).*

bona fide, *Lat.* **1.** ***bona-fide*** *ş.d.y.* gerçek, hakikî, hilesiz, dürüst, ciddî, iyi niyetli. **a ~ ~ offer** : ciddî/iyi niyetli teklif, **2.** iyi niyetle, dürüstlükle, dürüstçe. ***e.a.*** *- 1. real, genuine, 2. in good faith, without fraud.*

bon ami, *is., ç.* ***bons amis*** *Fr.* iyi dost/arkadaş, **2.** âşık.

bonanza, *is. ABD* **1.** zengin maden damarı/yatağı, **2.** devlet kuşu, refah/servet ve talih kaynağı. **The movie proved a box-office ~** : Film, büyük gelir sağladı.

bon appétit, *Fr.* afiyet olsun.

bonbon, *is., ç.* ***-bons*** *Fr.* **1.** şekerleme, bonbon, **2.** meyveli şeker.

bonbonière, *is., ç.* ***-nières*** *Fr.* **1.** şeker(leme)ci, **2.** şekerleme kutusu/tası.

bond^{1}, *is.* **1.** (maddî/manevî) bağ, irtibat, rabıta. **the ~ of matrimony** : evlilik bağı. **a ~ of friendship** : dostluk bağı, **2.** ip, sicim, zincir. **in ~s** : zincire vurulmuş, ceza evinde, zindanda, **3.** iki şeyi birbirine bağlayan nesne, **4.** fertleri bir arada tutan ilişki, münasebet (dostluk, anlaşma, sözleşme vb.). *the ~ between nations.* **5.** güvence, teminat. **to furnish/post a ~ for ...** : ...-lık teminat vermek, **6.** bono. **saving ~** : tasarruf bonosu, **7.** senet, **8.** *huk.* sözleşme, mukavele, **9.** gümrüğü ödenmemiş ve hükûmetçe muhafaza edilen (mal). **to be in ~** : gümrüğe tabi olmak, antrepoda beklemek. **goods in ~** : depoda bekleyen gümrüğe tabi mallar. **take out of ~** : gümrükten çıkarmak, **10. ~ed whiskey** *d.d. ABD* şişelenmeden önce en az dört yıl mahzende bekletilmiş viski, **11.** tahvilât, obligasyon, **12.** yüklenmelik, kefalet, **13.** tutkal, zamk, yapıştırıcı madde, **14.** yapışma, yapışkanlık, yapışıklık, **15.** *kim.* (kimyasal) bağ : atomların bağımsız moleküller oluşturmasını sağlayan etkileşim, **16.** *bk.:* **bond paper**, **17.** (duvar) örgü(sü), tuğla/taş inşaat usulü, **18.** *elekt.* bağ iletkeni : statik elektrik birikimini önlemek için demir yolu, uçak, bina vb. nin çeşitli madensel kısımlarını birbirine bağlayan iletken tel, **19.** *esk. bk.:* **bondsman**. ***e.a.-*** *1. chains, fetters, 2. cord, rope, 3. link, tie.* ***NOT*** : **BOND, LINK, TIE** kelimeleri manevî anlamda şahısları birbirine yaklaştıran kuvvet ve etkileri belirtirler. **BOND**, kuvvetli ve sürekli sevgi bağını, **TIE** ise daha ziyade vazife, mecburiyet, görev ve sorumluluktan doğan bağları ifade eder : **bonds of love** : sevgi/aşk bağları. **family ties** : aile bağları. **LINK**, pek kuvvetli/sürekli olmayabilen bağlar için kullanılır : *a close link between friends.*

bond^{2}, *f.* **1.** bağlamak, raptetmek, birleştirmek, **2.** kefalete bağlamak, **3.** ipotek etmek, alacağı güvence altına almak, borcu senede bağlamak, **4.** duvar örmek, **5.** *elekt.* telle bağlamak/birleştirmek. *to ~ a railroad track.* **6.** birbirine sağlamca bağlanmak, yapışmak, **7. ~er** : bağlayan, rapteden, birleştiren. ***e.a.-*** *1. connect, bind, unite, join.*

bond^{3}, *sf.&is. esk.* esir, köle, tutsak.

bondage, *is.* **1.** esirlik, kölelik, tutsaklık, esaret, **2.** başkasının gözetimi/nezareti altında bulunma, **3.** *esk.* derebeyinin emrine tâbi olma. ***e.a.-*** *1. slavery, servitude, serfdom, enslavement, prison, thraldom, helotry, 2. captivity, confinement, restraint.*

bonded, *sf.* **1.** güvenceli, rehinli, kefaletli, kefalete bağlanmış. **~ debt** : rehinli borç/tahvilât, **2.** gümrüklü, gümrük antreposunda, gümrükte muhafaza edilen. *~ goods.*

bondholder, *is.* bonoyu/tahvilâtı elinde bulunduran.

bondmaid, *is.* **1.** cariye, kadın köle, **2.** ücretsiz kadın hizmetçi.

bondman = bondsman, *is., ç.* **-men 1.** erkek köle, **2.** ücretsiz (erkek) hizmetçi, **3.** *esk.* derebeyi idaresinde toprağa bağlı köylü.

bond-note, *is.* inanca, güvence, teminat.

bond paper, *is.* iyi cins mektup kâğıdı. **bond** *d.d.*

bond servant = bond-servant, *is.* **1.** cariye, köle, **2.** ücretsiz hizmetçi. ***e.a.-*** *bondslave, bondmaid.*

bondslave, *is. bk.:* **bond servant.**

bondsman, *is., ç.* **-men 1.** *huk.* kefil, güvence veren kimse, **2.** *bk.:* **bondman.**

bondstone, *is.* (duvarcılıkta) bağlantı taşı, kuşak örgü taşı.

bondswoman, *is., ç.* **-women 1.** *huk.* kefil, güvence veren kadın, **2.** *bk.:* **bondwoman.**

bondwoman, *is., ç.* **-women 1.** cariye, halayık, köle, **2.** ücretsiz hizmetçi. ***e.a.-*** *bond servant, bondswoman.*

bone, *sf.&f.* **boned, boning 1.** *anat. zool.* kemik. **backbone** : bel kemiği, omurga. **breastbone = chestbone** : göğüs kemiği. **collarbone** : köprücük kemiği. **frontal ~** : alın kemiği. **funny ~** : pazı kemiği. **leg ~** : bacak kemiği. **vomer ~** : saban kemiği. **wishbone** : lâdes kemiği. **~-black** : kemik kömürü tozu. **~-idle = ~-lazy** : çok tembel. **a bag of ~ = all skin and ~** : bir deri bir kemik, çok zayıf. **2.** kılçık. **fish ~** : balık kılçığı, **3.** fildişi, **4.** kemikten yapılmış/kemiğe benzer şey, **5.** **~s** : (a) iskelet, (b) vücut, beden. **Let me rest my weary ~s for a minutes** : Bırak biraz yorgun bedenimi dinlendireyim. (c) (kumarda) zar, (d) kastanyet, **6.** (korse için) balina, **7.** *argo* domino, **8.** kemiğini çıkarmak/ayırmak/ayıklamak. **to ~ a turkey** : hindinin kemiklerini çıkarmak, **9.** (korseye vb.) balina geçirmek, **10.** (gübre olarak toprağa) kemik tozu koymak, **11.** *gen.* **~ up** *argo* çok çalışmak, *argo* kuşlamak, hafızlamak. **to ~ up for an exam** : sınava hazırlanmak. *He's boning up for his finals.* **to ~ up on a subject** : bir konu üzerinde inceleme yapmak, **12. feel/know in one's ~s** *ABD* içine doğmak, ayan olmak, önceden sezmek, derinden hissetmek, (sebebini bilmeden) çok emin olmak. *I feel in my ~s that we will defeat the enemy.* **13. have a ~ to pick with s.o.** : paylaşacak kozu olmak, görülecek/hesabı/halledilecek davası olmak. **I have a ~ to pick with you** : Seninle paylaşacak bir kozum/görülecek bir hesabım var. **14. make no ~s about** : (a) açıkça/dobra dobra söylemek, sözünü sakınmamak, mırın kırın etmemek, (b) hiç tereddüt etmemek, ...-den (asla) çekinmemek. *Bill makes no ~s about telling a lie to escape punishment.* **15. ~less** : kemiksiz. ***e.a.***- *3. ivory, 5. (a) skeleton, (b) body, (c) dice.*

bone ash = bone earth, *is.* kemik külü : gübre olarak ve ince porselen yapımında kullanılır.

boneblack = bone black, *is.* kemik boyası : kemiği kapalı kaplarda yakarak elde edilen siyah madde. Boya olarak ve renk gidermede kullanılır.

bone china, *is.* ince porselen (kemik külü ile yapılır).

bone conduction, *tıp* kemikle ses duyurma : ses titreşimlerinin kafa kemikleri üzerinden beyne ulaştırılması.

boned, *sf.* **1.** kemikli. **big-~** : iri kemikli. **small-~** : ince kemikli, **2.** kemiksiz, kemikleri çıkarılmış/ayrılmış. **~ chicken/weal** : kemiksiz tavuk/dana eti, **3.** balinalı (korse, vb.), **4.** kemik gübresiyle gübrelenmiş. ~ *land.*

bone-dry, *sf.* **1.** *k.d.* kupkuru, çok kuru, çok susamış, **2.** iyice kuru(tul)muş (kil).

bonefish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* cici balık *(Albula vulpes)* : sığ tropik sularda yaşayan, ince kemikli, 4-5 kg ağırlığında makbul bir balık. **ladyfish** *d.d.*

bonehead, *is. argo* aptal, mankafa, taşkafa, ahmak .

boneheaded, *sf. argo* **1.** aptal, mankafa, taşkafa, ahmak, **2.** **~ness** : aptallık, mankafalık, ahmaklık.

bone meal, *is.* kemik gübresi, kemik tozu.

bone of contention, anlaşmazlık sebebi, ihtilâf konusu.

bone oil, *is.* kemik yağı.

boner, *is.* **1.** kemikleri çıkaran/ayıran/ayıklayan (alet/kimse), **2.** *argo* gaf, falso, pot, zırva, aptalca/apaçık hata. **make a ~** : pot kırmak, falso yapmak.

boneset, *is. bot.* çıkık otu *(Eupatorium perfoliatum) :* Kuzey Amerika'da yetişen ve eskiden ev ilâcı olarak kullanılan papatyaya benzer, 1.80 m boyunda bitki. **feverwort, thoroughwort** *d.d.*

bonesetter, *is.* kırıkçı, çıkıkçı, sınıkçı.

bone-shaker, *is. argo* külüstür, köhne otomobil vb.

bone spavin, *vet. bk.:* **spavin.**

bone-weary, *is.* bitap, bitkin, çok yorgun.

boneyard, *is.* **1. stock** *d.d.* domino oyununda herkes pullarını aldıktan sonra geri kalan pullar, **2.** vahşî hayvan kemiklerinin biriktiği/toplandığı yer, **3.** *k.d.* (eski oto, uçak, gemi vb.) mezarlık, hurda deposu, **4.** *argo* mezarlık. ***e.a.***- *4. cemetery.*

bonfire, *is.* **1.** şenlik/işaret ateşi, **2.** bahçe süprüntüsünü vb. ortadan kaldırmak için açıkta yakılan ateş.

bongo^1, *is., ç.* **-gos/-go** alaca ceylân *(Taurotragus eurycerus)* : Afrika'nın tropik ormanlarında yaşayan kırmızımtrak kahverengi tüylü, beyaz çizgili, iri kıvrık boynuzlu bir tür ceylân.

bongo^2, *is., ç.* **-gos/-goes** çift dümbelek : parmaklarla çalınan ikili dümbelek. **bongodrum** *d.d.*

bonhomie, *is.* iyi huyluluk, hoşluk, rintlik, kalenderlik. ***e.a.***- *friendliness, geniality.*

boniface, *is.* otelci, hancı, lokantacı, meyhaneci.

boniness, *sf.* kemiklilik, kemikleri çıkık olma.

bonito, *is., ç.* **-to/-tos** *zool.* uskumrugillerden birkaç çeşit balık *(Katsuwonus pelamis)* : orkinos, uskumru, palamut, vb.

bonjour, *ünl. Fr.* günaydın. ***e.a.***- *good day, hello.*

bonkers, *sf. Brit.- argo* deli, kaçık, akıldan piyade. ***e.a.***- *mad, crazy.*

bon marché, *is., ç.* ***bons marchés*** *Fr.* ucuz, kelepir. ***e.a.***- *bargain.*

bon mot, *is., ç.* ***bons mots*** *Fr.* nükte, espri, nükteli/yerinde/isabetli söz. ***e.a.***- *witticism.*

bonne, *is., ç.* ***bonnes*** *Fr.* **1.** hizmetçi, **2.** dadı, çocuk bakıcı. ***e.a.***- ***1.*** *maidservant,* ***2.*** *child's nurse.*

bonne amie, *is., ç.* ***bonnes amies*** *Fr.* sevgili, maşuka, yavuklu.

bonne nuit, *Fr. bk.:* **goodnight.**

bonnet, *is.* **1.** başlık, çeneden bağlı kadın/çocuk başlığı, **2.** İskoç beresi, **3.** başlık biçiminde saç tuvaleti. *an Indian war ~.* **4.** kapak, koruyucu örtü, **5.** baca şapkası, **6.** lâmba başlığı, **7.** *Brit.* kaporta, otomobil motor kapağı, **8.** yelken etekliği, **9.** başlık giy(dir)mek.

bonnet rouge, *is., ç.* ***bonnets rouges*** *Fr.* **1.** (Fransız ihtilâli esnasında müfritlerin giydiği) kırmızı başlık, **2.** müfrit, radikal.

bonnily, *zf.* hoş/güzel/zarif bir şekilde.

bonniness, *is.* güzellik, hoşluk, zarafet, sakinlik, asudelik.

bonny = bonnie, *is.&zf.&sf.* **bonnier, bonniest 1.** *İsk.* güzel, hoş, zarif (kız/kadın), **2.** *Brit.-k.d.* (a) gürbüz, sıhhatli, (b) asude, sakin (yer), (c) hoş, lâtif, (d) lâtif/hoş bir şekilde. ***e.a.***- *1. pretty, handsome, 2. (a) healthy, (b) placid, tranquil, (c) pleasing, agreeable, good, (d) pleasingly, agreeably, very well.*

bonnyclabber, *is.* ekşimiş koyun sütü, kesilmiş süt.

bonsai, *is., ç.* **-sai 1.** bodur ağaç, sunî olarak bodurlaştırılmış süs ağacı, **2.** bodur ağaç yetiştirme sanatı.

bonsoir, *ünl. Fr.* tünaydın. ***e.a.***- *good evening, good night.*

bonspiel, *is.* maç, turnuva. ***e.a.***- *match, tournament.*

bontebok, *is., ç.* **-boks/-bok** *zool.* morceylân *(Damaliscus pygarus)* : G Afrika'da bulunan nesli pek azalmış mor, kırmızı renkli, yüzü ve butları beyaz bir tür ceylân.

bontebuck, *is., ç.* **-bucks/-buck** *bk.:* **bontebok.**

bon ton, *Fr.* kibar davranış/tarz/üslûp, soyluluk, asalet, kibarlık, aristokrasi, kibar sosyete.

bonus, *is., ç.* **-nuses 1.** ödül, ikramiye, **2.** özence, prim, temettü, kâr payı, **3.** hediye, fazladan bedava verilen şey. *Every purchaser of a kg of coffee received a box of cookies as a ~.* ***e.a.***- *1. reward, prize, honorarium, 2. premium, subsidy, dividend, bounty, 3. gift, gratuity.* ***k.a.***- *1. fine, penalty.* ***NOT :*** **BONUS**, normal olarak ödenen maaş, ücret vb. ne ek olarak ya olağanüstü başarıyı ödüllendirmek ya da kâra ortak etmek maksadıyla şirketler veya hükûmet tarafından verilen ek ödenektir : *a bonus based on salary; a soldier's bonus.* **BOUNTY**, halk yararına bir işin yapılması için vadedilen bir ödüldür : *a bounty for killing wolves.* **PREMIUM**, satışı artırmak, sürümü çoğaltmak, fazla müşteri çekmek gayesiyle alıcılara sağlanan bir çıkar veya kârdır : *a premium received with a magazine subscription.* **SUBSIDY**, genellikle halkın yararına çalışan ve kâr sağlamayan büyük kurumlara hükûmetçe yapılan toplu para yardımıdır. **DIVIDEND**, bir şirketin kârından hissedarlara dağıttığı paydır. **PRIZE**, bir yarışmada üstün başarı gösterenlere verilen ödül/mükâfattır. **REWARD**, bir gayret ve çalışma sonucu elde edilen mükâfattır. **GRATUITY** ise hizmetinden memnun kalınan kimseye ücretine ek olarak verilen para, bahşiş anlamına gelir.

bon vivant, *is., ç.* ***bons vivants*** *Fr.* **1.** ehlikeyif : lüks yaşamayı, yiyip içmeyi seven, keyfine/zevkine düşkün kimse, **2.** şen, neşeli, nükteci, nüktedan, hoşsohbet, şakacı, nekre.

bon voyage, *Fr.* iyi yolculuklar, yolun(uz) açık olsun.

bony, *sf.* **bonier, boniest 1.** kemikli, kemikten, **2.** kemik dolu, kılçıklı, sırf kemik, **3.** çıkık, kemikli, kemikleri çıkık, **4.** ~ **fish** : kılçıklı balık *(Osteichthyes)* : iskeleti kılçıklı herhangi balık.

bonze, *is.* Budist rahibi (özellikle Japon/Çinli).

bonzer, *sf. Avust.* **1.** çok büyük, **2.** mükemmel, fevkalâde, harikulâde. ***e.a.*** *- 1. very big, 2. remarkable, wonderful.*

boo, *ünl.&is., ç.* **boos**, *f.* **booed, booing 1.** yuh, yuha! (nefret ve alay ifade eden ünlem), **2.** böh! (korkutmak için söylenir), **3.** yuhalama (k), yuh(a) çekme(k), "yuh" diye bağırma(k), **4.** *argo bk.:* **marijuana.**

boob, *is.&gs.f. ABD- argo* **1.** aptal, budala, **2.** gaf, hata, pot, falso, **3.** *argo* meme, kadın göğsü, **4.** (aptalca) hata yapmak, gaf/falso yapmak, başaramamak, (sınavda) çakmak. *He ~ed his examinations twice.* **5.** ~ **tube** : televizyon. ***e.a.*** *- 1. fool, dunce, 2. blunder, mistake, 3. breast.*

boobily, *zf.* budalaca, aptalca, ahmakça.

booboisie, *is.* cahil halk, avam tabakası.

boo-boo, *is., ç.* **-boos** *argo* **1.** (aptalca) hata, yanlış, falso, gaf, **2.** (bebek dilinde) bere, hafif yara/incinme.

booby, *is., ç.* **-bies 1.** budala, ahmak, aptal, bön, **2.** dümenci : sınıfın en tembeli, takımın en kötü oyuncusu vb. **3.** *zool.* sümsük kuşu *(Sula bassana)* : leyleksilerden K Atlantik'te yaşayan kürek ayaklı deniz kuşu. Kanat ve kuyrukları çok uzundur, gagaları uzun ve kuvvetlidir. Deniz hayvanlarıyla beslenirler.

booby hatch, *is.* **1.** *den.* küçük ambar kapağı, **2.** *ABD- k.d.* (a) tımarhane, akıl hastanesi, **3.** ceza evi, hapishane, zindan, kodes .

boobyish, *sf.* budala(ca), ahmak(ça), aptal (ca).

booby prize, *is.* son ödül : takımın en kötü oyuncusuna alay için verilen ödül.

booby trap, *is.* **1.** tuzak bomba : ustaca gizlenmiş bomba, **2.** gizli tuzak, dış görünüşü şüphe uyandırmayan ve hedefini gafil avlayan tuzak.

booby-trap, *gl.f.* **-trapped, -trapping** tuzak bomba koymak, gizli tuzak kurmak.

bood, *is. Brit.- k.d. bk.:* **boud.**

boodle, *is.&gs.f.* **-dled, -dling** *ABD-argo* **1.** sürü, takım, güruh. *Send the whole ~ to the factory.* **2.** (külliyetli miktarda) para vb. *He's worth a ~.* **3.** rüşvet, gayrimeşru kazanılan veya ödenen para, (özellikle politikacılara) görevini kötüye kullanma karşılığında verilen para, **4.** yağma, çapul, ganimet, çalınmış eşya, **5.** rüşvet almak, dolandırmak, gayrimeşru kazanç sağlamak, **6. kit and** ~ *bk.:* **kit**¹ (7). ***e.a.*** *- 1. lot, pack, crowd, 3. bribe, 4. lot, booty, swag.*

boogeyman, *is., ç.* **-men** cadı, hortlak : yaramaz çocukları korkutup uslandırmak için icat edilmiş her şeyi yapabilen insan üstü hayalî yaratık. **Stop crying or the ~ will get you** : Ağlama, yoksa seni cadı alıp götürür.

boogie, *is.* **1.** zenci, arap (hakaret için kullanılır), **2.** *bk.:* **boogie-woogie.**

boogie-woogie, *is.* piyano ile çalınan bir caz müziği. **boogie** *d.d.*

boohoo, *is., ç.* **-hoos**, *gs.f.* **-hooed, -hooing 1.** ağlama sesi : uuu, yalancıktan/şımarıkça ağlama, **2.** hüngür hüngür ağlamak, yüksek sesle ağlamak. ***e.a.*** *- 2. blubber, weep noisily.*

book¹, *is.* **1.** kitap. **school ~** : okul kitabı. **text ~** : ders kitabı, **2.** defter, yazılık, cüzdan, rehber. **account ~** : muhasebe/hesap defteri. **bank ~** : banka cüzdanı. **exercise ~** : ödev/temrin defteri. **telephone ~** : telefon rehberi, **3.** (edebî bir eserde) bölüm, kısım, fasıl, bap, **4. the Book** : Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes. **to swear on the Book** : Kitaba el basmak, Kutsal Kitap'a el basarak yemin etmek, **5.** *müz.* libretto : opera/operet metni, **6. ~s** *bk.:* **book of account, 7.** (caz) tüm repertuar, **8.** *tiy.* senaryo, **9.** müşterek bahis kayıt defteri, **10.** (iskambilde) bir takımın kazandığı el sayısı, **11.** deste, paket, tomar, bir arada ciltlenmiş bilet, çek, pul vb. veya defter şeklinde açılan kibrit paketi. *~ of matches.* **12.** (tütün, yaprak vb.) deste, **13.** kütük, sicil defteri, üzerine kayıt yapılan her şey, **14.** *sp.* oyuncu sicili : oyuncunun oynama tarzı, zayıf tarafları vb. hakkında toplu bilgi, **15.** *argo bk.:*

bookmaker, **16. bring (somebody) to ~** : (bir kimseden) hesap sormak, sorumlu tutmak. **Someday, he will be brought to the ~ for his misdeeds** : Onun kötü ve ahlâksızca hareketlerinin hesabı bir gün sorulacaktır. **17. by the ~** : resmen, kurallara göre, yasalara/törelere uygun olarak. **to go by the ~ = to stick to the ~** : yasadan/ yönetmelikten ayrılmamak. **speak by the ~** : kesin olarak söylemek, yasalara dayanarak konuşmak. **An unimaginative individual who does everything by the ~** : Körü körüne her şeyi yasalara/kurallara göre yapan kişi. **18. close the ~s** : mizanı kapamak, hesabı başa baş getirmek, hesabı tasfiye etmek, **19. do a blue ~** : yazılı sınava girmek, **20. in one's ~** : (bir kimsenin) fikrince/kanaatince, ...-ce. **In my ~, he is not to be trusted** : Bence (fikrimce, kanaatimce) ona itimat edilemez. **to be in one's bad ~** : gözden düşmek, (birisinin) hoşuna gitmemek, itibarını kaybetmek. **He is in the boss's bad ~** : Patronun gözünden düştü. **to be in one's good ~** : gözde/ itibarda olmak, birisinin gözüne girmek/gözdesi olmak, **21. like a ~** : ezbere, mükemmelen, başından sonuna kadar, avucunun içi gibi. **He knows the area like a ~** : Yöreyi avucunun içi gibi bilir. **22. make ~** : (a) (at yarışlarında) bahsimüşterek defteri tutmak, (b) bahse girmek. **I can make a ~ on it that he won't arrive on time** : Bahse girerim ki zamanında gelmeyecek. **23. one for the ~** : tam örnek, önemli/fevkalâde olay. **The daring rescue was one for the ~** : Cesurane kurtarma, örnek sayılacak bir olaydı. **24. on the ~s** : kayıtlı, kaydedilmiş, kayda geçmiş. **to put on the ~** : kaydetmek, kayda geçirmek. **He claims to have been graduated from Harward, but his name is not on the ~s** : Harward'dan mezun olduğunu iddia ediyor, fakat adı kayıtlı değil. **25. suit one's ~** : işine gelmek. **That suits my ~** : Bu işime gelir. **It won't suit my ~** : O işime gelmez. **26. the ~** : (a) yasa, yönetmelik, kural, yönerge, yönetmelik, tüzük, talimat. **The solution was not according to the ~, but it served the purpose** :Çözüm kurala uymuyordu, lâkin maksada elverdi. (b) telefon rehberi. *His name is not in the ~.* **27. throw the ~ at** *argo* (a) (sanığa bütün suçları için) en ağır cezayı vermek, (b) (çocuğu) şiddetle cezalandırmak. **Say that again and I'll throw the ~ at you** : Bir daha söylersen ağzını yırtarım. **28. without ~** : (a) ezbere, (b) yetkisiz (olarak), yetkisi dışında, yetkisi olmadan. **to punish without ~** : yetkisi olmadan cezalandırmak.

book², *f.* **1.** kaydet(tir)mek, **2.** peyle(t)mek, yer/bilet ayır(t)mak, rezerve et(tir)mek, **3.** deftere/listeye (adını) yaz(dır)mak/geçirmek, **4.** söz almak, (bir şahsı/topluluğu/şirketi vb.) angaje etmek. **I'm ~ed for tomorrow lunch** : Yarın öğle yemeği için söz aldım. **5.** tutuklamak, (polis) defterine adını suçlu olarak yazmak. **He was ~ed for speeding** : Hızlı araba sürdüğü için tutuklandı. **6.** bahsimüşterek defteri tutmak, paraları toplamak/emanette tutmak, **7. ~ up** : bütün biletleri satmak, bütün yerleri kapatmak/angaje etmek. **Tonight's performance is ~ed up** : Bu akşamki temsilin bütün biletleri satıldı. **The school ~ed up all the seats on the coach** : Otobüsteki bütün yerleri okul kapattı. ***e.a.*- *1. register, 2. reserve, 4. engage.***

book³, *sf.* **1.** kitap+. *The ~ department is downstairs.* **2.** kitaba dayanan, kitaptan elde edilen/öğrenilen. *~ knowledge of sailing.* **3.** (defterde) kayıtlı, kayda geçen. *The firm's ~ profit was $ 1 million.*

bookable, *sf.* peylenebilir, ayırtılabilir, rezerve edilebilir (bilet, yer vb.). **seats ~ in advance** : önceden peylenebilen yerler.

bookbinder, *is.* ciltçi, mücellit.

bookbindery, *is., ç.* **-eries** cilt evi, mücellithane.

bookbinding, *is.* ciltleme, ciltçilik, mücellitlik.

bookcase, *is.* kitaplık, kitap rafı.

book-ceiling, *is. tiy.* katlanır tavan.

book club, *is.* kitap kulübü. *Brit.:* **book society.**

book end = bookend, *is.* kitap desteği/ dayanağı, kitapların devrilmemesi için iki uca konulan destek.

bookie, *is. k.d. bk.:* **bookmaker** (2).

book-flat, *is. tiy.* katlanır pano : katlanıp açılabilen menteşeli dekor panosu.

booking, *is.* (temsil, konser vb. için) anlaşma, yer ayır(t)ma, bilet alma, deftere kaydetme. ~ **clerk** : (a) bilet satış memuru, gişe memuru, (b) yolcu ve eşya kayıt memuru. ~ **office/ hall** *Brit.* bilet gişesi.

bookish, *sf.* **1.** okumuş, okumaya ve kitaplara meraklı/düşkün, **2.** kuramsal, nazarî, hayat tecrübesinde çok kitaplara bağlı olan, **3.** kitaplarla ilgili, kitabî, edebî, **4.** tantanalı, debdebeli, çok resmî, bilgiçlik taslayan, **5.** **~ly** : kuramsal/kitabî olarak, kitaplara dayanarak, **6.** **~ness** : kuramsallık, kitabîlik. ***e.a.***- *1. well-read, literate, learned, studious, 3. scholarly, literary, 4. stilted, pedantic.*

book jacket, *is.* kitap gömleği.

bookkeeper, *is.* muhasebeci, muhasip, defter tutan.

bookkeeping, *is.* muhasebecilik, muhasiplik, defter tutma.

book learning, *is.* **1.** kitaptan öğrenme, mütalea, tetebbu, **2.** öğrenim, tahsil. **She thought that the common sense was just as important as** ~ : Sağduyunun da öğrenim kadar önemli olduğu kanısındaydı.

book-learned, *sf.* kitaptan öğren(il)miş, öğrenimle/okuyarak/tahsil ve tetebbu ile elde edilmiş.

booklet, *is.* kitapçık, küçük kitap, risale, broşür. ***e.a.***- *brochure, pamphlet.*

book louse, *is. zool.* kitap biti *(Corrodentia)* : kitap ve kâğıtlar arasında yaşayan bir böcek.

booklover, *is.* kitapsever.

bookmaker, *is.* **1.** kitapçı, kitap basan, **2.** at yarışı ve maçlarda müşterek bahisleri düzenleyen/bahis defterini tutan kimse, **3.** **bookmaking** : (a) kitapçılık, (b) müşterek bahis defterini tutma.

bookman, *is., ç.* **-men** **1.** bilgin, âlim, **2.** *k.d.* kitapçı, kitap yayınlayan veya satan kimse.

bookmark, *is.* bellik : sayfa bulducucu, kitabın okunan son sayfasına veya önemli bir yerine konulan işaret.

bookmatch, *is.* (defter şeklinde katlanan kibritten alınan) kibrit.

bookmobile, *is. ABD* gezici kitaplık, seyyar kütüphane : bir kamyona bindirilerek köylere ve ücra mahallelere ödünç kitap dağıtan kitaplık.

book of account, *is.* **1.** ana hesap defteri, defteri kebir, **2.** **books of account**: esas hesap, kayıt ve sarf evrakı.

Book of Books, *is. bk.:* **Bible.**

Book of Common Prayer, Anglikan Kilisesi dua kitabı.

book of hours, ayin izlencesi : ayinlerin sıra ve saatinin yazıldığı defter.

Book of Mormon, Mormon Kilisesinin kutsal kitabı.

Book of Odes, M.Ö. VI. yy. da Konfüçyüs tarafından derlenmiş 305 şiiri içeren kitap. Çincesi : ***Shih Ching, Shih King.***

book of original entry, *is.* muhasebe esas kayıt defteri.

bookplate, *is.* kimlik simgesi : kitabın iç kapağına yapıştırılan ve sahibinin adını gösteren süslü kâğıt.

book rack, *is.* **1.** **book rest / book stand** *d.d.* rahle, (açık kitap için) altlık, **2.** kitap rafı.

book review, *is.* **1.** kitap eleştirmesi/tenkidi, **2.** gazetelerin kitap eleştirme/tanıtma sayfası, **3.** **book reviewer** : kitap eleştirmeni, **4.** **book reviewing** : kitap eleştirisi.

bookseller, *is.* kitapçı, kitap satan kimse/firma.

bookshelf, *is., ç.* **-shelves** kitap rafı, kitaplık.

bookshop, *is. bk.:* **bookstore.**

book society, *is. Brit. bk.:* **book club.**

bookstall, *is.* **1.** kitap sergisi, **2.** sahaf, (elden düşme kitap satan) kitapçı dükkânı, **3.** *Brit.* küçük kitapçı/gazeteci, istasyonlarda vb. kitap/gazete satılan kulübe.

bookstand, *is. bk.:* **bookrack, bookstall.**

bookstore = bookshop, *is.* kitap evi, kitapçı dükkânı.

book token, *is.* kitap satın almak için hediye olarak verilen bono.

book trade, *is.* kitapçılık, kitap ticareti.

book value, *is.* defterde gösterilen değer.

book-wing, *is. tiy.* yarım kanat : sahnede küçük girinti.

bookwork = book-work, *is.* **1.** okuma, öğrenim, kuramsal inceleme/araştırma, **2.** *basım* kitap basım işi.

bookworm, *is.* **1.** çok okuyan, sürekli kitap okuyan kimse, **2.** *bk.:* **book louse**

Boolean algebra, *is.* Boole cebiri : "doğru" ya da "yanlış" gibi iki değer alabilen değişkenler, bunlar arasında "ve", "ya da" gibi mantıksal ilişkileri gösteren işleçler kullanan, mantık ve bilişim sistemlerine uygulanan cebir.

boom^{1}, *is.&sf.&f.* **1.** gümlemek, gümbürdemek, gürlemek, top gibi patlamak, **2.** ivmek, acele hareket etmek, **3.** (şehir/kurum/ticaret/ekonomi vb.) hızla gelişmek/ilerlemek/büyümek. **Business/economy is ~ing** : Ticaret/ekonomi hızla gelişiyor. **4.** *gen.* ~ **out** : vızıldamak, tınlamak, çınlamak, (ses çıkararak) vurmak/çalmak. **The clock ~ed out ten** : Saat onu çaldı. **5.** (kuvvetle) desteklemek. **His followers are ~ing H. for mayor** : Taraftarları H'in belediye başkanlığına seçilmesini kuvvetle destekliyorlar. **6.** gümbürtü, gürleme, **7.** uğultu, uğuldama, derinden/uzaktan gelen ses, **8.** vızıltı, vızıldama, **9.** (fiyat, satış, vb.) hızlı artış/yükseliş, fırlama, hızla artma/yükselme/gelişme/ilerleme, **10.** hızlı ekonomik gelişme çağı, **11.** (politikacının halk gözünde itibarının) yükselme(si), artma(sı), (halkın gözüne girmek için sarf edilen) gayret, **12.** *ABD* hızla gelişen/ilerleyen /yükselen/artan. ~ **prices** : (hızla) yükselen fiyatlar. ~ **town** : hızla büyüyen/gelişen şehir.

boom^{2}, *is.&gl.f.* **1.** *den.* bumba, seren, **2.** mania zinciri : seyrüseferi önlemek, tomrukların akıntıda sürüklenmelerine mani olmak vb. için suya gerilen halat/zincir, **3.** seyrüsefere bu şekilde kapatılmış alan, **4.** (kaldırılan yükü desteklemeye/yöneltmeye yarayan) vinç demiri, uzun putrel, **5.** *bk.:* **chord** (5), **6.** *sin. TV* mikrofon/kamera kolu : mikrofonu/kamerayı istenilen noktaya uzatmaya yarayan eklemli kol, **7.** *gen.* ~ **out/off** : (yelkeni vb.) uzatmak, germek, **8.** vinçle manevra yapmak, vinçle yönetmek/idare etmek, **9.** **lower the ~ on** *argo* men etmek, yasaklamak, cezalandırmak, sert/şiddetli davranmak, müsamaha etmemek. **The police lowered the ~ on open gambling** : Polis, açıkta kumar oynamayı yasakladı. ***e.a.***- *7. extend, 9. check, stop, punish, censure.*

boom-and-burst, *is. k.d.* (çetin bir sıkıntılı dönemi izleyen) ekonomik refah, bolluk.

boomer, *is.* **1.** *ABD- k.d.* (a) gelişen/yükselen/ilerleyen (kimse/şey), (b) hızla gelişen bir şehre veya bölgeye yerleşen kimse, **2.** *Avust.* tam gelişmiş/iri erkek kanguru.

boomerang, *is.&gs.f.* **1.** Avustralya yerlilerince silâh olarak kullanılan ve fırlatıldığı yere geri dönen yay şeklinde kıvrık değnek, **2.** sahibine geri dönen düzen/dalavere/tertip/entrika/dolap vb. **3.** *tiy.* ışıldak kulesi : sahne içinde, yanlarda, üzerine aygıtlar konulabilen basamaklı yüksek çelik kule, **4.** geri tepmek, yansıyıp geri gelmek, **5.** (düzen/dalavere/entrika/dolap) sahibinin başına patlamak, sahibine zarar vermek. *His dirty tricks ~ed on him.*

Boomer State, *is.* Oklahoma (takma ad).

boomkin, *is. den. bk.:* **bumpkin** (2).

boomlet, *is.* az miktarda gelişme/ilerleme/yükselme.

boon^{1}, *is.* **1.** nimet, lûtuf, iyilik. *Insulin has been a ~ to diabetics.* **to grant a ~** : iyilik yapmak, lûtufta bulunmak. **This new machine is a great ~** : Bu yeni makine büyük bir nimettir. **2.** (dokumacılıkta) ketenin saman kısmı, keten dövülüp didildikten sonra kalan odunsu artık, **3.** *(eski)* beklenen/istenen lütuf/iyilik. ***e.a.***- *1. blessing, benefit.*

boon^{2}, *sf.* **1.** şen, neşeli. ~ **companion** : içki/eğlence arkadaşı, çok yakın dost/ahbap, **2.** (şiirde) şirin, cana yakın, hoşsohbet, mültefit, merhametli, rahim, cömert, müşfik. ***e.a.***- *1. jolly, jovial, convivial, 2. kindly, gracious, bounteous.*

boondocks, *is. argo* **1.** gür bitkilerle örtülü boş bölge, **2.** uzak/kırsal bölge. **The company moved to a small town in the ~** :Şirket kırsal bölgede küçük bir kasabaya taşındı.

boondoggle, *is.&gs.f.* **-gled**, **-gling** *ABD* **1.** izcilerin boyunlarından geçirdikleri örgülü kordon, **2.** *k.d.* sırf meşgul görünmek için yapılan basit/değersiz iş, **3.** basit/değersiz/yararsız işlerle meşgul olmak, vakit öldürmek, **4. boondoggler** : sırf meşgul görünmek için yapılan basit/değersiz işlerle uğraşan, vakit öldüren kimse.

boong, *is. Avust. k.d.* **1.** Yeni Gine yerlisi, **2.** *bk.:* **aborigine.**

boor, *is.* **1.** kaba/görgüsüz kimse, hödük, **2.** köylü, **3.** cahil. ***e.a.*** *- 1. rude, unmannered, 2. rustic, yokel, 3. illiterate, dull.*

boorish, *sf.* **1.** kaba, görgüsüz, hoyrat, hödük, cahil, **2. ~ly** : kabaca, hoyratça, cahilâne, hödük gibi, **3. ~ness** : kabalık, hoyratlık, cahillik, hödüklük. ***e.a.*** *- 1. rude.*

boose, *is. Brit.- k.d.* **1.** sığır/at ahırı, **2.** *bk.:* **booze.**

boost, *is.&gl.f.* **1.** desteklemek, itmek, (arkasından/altından iterek) kaldırmak/yükseltmek, **2.** lehinde konuşmak, övmek, methetmek, lehinde konuşarak ilerletmek/yükseltmek. **He always ~s his home town** : Daima doğduğu şehri över. **3.** artırmak, yükseltmek. **to ~ prices** : fiyatları yükseltmek, **4.** (yardım için) itme, destekleme, kaldırma. **to give s.o. a ~ (up)** : bir kimseyi yukarıya doğru itmek, **5.** art(ır)ma, yüksel(t)me, artış, yükseliş. **There has been a tremendous ~ in food prices** : Gıda fiyatlarında müthiş bir artış oldu. **6.** övme, methetme, lehinde konuşma, sitayişle bahsetme, maneviyatını yükseltme. **to give a product a ~** : bir ürünün reklâmını yapmak. **to give a ~ to s.o.'s morale** : birinin maneviyatını kuvvetlendirmek/yükseltmek. ***e.a.*** *- 1. upraise, uprear, uplift, elevate, push, 2. promote, 3. increase, raise, 4. lift, heave, hoist, push, 5. increase, increment, growth, rise, upsurge.*

booster, *is. ABD* **1.** destekleyen, destekleyici, (maneviyatı) yükselten/yükseltici, teşvik/takviye edici, **2.** *elekt.* gerilim yükseltici (alet), **3.** (lokomotifte) yardımcı motor, **4.** *As.* kuvvetli patlayıcı madde, **5.** (a) rokete ilk hareketi sağlayan motor, (b) ilk hareket motorunu ve yakıtını içeren roket bölmesi, **6. ~ dose/~ shot** *d.d. tıp* bağışıklığı artırmak/yenilemek için yapılan ek aşı, **7.** *ecz.* kuvvet verici, kuvvetlendirici, mukavvi, başka bir ilâcın etkisini artıran/kuvvetlendiren ilâç, **8.** *rad.TV* alıcı anten girişine bağlanarak yüksek frekanslı giriş işaretini şiddetlendiren düzen, **9. ~ pump** *d.d.* yardımcı pompa/tulumba : boru hattındaki basıncı sabit tutmaya yarayan tulumba.

boot^{1}, *is.* **1.** çizme. **rubber ~** : lâstik çizme. **Wellington's ~** : uzun çizme. **put on one's ~s** : çizme giymek. **take off one's ~s** : çizmelerini çıkarmak. **~ tree** : çizme kalıbı. **2.** *Brit.* (a) potin, (b) ayakkabı üstüne giyilen lâstik potin, **3.** bacağı sıkıştıran işkence aleti, **4.** (oto lâstiğine geçirilen) sırt, koruyucu örtü, **5.** (atın ayağına geçirilen) dizlik, **6.** (otomobil) koltuk örtüsü / kılıfı, **7.** *ABD* acemi er, **8.** otomobilin açılabilen üstünün açık iken dayandığı yer, **9.** bu yerin örtüsü, **10.** *Brit.* otomobil bagajı, **11.** *müz.* org kamış kutusu, **12.** tekme, **13.** *argo* azil, işten kovulma/atılma. **They gave him a ~ for coming late** : Geç geldiği için işinden attılar (kıçına tekmeyi vurdular). **14.** zevk, hoşlanma, haz. **That joke gives me a ~** : O fıkra hoşuma gidiyor. **15.** işkence aleti : vidalarla sıkılıp bacağı cendereye alan alet, **16. bet your ~s** : emin ol(un), hiç şüphen(iz) olmasın. **You can bet your ~s that I will be there** : Orada bulunacağımdan emin olabilirsin(iz) = Kesinlikle orada olacağım. **17. die with one's ~s on** (= *Brit.:* **die in one's ~s**) : (a) eceli kaza ile ölmek, işinin başında/faal vaziyette iken ölmek. (b) savaşarak/harpte ölmek, **18. get the ~** : sepetlenmek, pabucu eline verilmek, azlolunmak, kovulmak, işten atılmak, **19. give s.o. (the order of) the ~** : (birinin) pabucunu eline vermek, kovmak, **20. grow too big for one's ~s** : mağrur olmak, yumurtadan çıkıp kabuğunu beğenmemek, **21. have one's heart in one's ~s** : ödü kopmak, **22. lick s.o.'s ~s** : yaltaklanmak, çanak yalamak, dalkavukluk/tabasbus etmek, **23. The ~ is on the other foot/leg** : Durum değişti; eski çamlar bardak oldu. **24. wipe one's ~s on** : tepeleyip geçmek, hakaret edercesine davranmak. ***e.a.*** *- 12. kick, 13. dismissal, discharge, 16. be certain, be sure of, 22. flatter.*

boot^{2}, *gl.f.* **1.** *argo* tekmelemek, tekme vurmak. *The boy ~ed a tin can down the street.*

2. topa (ayakla) vurmak, **3.** (çizme) giy(dir)mek, **4.** tekme ile işkence yapmak/dövmek, **5.** *argo* azletmek, kovmak, işine son vermek, tart etmek. **They ~ed him out of the school for not studying** : Okumadığı için onu okuldan kovdular/tart ettiler. ***e.a.**- 1. kick.*

boot^3, *is.&gs.f.* **1.** *esk.* üste, üstelik (verilen şey), **2.** *esk.* (a) yarar, fayda, menfaat, (b) çare, yardım, ilâç, deva, imdat, **3.** *esk.* ganimet, yağma, talan, çapul, **4.** *esk.* yararlı olmak, yarar/fayda sağlamak. **What ~s it to...?** ...neye yarar? ...-nin ne faydası var? **It ~s not to complain** : Şikâyet bir şeye yaramaz/şikâyetin bir faydası yok. **5. to ~** : üstelik, fazladan, fazla olarak. **We received an extra week's pay to ~** : Fazladan bir haftalık ücretimizi aldık. ***e.a.**- 2. (a) advantage, (b) remedy, relief, help, 3. booty, plunder, spoils, 4. to be of profit/advantage/avail, 5. in addition, besides.*

bootblack, *is.* ayakkabı/kundura boyacısı, lostracı.

boot camp, *is. ABD- As.* acemi er talim kampı.

booted, *sf.* **1.** çizmeli, potinli. **~ and spurred** : harekete hazır, **2.** ayağı çizme gibi bir örtü ile kaplı (kuş).

bootee, *is.* **1.** (örgü) bebek patiği, **2.** kısa çizme.

bootery, *is., ç.* **-eries** çizmeci (dükkânı).

Boötes, *is.* Çoban Burcu.

booth, *is., ç.* **booths 1.** (fuar, sergi vb. de) satış pavyonu, odacık, **2.** kulübe, kabin. **a telephone ~** : telefon kulübesi, **3.** (seçim) oy kulübesi, **4.** çardak, baraka, **5.** barınak, çadır.

boot hill, *is. ABD* şehit mezarlığı.

boot hook, *is.* çizme kancası/çekeceği.

bootjack, *is.* çizme çekeceği.

bootlace, *is.* **1.** çizme bağı, **2.** *Brit.* kundura bağı, **3. ~ worm** : şerit kurdu *(Lineus longissimus)* : koyu kahverengi kundura bağına benzer kurt. ***e.a.**- 2. shoelace.*

bootleg, *sf.&is.&f.* **-legged, -legging 1.** kaçak içki, **2.** çizmenin bacağı örten kısmı, **3.** kaçakçılık etmek, kaçak içki/eşya yapmak/satmak, içki kaçakçılığı yapmak, **4.** kaçak, yasa dışı (yapılan/satılan eşya), **5.** kaçakçılık+, **6.** kaçak olarak imal/ithal veya nakledilmiş, **7. ~ger** : kaçakçı, içki kaçakçısı. ***e.a.**- 4. illegal, clandestine, 7. smuggler, contrabandist, rumrunner.*

bootleg play, *futbol* topu arkadaşına atar gibi yaparak kalçası hizasında saklayıp kaçma.

bootless, *sf.* **1.** yararsız, faydasız, boş, nafile, beyhude, gereksiz, lüzumsuz, **2. ~ly** : boş yere, beyhude, nafile, sonuçsuz olarak, **3. ~ness** : yararsızlık, faydasızlık, beyhudelik, sonuçsuzluk. ***e.a.**- 1. useless, unavailing*

bootlick, *f. k.d.* yaltaklanmak, yaltakçılık/dalkavukluk yapmak, müdahene etmek, *argo* kıl çekmek.

bootlicker, *is. k.d.* yaltakçı, dalkavuk, müdahin, *argo* yağcı, kılçeken. ***e.a.**- flunky, truckler, lickspittle, flatterer, toady, sycophant.*

boots, *is., ç.* **boots** *Brit.* otel ayakkabı boyacısı, lostracı.

boots and saddles, *ABD- esk.* süvariler için talim borusu.

bootstrap, *is.* **1.** ayakkabı çekeceği : ayakkabının arkasına dikilmiş parmak geçirilip çekmeye mahsus kulak, **2. pull oneself up by one's (own) ~s** : (kimseden yardım görmeden) sırf kendi gayretiyle ilerlemek/terakki etmek. **I admire him for pulling himself up by his own ~s** : Onun sırf kendi gayretiyle ilerlemesine hayranım.

boottop = boottopping, *is. den.* **1.** dalma alanı : gemi tam yüklü ve boş iken su çizgileri arasındaki alan, **2.** bu alanı belirten özel boya.

booty, *is., ç.* **-ties 1.** ganimet, **2.** yağma, çapul, talan, **3.** kâr, kazanç, **3. ~less** : kârsız, kazançsız. ***e.a.**- 1&2. plunder, pillage, loot, 3. prize, gain.*

booze, *is.&f.* **boozed, boozing** *k.d.* **1.** (alkollü) içki, **2.** içki âlemi, **3.** içki içmek, kafayı çekmek/tütsülemek, **4. boozer** : sarhoş, ayyaş, **5. boozily** : ayyaşlıkla, sarhoşlukla, ayyaşça, **6. booziness** : sarhoşluk, ayyaşlık, içki iptilâsı.

boozy, *sf.* **boozier, booziest** *k.d.* **1.** sarhoş, ayyaş, **2.** alkolik, içki müptelâsı. ***e.a.**- 1. drunken, intoxicated.*

bop, *is. &gl.f.* **bopped, bopping** *argo* **1.** vuruş, darbe, **2.** (yumruk, sopa vb.) vurmak, **3.** gitmek, yürümek, **4.** kompleks ritimli caz. ***e.a.**- 1. blow, 2. hit, strike, 3. go, walk.*

Bo-peep, *is.* **1.** çocukların "ce" oyunu, saklanıp sonra "bö" diye ortaya çıkarak oynanan çocuk oyunu, **2.** *Brit.- argo* uyku. ***e.a.****- 1. peekaboo, 2. sleep.*

bora, *is.* **1.** *meteor.* bora : Adriyatik kıyılarında KKD'dan esen sert, şiddetli yel, **2.** Avustralya kabilelerinde oğlanın reşit olma töreni.

boracic, *sf. kim.* borik, boraksl, borasik.

boracite, *is.* borasit, $Mg_6Cl_2B_{14}O_{26}$, magnezyum borat klorür : Beyaz veya renksiz kübik kristaller veya ince toz halinde bulunan kuvvetli ısıl elektrik cevher.

borage, *is. bot.* hodan *(Borago officinalis)* : Salata olarak yenen ve tıpta kullanılan G Avrupa bitkisi.

boraginaceous, *sf. bot.* hodangillerden, hodangiller *(Boraginaceae)* familyasına mensup : hodan, sığır dili, kedi otu, günebakan vb.

boral, *is. ecz.* boral, alüminyum tartrat ve borat bileşimi : antiseptik ve büzücü olarak kullanılır.

borane, *is. kim.* boran, boron ve hidrojen bileşimi : indirgeyici olarak kullanılır.

borate, *is.&gl.f.* **borated, borating 1.** borat, borik asidin tuzu/esteri, **2.** (nadiren) bor içeren herhangi bir asidin tuzu/esteri, **3.** borik asitle/boratla/boraksla muamele etmek.

borax, *is., ç.* **boraxes/boraces 1. sodium borate, sodium perborate, sodium tetraborate** *d.d. kim.* boraks, beyaz, suda eriyen toz veya kristal : $Na_2B_4O_7.10H_2O$: Cam ve porselen yapımında, sepicilikte, eritici ve temizleyici madde olarak kullanılır, **2.** *argo* tapon mal : adî, ucuz ve şişirme yapılmış mobilya.

borborygmus, *is., ç.* **-mi** *tıp* guruldama, karın/bağırsak guruldaması.

Bordeaux, *is.* **1.** Bordo : Fransa'da bir şehir, **2.** Bordo şarabı, **3.** ~ **mixture** : kireç, göz taşı karışımı : koruyucu olarak ağaçlara püskürtülür.

bordel, *is. esk.* genel ev, umumhane. ***e.a.****- brothel.*

Bordelaise (sauce), *is.* Bordo sosu : taze soğan başı, kırmızı şarap, maydanoz vb. ile yapılan bir sos.

bordello, *is., ç.* **-los** *bk.:* **bordel.**

border, *is.&gl.f.* **1.** kenar, kenar çizgisi, **2.** sınır, hudut. *He could not cross French ~ without a visa.* ~ **town** : hudut şehri. **within the ~s of...** : ...-in sınırları içinde. **to escape over the ~** : kaçıp hududu geçmek, **3.** sınır şeridi, sınır bölgesi, **4.** *ABD* medeniyetin sınırı, **5. the border** : (a) ABD-Meksika sınırı, özellikle *Rio Grande* boyunca uzanan sınır, (b) İngiltere-İskoçya sınırı, **6.** kenar, kıyı, **7.** kenar süsü, pervaz, tiriz, **8.** uzun çiçek tarhı, ağaç dizisi, **9.** *tiy.* (a) tavan perdesi, (b) üst sahne boşluğu, **10.** çevrelemek, etrafını çevirmek, **11.** sınırlamak, sınır teşkil etmek, **12.** sınırdaş/hemhudut olmak, bitişik/komşu olmak, **13.** ~ **on/upon** : (a) sınır komşusu olmak, (b) çok yaklaşmak, ramak kalmak, ...eğiliminde olmak, dönüşmek. **The situation ~s on tragedy** : Durum bir faciaya dönüşmektedir. **to ~ on insanity** : delirecek gibi olmak, az kalsın aklını oynatmak. ***e.a.****- 1. rim, periphery, edge, fringe, margin, brink, verge, brow, brim, 2. frontier, borderline, boundary.* ***NOT*** **: BORDER, MARGIN, EDGE, VERGE, BRINK, BROW, RIM, BRIM** kelimeleri bir yüzeyi sınırlayan veya iki komşu yüzeyi ayıran çizgiyi belirtirler. **BORDER**, sınır çizgisini veya daha ziyade bu çizgi ile sınırlanan bir şeridi ifade eder. **MARGIN**, sınır çizgisi ile sonlanan ve genişliği az çok belirtilebilen ve ekseriya yüzeyin diğer kısımlarından kolaylıkla ayırt edilebilen bir şerit veya bölgedir : *the margin of a printed page.* **EDGE**, katı bir cismin iki yüzeyini ayıran keskin kenardır : *the edge of a box.* **VERGE**, son hudut veya kenar çizgisi, bir şeyin son sınırı anlamında olup mecazen bir şeye/duruma/koşula son derece yakınlık bildirir. **BRINK**, keskin ve dik bir eğimin uç veya kenarını, mecazen de bir felâket veya harp gibi tehlikeli duruma ziyadesiyle yaklaşıldığını ifade eder : *the brink of a disaster.* **BROW**, dik bir yokuşun üst kenarı; **RIM**, dairesel veya eğri bir yüzeyin kenarı; **BRIM** ise fincan, bardak, tencere vb. gibi içi boş bir yüzeyin üst kenarı demektir.

borderland, *is.* **1.** sınır bölgesi, **2.** geçici/mutavassıt durum/bölge.

border line, *is.* sınır çizgisi, sınır, hudut. ***e.a.****- frontier, boundary line.*

borderline, *sf.* **1.** sınırda, sınıra yakın. **He's not quite insane, but a ~ case** : Tam deli değilse de ona yakın bir hâl. **2.** belirsiz, kararsız, münakaşa götürür, **3.** ayıp, çirkin, edep dışı, yakışık almayan. **He made several ~ remarks which offended her** : Onu gücendirecek/rencide edecek ayıp/çirkin sözler sarf etti. ***e.a.*** *- 1. marginal, 2. uncertain, indeterminate, debatable.*

Border States, *is.* **1.** ABD İç Savaşlarından önce bağımsız eyaletlere komşu olan *Delaware, Maryland, Kentucky, Missouri* eyaletleri, **2.** ABD'nin Kanada hududundaki eyaletleri, **3.** Rusya ile sınırı olan Avrupa devletleri.

bordure, *is.* (armalarda) kenar süsü.

bore^{1}, *is.&f.* **bored, boring 1.** delmek, **2.** delik açmak veya kesici bir aletle deliği genişletmek, **3.** (tünel/yer altı geçidi/petrol kuyusu/maden ocağı kuyusu vb.) açmak. *to ~ a tunnel through the Alps. to ~ an oil well 1,000 m. deep.* **4.** sondaj yapmak. *to ~ for water/minerals.* **5.** delinmek. *Certain types of steel do not ~ well.* **6.** *gen.* **~ into/through** : (kalabalığı vb.) yarmak, yararak yol açmak. *(to ~ one's way) through the crowd.* **7.** delik, oyuk, çukur, **8.** silindirik deliğin iç çapı. ***e.a.*** *- 1. pierce, 2. perforate, drill, 7. hole, 8. caliber.*

bore^{2}, *is.&f.* **bored, boring 1.** can sıkmak, usandırmak, taciz/bizar etmek, baş ağrıtmak. *The meeting ~d me.* **to ~ s.o. stiff/to death/to tears** : son derece canını sıkmak. **to ~ the pants off s.o.** : son derece bizar/taciz etmek. **to be ~ed stiff/to death** : can sıkıntısından/sıkıntıdan patlamak, **2.** can sıkıcı/usandırıcı kimse/olay/şey, baş belâsı, muacciz. *He is a terrible ~. The play was a ~.* ***e.a.*** *- 1. annoy, tire, fatigue, weary.* ***k.a.*** *- 1. amuse*

bore^{3}, *is.* (anî yükselerek nehir ağzından içerilere ilerleyen) met dalgası.

bore^{4}, *f. bk.:* **bear**^{1} *(geç.z.).*

boreal, *sf.* **1.** kuzey+, kuzeysel, şimalî, **2.** kuzey rüzgârı+, poyraz+. ***e.a.*** *- 1. northern.*

bored, *sf.* canı sıkılmış, usanmış, bezmiş, bezgin. ***e.a.*** *- annoyed.*

boredom, *is.* sıkıntı, can sıkıntısı, usanç, bezginlik. ***e.a.*** *- ennui, tedium, weariness, lassitude, languor.*

borehole, *is. min.* sondaj deliği, kuyu.

borer, *is.* **1.** delen, oyan, delik açan, sondaj yapan (kimse/şey), **2.** *mak.* matkap, burgu, delgi, **3.** (meyve ve ağaçları oyan) böcek, **4.** *zool.* kurt, ağaç kurdu, ağaçlarda delik açan kurt, **5.** beslenmek için diğer balıkların etine gömülen balık. *bk.:* **hagfish.**

boresight, *gl.f.* (ateşli silâhlarda) nişangâh tanzim etmek, nişan kontrolu yapmak.

boresome, *sf.* sıkıcı, can sıkıcı, usandırıcı, usanç verici, bezdirici, kasvetli, gına getirici. ***e.a.*** *- tedious, dull, boring.*

boric, *sf. kim.* borik, borakslı, bor bileşimi.

boric acid, *is. kim. ecz.* **1. orthoboric acid** *d.d.* asit borik, H3BO3 : beyaz, kristalli asit. Doğada serbest bulunduğu gibi borakstan da elde edilir. Seramik, cam, emay ve çimento yapımında ve antiseptik olarak tababette kullanılır, **2.** *kim.* bor içeren herhangi asit.

boride, *is. kim.* borit, bor bileşimi, bor elemanının elektronegatif olarak katıldığı iki elemanlı bileşim.

boring^{1}, *is. mak.* **1.** delme, sondaj, **2.** delik, **3.** yer kabuğunda düşey bir delik açarak elde edilen kesit modeli, **4. ~s** : delik açılırken çıkan moloz.

boring^{2}, *sf.* can sıkıcı, kasvetli, bıktırıcı, bezdirici, usanç verici. ***e.a.*** *- monotonous, tedious, irksome, tiresome, dull, humdrum, dismal, dreary, drab. NOT* : Bütün bu sıfatlar zihnî yorgunluktan ileri gelen memnuniyetsizliği ifade ederler. **BORING**, dikkat ve alâkayı dağıtan, usanç ve yorgunluk veren bir şeyi niteler. **MONOTONOUS**, değişiklikten mahrum, tek düze, yeknesak demektir. **IRKSOME**, çok zaman ve emek isteyen, buna mukabil yararlı bir sonuca ulaşmadığı için bıkkınlık veren şeyler için söylenir. **TIRESOME**, maddî yorgunluğu; **HUMDRUM**, heyecan, tenevvü ve orijinaliteden yoksunluğu belirler. **DISMAL** ve **DREARY** ise kasvet ve hüzün verici, keyif kaçırıcı, sönük, canlılık ve hayatiyetten mahrum anlamına gelirler.

born, *sf.* **1.** doğmuş. **to be ~** : doğmak. **I was ~ in Gürün** : Gürün'de doğdum, Gürünlüyüm. **Where were you ~** : Nerelisiniz? **Her latest ~** : Son doğan çocuğu. **In all my ~ days** : Bütün ömrümde. **A Londoner ~ and bred** :

Doğma büyüme Londralı. **2.** doğuştan. *a ~ musician.* **He is a ~ poet** : Doğuştan şairdir. *a ~ fool.* **~ tired** : yaratılıştan tembel ve uyuşuk. **3.** doğumlu, asıllı. **A German ~ scientist** : Alman asıllı bilim adamı. *A Chicago ~ New Yorker.* **4. ~ yesterday** : bön, saf, safderun, tecrübesiz, acemi, aptal, enayi. **Do you think I was ~ yesterday** : Beni enayi mi sandın? ***e.a.****- 4. naïve, inexperienced.*

borne, *f.&is.* **1.** *bk.:* **bear**^{1} *(sf.f.),* **2.** taşınmış, götürülmüş, **3.** dayanılmış, tahammül edilmiş, **4.** ortasında silindirik arkalığı olan dairesel kanape.

borné, *sf. Fr.* dar fikirli, dar kafalı, dar görüşlü. ***e.a.****- narrow-minded, hidebound.*

Bornean, *sf.&is.* Borneolu.

borneol, *is. kim.* borneol, $C_{10}H_{17}OH$: beyaz, yarı saydam, suda az erir, katı madde. *Dryobalanops aromatica* denilen ağaçtan veya kâfurunun redüklenmesiyle elde edilir. Çeşitli eşizleri vardır. Yakıcı nane lezzetindedir. Esterleri sentetik kâfuru ve parfümeri yapmakta kullanılır. **Borneo camphore, bornyl alcohol, camphol, Malayan camphor, Sumatra camphor** *d.d.*

bornite, *is.* bornit, Cu_5FeS_4 : kahverengi kütleler halinde bulunan bakır demir sülfit cevheri.

borohydryde, *is. kim.* borohidrit : BH_4- grubunu içeren redükleyici bileşim.

boron, *is. kim.* bor : doğal olarak yalnız boraks, asit borik gibi bileşimlerine raslanan eleman. Bileşimlerinin redüklenmesiyle amorf veya kristal halinde elde edilir. Simgesi **B**, atom ağ. 10.811, atom nu. 5, özgül ağ. 2.34, erime noktası 2300°C.

boron carbide, *is. kim.* bor karpit, B_4C : siyah, son derece sert kristalli, suda erimez, katı madde. Nükleer reaktörlerde (moderatör olarak) ve kesici/aşındırıcı edevat yapmakta kullanılır.

borosilicate, *is. kim.* bor silikat : bor ve silis asitlerinin tuzu.

borosilicic acid, *is. kim.* borosilisik asit : bor silikat üreten çeşitli kuramsal asitlerden herhangi biri.

borough, *is.* **1.** *ABD* ilçe, kaza, kasaba, şehirden daha küçük ve belediyesi olan idarî bölüm, **2.** New York kentinin beş idarî bölümünden biri, **3.** *Brit.* (a) kendi kendini yönetme yetkisi ve belediyesi olan kasaba, (b) Parlamentoya bir veya birkaç temsilci seçen kasaba, kent veya seçim bölgesi, (c) *esk.* bağımsız ülke kudretinde müstahkem şehir.

borough-English, *is. esk.* (İngiltere'nin bazı bölgelerinde) ölen babanın bütün emlâkini en küçük oğula bırakan töre.

borrow, *f.* **1.** ödünç almak. *My friend ~ed my book.* **2.** iktibas etmek, alıp kullanmak, kendine mal etmek, benimsemek. *to ~ an idea from the opposition. to ~ a word from French.* **a ~ed word** : (başka dilden) alınmış kelime, **3.** (çıkarma işleminde) ödünç almak, sayı aktarmak, **4.** borç almak, borçlanmak. *Don't ~ unless you expect to repay.* **to ~ at interest** : faizle borç para almak, **5.** *den.* (a) orsa etmek, (b) kıyıya yakın gitmek/seyretmek, **6.** *golf* topa tam delik doğrultusundan farklı doğrultuda vurmak, **7. ~ trouble** : önceden tasasını çekmek, boşuna/beyhude üzülmek/endişe etmek, karamsar/bedbin olmak. *It was her nature to ~ trouble.* **8. ~ed time** : (bir işin yapımında) tahmini aşan zaman, **9. ~er** : ödünç/borç alan kimse.

borrowing, *is.* **1.** ödünç alma, borçlanma, **2.** başka dilden alınan kelime/deyim. *Pizza is a ~ from Italian.*

borsch = borscht = borsht, *is.* Rus sebze çorbası.

borscht belt = borscht circuit, *is.* Catskill Dağları Yahudi sayfiye bölgesindeki otel/gece kulübü.

borstal, *is.* (İngiltere'de) suçlu/asi çocuklar ıslah evi. **~ boy** : asi çocuk : bu ıslah evine alınan çocuk.

bort = boart = bortz, *is.* kara elmas, elmas kırıntıları, düşük nitelikli elmas. **~y** : kara elmaslı.

borzoi, *is., ç.* **borzois** Rus kurt köpeği. **Russian wolfhound** *d.d.*

boscage = boskage, *is.* ağaçlık, koru, çalılık, fundalık.

boschbok, *is., ç.* **-boks/-bok** *bk.:* **bushbuck.**

boschwark, *is. bk.:* **bush pig.**

bosch, *is.* **1.** *T- k.d.* boş lâf, saçma, zırva (söz, düşünce vb.), **2.** *metal.* izabe fırınının ocak ve baca arasındaki kesik ters koniye benzer kısmı.

bosk, *is. esk.* çalılık, fundalık, küçük koru/ağaçlık.

boskage, *is. bk.:* **boscage.**

bosker, *sf. Avust. argo* mükemmel, fevkalâde. ***e.a.*** *- excellent, very good.*

bosket = bosquet, *is.* çalılık, fundalık.

bosky, *sf.* **boskier, boskiest 1.** ağaçlı(klı), çalılık, fundalık, **2.** gölgeli, **3. boskiness** : ağaç/çalı ile örtülü/gölgeli olma. ***e.a.*** *- 1. woody, 2. shady.*

Bosnia, *is.* Bosna. **Bosnian** : Boşnak, Bosnalı, boşnakça. **~ and Herzegovina** : Bosna-Hersek.

bosom, *is.&sf.&gl.f.* **1.** göğüs, sine, bağır. **the child of his ~** : sevgili yavrusu, canı ciğeri, **2.** elbisenin göğüse gelen kısmı, **3.** (his ve heyecan merkezi olarak düşünülen) göğüs, **4.** kadın göğsü, meme, **5.** göğüse benzeyen şey. *the ~ of the earth.* **6.** kucak, koyun. **the ~ of the family** : aile kucağı, **7.** candan, samimî. **a ~ friend** : candan/samimî dost, can yoldaşı, **8.** bağrına basmak, kucaklamak, **9.** gizlemek, saklamak. ***e.a.*** *- 1&4. breast, 3. heart, affection, 7. close, intimate, confidential, 8. embrace, cherish, 9. hide, conceal.*

bosomed, *sf.* **1.** göğüste saklı, **2.** göğüslü. **a full-~ garment** : kapalı göğüslü elbise.

bosomy, *sf.* (iri) göğüslü, büyük memeli (kadın).

boson, *is. fiz.* boson : foton vb. gibi *Bose-Einstein* istatistiğine uyan zerre.

Bosphorus = Bosporus, *is.* İstanbul/Karadeniz Boğazı. **The ~ and its shores** : Boğaziçi.

Bosporan = Bosporanic = Bosporian, *sf.* Boğaziçi+.

bosquet, *is. bk.:* **bosket.**

boss[1], *is.&f.* **1.** patron, âmir, **2.** *ABD* parti denetçisi : kendi seçim bölgesinde partisinin örgütünü denetleyen politikacı, **3.** *k.d.* emir/karar veren, söz geçiren, başkalarına tahakküm eden kimse. **His wife is the ~ in his family** : Onun ailesinde karısının sözü geçer. **4.** iş veren, ustabaşı, **5.** yönetmek, kontrol/idare etmek, **6.** fazla otoriter/sert olmak, sözünü geçirmek, tahakküm etmek, dediğini yaptırmak. ***e.a.*** *- 1. manager, superviser, chief, leader, 5. control, direct, order, command.*

boss[2], *sf.* **1.** baş, temel, ana, esas, **2.** *argo* en âlâ/üstün, birinci sınıf. ***e.a.*** *- 1. chief, master, foremost, 2. first-rate, topnotch.*

boss[3], *is.&gl.f.* **1.** *bot. zool.* yumru, ur, çıkıntı, (bitki/hayvan gövdesinde meydana gelen) şiş(kinlik), **2.** *jeol.* yumru kaya, **3.** (maden/fildişi) kabartma süs, **4.** *mim.* (a) yuvarlak kabartma (kemer vb. tezyinatı), (b) kabaca yontulmuş taş, **5.** köşelik, kenarlık : kitap cildinin kenarlarına süs veya koruyucu olarak konulan pirinçten mamul parçalar, **6.** *mak.* döküm kabarcığı, **7.** *den.* pervane mili mahfazası, **8.** kabartmalarla süslemek, **9.** kabartmak, **10.** (sıhhî tesisatçılıkta) düzgün olmayan yüzeye intibak ettirmek için kurşun vb. madenî levhayı çekiçle dövmek. ***e.a.*** *- 9. emboss.*

boss[4], *is.&sf.* **1.** *ABD* inek, dana, **2.** *İsk.* boş, oyuk. ***e.a.*** *- 1. cow, calf, 2. empty, hollow.*

bossage, *is. (duvarcılıkta)* **1.** sonradan yontulacak taş, **2.** çıkıntı yapan yontulmuş taş.

bossa nova, *is.* ritmik bakımdan sambaya benzer Brezilya asıllı dans ve müziği.

bosseyed, *sf. Brit.- argo* şaşı, bir gözü özürlü. ***e.a.*** *- cross-eyed.*

bossiness, *is.* zorbalık, tahakküm, herkese hükmetme.

bossism, *is. ABD* denetleme, tek elden yönetme, (özellikle) siyasî denetçilerle yönetme.

bossy[1], *sf.* **bossier, bossiest 1.** *k.d.* zorba, mütehakkim, hükmeden, sert tabiatli, sağa sola emir veren, **2.** kabartmalı, kabartmalarla süslü. ***e.a.*** *-1. domineering, dictatorial, imperious, overly authoritative.*

bossy[2], *is., ç.* **-sies** *ABD* inek, buzağı. ***e.a.*** *- cow, calf.*

Boston, *is.* **1.** Boston : ABD'nin Atlantik kıyısında liman şehri, **2.** eski bir iskambil oyunu, **3.** bir nevi dans, **4. ~ bag** : iki tutamaklı çanta/torba, **5. ~ baked beans** *bk.:* **baked beans**, **6. ~ brown bread** : (mısır, çavdar unu ve pekmezle yapılan) kara ekmek, **7. ~ bull = ~ terrier** : küçük buldog köpeği, **8. ~ cream pie** : üstü çikolatalı kremalı pasta, **9. ~ fern** : Boston eğreltisi *(Nephrolepsis exaltata bostoniensis)* : uzun, sivri yapraklı bir tür eğrelti otu, **10. ~ hip** : Boston saçağı/çatı kenarı, **11. ~ ivy = Japanese ivy** : Boston sarmaşığı *(Parthenocissus tricuapidata)*, **12. ~ Massacre** : Boston katliamı : 5.3.1770'te

İngiliz askerlerinin baş kaldıran Bostonlulara ateş ederek birçoklarını öldürmesi olayı, **13.** ~ **ridge** : Boston çatısı, **14.** ~ **rocker** : sallanan koltuk, **15.** ~ **Tea Party** : Boston isyanı : İngilizlerin çaydan aldıkları gümrüğü protesto için 1773'te yerli kılığına giren Bostonluların İngiliz gemilerine çıkarak çay sandıklarını denize atmaları.

Bostonian, *sf.&is.* Boston+, Bostonlu.

bosun, *is. bk.:* **boatswain.**

bot, *is.* sinek kurtçuğu/larvası.

botanical, *sf.&is.* **1. botanic** *d.d.* bitkisel, bitki bilimsel, nebatî, bitkilerden elde edilen, bitkilerle ilgili, bitkilere ait. ~ **drugs** : bitkisel ilâçlar. ~ **garden** : nebatat bahçesi, **2.** *ecz.* bitkilerin kök/yaprak/kabuk vb. den çıkarılmış/elde edilmiş ilâç, **3.** **~ly** : bitki bilimsel olarak, botanik bakımından.

botanist, *is.* bitki bilgini, botanikçi, botanik/nebatat âlimi/uzmanı.

botanize, *f.* **-nized, -nizing 1.** bitkileri/bitkilerin yaşayışını incelemek, **2.** bilimsel inceleme için bitki toplamak, **3.** bitkileri yerinde incelemek. *Brit.:* **botanise.**

botanomancy, *is.* bitki falı, bitkilere bakarak gaipten haber verme.

botany, *is., ç.* **-nies 1.** bitki bilimi, botanik, nebatat, biyolojinin bitkileri inceleyen dalı, **2.** bir bölgede yetişen bitkiler. *the ~ of Alaska.* **3.** bir bitkinin yetişmesi, üremesi, gelişmesi vb. *the ~ of fruit trees.* **4.** ~ **wool** *d.d.* merinos yünü, Avustralya yünü.

botch, *is.&gl.f.* **1.** bozmak, berbat etmek, acemice iş görmek, yüzüne gözüne bulaştırmak. *He ~ed the job badly.* **2.** baştan savmak, baştan savma iş yapmak, **3.** acemice yamamak/tamir etmek, **4.** acemice/baştan savma iş. *He made a complete ~ of his first attempt at baking.* **5.** kabaca/acemice dikilmiş/biçimsiz yama, kaba iş, **6.** beceriksizlik, acemilik, **7.** *esk.* (a) çıban, sivilce, (b) ciltte kabarcıklar yapan hastalık, **8.** **~edly** : acemice, beceriksizce, kabaca, **9.** **~er** : acemi/beceriksiz kimse, sakar, hantal işçi, **10.** **~ery** : acemi/baştan savma/kaba iş. ***e.a.**- 1. bungle, spoil, 7. (a) boil, sore, ulcer.*

botchy, *sf.* **botchier, botchiest 1.** berbat, acemice/baştan savma yapılmış, **2. botchily** : acemice, baştan savma bir şekilde, **3. botchiness**: acemilik, berbatlık.

botfly, *is., ç.* **-flies** *zool.* yara sineği *(Osetridae, Gasterophilidae)* : kurtçukları insan ve hayvanların derilerinde asalak yaşayan iki kanatlı sinek.

both, *sf.&zm.&bağ.* **1.** iki, her iki. ~ **of you** : ikiniz (de). **I met ~ girls** : Kızların her ikisi ile de tanıştım. **I told ~ of them** : Her ikisine de söyledim. **We were ~ there** : (Her) ikimiz de orada idik. **2.** ikisi(ni), ikisi(ni) de, her ikisi(ni) de. ~ **girls were beautiful** : Kızların ikisi de güzeldi. ~ **of us** : her ikimiz, ikimiz de. ~ **of you** : her ikiniz, ikiniz de. **3.** hem...hem de. **He is ~ ready and willing** : Hem hazır hem de isteklidir. **I am fond of music, ~ ancient and modern** : Hem eski hem de çağdaş müziği severim. **You can't have it ~ ways** : Hem öyle hem de böyle olamaz/ikisi birden olamaz (ikisinden biri). ~ **he and I** : her ikimiz (hem o hem de ben). ***NOT:*** **BOTH** kelimesi aynı zamanda söz konusu olan iki şeyi belirtmek için kullanılır. İkiden fazla şey için **BOTH** kullanılmamalıdır. Örneğin: *"Deficient in both content, organization and style"* cümlesindeki **BOTH** fazla ve yersizdir, cümleden çıkarılmalıdır. Keza **AS WELL AS, EQUAL, EQUALLY, ALIKE, TOGETHER** kelimeleri ile birlikte **BOTH** kullanılmamalıdır. Örneğin: *"They are both equally bad." "They are both alike." "They both appeared together in film."* cümlelerinin hepsinde ***both*** lüzumsuzdur ve cümlelerden çıkarılmalıdır. Bazan **EACH** yerine **BOTH** kullanılırsa da doğru değildir. Örneğin şu cümlelerde **BOTH** yerine **EACH** kullanmak yeğdir : *"Both accused the other." "There is toll booth on both side of the road."* İyi İngilizce konuşanlar ***"both of the girls"*** gibi ifadelerden kaçınırlar; bunun yerine **"both girls"** veya **"both the girls"** denilmesi uygun olur. Keza ***"the both"*** bileşimi asla kullanılmamalıdır : ***"Gave it to the both of us"*** değil, **"Gave it to both of us"** demelidir. "**Her ikisinin**" anlamında "**OF BOTH**" deyimi resmî İngilizcede doğru olan şekildir. Örneğin: "Her ikisinin anneleri" sözünü ***"both their mothers"*** şeklinde tercüme etmek yanlıştır. Doğrusu : **"the mothers of both"** dur. Keza ***"both their fault"*** veya ***"both's fault"*** yerine **"the fault of both"** demelidir. Yazı dilinde **BOTH** ve **AND** beraber kullanıldıkları zaman her birini dil bilgisi bakımından denk kelime ve cümle izlemelidir. Örneğin: ***"Both in India and China"*** yerine **"In both India and China"** ya da **"Both in India and in China"** demek daha doğrudur.

bother^{1}, *f.* **1.** iz'aç/taciz etmek, rahatsız etmek, canını sıkmak, sıkıntı vermek, üzmek, baş ağrıtmak, tedirgin etmek, tasdi etmek. **Don't ~ him with your problems** : Kendi sorunlarınla onu iz'aç etme. **Does it ~ you if I smoke** : Sigara içersem rahatsız olur musunuz? **Don't ~ me** : Beni rahat bırak (taciz etme). **I can't be ~ed** : Umurumda değil (bana ne?). **~ it!** Allah müstahakkını versin! **2.** endişe/merak etmek. **Don't ~ about me** : Benim için merak etme. **He doesn't ~ about anything** : Hiçbir şeye aldırdığı yok (Dünya umurunda değil). **3.** zahmet etmek, zahmete katlanmak, rahatsız olmak, üşenmek. **He couldn't ~ (be ~ed) to do it** : Yapmağa üşendi. **I can't be ~ed going out (= to go out)** : Çıkmaya/gitmeye hiç niyetim yok. **I can't be ~ed to do it** : Onu zevkle yaparım (= yapmaya üşenmem). **Don't ~ to come** : Gelmek zahmetine katlanma (= Zahmet edip de gelme). **It's no ~** : Hiç zahmeti yok/zahmet olmaz/bir şey değil. **4.** sıkıntı, can sıkıntısı, sıkıcı/üzücü iş/durum. **We had a bit of ~ with the car** : Araba bize biraz sıkıntı/üzüntü verdi. **5.** canını sıkma, taciz etme, **6.** gayret, emek, zahmet. **Gardening takes more ~ than it's worthed** : Bahçıvanlık çekilen zahmete değmez. **7.** üzüntü, endişe, merak. **Don't get into such ~ about small matters** : Küçük şeylerle kendini üzme. **8.** müz'iç/can sıkıcı kimse, baş ağrısı (veren kimse/şey). *She's a perpetual ~ to me.* ***e.a.-*** *1. harass, vex, irritate, molest, disturb, annoy, plague, tease, worry, trouble,* **2.** *bewilder, confuse,* **3.** *inconvenience, discommode, disoblige,* **6.** *effort, work,* *7. worry.* *NOT* : **BOTHER**, önemli bir işle uğraşan kimseyi sık sık başka işlere ait sorunlarla rahatsız etmek, onun asıl işini sekteye uğratarak canını sıkmaktır. **ANNOY**, biteviye canını sıkarak öfkelendirmek demektir. **PLAGUE** sürekli olarak taciz etmek, başına belâ kesilmek, illâllah dedirtmek anlamında kullanılır. **TEASE** ise yalvarıp yakararak veya bir isteği elde etmek için usandırırcasına musallat olarak sinirlendirmek, bıktırmak, rahatsız etmektir.

botheration, *is.&ünl.* **1.** can sıkıntısı, üzüntü endişe duyma (veya bunlara sebep olma), **2.** Allah müstahakını versin! Aman! Bırak şunu!

bothersome, *sf.* sıkıcı, üzücü, endişe verici, müz'iç, taciz edici.

Bothnia, *is.* **Gulf of ~** : Botni Körfezi (İsveç-Finlandiya arasında).

bothy, *is., ç.* **bothies** *İsk.* kulübe, baraka (özellikle çiftlik işçilerinin barındığı).

botonée = botonnée = botony = botonny, *sf.* (armalarda) uçları yonca biçiminde (haç). ~ *cros.*

bo tree, *is. bot.* Asnam incir ağacı *(Ficus religiosa),* bo inciri: Buda'nın altında vahye erişmesi nedeniyle Budistlerin kutsal saydığı incir ağacı. **bodhi tree** *d.d.*

botryoidal, *sf.* **1. botryoid, botryose** *d.d.* salkımlı, salkım şeklinde, **2. ~ly** : salkım salkım.

botryose, *sf.* **1.** *bk.:* **botryoidal**, **2.** salkım halinde, salkıma benzer. ***e.a.- 2.*** *racemose.*

bots, *ç. is. - vet. patol.* sinek kurtlarının atların işkembesine yerleşerek sebep oldukları hastalık.

bott, *is.* **1.** *bk.:* **bot**, **2. bod** *d.d.* tıkaç : ergimiş madenin fırından akışını durdurmak için bir sırık ucuna yerleştirilmiş konik parça.

bottle, *is.&gl.f.* **-tled, -tling 1.** şişe. **~ glass** : şişe camı, şişe yapmakta kullanılan koyu yeşil veya kahverengi cam. **~ gourd** : su kabağı. **~ green** : cam yeşili, koyu yeşil, **2.** şişe dolusu. **a ~ of wine** : bir şişe (dolusu) şarap, **3.** emzik, biberon, anne sütü yerine bebeklere verilen şişelenmiş inek sütü. **to be brought up on the ~** : mamayla/emzikle beslenmek. **~ baby** : emzikle büyütülen bebek, **4. the ~** : alkollü içki. **He became addict to the ~** : İçki müptelâsı oldu. **~ club** : içki kulübü, **5. hit the ~** *argo* (a) kafayı çekmek, aşırı içmeyi âdet edinmek, (b) sarhoş olmak, kafayı tütsülemek. **He hits the ~ whenever things become a bit difficult** : İşler biraz zorlaşınca kafayı tütsüler. **6.** şişelemek, şişelere doldurmak/koymak. *to ~ the grape juice.* **7.** *Brit.* konserve yapmak, **8.** *Brit. k.d.* (a) *bk.:* **haystack**, (b) ot/saman balyası, **9.** *mim. bk.:* **boltel** (2), **10. ~ up** : (a) (duygularını) tutmak, baskı/kontrol altında/kapalı tutmak. **He**

kept all of his anger ~d up inside him : Bütün öfkesini içinde kapalı tuttu. (b) tıkanmak, sıkışıp kalmak. **The traffic was ~d up in the tunnel** : Trafik tünel içinde sıkışıp kaldı. ***e.a.**- 10. (a) restrain, repress, (b) entrap.*

bottlebrush, *is.* **1.** şişe fırçası, **2.** *bot.* sincap kuyruğu *(Callistemon or Melaleuca)* : çiçekleri şişe fırçasına benzeyen birkaç çeşit Avustralya bitkisi.

bottle(d) gas, *is.* **1.** tüp gazı : tüp içinde basınçla sıkıştırılmış gaz, **2.** *bk.:* **liquefied petroleum gas.**

bottled in bond, *ABD* satışa çıkmadan önce hükûmet kontrolu altında depoda tutulan (viski, brandi).

bottlehead = bottle-nosed whale, *is. zool.* gagalı balina *(Hyperoodon ampullatum)* : K Atlantik'te yaşayan 6-9 m uzunluğunda, sırtı koyu kül rengi, karnı açık kül rengi, ak, ağzı gaga gibi uzun bir balina.

bottleneck, *is.&f.* **1.** şişe boğazı, dar boğaz/geçit, **2.** çıkmaz, engel, işi çıkmaza sokan/duraklatan şey/evre, **3.** çıkmaza sokmak/saplanmak, (işi) duraklatmak, bir engele takılıp kalmak, ilerleyememek.

bottlenose, *is. zool.* gagalı, şişe burunlu : ağızları gaga gibi uzamış memeli deniz hayvanları. **bottle-nosed dolphin, bottle-nosed whale** gibi.

bottle-nosed, *sf.* gagalı, gaga burunlu, ağız kısmı gaga gibi uzamış. **~ dolphin = bottlenose dolphin** : gagalı yunus *(Tursiops)*. **~ whale** *bk.:* **bottlehead.**

bottle-opener, *is.* şişe açacağı.

bottle party, *is.* içkili toplantı, davetlilerin birer şişe içki getirdikleri içki âlemi.

bottler, *is.* şişeleyen, şişelere dolduran (makine/işçi vb.).

bottle tree, *is. bot.* şişe ağacı *(Sterculia Firmiana)* : Avustralya'da yetişir. Gövdesi şişe biçimindedir. Dar yapraklı (**narrow-leaved bottle tree**) ve geniş yapraklı (**broad-leaved bottle tree**) türleri vardır.

bottle washer, *is.* bulaşıkçı. **chief cook and ~ ~** : her türlü ev işi yapan hizmetçi.

bottling, *is.* şişeleme, şişelere doldurma (endüstrisi).

bottom^1, *is.* **1.** dip, derinlik. *the ~ of the sea.* **to go to the ~** : (gemi) batmak. **to send a ship to the ~** : gemiyi batırmak. **touch the ~** : (a) (gemi) karaya oturmak, (b) düşmek, en aşağı düzeye ulaşmak. **from the ~ of one's heart** : bütün kalbiyle, içtenlikle, samimiyetle, **2.** alt, aşağı taraf, etek, son. **the ~ of the hill** : tepenin eteği. **at the ~ of the page** : sayfanın altında. **at the ~ of the list** : listenin sonunda. **to set sth. ~ up(wards)** : (bir şeyi) alt üst etmek, altını üstüne getirmek. **The ~ fell out of his world** : Dünya başına yıkıldı. **3.** nehir/göl yatağı. *the ~ of the river,* **4.** **~ land = ~s** *coğ.* vadi, nehir kıyısındaki lığlı arazi, **5.** *den.* karina, gemi, tekne, geminin yük ambarı, **6.** altlık, sandalyenin oturacak yeri, **7.** kıç, göt, popo. **to kick s.o.'s ~** : (birinin) kıçına tekmeyi vurmak, **8.** asıl, esas, hakikat. **to get at (to) the ~ of sth.** : bir şeyin aslını anlamak, esasına inmek, iç yüzünü öğrenmek. **to get to the ~ of a mystery** : bir sırrı çözmek. **to knock the ~ out of an argument** : bir fikri cerh etmek, yanlışlığını kanıtlamak. **to sift sth. to the ~** : bir şeyi iyice incelemek, **9.** **~s** : pijama altı, pijama pantalonu, **10.** saban demiri, **11.** kaynak, temel, esas, öz, ruh. **Try getting to the ~ of the problem** : Sorunun esasına/özüne/ruhuna varmaya (nüfuz etmeye) çalış. **12.** *Brit.* (a) körfezin içerlek tarafı, (b) tarla veya bahçenin en uzak yeri, **13.** (beyzbolde) topa en son vuran üç oyuncu, **14.** en alt/aşağı derece/kademe (rütbe, mevki, durum vb.). **~ boy of the class** : sınıfın dümencisi (en geri/tembel öğrencisi). **to reach rock ~** : en aşağıda bulunmak, en kötü duruma düşmek, **15.** **at ~ = at the ~** : aslında, esasında, gerçekte, esas itibarıyla, hakikatte. **They knew at ~ that they were deceiving themselves** : Aslında kendi kendilerini aldattıklarını biliyorlardı. **At ~, he is not a bad fellow** : Aslında kötü bir kişi değildir. **16.** **at the ~ of** : arkasında, gerçek sebebi/sorumlusu, tertipçisi, kışkırtıcısı. **It was thought that Communists were at the ~ of the anti-American demonstrations** : Amerika aleyhindeki gösterilerin tertipçisi Komünistler olduğu sanılıyordu. **17.** **~s up !** *k.d.* İçkinizi bir yudumda bitiriniz! **18.** **on her own ~** *den.* borçsuz harçsız, kimseye borcu olmadan. **to stand on one's own ~** : kendi yağı ile kavrulmak, kimseye müdanası olmamak. ***e.a.**- **1.** base, foot, **2.** underside, **7.** buttocks, rump, **11.** cause, origin, basis, foundation, groundwork, **15.** in reality, fundamentally .*

bottom^2, *f.* **1.** dip geçirmek/koymak, **2.** *gen.* ~ **on/upon** : kurmak, tesis etmek, oturtmak, dayanmak, istinat etmek, **3.** aslını/esasını/iç yüzünü anlamak/öğrenmek, **4.** (denizaltı) dibe oturmak. **They had to ~ the sub until the enemy cruisers had passed by** : Düşman kruvazörleri geçip gidinceye kadar denizaltıyı dibe oturtmak zorunda kaldılar. **5.** dibine/sonuna gelmek/ dayanmak/ulaşmak. ***e.a.**- **2.** base, found, **3.** fathom.*

bottom^3, *sf.* **1.** alt+, dip+, alttaki, dipteki, aşağıdaki. ~ **bolt** : alt sürgü. **I want the ~ book in the stack** : Dizinin altındaki kitabı istiyorum. **I am on the ~ floor** : Alt kattayım. ~ **step** : en alt/ilk basamak. ~ **land** : ingin/basık/münhat arazi, ova. ~ **grass** : ovada yetişen çayır, **2.** en az, en düşük, asgari, en son. ~ **gear** *Brit.* birinci vites. ~ **price** : en düşük fiyat. ~ **dollar** : son metelik/kuruş, **3.** temel, esas, asıl. **the ~ cause** : asıl sebep, **4. to bet one's ~ dollar** : (a) son meteliğine kadar bahse girmek. **I bet my ~ dollar** : Nesine istersen bahse girerim. (b) son derece/yüzde yüz emin olmak, kesinlikle güvenmek. *You can bet your ~ dollar I will pass the exam.* ***e.a.**- **3.** fundamental, basic.*

bottomless, *sf.* **1.** dipsiz. **the ~ pit** : gayya, cehennem, **2.** çok derin, **3.** esrarengiz, çözümü imkânsız. *a ~ problem.* **4.** sınırsız, hudutsuz, tükenmez. **He seems to have a ~ supply of money** : Parasını harcamakla bitiremiyor. **5. ~ly** : esrarengiz/sınırsız/hudutsuz bir şekilde, bitip tükenmek bilmeksizin, **6. ~ness** : dipsizlik, esrarengizlik, sınırsızlık, hudutsuzluk.

bottom line, *is.&f. k.d.* **1.** sonuç, özet, son söz/karar, uzun sözün kısası, hulâsaikelâm. **Give me the ~ ~ of your last meeting** : Bana son toplantınızın özetini söyle. **2.** gerçek, çıplak hakikat. *Look, the ~ ~ is that poor Max is an alcoholic.* **3.** (malî raporda) en son rakam, kâr veya zarar, **4.** bitirmek, karara bağlamak. **Okay, guys, let's ~ ~ this project and break for coffee** : Peki, arkadaşlar, şu projeyi bitirip kahve paydosu yapalım.

bottommost, *sf. Brit.* en altta(ki), en aşağıda(ki), dipte(ki). ***e.a.**- lowest, bottom.*

bottom round, *is.* sığır budu (et).

bottomry, *is., ç.* **-ries** (Denizcilik yasasına göre) deniz ödüncü : gemiye konulan ipotek karşılığında sahibine ödünç para sağlayan sözleşme.

bottom yeast, *is.* tortulu maya : şarap ve bira yapımında tortu şeklinde çöken maya.

botulin, *is.* botülin : bozuk gıda bakterilerinin çıkardığı zehir.

botulinus, *is., ç.* **-nuses** botülinüs : bozuk gıdalarda bulunan ve zehir çıkaran bakteri *(Clostridium botulinum).*

botulism, *is. patol.* etçalığı, gıda zehirlenmesi : bozuk gıda yiyen insan ve hayvanlarda görülen hastalık.

bouclé = boucle, *is.* **1.** buklet (yün), **2.** buklet kumaş.

boud = bood, *is. Brit. k.d.* buğday biti.

boudoir, *is.* (kadının) yatak veya özel oturma odası.

bouffant, *sf.&is. Fr.* **1.** kabarık. *a ~ shirt.* **2.** kabarık saç tuvaleti.

bouffe, *is. müz. bk.:* **opéra bouffe.**

bougainvillaea, *is. bot.* bugenvil : G Amerika'da süs için yetiştirilen küçük çiçekli funda *(Bougainvilla-ea).*

bough, *is.* **1.** dal, iri/büyük dal, **2.** *esk.* darağacı. ***e.a.**- **1.** branch, **2.** gallows.*

boughpot = bowpot, *is.* **1.** büyük vazo (çiçek veya küçük dal koymak için), **2.** *Brit.- k.d.* demet, buket, süs için kesilmiş dal, eğrelti demeti vb.

bought, *f. bk.:* **buy** *(geç.z.&sf.f.).*

boughten, *sf. ABD- k.d.* (çarşıdan) alınmış. ***e.a.**- bought, purchased.* ***k.a.**- homemade.*

bougie, *is.* **1.** *tıp* (a) sonda, (b) fitil, **2.** mum, (balmumundan yapılmış) kandil. ***e.a.**- **1.** (b) suppository, **2.** (vax) candle.*

***bouillabaisse**, is. Fr.* balık çorbası : balık, zeytinyağı, domates, safran vb. ile pişirilir.

***bouilli**, is. Fr.* haşlama sığır eti. ***e.a.**- boiled meat.*

***bouillon**, is. Fr.* et suyu. ~ **cube** : et suyu topağı : suyu uçurulup kalıplanmış tavuk/sığır eti suyu. ~ **cup** : (iki kulplu) et suyu kâsesi. ~ **spoon** : et suyu kaşığı (yuvarlak kaşık).

bouk, *is. İsk.* **1.** gövde, beden, **2.** hayvan gövdesi, **3.** (insan veya hayvanlarda) karın, göbek, işkembe, **4.** hacim, cüsse, irilik. ***e.a.-*** *1. body, trunk, 2. carcass, 3. paunch, 4. bulk, volume, magnitude.*

boulder = bowlder, *is.* **1.** yerinden kopmuş ve aşınmış iri kaya, **2. ~ clay** : buzul birikintisi: buzulların sürüklediği kaya, toprak, çakıl vb. **3. ~ing** : Arnavut kaldırımı, **4. ~ raspberry = Rocky Mountain flowering raspberry** : dağ çileği *(Rubus deliciosus)* : Kolorado ve Kayalık Dağlarda yetişir. 5 cm çapında beyaz çiçekler açar. Meyvesi erguvanî koyu kırmızı renktedir.

boule, *is.* **1. birne** *d.d.* (armut biçiminde) sun'î yakut/safir, **2. boulle/boulework** *d.d. bk.:* **buhl.**

Boule, *is.* **1.** Yunan Millet Meclisi, **2.** eski Yunanistan'da yasama, yönetme ve danışma görevleri olan kurul.

boulevard, *is.* bulvar, ana yol, iki tarafı ağaçlı geniş yol. ***e.a.-*** *bk.: street.*

boulevardier, *is., ç.* ***-diers*** *Fr.* **1.** (Paris'te) sosyete adamı, zengin ve lüks yerlerin müdavimi, **2.** avare, başıboş, kaldırım mühendisi. ***e.a.-*** *2. idler, flaneur.*

bouleversement, *is. Fr.* kargaşalık, keşmekeş, alt üst etme/olma, devirme, devrilme. ***e.a.-*** *overturning, upsetting, confusion, turmoil.*

boult, *is. esk. bk.:* **bolt.**

bounce, *is.&f.* **bounced, bouncing 1.** zıpla(t)mak, hopla(t)mak. **to ~ baby** : bebeği hoplatmak, **2.** sıçra(t)mak, çarpıp geri gelmek. *The ball ~d off the wall.* **3.** sek(tir)mek. *The ball ~d once before I caught it.* **4.** gürültüyle/hızla (bir yere) dalmak/girmek. **She ~d into the room** : Hızla odaya daldı. **to ~ in/out** : hızla girmek/çıkmak, **5.** yansıyarak geri tepmek, **6.** *k.d.* (karşılığı olmadığı için) geri çevrilmek, öde(n)memek (çek için söylenir). **His cheque ~d** : Çeki ödenmedi/geri çevrildi. *Cheques that ~ are called "rubber cheques".* **7.** *argo* (a) (birisini) dışarı atmak/fırlatmak, kapı dışarı etmek, (b) azletmek, işten kovmak, **8.** *Brit. argo* tehdit veya hile ile bir şey elde etmek/yaptırmak, **9. ~ back** *k.d.* (başarısızlıktan, hastalıktan, anî şok vb. den) kendine gelmek, toparlanmak, iyileşmek. *After losing the first game, Galatasaray ~d back to win the second.* **10. ~ around/about/out/out of/into** : hızla/şiddetle/gürültü ile/acele ile girmek/çıkmak, dışarı fırla(t)mak/atmak. **She ~d out of the room in a huff** : Öfke ile odadan dışarı fırladı. **11.** zıpla(t)ma, hopla(t)ma. *In one ~, he was at the door.* **12.** sıçra(t)ma, sıçrayış, sek(tir)me, çarpıp geri gelme. *to catch a ball on the first ~.* **13.** *Brit. argo* (a) blöf, kuru sıkı, (b) martaval, yaygara, yüksekten atma, övünme, palavra, **14.** elâstikiyet, sıçrama/zıplama niteliği. *This tennis ball has no more ~.* **15.** canlılık, hayatiyet, cevvaliyet, enerji. *There is no ~ in his step.* **16.** radar ekranında yankı imgesinin titremesi/dalgalanması, **17.** azil, işten atılma/kovulma, **18. ~able** *Brit.- k.d.* (a) kavgacı, huysuz, hırçın, (b) küstah, ukalâ. ***e.a.-*** *11&12. bound, rebound, spring, leap, 13. (a) bluff, (b) bluster, swagger, 14. resilience, 15. vitality, liveliness, energy, 17. discharge, ejection, 18. (a) pugnacious, (b) bumptious.*

bouncer, *is.* **1.** zıplayan, sıçrayan, hoplayan, seken, **2.** *argo* fedai : bar, gece kulübü gibi yerlerde olay çıkaranları dışarı atmakla görevli adam, **3.** azman, çok iri/büyük şey, **4.** *Brit. argo* palavracı, martavalcı.

bouncing, *sf.* **1.** gürbüz, sağlam, sıhhatli, toraman, şişman, canlı ve neşeli, top gibi, topuz gibi. *a ~ young girl.* **2.** canlı, neşeli, **3.** abartmalı, büyük , sağlam, kuvvetli, gürültücü. ***e.a.-*** *1. healthy, stout, strong, vigorous, 2. animated, lively, 3. exaggerated, big, hearty, noisy.*

bouncy, *sf.* **-cier, -ciest 1.** canlı, çevik, hareketli, heyecanlı, şen, neşeli, **2.** elâstikî, zıplayan, seken. ***e.a.-*** *1. animated, lively, exuberant, 2. resilient.*

bound^1, *sf.* **1.** yükümlü, zorunlu, sorumlu, mecbur. *He is morally ~ to inform the police. You are ~ by the terms of the contract.* **2.** bağlı. **She is ~ to her family** : Ailesine bağlıdır. **~ up in** : bağlı, düşkün, **3.** (kitap) ciltli, ciltlenmiş, **4.** kesin, kat'î, muhakkak, mutlaka. **It is ~ to happen** : Vukuu muhakkaktır (kesinlikle olacaktır). **~ to win** : mutlaka kazanacak (kazanması kesin/muhakkak). **We are ~ to be late** : Mutlaka geç kalacağız. **5.** kararlı, azimli. *He is ~ to go.* **6.** *patol.* kabız, peklik çeken, **7.** *mat.* bağlı : uygulama noktası, yönü ve büyüklüğü belirlenmiş (yöney/vektör), **8.** (fiziksel veya kimyasal bağla) başka elemana bağlı, **9.** *gr.* bağımlı, daima başka kelimelere eklenen (ön ek, son ek gibi). ~ **form** : bağımlı biçim : tek başına kullanılmayan, her zaman başka birimlerle birlikte bulunan öğe, **10.** ~ **up in/with** : (a) ayrılmaz, bir bütün oluşturacak şekilde bağlı, (b) sadık, merbut, candan bağlı, kendini adamış, hasrı nefsetmiş. **She is ~ up with her volunteer work** : Gönüllü olarak yaptığı işe candan bağlıdır. ***e.a.*** *- 1. obligated, obliged, **1&2.** tied, **4.** destined, sure, certain, **5.** determined, resolved, **6.** constipated, costive, **10.** (b) devoted, attached to.*

bound^{2}, *f.* **1.** sıçra(t)mak, hopla(t)mak, sıçrayarak gitmek. *The colt ~ed through the meadow.* **2.** zıpla(t)mak, sek(tir)mek, fırla(t)mak, çarpıp geri gelmek. *The ball ~ed against the wall.* **3.** sınırlandırmak, tahdit etmek, **4.** sınır/hudut teşkil etmek, **5.** sınır/hudut çizmek, sınırını belli etmek, hudut tespit etmek, **6.** sınırında olmak, sınır komşusu/hemhudut olmak, **7. ~ingly** : sıçrayarak, zıplayarak, seke seke. ***e.a.*** *- 1. skip, leap, jump, spring, **2.** bounce, **8.** demarcate, **9.** abut.*

bound^{3}, *is.* **1.** sıçrama, sıçrayış, hoplama, atlama, hamle. **at a ~** : bir sıçrayışta, bir hamlede, **2.** zıplama, sekme, fırlama, çarpıp geri gelme, **3. ~s** : sınır, hudut. *the ~s of space and time. within the ~s of his estate.* **within the ~s of the reason** : makul bir şekilde. **He acted within the ~s of the reason** : Makul davrandı. **He acted beyond the ~s of reason** : Makul davranmadı. **4.** sınırlandıran, tahdit eden, alıkoyan, zapt eden, **5. ~s** : (a) sınırdaki/sınıra yakın arazi, (b) sınırlanmış arazi, **6.** *mat.* sınır : bir sayı kümesinde bütün diğer sayılardan büyük/küçük olan sayı. **lower/upper ~** : alt/üst sınır. **greatest lower ~** : en büyük alt sınır. **least upper ~** : en küçük üst sınır, **7. out of ~s** : (a) sınır dışın(d)a. *The ball bounced out of ~s.* (b) yasak(lanmış), memnu, menedilmiş. *The park is out of ~ to students.* ***e.a.*** *- 1. jump, leap, **2.** rebound, bounce, **3.** border, frontier, confine.*

bound^{4}, *sf.* **1.** *gen.* ~ **for** : -e giden/gidecek olan, yönelik, müteveccih, -e gitmeye hazır, -e gitmekte olan, tahsis edilmiş. **The train is ~ for Ankara** : Tren Ankara'ya gitmeye hazırdır. **homeward ~** : sılaya doğru yola çıkmış/çıkmak üzere olan, **2.** *esk.* hazır(lanmış), müheyya. ***e.a.*** *- 1. destined, **2.** prepared, ready.*

-bound, *son ek* **1.** "...örtülü, kapalı, kaplı, ...ile bağlı, sınırlı, mahsur". **snowbound** : etrafı karla kapalı, **2.** "-e yönelik, -e giden, müteveccih, -e doğru yol alan veya yola çıkmaya hazır". **eastbound** : doğuya yönelik, doğuya giden.

boundary, *is., ç.* **-ries 1.** sınır (çizgisi), hudut (hattı), kenar, **2. frontier** *d.d. mat.* sınır : bir sayı kümesindeki her **x** ögesi için |**x**| **M** koşulunu sağlayan **M** sayısı. ~ **condition** : sınır koşulu. ~ **point** : sınır noktası. ~ **value problem** : sınır değer sorunu, **3.** (krikette) topu bir veya birkaç sekmede sınıra ulaştıran vuruş, **4. ~ layer** *fiz.* sınır katmanı : akan sıvının boru kenarına yapışım *(adhesion)* ve ağdalık *(viscosity)* yüzünden yapışıp hemen hemen hareketsiz olan kısmı, **5. ~ line** : (a) sınır/hudut çizgisi, (b) *bk.:* **partition line**, **6. ~ rider** *Avust.* koyun/sığır besleme sahasının sınırlarını kontrol edip yıkılan çitleri tamir eden kimse. ***e.a.*** *- 1. border, frontier, limit, bound, end, confine.* ***NOT*** **: BOUNDARY**, bir ülke, bölge, şehir vb. nin coğrafî sınırı, sınır çizgisi demektir. **BORDER**, hem bu anlamda, hem de sınıra bitişik arazi anlamında kullanılır. **FRONTIER**, bir ülkenin komşu ülkeye yakın topraklarını vaya bir ülke içinde en uzak, ücra yerleşme alanlarını belirttiği gibi, mecazî olarak da bilimde yeni keşfedilen konuları ifade için kullanılır. **LIMIT**, ekseriya çoğul olarak **BOUNDARY** ile eş anlamlıdır; buna ilâveten fiziksel anlamda bir olay veya işlemin ulaşamayacağı, ya da ulaşmaması gereken sınırı ifade eder. **BOUND**, ekseriya çoğul olarak, fiziksel anlamda **BOUNDARY** yerine kullanılabilir : *The ball went out of bounds.* Mecazî olarak ise **LIMIT** ile aynı anlamdadır : *The bounds of good taste.* **END**, ekseriya çoğul şekli ile, her bakımdan uzaklığı, bir şeyin sonunu, nihayetini ifade eder : *The ends of the earth; the end of his rope.* **CONFINE**, ekseriya çoğul olarak, kapalı bir şeyin sınırlarını, çevresini bildirir.

bounded, *sf.* sınırlı, mahdut. **~ly** : sınırlı bir şekilde. **~ness** : sınırlılık.

bounden, *sf.* **1.** yükümlü, mecbur, mecburiyet altında olan, **2.** zorunlu, zarurî, mecburi. ~ **duty** : ödev, vecibe, boyun borcu. ***e.a.*** *- 1. obliged, **2.** obligatory, compulsory.*

bounder, *is. Brit. argo* adî, pespaye, görgüsüz, terbiyesiz, cibilliyetsiz kimse. ***e.a.*** *- cad, outsider.*

boundless, *sf.* **1.** sınırsız, sonsuz, hudutsuz, tükenmez. *His ~ energy amazed his friends.* **2. ~ly** : sınırsız/sonsuz bir şekilde, **3. ~ness** : sınırsızlık, sonsuzluk, hudutsuzluk, tükenmezlik. ***e.a.-*** *1. unlimited, immense, vast.*

bounteous, *sf.* **1.** cömert, âlicenap, eli açık, **2.** bol, mebzul, **3. ~ly** : cömertçe; bol bol, mebzulen, **4. ~ness** : cömertlik, bolluk. ***e.a.-*** *1. generous, liberal, 2. ample, plentiful, bountiful.*

bountiful, *sf.* **1.** cömert, âlicenap, eli açık, **2.** bol, bereketli, mebzul. *a ~ harvest.* **3. ~ly** : cömertçe; bol bol, mebzulen, **4. ~ness** : cömertlik, bolluk. ***e.a.-*** *1. generous, munificent, extravagant, 2. ample, plentiful, abundant.*

bounty, *is., ç.* **-ties 1.** cömertlik, eli açıklık, **2.** cömertçe verilen hediye, ihsan, **3.** ödül, mükâfat, ikramiye, prim, ödenti, öldürülen zararlı hayvan başına belediyece ödenen para. **The government pays a ~ on wolves** : Kurtları vurana hükûmet ödül veriyor. **4. ~ hunter** : ödül avcısı : hükûmetten ödül almak için katilleri yakalayan veya zararlı hayvanları öldüren kimse. *Two ~ hunters kidnapped him and took him back to U.S.* **5. ~less** : ödülsüz, mükâfatsız. ***e.a.-*** *1. generosity, munificence, liberality, charity, beneficence, 2. present, benefaction, 3. reward, grant, bonus.*

bouquet, *is.* **1.** demet, buket, çiçek demeti, **2.** iltifat, kompliman. **brickbats and ~s** : tenkit ve iltifatlar, **3.** rayiha : şarap, likör vb. nin özel kokusu. ***e.a.-*** *1. nosegay, 2. compliment.*

Bourbon, *is.* **1.** Fransız Burbon hanedanına mensup kimse, **2.** aşırı muhafazakâr/tutucu kimse, **3. ~ian = ~ic** : aşırı tutucu+, gerici+, **4. ~ism** : aşırı tutuculuk, muhafazakârlık, **5. ~ist** : aşırı tutucu/muhafazakâr, gerici, **6.** *k.h.* **~ whiskey** *d.d.* bir nevi viski.

bourbon rose, *is. bot.* burbon gülü *(Rosa borboniana) :* birçok türü olan melez bir gül.

bourdon, *is. müz.* **1.** gayda, tulumlu zurna, **2.** pes/kalın sesli nota, **3.** kalın sesli çan, **4.** bir hava ile birlikte çalınan tek perdeli, kalın sesli nağme. ***e.a.-*** *1. bagpipe.*

bourg, *is., ç.* **bourgs** *Fr.* **1.** kasaba, **2.** Fransa'da pazar kurulan kasaba ***e.a.-*** *1. town.*

bourgeois, *sf.&is., ç.* **-geois** *Fr.* **1.** kent soylu, orta sınıf, burjuva, **2.** tüccar, iş adamı, dükkâncı, **3.** özdekçi, maddî : siyasî inanışları mal ve mülk değerlerine dayanan. *Communists say all capitalists are ~.* **4.** kaba, incelmemiş, zarafetten yoksun, estetik anlayış ve zevkten yoksun. **~ taste** : kaba zevk, **5.** *bas.* takriben dokuz puntoluk matbaa harfi. ***e.a.-*** *2. shopkeeper, merchant, businessman, 4. philistine.*

bourgeoise, *is., ç.* ***-geoises*** *Fr.* kent soylu, orta sınıfa mensup kadın, burjuva.

bourgeoisie, *is. Fr.* **1.** kentsoylu sınıfı, orta sınıf, burjuva sınıfı, **2.** (Marks teorisine göre) işçi/emekçi sınıfa zıt sınıf.

bourgeon, *is.&f. bk.:* **burgeon.**

bourn = bourne, *is.* **1.** sınır, hudut, **2.** erek, amaç, hedef, varılacak yer, **3.** ülke, memleket, diyar, bölge, **4. ~less** : (a) sınırsız, hudutsuz, (b) amaçsız, gayesiz, hedefsiz. ***e.a.-*** *1. bound, limit, 2. goal, destination, objective, 3. realm, domain.*

bourrée, *is., ç.* ***-rées*** *Fr.* **1.** eski Fransız-İspanyol dansı, **2.** bu dansın müziği.

Bourse, *is.* Borsa, Paris Borsası.

bouse, *gl.f.* **boused, bousing 1.** *den.* palanga ile çekmek, **2.** *esk.* (a) alkollü içki, işret, (b) içki âlemi, (c) içki içmek, kafayı çekmek. **bowse** *ş.d.y.* ***e.a.-*** *2. (a) liquor, drink, booze, (b) carouse.*

boustrophedon, *is.* satırların sıra ile soldan sağa ve sağdan sola yazıldığı eski bir yazı yöntemi.

bousy, *sf.* sarhoş, ayyaş. ***e.a.-*** *intoxicated, boozy, drunk.*

bout, *is.* **1.** kuvvet gösterisi/denemesi : güreş, boks vb, **2.** sıra, iş sırası, nöbet, **3.** (orakla ekin biçmede vb. olduğu gibi) tarlada bir uçtan bir uca gidip gelme, **4.** dönem, devre, seans, nöbet. **a ~ of illness** : hastalık nöbet. ***e.a.-*** *1. contest, 4. period, session, spell.*

boutique, *is.* dükkân, küçük mağaza, butik, bilhassa kadınlar için son moda giyim ve süs eşyası satan dükkân.

boutonniere, *is.* (yakaya takılan) çiçek.

bouzouki = buzuki, *is.* büyük lavta.

bovid, *sf. zool.* öküzgillerden, öküzgiller *(Bovidae)* familyasına mensup. İçi boş boynuzlu hayvanlar (öküz, koyun, keçi vb.) bu sınıfa girer.

bovine, *sf.&is.* **1.** *zool.* öküzgillerden, öküzgiller *(Bovidae)* familyasına mensup hayvan, **2.** öküz/inek gibi, **3.** sıkıcı, durgun, duygusuz, hissiz, ahmak, uyuşuk, ağır hareketli, **4.** **~ly** : sıkıcı/durgun/duygusuz/uyuşuk bir şekilde, **5.** **bovinity** : sıkıcılık, duygusuzluk, hissizlik, uyuşukluk. ***e.a.*** *- 2. oxlike, cowlike, 3. stolid, dull.*

bovver, *is. Brit. argo* sokak kavgacılığı. **~-boots** : dövüş çizmesi, başkalarını yaralamak için giyilen çizme. **~-boy** : sokak kavgacısı.

bow^1, *f.&is.* **1.** (selâmlamak için) baş eğmek, reverans yapmak, (başını/vücudunu hafifçe eğerek) selâmlamak. *He ~d his head to the crowd.* **to ~ to s.o.** : birisine selâm vermek, **2.** boyun eğmek, baş eğmek, teslimiyet/rıza göstermek. **to ~ to the inevitable** : kadere boyun eğmek/razı olmak. **to ~ before the storm** : fırtınanın dinmesini beklemek. **to ~ s.o.'s opinion** : birinin fikrini kabul etmek. **to ~ to the majority** : çoğunluğun fikrine katılmak/hürmet etmek. **to ~ (down) to/before s.o.** : (bir kimsenin) ayaklarına kapanmak, dalkavukluk/yaltakçılık yapmak. **3.** eğilmek, bükülmek, aşağı sarkmak. **The pines ~ed low** : Çamların dalları aşağıya sarkmışlardı. **4.** baş eğdirmek, boyun eğdirmek, zorla itaat ettirmek, baskı altında tutmak, ezmek, zulmetmek, **5.** eğmek, bükmek. *The age ~ed his head.* **6.** baş eğerek ifade etmek. **to ~ one's thanks** : teşekkür makamında baş eğmek. **to ~ one's consent** : başı ile muvafakatini bildirmek, **7.** *gen.* **~ in/out** : baş eğerek (selâm ve iltifatla) yer göstermek, (içeri/dışarı) davet etmek, buyur etmek. **to ~ s.o. in** : (birine) içeri buyur etmek. **to ~ s.o. out** : (a) uğurlamak, teşyi etmek, (b) (selâm vererek) veda etmek, **8.** kıvırmak, kavis şeklinde eğmek/bükmek, **9.** baş eğme, eğilme, reverans, (baş eğerek) selâmlama. **with a ~** : baş eğmesi ile, başını eğerek, selâmlayarak, **10.** **make one's ~** : arzıendam etmek, ilk olarak görünmek/halk huzuruna çıkmak. *The young pianist made her ~ last night to an appreciative audience.* **11.** **make a deep/low ~ to s.o.** : (birisini) kemalihürmetle/derin saygı ile selâmlamak, **12.** **take a ~** : (alkış vb. bekleyerek) ayağa kalkmak veya ileri gelmek. *The conductor had the soloist take a ~.* **13.** **~ and scrape (to s.o.)** : (birisine) yaltaklanmak, kandilli temenna etmek, dalkavukluk yapmak. *She expects everyone to ~ and scrape to her.* **~ing and scraping** : yaltakçılık, dalkavukluk, müdahane. ***e.a.*** *- 1. bend, incline, 2. yield, submit, surrender, 3. stoop, 4. subdue, crush.*

bow^2, *is.&sf.&f.* **1.** yay : ok atma aleti. *He drew the ~ and sent the arrow to its target.* **2.** hallaç yayı vb. gibi yay şeklinde herhangi bir alet, **3.** (geometride) yay, kavis. **~ compass** : yaylı pergel, **4.** **bowknot** *d.d.* ilmek, **5.** fiyonga, **6.** keman vb. yayı, **7.** yayın keman üzerinde tek bir hareketi, **8.** *bk.:* **bow tie**, **9.** kemer, yay şeklinde kıvrık nesne, **10.** eyer kaşı, **11.** okçu. **He is the best ~ in the country** : Memleketin en iyi okçusudur. **12.** gözlük çerçevesi, **13.** **temple** *d.d.* gözlük çerçevesinin kulağa geçirilen eğri kısmı, **14.** boyunduruk tutamağı : boyunduruğu tutturmak için hayvanın boynu altına geçirilen U şekilli parça, **15.** saatin (zincir geçen) halkası, **16.** gök kuşağı, **17.** yaylı, kavisli, eğri, yay biçiminde. **~ back = hoop back = loop back** : yay (şeklinde) arkalık, tek bir parça ağacın bükülmesiyle yapılan sandalye arkalığı, **18.** eğmek, bükmek, **19.** *müz.* yaylı saz çalmak, **20.** *esk.* hallaç yayı ile atmak, **21.** **to have two strings to one's ~** : ikinci bir imkâna malik olmak. **I have still one string to my ~** : Benim için bir imkân/olanak daha var. ***e.a.*** *- 3. curve, 10. saddlebow, 11. archer, bowman, 16. rainbow, 17. curved, 18. bend, curve.*

bow^3, *is.&sf.* **1.** *den. hv.* (a) geminin/uçağın başı, pruva. **~-chaser** : pruva topu. (b) pruvanın bir veya öbür tarafı. **on the ~** : pruvada, baş tarafta, **2.** **bows** *den.* baş omuzluğu. **cross the bows of a ship** : bir geminin önüne geçmek/yolunu kesmek. **3.** pruva küreği, sandalın başa en yakın küreği, **4.** geminin pruvasına/baş tarafına ait, **5.** **~man = ~ oar** *d.d.* pruva kürekçisi, pruvacı, **6.** **bows on** : (gemi) pruvadan, (geminin) baş tarafından. **The vessel approached us bows on** : Gemi baş tarafından bize yaklaştı. **7.** **bows under** : (gemi) dalgalara karşı. **The ship was bows under most of the storm** : Fırtına esnasında gemi çoğunlukla dalgalara karşı yol aldı.

bowdlerise/bowdlerisation, *Brit. bk.:* **bowdlerize/bowdlerization.**

bowdlerism = bowdlerization, *is.* bir eserden açık saçık kısımları çıkarma/değiştirme.

bowdlerize, *gl.f.* **-ized, -izing** bir eserden açık saçık/ahlâka aykırı kısımları çıkarmak/ değiştirmek.

bowdrill, *is.* yaylı matkap.

bowed, *sf.* **1.** eğilmiş, eğri, eğik, **2.** *mec.* boynu bükük, **3.** **~ness** : (a) eğrilik, (b) boyun eğme.

bowel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** (Brit.: **-elled, -elling**) **1.** *anat.* (a) *gen.* **~s** : kalın bağırsak, (b) kalın bağırsağın bir parçası, **2.** **~s** : (a) bir şeyin içi/iç kısmı. **the ~s of the earth** : yer küresinin içi. **in the ~s of the ship** : geminin içinde/ ambarında. (b) *esk.* acıma, merhamet. **the ~s of compassion** : merhamet hissi, **3.** bağırsaklarını çıkarmak, **4.** **empty the ~s** : aptese çıkmak, **5.** **~less** : (a) bağırsaksız, (b) acımasız, merhametsiz, **6.** **~ movement** : (a) dışkı çıkarma, (b) dışkı. ***e.a.****- 1. intestine, 2. (a) interior, (b) pity, compassion, 3. disembowel, 6. (a) defecation, (b) feces.*

bower, *is.&gl.f.* **1.** çardak, kameriye, bahçe köşkü, **2.** kulübe, köy evi, **3.** (Orta Çağ şatosunda) bir kadının özel dairesi, **4.** çardak/kameriye yapmak, kulübeye kapamak, gizlemek, gölgelemek, kuşatmak, **5.** **~ anchor** *d.d. den.* göz demiri : pruvada iki lenger çapadan biri, **6.** eğ(il)en, baş eğen, **7.** *müz.* yaylı saz çalan (kemancı vb.), **8.** **~like** : çardak/kameriye gibi, kulübemsi, **9.** **~ plant** *bot.* Avustralya asması *(Pandorea jasminioides)* : beyaz, pembemsi çiçek açan bir bitki. ***e.a.****- 1. arbor, 2. cottage, 3. boudoir.*

bowerbird, *is. zool.* çardak kuşu *(Ptilonorhynchidae)* : Avustralya ve Yeni Gine'de yaşayan, erkeği çardak biçiminde yuva yapan birkaç çeşit kuş.

bowery, *sf.&is., ç.* **-ries** **1.** çardaklı, kameriyeli, çardak /kameriye/kulübe biçiminde, gölgeli. **Trees made the meadow a ~ maze** : Ağaçlar, çimenliği gölgeli bir lâbirente çevirmişlerdi. **2.** (New York'a yerleşmiş Hollandalılarda) çiftlik/köy sandalyesi, **3.** **the ~** : New York'ta eskiden fakir, sefil kimselerin yaşadığı adî eğlence yerleri ve otellerle dolu sokak/mahalle.

bowfin, *is. zool.* kel turna balığı *(Amia calva)* : KD Amerika'da durgun tatlı sularda yaşayan parlak pullu, etobur balık. **grindle, dogfish** *d.d.*

bow front, *bk.:* **swell front.**

bowhead, *is. zool.* yaykafa *(Balaena mysticetus)* : Kuzey denizlerinde yaşayan başı ve ağzı çok büyük bir tür balina. **Greenland whale** *d.d.*

bowie knife, *is.* av bıçağı.

Bowie State, *is.* Arkansas (takma adı).

bowing, *is.* **1.** eğilme, (selâm vermek için) baş eğme, temenna, reverans, **2.** yaylı saz çalma, **3.** (yaylı sazlarda) yay kullanma tarzı, **4.** **~ly** : eğilerek, baş eğerek, kavis yaparak, yay/kavis şeklinde.

bowknot, *is.* ilmek. ***e.a.****- bow.*

bowl^1, *is.&gl.f.* **1.** tas, kâse, çanak, çukur kap, **2.** kâse dolusu. **He made some soup and ate a ~ of it** : Çorba pişirdi ve bir kâse (dolusu) yedi. **3.** çukur(luk), oyuk. *the ~ of a sink.* **4.** büyük maşrapa, **5.** leğen, **6.** içki âlemi, şenlik, ziyafet, **7.** stadyum, şeklen çukur tasa benzer yapı, **8.** **~ game** *d.d.* seçme takımlar arasında mevsim dışı oynanan futbol oyunu, **9.** yuvarlak kısmı olan harf : **d, b, p** gibi, **10.** çukurlaştırmak, çukur bir şekil vermek.

bowl^2, *is.&f.* **1.** top : dokuz ve on kuka oyunlarında kullanılan ağaç top çeşitleri, **2.** **lawn bowling** *d.d.* ağaç toplarla oynanan bir oyun, **3.** top yuvarlama(k)/atma(k), **4.** top yuvarlama oyunu oynamak. *We ~ every Monday night.* **5.** topu yuvarlamak, **6.** hızla gitmek. **to ~ down the street** : sokakta hızlı hızlı yürümek. **to ~ along = to go ~ing along** : hızla ilerlemek, **7.** topu yuvarlayarak sayı kazanmak. *He ~ed 120 game.* **8.** (krikette) (a) topu oyuncuya vermek, (b) birini oyun dışı bırakmak, **9.** (tekerlekli taşıtla) taşımak, nakletmek, **10.** *gen.* **~ down/over** : vurmak, vurup devirmek, düşürmek, **11.** **~ over** *k.d.* şaşırtmak, şaşkına çevirmek. **to ~ed over** : hayretten donakalmak, şaşkına dönmek, çok şaşırmak. *We were ~ed over by the news of his death.*

bowlder, *is. bk.:* **boulder.**

bowleg, *is. patol.* **1.** çarpık bacak, **2.** eğri bacak, **3.** **~ged** : çarpık bacaklı, **4.** **~gedness** : bacak çarpıklığı /eğriliği, çarpık bacaklılık.

bowler, *is.* **1.** yuvarlamaca oyununda topu yuvarlayan, **2.** (krikette) topu atan oyuncu, **3.** **~ hat** *d.d.* melon şapka. **get one's ~ hat** : askerlikten ayrılarak sivil elbiseyi giymek. **give s.o. his ~ hat** : birisini askerlikten ayırmak.

bowless, *sf.* yaysız.

bowlike, *sf.* yay gibi, yaya benzer.

bow line, *den.* gemi teknesinin düşey kesiti.

bowline, *is.* **1.** ~ **knot** *d.d.* (halat ucunda) kaymaz ilmek bağı, **2.** *den.* borina, izbarço bağı. **running** ~ : hareketli izbarço bağı, leş bağı, **3. on a** ~ **:** *den.* yanaşık seyreden, **4. on an easy** ~ **:***den.* yanaşık seyir hâlinde.

bowling, *is.* **1.** yuvarlamaca : ağır bir topu yuvarlayıp dikili kukaları devirmekten ibaret bir oyun, **2.** topu yerden yuvarlama, yuvarlamaca oyunu oynama, **3.** ~ **alley** : (a) (top) yuvarlamaca yolu/pisti, (b) yuvarlamaca oyun salonu, **4.** ~ **crease** : işaretli kriket oynama sahası, **5.** ~ **green** : yuvarlamaca yeşil sahası, **6.** ~ **on the green = lawn** ~ : çimenlikte yuvarlamaca.

bowllike, *sf.* tas/çanak gibi, çukur.

bowman, *is., ç.* **-men 1.** *den.* okçu, kemankeş, ok atan/yay çeken kimse, **2. bow (oar)** *d.d. den.* pruva kürekçisi, pruvacı.

bow net, *is.* şahin ağı : atmaca/şahin yakalamaya mahsus ağ.

bow oar, *is.* pruva kürekçisi. ***e.a.****- bow, bowman.*

bow pen, *is.* pergel : bir ucunda kalem bulunan bacakları yayla bağlı pergel.

bowpot, *is. bk.:* **boughtpot.**

bowse, *is.&f.* **bowsed, bowsing** *bk.:* **bouse, booze.**

bowshot, *is.* ok atımı, ok menzili.

bowsprit, *is. den.* cıvadra.

bow street runner = bow street officer, *Brit. argo* (İngiliz) polis memuru.

bowstring, *is.&gl.f.* **-stringed/-strung, -stringing 1 .** kiriş (ok yayının kirişi), kement, **2.** *esk.* boğarak öldürmekte kullanılan ip, **3.** (keman yayı yapmakta kullanılan) at kuyruğu kılı, **4.** kementle/iple boğmak, **5.** ~ **hemp** *bot.* süs keneviri *(Sansevieria)* : ABD'de süs için yetiştirilen Avrupa-Afrika menşeli elyaflı bitki, **6.** ~ **trust** : yaylı destek.

bow tie, *is.* **1.** papyon/kelebek kravat, **2.** kelebek biçiminde bir tür tatlı.

bow window, *is.* kavisli pencere, cumba.

bow-windowed, *sf.* cumbalı.

bowwow, *is.* **1.** havlama, köpek havlaması, **2.** havlama taklidi, **3.** (çocuk dilinde) havhav, kuçu kuçu, köpek. ***e.a.****- 1. bark, 3. dog.*

bowyer, *is.* okçu, yaycı, kemankeş, yay yapan/satan kimse.

box^{1}, *is.* **1.** kutu, sandık, **2.** kutu dolusu. *a ~ of chocolates,* **3.** hediye kutusu, hediye, **4.** posta kutusu, **5.** loca, **6.** (mahkemelerde) tanık veya jüri bölmesi, **7.** kulübe. **a sentry's** ~ : nöbetçi kulübesi, **8.** *Brit.* (a) av(cı) kulübesi, kabin, (b) telefon kulübesi/kabini, (c) elbise sandığı **9.** *bk.:* **box stall, 10.** (at arabalarında) arabacı yeri, **11.** (vagonda) yolcu veya yük kompartımanı, **12.** çerçeveli dergi sayfası, **13.** mahfaza, koruyucu kutu, kasa. **a gear** ~ : dişli kutusu. **a fire-alarm** ~ : yangın alarm mahfazası, **14.** (beyzbolde) oyuncuların topa vurdukları yer, **15.** ağaçtan özsu almak için yapılan kesik, **16.** (caz) (a) telli saz (gitar vb.), (b) piyano, **17.** *argo* gramofon, TV alıcısı, **18.** *argo-kaba bk.:* **vagina, 19. play** ~ **and cox** : (iki kişi) hiçbir zaman beraber bulunmamak, **20. to be in the same** ~ : aynı durumda olmak, **21. to find oneself in he wrong** ~ : zor durumda bulunmak, müşkülâta saplanmak.

box^{2}, *gl.f.* **1.** kutulamak, sandıklamak, kutuya/sandığa yerleştirmek, **2.** *gen.* ~ **in/up** : ambalâj yapmak, **3.** kutu temin etmek, **4.** kutu/sandık biçiminde olmak, **5.** ~ **in** : tıkamak, kapamak, mahsur bırakmak. **to feel ~ed in** : kendini mahsur/kapatılmış hissetmek, **6.** *gen.* ~ **off** *den. bk.:* **boxhaul**, **7.** bölmelere ayırmak, **8.** bir yapının etrafını tahta vb. ile kaplamak/kapatmak, **9.** (öz suyunu dışarı akıtmak için) ağaç gövdesini kesmek, **10.** *Avust.* (a) (ayrı tutulması gereken) koyun sürülerini birbirine karıştırmak, (b) şaşırtmak, **11.** ~ **the compass** *den.* pusulaya göre kerteleri sıra ile saymak.

box^{3}, *is.&f.* **1.** yumruk, el/yumruk darbesi, şamar, tokat. **He gave the boy a** ~ **on the ear** : Oğlanın kulağına tokat attı. **~-glove** : yumruk eldiveni, boks eldiveni. **~-match** : yumruk oyunu, boks maçı. **~-ring** : yumruklaşma alanı, **2.** (özellikle kulağa) tokat/yumruk atmak, yumruk vurmak, yumruklamak, yumrukla dövmek. **to** ~ **s.o.'s ears** : birine tokat atmak, **3.** boks maçı yapmak, ödüllü boks maçlarına girmek, **4.** yumrukla dövüşmek. ***e.a.****- 4. spar.*

box^4, *is.* **1. boxwood** *d.d. bot.* şimşir ağacı *(Buxus sempervirens),* **2.** şimşir kerestesi, **3.** okaliptüs ve benzeri çit bitkileri.

box bed, *is.* **1.** kutu biçimli yatak, **2.** katlanıp kutu şekline sokulabilen yatak.

boxberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* keklik üzümü. **e.a.**- *checkerberry, patridgeberry.*

box calf, *is.* vidala (köselesi).

box camera, *is.* kutu şeklinde basit fotoğraf makinesi.

boxcar, *is.* **1.** kapalı yük vagonu, furgon, **2.** **~s** : düşeş : ilk atışta iki zarın da altı gelmesi.

box coat, *is.* **1.** arkası bele oturmayan palto, **2.** (kalın) arabacı paltosu.

box drain, *is.* dikdörtgen kesitli lâğım.

box elder, *is. bot.* bir nevi akçaağaç *(Acer Negundo)* : K Amerika'da yetişir, hafif ve yumuşak kerestesinden mobilya ve oyma işleri yapılır.

boxer, *is.* **1.** yumruk oyuncusu, boksör, **2.** bir cins Alman köpeği : bodur, orta boyda, beyaz benekli kahverengi, gri tüylü, buldok suratlı bir köpek cinsi.

Boxer, *is.* Çin gizli cemiyeti üyesi : Bu cemiyet 1900'de ecnebilere karşı baş kaldırmış, (**~ Rebellion**) fakat başarı sağlayamamıştı.

boxfish, *is., ç.* **-fishes/fish** *bk.:* **trunkfish.**

boxful, *is., ç.* **-fuls** kutu (dolusu). *a ~ of soap.*

boxhaul, *gl.f. den.* orsada boca ve pupa ederek gemiyi yeniden orsaya getirmek.

boxholder, *is.* **1.** (tiyatro vb. de) loca kiralayan kimse, **2.** posta kutusu kiralayan kimse.

box huckleberry = **juniper berry**, *is. bot.* ardıç yemişi *(Gaylussacia brachycera)* : ABD'nin Orta Doğu bölgelerinde yetişen, beyaz/pembe çiçekli, mor meyveli bodur ağaç.

boxing, *is.* **1.** kutu/sandık malzemesi, **2.** kutulama, sandıklama, **3.** yumruklaşma, yumruk oyunu, boks, **4. ~ Day** : Noel ertesi : 26 Aralık, resmî tatil günü. İngiltere'de postacılara, maiyet halkına hediyeleri o gün verilir. **5. ~ glove** : yumruk/boks eldiveni.

boxlike, *sf.* kutu/sandık gibi, kutuya benzer, kutu biçiminde.

box lunch, *is.* azık, komanya, küçük karton kutuya konulmuş yiyecek.

box nail, *is.* sandık çivisi.

box office, *is.* **1.** (tiyatro, sinema, stadyum vb.) bilet gişesi, **2.** *tiy.* (a) bir oyun veya temsilden sağlanan gelir, (b) rağbet gören/kâr sağlayan oyun/temsil/gösteri vb. **This show will be a good ~ ~** : Bu temsil iyi rağbet görecek/kâr sağlayacak.

box-office, *sf.* bilet gişesi+, tiyatro+. **a ~ window** : bilet gişesi. **~ receipt** : tiyatro geliri. **~ attraction** : (başarılı (rağbet gören) temsil. **~ success** : çok gelir sağlayan temsil.

box pleat = **box plait**, *is.* plikaşe.

box room, *is. Brit.* sandık odası.

box scene, *is. Brit. bk.:* **box set.**

box score, *sp.* maç sonuçları özeti/listesi.

box seat, *is.* (tiyatro vb.) loca sandalyesi.

box set, *is. tiy.* kapalı dekor : üç duvar ve tavandan oluşan ve boyanarak ev içi görünüşü verilen dekor.

box social = **box party** = **box supper**, kumanya toplantısı : yardım parası toplamak için evde hazırlanıp kutulara konulmuş kumanyaların artırma ile satıldığı toplantı.

box spring, *is.* yaylı somya, alt yatak.

box stall, *is.* ahır bölmesi : ahırlarda at, inek vb. için yapılmış bölme.

box step, *is.* dans adımı : dikdörtgen oluşturacak şekilde adımlama.

boxthorn, *is. bk.:* **matrimony vine.**

box turtle = **box tortoise**, *is. zool.* kara kaplumbağası *(Terrapene carolina)* : K Amerika'da yaşayan bir kaplumbağa türü.

boxwood, *is. bot.* **1.** şimşir ağacı, **2.** şimşir kerestesi, **3.** *bk.:* **flowering dogwood.**

box wrench = **box-spanner**, *is.* geçme anahtar : somunu üstten tamamen kavrayan boşluğu olan vida anahtarı.

boy, *is.&ünl.* **1.** oğlan, oğul, (18 yaşından küçük) erkek çocuk. **~s will be ~s** : Çocuk çocuktur/çocukluğunu yapacak. **I have known him from a ~** : Onu çocukluğundan beri tanırım. **I lived here as a ~** : Çocukluğum burada geçti. **Bad ~! = Naughty ~!** Yaramaz çocuk! **2.** delikanlı, henüz tam olgunlaşmamış genç adam, **3.** *k.d.* (samimî konuşmalarda) erkek, **4.** *hkr.* (ırk, milliyet, meslek vb. bakımından hakir görülen) adam, herif, **5.** uşak, hizmetkâr, genç hizmetçi, **6.** *den.* acemi denizci veya balıkçı, **7.** ~s *ABD* askerî personel, muharip askerler. *The ~s overseas will have a bleak Christmas.* **8.** Ulan! Vay canına! Tüü be! (hayret, şaşkınlık, tasvip, nefret, istikrah, tiksinme, memnuniyetsizlik vb. ifade eder). **Boy! What a bad weather!** Vay canına, ne berbat hava. **Oh boy! I forgot my wallet at home** : Tüü! Cüzdanımı evde unuttum. **9. fair-haired** ~ *k.d.* gözde, el üstünde tutulan kimse, **10. mama's** ~ : muhallebi çocuğu, anasının kuzusu, **11. old** ~ : eski arkadaş, okul arkadaşı, **12. That's my** ~ ! Aferin! Bravo! Tebrik ederim. ***e.a.*** *- 9. favorite, 10. sissy.*

boyar = boyard, *is.* **1.** eski Rus asilzadesi, **2.** Romanya'da eski imtiyazlı sınıfa mensup kimse, **3. ~ism** : Rus asilzadeliği.

boycott, *is.&gl.f.* **1.** ilişkiyi kesme, alış veriş yapmama, direniş, boykot, **2.** ilişkiyi kesmek, alış veriş yapmamak. *to ~a person/a store.* **3.** boykot etmek, (yıldırma/zarara sokma maksadıyla) almamak, kullanmamak, **4. ~er** : ilişkiyi kesen, alış veriş yapmayan, direnen, boykotçu.

boyfriend, *is. k.d.* (bir kızın/kadının) sevgilisi, gözde erkek arkadaşı.

boyhood, *is.* **1.** çocukluk (çağı). *~ is a happy time of life.* **2.** (toplu olarak) çocuklar, gençler. **The ~ of Turkey is strong and healthy** : Türk çocukları gürbüz ve sıhhatlidirler.

boyish, *sf.* **1.** çocukça, (erkek) çocuk gibi, oğlanlara/erkek çocuklara yakışır, **2.** çocukçasına, **3. ~ness** : çocukluk, çocukça davranış.

boyla, *is. Avust.* büyücü, sihirbaz. **koradji** *d.d.* ***e.a.*** *- witch, sorcerer.*

Boyle's law, *termodinamik* Boyle yasası/kanunu : "Alçak basınçlarda sabit sıcaklıkta tutulan ideal bir gazın basıncı, hacmi ile ters orantılıdır." **Mariotte's law** *d.d.*

boyo, *is., ç.* **boyos** *Ir. Avust. k.d.* oğlan, erkek çocuk, delikanlı. **boy-o** *ş.d.y.* ***e.a.*** *- boy, lad.*

boy scout, *is.* izci (erkek çocuk).

boysenberry, *is., ç.* **-berries** böğürtlen ve ahududu melezi bir yemiş.

bozo, *is., ç.* **-zos** *argo* zebellâ : iri yarı, kuvvetli, fakat aptal adam.

Br, *kim. bk.:* **bromine.**

bra, *is.* sutyen (**brassiere**' in kısaltılmışı).

brabble, *is. &gs.f.* **-bled, -bleding** *esk.* **1.** çekişme(k), ağız kavgası (yapmak), dalaşma (k), boş yere münakaşa (etmek), **2. ~ment** : çekişme, ağız kavgası, dırıltı, vırvır, **3. brabbler** : kavgacı, dırıltıcı, vırvırcı. ***e.a.*** *- 1. wrangle.*

braccae = bracae = braies, *is.* şalvar.

brace, *is.&gl.f.* **braced, bracing 1.** bağ, kuşak, **2.** gergi, **3.** *mak.* matkap kolu, **4.** (bina inşaatında) destek, **5.** *den.* prasya, **6.** *müz.* davul derisini germe düzeni, **7. ~s** : diş düzeltici : eğri/çarpık dişleri düzeltmek için geçici bir süre için takılan telli gergi düzeni, **8.** *tıp* (zayıf eklemlere konulan) destek, **9. ~s** *Brit. bk.:* **suspender** (1), **10.** çift. **a ~ of grouse** : bir çift orman tavuğu, **11.** *basım* ayraç : { } veya köşeli ayraç [ ] işareti, **12.** *müz.* bağlı porteler, **13.** (bileği veya kolu korumak için geçirilen) enli bilezik, **14.** *As.* hazır ol vaziyeti, **15.** desteklemek, destek vurmak, **16.** sıkı durmak, sıkıca tutunmak. *He ~s himself when the ship rolls.* **17.** germek, sağlamlaştırmak, **18.** canlandırmak, uyarmak, kuvvetlendirmek, **19.** *den.* prasya etmek, **20.** *As.* (a) hazır ol emri vermek, (b) hazır ol durumuna geçmek, **21. ~ up** *k.d.* (a) kışkırtmak, tahrik etmek, kuvvet/cesaret vermek, (b) metin/cesur olmak, metanetini korumak. **She choked back her tears and ~d up** : Metanetini korudu ve gözyaşlarını içine akıttı. (c) sıkmak, sıkı tutmak. ***e.a.*** *- 1. clasp, clamp, vise, 2. stay, prop, strut, 10. pair, couple, 15. support, fortify, prop, 17. tauten, tense, 18. stimulate, fortify*

brace and bit, *is.* el matkabı ve ucu.

bracelet, *is.* **1.** bilezik, **2. ~s** *argo* kelepçe, **3. ~ed** : bilezikli. ***e.a.*** *- 2. handcuffs.*

bracer, *is.* **1.** destek, dayanak, kuvvet veren şey/kimse, **2.** canlandırıcı, kuvvetlendirici (içki/ilâç), tonik, **3.** kol bağı, ok atarken yay tutan kolun alt kısmını ve bileği korumak için takılan bağ.

bracero, *is., ç.* **-ceros** *İsp.* işçi : Meksika'dan ABD'ye geçici olarak getirilip çoğunlukla tarım vb. gibi işlerde çalıştırılan işçi.

brach, *is. esk.* dişi tazı/av köpeği.

brachial, *sf.&is. anat. zool.* **1.** kolsu, kol gibi, **2.** kol+, **3.** kola benzer (parça, çıkıntı vb.).

brachialgia, *is. patol.* kol ağrısı : kolun üst kısım sinirlerinde duyulan ağrı.

brachiate, *sf.&gs.f.* **-ated, -ating 1.** *bot.* dallı, geniş çift dalları olan, **2.** *zool.* kollu, kolları olan, **3.** kollarla tutunarak ilerlemek/hareket etmek (maymunların bir daldan bir dala ilerlemesi gibi).

brachiation, *is. zool.* kollarla tutunarak ilerleme.

brachio- = **brachi-**, *ön ek* "kol". *ör.: brachiopod.*

brachiopod, *sf.&is.* **1.** *zool.* kolsu ayaklılar, **2.** **~ous** *d.d.* kolsu ayaklılara ait.

brachium, *is., ç.* **brachia 1.** *anat.* (omuzdan dirseğe kadar) kol, **2.** hayvanlarda buna tekabül eden organ (örneğin kuşlarda kanat), **3.** kola benzer kısım/uzantı.

brachy-, *ön ek* "kısa". *ör.: brachycephalic.*

brachycardia, *is. patol. bk.:* **bradycardia.**

brachycephalic = **brachycephalous**, *sf.* kısa kafalı, brakisefal : kafatasının yan genişliği önden arkaya olan derinliğin en az beşte dördü kadar olan.

brachycephalism = **brachycephaly**, *is.* kısa kafalılık.

brachycerous, *sf.* kısa duyargalı (böcek vb.) .

brachycranic, *sf.* kısa kafalı. *e.a.- brachycephalic.*

brachydactylia = **brachydactyly**, *is. tıp* kısa parmaklılık.

brachydactylic = **brachydactylous**, *sf.* kısa parmaklı.

brachylogy, *is., ç.* **-gies** kısa söz, öz anlatım, kısa ve özlü konuşma.

brachypterous, *sf. zool.* kısa kanatlı (kuş vb.).

brachystomatous, *sf.* kısa hortumlu (böcek vb.) .

brachyuran, *sf.&is. zool.* yengeçgillerden : *Brachyura* sınıfına mensup kısa kuyruklu ve kabuklu hayvan.

bracing, *sf.&is.* **1.** canlandırıcı, canlılık/zindelik/kuvvet verici. **This mountain air is ~** : Bu dağ havası insana zindelik veriyor. **2.** destekleyici, takviye edici, **3.** destek, dayanak, **4.** destekleme düzeni. *The ~ on this scaffold is weak.* **5.** destek malzemesi (kereste vb.), **6.** **~ly** : kuvvetlendirerek, kuvvet/zindelik vererek, **7.** **~ness** : kuvvetlendiricilik, kuvvet/zindelik verme. *e.a.- 1. invigorating, 3. brace.*

bracken, *is. Brit.* **1.** kartallı eğrelti otu *(Pleridium aquilinum)*, **2.** sık eğrelti ve fundalık yer.

bracket, *is.&gl.f.* **1.** destek, dayanak, **2.** konsol, dirsek, kol, kenet, kelepçe, **3.** alttan destekli raf, **4.** köşeli ayraç/parantez [ ] . **round ~s** : ayraç, parantez ( ) . **place between ~s** : ayraç içine almak. **remove the ~s** : ayraçları açmak/kaldırmak, **5.** (vergi için) sınıf, gelire göre ayırım, bu şekilde ayrılmış gruplardan her biri. **low income ~** : az gelirliler sınıfı, **6.** (a) böleç : belli bir özelliğe ilişkin çeşitli seçenek ya da değerleri birbirinden ayıran sınır ya da ayırıcı değer, (b) toplumsal grup/sınıf. **He is from a different social ~** : Farklı bir toplumsal gruptandır. **7.** (topçulukta) hedefin ileri ve gerisine düşen mermiler arasındaki uzaklık, **8.** alttan desteklemek, destek veya dirsekle tutturmak, **9.** ayraç/parantez içine almak, **10.** bir tutmak, eş tutmak, bir gruba/sınıfa sokmak, gruplandırmak, sınıflandırmak. **The problems seemed easier after they were ~ed into groups** : Problemler, sınıflandırıldıktan sonra daha kolay gözüktü. **11.** (topçulukta) hedefi makas içine almak, hedef uzaklığını belirlemek için hedefin ilerisine ve gerisine ateş etmek, **12.** **~ clock** : raf saati, rafa konulacak şekilde yapılmış saat.

bracketed blenny, *is. bk.:* **gunnel** (1).

bracket foot, *is.* (mobilya) konsol ayak.

bracketing, *is.* **1.** destekler/dayanaklar dizisi, **2.** korniş/kemer süsü vb. ni destekleyen çerçeve.

bracket saw, *is.* kıl testere : eğri şekiller oymaya mahsus ince testere.

brackish, *sf.* **1.** hafif tuzlu, tuzlumsu, acımtrak, **2.** tatsız, nahoş, **3.** **~ness** : hafif tuzluluk; tatsızlık, nahoşluk. *e.a.- 1. salty, briny, 2. distasteful, unpleasant.*

bract, *is. bot.* gonca yaprağı, bürgü. **~eal** : bürgüsel.

bracteate, *sf.&is.* **1.** **bracteose** *d.d.* bürgülü, gonca yapraklı, **2.** (yalnız bir yüzü kabartmalı) ince madenî para.

bracted, *sf.* bürgülü, gonca yapraklı.

bracteolate, *sf.* bürgücüklü, küçük gonca yapraklı.

bracteole = bractlet, *is. bot.* bürgücük, küçük gonca yaprağı.

bractless, *sf.* bürgüsüz, gonca yapraksız.

brad, *is.&gl.f.* **1.** ufak çivi, ince ve küçük başlı çivi, **2.** (ufak çivilerle) çivilemek.

bradawl, *is.* (ufak çiviler için delik açan) biz.

bradoon, *is. bk.:* **bridoon.**

brady-, *ön ek* "yavaş". *ör.: bradykinetic..*

bradycardia, *is. tıp* yavaş nabız/kalp atışı (dakikada 60'dan az). **bradycardic** : yavaş nabızlı.

bradykinesia = bradykinesis : yavaş devinim(lilik), yavaşlık. **bradykinetic** : yavaş, yavaş devinimli.

bradytelic, *sf. biy.* yavaş gelişen.

bradytely, *is. biy.* yavaş gelişme .

brae, *is. İsk.* bayır, yamaç. ***e.a.****- slope, declivity, hillside*

brag, *sf.&is.&gl.f.* **bragged, bragging** **1.** yüksekten atmak, övmek, methetmek, palavra atmak. **Many conceited people like to ~** : Birçok kibirli kimse yüksekten atmaktan hoşlanır. **2.** övünmek, kendini övmek/methetmek. **to ~ about/of...** : ...ile böbürlenmek. **He ~ged that he had won** : Kazandım diye övündü. **3.** övünme, palavra, yüksekten atma, **4.** övünülen/övünülecek şey, **5.** övüngen, palavracı, yüksekten atan, kendini metheden kimse, **6.** pokere benzer eski bir iskambil oyunu, **7.** *esk.* olağanüstü güzel, harikulâde, en âlâ. ***e.a.****- 1. boast, extol, 3. boast, vaunt, 5. boaster, 7. first-rate, unusually fine.* ***k.a.****- 1. deprecate, depreciate.*

braggadocio, *is., ç.* **-os 1.** palavra, böbürlenme, övünme, boşuna kendini övme, **2.** palavracı, böbürlenen, övünen. ***e.a.****- brag.*

braggart, *is.&sf.* **1.** övüngen, kendini öven/metheden, böbürlenen, palavracı, **2. ~ly** : övünerek, kendini överek/methederek. ***e.a.****- 1. bragging, boastful.*

bragger, *is.* **1.** övünen/kendini öven kimse, **2.** (iskambilde) vale veya dokuzlu.

braggingly, *zf.* övünerek, böbürlenerek, palavra ile.

braggy, *sf.* övüngen, övüncn, kendini metheden.

bragless, *sf.* palavrasız, abartmasız, övünmesiz.

Brahma, *is.* **1.** Brahma, Hint ilâhı, **2.** bacakları tüylü, kuyruğu ve kanatları kısa bir tür Asya tavuğu, **3.** G ABD'de yetiştirilen melez Hint ineği (kambur omuzlu, sarkık gerdanlıdır).

Brahman, *is., ç.* **-mans 1. Brahma** *d.d.* Hindu dinine göre evrenin kutsal gerçeği, bütün canlıların doğduğu ve tekrar ona döndüğü ebedî ruh, **2. Brahmin** *d.d.* Hindu dininin en yüksek sınıfına mensup kimse veya papaz, **3.** *bk.:* **Brahma** (3).

Brahmana, *is.* Hindu dini kutsal yazıları.

Brahmanee = Brahmani, *is.* Brahman sınıfına mensup kadın.

Brahmanism = Brahminism, *is.* **1.** Brahmanlık, Brahma dini, **2.** Hindistan'da Brahmanlıların toplumsal sınıflandırma/kast sistemi .

Brahmanis = Brahminist, *is.* Brahman.

Brahmin, *is., ç.* **-min/-mins 1.** *bk.:* **Brahman** (2), **2.** (Hindistan'da) soylu ve kültürlü kimse, **3. ~ic(al)** : soylu/kültürlü Hintlilere özgü.

braid, *is.&gl.f.* **1.** örmek, örgü şeklinde dokumak. **to ~ a rope** : halat örmek, **2.** (saçı) kurdele veya bant ile tutturmak, bağlamak, **3.** (elbiseyi) şerit veya sutaşı ile süslemek, **4.** örgü, saç örgüsü, **5.** şerit, sutaşı, **6.** kurdele, bant saç kurdelesi, **7. ~er** : dikiş makinesinin sutaşı dikmeye mahsus takıtı.

braiding, *is.* **1.** saç örgüsü, **2.** örgü şeklinde süs/motif.

braies, *is.* şalvar, Orta Çağlarda erkeklerin giydiği bol pantalon. ***e.a.****- braccae.*

brail, *is.&gl.f.* **1.** *den.* yelken/istinga ipi, **2.** (şahinin uçmasını önlemek için takılan) kanat bağı, **3. ~ up** : *den.* istinga etmek, **4.** (uçmasını önlemek için) kuşun kanadını bağlamak.

braille, *is.&gl.f.* **brailled, brailling 1.** körlere mahsus kabartma yazı, **2.** (körlerin parmak uçlarını dokundurarak okumaları için) kabartma harflerle basmak.

Braillewriter, *is.* (körler için) kabartma yazı makinesi.

braillist, *is.* **1.** (körler için) kabartma yazı uzmanı, **2.** kabartma yazıcı, kabartma yazı yazan kimse.

brain, *is.&gl.f.* **1.** *anat. zool.* beyin, dimağ. **~ cell** : beyin gözesi/hücresi. **~-death** *tıp* beyin korteksinin ölmesi. **calves' ~** : dana beyni.

2. ~s *d.d.* akıl, us, zekâ. **He has (= he's got) ~s** : Çok kafalıdır/akıllıdır. **a man of ~s** : akıllı/kafalı adam, **3.** kafa, zihin, kavrayış. **cudgel/rack one's ~s** : kafa patlatmak, kafa yormak. **to turn s.o.'s ~** : başını döndürmek (ne oldum delisi etmek). **His ~ reeled** : Başı döndü. **4.** ~s *argo* zeki/parlak zekâlı/ferasetli/akıllı kimse. *The junior partner is the ~s of the firm.* **He's the ~s of the family** : Ailenin en akıllısı odur. **5.** beynini patlatmak, **6.** *argo* kafasına vurmak, **7. beat one's ~s out** *argo* kafa yormak/patlatmak, (bir şeyi anlamak/çözmek için) bütün zekâsını/gücünü kullanmak. **She beat her ~s out studying, but couldn't keep up with the rest of the class** : Bütün gücü ile çalıştı ise de diğer öğrencilere yetişemedi. **8. blow one's ~s out** : (a) beynine kurşunu sıkmak, beynini patlatmak, intihar etmek, (b) *argo* kafa patlatmak, çok sıkı çalışmak. *He blew his ~s out to pass the exam.* **9. get one's ~ fried** *argo* (a) güneşte beyni pişmek, uzun süre güneş altında kalmak, (b) esrar başına vurmak, sarhoş olmak. *He can't make a coherent sentence anymore, he's got his ~ fried.* **10. have/get something on the ~** : hep (bir şey) düşünmek, (bir şeyi) aklından çıkaramamak, aklı hep bir şeyde olmak, aklını (bir şeye) takmak. **Lately I seem to have food on the ~** : Son zamanlarda aklım hep yemekte. **He's got that on the ~** : Onu aklından çıkaramıyor/aklı hep onda. **He's got politics on the ~** : Aklı hep politikada. **11. pick s.o.'s ~s** : başkasının zekâsına/bilgisine güvenmek, kopyacılık yapmak. **He refused to prepare for the exam but counted on being able to pick his roommate's ~s** : Sınava hazırlanacağı yerde arkadaşından kopya çekmeye güvendi. **12. rack one's ~** : kafa yormak/patlatmak, bir şeyi hatırlamaya çalışmak. *I racked my ~ trying to remember where I left the key.* ***e.a.***- *2. intelligence, sense, capacity, 3. mind, intellect, understanding.*

brainchild = brain child = brain-child, *is. ç.* **-children** *k.d.* fikrî eser, buluş, icat, kafa mahsulü, şahsî fikir.

brain drain, *is.* beyin göçü : doktor, mühendis vb. meslek sahiplerinin üstün olanaklar sağlayan ülkelere/kurumlara gitmesi.

-brained, *son ek* "beyinli, kafalı".

brain fag, *is.* zihin/kafa yorgunluğu. ***e.a.***- *mental fatigue.*

brain fever, *is. patol.* beyin humması. ***e.a.***- *cerebrospinal meningitis.*

braininess, *is.* akıllılık, zekâ, zeki/kafalı olma.

brainless, *sf.* **1.** beyinsiz, kafasız, akılsız, aptal, kuş beyinli, **2. ~ly** : akılsızca, aptalca, **3. ~ness** : beyinsizlik, kafasızlık, akılsızlık, aptallık. ***e.a.***- *1. witless, stupid.*

brainlike, *sf.* beyin şeklinde.

brainpan, *is.* kafatası. ***e.a.***- *skull, cranium.*

brainpower, *is.* **1.** beyin/kafa gücü, zihnî yetenek, kabiliyet, zekâ, akıl, **2.** üstün zekâlı kimseler. *a conference of all available ~s.*

brainsick, *sf.* **1.** deli, akıl hastası, **2. ~ly** : deli gibi, delice, akılsızca, **3. ~ness** : delilik, cinnet. ***e.a.***- *1. crazy, mad, insane, 3. insanity, madness.*

brainstorm, *is. k.d.* **1.** anî ilham, kafada birdenbire doğan fikir, **2.** anî cinnet, birdenbire beliren delilik. **have a ~** : (bir şey) beynine vurmak, **3.** *bk.:* **brainstorming**, **4.** yaratıcı düşünceler uyarmak : çözüm yolu bulmak gayesiyle akla gelen her fikri ortaya atmak.

brainstorming, *is.* yaratıcı tartışma : gerekli bütün bilgileri toplamak, yaratıcı düşünceleri uyarmak, yeni fikirler yaratmak suretiyle özel sorunları çözümleme yolları aramaya yönelik ve akla gelen her düşünceyi serbestçe tartışmayı teşvik edici konferans tekniği.

brainteaser, *is.* çok çetin/kafa yorucu sorun.

brain trust, *is.* danışmanlar/uzmanlar kurulu : çeşitli alanlarda yetkili uzmanlardan kurulan ve siyasal, stratejik konularda gayriresmî danışmanlık yapan kurul.

brain truster, *is.* (gayrîresmî) uzman/danışman.

brainwash = brain-wash, *is.&gl.f.* **1.** beyin yıkama(k), inançlarını tamamen değiştirme (k). **He was ~ed into believing that...** : Şuna tamamen inandırılmıştı ki... **brainwasher** : beyin yıkayan, inançlarını tamamen değiştirten.

brainwashing = brain-washing, *is.* **1.** beyin yıkama, inançlarını tamamen değiştirme : totaliter ülkelerde doğan ve işkence, ilâç veya psikolojik yöntemlerle kişilerin tutumunu, hayat görüşünü ve inanışlarını sistematik olarak istenilen yöne çevirme tekniği, **2.** sürekli propaganda ve tekrarla veya eski kanaat ve inanışları sarsarak istenilen sonucu elde etme. ~ *by TV commercials.*

brain wave, *is.* **1.** *gen.* **brain waves** : beyin dalgaları : beyinde oluşan elektriksel gerilim veya empülsler. *bk.:* **electroencephalograph**, **2.** *k.d.* esin, ilham, doğaç : birdenbire doğan parlak fikir. ***e.a.*** *- 2. inspiration, brainstorm.*

brainwork, *is.* **1.** kafa işi, zihnî mesai/çalışma. *Problem solving is a ~.* **2.** düşünce ile yapılan/yönetilen muhakeme/planlama/sorun çözümü vb.

brainy, *sf.* **brainier, brainiest** zeki, akıllı, kafalı. ***e.a.*** *- clever, intelligent, intellectual.*

braird, *is.&gs.f. İsk.* **1.** filiz, sürgün, buğday/mısır vb. nin ilk filizi, **2.** filizlenmek, bitmek, sürgün çıkarmak. ***e.a.*** *- sprout.*

braise, *gl.f.* **braised, braising** (eti/sebzeyi) yağda börttürdükten sonra az su ile yavaş yavaş pişirmek.

brake^1, *is.&f.* **braked, braking 1.** durduraç, hızkeser, fren. ~ **bleeding** : durduraç havasının alınması. ~ **cable** : durduraç teli. ~ **disc** : durduraç ağırşağı. ~ **drum** : durduraç çanağı. ~ **expander mechanism** : durduraç açkısı. ~ **feel (resistance)** : durduraç ayaklığı direnci. ~ **fluid** : durduraç yağı. ~ **light** : durma ışıtacı. ~ **lining** : durduraç tabanı. ~ **lining rivet** : durduraç taban perçini. ~ **master cylinder** : durduraç ana yuvgusu. ~ **pedal clearance** : durduraç boşluğu. ~ **power** : durduraç gücü. ~ **regulator** : durduraç düzenleyici. ~ **servo-unit** : durduraç güçlendiricisi. ~ **shoe** : durduraç pabucu. ~ **wheel cylinder** : teker durduraç yuvgusu, **2.** **~s** : durduraç düzeni : durduracı oluşturan kasnak, pabuç, borular, balata, pedal vb. nin tümü, **3.** **~man** *d.d.* frenci, gardöfren, **4.** **braker** *d.d.* keten/kenevir liflerini ayırmak için kullanılan tokmak veya makine, **5.** **press** ~ *d.d.* pres makinesi : levha hâlindeki madenlere istenilen şekli veren makine, **6.** *esk.* eski bir işkence aleti, **7.** frenlemek, fren yapmak, durduraçla yavaşlatmak/durdurmak, **8.** durduraçla/frenle donatmak, **9.** frenlenmek, yavaşlamak, durmak, **10.** **apply/put on the** ~ : frenlemek, fren yapmak.

brake^2, *is.* çalılık, fundalık. ***e.a.*** *- thicket.*

brake^3, *is. bot.* kuzgun otu *(Pteridium aquilium).*

brakeage, *is.* **1.** frenleme, yavaşlatma, **2.** durduraç düzeni, fren tertibatı.

brake band, *is.* durdurucu şerit, fren kayışı : bir kasnağa sürtünerek yavaşlatan/durduran sürtünmeli çelik şerit.

brakeless, *sf.* durduraçsız, frensiz.

brakeman = **brakesman**, *is.*, *ç.* **-men** frenci, gardöfren.

Brale , *is.* sertlikölçer : madenlerin sertliğini ölçmekte kullanılan, yüzeyleri arasında 120 açı bulunan elmas uçlu konik alet.

braless, *sf.* sutyensiz : kadın serbestliği taraftarı.

bramble, *is.&gs.f.* **-bled, -bling 1.** *bot.* böğürtlen çalısı *(Rubus fruticosus),* **2.** ağaç çileği, **3.** funda, çalı, **4.** *Brit. k.d.* böğürtlen/ağaç çileği toplamak.

brambling, *is. zool.* dağ ispinozu *(Fringilla montifringilla)* : erkeğinin tüyleri siyah beyaz, göğüs kısmı kızıl kahverengidir.

brambly, *sf.* **-blier, -bliest** böğürtlene benzer, böğürtlenli.

bran, *is.&gl.f.* **branned, branning 1.** kepek, buğday unu elenince kalan kabukcuklar, **2.** kepek suyuna batırmak, kepek suyunda kaynatmak, **3.** **~ner** : kepek suyunda kaynatan.

branch, *is.&f.* **1.** *bot.* dal. **root and** ~ : baştan başa. **2.** çatal. **the ~es of a deer's antler** : geyik boynuzunun çatalları, **3.** bölüm, kol, **4.** şube. ~ **office** : şube (binası), iş şubesi. **~-store** : satış şubesi, **5.** soy ağacı, şecere, **6.** nehir/ırmak kolu, **7.** *gr.* aynı kökten gelen dillerin ayrıldığı dal, **8.** *bil.* sapma : işlemlerin olağan sırasını bozarak, denetimi, adresi belirtilen bir işleme geçiren komut; izlencede bir ya da öbür seçeneğin uygulanabileceği nokta, **9.** *den.* bazı sularda seyrüsefer yapabilme ruhsatı, **10.** dallanmak, **11.** dallara/kollara ayrılmak. ~ **off** : çatallaşmak, çatallara/ikiye ayrılmak. *The main road ~es off to the left.* **12.** dallara/kollara/bölümlere ayırmak, bölmek, ayırmak, **13.** elişi/iğne örgüsü ile süslemek, **14.** ~ **out** : genişlemek, yayılmak, dal budak salmak, dallara/şubelere ayrılmak, şube/kol teşkil etmek, şube açmak. *He is thinking of ~ing out by opening another restaurant in the* *suburb.* **15. ~less** : dalsız, şubesiz, **16. ~like** : dal gibi. ***e.a.*** *- 1. offshoot, shoot, bough, limb, 11. diverge, ramify, subdivide. NOT* : **BRANCH**, genel anlamda dal demektir. Ağacın kalın dallarına **BOUGH** denir : *a bough loaded with apples.* Ağaç gövdesinin kalın çatalına veya bir dalın gövde kısmına **LIMB** denir : *to climb out on a limb.*

branch cut, *is. mat.* dal kesimi : çok değerli karmaşık bir işlevin, bir dalını tanımlamak için kullanılan ve tekil noktalardan oluşan eğri ya da doğru.

branched, *sf.* **1.** dallı, çatallı, kollara ayrılmış, **2. ~ chain** *kim.* dallanmış zincir. **~ carbon chain** : dallanmış karbon zinciri, alifatik bileşiklerin düz karbon zincirine küçük kümelerin değişik yerlerden bağlanmasıyla oluşan yeni iskelet.

branchia, *is., ç.* **-chiae** *zool.* solungaç, galsama. ***e.a.*** *- gill.*

branchial, *sf. zool.* **1.** solungaç+, **2. ~ arch** : solungaç yayı, balıklarda yutağın yanlarında bulunan ve solungaç ipliklerini taşıyan yay biçimli oluşum, **3. ~ basket** : solungaç sepeti, yuvarlak ağızlılarda solungaçları destekleyen sepet biçimindeki kıkırdak yapı, **4. ~ cleft = gill cleft** : solungaç yarığı, yutağın yanlarına yerleşmiş bir seri yarık biçimindeki açıklıklar.

branchiate, *sf. zool.* solungaçlı, galsamalı.

branchiform, *sf.* solungaç biçiminde.

branching, *is.* dallanma, dallara/kollara ayrılma.

branchio- = branchi-, *ön ek* "solungaç".

branchiopneustic, *sf.* solungaçla solunan (bazı böceklerin sularda gelişen cücükleri vb.).

branchiopod, *is. zool.* solungaç ayaklı : solungaç ayaklılar *(Branchiopoda)* familyasına mensup kabuklu deniz hayvanı. **~ous** : solungaç ayaklı, solungaçları ayaklarında bulunan.

branch line, *is.* demir yolu şube hattı, tali demir yolu.

branch point, *is.* **1.** *elekt.* düğüm noktası: bir elektrik devresinde üç veya daha fazla iletkenin birleşme noktası, **2.** *mat.* dallanma noktası: bir Riemann yüzeyinin iki ya da daha çok yaprağının birleştiği nokta.

branch water, *is.* **1.** ırmak, çay vb. kolundan alınan su, **2.** *ABD* içme suyu, çeşme suyu.

brand, *is.&gl.f.* **1.** cins, nevi, tür, marka, alâmet, alâmetifarika. **the best ~ of coffee** : en iyi cins kahve, **2.** damga, işaret, nişan, dağlama vb. suretiyle konulan marka/işaret, **3.** dağ(lama), eskiden canilere kızgın demirle vurulan damga. **a ~ from burning** : cehennemde yanmaktan kurtulmuş kimse, **4.** ar, leke, namus lekesi, ayıp, şerefsizlik işareti, **5.** dağlama demiri, kızgın demir, **6.** yanan/kısmen yanmış odun, **7.** *esk.* kılıç, **8.** damgalamak, işaret koymak, (hafızaya) nakşetmek. **to ~ sth. on s.o.'s memory** : bir şeyi bir kimsenin hafızasına nakşetmek, **9.** lekelemek, damga vurmak. **The spy was ~ed (as) a traitor** : Casusa vatan haini damgası vurulmuştu. **10. ~less** : markasız, damgasız, işaretsiz. ***e.a.*** *- 1. kind, grade, trademark, 4. stigma, 7. sword, 9. stigmatize.*

brander, *is.&f.* **1.** dağlayıcı, damgalayan, damga basan, marka/işaret koyan, **2.** *İsk.* (a) ızgara, (b) ızgara yapmak, ızgarada kızartmak, **3.** (tahta vb.) kaplamak, (bir yüzeye, duvara vb.) kaplama yapmak.

brandied, *sf.* konyaklı, brendili, konyağa batırılmış.

branding, *is.* dağlama. **~ iron** : dağlama demiri.

brandish, *is.&gl.f.* sallama(k), savurma(k). **~ing his sword, he rode into battle** : Kılıcını sallayarak muharebeye atıldı. ***e.a.*** *- shake, wave, flourish.*

brandisher, *is.* sallayan/savuran kimse.

brandling, *is. zool.* gübre solucanı*(Ersenia foetida)* gübre yığınlarında bulunan sarı benekli kızıl kahverengi küçük bir tür solucan.

brand-new = bran-new, *sf.* yepyeni, gıcır gıcır, hiç kullanılmamış. **~ness** : yepyenilik.

brandreth = brandrith, *is.* **1.** (kuyuyu çevreleyen) tahta çit, korkuluk, **2.** sacayağı, **3.** sacayağına benzer sehpa/mesnet/destek.

brandy, *is., ç.* **-dies**, *gl.f.* **-died, -dying** **1.** konyak, kanyak, brendi, **2.** konyağa batırmak/yatırmak, **3. ~ ball** *Brit.* konyaklı şekerleme, **4. ~ mint** : nane.

branks, *is.* dil kıskacı(eskiden şirretleri cezalandırmakta kullanılırdı).

branmash, *is.* kepek hamuru, suya karıştırılmış kepek.

bran-new, *sf. bk.:* **brand-new.**

brannigan, *is.* **1.** *bk.:* **carousal, 2.** kavga, gürültü, arbede, vuruşma. *e.a.- 2. squabble, brawl.*

branny, *sf.* **-nier, -niest** kepekli, kepek gibi.

brant, *is., ç.* **brants, brant** *zool.* kara kaz *(Branta bernicla)* : Arktik bölgelerde üreyen ve sonbaharda güneye göç eden, başı ve boynu kara, küçük bir kaz. **brant goose, brent, brent goose** *d.d.*

brash^1 = **brashy**, *sf.* **1.** aceleci, atılgan, girgin, **2.** küstah, arsız, yüzsüz, edepsiz, utanmaz, hayasız, **3.** (odun) gevrek, kolay kırılır. *e.a.- 1. hasty, rash, impetuous, 2. impertinent, impudent, tactless, 3. brittle.*

brash^2, *is.* **1.** yığın, tınaz, ufak taş/çakıl vb. yığını, **2. mush** *d.d. den.* dalgaların/akıntının sahile getirdiği buz parçaları, **3.** *patol. bk.:* **heartburn** (1), **3.** *Brit. k.d.* (a) (anî) sağanak, (b) mide ekşimesinden dolayı boğazda duyulan yanma, (c) anî gelen hafif rahatsızlık, bilhassa mide rahatsızlığı, **4.** *İsk.-Brit. k.d.* saldırı, hücum, savlet. *e.a.- 3. (a) shower, (b) pyrosis, 4. assault, attack.*

brashiness = brashness, *is.* **1.** acelecilik, **2.** küstahlık, edepsizlik, arsızlık, **3.** gevreklik.

brashly, *zf.* **1.** acele ile, telâşla, **2.** küstahlıkla, edepsizce, **3.** gevrek bir şekilde.

brashy, *sf.* **brashier, brashiest 1.** *bk.:* **brash**^{1}, **2.** *İsk.* sağanaklı, sağanak şeklinde.

brasier, *is. bk.:* **brazier.**

brasil, *is. bk.:* **brazil.**

brasilein, *is. kim. bk.:* **brazilein.**

brasilin, *is. kim. bk.:* **brazilin.**

brass, *is.&sf.* **1.** pirinç : bakır ve çinko alaşımı. **~ plate** : pirinç levha, **2.** pirinçten yapılmış (kap vb.), **3.** *mak.* pirinç yatak, **4.** *müz.* (a) pirinçten yapılmış nefesli saz, (b) bando, (c) pirinçten yapılmış nefesli saz çalan, **5.** *Brit.* (a) (üzerine resim, yazı vb. hakkedilmiş) pirinç plâka, (b) *argo* mangır, para. **I don't care a ~ farthing** : Bana ne? Boş ver! Umurumda değil! (c) *argo* orospu, **6.** (mobilyalarda) pirinç tutamak, **7.** sarı, limon, kehribar vb. rengi(nde), **8.** *ABD-argo* (a) yüksek rütbeli subay. **the top ~ = ~ hats** : yüksek rütbeli subaylar. (b) önemli /yüksek mevki sahibi memur, **9.** *k.d.* kendine aşırı güven, küstahlık, yüzsüzlük, **10. have a lot of ~** : fazla atak olmak. *e.a.- 5. (b) money, (c) prostitute, 9. impudence, effrontery.*

brasssage, *is.* darphane ücreti, madenî para basma ücreti.

brassard, *is.* **1.** kolluk, pazubent, **2. brassart** *ş.d.y.* kol zırhı, kolu koruyan madenî mahfaza.

brass band, *is. müz.* bando, mızıka.

brassbound, *sf.* **1.** pirinç takviyeli : pirinç, bronz vb. gibi madenlerle köşeleri, kenarları sağlamlaştırılmış (sandık vb.), **2.** sağlam, dayanıklı, mukavim, sert, müsamahasız, uyumsuz, bildiğinden şaşmaz. **a set of ~ regulations** : sert yönetmelikler, **3.** küstah, saygısız, edepsiz. **~ presumption** : küstahlık, haddini bilmezlik. *e.a.- 2. rigid, unyielding, inflexible, 3. impudent, brazen.*

***brasserie**, is., ç. **-ries** Fr.* birahane, bira salonu.

brass hat, *is. argo* yüksek rütbeli subay.

brassica, *is. bot.* turpgillerden herhangi bir bitki : turp, şalgam, lâhana, hardal, karnabahar vb.

brassicaceous, *sf. bot.* turpgillerden.

brassie = brassey = brassy, *is.* pirinç kaplı golf sopası.

brassiere = brassière, *is.* sutyen. *e.a.- bra.*

brassily, *zf.* arsızca, küstahça, saygısızca.

brassiness, *is.* arsızlık, küstahlık, saygısızlık.

brassish, *sf.* (madenî) pirince benzer, pirinç gibi, pirinç/bronz renginde.

brass tacks, *k.d.* en önemli konu/sorun, esas mesele, işin esası/özü, gerçek, temel. **get down to brass tacks** : esas konuya/sadede gelmek. **Let's get the discussion down to brass tacks** : Esas konuya dönelim/sadede gelelim. *e.a.- essentials, realities.*

brassware, *is.* pirinç eşya.

brassy^1, *sf.* **brassier, brassiest 1.** pirinç (ten yapılmış), pirinç kaplı, **2.** pirinç gibi, pirince benzer, **3.** cırlak, sert ve madenî. **~ tones** : cırlak sesler, **4.** arsız, yüzsüz, sırnaşık, saygısız, küstah, cüretkâr, gürültücü. *a ~ salesman.* **5.** gürültülü, patırtılı, yaygaracı. *a big ~ nightclub.* ***e.a.***- *3. harsh, metallic, shrill, 4. brazen, bold, impudent, insolent, arrogant, loud, 5. noisy, clamorous.*

brassy^{2}, *is., ç.* **brassies** *bk.:* **brassie.**

brat, *is.* yumurcak, afacan, haylaz, velet. **all these ~s** : bütün bu veletler. **~tish** : yumurcak/afacan gibi.

brattice, *is.&gl.f.* **-ticed, -ticing 1.** (maden ocağında havalandırma için yapılmış) tahta/bez bölme, **2.** tahta/bez ile bölmek/ayırmak, **3. brattishing/bretessé** *d.d.* Orta Çağlarda sur üzerindeki muvakkat tahta tahkimat, **4. ~ cloth** *d.d.* maden ocağı bölmesinde kullanılan bez.

brattle, *is.&gs.f.* **-tled, -tling 1.** takırtı, patırtı, **2.** patır patır koşmak/kaçmak, paldır küldür seğirtmek.

bratty, *sf.* **-tier, -tiest** haylazca, afacanca, yumurcakça. *~ tricks/remarks.* ***e.a.***- *brattish.*

brauhaus, *is., ç.* **-häuser** *Alm.* birahane, meyhane. ***e.a.***- *brewey, tavern.*

braunite, *is.* bravnit, Mn7SiO12 : manganez oksit ve silikat cevheri.

braunschweiger, *is. Alm.* baharatlı karaciğer sucuğu.

bravado, *is., ç.* **-does/-dos** kuru sıkı kabadayılık, palavra. ***e.a.***- *brag, bluster, bombast, braggadocio, courage.*

brave, *sf.* **braver, bravest**, *is.&f.* **braved, braving 1.** cesur, yiğit, yürekli, kahraman (kimse). **be ~** : Cesur ol! **to be as ~ as a lion** : aslan gibi cesur olmak, **2.** yakışıklı, güzel, yağız, **3.** *esk.* mükemmel, fevkalâde, şayanıhayret, **4.** savaşçı, muharip (özellikle K Amerika Kızılderili aşiretlerinde), **5.** cesaretle karşı koymak, göğüs germek. **to ~ misfortunes** : felâketlere göğüs germek. **to ~ out** : cesaretle karşılamak. **~ it out!** Cesur ol! Cesaretini kaybetme! **6.** meydan okumak, **7.** *esk.* görkemleştirmek, muhteşem bir hale getirmek, **8.** *esk.* övünmek, kabadayılık taslamak, **9. ~ly** : yiğitçe, cesaretle, cesurane, kahramanca; ihtişamla, haşmetle, görkemle. **The flag was flying ~ly** : Bayrak, görkemle dalgalanıyordu. **10. ~ness** : cesaret, yiğitlik, kahramanlık. ***e.a.***- *1. bold, intrepid, daring, dauntless, heroic, courageous, valiant, fearless, gallant, audacious, valorous, doughty, game, gritty, mettlesome, undaunted, plucky, 3. excellent, fine, admirable, 6. defy, challenge, dare, 8. boast, brag.* ***k.a.***- *1. cowardly, frighted, fearful, afraid, craven, argo chicken. NOT* : Müşkül ve tehlikeli durumlarda insanların gösterdiği metin, atılgan, kendine güvenir ve soğukkanlı davranışları niteleyen bu sıfatlardan **BRAVE** en geniş kapsamlısı olup tehlike ve tehdide yiğitçe karşı koymayı, nefse güven ve atılganlığı belirler. **COURAGEOUS**, tehlike ve felâketlere korkmadan, bilerek, isteyerek atılma karşı koyma hususunda doğuştan mevcut asil ve yüce bir ruh halini, üstün cesaret ve kahramanlığı niteler. **VALIANT**, manevî cesaret ile maddî iş ve eylemi, bedenî kuvvet ve dayanıklılığı birleştiren bir niteliktir. Bu nitelikteki kimselerin eylemi **VALOROUS** ile nitelenir. **FEARLESS**, tehlike karşısında korkusuz ve soğukkanlı, **GALLANT** ise atak, gösterişçi, çok defa acele ile ve düşünmeden yapılan bir hareketi niteler. **INTREPID**, tehlikeden yılmaz, gözü pek, azimkâr ve kendine güvenir; **BOLD** ve **DARING** ise tehlikeden korkmaz, cüretkâr ve atak anlamında kullanılır. **AUDACIOUS**, aynı niteliklere ek olarak umursamayış ve pervasızlığı ifade eder. **DOUGHTY**, mizahî olarak yiğitlik ve cesareti niteler. **GAME** ve **GRITTY**, ağrıve ıstıraplara sebat ve metanetle dayanma cesaretini belirtir. **METTLESOME**, manevî kuvveti, şevk ve canlılığı, **PLUCKY** beklenmedik ve elverişsiz durumlar karşısında gösterilen yürekliliği ve cesareti, **DAUNTLESS**, tehdit ve tahakküme karşı gözü pek ve yılmaz davranışı, **UNDAUNTED** ise bu tür davranışın eyleme geçişini niteler.

bravery, *is., ç.* **-eries 1.** cesaret, yüreklilik, yiğitlik, kahramanlık, **2.** görkem, ihtişam, güzellik, gösteriş(lilik). ***e.a.***- *1. intrepidity, fearlessness, boldness, daring, heroism, pluck, spirit, audacity, courage, valor, 2. showiness, splendor, magnificence.* ***k.a.***- *1. cowardice.*

bravissimo, *ünl. It.* Mükemmel, fevkalâde, harikulâde! ***e.a.***- *excellent, splendid.*

bravo, *ünl.&is., ç.* **-vos/-voes**, *f.* **-voed, -voing 1.** Aferin! Bravo! Alkış! **2.** haydut, (para ile kiralanan) katil, eşkiya, cani, suikastçi, **3.** aferin/bravo diye bağırmak. ***e.a.***- *1. well done, good, 2. bandit, assassin.*

bravura, *sf.&is.*, *ç.* **-ras/-re** *It.* **1.** *müz.* çalınması güç ve büyük hüner isteyen müzik parçası, **2.** canlı/hareketli/kıvrak (müzik parçası), **3.** hünerli/başarılı(yorumlama).

braw, *sf. İsk.* **1.** güzel, lâtif, fevkalâde, **2.** zarif giyimli, alımlı. ***e.a.*** *- 1. excellent, fine.*

brawl, *is.&gs.f.* **1.** gürültülü kavga, münakaşa, dalaşma, dövüş(me), ağız dalaşı, **2.** yaygara, şamata, gürültü, **3.** bağıra bağıra münakaşa/kavga etmek, patırtı/gürültü etmek, kıyameti koparmak, **4.** (nehir/su) çağlamak, gürül gürül/çağlayarak akmak, **5.** **~er** : yaygaracı, gürültücü, gürültü ile münakaşa/kavga eden. ***e.a.*** *- 1. wrangle, row, tumult, affray, altercation, rumpus, disorder, 2. clamor, 3. squabble, fight, bicker, row, wrangle.*

brawn, *is.* **1.** iyi gelişmiş adale, **2.** adale kuvveti/gücü, **3.** haşlanmış yabanî domuz eti.

brawnily, *zf.* kuvvetle, adale gücü ile, kuvvetli bir şekilde.

brawniness, *is.* kuvvetli(lik), güç(lülük).

brawny, *sf.* **brawnier, brawniest** adaleli, kuvvetli, güçlü. ***e.a.*** *- muscular, strong.*

bray, *is.&f.* **1.** anırma(k), **2.** kulakları tırmalayıcı/hoşa gitmeyen ses (çıkarmak), **3.** ezmek, ufalamak, havanda dövmek, **4.** *basım* matbaa mürekkebini inceltmek. ***e.a.*** *- 3. pound, crush.*

brayer, *is. bas.* baskı işlerinde mürekkebi düzgünce yaymak için kullanılan el merdanesi.

braza, *is.*, *ç.* **-zas** kulaç : İspanyolca konuşan ülkelerde kullanılan uzunluk ölçüsü. İspanya'da 167 cm, Arjantin'de 173 cm.

braze, *gl.f.* **brazed, brazing 1.** pirinçten imal etmek/yapmak, **2.** pirinçle kaplamak, **3.** pirince benzetmek, **4.** pirinç kaynağı yapmak.

brazen, *sf.&gl.f.* **1.** pirinç(ten), pirinçten yapılmış, **2.** pirinç gibi, pirince benzer (renk, sertlik, ses vb. bakımından), **3.** utanmaz, yüzsüz, arsız, küstah, terbiyesiz, **4.** yüzsüz/arsız yapmak, **5.** **~ out = ~ through** : (işi) pişkinliğe vurmak. *He prefers to ~ it out rather than admit defeat.* ***e.a.*** *- 2. brassy, 3. shameless, impudent, insolent, bold, defiant.* ***k.a.*** *- 3. shy.*

brazen-faced, *sf.* utanmaz, yüzsüz, arsız, küstah, hayasız, edepsiz, terbiyesiz. **~ly** : arsızlıkla, yüzsüzlükle, utanmadan, hayasızca, edepsizlikle.

brazer, *is.* pirinç kaynağı yapan, kaynakçı.

brazier, *is.* **1. brasier** *d.d.* pirinç eşya yapan kimse, pirinççi, **2.** mangal, **3.** maltız.

brazil = brasil = brazilwood, *is.* **1.** kızılağaç *(Caesal-pinia echinata)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen ve boya yapımında kullanılan bir ağaç, **2.** bakkam ağacı*(Caesalpinia sappam)*, **3.** kızıl boya : kızılağaçtan elde edilen boya.

Brazil = Brasil, *is.* Brezilya.

brazilein = brasilein, *is. kim.* brezil boyası, $C_{16}H_{12}O_5$: ağaç ve dokumaları boyamakta kullanılan kırmızı boya.

Brazilian, *sf..&is.* **1.** Brezilyalı, **2.** Brezilya+. **~ emerauld** : Brezilya zümrütü, yeşil turmalin (zümrüt taklidi). **~ guava** : yeşilimsi sarı meyve veren bir tür bodur ağaç *(Psidium guinese)*. **~ morning-glory** : Brezilya sarmaşığı*(Ipomoea setosa)* : pembe, mor çiçek açar. **~ pepper tree = Christmasberry tree** : Brezilya biber ağacı*(Schinus terebinthifolius)* : beyaz çiçekli, parlak kırmızı meyveli bodur ağaç. **~ peridot = ~ chrysolite** : Brezilya zeberceti, sarı yeşil bir tür taklit zebercet. **~ rhatany** : Brezilya ratanyası. **~ rosewood = palisander** : Brezilya gül ağacı (**Dalbergia nigra**). **~ ruby** : (a) Brezilya rubisi, açık pembe lâl taklidi bir taş, (b) pembe topaz (taklit). **~ sapphire** : mavi turmalin (gerçek safir değil).

brazilianite, *is.* brazilyanit, $Na_2Al_6P_4O_{16}(OH)_8$: mücevher olarak kullanılan cam parlaklığında, sarı yeşil renkli sodyum-alüminyum fosfat kristali.

brazilin = brasilin, *is. kim.* brazilin, $C_{16}H_{14}O_5$: sarı, iğnesel kristalli, suda erir katı madde. Bakkam ağacından elde edilir. Boya ve endikatör olarak kullanılır.

Brazil nut, *is.* Brezilya cevizi : G Amerika'da yetişen *Berthollitia excelsa* ağacının üçgen kesitli, koyu kahverengi kabuklu, içi cevize benzer meyvesi.

brazilwood, *is. bk.:* **brazil.**

breach, *is.&gl.f.* **1.** kırık, kır(ıl)ma, **2.** gedik, yarık, çatlak, rahne. **to make a ~ in the enemy's lines** : düşman saflarında bir gedik açmak, **3.** (yasa, emir, vait vb.) boz(ul)ma, ihlâl, riayetsizlik. **~ of contract** : sözleşmeyi bozma. **~ of promise** : sözünde durmama. **~ of professio-**

nal secrecy : meslekî sırları açıklama, **4.** (dostluk ilişkilerini) kesme, **5.** (balina) sıçrama, **6.** *esk.* (dalgaların kıyıya vurarak) parçalanma(sı)/kırılma(sı), **7.** *esk.* yara, **8.** yarmak, yarık/gedik/rahne açmak, kırmak, **9.** (yasa, emir vb.) bozmak, ihlâl etmek, (vaadini) tutmamak, sözünden dönmek, **10.** (balina vb.) su yüzüne sıçramak, **11. ~er** : yasayı vb. bozan/ihlâl eden, vaadini tutmayan, sözünden dönen, **12. ~ of faith** : sadakatsizlik, döneklik, sözünü/vaadini tutmama, **13. ~ of promise** *huk.* evlenme vaadini bozma, sözünden dönme, **14. ~ of peace** *huk.* kargaşalık, ayaklanma, asayişi ihlâl etme, **15. ~ of trust** : (a) *huk.* emniyeti suistimal, emanete hiyanet, güveni kötüye kullanma, (b) sorumluluğu/görevi kötüye kullanma. ***e.a.***- *1. fracture, rupture, break, 2. rift, fissure, crack, rent, opening, 3. violation, infraction, transgression, trespass, encroachment, infringement, 4. alienation, split, rift, schism, separation, dissension, dispute, 7. wound.* *NOT* : **BREACH ve INFRACTION**, bilerek veya bilmeyerek, kasıtlı veya kasıtsız olarak mevcut yasaları ihlâl, ahlâk kurallarına, vecibelere riayetsizlik, söz ve vaatleri tutmama anlamını taşırlar. **VIOLATION**, bilerek, kasten yasa, tüzüklere uymama ve (ekseriya) bu yüzden bir zarara sebep olmayı ifade eder. **TRANSGRESSION**, genellikle dinî ve ahlâkî kurallara riayetsizlik ve günah işleme anlamına gelir. **TRESPASS**, başkalarının hakkına, mülküne kasten tecavüz etmek, hukukî ve ahlâkî yasa ve kuralları ihlâl etmektir. **ENCROACMENT**, gizlice, sinsi sinsi, tedricen başkalarının malına, mülküne tecavüz ve bunları gasp etme anlamında kullanılır. **INFRINGEMENT** ise genel olarak **INFRACTION** veya **VIOLATION** ile aynı anlama, özel olarak da başkalarının hakkına (örneğin telif hakkına) tecavüz ve bunları ihlâl anlamına gelir.

bread, *is.&gl.f.* **1.** ekmek, yiyecek. **French ~** : francala. **~ crumb** : ekmek kırıntısı, ekmek ufağı. **~ fresh from the oven** : taze (fırından yeni çıkmış) ekmek. **~ knife** : ekmek bıçağı. **loaf of ~** : somun. **new ~** : taze ekmek. **whole wheat ~** : kara ekmek, kepekli undan yapılan ekmek, **2.** geçim, maişet. **to earn one's ~** : geçimini sağlamak. **daily ~** : geçim, maişet, **3.** (kiliselerde dinî tören için kullanılan) yufka, ince bisküvi, **4.** *argo* para, **5.** (aşçılıkta) üstüne ekmek kırıntıları serpmek, ekmek kırıntısına bulamak, **6. break ~** : (a) yiyeceğini birisi ile paylaşmak, **7. cast one's ~ upon the waters** : karşılık beklemeden iyilik yapmak, (fisebilillâh) hayır işlemek. "İyilik yap denize at, balık bilmezse hâlik bilir." **8. know which side of one's ~ is buttered on** : çıkarını/menfaatini bilmek, gerçek çıkarının nerede/hangi tarafta olduğunu bilmek, **9. take the ~ out of s.o.'s mouth** : (birinin) ekmeğini elinden almak, geçimine/nasibine engel olmak.

bread and butter, *is.* **1.** tereyağlı ekmek, **2.** *k.d.* geçim, maişet, rızık, geçim yolu, medarımaişet. **Writing is his ~ ~ ~** : Geçimini yazarlıkla sağlıyor. **3. quarrel with one's ~ ~ ~** : ekmeğiyle oynamak, rızkına mani olmak. ***e.a.***- *2. livelyhood, sustenance.*

bread-and-butter, *sf.* **1.** asgarî geçimi sağlayan, kaçınılmaz, vazgeçilmez, mübrem, zarurî. **a ~ item** : mübrem/zarurî madde. **a ~ job** : asgarî geçim sağlayan iş, **2.** pratik, uygulanabilir, özlü. *a ~ argument.* **3.** şükran, teşekkür, misafirperverliğe karşı teşekkür ifade eden. **a ~ letter** : teşekkür mektubu, **4.** *esk.* çocukluk veya gençliğe ait, **5. ~ model** : (gemi inşaatında) ana model, tekne modeli, **6. ~ pickle** : hıyar turşusu : kabuklu hıyar dilimlenip tuzlu suda bırakıldıktan sonra sirke, kereviz tohumu, baharat ve şekerle kaynatılarak yapılır.

breadbasket, *is.* **1.** ekmek sepeti, **2.** buğday ambarı: bol buğday yetiştiren bölge, **3.** *argo* mide, karın.

breadboard, *is.* **1.** ekmek tahtası: üstünde ekmek kesilen veya hamur yoğurulan tahta, **2.** denel çatkı: elektrik/elektronik devrelerinin deney ve araştırma evresinde kolayca monte edildiği şasi.

breadfruit, *is.* **1.** *bot.* ekmek ağacı*(Artocarpus communis, A. altilis)* : Pasifik adalarında yetişen ve yuvarlak nişastalı meyvesi fırında/ateşte pişirilerek yenen bir ağaç, **2.** ekmek ağacının meyvesi.

breadless, *sf.* ekmeksiz. **~ness** : ekmeksizlik.

bread line, *is.* ekmek kuyruğu : bedava dağıtılan yiyecekleri almak için sıraya girip bekleyen fakirler.

bread mold = black mold, *is.* kara küf *(Rhizopus nigricans)* : yiyecek maddeleri üzerinde üreyen siyah küf.

breadnut, *is.* ekmek kestanesi *(Brosimum Alicastrum)* : Antil adalarında kaynatılarak veya ateşte pişirilerek yenilen sarı/kahverenkli yuvarlak meyve.

breadroot, *is.* kızılderili ekmeği : K Amerika'nın orta bölgelerinde yetişen *Psoralea esculenta* bitkisinin kökü. Kızılderililer ekmek yerine yerler. **Indian breadroot, praririe turnip** *d.d.*

bread sauce, *is.* ekmekli salça : ekmek ufağı, süt ve tereyağı ile yapılan salça.

breadstuff, *is.* **1.** ekmeklik tahıl : hububat, un gibi ekmek yapılan maddeler, **2.** (herhangi cins) ekmek.

breadth, *is.* **1.** genişlik. *What is the ~ of this room?* **2.** en. **a ~ of cloth** : kumaşın eni, **3.** (bilgi, tecrübe vb. için) kapsam, vüs'at. *The ~ of his knowledge is well known all over the world.* **4.** açık/geniş görüş, değişik fikir ve görüşlere uyabilme yeteneği. **a woman of great ~ of mind/opinion** : geniş/açık görüşlü/fikirli bir kadın, **5. the length and ~ of** : karış karış, baştan başa, enine boyuna, her köşesi(ni). **I have travelled through the length and ~ of this country** : Bu ülkeyi karış karış dolaştım. **6. ~less** : ensiz, dar. ***e.a.***- *3. scope, range, extent.*

breadthways = breadthwise, *zf.* enine, genişliğine.

breadwinner, *is.* ekmek kazanan, ailenin geçimini sağlayan (kimse), geçim aracı. **breadwinning** : geçim, maişet, ekmek kazanma.

break^{1}, *f.* **broke** (*esk.* **brake**), **broken** (*esk.* **broke**) **breaking 1.** kır(ıl)mak, parçala(n)mak, parça parça olmak/etmek. *He broke his glass.* **The window broke into pieces** : Cam parça parça oldu. **2.** (yasa, emir vb. ne) uymamak, riayet etmemek, karşı gelmek, ihlâl etmek, hılâfına hareket etmek, (sözünü /vaadini) tutmamak, sözünden dönmek. **to ~ the law** : kanunu ihlâl etmek, suç işlemek, kanuna karşı gelmek. **to ~ a promise** : vaadinden dönmek, vaadini tutmamak. **He broke his promise to come straight home** : Doğru eve geleceğine dair verdiği sözü tutmadı. **3.** *gen.* **~ off** : kesmek, sona erdirmek, son vermek. **to ~ off friendly relations with an ally** : bir müttefikle dostane ilişkileri kesmek, **4.** mahvetmek, işini bitirmek, imha etmek.*The Turkish Army broke the Greek forces at Dumlupınar.* **5.** (kemik vb.) kır(ıl)mak. **He broke his leg** : Bacağı kırıldı. **6.** yarala(n)mak, berele(n)mek. *to ~ the skin.* **7.** kesintiye/inkıtaa uğratmak, ara vermek, ihlâl etmek, bozmak. *A sharp cry broke the silence.* **to ~ a journey** : seyahate ara vermek, uzun bir seyahatte mola vermek, konaklamak. **to ~ for a meal** : yemek molası vermek. **to ~ a strike** : grevi durdurmak, **8.** terk etmek, nihayete erdirmek, kurtulmak. **to ~ a bad habit** : kötü bir alışkanlıktan kurtulmak. **to ~ the cigarette habit** : sigara içmeyi terk etmek. **9.** sırrını keşfetmek, şifre anahtarını keşfetmek/bulmak, **10.** (bir kolleksiyon veya takımdan) bir parça(sını) ayırmak. *He had to ~ the lot to sell me the two red ones I wanted.* **11.** (para) boz(dur)mak, daha ufak parçalara/bileşenlere ayır(ıl)mak. **He broke ten dollar bill into change** : On doları bozdu. *The prism ~s the light into all colors of the rainbow.* **12.** içine girmek, nüfuz etmek, **13.** *huk.* (a) (eve/mağazaya vb.) zorla girmek, kırıp girmek, tecavüz etmek, (b) yasal yollardan bir vasiyetnameye itiraz edip boz(dur)mak, **14.** kaçmak, firar etmek. **to ~ jail** : hapis(hane)den kaçmak. **The prisoner broke free/loose** : Mahpus kaçıp kurtuldu. **15.** (sporda/oyunda) üstün gelmek, daha iyi sonuç almak/derece kazanmak, aşmak. **to ~ a record** : rekor kırmak, en üstün başarıyı sağlamak. **He never broke 80 in golf** : Golfta aldığı sayılar hiçbir zaman 80'i aşmadı. **16.** açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek. *He broke the good news to her at dinner.* **17.** çözmek, halletmek, sonuçlandırmak, sonuca bağlamak/ulaştırmak. **The police needed only a week to ~ that case** : Polis bir haftada o davayı sonuçlandırdı. **18.** (damar) çatlamak. *He almost broke a blood vessel from laughing so hard.* **19.** boz(ul)mak, işlemez hale gelmek/getirmek. **to ~ a watch** : saati bozmak. **My car is broken** : Arabam bozuldu. **His health broke** : Sağlığı bozuldu. **20.** (çıban, sivilce vb.) delmek, yarmak, deşmek, patlatmak. *He broke the blister with a needle.* **21.** iflâs ettirmek, top attırmak. **~ the bank** : kumarda bütün parayı kazanmak. *He broke the bank at Monte Carlo.* **22.** (tazyik, işkence vb. sonucu) pes de (dirt)mek, mukavemeti(ni) kır(ıl)mak, boyun eğ(dir)mek, ram etmek/olmak. *They broke him by the threat of blackmail. He broke under continuous questioning.* **23.** rütbesini indirmek. **to ~ an officer** : bir subayın rütbesini indirmek, **24.** şiddetini azaltmak, etkisini hafifletmek. **to ~ a fall** : düşüşü hafifletmek, **25.** evcilleştirmek, ehlileştirmek, alıştırmak, itaat altına almak. *to ~ a horse.* **26.** *gen.* **~ of** : bir alışkanlıktan/itiyattan/huydan vazgeçirmek, **27.** *elekt.* devreyi açmak, akımı kesmek, **28.** (gazetecilikte) (a) bir haberi yay(ınla)mak. *They will ~ the story tomorrow.* **The news broke** : Haber etrafa yayıldı. (b) (başka bir sayfada devam etmek üzere) hikâyeyi bölmek/kesmek, (c) yayınlanmak, intişar etmek. *The story broke in the morning papers.* **29.** *bilârdo* isteka ile vurup topları dağıtmak, **30.** *sp.* (a) topa yön değiştirtmek, (b) tenis vb.) üst üste sayı kazanmak, **31.** *den.* (sarılmış olarak direğe çekilen bayrağı düğümünü çözerek) birdenbire açmak, **32.** bozmak, nakzetmek, yanlışlığını kanıtlamak, çürütmek. *The FBI broke his alibi by proving he was seen at the crime scene.* **33.** (bir plân/kampanya başlangıcını) etrafa yaymak, herkese duyurmak. *They were going to ~ the sales campaign with a parade in April.* **34.** (çifte veya tabancayı kırma yerinden katlayarak) ateş kesmek, **35.** kop(ar)mak. **The rope broke when they were climbig the cliff** : Sarp kayalara tırmanırken halatları koptu. **36.** *gen.* **~ away/off/from** : ayırmak, ayrılmak, kop(ar)mak. **He broke a branch off the tree** : Ağaçtan bir dal kopardı. *A large piece of ice broke away from the iceberg.* **37.** (birdenbire) çıkmak/başlamak/zuhur etmek, peyda olmak, patlamak, dön(üş)mek. **The storm broke** : Fırtına başladı. **The war broke over Europe** : Avrupa'da harp patladı. **The discussion broke out into the fight** : Münakaşa kavgaya dönüştü. **A deer broke into the clearing** : Birdenbire bir geyik peyda oldu. **38.** (ses) başlamak, (alkış vb.) kop(ar)mak. **She broke into song** : Şarkı söylemeye başladı. **A cry broke from her lips** : Bir çığlık kopardı. **39.** (duygu/his/heyecan vb. birdenbire) ifade etmek, belir(t)mek. **His face broke into a smile** : Birdenbire yüzünde bir tebessüm belirdi. **40.** (gün) ağarmak, başlamak. *The day broke hot and saltry.* **the ~ of day = daybreak** : şafak, fecir, **41.** (fırtına, kötü hava vb.) dinmek, azalmak. *The weather broke after a week and we were able to sail for home.* **42.** (atlayan balık, su yüzüne çıkan denizaltı vb. gibi suyu) yarmak, (toprağı) sürmek/bellemek. **43.** (sağlığı) bozulmak, (kuvveti, maneviyatı) azalmak/kırılmak. *After years of hardship and worry, his health broke.* **44.** (kalp) kırılmak, üzülmek, incinmek, rencide olmak, çok üzüntü duymak. **to ~ s.o.' heart** : birine keder/acı vermek, kalbini/umudunu kırmak. *Her heart broke when he told her that he no longer loved her.* **45.** (ses, müzik aleti vb.) (a) bir perdeden ötekine atlamak. (b) fasıla vermek, **46.** (sesi) titremek, (heyecandan) kısılmak. **Her voice broke when she mentioned his name** : Onun adını anarken sesi titriyordu. **47.** (fiyat, kıymet vb.) (birdenbire/çok miktarda) düşmek, **48.** çarpıp parçalanmak, paramparça olmak. *The waves broke on the shore.* **49.** (yarış atı) tırıstan dörtnala geçmek, **50.** *bot. bk.:* **mutate** (1&2), **sport** (15), **51.** *gr.* sesi ikilemek, bir sesi iki sese ayırmak, **52.** (at yarışı) fırlamak, atılmak, ilk harekete geçmek. *The horses broke fast from the gate.* **53.** *boks* gerilemek, geri basmak, ayrılmak. *The fighters fell into clinch and broke on the referee's order.* **54.** vuku bulmak, vaki olmak, **55.** çiçeklenmek, yapraklanmak, filizlenmek, çiçek/yaprak açmak, **56.** **~ away** : (a) sıyrılmak, (kaçıp) kurtulmak, firar etmek, yakasını kurtarmak. *He broke away from arresting officer.* (b) vaktinden önce harekete geçmek. *The horse broke away from the starting gate.* (c) kırılıp kopmak, dağılmak, ayrılmak, (dinî/siyasî) bağları koparmak, **57.** **~ bread** : yemek yemek, yiyeceği birlikte paylaşmak, **58.** **~ bulk** *den.* yükü (kısmen/tamamen) boşaltmak, **59.** **~ camp** : (pılıyı pırtıyı/çadırları vb. toplayıp) tekrar yola koyulmak, kamp yerini terk etmek. *They broke the camp at dawn and proceeded toward the mountains.* **60.** **~ cover** : (hayvan) saklandığı yerden fırlayıp kaçmak, **61.** **~ down** : (a) arızalanmak, bozulmak, sakatlanmak, işlemez hale gelmek. *My car broke down.* (b) (ruhen) sarsılmak, büyük üzüntü duymak, kendini tutamamak. **He broke down and wept at the sad news** : Acı haberi alınca kendini tutamayıp ağladı. (c) yıkmak, kırmak. *The police broke the door down.*

(d) yen(il)mek, yenilgiye uğra(t)mak. *His opposition broke down.* (e) akamete/başarısızlığa uğra(t)mak. *The peace talks have broken down.* (f) **~ down into** *kim.* çözüş(tür)mek, ayrış(tır)mak. *Chemicals in the body ~ down our food into useful substances.* (g) kısımlara ayır(ıl)mak, tahlil etmek. (h) (elektrik/elektronik devresi) kıvılcım atlaması yüzünden işlemez hâle gelmek, arızalanmak, **62. ~ even** : zararsız/başa baş kapatmak, ne kâr ne zarar etmek. *He played poker all night and broke even.* **63. ~ for** : (anîde) fırlamak. *The pass receiver broke for the goal line.* **64. ~ forth** : fışkırmak, kopmak, patlamak, **65. ~ ground** : (a) temel kazmak, inşaatın ilk kazısını yapmak, başlangıç yapmak. *to ~ ground for a new housing development.* (b) *den.* demir almak, (c) **~ new/fresh ground** : çığır açmak, yeni keşifler/yenilikler yapmak. *Scientists are ~ing fresh ground every day in their search for medicines.* **66. ~ in** : (a) (zorla/kırarak) eve girmek, kırmak, (maymuncuk vb. ile) kapıyı açıp eve girmek. *Someone broke in and stole all my money.* (b) eğitmek, alıştırmak, öğretmek, yetiştirmek. *Two weeks in the new office should be enough to ~ you in.* (c) ilk olarak giymek/kullanmak. **These shoes haven't been broken in** : Bu pabuçlar hiç giyilmedi (henüz yepyeni). (d) söze karışmak, lâfını kesmek. *He broke in with some ideas of his own.* (e) (yeni bir makineyi) az yükle çalıştırmak, **67. ~ in/forth/from** : (sözü) kesmek, inkıtaa uğratmak, araya girmek. *Don't ~ in on the conversation.* **68. ~ in/into/through** : güçlükle/zorla yol açmak. *The hunters broke through the underbush.* **69. ~ in on/upon** : zorla girmek, müdahale etmek, kesintiye/inkıtaa uğratmak. *The visitor opened the wrong door and broke in on a private conference.* **to ~ in on s.o.'s thoughts** : birinin düşüncelerini kesintiye uğratmak, **70. ~ into** : (a) araya girmek, karışmak, müdahale etmek, kesmek, kesintiye/fasılaya uğratmak. *He broke into the conversation at a crucial moment.* (b) (birdenbire) bir işe başlamak/girişmek. *to ~ into a run.* (c) (bir işe/mesleğe) girmek, kabul edilmek, katılmak, dahil olmak. *It is difficult to ~ into theater.* (d) **burst into** *d.d.* zorla girmek, tecavüz etmek. *They broke into the store and stole $900.* (e) (istemeyerek) bir kısmını kullanmak/sarf etmek, içeri girmek. **He broke into the money he saved** : İstemeyerek biriktirdiği parayı harcadı. **to ~ into one's reserves** : yedekten sarf etmek, **71. ~ of** : (bir kimseyi) alışkanlığından/iptilâsından vazgeçirmek. *Doctors keep trying to ~ him of his dependence on the drug.* **72. ~ off** : (a) kop(ar)mak, kesip/kırıp ayırmak, ayrılmak, ilişiğini kesmek, bozmak. **A branch broke off the tree** : Ağaçtan bir dal koptu. **to ~ off an engagement** : nişanı bozmak. (b) (birdenbire) dur(dur)mak, inkıtaa uğra(t)mak, kesmek, ara vermek. *Those two countries have broken off relations (with each other) again.* **Let's ~ off (work) and have some coffe** : İşe ara verip birer kahve içelim. **73. ~ open** : kırmak, zorla açmak, **74. ~ one's neck** *k.d.* kelleden olmak, kelleyi koltuğa almak, çok tehlikeli işe atılmak, hayatını tehlikeye atmak. **You'll ~ your neck if you're not more careful** : Dikkat etmezsen kelleden olursun. **75. ~ out** : (a) patlak vermek, birdenbire çıkmak/zuhur etmek. *An epidemic/a war/a fire broke out.* (b) *patol.* (bazı hastalıklar) püskürme şeklinde belirmek, dökmek, (c) cildinde kabarcıklar/sivilceler çıkmak. **His face broke out in spots. ~ out into pimples** : yüzü sivilcelerle kaplanmak. (d) (kullanmaya) hazırlamak. *to ~ out the parachutes.* (e) (kullanmak/tüketmek üzere) ambardan/depodan çıkarmak. *to ~ out one's best wine.* (f) kaçmak, firar etmek. **to ~ out of prison** : hapisten kaçmak. (g) **~ out the cargo** : yükü gemiden çıkarmak, (h) **~ out in song** : birdenbire şarkı söylemeye başlamak, **76. ~ shear** *den.* (demir atmış gemi) sürüklenerek bir engele takılma tehlikesiyle karşılaşmak, **77. ~ short** : kısa kesmek, vaktinden evvel bitirmek. *The visit was broken short.* **78. ~ s.o.' heart** : (birisinin) kalbini kırmak, (birisini) kedere/teessüre gark etmek, çok üzmek. *He broke his mother's heart when he dropped out of school.* **79. ~ step** : yürüyüş düzenini/ahengini bozmak, ayak uyduramamak, **80. ~ the ice** *k.d.* samimî bir hava yaratmak, (ilk söze başlayarak) çekingenliği/resmiyeti ortadan kaldırmak, başı çekmek, **81. ~ through** : (a) çıkmak, zuhur etmek. *It was a cloudy day, but the sun at last broke through.* (b) çığır açmak, büyük bir engeli aşmak, yeni ufuklar açacak önemli bir keşifte bulunmak. *Scientists hope to ~ through soon in their fight against cancer.* (c) zorluğa rağmen ilerlemek, yarıp geçmek, yarmak. *Our soldiers broken through the enemy's defence line.* **82. ~ up** : (a) **split up** *d.d.* separate, ayrılmak, ilgisini kesmek, (b) sona er(dir)mek, son vermek, nihayetlen(dir)mek. *The police broke up the fight. to ~ up a frienship/a marriage.* (c) parçala(n)mak, parçalara ayrılmak, bölünmek, dağılmak, çatla(t)mak. *The ship broke up on the rocks. Frozen water will ~ up the bottle.* (d) dağılmak, dağıtmak, sökmek, yıkmak. **The crowd broke up** : Kalabalık dağıldı. (e) boz(ul)mak, haleldar etmek/olmak. *TV commercials during a dramatic presentation ~ up the continuity of effect.* (f) (okul) tatil olmak, tatile girmek. *When does your school ~ up?* (g) çok eğlen(dir)mek, gülmekten katıl(t)mak, kahkahaya boğmak, kendini tutamayıp gülmek. *His funny story really broke me up.* (h) toprağı sürmek/bellemek, (ı) ıstırap çek(tir)mek, kederlen(dir)mek, üz(ül)mek. *The bad news will ~ him up.* **83. ~ wind** : yellenmek, osurmak, **84. ~ with** : (a) ayrılmak, ilişiğini/ ilgisini kesmek, bozuşmak, terk etmek. *to ~ with one's family/with one's former friends/with old ideas.* **to ~ with the past** : tamamen yeni bir hayata başlamak. (b) inkâr etmek, reddetmek, tanımamak. **to ~ with tradition** : töreleri tanımamak. ***e.a.-*** *__1.__ smash, crush, shatter, fracture, splinter, shiver, rupture, crack, burst, __2.__ infringe, ignore, disobey, contravene, __3.__ dissolve, annul, __4.__ defeat, destroy, __5.__ fracture, __6.__ lacerate, wound, __7.__ interrupt, disrupt, __8.__ overcome. stop, __9.__ discover, __12.__ penetrate, __13.__ (b) contest, __14.__ escape, __15.__ surpass, beat, better, __16.__ disclose, divulge, __17.__ solve, __18.__ rupture, __19.__ disable, destroy, __20.__ burst, __23.__ demote, __25.__ tame, __37.__ burst, begin violently, __41.__ cease, __54.__ take place, occur, __66.__ (b) train, initiate, (d) interrupt, __69.__ intrude upon, __70.__ (a) interpose, interrupt, (c) enter, __72.__ (b) discontinue, __75.__ (a) arise, (f) escape, flee, __82.__ (a) separate, (d) dissolve, (e) disrupt, upset, __84.__ (a) separate from, (b) repudiate.* ***k.a.-*** *__1.__ repair.* ***NOT*** **:** **BREAK**, katı bir cismi vurma veya çarpma ile kırmak, parçalamak, koparmak, parçalara ayırmak demektir : *to break a chain, a leg, a branch.* **CRUSH**, basınç altında ezmek, ufak parçalara ayırmak anlamına gelir : *to crush a beetle.* **SHUTTER**, parçaları etrafa savrulacak şekilde parçalamak, paramparça etmektir : *to shutter a light globe.* **SMASH**, gürültü ile ve anîde kır(ıl)mak, parçala(n)mak anlamında kullanılır : *to smash a glass.* **FRACTURE**, katı bir cismi çatlatmak veya kırmak, **RUPTURE** ise yumuşak/katlanabilen bir cismi, çok defa içerden bir kuvvet etkisiyle, yırtmak, koparmak, parçalamaktır. **SPLIT**, katı bir cismi uzunluğuna dilmek/yarmak/parçalamak; **SPLINTER** ise kırarak veya dilerek uzun sivri parçalara/kıymıklara ayırmak demektir. Keza **SHIVER**, anî bir kuvvetle kıymık gibi ince uzun parçalara ayrılmak, parçalanmaktır.

break^{2}, *is.* **1.** kırık(lık), kır(ıl)ma, parçala(n)ma, kopma ayrılma. **There is a ~ in the window** : Pencerede bir kırık var. **a ~ from/with the past** : maziden kopma/ayrılma, **2.** çatlak, yarık, aralık, açıklık. **The ~ in the wall had not been repaired** : Duvardaki çatlak tamir edilmemiş. **3.** kaçış, firar. *a ~ for freedom.* **make a ~ for it** *k.d.* (esir vb.) kaçmaya yeltenmek, **4.** atılış, atılma, hamle, koşma, seğirtme. **When the rain stopped, I made a ~ for home** : Yağmur dinince eve koştum. **5.** ilişki kesme, dostluk ilişkilerine son verme, **6.** kesinti, inkıta, durdurma, son verme, **7.** (ses vb.) anî değişme, kısa duraklama. *I noticed a ~ in his voice.* **8.** *k.d.* şans, fırsat, olanak. **give s.o. a ~** *k.d.* birine bir fırsat vermek, olanak/şans tanımak. **a good ~** : şanslı bir durum, işlerin yolunda gitmesi. **lucky ~s** : mesut tesadüfler. **He's had a good year with several big ~s** : Bütün sene şansı yaver gitti. **Give him a ~ and he will succeed** : Ona fırsat/imkân ver, başaracaktır. **Give me a ~** : Bana bir fırsat ver/tanı(Bırak biraz nefes alayım/müsaade et/ kendimi toparlayayım). **9.** *k.d.* gaf, pot. **a bad ~** : fena bir pot, şanssızlık, **10.** paydos, fasıla, ara verme, teneffüs. **take a ~** : biraz dinlenmek/ara vermek/nefes almak/izin almak. **a coffee/lunch ~** : kahve/yemek paydosu. **without a ~** : durmadan, aralıksız, fasılasız, habire. *He's worked 12 hours wihout a ~.* **11.** *şiirde* fasıla, ara, **12.** *caz* solo bölüm, **13.** *müz.* sesin anî değişmesi, **14.** (borsada) anî fiyat düşüşü, **15.** (bir elektrik devresinde) açıklık, kesinti, kopukluk, **16.** *basım* (a) iki paragraf arasındaki bir/birkaç satırlık aralık, (b) **~s = suspension points** : bir metinden bazı kısımların çıkarıldığını gösteren noktalar, **17.** satır sonunda o satıra sığmayan kelimenin bölündüğü nokta, **18.** (bilârdo) (a) üst üste başarılı vuruşlar, kazanılan sayılar, (b) oyuna başlangıç (vuruşu), **19.** *sp.* top sapması, **20.** (at yarışında) (a) başlangıç, başlama, (b) atın tırıstan dörtnala geçişi, **21.** (top yuvarlama oyununda) iki atıştan sonra kukaları hepsini devirememe, **22.** *boks* hasmından ayrılma, gerileme, **23.** öğütülme esnasında kepeğin buğdaydan ayrılması, **24.** devamı gazetenin başka sayfasında olan haberin/yazının bölündüğü nokta, **25.** *den.* güvertede kamara vb. gibi yüksek yapılar kısmı, **26.** *rad.TV* ara, fasıla: ilân vb. için asıl programda yapılan kısa süreli kesinti, **27.** sıçrayan balığın su yüzünde hasıl ettiği kırışıklık, **28. brake** *d.d.* atlı büyük yolcu/gezinti arabası, **29. a ~ in the weather** : hava değişmesi. ***e.a.***- *1. fracture, rupture, rent, tear, rip, rift, split, breach, fissure, 2. crack, gap, 6. suspension, stoppage, stop, pause, 8. opportunity, 9. blunder, 10. rest, respite, 11. pause.*

breakable, *sf.* **1.** kırılabilir, kolay kırılır, kırılacak (şey). **the ~s** : kırılacak eşya, **2. ~ness** : kırılabilme.

breakage, *is.* **1.** kır(ıl)ma, kır(ıl)ış, çatla(t)ma, **2.** kırık, çatlak, kırılan yer/parça/miktar. *There was a great deal of ~ in that shipment of glassware.* **a ~ in the gas pipe** : gaz borusunda bir çatlak, **3.** kırılma payı/kaybı, kırılan eşya bedeli/tutarı. *What was the ~ in that shipment?*

break and entry, *bk.:* **breaking and entering.**

breakaway, *sf.&is.* **1.** ayrılma, ayrılış, uzaklaşma. **He made a ~ from his former life** : Eski hayatından uzaklaştı. **2.** *Avust.* (a) panik, dağılıp kaçma, kaçış, hezimet, (b) sürüden kaçan hayvan, **3.** *tiy.* kolay sökülüp kurulabilen sahne, **4.** ayrılan, ayrılık taraftarı. *A ~ group within the old political party formed a new one.* **5.** kolay sökülüp takılabilen, kolayca kırılabilen. ***e.a.***-*1. separation, secession, 2. (a) stampede.*

breakbone fever, *bk.:* **dengue.**

breakdown, *is.* **1.** bozulma, arıza(lanma), bozukluk, kesiklik, kesinti, inkıta. **Our car had a ~ on the road** : Arabamız yolda bozuldu. **an electricity ~** : elektrik kesilmesi, **2.** *kim.* (a) çözüşme, (b) tahlil, **3.** çeşitlere/türlere ayırma, sınıflandırma, tasnif, döküm, ayrıntılı hesap, sade dille açıklama. *I'd like the ~ of these figures, please.* **4.** *elekt.* atlama, kıvılcım atlaması, yalıtkanın delinmesi. **~ voltage** : atlama gerilimi, yalıtkanda kıvılcım atlatan minimum gerilim, **5.** *ABD* gürültülü hareketli bir halk dansı, **6.** zihnî/bedenî çöküntü, (aşırı) zafiyet. **a nervous ~** : sinir zafiyeti.

breaker, *is.* **1.** kıran, kırıcı, ezici, kesici, açıcı, kırma makinesi, **2.** sahile çarpan/kırılan dalga, **3. ~ strip** *d.d.* lâstik kalıbı koruyucu şeridi, **4.** (dokumacılıkta) elyaf temizleyici/ayırıcı makine, **5. praririe ~** *d.d.* uzun bıçaklı saban/pulluk, **6.** *den.* mancana, gemilerde kullanılan su fıçısı, **7. ~ card** : kaba tarak, ham yünü ilk tarayan tarak.

break-even, *sf.&is.* **1.** başa baş, geliri giderine eşit/denk, ne kârlı ne zararlı, **2. ~ point** *d.d.* başa baş noktası: bir işletmede gelirin gidere eşit olduğu nokta/dönem/evre.

breakfast, *is.&f.* **1.** kahvaltı. **to have ~** : kahvaltı yapmak, **2.** kahvaltıda yenilen yiyecekler. **a ~ of butter, cheese and egg** : tereyağı, peynir ve yumurtalı bir kahvaltı, **3.** kahvaltı etmek. *He ~ed on coffee, toast and egg.* **4.** kahvaltı çıkarmak/vermek/ikram etmek. *We ~ed the author in the finest restaurant.* **5. ~er** : kahvaltı yapan kimse, **6. ~ food** : hububattan yapılmış kahvaltılık yiyecekler, **7. ~less** : kahvaltısız.

breakfront = break-front, *sf.&is.* **1.** orta kısmı çıkık (kitaplık vb.) **2.** ön kısmı çıkıntılı kitaplık.

break-in, *is.* **1.** konuta saldırı, meskene tecavüz, yasa dışı olarak ve zorla bir binaya girme. *a ~ by burglars.* **2.** ilk işlem, hazırlık çalışması, daha güç olan normal koşullara hazırlık olmak üzere yeni bir şeyin kolay koşullar altında denenmesi/çalıştırılması.

breaking, *is.* **1.** kır(ıl)ma. **~ point** : kırılma noktası, **2.** *gr.* sesi ikileme, bir sesli harfi iki sesli harfe ayırma, **3. ~ and entering** *huk.* konuta saldırı, meskene tecavüz.

breakless, *sf.* **1.** aralıksız, fasılasız, **2.** kırıksız, çatlaksız.

breakneck, *sf.* çok tehlikeli, kafa göz yarabilen. *He raced through the streets at ~ speed.*

break of day, *is.* şafak, fecir, tan, gün ağarması. *At ~ ~ ~ the hikers were already on the trail.*

breakout, *is.* **1.** kaçış, firar (özellikle hapishane, tımarhane vb. den), **2.** (hastalık) salgın, anî zuhur ve yayılma, **3.** kuyu kazmakta kullanılan makine ve teçhizatın demonte edilip kaldırılması. ***e.a.***- *1. escape.*

breakpoint, *is.* kesim noktası, ara vermek veya değişiklik yapmak için en uygun zaman/nokta.

breakthrough, *is.* **1.** *As.* yarma, cepheyi yarıp geçme, **2.** bir engeli aşma/yenme/ortadan kaldırma. *The President reported ~ in technology, in diplomatic relations.* **3.** önemli ilerleme, hamle, atılım, aşama : özellikle önceleri karşılaşılan engel ve başarısızlıktan sonraki ilk önemli başarı/keşif. *Scientists have made a ~ in their treatment of that disease.*

breakup, *is.* **1.** çözülme, dağılma, parçalanma, bölünme. *the ~ of the larger farms,* **2.** (Kanada ve Alaska'da) (a) nehir ve limanlarda buzların ilk baharda eriyip gevşemesi, (b) böyle eriyip dağılan buzlar arasında seyrüsefer yapılabilen ilk gün, **3.** (evli, nişanlı kimseler, dostlar vb. arasında) ayrılma, bozuşma, ilgi kesme. *the ~ of marriage. The ~ between Charles and Vickie was due to an argument.*

breakwater, *is.* dalgakıran, mendirek.

breakwind, *is. Avust.* yelkıran : Avustralya yerlilerinin yaprak, dal ve kamışlarla yaptıkları kulübe.

bream^1, *is., ç.* **bream/breams** *zool.* **1.** çapak balığı*(Abramis brama),* **2.** çipura, karagöz, mercan gibi birkaç tür balık, **3. fresh-water ~** : sırtar balığı*(Lepomis),* **4. sea ~s** : izmaritgiller *(Sparidae),* karagöz balığı*(Sargus),* sarıgöz *(Cantharus lineatus)* sarpa *(Padentus centrodontus),* **5. red sea ~** : mercan balığı.

bream^2, *gl.f. den.* karina yakınak, raspa etmek.

breast, *is.* **1.** *anat. zool.* göğüs, sine, bağır, gövdenin boyunla karın arasındaki ön kısmı, **2.** *anat. zool.* meme. **a baby still at its mother's ~ (at ~)** : henüz meme emen çocuk/meme çocuğu. **3.** elbise göğsü, **4.** (duygu merkezi olarak düşünülen) yürek, kalp, gönül. **a troubled ~** : dertli gönül, **5.** duvardaki çıkıntı (şömine vb.), **6.** *min.* alın : işçilerin çalıştıkları yüzey. **~ stoping** : alın kazısı, **7.** *metal.* açık ocağın ön cephesi, **8.** *den.* (a) *bk.:* **breastfast**, (b) yuvarlak pruva, **9.** göğüslemek, göğüs germek **We must ~ the storms of life** : Hayatın fırtınalarına göğüs germeliyiz. **10.** cesaretle ilerlemek/karşı koymak. *The ship ~ed the waves.* **11.** (dağa/tepeye) tırmanmak, (engeli) aşmak, **12.** göğüs göğüse gelmek, karşı karşıya/bir hizaya gelmek, **13. ~band** : (eğerin) göğüs kayışı, sinebent kayışı, **14. ~-deep** : göğüs boyu, göğüse kadar (derin), **15. ~-high** : göğüs yüksekliği(nde), göğüse kadar (yüksek), **16. ~ in** *den.* (sandalye vb. gibi bir cismi çıkıntılı bir yerin altına) sıkıca bağlamak, **17. ~ off** *den.* (a) gemiyi yandan çekip rıhtımdan uzaklaştırmak, (b) tahtalarla gemiyi iskeleden uzak tutmak, **18. beat one's ~** *k.d.* göğsünü bağrını dövmek, dövünmek, feryat figan etmek, **19. make a clean ~ of (sth.)** : her şey itiraf etmek, içini dökmek. **You'll feel better if you make a clean ~** : Her şeyi itiraf edersen ferahlarsın. ***e.a.***-*1. chest, 4. bosom, 19. confess.*

breast beam, *is.* **1.** gergi mili : dokuma tezgâhlarının önünde top hâlinde sarılacak kumaşı gergin tutan mil, **2.** *bk.:* **breastsummer.**

breast-beating, *is.&sf.* **1.** göğüs dövme, hayıflanma, acınma, yerinme : heyecan/şüphe/vicdan azabı vb. gösterisi, **2.** göğsünü döven, hayıflanan, acınan, yerinen, dövünen, **3. breast-beater** : hayıflanan/yerinen kimse.

breastbone, *is.* göğüs kemiği. ***e.a.***- *sternum.*

breast drill, *is.* göğüs matkabı.

breastfast = breast line, *is. den.* palamar, gemileri birbirine ve iskeleye bağlayan halat.

breast-feed, *gl.f.* **-fed, -feeding** emzirmek, meme vermek. ***e.a.***- *suckle.*

breastpin, *is.* (yakaya takılan) iğne, broş.

breastplate, *is.* **1.** göğüs zırhı, **2.** at koşum takımının göğüs kısmı, **3.** Musevî hahamların giydiği ve her biri İsrail kabilelerinden birinin adını taşıyan on iki kıymetli taşla süslü elbise.

breastrope, *is. den.* korkuluk, halat, göğüs halatı.

breaststroke, *is.* kurbağalama yüzüş.

breastsummer = bressummer = breast beam, *is.* destek kirişi : vitrin vb. gibi açıklığın üstündeki duvarı tutan kiriş.

breast wall = face wall, *is.* istinat duvarı: bir kazıda toprağın hendeğe göçmesini önleyen duvar.

breast wheel, *is.* yatay (eksenli) su çarkı.

breastwork, *is.* göğüs siperi.

breath, *is.* **1.** *fizy.* soluk, nefes. **draw a ~** : soluk/ nefes almak. **get one's ~ back** : nefesini toplamak, kendine gelmek. **hold one's ~** : soluğunu/nefesini tutmak. **last ~** : son nefes. **lose one's ~** : nefesi kesilmek, tıkanmak. **take s.o.'s ~ away** : birisinin nefesini/iflâhınıkesmek. **to be short of ~** : nefes darlığı çekmek, **2.** soluma, nefes alma. **take a ~** : nefes almak. **He took a deep ~** : Derin nefes aldı, **3.** hayat, canlılık. **It is the very ~ of life to me** : Bu benim için canım kadar azizdir. **4.** kolayca/normal nefes alma. *He stopped to regain his ~.* **5.** teneffüs, kısa dinlenme zamanı. **Give him a little ~** : Ona biraz dinlenecek zaman bırak. **to stop for ~** : durup biraz dinlenmek, **6.** dem, an, bir solunumluk/nefeslik zaman. **in a ~** : bir anda, bir nefeste. **to say sth. (all) in one ~** : bir nefeste söyleyip bitirmek, her şeyi söylemek, **7.** fısıltı, fısıldama, **8.** esinti, hafifçe esme, hafif yel/rüzgâr. **a little ~ of wind** : hafif esinti/yel. **There wasn't a ~ of air** : Hava sakindi/durgundu (Hiç esinti yoktu/yaprak bile kımıldamıyordu). **9.** *s.bl.* (a) ses üreten soluk, (b) p, k, ş gibi harfleri çıkaran soluk, **10.** nefesteki buğu/buhar, **11.** önemsiz şey/koşul, **12.** nefes kokması. **bad ~** : ağız kokması/kokusu. **have a bad ~** : ağzı/nefesi kokmak, **13.** *esk.* buhar, koku, **14. below/under one's ~** : fısıltı ile, yavaş sesle. **to swear under one's ~** : yavaş sesle (içinden) küfretmek. **to protest under one's ~** : homurdanmak, **15. catch one's ~** : soluk/nefes almak, nefesini toplamak, dinlenmek. *Let me catch my ~ before I begin anything new.* **16. in the same ~** : bir solukta, birdenbire, anîde, hemen, akabinde, hemen ardından, hem...hem de. **She lost her temper and apologized in the same ~** : Hem öfkelendi hem de özür diledi (Öfkelenmesi ile özür dilemesi bir oldu). **17. out of ~** : soluk soluğa, nefes nefese, soluğu/nefesi kesilmiş bir hâlde. *After climbing to the top of the tower, we were so out of ~ that we had to sit down.* **18. save one's ~** : boşuna nefes tüketmemek/ çene yormamak, fuzulî tartışmadan kaçınmak. **Save your ~!** Boşuna çene yorma! **19. take away one's ~ = take one's ~ away** : (hayretten/ heyecandan) donakalmak, nefesi kesilmek, dili tutulmak, heyecan/hayret uyandırmak, (insanın) nefesini kesmek. **The sheer beauty of the sea took away my ~** : Sırf denizin güzelliği karşısında heyecandan donakaldım. ***e.a.*- *1&2.*** *respiration,* ***3.*** *life, vitality,* ***5.*** *pause, respite,* ***6.*** *instant,* ***7.*** *utterance, whisper,* ***13.*** *odor, vapor,* ***16.*** *simultaneously, at once,* ***17.*** *breathless,* ***19.*** *surprise, stun.*

breathable, *sf.* **1.** solunabilir, nefes alınabilir, teneffüs edilebilir, teneffüse elverişli, **2. ~ness** : solunabilme, teneffüs edilebilme.

breathalyse(r), *Brit. bk.:* **breathalyze(r).**

breathalyze, *gl.f.* soluktaki alkol oranını ölçmek.

breathalyzer, *is.* soluktaki alkol oranını ölçen alet.

breathe, *f.* **breathed, breathing 1.** solumak, soluk/nefes almak/vermek, teneffüs etmek. **~ again** : canlanmak, hayata kavuşmak. **~ a sigh of relief** : içi ferahlamak, rahat nefes almak, rahata kavuşmak. **~ deeply** : derin derin nefes almak/solumak. **~ heavily** : güçlükle solumak, zor nefes almak. **~ in/out** : soluk almak/vermek, **2.** dinlenmek, fasıla/ara vermek, nefes almak. **I can ~ easier now that the work is done** : İş bitti, şimdi rahat nefes alabilirim (dinlenebilirim). **3.** hafifçe esmek, **4.** yaşamak, var olmak, hayatta/canlı olmak. **He is still breathing** : Hâlâ hayatta/yaşıyor. **5.** kokmak, koku yaymak, **6.** güzel/keskin koku yaymak/neşretmek, **7.** nefes aldırtmak, nefesini toplamasına/toparlamasına yardım etmek, **8.** nefesini kesmek, yormak, **9.** fısıldamak, **10.** ifade etmek, belirtmek. **~ forth/ out threats** : tehdit savurmak, **11.** ağzından püskürtmek. *Dragons ~ fire.* **12.** canlandırmak, hayat vermek. **She ~d life into the party** : Eğlenceyi canlandırdı. **~ courage into s.o.** : birine cesaret vermek. **to ~ air into s.o.** : birisine yaşama azmi/cesareti/şevki vermek, canına can katmak. **13.** nefes nefese bırakmak, idman yaptırmak, **14. ~ freely = ~ easy = ~ easily** : rahata kavuşmak, rahatlamak, rahat nefes almak. *Now that the crisis was over, he could ~ freely.* **15. ~ one's last** : ölmek, son nefesini vermek. *He ~d his last and buried in Zincirlikuyu cemetery.* **16. not to ~ a word (or a syllable)** : sır saklamak, sır vermemek, ağzını açıp bir kelime söylememek, ağzını sıkı tutmak. **I'll tell you the secret if you promise not to ~ a word of it** :

Ağzını sıkı tutacağına söz verirsen sana bir sır söyleyeceğim. ***e.a.*** *- 1. respire, 2. pause, take rest, 4. live, exist, 8. tire, exhaust, 9. whisper, 10. express, manifest, 11. exhale, 12. infuse, 13. exercise, 15. die.*

breathed, *sf. s.bl.* **1.** ünsüz, sessiz, **2.** soluklu, solukla seslendirilen. ***e.a.*** *- 1. voiceless.*

breather, *is.* **1.** duraklama, teneffüs, ara, paydos, dinlenme. **have/take a ~** : dinlenmek, ara vermek. **give s.o. a ~** : birisine nefes aldırmak. **go for a ~** : kısa bir gezintiye gitmek. **Let's go (out) for a ~** : Çıkıp biraz hava alalım. **2.** nefesi kesen ağır iş/idman, **3.** soluk/nefes alan, **4.** hava deliği : kapalı bir kabın içini havalandırmak için bırakılan delik, **5.** dalgıçlara, denizaltılara, kapalı yerdeki patlamalı motorlara hava sağlayan cihaz.

breathiness, *is.* soluk soluğa/nefes nefese olma, derin derin soluma.

breathing, *is.* **1.** soluk/nefes alma, teneffüs, **2.** soluk, nefes, **3.** an, dem, bir nefeslik zaman, kısa paydos/dinlenme, **4.** söyleme, ağıza alma, kelime, söz, kelâm, **5.** umut, özlem, hasret, **6.** hafif esiş, **7.** *gr.* "h" harfinin sesi, **8. ~ly** : soluyarak, nefes alarak.

breathing space, *is.* **1. breathing spell** *d.d.* dinlenme veya düşünme fırsatı/ olanağı/ zamanı, rahat nefes alabilme olanağı, **2.** rahatça hareket edebilecek/çalışabilecek yer. *The train was so crowded that there was hardly ~ ~.*

breathless, *sf.* **1.** soluksuz, nefessiz, soluğu/nefesi kesilmiş. **to leave ~** : nefessiz/ soluksuz bırakmak, nefesini kesmek/tıkamak. **~ with running** : koşmaktan nefesi kesilmiş. *The blow left him ~.* **2.** (heyecan/korku vb. den) nefesini tutmuş, âdeta nefes alamaz hale gelmiş. *~ listeners of the mystery story.* **~ with excitement** : heyecandan nefesi kesilmiş, **3.** soluğu kesen, korkunç, korkutucu. *a ~ ride/silence /suspense.* **4.** ölü, cansız, **5.** hareketsiz, durgun, kımıldamayan, esintisiz. *a ~ summer day.* **6. ~ly** : soluk soluğa, nefes nefese, soluğu/nefesi kesilmiş bir hâlde, **7. ~ness** : soluksuzluk, nefessizlik, soluğu/nefesi kesilme. ***e.a.*** *- 4. lifeless, dead, 5. motionless, still.*

breath-taking, *sf.* çok heyecanlı, korkunç, heyecan/korku veren, soluğu/nefesi kesen. *a ~ performance.*

breathy, *sf.* **breathier, breathiest** soluk soluğa, nefes nefese, derin derin soluyan.

breccia, *is. jeol.* köşeli yığışım, breş, birbirine yapışık köşeli parçalardan oluşmuş kaya. **breccial** : yığışım+.

brecciate, *gl.f.* **-ated, -ating** *jeol.* köşeli yığışmak, köşeli yığışım oluşturmak. **brecciation** : yığışma.

bred, *f.* yetiştirilmiş, eğitilmiş, *bk.:* **breed. well-~** : terbiyeli. **ill-~** : terbiyesiz. **well-~ horse** : cins at.

brede, *is. esk. bk.:* **braid.**

bree, *is. İsk. bk.:* **broo.**

breech, *is.&gl.f.* **1.** kıç, **2.** arka, art, dip, **3.** *As.* top kuyruğu. **~-loading** : kuyruktan dolma (top). **slip a cartridge into the ~** : silâha fişek sürmek, **4.** *mak.* palanganın sabit çengelden uzanan ucu, **5.** *As.* topa kuyruk takmak, **6.** dizlik/ pantalon giydirmek. ***e.a.*** *- 1. buttocks.*

breechblock = breech-block, *is. As.* kama, topun kuyruk kapağı.

breech buoy = breeches buoy, *is. den.* (pantalon şeklinde) can kurtaran varagelesi.

breechcloth, *is., ç.* **-cloths** peştemal, edep yerlerini örten örtü. **breechclout** *d.d.* ***e.a.*** *- loincloth.*

breech delivery = breech birth, *is.* ters doğum : doğumda önce çocuğun ayak ve kıçının gelmesi.

breeches, *is.* **1. knee ~** *d.d.* dizlik, dizin altından bağlanan kısa pantalon, **2. riding ~** *d.d.* süvari pantalonu, **3.** *k.d.* pantalon. *He wore his new ~ to the dance.* **4. ~ part** *tiy.* kadın oyuncunun oynadığı erkek rolü. ***e.a.*** *- 3. trousers.*

breeching, *is.* **1.** atın arkasından geçen eyer kayışı, **2.** kazan(lar)ı bacaya bağlayan boru, **3.** *esk.* topu gemiye bağlayan halat.

breechless, *sf.* **1.** *As.* kuyruksuz (top), **2.** dizliksiz, pantalonsuz.

breechloader, *is. As.* geriden doldurulan ateşli silâh.

breechloading, *sf. As.* geriden doldurulan.

breed, *is.&f.* **bred, breeding 1.** doğur(t)mak, **2.** üre(t)mek, çoğal(t)mak. **Rabbits ~ fast** : Tavşanlar çabuk çoğalırlar. **3.** hasıl etmek/ olmak, **4.** geliş(tir)mek, **5.** beslemek, yetiştirmek. *He ~s horses and cows.* **6.** sebep olmak.

Dirt ~s disease. **7.** kaynak teşkil etmek. *Stagnant water ~s mosquitos.* **8.** eğit(il)mek, yetiştir(il)mek, büyü(t)mek. **He was bred to the law** : Avukat olarak yetiştirildi. **country bred** : köyde büyümüş. **What's bred in the bone will come out in the flesh** *a.s.* Her şey aslına çeker/ Kurdun oğlu kurt olur. **9.** çiftleş(tir)mek, **10.** yavrula(t)mak, **11.** gebe/hâmile olmak/kalmak, **12.** cins, tür, **13.** soy, ırk, nesil, kuşak. *She comes from a fine ~ of people.* **14.** çeşit, tür, grup, tip. *Scholars are a quiet ~.* **15.** *hkr. bk.:* **half-breed**, **16.** **~able** : üretilebilir, türetilebilir, yetiştirilebilir, büyütülebilir, eğitilebilir. ***e.a.- 1&2.*** *beget, bear, produce, generate, engender, procreate,* ***2&3.*** *reproduce,* ***4.*** *develop,* ***6.*** *cause, create,* ***8.*** *raise, nurture, bring up, rear,* ***9.*** *impregnate, mate,* ***11.*** *grow, develop,* ***13.*** *family, pedigree, line, stock, race, strain.*

breeder, *is.* **1.** doğuran, yavrulayan, **2.** üretici, üreten, üretmen, yetiştirici, yetiştiren, **3.** kuluçka, **4.** ~ **reactor** *d.d.* üretken tepkileşimlik/ reaktör : işlediği sürece kimi dayanıklı çekirdekleri bölünür çekirdeklere çeviren tepkileşimlik.

breeding, *is.* **1.** doğ(ur)ma, üre(t)me, üretim, yetiş(tir)me. ~ **season** : (kuşlarda) kuluçka mevsimi, (diğer hayvanlarda) çiftleşme mevsimi, **2.** (bitki/hayvan türlerini) ıslah etme, iyileştirme, **3.** melezleştirme, melez tür yetiştirme, **4.** görgü, soy(luluk). **He is a man of good ~** : Görgülü/soylu bir kişidir. **5.** muaşeret, görgü, terbiye. **to lack ~** : görgüsü/terbiyesi kıt olmak, **6.** *fiz.* üretim : atom çekirdeklerinin parçalanması ve yerdeşlerin oluşumu. ~ **ratio** : üretim oranı, bir üretken tepkileşimlikte üretilen yeni çekirdeksel yakıt tutarının bölünme sürecinde harcanan yakıt tutarına oranı.

breeze^1, *is.&f.* **breezed, breezing 1.** esinti, meltem. **gentle ~** : hafif esinti/meltem. **There is quite a ~** : Epeyce esinti var. **2.** hafif yel/rüzgâr (hızı saatte 6-50 km). **stiff ~** : serin rüzgâr, **3.** *Brit. k.d.* atışma, dalaşma, münâkaşa, huzur bozucu şey, **4.** *k.d.* kolay iş, zorluk çekmeden yapılabilecek şey. **in a ~** : kolayca. **That job is a ~** : Bu iş çok kolay. **5. bat/shoot the ~** *argo* (a) boşboğazlık/gevezelik etmek, (b) saçmalamak, palavra atmak. **He likes to shoot the ~, so don't take everything he says seriously** : Palavra atmayı sever, her sözünü ciddiye alma. **6.** (meltem/hafif rüzgâr) esmek. *It ~d from west all day.* **7.** (rüzgâr gibi hızlı, canlı, pervasız) hareket etmek. *She ~d up to the policeman and asked for directions.* **8.** *gen.* ~ **along/into/through** *k.d.* kolayca/zahmet çekmeden yapmak/başarmak/gitmek/hareket etmek. **He ~d through the task** : İşi (kolayca) yapıverdi. **The car ~d along the highway** : Araba geniş yolda (rüzgâr gibi) gidiverdi. **9.** ~ **in** : (a) zahmetsizce/rahatça/kolayca kazanmak. *He ~d in with an election plurality of 200,000.* (b) ~ **into** = ~ **out** *dd* : pervasızca/ etrafa metelik vermeden davranmak/hareket etmek. *He ~d out without paying attention to anyone.* ***e.a.- 1&2.*** *wind.*

breeze^2, *is. Brit.* **1.** cüruf, kömür mucuru. ~ **block** : cüruf tuğlası. ~ **concrete** : cüruflu beton, kum/çakıl yerine cüruf kullanarak yapılan beton, **2.** kül, odun/maden kömürü külü, **3.** kül halinde ufak kömür yığını, **4.** *bk.:* **gadfly.**

breezeless, *sf.* esintisiz, meltemsiz, rüzgârsız.

breezelike, *sf.* meltem gibi.

breezeway, *is.* (iki bina arasında üstü kapalı, yanları açık) geçit.

breezily, *zf.* meltemlice, esintilice, hafif hafif eserek.

breeziness, *is.* meltemli/esintili/rüzgârlı oluş.

breezy, *sf.* **breezier, breeziest 1.** meltemli, esintili, rüzgârlı, **2.** taze, canlı, hareketli, cevval. *Her ~ manner was half her charm.* ***e.a.- 1.*** *windy,* ***2.*** *fresh, sprightly.*

bregma, *is., ç.* **bregmata/bregma** : yan ve ön kafa kemikleri birleşme çizgilerinin kesişme noktası. **~te /~tic** : bregma+.

bremsstrahlung, *is. fiz.* ivme ışınımı: elektronun veya pozitronun kuvvetli bir alanda hızlanması veya yavaşlaması ile yayılan ışınım/ X ışını.

Bren-carrier, *is. As.* hafif zırhlı savaş arabası.

Bren-gun = **bren gun** = **bren**, *is.* hafif makineli tüfek.

brent = **brent goose**, *is. Brit. bk.:* **brant.**

br'er, *is. G ABD* ağabey, kardeş : **brother** kelimesinin kısaltılmışı.

brethren, *ç. is.* **1.** (aynı kuruma mensup) üyeler, **2.** *esk.* biraderler, kardeşler, ihvan. ***e.a.- 2.*** *brothers..*

Breton, *is.&sf.* **1.** Bretanyalı, Bretanya+, **2. Armorican, Armoric** *d.d.* Bretanya'da konuşulan Seltik dili, **3.** tepesi düz, kenarları yukarıya kalkık kadın şapkası.

breve, *is.* **1.** kısaltma işareti (Türkçe'de ğ üzerindeki işaret) : kısa okunması gereken harf üzerine konur, **2.** *huk.* resmî yazı, **3.** *müz.* (iki tam notaya eşit) en uzun nota, **4.** *şiir* vurgusuz hece üzerine konulan işaret.

brevet, *is.&gl.f.* **-vetted, -vetting** (veya **-veted, -veting**) **1.** onursal yükselme, fahrî terfi : bir subayın maaşını artırmadan rütbesini yükselten emir (ekseriya emekliliği yakın subaylara uygulanır), **2.** onursal olarak yükseltmek, fahrî olarak terfi ettirmek.

brevi-, *ön ek* "kısa". *ör.: brevipennate.*

breviary, *is., ç.* **-aries** dua kitabı: kiliselerde okunan günlük dua ve okuma parçalarını içeren kitap.

brevicaudate, *sf. zool.* kısa kuyruklu.

brevier, *is. bas.* sekiz puntoluk harf.

brevipennate, *sf. zool.* kısa kanatlı. ***e.a.**- brachypterous.*

brevirostrate, *sf. zool.* kısa gagalı.

brevity, *is.* **1.** kısalık, zaman/süre kısalığı. *the ~ of human life.* **2.** icaz, vecizlik : bir fikrin az sözle özlü olarak ifadesi. ***e.a.**- 1. shortness, briefness, 2. conciseness, compactness, succintness, pithiness.* ***k.a.**- 1&2. length.*

brew, *is.&f.* **1.** (kaynatıp mayalayarak) bira yapmak, **2.** demle(n)mek, (çay, kahve vb.) piş(ir)mek/kayna(t)mak. *The tea ~s and we wait. ~ your own coffee.* **3.** (çeşitli gıda maddelerini su ile karıştırıp kaynatarak) yiyecek/içecek hazırlamak/pişirmek (çorba vb. gibi). **She ~ed a pot of soup from the leftovers** : Yemek artıklarından bir tencere çorba pişirdi. **4.** (kötülük, fesat, fitne vb.) çıkarmak/hazırlamak. **to ~ mischief** : fesat/fitne çıkarmak. **There's something ~ing** : bir şeyler (bazı dolaplar) dönüyor. **5. be ~ing** : (fırtına, kavga vb.) patlamak/kopmak üzere olmak, gizli gizli hazırla(n)mak/topla(n)mak/kayna(ş)mak. **Trouble was ~ing** : Fesat kaynıyordu. **There is a storm ~ing** : Fırtına kopmak üzeredir. **6.** bir defada çekilen miktar (bira), **7.** belirli yöntemle hazırlanmış bira çeşidi, **8.** çay, kahve, ıhlamur vb. : katı bir maddeyi suda kaynatarak hazırlanan içecek, **9.** (alışılmamış maddeleri kaynatarak yapılan) meşrubat. *a witches ~.*

brewage, *is.* maltı mayalandırarak yapılan içki.

brewer, *is.* biracı, bira yapan kimse.

brewer's yeast, *is.* bira mayası: *Saccharomyces* türünden bir maya. Şarap ve bira yapmakta kullanılır.

brewery, *is., ç.* **-eries** bira fabrikası.

brewhouse, *is., ç.* **-houses** bira fabrikası.

brewing, *is.* **1.** mayala(n)ma, mayalama yolu ile içki yapma, **2.** (çay, kahve, ıhlamur vb.) pişirme, kaynatma, **3.** bir defada yapılan bira miktarı.

brewis, *is. k.d.* **1.** tirit, et suyu, **2.** tiritli ekmek, et suyuna batırılmış ekmek.

brewmaster, *is.* biracıbaşı, bira fabrikasında ustabaşı.

briar, *is. bk.:* **brier.**

briard, *is.* (uzun ve dalgalı tüylü) Fransız çoban köpeği

briarroot, *is. bk.:* **brierroot.**

briarwood, *is. bk.:* **brierwood.**

bribe, *is.&f.* **bribed, bribing 1.** rüşvet, yedirim. **to offer a ~** : rüşvet teklif etmek, **2.** kandırmak veya bir şeyi yaptırmak için verilen herhangi bir şey. *The children were given candy as a ~ to be good.* **3.** rüşvet vermek/teklif etmek, yedirmek. *They ~d the policeman to forget about what he had seen.* **4.** rüşvetle kandırmak, rüşvetle/yedirimle istediğini yaptırmak. *The judge was too honest to be ~d.* **5. ~able = bribable** : rüşvetle elde edilebilir/kandırılabilir, rüşvet yedirilebilir, **6. briber** : rüşvet veren, rüşvetçi, para yediren.

bribery, *is., ç.* **-beries** rüşvetçilik, yedirim, rüşvet alma/verme.

bric-a-brac = bric-à-brac, *is.* zarif süs eşyası: biblolar, antika, hatıra olarak toplanmış ufak tefek eşya.

brick, *is.&sf.&gl.f.* **1.** tuğla. **glazed ~** : parlak tuğla, **2.** tuğladan yapılmış, tuğla ile örülmüş. **~ house** : tuğla ev. **~ wall** : tuğla duvar, **3.** tuğla malzemesi, **4.** kalıp, külçe, tuğla biçiminde şey. **a gold ~** : altın külçesi. **an ice-cream ~** : bir kalıp dondurma, **5.** (duvar kalınlığının ölçüsü olarak) tuğla boyu. **one and a half**

~s thick : 1.5 tuğla boyu kalınlığında, **6.** *k.d.* mert /cömert kişi, **7.** tuğla döşemek, tuğla ile örmek/kapatmak. **~ over** : tuğla ile örüp kapatmak, **8. ~ up = ~ in** : (a) tuğla örmek, tuğla ile kapatmak/tıkamak. *They've ~ed up the space between 2 rooms.* (b) tuğla duvarın arkasına gizlemek. *When he'd murdered his wife, he ~ed her body up in the kitchen.* **9. beat/run one's head against a ~ wall** *k.d.* imkânsız işle nafile uğraşmak, başını taştan taşa vurmak, **10. (come down) like a ton of ~s** *argo* küplere binmek, çok öfkelenmek, kıyameti koparmak. *He came down on me like a ton of ~s when I asked to use his car.* **11. drop a ~** *Brit.- argo* çam devirmek, pot kırmak, gaf yapmak, **12. make ~s without straw** : (a) muhayyel işler peşinde koşmak, yanlış veya gerçekçi olmayan esasa göre plân yapmak veya davranmak, (b) uzun sürmeyecek bir şey yaratmak, ömrü kısa/süreksiz olmak. **To form governments without the consent of the people is o make ~s without straw** : Halkın rızası olmadan kurulan hükûmetin ömrü kısa olur. (c) yokluktan varlık yaratmak, imkânsız işi başarmak, mucize yaratmak, gerekli malzemenin noksanlığına rağmen bir işi başarmak. *Don't expect me to make ~s without straw.* **13. to be a ~** : kibar/zarif olmak. **He's a ~** : Kibar adamdır. **Be a ~!** Kibar ol! **14. to talk to a ~ wall** : boşuna nefes tüketmek, beyhude çabalamak. **You might as well talk to a ~ wall** : Boşuna nefes tüketme.

brickbat, *is.* **1.** (fırlatılan/atılan) tuğla parçası vb. **2.** gülle, **3.** *k.d.* hoşa gitmeyen söz, tenkit, taş. **The critics greeted the play with ~s** : Eleştirmeciler piyesi tenkit ettiler/yerdiler.

brick cheese, *is.* kalıp peynir : inek sütünden kalıplar şeklinde yapılmış kaşara benzer Amerikan peyniri.

brickfield, *is. Brit. bk.:* **brickyard.**

brickfielder, *is. Avust.* kum fırtınası. ***e.a.-*** *dust storm.*

brickish, *sf.* tuğlamsı, tuğlaya benzer.

brickkiln, *is.* tuğla ocağı/fırını.

bricklayer, *is.* duvarcı, tuğla örücü.

bricklaying, *is.* duvarcılık, tuğla örücülüğü.

brickle, *sf. k.d.* gevrek, kolay kırılır. ***e.a.-*** *brittle.*

brickleness, *is.* gevreklik, kolay kırılabilme.**bricklike**, *sf.* tuğla gibi, tuğlaya benzer.

brickmaker, *is.* tuğlacı, tuğla yapan.

brickmaking, *is.* tuğlacılık, tuğla yapımı.

brickwork, *is.* tuğla işi, tuğladan yapılmış. *ornamental ~ round the windows.*

bricky = brickie, *sf.* **brickier, brickiest** tuğlalı, tuğlaya benzer, tuğla gibi, tuğladan yapılmış.

brickyard, *is.* tuğla ocağı/fırını/harmanı, tuğla satış yeri.

bricole, *is.* **1.** (bilardo oyununda) vuruş, **2.** beklenmedik darbe, dolaylı hareket.

bridal, *sf.&is.* **1.** gelin+, geline ait. **~ veil** : gelin tülü, **2.** düğün, zifaf, gerdek. **~ chamber** : zifaf odası, **3.** *esk.* düğün ziyafeti, **4. ~ly** : gelin gibi. ***e.a.-*** *1&2. nuptial, 2. wedding.*

bridal wreath, *is. bot.* **1.** düğün çiçeği *(Spiraea prunifolia)* : gül familyasından beyaz çiçekli funda, **2. maiden's wreath** *d.d.* gelin çiçeği *(Francoa ramosa) :* Kaliforniya'da yetişen kıvırcık yapraklı, 60 cm uzunlukta beyaz çiçekler açan kalımlı bitki.

bride, *is.* **1.** gelin. **~'s cake** : düğün pastası. **give away the ~** : (düğünde) gelini güveye teslim etmek, **2.** ilmek, atkı, dantel veya nakışta motifleri birleştiren bağ, **3.** süslü kadın şapkası şeridi. ***e.a.-*** *2. tie.*

bridegroom, *is.* güvey, damat.

bridesmaid, *is.* sağdıç : düğünde geline eşlik eden genç kız.

bride-to-be, *is., ç.* **brides-to-be**, nişanlı kız, müstakbel gelin.

bridewell, *is. Brit.* **1.** ıslahhane, **2.** ceza evi, hapishane. ***e.a.-*** *1. house of correction, 2. jail, prison.*

bridge^1, *is.&f.* **bridged, bridging 1.** köprü. **suspension ~** : asma köprü. **to build/throw a ~ across a river** : nehir üzerine köprü kurmak. **railway ~** : demir yolu köprüsü. **foot ~** : yaya köprüsü, **2.** bağlantı/irtibat kuran herhangi bir şey. *Faith is the ~ from despair to salvation.* **3.** *den.* (a) kaptan köprüsü, (b) geçit, **4.** *anat.* burun kemiği, **5.** (diş) köprü. *a removable dental ~*, **6.** *müz.* köprü : telli sazlarda tellerin altındaki destek, **7.** *müz.* iki müzik parçasını birbirine bağlayan pasaj, **8. ~ passage** *d.d.* geçiş : edebî bir eserde/piyeste daha önemli iki parçayı birleştiren pasaj/sahne, **9.** gözlüğün buruna oturan kısmı, **10. ~ circuit** *d.d. elekt.* ölçü köprüsü, köprü.

Wheatstone ~, Warley ~, Maxwell ~, vb. **11.** *d.y.* işaret desteği, **12.** (yapı) iskele : yayaları ve taşıtları korumak için inşaat veya yıkım sahalarının etrafına kurulan tahta perde, **13.** *metal.* (a) izabe fırınının iki yanındaki duvar gibi çıkıntı, (b) ergimiş madenin aşağı akmasını engelleyen kısmen ergimiş veya sıkışmış madde, **14.** (bilardo oyununda) destek, değneği yöneltmek için el ile yapılan kavis, **15.** *rad.TV* programlar arasında geçiş parçası(müzik, konuşma, yorum vb.), **16.** *tiy.* (a) iner çıkar taban : sahneyi boyamak, ışıkları düzenlemek için kullanılan alçalıp yükselen platform. *paint ~, light ~.* (b) *Brit.* sahnenin yükseltilip alçaltılabilen parçası, **17.** *kim.* valans bağı, molekülün iki parçasını birbirine bağlayan kuvvet, **18.** akrobat, cambaz ve dansözlerin vücutlarıyla yaptıkları kubbemsi şekil, **19.** köprü kurmak/yapmak/inşa etmek. **to ~ over a river** : nehir üzerine köprü yapmak, **20.** (köprü ile) geçit sağlamak, (birbirine) bağlamak, **21. ~ a gap** : *mec.* bir boşluğu doldurmak, süreklilik sağlamak, noksanı telâfi etmek. **That will ~ over the difficulty** : Bununla zorlukları yeneriz. **22. A lot of water has flowed under the ~ (since then)** : (O zamandan beri) çok şeyler olup bitti. **23. burn one's ~s (behind one)** : bütün köprüleri yakmak, ric'at yolunu kesmek, geriye dönüş olanağını yok etmek, **24. Don't cross your ~s before you come/get to them** : Suyu görmeden paçayı sıvama (Belki de hiç vuku bulmayacak zorlukları önceden düşünüp üzülme).

bridge^2, *is.* briç (oyunu). **~ tournament** : briç turnuvası.

bridgeable, *sf.* (üzerine) köprü kurulabilir.

bridgehead, *is. As.* köprü başı: bir engelin düşmana ait kenarında elde tutulan veya ele geçirilmesi gereken arazi parçası.

bridge house, *is. den.* güverte kamarası.

bridge lamp, *is.* (yatay ayar kollu) güverte lâmbası.

bridge table, *is.* briç masası: ayakları katlanabilen karesel masa.

bridgework, *is.* **1.** (diş) köprü, **2.** diş köprüsü yapma sanatı/yöntemi.

bridging, *is.* tavan/döşeme kirişleri arasına konulan destek/bağ.

bridle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** yular, at başlığı, **2.** gem vuran/dizginleyen şey. **His common sense is a ~ to his quick temper** : Asabî tabiatını sağduyusu dizginliyor. **3.** *mak.* bir makinenin bazı kısımlarının hareketini sınırlayan bağ/flanş, **4.** *den.* iki ucu bir cisme bağlanarak ortasından bir zincir veya halatla çekilen halat/zincir, **5.** küçümser anlamda baş sallama, **6.** gem vurmak, dizginlemek, **7.** yular takmak, **8.** (küçümsercesine) baş sallamak, **9. ~less** : gemsiz, yularsız, kontrolsuz, başı boş, **10. ~ path** : atlılara mahsus geniş yol, **11. ~ rein** : dizgin. ***e.a.*****-** *2&6. check, restrain, control, 8. bristle.*

bridler, *is.* gem vuran, dizginleyen.

bridlewise, *sf.* talimli (at) : dizginin hafif hareketi ile yönetilebilen (at) .

bridoon = bradoon, *is.* hafif gem ve dizgin.

Brie (cheese), *is.* küflü peynir : Fransa'da *Brie* bölgesinde yapılan ortası yumuşak ve küflerin oluşturduğu bir tür peynir.

brief^1, *sf.&is.* **1.** kısa (süreli). **~ interval** : kısa ara(lık). **for a ~ period** : kısa bir süre için. **2.** kısaltılmış, özetli, kısa(ca), muhtasar, mücmel, birkaç kelime ile ifade edilen. **a ~ report on wether condition** : kısa bir hava raporu, **3.** haşin, sert, kaba, nezaketsizce kısa, **4.** kısa demeç/beyanat/izahat/yazı, **5.** özetlenmiş/kısaltılmış yazı, rapor vb. **6.** *huk.* (a) dava özeti, (b) dava dosyası, (c) yazılı belge, **7.** özet, hulâsa, kitap vb. özeti, **8. ~s** : (paçasız, vücuda sımsıkı oturan) kısa don, **9.** *bk.:* **briefing, 10.** üzerinde Papanın mührü bulunan mektup, **11.** *Brit.* bedava tiyatro bileti, paso, **12.** *esk.* mektup, **13. have a watching ~ for ...** : ...-in haklarını korumak/savunmak, **14. hold a ~ for** : (birisini) desteklemek, (deliller göstererek) savunmak, müdafaa etmek. **I hold no ~ (I don't hold any ~) for him** : Onu desteklemiyorum/savunmuyorum. **I don't hold much ~ for him** : Ona pek güvenim yok. **15. in ~** : kısaca(sı), sözün kısası, özetle, hulâsaten, özet/hulâsa olarak, birkaç kelime ile, hulâsaikelâm. *The commander outined in ~ the duties.* **16. take a ~** : (bir davayı) kabul etmek. **17. to be ~** : sözün kısası, kısaca(sı). *To be ~, he didn't come.* ***e.a.*****-** *1. short, short-lived, fleeting, transitory, ephemeral, transient, 2. concise, suc-*

cinct, terse, compact, condensed, ***2&3.*** *abrupt, curt,* ***4.*** *abstract, precis, summary,* ***11.*** *free ticket, pass,* ***12.*** *letter,* ***14.*** *support, defend, endorse,* ***15.*** *in short.* ***k.a.-*** *1. long.*

brief^{2}, *gl.f.* **1.** özetlemek, kısaltmak, hulâsa etmek/çıkarmak, **2.** (kısa) talimat/bilgi vermek. **The pilots were ~ed** : Pilotlara talimat verildi. **3.** *huk.* (avukat) tutmak. **to ~ a barrister** : avukat tutmak. **to ~ a case** : dava dosyası düzenlemek. ***e.a.-*** *1. summarize, epitomize, digest, outline, 2. instruct, 3. retain.*

briefcase, *is.* evrak çantası.

briefing, *is. As.* özetleyim, özel talimat, aydınlatma, yöneltme, brifing, durum özeti : bir göreve çıkanlara, ilgililere, üst makamlara düşünülen veya cereyan eden askerî harekât hakkında kesin ve ayrıntılı bilgi verme.

briefless, *sf.* davasız/işsiz/müşterisiz (avukat). **~ness** : işsizlik, müşterisizlik.

briefly, *zf.* kısaca, özetle, özet olarak, hulâsaten.

briefness, *is.* (zaman ve muhteva bakımından) kısalık, özlülük, özetlik, icmal, muhtasar/mücmel oluş.

brief of title, *is.* tapu özeti : bir mülkü satan/devreden/alan kimseyi ve mülkün sicilini özetleyen belge.

brier = briar, *is. bot.* **1.** yabanî gül, **2.** dikenli funda/bitki, **3.** dikenli bitki dalı, **4.** beyaz funda *(Erica arborea)* : Fransa ve Korsika'da yetişen ve kökünden pipo yapılan bir funda türü, **5.** beyaz funda kökünden yapılmış pipo, **6. briery** : dikenli fundalık.

brierroot = briarroot, *is.* **1.** beyaz funda kökü, **2.** pipo yapılan diğer bazı ağaçlar, **3.** beyaz funda kökünden yapılmış pipo.

brierwood = briarwood, *is. bk.:* **brierroot = briarroot.**

brig, *is.* **1.** brik, iki direkli randalı kabasorta gemi, **2.** geminin hapishanesi, **3.** *ABD* bahriye hapishanesi, **4.** *İsk.* köprü.

brigade, *is.&gl.f.* **-gaded, -gading 1.** *As.* tugay, liva, **2.** büyük askerî kıt'a/müfreze, **3.** (belirli bir görev için örgütlenmiş) takım, grup, ekip. **a fire ~** : itfaiye ekibi. **rescue ~** : kurtarma ekibi, **4.** *bk.:* **bucket, brigade, 5.** XVIII-XIX. yy. da Kanada ve ABD kürk avcılarına erzak vb. sağlayan sandal, araba vb. konvoyu, **6.** tugay teşkil etmek, **7.** gruplandırmak, müfreze teşkil etmek, bir araya toplamak.

brigadier, *is.* **1.** *Brit.* tuğbay : albay ile tuğgeneral arasında bir rütbe, **2.** *ABD- k.d.* tuğgeneral, **3. ~ship** : tuğbaylık.

brigadier general, *is., ç.* **brigadier generals** *ABD- As.* tuğgeneral.

brigalow, *is. Avust. bot.* sert akasya *(Acacia harpophylla, A. doratoxylon)* : Avustralya'da yetişen sert keresteli akasya türleri.

brigand, *is.* **1.** eşkıya, haydut, soyguncu, şaki, **2. ~age = ~ism** : eşkıyalık, haydutluk, soygunculuk. ***e.a.-*** *1. bandit, 2. plunderage.*

brigandine, *is.* zırh : üst üste gelen çelik levhalardan yapılmış ve dışı kumaş, deri vb. kaplı gövde zırhı.

brigandish, *sf.* **1.** eşkıyamsı, eşkıyaya benzer, haydut gibi, **2. ~ly** : eşkıyalıkla, haydutça, haydutlukla.

brigantine, *is. den.* **1.** gulet, perkende, **2.** *bk.:* **hermaphrodite brig.**

Briggsian logarithm, *mat.* ondalık logaritma. ***e.a.-*** *common logarithm.*

bright, *sf.&is.&zf.* **1.** parlak. *~ fire/star/sun/light.* **2.** aydınlık, ışıklı, ışık dolu, ziyadar. **The room was ~ with sunshine** : Güneş ışığı odayı aydınlatıyordu. **(day, weather) to become ~er** : (gün, hava) aydınlanmak, açılmak, **3.** parlak renkli, gösterişli. **a ~ red dress** : parlak kırmızı renkli bir elbise. *~ passages of prose.* **4.** saydam, şeffaf, berrak (hava) açık. *The ~ water trickled through his fingers.* **~ intervals/periods** : ara sıra açık/güneşli (hava), **5.** görkemli, debdebeli, muhteşem. *the ~ pageantry of court.* **6.** şanlı, şaşaalı, gösterişli. *the ~ days of the renaissance.* **7.** uyanık, zeki, parlak zekâlı, cevval. *a ~ young man.* **He's a ~ spark** : Çok zekidir/çok parlak bir zekâya sahiptir, **8.** akıllı(ca). **to reply ~** : akıllıca cevap vermek. *~ comments enlivened the conversation.* **9.** canlı, neşeli, hareketli. *a ~ and happy child. a bird's ~ song.* **10.** mutlu, iyi, memnunluk verici. *~ prospect of the future.* **~er days** : daha mutlu günler. **to look on the ~ side of things** : iyimser olmak. **The outlook is ~er** : İstikbal ümit verici/parlak gözüküyor (İstikbalden ümit var). **11.** cilâlı, parlak, ışıl ışıl. *~ steel.* **12. ~s** : (a) ön ışıtaçlar : motorlu taşıtın ön lâmbaları(küçük işaret lâmbaları ve arkadaki geri gitme ışıkları hariç), (b) uzağı aydınlatan ışıtaçlar, uzak farları, **13.** açık renkli tütün, **14.** kısa resim fırçası, **15.** *esk.* parlaklık, şatafat, şaşaa, **16.** *bk.:* **brightly**. ***e.a.***- *1. refulgent, effulgent, lustrous, lucent, beaming, lambent, incandescent, 2. luminous, shining, 3. vivid, brilliant, 4. clear, translucent, 5. radiant, splendid, 6. illustrious, glorious, 7. intelligent, clever, keen, acute, ingenious, quickwitted, discerning, 8. witty, 9. animated, lively, cheerful, 10. favorable, auspicious, promising, encouraging, 11. glossy, glared, polished.* ***k.a.***- *1. dull, dim. NOT* : **BRIGHT, BRILLIANT, RADIANT, SHINING** sıfatları ışıklı, ışık veren veya ışığı yansıtan cisimler için söylenir. **BRIGHT**, genel olarak parlak, ışıklı, aydınlık demektir : *bright flare/stars/mirror* gibi. **BRILLIANT**, kuvvetli, olağanüstü, göz kamaştırıcı parlaklığı ifade eder : *brilliant sunlight.* Mecazî anlamda **BRILLIANT** üstün ve olağanüstü zekâyı belirtmekte kullanılır. **RADIANT**, göze hoş görünen, lâtif ışık ve renk yayan şeylere uygulandığı gibi mecazen de hoşa giden, ruhu okşayan, güzel görünüşlü şeyleri veya kimseleri nitelemekte kullanılır : *a radiant face/smile.* **SHINING**, sürekli veya kuvvetli ışık saçan veya yansıtan, pırıl pırıl parlayan anlamını taşır : *shining eyes.* **LUSTROUS**, kendisi ışık yaymayan fakat ışığı göze hoş gelecek tarzda yansıtan cisimlere uygulanır. **LAMBENT**, alev gibi yumuşak ve titrek ışık yayan, mecazen de oynak, şakacı(zekâ, üslûp vb.) anlamına gelir. **LUMINOUS**, fiziksel anlamda ışık veren her şey için kullanılabilir; lâkin özellikle karanlıkta ışık saçan cisimleri ve mecazen de şayanıhayret derecede açık, berrak, aydınlık fikir, düşünce, anlatım vb. hususları niteler. **INCANDESCENT**, yanan veya aşırı ısıtılan cismin parlaklığını, **EFFULGENT** ise fiziksel ve manevî anlamda keskin parlaklık ve aydınlığı belirtir.

brighten, *f.* **1.** parla(t)mak, parlaklaş(tır)mak, aydınlatmak, aydınlanmak, ışıklan(dır)mak, **2.** canlan(dır)mak, neşelen(dir)mek, **3.** **~er** : (a) parlatan, aydınlatan, ışıklandıran, (b) canlandıran, neşelendiren.

bright-field, *sf.* parlak alanlı : kuvvetli ışıkla aydınlatmayı gerektiren (miksoskop). ***k.a.***- *dark-field.*

brightish, *sf.* parlakça, oldukça parlak/ışıklı/aydınlık.

brightly, *zf.* **1.** parlakça, parlak/aydınlık bir şekilde, pırıl pırıl, ışıl ışıl, ışık saçarak, **2.** uyanık/canlı bir şekilde.

brightness, *is.* **1.** parlaklık, aydınlık, ışıklılık, **2.** parıltı, **3.** zekâ, uyanıklık, cevvaliyet.

Bright's disease, *patol.* Brayt hastalığı : idrarda albümin bulunması ve kan basıncının yükselmesiyle beliren bir hastalık.

brightwork, *is.* **1.** parlak maden : otomobil, gemi vb. deki parlak parçalar, **2.** *den.* gemideki cilâlı tahta eşya.

brill, *is.,ç.* **brills/brill** *zool.* yassı balık, dikensiz kalkan *(Csophthalmus rhombus).*

brilliance, *is.* **1.** görkem, ihtişam, şaşaa, olağanüstü parlaklık ve gösteriş. *the ~ of a fine diamond.* **2.** üstün/olağanüstü zekâ, seçkinlik, mükemmeliyet, mümtaziyet, zekâ parlaklığı, **3.** *optik* parıltı, **4.** *müz.* (ses için) berraklık, pürüzsüzlük. ***e.a.***- *1. radiance, effulgence, refulgence, splendor, brightness, magnificence, 2. preeminence, genius, renown, illustriousness.* ***k.a.***- *1&2. dullness.*

brilliancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **brilliance.**

brilliant, *sf.&is.* **1.** çok parlak, pırıl pırıl, göz alıcı, **2.** mümtaz, eşsiz, harikulâde. *a ~ example of imaginative functional architecture.* **3.** çok zeki, parlak zekâlı, fevkalâde zekâ ve meziyet sahibi. *a ~ scientist.* **4.** (parlak kesimli) elmas, pırlanta, *bas.* 3.5 puntoluk harf, **5.** **~ cut** : parlak kesim : elmas vb. nin ağırlığından en az feda edip en çok parıltı gösterecek şekilde kesilmesi (en çok 58 yüzlüsüne raslanan taban tabana iki piramit şeklinde 18-104 yüzlü cisim), **6.** **~ly** : parlak bir şekilde, görkemle, ihtişamla, şaşaa ile, **7.** **~ness** *bk.:* **brilliance** (**1&2**). ***e.a.***- *1. sparkling, glittering, lustrous, bright, 2. distinguished, illustrious, 3. intelligent, smart, sharp, quick-witted, bright.*

brilliantine, *is.* **1.** briyantin, saç kremi, **2.** alpakaya benzer bir tür kumaş, **3.** **~d** : briyantinli.

brim, *is.&f.* **brimmed, brimming** **1.** üst kenar, bardak/fincan vb. ağzı. **the ~ of a cup** : fincanın ağzı/kenarı, **2.** (şapka vb.) kenar, siper.

the ~ of a hat : şapkanın kenarı, **3.** *esk. bk.:* **edge, margin**, **4.** ağzına kadar dol(dur)mak. **~ over** : taş(ır)mak, **5. ~ful = ~full** : dopdolu, ağzına kadar dolu, **6. ~fully** : dopdolu bir şekilde, ağzına kadar dolu olarak, **7. ~less** : kenarsız, **8. ~mingly** : ağzına kadar dolu olarak/doldurarak. ***e.a.***- *1. rim, brink.*

brimmer, *is.* ağzına kadar dolu kap : bardak/kadeh/fincan/tas vb.

brimstone, *is.* **1.** kükürt, **2.** cadaloz, şirret, kavgacı kadın. ***e.a.***- *1. sulfur, 2. virago, shrew, scold.*

brimstony, *sf.* kükürtlü. ***e.a.***- *sulfurous.*

brinded, *sf. bk.:* **brindled.**

brindle, *is.&sf.* **1.** alaca : gri veya kahverengi zemin üzerine koyu renkli çizgi veya benekler, **2.** alacalı, koyu renk çizgili/benekli (hayvan).

brindled = brinded, *sf.* alacalı, gri veya kahverengi zemin üzerine koyu renk çizgili/benekli.

brine, *is.&gl.f.* **1.** tuzlu su, **2.** salamura, **3.** deniz, umman, okyanus, **4.** deniz suyu, **5.** *kim.* tuz eriyiği, **6.** salamura yapmak, tuzlu suya yatırmak/bastırmak, **7. ~less** : salamurasız, tuzsuz, **8. briner** : salamura yapan, **9. brinish** : salamura şeklinde, tuzluca, **10. brinishness** : salamuralık, tuzluluk.

Brinell machine = Brinell tester, *is. metal.* Brinell makinesi, Brinell sertliğini ölçen cihaz.

Brinell hardness number = Brinell number, *is. metal.* Brinell sertliği : Brinell makinesindeki basma kuvvetini bilyenin yüzeyde açtığı iz yüzey alanına bölerek elde edilen sayı (Kg/mm^2).

bring, *gl.f.* **brought, bringing 1.** getirmek, taşımak. *He brought his brother to my office.* **~ s.o. luck (bad luck)** : birisine uğur (uğursuzluk) getirmek. **~ misfortune on s.o.** : birisine felâket getirmek, **2.** celp etmek, kendine çekmek, maruz bırakmak, kazandırmak. **He brought honor to his family by his heroism** : Kahramanlığı ile ailesine şeref kazandırdı. **to ~ s.o. into difficulties/into danger** : birisini müşkülâta/tehlikeye maruz bırakmak, **3.** hatırlatmak, akla /hatıra getirmek. *The letter brougt him memories of youth.* **4.** zorlamak, icbar etmek, mecbur tutmak, ...hâl(in)e getirmek, -e çevirmek/erdirmek. **to ~ the car to a stop** : arabayı durdurmak. **to ~ s.o. to beggary** : birisini dilenmeye mecbur etmek/ekmeğe muhtaç hâle getirmek/dilenciye çevirmek. **to ~ sth. to perfection** : (bir şeyi) mükemmel hâle getirmek. **to ~ sth. to a successful issue** : bir şeyi başarı ile sona erdirmek. **to ~ s.o. to do sth** : (birisini) bir iş yapmaya zorlamak/mecbur etmek, **5.** ikna etmek, razı etmek. **He couldn't ~ him to do it** : Onu yapmaya ikna edemedi. **I couldn't ~ myself to tell him** : Ona söylemeye dilim varmadı. **I couldn't ~ himself to leave home** : Evden ayrılmaya gönlü razı olmadı. **6.** para getirmek/etmek, değmek, değerinde olmak. **These cars will ~ a good price** : Bu arabalar iyi para eder. **7.** *huk.* başlamak, girişmek. **~ an action/ ~ suit** : dava açmak, dava etmek. **to ~ an action for damages** : zarar ziyan davası açmak, **8.** yapmak, sebep olmak. **to ~ an accident** : kazaya sebep olmak. **to ~ s.o.'s ruin** : birisinin mahvına sebep olmak. **to ~ a reform** : yenilik yapmak, **9. ~ about** : hasıl etmek, sebep olmak, beraberinde getirmek, vukua getirmek, (gemiyi) çevirmek. *Land reform brought about a great change in the economy.* **10. ~ along** : yanında/birlikte getirmek, **11. ~ around = ~ round** : (a) kandırmak, ikna etmek, yola getirmek. (b) ayıltmak, kendine getirmek, iyileştirmek, teskin etmek, (c) ziyaretçi olarak getirmek, **12. ~ away** : uzaklaştırmak, götürmek, **13. ~ back** : (a) geri getirmek, (b) hatırlatmak, anıştmak, anılarını/hatıralarını canlandırmak. *This ~s back to me my childhood.* **14. ~ down** : (a) vurmak, vurup düşürmek, yaralamak, yakalamak. *He brought down several ducks on his last hunting trip.* (b) (fiyatı) azaltmak, indirmek, tenzil etmek. *I won't buy that lamp unless they ~ down the price.* (c) *argo* üzmek, umudunu/cesaretini kırmak, sükutuhayale uğratmak. *The bad news brought me down.* (d) yıkmak, devirmek, alaşağı etmek. **to ~ down the house** *argo* alkış tufanı koparmak, tavan yıkılırcasına alkışlamak, **15. ~ forth** : (a) doğurmak, üretmek, hasıl etmek, (b) açıklamak, ortaya atmak, ileri sürmek, önermek. *to ~ forth a proposal for reducing costs.* **16. ~ guns to bear on sth** : topları bir şey üzerine çevirmek, **17. ~ forward** : (a) göstermek, meydana çıkarmak, ortaya koymak, (b) ileri sürmek, ortaya atmak. *to ~ forward an opinion.* (c) hesap yekûnunu nakletmek. **brought forward** : nakliyekûn, **18.** ~ **home to** : ikna/ispat etmek, gerçeği kabul ettirmek, **19.** ~ **in** : (a) (gelir, kâr, irat, kazanç vb.) sağlamak/getirmek, kazandırmak. *Her extra job doesn't ~ much in, but she enjoys it.* (b) sunmak, takdim etmek, arz etmek, açıklamak, ilân etmek. *The jury brought in its verdict.* (c) içeri getirmek/sokmak/almak, ithal etmek. ~ **him in** : Onu içeri al. *Dinner was brought in.* **20.** ~ **into action/play** : ortaya koymak, göstermek, harekete geçirmek, **21.** ~ **off** : başarmak, başarılı olmak. *He can ~ off the most difficult feats when you least expect it.* **22.** ~ **on** : (a) sebep olmak, husule getirmek, hasıl etmek, geliştirmek. *This incident will surely ~ on a crisis. The sun is ~ing on the plants.* (b) çekmek, celp etmek. **to ~ s.o.'s wrath on s.o.** : birinin gazabını birinin üstüne çekmek. (c) sahneye çıkarmak, takdim etmek. ~ *on the dancing girls.* **23.** ~ **out** : (a) açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, meydana çıkarmak, göz önüne sermek, belli etmek, göstermek, geliştirmek, (b) (kitap, piyes vb.) yayınlamak, neşretmek. *The publishers will ~ out his new book in the fall.* (c) (resmen) topluma tanıtmak/takdim etmek. **to ~ a girl out** : bir genç kızı ilk defa sosyeteye çıkarmak. (d) dışarı götürmek /çıkarmak, **24.** ~ **round** : (a) *bk.:* ~ **around**, (b) ~ **round to a subject** : sözü bir konuya getirmek, **25.** ~ **tears (in) to s.o.'s eyes** : (birinin) gözlerini yaşartmak, gözlerinden yaş getirmek, **26.** ~ **through** : (hastalıktan) kurtarmak. **to ~ a patience through** : bir hastayı kurtarmak, **27.** ~ **to** : (a) ayıltmak, kendine getirmek, diriltmek, canlandırmak, aklını başına getirmek, (b) *den.* geminin başını rüzgâra çevirmek, gemiyi orsa alabanda etmek, (c) ~ **to bear** : etkilenmesine sebep olmak, (d) ~ **to book** : hesap verdirmek, (e) ~ **to pass** : yaptırmak, husule getirmek, vukua getirmek, iras etmek, **28.** ~ **together** : birleştirmek, bir araya getirmek, kavuşturmak, (madenî levhaları) yapıştırmak. **Chance brought us together** : Tesadüf bizi bir araya getirdi. **29.** ~ **under** : ram etmek, boyun eğdirmek, kendine tâbi kılmak, **30.** ~ **up** : (a) (çocuğu) büyütmek, yetiştirmek, terbiye etmek. *Parents try to ~ up their children as good citizens.* (b) ileri sürmek, ortaya atmak, söz konusu etmek. **to ~ up a subject** : ortaya bir konu atmak. **to ~ sth. up against s.o.** : birinin aleyhine bir şeyi ileri sürmek. **to ~ s.o. up in the court** : birinin adını davaya karıştırmak. (c) kusmak. ~ **up one's food** : yediğini kusmak. (d) (birdenbire) dur(dur)mak. *to ~ up a car at the curb.* **to be brought up short by sth.** : bir şeye çarpıp birdenbire durmak. (e) (gemiyi) durdurmak, (f) yaklaştırmak, yanaştırmak. ~ **up alongside the quay** : rıhtıma yanaşmak. ~ **up your chair to the fire** : Sandalyeni ocağa (şömineye) yanaştır. (g) mahkemeye çağırmak/celp etmek. ***e.a.***- ***1.*** *transport, lead, guide, carry, take, fetch, convey, conduct,* ***2.*** *attract,* ***3.*** *recall, imagine, remind,* ***4.*** *compel,* ***5.*** *persuade, convince,* ***6.*** *fetch, sell for,* ***7.*** *commence, begin,* ***9.*** *accomplish, cause,* ***11.*** *(a) convince, persuade,* ***14.*** *(b) lessen, reduce, (c) depress,* ***17.*** *(a) show,* ***19.*** *(a) yield,* ***21.*** *accomplish, achieve,* ***22.*** *: (a) cause, produce,* ***23.*** *(a) expose, reveal, (b) publish,* ***27.*** *(a) revive,* ***30.*** *(c) vomit.* ***NOT*** : Anlamca yakın olan **BRING, FETCH, TAKE** kelimelerinden **BRING** genel anlamda "getirmek", **TAKE** bir şeyi alıp (uzağa) götürmek, uzaklaştırmak; **FETCH** ise gidip bir şeyi alıp gelmek/getirmek anlamında kullanılır : *You may bring your dog with you. Take your dog (away). Fetch me a glass of water.*

bringer, *is.* getiren.

bringing-up, *is.* çocuk bakımı/terbiyesi. ***e.a.***- *up-bringing.*

brininess, *is.* tuzluluk.

brink, *is.* **1.** (nehir, uçurum vb.) kenar(ı), kıyı(sı), **2.** son, bitim noktası, münteha, **3.** (felâket vb. nin çok yakın olduğu) kritik an. **on the ~ of...** : ...üzere, ...-nin eşiğinde. **in the ~ of destruction** : mahvolmak üzere. **We are on the ~ of war** : Harbin eşiğindeyiz. **He is on the ~ of grave** : Bir ayağı çukurdadır/ölmek üzeredir. **She was on the ~ of tears** : Ağlamak üzere idi/ Neredeyse ağlayacaktı. ***e.a.***- ***1.*** *edge,* ***2.*** *verge.*

brinkless, *sf.* kenarsız, kıyısız.

brinkmanship = brinksmanship, *is.* aşırıcılık, aşırı yaklaşım/ramak kalma politikası : en büyük yararı sağlamak, için (bilhassa siyasî hayatta) güvenlik sınırlarını sonuna kadar zorlayıp gerekirse büyük tehlikeleri göze alma.

briny, *is.&sf.* **brinier, briniest 1.** tuzlu. **a ~ taste** : tuzluluk, salamura tadı, **2.** *k.d.* umman, deniz, okyanus. ***e.a.****- 1. salty, 2. ocean.*

brio*, is. It.* neşe, şevk. ***e.a.****- vivacity, spirit* .

brioche, *is., ç.* **-oches** tatlı çörek : yumurtalı, tereyağlı mayalı hamurdan yapılır.

briolette*, is., ç.* ***-lettes*** *Fr.* üçgen yüzeylerden oluşmuş armut biçimli mücevher.

briony, *is., ç.* **-nies** *bk.:* **bryony.**

briquet, *is.&gl.f.* **-quetted, -quetting** *bk.:* **briquette.**

briquette, *is.&gl.f.* **-quetted, -quetting 1.** briket : sıkıştırılmış kömür tozundan oluşan mangal kömürü, **2.** kalıp, blok, topak, kerpiç, kalıplanmış herhangi bir madde, **3.** briket yapmak, topaklamak.

brisance, *is. Fr.* (kuvvetli patlayıcı maddelerin) parçalama/tahrip gücü. **brisant** : tahripkâr.

brisk, *sf.&f.* **1.** canlı, hareketli, uyanık, faal. *a ~ walk,* **2.** serin, serinletici, kamçılayıcı, canlandırıcı (rüzgâr, hava). *a weather.* **3.** sert, keskin (içki). *~ cider.* **4.** *gen.* **~ up** : canlan(dır)mak, hareketlen(dir)mek, **5. ~ly** : canlı/faal/uyanık bir şekilde; serin serin, serinleterek, **6. ~ness** : canlılık, uyanıklık, faallik; serinlik, serinleticilik. ***e.a.****- 1. spry, energetic, alert, lively, 2. stimulating.* ***k.a.****- 1. languid.*

brisket, *is.* **1.** (kasaplık hayvanın) göğüs/döş eti, **2.** *k.d.* insan göğsünün alt kısmı.

brisling, *is. bk.:* **sprat.**

bristle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** kıl, sert kıl (fırça yapmakta kullanılan) sert hayvan kılı, **2.** kıldan yapılmış/kıllı şey, kıla benzer şey, **3.** (tüyler, saçlar) diken diken olmak, dimdik olmak. **His hair ~d (up) with anger** : Öfkeden saçları dimdik oldu. **4.** *gen.* **~ up** : (tüyleri) kabarmak, (tüylerini) kabartmak. *The hog ~d up.* **5.** dikleşmek, kabarmak, kavgaya hazır olmak. *The man ~d when I asked him to move.* **6.** (sert kıl veya dikene benzer şeylerle) dolu olmak. *The plain ~d with bayonets.* **The whole question ~s with difficulties** : Mesele baştan başa güçlüklerle doludur. **7.** bariz bir şekilde heyecanlanmak / öfkelenmek, **8.** dikleştirmek, dimdik yapmak. *The rooster ~d his crest.* **9.** kıl takmak, **10.** kıllandırmak.

bristlecone fir, *is. bot.* dikenli köknar *(Abies venusta)* : Kaliforniya'da yetişen, kozalakları dikenli bir tür köknar ağacı.

bristlecone pine, *is. bot.* dikenli çam *(Pinus aristata)* : GB ABD'de yetişen kozalakları dikenli çam türü.

bristleless, *sf.* kılsız.

bristlelike, *sf.* kıl gibi.

bristlemouth, *is., ç.* **-mouth/-mouths** *zool.* diken dişli *(Gonostomatidae)* : derin denizlerde yaşayan çeneleri keskin sivri dişlerle kaplı küçük bir balık.

bristletail, *is. zool.* kılkuyruk *(Thysanura)* kanatsız fakat kıl gibi uzun kuyruklu bir böcek.

bristle-thighed curlew, *is. zool.* Alaska çulluğu *(Numenius tahitiensis)* : Kışı Polinezya'da geçiren ve butlarında kıl gibi tüyler bulunan çulluğa benzer kuş.

bristle sarsaparilla, *is. bot.* dikenli saparna *(Aralia hispida)* : KD Amerika'da yetişen ve küçük yeşilimsi çiçekler açan kalımlı bir ot.

bristliness, *is.* kıllılık, kıllı oluş.

Bristol board, *is.* (iyi cins, bir yüzü cilâlı) karton.

Bristol fashion, *den.* düzgün, muntazam, yerli yerinde. **All shipshape and ~ ~** : Her şey yerli yerinde.

bristols, *ç. is. Brit. argo* kadın memeleri. ***e.a.****- breasts.*

brit, *is.* **1.** balina yemi, **2.** ringa veya çaçabalığı yavrusu.

Britain, *is.* **1.** Britanya. **Great ~** : Büyük Britanya (= İngiltere+Galler ülkesi+İskoçya). **North ~** : İskoçya, **2.** *bk.:* **Britannia** (1).

Britannia, *is.* **1.** Britanya : Büyük Britanya adasının eski Romalılar zamanındaki adı, **2.** İngiliz İmparatorluğu, **3.** (edebî) (a) Büyük Britanya, (b) Büyük Britanya ve İrlanda'dan oluşan Birleşik Krallık (United Kingdom), **4.** İngiliz İmparatorluğunun simgesi olan miğferli ve üç çatallı zıpkınlı kadın resmi, **5. ~ metal** *d.d.* İngiliz madeni : mutfak eşyası ve sürtünmesiz madde yapmakta kullanılan kalay antimuan bakır ve (bazan) az miktarda çinko gümüş bizmut alaşımı.

Britannic, *sf.* **1.** Britanyalı, Britanya+. **His ~ Majesty** : Britanya Kralı, **2.** *bk.:* **Brythonic.** ***e.a.****- 1. British.*

britches, *ç. is. k.d. bk.:* **breeches.**

Briticism = Britishism, *is.* İngiltere'de konuşulan İngilizceye özgü kelime, deyim, cümle vb.

British, *sf.&is.* **1.** İngiliz, Büyük Britanya+, İngiliz Milletler Topluluğu+, **2.** Büyük Britanya halkı, İngiliz Milletler Topluluğu halkı, **3.** *bk.:* **British English**, **4.** eski Britonların dili, **5. ~ America** *bk.:* **British North America**, **6.~ Commonwealth of Nations = British Commonwealth = the Commonwealth = Commonwealth of Nations** : İngiliz Milletler Topluluğu : İngiltere, K İrlanda, Avustralya, Barbados, Botswana, Kanada, Seylan, Gambia, Ghana, Guyana, Hindistan, Jamaika, Kenya, Lesotho, Malawi, Malezya, Malta, Yeni Zelanda, Nijerya, Pakistan, Rodezya, Zambiya, Sierre Leone, Singapur, Tanzania, Trinidad ve Tobago, Uganda, **7. ~ Empire** : İngiliz İmparatorluğu, **8. ~ gallon** *bk.:* **imperial gallon**, **9. ~ Isles** : İngiliz adaları (Büyük Britanya, İrlanda).

British English = British, *is.* İngilizce, Britanya İngilizcesi (bilhassa Güney İngiltere'de konuşulan dil).

Britisher, *is.* İngiliz.

British gum, *is. bk.:* **dextrin.**

Britishism, *is.* **1.** *bk.:* **Briticism**, **2.** İngiliz âdeti/töresi/davranışı/özelliği/karakteri.

Britishly, *zf.* İngilizvari.

Britishness, *is.* İngilizlik.

British North America, *is.* **1.** Kanada, **2.** K Amerika ve yakınlarında İngiliz Milletler Topluluğuna girmiş ülkelerin tümü, **3. ~ ~ ~ Act** : Kanada'nın ilk Anayasası : 1867'de Ontario, Quebec, New Brunswick ve Nova Scotia'yı birleştirerek Kanada Federal Hükûmeti kuran yasa. 1870'te Manitoba, 1871'de British Columbia, 1873'te Prince Edward Island ve 1905'te Alberta ve Saskatchevan bu birliğe katılmışlardır.

British thermal unit, *fiz.* İngiliz ısı birimi : 1 lb suyun sıcaklığını 1°F yükseltmek için gerekli ısı miktarı. *kıs.:* **BTU, B.T.U., B.t.u., B.th.u, Btu.**

Briton, *is.* **1.** Britanyalı, İngiliz, İngiliz Milletler Topluluğu halkı, **2.** eskiden İngiltere'nin güneyini işgal eden Kelt halkı.

britska = britzka = britzska, *is.* tenteli el arabası.

Brittany, *is.* (Fransa'da) Bretanya (yarım adası).

brittle, *sf.&is.* **1.** gevrek, kolay kırılır, **2.** (fındıklı, fıstıklı vb.) şeker ağdası. **peanut ~** : fıstıklı ağda, **3. ~ness** : gevreklik. ***e.a.****- 1. fragile, frail.*

Brix scale, *is.* Briks ölçeği : belirli bir sıcaklıkta bir eriyiğin birim hacminde bulunan şekerin ağırlığını gösteren dereceli sıvıölçer/hidrometre.

broach, *is.&f.* **1.** biz, delgi, sivri uçlu ve gittikçe kalınlaşan delici alet (delik açmakta, delikleri genişletmekte kullanılır), **2.** şiş, kebap şişi, **3.** ağaç burgusu/matkabı, **4. ~ spire** *d.d.* helezonî kule merdiveni, **5.** rayma, **6.** delmek, delik açmak, **7.** değinmek, söze girişmek, öne sürmek, (bir fikri ilk olarak) ortaya atmak. *to ~ a subject.* **8.** (bira, şarap vb.) çekmek. *to ~ beer from a keg.* **9.** şişlemek, **10.** taşı oyup şekil vermek, **11.** *gen.* **~ to** *den.* kapanmak, birdenbire orsaya gelip fazla yatmak, **12.** (denizaltı, balık vb.) suyu yarıp yüzeye çıkmak, **13. ~er** : delen, delik açan, delgi/zımba makinesi.

broad, *sf. &zf.&is.* **1.** geniş. **a ~ river** : geniş bir nehir. **~ shoulders** : geniş omuzlar, **2.** enli, ...eninde, genişliğinde. **The street is 20 m ~** : Yol 20 m genişliktedir. **3.** hudutsuz, vasi. *the ~ expanse of ocean.* **4.** yaygın, dağınık, parlak. **~ daylight** : güpegündüz, parlak gün ışığı. *He awoke to ~ daylight.* **5.** çok ayrıntılı, mufassal, etraflı, geniş, sınırsız. **A modern doctor must have a ~ knowledge of medicine** : Çağdaş bir doktorun geniş tıbbî bilgisi olmalıdır. **6.** hoşgörülü, tolerans sahibi, müsamahakâr, serbest düşünceli, liberal. **~ opinions** : serbest fikirler. **~-minded** : hoşgörülü, açık fikirli. **~-mindedness** : hoşgörü, açık fikirlilik, müsamaha, **7.** genel, umumî, belli başlı, ana. **the ~ outlines of a subject** : bir konunun genel ana hatları. **8.** açık, sade. **the ~ facts** : açık gerçekler, **9.** pervasız, dobra dobra. **to be ~ in one's conversation** : pervasız konuşmak, **10.** nezaketsiz, kibarlıktan/zarafetten uzak, kaba. *He smirked at the ~ joke.* **11.** kaba, açık saçık, müstehcen (konuşma). **a ~ story** : açık saçık hikâye, **12.** sınırsız, serbest, kısıtsız, sonsuz, alabildiğine. **It was a hilarious evening of ~ mirth** : Alabildiğine kahkaha dolu neşeli bir gece idi, **13.** kaba, yontulmamış, koyu (telâffuz, şive). **He spoke ~ Scots** : Koyu bir İskoç şivesiyle konuşuyordu. **~ accent** : kaba şive, **14.** *s.bl.* tek simgeli : her ses birim için ayrı simge kullanan, **15.** en, genişlik, **16.** *gen.* **~s** : sinema ve TV stüdyolarını aydınlatan büyük lâmba, **17.** *argo* (a) kadın, (b) fahişe, orospu, **18.** tamamen, tamamıyla büsbütün. **I was ~ awake** : Tamamen uyanıktım. **19. ~ a** : uzun a : ***half, can't, laugh*** vb. deki gibi, **20. ~ on the beam** *den.* yandan, yanlamasına, geminin gidiş yönüne dik, **21. ~ on the bow** *den.* geminin gidiş yönü ile 45° yapan, **22. ~ on the quarter** *den.* geminin gidiş yönü ile 135° yapan. ***e.a.****- 1. wide, 3. extensive, ample, vast, 4. diffused, open, 5. liberal, open, 7. main, general, 8. plain, clear, 9. bold, plain-spoken, 10. gross, indelicate, indecent, 11. rough, countrified, 12. unconfined, free, unrestrained, 17. (a) woman, (b) prostitute, 18. fully, entirely.* ***k.a.****- 1. narrow.*

broad arrow, *is.* **1.** ucu geniş ok, **2.** İngiliz hükûmet mallarına konulan geniş ok ucu şeklindeki marka.

broadax = broadaxe, *is., ç.* **-axes 1.** oduncu baltası, **2.** geniş ağızlı savaş baltası.

broadband, *sf. rad. elekt.* geniş kuşaklı, geniş bantlı : geniş bir frekans bandını alabilen.

broad bean = fava bean, *is. bot.* bakla *(Vicia Faba).*

broadbill, *is.* **1.** yeşil genişgaga *(Calyptomena viridis) :* Malaya'da yaşayan geniş, yassı gagalı, parlak yeşil tüylü ötücü kuş, **2.** geniş gagalıgillerden ıslık gibi ses çıkaran, güzel renkli parlak tüylü kuşlardan herhangi biri, **3.** kılıç balığı. ***e.a.****- 3. swordfish.*

broadbrim, *is.* **1.** geniş kenarlı (şapka), **2.** *argo bk.:* **Quaker** (1).

broad-brush, *sf.* kaba saba, ayrıntısız, üstünkörü.

broadcast^1, *is.&f.* **-cast/-casted, -casting 1.** *rad.TV* (a) yayın, neşriyat, (b) yayınlama, neşretme, (c) yayınlanan program, (d) yayın süresi, **2.** (tohum) serpme(k), saçma(k), **3.** (*rad.TV* ile) yaymak, yayınla(t)mak, neşretmek. *The President will ~ his message on all stations tonight.* **4.** (radyoda/TV'de) konuşmak. *He's ~ing very often these days.* **5.** (haber, dedikodu vb.) yaymak, herkese duyurmak/söylemek. *She ~ the gossip all over town.* **to ~ the news to all one's friends** : haberi bütün arkadaşlarına duyurmak, **6.** *k.d.* (yapacağı hareketi hasmına) sezdirmek, belli etmek. *He ~ his punch and the other man was able to parry it.*

broadcast^2, *sf.&zf.* **1.** (*rad.TV* ile) (a) yayınlanan, yayınlanmış, neşredilen, (b) geniş bir şekilde, çok kimseye duyurulacak şekilde. **The vital news was sent ~ to inform the entire nation** : Hayatî önemi olan haber bütün millete duyurulmak üzere (radyo/TV ile) yayınlanmıştı. **2.** yayın+, **3.** (tohum) serpilmiş, saçılmış, **4.** yaygın, ortaya yayılmış. *Who are the perpetrators of such ~ rumors?* **5.** geniş bir alanı kaplayacak şekilde. **seed sown ~** : geniş bir alana ekilen tohum.

broadcaster, *is.* **1.** yayıncı, yayın yapan, yayan, spiker, **2.** *rad. TV* yayın istasyonu/kurumu/şebekesi.

broadcasting, *is.* **1.** (*rad.TV* ile) yayınlama, yayma, yayım, yayın/neşriyet yapma, neşretme, **2.** yayıncılık, (*rad.TV* ile) yayın yapma işi/mesleği, **3. ~ station**: yayaç, yayın istasyonu, **4. ~ transmitter**: verici.

Broad Church, *sf.&is.* İngiliz kilisesinde serbest fikirliler zümresi. **Broad Churchman** : bu zümreye mensup kimse.

broadcloth, *is.* **1.** çift enli/geniş kumaş, **2.** çok ince ve çift enli bir cins yünlü kumaş, **3.** popline benzer pamuk, ipek, reyon veya bunların karışımı parlak merserize kumaş.

broaden, *f.* genişle(t)mek. ***e.a.****- widen.*

broad-faced, *sf.* geniş/ablak yüzlü.

broad gauge = broad gage, *is. d.y.* geniş hat.

broad-gauge(d) = broad-gage(d), *sf. d.y.* geniş hatlı.

broad hatchet, *is.* dahra, satır, nacak. **hand ax** *d.d.*

broadhead, *is.* **1.** geniş kafa, geniş kafalı/brakisefal kimse, **2.** geniş oklu uç.

broad-headed, *sf.* **1.** geniş kafalı. **~ness** : geniş kafalılık.

broadish, *sf.* genişçe, enlice.

broad jump = long jump, *is.* uzun atlama. **standing/running ~ ~** : durarak/ koşarak uzun atlama.

broad jumper, *is.* uzun atlayan.

broadleaf, *is.*, *ç.* **-leaves** geniş yaprak(lı tütün), puro tütünü.

broad-leaved bottle tree, *bk.:* **bottle tree.**

broad-leaved maple, *is. bot.* geniş yapraklı akçaağaç *(Acer macrophyllum)* : KB Amerika'da yetişen ve koyu yeşil kalın yapraklarının genişliği 30 cm'yi geçen bir tür akçaağaç.

broadloom, *sf.&is.* eksiz. **~ carpet** : geniş halı, geniş tezgâhta dokunmuş eksiz halı (eni >136 cm).

broadly, *zf.* genellikle, geniş bir şekilde, geniş ölçüde. **~ speaking** : genellikle, genel/ geniş anlamda.

broad-minded, *sf.* **1.** geniş fikirli, açık fikirli, hoşgörülü, hoşgörü sahibi, müsamahakâr, toleranslı, **2. ~ly** : hoşgörü ile, açık fikir(lilik)le, müsamaha ile, **3. ~ness** : açık fikirlilik, hoşgörü (rlük), müsamaha(kârlık). ***e.a.*** *- 1. liberal, tolerant.*

broadness, *is.* genişlik, en, enlilik.

broad seal, *is.* resmî mühür, devletin resmî mühürü.

broad-shouldered, *sf.* geniş omuzlu.

broadside, *is. &zf.&f.* **-sided, -siding 1.** *den.* borda, alabanda, geminin su üstünde kalan yan yüzeyi, **2.** *den.* (a) borda topları, (b) borda ateşi, salvo, yaylım ateş, **3.** (yazı veya sözle) şiddetli saldırı/hücum/eleştiri. **The reviewer leveled a ~ at the bad novel** : Eleştirmeci, berbat romanı yerin dibine geçirdi. **4. broadsheet** *d.d.* (a) yalnız bir tarafı basılmış büyük kâğıt (ilân kâğıdı, afiş vb.), (b) basılı el ilânı, **5.** geniş yüzey/yan (evin yan duvarları gibi), **6. ~ ballad** *d.d.* (özellikle XVI - XVII. yy. da İngiltere'de) el ilânı şeklinde basılıp sokaklarda satılan şarkı, destan vb., **7.** yandan, yanı/cephesi (belirli bir noktaya) dönük/çevrilmiş olarak. **The truck hit the fence ~** : Kamyon, çite yandan çarptı. **8.** yanlamak, yan yan gitmek, yandan ilerlemek, **9.** yan ateşine tutmak, yandan ateş etmek.

broadspectrum, *sf. ecz.* geniş etkili, birçok hastalıkları tedavi eden (antibiyotik vb.).

broadsword, *is.* pala, geniş ağızlı kılıç.

broadtail, *is.* karagöl kuzusunun kıvırcık kürkü. *bk.:* **caracul** (1), **Persian lamb.**

Broadway, *is.&sf.* **1.** (New York'ta) Broadway caddesi, **2.** bu caddedeki tiyatro bölgesi/ âlemi, **3.** bu tiyatro âlemine özgü/yaraşır. *a ~ show.* **4.** Broadway+, Broadway'de çalışan. *a ~ star. a ~ producer.* **5.** fazla süslü ve gösterişli, zevksiz, bayağı, yapmacık, sunî, **6. ~ite** : Broadwayli, Broadway'de çalışan veya tiyatrolara devam eden. ***e.a.*** *- 5. garish, tawdry.*

broadwife, *is.*, *ç.* **-wives** *ABD- esk.* kocası başka efendiye hizmet eden esir kadın.

broad-wing hawk = broad-winged hawk, *is. zool.* geniş kanatlı atmaca *(Bueto platyterus)* : Amerika'da yaşar; sırtı koyu kahverengi, karnı beyaz üzerine kırmızımsı çizgilidir.

Brobdingnag, *is.* **1.** Devler ülkesi : Swift'in Güliver'in Seyahatleri adlı romanında geçen hayalî ülke, **2. ~ian** : (a) dev gibi, devâsâ, çok büyük, muazzam, (b) Devler ülkesi sakini. ***e.a.*** *- 2. (a) gigantic, giant, huge.*

brocade, *is.&gl.f.* **-caded, -cading 1.** sırmalı diba, brokar, kabartmalı/işlemeli, kumaş, **2.** işlemeli olarak dokumak, kılaptanla işlemek.

Broca's area = Broca's gyrus = Broca's convolution, *is. anat.* konuşma alanı : beynin sol alt ön çıkıntısı.

brocatel = brocatelle, *is.* **1.** yüksek kabartmalı kumaş, **2.** renkli mermer.

broccoli, *is.* **1.** *bot.* brokoli *(Brassica oleracea botrytis)* : hardalgillerden karnabahara benzer, koyu yeşil renkte bir sebze, **2.** yaprak ve sapları yenen ve göbeklenmeyen brokoli.

broche, *is.* (halı/kilim dokumakta kullanılan) mekik.

broché, *sf. Fr.* kabartmalı/işlemeli dokunmuş.

brochette, *is.*, *ç.* ***-chettes*** *Fr.* **1.** kebap şişi, **2. en ~** : şiş (üzerinde pişirilmiş). ***e.a.*** *- 1. skewer.*

brochure, *is.* risale, broşür, küçük kitap.

brock, *is.* **1.** *bk.:* **badger** (1), **2.** *Brit.* pis, iğrenç, aşağılık, rezil, zelil. ***e.a.*** *- 2. nasty, contemptible.*

brocket, *is.* **1.** *zool.* kırmızı geyik *(Mazama)* : G Amerika'da yaşayan, boynuzu çatalsız, küçük bir geyik, **2.** iki yaşındaki erkek geyik.

brogan, *is.* kaba kundura, yüksek ökçeli iş ayakkabısı.

brogue, *is.* **1.** İrlanda şivesi, **2.** şive, **3.** rahat/sağlam ayakkabı (çoğunlukla yüzü delikli), **4.** *İsk.* sahtekârlık, hile dalavere, desise, **5.** **~ry** : İrlanda şivesiyle konuşma. ***e.a.*** *- 4. fraud, trick, prank.*

broguish, *sf.* (acayip) şiveli, garip bir şive ile konuşan.

broider, *gl.f. esk. bk.:* **embroider.**

broiderer/broidery, *bk.:* **embroiderer/embroidery.**

broil^{1}, *is.&f.* **1.** ızgara, kebap, **2.** ızgara yapmak, kebap pişirmek. **to ~ a steak** : pirzola pişirmek, **3.** kızar(t)mak, **4.** ateşte pişmek, fazla sıcağa maruz kalmak, **5.** (sabırsızlıktan/sıkıntıdan) yanıp tutuşmak, kendi kendini (veya içi içini) yemek, içi içine sığmamak.

broil^{2}, *is.&gsz.* **1.** kavga, kargaşalık, mücadele, münakaşa, dalaş, arbede, gürültü. *a violent ~ over who was at fault.* **2.** kavga/münakaşa etmek, gürültü/patırtı etmek, vuruşmak, dalaşmak, arbede çıkarmak. ***e.a.*** *- 1. disturbance, tumult, quarrel, struggle, 2. quarrel, brawl.*

broiler, *is.* **1.** ızgara, tava, kızartaç, ızgara yapmaya yarayan araç, **2.** ızgaralık piliç.

broilingly, *zf.* **1.** ateşte kızartarak ızgara yaparak, **2.** sabırsızca, sabırsızlıkla, yerinde duramaz bir halde, içi içine sığmamacasına, **3.** kavga/gürültü/patırtı ederek, vuruşarak, dövüşerek, dalaşarak, münakaşa /kavga ile.

broke^{1}, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **break** (pt), **2.** *k.d.* meteliksiz, cebi delik. **flat ~** = *Brit.* **stony ~** : beş parasız, müflis. **His firm is flat/stony ~** : Onun firması iflâs etti. **3.** **go ~** *argo* (a) meteliksiz/beş parasız kalmak, meteliğe kurşun atmak, (b) iflâs etmek, sıfırı tüketmek. *In that business people are forever going ~.* **4.** **go for ~** *argo* son gayretini/gücünü harcamak, olanaklarını sonuna kadar kullanmak. ***e.a.*** *- 2. penniless, bankrupt.*

broke^{2}, *is.* **1.** (kâğıt sanayiinde) özürlü/kusurlu kâğıt, satışa elverişli olmayıp tekrar hamur yapılan kâğıt, **2.** **~s** : kiznek, kırık yün : koyunların boyun ve karınlarından alınan yün.

broken, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **break** (pp), **2.** kırık, kırılmış, parçalanmış, kırılan. **a ~ window** : kırık pencere. **~ dreams** : kırık hayaller, **3.** bozuk, arızalı, işlemez halde. *a ~ clock/car.* **4.** yırtık, yırtılmış, **5.** *meteor.* çok bulutlu, yarıdan fazlası bulutla kaplı (gökyüzü), **6.** zikzak, anî yön değiştiren, kırık (çizgi). *The fox ran in a ~ line.* **7.** eksik, noksan, tamamlanmamış. *a ~ bale of wool.* **8.** ihlâl edilmiş, çiğnenmiş, riayet edilmeyen, tutulmayan, bozulmuş, dağılmış. **a ~ promise** : tutulmayan vaat. **a ~ law** : ihlâl edilmiş yasa. **a ~ home** : dağılmış yuva/ev, **9.** kesik, kesilmiş, kesintiye/inkıtaa uğramış, bölünmüş, yarıda kalmış. *a ~ journey. a ~ sleep.* **10.** (ruhen/bedenen) zayıf düşmüş, bitkin, takatsiz, (sağlığı) bozuk. **His ~ health was due to age** : Yaşlılık yüzünden sağlığı bozuldu. **11.** terbiye edilmiş (at vb.), alıştırılmış, zapturapta alınmış. **The horse was ~ to the saddle** : At, eyere alıştırılmıştı. **12.** (dil, konuşma) bozuk, kusurlu, kırık dökük. *He speaks ~ English.* **13.** (heyecan, üzüntü, korku vb. nedeniyle) kesik kesik (konuşulan). *He utterd a few ~ words of sorrow.* **14.** arızalı, pürüzlü, inişli yokuşlu. **We left the plains and rode through ~ country** : Ovaları geçtik ve atlarımızı arızalı araziye sürdük. **15.** mahvolmuş, heba olmuş, har vurup harman savrulmuş, iflâs etmiş. **The ~ fortunes of his family** : Ailesinin heba olmuş serveti. **16.** eksik, noksan, (kâğıt topu) 500 veya 1000 yapraktan az. ***e.a.*** *- 2. fragmented, fractured, crushed, 3. damaged, spoilt, 4. ruptured, torn, 7. incomplete, fragmentary, 8. violated, infringed, 9. interrupted, disrupted, disconnected, 11. tamed, trained, 14. rough, irregular, 15. ruined, bankrupt.*

broken-down, *sf.* bozuk, kırık, arızalı, çökük, bitkin, hurda. **a ~ chair** : kırık sandalye. **a ~ old car** : hurda bir otomobil.

broken heart, *is.* üzgünlük, üzüntü, yeis, umutsuzluk, keder, düş/hayal kırıklığı. ***e.a.*** *- despair, disillusionment.*

broken-hearted, *sf.* **1.** üzgün, üzüntülü, meyus, umutsuz, kederli, mükedder, kalbi kırılmış, düş/hayal kırıklığına uğramış, **2.** **~ly** : üzüntü ile, umutsuzca, kederle, meyusane, **3.** **~ness** : üzgünlük, üzüntü, yeis, umutsuzluk, keder, düş/hayal kırıklığı.

brokenly, *zf.* kırık/kırılmış bir şekilde, kesik kesik.

brokenness, *is.* kırıklık, bozukluk, kesiklik.

broken wind, *vet. patol.* **1.** (atlarda) solugan hastalığı, solunum zorluğu, **2. broken-winded** : solugan, solunum zorluğu çeken (at). ***e.a.**- 1. heave.*

broker, *is.* **1.** işgüder, komisyoncu, simsar, tellâl. **stock-~** : borsa komisyoncusu, **2.** aracı, acenta.

brokerage, *is.* **1. brokership, broking** *d.d.* işgüderlik, komisyonculuk, simsarlık, aracılık, **2.** komisyon, simsarlık/aracılık ücreti.

brolly, *is., ç.* **-lies** *Brit. argo* şemsiye. ***e.a.**- umbrella.*

bromal = tribromoacetaldehyde, *is. ecz.* bromal, CBr_3CHO : renksiz, yağlı sıvı. Hekimlikte ağrı dindirici, duyguları/zihni yatıştırıcı ve uyuşturucu olarak kullanılır.

bromate, *is.&gl.f.* **-mated, -mating** *kim.* **1.** bromat : bromik asitin tuzu, **2.** bromlamak, bromla muamele etmek.

brome = brome grass, *is. bot.* çayır otu *(Bromus inermis)* : hayvan beslemekte kullanılan bir tür ot.

bromeliaceous, *sf. bot.* otsugillerden *(Bromeliaceae) :* Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ananas, İspanya yosunu vb. gibi bitkiler familyasından.

bromic, *sf. kim.* bromik, beş valanslı brom bileşimi.

bromic acid, *is. kim.* brom asidi, bromik asit, $HBrO_3$: genellikle sülfürik asidin baryum bromata etkimesinden elde edilir. Ancak çok sulu iken kararlıdır. Boya ve ilâç sanayiinde ve oksitleyici olarak kullanılır.

bromide, *is.* **1.** *kim.* (a) bromür : hidrobromik asidin madenlerle oluşturduğu tuz. NaBr (sodyum bromür) gibi. (b) brom içeren bileşim : metil bromür gibi, **2.** *k.d.* (a) soğuk ve can sıkıcı kimse, (b) tatsız/bayağı /basmakalıp söz. ***e.a.**- 2. (b) platitude.*

bromide paper, *is.* gümüş bromürlü fotoğraf kâğıdı.

bromidic, *sf. k.d.* **1.** basmakalıp, tatsız, bayağı, **2. ~ally** : basmakalıp/tatsız bir şekilde. ***e.a.**- 1. trite, dull.*

brominate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* bromlaştırmak, bromla birleştirmek. **bromination** : bromlaştırma.

bromine, *is. kim.* brom : halojenler grubundan koyu kırmızımtrak, zehirli dumanlar çıkaran sıvı. Deniz suyundan elde edilir. Vuruntu önleyici yakıt katkıları yapımında, boya ve ilâç sanayiinde kullanılır. Simgesi **Br**, atom ağ. 79.909, atom nu. 35, özgül ağ. (20°C'de sıvı) 3.119, donma noktası : -7.2°C, kaynama noktası : 58.78°C.

bromism = brominism, *is. patol.* bromizm : fazla bromür kullanmaktan ileri gelen ve deride kabarmalar şeklinde görülen rahatsızlık.

bronc, *is. bk.:* **bronco.**

bronchi, *ç. is. anat. bk.:* **bronchus.**

bronchia, *is. anat.* solunum dalları, bronşlar.

bronchial, *sf. anat.* soluk borucukları+, bronşlar+. **~ly** : solunum dalcıkları vasıtasıyla. **~ tube** : soluk/nefes borusu~ **pneumonia** : *bk.:* **bronchopneumonia.**

bronchiole, *is. anat.* solunum dalcığı. **bronchiolar** : solunum dalcığı.

bronchitic, *sf. patol.* solunum dalı yangısı+, bronşit+.

bronchitis, *is. patol.* solunum dalı yangısı, bronşit.

broncho, *is., ç.* **-chos** *bk.:* **bronco.**

bronchocele, *is. patol.* **1.** solunum dalı genişlemesi, **2.** guatr, sistik guatr.

bronchopneumonia, *is. patol.* solunum dalı öykencesi, akciğer ve bronşit iltihabı, bir tür zatürree. **bronchial pneumonia, bronchopneumonic** *d.d.*

bronchorrhagia, *is. patol. esk.* solunum dalı kanaması.

bronchoscope, *is. tıp* solunum dalı gözgüleci, bronkoskop : solunum dallarını muayeneye ve oradaki yabancı maddeleri çıkarmaya yarayan tıbbî alet.

bronchoscopic, *sf.* **1.** solunum dalı gözgüleci+, **2. ~ally** : solunum dalı gözgüleci ile, **3. bronchoscopist** : solunum dalı gözgülemi uzmanı.

bronchoscopy, *is. tıp* solunum dalları gözgülemi.

bronchospasm, *is. patol.* solunum dalı kasıncı : solunum güçlüğüne yol açan nefes borusu sıkışması.

bronchostomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* solunum dalı açımı, bronkostomi : göğsü delerek solunum dalına yol açıp akciğere hava gitmesini sağlama ameliyatı.

bronchus, *is., ç.* **bronchi** *anat.* solunum dalı, nefes borusu : akciğerlere giden iki ana soluk borusundan her biri.

bronco, *is., ç.* **-coes** **1.** yabanî at : ABD'nin batısında bulunan evcilleştirilmemiş veya yarı evcil ufak bir cins at, **2.** *Cnd. argo* İngiliz, özellikle yeni gelmiş İngiliz göçmen. **broncho** *şdy.*

broncobuster = bronchobuster, *is.* yabanî atları evcilleştiren.

brontosaur, *is.* brontosor : Jura çağında yaşamış dinozor cinsinden, ot yiyen, iki yaşayışlı çok büyük hayvan.

Bronx cheer, *ABD* nefret, tiksinme, hakaret ifade eden ve dudaklarla dışarı uzatılan dil arasından çıkarılan bir ses. **raspberry** *d.d.*

bronze, *is.&sf.&gl.f.* **bronzed, bronzing** **1.** *metal.* bronz : bakır ve kalay alaşımı (kalay oranı 11%), **2.** bronz/tunç rengi(nde), bakır rengi(nde), esmer, **3.** bronz heykel, **4.** bronz para, **5.** bronzlaştırmak, bronz rengi/görünüşü vermek, **6.** esmerleştirmek, karartmak, yakmak, rengini koyulaştırmak. *The sun ~d his face.* **7.** *bas.* mürekkebine maden tozu katarak parlaklık vermek, **8.** ~ **Age** : Bronz Çağı/Devri, **9.** **~like** : bronz gibi, bronza benzer, **10.** **bronzy** : bronz renginde.

broo = bree, *is. İsk.* su, meşrubat, şurup : içilebilen lezzetli ve berrak herhangi sıvı (et suyu, meyve suyu).

brooch, *is.* iğne, broş.

brood, *is.&sf.&f.* **1.** (bir kuluçka döneminde yumurtadan çıkan) civcivler, kuş yavruları, **2.** çocuklar, evlâtlar, zürriyet, **3.** tür, cins, nevi. **The museum exhibited a ~ of modern paintings** : Müzede çağdaş resim türleri sergilendi. **4.** kuluçkaya yat(ır)mak, **5.** (kuş) kanat germek, civcivlerini kanadının altına alıp korumak, **6.** (derin derin) düşünmek, düşünceye dalmak, arpacı kumrusu gibi/kara kara düşünmek, aklı fikri bir meseleye takılıp kalmak, aklından çıkaramamak. *He ~ed the problem.* **Don't just sit there ~ing, do something!** Öyle kara kara düşünüp durma, bir şeyler yap! **7.** damızlık, cins. **a ~ hen** : cins tavuk. ~ **mare** : cins/damızlık kısrak. **8.** ~ **above/over** : üstünü kaplamak, havasını doldurmak, bürümek, heyulâ gibi çökmek, hâkim/musallat olmak, eksik olmamak. **Hate ~ed over the town** : Kasabayı kin/nefret bürüdü. *A thundercloud had been ~ing over the hills all afternoon. Trouble seems to be ~ing over his family.* **9.** ~ **on/over/about** : kurmak, kuruntu yapmak, dertlenmek. *He took to ~ing over the death of his brother.* ***e.a.***- *1. litter,* ***2.*** *children, offspring, issue, progeny, line, stock,* ***3.*** *flock,* ***4.*** *incubate, hatch,* ***6.*** *ponder,* ***8.*** *dwell on, mull over.* *NOT :* **BROOD** ve **LITTER** yeni doğmuş yaratıkları ifade eder. **BROOD** özellikle yumurtadan bir defada çıkan ve annelerinin bakımına muhtaç olan civciv veya kuş yavrularının tümü için kullanılır : *a ~ of young turkeys.* **LITTER** ise bir batında doğan kuştan başka hayvan yavrularını ifade eder : *a litter of kittens or pups.*

brooder, *is.* **1.** kuluçka makinesi, **2.** düşünceli/kara kara düşünen kimse, *k.d.* arpacı kumrusu.

broodless, *sf.* civcivsiz, yavrusuz.

broody, *sf.* **broodier, broodiest** **1.** dalgın, düşünceli, kederli, kasvetli, küskün, dargın, **2.** kuluçka, kuluçkaya yatmış. *a ~ hen.* **3.** **broodiness** : dalgınlık, düşüncelilik, keder(lilik), küskünlük, dargınlık. ***e.a.***- *1. gloomy, moody.*

brook, *is.&gl.f.* **1.** dere, çay, ırmak, **2.** dayanmak, tahammül etmek, sabretmek, sabır/tahammül göstermek, göz yummak, müsamaha etmek. **This important matter ~s no delay; we must talk about it now** : Bu önemli sorunun beklemeye tahammülü yoktur, onu hemen görüşmeliyiz. *I will not ~ any more of your insolence.* **3.** **~able** : dayanılabilir, tahammül edilebilir, göz yumulabilir, sabredilebilir, müsamaha edilebilir. ***e.a.***- *1. rivulet, run, rill, stream, streamlet, creek,* ***2.*** *bear, suffer, tolerate.*

brookie = brook trout, *is. zool.* çay alabalığı *(Salvelinus fontinalis)* : KD Amerika'da dere ve çaylarda yaşayan küçük alabalık. **specled trout** *d.d.*

brookless, *sf.* deresiz, çaysız, ırmaksız.

brooklet, *is.* derecik, küçük dere/çay.

brooklike, *sf.* dere gibi, dereye/çaya benzer.

brookweed, *is. bot.* sıçan kuyruğu *(Samolus Valerand, S. floribundus)* : sulak yerlerde yetişen ve küçük beyaz çiçekler açan bir ot.

broom, *is.&gl.f.* **1.** saplı süpürge. **A new ~ sweep clean** : Yeni süpürge iyi temizler (Yeni memur/hizmetçi vb. işi iyi görür). **2.** *bot.* katırtırnağı *(Cytisus scoparius, Genista luncea)* : bilhassa B Avrupa'da ekilmemiş arazide yetişen uzun narin dallı, sarı çiçekli bitki. **butcher's ~** : Yalova mercanı, tavşan memesi, yaban mersini *(Ruscus sculeatus)*. **spiny ~** : şimşek ağacı *(Calycotome spinosa)*, **3.** çakılan kazığın ezik tepesi, **4.** süpürmek. *~ the room.* **5.** kıymıkla(n)mak, kıymıklara ayır(ıl)mak, dağılmak, aşın(dır)mak, yıpratmak, yıpranmak, **6.** (kazığın başını çekiçle/tokmakla) ezmek, **7.** (kazık başı vb.) ezilmek, liflere ayrılmak. ***e.a.***- *4. sweep, 5. splinter.*

broomcorn, *is. bot.* süpürge otu *(Sorghum vulgare technicum)*.

broomrape, *is. bot.* canavar otu, bostanbozan *(Orobanche)*.

broomsquire, *is. Brit.- k.d.* süpürgeci, süpürge yapıp satarak geçinen çingene.

broomstick, *is.* süpürge sapı/sopası.

broomy, *sf.* süpürgeli, süpürgesi bol.

brose, *is. İsk.* bulamaç.

brosy, *sf.* tembel, uyuşuk, lâpacı. ***e.a.***- *slugguish, torpid.*

broth, *is.* **1.** et suyu, tavuk suyu, balık suyu, **2.** et suyuna çorba, **3.** **~ of a boy** *Ir.* iyi insan, iyi arkadaş.

brothel, *is.* genel ev, umumhane. ***e.a.***- *bordello.*

brother, *is., ç.* **brothers**, *esk.* **brethren** **1.** (erkek) kardeş, birader. *Ali has a ~. Ali and Erol are ~s. Ali is Erol's ~. You've been like ~ to me.* **older ~** : ağabey. **~-in arms** : silâh arkadaşı, **2.** **half ~** *d.d.* üvey kardeş, **3.** ihvan, meslektaş, bir cemiyet/örgüt/ırk vb. üyesi. **a ~ doctor** : bir doktor meslektaş, **4.** dinî bir kuruluşa mensup papaz, **5.** **~s** : bir ırkın (veya genel olarak) insanlığın fertleri, manevî kardeş. **All men are ~s** : Bütün insanlar kardeştir. **6.** *argo* Arkadaş! Kardeşim! **~, can you spare a dime?** Allah rızası için on kuruş sadaka ver. **7.** *ünl. argo* Be birader! Be kardeşim! Aman be! Aman be birader! (bıkkınlık, öfke, nefret, başkalarının cüreti karşısında hayret ve şaşkınlık ifadesi için söylenir). **8.** kardeşçe davranmak, kardeş gibi muamele etmek, kardeş muamelesi yapmak, kardeş yerine koymak.

brotherhood, *is.* **1.** kardeşlik, uhuvvet, **2.** arkadaşlık, **3.** (Ahilik gibi) cemiyet, kurum, örgüt, teşkilât, **4.** lonca, esnaf birliği : aynı ticaretle uğraşan ve çıkarları aynı olan kimselerin oluşturduğu topluluk, **5.** bütün insanların milliyet, ırk, din, inanış farkı gözetmeden birbirine kardeş gözü ile bakması inanışı, **6.** riyazete çekilmiş din adamları, keşişler.

brother-in-law, *is., ç.* **brothers-in-law** **1.** kayınbirader, **2.** enişte, **3.** bacanak.

brotherless, *sf.* kardeşsiz.

brotherlike, *sf.* kardeşçe, kardeş gibi.

brotherliness, *is.* arkadaşlık, kardeşçe davranış/tutum.

brotherly, *sf.* kardeş(çe), kardeş gibi, kardeşe yaraşır. **~ love** : kardeş sevgisi, kardeşçe sevgi.

brothy, *sf.* et suyu gibi, et suyu katılmış.

brougham, *is.* **1.** payton, yaylı, kupa arabası, iki veya dört kişilik üstü kapalı dört tekerlekli at arabası, **2.** *esk.* (a) şoför mahalli açık binek otomobili, (b) kupa arabasına benzer eski tip otomobil.

brought, *f. bk.:* **bring** *(s.f.)*. **~ forward** : geçim, geçen toplam, nakliyekûn.

brouhaha, *is.* **1.** karışıklık, kargaşalık. *The ~ followed disclosures of graft at City Hall.* **2.** velvele, gürültü, patırtı, şamata, vaveylâ. *a ~ over a silly question of protocol.* ***e.a.***- *commotion, hubbub, uproar, fuss, wrangle.*

Brouwer fixed-point theorem, *mat.* sabit nokta teoremi : "Bir daireyi kendisine dönüştüren her dönüşümde kendi üzerine izdeşen en az bir nokta vardır."

brow, *is.* **1.** *anat.* kaş, **2.** alın. **a wrinkled ~** : kırışık alın, **3.** çehre, yüz, yüz ifadesi. *an angry ~.* **to knit/ pucker one's ~s** : kaşlarını çatmak, kaş çatarak memnuniyetsizlik/endişe/derin düşünce ifade etmek, **4.** yamaç, sarp bir yerin kenarı, (bayırın) sırtı. *He looked down over the ~ of the hill.* ***e.a.***- *1. eyebrow, 2. forehead, 3. countenance, mien, 4. slope.*

brow antler, *is.* geyik boynuzunun (alına yakın) ilk çatalı.

browbeat, *gl.f.* **-beat, -beaten, -beating** **1.** (sert bakışla/sözle) korkutmak, yıldırmak, (kuru sıkı) tehdit etmek, bastırmak. **to ~ s.o. in-**

to doing sth. : birini tehditle bir şey yapmaya razı etmek, **2.** **~er** : göz korkutan, yıldıran, tehditle razı eden. ***e.a.***- *1. bully, intimidate.*

browless, *sf.* kaşsız.

brown, *sf.&is.&f.* **1.** esmer, kahverengi (nde), kestane rengi(nde). ~ **bread** : esmer/kara ekmek. ~ **paper** : ambalaj kâğıdı. ~ **study** : derin ve ciddî düşünceler, (sıkıntı sonucu olan) dalgınlık. ~ **sugar** : esmer şeker, **2.** kahverengi benekli siyah at, **3.** *Brit. argo* mangır, bakır para, **4.** esmerleşmiş, güneş yanığı, bakır/tunç rengi, **5.** esmerleş(tir)mek, **6.** börttürmek, hafifçe kızartmak. *She ~ed the onions and added them to the stew.* **7. do it up** ~ *argo* mükemmel/dört başı mamur yapmak, başarmak. **When he does a job, he always does it up** ~ : Yaptığı işi daima mükemmel yapar. **8.** **~ed off** *argo* öfkeli, kızgın, bıkmış, usanmış. **to be ~ed off** : kızmak, öfkelenmek, bıkmak, usanmak. **He was ~ed off at his boss because he didn't get a raise** : Maaşına zam vermediği için patronuna kızmıştı. **Hearing him say that really ~ed me off** : Onun bu sözlerine gerçekten kızdım. ***e.a.***- *8. angry, dissatisfied, fed up.*

brown alga, *is.* esmer yosun *(Phaeophyceae).*

brown-bag, *sf.&gl.f.* **-bagged, -bagging** **1.** lokantaya/kulübe kendi içkisini kendi götürmek, **2.** (kese kâğıdı içinde) yiyeceğini çalıştığı yere götürmek, **3.** kese kâğıdı içinde götürülmüş. **a** ~ **lunch** : kese kâğıdı içinde götürülmüş yemek, **4.** **~er** : yemeğini/içkisini beraberinde götüren, **5.** **~ing** : yemeğini/içkisini beraberinde götürme.

brown bear, *is. zool.* **1.** boz ayı : Amerika siyah ayısının kahverengiye yakın olanı, **2.** boz ayı *(Ursus arctos)* : Avrupa ve Asya'da sık ormanlarda, inlerde yaşayan, arka ayakları üstünde yürüyebilen, tırmanıcı ve yüzücü, esmer kahverengi tüylü ayı.

brown belt, *is.* kahverengi kemer : Judo oyuncularına dördüncü yılda verilen kemer. *bk.:* **black belt, blue belt, green belt, white belt.**

brown bent, *is. bot.* kadife çayırı *(Agrostis canina) :* K Amerika'da bahçelerde yetiştirilen kalımlı çayır. **dog bent, velvet bent** *d.d.*

brown betty, *is.* esmer puding : elma veya başka meyve, ekmek kırıntısı, şeker, tereyağı ve baharatla hazırlanıp fırında pişirilen bir tatlı.

brown bread, *is.* **1.** esmer ekmek, kara ekmek, **2.** *bk.:* **Boston brown bread.**

brown butter, *bk.:* **beurre noir.**

brown canker, *is.* gül kanseri : mantarların güllerde yaptığı hastalık. Yaprak ve çiçekler solar, gövdede kırmızı mor çevreli yaralar hasıl olur.

brown coal, *is.* linyit. ***e.a.***- *lignite.*

brown-eyed Susan, *is. bot.* alagöz *(Rudbeckia triloba) :* G Amerika'da yetişen, çiçekleri turuncu kahverengi zemin üzerine sarı ışınlı, iki yıl ömürlü bitki.

brown hackle, *is.* (balık avı için) kahverengi sunî sinek.

brown hematite, *is. min. bk.:* **limonite.**

brownie, *is.* **1.** (halk masallarında gizlice ev işlerine yardım eden) iyilik perisi, **2.** *ABD* fındıklı, çikolatalı küçük pasta veya kurabiye, **3.** *b.h.* (11-18 yaşları arasında) kız izci. ***e.a.***- *1. fairy.*

Brownie point, *is.* kız izcilere verilen iyi not.

Browning automatic riffle, *is.* Browning makineli tüfeği : dakikada 200-350 mermi atabilir.

browning trowel, *is.* kaba sıva malası.

brown lung (disease), *is. patol.* patoz : pamuk tozunun akciğerlerde sebep olduğu hastalık. ***e.a.***- *byssinosis.*

brownish, *sf.* esmerimsi, esmerce, kahverengine çalan.

brownness, *is.* kahverengi, esmerlik.

brown-nose, *is.&f.* **-nosed, -nosing** *argo* **1.** **brown-noser** *d.d.* dalkavuk, yaltakçı, mutabasbıs, **2.** yaltaklanmak, dalkavukluk/tabasbus etmek, çanak yalamak. *He's always brownnosing the boss for a raise.* ***e.a.***- *1. toady, obsequious, sycophant, 2. curry favor, fawn over, behave obsequiously.*

brownout, *is.* **1.** kısmî karartma (özellikle harp zamanında), **2.** (fırtına vb. yüzünden) elektrik arızası.

brownprint, *is.* esmer baskı : demir ve gümüş tuzları kullanarak koyu kahverengi zemin üzerinde beyaz resim husule getiren baskı yöntemi.

brown rat, *bk.:* **Norway rat.**

brown rice, *is.* esmer pirinç.

brown rot, *is.* çürüme : elma, şeftali, erik ve kirazlarda *Sclerotinia* türü mantarların sebep olduğu bir hastalık. Dokular kahverengiye döner ve çürür.

Brown Shirt, *is.* **1.** Alman Nazi hücum kıtası mensubu, **2.** faşist.

brownstone, *sf.&is.* **1.** *ABD* kahverengi kum taşı (inşaatta kullanılır), **2.** ~ **front** *d.d.* kahverengi kum taşı ile kaplanmış bina cephesi, **3.** *esk.* zenginlere özgü.

brown study, *is.* dalgınlık, derin düşüncelere dalma, derin derin/kara kara düşünme. *Lost in a ~ ~, she was oblivious to the noise.*

brown sugar, *is.* esmer şeker, kısmen rafine edilmiş şeker.

Brown Swiss, *is.* İsviçre ineği : İsviçre asıllı iyi cins inek.

brown-tail moth = browntail, *is.* esmer kuyruklu güve *(Nygmia phaerrhoea)* : Larvaları ağaç yapraklarıyla beslenen ve cildi tahriş eden, beyaz renkte, kuyruk kısmı kahverengi tüylü bir güve.

brown thrasher = brown thrush, *is. zool.* kızıl ardıç kuşu *(Toxostoma rufum)* : Doğu ABD'de bulunan kızıl kahverengi tüylü ötücü bir kuş.

brown trout, *is. zool.* alabalık *(Salmo trutta fario)* : K Avrupa akarsularında yaşayan alabalık türü.

browny, *sf. bk.:* **brownish.**

browsability, *is.* göz gezdirebilme.

browse, *is.&f.* **browsed, browsing 1.** filiz, taze sürgün, **2.** bak(ın)ma, göz gezdirme, göz atma, gözden geçirme (işi/süresi). *While you were out, I had a good ~ through your books.* **3.** otlamak, ot yemek. *Cows are browsing in the fields.* ~ **on** : (yaprak vb.) yemek, **4.** göz gezdirmek, (kitap vb.) gözden geçirmek, karıştırmak, (şöyle bir) göz atmak. **to ~ through/among s.o.'s books** : kitap karıştırmak. *He's browsing the shelves for something to read.* **5.** (vitrinlere, mağazadaki mallara vb.) bakmak, **6.** **~er** : otlayan hayvan. ***e.a.*** *- 1. shoot, twig, 3. graze, feed on, pasture on, nibble at, eat from, 4. scan, thumb through, leaf through, 5. look, glance.*

brucella, *is., ç.* **-cellae/-cellas** *bkt.* çubuksu bakteriler, havada yaşayan çubuk şeklinde bakteriler. Bazıları, örneğin *brucella melitensis* insan ve hayvanlarda hastalık yaparlar.

brucellosis, *is. patol.* Malta humması : çubuksu bakterilerin sebep olduğu bir hastalık. İnsanlarda yükselip düşen ateşe, hayvanlarda döl düşümüne sebep olur. **undulant fever, Malta fever, Mediterranea fever, rock fever** *d.d.*

brucine, *is. kim.* brüsin, C23H26N2O4 : acı, çok zehirli, beyaz, suda az erir kristal alkaloid. Kargabüken *(nux vomica)* ağacından elde edilir. Striknine benzer, fakat onun kadar kuvvetli değildir.

bruin, *is.* (çocuk masallarında) ayı. ***e.a.*** *- bear.*

bruise, *is.&f.* **bruised, bruising 1.** berele(n)mek, (cildi vb.) çürü(t)mek, zedele(n)mek. *She fell and ~d her knee. The blow ~d his arm.* **2.** incitmek, rencide etmek. *to ~ a person's feelings.* **3.** incinmek, rencide olmak, gücenmek. *Her feelings ~ easily.* **4.** ezmek, (havanda) dövmek, kırmak, parçalamak, **5.** (maden işçiliğinde) bitmiş bir parçanın yüzeyini zedelemek, **6.** bere, ezik, çürük. ***e.a.*** *- 1. injure, wound, 2. offend, hurt, 4. crush, 6. injury, blemish.*

bruiser, *is. k.d.* zebellâ, çam yarması, kaba ve güçlü adam. *The boxer was a real ~.*

bruising, *sf. k.d.* çetin, çok zor/müşkül, büyük güç ve çaba isteyen. *~ battle between the two fighters.*

bruit, *is.&gl.f.* **1.** *tıp* üfürüm : muayenede duyulan anormal ses/gürültü/hırıltı, **2.** *esk.* söylenti, şayia, **3.** *esk.* gürültü, patırtı, şamata, **4.** (etrafa) yaymak, duyurmak, dile vermek, söylenti/şayia çıkarmak, işaa etmek. ~ **abroad/ about** : herkese duyurmak. *It's been ~ed abroad that you're getting married.* ***e.a.*** *- 1. murmur, 2. rumor, report, 3. noise, din, clamor.*

brumal, *sf.* kış gibi, kışın olan, kış+. **The bears were sunk in the ~ sleep** : Ayılar kış uykusuna yatmışlardı. ***e.a.*** *- wintry.*

brumby, *is., ç.* **-bies** *Avust.* yabanî at. ***e.a.*** *- wild horse.*

brume, *is.* sis, buğu. ***e.a.*** *- mist, fog.*

brummagem, *sf.&is.* sahte, taklit, gösterişli fakat değersiz (şey).

brumous, *sf.* sisli, puslu, buğulu, donuk.

brunch, *is.&gs.f.* **1.** kuşluk yemeği : hem kahvaltı hem öğle yemeği yerine geçen ve kuşluk vakti yenilen yemek (= **BR**eakfast+ **LUNCH**), **2.** kuşluk yemeği yemek. *We ~ at 11.00 on Sundays.* **3.** ~ **coat** : sabahlık.

brunet, *sf.&is.* **1.** esmer : koyu renkli (saç, cilt, göz), **2.** esmer erkek, **3.** **~ness** : esmerlik.

brunette, *sf.&is.* **1.** esmer : saçı/cildi/gözü koyu renkli. olan (kadın), **2.** **~ness** : esmerlik.

Brunswick stew, *is.* tavşan yahnisi.

brunt, *is.* **1.** (en şiddetli) darbe, vuruş, kuvvet. *His arm took the ~ of the blow.* **to bear the ~ of** : (hücumun) en şiddetli kısmına maruz kalmak/karşı koymak. *He had to bear the ~ of the criticism.* **2.** *esk.* şiddetli saldırı/hücum/hamle.

Brusa, *is.* Bursa.

brush^1, *is.&gl.f.* **1.** fırça. **cloth ~** : elbise fırçası. **hair ~** : saç fırçası. **paint ~** : yağlı boya fırçası. **tooth ~** : diş fırçası, **2.** fırçalama. *I'll just give my coat/hair a quick ~.* **3.** tüylü kuyruk (tilki vb. kuyruğu), **4.** hafif çarpışma, dokunup geçme, sürtünme, kısa temas. *He felt the ~ of her silk dress against him as she passed.* **5.** kısa at yarışı/gezisi, **6.** *elekt.* (a) toplaç, fırça : elektrik üreteçlerinde akımı sargıdan dış iletkene (motorlarda dış iletkenden sargıya) ileten kömür parçası. **~ discharge** : saçaklı boşalım : gazlar içinde ışıklı boşalma ile kıvılcımlı boşalma arasında oluşan durum, **7.** (şapkalara takılan) tüy, püskül, **8.** fırçalamak, süpürmek. **to ~ one's teeth/hair/coat** : dişlerini/saçını/elbisesini fırçalamak. **to ~ the floor** : yeri süpürmek, **9.** değ(dir)mek, hafifçe dokun(dur)mak/temas et(tir)mek, sürünmek. *The light wind lightly ~ed his cheek.* **10.** silkmek, hafifçe vurup uzaklaştırmak. *His hand ~ed a speck of lint from his coat.* **11.** aceleyle/telâşla hareket etmek, aldırış etmeden geçip gitmek. *I wanted to speak to her, but she just ~ed past me.* **12.** **~ aside = ~ away** : bir kenara itmek, bertaraf etmek, kulak arkasına atmak, nazarıitibara almamak, umursamamak. *Our complaints were simply ~ed aside.* **to ~ difficulties/opposition aside** : zorlukları/muhalefeti bertaraf etmek, **13.** **~ down** : üstünü (baştan başa) fırçalamak/süpürmek/temizlemek, (atı) tımar etmek, **14.** **~ off** : (a) *ABD- argo* terslemek, şiddetle reddetmek, geri çevirmek, sepetlemek, başından savmak. *He had never been ~ed off so rudely before.* (b) tozunu almak, **15.** **~ out** : fırça ile temizlemek, süpürmek, **16.** **~ over** : boya vb. sürmek, **17.** **~ up = ~ up on** : (bilgiyi) tazelemek, ilerletmek. **~ up one's English** : İngilizce bilgisini tazelemek. *I must ~ up my French before going to Paris.* **18.** **~able** : fırçalanabilir, **19.** **~er** : fırçalayan, **20.** **~like = brushy** : fırça gibi. ***e.a.***- *12. disregard, ignore, 14. (a) rebuff, send away, 17. review, resume.*

brush^2, *is.* **1.** sık çalılık/fundalık, **2.** çalı çırpı (demeti), **3.** *ABD* yer yer meskûn ormanlık arazi. ***e.a.***- *1. scrub, thicket, 2. brushwood, 3. backwoods.*

brush cut, *is.* alabros : fırçavari saç kesimi/traşı.

brush fire, *is.* funda/çalılık yangını.

brush-fire, *sf.* (konusu/kapsamı/alanı/önemi) sınırlı, mahdut. *~ war/action.*

brush-footed butterfly = four-footed butterfly, *is. zool.* dört ayaklı kelebek *(Nymphalidae).*

brushiness, *is.* **1.** fırçamsılık, fırçaya benzerlik, **2.** çalılığa/fundalığa benzerlik.

brushless, *sf.* **1.** fırçasız, **2.** çalısız, fundasız, **3.** **~ness** : fırçasızlık, çalısızlık, fundasızlık.

brush-off, *is. ABD- argo* kesin ret cevabı, sepetleme, kovma, tersleme, reddetme. **to give s.o. the ~** : birisini terslemek/sepetlemek/reddetmek/geri çevirmek.

brushpopper, *is. Batı ABD* kovboy, (bilhassa fundalıkta çalışan) sığır çobanı.

brushup, *is.* **1.** (bilgisini) tazeleme, yenileme, canlandırma. *He gave his German a ~ before his trip to Bonn.* **2.** (ufak tefek kısımlarını) düzeltme, elden geçirme. *He gave the collection a final ~ before putting it on display.*

brushwood, *is.* **1.** çalı çırpı (demeti), **2.** çalılık, funda.

brushwork, *is.* **1.** fırça kullanma, **2.** fırça ile yapılan resimin yüzey kalitesi, **3.** fırça işi : fırça ile yapılan iş (boyacılık vb.).

brushy, *sf.* **1.** fırça gibi, fırçaya benzer, **2.** çalılık, fundalık.

brusque, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, saygısız, sert, ters, haşin. *a ~ manner/person/behavior.* **A ~ welcome greeted his unexpected return** : Anî olarak dönünce sert ve soğuk karşılandı. **2.** **~ly** : kabaca, nezaketsizce, saygısızca, haşin/sert bir şekilde, **3.** **~ness** : kabalık, nezaketsizlik, saygısızlık, sertlik, terslik, huşunet. ***e.a.***- *1. blunt, rough, short, curt, unceremonious.*

brusquerie, *is. Brit. bk.:* **brusqueness.**

Brussels, *is.* Brüksel (Flamanca : **Brussel**, Fransızca: **Bruxelles**). ~ **carpet** : Brüksel halısı. ~ **griffon** : Brüksel köpeği. ~ **lace** : çiçekli el işi. ~ **sprout(s)** : Brüksel lâhanası *(Brassica oleracea gemmifera).*

brut, *sf.* hiç su katılmamış, çok keskin (şarap vb.).

brutal, *sf.* **1.** vahşî, zalim, insanlık dışı, gayrîinsanî. *a ~ attak/attacker.* **2.** kaba, gaddar, merhametsiz, sert. *a ~ person. a ~ weather.* **3.** akılsız, mantıksız, akıl/mantık dışı, **4.** hayvanca, hayvanî, **5.** ~**ly** : kabaca, vahşîce, merhametsizce, gaddarca, zalimce, zalimane. ***e.a.***- *1. savage, cruel, inhuman, ferocious, brutish, babraous, 2. crude, coarse, harsh, gross, rude, rough, 3. irrational, unreasoning, 4. bestial, beastly, animal.* ***k.a.***- *1. kind, 4. human.*

brutalise/brutalisation, *Brit. bk.:* **brutalize/brutali-zation.**

brutalitarian, *sf.* **1.** gaddar, vahşî, merhametsiz, gaddarlık/zulüm/kaba davranış taraftarı. *a ~ regime.* **2.** ~**ism** : zulüm/gaddarlık taraftarlığı.

brutality, *is., ç.* **-ties 1.** zalimlik, gaddarlık, kabalık, merhametsizlik, vahşîlik, **2.** zalim/kaba/gaddar/merhametsiz/gayriinsanî davranış/hareket.

brutalization, *is.* **1.** gaddarlaş(tır)ma, vahşîleş(tir)me, merhametsizleş(tir)me, **2.** hayvanca/gaddarca davranma, zulmetme, insanlık dışı muamele etme.

brutalize, *f.* **-ized, -izing 1.** gaddarlaş(tır)mak, vahşîleş(tir)mek, merhametsizleş(tir)mek, **2.** hayvanca/gaddarca davranmak/muamele etmek, zulmetmek, insanlık dışı muamele etmek.

brut concrete, *is.* kaba beton.

brute^1, *is.&sf.* **1.** hayvan, **2.** hayvan gibi (kimse) : kaba, hissiz, gaddar, hoyrat, zalim, vahşî, merhametsiz. **by ~ force** : zorbalıkla, zorla, kaba kuvvetle, **3.** hayvanî (nitelikler/arzular/duygular). **She brought out the ~ in him** : Onun içindeki hayvanî duyguları uyandırdı. **4.** düşüncesiz, mantıksız, akılsız, **5.** şehevî, bedenî, cinsel, kösnül, şehvanî, dünyevî. ***e.a.***- *1. beast, animal, 2. brutal, insensitive, crude, savage, cruel, 4. irrational, 5. carnal, sensual.*

brute^2, *gl.f.* **bruted, bruting** elması başka bir elmasa sürterek şekillendirmek.

brutelike, *sf.* hayvan gibi, hoyrat, kaba, vahşî.

brutely, *zf.* hayvanca, kabaca, gaddarca, zalimce, vahşî bir şekilde.

bruteness, *is.* kabalık, gaddarlık, zulüm, hayvanca davranış.

brutification, *is. bk.:* **brutalization.**

brutify, *f.* **-fied, -fying** *bk.:* **brutalize .**

brutish, *sf.* **1.** kaba, hissiz, gaddar, hoyrat, zalim, vahşî, merhametsiz, **2.** şehevî, bedenî, cinsel, kösnül, şehvanî, **3.** ~**ly** *bk.:* **brutely.** ***e.a.***- *1. brutal, insensitive, crude, savage, cruel, 2. carnal, sensual.*

Bruxelles, *is.* Brüksel (Fransızca yazılışı).

brynza = bryndza, *is.* tulum peyniri.

bryolgy, *is.* yosun bilimi : biyolojinin yosunları inceleyen dalı. **bryolgical** : yosun bilimsel. **bryolgist** : yosun bilimi uzmanı.

bryony = briony, *is., ç.* **-nies** *bot.* şeytan şalgamı, ören gülü : *Bryonia* türünden tırmanıcı bitki. Öz suyu kekre, acı lezzettedir. Kusturucu veya müshil olarak kullanılır.

bryophyte, *is. bot.* yosun : *Bryophita* sınıfı ilkel bitkiler. **bryophytic** : yosun+, yosun cinsinden, yosuna benzer.

Bryozoa, *is. zool.* yosun hayvanları : birincil ağızlı hayvanların yumuşakçalar dalının bir sınıfı. Kutikuladan yapılmış kalın bir evcikle örtülü vücutlarının ön bölgesi dokunaçlarla kaplıdır ve bu evcik içine çekilebilirler. Deniz ve tatlı sularda koloni hâlinde yaşarlar.

bryozoan, *sf.&is. zool.* yosun hayvanı+. *bk.:* **Bryozoa.**

Brython, *is.* **1.** Kelt, **2.** Briton.

Brythonic = Britannic, *sf.&is.* **1.** Kelt+, Keltlere ait, **2.** Briton veya Kelt dili.

B.S. = **1.** Bachelor of Scinece, **2.** Bachelor of Surgery, **3.** British Standard, **4.** *argo bk.:* **bul shit.**

B.Sc. = **Bachelor of Scinece** : Fen Fakültesi mezunu.

B.T.U. = **Btu** = **BTU** = **B.t.u.** = British thermal unit.

bub, *is.* *ABD- argo* **1.** kardeş(im), **2.** ulan. ***e.a.***- *brother, boy, buddy.*

bubal = **bubalis**, *is.* *zool.* inek antilopu *(Alcelaphus boselaphus)* : K Afrika'da yaşar. ***e.a.***- *hartebeest.*

bubble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** kabarcık, (sıvı içindeki) hava kabarcığı, **2.** katı cisim içindeki hava/gaz boşluğu/kabarcığı, **3.** hayal, olmayacak şey. **prick the ~** : birinin kurduğu hayali yıkmak, **4.** şişirme dedikodu, göz boyayıcı/asılsız/yalan söylenti/reklâm/propaganda. *The Florida real-estate ~ ruined many investors.* **5.** kabarcıklanma, kaynama (sesi), kaynayış, **6.** (küresel/kubbeli) sığınak/mevzi/gölgelik. *A network of radar ~s stretches across Northern Canada.* **7.** gösteriş, sahte hareket, **8.** kabarcıklar çıkarmak, kabarcıklaş(tır)mak, **9.** fıkırda(t)mak, fokurda(t)mak, lıkırda(t)mak, **10.** kayna(t)mak. *The tea ~d in the pot.* **11.** şenlendirmek, neşelendirmek. *The play ~d with songs and dances.* **12.** kaynaşmak, ...ile alt üst/allak bullak olmak/etmek. *His mind ~s with plans and scehemes.* **13.** ~ **over** : coşmak, taşmak, taşkınlık göstermek, kabına sığmamak, içi içine sığmamak. *She was really bubbling over (with joy).* **14.** ~ **up** : (kaplıca, tabiî kaynak vb.) şiddetle kaynamak, iri iri kabarcıklar çıkarmak. ***e.a.***- *3. delusion.*

bubble and squeak, *is.* *Brit.* İngiliz kapuskası : lâhana ve patatesle haşlanmış sığır eti.

bubble bath, *is.* **1.** köpüklü banyo, **2.** köpüklü banyo için yapılmış toz/kristal/sıvı.

bubble car, *is.* şeffaf yuvarlak kubbeli küçük otomobil.

bubble chamber, *is.* *fiz.* kabarcık odası : elektrikle yüklü parçacıkların hareketini gözlemeye yarayan çok ısıtılmış saydam sıvı içeren odacık.

bubble dancer, *is.* balon dansözü : örtünmek için balon kullanarak çırılçıplak veya yarı çıplak danseden kadın.

bubble gum, *is.* balonlu sakız, çiklet.

bubbleless, *sf.* kabarcıksız, balonsuz.

bubblelike, *sf.* kabarcık şeklinde, balonumsu.

bubble nest, *is.* kabarcıklı yuva : bazı balıkların yumurtalarının/yavrularının etrafına hava kabarcıklarıyla yaptıkları yuva.

bubbler, *is.* **1.** fıskiyeli çeşme : suyu ağıza fışkırtan çeşme, **2.** *kim.* kabarcık aleti : sıvı içinde gaz kabarcığı meydana getiren alet.

bubble-top, *is.* saydam tepe : üstü saydam (oto), saydam şemsiye.

bubbling, *sf.* **1.** fokur fokur kaynayan, kabarcıklanan, kabarcıklar çıkaran, **2.** **~ly** : fokur fokur kaynayarak, kabarcıklar çıkararak. ***e.a.***- *1. effervescent.*

bubbly, *is.&sf.* **-blier, -bliest 1.** kabarcıklı, köpüklü, **2.** *Brit.- argo* şampanya. ***e.a.***- *2. champagne.*

bubby, *is.*, *ç.* **-bies 1.** *argo* meme, kadın göğsü, **2.** kardeş. ***e.a.***- *1. breast, 2. brother.*

bubo, *is.*, *ç.* **-boes** *patol.* hıyarcık, köpek memesi : kasık ve koltuk altlarında iltihaplı şişkinlik. **~ed** : hıyarcıklı.

bubonic, *sf.* *patol.* **1.** hıyarcıklı, hıyarcık hastalığına yakalanmış, **2.** hıyarcık+, hıyarcık hastalığı ile ilgili.

bubonic plague, *is.* *patol.* hıyarcıklı veba. ***e.a.***- *pestilence.*

bubonocele, *is.* *patol.* kasık fıtığı.

buccal, *sf.* *anat.* **1.** yanak+, yanağa ait, **2.** ağız içi+, **3.** (dişçilikte) yanaklara yönelik, **4.** **~ly** : ağızdan, yanaktan.

buccaneer, *is.&gs.f.* **1.** korsan, deniz eşkiyası, **2.** XVII. yy. ikinci yarısında Amerika kıyılarındaki İspanyol sömürgelerine ve gemilerine saldıran eşkıya/korsan, **3.** korsanlık yapmak, **4.** **~ish** : korsanca. ***e.a.***- *1. pirate.*

bucchero, *is.*, *ç.* **-ros** kabartma/oyma süslü siyah Etrüsk seramiği.

buccinator, *is.* *anat.* yanak kası : yanak hareketlerini kontrol eden ince, yassı kas. **~y** : yanak kası+.

bucentaur, *is.* Venedik Dükünün resmî yelkenlisi.

Bucephalus, *is.* Büyük İskender'in savaş atı.

Bucharest, *is.* Bükreş. (Romencesi : **Bucureşti**).

buchite, *is.* *min.* cam kaya : killerin mağma içinde erimesinden oluşan cam gibi kaya.

buck^{1}, *is.* **1.** koç, teke, erkek geyik/karaca/tavşan. **go to ~** : (tavşan) çiftleşmek, **2.** diğer bazı hayvanların erkeği, **3.** şık/züppe delikanlı, **4.** *hkr.* Amerikalı erkek zenci veya Kızılderili, **5.** *ABD- argo* dolar. **to make a few ~s on the side** : bir tarafa birkaç kuruş ayırmak. **to be down to one's last ~** : son meteliğine kadar harcamak, **6.** (uçak vb. yapılırken gövdeyi destekleyen) iskele, destek, çerçeve vb. **7.** sıçrama, kıç atma, **8.** karşı gelme, itiraz, muhalefet, itaatsizlik, **9.** engelleri aşma, **10.** (poker) kazanan oyuncuya imtiyazını veya görevini hatırlatmak üzere kutuya konulan nesne, **11.** *Brit.- k.d.* (a) (çamaşır yıkamada kullanılan) küllü su, (b) küllü suda yıkanmış çamaşır, **12. pass the ~** *ABD- k.d.* sorumluluktan/mes'uliyetten kaçınmak, sorumluluğu başkasının üzerine atmak/yıkmak/yüklemek. *He broke the window and he passed the ~ on his friend.* **13. The ~ stops here!** En son sorumluluk benimdir/Son merci benim/burasıdır (Başkan Truman'ın masasındaki levha).

buck^{2}, *f.* **1.** (at vb.) sıçramak, kıç atmak, sıçrayıp birisini sırtından atmak. *The wild horse ~ed its first rider off.* **2.** *ABD- k.d.* karşı gelmek, itiraz etmek, kafa tutmak, itaatsizlik etmek. *The mayor ~ed at the school board's suggestion.* **3.** *ABD- k.d.* (araba) sallanarak/sarsılarak gitmek, **4.** engelleri aşmak, engele karşı zorla ilerlemek. *The plane ~ ed a strong head wind.* **5.** *ABD* tos vurmak, **6.** (futbol) topu hızla karşı sahaya atmak, **7.** kumar oynamak, tehlikeyi/riski göze aldırmak. *He was ~ing the odds when he picked up the dice to throw another seven.* **8.** (ağır/havaleli eşyayı) kaldırmak/taşımak/yüklemek, **9.** (titreşimleri durdurmak için) takviye düzenini sağlamlaştırmak/sıkıştırmak, **10.** (kütük/ devrilmiş ağaç gövdesini vb.) yarmak, kesmek, **11.** *Brit.- k.d.* küllü suda çamaşır yıkamak, **12. ~ for** *argo* (terfi vb. çıkar sağlamak için) uğraşmak, çabalamak, didinmek, gayret sarf etmek. *to ~ for a raise.* **13. ~ in** : (topoğrafya, optik aletler vb.) bir aleti iki işarete göre düzenlemek, **14. ~ up** *k.d.* canlan(dır)mak, sevin(dir)mek, neşelen(dir)mek, harekete geç(ir)mek, kuvvet/cesaret vermek/bulmak. **~ up!** Cesur ol! *I was tremendously ~ed up to hear the news.* ***e.a.-*** *1. leap, jump, skip, 2. resist, object, 5. butt, 7. gamble.*

buck^{3}, *sf.* **1.** ast, madun, kıdemsiz, emsallerinden aşağı rütbede olan. **~ private** : kıdemsiz er. **~ sergeant** : kıdemsiz çavuş.

buck^{4}, *zf. k.d.* tamamıyla, büsbütün. **~ naked** : çırılçıplak. ***e.a.-*** *completely, stark.*

buck and wing, *is.* hopla zıpla : zenci ve İrlanda oyunlarından alınmış bir dans.

buckaroo, *is., ç.* **-roos** *B ABD* kovboy. **buckayro** *d.d.*

buck bean, *is. bot.* su yoncası *(Menyanthes trifoliata)* : bataklıklarda yetişir, beyaz veya pembe çiçek açar. **bogbean, marsh trefoil** *d.d.*

buckboard, *is.* at arabası (hafif, dört tekerlekli).

buckbrush, *is. bot. bk.:* **wolfberry.**

bucked, *sf. Brit.- argo* **1.** bîtap, bitkin, çok yorgun, **2.** mutlu, sevinçli, bahtiyar. ***e.a.-*** *1. tired, exhausted, 2. happy, elated.*

buckeen, *is.* **1.** *Ir.* zenginliğe/asalete özenen fakir delikanlı, **2.** *Brit. k.d.* (İngiliz Guiana'sında) yerli Hintli kadın.

bucker, *is.* **1.** kıç atan/tekmeleyen at, **2.** perçinleyen, perçin çivisi çakan, **3.** amele, ırgat : özellikle çiftlik ürünlerini, kömürü vb. kürekleyen, yükleyen, taşıyan işçi.

bucket, *is.&gl.f.* **-eted, -eting 1.** kova, **2.** kova biçiminde herhangi bir şey, **3.** (bazı tip asansör veya konveyörlerde) göz, hücre, **4.** gerdel, ağaç kova, (su dolabı/türbin vb.) göz, kepçe, **5.** (barajda) içbükey su akışını düzenleyen içbükey yüzey, **6.** bir kova dolusu. *a ~ of water.* **7.** kazma makinesi vb.) kepçe, çamçak, **8.** *gen.* **~ out/up** : kova ile taşımak/çekmek, **9.** *Brit.* dörtnala at koşturmak, **10.** borsa hisseleri üzerinde vurgun yapmak, **11.** *k.d.* acele etmek, hızlı sürmek/gitmek, **12.** *Brit.* (çok şiddetli) yağmur yağmak. **It is ~ing = The rain is ~ing (down)** : Bardaktan boşalırcasına yağmur yağıyor. **13. drop in the ~** : denizde bir damla su, çok az/cüz'î miktar. *The amount being spent on basic research is a drop in the ~.* **14. kick the ~** *argo* ölmek, nalları dikmek, cartayı çekmek. ***e.a.-*** *14. die.*

bucket brigade, *is.* **1.** kovalarla yangın söndürme ekibi, **2.** ivedi durumlarda birlikte hareket etmek üzere örgütlenmiş grup.

bucketful, *is.*, *ç.* **-fuls** kova dolusu.

bucket seat, *is.* çanak koltuk : öne katlanabilen tek kişilik otomobil koltuğu.

bucket shop, *is.* **1.** *fin.* hile ile müşterilerinin sırtından kâr sağlayan borsa komisyoncusu/bürosu, **2.** (sürahi veya kovalarla) açık içki satan meyhane.

buckeye, *sf.&is.*, *ç.* **-eyes** **1.** *bot.* geyik gözü *(Aesculus glabra)* : at kestanesi türünden Ohio'da yetişen bir ağaç, **2.** *zool.* morgöz *(Precis lavinia)* : koyu kahverengi kanatlı, mor kırmızı gözlü bir kelebek, **3.** *b.h.* Ohiolu. ~ **State** : Ohio (takma adı), **4.** baştan savma tablo vb. sanat eseri, **5.** gösterişçi, cırlak, gürültülü (renk, ses vb.).

buck fever, *is.* **1.** acemi avcının (ilk av yaklaşırken) heyecanı, **2.** yeni bir işe başlarken duyulan heyecan.

buckhound, *is.* (geyik avında kullanılan) av köpeği.

buckish, *sf.* **1.** züppe, hoppa, fazla şık, gösterişli, atılgan, **2.** **~ly** : züppece, hoppaca, gösterişli bir şekilde, **3.** **~ness** : züppelik, hoppalık, gösterişçilik. ***e.a.***- *1. impetuous, dashing.*

buckjumper, *is.* huysuz at, daime çifte atan, binicisini düşürmek isteyen at.

buckle, *is.&f.* **-led, -ling** **1.** toka, kemer tokası, kopça, **2.** tokala(n)mak, (kemer) bağla(n)mak, kopçala(n)mak. *He ~d (up) his belt tightly. The belt ~d (up) easily.* **3.** (sıcaklık/basınç ile) büz(ül)mek, pörsü(t)mek, kuru(t)mak, **4.** harekete hazırla(n)mak, **5.** eğ(il)mek, bük(ül)mek, çarpılmak, bel vermek. *The shock ~d the wheel of my bicycle. The wheel ~ d.* **6.** çökmek, devrilmek. *The bridge ~d in the storm.* **7.** *gen.* ~ **under** : yılmak, pes demek, teslim olmak, boyun eğmek, ram olmak. *The defenders ~d (under the attack) and in the end they ran away.* **8.** ~ **down** : azimle girişmek, ciddiyetle bir işe sarılmak/başlamak. *He ~d down to building a house.* **9.** ~ **to** : (bir işe) kuvvetle girişmek/sarılmak/koşulmak. *She ~d to the housework. If we all ~ to, we'll soon get the job done.* **10.** ~ **up** : kemerleri bağlamak. ~ *up for safety.*

buckleless, *sf.* tokasız, kopçasız.

buckler, *is.&gl.f.* **1.** küçük kalkan, siper, **2.** savunma, müdafaa, himaye, koru(n)ma aracı, **3.** korumak, savunmak, müdafaa/himaye etmek. ***e.a.***- *2. protection, defense, 3. defend, support.*

buck moth, *is. zool.* kıllı güve *(Hemileuca maia)* : beyaz çizgili ince gri kanatları vardır.

bucko, *is.*, *ç.* **-oes** **1.** *Ir.* genç arkadaş, delikanlı, **2.** *Brit.- argo* çalımlı bahriyeli, **3.** zorba, kabadayı. ***e.a.***- *1. chap, young companion, 3. bully.*

buck passer, *is.* kabahati/sorumluluğu başkalarına atan/yükleyen.

buckra, *is. Güney ABD* beyaz insan.

buckram, *is.&gl.f.* **-ramed, -raming** **1.** çirişli keten bezi, **2.** sertlik, haşinlik, huşunet, son derece intizama ve resmiyete düşkünlük, **3.** keten bezi ile takviye etmek, **4.** *esk.* gösteriş yapmak, sahte kuvvet/değer /mevki vb. gösterisi yapmak.

bucksaw, *is.* (iki elle tutulan ağaç tutamaklı) hızar, testere.

buckshee, *sf.&is.* **1.** *Brit. As. argo* ek ödenti, ak tayın, **2.** bahşiş, beklenmedik hediye, **3.** beleş, bedava. ***e.a.***- *2. gratuity, windfall, 3. gratuitous, free.*

buckshot, *is.* iri saçma, kurşun (sülün, ördek vb. avında kullanılır).

buckskin, *is.&sf.* **1.** geyik/karaca derisi, **2.** güderi, **3.** **~s** : geyik/karaca derisinden yapılmış kısa pantalon veya ayakkabı, **4.** bir yüzü havlı, öbür tarafı düz, sert ve kolalı pamuklu kumaş, **5.** şayak, sağlam yün elbiselik kumaş, **6.** şayak elbiseli adam, **7.** koyu bej renkli at, **8.** sarımtrak griye yakın renkli, **9.** geyik/karaca derisinden yapılmış. ~ *gloves.*

buck slip, *is.* adres fişi : dairelerin iç haberleşme evrakına eklenen ve gideceği makam ve kimseleri gösteren fiş.

buckstay, *is.* destek kirişi : fırın, kazan vb. duvarını dışarıdan payandalara dayanarak tutan kiriş.

bucktail, *is.* (olta ile balık avcılığında kullanılan) geyik kuyruğu tüylerinden yapılmış sun'î sinek.

buckthorn, *is. bot.* **1.** akdiken *(Rhamnus cathartica) :* kabuğu ve meyvesi eskiden hekimlikte müshil olarak kullanılan bodur bir ağaç, **2.** sakız ağacı *(Burmelia lycioides)* : G ABD'de yetişen bir tür funda.

bucktooth, *is.*, *ç.* **-teeth** çıkık diş (özellikle üst ön diş). **~ed** : çıkık dişli.

buckwheat, *is.&sf.* **1.** *bot.* karabuğday *(Fagopyrum esculentum)*, **2.** ~ **flour** *d.d.* : karabuğday unu, **3.** ~ **cake** : karabuğday unundan yapılmış pasta.

bucolic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* kırsal, rustaî, sade, basit, kır hayatına/çobanlara ait, köylü+, köylü gibi, dağlı. **He yearned for a simple ~ life** : Sade bir köy/köylü hayatını özlüyordu. **2.** *esk.* çiftçi, çoban, köylü, **3.** pastoral şiir, kır hayatını konu alan şiir, **4.** **~ally** : kırsal bir şekilde, köy/kır hayatı ile ilgili olarak. ***e.a.*** *- 1. rustic, rural, pastoral, georgic, unsophisticated, 2. farmer, shepherd, rustic.*

bucranium, *is., ç.* **-nia** (klâsik mimarîde) öküz başı şeklinde süs.

Bucureşti, *is. bk.:* **Bucarest.**

bud^{1}, *is.&f.* **budded, budding 1.** tomurcuk, gonca. **leaf ~** : yaprak tomurcuğu. **flower ~** : gonca, çiçek tomurcuğu. *The new ~s begin to appear in the spring.* **2.** *zool.* tomur : (ilkel yapılı hayvanlarda gelişerek yeni birey oluşturan) çıkıntı, **3.** *anat.* tomur : küçük çıkıntı (tat alma, dokunma çıkıntıları gibi), **4.** gelişmemiş/olgunlaşmamış birey/nesne, **5.** tomurcuklan-(dır)mak, tomurcuk çıkarmak, goncalan-(dır)mak, gonca aç(tır)mak. *The trees are ~ding and spring is near.* **6.** büyümeye/gelişmeye başlamak, **7.** gelişmenin başlangıcında/ilk basamağında olmak, **8.** (ağacı) aşılamak, **9.** **in the ~** : tomurcuk halinde. *A child may be a future physicist in the ~.* **10.** **nip in the ~** : (gelişme) başlangıcında iken önle(n)mek/engelle(n)mek/durdurmak. *The business recession was nipped in the ~.* **11.** **~der** : (ağacı) aşılayan, aşıcı, **12.** **~less** : tomurcuksuz, goncasız, **13.** **~like** : tomurcuk/gonca şeklinde, tomurcuk gibi.

bud^{2}, *is. k.d.* **1.** kardeş, **2.** kardeş(im), arkadaş(ım) : adı bilinmeyen birisine (erkeğe) hitapta kullanılır.

Budapest, *is.* Budapeşte.

Buddha, *is.* **1. Butsu, Guatama, Guatama Buddha** *d.d.* Buda, Budizm dininin kurucusu, **2.** Budizm dinini öğreten, **3.** aydınlanmış, nurlanmış, Budizm'de yüksek mertebeye ulaşmış.

Buddhism, *is.* Buda dini, Budizm.

Buddhist, *is.&sf.* Budist. **~ic** : Budist+.

budding, *sf.&is.* **1.** tomurcuklanan, yeni yetişen, terütaze, körpe. *a ~ poet.* **2.** göz/yaprak aşısı.

buddle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling 1.** yunak, cevher yunağı : maden cevherinin akarsu ile yıkanarak taş ve topraktan ayrıldığı yatak, **2.** yunaklamak, maden cevherini yunakta yıkayıp zenginleştirmek.

buddy, *is., ç.* **-dies** *ABD- k.d.* **1.** ahbap, arkadaş (çoğunlukla hitapta kullanılır), **2.** kardeş (im), arkadaş(ım) : adı bilinmeyen bir erkeğe hitap edilirken kullanılan deyim.

buddy-buddy, *sf.* ahbapça, arkadaşça, kardeşçe, kardeş kardeş, içten, samimî. ***e.a.*** *- friendly, intimate.*

buddy system, *is.* **1.** ikişerli yüzme : çiftlerden biri öbürünün güvenliğinden sorumludur, **2.** yardımlaşma sistemi : çiftlerden birinin öbürüne yardımla görevli olduğu sistem.

budge^{1}, *f.* **budged, budging 1.** kımılda-(t)mak, yavaşça harekete geç(ir)mek. *I can't ~ this rock.* **2.** cay(dır)mak, fikrini değiştir(t)mek, fikrinden/kararından dön(dür)mek. **Once her father had said "no", he wouldn't ~** : Babası bir kere "hayır" dedi mi kimse onu fikrinden döndüremez (Nuh dedi mi Peygamber demez.).

budge^{2}, *is.&sf.* **1.** kuzu kürkü, **2.** kuzu kürkünden yapılmış, **3.** *esk.* debdebeli, tantanalı, şatafatlı, muhteşem. ***e.a.*** *- 3. pompous, solemn.*

budger, *is.* dönek, fikrinden/kararından dönen kimse.

budgeree, *sf. Avust.* iyi, güzel, âlâ. ***e.a.*** *- good, fine, pretty.*

budgerigar = budgereegah = budgerygah = shell parakeet, *is. zool.* muhabbet kuşu *(Melopsittacus undulatus)* : sarı, siyah benekli yeşilimsi tüylüleri ve değişik vardır; evlerde beslenir.

budget, *is.&sf.&gl.f.* **-eted, -eting 1.** bütçe. **family/city/government ~** : aile/belediye/hükûmet bütçesi, **2.** ödenek, tahsisat, belirli bir iş için ayrılan para. *a ~ for a new school building.* **3.** mevcut mal, stok. *His ~ of food was running out.* **4.** *esk.* küçük torba, kese, **5.** ucuz, keseye uygun. *~ meals at ~ prices.* **a ~ store** : ucuz mal satan mağaza, **5.** bütçe yapmak, plânlamak, bütçeye göre sarfiyat yapmak. *He saves a lot of money by careful ~ing.* **6.** **~ for** : (belirli bir maksat için) plânlı olarak para biriktirmek, tasarruf etmek, ödenek ayırmak, bütçeye koymak. *He ~ed for buying a house.* **7.** **~ary** : bütçe+, bütçe ile ilgili. **~ary expenditures** : bütçe harcamaları. **~ary questions** : bütçe ile ilgili sorular, **8.** **~er** = **~eer** : bütçe yapan, bütçeyi hazırlayan, **9.** **~ing** : bütçe yapma, bütçeleme, plânlama, tahmin, **10.** **~ plan** *bk.:* **installment plan**. ***e.a.*** *- 4. pouch, small bag.*

budgie, *is. k.d. bk.:* **budgerigar.**

bud scale, *is.* **scale** *d.d.* tomurcuk kabuğu, kapçık.

buenas noches, *İsp. bk.:* **good night.**

bueno, *ünl. İsp.* iyi, âlâ, mükemmel. ***e.a.*** *- good, all right.*

buenos dias, *İsp. bk.:* **good morning, good day.**

buff^1, *is.&sf.&gl.f.* **1.** meşin : çanta vb. yapmakta kullanılan manda vb. derisi, **2.** *bk.:* **buff stick, buff wheel**, **3.** deri asker ceketi : özellikle XVII. yüzyılda İngiliz ve Amerikan sömürge askerlerinin giydiği manda derisinden yapılmış ceket, **4.** deve tüyü rengi(nde), koyu bej, esmer, sarımtrak kahverengi, **5.** *k.d.* çıplak deri. **in the ~** : çırılçıplak, **6.** *k.d.* meraklı, hevesli, bazı konu ve faaliyetlerde iyi bilgi edinmiş, yetenekli kimse/öğrenci. *a music ~.* **7.** *k.d.* manda, **8.** meşinden yapılmış, **9.** (güderi/perdah çarkı ile) perdahlamak/cilâlamak/parlatmak. *to ~ shoes. to ~ a waxed floor.* **10.** sarı, kahverengine boyamak. ***e.a.*** *- 7. buffalo, 9. burnish, polish, shine.*

buff^2, *gl.f.* hızını kesmek/hafifletmek, etkisini azaltmak, yastıklık/tamponluk yapmak.

buff^3, *is. k.d.* **1.** sille, tokat, şamar, **2.** *İsk.* saçma, palavra, martaval. ***e.a.*** *- 1. blow, slap, 2. nonsense.*

buffability, *is.* parlatılabilme, cilâlanabilme.

buffable, *sf.* parlatılabilir, cilâlanabilir.

buffalo, *is., ç.* **-loes/-los/-lo**, *'gl.f.* **-loed, -loing** **1.** kara sığır, yaban sığırı *(Bovidae).* **water ~** : manda, camus, dombay, **2.** *As. argo* ağır silâhlı ve zırhlı hem kara hem deniz aracı, **3.** *bk.:* **buffalofish**, **4.** **~ robe** *d.d.* yaban öküzü derisinden yapılmış diz örtüsü, **5.** *ABD- k.d.* şaşırtmak, bozmak, karıştırmak, hayrette bırakmak. *He was ~ed by the complexity of the problem.* **6.** gözdağı vermek, tehdit etmek, korkutmak. *The older boys couldn't ~ him.* **7.** **~ berry** = **~ bush** *bot.* manda fundası *(Shepherdia argentea, S. canadensis)* : K Amerika'da yetişen ve böğürtlene benzer sarı/mavi meyvesi olan bir funda, **8.** **~ bird** *: zool.* manda kuşu *(Molothrus ater)* : K Amerika'da manda sürüleri arasında yaşayan kargaya benzer bir kuş, **9.** **~ bug** = **~ carpet beetle** = **~ moth** *bk.:* **carpet beetle**, **10.** **~ cloth** : ağır, tüylü yün kumaş, **11.** **~ currant** *bot.* iri kuş üzümü *(Ribes odoratum) :* Orta ABD'de yetişen güzel kokulu, sarı salkım çiçekli ve siyah meyveli bir bitki, **12.** **~ gnat** *bk.:* **black fly**, **13.** **~ grass** *bot.* (a) manda çayırı *(Buchloë dactyloides)* : Kayalık dağların doğusundaki kurak yaylalarda yetişen bodur ot, (b) sürekli çayırlık oluşturmayan kısa, püsküllü otlar, **14.** **~ Indian** : göçebe Kızılderili. ***e.a.*** *- 5. confuse, baffle, mystify, 6. intimidate.*

buffalofish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* manda balığı *(Ictiobus)* : K Amerika tatlı sularında yaşayan sazan cinsi iri balık.

buffe, *is.* yüzün alt kısmını ve boğazı koruyan zırh.

buffer^1, *is.&gl.f.* **1.** kıskı, tampon, yastık, müsademe yayı, bir işlergede oluşabilen geri tepmeyi soğuran düzen, **2.** makinelerde darbe etkisini hafifletici düzen, **3.** *kim.* diretken : içinde bulunduğu çözeltiye asit/baz eklendiğinde o çözeltinin PH'ının değişmesine direnç gösteren özdek, **4.** *elekt.* yastık : elektronik devrelerin karşılıklı etkisini önleyici/azaltıcı düzen, **5.** **~ state** *d.d.* tampon devlet : iki düşman devlet arasındaki tarafsız devlet, **6.** yedek akçe : bir şahsı/kurumu/ülkeyi malî iflâstan kurtaracak yedek para ve kıymetli meta. *A little money can be a useful ~ in time of need.* **7.** *ekol.* başka bir hayvanla beslenen bir hayvana yem olarak kullanılan hayvan türü, **8.** yığıt : bilgisayar belleğine geçirilecek bilginin geçici olarak saklandığı ara bellek, **9.** *kim.* (bir çözeltiye) diretken eklemek, **10.** korumak. *He ~ed her against all difficulties.* **11.** (etkisini) hafifletmek/yumuşatmak/azaltmak /yavaşlatmak. **The drug ~ed his pain** : İlâç, ağrısını hafifletti. ***e.a.*** *- 10. protect, shield, cushion, 11. ease, lessen.*

buffer^{2}, *is.* **1.** perdahlayıcı/parlatıcı düzen, perdah/cilâ makinesi, **2.** perdahçı, cilâcı, **3.** *Brit.-argo* (a) kişi, adam, kimse. *a nice old ~.* (b) eski kafalı veya beceriksiz adam. *He was a bit ~ whenever he tried coping with anything mechanical.*

buffet^{1}, *is.&f.* **-feted, -feting 1.** tokat, yumruk, **2.** şiddetli darbe/çarpma/sadme, **3.** tokatlamak, yumruklamak, tokat/yumruk vurmak, **4.** biteviye vurmak/itmek/çarpmak. *We were ~ed by the wind and the rain. The wind ~ed the house.* **5.** vuruşmak, dövüşmek, **6.** karşı gelmek, mücadele etmek. *The swimmer ~ed the waves.* **7.** el ile/yumruk darbeleriyle karşı koymak, **8.** mücadele ile/vuruşarak yol açmak/ilerlemek, **9. ~ about** : sağa sola itmek, sarsmak. *We were ~ed about during the rough train ride.* **10. ~er** : vuruşan, dövüşen, yumruk/tokat vuran. ***e.a.-*** *1. blow, 2. shock, concussion, 3. strike, 5. battle*

buffet^{2}, *sf.&is., ç.* **buffets 1.** büfe, tabak dolabı, **2.** yemek tezgâhı, **3.** yemekleri açık büfede olan lokanta, **4.** herkesin istediğini tabağına alıp yemesi için açık büfe şeklinde düzenlenmiş (yemek).*~ supper. Come for cocktails and ~ next Sunday evening.*

buffing wheel, *bk.:* **buff wheel.**

bufflehead, *is. zool.* tepeli ördek *(Bucephala albeola)* : K Amerika'da yaşayan küçük bir tür ördek. Erkeğinin tepesinde tüy hotoz vardır. **~ed** : tepeli.

buffo, *is., ç.* **-fi/-fos 1.** operada komik rol (çoğunlukla bas seslerle canlandırılır), **2.** komik roller yapan opera artisti.

buffoon, *is.* **1.** soytarı, maskara, hokkabaz, palyaço, şaklaban, **2.** kaba saba/çirkin şakalar yapan kimse, **3. ~ery = ~ism = ~ishness** : soytarılık, hokkabazlık, şaklabanlık, kabalık, **4. ~ish** : soytarıca, soytarı/şaklaban vb. gibi. ***e.a.-*** *1. jester, clown, fool, 2. boor.*

buff stick, *is.* güderi/deri kaplı çubuk : perdahlama/cilâlama/parlatma işlerinde kullanılır.

buff top, (kuyumculukta) ince düz kesilmiş mücevher.

buff wheel = buffing wheel, *is.* perdah çarkı : parlatmada kullanılan deri veya kumaş kaplı çark/disk.

buffy coat, *is. biy-kim.* sarımsı beyaz lökosit tabakası.

bug^{1}, *is.&gl.f.* **bugged, bugging 1. true bug** *d.d.* dört kanatlı böcek, **2.** (bilimsel olmayan anlamda) böcek veya böceğe benzer omurgasız hayvan, **3.** *Brit.* tahtakurusu, **4.** *k.d.* minican, mikrop, virüs (veya benzeri mikroorganizma). **flu ~** : nezle mikrobu. *He was laid up for a week by an intestinal ~.* **5.** *ABD- k.d.* (makine, cihaz, uçak vb. de) kusur, ufak arıza/noksanlık. *The test flight was to discover the ~s in the new plane.* **6.** *argo* (a) heveskâr, meraklı, ...kurdu. **a photography ~** : fotoğraf meraklısı. (b) tutku, iptilâ, şiddetli merak, fikrisabit. **get the ~ for** : merak sarmak, hevese kapılmak, müptelâsı/meraklısı olmak. *He's got the sport-car ~ and goes to all rallies.* **7.** *argo* gizli mikrofon/dinleme cihazı, **8.** yıldız işareti : (*), **9.** (at yarışı) acemi biniciler için müsaade edilen 5 lb ağırlık farkı, **10.** balık avcılığında kullanılan taklit böcek, **11.** *argo* küçük volksvagen araba. **12.** *ABD-argo* (eve, odaya, telefon hattına vb.) gizli mikrofon/dinleme cihazı yerleştirmek, gizlice konuşmaları dinlemek. *The evidence was inadmissible because the phone had been ~ged.* **13.** *argo* iz'aç/bizar etmek, canını sıkmak, bıktırmak, rahatsız/taciz etmek, tebelleş olmak, *k.d.* başının etini yemek. **Stop ~ging me!** Beni rahatsız etme! **What's ~ging you?** Canını sıkan nedir? **14. ~ off** *argo* Defol! Yıkıl/Çekil karşımdan! Çek arabanı! **15. ~ out** : (a) çekilip gitmek, tüymek, (b) kaçınmak. **to ~ out of a responsibility** : mes'uliyetten kaçınmak. ***e.a.-*** ***1&2.*** *insect, 3. bedbug, 4. virus, germ, 5. defect, imperfection, 6. (a) fan, hoobyist, (b) craze, obsession, 8. asterisk, 13. bother, annoy, pester, 14. get lost, 15. (b) evade.*

bug^{2}, *is. esk.* şeytan, umacı, ifrit, gulyabani. ***e.a.-*** *bogy, hobgoblin.*

bugaboo, *is., ç.* **-boos** *bk.:* **bugbear** (1)

bugbane, *is. bot.* böcekkovan *(Cimicifuga americana)* : ABD'nin doğusunda yetişen ve top top çiçeklerinin böcekleri uzaklaştırdığı söylenen bir bitki.

bugbear, *is.* **1.** kâbus, sebepsiz korku kaynağı, **2.** *esk.* çocukları yiyen umacı, hortlak, gulyabanî, **3. ~ish** : kâbus gibi, korkutucu.

bugeyed, *sf. argo* **1.** patlak gözlü, **2.** gözleri (hayretten) faltaşı gibi açılmış, şaşmış. ***e.a.**- 2. astonished.*

bugger, *is.* **1.** kulampara, oğlancı, **2.** çapkın, haylaz, yaramaz (bu anlamda sevgi/muhabbet ifade eder). **a cute litle ~** : sevimli bir yaramaz. **You silly ~!** Seni çapkın seni! **3.** can sıkıcı şey, dert, belâ, baş belâsı. *That job's a real ~.* **a ~ of a job** : baş belâsı bir iş, **4.** kulamparalık yapmak, oğlan düzmek, **5. ~ about** : *Brit.- argo* ayağına dolaşmak, işini zorlaştırmak, zorluk çıkarmak. *Stop ~ing me about!* **6. ~ it!** Tüüü! Allah kahretsin! Allah müstahakkını/belâsını versin! *~ it! I missed my train.* **~ the lot of you! Go away at once!** Topunuzun Allah belâsını versin! Derhal defolun! **7. ~ off** *Brit.- argo* defolmak, sıvışmak, tüymek, çekip gitmek, arabayı çekmek. *I told him to ~ off.* **8. ~ up** *Brit.- argo* (bir işi) bozmak, berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, burnundan getirmek. *We lost our money on the journey; it really ~~ed up our holiday.* ***e.a.**- 1. sodomite, 2. fellow, lad, child, 7. depart, leave, scram, clear out.*

buggered, *sf. Brit.- argo* çok yorgun, bitkin, bîtap. ***e.a.**- very tired, exhausted.*

buggery, *is. Brit.- argo* oğlancılık, kulamparalık. ***e.a.**- sodomy.*

bugginess, *is.* **1.** böceklenme, **2.** delilik, aptallık.

buggy^{1}, *is., ç.* **-gies 1.** *ABD* (tek atlı, tek kişilik) araba, payton, **2.** *Brit.* iki tekerlekli hafif at arabası, **3.** (Hindistan'da) körüklü ve iki tekerlekli payton, **4. baby ~** *d.d.* bebek arabası, **5.** *argo* (eski model) otomobil, **6.** *min.* küçük kömür vagonu.

buggy^{2}, *sf.* **-gier, -giest 1.** böcekli, böceklenmiş, **2.** *argo* deli, aptal, budala. *a ~ old lady who continually mutters herself.* ***e.a.**- 2. crazy, silly, peculiar.*

bughouse, *sf.&is., ç.* **-houses** *ABD- argo* **1.** tımarhane, **2.** deli, akılsız, bunak, **3.~ Square** : kaçıklar meydanı : büyük şehirlerde siyasî kışkırtıcıların münakaşa edip halka nutuk çektikleri meydan/park vb. (New York'ta *Union Square,* Şikago'da *Washington Square* vb.) ***e.a.**- 1. insane asylum, 2. insane, crazy.*

bug-juice, *is. argo* **1.** düşük nitelikli alkollü içki, **2.** acayip/uydurma içki.

bugle^{1}, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** boru, borazan (askerî boru, izci borusu vb.), **2.** boru çalmak/öttürmek, **3.** (geyik vb. kösnüme zamanında) böğürmek, **4.** boru/borazan ile çağırmak. **to ~ reveille** : kalk borusu çalmak.

bugle^{2}, *is. bot.* mayasıl otu *(Ajuga reptans)* : nanegillerden mavi çiçekli bir ot.

bugle^{3}, *is.&sf.* **1.** miççan, siyah süs boncuğu, **2.** boncuklu, siyah boncuklarla süslü.

bugler, *is.* borazancı.

bugleweed, *is. bot.* **1.** borucuk *(Lycopus virginicus)* : nanegillerden tababette kullanılan bir ot, **2.** *bk.:* **wild indigo**, **3.** *bk.:* **bugle**^{2}.

bugloss, *is. bot.* **1.** sığırdili *(Anchusa officinalis)* : tababette kullanılan sert yapraklı bir ot, **2.** engerek otu *(Lycopsis arvensis)* : tüylü, mavi çiçekli bir ot.

bugout, *is.* **1.** *As. argo* muharebeden acele geri çekilme, ric'at (özellikle emirlere karşı gelerek), **2.** *argo* görev kaçkını, göreve gelmeyen kimse.

bugs, *sf. argo* deli, kaçık. ***e.a.**- crazy, insane.*

bugseed, *bot.* yassıca *(Corispermum hyssopifolium)* : kazayağıgillerden kuzey ılıman bölgelerde yetişen, yassı oval tohumlu bir bitki.

buhl = boule = boulle = buhlwork = bulework, *is.* (tahta, maden, bağa veya fildişi üzerine yapılan) zengin kakma işi.

buhr, *is. bk.:* **burstone.**

buhrstone, *is. bk.:* **burstone.**

build, *is.&f.* **built** (*esk.:* **builded**), **building 1.** inşa etmek, (yapı) yapmak, bina etmek. *Our house is built of brick(s). He built me a model ship out of wood.* **2.** *gen.* **~ up** : kurmak, tesis etmek, geliştirmek, kuvvetlendirmek. *to ~ up a business. to ~ up one's hopes.* **Hard work ~s up character** : Sıkı çalışma, şahsiyeti kuvvetlendirir. **to ~ castles in the air** : olmayacak hayaller peşinde koşmak, **3.** şekil ve hüviyet kazandırmak, yaratmak, ...hâline getirmek, **4.** istinat ettirmek, temelini atmak. *Don't ~ your future on dreams.* **5.** (oyun) (a) harflerden kelimeler oluşturmak, kelime kurmak/yapmak, (b) (numara, şekil vb. ne göre) kartları sıraya dizmek.

6. inşaatçılık yapmak, **7.** *gen.* ~ **on/upon** : plân, düşünce sistemi vb. kurmak, **8.** *gen.* ~ **up** : (şiddeti/temposu vb.) gittikçe artmak, maksimuma doğru gelişmek. *The plot ~s steadily toward a final dramatic scene.* **9.** yapı, inşa tarzı, biçim. yapılış. **The house was a modern ~** : Ev modern biçimde yapılmıştı. **10.** *argo* bünye, cüsse, endam, vücut şekli. **He has a strong ~** : Kuvvetli bir bünyesi var. **She has some ~!** : Endamı pek güzel! **11.** (duvarcılıkta) duvar taşının yüksekliği, **12.** ~ **in** : dahil etmek, örmek, (duvarın vb.) içine (gömme) yapmak, ayrılmaz parçası olmak. **to ~ in bookcases between the windows** : pencereler arasında duvarın içine (gömme) kitap rafı yapmak, **13.** ~ **into** : (a) parçası olarak/ içinde (gömme) yapmak/inşa etmek. **The cupboards are built into the walls** : Dolaplar duvarın içine gömme olarak yapılmışlardır. (b) dahil etmek, bir şeyin ayrılmaz parçası hâline getirmek. *The rate of pay was built into his contract.* **14.** ~ **on** : (a) ek/ilâve olarak inşa etmek. *This part of the hospital was buit on later.* (b) dayan(dır)mak, istinat ettirmek. *His argument is buit on facts.* **I ~ on you** : Sana dayanıyorum/ güveniyorum. (c) ~ **vain hopes on sth.** : bir şey hakkında boş ümitlere kapılmak, **15.** ~ **upon** : dayanmak, güvenmek. **to ~ upon a promise** : bir vaade güvenmek, **16.** ~ **up** : (a) kurmak, art(ır)mak, geliş(tir)mek, birik(tir)mek, çoğal(t)mak. *He has buit up a good business over the years. to ~ up one's strength.* **The pressure is ~ing up** : Basınç artıyor. (b) kuvvetlen(dir)mek, takviye etmek, (c) (kademe kademe) hazırlamak, (d) evlerle doldurmak, şehir hâlinde geliştirmek, kent kurmak. *The area has been built up since last ten years.* (e) *argo* birisini övmek/ methetmek, pohpohlamak. *His parents built him up to such a degree that he became conceited.* ***e.a.-*** *1. construct, 2. establish, increase, setrengthen, develop, 3. form, mold, create, 4. base, found.*

buildable, *sf.* yapılabilir, inşa edilebilir.

builder, *is.* **1.** inşaatçı, yapıcı, **2.** inşaat müteahhidi, **3.** oluşmasını/gelişmesini sağlayan/ kolaylaştıran şey/katkı. *Hard work is a great character-builder.* **4. ~'s knot** : kazık bağı. ***e.a.-*** *4. clove hitch.*

building, *is.* **1.** yapı, bina. **school ~** : okul binası. **government ~** : hükûmet binası, **2.** yapı, inşaat. ~ **ground/land** : inşaat sahası. ~ **line** : inşaat hududu. ~ **materials** : yapı/inşaat malzemesi. ~ **contractor** : inşaat müteahhidi. ~ **trades** : yapıcılık, inşaatçılık, **3.** yapı yapma, inşa etme, yapıcılık, inşaatçılık. ~ **society** : inşaat(çılık) şirket, **4.** ~ **and loan association** : yapı ve kredi kurumu, yapı kooperatifi. ***e.a.-*** *1. edifice, structure, 2. construction.* ***NOT*** : **BUILDING** ve **STRUCTURE**, şekil ve büyüklüğü ne olursa olsun, bitmiş veya bitmemiş her türlü yapıya verilen addır. **EDIFICE** daha resmî bir deyim olup büyük, gösterişli ve yapılıp bitirilmiş bina anlamına gelir. Ayrıca, **BUILDING** ekseriya bir işe tahsis edilmiş, kullanılan bir yapıyı; **STRUCTURE** ise daha ziyade yapının plânlanmasını ve inşa tarzını ifade eder.

building block, *is.* **1.** yapı taşı, **2.** mesnet, dayanak. *Those facts are the ~ ~s of his arguments.*

buildingless, *sf.* binasız, yapısız.

build-up = buildup, *is.* **1.** (askerî) yığınak, yığılma, artma, çoğalma, toplanma, yoğunlaşma, kesafet peyda etme. **NATO military ~** : NATO askerî kuvvetlerinin çoğalması/artması, **2.** büyüme, kuvvetlenme, gelişme, gelişim, inkişaf. **The ~ of the nation's heavy industry is vital** : Millî ağır sanayiin gelişmesi hayatî önem taşır. **3.** bir şeyi/kimseyi tanıtmak/meşhur yapmak için yapılan ilân/reklâm/propaganda. *The studio spent $50,000 on the new star's ~.* **4.** birikme, birikinti, (belirli bir madde veya enerjinin) artma(sı), çoğalma(sı), oluşum, teşekkül. *The ~ of salt deposits took millions of years. The ~ of heat in the space capsule's outer wall was dangerous.* **5.** bir amaca ulaşmak için yapılan hazırlık veya girişim. *Never underestimate the value of a ~ for a new initiation.* **6.** cesaretlenme, yüreklenme, cesaret/kuvvet bulma, kuvveimaneviyenin yükselmesi. *The last paragraphs of Atatürk's speech is a great source of ~ for the Turkish youth.* ***e.a.-*** *1. increase, 2. growth, strengthening, development, 3. publicity, 6. encouragement.*

built, *sf.&is.&f.* **1.** *bk.:* **build** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** *den.* birçok parçalardan kurulmuş/yapılmış (geminin herhangi bir parçası). *~ frame. ~ spar.*

3. *argo* güzel endamlı, yakışıklı. *She sure is ~!* **4.** *argo* endam, güzel/mütenasip vücut. **That's some ~ on that new secretary** : Yeni sekreterin endamı güzel mi güzel! **5.** huy, tabiat, karakter. **I am ~ that way** : Ben böyleyim/Benim huyum/ karakterim budur. **I am not ~ that way** : Bu benim tabiatıma uymaz/Karakterim buna müsait değildir.

-built, *son ek* "yapılmış/kurulmuş/inşa edilmiş". **a well-built house** : iyi yapılmış bir ev, **a well-built man** : yakışıklı/cüsseli/iri yarı bir adam.

built-in, *sf.&is.* **1.** gömme, sabit. **a ~ bookcase** : sabit kitaplık. **a ~ cupboard/closet** : gömme dolap/gardrop, **2.** yaratılıştan, doğuştan, fıtrî, zatî, doğal, tabiî, ayrılmaz, aslî, aslında mevcut. **~ difficulties** : aslında mevcut güçlükler. *~ energy.* ***e.a.*** *- 2. inherent.*

built-up, *sf.* **1.** kat kat, çok katlı, birçok parçalardan oluşmuş. *This shoe has a ~ heel.* **2.** bayındır, mamur, imar edilmiş, meskûn, evlerle dolu. **a ~ area** : meskûn saha.

buirdly, *sf. İsk.* iri yarı, sağlam, dayanıklı. *a ~ lad.* ***e.a.****- sturdy, well-built, large and strong.*

bukh = buck, *is.&gs.f. Hint.* palavra (atmak), övünme(k), yüksekten atma(k), gevezelik/ boşboğazlık/lâfazanlık (etmek). ***e.a.****- prate, brag, prattle.*

bulb, *is.* **1.** *bot.* (a) (lâle vb.) soğan, (b) soğandan yetişen bitki (lâle, sümbül vb.), **2.** baloncuk, (genellikle silindirik bir parçanın ucundaki) şişkin/yuvarlak kısım, hazne, çanak. *the ~ of a thermometer.* **3.** *elekt.* ampul, elektrik ampulü, **4.** *bk.:* **vacuum tube**, **5.** *bk.:* **medulla oblongata**, **6.** herhangi yuvarlak çıkıntı/şişkinlik, **7.** *den.* gemi burnunda süs için yapılan yuvarlak çıkıntı.

bulbaceous, *sf. bk.:* **bulbous.**

bulbar, *sf.* **1.** soğan+, ampul+, **2.** *anat.* soğanilik+ : beynin omuriliğe bitişik kısmı ile ilgili.

bulbiferous, *sf.* soğanlı, soğan üreten.

bulbil = bulbel, *is. bot.* **1.** soğancık, küçük soğan, **2.** tomurcuk yerine oluşan soğancık (bayağı soğanda olduğu gibi).

bulbous = bulbaceous, *sf.* **1.** şiş(kin), soğan/balon gibi, **2.** soğanlı, soğandan üreyen, soğan üreten, **3. ~ly** : şişmiş bir halde.

bulbous buttercup = bulbous crowfoot, *is. bot.* (soğanlı) düğün çiçeği *(Ranunculus bulbosus) :* ABD'de çok raslanan ve sarı çiçek açan yabanî bir ot.

bulbul, *is. zool.* tepeli bülbül *(Pycnonotus jecosus).* ***e.a.****- nightingale.*

Bulgar = Bulgarian, *is.* Bulgar.

Bulgaria, *is.* Bulgaristan.

Bulgarian, *sf.&is.* **1.** Bulgar, Bulgaristanlı, **2.** Bulgarca, **3.** Bulgar+, Bulgaristan+, Bulgarca+.

bulge, *is.&f.* **bulged, bulging 1.** çıkıntı, şiş(kinlik), bel verme. *a ~ in a wall. What is that ~ I see in your pocket?* **2.** (su yüzüne yakın giden balıkların sebep olduğu) kabarma, kabarıklık, **3.** (anî/birdenbire) artış, yükseliş. *a ~ in profits. The population ~ after the war made more schools necessary.* **4.** şiş(ir)mek, şişkinlik/ çıkıntı yapmak, bel vermek, dışarı fırla(t)mak, pırtla(t)mak. **After the huge dinner his stomach ~d even more** : Bol yemekten sonra midesi büsbütün şişti. **5.** (ağzına kadar/lebalep/tıka basa) dol(dur)mak, dopdolu olmak. *The box ~d with cookies.* **His mind ~d with ideas** : Zihnî fikirlerle dopdolu idi. **6. bulginess** : şişkinlik, kabarıklık, **7. bulgingly** : şişkin/kabarık bir şekilde, çıkıntı yaparak, **8. bulgy** : şişkin, kabarık, çıkıntılı. ***e.a.****-* **1.** *protuberance, hump,* **3.** *increase.*

bulgur, *is. T.* bulgur.

-bulia, *son ek* "arzu, istek". **abulia** : isteksizlik.

bulimia = boulimia = hyperphagia, *is. patol.* doymazlık, oburluk aşırı açlık, anormal şekilde sürekli açlık ve anormal iştah.

bulimiac = bulimic, *sf.* (aşırı derecede) aç, doymaz, obur.

bulk, *is.&f.* **1.** oylum, hacim, cesamet. *a ship of great ~.* **2.** büyük kısmı, kısmıküllisi. **The ~ of the debt was paid** : Borcun büyük kısmı ödenmişti. **3.** yığma/dökme mal : ambalajlanmamış, paket/kutu/torbalara konulmamış mal. **break ~** : ambardan/ambalâjdan çıkarmak. **4.** posalı/elyaflı/ kepekli/artıklı gıda, **5.** (kâğıt/ karton) kalınlık, kalınlığın ağırlığa oranı, **6.** gövde, vücut, canlı bir yaratığın bedeni, **7. in ~** : toptan, dökme, yığma, yığın hâlinde, paketlenmemiş, ambalajlanmamış, büyük kaplarda. **to buy/sell in ~** : toptan almak/satmak. *Fresh orange juice is shipped from Florida in ~ by tank car or by ship.* (b) çok, bol, külliyetli miktarda, baştan başa. *The wharves were covered with coffee in ~.* **8.** genişle(t)mek, büyü(t)mek, şiş(ir)mek, **9. ~ large** : büyümek, ağırlaşmak, olduğundan büyük/ağır/önemli gözükmek. *The problem ~s large in his mind.* **10.** (kâğıt/karton) belirli bir kalınlıkta olmak, **11.** (bir araya) topla(n)mak, yığ(ıl)mak, **12. ~ mail** : (ucuz tarifeli) toptan posta, **13. ~ modulus = modulus of volume elasticity** *fiz.* oylumsal zorlanım ölçüsü, basıncın bağıl oylum değişmesine oranı. ***e.a.*** *- 1. size, 8. expand.*

bulkhead, *is.* **1.** gemi bölmesi, **2.** uçak gövdesinde enine sağlamlaştırıcı bölme, **3.** (a) (su/hava/çamur geçmesini önleyen) yer altı geçidi bölme duvarı, (b) rıhtım/sahil takviye duvarı, **4.** (bina inşaatında) (a) kiler/tavan arası geçit kapısı, (b) çatıda merdiven başı koruma kulübesi, **5. ~ed** : bölmeli, bölmelerle ayrılmış, **6. ~ing** : bölme, bölmelerle ayırma.

bulky, *sf.* **bulkier, bulkiest 1.** iri, hantal, kocaman, kaba, hacimli. **a ~ wollen garment** : kaba yünlü elbise, **2.** posalı, kepekli, elyaflı. *a ~ vegetable adds fibre to the diet.* ***e.a.*** *- 1. massive, cumbersome, unwieldy.* ***k.a.*** *- 1. small.*

bull^1, *is.&sf.&gl.f.* **1.** boğa, **2.** fil, balina vb. gibi iri hayvanların erkeği, **3.** iri yarı adam, **4.** ticarî hayatın iyi olduğuna/iyileşeceğine inanan kimse, **5.** vurguncu, borsada fiyatların yükseleceğini hesap ederek tahvilât alan kimse, **6.** *astr.* Boğa burcu. **He was born under the ~** : Boğa burcunda doğdu. **7.** buldok köpeği, **8.** *argo* polis, **9.** erkek, **10.** boğa gibi, çok kuvvetli, **11.** vurguncu, spekülatör, fiyat yükselten, fiyatları yüksek. **~ market** : yükselen piyasa, **12.** (borsa) fiyatları yükseltmeye çalışmak, **13.** zorlamak, dürtmek. *to ~ a bill through the congress.* **to ~ one's way through the crowd** : kalabalığı yararak/zorla kendine yol açmak, **14. ~ in a china shop** : sakar, patavatsız, beceriksiz, orman kibarı, **15. take the ~ by the horns** : korkusuzca/pervasızca atılmak/göğüs germek, yılmadan/gözünü kırpmadan tehlikeye atılmak, **16. ~like** : boğa gibi, iri yarı. ***e.a.*** *- 6. Taurus, 7. bulldog, 8. policeman, 9. male, 13. force, shove.*

bull^2, *is.* **1.** resmî mühür, **2.** Papanın mühürlü emirnamesi. ***e.a.*** *- 1. seal, bulla.*

bull^3, *is. argo* **1.** abartma, mübalâğa, yalan, saçma, **2. shoot the ~** : (a) saçmalamak, saçma/manasız konuşmak, (b) abartmak, palavra atmak, **3.** *Brit.- argo* (orduda) faydasız iş/hareket : temizlik vb. gibi hoşa gitmeyen işlere gösterilen büyük dikkat ve itina, **4. Irish ~** : mantıksız fakat tuhaf söz, **5.** *bk.:* **John Bull.**

bulla, *is., ç.* **bullae 1.** (resmî evraka bağlanan) mühür (Papanın mührü vb.), **2.** (madenî veya deriden yuvarlak bir kutu içinde) eski Roma nazarlığı, **3.** *patol.* iri kabarcık, **4.** *zool.* yuvarlak kemik çıkıntısı.

bullate, *sf.* **1.** *bot. zool.* pürüzlü, siğilli (yüzey), **2.** *anat.* şişmiş, kabarmış. ***e.a.*** *- 2. inflated, vaulted.*

bullbaiting, *is.* köpekleri boğalara musallat etme (eski bir oyun veya spor).

bull chain, *is.* kütükleri hızar makinesine çekme zinciri. **jack ladder** *d.d.*

bull dike, *argo* sevici kadınlardan erkek rolü yapan.

bulldog, *is.&sf.&gl.f.* **-dogged, -dogging 1.** buldok (köpeği). **~ obstinacy** : köpek inadı, **2.** kısa, geniş namlulu tabanca, **3. tap cinder, top cinder** *d.d. metal.* cüruf, **4.** (İngiliz üniversitelerinde) yönetmen yardımcısı, **5.** (köpek gibi) saldırmak, **6.** *ABD* (kasaplık öküzü, ineği vb.) boynuzlarından tutup çevirerek yere yatırmak, **6. ~ edition** *ABD* günlük gazetenin (en erken çıkan) ilk baskısı, **7. ~ged** : inatçı, **8. ~gedness** : inatçılık. ***e.a.*** *- 7. tenacious, 8. tenacity.*

bulldoze, *gl.f.* **-dozed, -dozing 1.** (tehdit vb. ile) zorlamak, icbar etmek, yıldırmak, göz korkutmak, gözdağı vermek, **2.** araziyi kazıp düzeltmek (buldozer vb. ile). *to ~ a building site.* **3.** (engeli/enkazı) kaldırmak, kayaları parçalamak. *to ~ trees from a building site.*

bulldozer, *is.* **1.** yoldüzer, devirme/düzeltme makinesi, buldozer, **2.** *argo* gözdağı veren, (tehdit vb. ile) yıldıran, göz korkutan.

bullet, *is.&gs.f.* **-leted, -leting 1.** mermi, kurşun, **2.** fişek, **3.** küçük top, bilye, **4.** *bas.* kalın/siyah nokta (paragraf başlarını işaretlemekte kullanılır), **5.** tüymek, hızla gitmek, **6. bite the ~ :** boyun eğmek, mecburen razı olmak. *We'll just have to bite the ~ and pay higher taxes.* **7. ~less** : mermisiz, **8. ~like** : mermi/kurşun gibi. ***e.a.***- *2. cartridge.*

bullethead, *is.* **1.** yuvarlak kafa(lı), **2.** inatçı/aptal kimse. **3. ~ed** : inatçı, aptal, **4. ~edness** : inatçılık, aptallık. ***e.a.***- ***2&3.*** *pigheaded, obstinate, stupid.*

bulletin, *is.&gl.f.* **-tined, -tining 1.** bildiri, tebliğ, **2.** ilân, yayın, kısa haber. **~ board** : ilân tahtası **3.** bülten. **news ~** : haber bülteni, **4.** dergi, mecmua, **5.** bildiri yayınlamak, tebliğ etmek.

bulletproof, *sf.&gl.f.* **1.** mermi/kurşun geç(ir)mez. *a ~ vest,* **2.** mermi geçirmez hale getirmek.

bullet train, *is.* çok hızlı giden tren (Japonya'da vb.).

bull fiddle, *k.d. bk.:* **double bass.**

bullfight, *is.* boğa güreşi. **~er** : boğa güreşçisi. **~ing** : boğa güreşi.

bullfinch, *is.* **1.** *zool.* şakrak kuşu *(Pyrrhula pyrrhula)* : Avrupa'da evlerde beslenir. Erkeğinin göğsü pembe, sırtı siyah, beyaz, mavimtrak gri renktedir. **2.** (atlı avcıların geçmesine engel olan) yüksek çit.

bullfrog, *is. zool.* iri kurbağa *(Rana catesbeiana)* : en çok K Amerika'da raslanan bir tür.

bullhead, *is. zool.* **1.** tatlı su yayını *(Ictalurus),* **2.** dere iskorpiti *(Cottus),* **3.** inatçı/budala kimse.

bullheaded, *sf.* **1.** inatçı, budala, ahmak, dik kafalı, **2. ~ly** : inatçılıkla, budalaca, aptalca, **3. ~ness** : inatçılık, budalalık, aptallık. ***e.a.***- *1. obstinate, stubborn, stupid.*

bull horn = bullhorn, *is.* elektrikli megafon, tevcihli ve yüksek güçlü hoparlör.

bullion, *is.* **1.** altın/gümüş külçesi, **2.** çubuk veya ingo altın/gümüş, **3. ~ fringe** *d.d.* sırmalı kordon, **4. ~less** : külçesiz, kordonsuz.

bullish, *sf.* **1.** boğa gibi, **2.** inatçı, ahmak, **3.** *tic.* (a) fiyatı yükselen veya yükselme eğilimi gösteren, (b) ekonomik geleceği umutlu olan, **4.** iyimser, umutlu, ümitvar, **5. ~ly** : (a) inatla, (b) iyimserlikle, umutla, **6. ~ness** : (a) inatçılık, (b) iyimserlik. ***e.a.***- *2. obstinate, stupid, 4. hopeful, optimistic.*

bull-mastiff, *is.* bir tür melez İngiliz köpeği : tüyleri kısa kahverengi veya benekli.

Bull Moose, *is.* **1.** Theodore Rosevelt başkanlığındaki *Progressive party* üyesi, **2.** bu partinin simgesi.

bull-necked = bullnecked, *sf.* kısa, kalın enseli.

bull nose, *is.* **1.** *vet. patol.* domuz burnu iltihabı : bakterilerin domuzlarda sebep olduğu, bazan solunum yollarının tıkanmasına yol açan bir hastalık.

bullnose, *is.* **1. bull's nose** *d.d.* yuvarlak köşe, **2.** yuvarlak köşe tuğlası, **2. ~ step** *d.d.* yuvarlak kenarlı basamak.

bullock, *is.* **1.** öküz : iğdiş edilmiş boğa, **2.** tosun, genç boğa. ***e.a.***- *1. steer, 2. young bull.*

bull pen, *is.* **1.** *ABD- k.d.* tutuk evi, nezarethane, geçici ceza evi, **2.** geçici olarak kalabalıklaşan yer, **3.** (beyzbol) yedek oyuncu sahası.

bullpout, *is. bk.:* **horned pout.**

bullring, *is.* boğa güreşi alanı.

bull-roarer = thunderstick, *is.* gürlemeç : bir çubuk ucunda döndürüldüğü zaman gürlemeye benzer ses çıkaran oyuncak.

bull rope, *is. den.* bağlama halatı : gemide eşyaların birbirine çarpmaması için kullanılan halat.

bull session, *is. argo* hazırlıksız ve gayriresmî grup tartışması.

bull's-eye, *is., ç.* **-eyes 1.** hedefin ortası, **2.** bombardımanda hedef alınan bölgenin merkezi (fabrika, düşman üssü vb.), **3.** hedefin tam ortasına isabet eden güdümlü mermi, **4.** hedefin tam ortasına düşen güdümlü merminin koordinatları veya ateşleme anı, **5.** *k.d.* (a) isabetli/tam yerinde söz/eylem, (b) esas/en önemli nokta, **6.** küçük yuvarlak pencere, **7.** yuvarlak tavan penceresi camı, **8.** *den.* halat deliği, **9.** *meteor* (a) fırtına merkezi, (b) bazan fırtınadan önce denizlerde görülen ortası kırmızı, küçük kara bulut, (c) **~ squall** *d.d.* Afrika kıyılarında küçük tek bir bulutla gelen bora, **10.** iri yuvarlak nane şekeri, **11. ~ mirror** : yuvarlak dışbükey süslü ayna, **12. ~ rot** : kara çürük : elma ve armutlarda *Neofabraea* mantarlarının sebep olduğu göz göz derin çürükler yapan hastalık.

bullshit, *is.&ünl.&f.* *argo-kaba* **1.** saçma, manasız, yalan, asılsız, zırva, şişirme, mübalâğa, **2.** saçmalamak, zırvalamak, **3.** yalan söylemek, palavra atmak, mübalâğa etmek. ***e.a.-*** *1. nonsense, lie, exaggeration, 3. lie, exaggerate.*

bullsnake = **bull snake**, *is. zool.* boa yılanı *(Pitu-ophis).*

bull stretcher, *is.* **1. bullnose stretcher** *d.d.* bir kenarı yuvarlak tuğla, **2.** köşe tuğlası.

bullterrier, *is.* bulteriye : buldok ve teriye karışımı melez köpek.

bull thistle, *is. bot.* boğa dikeni *(Cirsium lanceolatum)* : pembe, mor çiçekler açan iki yıl ömürlü diken.

bull tongue, *is.* dik bıçaklı pulluk (pamuk tarımında kullanılır).

bullwhip = **bull-whip** = **bull-whack**, *is.* deri kamçı : kısa saplı ve deriden saç örgülü kamçı.

bully^1, *is., ç.* **-lies**, *f.* **-lied, -lying** **1.** zorba, kabadayı, zayıf ve küçüklere karşı kötü davranan, **2.** *esk.* kiralık katil, **3.** *esk.* pezevenk, **4.** *esk.* iyi arkadaş, kafadar, kafa dengi, **5.** *esk.* sevgili, maşuka, **6.** yıldırmak, korkutmak, tehdit etmek, zorbalık/kabadayılık yapmak, küçük ve zayıflara kötü davranmak, **7.** küstahça tahakküm etmek, kafa tutmak. ***e.a.-*** *3. pimp, procurer, 5. sweetheart, darling, 6. intimidate, domineer.*

bully^2, *sf.&ünl.* *argo* **1.** âlâ, mükemmel, pek iyi. *"I've done it!" "Well, ~ for you!"* **2.** atılgan, cesur, gösterişli, parlak, şen, keyifli, güler yüzlü, sokulgan, neşeli, **3.** bravo, aferin, yaşa. **~ for you!** Yaşa! Varol! ***e.a.-*** *1. excellent, very good, 2. dashing, jovial, high-spirited, 3. hurrah.*

bully^3, *is. bk.:* **bully beef.**

bully beef, *is.* konserve sığır eti.

bullyboy, *is.* külhanbeyi, zorba, kabadayı, belâlı, apaş (bilhassa siyasî bir topluluk için çalışan).

bullyrag = **ballyrag**, *gl.f.* **-ragged, ragging** **1.** yıldırmak, taciz/tehdit etmek, gözünü korkutmak, **2. ~ger** : yıldıran, göz korkutan, tehdit/taciz eden kimse. ***e.a.-*** *1. bully, bulldoze, harass, abuse, vex, badger.*

bully tree, *is. bot.* sakız ağacı *(Manilkara bidentata) :* sakız ağacıgillerden Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir ağaç. **balata** *d.d.*

bulrush, *is.* **1.** papirüs *(Cyperus Papyrus),* **2.** saz, hasır sazı *(Scirpus, Juncus, Typha).*

bulwark, *is.&gl.f.* **1.** siper, istihkâm, **2.** dış tehlikelere karşı koruyucu, kale. **Our country is a ~ of freedom** : Memleketimiz, hürriyetin kalesidir. *The new dam was a ~ against future floods.* **3.** destek, dayanak. *During the crisis, religion was his ~. Her career would have failed if her brother hadn't been a ~.* **4. ~s** : küpeşte, mendirek, **5.** korumak, destek olmak, kuvvetlendirmek, tahkim/takviye etmek, sağlamlaştırmak. ***e.a.-*** *1. rampart, 5. fortify, protect, secure.*

bum, *is.&sf.&f.* **bummed, bumming** *k.d.* **1.** serseri, haylaz, sefih, ahlâksız, **2.** avare, tembel, işe yaramaz, *k.d.* kaldırım mühendisi, **3.** *Brit.* kıç, göt, **4.** *ABD* işret, sefahat, **5.** *ABD-argo* kötü, fena, adî, pespaye. *some ~ advice.* **6.** sahte, yanlış, aldatıcı, yanıltıcı. *a ~ steer.* **7.** *ABD* anaforlamak, beleş geçinmek, başkalarının sırtından geçinmek, asalak geçinmek. *He's always ~ming cigarettes from me.* **to ~ a dinner off s.o.** : yemeğinin parasını birine ödetmek, **8.** sefih/serseri bir hayat sürmek, **9. on the ~** *ABD* (a) avare/serseri bir hayat süren. *John has lost his job and went on the ~.* (b) *argo* ahlâksız, (c) *argo* keşmekeş, darmadağınık, pejmürde. *The room is on the ~ again.* **10. ~ along** : (araba ile vb.) başıboş/serseriyane dolaşmak, gayesiz gezinmek. *We were just ~ming along the road.* **11. ~ around = ~ about** : (a) tembelce zaman öldürmek, (b) sürtmek, sürtüklük yapmak, avâre dolaşmak, keyif için seyahat etmek, **12. ~ sucker** : kıç yalayıcı. ***e.a.-*** *1. shiftless, dissolute, 2. vagabond, vagrant, loafer, tramp, 3. buttocks, rump, 4. debauch, 5. bad, poor, wretched, 6. false, misleading .*

bumbershoot, *is. k.d.* şemsiye. ***e.a.-*** *umbrella.*

bumble, *is.&f.* **-bled, -bling** **1.** bozmak, berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, heba etmek, başaramamak, becerememek, yanlış davranmak, gaf yapmak. **He ~d through colle-**

ge : Kolej tahsilini beceremedi. **2.** tökezlemek, sürçmek, sendelemek, sersemlemek, yanılmak, **3.** mırıldanmak, anlaşılmaz tarzda konuşmak, sözü ağzında gevelemek, kekelemek. *He kept bumbling on about something I couldn't understand properly.* **4.** baştan savmak, acemice/dikkatsizce yapmak, **5.** fahiş hata, gaf, pot, aptalca yapılan hata/yanlışlık, **6.** vızıldamak, vızlamak. ***e.a.***- *1. bungle, blunder, muddle, 2. stumble, stagger, 3. mumble, 4. botch, 5. blunder.*

bumblebee, *is.* *zool.* kıllı yaban arısı *(Apidae).*

bumblebeefish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* kaya balığı *(Brachygobius doriae)* : vücudundaki sarı, kahverengi şeritlerle yaban arısını andırır.

bumblefoot, *is.* *vet. patol.* kümes hayvanlarının ayaklarında şişkinlik (bazan cerahat toplar).

bumbler, *is.* bozan, berbat eden, sakar, beceriksiz kimse. ***e.a.***- *blunderer, bungler.*

bumbling, *sf.&is.* **1.** acemi, beceriksiz, sakar. *a ~ mechanic.* **2.** zayıf, etkisiz, yeteneksiz. *a ~ diplomacy.* **3.** bocalama, gaf yapma, beceriksizce/acemice iş görme. *The ~ of our salesman cost us the account.* **4.** **~ly** : acemice, beceriksizce. ***e.a.***- *1. blundering, awkward, 2. incompetent, ineffective.*

bumboat, *is.* *den.* işportacı/manav kayığı, erzak sandalı : liman ve kıyılarda dolaşan seyyar satıcı kayığı.

bumboatman, *is., ç.* **-men** kayıklı işportacı/manav.

bumf, *is.* *Brit.* **1.** *argo* tuvalet kâğıdı, **2.** *hkr.* evrak, kırtasiyecilik.

bumkin, *is.* *den.* *bk.:* **bumpkin**^{2}

bummer, *is.* *argo* **1.** anaforcu, beleşçi, asalak, parazit, başkalarının sırtından geçinen kimse, **2.** uyuşturucu madde almanın fena sonucu, **3.** nahoş sonuç veren şey.

bump, *is.&f.* **1.** toslamak, çarpmak. *The car ~ed a truck.* **~ against/into** : çarpışmak. *She ~ed into me.* **2.** vurmak. *The boy ~ed the stick against every fence post.* **to ~ one's head against sth.** : kafasını bir yere vurmak, **3.** çarparak/vurarak sürüklemek, yerinden oynatmak, düşürmek. **The cat ~ed the vase off the shelf**, **4.** (pokerde) daha yüksek pey sürmek, peyi artırmak, **5.** (daha küçük rütbeli birinin) yerini/mevkiini almak, onu açığa çıkarmak. *When the general found there was no room in the plane, he ~ed a major.* **6.** makamından indirmek, alaşağı etmek, açıkta bırakmak. *The voters ~ed the senator and elected his rival.* **7.** yükseltmek, artırmak. *He ~ed the price of corn.* **8.** sarsılarak ilerlemek, hoplamak, zıplamak. *The old car ~ed down the road.* **9.** göbek atma(k), göbek atarak dans etme (k). *bk.:* **grind** (8). **10.** fokurdamak, fokur fokur kaynamak, **11.** **~ into** *k.d.* (anîden/ansızın/umulmadığı anda) karşılaşmak, rastlamak. **Guess who I ~ed into on the way to the office** : Daireye giderken kiminle karşılaştım, biliyor musun? **12.** **~ off** *argo* öldürmek, katletmek, temizlemek. *They ~ed him off because he knew too much about their illegal activities.* **13.** **~ up** *k.d.* artırmak, yükseltmek. *You need a good result to ~ up your average.* **14.** çarp(ış)ma, toslama, **15.** darbe, sadme, vuruş, **16.** (darbeden ileri gelen) şiş(kinlik), bere, **17.** çıkıntı, yumru, tümsek. *He tripped over a ~ on the road.* **18.** *argo* terfi veya tenzil. *He got a ~ to vice-president of the company.* **19.** *argo* maaş/ücret artışı. *He asked the boss for 100-dollar ~.* **20.** *hv.* uçağı anîde yükselten hava cereyanı. ***e.a.***- *1. collide with, strike, 3. dislodge, displace, 4&7. raise, 6. dismiss, reject, 8. bounce, 11. meet, 12. murder, kill, 14. collision, 15. shock, 16. swelling, contusion, 17. protuberance.*

bumper, *is.&sf.&f.* **1.** çarp(ış)an, toslayan, **2.** önleç, tampon, **3.** derbe giderici, **4.** ağzına kadar dolu bardak, **5.** *k.d.* azman, çok iri/büyük, **6.** el ile tuğla yapan kimse, **7.** (dökümcülükte) kalıba kum sıkıştıran makine, **8.** *zool.* yastık balığı *(Clorosombrus chrysurus)* : çatalkuyruklulardan G ABD ve Küba sahillerinde yaşayan bir tür balık, **9.** pek bol, mebzul. *~ crops reaped a big profit for local farmers.* **10.** ağzına kadar doldurmak, **11.** dolu kadehi şerefe kaldırmak, **12.** şerefe içmek, **13.** **~ guard** : önleç korunağı, araç tamponlarının korunağı, tampon mahfazası, araç tamponlarının koruyucu çıkıntısı, **14.** **~ jack** : önleç kaldıracı : aracı tamponundan kaldıran kriko.

bumpily, *zf.* **1.** tümsekli/çıkıntılı bir şekilde, **2.** sarsarak, sallayarak.

bumpiness, *is.* **1.** tümseklilik, yamru yumruluk, **2.** sarsıntılı(lık), sallantı(lılık).

bumpkin, *is.* **1.** hödük, ahmak, **2. bumkin = boomkin** *ş.d.y. den.* seren, yelken direği, **3. ~ish = ~ly** : hödük gibi, kaba, ahmak.

bumptious, *sf.* **1.** küstah, ukalâ, kendini beğenmiş. *a ~ person/manner.* **2. ~ly** : küstahça, ukalâca, **3. ~ness** : küstahlık, ukalâlık. ***e.a.***- *1. obtrusive.*

bumpy, *sf.* **bumpier, bumpiest 1.** yamrı yumru, çıkıntılı, tümsekli. *a ~ road/side walk.* **2.** sarsıntılı, sallantılı. *a ~ ride.* **3.** sarsan, sallayan. *a ~ air made the airplane passengers uncomfortable.* **4.** *mec.* kâh iyi, kâh fena. *We've had rather ~ time (of it) since the war.*

bum's rush, *argo* **1.** mecburî tahliye, zorla çıkar(ıl)ma. *When they began to cause a disturbance they were given a ~ ~.* **2.** kabaca kovma, kapı dışarı etme, sepetleme. *He gave the job seekers the ~ ~.*

bun = bunn, *is.* **1.** çörek, **2.** saç topuzu. **She wears her hair in a ~** : Saçlarını topuz yapıyor. **3.** *argo* sarhoşluk, **4. bun-fights** : (çok sayıda kimseye verilen) çay, **5. to have ~ in the oven** : (mizah) çocuk beklemek, gebe/hâmile olmak.

Buna , *is.* sentetik/sun'î kauçuk, lâstik.

bunch, *is.&f.* **1.** salkım. *a ~ of grapes.* **2.** deste, demet. *a ~ of papers/of flowers,* **3.** *k.d.* sürü, takım, grup, güruh, topluluk. *They're a fine ~ of students. a nice ~ of girls/boys/thieves.* **She's the best of the ~** : İçlerinden en iyisi odur. *What a ~!* **4.** yumru, şiş, kabartı, kabarıklık, **5.** topla(n)mak, destele(n)mek, bir araya gelmek/getirmek. **to ~ together** : toplanmak, gruplaşmak. **~ed together** : hep beraber, sürü halinde. **6.** katlanmak, buruşmak. *I don't like the way this cloth ~es up.* ***e.a.***- *1&2. cluster, lot, batch, bundle, 3. group, flock, 4. knob, lump, protuberance, 5. group/gather together.*

bunchberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* topkızılcık *(Cornus canadensis)* : salkım hâlinde parlak kırmızı meyveler veren bodur kızılcık ağacı. ***e.a.***- *crackerberry, dwarf cornel.*

bunchflower, *is. bot.* salkımçiçek *(Melanthium virginicum)* : zambakgillerden ABD'de yetişen, çimene benzer yapraklı ve başak gibi küçük yeşilimsi çiçekli bitki.

bunch grass, *is.* küme çayır : ABD'nin çeşitli bölgelerinde yetişen ve ayrı kümeler oluşturan çayırlardan her biri.

bunchily, *zf.* küme küme, salkım salkım, demet demet, küme/salkım/demet hâlinde.

bunchiness, *is.* kümelenme, destelenme, salkım/demet şeklinde olma.

bunch pink, *bk.:* **sweet william.**

bunchy, *sf.* **bunchier, bunchiest 1.** kümeli, salkımlı, küme/salkım/demet hâlinde/şeklinde, **2.** çıkık, çıkıntılı, kabarık, tümsekli. ***e.a.***- *2. protuberant.*

bunco, *is., ç.* **-cos**, *f.* **-coed, -coing** *bk.:* **bunko.**

buncombe, *is. bk.:* **bunkum.**

bund, *is.* (Hindistan, Çin, Japonya vb.) toprak set, bent.

Bund, *is., ç.* ***Bünde*** *Alm.* **1.** ***German-American Volks-bund*** : Alman-Amerikan Halk Birliği'nin kısaltılmışı, **2.** ittifak, ittihat. ***e.a.***- *2. alliance, league.*

Bundesrat(h), *is. Alm.* **1.** Alman Federal Cumhuriyeti senatosu, **2.** İsviçre Federal Konseyi.

Bundestag, *is. Alm.* Alman Federal Cumhuriyeti Millet Meclisi.

bundle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** demet, deste. *a ~ of sticks.* **2.** bohça, çıkın. *a ~ of clothes.* **3.** takım, toplu herhangi bir şey. **He presented a ~ of ideas to the committee** : Fikirlerini topluca kurula sundu. **4.** *bot-anat.-zool.* elyaf demeti, **5.** *argo* çok/külliyetli para, **6.** destelemek, demet/paket/bohça yapmak. *~ the newspapers for the trash man.* **7.** *gen.* **~ off/out** : yaka paça göndermek/götürmek, apar topar/alelacele yolla(n)mak, sepetle(n)mek, savmak. *They ~d the children off to school.* **to ~ s.o. off** : birini kapı dışarı etmek, **8.** tık(ıştır)mak, dol(dur)mak. *The police ~d the criminals into a car and drove them to the jail.* **9.** (bilhassa eskiden) (iki sevgili) soyunmadan bir yatakta sarılıp yatmak, **10. ~ up** : (a) sarınıp sarmalanmak, sıkıca/kalınca giyinmek. *Let's ~ up and go for a walk.* (b) bohçalamak, devşirmek. *Can you ~ up the sheets for me, please?* **11. bundler** : desteleyen, bohçalayan, paketleyen, paket yapan. ***e.a.***- *1. bunch, 2. parcel, pack, packet, package*

bung^1, *is.&gl.f.* **1.** tıkaç, fıçı tapası, **2.** fıçı deliği, **3.** *gen.* **~ up** : tıkamak, tapalamak, tıkaç/tapa ile kapamak. **to ~ up a hole** : bir deliği tıkamak. **be ~ed up** : tıkanmak, kapanmak, **4.** *gen.* ~

up : dövmek, hırpalamak, örselemek, berelemek, **5.** *Brit.- argo* (taş vb.) atmak, fırlatmak. *He picked up a stone and ~ed it over the fence.* ***e.a.-*** *3. close, cork, plug, **4.** beat, bruise, maul, 5. throw.*

bung^2, *sf. Avust.* **1.** bozuk, kırık, arızalı, işe yaramaz, faydasız, **2.** müflis, iflâs etmiş, **3.** *argo* ölü. ***e.a.-*** *1. out of order, broken, unusable, 2. bankrupt, **3.** dead.*

bungaloid, *sf. hkr.* **1.** bungalova benzer, bungalovcuk, tek katlı kır evi biçiminde, **2.** tek katlı evlerden oluşmuş (mahalle, kent).

bungalow, *is.* **1.** kulübe, tek katlı kır evi, bungalov, **2.** (Hindistan'da) tek katlı, damı kamışla veya kiremitle kaplı, verandalı ev. ***e.a.-*** *1. cottage.*

bunghole, *is.* fıçı/varil deliği (doldurma deliği).

bungle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** bozma(k), berbat etme(k). yüzüne gözüne bulaştırma(k), acemice yapma(k). *He ~d the job. He is a fool who ~s consistenly.* **2.** acemice/beceriksizce yapılmış iş, **3. bungler** : beceriksiz, yaptığı işi bozan/berbat eden kimse. ***e.a.-*** *1. botch, blunder, muff, fumble, boggle, make a mess.*

bunglesome, *sf.* beceriksiz, hoyrat, acemi, sakar. ***e.a.-*** *clumsy, awkward.*

bunglingly, *zf.* beceriksizce, acemice, hoyratça.

bung starter, *is.* tıkaç açacağı.

bunion, *is. patol.* ayak parmağında hasıl olan şiş.

bunk, *is.* **1.** sabit/gömme yatak (gemilerdeki gibi), ranza, kabin yatağı. ~ **bed** : üst üste (iki katlı) yatak, **2.** *k.d.* (herhangi tip) yatak, **3.** ranzada/gömme yatakta yatmak, **4.** *ABD- argo* saçma, zırva, palavra, **5.** *bk.:* **bump** (1), **6.** *Brit.- argo* kaçmak, sıvışmak, tüymek, bulunmamak, girmemek. **to ~ a history class** : tarih dersinden kaçmak, tarih dersine girmemek, **7. do a ~** *Brit.- argo* acele/gizlice kaçmak, firar etmek, (şüphe uyandıracak şekilde) kaçıp izini kaybetmek. ***e.a.-*** *4. humbug, nonsense.*

bunker, *is.&gl.f.* **1.** depo, sabit sandık/kutu. *a storage ~. a coal ~.* **2.** (golf oyununda) (a) engel (kum, çamur vb.), (b) topu engele saplamak, **3.** *As.* yer altı sığınağı, **4.** *den.* (a) (gemiye) yakıt vermek, (b) yükü gemiden antrepoya boşaltmak, **5. ~age** : geminin yakıt ikmali, **6. be ~ed** : engele rastlamak, çıkmaza saplanmak.

bunkhouse, *is., ç.* **-houses** amele/işçi yatakhanesi.

bunkie, *is. argo bk.:* **bunkmate.**

bunkmate, *is.* yatakhane arkadaşı : iki katlı yatakta yatanlardan her biri.

bunko = bunco, *is. &gl.f. ABD- k.d.* **1.** dolandırıcılık, dolandı(ıl)ma, dolandırmak, **2.** ~ **steerer** : tavcı : birini kandırıp sonunda dolandırılacağı bir işe (kumara vb.) sürükleyen kimse.

bunkum = buncombe, *is.* **1.** palavra : bir politikacının sırf oy kazanmak için seçmenlere tatlı vaatlerle dolu asılsız nutku, **2.** yalan, safsata, asılsız söz. ***e.a.-*** *2. claptrap, humbug.*

bunn, *is. bk.:* **bun.**

bunny, *is., ç.* **-nies** *k.d.* tavşan(cık) (çocuk dili). ~ **girl** : genç ve cazibeli kız, kulüplerde giyimini tavşana benzetmiş hostes. ~ **hug** *ABD* bir tür salon dansı.

Bunsen burner, *is.* Bunzen yakmacı/beki/lâmbası.

bunt, *is.&f.* **1.** tos vurma(k), **2.** (beyzbol) topa hafif vurma(k)/vuruş, hafifçe vurulan top, **3.** (bir şeyi kafasıyla/boynuzu ile) itmek, **4.** *den.* karesel yelkenin ortası, **5.** balık ağının veya kumaştan yapılmış eşyanın torbalanan/şişen kısmı, **6. stinking smut** *d.d. bitki patol.* sürme, yanık : *Tilletia* denilen mantarların buğdaylarda yaptığı hastalık. Taneler kararır ve pis kokulu bir madde ile dolar, **7. ~ed** : sürme/yanık hastalığına tutulmuş.

bunting, *is.* **1.** şal, bayrak kumaşı, **2.** bayrak renginde kumaş, kâğıt vb. ile yapılan süsler, **3.** bayraklar, özellikle geminin bayrakları, **4. sleeper** *d.d.* bebek tulumu/geceliği, **5.** *zool.* yelvegille *(Emberiza, Passerina, Plectrophenax).* **corn ~** : ekin yelvesi *(Emberiza calandra).* **rock ~** : kaya yelvesi *(E. cia).* **yellow hammer** : sarı yelve *(E. citrinella).* **ortolan ~** : ortolan *(E. hortulama).* **black-headed ~** : kiraz kuşu *(E. melanocephala).* **little ~** : cüce yelve *(E. pusilla).* **reed ~** : sazlık yelvesi *(E. schoeniclus).*

buntline, *is. den.* gargafundo : karesel yelkeni yükseltme halatı.

bunton = divider, *is.* maden ocağı bölme payandası.

bunya-bunya, *is. bot. (Araucaria bidwilli)* : Avustralya'da yetişen keskin, sıra sıra parlak diken yapraklı, daima yeşil kalan ağaç.

bunyip, *is.&sf. Avust. bk.:* **imposter, counterfeit, phony.**

buona notte, *It.* iyi geceler. ***e.a.****- good night.*

buona sera, *It.* iyi akşamlar. ***e.a.****- good evening.*

buon giorno, *It.* günaydın. ***e.a.****- good morning, good day.*

buoy, *is.&f.* **1.** şamandıra, **2.** can kurtaran, **3.** su üzerinde tutmak. *The life jacket ~ed her up until help arrived.* **4.** *den.* şamandıra koymak, **5.** *gen.* ~ **up** : umut/cesaret vermek, umudunu/cesaretini kuvvetlendirmek. *Her courage was ~ed by the doctor's calmness.* **6.** suya batmamak, su üstünde kalmak/yüzmek, **7.** ~ **up** : (a) yüzdürmek, su yüzünde tutmak, batmasına engel olmak, (b) desteklemek, (c) yüreklendirmek, (maneviyatını) yükseltmek. *Hers pirits were ~ed up by hopes of success.* ***e.a.****- 3. keep afloat, 5. encourage, 6. float, 7. (b) support, sustain, (c) hearten, cause rise.*

buoyage, *is. den.* **1.** şamandıra sistemi, **2.** şamandıra temini, **3.** demirleme ücreti.

buoyancy, *is.* **1.** yüzebilme, yüzme kabiliyeti, **2.** kaldırma kuvveti, **3.** (üzüntülü durumdan veya fena bir haberin verdiği kederden sonra) neşelenebilme, sevinebilme, gönlünü ferah tutabilme. *a ~ of spirits that keeps her going.* ***e.a.****- 3. cheerfulness.*

buoyant, *sf.* **1.** yüzebilir, su üstünde kalabilir, **2.** (bir cismi) batırmayan (sıvı), **3.** çabuk neşelenir, şen, neşeli, canlı, üzüntüden çabuk kurtulur, **4.** ~ **force = buoyancy force** *fiz.* kaldırma kuvveti : bir akışkan içinde bulunan bir cisme akışkanın uyguladığı düşey kuvvet, **5.** **~ly** : neşe ile, sevinçle, sevinerek.

buprestid, *is. zool.* ağaçdelen : *Buprestidae* familyasından larvaları ağaçları delen parlak renkli böcekler.

bur, *is.&gl.f.* **burred, burring 1.** *bot.* kapçık, kabuk : kestane vb. gibi meyvelerin sert, dikenli kabuğu, **2.** kapçıklı bitki, **3.** yapışkan tohum, **4.** *bk.:* **burr**^{1}, **5.** dişçi matkabı, **6.** cerrah matkabı : dişçi matkabına benzer, kemik içlerini oymak için kullanılır, **7.** kapçıklarını çıkarmak, ayıklamak.

buran, *is.* bora : Sibirya'da şiddetli kar fırtınası.

Buraq, *is. İslâm.* Burak : Hz. Muhammed'in bindiği tavus kuyruklu, kadın yüzlü efsanevî at.

Burberry, *is., ç.* **-ries 1.** su geçirmez merserize pamuktan yapılmış hafif yağmurluk, **2.** su geçirmez kumaş.

burble, *is.&gs.f.* **-bled, -bling 1.** mırıldamak, şırıldamak, fokurdamak, gargara yapar gibi ses çıkarmak, **2.** mırıldanarak konuşmak, **3.** mırıltı, şırıltı, **4.** mırıldanma, mırıltı hâlinde konuşma, **5.** *hv.* burgaçlanma : kanatlar etrafında hava düz akışının çözülerek burgaçlar oluşturması ve bu yüzden hava direncinin artışı, **6. burbler** : mırıldanan, şırıldayan, fokurdayan, **7. ~y** : mırıltılı, şırıltılı, fokurtulu.

burbot, *is., ç.* **-bots/-bot** *zool.* tatlı su gelinciği *(Lota lota)* : mezgitgillerden Akdeniz ülkeleri göllerinde yaşayan uzun gövdeli, çenesi sakallı bir balık. **cusk, eelpout, lawyer, ling** *d.d.*

burd, *is. İsk.* hanım, genç kız. ***e.a.****- lady, maiden.*

burden^1, *is.&gl.f.* **1.** yük, ağırlık. *A horse can easily carry a heavy ~ .* **the ~ of years** : yılların ağırlığı. **the ~ of expense** : masraf yükü, **2.** ağır sorumluluk/mes'uliyet. *the ~ of leadership. Jane bore the ~ of caring for her grandfather.* **3.** *den.* (a) geminin yükü, hamule, (b) geminin yük taşıma kapasitesi. *a ship of hundred-tons ~.* **4.** *min.* bir dinamitle atılacak toprak ve kaya miktarı, **5.** *bk.:* **overhead** (3), **6.** çok yüklemek, ağır yük altına sokmak. ~ **with** : yükletmek, yük altında ezmek. *to ~ people with taxes.* **7.** ağırlaştırmak, sıkmak, başını ağrıtmak, zahmet/eziyet vermek, yük olmak. **I will not ~ you with my personal problems** : Kişisel sorunlarımı anlatarak başınızı ağrıtmak istemem. **8. become/be a ~ to s.o.** : birine yük olmak/eziyet vermek; geçimi birine ait olmak, **9. make s.o.'s life a ~** : birini doğduğuna pişman etmek. ***e.a.****- 1. load, 2. weight, encumbrance, impediment, responsibility, hardship, 6. load, trouble, encumber, vex.*

burden^{2}, *is.* **1.** ana fikir, (daima üzerinde durulan ve tekrarlanan) konu. **the ~ of the story** : hikâyenin konusu. *the ~ of their complaint,* **2.** *müz.* nakarat. ***e.a.***- *1. principal idea, theme, substance, core, essence, point, 2. refrain.*

burdened, *sf.* geçiş hakkı önce olan bir gemiye yol vermesi gereken (gemi). *bk.:* **privileged** (7).

burdener, *is.* yük olan, zahmet/eziyet veren.

burdenless, *sf.* yüksüz, sorumsuz.

burden of proof, *huk.* ispat sorumluluğu. **The ~ ~ ~ lies on/with the person who brings/makes the charge** : İspat sorumluluğu davacıya aittir.

burdensome, *sf.* **1.** ağır, dayanılmaz, tahammülün üstünde. *~ duties.* **2.** can sıkıcı, ıstırap/elem verici, **3.** *den.* çok yüklü, süratten ziyade çok yük taşımak için yapılmış (gemi), **4. ~ly** : ağır/sıkıcı/dayanılmaz bir şekilde, **5. ~ness** : ağırlık, dayanılmazlık, sıkıcılık, ıstırap/elem vericilik. ***e.a.***- *1. heavy, oppressive, onerous, 2. distressing, troublesome.*

burdock, *is. bot.* dulavrat otu *(Arctium lappa)* : kaba geniş yapraklı yabanî ot. Topuz dikenleri elbiseye yapışır.

bureau, *is., ç.* **bureaus/bureaux 1.** *ABD* aynalı şifoniyer, **2.** *Brit.* yazı masası, yazıhane, **3.** daire, büro, acenta. **information ~** : istihbarat dairesi. **travel ~** : seyahat acentası, **4.** şube, örgüt.

bureaucracy, *is., ç.* **-cies 1.** seçilerek değil atanarak görev başına gelen hükûmet yetkilileri, bunlardan oluşan yönetim, **2.** iş ve ticaret hayatında buna benzer kuruluş, **3.** merkeziyetçilik, bürokrasi, **4.** kırtasiyecilik, yaz çizcilik, aşırı formalitecilik.

bureaucrat, *is.* **1.** memur, bürokrat, merkeziyetçi, **2.** kırtasiyeci, yaz çizci, aklıselim ve mantıktan ziyade kural ve yasalarla iş gören ve işleri sürüncemede bırakan yetkili, **3. ~ic** : bürokrat gibi, bürokratça, bürokrasi+, kırtasiyecilik+, **4. ~ically** : kırtasiyecilikle, bürokratlıkla, merkeziyetçi zihniyetle, **5. ~ism** : kırtasiyecilik, bürokrasi, yaz çizcilik.

bureaucratism, *is. bk.:* **bureaucracy.**

bureaucratize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** bürokratlaştırmak, kırtasiyeciliğe/formaliteye boğmak, lüzumsuz formalitelerle işleri sürüncemede bırakmak, **2.** bürolara/dairelere bölmek, büro/daire sayısını artırmak.

buret = burette, *is. kim.* damlaç, camölçek : oylumsal çözümlemelerde tüketilen sıvı niceliklerini ölçmeye yarayan, bir ucu açık, öteki ucu musluklu, üzeri santimetre küpün onda birlerini gösterecek şekilde derecelenmiş uzun cam boru.

burg, *is.* **1.** *k.d.* kent, şehir, kasaba, **2.** kale, müstahkem şehir.

burga, *is.* **1. boorga** *d.d.* bora : Alaska'da KD'dan esen kar fırtınası, **2.** *bk.:* **burka.**

burgage, *is. huk.* **1.** (İngiltere'de) krala veya lorda ait arazinin halka para ile kiralanması, **2.** (İskoçya'da) koruma ve bakım için kral emlâkinin kiralanması.

burgee, *is.* özel bayrak, üçgensel bayrak, flâma.

burgeon = bourgeon, *is.&f.* **1.** tomurcuk, gonca, filiz, **2.** *gen.* **~ out/forth** : filizlenmek, tomurcuklanmak, **3.** hızla büyümek/gelişmek. **The town ~ed into a city** : Kasaba hızla büyüyüp bir şehir oldu. *The ~ing cities of Turkey.* ***e.a.***- *1. bud, sprout.*

burger, *is.* **1.** *bk.:* **hamburger**, **2.** köfte : kıyılarak veya küçük küçük doğranarak köfte şeklinde ateşte pişirilip küçük ekmek üzerinde servis yapılan herhangi bir yiyecek. **turkey ~** : hindi köftesi.

burgess, *is.* **1.** kentli, kasabalı, şehirli (eskiden İngiltere'de seçim hakkı olan serbest/hür kasabalı/şehirli), **2.** kasabayı temsil eden parlamento üyesi, **3.** (eskiden Amerika'da) Maryland ve Virginia sömürge meclisinde halk temsilcisi.

burgh, *is.* **1.** *İsk.* özerk kasaba, **2.** *esk. bk.:* **borough, 3. ~al** : özerk kasaba+.

burgher, *is.* **1.** kasabalı, şehirli, kentli, vatandaş, **2. ~ship** : kentlilik, vatandaşlık. ***e.a.***- *1. townsman, citizen.*

burglar, *is.* (eve giren) hırsız, soyguncu. **~ alarm** : hırsız alarmı.

burglarious, *sf.* **1.** hırsız+, hırsızlık+, hırsızlıkta kullanılan. **~ tools** : hırsızlık edevatı, **2. ~ly** : hırsızlıkla, hırsız gibi, hırsızlık maksadıyla.

burglarise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **burglarize.**

burglarize, *f.* **-ized, -izing** (eve/binaya girerek) çalmak, hırsızlık yapmak, soymak. **Thieves ~d the wharehouse** : Hırsızlar depoyu soydular.

burglarproof, *sf.* hırsız girmez, hırsızdan korunmuş.

burglary, *is., ç.* **-ries** (binaya girerek) hırsızlık.

burgle, *f.* **-gled, -gling** *k.d. bk.:* **burglarize.**

burgomaster, *is.* **1.** (Hollanda/Almanya/Avusturya kasabalarında) belediye başkanı, **2.** *zool.* kutup martısı *(Larus hyperboreus)* : Kutuplarda yaşayan ve kuşları avlayarak beslenen beyaz, gri/mavi tüylü iri martı, **3. ~ship** : belediye başkanlığı. ***e.a.****- 2. glaucous gull.*

burgonet, *is.* açık miğfer (XVI. yy.).

burgoo, *is., ç.* **-goos 1.** (özellikle denizcilerin yediği) koyu lâpa, **2.** *ABD- k.d.* (a) (tavuk, et, av eti ve sebze ile yapılan bol baharatlı) koyu çorba veya haşlama, (b) bu çorba veya haşlamanın yenildiği piknik.

Burgundy, *is.&sf.* **1.** Burgonya : Fransa'nın GD bölgesi, **2.** Burgonya şarabı, **3. ~ sauce** *d.d.* Burgonya sosu/salçası : et, tavuk ve balık yemeklerine konulan kırmızı şarap ve tereyağlı sos, **4.** şarap rengi(nde).

burial, *is.* **1.** gömme, defin, defnetme, **2.** mezar, kabir. **~ ground** : mezarlık. **~ service** : cenaze merasimi. **~ mound** : mezar tümseği.

burier, *is.* gömen, defneden.

burin, *is.* **1.** oymacı kalemi, hakkâk kalemi, **2.** mermer oyma kalemi, **3.** tarih öncesi çağlardan kalma sivri veya taşçı kalemine benzer çakmak taşından alet.

burka = burkha = bourkha, *is.* çarşaf : Müslüman kadınların giydiği bol ve ancak gözleri gösteren elbise

burke, *gl.f.* **burked, burking 1.** boğmak, (iz bırakmadan, ölüm sebebi tespit edilemeyecek şekilde) öldürmek, **2.** örtbas etmek, delilleri yok etmek. **to ~ the question** : kaçamaklı cevap vermek, cevap vermekten kaçınmak, **3. burker** : boğan, **4. burkite** : boğma.

burl, *is.&gl.f.* **1.** budak, (iplik veya kumaşta) düğüm, küçük yumru, **2.** ağaç uru : ağaç gövdesinde kubbe şeklinde büyüyen kısım : Bazan çapı 60 cm, yüksekliği 30 cm'yi geçer. Kesilerek iyi cins ince tahta yapılır. **3.** kumaşın düğümlerini çıkarmak, **4. ~er** : kumaşın/halıların düğümlerini temizleyen.

burlap, *is.* **1.** çuval bezi, **2.** çuval bezi gibi dokunmuş hafif kumaş. ***e.a.****- 1. gunny.*

burlesque, *is.&sf.* **1.** savruklama, tehzil, ünlü bir şiiri hezel şekline sokma, onun şaka ile karışık bir benzeşini yazma, güldürücü taklit, gülünç karikatür, **2.** hicivle güldüren, çok gülünç, **3. burlesk** *ş.d.y. ABD* striptizli varyete, **4.** gülünçleştirmek, gülünç/güldürücü hale getirmek, komikleştirmek, gülünç düşürmek, tehzil etmek, **5.** karikatürleştirmek, karikatürize etmek. ***e.a.****- 1. satire, lampoon, farce, caricature, parody, travesty.* ***NOT :*** **BURLESQUE, CARICATURE, PARODY, TRAVESTY** ciddî konuları mizahî, güldürücü şekle sokan edebî eserlere verilen addır. **BURLESQUE**, dramatik konuları işler ve hareket ve mimikleri komikleştirir. **CARICATURE**, göze hitap eden sanatlarda konunun göze çarpan özelliklerini ziyadesiyle abartarak belirtir. **PARODY**, tanınmış bir yazarın üslûp ve tekniğini alışılmamış konulara uygulayarak onu gülünçleştirir : *a parody of Swift.* **TRAVESTY** ise **burlesque**'in gülünçleştirilmiş şeklidir : *Characters so changed as to produce a travesty.*

burletta, *is.* **1.** operet : komik operaya benzeyen kafiyeli manzum ve müzikli dram (XVIII. yy.), **2.** en az beş şarkısı bulunan üç perdelik savruklama (XIX. yy.).

burley, *is., ç.* **-leys** *ABD- k.d.* **1.** (Kentucky/G Ohio'da yetişen) Amerikan tütünü, **2.** striptizli varyete, komik temsil.

burly, *sf.* **-lier, -liest 1.** iri yarı, güçlü kuvvetli, **2.** kaba, haşin, hoyrat, **3. burlily** : kaba/haşin/hoyrat bir şekilde, **4. burliness** : iri yarılık, kabalık, hoyratlık. ***e.a.****- 1. stout, sturdy, 2. bluff, brusque .*

Burma, *is.* Birmanya.

Burman, *sf.&is. ç.* **-mans** *bk.:* **Burmese** (1&3).

bur marigold, *is.* (bir tür) papatya *(Bidens)*.

Burmese, *sf.&is. ç.* **-mese 1.** Birmanyalı, **2.** Birmanyaca, **3.** Birmanya+, Birmanyalılara veya dillerine ait. **~ glass** : Birmanya camı : yeşilimtrak sarı, pembe renklerde XIX. yy. Amerikan süslü camı. **~ jade = Burma jade** : Birmanya yeşimi, hakikî yeşim taşı.

burn^1, *f.* **burned/burnt, burning 1.** yanmak, alevlenmek. *The house ~ed and we ran for our lives. The lights in the house ~ed all night.* **2.** yakmak. *We ~ coal to heat the house.* **to ~ one's boats/one's bridges** : gemileri/köprüleri yakmak, dönüş olasılığını yok etmek, **3.** ateşle(n)mek, ateş almak, ateşe vermek, tutuş(tur)mak. **to ~ with desire** : arzu ile tutuşmak. *He ~ed with the desire to become a doctor.* **4.** (yara, yanık yeri vb.) sızla(t)mak. *My wound was ~ing. The iodine ~ed his wound.* **5.** sabırsızlanmak. *She is ~ing to tell you the news.* **6.** kızmak, tepesi atmak. *When she said I was rude, I really ~ed.* **7.** *argo* elektrik sandalyesinde idam edilmek. *The murderer was sentenced to ~.* **8.** *k.d.* büyük zarara uğramak, aldatılmak, dolandırılmak. *He was ~ed by that phony stock deal.* **9.** *kim.* oksitle(n)mek, **10.** dağlamak, **11. ~ away** : yanıp tükenmek, yakıp tüketmek/yok etmek. *The pile of paper ~t away to nothing.* **12. ~ down** : yanıp kül olmak, yanıp tükenmek (şehri vb.) yakmak, yakıp yıkmak. *The building was ~t down and only ashes were left.* **13. ~ in** *foto.* resmin bir kısmına fazla ışık gönderip yakmak, **14. ~ into** : (a) dağlamak, dağlayarak damga basmak. *The owner's mark was burnt into the animal's skin.* (b) unutulmayacak şekilde hafızaya nakşetmek. *Habit of obedience was ~t into me as a child.* **15. ~ off** : (a) (sis) güneşte dağılmak, (b) yanıp tükenmek, (c) (çiftçilikte) tarladaki anızı/otları yakıp temizlemek. *The farmers are ~ing off the fields.* **16. ~ on** : kurşunu kurşuna lehimlemek, **17. ~ oneself out** : aşırı/ifrat derecede çalışıp hırpalanmak. *They feared that he would ~ himself out or break down.* **18. ~ one's fingers** : başını derde/belâya sokmak. *Don't ~ your fingers over this.* **19. ~ out** : (a) yanmak, işlemez hale gelmek. *All our light bulbs are ~ed out.* (b) yangın sebebiyle evsiz/açıkta kalmak. *They were ~ed out and were forced to live with relatives.* (c) sonuna kadar yanıp bitmek/sönmek. *The small fire can be left to ~ (itself) out.* **20. ~ the candle at both ends** *bk.:* **candle** (6), **21. ~ through** : yakıp delmek/geçmek, **22. ~ up** : (a) yanıp kül olmak. *The papers ~ed up in a minute.* (b) *argo* çok öfkelen(dir)mek, öfkeden kudur(t)mak. *He was getting ~ed up about something.* (c) (ateş) canlanmak, tutuşmak. *Put some more wood on the fire to make it ~ up.* (d) çok hızlı gitmek. **to ~ up (the road)** : tozu dumana katmak. (e) aşırı ısınmaktan harap olmak/yanmak. *The rocket ~ed up when it re-entered the earth's atmosphere.* **23. be burnt to death** : diri diri yanmak, yanarak ölmek, **24. have money to ~** : çok parası olmak. **He has money to ~** : Denizde kum, onda para, **25. I hope his ears are ~ing** : (birinden bahsederken) "Kulakları çınlasın." **26. Money ~s a hole in his pocket** : Cebinde para durmaz; har vurup harman savurur. ***e.a.***- *1. flame, blaze, 2. char, incinerate, scorch, sear, singe, fire, set on fire, cremate, 9. oxidize.* ***NOT*** **: BURN, SCORCH, SEAR, SINGE** kelimeleri sıcaklığın etkisiyle yanmayı ifade ederler. **BURN** en geniş anlamlısı olup alev, buhar, sıcaklık, sürtünme, asit vb. etkisiyle yanmak/yakmak, kısmen/tamamen yok etmek, yüzeysel veya derin yanıklara sebep olmak demektir. **SCORCH** ve **SINGE**, alevle veya kızgın bir madenle yüzeysel olarak ve hafifçe yakmak/talazlamak/göyündürmektir : **to scorch a dress while ironing** : elbiseyi ütülerken göyündürmek. *to ~ hair/to singe the pinfeathers from a chicken.* **SEAR** sıcakta kurutmak veya katılaştırmak anlamına gelir : *to sear a roast of meat.* **CHAR** alev veya ısı ile kömür haline getirmek, **SCALD** ise çok sıcak sıvı veya buharla yakmak/yanmak demektir.

burn^2, *is.* **1.** yanma, yanmış yer, yangın yeri. *a ~ where fire had riped through the forest.* **2.** *patol.* yanık : alev, ateş, buhar, zehirli gaz, kimyasal maddeler, aşırı soğuk, elektrik, yıldırım vb. nin vücutta yaptığı hasar. *a ~ on the hand.* **first degree ~** : hafif yanık (ciltte kızarıklık). **second degree ~** : yüzeysel yanık, deri yanığı, derinin soyulması. **third degree ~** : ağır/derin yanık, kömürleşme, **3.** yakma, kavurma, fırınlama, **4.** *Avust.* orman/funda yangını, **5.** *bk.:* **slow burn**, **6. bourn, bourne** *d.d. İsk.* dere. ***e.a.***- *6. brook, rivulet.*

burnable, *sf.* yanabilir, yakılabilir, tutuş(turul)abilir. ***e.a.***- *combustible.*

burned-out = burnt-out, *sf.* tükenmiş, bitmiş, bozulmuş, yanmış, işe yaramaz. *a ~ light bulb.*

burner, *is.* **1.** yakmaç : sıvı yakıtı kolayca yanabilecek taneciklere ayırarak püskürten aygıt, **2.** gaz memesi, ibik, bek, **3.** yakma ocağı, **4.** ocakçı.

burnet, *is. bot.* yüksükcük *(Sanguisorba minor)* : gül familyasından yüksük şeklinde beyaz, kırmızı, mor çiçekler açan ve yaprakları salata olarak yenen bir bitki.

burning, *sf.&is.* **1.** yanan, **2.** çok sıcak, kaynar. *The water was ~.* **3.** alev gibi, parlak. *She wore a ~ red bathing suit.* **4.** yakıcı, yakan, yakar, **5.** yanma. *He had a ~ sensation in his throat.* **6.** şiddetli, ihtiraslı, ateşli. *a ~ desire.* **7.** ivedi, acele, müstacel, hayatî önemi olan, kritik, pek önemli. **a ~ question** : hayatî/pek önemli mesele, **8.** ateşlenme, alevlenme, yanma, yakma, **9.** (seramik, çini vb.) fırınlama, fırında kurutma, **10.** yanık, **11.** kızgın, kor, **12.** ilk izabe, **13.** **~ly** : yanarak, alev alev, çok sıcak/kaynar bir şekilde, şiddetle , ihtirasla. ***e.a.*** *- 1. aflame, 2. hot, 3. bright, glowing, 7. urgent, crucial.*

burning-bush = burning bush, *is. bot.* **1.** *bk.:* **wahoo** (1-3), **2.** *bk.:* **dittany** (3).

burning glass, *is.* büyüteç, pertavsız : güneş ışıklarını bir noktaya toplayıp o noktayı tutuşturan cam.

burnish, *is.&f.* **1.** (sürtme ile) perdahlamak, cilâlamak. *a ~ed mahagony table. ~ steel.* **2.** parla(t)mak, **3.** perdah, cilâ, parlaklık. *the ~ of brass andirons.* **4.** **~able** : perdahlanabilir, cilâlanabilir, parlatılabilir, **5.** **~ment** : perdah, cilâ(lama), parlatma. ***e.a.*** *- 1. polish, buff, shine, 3. gloss, brightness, luster.*

burnisher, *is.* **1.** perdahçı, perdahlayan, cilâlayan, parlatan, **2.** mıskala, bıcırgan, parlatma aleti.

burnoose = burnous, *is.* bornuz, bornoz.

burnoosed = burnoused, *is.* bornuzlu, bornozlu.

burnout, *is.* **1.** yakıp kül eden yangın, **2.** yanma, aşırı akım yüzünden elektrikli cihazın yanarak tamamen işlemez hâle gelmesi, **3.** tükenme, tüketme, bit(ir)me, **4.** (a) uzay aracında yakıtın tükenmesi sonucunda etkin yanmanın sona ermesi, (b) füzenin uçuşunda itici gücün sona ermesi. ***e.a.*** *- 1. fire, 3. exhaustion.*

burnsides, *ç. is.* (çene kısmı traşlı) sakal, bıyık.

burnt, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **burn** *(geç.z.&sf.f.)*, **2.** yanmış, yanıp kül olmuş, **3.** (hububat vb.) hastalıklı, **4.** *g.s.* koyu (renk). **~ orange** : koyu turuncu. **~ ocher** : koyu kiremit rengi boya. **~ rose** : koyu pembe. **~ sienna** : yanık kahverengi, **5.** kavrulmuş. **~ almond** : kavrulmuş badem, **6.** **~ lime** : yanmış kireç, **7.** **~ offering** : sunakta (mabedin kutsal yerinde) yakılan adak.

bur oak, *is. bot.* dikenli meşe *(Quercus macrocarpa)* : KD Amerika'da yetişir. Kerestesi sert, sağlam ve dayanıklıdır.

burp, *is.&f. k.d.* geğirme(k), geğirtme(k). ***e.a.*** *- belch, eruct(ation)*

burp gun, *is. As.* makineli tabanca. ***e.a.*** *- machine pistol.*

burr^{1}, *is.&gl.f.* **1.** (elektrikli) dönerge : küçük delikleri/oyukları genişletmek için makinist, dişçi vb. nin kullandıkları küçük alet, **2.** **~ drill** *d.d.* dişçi matkabı, **3.** **buhr** *ş.d.y.* çapak, pürüz, **4.** (ağaç vb. de) kaba/düzgünsüz çıkıntı, **5.** pürüzletmek, çapaklandırmak, **6.** dönergelemek, çapağını almak/düzeltmek, (küçük oyuğu/deliği) genişletmek. **bur** *ş.d.y.*

burr^{2}, *is.* **1.** perçin rondelası, **2.** saç levhadan zımbalanan parça, **3.** (gemi inşaatında) bakır çivi rondelâsı.

burr^{3}, *is.&f.* **1.** R harfinin gırtlaktan telâffuzu, **2.** kaba köylü şivesi/telâffuzu, **3.** vırıltı, "rrr"li ses, **4.** gırtlaktan ses çıkararak konuşmak, **5.** kaba konuşmak, **6.** vırıltılı/hırıltılı ses çıkarmak.

burr^{4}, *is.* **1.** *bk.:* **burrstone**, **2.** yumuşak kaya içindeki sert silisli damar. **buhr** *ş.d.y.*

burred, *sf.* pürüzlü, çapaklı.

burr reed, *is. bot.* topkamış *(Sparganium)* : kamış gibi uzun yaprakları ve yuvarlak dikenli meyveleri olan bitkiler.

burrfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* dikenli balık *(Chylomycterus)* : derisi kısa dikenimsi çıkıntılarla örtülü bir tür balık.

burro, *is., ç.* **-ros** **1.** eşek, merkep, **2.** küçük eşek : GB ABD'de yük hayvanı olarak kullanılan merkep.

burrow, *is.&f.* **1.** tavşan/köstebek yuvası, in, oyuk, çukur, delik, **2.** yer altı sığınağı, **3.** in açmak, (delik) kazmak. *The groundhog ~ed a hole in the garden.* **4.** ine/sığınağa yerleşmek, **5.** sakla(n)mak, **6.** deşmek, eşelemek. **to ~ into**

the past : geçmişi eşelemek, eski defterleri karıştırmak, **7.** **~er** : çukur kazıp içinde yaşayan hayvan.

burrowing owl, *is. zool.* çayır baykuşu *(Speotyto cunicularia)* : Amerika'da yuvasını açık ovalarda toprak altına yapan uzun bacaklı baykuş. **ground owl** *d.d.*

burrstone, *is. bk.:* **burstone.**

burry, *sf.* **-rier, -riest** pürüzlü, dikenli, çapaklı. ***e.a.****- burlike, prickly.*

bursa, *is., ç.* **-sae/-sas** **1.** *anat. zool.* kesecik : özellikle omurgalıların eklemlerinde içi sıvı dolu, aşınmalara engel olan kesecik, **2.** (Orta Çağlarda) üniversite yurdu, **3.** **~te** : kesecikli.

bursal, *sf. anat.* kesecik+.

bursar, *is.* **1.** (üniversite/yüksek okul) muhasebeci, **2.** (Orta Çağlarda) üniversite öğrencisi, **3.** *İsk.* burslu öğrenci, **4.** **~ial** : burs+, burslu öğrenci+, (üniversite/yüksek okul) muhasebecisine ödenen.

bursary, *is., ç.* **-ries** **1.** (kamu kuruluşları vb. de) muhasebe, **2.** *Brit.* öğrenimlik, burs.

burse, *is.* **1.** para kesesi, kese, cüzdan, **2.** *İsk.* öğrenimlik, burs, **3.** kilise sandığı.

burseed, *is. bot.* dikenli topuz *(Lappula echinata) :* dikenli topuzları elbiseye yapışan bir tür yabanî ot.

burseraceous, *sf. bot.* bileşik yapraklı : *Burseraceae* familyasından (sıcak ve kurak ülkelere has funda ve ağaçlar).

bursiform, *sf. anat. zool.* kese şeklinde, kesemsi. ***e.a.****- saccate.*

bursitis, *is. patol.* kese yangısı, bürsit.

burst^1, *is.&f.* **burst, bursting** **1.** kır(ıl)mak. *The vase ~ when the bullet hit it. He ~ the chain that held him.* **to ~ a door open** : bir kapıyı kırıp açmak, **2.** fırla(t)mak. **to ~ out of the room** : odadan dışarı fırlamak. **She's ~ing out of that dress** : O elbiseye sığmıyor. **A cry ~ from her lips** : Dudaklarından bir feryat yükseldi (bir çığlık kopardı). **3.** patla(t)mak. **The bomb ~** : Bomba patladı. **He ~ the baloon with a pin** : Bir iğne ile balonu patlattı. **4.** dopdolu olmak, dolup taşmak. *The house was ~ing with people. The barns were ~ing with grain.* **to be ~ing with health** : çok sıhhatli (turp gibi) olmak, **5.** birdenbire çıkmak/görünüvermek, meydana çıkmak. *The sun ~ through the clouds.* **The tress ~ into the bloom** : Ağaçlar birdenbire çiçek açtı. **6.** koyuvermek, bırakıvermek, tutamamak, salıvermek. **She ~ into tears** : Göz yaşlarını tutamadı/Gözünden yaşlar boşandı. **to be ~ing with laughter** : gülmekten katılmak. **to be ~ing with joy** : sevinçten çılgına dönmek/kabına sığamamak, **7.** birdenbire başlamak/koyulmak/boşalmak. **The chorus ~ into song** : Koro birdenbire şarkı söylemeye başladı. **8.** çatla(t)mak. *He became so excited that he almost ~ a blood vessel.* **9.** yar(ıl)mak, yırtıp ayırmak, **10.** içi içine sığmamak, kabına sığamamak. **I was ~ing with impatience** : Sabırsızlıktan içim içime sığmıyordu. **She was ~ing with joy** : Sevincinden kabına sığamıyordu. **11.** kır(ıl)ma, patla(t)ma, infilâk, fırla(t)ma, fışkır(t)ma, kop(ar)ma, tezahür, görünme. **a ~ of affection** : anî sevgi tezahürü. **a ~ of laughter** : kahkaha tufanı. **The car passed us with a ~ of speed** : Araba hızla önümüzden geçti. **a ~ of static** : anî elektrik boşalımı. **~ of gunfire** : yaylım ateş. **~ of rain** : sağanak. **~ of weeping** : sel gibi gözyaşları, **12.** **~ asunder** : kır(ıl)mak, kop(ar)mak, **13.** **~ forth** : birdenbire çıkmak/fışkırmak, anî çıkış yapmak/söylemek, **14.** **~ in a conversation** : birdenbire lâfa karışmak, **15.** **~ out** : birdenbire fırlamak/fışkırmak/bağırmak, **16.** **~ out laughing** : kahkaha koparmak, **17.** **~ upon s.o.'s sight** : birisine birdenbire görünmek. **The truth ~ (in) upon me** : Birdenbire gerçeği anladım (Kafama dank etti.). ***e.a.****- 1. break, 3. crack, explode, rend, tear, 11. explosion, outbreak, eruption.*

burster, *is.* **1.** *Avust. bk.:* **buster** (6), **2.** (a) patlatan, fırlatan, kıran, çatlatan, açılan, genişleyen, (b) taşkıran işçi.

bursting, *sf.* **1.** patlama+, fırlama+, taşma+, **2.** **~ point** : patlama/taşma noktası, istiabının/takatinin son haddi, duygu ve heyecanların artık zaptedilemeyeceği nokta, **3.** **~ strength** : patlama/parçalanma mukavemeti, bir maddeyi parçalayabilen basınç miktarı.

burstone = buhrstone = burrstone, *is.* **1.** *jeol.* kum kaya : (değirmen taşı yapmakta kullanılan) silisli kaya, **2.** değirmen taşı. **buhr, burr** *d.d.*

burthen, *is.&f. esk. bk.:* **burden**^{1}.

burton, *is.* **1.** *den.* (gemilerde kullanılan) küçük palanga, **2. go for a ~** *argo* (a) ortadan kaybolmak, kayıplara karışmak, izi bulunamamak, (b) arızalanmak, çalışmaz hâlde olmak, (c) ölmek. **He's gone for a ~** : (a) Kayıplara karıştı. (b) Öldü. (c) (uçak) Düştü.

burweed, *is.* dikenli ot, pıtrak, meyvesi dikenli bitki.

bury, *gl.f.* **buried, burying 1.** gömmek, defnetmek. **to ~ a dead person** : ölüyü gömmek. **buried in the ruins** : harabelere gömülmüş. **buried by an avalanche** : çığ altında kalmış. **to have buried s.o.** : bir akrabayı kaybetmek, **2.** saplamak, daldırmak, çakmak. **to ~ an arrow in a target** : oku hedefe saplamak. **to ~ a nail in a wall** : duvara çivi çakmak, **3.** saklamak, örtmek, gizlemek. **to ~ oneself under the blankets** : battaniyenin altına saklanmak. *He buried his head in his hands. I found my key buried under my papers.* **4.** (işe/düşünceye) dalmak. *He buried himself in his work.* **She was buried in thoughts** : Düşüncelere dalmıştı. **5.** aklından çıkarmak, unutmak. *to ~ an insult.* **to ~ the hatchet/ the tomahawk** : kavgayı unutmak, barışmak, **6.** gözden uzaklaşmak, inzivaya çekilmek, göze çarpmayacak bir yere saklanmak. *They've buried themselves in the country.* **7. ~ one's head in the sand** : başını kuma gömmek, gerçekleri görmekten/kabul etmekten kaçınmak. ***e.a.*-** *1. inter, entomb, inhume, 3. hide, conceal, cover, secrete.* ***k.a.*-** *1. disinter, exhume, 3. uncover, reveal.*

burying beetle, *is. zool.* leş böceği : hayvan cesetlerinde yaşayan ve oralara yumurtlayan böceklerden herhangi biri.

burying ground, *is.* mezarlık. ***e.a.*-** *cemetery.*

bus^{1}, *is., ç.* **buses, busses 1. buss** *ş.d.y.* : otobüs, **2.** *k.d.* yolcu otomobili veya uçağı, **3.** (alçak sürgülü) dosya dolabı, **4.** *elekt.* bara, dağıtma çubuğu, **5.** *bil.* taşıt : birçok sayısal bellek arasında ya da yazmaç arasında ortak bağlantı oluşturarak bunlar arasında veri aktarımı sağlayan teller kümesi.

bus^{2}, *f.* **bused/bussed, busing/bussing 1.** otobüsle taşımak/göndermek. *to ~ the children to another school.* **2.** otobüsle gitmek/ seyahat etmek. *We ~sed to Toronto.* **3.** *ABD- k.d.* garson yardımcılığı yapmak. *He ~sed for his meals during his student days.* **4. ~ing = ~sing** *elekt.* dağıtma çubukları dizisi, baralar.

busboy = bus boy, *is.* garson yardımcısı.

busby, *is., ç.* **-bies** kürk kalpak : İngiliz hassa alayı askerlerinin giydiği uzun, tepeden yana sarkan torbamsı süsü olan şapka.

bus girl, *is.* garson yardımcısı kız/kadın.

bush^{1}, *is.&f.* **1.** *bot.* çalı, funda, **2.** çalılık, fundalık, **3.** çalı gibi, çalıya benzer şey. **He had a great ~ of hair** : Çalı gibi saçları vardı. **4. ~ lot** *d.d. Cnd.* ağaçlı (ağaçları kesilmemiş) arazi/çiftlik, **5.** tilki kuyruğu, püskül, **6.** *coğ.* ekilmemiş/fundalık/çalılık arazi, karışık bitki/ ağaç vb. ile kaplı vahşî arazi, (Avustralya'da olduğu gibi) çok az kısmı meskûn, geniş ve işlenmemiş arazi, **7.** *esk.* içki ve şarapçı dükkânlarının kapısına asılı ağaç dalı, **8.** dal budak salmak, dallanmak, çalı gibi büyümek, çalıya benzemek, **9.** çalı ile örtmek/kaplamak/işaretlemek, **10. beat around/about the ~** *bk.:* **beat**^{1} (22), **11. beat the ~es** *bk.:* **beat**^{1} (38), **12. go ~** *Avust.* (a) dağa/ormana kaçmak, (b) *argo* vahşîleşmek, yabanîleşmek.

bush^{2}, *is.&gl.f. Brit.* **1.** kovan, madenî zıvana, burç, **2.** *bk.:* **bushing, 3.** kovan/zıvana takmak, burç geçirmek.

bushbaby, *is.* küçük maymun *(Galago)* : bazan evlerde beslenen küçük Afrika maymunu.

bush basil, *is. bk.:* **basil.**

bush bean, *is.* çalı fasulyesi *(Phaseolus vulgaris humilis).*

bushbeater, *is.* aktörlüğe/atletizme yetenekli kimseleri arayan.

bush broom, *is. bot.* süpürge çalısı *(Hypericum prolificum)* : sarı çiçek açan kalımlı bitki.

bushbuck, *is., ç.* **-bucks/-buck** alaca antilop *(Tragela-phus scriptus)* : Afrika'da orman ve fundalıklarda yaşayan beyaz çizgili kırmızımtrak tüylü antilop.

bushed, *sf.* **1.** çalılı, fundalı, **2.** *k.d.* çok yorgun, bitkin, bîtap. *After all that work, I'm ~.* ***e.a.*-** *2. exhausted, tired out.*

bushel^{1}, *is.* **1.** kile : hububat ölçüsü : ABD' de 35.239, İngiltere'de 36.379 litre, **2.** bir kile hacmindeki kap, **3.** bir kile kuru maddenin ağırlığı.

bushel^{2}, *gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** (elbiseyi) tamir/tadil etmek.

bushelbasket, *is.* bir kilelik sepet.

busheler = busheller, *is.* elbise tamircisi.

bushelful, *is., ç.* **-fuls** kile, bir kilelik hacim.

bushelman, *is., ç.* **-men** elbise tamircisi.

busher, *is. argo bk.:* **bush leaguer.**

bushfighter, *is.* eşkıya, gerilla savaşçısı.

bushfighting, *is.* eşkıyalık, gerilla savaşı.

bushfire, *is.* çalılık/funda yangını.

bushhammer = bush hammer, *is.* taşçı çekici.

bushily, *zf.* sık/gür bir şekilde; çalılık/fundalık gibi.

bushiness, *is.* sıklık, gürlük; çalı/funda kaplı olma.

bushing, *is.* **1.** *mak.* (a) kovan, burç, kapsül, madenî zıvana : çoğunlukla bronzdan yapılır; yatak olarak kullanılır. (b) kılavuz boru, **2.** *elekt.* yalıtkan yastık/destek.

bush jacket = bush coat, *is.* kemerli ceket, avcı ceketi.

bush lawyer, *is. Avust.* acemi avukat.

bush league, *argo* (beyzbol) ikinci lig. ***e.a.***- *minor league.*

bush-league, *sf.* acemi, amatör, düşük nitelikli. *a ~ theatrical performance.*

bush leaguer, *is. argo* **1. busher** *d.d.* (a) (beyzbol) ikinci lig oyuncusu, (b) acemi oyuncu, **2.** *ABD* acemice iş gören, hatalı/kusurlu iş yapan.

bushless, *sf.* çalısız, fundasız.

bushlike, *sf.* çalı/funda gibi.

bushman, *is., ç.* **-men 1.** ormancı, **2.** *Avust.* Avustralya fundalıklarında yerleşmiş kimse (eskiden ekseriya eşkiyalıkla geçinirlerdi), **3.** G Afrika yerli halkı, **4.** G Afrika'da bir yerli dili.

bushmaster, *is. zool.* sessiz çıngıraklı yılan *(Lachesis muta)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yaşar. Boyu 3.60 m'yi bulur.

bush parole, *argo* firar, hapisten kaçma.

bush pea, *is. bot.* çalı bezelyesi *(Thermopsis mollis) :* GD ABD'de yetişir. Bezelye çiçeğine benzer sarı çiçek açar.

bush pig, *is. zool.* çalı domuzu (*Potomochaerus porcus)* : G ve D Afrika'da yaşar. Yüzünde beyaz benekler vardır. **boschwark** *d.d.*

bushranger, *is.* **1.** orman ve fundalıklarda yaşayan kimse, **2.** *Avust.* (a) eşkıya : ücra yerlerde soygunculuk ve hırsızlıkla geçinen kimse, (b) sıkı ve hileli pazarlık yapan kimse, **3. bushranging** : ormanlarda yaşama.

bush telegraph, *is.* **1.** orman ve fundalık yerlerde yerliler tarafından dumanla, davulla veya yaya habercilerle haberleşme sistemi, **2.** *Avust.* (a) eşkıyaları polislerin hareketinden haberdar eden haberleşme şebekesi, (b) dedikodu, söylenti. ***e.a.***- *2. (b) rumor, grapevine.*

bush tit, *is. zool.* fare kuşu *(Psaltriparus)* : dallara asılı uzun yuva yapan K Amerika kuşu.

bushwa = bushwah, *is. argo* zırva, çok saçma, asılsız söz. *You'll hear a lot of boring ~ about his mechanical skill.* ***e.a.***- *nonsense, balooney, bull, bunk.*

bushwhack, *f. ABD* **1.** (otları, dalları keserek) ormanda yol açmak/ilerlemek, **2.** eşkıya gibi vuruşmak, **3.** pusu kurmak, **4. ~ing** : ormanda ilerleme, pusu kurma, eşkıyalık/haydutluk yapma. ***e.a.***- *3. ambush.*

bushwhacker, *is. ABD* **1.** (otları, dalları keserek) ormanda yol açan/ilerleyen, **2.** eşkıya, şaki, gerilla, haydut. ***e.a.***- *2. guerilla, outlaw, bandit, raider.*

bushy, *sf.* **bushier, bushiest 1.** sık, gür. **~ eyebrows. ~-bearded** : sık/gür sakallı, **2.** çalı/funda gibi, **3.** çalılı(k), fundalı(k), sık çalı/funda ile örtülü.

busily, *zf.* uğraşarak, meşgul olarak, gayretle.

business, *is.&sf.* **1.** iş, meslek, sanat. **What is your ~**: Ne iş görürsünüz? İşiniz nedir? **How is ~** : İşler nasıl? **~ is good** : İşler iyi/yolunda. **to go into ~** : işe girmek. **to follow a ~** : iş yapmak/takip etmek. **to give up ~ = to be out of ~** : işten el çekmek. **to know one's ~** : işini bilmek, **2.** tecim, ticaret. **They've done (some) ~ together** : Birlikte (biraz) ticaret yaptılar. **line of ~** : iş/ticaret sahası. **After school he went into ~** : Okuldan sonra ticarete başladı. **3.** firma, ticarî/sınaî kurum/müessese, dükkân, mağaza. **to set up in ~ as a grocer** : bakkal dükkânı açmak. **He owns an export ~** : Bir ihracat firmasının sahibidir. **4.** iş hacmi, alış veriş, satış. **This food store does a big ~** : Bu erzak pazarı iyi satış yapıyor. **Our ~ has doubled in the last year** : Geçen yıl iş hacmimiz iki kat oldu. **He gets a lot of**

~ **from Japan** : Japonlarla bir hayli alış veriş yapar. **5.** iş yeri : fabrika, mağaza, yazıhane vb. *His ~ is on the corner of Broadway and Elm St.* **6.** görev, vazife, (bir kimseyi ilgilendiren) husus, bir kimsenin sorumlu olduğu şey/mesele. **It is none of your ~** : Seni/sizi ilgilendirmez/Sana ne? **~ comes before pleasure** : Eğlenceden önce görev gelir. **to make it one's ~ (to do sth.)** : (bir şeyi yapmayı) kendine görev edinmek/görev saymak/yapmaya ahdetmek. **What ~ had you to tell him so** : Ona ne diye söyledin? **I know my own ~** : Ben işimi/görevimi bilirim. **Now we're in ~** : Şimdi (bu iş) oldu (İşler yoluna giriyor). **send s.o. about his ~** : birini defetmek. **~ as usual** : Hiçbir değişiklik yok (Eski hamam eski tas). **7.** işlem, muamele, uğraş, faaliyet, meşgale. **It's all part of the day's ~** : Günlük meşgaleler arasındadır. **I am tired of the whole ~** : Bu muamelelerden bıktım (gına geldi). **Good ~** : Hele şükür! **8. stage ~** *d.d.* yaratıcı jest : tiyatroda sanatçının olaya canlılık ve şahsiyet vermek için yaptığı ufak hareketler, **9.** iş+, işle/görevle/vazife ile ilgili. **a ~ trip** : iş seyahati, görevle ilgili seyahat. **a ~ office** : iş yeri. **~ hours** : iş/çalışma saatleri, **10.** işe/ticarete uygun/elverişli. *İzmir is a good ~ town.* **11. ~ is ~** : dostluk başka, alış veriş başka (Her şeyden önce iş. Ticaret başta gelir). *Their creed has always been that ~ is ~,* **12. get down to ~** : işine bakmak, ciddî olarak işiyle meşgul olmak, işi ciddiyetle ele almak. *They finally got down to ~ and signed the contract.* **13. have no ~** : hakkı olmamak. **You have no ~ coming into his house** : Onun evinde işin ne? (Onun evine gelmeye hakkın yok.) **14. like nobody's ~** *argo* fevkalâde, eşsiz, mükemmel. *That man plays piano like nobody's ~,* **15. mean ~** *k.d.* ciddî olmak, şakası olmamak, azimli ve kararlı olmak. *When she says she is going to get good marks, she means ~.* **16. mind one's own ~** *k.d.* kendi işine bakmak, başkasının işine karışmamak, başkasının işine burnunu sokmamak. **Mind your own ~** : Sen kendi işine bak! **17. no ~ of yours** *k.d.* seni ilgilendirmez, seni ilgilendiren bir şey değil. ***e.a.***- *1. occupation, profession, calling, employment, 2. commerce, trade, 3. company, firm, 6. duty, function, assignment, task, chore, 7. affair, project.*

business agent, *is.* işçi temsilcisi : iş verene karşı işçi haklarını savunan birliğini temsilcisi.

business card, *is.* kartvizit.

business college, *is.* *ABD* ticaret okulu/lisesi.

business cycle, *is.* ekonomik dalgalanmalar : anamalcı düzende ekonomik yaşamın büyüme ve bunalım dönemlerinin birbirini izlemesi.

business education, *is.* **1.** ticaret öğretimi/öğrenimi, **2.** özel ticaret (daktilo, steno, sekreterlik) kursları.

business end, *is.* *argo* (aletin/silâhın vb.) iş gören ucu. *the ~ ~ of a revolver/of a screwdriver.*

businesslike, *sf.* **1.** işe elverişli, iş hayatına uygun, iş hayatındaki gibi, **2.** etkin, müessir, pratik, gerçekçi, usulü dairesinde.

business machine, *is.* iş makinesi, kasa/yazı/hesap işlerini yapan makine.

businessman, *is., ç.* **-men** iş/ticaret adamı, tüccar, işletmeci. **big ~** : büyük iş adamı.

business office, *is.* iş yeri, ticarethane.

business reply card, *is.* ticarî cevap kartı : ticarî bir işlemi (sipariş, abone vb.) kolaylaştırılmak için dönüş adresi ve gerekli diğer hususlar basılmış ve ücreti alıcı kurumca ödenecek posta kartı.

business suit, *is.* resmî erkek elbisesi.

businesswoman, *is., ç.* **-women** iş kadını : iş ve ticaret hayatına atılmış kadın.

busk, *is. &f. Brit.- k.d.* **1.** hazırlamak, **2.** giydirmek, **3.** (sokakta veya içkili yerlerde) oyun/şarkı/hokkabazlık vb. ile eğlendirmek, **4.** (köy ve kasabalarda açık yerlerde) temsiller vermek, **5.** köylerde dolaşarak tapon/kusurlu mal satmak, köylüleri dolandırmak, **6.** korse, **7.** korse balinası, **8. ~ed** : korseli, balinalı. ***e.a.***- *1. prepare, 2. dress.*

busker, *is.* **1.** seyyar oyuncu, hokkabaz, meddah, **2.** seyyar tiyatrocu, sokakta oynayan artist, **3.** çerçi, köylüleri aldatan seyyar satıcı.

buskin, *is.* **1.** potin, **2. cothurnus** *d.d.* eski Yunan ve Roma aktörlerinin giydiği kalın tabanlı pabuç, **3. ~s** : papaz çorabı (sırma işlemeli), **4.** trajedi, dram, **5.** trajedi aktörlüğü, **6. ~ed** : (a) potinli, (b) acıklı. ***e.a.***- *4. tragedy, drama.*

bus lane, *is.* otobüs yolu.

bus line, *is.* **1.** otobüs hattı/yolu, **2.** otobüs şirketi.

busload, *is.* otobüs dolusu.

busman, *is., ç.* **-men** otobüsçü, otobüs şoförü, otobüs işleten kimse. **~'s holiday** : (her günkü işleri yaparak geçirilen) tatil.

Busra = Busrah, *is.* Basra.

buss, *is.&f.* **1. bus** *d.d.* otobüs, **2.** *k.d.* öpmek. ***e.a.***- *2. kiss.*

bus'-shelter, *is.* (kapalı) otobüs durağı.

bus-stop, *is.* otobüs durağı.

bust^{1}, *is.* **1.** baş heykeli, büst, **2.** göğüs (bilhassa kadın göğsü), **3.** göğüs ölçüsü, göğsün çevresi. ***e.a.***- *2. breast, chest, bosom.*

bust^{2}, *is.&sf.&f. k.d.* **1.** *bk.:* **burst**, **2.** iflâs et(tir)mek, **3.** (çok gayret sarf ettikten sonra) birdenbire çökmek/yıkılmak, **4.** (orduda) rütbesini/kıdemini indirmek, rütbe/kıdem tenzili cezası vermek. *He was ~ed from sergeant to private.* **5.** ehlîleştirmek, evcilleştirmek, yola getirmek, zapturapt altına almak. *to ~ a bronco.* **6.** *argo* tutuklamak, tevkif etmek, enselemek. *He was ~ed on a narcotic charge/for having unlawful drugs.* **7.** vurmak, çarpmak, **8.** kırmak. *He ~ed my toy!* **9.** (polis) basmak, baskın yapmak. *His house was ~ed this morning and some drugs were taken away.* **10.** başarısızlık, fiyasko. *His new play was a complete ~.* **11.** cümbüş, içki âlemi, **12.** yumruk, darbe. *He got a ~ in the nose before he could put up his hand.* **13.** ekonomik bunalım, kriz, buhran, depresyon : borsada tahvilât fiyatlarının hızla düşmesi, işsizlik, pahalılık, üretim azlığı, para değerinin düşmesi vb., **14.** *argo* tutuklama, tevkif, **15.** (polis) baskın. *The ~ was made 3 o'clock this morning.* **16.** müflis, iflâs etmiş. **to go ~** : iflâs etmek, **17.** kırık, bozuk. *My watch is ~, I must take it to the repairer's.* **18. ~ up** : ayrılmak, boşanmak. *Sam and his wife ~ed up a year ago.* ***e.a.***- *2. bankrupt, 3. collapse, 4. demote, 5. tame, train, break, 6&14. arrest, 7. hit, strike, 8. break, 9&15. raid, 10. failure, 11. binge, 12. hit, sock, punch, blow, 13. depression, 16. bankrupt, broke, 17. broken, 18. break up, separate.*

bustard, *is. zool.* toy (kuşu) *(Otididae)* : turnagiller familyasının en büyük av kuşu. **great ~** : baklan, büyük toy *(Otis tarda).*

bustee = busti, *is. (Hindistan'da)* **1.** köy, **2.** fakir mahalle. ***e.a.***- *village, 2. slum.*

buster, *is.* **1.** *ABD- k.d.* önleyen, yok eden, ...ile savaşan/mücadele eden. **crime ~s** : cinayetleri önleyenler, katillerle mücadele edenler. *Our crime ~s will catch those criminals.* **2.** *argo* (a) azman, heybetli, çok iri/büyük şey, (b) tahripkâr, (son derece) yıkıcı/kırıcı, **3.** *argo* gürültülü cümbüş/içki âlemi yapan, **4.** *argo* eğlence, cümbüş, içki âlemi, **5.** (a) *b.h.* arkadaş, hemşeri(m) (Can sıkıcı, öfkelendirici bir şey yapan kimseye hitapta kullanılır). **Look, Buster, you're standing on my hat** : Bana bak, hemşerim, şapkama basıyorsun. (b) gürbüz/iri çocuk, **6. burster, southerly buster, southerly burster** *d.d. Avust.* Avustralya'da şiddetli ve soğuk güney rüzgârı, **7.** yabanî atları terbiye eden kimse. ***e.a.***- *4. frolic, spree.*

Buster Brown collar, *is.* beyaz yakalık, genç kızların okul yakalığı.

bustle^{1}, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** *gen.* **~ about** : telâş ve acele ile iş yapmak, telâşa vermek, telâşla sağa sola koşuş(tur)mak. *She ~s about cooking breakfast.* **She is always bustling about the house** : Evde sağa sola koşuşup durur. **2.** *gen.* **~ with** : dol(uş)mak, kayna(ş)mak, dolup taşmak. *The city is bustling with tourists.* **3.** itişip kakışmak, sıkış(tır)mak, acele et(tir)mek, **4.** telâş, heyecan, endişe, karışıklık, kargaşalık, hayhuy, gürültü, patırtı. *a hustle and ~ of the big city.* ***e.a.***- *4. ado, stir, commotion.*

bustle^{2}, *is.* **1.** elbise belinin alt kısmında kırma/kavis/kemer vb. nin sağladığı dolgunluk, **2.** eskiden kadın elbisesinin belden aşağısını yuvarlak, dolgun ve şişkin göstermek için altına konulan tampon, yastık, çerçeve vb.

bustling, *sf.* **1.** faal, meşgul, telâşlı, sağa sola koşuşan, **2. ~ly** : telâşla, faal bir şekilde, sağa sola koşuşarak. ***e.a.***- *1. active, busy.*

bust out, *f.* **1.** *k.d.* birdenbire yaprak ve çiçek açmak. *June is busting out all over.* **2.** *argo* kaçmak, firar etmek. *He busted out of prison.* **3.** *k.d.* birdenbire başlamak, koparmak. **They ~ out laughing** : Kahkahayı kopardılar. ***e.a.***- *2. break out, escape, 3. burst out, begin suddenly.*

bust-up, *is.* **1.** gürültü, patırtı, kavga, çekişme, curcuna, velvele. *Last night there was quite a ~.* **2.** ayrılma, (evliliğe) son verme. *the ~ of their marriage.* ***e.a.***- *1. quarrel, 2. breakup.*

bust up, *f.* **1.** kavga etmek, dövüşmek, **2.** bozmak, kırma, mahvetmek, akamete uğratmak. *The travel company's failure bust up our holiday.* **3.** ayrılmak, boşanmak. ***e.a.***- *2. damage, destroy, spoil, 3. break up.*

busty, *sf.* **bustier, bustiest** *k.d.* iri göğüslü (kadın).

busy, *sf.* **busier, busiest**, *gs.f.* **busied, busying 1.** meşgul. *He's ~ with his work/with reading/writing.* **to keep oneself ~** : kendine uğraş/meşgale bulmak, **2.** işi var olan, boş olmayan, boş değil, boş zamanı yok. **He is too ~ to see visitors** : Ziyaretçi kabul etmek için zamanı yoktur. **3.** faal, çalışkan, hareketli. **a ~ life** : hareketli bir hayat. *a ~ day.* **as ~ as a bee** : arı gibi çalışkan. **a ~ man** : faal/çalışkan bir adam. **He's a real ~ bee** : Arı gibi çalışkandır. **4.** (telefon hattı) meşgul, başkası tarafından kullanılmakta. **~ signal** : meşgul işareti, aranan telefonun meşgul olduğunu belirten kesik düdük sesi. *I'm sorry sir, the (telephone) line is ~.* **5.** işgüzar, her şeye burnunu sokan, müdahaleci, **6.** aşırı süslü, cicili bicili, çok teferruatlı. *The rug has a ~ design.* **7.** işlek. **a ~ street** : işlek bir cadde. **~ hour** : en işlek saat, **8.** meşgul olmak, (bir işle) uğraşmak. **to ~ oneself (with) doing sth.** : bir işle meşgul olmak. *In summer he busied himself keeping the garden in order.* **9. a ~ time** : işlerin sıkı zamanı, **10. to get ~** : işe koyulmak/girişmek. ***e.a.***- *1.&2. working, occupied, employed, 3. active, assidious, hard-working, diligent, industrious, sedulous, 4. engaged, 5. officious, meddlesome, 6. ornate.* ***k.a.***- *1-3. idle, inactive, indolent, unoccupied, 3. lazy, 4. free.* *NOT :* **BUSY, DILIGENT, INDUSTRIOUS** bir gayeyi gerçekleştirmek, bir sonuca varmak için etkin ve istekli çalışma hâlini belirler. **BUSY**, sürekli ya da geçici olarak bir iş yapmakta olan kimsenin durumunu niteler; tembelliğin, boş durmanın aksini ifade eder. Lâkin yapılan işin yararlı, verimli ya da etkin olup olmadığını önemsemez : *He is always busy to get the job finished.* **DILIGENT**, istek ve hevesle, seve seve, zevk alarak ve sürekli, sebatlı çalışmayı niteler : *a diligent student.* **INDUSTRIOUS**, alışkanlık haline gelmiş, belirli bir gayeye yönelik, muntazam ve gayretli çalışma hâline uygulanır : *an industrious clerk working for promotion.* **ASSIDIOUS**, dikkatli, azimkâr ve sürekli gayret ve ilgiyi belirtir : *He was assidious in his effort to get top marks.* **SEDULOUS** ise sürekli ihtimam ve dikkatli çalışmayı niteler : *taking sedulous care of her husband's needs.*

busybody, *is., ç.* **-bodies** işgüzar, gayretkeş, her işe burnunu sokan.

busyness, *is.* **1.** uğraşma, meşgul olma, meşguliyet, **2.** gayretli, yorucu fakat manasız çalışma.

busywork, *is.* yorucu fakat değersiz iş/çalışma.

but^1, *bağ.&e.&zf.* **1.** fakat, ama, lâkin. *He visited, but could not stay long. He is poor, but honest.* **2.** -den başka, yalnız, müstesna. **No one came but Ali :** Ali'den başka kimse gelmedi (Yalnız Ali geldi). **I work everyday but Sunday** : Pazar müstesna, her gün çalışırım. **3.** yine de, belki, -e rağmen. **Who knows but that he may come** : Kim bilir, belki gelir. **4.** ancak, sadece, daha, henüz, sırf. **It was used but once** : Ancak/sadece bir kere kullanıldı. **but yesterday** : daha dün. **He is but a child** : Henüz çocuktur. **This letter is nothing but an insult** : Bu mektup sırf hakaret dolu. **I can but do it** : Onu ancak ben yapabilirim. **5.** ki. **I don't doubt but he will do it** : Onu yapacağına şüphem yok (Şüphe etmem ki onu yapsın). **There's no doubt but he is the guilty one** : Şüphe yok ki suçlu odur. **6.** ...derecede, ...kadar. **He is not so ill but he may work** : Çalışamayacak derecede hasta değildir. **No man is so old but he may learn** : Hiç kimse öğrenemeyecek kadar yaşlı değildir. **7.** -den sonra, -i takip eden. **The first house but five** : Beşinciden sonraki ilk ev. **His house is the last but one in this street** : Evi bu sokakta sondan bir evvelkidir. **8.** ...olmadan, olmasa. **Justice was never done but someone complained** : Adalet, hiç kimsenin şikâyeti olmadan asla yerine getirilemedi. **9.** yalnız, ancak, sadece, tek. **He talks but little** : Çok az konuşur. **There is but one God** : Bir tek Allah vardır, **10.** hayret ifade eder : **"She's won the first prize.""But that's wonderful!"** "Birinci ödülü kazandı." "İşte bu fevkalâde!" **11.** yeni bir konuya geçişte kullanılır : **But now to our next question** : Şimdi bundan sonraki sorumuza geçelim. **12.** ifadeye kuvvet verir : **But she's beautiful!** Güzel mi güzel! Güzellikte eşi yok! **You must remember this always, but always** : Bunu daima, daima hatırlamalısın. **13. all but** : hemen hemen, neredeyse, aşağı yukarı. **The job is all but finished** : İş hemen hemen bitti. **14. but for** : ... da olmasa, ...olmaksızın, ...bertaraf/bir tarafa. **But for your help we should not have finished in time** : Siz yardım etmeseydiniz vaktinde bitiremezdik. **But for you I was done for** : Sen olmasan ben mahvolurdum. **But for the rain we should have had a pleasant journey** : Yağmur da yağmasaydı zevkli bir seyahat yapmış olacaktık. **but for that** : bu olmasa, **15. but that** : olmasa..., eğer, şayet, belki. **I would come but that I felt too ill** : Çok hasta hissetmesem gelecektim. **16. but yet** : böyle olmakla birlikte, **17. anything but = nothing but** : -den başka hiç, ...hariç hiç biri. **It is nothing but laziness** : Tembellikten başka bir şey değil. **Anything but that** : O olmasın da (ne olursa olsun). **18. I cannot but believe that** : İnanmamak mümkün değil ki! **Had I but known** : Eğer bilseydim. **Never a year passes but he comes to visit me** : Ziyarete gelmediği yıl yoktur. **I never pass there but I think of you** : Ne zaman oradan geçsem seni düşünürüm. **Not but that I pity you** : Size acımadığımdan değil. **If I could but see him** : Keşke onu görebilseydim. ***e.a.*- *1.* *however, nevertheless, still, yet, on the contrary,* *2.* *except, save,* *3.* *unless, if not,* *5.* *that,* *13.* *almost, nearly.***

NOT : **BUT, HOWEVER, NEVERTHELESS, STILL, YET** kelimeleri ilk beyan olunan fikre karşı/zıt başka bir fikri, istisnaî bir hâli ifadede kullanılır. **BUT**, en geniş anlamlı olup hafif bir kontrasttan kesin muhalefete kadar derece derece karşıtlığı bildirir : *We are going, but we shall return.* **BUT**, "...müstesna" anlamına her zaman **EXCEPT** ve **SAVE** yerine kullanılamaz. Örneğin *"We're all here *** Mary"* cümlesinde *** yerine **but, except, save** kelimelerinden herhangi biri kullanılabildiği hâlde, *"The window is never opened, xxx in summer"* cümlesinde *xxx* yerine **except, save** kullanılabilir, ***but*** kullanılamaz. **BUT** kelimesi "müstesna, -den başka" anlamında genellikle **no, all, nobody, anywhere, everything, who, where, what** kelimelerinden sonra kullanılır ve bunu bir ad veya zamir izler : **Everywhere but Scotland** : İskoçya'dan başka her yer(de). **Who but John would say that?** Bunu John'dan başka kim söyler? **HOWEVER**, daha hafif bir muhalefeti veya ilk fikir yanında gözönüne alınması gereken başka bir hususu belirtir. *We are going; however (notice this also) we shall return.* **NEVERTHELESS**, doğrudan doğruya muhalefeti veya unutulmaması gereken bir hususu öne sürer : *We are going; nevertheless (do not forget that) we shall return.* **STILL**, ilk beyan olunan hususa ilâveten mümkün, muhtemel veya kaçınılmaz bir hususu ortaya atar : *We had to go on foot; still (it is probable and possible that) we'll get there.* **YET**, evvelce söylenen hususa rağmen başka bir çözüm yolu olduğuna işaret eder : *We are going; yet (in spite of all, some day) we shall return.* ***BUT WHAT*** deyimi bazan kullanılırsa da genellikle doğru sayılmaz; bunun yerine **BUT THAT** veya sadece **THAT** kullanılmalıdır. Örneğin *"I have no doubt but what he'll protest"* yerine **"I have no doubt but that he'll protest"** veya sadece **"I have no doubt that he'll protest"** demek daha uygundur.

but^2, *is.* **1.** itiraz, karşı gelme. **Do as I told you, no but about it** : Ne diyorsam onu yap, itiraz istemem (fakatı makatı yok)! **2.** *İsk.* (a) ön oda, ön daire, (b) (iki odalı ev veya kulübede) mutfak, **3. ifs and buts** *k.d.* yersiz itirazlar/şüpheler. *I'm tired of your ifs and buts : do what I tell you!* **4. (There are) no buts about it** *k.d.* Şek, şüphe yok! Aksine bir sebep yok! **5. There is a but** : İşin "fakat"ı var/Pek tahmin edildiği gibi değil/Kazın ayağı öyle değil! **But me no buts** : İtiraz istemem! Fakat makat dinlemem!

butacaine, *is.* bütakeyn, $H_2NC_6COO(CH_2)N(C_4H_9)_2$: sülfat şekli sümükdoku zarını, özellikle karniyeyi uyuşturmada kullanılan bileşim.

butadiene, *is. kim.* bütadiyen, $H_2C{-}CHHC{-}CH_2$: renksiz, kokulu, suda erimez, tutuşur gaz. Bütandan elde edilir. Kauçuk/boya sanayiinde ve organik sentezlerde kullanılır. **vinylethylene, bivinyl** *d.d.*

but-and-ben, *zf.&is.*, *ç.* **buts-and-bens** *İsk.* **1.** ileri geri, sağa sola, bir yandan bir yana, **2.** karşılıklı, karşı karşıya, karşı taraf(ın)da, **3.** iki odalı ev, kulübe. ***e.a.*- *1.* *back and forth, to and fro.***

butane, *is. kim.* bütan, C_4H_{10} : yakıt olarak ve kauçuk sanayiinde kullanılan renksiz, tutuşur gaz.

butanol, *is. kim. bk.:* **butyl alcohol.**

butch, *is.&gl.f.* **1.** *bk.:* **butch haircut**, **2.** *argo* sevici kadınlardan erkek rolü yapan, **3.** *k.d.* boğazlamak, (hayvanı) kesmek), **4.** *k.d.* mahvetmek, bozmak, baştan savmak. ***e.a.*- *3.* *butcher, slaughter,* *4.* *ruin, spoil, botch.***

butcher, *is.&gl.f.* **1.** kasap. ~ **knife** : kasap bıçağı. ~ **linen** = ~ **rayon** : kasap bezi : reyon ve pamuktan yapılmış kaba kumaş. ~ **paper** : kasap kâğıdı. ~ **shop** : kasap dükkânı. **~'s saw** : kasap testeresi, **2.** katil, **3.** (trende, stadyumda gazete, içecek şey, şeker vb. satan) seyyar satıcı. **candy** ~ : şeker satıcısı, **4.** (hayvan) kesmek, boğazlamak, (etleri) doğramak, **5.** katletmek, (canavarca, acımadan, fark gözetmeden) öldürmek, **6.** bozmak, berbat etmek, mahvetmek, yüzüne gözüne bulaştırmak. *to ~ a job.* **7. ~er** : öldüren, boğazlayan, katleden. ***e.a.**- 2. killer, cutthroat, 4&5. slaughter, 6. bungle, botch.*

butcherbird, *is. zool.* **1.** çekirge kuşu *(Lanius)* : avını çalı dikenine vurarak öldürür, **2.** kasap kuşu *(Cracti-cus)* : Avustralya/Yeni Gine'de et yiyen iri avcı kuş.

butcherly, *sf.* **1.** kasap gibi : acımasız, merhametsiz, gaddar, zalim, kan dökücü, **2.** acemi, beceriksiz, **3. butcherliness** : (a) merhametsizlik, gaddarlık, zalimlik, (b) acemilik, beceriksizlik. ***e.a.**- 1. bloody, savage, 2. clumsy, unskillful.*

butcher's-broom, *is. bot.* süpürge otu *(Ruscus aculeatus)* : zambakgillerden İngiltere'de yetişen ve süpürge yapmakta kullanılan kalımlı funda.

butchery, *is., ç.* **-eries** **1.** mezbaha, salhane, **2.** kasaplık, **3.** katliam, cellâtlık, kesip doğrama. ***e.a.**- 1. slaughterhouse, 3. carnage, massacre.*

butch haircut, *is. ABD* **1.** kısa saç, alabros, **2.** kadın saçının kısa kesilmesi. **butcb** *d.d.*

butene, *is. kim. bk.:* **butylene.**

butler, *is.* **1.** kâhya, başuşak, **2.** sofracı, kilerci, **3. ~like** : kâhya gibi, **4. ~ship** : kâhyalık, **5. ~'s pantry** : (mutfak ve yemek salonu arasındaki) servis odası, kiler, **6. ~'s side board** : büfe, servis büfesi.

butlerage, *is.* kâhya hakkı : (eski İngiliz yasalarına göre) yabancıların ithal ettiği şaraptan belirli bir miktarını kralın sofracısının alma hakkı.

butlery, *is., ç.* **-leries** kiler, kâhya odası, servis odası. ***e.a.**- pantry, buttery.*

buts, *ç. is.* kısıtlama, tahdit, itiraz, kem küm. **Do as I tell you, no ~ about it** : Aynen söylediğim gibi yap, itiraz istemem. ***e.a.**- restrictions, objections.*

butt^1, *is.* **1.** dip, uç, dipçik, sap, kütüğün kalın tarafı. ~ **end** : kalın uç. ~ **joint** : düz ek. ~ **weld** : düz kaynak (eki), alın dikişi, **2.** kalıntı, izmarit, bir şeyin kullanılmaya elverişsiz son parçası. *a cigar ~.* **3.** *argo bk.:* **buttocks**, **4.** *argo* sigara. ***e.a.**- 4. cigarette.*

butt^2, *is.&f.* **1.** alay konusu, gülünç şey/kimse, **2.** (a) silâhlı atışta hedef arkasındaki toprak duvar, (b) **~s** : (üstüne tüfeği dayayıp atış yapılan) istinat duvarı. **the ~s** : atış alanı, **3.** *bk.:* **butt hinge**, **4.** *esk.* hedef, sınır, **5.** bitişik olmak, komşu olmak, **6.** (bir şeyin) ucunu tespit etmek/bağlamak, **7.** ucuca koymak, eklemek, iki şeyin uçlarını birleştirmek. ***e.a.**- 4. goal, limit, 5. abut.*

butt^3, *is.&f.* **1.** tos vurma(k), süsme(k), **2.** kafa ve boynuzla vurma(k), itme(k), **3.** çıkıntı yapmak, uzanmak, **4.** (dişliler) birbirine çarpmak, **5.** ~ **in** *argo* (başkasını) işine karışmak, burnunu sokmak, müdahale etmek, destursuz girişmek. **It's none of your concern, please don't ~ in** : Bu seni ilgilendirmez, lütfen burnunu sokma. **6.** ~ **out** *argo* karışmamak, müdahale etmemek, burnunu sokmamak. **Nobody asked your opinion, so ~ out** : Kimse senin fikrini sormadı, sen buna karışma. ***e.a.**- 1&2. strike, push, 3. project.*

butt^4, *is.* **1.** fıçı, varil (bira, şarap vb. için), **2.** hacim ölçüsü : 108 imperiyal galon (491 litre).

butt^5, *is.* yassı balık. *bk.:* **halibut.**

buttals, *ç. is. huk. bk.:* **abuttal** (2).

butte, *is. Batı ABD-Cnd.* tanık tepe, şahittepe, arazide tek başına yükselen tepe/dağ.

butter, *is.&gl.f.* **1.** tereyağı, **2.** ezme : tereyağı gibi ekmeğe sürülen şey. **peanut** ~ : fıstık ezmesi. **apple** ~ : elma püresi, **3.** yaltakçılık, dalkavukluk, müdahene. **to look as if ~ wouldn't melt in one's mouth :** (aslında öyle olmadığı halde) pek masum/saf gözükmek, **4.** yağlamak, yağ/tereyağı sürmek, **5.** ~ **up** *k.d.* dalkavukluk/yaltakçılık yapmak, yaltaklanmak, kavuk sallamak. *He knows how to ~ up his boss to get a raise.* **6. to know on which side one's bread is ~ed** *k.d.* kârın/çıkarın nereden geleceğini bilmek. ***e.a.**- 5. flatter.*

butter-and-egg man, *is. argo* hacı ağa : büyük şehre gidince gösterişli para harcayan kasaba zengini.

butter-and-eggs, *is. bot.* nevruz otu gibi çiçekleri açıklı koyulu sarı renkte olan bitkiler : nevruz otu *(toadflax)* veya nergis *(narcissus)* gibi.

butterball, *is.* **1.** *ABD- k.d. bk.:* **bufflehead**, **2.** *k.d.* tombalak, tombul, şişko. ***e.a.***- *2. chubby person.*

butter bean, *is.* **1. wax bean** *d.d.* sarı taze fasulye, **2. lima bean** *d.d.* lima fasulyesi.

butterbur, *is. bot.* kabalak *(Petasites vulgaris)* : eskiden yaprakları tereyağı sarmakta kullanılan geniş yapraklı bitki.

butterbush, *is. bot.* sarıçalı *(Pittosporum phyllyraeoides)* : Avustralya'da yetişir, tek veya salkımlı sarı çiçek açar, sarı bir meyve verir.

buttercup, *is. bot.* düğün çiçeği *(Ranunculus)* : kırmızı, beyaz, sarı çiçekler açar. ***e.a.***- *crowfoot.*

butterfat, *is.* yağ, tereyağı, sütün yağı.

butterfingered, *sf.* eline ne alsa düşüren/tutamayan.

butterfingers, *is.* eline ne alsa düşüren/tutamayan kimse.

butterfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* **1.** tereyağı balığı *(Poronotus triacanthus)* : küçük, yassı, pulu az, derisi yumuşak bir deniz balığı. ABD'nin Atlantik kıyılarında yaşar. **dollarfish** *d.d.* **2.** *bk.:* **gunnel** (1)

butterflies, *is. k.d.* sinir ve heyecandan ileri gelen mide bulantısı. **to have ~ in the stomach** : midesi bulanmak.

butterfly, *sf.&f.&is., ç.* **-flies 1.** *zool.* kelebek : pulkanatlılar *(Lepidoptera)* sınıfından herhangi bir böcek, **2.** kararsız, bir daldan bir dala konan kimse. *a social ~.* **3.** kelebek yüzüşü, **4. ~ vedge** *d.d.* (marangozlukta) kelebek kama **5.** kelebek+, kelebek biçimli, açılıp kapanan, **6.** (aşçılıkta) yarıp kelebek kanadı gibi açmak. *~ shrimp. ~ steak.* **7. break a ~ on the wheel** : gereksiz çaba harcamak, **8. ~ bomb** *As.* kelebek bomba, **9. ~ bush** *bot.* kelebek fundası *(Buddleia)* : sıcak ülkelerde yetişir; mor, beyaz, sarı salkım çiçekler açar, **10. ~ chair** : *bk.:* **sling chair**, **11. ~ damper** : kelebek amortisör, **12. ~ fish** *zool.* (a) kelebek balığı *(Chaeto-dontidae)* : kelebek kanadı gibi yüzgeçleri olan sıcak deniz balığı, (b) *bk.:* **flying gurnard**, (c) **blenny** *d.d.* horozbina *(Blennius ocellaris)*, **13. ~ net** : kelebek ağı, **14. ~ nut** : kelebek başlı somun, **15. ~ orchid** *bot.* kelebek orkide *(Oncidium papilio)* : Venezuela'da yetişir. Yaprakları ebrulu, çiçekleri 8-9 cm genişliğinde sarı benekli kahverengidir. **16. ~ roof** : kelebek çatı, meyilleri içeri doğru birkaç kanatlı çatı, **17. ~ table** : kelebek sehpa : üstü yuvarlak veya oval, kanatları aşağı katlanabilen küçük masa, **18. ~ valve** : kelebek kapaç/valf, **19. ~ weed** *bot.* (a) satlıcan otu *(Asclepias tuberosa, A. decumbens)* : K Amerika'da yetişen parlak kırmızımsı, turuncu çiçekli bir ot, (b) K Amerika'da yetişen pembe, kırmızı çiçekli bir bitki *(Gauna coccinea)*.

butterfly-flower = Jerusalem date, *is. bot.* Kudüs hurması *(Bauhinia monandra)* : Gine'de yetişen, mor çizgili pemba çiçekler açan küçük ağaç.

butter knife, *is.* tereyağı bıçağı.

butterless, *sf.* tereyağsız.

butterlike, *sf.* tereyağı gibi.

buttermilk, *is.* yayık ayranı.

butter muslin, *is. Brit.* tülbent. ***e.a.***- *cheesecloth.*

butternut, *is.* **1. white nut** *d.d.* beyaz ceviz : K Amerika'da yetişen içi beyaz, yağlı bir ceviz, **2.** *bot.* beyaz ceviz ağacı *(Juglans cinerea)*, **3.** beyaz ceviz kerestesi (açık kahverengidir), **4.** *bk.:* **souari nut.**

butternut squash, *is. bot.* kestane kabağı.

butter of arsenic, *is. bk.:* **arsenic trichloride.**

butterscotch, *is.&sf.* **1.** tereyağlı akide şekeri : tereyağı ve kahverengi şekerden yapılır. **2.** dondurma, puding vb. ne vanilya, kahverengi şeker ve tereyağı katarak verilen lezzet, **3.** tereyağlı akide lezzetinde.

butter tree, *is.* tereyağı ağacı : meyvesi tereyağına benzer bir yağ veren sıcak ülke ağacı.

butterweed, *is. bot.* **1.** gösterişli sarı çiçekli/yapraklı herhangi yabanî bitki, **2.** *bk.:* **horseweed** (1), **3.** yakup otu veya kanarya otu *(Senecio glabellus)*.

butterwort, *is. bot.* böcekkapan *(Pinguicula)* : yapraklarının çıkardığı yapışkan madde ile böcekleri yakalayan sapsız, geniş, etli yapraklı bitki.

buttery[1], *sf.* **1.** tereyağlı, **2.** *k.d.* yaltakçı, dalkavuk, mütebasbıs, müdahin. ***e.a.***- *2. adulatory.*

buttery^2, *is., ç.* **-teries 1.** kiler, **2.** (Oxford ve Cambridge üniversitelerinde) kantin. ***e.a.***- *1. larder.*

butt hinge, *is.* düz menteşe : kapı kapandığı zaman duvar içinde değil dış yüzeyde kalan menteşe.

butting, *is.* sınır, kenar, hudut. ***e.a.***- *boundary, abuttal*

buttinsky, *is., ç.* **-skies** *argo* müdaheleci, işgüzar, her işe burnunu sokan kimse. ***e.a.***- *meddler, pest.*

butt joint, *is.* (marangozlukta) düz ek : tahtaları yan yana getirerek (üst üste bindirmeden) yapılan ek.

buttle, *gs.f.* **-tled, -tling** kâhyalık/uşaklık yapmak, kâhya/uşak olarak hizmet etmek.

buttock = buttocks, *is.* **1.** kıç, but, kaba et, **2.** *den.* geminin kıç tarafı.

button, *is.&f.* **1.** düğme, **2.** düğmeye benzer nesne : elektrik zilinin düğmesi vb. **3.** *bot.* tomurcuk, gonca, **4.** küçük mantar, **5.** elektrik düğmesi : bir elektrik devresini açıp kapamaya yarayan cihaz. **push/press the ~** : başlatmak. *The next war would be fought by pushing ~s.* **6. turn ~** *d.d.* kapı tokmağı, **7.** *metal.* ergitme kabı dibinde kalan maden habbeciği, **8.** çit kazığı başlığı, **9.** *boks-argo* çenenin ucu, **10.** çıngıraklı yılan kuyruğunun ucu, **11.** *zool.* hayvan bedeninde düğmeye benzer oluşum, **12.** saat kurma düğmesi, **13.** düğmele(n)mek, iilikle(n)mek. *He quickly ~ed his jacket. This coat ~s, but this one zips.* **~-through** : boyunca iliklenen (bluz, elbise vb.), **14. ~ up** *argo* (a) **~ one's lip** : ağzını kapamak, sükût etmek, sesini çıkarmamak, (b) sıkıca örtmek/kapatmak, sağlamca bağlamak. *Within a short time, everything on the submarine was ~ed up.* (c) başarı ile bitirmek, tamamlamak. *The report is all ~ed up.* **15. not have all one's ~s** *argo* kafadan sakat/çatlak olmak, bir tahtası noksan olmak, deli olmak, aklından zoru olmak. *Anyone who would do such a thing must not have all his ~s.* **16. on the ~** *k.d.* tam kıvamında/vaktinde, tamamıyla, aynen, eksiksiz, kusursuz. ***e.a.***- *3. bud, 12. crown, 15. to be eccentric/crazy, 16. exactly, precisely.*

buttonbush, *is. bot.* top funda *(Cephalanthus occidentalis)* : beyaz top çiçekli K Amerika fundası.

button-down, *sf.* **1.** ilikli (takma gömlek yakası), **2.** takma yakalı (gömlek).

button ear, *is.* sarkık kulak : tamamen aşağı sarkan köpek kulağı. **button-eared** : sarkık kulaklı.

buttoner, *is.* düğmeleyen.

buttonhead, *sf.&is.* yuvarlak başlı (perçin, çivi).

buttonhole, *is. &gl.f.* **-holed, -holing 1.** ilik, **2.** *Brit.* yakaya takılan çiçek, **3.** *cer.* boşluk veya kanal çeperinde açılan ince, düz yarık, **4.** ilik ilikişi yapmak, **5.** ilik açmak/yapmak, **6.** yakasına yapışmak, alıkoymak, yakalayıp zorla dinletmek/konuşturmak. *The reporter tried to ~ the governor on the bond issue.* **7. buttonholer** : ilik yapan/ilik dikişi diken kimse, ilik makinesi, **8. ~ stitch** : ilik dikişi.

buttonhook, *is.* düğme kancası.

buttonless, *sf.* düğmesiz.

buttonlike, *sf.* düğme gibi, düğmeye benzer.

button-lipped, *sf.* ağzı sıkı, sır saklar, ketum.

buttonmold, *is.* düğme kalıbı : üstü kumaş kaplanarak düğme yapılan madenî/plâstik/ağaç düğme.

button quail = bustard quail = hemipode, *is. zool.* top bıldırcın *(Turnicidae)* : sıcak iklimlerde yaşayan bıldırcına benzer birkaç çeşit kuş.

buttons, *is. Brit.* otel (oda) hizmetçisi, hademe. ***e.a.***- *bellboy, page.*

button snakeroot, *is. bot.* **1.** morsalkım *(Liatris)* : salkım şeklinde mor, pembe çiçekler açan birkaç çeşit bitki, **2.** çakırdikeni *(Eryngium yuccifolium)* : GB ABD'de yetişen ve beyazımsı çiçekler açan dikenli bitki.

button tree = buttonwood, *is. bot.* **1.** çınar ağacı *(Conocarpus erecta)*, **2.** Amerika çınarı *(Platanus occidentalis)* : kerestesi makbul bir ağaç.

buttony, *sf.* **1.** düğme gibi, **2.** düğmeli.

butt plate, *is.* dipçik demiri/levhası.

buttress, *is.&gl.f.* **1.** istinat duvarı : bir duvar veya yapıyı sağlamlaştıran dış yapı. **flying ~** : dayanma kemeri, duvar dirseği, **2.** destek, payanda, dayanak, istinatgâh. **~es to faith** : imanın dayanağı, **3.** destek veya payandaya benzer şey :

tepenin genişleyen eteği, kaya/ağaç gövdesinin köke doğru geniş kısmı, **4.** desteklemek, payanda vurmak, **5.** cesaret vermek, teşvik/takviye etmek, (bir şahsı/plânı vb.) desteklemek, **6. ~less** : desteksiz, dayanaksız, **7. ~like** : destek/payanda gibi.

butts and bounds, *huk.* bir arsanın/arazinin tapudaki hudutları.

butt shaft, *is.* ucu küt ok.

buttstock = butt-stock, *is.* dipçik.

butt weld, *is.* uç uca kaynak .

butt-weld, *gl.f.* uç uca kaynak yapmak.

butty, *is., ç.* **butties** *Brit.* iş arkadaşı, ortak, ahbap. **buttyman** *d.d.* ***e.a.-*** *chum, partner.*

butyl, *sf. kim.* bütil+.

Butyl , *is.* sentetik lâstik : az bütadiyenli bütilenin çoğuzlaşmasından elde edilir. Otomobil iç lâstikleri için bilhassa elverişlidir.

butyl alcohol, *is. kim.* bütil alkol, $\mathrm{C_4H_9}$-OH : bütandan elde edilen tutuşabilir dört sıvı alkol eşizinden biri. Organik sentezlerde ve eritici olarak kullanılır.

butylene, *is. kim.* **butene** *d.d.* bütilen : alken serisinden formülü $\mathrm{C_4H_8}$ olan üç eşiz gaz hidrokarbon.

butylene group = butylene radical, *is. kim.* bütilen kökü : formülü -$\mathrm{C_4H_8}$- şeklinde olan iki valanslı dört eşiz gruptan biri, özellikle -$\mathrm{CH_2CH_2CH_2CH_2}$- şeklinde olanı.

butyraceous, *sf.* tereyağlı, tereyağı gibi, tereyağına benzer, tereyağı içeren.

butyraldehyde, *sf. kim.* bütiraldehit, $\mathrm{CH_3(CH_2)_2CHO}$: renksiz, berrak, tutuşur sıvı. Bilhassa polivinil bütiral reçinelerin yapımında kullanılır.

butyrate, *is. kim.* bütirat : bütirik asidin tuzu/esteri.

butyric, *sf. kim.* bütirik : bütirik asitten türemiş.

butyric acid, *is. kim.* bütirik asit, yağ asidi. Formülü $\mathrm{C_3H_7COOH}$ olan iki eşiz asitten biri. Bozulmuş tereyağında ve terde bulunur. Esterleri koku ve lezzet vermekte kullanılır.

butyrin, *is. kim.* bütirin : bütirik asitle gliserinin birleşmesinden oluşan renksiz, sıvı ester. Tereyağında bulunur.

buxom, *sf.* **1.** iri göğüslü (kadın), **2.** toplu, sıhhatli ve neşeli (kadın), **3. ~ly** : sıhhatli/neşeli bir şekilde, **4. ~ness** : (a) iri göğüslülük, (b) sıhhatli/neşeli oluş.

buy, *is.&f.* **bought, buying 1.** satın almak, almak, mubayaa etmek. **to ~ grocery/gas/plane ticket** : erzak/benzin/uçak bileti almak. **to ~ and sell goods** : mal alıp satmak. **Money cannot ~ it** : Paha biçilmez, çok değerli. **2.** (karşılığında bir şey vererek) elde etmek, temin etmek, sağlamak. **to ~ favor with flattery** : yüzüne gülerek çıkar sağlamak. **to ~ peace with freedom** : hürriyet karşılığında barış elde etmek, **3.** işe/hizmete almak, (maaş/ücret karşılığında) istihdam etmek/çalıştırmak. *The Yankees bought a new center fielder.* **4.** rüşvet vermek, rüşvet karşılığında elde etmek/çıkar sağlamak. *The lawyer was accused of trying to ~ the jury.* **5.** *ilâh.* günah çıkarmak, günahını affettirmek, kefaretini ödemek, **6.** *argo* (iskambilde) kart çekmek/almak. *He bought an ace.* **7.** *argo* (a) inanmak, kabul etmek, ikna/tatmin olunmak. *No one will ~ that nonsense.* (b) aldatılmak, yutmak, kandırılmak, inandırılmak. *He bought the whole story.* **8.** satın alma, mübayaa, **9.** alış veriş, satın alınan mal. *The coat was a sensible ~.* **10.** *ABD-k.d.* kelepir, kârlı alışveriş. *The car was a real ~.* **11. ~ in** : (a) toptan almak, stok yapmak, depo/istif etmek, (b) artırmada kendi malını satın almak, malını geri almak, (c) **~ into** *d.d. argo* (bir şirketin) hisselerini satın almak. *They tried to ~ into the gas company.* **12. ~ it** *Brit.- argo* vurulmak, öl(dürül)mek, (savaşta) vurularak ölmek. *He bought it at Gelibolu.* **I'll ~ it** : Cevabını bilmiyorum, sen (siz) söyle(yiniz). **13. ~ off = ~ over** : para vererek kurtulmak/sıyrılmak, (birisini) satın almak, rüşvetle kendi tarafına çevirmek, **14. ~ out** : (a) bütün hisse senetlerini vb. satın almak, toptan satın almak. *He bought out an established pharmacist and is doing very well.* (b) para vererek (ordudan) ayrılmak, serbest kalmak. *to ~ s.o. out (of the army).* **15. ~ up** : piyasa mevcudunun hepsini satın almak, bütün malları toplamak. *He bought up all the sugar in London.* ***e.a.-*** *1. purchase, shop, 3. hire, 4. bribe, 5. redeem, ransom, 7. (a) accept, believe, (b) be deceived, 10. bargain, 13. bribe.* ***k.a.-*** *1. sell.* *NOT* : **BUY** ve **PURCHASE** para karşılığında bir mal, mülk vb. nin iyeliğini almak demektir. **BUY** günlük konuşmada en çok kullanılan genel kelimedir : *to buy a house/ bread/vegetables at the market.* **PURCHASE** daha resmî bir deyim olup çok defa büyük ölçüde satın almak, lüks mağazalardan alış veriş yapmak vb. anlamlarına gelir : **to purchase a year's supplies** : yıllık erzakı satın almak.

buyer, *is.* **1.** müşteri, alıcı, satın alan (kimse), **2.** mübayaacı, bir mağazanın toptan satın alma memuru.

buyer's market, *is.* eşyaları bol ve ucuz olan piyasa. *bk.:* **seller's market.**

buying power, *is.* satın alma gücü. ***e.a.***- *purchasing power.*

buzz, *is.&f.* **1.** vızıltı, zırıltı, gürültü. *I heard a ~ right now. I heard the ~ of their voices all night.* **2.** söylenti, şayia, haber, **3.** *k.d.* telefon (zili). **to give a ~** : telefon etmek. **When I find out, I'll give you a ~** : Öğrenince sana telefon ederim. **4.** vızılda(t)mak. *The bees are ~ing in the garden.* **5.** fısıldamak, **6.** homurdanmak, (toplu olarak) uğultulu ses çıkarmak. *Everyone is ~ing about the scandal.* **7.** koşuşmak, telâşla gidip gelmek, **8.** *gen.* **~ off/along** *Brit.- argo* çekilip gitmek, defolmak, arabasını çekmek. **~ off!** Defol! Çek arabanı! **9.** (gizlice) dedikodu yapmak/yaymak, şayia çıkarmak, **10.** zil çalarak çağırmak, zile basmak. *He ~ed his secretary.* **11.** *k.d.* telefon etmek, **12.** *hv.* (uçak) çok alçaktan uçmak. *The plane ~ed the enemy ship.* ***e.a.***- *8. go. leave.*

buzzard, *is.* **1.** şahin, doğan, atmaca gibi yükseklerde uçan geniş kanatlı yırtıcı kuş *(Bueto bueto),* **2.** Amerika akbabası *(Cathardidae),* **3.** *argo* (a) **old ~** : (huysuz/iğrenç) moruk. *That old ~ has lived in the same shack for twenty years.* (b) erkekler arasında alaycı/şakacı hitap, **4.** manasız, saçma, **5.** *Brit.- k.d.* vızvız, cırcır böceği : geceleri vızıltı/cırıltı ile öten herhangi böcek (Mayıs böceği gibi).

buzz bomb, *As.* robot bomba : II. Dünya Savaşında Almanların İngiltere'ye karşı kullandıkları yerden atılan ve kendi kendine hedefi bulan bomba.

buzzer, *is.* **1.** vızıldayan, vızlayan, **2.** vızıldayıcı, bazer, vibratör, **3.** buhar düdüğü, **4.** vızıltı, bazer işareti/sesi. *At the ~ you will both come ten feet forward.*

buzz saw, *is.* (küçük dairesel) elektrikli testere.

buzzwig, *is.* **1.** büyük kabarık takma saç, **2.** bu saçı takan kimse, **3.** önemli kimse, kodaman. ***e.a.***- *3. bigwig.*

B.V. = **1.** Blessed Virgin, **2.** *bk.:* **farewell.**

B.V.M. = Blessed Virgin Mary.

bwana, *is.* beyefendi, efendi, patron (Afrikalı yerlilerin Avrupalılara hitaben kullandıkları kelime).

by^{1}, *e.* **1.** yanında, yakınında, kıyısında, kenarında. **a home by the lake** : göl kıyısında bir ev. **standing by the window** : pencere yanında ayakta duran. **to walk by the river** : nehir kenarında yürümek, **2.** ile, yolu ile, vasıtasıyla, itibarıyla, boyunca. *He arrived by air/sea/ship.* **~ error** : yanlışlıkla. **by air mail** : uçakla. **by sea** : deniz yolu ile, denizden. **to enter by the door** : kapıdan girmek. **to call by name** : adı ile çağırmak. **French by birth** : doğuştan (doğum itibarıyla) Fransız, **3.** öteye, ileriye, ötesine, ilerisine. **He went by the school** : Okulun ötesine gitti, **4.** -leyin, ...esnasında, ...vakti. **by night** : geceleyin, gece vakti. **by day** : gündüzün, gündüz vakti. *Cats sleep by day and hunt by night.* **5.** -den önce, -e kadar, en geç. **Be here by noon** : Öğleden önce burada bulun. *I usually finish my work by five o'clock.* **by now/this time** : şimdiye kadar. **by 1992** : 1992 yılına kadar. **The meeting will be over by 3 o'clock** : Toplantı her hâlde saat 3'te biter. **6.** ...miktarınca, ...kadar : çokluk bildiren kelimeler önünde bu anlamda kullanılırsa Türkçe'ye tercüme edilmez. **He is taller than his sister by 10 cm** : Kızkardeşinden 10 cm daha uzundur. **They paid him too little by $5** : Ona $5 noksan ödediler. **7.** -e göre, ...-nin fikrince, ...-e kalırsa. **By his account he was in Chicago at the time** : Dediğine bakılırsa o anda Şikago'da idi. **8.** gereğince, mucibince, nazaran, -e göre/bakarak, bakılırsa. **to act by orders** : emir gereğince hareket etmek. **to judge by appearances** : görünüşe bakarak hüküm vermek. **by law** : yasa gereğince, **9.** üzerine. **to swear by all that is sacred** : bütün mukaddesatı üzerine yemin etmek, **10.** ...tarafından, gayreti/ iştiraki/çalışması ile. *The book was written by XX and published by YY Kitabevi. The phonograph was invented by Edison.* **(all) by oneself** :

yalnız başına, kendi kendine. *He did it all by himself.* **11.** karşı. **do one's duty by s.o.** : birine karşı görevini yapmak, **12.** ...-nin yazdığı/ yaptığı. *Have you read the latest novel by O. Kemal?* **13.** ...sonucunda, sayesinde. **We met by chance** : Tesadüfen karşılaştık. **profit made by trade** : ticaret sayesinde edinilen kâr. **by mistake** : yanlışlıkla, hata sonucunda. **by accident** : kazaen, kaza sonucunda, **14.** -de, eşliğinde, refakatinde. **Lovers walking by moonlight** : ay ışığında gezen âşıklar. **by himself** : kendi kendine. **by myself** : kendi kendime, **15.** namına, adına, aşkına, desteği ile. **By God** : Allah aşkına, Allah hakkı için. **I swear by everything I believe in** : Dinim hakkı için (inandığım her şey adına) yemin ederim. **16.** sıra ile, birbiri ardınca (Bu anlamda bazan Türkçe'ye tercüme edilmez). **by the numbers** : numara sırası ile. **drop by drop** : damla damla. **piece by piece** : parça parça. **little by little** : azar azar. **one by one** : birer birer. **day by day** : günbegün. **step by step** : adım adım, **17.** -e/-a : boyut ölçülerini ifadede iki ölçü arasında söylenir. **The room is 3 by 4 meters** : Odanın boyutları 3'e 4 metredir. **18.** ...ile. **Multiply 17 by 23** : 17 ile 23'ü çarp. **19.** (ölçü birimi) ile. **Apples are sold by kilos** : Elma kilo ile satılır. **20.** ...-den doğmuş, ...-den. **My brother has a son by his first wife** : Kardeşimin ilk karısından bir oğlu var. **21.** -a/-e/-ya/-ye. **Drop by my office this afternoon** : Öğleden sonra daireme uğrayıver. **22.** suretiyle. **by doing that** : bunu yapmak suretiyle, **23.** -dan/-den. **to lead by the hand** : elinden tutup götürmek. **to seize hammer by the handle** : çekici sapından tutmak. ***e.a.-*** *2. with, through. NOT:* **BY, THROUGH, WITH** kelimeleri bir işi yapan aracı veya kimseyi bildirmekte kullanılırlar. **BY**, edilgen cümlelerde işi yapan kimse/araç/kuvvet vb. ni bildirir : *The house was destroyed by fire. The play was written by A.H. Send it by air mail.* **WITH**, işi yapmakta kullanılan aracı gösterir : *He cut it with scissors.* **THROUGH**, etken, araç, sebep vb. bildirir : *Through outside aid. To yield through fear. Wounded through carelessness.*

by^2, *zf.* **1.** yakın(da). **to be by** : yakın(ında) olmak. **The school is close by** : Okul yakındadır. **2.** belirli bir noktaya ve ötesine, öteye, uzağa. **The bus passed by** : Otobüs geçip gitti. **He walked by without noticing me** : Beni görmeden yanımdan geçip gitti. **3.** bir tarafa, uzağa. **Put your work by for a moment** : İşini azıcık bir tarafa bırak. **4.** geçmiş. **in times gone by** : geçmiş zamanlarda, **5. by and by** : kısa zamanda, hemen, şimdi, birazdan. *The clouds will dissappear by and by.* **6. by and large** : genellikle, genel olarak, umumiyetle, çoğunlukla, geniş anlamda, en geniş kapsamı ile, bütünü ile, tüm olarak. **By and large, your idea is a good one** : Fikriniz, genel olarak iyi bir fikir. **7. by all means** : hayhay, elbette, memnuniyetle, **8. by any means = by no means = not by any means = by no manner of means = not by any manner of means** : asla, hiçbir veçhile, kat'iyen, hiç de. *He is by no means bright.* **9. by chance** : tesadüfen, **10. by choice** : isteyerek, bile bile, kendi arzusu ile. *Bob helped his father by choice.* **11. by dint of** : sayesinde. *His success in college was largely by dint of hard study.* **12. by far** : çok (daha), ziyadesiyle, fazlasıyla, fersah fersah. **His work is better by far than that any other carpenter** : Onun yaptığı iş, herhangi bir marangozunkinden çok daha iyidir. **13. by fits and starts** : zaman zaman, aralıklı olarak, fasılalarla, gayrimuntazam bir şekilde. *He had worked on the invention by fits and starts for several years.* **14. by heart** : ezbere, ezberden, **15. by hook or by crook** : ne yapıp yapıp, herhangi bir şekilde, allem edip kallem edip, **16. by inches** : azar azar, yavaş yavaş, tedricen. *The river is rising by inches.* **17. by leaps and bounds** : hızla, süratle, dev adımlarıyla. *Economic growth is increasing by leaps and bounds.* **18. by means of** : sayesinde, yardımıyla, vasıtasıyla, **19. by mistake** : hata ile, yanlışlıkla, **20. by the dozens** : düzinelerle. **by the hundred** : yüzlerce. **by the thousand** : binlerce, **21. by the skin of one's teeth** : kıtı kıtına, ucu ucuna, ancak, kıt kanaat, güçlükle. *He passed English by the skin of his teeth.* **22. by the sweat of one's brow** : alın teriyle, çalışıp çabalayarak. *He makes his living by the sweat of his brow.* **23. by the way = by the bye** : hatırımda iken, aklıma gelmişken, **24. by virtue of = in virtue of** *bk.:* **virtue** (9). ***e.a.-*** *1. near, 2. past, 3. aside, away, 4. past, over, 5. presently, before long, 9. accidentally, 10. freely, 11. through, by the use of, 12. much,* *by a large difference, **13.** irregularly, **14.** by memory, **16.** gradually, little by little, **17.** very rapidly, **18.** with the help of, **21.** barely, **22.** by hard work, laboriously.*

by^3, *sf.* **bye** *ş.d.y.* **1.** ikinci derecede, tâli, önemsiz. **It was only a by opinion** : Sadece önemsiz bir görüş idi. **2.** yan, ek, müteferri.

by- = **bye-**, *ön ek* "yan, kenar, tâli, kısmî, ek". **by-product** : yan ürün. **bystander** : kenarda duran. **bye-election** : kısmî seçim.

by-and-by, *is.* gelecek, istikbal. *the sweet ~.* ***e.a.***- *future.*

by and by, *zf.* yakında, çok geçmeden. *He'll come back by and by.* ***e.a.***- *soon, before long.*

by-bidder, *is.* (açık artırmada) fiyat artıran, pey süren.

by-blow, *is.* **1.** kazara/tesadüfî vuruş, **2. bye-blow** *ş.d.y:* piç, gayrimeşru çocuk. ***e.a.***- *2. bastard.*

bye = **by**, *is.* **1.** (spor müsabakasında) oyuncuların tasnifinde tek kalan biri, **2.** döngü atlama, **3.** tâli, ikinci derecede olan şey, **4. bye the bye** : hatırımda iken, aklıma gelmişken. *Bye the bye, how is your father?* ***e.a.***- *4. by the way, incidentally.*

bye-bye, *ünl. k.d. bk.:* **good-by.**

byelaw, *is. bk.:* **bylaw.**

by-election = **bye-election**, *is.* ara seçimi, kısmî seçim.

Byelorussia = **Belorussia** = **White Russia**, *is.* Beyaz Rusya.

Byelorussian = **Belorussian**, *is.* Beyaz Rus (halkı/dili).

bygone, *sf.&is.* **1.** geçmiş, eski. **In ~ days of long ago** : Çok eski günlerde. **memories of ~ days** : geçmiş günlerin anısı, **2.** geçmiş şey, mazi. **Let's not talk of ~s** : Geçmişten bahsetmeyelim. **3. Let ~s be ~s** : Geçmişi unutalım.

bylaw = **byelaw**, *is.* tüzük, nizamname, mahallî idarelerce konulan yasa hükmündeki kural ve nizam.

by-line, *is.* (gazetecilikte) imza, haberin muhabirini bildiren satır. **by-liner** : muhabir.

by-name = **by name**, *is.* ikinci ad, takma ad, lâkap, müstear ad. ***e.a.***- *cognomen, surname, nickname.*

bypass = **by-pass**, *is.&gl.f.* **-passed** (veya nadiren **-past**), **-passed/-past, -passing 1.** çevre yolu, tali yol, yan geçit. *Take the ~ to avoid the traffic in the center of town.* **2.** yan boru, türev/tali boru, **3.** *elekt.* yan geçit, kısa yol, şönt. **~ capacitor/condenser** : yan geçit sığacı, **4.** uğramamak, yanından geçmek, yan geçitten/yan yoldan/çevre yolundan gitmek. *Let's ~ the town with all its traffic.* **5.** (gaz, sıvı) yan borudan geçirmek, **6.** (bir maksada varmak için) engellerden kaçınmak, (başkalarının fikir ve eleştirmelerini) kale almamak, başkasına danışmamak, atlamak. *He ~ed the foreman and took his grievance straight to the manager.* **7.** *elekt.* yan geçit sağlamak, şöntlemek.

by-past, *sf.&f.* **1.** geçmiş, eski, mazide kalmış, **2.** *az geçer. bk.:* **by-pass** (pt). ***e.a.***- *1. bygone, past.*

by-path = **bypath**, *is., ç.* **-paths** özel yol, (kalabalıktan uzak) tali yol, yan yol, *mec.* az bilinen konu.

by-play = **byplay**, *is.* yan oyun, tali oyun/hareket.

by-plot, *is. tiy.* tali hikâye. ***e.a.***- *subplot.*

by-product, *is.* yan ürün, tali mahsul/mamul, tali ürün/madde, türev. *Silver is often obtained as a ~ during the separation of lead from rock.*

byre, *is. Brit.* inek ahırı.

byre-man, *is., ç.* **-men** inekçi, inek besleyen.

byrnie, *is.* zırh gömleği, zırhlı gömlek.

byroad = **by-road**, *is.* yan yol, tali yol.

Byronic, *sf.* Byron tarzında/üslûbunda.

byssaceous, *sf.* tutaçlı.

byssus, *is., ç.* **byssuses/byssi 1.** *zool.* tutaç : yumuşakçaların kayalara tutunmasına yarayan iplikçikler, **2.** eski bir kumaş (pamuk, keten veya ipek olduğu sanılıyor).

bystander, *is.* seyirci, (olaya katılmaksızın) durup seyreden, yanında duran/bulunan. *The police asked some of the ~s about the accident.*

bystreet = **by-street**, *is.* yan/arka sokak, özel sokak, karanlık yol. ***e.a.***- *byway, side street.*

by-talk, *is.* çene çalma, gevezelik, kısa konuşma. ***e.a.***- *chitchat*

byte, *is. bil.* çoklu, bayt : sekiz ikiliden (ikili öğeden) oluşan veri birimi.

byway, *is.* **1.** yan yol, ıssız/tenha/karanlık yol, tâli yol, **2.** tali veya karanlıkta kalan araştırma alanı/konu. *The ~s of old Turkish litterature.*

bywoner, *is.* (Güney Afrika'da) çiftlik amelesi (özellikle kira olarak ürünün bir kısmını veren).

byword, *is.* **1.** (bir kimseye/gruba/fikre vb. atfolunan) söz, deyim, deyiş, **2.** atasözü, özdeyiş, darbımesel, **3.** alay/istihza konusu, **4.** (ekseriya alay için) takma ad, lâkap. **to be the ~ of the village** : köyün ağzına düşmek. ***e.a.*** *- 1. slogan, motto, 2. proverb, maxim, aphorism, apothegm, adage, saw, 4. epithet.*

by-work, *is.* ara iş, yan iş : boş zamanlarda yapılan iş.

by-your-leave, *is.* izninizle, müsaadenizle, izin verirseniz (önceden izin alınmadığı için özür dilemek maksadıyla söylenir).

Byzantyne, *sf.&is.* **1.** Bizans, Bizanslı, Bizansa ait, **2.** Bizans sanat/kültür/mimarisine ait, **3.** entrikalı, hileli, Bizansvari (politika). ~ *cruelty.* **4.** Bizans kilisesine ait, **5.** Bizans halkı(na ait), **6. ~ Church** : Ortodoks kilisesi, **7. ~ Empire** : Bizans İmparatorluğu, **8. ~ rite** : Ortodoks kilisesi ayini.

Byzantinism, *is.* Bizans usulü politika/toplumsal düzen/sanat/mimarî. vb.

Byzantium, *is.* Bizans şehri, İstanbul'un bulunduğu yerde ilk kurulan şehir.

C

C, c, *is. ç.* **C's/Cs, c's/cs 1.** İngiliz alfabesinin üçüncü harfi, **2.** C harfinin verdiği k veya s sesi : *cat, race, circle* kelimelerindeki gibi, **3.** baskı işlerinde C harfinin kalıbı.

C, 1. Calorie, **2.** Celsius, **3.** centigrade, **4.** Coulomb, **5.** Roma rakamı olarak 100, **6.** sırada üçüncü, **7.** *kim.* karbonun simgesi, **8.** *elekt.* Capacity, Condenser, **9.** *fiz.* candle, **10.** *mat.* constant, **11.** *müz.* (a) do, (b) do sesinin frekansı : 261.5 Hz, **12.** *ABD* okul notu olarak : orta, iyiden aşağı.

Ca, *kim. bk.:* **calcium.**

Caaba, *is.* Kâbe. **Kaaba** *ş.d.y.*

cab, *is.&gs.f.* **cabbed, cabbing 1.** taksi, **2.** kira arabası, tek atlı binek arabası, **3.** (lokomotif, kamyon, vinç vb. de) sürücü/şoför yeri (üstü kapalı), **4. kab** *ş.d.y.* kap : eski bir İbranî ölçüsü, 2.27 litre, **5.** taksiye binmek, **6.** taksi işletmek/sürmek.

cabal, *is.&gs.f.* **-balled, -balling 1.** gizli komite, özel/gizli bir maksatla kurulmuş cemiyet, **2.** fitne, entrika, komplo, suikast, **3.** gizli komite kurmak, gizli maksatlarla birleşmek, komplo/suikast hazırlamak. ***e.a.***- *junta, gang, crew, 2. intrigue, plot, 3. plot, conspire.* ***NOT*** **: CABAL, JUNTA, GANG** ve **CREW** fena bir maksatla birlikte hareket eden topluluk anlamında kullanılır. **CABAL** ve **JUNTA** gizli bir siyasî cemiyetin önderleri, elebaşıları; **GANG** cinaî bir maksat güden topluluk, **CREW** ise başlardan emir alan ve körü körüne emirleri yerine getiren güruh, avene demektir.

cabala = cabbala = kabala = kabbala, *is.* **1.** Kutsal Kitap'ın gizemsel yorumu (batınî tefsiri) : Orta Çağlarda bazı hahamlar tarafından geliştirilmiştir, **2.** gizemsel inanış, gizli öğreti/doktrin, **3. cabalism** : (a) Kutsal Kitap yorumculuğu, gizemsel inanışa göre yorumlama, (b) dinde aşırı gelenekçilik, **4. cabalist** : yorumcu, aşırı gelenekçi.

cabalistic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* gizemsel, esrarlı, gizli, esrarengiz, gizli anlamı olan, **2.** Kutsal Kitap'ın gizemsel yorumu ile ilgili, **3. ~ally** : gizemsel olarak.

caballero, *is., ç.* **-ros** *İsp.* **1.** İspanyol asilzadesi, şövalye, **2.** *GB ABD* (a) süvari, atlı, (b) bir hanıma eşlik eden, kavalye.

cabana, *is.* **1.** kulübe, küçük kabin, **2.** plâj kulübesi/kabini. **~ set** : erkek plâj elbisesi (bol kısa pantalon ve kısa kollu ceket).

cabaret, *is.* **1.** gece kulübü, dans edilen çalgılı ve içkili lokanta, **2.** çalgılı/içkili eğlence, **3.** kabare, meyhane.

cabbage, *is.&f.* **-baged, -baging 1.** *bot.* lâhana *(Brassica oleracea capitata).* **drum-head ~** : top lâhana. **pickled ~** : lâhana turşusu, **2. palm ~** *d.d.* palmiye tomurcuğu : lâhanaya benzer ve sebze olarak yenir, **3.** *argo* kâğıt para, banknot, **4.** *Brit.- k.d.* tembel, lâkayt, uyuşuk, hiçbir şeye karşı ilgi duymayan kimse, **5.** çalınmış şey, özellikle elbise biçildikten sonra artakalan kumaş (geleneksel olarak terziler bu parçaları alıkoyarlar), **6.** (lâhana gibi) başlanmak, topaklanmak, **7.** *Brit.* aşırmak, çalmak, hırsızlamak, yürütmek, **8. ~ bug** *bk.:* **harlequin bug**, **9. ~ butterfly = ~ white** : lâhana kelebeği *(Pieris rapae)* : yeşil renkteki larvası lâhanaları tahrip eden beyaz bir kelebek, **9. ~ looper** : lâhana tırtılı *(Trichoplusia ni)* : beyaz çizgili soluk yeşil renkteki larvası turpgillere ve bilhassa lâhanaya musallat olan bir tırtıl, **10. ~ palm** : lâhana palmiyesi *(Sabal palmetto)* : yaprak uçlarındaki tomurcukları sebze olarak yenilen Florida ağacı, **11. ~ palmetto** : yelpaze yapraklı lâhana palmiyesi *(Sabal palmetto)* : GD ABD ve Bahama adalarında yetişir. ***e.a.***- *7. steal, purloin, filch.*

cabbage rose, *is. bot.* irigül *(Rosa centifolia)* : Kafkasya menşeli, beyaz/pembe çiçekler açan kokulu gül.

cabbageworm, *is.* lâhana kurdu, lâhana ile beslenen larva (lâhana kelebeği larvası gibi).

cabbala/cabbalism, *is. bk.:* **cabala/cabalism.**

cabbalist/~ic(al)/~ically, *bk.:* **cabalist/~ic (al)/~ically.**

cabbie = cabby, *is., ç.* **cabbies** sürücü, taksi şoförü.

cabdriver, *is.* **1.** taksi şoförü, **2.** arabacı, tek atlı araba sürücüsü. **cabman** *d.d.*

caber = kabar = kebar, *is. İsk.* sırık : atletizmde kullanılan ağır sırık. **tossing the ~** : sırık atma.

cabestro = cabresta = cabresto, *is. GB ABD* kıl kement.

cabezon = cabezone, *is., ç.* **-zons/-zones** *İsp. zool.* irikafa *(Scorpaenichtys marmoratus)* : K Amerika Pasifik kıyılarında yaşayan iri kafalı bir balık.

cabin, *is.&f.* **1.** kulübe, kabin, **2.** kaptan kamarası, **3.** (yolcu gemilerinde) kamara, **4.** **~ class** *d.d.* (gemide) ikinci mevki, **5.** (uçakta) pilot, yolcu ve hosteslere ayrılan kısım. *bk.:* **cockpit**, **6.** (kulübeye/kabine vb.) kapatmak, kapanmak, kulübede vb. yaşamak, **7.** **~ boy** : muço, kamarot, **8.** **~ cruiser** : kamaralı motorlu yat. ***e.a.-1.*** *cottage, hut,* ***6.*** *confine .*

cabinet, *is.&sf.* **1.** *b.h.* Bakanlar Kurulu, Kabine, *Brit.* Bakanlar Kurulu toplantısı. **~ Minister** : Bakan, Vekil, Bakanlar Kurulu üyesi. **~ room** : Bakanlar Kurulu odası, **2.** camlı / çekmeceli/raflı dolap, **3.** konsol, radyo, TV, pikap dolabı, **4.** seyyar gardrop/elbise dolabı, **5.** gömme dolap/gardrop, **6.** kıymetli eşya için çekmeceli sandık, **7.** *esk.* küçük özel oda, **8.** sanat eserleri sergileme odası, **9.** duş vb. odası, **10.** *esk.* küçük kulübe, **11.** özel, zata mahsus, gizli, **12.** özel odaya/kütüphane rafına uyacak değer/güzellik ve boyutta. *a ~ edition of Milton.* **13.** ince iş yapan marangoza ait, **14.** iyi kaliteli Alman şarabına ait, **15.** **~ projection** : yarı, tam izdüşüm : düşey ve yatay boyutları aynen, derinlemesine boyutları ise 1/2 oranında küçültülerek çizilen izdüşüm. *bk.:* **axonometric, isometric** (12), **oblique** (10). ***e.a.-*** *11. private, confidential, secret.*

cabinetmaker, *is.* **1.** mobilya marangozu, ince işler yapan marangoz, **2.** (şaka) başbakan.

cabinetmaking, *is.* mobilyacılık, mobilya marangozluğu, ince marangozluk.

cabinet photograph, *is.* 10x15 cm boyutlu fotoğraf.

cabinet pudding, *is.* haşlanmış kuru meyveli pelte.

cabinetwork, *is.* **1.** ince/zarif mobilya, **2.** *bk.:* **cabinetmaking.**

cabin fever, *is.* kapanma bunalımı : uzun süre kapalı veya ücra bir yerde yaşama sonunda duyulan can sıkıntısı, üzüntü ve bunalım.

cable, *is.&sf.&f.* **-bled, -bling 1.** (kalın, sağlam) halat, çelik halat, **2.** *den.* (a) palamar, demirleme zinciri/halatı, (b) *bk.:* **cable's length**, **3.** *elekt.* kaplı, tel, kablo, **4.** telgraf, **5.** *bk.:* **cablestitch**, **6.** *bk.:* **cable TV**, **7.** (deniz altı kablosu ile) telgraf çekmek/göndermek, **8.** telgraf çekmek, **9.** halatla bağlamak, **10.** kablo döşemek, **11.** kablolu TV. **a ~ station** : kablolu TV istasyonu. **~ subscriber** : kablolu-TV abonesi, **12.** **~ car = ~-car**: teleferik : çelik halat üzerinde işleyen araba, **13.** **~ railroad = ~ railway** : kablolu demir yolu : vagonları çelik halatla çekilen demir yolu.

cablegram, *is.* telgraf(name). sadece **cable** *d.d.*

cable-laid, *sf.* üçerli, üç halat bükülerek yapılmış.

cable's length, *is. den.* gomene, yüz kulaç : denizcilikte kullanılan uzunluk ölçüsü. ABD'de 720' (219.5 m), İngiltere'de 608' (185.3 m).

cable-stitch, *is.* halat dikişi.

cablet, *is.* (çevresi 25 cm'den küçük) ince halat/palamar.

cable TV = cable television, *is.* **1.** kablolu televizyon : koaksiyal kablo aracılığı ile konutlara çok sayıda TV kanalı sağlayan dizge, **2.** *bk.:* **CAT** (1).

cableway, *is.* (kablolu) havaî hat, varagele : taşınacak şeylerin üzerinde çekilip götürüldüğü asma halat.

cabman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **cabdriver.**

cabob = kabob, *is. T.* kebap.

cabochon, *is., ç.* **-chons** *Fr.* yuvarlak fasetasız kıymetli taş. **en ~** : yuvarlak biçimde fakat fasetasız kesilmiş.

caboodle, *is.* **1.** *k.d.* sürü, yığın, takım, topluluk. **the whole ~** : sürü sepet, cümbür cemaat, hep birden. **I have no use for the whole ~** : Sürü sepet bunlar bir işime yaramaz, **2. the whole kit and ~** : tümü, topu, hepsi. **Let's sell the whole kit and ~** : Hepsini satalım gitsin.

caboose, *is.* **1.** *ABD* (yük katarında tren memurları için en sona takılan) vagon, **2.** *Brit.* (gemi güvertesinde) küçük mutfak. ***e.a.***- *1. guard's van, 2. galley.*

cabotage, *is. Fr.* **1.** kabotaj : karasularında ulaşım ve ticaret hakkı, **2.** *hv.* ülke sınırları içinde bazı noktalar arasında hava ulaşımının yasal sınırlanması.

cabresta = cabresto, *is. bk.:* **cabestro.**

cabretta, *sf.&is.* koyun derisi.

cabrilla, *is. İsp. zool.* levrek *(Epinephelus analogus)* : Akdeniz ve Kaliforniya kıyılarında yaşayan tür.

cabriole, *is., ç.* **-oles** *Fr.* aslan pençesi şeklinde mobilya ayağı.

cabriolet, *is.* **1.** (tek atlı, iki tekerlekli) payton, **2.** *esk.* üstü açılabilen iki kapılı otomobil.

cabstand, *is.* taksi durağı.

cac- = caco-, *ön ek* "fena, kötü". *ör.: cacography.*

ca'canny, *is.* **1.** *Brit.- argo* yavaşla(t)ma : işçilerin hoşnutsuzluklarını belirtmek için kasten işi yavaşlatıp üretimi azaltmaları, **2.** *İsk.* yavaş/ihtiyatlı davranma, **3. to go ~** : işi ağırdan almak, kendini sıkmadan çalışmak.

cacao, *is., ç.* **-caos 1.** *bot.* kakao ağacı *(Theobroma cacao)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen ve kışın yaprağını dökmeyen küçük bir ağaç, **2. ~ bean = cocoa bean** *d.d.* kakao : bu ağacın kakao/çikolata yapılan meyvesi/tohumu, **3. ~ butter** *bk.:* **cocoa butter.**

cacciatore = cacciatora, *sf. It.* salçalı ve baharatlı : domates, mantar, baharat ve bazan şarap katılarak pişirilen (yemek).

cachalot, *is. bk.:* **sperm whale.**

cache, *is.&gl.f.* **cached, caching 1.** gizli mahzen/ambar, erzak, hazine vb. saklamaya mahsus gizli depo, **2.** gizli hazine, erzak vb. **3.** gizlemek, saklamak, gizli bir yere depo etmek. *The thieves ~d the stolen money.* ***e.a.***- *3. conceal, hide.*

cachectic(al) = cachexic, *sf. patol.* (bedenen) zayıf, zafiyete uğramış. *bk.:* **cachexia.**

cachepot, *is. Fr.* (içine çiçek saksısı konulan) porselen vazo.

cachet, *is., ç.* ***cachets*** *Fr.* **1.** mühür, damga, **2.** alâmet, özellik. **Courtesy is the ~ of good breeding** : Nezaket, soyluluğun alâmetidir. **3.** (çoğunlukla büyük prestiji olan kimsenin) onaylama işareti/ifadesi, **4.** itibar, şöhret, asalet, yüksek sosyal mevki. *He is a man of ~.* **5.** ilâç kapsülü, kaşe, **6.** özel tarih damgası : pul veya zarf üzerine basılan ve özel bir olayı anımsatan damga.

cachexia = cachexy, *is. patol.* erimişlik, zafiyet : çoğunlukla bir hastalık sonucu olan beden zayıflığı.

cachinnate, *gs.f.* **-nated, -nating** kahkaha ile/yüksek sesle gülmek, isterik kahkahalar atmak. **cachinnation** : isterik kahkahalar.

cachou, *is.* **1.** *bk.:* **catechu, 2.** hoş kokulu pastil.

cachucha, *is. İsp.* boleroya benzer bir Endülüs dansı veya müziği.

cacique = cazique, *is.* **1.** (Meksika, Antil adaları vb. de) yerli kızıl derili şef, **2.** (İspanya ve İspanya asıllı Amerikalılarda) yöresel parti lideri, **3.** *zool.* salıncak kuşu *(Icteridae)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde uzun, salıncak gibi asma yuva yapan ötücü kuş.

cackhanded, *sf. Brit.- k.d.* **1.** solak, **2.** beceriksiz, sakar. ***e.a.***- *1. left-handed, 2. clumsy, awkward.*

cackle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** gıdaklama(k), **2.** kaba kaba/kesik kesik gülme(k)/gülüş, gürültülü/yüksek sesle konuşma(k), gevezelik (etmek), **3.** lâklâkiyat, gevezelik, boş/kaba söz, zevzeklik, **4. cackler** : geveze.

caco-, *ön ek bk.:* **cac-.**

cacodemon = cacodaemon, *is.* kötü ruh, habis ruh, şeytan, iblis. **~ic** : kötü, habis, şeytanî.

cacodyl, *sf.&is. kim.* **1.** kakodil : tek valanslı arsenik kökü : $(CH_3)_2As$-. Oksijen, kükürt, klor vb. ile birleşerek pis kokulu zehirli bileşimler verir, **2.** iki kakodil kökünden oluşan renksiz, pis sarımsak kokulu, zehirli, kuru havada kendi kendine tutuşan sıvı : $(CH_3)_2As\text{-}As(CH_3)_2$, **3. ~ group = ~ radical** : kakodil grubu, tek valanslı $(CH_3)_2As$- grubu. **~ic** : kakodilli, kakodil+. **~ic acid** : kakodil asidi : $C_2H_7AsO_2$: zararlı bitkileri yok etmekte kullanılan zehirli kristal.

cacoethes, *is.* kötü alışkanlık/iptilâ/âdet, manya. ***e.a.***- *mania.*

cacoethic, *sf.* kötü alışkanlıkları olan, manyak.

cacogenesis, *is.* soysuzlaşma, yozlaşma, soyun/ırkın bozulması.

cacogenic, *sf.* soysuz(laşmış), yoz(laşmış).

cacogenics, *is.* **1.** *bk.:* **dysgenics**, **2.** *bk.:* **cacogenesis.**

cacography, *is.* **1.** kötü el yazısı, bozuk imlâ, **2. cacographer** : el yazısı kötü/imlâsı bozuk olan, **3. cacographic(al)** : kötü el yazılı, bozuk imlâlı.

cacomistle, *is. zool.* halkakuyruk *(Bassariscus astutus)* : Meksika ve GB ABD'de bulunan rakuna benzer uzun kuyruklu et obur hayvan. **cacomixl, ringtail** *d.d.*

cacophonic = cacophonous, *sf.* ahenksiz, bozuk sesli. **~ly** : ahenksizce, ahenksiz bir şekilde, bozuk sesle.

cacophony, *is., ç.* **-phonies 1.** kakışma, ahenksiz/bozuk ses, ses bozukluğu, **2.** çeşitli seslerin bozuk/nahoş/ahenksiz bir şekilde bir araya getirilmesi, **3.** *müz.* ahenksizlik, akortsuzluk. ***e.a.***- *dissonance.*

cactaceous, *sf. bot.* kaktüslü, kaktüs gibi, kaktüs familyasından (bitki).

cactoid, *sf.* kaktüs şeklinde, kaktüs gibi.

cactus, *is., ç.* **-tuses/-ti 1.** kaktüs, atlas çiçeği, etli bitki, çöl bitkisi : gövdesi etli, yaprak yerine dikenleri olan ve çoğunlukla güzel çiçekler açan kuru ve sıcak iklim bitkilerinden herhangi biri, **2. ~ pear** : Mısır inciri, **3. Christmas ~ = crab ~** : subayra *(Epiphyllum grandiflora)*, **4. spine ~** : dikenli frenk inciri.

cacuminal, *sf.&is.* üst damaksıl : dilin ucu üst damağa dokunarak telâffuz edilen (harf, hece) : **t, d** gibi. ***e.a.***- *retroflex, cerebral.*

cad, *is.* **1.** kaba/aşağılık adam, ayı, orman ayısı, hödük, kadınlara kaba ve kötü davranan adam. *That man is a ~.* **2.** *Brit.- argo* şehirli, Oxford üniversitesinde öğrenci olmayan.

cadastral, *sf.* **1.** yer yazımsal, kadastro+, tapuya/kadastroya ait. **~ map** : yeryazım/kadastro haritası, **2.** sınırları, arsa/tarla hudut çizgilerini gösteren.

cadastre = cadaster, *is.* yeryazım, kadastro, tapu, çap : vergiye esas olmak üzere her türlü toprak ve taşınmazların boyut, sınır, alan ve sahiplerini gösterir resmî kayıtlar.

cadaver, *is.* **1.** ceset, kadavra, (üzerinde otopsi yapılan) ölü, **2. ~ic** : ceset+, ölü+. ***e.a.***- *1. corpse, body.*

cadaverine, *is. biy. kim.* leşkoku : C5H14 N2 : çürüyen cesetlerde oluşan çok pis kokulu, renksiz, koyu sıvı.

cadaverous, *sf.* **1.** ceset/kadavra gibi, **2.** soluk, sapsarı, sönük, pörsük, **3.** zayıf, cılız, sıska, iskelet gibi, **4. ~ly** : sıska/cılız/soluk bir şekilde, **5. ~ness** : zayıflık, sıskalık, cılızlık, solukluk, sönüklük. ***e.a.***- *2. pale, pallid, wan, ghastly, 3. thin, gaunt, emaciated.*

caddice, *is. bk.:* **caddis, caddisworm.**

caddie, *is.&gs.f.* **caddied, caddying 1.** ücretle golf takımlarını taşıyan/topu bulan kimse, **2.** yumuşçu, hizmetkâr, ayak işleri yapan kimse, **3.** hizmetkârlık yapmak, ufak tefek ayak işleri yapmak, yumuş tutmak. **caddy** *ş.d.y.*

caddis = caddice, *is.* **1.** (yün ipliğinden örülmüş) şerit/kordon/kurdele/kaytan, **2.** şayak, kaba yünlü kumaş, **3.** yün ipliği, **4.** *bk.:* **caddisworm.**

caddisfly = caddicefly, *is., ç.* **-flies** *zool.* mayıs sineği *(Trichoptera)* : dört kanatlı bir tür böcek. Larvaları (**caddis worms** veya **straw worms**) kum vb. ile örtülü silindrik ipek örgülü ağlar yaparlar. **mayfly** *d.d.*

caddish, *sf.* **1.** kaba, adî, terbiyesiz, hödük, ayı gibi, **2. ~ly** : kaba saba, kabaca, terbiyesizce, **3. ~ness** : kabalık, hödüklük, terbiyesizlik. ***e.a.***- *1. ill-bred.*

caddisworm, *is. zool.* mayıs sineği larvası : toplu olarak kum, bitki kırıntısı vb. ile örtülü silindirik ipek ağlar yaparlar. ***e.a.***- *caddis, caddice, strawworm.*

Caddo, *is., ç.* **-does, -do** K Amerika kızılderili yerlisi. K Dakota-Teksas arasında yaşarlar. **~an** : bunların dili.

caddy, *is., ç.* **-dies 1.** *Brit.* küçük kutu. **tea ~** : çay kutusu. **pencil ~** : kalem kutusu, **2.** *bk.:* **caddie.**

cade, *is.&sf.* **1.** *bot.* yabanî ardıç, katran ardıcı *(Juniperus Oxycedrus)* : Akdeniz bölgesinde yetişir. Ardıç yağı (**oil of cade**) bazı cilt hastalıklarının tedavisinde kullanılır, **2.** (anası tarafından) terk edilmiş (hayvan yavrusu).

-cade, *son ek* "...resmigeçidi, ...alayı". **motorcade** : motor alayı.

cadelle, *is. zool.* buğday biti *(Tenebroides mauritanicus)* : ambarlanmış hububata musallat olan küçük siyah bir böcek.

cadence, *is.&gl.f.* **-denced, -dencing** **1.** a-henk. *the ~ of language.* **2.** kafiye, **3.** vezin, **4.** ritim, tempo. *the frenetic ~ of modern life.* **5.** ses perdesi, **6.** kiplenme, modülasyon, sesin alçalıp yükselmesi, **7.** *müz.* bir parçanın sona eriş melodisi, nağmenin sonu, **8.** ahenkleştirmek, ritim/tempo tutmak, ölçülü/vezinli hâle getirmek. *e.a.- rhythm.*

cadenced, *sf.* ahenkli, ritmik, kafiyeli. *e.a.- rhythmical.*

cadency, *is., ç.* **-cies** **1.** *bk.:* **cadence** (1-7), **2.** (armacılıkta) teselsül, genç kuşağın aile şeceresindeki yeri. ~ **mark= cadence mark** : bir kimsenin ecdadını belirlemek üzere arma ve silâhlarına konan işaret.

cadent = cadential, *sf.* **1.** ahenkli, ritmik, tempolu, **2.** *esk.* düşen. *e.a.- 2. falling.*

cadenza, *is. müz.* son nağme : bir arya veya konçertonun sonundaki gösterişli/etkili pasaj. **melisna** *d.d.*

cadet, *is.* **1.** askerî okul öğrencisi, **2.** ABD Kara Kuvvetleri, Kıyı Koruma Akademisi veya Hava Kuvvetlerinde eğitim gören subay adayı, **3.** çırak, şakirt, stajyer, **4.** genç oğul veya erkek kardeş, **5.** en küçük oğul, **6.** *esk.* askerî eğitim gören asilzade, **7.** *esk.- argo bk.:* **pander, pimp**, **8.** **~ship** : askerî öğrencilik, çıraklık, stajyerlik.

Cadette (Girl Scout), *is.* (12-14 yaşında) kız izci.

cadge, *f.* **cadged, cadging** **1.** dilenmek, dilencilik yapmak. *He ~s dimes from passers-by.* **2.** dolandırmak, yürütmek. *to ~ $5 from/off somebody.* **He's always cadging** : Dolandırıcının biridir, **3.** beleş geçinmek, beleşçilik yapmak, *argo* anaforlamak, anafordan geçinmek, otlamak, başkasının sırtından geçinmek. **to ~ lunch from/off s.o.** : yemek parasını birisine ödetmek. **to ~ a lift from/off s.o.** : beleşten birisinin arabası ile gitmek. *e.a.- 1. sponge.*

cadger, *is.* dilenci, beleşçi, dolandırıcı, *argo* otlakçı.

cadgy, *sf. İsk.&Brit.- k.d.* **1.** şen oynak, civelek, **2.** sevdalı, âşık, aşüfte, **3.** (hayvan) kösnük, kızgın. *e.a.- 1. cheerful, frolicsome, 2. amorous, wanton, 3. in rut.*

cadi = kadi, *is., ç.* **-dis** *T.* kadı.

Cadmean victory, *is.* galibine pahalıya mal olan zafer.

cadmium, *is. kim.* **1.** kadmiyum : iki valanslı, mavimtrak beyaz, telgen maden. Simgesi **Cd**, atom nu. 48, atom ağ. 112.41, özgül ağ. (20 C'de) 8.6. Alaşımlarda ve kaplamalarda kullanılır. **2.** ~ **sulfide** : kadmiyum sülfit, CdS : açık sarı turuncu toz. Boya olarak kullanılır. **3.** ~ **yellow** = ~ **orange** : kadmiyum sarısı, boyacılıkta kullanılan CdS.

cadre, *is.* **1.** *As.* kadro, askerî eğitim kurulu/talim terbiye heyeti, **2.** uzmanlar kurulu : teknik, idarî, siyasî, ticarî vb. hususlarda bilgili, tecrübeli kişilerden oluşan kurul.*~s of construction engineers were sent to underdeveloped countries.* **3.** uzmanlar kurulu üyesi, **4.** kadro.

caduceus, *is., ç.* **-cei** **1.** *mit.* haberci asası, özellikle Hermes/Merkür'ün yılan sarılı asası, **2.** hekimlik simgesi : iki yılan sarılı ve üstünde iki kanat bulunan asa resmi, **3.** **caducean** : asa+, asa şeklinde.

caducity, *is.* **1.** geçicilik, fanilik, **2.** bunaklık, yaşlanmadan ileri gelen güçsüzlük / dermansızlık. *e.a.- 1. transitoriness, perishableness, frailty, 2. senility, weakness, infirmity.*

caducous, *sf.* **1.** *bot.* (a) düşebilir, dökülebilir, (b) erken dökülen (yaprak), **2.** *zool.* dökülebilen, akabilen, **3.** geçici, muvakkat. *e.a.- 1. (b) deciduous, 3. transitory.*

caecilian, *is. zool.* kertenkelemsi, körsürüngen : *Apoda* familyasından küçük yılana benzer, sıcak ülkelerde toprağı oyarak içinde yaşayan sürüngen.

caecum, *is. bk.:* **cecum.**

caerimoniarius, *is., ç.* **-rii** (kilisede) ayin yöneticisi.

caesalpiniaceous, *sf. bot.* baklagillerden : harup, keçiboynuzu, Kentaki kahvesi, kızılağaç gibi *caesalpinia* türü tropik ağaç ve fundalara ait.

Caesar, *is.* **1.** Sezar (Roma İmparatoru), **2.** Kayser, despot, müstebit, otokrat.

Caesarea, *is.* **1.** Kayseri (eski adı), **2.** İsrail'de bir liman.

Caesarean, *sf.&is.* **1.** Sezarvari. *a ~ conquest.* **2.** ~ **section** *d.d.* *tıp* sezaryen ameliyatı : doğumda çocuğu almak için karın ve rahimin kesilmesi. **Caesarian, Cesarean, Cesarian** *d.d.*

Caesarism, *is.* **1.** istibdat, despotluk, baskı yönetimi, mutlak hükûmet, **2. Caesarist** : müstebit, despot. ***e.a.*** *- 1. autocracy, dictatorship.*

caesium, *is. kim. bk.:* **cesium.**

caespitose, *sf. bk.:* **cespitose.**

caesura, *is., ç.* **caesuras, caesurae 1.** şiirde mısraın ortasına yakın durak, **2.** durak, fasıla, duraklama, ara verme. **cesura** *d.d.* **3. caesural** : durak+, duraklı.

café, *is., ç.* ***-fés*** *Fr.* **1.** kahve(hane), küçük lokanta, **2.** bar, kabare, gece kulübü, **3.** kahve, **4.** ~ **au lait** : (a) sütlü kahve, (b) açık kahverengi, **5.** ~ **noir** = ~ **nature** : sade kahve, **6.** ~ **society** : (özellikle New York'ta) lüks kahvehane ve kulüp müdavimleri. ***e.a.*** *- 1. coffee house, restaurant, 2. barroom, cabaret, night club, 3. coffee, 5. black coffee.*

cafeteria, *is.* kafeterya.

cafetorium, *is.* kafeterya ve konferans salonu.

caffeinated, *sf.* kafeinli.

caffein(e), *is. kim. ecz.* kafein : C8H10O2N4. Kahve ve çaydan elde edilen hafif acı alkaloid. Uyarıcı ve idrar söktürücü olarak kullanılır.

caftan = **kaftan**, *is. T.* kaftan.

cage, *is.&gl.f.* **caged, caging 1.** kafes, **2.** hapishane, hapsetmeye/kapatmaya yarayan yer/şey, **3.** vezne odası, asansör odası vb., **4.** bina iskeleti/çerçevesi, **5.** *As.* toplara desteklik yapan çelik iskelet, **6.** seyyar beyzbol tahtası, **7.** hokey kalesi, **8.** kafeslemek, kafese koymak, **9.** kapatmak, hapsetmek. ***e.a.*** *- 9. confine, imprison.*

cageling, *is.* kafeste beslenen kuş. ***e.a.*** *- cage bird.*

cager, *is. argo* basketbolcu, basketbol oyuncusu.

cagey = **cagy**, *sf.* **cagier, cagiest** *k.d.* **1.** kurnaz, açıkgöz, zeki, aldanmaz, ihtiyatlı, dikkatli, sır saklar, sır küpü. *a ~ reply. She is very ~ about her past life.* **2. cagily** : kurnazca, ihtiyatla, dikkatle, açıkgözlülükle, **3. caginess** : kurnazlık, açıkgözlülük, ihtiyatlılık. ***e.a.****-1. shrewd, sly, trickery, cunning, careful, cautious, wary, secretive.*

cahier, *is., ç.* **-hiers 1.** ciltlenmek üzere bir araya getirilmiş kitap sayfaları, **2.** tutanak, zabıt, komisyon/encümen raporu, **3.** defter, andaç, hatıra/not defteri. ***e.a.*** *- 2. report, 3. notebook, journal.*

cahoot, *is. argo* **1.** ortaklık, danışıklılık, muvazaa, gizli anlaşma, iş birliği. **go ~s (in/ with)** : ortak olmak, paylaşmak. *They went ~s in the establishment of the store.* **2. in ~ = in ~s** : (a) ortaklaşa, beraberce, birlikte, el birliğiyle, (b) gizlice anlaşarak, iş birliği/suç ortaklığı yaparak. **in ~s with the enemy** : düşmanla iş birliği yaparak. ***e.a.*** *- 1. partnership, affiliation, collusion, 2. (a) in partnership, in league, (b) in conspiracy.*

caid = **qaid**, *is.* **1.** (K Afrika'da) aşiret reisi, yargıç veya kıdemli idare adamı, **2.** Berberî aşiret reisi.

caiman, *is., ç.* **-mans** *zool.* kayman *(Caiman)* : G Amerika'da sürüler halinde yaşayan bir tür timsah.

Cain, *is.* **1.** Kabil : Adem'in büyük oğlu, kardeşi Abel'i öldürmüştü, **2.** kardeş katili, **3. kain, kane** *d.d. k.h. İsk.&İr.* (ürün olarak ödenen) çiftlik kirası, **3. raise ~** *ABD- argo* kargaşalık çıkarmak.

cainca root = **cahinca root**, *is.* kayınka kökü : beyaz duta benzer bir meyve veren tropik Amerika bitkisinin kökü. Müshil olarak kullanılan bir glikozit elde etmede kullanılır.

caïque = **caique**, *is. T.* **1.** kayık, **2.** D Akdeniz'de kullanılan tek direkli yelkenli.

caird, *is. İsk.* **1.** çingene, seyyar tenekeci, **2.** avare, serseri. ***e.a.*** *- 1. gypsy, tinker, 2. tramp, vagrant.*

cairn = **carn**, *is.* anıt veya işaret olarak yığılan taş kümesi. **~ed** = **~y** : anıtsal, küme yığın hâlinde.

cairngorm, *is. min. bk.:* **smoky quartz.**

cairn terrier, *is.* kısa bacaklı, geniş kafalı, kaba tüylü küçük teriye köpeği.

Cairo, *is.* **1.** Kahire : Mısır'ın başkenti, **2.** G Illinois'de Misisipi ve Ohio nehirleri kavşağında bir şehir.

caisson, *is.* **1.** su altı odacığı : su altı inşaatı (örneğin köprü ayağı) yapmakta kullanılan altı açık, diğer yüzleri kapalı ve su geçirmeyecek tarzda basınçlı hava dolu odacık, **2.** *den.* (a) batan gemileri çıkarmakta kullanılan duba, (b) yara alan gemi teknesinin su almaması için yapılan onarım, **3.** iki tekerlekli cephane arabası (özellikle top mermisi taşımakta kullanılır), **4.** *esk.* cephane sandığı.

caisson disease, *is. patol.* tünel hastalığı : basınç altındaki su altı odacığından birdenbire normal hava basıncına geçildiği takdirde kan ve dokularda husule gelen azot kabarcıklarının sebep olduğu sinir ağrısı ve kötürümlük şeklinde beliren ve bazan vahim sonuçlar doğuran hastalık. **decompression sickness, bends, tunnel disease** *d.d.*

caitiff, *is.&sf. esk.* korkak, alçak, aşağılık. ***e.a.***- *base, despicable, wretched, mean, cowardly.*

cajaput = cajeput, *is. bk.:* **cajuput.**

cajole, *f.* **-joled, -joling 1.** kandırmak, (güzel sözlerle, tatlı vaatlerle) aldatmak/oyalamak, yatıştırmak. *She's always cajoling people into giving her money.* **to ~ s.o. out of sth.** : birini kandırıp bir şey koparmak, **2. ~ment** *bk.:* **cajolery**, **3. cajoler** : kandıran, aldatan, oyalayan kimse, **4. cajolingly** : kandırarak, aldatarak, oyalayarak. ***e.a.***- *1. wheedle, deceive, coax.*

cajolery, *is., ç.* **-eries** (güzel sözler/tatlı vaatlerle) kandırma, aldatma, oyalama. ***e.a.***- *wheedling, coaxing*

Cajun, *is.* **1.** *bk:* **Acadian**, **2.** Fransız *Acadian* şivesi, **3. Cajan** *d.d.* GB Alabama ve GD Misisipi'de beyaz, kızılderili ve zenci karışımı ahali.

cajuput, *is.* **1.** ak funda *(Melaleuca Leucadendron)* : Mersingillerden Avustralya ve Endonezya'da yetişen sivri yapraklı, kokulu bir ağaç veya funda, **2.** *ecz.* akfunda yağı : bu ağacın yapraklarından damıtılan yeşilimsi sarı, kokulu yağ (Deri hastalıkları, diş ağrısı ve çeşitli bağırsak rahatsızlıklarına karşı kullanılır). **cajaput, cajeput, kajeput** *ş.d.y.*

cake, *is.&f.* **1.** pasta. **birthday ~** : doğum günü pastası, **2.** kurabiye, **3.** kek, çörek. **pancake** : gözleme, krep, **4.** kalıp şeklinde kızartılmış yiyecek. *a fish ~/potato ~.* **5.** kalıp, parça. **a ~ of soap/of ice** : sabun/buz kalıbı, **6.** katılaş(tır)mak, kabuk bağla(t)mak, kuru(t)mak, kalıp şekline sokmak, sıvamak. **The food had ~d in the pan** : Yemek tavada katılaştı. **~d with mud/blood** : çamura/kana bulanıp kurumuş. *His clothes were ~d with mud.* **We ~d the wall with mud** : Duvarı çamurla sıvadık. **7. (be) a piece of ~** *Brit.- argo* çok kolay (olmak). **For me, it's a piece of ~** : Bu benim için çok kolaydır. **8. (go/sell) like a ~** : kapışılmak, çok çabuk satılmak, kapanın elinde kalmak. **This book is going like hot ~s, there will be none left soon** : Bu kitap kapışılıyor, yakında bir tek bile kalmayacak. **9. have one's ~ and eat it (too) = eat one's ~ and have it** *k.d.* emeksiz yemek, her şeyi havadan beklemek, zahmetini/sıkıntısını çekmeden bir sonuca ulaşmak, her güzellik bir arada olmak. **You spend all your money on beer and then complain about being poor, but you can't expect to have your ~ and eat it (too), you know** : Hem bütün paranı içkiye (biraya) harcıyor, hem de fakirlikten yakınıyorsun. Her şeyi havadan bekleyemezsin. **10. take the ~** *k.d.* (arsızlıkta, edepsizlikte, küstahlıkta, aptallıkta vb.) baskın çıkmak, eşsiz/yekta olmak, başkalarına taş çıkarmak. **For being absent-minded, Mr. Smith takes the ~** : Unutkanlıkta Mr. Smith'in eşi yoktur.

cakes and ale, hayatın zevkleri.

cakewalk, *is.&f.* **1.** pasta yürüyüşü : Amerika zencilerinin bir nevi eğlencesi. En orijinal yürüyen çift ödül olarak pastayı kazanır. **2.** pasta dansı : bu tarz yürüyüşe dayanan dans, **3.** pasta yürüyüşü/dansı yapmak, **4. ~er** : pasta yürüyüşü /dansı yapan.

Cal. = 1. *fiz.* büyük kalori, **2.** Kaliforniya.

cal. = 1. *fiz.* küçük kalori, **2.** *bk.:* **caliber.**

Calabar bean, *is.* azap fasulyası *(Physostigma venenosum)* : Afrika'da yetişen tırmanıcı bir bitkinin zehirli tohumu. **Physostigmine** elde etmekte kullanılır. **ordeal bean** *d.d.*

calabash, *is.* **1.** *bot.* su kabağı *(Lagenaria Siceraria)*, **2. ~ tree** *d.d.* kabak ağacı *(Crescentia Cujete)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve sert kabuklu meyvesi asma kabağına benzeyen bir ağaç, **3.** su kabı : su kabağının veya kabak ağacı meyvesinin içi oyularak yapılır, **4.** *ABD* dümbelek, trampet olarak kullanılan içi boş kabak, **5. ~ gourd** : ağaç kabağı, kabak ağacının meyvesi.

calaboose, *is. ABD.- k.d.* ceza evi, hapishane, zindan. ***e.a.***- *jail, lockup.*

caladium, *is. bot.* ciciyaprak *(Caladium bicolor)* : yılanyastığıgillerden yaprakları parlak renkli süs bitkisi.

calamanco = calimanco, *is., ç.* **-cos/-coes** (XVIII. yy. da çok kullanılan bir yüzü işlemeli veya ekose, öbür yüzü düz, parlak) yünlü saten kumaş.

calamander, *is.* abanoz tahtası : Seylan ve Hindistan'da yetişen abanoz ağacından *(Diospyros quaesita)* elde edilen ve zarif mobilya yapmakta kullanılan sert tahta.

calamary, *is., ç.* **-maries** mürekkep balığı *(Loligo).* **calamar** *d.d.*

calamine, *is.* **1.** kalamin : çinko oksit ve %0.5 demir oksitten ibaret pembe toz. Deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan merhemlere, losyonlara katılır. ~ **lotion** : yanık merhemi, güneş yanığının sızısını hafifletmek için cilde sürülen losyon, **2.** *min. bk.:* **hemimorphite**, **3.** *Brit. bk.:* **smithsonite.**

calamint, *is.* kekik *(Satureia calamintha)* : nanegillerden kuzey ılıman bölgelerde yetişen kokulu ot. **calamint balm, basil thyme** *d.d.*

calamite, *is.* kalamit *(Calamites Pteridophyta)* : Paleozoik çağa ait bir bitkinin fosili. Atkuyruğu bitkisine benzer, fakat boyu 30 m'yi geçer. **~an = calamitoid** : kalamit+, kalamite benzer.

calamitous, *sf.* **1.** belâlı, feci, felâketli, musibet/âfet gibi, felâket doğuran. *a ~ defeat. In the ~ flood 250 people died.* **2. ~ly** : feci bir şekilde, **3. ~ness** : fecaat, belâ, musibet, felâket(li oluş). ***e.a.***- *1. disastrous.*

calamity, *is., ç.* **-ties** felâket, musibet, âfet, belâ, facia, fecaat. **60 people were killed in the ~** : Faciada 60 kişi öldü. ***e.a.***- *disaster, misery, misfortune, distress, catastrophe, mishap, hardship.*

calamondin, *is.* **1.** *bot.* Filipin portakalı *(Citrus mitis)* : Filipinler'de yetişen bodur portakal ağacı, **2.** ~ **orange** *d.d.* Filipin portakalı : bu ağacın mandalinaya benzeyen ufak meyvesi. Suyu pek makbuldür.

calamus, *is., ç.* **-mi 1.** *bot. bk.:* **sweet flag**, **2.** bu bitkinin kokulu kökü, **3.** hezaren, baston sopası elde edilen palmiye ağacı, **4.** telek. ***e.a.***- *4. quill.*

calash, *is.* **1.** (tek atlı, iki tekerlekli) fayton, **2.** ~ **top** *d.d.* fayton körüğü, faytonun açılıp kapanan tentesi, **3.** kukuleta, körüklü şapka, fayton körüğü biçiminde kadın şapkası.

calathos = calathus, *is., ç.* **-thi** (eski Mısır ve Yunan sanatında bereket/bolluk simgesi olarak kullanılan, vazo biçiminde) meyve sepeti.

calaverite, *is.* kalaverit : altın tellürit, $AuTe_2$. Gümüş gibi parlak altın cevheri. Az miktarda gümüş içerir.

calc-, *ön ek* **1. calcareous** (= kalkerli, kireçli) kelimesinin kısaltılmışı, **2.** *bk.:* **calci-.**

calcaneal = calcanean, *sf.* topuk kemiği+.

calcaneum, *is., ç.* **-nea** *bk.:* **calcaneus.**

calcaneus, *is., ç.* **-nei 1.** ökçe/topuk kemiği, **2.** dört ayaklı omurgalılarda buna tekabül eden kemik.

calcar, *is., ç.* **calcaria** *biy.* mahmuz, (mahmuza benzer) çıkıntı (Kuş ayaklarında, bazı yapraklarda vb.).

calcarate(d), *sf. biy.* mahmuzlu, (mahmuz gibi) çıkıntılı. ***e.a.***- *spurred.*

calcareous, *sf.* **1.** kireçli, kireç gibi, kalkerli. *~ earth.* **2.** kalsiyumlu, kalsiyum içeren, **3. ~ly** : kireçli bir şekilde, **4. ~ness** : kireçlilik.

calcariferous, *sf.* mahmuzlu, çıkıntılı.

calceate, *sf.* pabuçlu, ayakkabılı (bazı dinî tarikatler için söylenir).

calcedony, *bk.:* **chalcedony.**

calceiform, *sf. bk.:* **calceolate.**

calceolaria, *is. bot.* çanta çiçeği, terlik çiçeği *(Calceolaria)* : terlik biçiminde çiçekler açan bitkilerden herhangi biri. **slipperwort** *d.d.*

calceolate = calceiform, *sf. bot.* terliksi, terlik biçiminde (bazı orkidelerin alt dudağı/petali gibi).

calces, *ç. is. bk.:* **calx.**

calci-, *ön ek* "kireç, kalsiyum, kalsiyum tuzu". *ör.: calcify.* Sesli harf önünde : **calc-.**

calcic, *sf.* kireçli, kalsiyumlu.

calcicole, *is.* kireçli toprakta yetişen bitki.

calcicolous, *sf.* kireçli toprakta yetişen.

calciferol, *is. biy. kim.* D2 vitamini : $C_{28}H_{43}OH$: süt, balık, yağ, yumurta vb. gıdalarda bulunan beyaz renkte, kristalli, yağda erir doymamış alkol. Kemik hastalıklarını önleme ve tedavide kullanılır.

calciferous, *sf. kim.* **1.** kalsiyum tuzları (özellikle CaCO3) oluşturan, **2.** kireçli, kalsiyum karbonat içeren. ~ *rocks.*

calcific, *sf. zool. anat.* kalsiyum tuzları yapan veya kalsiyum tuzlarına dönüştüren.

calcification, *is.* **1.** kireçleşme, **2.** *fizy.* kireçlenme, damar ve dokularda erimeyen Ca ve Mg tuzlarının birikmesi, **3.** *anat. jeol.* kireçli oluşum, **4.** topraktaki kolloitleri doyum haline yaklaştırmak için toprak yüzeyine yeter miktarda kireç verilmesi.

calciform, *sf.* topuklu, topuk gibi çıkıntısı olan.

calcifuge, *is.* kireçli toprakta yetişmeyen bitki.

calcifugous, *sf.* kireçli toprakta yetişmeyen.

calcify, *f.* **-fied, -fying 1.** *fizy.* kireçleş(tir)mek, kemikleş(tir)mek, **2.** sertleş(tir)mek, katılaş(tır)mak.

calcimine = kalsomine, *is.&f.* **-mined, -mining 1.** sıva, badana, kireç badanası, tavan ve duvarlar için beyaz veya hafif renkli badana, **2.** sıvamak, badanalamak.

calcination, *is.* (kireç vb.) yakma, yanma.

calcinatory, *sf.&is., ç.* **-tories 1.** yakmaya/kavurmaya mahsus, **2.** yakma/kavurma/kurutma cihazı/fırını.

calcine, *f.* **-cined, -cining 1.** yakıp kül etmek, yanıp kül olmak, **2.** kavur(ul)mak, kavrulup/kuruyup toz hâline gelmek, **3.** ısıtarak oksitlemek, **4.** yumuşatmak. **calcinize** *d.d.*

calcinosis, *is., ç.* **-noses** *patol.* kireçlenme, bedenin bazı dokularında aşırı miktarda kalsiyum tuzlarının birikmesi.

calcite, *is.* kireç taşı, kalsiyum karbonat, CaCO3 : mermer, kireç taşı ve tebeşiri oluşturan altı köşe kristalli beyaz madde. **calcitic** : kireç+, kireçli.

calcium, *is. kim.* kalsiyum, iki valanslı, beyaz, alkali toprak maden. Kireç taşı, mermer, tebeşir ve alçıda bulunur. Simgesi **Ca**, atom ağ. 40.08, atom nu. 20, özgül ağ. (20 C'de) 1.52.

calcium arsenate, *is. kim.* kalsiyum arsenat, Ca3(AsO4)2 : böcek öldürmekte kullanılan beyaz zehirli toz veya bunun eriyiği.

calcium carbide, *is. kim.* karpit, CaC2 : kireç taşı, kok ve antrasitle ısıtılarak elde edilen koyu gri toz. Su ile birleşince asetilen üretir. **carbide, calcium asetylide** *d.d.*

calcium carbonate, *is. kim.* kalsiyum karbonat, CaCO3 : doğada kireç taşı hâlinde bulunur. Kireç ve çimento yapmakta, diş macunlarında kullanılır.

calcium chloride, *is. kim.* kalsiyum klorür, CaCl2 : beyaz, ziyadesiyle nem çeker madde. Kurutucu, koruyucu, soğutucu ve tozlanmayı önleyici olarak kullanılır.

calcium cyanamide, *is. kim.* kalsiyum siyanamit, CaCN2 : Yapay gübre, zararlı otları öldürücü olarak ve azot bileşimleri yapmakta kullanılır.

calcium cyclamate, *is. kim.* kalsiyum siklamat, (C6H11NHSO3)2CaH2O : alkolsüz gazozlu içecekleri tatlandırmakta kullanılan beyaz toz.

calcium hydroxide = calcium hydrate, *is. kim. bk.:* **slaked lime.**

calcium hypochlorite, *is. kim.* kalsiyum hipoklorit, CaCl2O2 : ağartmada ve mikrop öldürmede kullanılan beyaz toz.

calcium light, *is.* kalsiyum ışığı : kalsiyumu oksijen, hidrojen alevinde kızgın hâle getirerek elde edilen parlak ışık. **limelight, oxycalcium light, Drummond light** *d.d.*

calcium nitrate, *is. kim.* kalsiyum nitrat, Ca(NO3)2 : gübre, kibrit, patlayıcı madde yapımında kullanılır. **Norvegian salpeter** *d.d.*

calcium oxide, *is. kim.* kireç, kalsiyum oksit, CaO. ***e.a.****- lime.*

calcium phosphate, *is. kim.* kalsiyum fosfat. Bazı kayalarda ve hayvan kemiklerinde bulunur. Birkaç çeşidi vardır : (a) CaH4P2O8 : yapay gübre ve pişirme tozu olarak, (b) CaHPO4 ilâç ve hayvan yemi yapmakta, (c) Ca3P2O8 gübre olarak kulanılır, (d) doğal şekli olan Ca5(F,Cl,OH,1/2CO3)(PO4)3 ise kayalarda, kemik ve dişlerin yapısında bulunur.

calcium propionate, *is. kim.* kalsiyum propiyonat, Ca(CH3CH2COO)2 : ekmekçilikte küflere karşı kullanılır.

calcium silicate, *is. kim.* kalsiyum silikat, Portland çimentosunun esas maddesi. Ca3SiO5 veya Ca2SiO4.

calcography, *is.* tebeşir veya pastelle resim yapma sanatı.

calcsinter, *is. min. bk.:* **travertine.**

calcspar, *is.* kristalleşmiş kalker/kireç taşı.

calctufa = calctuff, *is.* (kireçli) sünger taşı : kireçli su kaynaklarında raslanır.

calculable, *sf.* **1.** hesaplanabilir, hesap edilebilir, **2.** güvenilebilir, itimat edilebilir, **3.** **~ness = calculability** : hesaplanabilme, **4.** **calculably** : hesaplanabilecek/güvenilebilecek şekilde. ***e.a.**- 2. dependable, reliable, trustworthy.*

calculate, *f.* **-lated, -lating 1.** hesaplamak, hesap etmek. *The scientist ~d the time the spaceship will reach the moon.* **2.** tahmin/takdir etmek. *I calculated that it would cost $275.* **3.** bir maksat ve gayeye göre önceden düşünüp kararlaştırmak, **4.** *ABD* (a) zannetmek, sanmak, (b) plânlamak, tasarlamak. *That was a ~d threat : she meant to annoy you.* **5.** **~ on/upon** : güvenmek, dayanmak, bel bağlamak. *to ~ upon having good weather.* ***e.a.**- 1. compute, count, reckon, figure, 2. estimate, 4. (a) think, guess, (b) intend, plan, 5. count, rely. NOT* **: CALCULATE, COMPUTE, RECKON** matematik yolu ile hesap etmek demektir. **CALCULATE** en basitten en karışık olanlarına kadar bütün matematik işlemlerine uygulanabilirse de daha ziyade kompleks, zor hesaplar için kullanılır. **COMPUTE** basit hesaplara, örneğin dört aritmetik işlemine, **RECKON** ise zihnî hesaba veya çok basit hesap ve tahminlere uygulanır.

calculated, *sf.* **1.** hesap edilmiş, hesaplı, **2.** iyi düşünülmüş, plânlanmış. **3.** kasıtlı, önceden tasarlanmış, **4.** ***~~ly : hesaplı/plânlı bir şekilde, iyi düşünülüp hesaplanarak.

calculating, *sf.* **1.** hesap/tahmin eden, **2.** ihtiyatlı, dikkatli, tedbirli, müdebbir, **3.** bencil, egoist, düzenbaz, dalavereci, **4.** **~ly** : hesaplayarak, dikkat ve ihtiyatla, her ihtimali düşünerek; bencillikle, düzenle, dalavere ile, **5.** **~ machine** *bk.:* **calculator**. ***e.a.**- 2. cautious, 3. shrewd, cunning, selfish, scheming.*

calculation, *is.* **1.** hesap(lama), **2.** hesap sonucu, hesapla elde edilen sonuç. *His ~ agrees with ours. His ~ was correct/wrong.* **3.** tahmin, takdir, **4.** (önceden dikkatle) plânlama, tasarlama, **5.** kurnazca alınan tedbir, bencillik, dalavere, düzen. ***e.a.**- 1. computation, figuring, reckoning, 3. forecast, estimate, estimation, 4. forethought, 5. scheming selfishness.*

calculative, *sf.* hesap+, hesaplanan, hesapla ilgili.

calculator, *is.* **1.** hesaplayan, hesap eden, hesap yapan, **2.** **calculating machine** *d.d.* hesap makinesi, **3.** hesap makinesini kullanan/işleten kimse, **4.** hesap cetvelleri/tabloları.

calculous, *sf. patol.* kumlu, taşlı, kum/taş/çakıldan meydana gelen, bunların varlığı ile beliren/ilgili.

calculus, *is., ç.* **-li/-luses 1.** *mat.* işlence, hesap, analiz. **differential ~** : türetke işlencesi, diferansiyel hesap. **integral ~** : tümlev işlencesi, entegral hesap. **~ of probability** : olasılık işlencesi. **~ of tensors** : gerey işlencesi. **~ of variations** : değişmeler işlencesi. **~ of vectors** : yöneyler işlencesi, **2.** (böbrek, öd kesesi vb. organlarda oluşan) taş, kum.

caldarium, *is., ç.* **-daria** (eski Roma'da) hamam.

caldera, *is., ç.* **-deras** *İsp.* volkan çukuru : patlama veya çöküntü sonucu krater tabanında oluşan çukur.

caldron, *is. bk.:* **cauldron.**

calèche, *is. bk.:* **calash** (1).

Caledonia, *is.* Kaledonya, İskoçya'nın eski adı. **~n** : Kaledonya+. **~n Canal** : Kaledonya Kanalı : K İskoçya'da Atlantiği Kuzey Denizine bağlayan kanal (97 km).

calefacient, *sf.&is.* ısıtan, ısıtıcı (ilâç).

calefaction, *is.* ısınma, ısıtma. **calefactive** : ısıtıcı.

calefactory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** ısıtan, ısıtıcı, **2.** sıcak oda, manastırda ısıtılan oturma odası.

calendar, *is.&gl.f.* **1.** takvim. **Gregorian ~** : Gregor takvimi, halen hemen hemen bütün dünyada kullanılan takvim. 1582'de Papa XIII. Gregory tarafından tesis edilmiştir. **Julian ~** : Jülyan takvimi, 1582'den önceki takvim. (İngiltere 1752'ye kadar bu takvimi kullandı). **Moslem/Mohammedan ~** : Hicrî takvim : birçok Müslüman ülkede kullanılır. **Hebrew/Jewish ~** : İbranî takvimi : Dünyanın M.Ö. 3761'de kurulduğunu farz ederek o tarihten itibaren yılları sayar. **2.** günlük, gündem, ruzname, **3.** yıllık, salname, **4.** gündeme almak, takvime kaydetmek, **5.** **~ day** : takvim günü : bir gece yarısından müteakip gece yarısına kadar geçen 24 saatlik süre, **6.** **~ month** : (a) takvim ayı, takvimdeki aylardan her biri.

You'll be paid by ~ month. (b) bir ayın belirli bir gününden müteakip ayın aynı gününe kadar geçen zaman. *From January 12 to March 12 is two ~ months.* **7. ~ year = civil year = legal year** : takvim yılı : (a) *bk.:* **year** (2), (b) bir yılın belirli bir gününden ertesi yılın aynı gününe kadar geçen süre.

calender, *is.&gl.f.* **1.** silindirli ütü/perdah makinesi, **2.** (silindirli) ütüden geçirmek, perdahlamak, **3.** kalender, ehlidil, rint, **4. ~er** : ütücü, perdahçı.

calendric(al), *sf.* takvim+, takvime ait, takvimde kullanılan, takvimle ilgili.

calends = kalends, *ç. is.* (eski Roma takviminde) ayın ilk günü. **On/at the Greek ~** : Asla/hiçbir zaman/çıkmaz ayın son çarşambasında / balık kavağa çıkınca. **That will not happen till the Greek ~** : Balık kavağa çıkmadıkça bu iş olmaz.

calendula, *is.* **1.** *bot.* kadifegiller *(Calendula officinalis)* : aynısefa, kadife çiçeği, kırk kat vb. gibi çiçekli bitkiler, **2.** bunların (hekimlikte yaraları tedavide kullanılan) kurutulmuş çiçekleri.

calentura = calenture, *is. patol.* sıcak ülke humması : tropik ülkelerde aşırı sıcaklığın sebep olduğu hezeyanlı, halüsinasyonlu humma.

calesa, *is. İsp.* Filipin faytonu.

calescence, *is.* ısınma, sıcaklığın yükselmesi.

calescent, *sf.* ısınan, sıcaklığı yükselen.

calf, *is., ç.* **calves 1.** dana, buzağı. **~ love** : gençlik aşkı, ilk aşk, **2.** balina/fil vb. yavrusu. **whale ~** : balina yavrusu. **elephant ~** : fil yavrusu, **3. cow in/with ~** : gebe inek, **4. calfskin** *d.d.* dana derisi, **5.** *k.d.* beceriksiz, acemi, salak (çocuk/adam), **6.** *coğ.* buz dağından kopmuş parça, küçük buz dağı, aysberg, **7.** baldır, bacağın dizden aşağı etli kısmı, **8. ~-leather = calfskin** : dana derisi, meşin, videla, **9. kill the fatted ~** : aile efradının birinin dönüşünü kutlamak.

calf's foot jelly, *is.* paça peltesi : pelteleşmiş dana paçası suyu.

Calgary redeye, *Cnd. argo* bira ve domates suyu.

Caliban, *is.* canavar, çirkin ve hayvan gibi kimse (Shakespeare'in *The Tempest* komedisinden).

caliber = calibre, *is.* **1.** (borularda) iç çap, **2.** *As.* (a) çap : top/tüfek namlusunun iç çapı. Küçük silâhlar için inçin yüzde veya binde biri olarak, tüfek ve toplar için mm olarak ifade edilir. 45'lik bir tabancanın namlu iç çapı 0.45 inçtir. (b) mermi çapı, (c) silâhın namlu uzunluğunun çapına oranı, **3.** yetenek, ehliyet, meziyet, derece, mertebe, nitelik, önem, değer. **a high ~ person** : çok yetenekli bir kimse. *A mathematician of high ~.* **An era of high moral ~** : Ahlâk düzeyi yüksek bir çağ. *This work is of a very high ~ .* **People of very different ~** : Çok değişik nitelikte kimseler.

calibered = calibred, *sf.* yetenekli, üstün, meziyetli, değerli.

calibrate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** ayarlamak, ayarını düzeltmek, kalibre etmek, **2.** bölmelendirmek, derecelemek, ölçülemek, taksimatlandırmak, **3.** (top, havan topu vb.) menzilini tayin etmek, **4.** niteliğini/yeteneğini/ehliyetini/derecesini/mertebesini belirtmek, **5. calibrater = calibrator** : ayarcı, çapçı, **6. calibration** : bölmelendirim, ayarlama, dereceleme.

calices, *ç. is. bk.:* **calix.**

caliche, *is. jeol.* **1. Chile salpeter** *d.d.* Şili güherçilesi : Şili'de doğal olarak bulunan katışıklı sodyum nitrat, **2.** NaNO3 ve NaCl katışık kum ve kilden oluşan tortul arazi, **3.** kurak ve sıcak ülkelerde kireçli tortul arazi.

calicle, *is.* **1.** *biy.* kesecik, **2.** *bot.* çanak, **3. calicular** : kesecik/çanak şeklinde.

calico, *sf.&is., ç.* **-coes, -cos 1.** basma (kumaş), **2.** *Brit.* pamuk bezi, patiska, **3.** basmadan yapılmış, **4.** basma gibi (desenli, puanlı vb.), alacalı, **5.** *esk.* Hint basması, **6. calicoback** *bk.:* **harlequin bug, 7. ~ bass = strawberry bass** *zool.* alacalı levrek *(Pomoxys sparoides)*, **8. ~ bush = ~ tree** *bot.* dağ taflanı, **9. ~ cat** : alacalı kedi, karışık sarı, siyah, beyaz renkli tüyleri olan kedi. ***e.a.***- *4. spotted, 7. black crappie, kelp bass, 8. mountain laurel, 9. tortoise-shell cat.*

calif = caliph = kalif = khalif, *is.* halife.

califate = caliphate = kalifate = khalifate, *is.* halifelik

California, *is.* **1.** Kaliforniya, **2. ~ condor** *zool.* Kaliforniya akbabası *(Gymnogyps californianus)* : G Kaliforniya dağlarında yaşayan nesli hemen hemen tükenmiş iri kuş, **3. ~ fuchsia** *bot.* Kaliforniya küpe çiçeği *(Zauschneria cali-*

fornica) : koyu kırmızı iri çiçekler açan kalımlı bir bitki, **4. ~ holly** *bk.:* **toyon, 5. ~ laurel** *bot.* Kaliforniya defnesi *(Um-bellularia californica)* : Kaliforniya ve Oregon'da yetişir. Yaprakları güzel kokulu, top top çiçekleri sarımtrak yeşil renklidir. **Oregon myrtle, cajeput** *d.d.* **6. ~ live oak** : Kaliforniya meşesi *(Quercus agrifolia),* **7. ~ nutmeg** : Kaliforniya küçük Hindistan cevizi *(Torreya californica)* : gri kahverengi kabuklu, meyvesi açık yeşil renkli ve mor damarlı, yaprağını dökmeyen bir ağaç, **8. ~ poppy** *bot.* Kaliforniya gelinciği *(Eschcholtzia californica)* : sarı, turuncu, kırmızı çiçekler açar, **9. ~ privet** *bot.* kurtbağrı *(Ligustrum ovalifolium)* : Japon asıllı çit bitkisi, **10. ~ rose** : Japon gülü *(Convolvulus japonicus)* : D Asya asıllı iri pembe gül, **11. ~ rosebay** *bot.* pembecik *(Rhododendron californicum),* **12. ~ sea lion** *bk.:* **sea lion.**

californium, *is. kim.* kaliforniyum : kararsız bir ışınetkin öğe. Simgesi **Cf,** atom nu. 98. Kaliforniya üniversitesinde **curium 242**'yi alfa parçacıklarıyla bombardıman ederek elde edilmiştir.

caliginous, *sf. esk.* **1.** loş, karanlık, muzlim, **2. ~ly** : loş/karanlık bir şekilde, **3. ~ness = caliginosity** : loşluk, karanlık, zulmet. ***e.a.*** *- 1. dim, dark, obscur, misty.*

caligraphy, *is. bk.:* **calligraphy.**

calimanco, *is. bk.:* **calamanco.**

calipash=callipash, *is.* kaplumbağa eti : kaplumbağa üst kabuğunun hemen altındaki peltemsi yeşilimtrak et.

calipee, *is.* kaplumbağa eti : kaplumbağanın alt kabuğuna yakın olan peltemsi sarımtrak et.

caliper = calliper, *is.&gl.f.* **1. ~s = ~ compass** *d.d.* çap pergeli, çapölçer, **2.** ölçüt : kalınlık veya iki yüzey arası boşluk ölçmeye yarayan taksimatlı alet, **3.** kalınlık veya derinlik, **4.** (çap pergeli/çapölçer/ölçüt) ile ölçmek, **5. ~ rule** : kompas.

caliph/calpihate, *is. bk.:* **calif/califate.**

calisaya, *is.* kınakına ağacının kabuğu.

calisthenic(al), *sf.* estetik jimnastik+.

calisthenics = callisthenics, *is.* **1.** estetik jimnastik : sağlık ve vücut güzelliği sağlayan hafif beden hareketleri, **2.** estetik jimnastik bilimi.

calix, *is., ç.* **calices 1.** çanak, **2.** çanak şeklinde herhangi bir organ (çiçek zarfı vb.), **3.** (kiliselerde) ayinde kullanılan kadeh. ***e.a.*** *- 3. chalice.*

calk, *is.&gl.f.* **1.** *bk.:* **caulk, 2. calkin** *d.d.* nal sivrisi : atın kaymaması için nalında yapılan sivri çıkıntı, **3. calker** *d.d.* kabara çivisi : kaymayı önlemek için kundura tabanı veya ökçesine çakılan çivi, **4.** sivri nal veya kabara çivisi çakmak, **5.** kabara ile yaralamak.

calker, *is.* **1.** *bk.:* **caulker, 2.** *bk.:* **calk** (3).

call^1, *gl.f.* **called, calling 1.** çağırmak. *Mother is ~ing me. to ~ the congress into session.* **to ~ a cab** : taksi çağırmak. **This is Ankara ~ing** : Burası Ankara (Radyosu). **2.** davet etmek. *to ~ s.o. to the dinner. The minister ~ed the union leaders to a meeting.* **3.** (listeden) yüksek sesle okumak, yoklama yapmak. *I'll ~ the numbers. Please ~ the names of the people who are present.* **4.** (dikkati) çekmek, celp etmek, kendine çekmek. *She tried not to ~ attention to herself.* **5.** (uykudan) uyandırmak. *Call me at 6 o'clock.* **6.** telefon etmek. *~ me as soon as you arrive.* **7.** (resmen) ilân etmek/emretmek. *The President ~ed an election.* **to ~ a halt to sth** : bir şeye son vermek, **8.** celp etmek, davet etmek, getirtmek, götürmek. **to ~ s.o. as a witness** : birini tanık olarak getirtmek. **to ~ a case to court** : bir davayı mahkemeye götürmek. **to ~ to mind** : hatırlatmak, aklına getirmek, **9.** yaratmak, ibda etmek, meydana getirmek, **10.** gündeme almak, işleme/muameleye koymak. *The judge ~ed the case. His case was ~ed today.* **11.** *k.d.* (a) ispata davet etmek. *They ~ed him on his story.* (b) vaadini tutmasını istemek, (c) eleştirmek, tenkit/muaheze etmek. *She ~ed him on his vulgar language.* **12.** *sp.* (a) hükmü ilân etmek. (b) (oyunu) tatil etmek/iptal etmek. *to call a game because of rain.* **13.** ödenmesini/tediyesini istemek. **The bank ~ed my loan** : Banka borcumu ödememi istedi. **The company will ~ its bonds May first** : Şirket 1 Mayısta bonolarının ödenmesini isteyecek. **14.** istemek, talep etmek. **to call a truce** : mütareke talep etmek, **15.** (senet vb.) ödemek için ibrazını istemek, **16.** adlandırmak, ad/isim vermek, ad koymak. *We'll ~ the baby Leylâ.* **to be ~ed X** : adı X olmak. **What are you ~ed** : Adın nedir? **He is ~ed after his grandfather** : Ona dedesinin adını koydular. **17.** demek, yerine koymak, farz etmek, zannetmek. **He ~ed me a liar** : Bana yalancı dedi. **I don't know how much**

it is, but let's ~ it $5 : Fiyatını bilmiyorum, haydi diyelim 5 dolar. **He ~s me a fool** : Beni aptal yerine koyuyor. **He ~s himself a hero** : Kendini kahraman zannediyor. **18.** saymak, addetmek, telâkki etmek. *I don't call German a hard language.* **19.** (iskambil) (a) kart istemek, (b) (bir oyuncudan) kartlarını göstermesini istemek, (c) ortağı ile işaretleşmek, (d) pokerde eşit pey sürmek, **20.** *k.d.* doğru/isabetli tahminde bulunmak, **21.** bağırmak, **22.** (hayvan/kuş) ötmek. *The birds are ~ing (each other).* **23.** *Brit.&İsk. argo* sövmek, kötü söz söylemek. *She's always ~ing me.* **to ~ names** : alay etmek, ad/lâkap takmak, küçük düşürücü sözler söylemek. *He ~ed me names.* **24. ~ at/in/on/for** : uğramak, kısa bir ziyarette bulunmak, **25. ~ away** : çağırmak, celp etmek, göndermek. **to be ~ed away on business** : göreve çağırılmak, görev ile uzaklaşmak/gitmek. **to be ~ed away from a meeting** : (daha önemli bir iş için) toplantıyı terk etmek (zorunda kalmak), **26. ~ back** : (a) geri çağırmak. *He was about to leave when his secretary ~ed him back.* (b) tekrar uğramak/ziyaret etmek. *The salesman will ~ back later.* (c) karşılık vermek, cevaben telefonla aramak, sonra telefon etmek. **I'll ~ you back** : Sana sonra telefon ederim. (d) **~ back to s.o.** : dönüp birini çağırmak, bağırarak birine cevap vermek. *I ~ed back: "Don't forget!"* **27. ~ by** *k.d.* (geçerken) uğrayıvermek. **I'll ~ by at the shops on the way home** : Eve gelirken çarşıya uğrayıvereceğim. **28. ~ down** : (a) dilemek, dua etmek. **to ~ down curses to s.o.'s head** : birine beddua/lânet etmek. (b) *argo* yermek, zemmetmek, hakkında kötü şeyler söylemek. *The newspapers ~ed down his latest book.* (c) *argo* azarlamak, paylamak. *His father ~ed him down for being late.* (d) *argo* meydan okumak, birini kavgaya/düelloya davet etmek. (İngiltere'de bu anlamda **call out** kullanılır), **29. ~ for** : (a) gidip/uğrayıp almak, alıp getirmek. **I'll ~ for you at 9 o'clock** : Saat 9'da gelir seni alırım. **to be (left till) ~d for** : gelinip alınacak. (b) istemek, talep etmek, (birini) çağır(t)mak, birisine seslenmek. **~ for help** : yardım istemek. **~ for the bill** : fatura istemek. **~ for the waiter** : garsona seslenmek. (c) gerek(tir)mek, yerinde olmak, yakışık almak, icap et(tir)mek, zorunlu kılmak. **Your remark was not ~ed for = It was an uncalled for remark** : Sözün yersizdi/yakışık almadı. **to ~ for an explanation** : açıklamayı gerektirmek, **30. ~ forth** : sebep olmak, meydan vermek, yol açmak, ortaya çıkarmak. **This is a task that will ~ forth all his energies** : Bu, onun bütün gücünü ortaya koyacak (gerektirecek) bir iştir. **31. ~ in** : (a) ödenmesini istemek, (borcu/parayı) tahsil etmek/toplamak. *I'll ~ in the money I lent.* (b) tedavülden kaldırmak. *The government ~ed in all old $ 1 bills.* (c) içeriye çağırmak, davet etmek, buyur etmek, başvurmak, müracaat etmek. **I'll ~ my friends in** : Arkadaşlarımı (eve) davet edeceğim. **My father is very ill, I must ~ in a doctor at once** : Babam çok hasta, hemen bir doktor çağırmalıyım. (d) geri çağırmak. *GM has ~ed in 1984 model cars to correct a faulty transmission.* (e) uğramak, kısa bir ziyaret yapmak. *He was out when I ~ed in.* (f) **~ in question** : şüphe etmek/çekmek/uyandırmak, itiraz etmek, **32. ~ into** : meydana/ortaya koymak, getirmek, çıkarmak. **~ into being/existence** : yaratmak. **The space age has ~ed into existence a whole new body of scientific and technical words** : Uzay çağı birçok yeni bilimsel ve teknik kelimenin yaratılmasına yol açtı. **~ into play** : ortaya koymak, harcamak. **~ into play all one's powers** : bütün gücünü harcamak, **33. ~ it a day** : *bk.:* **day** (8), **34. ~ it quits** : terk etmek, son vermek, paydos etmek, bırakmak, vazgeçmek, **35. ~ off** : (a) uzaklaştırmak. *Please ~ off your dog.* (b) *k.d.* iptal etmek, sona erdirmek, tatil etmek. *The picnic was ~ed off because of rain.* **~ off a deal** : bir anlaşmayı iptal etmek. **~ off a strike** : grevi sona erdirmek, **36. ~ on = ~ upon** : (a) istemek, dilemek, rica etmek. I ~ *on the people of this country to work hard for national unity.* **to ~ upon God** : Allahtan dilemek/niyaz etmek. **to ~ upon s.o. to apologize** : birisinden özür dilemesini istemek. (b) (kısa bir süre için) ziyaret etmek. *to ~ on friends. I'll ~ on Mary tomorrow.* (c) ihtiyacı olmak. *to ~ on all one's strength.* **37. ~ out** : (a) bağırmak, seslenmek. *The fisherman ~ed out to the men on the shore.* (b) göreve çağırmak. *~ out the firemen/the army/troops.* (c) *bk.:* **call forth**, (d) işi bıraktırmak, grev yaptırmak. *The miner's leader ~ed out his men.* (e) *Brit.- argo bk.:* **call down** (d), **38. ~ over** : yoklama yapmak, yanına çağırmak. **~ over the names** : yoklama yapmak. **I ~ed him over** : Onu yanıma çağırdım. **39.** ~ **a spade a spade** *bk.:* **spade**^{1} (9), **40.** ~ **together** : toplamak, toplantıya çağırmak. *The President ~ed the Parliament together.* **41.** ~ **up** : (a) ansı(t)mak, hatırla(t)mak, anı/hatıra uyandırmak, (b) telefon etmek, telefonla konuşmak. *I ~ed him up yesterday.* (c) askere çağırmak, silâh altına almak. *to ~ up reserves.* (d) getirmek, celp etmek. *The magician claims to be able to call up spirits from the dead.* (e) (radyo istasyonuna) mesaj göndermek. ***e.a.-*** ***1.*** *summon, hail,* ***2.*** *invite,* ***6.*** *telephone to,* ***7.*** *proclaim, order,* ***21.*** *shout,* ***26.*** *(a) recall,* ***29.*** *(a) pick up, fetch, (b) request, summon, (c) require, demand, need,* ***31.*** *(a) collect,* ***35.*** *(a) take away, distract, (b) cancel,* ***36.*** *(a) require, appeal to,* ***37.*** *(a) shout.*

call^2, *is.* **1.** çağır(ıl)ma, uyandır(ıl)ma. ~ **sign** : çağırma işareti. **I'd like a ~ at 7 a.m.** : Sabah saat 7'de beni uyandırın. **2.** bağırma, feryat. *They heard a ~ for help.* **3.** (kuş/hayvan) sesi. *The ~ of this bird is very loud.* **4.** davet, **5.** (avda) boru sesi, **6.** uğrama, (kısa ziyaret). **to make/pay a ~ on s.o.** : birini ziyaret etmek. *The princess makes a ~ on the King every morning.* **port of ~** : geminin uğradığı liman, **7.** çağrı, resmî davet, celp. *In the war, many people answered the ~ of their country.* **8.** *tiy.* çağrı, provaya davet, **9.** çekme, cazibe, çekicilik, çekici davet. *the ~ of the beautiful scenery.* **10.** teklif : (üniversitede) profesörlük/(kilisede) papazlık teklifi, **11.** sebep, vesile. **He had no ~ to say such things** : Böyle şeyler söylemesi için sebep yok. **There is no ~ for rejoicing** : Ortada sevinilecek bir şey (sebep) yok. **12.** istek, talep, rağbet. *There's not much ~ for these articles.* **to make a ~ on a person's time** : bir kimseyi meşgul etmek. **He has many ~s on his time** : Çok meşguldür, **13.** ihtiyaç, lüzum, hacet. *You have no ~ for more money.* **There is no ~ for you to worry** : Endişelenme/Endişeye lüzum yok. **14.** yoklama : listeden okuyarak hazır olanları belirleme, **15.** telefon konuşması, muhavere, telefon etme, telefonla konuşma talebi. **give a ~** : telefon etmek. **put a ~ through** : (uzak mesafeye) telefon etmek. **local ~** : şehir içi (telefon) konuşması. **long distance** *(veya Brit.:* **trunk**) ~ : şehirler arası konuşması. **person-to-person ~** : ihbarlı konuşma. **I have a ~ for you from London** : Sizi Londra'dan (telefonda) arıyorlar. **16.** (iskambil) kart isteme, kartlarını gösterme, (b) (poker) evvelkine eşit pey sürme, (c) (briç) pey sürme ve pas geçme. *It is your ~ now.* **17.** *sp.* hakem kararı. *The players disagreed with his ~.* **18.** *fin.* belirli bir süre içinde belirli bir fiyattan hisse senedi alma hakkı veren sözleşme. *bk.:* **put**^{2} (4), **19.** ödeme talebi, **20.** (dansta) talimat. *Listen to the ~ and you won't make mistakes.* **21. close ~** : dar kurtulma, güçlükle paçayı kurtarma. **have a close ~** : dar kurtulmak, **22. on ~** : (a) ihbarsız (vakti gelince) ödenecek, (b) **on/at ~** : göreve hazır, emre amade, derhal görev başına gelebilecek durumda. *The company car is always on ~ to take you to our meeting.* **come at ~** : çağırıldığı zaman gelmek. (c) (asker, hastabakıcı vb.) nöbetçi, görevli. *The nurse is on ~ tonight.* **23. pay a ~** : çiş yapmak, küçük abdest yapmak (kibar deyim), **24.** ~ **of nature** *bk.:* **nature** (15), **25. within ~** : yakında, çağırılınca işitebilecek mesafede. ***e.a.-*** ***23.*** *urinate.*

calla, *is. bot.* **1.** ~ **lily** *d.d.* Habeş zambağı *(Zantedeschia aethiopica)* : yılanyastığıgillerden G Afrika menşeli fakat ABD'de çok yetiştirilen çiçeğe benzer iri beyaz koçanlı bir bitki, **2.** bataklık üzümü *(Calla palustris)* : Avrupa ve K Amerika'nın soğuk bataklıklarında yetişen, kırmızı salkım meyveli, yürek biçiminde yapraklı bir bitki.

callable, *sf.* **1.** çağırılabilir, davet edilebilir, **2.** (bono, senet vb.) vadesinden önce ödenebilir, **3.** talep vukuunda ödenmesi gereken.

callan(t), *is. İsk.* genç, delikanlı, oğlan. ***e.a.-*** *lad, boy.*

callback, *is.* geri çağırma : bir kusurun düzeltilmesi için bir seri otomobilin vb. geri çağırılması. ***e.a.-*** *recall.*

call bird, *is.* **1.** (av) tuzak kuşu, (b) müşterileri celp etmek için vitrinde gösterilen fevkalâde (ve tek) kelepir mal.

callboard, *is. tiy.* çalışma çizelgesi.

call box, *is.* **1.** imdat telefonu : polise, itfaiyeye telefon için yollara/sokaklara konulan telefon, **2.** *Brit.* telefon kulübesi/hücresi/kabini. ***e.a.-*** ***2.*** *telephone booth.*

callboy, *is.* **1.** *tiy.* çağırıcı : rol sırası gelen aktörü sahneye çağıran, **2.** (otelde) miço.

call button, *is.* zil düğmesi.

caller, *is.&sf.* **1.** çağıran, telefon eden, **2.** ziyaretçi, **3.** *İsk.* (a) taze (meyve, sebze, balık vb.), (b) serin, serinletici. ***e.a.***- *2. visitor, 3. (a) fresh, (b) cool, refreshing.*

callet, *is. İsk.* orospu, fahişe. ***e.a.***- *prostitute.*

call girl, *is. k.d.* telefonla randevu veren orospu/fahişe.

call house, *is.* telefonla randevu veren fahişelerin evi.

calli-, *ön ek* "güzel". Ör.: *calligraphy.*

calligrapher = calligraphist, *is.* hattat, güzel yazı yazan.

calligraphic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* süslü/güzel (yazı), özenerek yazılmış, **2.** **~ally** : özenerek, itina ile (yazı yazma).

calligraphy, *is.* **1.** hattatlık, **2.** güzel yazı, **3.** güzel yazı yazma sanatı, hüsnühat.

call-in = phone in, *is.&sf.* **1.** *rad. TV* canlı mülâkat : telefon eden dinleyici/seyircilerle yapılan konuşmanın yayını, **2.** mülâkatlı. **a ~ program** : canlı mülâkat programı.

calling, *is.* **1.** çağırma, bağırma, **2.** ziyaret. **~ card = visiting card** : kartvizit, **3.** meslek, iş, meşgale. *What is your ~?* **4.** davet. *He had a ~,* **5.** dürtü, iç eğilim, içten gelen kuvvetli arzu/istek. **He did it in response to an inner ~** : Onu, içten gelen bir arzuya uyarak yaptı. **6.** toplantı, toplanma, içtima, toplantıya davet. *the ~ of Parliament.* **7.** çiftleşme zamanı dişi kedinin çıkardığı ses. ***e.a.***- *3. vocation, 6. convocation.*

calliope, *is.* **1.** buharlı org : bir klavye ile kumanda edilen buhar (veya basınçlı hava) düdüklerinden oluşan müzik aleti, **2.** *b.h.* eski Yunan kahramanlık şiiri perisi. ***e.a.***- *1. steam organ.*

calliopsis, *is. bk.:* **coreopsis.**

callipash, *is. bk.:* **calipash.**

calliper, *is. bk.:* **caliper.**

callipygian = callipygous, *sf.* güzel kıçlı : kıç ve kalçasının şekli güzel olan.

callisthenics, *is. bk.:* **calisthenics.**

Callisto, *is.* **1.** *astr.* Jüpiter'in beşinci uydusu : Güneş sistemindeki en büyük uydu, **2.** *mit.* Zeüs'ün âşık olup sonra ayıya çevirerek Büyük Ayı burcuna yıldız yaptığı peri.

callithump = callathump = calithump, *is.* **1.** gürültülü şamatalı resmigeçit, **2.** tenekelerle serenat.

call letters = call sign, *is.* çağırma işareti.

call loan = call money, *is.* vadesiz borç : istendiği anda ödenmek üzere alınan borç. *bk.:* **time loan.** ***e.a.***- *demand loan.*

call number, *is.* (kütüphanede) kitap tasnif numarası.

callose, *is.* bitki gözesindeki karbonhidrat.

callosity, *is., ç.* **-ties** **1.** *patol.* nasır, **2.** *bot.* sertleşme, bitkide kalınlaşmış/sertleşmiş kısım, **3.** duygusuzluk, hissizlik, his ve heyecan yoksunluğu. ***e.a.***- *1. callus, 3. insensibility.*

callous, *sf.&f.* **1.** katı(laşmış), sert(leşmiş), **2.** duygusuz, hissiz, vurdumduymaz, ilgisiz, bîgâne, lâkayt, heyecansız. *a ~ person. a ~ attitude.* **3.** nasırlı, nasırlaşmış, **4.** katılaş(tır)mak, sertleş(tir)mek, **5.** duygusuzlaş(tır)mak, hissizleş(tir)mek, ilgisizleş(tir)mek, **6.** **~ly** : katı/sert/duygusuz/hissiz/ilgisiz bir şekilde, kayıtsızca, duygusuzca, lâkaydane, **7.** **~ness** : katılık, sertlik, nasırlılık, nasırlaşma, duygusuzluk, hissizlik, ilgisizlik. ***e.a.***- *1. hard, thick, thickened, 2. insensitive, indifferent, unsympathetic, inured.* ***k.a.***- *1. soft, 2. sensitive, sympathetic .*

call-over, *is. Brit.* **1.** (okul) yoklama, **2.** (yarışta) bahis listesinin okunması.

callow, *sf.* **1.** acemi, tecrübesiz, toy. *a ~ young man.* **2.** *az geçer* tüysüz, henüz tüyleri çıkmamış (civciv), **3.** **~ness** : acemilik, toyluk, tecrübesizlik. ***e.a.***- *1. immature, inexperienced, 2. featherless, unfledged.*

call rate, *is.* vadesiz borcun faiz oranı.

call sign, *is. bk.:* **call letters.**

call slip, *is.* kitap istek formu : istenen bir kitabın adını, yazarını, numarasını vb. yazmak için kütüphanelerde kullanılan basılı form.

call to quarters, *ABD- As.* "kışlaya git" borusu.

call-up, *is.* **1.** askere çağır(ıl)ma emri, **2.** belirli bir süre içinde askere alınanların sayısı.

callus, *is., ç.* **-luses**, *f.* **-lused, -lusing** **1.** *patol.* nasır, **2.** *anat.* kırık kemikleri birbirine kaynatmak üzere teşekkül eden kemik doku, **3.** *bot.* bitkinin yaralanan kısmında oluşan koruyucu doku, **4.** nasırlaş(tır)mak, **5.** (kırık kemikler) birbirine kaynaş(tır)mak, **6.** (bitkinin yaralanan kısmında) koruyucu doku oluşmak. ***e.a.***-*1. callosity.*

calm, *sf.&is.&f.* **1.** sakin, durgun. *a ~ sea.* **2.** esintisiz, rüzgârsız. *a ~ day.* **3.** heyecansız, telâşsız, soğukkanlı. *a ~ face. a ~ manner. Even after her husband died, she was ~.* **4.** durgunluk, sükûnet, sakinlik, asudelik. *There was a ~ on the sea.* **5.** esintisizlik, **6.** huzur, sükûn, rahatlık, heyecansızlık, telâşsızlık, **7.** durgunlaş(tır)mak, durulmak, sakinleş(tir)mek, yatış(tır)mak, teskin etmek, huzura/sükûna kavuş(tur)mak. **~ down** : yatış(tır)mak, sakinleş(tir)mek. *The excited girl quickly ~ed down. At last the wild wind ~ed down. I'll go and ~ your brother down.* ***e.a.**- 1. quiet, motionless, still, 3. tranquil, placid, peaceful, serene, 7. still, quiet, tranquilize, allay, soothe.* ***k.a.**-2. stormy, tempestuous, windy, 3. agitated.* *NOT* : **CALM, TRANQUIL, PLACID, SERENE, QUIET** ve **STILL** sıfatları şiddetli his, heyecan ve hareket yoksunluğunu belirtirler. **CALM** o andaki durumu niteler, bu durum geçici olabilir; halbuki **TRANQUIL** uzun süreli bir hâli belirtir. *A calm sea; A tranquil life.* **PLACID**, şahıslar için soğuk, durgun, hissiz demektir : **A placid person** : Hissiz bir kimse. **A pacid lake** : daima sakin, dalgasız, durgun göl demektir. Yeryüzünün hercümerç ve keşmekeşinden uzak şeyler **SERENE** ile nitelenir : *A serene sky;. a serene smile.* **QUITE** ve **STILL** ise gürültüsüz, telâşsız demektir. **QUIET** daha ziyade bağıl, **STILL** ise mutlak sükûneti niteler. *A quite meeting; Still waters* gibi.

calmative, *sf.&is. tıp* yatıştırıcı, uyuşturucu, sakinleştirici, müsekkin (ilâç).

calmly, *zf.* sükûnetle, sakin/durgun/heyecansız bir şekilde, soğukkanlılıkla.

calmness, *is.* durgunluk, sükûnet, sessizlik, heyecansızlık, soğukkanlılık.

calomel, *is. ecz.* kalomel, cıva klorür, HgCl : beyaz, tatsız toz. Müshil ve küf giderici olarak kullanılır. **mercurous chloride** *d.d.*

calorescence, *is. fiz.* ısıl ışın : kızılötesi ışınların plâtin gibi bazı maddelerde hasıl ettikleri ışınlama.

caloric, *sf.&is.* **1.** *fizy.* ısıl, ısısal. **the ~ content of food** : besinin ısıl içeriği, **2.** ısı+, **3.** *esk.* bir cisme ısı verdiği farz edilen kuramsal sıvı, **4. ~ity** : ısısallık.

calorie = calory, *is.* **1.** *fiz.* (a) **kilocalorie** *d.d.* büyük kalori, 1000 kalori. Kıs.: **Cal.** (b) **gram calorie/small calorie** *d.d.* küçük kalori : normal hava basıncı altında 1 gram saf suyu 14.5 C'den 15.5 C'ye kadar ısıtmak için gerekli ısı miktarı. *kıs.:* **cal, 2.** *fizy.* ısın : bir organizmanın yaydığı, besinin organizmada ürettiği ısı miktarı (büyük kalori olarak).

calorific, *sf.* ısıl, harurî. **~ally** : ısıl olarak, ısıl yoldan.

calorification, *is.* ısı üretimi, ısı verme.

calorimeter, *is. fiz.* ısınölçer, kalorimetre. **bomb ~** : ısın ölçme kabı : besinlerin ısıl değerini ölçmeye yarayan çelik kap. **calorimetric(al)** : ısın ölçümsel. **calorimetrically** : ısın ölçümle, ısın ölçme suretiyle.

calorimetry, *is. fiz.* ısınölçüm.

calory, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **calorie.**

calotte, *is.* bere, başlık, (Katolik papazların giydiği) kep, takke. ***e.a.**- skullcap, zucchetto.*

caloyer, *is.* Ortodoks keşiş/rahip.

calpac = calpack = kalpak, *is. T.* kalpak.

calque, *is. bk.:* **loan-translation.**

caltrop = calthrop = caltrap, *is.* **1.** *bot.* (a) boğa dikeni *(Tribulus terrestris)*, (b) *bk.:* **water caltrop**, **2. crowfoot** *d.d. As.* dikçivi : dört sivri mahmuzdan biri daima dik duracak şekilde yapılmış mahmuzlu top. Zırhlı araçların ve süvarinin ilerlemesine engel olmak için araziye döşenir.

calumet, *is.* (K Amerika'da Kızılderililerin törenlerde barış simgesi olarak kullandıkları) uzun süslü ağızlık.

calumniate, *f.* **-ated, -ating** iftira etmek, bühtan etmek, kara sürmek, suç atmak/isnat etmek. ***e.a.**- slander, defame, malign, asperse, vilify, revile.* ***k.a.**- eulogize, vindicate.*

calumniation, *is.* iftira, bühtan, kara sürme, suç atma/isnat etme. **calumniator** : iftiracı, müfteri.

calumniatory, *sf. bk.:* **calumnious.**

calumnious, *sf.* **1.** iftiracı, karalayıcı, iftira kabilinden, **2. ~ly** : iftira ile, bühtanla, iftira/bühtan ederek, karalayarak. ***e.a.**- 1. slanderous, defamatory.*

calumny, *is., ç.* **-nies 1.** iftira, bühtan, kara sürme, suç atma/isnat etme. *The calumnies against him were soon shown to be false.* **2.** küçük düşürme, adını kötüleme/kirletme, lekeleme. ***e.a.**- slander, defamation.*

calutron, *is. fiz.* yerdeş ayıran : kütle izgeçizere benzer şekilde çalışan ve yerdeşleri (izotopları) ayıran cihaz.

Calvados, *is.* (Normandiya'da elma şarabından yapılan) konyak.

calvaria = calvarium, *is. anat.* kafatası yuvarlağı.

Calvary, *is.* **1.** Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği yer, Golgotha, **2.** çarmıha gerilmenin temsilî resmi, **3.** *mec.* büyük ıstırap.

calve, *f.* **calved, calving 1.** buzağılamak, buzağı doğurmak, **2.** (buz dağı) parçalanmak.

calves, *ç. is.* buzağılar. Tekili : **calf.**

calvesfoot jelly, *is. bk.:* **calf's-foot jelly.**

Calvinism, *is.* **1.** *ilâh.* Kalvincilik, Kalvinizm, Kalvin doktrini : Allahın mutlak kudretine, kadere, insanın aczine inanır. Sıkı ahlâk kurallarına dayanır, **2.** Kalvinizm doktrinine inanma, **3. Calvinist** : Kalvinci, **4. Calvinistic(al)** : Kalvinci+, **5. Calvinistically** : Kalvincilikle, Kalvinizm gereğince.

calvities, *is.* dazlaklık, kellik : özellikle başın üst ve arkasındaki saçların dökülmesi. ***e.a.*** *- baldness.*

calx, *is., ç.* **calxes/calces 1.** maden külü : maden veya cevherinin yakılmasından artakalan kül veya oksit, **2.** kireç taşı.

calycate, *sf. bot.* çanaklı : çiçek zarfı/çanağı olan.

calyceal = caliceal, *sf. bot.* çanaksı, çanak+, çiçek zarfı+.

calyces, *ç. is. bk.:* **calyx.**

calycinal = calycine, *sf. bot.* çanaksı, çanak gibi, çiçek zarfına benzer/ait.

calycle, *is. bot.* çanakçık, küçük çiçek zarfı.

calycular = calicular, *sf.* çanakçık biçiminde, çanakçık+.

calyculate = caliculate, *sf.* çanakçıklı.

calyculus, *is., ç.* **-li** *zool.* çanak veya fincan biçiminde oluşum.

calypso, *is.* **1.** *bot.* bataklık orkidesi *(Calypso bulbosa)* : Avrupa ve Amerika'nın kuzey bataklıklarında yetişen sarı, mor benekli pembe çiçekler açan bir bitki, **2.** kalipso : Batı Hint Adaları zencilerine mahsus irticalen söylenen aşk şarkısı, **3.** *b.h.* Odise'yi yedi yıl *Ogygia* adasında alıkoyup sonunda batıran esatirî deniz perisi.

calyptra = calypter, *is. bot.* **1.** (yosunlarda) kapsül başlığı, **2.** (çiçekli bitkilerde) çiçek/meyve başlığı/kapsülü.

calyptrate, *sf. bot.* başlıklı, kapsüllü (çiçek, meyve).

calyx, *is., ç.* **calyxes/calyces 1.** *bot.* çanak, çiçek zarfı, kaliks, **2.** *zool.* çanak biçiminde organ.

cam, *is.* **1.** *mak.* buruncuk, kam, eksenter, dirsekli makara, ekseni etrafında dönen bir dingilin çeşitli düzeneklere belirli zaman aralıklariyle devinim veren çıkıntıları, **2.** *İsk. bk.:* **came.**

camaraderie, *is.* arkadaşlık, samimiyet. ***e.a.*** *- comradeship, good-fellowship.*

camarilla, *is., ç.* **-rillas** *İsp.* **1.** gizli/gayriresmî danışmanlar kurulu (bilhassa İspanya krallarının kullandığı) gizli komite, **2.** küçük oda, kralın kabul odası. ***e.a.*** *- 1. cabal, clique.*

camas = camass, *is. bot.* yabanî sümbül : zambakgiller familyasından K Amerika'da yetişen birkaç tür soğanlı bitki. **common** ~ : adî sümbül *(Camassia quamash)* cinsinin soğanı tatlıdır, yenir. **death** ~ : ölüm otu *(Zygadenus)* türünün kökleri zehirlidir.

camber, *is.&f.* **1.** dışbükeylik, tümseklik, hafif eğrilik, **2.** *hv.* kanat eğimi : yay yüksekliğinin kirişe oranı, **3.** (otomobil) tekerlek yatıklığı : tekerlek boylam düzleminin düşey düzleme göre eğikliği, **4.** dışbükey/tümsek olmak, hafif kavis yapmak, dışbükey şekil vermek, tümseklendirmek.

camberwell beauty, *is. zool. bk.:* **mourning cloak.**

cambist, *is.* **1.** sarraf, kambiyocu, kambiyo temsilcisi/eksperi, **2.** *esk.* para, ağırlık ve ölçülerin eş değerlerini gösteren el kitabı, **3. cambism = cambistry** : sarraflık, kambiyoculuk.

cambium, *is., ç.* **-biums/-bia** *bot.* katman/büyütken doku. **cambial** : katman dokusal.

Cambodia, *is.* **1.** Kamboçya. Resmî adı : **Democratic Kampuchea**, **2. ~n** : Kamboçya+, Kamboçyalı.

cambogia, *is. bk.:* **gamboge.**

Cambria, *is.* **1.** Galler ülkesinin Orta Çağdaki adı (şimdi : **Wales**).

Cambrian, *sf.* **1.** Galler ülkesine ait, **2.** *jeol.* ilk Paleozoik çağ(a ait) (500-600 milyon yıl önceki), **3.** Galli. ***e.a.*** - *1. Welsh, 3. Welshman.*

cambric, *is.* patiska. ~ **tea** : sütlü çay, şekerli sıcak süt.

cam-corder, *is.* portatif TV kamerası ve resim kaydedici (**videotape recorder**).

came, *is.&f.* **1.** kurşun pencere çerçevesi : özellikle renkli camları birbirine tutturan ince, oyuklu kurşun çubuk, **2. come** fiilinin geçmiş zamanı.

camel, *is.* **1.** *zool.* deve. **Arabian** ~ : Arabistan devesi, tek hörgüçlü deve *(Camelus dromedarius).* **Bactrian** ~ : hecin devesi, iki hörgüçlü deve *(C. bactrianus).* ~ **corps** : hecinli asker müfrezesi, **2.** *den.* şamandıra, yüzdürme dubası, geminin yük kapasitesini artırmak için bağlanan içi hava dolu duba.

cameleer, *is.* deveci.

camelhair, *sf.&is. bk.:* **camel's hair.**

camellia, *is. bot.* kamelya *(Camellia* or *Thea japonica)* : çay familyasından Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen funda veya ağaç. Limonluklarda süs için yetiştirilir. Yaz kış yeşil kalan yaprakları parlak, çiçekleri beyaz, pembe, kırmızı gül gibidir.

camellike, *sf.* deve gibi, deveye benzer.

camelopard, *is. esk. bk.:* **giraffe.**

Camelopardalis = Camelopard = Camelopardus, *is.* Zürafa burcu.

camelry, *is.* **1.** deve kervanı, **2.** hecinli müfreze.

camel's hair = camelhair = camel's-hair, *sf.&is.* **1.** deve tüyü, **2.** deve tüyüne benzer şey (sincabın kuyruk tüyü vb.). ~ **brush** : sincap kuyruğundan yapılan resim fırçası, **3.** deve tüyü kumaş : deve tüyünden (bazan yünle karıştırılarak) yapılan açık kahverengi yumuşak kumaş.

Camembert, *is. Fr.* Fransız/Kamember peyniri : ince gri, beyaz kabuklu, ortası yumuşak bir tür peynir.

cameo, *sf.&is., ç.* **cameos 1.** işlemeli akik, **2.** renkli kabartma, **3.** ~ **role** *d.d. sin. TV* tanınmış bir artistin küçük bir dramatik sahnede aldığı rol, **4.** bir şahsı/olayı/yeri keskin çizgilerle belirten kısa edebî eser veya film, **5.** ~ **ware** *bk.:* **jasper** (4).

camera, *is., ç.* (1&2 için) **-eras**, (3 için) **-erae 1.** fotoğraf makinesi, film makinesi, alıcı, fotoğraf aygıtı. **aerial** ~ : otomatik uçak film makinesi. **cine** ~ : film alma makinesi. **studio** ~ : stüdyo fotoğraf makinesi. ~ **crew** : alıcı takımı, film çekme ekibi. ~ **man** : fotoğrafçı, film çekme yönetmeni, **2.** *TV* alıcısı, televizyon kamerası : TV'de resmi elektriksel işaretlere çeviren aygıt. **on** ~ : TV kamerası önünde, **3.** yargıç odası, oda, **4. in** ~ : özel/gizli olarak. ***e.a.*** - *3. chamber, 4. privately.*

cameral, *sf.* yargıç odası+, resmî daire+.

cameralism, *is.* (Almanya'da XVIII. yy. da) iktisadiyatın teşviki suretiyle devletin gelir ve nüfuzunu artırma politikası. **cameralist(ic)** : bu politika yanlısı.

camera lucida, *is.* çevre göstergeci : bir cismin çevresini belirtmek/çizmek için imgesini bir yüzeye yansıtan aynalı/prizmalı ışıksal düzen.

cameraman, *is., ç.* **-men** alıcı yönetmeni, fotoğrafçı, sinema filmini çeken uzman.

camera obscura, *is.* karanlık oda : karanlık kutu ve mercek düzeneği.

camerlengo = camerlingo, *is.* Papa hazinedarı : Papanın malî ve dünyevî işlerini yöneten kardinal.

Cameroon, *is.* **1.** Kamerun, B Afrika'da bir cumhuriyet. Resmî adı : **United Republic of Cameroon**, **2.** **~s** : B Afrika eski İngiliz ve Fransız sömürgeleri bölgesi.

camion, *is., ç.* **-ions 1.** askerî kamyon, **2.** ağır yük vagonu/arabası.

camisade/camisado, *is., ç.* **-dos** *esk.* gece baskını.

camise = camisia, *is.* bol uzun kollu gömlek/entari.

camisole, *is.* **1.** kadın iç gömleği, **2.** kaşkorse, **3.** *bk.:* **strait jacket**, **4.** *esk.* dar erkek ceketi.

camlet, *is.* **1.** çuha, deve tüyü ve tiftikten sık dokunmuş kumaş, **2.** çuha elbise, **3.** sağlam, su geçirmez kumaş, **4.** yün ve ipekten dokunmuş Avrupa kumaşı, **5.** ince parlak yünlü.

camomile = chamomile, *is. bot.* **1.** bir tür papatya *(Anthemis nobilis)* : acı, keskin kokulu çiçek ve yaprakları tababette kullanılır, **2.** papatyaya benzer herhangi bitki *(Matricaria Chamomilla).*

Camorra, is. It. eşkiya : Napoli'de 1820' de kurulup 1911'de dağıtılan bir gizli tedhiş örgütü. **Camorrism** : eşkıyalık. **Camorrist** : eşkıya.

camouflage, *is.&f.* **-laged, -laging 1.** alalama(k), peçeleme(k), gizleme(k), örtme(k), saklama(k), **2.** askerî tesisleri, gemileri vb. düşman gözünden saklamak, bunların kimliğini yanlış göstererek düşmanı yanıltmak için başvurulan yöntem ve bu işte kullanılan malzeme, **3. ~able** : alalanabilir, peçelenebilir, gizlenebilir, **4. camouflager** : alalayıcı, peçeleyici, gizleyici.

camouflet, *is. As.* **1.** sinsipatlar : patlayınca krater oluşturmayan küçük mayın veya bomba, **2.** yer altı sinsi paralanma oyuğu.

camp^{1}, *is.&f.* **1.** ordugâh, **2.** ordugâhta bulunan kimseler, **3.** kamp, kamp sahası. **fishing ~** : balıkçılık kampı. **holiday ~** : çadırlı kamp. **summer ~** : yaz kampı. **to be in ~ = to pitch a ~** : kamp kurmak. **to go to ~** : kampa gitmek. **to strike/break (up) ~** : kampı dağıtmak/kaldırmak, çadırları vb. söküp toparlamak, **4.** *ABD* bir maden ocağı civarında acele kurulan kasaba (önceleri çadırlardan oluştuğu için bu ad verilmiştir), **5.** askerlik hayatı, **6.** aynı politikayı, kuramı, fikri, inanışı vb. destekleyenlerden oluşan topluluk/grup; desteklenen fikir/politika vb., **7.** kamp/ordugâh kur(dur)mak, konakla(t)mak. *The hunters ~ed near the top of the mountain.* **8. ~ out** : çadırda/açık havada yatıp kalkmak. *We ~ed out last night.* **9.** *k.d.* (geçici olarak/ara sıra) bir yerde kalmak, misafir olmak. *They ~ed in our house whenever they came to town.* **10.** *k.d.* postu sermek, yerleşmek, bir yere yerleşip bir daha ayrılmamak. *Strikers ~ed in front of the factory.* **11.** (askerleri) ordugâha yerleştirmek, **12. ~ meeting** : açık hava dinî toplantısı : genellikle birkaç gün sürer, katılanlar çadır vb. de kamp kurarlar. ***e.a.- 11.*** *shelter.*

camp^{2}, *sf.&is.&f.* **1.** eş cinsel, ibne, homoseksüel, **2.** (eş cinsellerde görülen) kadın tavırları, kırıtma vb., **3.** kadına benzeyen/kadın tavırlı/yaratılışlı (erkek), **4.** son derece sun'î/yapma/yakışıksız/çirkin hareket ve tavır vb., **5.** bir zamanlar güzel sanılan fakat şimdi basit/çocukça görülen. *He still likes the cinema films he liked as a child : Then he thought they were good; now he thinks they are ~.* **6. high ~** : sanat bakımından çok fena, fakat ilginç ve şık/zarif/gösterişli, **7.** *argo* kırıtmak, gülünç derecede sun'î/yapmacık tavırlar takınmak, rol yapar gibi hareket etmek, **8.** cakalı/çalımlı/gösterişli/göze batacak şekilde süslenmek, süslenip püslenmek, **9.** (hafif meşrep/havaî/uçarı/şakacı) davranmak/konuşmak. *Stop ~ing and be serious.* **10. ~ it up** *argo* (a) gösteriş yapmak, çalım satmak, (b) ibne olduğunu açıkça belli etmek, **11. ~ up** *argo* (yapmacıklı/aşırı süslü veya gösterişli şekilde) yapmak/icra etmek. *Jane really ~ed up the third act.* **12. ~ily** : (a) yapmacık/sun'î/sahte/özentili bir şekilde, (b) ibne tavırlarıyla, **13. ~iness** : yapmacıklık, sun'îlik, sahtelik, aşırı özentili tavır. ***e.a.- 1.*** *homosexual.*

campaign, *is.&f.* **1.** *As.* (a) sefer : askerî harekât, harbin bir evresini oluşturan belirli amaca yönelik askerî hareketlerin tümü, (b) *esk.* sefer : bir mevsim süren askerî harekât, **2.** kampanya, sıkı uğraşma, belirli bir amaca yönelik girişim. **sales ~** : satış kampanyası. **election ~** : seçim kampanyası. **to lead/conduct ~ against s.o.** : birisi aleyhinde kampanyaya girişmek, **3.** sefer açmak, mücadele etmek, belirli bir sonuca ulaşmak için uğraşmak, gayret/çaba harcamak, **4.** yarışmak, (at, bot vb.) yarışa sokmak, **5. ~ button** : kampanya rozeti, **6. ~ ribbon** : bir kimsenin katıldığı askerî harekâtı gösteren renkli şeritlerle süslü kurdele.

campaigner, *is.* **1.** sefere çıkan, kampanyaya girişen, **2.** tecrübeli asker.

campanero, *is. zool.* çan kuşu *(Chasmorhynchus niveus)* : ötüşü çan sesini andıran ibikli G Amerika kuşu.

campanile, *is., ç.* **-niles, -nili** çan kulesi.

campanologist, *is.* çan ustası, çan çalma uzmanı.

campanology, *is.* **1.** çan bilimi : çanları inceleyen bilim, **2.** çan yapma ve çan çalma sanatı.

campanula, *is. bot.* çan çiçeği. **~ blue** : çan çiçeği mavisi. *bk.:* **harebell, bell-flower.**

campanulaceous, *sf. bot.* çan çiçekli : çan çiçekligillerden (bitki).

campanulate = campaniform, *sf. bot.* çan biçimli, çan şeklinde (tüveyç vb.).

Campbellite, *is.* havari : 1809'da kurulan *Disciples of Christ* (İsa Havarileri) mezhebi üyesi (bazan hakaret için kullanılır).

campcraft, *is.* kamp sanatı : açık havada kamp kurma yöntem ve tekniği.

camper, *is.* **1.** kampçı, **2.** (oto) gezer ev.

campership, *is.* kamp ödeneği : kampa katılabilmesi için bir gence karşılıksız verilen para.

campesino, *is. İsp.* Lâtin Amerika yerli köylüsü : G Amerikalı kızılderili çiftçi veya çiftlik amelesi.

campestral, *sf.* kırsal. ***e.a.****- rural.*

campfire, *is.* **1.** kamp ateşi, (ısınmak, yemek pişirmek vb. için) açık havada yakılan ateş, **2.** (asker, izci vb.) toplanma, bir araya gelme, **3.** ~ **girl** *ABD* (7-18 yaşlarında) izci kız.

camp follower, *is.* **1.** kamp izleyici : askerî ordugâh yöresinden ayrılmayan fahişe veya seyyar satıcı, **2.** bir partiye çıkar sağlamak için katılan politikacı.

campground, *is.* kamp/ordugâh alanı/yeri /sahası.

camphene, *is. kim.* kemfin, $C_{10}H_{16}$: terebentin ve başka yağlarda bulunan renksiz, suda erimez kristal. Sentetik kâfuru yapımında, böcek öldürücü ilâçlarda kullanılır.

camphine = **camphene**, *is.* terebentin ve alkol karışımı patlayıcı madde : aydınlatmada kullanılırdı.

camphol, *is. kim. bk.:* **borneol.**

camphor, *is.* **1.** *kim.* kâfur, $C_{10}H_{16}O$: Beyaz, uçucu, yarı saydam, keskin kokulu kristalli bileşim. Kâfur ağacının odun ve kabukları damıtılarak veya organik sentez yolu ile elde edilir. Tıpta yel çıkarıcı ve uyarıcı olarak kullanılır. Ayrıca böceklere karşı, selüloz ve plâstik sanayiinde kullanılır. **2.** ~ **ball** : naftalinli top : güvelere karşı kullanılan naftalin ve kâfurdan yapılmış ufak toplar, **3.** **~ic** : kâfur+, kâfurlu, **4.** ~ **ice** : kâfur merhemi : deri çatlaklarını tedavide kullanılan kâfur, balmumu, ispermeçet mumu ve hintyağından yapılmış merhem.

camphorate, *gl.f.* **-rated, -rating** kâfurla muamele etmek, kâfurlamak.

camphorated, *sf.* kâfurlu.**~oil**: kâfurlu yağ, bir kısım kâfur ile dört kısım pamuk yağı karışımı. Tahriş olmayı önlemekte kullanılır.

camphor tree, *is. bot.* **1.** kâfur ağacı *(Cinnamomum Camphora)* : Defnegillerden D Asya'da yetişen, odun ve kabuğundan kâfur elde edilen, yaprağını dökmeyen ağaç, **2.** GD Asya ve Borneo'da yetişen ve borneol elde etmekte kullanılan buna benzer ağaç *(Dryobalanops aromatika).*

campion, *is. bot.* küçük karanfil *Lychnis* ve *Silene* türleri. Kırmızı karanfil *(Lychnis coronaria)* gibi.

campo, *is., ç.* **-pos/-pi** **1.** (G Amerika'da) geniş otlak ve fundalık arazi, **2.** (İtalya'da) şehirde açık alan, **3.** ~ **santo** : mezarlık. ***e.a.****- 3. cemetery.*

campong, *is. bk.:* **kampong.**

camporee, *is.* bölgesel izci toplantısı.

camp-out, *is.* kamp yapma.

camp robber, *is. Cnd. bk.:* **Canada jay.**

campsite, *is.* kamp yeri.

campstool, *is.* katlanır iskemle.

campus, *is., ç.* **-puses** **1.** *ABD* yerleşke, kampus : üniversite ile yüksek okul bina ve tesisleri sahası, **2.** üniversite veya kolej, **3.** (eski Roma) askerî talimgâh, açık spor alanı.

campy, *sf.* **campier, campiest** *argo* **1.** yapmacık, sun'î, sahte ve gülünç, garip, fazla özentili. *He had a ~ British accent.* **2.** ibne, konuşması ve tavırlarıyla homoseksüel olduğunu açıkça belli eden.

campylotropous, *sf.* eğri yumurtacıklı.

camshaft, *is.* kam mili.

camwheel, *is.* kam tekerleği, kam şeklinde çalışan tekerlek.

camwood, *is. bot.* kızılodun : B Afrika'da yetişen kızıl ağaç *(Baphia nitida)* 'ın boyacılıkta kullanılan odunu.

can^{1}, *f.* Yardımcı fiil. *Pres. tense :* **can**, *Past :* **could**. *Neg.:* **cannot/can't**; **could not/ couldn't**. Mastar olarak kullanılmaz, bunun yerine **to be able** kullanılır. **1.** muktedir olmak, -bilmek. **He can solve the problem easily** : Soruyu kolayca çözebilir. **I couldn't understand him when he spoke very fast** : Çok çabuk konuştuğu zaman onu anlayamadım. **2.** bilmek. **He can play chess** : Satranç (oynamasını) bilir. **3.** gücü yetmek, kudreti/iktidarı olmak. **It can't be done** : Bu yapılamaz. *A dictator can impose his will on the people.* **I will do what I can** : Elimden geleni yaparım. **4.** hakkı/yetkisi olmak. *He can change the script,* **5.** izinli olmak. *Can I speak to you a moment? The teacher said we could go home.* **6.** ihtimali olmak. *The situation can change from day to day. He could have changed his mind without telling you. She could* *still decide to go. NOT :* **1.** Dil bilgisi bakımından **CAN** fiziksel güç ve yetenek, maddî yapabilme kabiliyeti söz konusu olduğu zaman, **MAY** ise olasılık, izin, müsaade söz konusu iken kullanılır: **The child can talk** : Çocuk konuşabiliyor. **You may not talk in the class** : Sınıfta konuşamazsınız (konuşmanıza izin verilmez). Bir iş yapmak için izin istenirken **MAY** kullanılmalıdır : *May I smoke?* Mamafih günlük konuşmada **MAY** yerine de çok defa **CAN** kullanılmakta ve bu yadırganmamaktadır. Ancak, izin ve müsaade düşüncesinin hâkim olduğu hususlarda **MAY** kullanmak yerinde olur : *May I (can I değil!) borrow your pencil?* Kaleminizi ödünç alabilir miyim? **2. CAN BUT, CANNOT BUT** bir işi başka türlü yapmak olanağı olmadığını belirtirler. **CAN BUT** deyimi, **CAN ONLY** deyimi ile eş anlamlıdır. **We can but do our best** : Elimizden geleni (elbette/muhakkak) yaparız (başka türlü yapmamız beklenemez). **CANNOT BUT** anlam bakımından **CAN'T HELP (doing)** deyiminin aynısıdır. **We cannot but protest against injustice** : Haksızlığa mutlaka karşı çıkarız (karşı çıkmamak elimizden gelmez/karşı çıkmak mecburiyetindeyiz). Konuşmada **CANNOT HELP BUT** deyimi de kullanılırsa da dil bilginleri bunu doğru bulmazlar.

can^2, *is.&f.* **canned, canning 1.** teneke kutu, madenî kutu/kap, konserve kutusu, **2.** çöp kutusu, **3.** güğüm, **4.** maşrapa, tas, **5.** *argo* helâ, abdesthane, **6.** *argo* ceza evi, hapishane, kodes, **7.** *argo bk.:* **buttocks**, **8.** *As.* su altı bombası, **9.** destroyer, **10.** *argo* 1 onsluk meruvana, **11.** konserve yapmak, kutulamak, kutuya/kavanoza koyarak saklamak. *In this factory they ~ fish to be sent abroad.* **12.** *argo* kovmak, işine son vermek, sepetlemek, **13.** *argo* durdurmak, susturmak, son vermek, kesmek. **Can that noise!** Kes şu gürültüyü! **14.** *argo* müziği kaydetmek. **canned music** : (plâğa/teybe) kaydedilmiş müzik, **15. carry the ~** *Brit.- k.d.* kınanmak, ayıplanmak, kabahatli olmak/bulunmak, kabahati/sorumu yüklenmek/üstüne almak. *Why do we always carry the ~ when something goes wrong?* **16. in the ~** : gösterilmeye/dağıtılmaya hazır (sinema filmi). ***e.a.***- *12. dismiss, discharge, fire, 13. stop.*

Cana, *is.* Palestin'de Lût Gölünün kuzeyinde Hz. İsa'nın ilk mucizesini gösterdiği yerin adı.

Canaan, *is.* **1.** Kenan diyarı, **2.** Palestin'in Kutsal Kitap'taki adı, **3.** vaadedilmiş ülke, mevut diyar, **4.** Kenan : Nuh'un oğlu Ham'ın dördüncü oğlu.

Canaanite, *is.&sf.* **1.** Kenanlı, Palestin'in ilk ahalisinden olan, **2.** İbranîlerin, Fenikelilerin ve eski Suriye-Palestin halkının konuştuğu Sami dilleri grubu+.

Canada, *is.* **1.** Kanada, **2. ~ bacon** : kemiği çıkarılmamış domuz budu sucuğu, **3. ~ balsam** : Kanada reçinesi : Pelesenk ağacından elde edilen lüzucî, berrak sıvı. Hava ile temas edince katılaşır. Vernik yapımında ve mikroskopla incelenecek cisimler için tespit maddesi olarak kullanılır. **4. ~ bluegrass** : Kanada çayırı *(Poa compressa)*, **5. ~ Day** : Kanada günü : 1.7.1867'de Kanada konfederasyonunun kuruluşunun yıl dönümü, Kanada millî bayramı, **6. ~ goose** : Kanada kazı *(Branta canadensis)* : K Amerika'da yaşayan yabanî kaz, **7. ~ hemp** : Hint keneviri, **8. ~ jay** : alaca karga *(Perisoreus canadensis)* : evlerden, kamp yerlerinden, tuzaklardan yiyecek kapıp kaçmakla meşhurdur, **9. ~ lily = meadow lily** : Kanada nilüferi *(Lilium canadense)* : kahverengi benekli sarı/turuncu çiçekler açar, **10. ~ lynx** *bk.:* **lynx**, **11. ~ porcupine** : *zool.* urzon *(Erethizon dorsatus)* : oklu ağaç kirpisigillerden Kanada'da ağaç kovuklarında yaşayan eti yenir kemirici hayvan. Uzunluğu 80 cm, kuyruğu 19 cm. **12. ~ sparrow** : Kanada serçesi, **13. ~ thistle** : devedikeni *(Cirsium arvense)* : beyaz/mor çiçekler açan dikenli yabani ot.

Canadian, *sf.&is.* **1.** Kanadalı, **2.** Kanada+, **3. ~ English** : Kanada İngilizcesi, Kanada'da konuşulan İngilizce, **4. ~ French** : Kanada Fransızcası, Kanada'da (özellikle Quebec eyaletinde) konuşulan Fransızca, **5. ~ whiskey** : Kanada viskisi.

Canadianism, *is.* **1.** Kanada âdet, töre ve gelenekleri, **2.** Kanada'da konuşulan İngilizce veya Fransızcaya özgü kelime, deyim, cümle vb. **3.** Kanada milliyetçiliği : Kanada'ya ve kurumlarına bağlılık.

canaille, *is.* ayak takımı, aşağı tabaka, sefil /abur cubur kimseler. ***e.a.***-*riffraff, rabble, mob.*

canakin, *is. bk.:* **cannikin.**

canal, *is.&f.* **-nalled/-naled, nalling/-naling 1.** su yolu, su arkı, kanal. **The Panama ~ joins 2 oceans** : Panama Kanalı iki okyanusu birleştirir. *~s have been built to take water to the desert.* **2.** *anat. zool.* (insan ve hayvanlarda) besin/hava borusu. **central ~** : omurilik kanalı/boşluğu, **3.** *astr.* Mars gezegeninde teleskopla görülen uzundar çizgilerden her biri, **4.** su yolu/kanal açmak, kanal kazmak, **5. ~ boat** : kanal mavnası, kanallarda kullanılan uzun mavna.

canalicular = canaliculate(d), *sf.* kanallı, oyuklu, yollu.

canaliculus, *is., ç.* **-li** *anat.* kanalcık, oyuk (kemiklerdeki ilik kanalı gibi).

canalise/canalisation, *Brit. bk.:* **canalize/canalization.**

canalization, *is.* **1.** su yolu/kanal açma, **2.** akaklama, lâğım döşemi, su yolları/kanalizasyon şebekesi, **3.** *cer.* boru kullanmadan kanal açarak yaralardaki cerahati akıtma/boşaltma yöntemi.

canalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** akaklamak, su yolu/kanal açmak, **2.** çıkış yolu açmak, çıkış (yolu) sağlamak, kanallara sevk etmek, **3.** *tıp* kanal açarak cerahati akıtmak.

canal ray, *is. fiz.* kanal ışını : gazlı boşalım borusunda anottan katoda akan pozitif iyon demeti. **positive ray** *d.d.*

Canal Zone = Panama Canal Zone, *is.* Kanal Bölgesi : Panama Kanalı boyunca ABD' ne kiralanmış olan 16 km genişlikte 964 km^2'lik bölge.

canapé, *is.* peynirli gevrek : üzerine peynir/salam/ançüez sürülmüş bisküvi veya küçük ekmek.

canard, *is., ç.* **-nards** uydurma/yalan/asılsız haber.

canary, *is., ç.* **-ries 1.** *zool.* kanarya *(Serinus canaria)*, **2.** Kanarya Adalarında yapılan tatlı beyaz şarap, **3. ~ yellow** *d.d.* kanarya sarısı, **4.** kıvrak bir dans (XVI. yy. Fransız/İspanyol dansı), **5.** *argo* muhbir, müzevir, gammaz, jurnalci, **6. ~ flower** : kanarya çiçeği *(Tropaeolum peregrinum)*, **7. ~ grass** : kanarya otu *(Phalaris canarienses)*, **8. ~ Islands** : Kanarya Adaları, **9. ~ seed** : kuş yemi. ***e.a.- 5.*** *informer, squealer.*

canasta, *is.* (iskambil) kanasta.

can buoy, *is.* konik şamandıra.

cancan, *is.* kankan : hareketli bir Fransız dansı.

cancel, *is.&f.* **-celed,-celing** (*Brit.:* **-celled, -celling**) **1.** iptal etmek. *He ~ed his trip to Ankara as he felt ill.* **2.** geçersiz/hükümsüz hale koymak, **3.** silmek, üstüne çizgi çekerek/damga basarak bir daha kullanılamaz hâle getirmek, **4.** dengelemek, denge sağlamak, telâfi etmek. *The increase in the strength of their navy is ~ed by that in our army.* **5.** *mat.* (a) kısaltmak, ihtisar etmek : bir kesrin pay ve paydasını ortak çarpanlarıyla bölmek, (b) sadeleştirmek : bir eşitliğin/eşitsizliğin her iki tarafını ortak çarpanla bölmek, (c) kısaltılabilmek, **6.** *basım* çıkarmak, **7.** *(muhasebe)* hesabı kapatmak, **8. ~ out** : yok etmek, ifna etmek, etkisiz kılmak, **9.** iptal, ilga, silme, çıkarma, iptal edilen/silinen/çıkarılan şey, **10. ~able = ~lable** : iptal/ilga edilebilir, silinebilir, yok/ifna edilebilir, kısaltılabilir, **11. ~er = ~ler** : iptal/ilga eden, kısaltan, sadeleştiren, silen, iptal damgası. ***e.a.- 1&2.*** *annul, invalidate, nullify, revoke, repeal, obliterate, **3.** cross out, erase, efface, expunge, **4.** neutralize, offset, counterbalance, compensate for, **6.** omit, delete.* ***NOT :*** **CANCEL, DELETE, EFFACE, ERASE, EXPUNGE, OBLITERATE** en genel anlamda bir şeyi artık kullanılamaz hâle getirmek, hükümsüz kılmak, yürürlükten kaldırmak demektir. **CANCEL**, pul, yazı vb. üzerine çizgi çekmek, damga basmak vb. suretiyle iptal etmek, kullanılmaz hâle getirmek veya hükümsüz kılmaktır : *to cancel a stamp/a word.* **DELETE**, yazılı/basılı bir metinden bir kelime/satır/cümle/paragraf vb. çıkarmaktır : *to delete a* line. **ERASE**, silmek veya kazımak suretiyle iptal etmektir : *to erase a capital letter.* **OBLITERATE**, hiçbir iz bırakmayacak şekilde yok etmek, ortadan kaldırmak veya silip çıkarmaktır : *to obliterate a record, an inscription.* Matematik dilinde **CANCEL** bir kesrin pay ve paydasını veya eşitliğin/eşitsizliğin her iki tarafını ortak çarpanla bölerek kısaltmak/sadeleştirmek, **ELIMINATE** ise bir eşitliğin/eşitsizliğin her iki tarafından eşit terimleri çıkarmak/atmak suretiyle sadeleştirmek anlamında kullanılır. **EFFACE**, hâkkedilmiş/kazılmış/oyulmuş bir şeyi kazımak/yontmak suretiyle silmek demektir. **EXPUNGE** eskiden keskin bir aletle çizmek/bozmak anlamında kullanılırdı, şimdi ise yazılan şeyi silip yok etmek anlamında kullanılmaktadır.

cancellate(d) = cancellous, *sf.* **1.** *anat.* süngerimsi, gözenekli, mesamatlı, **2.** *bk.:* **reticulate**[1].

cancelation = cancellation, *is.* **1.** iptal (etme), silme, kısaltma, yok etme, ifna etme, feshetme, bozma, kaldırma, **2.** iptal edilen şey (uçak bileti, uçakta/otelde ayrılan yer vb.), **3.** iptal için kullanılan damga/mühür/işaret vb.

cancer, *is.* **1.** *patol.* kanser. ~ **patient** : kanserli hasta. ~ **hospital** : kanser hastanesi. ~ **specialist** : kanser uzmanı. *He died of liver ~. Cigarette smoking can cause lung ~. bk.:* **carcinoma, leukemia, sarcoma, 2.** kötücül/habis ur, bez doku kötücül uru, **3.** kötücül/zararlı/yıkıcı/yok edici şey, âfet, belâ, çabucak yayılan kötülük. *Violence is the ~ of our society.* **the ~ of communism** : komünizm belâsı, **4.** *b.h. astr.* Yengeç burcu. **Tropic of ~** : Yengeç dönencesi, **5. ~ous** : kanserli, **6. ~ously** : kanserleşerek. ***e.a.***- *3. blight, plague, malignancy.*

cancerate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** kanserleşmek, kansere dönüşmek, kötücülleşmek, **2. canceration = ization** : kanserleşme.

cancerigenic = cancerogenic, *sf. bk.:* **carcinogenic.**

cancroid, *sf.&is.* **1.** *patol.* kanserimsi, kansere benzer, kanser gibi, kötücül, **2.** yengeç gibi, yengece benzer, **3.** bir tür deri kanseri.

candela, *is. optik.* mum, ışık şiddeti birimi: plâtinin katılaşma derecesindeki (1773.5 C) 1/60 cm^2'lik kara cismin yaydığı ışık şiddeti (1948'de milletler arası ışık şiddeti birimi olarak kabul edilmiştir). **candle, new candle, standard candle** *d.d.*

candelabra, *is., ç.* **-bras** *bk.:* **candelabrum.**

candelabrum, *is., ç.* **-bra/-brums** işlemeli kollu şamdan.

candent, *sf.* ısı parlak : ısıdan parlayan, ısınarak ışık yayar hâle gelmiş.

candescence, *is.* akkorluk, ısı parlaklık, parlaklık.

candescent, *sf.* **1.** akkor, ısı parlak, parlak, ısınarak ışık yayan, **2. ~ly** : akkor hâlinde, ısınıp ışık yayarak. ***e.a.***-*1. glowing; incandescent, candent.*

C.&F. = C&F = c.&f. = c&f = cost and freight : mal bedeli ve taşıma ücreti (teklif edilen fiyata) dahil.

candid, *sf.* **1.** içten, samimî, açık. *He gave me his ~ opinion of it.* **2.** riyasız, dobra dobra. *a ~ reply.* **3.** yapmacıksız, doğal, tabiî, sun'îlikten uzak, rötuşsuz. *a ~ photo,* **4.** dürüst, tarafsız, bitaraf. *a ~ person.* ***e.a.***- *1. frank, outspoken, sincere, open, plain, 2. straightforward, blunt, 3. informal, unposed, fair, undisguised, 4. honest, impartial, objective, unbiased, unprejudiced.* ***k.a.***- *1. insincere, 2. evasive, deceitful, reserved, 3. formal, posed, unfair, disguised, 4. partial, prejudiced, biased, dishonest.* ***NOT:*** **CANDID, FRANK** ve **OPEN**, konuşma ve eylemde dürüstlüğü, hile, desise ve ikiyüzlülükten uzaklığı niteler. **A candid statement**, doğru, noksansız ve gerçeğe uygun bir söz veya demeçtir. **A frank person**, düşündüklerini olduğu gibi, açık ve dürüst bir şekilde, hiçbir şeyden çekinmeden, içtenlikle, bazan başkalarının hoşuna gitmese bile riyaya sapmadan ifade eder. **An open man**, gerçekleri, olayların nedenlerini olduğu gibi açıklayan kimsedir. **Blunt** ve **honest** ile karşılaştırınız.

candida, *is.* mayaya benzer bir tür gelişmemiş küf.

candidacy = candidateship = candidature, *is.* adaylık, namzetlik.

candidate, *is.* **1.** aday, namzet. **to stand a ~ = to be a ~** : aday olmak. *He was the strongest ~ for the job.* **2.** istekli, talip.

candid camera, *is.* **1.** şipşak fotoğraf makinesi : habersizce fotoğraf çekmeye mahsus kamera, **2.** minyatür fotoğraf makinesi.

candidiasis, *is., ç.* **-ases** *patol.* pamukçuk : *Candida albicans* küfünün kasık, ayak parmakları arasında sebep olduğu bulaş (enfeksiyon).

candidly, *zf.* **1.** içtenlikle, açıkça, samimiyetle. *He spoke to me very ~ about his humble origin.* **2.** riyasızca, dobra dobra, **3.** doğal/tabiî bir şekilde, sun'îliğe/yapmacığa kaçmadan, **4.** dürüstlükle, tarafsızca, bitarafane.

candidness, *is.* içtenlik, samimîlik, açık sözlülük, riyasızlık, dürüstlük, tarafsızlık.

candied, *sf.* **1.** şekerli, şekerlenmiş, şekerleme haline konulmuş, şeker gibi kristalleşmiş, **2.** şekerle pişirilmiş. *~ fruit.* **3.** tatlı dilli, sözü sohbeti tatlı.

Candiot(e), *sf.&is.* **1.** Kandiye+ (Girit'in limanı), **2.** Giritli, Kandiyeli.

candle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling 1.** mum, **2.** (şekilce, kullanılış bakımından) muma benzeyen şey. *a sulfure ~ for fumigating.* **3.** *As.* sis bombası : yakılınca sis/duman yayan silindirik madde, **4.** *optik bk.:* **candela, 5.** yumurtaları ışığa tutarak muayene etmek, **6. burn the ~ at both ends** *k.d.* (a) çok çalışmak, sabah karanlığından gece yarılarına kadar uğraşmak/didinmek, (b) gece gündüz eğlenmek, kendini yıpratmak, enerjisini (çalışarak/eğlenerek) tüketmek. *Young people like to enjoy life, and they often burn the ~ at both ends.* **7. hold a ~ to devil** : şeytana yol göstermek, kötülere yardakçı olmak, **8. not hold a ~ to** : eline su dökememek, (mukayese kabul etmeyecek derecede) aşağı olmak. **He cannot (= is not fit to) hold a ~ to you** : O sizin elinize su dökemez/tırnağınız olamaz. **9. The game is not worth the ~** *Brit.- k.d.* Zahmete değmez/Astarı yüzünden pahalı/Yapılan masrafa, harcanan emeğe değmez. **10. When the ~s are away all cats are grey** *a.s.* Cahil kimse iyiyi kötüden ayırt edemez/Geceleyin her şey siyah görünür.

candleberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bot. bk.:* **wax myrtle, 2.** *bk.:* **candlenut.**

candle-end, *is.* mum artığı.

candlefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** mum balığı *(Thaleichthys pacificus)* : K Pasifik'te bulunan eti yenir yağlı bir balık. Güneşte kurutulup mum gibi yakılabilir, **2.** *bk.:* **sablefish.** ***e.a.***- *eulachon.*

candle-foot, *is. bk.:* **foot-candle.**

candleholder, *is. bk.:* **candlestick.**

candle ice, *is. Cnd.* mum şeklinde buz.

candlelight = candle light = candlelighting, *is.* **1.** mum ışığı, **2.** donuk sun'î ışık, **3.** alacakaranlık. ***e.a.***- *3. twilight, dusk.*

Candlemas, *is.* mum ayini : Hz. İsa'nın bebek iken mabede takdimi ve Meryem'in aklanması şerefine 2 Şubatta yapılan dinî festival. ~ **day** *d.d.*

candlenut, *is.* **1.** mum cevizi ağacı *(Aleurites moluccana)* : GD Asya'da ve Güney denizlerindeki adalarda yetişir, **2.** mumlu ceviz : Bu ağacın meyvesi, yerliler mum olarak kullanırlar.

candlepin, *is.* **1.** düz lobut : top yuvarlama oyununda kullanılan silindir biçimli lobut, **2.** ~s : düz lobut oyunu.

candlepower, *is. optik* **1.** *bk.:* **candela, 2.** ışık gücü : bir ışık kaynağının mum olarak ifade edilen gücü.

candler, *is.* yumurtayı ışığa tutup muayene eden.

candlesnuff, *is.* yanık mum fitili. **~er** : mum makası.

candlestick, *is.* şamdan.

candlewick, *is.&sf.* **1.** mum fitili, **2.** fitilli (kumaş). *~ embroidery. The covering was made of ~.*

candlewicking, *is.* **1.** (pamuk ipliğinden yapılmış) fitil; **2.** fitilli örgü/kumaş deseni.

candlewood, *is.* **1.** çıra, **2.** (çıra veren) reçineli ağaç.

candor = candour, *is.* **1.** içtenlik, samimiyet, dürüstlük, açık kalplilik, tok sözlülük, **2.** tarafsızlık, bîtaraflık, hak gözetirlik, hak gözetme, denkserlik, hakkaniyet. **to consider an issue with ~** : Bir konuyu tarafsız olarak ele almak. **3.** *esk. bk.:* **kindliness, 4.** *esk. bk.:* **purity.** ***e.a.***- *1. candidness, openness, frakness, honesty, 2. fairness, impartiality, truthfulness.*

candy, *is., ç.* **-dies,** *f.* **-died, -dying 1.** şekerleme, **2.** şeker, akide şekeri, çikolata, bonbon, karamela, **3.** şerbetle/şurupla kaynatmak/pişirmek, **4.** (meyve vb. ni) koyu şurup içinde saydamlaşıncaya kadar pişirmek, **5.** (şeker veya şurubu) ağdalaştırmak, kaynatarak kristalleştirmek, **6.** şekerleme yapmak, şekerle kapla(n)mak, şekerleme hâline getirmek/gelmek, **7.** tatlılaştırmak, lezzet/tat vermek, **8.** kristalleş(tir)mek, billûrlaş(tır)mak, **9. ~floss** *Brit.* keten helvası. *I like eating ~floss.* **10. ~ pull = ~ pulling** : akide şekerine benzer bir şekerin yapıldığı gençler toplantısı, **11. ~-store** : şekerci dükkânı, **12. ~-stripe** : beyaz ile renkli yollu (kumaş), **13. ~ striper** : genç gönüllü hastabakıcı yardımcısı. ***e.a.***- *9. cotton candy.*

candytuft, *is. bot.* Girit çiçeği *(Iberis umbellata)* : Hardalgillerden beyaz, pembe, mor top çiçekler açan bir bitki. Menşei Girit adasıdır.

cane, *is.&gl.f.* **caned, caning 1.** kamış. **~ grass** : kamış bitkisi (şeker kamışı, Hint kamışı vb.). **rattan ~** : benekli Hint kamışı *(Calamus rotang),* **2.** şeker kamışı. *bk.:* **sugar** (11). **~ sugar** : kamış şekeri. **~ mill** : kamış şekeri fabrikası, **3.** bambu, **4.** değnek, çubuk, sopa. **to get the ~** : sopa/dayak yemek. **to give the ~** : pataklamak, sopa çekmek, dayak atmak, dövmek, **6.** böğürtlen veya ahududu sapı, **7.** çubuk biçiminde herhangi bir şey (mühür mumu, cam vb.), **8.** sopalamak, sopa çekmek, değnekle/bastonla dövmek, **9.** hasırlamak, kamışla kaplamak. **to ~ chairs** : sandalyelere hasır kaplamak. ~ **chair** : hasır sandalye.

Canea, *is.* Hanya : Girit'in beşkenti ve limanı.

canebrake, *is.* kamışlık.

canella = canella bark, *is.* kanila : Antil Adalarında yetişen bir ağacın *(Canella winterana)* baharat olarak kullanılan tarçına benzer sarı, turuncu renkli kabuğu.

caner, *is.* hasır örücü, sandalyeler için hasır örgü yapan.

canescent, *sf.* **1.** ağaran, aklaşan, beyazlaşan, kırlaşan, **2.** beyaz/gri tüyle kaplı (yaprak vb.).

caneware, *is.* sarı çanak/çömlek.

canfield, *is.* bir nevi iskambil oyunu, kumar.

cangue, *is.* suç boyunduruğu : Eskiden Çin'de suç işleyenlerin boynuna geçirilen ağır tahta boyunduruk.

canicola fever, *is. patol.* it humması : köpek ve insanlarda mide/bağırsak yangısı ve sarılık şeklinde görülen ivegen (= *acute*) ateşli hastalık. *Leptospira conicola* adlı helezonî bakteri sebep olur.

Canicula, *is. astr. az kul. bk.:* **Sirius.**

canicular, *sf.* **1.** Köpek Yıldızına ait, **2.** ağustosun en sıcak günlerine ait.

canikin, *is. bk.:* **cannikin.**

canine, *sf.&is.* **1.** köpek+, köpeğe ait/has/ benzer, köpek gibi, köpekle ilgili, **2.** *anat. zool.* köpek dişine ait, **3.** köpekgillerden *(Canidae)* herhangi bir hayvan : köpek, kurt, çakal, sırtlan, tilki vb. **4.** köpek, **5.** ~ **tooth** *d.d.* köpek dişi, **6. caninity** : köpeklik, köpeğe benzerlik, köpek soyu. ***e.a.***- *5. cuspid.*

Canis Major(is), *is. astr.* Büyük Köpek Takımyıldızı. En parlak yıldız olan Köpek *(Sirius)* yıldızını da içine alan Güney Yarım Küresi burcu.

Canis Minor(is), *is. astr.* Güney Yarım Küresinde Elcebbar *(Orion)* burcunun batısında ve Cevza *(Gemini)* burcunun güneyinde küçük bir burç. En parlak yıldızı Procyon. **Little Dog** *d.d.*

canister, *is.* **1.** kutu, (genelikle çay, kahve vb. koymağa mahsus) küçük teneke kutu, **2.** ~ **shot = case shot** *d.d.* şarapnel, **3.** gaz maskesinin zehiri süzen süzgeci.

canities, *is.* kırlaşma, ağarma, ak düşme : saçın ağarması / kırlaşması.

canker, *is.&f.* **1.** *patol.* (a) ağız yarası, karha, (b) bu hastalığa yakalanmak. ~ **sore** : ağız yarası, **2.** *vet. patol.* (a) at ayaklarında görülen pis kokulu ve cerahatli bir yara, (b) kedi ve köpeklerde dış kulak iltihabı, **3.** ağaç kanseri, **4.** çürütücü/bozucu/ifsat edici/tahriş edici şey, **5.** *k.d. bk.:* **dog rose**, **6.** yavaş yavaş çürü(t)mek/boz(ul)mak, ifsat/tahrip etmek/olmak, kemir(il)mek, **7.** **~ous = cankery** : (a) ağzı yaralı, (b) yara gibi, yaraya benzer, (c) çürük, bozuk, (d) çürüten, bozan, ifsat eden. ***e.a.***- *6. corrupt, destroy.*

cankerworm, *is. zool.* tırtıl kurt : ağaç ve meyvelere musallat olan bir güvenin larvası.

canna, *is.* **1.** *bot.* tespih çiçeği : geniş yapraklı, sarı kırmızı güzel çiçekli bir tropikal bitki, **2.** *İsk. bk.:* **cannot.**

cannabic, *sf.* haşişli, haşiş gibi, haşişe benzer.

cannabin, *is.* kanabin : Hint kenevirinden çıkarılan zehirli bir reçine.

cannabis, *is.* **1.** haşiş: Hint kenevirinin kurumuş pistilleri. Sigarası içilince esrar gibi uyku verir. *bk.:* **hashish, marijuana**, **2. Indian hemp, pot, grass** *d.d. argo* esrar.

canned, *sf.* **1.** konserve (edilmiş). ~ **beans/ peas** : konserve fasulya/bezelye, **2.** *argo* (a) plâğa kaydedilmiş, teybe alınmış. *a ~ music.* (b) hazır, el altındaki, tekrar kullanılmak üzere önceden hazırlanmış. *a ~ program.* ~ **heat** : hazır yakıt, yemek ısıtmak için küçük tenekelere konulmuş alkol/parafin vb. **3.** harcıâlem, bayağı, basit, bir yenilik getirmeyen, **4.** *argo* sarhoş, **5.** *argo* kovulmuş, işten atılmış, yol verilmiş, sepetlenmiş. ***e.a.***- *2. (a)recorded, taped, 3. hackneyed, trite, 4. drunk.*

cannel (coal), *is.* isli kömür, linyit kömürü.

canneloni, *is. It.* salçalı mantı : içine kıyma/peynir konularak pişirilip üzerine salça dökülerek yenilen makarna.

canner, *is.* konserveci, konserve yapan, konserve cihazı. **cannery** : konserve fabrikası.

Cannes, *is.* Kan : G Fransa'da liman ve turizm şehri.

cannibal, *is.&sf.* **1.** yamyam, insan eti yiyen, **2.** hemcinsinin etini yiyen (hayvan), **3. ~ic** *d.d. bk.:* **cannibalistic**, **4. ~ism** : yamyamlık.

cannibalistic, *sf.* yamyamca, yamyamlara özgü/has/ait, insan eti yiyen. **~ally** : yamyamca, yamyam gibi.

cannibalize, *f.* **-ized, -izing 1.** bir makineyi (uçak, oto vb.) tamir için diğerinden parçalar sökmek/çıkarmak, **2.** başka bir insana takmak için insan bedeninden bir organı kesmek/çıkarmak, **3.** insan eti yemek, **4.** hemcinsinin etini yemek, **5. cannibalization** : sökme, parçalama, insan eti yeme.

cannie, *bk.:* **canny.**

cannikin = canakin = canikin, *is.* **1.** su tası, maşrapa, **2.** külek, küçük tahta kova.

cannily, *zf.* dikatle, teyakkuzla, tedbirli olarak, müdebbirane, akıllıca, zekice, hünerli/becerikli bir şekilde.

canniness, *is.* akıllılık, zekilik, tedbirlilik, ihtiyatlılık, hünerlilik, beceriklilik.

canning, *is.* konserve yapma, yiyecekleri konserve hâlinde kutu veya kavanozlarda saklama.

cannon, *f.&is.*, *ç.* **-nons, -non 1.** *As.* top. *Mohammed II, the Conqueror, used heavy ~s to capture Istanbul.* **2.** yuvarlak gem, **3.** çanın askı halkası, **4.** *anat. zool.* incik kemiği, **5.** (bilardo) karambol, **6.** top atmak, topa/top ateşine tutmak, gülle gibi fırlatmak, bombardıman etmek, **7.** *Brit.* bilardoda karambol yapmak.

cannonade, *is.&gs.f.* **-aded, -ading 1.** *As.* (taarruzda) yaylım ateşi, top ateşi, **2.** topa tutmak, bombardıman etmek.

cannonball = cannon ball, *is.&gs.f.* **1.** gülle, demir veya çelikten yapılmış küresel top mermisi, **2.** (teniste) topa keskin/sert vuruş, **3.** ekspres tren, **4.** (dizleri göğüse çekip ellerle tutarak) top gibi suya atlama, **5.** *argo* gülle/kurşun gibi hızlı gitmek.

cannon bone, *is. zool.* incik kemiği.

cannoneer = cannonier, *is. As.* topçu. **~ing** : topçuluk.

cannon fodder, *is.* fedai : savaşta top ateşine maruz ve ölümle karşı karşıya gelen askerler.

cannonry, *is.*, *ç.* **-ries 1.** *bk.:* **cannonade**, **2.** *bk.:* **artillery.**

cannon shot, *is.* **1.** top ateşi, **2.** gülle, top mermisi, **3.** top (atış) menzili. **within ~ ~** : top menzili içinde.

cannot, *f.* **1.** muktedir değil(im/sin/dir vb.), -amaz, -amam, -amazsın(ız), -amayız, -amazlar. **He ~ write** : (O) yazamaz. **I ~ accept** : Kabul edemem. **You ~ go** : Gidemezsin(iz). Anlamı vurgulamak için **can not** şeklinde ayrı yazılır. Konuşma dilinde **can't** şeklinde kısaltılır, **2. MUST** yardımcı fiilinin olumsuz şekli yerine kullanılır : **They ~ have gone, because the light's is on** : Işıkları yanıyor, dışarı gitmiş olamazlar. (Bu cümlenin olumlu şekli **MUST** ile yapılır : **They must have gone out, because the light's not on** : Işıkları yanmadığına göre dışarı gitmiş olmalılar. **3. cannot (help/choose) but** : çaresiz, çarnaçar, başka çare yok, mecburen... yapmalıyım / etmeliyim, elimden başka şey gelmez, elde değil anlamında **MUST** yerine kullanılır. **I cannot (help) but admit the truth of your remarks, although they go against my interests** : Benim çıkarıma aykırı olmakla beraber sözlerinin gerçek olduğunu çarnaçar kabul ediyorum (kabule mecburum). **We could not but weep at the sad news** : Üzücü habere ağlamaktan başka elimizden bir şey gelmezdi. **One cannot but admire his courage** : Cesaretine hayran olmamak elde değil. *NOT* : Bazı bilginler **CANNOT BUT** deyimini iki defa olumsuzluk içerdiği için doğru bulmazlarsa da genellikle İngilizcede kullanılan bir deyimdir. **One cannot but admire** yerine aynı anlamda **One can but admire/can only admire/must admire/cannot help admiring** terkiplerinden biri kullanılabilir.

cannula = canula, *is.*, *ç.* **-las, -lae** *cer.* kanül, vücuttan sıvı almak ve vücuda ilâç zerk etmek için kullanılan boru/tüp.

cannular, *sf.* borusal, boru/tüp şeklinde. *e.a.- tubular.*

cannulate = canulate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** *bk.:* **cannular**, **2.** oymak, oyuklaştırmak, boru hâline getirmek, **3.** boru sokmak, **4. can(n)ulation** : boru sokma.

canny, *sf.&zf.* **-nier, -niest 1.** dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, müdebbir, **2.** hünerli, becerikli, mahir, **3.** açıkgöz, cin fikirli, kurnaz, hesabî, uyanık. *That old lady's ~ for her age.* **4.** zeki, anlayışlı. *He's a ~ boy.* **5.** *İsk.* tutumlu, idareli, **6.** *İsk.* çekici, cazip, hoş, zarif, sevimli. *It's a ~ little dog.* **7.** *İsk.* sessiz, sakin, asude, kuytu ve sıcak, rahat, huzur verici, **8.** *İsk.* (genellikle olumsuz cümlelerde) güvenilir, şayanıitimat, **9.** (genellikle olumsuz cümlelerde) doğal, anlaşılır, izahı mümkün, **10.** *esk.* doğaüstü/gizli kuvvete sahip, **11.** *bk.:* **cannily**. ***e.a.***- *1. careful, cautious, prudent, wary, sagacious, assidious, 2. skillful, 3. astute, shrewd, clever, 5. frugal, thrifty, 6. attractive, pretty, pleasing, pleasant, 7. snug, cozy, quiet, comfortable, 9. natural, explicable.*

canoe, *is.&f.* **-noed, -noeing 1.** hafif sandal, kano. *We crossed the lake by ~.* **Paddle your own ~** : Kendi işini kendin gör. **2.** sandalla gezmek/dolaşmak, **3.** kürek çekmek, **4.** sandalla taşımak/götürmek, **5. ~ing** : sandalla gezme/taşıma/götürme, kürek çekme, **6. ~ist** : sandalcı.

canoewood, *is. bk.:* **tulip tree.**

can of worms, *is.* kötülük kaynağı, fesat kumkuması. ***e.a.***- *Pandora's box.*

canon, *is.* **1.** kilise kanunu, dinî nizam, Katolik kiliseleri yetkili kurullarınca kabul edilip Papa tarafından onaylanan dinsel yasa, **2.** şeriat, dinî kanunların tümü, **3.** sanat veya bilim dallarında doğruluğu evrensel olarak kabul edilmiş kural, ilke veya standartların tümü, **4.** ölçüt, miyar, kriter, **5.** (a) Hristiyan kilisesince kutsal tanınan kitaplar, (b) kilisece tanınan azizler listesi, **6.** kutsal olduğu resmen kabul edilmiş herhangi bir din kitabı, **7.** bir yazarın öz malı olduğu kanıtlanmış edebî yapıtlar. *bk.:* **apocrypha, 8.** kilise ayininin ekmek ve şarabın takdisini içine alan temel kısmı, **9.** *müz.* melodi tekrarı, **10.** *bas.* 48 puntoluk matbaa harfi, **11.** kilise özel kurul üyesi, **12.** bir papaz rütbesi, **13.** *bk.:* **canyon, 14. ~ law** : dinsel yasa, Katolik kilisesi yasaları.

canoness, *is.* yeminsiz rahibe.

canonic, *sf. bk.:* **canonical.**

canonical, *sf.* **1.** yasal, kilise kanununa uygun, dinsel yasa ile ilgili, **2.** kutsal kitabın bir parçası olarak kabul edilen, **3.** kabul edilmiş, tanınmış, meşru, yetkili, **4.** *mat.* doğal, kanonik : belirli bir uz bilimi yapısı için istenilen amacı en kolay gerçekleştiren. **~ basis** : doğal taban. **~ bilinear form** : doğal iki doğrusal biçim. **~ form** : doğal biçim. **~ form of a matrix** : dizeyin doğal biçimi. **~ homomorphism** : doğal benzer yapı dönüşümü. **~ mapping** : doğal izdeşim, **5. ~ hour** : (a) kilisede ayin saati, (b) *Brit.* kilisede nikâh töreninin yapılabileceği saat (8.00-15.00 arası), **6. ~ity = canonicity** : yasallık, doğallık, **7. ~ly** : yasal/doğal olarak.

canonicals, *ç. is.* rahiplerin/papazların dinî elbisesi.

canonise/canonisation/canoniser, *Brit. bk.:* **canonize/canonization/canonizer.**

canonist, *is.* dinsel yasa bilgini, şeriat âlimi. **~ic(al)** : dinsel yasa/şeriat ile ilgili.

canonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (bir kimseyi) azizleştirmek, azizlik payesi vermek, **2.** ululamak, tebcil etmek, **3.** kutsallaştırmak, kutsal saymak, kutsallığını ilân etmek, **4.** *esk.* tanrılaştırmak, **5. canonization** : azizlik payesi verme, ululama, kutsallaştırma, **6. canonizer** : azizlik payesi veren, kutsallaştıran. ***e.a.***- *2. glorify, 4. deify.*

canonry, *is., ç.* **-ries 1.** papazlık (mevkii, imtiyazı), **2.** papazlar.

canoodle, *gs.f.* **-dled, -dling** *esk. -argo* (cinsî münasebet esnasında) öpmek, okşamak. ***e.a.***- *pet, neck, kiss, embrace, fondle.*

can opener, *is.* konserve/teneke kutu açacağı.

Canopic jar/urn/vase, *is.* (eski Mısır'da) mumyalanan ölünün iç organlarının konulduğu kap.

Canopus, *is.* **1.** *astr.* **Carina** burcunun en büyük yıldızı, evrenin parlaklıkta ikinci yıldızı (37 enlemin kuzeyinde görülmez), **2.** *(eski Mısır)* İskenderiye'nin 24 km doğusunda kıyı şehri.

canopy, *is., ç.* **-pies**, *gl.f.* **-pied, -pying 1.** gölgelik, tente, güneşlik, **2.** sayvan, saçak, **3.** gök kubbesi, sema, **4.** paraşütün açılıp şemsiye şeklini alan kumaşı, **5.** uçakta pilot mahallindeki saydam örtü, kapak, **6.** ormanın en üst dallarının oluşturduğu örtü, **7.** gölgelemek, gölgelikle/saçakla örtmek.

canorous, *sf.* **1.** ahenkli, hoş nağmeli, müzikal, **2. ~ly** : ahenkle, ahenkli bir şekilde, **3. ~ness** : ahenklilik. ***e.a.***- *1. melodious, musical.*

canst, *f. esk.* **can** fiilinin ikinci tekil şahsı.

cant^1, *is.&f.* **1.** yapmacık, riya(kârlık), samimiyetsizlik, ikiyüzlülük, **2.** argo, bir gruba/meslek topluluğuna özgü özel dil. **legal ~** : hukuk dili. **thieves ~** : hırsız argosu, **3.** saçma, anlamsız söz, yave, herze. **a ~ phrase** : tekerleme, **4.** başkalarını aldatmak maksadıyla söylenen asılsız söz (özellikle dindarların sözleri). *Every word she said was ~; she's not been inside a church for years.* **5.** tek düze/yeknesak/monoton/can sıkıcı konuşma, **6.** (dinsel konularda) ikiyüzlü konuşmak, ikiyüzlülük/mürailik etmek, samimiyetsiz davranmak, sofuluk taslamak, **7.** (sesine bir ahenk vererek) dilenmek. ***e.a.*** *- 1. hypocrisy, 2. argot, jargon, dialect, slang*

cant^2, *is.&f.* **1.** eğim, meyil, **2.** eğilmeye/devrilmeye sebep olan anî hareket, **3.** açının tepesi, sivri köşe, **4.** bir cismin köşe veya kenarı kesilerek elde edilen) eğik yüzey, **5.** şev, **6.** anî fırlatma/atma/atış, **7.** eğ(il)mek, meylet(tir)mek, eğim/meyil vermek, bük(ül)mek, dön(dür)mek, yan yat(ır)ımak, **8.** (anî bir hareketle) fırlatmak/atmak, **9.** **~ over** : devrilmek, yan yatmak, yana eğilmek. *The leg of the chair broke and the chair ~ed over.* ***e.a.*** *- 7. tilt, tip, bevel, turn, overturn, slant, 8. jerk, toss, pitch*

cant^3, *sf. Brit.-k.d.* candan, samimî, şen, şakrak, neşeli, güleryüzlü. ***e.a.*** *- hearty, merry, brisk, lively.*

can't, *f. bk.:* **cannot.**

Cantab. = Cantabrigian.

cantabile, *sf.&is. müz.* **1.** nağmeli, ahenkli, **2.** ahenkli üslûp/müzik parçası.

Cantabrigia, *is.* Cambridge'in Orta Çağlardaki adı.

Cantabrigian, *sf.&is.* **1.** Cambridge+, Cambridge Üniversitesine ait, **2.** Cambridge'li, Cambridge Üniversitesi öğrencisi/mezunu.

cantala, *is.* kantala ipliği : agave yaprağından yapılan sert bir iplik.

cantalever = cantaliver, *is. bk.:* **cantilever.**

cantaloup = cantaloupe, *is.* kantalup kavunu : kabuğu pürüzlü, küçük, sert ve lezzetli bir kavun. **muskmelon** *d.d.*

cantankerous, *sf.* **1.** huysuz, dirliksiz, geçimsiz, aksi, ters, kavgacı, **2.** **~ly** : huysuzca, huysuzlukla, aksi aksi, ters ters, **3.** **~ness** : huysuzluk, dirliksizlik, geçimsizlik, aksilik, terslik. ***e.a.*** *- 1. ill-natured, perverse, peevish, grouchy, irritable, quarrelsome.*

cantata, *is. müz.* kantat, kısa bir oratoryoyu andıran beste.

cantatrice, *is., ç.* **-trici/-trices** *It.&Fr.* muganniye, kadın şarkıcı/okuyucu, şantöz.

cant dog, *bk.:* **cant hook.**

canteen, *is.* **1.** matara, **2.** ordu satış mağazası, askerî kooperatif, **3.** kantin, **4.** büfe, **5.** *As.* yemek takımlarının konulduğu bölmeli sandık veya kutu.

canter, *is.&f.* **1.** eşkin gidiş, hafif dörtnal, tırıs, **2.** (dinî konularda) riyakâr, ikiyüzlü, mürai, başkalarını aldatan kimse, **3.** sesine ahenk vererek dilenen veya serseriyane dolaşan kimse, **4.** eşkin/tırıs gitmek/sürmek. ***e.a.*** *- 3. beggar, vagabond.*

Canterbury bell, *is. bot.*çan çiçeği *(Campanula medium)* : güzel, gösterişli mor, mavi, pembe veya beyaz çiçekleri için yetiştirilen bir bitki.

canthal, *sf. anat.* göz kapağı birleşeği+.

cantharides, *ç. is.* tekili: **cantharis** *bk.:* **Spanish fly.**

cant hook, *is.* kütük çengeli, kancalı kaldıraç : kütükleri tutmaya/devirmeye mahsus, ucunda hareket edebilir demir kanca bulunan sırık şeklinde kaldıraç. **cant dog, peavey** *d.d.*

canthus, *is., ç.* **-thi** *anat.* göz kapağı birleşeği : göz kapaklarının birleştiği açı/köşe.

cantic, *sf.* eğik, eğimli, meyilli, mail.

canticle, *is.* **1.** kısa ilâhi, dinî şarkı, **2.** kaside, övgü, methiye.

Canticle of Canticles, *bk.:* **Song of Solomon.**

cantilever = cantalever = cantaliver = cantiliver, *is.&f.* **1.** *müh.* konsol : düşey bir yapıya bağlı yatay çıkıntı, **2.** *müh.* dirsek, çıkma : bir ucu destekli olan yapı elemanı, binanın dışarıya çıkık kısmı, **3.** *hv.* dışarıdan desteksiz kanat, **4.** *mim.* balkon veya korniş desteği, braket, bir ucu ankastre kiriş, **5.** konsol biçiminde çıkıntı yapmak, **6.** konsol şeklinde inşa etmek, **7.** **~ bridge** : çıkma köprü.

cantillate, *gl.f.* **-lated, -lating** **1.** yeknesak/muttarit bir şekilde taganni etmek, hep bir düze can sıkıcı şekilde şarkı söylemek, **2.** **cantillation** : tek düze şarkı okuma. ***e.a.*** *- 1. intone, 2. intonation.*

cantina, *is., ç.* **-nas** *GB ABD* **1.** meyhane, bar, içki salonu, **2.** eyer kaşına asılı küçük torba. ***e.a.*** *- 1. saloon, 2. pouch, bag.*

canting, *sf.* **1.** ikiyüzlü, mürai, **2.** imsel, imli, simgesel, **3.** ~ **arms** : imli arma. ***e.a.*** *- 1. hypocritical, 2. allusive*

cantle, *is.* **1.** eyer kaşı, eyerin arka kısmı, **2.** köşe, parça, bölüm, kısım, dilim. *a ~ of land.* ***e.a.*** *- 2. corner, piece, portion.*

canto, *is., ç.* **-tos** kıta, bent, uzun bir şiirin bölümlerinden her biri.

canton, *is.&gl.f.* **1.** kanton : İsviçre konfederasyonunu oluşturan küçük devletlerden her biri, **2.** Fransa'da idarî bölge, **3.** eyalet, **4.** bayrağın genellikle üst köşesindeki dikdörtgen şeklinde bölüm, **5.** armanın sağ köşesindeki karesel alan, **6.** *esk.* parça, bölüm, kısım, **7.** parçalara bölmek/ayırmak, bölümlemek, bölmelemek, **8.** kantonlara/eyaletlere/idarî bölümlere ayırmak, **9.** (askerî kıtalara vb) bölge tahsis etmek, **10.** **~al** : kanton+.

Canton crepe, *is.* ince/hafif krep ipekli kumaş.

Cantonese, *sf.&is., ç.* **-ese** **1.** Kantonca : G Çin ve Hong Kong'da konuşulan Çince, **2.** Kantonlu, **3.** Kanton+, Kantonca+, Kantonlu+.

Canton flannel = cotton flannel, *is.* iki yüzü tüylü pamuklu kumaş.

cantonment, *is. Brit.* **1.** talimgâh, askerî talim alanı, **2.** (askerî) karargâh, **3.** kışla.

cantor, *is.* (kilisede/havrada) başşarkıcı. ***e.a.*** *- precentor.*

cantrip = cantrap = cantraip, *is. İsk.* **1.** büyü, **2.** fesat, muziplik, hainlik, hile, desise, kurnazca aldatma. ***e.a.*** *- 1. spell, 2. trick, mischief, prank.*

cantus, *is., ç.* **-tus** **1.** bir nevi dinî müzik, **2.** ~ **firmus** *d.d.* çok sesli bir melodide esas ses (soprano).

canty, *sf. İsk.&Brit.- k.d.* şen, şakrak, neşeli, canlı. ***e.a.*** *- cheerful, lively, sprightly.*

Canuck, *is. argo* (özellikle Fransız asıllı) Kanadalı (çok defa hakaret ifade eder.)

canula, *is., ç.* **-las/-lae** *bk.:* **cannula.**

canvas, *is.* **1.** yelken bezi, çadır bezi, **2.** kanaviçe, **3.** *g.s.* tuval, **4.** yağlı boya resim, **5.** yelkenler (toplu olarak), **6.** çadır, sirk çadırı, **7.** **under ~** : (a) yelken açmış, pupa yelken, (b) çadırda. **to sleep under ~** : çadırda yatmak/uyumak.

canvasback, *is., ç.* **-backs/-back** *zool.* yaban ördeği *(Aythya valisineria)* : K Amerika'da yaşar. Erkeğinin sırtı açık gri, başı ve boynu kızıl kahverengidir.

canvass = canvas, *is.&f.* **1.** (kapı kapı/köy köy dolaşarak halktan) oy dilenme(k)/toplama(k), fikir veya oylarını sorma(k), sipariş toplama(k)/satış yapma(k). *The labor party has ~ed all this town, but it won't win the election.* **2.** inceleme(k), soruşturma(k), araştırma(k), tahkik/tetkik (etmek), tartışmak, müzakere etmek, **3.** seçim kampanyası, **4.** *esk.* şiddetle eleştirmek/tenkit etmek, **5.** **~er** : (a) oy/sipariş toplayan, (b) inceleyen, soruşturan, araştıran kimse. ***e.a.*** *- 1. solicit, peddle, hawk, 2. investigate, discuss, debate; examination, inspection, scrutiny.*

cany, *sf.* **-nier, -niest** **1.** kamışlı, kamış dolu, **2.** kamıştan yapılmış.

canyon, *is. coğ.* kapız, derin koyak/vadi, kanyon, sarp kenarları olan vadi.

canzone, *is., ç.* **-zoni** *It.* **1.** İtalyan üslûbunda lirik şiir (XIII. yy.), **2.** bu tür şiirlerin bestelenmesiyle elde edilen madrigale benzer çok sesli şarkı.

canzonet, *is. It.* (hafif ve neşeli) kısa şarkı.

caoutchouc, *is.* kauçuk, lâstik. ***e.a.*** *- rubber.*

cap, *is.&gl.f.* **capped, capping** **1.** kep, takke. *a nurse's ~.* **black ~** : (İngiltere'de yargıcın idam kararı verirken giydiği) kara takke, **2.** başlık, kasket. **test ~** : (kablo) deneme başlığı, **3.** (şişe, tüp vb için) kapak. *a bottle ~. Put the ~ back on the bottle.* **4.** tapa, tabanca mantarı, kapsül. **blasting ~** : ateşleme kapsülü, dinamit tapası, **5.** *bot.* mantar başlığı/tepesi, **6.** yazı kâğıdı boyutu. *legal ~.* **7.** tepe, doruk, zirve. *the ~ of hard rock of a mountain.* **8.** *mim.* sütun başlığı, **9.** *argo* uyuşturucu ilâç kapsülü, **10.** büyük harf, **11.** büyük harflerle yazmak/basmak, **12.** başlık geçirmek/giydirmek, kep/takke giydirmek, kaplamak, örtmek. *Clouds ~ped the hills.* **13.** tamamlamak, ikmal etmek, bütün haline getirmek, **14.** üstün gelmek, daha iyisini yapmak, (daha ileriye/öne) götürmek/geçmek, bastırmak, baskın çıkmak. *to ~ one joke with another.* **to ~ a story** : bir hikâyeden daha iyisini söylemek. **to ~ the climax** : doruğu/sınırı/limiti aşmak, mükemmelin mükemmelini yapmak. **That ~s all!** Bu hepsinden baskın çıktı (hepsine tüy dikti). **15.** *sp.* birinci takıma almak, **16.** onur/şeref nişanesi olarak kep vermek. *He's been ~ped 3 times for playing British sports teams.* **17. a feather in one's ~** : koltukları kabartan başarı, **18. ~ and bells** : çıngıraklı soytarı külâhı, **19. ~ in hand** : saygı ile, saygılı bir tavırla, hürmetkârane, *mec.* mahcup/pısırık bir tavırla. *I hope the unions don't go ~ in hand to the government again.* **20. Dutch ~** : rahim kapağı, gebe kalmamak için kadınların cinsî münasebet esnasında rahim başına yerleştirdikleri kapak, **21. get one's ~** : (sporda) birinci takıma seçilmek, **22. put one's thinking ~ on** : derin düşünmek, düşüncelere/tefekküre dalmak. ***e.a.***- *11. capitalize, 12. crown, 13. complete, 14. excel, top, outdo, surpass, 20. diaphragm.*

CAP = C.A.P. = Civil Air Patrol.

cap. = **1.** capital, **2.** capitalize(d), **3.** capital letter, **4.** capsule, **5.** chapter, **6.** captain, **7.** foolscap.

capability, *is.*, *ç.* **-ties 1.** yetenek, kabiliyet, ehliyet. *He has the ~ to do it.* **2.** güç, kudret, iktidar, kapasite. *The nation has the ~ to defeat any agressor.* **nuclear ~** : nükleer savaş gücü, **3. capabilities** : anıklık, istidat. *This child has capabilities.* ***e.a.***- *1. ability, competency, competence, proficiency, skill, 2. power, potential, capacity, 3. talent, gift, flair, qualities.*

capable, *sf.* **1.** yetenekli, yeterli, muktedir, kabiliyetli, ehil, ehliyetli. *a ~ instructor. a very ~ doctor.* **2. ~ of** : (a) yapabilir, muktedir, kadir, kabiliyetli. *a man ~ of judging art.* (b) anık, müstait, meyyal, mümkün. **a situation ~ of improvement** : düzeltilmesi mümkün bir durum. **That's ~ of being misunderstood** : Bu yanlış anlaşılabilir. **He's ~ of murder** : O, cinayet işlemeye müstaittir. **3. ~ness** : yeteneklilik, ehliyet, anıklık, istidat, **4. capably** : ehil olarak, yetenekli bir şekilde, anık/müstait olarak. ***e.a.***-*1. able, competent, skillful, accomplished, talented, proficient, artful, adept, apt, ingenious, 2. (b) susceptible of.* ***k.a.***- *1. incapable, incompetent, unqualified, inept.*

capacious, *sf.* **1.** geniş, vâsi, büyük, içi çok şey alan, *mec.* kuvvetli. *a ~ bottle.* **a ~ memory** : kuvvetli bir hafıza, **2. ~ly** : geniş bir şekilde, **3. ~ness** : genişlik, vüs'at, büyüklük. ***e.a.***- *1. spacious, roomy, large.*

capacitance, *is. elekt.* **1.** sığa, kapasite, kapasitans : bir kondansatörün aldığı elektrik yükünün uçlarındaki gerilime oranı. Birimi : Farad, **2.** sığa tepkinliği, kapasitif reaktans.

capacitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** yetkilendirmek, yetki/yetenek/salâhiyet vermek, yetenekli/muktedir kılmak, **2. capacitation** : yetkilendirme, yetenek kazandırma. ***e.a.***- *1. enable, qualify, fit, prepare.*

capacitive, *sf. elekt.* sığal, sığasal, kapasitif. **~ly** : sığasal/kapasitif olarak. **~ reactance** : sığal tepkinlik, sığa tepkinliği, kapasitif reaktans : bir sığanın elektrik akımına gösterdiği direnç/çeli/zorluk. Simgesi : **Xc.**

capacitor = condenser, *is. elekt.* sığaç, kondansatör, kapasite.

capacity, *sf.&is.*, *ç.* **-ties 1.** sığım, sığdırım, istiap haddi, sığdırabilme gücü, alış kabiliyeti. **full to ~** : dopdolu, tamamen/ağzına kadar dolu. **seating ~** : oturacak yer sayısı. **This hotel has a large ~** : Bu otel çok müşteri alabilir. **2.** oylum, hacim. *The gas tank has a ~ of 60 lt.* **3.** yetenek, kabiliyet, anıklık, istidat, iktidar. *the ~ to learn English.* **bearing/carriage ~** : yüklenme/taşıma kabiliyeti, **4.** kudret, verim. *He has no ~ for hard work. The ~ of the oil well was 150 barrels a day.* **5.** sıfat, görev, mevki, pozisyon, **6.** (yasal) yeterlik/ehliyet, **7.** *elekt.* (a) sığa, kapasite, (b) (öz)güç : elde edilebilecek maksimum güç. **idle ~** : işlemeyen üretim gücü, **8.** dopdolu, lebalep, tıklım tıklım. **a ~ audience** : tıklım tıklım dolu dinleyiciler. ***e.a.***- *2. volume, 4. aptitude, capability.*

cap and gown, *is.* akademik giysi, şapka ve cübbe : üniversite hocalarına ve mezunlarına özgü giyim.

cap-a-pie = cap-à-pie, *zf.* baştan başa, baştan ayağa/tepeden tırnağa kadar. ***e.a.***- *entirely.*

caparison, *is.&gl.f.* **1.** haşa, koşum takımı üzerine örtülen süslü örtü, **2.** zengin/süslü/gösterişli elbise/takım, **3.** haşa örtmek, **4.** süslemek, donatmak, zengin/süslü/gösterişli elbiseler giydirmek. ***e.a.***- *1. trappings, harness, accouterments, 2. outfit.* *NOT :* **CAPARISON, TRAPPINGS, HARNESS, ACCOUTERMENTS** kelimeleri genel anlamda süslü, gösterişli elbise, koşum takımı vb. ifade ederler. **CAPARISON** ve **TRAPPINGS** eskiden yalnız atlar için kullanılırdı. Günümüzde alay ve istihza yollu insan giyimi için de kullanılıyor. **CAPARISON**, fiyakalı, cakalı, gösterişli kıyafet, **TRAPPINGS** ise özentili, itinalı, titiz giyim anlamını taşır. **HARNESS** eskiden şövalyelerin zırhlı kuşamını ifade ederdi; bugün nadiren kuşam ve teçhizat anlamında kullanılır :*The harness of a test pilot.* Lâkin **HARNESS**'in asıl ve geniş anlamı arabaya koşulmuş atın koşum takımıdır. **ACCOUTERMENTS** ise askerin giyim, kuşamı/teçhizatı demektir; gösterişten ziyade yarar ve kullanışlılık anlamı taşır.

cap case, *is. basım* büyük harf.

cape, *is.* **1.** pelerin, harmaniye, kap, **2.** boğa güreşçisinin pelerini, **3.** *coğ.* burun : denize uzanan kara çıkıntısı, **4. The Cape = Cape of Good Hope** : Ümit Burnu, **5.** *bk.:* **capeskin.**

Cape buffalo, *is. zool.* Afrika mandası *(Syncerus caffer)* : G Afrika'da yaşayan iri cüsseli, siyah tüylü, kıvrık boynuzlu yabanî manda.

Cape Cod cottage, *is.* tek katlı, üçgen çatılı ahşap ev.

Cape Colony, *is. esk.* Ümit Burnu. ***e.a.***- *Cape of Good Hope.*

Cape Dutch, *bk.:* **Afrikaans.**

capelin, *is. zool.* küçük çamuka balığı *(Mollotus villosus, M. catervarius).* K Amerika kıyılarında yaşar.

Cape of Good Hope, *is. coğ.* **1.** Ümit Burnu, **2. Cape Province** *d.d.* G Afrika Cumhuriyeti'nin bir eyaleti; eski adı : **Cape Colony**. Merkezi : **Cape Town.**

caper, *is.&gs.f.* **1.** (neşe ile) sıçrama(k)/zıplama(k)/hoplama(k), **2.** sorumsuz/kaygısız/kayıtsız davranış/eylem, **3.** *argo* soygunculuk, hırsızlık, suç, yasa dışı eylem, **4.** *bot.* kebere, gebre otu *(Capparis spinosa)* : Akdeniz bölgesinde yetişir, **5.** kebere tomurcuğu : baharat olarak kullanılır, **6. ~er** : neşe ile sıçrayan/zıplayan/hoplayan kimse, **7. ~ingly** : sıçrayarak, zıplayarak hoplayarak. ***e.a.***- *1. prance, gambol.*

capercaillie = capercailzie, *is. zool.* orman horozu, çalı horozu *(Tetrao urogallus)* : Tavukgillerden Avrupa ve Asya'da yaşayan, eti beğenilen yaban kuşu.

capeskin, *is.* (eldiven yapmakta kullanılan) koyun/kuzu derisi.

capful, *is., ç.* **-fuls 1.** şişe kapağı dolusu. *a ~ of detergent.* **2.** hafif esinti. *a ~ of wind.*

cap gun, *is. bk.:* **cap pistol.**

capias, *is., ç.* **-ases** *huk.* tutuklama emri, tevkif müzekkeresi.

capillaceous, *sf. bk.:* **capillary.**

capillarity, *is.* **1.** kılcallık, kıl gibi incelik, **2. capillary action** *d.d. fiz.* kılcal olay.

capillary, *sf.&is., ç.* **-laries 1.** *anat.* kılcal. **~ vessel** : kılcal damar, **2.** kılcal/çok ince boru, **3.** *fiz.* kılcal, kılcal boru özellikleri gösteren. **~ attraction/repulsion** : kılcal çekme/itme, **4.** *bot.* çok ince, saça benzeyen.

capita, *ç. is. bk.:* **1. caput**, **2. per ~** : adam başına, nüfus başına, her bir kişiye.

capital, *sf.&is.* **1.** başkent, başşehir, devlet/hükûmet merkezi, payitaht, **2.** büyük harf, majüskül, **3.** anamal, sermaye, kapital. **funded ~** : yatırılan sermaye. **nominal ~** : kayıtlı sermaye. **paid-up ~** : ödenmiş sermaye. **working ~** : işletme sermayesi, döner sermaye. **to make ~ of sth.** : bir şeyden kazanç/çıkar sağlamak, **4.** *(muhasebe)* (a) bütün borçlar çıktıktan sonra kalan para ve mallar tutarı, (b) yatırım sermayesi, bir işe yatırılan sermaye, **5.** (grup/ sınıf olarak) kapitalistler, **6.** ana, temel, çok önemli, belli başlı, son derece. **~ idea** : ana/temel fikir. **It is of ~ importance** : Son derece önemlidir. **7.** baş, **8.** mükemmel, kusursuz. *a ~ fellow.* **9.** büyük. **~ letter** : büyük harf, **10.** ölüm, idam. **~ punishment** : ölüm/idam cezası, **11.** cezası ölüm/idam olan. **a ~ crime** : cezası idam olan cinayet, **12.** *mim.* sütun başlığı. ***e.a.***- *3&4. principal, investment, assets, 6. prime, first, principal, 7. chief, 8. excellent, first-rate.*

capital account, *is.* **1.** sermaye hesabı, **2. capital accounts** : malî durum hesabı : bir ticarî girişimin matlup sermayesi ile borçlarının hesabı.

capital asset, *is.* sabit sermaye hesabı, ana mevcudat. ***e.a.***- *fixed asset.*

capital dividend, *is.* sermaye kârı.

capital expenditure, *is.* sermaye yatırımı : sabit sermayeye yapılan ilâveler (yeni bir bina satın alma vb.).

capital gain, *is.* sermaye kazancı, şerefiye : hisse senedi, gayrimenkul vb. satışından sağlanan kazanç.

capital goods, *is. ekon.* imalât malzemesi, üretim malları : başka malların üretiminde kullanılan makine, alet, teçhizat vb. *bk.:* **consumer goods.**

capital-intensive, *sf.* ağır yatırım+ : iş gücüne oranla büyük sermaye isteyen. ~ *industry or plant.*

capital investment, *is.* sermaye yatırımı.

capitalise/capitalisable, *Brit. bk.:* **capitalize/capital-izable.**

capitalism, *is. Brit.* anamalcılık, kapitalizm : yatırım, üretim, dağıtım gibi ekonomik faaliyetleri özel kişi ve şirketler iyeliğine bırakan toplumsal düzen.

capitalist, *is. Brit.* anamalcı, sermayedar, kapitalist, sermayesini işleten/zengin kimse. *The ~ countries of the west.*

capitalistic, *sf.* **1.** anamalcılara/sermayedarlara ait, kapitalizmle/anamalcılıkla ilgili, anamalcılığa/kapitalizme dayanan/inanan, kapitalizm taraftarı/yanlısı, **2. ~ally** : anamalcılıkla, kapitalizme dayanarak.

capitalization = capitalisation, *is.* **1.** varlıklaştırma, **2.** anamala/sermayeye çevirme, sermayeleştirme, faiz vb. gelirleri anamala katma, **3.** bir firmanın hisse senetleri ve bono mevcudu, **4.** *muhasebe* (a) toplam yatırım : bir işe ortakların yatırdığı para toplamı, (b) iştirak sermayesi ve borç alınan sermaye toplamı, **5.** büyük harfle yazma/basma, büyük harf kullanma.

capitalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** büyük harflerle yazmak/basmak, ilk harfini majüskül yapmak, **2.** sermayeleştirmek, anamala/sermayeye çevirmek, anamala/sermayeye katmak, sermaye olarak kullanmak, **3.** sermaye koymak/sağlamak/yatırmak. *The bank promised to ~ our new business.* **4.** (bir girişimin/teşebbüsün veya hisse senedinin) güncel değerini hesaplamak, **5.** (muhasebecilikte) sarfiyatı masraf olarak değil, yatırım olarak deftere geçirmek, **6. ~ on/by** : yararlanmak, çıkar/kâr/yarar sağlamak, lehine/kâra çevirmek, kârlı duruma getirmek. **to ~ on an opponent's mistakes** : hasmın hatalarından yararlanmak, **7.** (malları satıp) paraya çevirmek. *He's decided to ~ all his property.* **8.** (taksitle yapılan ödemeler yerine) def'aten ödeyip borcu kapatmak, toptan ödemek, **9.** sermaye biriktirmek, **10. capitalizable** : ana mala/sermayeye çevrilebilir, sermaye konulabilir, yatırım yapılabilir, **11. capitalizer** : anamala/sermayeye çeviren, sermaye koyan/yatıran.

capital letter, *is.* büyük harf, majüskül.

capital levy, *is.* sermaye vergisi, servet/varlık vergisi : gelire göre değil, sermayeye/servete/mala göre hesaplanan vergi. *bk.:* **income tax.**

capitally, *zf.* **1.** mükemmelen, mükemmel bir şekilde, üstünce, fevkalâde (bir şekilde), çok iyi, **2.** ağır cezayı/idamı gerektirecek şekilde. ***e.a.***- *1. excellently, admirably, very well.*

capital punishment, *is.* ölüm/idam cezası. ***e.a.***- *death penalty.*

capital ship, *is.* ana/büyük savaş gemisi : savaş kruvazörü, uçak gemisi vb.

capital stock, *is.* **1.** bir şirketin hisse senetlerinin tümü, **2.** kayıtlı hisse senetleri (toplamı).

capitate, *sf.* **1.** *bot.* top gibi, top/kafa biçiminde. *a ~ flower.* **2.** *biy.* genişlemiş, kafa biçiminde (dokunaç, kemik ucu vb).

capitation, *is.* **1.** baş vergisi : adam başına eşit olarak tahsil edilen vergi, **2.** eşit ödeme : adam başına eşit olarak ücret vb. verme. **~ allowance/grant** : adam başına eşit olarak dağıtılan ödenek/bağış.

capitative, *sf.* adam basına eşit dağıtılan/alınan.

capitellum, *is. bk.:* **capitulum.**

Capitol, *is.* **1.** Washington'da ABD Kongresinin toplandığı bina, **2.** *k.h.* kükûmet binası, eyalet meclisi binası, eyalet parlamentosu, **3.** Roma'da Jüpiter mabedi, **4. ~ine** *d.d.* eski Roma'nın kurulduğu yedi tepeden biri : üzerinde Jüpiter mabedi vardır.

capitulant = capitulator, *is.* (belirli koşullarla) teslim olan/silâhını bırakan.

capitular, *sf.&is.* **1.** *bot. bk.:* **capitate** (1), **2.** kilisenin bir şubesine mensup/ait (üye vb.), **3. ~ly** : kilisenin bir şubesine mensup olarak.

capitulary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** kilisenin bir şubesine ait, **2.** kilise şubesinin üyesi.

capitulate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** (belirli koşullarla) teslim olmak, **2.** silâhları bırakmak, **3. capitulator :** *bk.:* **capitulant**. ***e.a.***- *1. surrender, yield.*

capitulation, *is.* **1.** (belirli koşullarla) teslim olma, teslimiyet, silâhları bırakma, **2.** teslim anlaşması, teslim koşullarını içeren belge, **3.** özet, hulâsa. ***e.a.***- *1. surrender, 2. treaty, covenant, 3. summary.*

capitulations, *ç. is.* kapitülasyonlar, yabancı ayrıcalığı : bir devletin kendi ülkesinde yaşayan yabancılara tanıdığı ayrıcalıklar/özel haklar. **capitulatory** : kapitülasyonlarla tanınan, kapitülasyonla ilgili.

capitulum, *is., ç.* **-la 1.** *bot.* kömeç, çiçek başı, **2.** *anat.* kemik başı.

capless, *sf.* kepsiz, başlıksız, külâhsız.

capo, *is., ç.* **capos 1.** (ses tonunu yükseltmek için) gitar, cümbüş vb. tellerine takılan kelepçe, **2.** gitarın akort düğmesi. **capotasto** *d.d.*

capon, *is.* semiz horoz, semizlemesi için iğdiş edilmiş horoz. **~ize** : horozu iğdiş etmek.

caponiere = caponier = caponniere, *is. As.* (tahkimat içinde derinlemesine ateşten) korunma siperi.

caporal, *is.* sert tütün.

capotasto, *is., ç.* **capotastos/capotasti** *bk.:* **capo.**

capote, *is., ç.* **-potes 1.** pelerin, kukuletalı pelerin, **2.** (kadın ve çocukların giydiği) başlık, **3.** kapot, (otomobil/araba üzerindeki) ayarlanabilir örtü/güneşlik.

Cappadocia, *is.* Kapadokya : Anadolu'da Kayseri ve çevresinin eski Roma İmparatorluğu zamanındaki adı.

Cappadocian, *sf.&is.* Kapadokya+, Kapadokyalı.

capparidaceous, *sf. bot.* gebre otugiller *(Capparida-ceae)* familyasından (bitki).

capper, *is.* **1.** kepçi, kep/kasket yapan/satan, **2.** şişeleri mantarlayan/kapakla kapatan (makine), **3.** kapsülcü : patlayıcı maddelere kapsül takan, **4.** *ABD- argo* (kumarhanede vb) tavcı, tavlayan, tuzağa düşüren, (açık artırmada) sun'î olarak fiyat artıran, **5.** öncekinden daha üstün olan başarı/durum vb.

capping, *is.* başlık, üst örtü, sütun başlığı.

cap pistol, *is.* mantar tabancası.

cappucicno, *is. It.* kremalı, sütlü, tarçınlı kahve.

capreolate, *sf.* **1.** *bot.* ince filizli, **2.** *anat.* kıl gibi.

capri-, *ön ek* "keçi". **capric** : keçi gibi, keçi+.

capriccio, *is., ç.* **-cios/-ci** *It.* **1.** sıçrama, sıçrayış, atlama, atlayış, **2.** *bk.:* **caprice**, **3.** *müz.* kapriçiyo : serbest bestelenmiş şen, hafif müzik. ***e.a.***- *1. caper, prank.*

capriccioso, *sf. It. müz.* hayal dolu, hayalî, canlı, hareketli, kaprisli, garip, acayip (üslûp). ***e.a.***- *fanciful, lively, irregular, fantastic.*

caprice, *is.* **1.** sebatsızlık, kararsızlık, (karar, hava vb. de) anî/beklenmedik değişme. *the ~ of the weather.* **2.** gelip geçici heves, kapris, maymun iştahlılık, **3.** *müz. bk.:* **capriccio** (3). ***e.a.***- *1&2. freak, whim, whimsy, vagary, crotchet.* ***NOT*** : **CAPRICE**, sebepsiz yere, fakat bile bile karar değiştirme, bir fikir ve kararda sebat etmeme anlamı taşır. **FREAK**, ancak çocuklara ya da delilere has bir sebatsızlık, anî, sebepsiz fikir ve karar değişme için kullanılır: **He chose to work or loaf as the freak took him** : Aklına esince çalıştı, aklına esince haytalık yaptı. **WHIM**, garip, acayip, bazan hayalî ve hattâ gülünç bir şekilde fikir ve karar değiştirme demektir : **A man subject to sudden whims and moods** : Anî fikir ve mizaç değiştiren bir adam. **VAGARY**, sorumsuz, müsrif, çok defa hatalı arzu ve heveslere kapılmayı belirler : *the vagaries of fashion in women's clothes.* **CROTCHET** ise sapık, acayip, eksantrik düşünüş ve davranışlar için kullanılır. **Fainting was just one of her crotchets** : Bayılma, onun acayip huylarında biri idi.

capricious, *sf.* **1.** sebatsız, kararsız, havaî, keyfince davranan, maymun iştahlı, kaprisli, geçici hevesler peşinde koşan, **2.** *esk.* özençli, nükteli, geniş hayalli, **3. ~ly** : sebatsızca, kararsızca, havaîlikle, maymun iştahlılıkla, geçici hevesler peşinde koşarak, **4. ~ness** : sebatsızlık, kararsızlık, havaîlik, maymun iştahlılık, geçici hevesler peşinde koşma. ***e.a.***- *1. fickle, whimsical, inconstant, erratic, flighty, 2. fanciful, witty.* ***k.a.***- *1. steadfast, consistent, resolute, determined, decisive, decided, steady, stable.*

Capricorn, *is.* **1.** *astr.* Oğlak burcu, **2.** *astrol.* onuncu burç, **3. tropic of ~** : Oğlak dönencesi.

Capricornus, *is. bk.:* **Capricorn** (1&2).

caprification, *is.* incirlerin yaban arısı aracılığı ile döllenmesi.

caprifig, *is. bot.* yaban inciri *(Ficus carica sylvestris)* : meyvesi yenmez; yaban arılarını çeker ve diğer incirlerin döllenmesine yarar.

caprifoliaceous, *sf. bot.*hanımeligillerden, hanımeligillere *(Caprifoliaceae)* mensup (hanımeli, mürver ağacı vb.).

capriole, *is.&gs.f.* **-oled, -oling 1.** sıçrayış, sıçrama, atlama, **2.** atın durduğu yerde dört ayak üstüne sıçraması, **3.** sıçramak, atlamak.

capri pants, *is.* dar pantalon : bedene sımsıkı oturan kadın pantalonu.

cap rock, *is.* başlık kaya : petrol, gaz, tuz yatakları üzerindeki su geçirmez kaya tabakası.

caproic acid, *is. kim.* kaproik asit, kapron asidi CH3(CH2)4COOH : keskin peynir kokulu renksiz sıvı. Tereyağı vb. den elde edilir. Organik bileşimlerde kullanılır.

caprolactam, *is. kim.* kaprolak, C6H11NO: plâstik madde ve yapay iplik yapmakta kullanılan beyaz petrol ürünü.

caprylic acid, *is. kim.* kaprilik asit, kapron asidi CH3(CH2)6COOH : boya, ilâç ve parfüm yapmakta kullanılan yağ asidi.

caps. *kıs.* büyük harfler(le).

capsaicin, *is. kim.* biber özü, C18H27NO3 : kırmızı bibere acılık veren madde.

cap screw, *is.* başlı/kapaklı vida.

capsicum, *is. bot.*1. biber, kırmızı biber (bitkisi) *(Capsicum frutescens)*, **2.** (taze) yeşil biber, (kurutulmuş) kırmızı biber.

capsize, *f.* **-sized, -sizing 1.** (kayık, gemi vb.) devirmek, devrilmek, alt üst etmek/olmak. alabora etmek/olmak. *The boat ~d. They ~d the boat.* **2. capsizable** : devrilebilir. ***e.a.***- *1. overturn.*

capstan, *is.* ırgat, bocurgat, vinç. **electric ~** : elektrikli ırgat/vinç. **~ bar** : ırgat kolu, vinç çubuğu. **~ head** : ırgat başlığı. **~ lathe** : revolver başlı torna.

capstone, *is.* kapak taşı, üstte olan taş.

capsular, *sf.* kapsüllü, kapsül şeklinde/içinde, kapsüle benzer.

capsulate(d), *sf.* kapsüllenmiş, kapsül şekli verilmiş, kapsül içinde saklanmış.

capsule, *is.&sf.&f.* **-suled, -suling 1.** *ecz.* kapsül, kaşe (hap), **2.** *bot.*tohum kesesi, kuru tohum zarfı, **3.** *anat. zool.* kese, koruyucu zar, **4.** zarf, kese, örtü, **5.** *hv.* (a) atmosfer üstü uçuşta insan/hayvan taşıyan hava sızdırmaz basınçlı kabin, (b) askerî uçakta tehlike anında fırlatılabilen buna benzer kabin, **6.** *kim.* buharlaştırma kabı : sıvıların içinde kaynatılıp buharlaştırıldığı küçük kap, **7.** öz, özet, özlü, kısa, hulâsa (şeklinde). *a ~ description.* **8.** kapsüllemek, kapsül/zarf/kese içine koymak, **9.** özetlemek, hulâsa etmek. ***e.a.***- *7. concise, condensed, summarized, 8. encapsulate, 9. summarize.*

capsulize, *gl.f.* **-ized, -izing** *bk.:* **capsule** (8&9).

Capt. = captain.

captain, *is.&gl.f.* **1.** önder, baş, lider, resi, **2.** *As.* yüzbaşı, **3.** *den.* kaptan, süvari, deniz/bahriye albayı, **4.** (askerî) şef, **5.** (polis) müfettişlikten bir alt rütbe, **6.** uçak pilotu, **7.** başgarson, **8.** tüccar gemisinin sahibi, **9.** *sp.* takım kaptanı, **10. group ~** : (Hava) albay, **11. ~ of industry** : müteşebbis, büyük sınaî kurumun başı, **12. ~'s walk** *bk.:* **widow's walk**, **13.** kaptanlık etmek, kumanda etmek, bir seferi idare etmek, **14. ~cy = ~ship** : (a) *As.* yüzbaşılık, (b) *den.* kaptanlık, reislik, albaylık. ***e.a.***- *1. chief, leader, 6. pilot, 7. headwaiter.*

captan, *is. kim.* küf gideren : C9H8Cl3NO2S : tarımda küflere karşı kullanılan beyaz toz.

captation, *is.* takdir/alkış bekleme, beğenilmeye çalışma.

caption, *is.&gl.f.* **1.** başlık, serlevha. *I read only the ~s in the paper.* **2.** (resim, film vb. altındaki) yazı, izahat. *I didn't understand the drawing until I read the ~.* **3.** *huk.* yasal belgenin düzenlendiği yeri ve zamanı gösteren başlangıç, **4.** başlık/serlevha koymak. ***e.a.***- *1. heading, title, 2. legend, 4. entitle.*

captious, *sf.* **1.** tenkitçi, kusur bulmaya çalışan, titiz, tatmin edilmesi güç. *a ~ woman.* **2.** yanıltıcı, şaşırtıcı. *a ~ question.* **3. ~ly** : (a) tenkit edercesine/ederek, titizlikle, kusur bulmaya çalışarak, (b) yanıltarak, şaşırtarak, yanıltacak şekilde, **4. ~ness** : (a) tenkitçilik, titizlik, (her şeye) kusur bulma, (b) yanıltma, şaşırtma. ***e.a.***- *1. caviling, carping, faultfinding, hypercritical, peevish.* ***k.a.***- *1. appreciative, laudatory, approving.*

captivate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** büyülemek, teshir etmek, çekmek, cezp etmek, gönlünü kapmak/çelmek, bent etmek, esir etmek, meftun/hayran etmek. *İstanbul's beauty ~d them so much that they decided to visit the city again.* **2.** *esk.* boyun eğdirmek, ram etmek, zapt etmek. ***e.a.***- *1. enchant, fascinate, charm, attract, bewitch, 2. capture, subdue, subjugate, seize.* ***k.a.***- *1. repulse, repel.*

captivating = captivative, *sf.* **1.** büyüleyici, efsunkâr, füsunkâr, çekici, cazip, meftun/hayran edici, **2. ~ly** : büyülercesine, efsunkârane, çekici/cazip bir şekilde, meftun/hayran ederek. ***e.a.***- *1. fascinating, charming, enchanting, attractive.*

captivator, *is.* büyüleyici/efsunkâr/çekici/cazip kimse/şey.

captive, *is.&sf.* **1.** tutsak, esir, tutuk(lu), mahpus. *He is the ~ of his own fears.* **2.** esir edilmiş, tutuklanmış, esir düşmüş. *~ troops.* **3.** büyülenmiş, gönül vermiş, gönlünü kaptırmış, esiri/bendesi/kölesi olmuş. **He was Emel's ~, a prisoner of her charm** : Emel'in cazibesine gönlünü kaptırmış, onun esiri olmuştu. **4.** baskı/kayıt/kontrol altında, bağlı, kapalı, kapatılmış. *~ animals.* **5.** başka şirket tarafından kendi çıkarına işletilen. *a ~ mine.* **6. ~ audience** : zoraki dinleyici, zorla dinlemek/seyretmek zorunda kalan kimse(ler). *People watching TV are a ~ audience for advertisers.* **7. ~ balloon** : yere (halatla/zincirle) bağlı balon, **8. ~ bolt** : mezbaha tabancası. ***e.a.***- *1. prisoner, internee, hostage, 2. imprisoned, confined, subjugated, enslaved.* ***k.a.***- *1&2. free, independent.*

captivity, *is., ç.* **-ties 1.** tutsaklık, esirlik, kölelik, esaret, tutuklanma, tutukluluk. **in ~** : tutuklu/esir olarak. **He remained in ~ years after the war was over** : Savaş bittikten sonra yıllarca esarette kaldı. **2.** *esk.* esirler. ***e.a.***- *1. bondage, servitude, imprisonment, incarceration, thralldom.*

captor, *is.* tutsaklayan, esir eden, esir alan, tutuklayan. *I soon escaped from my ~s.*

captress, *is.* tutuklayan, esir eden (kadın).

capture, *gl.f.* **-tured, -turing 1.** zapt etme(k), yakalama(k), tutma(k), kapma(k), esir alma(k)/etme(k), zorla ele geçirme(k). *He was ~d trying to escape from the country. The cat ~d a mouse.* **2.** *fiz.* (atomik/nükleer sistem) ilâve bir partikül kazanmak, yakalamak, kapmak, **3.** meftun etmek, cezp etmek, kendine ram etmek/bent etmek. *Her beauty ~d him and he swore to stay with her forever.* **4. capturable** : zapt edilebilir, yakalanabilir, ele geçirilebilir, **5. capturer** : zapt eden, yakalayan, ele geçiren. ***e.a.***-*1. seize, catch, arrest, apprehend, seizure, apprehension, 2. acquire.* ***k.a.***- *1. release .*

capuche, *is.* başlık, külâh. **~d** : başlıklı, külâhlı.

capuchin, *is.* **1.** *zool.* başlıklı maymun *(Cebus capucinus)* : Orta ve G Amerika'da yaşayan kafası tüylü, uzun kuyruklu bir maymun, **2.** başlıklı/kukuletalı kadın pelerini, **3.** *b.h.* Fransisken rahibi (başlıklı cübbe giyer).

caput, *is., ç.* **capita** *anat.* baş, baş şeklindeki çıkıntı/uzantı (kemik vb. de).

capybara, *is. zool.* su kobayı *(Hydrochoerus capybara)* : G Amerika'da nehir ve göl kenarlarında yaşayan kuyruksuz, ayakları yarım perdeli, kaba tüylü bir kemirgen. Uzunluğu 120, yüksekliği 60 cm'yi bulur.

car, *is.* **1.** otomobil, **2.** raylar üzerinde giden taşıt. **streetcar** : tramvay, **3.** *Brit.- k.d.* araba, tekerlekli taşıt aracı, **4.** (asansör, balon vb. de) odacık, yolcu taşıyan kafes, **5.** savaş/zafer arabası, **6.** canlı balık deposu : balıkları canlı olarak saklamaya veya taşımaya mahsus delikli kutu, **7. ~less** : otomobilsiz, arabasız.

carabao, *is., ç.* **-baos** (Filipinler'de) manda, camız. ***e.a.***- *water buffalo.*

carabid, *is. zool.* yer böceği : *Carabidae* familyasından renkli kın kanatlı, çoğunlukla gece çekirge vb. avlayan böcekler.

carabin(e), *is. bk.:* **carbine.**

carabineer = carabinier, *is. bk.:* **carbineer.**

carabiniere, *is., ç.* **-nieri** *It.* İtalyan polisi.

caracal, *is. T.* **1.** *zool.* karakulak (**Felis or Lynx caracal**) : Afrika ve GB Asya'da yaşayan kızıl kahverengi tüylü ve kulaklarının ucu kara bir tür vaşak (Türkçe karakulak kelimesinden alınmıştır), **2.** karakulak kürkü.

caracara, *is. zool.* iri atmaca *(Caracara cheriway audibonii)* : G ve orta Amerika'da bulunan akbabaya benzer uzun bacaklı, leş yiyen atmaca.

Caracas, *is.* Karakas, Venezuela'nın başkenti.

carack = carrack, *is.* silâhlı tüccar gemisi (XIV-XVI. yy.).

caracole, *is.&gl.f.* **-coled, -coling 1.** (binicilikte) yarım sağa/sola dönüş, **2.** (at sürerken) yarım sağa/sola çarkmak/dönüş yapmak, **3. caracoler** : yarım dönüş yapan.

caracul, *is.* **1.** Karagöl astragam : Özbekistan'da Karagöl çevresinde yetişen kuzu derilerinden yapılır, **2.** *bk.:* **karakul** (1).

carafe, *is.* (cam) sürahi. *e.a.- decanter.*

caragana, *is. bot.* karakına *(Caragana)* : Asya'nın kurak bölgelerinde çit ağacı olarak yetiştirilen funda.

carageen = caragheen, *is. bk.:* **carrageen.**

caramel, *is.* **1.** karamela : şeker, tereyağı, süt vb. ile yapılmış şekerleme, **2.** karaşerbet : şekeri rengi koyulaşıncaya kadar pişirerek elde edilen ve yemeklere tat/çeşni vermekte kullanılan koyu şurup.

caramelise/caramelisation, *Brit. bk.:* **caramelize/caramelization.**

caramelize, *f.* **-lized, -lizing** karamelleş(tir)mek, karamela yapmak. **caramelization** : karamelleş(tir)me.

carangid, *is.&sf. zool.* çatalkuyruklular *(Carangidae)* familyasına mensup çeşitli balıklardan herhangi biri : istavrit *(scad)*, çatalkuyruk *(pompano)* gibi.

carangoid, *sf.&is.* çatalkuyruklu (balık).

carapace, *is.* **1.** kabuk, bağa, kaplumbağa, yengeç gibi hayvanların üst kabuğu, **2.** sert koruyucu örtü, (özellikle) dış etkilerden koruyucu ruh hâli (ilgisizlik vb.), **3. carapaced** : kabuklu, bağalı, **4. carapacial** : kabuksu, kabuk şeklinde, kabuk+.

carat, *is.* kırat : mücevherat ağırlık ölçü birimi. miskalin dörtte biri. 1 krat = 200 mg.

carate, *is. patol. bk.:* **pinta.**

caravan, *is.&gs.f.* **-vaned/-vanned, -vaning/-vanning 1.** kervan. **a camel ~** : deve kervanı, **2.** yolcu/seyyah kafilesi, **3.** üstü kapalı büyük yolcu/yük arabası, kamyon, çingene arabası vb. **4.** *Brit.* gezer ev : arabanın arkasına takılarak çekilen tekerlekli seyyar ev, **5.** taşıt katarı : dizi halinde birlikte seyahat eden taşıtlar topluluğu, **6.** kervanla/katar halinde seyahat etmek. **7. ~er = ~ner** : (a) kervancı, kervanla/katar halinde seyahat eden, (b) *Brit.* gezer evle kampa giden, **8. ~ing = ~ning** : gezer evle kampa gitme. **9. ~-park** : gezer evler parkı. *e.a.- 4. trailer.*

caravansary = caravanserai, *is., ç.* **-saries / -serais / -serai 1.** kervansaray, **2.** büyük otel.

caravanserial, *sf.* kervansaray+.

caravel = carvel = caravelle, *is.* karavela : İspanyol/Portekiz tipi iki, üç direkli küçük yelkenli gemi (XV-XVI. yy.).

caraway, *is.* **1.** *bot.*kereviye *(Carum carvi)* şemsiyeligillerden bir ot türü, **2. ~ seed** *d.d.* Karaman kimyonu, kereviye tohumu : baharat olarak ve hekimlikte kullanılır.

carb, *is. k.d.* karbüratör : **carburator**'un kısaltılmışı.

carb-/carbo-, *ön ek* "karbon+". *ör.: carbohydrate.*

carbamate, *is. kim.* karbamat : karbomik asidin tuzu/esteri, tek valanslı NH2COO kökünü içeren bileşim.

carbamic acid, *is. kim.* karbamik asit : NH2COOH : ancak tuzları ve esterleriyle bilinen kuramsal asit.

carbarn, *is.* taşıt deposu, otobüs/tramvay deposu.

carbazole, *is. kim.* karbazol, (C6H4)2NH : boya yapımında kullanılan beyaz kristalli bileşik.

carbide, *is. kim.* **1.** karpit : karbonun kendinden daha elektropozitif elemanlarla verdiği bileşim, **2.** *bk.:* **calcium carbide**, **3.** sert toplaşık karpitler karışımı : tungsten karpit vb.

carbine = carabin = carabine, *is.* **1.** karabina, kısa tüfek, süvari tüfeği, **2.** *ABD- As.* eski yarı otomatik (şimdi otomatik) 0.30 kalibrelik tüfek.

carbineer = carabineer = carabinier, *is.* karabinalı asker / süvari.

carbinol, *is. kim.* karbinol : metanol veya bundan türeyen herhangi bir alkol.

car-body, *is.* karoseri.

carbohydrate, *is. biy.-kim.* karbonhidrat.

cabolated, *sf.* karbolik asitli.

carbolic acid, *is. bk.:* **phenol** (1).

carbolize, *gl.f.* **-lized, -lizing** karbolik asitle/fenol ile muamele etmek, fenol emdirmek/katmak.

carbon, *is.* **1.** *kim.* karbon : bütün organik maddelerin bileşiminde bulunan eleman. Arı olarak da elmas ve grafit hâlinde bulunur. Simgesi **C**, atom nu. 6, atom ağ. 12.011, özgül ağ. (20 C'de) elmas 3.51, grafit 2.26, **2.** kömür, **3.** *elekt.* karbon/grafit çubuk : ark lâmbasında, ark kaynağında ve kuru pillerde kullanılır, **4.** kopya kâğıdı, **5. ~ copy** *d.d.* kopya, karbon kâğıdı ile çıkarılmış suret.

carbon 12 = carbon-12, *kim.* karbon 12 : atom ağırlığı standardı kabul edilen %99 saf karbon eşizi.

carbon 13 = carbon-13, *kim.* karbon 13 : atom kütle numarası 13 olan kararlı bir karbon eşizi. Fizyolojik süreçlerde iz gösterici *(tracer)* olarak kullanılır.

carbon 14 = carbon-14, *kim.* karbon 14, radyokarbon. *bk.:* **radiocarbon** (1).

carbonaceous, *sf.* karbonlu, karbon gibi, karbon içeren.

carbonado, *is., ç.* **-does/-dos**, *gl.f.* **-doed, -doing 1.** *esk.* ızgara et veya balık, **2.** siyah elmas : Brezilya'da çıkarılan ve eskiden kesici/oyucu olarak kullanılan kütlesel bir tür elmas, **3.** *esk.* ızgara yapmak, ızgarada pişirmek, **4.** *esk.* gelişigüzel kesmek, parçalamak. ***e.a.*** *- 3. broil, 4. slash, hack.*

carbonatation, *is. kim.* karbonatlaş(tır)ma, karbon dioksit emdirme.

carbonate, *is.&gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** karbonat : karbonik asidin tuzu veya esteri, **2.** karbonatlaştırmak, karbonata çevirmek, karbon dioksit soğurtmak/emdirmek. **carbonated** : karbonatlı, karbon dioksitli.

carbonation, *is.* **1.** karbonatlaşma, karbon dioksit soğurma (gazoz, sodalı su yapımında vb.), **2.** karbon dioksitle kireç çökertme (şeker rafinerisinde vb.), **3.** *bk.:* **carbonization.**

carbonator, *is.* karbonatlaştıran.

carbon bisulfide, *kim. bk.:* **carbon disulfide.**

carbon black, *is.* **1.** is, lâmba isi, **2.** ince kömür tozu : boya, kauçuk sanayiinde, filtrelerde kullanılır.

carbon copy, *is.* **1.** karbon kopyası : karbon kâğıdı ile yapılan kopya/suret. *kıs.:* **CC, cc, 2.** tıpkısı, tam benzeri. *Mary is a ~ ~ of her mother.*

carbon cycle = carbon-nitrogen cycle, *is.* **1.** karbon çevrimi : yıldızların iç yapısında 4 hidrojen atomunu 1 helyum atomuna çevirerek büyük enerji açığa çıkaran termonükleer dönüşüm. Karbon ve nitrojen katalizör rolü oynar, **2.** karbon devridaimi : canlı varlıklarda CO2'nin fotosentezle organik besinlere dönüşümü, daha sonra solunum ve protoplâzma çürümesiyle tekrar açığa çıkması süreci.

carbon dating, *bk.:* **radiocarbon dating.**

carbon dioxide, *is. kim.* karbon dioksit, CO2 : yanma ve solunum ürünü olan, havada bulunan yanmaz gaz. Yangın söndürmede, kuru buz olarak ve karbonatlı içkilerde kullanılır. **carbonic acid gas, carbonic anhydride** *d.d.*

carbon disulfide = carbon bisulfide, *is. kim.* karbon disülfit, CS2 : zehirli, tutuşur sıvı. Selofan, viskoz reyon yapımında, haşarat öldürmekte, yağ, reçine ve kauçuğu eritmekte kullanılır.

carbonic, *sf. kim.* karbonik, dört valanslı C içeren. ~ **acid** : karbonik asit, H2CO3 karbon dioksidin suda eritilmesiyle elde edilir. ~ **acid gas** : karbon dioksit, CO2.

carbonic anhydrase, *is.* karbonik anhidraz : yaşayan gözelerde, örneğin alyuvarlarda bulunan çinkolu enzim. Dokularda üreyen CO2'i alıp akciğerlerde oksijen ile değiştirmeye yarar.

Carboniferous, *sf.&is. jeol.* **1.** Karbon Çağı : 270-350 milyon yıl önceki çağ, **2.** Karbon Çağına ait, **3.** *k.h.* kömürlü, karbonlu, kömür üreten, kömür+. *The miners dug down to the ~ rocks.*

carbonisable/carbonisation, *Brit. bk.:* **carbonizable/carbonization.**

carbonise/carboniser, *Brit. bk.:* **carbonize/carbonizer**

carbonium, *is.* karbonyum, + yüklü organik iyon. H3C+ gibi.

carbonizable, *sf.* kömürleşebilir, karbonlaşabilir.

carbonization, *is.* **1.** kömürleşme, karbonlaşma, (yanarak vb.) organik maddelerin karbona dönüşmesi, **2.** (kok fırınlarında vb.) kömür damıtımı.

carbonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kömürleştirmek, yakmak, kömüre çevirmek, **2.** karbonla muamele etmek/kaplamak, karbonca zenginleştirmek, **3. carbonizer** : kömürleştiren, kömüre çeviren.

carbonless, *sf.* karbonsuz.

carbon monoxide, *is. kim.* karbon monoksit, CO : kokusuz, zehirli, tutuşur gaz. Kömürün az oksijenle yanmasından oluşur.

carbonous, *sf.* karbonlu, karbondan türemiş.

carbon paper, *is.* **1.** karbon kâğıdı, kopya kâğıdı, **2.** özel bir cins fotoğraf kâğıdı.

carbon process, *is.* karbon süreci : boya karıştırılmış bikromatik jelâtinle kaplı kâğıt üzerine fotoğraf basma yöntemi.

carbon steel, *is.* karbonlu çelik, alaşımlı çelik.

carbon tetrachloride, *is. kim.* karbon tetraklorür, CCl4 : çabuk buharlaşan, yanmaz, zehirli sıvı. Eritici, temizleyici, yangın söndürücü olarak kullanılır.

carbonyl, *sf.&is. kim.* **1.** karbonil grubu (CO) içeren, **2.** karbonil : karbon monoksitle madenlerin bileşimi, Ni(CO)4 gibi, **3. ~ group = ~ radical** : karbonil grubu, iki valanslı C-O grubu, **4. ~ic** : karbonilli.

carbonyl chloride, *is. kim. bk.:* **phosgene.**

Carborundum , *is.* zımpara, korindon.

carboxyhemoglobin, *is.* karboksihemoglobin : hemoglobin molekülünde oksijen yerine CO geçmesiyle oluşan bileşim: gözelerin oksijensiz kalmasına yol açar.

carboxyl, *sf.&is. kim.* karboksil : organik asitlerde bulunan COOH grubu. **~ic** : karboksil+, karboksilli.

carboxylase, *is. bk.:* **decarboxylase.**

carboxylate, *is.&gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** karboksilaz : karboksilik asidin tuzu/esteri, **2.** karboksilleştirmek, bir organik bileşime COOH grubu sokmak, **3. carboxylation** : karboksilleş(tir)me.

carboy, *is.* damacana : sepet örgülü veya tahta koruncaklı büyük şişe. **~ed** : damacanalı.

carbuncle, *is.* **1.** *patol.* karaçıban, **2.** (a) lâl taşı, yakut, (b) lâl, yakut kırmızısı, **3.** yuvarlak/dışbükey kesilmiş lâl taşı, **4. carbuncled** : (a) karaçıbanlı, (b) yakutlu, **5. car-buncular** : lâl/yakut gibi.

carburet, *gl.f.* **reted, -reting** (*Brit.:* **-retted, -retting**) **1.** karbonlamak, karbon veya hidrokarbonlarla birleştirmek, **2.** karbonca zenginleştirmek, (fazla ısı elde edebilmek için) gaz veya havayı uçucu karbon bileşimleriyle karıştırmak, **3. ~ant** : karbonlu katkı : hava veya gaza karıştırılan benzin vb., **4. ~ion** : karıştırım, karışım hazırlama : patlamalı motorlarda yakıtla havanın belirli oranda karıştırılması.

carburetor = carburettor = carburetter, *is.* karaç, karbüratör : patlamalı motorda yakıt ve hava karışımını hazırlayan düzen.

carburise/carburisation/carburiser, *Brit. bk.:* **carburize/carburization/carburizer.**

carburize, *gl.f.* **-rized, -rizing1.** karbonlamak, karbonla birleştirmek, **2.** *bk.:* **carburet** (1&2), **3. carburization** : karbonlaştırma, karbonla/hidrokarbonla birleştirme, **4. carburizer** : karbonlaştıran, karbonla/hidrokarbonla birleştiren.

carbylamine, *is. kim.* karbilamin : NC kökü içeren organik bileşim.

carcajou, *is. zool.* Kanada kurdu. ***e.a.-*** *wolverine.*

carcanet, *is.* **1.** *esk.* (kıymetli taşlarla süslü) gerdanlık, **2.** *esk.* saça takılan süslü toka, **3. ~ed = ~ted** : gerdanlıklı.

carcase, *is. Brit. bk.:* **carcass.**

carcass, *is.* **1.** (kesilmiş ve sakatatı çıkarılmış) hayvan gövdesi, **2.** leş, ceset, **3.** *(aşağ.)* vücut, gövde. *Move your ~, I want to sit down.* **4.** (gemi, oto vb.) enkaz, (bina) iskelet. *The ~ of an old car.* **5. ~less** : gövdesiz, vücutsuz, cesetsiz, iskeletsiz. ***e.a.-*** *2. body.*

Carchemish = Charchemish, *is.* Karkamış, Hititlerin başkenti.

carcinogen, *is. patol.* kötücül ur yapan, kanser üreten/kansere sebep olan madde. **~ic** : kanser üreten. **~icity** : kanser üretme, kötücül ur yapma, kansere sebep olma.

carcinoid, *is. patol.* (sindirim sisteminde) iyicil ur.

carcinoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* kötücül ur, kanser. **~toid** : kansere benzer. **~tous** : kanserli.

carcinomatosis, *is., ç. patol.* yaygın kötücül ur, organlara yayılmış kanser.

carcinosarcoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* karsinosarkoma, kötücül eklem uru.

car coat, *is.* kısa palto.

card, *is.&gl.f.* **1.** kart. **get-well ~** : geçmiş olsun kartı. **membership ~** : üyelik/giriş kartı. **2.** iskambil kâğıdı. **house of ~s** *Brit.- k.d.* akamete mahkûm plân, **3. ~s** : iskambil oyunu. *to win at ~s.* **4.** koz, fırsat, lehde sonuç verecek husus. **make a ~** : kozunu oynamak. **one's best/strongest ~** : en kuvvetli koz, son koz. **to hold**

all the ~s : bütün kozlar elinde olmak/bütün avantajlara sahip olmak, **5. greeting ~** *d.d.* tebrik kartı, **6. post ~** *d.d.* posta kartı, **7. calling ~** *d.d.* kartvizit, **8.** (yarış, maç vb. için) program, **9.** pusula kartı : üzerinde yönleri gösteren otuz iki işaret bulunan dairesel kâğıt, **10.** *k.d.* şakacı ve neşeli kimse. *Bob's real ~, he always make me laugh.* **He's a knowing ~** : O ne tilkidir!/Çok bilmişin biridir/Hinoğlu hindir! **He's a queer ~** : Antikanın biridir. **11. in/on the ~s** : olasılı, muhtemel, mümkün. **It is (quite) on the ~s that** : olabilir, beklenir, muhtemeldir. **12. play one's ~s** : plânını uygulamak, düşündüklerini yapmak, kozunu oynamak. **play one's ~s well** : kozunu iyi oynamak. *If the negotiation fails, we still have another ~ to play.* **If you play your ~s properly** : Fırsattan yararlanabilirsen, kozunu iyi oynarsan, **13. put one's ~s on the table** : hiçbir şey gizlememek, her şeyi olduğu gibi (samimiyetle) açıklamak, gizlisi kapaklısı olmamak, **14. to have a ~ up one's sleeve** *k.d.* gizli bir plânı/niyeti/tasavvuru olmak. **He has a ~ up his sleeve** : Gizli bir plânı var/Son kozunu henüz oynamadı. **15.** kart vermek, (masaya) kart koymak, **16.** fişlemek, kartlara/kartonlara yapıştırmak, **17.** kartlara yazmak, **18.** (yünü/pamuğu) taramak, **19. ~ing machine** *d.d.* (yün/pamuk vb. için) tarak, tarama makinesi, **20.** kumaşın havını kaldırma düzeni, **21. ~er** : (a) tarakçı, (b) tarak makinesi, (c) (mücevheratı, toka/iğne vb. ni) kartlara/kartonlara yapıştıran/dizen. ***e.a.****- 11. impending, likely, probable.*

cardamom = cardamon = cardamum, *is.* kakule, hemame : Asya'nın sıcak bölgelerinde yetişen *Amonum* ve *Elettaria* türü bitkiler ve bunların kokulu tohum zarfı. Baharat olarak ve hekimlikte kullanılır.

cardboard, *is.* mukavva, karton.

card-carrier, *is.* sendika üyesi.

card-carrying, *sf.* kayıtlı, müseccel. *He's a ~ member of the Liberal Party.* '

cardcase, *is.* kart kutusu.

card catalog, *is.* fişli dizin : kütüphanelerde kitap adı, yazar ve konuya göre hazırlanmış ve harf sırasına dizilmiş kartlar dizisi.

carded, *sf.* **1.** (yün/pamuk vb.) taranmış. **~ silk, 2.** dizinlenmiş, programlanmış, **3.** kartlara geçirilmiş.

card field, *is. bil.* delikli kartlarda aynı bilgiyi taşıyan sütunlar dizisi.

card file = card index, *is.* fişli dizin : sistematik olarak sıralanmış kartlar dizisi.

cardi-, *ön ek bk.:* **cardio-.**

cardiac, *sf.&is. tıp* **1.** kalp+, yürek, yüreksel. **~ arrest** : kalp durması. **~ asthma** : yürek yelpiği. **~ dilatation** : yürek büyümesi. **~ insufficiency** : yürek yetersizliği/kalp kifayetsizliği. **~ intake** : yürek aldısı. **~ murmur** : yürek hırıltısı. **~ output** : yürek verdisi. **~ valve** : yürek kapakçığı, **2.** yürek sayrısı, kalp hastası, kalbinden rahatsız olan, **3.** kalp ilâcı, **4.** mide ağzı+.

cardialgia, *is. patol.* **1. heartburn** *d.d.* mide ekşimesi, **2.** kalp ağrısı.

cardigan = cardigan jacket/sweater, *is.* (yün örgü) hırka / ceket.

cardinal, *is.&sf.* **1.** kardinal : Kardinal Meclisine Papa tarafından atanan yüksek rütbeli papaz, **2. redbird, cardinal bird, cardinal grosbeak** *d.d. zool.* kardinal kuşu *(Richmondena cardinalis)* : erkeği parlak kırmızı tüylü ve tepelikli bir tür K Amerika ispinozu, **3.** al, koyu kırmızı, **4.** (XVIII. yy. da giyilen) kısa ve başlıklı kadın mantosu, **5.** belli başlı, ana, temel, önemli. **a ~ rule** : temel kural. **~ idea** : ana fikir, **6.** *mat.* sayal, nicel. **~ number/~ numeral** : sayal sayı, nicelik sayısı, **7. ~ fish** : kırmızı balık : *Apogonidae* familyasından tropik denizlerde yaşayan balık türleri. Birçok türü yumurtalarını yavru çıkıncaya kadar ağızlarında saklarlar. **8. ~ flower = red lobelia** *: bot.* kırmızı lobelya : K Amerika'da yetişir, gösterişli kırmızı çiçekler açar, **9. ~ points** : dört ana yön : K, D, G, B, **10. ~ sins = seven deadly sins** : büyük günahlar, yedi büyük günah : gurur *(pride),* şehvet *(lust),* kıskançlık *(envy),* öfke *(anger),* hırs/aç gözlülük *(covetousness),* oburluk *(gluttony),* tembellik *(sloth),* **11. ~ tetra** : parlak renkli küçük tatlı su balığı *(Cheirodon axelrodi)* : G Amerika'da yaşar, akvaryumlarda beslenir, **12. ~ virtues = natural virtues** : temel erdemler, ana faziletler : (eski felsefeye /Eflâtun'a göre) adalet *(justice),* basiret/ihtiyat *(prudence),* itidal/imsak *(temperance)* ve cesaret/yiğitlik *(fortitude).*

cardinalate, *is.* **1.** Kardinal Meclisi, **2. cardinalship** *d.d.* kardinallik.

cardinality, *is. mat.* sayallık, nicellik : bir sayı ile ifade edilebilme.

cardinally, *zf.* başlıca, en önemlisi, en önemli olarak.

cardinalship, *is.* kardinallik. ***e.a.***- *cardinalate.*

carding, *is.* (yün/pamuk vb.) tarama. **~ machine = ~ engine** : tarak makinesi, çırçır.

cardio-/cardi-, *ön ek* "yürek, kalp". *ör.: cardiogram, cardiology.*

cardiogram, *is. tıp* yürek akım yazar, kardiyogram. ***e.a.***- *electrocardiogram.*

cardiograph, *is. tıp* yürek akımyazar, kardiyograf. **~ic** : yürek yazımsal.

cardiography, *is. tıp* yürek akım yazımı, yürek yazımı, kardiyografi.

cardioid, *is. mat.* yürek eğrisi, kardioid : kendine eşit bir çember üzerinde kaymadan yuvarlanan bir çemberin çevresindeki bir noktanın gezeneği. Kutupsal koordinatlarda denklemi : $r = a(1 - \cos A)$.

cardiology, *is. tıp* yürek bilimi, kardiyoloji : yüreği, görev ve hastalıklarını inceleyen tıp dalı. **cardiologic(al)** : yürek bilimsel. **cardiologist** : yürek bilimi uzmanı, kardiyolojist, kalp hastalıkları uzmanı.

cardiomyopathy, *is.* kardiyo miyopati, yürek kası sayrısı.

cardiopathy, *is. tıp* yürek sayrılığı.

cardiopulmonary, *is.* yürek ve akciğere ait, yüreği ve akciğeri etkileyen. ~ *resuscitation.*

cardiovascular, *sf. anat.* yürek damar+, yüreğe ve damarlara ait, yürek ve damarları etkileyen, kardiyovasküler.

carditis, *is. patol.* yürek yangısı : yürek zarları veya kası iltihabı. **carditic** : yürek yangısı+.

cardoon, *is.* kenger, kengel *(Cynara Cardunculus)* : Akdeniz bölgesinde yetişir, sapı ve yaprakları yenilir.

cardplayer, *is.* iskambil oyuncusu.

cardplaying, *is.* iskambil oyunu.

cards, *ç. is.* **1.** iskambil oyunu, **2.** iskambil oynama, **3. play one's ~ well** *k.d.* tuttuğunu koparmak, işini başarmak/becermek.

cardsharp, *is. k.d.* **1.** usta iskambil oyuncusu, **2. cardsharp(er)** *d.d.* (iskambilde) hileci/hile yapan.

cardsharping, *is.* (iskambilde) hile(cilik), hile yapma.

carduaceous, *sf. bot.* deve dikenigillerden.

care^1, *is.* **1.** endişe, merak, gaile, kaygı, tasa. **free from ~** : endişesiz, tasasız, gailesiz. **full of ~**: endişeli, kaygılı, endişeye vb. gömülmüş. **~ had aged him** : Endişe ve gaile onu ihtiyarlattı. **2.** endişe/üzüntü/kaygı sebebi/kaynağı. **I have not a ~ in the world** : Dünya umurumda değil/hiçbir endişem/üzüntüm yok. **Her child is her major ~** : Çocuğu onun üzüntü kaynağıdır. **3.** dikkat, ihtimam, ilgi, bakım, tedavi, sorumluluk. **with the greatest ~** : azamî dikkat ve ihtimamla. **(handle) with ~** : (eşya üzerinde) dikkat, kırılacak eşya. *He devotes great ~ to his work. He's under the ~ of a doctor.* **~s of states** : devletin sorumlulukları. **want of ~** : ihmal, bakımsızlık, **4.** koruma, himaye, muhafaza, aracılık, tavassut. **in ~ of = c/o** : eliyle, vasıtasıyla, aracılığı ile. *Address my mail in~ of the American embassy.* **5.** *esk.* üzüntü, sıkıntı, keder. **~ killed the cat** : Kendini fazla üzme/üzüntü adamı öldürür, **6. take ~ = have a ~** : dikkat etmek, dikkatli/uyanık bulunmak, gözünü açmak. *Take ~ that you don't fall on the ice. Take care not to catch cold (that you don't catch cold).* **7. take ~ of** : (a) dikkat/ihtimam/ilgi göstermek, mukayyet olmak. *to take ~ of an invalid. You should take more ~ of youself.* **take good ~ of sth.** : bir şeye büyük dikkat/ihtimam göstermek. (b) icabına/çaresine bakmak, gerekeni yapmak. *I'll take ~ of paying the bill.* **That matter will take ~ of itself** : O iş kendi kendine düzelir (İşi oluruna/kendi hâline bırak). ***e.a.***- *1. worry, anxiety, concern, solicitude, trouble, 3. attention, solicitude, caution, heed, 4. protection, custody, supervision, 5. grief, suffering, sorrow, affliction, 6. be alert/careful, 7. (a) watch over, (b) act on, deal with, attend to.* ***k.a.***- *3. carelessness, negligence, neglect, disregard, indifference.* ***NOT*** : **CARE, CONCERN, SOLICITUDE** ve **WORRY**, ruhî üzüntü, endişe, kaygı vb. hâllerini ifade ederler. **CARE** başkalarına karşı duyulan sevgi, muhabbet, sorumluluk duygusuna dayanır ve hafif endişeden derin tasa, üzüntüye kadar değişebilir : *Care for one's children.* **CONCERN**, ilgisizliğin tersi olup isteyerek, bile bile başkalarının dert ve sorunları ile candan, yakından ilgilenmek, onları kendine dert edinmektir : **Concern for nation's welfare** : Milletin refahı ile yakından ilgilenme. **SOLICITUDE**, şefkat ve iyi yüreklilikten doğan derin kaygı ve endişe anlamı taşır : *Solicitude for a sick friend.* **WORRY** çok defa makul bir sebebe dayanmayan ağır, ezici, kahredici, insanı içten içe kemiren bir kaygı, endişe, bir nevi vehimdir. *There was lines of worry on her face.*

care^2, *gs.f.* **cared, caring 1.** merak/endişe/keder etmek, kaygılanmak, düşünmek, kurmak. **That's all he ~s about** : Bütün düşündüğü/önem verdiği bu (Aklı fikri hep bunda). **Money is all he ~s about** : Aklı fikri parada (Paradan başka düşündüğü yok). **to ~ deeply about sth.** : bir şey hakkında büyük kaygı/endişe duymak. **to ~ deeply about s.o.** : birisine derin sevgi ile bağlı olmak, **2.** ilgilenmek, ilgi/ihtimam göstermek, bakmak, alâkadar olmak, görev edinmek, üstüne almak, önem vermek. **Will you ~ for children while I am out?** Ben yokken çocuklara bakar mısın? **for all I ~** : bana kalırsa/sorarsan. **He really ~s (about this)** : (Buna) çok önem veriyor. **I don't much ~ for it** : O beni pek ilgilendirmiyor. **well-cared** : iyi bakılan/ihtimam gören, **3.** hoşlanmak, özel bir ilgi duymak, beğenmek, meyli olmak, sarmak. **I don't ~ for her** : Ondan hoşlanmıyorum. **I didn't ~ for that novel** : O roman beni sarmadı. **4.** istemek, arzu etmek (bunu izleyen fiil çoğunlukla mastar şeklindedir). **Would you ~ to dance?** (Benimle) dans etmek ister misiniz? **I don't ~ to be seen in his company** : Onun yanında görülmek istemem. **If you care to...** : ... arzu ederseniz, **5.** (olumsuz ve sorulu cümlelerde) umursamak, aldırmak, aldırış etmek, metelik vermek. **~ for nothing** : hiç bir şeye aldırmamak/ilgi duymamak/metelik vermemek. **I couldn't ~ less!** Umurumda değil! Bana vız gelir! **I couldn't ~ less what people say** : Elâlem ne derse desin, aldırmam/umurumda değil. **Who cares!** Kimin umurunda! Aldıran/metelik veren kim! **~ a damn = give a damn** : zerre kadar önem vermek (çoğunlukla olumsuz şekli kullanılır) : **I don't ~ a damn!** Zerre kadar önem vermem. **I don't ~! = As if I ~d** : (a) Bence aynı şey/Bana göre hava hoş! (b) Bana ne? Umurumda değil! **Who is caring for him?** Ona metelik veren kim? **What do I ~ !** Bana ne! **I don't ~ what he says** : Ne söylerse söylesin (aldırmam). **I don't ~ two hoots/a brass farthing** : (Bana) vız gelir tırıs gider. **Not that I ~** : Önem verdiğimden değil/Bana vız gelir /bana göre hava hoş. **6. carer** : ilgilenen, ilgi/ihtimam gösteren, önem veren. ***e.a.***- *4. want, wish, desire.*

CARE = **C**ooperative for **A**merican **R**elief **E**verywhere : yabancı ülkelerdeki fakirlere yardım için para ve mal toplayan kurum.

careen, *is.&f.* **1.** (gemiyi) karina etme(k), (tamir için) yan yatırma(k), **2.** (yan yatmış geminin altını) temizleme(k), onarma(k), tamir etme(k), kalafat etme(k). **~age** : kalafat ücreti, **3.** (yandan esen rüzgârla) (gemi) yana yat(ır)ma(k), **4.** (taşıt) yana eğilme(k)/yatma(k), meyletme(k), yalpalama(k), yalpa yapma(k). *The car ~ed around the corner.* **5.** *bk.:* **career** (8), **6. careener** : karina eden, kalafat eden, temizleyen, **7. careening** : karina etme, kalafat etme, temizleme.

career, *is.&sf.&gs.f.* **1.** meslek. *He sought a ~ as a lawyer.* **He made medicine his ~** : Hekimliği meslek edindi. **2.** meslek hayatı, çalışma hayatı. *His ~ as a soldier ended with the armistice.* **3.** meslekî başarı. **make a ~ for oneself** : meslek hayatında başarılı olmak, **4.** yörünge, gidiş yolu, izlenen yol, **5.** tam hız/sür'at. **in full ~** : tam hızla, son sür'atle. *The horse went down the hill in full ~.* **6.** meslek sahibi, meslekten, profesyonel. **a ~ girl** : meslek sahibi bir kız. **a ~ diplomat** : meslekten yetişme diplomat. **He's a ~ player** : Profesyonel oyuncudur. **7.** *esk.* seri hücum, hızla saldırma, **8.** hızla gitmek/koşmak/atılmak/saldırmak, başıboş koşup dolaşmak. **~ about** : delice sağa sola koşmak/saldırmak. *He's always ~ing about and breaking things.* **~ up/down** : yukarı/aşağı koşmak/hızla gitmek. *The car ~ed uncontrollably down the hill.* ***e.a.***- *1. profession, business, pursuit, vocation, 4. course, 5. full speed.*

careerism, *is.* meslek aşkı, kendini mesleğine adama, meslekte ilerlemekten başka şey düşünmeme, her şeyi (aile, arkadaş, ahlâk kuralları vb.) mesleğine feda etme. **careerist** *hkr.* meslekte ilerlemekten başka şey düşünmeyen, her şeyi (aile, arkadaş, ahlâk kuralları vb.) mesleğine feda eden.

carefree, *sf.* **1.** kaygısız, kayıtsız, ilgisiz, tasasız, gamsız, endişesiz, dertsiz, sıkıntısız, keyfi yerinde, gamdan azade. *On a fine spring day like this I feel quite ~.* **2.** *hkr.* sorumsuz. *He's ~ with his money.*

careful, *sf.* **1.** dikkatli, uyanık, müteyakkız. **be ~ !** : dikkat et, dikkatli ol. *Be ~ crossing the road.* **2.** özenli, itinalı, ihtimamlı. *She's a ~ typist. Be ~ what you do.* **3.** (a) ölçülü, ihtiyatlı, tedbirli, (b) *k.d.* aşırı tutumlu, cimri. *He's too ~ with his money, he never buys a drink for anyone.* **4.** ~ **of** : saygılı, hürmetkâr. *~ of the rights of others.* **5.** *esk.* (a) kaygılı, endişeli, (b) vehimli, evhamlı, **6.** **~ly** : dikkatle, ihtimamla, özenle, itina ile, **7.** **~ness** : dikkat, uyanıklık, teyakkuz, ihtimam, özen, itina. ***e.a.***- *1. watchful, chary, circumspect, cautious, wary, 2. meticulous, painstaking, scrupulous, 3. conscientious, 4. thoughtful, concerned, solicitous, attentive, 5. (a) troubled, (b) overanxious.* ***k.a.***- *1-4. careless.*

careless, *sf.* **1.** dikkatsiz, itinasız, özensiz. *A ~ driver is a danger to all of us.* **2.** savsak, ihmalci, ihmalkâr, baştan savan, baştan savma+. **a ~ work** : baştan savma bir iş, **3.** *gen.* ~ **of/about** : ilgisiz, kayıtsız, bigâne. *a ~ remark. He's ~ about his family/about maney matters. ~ of consequences.* **4.** ~ **of/about/in** : düşüncesiz, saygısız, aldırmaz, umursamaz. *~ of the rights of others.* **5.** savruk, şapşal, mübalâtsız, **6.** *bk.:* **carefree.** **7.** **~ly** : dikkatsizce, itinasızca, özensizce, ihmalcilikle, baştan savarcasına, **8.** **~ness** : dikkatsizlik, itinasızlık, özensizlik, savsaklık, ihmalcilik, ilgisizlik, baştan savma. ***e.a.***- *1. inattentive, unwary, reckless, heedless, inadvertent, 2. negligent, inaccurate, 3. unthoughtful, unmindful, indifferent, unconcerned, 4. thoughtless, inconsiderate, 5. artless, unstudied, slovenly, 6. cheerful.* ***k.a.***- *1-4. careful.* *NOT* : **CARELESS, HEEDLESS, THOUGHTLESS, INADVERTENT, INDIFFERENT** sıfatları, sonucunu düşünmeden yapılan işleri, sorumsuz davranış ve hareketleri nitelemekte kullanılır. **CARELESS**, çoğunlukla ihmal, savsama, umursamazlık ifade eder. **HEEDLESS**, pervasızca, sorumsuzca bir dikkatsizliği; **THOUGHTLESS** başkalarına saygı ve nezaket göstermeden yapılan bir düşüncesizliği niteler. **INADVERTENT**, istemeyerek, kasıtsız yapılan bir dikkatsizliği, **INDIFFERENT** ise doğacak kötü sonuca önem vermeyen bir pervasızlığı, umursamazlığı belirler.

caress, *is.&gl.f.* **1.** okşama(k), öpme(k), kucaklama(k). *He ~ed his wife lovingly. The breeze ~ed the trees.* **2.** sevgi/muhabbet göstermek, (sevgi ile) bağrına basmak, **3.** **~er** : okşayan, öpen, kucaklayan, **4.** **~ing** : okşayan, okşayıcı, yatıştırıcı, **5.** **~ingly** : okşayarak, okşarcasına, öperek, kucaklayarak, **6.** **~ive** : okşayıcı, **7.** **~ively** : okşarcasına. ***e.a.***- *1. fondle, pet, cuddle, embrace, neck, 2. cherish.* *NOT* : **CARESS** el ile okşamak, öpmek, kucaklamak anlamına geldiği gibi, söz, tavır, bakış ve davranışla sevgi ve muhabbet göstermeyi de ifade eder. **FONDLE** yalnız el ile okşamak demektir. **PET** ve **NECK** ise eş anlamlı olup fiziksel aşkın tezahürü olan okşamak, öpmek, sarmaş dolaş olmak vb. anlamında kullanılır. *bk.:* **pamper.**

caret, *is.* çıkma (^) işareti : yazıda yapılacak bir ilâvenin yerini gösteren işaret.

caretaker, *is.* **1.** bakıcı, bir binanın/mülkün bakımı ve onarımı ile görevli kimse, **2.** *Brit.* kapıcı, bina yöneticisi, **3.** geçici, muvakkat, bir görevi geçici olarak yapan. **a ~ government** : geçici hükûmet, yeni seçimlere kadar yöneten hükûmet, **4.** **caretaking** : bakıcılık, bakım. ***e.a.***- *1. superintendent, 2. janitor.*

careworn, *sf.* (endişeden/kederden) bitkin/harap/mustarip. ***e.a.***- *haggard..*

carey, *is.* **1.** *bk.:* **hawskbill turtle**, **2.** bu kaplumbağanın kabuğu, **3.** **be in ~ Street** *k.d.* uçan kuşa borçlu olmak, iflâs etmek üzere olmak.

carfare, *is.* (otobüs, tramvay vb.) bilet ücreti.

cargo, *is., ç.* **-goes, -gos** yük, kargo, hamule, gemi/uçak vb. nin taşıdığı eşya, yük eşyası. ***e.a.***- *load, freight, burden.*

carhop, *is.* otomobille girilen açık hava lokantalarında servis yapan garson veya kız.

Caria, *is.* GB Anadolu - Bodrum çevresinin eski adı.

Caribbean, *sf.&is.* Karayip. ~ **Sea** : Karayip Denizi.

caribe, *is., ç.* **-bes** *İsp. bk.:* **piranha.**

caribou, *is., ç.* **-bous/-bou** *zool.* karibu, K Amerika ren geyiği *(Rangifer caribou).*

caricature, *is.&gl.f.* **-tured, -turing** **1.** karikatür, **2.** karikatürcülük (sanatı), **3.** kötü taklit, **4.** karikatür(ünü) yapmak, (çizgilerle) alaya almak, karikatürize etmek, gülünçleştirmek, tehzil etmek, **5.** **caricaturable** : karikatürize edilebilir, **6.** **caricaturist** : karikatürcü, karikatürist. ***e.a.***- *1. cartoon, burlesque, 3. travesty, parody, satire, lampoon, takeoff.*

caries, *is., ç.* **-ies** **1.** *tıp* çürük, yenirce, diş çürüğü, kemik çürümesi, **2.** *bot.* bir bitki hastalığı.

carillon, *is., ç.* **carillons 1.** belirli havalar çalacak şekilde düzenlenmiş çanlar, **2.** bu çanlarla çalınan melodi, **3. ~eur** : çanlarla melodi çalan kimse.

carina, *is., ç.* **-nas/-nae** *bot. zool.* omurga, gemi omurgasına benzer parça (kuşların göğüs kemiği, bazı çiçeklerin çanağı vb.).

Carina, *is. astr.* Omurga burcu.

carinate(d), *sf. bot. zool.* omurgalı, omurga biçiminde. ***e.a.*** *- ridged, keeled.*

carioca, *is.* **1.** karyoka : Rio de Janeiro'da çıkmış bir salon dansı, bir nevi samba, **2.** bu dansın müziği, **3. ~n** *d.d.* Rio de Janeirolu.

cariole = carriole, *is.* **1.** küçük (üstü açık) araba, **2.** (hafif, üstü örtülü, iki tekerlekli) elle itilen araba, **3.** *Cnd.* (köpekle çekilen, tek kişilik, üstü açık) kızak.

carious = caried, *sf.* çürük, çürümüş (diş/kemik).

cariousness = carioity, *is.* (dişte/kemikte) çürüklük.

cark, *is.&f. esk.* **1.** endişe, kaygı, tasa, keder, **2.** endişelenmek, tasalanmak, kederlenmek, kaygılanmak. ***e.a.*** *- 1. worry, anxiety, distress, 2. worry.*

carl(e), *is.* **1.** *esk.* köylü, çiftçi, **2.** kaba/terbiyesiz adam, **3.** *esk.* köle, serf. ***e.a.*** *- 1. peasant, farmer, 2. churl, 3. bondman, serf.*

carlin(e), *is. İsk.* **1.** kocakarı, **2.** cadı, sihirbaz. ***e.a.*** *- 2. witch, hag.*

carling = carline, *is. den.* karlina, gemi güverte kirişi.

carlish, *sf.* kaba, hödük, köylü gibi. **~ness** : kabalık.

Carlism, *is.* Karl taraftarlığı : (a) Fransa'da X. Charles taraftarlığı, (b) İspanya'da Don Carlos taraftarlığı.

Carlist, *is.* Karl taraftarı.

carload, *is. ABD* **1.** araba dolusu, bir araba yükü, vagon dolusu, **2.** demir yollarında tenzilâtlı tarifeye tâbi minimum yük. **~ rate** : tenzilâtlı tarife. **~ings = ~ lot** : tenzilâtlı tarife ile gönderilen yük.

carmagnole, *is., ç.* **-magnoles 1.** karmanyola : 1789 Fransız devrimi zamanında revaçta olan bir dans ve şarkı, **2.** Fransız devrimcilerinin kıyafeti : madenî düğmeli bol ceket, siyah pantalon ve kırmızı şapka, **3.** Fransız devrimi askeri.

carmaker, *is.* otomobil imalâtçısı.

carman, *is., ç.* **-men 1.** vatman, **2.** şoför, **3.** arabacı.

Carmelite, *is.* **1.** Karmelit : Filistin'de Karmel dağında 1156'da kurulmuş olan tarikata mensup keşiş/derviş/rahibe, **2.** Karmelitlere/mezheplerine ait.

carminative, *sf.&is. tıp* **1.** yellendirici, osurtucu, yel /bağırsak gazı çıkarıcı (ilâç), **2.** karın ağrısı ilâcı.

carmine, *is.&sf.* **1.** lâl, lâl rengi, kızıl, açık ve parlak kırmızı, vişne çürüğü (renk), **2.** kırmız böceğinden *(cochineal)* yapılan boya.

carn, *is. bk.:* **cairn.**

carnage, *is.* **1.** kırım, kıtal, katliam, (savaşta olduğu gibi) çok sayıda insanın öldürülmesi, **2.** *esk.* ceset, ölü bedeni, ceset yığını. *The battlefield was a scene of ~.* ***e.a.*** *- 1. massacre, slaughter, bloodshed.*

carnal, *sf.* **1.** bedensel, bedenî, cismanî. *the ~ sin of gluttony,* **2.** kösnül, şehevî, şehvanî, nefsanî, cinsel, cinsî. *~ pleasures can destroy a man's soul.* **~ knowledge** *huk.* cinsel temas. **to have ~ knowledge of a woman** : bir kadınla cinsel temasta bulunmak, **3.** maddesel, maddî, dünyevî, fâni, geçici, **4. ~ity** : bedensellik, cismanîlik, maddesellik, maddîlik, kösnüllük, şehevîlik, cinsel temas, **5. ~ly** : bedensel/cismanî/maddî olarak, şehvetle, kösnülce. ***e.a.*** *- 1. bodily, corporeal, 2. sensual, lustful, fleshy, animal, sexual, 3. worldly, temporal, earthly, natural.* ***k.a.*** *- 1-3. spiritual, intellectual.*

carnallite, *is.* karnelit, potasyum-magnezyum klorür cevheri : KCl.MgCl2.6H2O. Potasyum elde etmekte kullanılır.

carnassial, *sf.&is.* **1.** (et oburlarda) köpek dişi, **2.** parçalayıcı (diş). *~ tooth.*

carnation, *is.* **1.** *bot.* karanfil *(Dianthus Caryophykus)* : kırmızı/pembe/beyaz güzel kokulu çiçekler açan bitki, **2.** pembe, açık kırmızı, **3.** *esk.* (ressamlıkta) ten rengi.

carnauba, *is.* **1.** *bk.:* **wax palm** (2), **2.** ~

wax *d.d.* mum hurmasının körpe yapraklarından elde edilen mum : cilâ olarak ve gramofon plâklarında kullanılır.

Carnegie unit, *is.* ortaokullarda bir yıllık bir dersi başarı ile bitiren öğrenciye verilen başarı notu.

carnelian = cornelian, *is.* kırmızı akik (kuyumculukta kullanılır).

carney = carnie, *is. bk.:* **carny.**

carnify, *f.* **-fied, -fying** etlen(dir)mek, et bağlamak, et hâline gelmek. **carnification** : etlenme.

carnitine, *is.* karnitin : bazı kurtçukları (un kurdu vb.) besleyen temel vitamin.

carnival, *is.* **1.** karnaval, eğlence, cümbüş, âlem. **winter ~** : kış karnavalı, **2.** Katolik ve Ortodoksların büyük perhizden önceki eğlence zamanı, **3. ~esque = ~like** : karnaval gibi, eğlenceli, cümbüşlü.

carnivore, *is.* **1.** *zool.* etçil, etobur, et yiyen hayvan (kedi, köpek, aslan vb.), **2.** *bot.* böcekçil, böcek kapan (bitki), **3. carnivoral** : etçil+, **4. carnivorism** : etçillik.

carnivorous, *sf.* **1.** etçil, et obur, et yiyen, **2. ~ly** : etçil olarak, **3. ~ness** : etçillik.

carnosity, *is., ç.* **-ties** *patol.* etlilik : bir organda anormal et büyümesi.

carnotite, *is.* karnotit : uranyum ve potasyum vanadat : $K_2(UO_2)_2(VO_4)_2.3H_2O$. Vanadyum ve uranyum elde edilen sarı, ışın etkin cevher.

carny, *is., ç.* **-nies** *k.d.* **1.** karnaval memuru/görevlisi, **2.** karnaval. **carney, carnie** *ş.d.y.*

carob, *is.* **1. locust** *d.d. bot.* harup ağacı *(Ceratonia siliqua)* : Akdeniz bölgesinde yetişir. **2. algarroba, St. John's bread, carob bean** *d.d.* keçiboynuzu, harup ağacının meyvesi.

caroche, *is.* saltanat arabası, süslü lüks araba, gerdune. (XVII. yy.). **caroach, caroch, carroch** *ş.d.y.*

carol, *is.&f.* **-oled, -oling** (*Brit.* **-olled, -olling**) **1.** şen türkü, neşeli şarkı, halk şarkısı/türküsü, **2.** dinî şarkı. **Christmas ~** : Noel ilâhisi, **3.** *esk.* dairesel hareketlerle yapılan bir tür dans, bu dansın müziği, **4.** şen/neşeli şarkılar söylemek. *The children went ~ing during the week before Christmas.* **5.** şarkı söyleyerek methetmek/kutlamak. *The thankful people ~ed their king.* **6. ~er = ~ler** : şarkıcı, şarkı söyleyen. ***e.a.***- *4. sing, warble.*

Carolina, *is.* **1.** Karolina. **North/South ~** : Kuzey/Güney Karolina (ABD'nin iki eyaleti), **2. ~ jessamine = ~ jasmine** *bot.* Karolina yasemini *(Gelsemium sempervirens)* : güzel kokulu sarı çiçekler açar. G Karolina'nın resmî simgesidir.

Caroline, *sf.* **1. Carolean/Carolinian** *d.d.* İngiliz kralları I. ve II. Charles zamanına ait, **2. ~ Islands** : Karolin Adaları : Filipinler'in doğusunda ABD yönetimindeki 500'ü aşkın ada, **3. Carolingian** *d.d.* Karolenj hanedanına ait (Fransa, 751-987).

Carolinian, *sf.&is.* **1.** Karolinalı : *North/South Carolina* halkı, **2.** *bk.:* **Caroline, 3.** *bk.:* **Carolingian.**

carom = carrom, *is.&gs.f.* **1.** (bilardo oyununda) çift sektirme(k), karambol, (top) arka arkaya iki defa vurma(k), **2.** sek(tir)me(k), (çarparak) sekme(k), geri tepme(k).

carotene = carotin = carrotin, *is. kim.* havuç özü, karoten : $C_{40}H_{56}$. Kırmızı renkli eşiz üç hidrokarbondan biri. Özellikle havuçta bulunur. Karaciğerde A vitaminine dönüştürülür ve bu şekliyle ot yiyen hayvanların yağ dokularında birikir.

carotenoid= carotinoid, *sf.&is. biy.-kim.* **1.** karotenit : havuç özüne benzer kırmızı sarı boya. Hayvan yağlarında ve bazı bitkilerde bulunur. **2.** karoten+, karotenit+.

carotid, *is.&sf. anat.* **1. ~ artery** *d.d.* şah damar, başdamar : boynun iki tarafında bulunan iki atardamardan her biri, **2. ~al** *d.d.* şah damar+, başdamar+, **3. ~ body** : başdamar düğümcüğü.

carousal, *is.* (gürültülü) içki âlemi, eğlenti, cümbüş. ***e.a.***- *carouse, revelry.*

carouse, *is.&gs.f.* **-roused, -rousing 1.** *bk.:* **carousal, 2.** (gürültülü) içki âlemi/cümbüş yapmak, **3.** (sık sık, çok) içmek, kafayı çekmek, **4.** *esk.* içki kadehini tepesine dikmek/yuvarlamak, dolu kadehi bir içişte bitirmek, **5. carouser** : içki âlemi/cümbüş yapan, eğlenen, **6. carousingly** : cümbüş yaparak.

carousel, *is. bk.:* **carrousel.**

carp^1, *gs.f.* **1.** kusur bulmak, beğenmemek, durmadan şikâyet etmek, **2. ~er** : kusur bulan, şikâyet eden kimse. ***e.a.***- *1. cavil, complain.*

carp^2, *is., ç.* **carp, carps** *zool.* **1.** sazan (balığı) *(Cyprinus carpio)*, **2.** sazan türünden diğer balıklar *(Cyprinidae)*. **crucian ~** : havuz balığı *(Carassius carassius)*. **mirror ~** : aynalı sazan *(Cyprinus carpio)*.

carpal, *sf.&is. anat.* **1.** bilek+. **~ joint** : bilek eklemi, **2.** *bk.:* **carpale.**

carpale, *is., ç.* **-lia** *anat.* bilek kemiği.

car park, *is. Brit.* otopark alanı. ***e.a.***- *parking lot.*

Carpathian Mountains =Carpathians, *is.* Karpat Dağları.

carpe diem, *Lât.* Gününü gün et, yarını düşünme.

carpel = carpellum, *is. bot.* meyve/yemiş yaprağı, karpel. **carpellary = carpellate** : yemiş yapraklı.

Carpentaria, *is.* **Gulf of ~** : Karpentarya Körfezi : Avustralya'nın kuzeyinde Arafura Denizinde 772 km uzunluğunda, 480 km genişliğinde bir körfez.

carpenter, *is.&gs.f.* **1.** marangoz, dülger, doğramacı, **2.** marangozluk/dülgerlik/doğramacılık yapmak, **3. ~ ant** : dülger karınca *(Camponotus)* : kuru ağaçların gövdesini oyarak yuva yapan siyah/kahverengi karınca, **4. ~ bee** : dülger arı *(Xylocopa virginica)* : ağaçları oyarak yuva yapan iri, tüylü bir arı, **5. ~ moth** : doğrayıcı güve *(Pronoxystus robiniae)* : larvaları ağaç kabuklarının altını oyan bir tür güve.

carpentry, *is.* **1.** marangozluk, dülgerlik, doğramacılık, **2.** doğrama, ahşap yapı/çatı, bir yapının dülger tarafından yapılan kısmı.

carpet, *is.&gl.f.* **1.** halı, kilim, keçe. **fitted ~/wall-to-wall ~** : duvardan duvara (bütün tabanı kaplayan) halı, **2.** döşeme, **3.** örtü. *a ~ of grass.* **4. on the ~** *k.d.* (a) azarlanma, tekdir/takbih edilme. **to be on the ~** : azarlanmak. *You'll be on the ~ if mother finds out you've broken that plate.* (b) *Brit.* incelenmekte, görüşülmekte, gündemde, müzakere edilmekte. *My plan will be on the ~ at today's meeting.* **5. sweep (sth.) under the carpet** *Brit./* **rug** *ABD k.d.* sır olarak saklamak, gizlemek, gizli tutmak, kimseye açıklamamak. *I know what you did, you can't sweep things under the carpet.* **6. to give (receive) red ~ treatment** : kral gibi ağırla(n)mak, **7.** halı döşemek, halı (ile) kaplamak, **8. ~ beetle = ~ bug** : halı böceği *(Anthrenus scrophulariae)* : kızıl kahverengi larvaları halı ve yünlü kumaşları tahrip eden bir böcek, **9. ~ knight** : salon subayı, **10. ~ slippers** : terlik, pantufla, **11. ~ sweeper** : halı süpürgesi, **12. ~ tack** : halı çivisi.

carpetbag, *is.&gs.f.* **-bagged, -bagging** **1.** (halı) heybe, **2.** vurgun vurmak, vurgunculuk yapmak, vurgun peşinde koşmak, dolandırmak.

carpetbagger, *is.* **1.** vurguncu, dolandırıcı, vurgun/kişisel çıkar için bir yerde yerleşen kimse (özellikle politikacı), **2.** ABD iç savaşından sonra kuzeyden güneye giderek vurgun yapan kimse, **3. ~y** : vurgunculuk, dolandırıcılık.

carpet-bomb, *gl.f. As.* bütün bir bölgeyi/alanı bombalamak. **~ing** : bölge/alan bombardımanı.

carpeting, *is.* **1.** halı, halı döşeme, **2.** halı malzemesi.

carpetweed, *is. bot.* halı otu *(Mollugo verticillata)* : K Amerika'da yetişen, küçük beyaz yeşilimsi çiçekler açan sergen bitki. Yere halı gibi yayıldığından bu ad verilmiştir.

carpi, *ç. is. bk.:* **carpus.**

carping, *sf.&is.* **1.** (her şeye) kusur bulan/bulma, (hiçbir şeyi) beğenmeyen/beğenmeme, huysuz(luk), müşkülpesent(lik). *~ criticism.* **2. ~ly**: her şeye kusur bularak, müşkülpesentlikle.

carpo-/carp-, *ön ek* **1.** "meyve, çekirdek". *ör.: carpology,* **2.** "bilek".

carpogenic = carpogenous, *sf. bot.* meyve üreten (kırmızı deniz yosunları gözeleri için kullanılır).

carpogonium, *is., ç.* **-nia** *bot.* meyve göze : kırmızı deniz yosunlarının tek gözeli dişilik organı. **carpogonial** : meyve gözesel.

carpology, *is.* **1.** meyve bilimi : botaniğin meyveleri inceleyen dalı, **2. carpologic(al)** : meyve bilimsel, **3. carpologically** : meyve bilimle, **5. carpologist** : meyve bilimi uzmanı.

car pool, *is.* **1.** oto imece : otomobil sahiplerinin anlaşarak her gün sıra ile birinin kendi arabası ile bütün arkadaşlarını taşıması, **2.** böyle anlaşan grup.

carpophagous, *sf.* meyvecil, meyve yiyen.

carpophore, *is. bot.* **1.** karpel sapı : yemiş yaprağını taşıyan ince uzun sap, **2.** mantar başı.

carport, *is.* örtme, kapısız garaj : arabayı korumak için bina yanına yapılan örtme.

carpospore, *is. bot.* meyve spor : kırmızı deniz yosunlarının döllenmiş meyve gözesi. **carposporic** : meyve sporlu.

-carpous, *son ek* "meyveli". *ör.: acrocarpous.*

carpsucker, *is. zool.* nehir sazanı *(Carpoides).*

carpus, *is., ç.* **carpi** *anat.* **1.** bilek, **2.** bilek kemikleri.

carrack, *is.* kalyon : XV-XVI. yy. da Akdeniz ülkelerinin kullandığı tüccar gemisi.

carrageen = carragheen = Irish moss, *is.* İrlanda yosunu *(Chondrus crispus)* : yenilebilen ve hekimlikte kullanılan bir tür deniz yosunu.

carrefour, *is.* **1.** dört yol ağzı, **2.** meydan, pazar yeri vb.

carrel = carrell, *is.* (kütüphanede) küçük çalışma yeri.

carriage, *is.* **1.** araba, (atlı) binek arabası, **2.** *Brit.* vagon, yolcu vagonu. *I'll be sitting in the 3rd ~ from the front of the train.* (ABD'de bu anlamda **car** kullanılır) **3.** top arabası, **4.** kızak, şaryo, bir makinenin (diğer bir parça üzerinde) hareket eden parçası. *the ~ of a typewriter.* **5.** tavır, duruş, vaziyet, **6.** *Brit.* (a) taşıma, nakliye, nakil. **the expenses of ~** : taşıma masrafları. (b) taşıma/sevk/nakliye ücreti, **7.** *esk.* yönetim, idare, **8.** **~ and pair** : iki atlı araba, **9.** **~ forward** : (mal) taşıma ücretini alıcısı ödeyecek, **10.** **~ bolt** : araba cıvatası, **11.** **~ builder** : araba ustası, **12.** **~ dog** : Dalmaçya köpeği, kızak köpeği, **13.** **~-drive** : araba yolu, özel yol, **14.** **~-folk** *hkr.* araba sahipleri, zenginler, **15.** **~-horse** : araba atı, **16.** **~ paid = ~ free** : (mal) taşıma ücreti gönderici tarafından ödendi. **17.** **~-trade** : zengin müşteri(ler), yağlı müşteri(ler), **18.** **~way** : araba yolu, şose, **19.** **~ works** : vagon fabrikası. ***e.a.****- 1. car, cart, wagon, 2. car, 5. bearing, deportment, 6. (a) conveyance, transportation, 7. management, administration.*

carrick bend, *is.* balıkçı düğümü, halatın iki ucunu birbirine bağlayan düğüm.

carrick bitt, *is. den.* bucurgat desteği.

carrier, *is.* **1.** (a) taşıyıcı, taşıyan (kimse/şey), hamal, (b) nakliyeci, nakliye şirketi, **2.** postacı, dağıtıcı, müvezzi, müvezzi, **3.** gazete dağıtıcısı/müvezzii, **4.** **aircraft ~** *d.d.* uçak taşıma/nakliye gemisi, **5.** taşıma düzeni/tertibatı : bavul, kayak vb. taşımak için otomobile takılan düzen, **6.** *bk.:* **common carrier**, **7.** *mak.* iletme/hareket düzeni, **8.** *tıp* (mikrop) taşıyıcı : kendisi bağışık olduğu hâlde hastalık mikrobunu başkasına bulaştıran (insan, bitki vb.), **9.** *kim.* aktarma tezgeni : bir elemanı bir bileşimden öbürüne aktaran tezgen, **10.** *fiz. kim.* başka maddeleri faal kılan atıl madde, **11.** **~ wave** *d.d.* taşıyıcı dalga. **~ frequency** : taşıyıcı frekans, **12.** **~ pigeon** *d.d.* posta güvercini, haberleşme/muhabere güvercini, **13.** **~ base** *d.d.* vernik boya yapımında rengin katıldığı astar/taban madde, **14.** kendinde görülmeyen bir özelliği kalıtım yolu ile sonraki kuşağa taşıyan kimse, **15.** **~ bag** *Brit.* (kâğıt/plâstik) pazar çantası, alış veriş çantası/torbası. (*ABD* : **shopping bag**).

carriole, *is. bk.:* **cariole.**

carrion, *is.&sf.* **1.** leş, lâşe, **2.** kokmuş et, **3.** kokmuş, leş gibi, pis, **4.** leş yiyen. **~-beetle** : leş böceği. **~-crow** : kara karga, leş kargası *(Corvus corone).*

carrom, *is.&f. bk.:* **carom.**

carromata, *is.* (Filipinler'de) iki tekerlekli at arabası.

carronade, *is.* büyük çaplı kısa top (eskiden gemilerde kullanılırdı).

carron oil, *is. ecz.* yanık merhemi : yeşil limon suyu ile keten tohumu yağı karışımı. Yanıklara karşı kullanılır. **lime liniment** *d.d.*

carrot, *is. bot.* **1.** havuç *(Daucus carota)*, **2.** **~ headed** : kızıl saçlı. **~s** : kızıl saçlı, **3.** *k.d.* (bir şeyin yapılması karşılığı olarak vadedilen) ödül, mükâfat. *Which shall it be : the ~ (= reward) or the stick (= punishment)?*

carrotin, *is. bk.:* **carotene.**

carroty, *sf.* **1.** havuç gibi, havucumsu, (özellikle renk bakımından) havuca benzeyen, havuç renginde, **2.** kızıl saçlı.

carrousel = carousel, *is.* **1.** atlıkarınca, **2.** (hava alanlarında) döner bagaj dağıtıcı : dönerek otomatik gelen bagajları yolculara dağıtan düzen, **3.** at yarışlarında gösteri turnuvası. ***e.a.****- 1. merry-go-round.*

carry^1, *f.* **-ried, -rying** **1.** taşımak, nakletmek, alıp uzağa götürmek. *This ship carries coal/passengers. This pipe carries water. Many diseases are carried by insects.* **As fast as his legs could ~ him** : Tabana kuvvet/son hızla/nefes nefese. **2.** götürmek. **to ~ a case to a higher court** :

bir davayı daha yüksek mahkemeye götürmek. *A taxi carried me to the station.* **3.** kaldırmak, çekmek, taşımak, dayanmak, tutmak. **This pillar carries the whole roof** : Bütün çatıyı bu direk taşıyor/tutuyor. **4.** (a) sürüklemek. **The sea carried the boat westward** : Deniz, kayığı batıya doğru sürükledi. (b) (başka iddialara vb.) yol açmak. *One decision carries another.* (c) hayran bırakmak, sürüklemek. *He carried his audience with him.* **5.** beslemek, doyurmak, yetmek, geçindirmek. **We have enough food to ~ us through the winter** : Bütün kış bize yetecek erzakımız var. **Our money will ~ us for about a week** : Paramız bizi ancak bir hafta geçindirir. **6.** bakmak, (paraca) desteklemek. *The company will ~ you until your illness is over.* **7.** üzerinde bulundurmak, taşımak, haiz olmak. *In Britain police do not usually ~ guns.* **to ~ authority** : yetkili olmak, salâhiyeti haiz olmak, **8.** (top/tüfek vb.) menzili olmak, -e kadar gitmek/atmak. *How far does this gun ~? The riffle carries about 2 km.* **9.** (ses) -den işitilmek, uzaktan duyulabilmek. *My voice carries farther than his.* **10.** (stokta) bulundurmak, satışa arz etmek. *This shop carries a wide variety of clothes.* **11.** gebe/hamile olmak. *Our cow's carrying again.* **12.** (toplama ve çarpmada) elde tutmak/olmak. **9+8 equal 17, write 7 and ~ 1** : 9+8 eşit 17, 7'yi yaz, elde var 1. **13.** (gazete, radyo, TV) yayınlamak. *All the newspapers carried articles about the government's plans. All the papers carried (the story of) the murder.* **14.** (içkiye) dayanmak, tahammül etmek. *He can't ~ more than 4 glasses of beer without getting drunk.* **~ one's liquor well** : içkiye dayanmak, **15.** içermek, ihtiva etmek, taşımak, geçerli olmak. *The report carried a serious warning of future trouble.* **His word carries no authority** : Sözü geçmez, sözünün değeri yoktur. **16.** gerektirmek, ...ile sonuçlanmak, sonu...olmak. *Such a crime carries a serious punishment.* **This offense carries a penalty of $200** : Bu suçun cezası 200 dolardır. **17.** desteğini/güvenini/sevgisini kazanmak. *The government carried the country and won the election.* **18.** (yasa teklifi, öneri, plân vb.) (a) onaylanmak, kabul edilmek. *The law carried by 310 votes to 156.* **The law/motion/bill was carried** : Yasa/öneri kabul edildi. (b) kabul ettirmek, onaylatmak, geçirmek, onaylanmasını sağlamak. *The government succeeded in carrying its plan through Parliament.* **to ~ one's point** : kendi fikrini kabul ettirmek. *He carried his point.* **19.** ulaş(tır)mak, yüksel(t)mek. *This building will be carried up to 36 floors. His ability carried him to the top of his profession.* **20.** belli etmemek, göstermemek. *He carries his age very well; he looks 40 but in fact he is 60.* **21.** (gövdeyi, başı vb. belirli bir durumda) tutmak, poz vermek, tavır takınmak. *She carries her head high.* **to ~ oneself well** : vücudunu dik tutmak. *Janet carries herself very nicely and attracts all the men.* **He carries himself with dignity** : Vakur bir duruşu var. **to ~ in one's head** : aklında tutmak, **22.** büyük sorumluluk taşımak, yükü/sorumluluğu üzerine almak, yüklenmek. *The star carried the play.* **23.** üre(t)mek, yetiş(tir)mek, ürün/mahsul vermek. **This land will not ~ corn** : Bu arazide mısır yetişmez. **24.** **~ a conviction** : hüküm giymek, mahkûm/sabıkalı olmak, **25.** **~ a mortgage** : ipotekli olmak, **26.** **~ all/everything before one** : tam başarı sağlamak, büyük zafere/başarıya ulaşmak, her mukavemeti kırmak, bütün rakipleri yenmek, **27.** **~ a torch = ~ the torch** : (a) cihat/din uğrunda savaş açmak, (b) ümitsizce/karşılık görmeden âşık olmak, sevda çekmek. *She still carries a torch for him even though their engagement is broken.* **28.** **~ a tune** : tam notasına/usulüne göre şarkı söylemek, **29.** **~ away** : heyecanlan(dır)mak, coş(tur)mak, kendinden geç(ir)mek, büyülemek, meftun etmek. **to get carried away by sth** : (öfkeden/heyecandan) kendini tutamamak, (iş) çığırından çıkmak, tepesi atmak, kan beynine çıkmak. **I got carried away** : Tepem attı/kendimi tutamadım. **Don't get carried away** : Kendine gel! İtidalini kaybetme! Sakin ol! **30.** **~ back** : (a) anımsatmak, hatırlatmak, eski anıları/hatıraları canlandırmak. *The old picture carried me back 35 years to my wedding day.* (b) (muhasebecilikte) vergiyi azaltmak için kullanılmamış bir krediyi veya işletme masrafını önceki döneme aktarmak, **31.** **~ forward = ~ over** : (a) ilerle(t)mek, ileri götürmek, devam et(tir)mek, terakki kaydetmek, (b) (hesabı/toplamı) yeni sayfaya geçirmek/aktarmak, (c) *bk.:* **~ back** (b), (d) sürdürmek, devam ettirmek, teşmil etmek. *He does not ~ over his business ethics into his personal relationships.* **32.** **~ off** :

(a) (ödül, derece vb.) kazanmak, (b) başarmak, kolayca ve başarı ile sürdürmek. ~ **it off well** : becermek, hakkından/üstesinden gelmek. (c) (birisinin) ölümüne sebep olmak, öldürmek, alıp götürmek. *Pneumonia carried him off.* (d) kaçırmak, kapıp götürmek. (e) ~ **off one's feet** = **knock off one's feet** : şaşkına çevirmek, afallatmak, ne yapacağını şaşırtmak, **33.** ~ **on** : (a) devam et(tir)mek, sürdürmek, (özellikle kesinti ve zorluklara rağmen) sebat etmek. ~ **on!** Devam ediniz! Siz işinize bakınız! ~ **on the good work** : Başarılı işinize devam ediniz. *The government must ~ on, whatever the cost.* (b) yapmak, idare etmek, dayanmak, görevinden ayrılan birinin işine bakmak. **I don't like the way he carries on** : Tutumunu/davranışını beğenmiyorum. (c) deli gibi davranmak, çılgınlık/hezeyan göstermek, aşırı heyecana kapılmak. *Mother did ~ on when she heard the bad news.* **She carried on dreadfully** *argo* kıyameti kopardı/rezalet çıkardı. **34** ~ **on with s.o.** *argo* birisiyle mercimeği fırına vermek. *They say he carried on with a neighbor girl.* **35. to** ~ **(be carrying) on with** : şimdilik. **Here's $5 to be carrying on with; I'll give you more tomorrow** : Şimdilik şu beş doları al, yarın daha fazla veririm. **36.** ~ **out** : (a) başarmak, tamamlamak, icra/ifa etmek, yerine getirmek, tutmak. *to ~ out a plan/order/duty.* **to ~ out a promise** : vaadini tutmak. (b) uygulamak, tatbik etmek, sonuna kadar takip etmek, mevkii icraya koymak. *He carried out his threat to kill the enemy.* **37.** ~ **over** : (a) ertelemek, sonraya bırakmak, tehir etmek, (b) kalmak, arta kalmak, intikal etmek. *The habit carries over from my childhood.* (c) (muhasebe) bir sayfanın toplamını sonraki sayfaya geçirmek/nakletmek, (d) ~ **forward** *d.d. bk.:* ~ **back** (b). (e) aktarmak, bir zamandan/yerden başkasına intikal ettirmek, **38.** ~ **sth. into effect** : gerçekleştirmek, yapmak, mevkii icraya koymak, **39.** ~ **(sth.) too far** : (işi) çok ileriye götürmek, fazla ileri gitmek, haddini aş(ır)mak, (işi) zıvanadan çıkarmak, tadını kaçırmak. *If you pretend to the police that you've discovered a bomb, you may find you've carried the joke too far.* **40.** ~ **the ball** *k.d.* yükü/sorumluluğu üzerine almak, işin başında olmak, **41.** ~ **the can** *k.d.* sorumlu tutulmak, azar işitmek. **to be left to ~ the can** : kabahati yüklenmek, suç üzerine kalmak, **42.** ~ **the day** : kazanmak, başarmak, tam başarıya ulaşmak, *As.* galip gelmek, zafere ulaşmak, **43.** ~ **the weight of the world on one's shoulder** : çok ağır sorumluluk taşımak, ağır sorumluluk altında olmak, **44.** ~ **through** : (a) başarmak, (başarı ile) bitirmek, başarıya ulaştırmak, yapmak, ifa/ikmal etmek, sonuçlandırmak, alt etmek, yenmek. **His strong constitution carried him through his illness** : Sağlam bünyesi sayesinde hastalığı yendi. *In spite of a long struggle we succeeded in carrying most of our plans through.* (b) desteklemek, destek olmak, zor durumlarda yardım etmek. (c) sürmek, devam etmek, süregelmek. *Feelings that carried through to the present.* **45.** ~ **up** : (bir şeyi) yukarıda/yüksekte tutmak/taşımak, havaya kaldırmak, yükseltmek, **46.** ~ **weight (with)** : etkili/müessir olmak, sözünü geçirmek. ***e.a.***- *1. convey, transport, transmit. 32. (a) win, (b) succeed, (c) kill, (d) abduct, 33. (a) persevere, continue, (b) manage, conduct, 37. (a) postpone, (b) remain, to be left, (c) transfer, (e) extend, 44. (a) accomplish, complete, (b) support, help, (c) continue, persist.* ***NOT*** **: CARRY** el veya bir araçla taşımak, bir yerden bir yere götürmektir : *to carry a book.* **CONVEY** daha resmî bir kelime olup (araç ve yöntem belirlemeksizin) taşımak, götürmek, sevk etmek, iletmek, anlamına geldiği gibi, mecazen de kullanılır: **to convey wheat to market** : pazara buğday sevk etmek. **to convey one's sympathies** : sevgi ve iyi dileklerini yollamak. **Language conveys ideas** : Dil, fikirleri iletir / ifadeye yarar. **TRANSPORT**, gemi veya motorlu araçla mal nakletmek demektir. *To transport milk to customers.* **TRANSMIT**, haber, havadis, his, duygu vb. gibi daha ziyade maddî olmayan şeyleri başka yerlere/kişilere göndermek/ulaştırmaktır : **to transmit a telegram** : bir telgraf göndermek.

carry^{2}, *is., ç.* **-ries 1.** menzil. *This gun has a ~ of 1200 m.* **2. portage** *d.d.* taşıma : geminin/kayığın iki göl/nehir arasında karadan nakli, **3.** taşıma yolu : iki nehir/göl arasında geminin/kayığın taşındığı yol, **4.** *As.* yürüyüşte silâh tutuş usulü.

carryall, *is.* **1.** hurç, çuval, **2.** büyük sepet, zembil, **3.** tek atlı ve dört tekerlekli yolcu arabası, **4.** kaptıkaçtı : kanapeleri uzunlamasına olan yolcu otomobili/otobüsü.

carrycot, *is. Brit.* (iki kulpla elde taşınabilen) bebek yatağı.

carrying, *is.* **1.** taşıma, nakletme, **2.** ~ **capacity** : istiap, (içine) alma, **3.** ~ **charge** : (a) taksitle alınan mal için ödenen faiz, (b) üretimsiz malın masrafı.

carrying-on, *is., ç.* **carryingson** *k.d.* taşkın/kaba/terbiyesiz/aşırı davranış/eylem/tutum. *There were carryings-on in the camp when the lights had been put out.* **I don't like your carryingson** : Senin gidişatını beğenmiyorum.

carry-on, *sf.&is.* **1.** (uçakta uçuş esnasında) elde taşınabilir. ~ **luggage** : elde taşınan bagaj (el çantası vb.), **2.** *Brit.- k.d. bk.:* **carrying-on**, **3.** dedikodu, asılsız söylenti. **What a ~ about nothing** : Bir sürü asılsız söylenti/ipe sapa gelmez sözler.

carry-out, *is. İsk.* yiyecek paketi, kumanya, ambalâjlanmış gıda maddesi. ***e.a.-*** *takeout, takeaway.*

carry-over, *is.* **1.** nakliyekûn, bir sayfanın başına yazılan evvelki sayfanın hesap toplamı, **2.** artık, bakiye, hasılat bakiyesi, sonraya bırakılan iş, **3.** (süregelen) etki, uzatma, evvelce bitirilmiş bir işin sonraki iş üzerindeki etkisi. *There's quite a ~ from my work on dictionaries to the poetry I write.*

carshop, *is.* vagon atelyesi/tamirhanesi.

carsick, *sf.* otomobil tutmuş, otomobilde midesi bulanmış. ~**ness** : araba/otomobil tutması, otomobil/tren vb. yolculuğunda baş dönmesi/mide bulanması.

cart, *is.&gs.f.* **1.** ağır yük arabası : katır, öküz vb. ile çekilen ve ağır yük taşıyan araba. **bullock/ox ~** : kağnı. ~ **load** : araba yükü, **2.** (iki tekerlekli, hafif) at arabası. ~ **horse** : araba atı, **3.** el arabası. ~-**track**: araba yolu. ~-**wheel** : araba tekerleği, **4.** *esk. bk.:* **chariot**, **5. put the ~ before the horse** : işi ters(inden) yapmak/yanlış iş yapmak/ mantıktan ve nizamdan ayrılmak/ atın önüne et, itin önüne ot koymak, **6. be in the ~** *Brit.- argo* müşkül durumda bulunmak, zor duruma düşmek, hapı yutmak, **7.** araba sürmek, **8.** araba ile taşımak. ~ **about** : taşıyıp durmak.

cartage, *is.* **1.** arabayla taşıma, **2.** taşıma ücreti, nakliye.

carte, *is., ç.* **cartes 1.** yemek listesi, menü. **à la ~** : ısmarlama (yemek), **2.** *İsk.* iskambil/oyun kâğıdı, **3.** *esk.* harita, plân, **4. quarte** *d.d.* eskrimde bir hamle veya savunma durumu.

carte blanche, *is., ç.* ***cartes blanches*** *Fr.* **1.** tam/sınırsız yetki, kayıtsız şartsız yetki/salâhiyet, **2.** açık bono, alıcının istediğini yapabileceği altı imzalı boş kâğıt.

carte de visite, *is., ç.* ***cartes de visites*** *Fr.* kartvizit. ***e.a.-*** *calling card.*

cartel, *is.* **1.** kartel : rekabeti azaltmak ve fiyatları yüksek tutmak için büyük ticarî/sınaî birlikler/şirketler arasında yapılan milletler arası anlaşma, **2.** savaşan devletler arasında (bilhassa esir mübadelesi için) yapılan anlaşma, **3.** (Fransa ve Belçika'da) ortak gaye uğrunda birleşen siyasî grup, **4.** düelloya (yazılı) davet. ***e.a.-*** *1. monopoly, merger, combination.*

carter, *is.* arabacı, sürücü. ***e.a.-*** *teamster.*

Cartesian, *sf.&is.* **1.** Dekart+, Kartezyen, Descartes'a, onun felsefe ve matematik yöntemine ait. ~ **axis** : Dekart ekseni. ~ **coordinates** : Dekart konaçları. ~ **coordinate system** : Dekart konaç dizgesi. ~ **geometry** : Dekart uzam bilgisi. **2.** Dekart felsefesi taraftarı.

Carthage, *is.* Kartaca.

Carthaginian, *sf.&is.* Kartacalı.

cartilage, *is. anat. zool.* **1.** kıkırdak, kıkırdak doku, **2.** kıkırdaklı yapı. ~ **bone** : kıkırdaklı kemik. ***e.a.-*** *1. gristle.*

cartilaginous, *sf.* **1.** kıkırdaklı, kıkırdak gibi, kıkırdağa benzer, **2.** iskeleti kıkırdaktan oluşmuş (köpek balığı vb. gibi).

cartload, *is.* araba yükü.

cartogram, *is.* çizit, (basit) harita, kroki, grafik.

cartography = chartography, *is.* **1.** çizim bilimi, haritacılık, kartografi : haritanın yapımı, düzenlenmesi ve basılması ile uğraşan çizit (grafik) sanat uygulayımı, **2. cartographer** : çizim bilimi uzmanı, haritacı, **3. cartographic(al)** : çizim bilimine ait, **4. cartographically** : çizim bilimiyle.

cartomancy, *is.* iskambil falı/falcılığı.

carton, *is.* **1.** karton/mukavva kutu, **2.** kutu dolusu, **3.** karton sıvı kabı, **4.** hedefin merkezi, **5.** hedefi merkezinden vuran atış.

cartoon, *is.&gl.f.* **1.** karikatür, **2.** karton üzerine çizilmiş resim, **3.** canlı resim, resimli film, **4.** karikatür/canlı resim yapmak, **5.** **~ist** : karikatürcü, canlı resim ressamı. ***e.a.***- *3. animated cartoon.*

cartouche = cartouch, *is.* **1.** *mim.* kabartma resim/şekil, **2.** eski anıtlarda hükümdar adını gösteren oval veya dikdörtgen kabartma şekil, **3.** fişeklik, **4.** mermi kutusu, **5.** *bk.:* **cartridge.**

cartridge, *is.* **1.** **cartouche** *d.d.* fişek, mermi. **~ belt** : fişeklik. **~-box** : fişek/mermi kutusu. **~ case** : kovan. **~-paper** : kalın ve kaba beyaz kâğıt. **blank ~** : manevra fişeği/mermisi, kuru sıkı, kurşunsuz fişek, **2.** patlayıcı madde sandığı, **3.** kartuş : sıvı, gaz, toz vb. dolu ve kullanılmaya hazır küçük kutu/kap. *an ink ~ for pen.* **4.** **casette, magazine** *d.d. foto.* film yuvası/makarası, kartuş, **5.** pikap iğnesi, **6.** kaset teyp, **7.** **~ clip** : şarjör.

cart-track, *is.* toprak yol.

cartulary, *is. bk.:* **chartulary.**

cartwheel, *is.&gs.f.* **1.** araba tekerleği, **2.** (el üzerinde yaylanarak atılan) yan takla. **turn ~s** : yan takla atmak, **3.** *argo* büyük madenî para (ABD gümüş doları gibi), **4.** çember gibi dönmek, **5.** yan takla atmak, **6.** **~er** : yan takla atan.

cartwright, *is.* araba marangozu.

caruncle, *is.* **1.** *bot.* tohum göbeği tomurcuğu, tohum göbeğinin kenarındaki çıkıntı, **2.** *zool.* ibik : horoz, hindi vb. ibiği, **3.** *anat.* (ibiğe benzer) sarkık et, çıkıntı.

caruncular = carunculous, *sf.* ibik gibi, ibiğe benzer, ibikli.

carunculate = carunculated, *sf.* ibikli.

carvacrol, *is. kim.* kekik yağı, $C_{10}H_{14}O$: kekik ve nane türü bitkilerden elde edilen ve antiseptik olarak kullanılan sıvı fenol.

carve, *f.* **carved, carving** **1.** oymak, hakketmek, katı bir cismi oyarak şekiller oluşturmak. *to ~ a stone for a statue.* **2.** (katı cismi oyarak/keserek) yapmak. **to ~ a statue out of a stone** : taştan heykel yapmak, **3.** (et, hindi, tavuk vb. ni) dilimlemek, dilim dilim kesmek, **4.** (oyarak/keserek) şekiller meydana getirmek, şekillerle süslemek. **5.** **~ out** : (kendisi için) yaratmak/yapmak, edinmek. **to ~ out a career for oneself** : (kendine) meslek edinmek. *He ~d out a career in business.* **6.** **~ up** : (a) (eti) kesmek, doğramak, dilimlemek, (b) (ülkeyi) bölmek, parçalamak, (c) bir kimseyi) bıçaklamak, bıçakla öldürmek, katletmek.

carvel, *is. bk.:* **caravel.**

carvel-built, *sf.* armozlu, birbirine bitişik tahta ile yapılmış (gemi).

carven = carved, *sf.* oyulmuş, hakkedilmiş.

carver, *is.* **1.** oymacı, hakkâk, **2.** eti dilimleyen/kesen, **3.** et dilimleme bıçağı, **4.** kırpma makinesi, **5.** **~ chair** : oymalı sofra koltuğu. ***e.a.***- *4. cropper.*

carving, *is.* **1.** oymacılık, hakkâklık, **2.** oyma, kesme, dilimleme. **~-knife** : et (dilimleme) bıçağı, **3.** oyma, heykel, oyma suretiyle yapılan eser.

caryatid, *is., ç.* **-ids, -ides** *mim.* **1.** heykel sütun : kadın heykeli şeklinde taş sütun, **2.** **~al** = **caryatic** : heykel sütunlu, heykel sütun+, **3.** **~ean** = **~ic** : heykel sütunumsu, heykel sütuna benzeyen.

caryo-, *bk.:* **kary-.**

caryophyllaceous, *sf. bot.* **1.** karanfilyapraklılar : *Caryophyllaceae* (karanfilyapraklı) familyasına mensup. **silenaceous** *d.d.* **2.** beş yapraklı : boru şeklinde bir çiçek zarfı ucunda beş yapraklı çiçek açan (karanfil gibi).

caryopsis, *is., ç.* **-ses, -sides** *bot.* tek tohumlu açılmaz kuru meyve (buğday, arpa vb. gibi).

caryotin, *is. bk.:* **karyotin.**

casa, *is. İsp.* ev, konut. ***e.a.***- *dwelling.*

casaba = cassaba = casaba melon, *is. T.* kavun, Kırkağaç kavunu *(Cucumis melo).* (Bu kavunu batıya ilk tanıtan Turgutlu ilçesinin o zamanki adı Kasaba'dan alınmıştır).

cascabel = cascable, *is.* **1.** havan topu tabanı, **2.** çıngıraklı yılan. ***e.a.***- *2. rattlesnake.*

cascade, *is.&gs.f.* **-caded, -cading** **1.** şelâle, çağlayan, **2.** doğal veya yapay çağlayanlar dizisi, **3.** kumaşta üst üste gelecek şekilde yapılmış kırmalar, **4.** *kim.* zincirleme birbirine bağlı kaplar (sıvı veya gaz bir kaptan öbürüne geçerek geniş bir soğurma yüzeyi ile karşılaşır), **5.** *elekt.* zincir (bağlı) : birinin çıkışı öbürünün girişine bağlı olan (devre, dört uçlu vb.), **6.** gürünüşü çağlayanı andıran havaî fişek, **7.** çağlayan şeklinde dökülen herhangi bir şey, **8.** çağlayarak akmak, şelâle/çağlayan teşkil etmek.

cascara, *is.* **1.** **cascara backthorn** *d.d.* ak diken *(Rhamus Purshiana)* : ABD'nin Büyük Okyanus kıyılarında yetişen ve bir nevi müshil elde etmekte kullanılan bitki, **2. cascara sagrada** *d.d.* (a) ak diken kabuğu : kurutularak müshil veya müleyyin olarak kullanılır. (b) bu kabuktan elde edilen müshil.

cascarilla, *is.* **1.** amber ağacı *(Croton Eluteria)* : Batı Hint adalarında yetişen sütleğengillerden bir funda, **2. ~ bark** *d.d.* amber kabuğu : amber ağacının acı ve kokulu kabuğu. Tonik (kuvvet verici) olarak kullanılır.

case^1, *is.* **1.** (a) hâl, keyfiyet, (b) gerçek, doğru. **Such is not the ~** : Bu doğru değil! **Is it the ~ that...**: ...doğru mu? **2.** durum, vaziyet. **a sad ~** : acıklı bir durum. **a hard ~** : zor bir durum. **That alters the ~** : O zaman durum değişir. **3.** olay, vak'a, hadise. *The police studied the murder ~. A ~ of robbery with violence.* **4.** örnek, nümune. *This is a ~ of poor judgment.* **The family is a hardship ~** : Aile, mahrumiyete bir örnektir. *It was a ~ of stupidity, not dishonesty.* **It's a clear ~ of lying** : Bu düpedüz yalandır. **5.** sorun, mesele, problem. **This is not the ~** : Mesele (veya durum) bu/böyle değildir. **the ~ in point** : söz konusu olan mesele. **It is a ~ for the doctor** : Bu sorun doktoru ilgilendirir. **6.** dava. **My ~ against Mr. Smith is to be heard today** : Mr. Smith aleyhinde açtığım davaya bugün bakılacak. **to try a ~** : davayı görüşmek. **to win one's ~** : davayı kazanmak, haklı çıkmak. **the ~ for the defendant** : sanık lehindeki deliller. **There is no ~ against you** : Hakkınızda kovuşturmaya gerek yok/(bu meselede) aleyhinize dava açılamaz. **You have no ~** : Davanız reddedildi/düştü. **~ system** : mahkeme içtihatlarına dayanan hukuk sistemi, **7.** hasta, yaralı, **8.** hastalık vak'ası. *This is a ~ of fever.* **9.** sav, kanıt, delil, müdafaa. *a strong ~ against the proposed law. The police have a clear ~ against the prisoner.* **have a good/strong ~** : kuvvetli delillere sahip olmak, **10.** *(gr.)* durum, hâl : bir kelimenin diğerleriyle ilişkisine göre aldığı değişik şekillerden her biri. **~ ending** : takı. *"Mine" is the possessive ~ of "I",* **11.** *k.d.* acayip kimse, terelelli. **He's a real ~** : Gerçekten acayip bir kimse, **12. as in the ~ of...** : ...için (hâlinde) olduğu gibi, **13. as the ~ may be** : duruma göre, **14. be the ~** *k.d.* doğru olmak, hâl/keyfiyet böyle olmak. *She thought she was hurt, but it wasn't really the ~.* **15. If that's the ~** : Eğer bu doğru ise, bu hâlde, **16. in any ~** : her hâlde, her hâlükârda, behemahal, mutlaka, ne/nasıl olursa olsun. *In any ~, come back tomorrow.* **17. in ~** : (a) eğer, şayet, ...ise, ...takdirde, ...olursa. **in ~ he comes** : (eğer) gelirse, geldiği takdirde. **in ~ it rains** : (şayet) yağmur yağarsa. (b) ...ihtimaline karşı, ihtimalini düşünerek. *Take your coat in ~ it rains.* (c) her ihtimale karşı. **I'll keep some of these unused in ~** : Her ihtimale karşı bunun bir kısmını kullanmayacağım/saklayacağım. **18. in ~ of** : ...hâlinde/takdirde, ...olursa, ...ihtimaline karşı. **In ~ of fire, break the glass and push the button** : Yangın olursa camı kırıp düğmeye basınız. **19. in every ~** : her hâlde, her hâlükârda, mutlaka, **20. in most ~s** : birçok hâlde, ekseriyetle, ekseri ahvalde, **21. in no ~** : kat'iyen, asla, hiçbir suretle, hiçbir zaman, suretikat'iyede, sakın, **22. in that ~ = in this** : öyle ise, o hâlde, bu/o takdirde. *In that ~ come a little earlier.* **23. in the worst ~** : en kötü durumda, en kötü koşullar altında, **24. just in ~** : ne olur ne olmaz, her ihtimale karşı, hinihacette, ...hâlinde, ancak, yalnız, **25. make out a ~** : kuvvetli deliller göstermek. **make out one's ~** : delillerini ortaya koymak, savunmak. **make out a good ~ for (doing...)** : ... (yapılması gerektiğini) kanıtlamak, **26. put the ~ that...**: Diyelim/farz edelim ki, velev ki, **27. put up a strong ~ for (s.o.)** : (a) birinin tarafını tutmak, onu savunmak, (b) birini hararetle tavsiye etmek, **28. Should the ~ occur** : Gerektiğinde, gerekirse, icap ederse, icabında, icap ettiği takdirde. **29. That is often the ~** : Çoğunlukla durum böyledir. ***e.a.***- *1&2. instance, situation, condition, circumstance, 4. example, illustration, 5. question, problem, 7. patient, 14. be true, 16. anyhow, 17. (a) if, 18. in the event of, 21. never. NOT* : Anlamca **CASE** ile **INSTANCE** ve **EXAMPLE** ile **ILLUSTRATION** birbirlerine çok yakındırlar. **CASE**, en genel anlamlıları olup aynı cins veya sınıftan olay, vakıa, durum vb. nin vukuunu bildirir : *A case of assault and battery.* **INSTANCE**, genel bir fikri açıklayan somut örnek demektir : *An instance of brawl in which an assault occured.* **EXAMPLE**, benzerleri arasından seçilen ve fikri açıklamaya yarayan tipik, yaşayan örnektir : *This is an example of strict discipline.* **ILLUSTRATION** ise bir fikri ya da kuramı açıklamaya yarayan, lâkin **example**'dan farklı olarak sırf kuramsal olabilen bir misaldir : *The work of Seeing Eye dogs is an illustration of what is thought to be intelligence in animals.*

case^2, *is.&gl.f.* **cased, casing 1.** kutu. **a jewel ~** : mücevher kutusu. **display ~** : eşya teşhir edilen camekân, **2.** mahfaza, kın, kılıf. **pillow ~** : yastık kılıfı, **3.** kasa, sandık, **4.** kutu/sandık/kasa (dolusu). *a ~ of ginger ale.* **5.** çift, takım, **6.** çerçeve, **7.** kitap kabı/cildi, **8.** *basım* harf kasası. **upper ~** : büyük harf kasası. **lower ~** : küçük harf kasası, **9.** *metal.* su verilmiş çeliğin sert dış yüzeyi, **10.** ispermeçet balinasının kafasındaki boşluk, **11.** kasaya/sandığa/kutuya koymak, kutulamak, sandıklamak, kaplamak, örtmek. **to ~ goods (up)** : malları sandıklamak, **12.** *ABD- argo* dikizlemek, gözetlemek : cinayet/hırsızlık maksadıyla evi, bankayı vb. göz hapsine almak. **13. to ~ a well** : kuyu kazmak/açmak. ***e.a.***- *1. box, 2. cover, sheath, sheathing, envelope, 3. crate, container, chest.*

caseate, *gs.f.* **-ated, -ating** *patol.* peynirleşmek, yapı ve görünüş bakımından peynir gibi olmak.

caseation, *is.* **1.** *patol.* (tüberkülozlu dokularda olduğu gibi) peynir gibi yumuşak bir maddeye dönüşme, yumuşama, gevşeme, **2.** *biy.-kim.* peynirleşme, sütün kazeininin peynire dönüşmesi.

casebook, *is.* **1.** *tıp* hastalık seyir raporu : bir hastalığın bütün evreleriyle ilerleyişinin kaydedildiği defter/dosya, **2.** (Hukuk) içtihat kararları kitabı.

casebound, *sf.* mukavva/karton ciltli. ***e.a.***- *hardcover.*

casefy, *f.* **-fied, -fying** peynirleş(tir)mek, peynire benze(t)mek.

caseharden, *gl.f.* **1.** *metal.* su vermek, dış yüzeyini sertleştirmek, **2.** (dış etkilerden müteessir olmayacak şekilde) manen kuvvetlendirmek, **3. ~ed** : (a) sertleş(tiril)miş, (b) sıkıntıya alışmış, nasırlaşmış.

case history, *is.* durum tarihçesi : tıbbî, toplumsal, ruhsal incelemelerde kullanılmak üzere bireyler, aileler vb. hakkında toplanmış bilgiler.

casein, *is.* **1.** *biy.-kim.* kazein, peynir özü, çökelek, **2.** *g.s.* (a) kazein : su ve amonyum karbonatla hazırlanmış emülsiyon, (b) bu emülsiyonla yapılan boya, **3. ~ogen** *Brit.* sütteki kazein.

case knife, *is.* **1.** kılıflı (büyük) bıçak, **2.** sofra bıçağı.

case law, *is.* içtihatlar hukuku : mahkeme içtihatlarına dayanan hukuk.

case lawyer, *is.* dava vekili, avukat.

caseload = case load, *is.* dava yükü : belirli bir sürede bir mahkemenin baktığı dava sayısı.

casemate, *is.* **1.** *As.* mazgallı siper, **2.** kazamat, harp gemilerinde silâhları çevreleyen çelik örtü.

casement, *is.* **1.** pencere kanadı, pancur, **2. ~ window** *d.d.* pancurlu/kanatlı pencere, **3.** kaplama, çerçeve.

caseous, *sf.* peynirli, peynir+, peynire ait.

casern = caserne, *is. Fr.* kışla.

case shot, *is.* şarapnel. **canister, canister shot** *d.d.*

case study, *is.* **1.** örnek olay incelemesi : herhangi bir somut birim olgunun (kişi/aile/kurum/toplumsal küme/olay) yaşam ya da oluşum sürecinin türlü belgelerle betimlenmesi yöntemi, **2.** *bk.:* **case history.**

casework, *is.* toplumsal yardım çalışması : topluma uyma zorluğu çeken birey ve ailelerin ruhsal, toplumsal durumlarının yakından incelenerek onlara uyum kolaylığı sağlayacak yardım koşulların araştırılması/sağlanması. **~er** : toplumsal yardımcı.

caseworm, *is.* koruncaklı kurt : etrafına koruyucu bir mahfaza yapan mayıs sineği larvası vb.

cash, *is.&gl.f.* **1.** para, nakit para (madenî para veya banknot). *I want to be paid in ~ and not by check.* **to be short in ~** : parası yetişmemek. **to be out of ~** : (yanında) parası olmamak, parası kalmamak, **2.** peşin para. **to pay in ~** : peşin (para ile) ödemek. **~ payment** : peşin (nakden) ödeme. **~ crop** : peşin para ile satılan ürün. **payable to ~** : hamiline. **petty ~** : küçük kasa, küçük masraf. **ready ~** : eldeki para, hazır para. **spot ~** : emre hazır para. **~ in/on hand** : eldeki nakit, kasa mevcudu. **~ account** : kasa hesabı. **~-customer** : peşinci, peşin ödeyen müşteri. **He made me a ~ offer** : Bana peşin para teklif etti. **~ sale** : peşin para ile satış, **3.** *esk.* Çin, Hindistan ve Doğu Hint adalarında çeşitli ufak madenî para, sikke, **4.** paraya çevirmek, (çek, senet) boz-

(dur)mak. **to ~ s.o. a check** : birinin çekini bozmak. **to ~ a bill** : faturayı ödemek, **5. ~ in** : (a) *ABD* (kumarhanelerde vb.) fişi paraya çevirmek, (b) *ABD- argo* ortaklıktan ayrılmak : eldeki mal ve kıymetli evrakı paraya çevirip işini tasfiye etmek, (c) *argo* ölmek. **to ~ in one's chips** : ölmek, hesabı görülmek, defteri dürülmek, **6. ~ in on** *ABD- k.d.* yararlanmak, kâr sağlamak, faydalı/kârlı hale getirmek.

cash-and-carry, *sf.* peşin para ile satış, peşin para ödeyerek malı alıp götürme.

cashaw, *is. bk.:* **cushaw.**

cashbook, *is.* kasa defteri.

cashbox, *is.* para kutusu, kasa.

cash discount, *is.* peşin ödeme iskontosu/tenzilâtı.

cashew, *is.* **1.** baladur ağacı *(Anacardium occidentale)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen her dem yeşil bir ağaç, **2. ~ nut** *d.d.* baladur fıstığı : bu ağacın böbrek şeklinde ve kavrularak yenen çok lezzetli gevrek meyvesi.

cash flow, *is.* eldeki para veya net kâr : bir firmanın gelirinden vergiler, aşınma payı ve diğer masraflar çıktıktan sonra kalan nakit para. Yeni yatırımlara ayrılan tahsisat çıktıktan sonra gerisi hissedarlara kâr olarak dağıtılır.

cashier, *is.&gl.f.* **1.** kasadar, **2.** veznedar, **3.** azletmek, terk etmek, kovmak, işten çıkarmak, **4.** ıskartaya çıkarmak, atmak, reddetmek, kabul etmemek, **5. ~'s check** : banka çeki. ***e.a.****- 3. dismiss, 4. discard, reject.*

cash-in, *is.* paraya çevirme, (tasarruf bonosunu vb.) bozdurma. ***e.a.****- redemption.*

cashmere, *is.* **1.** Keşmir yünü, **2.** Keşmir ipliği, **3.** ince yün kumaş, kazmir. **~ shawl** : Keşmir şalı.

cashomat, *is.* otomatik para dağıtma/ödeme makinesi.

cash on delivery = C.O.D. : ödemeli, mal tesliminde ödenmek şartıyla.

cash-price, *is.* peşin fiyat/bedel.

cash register, *is.* kaydedici kasa.

casimire = casimere, *is. bk.:* **cassimire.**

casing, *is.* **1.** mahfaza, örtü, kılıf, **2.** örtü/kılıf malzemesi, **3.** çerçeve (kapı, pencere vb. için), **4.** kaplama, sırt, otomobil lâstiğinin en dış tabakası, **5.** (petrol/gaz kuyularında kullanılan) boru, **6.** bir madde üzerine kaplanmış cam tabakası, **7.** sucuk bağırsağı.

casino, *is., ç.* (1-3 için) **-nos 1.** gazino, **2.** kumarhane, **3.** (İtalya'da) küçük köy/kır evi, **4. cassino** *d.d.* bir nevi iskambil oyunu.

cask, *is.&gl.f.* **1.** fıçı, varil, **2.** fıçı/varil dolusu. *The wine cost $96 a ~.* **3.** fıçılamak, fıçı/varil içinde saklamak.

casket, *is.&gl.f.* **1.** *ABD* tabut, **2.** (küçük) mücevher kutusu/sandığı, **3.** kutuya/sandığa koymak/kapatmak.

Caspar, *is.* üç mecusiden biri.

Caspian Sea, *is.* Hazar Denizi.

casque, *is.* **1.** miğfer, sorguç, zırhlı başlık, **2.** *zool.* başta sorguca benzer çıkıntı.

cassaba, *is. bk.:* **casaba.**

cassandra, *is.* felâket habercisi, şom/uğursuz ağızlı.

cassareep, *is.* manyok bitkisinin suyundan yapılan baharat.

cassation, *is.* ilga, iptal, fesih, lâğvetme. **Court of ~** : (Fransa'da) Temyiz Mahkemesi. ***e.a.****- abrogation, cancellation.*

cassava, *is.* **1.** *bot.* manyok *(Manihot)* : sıcak ülkelerde yumru köklerinden besin elde etmek için ekilen sütleğengillerden bir bitki, **2.** (manyok kökünden elde edilen) nişasta (tapyoka bundan yapılır). **manioc** *d.d.*

Cassegrainian telescope, *is. astr.* Kasgren teleskopu, aynalı teleskop.

casserole, *is.* **1.** güveç, kapaklı seramik/cam tencere, **2.** güveçte pişmiş yemek, **3.** kimya laboratuarlarında kullanılan kulplu kap, **4.** *Brit.* kulplu tencere.

cassette, *is.* **1.** kutucuk, kaset, ses şeridi kutusu. **~ tape (recorder)** : kutucuklu ses aygıtı. **~ player** : kutucuklu çalıcı, **2. ~ video tape recorder** : kutucuklu görüntü aygıtı, **3.** (fotoğraf) film kutucuğu.

cassia, *is.* **1. ~ bark** *d.d.* sinameki, **2.** *bot.* sinameki ağacı : defnegillerden sıcak ülkelerde yetişen süs ağaçları, funda ve otlar. **~ fistula**'nın meyvesi hafif müleyyindir. **~ angustifolia**'dan ise sinameki elde edilir, **3. ~ pods** *d.d.* sinameki meyvesi : **~ fistula**'nın baklaya benzer meyvesi, **4. ~ pulp** *d.d.* sinameki meyvesinin etli kısmı, **5. ~-bark tree** : sinameki ağacı *(Cinnamomum Cassia)*. D Asya'da yetişir.

cassimere = casimere = casimire, *is.* kazmir : yünlü, çizgi desenli erkek kumaşı.

cassino, *bk.:* **casino** (4).

cassioberry, *is., ç.* **-berries** kaz eriği : K Amerika'da yetişen bir fundanın *(Viburbum* *obovatum)* parlak siyah renkli eriğe benzer meyvesi.

Cassiopeia, *is.* **1.** *astr.* Kız Burcu : K yarım küresinde bir burç, **2.** *mit.* Andromeda'nın annesi, **3. ~n** : Kız Burcu+. ***e.a.***- *1. Lady in the Chair.*

cassis, *is.* **1.** kara kuş üzümü *(Ribes nigrum),* **2.** kara kuş üzümü likörü.

cassiterite, *is.* kalay taşı, kalay oksit, SnO2 : en önemli kalay cevheri. **tinstone** *d.d.*

cassock, *is.* **1.** cübbe, papaz cübbesi, **2.** Protestan keşişlerinin geniş kollu cübbe altına giydikleri bol ceket, **3.** papaz, keşiş, **4. ~ed** : cübbeli.

cassoulet, *is. Fr.* etli fasulya güveci.

cassowary, *is., ç.* **-waries** *zool.* tepeli deve kuşu *(Casuarius casuarius)* : Avustralya, Yeni Gine ve civarındaki adalarda yaşayan deve kuşuna benzer uçamayan bir kuş. Boyu 1.5 m.

cast^1, *f.* **cast, casting 1.** atmak, fırlatmak, savurmak. **~ anchor** : demir atmak, demirlemek. **~ the lead** : iskandil atmak. **~ into jail** : hapse atmak, hapsetmek, **2.** (gelişi güzel/acele) göz atmak, bakmak, nazar atfetmek. *She ~ her eyes down the page.* **~ a glance at s.o.** : birine kaçamak bakıvermek. **~ one's eye(s) round a room** : odaya bir göz atmak. **~ one's eyes in the direction of...**: bakışlarını ...yönüne çevirmek, **3.** serpmek, salmak, düşürmek. **to ~ doubts** : şüphe salmak/uyandırmak. **to ~ light on sth.** : (bir şeye) ışık tutmak, aydınlatmak. **The evening sun ~ long shadows across the garden** : Akşam güneşi bahçeye uzun gölgeler düşürdü. **4.** (fala bakarken iskambil kâğıdı vb.) çekmek, **5.** (a) (oltayı, balık ağını vb.) sallamak, atmak. *The fishermen ~ their nets into the sea.* (b) balık avlamak. *He has often ~ this brook.* **6.** aşağı atmak/ getirmek, (güreşte) yere yıkmak, **7.** düşürmek, kaybetmek. *The horse ~ a shoe.* **8.** (meyve, saç vb.) dök(ül)mek, düş(ür)mek, bırakmak. *The snake ~ its skin.* **9.** (hayvan) vakitsiz doğurmak, (yavru) düşürmek, erken yavrulamak, **10.** (arı oğulu) etrafa yayılmak, **11.** kovmak, uzaklaştırmak, bir tarafa atmak. *He ~ the problem from his mind.* **12.** küreklemek, kürekle atmak, **13.** (oy) vermek, oylamak. **~ a vote** : oy vermek, **14.** (a) bağışlamak, ihsan etmek, tevcih etmek. *to ~ blessing upon s.o.* (b) sığınmak. **to ~ oneself on somebody's mercy** : birinin merhametine sığınmak, **15.** düzene koymak, düzenlemek, tertiplemek, tanzim etmek. *He ~ his remarks to fit the occasion.* **16.** *tiy.* (a) (bir piyeste oynayacak aktörleri) seçmek, (b) (bir aktöre) rol vermek, rol dağıtmak. *He was ~ as Hamlet/for the part of Hamlet.* (c) (bir role uygun) aktör seçmek, **17.** (demir, maden, alçı vb.) dökmek. **to ~ a statue** : heykel dökmek, **18.** (dökümle) şekil vermek, **19.** hesaplamak, toplamak. *to ~ (up) figures.* **20.** gelecekten haber vermek, müneccimlik yapmak. **to ~ a horoscope** : yıldız falına bakmak. **~ a spell upon** : büyü yapmak, **21.** *den.* gemiyi rüzgâr arkadan gelecek şekilde çevirmek, **22.** *esk.* tasarlamak, plânlamak, göz önüne almak, **23.** saçmak, **24.** kalıplanmak, dökümle şekil almak. *Iron ~s better than copper.* **25.** toplamak, hesaplamak, **26.** tahmin etmek, **27.** (av köpeği) izlemek, iz sürmek, kokuyu izleyerek aramak, **28.** (kereste) eğilmek, eğrilmek, **29.** *den.* tiramola etmek, **30.** *tiy.-sin.* artist seçmek, **31.** *Brit.- k.d.* kusmak, **32. ~ about = ~ around** : aramak, araştırmak, her yeri kolaçan etmek. **~ about for sth.**: araştırmak, çare aramak, düşünmek. **~ about for how to do/how to reply** : ne yapacağını/nasıl cevap vereceğini düşünmek. **~ about for an excuse** : bir mazeret aramak. **~ one's eyes about** : etrafa göz gezdirmek, **33. ~ aside** : reddetmek, terk etmek, bir kenara atmak, yüz üstü bırakmak, yüz çevirmek. *As soon as he became rich, he ~ aside all his all friends.* **34. ~ away** : (gemi kazası sonucunda) denizde/ıssız adada bırakmak. **be ~ away** : (gemi) kazaya uğramak, karaya sürüklenmek, **35. ~ down** : (a) aşağı atmak, indirmek, devirmek, (b) canını sıkmak, üzmek, keyfini/neşesini kaçırmak, cesaretini kırmak. **be ~ down** : keyfi kaçmak, üzülmek, cesareti kırılmak. *He was very ~ down by the bad news.* **36. ~ off** : (a) (eski elbise vb.) çıkarıp atmak, ıskarta etmek, kaldırıp atmak, terk etmek, başkasına vermek, (b) salıvermek, serbest bırakmak, (c) *den.* alarga etmek, (gemi vb.) açılmak, (d) (örgü) son sırayı örmek, bastırmak. **~ off 5 stitches** : beş ilmekle bastırmak/kapatmak. (e) *basım* bir metnin işgal edeceği yeri, harf miktarını vb. saptamak. **~ off a manuscript** : bir müsveddenin basılınca kaç sayfa tutacağını hesaplamak, **37. ~ on** : (dokuma) ilmek geçirmek. **~ on 20 stitches** : yirmi ilmek geçirmek, **38. ~ out** : kovmak, defetmek, savmak, **39. ~ up** : (a) hesaplamak, toplamak, cemetmek. **~ up figu-**

res : rakamları toplamak. (b) kusmak, (c) karaya vurmak. *His body was ~ up onto the shore.* (d) havaya/yukarı kaldırmak, dikmek. ~ **one's eyes up** : gözlerini semaya dikmek. (e) temel kazmak, toprağı kazıp yukarı atmak. ~ *up earthworks.* (f) ~ **sth up to/at s.o.** : (birine) çıkışmak, kabahati birine yüklemek. ***e.a.***- *1. throw, hurl, fling, toss, 2. direct, 3. send forth, 4. draw (lots), 5. (a) throw out, (b) fish, 7. lose, 8. shed, drop, 9. bring forth, 10. send off, 11. reject, dismiss, 13. deposit, give (ballot, vote), 14. (a) bestow, confer, 15. form, arrange, 19. compute, 20. forecast, 22. contrive, devise, plan, 25. add, calculate, 26. conjecture, forecast, 29. tack, 31. vomit, 36. (a) discard, abandon, disown, (b) set free, 38. expel, 39. (a) add up, compute, (b) vomit, (d) raise.*

cast^{2}, *is.* **1.** atma, fırlatma, savurma, **2.** atılan şey, **3.** mesafe, uzaklık, atış mesafesi. *a stone's ~.* **4.** (a) zar atma, (b) (zar atışta) atılan/gelen sayı, **5.** balık ağı/olta atma, **6.** (avcılıkta) köpeklerin koku izlemeleri, koklayarak etrafa yayılmaları, **7.** talih, şans, **8.** düzen, tertip, şekil. *the ~ of a sentence.* **9.** (piyeste/filmde) rol alanlar, oynayanlar, oyuncular, eşhas, **10.** *metal.* (a) dökümcülük, dökmecilik, (b) döküm, dökme, (c) bir döküm için kullanılan maden miktarı, **11.** şekil, kalıp, maket. ~ **of mind** : düşünüş şekli, zihniyet, **12.** (kırık kemiğe) alçı. **to have one's leg in a ~** : bacağı alçıda olmak, **13.** dış görünüş. ~ **of features** : görünüm, biçim, eşkâl, **14.** çeşit, cins, nevi, tip, üslûp. **a man of his ~** : onun tipinde/karakterinde bir adam. **a man of quite a different ~** : bambaşka (tipte) bir adam. **15.** eğilim, meyil, temayül, **16.** şaşılık, şehlâlık. **to have a ~ in one eye** : bir gözü şaşı olmak. **17.** eğrilik, çarpıklık. **a ~ in a plank** : döşeme tahtasında eğrilik, **18.** renk tonu. **a reddish ~** : kırmızımsı renk tonu, **19.** hesaplama, **20.** tahmin, **21.** *patol.* hastalıklı organların oyuklarında biriken yumuşak madde. *renal ~s.* **22.** atılan/çıkarılan şey : solucanın çıkardığı toprak, yılanın attığı deri vb. **earthworm ~** : solucanın çıkardığı toprak, **23.** bakış, nazar. ***e.a.***- *13. appearance, 14. sort, kind, style, 16. squint, 18. hue, shade, 19. computation, 20. conjecture, forecast, 23. glance, look.*

cast^{3}, *sf.* **1.** gölermiş, kendi kendine ayağa kalkamayacak şekilde yatmış (hayvan, bilhassa at), **2.** atılmış, **3.** dökme. ~ **iron** : dökme demir.

Castalia, *is.* **1.** (Yunanistan'da Parnas dağında) ilham çeşmesi, **2.** ~**n** : ilham verici, ilham çeşmesi+.

castanet, *is.* çalpara, kastanyet, İspanyol çalparası.

castaway, *is.&sf.* **1.** kazazede : deniz kazasına uğrayıp ücra bir adada kalmış kimse, **2.** reddedilmiş/bir kenara atılmış kimse/şey, **3.** serseri, başıboş, akıntıyla sürüklenen, **4.** (değersiz diye) atılmış. ***e.a.***- *1. shipwrecked (person), 2. outcast, 3. cast adrift, 4. thrown away, discarded.*

caste, *is.&sf.* **1.** *sos.* (a) toplumsal sınıf : aynı kalıtımsal din, meslek, servet vb. ne sahip bireylerin oluşturduğu topluluk, (b) kesin sosyal ayrılımlı herhangi bir toplum, **2.** kast : Hindistan'da halkın ayrıldığı dört toplumsal gruptan her biri : *Brahman, Kshatriya, Vaisya* ve *Sudra,* **3.** ortak kültürel özelliklere sahip sosyal sınıf veya grup, **4.** kast sisteminde bir kimseye verilen sosyal mevki, prestij. **to lose ~** : toplumsal yerini/itibarını kaybetmek.

castellan, *is.* kale kumandanı/muhafızı.

castellany, *is., ç.* **-nies 1.** kale kumandanlığı/muhafızlığı, **2.** kale arazisi.

castellated, *sf.* **1.** *mim.* kale gibi, kale tarzında, kaleye benzer şekilde inşa edilmiş, mazgallı, kuleli, taçlı, **2.** birçok kalesi olan, **3.** ~ **nut** : kertik başlı somun, **4. castellation** : mazgal, kale gibi/burçlu/mazgallı yapı, dört köşe oyuk.

caster, *is.* **1.** dökümcü, döküm ustası/işçisi, **2.** atan kimse/şey, **3.** küçük tekerlek : mobilya, makine gibi ağır cisimleri kolayca hareket ettirebilmek için altlarına takılan tekerlek, **4.** sofra için zeytinyağı/sirke/baharat şişesi, **5.** bu şişelerin konulduğu ayaklık, **6.** tuzluk, biberlik gibi kapağı delikli şişe. ***e.a.***- *3-6. castor.*

castigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (ıslah maksadıyla) cezalandırmak, paylamak, azarlamak, kınamak, tevbih/takbih etmek, **2. castigation** : ceza(landırma), paylama, azar(lama), kınama, tevbih/takbih, **3. castigator** : cezalandıran, paylayan, azarlayan, **4. castigatory** : cezaî. ***e.a.***- *1. discipline, chastise, reprove.*

Castile, *is.* **1.** *esk.* Kastil (Krallığı), **2.** ~ **soap** *d.d.* Kastil sabunu : zeytinyağı ve potasyum hidroksitten yapılan yumuşak sabun, **3.** sert sabun : zeytinyağı ve diğer yağlardan yapılır.

Castilian, *is.&sf.* **1.** Kastil İspanyolcası : İspanya'da en yaygın lehçe, **2.** standart İspanyolca : Kastil lehçesine dayanır, **3.** Kastil+, Kastilli.

casting, *is.* **1.** döküm, dökme, **2.** dökümcülük, **3.** *tiy.* rol dağıtımı, oyuncu seçimi. **~ director** : oyuncu yönetmeni, **4.** (olta/ağ) atma (maharet ve hüneri). **~ net** : serpme ağ, **5.** astar sıva, **6.** tüy dökme, **7.** **~ vote** : etkin oy : iki tarafın oy sayısının eşit olması hâlinde katıldığı tarafın kazanmasını sağlayan başkanlık oyu. **to have a ~ vote** : etkin oy sahibi olmak.

cast-iron, *sf.* **1.** dökme demirden/fonttan yapılmış, **2.** değişmez, sert, katı. *a ~ rule.* **3.** sağlam, kuvvetli, demir gibi. **a ~ stomach** : sağlam mide. **a man of ~ will** : kuvvetli/demir gibi irade sahibi bir adam. **a ~ excuse** : tam/makbul mazeret. **a ~ guarantee** : sağlam güvence.

castle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** şato, **2.** kale, hisar. **~-nut** : çentikli somun, **3.** kuvvetle tahkim edilip korunan yer, **4.** saray, şato şeklinde görkemli konut, **5.** (satranç) kale, **6.** kaleye koymak/ kapatmak, **7.** (satranç) rok yapmak, **8.** **~ in Spain = ~ in the air** : hülya, (boş) hayal, gerçekleşmesi olanaksız tasarı. **build ~s in Spain/in the air** : boş hayaller kurmak, olmayacak hayaller peşinde koşmak, olmayacak duaya âmin demek. ***e.a.***- *4. palace, 5. rook, 8. daydream.*

castled, *sf. bk.:* **castellated.**

castoff, *sf.* **1.** (eskiyip) bir kenara atılmış/ kullanılmayan, eski, işe yaramaz (elbise, eşya vb.), **2.** istenmeyen kimse, **3.** *bas.* basılacak kitabın büyüklük hesabı.

castor, *is.* **1.** kunduz yağı : kunduzun cinsiyet bezelerinden çıkarılan keskin kokulu, eczacılıkta ve parfümcülükte kullanılan sıvı, **2.** kunduz, **3.** kunduz veya tavşan kürkünden yapılmış şapka, **4.** *b.h.- astr.* İkizler burcunun en parlak iki yıldızından kuzeyde olanı, **5.** *bk.:* **caster** (3-6).

castor bean, *is.* **1.** **castor-oil plant** *d.d. bot.* kene otu *(Ricinus communis)* : sütleğengillerden Hindistan'da yetişen ve tohumundan Hint yağı çıkarılan bir bitki, **2.** kene otu tohumu.

castor oil, *is.* Hint yağı : kene otu tohumundan çıkarılan renksiz veya açık sarı, yapışkan bir sıvı. Yağlayıcı madde ve müshil olarak kullanılır.

castor sugar, *is.* ince toz şeker.

castrate, *gl.f.* **-trated, -trating 1.** hadım etmek, iğdiş etmek, enemek, burmak, **2.** yumurtalıklarını çıkarmak, **3.** (kitaptan) müstehcen görülen parçaları çıkarmak, **4.** **castrater = castrator** : hadım/iğdiş eden, eneyen .

castration, *is.* **1.** eneme, hadım/iğdiş etme, **2.** zayıflatma, kuvvetsiz düşürme, **3.~complex** : *psikol.* hadımlık karmaşası : erkeklerde bilinçsiz olarak gelişen cinsel organını yitirme korkusu.

castrato, *is.* hadım şarkıcı : soprano veya kontralto sesini koruyabilmesi için çocuklukta enenmiş şarkıcı

casual, *sf.&is.* **1.** tesadüfî, arızî, tesadüfen olan. *a ~ meeting.* **a ~ acquaintance of mine** : tesadüfen tanıştığım birisi. **~ glance** : tasadüfî bakış, **2.** rastgele, kasıtsız, gayesiz, maksatsız. *a ~ remark.* **~ conversation** : şundan bundan konuşma. **to engage in ~ conversation** : şundan bundan konuşmak/dereden tepeden bahsetmek/ konuşmaya dalmak. **to have ~ sex** : rasgele cinsî münasebette bulunmak, **3.** ilgisiz, kayıtsız, bigâne, alâkasız, dikkatsiz, umursamaz, önem vermez, ihmalci. **He was very ~ about it** : O hususta çok ilgisizdi. **She was very ~ about the whole business** : O işe hiç önem vermiyordu. **to give a ~ answer** : kayıtsızca cevap vermek, **4.** (elbise) gündelik, evde giyilen, resmî olmayan, özensiz, lâubalî, teklifsiz. *~ clothes.* **5.** düzensiz, gayrimuntazam, ara sıra vuku bulan, beklenmedik, plânsız, geçici, muvakkat. **a ~ visitor** : beklenmedik ziyaretçi. **~-labor** : muvakkat işçiler. **a ~ (love) affair** : gelip geçici (aşk) macera(sı). **~ ward** : gece koğuşu, misafirhane, **6.** uzaktan, samimî olmayan, sathî, suretâ. **a ~ friendship** : uzaktan arkadaşlık, **7.** *esk.* belirsiz, şüpheli, kararsız, kesin olmayan, **8.** muvakkat işçi, ihtiyaç oldukça gündelikle tutulan işçi, **9.** bir görevden başka bir göreve gitmek üzere yolda olan asker, **10.** yerine henüz yerleşmemiş bitki/hayvan, **11.** ara sıra belediyeden yardım gören kimse, **12.** **~ly** : ilgisizce, kayıtsızca, dikkatsizce, rastgele, lâubalî bir şekilde, damdan düşer gibi, **13.** **~ness** : ilgisizlik, kayıtsızlık, dikkatsizlik, lâubalîlik. ***e.a.***- *1. incidental, 2. offhand, 3. apathetic, 4. informal, 5. occasional, random, irregular, 6. slight, superficial, 7. uncertain.*

casualty, *is., ç.* **-ties 1.** *As.* (a) zayiat : şehit, ölü, yaralı, kayıp. **~ list** : zayiat listesi, **2.** kazada ölen ya da yaralanan kimse, malûl. **fatal ~** : ölü. *There were 10 serious casualties in the train crash.* **3.** kaza, özellikle ölümle sonuçlanan feci kaza, **4.** bir eylemden zarar/hasar gören veya harap olan şey/şahıs/grup. *The house was a ~ of the new road through town. The ex-senator was a ~ of the last election.* **5. ~ ward** *d.d.* ilk yardım koğuşu. *They rushed him to ~ (ward) but he was dead on arrival.* **6. ~ water** : (golf alanında) geçici su birikintisi.

casuarina, *is. bot.* deve kuşu ağacı *(Casuarina equisetifolia)* : iki çeneklilerden Avustralya'da yetişen, küme küme yaprakları deve kuşu tüylerini andıran bir ağaç.

casuist, *is.* **1.** ahlâkçı : özel ahlâk konularını inceleyip çözüm yolu arayan, ahlâk meselelerinde doğru ile yanlışı inceden inceye araştıran kimse, **2.** safsatacı, ahlâk kurallarını kendi isteğine göre yorumlamaya çalışan kimse.

casuistic(al), *sf.* **1.** ahlâk kuralları ile ilgili, **2.** safsatacı, hileci, aşırı kurnaz, dürüst düşünmeyen, ahlâk kurallarını kendi çıkarına göre yorumlayan, **3. casuistically** : safsata ile, kurnazca, hile ile, kendi çıkarına göre yorumlayarak. ***e.a.*** *- 2. oversubtle, sophistical.*

casuistry, *is., ç.* **-ries 1.** genel ahlâk kurallarının özel hâllere ve eylemlere uygulanması, **2.** safsata, ahlâk kurallarının kendi çıkarına göre yorumlanıp yanlış uygulanması, hilekârlık, düzenbazlık. *No ~ will convince us that this serious loss is really a victory.*

casus belli, *is., ç.* ***casus belli*** *Lât.* savaş nedeni : savaşı gerektiren/harp ilânına sebep olan olay.

cat, *is.&gl.f.* **1.** *zool.* kedi *(Felis domestica, F. catus)*. **Persian ~** : Ankara kedisi. **Tom ~** : erkek kedi. **Siamese ~** : Siyam kedisi, **2.** kedi kürkü, **3.** kedigiller familyasına mensup etçil yırtıcı hayvanlardan herhangi biri : aslan, kaplan, çakal vb. **4.** *k.d.* dedikoducu/kinci/garezkâr/nispetçi kadın, **5.** *argo* (a) (herhangi) kimse, şahıs, adam, delikanlı, (b) caz düşkünü, **6.** dokuz kamçılı kırbaç, **7.** büyük yelkenli kotra, **8.** yayın balığı, **9.** (a) *den.* griva palangası, (b) *ABD/Cnd.* Caterpillar traktörü, **10.** çelik çomak oyunu, (bu oyunda kullanılan) çomak, **11. ~ burglar** *d.d.* becerikli/mahir hırsız, **12.** kamçılamak, kırbaçlamak, **13.** *den.* demiri grivaya vurmak, **14.** *Brit.* kusmak, **15. ~ and dog fight** : hır gür, kedi köpek kavgası. **They quarrel like ~ and dog** : Hiç geçinemezler /Kedi köpek gibi kavga ederler. **16. ~ and dog life** *k.d.* çekilmez/tahammül edilmez yaşam, kavga ve çekişme ile dolu hayat, **17. ~ around** *argo* zamparalık yapmak, cinsî münasebette bulunacak eş aramak, **18. enough to make a ~ laugh** *k.d.* çok gülünç/güldürücü/komik, insanı gülmekten bayıltan, **19. (Even) a ~ may look at a king** *k.d.* Kimseyi hakir görme/En hakir gördüğün insanın bile bir hakkı vardır/Kendini bu kadar büyük görme. **20. have a cat-lick** : yüzünü yarım yamalak (kedi yalar gibi) yıkamak, **21. let the ~ out of the bag** : baklayı ağzından çıkarmak, (istemeyerek) sırrı açıklamak/ifşa etmek, ağzından kaçırmak. **The ~ is out of the bag** : Sır açıklandı/etrafa yayıldı. **22. like a ~ on hot bricks** *ABD* veya **like a ~ on a hot tin roof** *Brit.* çok sinirli/endişeli/heyecanlı, yerinde duramayan. **be like a ~ on hot bricks** : diken üstünde oturmak, **23. rain cats and dogs** *k.d.* bardaktan boşalırcasına (yağmur) yağmak, **24. set the ~ among the pigeons** : ortalığı karıştırmak, velveleye vermek, şiddetli itirazlara yol açmak, **25. There's not enough room (no room) to swing a ~** *Brit.- argo* (a) kımıldanacak yer yok (çok dar yer), (b) iğne atsan yere düşmez (çok kalabalık), **26. wait for the ~ jump (= see which way the ~ jumps)** *k.d.* olayların gelişmesini beklemek/rüzgârın nereden eseceğini beklemek/acele iş yapmamak, **27. When the cat's away, the mice will play** : Kedi olmazsa sıçanlar cirit oynar/Korku olmazsa herkes istediğini yapar. ***e.a.*** *- 7. catboat, 8. catfish, 14. vomit.*

cata- = cat- = cath- = kat- = kata- = kath-, *ön ek* **1.** "aşağı(da), alt" : *catabasis,* **2.** "tüm, tamamıyla" : *catalysis,* **3.** "karşı" : *catapult,* **4.** "baştan başa" : *cataphoresis,* **5.** "geri, tersine" : *cataplasia.*

catabasis = katabasis, *is., ç.* **-ses 1.** *tıp* bir hastalığın geçişi/hafiflemesi, **2.** iniş, aşağıya doğru gidiş, **3. catabatic** : geçen, hafifleyen, inen. ***k.a.*** *- anabasis*

catabolism = katabolism, *is. biy.* dokusal çözüşme, çözüşme metabolizması : dokuların çözüşerek daha basit ve kararlı maddelere dönüşümü. **dissimilation** *d.d.* ***k.a.*** *- anabolism.*

catabolite, *is. biy.* dokusal çözüntü, çözüşme metabolizmasından oluşan madde.

catacaustic, *sf. mat. optik* yansı teğetsel : noktasal kaynaktan çıkıp bir yüzeyde yansıyan ışınların teğet oldukları (yüzey/eğri).

catachresis, *is.* **1.** kelime veya deyimleri yanlış kullanma, **2.** galat : halk ağzına uyarak kelimeyi yanlış şekle sokma : **asparagus** yerine **sparrow grass** demek gibi.

catachrestic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* galat, yanlış, **2. ~ally** : galat olarak.

cataclastic, *sf.* parçalayıcı: başkalaşmış kayaçları parçalayan veya deforme eden.

cataclinal, *sf. jeol.* eş eğimli : alt kaya katmanı ile aynı yönde eğimli. *bk.:* **anaclinal.**

cataclysm, *is.* **1.** kıyam, isyan, başkaldırma, ihtilâl, savaş, **2.** *coğ.* afet, deprem, zelzele : yeryüzünde değişiklikler oluşturan şiddetli doğal olaylar, **3.** tufan, **4. ~ic = ~al** : mahvedici, tahripkâr. *a ~ic nuclear war.* **5. ~ically** : mahvedercesine, tahripkâr bir şekilde. ***e.a.-*** *1. disaster, 3. flood, deluge.*

catacomb, *is.* **1.** *gen.* **~s** : yer altı mezarlığı : yer altında yapılmış dehlizleri, odaları vb. olan mezarlık, **2. the ~s** : Roma'da yer altı Hristiyan mezarlığı.

catadromous, *sf.* yumurtlamak üzere nehirden denize göç eden (balık). *bk.:* **anadromous.**

catafalque, *is.* katafalk : yüksek taş mezar.

Catalan, *sf.&is.* Katalonya (halkı+/dili+/kültürü).

catalase, *is. biy.- kim.* katalaz : oksijenli suyu oksijen ve suya dönüştüren enzim.

catalectic, *sf.&is.* son hecesi eksik olan (şiir mısraı).

catalepsy, *is. patol.&psikol.* donakalım tutması, katalepsi : nöbet esnasında kasların katılaşması, irade ve duygunun yok olarak çevre ile ilginin kesilmesi şeklinde beliren durum. Sara ve içe kapanım sayrılığında görülür. **cataleptic** : donakalan.

catalexis, *is., ç.* **-alexes** hece eksikliği : şiirin mısra sonu hecelerinde noksanlık.

catalog = catalogue, *is.&gl.f.* **1.** katalog : bir kütüphanedeki kitapların alfabe sırasına göre listesi, **2.** alfabe sırasına göre hazırlanmış ad, eşya vb. listesi, **3.** böyle listelerden oluşan kitap vb., **4.** katalog yapmak, kataloğunu hazırlamak, eşya/kitap/ad vb. nin alfabe sırasına göre listesini yapmak, **5.** kitabı tanıtmak, bibliyografik veya teknik bilgi vermek, **6. cataloger = cataloguer = catalogist = cataloguist** : katalogçu, katalog düzenleyen kimse.

catalpa, *is. bot.* kurtyemez ağacı *(Catalpa speciosa)* : Amerika ve Asya'da yetişir. Yaprakları yürek biçiminde, çiçekleri beyaz, çan şeklindedir.

catalysis, *is., ç.* **-ses 1.** *kim.* tezleştirme, kataliz : bir kimyasal olayın, bileşime katılmayan üçüncü bir özdek aracılığı ile çabuklaştırılması, **2.** eylem dışı kalan bir şahıs tarafından başlatılan iki veya daha fazla kişi veya kuvvet arasındaki işlem.

catalyst, *is.* **1.** *kim.* tezgen, katalizör, **2.** kendisi karışmadan iki veya daha fazla kişi veya kuvvet arasında eyleme sebep olan, **3. ~ poisoning** : tezgen ağılanması : bazı yabancı özdekler yüzünden bir tezgenin etkisiz duruma gelmesi.

catalytic, *sf.* **1.** tezgen+, tezleştirici, **2. ~ converter** : tezgen çevirici : otomobilin saldığı gazlardaki CO ve tam yanmamış karbonlu hidrojenler gibi çevre kirletici gazları azaltan düzen.

catalyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing** *kim.* **1.** tezleştirmek, katalizlemek, **2. catalyzer** : tezleştirici, katalizör.

catamaran, *is. den.* **1.** kütük salı : kütükleri birbirine bağlayarak yapılan sal, **2.** çift tekneli kayık (yelkenli veya pedalli), **3.** *Cnd.* (kütük vb. taşımaya mahsus) büyük kızak, **4.** *mec.* cadaloz/fitneci kadın.

catamenia, *is. fizy.* **1.** aybaşı, âdet görme, hayız, **2. catamenial** : aybaşı+. ***e.a.-*** *1. menses, menstruation.*

catamite, *is.* ibne, oğlan, puşt.

catamnesis, *is. tıp* hasta iyileştikten sonra sağlık durumunun seyri. *bk.:* **anamnesis.**

catamount, *is. esk.* **1.** dağ kedisi : kedigillerden herhangi hir vahşî hayvan, **2.** *ABD* (a) kugar, (b) vaşak. ***e.a.-*** *2. (a) cougar, (b) lynx.*

cat-and-mouse, *sf.&is.* **1.** kedi ve fare gibi, devamlı kovalamacalı, pusuya yatmış, saldırmak için fırsat gözleyen, eziyet/işkence verici, **2.** gaddarlık : bir şeyi / bir kimseyi mahvetmeden önce işkence vermek için oynama/eğlenme.

cataphoresis, *is.* **1.** *tıp* elektriksel ilâç devinimi : elektrik akımı etkisiyle ilâçların canlı dokularda hareketi, **2.** *fiz.- kim. bk.:* **electrophoresis**, **3. cataphoretic(ally)** : elektriksel ilâç devinimi (yolu ile).

cataphyll, *is. bot.* yaprakçık : ilkel yaprak (tomurcuk yaprağı gibi).

cataplasia = kataplasia, *is. biy.* göze/doku yozlaşması. **cataplastic** : göze/doku yozlaşımı+.

cataplasm, *is. tıp* yakı, (ilâçlı) lâpa. ***e.a.****- poultice.*

cataplexy, *is., ç.* **-lexies** yığılakalım : aşırı heyecan etkisiyle kas kuvvetlerinin birdenbire yok olması.

catapult, *is.&gl.f.* **1.** mancınık, **2.** fırlatıcı, katapult, uçak gemisinden uçağı fırlatma düzeni, **3.** *Brit.* sapan, **4.** mancınıkla atmak, fırlatmak, sapanla (taş) atmak/vurmak. ***e.a.****- 3. slingshot.*

cataract, *is.* **1.** çavlan, büyük çağlayan/şelâle, **2.** sel, tufan, şiddetli yağmur, **3.** *göz.* ak su, ak basma, göz merceğine perde/boz inmesi. **to couch a ~** : ak su ameliyatı yapmak, ameliyatla ak suyu tedavi etmek. ***e.a.****- 2. deluge, downpour.*

catarrh, *is. patol.* sümük zarı ve solunum borusu yangısı, burun ve nefes borusunda aşırı kuruluk. **~al = ~ous** : solunum borusu yangısı+.

catarrhine, *sf.&is.* **1. leptorrhine** *d.d.* ince ve dar burunlu, **2.** *zool.* dar burunlu maymunlar sınıfı+.

catastasis, *is., ç.* **-ses** dramın heyecanlı bölümü : dramda facianın vukuundan önceki en heyecanlı kısım. *bk.:* **catastrophe** (3), **epitasis, protasis** (2).

catastrophe, *is.* **1.** afet, felâket, facia, musibet, belâ. *the ~ of war.* **2.** yıkım : felâketli/feci sonuç, **3.** *tiy.* dönüm/çözüm noktası, (acıklı) sonuç. *bk.:* **catastasis, epitasis, protasis** (2), **4.** fiyasko, feci başarısızlık, **5.** doğal âfet (deprem, sel vb.). ***e.a.****- 1. disaster, 2. misfortune, mishap, 3. dénouement, 4. fiasco, failure, 5. cataclysm.*

catastrophic, *sf.* feci, müthiş, yıkıcı, yok edici, felâketli. **~ally** : feci/müthiş bir şekilde.

catastrophism, *is.* **1.** *jeol.* tüm yıkımcılık : yeryüzündeki değişikliklerin yavaş yavaş değil birdenbire gelen büyük âfetler sonucu olduğunu savunan yer bilimi kuramı, **2.** bir felâketin yakın olduğuna inanış, **3. catastrophist** : tüm yıkımcı.

catatonia = katatonia, *is.* **1.** *patol.* donakalım : kas katılaşması, zihin uyuşukluğu, bazan art arda şaşkınlık ve taşkınlıklarla beliren patolojik durum, **2.** *psikol.* donukluk : davranış yoksunluğu ya da düzensiz coşkusal tepkilerle kendini belli eden erken bunama biçimi, **3. catatonic** : donukluk+.

Catawba, *is.* **1.** *ABD* Karolina'da yaşayan kızılderilier, **2.** Katavbaca, bunların dili, **3.** D ABD'de yetişen kırmızı üzüm, **4.** bu üzümden yapılan beyaz şarap.

catbird, *is. zool.* **1.** kedi kuşu *(Dumetella carolinensis)* : K Amerika'da yaşayan ve ötüşü kedi miyavlamasını andıran, tüyleri kurşunî, kuyruğu kırmızı benekli bir kuş, **2.** Avustralya'da bulunan *Ailuroedus* türünden kedi miyavlaması gibi öten iki çeşit kuş.

catbird seat, *is.* parlak/avantajlı/yüksek mevki.

catboat, *is.* tek direkli küçük yelkenli.

cat brier, *is. bot. bk.:* **greenbrier.**

cat burglar, *is.* duvardan tırmanarak içeri giren hırsız.

catcall, *is.&f.* (tiyatroda memnuniyetsizlik alâmeti olarak) ıslık (çalmak), yuhalama(k), yuha (çekmek). **~er** : yuhalayan, ıslık çalan.

catch^1, *f.* **caught, catching 1.** yakalamak. *The dog caught the ball in its mouth.* **2.** tutmak, ele geçirmek. *Cats like to ~ mice.* **to ~ fish** : balık tutmak. *He caught her arm.* **3.** suçüstü yakalamak. *Police caught him stealing from the shop.* **~ in the act** : suçüstü yakalamak. **If I ~ you at it again...** : Bir daha bunu yaptığını görürsem... **4.** takılmak, sıkışmak. *Her skirt caught in the door. My foot caught in the hole.* **5.** (vapur, tren, uçak vb.) yetişmek, ulaşmak, binmek. *I had to run in order to ~ the bus. I caught a train to go to Ankara.* **6.** (soğuk) almak, (hastalık) kapmak, yakalanmak. **to ~ cold** : soğuk almak. **be caught by the storm** : fırtınaya yakalanmak, **7.** asmak, tutturmak, iliştirmek, takmak. *I caught my dress on a nail. to ~ the clasp on a necklace.* **8.** çarpmak, vurmak, sıkıştırmak. **~ s.o. a blow** : birine bir yumruk vurmak/aşk etmek. **The closing door caught his arm** : Kolu kapıya sıkıştı. **9.** çekmek, celp etmek, cezp etmek. *His speech caught our attention.* **~ s.o.'s eye/attention** : birinin dikkatini çekmek, **10.** (a) gözüne çarpmak/ilişmek, bir an için görmek. **~ a glimpse = ~ sight of** : gözüne ilişmek. (b) (koku vb.) duymak, (ses) çarpmak. **I thought I caught a smell of burning** : Bir yanık kokusu duyar gibi oldum. **A sound caught my ear** : Kulağıma bir ses çarptı. **I didn't quite ~ your name** : Adınızı iyi işitemedim. **11.** tutuşmak, ateş almak, yanmaya/işlemeye başlamak. **~ fire** : ateş almak, tutuşmak. *The plane's engine is having difficulty in ~ing so the flight will be late in leaving.* **12.** işitmek, duymak, anlamak, kavramak. **I didn't ~ what you said, please repeat it** : Dediğinizi anlamadım, lütfen tekrarlar mısınız? **She failed to ~ his meaning** : Onun ne kastettiğini kavrayamadı. **13.** toplamak. *~ rain water in a barrel.* **14.** katılmak, kapılmak, nüfuz etmek, kendini bırakmak. **I caught the spirit of the occasion** : Eğlencenin havasına kendimi bıraktım/kaptırdım. **15.** büyüle(n)mek, teshir etmek, etkile(n)mek, aldanmak, kapılmak. *He was caught by her smile and beauty.* **to be caught by sugary words** : tatlı sözlere aldanmak, **16.** *ABD-k.d.* görmek, (sinema, TV vb.) seyretmek. *to ~ a show.* **17.** (beyzbol) topu yakalamak, yakalayıcı olarak oynamak. *He ~es for the Yankees.* **18. ~ a crab** : (sandal) küreği çok derine daldırmak, **19. ~ at** : tutunmak, sarılmak. *A drowning man will ~ at anything, even a straw.* **20. ~ cold** : (a) soğuk almak, üşütmek, nezle olmak, (b) *k.d.* hazırlıksız yakalanmak, şaşırıp kalmak. *I had not studied my lesson carefully, and the teacher's question caught me cold.* **21. ~ dead** *k.d.* zaafını/zayıf tarafını yakalamak, mahcup duruma düşürmek. **You won't ~ him dead working as a waiter** : Utandığı için garsonluk yapmıyor. **22. ~ flat-footed** : gafil avlamak, hazırlıksız yakalamak, **23. ~ forty winks** *k.d.* azıcık uyumak, şekerleme yapmak, kestirmek, **24. ~ it = ~ it in the neck** *k.d.* azar işitmek, zılgıtı/paparayı yemek. **You'll ~ it !** Paparayı yiyeceksin! *You better hury home; you'll ~ it from mother if you're late.* **25. ~ on** *k.d.* (a) halk arasında tanınmak, tutunmak, tutulmak, sevilmek, ün kazanmak, alıp yürümek, rağbette olmak, moda olmak, (b) anlamak, kavramak. *Do you mind repeating what you said, I didn't quite ~ on?* (c) (ateş vb.) tutuşmak, anîde başlamak, **26. ~ one's breath** : (a) nefesini tutmak, (heyecan, korku vb. den) soluğu kesilmek. *The news was so unexpected I caught my breath from shock.* (b) soluk almak, nefesini toplamak, dinlenmek. *Let me sit down for a moment while I ~ my breath.* **27. ~ one's death of** : az kalsın ölmek, öleyazmak. *He fell in the icy water and almost caught his death of cold.* **28. ~ out** : gafil avlamak, (yaparken) yakalamak, alt etmek, bastırmak, **29. ~ some rays** *argo* güneşlenmek, **30. ~ some Z's** *argo* (horul horul) uyumak, **31. ~ s.o. on the wrong foot = ~ s.o. off balance** : (birisini) gafil avlamak, zayıf tarafından yakalamak, **32. ~ up** : (a) (anî hareketle) yerden almak, tutup kaldırmak, (b) **~ up on/with** : yetişmek, (bilgisini) tazelemek/yenilemek, güncelleş(tir)mek. *to ~ up on one's reading.* (c) **~ up with** : ulaşmak, yetişmek, haklamak, hakkından gelmek. **I'll ~ up with you** : Size yetişirim. *Let's hurry and ~ up with them. When will Britain ~ up with Japan in industrial production?* **He told the police where the murderer was hiding, so the police caught up with him** : Katilin saklandığı yeri polise bildirdi, böylece polis katili hakladı (yakalayıp tevkif etti). (d) **~ up in** : dalmak, kapılmak, yakalanmak, (istemeyerek) kendini kaptırmak, gark olmak. **He was caught up in his work** : İşine dalmıştı. **He was caught up in the war in China** : Çin'de savaşa yakalanmıştı. (e) **~ up on** : (bir kimsenin) ufak hatalarını/yanlışlarını yakalamak/düzeltmek. *We caught the teacher up on a number of details.* (f) bitirmek, tamamlamak. *I have to ~ up on writing letters, so I can't come out.* **33. ~ up to** : üstüne almak, **34. ~ with one's pants down** *argo* mahcup/rezil olmak, fena vaziyette/suçüstü yakalanmak. *He thought he could succeed in robbery, but he got caught with his pants down.* **35. You don't ~ me** : Ben faka basmam! Yağma yok! **You won't ~ me doing that again** : Bir daha mı, tövbeler tövbesi! ***e.a.-*** *1. seize, apprehend, arrest, clutch, grasp, nab, bag,* **2.** *take, trap, cap-*

ture, ***6.*** *get,* ***8.*** *hit, strike,* ***9.*** *attract,* ***12.*** *hear, understand,* ***14.*** *join in,* ***15.*** *captivate, charm, enchant, win,* ***16.*** *see, attend.* ***k.a.***- ***1-3.*** *lose, miss, release.* ***NOT*** : Tutmak, yakalamak, vb. anlamına gelen kelimelerden **CATCH**, bir şeyin üzerine gidip yakalamayı ifade eden ve çok defa hüner, maharet isteyen bir eylemdir : *To catch a flying ball.* **CLUTCH** bir şeyi sımsıkı tutmak, korku vb. nedeniyle bırakmamak demektir: *The child clutched her mother's hand.* **GRASP** ise bir şeyi sıkıca yakalamak, tutmak demektir; lâkin bunda korku değil sevgi, istek, samimiyet anlamı gizlidir : *to grasp someone's hand in welcome; to grasp an idea.* **SEIZE** kuvvet veya otorite kullanarak, enerji sarfı ile anîde yakalamak, sımsıkı sarılıp onu kaçırmamak anlamı taşır : *to seize a criminal; to seize an opportunity.* **CAPTURE**, kuvvet zoru ile ve karşıdakinin mukavemetini kırarak almak, zapt etmektir : *to capture an enemy fort.* **NAB** ve **APPREHEND** kelimelerinden ikincisi çok defa mecazî anlamda kullanılır : *to apprehend an idea.* Mamafih her ikisi de fiziksel olarak tutmak, yakalamak anlamını taşırlar : *to nab or apprehend a fugitive.* **BAG**, yakalayıp torbaya koymak demektir. Lâkin genişletilmiş anlamda bir nevi zafer etkisi taşır ve Türkçedeki "kafese koymak" deyiminin mecazî anlamına gelir : *She bagged a rich young man and married him.*

catch^{2}, *is., ç.* **catches 1.** yakalama, tutma, kapma, ele geçirme, yakalayış, tutuş, kapış. **a ~ of the breath** : birdenbire nefesi tutulma, **2.** tutulan şey/av miktarı, bir partide tutulan av/balık. *The fisherman lost his hole ~.* **3.** tutan şey : sürgü, kol, çengel, mandal, susta, kilit vb. *The ~ on this door seems to be broken; it won't open.* **4.** *k.d.* hile, düzen, dalavere, bit yeniği, oyun, göze çarpmayan mahzur/müşkülât, püf noktası. *That house is for sale very cheaply; there must be a ~ in it somewhere!* **There's a ~ in it** : Bir bit yeniği/püf noktası vardır. **Where's the ~ ?** Püf noktası neresi? **5.** devlet kuşu, kelepir, yağlı kuyruk, müstakbel eş olarak düşünülen uygun kişi. **a good ~** : devlet kuşu, kelepir koca. *Her husband was a good ~, they say he's got a fortune in the bank.* **He (it) is no great ~** : Bulunmaz Bursa kumaşı/matah değil! **6.** parça, bölüm, bir şarkının hatırda kalan birkaç mısraı. *~es of a song.* **7.** birkaç kişinin sıra ile söyledikleri şarkı, rondo, **8.** top oyunu : birkaç kişinin topu birbirine atıp tutarak oynadıkları oyun. *to play ~.* **9.** topu yere düşmeden tutma/yakalama. ***e.a.***- ***1.*** *capture, apprehension, arrest,* ***3.*** *ratchet, bolt.*

catch^{3}, *sf.* aldatıcı, hileli, hatıra ilk gelen cevabı yanlış olan. ***e.a.***- *catchy.*

catchall, *is.* hurç, sepet, öteberi çantası/torbası, kırkambar, hırdavat deposu.

catch-as-catch-can, *is.&sf.&zf.* **1.** serbest güreş, **2.** fırsat düşkünü, fırsatları kaçırmayan/değerlendiren. *He was leading a ~ life, working as an itinerant handyman.* **3.** rastgele, plânsız, nasıl rast gelirse.

catch basin, *is.* ıskara çukuru, çamur/toplama kuyusu.

catch crop, *is.* ara ürün : iki ürün arasında toprağın boş kalmaması için ekilen ve çabuk olgunlaşan ürün. **catch cropping** : ara ürün yetiştirme.

catch drain, *is.* toplama hendeği.

catcher, *is.* **1.** yakalayan/tutan/kapan şey/kimse, **2.** beyzbolde topu tutan oyuncu.

catchfly, *is., ç.* **-flies** *bot.* böcekkapan, sinekkapan *(Silene)* : çıkardıkları yapışkan madde ile böcekleri/sinekleri yakalayan bitkilerden herhangi biri.

catchiness, *is.* **1.** kolay ansınabilme/hatırlanabilme, **2.** aldatıcılık, hile, yanılma, **3.** ilginçlik, dikkat/ilgi çekicilik, **4.** kesik kesik/intizamsız vuku bulma.

catching, *sf.* **1.** *tıp* bulaşıcı, sâri. *a ~ disease. An enthusiasm that was ~.* **2.** çekici, cazibeli, cazip. ***e.a.***- ***1.*** *contagious, infectious,* ***2.*** *attractive, fascinating.*

catchment, *is.* **1.** su toplama, **2.** (su) toplama havzası, havuz, havza, **3.** (havzada/havuzda) toplanan/biriken su, **4. ~ area = ~ basin** : havza.

catchpenny, *sf.&is., ç.* **-nies 1.** işporta/sıra malı, çok sürüm için yapılmış ucuz eşya, **2.** değersiz/kıymetsiz (şey), adî/tapon (mal), para tuzağı.

catchphrase = catch phrase, *is.* özlü cümle : dikkati çeken cümle.

catchpole = catchpoll, *is. esk.* borcunu ödemeyenleri tutuklayan memur.

Catch-22, *is. k.d.* yasal çıkmaz/çelişki : çelişik iki yasa hükmü karşısında düşülen zor durum (ABD yazarı J. Heller'in aynı adlı romanına atfen). *You can't get a job if you haven't got experience, and you can't get experience if you haven't got a job : it's ~.*

catchup, *is. bk.:* **ketchup.**

catchweight, *sf.&zf. sp.* ağırlığa bakmadan, ağırlık sınırlaması olmaksızın. *The jockeys will ride ~.*

catchword, *is.* **1. catchphrase** *d.d.* belgi, belgi söz : tekrarlana tekrarlana slogan hâlini almış kelime veya deyim, **2. guide word** *d.d.* kılavuz söz : sözlük ve ansiklopedilerde sayfanın tepesine yazılan, o sayfadaki ilk ve son kelimeleri gösteren kelime, **3.** *esk.* mücellide yardımcı olması için sayfa sonuna basılan sonraki sayfanın ilk kelimesi, **4.** bir aktörün diğerine ipucu olabilecek son sözü.

catchy, *sf.* **catchier, catchiest 1.** kolay anısnan/hatırlanan, tez öğrenilen. *a ~ tune.* **2.** aldatıcı, hileli, yanıltıcı. *a ~ question.* **3.** ilginç, dikkat çekici, ilgi çeken, **4.** kesik kesik, gayrimuntazam aralıklı, gelip geçici, kasılımlı, kasınçlı. *~ winds.* ***e.a.*** *- 1. easily remembered, 2. tricky, deceptive, 3. arousing interest, catching attention, 4. spasmodic, fitful, sporadic, spotty.*

cat davit, *is.* griva mataforası.

cat distemper, *is. vet. patol. bk.:* **distemper.**

cate(s), *is. esk.* çerez, nefis yiyecek. ***e.a.****- dainty, delicacy.*

catechesis, *is., ç.* **-cheses** din öğrenimi yapanlar için sözlü yönerge/talimat.

catechetical, *sf.* **1. catechetic** *d.d.* sorulu yanıtlı, sualli cevaplı (öğretim), **2. ~ly** : soru yanıt yöntemiyle, sorulu yanıtlı olarak.

catechin, *is. kim.* kateçin, C15H14O6 : boyacılıkta ve sepicilikte kullanılan sarı, biçimsiz (amorf) bileşik.

catechise/catechisation/catechiser, *Brit. bk.:* **catechize/catechization/catechizer.**

catechism, *is.* **1.** (Hristiyanlar için) sorulu yanıtlı din öğrenim kitabı, **2.** sınav için kullanılan sorular ve yanıtları, **3.** sorulu yanıtlı öğrenim/öğretim, **4. ~al** : sorulu yanıtlı, sualli cevaplı.

catechist, *is.* **1.** sorulu yanıtlı yöntemle öğreten kimse, **2.** din (dersi) hocası, **3. ~ic(al)** : din dersi+, **4. ~ically** : din öğrenimi ile ilgili olarak.

catechize, *gl.f.* **-chized, -chizing 1.** soru yanıt yöntemiyle (din) öğretmek, **2.** inceden inceye sorguya çekmek, bir sürü soru sormak, **3. catechization** : sıkı sorguya çek(il)me, istintak, **4. catechizer** : sorguya çeken.

catechol, *is. bk.:* **pyrocatechol.**

catechu, *is.* kateçü : Hint akasyası *(Acacia catechu)* gibi sıcak ülke bitkilerinden elde edilen pekiştirici bir madde. Hekimlikte, boyacılıkta, sepicilikte vb. kullanılır. **cachou, cashoo, cutch** *d.d.*

catechumen, *is.* **1.** Hristiyanlık temel din eğitimi gören öğrenci, **2.** başlayıcı, müptedi, bir konunun temel ilkelerini öğrenen kimse, **3. ~al = ~ical**:müptedilere/din öğrencilerine ait, **4. ~ically**: müptediler/din öğrencileri ile ilgili olarak, **5. ~ism** : müptedilik, temel din öğrenimi. ***e.a.****- 1. neophyte, convert.*

categorical, *sf.* **1. categoric** *d.d.* koşulsuz, kesin, kat'î, salt, mutlak, kuşkusuz, kayıtsız şartsız, hiçbir şüpheye meydan bırakmayan. **a ~ denial** : kesin yadsıma/inkâr. **~ judgment** : koşulsuz yargı. *One should never make a ~ statement without being sure of one's facts.* **2.** bölümsel, kategorik, bölüm/sınıf/zümre/tabaka ile ilgili, **3. ~ imperative** : kesin emir : herkesin uymak zorunda olduğu evrensel ve kesin ahlâk kuralları, E. Kant'ın kurduğu öğreti, **4. ~ly** : kesinlikle, kesinkes, koşulsuz olarak, kat'iyetle, kayıtsız şartsız olarak. *The President has ~ly refused to meet the enemy leader.* ***e.a.****- 1. absolute, unconditional, unequivocal, unqualified, ultimate, explicit, positive, 4. expressly, definitely, explicitly, specifically, absolutely, positively.*

categorise/categorisation, *Brit. bk.:* **categorize/categorization.**

categorist, *is.* sınıflandıran, sınıflara/kategorilere ayıran.

categorize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** sınıflandırmak, sınıflara/bölümlere/gruplara/tabakalara ayırmak, tasnif etmek, **2.** nitelemek, adlandırmak, vasıflandırmak, tavsif etmek, **3. categorization** : sınıflandırma, sınıflara/bölümlere/gruplara/tabakalara ayırma, tasnif etme; niteleme, adlandırma, vasıflandırma. ***e.a.****- 1. classify, assort, 2. characterize.*

category, *is., ç.* **-ries 1.** ulam, bölüm, grup, tabaka, zümre, sınıf, **2.** *man.* kategori : her çeşit bilgiyi içine alan temel kavram veya sınıflandırmalardan herhangi biri; var olan üzerindeki deyiş biçimleri.

catena, *is., ç.* **-nae** dizi, sıra, zincir, birbirine zincirleme bağlı olan şeyler, özellikle kilise büyüklerinin yazılarından seçilmiş birbirine bağlı parçalar.

catenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** *mat.* zincir eğrisi : aynı düşey üzerinde olmayan iki nokta arasına asılmış bükülebilen fakat uzayamayan homojen bir ip/tel/ya da zincirin ekseninin kendi ağırlığı etkisi ile aldığı şekil. Denklemi : $y = k.\cosh(x/k)$, **2.** (elektrikli demir yollarında) raylar üstünde asılı olup lokomotife akım sağlayan elektrik teli, **3.** zincirsel, zincir gibi dizili. **catenarian** *d.d.*

catenate, *gl.f.* **-nated, -nating** zincirlemek, (zincir gibi) birbirine bağlamak, seri bağlamak.

catenation, *is.* zincirleme, seri bağlama.

catenoid, *is. geom.* zincir yüzeyi : zincir eğrisinin simetri ekseni etrafında dönerek çizdiği yüzey.

cater, *f.* **1.** yiyecek tedarik etmek, yiyeceklerin hazırlanmasını ve servisini üzerine almak. *to ~ for a banquet/a party. Who's ~ing (at) your daughter's wedding?* **2. ~ to/for** : (bir ihtiyacı) temin/tedarik etmek, sağlamak, karşılamak. *We can ~ for all age groups in our summer schools. In our society no effort is made to ~ for the needs of the elderly.*

cateran, *is.* (İskoç dağlık bölgesinde) eşkıya.

cater-cornered, *sf.&zf.* **1.** çapraz, verev, **2.** çaprazlama, verevlemesine. **catercorner, cater-corner, catty-cor-nered, catty-corner, kitty-cornered, kitty-corner** *d.d.*

cater-cousin, *is. esk.* **1.** yakın arkadaş, ahbap, dost, **2.** *esk. bk.:* **cousin.**

caterer, *is.* vekilharç, kumanyacı, yiyecek tedarik eden, yiyecek müteahhidi, ziyafet/düğün vb. de yiyecek ve servis sağlayan kimse.

catering, *is.* yemek/yiyecek tedariki. **~ly** : yiyeceğini sağlayarak.

caterpillar, *is.* **1.** tırtıl, kurt, güve ve kelebeklerin tırtıl şeklinde larvası, **2.** *b.h.* paletli traktör, katerpilar, **3.** tırtıllı tekerlekle işleyen taşıt (tank, traktör, yol/inşaat makinesi vb.), **4. ~ drive** : tırtıllı işletme düzeni. **~ track** : tırtıl çarık zinciri. **~ tractor** : katerpilar, paletli traktör. **~ vehicle** : paletli taşıt.

caterwaul, *is.&gs.f.* **1.** gırmavlamak : kedilerin azgınlık zamanında çıkardıkları gibi ses çıkarmak, **2.** didişmek, kediler gibi kavga etmek, **3. ~ing** *d.d.* gırmav, azgın kedi sesi, **4.** çığlık, azgın kedi sesine benzer feryat, **5. ~er** : kedi gibi ses çıkaran.

catface, *is.* ağaç kabuğunda iyileşmemiş yara.

catfall, *is. den.* (lengeri grivaya kaldırmak için kullanılan) zincir, halat.

catfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* yayın balığı *(Ictalurus punctatus).*

catgut, *is.* kiriş : kurutulmuş hayvan bağırsağından yapılmış çalgı teli veya ameliyat ipliği.

catharsis = katharsis, *is.* **1.** *tıp* ishal, sürgün, ötürük, amel, **2.** *fel.* arınma : ruhun tutkulardan temizlenmesi, sanat yoluyla duyguların arınması, **3.** *psikol.* boşalım : baskı altına alınmış duyguları bilince çıkararak çözümleme/tedavi.

cathartic, *sf.&is. tıp* **1. ~al** *d.d.* sürgen, müshil, bağırsakları temizleyici, ishal/sürgün verici, **2.** ishal+, sürgün+, **3.** müshil (ilâç), **4. ~ally** : ishal ederek, müshil olarak, **5. ~alness** : sürgenlik, müshillik. ***e.a.***- *1&3. purgative, physic, laxative.*

Cathay, *is. esk. - şiir* Çin. ***e.a.***- *China.*

cathead, *is. den.* griva mataforası, çıkrık.

cathectic, *sf. psikol.* duygu yatırıcı. *bk.:* **cathexis.**

cathedra, *is., ç.* **-drae 1.** piskoposluk kürsüsü, **2.** profesörlük kürsüsü, (herhangi bir) resmî kürsü/makam. **ex ~** : yetkisine dayanarak.

cathedral, *is.&sf.* **1.** (piskoposluk kürsüsünün bulunduğu) başkilise, **2.** büyük kilise, katedral, **3.** başkiliseye ait, **4.** amirane, mütehakkimane, otoriteye dayanan, **5. ~like** : katedral şeklinde, katedrale benzer.

cathepsin, *is. biy.- kim.* ketepsin : proteini çözüştüren enzim.

catherine wheel, *is. bk.:* **pinwheel.**

catheter, *is. tıp* daldıraç : vücuttaki kanal veya boşluklara daldırılarak bir sıvı içiren veya sıvı boşaltan, ya da kanalın tıkanmasını önleyen tıbbî boru.

catheterise/catheterisation, *Brit. bk.:* **catheterize/catheterization.**

catheterization, *is. tıp* daldırım.

catheterize, *gl.f.* **-ized, -izing** *tıp* daldırmak, daldıraç sokmak.

cathexis, *is., ç.* **-thexes** *psikol.* **1.** duygu yatırımı : ruhsal erkenin bir şahıs/cisim/fikir/hayal üzerinde yoğunlaş(tırıl)ması, **2.** önemli bir fikir veya heyecanın açıklanması.

cathode = kathode, *is.* **1.** alt üşek, katot, üşerçözük göze : pili/ bataryayı akımın terk ettiği uç, **2.** batarya veya Volta gözesinin pozitif ucu, **3.** elektron tüpünde bataryanın negatif ucunun bağlandığı ve elektron yayınlayan üşek (elektrot), **4.** ~ **ray** : eksicik ışınları, alt üşek/ katot ışınları/şuaları, **5.** ~**-ray tube** : (Elect.) *elekt.* alt üşek ışınları borusu, katot ışınlı tüp.

cathodic, *sf.* alt üşeksel, katot+. ~**ally** : alt üşek yolu ile.

catholic, *sf.* **1.** bütün Hristiyanları/kiliseleri kapsayan, **2.** evrensel, genel, âlemşümul, herkese yarayan, herkesle ilgili olan, her şeyi kapsayan, **3.** açık/geniş fikirli, serbest düşünceli, liberal, **4.** *b.h.* Roma Katolik kilisesine ait, **5.** *b.h.* Katolik : Roma Katolik kilisesi üyesi, **6.** Ortodoksluk ayrılmadan önceki Hristiyanlık inanışlarını kapsayan. ***e.a.**-2. universel, cosmic, cosmopolitan, general, wide-ranging, 3. comprehensive, broad-minded, liberal.* ***k.a.**- 2. limited, 3. narrow, intolerant.*

catholicise/catholicisation/catholiciser, *Brit. bk.:* **catholicize / catholicization / catholicizer.**

Catholicism, *is.* **1.** Katoliklik, Katolik dini/ inanışı/tapınması/dizgesi, **2.** *k.h. bk.:* **catholicity.**

catholicity, *is.* **1.** evrensellik, düşünce özgürlüğü, açık fikirlilik, **2.** *b.h.* Roma Katolik kilisesi veya onun öğretisi/uygulaması.

catholicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** evrenselleş(tir)mek, **2.** *b.h.* Katolikleş(tir)mek, **3. catholicization**: evrenselleş(tir)me, Katolikleş(tir)me, **4. catholicizer** : evrenselleş(tir)en, Katolikleş(tir)en. ***e.a.**- 1. universalize.*

catholicon, *is.* panzehir, evrensel şifa, her derde deva olan ilâç. ***e.a.**- panacea.*

catholyte, *is. kim.* katot çözeltisi : elektroliz esnasında katot yakınında oluşan sıvı.

cathouse, *is., ç.* **-houses** *argo* genel ev. ***e.a.**- brothel.*

cation = kation, *is. fiz. kim.* **1.** artın, katyon, elektrolizde katoda giden + yüklü yükün/ iyon, **2.** pozitif yüklü herhangi bir atom/atom grubu, **3.** ~**ic** : artınsal.

catkin, *is. bot.* **1.** (söğüt, huş ağacı vb. de görülen) salkım çiçek, **2.** ~**ate** : salkım çiçekli. ***e.a.**- 1. ament.*

catlike, *sf.* kedi gibi, sinsi, sessiz. ***e.a.**- stealthy, noiseless.*

catling, *is.* **1.** *bk.:* **catgut**, **2. catlin** *ş.d.y.* : neşter, bisturi, iki yüzü keskin uzun ameliyat bıçağı, **3.** *esk.* kedi yavrusu. ***e.a.**- 3. kitten.*

catmint, *is. bot. bk.:* **catnip.**

cat nap, *is.* uyuklama, hafif kısa uyku, tavşan uykusu, şekerleme.

catnap, *gs.f.* **-napped, -napping** *ABD* uyuklamak, şekerleme kestirmek, tavşan uykusuna yatmak. ***e.a.**- doze.*

catnaper = catnapper, *is.* kedi hırsızı, (araştırma lâboratuvarlarına satmak için) kedi çalan kimse.

catnip, *is. bot.* kedi nanesi, yaban sümbülü *(Nepeta cataria)* : nanegillerden mavi çiçekli güzel kokulu bitki. Kediler kokusuna bayılır. **catmint** *d.d. Brit.*

cat-o'-mountain, *is. bk.:* **catamountain.**

cat-o'-nine-tails, *is., ç.* **-tails** dokuz kamçılı kırbaç. **cat** *d.d.*

catoptrics, *is.* Optiğin yansıma ve aynalar bölümü. **catoptric(al)** : yansımalı, yansımış. **catoptrically** : yansıma suretiyle.

cat owl, *is.* büyük puhu kuşu.

cat power, *is. Cnd. k.d.* paletli iş makinesi.

cat rig, *is.* tek yelkenli kotra donanımı. **cat-rigged** : tek yelkenli.

CAT scanner = CT scanner, *is.* kesitçeker : bilgisayar yardımıyla vücudun kesitlerinin röntgenini çeken makine.

cat's cradle, *is.* **1.** kedi beşiği : iki elin parmaklarına ip geçirilerek oynanan bir çocuk oyunu. Birisinin parmaklarında belirli bir şekilde duran ipi, karşıdaki oyuncu değişik şekilde kendi parmaklarına aktarır. **2.** karışıklık, giriftlik, muğlâklık. *The socioreligious ~ ~ of small Greek communities.*

cat's-eye, *is., ç.* **-eyes 1.** kedigözü : bir tür kıymetli taş, **2.** küçük metal veya cam yansıtaç/ reflektör.

cat's-foot, *is., ç.* **cat's-feet** *bot.* **1.** *bk.:* **ground ivy**, **2.** akkıvırcık *(Antennaria neodioica)* : çiçek başları kıvırcık bir tür bitki.

catskinner, *is. ABD-Cnd.* Katerpilar traktörü sürücüsü.

cat's-paw = catspaw, *is.* **1.** avanak : başkasına alet olan kimse, **2.** hafif rüzgâr, **3.** *den.* fırışka, halat düğümü.

catsuit, *is.* bedene sımsıkı oturan tek parçalı kadın elbisesi.

catsup, *is. bk.:* **ketchup.**

cat's whisker, *is.* **1.** *rad.* kedibıyığı : galenli detektörde temas sağlayan sivri uçlu ve yaylı sert tel, **2.** *elekt.* yarı iletkenle temas sağlayan tel (transistorun bağlantı ucu).

cattail, *is. bot.* **1. reed mace** *d.d.* kedi kuyruğu, büyük su kamışı *(Typha latifolia)* : uzun, silindirik, ucu sivri çiçekleri olan bir tür kamış, **2.** *bk.:* **catkin.**

cattalo, *is., ç.* **-locs/-los** melez manda : Amerikan mandası ile yerli sığır ırkının karışımından üreyen bir tür manda veya sığır.

cattery, *is.* kedi evi : kedilerin yetiştirilme/barınma yeri.

cattily = cattishly, *zf.* sinsice, sinsi sinsi.

cattiness = cattishness, *is.* sinsilik, garez.

cattish, *sf. bk.:* **catty^1**

cattle, *is.* **1.** sığır, davar, boynuzlugiller, **2.** *esk.* at vb. dahil tekmil çiftlik hayvanları, **3.** *hkr.* insanlar, **4.** *esk.* haşerat, zararlı kuşlar, vb. **5.** ~ **grub** : büvelek, **6.** **~less** : sığırsız, davarsız, **7.** **~man** : sığırtmaç, sığırcı, sığır yetiştiren/güden kimse, **8.** ~ **plague** *bk.:* **rinderpest.**

cattleya, *is. bot.* Amerikan orkidesi *(Cattleya)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişir.

catty^1, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kedi gibi, kedimsi, kediye benzer, **2.** sinsi, müstehzi. *a ~ gossip.* **3.** kinci, hain, garezkâr. ***e.a.**- 1. catlike, feline, 2. sly, stealthy, 3. spiteful, malicious.*

catty^2, *is., ç.* **-ties** Çin ve GD Asya'da bir ağırlık ölçüsü, 0.68 kg.

catty-cornered, *sf. & zf. bk.:* **cater-cornered.**

CATV = Community Antenna TV : **1.** ortak antenli TV : yüksek bir yere TV anteni koyarak birçok aboneye bağlama sistemi, **2.** *bk.:* **cable TV.**

catwalk, *is.* (eğreti ve asma) iskele, geçit (kalası), dar köprü.

Caucasia = Caucasus, *is.* Kafkasya.

Caucasian = Caucasic, *is.&sf.* **1.** *bk.:* **Caucasoid**, **2.** Kafkas Dağlarına ait, **3.** Kafkas ırkından olan kimse, **4.** Kafkasyalı, **5.** Kafkas dili : Çerkes ve Gürcü dili.

Caucasoid, *is.&sf.* Kafkas ırkından olan, beyaz (kimse).

Caucasus, *is.* **1.** ~ **Mountains** *d.d.* Kafkas Dağları : en yüksek tepesi **Mt. Elbrus**, 5633 m. **2.** Kafkasya.

caucus, *is., ç.* **-cuses**, *gs.f.* **-cused/-cussed, -cusing/-cussing 1.** *ABD* yerel parti kurulu toplantısı (aday seçimi, politika tespiti vb. için), **2.** *Brit.* parti yönetim kurulu, parti disiplin kurulu, **3.** parti kurul toplantısı yapmak, parti kurulunu toplamak.

caudad, *zf. anat. zool.* kuyruğa/bedenin aşağısına doğru. ***k.a.**- 1. cephadal.*

caudal, *sf. anat. zool.* **1.** kuyruk+, kuyruğa yakın/benzer, gövdenin aşağı kısmı ile ilgili. **2.** *zool.* kuyruklu, kuyruk gibi, **3.** ~ **fin** : (balığın) kuyruk yüzgeci, **4.** **~ly** : kuyrukla ilgili olarak.

caudate(d), *sf. zool.* kuyruklu, kuyruğu (veya kuyruğa benzer çıkıntısı) olan. ***e.a.**- tailed.*

caudation, *is.* kuyrukluluk.

caudex, *is., ç.* **-dices, -dexes** *bot.* **1.** ağaç gövdesi ve kökü, **2.** (birkaç yıl ömürlü bitkilerde) sap.

caudillo, *is., ç.* **-dillos** *İsp.* İspanyolca konuşan ülkelerde) devlet başkanı, önder, lider.

caudle, *is.* sıcak şerbet : özellikle hastalara içirilen yumurta, şeker, baharat, ekmek vb. karıştırılmış sıcak şarap/bira.

caught, *f. bk.:* **catch** *(geç. z.&sf.f.).*

caul, *is.* **1.** alt karın zarı, **2. evil** *d.d.* kafatası zarı : omurgalıların yukarı sınıfını oluşturan hayvanlarda ve insanlarda yeni doğan yavrunun başını kaplayan zar.

cauld, *sf.&is. İsk. bk.:* **cold.**

cauldron = caldron, *is.* kazan, büyük çaydanlık, su kaynatma kabı.

caulescent, *sf. bot.* saplı, sapı olan (bitki).

caulicle, *is. bot.* filiz sapı, filizlenen tohumun çıkardığı minicik sap.

cauliflower, *is.* **1.** *bot.* karnabahar *(Brassica oleracea botrytis)*, **2.** ~ **ear** : yumru kulak : (bilhassa yumruk oyunu sonucunda) yaralanarak kütleşmiş kulak.

cauliform, *sf. bot.* sap biçiminde, bitki sapına benzer.

cauline, *sf. bot.* sapa ait, sap ile ilgili, sapta/sap üzerinde büyüyen.

caulis, *is., ç.* **-les** *bot.* sap, bitki sapı. ***e.a.*** *- stem, staulk.*

caulk = calk, *gl.f.* **1.** kalafatlamak, kalafat etmek, (kapı/pencere kenarlarını vb.) yumuşak/ yapışkan madde ile tıkamak, hava/su geçirmez hâle getirmek, **2.** (kazan levhalarını vb.) uç uca koyup çekiçle döverek birleştirmek, **3. ~er** : kalafatçı, kalafat ustası/ aleti.

caulking, *is.* **1.** kalafat(çılık), **2.** üstüpü, macun, **3. ~ hammer** : kalafat tokmağı, **4. ~ iron** : kalafat keskisi/kalemi.

caulo- = caul- = cauli-, *ön ek* "sap, saplı". *ör.: caulescent.*

causable, *sf.* nedensel, bir nedene/sebebe dayanan, ...-e atfedilebilen, ...sonucu olan. **causability** : nedensellik, bir nedene/sebebe dayanma.

causal, *sf.* **1.** nedensel, nedeni olan, sebep teşkil eden, sebep belirten, **2.** *gr.* sebep bildiren (bağlaç vb.).

causalgia, *is. patol.* şiddetli ağrı/sızı : sinirlerin zedelenmesi sonucu duyulan şiddetli ağrı/ıstırap.

causality, *is., ç.* **-ties 1.** nedensellik : her olayın bir nedeni olduğu inancı, **2.** neden etki bağıntısı, sebep ve netice arasındaki bağıntı.

causally, *zf.* neden/sebep olarak, bir nedene dayanarak.

causa sine quanon, *Lât.* salt neden, zarurî/ mutlak sebep.

causation, *is.* **1.** neden, sebep, **2.** nedenlik, ettirgenlik, hasıl etme, meydana getirme, sebep olma, **3.** *bk.:* **causality** (2), **4. ~al** : nedensel, nedene/sebebe dayanan. ***e.a.*** *- 1. cause.*

causative, *sf.* **1.** nedensel, sebep olan, sebebiyet veren. **~ of...** : ...-e sebep olan/yol açan. **an event ~ of war** : savaşa yol açan bir olay, **2.** *gr.* ettirgen, müteaddi. **~ verb** : ettirgen eylem, müteaddi fiil. **~ voice** : ettirgen çatı. **"Fell" is a ~ verb meaning "to cause to fall"** : "Düşürmek", ettirgen bir eylemdir, "düşmesine sebep olmak" demektir. **3. ~ly** : sebep olarak, sebebiyet vererek, **4. ~ness = causativity** : nedensellik, ettirgenlik.

cause, *is.&gl.f.* **caused, causing 1.** sebep, neden. *What was the ~ of the accident? He has no ~ to be angry. There's no ~ for anxiety.* **first ~** : asıl neden, **2.** vesile. *This news was the ~ of rejoicing.* **3.** *fel.* neden, illet : bir şeyi etkileyen, oluşturan, doğuran şey, **4.** *huk.* (a) dava, (b) dava konusu, davaya yol açan olay, **5.** gaye, amaç, hedef, maksat, güdülen dava. *The Socialist ~.* **final ~** : asıl/son gaye. **with good ~** : iyi bir maksatla, haklı olarak. **to work in a good ~** : iyi bir maksatla/iyi bir amaç uğrunda çalışmak. **in the ~ of justice** : adalet uğruna, **6.** gerekçe, amil, saik. *There is no ~ for complaint.* **7.** tartışma konusu, münazaa/ihtilâf konusu, **8.** (çözülecek sorun olarak) toplumsal refah. *Liberal support for the ~ of American Negro.* **9.** sebep olmak, sebebiyet vermek, mucip olmak, (sonucunu) doğurmak, tevlit/hasıl/intaç etmek (Yardımcı fiil olarak ettirgen fiil yapımına da yarar). **to ~ s.o. to do sth.**: birine bir şey yaptırmak, **10. make common ~ with** : aynı gaye uğrunda birleşmek, (bir şeyi) müşterek dava/amaç edinmek, iş birliği yapmak, tarafını tutmak, **11. show ~** *huk.* haklı (hukukî) sebep göstermek, **12. ~less** : nedensiz, sebepsiz, asılsız, bir nedene/sebebe dayanmayan, **13. causer** : sebep/neden olan, sebebiyet veren, (bir sonucu) doğuran. ***e.a.*** *- 1&2. determinant, antecedent, motive, reason, occasion.* ***NOT:*** Bu kelimeler başka bir olaydan önce başlayıp sonunda o olayı doğuran olay, şart veya durumu belirler. **CAUSE** dar anlamda zarurî ve değişmeyen bir sonuca götüren, çoğunlukla uzun süreli bir olay, şart veya durumdur : *Water and soil pollution are the root causes of mortality in the tropics. The cause of the quarrel between the two men was jealousy.* Daha geniş anlamda **CAUSE**, biricik olmamakla beraber aynı sonuca götüren etkenlerden biri anlamında (**DETERMINANT** ile eş anlamda) kullanılabilir: *Soil sterility is a cause of poor harvests, and a determinant of the size of a particular crop.* **DETERMINANT**, sonuçta meydana çıkan olayın mahiyet ve niteliğini belirleyen bir sebep veya etkendir : *The quality of education is a determinant of the quality of a child's later life.* **ANTECEDENT**, daha önce olan bir olayı işaret eder. O olayla söz konusu son olay arasında bir bağıntı olabilirse de, mutlaka sebep netice bağıntısı bulunmayabilir : *The antecedents and consequences of war. Medieval antecedent of the violin.* **MOTIVE**, akıllı bir eyleme sürükleyen bir güdü, **REASON** ise bir olay, işlem veya durumun izahıdır. Bu iki kelime çok defa eş anlamda kullanılır : *to give one's reasons (or motives) for coming.* **OCCASION**, meydana çıkması için eskiden beri süregelen sebepler bulunan bir olayın vukuuna sebep olan son olay veya vesile, bahane demektir : *The cause of a war may be a longtime deep-rooted antipathy between people, its occasion some trivial incident.*

'cause, *bağ. bk.:* **because.**

cause-and-effect, *sf.* neden ve sonuç, sebep ve netice.

***cause célèbre**, is., ç.* ***cause célèbres** Fr.* önemli dava, meşhur olan anlaşmazlık/ihtilâf.

***causerie**, is., ç.* ***-ries** Fr.* **1.** söyleşi, konuşma, sohbet, hasbıhâl, **2.** sohbet şeklinde yazılmış kısa makale, deneme.

causeway, *is.&gl.f.* **1.** ıslak veya bozuk arazide yayalar için yapılan yol, geçit, sel basan yollar boyunca yayalar için yapılan yüksek ve köprü gibi geçit, **2.** *bk.:* **highway**, **3.** geçit yapmak.

causey, *is., ç.* **-seys** *Brit.- k.d.* parke yol/sokak/cadde, şose.

caustic, *sf.&is.* **1.** acı ve dokunaklı, iğneli, kınayıcı, sert (söz). *a ~ remark. Her new clothes were the subject of ~ comments.* **2.** yakıcı, canlı dokuları yok edici, kostik (madde), **3.** *optik* (a) bir noktadan çıkan ve eğri bir yüzeyde yansıyan /kırılan ışınların teğet olduğu (yüzey), (b) bu yüzeydeki herhangi bir eğri+, **4.** **~al** : acı, dokunaklı; yakıcı, **5.** **~ally = ~ly** : acı/dokunaklı/yakıcı bir şekilde, **6.** **~ity = ~ness** : acılık, dokunaklılık, yakıcılık, **7.** **~ lime** : yanmış kireç, **8.** **~ potash** *bk.:* **potassium hydroxide**, **9.** **~ soda** *bk.:* **sodium hydroxide**. ***e.a.**- 1. sarcastic, biting, 2. burning, corrosive.*

cauterant, *sf.&is.* dağlayıcı, yakıcı, dağlayan/yakan şey/alet.

cauterise/cauterisation, *Brit. bk.:* **cauterize/cauteri-zation.**

cauterize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** dağlamak, yakmak, **2.** **cauterization** : dağla(n)ma, yakma, yanma, yanık.

cautery, *is., ç.* **-teries** **1.** dağlayıcı/yakıcı madde (kızgın demir, sudkostik vb.), **2.** dağlama, yakma.

caution, *is.&f.* **1.** ihtiyat, dikkat, sakıntı, sakınma, basiret, tedbir, uyanıklık. **Proceed with ~** : Dikkatle ilerle. **To do sth. with great ~** : Bir işi büyük bir dikkat ve ihtiyatla yapmak. **2.** uyarı, uyarma, ikaz, ihtar, nasihat, öğüt, azar (lama), gözdağı, nümuneiimtisal. **to inflict a punishment as a ~ to others** : başkalarına örnek (gözdağı/nümunei imtisal) olacak bir ceza vermek, **3.** *k.d.* garip/acayip kimse/şey. *She's a ~. Some shoes you see these days are a ~.* **4.** uyarmak, ikaz/ihtar etmek, sakınmasını/dikkatli/ihtiyatlı olmasını söylemek, nasihat etmek, öğüt vermek. *The police ~ed us about the icy roads.* **5.** tehdit etmek. ***e.a.**- 1. care, wariness, prudence, discretion, precaution, heed, circumspection, 2. warning, admonition, advice, counsel, 4. counsel, forewarn, advise, warn, admonish, alert.* ***k.a.**- 1. carelessness .*

cautionary, *sf.* uyarıcı, ihtar/ikaz mahiyetinde, tedbir/ihtiyat/uyanıklık tavsiye eden, ihtiyatî. **~ signal** : uyarma/ikaz işareti. **~ tales** : ibret verici hikâyeler.

cautioner, *is.* uyaran, ihtar/ikaz eden, tedbir/ihtiyat/uyanıklık tavsiye eden kimse.

cautious, *sf.* **1.** dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, uyanık, müteyakkız, müdebbir. *to be ~ in doing sth. She is ~ of telling secrets.* **2.** çekingen, korkak. *to play a ~ game.* **3.** **~ly** : dikkatle, ihtiyatla, sakınarak, uyanık bir şekilde, **4.** **~ness** : dikkat (lilik), ihtiyat(lılık), uyanıklık, tedbirlilik; çekingelik. ***e.a.**-1. circumspect, wary, chary, prudent, discreet, careful, guarded.* ***k.a.**-1. careless, reckless, heedless, adventurous, temerarious.*

cavalcade, *is.* **1.** süvari alayı, atlıların ve arabaların geçit töreni, **2.** gösterişli/debdebeli geçit (töreni). *a ~ of movie stars.*

cavalero, *is., ç.* **-ros** **1.** *bk.:* **cavalier**, **2.** *bk.:* **caballero.**

cavalier, *is&sf.&gs.f.* **1.** süvari, atlı, şövalye, **2.** (kadınlara karşı) kibar/nazik kimse, centilmen, **3.** kavalye : bir kadına eşlik/refakat eden erkek, **4.** İngiltere Kralı I. Charles taraftarı olan (kimse). **~ poets** : I. Charles'ın sarayındaki lirik şairler (Herrick, Crew, Lovelace vb.), **5.** kibirli, mağrur, azametli, istihfafkâr, başkalarını küçümseyen. *an arrogant and ~ attitude toward others.* **6.** serbest, lâubalî, teklifsiz, senli benli, sırnaşık, **7.** kibar/nazik davranmak, **8.** **~ism** : süvarilik, binicilik, şövalyelik, **9.** **~ly** : kibirle, gururla, azametle, küçümseyerek, istihfafla, önemsemeyerek, tepeden bakarcasına, **10.** **~ness** : kibir(lilik), gurur(luluk), azamet, küçümseme, istihfafkârlık, tepeden bakma. ***e.a.-*** *5. haughty, disdainful, supercilious,* ***6.*** *casual, indifferent, unceremonious.*

cavalla, *is. ç.* **-las/-la** *zool.* **1. cavally, crevalle** *d.d.* çatal kuyruklular *(Carangidae)* familyasından sıcak denizlerde yaşayan balıklar, **2.** iri uskumru. ***e.a.-*** *2. cero, horse mackerel.*

cavalry, *is., ç.* **-ries 1.** *As.* (a) süvari sınıfı, (b) süvariler, (c) ordunun büyük hareket kabiliyetli motorlu, zırhlı birlikleri, **2.** süvariler, atlılar.

cavalryman, *is., ç.* **-men** süvari, atlı asker.

cavatina, *is., ç.* **-ne** *müz.* basit bir melodi, hava.

cave, *is.&gl.f.* **caved, caving 1.** mağara, in, **2.** şarap mahzeni, yer altı kileri, **3.** *Brit.* hizip (leşme), (bir politik parti içinde) ayrılık, ayrılma, nifak, itizal, **4.** oy(ul)mak, yık(ıl)mak, **5.** mağaraları keşfetmek, mağaralarda keşif/araştırma yapmak, **6.** **~ in** : (a) çökmek, yıkılmak, (b) çökertmek, yıkmak, (c) *k.d.* teslim olmak, boyun eğmek, razı olmak, baş eğmek, **7.** **~like** : in/mağara/mahzen gibi, mağara/mahzen biçiminde. ***e.a.-*** *4. hollow out,* ***6.*** *(a) collapse, (c) yield, submit, surrender, give in*

caveat, *is.* **1.** *huk.* erteleme dileği : (taraflardan birinin) kendisi dinlenmeden bir işlem yapılmaması için yetkili makamlara (mahkeme, idarî makam vb.) yaptığı müracaat. **enter/put a ~** : erteleme için başvurmak, **2.** uyarı, ikaz, ihtar, **3.** yanlış yorumu önleyici açıklama.

***caveat emptor**, Lât.* Sorumluluk alıcıya aittir. Satıcı sorumluluk kabul etmez.

caveator, *is.* erteleme dilekçesi veren, (bir karar veya işlemin) ertelenmesini resmen talep eden.

***cave canem**, Lât.* Dikkat! Köpek var! Köpekten sakının!

cave dweller, *is.* mağara adamı, mağarada yaşayan kimse, mağara sakini.

cavefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* in balığı *(Amblyop-sis)* : mağara sularında yaşayan renksiz ve ilkel gözlü balık.

cave-in, *is.* çökme, çöküntü, göçme, yıkılma. *It was the worst ~ in the history of mining.*

cave man, *is.* **1.** mağara adamı (Taş devri insanı), **2.** *k.d.* kaba/vahşî kimse, özellikle kadınlara karşı hayvan gibi davranan.

cavendish, *is.* yumuşatılıp tatlılaştırılmış ve kalıplar halinde sıkıştırılmış tütün.

cavern, *is.&gl.f.* **1.** büyük mağara, yer altı mağarası, **2.** mağaraya koymak, **3.** **~ out** : mağaralaşmak, oyulmak, çukurlaşmak, mağara teşkil etmek.

cavernicolous, *sf.* mağaralarda yaşayan. **a ~ fauna** : mağara direyi, mağaralarda yaşayan hayvanlar.

cavernous, *sf.* **1.** mağaralı, mağaraları olan, **2.** çukur(da). **~ eyes** : çukur gözler, **3.** kalın, derinden gelen. **a ~ voice** : derinden gelen ses, **4.** delikli, delik delik, gözenekli, göz göz, **5.** mağara gibi, mağaraya benzer, mağarayı andıran, **6.** **~ly** : delikli/gözenekli bir şekilde, mağara şeklinde, çukur çukur.

cavetto, *is., ç.* **-ti/-tos** *It. mim.* oymalı pervaz : çeyrek çember yayı şeklinde içbükey pervaz.

caviar(e), *is.* havyar, balık yumurtası. **red ~** : tarama.

cavie, *is. İsk.* tavuk kafesi. ***e.a.-*** *coop.*

cavil, *is.&f.* **-iled, -iling** (*Brit.:* **-illed, -illing) 1.** **~ at/about** : daima kusur bulma(k), bahane aramak, **2.** yersiz itirazda bulunma(k), anlamsız şekilde karşı gelme(k), **3.** bahane, (yersiz) itiraz, **4.** **~er = ~ler** : daima kusur bulan, bahane arayan, yersiz itirazda bulunan, **5.** **~ingly = ~lingly** : kusur bularak, yersiz itirazlarla. ***e.a.-*** *1. carp, complain, criticize, quibble.*

cavitary, *sf.* oyuklu, çukurlu, oyuklar oluşturan. *~ tuberculosis.*

cavitate, *f.* **-tated, -tating** oy(uklaştır)mak, oyuklar oluşturmak, kabarcıklar oluşturmak.

cavitation, *is.* **1.** *fiz.* kovuklaşma, boşalma, kavitasyon : bir akışkanın alçak basınçlı noktalarında buhar kovuklarının oluşup çökmesi, **2.** organ ve dokularda (hastalık sonucu) oyuklar/çukurlar meydana gelmesi.

cavitied, *sf.* kovuklu, oyuklu, çukurlu, boşluklu.

cavity, *is., ç.* **-ties 1.** çukur, boşluk, oyuk. *a ~ in the earth.* **2.** *anat.* boşluk, kovuk : bedende/organda/kemikte mevcut boşluk, kavite, **3.** (diş) kovuk, çürük, oyuk.

cavort, *gs.f.* **1.** sıçramak, hoplamak, zıplamak, (at gibi) sıçrayıp oynamak, **2.** sevinçle oynamak, sevincinden yerinde duramamak, **3.** israf etmek, har vurup harman savurmak, **4.** **~er** : sıçrayan, hoplayan, zıplayan. ***e.a.***- *1. prance, caper about, 2. sport, frolic.*

CAVU = **cavu** = *hv.* ceiling and visibility unlimited.

cavy, *is., ç.* **-vies** *zool.* kobay(giller) *(Caviidae).*

caw, *is.& gs.f.* **1.** gak : karga sesi, **2.** gaklamak, karga gibi ötmek.

cay, *is.* kum/mercan adası, yassı ada.

cayenne (pepper), *is.* acı/kırmızı (toz) biber, Arnavut biberi, Hint biberi. **cayenned** : biberli.

cayman, *is., ç.* **-mans** *bk.:* **caiman.**

Cayuga, *is., ç.* **-gas/-ga** K Amerika kızılderili aşiretlerinden biri, bunların dili.

cayuse, *is. ABD* kızılderili midillisi.

caza, *is. T.* ilçe, kaza.

cazique, *is. bk.:* **cacique.**

Cb, *kim. bk.:* **columbium.**

C battery, *elekt.* ızgara bataryası : elektron tüplerinin kontrol elektrotlarına ön gerilim sağlayan batarya.

cc. = cubic centimeter.

CC = carbon copy.

Cd, *kim. bk.:* **cadmium.**

cd = candela(s).

CD = **C.D.** = civil defense.

CDC = Centers for Disease Control.

Cdr. = **CDR** = Commander .

Ce, *kim. bk.:* **cerium.**

CE = **C.E.** = **1.** Chemical Engineer, **2.** Chief Engineer, **3.** Civil Engineer, **4.** Christian Era.

CEA = Council of Economic Advisers.

cease, *is.&f.* **ceased, ceasing** **1.** dur(dur)mak, din(dir)mek, kes(il)mek, ara ver(dir)mek, vazgeç(ir)mek, bırak(tır)mak, inkıtaa uğra(t)mak. *The rain ~d towards midnight. They ~d financial support to the university.* **2.** bit(ir)mek, sona er(dir)mek, devam etmemek, son vermek. *At last the war has ~d.* **He has ~d to write** : Artık yazmıyor. **3.** *esk.* ölmek, **4.** **~ and desist** *huk.* durdurmak. **~ and desist order** : durdurma emri/kararı : bir kurumun haksız/yolsuz uygulamasına son vermesi için yetkili makamlara çıkarılan emir/karar, **5.** durma, sona erme, son bulma, kesilme, kesinti, inkıta, aralık, fasıla. **without ~** : aralıksız, sürekli, durmaksızın, fasılasız. ***e.a.***- *1. stop, discontinue, desist, 2. terminate, end.* ***k.a.***- *1. begin, 2. continue.* ***NOT :*** **CEASE, STOP, DISCONTINUE** ve **DESIST** bir hareket veya işi durdurmak veya bir şeyin varlığına son vermek demektir. **CEASE** daha ziyade hâl, durum ve koşullara uygulanır : *My joy shall never cease.* **STOP**, ilerlemekte olan bir iş veya eylemi sona erdirmektir. *Our train stops here. Work on the new. bridge stopped.* Devamlı ve sürekli bir işlemin durmasını ifade için **DISCONTINUE** kullanılır : *We have discontinued publication of the paper.* **DESIST**, daha ziyade sakınmak, çekinmek, bir işi sona ermeden durdurmak, vukuunu önlemek demektir : *To desist from false advertising.*

cease-fire, *is.* **1.** ateş kesme, muhasamata son verme, mütareke, **2.** *As.* Ateş kes! (emir). ***e.a.***- *1. truce.*

ceaseless, *sf.* **1.** aralıksız, fasılasız, sürekli, durmayan. *~ enemy attacks has forced them to leave that area.* **2.** **~ly** : biteviye, durmaksızın, sürekli olarak, ara vermeden. *She cried ~ly.* **3.** **~ness** : süreklilik, devamlılık, ara/fasıla vermeme. ***e.a.***- *1. unending, incessant, unceasing, continual.*

cecal, *sf.* körbağırsak+, körbağırsağa ait.

Cecropia moth, *is.* (D ABD'ye özgü) iri ipek böceği *(Hyalophora cecropia).*

cecum, *is., ç.* **ceca** *anat. zool.* körbağırsak.

cedar, *is. bot.* **1.** sedir/erze ağacı *(Cedrus).* **~ of Lebanon** : Lübnan/Toros sediri, katran ağacı *(Cedrus Libani).* **Himalayan/Indian ~** : cin ağacı *(Cedrus deodara).* **~ chest** : sedir ağacından yapılmış sandık (yünlüleri güveden korur). **~ (wood)** : sedir ağacı/tahtası/kerestesi, **2.** kızıl sedir (ağacı) *(Juniperus virginiana),* **3.** kozalaklı ağaçlar, **4.** İspanya sediri ve benzeri ağaçlar *(Cedrela),* **5.** bu ağaçların kerestesi.

cedarn, *sf.* sedir+, sedir ağaçlarına ait.

cedar waxwing = **cedar bird**, *is. zool.* sedir kuşu *(Bombycilla cedorum)* : sarımtrak kahverengi tüylü K Amerika kuşu.

cede, *gl.f.* **ceded, ceding** **1.** terk/feragat etmek, bırakmak, göçermek, teslim/devretmek, el çekmek, fariğ olmak. *France ~d Alsace-*

Lorraine to Germany in 1871. **2. ceder** : terk eden, feragat eden, bırakan, el çeken. ***e.a.*- *1.*** *relinquish, abandon, grant, transfer, convey.* ***k.a.*- *1.*** *retain.*

cedi, *is.* Ghana'nın para birimi.

cedilla, *is.* çengel (işareti), sedil : ç ve ş harflerinin altındaki çengel.

cedula = cédula, *is.* **1.** (İspanyolca konuşan ülkelerde) çeşitli rütbe, derece veya sertifikalardan biri, **2.** (Filipin Adalarında) (a) kişisel vergi kayıt belgesi, (b) vergi.

ceiba, *is., ç.* **-bas** *İsp.* **1.** pamuk ağacı *(Ceiba pentandra)* : Orta Amerika ve Antil Adalarında yetişen ve tohum zarflarının içindeki ipek gibi yumuşak maddeden yastık, yatak vb. doldurulan büyük bir ağaç, **2.** kapok : bu ağacın pamuğu.

ceil, *gl.f.* tavan yapmak/inşa etmek, tavanla üstünü örtmek/kapatmak, (bir yapının/geminin vb.) içini/üstünü tahta veya alçı ile kaplamak.

ceiler, *is. ABD* tavancı : ahşap geminin tavan kaplamasını yapan usta.

ceilidh(e), *is. İsk. Ir.* **1.** ziyaret, **2.** müzikli/şiirli gece eğlencesi. ***e.a.*-*1.*** *visit.*

ceiling, *is.* **1.** tavan. ~ **decoration** : tavan süsü/tezyinatı. ~ **light/lamp** : tavan lambası, **2.** iç kaplama, **3.** üst sınır, azamî had: azamî fiyat haddi, kiraların/maaşların üst sınırı vb. **to fix a ~ for (= put a ~ on) prices/wages** : azamî fiyat/ücret tespit etmek. **Prices have reched their ~** : Fiyatlar en yüksek düzeye ulaştı. **hit the ~** *mec.* (öfkeden) tepesi atmak, **4.** *hv.* (a) yeryüzünün çıplak gözle havadan gürülebildiği en yüksek nokta, (b) belirli koşullar altında bir uçağın çıkabileceği en büyük yükseklik, **5.** *meteor.* en alçak bulutun yeryüzünden yüksekliği, **6.** ahşap geminin ana çatıya bağlı iç kaplaması, **7.** tavan yapımı, **8. ~ed** : tavanlı.

ceilometer, *is. meteor.* bulut yüksekliğini ölçen/kaydeden alet.

ceinture, *is. Fr.* **1.** kemer, **2.** sur : bir şehri kuşatan yüksek kalın duvar, **3.** şehrin çevre demir yolu.

celadon, *is.* (soluk yeşil sırlı, yarı saydam) Çin porseleni.

celandine, *is. bot.* **1. swallow-wort** *d.d.* kırlangıç otu *(Cheli-donium majus)* : haşhaşgillerden sarı çiçekli, kalımlı bir bitki, **2. pilewort** veya **lesser celandine** *d.d.* mayasıl otu, basur otu *(Ranunculus ficaria)* düğün çiçeğigillerden sarı çiçekli bir bitki, **3.** kediayası *(Ficaria ficaria).*

-cele, *son ek* **1.** "ur, fıtık". *ör.: gastrocele, variocele,* **2. -coele** son ekinin değişik şekli: "boşluk, oyuk". *ör.: blastocele.*

celeb, *is.* argo *bk.:* **celebrity** (kısaltılmış şekli).

celebrant, *is.* **1.** törene katılan kimse, **2.** ayin yapan papaz, **3.** öven/metheden kimse.

celebrate, *f.* **-ated, -ating 1.** kutlamak, tes'it etmek. *The 75th anniversary of the Republic will be ~d with splendid ceremonies.* **2.** ilân etmek, **3.** övmek, methetmek, meşhur yapmak, herkese tanıtmak, **4.** törenler düzenlemek, bayram/merasim yapmak, **5.** dinî/ruhanî ayin yapmak. ***e.a.*-*1.*** *commemorate, honor, solemnize, observe, keep, 2. proclaim, 3. laud, praise, extol, exalt, glorify.* ***NOT :*** **CELEBRATE, COMMEMORATE, SOLEMNIZE, OBSERVE** ve **KEEP**, millî/dinî bayramlarda, belirli günlerde yapılan kutlama ve törenler için kullanılır. **CELEBRATE**, sevinçli, mutlu olayları kutlamak demektir : *to celebrate a religious holiday or the birthday of a respected person.* **COMMEMORATE**, geçmişte olan hazin, üzücü olayları, **SOLEMNIZE** ise hâlde olan ciddî olayları anmak anlamı taşır : *We commemorate the death of Atatürk every year on November 11th. To solemnize a marriage.* **OBSERVE** ve **KEEP**, her yıl tekrarlanan tatil günü ve mevsimlik olaylar için kullanılır. **KEEP**, belirli tören veya şenliklerin tekrarlanışını belirtir. *To observe a holiday by not working. To keep "Ramazan" with fasting and prayer.*

celebrated, *sf.* **1.** ünlü, tanınmış, meşhur, şöhretli. *İstanbul is ~ for its magnificient mosques.* **2.** hakkında çok yayın yapılmış. *a ~ murder trial.* **3. ~ness** : ün, şöhret, tanınmışlık. ***e.a.*- *1.*** *famous, renowned, well-known, 2. much publicized.*

celebration, *is.* **1.** kutlama, tes'it, ruhanî ayin, **2.** kutlama töreni/merasimi.

celebrative, *sf.* (törenlerle vb.) kutlanan, kutlanması gereken.

celebrator, *is.* kutlayan kimse.

celebrity, *is., ç.* **-ties 1.** ünlü/meşhur/tanınmış kimse, **2.** ün, şöhret. ***e.a.*- *2.*** *fame, renown.*

celeriac, *is. bot.* kereviz *(Apium graveolens rapaceum):* iri köklü, kökünden yemek yapılan kereviz.

celerity, *is.* hız, sürat, çabukluk. ***e.a.****- speed, swiftness, alacrity, legerity, dispatch.* ***k.a.****- slowness.*

celery, *is. bot.* kereviz, sap kereviz *(Apium graveolens)* : maydanozgillerden sap ve yaprakları yenen bir bitki. *bk. :* **celeriac.**

celesta, *is. müz.* selesta : çekiçlerle vurularak çalınan bir müzik aleti.

celestial, *sf.&is.* **1.** göksel, semavî, göğe/semaya ait. *The sun, the stars and the moon are ~ bodies.* **2.** kutsal, ilâhî. *~ bliss.* **3.** göksel varlık, semavî/efsanevî mahlûk, **4.** *esk.* Çinli; Çin İmparatorluğuna/Çinlilere ait, **5.** ~ **Empire** : eski Çin İmparatorluğu, **6.** ~ **equator = equator = equinoctial = equinoctial line** *astr.* göksel eşlek, büyük gök kuşağı : gök küresinin eşlek düzlemini kestiği büyük çember, **7.** ~ **globe** : gök küresi, üzerine gök cisimlerinin sabit yıldızların, yıldız kümelerinin izdüşürüldüğü küre, **8.** ~ **guidance** : gök uçuşu güdümü : uzay aracında gök cisimlerinin konumunu otomatik olarak eşit sürelerle kaydeden cihaz, **9.** ~ **hierarchy** : göksel aşamalar dizisi, semavî silsileimeratip, meleklerin ayrıldığı dokuz rütbe, **10.** ~ **horizon** *bk.:* **horizon** (2b), **11.** ~ **lattitude** *astr.* göksel enlem : gök yuvarı üzerinde bir noktanın tutulum çemberinden açısal uzaklığı, **12.** ~ **longitude** *astr.* göksel boylam : gök yuvarı üzerinde bir noktanın ilkbahar ılım noktasında tutulum çemberine dik düzlemden itibaren doğuya doğru ölçülen açısal uzaklığı, **13.** ~ **mechanics** : gök işley bilimi, gök mekaniği : dinamik ve evrensel çekim yasalarını gök cisimlerinin hareketlerine uygulayan astronomi dalı, **14.** ~ **navigation = astronavigation = celo-navi-gation** : yıdızlarla yol alma, yıldızlara göre seyrüsefer, **15.** ~ **pole** *astr.* göksel eksen ucu, göksel kutup, gök kutbu : yer yuvarı dönüş ekseninin gök yuvarını kestiği iki noktadan her biri, **16.** ~ **sphere** *astr.* gök yuvarı : bütün evreni içine alan sonsuz yarı çaplı kuramsal küre.

celestially, *zf.* göksel olarak, ilâhî/semavî bir şekilde.

celestite = celestine, *is.* selestit, stronsiyum sülfat cevheri, SrSO4 : başlıca stronsiyum kaynağı.

celiac, *sf. anat.* karıncıl, karın boşluğuna ait. ~ **disease** *: patol.* karın hastalığı : küçük çocuklarda beslenme bozukluğundan ileri gelen karın şişmesi, yağlı besinleri sindirememe ve ishal şeklinde görülen hastalık.

celibacy, *is.* **1.** ergenlik, bekârlık, **2.** (dinî sebeplerden ötürü) evlenmeme yemini. *~ of priests.* **3.** cinsel temastan sakınma.

celibatarian, *is.* ergenlik/bekârlık taraftarı.

celibate, *sf.&is.* **1.** ergen, bekâr, evlenmemiş (kimse), **2.** (dinî sebeplerden) evlenmemeye yemin etmiş (kimse), **3.** cinsel temastan sakınan (kimse).

cell, *is.* **1.** odacık, küçük oda, hücre, manastır/hapishane vb. odası. **padded** ~ : (akıl hastanelerinde azgın deliler için) duvarları pamukla kaplanmış hücre, **2.** *biy.* göze, hücre. **daughter** ~ : yavru göze : bir gözenin bölündüğü gözelerden her biri. ~ **division** : göze bölünmesi. ~ **membrane** : göze zarı. ~ **wall** : göze çeperi. ~ **fluid** : lenf, **3.** küçük bölüm, kompartman : petek gözü, böcek kanadının bölümü vb. gibi, **4.** bir topluluğun özellikle siyasî bir partinin küçük bir gizli bölümü/grubu. *a local ~ of the Communist party.* **5.** *elekt.* pil/batarya elemanı. **dry** ~ : kuru pil, **6.** *bot.* (a) ercik başında çiçek tozunu içeren boşluk, (b) tohum zarfı, nüve.

cella, *is., ç.* **cellae** *mim.* (klâsik tapınaklarda) ilâh heykelinin bulunduğu kapalı bölme. **naos** *d.d.*

cellar, *is.&gl.f.* **1.** kiler, **2.** mahzen, bodrum, **3.** şarap mahzeni/stoku, **4.** *sp.* en küçük derece, **5.** kilerde/mahzende saklamak/depolamak, **6. salt** ~ : tuzluk.

cellarage, *is.* **1.** kiler/mahzen/bodrum yeri, **2.** kiler/depolama ücreti.

cellarer, *is.* manastır kilercisi.

cellaret(te), *is.* içki dolabı, şarap şişelerinin yerleştirildiği özel sehpa.

cellblock, *is.* (ceza evinde) hücreler bölümü.

cell-like, *sf.* göze/hücre gibi, gözeye/hücreye benzer, göz göz, bölmeli, bölmelerden oluşan.

cellist = violoncellist, *is.* viyolonselci, viyolonsel çalan kimse. **'cellist** *ş.d.y.*

cello = violoncello, *is., ç.* **-los** *müz.* viyolonsel.

cellobiose, *is. kim.* sellobiyoz, $C_{12}H_{22}O_{11}$: selülozun kısmen hidrolizinden elde edilen tatlımsı sakkarit.

celloidin, *is.* selloidin : mikroskopta incelenecek cisimlerin incecik kesilebilmeleri için daldırıldıkları saf ve koyu piroksilin.

cellophane, *is.&sf.* **1.** selofan : ambalaj işlerinde kullanılan çok ince saydam madde, **2.** selofana benzer, selofandan yapılmış, **3.** ~ **noodle** : ince erişte.

cell plate, *is.* (göze) ara zarı : bitki gözeleri bölünürken arada oluşan ve yavru gözeleri birbirinden ayıran zar.

cell sap, *is.* **1.** göze suyu : bitki gözesi kofulunu dolduran sıvı, **2.** *bk.* : **hyaloplasm.**

cell theory, *is. biy.* göze kuramı, hücre teorisi : bütün canlı varlıkların gözelerden oluştuğunu, yaşamsal ve eylemsel niteliklerin gözelerin özellikleri toplamından ibaret olduğunu savunan kuram.

cellular, *sf.* **1.** gözesel, gözeli, hücreli, gözelerden/hücrelerden oluşmuş, göze+. ~ **structure** : gözeli yapı/bünye, **2.** gözenekli, delikli, göz göz, **3.** **~ity** : gözesellik, gözelilik, gözelerden oluşma, **4.** **~ly** : gözesel olarak, gözelerden oluşmuş bir şekilde, **5.** ~ **phone system** : gözeli telefon sistemi : hareketli taşıtlardaki telefonlara hizmet eden, küçük bölgelere ayrılmış otomatik telsiz telefon servisi.

cellulase, *is.* selülaz : selülozu hidrolize eden enzim.

cellulate, *sf.&gl.f.* **-ated, ating** **1.** gözeli, hücreli, **2.** gözeleştirmek, gözelere/hücrelere ayırmak.

cellule, *is.* gözecik, hücrecik.

cellulitis, *is. patol.* deri altı yangısı : bilhassa deri ve deri altı dokularda görülen, hızla yayılan iltihap.

Celluloid , *is.* selüloit : pamuk barutunu kâfuru ve başka maddelerle karıştırıp sıkıştırarak elde edilen sert, elâstik, tutuşur madde. Fotoğraf, sinema ve röntgen filmleri yapmakta kullanılır.

cellulolytic, *sf.* selülolitik : selülozu hidrolizleyebilen. ~ *bacteria.* ~ *activity.*

cellulose, *is. biy.-kim.* **1.** selüloz, $(C_6H_{10}O_5)_n$: atıl bir karbonlu hidrojen. Bitki gözelerinin çeperlerini, pamuk, kâğıt vb. ni oluşturan madde, **2.** ~ **acetate** : selüloz asetat, sentetik kumaş, iplik, sun'î deri vb. yapımında kullanılan asetik asit esteri, **3.** ~ **nitrate = nitrocellulose** : nitroselüloz : nitrik asit ve selüloz esteri. Patlayıcı madde ve vernik yapımında kullanılır. **4.** ~ **tape** : yapışkan/şeffaf bant.

cellulosic, *sf.&is.* selülozlu, selülozdan yapılmış. ~ **fibers** : selüloz ipliği.

cellulosity, *is.* selülozluluk, selülozdan yapılmış olma.

cellulous, *sf.* gözeli, hücreli, gözelerden oluşmuş.

celom, *is. bk.:* **coelom.**

celo-navigation, *is. bk.:* **celestial navigation.**

celosia, *is. bot. bk.:* **cockscomb.**

Celotex ; *is.* sıkıştırılmış küspe : şeker kamışı küspesi sıkıştırılarak yapılmış bir nevi tahta. Ses ve ısı yalıtımında kullanılır.

Celsius, *is.* santigrat. ~ **scale** : santigrat ölçeği.

celt, *is. ark.* (tarih öncesine ait taş veya madenden yapılmış) balta.

Celt, *is.* **1.** Kelt : bugünkü Breton, İrlanda ve Galyalıların aslını oluşturan Hint Avrupa asıllı kavim. **Kelt** *ş.d.y.* **2.** *bk.:* **Celtic.**

Celtic, *is.&sf.* **1.** Keltçe : İrlanda, İskoçya, Galya ve Britanya'da konuşulan dilleri içine alan Hint-Avrupa dilleri grubu, **2.** Keltlere ve Keltçeye ait, **3.** ~ **cross** : Kelt haçı : dairesel zemin üzerine yapılmış haç, **4.** **~ism** : Kelt töre ve âdetleri.

cembalo, *is. müz.* çimbali. *bk.:* **harpsichord.**

cement, *is.&f.* **1.** çimento. **hydrolic** ~ : su ile serteşen çimento. **Portland** ~ : Portland çimentosu. ~ **block** : beton tuğla/blok. ~ **mixer** : çimento karıcısı, beton karıcısı; lâstik zamkı yapıcısı, **2.** tutkal, macun, zamk, çiriş, **3.** yapıştırıcı herhangi bir madde, **4.** (dişçilikte kullanılan alçı/plâstik) dolgu maddesi, **5.** *anat. bk.:* **cementum**, **6.** yapış(tır)mak, birleş(tir)mek, pekiştirmek. ~ **good relations with...** : ...ile dostluk kurmak, **7.** çimentolamak, çimento ile sıvamak/kaplamak/örtmek, **8.** **~ed** : yapışık.

cementation, *is.* **1.** çimentolama, **2.** *metal.* katılama, tavlama, semantasyon : sertlik kazandırmak amacıyla metal yüzeylerini uygun toz özdeklerle yüksek sıcaklıkta ısıtma.

cementer, *is.* **1.** çimentocu, betoncu, çimento yapan, çimentolayan, çimento ile sıvayan, beton döken, beton ustası, **2.** tutkalcı, tutkallayan, yapıştıran, **3. patcher** *d.d.* oto lâstik yamacısı : lâstiklerde çatlak ve delikleri tamir eden işçi, **4. cement mason** *d.d.* beton tamircisi : beton duvar ve yapıları tamir eden.

cementite, *is. metal.* sementit, demir karpit, Fe3C : çeliği sertleştirmekte kullanılır.

cementitious, *sf.* çimento gibi, çimento özelliğinde.

cementum, *is., ç.* **cementa** diş kökünü saran kemiksi doku.

cemetery, *is., ç.* **-teries** mezarlık, kabristan.

cenacle, *is.* **1.** (üst katta bulunan) küçük yemek odası, **2. the Cenacle** : Hz. İsa'nın havarileriyle son akşam yemeğini yediği oda.

-cene/ceno-, *ön ek* "yeni, yakın". *ör.: Pleistocene.*

cenobite = coenobite, *is.* manastırda toplumsal hayat geçiren keşiş. **cenobitic(al)** : bu keşişlerle ilgili. **cenobitism** : manastırda toplu yaşama.

cenogenesis, *is. biy.* **1. coenogenesis, kenogenesis** *d.d.* yad gelişim : kendi türünün tipik özelliklerini göstermeyen gelişim. **2. cenogenetic** : yad gelişimsel, **3. cenogenetically** : yadgelişimle.

cenotaph, *is.* (başka yerde gömülü bir kimse için dikilen) anıt, abide. **~ic** : anıtsal.

cenote, *is. İsp.* (kireçli arazide suların oyduğu ve dibinde su birikintisi bulunan) derin çukur. Özellikle *Yucatan* (Meksika)'da raslanır.

Cenozoic, *sf.&is. jeol.* Yakın Çağ+, Dördüncü Çağ+ : yetmiş milyon yıl önce başlayan ve günümüze kadar gelen yer bilimsel çağ. Bu çağda memeliler, kuşlar, çimen, funda, üst tabaka çiçekli bitkiler gelişmiştir.

cense, *gl.f.* **censed, censing** tütsülemek, buhur yakmak.

censer, *is.* tütsü kabı, buhurdânlık.

censor, *is.&gl.f.* **1.** sansürcü, sansür memuru, **2.** denetçi, başkalarının ahlâkî tutum ve davranışlarını denetleyen kimse, **3.** eleştirici, tenkitçi, kusur bulucu, **4.** (eski Roma'da) nüfus ve ahlâk meselelerine bakan yüksek rütbeli görevli, **5. ~ship** *d.d. psikol* . öz denetim, iç murakabe : arzu, duygu ve güdüleri bilinçli hale gelmeden denetleyen ve uygun olmayanları yok eden kuramsal ruh kudreti, **6.** denetlemek, sansür etmek, sansüre tabi tutmak, **7. ~able** : denetlenebilir, sansür edilebilir, **8. ~ial** : denetsel, sansüre tabi, sansür edilen.

censorious, *sf.* **1.** sert eleştirici/tenkitçi, kusur bulucu, durmadan kusur bulan, **2. ~ly** : sert bir şekilde eleştirerek, kusur bularak, **3. ~ness** : eleştiricilik, tenkitçilik, her şeye kusur bulma.

censorship, *is.* **1.** sansürcülük, denetçilik, tenkitçilik, **2.** sansür, tenkit, ön denetim, denetleme, **3.** sansürlü yönetim, **4.** *psikol. bk.:* **censor** (5).

censurable, *sf.* **1.** kusurlu, sansüre/tenkide/kınanmaya lâyık/müstahak, **2. ~ness** : kusurluluk, sansüre/tenkide/kınanmaya lâyık olma, **3. censurably** : kusurlu bir şekilde, sansüre/tenkide/kınanmaya lâyık olacak şekilde.

censure, *is.&f.* **-sured, -suring 1.** (sert) eleştiri, tenkit, kınama, itham (etme), suçlama, kusur/kabahat bulma, **2.** (sert bir şekilde) eleştirmek, tenkit etmek, kınamak, itham etmek, suçlamak, azarlamak, tevbih etmek, tasvip etmemek, münasip görmemek, **3. censurer** : eleştiren, kınayan, suçlayan, azarlayan, itham eden, kabahatli bulan. ***e.a.**- 1. condemnation, rebuke, reprimand, reproof, abuse, **2.** rebuke, reprimand, blame, reprove, denounce, criticize. **k.a.**- 1. & 3. praise, **2.** commend, approve.*

census, *is., ç.* **-suses,** *f.* **1.** sayım, nüfus sayımı. **take a ~** : sayım/nüfus sayımı yapmak. **~-paper** : sayım formüleri, **2.** saymak, nüfus sayımı yapmak, **3.** (eski Roma'da) nüfus, arazi ve mal sayımı/tescili.

cent, *is.* **1.** *ABD* sent : 0,01 dolar değerinde bronz para, **2.** Kanada, Avustralya, Hollanda, Seylân, Hong Kong gibi ülkelerde doların/guldenin vb. 0.01'i değerinde para birimi, sent, **3.** *bk.:* **sen** (3), **4.** yüz(de). **percent = per cent** : yüzde, %. **ten percent** : yüzde on, %10. **I haven't got a red ~** : Meteliksizim/beş param yok/meteliğe kurşun atıyorum.

cent-/centi-, *ön ek* "yüzde bir". *ör.: centimeter, centare.*

cent. = **1.** centigrade, **2.** central, **3.** centum, **4.** century.

cental, *is. Brit.* 100 libre (45.3 kg) : hububat ağırlık ölçüsü.

centare, *is., ç.* **-tares** *bk.:* **centiare.**

centaur, *is.* **1.** *mit.* insan başlı at, **2.** *bk.:* **Centaurus**, **3.** *mec.* mükemmel binici.

centaurea, *is. bot.* bileşikgiller, boru çiçekli bitkiler.

Centaurus/Centauri/Centaur, *is. astr.* Erboğa takımyıldızı.

centaury, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** peygamber çiçeğigillerden iki tür ot : *Chlora perfoliata* ve *Centaurium umbellatum* : hekimlikte kullanılır. **2.** belemir, **3. American ~** *d.d.* Amerikan belemiri.

centavo, *is., ç.* **-vos** İspanyolca konuşan Amerika ülkeleri liralarının 1/100'ü, kuruş.

centenarian, *sf.&is.* **1.** yüzyıllık, asırlık, yüzyıl yaşamış olan, **2.** yüz yaşındaki kimse.

centenary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** yüzyıllık, asırlık, **2.** yüzüncü yıl dönümü+. *a ~ celebration.* **3.** *bk.:* **centennial. 4.** yüzyıl, asır. ***e.a.- 4.*** *century.*

centennial, *sf.&is.* **1.** yüzüncü yıl dönümü+, **2.** yüz yıl süren, **3.** 100 yaşında, asırlık, asırdide, yüz yıllık, **4.** yüzüncü yıl dönümü, **5. ~ly** : yüz yılda bir, **6. ~ State** *ABD* Colorado (takma adı).

centennium, *is. bk.:* **century.**

center, *is.&f.* *(Brit.:* **centre**) **1.** *geom.* özek, merkez : (a) daire çevresindeki veya küre yüzeyindeki bütün noktalardan eşit uzaklıktaki nokta, (b) düzgün çokgenin köşelerinden eşit uzaklıkta bulunan nokta, **2.** orta. *the ~ of the lake.* **3.** dönme merkezi/ekseni, **4.** merkez : en çok ilgiyi/faaliyeti kendinde toplayan yer/alan/toplum/kimse. **shopping ~** : alış veriş merkezi. **shipping ~** : yollama/sevk merkezi. **She likes to be the ~ of attention all the time** : Herkesin ilgisini üzerinde toplamaktan hoşlanır. **5.** kalabalık yer. **urban ~** : kent merkezi, kentin kalabalık yeri, **6.** bir olayın doğup/gelişip etrafa yayıldığı yer. *the ~ of infection. the ~ of a problem.* **7.** *As.* merkez : (a) iki kanat arasındaki cephe bölümünü işgal eden ordu birlikleri, (b) bir komutana bağlı yerel faaliyetler grubu : sağlık merkezi, deniz ikmal merkezi gibi, **8.** görüş, fikir ve davranışları aşırılığa kaçmayan ılımlı siyasî parti, grup, vb. **9.** *fizy.* belirli bedensel eylemleri kontrol eden sinir gözeleri. *the respiratory ~.* **10.** hedef levhasının ortası, **11.** (futbol, basketbol vb.) ön sıranın ortasındaki oyuncu, **12.** (tornada) punta. **dead ~** : sabit punta, **13.** merkeze/ortaya koymak / konulmak / yerleştir(il)mek, **14.** merkezleş(tir)mek, temerküz et(tir)mek, odakla(n)mak, bir merkez etrafında topla(n)mak, **15.** özekini/merkezini bulmak/belirtmek/tayin etmek, **16.** merkezini teşkil etmek, **17.** ortalamak, merkezlemek, ortasını almak/bulmak, **18.** teksif etmek, toplamak. *He ~ed his novel on the Civil War.* **19. ~ around/about** *k.d.* topla(n)mak, temerküz et(tir)mek. *The topic today ~s about the crisis in Middle East.* ***e.a.- 1&2.*** *middle, midst.* ***14.*** *concentrate,* ***18.*** *focus.* ***NOT :*** **1. CENTER** bir tek noktayı, **MIDDLE** ise merkezî durumda olan bir alan veya bölgeyi gösterir : **At the center of the circle** : Dairenin merkezinde. **In the middle of country** : Memleketin ortasında. **MIDST**, etrafı saran birçok nesne bulunduğunu belirtir : **In the midst of a battle** : Muharebenin ortasında. **2.** Geçişsiz fiil olarak kullanıldığı zaman **CENTER** kelimesini **ON, UPON, IN, AT** edatlarından biri izler : *The dispute centers on the effects of automation.* ***k.a.- 1&2.*** *boundary, perimeter, rim.*

center bit, *is.* punto matkabı.

centerboard = centreboard, *is. den.* işler omurga : düz tabanlı yelkenlilerde su geçirmez yarıktan suya daldırılarak teknenin yan yatmasını önleyen sürgü tahtası.

centered, *sf.* **1.** merkezli. *a dark ~ coneflower.* **2.** merkezde bulunan, merkezî, **3.** (belirtilen olay vb.) etrafında toplanan/temerküz eden, amaçlayan. **consumer- ~ measures** : tüketiciyi amaçlayan önlemler.

center field, *is.* (beyzbol) orta saha. **center fielder** : orta saha oyuncusu.

center-fire = central-fire, *is.* ortadan ateşlenen (mermi/fişek), bu tür mermi kullanan silâh.

centerfold, *is.* katlı sayfa : bir kitap veya derginin ortasında katlanan çift sayfa.

centering = centring, *is.* **1.** puntolama, özekleme, merkezleme, **2. arch ~** *d.d.* kemer kalıbı.

centerline, *is.* orta çizgi : bir cismin yüzey veya kenarlarından eşit uzaklıklarda bulunan noktalardan oluşan gerçek veya sanal çizgi (makine parçasının ekseni, yolun orta çizgisi gibi).

center of curvature, *is.* eğrilik merkezi.

center of gravity, *is.* ağırlık özeği/ merkezi.

center of mass, *is.* kütle özeği/merkezi.

centerpiece = centrepiece, *is.* orta süsü : yemek masası vb. ortasına konulan biblo gibi süs eşyası.

center punch, *is.* nokta zımbası, delik mastarı.

centesimal, *sf.* yüzde+, yüzde bir+.

centesimo, *is., ç.* **-mi/-mos** İtalya : 0.01 liret, Uruguay : 0.01 peso; Panama: 0.01 balboa; Şili : 0.01 escudo.

centesis, *is., ç.* **-ses** *cer.* delim, delinme. ***e.a.***- *puncture, perforation.*

centi- = cent-, *ön ek* **1.** "yüzde bir". *ör.: centiliter, centimeter,* **2.** "yüz, 100". *ör.: centipede.*

centiare = centare, *is., ç.* **-tiares/-tares** yüzde bir ar = 1 metrekare.

centigrade, *sf.* **1.** 100 dereceye bölünmüş, **2.** santigrat (sıcaklık derecesi). Bugünkü uygulamada Celsius deyimi yeğ tutulmaktadır.

centigram = centigramme, *is.* 0.01 gram, santigram.

centiliter, *is.* 0.01 litre, santlitre.

centillion, *sf.& is., ç.* **-lions** santiliyon : **1.** ABD ve Fransa'da : 10^{303}, **2.** İngiltere ve Almanya'da : 10^{600}.

centime, *is., ç.* **-times 1.** (Fransa, Belçika, İsviçre, Lüksemburg, Lihtenştayn, Martinik, Tahiti'de) santim, 0.01 frank, **2.** (Haiti'de) 0.01 *gourde.*

centimeter = centimetre, *is.* santimetre, 0.01 metre.

centimeter-gram-second, CGS (santimetre-gram-saniye) birim sistemi : uzunluk, kütle ve zaman birimi olarak cm, gram ve saniyeyi temel birim kabul eden ölçü sistemi. *Brit.:* **centimetre-gramme-second.**

centimo, *is., ç.* **-mos** *İsp.* santim : İspanya, Venezuela, Kosta Rika, Paraguay vb. de para biriminin 0.01'i.

centipede, *is. zool.* kırkayak, çıyan, çok bacaklılar *(Chilopoda).* **yellow ~** : sarıçıyan *(Cermatia nobilis).*

centipoise, *is. fiz.* santipuaz, 0.01 puaz (ağdalık/viskozite birimi). *bk.:* **poise**^{1} (5).

centner, *is.* **1.** (birçok Avrupa ülkesinde) 50 kg'lık ağırlık birimi, **2.** 100 kg.

cento, *is., ç.* **-tos 1.** derleme : tamamen başka yazarların yapıtlarından parçalar alınarak meydana getirilen yazı, özellikle şiir, **2.** bağdaşmamış nesneler.

CENTO = Central Treaty Organization.

centr-, *ön ek bk.:* **centri-.**

centra, *ç. is. bk.:* **centrum.**

central, *sf.&is.* **1.** özeksel, merkezî, özek+, merkez+. **~ angle** : özeksel açı, merkez açısı, **2.** merkezî, merkezde bulunan. *a ~ position. The ~ shops are conveniently reached from all parts of the city.* **~ heating** : merkezden ısıtma döşemi/kalorifer tesisatı, **3.** merkez : bütün şubelerin bağlı/tâbi bulunduğu. *a ~ agency.* **~ Bank** : Merkez Bankası, **4.** ana, baş, belli başlı, başlıca, belirgin, en önemli. *the ~ character in a novel. The ~ aim of this government is social security.* **5.** *anat.- zool.* beyine veya bel kemiğine ait, **6.** *s.bl.* dil ağzın ortasında telâffuz edilen (ses), **7.** *fiz.* bir noktaya uygulanan (kuvvet), **8.** telefon santralı, **9.** *esk.* telefon memuresi, operatris, **10. ~ America** : Orta Amerika, **11. ~ American** : Orta Amerikalı, **12. ~ Asia** : Orta Asya, **13. ~ city** : şehir merkezi, **14. ~ confidence interval** *ist.* özeksel güven aralığı, **15. ~ factorial moments** : özeksel çarpınım beklemleri, **16. ~ India (Agency)** : Orta Hindistan'da eskiden mevcut politik kurum, **17. ~ Intelligence Agency** *bk.:* **CIA**, **18. ~ limit theorem** *ist.* özeksel erey savı, **19. ~ moment** *ist.* özeksel beklem, **20. ~ nervous system** : merkezî sinir sistemi, beyin ve omurilik, **21. ~ Powers** : (I. Dünya Savaşında) Merkezî Kuvvetler : Almanya, Avusturya-Macaristan, Türkiye ve Bulgaristan, **22. ~ processing unit** : (bilgisayar) ana işlem birimi, **23. ~ tendency** *ist.* özeksel eğilim, **24. ~ time** *bk.:* **standard time.**

centralisation, *is. Brit. bk.:* **centralization.**

centralise/centraliser, *Brit. bk.:* **centralize/centralizer.**

centralism, *is.* özekçilik, merkeziyetçilik, bir merkezden yönetme sistemi, merkezîleştirme. **centralist** : özekçi, merkeziyetçi. **centralistic** : özekçi+, merkeziyetçi+.

centrality, *is., ç.* **-ties** özeklik, merkeziyet, merkezde olma/bulunma. *the ~ of the sun.*

centralization, *is.* **1.** özekçilik, merkeziyetçilik, **2.** merkezde bulunma, **3.** özekleş(tir)me, merkezîleş(tir)me : denetim ve yetkileri merkezî bir grup ya da kurumda toplama/yoğunlaştırma.

centralize, *f.* **-ized, -izing 1.** özekleştirmek, merkezîleştirmek : denetim ve yetkileri merkezî bir grup ya da kurumda toplamak/yoğunlaştırmak, merkezî bir yönetim etrafında birleştirmek, **2.** merkezleşmek, merkezlenmek, merkez teşkil etmek, **3. centralizer** : özekleştiren, merkezleştiren.

centrally, *zf.* özeksel/merkezî olarak, bir merkezden.

centre, *is.&f.* **-tred, -tring** *Brit. bk.:* **center.**

centreboard, *is. Brit. bk.:* **centerboard.**

centrepiece, *is. bk.:* **centerpiece.**

centri-/centr-/centro-, *ön ek* "özek(sel), merkez(î)". *ör.: centrifuge.*

centric(al), *sf.* **1.** özeksel, merkezî, merkez+, **2.** *anat. fizy.* sinir merkezine (beyin veya omuriliğe) ait veya oradan gelen, **3. centrically** : özeksel/merkezî, olarak, merkezden.

centricity, *is.* özeksellik, merkezîlik, merkezlilik.

centrifugal, *sf.&is.* **1.** özekkaç, merkezkaç, santrifüj, özekten/merkezden uzaklaşan yönde. **~ force** : özekkaç/merkezkaç kuvvet, **2.** özekkaç kuvvetle işleyen. *a ~ pump.* **3.** *fizy.* götüren, götürücü, **4.** *mak.* (a) özekkaç kuvvetten yararlanarak çeşitli maddeleri ayıran makine, (b) bu makine içinde maddeleri tutan delikli silindir, **5. ~ize** : santrifüj makine ile ayırmak, **6. ~ly** : özekkaç olarak, merkezden uzaklaşan yönde. ***e.a.***- *3. efferent.* ***k.a.***- *1&2. centripetal.*

centrifuge, *is.&f.* **-fuged, -fuging 1.** santrifüj (makinesi) : yüksek hızla dönerek değişik maddeleri birbirinden ayıran makine, **2.** santrifüjlemek, santrifüjle ayırmak, **3. centrifugation** : santrifüjleme, santrifüjle ayırma.

centring, *is. Brit. bk.:* **centering.**

centriole, *is. biy.* özekçik : etkin özeğin ortasında bulunan ve göze bölüneceği zaman ikiye ayrılan öz.

centripetal, *sf.* **1.** özekçek, özekçil, merkezcil, merkeze yönelik. **~ force** : özekçek/özekçil kuvvet, **2.** özekçil kuvvetle çalışan, **3.** *fizy.* getiren, getirici, **4. ~ly** : özekçil olarak, merkeze yönelik olarak. ***e.a.***- *3. afferent.* ***k.a.***-*1&2. centrifugal.*

centrist, *is.* ortacı, ılımlı, mutedil, ılımlı politika yanlısı.

centrobaric, *sf.* ağırlık merkezi+.

centroid, *is.* **1.** *mek.* kütle özeği/merkezi, **2.** *geom.* ortaç özek, vasıt : bir üçgenin kenarortaylarının kesiştiği nokta, **3.** *mat.* uzam biçim özeği : konaçları bir küme içindeki tüm noktaların konaçlarının ortalama değeri olan nokta, **4. ~al** : özeksel : kütle özeğinden geçen. ***e.a.***- *1. center of mass.*

centromere, *is. biy.* özek bağ, santromer : göze bölünmesi esnasında kromozomun iplikçiğe *(spindle fiber)'e* bağlı kaldığı nokta. **centromeric** : özek bağı+

centrosome, *is. biy.* etkin özek : göze bölünmesinin etkin özeği sayılan küçük protoplâzma. **centrosomic** : etkin özeksel.

centrosphere, *is. biy.* **1.** orta yuvar : gözede etkin özeği çevreleyen protoplâzma, **2.** *jeol.* özek yuvar : yer yuvarlağının iç/merkez kısmı.

centrum, *is., ç.* **-trum/-tra 1.** *bk.:* **center, 2.** *anat. zool.* (omurgalılarda) gövde.

centum, *is.* **1.** yüz, 100, **2. ~ languages** : özek diller : Hint-Avrupa dillerinin Keltçe, Almanca, İtalyanca ve Rumca'yı içine alan grubu. ***e.a.***- *1. hundred.*

centuple, *sf.&gl.f.* **-pled, -pling 1.** yüz katı, yüz misli, **2.** yüz katına çıkarmak, yüz kat/yüz misli yapmak, yüz ile çarpmak. ***e.a.***- *hundredfold.*

centuplicate, *sf.&is.&gl.f.* **-cated, -cating** *bk.:* **centuple.**

centuplication, *is.* yüz kat/yüz misli yapma.

centurial, *sf.* yüzyıl+, yüzyıl/asır başlangıcı. *the ~ years 1800 and 1900.*

centuriate, *sf.* **1.** yüzyıl+, **2.** yüzlük, yüzerden oluşan, **3.** yüzyıllara ayrılmış, **4.** yüzere bölünmüş, **5. centuriation** : yüzere/yüzyıllara bölme, yüzer yüzer ayırma.

centuried, *sf.* **1.** yüzyıllar boyunca yaşamış/var olmuş, mevcut, **2.** asırlık, asırdide, çok eski.

centurion, *is.* (eski Roma'da) yüzbaşı.

century, *is.*, *ç.* **-ries** **1.** yüzyıl, asır, yüzyıllık süre/zaman, **2.** Hz. İsa'nın doğduğu farz edilen tarihten itibaren ileri/geri doğru sayılan yüzer yıllık zaman sürelerinden her biri, **3.** yüz bireyden ibaret topluluk, yüzlük grup, **4.** (eski Roma ordusunda) bölük : yüz erden oluşmuş askerî birlik, **5.** (eski Roma) seçim bölgesi (her bölge bir oy verirdi), **6.** *bas.* bir çeşit harf, **6.** ~ **plant** *bot.* yüzyıl bitkisi *(Agave americana)* : yanlış olarak yüzyılda bir çiçek açtığına inanılan, aslında 20-30 yılda bir defa çiçek açtıktan sonra ölen, boyu 1.8 m'yi bulan bir bitki.

ceorl, *is. esk. bk.:* **churl** (4).

cep = cèpe, *is.* mantar *(Boletus)* : tepesi kahverengi, sapı beyaz, yenilebilen iri bir mantar türü.

cephaeline, *is. kim.* sefalin, $C_{28}H_{38}O_4N_2$: emetinden daha kuvvetli, beyaz kristalli bir alkaloid.

cephal-, *ön ek bk.:* **cephalo-**.

cephalad, *zf. anat. zool.* başa/kafaya doğru. ***k.a.*** *- caudad.*

cephalic, *sf.* **1.** baş+, kafa+, baş/kafa gibi, **2.** başa doğru yönelik, başa yakın bulunan.

-cephalic, *son ek* "başlı, kafalı" *ör.: brachicephalic.*

cephalic index = cranial index, *is. anat.* kafatası göstergesi : insan kafasının yan genişliğinin yüz katının önden arkaya derinliğine oranı. Buna göre insanlar **brachicephalic** (kısa kafalı), **mesocephalic** (orta kafalı), **dolichocephalic** (uzun kafalı) sınıflarına ayrılır.

cephalin, *is.* sefalin : beyin ve sinir dokularında bulunan lesitine benzer çeşitli fosfatidler.

cephalitis, *is. patol.* beyin yangısı. ***e.a.*** *- encephalitis.*

cephalization, *is. zool.* başta/baş civarında yoğunlaşma : hayvanların gelişiminde önemli organ ve görevlerin baş içinde veya yakınında yer alması. *the ~ of vertebrate nervous system.*

cephalo- / cephal- / -cephalic / -cephalous/-cephaly, *ön ek* "baş, kafa". Ör.: *cephalometry.*

cephalochordate, *sf.&is.* **1.** kafadan kordalılar sınıfına mensup, **2.** iskeleti balık kılçığına benzeyen fakat omurgası bulunmayan (hayvan).

cephalometer, *is.* kafatası ölçer (alet). ***e.a.*** *- craniometer.*

cephalometry, *is.* kafatası ölçme bilimi. **cephalometric** : kafatası ölçme+.

Cephalonia, *is.* Kefalonya : Yunan denizindeki adaların en büyüğü. Rumca : **Kephallenia.**

cephalopod/cephalopodan/cephalopodic/cephalopo-dous, *is.&sf.* kafadan bacaklı.

cephaloridine, *is. tıp* sefaloridin, $C_{19}H_{17}N_3O_4S_2$: sefalosporinden elde edilen ve bel soğukluğunun tedavisinde kullanılan antibiyotik.

cephalosporin, *is. tıp* sepalosporin : tam olgunlaşmamış küflerden elde edilen ve penisiline alerjisi olan hastalara uygulanan antibiyotik.

cephalothorax, *is.*, *ç.* **-thoraxes/-thoraces** (kabuklular ve örümcek gibi eklem bacaklılarda) baş ve göğüs.

cephalous, *sf.* başlı, kafalı, başı/kafası olan.

Cepheid variable, *astr.* iç değişmeler nedeniyle parlaklıkları eş sürelerle değişen yıldızlar grubu.

ceraceous, *sf.* balmumlu, balmumu gibi.

ceramal, *is. metal.* seramik, metal karışımı : çok yüksek sıcaklıklara dayanan bir madde. ***e.a.*** *- cermet.*

ceramic, *sf.&is.* seramik, çanak çömlek, fayans, kil/porselen/toprak vb. den yapılmış (eşya).

ceramics, *is.* **1.** çinicilik, çömlekçilik, çanak çömlek sanatı, **2.** çini/porselen eşya, çini işleri, seramik, çanak çömlek, **3.** **ceramist = ceramicist** : çinici, seramikçi.

cerargyrite, *is.* gümüş klorür, $AgCl$: çok yumuşak bir gümüş cevheri. **horn silver** *d.d.*

cerastes, *is. zool.* boynuzlu engerek *(Cerastes cornutus)* : Yakın Doğu'da bulunan ve gözlerinin üstünde boynuza benzer çıkıntıları olan bir engerek yılanı.

cerat-, *ön ek* "boynuz". *ör.: ceratodus.*

cerate, *is.&sf.* **1.** *ecz.* balmumu, reçine, yağ ve bazı ilâçlarla hazırlanmış bir merhem, **2.** balmumu gibi bir zarı olan.

cerated, *sf.* **1.** balmumlu, balmumu ile kaplı/örtülü, **2.** *bk.:* **cerate** (2).

ceratin, *is. bk.:* **keratin.**

ceratodus, *is.*, *ç.* **-duses** dişlerinde boynuz gibi çıkıntısı olan hem akciğerli, hem solungaçlı iki tür balık : **Ceratodus** ve **Neoceratodus**. *bk.:* **barramunda.**

ceratoid, *sf.* boynuzlu, boynuz gibi, boynuza benzer. ***e.a.***- *hornlike, horny.*

Cerberus, *is.* **1.** *mit.* cehennemin kapısında bekleyen üç başlı köpek, **2.** uyanık ve sadık bekçi, **3. cerberean** : sadık bekçi gibi.

cercaria, *is., ç.* **-cariae** *zool.* serkarya : Trematodlara ait yürek biçiminde, bağırsaklı ve kuyruklu bir tip larva. **cercarial** : serkarya+.

cercis, *is. bot.* baklagiller familyasından bodur ağaç veya funda.

cercus, *is., ç.* **cerci** *zool.* eklembacaklıların kıça yakın bir çift çıkıntısından her biri.

cercopithecoid, *sf.&is. zool.* uzun kuyruklu maymun(gillerden), *Cercopithecidae* familyasından.

cere, *is.&gl.f.* **cered, cering 1.** kuşların üst gagasını saran etli zar, özellikle papağan ve yırtıcı kuşlarda burun deliklerinin etrafındaki zar, **2.** *esk.* (cesedi vb.) balmumlu beze sarmak.

cereal, *is.&sf.* **1.** tahıl, hububat, tanelerinden un yapılabilen bitkiler : buğday, arpa, çavdar, yulaf, mısır, pirinç, **2.** hububat tanesi, **3.** hububattan yapılmış (kahvaltılık).

cereal leaf beetle, *is. zool.* kızıl buğday biti *(Oulema melanopa)* : hububat yapraklarına musallat olarak büyük zarar veren küçük, kızıl kahverenkli, siyah başlı bir böcek.

cerebellum, *is., ç.* **-bellums/-bella** beyincik, küçük beyin. **cerebellar** : beyincik+.

cerebral, *sf.* **1.** *anat. zool.* beyinsel, dimağî, beyine/dimağa ait, **2.** ussal, zihnî, aklî, **3.** çok ve ciddî düşünen, kafalı, kafası çalışan, **4.** *s.bl. bk.:* **cacuminal**, **5.** ~ **accident** *tıp* beyin zedelenmesi (anî beyin kanaması vb.), **6.** ~ **cortex** : beyin zarı/kabuğu, **7.** ~ **hemisphere** : beyin yarım küresi, **8. ~ly** : beyinle ilgili olarak, **9.** ~ **palsy** : çocuk beyin inmesi : doğumdan önce veya doğum esnasında beynin zedelenmesinden ileri gelen ve kaslarda koordinasyonsuzluk, konuşma zorluğu şeklinde beliren sinir hastalığı.

cerebrate, *gs.f.* **-rated, -rating 1.** düşünmek, tefekkür etmek, zihnî faaliyette bulunmak, aklını/kafasını kullanmak, **2. cerebration** : düşünme, düşünüş, düşünce, tefekkür, zihnî faaliyet. ***e.a.***- *1. think.*

cerebric, *sf.* beyin+, beyinsel, beyinde oluşan.

cerebro-/cerebr-, *ön ek* "beyin, dimağ". *ör.: cerebrospinal.*

cerebroid, *sf.* beyinimsi, beyine benzer.

cerebroside, *is. biy.-kim.* beyin yağ dokusu : beyin ve sinir dokularında bulunan azotlu, yağlı karbohidrat.

cerebrospinal, *sf.* **1.** *anat. fizy.* beyin, omurilik+, **2.** ~ **fluid** : beyin, omurilik sıvısı, **3.** ~ **menengitis** = ~ **fever** *patol.* beyin, omurilik yangısı, beyin humması, sâri menenjit. ***e.a.***- *3. brain fever.*

cerebrovascular, *sf.* beyin damar : beyne ve beyni besleyen damarlara ait. ~ **disease** : beyin damar hastalığı.

cerebrum, *is., ç.* **-brums/-bra 1.** beyin, büyük beyin, dimağ; beynin iradî hareketleri, düşünce ve duyguları idare eden kısmı, **2.** ön ve orta beyin.

cerecloth, *is., ç.* **-cloths** mumlu bez : sargı veya kefen olarak kullanılır.

cerement(s), *is.* kefen. ***e.a.***- *cerecloth, shroud.*

ceremonial, *sf.&is.* **1.** törensel, törenle/merasimle ilgili, resmî, teşrifatlı. *a ~ occasion.* **2.** tören+, törenlerde kullanılan. ~ **robe** : tören elbisesi, **3.** tören, merasim, ayin. *the highly-colored ~ of the Houses of Parliament.* **4.** teşrifat. *the ~ of a state banquet.* **5. ~ism** : teşrifatçılık, **6. ~ist** : teşrifatçı, teşrifat meraklısı, **7. ~ly** : törenle, merasimle, teşrifatla. ***e.a.***- *1. solemn, conventional, ceremonious, formal, ritual, 3. ritual, liturgy, rite, ceremony.* ***k.a.***- *1. informal.*

ceremonious, *sf.* **1.** resmî, teşrifatlı, törensel, merasimli, teşrifat ve muaşeret kurallarına çok dikkat eden. *a ~ reception.* **2. ~ly** : resmî bir şekilde, teşrifatla, törenle, merasimle, **3. ~ness** : resmiyet, teşrifat kurallarına bağlılık. ***e.a.***- *1. ceremonial, conventional, punctilious, courteous, solemn, pompous, overly polite, formal.* ***k.a.***- *1. informal, unconventional.*

ceremony, *is., ç.* **-nies 1.** tören, merasim. *a marriage ~. The queen was crowned with proper ~. to attend a ~.* **2.** teşrifat, protokol. **master of ceremonies** : teşrifatçı, tören başı. **without ~** : teklifsizce, **3.** kibarlık, nezaket, kibar/nazik davranış, **4.** resmiyet, formalite, kural ve yasalara uyma/riayet, **5. stand on/upon ~** : resmî davranmak/olmak, teşrifata/merasime uymak. **There is no need to stand on ~ with us** : Aramızda teşrifata (teklif tekellüfe) lüzum yok. ***e.a.***- *1. rite,* *ritual. NOT* : **CEREMONY, RITE, RITUAL,** millî, toplumsal ve dinî vesilelerle yapılan, anane, töre, yasa vb. kurallarla belirlenmiş eylemlerin topuna verilen adlardır. **CEREMONY,** ciddî, vakur ve resmî bir kutlama/anma işidir : **inaugural ceremony** : açılış töreni. **RITE,** dinî veya benzeri bir ayin veya ibadettir : *the rite of baptism.* **RITUAL** ise genel olarak tapınma, ibadet veya dinî tören/ayin demektir : *Masonic rituals.*

Cerenkov radiation = Cerenkov effect, *is. fiz.* Çerenkof ışınımı : Katı/sıvı bir ortamdan, ışığın bu ortamdaki hızından daha büyük bir hızla geçen yüklü bir zerrenin (elektron vb.) ürettiği ışınım.

Ceres, *is.* **1.** (eski Roma) bereket tanrıçası, **2.** Serez : 1801'de ilk keşfedilen asteroid/küçük gezeğen. Çapı 1000 km.

cereus, *is., ç.* **-uses** *bot.* gece kaktüsü *(Cereus)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde ve batı ABD'de yetişen ve geceleri iri çiçekler açan çok uzun kaktüs. **night blooming cereus** *d.d.*

ceria, *is. kim.* serya, seryum dioksit, CeO2 : ağır, ateşe dayanıklı toz. Çömlekçilikte, cam parlatmakta, renk gidermekte kullanılır. **cerium dioxide, cerium oxide, ceric oxide** *d.d.*

ceric, *sf. kim.* serik : dört valanslı seryum içeren.

ceriferous, *sf.* balmumlu, balmumu veren/üreten.

ceriph, *bk.:* **serif.**

cerise, *is.&sf.* açık kırmızı, kiraz rengi.

cerium, *is. kim.* **1.** seryum : kurşunî çelik renginde, telgen, nadir alkali, toprak maden. Alaşımlarda, elektronik bileşenlerde, nükleer yakıtlarda kullanılır. Simgesi Ce, atom ağ. 140.12, atom nu. 58, özgül ağ. 6.78, erime noktası 798 C. **2. ~ dioxide = ~ oxide :** *bk.:* **ceria, 3. ~ metals** : atom numaraları 57-63 arasında olan benzer özellikli nadir toprak madenleri : seryum, lantanum, prasedomiyum, neodyimium, prometyum, samariyum, öropiyum.

cermet, *is.* [**CER**amic **MET**al] sermet : gaz türbinleri, nükleer reaktörler ve roket motorları gibi sıcaklığa dayanıklı makine parçaları yapmakta kullanılan seramik maden alaşımı. **ceramal** *d.d.*

cernuous, *sf. bot.* (çiçek vb. gibi) sallanan, sarkan, sarkık, asılı.

cero, *is., ç.* **-ro/-ros** *zool.* iri uskumru *(Scombero-morus regalis, S. cavalla)* : Batı Atlantik'in sıcak bölgelerinde yaşar. ***e.a.***- *pintado.*

cero- = cer-, *ön ek* "balmumu". *ör.: cerotype.*

cerography, *is.* balmumundan üzerine yazma, oymacılık.

ceroplastic, *sf.* **1.** balmumundan yapılmış, balmumu+, **2.** mumyacılığa/balmumundan heykel yapımına ait.

ceroplastics, *is.* mumyacılık, balmumundan heykel yapma sanatı.

cerotic, *sf.* balmumu+. **~ acid** : balmumu asidi, balmumundan elde edilen beyaz mum, CH3(CH2)24COOH.

cerotype, *is.* balmumu oyma baskı : basılacak yazı/şekil balmumu kaplı bir levhada oyulur ve bundan baskı kalıbı yapılır.

cerous, *sf. kim.* üç valanslı seryum içeren.

cert. = **1.** certificate, **2.** certified, **3.** certify, **4.** *k.d.* certainty .

certain, *sf.* **1.** kesin, kat'î. *There is no ~ cure for this illness.* **2.** muhakkak, mutlak. **He is ~ to come/be there** : O mutlaka gelir. **She is ~ to do well** : Muhakkak iyi yapar. **This much is ~ that** : Şurası muhakkak ki... *It is almost ~ that the government will loose the next election.* **3.** kaçınılmaz, önüne geçilemez, vukuu önlenemez. *They realized then that war was ~.* **4.** kuşkusuz, şüphesiz, emin, şüphe/münakaşa götürmez. **It is ~ that we shall succeed** : Kuşkusuz başaracağız. **5.** belirli, muayyen, kararlaştırılmış, mukarrer. *There is a ~ way of doing it. He used to visit us on a ~ day.* **6.** bir, herhangi bir, lâlettayin, bazı. **a ~ person** : (lâlettayin) bir kimse. **~ people** : bazı kimseler. **in ~ countries** : bazı ülkelerde. **on a ~ spring day** : bir bahar günü. **a ~ Mr. Brown** : Mr. Brown adında biri. **There are ~ things that...** : Bazı şeyler vardır ki... **to a ~ extent** : bir dereceye kadar, **7.** güvenilir, emin, itimat edilebilir, itimada şayan. **a ~ remedy for that disease** : o hastalık için güvenilir bir ilâç. **He is ~ of success** : Başaracağından emin/başaracağına güveniyor. **to be ~ of sth.** : bir şeyden emin olmak, kesinlikle itimat etmek. **Are you ~** : Emin misiniz? **8.** biraz, azıcık, bir parça, bir miktar. *a ~ reluctance.* **He made a ~ profit from his business** : İşinden biraz kâr sağladı. *a ~ improvement.* **of a ~ age** : orta yaşlı, yaşlıca. **a lady of a ~ age** : yaşlıca bir hanım, **9.** *az kul.* aşina, alışkın, meleke sahibi, iyi bilen, yatkın. *His ear for music was ~.* **10.** *esk.* sabit, değişmez, metin, muhkem, sağlam, **11. for ~** : kesin(likle), kuşkusuz, şüphesiz, kesin olarak, kat'iyetle, muhakkak, mutlaka. **to know sth. for ~** : bir şeyi kesin olarak bilmek. **He will come for ~** : Mutlaka gelir. **12. make ~ of sth.** : (bir şeyi) kesinleştirmek, temin etmek, teminat altına almak, garanti etmek, hakkından emin olmak, araştırmak. *We must make ~ that they are back on time.* ***e.a.-*** *1. confident, convinced, satisfied, sure, positive, 2. destined, sure, 3. inevitable, predestined, bound to happen, 4. unquestionable, indubitable, incontestable, irrefutable, indisputable, 5. determined, fixed, settled, 7. trustworthy, dependable, unerring, reliable, 9. clever, practised, unfailing, 10. steadfast, 11. surely, without doubt.* ***k.a.-*** *1-4. uncertain, dubious, doubtful.*

certainly, *zf.* **1.** kesinlikle, kesin olarak, kat'iyetle, muhakkak, mutlaka. *I'll ~ be there.* **2.** elbette, tabiî, hay hay, baş üstüne, memnuniyetle. *"Will you help me?" " ~, I will."* **3.** kuşkusuz, şüphesiz, hiç şüphe yok (ki). *His laziness will ~ lead him to poverty.* **4. ~ not** : asla, kat'iyen, elbette ki hayır. *"Will you lend me some money? " " ~ not! You should first quit gambling."* ***e.a.-*** *1. assuredly, 2. yes, of course, 3. surely.*

certainty, *is., ç.* **-ties 1.** kesinlik, kat'iyet, **2.** kesin/kat'î/muhakkak olan şey. **It's a (dead) ~** : Hiç şüphe yok/muhakkak/elde bir. **He's a ~ for the job** : İşe onun tayini yüzde yüz/kesindir. ***e.a.-*** *1. certitude, assurance, conviction, 2. truth.* ***k.a.-*** *conjecture, doubt.* ***NOT*** **: CERTAINTY, CERTITUDE, ASSURANCE** ve **CONVICTION**, kesinlik, şüphesizlik, kat'iyet ifade ederler. **CERTAINTY**, belge ve delillerin incelenmesi sonucunda varılan kesin bir hüküm ve kanaati belirtir : *A scientific certainty.* **CERTITUDE**, bazan **CERTAINTY** ile eş anlamda kullanılırsa da daha ziyade muhakeme ve akla değil, iman ve inanca dayanır, bu bakımdan **ASSURANCE** kelimesine yakın anlam taşır. **CERTITUDE** ve **ASSURANCE**, geniş ve sonsuz bir inanç, itimat, güven belirtirler, nesnel/objektif gerçeklerden ziyade öznel/sübjektif bilgi ve duygulara dayanırlar : *The certitude of faith; assurance of victory.* **CONVICTION**, evvelce mevcut bir kuşkuyu ortadan kaldıran kesin bir hüküm veya kanaat anlamına gelir : *A deep conviction of a man's honesty.*

certes, *zf. esk.* elbette, tabiî, mutlaka. ***e.a.-*** *certainly, truly, verily.*

certif. = certificate(d).

certifiable, *sf.* **1.** onaylanabilir, tasdik edilebilir, **2.** *Brit.* (a) akıl hastanesine gönderilebilir, (b) tımarhanelik, doktor raporu ile tımarhaneye gönderilecek kadar deli. *If you ask me, she's ~ : she's completely mad.* (c) zaptedilemez, kontrolu imkânsız. *a ~ desire.* ***e.a.-*** *2. (c) uncontrollable.*

certificate, *is.&gl.f.* **-cated, -cating 1.** belge, vesika, ruhsat, **2.** sertifika, tasdikname, şehadetname, diploma, **3.** *huk.* yeminli/tasdikli ifade, beyan, **4.** altın veya gümüş karşılığı verilen senet. *gold ~. silver ~.* **5.** belgelemek, belge vermek, tevsik etmek, **6.** belge/vesika/sertifika sağlamak, diploma vermek, **7. ~ of registry** : (geminin) kayıt/sicil belgesi. **~ of deposit** : yatırım belgesi, yatırılan para karşılığında bankanın verdiği makbuz. **~ of origin** : menşe şehadetnamesi. **birth ~** : nüfus kâğıdı. **death ~** : defin ruhsatı. **health ~** : sağlık raporu. **stock ~** : hisse senedi.

certificated, *sf. Brit.* diplomalı. *~ nurse.*

certification, *is.* **1.** belge verme, belgeleme, tevsik etme, **2.** belge, ruhsat, **3.** onaylı/tasdikli ifade/beyan.

certificator, *is.* belge veren.

certificatory, *sf.* belgesel, belge niteliğinde, onaylayıcı.

certified, *sf.* **1.** yetkili, ruhsatlı. *a ~ representative.* **2.** onaylı, tasdikli, garantili, (ödenmesi) garanti edilmiş. *a ~ check.* **3.** *Brit.* (a) akıl hastası olduğuna kanunen hükmedilmiş, (b) akıl hastanesine yatırılmış, **4. ~ bill of lading** : onaylı konşimento. **~ carrier** : yetkili nakliyeci. **~ copy** : onaylı suret. **~ mail** : taahhütlü mürasebat (mektup vb.). **~ public accountant** : diplomalı hesap uzmanı/muhasip.

certifier, *is.* onaylayan, tasdik/tevsik eden.

certify, *f.* **-fied, -fying 1.** onaylamak, tasdik etmek. **to ~ a document with an official seal** : bir belgeyi resmî mühürle onaylamak,

2. doğrulamak, teyit/tekit etmek, gerçeklemek. *to ~ the truth of a claim.* **3.** tevsik etmek, resmiyet vermek, **4.** diploma/şehadetname/sertifika/belge/ruhsat/rapor/vesika vermek, **5.** güvence/teminat vermek, garanti etmek, **6.** *Brit.* resmen deli olduğunu ilân etmek, deli raporu vermek, tımarhaneye göndermek. *You should be certified, you're mad.* ***e.a.- 1.*** *endorse, validate, sanction, authenticate,* ***2.*** *confirm, corroborate,* ***5.*** *endorse, guarantee, assure.*

certiorari, *is. huk.* dava celp müzekkeresi : bir mahkemenin gördüğü dava dosyasının bir üst mahkemede incelenmek üzere celbini isteyen müzekkere.

certitude, *is.* kesinlik, kat'iyet, pekinlik, kuşkusuzluk, şüphesizlik, şüpheden azade oluş. ***e.a.-*** *assurance, certainty, confidence, conviction, belief.*

cerulean, *sf.&is.* koyu mavi, lâcivert, gök mavisi. ***e.a.-*** *azure, deep blue, sky blue.*

cerumen, *is. tıp* kulak kiri. ***e.a.-*** *earwax.*

ceruminous, *sf. tıp* kulak kiri+, kulak kiri çıkaran.

ceruse, *is. kim.* üstübeç, kurşun alkali karbonat, $(PbCO_3)_2.Pb(OH)_2$: boya ve cam macunlarında kullanılan zehirli beyaz toz. **basic lead carbonate** *d.d.*

cerussite, *is.* kurşun karbonat cevheri, $PbCO_3$.

cervelat, *is.* sucuk : sığır veya domuz eti, iç yağı ve baharatla yapılır.

cervical, *sf. anat.* boyun+, rahim boynu+. **~ vertebra** : boyun omuru.

cervices, *ç. is. bk.:* **cervix.**

cervicitis, *is. patol.* rahim/döl yatağı boynu iltihabı.

cervine, *sf.* **1.** geyik gibi, geyiğe benzer, **2.** geyik familyasından. ***e.a.- 1.*** *deerlike.*

cervix, *is., ç.* **cervixes/cervices** *anat.* **1.** boyun, **2.** boyuna benzeyen kısım, özellikle rahim/döl yatağı boynu.

Cesarean = Cesarian, *bk.:* **Caesarean.**

cesium = caesium, *is. kim.* **1.** sezyum : yumuşak, nadir alkali maden. Simgesi : Cs, atom ağ. 132.905, atom nu. 55, özgül ağ. (20 C'de) 1.9, erime derecesi 28.5 C. Fotoelektrik gözeler yapmakta kullanılır, **2. cesium 137** : sezyum 137, sezyumun ışınetkin eşizi (izotopu). Kanser araştırma ve tedavisinde kullanılır.

cespitose = caespitose, *sf. bot.* birbirine dolaşmış/karışmış, sık, keçe gibi. **~ly** : sık/dolaşık şekilde.

cess, *is.&gl.f. Brit.* **1.** vergi, mükellefiyet, **2.** *İr. k.d.* talih, şans, **3.** vergi tarh etmek, mükellef kılmak. ***e.a.- 1.*** *tax, lien, assesment,* ***2.*** *luck,* ***3.*** *tax, assess.*

cessation, *is.* durma, kesilme, inkıta, ara, fasıla, son verme/bulma. *a ~ of hostilities.* ***e.a.-*** *discontinuance, stop, pause, ceasing.*

cession, *is.* **1.** terk (etme), devir (etme), ferağ, vazgeçme, bağışlama, (muahede vb. ile) verme, **2.** terk edilen/devredilen/verilen nesne (arazi vb.).

cessionary, *is., ç.* **-aries** *huk.* lehdar : kendisine bir mal terk/ferağ edilen kimse.

cesspit, *is.* lâğım/çöp çukuru.

cesspool, *is.* **1.** lâğım/çirkef çukuru, septik çukur, lâğım bacası, dinlendirme/süzme/çürütme çukuru, **2.** çöplük, mezbele, pislik yuvası.

cesta, *is. İsp.* oyun topunu yakalayıp fırlatmaya mahsus sepetli raket.

c'est-à-dire**, Fr.* yani. ***e.a.- *that's to say, namely.*

c'est la guerre**, Fr.* Harp bu! ***e.a.- *that's war.*

c'est la vie**, Fr.* Hayat bu! ***e.a.- *that's life.*

cestode, *is.&sf.* bağırsak şeridi, asalak kurt+. ***e.a.-*** *tapeworm.*

cestoid, *is.&sf. zool.* şerit+, şerit biçiminde (kurt). ***e.a.-*** *ribbonlike.*

cestos, *is. Brit. bk.:* **cestus**^{1}

cestus^1, *is., ç.* **cesti 1.** kemer, kuşak, (bilhassa eski Yunanistan'da kadınların giydiği) korse, **2.** *mit.* Venüs'ün kemeri (üzeri aşk ilhamı veren şeylerle süslü).

cestus^2, *is., ç.* **cestuses** *(eski Roma)* boksörlerin giydiği deri bağcıklardan yapılmış ve üstünde maden parçaları bulunan eldiven.

cesura, *is., ç.* **cesuras/cesurae** *bk.:* **caesura.**

cetacean, *sf.&is. zool.* **1. cetaceous** *d.d.* memeli deniz hayvanları *(Cetacea)* sınıfına mensup, **2.** memeli deniz hayvanı (balina, yunus balığı vb.).

cetane, *is. kim.* **1.** setan : $C_{16}H_{34}$: alkan serisinden renksiz sıvı hidrokarbon. Eritici olarak ve setan sayısının tayininde kullanılır. **2.** ~

number : setan sayısı, bir dizel motor yakıtının iç yanma niteliğini diğer karışımlarla karşılaştıran sayı. Alfa metilnaftalinin setan sayısı 0, setanınki 100 kabul edilir.

ceteris paribus* = *cet. par*,** *Lât.* diğer hususlar değişmediği takdirde. ***e.a.- *all else remaining the same.*

cetology, *is.* balina bilimi : balinaları inceleyen zooloji dalı. **cetological** : balina bilimsel. **cetologist** : balina bilimi uzmanı.

Cetus, *is. astr.* Balina burcu/takımyıldızı.

Ceylon, *is.* **1.** Seylan (adası). Eski adı : **Serendib**. **2. Sri Lanka**'nın eski adı, **3. ~ese** : Seylanlı, Seylan dili, **3. ~ moss** : Seylan yosunu *(Gracilaria lichenoides).*

Cf, *kim. bk.:* **Californium.**

Cf. = cf. = compare : mukayese ediniz.

c/f = carried forward.

C.F.I. = c.f.i. : cost, freight and insurance.

CG = **1.** Coast Guard, **2.** center of gravity, **3.** Commanding General.

cg = cgm = centigram(s).

CGS = cgs = centimeter-gram-second (system).

chabazite, *is.* kebezit : kırmızı veya renksiz eş altı yüzlü kristaller hâlinde bulunan zeolit minerali : sulu Na-Ca-Al silikat.

Chablis, *is.* Şabli şarabı : beyaz Fransız Burgondi şarabı.

chabouk = chabuk, *is.* kamçı, kırbaç. ***e.a.***- *horsewhip.*

cha-cha = cha-cha-cah, *is., ç.* **-chas**, *f.* **-chaed, -cha-ing 1.** çaça dansı, **2.** çaça oynamak/dans etmek.

chacma, *is. zool.* boz şebek *(Papio comatus)* : G Afrika'da yaşayan gri, kahverengi tüylü, ekinlere zarar veren iri bir tür şebek.

chaconne, *is., ç.* **-connes** *Fr.* eski bir İspanyol dans melodisi, **2.** buna benzer bir tür Barok devri müziği.

chaeta, *is., ç.* **-tae** *zool.* kıl, saç, (bazı kurtlarda) kıla benzer uzantı. ***e.a.***- *bristle, seta.*

chaetognath, *is. zool.* bıyıklı kurtlar *(Chaetognathia)* : ok kurtlarını da içine alan âdeta saydam ok biçiminde vücutlu, bıyıklı, küçük ve hareketli deniz kurtları. **~an/~ous** : bıyıklı kurtlar familyasından.

chaetopod, *is. zool.* kıl ayaklı : kıl ayaklılar sınıfına mensup halkalı kurtlardan herhangi biri.

chafe, *is.&f.* **chafed, chafing 1.** ov(uştur)arak ısıtmak, ısıtmak için ov(uştur)mak. *to ~ cold hands.* **2.** sürterek/ovarak aşındırmak/yıpratmak. *He ~d his shoes on the rocks. The boat ~d her side against the dock.* **3.** sürterek berelemek, tahriş etmek, yara yapmak. *His collar ~d his neck. Her shoes ~d the skin on her feet.* **4.** taciz/tedirgin/rahatsız etmek, canını sıkmak, sinirlendirmek, **5.** *esk.* ısıtmak, **6.** sürt(ün)mek, ov(uştur)mak, **7.** sürtünerek aşınmak, **8. ~ at/under** : taciz/tedirgin/rahatsız olmak, canı sıkılmak, sinirlenmek. *The bus driver ~d at the slow traffic.* **9.** tedirginlik, rahatsızlık, can sıkıntısı, **10.** (sürtünmeden ileri gelen) ısınma, ısı, aşınma, yıpranma, zedelenme, taharrüş. ***e.a.***- *2. abrade. 3. scratch, scrape, rasp, abrade, 4. irritate, annoy, vex, 6. rub, 8. fret, 9. irritation, annoyance, rage, vexation, 10. heat, wear, soreness.*

chafer, *is. Brit.* sert kanatlı iri böcek(lerden herhangi biri).

chaff^1, *is.* **1.** hububat kabuğu, sap kırıntısı, çöp, **2.** (yem olarak kullanılan) saman, **3.** önemsiz şey/sorun/mesele, saçma/zırva söz. **to separate the wheat from the ~** : önemli sorunları önemsizlerinden ayırmak, **4.** bürgü : çiçek ve bazı bitkilerin zar gibi kapçıkları. ***e.a.***- *3. refuse, rubbish.*

chaff^2, *is.&f.* **1.** şaka, lâtife, takılma, **2.** şakalaşmak, şaka yapmak, lâtife etmek, takılmak. ***e.a.***- *1. raillery, teasing, 2. mock, tease, banter, jest.*

chafffer, *is.&f.* **1.** (sıkı) pazarlık (etmek), (fiyat üzerinde) çekişme(k). *to ~ over a price.* **2.** gevezelik etmek, münakaşa etmek, **3.** şaka yapan/takılan kimse, **4.** *esk.* trampa etmek, değiş tokuş yapmak, **5. ~er** : (a) sıkı sıkıya pazarlık eden, çekişen kimse, (b) geveze, zevzek, boşboğaz, gevezelik eden kimse. ***e.a.***- *1. bargaining, haggling, 2. chatter, 4. barter, exchange.*

chaffinch, *is. zool.* ispinoz *(Fringilla coelebs).*

chafing dish, *is.* ocaklı sahan/tas : sofrada yemeği ısıtmaya veya sıcak tutmaya mahsus alttan ısıtılan yemek kabı.

chafing gear, *is. den.* sürtünme azaltıcı (halat vb.).

Chagas disease, *is. patol.* Çagas hastalığı : Amerika'nın tropik bölgelerinde *trypanosome cruzi* adlı mikrobun sebep olduğu ara sıra ateş yükselmesi, lenfavî şişkinlikler ve çok defa kalpte arıza şeklinde beliren bir hastalık. Böcek sokmasıyla bulaşır.

chagrin, *is&gl.f.* **-grined/-grinned, -grining/-grinning 1.** üzüntü, keder, utanç, mahcubiyet, iç sıkıntısı, düş / hayal kırıklığı, gücenme, infial, iğbirar, **2.** üzmek, umudunu kırmak, canını sıkmak, gücendirmek, küstürmek, düş/hayal kırıklığına uğratmak, **3.** *esk. bk.:* **shagreen** (1). ***e.a.****- 1. disappointment, humiliation, mortification, vexation, distress, dismay, shame.*

NOT : **CHAGRIN, DİSAPPOINTMENT, HUMILIATION, MORTIFICATION, VEXATION**, ruhen duyulan üzüntü, keder, sıkıntı, düş kırıklığı vb. gibi hâlleri belirtirler. Üzüntü ve utanç verici bir hâle sebep olan şahsın duyduğu his **CHAGRIN**, kendi kusuru olmadan beklediği, umduğu, çok istediği bir şeyi elde edemeyen kimsenin duyduğu his **DISAPPOINTMENT** ile ifade edilir. **HUMILIATION** başkalarının gözünde itibarını kaybetmekten doğan üzüntü ve utanç, **MORTIFICATION** ise bunun çok daha ağırı, rezil olma, utancından yerin dibine geçme demektir. **VEXATION**, kontrolu dışındaki bir olay dolayısıyla duyulan orta derecedeki can sıkıntısı, üzüntü, sinirlenme anlamına gelir.

chain, *is.&gl.f.* **1.** zincir. ~ **armor** : zincirden örülmüş zırh. ~ **belt** : zincir kayış. ~ **of command** : komuta zinciri. **watch ~** : saat kösteği. **~-locker** *den.* zincir dolabı. **~-pump** : çalparalı zincir tulumbası, **2.** bağ, ayak bağı, köstek, bağlayıcı nesne. *the ~ of timidity.* **3. ~s** : (a) (mahpusların ayağına takılan) zincir, bukağı, köstek. **put in ~s** : zincire vurmak. (b) esaret, kölelik. *to live one's life in ~s.* **4.** dizi, silsile. **a ~ of events** : olaylar dizisi. **~ of ideas/toughts** : fikirler/düşünceler silsilesi, **5.** sıra (dağ), (dağ) silsile(si). **mountain ~** : sıradağ, sağ silsilesi, **6.** tek yönetim altındaki kurumlar dizisi/zinciri. **~ store** : mağazalar dizisi/zinciri. *~ of hotels/shops.* **7.** *kim.* atom dizisi/zinciri : aynı elemanın (çoğunlukla karbonun) zincir gibi birbirine bağlı iki veya daha fazla atomu. *bk.:* **ring**^{1} (16), **8.** (a) ölçme zinciri. **Gunter's ~ = surveyor's ~** : toplam uzunluğu 66' (20.12 m) olan yüz parçalı ölçme zinciri. **engineer's ~ = Ramden's ~** : toplam uzunluğu 100' (30.48 m) olan yüz parçalı ölçme zinciri. (b) 66 veya 100 kademlik uzunluk, **9.** kar zinciri, **10.** zincirlemek, zincire vurmak, zincirle bağlamak, zincir takmak. **to ~ a dog to a post** : köpeği zincirle direğe bağlamak. **~ up** : zincire/zincirle bağlamak, **11.** alıkoymak, ayak bağı olmak, (serbest hareketini) engellemek, (serbestliğini) sınırlandırmak, (bir yere) bağlamak. *His work ~ed him to his desk.* **12.** (oya örerken) zincir çekmek. ***e.a.****- 2. bond, 3. (a) fetters, shackle, bonds, (b) captivity, bondage, servitude, 4. sequence, 10. bind, fasten, 11. confine, restrain, fetter.*

chainbearer, *is. bk.:* **chainman.**

chain gang, *is. ABD* zincire vurulmuş (olarak çalışan) mahkûmlar.

chain letter = pyramid letter, *is.* zincirleme mektup : alıcısı tarafından kopyaları başkalarına gönderilen mektup.

chain lightning, *is. ABD* çok dallı şimşek.

chain mail, *bk.:* **mail**^{2} (1).

chainman, *is., ç.* **-men** (arazi ölçüsünde) ölçü zincirinin bir ucunu tutan kimse. **chainbearer** *d.d.*

chain of command, *is.* meratibisilsile : yetki sırasına göre makam ve rütbeler. *a military ~ ~ ~.*

chain pickerel, *is. zool.* benekli turna (balığı) *(Esox niger)* : KD Amerika sularında yaşayan iri, yeşilimsi siyah renkte ve koyu benekleri olan bir cins balık.

chain printer, *is.* zincirli baskı makinesi.

chain reacting, *sf.* zincirleme etkileşen/tepkileşen.

chain reaction, *is.* **1.** *fiz.* zincirleme tepkileşim, **2.** *kim.* zincirleme tepkime, **3.** zincirleme olaylar : birinin oluşu ötekinin vukuuna yol açan olaylar dizisi.

chain reactor, *is. bk.:* **reactor** (4).

chain rule, *is. mat.* zincir kuralı : bir işlev işlevinin türevini işlemlemeye yarayan kural.

chain saw, *is.* zincir testere.

chain shot, *is.* makas gülle.

chainsman, *is., ç.* **-men** *den.* zincirci, derinlik ölçmede ölçü zincirini tutan adam. ***e.a.****- leadsman*

chain-smoke, *f.* **-smoked, -smoking 1.** aralıksız/birbiri ardınca sigara içmek, sigaranın birini söndürmeden ötekini yakmak, **2. chain-smoker = chain smoker** : koyu tiryaki, aralıksız sigara içen.

chain stitch, *is.* zincir işi, zincir dikiş.

chain store, *is.* çok şubeli mağaza, birçok yerde şubeleri olan mağaza, böyle mağazaların bir şubesi.

chain wale = chain-wale, *is. bk.:* **channel**^{1} (11).

chair, *is.&gl.f.* **1.** sandalye, iskemle. **club ~ = easy ~ = arm-~** : koltuk. **deck-~** : şezlong. **folding-~** : açılır kapanır sandalye. **high-~** : bebeğin oturak sandalyesi. **rocking-~** : salıncak sandalye. **grandfather ~** : yastıklı koltuk. **self-propelling ~ = wheel ~** : tekerlekli sandalye. **~-bed** : yataklı koltuk. **~-borne** *argo* savaşa girmeyip yazıhanede çalışan subay, **2.** makam, (iktidar anlamında) sandalye/koltuk, **3.** (profesör, yargıç vb. için) kürsü. *He holds a ~ of chemistry in that university.* **4.** başkanlık sandalyesi/makamı, başkan. *The speaker addressed the ~.* **to be in the ~ = to occupy/fill the ~** : başkanlık (makamını işgal) etmek, **5.** *bk.:* **electric chair**. **6.** *bk.:* **sedan chair**. **7. take the ~** : (toplantıya) başkanlık etmek, başkanlık/riyaset kürsüsüne geçmek. **leave/vacate the ~** : oturuma son vermek, **8.** sandalyeye oturtmak/yerleştirmek, **9.** makama geçirtmek, yetki/salâhiyet/mevki vermek, **10.** başkanlık/riyaset etmek. *to ~ a committee.* **11.** *Brit.* omuzda taşımak, iskemlesiyle beraber kaldırıp taşımak. *When he won the race his supporters ~ed him round the field.*

chair car, *is.- d.y.* **1.** yolcu vagonu, **2.** *k.d. bk.:* **parlor car.**

chairman, *is., ç.* **-men**, *gl.f.* **-maned/-manned, -maning/-manning 1.** başkan, reis, **2.** tekerlekli sandalye sürücüsü, **3.** (toplantıya, komisyona vb.) başkanlık/riyaset etmek, **4. ~ship**: başkanlık.

chairperson, *is.* başkan (çok defa **chairwoman** yerine kadın başkan anlamında kullanılır).

chairwoman, *is., ç.* **-women** (kadın) başkan.

chaise, *is.* **1.** hafif gezinti arabası (atlı, iki tekerlekli), **2.** *bk.:* **post chaise**, **3.** şezlong, **4. chaise d'or** *d.d.* XIV. yy. Fransız altın parası.

chaise longue, *is., ç.* ***chaise(s) longues*** şezlong, uzun sandalye. **chaise lounge** *d.d.*

chalaza, *is., ç.* **-zas/-zae** bağcık : **1.** *zool.* yumurta sarısını kabuğa bağlayan iki albüminli bağcıktan her biri, **2.** *bot.* tohumu zara/kabuğa bağlayan bağ, **3. chalazal** : bağcık yakınında bulunan.

chalazion, *is.* göz kapağı uru.

calcanthite, *is.* bakır sülfat cevheri, CuSO4.5H2O.

Chalcedon, *is.* Kadıköy'ün eski adı. **~ian** : Kadıköylü.

chalcedony, *is., ç.* **-nies** alaca akik, Kadıköy taşı, kalsedon : beyaz grimsi renkte ince kristalli yarı saydam kuartz.

chalcid fly, *is. zool.* vazvaz *(Chalcididae)* : zarkanatlılardan parlak bakır renkli, larvası diğer böceklerden asalak geçinen bir tür sinek. **chalcid** *d.d.*

chalco-, *ön ek* "bakır". *ör.: Chalcolitic.*

chalcocite, *is.* bakır sülfit cevheri, Cu2S.

chalcographer = chalcographist, *is.* bakır oymacısı.

chalcographic(al), *sf.* bakır oymacılığı.

chalcography, *is.* bakır/pirinç oymacılığı, hakkâklık.

chalcolite, *is. bk.:* **torbernite.**

Chalcolithic, *sf.* Bakır Çağı+.

chalcopyrite, *is.* kalkopirit, bakır demir sülfit, CuFeS2 : en önemli bakır cevheri. Pirinç sarısı kristal veya kütleler hâlinde bulunur.

Chaldea, *is.* Kalde (ülkesi) : aşağı Fırat-Dicle vadisi.

Chaldean, *sf.&is.* **1.** Kaldeli, Keldanî : eski Babilonya'nın Samî ırka mensup halkı, **2.** müneccim, büyücü, yıldız falcısı, **3.** Kalde ülkesine ait, **4.** müneccimlikle /büyücülükle ilgili. **Chaldaic** *d.d.*

chaldron, *is.* (kömür, kireç vb. tartmakta kullanılan) eski bir İngiliz ölçüsü : 32-36 kile/buşel.

chalet, *is., ç.* ***chalets Fr.*** **1.** dağ kulübesi : İsviçre'de Alplerde çobanlara mahsus kulübe, **2.** alçak ve geniş saçaklı çiftlik evi/villa/köşk/dağ evi.

chalice, *is.* **1.** (şiirde) kadeh, **2.** (kiliselerde) ayin esnasında kullanılan şarap kadehi, **3.** kadeh biçiminde gonca, **4. chaliced** : kadeh biçimli.

chalk, *is.&sf.&f.* **1.** tebeşir. *The teacher wrote with a stick/piece of ~.* **colored ~** : renkli tebeşir, **2.** tebeşirle konan işaret. **~ line** : tebeşirlenmiş iple çizilen çizgi, **3.** veresiye verilen her içki/yemek/çay vb. için çekilen çizgi, **4.** tebeşirli, tebeşirle yazılmış/yapılmış /çizilmiş, **5.** tebeşirle çizmek/yazmak/işaretlemek, **6.** tebeşir sürmek, tebeşirlemek, **7.** tebeşirle beyazlatmak/karıştırmak, **8.** beyazlatmak, ağartmak, rengini açmak, rengi atmak. **Terror ~ed her face** : Korkudan benzi kül gibi oldu. **9.** (boya, havanın etkisiyle) ufalanmak, dökülmek, **10. ~ out** : (a) (bir şeyin) resmini/plânını yapmak, (b) (bir şeyi) kabataslak anlatmak, ana hatlarıyla açıklamak. *The general ~ed out his plan of attack.* **11. ~ up** : (a) (sayı/puan) kazanmak/kaydetmek. *We've ~ed up more points than any other team this year.* (b) ...-den ileri gelmek, sebebi...olmak, -e atfetmek/yükletmek. *His poor performance was ~ed up to his lack of practice.* **12. as different as ~ and cheese** (veya *Brit.*: **as like as ~ to cheese**) *k.d.* kat'iyen birbirine benzemez, zerre kadar ilgisi yok, aralarında dağlar kadar fark var. *They are as different as ~ and cheese.* **13. He doesn't know ~ from cheese** : Onun dünyadan haberi yok/Elifi görse mertek sanır/Kara cahilin biridir/Hiçbir şey bilmez/Şapı görse şeker sanır. **14. be better than (sth) by a long ~** : kat kat/fersah fersah iyi olmak. **A is better than B by a long ~** : A, B'den kat kat/fersah fersah iyidir. **15. ~-like** : tebeşir gibi, **16. not a long ~** : ne gezer, ne münasebet, tam tersi. *"Will Ali win the race?" "Not a long ~!"* **17. ~ talk** : tahtaya tebeşirle resim ve şekiller çizerek konuşmak.

chalkboard, *is.* kara tahta. ***e.a.-*** *blackboard.*

chalkstone, *is. patol.* kireçleşme : bilhassa nikrisli hastaların eklem ve dokularında kireç birikimi. ***e.a.-*** *tophus.*

chalky, *sf.* **chalkier, chalkiest 1.** tebeşirli, tebeşir gibi, tebeşire benzer, **2.** kireçli. **~ soil** : kireçli toprak.

challah, *is., ç.* **challahs/challoth** yumurtalı ekmek : Yahudilerin Sebt gününde pişirdikleri ekmek. **hallah, chaleh** *d.d.*

challenge^1, *is.* **1.** meydan okuma. *He accepted his friend's ~ to swim across the river.* **to issue (or put out) a ~** : meydan okumak. **~-cup** : onur kupası. **~-match** : intikam maçı, **2.** çetin iş, mücadele, yarışma, büyük çaba/emek/gayret ve sebat isteyen ve başarıldığında şeref/itibar kazandıran iş. *Exploring outer space is a ~ to mankind. This work is a ~ to me.* **3.** düelloya/dövüşe davet, **4.** izaha/ispata davet. *a ~ to the treasurer to itemize expenditure.* **5.** *As.* nöbetçinin "dur!" emri, kimlik veya parola sorması. *The stranger was met a ~ at the town's gates.* **6.** *huk.* yargıcı veya jüriyi reddetme, **7.** *ABD* (a) oyun hükümsüz olduğu iddiası, (b) oy verenin yasal yeterliği olmadığı iddiası, (c) bir şeyin yasalara/yöntemlere/törelere uygun olmadığı iddiası. *The election of the new government was met by a ~ from its opponents.* **8.** mücadele azmini artıran zorluk; ilgi/dikkat/düşünce gerektirme niteliği. *This job is too dull, I want one with more ~.* **9.** (avcılıkta) avın izini bulan köpeğin havlaması, **10.** *ilet.* kimlik sorma işareti (örneğin radarda).

challenge^2, *f.* **-lenged, -lenging 1.** meydan okumak, mücadeleye/yarışmaya/müsabakaya/düelloya davet etmek, "hodri meydan!" demek. *I ~d him to a game of tennis.* **to ~ s.o.** : birine meydan okumak, **2.** gerektirmek, iddia/talep etmek. **an event that ~s explanation** : açıklanması gereken bir olay, **3.** şüphe uyandırmak, geçerli olmadığını savunmak, şüphe/itiraz etmek. **to ~ s.o.'s authority** : birinin yetkili olmadığını iddia etmek, **4.** *As.* "dur!" emri vermek, kimlik veya parola sormak. *The sentry ~d the stranger at the gates.* **5.** *huk.* yargıcı/jüri üyesini reddetmek. *We have decided to ~ Mr. Brown because we do not believe he will be fair to the person we are representing in court.* **6.** (ilgi vb.) uyandırmak, canlandırmak, çekmek, celbetmek, üzerinde toplamak. **a matter that ~s attention** : dikkat çeken bir husus. **Math ~s him but history bores him** : Matematik ilgisini çekiyor, tarih ise ona usanç veriyor. **7.** *ABD* (a) oy pusulasının geçersizliğini iddia etmek, (b) seçmenin kanunen yetersiz olduğunu iddia etmek, **8.** *esk.* hak iddia etmek, **9.** itirazda bulunmak, doğru/yasal olmadığını savunmak. *He ~ed the justice of the new law.* **10.** (av köpeği) kokuyu alınca havlamak, **11.** çalışma/mücadele/yarışma azmi ve isteği vermek, çalışma hırsını körüklemek, yeteneklerini gösterme fırsatı vermek. *This difficulty ~s my mind to find an answer. I like to study something if it really ~s me.* ***e.a.-*** *1. defy, dare, brave, call to combat, 2. require, demand.*

challengeable, *sf.* meydan okunabilir, tartışılabilir, itiraz/reddedilebilir.

challenger, *is.* meydan okuyan/düelloya davet eden kimse, rakip, müsabık, iddialı oyuncu/yarışmacı.

challenging, *sf.* **1.** ilginç, yeniliklerle dolu, düşündürücü, yeni ufuklar açan, mücadele/çalışma azmini artıran. **a ~ idea** : ilginç/düşündürücü bir fikir. *His new book is full of ~ ideas.* **2.** davetkâr, tahrik edici, kışkırtıcı, büyülü, sehhar, füsunkâr. *a ~ smile. She's a ~ woman, isn't she!* **3.** çetin, zor, zahmetli, çok emek/çaba/gayret/sebat isteyen. *This is a very ~ attempt. A ~ game. She performed the most ~ task without a mistake.* **4. ~ly** : ilginç bir şekilde, tahrik edercesine, kışkırtırcasına, çok emek/çaba isteyecek bir şekilde. ***e.a.***- *2. provocative, intriguing, fascinating.*

challis = challie = chally, *is.* yün, pamuk veya reyondan dokunmuş düz veya desenli yumuşak kumaş.

chalone, *is. fizy.* fizyolojik faaliyeti önleyen/azaltan iç salgı.

chalumeau, *is.* **1.** ilkel klârnet, **2.** klârnetin en pes perdesi.

chalutz, *is., ç.* **-lutzim** *bk.:* **halutz.**

chalybeate, *sf.&is.* **1.** demirli, içinde demir tuzları bulunan, **2.** demirli su veya ilâç.

chalybite, *is. bk.:* **siderite** (1).

cham, *is. esk.* kağan, han. ***e.a.***- *khan.*

chamade, *is. esk.- As.* (davul veya trampetle) mütareke veya geri çekilme işareti.

chamaephyte, *is. bot.* tomurcukları toprağa yakın olan kalımlı bitki.

chamber, *is.&gl.f.* **1.** oda, özel oda, yatak odası. *She retired to her ~.* **2.** daire, saray veya resmî konut odası, **3.** (meclis/komisyon/yönetim kurulu) toplantı odası, **4. ~s** : (a) yargıç odası, yargıcın duruşma dışı konularda çalıştığı özel oda. **in ~s** : yargıcın özel odasında. (b) İngiltere'de avukatların müvekkilleriyle görüşme odası, **5.** yasama meclisi, teşriî meclis. **the upper ~ of the legislature** : Senato. **6.** bölme, boşluk, hücre. *a ~ of the heart.* **air ~** : hava hücresi. **combustion ~** : yanma hücresi, **7.** (kanal vb.) su bölmesi, iki kapı veya set arasındaki kısım, **8.** fişek yatağı, **9.** mermi yuvası, **10.** odaya koymak/kapatmak, **11.** oda vermek/temin etmek, **12. ~ music** : oda müziği, küçük salon konseri, **13. ~ of commerce** : ticaret odası, **14. ~ of deputies** : millet meclisi, mebusan meclisi, **15. ~ orchestra** : oda orkestrası, **16. ~ pot** : oturak, lâzımlık.

chambered, *sf.* odalı. **~ nautilus** *bk.:* **nautilus** (1).

chamberlain, *is.* **1.** mabeyinci, teşrifatçı, **2.** kâhya, kethüda, **3.** muhasebeci, haznedar, **4. ~ship** : mabeyincilik, kâhyalık, kethüdalık, haznedarlık.

chambermaid, *is.* oda hizmetçisi.

chambray, *is.* iki renk iplikle dokunmuş pamuklu/ipekli veya keten kumaş.

chameleon, *is. zool.* **1.** bukalemun, **2. American ~** : Amerika bukalemunu *(Anolis carolinensis),* **3.** *mec.* çabuk fikir/karar değiştiren kimse, **4. ~ic** : bukalemunvari, bukalemun gibi, kararsız, sebatsz, dönek, çabuk fikir/karar değiştiren. ***e.a.***- *4. inconstant.*

chamfer, *is.&gl.f.* **1.** şev, oluk, kanal, yiv. **~ bit** : havşa. **~ plane** : pah rendesi, **2.** oluk açmak, şevlemek, kenarını kırmak, pahını almak, **3. ~ed** : oluklu, şevli, **4. ~er** : köşe kırıcı, pah kalemi.

chammy, *is., ç.* **-mies**, *gl.f.* **-mied, -mying** *bk.:* **chamois** (2-6).

chamois, *f.&is., ç.* **chamois/chamoix** **1.** *zool.* dağ keçisi *(Rupicapra rupicapra)* : Kafkaslarda ve Avrupa'nın yüksek dağlarında yaşar. **2.** güderi, dağ keçisi derisi, **3.** güderi parçası, **4.** güderi taklidi pamuklu kumaş, **5.** deriden güderi yapmak, **6.** güderilemek, güderi ile ovmak/parlatmak. ***e.a.***- *2-6. chammy, shammy, shamoy.*

chamomile, *is. bk.:* **camomile.**

champ, *is.&f.* **1.** ısırma(k), çiğneme(k), **2.** dişleme(k), gürültü ile ısırıp çiğneme(k), **3.** çene ve dişleri çiğner gibi oynatmak/hareket ettirmek, **4.** sabırsızlanmak. *The train was late and the passengers were ~ing to get home.* **5. ~ at the bit** : (a) sabırsızlanmak, içi içine sığmamak, sabırsızlıktan yerinde duramamak, sinirlenmek. *He was ~ing at the bit.* (b) (at) biteviye gemini çiğnemek, **6.** *k.d.* şampiyon (**champion**'un kısaltılmışı), **7. ~er** : gürültü ile çiğneyen, hatır hutur yiyen kimse.

champac = champak, *is. bot.* Hint manolyası *(Michelia champaca)* : sarı, güzel kokulu çiçekler açan, kerestesi makbul bir ağaç.

champagne, *is.* **1.** şampanya, **2.** köpüklü şarap.

champaign, *is.&sf.* **1.** ova, sahra, kır, **2.** açık ve düz (arazi), **3.** *esk.* harp sahası, savaş alanı/meydanı.

champerty, *is. huk.* davada kâr ortaklığı : kazanıldığı takdirde kârı paylaşmak şartıyla bir kimsenin kendini ilgilendirmeyen bir davayı üzerine alması. **champertous** : kâr ortaklığı sağlayan.

champignon, *is., ç.* ***-pignons*** *Fr.* mantar. ***e.a.***- *mushroom.*

champion, *sf.&is&gl.f.* **1.** şampiyon, **2.** birinci, yarışma birincisi , en iyi dereceyi alan, **3.** resmî bir yarışmada/müsabakada belirli puanı tutturan hayvan, **4.** savunucu, müdafi, mücadeleci : bir kimseyi veya fikri/ilkeyi savunan kimse, **5.** vuruşan, savaşçı, muharip, mübariz, müsabık, **6.** savunmak, müdafaa etmek, öncülüğünü/savunuculuğunu yapmak, tarafını tutmak, desteklemek, **7.** *Brit.- argo* çok iyi, fevkalâde. *"How do you feel?" "Champion, thank you!"* **8.** *esk.* meydan okumak. ***e.a.***- ***1.*** *winner, victor,* ***4.*** *defender, protector, vindictor,* ***5.*** *fighter, warrior,* ***6.*** *defend, support, maintain, advocate, fight for,* ***8.*** *defy.*

championship, *is.* **1.** birincilik, şampiyonluk, en iyi derece. *to win a ~. World ~,* **2.** savunma, destekleme, tarafını tutma. *His ~ of women's rights is well known.* **3.** **~s** : şampiyonluk maçları. *Tennis ~s.*

champy, *sf.* gürültü ile çiğneyen, hapır hupur yiyen.

chance, *is.&sf.&f.* **chanced, chancing** **1.** şans, tesadüf, rast gelme. **to leave everything to ~** : her şeyi tesadüfe bırakmak. **to stand a ~** : başarı şansı olmak. **to have an even ~** : eşit şansa sahip olmak, **2.** kısmet, talih, kader. *~ plays an important part in many card games.* **He never had a ~ in life** : Hayatta talihi yaver gitmedi. **The ~s are against me** : Kısmetimde yokmuş. **3.** olasılık, ihtimal, imkân. *A 50 percent ~ of success.* **He hasn't the ghost of a ~ of succeeding** : Başarmasına imkân/ihtimal yok. **He hasn't much ~ of winning** : Kazanma olasılığı pek zayıf. **4.** fırsat. **to give s.o. a ~** : birisine fırsat/imkân vermek. **Now is your chance** : Şimdi fırsat senin elinde. **to keep an eye on the main ~** : fırsatı kaçırmamak/fırsatlardan yararlanmak. **This is a big ~** : Fırsat bu fırsat. **to miss a ~** : fırsatı kaçırmak, **5.** (beyzbol vb.) sıra, oyun sırası, **6.** risk, riziko, bir işin istenmeyen sonuca varma tehlikesi. **take a ~** : tehlikeyi/riski göze almak, (başarı şansı az olmasına rağmen) bir kere denemek. **take a long ~** : büyük tehlikeye atılmak. **That's a ~ I'll have to take** : Bu tehlikeyi göze alacağım, **7.** **~s** : olasılık, olabilirlik, ihtimal. **The ~s are that** : Belki de, olabilir ki, muhtemelen, çok muhtemeldir ki. *The ~s are that he hasn't heard the news yet.* **Take one's ~s** : (işi) talihe/tesadüfe bırakmak/talihini denemek/tehlikeyi göze alıp girişmek. **~s are against him** : Talihi yardım etmiyor/Şansı yok/Tesadüfler onun aleyhinde. **~s are against that happening** : Bunun olmasına pek ihtimal yoktur. **8.** tedasüfî, rastgele. **a ~ meeting** : rastgele buluşma. **a ~ acqaintance** : tesadüfî tanışma, **9.** *esk.* felâket, facia, **10.** tesadüfen (vaki) olmak/meydana gelmek, şans eseri olmak, rast gelmek. **If you ~ to see him** : Eğer onu görecek olursanız. **It ~d that our arrivals coincided** : Tesadüfen gelişimiz aynı zamana rastladı. **11.** *gen.* **~ it** *k.d.* (bir kere) denemek, şansa/tesadüfe bırakmak, göze almak. **I'll have to ~ it, whatever the outcome** : Sonu ne olursa olsun, onu deneyeceğim. **to ~ one's luck/one's arm** : talihini denemek, **12.** **~ on/upon** **(s.o.)** : (birine) rastlayıvermek, tesadüfen karşılaşmak, **13.** **by ~** : tesadüfen, kazara. **by any ~** : talihin yardımı ile, iyi bir tesadüf eseri olarak, Allah kısmet ederse. *Shall we see you there by any ~?* **by mere ~** : sırf tesadüf eseri olarak, **14.** **on the ~ that** : ümidiyle, zayıf bir ihtimalle, **15.** **on the (off) chance** : çok zayıf bir ihtimalle, belki...diye, ...takdirde. **I went to the library on the off ~ seeing him there** : Belki de onu görürüm diye kütüphaneye gittim. **On the ~ off your returning** : Şayet geri dönerseniz/Döndüğünüz takdirde... ***e.a.***- ***2.*** *accident, fortuity, luck, fortune,* ***3.*** *contingency, probability, possibility,* ***4.*** *opening, opportunity,* ***6.*** *risk, hazard,* ***7.*** *probability,* ***8.*** *casual, accidental, fortuitous,* ***9.*** *mishap,* ***10.*** *befall, happen,* ***11.*** *risk.* ***k.a.***- ***1.*** *necessity.*

chanceful, *sf.* **1.** tesadüfî, şans/talih eseri, **2.** *esk.* tehlikeli, riskli. ***e.a.***- ***1.*** *eventful,* ***2.*** *hazardous.*

chancel, *is.* kilisede mihrabın yanında din adamlarına ve koruya ayrılan kısım.

chancellery, *is., ç.* **-leries 1.** şansölye (mevkii, makamı), **2.** kançılarya, elçilik kançılaryası.

chancellor, *is.* **1.** (B. Almanya'da) başbakan, şansölye, **2.** (krallık, asilzade veya elçilikte) sekreter, saray kâtibi, elçilik kançılaryası, **3.** (bazı Amerikan üniversitelerinde) rektör, idarî işler müdürü, **4.** *Brit.* üniversitenin fahrî rektörü. **vice ~** : üniversite rektörü. **Lord ~** : Lordlar Kamarası Başkanı ve Adalet Bakanı. *The most important judge in Britain is the Lord ~.* **5.** *ABD* yüksek mahkeme yargıcı, **6. ~ of the Exchequer** *Brit.* Maliye Bakanı. *~ of the the Exchequer deals with taxes and government spending.* **7. ~ship** : şansölyelik, şansölye makamı; yüksek rütbeli yargıçlık.

chance-medley, *is.* **1.** *huk.* vuruşma, arbede, anî çıkan ve ekseriya nefis müdafaası uğrunda adam öldürmekle sonuçlanan kavga, **2.** beklenmedik/anî eylem/olay.

chancery, *is., ç.* **-ceries 1.** *ABD* (a) **Court of ~** *d.d.* adalet ve eşitlik kurallarını uygulayan mahkeme, (b) resmî yasalara ek olarak kurulmuş adlî kurallar ve emsal kararları, **2.** *Brit.* (a) 1873'ten önce : Lordlar Kamarasından sonra en yüksek mahkeme, (b) 1873'ten beri : **High Court of Justice** (Yüksek Adalet Mahkemesi)'nin beş bölümünden biri, **3.** *bk.:* **chancellery**, **4.** evrak ve arşiv dairesi, **5. in ~** : (a) yüksek mahkemede görülmekte olan, (b) (güreşte) başı hasmının kollarına sıkışmış, (c) başı belâda, güç/ümitsiz/utandırıcı durumda, **6. put one's head in ~** : kapana kısılmak, **7. ward in ~** : mahkeme vesayetindeki yetim çocuk.

chancily, *zf.* şansa/talihe bağlı olarak, sonu tehlikeli/şüpheli bir şekilde.

chanciness, *is.* şansa/talihe bağlılık, sonu tehlikeli/şüpheli oluş.

chancre, *is. patol.* yenik, frengi yeniği/çıbanı.

chancroid, *is. patol.* **soft chancre** *d.d.* yumuşak yara/çıban : tenasül organında *Hemophilus ducreyi* bakterilerinin sebep olduğu frengi ile ilgisi olmayan çıban. **~al** : yumuşak yara şeklinde.

chancrous, *sf. patol.* yenikli, frengi yeniği olan.

chancy, *sf.* **-cier, -ciest 1.** tehlikeli, talih/şans işi, riskli, rizikolu, sonu belirsiz/şüpheli, **2.** *İsk.* talihli, şanslı. ***e.a.*** *- 1. uncertain, risky, 2. lucky.*

chandelier, *is.* avize.

chandelle, *is., ç.* **-delles**, *gs.f. hv.* **1.** şandel : tırmanma dönüşü : uçağın dik tırmanma sırasında hız kaybına kadar yaptığı dönüş, **2.** tırmanırken dönmek /dönüş yapmak.

chandler, *is.* **1.** tacir, tüccar. **ship's ~** : gemi levazımatçısı, kumanyacı. **corn ~** : zahire tüccarı, **2.** mumcu, mum yapan/satan kimse, **3.** *Brit.* perakendeci, bakkal, perakende zahire tüccarı, **4. ~ing** : tüccarlık. ***e.a.*** *- 1. trader, dealer, 3. shopkeeper.*

chandlery, *is., ç.* **-dleries 1.** mum deposu, depo, antrepo, **2.** ticarethane, bakkaliye, perakendeci dükkânı.

chanfron, *is.* at başlığı, atın başını koruyan zırh.

chang, *is.* **1.** *Brit.- k.d.* gürültü, şamata, şangırtı, **2.** Tibet birası, **3. catty** *d.d.* Çin ve GD Asya'da kullanılan ağırlık ölçüsü, 680 g.

change^1, *f.* **changed, changing 1.** değiş(tir)mek. **You've ~d such a lot since I last saw you** : Seni görmeyeli ne kadar değişmişsin! **to ~ the scene/subject/color. ~ ends** : yer/konu/renk değiştirmek. **I couldn't wish it ~d** : Bu duruma razıyım. **2.** *gen.* **~ into/out of** : elbise değiştirmek. *I'm just going to ~ into something more comfortable.* **3.** değiş tokuş etmek, trampa etmek, **4.** (yatak takımlarını, çocuk elbisesini vb.) değiştirmek. *How often do you ~ your bed?* **5. ~ to/into** : dönüş(tür)mek, tahvil/tahavvül etmek, çevir(il)mek. *The witch ~d the prince into a cat. Summer ~d to autumn. His wife's death ~d him suddenly from a young man into an old one.* **~ from bad to worse** : (gittikçe) fenalaşmak/daha beter olmak. **~ for the better** : iyileşmek, iyiliğe yüz tutmak. **~ for the worse** : fenalaşmak, kötülüğe yüz tutmak, **6.** aktarma yapmak : bir taşıttan inip öbürüne binmek. *We ~d the plane in Paris to fly to New York. I had to ~ from a train to a bus for part of the journey.* **All ~!** Herkes insin! (Aktarma yapılacak.) **7.** (para) boz(dur)mak. *Can you ~ a ten-dollar bill for me?* **8.** para değiştirmek/çevirmek, bir ülke parasını başka ülkeninki ile değiştirmek. *We ~d U.S dollars into*

Swiss Francs in Bern. **9.** başkalaşmak, şekil değiştirmek. *The moon has ~d.* **10.** bozulmak, **11. ~ about** : değişip durmak, habire değişmek, **12. ~ color** : (a) kızarmak, (b) rengi solmak/sararmak, **13. ~ front** : (a) *As.* cephe değiştirmek, taarruz yönünü değiştirmek, (b) tutumunu/inanışlarını/ilkelerini değiştirmek, **14. ~ gear** : *Brit.* vites değiştirmek (ABD'de **shift gears** denir). **~ down/up** : vites küçültmek/büyütmek. **15. ~ hands** : el değiştirmek, iyeliği başkasına geçmek, **16. ~ off** : sıra ile rol yapmak, birbiri arkasına iki rol/iş yapmak veya çalgı çalmak, sıra ile kâh çalışıp kâh dinlenmek, **17. ~ one's mind** : fikrini/kararını değiştirmek, **18. ~ one's tune/note** : pişman/nadim olmak. *You say you won't speak to me again, but you'll soon ~ your tune.* **19. ~ over** : usul/tarz değiştirmek, bir usulden öbürüne geçmek, **20. ~ sides** : taraf/parti değiştirmek, öbür partinin üyesi olmak, **21. ~ step** : (yürüyüşte) adım değiştirmek. ***e.a.- 1.*** *modify, alter, wary, convert, transform, transmute, replace,* ***7&8.*** *exchange.*

change^2, *is.* **1.** değiş(tir)me, tadil/tebdil etme. **~ of front** *As.* cephe değiştirme, *mec.* yüz geri etme, fikir/durum değiştirme. **to have a ~ of heart** : fikir değiştirmek. **a ~ for the better/worse** : iyileşme/kötüleşme. *The doctor said the girl had taken a ~ for the better but was still seriously ill.* **2.** değişiklik, değişim, tadilât, tebeddülât. *a ~ in daily routine.* **~ of address** : adres değişikliği. **~ of air** : hava değişimi. **~ of life** : (kadınlarda) âdet kesilmesi, yaş dönümü. **It makes a ~** : O zaman iş değişir. **3.** dönüş(tür)me, tahvil, tahavvül, **4.** yenilik, hoşa giden değişiklik. **for a ~** : değişiklik/yenilik olsun diye. *Let's try a new restaurant for a ~.* **5.** bozukluk, bozuk para, paranın üstü. **How much have you got in ~ ?** Ne kadar bozukluğun (bozuk paran) var? **Here is your ~** : İşte paranızın üstü. *Can you give me ~ for $ 1?* **small ~** : ufak/bozuk para. **~ purse** : bozuk para çantası. **No ~ given** : Para bozulmaz. **Keep the ~** : (Paranın) üstü (sende) kalsın, **6.** değişik (yeni/temiz) elbise, yedek elbise. **He brought a ~ of clothes** : Yedek elbise getirdi. **I need a ~ of clothes** : Elbise değiştirmeliyim. **7.** aktarma, nakil, **8. get no ~ out of (s.o.)** *k.d.* (bir kimseden) yardım/muavenet görmemek. **You won't get much ~ out of me!** Benden sana pek hayır yok/Sana pek yardım edemem/benden medet umma. **9. ring the ~s** : (a) çanları (değişik sıra ile) çalmak, (b) *Brit.* tavrını/tutumunu/bir işi yapış tarzını değiştirmek, her türlü olanağı denemek, her çareye başvurmak. ***e.a.- 1-3.*** *alteration, transformation, mutation, permutation, vicissitude, substitution, conversion, exchange, replacement.* ***k.a.- 1-3.*** *permanence.*

changeable, *sf.* **1.** değiş(tiril)ebilir, tebdil/tahvil/tadil edilebilir. *a clause in the contract ~ at will.* **2.** kararsız, istikrarsız. *~ weather.* **3.** dönek, **4.** yanar döner, şanjanlı. *~ silk.* **5. ~ness = changeability** : değiş(tiril)ebilme, kararsızlık, istikrarsızlık, döneklik, **6. changeably** : değiş(tiril)ebilecek şekilde, kararsızlıkla, istikrarsız olarak. ***e.a.- 1.*** *alterable,* ***2.*** *variable,* ***3.*** *fickle,* ***4.*** *iridescent.*

changeful, *sf.* **1.** değişken, mütehavvil, kararsız, istikrarsız, sebatsız, dönek, **2. ~ly** : değişken/kararsız, istikrarsız/sebatsız bir şekilde, **3. ~ness** : değişkenlik, kararsızlık, istikrarsızlık, sebatsızlık, döneklik. ***e.a.- 1.*** *changing, variable, inconstant.*

changeless, *sf.* **1.** değişmez, kararlı, sabit, **2. ~ly** : değişmeksizin, kararlı/sabit bir şekilde, **3. ~ness** : değişmezlik, kararlılık, sabitlik. ***e.a.- 1.*** *unchanging, constant, steadfast.*

changeling, *is.* **1.** çok küçükken gizlice başkasıyla değiştirilen bebek; perilerin değiştirdiğine inanılan bebek, **2.** *esk.* (a) budala, aptal, (b) hain, dönek, sadakatten ayrılan kimse. ***e.a.- 2.*** *(a) imbecile, (b) turncoat, disloyal.*

change of pace, *is.* **1.** ara verme, (yeknesaklığı gidermek için) sürekli bir işi bırakıp başka bir faaliyete girişme, **2.** *bk.:* **change-up.**

change of venue, *huk.* davanın başka yerdeki mahkemeye nakli.

changeover, *is.* değiştirme, devralma, geçme, geçiş, başka bir işe geçme, başka yöntem uygulama.

changer, *is.* **1.** değiş(tir)en, **2.** pikapta otomatik plâk değiştirici, **3.** *esk.* sarraf.

change ringing, *is.* (kilise çan kulesindeki vb.) tonları değişik çanları âhenklice birbiri arkasına çalma.

change-up, *is.* (beyzbolde) topa hızlı vuruyormuş gibi davranıp hafif vurma.

channel^1, *is.* **1.** nehir yatağı, **2.** su yolunun (nehir/liman/haliç vb.) en derin yeri. *Ships must follow the ~ into the port.* **3.** geniş boğaz. **English ~** : Manş Denizi. **The ~ Islands** : Anglo-Norman Adaları. **4.** boğaz, **5.** yol, vasıta. *He considers the Senate a ~ to the White House.* **6.** izlenecek yol/yöntem, hattı hareket, yol, kanal. *You should go through official ~s if you want the government to help.* **through the usual ~s** : normal yollardan, **7.** mecra, oluk, su yolu. *There's a ~ in the middle of the street to help water flow away when it rains.* **8.** frekans bandı, haberleşme ve bilişim sistemlerinde tek veya çift yönlü işaret nakleden transmisyon yolu, kanal. **VF ~** : telefon kanalı. **TV ~** : Televizyon kanalı. **9.** oluk, oyuk, yiv, **10.** **~ iron** *d.d.* U demiri, oluklu demir, **11.** **~ wale** *d.d. den.* palasartalar.

channel^2, *f.* **-neled, -neling** (Brit.: **-nelled, -nelling**) **1.** yöneltmek, yön vermek, (bir mecraya) sevk etmek, yollamak. *He ~ed the information to us. Try to ~ your abilities into something useful.* **2.** yol göstermek, doğrultmak, istikamet vermek, **3.** kanal/yatak açmak. *The river ~ed its course through the walley.* **4.** oymak, oyuk açmak, **5.** **~er = ~ler** : yönelten, sevk eden, istikamet veren, kanal/yol açan.

channelization, *is.* yöneltme, yön/istikamet vermek, sevk etme, yollama, kanal/yatak açma.

channelize, *f.* **-ized, -izing** *bk.:* **channel^2**

chanson, *is., ç.* ***-sons*** *Fr.* şarkı.

chanson de geste, *is., ç.* ***chansons de geste*** *Fr.* (Orta Çağ Fransız edebiyatında tarihî ve efsanevî olay ve kişiler için yazılan) yarım kafiyeli manzum destan.

chant, *is.&f.* **1.** şarkı, ilâhi, dinî şarkı, **2.** monoton melodi/nağme, monoton ses tonu, **3.** şarkı söyleme(k)/okuma(k), **4.** şarkı söyleyerek kutlamak, **5.** tilâvetle/makamla okuma(k), **6.** monoton sesle şarkı söylemek, gülbank çekmek, **7.** **~ the praises of** : methetmek, göklere çıkarmak, **8.** **~ingly** : şarkı söyleyerek, ahenkle, makamla.

chanter, *is.* **1.** şarkıcı, muganni, **2.** kilise korosunda baş okuyucu, **3.** tilâvetle okuyan kimse, **4.** gayda borusu, **5.** **~ship** : şarkıcılık.

chanterelle, *is.* horoz mantarı *(Cantharellus cibaruius)* : Fransa'da makbul, yenilen bir mantar türü.

chanteuse, *is., ç.* ***-teuses*** *Fr.* kadın şarkıcı, muganniye, gazino ve eğlence yerlerinde şarkı okuyan kadın, şantöz.

chantey, *is., ç.* **-teys** gemici şarkısı, heyamola şarkısı. **chanty, shantey** *d.d.*

chanticleer = chantecler, *is.* horoz. ***e.a.****- rooster.*

chantry, *is., ç.* **-tries** **1.** bir ölünün ruhu için dua etme vakfesi, **2.** kilisenin dua okutmaya mahsus odası/bölmesi, **3.** kilisenin küçük ayinlere ayrılan kısmı.

chanty, *is., ç.* **chanties** *bk.:* **chantey.**

chaos, *is.* **1.** keşmekeş, karışıklık, düzensizlik. *After the failure of electricity the city was in ~. The citywide blackout caused ~.* **2.** Arap saçı: karmakarışık/anlaşılmaz/anlamsız şey/hâl. *a ~ of meaningless phrases.* **3.** kaos, evrenin ilk hâli, **4.** *esk. bk.:* **chasm, abyss.** ***e.a.****- 1&2. anarchy, confusion.*

chaotic, *sf.* **1.** karmakarışık, keşmekeş içinde, karışık, düzensiz. *a ~ mind, a ~ mass of books and papers.* **2.** **~ally** : karmakarışık/düzensiz bir şekilde. ***e.a.****- 1. confused, disordered.* ***k.a.****- 1. orderly, systematic.*

chap, *is.&f.* **chapped, chapping** **1.** (cildi) çatlatmak/kızartmak/sertleştirmek, **2.** (soğuktan cilt) çatlamak, yarılmak, kızarmak, sertleşmek, **3.** (ciltte) çatlak, yarık, kızartı, **4.** *k.d.* adam, çocuk, delikanlı, **5.** **chop(s)** *d.d.* çene, yüzün ön kısmı, çeneyi örten etli kısım. *The wolf's ~s were smeared with blood.* ***e.a.****- 1. crack, roughen, redden, 3. crack, fissure, 4. fellow, man, boy, 5. jaw.*

chaparajos = chaparejos, *ç. is. - İsp.* adamlar, delikanlılar. ***e.a.****- chaps.*

chaparral, *is.* *GB ABD* **1.** sık meşelik, **2.** gür çalılık, **3.** **~ bird = ~ cock** *bk.:* **roadrunner.**

chapbook, *is.* küçük masal/şiir kitabı.

chape, *is.* kın ağızlığı, kılıç kını üzerindeki süsler.

chapeau, *is., ç.* **-peaux/-peaus** *Fr.* **1.** şapka, **2.** (armacılıkta) taçlı şapka resmi. ***e.a.****- 1. hat.*

chapel, *is.* **1.** özel ibadet yeri, **2.** kilisenin özel törenlere ayrılmış bölümü, **3.** kilisecik, küçük kilise, saraylarda/kurumlarda ibadete ayrılan yer, **4.** (İngiltere'de) ayrı protestan kiliselerine mensup kimselere tahsis edilen ibadet yeri, **5.** ana kiliseye bağlı ibadethaneler/tapınaklar, **6.** kilise korosu/orkestrası, **7.** *esk.* basım evi, matbaa, **8.** bir basım evine bağlı olarak çalışan bütün matbaacılar, **9.** ~ **of ease** : artan cemaat ihtiyacını karşılamak için yapılan ek kilise.

chaperon, *is.&f.* **1.** bir genç kıza eşlik eden evli/yaşlı kadın, **2.** bir genç kıza koruyuculuk/eşlik etme, **3.** **~age** : genç kıza eşlik etme. ***e.a.***- *1. gouvernante, 1&2. escort.*

chaperone, *is.&f.* **-oned, -oning** *bk.*: **chaperon.**

chapfallen = chopfallen, *sf.* üzgün, meyus, kederli, mükedder, ye'se kapılmış, hevesi kırılmış, mahzun, keyifsiz, neşesiz. ***e.a.***- *dispirited, chagrined, dejected, depressed, disheartened.*

chapiter, *is. mim.* sütun başlığı.

chaplain, *is.* **1.** özel rahip/papaz (saray, okul, ordu vb. papazı), **2.** vaiz : bir kurumda/toplantıda vaaz veren/dua eden, **3.** **~cy = ~ry = ~ship** : özel rahiplik, vaizlik, rahiplik (makamı/dairesi).

chaplet, *is.* **1.** başa takılan çelenk, **2.** bir dizi boncuk, **3.** küçük tespih, **4.** **~ed** : çelenkli, çelenk giymiş.

chaplinesque, *sf.* Şarlo gibi, Şarlo'ya benzer (Ünlü komedi artisiti Charlie Chaplin'e izafeten).

chapman, *is., ç.* **-men** **1.** *Brit.* seyyar satıcı, **2.** *esk.* tacir, **3.** **~ship** : seyyar satıcılık. ***e.a.***- *1. peddler, hawker, 2. merchant, trader.*

chapped, *sf.* (soğuktan vb.) çatlamış, kızarmış, sertleşmiş (deri).

chaps = chaparajos = chaparejos, *ç. is. B ABD* kispet : ekseri kovboyların giydiği deri pantalon/tulum.

Chap Stick , *is.* çatlak merhemi : dudakları soğukta çatlamaktan korumak için kullanılan kadınların rujuna benzer çubuk şeklinde ilâç.

chapter, *is.&gl.f.* **1.** bölüm, bahis, bap. ~ **head** : bölüm başlığının altına yazılan birkaç söz, **2.** şube, kısım, **3.** (a) bir manastırdaki/eyaletteki keşişlerin toplantısı : *conventual/provincial ~.* (b) keşişlerin genel toplantısı : *general ~.* (c) böylece toplanan keşişlerin tümü, **4.** (herhangi) genel kurul toplantısı, **5.** yerel örgüt : bir örgütün yerel şubesi/kolu, **6.** bazı kilise ayinlerinde ilâhiden sonra Kutsal Kitap'tan okunan kısa parça, **7.** bölümlere ayırmak, **8.** ~ **and verse** : bölüm ve sayfasıyla, en ince ayrıntılarıyla, tam ve kesin olarak. **give ~ and verse** : belge/kaynak göstermek, belgelemek, tevsik etmek. *He told me ~ and verse where I could find information about Mevlâna.* **9.** ~ **of accidents** *Brit.* zincirleme kaza, birbirini izleyen kazalar dizisi, arızî olan şeyler, **10.** **~al** : bölüm+, şube+, **11.** ~ **house** : (a) papazlar meclisi binası, (b) (kurum cemiyet vb.) şube toplantı binası, **12.** ~ **ring** : saat kadranı üzerinde saat rakamlarının yazıldığı yuvarlak, **13.** **to the end of the ~** : baştan başa, başından sonuna kadar. ***e.a.***- *13. throughout.*

chaqueta, *is. GB ABD* kovboy ceketi (ekseriya deri).

char^1, *is.&f.* **charred, charring** **1.** kömürleştirmek, yakarak kömür hâline getirmek, **2.** kavurmak, ateşte hafifçe yakmak, **3.** kömürleşmek, yanıp kömür hâline gelmek, kavrulmak, **4.** kavrulmuş/kömürleşmiş madde/yüzey, **5.** odun kömürü, **6.** üstün bir yakıt : kömürü gaz veya sıvı yakıta dönüştürürken elde edilen ürün. ***e.a.***- *1. burn, 2. scorch, 5. charcoal.*

char^2, *is., ç.* **char/chars** *zool.* bir cins alabalık *(Solvelinus alpinus)* : Avrupa'da bulunur. **charr** *ş.d.y.*

char^3, *is.&f.* **charred, charring** *Brit.* **1.** gündelikçi kadın, yevmiyeli hizmetçi, **2.** gündelik ev işi, hafif iş, **3.** gündelikle ev işi görmek/hizmetçilik yapmak. **go out ~ring** : gündelikçi olarak çalışmak, **4.** *argo* çay. ***e.a.***- *1. charwoman, 2. chore, 4. tea.*

char. = **1.** character, **2.** charter.

char-à-banc = charabanc, *is., ç.* ***-bancs*** *Fr.* (yanları açık) gezinti otobüsü.

characin, *is. zool.* karaksgiller *(Characinidae)* familyasından Afrika ve tropik Amerika tatlı sularında yaşayan keskin dişli yırtıcı balıklar.

character^1, *is.* **1.** seciye, karakter. **man of (strong) ~** : karakteri kuvvetli kimse, **2.** huy, tabiat, mizaç. *He has the same ~ as his brother.*

3. ahlâk, ahlâkî vasıf. **He is a man of good ~** : İyi ahlâklı bir adamdır. **4.** dürüstlük, şahsiyet, iyi huy/ahlâk. *The judge is a man of outstanding ~.* **5.** ün, şöhret, nam. **clean s.o.'s ~** : temize çıkarmak, tebriye etmek. **He is of good/bad ~** : İyi/kötü şöhret sahibidir. **6.** saygınlık, itibar, **7.** nitelik, özellik, hususiyet, sıfat, mahiyet. **in his ~ of...** : ...sıfatıyla, **8.** **~ reference** *d.d.* : bonservis, referans. **to give s.o. good ~** : birine iyi referans/bonservis vermek, lehinde bulunmak, **9.** durum, statü, yetki, salâhiyet, resmî sıfat. *He was there in his ~ as a town official.* **10.** tip, şahıs, kişi. **a public ~** : tanınmış kişi/şahıs. *Some ~ just walked up and stole her bag.* **11.** *k.d.* hoşsohbet, nekre, garip kişi. **He's a ~** : O bir âlemdir/garip kişidir/kimseye benzemez. *She's a real ~, she makes everyone laugh.* **He's a queer/odd ~** : Acayip/garip bir kişidir. **12.** (piyes, roman) şahıs, karakter. *I find all the ~s in this new play amusing and interesting.* **13.** *tiy.* (a) aktörün oynadığı rol. *He played the ~ of Hamlet.* (b) bariz bir şahsiyet yaratan, karakter+. **He is a ~ actor** : O, karakter oyuncusudur, **14.** *kal.b.* ıra, öz yapı, **15.** tanımsal simge, işaret, alâmet, **16.** *basım* harf. **Latin ~s** : Lâtin harfleri, **17.** alfabe, **18.** *bil.* (a) damga, harf veya rakam, (b) + ve - akım darbelerinden oluşan harf veya rakamları temsil eden işaret dizisi, **19.** (yazma ve basmada) tarz, üslûp, stil, tür, cins. **books of that ~** : o tür kitaplar, **20.** **in/out of ~** : huyuna uyar/uymaz, aynı/zıt karakterde/mizaçta/tabiatta. **be in ~ with...**: ... ile uyuşmak, huyları uymak, imtizaç etmek. **be out of ~** : uyuşmamak, imtizaç etmemek. **It's very much in ~ (for him)** : Bu onun mizacına uygundur. ***e.a.***- *1. individuality, personality, 4. integrity, 5. name, repute, reputation, 8. reference, 9. status, capacity, 15. sign, figure, emblem, 16. letter.* ***NOT*** **: CHARACTER, INDIVIDUALITY** ve **PERSONALITY** bir kimsenin karakter, şahsiyet ve mizacını ifade ederler. **CHARACTER**, manevî niteliklerî, ahlâk seviyesini belirtir : *A man of sterling character.* **INDIVIDUALITY** benlik ve şahsiyeti, bir kimseyi başkalarından ayıran nitelikleri bildirir : *A man of strong individuality.* **PERSONALITY**, bir kimsenin başkaları üzerinde bıraktığı izlenimi belirleyen iç ve dış niteliklerin tümünü kapsar : *A man of pleasing personality.*

character^2, *gl.f. esk.* **1.** tasvir/tavsif etmek, canlandırmak, tanımlamak, **2.** hâkketmek, yazmak. ***e.a.***- *1. portray, describe, 2. engrave, inscribe.*

characterful, *sf.* karakter/şahsiyet sahibi, belirgin.

characterisation, *is. Brit. bk.:* **characterization.**

characterise/characterisable/characteriser, *Brit. bk.:* **characterize/characterizable / characterizer.**

characteristic, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* belirgin, tipik, başkalarından ayırıcı nitelik(te olan), ayırtkan, ayırt edici, **2.** nitelik, özellik, vasıf, hususiyet, mahiyet, başkalarından ayıran şey, **3.** *biy.* ırasal, **4.** *mat.* (a) logaritmanın tam kısmı, (b) sayıların bilimsel gösterilmesinde 10'un üssü, **5.** **~ally** : belirgin bir şekilde, tipik olarak, kendine özgü nitelikle. ***e.a.***-*1. typical, distinctive, special, peculiar, proper, 2. feature, trait, quality, attribute, property.*

characterizable, *sf.* belirlenebilir, tanımlanabilir, nitelenebilir, tarif/tavsif edilebilir, ayırt edilebilir.

characterization, *is.* **1.** belirtme, tanımlama, nitelendirme, tarif, tavsif, ayırt etme, tefrik, **2.** yazı veya taklitle bir şahsiyeti canlandırma. *The actor's ~ of a politician was received with enthusiasm.* ***e.a.***- *portrayal, description.*

characterize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** belirtmek, tanımlamak, nitelendirmek, tarif/tavsif etmek, ayırt etmek, tefrik etmek. *to ~ s.o. as a coward.* **2.** karakterize etmek, özelliğini açıklamak/belirtmek, **3.** bir nitelik/özellik atfetmek.

characterizer, *is.* **1.** belirten, tanımlayan, nitelendiren, tarif/tavsif/ayırt/tefrik eden, karakterize eden.

characterless, *sf.* **1.** karaktersiz, şahsiyetsiz, silik, belirsiz, **2.** seciyesiz, ahlâksız, zayıf ahlâklı, **3.** adî, alelâde, **4.** (hizmetçi) bonservissiz.

characterology, *is.* **1.** karakter bilimi : seciye ve karakterlerin oluşum, gelişim ve türlerini inceleyen bilim, **2.** **characterological** : karakter bilimsel, **3.** **characterologically** : karakter bilimi açısından.

character sketch, *is.* tanım yazı : bir kimseyi tanımlayan manzum veya düz yazı.

character witness, *is.* karakter tanığı : mahkemede davacı veya sanığın doğruluk, dürüstlük, iyi ahlâk ve şöhreti için tanıklık yapan kimse.

charactery, *is.* harfler ve simgeler/işaretler.

charade, *is.* **1.** yanlış veya saçma (olduğu açıkça görülen) davranış/tutum/durum. **put on a ~** : hiç samimî davranmamak, **2. ~s** *Brit.* dilsiz oyunu, sessiz sinema oyunu : oyuncuların bir kelimeyi/cümleyi kendi taraflarına buldurmaya çalıştıkları salon oyunu.

charbroil = char-broil, *f.* ızgara yapmak, kömür ateşinde kızartmak.

charcoal, *is.&gl.f.* **1.** mangal kömürü, odun kömürü, **2.** kara kalem, kömür kalemi, **3.** kara kalem resim, **4.** kara kalemle yazmak / çizmek / resmetmek / resim yapmak, **5. ~ burner** : (a) kömürcü, ağaç kömürü yapan kimse, (b) soba, mangal, maltız vb. gibi içinde kömür yakılan nesne.

chard, *is. bot.* pazı *(Beta vulgaris Cicla).* **Swiss ~** *d.d.*

charge^1, *f.* **charged, charging 1.** yükle(n)mek, yükletmek, tahmil etmek, **2.** dol(dur)mak. *to ~ a furnace with ore. to ~ a storage battery. ~ your glasses and drink to my health. The soldiers ~d their guns and prepared to fire.* **3.** suçla(ndır)mak, itham etmek. **to ~ s.o. with a crime** : birini bir cinayetle suçlamak. *They ~d him with theft.* **4.** sorumlu/mesul tutmak, **5.** borçlu saymak, mükellef addetmek, **6.** emretmek, **7.** görevlendirmek, vazifelendirmek, iş/görev vermek. *He ~d me to look after his daughter.* **8.** fiyat/ücret talep etmek. *How much do you ~ for mending shoes? That store ~d \$9 for these gloves.* **9.** para istemek, ücret almak. **to ~ a commission** : komisyon almak. **How much do you ~ for your eggs?** Yumurtalarına kaç para istiyorsun? **10.** hesaba kaydetmek/geçirmek, masraf yazmak. **~ all these purchases (up) to my account** : Bu satın aldıklarımın bedelini hesabıma yaz. **11.** hücum etmek, hamle yapmak, saldırmak, üzerine atılmak. *Suddenly the bull ~d at us.* **to ~ (down) on the enemy** : düşmana hücum etmek, **12.** (havayı) gerginleştirmek. *The air was ~d with excitement.* **13.** (köpek) emir verilince yere yatmak, **14. ~ in** : hızla (içeri) girmek. **~ out** : dışarı fırlamak. **~ up/down** : hızla (yukarı) çıkmak/(aşağı) inmek. **~ through** : hızla dalmak, yarıp geçmek, **15. ~ off** : (a) masraf (veya zarar) olarak kaydetmek, (b) gözden/elden çıkarmak, **16. ~ with** : (a) suçlandırmak, itham etmek, (suçu) üstüne atmak. *The police ~d him with having murdered the old man.* (b) görevlendirmek. *He ~d me with mailing these letters.* (c) borçlandırmak. ***e.a.- 1.** load, **2.** fill. **3.** accuse, indict, arraign, impeach, **6.** order, bid, enjoin, exhort, command, **11.** assault, attack, **16.** (a) accuse of.*

charge^2, *is.* **1.** yük, hamule, bir defada doldurulan miktar. **be a ~ on s.o.** : birine yük olmak, **2.** barut hakkı, bir atışta kullanılan patlayıcı madde, **3.** görev, vazife, memuriyet, hizmet. **person in ~** : görevli kimse, **4.** bakım, nezaret, idare, sorum, mesuliyet. **take ~ of** : bakımını/idaresini/sorumluluğunu üzerine almak. **child in ~ of a nurse** : hastabakıcının nezaretindeki çocuk, **5.** emanet. **give s.o. ~ of/over** : birine (bir şeyi) emanet etmek/bırakmak, **6.** bir papaz idaresine verilen bölge/cemaat, **7.** öğüt, nasihat, **8.** suç, suçlama, itham. **bring/lay a ~ against s.o.** : birisini suçlamak/itham etmek. **on a ~ of...** : ...suçu ile. *The ~ against her was to steal a watch from the store.* **9.** tavsiye, tenbih, (duruşma sonunda yargıcın jüriye verdiği) talimat, **10.** gider, masraf, harç, ücret. **list of ~s** : tarife. **at a ~ of...** : ...ücretle/masrafla. **free of ~** : parasız, bedava. **~s forward** : teslimde ödenir ücret. **make a ~ for sth.**: bir şey için para/ücret almak. **~ for admission** : giriş ücreti, duhuliye. **No ~ for admission** : Giriş bedavadır. **overnight ~** : gecelik ücret. **capital ~** : faiz. **subject to ~** : ücretli, ücrete tâbi, **11.** fiyat. *The ~ for electricity increased this year. The hotel ~ was very reasonable.* **12.** vergi, rüsum, harç, **13.** borç, **14.** saldırı, hücum, hamle, **15.** *As.* hücum borusu/işareti, **16. electric ~** *d.d.* elektrik yükü, yük, şarj, **17.** arma işareti, alâmetifarika, **18.** yükümleme, yükümlülük, mükellefiyet, külfet, **19.** *argo* heyecan, zevk, zevkli/heyecanlı şey, **20. in ~** : (a) görevli, yetkili, amir, sorumlu. **to be in ~ of** : görevli/sorumlu olmak, bakmak, vazifeli/mes'ul olmak. *Who's in ~ here?* **to put s.o. in ~ of** : birine bir görev/vazife vermek, sorumlu tutmak. (b) *Brit.* tutuklu, mevkuf, polis nezaretinde. **to give s.o. in ~** : birini tutuklatmak, tevkif ettirmek, polise teslim etmek. **to take s.o. in ~** : tutuklamak, tevkif etmek. ***e.a.*-** *3. commission, trust, 4. care, custody, superintendance, management, 8. accusation, indictment, 10. cost, expense, 11. fee, price, 12. tax, lien, liability, 14. assault, attack, onslaught, 19. thrill, kick.*

chargeable, *sf.* **1.** suçlanabilir, itham/isnat edilebilir, **2.** hesabına yazılabilir, borç kaydedilebilir, yükletilebilir, **3.** pahalı, masraflı. *a ~ family.* **4. ~ness = chargeability** : suçlanabilme, itham/isnat edilebilme; hesabına yazılabilme; yüklenebilme, **5. chargeably** : suçlandırılarak/ itham edercesine, hesabına/borç kayderek. ***e.a.*-** *1. imputable, 3. costly, expensive.*

charge account, *is.* kredi/borç hesabı : bir mağazadan kredi ile alınan mallar bedelinin borç kaydedildiği hesap.

charge card = charge-a-plate, *is.* kredi kartı. ***e.a.*-** *credit card.*

charge conjugation, *is. fiz.* **1.** sistemin bütün zerrelerinin elektrik yükü ve manyetik momentinin işaretini değiştiren matematik işleç (operatör), **2.** kuramsal olarak özdeğin karşıt özdeğe dönüşümü veya tersi.

charge-coupled device = CCD, *is.* elektromagnetik alanı veya bir imgeyi elektrik atımları (empülsleri) dizisine çeviren silikon yonga *(chip).* Bu işaretler magnetik bir disk üzerine kaydedilerek bilgisayar belleğinde, astrofotografide vb. kullanılır.

charged, *sf.* **1.** yüklü, doldurulmuş, **2.** gergin, heyecanlı. *the ~ atmosphere of the room.* **3.** suçlan(dırıl)mış.

chargé d'affaires**, is., ç. **chargés d'affaires işgüder, maslahatgüzar, elçi/sefir vekili. **chargé** *d.d.*

charge density, *is.* yük yoğunluğu : birim yüzey veya hacimdeki elektrik yükü miktarı.

charge-hand, *is. Brit.* kalfa, ustabaşı. ***e.a.*-** *foreman.*

charge-nurse, *is.* başhemşire, koğuş başhastabakıcı.

charger, *is.* **1.** itham eden, suçlandıran, **2.** borçlandıran, ücret isteyen, **3.** yükleyen, **4.** saldıran, hücum eden, **5.** bataryayı dolduran cihaz, **6.** (tüfeklerde) şarjör, **7.** *As.- esk.* cenk atı, **8.** *esk.* büyük tabak.

charge-sheet, *is.* (polis karakolundaki) sabıka sicil defteri.

charily, *zf.* **1.** dikkatle, ihtiyatla, **2.** idareli/ tutumlu/tedbirli bir şekilde. ***e.a.*-** *1. carefully, cautiously, warily, 2. sparingly, frugally, stingily.* ***k.a.*-** *1. boldly.*

chariness, *is.* **1.** dikkat, ihtiyat, **2.** tutum, tasarruf, tedbirli davranış, **3.** *esk. bk.:* **integrity**. ***e.a.*-** *1. carefulness, cautiousness, wariness, 2. frugality, stinginess.* ***k.a.*-** *1. boldness.*

chariot, *is.&f.* **1.** (eski zamanlarda kullanılan iki tekerlekli, iki atlı) savaş/yarış arabası, **2.** dört tekerlekli hafif gezinti arabası, **3.** saltanat arabası, **4.** *k.d.* otomobil, **5.** araba ile taşımak/ gitmek, **6.** araba sürmek.

charioteer, *is.* **1.** arabacı, savaş/yarış arabası sürücüsü, **2.** *astr.* Araba burcu.

charism, *is. bk.:* **charisma.**

charisma, *is., ç.* **-mata** (1 ve 3 için) **1.** *ilâh.* tanrı vergisi, mevhibe, **2.** girginlik, cerbeze, çekicilik, cazibe, başkalarını etkileyebilme yeteneği, **3.** makam/mevki kudreti, **4.** inayet, atıfet, lûtuf, ihsan, **5.** manevî kuvvet, erdem.

charismatic, *sf.* **1.** girgin, cerbezeli, çekici, sürükleyici, başkalarını etkileyebilen, erdemli, **2.** *az kul.* Allahın inayetine/lûtfuna erişen, Tanrı vergisi (olan), **3. ~ally** : girgin/cerbezeli bir şekilde, başkalarını etkileyerek/sürükleyerek.

charitable, *sf.* **1.** yardımsever, hayırsever, cömert, **2.** merhametli, şefkatli, **3.** hayır (işleriyle uğraşan). **a ~ institution** : hayır kurumu. ***e.a.*-** *1. beneficient, bountiful, benevolent, generous, 2. considerate, mild, lenient.* ***k.a.*-** *1. selfish, 2. severe, intolerant.*

charity, *is., ç.* **-ties 1.** yardımseverlik, hayırseverlik, cömertlik. **~ begins at home** : Önce can, sonra canan. *~ made her give food to the old woman.* **2.** hayır, sadaka, **3.** hayır işi. *She was always very generous in her ~.* **4.** yardım derneği, hayır cemiyeti. **~ school** : yetimler/yoksullar okulu, **5.** yoksullara sevgi/şefkat/yardım/ihsan. **6.** sevgi, iyi niyet, muhabbet, insaf, merhamet. ***e.a.*-** *2. alms, 5. consideration, humanity, benignity, 6. mercy.* ***k.a.*-** *5. malevolence.*

charivari, *is., ç.* **-ris**, *gl.f.* **-ried, -riing** ahenksiz gürültü, teneke çalma(k), düğünden sonra kap kacak ile yapılan gürültü. ***e.a.*-** *shivaree.*

charka= charkha, *is.* (Hindistan'da) çıkrık.

charlady, *is., ç.* **-dies** *Brit. bk.:* **charwoman.**

charlatan, *is.* **1.** şarlatan, sahtekâr, sahte tabip, malûmatfüruş, bilir geçinen cahil kişi. *That new doctor's a ~, he couldn't tell I had a broken arm.* **2. ~ic(al) = ~istic** : şarlatan gibi, şarlatanvari, **3. ~ism = ~ry** : şarlatanlık, sahtekârlık.

Charle's law = Gay-Lussac's law, *is.* Gay-Lussac yasası : sabit basınç altındaki ideal gazın hacmi, mutlak sıcaklık derecesi ile orantılıdır.

Charle's Wain, *is. Brit.* Büyük Ayı takımyıldızı. ***e.a.-*** *Dipper, Big Dipper.*

Charleston, *is.* Çarliston dansı : G Carolina'daki Charleston şehrine izafeten.

charley horse, *is. k.d.* kasınç, adale kasılması, kramp.

charlock, *is. bot.* yabanî hardal *(Brassica arvensis) :* hububat tarlalarında yetişen zararlı bir ot.

charlotte, *is.* kremalı meyveli pasta. **~ russe** : kremalı pandispanya.

charm, *is.&f.* **1.** alım, çekicilik, cazibe, letafet, hoşa gitme kudreti. *This town has a ~ you couldn't find in a big city.* **2.** başkalarını çeken/etkileyen/büyüleyen nitelik, alımlılık. *When she used her ~ on Bill, she could make him do anything she wanted.* **3. ~s** : çekicilik, sihir, tılsım, efsunkârlık, **4.** uğur, tılsım : zincir veya gerdanlık ucuna takılan süslü sallantı. *She wore a strange ~ on a chain around her neck.* **5.** muska, **6.** büyü, efsun, **7.** tılsımlı dua veya ilâhi, **8.** sihirli olduğuna inanılan söz/mısra, **9. ~ed quark** *d.d. fiz.* tılsımlı zerre : fizikçilerin dördüncü temel zerre olarak tasavvur ettikleri kuramsal eleman, **10. work like a ~** : tam başarıya ulaşmak. *Her plan to persuade him to buy her a new dress woked like a ~.* **11.** meftun etmek, son derece hoşa gitmek, hayran bırakmak, haz vermek. *She ~s every man she meets.* **I am ~ed** : Memnun oldum. **12.** büyülemek, teshir etmek, büyü/afsun yapmak, **13.** cezp etmek, çekmek; **14.** sihirli/tılsımlı bir güçle korumak. **~ed life** : tehlikeden uzak bir hayat. *It seemed as if he had a ~ed life, and his enemies could never harm him.* **15. ~ away** : (istenmeyen bir şeyi) büyü/tılsım ile defetmek/uzaklaştırmak, **16.** zarafet/sokulganlık ve cana yakınlığı ile başkalarını etkilemek. *He's used to charming his way out of the trouble he causes.* ***e.a.-*** *1&3. attractiveness, 1. allurement, 5. amulet, 6. enchantment, spell, sorcery, magic, 8. spell, 11. fascinate, entrance, enrapture, 12. bewitch, 13. attract.* ***k.a.-*** *1. repulsion, 11. revolt, repel.*

charmed, *sf.* **1.** büyülenmiş, meftun/hayran olmuş, sihrine/büyüsüne kapılmış, **2. ~ly** : meftun/hayran olarak, büyülenmişçesine, sihrine/büyüsüne kapılarak.

charmer, *is.* **1.** büyücü, efsuncu, büyüleyen, afsun yapan, **2.** hayran/meftun eden, cezbeden, çeken kimse/şey.

charmeuse, *is.* yumuşak saten kumaş, şarmöz.

charming, *sf.* **1.** sevimli, alımlı, cana yakın, pek çekici/cazip, çok hoş, lâtif. *What a ~ young lady, I do like her.* **2. ~ly** : sevimli/alımlı/cana yakın bir şekilde. ***e.a.-*** *1. pleasing, delightful.*

charnel, *is.* **1.** ölü mahzeni, **2.** mezar gibi, mezara ait, **3. ~ house** : cesetlerin/ölü kemiklerinin konulduğu mahzen. ***e.a.-*** *2. sepulchral.*

Charon, *is.* **1.** *mit.* ölülerin ruhlarını *Styx* ırmağından geçiren kayıkçı, **2.** (mizahî anlamda) kayıkçı, denizci, **3. ~ian = ~ic** : kayıkçı+.

charpoy, *is.* (Hindistan'da kullanılan) tahta karyola.

charqui, *is.* güneşte kurutulmuş sığır eti. ***e.a.-*** *jerky.*

charr, *is., ç.* **charrs/charr** *bk.:* **char**^{2}.

charro, *is., ç.* **charros** *İsp.* (Meksika'da) kovboy, sığır çobanı.

chart, *is.&gl.f.* **1.** çizelge, çizge, tablo, **2.** çizenek, grafik, göreç, **3.** deniz haritası, **4.** şema, **5.** çizelge/tablo/grafik/harita/ şema yapmak, **6.** plânlamak, plân çizmek/yapmak. *to ~ a course of action.* **7. ~able** : çizelge/grafik/şema ile gösterilebilir, haritası yapılabilir, plânlanabilir, **8. ~less** : haritasız, haritası yapılmamış. *a ~less ocean.* ***e.a.-*** *1. table, tabulation, diagram, 2. graph, 3. marine map, 4. sketch.*

charter, *is.&gl.f.* **1.** özel izin belgesi, imtiyaz beratı, berat, ferman : bir şirket, sömürge, şehir vb. nin kuruluş esas ve şartlarını gösteren ve bir hükümdar veya devlet tarafından yayınlanan belge, **2.** *b.h.* anayasa, kuruluş yasası. **The ~ of the United Nations** : Birleşmiş Milletler Anayasası (1945'te San Francisco'da imzalanan ve Birleşmiş Milletler örgütünü kuran milletler arası anlaşma, **3.** (bir kurum veya şirkete yeni bir şube açma yetkisi veren) karar(name), **4.** gemi kira sözleşmesi, **5.** taşıt kiralama, kiralanmış taşıt (uçak, otobüs vb.). *This travel firm specializes in charter (flights).* ~ **plane** : özel olarak kiralanmış ucuz tarifeli uçak, **6.** özel izin/imtiyaz/berat/patent vermek, yasa ile kurmak. *to ~ a bank.* **7.** (uçak, otobüs vb.) kiralamak, (ücretle) tutmak, **8.** ~ **colony** : (ABD tarihinde) İngiliz kralının fermanı ile Parlamento kontrolundan çıkıp bir şirket veya şahsa imtiyaz olarak terk edilen sömürge (Virginia, Massachusets, Connecticut vb.), **9.** ~ **member** : (bir şirketi vb.) kurucu üye.

charterage, *is.* **1.** (taşıt, özellikle gemi) kiralama, **2.** gemi kiralama firmasının komisyonu.

chartered accountant, *is. Brit.* yetkili muhasebeci : İngiltere'de kraliyet ruhsatını haiz *Institute of Accountant* ' a kayıtlı muhasebeci.

Charterhouse, *is. esk.* Kartuziyen manastırı.

Chartism, *is.* **1.** Anayasacılık : İngiltere'de 1838 tarihli Halk Anayasasına *(People's Charter)* dayanan toplumsal ve siyasal reform yanlısı hareket, **2.** bu hareketin ilkeleri, **3. Chartist** : Anayasacı.

chartist, *is.* **1.** borsa grafiklerini yapan/inceleyen uzman, **2.** haritacı. ***e.a.***- *2. cartographer.*

chartographer/chartography, *bk.:* **cartographer/cartography.**

chartographic(al)/chartographically, *bk.:* **cartographic(al)/cartographically.**

chartreuse, *is.&sf.* **1.** (Kartuziyen rahipleri tarafından Fransa ve İspanya'da imal edilen) kokulu likör, **2.** sarımtrak açık yeşil renk(li).

chartulary = cartulary, *is., ç.* **-laries** **1.** sicil dairesi : sözleşme, ahit vb. kayıtlarını tutan daire, **2.** belgelik, arşiv dairesi.

charwoman, *is., ç.* **-women** hizmetçi, gündelikçi kadın, ev ve dairelerde ücretle temizlik işlerinde çalışan kadın.

chary, *sf.* **charier, chariest** **1.** dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, hesaplı. *She's ~ of crossing a busy main road.* **2.** çekingen, ürkek, mahcup, utangaç, korkak. **to be ~ of/in doing sth.:** bir şeyi yapmaktan çekinmek/yapmakta tereddüt etmek, **3.** titiz, müşkülpesent, **4.** *gen.* ~ **of** : esirgeyen, cimri. **He is ~ of giving praise** : Övme hususunda pek cimridir. ~ **of one's words** : Sözünü esirgeyen. ***e.a.***- *1. careful, cautious, circumspect, 2. shy, timid, 3. fastidious, choosy, 4. sparing.*

Charybdis, *is.* **1.** Sicilya'nın KD kıyısında Mesina Boğazında tehlikeli bir girdap. Yeni adı **Galofalo** veya **Garofalo**, **2.** *mit.* bu girdapta yaşadığına inanılan kadın canavar, **3. between Scylla and ~** : iki ateş arasında, kurtuluş umudu olmayan tehlikeler arasında. *bk.:* **Scylla.**

chase¹, *is.&f.* **chased, chasing** **1.** kovalamak, (yakalamak maksadıyla) peşinden/arkasından koşmak. *The cat ~d the mouse but could not catch it.* **2.** avlamak, av peşinde koşmak, **3.** izlemek, takip etmek, peşine düşmek, peşini bırakmamak, peşinden ayrılmamak. *to ~ after s.o.* **4.** kovmak, dışarı atmak, tart etmek. *We must ~ the enemy from our country. She ~d him out of the room.* **5.** uzaklaştırmak, defetmek, **6.** ~ **away/off** : (a) (bir hayvanı) kovmak/defetmek/uzaklaştırmak. *to ~ away a dog. Her look of contempt ~d her would-be suitor away.* (b) tüymek, kaçmak, uzaklaşmak, **7.** kovalamaca, takip. *At first I ran after the thief alone, but 2 other people later joined in the ~.* **8.** kovalanan/takip edilen şey, av, **9.** *Brit.* (a) özel avlanma bölgesi, (b) bazı yerlerde avlanma hakkı, **10. give ~** : izlemek, takip etmek, peşinden gitmek. *The old lady saw the thief running up the street and gave ~ on her bicycle.* **11. in ~ of** : ...peşinde, **12. the ~** : avcılık, avlanma, **13. wild goose ~** : boşuna zahmet, beyhude gayret, muhal iş. **to go on a wild goose ~** : akıntıya kürek çekmek, olmayacak bir iş peşinde koşmak. **14. ~ about** : koşuşup durmak, sağa sola koşuşmak. *Stop chasing about (the house) and sit down!* **15. ~ after** *k.d.* koşup yetişmek. *~ after Jo and ask him to get some eggs.* **16. ~ up** : (bilgi) araştırmak, arayıp taramak, inceleme yapmak. **chase sth. up** : peşinde olmak, peşini bırakmamak, (ödünç verilen bir şeyi) geri istemek, bir vaadin tutulmasını istemek, bir şeyi çabuklaştırmaya çalışmak. **I'll ~ it up for you** : Onun peşini bırakmam. ~ **s.o. up for sth.** : bir kimseye vaadini hatırlatıp tutmasını istemek, sözünü tutması için sıkıştırmak. **I'll ~ him up** : Onu (sözünü tutması için) sıkıştıracağım. ***e.a.***- *1&3. run after, 2. hunt, 4&5. dispel.*

chase^2, *is.* **1.** harf kalıbı/çerçevesi, **2.** oluk, yiv, **3.** silâhın namlusu.

chase^3, *gl.f.* **chased, chasing** hâkketmek, oymak, (maden üzerine) kabartma süs yapmak.

chaseable = chasable, *sf.* kovalanabilir, izlenebilir, avlanabilir.

chaser, *is.* **1.** takipçi, izleyen/kovalayan kimse, **2.** *ABD-k.d.* sert içkiden sonra içilen su veya hafif içki, **3.** avcı, **4.** takip gemisi, **5. chase gun** *d.d. den.* takip gemisi topu. **bow ~** : baş topu. **stern ~** : kıç topu, **6.** kalemkâr, vida dişi kalemi, diş açma kalemi, lokma, keski, (maden) oyma kalemi.

chasing, *is.* (maden üzerine yapılmış) oyma, süs.

chasm, *is.* **1.** dar boğaz, kanyon, **2.** derin yarık, uçurum, **3.** boşluk, fasıla, inkıta, süreksizlik. *a ~ in time.* **4.** şiddetli anlaşmazlık, derin ihtilâf, **5. ~al = ~ic** : dar boğaz/uçurum gibi/şeklinde, uçuruma benzer, **6. ~ed** : uçurumlu, **7. ~y** : uçurumlu, uçurum gibi. ***e.a.***- *1. gorge, 3. gap, break, 4. rift.*

chassé**, is.&f.* ***chasséd, chasséing **1.** yana doğru yapılan bir dans figürü, **2.** yana doğru figür yapmak.

chassepot, *is., ç.* **-pots** (1866-1874'te kullanılan) Fransız tüfeği.

chasseur, *is., ç.* **-seurs 1.** (Fransız ordusunda) avcı birliği : hızlı hareket kabiliyetini haiz piyade veya hafif süvari, **2.** üniformalı hizmetçi, **3.** avcı.

chassis, *is., ç.* **chassis 1.** şasi : motorlu taşıtın alt yapısı (gövdeyi tutan çerçeve, tekerlekler ve motor), **2.** top kızağı, **3.** uçak iniş takımı, **4.** *rad.TV* şasi, çeşitli bileşenlerin bağlandığı madenî levha, **5.** vitrin /dolap vb. çerçevesi, **6.** *argo* vücut, endam, kadın vücudu. ***e.a.***- *6. figure, body.*

chaste, *sf.* **chaster, chastest 1.** namuslu, iffetli, afif, faziletli. *All nuns are supposed to be ~.* **2.** nezih, kibar. *~ conversation.* **3.** lekesiz, saf, temiz, bozulmamış. *~ white snow.* **4.** sade, basit, özentisiz. *He wrote in a pure, ~ style.* **5.** *esk.* bakir(e), **6. ~ly** : namuslu/iffetli bir şekilde, saf/lekesiz/temiz bir şekilde, kibarca, nezih bir şekilde, **7. ~ness** : namusluluk, iffet, fazilet, saflık, temizlik, nezihlik, kibarlık, sadelik, özentisizlik. ***e.a.***- *1. virtuous, 2. decent, 3. pure, stainless, 4. simple, subdued.* ***k.a.***- *1. immoral, lewd, wanton.*

chasten, *gl.f.* **1.** (ıslah için) cezalandırmak, ceza ile yola getirmek, gururunu kırmak. *5 years in prison had not ~ed him. Failure will ~ your pride.* **2.** uslandırmak, yatıştırmak, yumuşatmak, mülâyimleştirmek, itidale getirmek, dersini vermek. *Age ~ed his violent temper.* **3.** arıtmak, tasfiye etmek, düzeltmek, ıslah etmek, **4. ~er** : cezalandıran, uslandıran, yatıştıran, arıtan, tasfiye eden, düzelten, **5. ~ingly** : cezalandırarak, uslandırarak, yatıştırarak, **6. ~ment** : cezalandırma, uslandırma, yatıştırma, yola getirme. ***e.a.***- *1. chastise, punish, 2. moderate, soften, temper, restrain, subdue, 3. refine, purify.* ***k.a.***- *1. reward, pamper, mollycoddle.*

chaste tree, *is. bot.* iffet ağacı *(Vites agnus-castus)* : G Avrupa'da yetişir, leylâk mavisi çiçek açar. **hemp tree** *d.d.*

chastise, *gl.f.* **-tised, -tising 1.** cezalandırmak, dövmek. *Parents don't ~ their children as much as they used to do.* **2.** azarlamak, şiddetle tenkit/tevbih etmek, **3.** *esk. bk.:* **chasten, 4. chastisable** : cezalandırılabilir, cezaya müstahak, **5. ~ment** : ceza(landırma), dövme, azarlama, **6. chastiser** : cezalandıran, döven, azarlayan. ***e.a.***- *1. punish, discipline, penalize, beat, whip, spank, thrash, 2. criticize, castigate, reprove, scold, reprimand.*

chastity, *is.* **1.** namus(luluk), iffet, saflık, safiyet, saffet, (manevî) temizlik, erdem, fazilet. *Defend your ~ if you want to stay morally pure.* **2.** bekâret. **~ belt** : bekâret kemeri. ***e.a.- 1.*** *virtue, purity, naïveté, innocence, simplicity,* ***2.*** *virginity.*

chasuble, *is.* (ayinde papazların giydiği) kolsuz cübbe.

chat, *is.&gs.f.* **chatted, chatting 1.** konuşmak, sohbet etmek, çene çalmak, gevezelik etmek. *We sat by the fire and ~ted all evening.* **2.** sohbet, hoşbeş, (teklifsizce) konuşma, musahabe. *We had a nice long ~ about our schooldays.* **3.** gevezelik (yapma), çene çalma, (boş) lâf. *We need less ~ and more work if we're to finish this job today.* **4.** *Brit.* dedikodu, çekiştirme, değersiz/çirkin söz, lâfügüzaf, **5. ~ up** *Brit.-k.d.* lâfla tavlamak, (bilhassa erkekler kadınlarla) konuşarak dostluk kurmaya çalışmak. *He's always trying to ~ up girls.* **6.** *zool.* ardıç kuşu *(Saxicola, Icteria). bk.:* **stonechat, whinchat.**

7. *bot.* ağaç tohumu/kozalağı, salkım çiçek. ***e.a.***- *1. talk, converse, chatter, 2. conversation, talk, chitchat, 7. samara, ament, catkin.*

chateau*, is., ç.* ***-teaus/-teaux*** *Fr.* **1.** şato, **2.** şato biçiminde yapılmış resmî konut, **3.** (Avrupa ülkelerinde, özellikle Fransa'da) malikâne, **4.** Bordo'da bağ ve malikâne. ~ **wine** : Bordo/şato şarabı.

chateaubriand, *is.* soslu ızgara fileto.

chatelain, *is., ç.* **-lains** *bk.:* **castellan.**

chatelaine, *is., ç.* **-laines 1.** şato/malikâne sahibi kadın, büyük ve güzel bir evin hanımı, **2.** anahtarlık : anahtar taşımak için kadınların bellerine taktıkları zincir, **3.** kadınların yakalarına taktıkları süs.

chatoyance = chatoyancy, *is.* renk değiştirme, parlama.

chatoyant, *sf.&is.* **1.** renk değiştiren, parlak, yanar döner. ~ *silk.* **2.** parıltılı (mücevher) : gelen ışığa göre parlaklık ve renk değiştiren. *a ~ gem.*

chattel, *is.* **1.** taşınabilir/menkul mal/eşya, **2.** *esk.* köle, **3.** ~ **mortgage** : menkul mal ipoteği. ***e.a.***- *1. property, 2. slave, bondsman.*

chatter, *is.&f.* **1.** gevezelik/zevzeklik (etmek), çene çalma(k), saçma sapan konuşma(k), boşboğazlık (yapmak), **2.** çabuk çabuk konuşma(k), **3.** (hayvan, kuş vb.) konuşur gibi sesler çıkarmak. *The monkeys were ~ing away in the trees.* **4.** çatırda(t)ma(k), takırda(t)ma(k), gıcırda(t)ma(k). *I was so cold my teeth were ~ing. You could hear guns ~ing in the distance.* **5.** *mak.* (kesici alet) titreşerek yüzeyi pürüzlü yapmak, **6.** **~ingly** : gevezelikle, zevzeklik/boşboğazlık yaparak, **7.** ~ **mark** : (a) buzul izi : buzulların altında kalan kaya parçalarının kaya yüzeylerinde bıraktığı izler, (b) kesici aletin titreşiminden maden yüzeyinde oluşan çizgiler. ***e.a.***- *1. prate, jabber, 3. gibber.*

chatterbox, *is.* geveze, zevzek, boşboğaz, çenesi düşük.

chatterer, *is.* **1.** *bk.:* **chatterbox, 2.** *zool.* takırtılı ses çıkaran göçmen kuşlardan herhangi biri.

chattery, *sf.* geveze, zevzek; çatıdayan, gıcırdayan.

chattingly, *zf.* konuşarak, sohbet ederek, sohbetle, çene çalarak, havadan sudan bahsederek.

chatty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** konuşkan, hoşsohbet. *a ~ person.* **2.** lâubalî, geveze, **3. chattily** : konuşkanlıkla, sohbet ederek, sohbet kabilinden, sohbet ederek, **4. chattiness** : konuşkanlık, hoşsohbetlik.

chauffeur, *is.&f.* **1.** şoför, sürücü, **2.** şoförlük yapmak, araba sürmek, şoför olarak çalışmak. *He ~ed my car for years.* **He ~ed for me** : Bana şoförlük yaptı.

chaulmoogra = chaulmugra, *is. bot.* cüzzam ağacı *(Taraktogenos, Hydnocarpus)* : Hindistan'da yetişen ve çekirdeğinden çıkarılan yağ (~ **oil**) eskiden cüzzam ve deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan ağaç.

chaunt(er), *esk. bk.:* **chant(er).**

chauses, *is.* diz zırhı : Orta Çağlarda diz ve ayakları korumak için kullanılan zincirli/halkalı zırh.

chaussure*, is., ç.* ***-sures*** *Fr.* ayakkabı, kundura, pabuç, çizme, bot, terlik vb. ***e.a.***- *footwear, shoe, boot, slipper.*

Chautauqua, *is.&sf.* **1.** *ABD* eğitici toplantı serisi, **2.** açık hava ve çadırlarda halk eğitimi maksadıyla konferans, konser ve oyunlar düzenleyen bir kurum (Bu ad, GB New York'taki aynı adlı göl ve köyden alınmıştır.)

chauvinism, *is.* **1.** aşırı milliyetçilik, müfrit vatanseverlik, **2.** aşırılık, aşırı gitme, ifrat, bir fikre/gayeye körü körüne/taassupla bağlılık, **3.** kendi cinsinin/ırkının diğerlerinden üstün olduğu inancı. **male ~** : erkeklerin kadınlardan üstün olduğu inancı.

chauvinist, *sf.&is.* **1.** aşırı milliyetçi, müfrit vatansever, **2.** kendi cinsinin/ırkının üstünlüğünü savunan, **3. ~ic** : aşırı/müfrit milliyetçi, kendini üstün gören, **4. ~ically** : aşırı milliyetçilikle/vatanseverlikle, kendini üstün görerek.

chaw(er), *k.d. bk.:* **chew(er).**

chazan, *is., ç.* **chazanin/chazans** *bk.:* **hazan.**

cheap, *sf.&zf.* **1.** ucuz, ehven (fiyatlı). *Fresh vegetables are very ~ in the summer. This is the ~est restaurant in town. He is willing to sell his car ~.* **on the ~** : ucuza, ucuz/ehven fiyatla. **He furnished the flat on the ~** : Çok az masrafla (ucuz fiyatla) apartmanı döşedi. **2.** zahmetsiz, kolay, kolayca/zahmetsizce elde edilen. *The army won a ~ victory over the enemy who had few guns and soldiers.* **3.** ucuzcu, ucuza satan. *a* *very ~ store.* **4.** basit, değersiz, adî, baştan savma, düşük nitelikli. *~ workmanship.* **5.** adî(ce), bayağı, ahlâksız(ca), pespaye. *I hate his kind of ~ humor. ~ conduct.* **6.** mahcup, utanmış, utangaç, sıkılgan. **to feel ~** : utanmak, mahcup olmak, yerin dibine geçmek, küçük düşmek. *He felt ~ about his mistake.* **7.** (para) ehven/düşük faizli, **8.** değerini yitirmiş, satın alma gücü az, düşük değerli (enflasyon sonucu paranın değerinin düşmesi gibi), **9.** hasis, cimri, eli sıkı, tutumlu. *He's the ~est man in town.* **10. dirt ~** *k.d.* sudan ucuz, çok ucuz. *That dress was dirt ~ in the other store, I wish I'd bought it there.* **11. hold (sth.) ~** : (bir şeye) değer/önem/kıymet vermemek, (bir şeyi) küçük/hakir görmek. *He held his wife's love ~ so she left him.* **12. make oneself ~** : (kendi) değerini/kıymetini/itibarını düşürmek, pespaye etmek. *He's made himself ~ by his unpleasant behavior.* **13. ~ly** : ucuzca, ehven fiyatla; adî/bayağı/basit bir şekilde, ahlâksızlıkla, **14. ~ness** : ucuzluk; adîlik, bayağılık; ahlâksızlık. ***e.a.**- 1. inexpensive, 4. mean, shoddy, low, poor, 5. vulgar, common, immoral, inferior, base, 6. embarrassed, sheepish, 9. stingy, miserly.* ***k.a.**- 1. costly, dear, expensive.*

cheapen, *gl.f.* **1.** ucuzla(t)mak, **2.** küçük düş(ür)mek. *Constant swearing ~ed him.* **3.** değerini/itibarını düşürmek, pespaye etmek/olmak. *By nasty behavior you've ~ed yourself in everyone's opinion.* **4.** *esk.* pazarlık yapmak.

cheapie, *sf.&is. argo* ucuz/adî/basit/bayağı (şey/kimse).

cheap-jack, *is.&sf.* **1.** seyyar satıcı, **2.** ucuzcu mağaza, ucuz eşya satan dükkân/satıcı, **3.** değersiz, adî, tapon, düşük nitelikli. *~ films that I don't want to see.* **4.** fırsat düşkünü, tapon mal sürerek zengin olmak isteyen.

cheapskate, *is. argo* cimri, hasis, pinti. ***e.a.**- stingy, miserly.*

cheat, *is.&f.* **1.** dolandırıcı, düzenbaz, hilekâr, sahtekâr, **2.** dolandırıcılık, düzenbazlık, hile(kârlık), sahtekârlık, **3.** *huk.* hile ile başkasının malını/mülkünü gasp etme, **4. chess** *d.d. bot.* yabanî ot *(Bromus secalinus)*, **5.** dolandırmak, hile/dalavere/sahtekârlık yapmak, **6.** aldatmak, kandırmak, faka bastırmak. *He ~ed the old woman out of her money.* **7.** kaçamak yapmak, umulan/beklenen bir şeyden mahrum etmek, **8.** oyun oynamak, mızıkçılık etmek, **9.** yakayı kurtarmak, kaçıp kurtulmak. **The swimmers ~ed the death in spite of the storm** : Fırtınaya rağmen yüzücüler ölümden yakayı kurtardılar. **10. ~ on** *argo* ihanet etmek, karısını/kocasını aldatmak, başkasıyla cinsel ilişki kurmak. *He was ~ing on his wife.* **11. ~er** : aldatan, kandıran, dolandıran, hile yapan, **12. ~ingly** : aldatarak, dolandırarak, hile/dalavere ile, düzenbazlıkla. ***e.a.**- 1. impostor, swindler, deceiver, 2. fraud, swindle, imposture, trick, hoax, deception, 5. defraud, swindle, dupe, gull, hoax, cozen, overreach, 6. deceive, victimize, 7. elude.*

check^1, *f.* **1.** (birdenbire/zorla) durdurmak. *The tanks ~ed the advance of enemy's soldiers.* **2.** engel olmak, menetmek, önlemek, **3.** ayarlamak, kontrol etmek. *This valve ~s the flow of gas into the tank.* **4.** (şiddetini/hızını) azaltmak, yavaşlatmak, kontrol altında tutmak, hâkim olmak. *A change of wind ~ed the fire.* **He ~ed his anger** : Öfkesine hâkim oldu. **5.** bakmak, doğruluğunu kontrol etmek, gözden geçirmek, yoklamak, karşılaştırmak. *Have you ~ed the examination papers yet, Sir? Please ~ the inventory against this list. to ~ a copy against the original. "Is the baby asleep?" "I'll just go and ~."* **6.** incelemek, araştırmak, tahkik etmek. *We ~ed the files.* **7.** denetlemek, muayene/teftiş etmek, durumunu/çalışma tarzını/güvenilirliğini vb. tespit etmek, **8.** *gen.* **~ off** : kontrol işareti koymak, muayene sonunda aranan koşulları taşıdığı görülen bir şeyi kalemle/tebeşirle işaretlemek. *Please ~ the correct amswer.* **9.** emanete(n) bırakmak. *They ~ed their coats before taking their seats in the theater.* **10.** emanet almak, bir şeyi emaneten muhafaza etmek, **11.** *ABD* (a) öncelikle sevk etmek. *We ~ed two truck to İzmir.* (b) öncelikle geçmesini sağlamak. *~ this trunk to Bursa.* **12.** satranç deseni yapmak, kare deseni ile kaplamak. *to ~ fabric.* **13.** tarlayı karelere bölerek ekmek, **14.** (satrançta) şah demek, **15.** (buz hokeyinde) muhasımın hareketini önlemek/engellemek, **16.** (madde madde birbirini) tutmak, (birbirine) uymak, uygun düşmek, doğru olmak, **17.** *gen.* **~ up/into** : denetlemek, teftiş etmek, kontrol altına almak, doğruluğunu araştırmak, **18.** (birdenbire) dur(akla)mak, ara vermek, kesintiye uğra(t)mak, **19.** (banka) çek yazmak,

20. (boya, tahta vb.) çatla(t)mak. *The sun ~s the timber.* **21.** (poker) pas geçmek, **22.** (av köpeği) av kokusunu kaybedip durmak, **23.** **~ at** : (şahin/atmaca) asıl avı bırakıp değersiz bir av peşine takılmak, **24.** **~ in** : (a) (otel vb.) girerken kaydolunmak, (b) (uçağa binmeden önce) biletini kontrol ettirmek. *You must ~ at the airport an hour before your plane leaves.* (c) ödünç alınan şeyi iade etmek. *I'm just going to ~ these books at the library.* **25.** **~ on = ~ up on** : (bir kimseyi/şeyi) sıkı kontrol altında tutmak, soruşturmak, araştırmak, murakabe/kontrol etmek, (bir kimse/şey hakkında) geniş tahkikat yapmak. *He felt the police were ~ing on him so he left the country.* **26.** **~ out** : (a) *ABD* borcunu ödeyip otelden çıkmak, hesabını kesmek, kaydını silip gitmek, (b) *argo* ölmek, (c) soruşturmak, doğru olup olmadığını araştırmak, tahkik/tahakkuk etmek, doğruluğu meydana çıkmak, (d) isteğe uygun olmak, koşulları sağlamak, aranan/beklenen nitelikleri taşımak, istenildiği gibi olmak, (e) işleyişini kontrol etmek, (f) (mağazada) aldığı malın kasada bedelini ödemek, (g) *k.d.* doğru çıkmak, (gerçeklere) uymak. **How does this story ~ out with the facts?** Bu söylenenler ne dereceye kadar gerçeklere uyuyor? **27.** **~ over** : gözden geçirmek, kontrol/muayene etmek. *Please ~ this piece of work over and say if you see any mistakes.* **28.** **~ the helm** *den.* dümen kırmak. ***e.a.***- *1. stop, arrest, halt, block, 2. restrain, hinder, hamper, obstruct, curtail, bridle, hobble, 7. examine, verify, 8. mark, 12. checker, 16. agree, tally, 17. investigate, 20. crack, split, 24. register, 25. investigate, scrutinize. 26. (b) die, (c) verify.* ***k.a.***- *1. accelerate, advance, continue, foster, promote.*

check^{2}, *is.* **1.** engel, mania, fren, durduran/yavaşlatan/kontrol eden/sınırlayan şey/kimse. *The woods and the river were a ~ on the army's advance.* **to act as a ~ upon** : frenlemek, **2.** (anî) duruş/durma/tevakkuf, gecik(tir)me. **to put a ~ on** : durdurmak, geciktirmek, **3.** denetleme, kontrol, teftiş, murakabe, muayene. *a ~ on the quality of all goods leaving the factory.* **to keep a ~ on** : denetlemek, göz/kontrol altında tutmak, **4.** hatayı/sahtekârlığı vb. önleme, bu hususta konulan yöntem/standart, **5.** araştırma, inceleme, tahkikat, **6.** **~mark** *d.d.* belirtim, kontrol (edildi) işareti, **7.** **cheque** *ş.d.y.* : (banka) çek, **8.** (lokantada) hesap (pusulası). **pick up the ~** : hesabı ödemek, **9.** *ABD* fiş, etiket, emanet pusulası, emanet bırakılan mala takılan fişin sahibine verilen parçası. *I've lost the ~ for my coat.* **10.** (kumaş) ekose desen, **11.** dama, ekose desenin bir karesi, **12.** kareli/ekose desenli kumaş. *She wore a pretty blue and white ~.* **13.** (satranç) şah, **14.** (buz hokeyinde) durdurma, tutma, **15.** kumar fişi, **16.** (tahtada) hafif çatlak, **17.** (av köpeği) kokuyu kaybetme, **18.** çentik, oluk, **19.** *min.* kırık, fay, **20.** dizgin, **21.** **in ~** : kontrol altında. **hold in ~** : kontrol altında tutmak, hâkim olmak. *He held his anger in ~.* ***e.a.***- *1. obstacle, obstruction, impediment, bar, barrier, control, curb, hindrance, restriction, 2. rebuff, repulse, 8. receipt, tab, counterfoil, 9. coupon, tag, stub, ticket.*

check^{3}, *sf.* **1.** kontrol+, denetleme+, murakabe+. **a ~ system** : kontrol sistemi, **2.** belirtimli. **~ answer** : belirtimli yanıt, **3.** kareli, damalı, ekoseli, satrançlı (kumaş).

checkable, *sf.* **1.** denetlenebilir, kontrol edilebilir, **2.** durdurulabilir, önlenebilir, engellenebilir, **3.** işaretlenebilir, **4.** emanete bırakılabilir.

checkbook, *is.* (banka) çek defteri.

checked, *sf.* **1.** kareli, damalı, satrançlı, ekoseli. *a ~ shirt.* **2.** *s.bl.* engelli : kapalı hece içinde bulunan.

checker^{1}, *is.&gl.f.* **1.** dama taşı, **2.** **~s** (*Brit.:* **draughts**) : dama oyunu, **3.** kareli/damalı desen, **4.** kare, dama, dama tahtasının bir gözü, **5.** *bot.* (b) üvez ağacı, (b) üvez, **6.** karelerle süslemek, damalı/dama desenli yapmak, ekose deseni ile kaplamak, **7.** renklendirmek, rengârenk yapmak, çeşitli renklerle boyamak, **8.** tabiatını/karakterini değiştirmek. *Brit.:* **chequer**. ***e.a.***- *5. (a) service tree.*

checker^{2}, *is.* **1.** denetçi, kontrolör, **2.** vestiyerci, emanetçi, **3.** kasadar, süpermarket ve kafeteryada müşterilerden para alan ve kasaya kaydeden kimse.

checkerberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* keklik üzümü (*Gaultheria procumbens*) : bitkisi ve meyvesi.

checkerboard, *is.&gl.f.* (*Brit.:* **draughboard**) **1.** dama/satranç tahtası, **2.** damalamak : dama tahtası gibi karelere bölmek.

checkered, *sf. (Brit.:* **chequered)** **1.** çeşitli, mütenevvi, sık sık değişen/değişikliklere uğrayan. *a ~ career.* **2.** damalı, kareli, ekoseli. *a ~ fabric.* **3.** renk renk, değişik renkli, (birbirini izleyen) açıklı koyulu. *a ~ shade beneath trees.*

checker tree, *is. bk.:* **checker**^{1} (5a) .

checkhook, *is.* dizgin çengeli : eyer üzerinde dizgin ucunu geçirmeye yarayan çengel.

check-in, *is.* giriş/biniş kaydı : uçağa binecek yolcuların bilet kontrol işlemi. ~ **time** : uçağa binme zamanı. *Your ~ time is half-an-hour before departure.*

checking, *is.* belirtimleme, yoklama. ~ **account**, *ABD* çek hesabı. *bk.:* **savings account.**

checkless, *sf.* engelsiz, maniasız, kontrolsuz, tahditsiz.

check line, *bk.:* **checkrein.**

check list, *is. ABD* belirtim dizelgesi, kontrol listesi.

check mark, *is.* belirtim, kontrol (edildi) işareti : listedeki bir maddenin kontrol edildiğini, üzerinde işlem yapıldığını, doğru/tamam olduğunu göstermek üzere önüne konulan işareti. **check** *d.d.*

checkmate, *is.&gl.f.* **-mated, -mating** **1. mate** *d.d.* (satrançta) mat. *The game ended with a ~. I can force (you into) ~ in 6 moves.* **2.** tam yenme/yenilgi, **3.** mat etmek, yenmek. *He ~d me 3 times in 5 games.* **4.** tam başarı ile yenmek, bozguna uğratmak, işini bozmak. ***e.a.**- 2&4. defeat.*

checkoff, *is.* işçi birlikleri aidatının (işveren tarafından) maaştan kesilmesi.

check-out, *is.* **1.** otelden çıkma, hesabı kapatma, **2.** otel odasının boşaltılması gereken saat, **3.** denetleme, kontrol, muayene, **4.** (büyük mağazalarda) satın alınan eşya bedelinin kasada ödenmesi.

checkpoint, *is.* kontrol noktası : hudut vb. gibi taşıtların durdurulup kontrol edildiği yer.

checkrail, *is.* kılavuz ray, emniyet rayı : virajlarda trenin raydan çıkmamasını sağlayan ek ray. ***e.a.**- guardrail.*

checkrein, *is.* **1.** dizgin, atın başını aşağı indirmemesini sağlayan düzen, **2.** bir atın gemini öbürünün dizginine bağlayan küçük dizgin.

checkroom, *is.* **1.** vestiyer, **2.** emanet odası. ***e.a.**- 1. cloakroom, 2. left-luggage office.*

checkrow, *is.&f.* **1.** ağaç, bitki (bilhassa mısır) dizisi, **2.** muntazam diziler hâlinde dikmek.

checks and balances, *is.* (devlet yönetiminde) yetkilerin ayrılması ve karşılıklı denetim : devletin yasama, yürütme yargı kuvvetlerinin ayrılması ve karşılıklı olarak birbirlerini denetleyip sınırlandırmaları.

checkup, *is.* **1.** tepeden tırnağa (inceden inceye) muayene, yoklama, kontrol, **2.** tam sağlık muayenesi. *He went to the doctor for a ~. His doctor gave him a ~ and found nothing wrong.*

check valve, *is.* emniyet valfı : sıvı veya gazların yalnız bir yönde akışını sağlayan supap.

cheddar (cheese), *is.* kaşar peynirine benzer bir cins peynir. **Cheddar** : İngiltere'de bu peynirin ilk defa yapıldığı köy.

cheddite, *is. kim.* çedit : yağlarla karışık klorat ve perkloratlardan oluşmuş patlayıcı madde.

cheder, *is., ç.* **chadarim/cheders** *bk.:* **heder.**

cheechako, *is., ç.* **-kos** *k.d.* (K Kanada, Yukon ve Alaska'da) acemi, toy, yeni gelen, KB Amerika'nın çetin koşullarına alışmamış kimse. **chechako, cheechaco** *ş.d.y.* ***e.a.**- tenderfoot, greenhorn, newcomer.*

cheek, *is.&f.* **1.** yanak, **2.** avurt, **3.** yanak biçiminde şey, **4.** *(Mak.)* makaranın yan yüzü, **5.** *k.d.* yüzsüzlük, arsızlık, küstahlık, cür'et, lâubalîlik. *She had the ~ to ask her mother her age.* **6.** *argo* göt, **7.** *Brit.- k.d.* arsızlaşmak, küstahlaşmak, arsızlık/yüzsüzlük/küstahlık yapmak, lâubalî olmak. *Pupils should never ~ with their teachers.* **8.** ~ **by jowl** : (a) sıkı fıkı, sarmaş dolaş, yan yana, yanak yanağa, haşır neşir. *They were dancing ~ by jowl.* (b) sıkışık, omuz omuza. *You'll never get through that crowd of people, they're packed there ~ by jowl.* **9. with (one's) tongue in (one's) ~** : alay edercesine, alay için, müstehziyane, gayrisamimî olarak. *"How beautiful you look!" she said to the ugly girl, with (her) tongue in (her) ~.* **10.** **~less** : yanaksız. ***e.a.**- 5. impudence, effrontery, 6. buttock.*

cheekbone, *is. bk.:* **zygomatic bone.**

cheekily, *zf.* arsızca, küstahça, yüzsüzlükle, arsızlıkla, sırnaşıklıkla. ***e.a.**- impudently, boldly.*

cheekiness, *is.* arsızlık, yüzsüzlük, küstahlık, sırnaşıklık, lâubalîlik. ***e.a.***- *impudence, insolence.*

cheekpiece, *is.* **1.** gem çubuğu : gemin iki tarafındaki çubuklardan her biri, **2.** *bk.:* **cheek strap.**

cheek pouch, *is.* avurt kesesi : sincap gibi bazı hayvanların avurtlarında besin biriktirdikleri kese.

cheek starp, *is.* yanak kayışı : gemin iki yanında atın yanaklarına gelen kayışlar. **cheekpiece** *d.d.*

cheeky, *sf.* **cheekier, cheekiest** *k.d.* **1.** arsız, küstah, yüzsüz, sırnaşık, utanmaz, lâubalî, **2.** iri yanaklı. ***e.a.***- *1. impudent, insolent, saucy.*

cheep, *is.&f.* *1.* cıvıltı, cıvıldama, ötme, ötüş. **not a ~** : çıt yok, gayet sessiz, **2.** cıvılda(ş)mak, öt(üş)mek, **3. ~er** : cıvıldayan, öten (kuş). ***e.a.***- **1.** *chirp, peep.*

cheer^{1}, *is.* **1.** alkış, sevinç çığlığı : teşvik/tasvip/tebrik vb. için bağırma. **loud ~s** : şiddetli alkışlar, **2.** sporcuları teşvik veya başarılarından duyulan sevinci ifade için haykırılan sözler : ya ya ya, şa şa şa, gibi. **to give three ~s** : üç defa bağırmak. **Three ~s for F.** : Yaşasın F. **3.** neşe/sevinç/memnuniyet/cesaret veren veya teşvik/teskin eden şey. **words of ~** : cesaret verici sözler, **4.** ruh haleti. **What ~?** Ne var ne yok? Nasılsın? **5.** sevinç, kıvanç, neşe, memnunluk, canlılık. *He's always full of ~ in summer.* **6.** konukseverlik, misafiri güler yüzle/sevinçle karşılama/ağırlama, **7.** yiyecek, gıda, erzak. *Tables were overflowing with good ~.* **8.** *esk.* yüz ifadesi, **9. be of good ~** : sevinmek, sevinçli ve umutlu olmak, sevinç/kıvanç duymak, gönlü ferahlamak. **Be of good ~!** Gönlünü ferah tut! Cesaretini yitirme! ***e.a.***- *1. applause, roar, approval, encouragement, 3. solace, 5. joy, mirth, glee, merriment, gladness, gaiety, animation, 6. welcome, hospitable entertainment, 7. food, provisions, fare, 10. cheerfully, willingly.*

cheer^{2}, *f.* **1.** alkışlamak, alkış tutmak, sevinç çığlıkları atmak. *The crowd ~ed for the new chammpion.* **2.** tempo tutarak bağırmak, çığlıklarla kendi oyuncularını teşvik/tebrik etmek. ya ya ya vb. diye bağırmak, **3.** *gen.* **~ up** : neşelen(dir)mek, sevin(dir)mek, memnunluk/kıvanç duy(ur)mak, içini açmak, gönlünü ferahlatmak. *The good news ~ed her up.* **~ up!** Üzülme! Keyfine bak! Günlünü ferah tut! **4.** cesaretlen(dir)mek, cesaret vermek/bulmak, teşvik etmek, maneviyatını kuvvetlendirmek. *The trapped miners we ~ed when they heard the shouts of their friends.* **5. ~ on** : teşvik etmek. **~ s.o. on (to do sth.)** : bir kimseyi (bir şey yapmaya) teşvik etmek, **6.** *esk.* belirli bir ruh hâlinde bulunmak, **7. ~er** : alkışlayan, sevindiren, cesaretlendiren, teşvik eden, **8. ~ingly** : sevindirerek, cesaret vererek, teşvik edercesine. ***e.a.***- *1. applaud, shout, yell, 3. exhilarate, rejoice, animate, gladden, comfort, uplift, 4. encourage, incite, inspirit.* ***k.a.***- *1. boo, hiss, 3. discourage, depress.*

cheerful, *sf.* **1.** şen, neşeli, güleryüzlü, şakrak, **2.** hoş, neşe saçan, ferah, gönül açıcı. *~ surroundings. You could never be unhappy in such a ~ house.* **3.** içten gelen, candan, yürekten, samimî, canıgönülden. *His ~ acceptance of responsibility encouraged us all.* **4. ~ly** : sevinçle, neşe ile, sevinerek, seve seve, güler yüzle, canıgönülden, **5. ~ness** : şenlik, sevinçlilik, güler yüzlülük, gönül ferahlığı, memnuniyet. ***e.a.***- *1. cheery, gay, joyful, joyous, happy, jolly, merry, 2. pleasant, 3. generous, hearty, ungrudging.* ***k.a.***- *1. cheerless, miserable, sad, gloomy, morose, dejected, depressed, downhearted, 2. dull, somber, depressing, 3. grudging.*

cheerily, *zf. bk.:* **cheerfully.**

cheeriness, *is. bk.:* **cheerfulness.**

cheerio, *ünl. Brit.* **1.** esen kal, Allaha ısmarladık, **2.** güle güle, bahtın açık olsun, **3.** şeref(iniz)e, sıhhatinize. ***e.a.***- *1&2. good-by, 2. good luck.*

cheerleader, *is.* başalkışçı, şakşakçı : spor karşılaşmasında bir takım lehinde gösteriler yapan grubun önderi. **cheerleading** : başalkışçılık, şakşakçılık.

cheerless, *sf.* **1.** üzücü, hüzün verici, hazin, kasvetli, mağmum. *drab and ~ surrounding. It was a ~ fall day.* **2. ~ly** : üzücü/hüzün verici/kasvetli bir şekilde, **3. ~ness** : üzücülük, hüzün/kasvet vericilik, kasvetlilik. ***e.a.***- *1. gloomy, joyless, bleak-*

cheers, *ünl.* sıhhatinize!

cheery, *sf.* **cheerier, cheeriest** **1.** şen, neşeli, sevinçli, kıvançlı, keyifli, **2.** neşe veren, ferah(latan), sevindirici, keyiflendirici, memnun edici. ***e.a.***-*1. blithe, gay, 2. enlivening, lively, bright.*

cheese, *is.&gl.f.* **cheesed, cheesing 1.** peynir, **2.** peynir kalıbı, **3.** şekil ve yapıca peynire benzer nesne, **4.** *argo* durdurmak, bırakmak, vazgeçmek, çekilmek, ayrılmak, **5.** *argo* önemli/ fevkalâde/şahane (kimse). *He's a big ~ in this outfit.* **6. ~ it** *argo* (a) dikkat et, (b) kaç, tüy, bırak, çekil, **7. ~-board** : peynir tahtası, seçme peynirler, **8. hard ~!** *argo* Yazık! Aksilik! **9. just a piece of ~** : çok kolay iş, **10. ~ed off** *argo* kızgın, öfkeli, hiddetli. ***e.a.*****-** *4. stop, desist.* ***6.*** *(a) look out, (b) flee, run away,* ***10.*** *angry.*

cheeseburger, *is.* peynirli köfte : üzerine bir dilim peynir konularak pişirilmiş ızgara köfte.

cheesecake, *is.* **1. cheese cake** *ş.d.y.* peynir tatlısı, bir nevi pasta, **2.** *argo* güzel ve cazibeli genç kadın resmi. *magazines full of ~.*

cheesecloth, *is.* tülbent.

cheeseparer, *is.* cimri/hasis kimse.

cheeseparing, *sf.&is.* **1.** cimri, hasis, pinti, **2.** önemsiz/değersiz şey, **3.** peynir kabuğu, **4.** kısıtlama, hasis/cimri davranma. ***e.a.*****-** *1. parsimonious, stingy, miserly.*

cheesy, *sf.* **cheesier, cheesiest 1.** peynirimsi, peynir gibi, peynire benzer, **2.** *argo* adî, bayağı, düşük nitelikli, kalitesiz, **3. cheesily** : peynir gibi, **4. cheesiness** : peynirimsilik, peynire benzerlik. ***e.a.*****-** *2. inferior, poor, shabby, cheap.*

cheetah, *is. zool.* çita *(Acinonyx jubatus)* : B Asya ve Afrika'da yaşayan parsa benzer bir hayvan. Karakter itibarıyla köpeğe benzer. Evcilleştirilip geyik avında kullanılır. **chetah, hunting leopard** *d.d.*

chef, *is.* aşçıbaşı, ahçı(başı).

chef-d'oeuvre, *is., ç.* ***chefs-d'oeuvre*** *Fr.* başyapıt, şaheser. ***e.a.*****-** *masterpiece.*

Cheka, *is.* SSCB'de ihtilâl aleyhindeki eylemleri önlemek için kurulmuş gizli polis örgütü. 1922'de bunun yerine G.P.U geçmiştir.

chela^{1}, *is., ç.* **-lae** kıskaç : yengeç, ıstakoz gibi hayvanların kıskacı.

chela^{2}, *is.* (Hindistanda) mürit. **~ship** : müritlik.

chelate, *sf.&is.&gs.f.* **1.** *zool.* kıskaçlı, kıskacı olan (yengeç, ıstakoz vb.), **2.** *kim.* kıskaçlı : molekülün metal olmayan iki veya daha fazla atomuna ortaklaşım bağı ile bağlı merkezî bir metal iyonu olan (çok türel çevrimli bileşik), **3.** *kim.* (çok türel çevrimsel bileşik için) metal iyonu ile birleşip kıskaçlı bileşim üretmek, **4.** *kim.* (herhangi bir bileşik için) bir veya daha fazla H bağı ile çevrim oluşturmak, **5. chelation** *kim.* kıskaçlama.

chelicera, *is., ç.* **-erae** (örümcekgillerde) zehir çengeli. **cheliceral** : zehir çengeli+. **chelicerate** : zehir çengelli, çengelimsi.

cheliferous, *sf.* kıskaçlı.

cheliform, *sf. zool.* kıskaç biçiminde.

cheloid, *is. patol. bk.:* **keloid.**

chelonian, *sf.&is.* **1.** kaplumbağa, **2.** kaplumbağa gibi. ***e.a.*****-** *1. turtle.*

chem-/chemo-, *ön ek* "kimyasal". *ör.: chemotaxis.*

chemic, *sf.* **1.** simya+, alşimi+ **2.** kimya+, kimyasal.

chamical, *sf.&is.* **1.** kimyasal, kimyevî, kimya+. **~ action** : kimyasal etki. **~ bond** : kimyasal bağ. **~ composition** : kimyasal bileşim. **~ compound** : kimyasal bileşik. **~ engineer** : kimya mühendisi. **~ engineering** : kimya mühendisliği. **~ equation** : kimyasal denklem. **~ equilibrium** : kimyasal denge. **~ equivalent** : kimyasal eş değer. **~ fire extinguisher** : kimyasal yangın söndürücü. **~ reaction** : kimyasal tepkime. **~ symbol**: kimyasal simge. **~ warfare** : kimyasal savaş, **2.** kimyasal madde.

chemiluminescence, *is.* kimyasal ışıma : kimyasal tepkime esnasında alçak sıcaklıklarda ışık meydana gelmesi. **chemiluminescent** : kimyasal ışıyan.

chemin de fer, *is. Fr.* **1.** demir yolu, **2.** bir tür bakara (kumar) (hızlı oynandığından bu ad verilmiştir).

chemise, *is.* **1.** kadın iç gömleği, **2.** kombinezon, **3.** kadın elbisesi, pelerin.

chemisette, *is.* kadın bluzu, bolero.

chemism, *is.* kimyasal etki.

chemisorption, *is. kim.* kimyasal tutunma : gazların ve sıvıların bir kimyasal bileşik oluşturarak yüksek nicelikte ısı salımıyla katılar üzerinde tutunmaları.

chemist, *is.* **1.** kimyacı, kimyager, **2.** *Brit.* eczacı, **3.** *esk.* simyager, alşimist. ***e.a.*****-** *2. pharmacist, druggist.*

chemistry, *is., ç.* **-ries 1.** kimya. **analytical ~** : çözümsel kimya. **inorganic ~** : anorganik kimya. **organic ~** : organik kimya, **2.** kimyasal yapı/özellikler/olaylar vb. *the ~ of carbon. He is studying the ~ of the medicinally important compounds.*

chemoautotrophic, *sf.* kimyasal özbeslemli : bazı maddeleri yakarak elde ettiği erke ve karbondioksitten organik madde üreten (bazı bakteriler vb.). **~ally** : kimyasal özbeslemle. **chemoautotrophism = chemoautotrophy** : kimyasal özbeslenme.

chemoprophylaxis, *is., ç.* **-laxes** kimyasal önleme : kimyasal ilâçlarla bulaşıcı hastalığın önlenmesi. **chemoprophylactic** : kimyasal önleme+.

chemoreceptor = chemoceptor, *is.* kimyasal algaç : kimyasal uyarıma duyarlı organ veya sinir ucu (koku ve tat duyguları vb.).

chemosmosis, *is.* kimyasal geçişim : yarı geçirgen zarla ayrılmış özdekler arasındaki kimyasal tepkime.

chemosmotic, *sf.* kimyasal geçişim+.

chemosphere, *is. meteor.* kemosfer : yeryüzünden 42-113 km uzakta gökyüzünü kuşatan ve ışıl kimyasal etkinlik gösteren atmosfer tabakası. **chemospheric** : kemosfer+.

chemostat, *is.* kemostat : kimyasal bakteri üretme düzeneği, sabit bir üreme hızı ile tek türel bakteri kültürü üretmeye yarayan düzenek.

chemosterilant, *is.* kimyasal kısırlaştırıcı : böcek vb. de diğer hayatî işlevleri etkilemeden kısırlık sağlayan kimyasal madde.

chemosurgery, *is.* kimyasal cerrahlık : kimyasal yollardan hastalıklı veya istenmeyen dokunun yok edilmesi. **chemosurgical** : kimyasal cerrahî+.

chemosynthesis, *is. biy.* kimyasal bireşim: (bir canlının) kimyasal tepkimelerden türetilen erke ile organik bireşimler oluşturma(sı).

chemosynthetic, *sf.* kimyasal bireşim+. **~ally**: kimyasal bireşimle.

chemotactic, *sf.* kimyasal yönelimli. **~ally** : kimyasal yönelimle. **chemotaxis** : kimyasal yönelim, kimyasal bir maddeye doğru yönelme veya ondan uzaklaşma.

chemotaxonomy, *is.* kimyasal sınıflandırma : bitki ve hayvanların hayatî kimyasal bileşimlerine göre sınıflara ayrılması. **chemotaxonomic (ally)** : kimyasal sınıflandırma (ile). **chemotaxonomist** : kimyasal sınıflandırma uzmanı.

chemotherapeutic(al), *sf.* kimyasal sağaltım+.

chemotherapeutically, *zf.* kimyasal sağaltımla.

chemotherapeutics, *is.* kimyasal sağaltım.

chemotherapeutist, *is.* kimyasal sağaltım uzmanı.

chemotherapy, *is.* kimyasal sağaltım : (bilhassa kanserin) kimyasal maddelerin hastalık yapan canlı organizmalar ve hasta dokular üzerindeki öldürücü etkisinden yararlanarak tedavi(si).

chemotropism, *is.* **1.** kimyasal uyar devim : kimyasal uyarımlı büyüme veya devinim, kimyasal bir uyarıcının kontrolu ile büyüme/devinme, **2.** *bk.:* **chemotaxis, 3. chemotropic** : kimyasal uyar devim+, **4. chemotropically** : kimyasal uyar devimle.

chemurgy, *is.* tarımsal kimya sanayii : organik/tarımsal ürünlerden besin olmayan kimyasal maddeler üretme tekniği. **chemurgic(al)** : tarımsal kimya sanayii+.

chenille, *is.* **1.** kadife kordon : ipek, pamuk, reyon vb. den yapılmış tüylü kordon veya saçak, **2.** yumuşak havlu kumaş, **3.** atkısı kadife kordon olan kalın yün halı.

chenopod, *is. bot.* kazayağıgillerden *(Chenopodia-ceae)* herhangi bir bitki (pancar, şeker pancarı, ıspanak, pazı vb.). **~iaceous** : kazayağıgillerden.

cheongsam, *is.* Çin entarisi : en çok Hong Kong'ta raslanan kısa kollu, dize kadar uzanan etekleri yanlardan kalçaya kadar yırtmaçlı, mandarin yakalı entari.

cheque, *is. Brit.* çek. ***e.a.*** *- check.*

chequer, *is. Brit. bk.:* **checker.**

chequerboard, *is. Brit. bk.:* **checkerboard.**

chequer, *is. Brit. bk.:* **checker.**

chequered, *sf. Brit. bk.:* **checkered.**

cherchez la femme, *Fr.* (Bu işte) kadın parmağı var : esrarengiz işlerin nedenini kadınlarda aramayı öneren söz. Aynen tercümesi : Kadın arayınız.

cherimoya, *is. bot.* çerimoya *(Annona cherimola)* : Hint ayvası familyasından Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen bir ağaç. Meyvesi yuvarlak, beyzî veya yürek biçiminde olup kabuğu pürüzlüdür.

cherish, *gl.f.* **1.** sevmek, aziz tutmak. *to ~ one's native land.* **My most ~ed memories** : En aziz hatıralarım. **2.** baştacı etmek, bağrına basmak. *to ~ a child. The old man ~ed the girl as if she were his own daughter.* **3.** (umut, sevgi, kin vb. gibi duygular) beslemek, gütmek. *to ~ no resentment.* **4.** devam ettirmek, muhafaza etmek, (hatıra vb.) saklamak, anmak, unutmamak. *She ~ed the memories of her days at summer camp. He ~ed the memory of his dead wife.* ***e.a.- 1.*** *love, foster, harbor,* *2. nurse, nourish, sustain, nurture, shelter, 3. treasure.* ***k.a.-*** *2. neglect, abandon, forsake, 3. relinquish.* ***NOT:*** **CHERISH, FOSTER, HARBOR** sevgi ve muhabbet göstermek, bir şeyi beslemek, barındırmak, ona dikkat, itina ve ihtimam göstermek anlamlarına gelir. **CHERISH**, bir şeyi aziz tutmak, ona büyük değer vermek, korumak demektir : *To cherish a memory of a friendship.* **FOSTER**, bir şeyi koruyarak geliştirmek, büyütmek veya kuvvetlendirmek anlamını taşır : *to foster a hope; to foster enmity.* **HARBOR**, arzu edilmeyen bir şeyi beslemek, korumak, bilhassa kötü, şeytanî, habis niyet ve tasavvurlar gütmek demektir : *to harbor malice or a grudge.*

chernozem = tschernosem, *is.* kara toprak.

Cherokee, *is., ç.* **-kees/kee 1.** Çeroki : Oklahoma civarında yaşayan kızılderili kabile, **2.** bunların dili, **3.** ~ **rose** : Çin gülü *(Rosa laevigata)* : Çin'den ABD'ye getirilmiş beyaz gül.

cheroot, *is.* uçları açık puro.

cherries jubilee, *is.* vanilyalı vişne tatlısı.

cherry, *is., ç.* **-ries 1.** kiraz, **2.** ~ **-tree** *d.d.* kiraz ağacı, **3.** ~ **-wood** *d.d.* kiraz tahtası, **4.** kiraza benzer meyve, **5.** kiraz rengi, açık kırmızı, **6.** *argo- kaba* bekâret, bekâret zarı, **7. black** ~ : kara kiraz *(Prunus serotina).* **cornelian** ~ : kızılcık *(Carnus mas).* **mazzard** ~ = **sweet** ~ : kiraz *(Prunus avium).* **morello** ~ = **sour** ~ : vişne *(Prunus cerasus).* **wild** ~ : kuş kirazı *(Cerasus padus, C. avium).* **8.** ~ **bomb** : patlangaç : kırmızı, küresel bir patlayıcı havaî fişek, **9.** ~ **brandy** : vişne likörü, **10. ~like** : kiraz gibi. **~-lips** : kiraz/kırmızı dudaklar, **11.** ~ **orchard** : kirazlık, **12.** ~ **picker** : düşey (kaldıran) vinç, **13. ~-pie** : kirazlı hamur tatlısı, **14. ~-red** : kiraz rengi, kırmızı, **15. ~-stone = ~-pit** : kiraz çekirdeği, **16. ~-tree** : kiraz ağacı, **17. make/take two bites at a** ~ : savsaklamak, (işi) ağırdan almak, **18. not to make two bites at a** ~ : (işi) kestirme yoldan halletmek, kestirip atmak, tereddüt etmemek.

cherry plum, *is. bot.* kiraz eriği, yabanî erik *(Prunus cerasifera).* Avrupa'da aşılanıp başka erik türleri elde etmek için yetiştirilir. **myrobalan** *d.d.*

cherrystone, *is. zool.* deniz tarağı *(Venus mercenaria)* : eti yenilen bir deniz hayvanı. Küçüğüne **littleneck**, büyüğüne **quahog** denir.

chersonese, *is.* yarımada. **the Chersonese = Thracian Chersonese** : Gelibolu Yarımadası. **Tauric Chersonese** : Kırım Yarımadası. ***e.a.-*** *peninsula.*

chert, *is.* çakmak taşı. **~y** : çakmak taşlı.

cherub, *is., ç.* (1&2 için) **cherabium**, (3 için) **cherubs 1.** melek, **2.** nur topu gibi çocuk, **3.** masum kimse.

cherubic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* melek gibi, masum, temiz, saf, **2. ~ally** : melekâne, meleklere yakışır şekilde.

chervil, *is. bot.* frenk maydanozu *(Anthriscus Cerefolium).*

chervonets, *is., ç.* **-vontsi** 10 ruble değerinde eski Rus altını.

Cheshire, *is.* **1.** KB İngiltere'de bir kontluk, **2.** ~ **cheese** : kaşara benzer sert bir peynir, **3.** ~ **cat** : sırıtık, sırıtkan kimse. **to grin like a** ~ **cat** : daima sırıtmak, *k.d.* pişmiş kelle gibi sırıtmak (1&2. için **Chester** *d.d.).*

chess, *is.* **1.** satranç. ~ **opening** : satranç oyununda açış, **2.** duba köprü hatılı, **3.** *bk.:* **cheat** (4).

chessboard, *is.* satranç tahtası.

chessman, *is., ç.* **-men** satranç taşı.

chest, *is.* **1.** göğüs (kafesi), gövdenin boyundan karnına kadar olan kısmı, **2.** sandık, kutu. **a jewelry** ~ : mücevherat kutusu. **medicine** ~ : ilâç kutusu. **tool** ~ : takım kutusu/sandığı, **3.** kasa, hazine : bir amme kurumunun veya hayır cemiyetinin paralarının saklandığı yer. **community** ~ : hayır işleri için umumî sandık, **4.** kasadaki para mevcudu, **5.** ambalaj kutusu, **6.** sandık /kutu dolusu. *a ~ of spices.* **7.** *bk.:* ~ **of drawers**, **8. get sth. off one's** ~ *k.d.* içini dökmek, dert yanmak, derdini dökmek/açmak, açılmak, içindekileri açığa vurmak. ***e.a.-*** *1. thorax, 2&5. box.*

chesterbed, *is. Cnd.* kanape yatak : açılıp yatak olabilen kanape.

chesterfield, *is.* **1.** dar kadife yakalı, içten düğmeli, tek veya çift göğüslü palto, **2.** büyük/yumuşak kanape.

chester white, *is.* çester beyazı, bir tür beyaz domuz.

chestiness, *is.* **1.** geniş göğüslülük, **2.** gurur, kibir.

chestnut, *is. bot.* **1.** kestane. **candied ~** : kestane şekeri. **Spanish/sweet ~** : yenir kestane. **2.** kestane ağacı *(Castanea dentata)*, **3.** kestane kerestesi. *This table is made of ~.* **4.** at kestanesi veya meyvesi kestaneye benzeyen herhangi ağaç, **5.** kestane rengi, **6.** *k.d.* bayat şaka/hikâye, **7.** atın ayağının iç kısmındaki nasır, **8.** doru at : tüyleri, yele ve kuyruğu kızıl kahverengi olan at, **9.** düz koyu kahverengi at, **10. pull s.o.'s ~s out of fire** : başkası için kendini ateşe atmak, başkasına yardım için belâya girmek, **11. ~ blight** : kestane sürmesi : bilhassa Amerika'da kestane ağaçlarının kabuklarının soyulması ve ağacın kuruması ile sonuçlanan hastalık. *Endothia parasitica* mantarları sebep olur.

chest of drawers, *is.* çekmeceli dolap.

chest-on-chest, *is.* üst üste çekmeceli dolap.

chest register, *is.* kalın ses, insan sesinin kalın perdesi.

chesty, *sf.* **chestier, chestiest** *k.d.* **1.** geniş göğüslü, **2.** mağrur, gururlu, kendini beğenmiş. ***e.a.***- *2. boastful, conceited, proud*.

chetah, *is. bk.:* **cheetah.**

cheval-de-frise, *is., ç.* **chevaux-de-frise** **1.** seyyar dikenli mania : bir geçidi kapatmak vb. için kullanılan üzerine dikenli tel veya çiviler çakılmış tahta sehpa, **2.** üzerinden geçişi menetmek için duvar üstüne yerleştirilen cam kırıkları, çiviler vb.

chevalet, *is.* tel desteği : telli sazlarda telleri yüksekte tutan ince tahta destek.

cheval glass, *is.* endam aynası : yatay bir eksen etrafında dönebilen büyük ayna.

chevalier, *is.* **1.** şövalye. *a ~ of the Legion of Honor.* **2.** Fransa'da en küçük asalet rütbesi, **3.** mert/kahraman kimse, **4.** süvari.

chevelure, *is. Fr.* zülüf, saç.

Cheviot, *is.* **1.** İngiliz koyunu : İngiltere'de yetiştirilen boynuzsuz, yünü kısa ve sık, eti makbul bir koyun cinsi, **2.** *k.h.* (önceleri bu koyunun yününden yapılmış) kaba kumaş, şayak.

chevre, *is.* keçi peyniri.

chevron, *is.* **1.** astsubay ve erlerin rütbe işareti : kola takılan V şeklinde şeritlerden oluşmuş arma, **2.** *mim.* zikzak çıta, **3.** (arma üzerinde) ters V şeklinde işaret.

chevrotain, *is. zool.* cüce geyik *(Tragulidae)* : Afrika ve G Asya'da yaşayan çok küçük, geyiğe benzer, boynuzsuz hayvan. **mouse deer** *d.d.*

chevy, *is., ç.* **chevies**, *f.* **chevied, chevying** *Brit.* **1.** kovalama(k), avla(n)ma(k), **2.** taciz/bizar/eziyet etmek, musallat olmak, **3.** koşma(k), seğirtme(k), takip (etmek), **4.** av narası, **5.** kovalamaca oyunu. **chivvy, chivy** *d.d.* ***e.a.***- *1. hunt, chase, 2. harass, nag, torment, worry, fret, 3. race, scamper, pursuit, 5. prisoner's base.*

chew, *is.&f.* **1.** (ağızda) çiğneme(k), çiğneyiş, dişleme(k). *You must ~ your food well before you swallow it. The puppy has ~ed my slipper.* **~ the cud** : geviş getirmek, **2.** *gen.* **~ up** : ezmek, zedelemek, tahrip etmek. *The faulty lawn mover ~ed up the grass.* **3.** *gen.* **~ over** : (etraflıca/uzun uzun) düşünmek, düşünüp taşınmak, kafa yormak. *He ~ed the problem over in his mind. I'll ~ it over for a few days and let you know my opinion.* **4.** parçalamak, parça parça etmek. **like a piece of ~ed string** : *k.d.* yorgun, bitap, takatsiz, zayıf, **5.** *k.d.* (a) tütün çiğnemek, (b) çiğnem, bir defada çiğnenen tütün, **6.** düşüncelere/tefekküre dalmak, **7. ~ out** : *argo* şiddetle azarlamak. *The teacher ~ed me out for being late.* **8. ~ the fat** *argo* çene çalmak, lâkırdı etmek. *We sat there drinking beer and ~ing the fat until it was time to go home.* **9. ~ the rag** *argo* (a) *Brit.* sızıldanmak, şikâyet etmek. *I wish you'd stop ~ing the rag and get on with your work.* (b) *ABD* çene çalmak, lâkırdı etmek, **10. ~ed up** *ABD- argo* endişeli, üzgün, canı sıkılmış. *Don't get all ~ed up about it; everything will be all right.* **11. ~able** : çiğnenebilir, **12. ~er** : çiğneyen. ***e.a.***- *1. masticate, munch, gnaw, nibble, bite, 2. crush, damage, injure, 3&6. meditate, 7. scold, reprimand, 8. chat, 9. (a) complain, (b) chat, 10. worried, anxious, bothered.*

chewing gum, *is.* sakız, çiklet.

chewink, *is. zool.* cikcik *(Pipilo erythrophthalmus)* : KD Amerika'da yaşayan bir tür ispinoz. ***e.a.***- *towhee.*

chewy, *sf.* **chewier, chewiest** çeneyoran : çiğnenmesi zor, katı, sert veya ağdalı (yiyecek).

Cheyenne, *is., ç.* **-ennes/-enne** Çeyen: ABD' de Montana-Oklahoma civarında yaşayan kızılderili ve bunların dili.

chez, *e. Fr.* evinde, nezdinde, ...ile.

chi, *is., ç.* **chis** Yunan alfabesinin yirmi ikinci harfi.

chia, *is. bot.* çiya *(Salvia columbariae)* : nanegillerden Meksika ve Kaliforniya'da yetişen bir ot. Tohumundan yağ çıkarılır ve bir içki yapılır.

Chianti, *is.* bir tür İtalyan kırmızı şarabı.

chiaroscurist, *is.* ışık gölge oyununda mahir ressam.

chiaroscuro, *is., ç.* **-ros 1.** resimde ışık ve gölge dağılımı, **2.** ışık ve gölge oyunlarıyla yapılan resim, **3.** ressamın ışık ve gölge oyununu kullanma sanatı. **chiaro-oscuro, claire-obscure** *d.d.*

chiasm, *is. bk.:* **chiasma.**

chiasma, *is., ç.* **-mas/-mata 1.** *kal.b.* kalıtışım: göze bölünmesi esnasında kromozomların temasta kaldıkları nokta. Kalıtsal özelliklerin bu noktadan geçtiği sanılmaktadır. **2.** *anat.* çaprazlanma : özellikle görüş sinirlerinin beyine girerken çaprazlanması, **3. ~al = ~ic** : kalıtışımsal, çapraz+.

chiasmatypy, *is. kal.b.* kalıtışım süreci : göze bölünmesi süresince kromozomların bir noktada temasta kalması (kalıtımın temeli sayılmaktadır). **chiasmatype** : kalıtışım+.

chiasmus, *is., ç.* **-mi** *söz.b.* evirtim : paralel iki cümlenin birinde kelimelerin olağan yerlerini değiştirme sanatı. *"She went to Paris; to London went he."* ve *"To stop too fearful, and too faint to go."* cümlelerinin ikinci kısımlarında olduğu gibi.

chiastic, *sf. söz.b.* evirtik.

chiaus, *is., ç.* **chiauses** *T.* çavuş.

chibouk = chibouque, *is. T.* çubuk, uzun ağızlık.

chic, *sf.&is.* **1.** şık, zarif, modaya uygun. *a ~ hat.* **2.** şıklık, zarafet, kibarlık, zevklilik, modaya uygunluk. *Paris clothes have such ~. She wears her clothes with ~.* ***e.a.***- ***1.*** *stylish, smart, elegant.* ***2.*** *elegance, originality, taste, stylishness, fashionableness.*

Chicago, *is.* Şikago. **~an** : Şikagolu, Şikago'ya özgü.

chicolate, *is. bot.* dikenli gelincik *(Argemone mexicana)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişir.

chicane, *is.&f.* **-caned, -caning 1.** hile, oyun, dalavere, aldatma, safsata, **2.** (a) yarış yolundaki engel, (b) yarış yolundaki sert dönemeç, **3.** (briç oyununda) koz bulunmayan el, **4.** hile yapmak, aldatmak, **5.** safsataya boğmak, mugalâta yapmak, **6.** daima kusur/bahane bulmak, anlamsız şekilde itiraz etmek. ***e.a.***- ***1.*** *deception, chicanery,* ***4.*** *trick,* ***5.*** *quibble over,* ***6.*** *cavil at.*

chicaner, *is.* hileci, hilekâr, dalavereci, safsatacı.

chicanery, *is., ç.* **-eries 1.** hile, düzen, dubara, dalavere, aldatma, faka bastırma, **2.** safsata, kaçamak, yalan, desise, bahane. ***e.a.***- ***1.*** *fraud, knavery, chicane, deception, deceit, trickery, double-dealing, fourberie, underhandedness, cunning,* ***2.*** *hanky-panky, dishonesty.*

Chicano, *sf.&is., ç.* **-nos 1.** Meksikalı ana babadan doğan Amerikalı+, **2.** ABD'de oturan Meksikalı işçi.

chiccory, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **chicory.**

chichi, *sf.&is. k.d.* **1.** cici bici, fazla süslü, gösterişli (elbise, süs, tezyinat vb.). *a ~ dress. Her ~ dress amused everyone.* **2.** yapmacık, naz (lanma), tasannu, **3.** sanatkârane, değerli, kıymetli. *~ poetry.* **4.** kibar, şık, zarif, modaya uygun. *a ~ nightclub. The actors went to a ~ party in a part of town.* ***e.a.***- ***1.*** *showy, frilly, sophisticated.* ***2.*** *affectation, preciosity,* ***3.*** *arty, precious,* ***4.*** *chic, elegant, stylish.*

chick, *is.* **1.** civciv, piliç, **2.** kuş yavrusu, civciv, **3.** çocuk, yavru, **4.** *argo* kız, genç kadın. **to have neither ~ nor child** : çoluğu çocuğu olmamak.

chickabiddy, *is.* **1.** (çocuk dilinde) civciv, piliç, **2.** (sevgi ifadesi olarak) çocuk.

chickadee, *is. zool.* baştankara *(Parus)* : K Amerika'ya özgü başı ve göğsü kara bir kuş. **black-capped ~** : karakepli *(Parus atricapillus).*

chickaree, *is.* kırmızı sincap. ***e.a.****- red squirrel.*

Chickasaw, *is., ç.* **-saws/-saw** K Amerika'da Oklahoma civarında yaşayan kızıl derili aşireti.

chicken, *is.&sf.&gs.f.* **1.** piliç, 1 yaşından küçük kümes hayvanı (tavuk, horoz, vb.), **2.** (her yaşta) tavuk, horoz, **3.** piliç/tavuk/horoz eti, **4.** *k.d.* acemi, toy, genç, tecrübesiz kimse, özellikle genç kız, **5.** tavuk/piliç eti ile pişirilmiş yemek. ~ **soup** : tavuklu çorba. ~ **pot pie** : tavuklu börek, **6.** *argo* korkak, ödlek, **7. count one's ~s before they are hatched** : çayı görmeden paçaları sıvamak/ayıyı vurmadan postunu satmak/ sonu belirsiz bir şeye dayanarak plânlar yapmak, **8. no (spring)** ~ *argo* yaşlı, kart(laşmış), gençliğe veda etmiş (bilhassa kadın). **I'm no longer a spring** ~ : Artık yaşlandım. **9.** ~ **out** : korkarak vazgeçmek/uzaklaşmak/kaçmak, cesaret edememek. *He ~ed out of climbing up the tree.* ***e.a.****- 6. cowardly.*

chicken-and-egg, *sf.* hangisinin önce var olduğu bilinmeyen, tavuk yumurta misali : "Tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan?"

chicken breast, *is. patol.* güvercin göğsü : kemik hastalığı sonunda göğüs kemiğinin deformasyonu.

chicken colonel, *ABD- As. argo* albay.

chicken feed, *ABD- argo* kuş yemi, çok az para.

chicken hawk, *is.* tavuk kapan atmaca (bilimde bu ad kullanılmaz).

chicken-hearted = chicken-livered, *sf. k.d.* **1.** korkak, ödlek, tabansız, **2. ~ly** : korkakça, ödlekçe. ***e.a.****- 1. timid, cowardly.*

chicken louse, *is.* tavuk biti *(Mallophaga).*

chicken pox, *is. patol.* su çiçeği (hastalığı). ***e.a.****- varicella, water pox.*

chickenshit, *sf.&is. argo* **1.** küçük/basit/ değersiz/önemsiz (şey), **2.** ödlek, korkak (kimse). ***e.a.****- 1. petty, minor, 2. cowardly.*

chicken snake, *is. bk.:* **rat snake.**

chicken wire, *is.* kümes teli, ince tel kafes.

chickpea, *is. bot.* **1.** nohut (bitki) *(Cicer arietinum)*, **2.** nohut (sebze). **garbanzo** *d.d.* **roasted** ~ : leblebi.

chickweed, *is. bot.* kuş otu, sıçankulağı *(Stellaria media).*

chicle (gum), *is.* sakız, çikletin ham maddesi : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen sakız ağacının *(sapodilla)* öz suyundan elde edilir.

chicly, *zf.* zarafetle, zarifane, kibarca, zarif/ şık/kibar bir şekilde.

chicness, *is.* zarafet, kibarlık, şıklık.

chico, *is., ç.* **-cos** *bot. bk.:* **greasewood** (1) .

chicory, *is., ç.* **-ries** *bot.* hindiba, güneğik *(Chicorium intybus).* ***e.a.****- endive, succory.*

chide, *f.* **chided/chid, chided/chid/chidden, chiding 1.** azarlamak, paylamak, çıkışmak, tekdir etmek. *Ali's mother ~s him for the slightest thing.* **2.** dırdır etmek, daima kusur bulmak, bizar etmek, *k.d.* başının etini yemek, **3.** hoşnutsuzluğunu/doğru bulmadığını belirtmek. ***e.a.****- 1. scold, fret, fume, chafe, reprimand. 2. nag, harass, 3. reprove, rebuke.* ***k.a.****- 3. praise, extol, commend.*

chief, *is&sf.&zf.* **1.** şef, amir, **2.** (aşiret vb.) reisi, reis, başkan. *Indian ~.* **3.** *argo* patron. *We'll have to talk to the ~ about this.* **4.** *ABD* daire başkanı, başdanışman : Genelkurmay Başkanının kumanda yetkisi olmayan danışmanı. ~ **of Engineers** : İstihkâm Dairesi Başkanı. ~ **Signal Officer** : Muhabere Başkanı. **5.** armanın en üst kısmı, **6.** baş, başta olan. **the** ~ **priest** : başpapaz. **the** ~ **administrator** : baş yönetmen. ~ **executive officer** : (şirket, kurum vb.) genel müdür, **7.** başlıca, belli başlı, en önemli, ana. **the** ~ **difficulty** : en büyük zorluk. **his** ~ **merit** : başlıca meziyeti. **Rice is the** ~ **crop of India** : Pirinç, Hindistan'ın en önemli ürünüdür. **8.** *esk. bk.:* **chiefly, principally**. **9. in** ~ : baş-. **commander in** ~ : başkomutan. ***e.a.****- 1&2. head, chieftain, leader, master, 3. boss.* ***k.a.****- 1&2. follower, retainer, subordinate.*

Chief Executive, *is. ABD* **1.** Cumhurbaşkanı, **2.** *k.h.* eyalet valisi, **3.** *k.h.* (herhangi bir) hükûmet başkanı.

chief justice, *is.* **1.** *huk.* başyargıç : çok yargıçlı bir mahkemenin başkanı, **2. Chief Justice of the United States** : ABD Yüksek Mahkemesi Başkanı.

chiefly, *zf.* **1.** başlıca, belli başlı, bilhassa, hassaten. *~, I ask you to remember to write to your mother.* **2.** genellikle, çoğunlukla, çoğu zaman, en çok. *Bread is ~ made of wheat flour.* ***e.a.****- 1. principally, essentially, particularly, especially. 2. mainly, mostly.*

chief master sergeant, *is. ABD* hava başgediklisi.

chief mate = chief officer, *is. den. bk.:* **first mate.**

Chief of Naval Operations, *is.* Deniz Harekât Başkanı.

Chief of Staff, *is.* Kurmay Başkanı.

Chief of Staff, U.S. Air Force, *is.* ABD Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı.

Chief of Staff, U.S. Army, *is.* ABD Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı.

Chief of State, *is.* Devlet Başkanı.

chief petty officer, *is.* deniz astsubayı kıdemli başçavuş.

chief superintendent, *is. Brit.* polis şefi.

chieftain, *is.* **1.** baş, elebaşı. *the robber's ~.* **2.** aşiret/kabile reisi, **3.** **~cy = ~ship** : elebaşılığı, kabile reisliği.

chief warrant officer, *is. ABD* birinci sınıf astsubay.

chiel = chield, *is. İsk.* genç (adam), delikanlı.

chiffchaff, *is. zool.* söğüt bülbülü *(Phylloscopus collybita).*

chiffon, *is.&sf.* **1.** ipek tül, şifon, **2.** kadın elbisesi aksesuarı (kurdele, kuşak vb.), **3.** tül gibi, tüle benzer, tülden (yapılmış), **4.** (çırpılmış yumurta akı ile yapılan tatlılar gibi) hafif ve kabarık.

chiffonier = chiffonnier, *is.* şifoniyer, aynalı, çekmeceli dolap.

chifforobe, *is.* çekmeceli gardrob : hem çekmeceleri, hem de elbise asacak yeri olan mobilya.

chigetai = dziggetai, *is. zool.* yaban eşeği *(Equus hemionus hemionus).*

chigger, *is. zool.* **1.** ufak kene *(Trombiculidae)* : altı ayaklı bir parazit larvası. İnsan ve diğer omurgalıların derisine yapışıp kanını emer, müthiş kaşıntı yapar, tifüs ve benzeri hastalıkları bulaştırır, **2.** *bk.:* **chigoe.** ***e.a.***- *jigger, redbug.*

chignon, *is., ç.* ***chignons*** *Fr.* saç topuzu.

chignoned, *sf.* topuz saçlı.

chigoe, *is. zool.* kum piresi *(Tunga penetrans)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde ve Afrika'da dişisi insan ve hayvanların derisine, bilhassa ayaklara gömülerek yumurtlayan ve yaralar açan bir tür pire. **chigger, jigger, sand flea, chigoe flea** *d.d.*

Chihuahua, *is.* Meksika köpeği : çok küçük, kısa veya uzun tüylü, değişik renkli, iri sivri kulaklı bir tür köpek.

chilblain(s), *is. patol.* mayasıl : soğuk ve nemden el ve ayaklarda hasıl olan kızarıklık ve şişlik. **chilblained** : mayasıllı.

child, *is., ç.* **children 1.** çocuk. *I have 3 children.* **be a good ~** : uslu dur! **from a ~** : çocukluğundan beri. **~-proof** : (oto) çocukların açamayacağı (kapı vb.). **difficult ~ = problem ~** : asî çocuk. **~ minder** *Brit.* çocuk bakıcısı, **2.** oğlan veya kız, **3.** bebek, yavru, **4.** (a) çocuksu, çocuk gibi davranan kimse. **He might be 50, but he's still a ~** : Yaşı 50 ama, hâlâ çocukça davranıyor. **Don't be such a ~** : Çocuk olma/çocukluğu bırak/çocuk gibi davranma. (b) toy, tecrübesiz. *I'm a ~ when it comes to money matters.* **5.** evlât. *a ~ of ancient breed.* **adopted ~** : evlâtlık. **to adopt a ~** : evlât edinmek, **6.** (belirli koşul ve niteliklerin doğurduğu/oluşturduğu) sonuç veya kimse. *The atomic bomb is the ~ of 20th century scientific developments. a ~ of sorrow. a ~ of poverty.* **7.** *esk. bk.:* **childe**, **8. with ~** : gebe, hâmile. **to be with ~** : gebe/hamile olmak. **get s.o. with ~** : birisini hamile bırakmak. **great/heavy with ~** : doğurması yakın/akşama sabaha doğuracak (kadın).

childbearing, *is.&sf.* **1.** doğum, çocuk doğurma. *The woman was too old for ~ when she married.* **2.** döl üretme, döl üretimi, dölcellik. *the ~ years.*

childbed, *is.* **1.** loğusalık, **2. ~ fever** : loğusa humması. ***e.a.***- ***1.*** *parturition.*

childbirth, *is.* doğum, doğurma. ***e.a.***- *parturition.*

childe, *is. esk.* soylu çocuk, asilzade.

Childermas, *is. bk.:* **Holy Innocent's Day.**

childhood, *is.* **1.** çocukluk. *He taught his children from ~ to speak French.* **2.** varlığın ilk yılları/ilk çağı. **second ~** : bunaklık.

childing, *sf.* gebe, hamile. ***e.a.***- *pregnant.*

childish, *sf.* **1.** çocukça, çocuksu, çocuğumsu. *The little girl spoke in a ~ voice.* **2.** saçma, manasız. *~ fears.* **3. ~ly** : çocukça, çocuklara yaraşır şekilde, **4. ~ness** : çocukluk, çocukça davranış. ***e.a.-1.*** *infantile, immature, childlike, babyish,* ***2.*** *puerile, weak, silly.* ***k.a.-1.*** *mature, adult, grownup, manly.*

NOT : **CHILDISH, INFANTILE, CHILDLIKE**, çocuklara özgü davranış, tutum ve nitelikleri belirten sıfatlardır. **-ish** son eki genellikle istenmeyen, küçük/hor görülen nitelikleri belirlediğinden **CHILDISH** kelimesi bilhassa büyükler için kullanıldığında azarlama, tekdir, küçümseme veya memnuniyetsizlik ifade eder : *Childish selfishness, outburst of temper.* **INFANTILE** kelimesi **childish**'ten daha kuvvetli bir tekdir, azarlama, istihza, küçümseme anlamı taşır : *Infantile reasoning/behavior.* **-like** son eki hoşa giden, doğru bulunan veya tarafsız kalınan bir niteliği belirtmek için eklenir. Bu itibarla **CHILDLIKE** kelimesi çocuklara has olup hoşa giden, hayran kalınan, imrenilen nitelikler için kullanılır : *Childlike innocence. He had childlike faith.*

child labor, *is.* çocuk çalıştırılması : yasaların izin verdiği yaştan küçük çocukların işçi olarak kullanılması.

childlike, *sf.* **1.** çocuk gibi, çocuksu, çocuk ruhlu, masum, içten, samimî. *~ candor.* **2. ~ness** : çocukluk, çocuk saflığı/masumiyeti, içtenlik, saflık. ***e.a.***- *1. young, ingenuous, guileless, innocent.* ***k.a.***- *adult, sophisticated.*

children, *ç. is.* çocuklar. Tekili : **child.**

Children of God, *is.* bilhassa gençleri toplumuna kabul eden son derece muhafazakâr bir Hristiyan mezhebi.

children of Israel, *is.* İsrail oğulları, İbranîler, Yahudiler. ***e.a.***- *Hebrews, Jews.*

Children's Crusade, 1212 Haçlılar Seferine katılan Fransız ve Alman çocukları.

child's play, *is.* **1.** çocuk oyunu, çok kolay iş. **It's a mere ~ ~** : Bu sadece bir çocuk oyuncağı/işten bile değil/bundan kolay ne var! **2.** basit, önemsiz. *His injury was ~ ~ compared with the damage he inflicted.*

child welfare, *is.* çocuk bakımı. **~ ~ center** : çocuk esirgeme kurumu.

child-wife, *is.* pek genç karı/zevce.

chile, *is. bk.:* **chili .**

chile con carne *: bk.:* **chili con carne.**

Chile, *is.* Şili. **~an** : Şili+, Şilili. **~ salpeter** : Şili güherçilesi, NaNO3, doğal cevher. Gübre olarak ve nitrik asit, potasyum nitrat üretiminde kullanılır.

chili, *is., ç.* **chilies 1.** kırmızı biber *(Capsicum frutescens),* **2.** *ABD bk.:* **chili con carne.** ***chile, chilli*** *d.d.*

chiliad, *is.* **1.** bin, binlik grup, **2.** bin yıllık süre, **3. ~al = ~ic** : bin+, binlik, bin yıllık, bin yıl süren.

chiliarch, *is.* binbaşı, bin kişiye kumanda eden.

chiliarchy, *is.* binbaşılık.

chiliasm, *is.* İsa'nın yeryüzünde bin yıl hüküm süreceği doktrini. **~ic(ally)** : bu doktrine inanan/inanarak.

chili con carne, *İsp.* biberli kıymalı kuru fasulye (Meksika'da pişirilen tür). **chile con carne** veya sadece **chile, chilli** *d.d.*

chili powder, *is.* kırmızı toz biber : çok defa kimyon, oregano, sarımsak tozu ile karışıktır.

chili sauce, *is.* biberli domates salçası.

chill, *is.&sf.&f.* **1.** soğuk(luk), (orta derecede fakat üşütücü) soğuk hava, üşütücü serinlik. *the ~ of evening. There is a ~ in the air.* **to catch a ~** : soğuk almak, üşütmek. **take he ~ off** : ılıtmak, hafifçe ısıtmak, **2.** üşüme, ürperme, titreme. *I feel ~.* **He felt a certain ~ as he remembered** : Hatırlayınca tüyleri ürperdi. **~ of fear** : korkudan titreme/ürperme. **A cold ~ came over him** : Tüyleri ürperdi. **3.** (ateşli hastalıklarda gelen) titreme/üşüme. **fevers and ~s** : sıtma, **4.** can sıkıntısı, moral bozukluğu, bunalma. **The bad news put a ~ into us all** : Fena haber hepimizin canını sıktı. **5.** *bk.:* **bloom**¹ (10), **6.** soğuk, üşütücü, ürpertici. *a ~ wind.* **~-cast** : soğuk kalıba dökülmüş (döküm), **7.** fazla resmî, gayrisamimî. *a ~ reception.* **8.** soğu(t)mak, buy(dur)mak. *The erath ~s when the sun sets. to ~ a dessert.* **~ed meat** : soğutulmuş (fakat donmamış) et, **9.** ürper(t)mek, titre(t)mek, üşü(t)mek. **to be ~ed to the bones/marrow** : kemiklerine/iliklerine kadar üşümek. *The rain has ~ed me to the bone.* **a ~ing murder story** : tüyler ürpertici bir cinayet romanı, **10.** *(döküm)* (yüzeyi) katılaşmak, donmak, sertleşmek, **11.** cesaretini/umudunu/şevkini/hevesini kırmak. *Failure ~ed his hopes.* **12.** buğulandırmak, donuklaştırmak, **13.** yüreğine korku düşürmek, **14. ~ed** : soğutulmuş, **15. ~ingly** : ürpertircesine, titretircesine, üşüterek, **16. ~ness** : soğukluk, serinlik. ***e.a.***- *1. coldness, cool, coolness, 6. cold, chilly, cool, brisk, frosty, 7. unfriendly, formal.* ***k.a.-1.*** *warmth, heat, 6. warm, hot, heated.*

chiller, *is.* **1.** soğutucu, **2.** *k.d.* facia, melodram, korkunç/tüyler ürpertici cinayet hikâyesi. ***e.a.***- *1. cooler, 2. thriller.*

chill factor = windchill factor, *is.* bağıl üşütme : rüzgârlı bir havanın üşütme etkisini duyuracak durgun hava sıcaklığı.

chilli, *is., ç.* **-lies** *bk.:* **chili.**

chilly, *zf.&sf.* **-ier, -iest 1.** serin, ürpertici, üşütücü, soğuk. *It grew ~ when the fire went out.* **2.** üşümüş, ürpermiş. *Her hands were ~. I feel ~ without a coat.* **3.** (mecazî anlamda) soğuk, samimiyetten uzak, ilgisiz. *The king was given a ~ welcome when he arrived on the island.* **4. chillily** *d.d.* serin serin, soğuk soğuk, üşütecek bir şekilde. *The wind blew ~.* **5. chilliness** : soğukluk, serinlik. ***e.a.***- *1&2. cold, chill, 4. cool, unfriendly, discouraging*

chilopod, *is. zool.* çok ayaklı hayvan : eklem bacaklıların kırkayakları da kapsayan *Chilopoda* sınıfındaki hayvanlardan herhangi biri. **~ous** : çok ayaklı.

chimaera, *is. zool.* tümbaşlı : tümbaşlılar *(Chimaeri-dae)* familyasından herhangi bir balık, **2.** *bk.:* **chimera.**

chimb, *is. bk.:* **chime**^{2}.

chime^{1}, *is.&f.* **chimed, chiming 1.** çınçın : ahenkli zil, **2. ~s** : (a) vurulunca müzikal sesler çıkaran zil, madenî dilim, taş, odun vb. dizisi, (b) bunlardan oluşan müzik aleti, **3.** melodi, müzik, ahenkli ses, **4.** ahenk, uyum, akort, **5.** ahenkle (çan) çalmak. *The tower bells ~ every hour.* **6.** ahenkli/müzikal ses çıkarmak, **7.** şarkı söyler gibi ahenkle konuşmak, **8.** ahenk/uyum sağlamak. *The scenery ~d perfectly with the eerie mood of the play.* **9. ~ in** : söze karışmak, sözü keserek konuşmaya katılmak (çoğunlukla aynı fikirde olduğunu bildirmek için), **10. ~ in with** : uymak, ahenk sağlamak. *Does the president's ideas ~ in with yours?*

chime^{2} = **chimb = chine**, *is.* fıçı/varil ağzı, fıçı kapağı oluğu.

chimera = chimaera, *is., ç.* **-ras 1.** ejderha : ağzından ateş püsküren aslan başlı, keçi gövdeli ve yılan kuyruklu mitolojik canavar, **2.** süs için yapılan ejderha resmi, **3.** vehim, kuruntu, kâbus, **4.** olmayacak şey, imkâsız/saçma fikir. *The idea of changing lead into gold was a ~.* **5.** acayip yaratık, hilkat garibesi, farklı türlerin dokularını taşıyan organizma (kısmen erkek kısmen dişi yaratıklar gibi).

chimere = chimar = chimer, *is.* papaz ceketi, bol ve yensiz ceket.

chimerical, *sf.* **1. chimeric** *d.d.* hayalî, gerçek olmayan, muhal, hayal mahsulü, **2. ~ly** : hayalî bir şekilde, hayal mahsulü olarak, **3. ~ness** : hayalîlik, gerçekten uzaklık. ***e.a.***- *1. imaginary, unreal(istic), fanciful, fantastic, absurd, impossible.* ***k.a.***- *1. feasible.*

chimley = chimbley = chimbly, *is. k.d. bk.:* **chimney.**

chimney, *is., ç.* **-neys 1.** baca, **2.** lâmba şişesi, **3.** orgun ses borusu, **4.** *jeol.* yanardağ ağzı, krater, **5.** *jeol.* bacayı andıran kaya, **6.** *k.d.* şömine, ocak, **7. ~ corner** : ocak başı, ocağın/şöminenin yanı, ateşe yakın yer, **8. ~ damper** : baca sürgüsü, **9. ~ piece** : (a) *Brit.* ocak rafı, şömine tablası, davlumbaz, (b) *esk.* şömine üstündeki süs, **10. ~ pot** *Brit.* baca külâhı, **11. ~-rock** *jeol.* peri bacası, **12. ~ swallow** : (a) *Brit. bk.:* **barn swallow**, (b) *ABD bk.:* **~ swift, 13. ~ sweep(er)** : ocakçı, baca temizleyicisi, **14. ~ swift** *zool.* kara sağan *(Chateura pelagica)* : yuvasını kullanılmayan bacalara yapan bir kuş (Amerika'da yaşar). ***e.a.***-*6. fireplace, 9.(a) mantelpiece.*

chimp, *is. k.d. bk.:* **chimpanzee.**

chimpanzee, *is. zool.* şempanze *(Pan troglodytes).*

Chimu, *sf.&is., ç.* **-mus 1.** Çimu : K Peru dağlarında İnkalardan önce yaşamış ileri kültürlü yerli halk, **2.** Çimu dili, **3.** Çimu+.

chin, *is.&f.* **chinned, chinning 1.** çene, **2. keep your ~ up** : umudun kırılmasın, cesur ol, umutsuzluğa kapılma, gönlünü ferah tut (Kısaca **chin up** *d.d.*), **3. take it on the ~** *argo* (a) tam başarısızlığa/hezimete uğramak, mağlûp/münhezim olmak, (b) cezaya/ıstıraba katlanmak, **4.** (jimnastik) çeneyi çubuk hizasına getirmek, **5.** *k.d.* (keman vb.) çene hizasına kaldırmak, boynunun altına sıkıştırmak, **6.** *esk.* çene çalmak, gevezelik etmek, **7.** *argo* konuşmak, çene çalmak. ***e.a.***- *2. cheer up, 3. (a) fail completely, be defeated, (b) endure punishment/suffering, 6&7. talk, chatter.*

china, *is.* **1.** çini, porselen, seramik, **2.** çanak, çömlek, çini/porselen/seramik eşya. ~ **closet** : tabak dolabı, **3.** ~ **bark** *bk.:* **cinchona** (2), **4.** ~ **clay** : kil, kaolin.

China, *is.* **1.** Çin. **People's Republic of** ~ : Çin Halk Cumhuriyeti. **Communist** ~ : Komünist Çin. **Red** ~ : Kızıl Çin. **Nationalist** ~ : Milliyetçi Çin, Tayvan. **Republic of** ~ : Tayvan, **2.** ~ **aster** *bot.* pat çiçeği, meydan güzeli *(Callistephus chinensis)* : beyaz, sarı, mavi, mor çiçekler açar, **3.** ~ **rose** : (a) Çin gülü *(Rosa chinensis),* (b) iri bir Asya gülü *(Hibiscus rosa-sinensis),* **4.** ~ **squash** : Çin kabağı, **5.** ~ **Syndrome** : Çin belâsı : kontrol edilemeyerek dünyayı eritip delen hayalî atom reaktörü, **6.** ~**town** : Çin mahallesi : herhangi bir şehirde Çinlilerin oturduğu semt, **7.** ~ **tree** *: bk.:* **chinaberry**. ***e.a.****- 4. cushaw.*

chinaberry, *is., ç.* **-ries** *bot.*1. tespih ağacı *(Melia Azedarach)* : Asya menşeli olup süslü sarı meyvesi için her yerde yetiştirilir, **2.** sabun ağacı *(Sapindus marginatus, S. saponaria)* : G ABD, Meksika ve Antil Adalarında yetişen etli meyvesi sabun gibi köpüren bir ağaç, **3.** bu ağaçların meyvesi. ***e.a.****- **1.** azedarach, **1&2.** Chinaberry tree, China tree.*

Chinaman, *is., ç.* **-men** Çinli (ekseriya hakaret için söylenir). *bk.:* **Chinese.**

chinaware, *is.* çini/porselen eşya, çanak çömlek.

chinbone, *is.* alt çene (kemiği). ***e.a.****- mandible.*

chincapin, *is. bk.:* **chinquapin.**

chinch, *is. zool.* **1.** *bk.:* **chinch bug**, **2.** tahtakurusu. ***e.a.****- **2.** bedbug.*

chinch bug, *is. zool.* mısır böceği *(Blissus leucopterus)* : mısır, buğday ve benzeri hububatla beslenen kahverengi, siyah bir böcek.

chincherinchee, *is. bot.* çinçir *(Ornithogalum thyrsoides)* : G Afrika'da yetişen soğana benzer kökü zehirli, uzun saplı, sarı, beyaz top çiçekler açan kalımlı bitki.

chinchilla, *is. zool.* **1.** küçük çinçilya *(Chinchilla laniger)* : yumuşak gümüşî kürkü makbul kemirici hayvan. Amerika'da yaşar, **2.** çinçilya kürkü, **3.** bu kürkten yapılmış manto vb. **4.** kalın, tüylü paltoluk kumaş (özellikle çocuk paltoları yapılır).

chin-chin, *is.* **1.** kibar, nazik ve resmî konuşma, **2.** sohbet, yârenlik, ahbaplık, musahabe, **3.** (ünlem olarak) Selâm! (kadeh tokuşturmada) Şerefinize!

chinchy, *sf.* **chinchier, chinchiest** (Orta ve G ABD) cimri, hasis. **chintzy** *d.d.* ***e.a.****- stingy, cheap.*

chincough, *is. patol.* boğmaca (öksürüğü). ***e.a.****- whooping cough.*

chine, *is.* **1.** bel kemiği, omurga, **2.** sırt eti : hayvanın bel kemiğini kısmen veya tamamen içine alan et, **3.** derin ve dar derecik, **4.** sırt, dağ silsilesi, **5.** *den.* gemi omurgası, **6.** *bk.:* **chime**^{2}

Chinese, *sf.&is., ç.* **-nese 1.** Çince : Pekin'de konuşulan Mandarin lehçesini esas alan resmî Çin dili, **2.** Çin ve Tibet'te konuşulan ve resmî Çince'yi de içine alan çeşitli dillerden her biri, **3.** birbirinden çok farklı çeşitli Çin dil ve lehçeleri (bazan bu dilleri konuşanlar karşılıklı anlaşamazlar), **4.** Çinli, **5.** Çin+/Çince+/Çinli+, **6.** ~ **blue = Prussian blue** : çini mavisi, Prusya mavisi, **7.** ~ **boxes** : iç içe kutular, **8.** ~ **cabbage** *bot.* Çin lâhanası *(Brassica pekinensis, B. chinensis).* **pe-tsai** *d.d.* **9.** ~ **calendar** : Çin takvimi, bir yılı on iki kamerî ay itibar eden eski takvim, **10.** ~ **checkers** : Çin daması, **11.** ~ **chestnut** : Çin kestanesi *(Catanea mollisima)* : Asya'da yetişen bitki hastalıklarına dayanıklı kestane, **12.** ~ **Chippendale** : Çin dolabı, Çin motifleriyle süslü İngiliz rokoko stili dolap, **13.** ~ **copy** : tam taklit, tıpı tıpına kopya, iyi taraflarıyla beraber kötü taraflarını da alan taklit, **14.** ~ **date** : Çin iğdesi *(Ziziphus jujube),* **15.** ~ **Empire** : Çin İmparatorluğu : 1912'de cumhuriyet ilân edilinceye kadar on iki hükümdar sülâlesi gören Çin İmparatorluğu devri, **16.** ~ **ink = India ink** : çini mürekkebi, **17.** ~ **lantern = Japanese lantern** : Çin feneri : ince kâğıttan yapılmış açılır kapanır süs feneri, **18.** ~ **puzzle** : (a) şaşırtıcı/zor bilmece/bulmaca, (b) çözülmesi zor/karışık/muğlâk sorun, **19.** ~ **red** : (a) turuncu, kırmızı, (b) al, parlak kırmızı, narçiçeği (kırmızısı), **20.** ~**-restaurant syndrome** : Çin lokantası rahatsızlığı : Çin lokantalarında çoğunlukla kullanılan sodyum glükamatın sebep olduğu sanılan baş ağrısı, terleme vb. şeklinde beliren rahatsızlık, **21.** ~ **Revolution** : Çin İhtilâli : 1911'de Mançu sülâlesinin egemenliğine son vererek 1912'de cumhuriyeti kuran ihtilâl, **22.** ~ **Turkestan** : Doğu Türkistan, **23.** ~ **Wall** : (a) **Great Wall of China** *d.d.* Çin Seddi, (b) aşılmaz engel, **24.** ~ **wax** = ~ **tree wax** = **insect wax** : Çin mumu : bazı böceklerin, özellikle Çin kabuklu böceğinin *(Ericerus pela)* ağaç dallarına bıraktığı maddeden elde edilen, mum ve cilâ yapmakta kullanılan suda erimez madde, **25.** ~ **white** : Çin beyazı, BaSO4'tan elde edilen beyaz boya, **26.** ~ **windlass** : diferansiyel bocurgat, **27.** ~ **wood oil** *bk.:* **tung oil**, **28.** ~ **yellow** : parlak sarı aşı boyası. ***e.a.***- ***19.*** *(a) orange red, chrome red, (b) vermilion.*

chink, *is.&f.* **1.** çatlak, yarık. *a ~ in the wall.* **2.** dar aralık. *a ~ between two buildings.* **3.** şakırtı, şıkırtı, (kısa/keskin) madenî ses, **4.** *argo* mangiz, madenî/nakit para, **5.** *esk.* çatlatmak, çatlak/yarık husule getirmek, **6.** çatlakları/yarıkları doldurmak, **7.** çınlamak, şakırdamak, şıkırdamak, şangırdamak, şıngırdamak, madenî ses çıkarmak. ***e.a.***- ***1.*** *crack, cleft, fissure, crevice, slit,* ***4.*** *coin, cash, money.*

Chink, *is.* Çinli (hakaret için söylenir. Çekik gözlü anlamına gelen **kink** kelimesinden alınmıştır). ***e.a.***- *Chinese.*

chinkapin, *is. bk.:* **chinquapin.**

chinky, *sf.* çatlak(lı), yarık(lı), çatlamış, yarılmış.

chino, *is.* **1.** kaput/çadır bezi, hâkî kumaş, **2.** *gen.* ~**s** : hâkî pantalon.

Chino-, *ön ek* "Çin+, Çinli". *ör.: Chino-Japanese.*

chinoiserie, *is.* **1.** Çin üslûbu : Çin motiflerinin bol kullanıldığı XVIII. yy. Avrupa dekorasyon stili, **2.** Çin üslûbunda süslenmiş eşya, **3.** Çin işi : muğlâk/karışık/anlaşılması güç şey.

chinoline = **chinoleine**, *is. kim. bk.:* **quinoline.**

Chinook, *is., ç.* **-nooks/-nook** **1.** Şinuk : Oregon'da yaşayan kızılderili halk, **2.** Şinuk dili, **3.** *k.h.* (Oregon ve Washington kıyılarında esen) sıcak ve kuru yel/rüzgâr, **4.** **wet** ~ *d.d.* sıcak ve nemli güneybatı rüzgârı, **5.** *bk.:* **chinook salmon**, **6.** ~**an** : Şinukça+, Şinuk+, **7.** ~ **Jargon** : Şinuk argosu : bir zamanlar KB Amerika'da, bilhassa Columbia nehri kıyılarında kullanılan ve Şinukça'dan alınmış kelimelerle karışık bir tür argo.

chinook salmon, *is. zool.* iri som balığı *(Oncor-hynchus tshawytscha)* : Kuzey Pasifik'te yaşar. **Chinook, king salmon, quinnat salmon, tyee** *d.d.*

chinquapin = **chincapin** = **chinkapin**, *is. bot.* **1.** **dwarf chestnut** *d.d.* bodur kestane *(Castanea pumila)* : ABD'de yetişir, meyvesi yenir, **2.** **giant** ~ : at kestanesi : *(Castanopsis chrysophylla)* : ABD'nin Pasifik kıyılarında yetişir, yaprağını dökmez, meyvesi yenilmez, **3.** kestane : bu ağaçların meyvesi.

chin strap, *is.* **1.** çene bağı : şapkaların çene altından bağlanan bağı, **2.** kozmetik çene tedavisinde çeneyi tutan bağ, **3.** gemin çene altı bağı.

chintz, *is.* **1.** basma, **2.** perdelik kreton.

chintzy, *sf.* **chintzier, chintziest** **1.** basmalarla süslü, **2.** *k.d.* adî, zevksiz, cicili bicili, **3.** *bk.:* **chinchy**

chin-up, *is.* çene hizası kalkış : çene yüksekteki yatay çubuk hizasına gelecek kadar kollarla tutunup gövdeyi yükseltme.

Chios = **Khios**, *is.* Sakız Adası. **Chian** : Sakızlı, Sakız halkı, Sakız Adası+.

chip[1], *is.* **1.** yonga, talaş, **2.** kırıntı, ince dilim (halinde kesilmiş yiyecek). *chocolate ~s. potato ~s.* **3.** ~**s** *Brit.* kızartılmış patates dilimi. *bk.:* **French fried potatoes**, *ABD* **French fry**. **4.** çentik, kırık, özür. *This glass has a ~. I was annoyed when I found a ~ in my new table.* **5.** oyun fişi, fiş, jeton, ataç, atmalık, **6.** *elekt.* yonga, tüm devre dilimi : çok sayıda devre elemanının küçük bir alana sıkıştırıldığı yarı iletken levhacık, **7.** *k.d.* küçük elmas veya kristal (ham veya yontulmuş), **8.** önemsiz/değersiz/ufak şey, **9.** kurumuş veya lezzetsiz yiyecek, **10.** (kuru) tezek, **11.** sepet örmeye mahsus hasır/çırpı, **12.** *golf* ~ **shot** *d.d.* topu kasten yüksekten atma, **13.** ~ **off the old block** *k.d.* tıpkı ebeveynine benzeyen, hık demiş burnundan düşmüş (İltifat yollu söylenir). **You're a ~ off the old block, my boy** : Tıpkı babana benziyorsun. **14.** ~ **on one's shoulder** *k.d.* kavgaya hazır. **to have a ~ on one's shoulder** : kavgaya bahane aramak/öfkesinden yanına varılamamak. *He's got a ~ on his shoulder today; I think he's had an argument with his wife.* **15.** **in the** ~**s** *argo* zengin, **16.** **pass/cash in one's** ~**s** *k.d.* ölmek,

17. when the ~s are down *k.d.* müşkül durumda, sıkışık/kritik anda, başı dara gelince. *When your ~s are down, you have only yourself to depend on.* ***e.a.**- 15. wealthy, rich, 17. die.*

chip^2, *f.* **chipped, chipping 1.** yontmak, yongalamak, **2.** ufak parça koparmak. *He ~ped a few pieces of ice from the large block.* **3.** çentmek, çentiklemek, çentik yapmak. *to ~ the edge of a saucer.* **4.** oymak, yontarak şekil vermek. *to ~ a figure out of wood.* **5.** *Brit.- argo* şiddetle eleştirmek/tenkit etmek, alay/istihza etmek, eğlenmek, hakaret etmek, **6.** ufalanmak. *This rock ~s easily.* **7.** *(golf)* topu kasten yüksekten atmak, **8. ~ at** : yontmak, çentmek. *Your son was ~ping (away) at the table when I came in.* **9. ~ away** : (a) ufalamak, parçalamak, parçalayarak tahrip etmek, parça parça etmek. *He finally ~ped away the big stone.* (b) **~ away at** : kırmaya çalışmak. *All my life, little by little, you've tried to ~ away at my hopes.* **10. ~ in** *k.d.* (a) iştirak etmek, (yardım için toplanan paraya) katkıda bulunmak, hissesine düşeni ödemek. *I could only afford to ~ in a few dollars.* (b) söze karışmak, pat diye bir fikir ortaya atmak. *John ~ped in that it was time to go home.* ***e.a.**- 5. jeer, criticize, deride, taunt, 10. (a) contribute, (b) butt in .*

chip^3, *is.&gs.f.* **chipped, chipping 1.** cıvıltı, **2.** ciyaklama(k), cırlama(k), **3.** cıvıldamak.

chip^4, *is.* güreşte hasmı yenmek için başvurulan hile.

chip basket, *is.* hafif meyve sepeti.

chipboard, *is.* **1.** kaba mukavva, **2.** (sıkıştırılmış kâğıttan yapılan) karton/mukavva.

chipmunk, *is. zool.* alacalı sincap *(Tamias striatus)* : KD Amerika'da yaşar. *Eutamia* denilen cinsine Asya'da da raslanır. **chipmuck, chipping squirrel, ground squirrel, hackee, striped squirrel** *d.d.*

chipped beef, *is. ABD* haşlanmış sığır eti dilimi.

chipper, *sf.&is.&gs.f.* **1.** *ABD-k.d.* canlı, şevkli, şen, neşeli, **2.** yontucu, doğrayıcı, **3.** rende, yontma/talaş makinesi, **4.** cıvıldamak, cıvıl cıvıl ötmek, **5.** gevezelik/zevzeklik etmek. ***e.a.**- 1. lively, cheerful, 4. chirp, twitter, 5. chatter, babble.*

chippie, *sf. bk.:* **chippy.**

chipping, *is.* **1.** yontma, yongalama, oyma, çentme, ufalama, **2.** yonga, talaş, kopan ufak parça, **3.** cam üzerine oyarak şekiller nakşetme, **4. ~ sparrow** *: zool.* cikcik serçe *(Spizella passerina)* : K Amerika'da yaşar. **5. ~ squirrel** *bk.:* **chipmunk.**

chippy, *is., ç.* **-pies** *k.d.* **1. chippie** *d.d.* (a) orospu, (b) heskesle düşüp kalkan/oynak/hoppa kadın, **3.** *bk.:* **chipmunk.** ***e.a.**- 1. (a) prostitute.*

chirk, *sf.&f.* **1.** sevinçli, neşeli, **2.** cırlamak, ciyaklamak, **3. ~ up** : sevinç çığlığı koparmak, neşelen(dir)mek. *Play with her and ~ her up a little.* ***e.a.**- 1. cheerful.*

chirm, *is.&gs.f.* **1.** cıvıltı, **2.** cıvılda(ş)mak, (kuş gibi) ötmek, ötüşmek. ***e.a.**- 1. chirping, 2. chirp, sing, warble.*

chiro, *is., ç.* **-ros** *zool.* hanım balığı *(Elops saurus).* ***e.a.**- ladyfish.*

chiro-, *ön ek* "el". *ör.: chiromancy, chirography.*

chirograph, *is. huk.* el yazısı ile yazılmış belge.

chirographer, *is.* hattat, güzel el yazısı yazan sanatkâr.

chirographic(al), *sf.* el yazması, el ile yazılmış.

chirography, *is.* el yazısı, hattatlık, yazı yazma sanatı. ***e.a.**- handwriting, penmanship.*

chiromancer, *is.* el falcısı, el falına bakan.

chiromancy, *is.* el falı, el falcılığı, el falına bakma.

chiromantic(al), *sf.* el falcısı+, el falı+.

chiroplasty, *is.* güzelleştirici el ameliyatı.

chiropodist, *is.* ayak bakım uzmanı, pedikürist, nasırcı.

chiropody, *is.* ayak bakımı, nasır gibi hafif rahatsızlıkların tedavisi, pedikürcülük, nasırcılık. ***e.a.**- podiatry.*

chiropractic, *is.* omur sağaltım : hastalıkların nedenini sinirlerin normal çalışmamasında arayan ve omurları/eklemleri düzelterek tedaviye çalışan sistem. **chiropractor** : omur sağaltım uzmanı.

chiropter, *is. zool.* uçan memeli : yarasalar sınıfından herhangi bir hayvan. **~an** : uçan memeli+.

chirp, *is.&f.* **1.** cıvıltı, ötüş, şakıma. *The ~s of the crickets and the birds woke me up.* **Not a ~ from you!** Sen sus bakayım! Kıs sesini! Ağzımı açayım deme! **2.** cıvılda(ş)mak, öt(üş)mek, şakımak. *The birds were ~ing happily in the trees.* **3.** cıvıl cıvıl sesler çıkarmak, sevinç çığlıkları atmak. *The children ~ed with amusement.* **4. ~er** : cıvıldayan, cıvıldaşan, ötüşen, şakıyan, **5. ~ingly** : cıvıldayarak, cıvıldaşarak, ötüşerek. ***e.a.*- *1&2.*** *tweet, twitter, chitter, cheep.*

chirpy, *sf.* **chirpier, chirpiest** *k.d.* **1.** şen, şakrak, neşeli, sevinçli, canlı, mesrur, **2. chirpily** : neşe ile, sevinçle, cıvıl cıvıl, şakıyarak, **3. chirpiness** : şenlik, şakraklık, neşelilik, sevinçlilik, canlılık. ***e.a.*- *1.*** *cheerful, gay, lively.*

chirr = churr, *is.&gs.f.* **1.** cırıltı, **2.** cırlamak, (çekirge/ağustos böceği gibi) tiz ses çıkarmak.

chirrup, *is.&f.* **-ruped, -ruping 1.** *bk.:* **chirp (1&2)**, **2.** kısa, tiz ses çıkarmak.

chirurgeon, *is. esk.* cerrah, operatör. ***e.a.*-** *surgeon.*

chirurgery, *is. esk.* cerrahî. ***e.a.*-** *surgery.*

chirurgic(al), *sf.* cerrahî. ***e.a.*-** *surgical.*

chisel, *is.&f.* **-eled, -eling 1.** keski, çelik kalem, marangoz/taşçı kalemi. **cold ~** : demirci kalemi, soğuk keski, **2.** yontmak, (kalemle) oymak, (keski ile) kesmek, şekil vermek, **3.** *ABD- argo* (a) (bir kimseyi) aldatmak, dolandırmak, (b) bir şeyi hile ile elde etmek, **4.** keski ile/kalemle çalışmak. ***e.a.*-** *3. (a) cheat, swindle.*

chiseled = chiselled, *sf.* **1.** (keski/kalem ile) yontulmuş, oyulmuş kesilmiş, şekil verilmiş, **2.** keskin çizgili, düzgün, muntazam. *She has finely ~ features.*

chiseler = chiseller, *is.* **1.** *ABD- argo* dolandırıcı, sahtekâr, dalavereci, **2.** yontmacı, oymacı, taş ustası.

Chisholm Trail, *is.* davar izi : *San Antonio* (Texas)'dan *Abilene* (Kansas)'a giden, ABD İç Savaşlarından sonra yirmi yıl kullanılan bir patika.

chi-square, *is. ist.* ki-üstiki : istatistikte her değişkenin ölçülen ve beklenen değerleri arasındaki farkın karesinin beklenen değere bölümünün toplamı. **~ test = ~d test** : ki-üstiki sınaması : ölçülen sıklık dağılımının kuramsal dağılıma uygunluk derecesini belirlemek üzere Karl Pearson tarafından bulunmuş deneme yöntemi.

chit, *is.* **1.** (küçük) senet, makbuz, (yiyecek içecek vb. için) hesap pusulası, **2.** *ABD- As.* makbuz, masraf beyannamesi veya benzeri masraf evrakı, **3.** *Brit.* betik, tezkere, kısa mektup, muhtıra, not, **4.** çocuk, genç, delikanlı (özellikle) arsız/şımarık kız.

chitarrone, *is., ç.* **-ni** *It.* bir nevi ut/lavta.

chitchat, *is.&gs.f.* **-chatted, -chatting 1.** kısa sohbet, (havadan sudan) konuşma, çene çalma, lâf, **2.** gevezelik, dedikodu, **3.** çene çalmak, sohbet/gevezelik etmek, havadan sudan bahsetmek, dedikodu yapmak. ***e.a.*- *2&3.*** *gossip, chat.*

chitchaty, *sf.* geveze, dedikoducu.

chitin, *is.* kitin : eklem bacaklıların sert kabuğu. **~oid = ~ous** : kitinli, sert kabuklu, sert kabuk şeklinde.

chitlin = chitling(s), *bk.:* **chitterling.**

chiton, *is.* **1.** (eski Yunanlıların giydiği) uzun entari, **2.** *zool.* kiton : ilkel yumuşakçalar *(Amphineura)* sınıfından kayalara yapışık yaşayan kalker pullu hayvan. ***e.a.*-** *2. sea cradle.*

chitter, *gs.f.* **1.** cıvıldamak, **2.** *Brit. k.d.* (soğuktan) titremek, kıkırdamak. ***e.a.*- *1.*** *twitter, 2. shiver.*

chitterling(s), *is.* domuzların ince bağırsağı, özellikle kızartılıp salça eklenerek bundan yapılan yemek. **chitlin, chitling(s)** *d.d.*

chivalric, *sf.* **1.** şövalyeye ait, şövalyelikle ilgili, **2.** *bk.:* **chivalrous** (1).

chivalrous, *sf.* **1.** nazik, cesur, cömert, şövalye gibi, **2.** (kadınlara karşı) kibar, nazik, saygılı, hürmetkâr. *He was always ~ when in the company of the ladies.* **3.** *bk.:* **chivalric** (1), **4. ~ly** : kibarca, nezaketle, saygı ile, şövalye gibi, **5. ~ness** : kibarlık, naziklik, saygılı davranış. ***e.a.*- *1&2.*** *gallant, brave, valorous, noble, polite, courteous, gentlemanly.* ***k.a.*- *1&2.*** *rude, impolite, crude, uncivil.*

chivalry, *is., ç.* **-ries 1.** mertlik, yiğitlik, asalet, cesaret, şecaat, cömertlik, nezaket, kibarlık, şövalyelik, **2.** (Orta Çağlarda) şövalyelik ötgütü ve ilkeleri, **3.** şövalyeler veya kibarlar sınıfı, **4.** (kadınlara karşı) kibarlık, nezaket, saygı, **5.** *esk.* şövalyelik yasası, **6.** *esk.* şövalyelik makamı veya rütbesi. ***e.a.*-*1.*** *nobility, courtesy, gallantry, generosity, 2. knighthood.*

chivaree, *is.&f.* **-reed, -reeing** *bk.:* **shivaree.**

chive, *is. bot.* frenk soğanı *(Allium Schoenoprasum)* : uzun ince yapraklı bir tür soğan.

chivvy = chivy, *is., ç.* **-vies,** *f.* **-vied, -vying** *bk.:* **chevy**

chlamydate, *sf. zool.* pelerinli, peçeli (bazı yumuşakçalar vb.).

chlamydeous, *sf. bot.* çanakçıklı, çiçek zarfı olan.

chlamydia, *is., ç.* **-diae** bel soğukluğuna benzer bir zührevî hastalık. *Chlammydia trachomatis* adlı bakteri sebep olur.

chlamys, *is., ç.* **chlamyses/chlamydes** (eski Yunanlıların giydiği) pelerin, aba.

chloasma, *is. patol.* sarıbenek : gebelik, hastalık ve yetersiz beslenme hâllerinde yüz ve göğüste görülen sarı, kahverengi benekler.

chlor-/chloro-, *ön ek* **1.** "yeşil". *ör.: chlorella,* **2.** "klor". *ör.: chlorinate.*

chloral, *is.* **1.** *kim.* kloral, CCl3CHO : su ile birleşerek kloralhidrat yapar, **2. chloral hydrate** *d.d. ecz.* kloral hidrat, CCl3CH(OH)2 : uyutucu, uyuşturucu olarak kullanılan beyaz, katı kristal.

chloramine, *is.* **1.** *kim.* kloramin, NH2Cl : amonyaktan elde edilen keskin kokulu sıvı, **2.** =NH veya -NH2 grubunun bir H atomu yerine Cl gelmesiyle oluşan bileşimlerden her biri.

chloramphenicol, *is. ecz.* kloramfenikol: sentezle veya *Streptomyces venezuelae* kültüründen elde edilen antibiyotik, C11H12Cl2N2O5 . Bazı virüs, bakteri veya haşaratın taşıdığı mikroplardan ileri gelen hastalıkların tedavisinde kullanılır.

chlorate, *is. kim.* klorat, klor asidinin tuzu.

chlordane = chlordan, *is. kim.* klordan, C10H6Cl8 : haşaratı, bilhassa hamam böceklerini öldürmekte kullanılan renksiz, kokusuz, lüzucî, zehirli sıvı.

chlorella, *is.* yeşil yosun : tatlı sularda üreyen tek gözeli bir yosun türü. **~ceous** : yeşil yosunlu.

chlorenchyma, *is. bot.* klorofilli sap doku.

chloric, *sf. kim.* klorik : beş valanslı klor içeren. ~ **acid** : klorik asit : HClO3 : yalnız tuzlarıyla tanınan bir asit.

chloride, *is. kim.* **1.** klorür : klor asidinin tuzu. **sodium ~** : sodyum klorür, NaCl, sofra tuzu. **2.** klor içeren bileşim : **methyl ~** : metil klorür, CH3Cl.

chloride of lime, *is. kim.* kireç kaymağı, kalsiyum hipoklorit : Ca(ClO)2 Beyazlatıcı olarak kullanılır. **chloriated lime, bleaching powder** *d.d.*

chlorinate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** *kim.* klorlamak, klorla birleştirmek/muamele etmek, **2.** (suyu) klorla dezenfekte etmek, **3.** *metal.* (altın cevherini) klor gazı ile muamele ederek altını eriyebilen klorür hâlinde ayırmak, **4. chlorination** : klorlama, **5. chlorinator** : klorlama kabı.

chlorin(e), *is. kim.* klor : yeşilimtrak, sarı, yanmaz, zehirli gaz. Yemek tuzu (NaCl)'ün elektrolizi ile elde edilir. Simgesi **Cl**, atom ağ. 35.453, atom nu. 17, yoğunluğu 3.214 g/l. (0 C de).

chlorinity, *is.* tuzluluk : deniz suyunun 1 kg'ındaki toplam klor miktarı.

chlorinous, *sf.* klorlu, klor+.

chlorite, *is.* **1.** klorit : yeşil kristalli tabakalar veya levhalar hâlinde bulunan sulu Al-Fe-Mg silikat cevheri, **2.** *kim.* klorit : HClO2'nin tuzu, potasyum klorit KClO2 gibi, **3. chloritic** : kloritli, klorit+.

chloro-, *ön ek bk.:* **chlor-**.

chloroacetic acid, *is. kim.* klorasetik asit, CH2ClCOOH : asetik asitten türetilen ve boya sentezinde, yakıcı olarak tıpta kullanılan kristalli asit.

chloroacetophenone, *is. kim.* klorasetofenon, göz yaşartıcı zehirli gaz : C6H5COCH2Cl.

chloroform, *is.&gl.f.* **1.** *kim. ecz.* kloroform, CHCl3 : renksiz uçucu, tutuşmaz, suda az erir sıvı. Tababette uyuşturucu olarak (his iptali için) ve genel uygulamada eritici olarak kullanılır, **2.** kloroformla uyutmak/hislerini iptal etmek, **3.** kloroformla öldürmek.

chlorohydrin, *is. kim.* klorohidrin : C atomuna bitişik olarak Cl ve OH grubu içeren herhangi organik bileşim, özellikle ClCH2CHO HC H2OH ki boya ve eritici maddeler yapımında kullanılır.

chlorohydroquinone, *is. kim.* klorohidrokinon, beyaz ten renginde, suda eriyen kristal, C6H3Cl(OH)2. Organik sentezde ve fotoğraf filmlerinin banyosunda kullanılır.

Chloromycetin , *is. ecz. bk.:* **chloramphenicol.**

chlorphane, *is.* klorofan : ısıtılınca ışık yayan fosforesan fluorit.

chlorphenothane, *is. bk.:* **DDT.**

chlorophyll, *is. bot. biy.-kim.* yeşilöz, klorofil : bitkilerin fotosentezle karbonhidratlı besinler yapmasını sağlayan ana madde. İki türü vardır : mavimtrak siyah renkte olan **klorofil a** C55H72MgN4O5 ve koyu yeşil renkte olan **klorofil b** C55H70 MgN4O6. Bazı türevleri boya ve kozmetik sanayiinde ve yaraları tedavi için de hekimlikte kullanılır. **chlorophyl** *ş.d.y.*

chlorophyllaceous = chlorophyllose = chlorophyllous, *sf.* yeşilözlü, klorofilli.

chlorophylloid, *sf.* yeşilözümsü, klorofile benzer.

chloropicrin= chlorpicrin = nitrochloroform, *is. kim.* kloropikrin, CCl3NO2 : kusma, öksürme ve ağlamaya sebebiyet veren zehirli sıvı. Organik sentezde, haşarat öldürmekte, zehirli gaz olarak savaşta kullanılır.

chloroplast, *is. bot.* yeşilözlü/klorofilli plastit. **chromoplast, chloroplastid** *d.d.*

chloroprene, *is. kim.* kloropren, H2C = CClCH = CH2 : çoğuzlanarak neopren üretir.

chlorosis, *is.* **1.** *bot.* (bitkilerde) sarıcalık, kloroz : beslenme yetersizliği veya hastalık sonucu yaprakların klorofilsiz kalıp sararması, **2. greensickness** *d.d. patol.* kansızlık : yetişkin genç kızların kanındaki demir noksanlığından ileri gelen hastalık hâli. Yüzde solgun sarı, yeşil renkle belli olur, **3. chlorotic** : (a) sarıcalı, sararmış, (b) kansızlığa yakalanmış.

chlorous, *sf. kim.* klorlu, üç valanslı Cl içeren.

chlorpheniramine, *is. ecz.* klorfeniramin, C20H23Cl. N2O4 : alerji tedavisinde kullanılan antihistaminik bileşim.

chlorpicrin, *is. kim. bk.:* **chloropicrin.**

chlorpromazine, *is.* klorpromazin, C17H19 ClN2S : hidroksit şeklinde bulantı ve kusmaya karşı, müsekkin olarak da akıl rahatsızlıklarına karşı kullanılan sentetik bir toz.

chlortetracycline, *is. ecz.* klortetrasiklin, bulaşıcı hastalıkların tedavisinde kullanılan bir antibiyotik : C22H23N2O8Cl.

Ch. M. = Master of Surgery, *is.* usta cerrah.

choanocyte, *is. zool.* yakalı kamçılı göze : süngerlerin bağırsak boşluğunda raslanan ve kamçısının dibinde huni biçiminde bir yaka bulunan özel göze. **collar cell** *d.d.* **choanocytal** : yakalı kamçılı göze+.

choanoflagellata, *is. zool.* yakalı kamçılılar.

chock, *is.&zf.&f.* **1.** takoz, odun parçası, ağaç kama, **2.** *den.* kızak, yomalık büyük kurt ağzı, **3.** mümkün olduğu kadar yakın, sıkışık durumda, hıncahınç, tamamen. **~ up against the wall** : duvara tamamen bitişik. **a wagon ~ full** : dopdolu/tamamen dolu bir araba, **4.** takozlamak, takoz koymak, takozla desteklemek, **5.** *den.* kızağa çekmek.

chock-a-block, *sf.&zf.* **1.** *den.* palanga makaraları birbirine kavuşmuş, **2.** hıncahınç, tıka basa, sıkışık.

chock-full = chocke-full = chuck-full, *sf.* dopdolu, lebalep, silme. ***e.a.***- *crammed.*

chocolate, *sf.&is.* **1.** çikolata, **2.** çikolatalı (içecek, yiyecek vb.), **3.** çikolatalı şekerleme. **~ box** : çikolatalı şekerleme kutusu, **4.** çikolatalı şurup, sos vb., **5.** çikolata renginde, koyu kahverengi, **6. ~ chip cookie** : çikolatalı bisküvi, **7. ~ soldier** : savaşmayan/gönülsüz asker.

chocolatey = chocolaty, *sf.* çikolatalı.

Choctaw, *is., ç.* **-taws, -taw 1.** Çoktav : K Amerika (Oklahoma)'da yaşayan büyük bir Kızılderili aşireti, **2.** bu aşiretin dili.

choice, *is.&sf.* **choicer, choicest 1.** seçme, seçim, intihap, tercih, ayırma. **make a ~** : seçmek, ayırmak, **2.** seçenek, seçme/tercih hakkı, seçme olanağı/fırsatı. **have no ~** : elde olmamak, başka çaresi olmamak. **I had no ~** : elimde değildi, başka çare yoktu, mecburdum. **take your ~** : seç(ip) al(ınız), istediğini(zi) al(ınız), seç(iniz). **Hobson's ~** : ya bu, ya hiç, **3.** seçilmiş/seçilen kimse/şey. **Be careful in your ~** : Seçtiğinize dikkat ediniz. **4.** yeğ tutma, tercih, yeğ tutulan/tercih edilen şey. **by ~** : tercihli. **for/from ~** : tercihan. **a country of my ~** : tercih ettiğim ülke. **He did it from his (own) ~** : Bile bile yaptı. **5.** şık, olanak, ihtimal. **There is no other ~** : Başka şık/olanak/ihtimal yok. **6.** çeşit, aralarında seçme/tercih yapılabilecek nesneler. **a great ~ of dresses** : çok çeşitli elbiseler. **have a wide ~** : geniş seçme olanağına sahip olmak, çeşitleri çok olmak, **7.** seçkin, güzide, (dikkat ve itina ile) seçilmiş, seçme, üstün, âlâ, mükemmel, müreccah. *wine of ~*. **8.** *ABD* (sığır eti için) en âlâ (**prime**) ile iyi (**good**) arasında, **9.** **~less** : seçeneksiz, tercihsiz, seçme olanağı olmayan, **10.** **~ly**: dikkatle, itina ile, ayırım gözeterek, birini ötekine tercih ederek, seçkin/mükemmel bir şekilde, **11.** **~ness** : seçkinlik, güzidelik, üstünlük, mükemmellik. ***e.a.*** *- 1. selection, election, 2. option, 4. preference, 5. alternative, 7. excellent, superior, fine, select.* ***k.a.*** *-7. inferior, ordinary, poor.*

choir, *is.&f.* **1.** koro, **2.** müzisyen veya müzik aletleri topluluğu. **string ~** : yaylı sazlar topluluğu, **3.** *mim.* kilisede koroya ayrılan yer, **4.** (Orta Çağlarda) melek sınıflarından biri, **5.** koroda/ koro hâlinde şarkı söylemek, **6.** **~boy** : koroda şarkı söyleyen oğlan, **7.** **~girl** : koroda şarkı söyleyen kız, **8.** **~like** : koro gibi, koro hâlinde, hep bir ağızdan, **9.** **~ loft** : koro galerisi, kilise balkonunda koro yeri, **10.** **~master** : koro şefi, **11.** **~ school** : (kilisenin) koro okulu, **12.** **~ screen** : kilisede geçit ile koro arasındaki kafes.

choke, *is. &f.* **choked, choking** **1.** boğ(ul)ma(k), nefesi(ni) kes(il)mek, nefes alamama(k). *When he resisted, the burglar tried to ~ him.* **2.** tıka(n)ma(k), kıs(ıl)ma(k), **3.** *gen.* **~ off** : (gelişmesini/büyümesini /işlemesini/faaliyetini) önlemek, durdurmak, defetmek, vazgeçirmek. *to ~ off diuscussions.* **4.** **~ down** : zorla yutmak, tık(ın)mak. *to ~ down a plate of spinach.* **5.** **~ back/down** : tutmak, bastırmak, dindirmek, durdurmak, önlemek, menetmek, saklamak, gizlemek. *She ~ed back her tears.* **6.** (motora) fazla benzin vermek, **7.** **~ up** *k.d.* (heyecan, korku vb. den) tıkanmak, dili tutulmak, konuşamamak, nutku tutulmak, **8.** *mak.* kısıcı, boğucu : hava/ gaz akışını düzenleyen mekanizma. **~ throttle** : kısma sürgüsü, **9.** **~ coil** *d.d. elekt.* tıkaç bobini : alternatif akıma büyük empedans gösteren ve çoğunlukla süzücü devrelerde kullanılan self-endüktans, **10.** **~ collar** : köpek tasması (iri/ kuvvetli köpekler için), **11.** **~ damp = black-damp** : (maden ocağında) boğucu gaz : oksijeni çok az, karbon dioksiti fazla olan ve boğulmaya sebep olabilen hava.

chokeable, *sf.* boğulabilir, tıkanabilir, kısılabilir.

chokeberry, *is., ç.* **-berries** *bot.* boğandut *(Aronia)* : K Amerika'da yetişen gül familyasına mensup bir funda funda ve bunun böğürtlene benzer buruk meyvesi.

chokebore, *is.* **1.** konik namlulu av tüfeği : saçmanın dağılmaması için namlu uca doğru daralır, **2.** bu tüfeğin namlusu.

chokecherry, *is., ç.* **-ries** **1.** acı kiraz *(Prunus virginiana)* : K Amerika'da yetişen yabanî kiraz ağacı, **2.** acı kiraz (meyve).

choke-full, *sf. bk.:* **chock-full.**

choker, *is.* **1.** boğan, boğucu, **2.** *k.d.* (a) dar gerdanlık, (b) dar yaka.

chokey, *sf.* **chokier, chokiest** *bk.:* **choky.**

choking, *sf.* **1.** boğuk, kısık (ses), **2.** boğucu, boğ(ul)an, boğazı tıkanır gibi olan, **3.** **~ly** : boğulurcasına, boğulacakmış gibi, boğazı tıkanarak.

choky, *sf.* **chokier, chokiest** boğucu, bunaltıcı. **to feel ~** : bunalmak, heyecandan tıkanmak. **~ atmosphere** : boğucu/bunaltıcı hava. **chokey** *ş.d.y.* ***e.a.*** *- suffocating, stifling.*

chol- = chole-, *ön ek* "öd, safra". *ör.: cholecystitis*

cholangiolitis, *is., ç.* **cholangiolitides** *patol.* öd yolu yangısı.

cholangioma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* öd yolu uru.

cholangitis, *is., ç.* **cholangitides** *patol.* öd yolu yangısı.

cholecalciferol, *is.* D3 vitamini.

cholecystectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* öd kesesi çıkarımı, safra kesesi ameliyatı.

cholecystitis, *is. patol.* öd kesesi yangısı, safra kesesi iltihabı.

choledochostomy, *is. cer.* öd yolu açımı.

cholelith, *is.* öd taşı. **~iasis** : öd taşı sayrılığı.

choler, *is.* **1.** öfke, hiddet, kızgınlık, asabiyet, **2.** (eski fizyolojide) öd, safra, **3.** *esk. bk.:* **biliousness**. ***e.a.*** *- 1. anger, irascibility, irritability, 2. yellow bile.*

cholera, *is.* **1.** **Asian ~** *d.d. patol.* sulu sürgün, kolera : en çok Hindistan ve Çin'de rastlanan ve *Vibrio comma* bakterilerinin sebep olduğu, bağırsaklarda şiddetli sancı, kusma ve ishal ile beliren hastalık, **2.** *vet. patol.* hayvanlarda uyuşukluk, iştahsızlık, ishal ve uyuklama ile beliren hastalık.

choleric, *sf.* **1. choleraic** *d.d.* kolera gibi, koleraya benzer, koleradan ileri gelen, **2.** öfkeli, hiddetli, kızgın, sinirli, **3.** *esk.* ters, aksi, huysuz, **4. ~ally = ~ly** : öfke ile, hiddetle, sinirli sinirli, **5. ~ness** : öfke, hiddet, kızgınlık, sinirlilik. ***e.a.***- *2. irascible, angry, irate, wrathful, 3. bilious.*

cholesterol = cholestrin, *is.* **1.** *biy.-kim.* kolesterol, C27H45OH : yağlarda, safrada, safra taşında, kanda, sinir dokusunda bulunan beyaz kristalli sterol, **2.** ticarî kolesterol : kozmetik ve ilâç sanayiinde, D vitamini sentezinde kullanılır.

cholic acid, *is. biy.-kim.* öd asidi, kolik asit, C24H40O5 : amino asitlerle birlikte ödde bulunan cinsiyet hormonları ve kolesterol ile ilgili bir hidroksi asit.

choline, *is.* **1.** *biy.-kim.* kolin, C5H15NO2 : B kompleks vitaminlerinden biri. Lesitinde bulunur. **2.** hekimlikte kullanılan ve tavuk yemlerine katılan ticarî kolin.

cholinergic, *sf.* **1.** kolinerjik, asetilkolin özelliği gösteren, **2.** asetilkolin üreten veya asetilkolinle irkilen.

cholinesterase, *is. biy.-kim.* kolinesterez : yürek, beyin ve kanda bulunan asetilkolini hidrolize ederek asetik asit ve koline çeviren enzim.

cholla, *is., ç.* **chollas** *İsp.* dikenli kaktüs ağacı *(Opuntia fulgida)* : GB ABD ve Meksika'da yetişir.

chomp, *is&f. k.d.* çiğneme(k), dişleme(k), ısırma(k) *He ~ed his cigar in anger.* ***e.a.***- *chew, champ, chump.*

chondr-/chondrio-, *ön ek* "kıkırdak".

chondrify, *f.* **-fied, -fying** *fizy.* kıkırdaklaş(tır)mak, kıkırdağa dönüş(tür)mek. **chondrification** : kıkırdaklaş(tır)ma.

chondriosome, *is. biy. bk.:* **mitochondrion.**

chondrite, *is. min.* çakıllı gök taşı : yapısında çakıllar (**chondrule**) bulunan meteor. **chondritic** : tanesel.

chondrocranium, *is., ç.* **-crania** kıkırdak kafatası, embriyonun kıkırdak hâlindeki kafatası.

chondroid, *sf. anat.* kıkırdak gibi, kıkırdakımsı.

chondroitin, *is.* kıkırdak asidi : sülfat halinde kıkırdak, kiriş vb. gibi hayvan dokularında bulunan bir mükopolisakkarit.

chondroma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* kıkırdak uru/tümörü, kondroma. **~tous** : kıkırdak urlu.

chondrule, *is. min.* gök taşı çakılı : gök taşlarında rastlanan küçük yuvarlak piroksen veya olivin.

choose, *f.* **chose, chosen** *(esk.:* **chose**), **choosing 1.** seçmek, seçip almak, intihap etmek. *to ~ an apple from the basket. We chose him as a chairman.* **2.** yeğ tutmak, tercih etmek, karar vermek. **Which will you ~** : Hangisini tercih edersiniz? **He chose not to speak** : Konuşmamaya karar verdi. **3.** ayırmak, tercih yapmak. **to ~ between X and Y** : X ile Y arasında bir tercih yapmak, **4.** istemek, arzu etmek. **You may stay if you ~** : İsterseniz kalabilirsiniz. **I do as I ~** : Canım ne isterse onu yaparım (Keyfimin kâhyası mısın?). **As you ~** : Nasıl istersen(iz). **When I ~** : Ne zaman istersem, canım istediği zaman, ne zaman aklıma eserse. **I do not ~ to do so** : Öyle yapmak canım istemiyor/Öyle yapmayacağım. **to do sth. when one ~s** : canı istediği zaman yapmak, **5. cannot ~ but** : mutlaka ... -lıdır -lısınız vb., ...-ye mecbur(dur/sunuz vb.), -den başka bir şey yapamaz(sınız). **He cannot ~ but obey** : Mutlaka itaat etmelidir/itaate mecburdur. **6. ~ up** *k.d.* maça/müsabakaya girecek oyuncuları seçmek, takım kurmak, **7. pick and ~** : çok dikkatli seçmek, **8. There's little/not much/nothing to ~ between them** : Aralarında hiç fark yoktur/Ha o, ha öteki, fark etmez. **9. well choosen** : seçme, güzide, güzel, iyi/itina ile seçilmiş. **in a few well chosen words** : birkaç güzel sözle. ***e.a.***- *1. select, pick, elect, 2&3. prefer, decide, cull.* ***k.a.***- *1. reject.* ***NOT*** : **CHOOSE**, birçok olasılık arasından en üstün ve elverişli olanı seçmek demektir. *To choose a course of action.* **SELECT**, düşünüp mukayese ettikten sonra münasip olan, yakışan, koşullara uyan şıkkı/kimseyi/nesneyi seçmektir : *To select the best apple in the basket.* **PICK** daha ziyade konuşma dilinde kullanılır ve şahsî bir tercihi ifade eder : *to pick men for an honor guard.* **ELECT**, resmî bir seçim yapmak demektir : *To elect a chairman.* **PREFER** de resmî bir deyim olup şahsî sebeplerden bir şeyi öbüründen yeğ tutmak anlamı taşır : *to prefer coffee to tea. to prefer sunshine to rain.* **CULL**, hem seçmek, hem de derlemek demektir : *To cull striking passages from a book.*

chooseable, *sf.* seçilebilir.

chooser, *is.* **1.** seçen, **2.** *esk.* seçmen. ***e.a.***- *2. voter, elector.*

choosey, *sf.* **choosier, choosiest** *bk.:* **choosy.**

choosingly, *zf.* seçerek, seçmek suretiyle.

choosy, *sf.* **choosier, choosiest** *k.d.* titiz, güç beğenen, müşkülpesent, zor memnun edilebilen, mızmız. ***e.a.***- *fastidious, fussy, finical, finicky, selective, pernickety, persnickety.*

chop^{1}, *f.* **chopped, chopping 1.** *gen.* ~ **down/off** : (anî ve şiddetli darbelerle) kesmek, kesip devirmek, kesip atmak. *to ~ down a tree.* **2.** doğramak, yarmak, keserek kullanılacak hale getirmek. *to ~ meat/kindling. He ~ped the block of wood in two with a single blow.* **3.** *Gen.* ~ **up** : kıymak, (ince ince) doğramak. *to ~ up an onion/ the vegetables.* **4.** (tenis, kriket vb.) topa çiviler gibi (yere doğru) vurmak, **5.** baltalamak, balta ile parçalara ayırmak/kırmak, **6.** (yumruk oyununda) aşağı doğru kısa yumruk vurmak, **7.** (dalga) çırpınmak, **8.** (rüzgâr) birdenbire yön değiştirmek. ~ **and change** : bir saati bir saatine uymamak. ~ **about/around** : (rüzgâr) durmadan değişmek, **9.** *esk.* birdenbire ve şiddetle hareket etmek/gitmek/gelmek, **10.** *esk.* çekişmek, münakaşa etmek, çemkirmek, **11.** ~ **logic** : safsata/ mugalâta yapmak, yanlış temeller üzerinde muhakeme yürütmek. ***e.a.***- *1. cut, 2. split, cleave, 3. mince, 5. hack.*

chop^{2} *is.* **1.** kesme, keserek devirme, parçalama, (odun) yarma/kırma, **2.** kesilmiş parça, **3.** pirzola, et dilimi, **4.** (dalga) çırpınma, kıyıya çarpıp parçalanma, çırpıntı, **5.** (tenis, kriket vb.) çivileme, topa aşağı doğru hızla vurma, **6.** (özellikle deride) çatlak, yarık, çatır, **7.** (rüzgâr) anî değişiklik/değişme. **~s and changes** : sürekli/ durmadan değişmeler.

chop^{3} = **chap**, *is.* **1.** *gen.* ~s : çene, **2.** **~s** : ağız, ağız boşluğu. **the ~s of the Channel** : Manş'ın girişi, **3. lick one's ~s** *argo* yalanmak, (zevkten) ağzı sulanmak, zevkle beklemek/ ummak. ***e.a.***- *1. jaw, 2. mouth, 3. anticipate, relish.*

chop^{4}, *is.* **1.** (Hindistan'da, Çin'de vb.) (a) resmî mühür, ruhsat, (b) damga, mallara basılan ve onların cinsini gösteren mühür, **2.** *Brit.-Hint.-k.d.* sınıf, derece, nitelik, kalite. **first ~** : en iyi kalite.

chop chop! Çabuk Çabuk! Acele! Hemen! Derhal!

chopfallen, *sf. bk.:* **chapfallen.**

chophouse, *is., ç.* **-houses** kebapçı (dükkânı).

chopine, *is. esk.* kalın tabanlı (mantarlı vb.) ayakkabı.

choplogic, *is.* safsata, yanlış temele dayanan ve aşırı derecede muğlâk hâle getirilen usavurma.

choplogic(al), *sf.* safsatalı, yanlış temele dayanan, aşırı derecede muğlâk. *a ~ speech.*

chop mark, *is.* çentik, damga : madenî paranın ağırlığını, yasallığını veya içindeki gümüş miktarını belirten işaret. **chop-marked** : çentikli, damgalı.

chopper, *is.* **1.** kesen, baltalayan, parçalayan, yaran, kıran (kimse/şey), **2.** satır, nacak, **3.** *k.d.* helikopter.

choppily, *zf.* çırpınarak, çırpıntı ile, hafif dalgalanarak, pürüzlü/kaba/çatlak bir şekilde.

choppiness, *is.* **1.** (deniz) hafif dalgalanma, **2.** (rüzgâr) değişik yönden esme, sık sık yön değiştirme, **3.** pürüzlülük, intizamsızlık, çatlaklık.

chopping, *sf.&is.* **1.** *Brit. k.d.* iri yarı, iri ve sağlam, kuvvetli, **2.** kesiş, vuruş, balta darbesi. ~ **block** : kütük.

choppy, *sf.* **-pier, -piest 1.** (deniz) çırpıntılı, hafif dalgalı, **2.** (rüzgâr) değişken, mütehavvil, yönü ve şiddeti sık sık değişen, **3.** pürüzlü, intizamsız, kaba, çatlak. ***e.a.***- *2. variable, changeable, 3. chapped.*

chops, *ç. is.* **1.** çeneler, **2.** ağız ve alt yanaklar, **3.** *argo* (caz ve rok müzisyenlerinde) hüner, maharet.

chop shop, *is.* çalınan otomobillerden sökülen parçalarla kazaya uğramış otomobillerin tamir edilip el altından satıldığı dükkân.

chopstick, *is.* Çin çatalı : Çinlilerin çatal yerine kullandıkları iki çubuktan her biri.

chop suey, *is., ç.* **chop sueys** Çin türlüsü : et, soğan, fasulye, yeşil biber, mantar vb. ile pişirilen ve pilâvla beraber yenen Çin yemeği. **chop suoy** *d.d.*

choragus = **choregus**, *is., ç.* **-gi/-guses 1.** *(eski Yunan)* dramatik koro şefi, **2.** eğlence/ festival yöneticisi, **3. choragic** : koro şefi+.

choral, *sf.&is.* **1.** korolu, koro+, **2.** koro için yazılmış, koro tarafından söylenen, **3.** ~ **speaking** : toplu olarak (hep bir ağızdan) şiir vb. okuma, **4.** *bk.:* **chorale**

chorale, *is.* **1.** ilâhi, dinî beste. ~ **prelude** : koral prelüd, ilâhi üzerine org için bestelenmiş parça.

chord, *is.* **1.** *geom.* kiriş, veter. ~ **of an arc** : bir yayın kirişi, **2.** (bina) kiriş, mertek, **3.** duygu, his, heyecan. *His story struck a ~ of pity in the listeners.* **touch the right ~** : can alacak noktaya dokunmak, **4.** (müzik aletinde) tel, **5.** *hv.* aerodinamik bir cismin baş ve kuyruğunu birleştiren doğru, **6.** *anat.* *bk.:* **cord** (6), **7.** *müz.* ahenk, akord, birlikte çalınan üç veya daha fazla nota, **8.** **~al** : (a) ahenkli, (b) kiriş/veter ile ilgili, **9.** **~ed** : kirişli, kirişle bağlı.

chordamesoderm, *is.* genç embriyonun sırt ipliği. **~al** = **~ic** : sırt ipliği+.

Chordata, *is. zool.* kordalılar : omurgalıları da içine alan geniş sınıf.

chordate, *sf.&is. zool.* kordalı (hayvan).

chore, *is.* **1.** **~s** : evin/çiftliğin günlük işleri, **2.** küçük/her günkü iş, **3.** angarya, zor veya hoşa gitmeyen iş. ***e.a.***- *task. Brit.: char, chare.*

chorea, *is. patol.* oynaklık sayrılığı : yüzde, kollarda ve bacaklarda tikler meydana getiren sinir hastalığı, **2.** **St. Vitus's dance** *d.d.* bu hastalığın çocuklarda görülen şekli, **3.** *vet. patol.* bilhassa köpeklerin merkezî sinir sisteminde bakterilerin veya organik yozlaşmanın sebep olduğu ve istek dışı kas kasılmaları şeklinde beliren hastalık.

choreal = **choreatic** = **choreic**, *sf.* oynaklık sayrılığı+.

chore boy, *is.* **1.** uşak, hizmetçi, ayak işleri gören çocuk, **2.** bir teşebbüste ağır/yüklü sorumluluğu üzerine alan kimse.

choregus, *is., ç.* **-gi/-guses** *bk.:* **choragus.**

choreiform = **choreoid**, *sf.* oynaklık sayrılığına benzer.

choreman, *is.* (inşaat, ağaç kesme işlerinde vb.) hizmetçilik yapan işçi.

choreodrama, *is.* büyük gruplar için danslı dram.

choreograph, *gl.f.* bale dansı düzenlemek/yönetmek.

choreographer = **choregrapher**, *is.* dans yönetmeni, bale gösterisi için dansları düzenleyen sanatçı.

choreography = **choregraphy**, *is.* **1.** dans düzeni, bale gösterisinin düzeni, **2.** dans hareketlerini işaretlerle gösterme sanatı, **3.** dans sanatı, **4.** **choreographic** = **choregraphic** : dans düzeni+, **5.** **choreographically** = **choregraphically** : dans düzeniyle.

choreoid, *sf. bk.:* **choreiform.**

chorial, *sf. bk.:* **chorionic.**

choriamb, *is. şiir* dörtlü vezin ölçüsü : bir uzun, iki kısa, bir uzun heceden oluşur. **~ic** : dörtlü+.

choriambus, *is., ç.* **-buses** *bk.:* **choriamb.**

choric, *sf.* korolu, koro+, koro için yazılmış.

chorine, *is. argo* koroda şarkı söyleyen kız.

chorio- = **chori-**, *ön ek* "döl zarı, döl örtüsü". *ör.: chorionic.*

chorioallantois, *is. zool.* kuş, sürüngen ve bazı memelilerin dış döl zarlarının *allantoyis* cidarı ile kaynaşmasından oluşan embriyon dışı damarlı zar. **chorioallantoic membrane** *d.d.* **chorioallantoic** : damarlı zar+.

chorion, *is.* döl örtüsü : karada yaşayan hayvanların döllerini çevreleyen ve plâsenta oluşturan zar.

chorionic = **chorial**, *sf.* döl örtüsü+.

chorister, *is.* **1.** korocu, koro şarkıcısı, **2.** kilise korosundaki erkek okuyucu. ***e.a.***- *2. choirboy.*

chorizo, *is., ç.* **-zos** *İsp.* baharatlı domuz sucuğu.

C horizon, *is. jeol.* C katmanı : toprak kesitinin B katmanı altında bulunan katman. *bk.:* **A horizon, B horizon.**

chorographer, *is.* bölge tanımlayıcısı, haritacı.

chorographic(al), *sf.* bölge tanımlaması+/haritası+.

chorographically, *zf.* bölge tanımlaması/haritası ile.

chorography, *is., ç.* **-phies** **1.** bölge tanımlama : bir bölgenin sistematik ve ayrıntılı tasviri ve haritasının yapılması, **2.** bölge haritası.

choroid, *sf.&is. anat.* **1.** döl örtüsü, döl örtüsü gibi, döl örtüsüne benzer, **2. ~ coat = ~ membrane** *d.d.* göz zarı : göz akı ile ağkatman (retina) arasındaki damarlı narin zar.

chortle, *is&f.* **-tled, -tling 1.** fıkırdama(k), kıkırdama(k), hafif sesle gülme(k)/gülüş, kıkır kıkır gülme(k), **2. chortler** : kıkırdayan, fıkırdayan, hafif sesle gülen.

chorus, *is., ç.* **-ruses**, *f.* **-rused, -rusing 1.** (a) koro için yazılmış müzik : opera, oratoryo, müzikal komedi vb. nin koro hâlinde okunan parçası, (b) koro, şarkı söyleyen topluluk. **She's in the ~** : O koroda şarkı söylüyor. (c) operayı, müzikal komediyi birlikte oynayan şarkıcılar veya dans ediciler, **2.** hep birlikte şarkı söyleme/bağırma/konuşma. **a ~ of praise/objection** : hep bir ağızdan methetme/itiraz etme, **3.** hep birlikte söylenen şarkı/konuşma vb., **4.** (eski Yunan dramında) (a) hep birlikte söylenen methiye, (b) bu methiyeyi söyleyen aktörler, **5.** *tiy.* (a) piyesin esas konusunu yorumlayan aktör, (b) piyesin bu aktör tarafından oynanan kısmı, **6. in ~** : hep bir ağızdan, hep beraber, aynı zamanda, koro halinde, **7.** hep bir ağızdan (koro halinde) şarkı söylemek veya konuşmak, **8. ~ boy** : koro şarkıcısı (erkek)/müzikal komedi dansörü, **9. ~ girl** : koro şarkıcısı (kız), müzikhol dansözü.

chose^{1}, *f. bk.:* **choose** *(geç.z.).*

chose^{2}, *huk.* **1.** nesne, şey, şahsî eşya/mal. **2. ~ in action** : alacak. **~ in possession** : eldeki mal, **3. *~ jugée*** *Fr.* karar verilen husus, hükme/karara bağlanan dava. ***e.a.- 1.*** *thing, chattel.*

chosen^{1}, *f. bk.:* **choose** *(s.f.).*

chosen^{2}, *sf.* **1.** seçkin, seçilmiş, beğenilmiş, tercihli, **2.** *ilâh.* cennetlik, cennete gitmek üzere seçilmiş, **3. ~ people** : İsrailliler. ***e.a.- 1.*** *selected, preferred, 2. elect, 3. Israelites .*

Chosen, *is.* Kore (Japonca adı). ***e.a.-*** *Korea.*

chou, *is., ç.* ***choux*** *Fr.* **1.** lâhana, **2.** lâhana biçiminde kadın elbisesi süsü, **3.** sevgili. ***e.a.-*** *1. cabbage, 3. darling.*

Chou, *is.* Çin'de M.Ö. 1122-256 yıllarında hüküm sürmüş hükümdar sülâlesi. Felsefenin geliştiği çağ olarak tanınır. Konfüçyüs, Lao-tse bu çağda yetişmiştir.

chough, *is. zool.* kızılca karga *(Pyrrhocorax pyrrhocorax)* : Avrupa'da yaşayan kırmızı gagalı dağ kargası. **Alpine ~** : sarı gagalı dağ kargası.

chouse, *gl.f.* **choused, chousing** *esk.* **1.** *gen.* **~ of/out of** : aldatmak, dolandırmak, hile yapmak. *He was ~d out of $50.* (XVII. yy. da Londra tüccarlarını dolandırdığı iddia edilen bir Türk çavuşuna izafeten Türkçe çavuş kelimesinden alınmıştır). **chowse** *ş.d.y.* ***e.a.-*** *cheat, swindle, dupe.*

chow, *is.* **1.** *ABD- argo* gıda, yiyecek, **2.** *bk.:* **chow chow.** ***e.a.-*** *1. food.*

chow chow, *is.* Çin köpeği : orta boylu, siyah dilli, kalın siyah, mavi, kırmızı veya bej tüylü bir cins köpek.

chow-chow, *is.* **1.** Çin reçeli, **2.** (Çin ve Hindistan'da) yemek, yiyecek, **3.** hardallı turşu.

chowder, *is.&gl.f.* **1.** *ABD* sebzeli balık çorbası, **2.** midye, balık ve türlü sebzeler haşlanarak yapılan türlü, **3.** sebzeli balık çorbası pişirmek, **4. ~head(ed)** : ahmak, budala, eşek, mankafa. ***e.a.-*** *4. dolt, blockhead.*

chowhound, *is.* obur, pisboğaz, açgözlü. ***e.a.-*** *glutton.*

chow line, *is.* erzak/gıda kuyruğu : yiyecek almak için dizilmiş kimseler.

chow mein, *is.* Çin türlüsü : çeşitli sebzeler, kereviz ve mantarla yapılır; üstüne tavuk dilimi, karides konur, kızartılmış şehriye ile beraber yenir.

chowtime, *is.* yemek zamanı. ***e.a.-*** *mealtime.*

chrestomathic, *sf.* faydalı bilgiler veren.

chrestomathy, *is., ç.* **-thies 1.** seçme yazılar, özellikle yabancı bir dilde seçilmiş okuma parçaları, **2.** bir yazarın eserlerinden seçme parçalar içeren kitap.

chrism = chrisom, *is.* **1.** kutsal yağ, kiliselerde vaftiz vb. için kullanılan yağ, **2.** vaftizde yağla meshetme.

chrismatory, *is.* (içine kutsal yağ konulan) yağdanlık.

Christ, *is.* **1.** İsa, Mesih, **2.** Ahdiatik'te geleceği önceden haber verilen kurtarıcı, Mesih, **3.** (Christian Science'e göre) ilâhî tecelli, **4.** *esk.* hükümdar olarak takdis edilen kimse.

christcross, *is.* haç (işareti veya şekli).

christcross-row = criscross-row, *is. esk.* alfabe. ***e.a.*** *- alphabet.*

christen, *gl.f.* **1.** vaftizlemek, vaftiz etmek, **2.** vaftizde ad/isim koymak, **3.** (bir gemiye vb.) ad vermek/koymak, **4.** *k.d.* ilk olarak kullanmak, **5. ~er** : vaftiz eden, ad koyan. ***e.a.*** *- 1. baptize.*

Christendom, *is.* **1.** Hristiyanlar, **2.** Hristiyanlık âlemi, **3.** *esk.* Hristiyanlık. ***e.a.*** *- 3. Christianity.*

christening, *is.* **1.** vaftiz (töreni), **2.** yeni bir gemiye ad verilerek denize indirme töreni, **3.** ad verme, adama, ithaf etme.

Christian, *sf.&is.* **1.** Hristiyan : İsa peygambere inanan, **2.** Hristiyanlık inanışına/dinine ait, **3.** Hristiyanlara ait, Hristiyanlarla/Hristiyanlıkla ilgili, **4.** İsa peygamberin ilkelerini izleyen, örneğin başkalarına sevgi gösteren, **5.** *k.d.* saygıdeğer, dürüst, insanî, merhametli, temiz ahlâklı (kimse), **6. ~ era = Common Era** : milâdî tarih/yıl, **7. ~ name** : (a) vaftiz adı, vaftizde verilen ad, (b) ad, küçük ad/isim, **8. ~ Science** : Hristiyan Bilimi: 1886'da Mary Baker Eddy tarafından kurulan bir din. Hastalıkların sebep ve etkisinin insanın zihninde olduğuna, bunların ruhsal yoldan tedavi edilebileceğine, İsa'nın ilkeleri ve tedavi yöntemi tam anlaşılırsa günah, hastalık ve ölümün ortadan kalkacağına inanır. ***e.a.*** *- 5. human, civilized, decent, respectable, 7. (a) baptismal name, (b) given name.*

Christiania, *is.* **1.** Oslo şehrinin eski adı, **2. Christie/Christy** *d.d.* (buz kayağında) dönüş : yön değiştirme veya durma esnasında yapılan dönme hareketi.

Christianise / Christianisation / Christianiser, *Brit.) bk.:* **Christianize / Christianization / Christianizer.**

Christianity, *is., ç.* **-ties 1.** Hristiyanlık : Katolik, Protestan ve Doğu Ortodoks dinlerinin tümü, **2.** Hristiyanların inanış ve tapınışları, **3.** Hristiyanlık âlemi, bütün Hristiyanlar; **4.** Hristiyanlık : Hristiyan olma niteliği.

Christianize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** Hristiyanlaştırmak, Hristiyan yapmak, **2.** Hristiyanlık aşılamak, Hristiyanlık ilkelerine inandırmak, **2. Christianization** : Hristiyanlaştırma, **4. Christianizer** : Hristiyanlaştıran, Hristiyan dinine çeviren kimse.

Christianly, *sf.&zf.* Hristiyanca, Hristiyana/Hristiyanlığa özgü/yakışır şekilde.

Christie, *is. bk.:* **Christiana** (2).

Christless, *sf.* **1.** Hristiyan olmayan, Hristiyanlığa inanmayan, **2.** dinsiz.

Christlike, *sf.* Hristiyan gibi, Hristiyana benzer.

Christliness, *is.* Hristiyanlığa/İsa'ya inanma.

Christly, *sf.* Hristiyanca.

Christmas, *is.* **1.** Noel, İsa'nın doğumu yortusu, 25 Aralık, **2.** Noel tatili, **3. ~ card** : Noel (tebrik) kartı. **~ Eve** : Noel arifesi. **~ tree** : Noel ağacı. **~ pudding** : *bk.:* **plum pudding**, **4. ~tide** : Noel mevsimi, Noel arifesinden (24 Aralık) 6 Ocağa kadar geçen süre.

Christology, *is., ç.* **-gies** (2. için) **1.** İsa bilimi : İsa'nın şahsiyet, ilke ve eylemlerini inceleyen din bilgisi, **2.** İsa'nın şahsiyet, ilke ve eylemlerinin yorumlanması, **3. Christological** : İsa bilimsel, **4. Christologist** : İsa bilimi uzmanı.

Christ's-thorn, *is.* kaba diken *(Paliurus Spina-Christi)* : İsa'nın dikenli tacını yapmakta kullandığı rivayet edilen dikenli çalı.

Christy, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **Christiana** (2).

-chroic/-chrous, *son ek* "renkli, renginde".

chrom-, *ön ek* **1.** "renk, renkli, renginde". *ör.: chrominance, chromogenic,* **2.** *kim.* (a) kromlu, krom içeren. *ör.: bichromate,* (b) renkli bileşimi renksizden ayıran takı. **-chrome/chromo-** *ş.d.y.*

chroma, *is.* **1.** renk berraklığı/arılığı/safiyeti, renkte beyaz/gri bileşen bulunmaması, **2.** renk koyuluğu.

chromat-/chromato-, *ön ek* "renk, renkli". *ör.: chromatid, chromatography.*

chromate, *is. kim.* kromat, kromik asidin tuzu. **potassium ~** : potasyum kromat, K2CrO4.

chromatic, *sf.&is.* **1.** renkser, renkli, renklere ait, renk+, **2.** *müz.* (a) normal ölçüsü anî olarak değişen, (b) sesleri yarımşar ton aralıklı. *~ scale/instrument.* **3. ~ally** : (a) renklerle ilgili olarak, (b) yarımşar ton aralıklarla, **4. ~ aberration** *: optik* renkser sapınç : değişik dalga boylarındaki ışığın mercekte değişik noktalarda odaklanmasından ileri gelen görüntü renklenmesi, **5. ~ scale** *müz.* yarım tonlu ölçek, tamamen yarım tonlardan oluşan müzik ölçeği.

chromaticism, *is. müz.* **1.** yarım tonları kullanma, **2.** yarım tonların hâkim olduğu üslûp.

chromaticity, *is. optik* renklilik : ışığın dalga boyu ve saflığı ile beliren renk niteliği.

chromatics = chromatology, *is.* renk bilimi.

chromatist, *is.* renk uzmanı.

chromatid, *is.* kromatit : göze bölünmesi sırasında kromozomun ayrıldığı iki eş parçadan her biri.

chromatin, *is. biy.* kromatin : göze çekirdeğinin kolayca boyanan maddesi ki DNA, RNA ve çeşitli proteinlerden oluşur. Göze bölünmesinde kromozomu oluşturur. **~ic** : kromatin+.

chromatogram, *is. kim.* yayın çözümü çizgesi : yayın çözümle elde edilen ve farklı renkli çizgilerden oluşan şekil.

chromatography, *is. kim.* renkseme, yayın çözüm : çeşitli bileşimlerin bulunduğu eriyiği kil veya kâğıt gibi yüze tutan *(adsorbent)* bir maddeden geçirerek birbirinden ayırma yöntemi. **chromatographic** : yayın çözümsel. **chromatographically** : yayın çözümle.

chromatoid, *sf.* kromatinimsi, kromatine benzer.

chromatology, *is. bk.:* **chromatics.**

chromatolysis, *is. biy.-patol.* kromatin çözüşümü : bazı kromofil maddelerin sinir gözelerinden yok olması. **chromatolytic** : kromatin çözüşümü+.

chromatophore, *is.* **1.** *zool.* boya gözesi : boya içeren veya büzülme, genişleme suretiyle geçici bir renk üreten göze (mürekkep balığında olduğu gibi), **2.** *bot.* bitki gözelerindeki boyalı madde, **3. chromatophoric = chromatophorous** : boya gözesel, boya gözeli.

chrome, *is.&gl.f.* **chromed, chroming** **1.** krom, **2.** *k.d.* krom kaplı, kromlu, **3.** kromlamak, kromla kaplamak, **3. ~ alum** : *kim.* (a) krom şapı, CrNH4(SO4)2. 12H2O : boyacılıkta renkleri sabitleştirmek için kullanılan yeşil toz, (b) aynı maksatla kullanılan mavi toz : CrK (SO4)2.12H2O, **4. ~ green** : krom yeşili, krom sarısı ile Prusya mavisinden yapılan sabit yeşil renk, **5. ~ red** : krom kırmızısı : bazik kurşun kromattan (PbCrO4.PbO) ibaret parlak kırmızı boya, **6. ~ steel = chromium steel** : kromlu çelik, **7. ~ yellow** : krom sarısı : kurşun/baryum/çinko kromattan yapılan sarı boya. ***e.a.***- *1. chromium, 2. chromium-plated.*

chromic, *sf. kim.* **1.** kromik, üç valanslı krom içeren, **2. ~ acid** : kromik asit, H2CrO4 : serbest bulunmaz, yalnız tuzlarına raslanır, **3. ~ hydroxide** : kromik hidroksit Cr(OH)3, **4. ~ oxide** : kromik oksit, Cr2O3 : yeşil boya olarak kullanılır.

chromide, *is. zool.* Afrika balığı *(Cichlidae)*: iri siyah benekli turuncu, sarı renkli birkaç çeşit akvaryum balığı. **orange chromide** *d.d.*

chrominance, *is. optik* renkseme : belirli bir renkle aydınlanma şiddeti aynı olan referans renk arasındaki fark.

chromite, *is. kim.* **1.** kromit : iki valanslı kromun tuzu, **2.** demir kromat, Fe3Cr2O3 : kromun ana cevheri.

chromium, *is. kim.* krom : parlak, paslanmaz, hafif maden. Çeliğe sertlik vermekte, çelik eşyanın yüzeyini paslanmaktan korumak için kaplamakta ve tuzları boyacılıkta kullanılır. Simgesi **Cr**, atom ağ. 51.996, atom nu. 24, özgül ağ. 7.19, erime noktası 1875 C.

chromize, *gl.f.* **-mized, -mizing** kromlamak, kromla kaplamak.

chromo, *is., ç.* **-mos** *bk.:* **chromolitograph.**

chromogen, *is.* **1.** *kim.* (a) renk üreten : organik sıvılarda bulunan ve oksitlenince renkli bileşimlere dönüşen madde, (b) boya üreten : boya yapılan renkli bileşim, **2.** renk veren bakteri.

chromogenic, *sf.* **1.** renk veren, **2.** *kim.* renk üreten+, **3.** tanıtıcı renk çıkaran (bakteri).

chromolitograph, *is.* **1. chromo** *d.d.* renkli taş basma (resim), **2. ~er** : renkli taş basma uzmanı, **3. ~ic** : renkli taş basması, **4. ~y** : renkli taş basma (tekniği).

chromomere, *is.* **1.** *biy.* kromozom taneciği : kromozom ipliğindeki taneciklerden her biri, **2.** *anat.* pıhtı taneciği : kanda pıhtılaşmayı sağlayan disklerin ortasındaki tanecik, **3. chromomeric** : taneciksel.

chromonema, *is., ç.* **-mata** kromozom ipliği : göze bölünmesinin ilk evresinde oldukça düz olup sonra spiral bir şekil alır. **chromonemal = chromonematal = chromonematic = chromonemic** : ipliksi.

chromophil = chromatophil, *sf.* boya tutar, kolayca boyanır.

chromophore, *is. kim.* renk yapan : -N=N-, -C=C- gibi hidrokarbon köklerine eklenince renk oluşturan yapısal küme. **chromophoric = chromophorous** : renk yapıcı.

chromophotograph, *is.* renkli resim/fotoğraf. **~ic** : renkli resim+. **~y** : renkli fotoğrafçılık.

chromoplasm(ic) *bk.:* **chromatin(ic).**

chromoplast, *is. bot.* kromoplast : bitkilere yeşilden başka renkleri veren madde.

chromoprotein, *is.* renkli protein : hemoglobin gibi madensel renk verici özdek içeren protein.

chromosomal, *sf.* kromozomsal. **~ly** : kromozomlarla.

chromosome, *is. kal.b.* kalıtım iplikçiği, kromozom : göze çekirdeğinde kalıtımsal nitelikleri taşıyan ipliksi madde. **~ number** : kromozom sayısı : bitki ve hayvan gözelerinde o türü ötekilerden ayıran kromozom sayısı.

chromosphere, *is. astr.* **1.** renk küre : güneşin ışık küresini çevreleyen gazlardan oluşmuş küre, **2.** bir yıldızı çevreleyen gaz küresi, **3. chromospheric** : renk küresel.

chromous, *is. kim.* krom(lu) : iki valanslı Cr içeren. **~ carbonate** : krom karbonat, CrCO3.

chromyl, *sf. kim.* kromil : altı valanslı Cr içeren. **~ chloride** : kromil klorit, CrO2C12.

chron-/chrono-, *ön ek* "zaman". *ör.: chronometer.*

chron. = **1.** chronological, **2.** chronology.

chronaxie = chronaxy, *is. fizy.* kronaksi : bir dokuyu uyarmak için eşik akımın iki katı şiddetli bir akımın geçmesi gereken en az zaman.

chronic = chronical, *sf.* **1.** sürekli, devamlı, daimî. *a ~ smoker.* **2.** süreğen, müzmin. *a ~ disease. a ~ headache/indigestion.* **3.** uzun zamandan beri süregelen. *a ~ invalid. a ~ cough.* **4.** *Brit.- argo* müthiş, dehşet verici, çok fena, berbat. *She's got a ~ sense of humor.* ***e.a.- 1.*** *inverterate, constant, perpetual, habitual, confirmed, hardened,* ***4.*** *terrible, very bad.* ***k.a.-1.*** *occasional,* ***2.*** *acute.*

chronically, *zf.* süreğence, müzmin/sürekli bir şekilde.

chronicity, *is.* süreğenlik, süreklilik, müzminlik.

chronicle, *is.&gs.f.* **-cled, -cling 1.** olguluk, günlem, vakayiname, tarih, kayıt, olayların tarih sırasına göre kaydı. **~ play** : tarihî piyes, **2.** günlemek, tarih sırasına göre kaydetmek, tarihini yazmak, olayların kaydını tutmak, **3. chronicler** : olgucu, günlemci, vak'anüvis, tarihçi. ***e.a.- 1.*** *account, history.*

Chronicles, *is.* Ahdiatik'in iki kitabından her biri.

chronogram, *is.* **1.** bir şey üzerine hâkkedilmiş tarih veya (ebcet hesabında olduğu gibi) sayı yerine geçen harflerle belirtilen tarih, **2.** kronogram : kronografın kaydettiği bilgi, **3. ~matic(al)** : kronogram+.

chronograph, *is.* **1.** yazar saat : olayların oluş anını kaydeden saat, **2.** süreyazar, kronograf : çok kısa zaman sürelerini (saniyenin kesirlerini) doğru olarak ölçen alet, **3. ~er** *esk. bk.:* **chronicler**, **4. ~ic** : yazar saatle kaydedilen, **5. ~ically** : yazar saatle.

chronologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* zaman dizisel, tarih sırasına göre düzenlenmiş, kronolojik, **2.** zaman bilimsel, **3. ~ally** : zaman dizisel olarak, tarih sırasına göre.

chronologist = chronologer, *is.* zaman dizi uzmanı, zaman bilimi uzmanı.

chronologize, *gl.f.* **-gised, -gizing** zaman dizimlemek, tarih sırasına göre düzenlemek, (tarihî olay ve belgelerin) tarihini saptamak.

chronology, *is., ç.* **-gies 1.** zaman dizisi : tarihsel olayların zaman açısından sırası, **2.** zaman bilimi : olayların tarihini araştıran ve sıralayan bilim, **3.** tarihsel olayları zamana göre sıralamış referans kitabı.

chronometer, *is.* süreölçer, kronometre : belirli bir eylem, işlem ya da işleyim alanında belli bir işin kısa süresini ölçmek için kullanılan aygıt.

chronometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* süre ölçümsel, **2. ~ally** : süre ölçerek.

chronometry, *is.* süre ölçümü : fiziğin zaman/süre ölçmeyle uğraşan dalı; belirli bir olay/işlem veya eylemin süresini saptama.

chronon, *is.* kronon, kuramsal zaman birimi : elektronun çapının ışık hızına oranı olarak tanımlanır. Yaklaşık olarak 10^{-24} saniyedir.

chronoscope, *is.* süreölçer, kronoskop : çok kısa zaman sürelerini doğru olarak ölçen alet.

chronoscopic, *sf.* süre ölçümsel. **~ally** : süre ölçümle.

chronoscopy, *is.* (çok kısa) süre ölçümü.

-chroous, *son ek* "belirli bir rengi olan, renkli". *ör.:* **isochroous** : eş renkli, tek renkli.

chrysalid, *is.&sf.* krizalit : böceğin kelebek olmadan önce koza içinde veya dışındaki hali.

chrysalis, *is., ç.* **chrysalises/chrysalides** *bk.:* **chrysalid.**

chrysanthemum, *is. bot.* kasımpatı, krizantem *(Chrysanthemum leucanthemum, C. morifolium).* **corn ~** : sarı pat *(C. segetum).*

chrysarobin, *is. ecz.* krizarobin, $C_{15}H_{12}O_3$: Goa tozundan elde edilen ve uyuz vb. deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan sarı kristalli ilâç.

chryselephantine, *sf.* altın ve fildişinden yapılmış.

chryso-/chrys-, *ön ek* "sarı, altın renginde". *ör.: chrysolite.*

chrysoberyl, *is.* sarı beril, berilyum alüminat, $BeAl_2O_4$: Bazan mücevher olarak kullanılan sarı veya yeşil cevher. **cymophane** *d.d.*

chrysolite, *is. min.* zebercet, sarı yakut. ***e.a.*** *- olivine.*

chrysolitic, *sf.* zebercet+, sarı yakut+.

chrysomelid, *is. zool.* sarı böcek *(Chrysomelidae) :* oval biçimde parlak renkli küçük bir böcek.

chrysophyte, *is. bot.* sarı yosun : renkleri sarı, yeşilden altın sarısı, kahverengine kadar değişen yosun türü.

chrysoprase, *is. min.* yeşilimsi kuartz (mücevher olarak kullanılır).

chrysotile, *is. min.* asbest, elyaflı serpantin.

chthonian, *sf. mit.* yer altı ilâhlarına/ruhlarına ait.

chthonic, *sf.* **1.** *bk.:* **chthonian, 2.** ilkel, karanlık, gizemli, **3.** cehennem+. **~ deities** : cehennem tanrıları.

chub, *is., ç.* **chub, chubs** *zool.* **1.** tatlı su kefali *(Leucuscus cephalus)* : Avrupa ve Asya tatlı sularında yaşayan 80 cm uzunluğunda bir balık.

chubasco, *is., ç.* **-cos** *İsp.* (Orta Amerika Pasifik kıyılarında) şiddetli bora/sağanak.

chubbily, *zf.* tombulca, tombul tombul.

chubbiness, *is.* tombulluk.

chubby, *sf.* **-bier, -biest** tombul, dolgun, tombalak. *a ~ child. a ~ face.* **~-cheeked = ~-faced** : tombul yanaklı. ***e.a.*** *- plump, rounded, portly, chunky, hefty, rotund, buxom. bk.:* **fat.**

chuck^{1}, *is.&gl.f.* **1.** (çenesini) okşama(k). *He ~ed her under the chin.* **2.** atma(k), fırlatma (k). **~ me the ball** : topu bana at, **3.** *k.d.* (bir kimseyi halka mahsus bir yerden) atmak, sepetlemek, kovmak, kapı dışarı etmek, **4.** *k.d.* istifa etmek, el çekmek, vazgeçmek, bırakmak. **~ it** : vazgeç, bırak. **~ it in, or I'll hit you** : Dur/ yapma, yoksa döverim. **5. ~ about** : saçmak, savurmak. **~ one's weight about** : kurumlanmak, çalım/azamet satmak, **6. get the ~** : istifa etmek, el çekmek, bırakıp gitmek, **7. give s.o. the ~** : (a) çenesini okşamak, (b) birine yol vermek, kovmak, **8. ~ out** : yaka paça kapı dışarı atmak, **9. ~ up one's job** : işini bırakmak/terk etmek. ***e.a.*** *- 2. throw, pitch, toss, 3. eject, throw out, 4. resign, relinquish, quit, give up.*

chuck^{2}, *is.* **1.** sığırın boynu ile kürek kemiği arasındaki kısım. *~ steak.* **2.** takoz, kütük, kalas, **3.** *mak.* ayna, mandrel, kavrama, mengene. **lathe ~** : torna aynası. **drill ~** : matkap aynası. **shaper ~** : plânya mengenesi. **vise ~** : mengeneli ayna.

chuck^{3}, *is&f.* **1.** guluklama(k), gıdaklama (k), tavuk/hindi gibi ses çıkarmak, **2. my ~** *esk.* şekerim, balım, tatlım. **my love, my ~** : sevgilim, şekerim. ***e.a.*** *- cluck.*

chuck^{4}, *is. ABD* **1.** *argo* gıda, erzak, yiyecek. **hard ~** : (gemide) peksimet, **2.** *k.d. bk.:* **woodchuck.**

chuck-a-luck = chuck-luck, *is.* üç zar oyunu : zarlardan birinin veya üçü toplamının önceden belirtilen sayıya eşit olacağına dair bahse girişilerek oynanır.

chuck-full, *sf. bk.:* **chock-full.**

chuckhole, *is.* (yoldaki) çukur.

chuckle, *is.&gs.f.* **chuckled, chuckling 1.** kıkır kıkır/kendi kendine gülme(k), gülüş, fıkırdama(k), bıyık altından gülme(k). *I could hear him chuckling to himself as he read that funny story.* **We had a good ~ over it** : Bir hayli güldük. **2.** (tavuk vb.) gıdaklama(k), **3. chuckler** : kıkırdayan, kıkır kıkır gülen, **4. chucklingly** : kıkır kıkır gülerek. ***e.a.*** *- 1. laugh.*

chucklehead, *is. argo* **1.** ahmak, budala, kalın kafalı kimse, **2. ~ed** : ahmak, budala, **3. ~edness** : ahmaklık, budalalık. ***e.a.**- 1&2. stupid, blockhead.*

chuck wagon, *is. ABD* seyyar mutfak : arazide çalışan işçilere yemek hazırlayan mutfaklı araba.

chuckwalla, *is. zool.* çöl kertenkelesi *(Sauromelus ohesus)* : Meksika ve G ABD'de yaşayan ve çöl bitkileriyle beslenen iri kertenkele.

chuck-will's-widow, *is. zool.* keçisağan *(Caprimul-gus carolinensis).* ***e.a.**- goatsucker.*

chucky, *is., ç.* **-kies** *İsk.* ufak piliç.

chuddar = chuddah = chudder = chador, *is. Hint.* çadır, büyük şal.

chufa, *is. bot.* **1.** ayak otu *(Cyperus esculentus)* : G Avrupa'da yetişir, köklerinin yumrusu yenir, **2.** ayak otu yumrusu.

chuff, *is.&sf.&gs.f.* **1.** köylü, **2.** kaba, hödük, görgüsüz, **3.** cimri, pinti, hasis, **4.** *Brit. k.d.* (a) tombul, şişman, (b) mağrur, gururlu, sevinçli, gururlanan, gururla kabaran, **5.** çuf, lokomotifin çıkardığı ses, **6.** çufçuflamak, çuf çuf yaparak gitmek. *The train ~ed along.* ***e.a.**- 1. rustic, 2. boor, churl, 3. miserly, 4. (a) chubby, plump, fat, (b) proud, elated.*

chuffy, *sf.* **-fier, -fiest 1.** *İsk.&Brit.-k.d.* tombul, şişman, **2.** *Brit. k.d.* ters, huysuz, sert. ***e.a.**- 1. chubby, plump, fat, 2. gruff.*

chug, *is.&gs.f.* **chugged, chugging 1.** pat pat : makinenin çıkardığı egzoz sesi. *the ~ of an engine.* **2.** pat pat ses (egzoz sesi) çıkarmak, bu sesi çıkararak hareket etmek. *I heard the engine ~ging along.*

chukar, *is.* ~ **patridge** *d.d. zool.* Asya kekliği *(Alectoris chukar)* : Asya ve Yakın Doğu'dan K Amerika'ya götürülen bir av kuşu.

chukka, *is.* ~ **boot** *d.d.* kısa çizme : deri veya süetten yapılmış iki çift delikli veya kopçalı, topuk yüksekliğinde ayakkabı.

chukkar = chukker, *is.* (polo oyununda) dönem, devre

chum, *is.&gs.f.* **chummed, chumming 1.** (yakın/samimî) arkadaş, ahbap, dost. **boyhood ~s** : çocukluk arkadaşları, **2.** pansiyon arkadaşı, (yatılı okulda) oda arkadaşı, **3.** (balık avında yem olarak kullanılan) kesilmiş balık eti/parçası, **4.** arkadaş/ahbap olmak/edinmek, samimî dostluk kurmak. ~ **up with s.o.** : birisiyle ahbap olmak. *I've been here a few days but I've already ~med up with quite a lot of people.* **5.** (yatılı okulda) odayı paylaşmak, aynı odada yatıp kalkmak. *He is going to ~ with a friend next year instead of having a room to himself.* **6.** (balıkları çekmek için) suya yem atmak, balık etini oltaya takarak balık avlamak.

chummy, *sf.* **-mier, -miest** *k.d.* **1.** samimî, sıkı fıkı, dostane, arkadaş canlı, sarmaş dolaş, ahbap(ça). *She is very ~ with him.* **2. chummily** : sıkı fıkı/samimî bir şekilde, ahbapça, arkadaşça, **3. chumminess** : sıkı fıkılık, samimîlik, yakın arkadaşlık. ***e.a.** -1. intimate, friendly, sociable.*

chump, *is&f.* **1.** *k.d.* mankafa, kalın kafalı, budala, **2. off one's** ~ *Brit.- argo* aklını kaçırmış, delirmiş. **to go off one's ~** : aklını kaçırmak, delirmek. *If youcontinue to behave like that, people will think you've gone off your ~!* **3.** kütük, takoz, **4.** bir şeyin kalın/küt tarafı (keskin/sivri olmayan ucu), **5.** *argo* kafa, kelle, baş, **6. chomp** *d.d.* (ağızda) çiğnemek. ***e.a.**- 1. blockhead, dolt, stupid, foolish, fool, dupe, 2. insane, crazy, 5. head, 6. chew, munch.*

chumpish, *sf.* budala, aptal, ahmak.

chunk, *is.* **1.** iri/kalın parça, **2.** bodur ve kuvvetli at veya başka hayvan, **3.** külçe, yığın, topak, **4.** *k.d.* külliyetli. miktar, hayli, çok, bol miktar.

chunky, *sf.* **-kier, -kiest 1.** bodur, tıknaz, iri, etine dolgun, iri kıyım, enine boyuna. **A ~ little man** : Tıknaz, ufak tefek bir adam. **2.** topak topak, topaklı, külçe halinde. *a ~ marmalade.* **3.** (kumaş) kaba, kalın. *She's making her boyfriend a ~ wollen coat for winter.* **4. chunkily** : bodur/tıknaz bir şekilde, iri iri, topak topak, **5. chunkiness** : bodurluk, tıknazlık, irilik, topaklık, külçe halinde oluş. ***e.a.**-1. stocky, thick-set, stout, thick, 2. in chunks.*

chunter, *gs.f. Brit.* mırıldanmak, homurdanmak, alçak sesle anlaşılmaz şeyler söylemek. ***e.a.**- murmur, mutter.*

church, *is.&sf.&gl.f.* **1.** kilise, **2.** kilise ayini. *to be late for ~.* **3.** tüm Hristiyan topluluğu/camiası, **4.** Hristiyan mezhebi, **5.** Hristiyan mezheplerinden herhangi birine mensup toplum/cemaat, **6.** Hristiyanlık inanışı. *a return of the intellectuals to the ~.* **7.** dinsel örgüt, dinî müesseseler. *separation of ~ and state.* **8.** din adamlığı, papazlık. **to enter the ~** : papaz olmak, **9.** kiliseye getirmek/götürmek (özellikle ayin için), **10.** *Orta ABD* kilise disiplinine sokmak/tâbi tutmak, **11.** (özellikle kadınlar doğumdan sonra) kilisede şükran duası etmek. *Very few people are ~ed today, it's an old custom which is dying away.* **12.** kiliseye ait/tâbi, kilise+. **~ government** : kilise hükûmeti, **13.** *Brit.* resmî kiliseye mensup. *My uncle's ~, but we are not.* **14.** **~ed** : kiliseye bağlı, kilise üyesi, **15.** **~ father** : Hristiyanlığın ilk zamanlarındaki dinî metinleri kaleme alan yazar.

churchgoer, *is.* **1.** kilise müdavimi, kiliseye muntazaman giden kimse, **2.** *Brit.* resmî kilise üyesi.

churchgoing, *sf.&is.* kilise müdavimi, kiliseye giden.

churching, *is.* kilisede şükran duası, bilhassa doğumdan sonra kadının merasim ve ayinle kiliseye kabulü.

church key, *is.* delgi : içecek ihtiva eden teneke kutuları delmeye yarayan üçgensel sivri uçlu alet.

churchless, *sf.* **1.** kilisesiz, kilisesi olmayan, **2.** hiçbir kiliseye gitmeyen veya mensup olmayan.

churchly, *sf.* **1.** kiliseye özgü/yakışır. *~ vestments.* **2.** **churchliness** : kiliseye özgü oluş. ***e.a.***- *1. ecclesiatical.*

churchman, *is.,ç.* **-men** **1.** din adamı, papaz, rahip, **2.** kilise üyesi, **3.** *Brit.* resmî kilise üyesi, **4.** **~ly** : kiliseye özgü, **5.** **~ship** : papazlık, rahiplik.

church mouse, *is.* kilise faresi. **poor as a ~ ~** :çok fakir.

church text, *is. bas.* siyah harf.

churchwarden, *is.* **1.** kilise mütevellisi, kilise vakfı yönetmeni, **2.** uzun saplı toprak pipo.

churchwoman, *is.,ç.* **-women** (bilhassa Anglikan kilisesinde) kilise üyesi kadın.

churchyard, *is.* kilise bahçesi (çoğunlukla mezarlık olarak kullanılır).

churl, *is.* **1.** köylü, **2.** kaba/terbiyesiz adam, hödük, nâdan, nobran, **3.** cimri, hasis, tamahkâr kimse, **4.** (eskiden İngiltere'de) en aşağı tabakadan hür insan. ***e.a.***- *1. peasant, rustic, countryman, 2. rude, boorish, surly, 3. niggard, miser.* ***k.a.***- *1. aristocrat, 2. gentleman.*

churlish, *sf.* **1.** köylü gibi, basit, ilkel. *The ~ life in olden times was a difficult one.* **2.** kaba, terbiyesiz, ters, vahşî, hödük, nâdan, nobran, **3.** cimri, hasis, pinti, tamahkâr, **4.** sert, katı, işlemesi zor. *~ soil.* **5.** **~ly** : kabaca, hödükçe, köylü gibi, terbiyesizce, nâdanlıkla, nobranca, **6.** **~ness**: kabalık, basitlik, hödüklük, nâdanlık, nobranlık. ***e.a.***- *1. peasantlike, rustic, 2. boorish, rude, surly, 3. niggardly, miser, stingy, mean, 4. intractable.* ***k.a.***- ***1&2.*** *courtly, civil, polite, courteous, gallant, mannerly.*

churn, *is.&f.* **1.** yayık, **2.** içkileri karıştırmak/çırpmak için yayık gibi herhangi bir alet, **3.** sarsıntı,çalkantı, huzursuzluk, kargaşalık, karışıklık, **4.** *Brit.* büyük süt güğümü, **5.** çalkala(n)mak, karış(tır)mak, çırpmak, bulan(dır)mak. *The ship ~ed the water up as it passed. My stomach started to ~ as soon as we left the port.* **6.** yayıkta yaymak, sütü/yoğurdu yayıp tereyağı çıkarmak. *to ~ cream.* **7.** sürekli olarakçalkalamak/dövmek/altını üstüne getirmek, allak bullak etmek, köpürtmek. *The storm ~ed the sea.* **8.** (tahvilât komisyoncusu) fazla komisyon almak için fazla alış veriş yapmak, **9.** **~er** : yayık yayan, karıştıran, çırpan, çalkalayan, bulandıran, **10.** **~ out** : (biteviye/sürekli olarak) üretmek, istihsal etmek. *This factory ~s out lots and lots of cars a day.* ***e.a.***- ***1-3.*** *stir, agitate, shake, smolder, boil, bubble.*

churning, *is.* **1.**çalkala(n)ma, karış(tır)ma, çırpma, dövme, yayıkta yayma, tereyağı çıkarma, **2.** bir yayıkta çıkan tereyağı.

churr, *is.&gs.f. bk.:* **chirr.**

churrigueresque = churrigueresco, *sf.* İspanya barok mimari üslûbu(nda).

chut!, *ünl.* tüh (sabırsızlık ifade eden ünlem).

chute, *is.&f.* **chuted, chuting** **1.** oluk, kanal, **2.** çağlayan, şelâle, **3.** kızak, üzerinde kayılan dik eğimli yüzey, dar boğaz, **4.** hayvanları damgalamak veya muayene etmek için yapılmış dar ağıl geçidi, **5.** *k.d.* paraşüt, **6.** oluktan/kanaldan ak(ıt)mak, sevk etmek, **7.** paraşütle at(la)mak/in(dir)mek. **Supplies were ~d to the snowbound troops** : Karda mahsur kalan birliklere paraşütle malzeme atıldı.

chutist, *is.* paraşütçü.

chutnee = chutney, *is.* Hint salçası : üzüm, hurma, ekşi meyve, soğan ve baharatla yapılan bir tür salça.

chutzpa(h), *is. argo* (aşırı/son derece) cüret, küstahlık, arsızlık, edepsizlik, yüzsüzlük, saygısızlık, hayasızlık, utanmazlık. ***e.a.***- *effrontery, impudence.*

Chuvash, *is.,ç.* **-vashes/-vash 1.** Çuvaş : Rusya'da yaşayan Tatarların bir kolu, **2.** Çuvaş dili, **3. ~ia = ~ Republic = ~ Autonomous Soviet Socialist Republic** : Çuvaş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti.

chylaceous = chylous, *sf.* kilüslü, kilüse benzer, kilüs gibi.

chyle, *is. fizy.* kilüs, keylüs : ince bağırsaklarda bulunan ve midede yarı sindirilmiş besinleri içeren süte benzer sıvı.

chylomicron, *is.* kilomikron : yağlı maddelerin sindirilmesi ve özümsenmesi esnasında kanda bulunan mikroskopik yağ zerreciği.

chyme, *is.* kimüs, keymüs : midede yarı sindirilip ince bağırsağa geçen besinler. **chymous** : kimüs+, kimüslü.

chymic, *sf. esk.* kimyasal. ***e.a.***- *chemical.*

chymist, *is. esk.* kimyager. ***e.a.***- *chemist.*

chymistry, *is. esk.* kimya. ***e.a.***- *chemistry.*

chymotrypsin, *is. biy.-kim.* kimotripsin : pankreas suyunun proteinleri parçalayıcı enzimi. **~ogen** : kimotripsinojen, kimotripsin üreten.

Ci, *fiz. kim. bk.:* **curie(s).**

CIA = Central Intelligence Agency : ABD Merkezî Haber Alma Örgütü.

ciao, *is. It.* çav, esen kal, hoşça kal, Allaha ısmarladık, güle güle. ***e.a.***- *hi, so long, see you later.*

cibol = ciboule = sybo, *is. bot.* Gal soğanı *(Allium fistulosum)* : İngiltere'nin Gal bölgesinde yetişen küçük başlı soğan.

ciborium, *is.,ç.* **-boria 1.** (kilisede) mihrap sayvanı, **2.** (Katolik kilisesinde) kutsal ekmek kabı.

cicada, *is.,ç.* **-das/-dae** *zool.* ağustos böceği *(Cicada plebeja)* : erkekleri yaz aylarında devamlı cırıldayan eş kanatlı böcek. **locust, harvest fly** *d.d.* ~ **killer**:ağustos böceği avcısı eşek arısı *(Sphecius speciosus).*

cicala, *is.,ç.* **-las** *It.* **-le** *bk.:* **cicada.**

cicatrice, *is. bk.:* **cicatrix.**

cicatricial, *sf.* yara izi+. ~ **tissue** : yara izi dokusu.

cicatricle, *is. biy.* **1.** filiz : tohumda beliren taze filiz veya yumurtada gelişmeye başlayan civciv, **2.** *bk.:* **cicatrix.**

cicatricose, *sf. bot.* yaralı, yara izleriyle dolu.

cicatrise/cicatrisant/cicatrisation/cicatriser, *Brit. bk.:* **cicatrize/cicatrizant/cicatrization/cicatrizer.**

cicatrix, *is.,ç.* **cicatrices 1.** *tıp* yara izi/kabuğu, **2.** *biy.* kopan dal, yaprak vb. nin bıraktığı iz, yara.

cicatrize, *f.* **-trized, -trizing 1.** (yara) iyileş(tir)mek, sağal(t)mak, on(dur)mak, kapanmak, kabuk bağlamak, **2. cicatrizant** : (yarayı) iyileştiren, sağaltan, **3. cicatrization** : iyileşme, sağalma, onma, kapanma, **4. cicatrizer** : iyileştiren, sağaltan.

cicely, *is.,ç.* **-lies** *bot. bk.:* **sweet cicely** (1).

cicero, *is. bas.* katrat : on iki puntodan biraz büyük matbaa harfi.

cicerone, *is.,ç.* **-nes/-ni** *It.* turist rehberi, tercüman.

Ciceronian, *sf.&is.* **1.** Çiçeronvari, Çiçeron tarzında/üslûbunda. ~ *orations.* **2.** Çiçeron hayranı/taklitçisi, Çiçeron'un eserleri üzerinde uzman kişi, **3.** uzdilli, belâgatli, **4. Ciceronically** : Çiçeronvari.

cichlid, *is.&sf. zool.* **1.** süslü balık *(Cichlidae)* : G Amerika, Afrika ve G Asya tatlı sularında yaşayan, güneş balığı görünüşünde, çizgili süs balığı. Çok defa akvaryumlarda beslenir. **2.** süslü balıklar familyasından.

cichoriaceous, *sf. bot.* hindibagillerden, hindiba familyasına *(Cichoriaceae)* mensup.

cicisbeo, *is.,ç.* **-beos/-bei** *It.* oynaş, evli kadının âşığı/sevgilisi.

-cidal, *son ek* "öldüren, öldürücü". *ör.: homicidal.*

-cide, *son ek* **1.** "öldürür, öldüren, öldürücü, yok edici, imha edici". *ör.: regicide, pesticide,* **2.** "öldürme, katil, cinayet". *ör.: genocide, homicide.*

cider, *is.* elma şarabı, sidr. **sweet ~** : elma suyu. **hard ~** : elma şarabı. **~ press** : elma cenderesi. *Brit.:* **cyder.**

ci-devant, *sf. Fr.* eski, sabık. ***e.a.****- former.*

Cie = cie = company : şirket(i).

CIF = C.I.F. = c.i.f. = Cost, Insurance and Freight : mal bedeli, sigorta ve nakliye ücretleri (dahil).

cigar, *is.* puro, yaprak sigarası.

cigarette = cigaret, *is.* sigara. **filter-tipped ~** : filtreli sigara. **~-end** : izmarit, sigara artığı. **~-holder** : ağızlık.

cigar fish, *is. zool.* yuvarlak istavrit *(Decapterus punctatus)* : Atlantik'in KB kıyılarında yaşayan, gıda için avlanan bir balık.

cigarillo, *is.,ç.* **-los** ince puro.

cilia, *ç. is.* (tekili : **cilium**) **1.** kirpik(ler), **2.** *zool.* (tek gözeli hayvanlarda hareketi sağlayan) tüycükler, **3.** *bot.* tincik, silia, küçük kıl gibi çıkıntı.

ciliary, *sf.* **1.** kirpiksi, **2.** kirpikli, kirpik+, **3. ~ body** *: anat.* göz kapağının kirpikli kısmı, **4. ~ muscle** *anat.* kirpiksi kas : göz kapağının kirpikleri taşıyan kası, **5. ~ process** : kirpik kıvrımı : kirpik taşıyan göz kapağının kıvrımı.

ciliate, *sf.&is.* **1.** *zool.* kirpikli (tek gözeli) hayvan, **2. ciliated** *d.d. bot.- zool.* tincikli, tüycüklü, kirpikli, **4.** kirpiklilerden, bir gözelilerin *Ciliata* sınıfından, **5. ~ly** : kirpikli olarak, **6. ciliation** : kirpiklilik.

cilice, *is.* tiftik kumaş (önce Kilikya'da yapıldığı için bu ad verilmiştir).

Cilicia, *is.* Kilikya : Adana çevresinin eski adı.

Cilician, *sf.&is.* Kilikyalı. **~ Gates** : Gülek Boğazı.

cilium, *is.* kirpik, tüycük, kıl. *bk.:* **cilia.**

cimbalom = cymbalom, *is.* simbal, vurularak çalınan bir Macar müzik aleti.

cimetidine, *is. ecz.* simetidin, $C_{10}H_{16}N_6S$: mide asidini azalttığından peptik ülser tedavisinde kullanılan bir ilâç *(Cyano methylguanidine).*

cimex, *is.,ç.* **cimices** *zool.* tahtakurusu *(Cimex).* ***e.a.****- bedbug.*

Cimmerian, *sf.* **1.** karanlık, kasvetli, **2.** *mit.* daimî karanlık ülkede yaşayan (batılılar). ***e.a.****- 1. dark, gloomy.*

C. in C. = C-in-C. = Commander in Chief : Başkomutan.

cinch, *is.&gl.f.* **1.** kolan, semer kolanı, **2.** *k.d.* sıkı tutma, kavrama, **3.** *argo* (a) kolay/emin şey. *This problem is a ~. My examination was a ~.* (b) bir sonuca ulaşması/bir koşulu sağlaması garantili kimse/şey. **He is a ~ to win the contest** : Yarışmayı kazanması yüzde yüz/garantili. *It is a ~ that that horse will win the race.* **4.** kolan takmak/kasmak, sımsıkı bağlamak, **5.** *argo* garanti etmek, sağlama bağlamak, güvence altına almak. *Hard work ~ed his success. The king ~ed his party's success in the election by imprisoning the opposition leaders.*

cinchona, *is.* **1.** *bot.* kınakına ağacı *(Cinchona Calisaya)* : Menşei And Dağları olup ayrıca Cava ve Hindistan'da yetiştirilir. Kabuğundan kinin ve başka alkaliler çıkarılır. **2. China bark, Jesuit's bark, Peruvian bark** *d.d.* kınakına ağacı kabuğu. Hekimlikte kullanılır. **3. cinchonaic** : kınakına, kınakınadan elde edilen.

cinchonine, *is. ecz.* kınakına, $C_{19}H_{22}ON_2$: kınakına kabuğundan elde edilen kristalli alkaloid. Kinin yerine kullanılır.

cinchonise/cinchonisation, *Brit. bk.:* **cinchonize/cinchonization.**

cinchonism, *is. patol.* kınakına zehirlenmesi : kınakına alkaloitlerini veya kinini fazla kullanmaktan ileri gelen baş ağrısı, kulak çınlaması ve sağırlık.

cinchonize, *gl.f.* **-nized, -nizing** kininle/kınakına ile tedavi etmek. **cinchonization** : kinin tedavisi.

cincture, *is.&gl.f.* **-tured, -turing 1.** kemer, korse, **2.** sınırlayan /çevreleyen / kuşatan / saran /ihata eden şey, **3.** sınırlama(k),çevreleme(k), etrafını çevirme(k)/sarma(k), kuşatma(k), kuşak dolama(k), ihata etme(k).

cinder, *is.&gl.f.* **1.** marsık, kısmen veya tamamen yanmış odun/kömür, **2. ~s** : (a) kül, (b) *jeol.* yanardağ külü, cüruf, parça şeklinde lâv, **3.** kor, köz, yanması bitmiş ateş, **4.** *metal.* cüruf, **5.** *esk.* yakmak, yakıp kül etmek, **5. ~ block** : cüruf tuğlası/briketi, **6. ~like** : kül gibi, **7. ~ous = ~y** : küllü, **8. ~ track** : kül veya cürufla kaplı yarış yolu.

Cinderella, *is.* **1.** Sinderella : bir peri tarafından mükâfatlandırılarak üvey anasının zulmünden kurtarılan güzel ve iyi kalpli masal kızı, **2.** bir süre zulme katlandıktan sonra birdenbire mutluluğa veya başarıya ulaşan kız, **3.** kimsenin önem vermediği/ilgi görmeyen nesne. *Chemistry is the ~ of the sciences in our school : it gets hardly any attention at all.*

cine-, *ön ek* "sinema". *ör.: cinecamera.*

cineangiocardiography, *is. tıp* sürekli damar yürek ışın çekimi : yürek ve damarda kan dolaşımının fluoroskopik ekranda görülmesi.

cineangiography, *is. tıp* sürekli damar ışın çekimi : kan dolaşımının fluoroskopik ekranda görülmesi.

cinéast(e), *is. Fr.* **1.** sinema delisi/müptelâsı, **2.** sinemacı, sinema yapımcısı.

cinema, *is.* **1.** *Brit.* sinema. *Let's go to the ~ tonight.* **2. the ~** : sinema âlemi/dünyası. *He's worked in the ~ all his life.* **3.** sinemacılık (sanatı). *The ~ is the most exciting and developing art form at present.* ***e.a.-*** *1. motion picture (theater), 2. movies.*

cinemagoer, *is.* seyirci, sık sık sinemaya giden, sinema müdavimi. ***e.a.-*** *moviegoer.*

cinemascope, *is.* sinemaskop.

cinematheque = cinémathèque, *is.* tarihî ve kültürel filmler gösteren sinema.

cinematic, *sf.* **1.** sinemalı, filme alınıp sinemada gösterilen, **2.** sinema+, sinemacılık+, **3. ~ally** : sinemacılık bakımından, sinema ile, sinema şeklinde.

cinematize, *gl.f.* **-tized, -tizing** sinemalaştırmak, sinemaya çekmek/adapte etmek, filme almak, bir roman vb. nin konusunu esas alarak film çevirmek.

cinematograph = kinematograph, *is. Brit.* **1.** sinema makinesi, **2.** film makinesi, **3.** sinemacılık sanatı/tekniği, **4. ~er** : filme alan, film çeken, film gösteren, sinemacı, **5. ~ic(al)** : sinemacılıkla ilgili, sinema olarak gösterilen, sinema şeklinde, **6. ~ically** : sinemacılıkla ilgili olarak, sinema olarak, sinema şeklinde, sinema ile.

cinematography, *is.* sinemacılık, film çekme sanatı/tekniği.

cinéma vérité, *is. Fr.* gerçek(çi) sinema : hayatı ve insanları gerçekte olduğu gibi göstermeye çalışan sinema sanatı.

cineole = cineol, *is. kim.- ecz.* sineol, C10H18O : renksiz, kâfuru kokulu, suda az erir, acı bir türpen eteri. Okaliptüs ve başlıca yağlarda bulunur. Parfümeride, tababette (balgam söktürücü olarak) vb. kullanılır. ***e.a.-*** *eucalyptol.*

cinephile, *is.* sinema delisi, film meraklısı.

Cinerama , *is.* sinerama, üç boyutlu sinema.

cineraria, *is. bot.* bozyaprak *(Seneico cruentus)* : Kanarya Adaları menşeli, bileşikgiller familyasından yaprakları kül renginde ve yürek biçiminde, beyaz, kırmızı, mor çiçekler açan bir bitki.

cinerarium, *is.,ç.* **-raria** kül kabı, küllük : yakılan ölünün küllerinin saklandığı yer. **cinerary** : kül saklanan, kül koymaya mahsus.

cineration, *is.* (ölü cesedini) yakma. ***e.a.-*** *incineration.*

cinerator, *is.* ölü yakma fırını. ***e.a.-*** *incinerator, crematory.*

cinereous = cineritious, *sf.* **1.** kül olmuş, külleşmiş, kül hâlinde, küllü. *~ bodies.* **2.** kül gibi, küle benzer, **3.** kül renginde, gri.

cinerin, *is. kim.* sinerin : böcek öldürücü C2 0H28O3 veya C21H28O5 bileşimlerinden biri.

Cingalese = Singhalese, *sf.&is.,ç.* **-lese** **1.** Seylânlı, **2.** Seylân dili, Seylân+, Seylân halkına/diline ait.

cingulate(d), *sf.* kemerli, kuşaklı, kemer/kuşak gibi.

cingulum, *is.,ç.* **-la** *anat.-zool.* kemer, kuşak, kemer/kuşak gibi olan kısım (renk kuşağı gibi).

cinnabar, *is.* **1.** zincifre : kırmızı kristal veya kütle halinde bulunan civa sülfür cevheri, **2.** sülüğen boya, **3.** al, parlak kırmızı, **4. ~ic = ~ine** : zincifreli.

cinnamic, *sf.* tarçınlı, tarçından elde edilen.

cinnamic acid, *is. kim.* tarçın asidi, tarçından elde edilen veya benzaldehitten yapılan beyaz kristalli organik asit : C6H5CH=CHCOOH. İlâç ve parfüm sanayiinde kullanılır.

cinnamon, *is.* **1.** tarçın, **2.** tarçın ağacı, **3.** *bk.:* **cassia** (1), **4.** tarçın rengi, sarımtrak veya kırmızımsı kahverengi, **5. ~ bear** *zool.* boz ayı : K Amerika'da yaşayan tür, **6. ~ fern** *bot.* tarçın renkli eğrelti *(Osmunda cinnamomea)* : K Amerika'da yetişir, sporları tarçın rengindedir. **7. ~ stone** *: Bk. :* **essonite, hessonite.**

cinnamyl, *is. kim.* sinamil : ilâç, sabun, parfüm yapımında kullanılan birçok maddelerin bileşimine giren C6H5CH=CHCH2- kökü. ~ **alcohol** : sinamil alkol, C6H5CH=CHCH2OH parfüm yapımında kullanılan sümbül kokulu kristalli alkol.

cinquain, *is.* beşli, beş mısralı şiir kıtası.

cinque, *is.* beş, (iskambilde) beşli, (zarda) penç.

cinquecentist, *is. It.* XVI. yy. İtalyan yazarı veya artisti.

cinquecento, *is. It.* XVI. yy. (özellikle İtalyan edebiyat ve sanatında).

cinquefoil, *is.* **1.** beş parmaklı (bitki) : *Potentilla* türü bitkiler, **2.** *mim.* beş yapraklı çiçeği andırır tezyinat.

Cinque Ports, *is.* Beş Liman : 1278'de GD İngiltere'de beş limanın (Hastings, Romney, Hythe, Dover, Sandwich) deniz savunması için kurduğu birlik.

cion, *is. bk.:* **scion** (2).

-cion, *ön ek bk.:* **-tion.**

Cipango, *is.* Japonya : Marko Polo'nun taktığı ad. ***e.a.***- *Japan.*

cipher = cypher, *is.&f.* **1.** sıfır, **2.** solda sıfır, değersiz kimse/şey, **3.** şifre, gizli yazışma için kullanılan özel işaretler dizisi, **4.** gizli yazı, şifreli mesaj, **5.** şifre anahtarı. *The govrenment changes the official ~ every day so that the enemy never knows which ~ they are using.* **6.** rakam, **7.** monogram, arma, **8.** *az kul.* hesaplamak, hesap yapmak, hesap için rakamları kullanmak, **9.** şifrelemek, şifre(li) olarak yazmak, **10.** (org borusu gibi) ötmek, devamlı ses çıkarmak. ***e.a.***- *1. zero, 2. nonentity, 3. code, 6. number, 7. monogram.*

cipolin, *is.* damarlı mermer : beyaz ve yeşilli hareleri olan mermer.

cir. = **circ.** = **1.** circa, **2.** circuit, **3.** circulation, **4.** circumference.

circa, *e.&zf.* takriben, tahminen, aşağı yukarı, ...dolaylarında (özellikle tarihler için kullanılır). **circa 1950** : tahminen 1950'de.

circadian, *sf.* günlük, 24 saatlik, vücudun 24 saatlik eş sürelerle tekrarlanan ritmik hayatî görevlerine ait. ~ **rhythm** : günlük/24 saatlik ritm. *By studying his ~ rhythms, a person can learn at what time of day he works most effectively.*

Circassia, *is.* Çerkezistan.

Circassian, *is.&sf.* **1. Adyghe** *d.d.* Çerkez, **2.** Çerkezce, **3.** Çerkezistan+, Çerkez+, Çerkezce+.

Circe, *is.* **1.** *mit.* büyücü kadın, **2.** *mec.* âfet, âfeticihan, tehlikeli derecede cazibeli kadın, **3.** ~**n** : büyücü+, büyüleyici, tehlikeli derecede cazibeli.

circinate, *sf.* **1.** kıvrık, kıvrımlı, yuvarlak, **2.** *bot.* kıvrık yapraklı/filizli, **3.** ~**ly** : kıvrık bir şekilde.

circle, *is.&f.* **-cled, -cling 1.** *geom.*çember, dönge. **traffic** ~ : döngel yol, **2.** daire,çemberle sınırlanan alan, **3.** teker, **4.** halka, ring, hale, **5.** *tiy.* balkon. **dress** ~ : birinci balkon. **upper** ~ : ikinci/üst balkon, **6.** etki alanı, **7.** devir, tam bir dönüş (süresi). *the ~ of the year.* **to come full** ~ : devrini tamamlamak, tam bir devir yapmak, (dönüp dolaşıp) başlangıç noktasına gelmek. *The ~ of the seaon has brought us again to Spring.* **8. vicious** ~ *d.d. man.* kısır döngü, fasit daire, **9.** grup, topluluk, meclis, mahfil. *In political ~s there is talk of war.* **in certain** ~**s** : bazı mahfillerde. *She told no one outside the family ~.* **10.** çevre, muhit, âlem. **He has a large** ~ **of friends** : Geniş bir arkadaş muhiti vardır. **inner** ~ : arkadaş muhiti. **in theatrical** ~**s** : tiyatro muhitinde. **well informed** ~**s** : iyi haber alan çevreler, **11.** *coğ.* enlem/boylam çemberi. ~ **of lattitude/longitude** : enlem/boylam çemberi. **Arctic** ~ : Kuzey eksen ucu çemberi. **Polar** ~ : Eksen ucu/Kutup çemberi, **12.** *az kul. astr.* yörünge, **13.** idarî bölge, ülke, **14.** çevrelemek,çember içine almak, (etrafına)çember çizmek. ~ *the correct answer.* **15.** kuşatmak, ihata etmek, (etrafını) çevirmek, **16.** ~ **about/around/round** : (etrafında) dönmek/dolaşmak,çember/daire çizmek, dairesel hareket yapmak, devretmek, fırdönmek. *He ~d the house. The plane ~d the airport before landing. The birds ~d around the air.* **17.** etrafında dolaşmak, etrafını dolaşıp geçmek, kaçınmak, sakınmak. *The ship carefully ~d the iceberg.* **18.** ~ **back** : dolaşıp başlangıca dönmek, **19. square the** ~: çok zor/imkânsız işe girişmek, **20.** ~**wise** :çembersel, dairesel, saha, meydan. ***e.a.***- *12. orbit.*

circler, *is.* dönen, çember çizen, çevreleyen, çeviren, kuşatan, ihata eden, etrafında dolaşan (kimse/şey).

circlet, *is.* **1.** çembercik, dairecik, küçük çember/daire, **2.** yüzük, ufak halka, **3.** halka şeklinde süs, başa süs olarak konan halka/taç. ***e.a.-*** *2. ring.*

circuit, *is.* **1.** (etrafında/çevresinde) dönme/dolaşma, devir (yapma), bir yerden hareketle yine aynı yere dönme. *The earth makes one ~ about the sun each year.* **2.** tur, ring seferi. *We made/did the ~ of the old city walls.* **3.** gezi, turne, **4.** (gezici yargıç/satış memuru veya papazın) görev/teftiş gezisi/seyahati. *The judge is on ~ for most of the year.* **5.** gezici görevli (yargıç, satış memuru vb.), **6.** gezilen bölge/saha, görev bölgesi, izlenen yol. *He has the smallest ~ in the country.* **7.** çevre, muhit, sınır, bir cismi/bölgeyi sınırlandıran çizgi, **8.** çevre/muhit/sınır uzunluğu, **9.** tiyatro/gece kulübü vb. şebekesi, **10.** *elekt.* çevrim, devre. **amplifier ~** : yükselteç/amplifikatör devresi. **electric ~** : elektrik devresi. **closed ~** : kapalı devre. **open ~** : açık devre. **printed ~** : basılı çevrim. **radio ~** : radyo devresi. **short ~** : kısa devre. **~ diagram** :çevrim çizeneği, devre şeması, **11.** birlik, takım. *He played baseball for the Texas ~.* ***e.a.-*** *2. tour, revolution, orbit, 7. perimeter, periphery, boundary, 9. chain, 11. league, association, team.*

circuit breaker, *is. elekt.* **1.** çevrimkeser : devre kesici/açıcı, dijonktör, aşırı akım geçince elektrik çevrimini kendiliğinden açan düzen, **2.** şalter.

circuit court, *is.* **1.** gezginci/seyyar mahkeme, **2.** *ABD* bazı eyaletlerde genel işlere bakan mahkeme. **Circuit Court of Appeal :** Temyiz Mahkemesi, **Supreme Court**'tan sonraki en yüksek mahkeme.

circuit judge, *is.* gezginci yargıç, seyyar mahkeme hâkimi.

circuitous, *sf.* **1.** kıvrımlı, kıvrık, kıvrıntılı, ivicaçlı, eğri büğrü, dolaylı, dolambaçlı, dolaşık. *The river's ~ course. a ~ argument.* **2. ~ly** : kıvrılarak, kıvrık/ kıvrıntılı/eğri büğrü bir şekilde, dolaylı olarak, dolambaçlı/dolaşık bir şekilde, **3. ~ness** : kıvrımlılık, kıvrıklık, kıvrıntı, ivicaç, eğri büğrülük, dolaşıklık. ***e.a.-*** *1. roundabout, indirect.*

circuit rider, *is. esk.* seyyar/gezginci vaiz (papaz).

circuitry, *is.* **1.** (bir cihazdaki) elektrik/elektronik çevrimleri(nin tümü), **2.** devre elemanları, **3.** çevrim tasarı : elektrik/elektronik-çevrimlerini/devrelerini hesaplama/tasarlama/kurma bilimi.

circuity, *is.,ç.* **-ties** dolaşıklık, dolambaçlılık, dolaylılık, kestirme/direkt olmayış, kıvrıklık, eğrilik, lafı döndürüp dolaştırma. *~ of words.*

circular, *sf.&is.* **1.**çembersel, **2.** dairesel, daire biçiminde, yuvarlak, **3.** döngesel, çember üzerinde hareket eden, dairesel yörünge izleyen, deveranî, **4.** devrî, aynı hareketleri tekrarlayan, birbirini izleyen. *the ~ succession of seasons.* **5.** *bk.:* **circuitous**, **6.** genelge, tamim, sirküler, **7.** çevresel, **8. ~ function** *: mat.* üçgen ölçülü işlev, trigonometrik fonksiyon, **9. ~ity = ~ness** : çembersellik, dairesellik,çembersel/dairesel biçim, **10. ~ly** :çembersel/dairesel olarak. ***e.a.-*** *8. trigonometric function.*

circularise/circularisation/circulariser, *Brit. bk.:* **circularize / circularization /circularizer.**

circularize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** genelge/tamim/sirküler yollamak, tamim etmek, **2.** (emir/mektup/resmî yazı vb. ni) ilgililere duyurmak, **3.** döngeleştirmek, dairesel yapmak,çember/daire şekline sokmak, **4. circularization** : genelge/tamim yollama, tamim etme; döngeleştirme, dairesel yapma, **5. circularizer** : genelge yollayan, tamim eden, emir/mektup/resmî yazı vb. ni ilgililere duyuran; döngeleştiren, çember/daire şekline sokan.

circular measure, *is.* yaysal ölçü : dönge yaylarını ölçme dizgesi. 1 dönge = 360°, 1 derece = 60 dakika. 1 dakika = 60 saniye.

circular mill, *is.* dairesel mil : tel çapı ölçü birimi, çapı 1 mil (0.0254 mm) olan telin kesit alanı.

circular triangle, *is.* yaysal üçgen : kenarları birer çember yayı olan üçgen.

circulate, *f.* **-lated, -lating 1.** dolaş(tır)mak, deveran et(tir)mek, cevelân et(tir)mek. *Blood ~s around the body. The heart ~s blood round the body.* **2.** dolanmak, bir yerden başka yere gidip gelmek. *She ~s among the guests.* **3.** yay(ıl)mak, yayımla(n)mak, neşretmek, neşredilmek, dağıtmak, dağılmak, elden ele dolaş(tır)mak, işaa etmek, şayi olmak. **to ~ a rumor** : dedikodu yaymak. *The news of enemy's defeat quickly ~d round the town.* **4. circulative** : dolaş(tır)an, etrafa yay(ıl)an, dağılan, şayi olan, **5. circulator** : dedikoducu, haber yayıcı; neşreden, dağıtan, yayan, karıştıran kimse/şey, **6. circulatory** : (a) dolaşım+, kan dolaşımı+, deveran+. **circulatory system** : (kan) dolaşım/deveran sistemi. (b) döner+, dönüş+.

circulating, *sf.* **1.** döner, dönen, dolaşan, devreden, deveranî, mütedavil, yineli, tekrarlanan, **2. ~ decimal = recurring decimal = repeating decimal** : yineli ondalık, bir dizi sayının sonsuz tekrarlandığı ondalık sayı : 0.1537373737... gibi, **3. ~ library** : (a) devreden kitaplık : kitapları aboneler arasında elden ele geçirilen kitaplık, (b) **lending library** *d.d.* kira ile ödünç kitap veren litaplık, **4. ~ medium** : tedavül metaı : piyasadaki para, kıymetli evrak vb.

circulation, *is.* **1.** dolaşım, deveran. **blood ~** : kan dolaşımı. **pulmonary ~** : küçük dolaşım. **systemic ~** : büyük dolaşım, **2.** devir, cereyan, sirkülasyon, **3.** yayılma, dağılma, intişar. *the ~ of a rumor.* **4.** (dergi, gazete vb.) dağıtım, satış. *I wanted to buy his book but it's been taken out of ~.* **5.** (dergi, gazete vb.) sürüm, satış miktarı, satılan miktar, baskı sayısı, tiraj. **mass- ~** : yüksek tiraj(lı). *This magazine has a ~ of 500,000 mainly in USA.* **~-manager** : satış şefi, **6.** tedavül, piyasadaki para miktarı, **7. in ~** : (a) her tarafta görülen/raslanan, (b) tedavülde, geçer, sürümde, piyasada. **to put into ~** : tedavüle çıkarmak, piyasaya sürmek. **withdraw from ~** : tedavülden kaldırmak, piyasadan çekmek.

circum-, *ön ek* **1.** "çevre, dolay, etraf". *ör.: circumfluent, circumnavigate,* **2.** "etrafında dönen". *ör.: circumsolar.*

circumambient, *sf.* **1.** çevresel,çevreleyen, kuşatan, ihata eden, etrafını saran/çeviren, **2. circumambience = circumambiency** : çevresellik, çevreleme, kuşatma, ihata etme, etrafını sarma/çevirme. ***e.a.***- *1. surrounding, encompassing.*

circumambulate, *f.* **-lated, -lating 1.** çevresinde/ etrafında dolaşmak/gezmek, tavaf etmek, **2. circumambulation** :çevresinde/ etrafında dolaşma/gezme, **3. circumambulator** : çevresinde/ etrafında dolaşan/gezen, **4. circumambulatory** : çevre dolaşımlı, çevresinde dolaşmaya yarayan, tavaf+.

circumcise, *gl.f.* **-cised, -cising 1.** sünnet etmek, **2.** kadının bızırını kesmek, **3.** *esk.* manen/ ruhen arıtmak, temizlemek, tasfiye etmek, günahtan kurtarmak. ***e.a.***- *3. purify.*

circumciser = circumcisor, *is.* sünnetçi, sünnet eden.

circumcision, *is.* **1.** sünnet, sünnet etme, sünnet düğünü, **2.** manevî arıtma/arınma, tasfiye, günahlardan kurtulma, **3. the ~** *b.h.* İsa'nın günahtan kurtulmasını kutlama ayini (1 Ocak).

circumference, *is.* **1.** çevre, muhit, dönge/ daire çevresi/muhiti, **2.** çevrel uzunluk, çember uzunluğu. ***e.a.***-*1. periphery, circuit, 2. perimeter.*

circumferential, *sf.* **1.** çevresel,çembere/ daire çevresine ait,çevre/muhit üzerinde, civarda, çevreleyen, kuşatan, ihata eden, **2.** dolaylı, dolambaçlı, **3. ~ly** :çevreleyerek, kuşatarak, sararak; dolaylı/dolambaçlı bir şekilde. ***e.a.***- *1. surrounding, 2. circuitous, indirect.*

circumflex, *sf.&is.&gl.f.* **1.** vurgu, uzatma/ inceltme işareti : (^), **2.** vurgulu, inceltmeli, **3.** kıvrımlı, kıvrık, kıvrılan, kıvrılarak etrafını kuşatan, **4.** kıvırmak, iğmek, bükmek, **5.** vurgulamak, uzatma/inceltme işareti koymak, (telâffuz ederken) uzatmak, inceltmek, **6. ~ion** : vurgulama, uzatma, inceltme.

circumfluence, *is.* erafında akma, etrafını çevirme/kuşatma/sarma.

circumfluent, *sf.* erafında akan, etrafını çeviren/kuşatan/saran. ***e.a.***- *flowing around, encompassing.*

circumfluous, *sf.* **1.** *bk.:* **circumfluent**, **2.** su ile çevrili.

circumfuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** etrafına (sıvı) dökmek, **2.** etrafını (sıvı ile) çevirmek, **3. circumfusion** : etrafına (sıvı) dökme, (sıvı ile) çevirme. ***e.a.***- *1. diffuse, 2. suffuse.*

circumgyration, *is.* dönme, döngel/dairesel hareket. ***e.a.***- *revolution.*

circumjacent, *sf.* çevredeki, civardaki, etraftaki. *~ gardens.* ***e.a.***- *surrounding.*

circumlocution, *is.* **1.** dolambaçlı söz/deyim, **2.** dolambaçlı konuşma, gereksiz/lüzumsuz /fuzulî kelimeler kullanma, **3. circumlocutory** :

dolaylı, dolambaçlı. ***e.a.***- ***1&2.*** *periphrasis, pleonasm, tautology, prolixity, diffuseness, verbiage, verbosity, wordiness.* ***k.a.***- ***1&2.*** *conciseness, brevity, condensation, directness, succinctness, terseness.*

circumlunar, *sf.* ay çevresinde/etrafında dönen/bulunan, ayı çevreleyen/kuşatan.

circumnavigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (denizden/gemi ile) etrafını dolaşmak, (gemi ile) dünyanın etrafını dolaşmak, devriâlem seyahati yapmak, **2. circumnavigable** : (gemi ile) etrafını dolaşılabilir, **3. circumnavigation** : (gemi ile) dünyanın etrafını dolaşma, devriâlem seyahati yapma, **4. circum-navigator** : dünyanın etrafını dolaşan, devriâlem seyahati yapan.

circumnutate, *gl.f. bot.* çeşitli yönlere (dairesel/eliptik/spiral şekilde) dönmek/kıvrılmak (kök, sap, asma filizlerinin ucu gibi). **circumnutation** : kıvrılma.

circumpolar, *sf.* **1.** dolaykutupsal : kutbu çevreleyen, kutba yakın, **2.** kutup etrafında dönen, hiç batmayan (yıldız).

circumrotate, *gs.f.* **-tated, -tating** (tekerlek gibi bir eksen etrafında) dönmek. **circumrotation** : (bir eksen etrafında) dönme, dönüş. **circumrotatory** : dönen.

circumscissile, *sf. bot.*çembersel/kapak gibi açılan : bazı bitkilerin tohum zarfları gibi üstü bir tencere kapağı şeklinde ayrılabilecek tarzda enine bir çember boyunca açılan.

circumscribe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** çevrelemek, etrafına çizgi çizmek, çember içine almak, çemberlemek, **2.** sınırlan(dır)mak, sınır çekmek, tahdit etmek, sınır/hudut çizmek. *His activities have been severely ~d since his serious ilness.* **3.** işaretlemek, ayırmak, tarif/tefrik etmek, **4.** *geom.* dış çember (veya dış şekil)çizmek : bir şeklin mümkün mertebe çok sayıda noktasından geçecek bir çember (veya başka geometrik şekil) çizmek. *to ~ a circle about a triangle/a square/a rectangle.* **5. circumscribable**: çevrelenebilir, etrafına çember çizilebilir, **6. circumscriber** :çevreleyen, etrafına çember çizen. ***e.a.***- ***1.*** *circle, encircle, surround,* ***2.*** *restrain, check, hamper, restrict,* ***3.*** *delimit, define, mark off,* ***4.*** *surround.*

circumscription, *is.* **1.** çevreleme, etrafına çizgi çizme, çember içine alma, çemberleme, **2.** sınırlan(dır)ma, sınır çekme, tahdit etme, sınır/hudut çizme, **3.** sınır, hudut, sınırlandıran/tahdit eden şey, **4.** çevre, muhit, sınır çizgisi, **5.** bölge, çevrelenmiş/sınırlandırılmış alan/saha, **6.** para/mühür üzerindeki dairesel yazı, **7.** *esk.* tanım, tarif, bir kelimenin anlamının belirlenip sınırlandırılması. ***e.a.***- *2. limitation, 3. boundary, restriction, 4. periphery, outline, 6. inscription, 7. definition, delimitation.*

circumscriptive, *sf.* **1.**çevreleyen, etrafını saran, çevreleyici, sınırlayıcı, sınırlandırıcı, **2. ~ly**: çevreleyerek, sınırlayarak, sınırlandıracak şekilde.

circumsolar, *sf.* güneş etrafındaki, güneşi çevreleyen. **The earth's ~ course** : Dünyanın güneş etrafında yörüngesi.

circumspect, *sf.* **1.** dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, uyanık, müteyakkız, basiretli, düşünceli, ilerisini düşünür. *~ behavior.* **2. ~ly** : dikkatle, ihtiyatla, tedbirli/uyanık/basiretli/düşünceli bir şekilde, **3. ~ness = ~ion** : dikkat(lilik), ihtiyat(lılık), tedbir, uyanıklık, teyakkuz, basiret, teenni, ilerisini düşünme. ***e.a.-1.*** *careful, cautious, prudent, watchful, discreet, guarded.* ***k.a.***- ***1.*** *audacious, careless, indiscreet, rash, reckless.*

circumstance, *is.&gl.f.* **-stanced, -stancing 1.** durum, hâl, keyfiyet, vaziyet. *You should consider every possible ~.* **2.** *gen.* **~s** : koşul(lar), şart(lar). *The ~s forced me to accept a very low price when I sold the house.* **3.** (a) ayrıntı, teferruat. *Cost is a minor ~ in this case.* (b) delil. *The ~s suggest the murder.* **4.** *gen.* **~s** : durum (maddî refah, geçim, zenginlik, fakirlik gibi). **my worldly ~s** : malî/geçim durumum. **to be in easy ~s** : hâli vakti yerinde olmak, geçim durumu iyi olmak. *He seems to be in easy ~s since he had his pay increase.* **5.** olay, vak'a, hadise. *His arrival was a fortunate ~. The police want to consider each ~ in turn.* **~s alter the case** : Olaylar kararları değiştirir. **6.** ayrıntı, tafsilât, dolambaçlı/gereksiz izahat, **7.** tören, merasim, debdebe, tantana, gösteriş. **with pomp and ~** : büyük tören/debdebe/tantana ile, **8.** belirli koşullara/şartlara maruz bırakmak, ...durumuna düşürmek, **9.** *esk.* (a) ayrıntılarını göstermek, ayrıntılı olarak açıklamak, (b) koşulları/şartları kontrol etmek, onlara yön vermek, **10. in/under no ~s** : asla, hiçbir zaman, kat'iyen, kat'iyetle, kesinlikle, hiçbir veçhile/şekilde/surette. *Under no ~s* *should you see them again.* **11. in/under the ~s** : bu durumda, bu koşullar/şartlar altında, bu vaziyet karşısında/muvacehesinde. *Under the ~s, we are suspending operations.* ***e.a.- 1&2.*** *situation, conditions, factors,* ***4.*** *means, assets, capital, income,* ***5.*** *facts,* ***10.*** *never,* ***11.*** *as the case stands.*

circumstanced, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **circumstance** *(geç.z.& sf.f.),* **2.** (ekonomik/malî bakımdan) ... durumda. **They were far better ~ than we were** : (Malî bakımdan) bizden çok daha iyi durumda idiler.

circumstantial, *sf.* **1.** koşullara/şartlara bağlı, durum ile ilgili, duruma tâbi. *a ~ result.* **2.** arızî, tâli, ikinci derecede. *Minor details are ~ compared with the main facts.* **3.** ayrıntılı, mufassal, teferruatlı. *a ~ report of the accident.* **4.** maddî, dünyevî, malî, geçim şartlarıyla ilgili. **~ prosperity** : maddî refah, **5.** gösterişli, debdebeli, şaşaalı, **6. ~ evidence** *huk.* dolaylı delil, koşullu/tâli/ikinci derecede delil, kesin olmayan delil, belirti, emare, iz, bazı hükümlere vardıran vakıa veya delil. Çalınmış bir mücevherin bir kimsenin üzerinde bulunması, onun hırsız olduğunun kesin değil, dolaylı delilidir. Mücevheri pekâlâ başka birisi çalmış olabilir. Fakat o adamı mücevheri çalarken gören tanık çıkarsa bu kesin delil (**direct evidence**) olur. ***e.a.- 2.*** *unessential, secondary, incidental,* ***3.*** *detailed, particular, minute,* ***5.*** *pompous, ceremonial.*

circumstantiality, *is.,ç.* **-ties** (2. için) **1.** koşula bağlı olma, ayrıntılı/teferruatlı olma keyfiyeti, **2.** ayrıntı, tafsilât, teferruat. ***e.a.- 2.*** *detail, particularity, circumstance.*

circumstantially, *zf.* **1.** koşullara/şartlara/duruma bağlı olarak, duruma göre, **2.** ikinci/tâli derecede, esas olayla ilgili olmaksızın, **3.** ayrıntılı olarak, ayrıntılarıyla, inceden inceye, **4.** dolaylı delillere dayanarak.

circumstantiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** kanıtlamak, delillerle ispat etmek, delil/tanıt göstermek, delil göstererek savunmak, **2.** ayrıntılarıyla açıklamak/izah etmek, tafsilâtıyla/teferruatıyla anlatmak, **3. circumstantiation** : kanıtlama, delillerle ispat etme, delil/tanıt gösterme, delil göstererek savunma; ayrıntılarıyla açıklama.

circumstellar, *sf.* yıldız(ların) etrafında/yakınındaki, yıldız çevresinde (oluşan/dönen).

circumvallate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** etrafı çevrili, etrafına siper çekili, **2.** *anat.* etrafı kabarık, bir doku ile çevrili, **3.** etrafına duvar/siper çekmek, etrafını çevirmek/kuşatmak, tahkim etmek, **4. circumvallation** : duvar/siper ile kuşatma, tahkim etme.

circumvent, *gl.f.* **1.** tuzağa düşürmek, faka bastırmak, etrafını kuşatarak sıkıştırmak, kapana kıstırmak, sarmak, kuşatmak, muhasara etmek, **2.** etrafını dolaşarak gitmek,çevresini dolaşmak, kaçınmak. *to ~ the lake. to ~ a town. We can ~ the heavy traffic by taking this route.* **3.** kurnazca kurtulmak/tehlikeden sıyrılmak, (tehlikeyi) atlatmak/önlemek /bertaraf etmek, geçiştirmek, savuşturmak. *to ~ a disaster. The rebels plans to take over the radio station were ~ed by the police.* **4. ~er = ~or** : tuzağa düşüren faka bastıran, atlatan, kapana kıstıran, kurnazca kurtulan, atlatan, etrafını dolaşan, kaçınan, önleyen, **5. ~ion** : atlatma, tuzağa düşürme, kapana kıstırma, kurnazca kurtulma, kaçınma, önleme, **6. ~ive** : atlatıcı, tuzağa düşürücü, önleyici, bertaraf edici, kurnazca kurtulmayı sağlayan. ***e.a.- 1.*** *entrap, surround, encircle, ensnare, encompass, frustrate,* ***2.*** *by-pass,* ***3.*** *outwit, outsmart, escape, evade.*

circumvolution, *is.* **1.** dön(dür)me, dönüş, deveran, **2.** kangal, **3.** (etrafına) sarma, **4.** kıvrım, sargı, sarılmış nesne. *the ~ of a snail shell.* **5.** dolambaç, dönemeç, yılankavilik, **6.** (gereksiz) ayrıntı/teferruat, sözü gereksiz uzatma, teferruata boğma. *The speaker's ~s bored the audience.*

circumvolve, *f.* **-volved, -volving 1.** dön(dür)mek, deveran et(tir)mek, dolaş(tır)ma, sar(ıl)mak. ***e.a.-*** *revolve, wind about, surround, envelop.*

circus, *is.,ç.* **-cuses 1.** sirk, cambazhane, **2.** sirk donanımı ve cambazların tümü, **3.** gösteri, numara, cambazlık gösterileri, **4.** sirk çadırı, **5.** (eski Roma'da) eğlence sahası, arena, **6.** *Brit.* meydan. *Picadilly ~.* **7.** hengâme, şamata, gürültü, velvele, gürültülü spor güsterisi, **8.** *esk.* halka,çember. ***e.a.- 8.*** *ring, circlet.*

cirque, *is.* **1.** dairesel alan, etrafı dağlarla çevrili küçük ova, doğal amfiteatr, **2.** çember, halka, **3.** sirk, cambazhane. ***e.a.***- *2. circle, ring, 3. circus.*

cirrate, *sf. bot. zool.* filizli, telli, iplikli, lifli.

cirrhosis, *is. patol.* mumlaşım, siroz : karaciğer hastalığı. **cirrhosed** : mumlaşmış, sirozlu (karaciğer). **cirrhotic** : sirozlu, siroza yakalanmış kimse.

cirri,*ç. is. bk.:* **cirrus.**

cirriform, *sf.* kıvrık, bükük, kıvrımlı, kıvrılmış, büklümlü.

cirriped, *is.&sf. zool.* kıvrık bacaklı : larva döneminde serbest yüzen, büyüyünce bir cisme tutunarak veya asalak yaşayan kabuklular familyasının *Cirripedia* sınıfından bir hayvan.

cirro- = cirri-, *ön ek* "tüy, büklüm, filiz". *ör.: cirrose.*

cirrocumulus, *is.,ç.* **-lus** *meteor.* tüy küme bulut, yumak bulut, sirrokümülüs : 6,000-12,000 metre yükseklikte ince, beyaz, parçalı bulut.

cirrose = cirrous, *sf.* **1.** *bot. zool.* filizli, iplikli, lifli, duyargalı, ipliksi çıkıntısı olan, **2.** duyargamsı, duyargaya/filize benzer, **3.** *meteor.* tüy bulut /sirüs bulutu şeklinde.

cirrostratus, *is.,ç.* **-tus** *meteor.* tülbulut, sirostratüs : ince, beyaz tüle benzer, gökyüzüne puslu bir görünüş veren, 6,000-12,000 m yükseklikteki bulut.

cirrus, *is.,ç.* (1-2 için) **cirri**, (3. için) **cirrus** **1.** *bot.* filiz, filizimsi sürgün, **2.** *zool.* duyarga, dokunaç, **3.** *meteor.* tüybulut : 6,000-12,000 m yükseklikte ince, beyaz dar şeritler halinde tüy gibi görünüşlü, buz kristallerinden oluşmuş bulut.

cirsoid, *sf. patol.* şişmiş, varisli, varise benzer, toplardamarı genişlemiş. ***e.a.***- *varicose, varixlike.*

cis-, *ön ek* **1.** "bu taraf(ın)da, bu yan(ın)da". *ör.: cisalpine, cisatlantic,* **2.** "-den beri, -den bu yana, -den sonra, -yi takiben". *ör.: cis-Elizabethan,* **3.** *kim.* molekülün aynı tarafında bulunan atomlarla karakterize edilen. *ör.: cis-dischloro-ethylene.* ***e.a.***- *1. trans-, ultra-, 2. since, following.*

cisalpine, *sf.* Alplerin bu tarafında: Romalılar tarafında, güneyinde.

cisatlantic, *sf.* Atlantik'in bu tarafında (konuşanın bulunduğu tarafta).

Ciscaucasia, *is.* Kuzey Kafkasya.

cisco, *is.,ç.* **-coes/-cos** *zool.* akbalık *(Coregonus)* : KD Amerika'da büyük göllerde avlanan beyaz balık.

cislunar, *sf. astr.* ayın bu tarafında : yer ile ay yörüngesi arasında bulunan.

cismontane, *sf.* dağların (özellikle Alplerin) bu tarafında (konuşanın bulunduğu tarafta). ***k.a.***- *ultramontane.*

cispadane, *sf.* Po Irmağının bu (= Roma) tarafında.

cissoid, *sf.&is. geom.* **1.** sarmaşık eğrisi, **2.** kesişen iki eğrinin içbükey kısımlarında bulunan (açı). *a ~ angle.* ***k.a.***- *2. sistroid.*

cissy, *sf. Brit.- argo* kadın gibi, kadın tavırlı. ***e.a.***- *sissy.*

cist, *is.* **1.** (kutsal araçların konulduğu) antika sandık, **2. kist** *ş.d.y.* tarihten önceki çağlara ait taş veya ağaç lâhit. ***e.a.***- *1. chest.*

cistaceous, *sf. bot.* lâden çiçeği *(Cistaceae)* familyasından (bitki).

Cistercian, *is.&sf.* Sistersiyan : 1098'de Fransa'da kurulmuş bir mezhebe mensup (keşiş/rahibe).

cistern, *is.* **1.** sarnıç, su deposu, **2.** *anat.* torbacık : vücutta doğal sıvıların toplandığı kese, **3. ~ barometer** : sarnıçlı barometre : cıva yüzeyi aşağıya doğru genişleyen barometre. *bk.:* **mercury barometer.**

cisterna, *is.,ç.* **-nae** *anat.* torbacık, kese : vücutta doğal sıvıların toplandığı armut biçiminde (alt tarafı geniş) kese. **cisternal** : torbacık+.

citable = citeable, *sf.* **1.** (bir eserden bir parça) aktarılabilir, iktibas edilebilir, **2.** *huk.* (mahkemeye)çağırılabilir, celp edilebilir.

citadel, *is.* **1.** kale, hisar, **2.** müstahkem mevki, **3.** *esk.* harp gemisinde zırhlı bölme, **4.** *mec.* sığınak. ***e.a.***- *1. fortress, 2. stronghold, 4. refuge.*

citation, *is.* **1.** anma, söyleme, zikretme, **2.** iktibas etme, bir eserden diğerine aktarma, **3.** alıntı, iktibas, aktarılan parça/bölüm, **4.** (mahkemeye)çağrı, celp, davet, **5.** çağrı belgesi, davetname, celpname, **6.** *As.* kahramanlığından dolayı bir askerin/birliğin günlük emirde zikredilmesi, **7.** başarı belgesi, takdirname.

citator, *is.* mahkeme emirleri veya kararları dizini.

citatory, *sf.* mahkemeye davet veya celp yetkisi olan.

cite, *is.&gl.f.* **cited, citing 1.** (bir eserden parça) aktarmak, iktibas etmek, **2.** (delil olarak) zikretmek, söylemek, delil/kanıt/emsal göstermek. *The lawyer ~d another case similar to the one being tried.* **3.** (mahkemeye)çağırmak, celp etmek, **4.** an(ımsat)mak, hatırlatmak, hatıra getirmek. *Citing my gratitude to him.* **5.** *As.* (bir askerin/birliğin) yararlı hizmetlerini/kahramanlığını günlük emirde zikretmek, **6.** beğenmek, takdir etmek, başarı belgesi/takdirname vermek. *The soldier was cited by the General for his bravery.* **7.** *k.d. bk.:* **citation** (3), **8. citer** : iktibas eden, aktaran, zikreden, mahkemeye celp eden, anımsatan, hatırlatan, takdirname veren.

cithara, *is. esk.* kitara. **kithara, cither, cittern, cithern, citola, citole** *d.d.*

citied, *sf.* **1.** kentleştirilmiş, şehirleştirilmiş, kent/şehir haline getirilmiş, **2.** kente/şehire benzer, kent gibi, **3.** üzerinde kent/şehir kurulmuş, **4.** şehrin kapladığı/üzerinde bulunduğu. the *~ earth.*

citification, *is.* şehirlileştirme, şehir hayatına/âdetlerine/modasına uydurma.

citified, *sf.* şehir hayatına/âdetlerine/modasına uymuş, şehirlileşmiş. (Bazan küçültücü anlamda kullanılır).

citify, *gl.f.* **-fied, -fying** şehirlileştirmek, şehir hayatına /âdetlerine/modasına uydurmak. ***e.a.***- *urbanize.*

citizen, *is.* **1.** uyruk, tebaa. **native ~** : doğuştan uyruk (bir devletin uyruğu olarak doğmuş kişi). **naturalized ~** : sonradan bir devletin uyrukluğuna giren kimse, **2.** vatandaş, hemşehri, kentli, şehirli. **senior ~** : yaşlı emekli, **3.** (bir yerde) yerleşmiş, sürekli yaşayan, sakin. *The deer is a ~ of our woods.* **4.** sivil kimse/şahıs (asker, polis vb. değil). Kadınlar için : **citizeness** denir, **5. ~'s arrest** : vatandaş tutuklaması : bir şahsın vatandaşlık yetkisine dayanarak suçluyu tutuklaması, **6. ~s band** : kişisel bant : yakın mesafe haberleşmesine ayrılmış radyo frekansı bandı, **7. ~ly** : uyruk+, tebaa+, vatandaş+, hemşehri+, hemşehrice, hemşehriye/vatandaşa özgü/yaraşır.

citizenry, *is.,ç.* **-ries** şehir halkı, kentliler, şehirliler, hemşehriler, vatandaşlar.

citizenship, *is.* uyrukluk, vatandaşlık, tabiiyet. **deprive of ~** : vatandaşlıktan çıkarmak. **~ paper(s)** : kimlik belgesi : (a) yabancı ülkelerde doğmuş ABD vatandaşlarına verilen kimlik evrakı, (b) ABD uyruğuna geçen yabancılara verilen belge.

citola = citole, *is. bk.:* **cithara.**

citoyen, *is.,ç.* **-toyens** *Fr. bk.:* **citizen.**

citral, *is. kim.* sitral, keskin limon kokulu bir aldehit : (CH3)2C=CH(CH2)2C(CH3)= CHCHO veya C10H16O. Parfümeride, rayiha vermekte ve A vitamini sentezinde kullanılır. **geranial** *d.d.*

citrate, *is. kim.* limon tuzu, sitrik asit tuzu.

citrated, *sf.* sitratlı.

citreous, *sf.* sarı, limon gibi.

citric, *sf. kim.* sitrik, sitrik asitten türemiş.

citric acid, *is. kim.* limon asidi, sitrik asit : C6H8O7 veya HOOCCH2(OH)C(COOH) CH2 COOH.H2O : ekşi, beyaz kristal. Limonda, birçok meyvede bulunur ve bireşimle yapılır.

citriculture, *is.* narenciyecilik, narenciye üretimi/yetiştirilmesi. **citriculturist** : narenciye üreticisi.

citrin, *is. biy.- kim. bk.:* **vitamin P.**

citrine, *is.&sf.* **1.** açık sarı, limon sarısı, **2.** sarı topaz, sarı renkli bir kuartz taşı. ***e.a.***- *2. topaz quartz, false topaz.*

citron, *is.&sf.* **1.** ağaç kavunu, **2.** kavun ağacı *(Citrus medica)*, **3.** ~ **melon** *d.d.* limon karpuzu *(Citrullus vulgaris)* : şekerleme veya reçel yapmakta kullanılan küçük, kabuğu sert ve içi beyaz bir cins karpuz, **4.** gri, yeşilimsi sarı renkte, ağaç kavunu renginde.

citronella, *is.* **1. ~ grass** *d.d. bot.* limon otu *(Cymbopogon nardus)* : Seylan'da yetişen ve limon yağı çıkarılan bir ot, **2. ~ oil** *d.d.* limon yağı : limon otundan çıkarılan, romatizma ilâcı, parfüm, sabun, haşarat defedici ilâç yapmakta kullanılan bir yağ.

citronellal, *is. kim.* sitronel, C9H17CHO : Keskin limon kokulu doymamış aldehit. Birçok yağın bileşiminde bulunur. Yemeklere çeşni vermekte, parfüm sanayiinde ve böcekleri uzaklaştırmak için kullanılır.

citron wood, *is.* **1.** limon kerestesi, **2.** dağ ardıcı kerestesi.

citrus, *sf.&is.,ç.* **-ruses** *bot.* **1.** narenciye ağacı, turunçgillerden herhangi ağaç : limon, portakal, turunç vb. ağacı, **2. citrous** *d.d.* turunçgillerden, turunçgiller+, **3.** ~ **fruit** : turunçgillerden herhangi bir meyve : limon, portakal, turunç, mandalina vb.

Citta del Vaticano, *It. bk.:* **Vatican City.**

cittern, *is. bk.:* **cithara.**

city, *is.,ç.* **cities** **1.** kent, şehir, büyük şehir. ~ **plan** : şehir plânı, **2.** şehir halkı/ahalisi. *The entire ~ is mourning his death.* **3. the City** : Londra'nın iş merkezi. **He is (something) in the City** : Londra'da iş adamıdır. **4. city-state** *d.d.* site, şehir devleti : bir tek şehirden ibaret olan bağımsız devlet, **5. the Eternal ~** : Roma. **the Heavenly ~** : Cennet. **the Holy ~** : Kudüs. **~ -article/editor/page** : borsa haberleri bölümü/yazarı/sayfası, **6.** ~ **block** : ada, blok, kesişen sokaklarla ayrılan arsa, **7. ~-bred** : kentli, şehirli, şehirde büyümüş, **8.** ~ **council** : belediye meclisi, **9.** ~ **desk** : (gazetede) şehir haberleri bürosu, **10.** ~ **dump** :çöplük, **11.** ~ **editor** : (a) (gazete) yerel haberler yönetmeni, (b) *Brit.* malî ve ticarî haberler yönetmeni, **12.** ~ **father(s)** : şehir eşrafı/yöneticisi, **13.** ~ **hall** : belediye dairesi/sarayı, **14.** ~ **manager** : belediye başkanı/reisi, **15.** ~ **of God** : (a) Kudüs, (b) Cennet, **16.** ~ **planner** : şehir/belediye mimarı, **17.** ~ **planning** : şehir plânlaması, **18.** ~ **room** : (a) (gazete/radyo) şehir haberleri bürosu, (b) şehir haberleri yönetmenleri, **20.** ~ **slicker** *k.d. bk.:* **slicker** (2).

cityscape, *is.* şehir manzarası, şehrin (özellikle merkezî kısmının) görünüşü. *The ~ of Montreal.*

cityward(s), *zf.* şehre doğru.

civet, *is.* **1.** ~ **cat** *d.d. zool.* mişk kedisi *(Civettictis civetta)* : Afrika'da yaşar, gri renkte, boyu 1.20 m, kuyruğu 45 cm olabilen etçil memeli hayvan. Misk kokulu yağlı bir madde çıkarır. **2.** misk, bu hayvanın ifrazatından elde edilen ve parfümeride kullanılan kokulu madde.

civic, *sf.* **1.** kent+, şehir+, belediye+. ~ **center** : kent sarayı, belediye ve hükûmet konağı : şehrin merkezinde belediye ve diğer resmî dairelerle tiyatro, kütüphane gibi halk hizmetindeki kurumları kapsayan büyük bina. ~ **problems** : şehir sorunları. **the ~ authorities** : belediye yetkilileri, **2.** medenî, vatandaşlara düşen, vatandaşlarla ilgili, **3.** vatandaşlık+. ~ **duities** : vatandaşlık görevleri. ~ **rights** : vatandaşlık hakları, **4. ~ally** : şehir ve belediye işleriyle veya şehir halkı ile ilgili olarak.

civic-minded, *sf.* toplumsever, toplumun iyiliğini düşünen. **~ly** : toplumseverlikle, toplumun iyiliğini düşünerek. **~ness** : toplumseverlik, toplumun iyiliğini düşünme.

civics, *is.* yurt bilgisi, vatandaşlık bilgisi.

civies = civvies,*ç. is. ABD- k.d.* sivil elbiseler.

civil, *sf.* **1.** toplumsal, toplumla/vatandaşlarla ilgili. ~ **life** : toplum hayatı. ~ **institution** : toplumsal kurum. ~ **liberties** : toplum özgürlükleri, **2.** millî, millete/devlete/hükûmete ait. ~ **affairs** : devlet işleri, **3.** sivil, askerî veya dinî olmayan, halkın günlük yaşamları ile ilgili. *in ~ life.* **4.** vatandaşlık+. **a ~ duty** : vatandaşlık görevi, **5.** uygar, medenî. ~ **society** : uygar toplum. ~ *rights.* **6.** nazik, kibar, terbiyeli. *Try to be ~ to her, even if you don't like her.* **7.** günlük yaşantıda kabul edilen (zaman bölümü). ~ *day.* **8.** *huk.* (a) Roma medenî kanununa uygun, (b) kişisel hakları ilgilendiren, kişisel, bireysel, ferdî, **9.** iç, dahilî, milletin fertleri arasında olan. ~ **war** : iç savaş. ***e.a.- 1.*** *communal, community, public, 6. polite, courteous, gallant, cordial, genial, respectful, deferential, gracious, complaisant, suave, affable, urbane, courtly.* ***k.a.- 6.*** *uncivil, impolite, discourteous, rude, boorish, churlish.*

civil action, *is.* hukuk davası.

civil code, *is.* medenî kanun, yurttaşlık yasası.

civil day, *is.* gün : gece yarısından itibaren geçen 24 saatlik süre.

civil death, *is. huk.* medenî haklardan yoksunluk/mahrumiyet, manevî ölüm.

civil defense, *is.* sivil savunma.

civil disobedience, *is.* toplu direnme : vatandaşların boykot, vergi ödememe, toplu gösteri yollariyle hükûmetin yasa ve emirlerine karşı koymaları.

civil engineer, *is.* inşaat mühendisi.

civil engineering, *is.* inşaat mühendisliği.

civilian, *sf.&is.* **1.** sivil, başıbozuk, **2.** Roma hukuku veya medenî hukuk bilgini veya öğrencisi, **3.** sivillere ait, siviller tarafından kurulan/yönetilen.

civilisation, *is. Brit. bk.:* **civilization.**

civilise/civilisable/civiliser, *is. Brit. bk.:* **civilization/civilize/civilizable/civilizer.**

civilised, *is. Brit. bk.:* **civilized.**

civility, *is.,ç.* **-ties 1.** kibarlık, terbiye, nezaket, **2.** kibar/nazik hareket/söz/ifade/davranış, **3.** *esk.* uygarlık, medeniyet, medenîlik, kültür. ***e.a.*** *- 1. courtesy, courteousness, politeness, 3. civilization, culture.*

civilization, *is.* **1.** uygarlık, medeniyet, **2.** uygar toplum /millet, **3.** belirli bir yer/zaman veya topluma özgü kültür, uygarlaşma, medenîleşme, **5.** kültürel ve entelektüel incelik/kibarlık/ilerilik, **6.** şehirler ve meskûn yerler, **7.** bilim ve tekniğin getirdiği kolaylıklar/olanaklar/rahatlıklar.

civilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** uygarlaştırmak, medenîleştirmek, uygar seviyeye çıkarmak, **2.** aydınlatmak, tenvir etmek, **3.** inceltmek, kibarlaştırmak, terbiye etmek, **4. civilizable** : uygarlaştırılabilir, medenîleştirtirilebilir, **5. civilizer** : uygarlaştıran, medenîleştiren; aydınlatan, tenvir eden; kibarlaştıran, terbiye eden.

civilized, *sf.* **1.** uygar, medenî, **2.** nazik, kibar, terbiyeli, ince, **3.** uygar topluma/kimselere özgü.

civil law, *is.* **1.** medenî kanun, **2.** Roma hukuku, **3.** Roma hukukunu esas alan yasalar, **4. civil-law** : medenî kanuna/Roma hukukuna uygun.

civil liberty, *is.* kişisel/toplumsal özgürlükler : kişilere yasalarla tanına özgürlükler.

civil list, *is. Brit.* Kraliçe ve sarayın ödeneği.

civilly, *zf.* **1.** medenî kanun uyarınca, **2.** kibarca, nâzikâne, nezaketle, incelikle.

civil marriage, *is.* medenî nikâh.

civilness, *is. bk.:* **civility.**

civil rights, *is.* **1.** insan hakları, medenî haklar : ABD Anayasasının on üç ve on dört muaddel şekli ile vatandaşlara sağladığı haklar, **2.** ABD'de zencilerin beyazlarla hukukî, ekonomik ve toplumsal eşitliği.

civil-rights, *sf.* **1.** insan hakları ile ilgili : ~ *law.* **2.** medenî hakları sağlayan/koruyan. *a ~ worker.*

civil servant, *is. Brit.* sivil memur, mülkiye memuru.

civil service, *is.* **1.** kamu görevi, amme hizmeti, hükûmetin sivil hizmetleri (millî savunma dışındaki görevleri). *She works in ~ ~.* **2.** devlet memurluğu, **3.** sivil devlet memurları. *The ~ ~ ought to obey the elected government.* **4.** devlet memurlarını sınavla atama yöntemi. **civil examination** : sivil devlet memurluğu sınavı.

civil state, *is. Brit.* medenî hal (evlilik, bekârlık vb.).

civil war, *is.* **1.** iç savaş, **2.** ABD İç Savaşları (1861-65).

civil year = calendar year, *is.* takvim yılı.

civism, *is.* iyi vatandaş olma.

civvies,*ç. is. bk.:* **civies.**

civvy, *is.,ç.* **civvies 1.** sivil. **~ street** : sivil hayat. *"I'll be glad to get back to ~ street." said the soldier.* **2.** sivil elbise. ***e.a.*** *- 1. civilian, 2. civvies.*

CJ = Chief Justice.

ckw = clockwise.

Cl, *kim. bk.:* **chlorine.**

clabber, *is.&gs.f.* **1. bonnyclabber** *d.d.* kesilip koyulaşmış süt, **2.** (süt) kesilmek, kesilip koyulaşmak, ekşimek. ***e.a.*** *- 1. curdle.*

clachan, *is. İsk.&Ir.* köycük, küçük köy. ***e.a.*** *- hamlet.*

clack, *is.&f.* **1.**çatırda(t)mak, takırda(t)mak, çıtırda(t)mak, tıkırda(t)mak, patırda(t)mak, çat çat vurmak. *The teacher told the children to stop ~ing their pencils.* **2.** çok çabuk konuşmak, hızlı ve kesik kesik konuşmak, **3.** gevezelik etmek, çene çalmak, **4.** gıdaklamak, **5.** takırtı, tıkırtı, çatırtı, çıtırtı, patırtı. *The ~ of a typewriter.* **6.** gevezelik, çene çalma, boşboğazlık, **7. ~er** : (a) takırdayan/takırtı yapan şey/kimse, (b) *Brit. k.d.* kuşları ürküten korkuluk; dedikoducu, geveze, boşboğaz, **8. ~ valve** : kapaklı sürgü, kapaklı/klapeli/menteşeli valf. ***e.a.*** *- 2. chatter, prattle, prate, blab, babble, 4. cackle, cluck.*

Clactonian, *sf.* Yontma Taş Çağına ait.

clad^1, *f.* giyinmiş, bürünmüş, sarınmış. *bk.:* **clothe.**

clad^{2}, *f.* **clad, cladding** (bir madeni başka madenle) kaplamak, kılıf geçirmek. ***e.a.**- face, sheathe.*

cladding, *is.* **1.** kaplama (işlemi), **2.** kaplama : bir madde (maden vb.) üzerine kaplanmış madde (maden). *stone ~ on a building wall.* **3.** üzeri kaplanan maden.

cladistics, *is.* (ırk evrimine dayanarak) canlıları sınıflandırma yöntemi.

clado- = clad-, *ön ek* "dal". *ör.: cladophyll.*

cladoceran, *is. bk.:* **water flea.**

cladode, *is. bk.:* **cladophyll.**

cladogenesis, *is.* (bilimsel sınıflandırmada dallarla belirlenen) evrimsel değişme.

cladophyll, *is. bot.* yassı dal : yaprak gibi yassılmış dal. **cladode, phylloclade** *d.d.*

claim, *is.&f.* **1.** hak talep/iddia etmek, sahip çıkmak. *Has anyone ~ed the ring you found?* **2.** istemek, talep etmek. *The workers ~ a pay rise of ten percent.* **3.** iddia etmek, beyan etmek, ısrarla söylemek. *He ~ed that he knew nothing about the stolen jewelry. The defendant ~ed that he was innocent.* **4.** beklemek, gerektirmek, lüzum göstermek, gerekli kılmak, lâyık olmak. **to ~ respect** : saygı beklemek. **This problem ~s our undivided attention** : Bu soruya bütün dikkatimizi vermemiz gerekiyor. **The children ~ all our time** : Bütün zamanımızı yalnız çocuklara ayırmamız gerekiyor. **5.** istek, istem, talep, dava, tazminat/ücret vb. talebi. **to make/put in a ~ for damages** : zarar ve ziyanının tazminini talep etmek, **6.** iddia, ısrar. *The jury believed the defendant's claim of innocence.* **to renounce one's ~** : iddiasından vazgeçmek, **7.** hak iddiası/talebi. **to file a ~** : hak iddia etmek. **We filed a ~ for compensation from the company** : Şirketten tazminat talep ettik. **8.** hak etme, istihkak, alacak hakkı, sigorta poliçesi üzerinden ödenecek para. *The ~s were all paid.* **9.** (yeni keşfedilen bir ülkede sonradan işletmek/satmak üzere) işaret konulan toprak/arazi. **stake out a ~** : böyle bir arazinin sınırını çizmek. **jump a ~** : sahibinin kullanmadığı böyle bir araziyi işgal etmek, **10. lay a ~** : iddia etmek. ***e.a.**- 1. demand, 2. solicit, 3. assert, maintain, argue, defend, declare, 4. require, call, need, deserve, 5. demand, request, requisition, 6. assertation, avowal, plea, allegation.* ***k.a.**- 1-4. disclaim, renounce.*

claimable, *sf.* iddia edilebilir, hak talep edilebilir.

claimant= claimer, *is.* iddia eden, hak talep eden, davacı.

claiming race, *is.* iddialı yarış : yarışa giren her atın yarıştan önce pey süren tarafından sabit fiyata satın alınabileceği at yarışı. *bk.:* **selling race.**

claim-jumper, *is.* fuzulî işgalci : daha önce başkasının sahip çıktığı araziyi işgal eden kimse. **claim-jumping** : fuzulî işgal.

clairaudience, *is.* olağanüstü işitme/ses duyma yeteneği : normal kulağın duyamadığı fakat varlıkları kanıtlanan sesleri işitebilme.

clairaudient, *sf.* olağanüstü işitebilen. **~ly** : olağanüstü işiterek.

clairvoyance, *is.* **1.** olağanüstü görebilme yeteneği : görüş alanı dışındaki nesneleri görebilme kudreti, **2.** sağgörü, uzgörü, basiret, ileriyi görme, **3.** başkalarının zihinden geçenleri okuma yeteneği, **4.** gizdeyi, gaipten haber verme, kehanet. ***e.a.**-2. intuition, sagacity, discernment, vision.*

clairvoyant, *sf.&is.* **1.** olağanüstü görüşlü/görüş yeteneğine sahip (kimse), **2.** sağgörülü, uzgörür, basiretli, ileriyi gören, **3.** başkalarının zihninden geçenleri okuyan, **4.** gaipten haber veren, kâhin, **5. ~ly** : sağgörü ile, ilerisini görerek, basiretle.

clam, *is.&gs.f.* **clammed, clamming 1.** midye, deniztarağı, istiridye, **2.** *ABD-k.d.* ketum, sır saklayan, ağzı sıkı, sükûtî, konuşmayan kimse, **3.** mengene, **4.** *ABD-argo* (a) dolar, (b) hata, yanlışlık, **5.** midye/istiridye toplamak, **6. ~ up** *argo* ağzını kapamak/sıkı tutmak, sır saklamak/vermemek, susmak, **7. ~mer** : midye/istiridye toplayan. ***e.a.**- 3. clamp, vise, 4. (a) dollar, (b) mistake, error.*

clamant, *sf.* **1.** gürültülü, şamatalı, **2.** ivedi, acele, müstacel, beklemeye tahammülü olmayan, **3.** ısrarlı, yapışkan, **4. ~ly** : (a) gürültü/şamata ile, (b) ivedilikle, acele ile, müstacelen, (c) ısrarla. ***e.a.**- 1. noisy, clamarous, 2. urgent, pressing, compelling.*

clamatorial, *sf. zool.* bağırgan, bağırgangiller sınıfından (göçmen kuş) : sinekkapan, karınca kuşu, çömlekçi kuşu vb. gibi.

clambake, *is.* **1.** (sahilde) midye pişirip yeme eğlencesi, **2.** *k.d.* gürültülü toplantı.

clamber, *is.&f.* (güçlükle) tırmanma(k). **~er** : tırmanan, tırmanıcı (özellikle bitki).

clamjamfrey = clamjamfry = clamjamphrie, *is. (Scot.)* **1.** sürü, güruh, kuru kalabalık, ayak takımı kalabalığı, **2.** ikiyüzlü/ mürai/küstah/terbiyesiz/haddini bilmez konuşma. ***e.a.- 1.*** *rabble, mob.*

clammy, *sf.* **-mier, -miest 1.** ıslak, nemli, yaş, rutubetli, soğuk ve yapışkan. *~ hands/ weather.* **2.** iğrenç, tiksindirici, nahoş, marazî, hastalıklı. *a ~ feeling.* **3. clammily** : ıslak/nemli/soğuk bir şekilde; iğrenç /nahoş bir şekilde, **4. clamminess** : ıslaklık, nemlilik, soğukluk, rutubetlilik; nahoşluk, iğrençlik. ***e.a.-1.*** *moist, wet, sticky, 2. morbid.*

clamor = clamour, *is.&f.* **1.** yaygara, gürültü, patırtı, şamata, vaveylâ. *a ~ of voices/of bells.* **2.** gürültü/patırtı etmek, yaygara/vaveylâ koparmak, **3.** haykırma(k), feryat (etmek). *The ~ of the dissenting members broke up the meeting.* **4.** umumî hoşnutsuzluk, şikâyet, homurdanma. *The senators could not ignore the ~ against higher taxation.* **5.** uğultu, sürekli gürültü. *The ~ of the traffic gave me a headache.* **6.** yaygara ile istemek, feryat/yaygara kopararak zorlamak. *The newspapers ~ed him out of the office.* **7.** *esk.* gürültü ile rahatsız etmek, **8. ~ for sth.** : (bir şeyi) bağırarak/feryat kopararak istemek. *The audience ~ed for the singer to come back on the stage.* **9. ~ against sth.** : bir şeyi gürültü ile reddetmek, aleyhinde kıyameti koparmak. ***e.a.- 1&5.*** *uproar, racket, pandemonium, commotion, tumult, hubbub, din, noise.*

clamorous, *sf.* **1.** gürültülü, şamatalı, vaveylâlı, yaygaralı, **2.** gürültücü, yaygaracı, şirret, bağıra çağıra şikâyet eden/isteyen, **3. ~ly** : gürültü/şamata/vaveylâ ile, bağırıp çağırarak, kıyameti kopararak, **4. ~ness** : gürültücülük, yaygaracılık, şirretlik. ***e.a.- 1.*** *vociferous, noisy, tumultuous.*

clamour, *is.&f. Brit. bk.:* **clamor.**

clamp, *is.&f.* **1.** kenet, mengene, kıskaç. **~ coupling** : kenetli kavrama, **2.** kıskaç, krampon, işkence, **3.** sıkma, kasma, germe. **~ bolt** : kaskı cıvatası. **~ dog** : kurbağacık. **~ jaw** : sıkma/kasma/germeçenesi. **~ jig** : sıkma/germe avadanı. **~ screw** : sıkma vidası, **4.** (mengene ile) sıkıştırmak, kenetlemek, kasmak, germek, bastırmak, tespit etmek. *~ these two pieces of wood together.* **5.** hantal hantal yürümek, ağır adımlarla/sarsak sarsak ilerlemek, **6. ~ down** *k.d.*çok sıkı kontrol altına almak, kontrolu sıklaştırmak,çok titiz olmak, sıkmak, göz açtırmamak. **The government is ~ing down tax dodgers** : Hükûmet vergi kaçakçılarını sıkı sıkıya kontrol ediyor.

clampdown, *is.*çok sıkı kontrol, sert tedbirler, yasak, sınırlandırma, tahdit, kuş uçurmama, göz açtırmama. *The government has decided that a ~ on the imported cars is necessary.*
e.a.- *crackdown.*

clamper, *is.* buz çivisi.

clamp truck, *is.*çektiri : büyük eşyayı kavrayıp taşımaya mahsus paralel iki kolu olan kamyon.

clamshell, *is.* **1.** midye kabuğu, **2.** çift çeneli kepçe.

clamworm, *is.* kıllı kurt : olta yemi olarak kullanılan *Nereis* türünden bir kurt.

clan, *is.&gl.f.* **clanned, clanning 1.** oymak, kabile, boy, klan, **2.** aile, **3.** ortak özellik veya çıkarlarla birbirine bağlı topluluk, **4.** akraba, **5. to ~ together** : birbirini desteklemek, birbirine sımsıkı sarılmak/bağlanmak/kenetlenmek. ***e.a.- 2.*** *family, 3. clique, set.*

clandestine, *sf.* **1.** gizli, el altından, mahrem, hafi (bilhassa kötü maksatlarla) gizli tutulan. *~ meetings.* **2. ~ly** : gizlice, mahremane, el altından, **3. ~ness** : gizlilik, mahremlik. ***e.a.-1.*** *secret, surreptitious, hidden, underhand, covert, confidential, stealthy.* ***k.a.-1.*** *open, forthright, frank, candid.*

clang, *is.&f.* **1.** çınlama, tınlama, tangırtı, madenî ses/gürültü, **2.** çınla(t)mak, tınla(t)mak, yüksek sesle çal(dır)mak, gürültülü madenî ses çıkart(tır)mak. *to ~ a bell. The metal tool ~ed when it hit the ground.* **3.** çınlatarak/gürültülü madenî ses çıkararak gitmek. *The fire engine ~ed down the street.*

clanger, *is. Brit.- k.d.* hata, falso, fiyasko, (toplumsal) rezalet, skandal. **to drop a ~** *argo* falso/fiyasko yapmak, skandal yaratmak. ***e.a.-*** *mistake, blunder.*

clangor = **clangour**, *is.&gs.f.* **1.** çınlama, madenî ses/gürültü, **2.** vaveylâ, yaygara, velvele, şamata, **3.** *bk.:* **clang** (2&3), **4.** **~ous** : gürültülü, şamatalı, yaygaralı, çınlayan, çınçın öten, **5.** **~ously** : çınlayarak, çınlatarak, gürültü/şamata/yaygara ile.

clank, *is.&f.* **1.** şakırtı, şıkırtı, patırtı, madenî ses. *the ~ of chains.* **2.** şakırda(t)mak, şıkırda(t)mak, patırtı yapmak, **3.** şakırdayarak/patırtı ile gitmek. *The old jalopy ~ed up the hill.* **4.** **~ingly** : şakırdayarak, paldır küldür.

clannish, *sf.* **1.** oymakvari, oymak+, kabile+ kabileye/oymağa özgü, **2.** içine kapanık, tanımadıkları ile iyi geçinemeyen, birbirine bağlı fakat yabancıları sevmeyen, **3.** önyargılı, tarafgir, örf/âdet ve inanışlarının etkisinden kurtulamayan, **4.** **~ly** : önyargı ile, içine kapanık olarak, yabancılardan uzak durarak, **5.** **~ness** : içine kapanıklık, yabancıları sevmeme, kendi oymağına/örf ve âdetlerine bağlı kalma.

clansman, *is.,ç.* **-men** oymak/kabile ferdi. **~ship** : oymaklılık, oymağa mensup olma.

clanswoman, *is.,ç.* **-women** oymağa mensup kadın.

clap^1, *f.* **clapped** (eski: **clapt**), **clapping** **1.** el çırpmak. *The teacher ~ped to attract the class's attention.* **2.** (bir cismi kuvvetle başka cisme) vurmak, vurarak şakırdatmak, **3.** (ahbapça, samimiyetle veya teşvik/takdir için) arkasına/sırtına vurmak, eliyle hafifçe sırtını okşamak. *He ~ped his friend on the back.* **4.** (şiddetle) kapamak,çarpmak. *She ~ped the book shut.* **5.** alkışlamak. *The people in the theater enjoyed the play and ~ped loudly.* **6.** (kuş) kanat çırpmak, **7.** (ansızın/şiddetle) yerleştirmek, yerine koymak, oturtmak, atmak, tıkmak. **~ in jail/prison** : hemen hapse atmak, kodese tıkmak. *The judge ~ped the criminal in prison.* **8.** (gürültü ile) birbirine çarpmak. *The shutters ~ped in the wind.* **9.** şıpırdatarak/şakırdatarak gitmek. *She ~ped across the room in her slippers.* **10.** **~ eyes on** *Brit.-k.d.* gözüne ilişmek/çarpmak, görmek. **It's many years since I ~ped eyes on him** : Onu senelerdir görmedim. **I've never ~ped eyes on him** : Onu (hayatımda) hiç görmedim. **11.** **~ hold of** *den.* yakalayıvermek, **12.** **~ on** *den.* (a) bağlamak, (b) ilâve yelken açmak. **~ on a fine** : para cezasına çarptırmak. **~ on one's hat** : şapkasını başına geçirmek. **~ on a pistol to s.o.'s head** : birinin başına tabanca dayamak.

clap^2, *is.* **1.** el çırpma, **2.** şaklama, şakırtı, **3.** tokat, şamar, **4.** patlama, gürleme. **a ~ of thunder** : gök gürlemesi, **5.** anî darbe/vuruş/hareket, **6.** (dostça/samimiyetle) sırta vuruş. *He gave me a ~ on the back and invited me for dinner.* **7.** alkış. **He got a good ~** : İyi alkış topladı. **8.** **the ~** *argo* bel soğukluğu. ***e.a.***- *8. gonorrhea.*

clapboard, *is.&sf.&gl.f.* **1.** dış kaplama tahtası, padavra tahtası: binaların dış duvarlarına kaplanan bir kenarı daha kalın tahta, **2.** tahta ile kaplı, **3.** tahta (ile) kaplamak.

clapper, *is.* **1.** alkışlayan, alkışçı, şakşakçı, el çırpan veya benzeri ses çıkaran, **2.** kaynana zırıltısı, **3.** çan dili/tokmağı, **4.***argo* dil, gevezenin dili, **5.** korkuluk, kuş korkutan fırıldak, **6.** **~ boy** : şakşakçı.

clapperclaw, *gl.f. k.d.* **1.** tırmalamak, **2.** küfretmek, sövmek. ***e.a.***- *1. scratch, 2. revile, scold.*

clapt, *f. esk. bk.:* **clap** *(geç.z.&sf.f.).*

claptrap, *is.* **1.** gösterişli fakat gayrisamimî/yapmacıklı söz/davranış, **2.** palavra, safsata, sırf alkış toplamak/göze girmek için söylenen parlak nutuk.

claque, *is.* **1.** şakşakçılar : tiyatro ve mitinglerde para ile tutulmuş alkışçılar grubu, **2.** dalkavuklar grubu :çıkarları olduğu için alkışlayan kimseler. ***e.a.***- *2. sycophants.*

claqueur, *is.,ç.* ***-queurs*** *Fr.* şakşakçı, ücretli alkışçı, dalkavuk. ***claquer*** *d.d.*

clarence, *is.* (önü camla kapalı, dört kişilik, dört tekerlekli) at arabası, fayton.

clarendon, *is.* kalın bir çeşit matbaa harfi.

claret, *is.* **1.** kırmızı Bordo şarabı, **2.** **claret red** *d.d.* bordo, şarap rengi, koyu morumsu kırmızı. **tap s.o.'s ~** *argo* burnuna vurup kanatmak, **3.** **~ cup** : Bordo şarabı, soda, limon suyu, konyak, meyve ve şekerle yapılan buzlu içki.

clarify, *f.* **-fied, -fying** **1.** (bir fikri, düşünceyi, sözü vb.) açıklamak, aydınlatmak, tavzih/tasrih etmek. *When will the government ~ its position on equal pay for women?* **2.** arıtmak, durul(t)mak, durulaş(tır)mak, berraklaş(tır)mak, tasfiye etmek/olmak. *to ~ the butter.* **3.** aydınlığa/açıklığa/vuzuha kavuş(tur)mak. *He was certain that the political situation would eventually*

~. **4. clarification** : açıkla(n)ma, aydınlatma, aydınlanma, tavzih, izah, arıtma, arınma, tasfiye, durul(t)ma, berraklaş(tır)ma, **5. clarifier** : açıklayan, aydınlatan, izah/tavzih eden; arıtan, durultan, tasfiye eden, berraklaştıran. ***e.a.*- *1&3.*** *explain, clear, illuminate, elucidate, define.* ***k.a.*-** *1. confuse, muddle, obscure, mix up, entangle.*

clarinet = clarionet, *is.* klârnet.

clarinetist = clarinettist, *is.* klârnetçi.

clarion, *sf.&is.&gl.f.* **1.** duru ve tiz, **2.** boru, borazan, zurna. **~-call** : boru çalınması, **3.** boru/zurna sesi. **~ of duty** : göreve vb. çağırış, **4.** (boru ile vb.) ilân etmek.

clarity, *is.* **1.** berraklık, duruluk, temizlik, arılık. *the ~ of pure water.* **2.** açıklık, vuzuh, belirginlik. *A difficult proposition presented with such ~ that everyone understood.* ***e.a.*-*1.*** *clearness, 2. lucidity.*

clarkia, *is. bot.* ince yaprak *(Clarkia)* : B ABD'de yetişen ince yapraklı, pembe/mor çiçekli bir bitki.

claro, *sf.&is.,ç.* **claros** açık renkli ve içimi mülâyim (puro).

clary, *is.,ç.* **claries** *bot.* ada çayı *(Salvia Sclarea).* **meadow ~** : yılan kökü *(Salvia Pratensis).*

clash, *is.&f.* **1.** şiddetli/tırmalayıcı/gürültülü ses çıkarmak. *The gears of the old car ~ed and grated.* **2.** (gürültü ile/şiddetle)çarp(ış)mak, vur(uş)mak. *Mother ~ed 2 pans together to wake us up.* **3.** uyuşamamak, anlaşamamak, ihtilâfa düşmek. *Our points of view about what is right and wrong always ~.* **4.** (renkler) birbirine uymamak, göze batmak, sırıtmak. *Those colors she's wearing ~. Your shirt ~es with your tie.* **5.** *gen.* **~ with** :çatışmak, vuruşmak, (yarışma için) karşılaşmak. *The armies ~ed near the border. F.B. will ~ with G.S next week. Her wedding ~ed with my examination so I couldn't go.* **6.** şiddetli ses/gürültü çıkarmak. *The tower bell ~ed its mournful note.* **7.** (çarpışmadan çıkan) şiddetli gürültü, patırtı, gümbürtü, tarakka. *the ~ of weapons.* **8.** anlaşmazlık, uyuşmazlık, ahenksizlik, ihtilâf,çatışma.*~ of interests.* **9.** vuruşma, çarpışma, toslama, muharebe, arbede, kapışma, kargaşalık. *a border ~ between the two armies started the war.* ***e.a.*-** *1. clang, crash, clank, 2. collide, 3. conflict, disagree, 4. mismatch, 8. conflict, disagreement, incompatibility, dispute, discord, struggle, strife, 9. fight, battle, skirmish, collision.* ***k.a.*-** *3. agree, harmonize, 4. match, 8. agreement, cooperation, harmony, accord.*

clasher, *is.* çarpışan,çatışan, vuruşan, anlaşamayan.

clashingly, *zf.*çarpışarak, çatışarak, vuruşarak, anlaşamayarak, uyuşamaksızın.

clasmatocyte, *is.* **1.** iri yutargöze. **2. clasmatocytic** : iri yutargözesel. ***e.a.*-** *1. histiocyte, macrophage.*

clasp, *is.&gl.f.* **clasped** (eski: **claspt**), **clasping 1.** kopça, toka, kanca. *a ~ on a necklace. The ~ on his belt had broken, so he had to hold his trousers up.* **2.** (el) sıkma, kucaklama, **3.** kenet, kavrama, **4.** askerî nişan veya madalya üzerinde bunun kazanıldığı harekâtı belirten küçük madenî levha, **5.** kopçalamak, tokalamak, tokasını/kancasını takmak, bağlamak, **6.** toka/kopça/kanca koymak, **7.** (sımsıkı) tutmak, kavramak, yakalamak. *to ~ s.o.'s hand. He ~ed the money in his hand.* **8.** kucaklamak, sarılmak, sıkmak. *She ~ed her child to her breast. They were ~ed in each other's arms.* ***e.a.*-** *1. brooch, pin, clip, hook, catch, 2. hug. grasp, embrace, 3. cluster, 5. clip, hook, catch, 7. seize, grasp, 8. hug, embrace.*

clasper, *is.* kopçalayan, tokalayan, çengelleyen, toka vb. takan, sımsıkı tutan/kavrayan, kucaklayan, sarılan.

clasp knife, *is.* sustalı çakı.

class, *is.&f.* **1.** sınıf. *~ differences can divide a nation. Our ~ will graduate next year. A first ~ hotel.* **~-book** : (a) defter, (b) sınıf albümü. **~-list(s)** : (a) sınıf öğrencileri listesi, (b) üniversitede derecelere göre sınav sonuçları listesi, **2.** zümre, tabaka, kast. **lower ~** : avam tabakası. **middle ~** : orta tabaka. **upper ~** : eşraf, yüksek tabaka. **working ~** :çalışan zümre, işçi sınıfı. **the governing/ruling ~** : yöneten sınıf/zümre, hâkim zümre. *Are the ruling ~es the enemies of the people?* **3.** tür, cins, nevi,çeşit. *I don't know whether this animal belongs in the fish or reptile ~?* **4.** grup, takım, bölük, bölüm, **5.** ders, kurs, ders saati/süresi. **evening ~(es)** : gece okulu/kursu. *The French ~. What time does the next ~ begin?*

take/give a ~ : ders vermek. **to attend a ~** : derse devam etmek, derste bulunmak, **6.** (tren, uçak vb.) mevki. *First ~ (ticket) to London, please.* **7.** toplumsal mevki, **8.** *argo* zarafet, kibarlık, üstünlük, mükemmellik. **I like the look of that girl, she's got real ~** : O kız çok hoşuma gidiyor, cidden kibar bir görünüşü var. **high ~** : birinci sınıf, mükemmel. **no ~** : adî, bayağı, pespaye. **He's got ~!** *hkr.* Mükemmeldir! Eşi yoktur! **9.** bir okuldan/üniversiteden belirli bir yılda mezun olanlar. *We were both members of the ~ of 1948. He got his degree from ITU, ~ of '63.* **10.** *Brit.* (üniversite sınavlarında alınan) derece, not. *What ~ (of degree) did you get : first, second or third?* **11.** *As.* kur'a. **The ~ of 1951** : 51 kur'ası, **12. the ~es** : (toplumda) yüksek tabaka, seçkin/zengin zümre/sınıf, **13.** sınıflandırmak, tasnif etmek, sınıflara bölmek/ayırmak, gruplandırmak, **14.** bir sınıfa/zümreye mensup olmak/girmek. *Those who ~ as believers.* **15. in a ~ by itself (or oneself)** : eşsiz, eşi yok, bir tane. **As a cook she was in a ~ by herself** : Aşçılıkta eşsizdi. *This article stands in a ~ by itself.* **16. ~able** : sınıflandırılabilir, **17. ~er** : sınıflandıran, tasnif eden. ***e.a.***- *2. category, cast, 3. type, kind, genre, sort, 4. group, division, order, 5. course, lesson, 7. elegance, 13. classify.*

class action (suit), *is. huk.* toplu dava : ortak şikâyeti olan bütün halk adına bir/birkaç kişinin tek bir kimse/kurum aleyhine açtıkları dâvâ.

class conflict, *is. sos.* sınıf çatışması.

class consciousness, *is. sos.* sınıf bilinci : mensup olunan toplumsal sınıfın özellik, kimlik ve isteklerinin kavranması ile durumlarının iyileşmesine yönelik dayanışma duygusu.

class day, *is. ABD* mezuniyet (kutlama) günü.

class differences, *is. sos.* sınıf ayırımları : toplumsal sınıfları birbirinden ayıran gelir, servet, düşünüş, eğitim, yaşama biçimi vb. arasındaki farklar.

class structure, *is. sos.* sınıfsal yapı.

class struggle, *is. sos.* sınıf kavgası : savaş hâline dönüşmüş sınıf çatışması.

classic, *sf.&is.* **1.** birinci, en üstün, mükemmel, kusursuz. *a ~ piece of work.* **2.** örnek (olacak nitelikte). *a ~ method.* **3.** (edebiyat/sanat) eski Yunan ve Roma Çağlarına ait, **4.** eski Yunan ve Roma sanatını örnek alan veya taklit eden, **5.** belirli sanat/bilim kurallarına uygun. *a ~ example of mid-Victorian architecture.* **6.** ana, temel, **7.** devamlı/kalımlı üslûp ve nitelikte. *a ~ design.* **8.** edebî/tarihî değeri olan. *the ~ haunts of famous writers.* **9.** ananevî veya tipik. *a ~ comedy routine.* **10.** eksiksiz, kusursuz, kesin, tam, **11.** klâsik eser, klâsik eser vermiş olan yazar, **12. the ~s** : klâsikler : eski Yunan ve Roma Çağındaki edebî eserler, **13.** örnek/standart sanat eseri, bu eseri yaratan sanatçı, **14.** kendi alanında kusursuz örnek olacak nitelikte yapıt, **15.** unutulmamaya/örnek alınmaya değer şey. *His reply was a ~.* **16.** *esk. bk.:* **classicist**. (1-5, 8, 10 için **classical** *d.d.*).

classical, *sf.* **1.** eski Yunan/Roma Çağı(na ait). *the ~ period.* **2.** *b.h.* M.Ö. V. ve VI. yy. Yunan heykeltraşlık ve mimarîsine ait, **3.** *mim.* eski Yunan ve Roma mimarisi tarzında, **4.** eski klâsikler üzerinde bilgili. *a ~ scholar.* **5.** klâsik, örnek, mükemmel, kusursuz. *~ simplicity.* **6.** alışılmış/yerleşmiş zevk, davranış, tutum ve düşüncelere uygun : sade, muntazam ve ölçülü, **7.** *müz.* halk ve caz müziğinden farklı olarak üzerinde çok çalışılmış, sanatkârane, derin duyguları dile getiren senfoni, opera, sonat, konçerto gibi eserlere özgü, **8.** teknik konular dışında kalan genel bilim, ümanite vb. gibi konularla ilgili, **9.** (belirli bilim dalında) yeni ve deneme evresinde olmayıp doğruluğu, kesinliği bütün yetkililerce onaylanmış, standart ve güvenilir. *~ physics.* **10. ~ economics** : klâsik ekonomi : *Adam Smith, Jeremy Bentham, Thomas Malthus* ve *David Ricardo* tarafından geliştirilen ve hükûmetin asgarî müdahalesi ile serbest teşebbüs ve serbest ticareti esas alan, iş gücünü refahın temeli sayan doktrin, **11. ~ mechanics** : klâsik mekanik, klâsik işley bilimi : Newton'un hareket yasalarına dayanan ve Planck sabitinin ihmal edilebileceği büyük sistemlere uygulanabilen işley bilimi. *bk.:* **quantum mechanics**. **12. ~ity = ~ness** : klâsiklik, **13. ~ly** : klâsik olarak.

classicise, *f. Brit. bk.:* **classicize.**

classicism = classicalism, *is.* **1.** klâsiklik : klâsik edebiyat ve sanat ilkeleri, **2.** bu ilkelere bağlılık, **3.** (edebiyat ve sanatta) klâsik üslûp veya bu üslûba bağlı kalma, **4.** klâsik okul sistemi/öğretim.

classicist = classicalist, *is.* **1.** klâsikçi, klâsiklerin incelenmesini/öğretilmesini savunan kimse, **2.** (edebiyat ve sanatta) klâsik üslûp ve sanat tarzına bağlı/taraftar kimse, **3.** klâsik sanat/edebiyat bilgini, **4.** **~ic** : klâsik+, klâsiklerin etkisi altında kalmış. *~ic drama/architecture.*

classicize, *f.* **-cized. -cizing 1.** klâsikleştirmek, klâsik hâle getirmek, **2.** klâsik üslûba/tarza uymak.

classifiable, *sf.* sınıflandırılabilir, tasnif edilebilir.

classification, *is.* **1.** sınıflandırma, tasnif (etme), bölümleme, sıralama, **2.** sınıf, grup, bölüm, **3.** *biy.* bitkileri ve hayvanları sınıflara ayırma, **4.** *As.* haber ve belgeleri gizlilik derecesine göre ayırma, gizlilik derecesini belirleme. *bk.:* **restricted, confidential, secret, top secret, 5.** (kütüphanecilikte) kitapların konu veya yazarlarına göre sıralanması, **6.** *kim.* bölümleme : aralarında dizgesel bağıntılar olan öğe, özdek, aygıt vb. nesneleri amaca göre kümelere ayırma ya da uygun kümelerde birleştirme, **7.** **~al** : sınıflandırma+, tasnif+, **8.** **classificatory** : sınıflandırıcı, sınıflandırmaya yarayan, sınıflandırma ile ilgili.

classified, *sf.* **1.** sınıflandırılmış, tasnifli, sistematik, **2.** *As.* gizli, mahrem, **3.** (gazetecilikte) dizi ilân. **the ~ section of a newspaper** : gazetenin dizi ilân bölümü, **4.** **~ ad = ~ advertisement = want ad** : küçük ilân (bazan sadece **classified** denir).

classifier, *is.* **1.** sınıflandıran, tasnif eden, musannif, **2.** *kim.* çeşitli özellikli katı maddeleri birbirinden ayıran cihaz.

classify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** sınıflandırmak, tasnif etmek, bölümlemek, sıralamak, **2.** *As.* (a) evraka gizlilik derecesi tahsis etmek, (b) gizli evrakın ancak yetkililere tahsisini sağlamak, (c) gizli evrak ve belgelerin yetkililerden başkasının eline geçmesini önlemek. ***e.a.****- 1. group, order, categorize, sort, assort.*

classily, *zf. argo* kibarca, nazikâne, modaya uygun şekilde.

classiness, *is. argo* kibarlık, nezaket, şıklık, modaya uygunluk.

classis, *is., ç.* **classes** (bazı reform kiliselerinde): **1.** yönetici papazlar grubu, **2.** bunların yönettiği kiliseler.

classless, *sf.* **1.** sınıfsız, ayırımsız, toplumsal ve ekonomik sınıf ayırımı yapmayan topluma mensup, **2.** hiçbir toplumsal sınıfa girmeyen (kimse).

classmate, *is.* sınıf arkadaşı.

class meaning, *is. gr.* toplu anlam : dil bilgisi bakımından aynı sınıfa giren kelimelerin ortak anlamları : çoğulluk, tekillik vb. gibi.

class number, *is.* (kütüphanecilikte) tasnif numarası : kitabın raftaki yerini belirten numara.

classroom, *is.* derslik, dershane. **~ administration** : sınıf yönetimi. **~ atmosphere** : sınıf ortamı. **~ film** : okul filmi. **~ library** : sınıf kitaplığı. **~ tests** : sınıf içi testleri.

class struggle, *is.* sınıf mücadelesi : Marksist düşünceye göre kapitalistlerle işçiler arasında politik ve ekonomik güç kazanmak için sürdürülen mücadele.

classwork, *is.* **1.** sınıf ödevi : öğrencilerin sınıfta yaptıkları yazılı/sözlü ödev. **2.** sınıf çalışması : sınıfta öğretmen ve öğrencilerin beraber yaptıkları çalışma.

classy, *sf.* **classier, classiest** *argo* zarif, kibar, harikulâde, şık, modaya uygun.

clastic, *sf. jeol.* kırılır, parçalanır, parçalı, parçalardan oluşmuş (kaya). ***e.a.****- fragmental.*

clathrate, *sf. biy.* pencere kafesine benzer, pencere kafesi biçiminde.

clatter, *is.&f.* **1.** takırda(t)mak, çatırda(t)mak, tak tak/pat pat ses çıkarmak, patırtı etmek. *The shutters ~ed in the wind.* **2.** patır patır/paldır küldür (ses çıkararak) gitmek, pat diye atmak, birbirine vurmak. *The metal dish ~ed down the stone stairs. The iron-wheeled cart ~ed down the street. The maid ~ed the pots and pans in the sink.* **~ downstairs** : merdivenleri paldır küldür inmek. **come ~ing down** : pat diye düşmek, **3.** yüksek sesle/hızlı hızlı konuşmak, gevezelik etmek, **4.** patırtı, takırtı, çatırtı. *The stagecoach made a terrible ~ on the wooden bridge.* **5.** gürültü, şamata, velvele, gümbürtü. *~ came from the kitchen where pans were being washed.* **6.** gevezelik, boşboğazlık, dedikodu, boş lâf, kuru gürültü, **7.** **~er** : patırtı/gürültü yapan, **8.** **~ingly** : patırtı/gürültü yaparak. ***e.a.***- *1. clash, clack, rattle, bang, clump, clang, clank, clink, 3. chatter, 4. clack, clank, rattling, 5. din, racket, clamor, tumult, 6. gossip.*

clattery, *sf.* patırtılı, gürültülü.

claudication, *is.* topallama.

clausal, *sf.* önerme+, önermeli, önerme şeklinde.

clause, *is.* **1.** *gr.* önerme, küçük cümle, cümlecik. **main ~** : temel önerme. **relative ~** : bağlaçlı yan cümle. **subordinate ~** : yan cümle, bağımlı cümle, **2.** (yasa, sözleşme, anlaşma vb. de) madde, bent, fıkra, koşul, şart, hüküm.

claustral, *sf.* **1.** manastır gibi, manastıra ait, manastır+, **2.** münzevi, tariki dünya, inzivaya çekilmiş. ***e.a.***- *cloistral, cloisterlike.*

claustrophobia, *is. psikol.* kapalı yer yılgısı : kapalı/dar yerlerden korkma hastalığı, klostrofobi. **claustrophobe** : kapalı yer yılgını : kapalı/dar yerlerden korkan kimse. **claustrophobic** : kapalı yer yılgını.

clavate, *sf.* çomaksı, çomak gibi, ucu/başı kalın. **~ly** : uca doğru kalınlaşarak.

clave, *f. esk. bk.:* **cleave** (pt).

clavecin, *is.* klâvsen. ***e.a.***- *harpsichord.*

clavichord, *is.* ilkel piyano. **~ist** : piyanist.

clavicle, *is. anat. zool.* köprücük kemiği.

clavicorn, *is.&sf.* **1.** çomak duyargalı (böcek) : çomak biçiminde duyargası olan (*Clavicornia* sınıfı böcekler gibi), **2.** çomak duyargalılar sınıfına mensup/ait.

clavicula, *is., ç.* **claviculae** *bk.:* **clavicle.**

clavicular, *sf.* köprücük kemiği+.

claviculate, *sf.* köprücük kemikli.

clavier, *is. müz.* **1.** klâvye, müzik aletinin tuşlar dizisi, **2.** klâvyeli müzik aleti, **3.** **~ist** : piyanist.

claviform, *sf.* çomak biçiminde, çomağa benzer. ***e.a.***- *club-shaped, clavate.*

claw, *is.&f.* **1.** pençe, **2.** hayvan pençesindeki kıvrık tırnak, **3.** böceklerin ayaklarındaki kıskaç gibi kısım, **4.** eklem bacaklıların bacaklarının kıskaçlı ucu. *lobster ~s.* **5.** pençeye/kıvrık hayvan tırnağına benzeyen şey : çengel, çekicin çivi söken tarafı vb., **6.** tırmalamak, cırmalamak, tırnaklamak, tırnakla yırtmak. **The kitten ~ed my sweater to shreds** : Kedi yavrusu süveterimi tırnaklayıp lime lime etti. **7.** eş(ele)mek, tırnakla kazmak. *to ~ a hole in the earth.* **8.** pençe atmak. *The cat ~ed and hissed in fear.* **~-back** : verilen parayı vergi şeklinde geri alma, **9.** *İsk.* kaşımak, **10.** **~ off** : (gemi) volta ederek karadan kurtulmak, **11.** **~er** : tırnaklayan, tırmalayan, pençe atan, **12.** **~less** : pençesiz, **13.** **~ hammer** : çatal çekiç, çivi çekme çekici, (b) *k.d.* (çengelli) askı, elbise askısı, **14.** **~ hatchet** : keser (çivi sökecek kısmı olan). ***e.a.***- *6. scratch, tear, 7. dig, 9. scratch.*

clay, *is.&gl.f.* **1.** kil, balçık. **potter's ~** : çömlek kili/çamuru, **2.** çamur, toprak, **3.** (insanın yaratıldığı madde anlamında) toprak, **4.** insan vücudu, (ruhtan ayrı madde olarak düşünülen) beden, **5.** balçıkla sıvamak, toprak/kil/çamur ile karıştırmak/doldurmak/kaplamak, çamurlatmak, **6.** **~ey** = **~ish** = **~like** : killi, balçıklı, çamurlu, kil gibi, kil+, kille/balçıkla örtülü, **7.** **~iness** : kile benzerlik, kil/çamur gibi oluş. ***e.a.***- *1-3. earth, mud, 4. body, flesh.*

claymore, *is.* **1.** kılıç, iki ağızlı İskoç kılıcı (XVI. yy.), **2.** sepet saplı İskoç palası, **3.** **~ mine** *ask.* elektronik mayın.

claypan, *is. Avust.* su birikintisi, (yağmur sularının biriktiği) çukur.

clay pigeon, *is.* **1.** kil nişangâh : nişan talimi için havaya fırlatılan kilden yapılmış disk, **2.** *argo* başkalarının istismar edebileceği durumda olan kimse.

clay stone, *is. esk.* **1.** dağılmış/parçalanmış/ufalanmış volkanik kaya, **2.** *bk.:* **argillite.**

claytonia, *is. bot.* semizotugillerden pembe beyaz çiçek açan birkaç çeşit ot.

clean, *sf.&zf.&f.* **1.** temiz, lekesiz, pak. *a ~ plate.* **a ~ piece of paper** : temiz (yazılmamış) kâğıt. **a ~ record** : lekesiz sicil. **to make sth. ~** : bir şeyi temizlemek. **to keep sth. ~** : bir şeyi temiz tutmak, **2.** arı, saf, **3.** *fiz.* ışınetkin saçıntı bırakmayan (atom silâhı), (b) ışınetkin/radyoaktif olmayan, tehlikesiz, **4.** kusursuz. *a ~ diamond.* **as ~ as a new pin** : tertemiz, pırıl pırıl. **5.** halis, **6.** *basım* hatasız, yanlışsız, pek az düzeltme/tashih gerektiren. *a ~ piece of work. a ~ copy of the report.* **7.** engelsiz, arızasız, seyrüsefere müsait. *a ~ harbor.* **8.** temiz ahlâklı. **have ~ hands** : namuslu olmak, rüşvete el sürmemiş olmak, **9.** düzgün, pürüzsüz. *a ~ cut with a razor.*

10. masum, temiz ahlâklı, erdemli, faziletli. *He leads a ~ life.* **11.** mikropsuz, hastalıksız. *Cats are considered ~ animals.* **~ bill of health** : sağlık/sağlam raporu (hastalık olmadığını belirten rapor), **12.** dürüst, mert, kurallara/yasalara riayet eden. *a ~ fighter.* **13.** (din bakımından) (a) helâl, yenilebilir. *We must only eat meat from ~ animals.* (b) günahsız, temiz yürekli, fesatlık bilmeyen. *All who are ~ may enter God's house.* **14.** mevzun, biçimli, mütenasip, ölçüleri muntazam. *She has a ~ profile.* **15.** sade, zarif. *a ~ literary style. The ~ lines of the minaret.* **16.** *argo* uyuşturucu madde kullanmayan, **17.** mükemmel, fevkalâde, usta, mahir. *a ~ throw. a ~ jump. a ~ serve in tennis. a ~ escape.* **18.** kolay, zorlukla karşılaşmayan. *The bank robbers made a ~ getaway.* **19.** kesin, tam. **make a ~ sweep** : tam temizlemek, (spor) bütün oyunları/yarışları kazanmak. *a ~ break with tradition.* **~ through** : tamamen, **20.** *argo* masum, suçsuz, kabahatsiz, **21.** nezih, kibar. *a ~ show for the whole family. a ~ joke.* **keep the conversation ~** : nezih/kibar konuşmak, **22.** *argo* (a) (gizlice) silâh taşımayan, silâhsız. *The police searched him, but he was ~.* (b) bomboş. *The ship returned home ~, no fish had been caught.* **23.** tertemiz, temiz/nezih/kibar bir şekilde. *to play the game ~.* **24.** büsbütün, tamamen, iyice, mükemmelen, baştan başa. *The sharp carving knife sliced ~ through the roast. The bullet went ~ through (his arm).* **25.** **come ~** *argo* ikrar/itiraf etmek, gerçeği söylemek, suçu kabullenmek. **Come ~!** İtiraf et! **26.** temizle(n)mek, arıtmak, pakla(n)mak, yıka(n)mak. *All surgical instruments must be ~ed after every use. Detergents ~ better than most soaps.* **27.** *argo* temize havale etmek, bütün paraları kazanmak/alıp gitmek. **The cards were marked, I got ~ed** : Kâğıtlar işaretli idi, bütün paraları ben kazandım. **28. ~ down** : baştan aşağı/tepeden tırnağa kadar temizlemek/yıkamak/fırçalamak. *I'm going to ~ down the car this afternoon as it's getting very dirty.* **29. ~ out** : (a) boşaltmak, boşaltıp temizlemek, (b) silip süpürmek, hepsini harcamak/tüketmek, altından girip üstünden çıkmak, dibine darı ekmek, meteliksiz bırakmak. **to be ~ed out** : meteliksiz kalmak. *The hotel bill ~ed me out.* **I'm ~ed out of food** : Yiyeceklerim tamamen tükendi. (c) *ABD-argo* sepetlemek, kovmak, zorla çıkarmak, (d) *ABD-k.d.* (kiracıyı) çıkarmak, tahliye etmek, (e) her şeyi çalıp götürmek, soyup soğana çevirmek. *The thieves ~ed out the store/the house.* **30. ~ sweep** : (a) kökten değiş(tir)me, temizleme, silip süpürme. *We want to make a ~ sweep of all the old ideas and start again.* (b) kesin zafer. *Our party made a ~ sweep of all places at the last election.* **31. ~ up** : (a) (baştan aşağı) temizlemek, paklamak, yıkamak. *She had to ~ up after the children's visit.* (b) (kötü yerleri) kapatmak, faaliyetine son vermek. *They ~ed up the local bars.* (c) bitirmek. *to ~ up yesterday's chores.* (d) *ABD- k.d.* çok para kazanmak, vurgunu vurmak. *They ~ed up in stock market. He ~ed up a fortune playing cards.* (e) nizama/intizama sokmak, asayişi sağlamak. *The new mayor ~ed up the city. The new government has promised to ~ up the town by getting rid of all the criminals.* **32. get ~ away** : iz bırakmadan kaçmak/kaybolmak, sırra kadem basmak, **33. give sth. a good ~ (up)** : iyice temizlemek. *She gives the room a good ~ every day.* **34. make a ~ breast of it** : her şeyi itiraf etmek, içini dökmek, bütün kabahatlerini/günahlarını açıklamak, **35. show a ~ pair of heel** : koşarak uzaklaşmak, tabanları yağlamak, **36. wipe sth. ~** : silip süpürmek. ***e.a.-*** *1. unsoiled, unstained, neat, immaculate, 4. unblemished, flawless, 5. pure, unadulterated, 6. legible, 10. chaste, virtuous, upright, honorable, 12. fair, 14. shapely, trim, 15. simple, 17. adroit, 19. complete, thorough, unqualified, 20. innocent, 23. cleanly, 24. wholly, completely, entirely, thoroughly, 26. cleanse, scour, scrub, sweep, brush, wipe, mop, dust, wash, purify, clear, decontaminate, purge, rinse, sterilize.* ***k.a.-*** *1. dirty, 3. (b) contaminated, 26. soil, dirty, pollute, contaminate.*

cleanable, *sf.* temizlenebilir, arıtılabilir, paklanabilir.

clean and jerk, *is.* ağırlığı önce omuz hizasına yükseltip birdenbire silkinerek yukarı kaldırma.

clean-built, *sf.* itinalı, mutena, temiz yapılmış/işlenmiş

clean-cut, *sf.* **1.** düzgün/muntazam kesilmiş, yontulmuş, hatları düzgün, temiz, efendi. *a ~ young boy.* **2.** kesin, açık seçik, şüpheye yer bırakmayan, yanıltmaz. *a ~ explanation that was quickly understood.* **3.** biçimli, düzgün, muntazam. *a ~ hair style.*

clean energy, *is.* temiz erke : elektrik, atom erkesi gibi havayı/çevreyi kirletmeden üretilen erke.

cleaner, *is.* **1.** temizleyici (kimse/şey). **window ~** : cam silici. **vacuum ~** : elektrik süpürgesi, **2.** temizlik malzemesi/müstahzaratı, **3.** kuru temizleyici, **4. ~s** : kuru temizleme müessesesi, **5. take s.o. to the ~s** : bir kimseyi parasından/malından mahrum etmek, soyup soğana çevirmek, varını yoğunu (elinden) almak.

clean-handed, *sf.* masum, suçsuz, günahsız, bîgünah. ***e.a.****- innocent, guiltless.*

cleaning lady/woman, *is.* temizlikçi kadın.

clean-limbed, *sf.* eli ayağı düzgün, boylu boslu, mütenasip. *a ~ athlete.*

cleanly, *zf.&sf.* **-lier, -liest 1.** (yaratılıştan) temiz, temizliğe/temiz tutmaya meraklı, temizliğe dikkat eden/önem veren. *The cat is by nature a ~ animal.* **2.** *esk.* temizleyen, temiz tutan, **3.** temiz bir şekilde, temizce, temiz temiz, **4. cleanliness** : temizlik, temizliğe titiz/meraklı oluş.

cleanse, *f.* **cleansed, cleansing 1.** temizle(n)mek, arıtmak, arınmak, pakla(n)mak, (yara vb.) silmek/temizlemek. *The nurse ~d the wound before stiching it.* **2.** (pisliğini/kirini) atmak, silmek, arılamak, tenzih etmek. *to ~ the sin from the soul. My God, ~ me from my wickedness.* **3. cleansable** : temizlenebilir, paklanabilir, arıtılabilir. ***e.a.****-1. clean, wash, scour, scrub, sweep.* ***k.a.****- soil, smear, stain, sully, besmirch, pollute.*

cleanser, *is.* **1.** temizleyici (madde), temizleme tozu/sıvısı, (özellikle porselen temizliğinde kullanılan) sabun, sıvı/toz sabun, **2.** temizlikçi, temizleyici (şahıs).

clean-shaven, *sf.* tertemiz traş olmuş, sakalını ve bıyığını traş etmiş. *He used to wear a beard, but now he is ~.*

cleansing, *is.&sf.* **1.** temizleyici, **2.** temizlik, özellikle manevî/ahlâkî temizlik, arılık, saflık, **3. ~ department** : temizlik işleri müdürlüğü, tanzifat dairesi, **4. ~ tissue** : kâğıt mendil, makyaj mendili.

cleanup, *is.* **1.** temizleme (işi, yöntemi). **I'm going to have a good ~ today** : Bugün esaslı bir temizlik yapacağım. **2.** *argo* vurgun, çok büyük kâr.

clear^1, *sf.* **1.** aydınlık, açık, bulutsuz, güneşli. *a ~ day. a ~ sky. Sunday was such a ~ day you could see for kilometers.* **2.** parlak, pırıl pırıl parlayan. *a ~ flame. ~ eyes.* **3.** saydam, şeffaf, berrak. *Water is a ~ liquid.* **4.** saf, temiz, parlak. *a ~ yellow.* **as ~ as mud** : bulanık, kirli, çamur gibi, **5.** duru, pürüzsüz, kusursuz. *a ~ complexion.* **6.** belirgin, keskin, vazıh. *a ~ outline.* **7.** berrak, pürüzsüz, net. *a ~ voice/sound.* **a ~ profit** : net kâr, **8.** açık, sarih, vâzıh, bedihî. *~, concise answers.* **to make one's meaning (= oneself) ~** : maksadını açıklamak, sözlerini tasrih etmek. **to make ~** : açıklamak, tavzih etmek. **I wish to make it ~ that** : Şurasını açıklamak isterim ki... **a ~ thinker** : açık fikirli. **to be ~ about sth.** : bir şeyi iyice anla(t)mak. **Are you quite ~ about that** : (a) Bunu iyice anladın(ız) mı? (b) Bundan tamamıyla emin misin(iz)? **send a message in ~** : açık (şifresiz) bir haber göndermek, **9.** anlaşılabilen, anlaşılması kolay, kolayca açıklanabilen. *The ultimate causes of war may never be ~.* **10.** besbelli, apaçık, âşikâr, bedihî, düpedüz. *a ~ case of misbehavior/murder.* **11.** şüphe ve tereddütten azade, şüphe götürmez, emin. *a ~ explanation.* **12.** müdrik, iyi anlayan/kavrayan. *a ~ mind.* **13.** masum, temiz, kabahatsiz, suçsuz, günahsız, müsterih, -den azade. **a ~ conscience** : müsterih bir vicdan. **My conscience is ~** : Vicdanen müsterihim. **~ of guilt** : suçsuz, suçtan azade, **14.** sakin, asude, **15.** engelsiz, serbest, açık (arazi), -den temizlenmiş. *a ~ view/road. The road is ~ of snow now.* **16.** (tehlike vb. den) uzak, açıkta. *We're ~ of danger now.* **keep ~** : uzak durmak. **Keep ~ of him as far as possible** : Mümkün mertebe ondan uzak dur. **to be/get ~ of sth.** : (bir şeyden) kurtulmak, sıyrılmak, yakayı sıyırmak. *The town was ~ of the enemy.* **to get ~ of debt** : borçtan kurtulmak. **The coast is ~** : Tehlike yok/ortalık sütliman. **All ~!** *As.* Tehlike kalmadı (alarm bitti). **sound the "all ~."** : tehlike geçti/alarm bitti işareti vermek. **to stand ~** : uzak (açıkta) durmak, sokulmamak. **The moment the train was ~ of the station** : Tren istasyondan ayrılır ayrılmaz. **17.** düzgün, dalsız budaksız, dümdüz, (kütük, ağaç gövdesi vb.). *The trunk was ~ for 6 meters above the ground.* **18.** boş, yüksüz, hamulesiz, **19.** kesin, salt, mutlak, kat'î. **a ~ victory** : kesin bir zafer. **~ majority** :

salt çoğunluk, **20.** takıntısız, muaf, borçsuz, yükümsüz. ~ **estate** : borçsuz/ipoteksiz gayrimenkul. *Municipal bonds return as much as 10 percent, ~ of taxes.* **21.** safi, net. *a ~ $1,000 after taxes.* **22.** ~ **about** : (a) emin, güven(il)ir, kararlı, azimli. *She seems quite ~ about her plans.* (b) kani, inanmış, kanaat getirmiş. **to be ~ about sth.** : bir şeye kesinlikle inanmak, kanaat getirmek. ***e.a.-*** *1. fair, cloudless, sunny, 2. bright, shining, 3. transparent, pellucid, translucent, limpid, 8. intelligible, comprehensible, lucid, plain, 10. distinct, evident, plain, obvious, manifest, apparent, 11. positive, definite, assured, 14. serene, calm, untroubled, 15. unimpeded, unobstructed, open, 16. unhampered, unencumbered, 19. absolute, 22. confident, certain.* ***k.a.-*** *1. cloudy, dark, 8&10. obscure, 11&22. uncertain*

clear^2, *zf.* **1.** açıkça, aşikâr olarak, sarahatle, açık/vazıh bir şekilde. *speak loud and ~. It was too dark to see ~.* **He is ~ wrong** : Açıkça/aşikâr olarak yanılıyor. **2.** tamamıyla, tamamen, kâmilen, büsbütün, tâ, sonuna kadar. **It sank ~ to the bottom** : Tâ dibe battı. **to go ~ off the road** : yoldan tamamıyla uzaklaşmak. *e.a.-1. clearly, 2. completely, entirely, all the way*

clear^3, *f.* **1.** (hava) aç(ıl)mak, berraklaşmak, durul(aş)mak, duru/berrak hâle gelmek/getirmek. *After the storm the sky ~ed. This soap should help ~ your skin.* **2.** açıkla(n)mak, açıklığa//vuzuha/sarahate kavuş(tur)mak, tavzih/tasrih etmek, tevazzuh etmek, şüpheden azade kılmak, belirsizlikten/müphemlikten kurtarmak. ~ **the air** : (a) durumu açıklamak, her şeyi açıklayarak ortalığı yatıştırmak, gerginliği gidermek, işleri düzeltmek. *His detailed explanation ~ed the air and everybody was satisfied.* (b) havayı temizlemek, **3.** boşaltmak, tahliye etmek, (halkı) uzaklaştırmak/dışarı çıkarmak. *to ~ a courtroom of photographers. The police ~ed the people from the palace gates.* **4.** yol açmak, kürümek, engelleri kaldırmak/aşmak, ayıklamak. *Whose job is to ~ snow from the road?* ~ **the way** : yol açmak, engelleri kaldırmak, **5.** temizle(n)mek, öksürerek boğazı temizlemek (balgam vb. çıkarmak), **6.** temize çıkarmak, ibra etmek, zan veya şüpheden kurtarmak. *The judge ~ed the prisoner of any crime and set him free.* ~ **one's conscience** : vicdan huzuruna kavuşmak, vicdanı müsterih olmak, içi rahat etmek, **7.** aşmak, (engele takılmadan) geçmek, selâmete çıkmak, tehlikeyi atlatmak. *The ship ~ed the reef. The horse easily ~ed every fence.* ~ **an obstacle** : dokunmadan engelden aşmak, **8.** açık(ta) durmak, uzaklaşmak, uzak durmak, **9.** (çek, ticarî evrak vb.) tahsil etmek, değiştirmek, hesabını kapatmak/temizlemek, borcunu ödemek/tasfiye etmek. *It takes 3 days to ~ a cheque. I like to ~ my debts as quickly as possible as I don't like owing people money.* **10.** (mektup, telefon konuşması vb.) işleme tâbi tutmak, (mahalline) yollamak, elden geçirmek. *The dispatcher ~s hundreds of items each day.* **11.** net kâr sağlamak, safi kazancı ...olmak. *He ~ed $900 in a transaction. He ~s $30,000 a year easily.* **12.** (a) gerekli işlemleri yaparak (gemiyi veya yükünü) serbest bırakmak. ~ **a ship** : gemiyi boşaltmak; geminin bütün masraflarını vererek hareket iznini almak. ~ **in/out** : gemi limana girerken/çıkarken gümrük vb. resmî formaliteleri tamamlamak, limana giriş/çıkış izni almak. (b) (gümrük) işlemini tamamlamak. *The car ~ed customs and was soon across the border.* **13.** onayla(t)mak, onayını/müsaadesini almak, izin vermek/almak. *You must ~ your plan with headquarters. The plans for a new road have been ~ed by the local council.* **14.** *As.* gizli evrakı görmesine izin vermek, **15.** anlaşılmak, **16.** (uçak vb.) giriş/çıkış/hareket izni vermek/almak. *The plane took off as soon as it was ~ed.* **17.** (mal, eşya) hepsi satılmak, satılıp bitmek. *Wheat ~ed rapidly.* **18.** denetleme/onaylama/teftiş/tahkik yetkisi vermek, **19.** ~ **away/off** : (a) kaçmak, tüymek, sıvışmak. *We were warned to ~ off before the floods came.* (b) kaybolmak, dağılmak, yok olmak. *When the smoke ~ed away, we saw that the house was in ruins.* (c) ~ **away** : kaldırmak, temizlemek, derleyip toplamak. *I'll just ~ the plates away, then I'll have a rest.* **20.** ~ **out** : (a) boşaltmak, içindekileri çıkarmak, temizlemek. *~ out the closet.* (b) kaldırmak, alıp (başka yere) götürmek. *~ out your clothes from my closet.* (c) kaçmak, sıvışmak, (birdenbire/çabucak) uzaklaşmak, çekilip gitmek, defolmak. ~ **out!** Defol! Çek arabanı! (d) *k.d.* (zorla) dağıtmak, uzaklaştırmak. *The police ~ed out the pickets by forces.* **21.** ~ **the ground for** : -e yol açmak, zemin hazırlamak, **22.** ~ **the decks** : (a) gemiyi savaşa hazırlamak, (b) *k.d.*

işe hazırlanmak, *mec.* kolları sıvamak, başka işleri bırakıp belirli bir işe koyulmak. *Let's ~ the decks and start work; it has to be finished today, you know.* **23.** ~ **up** : (a) açıklamak, izah etmek, aydınlatmak, anlatmak, tavzih/tasrih etmek, çözmek, halletmek, (b) düzeltmek, intizama/nizama sokmak, derleyip toplamak, temizlemek, (c) (hava) açılmak, (hastalık) iyileşmek, düzelmek. ***e.a.***- *1. clarify, purify, refine, 6. exonerate, absolve, vindicate, 13. authorize, 17. sell out, 19. (a) leave, escape, (b) disappear, vanish, 20. (a) remove, (b) take away, (c) go away, 23. (a) explain, make clear, solve, (b) tidy up.*

clear^{3}, *is.* **1.** açıklık, açık/düz alan/saha, engelsiz arazi, **2. in the ~** : (a) berat etmiş, temize çıkmış, serbest, (b) selâmet, tehlikeden uzak. *The police have gone, so we're in the ~.* (c) borçsuz.

clearable, *sf.* açıklanabilir, tavzih edilebilir; boşaltılabilir; (yol vb.) açılabilir, engellerden temizlenebilir, temize çıkarılabilir, ibra edilebilir.

clear air turbulence, *is. hv.* açık hava çevrintisi : fırtınasız havada uçuşu etkileyen hava çalkantısı.

clearage, *is.* temizleme, arıtma, durultma, tasfiye.

clearance, *is.* **1.** *bk.:* **clearage**, **2.** açıklık, boşluk, aralık, **3.** *bk.:* **clearing**, **4.** ~ **sale** *d.d.* (mağazayı boşaltmak, bütün malları elden çıkarmak için) ucuz/tenzilâtlı satış, tasfiye satışı, **5.** (bankacılıkta) hesaplaşma, sayışma, takas, **6.** geminin limanı terk etme hakkı, **7.** ~ **papers** *d.d.* : (geminin) seyrüsefer belgesi/izni, **8.** *As.* gizli evrakları görme izni, **9.** gümrük müsaadesi, gümrük muayene belgesi, **10.** (uçak) uçuş izni.

clear-cut, *sf.&f.* **1.** düzgün, muntazam, biçimli, mevzun, keskin çizgili, **2.** kesin, kat'î, vazıh, açık. **The minister provided Parliament with ~ plans for future action** : Bakan meclise gelecekte yapılacak işler hakkında açık/kesin plânlar sundu. **3.** bütün ağaçları kesilmiş, **4.** bütün ağaçları kesmek, ağaçtan temizlemek. ***e.a.***- *1. crisp, 2. definite, distinct, evident.*

clearer, *is.* temizleyen, arıtan, engelleri kaldıran, açan, ayıklayan, boşaltan, tahliye eden.

clear-eyed, *sf.* **1.** parlak gözlü, gözleri pırıl pırıl parlayan, **2.** anlayışlı, keskin zekâlı, müdrik, mümeyyiz, gerçekçi, gerçeği iyi gören. ***e.a.***- *2. perceptive, discerning, realistic.*

clearheaded, *sf.* **1.** açık fikirli, makul, anlayışlı, kavrayışlı, uyanık, müteyakkız, **2.** ~**ly** : makul/anlayışlı bir şekilde, uyanık davranarak, **3.** ~**ness** : açık fikirlilik, anlayışlılık, uyanıklık. ***e.a.***- *1. sensible, rational, lucid, unconfused.*

clearing, *is.* **1.** temizleme, aydınlatma, açığa çıkarma, **2.** açıklık, (orman vb. de) açık alan, ağaçsız/fundasız arazi, meydan, **3.** sayışım, takas, kliring, aktarma, mal değişimi, bankalar arası (çek ve senet mübadelesi suretiyle) hesaplaşma, **4.** ~**s** : sayışım tutarı, **5.** ~ **house** : sayışım evi, takas/kliring odası.

clearly, *zf.* **1.** besbelli, (ap)açıkça, açık seçik, âşikâr olarak. *He spoke so ~ that I could hear every word.* **2.** kesinlikle, kuşkusuz, şüphesiz, muhakkak, şüphe yok ki. *That's ~ a mistake. ~ he's a very stupid person.* **3.** evet, hayhay. ***e.a.***-*1. plainly, definitely, distinctly, evidently, understandably, 2. decidedly.* ***NOT*** **: CLEARLY**, şüphe ve tereddüde yer kalmadan anlaşabilmeyi niteler : *expressed clearly.* **DEFINITELY**, açıkça, sarahatle, doğru ve vâzıh bir beyanı niteler : *definitely phrased.* **DISTINCTLY**, açık seçik, karanlık bir nokta bırakmadan, kapsamını tam belirleyen anlatımlar için kullanılır : *distinctly enunciated.* **EVIDENTLY** ise herkesin kolayca görüp anlayabileceği tarzda açık, şüphe ve soruya yer vermeyecek şekilde bedihî demektir : *evidently it was an error.*

clearness, *is.* (ap)açıklık, aydınlık, kesinlik, (bes)bellilik, bedahat, sarahat, vuzuh. ***e.a.***- *distinctness, plainness.*

clearsighted, *sf.* **1.** keskin/derin görüşlü, iyi gören, **2.** uzgören, uzgörür, ileriyi gören, zeki, anlayışlı, kavrayışlı, görüşleri isabetli, ferasetli, **3.** ~**ly** : uzgörürlükle, ileriyi görerek, anlayışla, isabetli bir görüşle, **4.** ~**ness** : uzgörürlük, keskin görüşlülük, ileriyi görebilme, anlayış, kavrayış, feraset. ***e.a.***- *2. discerning.*

clear-sky, *is.* bulutsuz gök, parlak sema/gökyüzü.

clearstarch, *f.* kolalamak, kolalayıp ütülemek. ~**er** : kolacı.

clearstory/clearstoried, *bk.:* **celestory/celestoried.**

clearwing = clearwing moth, *is.* saydam kanatlı (güve) *(Aegeriidae)* : bitkilere zarar veren birkaç tür güve.

cleat, *is.&gl.f.* **1.** takoz, mesnet takozu, **2.** *den.* koç boynuzu : halat bağlamaya yarayan boynuz biçiminde iki tarafa çıkıntılı demir veya ağaç, **3.** kama, kastanyola, **4.** kelepçe, **5.** (ayakkabı) ökçe/burun demiri, **6.** (kauçuktan yapılmış) çıkıntılı ayakkabı tabanı, **7.** çıkıntılı kauçuk tabanlı ayakkabı, **8. calk** *d.d.* at nalında kaymayı önleyen çıkıntı, **9.** takoz vurmak, **10.** *den.* halatı koç boynuzuna dolayarak sağlamca bağlamak.

cleavability, *is.* yarılabilme, bölünebilme, parçalanabilme. **cleavable**: yarılabilir, bölünebilir, parçalanabilir.

cleavage, *is.* **1.** yar(ıl)ma, böl(ün)me, parçala(n)ma, çatla(t)ma, **2.** *biy.* bölünüm : döllenmiş yumurtanın bölünerek oğulcuk/embriyon oluşturması, **3.** *jeol.* dilinim, segmantasyon : bazı kristal, kaya ve minerallerde belirli yönde yarılma eğilimi, **4.** *kim.* parçalanma, molekül veya bileşimin parçalanması, **5.** (kadınlarda) memeler arasındaki oluk (bilhassa dekolte elbiseden görünmesi), **6.** (fikir/inanış/menfaat) bölünme, ayrılma, çatışma, ihtilâf.

cleave^1, *gs.f.* **cleaved**, (*esk.* : **clave/clove**), **cleaved, cleaving 1.** ~ **to** : yapışmak, bağlı olmak. **My tongue ~d to the roof of my mouth** : Dilim damağıma yapıştı. **2.** ~ **to** : bağlı kalmak, sadık olmak, ayrılmamak. *to ~ to one's principles in spite of persecution.* **3. cleavingly** : bağlı/sadık kalarak. ***e.a.***- *1. stick, adhere, cling, 2. remain faithful.*

cleave^2, *f.* **cleft/cleaved/clove, cleft/cleaved /cloven, cleaving 1.** yar(ıl)mak, böl(ün)mek, parçala(n)mak, çatla(t)mak. *The axe ~d the piece of wood.* **2.** (keserek) yol açmak. *to ~ a path through the wilderness.* **3.** kesmek, biçmek. *to ~ a branch from a tree.* **4.** ~ **through** : (kesip yol açarak) ilerlemek, (arasından) geçmek. *to ~ through the water.* ***e.a.***- *1. split, 3. sever, cut off*

cleaver, *is.* **1.** yaran/parçalayan/kesen/biçen kimse, yarıcı, **2.** balta, satır, kasap satırı.

cleavers, *is., ç.* **cleavers** *bot.* yoğurt otu, çoban süzgeci *(Galium Aparine)* : kökboyasıgillerden yanlış olarak sütü kestiği sanılan, sapı kıvrık dikenli, beyaz salkım çiçekler açan bir bitki. **clivers** *ş.d.y.*

cleek, *is.* **1.** *İsk.* çengel, özellikle evin içinde elbise, kap kacak, erzak asmak için duvara çakılan çengel, **2.** demir topuzlu golf sopası.

clef, *is. müz.* anahtar. **bass** ~ : fa anahtarı. **treble** ~ : sol anahtarı.

cleft, *sf.&is.&f.* **1.** çatlak, yarık, ayrık, oluk, **2.** *vet. patol.* atın ayağındaki çatlak, **3.** çatlamış, yarılmış, **4.** (yaprak vb.) yarık, orta damara kadar dilimli, **5.** *bk.:* **cleave^2** *(geç.z.&sf.f.)*, **6.** ~ **palate** *tıp* yarık damak, **7.** **(caught) in a ~ stick** *k.d.* zor/müşkül/sıkışık durumda, iki ateş arasında. *With the unions on one side and the employers on the other, the government is in a ~ stick over its prices and incomes plan.* ***e.a.***- *1. split, fissure, crevice, crack, rift, chasm, crevasse, 3. cloven, split, divided.*

cleg = clegg, *is. Brit.* büyük at sineği. ***e.a.***- *horsefly, gadfly.*

cleistogamic = cleistogamous, *sf. bot.* gonca hâlinde kalan ve bu hâlde döllenen.

cleistogamy = clistogamy, *is. bot.* gonca kalma : bazı çiçeklerin gonca hâlinde kalıp bu hâlde döllenmesi (menekşe, hercai menekşesi vb. gibi).

clematis, *is. bot.* **1.** akasma, yaban asması, filbahar, filbahri *(Clematis virginiana)*, **2.** akasmaya benzer tırmanıcı bitkiler *(Atragene, Viorna).*

clemency, *is., ç.* **-cies 1.** merhamet, acıma, şefkat, **2.** hoşgörü, müsamaha, **3.** yumuşaklık, mülâyimlik, (hava) ılımanlık, mutedillik. ***e.a.***- *1. leniency, mercy, mercifulness, compassion, forgiveness, 2. mildness, temperateness.* ***k.a.***- *1. harshness.*

clement, *sf.* **1.** merhametli, şefkatli, rahim, **2.** hoşgörür, müsamahakâr, **3.** yumuşak huylu, mülâyim, **4.** (hava) ılıman, mutedil, mülâyim, **5. ~ly** : merhametle, şefkatle, müsamaha ile, mülâyimce.

clench, *is.&gl.f.* **1.** sıkma, kavrama, sımsıkı yakalama, **2.** mandal, kenet, sımsıkı yakalayan nesne, **3.** *bk.:* **clinch** (1-3, 8) **4.** (yumruk, diş vb.) sıkmak, sımsıkı kapamak, **5.** sımsıkı yakalamak, kavramak, **6. ~er** : kenetleyen, kavrayan, sımsıkı tutan şey. ***e.a.***- *4. close tightly, 5. grasp, grip.*

cleome, *is. bot.* sıcak ülke bitkileri : sıcak ülkelerde yetişen ve gösterişli çiçekler açan funda, ot vb.

clepe, *gl.f.* **cleped/clept** (veya **ycleped/yclept**), **cleping** *esk.* adlandırmak, çağırmak, tesmiye etmek.

clepsydra, *is., ç.* **-dras, -drae** su saati : akan su (veya cıva) miktarı ile zaman ölçme düzeni.

clept, *f. bk.:* **clepe** *(geç.z.).*

cleptomania(c), *is. bk.:* **kleptomania(c).**

clerestory = clearstory, *is., ç.* **-ries 1.** ışıklık, ışık katı : (bina, kilise vb. nin) pencereli üst kısmı, **2.** vagon çatısında hava/ışık için yapılan pencereli çıkıntı, **3. clerestoried** : ışık katlı, ışıklığı olan.

clergy, *is., ç.* **-gies** rahipler/papazlar sınıfı, ruhban.

clergylike, *sf.* rahip/papaz gibi, din adamı gibi.

clergyman, *is., ç.* **-men** rahip, papaz, din adamı.

cleric, *is.&sf.* **1.** rahip, papaz, vaiz, **2.** kâtip sınıfına mensup (kimse), **3.** *bk.:* **clerical.**

clerical, *is.&sf.* **1.** yazı+, yazıcılık+, kâtiplere/sekreterlere/yazı işleri memurlarına ait, yazı işleriyle/kırtasiyecilikle ilgili. **a ~ job** : yazı işi, yazı işleri memurluğu. **~ error** : yazı hatası, **2.** rahiplere/papazlara/ruhban sınıfına özgü, **3.** kilisenin politikaya karışmasını savunan, **4.** *bk.:* **cleric** (1,2), **5. ~s** *k.d.* papaz elbisesi, **6.** kilisenin hükûmetteki nüfuzunu artırmayı savunan kimse, **7. ~ collar** : papaz yakası, **8. ~ly** : kilisenin politikaya etkisini savunarak.

clericalism, *is.* **1.** kilisenin politikaya etkisi/etkinliği, **2.** kilisenin politikada etkili olmasını destekleme, bunu savunan doktrin. ***k.a.*** *- laicism.*

clericalist, *is.* kilisenin politikada etkili olmasını savunan.

clerihew, *is.* iki beyitlik manzume : mısraların hece sayısı farklı olup ilk mısra genellikle meşhur bir kimsenin adını taşır.

clerisy, *is.* aydınlar/münevverler sınıfı. ***e.a.*** *- literati, intelligentsia.*

clerk, *is.&gs.f.* **1.** yazıcı, kâtip, sekreter, büro/evrak/kayıt memuru. **~ of the court** : zabıt kâtibi. **parish ~** *: Brit.* kilise kâtibi. **~ in Holy Orders** : rahip. **town ~** : (Belediye) tahrirat kâtibi veya evrak müdürü, **2.** *ABD* tezgâhtar, satıcı, satış memuru, **3.** kilisede çalışan küçük memur, **4.** *bk.:* **cleric**, **5.** *esk.* (a) okuma/yazma bilen, (b) bilgin, **6.** yazıcılık/kâtiplik/evrak memurluğu/tezgâhtarlık vb. yapmak, **7. ~ish** : (a) *bk.:* **clerical**, (b) ayrıntılara ve formaliteye çok önem veren, **8. ~ship** : sekreterlik, kâtiplik, yazıcılık, evrak memurluğu, tezgâhtarlık.

clerkly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** kâtipçe, küçük memur gibi, kâtiplere özgü/yaraşır şekilde, **2.** *esk.* bilgince, âlimce, **3. clerkliness** : kâtiplere özgü tutum/ davranış. ***e.a.*** *- 2. scholarly.*

cleveite, *is. min.* klevit : Norveç'te bulunan ve %10 alkali toprak maden oksitleri içeren kristalli uranyum cevheri.

clever, *sf.* **1.** zeki, akıllı, çabuk öğrenen, kavrayışlı. *a~ student. to be ~.* **2.** mahir, maharetli, anık, yetenekli, istidatlı, müstait. **be ~ with one's pencil** : kalemi kuvvetli olmak. **be ~ at mathematics** : matematiğe istidadı olmak, **3.** becerikli, usta, kabiliyetli. *a ~ worker.* **He is ~ with his hands** : Eli işe yatkındır. **4.** yaratıcı, dâhiyâne, parlak. *a ~ idea.* **5.** *k.d.* uygun, münasip, **6. clever clever** *k.d.- hkr.* zeki olmadığı halde zeki gözükmeye çalışan, aptal zeki, **7. too ~ by half** *: Brit.- k.d.- hkr.* çok zeki, fazlasıyla zeki. *That new boy offended everyone by being too ~ by half.* **8. ~ish** : akıllıca, zekice, oldukça zeki, **9. ~ly** : akıllıca, zekice, akıllı/zeki bir şekilde, **10. ~ness** : zekilik, akıllılık, anıklık, istidat, beceriklilik, maharet. ***e .a.*** *- 1. smart, bright, intelligent, sharp, keen, astute, 2. able, adroit, 3. skillful, artful, deft, dexterous, agile, crafty, 4. ingenious.* ***k.a.*** *-1. dull, stupid, witless, 2. clumsy, awkward, maladroit.*

clevis, *is.* kenet demiri, kastanyola, bir çubuk veya zincirin ucuna takılı U şeklinde kenet halkası.

clew, *is.&gl.f.* **1.** yumak, iplik/yün yumağı, **2.** *Brit.* ip ucu, emare. **not have a ~** : hiçbir fikri olmamak, elinde ipucu olmamak, **3. ~s** : hamak ipleri, **4.** *den.* (yelkenin) uskuta yakası, **5.** sarmak, yumak yapmak, **6.** *Brit.* (bir ipucu/delil vermek, emare/yol göstermek, **7.** *den.* yelkeni yukarı serene veya direğe hisa etmek, **8. ~ line** : kuntra uskuta : yelkenin ucunu serene bağlayan halat. ***e.a.*** *- 2. clue.*

cliché, *is.&sf.* **1.** basmakalıp (söz), klişe, kullana kullana özgünlüğünü yitirmiş/bayatlamış (deyim vb.), **2.** (sanat, edebiyat, dram vb.) eskimiş/beylik/basmakalıp bir şekilde ortaya serilen olay dizisi, karakterlerin gelişimi vb., **3.** *bas.* klişe. ***e.a.-1.*** *platitude, bromide, trite, hackneyed, stereotyped, commonplace.*

click, *is.&gs.f.* **1.** çıt, tık, tıkırtı : sert, kısa ve kesik ses. *the ~ of a latch.* **2.** kastanyola, dişli çark mandalı, bir mekanizmanın ters yönde hareketini önleyen mandal/dil, **3.** *s.bl.* şaklama(lı). **~ languages** : şaklamalı diller (Zulu, Hotanto, Boşiman dilleri), **4.** tıkırdamak, çıtlamak, çıtırdamak, şıkırdamak, tık tık ses çıkarmak. *The Geiger counter was ~ing furiously.* **5.** *k.d.* (a) büyük başarı/rağbet kazanmak, başarmak, tutunmak. *a movie that ~s.* (b) uyuşmak, anlaşmak. *Their personalities don't really ~. They did not ~ as friends.* (c) tıkır tıkır/muntazam/arızasız işlemek, **6.** (ökçeleri vb.) tak diye birbirine vurmak. *He ~ed his heels and saluted.* **7. ~er** : (a) yarışta ileri atılan/öne geçen at, (b) zımba makinesi içşçisi, (c) *Brit.* kompozitörler grubunun öncüsü, (d) *Brit.* çığırtkan : mağazalar önünde bağırarak içeri müşteri çekmeye çalışan kimse, **8. ~ beetle = snapping beetle** : takla böceği *(Elateridae).*

client, *is.&sf.* **1.** müvekkil. *a lawyer's ~.* **2.** alıcı. *a welfare ~.* **3.** müşteri. *hotel ~s.* **4.** (eski Roma'da) eşraf ve hanedan evlerine intisap eden adam, **5.** yanaşma, uşak, geçimi için başkasına muhtaç (kimse), **6. ~al** : müşteri+, müşterilere/alıcılara mahsus, **7. ~less** : müşterisiz, alıcısız.

clientage, *is.* **1.** *bk.:* **clientele**, **2.** uşaklık, yanaşmalık.

clientele, *is.* **1.** (tüm) müşteriler, alıcılar, müvekkiller. *a wealthy ~. the regular ~ of a store.* **2.** başkasına muhtaç kimseler.

cliff, *is.* uçurum, yar, sarp kaya, falez. ***e.a.****-precipice.*

cliff dweller, *is.* **1.** kanyonlarda veya dik kaya oyuklarında yaşayan ilkel Amerikalı, **2.** *ABD-k.d.* apartmanda oturan kimse, **3. cliff dwelling** : apartmanda oturma.

cliff-hang, *gs.f.* **1.** seri filmi en heyecanlı yerinde kesmek, **2.** heyecanlı bir olayın/filmin sonunu merakla beklemek, **3. ~ing** : heyecanlı yerinde kesilen, merak ve heyecanda bırakan.

cliff-hanger = cliffhanger, *is.* **1.** en meraklı/heyecanlı yerinde kesilen seri film/melodram, **2.** sonuna kadar merak ve heyecanda bırakan olay/yarışma vb.

cliff swallow, *is. zool.* kaya kırlangıcı *(Petrochelidon pyrrhonota):* sarp kaya ve duvarlara çamurla yuva yapan bir tür K Amerika kırlangıcı. **mud dauber** *d.d.*

cliffy, *sf.* **cliffier, cliffiest** sarp, dik, uçurumlu.

climacteric, *is.&sf.* **1.** *fizy.* buhranlı dönem, insanda üretme gücünün azaldığı yaş, kadınlarda âdet kesilmesi, **2.** (herhangi) kritik çağ, bunalım dönemi /devresi, **3.** bazı kuramlara göre sağlık, servet vb. hususunda büyük değişmelerin vuku bulduğu yaş, örneğin 63. yaş, **4. ~al** *d.d.* buhranlı, kritik, bunalımlı, **5. ~ally** : bunalımla, kritik/buhranlı bir şekilde.

climactic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* düğümsel, doruksal, en heyecanlı ana/noktaya ait veya o ana yaklaşan, **2. ~ally** : düğüm/doruk noktasına yaklaşarak.

climate, *is.* **1.** iklim, **2.** iklim bölgesi, belirli bir iklimin hüküm sürdüğü bölge, **3.** hava : bir çağ/dönem/devre/toplum veya yerin göze çarpan/bariz davranış ve tutumu, standart ve çevre koşulları. **a ~ of political unrest** : siyasî huzursuzluk havası. *I wouldn't have liked the moral/political ~ of Britain before the first World War.* **4. climatal = climatic = climatical** : iklim+, iklimsel, iklim farklarından ileri gelen, **5. climatically** : iklimle ilgili olarak.

climatologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* iklim bilimsel, **2. ~ally** : iklim bilimle, **3. climatologist** : iklim uzmanı.

climatology, *is.* iklim bilimi, kilmatoloji.

climax, *is.&f.* **1.** doruk, tepe, şahika, zirve, bir şeyin en yüksek noktası. *His career reached its ~ when he was elected president.* **2.** düğüm noktası : edebî/dramatik eserde olayların düğümlenip heyecanın son haddine geldiği nokta, **3.** *söz.s.* (a) her biri şiddet ve etkice öncekini bastıran fikirler dizisi, (b) bu fikirlerin en sonuncusu/en etkilisi, **4.** *ç.b.* hayvan ve bitkilerin kendi yaşamlarını olduğu gibi sürdürdükleri çevresel evrim safhası, **5.** (cinsel temasta) en zevkli an, **6.** tepeye/doruğa/zirveye/şahikaya ulaş(tır)mak/eriş(tir)mek, en heyecanlı/zevkli noktaya/ana varmak. ***e.a.-1.*** *summit, zenith, acme, apex,* ***5.*** *orgasm.*

climb, *is.&f.* **climbed** (eski: **clomb**), **climbed** (eski: **clomb**), **climbing 1.** tırmanmak. *Can you ~ that tree? He started to ~ up the mountain at dawn.* **2.** çıkmak. **to ~ up the stairs** : merdivenleri çıkmak, **3.** yükselmek. *It became hotter as the sun ~ed the sky. The road ~ed steeply.* **4.** (bitki) tırmanmak, sarılarak yükselmek. *The ivy ~ed to the roof.* **5.** serveti/şöhreti artmak, **6.** *k.d.* alelâcele elbiseyi giyivermek, üstüne geçirivermek. *The soldiers ~ed into their uniforms at the sound of the warning bell.* **7.** tırmanış, tırmanma, çıkış, yükseliş. *It was a long ~ to the top. The minister's ~ to the power had taken 25 years.* **8.** tırmanacak/çıkacak yer. *That peak is quite a ~.* **9.** yokuş, dik yamaç. *There was a steep ~ on the road out of town.* **10. ~ down** : (a) inmek, sürünerek (eller ve ayaklar üzerinde) aşağı inmek, (b) geri çekilmek, ric'at etmek, **11. ~ out** *hv.* anî ve dik kalkış. ***e.a.-1.*** *ascend, go up, mount, scale.* ***k.a.-1.*** *descend,* ***9.*** *descent.* ***NOT*** **:** **CLIMB**, güç ve çaba harcayarak, zorlukla yüksek bir yere çıkmak/tırmanmak demektir : *to climb a mountain.* **ASCEND**, genel olarak yükselmek anlamında olup çabalayarak veya çabasız yüksek bir yere veya mevkie erişmeyi ifade eder : *to ascend the Himalayas. Queen Victoria ascended the throne in 1837.* **MOUNT** kelimesi **ASCEND** yerine kullanılabilir, fakat aynı zamanda binmek, yüksek bir yere yürüyerek veya tırmanarak çıkmak anlamı taşır : *to mount a platform, a horse.* **SCALE** daha ziyade edebî bir kelime olup zor ve tehlikeli bir çıkış/tırmanış ifade eder : *to scale a summit.*

climber, *is.* **1.** tırmanan, çıkan, **2.** *bk.:* **social climber**, **3.** tırmanıcı bitki, sarmaşık, **4.** tırmandıran, tırmanmayı kolaylaştırmak için ayakkabı altına çakılan sivri demir/çivi.

climbing irons, *is.* ayakça : telefon direklerine/ağaçlara tırmanmak için ayağa takılan mahmuzlu kanca.

clime, *is.* *(şiirde)* **1.** ülke, diyar, **2.** iklim.

clinal, *sf.* başkalaşımsal, türlüleşimsel. **~ly** : başkalaşarak, türlüleşerek, başkalaşma suretiyle.

clinch, *f.&is.* **1.** perçinle(n)me(k), kenetle(n)me(k), **2.** sağlamlaştırmak, sağlamca bağlamak, çivinin başını kıvırarak sağlamlaştırmak, **3.** (bir işi) kesin/olumlu sonuca bağlamak, sonuçlandırmak. *The salesman ~ed the deal and went out to celebrate.* **to ~ a deal** : pazarlığı kesin/başarılı sonuca ulaştırmak. **to ~ an agreement** : antlaşma imzalamak, anlaşmaya varmak. **to ~ an argument** : münakaşada kuvvetli bir cevapla karşısındakini susturmak.**That ~es it** : Bu iş oldu/tamam! **4.** (boksta) girift olma(k), yapışma(k), birbirini kollarıyla yakalama(k). *The fighters ~ed in the corner.* **5.** *argo* sımsıkı sarılıp öpme(k), sarmaş dolaş olma(k), kenetlenme(k), **6.** perçinlenmiş çivi, perçinlemek için eğilmiş/dövülmüş çivi başı, **7.** *esk. bk.:* **pun**. ***e.a.-1.*** *secure,* ***1-3&6.*** *clench,* ***3.*** *settle decisively,* ***5.*** *embrace, kiss.*

clincher, *is.* **1.** perçinci, perçinleyen, **2.** perçin (çivisi), **3.** kesin (münakaşa ve itirazı olanaksız) bir delil/beyan/hüküm/olay.

cline, *is.* **1.** *biy.* başkalaşım, türlüleşme, başkalaşma : bir türün çeşitli bireylerinde çevreye uyacak tarzda oluşan yavaş değişim, **2.** biyolojik bir niteliğin belirli bir bölgede oluşma hızı.

cling^1, *is.&f.* **clung, clinging 1.** yapışmak. *The children clung to each other in the dark.* **2.** sımsıkı sarılmak/tut(un)mak. *She clung tightly to her few remaining possession.* **3.** yanından ayrılmamak, daima bir arada (yakın) durmak. *Little children always ~ to their mothers. The 2 friends ~ together wherever they go.* **4.** (bir fikre/hatıraya/umuda vb.) bağlı/sadık kalmak, bağlanmak, vazgeçmemek. *She clung to the hope that her son was not dead.* **5.** *esk. bk.:* **cohere**, **6.** (koku vb.) dağılmamak, sinip kalmak. ***e.a.- 1.*** *adhere, stick,* ***2.*** *hold tight, cleave.*

cling^2, *is.&f.* **clinged, clinging 1.** çınla(t)mak, çın çın öt(tür)mek, **2.** çınlama, çıngırak sesi.

clinger, *is.* sarılan, yapışan sımsıkı tutunan.

clingfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* yapışkan balık *(Gobiesiciformes)* : karnındaki emici diskle kayalara yapışan ufak bir tür deniz balığı.

clinging, *sf.* **1.** sımsıkı, daracık, bedene sımsıkı oturan/yapışan (elbise), **2.** daima başkasına güvenen/dayanan, başkasından himaye bekleyen. *That ~ child refuses to leave its mother.* **3. ~ vine** *k.d.* erkeğe fazla dayanan güvensiz kadın,

4. **~ly** : sımsıkı sarılarak, yapışırcasına, yanından ayrılmaksızın, **5.** **~ness = clinginess** : sımsıkı sarılma/yapışma, bedene sımsıkı oturma.

clingstone, *sf.&is.* **1.** çekirdeği (etine) yapışık (meyve), **2.** et şeftalisi, çekirdeği yapışık şeftali. ***k.a.**-1. freestone.*

clingy, *sf.* **-gier, -giest** yapışkan, yapışan, sarılan, tutunan.

clinic, *is.&sf.* **1.** yatarlık, klinik, hasta muayene odası, **2.** bedava veya az ücretle hastaları muayene ve tedavi eden kurum, **3.** hasta bakım evi, **4.** aynı binada müşterek çalışan doktorlar topluluğu, **5.** hastalık teşhisi ve tedavisi öğrenimi yapan tıbbiye sınıfı, **6.** bu öğrenimin yapıldığı yer, **7.** özel bir konuda öğüt/yönetim/eğitim veren kurum. *a marriage ~. a speech ~.* **8.** *bk.:* **clinical**. ***e.a.**- 3. infirmary.*

clinical, *sf.* **1.** kliniğe ait, klinikle ilgili, **2.** hasta odalarında/hastalar için kullanılan. **~ thermometer** : klinik termometresi, **3.** (sunî deneme veya teori ile değil) bizzat hastalar üzerinde yapılan gözlem ve tedavilere ilişkin, **4.** bilimsel, nesnel, çözümsel, sabırlı, tarafsız, duygulardan arınmış, heyecan ve hislere kapılmayan, eleştirici. *a ~ attitude.* **5.** hasta veya ölü yatağında yapılan. *~ baptism.* **6.** **~ally** : bilimsel/nesnel olarak, tarafsız/eleştirici bir yaklaşımla, gözlem ve uygulamaya dayanarak, **7.** **~ psychology**: klinik ruh bilimi : davranış ve uyum sorunlarının tanımlanması ve sağaltımıyla uğraşan ruh bilimi dalı, **8.** **~ thermometer** : klinik termometresi, **9.** **~ type** *psikol.* klinik tip : bedensel belirtileri bilinen türlü tiplerden birine giren geri anlaklı kişi.

clinician, *is.* **1.** klinikçi, klinikte hasta tedavisini öğrenen doktor, **2.** klinik tedavi uzmanı.

clink, *is.&f.* **1.** şıkırda(t)mak, şakırda(t)mak, şıngırda(t)mak, şangırda(t)mak, tıkırda(t)mak, takırda(t)mak. *The coins ~ed together.* **2.** *az kul.* ritmik ses çıkarmak, **3.** şıkırtı, şakırtı, takırtı, tıkırtı, şıngırtı, şangırtı, **4.** *metal.* (çelik ingoda) çatlak, **5.** *İsk.* para, mangiz, **6.** bazı kuşların ötüşü, **7.** kısa şiir, kafiye, **8.** *argo* ceza evi, hapishane, kodes, hücre. *The police will send you to the ~ if you steal.* ***e.a.**- 4. crack, 8. jail, prison.*

clinker, *is.&f.* **1.** cüruf, maden kömürü cürufu, **2.** sert tuğla, **3.** fırında fazla yakılmış tuğla, **4.** şıkırdayan/ şangırdayan (şey), **5.** şıkırdatan/şangırdatan (kimse), **6.** *argo* hata, yanlışlık, falso, başarısızlık örneği, başarısız şey. *In spite of our efforts, the play turned out to be a ~.* **7.** *argo* kusurlu/tapon mal, **8.** cürufJaş(tır)mak, eriyip birbirine yapışmak, **9.** cüruflarını ayırmak/ temizlemek.

clinker-built, *sf.* uçları üst üste bindirilmiş tahtalarla yapılmış (kayık vb.). ***k.a.**-carvelbuilt.*

clinkety-clank, *is.* muttarit (sürekli) şıkırtı/ şakırtı/şangırtı. *The ~ of a loose tire chain.*

clinkstone, *is.* çınçınkaya : vurulunca çın çın ses çıkaran volkanik kaya.

clino-, *ön ek* "eğim". *ör.: clinometer.*

clinometer, *is.* eğimölçer : eğim açısını ölçen alet.

clinometric(al), *sf.* **1.** eğik eksenli (kristal), **2.** eğim ölçümsel, eğim ölçerek bulunan.

clinometry, *is.* eğim ölçme.

clinquant, *sf.&is.* **1.** pek süslü, şatafatlı, allı pullu, pırıl pırıl, **2.** gelin teli, altın taklidi duvak teli, **3.** *esk.* duvak teli, sahte parıltı, şaşaa, gösteriş. ***e.a.**- 2&3. tinsel, 3. false glitter.*

clintonia, *is.* *bot.* zambakgillerden sapsız, geniş yapraklı, beyaz veya yeşilimsi sarı çiçek açan kalımlı bitkiler *(Clintonia).*

clio, *is.* **1.** yıllık en iyi ilân ödülü, **2.** *b.h.* tarih müzü.

cliometrics, *is.* uzbilimsel tarih : tarihsel incelemelere matematik ve bilgisayarın uygulanması.

clip[1], *f.* **clipped, clipped/clipt, clipping** **1.** kırpmak, uçlarını kesmek, **2.** uçlarını kırparak düzeltmek, **3.** kırkmak. *A sheep's fleece is ~ped off to get wool.* **4.** yontmak, **5.** kısaltmak, kısa kesmek. *~ an hour off travelling time.* **6.** bir kısım heceleri yutarak telâffuz etmek, çabuk çabuk konuşmak. **~ one's words** : kelimelerin yarısını yutmak. *He annoys me by ~ping the ends off his words.* **7.** *k.d.* şiddetle vurmak, yumruğu/ tokadı indirmek. *He ~ped him on the jaw and knocked him down.* **8.** *argo* (para) tırtıklamak/ sızdırmak, dolandırmak, dolandırıcılık yapmak, fazla ücret almak, soymak. *to ~ a customer. The nightclub ~ped the tourist for $300. We got ~ped in that restaurant.* **9.** kısmak, kısıtlamak. *The king tried to ~ the powers of his ministers.* **10.** (a) (bir şeyden bir parçayı) kesip çıkarmak. *I'm going to ~ this picture out of the paper.* (b) zımbalamak, **11.** hızlı gitmek, koşmak, **12.** *esk.* çabucak/pır diye uçmak, **13. ~ s.o.'s wings** : kolunu kanadını kırmak, güçsüz bırakmak, umudunu/azmini kırmak, olanaklarını kısıtlamak, engel olmak. *When the president tried to be a dictator, the generals soon ~ped his wings.* **14. ~pable** : kırpılabilir, kırkılabilir, kesilebilir. ***e.a.***- *1. cut off/out, 2. trim, 3. shear, 5. curtail, 8. swindle, rook.*

clip^{2}, *is.* **1.** kırpma, kırkma, kesme, **2.** kırkım, bir kırkımlık yün, **3. ~s** : (a) kırklık, makas, (b) tırnak keseceği, **4.** *k.d.* darbe, vuruş, yumruk. *a ~ on the nose.* **5.** *k.d.* adım, sürat. **at a rapid ~** : hızlı adımlarla, hızla, **6.** (a) kesinti, kırpıntı, kupür, gazeteden kesilmiş parça, (b) filmden kesilen parça, **7.** defa, kere. **at a ~ = at one ~** : bir defada, defaten. ***e.a.***- *3. (a) shears, 5. rate, pace.*

clip^{3}, *is.&f.* **clipped, clipping 1.** raptiye, **2.** bağlaç, tutturucu, tel raptiye, kâğıtları birbirine tutturan tel, **3.** kenet, bağlantı, **4.** pens, kıskaç, kelepçe, **5. cartridge ~** *d.d.* tüfek şarjörü, **6.** şapka/ayakkabı tokası, **7.** *esk. bk.:* **embrace**, **8.** *tıp* pens, **9.** sıkıca tut(tur)mak, **10.** sar(ıl)mak, **11.** *futbol* arkadan oyuncunun bacaklarına sarılarak ilerlemesine engel olmak, **12. give s.o. a ~ on the ear** *argo* birine tokat atmak.

clipboard, *is.* bağlaçlı yazı altlığı : üstüne kâğıt koyup tepedeki bağlaçla tutturarak yazı yazılan tahta.

clip-fed, *sf.* şarjörlü (tüfek).

clip joint, *is. argo* **1.** soyguncu, soygun yeri, müşterileri kazıklayan (aşırı ücret alan) gece kulübü, bar, lokanta vb., **2.** kazıkçılık, soygunculuk.

clip-on, *sf.&is.* bağlaçlı, klipsli, kolayca takılabilen. *~ earrings. a ~ tie.*

clipped, *sf.* kesik, kısaltılmış, kırpık, kırpılmış. **~ form = ~ word** : kısaltılmış/kırpılmış kelime. Örneğin **laboratory** yerine **lab**, ***turnpike*** yerine ***pike***, **omnibus** yerine **bus** demek gibi.

clipper, *is.* **1.** kırpan, kırkan (şey/kimse), kırkıcı, **2. ~s** : makas, keski, kesici alet. **hedge ~s** : çit makası, **3. ~s** : saç kesme makinesi, tırnak keskisi vb. gibi kesmeye/kırkmaya mahsus alet, **4.** hızlı giden/sür'atle seyreden kimse/şey (at, kızak, hava gemisi, uçak vb.), **5.** sür'at teknesi, hızlı yelkenli, özellikle ABD'de 1845-70 yıllarında yapılan üç direkli tekne.

clippie, *is. Brit.* (otobüslerde) kadın biletçi.

clipping, *is.&sf.* **1.** kırpma, kırkma, kesme, **2.** kırpan, kırkan, kesen (kimse/şey), **3.** kırpıntı, kesinti, kesilmiş parça, kupür, **4.** kesmeye/kırkmaya yarayan, **5. ~ly** : kırparak, kırkarak, keserek.

clipsheet, *is.* tek tarafı basılı haber, ilân vb. kâğıdı.

clipt, *f. bk.:* **clip**^{1} *(s.f.).*

clique, *is.&gs.f.* **cliqued, cliquing 1.** hizip, klik, grup, komite, **2.** hizipleşmek, hizip/ayrıcalık yaratmak, grup meydana getirmek, komite kurmak, ayrı tutmak. ***e.a.***-*1. coterie, set, circle, crowd, ring.* *NOT* : **CLIQUE, COTERIE, CIRCLE, SET**, ortak gaye ve çıkarları için bir araya gelmiş kimselerin oluşturduğu topluluğu bildirir. Bu gaye ve çıkarlar bencil, menfaatperest ve toplum aleyhinde ve ona düşmanca ise topluluğa **CLIQUE**, tersine özgecil ve dostça ise **COTERIE** denir. **CIRCLE**, çevre, dernek demektir; bir iş, faaliyet veya şahıs etrafında toplanmış kimseleri belirtir. *A sewing circle; scientific circles.* **SET**, birbirine bağları zayıf bireylerden oluşan geniş bir kitleyi ifade eder : *the fashionable set.*

cliquey = cliquy, *sf.* ayrılıkçı, hizipçi, hizipçilik/ayrıcalık yaratan.

cliquish, *sf.* **1.** ayrıcalık yaratan/gözeten, hizipçi, ayrılıkçı, **2.** hizipçiliğe meyyal/müstait. *a ~ neighborhood.* **3.** yalnız kendi grubundakilerle görüşen, **4. ~ly** : ayrıcalık/hizipçilik yaratarak/yaratırcasına, **5. ~ness** : hizipçilik, ayrıcalık yaratma. ***e.a.***- *1. cliquey, cliquy, 3. clannish.*

clitoris, *is. anat.* kamışçık, bızır, dılak, dilcik, klitoris, fercin dili. **clitoral = clitoridean** : kamışçık+.

clivers, *is., ç.* **clivers** *bk.:* **cleavers.**

cloaca, *is., ç.* **-cae 1.** lâğım, özellikle eski lâğım, **2.** helâ, aptesane, **3.** *zool.* dışkılık, göden, **4. cloacal** : (a) dışkılıksal, gödensel, (b) ayıp, çirkin, müstehcen. ***e.a.***-*1. sewer, cesspool, 2. privy.*

cloak, *is.&gl.f.* **1.** harmaniye, pelerin, gocuk, aba, geniş manto, **2.** bahane, perde, örtü. *He conducts his affairs under a ~ of secrecy. His fri-*

endly behavior was a ~ for his evil intentions. **3.** örtmek, gizlemek, saklamak. *The mission was ~ed in mystery.* **4.** aba/gocuk/pelerin vb. ile örtmek, **5. ~less** : abasız, gocuksuz. ***e.a.***- *2. disguise, pretext, 3. conceal, hide.*

cloak-and-dagger, *sf.* casusluk/istihbarat/entrika (ile ilgili).

cloakroom, *is.* **1.** vestiyer, gardrop, **2.** *Brit.* emanet.

clobber, *is.&gl.f. argo* **1.** kıyasıya dövmek, *k.d.* kemiklerini kırmak, pestilini çıkarmak. **I'll ~ you if you don't do what you're told** : Sözümü dinlemezsen kemiklerini kırarım. **2.** yenmek, bozguna/hezimete uğratmak, mağlûp etmek, **3.** şiddetle ve biteviye hücum etmek. *The newspapers ~ government's new policy.* **4.** *Brit.* pılı pırtı, eşya, elbise vb. **Take all your ~ and get out** : Pılını pırtını topla, defol! ***e.a.****-1. batter, strike, 2. defeat, drub, trounce, 3. attack, 4. possessions, clothing.*

cloche, *is.* **1.** çan biçiminde, başa sımsıkı oturan şapka, **2.** çan korunak : bitkileri korumak için üzerlerine konulan çan şeklinde cam mahfaza.

clock^1, *is.&f.* **1.** saat, duvar/masa saati. **alarm ~** : çalar saat. **grandfather ~** : dolaplı saat. **like ~** : saat gibi. **It's 3 o'clock** : Saat 3'tür. **like one o'clock** : mükemmel(en), saat gibi. **You get on like one o'clock** : Mükemmel anlaşıyorsunuz. **Everything went like one o'clock** : İşler yolunda gitti. **clock-radio** : saatli radyo. **This ~ is 5 minutes fast/slow** : Bu saat 5 dakika ileri/geridir. **That ~ gains/loses time** : O saat ileri gidiyor/geri kalıyor. **I set my ~ by the radio** : Saatimi radyo ile ayarlıyorum. **2.** *k.d.* (otomobilin) (a) kilometre sayacı, (b) hız sayacı/göstergesi, **3.** *Brit.- argo* surat, yüz. **I'll hit you in your ~ if you keep annoying me** : Canımı sıkma, yoksa suratına tokatı yersin! **4.** saat tutmak, zaman ölçmek, sürmek. *The race horse was ~ed at 2 minutes 30 seconds.* **5. ~ in/out** : (kartını saatli damga ile damgalatarak) işe girmek/işten çıkmak, **6. around/round the ~** : gece gündüz, aralıksız, fasılasız, durup dinlenmeden, vira, biteviye. *They're working round the ~ to keep the runways clear.* **7. keep one's eyes on the ~ = watch the ~** : gözü saatte olmak, (canı sıkıldığından) paydos saatinin bir an gelmesini beklemek, işin bitimini gözlemek. **He's a terrible ~ -watcher** : Tembelin biridir. **to be guilty of ~-watching** : dalga geçmekten/havyar kesmekten suçlu olmak, **7. put the ~ on/forward (or ahead)** : saati ileri almak. **We put the ~ on an hour in Spring** : İlkbaharda saatleri bir saat ileri alırız. **put the ~ back** : saati geri almak. **You can't put the ~ back** *mec.* Olan oldu/Kaderin önüne geçilmez. **8. run out/kill the ~** *ABD* oyalamaca : futbolda çok sayı yapan taraf oyuncularının fazla gol yememek veya oyunu kazanmak için topu elden bırakmamaları, **9. sleep the ~ round** *Brit.* 12 saat uyumak, **10. work against the ~** : zamanla yarış etmek, çok sıkı çalışmak, iki ayağı bir pabuca girmek, işi bir an önce bitirmek için bütün gücünü harcamak, canla başla çalışmak. ***e.a.***- *2. (a) mileometer, (b) speedometer, 6. ceaselessly, tirelessly, day and night.*

clock^2, *is.&gl.f.* **1.** (çorabın iki tarafında veya arkasında bilekten yukarı doğru çıkan) ajur, **2.** ajurlamak, ajurla süslemek, **3. ~ed** : ajurlu, süslü.

clocker, *is.* saat tutan, (yarışlarda) zaman ölçen.

clocklike, *sf.* saat gibi, dakik, hassas, dikkatli, muntazam. *Do your job with ~ efficiency.*

clockmaker, *is.* saatçi.

clock watch, *is.* saat başlarını vuran kol saati. *bk.:* **repeater** (3).

clockwise, *sf.&zf.* saat ibreleri (dönüş) yönünde. *a ~ movement. bk.:* **counterclockwise.**

clockwork, *is.* **1.** saat mekanizması, **2.** saat gibi çalışan mekanizma, **3. like ~** : saat gibi, dakik, hassas, düzgün, muntazam.

clod, *is.* **1.** toprak parçası, kesek, topak, **2.** toprak, **3.** ahmak, sersem, budala, aptal, **4.** sığır etinin boyun, omuz arası, **5. ~dy** : (a) kesekli, topaklı, (b) (hayvan) iri yarı, şişman ve kısa boylu. ***e.a.***- *1. lump, mass, 2. earth, soil, 3. stupid, dull, dolt, blockhead.*

cloddish, *sf.* **1.** kaba, katı, topaklı, kesek gibi, **2.** ahmak, aptal, budala, **3. ~ly** : ahmakça, aptalca, budalaca, **4. ~ness** : ahmaklık, aptallık, budalalık.

clodhopper, *is.* **1.** hödük, kaba, köylü, çiftçi, çift süren, **2.** ahmak/aptal/budala kimse, **3. ~s** : ağır/sağlam/hantal ayakkabı. ***e.a.****-1. clumsy boor, rustic, bumpkin, 2. lout.*

clodpoll = **clodpole** = **clodpate**, *is.* ahmak, sersem, budala. ***e.a.***- *blockhead, stupid, foolish.*

clog, *is.&f.* **clogged, clogging 1.** tıka(n)mak, engel/mani olmak, **2.** köstekle(n)mek, köstek vurmak, **3.** yığılmak, (çok) kalabalıklaşmak, **4.** pıhtılaş(tır)mak, **5.** step (dansı) yapmak, **6.** kütük, engel, mania, köstek, ayak bağı, tıkaç, **7.** takunya, tahta veya mantar altlı ayakkabı, **8.** ~ **dance** : step dansı, hantal ayakkabı veya takunya ile yapılan dans, **9.** ~ **dancer** : step dansı yapan, **10.** ~ **dancing** : step dansı yapma. ***e.a.***- ***1.*** *obstruct, choke up, hinder,* ***2.*** *encumber, hamper, impede, trammel, fetter,* ***3.*** *overfill, jam,* ***6.*** *hindrance, encumbrance.*

clogginess, *is.* kabalık, irilik, yamru yumruluk, tıkanıklık, engellilik.

cloggy, *sf.* kütük gibi, kaba, iri. ***e.a.***- *thick, gross.*

cloisonné, *sf.&is. Fr.* renkli kısımları ince madenî şeritlerle eyrılmış emaye işi.

cloister, *is.&gl.f.* **1.** manastır, dinî inziva yeri, **2.** sakin/asude yer, **3.** manastır hayatı, inziva, **4.** *mim.* (a) binaya bitişik üstü kapalı kemerli yol, (b) kemerli yolla çevrili avlu, **5.** (manastıra vb.) kapanmak. *A scientist who ~s himself in a laboratory.* **6.** ayırmak, tecrit etmek, **7.** (bir binaya) kemerli yol yapmak.

cloistered, *sf.* **1.** herkesten uzak, münzevi. *a ~ life.* **2.** kemerli yolları olan.

cloistral, *sf.* **1.** manastır+, manastırla/manastır hayatı ile ilgili, **2.** manastır gibi, sakin, ücra, asude.

clomb, *f. esk. k.d. bk.:* **climb** *(geç.z.&sf.f).*

clomp, *gs.f. bk.:* **clump** (5).

clone, *is.&f.* **cloned, cloning** *biy.* **1. clon** *ş.d.y.* : aynı canlıdan eşeysiz olarak üreyen canlılar grubu, **2.** aynı canlıdan eşeysiz olarak türemek, bu şekilde büyüyerek/gelişerek grup oluşturmak, **3. clonal** : eşeysiz türemiş, **4. clonally** : eşeysiz türeyerek.

clonic, *sf. patol.* titrentili, ihtilâçlı. **~ity** = **clonism** : titrenti, ihtilâç. ~ **spasm** : titrentili kasılım.

clonidine (hydrochloride), *is. ecz.* klonidin, ağızdan alınan beyaz kristalli ilâç : C9H9 C12N3.HCl. Tansiyon düşürmek ve deneysel olarak uyuşturucu madde iptilâsından kurtarmak için kullanılır.

clonus, *is., ç.* **-nuses** *patol.* titrenti, ihtilâç, şiddetli kas seğirmesi.

clop, *is.&gs.f.* **clopped, clopping 1.** nal sesi, **2.** nal sesi çıkarmak, tıkır tıkır (nal sesine benzer ses çıkararak) gitmek.

close^{1}, *f.* **closed, closing 1.** kapa(t)mak, kapanmak. *to ~ a door/a window. to ~ a border to tourists. to ~ a store for the night. The school is ~d for the summer.* **to ~ one's mind to another's arguments** : başkalarının itirazlarını dinlememek, **2.** kilitlemek. *Be careful and make sure to ~ the door at night.* **3.** doldurmak, tıka(n)mak. *to ~ a hole in a wall with plaster.* **4.** bit(ir)mek, son vermek, sona er(dir)mek. *~ the meeting.* **The day is closing** : Gün sona eriyor. *The meeting ~d at 6 o'clock.* **He ~d with an appeal to their generosity** : Ulûvvücenaplarına hitapla sözlerine son verdi. **5.** anlaşmaya varmak. *to ~ a sale of car.* **to ~ with a bargain** : pazarlıkta anlaşmak, **6.** (gemi) yanaşmak. **to ~ ranks** *: As.* safları sıklaştırmak, **7.** *esk.* etrafını çevirmek, ihata etmek. *His arms ~d tightly around her.* **8.** *gen.* ~ **up** : birleş(tir)mek. *Her lips ~d tightly.* **9.** yaklaşmak. *His pursuers ~d rapidly.* **10.** *gen.* ~ **with** : göğüs göğüse gelmek. *We ~d with the enemy shortly after sunrise.* **11.** ~ **about/round** : kuşatmak, etrafını çevirmek, **12.** ~ **down** : (a) kapatmak, kapanmak, faaliyetine son vermek. *The firm decided to ~ (down) its Adana branch.* (b) kontrola/iptale çabalamak, (c) *rad.TV* yayına son vermek, **13.** ~ **in/upon** : (a) (yakalayacak/üstüne atılacak şekilde) yaklaşmak. **to ~ in s.o.** : birisine yaklaşmak, birinin etrafını sarmak. **The night is closing in** : Gece yaklaşıyor/karanlık basıyor. (b) etrafını kuşatmak, kıstırmak, muhasara etmek, (c) kısalmak, daralmak. **The days are closing in** : Günler kısalıyor. **14.** ~ **one's eyes to** : görmemezlikten gelmek, görmek istememek, başını çevirmek. *She ~d her eyes to my needs.* **15.** ~ **out** : (a) fiyatını indirmek/düşürmek (çabuk satış için), (b) tasfiye etmek, hepsini (düşük fiyata) satmak, kapatmak, **16.** ~ **the books** : (yıl sonunda vb.) hesabı kapatmak, **17.** ~ **the ranks** : (a) safları sıklaştırmak, (b) tehlike karşısında birleşmek, **18.** ~ **up** : (a) tıka(n)mak, kapatmak, kapanmak, ört(ül)mek, (b) *basım* (harfleri) yaklaştırmak, yanaştırmak, sıklaştırmak. ~

up! *As.* Yanaş! **19. ~ with** *Brit.* (a) anlaşmak, anlaşmaya/fikir birliğine varmak. *The two ministers didn't ~ with each other until near the end of the meeting.* (b) razı olmak, kabul/muvafakat etmek. *The businessman quickly ~d with the new offer.* (c) kavgaya/muharebeye tutuşmak, kapışmak, çatışmak. *The two armies ~d with each other and started a fierce battle.* ***e.a.-*** *1. shut, 2. lock, fasten, bolt, 4. terminate, 8. join, unite, 10. grapple, 12. (a) discontinue, terminate.*

close^{2}, *sf.* **closer, closest 1.** (yer, zaman vb. bakımından) yakın. *My house is ~ to the school.* **in ~ proximity** : çok yakın(ın)da. **~ relative** : yakın akraba, **2.** sık sıkışık. **a ~ weave** : sık dokuma. **a ~ arrangement** : sıkışık düzen, **3.** kısa. **a ~ haircut** : kısa saç traşı. **to cut hair ~** : saçı kısa kesmek, **4.** değerce yakın, az farklı, hemen hemen eşit. **~ in age** : hemen hemen aynı yaşta, **5.** dar, (sım)sıkı. *a ~ clinging sweater.* **6.** *man.* tam, kesin. **~ reasoning** : kesin usavurma, **7.** çok dikkatli/ihtimamlı, ciddî. *a ~ search.* **We kept a ~ watch on the prisoners** : Mahpusları sıkı göz hapsine aldık. **~ attention** : yakın ilgi/alâka. **~ translation** : aslına sadık tercüme, **8.** samimî, sıkı fıkı. **a ~ friend** : yakın/samimî dost. **They are very ~ friends** : Çok samimî arkadaştırlar. **9.** kapalı, mahsur. **~ secret** : kapalı sır, **10.** sıkışık, yanaşık, bitişik, daracık. **They had only a very ~ space to sleep in** : Yatacak yerleri daracıktı. **in ~ formation/order** *As.* yanaşık düzende. *a ~ formation of battleships.* **11.** sınırlı, mahdut, **12.** *gen.* **~ about** : ketum, sır saklar, ağzı sıkı, suskun, fazla konuşmaz, fikrini açmaktan kaçınan. *She's always been ~ about her past life.* **14.** saklı, gizli tutulan, mahrem. **~ secrecy** : gizli sırlar, **15.** cimri, hasis. *~ with money. He was certainly a ~ man with the penny.* **16.** kıt, dar, az bulunan, mebzul olmayan (para, kredi vb.), **17.** kasvetli, ağır, sıkıntılı, bunaltıcı, havası bozuk, havasız. **It is very ~ in here today** : Hava bugün burada çok kasvetli/sıkıntılı. *The ~st weather for a long time.* **a hot, ~ room** : sıcak, bunaltıcı bir oda, **18.** *s.bl.* kapalı : dil kısmen damağa yaklaştırılarak telâffuz edilen (hece). ***e.a.-*** *1. near, immediate, proximate, nearby, nigh, neighboring, 2. dense, compact, 3. short, 4. nearly even or equal, 6. exact, precise, 7. thorough, rigorous, strict, searching, minute, 9. cramped, enclosed, shut, 10. confined, narrow, 11. restricted, 13. secretive, reticent, taciturn, 14. secluded, 15. stingy, frugal, miserly, parsimonious, 17. oppressive, stiffling.* ***k.a.-*** *1. far, distant, 15. generous, open-handed, charitable, 17. fresh, clear.*

close^{3}, *zf.* **1.** yakından, yakın(ın)da. **to follow ~ behind s.o.** : birisini yakından takip etmek. **to keep ~ to the door** : kapının yakınında durmak. **~to = ~ by (sth)** : bir şeye çok yakın, **2.** sımsıkı, daracık. **~ shut** : sımsıkı kapalı. **to fit ~** : (elbise vücuda) sımsıkı oturmak, **3.** yan yana, bitişik. **to stand ~ together** : yan yana durmak, **4.** civarında, (zamanca) yakın, ...sularında. **~ on 9 o'clock** : saat 9 sularında, **5. keep ~ = lie ~** : gizlenmek, saklanmak, kendini göstermemek, **6. ~ shaven** : sinek kaydı traş olmuş, **7. ~ tongued** : ağzı sıkı, ketum, suskun, **8. ~ to = ~ on** : aşağı yukarı, tahminen. **~ to 40 years ago** : 40 yıl kadar önce, **9. ~ to home** : isabetli, yerinde, (hoşa gitmeyen bir gerçeği) belirten, bam teline basan. **His remark hit ~ to home** : Taşı gediğine oturttu/Sözü tam isabetli idi. **10. ~ to the wind** : (a) *den.* rüzgâr doğrultusunda, rüzgâra karşı, orsasına (b) yasaları ihlâl edercesine, yolsuzluğa sapmasına kıl payı kalmış, **11. up** *den.* tam yukarı çekilmiş, ipin ucunda.

close^{4}, *is.* **1.** kapama, **2.** son, sonuç, bitim, hitam. **at the ~ of the day** : günün sonunda. *at the ~ of the speech.* **3.** kapalı yer, avlu, **4.** kişiye özel arazi, **5.** *müz. bk.:* **cadence** (7), **6.** *Brit.-k.d.* (a) çıkmaz sokak, (b) tek kapılı avlu, **7.** *esk.* göğüs göğüse gelme, çok yaklaşma.

closeable = closable, *sf.* kapatılabilir, kapanabilir, kilitlenebilir.

close-at-hand, *sf.* yakında, çevrede, yakın gelecekte. ***e.a.-*** *nearby, imminent.*

close-by, *sf.* yakın, bitişik, komşu. ***e.a.-*** *nearby, adjacent, neighboring.*

close call = close shave, *ABD- k.d.* paçayı zor kurtarma, (tehlike vb. den) yakayı güçlükle kurtarma.

close contest = close game, *is.* başa baş, beraberliğe yakın (oyun, yarış vb.).

closed, *sf.* **1.** kapalı. ~ *door.* **2.** bitmiş, sona ermiş, **3.** özel, halka açık olmayan, umuma kapalı, **4.** *s.bl.* kapalı (hece), **5.** (avcılıkta) yasak. ~ **season** : yasak mevsim, avlanmanın yasaklandığı süre. *a ~ season on deer.* **6.** *mat.* kapalı. ~ **curve** : kapalı eğri. ~ **function** : kapalı işlev. ~ **interval** : kapalı aralık. ~ **set** : kapalı küme.

closed chain, *kim.* kapalı halka : kapalı bir halka oluşturan üç veya daha fazla atomdan oluşan bileşim.

closed circuit, *elekt.* kapalı çevrim, kapalı devre.

closed-circuit, *sf.* kapalı çevrimli, kapalı devre(li). ~ **television** : kapalı devre TV, kablolarla kaynağa bağlı TV sistemi.

closed corporation, *is.* hisse senetleri küçük bir gruba satılan şirket.

closed couplet, *is.* kapalı beyit : başlı başına anlam taşıyan beyit.

closed-door, *sf.* gizli. **a ~ session** : gizli oturum/celse.

closed-end investment company = closed-end fund, mahdut mesuliyetli yatırım şirketi : zaman zaman toptan hisse senetleri çıkaran ve hisse senetlerini geri almak sorumluluğu olmayan yatırım şirketi.

closed fracture, *tıp* basit kırık, kırılan kemiğin deriyi delmemesi hâli. ***e.a.*** *- simple fracture.*

closed primary, kapalı ön seçim : yalnız parti üyelerinin oy verdiği seçim.

closed season, avlanmanın yasak olduğu mevsim.

closed shop, yalnız sendika üyelerinin çalışabildiği iş yeri/fabrika.

closed stance, hazırlık duruşu : beyzbol, golf gibi oyunlarda topa vurmaya hazır, bir ayak ileriye atılı duruş.

closefisted, *sf.* **1.** cimri, hasis, pinti, **2.** ~ **ness** : cimrilik, hasislik. ***e.a.*** *- **1.** stingy, miserly, tightfisted.*

close-fitting, *sf.* dar, (bedene) sımsıkı oturan (giysi vb.).

close-grained, *sf.* sıkı, sık tabakalı (kereste, kristal vb.).

close harmony, *müz.* dar armoni : bütün sesleri bir oktav içinde kalan armoni.

close-hauled, *sf.&zf. den.* orsa giden, orsasına.

close-knit, *sf.* sıkı bağlı, iyi örgütlenmiş.

close-lipped, *sf.* ağzı sıkı, ketum az konuşan.

closely, *zf.* yakından, dikkatle.

close-mouthed, *sf.* ağzı sıkı, ketum, suskun, konuşmaz.

closeness, *is.* **1.** yakınlık, **2.** sıkılık, **3.** havasızlık, kapanıklık, **4.** cimrilik, hasislik, **5.** ağzı sıkılık, ketumluk.

close-order drill, *is. ABD- As.* talim.

close-out, *is.* **1.** tenzilâtlı satış, tasfiye, **2.** modası geçmiş mal satışı.

close quarters, *is.* **1.** küçük/dar/sıkışık yer, **2.** (dövüşte) yakın temas, burun buruna olma.

closer, *is.* kapayan, kapatan, makine veya elde kenar ve ilik dikişlerini yapan, bir işi bitiren/sona erdiren.

close shave, *ABD- k.d. bk.:* **close call.**

close-stitch, *is.* ilik dikişi.

close-stool, *is.* oturak sandalyesi.

closet, *is.&sf.&gl.f.* **1.** gömme dolap, elbise dolabı, **2.** (erzak, eşya vb. için) küçük oda/hücre/dolap, kiler, **3.** (dua etmek, düşüncelere dalmak için vb.) özel küçük oda, **4. water ~** *d.d.* helâ, tuvalet, aptesane, **5.** özel, şahsî, gizli, mahrem. ~ *information. a ~ drinker.* **6.** uygulamaya elverişsiz, tatbik kabiliyeti olmayan, nazarî. *a ~ strategy. a ~ thinker with no practical experience.* **7.** (görüşme, konferans vb. için) özel odaya kapanmak. *The king and his ministers ~ed themselves together while they talked about the government's difficulties.* **8.** ~ **drama** : okuma oyunu : oynanmak için değil, okunmak için yazılmış, sahne tekniğine uymayan, düşünceye dayanan, hareketsiz oyun, **9.** ~ **queen** *argo* gizli ibne, homoseksüelliğini gizli tutan kimse. ***e.a.*** *- **5.** private, secluded, confidential, secret, clandestine, **6.** impractical, speculative.*

close thing, *is.* **1.** kıl payı atlatılan tehlike. **to be a ~ ~** : ramak kalmak. **That was a ~ ~; We nearly hit the other car!** Az kalsın öbür arabaya çarpacaktık/Öbür arabaya çarpmamıza ramak kaldı. **2. close-run thing** *d.d.* nerede ise kaybedilecekken sonradan kazanılan (muharebe, seçim, yarışma vb.).

close-up, *is.* **1.** büyük boy fotoğraf : yakından veya yaklaştırıcı merceklerle çekilmiş fotoğraf, **2.** *sin. TV* yaklaştırma : ayrıntıları gösterebilmek için yakından filme/TV'ye alma. *bk.:* **long shot** (3), **3.** bir şeyin yakından/bütün ayrıntılarıyla gösterilmesi.

closing, *is.&sf.* **1.** kapanış, son, hatime, bir nutuk vb. nin son kısmı, **2.** fermuarlı cep/bölme, **3. ~ costs = ~ fees** : tapu harcı.

clostridium, *is., ç.* **clostridia** iğ bakteri, bir tür çubuksu bakteri : insan ve hayvanların bağırsaklarında ve toprakta bulunur. **clostridial = clostridian** : iğ bakteri+.

closure, *is.&f.* **-sured, -suring 1.** kapa(n)ma, **2.** son verme, sona erdirme, bitirme, nihayetlendirme, **3.** kapak, kapamaya yarayan şey, **4.** (Parlamentoda) müzakereleri keserek oylamaya geçiş/geçme(k), **5.** *mat.* kaplam : bir alt kümenin bütün kaplama noktalarından oluşan küme. **~ point** : kaplama noktası, bir alt kümeyi kapatan noktalardan oluşan küme, **6.** *esk.* zarf, mahfaza. ***e.a.****- 3. conclusion, finish, end, 4. cloture.*

clot, *is.&f.* **clotted, clotting 1.** pıhtı, **2.** topak, top top olmuş şey, **3.** *bk.:* **cluster**, **4.** *Brit.* ahmak, aptal, **5.** pıhtılaş(tır)mak, **6.** (süt) kesilmek. **~ted cream** : kaynatılmış sütten alınan kaymak, **7.** topaklanmak, top top olmak, **8.** tıkamak, tıkanmasına sebep olmak. ***e.a.****- 4. blockhead, fool, stupid, 5. coagulate.*

cloth, *is., ç.* **cloths 1.** kumaş, bez. **~ of gold** : kılaptanla dokunmuş kumaş. **American oil ~** : muşamba. **~ bound** : bez ciltli (kitap). **~-cap** : (a) kumaş kasket, (b) *mec.* işçi sınıfı+, **2.** örtü. **table ~** : masa/sofra örtüsü, **3.** *den.* yelken, **4.** bir meslek mensuplarının giydiği elbise. **the respect due to his ~** : mensup olduğu mesleğe gösterilmesi gereken saygı (genellikle rahipler hakkında söylenir), **5. the ~** : papazlık/ruhbanlık mesleği. **a man of the ~** : papaz, rahip.

clothe, *gl.f.* **clothed/clod, clothing 1.** giydirmek, **2.** elbise temin etmek, **3.** (kumaş vb.) örtmek, kaplamak. *Hills ~d in snow.* ***e.a.****- 1. dress, attire, 3. cover.*

clothes, *ç. is..* **1.** giysi, elbise, esvap. **ready-made ~ = ~ off the peg** : hazır elbise. **made to order ~** : ısmarlama elbise. **suite of ~** : takım elbise, kostüm. **~-brush** : elbise fırçası. **~ hanger** : elbise askısı, **2.** yatak örtüleri, yatak takımı, **3.** çamaşır: yıkanacak giyim ve yatak takımları. **~ basket** : çamaşır sepeti. **~ pole** : çamaşır ipini tutan direk, **4. ~ moth** : güve *(Tineidae).* **5. ~ tree** : portatif askı : üstündeki çengellere elbise asılan taşınabilir ağaç direk. ***e.a.****-1. clothing, attire, garb, garments, habiliments, 2. bedclothes.*

clotheshorse, *is.* **1.** çamaşır askısı : kurutmak için çamaşır asmaya mahsus çerçeve, **2.** *argo* şık/gösterişli/modaya göre giyinen kimse.

clothesline, *is.* çamaşır ipi.

clothes-peg, *is. Brit. bk.:* **clothes pin.**

clothes pin, *is.* mandal. ***e.a.****- pin, clothes-peg.*

clothespress, *is.* elbise/çamaşır dolabı/sandığı.

clothes-post = clothes-prop, *is. Brit.* çamaşır sırığı.

clothier, *is.* giyim evi, elbiseci, erkek elbisesi mağazası.

clothing, *is.* **1.** giyim, giyim kuşam, elbise (ler). **winter ~** : kış elbisesi, **2.** örtü. ***e.a.****- 1. clothes, raiment, apparel, garments, 2. covering.*

cloth yard, *is.* yarda, kumaş uzunluk ölçüsü, 91.5 cm.

cloture, *is.&f.* **-tured, -turing** *ABD* müzakereye son vererek oylamaya geçme(k).

cloud^1, *is.* **1.** bulut. *When there are black ~s you can tell it's going to rain.* **2.** duman/toz bulutu. *The ~s of smoke rose above the bombarded city.* **3.** leke, **4.** bulanıklık. *There was a/some ~ in the bottom of the beer.* **5.** gölge düşüren/karartan/leke süren herhangi bir şey. *The sad news of her father's death was the only ~ on an otherwise happy year. The ~s of another war began to loom over the horizon.* **6. Every ~ has a silver lining** : (Ne kadar kötü olursa olsun) her işte bir hayrı vardır. **6.** sürü, toplu hâlde uçan böcek/kuş sürüsü. *~ of locusts/insects.* **7. in the ~s** : (a) dalgın, hayallere dalmış, hayal âleminde. **to be in the ~s** : hayallere dalmak. **to drop from the ~s** : (birdenbire) gerçek âlemle karşılaşmak, sert/acı gerçekle yüzyüze gelmek. (b) hayalperest, gerçekçi olmayan, olmayacak şey. **to have s.o.'s head in the ~s** *k.d.* hayal peşinde koşmak, bulutlarda gezmek, dalgın olmak, dikkat etmemek, **8. on a ~** : son derece mutlu/mesut/bahtiyar, saadetinden uçan, **9. under a ~** : (a) şüphe/zan altında. **to be under the ~** : şüphe/zan altında olmak. (b) gözden düşmüş, itibarını kaybetmiş. *After the fight, he left the town under a ~.* **10. under a ~ of night** : karanlıktan yararlanarak. ***e.a.-1.*** *fog, haze, mist,* ***6.*** *swarm, horde, multitude, throng, host.* ***NOT :*** Mecazî anlamda kullanıldıkları zaman **CLOUD, FOG, HAZE, MIST** derece derece farklı şeyler ifade ederler. **CLOUD**, hayallere dalma, hülya peşinde koşma anlamına gelir : *His mind is in the clouds.* **FOG** ve **HAZE**, şaşkınlık, tereddüt, ne yapacağını bilememe hâllerini belirtir : **to go around in a fog/haze** : şaşkınlık içinde dolaşmak. **MIST**, his ve heyecan hâlini gösterir : **a mist in one's eyes** : gözlerdeki sevinç/heyecan vb. buğusu.

cloud^2, *f.* **1.** bulutlan(dır)mak, bulutla ört(ül)mek/kapla(n)mak. *The mountain peak was ~ed all day.* **2.** gölgele(n)mek, karar(t)mak. *The hardship of war ~s his childhood memories.* **3.** kasvet/üzüntü/hüzün/keder vermek, **4.** buğulan(dır)mak, belirsiz hale sokmak. *The steam has ~ed the windows up. Age ~ed his memories.* **5.** bulandırmak, şaşırtmak. **to ~ the issue** : meseleyi bulandırmak. **to ~ s.o.'s mind** : birisinin aklını şaşırtmak, **6.** lekelemek, leke sürmek, zan altında bırakmak, **7.** kederlenmek, hüzünlenmek, (kederi/üzüntüsü) yüzünde okunmak. **a ~ed expression** : üzgün (yüz) ifade(si).

cloudbank, *is.* bulut kümesi/yığını, kesif ve alçak bulutlar.

cloudberry, *is., ç.* **-ries** (sarı, turuncu renkli) yaban ağaç çileği *(Rubus Chamemorus),* meyvesi ve ağacı.

cloudburst, *is.* (şiddetli) sağanak.

cloud-capped, *sf.* bulutlu, bulutla örtülü (dağ, tepe vb.).

cloud chamber, *fiz.* buhar odacığı/hücresi. **Wilson cloud chamber, expansion chamber** *d.d.*

cloud-cuckoo-land, *is.* (alaycı anlamda) hayal ülkesi, her şeyin mükemmel olduğu ülke.

clouded, *sf.* **1.** bulutlu, **2.** buğulu, **3.** bulanık, **4.** (mermer vb.) damarlı.

cloud forest, *is.* bulutlu orman : çoğunlukla dağların kıyıya bakan yamaçlarında sürekli bulutlarla kaplı olan orman.

cloud-hopping, *is. hv.* (görünmemek için) buluttan buluta uçma.

clouding, *is.* **1.** (röntgen filminde) bulanıklık, **2.** beneklilik, damarlılık.

cloudland, *is.* hayal ülkesi/âlemi. ***e.a.-*** *dreamland.*

cloudless, *sf.* bulutsuz, lekesiz, berrak, saf.

cloudlet, *is.* bulutçuk, küçük bulut.

cloudlike, *sf.* bulut gibi, buluta benzer.

cloud nine, *argo* son derece mutlu, mesut, saadetten âdeta uçan. **The newlyweds seemed to be on ~ ~** : Yeni evliler saadetten âdeta uçuyorlardı.

cloud rack, *bk.:* **rack**^{1} (15).

cloudy, *sf.* **cloudier, cloudiest 1.** bulutlu. *a ~ sky.* **2.** kapalı, az güneşli. *a ~ day.* **3.** bulutsu, bulut gibi, buluta benzer/ait, **4.** damarlı, (bulut gibi) dalga dalga, dumanlı. *a ~ marble.* **5.** bulanık, berrak veya şeffaf olmayan, **6.** karanlık, belirsiz, müphem (fikir, düşünce vb.). *His memory has always been ~. The ~ beginnings of modern history.* **7.** üzgün, kederli, kasvetli, **8.** zan/şüphe/töhmet altında, **9. cloudily** : bulutlu/bulanık/kapalı bir şekilde, **10. cloudiness** : bulutluluk, bulanıklık, kapalılık. ***e.a.- 1&2.*** *murky, shadowy, gloomy, hazy, overcast,* ***5.*** *murky, turbid, muddy,* ***6.*** *obscure, dim, indistinct, blurred.* ***k.a.- 1&2.*** *cloudless, sunny, clear, brilliant,* ***6.*** *clearheaded, lucid, clarified.*

clough, *is. Brit.- k.d.* dar vadi, çukur kayalık, derin dere. ***e.a.-*** *ravine, glen.*

clout, *is.&gl.f.* **1.** *k.d.* tokat, sille, şamar, **2.** *beyzbol-argo* uzağa atış/vuruş, **3.** *k.d.* etkinlik, müessiriyet, nüfuz, fikir/haber/şahsiyet vb. nin etkisi. *He has a lot of ~ with the governor.* **4.** (okçulukta) (a) hedef, (b) isabetli atış, **5.** *esk.* (a) yama, (b) paçavra, bez, değersiz kumaş parçası, **6.** ~ **nail** *d.d.* düz başlı çivi, **7.** tokat/sille atmak, tokatlamak, şamar vurmak, **8.** *k.d.* yama(la)mak, yama vurmak, tamir etmek, sargı sarmak. ***e.a.*** *- 1. blow, cuff, 5. (a) patch, (b) rag, 7. cuff, 8. patch, mend.*

clove, *is.&f.* **1.** karanfil (baharat) : karanfil ağacı tomurcuklarının kurutulmuşu, **2.** karanfil ağacı *(Eugenia aromatica).* **Indian ~ bark** : karanfil kabuğu, **3.** (sarmısak vb.) diş. ~ **of garlic** : sarmısak dişi, **4.** *bk.:* **cleave** *(geç.z.),* **5.** ~ **hitch** *den.* kazık bağı, **6.** ~ **pink** : karanfil çiçeği *(Dianthus Caryophyllus).* ***e.a.*** *- 6. carnation.*

cloven, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **cleave** (pp), **2.** yarık, ayrık, çatal. *the ~ hoof of a goat.* **3.** ~ **foot** = ~ **hoof** : (a) çatal tırnak : koyun, keçi, sığır, geyik vb. nin iki parçalı tırnakları, (b) şeytanın/şeytanca dürtülerin simgesi, **4. show the ~ hoof** : iç yüzünü/ne mal olduğunu göstermek.

cloven-footed = cloven-hoofed, *sf.* **1.** çatal tırnaklı, **2.** şeytanca, şeytanî. ***e.a.*** *-2. devilish, satanic.*

clover, *is., ç.* **-vers/-ver 1.** *bot.* yonca *(Trifolium pratense, T. repens).* **hare's foot ~** : tavşan paçası yonca *(Trifolium arvense).* **King's ~** : sarı yonca *(Melilotus officinalis).* **red ~** : kızıl yonca *(Trifolium pratense).* **wild ~** : yabanî yonca *(Trifolium medium).* **2.** tırfıl, yoncaya benzer bitkiler, **3. in ~** : müreffeh, zengin, refah/servet içinde. **be/live (like pigs) in ~** : keyif sürmek, zevk ve safa içinde yaşamak, çok talihli olmak.

cloverleaf, *sf.&is., ç.* **-leaves 1.** yonca yaprağı şeklinde, yonca yaprağına benzeyen. *~-junction.* **2.** durma geç (yol) kavşağı : yonca yaprağı şeklinde yol kavşağı, altlı üstlü yol kavşağı.

clowder, *is.* kedi sürüsü, kedi kolleksiyonu.

clown, *is.&gsz.* **1.** soytarı, palyaço, **2.** muzip, şakacı, **3.** hödük, nobran, nadan, kaba adam, köylü, **4.** soytarılık/palyaçoluk yapmak/etmek. ***e.a.*** *- 2. prankster, buffoon, practical joker, 3. boor.*

clownery, *is., ç.* **-eries** palyaçoluk, soytarılık.

clownish, *sf.* **1.** soytarı/palyaço gibi, soytarıya benzer, kaba, budala, hödük. *silly ~ behavior. ~ dress.* **2. ~ly** : soytarıca, soytarılıkla, kabalıkla, hödük gibi, **3. ~ness** : soytarılık, palyaçoluk, kabalık, hödüklük.

cloy, *f.* **1.** bık(tır)mak, usan(dır)mak, gına getir(t)mek, kanıksa(t)mak, içini bayıltmak. *Chocolates start to ~ if you eat too many.* **2. ~edness = ~ingness** : bıktırıcılık, usandırıcılık, bıktırma, usandırma, **3. ~ing** : bıktırıcı, usandırıcı, **4. ~ingly** : bıktırırcasına, usandırırcasına. ***e.a.*** *- 1. surfeit, satiate.*

club, *sf.&is.&f.* **clubbed, clubbing 1.** sopa, çomak, değnek, **2.** *sp.* (a) golf sopası, (b) **Indian ~** *d.d.* lobut, **3.** kulüp, dernek, cemiyet : edebî / toplumsal /atletik / politik maksatlarla bir araya gelip örgütlenmiş insanlar topluluğu. *tennis ~.* **Join the ~ !** *Brit.- argo* Aramıza hoş geldin! (Aynı hâle/duruma düşen bir kimse için söylenir.) **"I have a bad cold""Join the ~! I have one too."** : "Fena halde nezleye yakalandım." "Aramıza hoş geldin, ben de öyleyim." **4.** kulüp binası, **5.** üyelerine kolaylık veya ucuz fiyatla mal sağlayan kurum. *a book ~.* **6.** eğlence yeri, gece kulübü, kabare, **7.** *iskambil* (a) sinek, ispati; (b) bu işareti taşıyan kart veya bütün kartlar, **8.** *den.* seren uzatma sırığı, **9.** *biy.* çomak şeklinde organ/kısım, **10. in the ~** *argo* gebe, hamile (bilhassa evli olmayan kadın için söylenir). *Jean's in the ~ again!* **11.** sopa ile vurmak, **12.** (belirli bir maksatla) birleş(tir)mek, bir araya gelmek/getirmek, dernek/cemiyet kur(dur)mak, **13.** beraberce ödemek, masrafı paylaşmak, **14. ~ up/together** : (para) toplamak, (bir hediye vb. almak için) paralarını birleştirmek. *They ~bed their dollars together to buy the present.* **15.** *den.* hızı azaltmak için demir atmak. ***e.a.*** *- 3&5. association, society, 11. bludgeon, cudgel, 12. unite, combine, join together.*

clubable = clubbable, *sf.* kulüp üyeliğine lâyık, çevresine yakışır, girgin, toplum hayatını/sohbeti/muaşereti seven. **clubability = clubbability** : girginlik, toplumseverlik.

club bag, *ABD* seyahat çantası/torbası : iki kulplu yumuşak deri çanta.

clubbed, *sf.* çomak şeklinde. ~ **finger** : çomak parmak.

clubber, *is.* kulüp üyesi.

clubby, *sf.* **-bier, -biest 1.** kulübe özgü, **2.** girgin, sokulgan, toplumsever, arkadaş canlısı, hoşsohbet, **3.** ayırımcı, üyelerinden başkasını içeri almayan, **4. clubbily** : ayırımcılıkla, **5. clubbiness** : ayırımcılık. ***e.a.*** *- 3. cliquish.*

club car = lounge car, *is. ABD* kulüp vagonu : koltuklu, büfeli ve oyun masalı demir yolu vagonu.

club chair, *is.* koltuk : ağır, yumuşak, arkalığı alçak, kol yerleri geniş koltuk.

club cheese, *is.* baharatlı peynir.

club coupe, *is.* iki kapılı otomobil.

clubfoot, *is., ç.* **-feet** yumru ayak(lı) : doğuştan eğri (deforme olmuş) ayak, ayağı böyle olan kimse. **~ed** : yumru ayaklı. ***e.a.*** *- talipes.*

clubhand, *is.* çolak/küt el(li).

clubhaul, *is.&gl.f. den.* tehlike hâlinde demir atma(k).

clubhouse, *is.* **1.** kulüp binası, **2.** atlet soyunma odaları.

club law, *is.* zorbalık, anarşi, hak kuvvetlinindir ilkesi.

clubman, *is., ç.* **-men** kulüp üyesi.

club moss, *is.* çomaklı yosun *(Lycopodiales).*

clubroom, *is.* kulüp salonu.

clubroot, *is.* yumru kök : lâhana vb. gibi sebzelere ârız olan bir hastalık.

club sandwich, *is.* kulüp sandviçi : Üç dilim ekmek arasına çeşitli et ve domates dilimleri, marul, mayonez konularak yapılan sandviç.

club soda, *bk.:* **soda water.**

club steak, *is.* kulüp pirzolası : filetonun kaburga ucundan kesilmiş küçük pirzola.

clubwoman, *is., ç.* **-women** toplum işlerinde/kulüplerde faal kadın.

cluck, *is.&f.* **1.** gıdaklama(k), gıdaklayarak çağırma(k), **2.** dili damakta şaklatma(k), **3.** ilgi veya endişesini belirtme(k). *Critics ~ed over the new developments.* **4.** *argo* aptal, budala, ahmak. ***e.a.*** *- 4. stupid, dolt, dull-witted.*

clue, *is.&f.* **clued, cluing 1.** iz, ipucu, emare, anahtar. **to have a ~** : bir ipucu elde etmek/yakalamak. **to get/find the ~ to sth.** : bir çözüm yolu bulmak. **to give s.o. a ~** : birine ipucu vermek. **not have a ~** *: k.d.* anlayamamak, hiçbir şey bilmemek, hiç haberi olmamak. **I haven't a ~** : Hiç haberim yok! **the ~s of a crossword puzzle** : bilmecenin anahtarı, **2.** *bk.:* **clew** (1, 3, 4), **3.** *k.d.* ipucu vermek, çözüm yolunu göstermek, bilgi/haber vermek, aydınlatmak, **4.** *bk.:* **clew** (5,7), **5. ~ in** *argo* (bir kimsenin) anlamasına/cevabını bulmasına/çözmesine yardım etmek, ipucu göstermek. *I can't imagine where you've hidden it; please ~ me in.*

clueless, *sf. Brit.- argo* ahmak, aptal, sersem, adam olmaz. ***e.a.*** *- stupid, helpless.*

clue up, *f.* **(all) clued up (about/on)** *k.d.* her şeyi bilen, her şeyden haberdar, gözü açık, kulağı delik.

clump, *is.&f.* **1.** (ağaç, çiçek vb.) küme(si), **2.** bakteri yığını/kümesi, **3.** yığın, kütle, topak, **4.** ağır adım vb. sesi, **5. clomp** *ş.d.y* : ağır/sarsak adımlarla yürümek, lap lap yürümek, **6.** kümele(n)mek, yığ(ıl)mak, küme/yığın teşkil etmek, topla(n)mak. *The bacteria ~ed together.* **7. ~ish = ~y = ~like** : kümeli, küme/yığın halinde.

clumsy, *sf.* **-sier, -siest 1.** beceriksiz, acemi, sakar, savruk. *The ~ waitress dropped the glas and broke it.* **2.** kaba, hantal, biçimsiz, havaleli. *You shouldn't wear such a ~ shoes.* **3. clumsily** : beceriksizce, acemice, kabasaba, hantalca, **4. clumsiness** : acemilik, beceriksizlik, sakarlık, savrukluk, kabalık, hantallık. ***e.a.****-1. awkward, unskillful, inexpert, ungainly, 2. ungraceful, bungling, bumbling, inept, unwieldy, illcontrived, inelegant.* ***k.a.*** *- 1. adroit, skillful, 2. graceful, polished, dexterous.*

clung, *f. bk.:* **cling** *(gsç.z.&sf.f.).*

clunk, *is.&f.* **1.** patırtı, gümbürtü, pat diye çıkarılan kalın/ağır ses, **2.** *k.d.* ağır darbe, **3.** *argo* ahmak, dangalak, budala kimse, mankafa, **4.** patır patır yürümek, pat diye vurmak/ses çıkarmak.

clunker, *is. argo* **1.** külüstür makine/araba, eski ve hantal otomobil, **2.** değersiz, işe yaramaz şey.

clunky, *sf.* **clunkier, clunkiest** *argo* **1.** *bk.:* **clumsy** (1,2), **2.** patırtı/gürültü yapan, patırtılı, gümbürtülü.

clupeid = culpeoid, *is.&sf. zool.* hamsigillerden herhangi balık *(Culpeidae)* : hamsi, ringa, tirsi, sardalya.

cluster, *is.&sf.* **1.** salkım, hevenk, **2.** demet, tutam. *a ~ of flowers.* **3.** küme, grup. *a ~ of stars.* **4.** *ABD* aynı madalyanın tekrar verildiğini belirten madenî nişan, **5.** *s.bl.* sessizler kümesi : iki veya daha fazla sessiz harfin bir araya gelişi, **6.** kümele(n)mek, yığ(ıl)mak, bir araya topla(n)mak. **to ~ together** : toplanmak, üşüşmek. *The students ~ed about the bulletin board where examination results were posted.* **7. ~ed = clustery** : salkım/demet/küme/yığın halinde, kümelenmiş, **8. ~ingly** : kümelenerek, yığılarak, toplanarak, üşüşerek, üşüşürcesine. ***e.a.**- 1-3. bunch, batch, group, clutch, **6.** gather, assemble, pack, crowd.*

clutch^1, *is.&f.* **1.** kavrama(k), sımsıkı yakalama(k)/tutma(k). *The mother ~ed her baby in her arms. His ~ was not tight enough and he fell from the branch.* **make a ~ at sth.** : bir şeyi tutmak/yakalamak için anî hareket yapmak, **2. ~ at** : sarılmak, yakalamak, sımsıkı tutmak. *She ~ed at the fleeing child.* **3.** kavramayı çalıştırmak, debriyaj yapmak, **4. ~es** : kavrama kuvveti, pençe, kontrol eden kuvvet. **She fell into the ~es of the enemy** : Düşmanın pençesine düştü. **5.** kenet, **6.** *mak.* (a) kavrama, (b) kavrama düzeni/mekanizması, (c) debriyaj, ambreyaj. **~ pedal** : kavrama ayaklığı. **let in the ~** : ambreyaj yapmak. **throw/let out of the ~** : debriyaj yapmak. **7. ~ingly** : kavrayarak, sımsıkı tutarak/sarılarak/yakalayarak, **8. clutchy** : kavrayan, sımsıkı tutan. ***e.a.**- 1. grasp, clasp, hold, grip, clench.*

clutch^2, *sf.* kulpsuz, sapsız, tutamaksız (çanta, cüzdan vb.). **~ bag/purse** : kulpsuz çanta.

clutch^3, *is.&gl.f.* **1.** bir defada kuluçkaya konulan yumurtalar, **2.** bir kuluçkada çıkan civcivler, **3.** benzer bireyler toplumu, sürü, grup, topluluk. *a ~ of chorus girls.* **4.** kuluçkaya yatmak, civciv çıkarmak. ***e.a.**- 3. group, bunch, **4.** hatch.*

clutter, *is.&f.* **1.** yığmak, düzensizce/darmadağınık atmak. *Newspapers ~ed in the living room.* **~ up** : darmadağınık eşya ile doldurmak, **2.** *k.d.* (sağa sola) koşuşmak, telâş ve şaşkınlık içinde hareket etmek, **3.** *k.d.* gürültü/şamata etmek, **4.** yığın, çöp yığını, **5.** karışıklık, kargaşalık, telâş, şaşkınlık, **6.** karmakarışık gürültü, patırtı, şamata, **7.** radar ekranında hedeften başka sabit cisimlerin hasıl ettikleri yansıma izleri. ***e.a.**- **4.** litter, heap, jumble, **5.** confusion, mess, **6.** clatter, noise.*

Clydesdale, *is.* İskoç beygiri : bacaklarının arkası tüylü, kuvvetli bir beygir türü.

clypeate = clypeiform, *sf. biy.* kalkanımsı, kalkan gibi, kalkana benzer, yuvarlak ve yassı.

clypeus, *is., ç.* **clypei 1.** (böceklerde) ön yüz : yüzün ön kısmı (ağızla gözler arası), **2.** *bot.* (bazı yosunlarda) spor kılıfı kuşağı, **3. clypeal** : ön yüz+.

clyster, *is. tıp* tenkiye, lâvman. ***e.a.**- enema.*

Cm, *kim. bk.:* **curium.**

cm = centimeter(s).

Co, *kim. bk.:* **cobalt.**

co-, *ön ek* **1.** "...ile, beraber, birlikte, müşterek, ortak, iştirak eden, bağlaşık, müttefik". Bu ön ekle yapılan bazı kelimeler şunlardır (Bunların anlamları ön eksiz kelimeden çıkarılabilir) : **coadministration, coadmire, coadmit, coadventure, coagent, coagitate, coambassador, coanimate, coappear, coapprove, coarrange, coassist, coassume, coattend, coattest, coauditor, coauthor, coconnection, coconspirator, cocontractor, cocreate, codefendant, codiscoverer, coeditor, coestablish, coexecutor, coheir, coheritage, coindicate, coinfer, coinhabit, coinheritance, coinspire, coinventor, colaborer, comourner, cooccupy, co-organize, coowner, copartner, coplaintiff, coresidence, cotrustee.** **2. com-** ön ekinin sesli harf, **h** ve **gn** önünde aldığı şekil : *ör.: coadjutor, cohabit, cognate,* **3.** *mat.* "bütünler". *ör.: cosine, codeclination.*

C/o = c/o = c.o. = **1. care of** : eliyle, vasıtasıyla, dikkatine, **2. carried over** : nakliyekûn, **3. cash order.**

coacervate, *sf.&is.&f.* **-vated, -vating** *fiz.-kim.* tersinir yığışma(k), sıvı zerreciklerinin tersinir yığışımı, tersinir yığışmış. **coacervation** : tersinir yığışma.

coach, *is.&f.&zf.* **1.** kapalı at arabası, yaylı. **~horse** : araba atı. **Devil's ~-horse** : kulağa kaçan sinek. **the old ~ days** : arabalarla seyahat edilen eski günler, **2.** yolcu otobüsü. **~-building** : karoseri, **3.** yolcu vagonu (yataklı/yemekli lüks vagonlar hariç), **4. air ~** *d.d. ABD* (uçakta) turist mevkii(nde). *We flew ~ from Miami to New York.* **5.** *sp.* antrenör, eğitmen, **6.** (beyzbol) öbür oyunculara talimat veren oyuncu, **7.** özel hoca, sınava hazırlayan hoca, **8.** bir aktöre/şarkıcıya talimat veren kimse, **9.** *ABD* (1920'lerde yapılmış) iki kapılı kutu gibi otomobil, **10.** talimat vermek, öğretmek, yönetmek, akıl vermek. *He had been ~ed in what to say.* **11.** antrenörlük/eğitmenlik yapmak, yetiştirmek, **12.** özel ders vermek/almak, sınava yetiş(tir)mek / hazırla(n)mak. **to ~ s.o. for an examination** : birini sınava hazırlamak.

coach-and-four, *is.* dört atlı araba, araba ve dört atı. **drive a ~ through an Act of Parliament** : bir hile ile kanunu hükümsüz bırakmak.

coach box, *is.* (atlı arabada) arabacı yeri/oturağı.

coach-builder, *is.* **1.** araba marangozu, **2.** karoserici.

coach dog, *is.* Dalmaçya köpeği. ***e.a.***- *Dalmatian.*

coacher, *is.* **1.** araba atı, **2.** öğreten, eğiten, spor eğitmeni, **3.** *esk.* arabacı.

coach horn, *is.* araba borusu/kornası.

coach house, *is.* arabalık, araba garajı.

coaching, *is.* **1.** araba seyahati, atlı araba ile seyahat etme, **2.** antrenörlük, spor eğitmenliği, **3.** özel hocalık, özel ders verme, **4. ~ house** : han, kervansaray, **5. ~ traffic** *Brit.* tren yolcuları trafiği.

coachman, *is., ç.* **-men 1.** arabacı, **2.** (balık avında kullanılan) yapma sinek, **3. ~ship** : arabacılık.

coach screw, *is. bk.:* **lag screw.**

coach-stand, *is.* araba durağı.

coachwork, *is.* karosericilik, karoseri atelyesi.

coact, *f.* ortaklaşa/müştereken/beraberce yapmak/davranmak/hareket etmek. **~ivity** : ortak eylem.

coaction, *is.* **1.** zorlama, icbar etme, zorla sevk etme veya kısıtlama, engelleme, **2.** ortak/müşterek hareket etme/davranma, **3.** *ekol.* birbirini etkileme, (bir çevredeki organizmalar arasında) etkileşme.

coactive, *sf.* ortaklaşa davranan/hareket eden, birlikte harekete geçen. **~ly** : ortaklaşa hareketle.

coadapted, *sf.* birlikte/ortaklaşa uyarlanmış/adapte edilmiş. *~ gene complexes.*

coadjutant, *sf.&is.* **1.** yardımlaşan, birbirine yardım eden, iş birliği yapan, **2.** yardımcı, muavin, asistan. ***e.a.***- *1. cooperating, 2. asistant, aide.*

coadjutor, *is.* **1.** yardımcı, muavin, asistan, **2.** piskopos yardımcısı. Kadın ise : **coadjutrix/-trices.**

coadunate, *sf. zool. bot.* bitişmiş, (büyüme/gelişme esnasında) birleşmiş. **coadunation** : bitişme.

coaeval, *bk.:* **coeval.**

coagulability, *is.* pıhtılaşabilme.

coagulable, *sf.* pıhtılaşabilir.

coagulant = coagulator, *is.* pıhtılaştırıcı, pıhtılaş(tır)an.

coagulase, *is. biy.-kim.* pıhtılaştırıcı : kanın/kan plazmasının pıhtılaşmasını sağlayan öz maya/enzim.

coagulate, *sf.&f.* **-lated, -lating 1.** pıhtılaş(tır)mak, **2.** katılaş(tır)mak, pelteleş(tir)mek, kesilmek, **3. coagulated** *d.d.* pıhtılaşmış, katılaşmış, pelteleşmiş, kesilmiş. ***e.a.***- ***1&2.*** *curdle, congeal, clot.*

coagulation, *is.* pıhtılaş(tır)ma.

coagulative = coagulatory, *sf.* pıhtılaştırıcı.

coagulum, *is., ç.* **-la** pıhtı.

coal, *is.&f.* **1.** kömür, maden/taş kömürü. **hard ~ = anthracite** : antrasit. **soft ~ = bituminous coal** : bitüm. **brown ~ = lignite** : linyit. **white ~** : elektrik. **~-bag** : kömür çuvalı. **~-bearing** : kömür ihtiva eden. **~-black** : kapkara, simsiyah, kuzgunî siyah, kömür karası. **~-bunker/cellar** : kömürlük. **~ basket** *den.* kömür çavalyesi. **~ bed** : kömür yatağı. **~bin** : kömürlük. **~ breaker** : kömür kırıcı, **2.** odun kömürü, **3.** kor, yanan odun/kömür parçası. **live ~s** : kor, yanan kömür, **4.** kömürleştirmek, yakmak, yakıp kömür haline getirmek, **5.** kömür vermek/almak, **6. carry ~ to Newcastle** : denize su taşımak, tereciye tere satmak, zengine sadaka vermek, **7. heap ~s of fire on s.o.'s head** : kötülüğe iyilikle karşılık vererek utandırmak /vicdan azabı çektirmek, **8. rake/haul/drag over the ~s** : şiddetle azarlamak, haşlamak. ***e.a.***- ***2.*** *charcoal,* ***3.*** *ember,* ***8.*** *reprimand, scold.*

coala, *is. bk.:* **koala.**

coaler, *is.* kömür gemisi, kömür ikmal yolu (demir yolu).

coalesce, *f.* **-lesced, -lescing 1.** birleş(tir)mek, tek vücut olmak, **2.** kaynaş(tır)mak. ***e.a.***- ***1&2.*** *unite, combine,* ***2.*** *blend, fuse, join, amalgamate.*

coalescence, *is.* birleşme kaynaşma, birleşim, kaynaşım. **coalescent** : birleşen, kaynaşan.

coal field, *is.* kömür havzası.

coal-fired, *sf.* kömürle işleyen.

coalfish, *is.*, *ç.* **-fishes/-fish 1.** *bk.:* **sablefish**, **2.** morina *(Pollachius virens).* ***e.a.*** *- 2. pollack.*

coal gas, *is.* **1.** hava gazı, **2.** kömür yanarken çıkan gaz.

coal-heaver, *is.* kömür taşıyan kürek/işçi.

coalhole, *is.* **1.** kömürlük deliği, **2.** kömürlük.

coalification, *is.* kömürleşme : bitkilerin kömüre dönüşümü.

coalify, *gl.f.* kömürleşmek, (bitki) kömüre dönüşmek.

coaling, *is.* kömür alma/verme. ~ **berth/station** : kömür (ikmal) iskelesi/istasyonu/limanı.

coalition, *is.* **1.** birleşme, kaynaşma, **2.** koalisyon, karma hükûmet, toplumlar/şahıslar arasında (geçici) ortaklık/iş birliği/ittifak, **3.** **~al** : karma+, birleşmiş, **4.** **~er = ~ist** : birleşme/koalisyon taraftarı/ortağı. ***e.a.*** *- 1. fusion, 2. partnership, league, alliance.*

coalless, *sf.* kömürsüz.

coalman, *is.* kömürcü, kömür tüccarı.

coal measures, *is. jeol.* kömür yatakları, içinde maden kömürü bulunan yerküre tabakası.

coal-mine = coal-pit, *is.* kömür ocağı.

coal oil, *is. k.d.* gaz yağı. ***e.a.*** *- kerosene.*

coal-owner, *is.* kömür ocağı sahibi.

Coalsack, *is. astr.* karanlık uzay : Samanyolundaki iki karanlık boşluktan biri. **Southern** ~ : Güney karanlık uzayı (**Southern Cross** yakınında). **Northern** ~ : Kuzey karanlık uzayı (**Cygnus** burcu yakınında).

coal scuttle, *is.* kömür kovası.

coal-seam, *is.* kömür damarı.

coal tar, *is.* katran. **coal-tar** : katranlı, katrandan.

coal tit = coletit = coal mouse, *is. zool.* köknar baştankarası *(Parus ater)* : Avrupa ve Asya çam ormanlarında yaşayan sırtı kül rengi, karnı ak, başı kara, yanları ak benekli bir kuş.

coaly, *sf.* **coalier, coaliest** kömür gibi, siyah; kömürlü.

coalyard, *is.* kömür deposu.

coaming, *is.* **1.** kuyu bileziği, çatı deliği yan pervazı, suyun girmesine engel olan çıkıntı/pervaz, **2.** *den.* mezarna, ambar ağzı veya kaporta çerçevesi.

coaptation, *is.* kayna(ş)ma, birleşip kaynama, uy(uş)ma. *the ~ of a broken bone.*

coarctate, *sf.* koza içinde kapalı (pupa).

coarctation, *is.* **1.** (damarda vb.) daralma, **2.** *esk.* sıkışma. ***e.a.*** *- 2. compression, restriction.*

coarse, *sf.* **coarser, coarsest 1.** adî, bayağı, düşük kaliteli. *~ food.* **2.** kalın, iri/büyük (taneli). *~ sand.* **3.** kaba. *~ fabric.* **4.** sert, pürüzlü, **5.** zevksiz, zevk ve zarafetten yoksun, **6.** terbiyesiz, kaba, müstehcen, ayıp. *~ language/behavior/joke.* **7.** arıtılmamış, tasfiye edilmemiş, işlenmemiş (maden vb.), **8.** **~ly** : kabaca, terbiyesizce, kaba kaba, **9.** **~ness** : kabalık, irilik; terbiyesizlik; adîlik, zevksizlik. ***e.a.*** *- 1. common, base, 3. rough, 4. harsh, grating, 5. crude, rude, gross, crass, 6. indecent, ribald, vulgar, obscene, 7. unrefined.* ***k.a.*** *- 5. refined, sensitive.*

coarse-grained, *sf.* **1.** iri taneli, kaba damarlı/yapılı (ağaç), **2.** kaba, adî, **3.** **~ness** : iri tanelilik, kabalık, adîlik. ***e.a.*** *-2. crude, gross, indelicate.*

coarsen, *f.* kabalaş(tır)mak, irileş(tir)mek.

coast, *is.&f.* **1.** kıyı, sahil. **off the... ~** : ...sahillerine yakın. **from ~ to ~** : huduttan hududa, bir uçtan bir uca, **2.** (kayak yapmaya elverişli) yamaç, **3.** (kızakla) yamaçtan aşağıya kayma, **4.** *esk.* sınır, hudut, **5.** **the Coast** *ABD- k.d.* batı kıyısı/sahili, **6.** **The ~ is clear** *: k.d.* Tehlike yok/Meydan boş/Ortalarda kimseler yok. *When the ~ was clear, the 2 thieves escaped.* **7.** *ABD* (bisikletle/kayakla) yokuş aşağı inmek/kaymak, **8.** kıyı boyunca gitmek, (denizden) limanlara uğrayarak seyretmek, **9.** devinirlik (*momentum*) sona erdiği halde hareketi/ilerlemeyi sürdürmek. *We cut off the car engine and ~ed for a while.* **10.** zahmetsizce/gayret sarfetmeden ilerlemek/yükselmek/mevki kazanmak (bilhassa nüfuzlu tanıdık sayesinde). *The actor ~ed to stardom on his good looks.* **11.** *esk.* bir kimse ile beraber gitmek, **12.** *esk.* çevresinde/sınırında gitmek, **13.** ~ **artillery** : kıyı/sahil topçusu. ***e.a.*** *- 1. seashore, shore, strand, seaside, 4. boundary, border.*

coastal, *sf.* kıyı+ sahil+. **~ly** : kıyıyı takiben, kıyıdan ayrılmadan.

coaster, *is.* **1.** sahil gemisi, kıyı boyunca işleyen ticaret gemisi, **2.** kıyı boyunca giden/yokuş aşağı inen kimse, **3.** bardak altlığı, **4.** kızak, **5.** *bk.:* **roller coaster**, **6.** *esk.* şarap sürahisi tepsisi (tekerlekli).

coaster brake, *is.* bisiklet pedal freni.

Coast Guard, *is.* **1.** Kıyı Koruma/Sahil Muhafaza teşkilâtı, **2.** *k.h.* **coastguardsman** *d.d.* kıyı koruyucusu, sahil muhafızı, kıyı koruma teşkilâtı görevlisi.

coasting, *is.* **1.** *bk.:* **coastline, 2.** ~ **trade** : kıyı seferi, kabotaj, kıyıyı takiben yapılan sefer/ticaret.

coastland, *is.* kıyı, sahil, kıyı arazisi.

coastline, *is.* **1.** kıyı/sahil çizgisi, **2.** kıyı/sahil boyu.

coast-station, *is.* kıyı radyo istasyonu.

coastward, *sf.&zf.* **1.** kıyıya yönelik, sahile müteveccih. *a ~ migration.* **2. ~s** *d.d.* kıyıya/sahile doğru.

coastways, *sf.&zf. esk. bk.:* **coastwise.**

coastwise, *sf.&zf.* kıyı/sahil boyunca, kıyıyı/sahili takiben, kıyıdan.

coat, *is.&gl.f.* **1.** ceket, palto, manto. ~ **and skirt** : tayyör. **dress-~** : frak. **frock-~** : redingot. **morning ~** : jaketatay. **over-~ = top-~** : pardesü, palto. **cut one's ~ according to one's cloth** : ayağını yorganına göre uzatmak. **dust one's ~** : dövmek, pataklamak. **turn one's ~** : parti/din değiştirmek, başka tarafa geçmek, **2.** doğal örtü (hayvanlarda kürk/yün/tüy, ağaçlarda ve meyvelerde kabuk vb.), **3.** kat, tabaka, **4.** *bk.:* ~ **of arms**, **5.** *esk.* eteklik, **6.** *esk.* meslek/sınıf vb. gösteren özel giysi, üniforma, **7.** ceket/palto temin etmek veya giydirmek, **8.** kaplamak, örtmek. *The paint ~ed the wall.*

coated, *sf.* **1.** ceketli, paltolu, **2.** kaplı, örtülü, **3.** (kâğıt) parlak, **4.** (kumaş) nem geçirmez, su geçirmez, emprenye.

coat hanger, *is.* elbise askısı, askı.

coati, *is.*, *ç.* **-tis** *zool.* koati (*Nasua narica*) : Amerika'nın tropik bölgelerinde yaşayan, rakuna benzer, uzun ve halkalı kuyruklu, sivri ağızlı et obur hayvan. Boyu 30 cm, uzunluğu kuyruk dahil 1.2 m'yi bulur. Sırf kuyruğu 75 cm kadardır. **coati-mondi, coati-mundi** *d.d.*

coating, *is.* **1.** tabaka, kat, **2.** paltoluk kumaş.

coat of arms, *is.* **1.** arma : Orta Çağlarda şövalyelerin zırh üzerine taktıkları nişan, **2.** hanedan arması.

coat of mail, *is.* zırhlı elbise. ***e.a.***- *byrnie.*

coatroom, *is. bk.:* **cloakroom** (1).

coattail, *is.* **1.** frak kuyruğu, **2.** erkek ceketinin arka eteği, **3. on s.o.'s ~s** : (bir kimsenin) yardımı ile, sayesinde, himayesinde, himmetiyle. **ride on s.o.'s ~s** : başarılı/nüfuzlu bir kimsenin yardımı ile ilerlemek/seçilmek/mevki kazanmak. *The senator rode into the office on the president's ~s.* **4. on the ~s of** : takiben, ardı sıra, peşi sıra, ardından, arkasından, hemen sonra, müteakip. *His decline in popularity followed on the ~s of the scandal.* **5. trail/drag one's ~s** : kışkırtmak, kavga çıkarmak.

coauthor, *is.&gl.f.* **1.** ortak yazar : bir eseri ortaklaşa yazanlardan her biri, **2.** ortaklaşa (kitap) yazmak.

coax, *is.&f.* **1.** tatlı sözlerle kandırmak, ikna etmek, gönlünü yapmak, dil dökmek, yaltaklanmak, pohpohlamak. *Why mothers often have to ~ children to eat things that are good for them?* **2.** tatlı sözlerle yüze gülerek istediğini elde etmek. ~ **a thing out of a person** : birisini tatlı sözlerle kandırıp bir şeyini almak, **3.** maharet veya gayretle istediği sonuca varmak. **He ~ed the large chair through the door** : Kocaman sandalyeyi ustalıkla kapıdan geçirdi. **4.** *esk.* (a) *bk.:* **fondle**, (b) *bk.:* **fool, deceive**. **5.** *elekt. bk.:* **coaxial cable**, **6. ~er** : tatlı sözlerle kandıran, yaltakçı, pohpohlayıcı, **7. ~ingly** : tatlı sözlerle kandırarak, yaltaklanırcasına, yaltaklanarak, pohpohlayarak. ***e.a.***- *1. cajole, wheedle, beguile, urge, persuade.* ***k.a.***- *1. bully, force, coerce.*

coaxial, *sf.* **1. coaxal** *d.d.* eksendeş, eş eksenli, koaksiyal, **2.** iç içe, müşterek mihverli (hoparlör vb.), **3.** *geom.* (a) ~ **circles** : eksendeş çemberler : herhangi ikisinin köklü ekseni (**radical axis**) çakışan çemberler, (b) ~ **planes** : eksendeş düzlemler : aynı doğrudan geçen düzlemler, **4.** ~ **cable = coax** : *elekt.* eksendeş/koaksiyal kablo : yüksek frekanslı telefon, radyo, TV işaretlerini iletmekte kullanılan ve iletkenlerinden biri içi boş silindir, öbürü bu silindirin eksenine yerleştirilmiş telden ibaret kablo.

cob, *is.* **1.** *ABD* mısır koçanı, **2.** erkek kuğu, **3.** kısa bacaklı bir cins binek atı, **4.** *Brit.* kerpiç : kil ve saman karıştırılarak yapılan bir inşaat malzemesi, **5.** *Brit.- k.d.* (a) önder, lider, baş, önemli kişi, (b) (yuvarlak) yığın/kütle, kubbemsi yığın, kubbe, **6.** gayrimuntazam şekilli bir İspanyol sikkesi, **7.** *zool.* kara martı *(Larus marinus)* : sırtı siyah bir martı türü. ***e.a.*** *- 5. (a) leader.*

cobalt, *is. kim.* **1.** kobalt : gümüş gibi parlak maden. Simgesi **Co**, atom ağ. 58.933, atom nu. 27, özgül ağ. 8.9 (20 C'de). Serbest hâlde pek rastlanmaz. Bileşimleri mavi renklidir, **2. ~ 60** : Kobalt 60 : kobaltın ışın etkin eşizi. Kütle nu. 60, yarı ömrü 5.2 yıldır, **3. ~ bloom** *bk.:* **erythrite** (1) **4. ~ blue** : (a) kobalt mavisi, koyu mavi ile yeşilimsi mavi arası renk, (b) kobalt oksit içeren mavi boyalardan herhangi biri, **5. ~ green** : (a) kobalt yeşili, sarımtrak yeşil, (b) kobalt ve çinko oksit içeren yeşil boya.

cobaltic, *sf. kim.* kobalt(lı), üç valanslı kobalt içeren.

cobaltite = cobaltine, *is.* kobaltit, CoAsS : kobalt arsenik sülfit, kobalt cevheri.

cobaltous, *sf. kim.* kobaltlı : iki valanslı kobalt içeren.

cobber, *is. Avust.* yakın (erkek) arkadaş, kafadar, ahbap, ortak. ***e.a.****-comrade, partner, friend.*

cobble, *is.&gl.f.* **-bled, -bling 1.** kaldırım taşı, parke taşı, **2. ~s** *bk.:* **cob coal**, **3.** kaldırım taşı döşemek, **4.** yamamak, kundura tamir etmek, **4.** kabaca/acemice tamir etmek. ***e.a.****- 1. cobblestone, 3. pave, 4. patch.*

cobbler, *is.* **1.** kundura tamircisi, **2.** *ABD* üstü bisküvi kırıntılarıyla örtülü meyve tortosu, **3.** şarap veya likör, meyve, şeker vb. ile yapılan buzlu bir içki, **4.** *esk.* acemi/beceriksiz işçi. ***e.a.****- 1. shoemaker.*

cobblestone, *is.* kaldırım taşı, parke taşı.

cob coal, *is.* kelle kömür : iri yuvarlak kömür.

cobelligerant, *is.* savaş ortağı, müttefik savaşçı : başka bir milletle ittifak edip birlikte savaşan millet.

cobia, *is. zool.* iğ balığı *(Rachycentron canadum)* : Amerika'nın sıcak ve ılıman doğu kıyılarında ve Japonya'da bulunan iğ şeklinde iri bir balık.

coble, *is. İsk.* dibi düz, tek direkli balıkçı botu.

cobloaf, *is.* yuvarlak somun (ekmek).

cobnut, *is.* **1.** iri fındık *(Corylus Avellana grandis)*, **2.** iri fındık ağacı. ***e.a.****- 1. filbert.*

COBOL, *is. bil.* tecimsel ve yönetimsel uygulamalarda kullanılan bilişim izlenceleme dili. Common Business Oriented Language 'in kısaltılmışı.

cobra, *is. zool.* **1.** kobra yılanı *(Naja naja)*, **2.** kobra yılanı derisi.

cobweb, *is.&gl.f.* **-webbed, -webbing 1.** örümcek ağı, **2.** örümcek ağının tek teli, **3.** örümcek ağına benzer şey : dayanıksız, hafif, ince, entipüften nesne, **4.** tuzak, ağ, hile, entrika, dalavere, **5. ~s** : zihin karışıklığı, şaşkınlık, karışıklık, düzensizlik, keşmekeşlik. *a mind full of ~s.* **6. blow the ~s away** : başını dinlendirmek, hava almak. *Let's go for a walk and blow the ~s away.* **7.** ağ örmek, ağ ile kaplamak, **8.** şaşırtmak, karıştırmak, keşmekeş etmek, Arap saçına çevirmek. ***e.a.****- 1. net, web, tissue, 3. finespun, flimsy, insubstantial, 4. plot, intrigue, 5. confusion, indistinctness, 8. confuse, muddle.*

cobwebby, *sf.* **1.** örümcekli, örümcek ağlarıyla kaplı, **2.** örümcek ağı gibi, (şekil, yapı, nitelik bakımından) örümcek ağına benzer.

coca, *is.* **1.** *bot.* koka : And dağlarında yetişen iki tür fundadan her biri *(Erythroxylon Coca, E. truxillense)*, **2.** bu bitkinin kurutulmuş yaprağı : kokain ve başka alkaloitler içerir, uyarıcı olarak çiğnenir.

coca-cola = coke, *is.* koka kola.

cocaine, *is. ecz.* kokain, C17H21NO4 : acı, uyuşturucu alkaloid. Koka yapraklarından elde edilir ve yüzeysel uyuşturucu olarak kullanılır.

cocainise/cocainisation, *Brit. bk.:* **cocainize/cocainization.**

cocainism, *is. patol.* kokain iptilâsı, kokain kullanma alışkanlığı.

cocainize, *gl.f. -ized,* **-izing** kokainle uyuşturmak, kokain vermek. **cocainization** : kokainle uyuşturma.

cocci, *ç. is., bk.:* **coccus.**

coccid, *is. zool.* tanemsiler familyasından fidan özünü emen herhangi bir böcek.

coccidioidomycosis, *is. patol.* hummalı nefes darlığı : *Coccidioides immitis* adlı mantarın sebep olduğu, solunum güçlüğü, ateş ve bazan deride kabarcıklarla beliren bulaşıcı akciğer hastalığı.

coccidiosis, *is. vet. patol.* kokidiyosis : hayvanlarda görülen bir tür bağırsak hastalığı.

coccoid, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* yuvarımsı, yuvarlak, kürevî, **2.** yuvar göze, yuvarımsı canlı. ***e.a.***- *1. globular.*

coccus, *is., ç.* **cocci** **1.** *bkt.* yuvar bakteri, yuvarlak/küresel bakteri, **2.** *bot.* içli/ içi yenir çekirdek.

coccyx, *is., ç.* **coccyges** **1.** kuyruk sokumu kemiği, **2.** kuyruk (paldım) kemiği, **3.** **coccygeal** : kuyruk sokumu kemiği+.

cochair, *gl.f.* ortaklaşa başkanlık etmek.

cochairman, *is., ç.* **-men** ikinci başkan.

cochin, *is.* Çin tavuğu : bacakları tüylü, iri bir tavuk.

cochineal, *is.* kırmız, koşnil boyası, parlak kırmızı boya : Tanemsiler familyasından Amerika'nın sıcak bölgelerinde ve Cava'da bulunan kırmız böceğinin dişisinin kuru cesedinden yapılır. **~ insect** : kırmız böceği *(Dactylopius coccus).*

cochlea, *is., ç.* **cochleae/cochleas** *anat.* kulak salyangozu : insanlarda ve memeli hayvanlarda iç kulaktaki helezonî boşluk. **~ duct** : salyangoz kanalı.

cochlear, *sf.* kulak salyangozu+.

cochleate(d), *sf.* salyangoz biçiminde, helezonî, spiral.

cochromatography, *is.* renk çözümsel tanımlama : bilinen maddelerle renk karşılaştırma suretiyle bilinmeyen maddelerin tanımlanması.

cocinero, *is. GB ABD* ahçı. ***e.a.***- *cook.*

cock^1, *is.&gs.f.* **1.** horoz. **speckled ~** : çil horoz, **2.** erkek kuş, **3.** fırıldak rüzgârı/gülü, **4.** önder, lider, **5.** musluk, valf, **6.** (a) tüfek/ tabanca horozu, (b) tüfek/tabanca horozunun ateşe hazır durumu. **at full/half ~** : üst/alt tetikte, **7.** *argo-kaba* sik, yarak, kamış, **8.** *esk.* şafak, seher vakti, sabahleyin horozların öttüğü zaman. **at ~-crow** : horoz öterken, seherde, pek erken, **9.** *esk.* horoz ötüşü, **10.** (ateşli silâhın horozunu kaldırarak) ateşe hazırlamak, **11.** **go off at half ~** : hazırlıksız iş görmek, **12.** **That ~ won't fight** : Bu sökmez/Bunu kimse yutmaz. **13.** **Live like fighting ~s** *Brit.* Yiyip içip keyfine bakmak/bey gibi yaşamak. **14.** **as bold as a ~ on his own dunghill** : çöplüğünde horozlanır gibi. ***e.a.***- *1. rooster, 3. weathercock, 4. leader, chief, 6. (a) hammer, 7. penis, 8. cockcrow, dawn.*

cock^2, *is.&f.* **1.** dikleş(tir)mek, kaldırmak, yana çevirmek. **to ~ one's eye at s.o.** : birisine yan bakmak. **~ the eye** : göz ucu ile bakmak. **~ the ears** : kulak kabartmak/kulak vermek/kulak kesilmek. **~ one's head while listening** : başını kaldırarak/dikkatle dinlemek. **~ one's hat** : şapkasını yan giymek, **2.** (göze çarpacak şekilde) havaya dik(il)mek/kalkmak/kaldırmak. *Horses ears ~ed up. The horse ~ed its ears when it heard the noise.* **3.** *k.d.* horozlanmak, çalım/caka/ fiyaka satmak, kasılmak, kasılarak yürümek, kabadayılık satmak/taslamak, **4.** (şapka kenarı vb.) yukarı kıvrılma. **~ed hat** : yanları kalkık bir nevi üniforma şapkası, **5.** **keep the ears/eyes ~ed** : dikkat kesilmek, dikkatle bakmak/dinlemek, **6.** **~ one's snook/snoot (to/at)** *Brit.- k.d.* nanik yapmak, baş parmağını burnuna götürerek eliyle alay işareti yapmak. ***e.a.***- *3. strut, swagger.*

cock^3, *is.&f.* **1.** (koni şeklinde) saman/ot/ gübre vb. yığını, **2.** *argo* saçma(lık), manasızlık. **a load of old ~** : bir sürü saçma/zırva, **3.** *Brit.* küstahlık, küstah tavır. **I don't like his ~** : Küstah tavırlarını beğenmiyorum. **4.** (saman, gübre vb.) yığmak, yığın yapmak, **5.** **~ sth up** : bir şeyi berbat etmek, mahvetmek, *k.d.-kaba* içine sıçmak, sıçıp batırmak.

cockade, *is.* bellilik, kokart : şapkaya takılan ve çoğunlukla rütbeyi belirten rozet/şerit/ işaret vb. **~ed** : kokartlı.

cock-a-doodle-doo, *is., ç.* **- doos**, *f.* **-dooed, -dooing** **1.** kukuriku, horoz ötüşü, **2.** (horoz) ötmek. ***e.a.***- *crow.*

cock-a-hoop, *sf.* **1.** şen, çok neşeli, **2.** sevinen, övünen. *He was ~ about his new job.* **3.** çarpık, bozuk, darmadağınık. *Everything's all ~ in his office and no one can find anything.* ***e.a.***- *1. elated, exultant, 2. boastful, conceited, 3. askew, in disorder, awry.*

Cockaigne = Cockayne, *is.* hayalî bir lüks ve tembellik diyarı.

cock-a-leekie = cocky-leeky = cockieleekie, *is.* *İsk.* tavuklu pırasa çorbası.

cockalorum, *is.*, *ç.* **-rums** **1.** *k.d.* büyüklük taslamaya özenen kimse, **2.** birdirbir oyunu, **3.** böbürlenme, böbürlenerek konuşma. ***e.a.***- *2. leapfrog, 3. crowing.*

cockamamie = cockamamy, *sf.&is.* **1.** *argo* saçma, zırva, gülünç, manasız. **a ~ excuse** : saçma/uydurma mazeret, **2.** *bk.:* **decal** (2). ***e.a.***- *1. ridiculous, pointless, nonsensical, incredible.*

cock-and-bull story, *is.* palavra, martaval, uydurma lâf/hikâye, kurt masalı, inanılmaz hikâye.

cockapoo, *is.* spanyel-pudl melezi köpek.

cockateel = cockatiel, *is.* *zool.* ibikli papağan *(Nymphicus hollandicus)* : Süs kuşu olarak evlerde beslenen Avustralya asıllı papağan.

cockatoo, *is.*, *ç.* **-toos** *zool.* taçlı papağan *(Cacatua, Callocephalon, Calyptorhynchus* vb. türleri) : Avustralya'da yaşayan sarı, pembe, kırmızı benekli, beyaz tüylü papağan.

cockatrice, *is.* **1.** kokatris : horoz yumurtasından çıktığı farz olunan gövdesi yılan, başı, kanatları ve kuyruğu horoza benzeyen, bir bakışta öldüren hayalî canavar. *bk.:* **basilisk** (1), **2.** zehirli yılan.

Cockayne, *is.* *bk.:* **Cockaigne.**

cockbill, *gl.f.* *den.* (gemiyi tahliye etmek veya şirketinin matemde olduğunu göstermek için) lengeri fondaya alesta etmek, serenin ucunu yükseltmek.

cockboat = cockleboat = cockleshell, *is.* küçük sandal, gemi sandalı.

cockchafer, *is.* *zool.* mayıs böceği *(Melothontha melothontha)* : orman ağaçlarına çok zarar veren bir böcek.

cockcrow = cockcrowing, *is.* **1.** tan, seher (vakti), fecir, şafak, sabahın erken saati, **2.** horozun zaferini simgeleyen ötüş. ***e.a.***- *1. dawn.*

cocked hat, *is.* **1.** uçları üç yerden yukarı kıvrık şapka. *bk.:* **tricorn** (2), **2.** uçları iki yerden yukarı kıvrık olup önlü arkalı veya yan giyilen şapka, **3. knock into a ~ ~** *argo* yıkmak, harap etmek mahvetmek, yer ile yeksan etmek, hezimete uğratmak, alt üst etmek. *He'll knock all the other competitors into a ~ ~. Her refusal knocked my plans into a ~ ~.* **4. knock s.o. into a ~ ~** : (birini) pestile çevirmek, pestilini çıkarmak, tanınmaz hâle getirmek.

cocker, *is.&gl.f.* **1.** horoz dövüştüren kimse, dövüş için horoz besleyen kimse, **2. ~ spaniel** *d.d.* (küçük, uzun kulaklı, parlak tüylü) spanyel köpeği, **3.** şımartmak, müsamaha etmek, fazla yüz vermek. *to ~ a child.* ***e.a.***- *3. indulge, pamper, coddle.*

cockerel, *is.* piliç horoz, erkek piliç, bir yaşından küçük horoz.

cockeye, *is.*, *ç.* **-eyes** şaşı göz.

cockeyed, *sf.* **1.** şaşı (gözlü), **2.** *argo* (a) eğri, çarpık. *The picture on the wall is ~.* (b) saçma, manasız, budalaca. *a ~ scheme. I hate him and his ~ plans.* (c) zilzurna sarhoş, küfelik, **3. ~ly**: şaşı gibi, **4. ~ness** : şaşılık. ***e.a.***- *1. cross-eyed, 2. (a) askew, awry, (b) crazy, foolish, absurd, ridiculous, senseless, nonsensical, preposterous, 3. drunk.*

cockfight = cockfighting, *is.* horoz dövüşü.

cockfight chair, *is.* okuma koltuğu. ***e.a.***- *reading chair.*

cockhorse, *is.* tahta/oyuncak at. ***e.a.***- *rocking horse, hobbyhorse.*

cockily, *zf.* kurumla, çalımla, kurularak, çalım satarak böbürlenerek.

cockiness, *is.* kurum(luluk), çalım(lanma) böbürlenme, kendine aşırı güvenme.

cockish, *sf.* *bk.:* **cocky**. **~ly** : *bk.:* **cockily**. **~ness** *bk.:* **cockiness.**

cockle, *is.&f.* **1.** *zool.* tarak, yürek midyesi *(Cardium edule)* : yumuşakçalardan eti yenir yürek biçiminde bir midye, **2.** buna benzer diğer deniz hayvanları, **3.** *bk.:* **cockleshell** (1), **4.** buruşuk(luk), kırışık(lık). *a ~ in fabric.* **5.** küçük/hafif sandal, **6.** *bot.* delice : buğdaygiller arasında yetişen zararlı ot, **7.** buruş(tur)mak, kırış(tır)mak, kırış kırış olmak/yapmak, **8. ~s of one's heart** : kalbinin derinlikleri(ni), bütün kalbi(ni). **warm the ~s of one's heart** *k.d.* neşelen(dir)mek, çok sevin(dir)mek, sevince/neşeye gark etmek/olmak, mutlu/memnun etmek/olmak. **It warmed the ~s of my heart** : Beni çok sevindirdi. ***e.a.***- *4&7. wrinkle, pucker.*

cockleboat, *is.* *bk.:* **cockboat.**

cocklebur, *is.* *bot.* **1.** pıtrak, kazık otu *(Zanthium),* **2.** dulavrat otu *(Arctium Lappa).* ***e.a.***- *2. burdock.*

cockleshell, *is.* **1.** tarak kabuğu, **2.** *den.* (a) *bk.:* **cockboat**, (b) herhangi bir deniz aracı.

cockloft, *is.* çatı arası, tavan arası. ***e.a.***- *attic, garret.*

cockney, *sf.&is., ç.* **-neys 1.** Doğu Londralı, **2.** Doğu Londralı şivesi/lehçesi, bu şive ile konuşan kimse, **3. ~ish** : Doğu Londralı gibi, **4. ~ism** : Doğu Londralı davranışı/konuşma tarzı.

cockneyfy, *gl.f.* **-fied, -fying** Londralılaştırmak, Londralıya benzetmek. **cockneyfication** : Londralılaştırma.

cock-of-the-rock, *is., ç.* **cocks-of-the-rock** *zool.* turuncu kuş *(Rupicola)* : G Amerika'nın kuzey ülkelerinde yaşayan parlak turuncu, kırmızı tüylü, gagasını kaplayan dik ibikli bir kuş.

cock of the walk, *is.* elebaşı, bir grubun mütehakkim/gösterişçi önderi gösterişçi önderi.

cockpit, *is.* **1.** (uçaklarda) pilot yeri/ mahalli/kabini, kumanda odacığı, **2.** (yat ve küçük gemilerde) arka güverte, **3.** (yarış ve spor arabalarında) şoföre ve tek bir yolcuya özgü (genellikle üstü açık) yer, **4.** (eski harp gemilerinde) revir, **5.** horoz dövüş alanı, **6.** dövüş yeri, mücadele alanı, harp/savaş meydanı. *Poland has been the ~ of modern history.* **~ of Europe** : Belçika.

cockroach, *is. zool.* hamam böceği *(Blatta orientalis).*

cock robin, *is. zool.* erkek nar bülbülü.

cockscomb, *is.* **1.** *bot.* horoz ibiği (çiçeği) *(Celosia cristata),* **2.** horoz ibiğigillerden çeşitli bitkiler *(Celosia),* **3.** züppe (kimse). ***e.a.***- *3. coxcomb.*

cocksfoot, *is., ç.* **cocksfoots** *bot.* çayır. ***e.a.***- *orchard grass.*

cockshut, *is. Brit.- k.d.* gün bitimi, günün sonu, akşam, alacakaranlık. ***e.a.***- *evening twilight.*

cockshy, *is., ç.* **-shies** *Brit.* **1.** nişan tahtası, **2.** atış (ok vb. ni nişan alıp hedefe atma). **to have a ~ at sth.** : (bir şeye) taş vb. atmak.

cocksparrow, *is.* **1.** *zool.* erkek ispinoz, **2.** çalımlı küçük adam, serçe pehlivan.

cockspur, *is.* **1.** horoz mahmuzu, **2.** *bot.* uzun dikenli alıç *(Crataegus crusgalli).*

cocksucker, *is. argo-kaba* ibne. sik emen.

cocksure, *sf.* **1.** tamamıyla emin/güvenilir, **2.** kendine aşırı/fazla güvenen, kendinden fazlasıyla emin olan. **be ~ of/about sth.** : (bir şeyden) yüzde yüz emin olmak, **3.** *esk.* sağlam, tamamen güven altına alınmış, **4. ~ly** : tam güvenerek, tamamıyla emin olarak, **5. ~ness** : tam güven. ***e.a.***- *1. sure, certain, 2. overconfident, 3. secure, safe.* ***k.a.***- *1. doubtful, 2. cautious.*

cockswain, *is. bk.:* **coxwain.**

cocktail, *is.&sf.&gl.f.* **1.** tür içki, kokteyl : buzlu içki ve meyve suları karışımı, **2.** karışık meze : aperitif olarak yenilen karides, karışık meyve/meyve suları vb., **3.** kokteyl+, tür içki+. **~ dress** : kokteyl elbisesi. **~-bar = ~-lounge** : (otelde) tür içki barı. **~-party** : tür içki şöleni, kokteyl parti, **4.** (kokteyl partide) tür içki içmek, kokteyl içmek, **5.** güdük at kuyruğu, **6.** safkan olmayan at, **7.** sahte asilzade, asil diye geçinen kimse, **8. ~ table** *bk.:* **coffee table, 9. Molotov ~** *k.d.* tanksavar el bombası.

cockup, *is.* **1.** *Brit.- argo* karışıklık, keşmekeş, hercümerç, **2.** üs : harf veya rakamın üzerine konulan daha hüçük rakam/harf : A^2 deki ^{2} gibi, **3.** bir şeyin tepesindeki yukarı doğru kıvrım/büklüm, **4.** önü yukarı kalkık şapka/ bere.

cocky, *sf.* **cockier, cockiest** kurumlu, çalımlı, kendini beğenmiş, mağrur, böbürlenen, burnu havada. **I don't like him, he's far too ~** : Ondan hiç hoşlanmıyorum, pek burnu havada. ***e.a.***- *conceited, pert, arrogant, jaunty, chipper, perky, vain, swaggering.*

cocky-leeky, *is. İsk. bk.:* **cock-a-leekie.**

coco, *is., ç.* **-cos 1.** *bk.:* **coconut palm, 2.** Hindistan cevizi. ***e.a.***- *2. coconut.*

cocoa, *is.* **1.** kakao : kakao ağacı *(Theobroma Cacao)*'nın kavrulmuş, yağı çıkarılmış ve öğütülmüş çekirdeği, **2.** *bk.:* **cacao** (2), **3.** kakao : kakaodan yapılmış içecek, **4.** kakao rengi, kırmızımsı kahverengi, **5.** *bk.:* **coco, 6. ~ bean** : kakao çekirdeği, **7. ~ butter = cacao butter** : kakao yağı : kakao çekirdeğinden çıkarılır, sabun ve kozmetik sanayiinde kullanılır.

coco grass, *is. bk.:* **nut grass.**

cocomat, *is.* **1.** (kakao kabuğundan yapılmış) hasır, altlık, **2.** paspas.

coconscious, *sf. psikol.* yan bilinçli. **~ly** : yan bilinçle. **~ness** : yan bilinç(lilik) : bilinçli ansal süreçlerden ayrı, fakat bazan onları etkileyebilen ansal süreçler.

coconut, *is.* **1.** (iri) Hindistan cevizi. ~ **milk** : Hindistan cevizi sütü, **2.** Hindistan cevizi meyvesinin yenilen etli kısmı. Ekseriya rendelenip tatlılara, lokum vb. ne eklenir. **3.** ~ **oil** : Hindistan cevizi yağı, **4.** ~ **palm** = ~ **tree** = **coco palm** = **coco** *d.d. bot.* Hindistan cevizi ağacı *(Cocos nucifera).*

cocoon, *is.&f.* **1.** koza, ipek böceği kozası, **2.** örümceğin yumurtalarını sakladığı mahfaza, **3.** depoda/gemide uzun süre kalacak makine, silâh vb. ni paslanmaktan korumak için üzerlerine püskürtülen hava geçirmez kılıf, **4.** (böyle bir kılıfla) kaplamak.

cocotte, *is., ç.* **-cottes** **1.** orospu, fahişe, **2.** güveç. ***e.a.*** *- 1. prostitute.*

cod^1, *is., ç.* **cod/cods** **1.** *zool.* morina *(Gadus callarias, G. morrhua)* : K Atlantik'in soğuk sularında yaşayan yağı makbul bir balık, **2.** morinaya benzer birkaç çeşit balık : *Gadus macrocephalus, Sebastodes* vb.

cod^2, *is.* **1.** torba, kese, **2.** *argo- kaba* (a) sik, yarak, (b) torba, erbezi torbası, **3.** *k.d.* (bakla, bezelye vb.) kılıf, kabuk, **4.** *İsk.* yastık. ***e.a.****- 1. bag, sack, 2. (a) penis, (b) scrotum, 3. pod, 4. cushion, pillow.*

cod^3, *is.&sf.&gl.f. Brit.- argo* **1.** aldatma(k), kandırma(k), yutturma(k), **2.** dalga geçme(k), alay etme(k), takılma(k), şaka yapma(k). **You're ~ ding me!** Benimle dalga geçiyorsun. **3.** hile, yalan, sahte, yapma, taklit, **4.** yergi, hiciv. ***e.a.****- 1. hoax, trick, 2. tease, 3. mock, sham, 4. parody, satire.*

C.O.D. = c.o.d. = cash on delivery, collect on delivery : ödemeli, bedeli malın tesliminde ödenecek.

coda, *is. müz.* bitiş : müzik parçasının bitiş bölümü.

codable, *sf.* kodlanabilir, şifrelenebilir.

codder, *is. Cnd.* morina avcısı, morina avı gemisi.

coddle, *gl.f.* **-dled, -dling** **1.** büyük dikkat/ihtimam/itina göstermek, üstüne titremek, gözünün içine bakmak, bir dediğini iki etmemek, şımartmak, el bebek gül bebek büyütmek. *to ~ children when they're sick. I think your daughter has been ~d too much, she expect us to do everything she wants.* ~ **oneself** : sağlığına fazla özen göstermek, **2.** ağır ateşte (suyu kaynama noktasının altında tutarak) pişirmek, **3.** **coddler** : şımartan, büyük dikkat/ihtimam/itina gösteren. ***e.a.****- 1. pamper.*

code, *is.&gl.f.* **coded, coding** **1.** kod. **Morse ~** : Mors kodu, **2.** şifre. **~-book** : şifre kitabı. **~-name/-number** : gizlilik için kullanılan ad/simge/numara, **3.** özel işaret, simge. *The ~ on the label shows the date of manufacture.* **4.** yasa, kanun(name). **civil ~** : medenî kanun. **criminal/penal ~** : ceza kanunu. **highway ~** : kara yolları/trafik yasası. **medical ~** : tıp yasası, **5.** kural, düstur, usul, nizam, tüzük, ilke, prensip. *Their ~ was based on generosity.* **6.** şifrelemek, şifre ile yazmak, şifre hâline koymak, **7.** düzenlemek, düzen vermek, sistematik bir şekilde derlemek, **8.** kod/numara vermek/tahsis etmek, **9.** ~ **group** : kod grubu, şifrelenmiş bir metinde rakam /harf gruplarından her biri, **10.** **coder** : şifreci.

codeclination, *is. astr.* kutupsal uzaklık : bir noktayı kutba birleştiren boylam çemberi küçük yayının açısal değeri (0-180 arasında). **polar distance** *d.d.*

codefendant, *is.* ortak savunucu.

codeine, *is. ecz.* kodein, C18H21 NO3.H2 O : afyondan elde edilen ve uyutucu, ağrı kesici, öksürüğü giderici olarak kullanılan beyaz kristalli alkaloid. **codein, codeia, codeina** *d.d.*

coden, *is.* kütüphanecilikte bir grup kitap, belge veya dergiye tahsis edilen kod grubu.

codex, *is., ç.* **codices** **1.** el yazması kitap, özellikle Kutsal Kitap veya klâsik eserlerin el yazması nüshası, **2.** *esk.* mecelle, düstur, kanun mecmuası.

codfish, *is.* morina balığı (eti).

codger, *is. k.d.* tuhaf ve antika adam, özellikle yaşlı kimse.

cod hauler, *is. Cnd. argo* Newfoundlandlı.

codices, *ç. is. bk.:* **codex.**

codicil, *is.* **1.** *huk.* ek vasiyetname, **2.** ek, zeyil, **3.** **~lary** : ek+, ek şeklinde, zeyil halinde. ***e.a.****- 2. appendix, addition, supplement.*

codify, *gl.f.* **-fied, -fying** **1.** (sistematik olarak) düzenlemek, tanzim etmek, kanunname şeklinde toplamak, **2.** **codification** : düzenleme, tanzim etme, kanunname şeklinde toplama, **3.** **codifier** : düzenleyen, tanzim eden. ***e.a.****- 1. systematize, classify.*

codiscoverer, *is.* keşif ortağı, ortak keşif yapanlardan her biri.

codling, *is.* **1.** *zool.* morina yavrusu, **2.** berlâm balığı : *Phycis* türünden morinaya benzer bir balık, **3. codlin** *d.d. Brit.* ham elma, kompostoluk elma, **4. ~ moth** : elma kurdu/güvesi *(Carpocapsa pomonella) :* elma, armut, ayva vb. meyveleri içten yiyen güve.

cod-liver oil, *is.* balık yağı : morina balığının ciğerinden çıkarılır hekimlikte A ve D vitamini kaynağı olarak kullanılır.

codominant, *sf.&is.* **1.** ormanın esas örtüsünü oluşturan. ~ *trees.* **2.** canlılar topluluğuna ortaklaşa hâkim ve etkili olan, **3.** karma melez.

codpiece, *is.* (XV-XVI. yy. da giyilen dar erkek pantalonlarının) apış arası kapağı.

codswallop, *is. Brit.- argo bk.:* **nonsense.**

coed = co-ed, *is.&sf. ABD-k.d.* **1.** (karma yüksek okul ve üniversitelerde) kız öğrenci+, **2.** *bk.:* **coeducational.**

co-edition, *is.* ortak baskı : aynı kitabın birkaç ülkedeki yayın evleri tarafından (çok defa çeşitli dillerde) aynı zamanda basılması.

coeditor, *is.* ortak editör.

coeducation, *is.* karma eğitim : kız ve erkek öğrencilerin aynı okulda okumalarına ve türlü okul çalışmalarını birlikte yürütmelerine olanak sağlayan eğitim. **~al** : karma+ **~al school** : karma okul. **~ally** : karma eğitimle.

coefficient, *sf.&is.* **1.** *mat.* kat sayı, **2.** *fiz.* çarpan, kat sayı. ~ **of friction** : sürtünüm çarpanı, sürtme kat sayısı. ~ **of expansion** : genleşme kat sayısı. ~ **of viscosity** : ağdalık kat sayısı, **3.** ortak etken, ortaklaşa etkileyen.

coel-, *ön ek- tıp* "boşluk, oyuk". *ör.: coelenteron.* **-cele/-coele** şeklinde son ek olarak da gelir.

coelacanth, *is.* saçak yüzgeçli balık *(Latimeria chalumnae)* : İkinci jeolojik zamanda (70 milyon yıl önce) yaşamış 1.5-1.8 m uzunluğunda bir balık. 1938'de G Afrika kıyılarında görülmüştür.

-coele = -coel = coel- = -cele, *ek* "boşluk, oyuk". *ör.: blastocoele.*

coelenterate, *sf.&is. zool.* **1.** selentere : selentereler/torba vücutlular *(Coelenterata)* alt bölümünden herhangi omurgasız hayvan. Başlarında dokunaçları, sindirim için tek bir boşlukları vardır : deniz anası, mercan vb. gibi, **2.** torba vücutlu.

coelenteron, *is., ç.* **-tera** *zool.* torba : selenterelerin vücut boşluğu.

coeliac, *sf.* karın boşluğu+. **celiac** *d.d.*

coelom, *is. zool.* karın boşluğu : çok gözelilerin yüksek sınıflarında bağırsakların bulunduğu boşluk. **coelome, celom** *d.d.*

coelomate, *sf.&is. zool.* karın boşluklu, karın boşluğu olan (hayvan).

coelostat, *is. astr.* izler ayna : hareketli bir gök cisminin görüntüsünü daima sabit bir teleskopa yansıtacak şekilde dönen ayna.

coempt, *gl.f.* istiflemek, mal kapatmak : bütün malları satın alarak piyasayı/fiyatları kontrol etmek. **~ion** : istifleme, mal kapatma, piyasadaki bütün malları toplama.

coenesthesia, *is. psikol.* öz sağlık bilinci : organik duyuların meydana getirdiği ve kişiyi kendi beden sağlığı, cevvaliyet, kuvvet, uyuşukluk vb. gibi hallerden haberdar eden izlenimlerin tümü.

coenobite, *bk.:* **cenobite.**

coenobitic(al), *bk.:* **cenobitic(al).**

coenocyte, *is. biy.* ortak çeperli : bazı yosun ve küflerde olduğu gibi tek bir çeper içinde sürekli bir protoplâzma kütlesine yayılmış birçok göze çekirdeğinden oluşan bitki.

coenurus, *is., ç.* **-nuri** *zool.* şerit kurt larvası *(Multiceps)* : bilhassa koyunlarda delibaş (**gid**) denilen beyin hastalığına sebep olurlar.

coenzyme, *is. biy.-kim.* eş öz maya, eş enzim : bir öz mayanın etkinliğini sağlayan yardımcı maya.

coequal, *sf.&is.* denk, akran, eş (rütbeli, kabiliyetli vb.), eşit, müsavi, muadil. **~ity** = **~ness** : denklik. **~ly** : denk olarak, denk bir şekilde.

coerce, *gl.f.* **-erced, -ercing 1.** zorlamak, mecbur/icbar etmek, zorla (kuvvet/kanun zoru ile, tehditle, korkutarak, yıldırarak vb.) yaptırmak. *They ~d him into signing the document.* **2.** (zorla) baş eğdirmek, itaate mecbur etmek, zorla kabul ettirmek. *They could ~ the citizens by threats but not persuade their agreement.* **3.** (üstün kuvvetle) baskı altında tutmak, baskı yapmak, tazyik etmek, yasaklamak, sınırlandırmak. *The people have been ~d by the govern-*

ment. **3. coercer** : zorlayan, zorla kabul ettiren, baskı yapan, **4. coercible** : zorlanabilir, zorla kabul ettirilebilir/yaptırılabilir, sıkıştırılabilir, baskı yapılabilir. ***e.a.*** *- 1. compel, force, 3. restrain, repress.*

coercion, *is.* **1.** baskı, (maddî/manevî) zorlama, tazyik, icbar. *to act under ~* . **2.** zorla hüküm sürme/hükûmeti elde etme, **3. ~ary** : zorlayıcı, **4. ~ist** : zorlayan, baskı yapan kimse/şey.

coercive, *sf.* **1.** zorlayıcı, zecrî, icbar/tazyik eden, baskı yapan. *~ measures.* **2.** cebrî, mecburî, zorla yapılan, **3.** *fiz.* gidergen. **~ force** : gidergen kuvvet, **4. ~ly** : zorla, zorlayarak, baskı/tazyik altında, **5. ~ness = coercivity** : (a) zorlama, zorbalık, baskı yapma, (b) *fiz.* gidergenlik, **6. coercimeter** *fiz.* gidergenlik ölçer.

coetaneous, *sf.* **1.** yaşıt, akran, **2.** çağdaş, muasır, **3. ~ly** : çağdaş bir şekilde, **4. ~ness** : yaşıtlık, çağdaşlık. ***e.a.*** *- **1&2.** coeval, contemporary.*

coeternal, *sf.* eş ölmez : ezelî ve ebedî olarak bir arada bulunan, birlikte/ebedî/ölmez olan. **~ly** : eş ölmezce.

coeval, *sf.&is.* **1.** yaşıt, akran, aynı yaşta, **2.** çağdaş, muasır (şey/kimse), **3. ~ity** : yaşıtlık, akranlık, çağdaşlık, **4. ~ly** : çağdaş bir şekilde. ***e.a.*** *- **1&2.** coetaneous, contemporary, contemporaneous.*

coexist, *gs.f.* **1.** birlikte/beraber yaşamak/bulunmak/var olmak. *Can love and hate ~ in the same person?* **2.** birlikte barış içinde yaşamak, **3. ~ence** : (a) birlikte/beraber yaşama/var olma, (b) barışçılık : menfaat/fikir/politika vb. ayrılıklarına rağmen diğer milletler/toplumlar ile bir arada, barış içinde yaşama, **4. ~ent** : birlikte/beraber yaşayan/var olan.

coextend, *f.* aynı yer ve zamanda var olmak, aynı zaman süresince aynı uzayı işgal etmek.

coextension, *is.* eş varlık : aynı yer ve zamanda var olma.

coextensive, *sf.* eş varlıklı, eş süreli : aynı yer ve zamanda var olan. **~ly** : eş varlıklı/eş süreli olarak.

cofactor, *is.* **1.** eş çarpan : bir kare dizeyin bir terimine ait küçümen (dizeç ve dikeç sayılarının toplamı çift ise küçümenin işareti +, aksi halde - olur), **2.** eş etken : belirli bir olayı meydana getirmek için belli bir madde ile birlikte etkiyen madde, özellikle eş öz maya.

cofeature, *is.* yan eğlence, ikinci film.

coff, *gl.f.* **coft, coffing** *İsk.* satın almak. ***e.a.*** *- buy.*

coffee, *is.* **1.** kahve. **black ~** : sade kahve. **white ~** : sütlü kahve. **instant ~** : hazır/alâminüt kahve. **~-cup** : fincan. **~-percolator** : kahve pişirme makinesi, perkolatör, **2.** kahve çekirdeği. **~-bean** : çekirdek kahve. **ground ~** : çekilmiş kahve. **~-burner/-toaster** : kahve tavası, **3. ~ tree** *d.d.* kahve ağacı *(Coffea arabica),* **4.** kahverengi, **5. ~ break** : kahve paydosu, dinlenme saati, paydos, **6. ~cake** : kahvaltı pastası, üzümlü/fındıklı pasta, **7. ~ hour** : (a) sohbet toplantısı : kahve vb. içilerek sohbet etmek için düzenlenmiş toplantı, (b) *bk.:* **~ break. 8. ~ klatsch = ~ klatch = kaffee klatsch** : kahve sohbeti : kahve içip sohbet etmek için yapılan toplantı, **9. ~ maker** : cezve vb. gibi kahve pişirmeye mahsus kap, **10. ~ mill** : kahve değirmeni, **11. ~ nut** : tohumları kahve yerine kullanılan yüksek bir ağaç *(Gymnocladus dioicus),* **12. ~pot** : cezve, çaydanlık, kahve demliği/kahve güğümü, **13. ~ ring** : simit şeklinde kahvaltı pastası, **14. ~ roll** : kahvaltı ekmeği, küçük tatlı somun, **15. ~ room** : kahve salonu (otellerde vb.), **16. ~ royal** : şekerli kahve ve likörden ibaret içki, **17. ~ service** : kahve takımı : gümüş kahve tepsisi, kahve ibriği/güğümü, şekerlik, sütlük, **18. ~ set** : (a) *bk.:* **~ service**, (b) porselen kahve takımı (fincanlar, şekerlik, sütlük vb.), **19. ~ shop** : kahvehane : kahve, çay ve hazır yemekler satan küçük lokanta, **20. ~ spoon** : kahve kaşığı, **21. ~ stall** : seyyar kahveci, **22. ~ table = cocktail table** : çay masası, sehpa.

coffee-table book, *is.* lüks baskılı, resimli ve özel masa üzerinde açılan büyük kitap.

coffer, *is.&gl.f.* **1.** (özellikle mücevher konulan) sandık, kasa, kutu, **2. ~s** : hazine, para. **~s of the state** : devlet hazinesi, **3.** sandık/kutu biçiminde şey, su geçirmez sandık vb., **4. lacunar** *d.d. mim.* girintili ve tahta kaplama tavan panosu, **5.** sandığa/kasaya/kutuya koymak, saklamak, **6.** *mim.* kutu kutu panolarla süslemek.

cofferdam, *is.* su geçirmez sandık : (köprü ayağı vb. inşası için) su dibine indirilip suyu boşaltılarak içinde çalışılan sandık veya geminin su altındaki kısımlarını tamir için kullanılan su geçirmez odacık, batardo, koferdam.

coffin, *is.&gl.f.* **1.** tabut, **2.** at ayağının ucu (toynaklı kısmı), **3.** tabuta koymak, **3.** ~ **bearer** : mortocu, **4.** ~ **bone** : (atın tırnağında) parmak, kemiği, toynak içindeki ayak kemiği, **5.** ~ **corner** : (futbol alanında) gol atma köşesi, **6.** ~ **nail** *argo* sigara, **7.** ~ **plate** : tabut levhası, **8.** ~**-ship** : çürük tekne, denize dayanmaz durumda olan gemi, **9. drive a nail into one's ~** : mezarını kendisi kazmak, ömür törpüsü olmak, üzüntü veya içki ile ölümünü yaklaştırmak, **10. nail in s.o.'s ~** : bir kimseyi mahvedecek şey.

coffle, *is.* kafile, insan/hayvan kafilesi, birbirine bağlanmış esir kafilesi, (kafile kelimesinden alınmıştır).

coffret, *is.* küçük sandık/kutu.

C. of S. = Chief of Staff.

cofunction, *is. trig.* eş işlev. *CosA is the ~ of sinA.*

cog^1, *is.* **1.** çark dişi, **2.** dişli çark, **3.** *k.d.* büyük bir kurum veya işletmede tali derecede fakat lüzumlu rolü olan şahıs, sağ kol. ~ **in the machine/in the wheel** *k.d.* önemsiz/tali derecede şahıs/şube vb. **I am only a ~ in the machinery** : Ben önemsiz/sözü geçmeyen bir kimseyim. **4.** kerestenin ucundaki erkek geçme parçası, **5.** ~ **rail** : dişli ray, **6. slip a ~** : yanlış yapmak, hata etmek.

cog^2, *is.&f.* **cogged, cogging 1.** zar tutmak, zarda hile yapmak, **2.** (zar oyunu ile) aldatmak, dolandırmak, **3.** *esk.* para/menfaat karşılığı dalkavukluk yapmak, **4.** *esk.* yaltaklanmak, tatlı dille kandırmak, **5.** (keresteyi) geçme yapmak, geçirmek, geçme dişlerle birbirine eklemek, **6.** hile, desise, yalan, dalavere. ***e.a.*** *- 4. wheedle, 6. deception, trick, lie.*

cog^3, *is.* **1.** küçük sandal, **2.** (XVI. yy. dan önce kullanılan) geniş/enli tekne.

cogency, *is.* inandırıcılık, inandırabilme, ikna kuvveti/kabiliyeti.

cogeneration, *is.* eş üretim : aynı yakıttan aynı zamanda iki yararlı erke (ısı ve elektrik) üretilmesi.

cogent, *sf.* **1.** inandırıcı, ikna edici, inanılır, varit, kuvvetli. ~ **evidence** : kuvvetli delil, **2.** (isteğe) uygun, münasip, tam istenildiği gibi, kıvamında, özlü. *a ~ analysis of the problem.* **3.** sınırlandırıcı, zorlayıcı, tahdit edici. *~ forces of the nature.* **4.** ~**ly** : inandırarak, ikna ederek, inandırıcı/ikna edici bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. convincing, valid, 2. relevant, to the point, 3. forcible, compelling.*

cogitable, *sf.* akla gelebilir, düşünülebilir, anlaşılır, kavranabilir, idrak olunabilir.

cogitate, *f.* **-tated, -tating 1.** (derin) düşünmek, düşünüp taşınmak, etraflıca düşünmek/mülâhaza etmek, **2.** tasarlamak, (zihinde) kurmak. **to ~ mischief** : kötülük/şeytanlık düşünmek/tasarlamak, **3. cogitatingly** : derin/etraflıca düşünerek, zihninde kurarak, tasarlayarak, **4. cogitator** : düşünen, tasarlayan. ***e.a.*** *- 1. think hard, meditate, ponder, reflect, deliberate, reason, cerebrate, 2. devise, plan, plot.*

cogitation, *is.* **1.** (derin) düşünme, düşünüp taşınma, etraflıca düşünme/mülâhaza etme, **2.** tasarlama, (zihinde) kurma, **3.** düşünce, tefekkür, düşünme yeteneği, **4.** tasarı, plân. ***e.a.*** *- 1. meditation, contemplation, reflection, thought, 3. plan, scheme.*

cogitative, *sf.* **1.** düşünce+, düşünme+. *the ~ faculty.* **2.** düşün(ebil)en, fikir/düşünce sahibi. *Man is a ~ being.* **3.** düşünceli, düşünceye dalmış, dalgın, **4.** ~**ly** : düşünerek, düşünceli/dalgın bir şekilde, **5.** ~**ness** : düşünebilme, düşüncelilik, dalgınlık, düşünceye dalma. ***e.a.*** *- 2. meditating, contemplating, 3. thoughtful, meditative.*

cogito ergo sum, *Lât.* Düşünüyorum demek ki varım (Dekart felsefesinin temel fikri). ***e.a.*** *- I think, therefore I exist.*

cognac, *is.* konyak, kanyak.

cognate, *sf.&is.* **1.** soydaş, akraba, aynı soydan/kandan. *bk.:* **agnate, enate**, **2.** *db.* kökteş, aynı kökten gelen (kelime, dil). *Italian and Spanish are ~ languages. ~ words.* **3.** benzer, türdeş, aynı cinsten, **4.** ~ **object** *gr.* türdeş nesne.

cognation, *is.* **1.** soydaşlık, akrabalık, aynı soydan/kandan gelme, **2.** *db.* kökteşlik, aynı kökten türeme, **3.** benzerlik, türdeşlik.

cognisable/cognisably/cognisance/cognisant, *Brit. bk.:* **cognizable/cognizably/cognizance/cognizant.**

cognise, *gl.f. Brit. bk.:* **cognize.**

cognition, *is.* **1.** bilme, vukuf, idrak, kavrama, **2.** bilinen/idrak olunan şey, **3.** aklın bilme/idrak yeteneği, **4.** *esk.* bilgi, malûmat, **5.** ~**al** :

bilgiye dayanan, bilinen, **6. cognitive** : bilme+, idrak+, bilen, idrak edebilen, düşünebilen, anlayan. ***e.a.***- *1. perception, 4. knowledge.*

cognizable, *sf.* **1.** bilinebilir, anlaşılabilir, idrak olunabilir, **2.** *huk.* mahkemece görülebilir, mahkemenin yetki kapsamı içinde, **3. cognizably** : bilinecek/anlaşılabilecek şekilde.

cognizance, *is.* **1.** bilgi, malûmat, haber, fark etme, farkına varma, anlama, kavrama, kavrayış, idrâk, **2.** *huk.* (a) duruşma, mahkemenin davayı dinlemesi, (b) kaza hakkı, yetki, salâhiyet, mahkemenin bir davaya bakma yetkisi. **within the ~ of a court** : bir mahkemenin yetkisi kapsamında. **This case falls within the ~ of the court** : Bu dava, mahkemenin yetkisi içindedir. (c) itiraf, ikrar, **3.** bilgi/gözlem alanı, bilgi/idrâk ve kavrayışın sınırı. *Such understanding is beyond his ~.* **4.** (armacılıkta) işaret, nişan, alâmetifarika, **5. fall within/beyond s.o.'s ~** : bir kimsenin yetkisi içinde olmak/olmamak. **It falls beyond my ~** : Benim yetkim dışındadır/beni ilgilendirmez. **6. take/have ~ of** : göz önüne almak, önem vermek, dikkat etmek, karışmak (mahkeme) yetkisi/görevi kapsamına girmek. *The judge has taken ~ of the new facts in your case. The guests took no ~ of her rudeness.* ***e.a.***- *1. knowledge, acknowledgment, notice, recognition, apprehension, perception, 2. (c) confession, 4. badge, 6. recognize, notice, acknowledge.*

cognizant, *sf. gen.* **~ of** : haberdar, bilgili, bilen, farkında, muttali, malûmattar. **He was ~ of the difficulty** : Zorluğun farkında idi. ***e.a.***- *aware, familiar, informed, conscious.* ***k.a.***- *unaware, ignorant.*

cognize, *gl.f.* **-nized, -nizing** bilmek, idrak etmek, kavramak, tanımak. ***e.a.***- *know, perceive, recognize.*

cognomen, *is., ç.* **-nomens/-nomina 1.** soyadı, lâkap, **2.** takma/müstear ad, mahlâs, **3.** eski Romalıların taşıdığı üç adın sonuncusu, soy adı. Gaius Julius Caesar'daki Caesar gibi, **4. cognominal** : soy adı+, lâkap şeklinde, **5. cognominally** : soy adı/lâkap olarak.

cognoscente, *is., ç.* **-ti** *It.* üstat, erbap, ehil, uzman, (özellikle sanat, edebiyat ve moda âleminde) üstün bilgi ve vukuf sahibi. ***e.a.***- *insider, initiate, connoiseur, expert.*

cognoscible, *sf.* bilinebilir. **cognoscibility** : bilinebilme.

cognovit, *is. huk.* itirafname, ikrar : davacı iddiasının kısmen veya tamamen doğru olduğunun davalı tarafından yazılı olarak kabulü.

cog railway, *is.* dişli tren/demir yolu. **rack railway** *d.d.*

cogwheel, *is.* dişli çark (teknikte bu terim kullanılmaz). ***e.a.***- *gearwheel.*

cohabit, *gs.f.* **1.** beraber yaşamak, (resmen evli olmadan) karı koca gibi bir arada oturmak, **2.** *esk.* aynı yerde/bir arada oturmak/bulunmak/yaşamak, **3. ~ant** : beraber yaşayan, **4. ~ation** : beraber yaşama.

coheir, *is.* ortak mirasçı (erkek). **~ess** : ortak kadın mirasçı. **~ship** : ortak mirasçılık.

cohere, *gs.f.* **-hered, -hering 1.** yapışmak, birbirini sımsıkı tutmak, iltisak etmek, **2.** *fiz.* (iki veya daha fazla benzer madde) moleküler kuvvetle birleşmek, **3.** (mantıkça veya doğal olarak) bağdaşmak, birbirini tutmak, tutarlı/insicamlı olmak. *Does his religious and political beliefs ~?* **4.** uygun olmak, uymak, mutabakat etmek. ***e.a.***- *1. stick, adhere, 4. agree.*

coherence = coherency, *is.* **1.** yapışma, sımsıkı tutma, iltisak, **2.** (mantıkça) uygunluk, tutarlık, bağdaşma, bağlam, insicam. *~ of his thoughts.* **3.** *fiz.* eş evrelilik : girişen dalgaların kaynaklarının aynı evrede bulunması. ***e.a.***-*1. cohesion, 2. consistency, congruity.* ***NOT*** : **COHERENCE** daha ziyade mecazî anlamda tutma, mantıkî tutarlık, düşünceler arasında insicam anlamında kullanılır : *The coherence of an argument; the coherence of a report.* **COHESION**, maddî anlamda yapışma, tutma, iltisak anlamını taşır : *The cohesion of wood and glue in plywood.*

coherent, *sf.* **1.** yapışkan, yapışmış, yapışık, kaynaşmış. *a ~ mass of sticky candies.* **2.** *man.* bağlamlı, tutarlı, uygun, insicamlı, bağdaşık, birbirini tutan. *a ~ argument.* **3.** *fiz.* eş evreli : girişen dalgaların kaynakları aynı evrede. **~ light** : eş evreli ışık, **4.** anlaşılır, açık, vazıh (konuşma vb.), **5.** düzgün, ahenkli, bağlı. *a ~ design.* **6. ~ly** : (a) yapışmış olarak, yapışarak, (b) bağlamlı / tutarlı / insicamlı bir şekilde, düzgün / ahenkli bir şekilde, (c) eş evreli olarak. ***e.a.***- *1. cohering, sticking, 2. consistent, logical, 4. intelligible, articulate, 5. connected.*

coherer, *is.* yapışkaç : eski bir radyo dedektörü. Birbirine gevşekçe dokunan iki iletken arasındaki iletkenliğin yüksek frekanslı akım geçince artmasından yararlanır.

cohesion, *is.* **1.** kaynaşma, yapışma, birbirini sımsıkı tutma, birleşme, birlik, bağlılık. *We need more moral ~ if we're to defeat the enemy.* **2.** *fiz. kim.* türdeş yapışma, öz bağlaşım : bir özdeğin moleküllerini bir arada tutan çekim kuvveti. *bk.:* **adhesion. 3.** *bot.* kaynaşma, bitişme : bitki parçalarının birbirine kaynaşıp bitişmesi. ***e.a.-*** *bk.:* **coherence** (1).

cohesive, *sf.* **1.** yapıştırıcı, bağlayıcı, bir arada tutucu. *a ~ agent. ~ forces in society.* **2.** yapışık, yapışmış, birleşmiş, bağlı. *a ~ organization.* **3.** *fiz.* öz bağlaşımsal, türdeş yapışma sağlayan, **4. ~ly** : yapıştırarak, yapışık/yapışmış olarak, bir arada tutacak şekilde, öz bağlaşımla, **5. ~ness** : yapıştırıcılık, bağlayıcılık, bir arada tutma özelliği, yapışıklık, öz bağlaşım, türdeş yapışma.

coho, *is., ç.* **cohos/coho** *zool.* küçük som balığı *(Oncorhynchus kisutch)* : K Pasifik kıyılarında ve Büyük Göllerde yaşayan bir tür som balığı.

cohobate, *gl.f.* **-bated, -bating** tekrar damıtmak.

cohort, *is.* **1.** (eski Roma'da) piyade taburu : lejyonun onda biri, 300-600 kişilik kuvvet, **2.** bir grup asker, **3.** grup, takım, topluluk. *She has a ~ of admirers.* **4.** ortak özellikli kişiler topluluğu. *a ~ of medical students.* **5.** iş birlikçi, destekçi, taraftar, ortak, arkadaş, hempa. *That criminal and all his ~s must be brought into justice.* ***e.a.-*** *3. band, group, 5. companion, accomplice, follower, supporter.*

cohosh, *is. bot.* ağı otu : K Amerika'da yetişen ve tıpta kullanılan zehirli ot. **blue ~ = squawroot** : gök ağı *(Caulophyllum thalictroides).* **black ~** : avrat otu *(Cimicifuga racemosa).*

cohune (palm), *is. bot.* tüy (y,apraklı) palmiye *(Orbignya cohune)* : Orta ve G Amerika'da yetişir. Hindistan cevizine benzer meyvesinden yağ çıkarılır.

coidentity, *is.* eş özdeşlik : iki veya daha fazla nesne arasındaki özdeşlik.

coif, *is.&gl.f.* **coifed/coiffed, coifing/coiffing 1.** külâh, takke, bere, bone, **2.** zırh altına giyilen başı ve boynu koruyucu yumuşak kumaş veya deri örtü, **3.** *Brit.* avukatların giydiği beyaz takma saç, **4.** *Brit.* avukatlık rütbesi, **5.** *k.d. bk.:* **coiffure** (1) **6.** takke/bere/külâh giymek, **7.** saç tuvaleti yapmak, saça şekil vermek.

coiffe, *is.&gl.f.* **coiffed, coiffing** *bk.:* **coif** (5, 7).

coiffeur, *is., ç.* ***-feurs*** *Fr.* berber, kadın berberliği yapan erkek, kuaför.

coiffeuse, *is. Fr.* berber, kadın berberliği yapan kadın.

coiffure, *is., ç.* **-fures**, *f.* **-fured, -furing 1.** saç tuvaleti/biçimi, **2.** başlık, baş örtüsü, **3.** saç tuvaleti yapmak, saça biçim vermek.

coiffured, *sf.* **1.** tuvaletli, yapılmış, şekil verilmiş. *beautifully ~ hair.* **2.** saçı itina ile yapılmış/taranmış/kıvrılmış. *stylishly ~ women.*

coiffurist, *is.* kadın berberi.

coign, *is.&gl.f. bk.:* **quoin.**

coigne, *is.&gl.f.* **coigned, coigning** *bk.:* **quoin.**

coign of vantage, *is.* (hareket/gözlem için) elverişli nokta.

coil, *is.&f.* **1.** sarmak, kangallamak, kangal haline getirmek. *to ~ a wire around a pencil. He ~ed the rope on the deck.* **2.** (gerili ipi, teli, vb.) toplayıp kangal yapmak. *She ~ed the clothesline and hung it on the hook.* **3.** halkalanmak, halka olmak, kangal hâline gelmek, sarılmak, kıvrılmak. *The snake ~ed , ready to strike.* **4.** kıvrılarak gitmek/akmak, kıvrımlar teşkil etmek. *The river ~ed through the walley.* **5.** kangal. *a ~ of rope/of wire.* **6.** sargı, kıvrım, halka, lüle. *a loose ~ of hair.* **7.** halkalı/spiral boru, **8.** *elekt.* bobin, sargı, **9.** (pulculukta) 500 pulluk deste, **10.** *Cnd.* küçük saman/ot yığını, **11.** *bk.:* **IUD**, **12.** *esk.* gürültü, patırtı, velvele, hayhuy. **This mortal ~** : Bu fani dünya. **13.** *esk.* kargaşalık, karışıklık, telâş, **14. ~ spring** : helezon yay, zemberek yay. ***e.a.-*** *12. commotion, turmoil, tumult, confusion, 13. trouble, bustle, ado.*

coin, *is.&f.* **1.** (madenî) para, sikke, ufak para. **false ~** : kalp/sahte para/şey, **2.** *esk.* köşe, açı, köşe taşı, **3.** para bas(tır)mak, sikke/para kesmek. *The mint is ~ing pennies. The mint ~s copper into pennies.* **4.** (kelime) icat etmek/bulmak/uydurmak. *to ~ words/a phrase. Who ~ed that word?* **5.** *Brit.- k.d.* kalp para basmak, kalpazanlık yapmak, **7.** para atılarak işleyen. *a ~ laundry.* **8. ~ (the) money (in)** : *k.d.* kısa zamanda zengin olmak, vurgunu vurmak, başarmak, **9. pay in ~ of realm** : nakden ödemek, **10. pay one in his own ~** : misilleme yapmak, aynı şekilde karşılık vermek, misli ile mukabele etmek. ***e.a.**-1. money, **2.** corner, cornerstone, wedge, **3.** mint, **4.** create, invent, **5.** counterfeit.*

coinage, *is.* **1.** para basma. *Only the government has the right of ~ today.* **2.** tedavüldeki para, para hacmi, **3.** meskûkât, sikke, **4.** (bir ülkenin) para sistemi. *What sort of ~ do they use in France?* **5.** yeni kelime, deyim vb., yeni icat edilmiş herhangi bir şey. *That's an interesting ~.*

coin box, *is.* **1.** kumbaralı telefon, **2.** para ile işleyen makinenin kilitli para kumbarası.

coincide, *gs.f.* **-cided, -ciding 1.** çakışmak, zaman/yer bakımından üst üste gelmek, raslaşmak, tesadüf etmek, aynı anda meydana gelmek. *The centers of concentric circles ~. Our vacations ~ed this year.* **2.** uymak, (fikir, düşünce, inanış, görüş, mütalâa vb.) bir olmak, mutabık olmak. *Their views ~. My religious beliefs and yours don't ~.* **3.** (karakter, tabiat, görev vb. bakımından) birbirine uymak/intibak etmek. **His vocation ~s with his avocation** : Mesleği istidadına uygundur. ***e.a.**-2. agree, concur, accord.*

coincidence, *is.* **1.** çakışma, üst üste gelme, aynı yerde ve anda vukua gelme, **2.** tesadüf, rast gelme, rastlama, rastlantı, **3.** aynı anda veya yerde olan olay.

coincident, *sf.* **1.** çakışık, aynı yerde ve anda vukua gelen, **2.** rastlantılı, birbirine rastgelen, mütesadif, **3.** uygun, mutabık, birbirine uyan. ***e.a.**-1&2. simultaneous, synchronous, contemporary.*

coincidental, *sf.* **1.** tesadüfî, rastlantılı, aynı yerde ve anda vukua gelen. *a ~ meeting.* **2. ~ly = coincidently** : tesadüfen, şans eseri olarak.

coiner, *is.* **1.** para basan, **2.** kalpazan : kalp para basan, **3.** (kelime/deyim vb.) icat eden kimse.

coinheritance, *is.* miras ortaklığı, müşterek miras.

coinheritor, *is.* miras ortağı.

coin of the realm, *bk.:* **legal tender.**

coinstantaneous, *sf.* eş zamanlı, aynı anda vaki/mevcut olan. **~ly** : eş zamanlı olarak, aynı anda.

coinsurance, *is.* **1.** ortak sigorta, **2.** kısmî sigorta : hasar ve ziyan halinde sigortacının mülk bedelinin belirli bir yüzdesini ödediği sigorta.

coinsure, *f.* **-sured, -suring 1.** ortak sigorta et(tir)mek/yap(tır)mak, **2. coinsurer** : ortak sigorta yapan.

coinventor, *is.* ortak kâşif : ortaklaşa bir keşif/ihtira yapanlardan her biri.

coir, *is.* Hindistan cevizi lifi : halat, hasır, paspas vb. yapmakta kullanılır. **~ rope** : (bu liften yapılmış) halat, gomba. **~ mat** : (bu liften yapılmış) hasır.

coistrel = coistril, *is. esk.* **1.** şövalyenin seyisi, **2.** alçak, habis, dolandırıcı. ***e.a.**- 2. scoundrel, knave, varlet.*

coital, *sf.* çiftleşme+, cima+. **~ly** : çiftleşerek, çiftleşme suretiyle.

coition, *is. bk.:* **coitus.**

coitus, *is.* **1.** çiftleşme, cima, cinsî münasebet, **2. ~ interruptus = ~ reservatus** : kesik çiftleşme, sona erdirilmeyen çiftleşme : meni gelmeden önce sona erdirilen çiftleşme. ***e.a.**- 1. intercourse.*

coke, *is.&f.* **coked, coking 1.** kok yapmak, kok hâline getirmek/gelmek. **~ oven** : kok fırını, **2.** *argo bk.:* **cocaine, 3. Coca Cola**'nın kısaltılmışı.

cokie = cokey, *sf. argo* kokain müptelâsı.

col, *is., ç.* **cols 1.** *coğr.* geçit, iki dağ arasındaki geçit, boğaz, **2.** *meteor.* iki antisiklon arasındaki alçak basınç alanı. **saddle** *d.d.*

cola, *is.* **1.** kola : kola cevizinden ve kola bitkisinin yapraklarından yapılmış karbonatlı bir şurup, **2.** *bk.:* **colon. 3. kola = cola nut tree = kola nut tree** *d.d. bot.* kola cevizi ağacı *(Cola acuminata)* : küçük bir tropik ülke ağacı. **4. ~ nut = kola nut** : kola cevizi : kafein ve teobromin içerir. Hafif içecek ve şuruplar yapmakta kullanılır. ***e.a.**- 1. kola.*

COLA = Cost Of Living Adjustment : geçim indeksi (veya hayat pahalılığı) ayarlaması : geçim indeksine/enflasyon oranına göre maaş ve ücretlerin ayarlanması.

colander = cullender, *is.* süzgeç, süzek, kevgir.

colatitude, *is. astr. den.* eş enlem : bir yerin enlem derecesini 90'dan çıkararak bulunan sayı.

colcannon, *is.* patatesli lâhana : pişmiş patates, lâhana ve yeşil sebze ezmesinden ibaret İrlanda yemeği.

colchicine, *is. ecz.* kolçisin, C22H25NO6 : itboğan *(colchicum)* bitkisinden çıkarılan sarı renkli, zehirli alkaloid.

colchicum, *is.* **1.** *bot.* itboğan *(Colchicum automnate)* : zambakgillerden çiğdeme benzer bir bitki, **2.** itboğan soğanı, **3.** bu soğandan elde edilen ve nikris tedavisinde kullanılan ilâç.

colcothar = jeweler's rouge, *is. kim.* kuyumcu tozu : demir sülfat yakılarak elde edilen kızıl kahverengi demir oksit. Temizleme tozu ve boya olarak kullanılır.

cold, *sf.&is.&zf.* **1.** soğuk. *~ water. a ~ day. Everyone suffered from the intense cold.* **2.** üşümüş. *~ hands. The skaters were ~.* **I'm very ~ today** : Bugün çok üşüyorum. **3.** ölmüş, **4.** *k.d.* baygın, şuursuz. **He was out ~ on the floor** : Yerde baygın yatıyordu. **5.** donuk, hissiz, heyecansız. *a ~ personality.* **6.** tarafsız, objektif. *~ reason. the ~ logic of his argument.* **7.** samimiyetten uzak, dostane olmayan, soğuk. **She's ~ towards her inlaws** : Eşinin ailesine karşı soğuk davranıyor. **8.** hüzün/kasvet verici. *the ~ atmosphere of a hospital waiting room.* **9.** bayat, eski, ilginç olmayan. *~ news. a ~ trail.* **10.** zayıf, hafif. *The dogs lost the ~ scent.* **11.** (saklambaçta) hedeften uzak. *You're getting ~er, you'll never find it.* **12.** (renk) donuk, **13.** cinsel isteksiz, (cinsel bakımdan) soğuk/ilgisiz/duygusuz, **14.** soğukluk. *He felt the ~ of the steel against his cheek.* **15. common ~** *d.d.* nezle, soğuk algınlığı. **to catch/take ~** : soğuk almak, nezle/grip olmak. **16.** üşüme, **17.** *ABD-argo* kesinlikle, tamamıyla, büsbütün, mükemmelen. **He was turned down ~** : Kesinlikle ret cevabı aldı. **He learned his lesson ~** : Dersini mükemmelen öğrendi (boyunun ölçüsünü aldı/Hanya'yı Konya'yı öğrendi). **18.** hazırlıksız, hazırlanmadan, önceden haberi olmadan, irticalen. *He went into the examination ~. She had to play the lead role ~.* **19.** birdenbire, paldır küldür. *He quit the job ~.* **20.** (maden işçiliğinde) soğuk, kristalleşme noktasının altında. *The wire was drawn ~.* **to ~-hammer an iron bar** : bir demir çubuğu soğuk (kızdırmadan) dövmek, **21. in ~ blood** : kasten, taammüden, bile bile, merhametsizce, hunharca, **22. out in the ~** : her şeyden yoksun, terk edilmiş, yüz üstü bırakılmış, ilgi görmeyen, istiskal edilen. **The plan benefits management but leaves labor out in the ~** : Plân, yöneticilere çıkar sağlıyor, fakat işçileri her şeyden yoksun bırakıyor. **e.a.**- *1. frigid, frozen, freezing, chill, 2. chilling, chilly, 3. dead, 4. unconscious, 6. objective, 7. indifferent, cool, unfriendly, hostile, reserved, unresponsive, 8. depressing, dispiriting, 9. stale, old, 10. faint, weak, 17. absolutely, perfectly.* **k.a.**- *1. warm, hot, 7. warm, emotional, friendly.*

cold-blooded, *sf.* **1.** kanı soğuk, soğukkanlı (hayvan). *Snakes are ~.* **2.** duygusuz, acımasız, merhametsiz, hunhar (kimse). *a ~ killer.* **3.** bile bile/tasarlanıp kurarak/merhametsizce yapılmış (eylem). *a ~ murder.* **4.** soğuğa karşı duyarlı. *Joan's ~ : she always feels cold, even with a coat on.* **5. ~ly** : soğukkanlılıkla, merhametsizce, acımadan, duygusuzca, **6. ~ness** : soğukkanlılık, merhametsizlik, duygusuzluk.

cold call, *is.* anî/habersiz çağrı/ziyaret.

cold cash, *is.* hazır para, elde mevcut para. *enough ~ ~ to the deal.*

cold chisel, *is.* soğuk keski, demir kalemi.

coldcock, *gl.f. argo* vurup bayıltmak.

cold comfort, *is.* kuru teselli, üstünkörü/içten gelmeyen teselli veya teşvik.

cold cream, *is.* yüz kremi, cilt kremi.

cold cuts, *is.* söğüş, soğuk et : sosis, salam, sucuk vb.

cold-deck, *gl.f. ABD- argo* iskambil kâğıtlarını hileli bir şekilde sıralayarak aldatmak. **e.a.**- *cheat, defraud.*

cold deck, *is. ABD- argo* dağıtanın kendi çıkarına göre önceden sıraladığı iskambil kâğıtları destesi.

cold-draw, *gl.f.* **-drew, -drawn, -drawing** (teli haddeden) soğuk çekmek. **~n** : soğuk çekilmiş (tel).

cold duck, *is.* köpüklü burgondi ve şampanya karışımı.

cold feet, *is. k.d.* cesaretsizlik, korkaklık.

cold fish, *is.* soğuk/çekingen kimse, samimiyet göstermeyip uzak duran kimse, *k.d.* soğuk nevale.

cold frame, *is.* (ısıtılmayan) limonluk/ser.

cold front, *is. meteor.* soğuk cephe, soğuk hava kütlesi.

cold-hearted, *sf.* **1.** katı kalpli, merhametsiz, duygusuz, ilgisiz, lâkayt. *a ~ refusal.* **2.** **~ly** : ilgisizce, lâkaydane, merhametsizce, katı kalplilikle, **3.** **~ness** : ilgisizlik, merhametsizlik, duygusuzluk, katı kalplilik. ***e.a.**-1. indifferent, unkind, unfeeling.*

coldish, *sf.* soğukça, oldukça soğuk. *~ weather.* **~ly** : soğukça, duygusuzca, oldukça soğuk bir tavırla.

cold light, *is.* ısısız ışık, fluoresan ışık.

coldly, *zf.* soğuk bir tavırla, duygusuzca, merhametsizce.

cold meat, *is.* **1.** (pişmiş) soğuk et, **2.** *argo* ceset. ***e.a.**- 2. corpse.*

coldness, *is.* soğukluk, ilgisizlik, lâkaytlık, duygusuzluk, merhametsizlik.

cold pack, *is.* **1.** *tıp* (ağrıyı/şişi gidermekte kullanılan) buz kesesi, soğuk havlu, ıslak sargı vb., **2.** çiğ sebze ve meyveleri kutuladıktan sonra ısıtıp konserve yapma yöntemi.

cold rubber, *is. kim.* soğuk kauçuk : soğukta (5 C) yapılan sunî kauçuk. Aşınmaya dayanıklı olduğundan otomobil lâstiklerinde kullanılır.

cold saw, *is.* demir testeresi.

cold-short, *sf.* soğuk iken kırılabilir (maden).

cold shoulder, *is.* soğuk davranış, yüz vermeyiş. **give s.o. the ~ ~** : birine yüz çevirmek, iltifat etmemek.

cold-shoulder, *gl.f.* soğuk davranmak, yüz vermemek, yüz çevirmek.

cold snap, *is.* soğuk dalgası, kısa süren şiddetli soğuk.

cold sore, *is.* uçuk. **herpes, labialis, fever blister** *d.d.*

cold steel, *is.* kılıç, süngü vb. gibi ateşsiz silâh.

cold storage, *is.* **1.** soğuk hava deposu, **2.** *k.d.* geçici olarak kullanmama. *to put an idea in ~ ~.*

cold store, *is.* soğuk hava deposu.

cold sweat, *is.* soğuk ter.

cold turkey, *is.&zf. argo* **1.** (sigara, esrar vb. den) ansızın mahrum kalma, **2.** dobra dobra söylenen söz. **talk ~ ~** : dobra dobra konuşmak, açıkça söylemek, **3.** hazırlıksız/irticalen söylenen şey, tulûat, **4.** soğuk/herkesten uzak duran kimse, **5.** birdenbire, anîde, hemen, derhal. **Do it ~ ~** : Derhal yap! **He quit smoking ~ ~** : Sigarayı birdenbire terk etti. ***e.a.**- 3. impromptu, 5. abruptly.*

cold type, *is. bas.* dökümsüz dizgi.

cold war, *is.* soğuk savaş/harp, sinir harbi.

cold-water, *sf.* **1.** ılıman, içkiden sakınan, suyu içkiye tercih eden, **2.** yalnız soğuk akarsuyu olan, **3.** modern sıhhî tesisatı olmayan (kaloriferi, sıcak akar suyu bulunmayan). *a ~ flat.*

cold water, *is.* küçük/hor görme, küçümseme, önem vermeme, cesaretini kırma, akamete uğratma. **throw ~ ~ on s.o.'s hopes** : birisinin ümidini/cesaretini kırmak. **pour ~ ~ on a plan** : bir plânı akamete uğratmak. ***e.a.**- discouragement, disparagement.*

cold wave, *is.* **1.** soğuk dalgası, gelip geçici soğuk hava, **2.** soğuk perma (saç).

cole, *is.* lâhana ve benzeri sebzeler : lâhana, Brüksel lâhanası, brokoli vb. *(Brassica).*

colectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kalın bağırsak ameliyatı : kalın bağırsağın kısmen/tamamen kesilip çıkarılması.

colemanite, *is.* kolmanit, Ca2B6O11.5H2O : parlak beyaz veya renksiz kristaller halinde bulunan sulu kalsiyum bromat cevheri.

coleopter, *is.* **1.** **coleopteran/coleopteron** *d.d.* kın kanatlı böcek, **2.** *hv.* düşey olarak kalkıp inebilen jet uçağı.

Coleoptera, *is. zool.* kın kanatlılar.

coleopteran, *sf.&is.* kın kanatlı (böcek).

coleopteron, *is., ç.* **-tera** kın kanatlı böcek.

coleopterous, *sf. zool.* kın kanatlı(lardan), kın kanatlılar sınıfına mensup.

coleoptile, *is. bot.* ilk yaprak : çayır gibi tek çenekli bitkilerin ilk çıkan ve sap etrafında koruyucu zırh görevini gören yaprağı.

coleorhiza, *is., ç.* **-zae** *bot.* kökçük kını : bazı bitkilerde kökçüğü saran ve çimlenmede kökler tarafından delinen kılıf.

coleseed, *is. bot.* kolza. ***e.a.**- rape, colza.*

coleslaw, *is.* lâhana salatası.

coleus, *is., ç.* **-uses** *bot.* kın çiçeği : nanegillerden Asya ve Afrika'nın tropik bölgelerinde renkli yaprakları ve mavi çiçekleri için yetiştirilen bir bitki.

colewort, *is. bot.* kıvırcık lâhana, kolza *(Brassica).*

colic, *sf.&is. tıp* **1.** sancı, karın ağrısı, bağırsak iltihabı, kolik, birdenbire nöbet şeklinde gelen sancılar, **2.** sancılı, **3.** kalın bağırsakla ilgili.

colicin(e), *is.* kolisin : bağırsaklarda bazı bakterilerin ürettikleri makromoleküler sentezi önleyici madde.

colicky, *sf.* **1.** sancılı, sancı/karın ağrısı çeken. *a ~ child.* **2.** bağırsak iltihabına benzer. *~ disorders.* **3.** sancı/karın ağrısı veren. *~ foods.*

colicroot, *is. bot.* **1.** sancı kökü *(Aletris farinosa, A. aurea)* : kökü sancı dindiren ve küçük beyaz sarı salkım çiçekler açan bir bitki, **2.** sancı kesen diğer bitkiler.

colicweed, *is.* **1.** *bk.:* **squirrel corn**, **2.** *bk.:* **Dutchman's breeches**, **3.** sancı otu *(Carydalis flavula)* : Doğu ABD'de yetişen bir bitki.

coliform bacillus, *is. bkt.* bağırsak basili : *Escherichia* veya *Aerobacter* türünden insan ve hayvanların kalın bağırsaklarında bulunan basil. Suda bu basilin varlığı lâğım suyu karıştığını gösterir.

colin, *is.* **1.** Amerikan bıldırcını, **2.** bıldırcın türünden herhangi bir kuş.

colinear, *sf. bk.:* **collinear.**

coliphage, *is.* bağırsak basillerini yok eden virüs.

coliseum, *is.* **1.** *bk.:* **closseum**, **2.** büyük stadyum, anfiteatr, halkın toplanmasına/spor ve eğlence tertibine mahsus bina.

colitic, *sf. patol.* kalın bağırsak yangısı+.

colitis, *is. patol.* kalın bağırsak yangısı/iltihabı, kolit.

collaborate, *gs.f.* **-rated, -rating 1.** iş birliği yapmak, (özellikle bilim ve sanatta) beraber çalışmak, **2.** bile bile düşman işgal kuvvetlerine yardım etmek, düşmanla el birliği yapmak, düşmana katılmak, haince düşman yararına çalışmak. *Anyone who ~s should be shot.*

collaboration, *is.* **1.** iş birliği (yapma), beraber çalışma, **2.** iş birliği ürünü, beraber çalışılarak meydana getirilen eser. *The book was the ~ of four authors.* **3. in ~ (with)...** : ...ile beraber/ortaklaşa, ...-nin iş birliği/yardımı ile, **3. ~ism** : iş birlikçilik : kendi ülkesini işgal eden düşmanla iş birliği yapma eğilimi, **4. ~ist** : iş birlikçi, hain, düşmanla iş birliği yapan.

collaborative, *sf.* iş birliği+, iş birliği ürünü/mahsulü. ortaklaşa yapılan. *~ methods. a ~ report.* **~ly** : iş birliği ile, birlikte çalışarak.

collaborator, *is.* **1.** iş birliği yapan/beraber çalışan kimse. *They were ~s on this book.* **2.** (düşmanla) iş birliği yapan, hain. *The ~ was convicted of treason.*

collage, *is., ç.* **-lages 1.** yapıştırma, kolaj, **2.** yapıştırılmış resim, **3. collagist** : yapıştırma resim yapan.

collagen, *is. biy.-kim.* jelâtin özü : kemik ve kıkırdaklarda bulunan ve kaynatılınca jelâtinleşen protein. **~ic** : jelâtin özü+. **~ous** : jelâtin özlü.

collagenase, *is.* jelâtin üreten enzim.

collapse, *is.&gl.f.* **-lapsed, -lapsing 1.** çök(ert)mek, göç(ert)mek, yık(ıl)mak. *The roof ~d. The weight of the snow ~d the roof.* **2.** katlanıp bükülmek, katlayıp bükmek, açılır kapanır olmak. *This bridge table ~s.* **~ the table and put it away, please** : Lütfen masayı kapa ve kaldır. **3.** akamete/başarısızlığa uğramak, *mec.* suya düşmek. *The plot/plan ~d.* **4.** yığılmak, yığılıp kalmak, (kalp sektesi, bayılma, bitkinlik vb. yüzünden) düşüp bayılmak. *The old man's ~d; call the doctor!* **5.** şuurunu/iradesini kaybetmek *He ~d under the strain.* **6.** (balon) sönmek, **7.** çökme, göçme, yıkılma, inhidam. *The miners were trapped by the ~ of the tunnel roof.* **7.** birdenbire sona erme/başarısızlığa uğrama, akamete uğrama, akim kalma, mahvolma, harap olma, mahv, harabiyet. *The tragedy inherent in the ~ of a society.* **8.** birdenbire kuvvettten düşme, yığılıp kalma, çökme, bütün güç/değer ve enerjisini kaybetme. *~ of the empire can't be prevented. He suffered from a nervous ~.* **e.a.-** *1. fall, cave in, crumble, drop, 3. fail, break down, disintegrate, 7. failure, breakdown.*

collapsibility, *is.* çökebilme, yıkılabilme, katlanabilme, başarısızlığa uğrayabilme.

collapsable = collapsible, *sf.* çökebilir, yıkılabilir, katlanabilir, başarısızlığa uğrayabilir.

collar, *is.&gl.f.* **1.** yaka(lık). *The ~ comes off this shirt and can be washed separately.* **blue-~ worker** : fabrika işçisi. **white-~ worker** : memur. **~ band** : gömleğin yaka şeridi. **seize by the ~** : yakasına yapışmak. **slip the ~** : yakayı sıyırmak/kurtarmak, kaçmak, sıyrılmak, **2.** gerdanlık, **3.** tasma, **4.** (boyuna geçirilen) halka, **5.** boyunduruk, **6.** *zool.* hayvanların boynunda gerdanlık şeklindeki tüy/kürk vb. *This animal has a black ~ and is therefore different type from that.* **7.** *mak.* çubuk/mil ucuna bağlı tespit halkası, **8.** *metal.* kaynak yapılan maden etrafındaki takviye edici halka, **9.** düşey maden şaftının üst halkası, **10.** yaka takmak/geçirmek, **11.** tasma/yular vb. takmak. *They finally succeded in ~ing the unwilling dog.* **12.** tasmasından/yakasından/yularından tutmak, yakalamak, yakasına yapışmak/sarılmak, **13.** lâfa tutmak, sözü uzatarak alıkoymak/geciktirmek. *The reporters ~ed him for an hour.* **14.** *k.d.* esir almak, tutsaklamak, tu(ukla)mak, ele geçirmek, **15.** pişirmek için eti sarmak, **16.** ~ **beam** *mim.* çatının kuşaklık kirişi, **17. hot under the** ~ *argo* kızgın, öfkeli, hiddetli. **be/get hot under the** ~ : kızmak, öfkelenmek. ***e.a.***- *14. capture, arrest, 17. angry, upset, excited.*

collarbone, *is. anat.* köprücük kemiği. ***e.a.***- *clavicle.*

collar button, *is.* yaka düğmesi.

collar cell, *is. zool.* halka göze : halkalı çıkıntısı olan kamçı biçiminde göze.

collard, *is.* kıvırcık lâhana *(Brassica oleracea acephala)* : G ABD'de yetişir.

collared, *sf.* **1.** yakalı, **2.** ~ **flycatcher** *zool.* ak yakalı sinekkapan *(Muscicapa albicollis).* Avrupa ve Ön Asya'da yaşayan sırtı kara/kahverengi, karnı ak ötücü kuş, **3.** ~ **peccary** *: bk.:* **peccary.**

collaret(te), *is.* **1.** küçük yaka, yakacık, kürk veya kumaş yakalık, **2.** yaka üzerine takılan gerdanlık.

collarless, *sf.* yakasız.

collate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** (iki metni vb.) dikkatle karşılaştırmak, karşılaştırarak okumak. *I'm going to ~ this new copy with an earlier one to see what changes have been made.* **2.** *basım* sayfaları sıraya koymak, sıralamak, dizmek, toplamak, tertip etmek. *Have you ~d this book yet?* **3.** (kitap vb.) sayfa numaralarının sıralı olup olmadığını kontrol etmek, **4.** papazı kilise memuriyetine atamak, **5.** *bil.* giriştirmek : öğeler kümesinin düzenini çeşitli alt kümeler hâlinde değiştirmek.

collateral, *sf.&is.* **1.** yan yana, yan+, yan(ın)da bulunan. **a ~ wing of a house** : bir evin yan kanadı, **2.** (a) paralel, muvazi. ~ *mountain ridges.* (b) aynı sonuca yönelen, aynı eğilimde/etkide olan, **3.** yardımcı, tamamlayıcı, yedek. *He received a scholarship and ~ aid.* **4.** ek, munzam, kuvvetlendirici, destekleyici, takviye/tekit / teyit edici. ~ **evidence** : destekleyici delil, müekkit şahadet. *A ~ aim of the government's industrial plan is to increase employment.* **5.** sağlamlaştırıcı, teminat altına alan, karşılıklı. **a ~ loan.** ~ **security** : karşılıklı teminat/güvence, **6.** ikinci derecede, tâli, dolaylı. *These accomplishments are merely ~ to his primary goal.* **7.** soydaş, hısım, aynı soydan gelen. *Cousins are ~ relatives.* **8.** ek inanca, karşılıklı teminat, karşılık, kolateral. *He gave the bank his stocks and bonds as ~ for the money he borrowed.* **9.** yardımcı olay/durum/kısım, **10.** **~ly** : (a) yan yana, (b) dolaylı olarak, yardımcı/ek olarak, (c) güvence/teminat olarak. ***e.a.***-*2. (a) parallel, 3. accompanying, auxiliary, 4. additional, confirming, 6. secondary, indirect.*

collateralize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** karşılık/güvence/teminat (olarak) göstermek, güvence/teminat vermek, **2. collateralization** : karşılık/güvence/teminat (olarak) gösterme, teminat verme.

collation, *is.* **1.** (metinleri) karşılaştırma, **2.** (sayfaları) sıraya koyma. **3.** *bil.* giriştirme, **4.** maaşlı papazlığa ata(n)ma, **5.** hafif yemek, **6.** (manastırda) gün bitiminde azizlerin hayatını veya kutsal kitabı okuma.

collative, *sf.* metinleri karşılaştıran, sayfaları sıraya dizen.

collator, *is.* basılı kitap sayfalarını sıraya koyan/ciltleyen kimse veya makine.

colleague, *is.* **1.** meslektaş, iş/mesai arkadaşı, **2.** **~ship** : meslektaşlık, **3.** **~smanship** : seçkin/mümtaz meslektaşlarla iş birliğinin önemini belirterek bir üniversiteye vb. yetenekli kimseleri celp etme işlem ve inancı. ***e.a.***- *1. associate.*

collect^{1}, *f.* **1.** topla(n)mak. *The professor ~ed the student's exams. The students ~ed in the assembly hall.* **2.** birik(tir)mek, kolleksiyon yapmak. *to ~ stamps. Rain water ~ed in the drainpipe. He ~s foreign coins.* **3.** (para) tahsil etmek. *to ~ a bill. to ~ taxes.* **4.** kendine gelmek, ayılmak, toparla(n)mak, anlamak, idrak etmek. ~ **oneself** : kendine gelmek. ~ **one's thoughts** : düşüncelerini toparlamak. ~ **one's wits** : aklını başına toplamak, kendine gelmek, **5.** (uğrayıp) almak. *to ~ a parcel at the post office.* **6.** *esk. bk.:* **infer**, **7.** ~ **on** : (para) almak. *He ~ed on the damage to his house.* ***e.a.-*** *1. gather, assemble, convoke, 2. accumulate, amass, 3. receive.*

collect^2, *sf.&zf.* ödemeli, tediyeli. **a ~ telephone call** : ödemeli telefon konuşması. *a telegram sent ~.* **Call me ~ as soon as you get home** : Eve varır varmaz beni ödemeli ara. *I sent the books ~.*

collect^3, *is.* batı kiliselerinde komünyon ayininden önce okunan kısa dua.

collectable = collectible, *sf.&is.* **1.** toplanabilir, birik(tiril)ebilir, tahsil edilebilir, **2.** toplanan/koleksiyon yapılan madde (sanat eseri, pul, para, hatıra eşya vb.).

collectanea, *ç. is.* derlemeler, seçmeler, antoloji, çeşitli yazarlardan seçme yazılar/parçalar. ***e.a.-*** *anthology.*

collectaneous, *sf.* seçilmiş, derlenmiş.

collected, *sf.* **1.** soğukkanlı, kendine hâkim, aklı başında, **2.** toplanmış, derlenmiş, biriktirilmiş, **3.** **~ly** : soğukkanlılıkla, sükûnetle, kendine hâkim olarak, **4.** **~ness** : soğukkanlılık, sükûnet, kendine hâkim olma, toparlanma.

collection, *is.* **1.** toplama, derleme, bir araya getirme, biriktirme, **2.** koleksiyon. *a stamp/ coin ~. a ~ of old books in the library.* **3.** (kiliselerde) iane/para toplama. **make/take up a ~** : para toplamak, **4.** (bilhassa kiliselerde) toplanan para (miktarı), **5.** yığın, birikinti, toplanmış şeyler. *There was a ~ of dust in the corner.* **6.** dergi, mecmua, derleme dergisi. *a ~ of modern verse.* **7.** posta kutularından mektupların toplanması. *What time is the next ~?* **8.** iyi terbiye görmüş atın duruşu, **9.** **for ~** : ödemeli. ***e.a.-*** *2. accumulation, hoard.*

collective, *sf.&is.* **1.** toplu. **a ~ agreement** : toplu sözleşme, **2.** topyekûn, toplam, toptan, tüm, bütün. *the ~ assets of a corporation.* **3.** ortak, müşterek, bütün hâlinde. topluca. *The ~ wishes of the membership.* **4.** birleşik, mürekkep : dut gibi birçok tanenin birleşmesinden oluşmuş. ~ **fruit = multiple fruit** : bileşik meyve, **5.** ortak(laşa), kollektif, genel. ~ **farm** : (Rusya'da) ortak çiftlik, devlet çiftliği, devlet gözetiminde halkın topluca çalıştırıldığı çiftlik, **6.** toplanan, biriktirilen, **7.** ortak kurum, **8.** ortaklaşma, **9.** ~ **noun** *d.d. gr.* topluluk adı : millet, ordu, sürü gibi tekil olduğu hâlde topluluğu belirten ad, **10.** ~ **bargaining** : toplu/ortak pazarlık, **11.** ~ **leadership** : (komünist ülkelerde) ortak önderlik, hükûmetin birden fazla kişi tarafından kontrolu, **12.** ~ **note** : ortak/müşterek nota, birkaç devlet tarafından imzalanmış nota, **13.** ~ **ownership** : ortaklaşa iyelik, ortak/müşterek mülkiyet, **14.** ~ **security** : ortak güvenlik : uluslar arası barışı korumak için saldırgana karşı birleşme politikası, **15.** ~ **unconscious** : (Jung ruh biliminde) ırksal bilinç dışı : bireyin bilinç dışının geçmişlerinden gelen ve başkalarıyla ortak olan yanı, **16.** **~ly** : topluca, ortak olarak, müştereken, ortaklaşa.

collectivism, *is.* **1.** ortaklaşacılık : toplum içinde birlikte yaşamayı, birlikte girişimlerde, eylemlerde, denetimlerde bulunmayı savunan ilke, bu ilkenin uygulanması, **2.** **collectivist** : ortaklaşacı, **3.** **collectivistic** : ortaklaşa+. ***e.a.-*** *socialism, communism.*

collectivity, *is., ç.* **-ties** **1.** toplucalık, **2.** toplum, bir bütün olarak halk, **3.** *bk.:* **collectivism.**

collectivize, *gl.f.* **-vized, -vizing** ortaklaştırmak : tarım, endüstri, ekonomi vb. yi ortaklık temeline göre düzenlemek. **collectivization** : ortaklaştırma.

collect on delivery, *bk.:* **cash on delivery, COD.**

collector, *is.* **1.** toplayıcı, toplayan, biriktiren, **2.** alımcı, tahsildar. **tax ~** : vergi tahsildarı. **ticket ~** : biletçi, **3.** kolleksiyoncu, **4.** *elekt.* toplaç, kollektör : transistorların elektronları, çeken elektrodu, **5.** *müh.* birleşme borusu, **6.** (elektrikli trende vb.) akım alıcı iletken, **7.** **~'s item** : kolleksiyon yapmaya değer kıymetli/nadir mal, **8.** **~ship** : tahsildarlık.

colleen, *is.* **1.** *Ir.* genç kız, **2.** *ABD* İrlandalı genç kız.

college, *is.&sf.* **1.** kolej, **2.** üniversiteye bağlı yüksek okul. *the ~ of engineering at the university.* **3.** özel veya meslek/sanat okulu. *business/military ~. a ~ of dentistry/education/ pharmacy.* **4.** İngiltere'deki Oxford ve Cambridge gibi bir üniversite çerçevesinde meslek ve bilim adamlarının kurduğu cemiyet, **5.** bir yüksek öğrenim kurumunun bulunduğu bina, **6.** bir kolejin yönetici, öğrenci ve fakülteleri, **7.** (İngiltere ve Kanada'da) özel lise, **8.** kurul : belirli görevleri yapmak için kurulmuş, belirli yetki ve hakları olan topluluk. **an electoral ~** : seçim kurulu, **9.** şirket, cemiyet. **Royal ~ of Nurses** : İngiliz Hastabakıcılar Cemiyeti. **10.** vakıfta yaşayan papazlar, **11.** *bk.:* **collegiate**. **12. ~ boards** : kolej giriş sınavları, **13. ~ of Arms** *bk.:* **Herald's College**. **14. (Sacred) ~ of Cardinals** : Kardinaller Kurulu : Katolik kilisesinde papayı seçme yetkisini haiz en yüksek kurul.

colleger, *is.* (İngiltere Eaton kolejinde) parasız yatılı öğrenci.

collegial, *sf.* **1.** *bk.:* **collegiate**, **2.** meslekî kurulu ilgilendiren, **3. ~ity** : (a) meslektaşlık, meslektaşların ortak yetkisi, (b) (Katolik kilisesinde) Papa ile piskoposlar arasında yetki ortaklığı.

collegian, *is.* **1.** kolejli, üniversite/kolej öğrencisi/mezunu, **2.** kolej/kurul/cemiyet üyesi.

collegiate = collegial, *sf.* kolej+, üniversite+. **~ life** : kolej hayatı. **~ education** : kolej eğitimi. **~ dictionary** : kolej sözlüğü. **~ library/textbook** : kolej kitaplığı/ders kitabı, **2.** kolej öğrencilerine mahsus. ~ *clothes.* **3.** kolej şeklinde, kolej olarak kurulmuş, **4. ~ church** : (a) piskopos yönetiminde olmayan kilise, (b) iki veya daha fazla papaz yönetimindeki bir/birkaç kilise, **5. ~ institute** *Cnd.* enstitü : provens hükûmetinin nezareti altındaki akademik lise.

collegium, *is.*, *ç.* **-gia/-giums** üyelerine çeşit hak ve yetkiler veren kurul (özellikle Sovyetlerde).

collembolan, *is. zool. bk.:* **springtail.**

collenchyma, *is. bot.* uzun doku : kalın çeperli, köşeleri sağlamlaştırılmış elâstik bitki dokusu. **~tous** : uzun dokusal, uzun dokuya benzer.

collet, *is.&gl.f.* **1.** halka, tasma, **2.** bilezik, yüzük, **3.** yuva, mücevherin otuduğu yiv, **4.** saatin balans yayı iç ucu mesnet bileziği, **5.** (kuyumculukta) yüzük/bilezik üzerine kıymetli taşı geçirmek, yuvaya oturtmak.

collide, *gs.f.* **-lided, -liding 1.** çarpışmak, şiddetle birbirine çarpmak, toslamak. *Many people were hurt when the two buses colided on the corner.* **2.** karşı gelmek, muhalif olmak, şiddetli fikir ayrılığına/ihtilâfa düşmek. *The government ~d with Parliament over its industrial plans.* ***e.a.-*** *1. crash, smash, strike, hit, 2. clash, conflict, disagree.*

collie, *is.* İskoç çoban köpeği.

collier, *is. Brit.* **1.** kömür şilebi, **2.** maden kömürü işçisi, **3.** *esk.* kömürcü, kömür satıcısı.

colliery, *is.*, *ç.* **-lieries** *Brit.* (teçhizat ve binalarıyla birlikte) maden kömürü ocağı.

collieshangie, *is. İsk.* hırgür, dırıltı, ağız kavgası. ***e.a.-*** *brawl, squable, quarrel.*

colligate, *f.* **-gated, -gating 1.** (birbirine) bağlamak, birleştirmek, bir araya getirmek, tespit etmek, **2.** *man.* tümevarmak, çeşitli olayları/fikirleri mantıkî bakımdan birbirine bağlayarak genel bir sonuca/hükme varmak, **3.** bir grubun/birliğin üyesi olmak, bir birliğe girmek, **4. colligation** : (a) bağlama, bağlantı, irtibat, (b) tümevarım, **5. colligative** : zerrelerin (moleküllerin) tabiat ve yapısına değil sedece sayısına bağlı olan. *Gaseous pressure is a colligatative property.* ***e.a.-*** *4. (a) connection, conjunction.*

collimate, *gl.f.* **-mated, -mating 1.** paralelleştirmek, paralel hâle/bir hizaya getirmek (kırılan ışınları vb.), **2.** hizalamak, yöneltmek, dürbünü/görüş çizgisini ayarlamak, **3. collimation** : ayarla(n)ma, hizala(n)ma.

collimator, *is. fiz.* koşutaç : **1.** bir izgegözlerde olduğu gibi koşut (paralel) ışın demeti oluşturan aygıt, **2.** molekül, atom, elektron veya nükleer zerreleri koşutlaştıran (dar bir paralel) demet hâline getiren aygıt.

collinear, *sf.* **1.** doğrusal, doğrudaş : aynı doğru çizgi üzerinde bulunan veya doğrusal yol izleyen. **~ points** : doğrudaş noktalar. **~ planes** : doğrudaş düzlemler, aynı doğrudan geçen düzlemler, **2.** eksenleri aynı doğru çizigi üzerinde olan. ~ *antenna elements.* **3. ~ity** : doğrusallık, doğrudaşlık, **4. ~ly** : doğrusal/doğrudaş olarak.

collins, *is.* bir tür huzlu içki : uzun bardakta viski, ram, cin veya votka, limon suyu, maden suyu sodası ve şeker karıştırılarak yapılır.

collinsia, *is. bot.* kolinsiya *(Collinsia)* : sıraca otugillerden kıvırcık yapraklı bir ot.

collision, *is.* **1.** çarp(ış)ma. *The ~ of two airplanes. Many people were killed in the ~ between the bus and the car.* **come into ~ with... :**

...ile çarpışmak, **2.** fikir/görüş ayrılığı, ihtilâf. *A ~ with parliament could ruin a government's plans.* **3.** *fiz.* çarpışma : özgür iki cismin yeterince yaklaşarak birbirlerini etkiledikleri süreç. Bu esnada genellikle erke ve devinirlik alış verişi olur. **4. ~ course** : çarpışma/ihtilâf yolu : değiştirilmediği takdirde çarpışması/ihtilâfa düşülmesi muhakkak olan seyir yolu veya karşıt fikirler. **be on a ~ course** : (uçak/gemi) çarpışmaya doğru gitmek, kesin ihtilâfa yol açmak. ***e.a.***- *1. crash, smash, 2. conflict, clash.*

collocate, *f.* **-cated, -cating 1.** yan yana koymak/oturtmak/yerleştirmek, **2.** sıraya koymak, düzenlemek. *to ~ events.* **3.** başka bir şeyle beraber (ona bağlı olarak) vukua gelmek.

collocation, *is.* **1.** yan yana koyma/yerleştirme, **2.** sıraya koyma, düzenleme, tanzim, tertip, **3.** *gr.* eş dizimlilik : kelimelerin cümle içinde dizilişi.

collocutor, *is.* muhatap, kendisi ile konuşulan kimse.

collodion = collodium, *is. kim.* kollodyum : eter ve alkolde eritilmiş pamuk barutu. Renksiz veya açık sarı, kolay tutuşur, ağdalı eriyik. Hızla kurur ve sağlam, elâstik bir film bırakır. Yaraların üstünü kaplamakta ve fotoğraf kâğıtlarında kullanılır.

collogue, *gs.f.* **-logued, -loguing** *k.d.* **1.** gizlice konuşmak, **2.** entrika hazırlamak. ***e.a.***- *1. confer, 2. intrigue, conspire.*

colloid, *sf.&is.* **1.** *fiz. kim.* asıltı, koloid, **2.** *tıp* tutkalsı, **3.** *bk.:* **colloidal.**

colloidal, *sf.* **1.** asıltılı, asıltı halinde, **2.** tutkalsı, **3. ~ity** : asıltılık, tutkalsılık, **4. ~ system** *fiz. kim.* asıltılı dizge : normal hâlde birbirinden ayrılmaz biçimde karışmış katı, sıvı ve gaz zerreciklerinden oluşan dizge (katı asıltı, sıvı asıltı, pelte, sis, duman, köpük gibi).

collop, *is. Brit.- k.d.* **1.** küçük et dilimi (sucuk vb.), **2.** ufak parça/dilim, **3.** vücutta et topağı, lop et.

colloquial, *sf.* **1.** konuşulan, konuşma diline ait, halk dilindeki, galat : dil bilgisi kurallarına tam uymayan fakat halk arasında sürekli kullanılan deyim ve kelimeler. Örneğin Amerikan İngilizcesinde "**He hasn't got any**" deyimi galattır, resmî yazı dilinde bunun yerine "**He has none.**" denir. **2.** teklifsiz (deyim, kelime vb.), **3. ~ly** : galat olarak, dil bilgisi kurallarına uymaksızın, konuşma diliyle, teklifsiz bir şekilde, **4. ~ness** : dil bilgisi kurallarına uymama, konuşmada teklifsizlik, resmiyetten uzaklık. ***e.a.***- *1&2. conversational, informal.* ***k.a.***- *1&2. formal.* *NOT* **: COLLOQUIAL, CONVERSATIONAL, INFORMAL** sıfatları resmî düzeyde olmayan, halkın alıştığı ve gündelik hayatta kullandığı kelime ve deyimleri niteler. **COLLOQUIAL**, çok defa (yanlış olarak) adî, bayağı, kaba, yanlış konuşmayı nitelemekte kullanılır. Aslında bu sıfat yazı dilinde kullanılmayıp sırf konuşma diline has demektir. **CONVERSATIONAL**, fikir ve düşüncelerin sözle ifadesinde kullanılan üslûbu niteler : *An easy, conversational style.* **INFORMAL**, şekle, kurallara ve resmiyete bağlı kalmayan, teklifsiz tekellüfsüz, samimî konuşma tarzını niteler. Kültürlü kimselerin günlük konuşmaları bu türdendir : *An informal manner of speaking.*

colloquialism, *is.* **1.** konuşma dilinde kullanılan kelime/deyim, **2.** konuşma dili üslûbu.

colloquist, *is.* **1.** tartışmacı, konuşmacı, münakaşaya katılan kimse, **2.** konferansçı. ***e.a.***- *speaker.*

colloquium, *is., ç.* **-quiums/-quia** konuşma, teklifsiz/gayriresmî konferans/müzakere/ mübahase, toplu tartışma.

colloquy, *is., ç.* **-quies 1.** karşılıklı konuşma, tartışma, mübahase, müzakere, fikir teatisi, diyalog, **2.** konferans, **3.** diyalog şeklinde yazılmış edebî eser. ***e.a.***- *1. dialogue, conversation, 2. conference.*

collotype, *is.* **1. photogelatin process** *d.d.* (renkli) ışık baskısı: özel bir işlemden sonra jelâtinli filmden doğrudan doğruya resim basma tekniği, **2.** ışık baskısı resim, **3. collotypic** : ışık baskısı+. ***e.a.***- *1. heliotype.*

collude, *gs.f.* **-luded, luding 1.** gizli bir işte ortak olmak, ortaklaşa gizli/hileli iş çevirmek, **2.** dolap/dalavere/entrika çevirmek. ***e.a.***- *conspire, connive, plot.*

collusion, *is.* **1.** ortaklaşa çevrilen hile/ dolap, tuzak, danışıklı dövüş, **2.** *huk.* muvazaa, gizli anlaşma, danışıklı iş. *~ of husband and wife to obtain a divorce.* **3. to act in ~ with s.o.** : birisiyle gizlice anlaşarak eyleme girişmek. ***e.a.***- *1. conspiracy, connivance, plot.*

collusive, *sf.* **1.** danışıklı, muvazaalı, (gizli) anlaşmalı, (ortaklaşa) hileli, **2. ~ly** : danışıklı/muvazaalı bir şekilde, gizlice anlaşarak, **3. ~ness**: danışıklılık, muvazaa, gizli anlaşma, hile.

colluvium, *is., ç.* **-via/-viums** (bir tepe/uçurum vb. eteğindeki) kaya/taş yığını. **colluvial** : kaya/taş yığını şeklinde.

colly, *is.&gl.f.* **-lied, -lying** *Brit.- k.d.* **1.** karartma(k), islendirme(k), kömür tozuna bulama (k), **2.** is, kurum, kir, pislik. ***e.a.*** *- 1. blacken, begrime, 2. grime, soot.*

collyrium, *is., ç.* **-lyria/-lyriums** göz yıkama suyu. ***e.a.*** *- eyewash.*

collywobbles, *ç. is. k.d.* karın ağrısı. **to have the ~** : karnı ağrımak. ***e.a.*** *- bellyache.*

colo-/col-, *ön ek* "kalın bağırsak, kolon". *ör.: colostomy.*

colobus, *is. zool.* tüylü maymun *(Colobus)* : kara, beyaz, uzun tüylü Afrika maymunu.

colocate, *gl.f. bk.:* **collocate** (1).

colocynth, *is.* **1.** *bot.* acı elma, acı hıyar, ebucehil karpuzu *(Citrullus colocynthis)* : kabakgillerden Akdeniz bölgesinde ve Asya'nın sıcak ülkelerinde yetişen, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü bir bitki, **2.** *ecz.* acıhıyar müshili. ***e.a.*** *- 1. bitter apple, coloquintida.*

colog, *is. bk.:* **cologarithm.**

cologarithm, *is. mat.* eş tersüstel, kologaritma : bir sayının tersinin logaritması. Simgesi **colog.** Çoğunlukla kesirlerin paydasının logaritması yerine kullanılır : **log(3/11) = log3 + colog11.**

cologne = cologne water, *is.* kolonya, tuvalet suyu.

Colombia, *is.* Kolombiya. **~n** : Kolombiyalı.

Colombo, *is.* Kolombo, Sri Lanka'nın başkenti.

colon^1, *is., ç.* (1. için) **-lons**, (2. için) **-la** **1.** iki nokta (**:**), **2.** eski tarz manzumelerde bir vezin şekli .

colon^2, *is., ç.* **-lons/-la** *anat.* kalın bağırsak, kolon.

colon^3, *is., ç.* **-lons**, *İsp.* **-lones** **1.** El Salvador para birimi = 100 centavos, **2.** Kostarika madenî parası = 100 *centimos.*

colon^4, *is.* (Cezayir'de) sömürge çiftliği/çiftçisi.

colonel, *is.* albay. **lieutenant ~** : yarbay.

colonelcy = colonelship, *is.* albaylık.

colonial, *sf.&is.* **1.** sömürge+, müstemleke+, sömürge ile ilgili. *the ~ policies of England.* **2.** sonradan ABD'ni kuran on üç İngiliz sömürgesine ait, **3.** *ç.b.* kümeleşmiş, küme/koloni halinde yaşayan. *~ plants.* **4.** *mim.* Amerika'da XVII-XVIII. yy. İngiliz sömürge mimarî ve tezyinat üslûbunda, **5.** sömürge halkı, **6. ~ly** : (a) sömürge olarak, (b) küme hâlinde.

colonialise/colonialisation, *Brit. bk.:* **colonialize/colonialization.**

colonialism, *is.* sömürgecilik, müstemlekecilik, sömürge/müstemleke politikası.

colonialist, *is.* sömürgeci.

colonialize, *f.* **-ized, -izing** **1.** kolonileş(tir)mek, koloni meydana getirmek, grup halinde toplanıp yerleşmek, kümeleş(tir)mek, **2.** sömürgede yerleştirmek, **3.** kolonial üslûbunda yapmak, **4. colonialization** : kolonileş(tir)me, kümeleş(tir)me.

colonic, *sf. anat.* kalın bağırsak+, kolon+.

colonise/ colonisable/ colonisation/ coloniser, *Brit. bk.:* **colonize/ colonizable/ colonization/ colonizer**

colonist, *is.* **1.** sömürgeli, sömürgede oturan kimse, **2.** sömürgeci, sömürge kurucusu.

colonizable, *sf.* **1.** sömürgeleş(tiril)ebilir, **2.** kümeleş(tiril)ebilir, grup hâlinde birleştirilebilir.

colonization, *is.* **1.** sömürgeleş(tir)me, sömürge hâline getirme, sömürge kurma, **2.** kümeleş(tir)me, küme hâline gelme/getirme, **3.** sömürgede yerleş(tir)me.

colonize, *f.* **-nized, -nizing** **1.** sömürgeleş(tir)mek, sömürge hâline getirmek/gelmek, sömürge kurmak. *They went out to Australia to ~.* **2.** kümeleş(tir)mek, küme hâline gelmek/getirmek, bir arada topla(n)mak/yerleş(tir)mek. *to ~ laborers in a mining region.* **3.** sömürgede yerleş(tir)mek. *to ~ the New World.* **4.** yıkıcı faaliyette bulunmak, militanlar vasıtasıyla nüfuz edip yıkıcı propaganda yapmak. *~ industries.* **5. colonizer** : sömürgeci.

colonnade, *is.* **1.** *mim.* revak, sıra sütunlar, **2.** (yol vb. kenarına dikilmiş) ağaç dizisi.

colony, *is., ç.* **-nies** **1.** bir başka ülkede veya sömürgede yerleşmiş anavatan halkı, **2.** sömürge, müstemleke. *Many African nations are* *former European colonies.* **3.** başka bir devletin siyasî nüfuz ve kontrolu altında bulunan ülke, **4. the Colonies** : ABD'ni kuran on üç eski İngiliz sömürgesi, **5.** yabancı bir ülkede/şehirde yaşayan aynı milletten insanlar topluluğu. *The American ~ in Paris.* **6.** bir başka ülkede yerleşip anavatana bağlı sömürge kurmak için harekete geçen grup, **7.** (a) benzer meslek, meşgale ve sosyal karakterli kişiler topluluğu, (b) bunların topluca bulunduğu yer. *They live in an artist's ~.* **8.** *biy.* (bir bakteriden üreyen) bakteri kümesi/yığını, **9.** *zool. bot.* küme, topluluk, yığınak, koloni : bir arada yetişen/yaşayan aynı cinsten bitki/hayvan topluluğu. ***e.a.**- 3. possession, dominion, territory, protectorate.*

colophon, *is.* **1.** yayın evi simgesi, yayın evinin alâmeti farikası/amblemi, **2.** (özellikle XV-XVI. yy. da) kitap sonuna konulan, eserin ve yazarının adını, yayın evini, yayın tarih ve yerini gösteren yazı.

colophony, *is., ç.* **-nies** reçine, çam sakızı. ***e.a.**- rosin*

coloquintida, *is. bk.:* **colocynth**

color, *is.&f.* (*Brit.:* **colour**) **1.** renk. *"What ~ is this paint?" "It's red."* **bright ~** : parlak/açık renk. **change ~** : sararmak, rengi solmak/uçmak, yüzü kızarmak. **complementary ~** : tümler renk, eşit miktarda birbirine katılınca beyaz veya gri renk veren iki renk. (turuncu+mavi gibi). **fast ~** : solmaz renk. **~ photography** : renkli fotoğrafçılık, **2.** yüz kızarması. *His remarks brought the ~ to her face.* **3.** beyazdan başka ırk, özellikle zenci. **a gentleman/lady of ~** : zenci bir bay/bayan. **the ~ problem** : zenci veya sarı ırka mensup milletler sorunu, **4.** canlılık. **high ~** : kanlı canlı, sıhhatli ten, **5.** belirgin özellik, mahallî renk. **local ~** : öz ton, mahallî renkler, (özellikle sanat ve edebiyatta belirtilen) yöresel özellikler. *A novel of 19th century İstanbul with much local ~. The ~ of his writing excites me.* **6.** boya. **water ~** : sulu boya, **7.** (ressamlıkta) bir resmin kompozisyonuna giren çeşitli renklerin yarattığı hava, **8. ~s** : (a) simge, arma vb. olarak kullanılan şekil/renk, (b) bayrak. **to salute the ~s** : bayrağı selâmlamak. **to fight with ~s** : bayrağın gölgesinde savaşmak. **nail one's ~s to the mast** : ölünceye kadar çarpışmak, teslim olmamak. **with ~s flying** : bayraklar dalgalanarak. **haul down the ~s** : bayrak indirmek. **lower one's ~s** : teslim bayrağı çekmek. (c) tutum, şahsiyet, mahiyet, benlik, kimlik, hüviyet, karakter, kanaat. **true ~s** : iç yüzü, mahiyet, hakikî benlik/karakter. **to reveal/show one's true ~s** : hakikî benliğini/kimliğini/karakterini ortaya koymak. **under false ~s** : sahte bir hüviyetle. **stick to one's ~s** : kanaatlerine bağlı kalmak. (d) düzme/sahte görünüş/kisve, maske. **under ~ of...** : ...kisvesi altında, bahanesiyle. **to hold the possession under ~ of title** : tapu ile mülke sahip olmak, **9.** *s.bl. bk.:* **timbre**, **10.** *huk.* görünüşte geçerli sebep/hak vb. **11.** *ABD* kıymetli maden (özellikle altın) izi/emaresi. **I should like to see the ~ of his money before...** : ...-den önce parasının yüzünü görmek isterim, **12.** boyamak, renk vermek. *This child is ~ing the picture.* **13.** olduğundan başka göstermek, gerçeği tahrif etmek, göz boyamak. *to ~ one's account of an incident.* **14.** renk katmak, çeşni/hava vermek. *His personal feelings ~ his writing.* **15.** renklen(dir)mek, renk değiştirmek. *The leaves have already started to ~ : it will soon be winter.* **16.** yüzü kızarmak. *As soon as he started to argue, he ~ed quickly. She ~ed with annoyance.* **17. call to the ~s** : askere almak, silâh altına çağırmak, **18. give a false ~** : yanıltmak, gerçeği gizlemek, **19. give/lend ~ to** : (fikre/konuya) gerçek süsü vermek, gerçek gibi göstermek, gerçek izlenimi uyandırmak. *Her wet hair and clothing lent ~ to her claim that she had been thrown into the lake by a madman.* **20. have a high ~** : yüzü kıpkırmızı olmak, **21. join the ~s** : askere gönüllü yazılmak, **22. lose ~** : (benzi/yüzü) sararmak, benzi atmak. **As her illness got worse she lost more and more ~** : Hastalığı ilerledikçe benzi daha çok sarardı. **23. off ~** : (a) istenilen renkten biraz farklı, (b) kaba, müstehcen, münasebetsiz (hikâye/şaka), (c) solgun, soluk, sararmış. **be/feel/look off ~** : benzi soluk görünmek/hasta olmak. *You look a little off ~ today, are you ill?* **24. primary ~s** : ana/temel renkler, **25. put a false ~ on things** : olayları tahrif etmek/yanlış bir şekilde göstermek, **26. sail under false ~s** : (a) sahte bandıra ile çıkmak, (b) *mec.* sahte kimlik/hüviyet takınmak, **27. with flying ~s** : parlak başarı ile, **28. with the ~s** : askerlikte, **29. colorer** : boyayan, renklendiren, renk veren. ***e.a.**- 1. hue, tint, tinge,* *shade,* ***2.*** *blush,* ***3.*** *negro,* ***5.*** *flavor, savor, atmosphere,* ***6.*** *pigment, tint,* ***8.*** *(a) flag, banner, standard, pennant, (c) attitude, characteristics, personality,* ***12.*** *dye, paint, tinge,* ***16.*** *flush, blush.*

colo(u)rable, *sf.* **1.** boyanabilir, **2.** görünüşte doğru/makul/inandırıcı fakat aslında sahte/yanlış, **3.** aldatıcı, göz boyayıcı, sahte, **4. colorably** : göz boyarcasına, doğru/gerçek gibi göstererek. ***e.a.*** *- **2.** specious, plausible, **3.** pretended, deceptive, feigned, factitious, counterfeit.*

colorado, *sf.* orta sertlikte (puro).

Colorado, *is.* Kolorado. **~n = ~an** : Koloradolu. **~ beetle** *bk.:* **potato beetle.**

colorant, *is.* boya. ***e.a.*** *- pigment, dye.*

coloration, *is.* renklen(dir)me, renk, renkli görünüş. *The striking ~ of tropical birds. Brit.:* **colouration**

coloratura, *is.&sf. müz.* nağmeleme: sesi alçaltıp yükseltme, titretme. **~ soprano** : bu tür nağmelemede usta soprano.

color bar, *is. bk.:* **color line.**

colorbearer, *is.* bayraktar.

color-blind, *sf.* renk körü.

color blindness, *is.* renk körlüğü, akromatopsi, Dalton hastalığı.

colorcast, *is.&f.* **-cast, -casting** renkli televizyon yayını (yapmak).

color-code, *gl.f.* **-coded, -coding** renklere göre (gruplara) ayırmak. *They ~d the ticket to know which were bought at the box office.*

colored, *sf.* **1.** renkli, **2.** zenci, siyah ırktan, **3.** siyah ırkla ilgili, **4.** aldatıcı, göz boyayıcı, **5.** etkilenmiş, etki altında (kalmış), tarafgir, taraf tutan, **6.** *bot.* yeşilden başka renkli. *Brit.:* **coloured.**

colorfast, *sf.* solmaz, sabit renkli.

color filter, *is. foto.* renk süzücü, renk filtresi.

colorful, *sf.* (*Brit.:* **colourful**) **1.** renkli, rengârenk, renk renk, **2.** canlı, faal, ilginç. *a ~ historical period.* **3. ~ly** : renkli bir şekilde, rengârenk, renk renk, canlı/ faal/ilginç bir şekilde, **4. ~ness** : renklilik, canlılık, ilginçlik.

color guard, *is. As.* (alay) sancak nöbetçisi.

colorific, *sf.* **1.** renk veren, renklendiren, **2.** renk+.

colorimeter, *is.* renkölçer, kolorimetre.

colorimetric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* renk ölçümsel, **2. ~ally** : renk ölçümü yolu ile.

coloring, *is.* (*Brit.:* **colouring**) **1.** boyama (işi/tarzı/yöntemi), **2.** renk, görünüş. *healthy ~.* **3.** cephe, taraf, görünüş. *The ethical ~ of the story.* **4.** gösteriş, yaldız, sahte görünüş, **5.** renk veren madde, renkli madde, boya. *food ~.* **6. ~ book** : boyama kitabı. ***e.a.*** *- **3.** aspect, tone, **4.** show.*

colorist, *is.* (*Brit.:* **colourist**) **1.** renk ustası, renkleri hüner ve maharetle kullanan sanatçı, **2.** fotoğrafları renklendiren kimse, **3.** saç boyayan berber, **4. ~ic** : renk+, renkli, renklerle/ renk-lendirme ile ilgili.

colorkey, *gl.f.* **-keyed, -keying** *bk.:* **color-code.**

colorless, *sf.* (*Brit.:* **colourless**) **1.** renksiz, **2.** soluk, solgun, donuk. *a ~ complexion.* **3.** silik, cansız, anlamsız. *a ~ description.* **4.** ilginç olmayan, usanç verici, bıktırıcı, **5.** tarafsız, yansız, bîtaraf, **6. ~ly** : renksiz/solgun bir şekilde, silik/cansız/anlamsız bir şekilde, **7. ~ness** : renksizlik, solgunluk, siliklik. ***e.a.****-**2.** pallid, **4.** dull, insipid, **5.** neutral.*

color line, *is.* ırk ayrımı : beyaz ve diğer ırklar arasında toplumsal ve politik ayrım. **draw the ~ ~** : ırk ayrımı yapmak.

color-man, *is.* boyacı, boya satan, deri/kumaş boyayan.

color phase, *is.* **1.** renk başkalaşımı : deride veya hayvanın tüylerinde kalıtımsal renk değişimi, **2.** kalıtımsal renk değiştiren hayvan, **3.** hayvanın yaş ve mevsime göre aldığı renklerden her biri.

colorpoint shorthair, *is.* melez Siyam kedisi.

color-process, *is.* renkli basma.

color-scheme = color-ways, *is.* renk uygunluğu.

color-sergeant, *is. As.* bayraktar, bayrak çavuşu.

color-wash, *is.* renkli badana.

color wheel, *bk.:* **complementary color** (1 a).

colossal, *sf.* **1.** muazzam, heybetli, çok büyük, devâsâ, kocaman. *a ~ building.* **2.** muazzam bir heykel gibi, **3. ~ly** : muazzam bir şekilde.

e.a.- *1. gigantic, huge, vast, enormous, immense.* ***k.a.-*** *1. tiny, miniature, minuscule, microscopic.*

Colosseum, *is.* **1.** Koloseum : Roma'daki eski anfiteatr, **2.** *k.h. bk.:* **coliseum.**

colossus, *is., ç.* **-lossi/-lossuses 1.** *b.h.* Rodos'taki muazzam Apollo heykeli (dünyanın yedi harikasından biri). *bk.:* **Seven Wonders of the World. 2.** çok büyük/muazzam heykel, **3.** heybetli/muhteşem/muazzam/çok büyük şey.

colostomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kalın bağırsak açımı, kolostomi : kolonda açılan yarıkla sunî anus teşekkülü.

colostrum, *is.* ağız, ilk süt : memeli hayvanların doğumdan sonraki ilk sütü.

colotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kalın bağırsak açımı : kalın bağırsağın kesilmesi/açılması.

colour / colouration / colourer, *Brit. bk.:* **color/coloration / colorer.**

colourful / colourfully / colourfulness, *Brit. bk.:* **colorful / colorfully / colorfulness**

colouring / colourist(ic), *Brit. bk.:* **coloring /colorist(ic).**

colourless / colourlessly / colourlessness, *Brit. bk.:* **colorless / colorlessly / colorlessness.**

-colous, *son ek* "oturan, yaşayan, -cıl". *ör.: nidicolous, arenicolous.*

colpitis, *is. patol. bk.:* **vaginitis.**

colportage, *is.* seyyar kitap satıcılığı.

colporteur, *is., ç.* **-teurs 1.** seyyar kitap satıcısı, **2.** dinî kitap ve dergileri ev ev gezerek dağıtan veya ucuz fiyatla satan kimse.

colt, *is.* **1.** tay, sıpa, **2.** dört yaşından büyük olmayan erkek at, **3.** toy, acemi kimse, **4. ~hood** : taylık devresi, **5. ~'s tooth** : (a) şehvet, gençlik azgınlığı, (b) atlarda köpek dişi.

Colt , *is.* Kolt : ABD yapısı bir tabanca.

colter = coulter, *is.* saban/pulluk bıçağı.

coltish, *sf.* **1.** toy, acemi, eğitilmemiş, zapturapta alınmamış, asî, itaatsiz, azılı, **2.** oynak, şen, şakrak, lâtifeci, şakacı, **3.** tay gibi, taya benzer, **4. ~ly** : toylukla, acemilikle, asî/azılı bir şekilde, oynak/ele avuca sığmaz bir şekilde, **5. ~ness** : toyluk, acemilik; oynaklık; asîlik, itaatsizlik. ***e.a.-*** *1. unruly, wild, 2. playful, frolicsome, frisky.*

coltsfoot, *is., ç.* **-foots** *bot.* öksürük otu *(Tussilago Farfara)* : yaprakları atın ayak izi şeklinde, sarı çiçek açan ve eskiden hekimlikte kullanılan bir ot.

colubrid, *is.&sf.* yılan : bütün yılanların 2/3'ünü kapsayan *Colubridae* familyasına mensup yılanlardan herhangi biri.

colubrine, *sf.* **1.** yılan gibi, yılana benzer, yılanımsı, **2.** yılangillerden, *Colubrinae* familyasından. ***e.a.-1.*** *snakelike.*

colugo, *is., ç.* **-gos** *bk.:* **flying lemur.**

Columba, *is. astr.* Güvercin takımyıldızı.

columbarium, *is., ç.* **-baria 1.** (eski Roma'da) yakılmış ölü küllerini saklamaya mahsus mahzen, bu mahzenin duvarındaki gözler, **2.** *bk.:* **columbary.**

columbary, *is., ç.* **-baries** güvercinlik. ***e.a.-*** *dovecote.*

Columbia, *is.* **1.** (eski şiirde) Amerika Birleşik Devletleri, **2. British ~** : Kanada'nın Pasifik kıyısındaki provensi, **3. District of ~** : ABD' nin başkenti Washington'un bulunduğu eyalet.

Columbian, *sf.&is.* **1.** ABD'ne ait, **2.** Kristof Kolomb'a ait, **3.** *basım* 16 punto.

columbine, *is.&sf.* **1.** *bot.* Haseki küpesi, çit sarmaşığı *(Aquilegia caerula)* : mavi mor çiçekler açar, **2.** kumru gibi, kumru ile ilgili, **3.** kumru renginde, **4.** *b.h. tiy.* komedide kadın tipi, kolombina.

columbite, *is.* kolombit, FeNb2O6 : ekseriya manganez ve tantalum içeren siyah kristalli niobyum minerali.

columbium, *is. kim.* kolombiyum, niobyum'un eski adı. Simgesi **Cb**.

Columbus Day = Discovery Day, *is.* Keşif Günü, 12 Ekim 1492'de Amerika'nın Kristof Kolomb tarafından keşfedildiği gün. ABD'nin çoğunda anma günü olarak kutlanır.

columella, *is., ç.* **-mellae** *biy.* eksen, küçük çubuk. **columel** *d.d.*

columellar = columellate, *sf.* eksenel, eksenli, eksen gibi. **columelliform** : eksen biçiminde.

column, *is.* **1.** *mim.* sütun, direk, **2.** sütun(a benzer şey). **a ~ of smoke** : duman sütunu, **3.** kitap/gazete sütunu. **the page of 2 ~s** : iki sütunlu sayfa. **the advertising ~s** : ilân sütunları, **4.** *mat.* dikeç. **~ matrix** : dikeç dizeyi. **~ rank** : dikeçsel aşım. **~ space** : dikeç uzayı. **~ vector** : dikeç yöneyi, **5.** fıkra : bir yazarın gazete veya dergide muntazaman ve aynı başlık altında çıkan yazısı. *I always read B. Felek's ~ in Cumhuriyet.* **6.** arka arkaya dizili aynı yolu izleyen gemiler, **7.** *As.* kol. ~ **of batallions** : tabur kolu, alay yürüyüş kolu. ~ **of companies** : bölük kolu, tabur yürüyüş kolu. ~ **of files** : birerle kol. ~ **of fours** : dörderle kol. ~ **of platoons** : derinliğine takım kolu, bölük yürüyüş kolu. ~ **of threes** : üçerle kol. ~ **of twoos** : ikişerle kol. **fifth** ~ : beşinci kol, **8. spinal** ~ : bel kemiği. *e.a.- 1. pillar. NOT* : Mimarlıkta **PILLAR** genel anlamda direk/sütun yerine kullanılır. *The pillars supporting a roof.* **COLUMN** özel şekilli, üstü başlıklı, kaideli bir direktir : *Columns of Blue Mosque.*

columnar, *sf.* **1.** sütun şeklinde, sütunumsu, **2.** sütunlu. ~ *architecture.* **3. columnal** *d.d.* sütunlar halinde (basılmış/dizilmiş vb.).

columnated = columned, *sf.* sütunlu, direkli.

columniation, *is. mim.* **1.** (bir yapıda) sütun kullanma, sütunlama, **2.** (bir yapıdaki) sütunlar (dizgesi).

columnist, *is.* fıkra yazarı, gazetede belirli bir köşesi/sütunu olan yazar.

colure, *is. astr.* gök çemberi : kutupta kesişen, birbirine dik, biri günberi ve günötesi, diğeri iki gün dönümü noktalarından geçen iki büyük çember.

coly, *is. bk.:* **mouse bird.**

colza, *is.* **1.** *bot.* kolza, **2.** ~ **oil** : kolza yağı. *e.a.-1. rape, 2. rape oil.*

com-, *ön ek* "...ile, beraber, tamamıyla". Lâtince köklü kelimelerde görülür. Ör.: *combine, compare.* Ayrıca kendinden sonra gelen harfe göre şu şekilleri alır : ***gn, h*** ve sesli harf önünde **co-**; ***l*** önünde **col-** (*collide* gibi); ***c, d, f, g, j, n, q, s, t, v*** önünde **con-** (*concur, confluence, connect, conspire* gibi); ***r*** önünde de **cor-** (*correspondence* gibi).

coma^1, *is., ç.* **-mas** baygı, koma : hastalık, zehirlenme, yaralanma vb. sonucunda uzun süren derin baygınlık hâli. **go into a** ~ : bayılmak, komaya girmek. *After she drank the poison she went into a ~.* ***e.a.-*** *stupor.*

coma^2, *is., ç.* **-mae 1.** *astr.* kuyruklu yıldızın başı etrafındaki ışık, **2.** *optik* (tek renkli) sapınç : ışıklı noktanın bir optik düzenle elde edilen görüntüsünün tek renkli geniş bir benek halinde görülmesi, **3.** *bot.* (a) püskül, tohumun ucundaki püskül gibi kısım, (b) sap ucundaki yaprak demeti, (c) (ananas vb. ucundaki) saçak.

comaker, *is. fin.* ortak sorumlu : bir arıza halinde imalâtçının sorumluluğunu üstüne alan kimse.

comal, *sf.&is., ç.* **comals/comales 1.** *bot.* püsküllü, saçaklı, **2.** (toprak veya madenî) tava. ***e.a.-*** *2. griddle.*

comandante, *is., ç.* **-tes** *İsp.&It.* komutan. ***e.a.-*** *commandant.*

comate, *sf.&is.* **1.** eş, arkadaş, **2.** *bot.* püsküllü. ***e.a.-1.*** *companion, 2. hairy, tufted, shaggy.*

comatose, *sf.* **1.** baygın, koma hâlinde. *The patient was ~ after the stroke.* **2.** pek uyuşuk, uykulu. *Feeling a bit ~ after dinner.* **3. ~ly** : baygın/uyuşuk/uykulu bir hâlde. ***e.a.-*** *2. lethargic, torpid.*

comatulid, *is. zool.* tüylü deniz lâlesi : serbest yüzebilen ve tüy biçiminde yüzgeçleri olan deniz hayvanı. **comatula, feather star** *d.d.*

comb, *is.&f.* **1.** tarak, tarama. **Your hair needs a good ~** : Saçın iyice taranmak istiyor. **2.** kaşağı, **3.** tarak şeklinde cisim/alet vb., **4.** tarak makinesi. uzun elyafı kıtıktan ayıran makine, **5.** ibik, tepe, sorguç, **6.** ibik gibi şey, dalganın yüksek kısmı, **7.** petek, **8.** (saç) tara(n)mak. *If you ~ed your hair more often, you wouldn't look so untidy.* **9.** tarayıp ayıklamak. *to ~ burs from one's hair. She ~ed the knots in the cat's long hair.* **10.** iyice ara(ştır)mak, arayıp taramak, karış karış aramak. *to ~ files. The police ~ed the woods for the missing boy.* **11.** (yün, pamuk vb.) taramak, elyafını ayırmak, **12.** (dalga) yükselip köpürerek parçalanmak, **13.** *bk.:* **combe.** ***e.a.-*** *2. curry-comb.*

combat, *is.&f.* **-bated, -bating** (*Brit.:* **-batted, -batting**) **1.** dövüşmek, savaşmak, çarpışmak, muharebe/mücadele etmek. *We must ~ the enemy everywhere until the victory is ours. to ~ with crippling diseases. to ~ inflation.* **2.** dövüş, savaş, mücadele, muharebe, çarpışma. *A fierce ~ between the two armies started early in the morning.* **to engage in/to go into ~** : muharebeye girişmek/tutuşmak. **close ~** : göğüs göğüse çarpışma. **deadly/mortal ~** : öldüresiye / kıyasıya çarpışma. **single ~** : düello, **3.** savaş+, muharebe+. ~ **missions** : savaş görevleri. ~ **troops** : muharebe/savaş birlikleri, **4.** ~ **boot** : savaş ayakkabısı, **5.** ~ **fatigue = battle fatigue** :

As. savaş yılgınlığı : savaş sıkıntılarının sebep olduğu akıl, sinir hastalığı, **6.** ~ **Infantryman Badge** *ABD* piyade savaş nişanı : savaşta yararlık gösteren piyadelere verilen nişan. ***e.a.***- *1. struggle, contest, fight, contend, battle, 2. fight, battle, contention, controversy, conflict.* ***k.a.***- *1. surrender, yield, succumb*

combatant, *is.&sf.* savaşçı, savaşan, muharip, harp eden, dövüşen, mücadeleci, mücadele eden. *The ~ armies. In the last war as many noncombattants as ~s were killed.* ***e.a.***- *combating, fighting.*

combative, *sf.* **1.** kavgacı, savaşçı, dövüşçü, dövüşken, mücadeleci, savaşa/kavgaya hazır veya eğilimli, hırçın, **2.** **~ly** : kavgacı / dövüşçü / mücadeleci bir şekilde, savaşa / kavgaya hazır olarak, **3.** **~ness** : kavgacılık, savaşçılık, dövüşçülük, dövüşkenlik, mücadelecilik. ***e.a.-1.*** *belligerant, pugnacious, contentious, bellicose.* ***k.a.- 1.*** *pacifistic.*

combe, *is. Brit.* dar vadi, derin boğaz, üç tarafı kapalı arazi çukuru. **comb, coomb, coombe** *şdy.*

combed yarn, *is.* taranmış yün.

comber, *is.* **1.** tarayan, tarakçı, tarayıcı : yün, pamuk vb. tarayan kimse, **2.** tarak (makinesi) : taramaya yarayan nesne, **3.** köpürüp çarpan dalga, **4.** *zool.* hani *(Serranus cabrilla)* : levrek familyasından alaca kırmızı renkli, orta büyüklükte bir balık.

combinability, *is.* katışabilme, birleşebilme, kaynaşabilme.

combinable, *sf.* katışabilir, birleşebilir, kaynaşabilir.

combination, *is.* **1.** birleş(tir)me, mezcetme, imtizaç et(tir)me, bağdaşma, uyuşma, kaynaşma. *A ~ of parties formed the new government as no single party was in control of parliament.* **2.** birleşim, karışım, imtizaç. *An alloy is a ~ of 2 or more different metals.* **3.** düzen, tertip, terkip, **4.** karışım, **5.** birlik, topluluk, ittifak, **6.** kilit şifresi, **7.** *mat.* katışım, terkip : (a) **n** öğeli bir kümeden, sıra gözetilmeksizin seçilebilecek **r** öğeli alt kümelerden her biri. Örnek : **a, b, c** nin ikişer ikişer katışımı **ab, ac, cb** dir. (b) böylece elde edilen alt kümelerin sayısı, **8.** **~s** : külot ve kombinezonu tek parça olan kadın iç çamaşırı, **9.** iki veya daha fazla üniteden oluşan cihaz/sistem. *a radio-phonograph ~.* **10.** dans orkestrası, **11.** **~al** : katışımsal, karışımsal, birleşim+, birleşmiş, karışmış, katışmış, **12.** ~ **last** : ince ökçeli kundura kalıbı, **13.** ~ **lock** : şifreli kilit, **14.** ~ **room** : (üniversitede) genel salon. ***e.a.-1.*** *association, union, coalescence, 2. mixture, amalgamation, amalgam, 5. association, federation, coalition, bloc.*

combinative, *sf.* **1.** katış(tır)maya/birleş(tir)meye yönelik/eğilimli/yarayan, **2.** katışım/birleşme/karışma sonucunda elde edilen, **3.** katışma+, birleşme+, karışma+.

combinatorial, *sf. mat.* **1. combinatory** *d.d.* katışımsal, **2.** ~ **analysis** : katışımsal çözümleme : sayıların devşirim (**permutation**) ve katışım (**combination**) özelliklerini inceleyen ve olasılıklar hesabının temelini hazırlayan matematik dalı.

combine, *is.&f.* **-bined, -bining 1.** birleş(tir)mek, karış(tır)mak, kat(ış)mak, mezcetmek, imtizaç et(tir)mek, bağdaş(tır)mak, uyuş(tur)mak, kaynaş(tır)mak. *She ~d the ingredients to make the dough. He ~s efficiency, perfection and speed in his work.* **2.** ittifak etmek, kuvvetlerini birleştirmek. *The two countries ~d together against their enemy.* **3.** (kimyasal olarak) birleşmek. *What chemicals ~ together to make water?* **4.** birleşme, birlik, uzlaşma, imtizaç, katılma, karışma, **5.** *ABD- k.d.* siyasal/ticarî vb. çıkar sağlamak için bir araya gelen kişilerden oluşan topluluk, **6.** ~ **harvester** *d.d.* biçerdöver makinesi. ***e.a.-1.*** *unite, associate, coalesce, compound, amalgamate, merge, intermix, join, 4. combination, 5. merger, bloc, alignment.* ***k.a.- 1&2.*** *separate.*

combined operations = combined exercices, *is. As.* müşterek manevra : kara, deniz ve hava kuvvetlerinin birlikte katıldığı muharebe tatbikatı.

combiner, *is.* birleştiren, birleştirici.

combings, *is.* tarantı : tarağa yapışan saç, yün vb.

combing wool, *is.* tarak yünü : uzun, sağlam tüylü ve yün ipliği yapmaya elverişli yün.

combining form, *is. gr.* birleştirge : yalnız birleşik kelimelere giren, bağımsız olarak kullanılmayan kelime elemanı. **auto, counter, multi, tele** gibi.

combining weight, *is. kim.* değersel ağırlık : bir bileşimdeki elemanın atom ağırlığının valansına bölümü.

comb jelly, *is. bk.:* **ctenophore.**

combo, *is., ç.* **-bos 1.** küçük caz/dans orkestrası, **2.** *k.d.* (a) topluluk, grup, (b) birleştirerek/bir araya getirerek elde edilen bütün.

combustible, *sf.&is.* **1.** yanabilir, tutuşabilir, alevlenebilir, yanmaya/tutuşmaya/alevlenmeye hazır/elverişli. *Gasoline is highly ~ and don't smoke while you're handling it.* **2.** tutuşmaya/parlamaya hazır, *mec.* çabuk heyecanlanan/öfkelenen/parlayan, fevrî. *He has a very ~ nature and often loses his temper.* **3.** yakıt, yakacak, çabuk/kolay tutuşan/yanan madde, **4. ~ness = combustibility** : yanabilme, tutuşabilme, alevlenebilme, **5. combustibly** : tutuşabilecek/alevlenebilecek şekilde. ***e.a.***- *1. inflammable, flammable.*

combustion, *is.* **1.** yanma, tutuşma, alevlenme, patlama, yanış, yakım, ihtirak. **~ chamber** : yanma hücresi/haznesi. **~ furnace** : yanma fırını, yakım ocağı. **~ gases** : yakım gazları. **~ motor** : yakımlı motor. **~ period** : yanma süresi, yakım devresi. **~ tube** *kim.* ateşe dayanıklı tüp (yanma fırını içinde analiz için kullanılır). **~ turbine** : iç yakımlı türbin. **incomplete ~** : eksik yanma. **internal ~ engine** : iç yakımlı motor, **2.** *kim.* yanma : (a) ısı ve ışık veren hızlı oksitlenme, (b) ısı ve ışık vermeyen yavaş oksitlenme, (c) ısı ve ışık şeklinde enerji üreten herhangi bir kimyasal birleşme, **3.** şiddetli heyecan/öfke/kızgınlık/tehevvür. ***e.a.***- *1. burning, 2. oxydation, 3. tumult.*

combustive, *sf.* yakıcı, yanıcı, tutuşturucu.

combustor, *is. hv.* tutuşturucu : jet motorlarında ateşlemeyi başlatıp sürdüren aygıt.

come, *f.* **came, come, coming 1.** gelmek. *I came home late last night. He has just ~ from Paris.* **Easy ~ easy go** : Haydan gelen huya gider. **Let them all ~** : Varsın hepsi gelsin/Gelecekleri varsa görecekleri de var. **to ~** : önümüzdeki, gelecek. **in the time to ~** : gelecekte, istikbalde. **for ten years to ~** : gelecek on yıl içinde. **He will be two ~ May** : Mayısta iki yaşına basacak. **~ July and we'll be swimming** : Temmuz gelsin, yüzeriz, **2.** varmak, ulaşmak, vasıl olmak. **to ~ to a place** : bir yere varmak. **What will ~ of it?** Sonu nereye varacak/sonu ne olacak? **3.** yaklaşmak. **Night is coming on** : Akşam yaklaşıyor/akşam oluyor. **4.** görünmek, gözükmek, göze çarpmak. *The light ~s and goes.* **5.** erişmek, yetişmek, ulaşmak, çıkmak, uzanmak, **6.** vaki olmak, vukua gelmek. **...to ~** : gelecek. **the film to ~** : gelecek program. **the world to ~** : öbür dünya, ahret, **7.** (piyasada) mevcut olmak/bulunmak, (piyasaya) gelmek. *Toothpaste ~s in a tube.* **8.** akla gelmek. *The idea just came to me.* **9.** yayınlanmak, çıkmak, **10.** çıkmak, doğmak, neşet/zuhur etmek, (bir sebepten) ileri gelmek. *This ~s of carelessness. to ~ of a good family.* **11.** (belirli bir hâle/duruma) gelmek, erişmek. *to ~ into popular use.* **to ~ to one's senses** : aklını başına toplamak/ayılmak, **12.** hakkından/üstesinden gelmek, becermek. *He is coming along well with his work.* **13.** dünyaya gelmek, doğmak. *The baby came at dawn.* **14.** ...olmak, ...-laşmak. **to ~ expensive/cheap** : pahalı/ucuz olmak. **A dream that came true** : Gerçekleşen bir rüya. **Things will ~ clear if we are patient** : Sabredersek işler düzelir. **15.** *argo* beli gelmek, orgazma varmak, **16.** *Brit.* yapmak, ifa/icra etmek. **How did you ~ to do that?** Nasıl oldu da bunu yaptın(ız)? **17.** dikkati çekmek, ihtar etmek için "bana bak! haydi!" anlamında kullanılır : **~, that will do!** Haydi, yeter artık! **Come, come! = Come now!** Haydi canım! Amma yaptın ha! Haydi bakalım! **18. ~ about** : (a) (vaki) olmak, vuku bulmak. *The accident came about because you were driving recklessly.* (b) *den.* dönmek, yön değiştirmek, yol/rota değiştirmek, volta etmek. *The wind has ~ about to the north.* **19. ~ a cropper** : büyük başarısızlığa uğramak, **20. ~ across** : (a) rastgelmek, tesadüf etmek, beklenmeyen anda karşılaşmak, tesadüfen bulmak. *I've just ~ across a beautiful poem in this book.* (b) etkimek, etkili/müessir olmak, başarı sağlamak, beklenen etkiyi yaratmak, hüsnü kabul görmek. *Your speech came across very well.* (c) **~ across as...** *k.d.* ...gibi gözükmek, ...gibi gelmek, ...intıbaını uyandırmak. *He came across (to me) as (being) quite a nice person really.* (d) **~ across with** *argo* (ihtiyaç hâlinde) para/bilgi vermek, ödemek, teslim etmek, sakladığını çıkarıp vermek. *Wealthy relatives who ~*

across with a couple of thousand dollars. **21. ~ again** : (a) dönmek, tekrar gelmek, (b) *argo* (söyleneni) tekrarlamak, bir daha söylemek. ~ **again?** Efendim? Ne dedin(iz)? **22. ~ against** : karşı gelmek/ karşı koymak, çarpışmak, **23. ~ alive** : canlanmak, neşelenmek, coşmak, **24. ~ along = ~ on** : (a) gelişmek, ilerlemek. **How's your work coming along?** İşin nasıl gelişiyor (nasıl gidiyor)? **He's coming along nicely with his French** : Fransızcası epeyce ilerliyor. (b) iyileşmek, (sağlığı) düzelmek. *Mother's coming along nicely, thank you.* (c) tesadüfen vaki olmak, karşısına çıkmak. **Take every chance that ~s along** : Karşına çıkan her fırsattan yararlan. (d) takip etmek, arkasından gitmek. *You go now, I'll ~ along later.* (e) eşlik/refakat etmek, birlikte gelmek/gitmek. *He asked me to ~ along to keep him company.* (f) **~ along! = ~ on (now)!** *k.d.* Haydi! Haydi bakalım! Çabuk ol! Gayret et! **25. ~ alongside** *den.* yanaşmak, bordaya gelmek, **26. ~ apart** : dağılmak, darmadağınık olmak, kendiliğinden parçalanıp dökülmek. *I picked up the old book and it just came apart in my hands.* **27. ~ around = ~ round** : (a) kanmak, razı olmak, yola gelmek. *He'll ~ round to our way of thinking : just leave him alone.* **You'll soon ~ round to my way of thinking** : Yakında benim dediğime gelirsin. (b) ayılmak, kendine gelmek, (c) sükûnet bulmak, sakinleşmek, (öfke/ağrı/sızı vb.) geçmek. *Leave him alone and he'll soon come round.* (d) dolaşıp gelmek, yolu uzatmak/dolaştırmak, etrafını dolaşmak. *We came round the fields as we didn't want to go through the woods in the dark.* (e) barışmak, kavgaya son verip anlaşmak. *Jim and Mary often argue, but it doesn't take long to ~ round.* (f) yine/tekrar gelmek. **The time has ~ round to get out winter clothes** : Kışlık elbiseleri çıkartma zamanı yine geldi. (g) **~ about** *d.d.* (gemi/rüzgâr) yön/rota değiştirmek. *The ship came round to sail into port.* (h) **~ over** *d.d.* ziyaret etmek. *~ around/over and see us sometime.* (i) *argo* (kadın) âdet görmek, aybaşı olmak, **28. ~ at** : (a) erişmek, ulaşmak, elde etmek. *Put the food where the cat can't ~ at it.* (b) varmak, vasıl olmak. *It was a long time before we came at the truth.* (c) **~ for** *d.d.* saldırmak, üstüne yürümek. *He came at me with a knife.* (d) anlamak, kavramak. *The sense of an unfamiliar word is hard to ~ at.* **29. ~ away** : (a) ayrılıp /bırakıp gelmek. *When did you came away from the party?* (b) (bir şey) sökülmek, yerinden çıkmak. *I touched the handle and it came away from the door in my hands.* **30. ~ back** : (a) anımsamak, hatırlamak, hatıra gelmek. *It's suddenly came back to me where I saw you last.* **It all ~s back to me now** : Şimdi hepsini hatırlıyorum. **To ~ back to what I was saying** : Ha, onu söylüyordum/(Şimdi) söylediklerime dönelim. (b) *k.d.* eski hâline gelmek, eski formunu bulmak, eski mevkiine/vaziyetine dönmek. **~ back into favor** : yeniden rağbet kazanmak, tutulmak, sevilmek. (c) geri dönmek, tekrar gelmek, avdet etmek. *Do you think long dresses will ever ~ back?* (d) **~ back at/with** *argo* terslemek, paylamak, ağzının payını vermek, ters/aksi cevap vermek. *After John's unkind remark about her clothes, Jean came back at him with an angry remark.* **31. ~ before** : (a) daha önemli olmak, başta/daha önce gelmek. *One's family ~s before one's job.* (b) gündeme alınmak, görüşülmek, bakılmak. **Your case ~s before the court tomorrow** : Senin davaya yarın bakılacak. **32. ~ between** : araya/aralarına girmek, birbirinden ayırmak. *Parents came between lovers.* **33. ~ by** : (a) elde etmek, ele geçirmek, bulmak, kazanmak. *How did he ever ~ by so much money? Jobs are hard to ~ by with so many people out of work.* (b) önünden/yakınından geçmek, uğramak, ziyaret etmek. **to ~ by the house** : eve uğramak. **I heard him ~ by** : Geçtiğini duydum. (c) *bk.:* **come across** (a). (d) edinmek, tesadüfen elde etmek. *How did you ~ by that wound in your arm?* **34. ~ clean** : itiraf etmek, gerçeği söylemek, **35. ~ down** : (a) inmek, aşağı gelmek. *~ down to breakfast.* (b) miras kalmak, intikal etmek. *This song ~s down us from the 10th century.* (b) ucuzlamak, (fiyatı) inmek/düşmek. *Prices are coming down. I don't think meat will ~ down this year.* (c) *argo* (uyuşturucu madde kullandıktan sonra) kendine gelmek, (ilâcın) etkisinden kurtulmak, (d) (itibarını/haysiyetini/toplumdaki mevkiini) yitirmek, kaybetmek, gözden düşmek, (e) yıkılmak, çökmek, düşmek. *The roof came down on our heads.* (f) (şehirden köye/çiftliğe vb.) gelmek. *The landowner ~s down from London twice a year to visit his farms.* (g) *Brit.*üniversiteyi bitirmek, mezun olup ayrılmak, (h) ~ **down in favor of s.o.** = ~ **down on the side of s.o./sth.** : desteklemek, lehinde karar vermek. *The industrial court came down on the side of the employers.* (i) ~ **down handsomely** : cömert davranmak, değerini takdir etmek, iyi fiyat biçmek, (j) ~ **down in the world** : (maddî durumu) düşmek, idbara uğramak, **36.** ~ **down on** : (a) zorlamak, mecbur tutmak, çullanmak, tepesine binmek. *Mother came down on me to clean my room.* (b) cezalandırmak. *The courts are going to ~ down heavily on young criminals.* (c) şiddetle azarlamak. *The teacher came down on me for talking in the class.* **37.** ~ **down to** : (sonuca) varmak/ulaşmak, müncer olmak. *What do our choices in this matter ~ down to?* **38.** ~ **down to earth** : gerçeğe dönmek, Hanya'yı Konya'yı anlamak, kafasına tak demek, ayakları suya ermek, **39.** ~ **down upon s.o.** : (a) (birinin) üstüne yürümek, (b) itham etmek, **40.** ~ **down with** : (a) (hastalığa) yakalanmak/tutulmak, müptelâ olmak. **I think I'm coming down with a cold** : Galiba nezle oluyorum/nezleye yakalanıyorum. **41.** ~ **for** : tehditle üzerine yürümek, **42.** ~ **forth** : çıkmak, vuku bulmak, rastgelmek, tesadüf etmek, **43.** ~ **forward** : (a) meydana çıkmak, öne atılmak, adaylığını koymak, gönüllü olarak bir işe talip olmak. *Only 2 people have ~ forward for election to the committee.* (b) satışa/kullanılmaya hazır olmak. *How many cars are expected to ~ forward this month?* **44.** ~ **from** : ...-li olmak. **Where do you come from?** Nerelisin(iz)? **I** ~ **from Sivas** : Sivaslıyım. **45.** ~ **full circle** *k.d.* (a) tamamen aksi kanaate varmak, fikrini/kanaatini tamamen değiştirmek. (b) dönüp dolaşıp aynı noktaya (başlangıca) varmak, başlangıca rücu etmek. *Modern ideas abut child raising have ~ to full circle to the views of our grandparents.* **46.** ~ **hell or high water** *k.d.* ne olursa olsun, dünya yıkılsa/kıyamet kopsa bile. *I decided to go to B. tomorrow, ~ hell or high water.* **47.** ~ **high** : pahalıya mal olmak, **48.** ~ **home to** : (a) farkına varılmak, idrak edilmek, anlaşılmak, (b) *argo* kafasına dank etmek, (c) **chickens** ~ **home to roost** *k.d.* insan (yaptığı fenalığın vb.) cezasını/ecrini çeker/ettiğini bulur. **Her selfishness will** ~ **home to roost some day** : Günün birinde bencilliğinin cezasını çekecek. **49.** ~ **in** : (a) içeri girmek, (b) (moda, meyve vb.) çıkmak, moda olmak. *When did the short skirt ~ in?* (c) (yarışta/müsabakada) gelmek, derece almak. ~ **in first/second/third etc.** : birinci/ikinci/üçüncü vb. gelmek. **My horse came in third** : Atım üçüncü geldi. (d) (işte/oyunda) yer almak, (işe/oyuna) katılmak, iştirak etmek, ortaya çıkmak, zuhur etmek, (e) **get in** *d.d.* seçilmek, iş başına/iktidara gelmek. *If the Worker's Party ~s in at the next election, a lot of industry will be state owned.* (f) gelmek, muvasalat etmek. *Has the train ~ in yet?* **That's just where the mistake ~s in** : İşte hata burada! **Where does the joke ~ in?** Şaka bunun neresinde/Bunun neresi şaka? (g) (deniz) yükselmek, kabarmak. **The tide is coming in** : Met yükseliyor. *The sea is coming in, so don't stay on the sand long.* (h) (irat olarak) gelmek, geliri olmak. *There's very little money coming in at present, so we'll have to be careful what we spend.* (i) ~ **in handy** : elverişli/kullanışlı olmak. ~ **in useful** : yararlı/faydalı olmak. *This material will ~ in useful one day, so don't throw it away.* (j) durumu ...olmak, rolü/menfaati ...olmak. **And where do I** ~ **in?** Ya ben ne olacağım? Benim durumum ne olacak? (içerleme ifade eder), (k) **when one's ship ~s in** : (bir kimse) zengin olunca, **50.** ~ **in for** : (a) (tenkit vb.) celp etmek, üzerine çekmek, karşılaşmak, maruz kalmak. *The government's industrial plan has ~ in for a great deal of critcism.* (b) (hisse/hak olarak) almak, hak etmek, elde etmek, (mirasa) konmak. *She came in for a fortune when her mother died.* **51.** ~ **in on** *k.d.* katılmak, iştirak etmek. *Will you ~ in on the meeting?* **52.** ~ **into** : (a) (mirasa) konmak, varis olmak. *He came into a large fortune when his fat-*

her died. (b) başlamak, (durumunda) olmak, alınmak, katılmak, girmek. **~ into fashion** : moda olmak. **~ into existence** : vücut bulmak, var olmak. **~ into flower** : çiçeklenmek, çiçek açmak. **~ into s.o.'s mind** : aklına gelmek. **~ into consideration** : nazarıitibara alınmak. **~ into sight** : görünmeye başlamak. (c) **~ into one's own** : gerçek benliğini bulmak, şöhret/itibar/kudret vb. kazanmak, kendini/yeteneğini göstermek. *He didn't really ~ into his own until he'd won the election for party leader.* **53 ~ near** : yaklaşmak, yanına/yakınına gelmek, **54. ~ of** : (a) (soy/aile)den gelmek. *She ~s of a good family.* (b) sonuç vermek, sonuç/netice çıkmak. **I don't know if any good will ~ of your actions** : Bilmem ki bu yaptıklarından iyi bir sonuç çıkar mı? (c) **~ of age** : reşit olmak, ergenlik çağına/sinnirüşte ermek, **55. ~ off** : (a) vaki olmak, vukua gelmek, cereyan etmek. *The wedding came off as planned.* (b) sona ermek, sonuna erişmek, işin içinden sıyrılmak, kurtulmak. *to ~ off with honors.* (c) kopmak, düşmek, sökülmek. *A button came off my coat.* **to ~ off one's horse** : attan düşmek. (d) başarmak, muvaffak olmak. *Their attempt to shoot the king did not ~ off.* (e) bit(ir)mek, sona er(dir)mek, (temsil vb. na) son vermek. *This play's been such a failure that it's coming off next week.* **He came off victorious** : Zaferle bitirdi. (f) **~ off badly** : başarısızlığa uğramak, berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **56. ~ off it! = get off it!** *k.d.* saçmalama! (yalan söylemeyi/palavrayı/gösterişi) bırak! *~ off it, tell the truth! Jo said he had a car of his own. "Oh, ~ off it!" said Bill. "You can't even drive!"* **57. ~ off one's high horse** *k.d.* (a) gururu kırılmak, (b) burnu sürtülmek, (c) *argo* attan inip eşeğe binmek, **58. ~ on** : (a) (sırası gelince) sahneye çıkmak. *The next player came on 5 minutes later.* (b) *k.d.* sırası gelmek, icabına bakılmak, …ile meşgul olunmak. **Your case ~s on tomorrow** : Yarın sizin davanıza bakılacak. (c) *k.d.* başlamak, yaklaşmak. **There's a storm coming on** : Fırtına yaklaşıyor. **It came on to rain/to snow** *Brit.* Yağmur/kar başladı. *If it ~s on to rain we sahll get wet.* (d) *bk.:* **~ along (a, b, d, e),** (e) *bk.:* **~ across (a).** (f) hayd, ne olur, lütfen gibi anlamlarda birisini ikna etmek için kullanılır : **~ on! Go with us to the movies!** Ne olur, bizimle sinemaya gel. (g) *argo* etki bırakmak, etkilemek, izlenim yaratmak. *She ~s on a bit too strong for my taste.* (h) sabırsızlık, tahammülsüzlük, inanmama, şaşkınlık, hayret vb. ifade ader. Türkçe "amma da yaptın ha! hoppala! haydi be sen de! yok canım! deme be!" gibi kalıplarla tercüme edilebilir. **Aw, ~ on! You can't expect me to swallow that story!** Haydi be sende, o martavalı bana yutturamazsın! **59. ~ out** : (a) dışarı çıkmak. *to ~ out of a room.* (b) yayınlanmak, intişar etmek. *When does John's new book ~ out?* (c) meydana çıkmak, duyulmak, yayılmak. *It came out that she'd been stealing from her friend.* (d) gözükmek, görünmek, zuhur etmek, (çiçek) açmak. *The stars came out as soon as it was dark.* (e) (anlam/mana) anlaşılmak, açık/vazıh olmak. *The meaning of his speech didn't ~ out well.* (f) fotoğrafta) çıkmak. *Mary always ~s out well in pictures.* (g) (fotoğraf) develope edilmek. *The pictures I took last week didn't ~ out yet.* (h) (genç kız) ilk defa toplantılara gitmek, sosyeteye takdim edilmek. *Jane is coming out next spring.* (i) (işaret, leke, renk) çıkmak, kaybolmak. *I've washed this shirt twice, but the ink still hasn't ~ out.* (j) işi bırakmak, çalışmayı reddetmek. *The workers in every factory are coming out in support of the dismissed men.* (k) derece/mevki almak, …gelmek. *I came out first in the examinations.* (l) çıkmak. **My answer to the question came out right** : Soruya verdiğim yanıt doğru çıktı. (m) sonuçlanmak, sonuç vermek, sona ermek. *The fight came out badly.* **60. ~ out against** : karşı çıkmak, karşı gelmek, muhalefet etmek. *The American government came out against the new British plan.* **61. ~ out for** : desteklemek, müzaheret etmek, lehinde olmak. *The Liberal Party came out for the new tax system.* **62. ~ out in** *k.d.* (hastalık vb. sonucunda vücudunda leke, kızartı vb.) peyda olmak, zuhur etmek, çıkmak, görülmek. *Jo has ~ out in spots so I'm keeping him off the school.* **63. ~ out with** : (a) söylemek, ağzından kaçırmak, birdenbire söze karışmak, pat diye söyleyivermek, itiraf etmek. *Bill came out with a foolish remark which annoyed his old uncle.* (b) yayımlamak, piyasaya çıkarmak, halkın yararlanmasına sunmak. *We're going to ~ out with a great dictionary next year.* **64. ~ over** : (a) vaki olmak, vukua gelmek, başına (bir hâl) gelmek. **What's ~ over him?** Ona ne oldu? (b) (uzaktan/deniz aşırı) gelmek. *When did you first ~ over to England?* (c) fikir veya taraf değiştirmek, (casus) karşı tarafa geçmek, katılmak, dehalet etmek. *He'll never ~ over to our way of thinking.* (d) uğramak, ziyaret etmek. *~ over and see us sometime.* (e) *Brit.* (hasta vb.) olmak, ...-lanmak. **I came over ill, so I had to lie down** : Hastalandım ve yatmaya mecbur oldum. (f) *bk.:* **~ across** (b), (g) (anî bir sıkıntı, şiddetli bir duygu vb.) üzerine çökmek. *A feeling of faintness/strange feelings came over me.* (h) **~ it over s.o.** : hükmetmeye kalkışmak. **Don't try to ~ it over me** : Bana hükmetmeye kalkışma! **65. ~ round** : (a) *bk.:* **~ around**, (b) (gemi) rüzgâr yönünde seyretmek, **66. ~ short (of)** : az/noksan gelmek, yetmemek, **67. ~ through** *ABD- argo* (a) (başarı ile) bitirmek/sonuca varmak, (b) umduğu gibi gelmek/çıkmak, beklenen sonucu almak. *Have your examination results ~ through yet?* (c) tehlikeyi atlatmak, paçayı kurtarmak, kurtulmak, sıyrılmak, geçirmek. **to ~ through an illness** : hastalığı atlatmak. *He came through a difficult operation.* **He came through without a scratch** : Burnu bile kanamadan kurtuldu. (d) **~ through with** : (isteneni/bekleneni) yapmak, başarmak, becermek, elde etmek. *He came through with the money he needed to buy that house.* (e) içine geçmek, nüfuz etmek, arasından sızmak. *The rain has ~ through his clothes.* (f) (kumaş/elbise vb.) delinmek, yırtılmak, **68. ~ to** : (a) gelmek, ulaşmak, varmak. **to ~ to a decision** : bir karara varmak. **to ~ to an end** : son(un)a gelmek, bitmek. **I have ~ to believe that...** : Şu kanaate vardım ki... **when it came to my knowledge** : öğrenince, muttali olunca. **When he came to know him** : Onu tanıyınca. **Now that I ~ to think of it** : Şimdi (bu meseleyi) tekrar düşününce. **It (all) ~s to that ...** : Sonuç/özeti şudur... **I came to like/hate him** : Sonunda ondan hoşlandım/nefret ettim. **What are things coming to** : Bunun sonu ne olacak/Bu işlerin sonu nereye varacak? **What is X coming to** : X'in hali (akibeti) ne olacak? (X'in durumu kötüye gittiği zaman sorulur.) **How does the door ~ to be open?** Nasıl olur da kapı açık kalır? **He will never ~ to much** : Bir şey başaracağı yok/Pek bir şey yapamayacak. **He will ~ to no good** : Beceremeyecek. (b) gelmek, erişmek. *The water came to my waist.* (c) baliğ olmak, ulaşmak, tutmak. *The bill came to $300.* **What does the total ~ to** : Toplamı ne tutuyor? (d) (birdenbire) aklına gelmek, hatırlamak. *Then the answer came to me. Suddenly the words of the song came to me.* (e) (bir çareye/karara) varmak, erişmek, (f) başlamak, (g) *den.* orsa etmek, (h) beklemek, kalmak. **You've got a big surprise coming to you** : Seni büyük bir süpriz bekliyor. **The house came to me on my father's death** : Babam ölünce ev bana (miras) kaldı. **69. ~ to a head** : (a) olgunlaşmak, (b) dönüm noktasına varmak, (c) baş vermek, **70. ~ to blows** : yumruk yumruğa gelmek, **71. ~ to grief** : (a) başı derde girmek, güçlükle karşılaşmak, (b) başarısızlığa uğramak, (c) **~ to grief over...** : ...için kederlenmek, **72. ~ to grips with** : (a) ciddiyetle ele almak, işe ciddiyetle sarılmak, (b) (güreşte) rakibini sımsıkı yakalamak, **73. ~ to hand** : ele gelmek/geçmek, alınmak, **74. ~ to heel** : (a) (köpek) sahibinin arkasından gitmek, (b) itaat etmek, (c) aynı fikirde olmak, **75. ~ to life** : (a) canlanmak, ayılmak, dirilmek, hayata kavuşmak, (b) âdeta canlı olmak. *A writer whose characters ~ to life.* **76. ~ together** : toplanmak, bir araya gelmek, **77. ~ to light** : meydana çıkmak, aydınlığa kavuşmak, **78. ~ to nothing = ~ to naught** : boşa gitmek, heba olmak, sonuçsuz olmak/kalmak, **79. ~ to oneself** : (a) kendine gelmek, ayılmak, (b) kendine/iradesine hâkim olmak, **80. ~ to one's senses** : (a) aklı başına gelmek, aklını başına toplamak, (b) ayılmak, açılmak, **81. ~ to pass** : vaki olmak, hâli...olmak, başına (bir iş/felâket vb.) gelmek, sonu ...-ye varmak. **His hopes of success did not ~ to pass** : Başarı umutları gerçekleşmedi/suya düştü. **82. ~ to stay** : yerleşmek, **83. ~ to terms (with)** : (a) uzlaşmak, anlaşmak, (b) teslim olmak, kabul etmek, **84. ~ to that, what are you doing here?** Sahi, burada ne işin var? **85. ~ to the point = get to the point** : asıl konuya dönmek/gelmek, sadede gelmek, **86. ~ to think of it** : Aklıma gelmişken (söyleyeyim), ha..., sahi. *~ to think of it, he has already been given what he needs.* **87. ~ true** : (a) gerçekleşmek, doğru çıkmak, (b) filizlenmek, **88. ~ under** : (a) idare/kontrol edilmek, ...tarafından yönetilmek, ...-ye bağlanmak, idaresine girmek. *This committee will ~ under the new Education Department.* (b) maruz kalmak, uğramak, karşılaşmak. *We came under heavy gunfire.* **to ~ under s.o.'s influence** : birisinin etkisi/nüfuzu altına girmek. (c) ...(başlığı) altında bulunmak. **What heading does this ~ under?** Buna ne başlık vereceğiz? **89. ~ under the hammer** : açık artırma ile satılmak, **90. ~ under the knife** : bıçak altına yatmak, ameliyat olmak, **91. ~ up** : (a) çıkmak. **~ up to the surface again** : tekrar suyun yüzüne çıkmak. (b) söz konusu edilmek, ele alınmak, üzerinde görüşülmek, ortaya atılmak. *Your question came up at the meeting.* (c) gündeme alınmak. *The farm bill ~s up for a vote next Monday.* (d) *Brit.* (okula/üniversiteye) kaydolunmak, başlamak, yatılı girmek. *He came up to the university.* (e) (piyango vb.) çıkmak, vurmak, isabet etmek. *My number will never ~ up.* (f) (olay) olmak, vukua gelmek. *I'll let you know if anything ~s up.* (g) (toplumdaki yeri, mevkii, rütbesi) yükselmek, (h) yaklaşmak, yanına gelmek. *He came up and said : "Pleased to see you."* (i) (temizlendikten vb. sonra) -leşmek, ...olmak. **The silk dress came up beautifully** : İpek elbise temizlenince güzelleşti. (j) **~ up in the world** : hayat standardı yükselmek, zenginleşmek. (Tersi: **~ down in the world**). (k) kusmak, **92. ~ up against** : (belâya/zorluğa) çatmak, (zorlukla vb) karşılaşmak. *The workers came up against their employer's unwillingness to pay higher wages.* **to ~ up against s.o.** : birisi ile ihtilâfa düşmek/çatışmak/zıt gitmek, **93. ~ up before the court** : mahkeme huzuruna çıkmak, **94. ~ upon** : (a) raslamak, tesadüfen karşılaşmak/bulmak, keşfetmek, meydana çıkarmak, rastgelmek. **to ~ upon a secret** : bir sırrı keşfetmek/meydana çıkarmak. (b) (korkuya vb.) kapılmak. **Fear came upon him** : Korkuya kapıldı. (c) iddia etmek, (hak) talep etmek. **to ~ upon s.o. for a sum of money** : birisinden alacak iddia etmek. **to ~ upon s.o. for $ 1000 damages** : birisinden $1000 tazminat talep etmek. (d) aklına gelmek, hatırlamak. **It came upon me that I had seen that man before** : O adamı daha önce gördüğümü hatırladım. **95. ~ up to** : (a) yaklaşmak, ...derecesine erişmek, (belirli bir seviyeyi) tutturmak, eşit olmak. *Your recent work hasn't ~ up to your earlier standards.* (b) yetişmek, ulaşmak, yaklaşmak. *He came up to us in the street.* **96. ~ up with** : (a) (birine) yetişmek, yaklaşmak. **I came up with them as they were turning the corner** : Köşeyi dönerken onlara yetiştim. (b) temin/tedarik etmek, sağlamak, (c) (plân, cevap, bir soruna çözüm vb.) bulmak, takdim/teklif etmek, öne sürmek, ortaya atmak. *We weren't able to ~ up with any new suggestion. He came up with a better idea.* **97. ~ what may** : ne olursa olsun, her ne pahasına olursa olsun. *He decided to get university education, ~ what may.* **98. ~ with** : (bir şeyin sonucu olarak) meydana gelmek, sonucunu doğurmak, birlikte vaki olmak, birbirini izlemek, gerektirmek. *The increase of traffic that ~s with new roads.* **99. ~ within** : (a) yetkisine girmek. **That doesn't ~ within my duties** : O benim görevim değil. (b) kapsamına/tarif şümulüne girmek, **100. ~ your ways** : Sen kendi işine bak! Bırak onun yakasını! Vazgeç! Aldırma! ***e.a.- 1&3.*** *approach,* ***2.*** *arrive,* ***4.*** *appear,* ***5.*** *extend, reach,* ***6.*** *occur, happen, take place,* ***9.*** *issue, emanate,* ***12.*** *manage, do, fare,* ***13.*** *be born,* ***14.*** *become,* ***18.*** *(a) happen, (b) tack,* ***19.*** *fail completely,* ***21.*** *(a) return,* ***24.*** *(a) advance, improve, (c) happen, arrive,* ***27.*** *(h) visit, (i) menstruate,* ***28.*** *(a) leave,* ***29.*** *(a) leave,* ***32.*** *estrange, separate,* ***33.*** *(a) obtain, acquire,* ***40.*** *(a) get, catch,* ***43.*** *(a) volunteer,* ***49.*** *(a) enter, (g) rise,* ***51.*** *join, take part in,* ***55.*** *(a) happen, occur, (d) succeed,* ***59.*** *(b) appear, be published, (c) become known, be revealed, (d) appear,* ***63.*** *(a) say, (b) publish,* ***64.*** *(a) happen, affect,* ***81.*** *happen, occur,* ***95.*** *(a) near, approach, equal,* ***96.*** *(a) reach, approach, (b) produce, supply, (c) present, propose.* ***k.a.- 1-3.*** *go, depart, leave, retreat.*

come-at-able, *sf. argo* ulaşılabilir, varılabilir, yetişilebilir, erişilebilir. ***e.a.***- *accessible, get-at-able.*

comeback, *is.* **1.** *k.d.* (eski rütbeye/mevkie/zenginliğe/şöhrete vb.) dönüş, avdet, rücu, eski formunu bulma. *The team made a ~ in the second half of the match.* **2.** *argo* zekice/yerinde cevap. *Your ~ certainly made his remark foolish; I wish I could answer him as quickly and as cleverly as you did!* **3.** *argo* şikâyet sebebi. ***e.a.***- *1. recovery, 2. retort.*

comedian, *is.* güldürücü, güldürü oyuncusu, komedi artisti/yazarı, komedyen.

comedic(al), *sf.* güldürü+, güldürü/komedi şeklinde.

comedienne, *is.* (kadın) güldürücü/güldürü oyuncusu.

comedo, *is., ç.* **comedos/comedones** *tıp bk.:* **blackhead.**

comedown, *is. k.d.* **1.** hayal/düş kırıklığı, sukutuhayal, **2.** düşüş, sukut, işin ters gitmesi, mevki ve itibarını kaybetme.

comedy, *is., ç.* **-dies 1.** güldürü, komedya, komedi. **~-ballet** : bale komedyası, güldürülü bale. **~ of characters = ~ of humors** : karakter komedyası/güldürüsü. **~ of intrigue** : dolantı güldürüsü. **~ of manners** : töre güldürüsü/komedyası, **2.** hayatın/edebî eserin/oyunun gülünç tarafı, **3.** garip/acayip/güldürücü/komik olay.

come-hither, *sf.* cilveli, işvebaz, davetkâr, çapkın, (cinsel bakımdan) tahrik edici, çekici, cazip. *a ~ look. She looked at me with ~ eyes and my excitement grew.*

comely, *sf.* **-lier, -liest 1.** güzel, sevimli, çekici, cazip. *a ~ face.* **2.** uygun, yakışıklı, yakışan, zarif, kibar. *~ behavior.* **3. comeliness** : güzellik, sevimlilik, çekicilik, yakışıklılık, uygunluk, kibarlık, zarafet. ***e.a.***-*1. beautiful, pretty, fair, attractive, 2. proper, seemly, becoming, correct, appealing, pleasant.* ***k.a.***-*1. ugly, homely, unattractive, 2. improper, unseemly, unpleasant, repellent.*

come-on, *is.* **1.** *ABD-argo* davetkâr/tahrik edici/baştan çıkarıcı bakış/jest. **give (s.o.) the ~** : (kadın, erkeği) baştan çıkarmak, ayartmak, tahrik etmek. *She gave me a ~ as soon as her husband was out of the room.* **2.** tuzak, kandırma, iğfal, (bilhassa bir şey satmak için) aldatma, **3.** dolandırıcı. ***e.a.***- *1&2. inducement, lure, 3. swindler, shill.*

comer, *is.* **1.** gelen/katılan (kimse). **all ~s** : bütün katılanlar/müracaat edenler, **2.** *k.d.* geleceği parlak kimse, çabuk ilerleyen/istikbal vadeden kimse/şey

comestible, *sf.&is.* **1.** yenilebilir (madde), **2. ~s** : besin, yiyecek şey, gıda maddesi. ***e.a.***- *1. edible, eatable, 2. edibles, food.*

comet, *is. astr.* kuyruklu yıldız. **~ary = ~ic** : kuyruklu yıldız gibi.

cometh, *esk.* **come** fiilinin şimdiki zaman, üçüncü tekil şahsı.

comeuppance, *is. ABD- k.d.* hak edilen ceza.

comfit, *is.* şekerleme, fıstıklı/fındıklı/meyveli şeker.

comfort, *is.&gl.f.* **1.** teselli etmek, yatıştırmak, teskin etmek, **2.** rahat ettirmek, **3.** *esk.* yardım etmek, cesaret vermek, **4.** teselli, teskin. *Her presence was a ~ to him.* **cold ~** : züğürt tesellisi, **5.** teselli eden kimse. *She was a great ~ to him.* **6.** rahat, refah, konfor. **He is a man who enjoys his ~** : Rahatına düşkündür. **creature ~s** : bedenî rahatlık sağlayan konfor, **7.** *ABD* yorgan, **8.** *esk.* yardım, destek. ***e.a.***-*1. cheer, console, soothe, calm, solace, gladden, 3. aid, encourage, 4. consolation, solace, 6. ease, 7. comforter, 8. assistance.*

comfortable, *sf.&is.* **1.** rahat, konforlu. *a ~ chair.* **2.** huzur içinde, rahat/huzur sağlayan. *I don't feel ~ in the same room with her. a ~ income/job.* **3.** rahatlamış, sakin, keyifli, sıkıntısız. *The doctor said that mother was ~ after her operation.* **4.** müreffeh, oldukça zengin. *We're ~, but can't afford to buy some of the things we'd like.* **5.** yeterli, yeter derecede, kâfi, yetecek kadar. *a ~ salary.* **6.** sade, mütevazi, aşırı istekleri/ihtirası olmayan. *His life had settled into a ~ pattern that never seemed to change.* **7.** *ABD* yorgan, **8. ~ness** : rahatlık, huzur, sükûnet. ***e.a.***- *1. cozy, snug, restful, 5. adequate, sufficient, 6. simple, undemanding, 7. comforter.*

comfortably, *zf.* rahatça, rahatlıkla, huzur içinde, sükûnetle. **~ off** : hali vakti yerinde, oldukça zengin. **He's ~ off, so he can afford to buy a new car every year** : Oldukça zengindir, her sene yeni bir araba almaya gücü yeter.

comforter, *is.* **1.** teselli/teskin eden, yatıştıran (kimse). **Job's ~** : teselliye çalışırken tersine üzen kimse, **2.** rahatlatıcı, rahat/huzur verici (şey), **3.** yün boyun atkısı, **4.** *ABD* yorgan, **5.** *Brit.* emzik, **6.** *b.h.* Ruhulkudüs, Kutsal Ruh. ***e.a.-3.*** *woolen scarf,* ***4.*** *quilt, bedcover,* ***5.*** *pacifier,* ***6.*** *Holy Spirit.*

comfortful, *sf.* rahat, konforlu. ***e.a.-*** *comfortable.*

comforting, *sf.* rahatlaştırıcı, rahatlaştıran, teselli/teskin eden/edici, müsekkin, rahat/huzur verici. **~ly** : rahatlaştırarak, rahat/huzur vererek/verecek şekilde, teskin edercesine, sükûnete kavuşturarak.

comfortless, *sf.* rahatsız (edici), konforsuz, kullanışsız, kasvetli, sıkıcı. **~ly** : rahatsız edecek şekilde, konforsuzca. **~ness** : rahatsız edicilik, konforsuzluk.

comfrey, *is., ç.* **-freys** *bot.* karakafes otu *(Sym-phytum)* : Avrupa ve Asya'da yetişen ve eskiden yaraları iyileştirmekte kullanılan tüylü yapraklı, mor veya beyaz çiçekli, uzun yabanî ot.

comfy, *sf.* **-fier, -fiest** *k.d.* *bk.:* **comfortable.**

comic, *sf.&is.* **1.** güldürücü, gülünç, tuhaf, komik. *a ~ performance.* **2.** güldürü/komedya yazarı/oyuncusu. *a ~ actor.* **3.** güldürü/komedya ile ilgili, **4. ~ book** *d.d. k.d.* (çocuklar için) resimli mizah kitabı, **5. ~s** : (resimli) mizah, gazetenin resimli mizah sütunu/sayfası. ***e.a.-1.*** *funny,* ***2.*** *comedian.*

comical, *sf.* **1.** güldürücü, eğlendirici, tuhaf, gülünç, **2.** *esk.* komedi tarzında, komedi ile ilgili, **3. ~ity = ~ness** : güldürücülük, gülünçlük, tuhaflık, komiklik, **4. ~ly** : gülünç/komik/tuhaf bir şekilde. ***e.a.-1.*** *funny, humorous, amusing, laughable.*

comic opera, *is.* gülünçlü opera, opera komik.

comic play, *is.* **1.** güldürü, **2.** gülünçlü oyun.

comic relief, *is.* **1.** rahatlatıcı güldürü : dramatik olayların gerginleştirdiği sinirleri geçici olarak rahatlaştıran gülünç söz/sahne/olay/şahıs, **2.** gülerek sağlanan rahatlık/sükûnet.

comic strip, *is.* resimli gülünç hikâye, (gazetede) komik resimli şerit.

Com. in Chf. = **Commander in Chief** : Başkomutan.

Cominform, *is.* **COM**munist **INFORM**ation bureau : Kominform, Komünist Haberleşme Bürosu : Dokuz Avrupa komünist ülkesinin kurduğu karşılıklı danışma/dayanışma örgütü (1947-56).

coming, *is.&sf.* **1.** geliş, gelme, varış, zuhur, yaklaşma. *His ~ here was a mistake. With the ~ of winter days get shorter.* **2. ~s and goings** *k.d.* gelip gitmeler, gidiş gelişler. *We watched the ~s and goings of the guests from our bedroom window.* **3.** yaklaşan, gelecek (olan). **the ~ year** : gelecek yıl. *The ~ attractions at our theater.* **4.** *k.d.* istikbal vadeden. **a ~ young man. 5. have something ~ to one** : lâyık olmak, hak etmek. ***e.a.-1.*** *arrival, advent,* ***3.*** *approaching,* ***5.*** *deserve, merit.*

coming-out, *is.* topluma katılma, sosyeteye takdim (ediliş) : yüksek sosyeteye mensup bir genç kızın gösterişli bir balo ile topluma takdimi/tanıtılması. *We've arranged a ~ party for Betty next spring.*

Comintern= Komintern, *is.* Komintern, milletler arası komünizm (**COM**munist **INTER**-**N**ational).

comitia, *is.* (eski Roma'da) kurul, komite : kanun yapmak, yargıçları atamak için kurulan halk meclisi.

comity, *is., ç.* **-ties 1.** nezaket, kibarlık, incelik, medenî davranış, **2.** milletler arasında karşılıklı nezaket/iyi davranış, birbirinin yasa ve kurumlarına saygı gösterme. **~ of nations** : (a) milletlerin birbirinin hukuk ve âdetlerini tanımaları; bir milletin mahkemelerinin kararlarında gayriresmî olarak ve sırf nezaketen öbür milletin yasa ve törelerini göz önünde tutması, (b) birbirinin hukukuna saygı gösteren milletler grubu.

comma, *is.* **1.** virgül (,). **inverted ~** : tırnak işareti ("), **2.** ara, fasıla, duraklama, **3.** virgül kelebeği *(Poly-gonia)* : kanatlarının altında virgül şeklinde gümüşî benek olan bir tür kelebek, **4. ~ bacillus** : virgül basili *(Vibrio comma)* : Asya kolerasına sebep olan virgül şeklinde bakteri, **5. ~ fault** *gr.* virgül hatası : bağlaçla birleşmemiş iki ana cümleyi noktalı virgül, nokta veya iki nokta yerine virgülle ayırma. ***e.a.-2.*** *pause, interval.*

command, *is.&sf.&f.* **1.** emretmek, emir vermek. *The general ~ed his men to attack the city.* **2.** kumanda etmek, komutanlık yapmak, **3.** (a) hükmetmek, hâkim olmak. *With money one ~s the world.* (b) hâkim/nazır olmak, hâkim mevkide bulunmak. *The hill ~s the sea.* **4.** hak etmek, lâyık olmak, celp etmek, telkin etmek, üzerine çekmek. **to ~ admiration/respect** : hayranlık/hürmet celp etmek/telkin etmek. *This great man is able to ~ everyone's respect.* **5.** idare etmek, amir olmak, bakmak, **6.** *k.d.* emrine amade bulunmak. *The employers ~ great wealth but we have nothing.* **7.** istemek, talep etmek. *He ~s a high fee.* **8.** emir. **by ~ of** : emriyle. **by royal ~** : kralın emriyle. **at one's ~** : emrinde. **word of ~** : emir, kumanda. *All his ~s were quickly obeyed.* **9.** *As.* komut, kumanda. *The ~ was : "Right shoulder arms!"* **10.** komutanlık. **Strategic Air ~** : Staratejik Hava Kuvvetleri Komutanlığı. **Second ~** : Komutan yardımcısı, **11.** (bir komutan yönetimindeki) bağımsız askerî birlik, **12. in ~** : komuta eden. *a lieutenant in ~ of a platoon.* **13.** vukuf, hâkim olma. **to have ~** : vâkıf/hâkim olmak. **have ~ of several languages** : birkaç dil bilmek. *He has a ~ of French, English and German.* **14.** (yer/mevki itibarıyla) bir yere hâkim/nazır olma, **15.** *bil.* (bilgisayarda bir işlemin yapılması için verilen) kumanda, **16. ~ car** : zırhlı keşif arabası, **17. ~ module** : (uzay aracında) kumanda birimi/modülü, **18. ~ performance** : hükümdar emriyle yapılan tiyatro, bale, müzik vb. gösterisi, **19. ~ post** : komuta yeri : arazide bir birlik komutanının karargâhından emir aldığı yer. ***e.a.-1.*** *order, charge, instruct, direct, bid, enjoin, 3. (a) govern, manage, lead, (b) overlook, dominate, 8. order, direction, bidding, charge, 13. control, mastery.* ***k.a.-1.*** *obey, comply.*

commandant, *is.* komutan, kumandan, amir.

commandeer, *gl.f.* **1.** el koymak, zaptetmek, müsadere etmek. *The soldiers ~ed the house and used it for offices.* **2.** mecburî askerlik yaptırmak. ***e.a.-1.*** *seize.*

commander, *is.* **1.** komutan, kumandan, **2.** önder, baş, **3.** deniz binbaşısı, **4. ~ship** : komutanlık.

commander in chief, *is., ç.* **commanders in chief** başkomutan, başkumandan, serdar.

commandery, *is., ç.* **-eries 1.** komutanlık (makamı, rütbesi), **2.** tımar, zeamet, Orta Çağlarda bir şövalyenin nüfuz bölgesi, **3.** şövalyeler cemaati, masonluk gibi cemiyetlerin loncası.

commanding, *sf.* **1.** emreden. *a ~ voice.* **2.** komuta eden, komuta mevkiindeki. *Who's your ~ officer?* **3.** kontrol eden, hâkim, etkili. **to be in ~ position** : hâkim mevkide olmak, **4.** nâzır, hâkim, yüksek yerde. *The castle has a ~ position on a steep hill.* **5.** otoriter, emredici, amirane. *He has such a ~ voice that everyone obeys him.* **6. ~ officer** *ABD* komutan : ABD ordusunda teğmenden albaya kadar rütbeli subay, **7. ~ly** : emrederek, emir/komuta ile, emredercesine. ***e.a.- 1&5.*** *authoritative, 4. overlooking.*

commandment, *is.* **1.** emir, komut, **2.** on emirden (Evamiriaşere) her biri, **3.** komuta yetkisi.

commando, *is., ç.* **-dos/-does 1.** fedai, serdengeçti, komando : II. Dünya Savaşı esnasında anî baskın ve yıkıcı taarruz için müttefiklerce özel olarak yetiştirilmiş askerî birlik. **~ raid** : akın, baskın, **2.** komando eri, **3.** (G Afrika'da) ürün hırsızlarına karşı kullanılan askerî birlik.

commeasurable, *sf. bk.:* **commensurate.**

commeasure, *gl.f.* **-ured, -uring** aynı ölçüde olmak, eşit/denk olmak.

commedia dell'arte, *is., ç.* ***commedia dell'artes/commedias dell'arte***, *It.* ***commedie dell'arte*** (İtalyan) halk komedyası (XVI-XVIII. yy.).

comme il faut, *Fr.* münasip, uygun, yakışır, tam istenildiği gibi, dört başı mamur, (modaya/isteğe) uygun, âlâ, mükemmel. *You can't wear those old trousers for the wedding, it's not ~ ~ ~.* ***e.a.-*** *proper, fitting, correct, as it should be.*

commemorable, *sf.* unutulmaz, hatırası değerli, anılmaya değer.

commemorate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** anmak, yâd etmek, zikretmek, anımsa(t)mak, **2.** anısını/hatırasını yaşatmak. *This building was built to ~ the Fire of London.* **3.** anısını/hatırasını kutlamak.

commemoration, *is.* **1.** anma, yâd etme, kutlama, **2.** anma/kutlama töreni, **3.** anıt, âbide. *This building is a ~ of the battle of Waterloo.* **4. ~al** : anma+. kutlama+. ***e.a.- 3.*** *memorial.*

commemorative, *sf.&is.* **1.** anma vesilesi olan, anma/ yâd etme/kutlama+, anıtsal, **2.** hatıra/anma (pulu/madalyası/parası vb.). *This stamp* *is ~ of the 50th anniversary of the Republic.* **3.** ansıtan/yâd ettiren/hatırlatan şey, **4. ~ly** : anarak, yâd ederek, anımsayarak, anma maksadıyla.

commemorator, *is.* **1.** anan, yâd eden, kutlayan, anma töreni yapan, **2. ~y** *: bk.:* **commemorative** (1).

commence, *f.* **-menced, -mencing 1.** başlamak, **2. ~ment** : (a) başlangıç, başlama, (b) (okullarda/üniversitelerde) diploma töreni, (c) diploma töreni günü, **3. commencer** : başlayan. ***e.a.****- 1. begin, start.* ***k.a.****- 1. finish.*

commend, *gl.f.* **1.** öğütlemek, salık vermek, tavsiye etmek. *I can ~ this man's work to you.* **This did not ~ itself to me** : Ben bunu uygun bulmadım/beğenmedim. **2.** emanet/tevdi/teslim etmek. *I ~ my child to your care.* **to ~ one's soul to God** : ruhunu Allaha teslim etmek, ölmek, **3.** övmek, methetmek, methüsena etmek. *to ~ a soldier for bravery. The general ~ed the entire company for its bravery.* **4.** *esk.* saygılarını sunmak. **~ me to your mother** : Annene saygılarımı söyle. **5.** (kilisede) geçici göreve atamak, **6. ~able** : övgüye/tavsiyeye değer. *~able efforts. a ~able performance.* **7. ~ableness** : tavsiyeye değme, övgüye lâyık olma, **8. ~ably** : övgüye/tavsiyeye değercesine/lâyık olarak. ***e.a.****- 1. recommned, accredit, 2. entrust, 3. praise, applaud, laud, approve, compliment, extol, 4. present the regards of.* ***k.a.****- 3. blame, censure, criticize, 6. deplorable, bad, lamentable*

commendam, *is.* daimî görevli atanıncaya kadar maaşlı papazlıkta kalabilme ayrıcalığı, **2.** bu tür geçici görev.

commendation, *is.* **1.** övgü, övülme, methüsena, takdir, tavsiye. *to earn ~ for a job well done.* **2.** onay, tasvip. *Do I have your ~?* **3.** övülmeye/tekdire/tavsiyeye değer şey, **4.** takdirname, nişan. *He was given a ~ for his bravery in the war.* **5. ~s** *esk.* saygı ve selâm. ***e.a.****- 1. praise, applause, 2. approval, approbation, 3. eulogy, encomium, panegyric.* ***k.a.****- 1-3. condemnation, criticism, censure.*

commendatory, *sf.* **1.** öven, metheden, takdir/tavsiye eden, salık veren. **a ~ letter** : tavsiye mektubu, **2.** daimî görevli atanıncaya kadar maaşlı papazlık mevkiinde bulunan.

commensal, *sf.&is.* **1.** sofra arkadaşı, aynı sofrada yemek yiyen, **2.** ortakçı, ortak yaşayan : birbirine zarar vermeden başka bir hayvan/bitki içinde/üstünde yaşayan (hayvan/bitki), **3.** *sos.* yan yana yaşayan : töre ve kültürleri farklı olan kişi veya toplumla bir arada barış içinde yaşayan (kişi/toplum), **4. ~ism = ~ity** : ortakçılık, yan yana yaşarlık, **5. ~ly** : ortaklaşarak, ortak/yan yana yaşayarak.

commensurable, *sf.* **1.** ölçekteş, eş ölçekli : aynı birim ve standartla ölçülebilen, kıyaslanabilir, kabilimukayese. *The journey from New York to Los Angeles in 1991 is not ~ with the same journey in 1881.* **2.** orantılı, ölçülü, uygun, münasip, **3.** ortak bölenli. *28 and 35 are ~ (= divisible by 7).* **4. commensurability** : ölçekteşlik, eş ölçeklilik, uygunluk, orantılılık, ortak bölenlilik, **5. commensurably** : ölçekteş / eş ölçekli olarak, uygun/orantılı bir şekilde.

commensurate, *sf.* **1.** eş ölçülü, eşit, eş boyutlu, eş süreli, eş değerli, **2.** yeterli, yetecek kadar, **3.** uygun, münasip. *He was given a job ~ with his abilities.* **4.** orantılı, mütenasip. *The house brings a return ~ with its current market value.* **5. ~ly** : eş ölçülü/eşit/eş değerli olarak, yeterli bir şekilde, yetecek kadar; uygun/münasip bir şekilde; orantılı bir şekilde, **6. commensuration** : eşit, eş değerlilik; yeterlik, uygunluk; orantılılık. ***e.a.****-1. equivalent, equal, 3. adequate, consistent, suitable, compatible, 4. proportionate, comparable.*

comment, *is.&gl.f.* **1.** yorum(lama), tefsir, düşünce, görüş, mütalea, mülâhaza. *Your ~s on how the program succeded will be helpful in planning one for next year.* **2.** açıklama, açımlama, izahat, **3.** eleştirme, tenkit. **~s on a work** : bir eser hakkında eleştirme, **4.** söz, fikir, görüş. **(I have) no ~!** Söyleyecek sözüm yok! Bir diyeceğim yok! **make a sarcastic ~** : istihza/alay etmek, alaya almak, **5.** yorumlamak, tefsir etmek, düşünce ve mütalaasını beyan etmek. *The Prime Minister refused to ~ on the election results.* **6.** açıklamak, izah etmek, izahat vermek. *P.M. commented on new political developments.* **7.** eleştirmek, **8. ~arial** : yorumsal, yorum+, yorum/açıklama şeklinde/mahiyetinde, **9. ~er** : yorumlayan, yorum yapan, yorumcu, açıklayan, tefsir eden, mütalaa beyan eden. ***e.a.****- 1&2. commentary, annotation, explanation, review, report, 3. cirticism, 4. observation, remark, 5. annotate, elucidate, make comment, 6. explain, remark, 7. criticize, discuss.*

commentary, *is.*, *ç.* **-taries** **1.** açıklama, yorumlama, şerh, tefsir, haşiye, hamiş, **2.** düşünce, mütalea, mülâhaza, yorum, **3. commentaries** : vakayiname, olayların resmî tescili/kaydı.

commentator, *is.* **1.** yorumcu, (radyo/TV) haber/olay yorumcusu, konuşmacı, **2.** şerh/tefsir /açıklama yazarı, açıklamacı, müfessir, **3.** eleştirmeci, münekkit.

commerce, *is.&f.* **-merced, -mercing 1.** ticaret, tecim, alış veriş. **Chamber of ~** : Ticaret Odası. **Department of ~** : Ticaret Bakanlığı. **domestic ~** : iç ticaret. **foreign ~** : dış ticaret. **overseas ~** : deniz aşırı ticaret, **2.** toplumsal ilişki, sosyal münasebetler, **3.** cinsel ilişki, cinsî münasebet, **4.** fikir alış verişi, **5.** *esk.* alış veriş yapmak, **6. ~ with** : ortaklık/arkadaşlık/toplumsal ilişki kurmak. ***e.a.**-**1.** trade, **3.** sexual intercourse, **6.** associate, commune.*

commercial, *sf.&is.* **1.** tecimsel, ticarî. **~ college** : yüksek ticaret okulu. **~ law** : ticaret hukuku, **2.** ticaretle ilgili/uğraşan, **3.** kâr gayesi güden, kâr getiren/sağlayan. *a ~ product. His attitude toward the theater is very ~.* **4.** askerî veya özel olmayan, sivil, umuma mahsus, piyasadan temin edilebilen, **5.** (kimyasal olarak) tam saf olmayan, piyasa malı. *~ soda.* **6.** ucuz, keseye uygun : özellikle tüccarlara tenzilât yapan. *a ~ hotel.* **7.** *rad. TV* ilân. *a ~ sponsored by a bank.* **8. ~ art** : reklâmcılık (sanatı), **9. ~ artist** : reklâmcı, **10. ~ paper** : (kıymetli) ticarî evrak : senet, çek, poliçe vb., **11. ~ traveler = traveling salesman** : gezici satış memuru, **12. ~ly** : ticarî olarak, ticarî mahiyette, ticarete elverişli olarak.

commercialise/commercialisation, *Brit. bk.:* **commercialize/commercialization.**

commercialism, *is.* **1.** tüccarlık, ticaret ruhu/ilkesi, ticarî uygulama, **2.** aşırı kâr/menfaat/ çıkar taraftarlığı, her şeyi kâr cephesinden görme. *I hate the heartless ~ of many of our big companies.* **3.** ticarî gelenek/tutum/terim/deyim.

commercialist, *is.* tüccar, aşırı kâr peşinde koşan kimse. **commercialistic** : tecimsel, ticarî, kâr gayesi güden.

commercialize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** ticarîleştirmek, ticarî nitelik vermek, ticarî yöntem uygulamak, **2.** sırf kâr gayesi gütmek, kâr peşinde koşmak, **3.** piyasaya sürmek/arz etmek. **4. commercialization** : ticarîleştirme, ticarî nitelik verme, ticarî yöntem uygulama; sırf kâr gayesi gütme, kâr peşinde koşma, piyasaya sürme/ arz etme.

commie = commy, *is.&sf. k.d.* komünist.

commination, *is.* tehdit, (bilhassa günahkârları) ceza ile korkutma. **comminatory** : tehditkâr.

commingle, *f.* **-gled, -gling** birbirine karış(tır)mak, kat(ıl)mak. ***e.a.**- combine, mix/mingle together.*

comminute, *sf.&gl.f.* **-nuted, -nuting 1.** ezmek, ufalamak, toz haline getirmek, öğütmek, **2.** *Brit.* mülkü bölmek/taksim etmek, **3.** ezilmiş, ufalanmış, öğütülmüş, toz hâline getirilmiş, **4.** toz hâlinde, ezik, **5. comminution** : ez(il)me, ufala(n)ma, toz hâline getirme/gelme, öğüt(ül)me. ***e.a.**- **1.** pulverize, triturate, **2.** divide (property), **3.** powdered, pulverized.*

comminuted fracture, *is.* kemiği parça parça olmuş kırık.

commiserable, *sf.* acınacak, acıklı, merhamet uyandıran. ***e.a.**- pitiable.*

commiserate, *f.* **-ated, -ating 1.** acımak, merhamet duymak, rikkat göstermek, **2.** *gen.* **~ with** : teselli etmek, dertleşmek, dert ortağı olmak, kederini paylaşmak. *They ~d with him over the loss of his job. I ~d with my friend after his accident.* **3. commiseration** : acıma, rikkat/ merhamet (duyma), dertleşme, teselli (etme), kederini paylaşma. ***e.a.**-**1.** pity, **2.** console, sympathize, **3.** sympathy.*

commiserative, *sf.* **1.** acıyan, merhamet/ rikkat duyan, teselli edici, **2. ~ly** : acıyarak, merhametle, rikkatle.

commissar, *is.* **1.** (SSCB'de) bakan, komiser, idarî bir örgütün başı, **2.** (komünist hükûmetlerde) komiser : görevi siyasî doktrini yönetmek, doktrinden ayrılanları bulup meydana çıkarmak olan yetkili.

commissariat, *is.* **1.** *esk.* (SSCB'de) bakanlık, hükûmetin idarî bölümlerinden her biri, **2.** askerî levazım dairesi, **3.** levazımcılık, **4.** (bazı Avrupa ülkelerinde) polis komiserliği.

commissary, *is.*, *ç.* **-saries 1.** *ABD* iaşe ve levazımat mağazası, **2.** *ABD* kantin, kafeterya, **3.** vekil : bir üst makamın görevini geçici olarak yürüten kimse, **4.** (kilisede) piskopos vekili/temsilcisi, **5.** *bk.:* **commissar**, **6.** (Fransa'da) polis komiseri.

commission, *is.&gl.f.* **1.** görevlendirme, görev/vazife verme, tavzif (etme), **2.** emir(name), **3.** belirli bir görev için verilen yetki, **4.** yetki belgesi, salâhiyetname, **5.** *ABD* Başkanın deniz, hava ve kara subaylarına yetki veren resmî belgesi, **6.** *ABD* Başkanın deniz/hava/kara subaylarına verdiği yetki, **7.** (askerî) rütbe, mevki. **get one's ~** : (subay) atanmak, **8.** kurul, heyet, komisyon, encümen. *a parks ~.* **Royal ~** : Parlamento kararıyla kurulan tahkikat vb. kurulu, **9.** memuriyet, hizmet, **10.** görev, vazife. *~ to design a building.* **The ~ for the new theater was given to a welll-known architect** : Yeni tiyatroyu yapma görevi tanınmış bir mimara verilmişti. **11.** (kötü) eylem/iş/fiil, (suç) işleme. *The ~ of a misdemeanor is punishable by law.* **12.** işlenen suç, irtikâp, **13.** aracılık, komisyonculuk, ticarî işlemde başkası adına iş görme yetkisi. **~-agent** : komisyoncu, aracı, yüzdelikçi, **14.** aracılık parası, komisyon ücreti, pay, yüzdelik. *He gets 10% ~ on everything he sells.* **15.** atamak, tayin etmek, kadroya almak. *to ~ a graduate of a military academy.* **16.** görevlendirmek, görev/yetki vermek, memur etmek. *I was ~ed a general in 1939.* **17.** harp gemisine etkin görev vermek, **18.** ısmarlamak, yaptırmak. *Wealthy people who ~ed portraits of themselves.* **19. in ~** : (a) görevde, hizmette, görevli, (b) çalışır durumda, faal, (c) **into ~** *d.d.* (harp gemisi) sefere hazır, tam donanımlı ve harekete hazır veya hareket halinde. **put into ~** : sefere hazırlamak, **20. out of ~** : (a) görev yapamaz durumda. *With so many ships out of ~ how can we win this war?* (b) hizmet dışı, bozuk, işlemez hâlde. **put out of ~** : işlemez hâle getirmek, yıkmak, mahvetmek.

commissionaire, *is. Brit.* **1.** kapıcı, hamal, hademe vb., **2.** kapıcı/bekçi vb. olarak istihdam edilen emekli asker.

commissioned officer, *is.* subay.

commissioner, *is.* **1.** önemli bir göreve atanan memur, **2.** kurul/komisyon üyesi, heyet azası, **3.** şube müdürü. **fire ~** : itfaiye müdürü. **police ~** : polis müdürü, **4.** (spor birliklerince seçilen) fevkalâde hakem, geniş yönetim yetkileri olan kimse.

commission house, *is.* borsa komisyonculuğu.

commission merchant, *is.* toptancı.

commission plan, *is.* kurul yönetimi : yasama ve yürütme yetkilerini kurula veren belediye yönetimi.

commissure, *is.* **1.** ek, yama, dikiş, **2.** *bot.* çeneklerin birleşme yeri, **3.** *anat.-zool.* bağlantı, bağlanım, bileşek : iki organın birbiriyle birleşme yeri, dudakların veya göz kapaklarının bitiştiği yer, **4. commissural** : ek+, ek şeklinde, bağlantısal.

commit, *gl.f.* **-mitted, -mitting 1.** tevdi/emanet/teslim etmek, emniyet/havale etmek. **to ~ one's soul to God** : ruhunu Allaha teslim etmek, **2.** söz vermek, ahdetmek, hasretmek, vakfetmek, tahsis etmek. *The government ~ted itself to spending $20 million on new schools.* **3.** taahhüt etmek, zorunda kalmak, mecbur olmak. **without ~ting myself** : bir taahhüt altına girmeksizin, ihtiyat kaydıyla, **4.** (yasal yollardan) ceza evine/hastahaneye/tımarhaneye yerleştirmek. **to ~ to prison** : hapsetmek. **to ~ s.o. to a mental hospital** : birisini tımarhaneye yerleştirmek, **5.** elden çıkarmak, yok etmek. **to ~ a manuscript to the flames** : müsveddeyi yakmak, **6.** (suç vb.) işlemek, yapmak, etmek, irtikâp etmek. **to ~ a crime** : cürüm işlemek. **to ~ an error** : hata yapmak. **to ~ suicide** : intihar etmek. **to ~ a perjury** : yalancı tanıklık yapmak, **7.** (mecliste yasa tasarısını vb.) komisyona havale etmek, **8. ~ oneself (on)** : bir karara varıp bunu ilân etmek, fikrini/mütalaasını açıklamak, çok kesin söylemek, söz vermek, kendini taahhüt altına sokmak. *He is ~ted to helping poor.* **9. ~ oneself to** : kendini adamak, hasretmek, vakfetmek. *I ~ted myself to write the most comprehensive English-Turkish Dictionary.* **10. ~ to memory** : ezberlemek. *to ~ a poem to memory.* **11. ~ to writing** : yazmak, **12. ~ to print** *k.d.* yazmak, not etmek. ***e.a.-1.*** *consign, confide, entrust, 2. pledge, devote, promise, 6. pledge, bind, obligate, 6. do, perform, perpetrate, carry out, 9. devote, pledge.*

commitment = committal, *is.* **1.** vait, taahhüt, adama. *We must honor our ~s to other nations. I have made a ~ to help you and I shall do everything I can.* **without ~** : bir mecburiyet olmaksızın, **2.** teslim/tevdi/emanet etme/olma, **3.** (mecliste) komisyona havale, **4.** hapsetme, ceza evine gönderme, **5.** hastaneye/tımarhaneye gönderme/kapatma. *the ~ of the criminal to a* *special hospital.* **6.** *huk.* hapis ilâmı, birinin ceza evine veya tımarhaneye gönderilmesini bildiren mahkeme kararı, **7.** (cinayet/suç) işleme, irtikâp, **8.** bağlantı, zorunluluk, mecburiyet. *I don't get married because I don't want any ~s.* **9.** kesin karar. *We have made a ~ to pay our bills on time.* **10.** bağlılık, ilgi, alâka, kendini adama. *They have a sincere ~ to religion.* ***e.a.-1.*** *promise, pledge, devotion,* ***6.*** *mittimus,* ***7.*** *perpetration,* ***8.*** *obligation, liability,* ***10.*** *engagement, involvement.*

committable, *sf.* **1.** işlenebilir, irtikâp edilebilir, **2.** (ceza evine/hastaneye/tımarhaneye) gönderilebilir/kapatılabilir, **3.** teslim/tevdi edilebilir.

committal, *is.* **1.** *bk.:* **commitment** (2-10), **2.** mezara koyma, toprağa verme, defnetme.

committee, *is.* **1.** kurul, heyet, encümen, meclis, komite, komisyon. **ad hoc ~** : özel kurul : özel bir sorunu incelemek için kurulan heyet. **joint ~** : birleşik/ortak kurul, müşterek komisyon/heyet. **select ~** : karma kurul, mecliste bütün partileri temsil eden heyet. **standing ~** : daimî encümen. **steering ~** : denetleme kurulu : görüşmelerin kurallara uygun yapılmasını sağlayan kurul. **~ of the whole house** : meclisin komisyon hâlinde toplanması. **in ~** : encümende/kurulda/komisyonda. **to be/sit on a ~** : komisyona katılmak. **~ of inquiry** : araştırma kurulu, tahkikat komisyonu. **~ meeting** : kurul/encümen toplantısı. **~ member** : kurul/encümen üyesi. **~ of management** : yönetim kurulu. **to send a bill to a ~** : yasa tasarısını encümene/komisyona havale etmek, **2.** *huk.* vasi, güvenilir kişi, yediemin : başka bir kimseye veya mülke bakmak üzere mahkemenin atadığı kimse.

committeeman, *is., ç.* **-men** kurul/komisyon üyesi, encümen azası (erkek).

committeewoman, *is., ç.* **-women** kurul/komisyon üyesi, encümen azası (kadın).

commix, *f.* birbirine kat(ıl)mak/karış(tır)mak, harman yapmak/olmak.

commixture, *is.* **1.** karış(tır)ma, harman (yapma), **2.** karışım, harman.

commode, *is.* **1.** çekmeceli dolap, komodin, konsol, **2.** lavabo, **3.** sandalyeli oturak, lâzımlık, **4.** hotoz : eskiden kadınların giydiği süslü baş tuvaleti.

commodious, *sf.* **1.** geniş, ferah. *a ~ house.* **2.** *esk.* kullanışlı, elverişli, rahat, uygun. *Although the house was small, it was ~.* **3. ~ly** : geniş/ferah bir şekilde, **4. ~ness** : genişlik, ferahlık. ***e.a.-*** ***1.*** *roomy, spacious, ample, capacious,* ***2.*** *comfortable, adequate, handy, serviceable.*

commodity, *is., ç.* **-ties** **1.** değerli/yararlı şey. *Commodities are exchanged for money.* **2.** mal, ürün, emtia, (ticarî) eşya, madde, alınıp satılan şey. **primary/basic commodities** : ana ürün(ler). **household commodities** : ev eşyası. **staple commodities** : başlıca satış ürünleri. *Cotton is one of the best export commodities of Turkey.* **3.** ticarî/iktisadî değeri olan şey, para ile alınıp satılan nesne, **4. ~ market** : ham maddeler piyasası, **5.** *esk.* (a) şahsî çıkar/menfaat, refah, rahatlık, (b) fayda, yarar(lılık), **6. ~ exchange** : mal borsası : hububat, kahve, şeker, pamuk vb. gibi maddelerin alınıp satıldığı borsa, **7. ~ money = ~ dollar** : evrensel para : bazı ekonomistlerin teklif ettiği, karşılığı altın olan ve değeri piyasaya göre belirlenen bir kat sayı ile ayarlanan kuramsal para. ***e.a.-*** ***5.*** *(a) profit, advantage, convenience, expediency, (b) convenience, usefulness.*

commodore, *is.* **1.** *ABD* tuğamiral : ABD deniz kuvvetlerinde tümamiralden (**rear admiral**) küçük ve albaydan (**captain**) büyük rütbe sahibi deniz subayı (barışta kullanılmaz, en son İkinci Dünya Savaşında kullanılmıştır), **2.** (İngiliz ve Kanada bahriyesinde) rütbesi tümamiralden bir aşağı olan deniz subayı, **3.** yat kulübü başkanı, **4.** ticarî filonun kıdemli kaptanı, **5. Air-~** : Hava Tuğgenerali.

common, *sf.&is.* **1.** ortak, müşterek. *~ property.* **~ defense** : ortak savunma. **~ consent** : ortak muvafakat/rıza. **It is our ~ desire to defeat the enemy** : Düşmanı yenmek ortak arzumuzdur. **2.** kamu+, umuma ait. **~ good** : kamu yararı. **~ opinion** : kamu oyu, efkârıumumiye, **3.** genel, umumî, evrensel. *a ~ language.* **4.** adî, bayağı, pespaye. *a ~ thief.* **~ scold** : adî/şirret kadın. *I don't like her, she's as ~ as dirt.* **5.** yaygın, sık sık/her yerde raslanan. *Rabbits and foxes are ~ in Britain.* **They are as ~ as blackberries** : Onlar pek yaygındır. **6.** olağan, her günkü, mutat, alışılmış, malûm, herkesçe bilinen. *a ~ mistake. a ~ sight.* **~ knowledge** : bilinen gerçek. **nothing**

out of ~ : olağanüstü bir şey değil. **in ~ use** : her gün kullanılan, herkesin kullandığı. **in ~ parlance** : her günkü dilde, **7.** harcıâlem, basmakalıp. **~ run** : orta, vasat, **8.** ehven, alelâde, düşük nitelikli. **~ or garden variety** : alelâde cinsten, sıradan. *A rough-textured suit of the most ~ fabric.* **9.** kaba, kaba saba, terbiyesiz. *~ manners. The way you speak is very ~.* **10.** rütbesi/mevkii olmayan, bayağı. *a ~ soldier.* **11.** *anat.* iki veya daha fazla kol veya organdan oluşmuş. **~ carotid artery** : şah damarı, **12.** (aruz vezninde) hem uzun hem kısa sayılabilen hece, **13.** *gr.* (a) hem eril hem dişil : iki cinsten de olabilen (ad) : *parent, spouse, cat* gibi. (b) cins. **~ noun** : cins adı, **14.** *mat.* ortak, bayağı. **~ divisor** : ortak bölen. **~ fraction** : bayağı kesir. **~ factor** : ortak çarpan, **15.** ilkel, en basit. **~ courtesy/honesty** : en ilkel nezaket/dürüstlük kuralı, **16.** *gen.* **~s** : otlak, park, meydan (vb gibi umuma mahsus mal), **17.** *huk.* bir kimsenin başkasına ait arazi veya su üzerinde hak iddia etmesi, **18.** **~s** : (a) halk tabakası, yönetilen sınıf, (b) avam : İngiltere'de asil olmayan ve Avam Kamarası ile mecliste temsil edilen sınıf, (c) *b.h.* avam tabakasının temsilcileri, (d) *b.h.* Avam Kamarası, (e) (üniversite/kolej) büyük yemek salonu, (f) *Brit.* bu yemek salonlarında bulunan yemek, (g) besin, gıda, erzak. **short ~s** : yetersiz erzak, **19.** (kilisede) (a) özel festivallerde kullanılan oda veya yapılan ayin, (b) alelâde ayin, özellikle koronun şarkı söylediği ayin, **20.** *esk.* (a) halk, toplum, (b) avam, orta tabaka halk, **21.** **in ~** : ortaklaşa, müştereken, birlikte, beraber. **in ~ with...** : ...ile ortaklaşa/ortak olarak, **22.** **out of ~** : olağanüstü, fevkalâde, alışılmamış. ***e.a.**-1. joint, united, **2.** public, **3.** universel, general, **4.** notorious, **5.** widespread, familiar, customary, everyday, **7.** hackneyed, trite, **8.** mediocre, inferior quality, **9.** coarse, vulgar, **10.** ordinary. **k.a.**- **1&2.** individual, private, personal, **6.** unusual, strange, exceptional, rare, infrequent.*

commonable, *sf.* **1.** kamu+, halka/umuma mahsus, millet malı. **~ lands** : kamu arazisi, **2.** umumî otlakta otlatılabilen. *~ cattle.* ***e.a.**- **1.** public.*

commonage, *is.* **1.** kamu malını (bilhassa otlağı) kullanma, **2.** kamu otlağını kullanma hakkı, **3.** kamulaştırma, bir malı halkın istifadesine arz etme, **4.** ortak mal (arazi, otlak vb.), **5.** *bk.:* **commonalty.**

commonality, *is., ç.* **-ties** **1.** ortak özellik, **2.** ortak özelliklere sahip olma, **3.** *bk.:* **commonalty** (1).

commonalty, *is., ç.* **-ties** **1.** **commonality** *d.d.* halk, avam, toplum, topluluk. **the ~ of mankind** : insan topluluğu, **2.** tüzel kişiliği olan şirket veya bu şirketin üyesi.

common carrier, *is.* taşımacı, nakliyeci, taşıma/nakliye şirketi, para ile insan ve mal taşıyan şahıs/şirket : demir yolları, deniz yolları, hava yolları vb. **carrier** *d.d.*

common cattle grub, *is. zool.* sığır kurtçuğu *(Hypoderma lineatum)* : ABD'de bilhassa larvaları sığırlara çok zarar veren bir kurtçuk.

common cold, *is.* nezle, grip, soğuk algınlığı.

common council, *is.* belediye meclisi.

common denominator, *is.* **1.** *mat.* ortak payda, kesir paydalarının en küçük ortak katı, **2.** ortak kanaat : bir topluluğun bütün üyelerinin inandığı/doğru bulduğu/anlaştığı husus.

common divisor = common factor, *is. mat.* ortak bölen, ortak çarpan : bir kümedeki sayıların hepsinin kalansız bölünebileceği sayı .

commoner, *is.* **1.** halktan bir kişi, **2.** *Brit.* (a) asalet unvanı taşımayan kimse, (b) Avam Kamarası üyesi, (c) (Oxford ve bazı üniversitelerde) burs almayan, üniversite masraflarını kendisi ödeyen öğrenci, **3.** müşterek mal üzerinde hakkı olan kimse.

Common Era, *bk.:* **Christian Era.**

common factor, *bk.:* **common divisor.**

common fraction, *is. mat.* bayağı kesir. *bk.:* **decimal fraction.**

common-good, *is.* kamu yararı, amme menfaati.

common ground, *is.* **1.** ortak inanış, ortak çıkar, **2.** **on ~ ~** : aynı inancı paylaşan, aynı kanaatte, fikir/görüş birliğine varmış, mutabık. **When it comes to prices and incomes agreements, we're on ~ ~** : Fiyat ve gelir anlaşması hususunda mutabıkız. **3.** *Brit.* **common ground!** aynı fikirdeyim, mutabıkız.

common-land, *is.* kamu arazisi, genel/ortak arazi. *There was much ~ outside the village.*

common law, *is.* **1.** törel türe, töresel türe : örf ve âdete dayanan hukuk, **2.** (İngiltere'de) yerel türe, mahallî hukuk : Roma, kilise ve medenî hukuk dışında kalan yazılmamış hukuk, **3.** halk mahkemelerinin kullandığı genel yasaların tümü.

common-law, *sf.* töre türel, örf ve âdetlere uygun. ~ **marriage** : töre türel evlilik, resmî nikâhsız karı koca hayatı. ~ **spouse** : töre türel eş. *She's his ~ wife because she's lived with him for 20 years wihout marrying him.*

common logarithm, *is. mat.* bayağı tersüstel, adî logaritma : 10 tabanına göre hesaplanan logaritma. *bk.:* **natural logarithm.**

commonly, *zf.* **1.** genellikle, umumiyetle, alelâde, alışıldığı gibi, her yerde raslandığı üzere, **2.** *hkr.* kabaca, adîce, terbiyesizce. *Don't behave so ~, you nasty girl.* ***e.a.-1.*** *usually, generally, ordinarily.*

common man, *is.* halktan biri, alelâde bir kimse, doğuştan asil olmayan/özel bir mevki ve eğitimi olmayan kişi.

Common Market, *is.* **1.** Ortak Pazar : Resmî adı **European Economic Community** (Avrupa Ekonomik topluluğu) olan, 1958'de Belçika, Fransa, İtalya, Lüksemburg, Hollanda ve Batı Almanya arasında kurulmuş, üyeleri arasında ticaret serbestliği ve ortak gümrük tarifesi sağlayan ekonomik birlik, **2.** benzer maksatlarla milletler arasında yapılan ekonomik anlaşma.

common measure, *is.* **1.** *bk.:* **common time, 2. hymnal stanza** *d.d.* ilâhilerde kullanılan, ikinci ve üçüncü mısraları kendi aralarında kafiyeli kıt'a : **abcb** gibi (Bazan birinci ve üçüncü mısralar da birbiriyle kafiyelidir : **abab** gibi).

common multiple, *is. mat.* ortak kat.

common noun, *is.* cins adı, cins isim : ayni cinsten olan şeylerin ortak adı. *man, city, bird, book, tree* gibi. *bk.:* **proper noun.**

common-or-garden = common-or-garden variety, *sf. k.d.* alelâde, bayağı, basit, sade, sıradan, harcıâlem. *They've got a ~ house just like anyone else.* ***e.a.-*** *ordinary.*

common people, *is.* avam, halk, asil veya aristokrat sınıfından olmayan kimse.

commonplace, *sf.&is.* **1.** bayağı, adî, alelâde, genel, umumî, basit, sade, harcıâlem, her gün görülen/yapılan/duyulan (iş/şey/nesne). *This is a ~ piece of furniture, not the antique you promised to show me. Soon it will be ~ for men to travel to the moon.* **2.** olağan, herkesçe bilinen, basmakalıp, beylik, ilgi çekmez, kaba saba (nesne/kimse/söz). *a ~ person.* **3.** bayatlamış, kullanıla kullanıla ilginçliğini/çekiciliğini yitirmiş, beylik (söz vb.). *The fashionable remarks of today often become ~ expressions of tomorrow.* **4.** *esk.* bir kitapta sonradan müracaat edilmek üzere işaretlenmiş önemli parça, **5. ~ness** : bayağılık, adîlik, alelâdelik, basmakalıplık, **6. ~ book** : şiir, özdeyiş defteri : önemli, hatırlanması gereken sözlerin, güzel şiirlerin vb. yazıldığı defter. ***e.a.-1.*** *ordinary, banal, hackneyed, trite, stereotyped, everyday,* ***2.*** *dull, uninteresting, undistinguished, platitudinous.* ***k.a.-1-3.*** *unusual, distinctive, original.*

common pleas, *is.* **1.** (ABD'nin birçok eyaletlerindeki) sivil mahkeme, **2.** İngiltere'de sivil davalara bakan yüksek mahkeme (Halen Yüce Mahkemenin **King's Bench Division**'ı ile birleştirilmiştir).

common prayer, *is.* **1.** topluca okunacak dua, **2. Book of Common Prayer** *d.d.* Dua Kitabı.

common property, *is.* **1.** ortak mal, millet malı, **2.** genellikle topluma mal edilen kimse/nesne. *The personal lives of celebrities become ~.* **3.** herkesçe bilinen hususlar, topluma mal edilen bilgi.

common room, *is.* **1.** *Brit.* (okullarda) istirahat salonu, umuma mahsus salon, **2.** halk odası : bir mahalle/bölge halkının ortaklaşa kullandıkları salon.

commons, *ç. is. Brit.* **1.** halk, avam, asil olmayan halk topluluğu, **2.** üniversite tayını, **3.** yiyecek, tayın, vesika ile dağıtılan erzak. **be short on ~** : yiyeceği kıt olmak, **4.** (üniversite/kolej) yemek salonu, **5.** *b.h.* **House of ~** *d.d.* Avam Kamarası.

common school, *is. ABD bk.:* **public school.**

common sense, *is.* sağduyu, aklıselim.

common-sense, *sf.* sağduyulu, aklıselime uygun.

commonsensible = commonsensical, *s.f.* sağduyulu, aklıselime uygun.

commonsensibly, *zf.* sağduyu ile, aklı selime uygun olarak.

common-situs picketing, *is.* ortak çalışma yeri grev gözcülüğü : inşaatın bir kısmından sorumlu müteahhide karşı yapılan grevin tüm inşaatı kapsaması.

common snipe, *bk.:* **snipe**^{1} (1).

common stock, *is.* adî hisse senedi.

common time = four-four time, *is. müz.* 4/4'lük ölçü.

common touch, *is.* cana yakınlık, şirinlik, çekicilik.

commonweal, *is.* **1.** kamu yararı, amme menfaati, **2.** *esk. bk.:* **commonwealth.**

commonwealth, *is.* **1.** ulus, siyasal toplum, bir devletin/milletin bütün halkı, **2.** cumhuriyet, egemenliğin millette olduğu devlet şekli, **3.** Kentucky, Massachusets, Pennsylvania ve Virginia eyaletlerinin ve geniş anlamda ABD'ni oluşturan herhangi bir eyaletin resmî unvanı, **4.** Porto Riko'nun resmî unvanı (Porto Riko, ABD' ne bağlı özerk bir cumhuriyettir), **5.** ortak çıkarlarla birleşmiş insanlar topluluğu, **6.** *esk.* kamu yararı, amme menfaati, *bk.:* **commonweal**, **7. the Commonwealth** : (a) İngiltere'de Cumhuriyet dönemi (1649-1660), (b) ortak bir sadakat bağı ile birleşmiş bağımsız devletler topluluğu, (c) İngiliz Milletler Topluluğu, *bk.:* **British Commonwealth of Nations. 8. Minister/Secretary of State for ~ affairs** : İngiliz Milletler Topluluğu Bakanı, **9. ~ Day** : 24 Mayıs, Kraliçe Viktorya'nın doğum günü. İngiliz Milletler Topluluğu ülkelerinde resmî tatil (Eskiden *Empire Day* denilirdi), **10. ~ of Nations** *bk.:* **British Commonwelth of Nations, 11. ~ preference** : İngiliz Milletler Topluluğu için öncelikli gümrük tarifesi.

common year, *is.* bayağı yıl, 365 gün, artık/kebise olmayan yıl. *bk.:* **leap year.**

commotion, *is.* **1.** kargaşalık, karışıklık, gürültü, patırtı, hayhuy, velvele. **cause/create/raise a ~** : kargaşalığa/gürültüye sebep olmak, kargaşalık çıkarmak. **The ~ soon subsided** : Az sonra gürültü kesildi. **2.** ayaklanma, isyan, başkaldırma. *The imprisonment of the union leaders caused a ~ right through the country.* ***e.a.***- *1. agitation, disorder, turmoil, tumult, ado, turbulence, 2. upheaval, disturbance, riot, uprising.* ***k.a.***- *calm, order.*

commove, *gl.f.* **-moved, -moving** kargaşalık/karışıklık çıkarmak/yaratmak, karıştırmak, şiddetle harekete geçirmek, tahrik etmek. ***e.a.***- *agitate, excite, disturb.*

communal, *sf.* **1.** toplum+, toplumsal, topluluğa ait, ortak, müşterek. **~ life** : toplum hayatı. **~ ownership of property** : ortak iyelik, **2.** halka ait, umumun malı olan. ~ *land.* **3.** ırk/din/dil bakımından ayrı toplumlara ait. *There are serious ~ difficulties in Ruritania.*

communalise/communalisation/communaliser, *Brit. bk.:* **communalize/communalization/communalizer**

communalism, *is.* **1.** toplulukçuluk : bir ülkedeki tüm azınlık topluluklarına en geniş özerkliğin tanınmasını savunan devlet yönetimi kuramı, **2.** ortak iyelik : üretim araçlarının bireysel/özel iyelik yerine toplumsal iyelik altında bulunmasını savunan görüş, **3.** ırkçılık : bütün topluma değil, kendi ırkdaşlarına bağlı olma.

communalist, *is.* toplulukçu. **~ic** : toplulukçu+.

communalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kamulaştırmak, halka mal etmek, **2. communalization** : kamulaştırma, **3. communalizer** : kamulaştırma taraftarı.

communal marriage, *bk.:* **group marriage.**

Communard, *is.* **1.** (Fransız tarihinde) Komün idaresi taraftarı/üyesi, **2.** *k.h.* halktan biri, toplum üyesi.

commune, *is.&gs.f.* **-muned, -muning 1.** sohbet etmek, söyleşmek, samimî olarak konuşmak, hasbihal etmek, **2.** (Hristiyanlıkta) Aşâi Rabbanî ayinine katılmak, **3.** söyleşi, sohbet, hasbihal, konuşma, **4.** (Fransa, İtalya, İsviçre vb. ülkelerde) en küçük idarî bölüm, **5.** ilçe, kasaba, **6.** toplum, avam, halk, **7.** çıkarları aynı insanlar topluluğu, **8.** beraber çalışıp geliri paylaşmak üzere bir araya gelen topluluk, **9. the Commune = Commune of Paris = Paris Commune** : (a) 1789-1794'te Paris hükûmetini kontrol eden ihtilâl komitesi, (b) 18 Mart- 27 Mayıs 1871'de Paris'te hüküm süren sosyalist hükûmet.

communicable, *sf.* **1.** bulaşıcı, sarî. *a ~ disease.* **2.** söylenebilir, ifade edilebilir, bildirilebilir, tebliğ edilebilir, ulaştırılabilir, **3.** *esk.* konuşkan, **4. ~ness = communicability** : (a) bulaşıcılık, (b) ulaştırılabilme, söylenebilme, bildirilebilme, **5. communicably** : ulaştırılabilecek/söylenebilecek/ifade edilebilecek şekilde. ***e.a.***- *3. talkative, communicative .*

communicant, *sf.&is.* **1.** bilgi veren/konuşan (kimse), **2.** (Hristiyanlıkta) Aşâi Rabbanî ayinine katılan veya katılmaya hakkı olan (kimse).

communicate, *f.* **-cated, -cating 1.** bildirmek, bilgi vermek, **2.** (maksadını/meramını) anlatmak/açıklamak/ifade ve beyan etmek. *I don't think the leader of the opposition ~s his thoughts clearly.* **3.** iletişmek, haberleşmek, muhabere etmek. *They ~ with each other every day.* **4.** fikir teatisinde bulunmak. *Has the Minister of Foreign Affairs ~d with the American President yet?* **5.** iletmek, nakletmek, ulaş(tır)mak, tebliğ etmek, **6.** (hastalık) bulaş(tır)mak, yay(ıl)mak, sirayet et(tir)mek, **7.** bitişik olmak, birbirine geçit vermek. *Our bedroom ~s with the bathroom.* **8.** (kilisede) Aşâi Rabbanî ayinine katılmak, **9.** *esk.* katılmak, iştirak etmek, **10. communicator** : iletişimci, muhabereci, haberleşen, muhabere eden. ***e.a.*-*1&2.* *divulge, announce, disclose, impart,* *5.* *transmit.***

communication, *is.* **1.** haberleşme, muhabere etme, fikir teatisinde bulunma. *Telephone and radio are important means of ~.* **2.** iletişim, ulaşım, (haber) ulaştırma, nakil, münakalât. *All ~ with France was stopped when the enemy gained control of the sea.* **3.** bağlantı, irtibat, temas, **4.** haber, mektup, bildiri, tebliğ, yayın(lama). *This ~ is secret so no one but you must see it.* **5. ~s** : (a) iletişim/haberleşme ve ulaştırma araçları/yolları (yol, demir yolu, telefon, telgraf, radyo, mektup vb.). *Ankara has excellent ~s with all parts of Turkey.* (b) ulaşım, ulaştırma, nakliye : asker ve malzemeyi bir üsten harekât bölgesine taşıma işi/araçları/yolları, **6. ~ cord** *Brit.* imdat zinciri : trenlerde müstacel hallerde çekip treni durdurmak için boydan boya uzanan zincir, **7. Minister of ~** : Ulaştırma Bakanı.

communicative, *sf.* **1.** konuşkan, duygularını serbestçe dile getiren, **2.** iletişimsel, ulaştırma+, haberleşme ile ilgili, **3. ~ly** : konuşkanlıkla, serbestçe konuşarak, **4. ~ness** : konuşkanlık. ***e.a.*- *1.* *talkative.***

communicatory, *sf.* **1.** *bk.:* **communicative**, **2.** haber ileten. *~ letters.*

communion, *is.* **1.** paylaşma, ortaklaşma, **2.** ortak/müşterek mal, **3.** arkadaşlık, ortaklık, fikir ve his iştiraki. **to be in ~ with** : fikren anlaşmak, aynı düşüncede olmak, **4.** söyleşi, konuşma, sohbet, hasbihal, müsahabe, içten anlaşma. *~ with nature.* **5.** (Hristiyanlıkta) mezhep, aynı dinsel inanışlı kimselerden oluşan toplum. *He belongs to Anglican ~.* **6.** *b.h.* **Holy ~** *d.d.* Aşâi Rabbanî ayini, bu ayinde söylenen ilâhi, **7. ~ Sunday** : Protestanların muntazaman Aşâi Rabbanî ayini yaptıkları pazar günü, örneğin her ayın ilk pazarı, **8. ~ table** : Aşâi Rabbanî masası, **9. hold ~ with oneself** *k.d.* derin derin düşünmek, (bilhassa ahlâkî konularda) derin düşüncelere/tefekküre dalmak. ***e.a.*-*1.* *participation,* *3.* *association, fellowship.***

communionist, *is.* **1.** mezhep hakkında belirli fikirleri olan kimse, **2.** *bk.:* **communicant.**

communiqué, *is.* bildiri, resmî tebliğ. *They issued a joint ~ after the summit meeting.* ***e.a.*- *bulletin.***

communise/communisation, *Brit.* *bk.:* **communize/communization.**

communism, *is.* **1.** komünizm : mal ortaklığı ilkesine dayanan toplumsal düzen doktrini, üretim araçlarını kamu iyeliği altına alarak ekonomik yaşamı örgütlemeyi amaçlayan toplumsal düzeltim öğretisi, **2.** bütün ekonomik ve toplumsal faaliyetleri totaliter bir devletin düzenlediği rejim, **3.** *b.h.* Komünist partisi ilke ve uygulamaları, **4.** *bk.:* **communalism.**

communist, *sf.&is.* **1.** komünist, **2.** komünist partisi üyesi, **3.** *bk.:* **Communard**, **4.** *ABD* solcu, yıkıcı siyasî hareketleri destekleyen kişi, **5.** komünizme/komünistlere ait, **6.** Komünist parti+, **7. ~ International** *bk.:* **Third International.** **8. ~ Manifesto** : Komünist Bildirisi : 1848'de Karl Marx ve Frederich Engels tarafından yazılan ve ilk olarak komünizm ilkelerini açıklayan broşür, **9. ~ Party** : Komünist Parti : (a) önceleri Bolşevik Parti denilen ve 1917'den beri Rusya'da iktidarda olan parti, (b) komünizmi savunan herhangi siyasî parti. ***e.a.*- *1&4.* *red, commie, Bolshevik, Bolshevist.***

communistic, *sf.* **1.** komünist+, komünist taraftarı, **2. ~ally** : komünistçe, komünist gibi.

communitarian, *is.* toplulukçu : komünist toplum taraftarı veya mensubu.

community, *is., ç.* **-ties 1.** toplum, camia, topluluk, halk, ahali, cemaat, amme, kamu. *Turkish ~ in Cyprus. a rural ~. religious ~.* **2.** ekol, bir bölgedeki bitki ve hayvan topluluğu, **3.** ortaklık, iştirak, ortaklaşa/müşterek tasarruf. ~ **of property** : mal ortaklığı, **4.** uygunluk, uzlaşma, benzer karakter. ~ **of interests** : çıkar/menfaat uzlaşması, **5. the** ~ : toplum, halk, devlet, **6.** mahalle, köy kasaba. *We moved to a small ~ .* **7.** ~ **center** *ABD&Cnd.* halk evi, şehir kulübü : bir bölgede oturanların ortak sorunları görüşmek veya eğlenmek için toplandıkları özel yer/bina, **8.** ~ **chest** *ABD&Cnd.* yardım parası/ödeneği : hayır cemiyetlerinin ve fertlerin hayır işleri için topladıkları para, **9.** ~ **property** *ABD- huk.* ortak/müşterek mal : karı, kocanın ayrı ayrı veya müştereken kazandıkları, kanunen ortak sayılan ve eşit olarak bölünen mal, **10.** ~ **singing** : birlikte şarkı söyleme. ***e.a.-1.*** *people, public, populace,* ***4.*** *similarity, likeness, sameness, agreement,* ***6.*** *hamlet, village, town, district, locale, area, vicinity.*

communize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** kamulaştırmak, topluma maletmek, **2.** (bir ülkeyi/ milleti) kömünistleştirmek, zorla komünizmi/ komünist rejimi kabul ettirmek, **3. communization** : (a) kamulaştırma, (b) kömünistleştirme.

commutability, *is.* değiştirilebilme.

commutable, *sf.* değiştirilebilir.

commutate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** *elekt.* akım yönünü değiştirmek, **2.** (çevirici/komütatör ile) dalgalı akımı doğru akıma çevirmek.

commutation, *is.* **1.** değiş(tir)me, değiş tokuş yapma, **2.** *mat.* sıra değişim : bir işlemde iki öğenin değişikliğe yol açmadan birbirinin yerini alması, **3.** ödeme şeklini değiştirme, **4.** (evden işe) gidip gelme, gidiş geliş (bilhassa abonman bileti/kartı ile), **5.** *huk.* cezanın değiştirilmesi/hafifletilmesi, **6.** ~ **ticket** *ABD* (tenzilâtlı) aylık bilet : belirli bir güzergâh için aylık (veya belirli sayıda gidiş geliş için) tenzilâtlı tren/ otobüs vb. bileti.

commutative, *sf.* **1.** değiştirme+, değiş tokuş+, **2.** *mat.* değişmeli. ~ **algebra** : değişmeli cebir. ~ **diagram** : değişmeli çizenek. ~ **group** : değişmeli öbek. ~ **magma** : değişmeli öbeksi. ~ **operation** : değişmeli işlem, **3.** ~ **law** *man.* değişmelilik yasası : bazı mantık işlemlerinin sırası ne olursa olsun aynı sonuca götüreceğini bildiren yasa.

commutator, *is. elekt.* değiştirici, değiştirgeç, çevirgeç, komütatör : akım yönünü değiştiren düzen.

commute, *is.&f.* **-muted, -muting 1.** değiş(tir)mek, **2.** değiş tokuş yapmak, mübadele etmek, **3.** ödeme şeklini değiştirmek, **4.** (cezayı) değiştirmek/hafifletmek. *His punishment was ~d from death to life imprisonment by the judge.* **5.** bir şeyi başkasının yerine koymak, ikame etmek, **6.** yerini tutmak, başka şeyin yerine geçmek, **7.** (taşıt, abonman bileti vb.) bedelini toptan (ekseriya tenzilâtlı olarak) ödemek, **8.** (evden iş yerine, banliyödeki evinden şehirdeki iş yerine vb.) muntazaman gidip gelmek. *She ~s from Yeşilköy to İstanbul every day.* **9.** *k.d.* işe gidip gelme seyahati, **10. commuter** : (evden iş yerine) muntazaman gidip gelen.

commy, *is., ç.* **-mies** *bk.:* **commie.**

comonomer, *is. kim.* çoğuz bileşkeni.

comose = comous, *sf. bot.* tüylü, havlı, püsküllü. ***e.a.-*** *hairy, comate, tufted.*

comp, *gs.f.* (**accompany** kelimesinin kısaltılmışı) düzensiz caz eşliğinde oynamak.

compact, *sf.&is.&gl.f.* **1.** sık, sıkışık. *The trees grew in a ~ mass. a ~ woolen.* **2.** derli toplu, küçük bir alana/hacim içerisine sıkıştırılmış. *a ~ shopping center/kitchen/car/camera.* **3.** sıkı, sağlam yapılı. *The ~ body of a lightweight wrestler.* **4.** özlü, az ve öz, etkili, veciz, kısa. *His book was written in a ~ style. A ~ statement.* **5.** yoğun, kesif, katı, sert. *The soil was so ~ that I was hardly able to force a shovel into it.* **6.** pudriyer, pudralık : ayna, pudra ve bazan ruj içeren küçük kutu, **7.** derli toplu/orta boy otomobil, **8.** anlaşma, antlaşma, sözleşme, mukavele, muahede, **9.** sıkıştırmak, pekiştirmek, teksif etmek, basınçla yoğunlaştırmak, **10.** sağlamlaştırmak, sağlam ve dengeli hâle getirmek, **11.** toparlamak, bir araya toplamak, derli toplu hale getirmek, **12.** ~ **with** : antlaşmak, sözleşmek, antlaşma/muahede imzalamak/akdetmek, sözleşme/ mukavele yapmak. ***e.a.- 1.*** *dense, solid, finegrained,* ***2.*** *compressed, packed,* ***4.*** *pithy, terse, concise, succint,* ***5.*** *tight, thick,* ***8.*** *treaty, pact, entente, agreement, contract,* ***9.*** *consolidate, condense, compress,* ***11.*** *compose,* ***k.a.-1.*** *loose, unconfined, sprawling, unfettered.*

compacted, *sf.* **1.** sıkışık, sıkıştırılmış, pekiştirilmiş, toplu, derli toplu. *a ~ mass.* **2.** **~ly** *bk.:* **compactly**, **3.** **~ness** *bk.:* **compactness.**

compactible, *sf.* sıkıştırılabilir, pekiştirilebilir, sağlamlaştırılabilir, derli toplu yapılabilir.

compactly, *zf.* sıkı sıkıya, sıkışık /derli toplu bir şekilde, sağlamca.

compactness, *is.* sıkışıklık, derli topluluk, sağlamlık.

compactor = compacter, *is.* sıkıştıran, sıkıştırıcı, çöpleri vb. ufalayıp sıkıştıran makine.

companion, *is.&gl.f.* **1.** arkadaş, ahbap, yoldaş. **life ~** : hayat arkadaşı. **travelling ~** : yol arkadaşı. **a close/faithful ~** : yakın/sadık arkadaş, **2.** eş, refik, eşlik/refakat eden kimse. *I worked as a ~ to an old princess.* **3.** el kitabı, rehber. *the Motorist's ~* . **4.** en küçük rütbeli şövalye, **5.** **~ star** *d.d. astr.* çift yıldızlardan daha sönük olanı. *bk.:* **primary** (12 b), **6.** *den.* (a) kaporta, merdiven üstündeki yağmurluk/güneşlik, (b) gemi içindeki merdiven, **7.** *esk.* değersiz kimse, **8.** eşlik/arkadaşlık yapmak, refakat etmek. ***e.a.-1.*** *friend, partner, comrade, acquintance, colleague, associate, **2.** mate, **7.** rascal, **8.** accompany.*

companionable, *sf.* **1.** sıcakkanlı, cana yakın, candan, samimî, arkadaş canlısı, kolayca arkadaş olunabilir, hoşsohbet, **2.** **~ness** : sıcakkanlılık, cana yakınlık, içtenlik, samimiyet, **3.** **companionably** : sıcakkanlı/cana yakın/samimî olarak, samimiyetle, içtenlikle, arkadaşça. ***e.a.-1.*** *friendly, congenial, sociable.*

companionate, *sf.* **1.** arkadaş gibi, arkadaşça, **2.** birbirine yakışan, uygun, ahenkli, **3.** **~ marriage** : serbest evlilik : doğum kontrolunu meşru sayan, çocuksuz eşlerin karşılıklı rıza ile boşanmasına izin veren ve nafaka gibi malî külfetleri tanımayan evlilik.

companionship, *is.* arkadaşlık, eşlik, yoldaşlık, refakat, dostluk.

companionway, *is. den.* **1.** gemi içindeki merdiven, **2.** bu merdivenin kapladığı alan.

company, *is., ç.* **-nies**, *f.* **-nied, -nying** **1.** topluluk, grup, arkadaş, dost, arkadaş topluluğu. **He is good ~** : İyi arkadaştır/hoşsohbettir/arkadaş canlısıdır. **He is bad ~** : Arkadaşlığı çekilmez/can sıkıcıdır. **A man is known by the ~ he keeps** : İnsan arkadaşından belli olur. **to keep/get good (bad) ~** : iyi (kötü) arkadaş edinmek, **2.** eşlik, refakat, arkadaşlık/eşlik edenler, arkadaşlar, beraberindekiler. **in ~ with...** : ...eşliğinde, **3.** dostluk, ahbaplık, arkadaşlık. *I prefer his ~ to that of most people.* **4.** misafir (ler), davetli(ler). **We're expecting ~** : Misafir bekliyoruz. **We've got ~** : Misafirimiz var. *We're having ~ for the weekend.* **5.** birlik, cemiyet, **6.** ortaklık, şirket, kumpanya. **holding ~** : holding şirketi, ana ortaklık. **joint-stock/limited (liability) ~** : anonim şirket. **mutual ~** : sermayesiz ortaklık. **parent ~** : ana şirket. **subsidiary ~** : tali/bağlı şirket. **~ man** : şirket adamı, işçilerin değil şirket yöneticilerinin tarafını tutan kimse. **~ store** : özel satış mağazası, **7.** ortak(lar), şerikler, şürekâ. *G. Higgins and ~.* **8.** (Orta Çağda) lonca, esnaf birliği, **9.** *As.* bölük. **~ commander** : bölük komutanı. **get one's ~** : yüzbaşı olmak, **10.** *den.* tayfa, mürettebat. **ship's ~** : gemi tayfası, **11.** itfaiye bölüğü, **12.** *tiy.* topluluk, trup. *National Theater ~.* **13.** *esk.* arkadaşlık/eşlik/refakat etmek, **14.** **keep ~ (with)** : (a) arkadaşlık/eşlik/refakat etmek, (b) *k.d.* düşüp kalkmak, sevişmek, flört etmek. *His sister has been keeping ~ with a young engineer.* **15.** **part ~ (with)** : (a) bozuşmak, darılmak, arkadaşlığa son vermek. *We parted ~ after the argument.* (b) görüş ayrılığına/ihtilâfa düşmek, anlaşamamak, zıtlaşmak, zıddına gitmek, zıt gitmek. He *parted ~ with his father on politics.* (c) (birbirinden) ayrılmak. *We parted ~ at the airport.* **16.** **put one's ~ manners** : kibarlaşmak, edebini takınmak, **17.** **Two's ~, three's a crowd** : İki kişi eğlenir, üçüncüsü can sıkar. ***e.a.-1.*** *group, assemblage, body, band, party, troop, **4.** guest(s), **5.** society, **13.** associate, accompany, **14.** (a) associate (with), (b) court, **16.** (a) differ, (b) separate.* ***k.a.-3.*** *solitude, loneliness, seclusion, **4.** host(ess).*

company (grade) officer, *is. As.* bölük komutanı (yüzbaşı, üsteğmen veya teğmen).

company town, *is.* şirket kasabası : önemli hizmet ve gelir kaynağı olarak tek bir şirkete dayanan kasaba.

company union, *is.* birlik, ünyon : bir şirkette çalışanların kurduğu, dışarıda şubesi olmayan ve ekseriya şirketin hükmü altında bulunan birlik.

comparability, *is.* karşılaştırılabilme, kıyaslanabilme, mukayese edilebilme.

comparable, *sf.* **1.** karşılaştırılabilir, kıyaslanabilir, mukayese edilebilir, kabilimukayese. *Our house is not ~ with yours; ours is just a small hut while yours is a palace.* **2.** denk, muadil, benzer. **~ to** : denk, ayarında. *shops ~ to the finest in Paris. fabrics of ~ quality. A ~ car would cost far more abroad.* **3.** **~ness** *: bk.:* **comparability**, **4.** **comparably** : karşılaştırılabilecek/kıyaslanabilecek şekilde, mukayese edilebilecek tarzda.

comparatist, *is.* mukayeseci, (edebî incelemelerde vb.) mukayese/karşılaştırma yöntemini kullanan.

comparative, *sf.&is.* **1.** karşılaştırmalı, mukayeseli. *~ anatomy/litterature. a ~ study of European languages.* **2.** karşılaştırma+, mukayese+, **3.** göreli, nispî, izafî, mukayeseye dayanan, başkalarına nispetle, nispeten. *a ~ newcomer in politics. This ~ peace continued for many years.* **4.** *gr.* artıklık derecesi : bir niteliğin iki varlık ya da nesneden birinde daha çok bulunduğunu belirten karşılaştırma derecesi. ***big, good, bad, beautiful, difficult, fast, carefully*** sıfat ve zarfların artıklık dereceleri sırasıyla **bigger, better, worse, more beautiful, more difficult, faster, more carefully**'dir. **5.** **~ linguistics** : karşılaştırmalı dil bilimi, **6.** **~ linguist** : karşılaştırmacı.

comparatively, *zf.* **1.** nispeten, bir dereceye kadar, oldukça. *His condition is ~ better today. These hens lay ~ few eggs.* **2.** karşılaştırılarak, mukayeseli olarak, mukayese suretiyle. *These languages must be studied ~.* ***e.a.-*** *1. relatively, to a certain degree.*

comparativeness, *is.* görelilik, nispîlik, bağıllık, izafîlik.

comparativist, *is. bk.:* **comparatist.**

comparator, *is.* karşılaştıraç : uzunluk, renk, aydınlanma vb. gibi nitelikleri karşılaştırmaya yarayan araç.

compare, *is.&f.* **-pared, -paring** **1.** **~ to/with** : karşılaştır(ıl)mak, mukayese etmek/edilmek, kıyasla(n)mak, kıyas kabul etmek, boy ölçüşmek. *If you ~ Marx's work with Hegel's you will find many differences. Dekker's plays cannot be ~ with Shakespeare's.* **This ~s favorably with that** : Onunla mukayesesi lehine sonuç verir. **Nobody can ~ with him in French** : Fransızcada hiç kimse onunla boy ölçüşemez. **2.** benzetmek, benzerliğini belirtmek. *Your beauty and hers cannot ~.* **3.** *gr.* artıklık derecelerini söylemek. *" ~ the adjective nice." "Nice, nicer, nicest."* **4.** *bk.:* **comparison**, **5.** **~ notes** *bk.:* **note**^{1} (14), **6.** **without/past/beyond ~** : eşsiz, üstün, fevkalâde, eşi yok, emsalsiz, kıyas kabul etmez, mukayese edilemez. *Her beauty is beyond ~.* ***e.a.-*** *1. contrast, 4. comparison.*

comparer, *is.* karşılaştıran, kıyaslayan, mukayese eden.

comparison, *is.* **1.** karşılaş(tır)ma, kıyaslama, mukayese etme. **no ~** : kıyaslanamaz, mukayese edilemez, çok farklı. *There is no ~ between frozen and fresh food.* **2.** kıyas, mukayese, **3.** benzerlik, benzeme. **There is no ~ between them** : Birbirlerine hiç benzemezler/aralarında dağlar kadar fark var. **4.** mukayese edilebilme, kabilikıyas olma, **5.** *gr.* karşılaştırma : bir sıfat veya zarfın çeşitli derecelerini (eşitlik, artıklık, üstünlük) belirten çekim şekli. *ör.: cold, colder, coldest, less cold, least cold.* **6.** **bear ~ = stand ~** : mukayese edilebilmek, hemen hemen aynı değerde/ayarda olmak, boy ölçüşebilmek. *His novels bear ~ with the most famous western writers.* **7.** **by ~ = in ~** : nispeten, oldukça. *He was, in ~, a good and reasonable person.* **8.** **in ~ with...** : ...-e oranla/nispetle/kıyasla, ...ile karşılaştırılırsa/kıyas edilirse, **9.** **There's no ~** : kıyas kabul etmez, mukayese edilemez, arada dağlar kadar fark var.

compart, *gl.f.* bölmelere ayırmak, kısımlara/parçalara ayırıp işaretlemek. ***e.a.-*** *subdivide.*

compartment, *is.&gl.f.* **1.** bölme, göz. *a watertight ~ in a ship. The driver kept his maps in a small ~ in the front of the car.* **2.** oda, hücre, kompartman. *a sleeping ~ on a train.* **3.** *ABD* (trende) tuvaletli özel kompartman, daire, **4.** ayrı özellik, görünüş vb., **5.** (armacılıkta) süslü zemin, **6.** bölmelere ayırmak, bölmek, **7.** **~al** : bölmeli, bölünmüş, bölmelere/bölümlere ayrılmış. *~al seed pots. a ~al organization.* **8.** **~ally** : bölmeler hâlinde, bölüm bölüm, göz göz. ***e.a.-*** *1. division.*

compartmentalize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** bölmelere/bölümlere/sınıflara ayırmak, **2.** **compartmentalization** : bölmelere/bölümlere ayırma.

compass, *is.&sf.&gl.f.* **1.** pusula. **mariner's ~** : gemici pusulası. **~-card** : pusula kartı, pusula iğnesine bağlı ve 360 'ye ve 32 yöne bölünmüş dairesel kart. **~ course** : pusula rotası, sapma tashihi yapılmadan pusulaya göre izlenen yol. **~ heading** *hv.* pilotun pusulaya göre izlediği uçuş yolu. **~ needle** : pusula iğnesi/ibresi. **box the ~ :** pusula kertelerini saymak, **2.** çevre, muhit. *within the ~ of 10 square blocks.* **3.** alan, saha, ihata, idrâk, kapsam, iktidar. *the broad ~ of the novel.* **That's beyond my ~** : Bu benim iktidarımın dışındadır. **4. range** *d.d.* genişlik, vüs'at, bir sesin veya müzik aletinin frekans bandı, **5.** sınır, hudut, çerçeve. *within the ~ of the propriety. To help the old is well within the ~ of the government's social responsibility.* **6.** süre, devir, deveran. *the ~ of the year.* **7. ~es = pair of ~es** : pergel. **beam ~** : (büyük çember çizen) sürgülü pergel. **drawing ~** : resim pergeli, **8.** *esk.* çember, **9.** menzil, **10.** hacim. **in small ~** : küçük hacimde, **11.** eğri, yay biçiminde, dairesel, kavisli, mukavves. *~ roof.* **12.** çevresini dolaşmak, **13.** kuşatmak, çevirmek, sarmak, ihata etmek, muhasara etmek, **14.** başarmak, icra/ifa etmek, meydana getirmek, **15.** gizli plân kurmak, **16.** eğmek, kavisli/dairesel hale getirmek, **17.** anlamak, kavramak, **18.** kapsamak, şamil olmak, **19. ~able** : erişilebilir, ulaşılabilir, yetişilebilir, kapsanabilir, kuşatılabilir. *a ~ distance.* ***e.a.**- 2. perimeter, periphery, circumference, 3. area, extent, range, scope, 5. gamut, 6. circuit, 8. circle, 11. curved, round, circular, 13. surround, encompass, gird, ensphere, 14. attain, accomplish, gain, reach, 15. scheme, plot, contrieve, 17. comprehend, seize, contrieve.*

compassion, *is.* merhamet, şefkat, acıma, sevecenlik. **to arouse ~** : merhamet uyandırmak. **display/show/feel ~ for the poor** : yoksullara acımak/merhamet göstermek. **~-allowance** : gayriresmî emekli maaşı. ***e.a.**- commiseration, tenderness, heart, clemency, pity, sympathy.* ***k.a.**- mercilessness, indifference.*

compassionate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating** **1.** merhametli, şefkatli, rahim, acıyan, sevecen, **2.** acımak, merhamet etmek, **3.** *esk. bk.:* **pitiable**, **4. ~ leave** *Brit.* (askerlikte) ailevî mazeret izni. *When the soldier's father died he was given ~ leave to attend his funeral.* **5. ~ly** : acıyarak, merhametle, şefkatle, sevecenlikle, **6. ~ness** : acıma, merhamet, şefkat, sevecenlik. ***e.a.**-1. pitying, sympathetic, tender, merciful, 2. pity.*

compass plant, *is. bot.* **1.** pusula otu *(Silphium laciniatum)* : yaprakları daima düşey düzlemde ve güneş ışınlarına dik doğrultuda (genellikle kuzey, güney doğrultusunda) bulunan, uzun, sert tüylü bir ot, **2.** dikenli marul. ***e.a.**- 1. rosinweed.*

compass rose, *is.* rüzgâr gülü.

compass saw, *is.* kıl testeresi : çember ve yaylar oymaya mahsus ince testere.

compatibility, *is.* **1.** uygunluk, ahenk, uyma, **2.** *bil.* uyarlık : bir bilgisayar dizgesinde geliştirilmiş yazılım ürünlerinin başka bir bilgisayar dizgesinde değiştirilmeden kullanılabilmesi.

compatible, *sf.* **1.** uygun, münasip, ahenkli, geçimli, bir arada ahenk içinde yaşayan/anlaşan/var olan. *They aren't really ~ people/ideas/blood groups.* **2.** *gen.* **~ with** : bağdaşan, uyuşan, bağdaşık. *Prejudice is not ~ with true religion.* **3.** tutarlı, birbirini tutan, insicamlı, aralarında mutabakat olan. *His claims is not ~ with the facts.* **4.** renkli yayını siyah, beyaz TV alıcısı ile alınabilen, **5.** *bil.* uyarlı, uygun, uyar, **6. ~ness** *bk.:* **compatibility**, **7. compatibly** : uygun/münasip bir şekilde, uygunca, uyarak, ahenklice, hemahenk olarak. ***e.a.**- 2. consistent.*

compatriot, *sf.&is.* vatandaş, yurttaş, hemşehri. **~ic** : vatandaşlık+, hemşehrilik+. **~ism** : vatandaşlık, yurttaşlık, hemşehrilik.

compeer, *is.&gl.f.* **1.** akran, (rütbe/kabiliyet/başarı vb. bakımından) denk, meslektaş, **2.** arkadaş, eş, **3.** *esk.* akran/eş/denk olmak, eşit gelmek, müsavi/muadil olmak. ***e.a.**-1. colleague, peer, 2. friend, comrade.*

compel, *f.* **-pelled, -pelling** **1.** icbar/mecbur etmek. *The rain ~led us us to stay indoors.* **2.** zorlamak, zorla yaptırmak, **3.** baş eğdirmek, boyun eğdirmek, zorla itaat ettirmek, **4.** *esk.* birlikte sevk etmek, bir araya toplamak, zorla birleştirmek, **5.** kuvvetli/dayanılmaz bir etkiye sahip olmak, celp etmek, çekmek. *His cleverness and skill ~ our admiration.* **6. ~lable** : zorlanabilir, mecbur edilebilir, baş eğdirilebilir, zorla itaat ettirilebilir, **7. ~lably** : zorla, zorlayarak, mecbur ederek, baş eğdirerek, **8. ~ler** : zorlayan, mecbur eden. ***e.a.**-1. constrain, oblige, drive, necessitate, 2. coerce, 3. subdue, 4. herd, gather.* ***k.a.**- 1&2. prevent, restrain, hinder.*

compellation, *is.* **1.** hitap, (bir kimseye) seslenme, **3.** hitap tarzı, unvan, lâkap. ***e.a.**-2. apellation.*

compelling, *sf.* **1.** zorlayıcı, mücbir. *~ reason.* **2.** çok etkili/müessir, kuvvetli (etkiye sahip). *a ~ drama.* **3. ~ly** : zorlayarak, icbar ederek, etkili/kuvvetli bir şekilde.

compend, *is. bk.:* **compendium.**

compendious, *sf.* **1.** özet (halinde), özetli, özlü. kısa, mücmel, muhtasar. *a ~ history of the world.* **2. ~ly** : özetle, özet olarak, özet halinde, kısaca, muhtasaran, **3. ~ness** : özetlik, özlülük, kısalık, özet halinde oluş. ***e.a.**-1. concise, summary, comprehensive, succint, packed.*

compendium, *is., ç.* **-diums/-dia 1.** geniş bir konunun özlü/kısaltılmış şekli, ana hat(ları), esas(ları). **a ~ of modern medicine** : çağdaş hekimliğin esasları, **2.** özet, hulâsa, icmal, **3.** tam liste, müfredat listesi, envanter. **compend** *d.d.* ***e.a.**-1. survey, 2. abstract, summary, epitome, abridgment.*

compensable, *sf.* zararı ödenebilir, tazmin/telâfi edilebilir.

compensate, *f.* **-sated, -sating 1.** dengelemek, denkleştirmek, denge/muvazene sağlamak, tevazün ettirmek, **2.** zararını/bedelini ödemek, tazmin etmek, tazminat ödemek, karşılamak. *to ~ a neighbor for damage to his property.* **3.** etkisini gidermek, telâfi etmek. *His occasional courtesies did not ~ for his general rudeness.* **4.** *gen.* **~ for** : yerini tutmak, yerine geçmek, eşit/muadil olmak. *Nothing can ~ (me) for the loss of my child/for losing my child.* **5.** *psikol.* ödünlemek, telâfi etmek : engellenen veya doyurulamayan istek, dilek, davranışların yarattığı tedirginliği, onların yerine geçebilecek başka istek, dilek ve davranışlarla gidermek. ***e.a.**- 1. counterbalance, offset, counterpoise, countervail, 2. remunerate, reward, recompense, pay, 3. atone.*

compensating, *sf.* dengeleyici, denkleştirici, düzeltici, tazmin/telâfi edici, dengeleme+, düzeltme+. ~ **condenser** : dengeleme kapasitesi. ~ **magnet** : düzeltici mıknatıs. ~ **winding** : dengeleme sargısı.

compensation, *is.* **1.** dengeleme, denkleştirme, denge /muvazene sağlama, denge, **2.** zarar ödentisi, tazminat, ödün, taviz, bedel, karşılık. *The insurance company paid him $5000 as ~ for the loss of his car.* **3.** *biy.* telâfi, yerini doldurma, karşılama : bir organın kusur ve arızasının fazlaca gelişen başka bir organca karşılanması, **4.** *psikol.* ödünleme : kişiliğin gerçek ya da hayalî bir kusurunu gidermek için başka bir nitelik veya yeteneğin geliştirilmesi, **5.** işsizlik tazminatı, ödenti, ücret, **6. ~al** : (a) dengeleme+, dengeleyici, (b) ödenti+, ödünsel, karşılık+, ödünleyici, tazmin/telâfi edici. ***e.a.**- 2. recompense, remuneration, payment, amends, reparation, indemnification.*

compensative, *sf. bk.:* **compensatory.**

compensator, *is.* **1.** zararı ödeyen/tazmin eden/tazminat veren kimse, **2.** dengeleyici, düzeltici, dengeleme düzeni/cihazı/tertibatı.

compensatory = compensative, *sf.* **1.** ödünsel, tazmin/telâfi edici, zararı karşılayan, tazmine/telâfiye yarayan, **2.** denkleştirici, dengeleyici, düzeltici.

compete, *gs.f.* **-peted, -peting** yarışmak, rekabet etmek, rakip olmak, rekabete girişmek, yarışmaya/müsabakaya girmek, *k.d.* aşık atmak, boy ölçüşmek, elde etmeye çalışmak. *to ~ in sports. to ~ with his rivals. They are competing for the gold medal. The corner store cannot ~ with the supermarket.* ***e.a.**- struggle, contend, contest, vie, rival, match.*

competence, *is.* **1.** yetki, salâhiyet. *This case is beyond this court's ~.* **2.** yeterlik, kifayet, **3.** geçim, geçinecek kadar gelir. *He provided his family with a comfortable ~.* **4.** *huk.* (yasal) yeterlik, ehliyet, ehillik, ehil olma, **5.** ustalık, maharet, kabiliyet. *He drives with ~.* **6.** yetenek, güç, iktidar. ***e.a.**- 2. sufficiency, adequacy, 4. qualification, fitness, 5. skill, ability, capability, efficiency, proficiency, expertise.*

competency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **competence.**

competent, *sf.* **1.** yetenekli, yeterli, işinin ehli, kabiliyetli, **2.** yetkili, salâhiyetli, muktedir, kadir. ~ **authorities** : yetkili makamlar. **The court is not ~ to deal with your case** : Mahkeme, senin davana bakmaya yetkili değildir. **3.** yeter, kâfi, **4.** ustalıklı, becerikli, mahir(ane). *He did a ~ job.* **5. ~ly** : yetenekli bir şeklide, yetkili olarak, mahirane, ustalıkla. ***e.a.**-1. fit, qualified, capable, able.*

competition, *is.* **1.** yarışma, rekabet. **cut-throat ~** : kıyasıya rekabet. **2.** yarışma, müsabaka, yarış. *Both girls entered the ~.* **3.** yarışa/müsabakaya girme, **4.** *ABD- k.d.* rakip(ler). **Try to undercut or undersell the ~** : Rakiplerinden daha ucuza satmaya çalış. **5.** *ekol.* canlıların yaşam mücadelesi. ***e.a.**-1. emulation, rivalry, struggle, 2. contest, match, 4. rivals.*

competitive, *sf.* **1.** yarışma(lı), müsabaka (lı). **~ sports. a ~ examination** : yarışma sınavı, müsabaka imtihanı, **2.** rekabet edebilir, boy ölçüşebilir, yarışabilir, denk veya daha üstün. **a ~ price** : rekabet fiyatı. **Our prices are ~** : Fiyatlarımız (rakiplerimizden) ehvendir. **3.** yarışma heveslisi, yarışmaya/müsabakaya hazır. *Jane's very ~ person.* **4. ~ly** : yarışırcasına, rekabetle, rekabet edercesine, boy ölçüşürcesine, **5. ~ness** : yarışabilme, rekabet edebilme, boy ölçüşebilme.

competitor, *is.* rakip, yarışmacı, yarışçı, müsabık. ***e.a.**- rival, opponent, adversary, contestant.*

competitory, *sf. bk.:* **competitive.**

compilation, *is.* **1.** derleme, seçip toplama, **2.** derleme kitap, seçme yazılar.

compile, *gl.f.* **-piled, -piling** **1.** derlemek, çeşitli kaynaklardan seçip toplamak. *He ~d enough information on his tour to South American capitals to write a book.* **2.** derleyerek (çeşitli kaynaklardan seçip bir araya getirerek) kitap yazmak. *It takes years of hard work to ~ a good dictionary. to ~ an anthology of poems.* **3.** toplayıp düzenlemek, liste hâline koymak. *to ~ data.* **4.** *bil.* derlemek : herhangi bir yüksek düzeyli dilde hazırlanmış bir izlenceyi, bir derleyici aracılığı ile belli bir bilgisayar dizgesinin makine diline çevirip bir amaç izlence oluşturmak. ***e.a.**- 1. collect, accumulate, amass, collate, gather, 4. assemble. **k.a.**- 1. disperse, scatter, distribute.*

compiler, *is.* **1.** derleyen, derleyici, müellif, **2. compiling routine** *d.d. bil.* derleyici : kaynak izlence komutlarını bilgisayar diline çeviren izlence.

complacence = complacency, *is.* **1.** gönül rahatlığı, iç huzuru, hâlinden memnun olma, **2.** kayıtsızlık, ilgisizlik, bîgânelik. *the government's ~ about the current economical crisis.* **3.** kendini beğenmişlik, gurur, **4.** *esk.* hoşgörü, müsamaha, göz yumma. ***e.a.**-1. self-satisfaction, contentment, 2. unconcern, 3. smugness, vanity, 4. complaisance.*

complacent, *sf.* **1.** gönlü rahat, hâlinden memnun, emin, müsterih. *a ~ smile. He is quite ~ about the future.* **2.** kayıtsız, ilgisiz, bîgâne, vurdumduymaz. *The government was quite ~ about the powerty of the people.* **3.** kendini beğenmiş, gururlu, **4.** hoş, lâtif, cana yakın, **5.~ly** : gönül rahatlığı ile, hâlinden memnun/emin/müsterih bir şekilde, ilgisizce, kayıtsızlıkla. ***e.a.**-1. self-satisfied, self-secure, content, contented, smug, 2. unconcerned, 4. pleasant, agreeable.*

complain, *gs.f.* **1.** yakınmak, şikâyet etmek, derdini anlatmak, içini dökmek, kusur bulmak. *She always ~s about high prices.* **2.** suçlamak, resmen itham etmek, şikâyet/itiraz etmek. *The ambassador ~ed about student demonstrations.* **3. ~er** : şikâyetçi, **4. ~ingly** : yakınarak, şikâyet ederek. ***e.a.**- grumble, whine, repine, grouse, beef, gripe, squawk.*

complainant, *is.* şikâyetçi, davacı.

complaint, *is.* **1.** yakınma, şikâyet, dert yanma, içini dökme, kusur bulma. *a ~ about rising taxes.* **2.** dert, keder, sıkıntı, huzursuzluk, rahatsızlık. *He has a ~ of stomach.* **3.** şikâyet/itiraz sebebi. *The workers made a list of their ~s.* **4.** *ABD* şikâyet dilekçesi, dava lâyihası, **5. lodge a ~ (against)** *huk.* resmen şikâyet etmek, dava etmek. **A ~ has been lodged against you with the police** : Seni polise şikâyet ettiler.

complaisance, *is.* hatırşinaslık, (başkalarına karşı) iyi davranma, hatır alma, gönül alma, saygı gösterme, lûtufkârlık, cemilekârlık. ***e.a.**- affability, obligingness.*

complaisant, *sf.* **1.** hatırşinas, iyilik sever, hatır sayan, saygı gösteren, lûtufkâr, cemilekâr, kibar/nazik/hoş davranan, **2. ~ly** : hatırşinaslıkla, hatır sayarak, saygılı/kibar/nazik davranarak. ***e.a.**-1. agreeable, affable, obliging, amiable, cordial, congenial, compliant. **k.a.**-1. contrary, perverse, unobliging, ungracious.*

compleat, *sf. esk. bk.:* **complete.**

complected, *sf. ABD bk.:* **complexioned.**

complement, *is.&f.* **1.** tümleç, tamamlayan, tamamlayıcı şey, mütemim. *A good cup of coffee is a ~ of good meal.* **2.** tümleyici, bütünleyici, bir şeyi tamam /bütün yapan miktar/nesne, **3.** tüm, bütün, **4.** tam takım, **5.** *gr.* tümleç, mef'ul, mütemmim : yüklemin anlamını çeşitli açılardan bütünleyen, belirginleştiren, pekiştiren kelime veya dizim, **6.** *geom.* dikler : bir açıyı dik açıya tamamlayan açı, **7.** *müz.* tümler : bir aralığa eklenince onu oktava tamamlayan aralık, **8.** (bağışıklık biliminde) tümleç : kanın serumu ve plâzmada bulunan, karşıt tenlerle birleşerek mikropları öldüren madde, **9.** *bk.:* **complementary color**. **10.** tümlemek, tamamlamak, bütünlemek, **11.** *esk. bk.:* **compliment**. ***e.a.-10.*** *supplement.*

complemental, *sf.* **1.** tümleyici, tamamlayıcı, bütünleyici, tümleyen, tamamlayan, bütünleyen, mütemmim, **2.** *esk.* (a) bitirilmiş, tamamlanmış, ikmal edilmiş, (b) törenli, merasimli, teşrifatlı, (c) *bk.:* **complimentary**. ***e.a.- 1.*** *complementary, completing, 2. (a) accomplished, (b) ceremonious.*

complementary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** tümleyici, tamamlayıcı, bütünleyici, birbirini tümleyen/tamamlayan/ bütünleyen, mütemmim, **2.** *bk.:* **complementary color**. ***e.a.-1.*** *complemental, completing.*

complementary angle, *is. mat.* dikler açı : bir açıyı dik açıya (90 'ye) tamamlayan açı. *bk.:* **supplementary angle.**

complementary color, *is.* **1.** tümleyici renk : birbirine karışınca beyaz renk veren renklerden her biri, **2.** üretici renk : birbirine katılınca üçüncü bir renk üreten renklerden her biri. Örneğin mavi sarıya katılınca yeşil üretir; mavi ve sarı üretici renklerdir.

complete, *sf.&gl.f.* **-leted, -leting 1.** tüm, bütün, tam. *a ~ set of dishes. ~ analysis of a problem. a ~ surprise.* **2.** bitmiş, tamamlanmış, tamam. *When will the work on the new railway be ~?* **3.** mükemmel. *a ~ gentleman.* **4.** dört başı mamur, tamam, tekmil, eksiksiz, kusursuz, noksansız. *a ~ victory.* **5.** baştan başa. *a ~ renovation.* **6.** salt, mutlak. *~ silence.* **7.** *esk.* yetenekli, uzman, elinden her iş gelen (kimse), **8.** tamamlamak, bütünlemek. *I need 3 more words to ~ the puzzle.* **9.** bitirmek, ikmal etmek, sona erdirmek. *Has he ~ed the new novel yet?* **10.** (futbol) verilen pası gole çevirmek, **11.** **~ly** : tamamen, tamamıyla, tüm olarak, büsbütün, **12.** **~ness**: tümlük, bütünlük, tamamlık, noksansızlık, eksiksizlik. ***e.a.-1.*** *whole, entire, unbroken, unimpaired, undivided, 2. finished, concluded, 3. perfect, 4&5. thorough, entire, 6. total, absolute, 8. accomplish, consummate, 9. finish, conclude, terminate.* ***k.a.- 1.*** *incomplete, partial.*

completion, *is.* **1.** tamamla(n)ma, bit(ir)me, sona er(dir)me, ikmal, tekemmül. *~ of this bridge is expected in 1990.* **The building is near ~** : Bina bitmek üzeredir. **2.** icra, ifa, yerine getir(il)me, **3.** kemale erme, mükemmellik. *His last novel represented the ~ of his literary achievement.* **4.** (futbol) verilen pası gole çevirme.

complex, *sf.&is.&gl.f.* **1.** karışık. *a ~ highway system.* **2.** çapraşık. *a ~ machine.* **3.** muğlâk, anlaşılması güç. *a ~ problem.* **4.** *gr.* (a) birleşik, mürekkep (kelime), iki parçadan oluşan kelime : **childish** gibi, (b) *bk.:* **complex sentence**, **5.** *mat.* karmaşık, bileşik. **~ fraction = compound fraction** : bileşik kesir. **~ conjugate** : karmaşık eşlenik. **~ function** : karmaşık işlev. **~ linear space** : karmaşık doğrusal uzay. **~ manifold** : karmaşık katmanlı uzay. **~ measure** : karmaşık ölçüm. **~ number** : karmaşık sayı. **~ plane** : karmaşık düzlem. **~ variable** : karmaşık değişken. **~ vector space** : karmaşık doğrusal uzay, **6.** karışık/anlaşılması güç/muğlâk şey, ağ, şebeke, **7.** *psikol.* karmaşa : sayrılıklı davranışları ortaya çıkaran, baskıya alınmış, coşkusal yanı ağır basan düşünce dizgesi. **inferiority ~** : aşağılık karmaşası. **superiority ~** : üstünlük karmaşası, **8.** takınak, fikrisabit, **9.** *tiy.* tam dekor, **10.** *mim.* külliye, birbirine bağlı binalar. **building ~** : site. **11.** karıştırmak, muğlâklaştırmak, karmakarışık yapmak, **12.** *kim.* kıskaçlamak. ***e.a.-1.*** *compound, composite, manifold, 2&3. complicated, involved, intricate, knotty, tangled, perplexing, labyrinthine, 6. network, web, tangle, labyrinth, 12. chelate.* ***k.a.-2&3.*** *simple, plain, clear, easy, obvious, uncomplicated.*

complexion, *is.* **1.** ten, cilt, yüzün rengi, sima. *a clear, smooth, rosy ~. a dark/fair/pale ~.* **2.** görünüş, mahiyet, veçhe. *Her departure put a* *different ~ on the situation.* **That puts another ~ on the matter** : O zaman durum (işin mahiyeti) değişir. **3.** inanç, tutum noktainazar, **4.** (eski fizyolojide) beden ve ruh yapısı, **5.** *esk.* tabiat, mizaç, **6.** **~al** : ten+, yüz+, sima+, çehre+ ***e.a.**-2. appearance, aspect, character, 3. conviction, attitude, viewpoint.*

complexioned, *sf.* tenli/ciltli/simalı, belirli bir ten rengi olan. **a light-~ girl** : açık/beyaz tenli bir kız.

complexity, *is.*, *ç.* **-ties** **1.** zorluk, çetinlik, güçlük, müşkülât. *The ~ of urban life.* **2.** karışıklık, karmaşıklık, muğlâklık, keşmekeşlik. *The endless complexities of our foreign policy.* ***e.a.**- intricacy, complication, perplexity, incomprehensibility.*

complex sentence, *is. gr.* birleşik/girişik cümle : bir ya da daha fazla yan cümlesi olan cümle. Örnek : **When the bell rings** (yan cümle) **walk out** (ana cümle).

compliable, *sf. esk. bk.:* **compliant.**

compliably, *zf. esk. bk.:* **compliantly.**

compliance, *is.* **1.** uyma, baş eğme, itaat, razı olma. **~ with rules and regulations** : kural ve tüzüklere uyma. **refuse ~ with an order** : bir emre itaat etmemek, **2.** uygunluk, uysallık. **in ~ with...** : ...-e uygun olarak, ...gereğince. *a delivery made in ~ with a customer's wishes.* **3.** *fiz.* (a) zorlanma : zorlayan kuvvetin işlevi olarak elastik bir cismin zorlanması, (b) şekil değiştirme kat sayısı : mekanik bir dizgenin eş süreli değişen kuvvet etkisiyle şekil değiştirmesini belirten kat sayı. ***e.a.**-1&2. compliancy, obedience, acquiescence, resignation, consent, easiness, pliancy, docility, submission, deference, conformity.*

compliancy, *is.*, *ç.* **-cies** *bk.:* **compliance** (1&2).

compliant, *sf.* **1.** uyan, itaat eden, baş eğen, razı olan, muti, itaatkâr, munis, yumuşak başlı, evet efendimci. *a man with a ~ nature.* **2.** **~ly** : uyarak, itaat ederek, baş eğerek, razı olarak. ***e.a.**- 1. complying, obeying, obliging, yielding, compliable, docile.*

complicacy, *is.*, *ç.* **-cies** **1.** karışıklık, karmaşıklık, çapraşıklık, muğlâklık, **2.** zorluk, güçlük, müşkülât. *The numerous complicacies of travel in Bulgaria.* ***e.a.**-1. complicatedness, 2. complication.*

complicate, *sf.&gl.f.* **-cated, -cating** **1.** karıştırmak, karmaştırmak, muğlâklaştırmak, **2.** zorlaştırmak, güçleştirmek, güçlük/zorluk çıkarmak. *to ~ a matter.* **3.** *bk.:* **complicated**, **4.** *bot.* (kendi üzerine) katlanmış. *a ~ embryo.* **5.** (bazı böceklerin kanatları vb.) uzunlamasına katlanmış/katlı.

complicated, *sf.* **1.** karışık, karmaşık, çapraşık, muğlâk, dolaşık. *a laboratory of ~ apparatus.* **2.** muğlâk, (anlaşılması/çözülmesi) güç, zor. *a ~ problem.* **3.** **~ly** : karışık/karmaşık/muğlâk bir şekilde, **4.** **~ness** : karışıklık, karmaşıklık, muğlâklık, çapraşıklık, güçlük, zorluk. ***e.a.**- 1. complex, complicate, 2. difficult, intricate, involved, tangled, knotty.*

complication, *is.* **1.** karışıklık, karmaşıklık, muğlâklık, çapraşıklık, güçlük, zorluk, **2.** karış(tır)ma, karmaş(tır)ma, karışık/karmaşık hale getirme, **3.** anî/beklenmedik zorluk/müşkülât/engel, **4.** *patol.* karışım, ihtilât, komplikasyon : asıl hastalık üzerine gelerek tedaviyi zorlaştıran hastalık.

complice, *is. esk. bk.:* **accomplice, associate.**

complicity, *is.*, *ç.* **-ties** suç ortaklığı, suça katılma/iştirak. *He was accused of ~ in crime.*

complier, *is.* (koşullara/isteklere/emirlere vb.) uyan, uygun gelen, muvafakat eden, razı olan.

compliment, *is.&f.* **1.** iltifat, cemile, ilgi sözü, gönül okşayıcı söz, kompliman. **pay a ~** : iltifat etmek, gönlünü almak, kompliman yapmak. **double-edged ~** : iğneli (iki anlamlı) iltifat, **2.** övgü, övme, medih, **3.** **~s** : iyi dilekler, selâm ve saygı. *He sends you his ~s.* **present one's ~s** : saygılarını sunmak. **with my ~s** : (a) saygılarımla/selâmlarımla, (b) parasız, hediye olarak. **~s of the season** : tebrikler, **4.** *esk.* hediye, **5.** iltifat etmek, cemile göstermek, gönül almak, kompliman yapmak. *Bill ~ed Mary on her beautiful dress.* **6.** övmek, methetmek, **7.** tebrik etmek, **8.** selâm ve saygısını/iyi dileklerini sunmak, **9.** **fish/angle for ~s** *hkr.* iltifat beklemek, yaltaklanmak, pohpohlanmaktan hoşlanmak, **10.** **return a/the ~** : iltifata iltifatla karşılık vermek. ***e.a.**-1&2. praise, tribute, eulogy, flattery, felicitation, 3. regards, respect, greetings, homage, salute, best, **5&6.** commend, praise, honor,* *flatter, applaud, admire.* **k.a.-1&2.** *disparagement, insult, denunciation, depreciation,* ***5&6.*** *insult, denounce, decry, disparage, condemn, reproach, censure, reprehend.*

complimentary, *sf.* **1.** gönül alıcı/okşayıcı, cemilekâr, övgülü, iltifatkâr, methedici. *a ~ remark.* **2.** hediye olarak, parasız, bedava. *a ~ ticket. a ~ copy of a book.* **3. complimentarily** : gönül alıcı/okşayıcı bir şekilde, övercesine, iltifatla, methederek; hediye olarak, parasız, bedava. ***e.a.-2.*** *free.*

complin(e), *is.* (kilisede) günün son ayini.

complot, *is.&f.* **-plotted, -plotting 1.** suikast, gizli tertip, komplo, **2.** suikast hazırlamak, **3. ~ter** : suikastçı, suikast hazırlayan. ***e.a.-1.*** *plot, conspiracy,* ***2.*** *plot together, conspire.*

comply, *gs.f.* **-plied, -plying 1.** (koşullara/şartlara/isteklere/emirlere vb.) uymak, razı olmak, boyun eğmek, mutavaat/muvafakat/riayet/itaat etmek, imtisal etmek (bazan sonuna **with** gelir). *People who refuse to ~ with the law will be punished. They asked him to leave and he complied.* **2.** *esk.* kibar/yatıştırıcı/uzlaştırıcı olmak. ***e.a.-1.*** *adhere, abide by, acquiesce, yield, conform, obey, mind, fulfill, observe.* ***k.a.-1.*** *refuse, reject, disregard, resist, oppose, ignore, break, repudiate.*

component, *sf.&is.* **1.** bileşen, cüz, unsur, eleman, parça, bölük, bir bütünü oluşturan (parça), mürekkip, **2. ~al = ~ial** : bileşen+, elemansel.

compony = componé, *sf.* (armacılıkta) bir sıralı madenî renkli karelerden oluşan. ***e.a.-*** *gobony.*

comport, *is.&f.* **1.** davranmak. **He ~ed himself well** : İyi davrandı. **He ~ed himself with dignity** : Vakur davrandı (vekarını/şerefini korudu). **2. ~ with** : uy(uş)mak, uygun olmak, kabilitelif olmak. **The results ~ with our expectations** : Sonuçlar beklediğimiz/umduğumuz gibi çıktı. *His statement does not ~ with the facts.* **3.** *esk. bk.:* **comportment**. ***e.a.- 1.*** *behave, conduct, carry, deport, bear,* ***2.*** *agree, accord.*

comportment, *is.* davranış, tutum, tavır, hâl ve gidiş, hareket tarzı.

compose, *f.* **-posed, posing 1.** oluş(tur)mak, teşkil/teşekkül etmek, müteşekkil olmak. *Water is ~d of hydrogen and oxygen. The committee ~d of 3 representatives.* **2.** meydana getirmek, kurmak. *The artist ~d an interesting picture by putting the variously-colored shapes together.* **3.** (edebî eser) yaratmak, yazmak, telif etmek, **4.** *müz.* bestelemek, beste yapmak/yazmak. *Mozart ~d his first symphony when he was very young.* **5.** uzlaş(tır)mak, telif etmek, ara bulmak, yatıştırmak. *The 2 leaders ~d their disagreement and were soon the best of friends again.* **6.** sakinleş(tir)mek, teskin etmek, sükûnete kavuş(tur)mak, sakin olmak. **~ yourself** : Sakin olunuz. **to ~ a patient** : bir hastayı teskin etmek. *Jean was nervous at first but soon ~d herself.* **7.** düzenlemek, tanzim/tetip etmek, sıraya koymak. *to ~ the laws into a coherent system.* **8.** *bas.* dizmek, tertip etmek, **9.** hazırlamak. *to ~ oneself to read a book. to ~ oneself to sleep.* ***e.a.- 1.*** *form, constitute, make up,* ***3.*** *create, produce,* ***5.*** *reconcile, settle, adjust, arbitrate,* ***6.*** *calm, quiet, collect,* ***8.*** *set.*

composed, *sf.* **1.** sakin, sükûnet içinde, kendi hâlinde, **2. ~ly** : sükûnetle, sakin bir hâlde, **3. ~ness** : sakinlik, sükûnet. ***e.a.-1.*** *calm, tranquil, serene, cool, unruffled, nonchalant, collected.* ***k.a.-1.*** *agitated, disturbed, upset, uneasy, excited, stirred, nervous.*

composer, *is.* **1.** besteci, bestekâr, kompozitör, **2.** oluşturan, terkip/tertip eden (kimse/şey).

composing room, *is. bas.* dizgi evi, mürettiphane.

composing stick, *is. bas.* dizgi tablası, tertip gönyesi, kompas : basım evinde üzerine harflerin dizildiği ayarlanabilir madenî tabla.

composite, *sf.&is.* **1.** bileşik, mürekkep, **2.** *bot.* Bileşikgiller *(Compositae)* familyasından (bitki) : papatya, hindiba, yıldız çiçeği vb. **3.** *mim.* beş klâsik üslûptan birine ait, **4.** *mat.* bileşik. **~ number** : bileşik sayı, asal olmayan 1'den büyük tam sayı, **5.** çeşitli, karışık, **6.** karma, muhtelit, **7.** alaşım, halita, **8.** bileşim, terkip, **9. ~ school = comprehensive school** *Cnd.* çok amaçlı okul : genel eğitim derslerine ek olarak meslek dallarıyla ilgili derslere de yer vererek öğrencilerine ticaret, sanat, teknik vb. alanlarına yönelme olanağı sağlayan okul. ***e.a.-1.*** *complex,* ***6-8.*** *mixture, blend, amalgamation, association, combination, blend, fusion.* ***k.a.- 6-8.*** *pure.*

composition, *is.* **1.** tümleme, parçaları bir araya getirerek bir bütün oluşturma, terkip (etme), **2.** yapıt, eser, **3.** mahiyet, iç yüz, **4.** yapı, yapılış, bünye, kuruluş, bileşim, **5.** alaşım, halita, **6.** derleme, tertip, bir araya geliş tarzı, **7.** yazı yazma sanatı, tahrir, **8.** edebî eser yaratma, **9.** yazı, tahrir, kompozisyon, **10.** bestecilik, besteleme (sanatı), **11.** beste, müzik parçası, **12.** *gr.* birleştirme, **13.** uzlaşma, anlaşma, uyuşma, **14.** batkı sözleşmesi : borcun kısmen ödenmesini kabul eden sözleşme, **15.** kısmî ödenti, **16.** *bas.* dizgi, tertip, **17.** **~al** : tümleyici, yapıcı, kurucu, düzenleyici, uzlaştırıcı, **18.** **~ face = ~ plane** : (ikiz kristallerde) ortak yüzey, birleşme yüzeyi, **19.** **~ of forces** *fiz.* kuvvetlerin bileş(tiril)mesi. ***e.a.**-1. assembly, combination, amalgamation, compounding , 14. bargain, 15. adjustment.*

compositive, *sf.* bileşimsel, terkibî, sentetik.

compositor, *is. bas.* dizmen, dizici, mürettip.

compos mentis, *Lât.* **1.** aklı başında, şuurlu, şuuru tam, şuuruna hâkim, salim düşünebilir, **2. non ~ ~** : deli. ***e.a.**- 1. sane, mentally sound, 2. insane.*

compost, *is.* **1.** çürümüş yaprak vb. ile karışık gübre, **2.** bileşim, karışım. ***e.a.**-2. mixture, compound.*

composure, *is.* sükûn(et), huzur, dinginlik, soğuk kanlılık. *Keep calm, don't lose your ~.* **regain/retain one's ~** : sükûnet bulmak, sükûnetini korumak. ***e.a.**- serenity, coolness, equanimity, calmness, self-possession.* ***k.a.**- agitation, discomposure, uneasiness, nervousness, excitability, impatience.*

compotation, *is.* işret, birlikte içme.

compote, *is., ç.* ***-potes*** *Fr.* **1.** hoşaf, komposto, **2.** meyve tabağı : meyve ve çerez koymağa mahsus altlıklı, kulplu porselen, cam veya gümüş tabak.

compound^1, *sf.&is.&f.* **1.** bileşik, mürekkep, **2.** çok yönlü : iki veya daha fazla işi/görevi olan, **3.** *gr.* birleşik (kelime). **~ sentence** : birleşik cümle. **~ word** : birleşik kelime. *Biochemistry is a ~ word.* **4.** *zool.* birleşik, birleşmiş : birlikte yaşayan birçok organdan/hayvandan oluşmuş. **~ animal** : birleşik hayvan, hidroid ve mercanlar gibi birçok bireyin birleşmesinden oluşan hayvanlar. **~ eye** : petek göz, **5.** *müz.* bileşik zaman+, **6.** *mak.* çok kademeli, iki genişleme odalı (türbin, motor). **~ engine** : çok kademeli motor, **7.** *kim.* bileşik : kimyasal tepkimeler sonucu iki ya da daha çok öğeden oluşan ve bunlardan bağımsız fiziksel/kimyasal nitelikler gösteren özdek, **8.** karıştırmak, kat(ıştır)mak, birbirine katmak, birleştirmek. *to ~ various well-known drugs to form a new medicine.* **9.** oluşturmak, vücuda getirmek, teşkil etmek, (parçaları/elemanları birleştirerek yapmak, **10.** uzlaş(tır)mak, anlaş(tır)mak, anlaşmaya var(dır)mak, **11.** suçu örtbas etmek, menfaat karşılığı suçluyu takipten vazgeçmek. *to ~ a felony.* **12.** bileşik/mürekkep faiz ödemek. *My bank ~s interest quarterly.* **13.** şiddetlendirmek, katmerleştirmek, artırmak, çoğaltmak. *The misery of his loneliness was now ~ed by his poverty.* **14.** *elekt.* karmaşık bağlamak : bir doğru akım makinesinde ikaz sargısının bir kısmını armatür sargısına seri bağlamak, **15.** borç üzerinde alacaklı ile anlaşmak.

compound^2, *is.* **1.** (Uzak Doğu'da Avrupalılar için) etrafı duvarla çevrili, içinde evler, tıbbî tesisler vb. bulunan arazi, **2.** (harp esirleri vb. için) etrafı çitlerle çevrili kapalı alan.

compoundable, *sf.* bileş(tiril)ebilir.

compounder, *is.* bileştiren, birleştiren, karıştıran, katıştıran, terkip eden.

compound-complex sentence, *is. gr.* tüm birleşik cümle : bir veya daha fazla, bağımsız cümlesi olan bağlı cümle. *ör.:* **The wind blew (1) and the rain fell (2) as he arrived (3).** Burada 1 ve 2 bağımsız, 3 bağlı cümledir.

compound E, *is. bk.:* **cortisone.**

compound F, *is. bk.:* **hydrocortisone.**

compound flower, *is.* bileşik çiçek.

compound fraction, *is. mat.* bileşik kesir. ***e.a.**- complex fraction.*

compound fracture, *is. tıp* açık kırık : kırılan kemiğin ucunun deriden dışarı fırlaması hali. **open fracture** *d.d.*

compound interest, *is.* bileşik/mürekkep faiz.

compound leaf, *is.* bileşik yaprak.

compound meter, *is. müz.* üçlü ölçek : 3/8'in katları olan ölçek (6/8, 9/8, 12/8 gibi).

compound microscope, *is.* bileşik mikroskop.

compound sentence, *is. gr.* birleşik cümle.

compound time, *is. müz. bk.:* **compound meter.**

comprador(e), *is.* (eskiden Çin'de) yabancı firmalar hesabına çalışan yerli acente.

comprehend, *gl.f.* **1.** anlamak, kavramak, idrâk etmek. *The child read the story but did not ~ its meaning.* **2.** kapsamak, içermek, içine almak, ihata/ihtiva etmek. *The park ~s all the land on the other side of the river.* **3. ~ible** *bk.:* **comprehensible**, **4. ~ingly** : anlayarak, bilerek, kavrayarak. ***e.a.*** *- 1. understand, perceive, know, grasp, 2. include, comprise.*

comprehensible, *sf.* **1.** anlaşılabilir, kavranabilir, idrâk edilebilir, makul, akla yakın. *The theory of relativity is not ~ to the lay person.* **2. ~ness = comprehensibility** : anlaşılabilme, kavranabilme, idrâk edilebilme, **3. comprehensibly** : anlaşılabilecek/kavranabilecek şekilde. ***e.a.****-1. intelligible, understandable, comprehendible.*

comprehension, *is.* **1.** anlama, kavrama, idrâk, **2.** anlaşılma, idrâk edilme, **3.** kapsam, şümul, **4.** anlayış gösterme, **5.** anlayış, kavrayış, anlama yeteneği. *His ~ of physics is amazing.* **6.** zekâ, bellek, sür'atiintikal, **7.** *man.* içlem, tazammun : kavramı kuran nitelik ve özelliklerin tümü. ***e.a.****-3. inclusion, 4. comprehensiveness, 5. perception, understanding.*

comprehensive, *sf.* **1.** geniş kapsamlı, şümullü, şamil, etraflı, ayrıntılı, mufassal. *The government gave a very ~ explanation of its plans for industrial development.* **2.** anlayışlı, kavrayışlı, zeki, akıllı, zihni açık, **3.** (sigorta) geniş kapsamlı, her türlü zarar ve ziyanı ödeyen, **4. ~ly** : kapsamlı/şümullü olarak, etraflı/ayrıntılı bir şekilde; anlayışla, zekice, anlayarak, kavrayarak, **5. ~ness** : geniş kapsamlılık, şümullü/etraflı/ayrıntılı oluş; anlayışlılık, zekilik, akıllılık, **6. ~ school** *bk.:* **composite school.** ***e.a.****- 1. broad, extensive, inclusive.*

comprehensives = comprehensive examination, *is.* yeterlik sınavı.

compress, *is.&gl.f.* **1.** sık(ıştır)mak, bas(tır)mak, tazyik etmek. **~ed air/gas** : sıkıştırılmış/tazyikli hava/gaz, **2.** sıkıştırıp balya yapmak. *to ~ cotton into bales.* **3.** özetlemek, icmal etmek, fikrini/düşüncelerini az sözle (veciz bir şekilde) ifade etmek. *~ed style of writing. We can ~ this essay into a paragraph.* **4.** *tıp* kompres : soğuk/sıcak/ilâç veya basınç uygulamak için sarılan yumuşak sargı, **5.** cendere, balyaları sıkıştıran makine, **6. ~ibility = ~ibleness** : sıkıştırılabilme, **7. ~ible** : sıkıştırılabilir, **8. ~ibly** : sıkıştır(ıl)arak, sıkış(tır)mak suretiyle. ***e.a.****- 1. squeeze, condense, constrict, contract,* ***k.a.****- 1. expand, spread.*

compressed, *sf.* **1.** sıkıştırılmış, basınçlı, tazyikli. *~ gases.* **2.** sıkışık, sıkıştırılıp balya yapılmış. *~ cotton.* **3.** sıkıştırılıp ince levha yapılmış. *~ wallboard.* **4.** *bot.* yassı, **5.** *zool.* ince ve uzun boylu, **6. ~ly** : sıkıştırılmış/basınçlı olarak.

compression, *is.* **1.** basınç, sıkış(tır)ma, tazyik, kompresyon, basma, baskı, **2.** (patlamalı motorlarda) sıkıştırma : ateşlemeden önce yakıt, hava karışımının sıkıştırılarak hacminin küçültülmesi. ~ **pressure** : sıkıştırma basıncı. ~ **ratio**: sıkıştırma oranı. ~ **stroke** : sıkıştırma devinimi, **3. ~al** : sıkıştıran, sıkıştırıcı, basınçlı.

compressive, *sf.* sıkıştırıcı, bastırıcı, tazyik edici, sıkıştıran, tazyik eden. **~ly** : sıkıştırarak, basınçla, tazyikle.

compressor, *is.* **1.** sıkıştırıcı, sıkıştıran (kimse, makine, vb.), **2.** *anat.* sıkıştırıcı kas, **3.** *cer.* vücudun bir kısmını sıkıştıran alet, **4.** kompresör, gaz sıkıştırıcı.

compressure, *is. bk.:* **compression** (1).

comprimario*, is., ç.* ***-mari*** *It.* (operada) ikinci şarkıcı.

comprise, *gl.f.* **-prised, -prising 1.** içermek, kapsamak, içine almak, ihtiva etmek, şamil olmak. *The United Kingdom ~s England, Wales, Scotland and Northern Ireland.* **2.** *k.d.* oluşturmak, teşkil etmek. *18 players ~ our team.* **3.** *k.d.* oluşmak, ibaret olmak, teşekkül etmek. *The advisory board ~s six members.* ***e.a.****-1. include, contain, 2. form, constitute, compose, make up, 3. consist of, be composed of.*

comprize, *gl.f.* **-prized, -prizing** *bk.:* **comprise.**

compromise, *is.&f.* **-mised, -mising 1.** uzlaşma, uyuşma, **2.** ara çözüm : bazı şeylerden karşılıklı vazgeçerek varılan anlaşma. *We should settle, our differences by ~ not by war.* **3.** ortalama çözüm, zıt şeylerin ortası, en uygun hâl çaresi. *They agreed on (came to/reached) a ~ after much negotiation.* **4.** ödün, taviz, **5.** şöhretini/itibarını tehlikeye koyma(k), şeref ve haysiyetinden fedakârlık (yapmak), şöhretine halel getirme(k). *A ~ of one's integrity.* **6.** uzlaş(tır)mak, uyuş(tur)mak, anlaş(tır)mak, (isteklerinden karşılıklı fedakârlıklar yaparak) ortalama çözüm bulmak, ikisinin arasını bulmak, uzlaşmaya varmak. *They ~d on several key issues.* **7.** bir işin sonucunu tehlikeye maruz bırakmak, **8.** aksi tesir göstermek, gayrimüsait/istenmeyen sonuç doğurmak. *Being seen with him ~d my reputation.* **9.** şeref ve haysiyetini ihlâl edecek tavizde bulunmak, haysiyet kırıcı anlaşmaya razı olmak. *Don't ~ with your principles.* **10.** *esk.* (a) pazarlıkla/anlaşma ile taahhüt altına sokmak, (b) yola getirmek, anlaşmaya razı etmek, **11.** **compromiser** : uzlaşmaya/anlaşmaya varan, ara çözüm bulan, ödün/taviz veren kimse, **12.** **compromisingly** : uzlaşarak, uzlaşacak/anlaşacak şekilde, ödün verircesine, şeref ve haysiyetini ihlâl edecek tarzda, sonucunu tehlikeye maruz bırakırcasına.

compt, *is.&f. esk. bk.:* **count**^{1} .

compte rendu, *is., ç.* ***comptes rendus*** *Fr.* tutanak, zabıt, hesap özeti. ***e.a.***- *report, reiew, statement.*

comptroller, *is.* **1.** denetçi, murakıp, **2.** **~ship**: denetçilik, murakıplık. ***e.a.***- ***1.*** *controller.*

compulsion, *is.* **1.** zor, zorlama, cebir, icbar, tazyik. *The government had to use ~ to make the people pay taxes.* **2.** zorunluluk, mecburiyet, zorlanma, zorda kalma, mecbur olma. *He felt a moral ~ to tell the truth.* **3.** *psikol.* zorgu, zorlayıcı duygu, kişiyi isteği dışındaki eylemlere zorlayan ruhsal dürtü. *Drinking is a ~ with her.*

compulsive, *sf.&is.* **1.** zorlayıcı, icbar/tazyik edici, **2.** *psikol.* (a) zorlayıcı: davranışları uygunsuz ve yersiz olduğu hâlde bunları yapmak için önüne geçilmez bir iç baskı duyan (kişi). *a ~ desire to cry.* (b) ~ **personality** : zorlayıcı kişilik: buluncunun (vicdan) sesine, toplumun ölçü ve dileklerine uymak için aşırı çaba gösteren, uysal, görevlerine düşkün, çalışkan kişi, **3.** **~ly** : zorlarcasına, tazyikle, iç baskı ile, **4.** **~ness** : zorlayıcılık, aklına eseni yapmak için duyulan önüne geçilmez arzu.

compulsory, *sf.* **1.** zor kullanan, zorlayan, icbar/tazyik eden, **2.** zorunlu, mecburî. *Education is ~ for all children in Turkey.* **3.** **compulsorily** : zor kullanarak, zorlayarak, icbar/tazyik ederek; zorunlu olarak, mecburen, **4.** **compulsoriness** : zorunluluk, mecburiyet. ***e.a.-2.*** *mandatory, obligatory.* ***k.a.-2.*** *voluntary.*

compunction, *is.* **1.** vicdan azabı, pişmanlık, nedamet. *He feels no ~ about cheating.* **2.** yerinme, acınma, esef, **3.** (vicdanî sebeplerden) çekinme, tereddüt, reddetme. ***e.a.***- ***1.*** *remorse, contrition,* ***3.*** *uneasiness, hesitation* .

compunctious, *sf.* **1.** vicdan azabı/pişmanlık/nedamet verici. *~ feelings.* **2.** vicdan azabı çeken, pişman/nadim olan, **3.** **~ly** : vicdan azabı çekerek, pişman/nadim olarak, pişmanlıkla, nedametle.

compurgation, *is.* (eskiden komşu ve dostların tanıklığına dayanan) beraat, akla(n)ma.

compurgator, *is.* başkasının suçsuzluğuna tanıklık eden kimse.

computability, *is.* hesaplanabilme.

computable, *sf.* hesaplanabilir.

computation, *is.* **1.** hesap(lama), işlemleme, **2.** işlem/hesap (sonucu), **3.** hesaplanan miktar, **4.** bilişim, **5.** **~al** : işlemsel, hesap+, bilişimsel. **~al linguistics** : bilişimsel dil bilimi. ***e.a.***- ***1.*** *calculation.*

compute, *is.&gl.f.* **-puted, -puting** **1.** hesaplamak, hesap etmek, **2.** *bk.:* **computation.** ***e.a.***- *1. calculate, count, estimate, reckon, figure.*

computer, *is.* **1.** bilgisayar, elektronik beyin, elektronik hesap makinesi, kompüter. **analog ~** : örneksel bilgisayar. **digital ~** : sayısal bilgisayar. ~ **assisted design** : bilgisayar destekli tasarım. ~ **assisted instruction** : bilgisayar destekli öğretim. ~ **language** : bilgisayar dili. ~ **network** : bilişim ağı. ~ **program** : bilgisayar izlencesi. ~ **word** : bilgisayar kelimesi, **2.** hesaplayan, hesap eden, hesap yapan (kimse/şey).

computerese, *is.* bilgisayar özel dili/sözlüğü.

computerize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** bilgi saymak, bilişimleştirmek, bilgisayarla hesaplamak/işletmek, bilgi ve verileri bilgisayara verip işlemleri ona yaptırmak, **2.** **computerization** : bilgi sayma, bilişimleştirme.

computerized, *sf.* bilgisayar kullanan, bilişimli, bilişimleştirilmiş.

comrade, *is.* **1.** arkadaş, **2.** yoldaş, **3.** solcu, komünist parti üyesi, **3.** **~-in-arms** : asker arkadaşı, silâh arkadaşı, **4.** **~liness = ~rie = ~ship** : arkadaşlık, yoldaşlık. ***e.a.-1.*** *friend, crony, fellow, mate, associate.*

COMSAT = Communication Satellite : haberleşme uydusu.

comstockery, *is.* (güzel sanatlar ve edebiyatta) aşırı ahlâkî sansür.

Comstock Lode = Comstock Silver Lode, en zengin gümüş ve altın cevheri, 1859'da Virginia City (Nevada) yakınında bulunmuştur.

comte, *is., ç.* ***comtes*** *Fr.* kont. ***e.a.***- *count.*

con^1, *is.&zf.* karşı, muhalif, aleyhte (olan kimse). **pro and ~** : lehte ve aleyhte. **pros and ~s** : lehte ve aleyhte olan hususlar/noktalar/kimseler. *There are 15 pros and 11 ~s.* ***e.a.***- *in opposition, against.*

con^2, *is.&gl.f.* **conned, conning 1.** öğrenmek, (dikkatle) incelemek, **2.** bellemek, ezberlemek, hıfzetmek. ***e.a.-1.*** *learn, study, peruse/examine carefully,* ***2.*** *fix in the memory.*

con^3, *is.&gl.f.* **conned, conning** *den.* **1.** kaptan köşkü, gemi idare yeri, **2.** gemiyi idare etme(k)/kullanma(k)/yönetme(k), **3.** **~ning tower** : kumanda köprüsü, kaptan köşkü. **conn** *ş.d.y.*

con^4, *sf.&gl.f.* **conned, conning 1.** *k.d.* dolandırıcı, dalavereci, sahtekâr. **a ~ trick** : dolandırıcı hilesi, **2.** *argo* dolandırmak. *They ~ned me out of all my money.* **3.** *argo* aldatmak, kandırmak, yutturmak. ***e.a. - 2.*** *swindle, trick, 3. trick, fool.*

con^5, *is. argo* sabıkalı, mahkûm, suçlu. ***e.a.***- *convict.*

con-, *ön ek* "...ile/beraber". **com-** ön ekinin **b, h, l, p, r, w**'den başka sessiz harfler önünde aldığı şekil. *ör.: convene, condone, connection.*

con amore, *It.* **1.** sevgi ile, muhabbetle, heyecan veya gayretle, **2.** (müzik yönetiminde) sevgi ve şefkatle, seve seve. ***e.a.- 1.*** *with love, 2. tenderly, lovingly.*

conation, *is. psikol.* teşvik edici kuvvet, gayret, çaba, çalışma isteği/arzusu/hevesi. **~al** : gayret+, heves+.

conative, *sf.* **1.** *psikol.* teşvik edici, gayret+ çaba+, çalışma isteği/arzusu/hevesi ile ilgili, gayretli, hevesli, arzulu, **2.** *gr.* (a) gayret/çaba bildiren. *a ~ verb.* (b) çağrı. **~ function** : çağrı işlevi.

conatus, *is., ç.* **-tus 1.** çaba, gayret, **2.** gayret/şevk verici kuvvet. ***e.a.- 1.*** *effort, striving.*

con brio, *It. müz.* canlı/neşeli bir şekilde. ***e.a.***- *vivaciously, spiritedly.*

concatenate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** sıralamak, dizmek, birbirine bağlamak/zincirlemek/raptetmek, **2.** sıralanmış, dizili, dizilmiş, zincirlenmiş, **3.** **concatenation** : sıralanma, dizilme, birbirine bağlanma/zincirlenme. *a concatenation of misfortune.* ***e.a.-1.*** *link, join,* ***2.*** *linked, connected.*

concave, *sf.&is.&gl.f.* **-caved, -caving 1.** içbükey, obruk, mukavves. *a ~ mirror. bk.:* **convex. 2.** *geom.* en az bir iç açısı 180 'den büyük (çokgen), **3.** *esk.* çukur, oyuk, **4.** içbükey/çukur yüzey, **5.** çukurlaştırmak, içbükeyleştirmek, içbükey yapmak, **6.** **~ly** : içbükey olarak, çukur bir şekilde, **7.** **~ness** : içbükeylik. ***e.a.- 3.*** *hollow.*

concavity, *is., ç.* **-ties 1.** içbükey(lik), obruk(luk), çukur(luk), oyuk(luk), **2.** içbükey/çukur yüzey.

concavo-concave, *sf.* çift içbükey, iki yüzü de içbükey.

concavo-convex, *sf.* **1.** iç dışbükey, çukurtümsek : bir yüzü içbükey öbürü dışbükey, **2.** (optik) içbükey tarafının eğriliği dışbükey tarafınınkinden büyük olan (mercek). *bk.:* **convexo-concave.**

conceal, *gl.f.* **1.** gizlemek, saklamak, örtmek. *to ~ one's movements from the enemy.* **2.** sır olarak saklamak, gizli tutmak, açıklamaktan kaçınmak. *He ~ed his feelings from his wife.* **3.** **~able** : saklanabilir, gizlenebilir, gizli tutulabilir, **4.** **~edly** : gizli/saklı olarak, gizlice, **5.** **~edness** : gizlilik, saklılık, **6.** **~er** : gizleyen, saklayan, gizli tutan. ***e.a.-1.*** *hide, cover up,* ***2.*** *keep secret.* ***k.a.- 1&2.*** *reveal, disclose, divulge.*

concealment, *is.* **1.** gizle(n)me, sakla(n)ma, sır tutma. *~ of evidence is against the law.* **2.** gizlilik, saklılık, **3.** gizlenme/saklanma yeri. *The criminal stayed in ~ until the police had passed.* **to find a (place of) ~** : saklanacak bir yer bulmak. ***e.a.-3.*** *hideaway, hideout.*

concede, *f.* **-ceded, -ceding 1.** doğrulamak, (istemeye istemeye) teslim/ikrar/itiraf/kabul etmek. **to ~ that one is wrong** : yanıldığını/haksızlığını kabul etmek. *The government ~d defeat as soon as the election results were known.* **2.** vermek, ihsan etmek, terk etmek, ayrıcalık tanımak, imtiyaz bahşetmek. *After the First World War, Germany ~d her neighbors much valuable land.* **3.** (yenileceğini anlayınca) oyunu bırakmak/terk etmek, (oyundan) vazgeçmek. *I ~d when I saw I had lost.* ***e.a.-1.*** *admit, acknowledge, agree, grant, accept, recognize,* ***2.*** *grant, yield,* ***3.*** *yield, give up, surrender, abandon, resign, cede.* ***k.a.- 1.*** *deny, refute, reject, repudiate,* ***2&3.*** *refuse*

conceder, *is.* **1.** doğrulayan, (istemeye istemeye) teslim/ikrar/itiraf/kabul eden, **2.** veren, ihsan eden, terk eden, ayrıcalık tanıyan, **3.** (yenileceğini anlayınca) oyunu bırakan/terk eden.

conceit, *is.&gl.f.* **1.** kibir, gurur, kendini beğenmişlik, bencillik. *A pompous chap, full of ~.* **Eaten up with ~** : Pek mağrur/kibirli, kibirinden yanına varılmıyor. **He has a very good ~ of himself** : Kendini pek beğeniyor. **He is wise in his own ~** : Sırf kendi aklını beğenir. **2.** fikir, düşünce. *He jotted down the ~s of his idle hours.* **3.** hayal, kuruntu, hülya, **4.** geçici arzu/istek, kapris, **5.** pek süslü mecaz. *The use of ~s in Elizabethan poetry.* **6.** süslü/cicili bicili şey/eşya, **7.** *esk.* (a) lehte fikir, saygı, itibar, (b) şahsî fikir, değer biçme, takdir, **8.** *esk.* idrâk, anlama yeteneği, **9.** *esk.* hayallere kapılmak, hayal kurmak, tahayyül etmek, **10.** *esk.* takdir etmek, iyi kanaat beslemek, **11.** *esk.* anlamak, idrâk etmek. ***e.a.-1.*** *vanity, self-esteem, egotism, pride,* ***2.*** *idea, thought,* ***3.*** *fancy,* ***4.*** *whim,* ***7.*** *(a) esteem,* ***8.*** *apprehension,* ***9.*** *imagine,* ***11.*** *conceive, apprehend.* ***k.a.-1.*** *humility, modesty, humbleness, self-effacement.*

conceited, *sf.* **1.** kibirli, gururlu, mağrur, kendini beğenmiş, bencil. *She is so ~ about her new fur coat that no one can talk to her.* **2.** *esk.* (a) fikir/mütalaa sahibi, (b) kaprisli, maymun iştahlı, gelip geçici hevesler peşinde koşan, **3.** *esk.* akıllı, zeki, **4. ~ly** : kibirle, gururla, mağrurane, bencillikle, **5. ~ness** : kibirlilik, mağrurluk, bencillik. ***e.a.-1.*** *vain, arrogant, egoistical, self-important, smug,* ***2.*** *(b) fanciful, whimsical,* ***3.*** *intelligent, clever.* ***k.a.-1.*** *modest, humble, self-effacing.*

conceivable, *sf.* **1.** düşünülebilir, tasavvur edilebilir, akla gelebilir/gelebilen/gelebilecek, havsalaya sığan, akla uygun, mümkün, muhtemel, makul. **It is hardly ~ that...** : ... pek düşünülemez. **It is ~ that he missed the train, but it is very unlikely** : Treni kaçırmış olacağı akla gelebilirse de buna pek ihtimal yoktur. **2. ~ness = conceivability** : düşünülebilme, akla gelebilme, imkân, ihtimal, olasılık, **3. conceivably** : belki, muhtemelen, olabilir ki. ***e.a.-1.*** *imaginable, thinkable, perceivable, possible.*

conceive, *f.* **-ceived, -ceiving 1.** tasarlamak, tasavvur etmek, aklına getirmek, aklı/havsalası almak. *He ~d the project while on vacation.* **I cannot ~ why you should allow it** : Buna nasıl izin verdiğini aklım almıyor. **2.** tahayyül etmek. *Until I saw you I'd never ~d that such beauty exist.* **3.** zannetmek, fikrinde/kanaatinde olmak, inanmak, **4.** (duygu) beslemek, uyanmak. *to ~ a great love for music.* **I have ~d a dislike for him** : Ona karşı içimde bir nefret uyandı. **5.** sözle ifade etmek, **6.** doğurmak, vücuda/meydana getirmek, **7.** gebe kalmak, **8.** başlamak, şekil almak, teşekkül etmek, oluşmak, vücut bulmak, meydana çıkmak. *A new nation ~d in liberty.* **9.** *esk.* anlamak, idrâk etmek, **10. ~ of** : tasavvur etmek, tasarlamak, anlamak, kavramak. *It is difficult to ~ of travelling to the moon. In ancient times the world was ~d of as flat.* ***e.a.-1.*** *visualize, envision, fancy,* ***2.*** *imagine,* ***3.*** *think, believe,* ***6.*** *beget,* ***9.*** *understand, comprehend, apprehend.*

conceiver, *is.* **1.** tasarlayan, tasavvur/tahayyül eden, **2.** gebe kalan, doğuran, **3.** anlayan, idrâk eden.

concent, *is. esk. bk.:* **concord, harmony.**

concenter = concentre, *f.* eş özekleştirmek, eş merkezleştirmek, eş merkezli yapmak, bir merkezde toplamak. ***e.a.-*** *concentrate.*

concentrate, *is.&f.* **-trated, -trating 1.** *bk.:* **concenter, 2.** merkezîleştirmek, temerküz ettirmek, **3.** (bir yere) topla(n)mak, toparla-(n)mak, yığ(ıl)mak. *The nation's population had been ~d in a few cities. Industrial development is being ~d in the west of the country.* **4.** yoğunlaş(tır)mak, koyulaş(tır)mak, teksif etmek. *to ~ fruit juice.* **5.** cevherden madeni ayırmak, yabancı maddeleri ayırarak cevheri madence zenginleştirme, **6.** birleş(tir)mek, **7.** *fiz.* koyulaş(tır)mak, deriş(tir)mek, **8.** öz, yoğun/koyulaştırılmış madde. *Frozen orange juice is a ~.* **9.** ~ **on/upon** : (dikkati/zihni) bir noktada toplamak, bir hedefe çevirmek. *to ~ on solving a problem. Please don't interrupt while I'm concentrating on my homework.* ***e.a.**-2. focus, contract, center, localize, 3. collect, converge, gather, assemble, 4. intensify, condense, 5. refine, 6. unify, 9. fasten, fix, ponder, center, meditate, scrutinize.* ***k.a.**- 1-3. dissipate, disperse, diffuse, scatter.*

concentrated, *sf.* **1.** toplu, birleştirilmiş, merkezî, müşterek. *Their ~ effort to win the election.* **2.** yığılmış, bir araya gelmiş/getirilmiş, **3.** yoğun, koyu, derişik, kesif, özlü, mütekâsif. *~ orange juice.* **a ~ effort** : yoğun bir çaba.

concentration, *is.* **1.** merkezîleş(tir)me, temerküz, (bir yere) topla(n)ma, toparla(n)ma, yığ(ıl)ma, bir noktada birleş(tir)me, **2.** topluluk, küme, yığın. **a ~ of stars** : yıldız kümesi, **3.** dikkatini bir şey üzerinde toplama, bir şeye zihnini verme, bir hedefe yönel(t)me. *He focused his ~ on the swinging pendulum.* **4.** *As.* (a) yığınak (yapma), harekâta hazırlık olarak askerî kuvvetleri bir bölgede toplama, (b) (topçuda) ateş teksifi, **5.** ihtisaslaştırma : yüksek öğrenimde bir öğrencinin akademik programını belirli konulara yöneltme, **6.** *kim.* derişim, derişme, yoğunluk, yoğunlaşma, koyuluk, koyulaşma, **7.** (iskambilde) dikkat oyunu, **8.** ~ **camp** : toplama/temerküz kampı.

concentrative, *sf.* merkezîleştirici, bir merkezde toplayıcı, teksif edici, koyulaştırıcı, deriştirici.

concentrator, *is.* toplayan, koyulaştırıcı/deriştirici makine, cevheri zenginleştiren düzen, belirli konuda ihtisaslaşan kimse.

concentre, *f.* **-tred, -tring** *Brit. bk.:* **concenter.**

concentric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* eş özekli, eş merkezli, merkezleri bir/ortak, eş eksenli, konsantrik, **2.** **~ally** : eş özekli/eş merkezli olarak, **3.** **~ity** : eş özeklilik, eş merkezlilik.

concept, *is.* **1.** kavram, mefhum. *clear/vague ~s.* **2.** fikir, telâkki, anlayış, görüş, kanaat. *The scientists presented a new ~ of the beginning of the universe.* ***e.a.**-1. conception, notion, 2. idea, thought, view, opinion, belief, conviction.*

conceptacle, *is. biy.* (yosunlarda) üreme boşluğu : üreme gözelerini kapsayan boşluk. **conceptacular** : üreme boşluğu+.

conception, *is.* **1.** kavrama, idrâk, anlama, anlayış, **2.** anlaşılma, **3.** gebe kalma, ana rahmine düşme. *the ~ of a child in the womb.* **4.** başlangıç, **5.** tasarlanan şey. *This machine is the ~ of a genius.* **6.** anlama/kavrama/idrâk kuvveti, zekâ, feraset. *Different people have different ~.* **7.** fikir, kavram, mefhum, düşünce, telâkki. *He had a definite ~ of how the machine would be.* **8.** tasarı, tasarlama, plân(lama). **The project is now at the stage of ~** . **9.** **~al** : kavramsal, düşünsel, fikrî, fikir/düşünce hâlinde. ***e.a.**- 1& 6&7. idea, notion, concept, 3. fertilization, 4. beginning, 8. design, plan.*

conceptive, *sf.* **1.** kavramsal, düşünsel, düşünülebilen, anlaşılabilen, **2.** fikir/görüş/kanaat ile ilgili, **3.** döllenme+.

conceptual, *sf.* **1.** kavramsal, fikrî, kavramlarla/fikirlerle ilgili, fikir/kavram hâlinde bulunan, **2.** **~ly** : kavramsal olarak, fikir ve düşünce ile ilgili olarak.

conceptualise, *f. Brit. bk.:* **conceptualize.**

conceptualism, *is. fel.* **1.** kavramcılık : tümellerin kendi başına varlıkları olmadığını, bunların düşüncel varlıklar olarak yalnızca bilinç tasarımları olduğunu öne süren öğreti. *bk.:* **nominalism, realism**, **2.** **conceptualist** : kavramcı, **3.** **conceptualistic** : kavramcı+.

conceptualize, *f.* **-ized, -izing** **1.** kavramlaştırmak, mefhumlaştırmak, zihinde kavram/mefhum oluşturmak, kavram/mefhum haline getirmek, **2.** **conceptualization** : kavramlaştırma.

concern, *is.&gl.f.* **1.** ilgilendirmek, alâkadar etmek, ait/dair/ilgili/hakkında olmak, raci olmak, -den bahsetmek. **That doesn't ~ me** : O beni ilgilendirmez. *This story ~s a good girl and a wicked fairy.* **to whom it may ~** : ilgililere. **As far as (= so far as) I am ~ed** : Bence, bana kalırsa, kanaatimce. **We are ~ed only with facts** : Bizi sadece gerçekler (olgular/olup bitenler) ilgilendirir. **It ~s him to know** : Bilmesi gerekir. **This book is ~ed with...** : Bu kitap ...-den bahseder. **2.** etkilemek, tesir etmek, ucu dokunmak.*The water shortage ~s us all.* **3.** endişelendirmek, endişe/kaygı vermek, tasalandırmak. **to be ~ed** : endişe/üzüntü duymak. *I am ~ed about her health.* **He looked very much ~ed** : Çok endişeli gözüküyordu. **4. ~ (oneself) with/in** : ilgilenmek, meşgul/alâkadar olmak, ...ile uğraşmak, karışmak, müdahale etmek. **He ~s himself with the trivialities** : Önemsiz şeylerle uğraşıyor. **5.** ilgi, alâka, dikkat, ihtimam. *a nurse's ~ for a sick man.* **of ~** : ilginç, önemli, mühim. **It's no ~ of his = It's none of his ~** : Onu ilgilendirmez/bundan ona ne? **What ~ is it of yours?** Sana ne? Seni ilgilendirmez. **6.** sorun, mesele, iş. **He's meddling in my ~s** : Benim işime karışıyor. **7.** endişe, tasa, kaygı, merak, üzüntü. *to show ~ for s.o. in trouble.* **There is no cause for ~** : Endişeye mahal/sebep yok. **with deep ~** : derin endişe ile. **to have no ~ with...** : ...için üzülmemek/endişe etmemek. **He was filled with ~** : Çok endişeli/üzüntülü idi/Çok merak ediyordu/Meraktan çatlıyordu. **a look of ~** : endişeli/üzgün bir bakış, **8.** ilişki, münasebet. **This news is of ~ to the issue under consideration** : Bu haber, üzerinde durduğumuz konu ile ilgilidir. **9.** şirket, ticarethane. *Our ~ only makes shoes for children.* **going ~** : faal şirket. **paying ~** : kâr getiren şirket, **10.** pay, hisse, çıkar. *He has a small ~ in our business.* **He has a ~ in the business** : Onun bu işte çıkarı var. ***e.a.-1.*** *interest, engage, involve,* ***2.*** *affect, touch,* ***3.*** *trouble, worry, disquite, disturb,* ***5.*** *business, affair,* ***6.*** *burden, responsibility,* ***7.*** *worry, solicitude, anxiety,* ***9.*** *business, firm,* ***10.*** *share.* ***k.a.-7.*** *indifference.*

concerned, *sf.* **1.** ilgili, alâkalı, ilgi/alâka duyan, katılan, iştirak eden. **the persons ~** : ilgili kimseler. **the department ~** : ilgili daire. **He is most closely ~** : O, çok yakından ilgilidir. **to be ~ in** : ilgili/ilgisi olmak. **All ~ very much enjoyed their visit to the museum** : Katılanların hepsi müzeyi ziyaretlerinden pek hoşlandılar. **as far as I am ~** : bence, bana göre/kalırsa, **2.** endişeli, kaygılı, düşünceli, meraklı, üzüntülü. **to be ~ for/about/at/by** : endişe/kaygı duymak. *I am ~ about him.* **I am ~ to hear that...** : ...işitince üzüldüm/endişe duydum. **He looked very much ~** : Çok endişeli görünüyordu. *I was very much ~ about my mother's illness.* **3.** söz konusu, mevzuubahis. **His honor is ~** : Şerefi söz konusudur. **4.** hakkında, konusunda. *This story is ~ with fairies and wicked magicians.* **5. where X is ~** : X'e gelince/X konusunda/X söz konusu olunca. *Where work is ~, I always try my best.* **6. ~ly** : endişe/üzüntü ile, **7. ~ness** : endişe/üzüntü/kaygı duyma.

concerning, *e.* ...ile ilgili (olarak), ...hakkında/konusunda, -e dair/ilişkin, ...üzerinde. **He refused to answer questions ~ his private life :** Kişisel hayatı ile ilgili sorulara cevap vermeyi reddetti. **a discussion ~ foreign aid** : dış yardım konusunda bir tartışma. ***e.a.-*** *relating to, regarding, about.*

concernment, *is. esk.* **1.** önem, ehemmiyet. **of ~** : önemli, ehemiyetli, mühim. *a matter of ~ to all voters.* **2.** ilgi, alâka, **3.** endişe, merak, vesvese, kuruntu, kaygı, **4.** bir kimsenin ilgilendiği/katıldığı iş, **5.** katılma, karışma, iştirak etme. ***e.a.-1.*** *importance, moment,* ***2.*** *relation, bearing,* ***3.*** *anxiety, worry, solicitude,* ***5.*** *interest, participation, involvement.*

concert, *is.&sf.&f.* **1.** konser, resital. **~ hall** : konser salonu. **~ grand** : kuyruklu piyano. **2.** konserde çalınan /icra edilen/çalan/icra eden. ~ *music. a ~ pianist.* **3.** uyum, uygunluk, âhenk, **4.** birleşme, anlaşma, ittifak, ittihat. **~ of Europe** : Avrupa İttihadı, 1815'te Avrupa devletleri arasında yapılan anlaşma, **5.** anlaşarak/danışıklı iş görmek, birlikte plânlamak/kararlaştırmak. *to ~ measures for a united offensive.* **6.** uyum/ahenk sağlamak, telif etmek, karşılıklı görüşme ile ayrılıkları ortadan kaldırmak. *The states involved ~ed their differences.* **7. at ~ pitch** : (harekete vb.) hazır. **to be in ~ pitch** : hazır olmak. *All our athletes are at ~ pitch.* **8. in ~** : birlikte, bir arada, beraber, anlaşarak, ahenkle, el birliği/iş birliği ile. *The thief and the insurer acted in ~.* **in ~ with (s.o.)** : (birisi ile) müştereken/ortaklaşa/beraberce/anlaşarak. ***e.a.-5.*** *plan, devise,* ***8.*** *together, jointly, in agreement, in unison.*

concerted, *sf.* **1.** anlaşmalı, anlaşarak düzenlenen/tertiplenen. **~ action** : anlaşmalı eylem, bütün taraflarca kabul edilmiş hareket, **2.** ortaklaşa, müştereken/birlikte icra edilen, **3.** *müz.* birçok ses veya müzik aleti için düzenlenmiş, **4. ~ly** : anlaşarak, uyuşarak, birlikte, ortaklaşa, müştereken.

concertgoer, *is.* konserlere sık sık giden.

concertina, *is.* akordeona benzer körüklü çalgı.

concertino, *is., ç.* **-ni** *It. müz.* **1.** kısa konçerto, **2.** konçerto topluluğunda solo çalgılar grubu.

concertise, *gs.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **concertize.**

concertize, *gs.f.* **-ized, -izing** (şehir şehir gezerek) konserler/resitaller vermek, konser turuna çıkmak.

concertmaster, *is.* başkemancı : senfoni orkestrasında birinci kemanların başı (genellikle orkestra şefi yardımcısıdır).

concerto, *is., ç.* **-tos**, *It.* **-ti** *müz.* konçerto, orkestra eşliğinde bir/birkaç çalgı için bestelenmiş müzik.

concerto grosso, *is., ç.* **concerto grossos**, *It.* **concerti grossi** *müz.* konçerto groso, orkestra eşliğinde yaylı sazlar dörtlüsü gibi solistler grubu tarafından çalınan müzik parçası.

concert pitch, *is. müz.* konser ayar sesi : konserlerde bütün çalgıların akort edildiği temel ses : la notası = 440 Hz.

concession, *is.* **1.** teslim, kabul, itiraf, **2.** izin, müsaade, özel bir ekonomik faaliyet için hükûmetçe verilen izin/ruhsat. *mining ~. oil ~s in the North Sea.* **3.** ayrıcalık, imtiyaz, **4.** ödün, taviz. *The firm's promise to increase our pay was a ~ to union demands.* **5.** temsilcilik, mümessillik, bayilik, **6.** *Cnd.* kadastro bölümü. **a ~ line** : bölüm/hudut çizgisi. **back ~s** : kırsal bölge. **~ road** (özellikle Ontario'da doğu, batı yönündeki) ara yol.

concessionaire = concessioner, *is.* **1.** ayrıcalıklı, imtiyaz/özel izin sahibi, **2.** fuarda bir satış yeri sahibi, **3.** temsilci, mümessil, **4.** bayi.

concessionary, *sf.&is., ç.* **-aries** **1.** ayrıcalı, imtiyazlı, özel, hususî. *~ agreements.* **2.** *bk.:* **concessionaire.**

concessive, *sf.* **1.** teslim/kabul/itiraf niteliğinde, **2.** *gr.* ayrıcalı : ***though, although*** bağlaçları ile başlayan tamamlayıcı cümlelerde teslim/kabul/itiraf bildiren. **~ clause** : ayrıcalı cümle. *ör.: Although you are right about that, you are wrong about everything else.*

conch, *is., ç.* **conchs/conches** **1.** helezonî sedef kabuğu, **2.** karından bacaklı deniz hayvanı veya bunun kabuğu, **3.** karından bacaklı deniz hayvanı kabuğundan yapılmış boru.

concha, *is., ç.* **-chae** *anat.* **1.** helezon biçimli organ, özellikle dış kulak, **2.** sarmal/kıvrık/helezonî kemik. **~ bone** : boynuzcuk kemiği, burnun yan duvarlarının altını oluşturan iki ince kemik, **3.** *mim.* yarım kubbe.

conchal, *sf.* sarmal/helezonî/kıvrımlı (organa ait).

conchifera, *is. zool.* kabuklular, kabuklu deniz hayvanları.

conchiferous, *sf.* kabuklu, kabuk hasıl eden.

conchiolin, *is. biy.-kim.* kabuk üreten, C3 0H48O11N9 : kabuklu hayvanların kabuğunu oluşturan albüminoid.

conchoid, *is. geom.* kavkı eğrisi : bir noktadan geçen doğru üzerinde dıştaki bir D doğrusunu kestiği noktalardan iki tarafa doğru eşit uzaklıktaki noktaların geometrik yeri. Ucaysal denklemi : **r = b a.secø**

conchoidal, *sf. min.* kabuksu (mineral çatlağı).

conchological, *sf.* kabuk bilimsel.

conchologist, *is.* kabuk bilimci, kabuk bilimi uzmanı.

conchology, *is.* kabuk bilimi : yumuşakçaların kabuklarını inceleyen zooloji dalı.

conchy, *is. argo bk.:* **conscientious objector.**

concierge, *is., ç.* ***-cierges*** *Fr.* kapıcı, odabaşı.

conciliable, *sf.* barıştırılabilir, anlaştırılabilir, yatıştırılabilir.

conciliar, *sf.* kilise meclisi+. **~ly** : kilise meclisi ile ilgili olarak.

conciliate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** gönlünü almak, yatıştırmak, tatlı dille yola getirmek, **2.** uzlaştırmak, anlaştırmak, barıştırmak, ara(larını) bulmak, **3.** teveccüh kazanmak. ***e.a.-*** *1. appease, placate, 2. reconcile.*

conciliation, *is.* ara bulma, uzlaştırma, anlaştırma, barıştırma, yatıştırma, ara buluculuk.

conciliative, *sf. bk.:* **conciliatory.**

conciliator, *is.* **1.** hakem, uzlaştırıcı, ara bulucu, yatıştırıcı kimse, **2.** **~ily** : uzlaştırarak, barıştırarak, yatıştırarak, aralarını bulacak şekilde, **3.** **~iness** : ara buluculuk, uzlaştırıcılık, **4.** **conciliatory** : uzlaştırıcı, yatıştırıcı, barıştırıcı, ara bulucu, gönül alıcı. ***e.a.-*** *1. arbitrator, 4. conciliative.*

concinnity, *is., ç.* **-ties** *söz.b.* **1.** uyum, tutarlık, bağdaşım, insicam, **2.** âhenk.

concinnous, *sf.* uyumlu, tutarlı, insicamlı, ahenkli.

concise, *sf.* **1.** özlü, özetli, az ve öz, kısa, mücmel, muhtasar, veciz. *a ~ book/speech/ speaker.* **2.** **~ly** : özlü/veciz/mücmel/muhtasar bir şekilde, az ve öz olarak, **3.** **~ness** : özlülük, özetlik, kısalık, icmal, icaz, az sözle çok şey anlatma. ***e.a.-1.*** *succint, terse, pithy, compendious, laconic.* ***k.a.-1.*** *redundant, prolix.*

concision, *is.* **1.** özetleme, az sözle çok şey anlatma, icaz, **2.** sünnet etme, kesme, budama. ***e.a.- 1.*** *conciseness, brevity, terseness,* ***2.*** *mutilation.*

conclave, *is.* **1.** özel toplantı, hususiiçtima, **2.** Roma'da Papa'yı seçmek için toplanan kardinaller meclisi, **3.** kardinaller meclisinin toplantı yeri, **4.** *bk.:* **College of Cardinals.**

conclude, *f.* **- cluded, - cluding 1.** bit(ir)mek, sonuçlan(dır)mak, son ver(dir)mek, sona er(dir)mek. *We ~d the meeting at 8 o'clock.* **The report ~s as follows** : Rapor şöyle sona eriyor. **2.** sonuç/netice çıkarmak, sonuca/neticeye varmak. **From this I ~ that** : Bundan şu sonucu çıkarıyorum. **To ~ I must say that** : Sonuç olarak diyebilirim ki, **3.** bir karara bağlamak, akdetmek, anlaşmaya varmak. **to ~ a treaty** : muahede akdetmek. *We ~d an agreement with the enemy and soon made a peace.* **4.** anlam çıkarmak, istidlâl etmek, **5.** karar vermek. *The judge ~d that the prisoner was guilty.* **6.** hükmetmek, kani olmak, kanaat hasıl etmek, hükme/kanaate varmak. *I ~ from your comments that you do not like him.* **7.** *esk.* (a) kapatmak, (b) *bk.:* **confine, restrict. 8. concluder** : bitiren, sona erdiren, hükme/karara/anlaşmaya varan, sonuç/netice çıkaran. ***e.a.-1.*** *end, finish, terminate, complete, 3. settle, 4. deduce, infer, 5. decide, determine, resolve, 6. deduce, gather, understand, assume, 7. (a) enclose, shut up.* ***k.a.- 1.*** *begin, start, commence, 7. (a) open.*

conclusion, *is.* **1.** son, bitim, bir şeyin sonu/son kısmı/nihayeti. *I found the ~ of this book very interesting indeed.* **2.** son verme, neticelendirme, sona/nihayete erdirme. **to bring to a ~** : son vermek, sona erdirmek, **3.** sonuç, netice. **in ~** : son(uç) olarak, son söz olarak, sözü bitirirken. *In ~, I'd like to say how much I've enjoyed staying here.* **to draw a ~ from...** : ...-den bir sonuç çıkarmak. **This leads (one) to the ~ that...** : Bu (insanı) şu sonuca götürür/ulaştırır ki... **4.** akdetme, anlaşmaya varma, karara bağlama. *The ~ of peace is in the interest of both countries.* **5.** hüküm, son, karar. *The judge has reached his ~.* **What ~ did you come to/draw/reach?** Nasıl bir karara/hükme vardınız? **a foregone ~** : peşin hüküm, önceden verilmiş karar, vukuu mukadder şey. **It was a foregone ~** : Orası besbelli idi/ gün gibi âşikârdı. **jump to ~s/a ~** : acele hüküm vermek. **It is up to you to draw your own ~** : Hükmünü/kararını kendin ver. **6.** istidlâl, sonuç çıkarma, sonuca/kanaate varma. **I came to the ~ that...** : Şu sonuca/kanaate vardım ki... **7.** *man.* vargı, sonuç, **8.** iddia ya da savunma özeti, **9.** *gr. bk.:* **apodosis, 10. try ~s with** : (daha kuvvetli/ yetenekli/becerikli birisi ile) yarışa girmek, boy ölçüşmeye kalkışmak. ***e.a.-1.*** *end, close, termination, finish, 3. result, issue, outcome, 5. decision, resolution, determination, 6. inference, deduction.* ***k.a.-1.*** *beginning, start, commencement, opening.*

conclusive, *sf.* **1.** kesin, kat'î. *~ evidence. ~ proof that he was the murderer.* **2.** inandırıcı, ikna edici, mukni, tatminkâr, **3.** son, nihaî, **4.** **~ly** : kesinlikle, kesin olarak, inandırıcı/ikna edici bir şekilde, **5.** **~ness** : kesinlik, kat'iyet, inandırıcılık, tatminkârlık. ***e.a.- 1.*** *decisive, determinative, definitive, 3. closing.* ***k.a.- 1.*** *inconclusive.*

concoct, *gl.f.* **1.** (yemek pişirmede olduğu gibi) birbirine katmak, karmak, karıştırmak, karıştırarak hazırlamak/pişirmek, yapmak, tertip etmek. *Although there was little food in the house, Jean ~ed a splendid meal.* **2.** (hikâye, yalan vb.) uydurmak, kurmak, düzmek. **to ~ a plan** : plân kurmak. *He ~ed an excuse for being late and the teacher believed him.* ***e.a.-2.*** *devise, contrive, fabricate.*

concoction, *is.* **1.** birbirine katma, karma, karıştırıp hazırlama, uydurma, yapma, pişirme, tertip etme, **2.** karışım, birbirine katarak hazırlanan şey, tertip, müstahzar. *a ~ of milk.* **3.** **concocter = concoctor** : birbirine katan, karıştıran, yapan, **4.** **concoctive** : katıştırıcı, karıştırıcı.

concomitance = concomitancy, *is.* eşlik, beraberlik, bir arada bulunma/olma/vuku bulma, birlikte/beraber bulunma. *~ of faith and doubt.*

There is a parallelism or ~ between the mental and physical states. ***e.a.*** *- accompaniment, concomitant, concurrence.*

concomitant, *sf.&is.* **1.** birlikte/bir arada olan/vuku bulan/bulunan, eşlik eden, beraberinde/yanında bulunan, mülhak, munzam. *an event and its ~ circumstances. War with all its ~ sufferings.* **2.** *bk.:* **concomitance**, **3.** **~ly** : birlikte, bir arada, beraberce.

concord, *is.* **1.** uygunluk, uyma, bağdaşma, **2.** geçim, imtizaç, ahenk, **3.** *gr.* uyum, mutabakat : özne ile yüklemin, ad ve sıfatın vb. cins, sayı vb. yönünden birbirine uyması, **4.** barış, sulh, barış antlaşması. *Both sides willingly signed the ~ which ended disagreement between them.* **5.** anlaşma, ittifak, ittihat, **6.** *müz.* ahenk, ses uyumu, harmoni. ***e.a.-1.*** *accord,* ***2&6.*** *harmony,* ***4&5.*** *peace, amity, treaty, covenant.*

concordance, *is.* **1.** uygunluk, uyum, uyuşma, bağdaşma, ahenk, **2.** dizin, alfabetik bulduru/indeks. ***e.a.-1.*** *agreement, concord, harmony,* ***2.*** *alphabetical index.*

concordant, *sf.* **1.** uygun, uyuşan, bağdaşan, ahenkli, ahenktar, mutabık, **2.** **~ly** : uygun/ahenkli bir şekilde, uyarak, uyuşarak. ***e.a.-1.*** *agreeing, harmonious.*

concordat, *is.* **1.** antlaşma, muahede, **2.** Papa ile lâik bir devlet arasında dinî konularda resmî anlaşma, **3.** **~ory** : antlaşmalı, antlaşma ile kurulmuş. ***e.a.-1.*** *compact, covenant.*

Concorde , *is.* İngiliz-Fransız ortak yapısı sesten hızlı uçan yolcu uçağı.

Concord grape, *is.* **1.** iri taneli bir cins kara üzüm (Doğu ABD'de yetişir), **2.** bu üzümden yapılan şarap.

concourse, *is.* **1.** toplantı, toplanma, bir araya gelme, birleşme. *a large ~ of people. an interesting ~ of events.* **2.** (parkta) gezi yolu, araba yolu, **3.** bulvar, geniş cadde/yol, **4.** meydan, geniş toplantı yeri, (istasyonlarda) peron, **5.** spor /yarış alanı, **6.** üst üste gelme, birbirini izleme, birbiri arkasından/hep birden vuku bulma. *unforeseen ~ of circumstances.* ***e.a.-1.*** *assemblage, gathering, throng,* ***2.*** *driveway, promenade,* ***3.*** *boulevard,* ***6.*** *confluence.*

concrescence, *is. biy.* beraber büyüme/gelişme, birleşme, embriyonun çeşitli kısımlarının birlikte büyümesi. ***e.a.*** *- coalescence.*

concrete, *sf.&f.* **-creted, -creting** **1.** gerçek, hakikî. *a ~ proof of his sincerity.* **2.** belirli, muayyen. *~ ideas. Have you any ~ thoughts on how to deal with this difficulty?* **3.** somut, müşahhas, maddî, elle tutulur (varlık, kelime, kavram vb.). *Light is not ~ but the window is.* **4.** (a) beton, tuğla, beton blok vb. yapı malzemesi. **reinforced ~** : betonarme, demirli beton. (b) katı, tanecikli, taneciklerin sıkışmasından oluşmuş (kütle), **5.** olumlu, müspet, **6.** özel, hususî, belirli bir şahsa/şeye/hâle özgü, **7.** beton dökmek, **8.** katılaş(tır)mak, kaskatı olmak/yapmak, don(dur)mak, sertleş(tir)mek, **9.** somutlaştırmak, gerçekleştirmek, somut/müşahhas/gerçek hâle getirmek, **10.** **~ mixer = cement mixer** : betoniyer, beton karıcı, beton karma makinesi, **11.** **~ music** *: bk.:* **musique concrète, 12.** **~ noun** *gr.* somut ad. *bk.:* **abstract noun, 13.** **~ number** : somut sayı, **14.** **~ poetry** : somut şiir, **15.** **~ly** : gerçek/hakikî olarak, belirli bir şekilde, somut/müşahhas olarak, **16.** **~ness** : gerçeklik, somutluk, katılık, sertlik. ***e.a.- 1.*** *real,* ***8.*** *harden, solidify.* ***k.a.- 1&2.*** *abstract.*

concretion, *is.* **1.** katılaşma, sertleşme, donma, **2.** katılaşmış/donmuş madde, **3.** somut(laştırılmış) cisim, müşahhas/somut hâle getirilmiş şey, madde, **4.** *patol.* (hastalık sonucu bedende oluşan) ur, şiş, katılık, taş, **5.** *jeol.* topak, kum taşı ve killer etrafında tabaka tabaka birikip katılaşmış cevher.

concretionary, *sf.* katılaşarak oluşmuş, katılaşmış/sertleşmiş maddelerden/kütlelerden ibaret.

concretism, *is.* somut şiir. **concretist** : somut şair.

concretive, *sf.* **1.** katılaştırıcı, sertleştirici, **2.** somutlaştırıcı, somut/müşahhas hâle getiren, **3.** **~ly** : katılaştırarak, sertleştirerek; somutlaştırarak.

concretize, *gl.f.* **-tized, -tizing** **1.** somutlaştırmak, somut/müşahhas/gerçek/elle tutulur hâle getirmek, belirli bir şekil vermek, maddîleştirmek, **2.** **concretizable** : somutlaştırılabilir, **3.** **concretization** : somutlaştırma.

concubinage, *is.* **1.** nikâhsız karı koca hayatı, odalık/metres olarak yaşama, istifraş, **2.** odalık/metres olma, metreslik.

concubinary, *sf.&is., ç.* **-naries** **1.** nikâhsız karı koca hayatı ile ilgili, odalık+, metres+, **2.** odalık, kapatma, cariye, metres.

concubine, *is.* **1.** odalık, kapatma, cariye, metres, **2.** (çok evlenmeli toplumlarda) ikinci karı.

concupiscence, *is.* şehvet, cinsel arzu. ***e.a.***- *lust.*

concupiscent, *sf.* **1.** şehvetli, şehevî, nefsanî, **2.** çok arzulu/istekli. ***e.a.***-*1. lustful, sensuous, 2. desirous.*

concur, *gs.f.* **-curred, -curring 1.** aynı fikirde/mutabık olmak, muvafakat etmek, razı olmak, kabul etmek, uyuşmak, anlaşmak, birbirine uymak. **I ~!** Kabul! *Our opinions on this matter ~.* **2.** iş birliği yapmak, fikir/oy birliğine varmak, beraberce aynı fikri savunmak/desteklemek. *Members of both parties ~red in urging passage of the bill.* **3.** çakışmak, aynı zamanda olmak/vukua gelmek, üst üste gelmek/rastlamak. *His graduation day ~red with his birthday.* **4.** *esk.* beraberce koşmak veya gelmek, bir yere birlikte varmak. ***e.a.***- *1. agree, match, conform, 2. cooperate, combine, 3. coincide, 4. converge.* ***k.a.***- *1. disagree, differ, diverge.*

concurrence = concurrency, *is.* **1.** oy birliği, fikir birliği, muvafakat, mutabakat, rıza, kabul, uyuşma, anlaşma, **2.** aynı fikirde/mutabık/razı olma, muvafakat/kabul etme, **3.** iş birliği, teşriki mesai, **4.** çakışma, tesadüf, aynı zamana rastlama. *The ~ of several unusual events produced a good news story.* **5.** *geom.* ara kesit, çakışma noktası, iki veya daha fazla doğrunun ortak noktası, **6.** *huk.* ortak iddia veya paylaşılan yetki. ***e.a.***-*1. agreement, 3. cooperation, 4. coincidence.*

concurrent, *sf.* **1.** eş zamanlı, aynı zamanda vaki olan, **2.** beraber etkileyen/çalışan/işleyen, **3.** eşit yetkili, eşit yetki/salâhiyet sahibi, **4.** uygun, mutabık. *My opinions are ~ with yours as regards this matter.* **5.** çakışık, aynı noktadan geçen. *Four ~ lines.* **6.** birbirine yardımcı olan, **7.** *esk.* rakip, **8.** ~ **resolution** : ortak/müşterek karar, iki yasama organının ortak kararı, **9.** **~ly** : eş zamanlı olarak, uygun bir şekilde, birlikte, birbirini destekleyerek, birlikte çalışarak/işleyerek. ***e.a.***-*7. rival, competitor.*

concurringly, *zf.* oy/fikir birliğiyle, iş birliğiyle, uyuşarak, anlaşarak, birlikte, müştereken, anlaşarak, mutabık kalarak.

concuss, *gl.f.* **1.** çarpmak, darbe ile beyni zedelemek, **2.** sarsmak, sallamak, **3.** **~ant** *bk.:* **concussional**. ***e.a.***- *2. agitate, shake.*

concussion, *is.* **1.** çarp(ış)ma, sars(ıl)ma, darbe vurma, **2.** çarpışma sonucu şiddetli sarsıntı, sallanma, **3.** *patol.* sarsıntı, sadme : çarpma veya düşme sonucu beynin/omuriliğin zedelenmesi, **4.** **~al** : çarpışma+, sarsıntı+, çarpışmadan/sarsıntıdan ileri gelen.

condemn, *gl.f.* **1.** kınamak, ayıplamak, **2.** ele vermek, suçlu çıkarmak. **His very looks ~ him** : Suçlu olduğu/nasıl bir adam olduğu yüzünden belli. **3.** mahkûm etmek, aleyhte hüküm vermek. *to ~ a murderer to life imprisonment.* **4.** kullanılmaz diye hüküm/karar vermek, ıskartaya çıkarmak. *The old ship was ~ed and sold for scrap.* **5.** tedavi edilemeyeceğini beyan etmek, **6.** zorlamak, mecbur etmek, zorunda bırakmak, **7.** *ABD- huk.* (a) kamulaştırmak, istimlâk etmek, (b) el koymak, müsadere etmek, **8.** **~able** : kınanabilir, ayıplanabilir, kınanmaya/ayıplanmaya lâyık, suçlu görülebilir, mahkûm edilebilir, **9.** **~ably = ~ingly** : kınayarak, ayıplayarak, suçlu görerek, mahkûm edercesine, **10.** **~er** : kınayan, ayıplayan, mahkûm eden, suçlu bulan. ***e.a.***- *1. blame, disapprove, decry, denounce, reprehend, rebuke, 3. sentence, doom, proscribe, 8. reprehensible, blamable.* ***k.a.***- *1. praise, approve, laud, extol, 3. free, liberate.*

condemnation, *is.* **1.** kına(n)ma, ayıpla(n)ma, **2.** azar, tekdir, sitem, itap, **3.** hoşnutsuzluk, onaylamama, uygun bulmama, tensip etmeme, **4.** kınama/ayıplama/tekdir vb. sebebi, **5.** *huk.* kamulaştırma, istimlâk, elkoyma, müsadere, **6.** mahkûmiyet, mahkûm etme/olma, aleyhte hüküm verme.

condemnatory, *sf.* kınayıcı, takbih/mahkûm edici.

condensate, *is.* yoğuşuk, buharın/gazın yoğuşmasından oluşan sıvı.

condensation, *is.* **1.** yoğuş(tur)ma, yoğunlaş(tır)ma, koyulaş(tır)ma, teksif, tekâsüf, **2.** özet(leme), hulâsa (etme), kısaltma, icmal, **3.** yoğuşuk/koyu(laşmış) /kesif madde, **4.** *kim.* yoğunlaşma : (a) benzer moleküllerin bir araya gelerek daha karmaşık molekül yapmaları (örneğin çoğuzlaşma), (b) iki molekülün bir araya gelip küçük bir molekülü dışarı atarak yeni bir molekül oluşturması, (c) kimi moleküllerin ya da taneciklerin bir araya toplanarak asıltı tanecikler oluşturması, **5.** *psikol.* yoğunlama, teksif : bilinçaltındaki karmaşık bir içeriği ayrıntılarından yalnız birisi ile ortaya vurma, **6. ~al** : yoğuşma+, yoğunlaşma+, **7. condensative** : yoğuş(tur)an, yoğunlaş(tır)an, yoğunlaşmaya sebep olan.

condensation trail, *bk.:* **contrail.**

condense, *f.* **-densed, -densing 1.** sıkış(tır)mak, koyulaş(tır)mak, teksif etmek, katılaştırmak, **2.** özetlemek, kısaltmak, hulâsa etmek. *a ~d version of a novel. to ~ an essay into a paragraph.* **3.** yoğuş(tur)mak, yoğunlaş(tır)mak, tekâsüf et(tir)mek. *Water vapor ~s as dew.* **4. condensability = condensibility** : yoğuşabilme, yoğunlaşabilme, sıkıştırılabilme, özetlenebilme, **5. condensable = condensible** : yoğuşabilir, yoğunlaşabilir, sıkıştırılabilir, özetlenebilir, kısaltılabilir. ***e.a.-*** *1. copmress, concentrate, consolidate, 2. abridge, abstract, shorten, abbreviate, digest, epitomize, contract.* ***k.a.-1&2.*** *expand, enlarge, increase, swell, 3. evaporate, vaporize.*

condensed milk, *is.* yoğun süt, teksif edilmiş süt, suyu uçurularak koyulaştırılmış süt.

condenser, *is.* **1.** koyulaştıran/katılaştıran/teksif eden kimse/şey, **2.** özetleyen, kısaltan, hulâsa eden, **3.** yoğuşturucu, mükessif, buhar sıkıştırma makinesi, imbik, **4.** *optik* toplayıcı mercek, **5.** *elekt.* sığaç, kondansatör, kapasite. ***e.a.-*** *5. capacitor.*

condensing, *sf.* yoğuşturucu, çiğlendirici. **~ lens** *bk.:* **condenser** (4).

condescend, *gs.f.* **1.** alçak gönüllü olmak, tevazu göstermek. *The general ~ed to eat with the soldiers.* **2.** tenezzül etmek, lütfetmek, inayet etmek. *He ~ed to meet with the servants.* **3.** tepeden bakmak, küçük/hakir/hor görmek, **4.** *esk. bk.:* **yield, assent, 5. ~ence** : (a) (İskoç yasalarına göre) davacının iddiası, (b) *bk.:* **condescension, 6. ~ent = ~er** : alçak gönüllülük/tevazu gösteren, tenezzül eden, lütfeden; küçük/hakir gören. ***e.a.-****3. disdain.*

condescending, *sf.* **1.** alçak gönüllü, mütevazi, tevazu gösteren, **2.** tenezzül eden, lûtufkâr, inayetkâr, **3.** tepeden bakan, hor/hakir gören, **4. ~ly** : (a) alçak gönüllülükle, tevazu ile, (b) lütfedercesine, (c) tepeden bakarcasına, hor/hakir görerek.

condescension = condescendence, *is.* **1.** alçak gönüllülük, tevazu, **2.** tenezzül, lûtuf, inayet, **3.** hor/hakir/küçük görme, tepeden bakma.

condescensive, *sf. bk.:* **condescending.**

condescensively, *zf. bk.:* **condescendingly.**

condign, *sf.* **1.** (cezaya vb.) lâyık, müstahak, **2.** uygun, yerinde, münasip, isabetli. ***e.a.-*** *1. well-deserved, fitting, merited, 2. appropriate, suitable.*

condiment, *is.* (tuz, biber, baharat, salça gibi) yemeğe lezzet/çeşni veren madde. **~al** : lezzet/çeşni veren.

condition^1, *is.* **1.** hâl, durum, vaziyet. *The car's in poor ~.* **weather ~** : hava durumu. **in the present ~** : bu durumda. **in good ~** : iyi durumda. **out of ~** : işe yaramaz durumda, **2.** koşul, şart, kayıt, sınırlama. **~s of acceptance** : kabul şartları. **under certain ~s** : bazı koşullar/şartlar altında. **~s laid down in an agreement** : anlaşma/sözleşme koşulları. **to impose ~s on s.o.** : birine şartlar yüklemek, **3.** (a) sağlık durumu. **physical/mental ~** : beden/ruh sağlığı. *You could improve your ~ by running every day.* **He's out of ~** : Sağlık durumu iyi değil/(sporcu) formundan düşmüş. **keep oneself in ~** : idmanlı olmak. **She's in an interesting ~** : Gebedir/hâmiledir. **Walk to work every day and you'll soon be back in ~** : İşine her gün yürüyerek gidersen yakında vücudun formuna girer. (b) hastalık, bedenî rahatsızlık. **He has a heart ~** : Kalbinden rahatsızdır. **a liver ~** : karaciğer hastalığı. **a nervous ~** : sinir hastalığı. **a skin ~** : deri hastalığı, **4.** sosyal durum/sınıf, medenî hal. *the ~ of workers.* **to change one's ~** : evlenmek, medenî hali değiştirmek. **people of humble ~** : az gelirli kimseler. **people of every ~** : her sınıftan halk (zengin, fakir vb.), **5.** *gr. bk.:* **protasis** (1), **6.** *man.* koşul, şart : bir başka şeyi olanaklı kılan şey, **7. on/upon ~ that** : ...şartıyla, eğer, şu şartla ki. *I'll come on ~ that Jane is invited too.* **8. on no ~** : asla, kat'iyen, kesinlikle, sureti-kat'iyede. *You must on no ~ touch that wire.* **9. to be in no ~ to...** : ...yapamayacak durumda olmak. **He is in no ~ to walk** : Yürüyemeyecek durumdadır. ***e.a.-****1. state, positon, situation, 2. requirement, necessity, provision, stipulation, prerequisite, 3. (b) disorder, disease, ailment, 7. if, provided that, providing, 8. never, under no circumstances. NOT* :Bedenî rahatsızlık/hastalık anlamında **CONDITION** kelimesi bilimsel bir terim değildir. Bazıları bu anlamda kullanılışına karşı çıkarlarsa da bilimsel yazılar dışında kullanılması genellikle kabul edilir.

condition^2, *f.* **1.** iyi bir hâle/uygun duruma getirmek, durumunu düzeltmek, ıslah etmek, formuna sokmak/girmek. *You need to ~ yourself if you're to play in football match on Friday.* **2.** alış(tır)mak. **I'm ~ed to the cold** : Soğuğa alışkınım. **3.** havalandırmak, havasını temizlemek/değiştirmek, serinletmek, **4.** şart koşmak, kayıt/şart altına sokmak, sınırlandırmak. **The amount of money I spend is ~ed by the amount I earn** : Sarf edeceğim para kazancımla sınırlıdır. **5.** *ABD* (a) öğrenciyi şartlı olarak (ileride sınavını başarmak şartıyla) geçirmek, (b) şartlı olarak sınıf geçmek, **6.** (bir malın şartnameye uygunluğunu tespit için) denemeye tâbi tutmak, **7.** *psikol.* koşullandırmak, şartlandırmak, bazı amaçlara göre eğitmek. *The scientist ~ed the dog to jump each time it heard the bell.*

conditional, *sf.&is.* **1.** koşullu, şartlı, şarta bağlı. *~ acceptance. ~ sale.* **2.** *gr.* şart+. **~ sentence** : şart cümlesi. *"If it rains, he won't go."* cümlesinde *"If it rains"* şart cümlesidir. **3.** *man.* (a) koşullu, var sayılan, farazî, (b) en az bir koşul içeren, **4.** *gr.* (bazı dillerde) koşul kipi/şart sigası, **5. ~ity** : koşulluluk, şartlılık, şarta bağlı oluş, **6. ~ly** : koşullu/şartlı olarak, şarta bağlı olarak. ***e.a.**-1. contingent.*

conditioned, *sf.* **1.** koşullanmış, şartlanmış, şarta bağlanmış, bazı koşullar/şartlar altında mevcut olan, **2.** *psikol.* (a) alıştırılmış, öğretilmiş. *~ behavior patterns.* (b) koşullu. **~ emotional reaction** : koşullu coşku tepkesi. **~ inhibition** : koşullu ketleme. **~ response = ~ reflex** : koşullu tepki. **~ stimulus** : koşullu uyaran, **3.** maksada uygun/işe yarar hale getirilmiş, **4.** havalandırılmış, havalandırılan, havası temizlenip serinletilen.

conditioner, *is.* **1.** düzeltici, ıslah edici, uygun/elverişli hâle getiren, **2.** bir şeyin niteliğini düzeltmek için ilâve edilen madde, örneğin suyun kirecini azaltıcı madde.

conditions, *is.* **1.** durum, ahval. *What are ~ like in your country now?* **2.** koşullar, şartlar. *Working ~ in many countries are still poor.* **3.** çevre koşulları (iklim vb.). *Even under the best ~, we couldn't get there in less than 3 days.* **4.** ödeme şartları. *I can let you have it on very favorable ~ : only $5 now and the rest in easy payments spread over 15 months.* ***NOT*** : **CONDITIONS** ve **SITUATION** kelimelerinin her ikisi de Türkçe'ye durum, ahval, vaziyet diye çevrilebilir, fakat aralarında fark vardır. Örneğin *the economic conditions* denilince günlük ekonomik durum (gıda, konut, iş vb.) akla gelir. Halbuki *economic situation*, geniş ölçüde bir ülkenin ekonomik durumunu (ödeme dengesi, ithalât, ihracat vb.) ifade eder.

condo, *is.*, *ç.* **-dos** *k.d.* *bk.:* **condominium** (3&4).

condolatory, *sf.* taziye+, baş sağlığı dileyen.

condole, *f.* **-doled, -doling 1. ~ with** : baş sağlığı dilemek, taziyede bulunmak, (bir kimsenin) matemine/kederine iştirak etmek, **2.** *esk.* yas tutmak, **3. ~nce = ~ment** : baş sağlığı dileme, taziye, **4. condoler** : baş sağlığı dileyen, taziyede bulunan, **5. condolingly** : baş sağlığı dileyerek, taziyede bulunarak.

con dolore, *It.* matemle, kederle, üzüntü ile. ***e.a.**- sorrowfully.*

condom, *is.* kılıf, prezervatif. ***e.a.**- prophylactic.*

condominium, *is.*, *ç.* **-ums 1.** ortak egemenlik, müşterek hâkimiyet : bir ülkenin iki veya daha fazla yabancı devlet tarafından ortak yönetimi, **2.** ortak dominyon : başka devletlerce ortak yönetilen ülke, **3.** *ABD* kat iyeliği, **4.** iyesi olunan kat.

condonable, *sf.* bağışlanabilir, affedilebilir, göz yumulabilir.

condonation, *is.* bağışlama, af (etme), göz yumma.

condone, *gl.f.* **-doned, -doning 1.** bağışlamak, affetmek, göz yummak, müsamaha etmek, **2.** bağışlatmak, affettirmek. ***e.a.**- 1. pardon, forgive, overlook, excuse.*

condoner, *is.* bağışlayan, affeden, göz yuman.

condor, *is.* *zool.* tepeli akbaba, kondor *(Gymnogyps californianus, Vultur gryphus)* : uçan kuşların en büyük ve en kuvvetlilerinden biri (uzunluğu 1.2 m, kanat genişliği 3 m).

condotiere, *is.*, *ç.* ***-tieri*** *It.* **1.** İtalya'da XIV-XV. yy. da ücretli askerlerin komutanı, **2.** ücretli asker.

conduce, *gs.f.* **-duced, -ducing 1. ~ to/toward** : sağlamak, sebep/vesile olmak, mucip olmak, yardım etmek, istenilen sonucu doğurmak, sonuca ulaştırmak. *Does plenty of exercise ~ to good health?* **2. conduceability = conducibleness** : sağlayabilme, sebep/vesile olma, mucip olma, istenilen sonuca ulaştırabilme, **3. con-**

ducible *esk.* sonuca ulaştırabilir, yararlı, **4. conducibly** : sonuca ulaştıracak şekilde, **5. conducingly** : sağlayarak, sonuca ulaştırarak, yardım ederek. ***e.a.***-*1. contribute, redound, lead.* ***k.a.***-*1. ward off.*

conducive, *sf.* **1.** ~ **to** : yardımcı, yardım eden, sebep/vesile olan, istenilen sonuca ulaştıran. *Good eating is ~ to good health.* **2.** ~**ness** : sağlama, yardım etme, sebep/vesile olma, istenilen sonuca ulaştırma. ***e.a.***- *1. contributive, helpful.*

conduct^{1}, *is.* **1.** tutum, davranış, hâl ve hareket, tavır. ~ **towards s.o.** : birine karşı davranış. **unprofessional** ~ : mesleğe yakışmaz tutum. **certificate of good** ~ : iyi hâl belgesi. *I'm glad to see your ~ at school has improved.* **2.** yönetim, idare, gidiş. *The ~ of a business.* **3.** yönetme, yürütme, yön verme, rehberlik/refakat etme, **4.** *esk.* rehber, yol gösteren, refakat eden. ***e.a.***- *1. behavior, deportment, manners, 2. direction, management, administration, execution, 3. guidance, escort, 4. guide, escort.*

conduct^{2}, *f.* **1.** davranmak, (kendini) idare etmek. *He ~ed himself well.* **2.** yönetmek, idare etmek, yürütmek. *to ~ a meeting.* **3.** (orkestrayı) yönetmek/idare etmek. *to ~ an orchestra.* **4.** yol göstermek, rehberlik yapmak, önderlik/refakat etmek. *Linda got a job ~ing tours of the U.N. Building in New York.* **5.** (ısıyı, elektriği, sesi vb.) iletmek, geçirmek, nakletmek. *Copper ~s electricity.* ***e.a.-1.*** *behave, manage (oneself), 2. manage, direct, 3. direct, 4. lead, guide, escort.*

conductance, *is. elekt.* iletkenlik, elektrik akımını geçirme niteliği, direncin tersi. Simgesi **G.**

conductibility, *is.* **1.** yönetilebilme, **2.** iletilebilme.

conductible, *sf.* **1.** yönetilebilir, **2.** iletilebilir.

conduction, *is.* **1.** *fiz.* iletim, iletme, nakletme, geçirme : bir cismin içinde ısı ya da elektrik erkesinin ya da herhangi bir erke türünün özdecikten özdeciğe aktarımı, **2.** borulardan suyun iletilmesi, isal, **3.** *fizy.* uyarımların sinir ya da başka dokularda iletilmesi, **4.** ~**al** : iletimsel, iletim+.

conductive, *sf.* iletken, iletici, nakil, geçirici, geçiren, isal eden, nakleden. ~**ly** : ileterek, iletme suretiyle.

conductivity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** *fiz.* iletkenlik : ısı, elektrik, ses vb. iletme niteliği, **2.** *elekt.* öz iletkenlik : kenarı 1 cm olan küp şeklindeki bir maddenin direncinin tersi.

conductor, *is.* **1.** yönetici, yönetmen, idareci, şef, rehber, kılavuz, önder, lider, **2.** *d.y.* kondüktör, **3.** (otobüs) şoför, biletçi, **4.** orkestra/koro şefi, **5.** iletken, nâkil : ısı, ses veya elektriği ileten madde. **non-**~ : yalıtkan, iletken olmayan, **6.** *bk.:* **lightning rod**, **7.** ~ **ducts** *bot.* iletken damarlar, **8.** ~**ial** : yönetimsel, orkestra şefliği+, **9.** ~**less** : yöneticisiz, yönetmensiz, (orkestra) şefsiz, **10.** ~**ship** : yöneticilik, yönetmenlik, orkestra şefliği.

conductress, *is.* (kadın) yönetici, yönetmen, idareci, kondüktör, (otobüs) şoför, biletçi, orkestra/koro şefi.

conduit, *is.* **1.** oluk, su yolu, kanal, su borusu, mecra, ark, **2.** *elekt.* künk, kabloların içinden geçtiği kanal/boru, **3.** *esk. bk.:* **fountain.**

conduplicate, *sf. bot.* katlı : üst yüzü içe gelecek şekilde uzunluğuna ortasından katlanmış (yaprak).

conduplication, *is. bot.* katlılık, katlanma.

condyle, *is. anat.* **1.** kemik ucu, lokma : kemik uçlarında eklem yerine gelen yuvarlak kısım. **carpal** ~ : el bileği lokması, **occipital** ~ : art kafa lokması, **2. condylar** : kemik ucu+, lokma+.

condyloid, *sf. anat.* yumru, yuvarlak, lokmamsı, lokma şeklinde. ~ **process** : çene kemiği eklemi.

condyloma, *is.*, *ç.* **-mas/-mata** *patol.* kandiloma : şerç ve tenasül organları civarında siğile benzer kabarcık.

cone, *is.&gl.f.* **coned, coning 1.** *geom.* koni, mahrut, **2.** *bot.* koza, kozalak, **3.** koni şeklinde yığın vb. *Sawdust piled in a great ~.* **4.** *anat.* gözün ağ katmanında (= retinada) renk ve ışığa duyarlı koni biçimli gözelerden her biri, *bk:* **rod**^{1} (15). **5.** konikleştirmek, koni biçimi vermek, **6.** ~ **gear** : konik dişli, **7.** ~ **pulley** : konik makara, **8. frustum of a** ~ : kesik koni. **ice cream** ~ : dondurma külâhı. **truncated** ~ : kesik koni.

coneflower, *is. bot. bk.:* **rudbeckia.**

Conelrad, *is. ABD* (= **CON**trol of **EL**ectromagnetic **RAD**iation) radyo yayın kontrolu : savaşta düşman uçak ve güdümlü mermilerinin radyo dalgalarından yararlanıp hedefi bulmalarını önlemek için bütün radyo ve TV yayınlarının durdurulup önemli duyuruların önceden belirlenmiş frekanslardan kısaca verilmesinden ibaret sivil savunma düzeni.

conenose, *is. zool.* kan emici böcek *(Triatoma)* : ısırdığı yer çok acır. *Chagas* hastalığını taşır.

cone of silence, *is. hv.* sessizlik konisi : tepesi radyo verici istasyonunda olan ve içindeki bölgede yayın duyulmayan ters koni.

conepate = conepati, *is. zool. bk.:* **hog-nosed skunk**

Conestoga wagon, *is.* göç arabası K Amerika'da batıya göç için kullanılan büyük tekerlekli üstü kapalı at arabası.

coney, *is., ç.* **-neys 1.** hani balığı *(Cephalopolis fulva)* : Hanigillerden Atlantik'in sıcak bölgelerinde yaşayan bir tür balık, **2.** *bk.:* **cony.**

confab, *is.&f.* **-fabbed, -fabbing** *k.d.* **1.** *bk.:* **confabulation, 2.** *bk.:* **confabulate.**

confabulate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** sohbet etmek, hoşbeş/hasbihal/musahabe etmek, çene çalmak, başbaşa konuşmak, **2. confabulator** : sohbet eden, çene çalan, hasbihal eden. ***e.a.**- 1. chat, converse.*

confabulation, *is.* **1.** sohbet, hoşbeş, hasbihal, musahabe, çene çalma, başbaşa konuşma, **2.** *psikol.* hafızadaki bir boşluğu gerçek sanılan uydurma bir şeyle kapatma, **3. confabulatory** : sohbet+, hoşbeş/ hasbihal/ musahabe şeklinde.

confarreation, *is.* (eski Roma'da) asilzade evlenmesi.

confect, *is.&gl.f.* **1.** (reçel, tatlı, şekerleme vb.) yapmak, hazırlamak, imal etmek, **2.** çeşitli maddelerden/kaynaklardan hazırlamak. *Writers ~ing best sellers.* **3.** *bk.:* **confection.**

confection, *is.* **1.** imalât, hazırlama, **2.** şekerleme, bonbon, tatlı, reçel, **3.** *ecz.* şeker veya bal ile hazırlanan ilâç, **4.** hazır elbise, konfeksiyon.

confectionary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** şekerleme, bonbon, tatlı, reçel, **2.** şekerci, tatlıcı, şekerleme yapım evi/imalâthanesi. ***e.a.**- 1. candy, sweetmeat.*

confectioner, *is.* **1.** şeker(leme)ci, tatlıcı, pastacı, dondurmacı, **2. ~'s sugar** : pudra şekeri.

confectionery, *is., ç.* **-eries 1.** şekerleme, bonbon, tatlı, reçel, pasta vb. gibi maddeler, tatlılar, **2.** şekerci, tatlıcı, pastacı dükkânı, pastahane, şekerleme/tatlı/pasta yapım evi, **3.** tatlıcılık, şekercilik, pastacılık.

confederacy, *is., ç.* **-cies 1.** birlik, ittihat, konfederasyon : şahısların/partilerin/devletlerin belirli bir gaye uğrunda kurdukları birlik, **2.** fitne/fesat birliği : kanunen yasak bir eylemi yapmak için çeşitli grup, parti veya kimselerin kurduğu birlik, **3. the Confederacy** *bk.:* **Confederate States of America**. ***e.a.**-1. union, alliance, 2. conspiracy.*

confederal, *sf.* konfederal, konfederasyona ait. **~ist :** *bk.:* **confederationist.**

confederate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** birlik, birleşik, birleşmiş, müttehit, müttefik, **2.** Amerikan iç savaşı sırasında Güney Eyaletleri Birliğine giren (kimse), **3.** suç ortağı, hempa, yoldaş, omuzdaş, **4.** birleş(tir)mek, ittifak et(tir)mek, birlik olmak/kurmak, **5. ~ rose = cotton rose** *bot.* Çin ebegümeci *(Hibiscus mutabilis)* : geceleri koyu kırmızıya dönen pembe, beyaz çiçek açar. ***e.a.**-3. accomplice, accessory, associate.*

confederated, *sf.* birleşmiş, birleşik, müttehit.

Confederate States of America, *is.* Güney Eyaletleri Birliği : 1860-61 yıllarında birleşen on bir güney ABD eyaletinin kurduğu birlik. **the Confederacy** *d.d.*

confederation, *is.* **1.** birleşme, ittifak, birlik kurma, **2.** konfederasyon, birleşmiş/konfederasyon kurmuş devletler topluluğu, **3. the Confederation** : 1781-89'da konfederasyon yasası ile birleşen on üç ABD eyaleti, **4. ~ism** : konfederasyonculuk, birlikçilik, birlik taraftarlığı, **5. ~ist = confederalist** : konfederasyoncu, birlikçi, birlik taraftarı, **6. confederative** : konfederasyon+, birliksel.

confer, *f.* **-ferred, -ferring 1.** bağışlamak, bağışta bulunmak, vermek, tevcih/tevdi/ihsan etmek. *to ~ a degree on a graduate. The queen ~red a noble title on her faithful minister.* **2. ~ on/with** : danışmak, görüşmek, istişare/ müzakere etmek, fikir teatisi yapmak. **I ~red with him on the matter** : Meseleyi onunla görüştüm. **3.** *esk. bk.:* **compare, 4. ~ment = ~ral :** bağışlama, (unvan/paye vb.) verme, ihsan etme

5. ~rable : bağışlanabilir, verilebilir, ihsan edilebilir, **6. ~rer** : bağışlayan, veren, ihsan eden. ***e.a.- 1.*** *give, favor, honor, award, bestow, grant,* ***2.*** *discuss, consult, deliberate,* ***6.*** *giver, bestower.* ***k.a.- 1.*** *withdraw, retrieve.*

conferee = conferree, *is.* **1.** tevcih/tevdi/ihsan edilen kimse, kendisine bağışlanan kimse, **2.** konferansa/müzakereye katılan kimse.

conference, *is.* **1.** (görüş ve fikir alış verişi için) toplantı, danışma, konferans. **in ~** : toplantıda, meşgul, **2.** kongre, müzakere, **3.** (kilise) ruhban meclisi, **4.** küme, lig, spor birliği. ***e.a.- 1.*** *interview, parley, colloquy,* ***4.*** *league.*

conferential, *sf.* konferans+, toplantı+, danışma+, müzakere+.

conferva, *is., ç.* **-vae/-vas** lifli/iplikli yeşil yosun. **~like = conferval = confervous** : iplikli, lifli. **confervoid** : iplikli yosuna benzer, yosunumsu.

confess, *f.* **1.** itiraf/teslim etmek, açıklamak, açığa vurmak. *She ~ed her secret. I must ~ that I haven't read it.* **2.** ikrar etmek, suçlu olduğunu kabul etmek. *The prisoner has ~ed his crime.* **3.** (kilisede) günah çıkarmak, günahını papaza açıklamak, (papaz) açıklanan günahı dinlemek, **4.** doğrulamak, teyit etmek, **5.** (şiir) belli etmek, **6. must/have ~** : itiraf/kabul etmek, doğru olduğunu beyan etmek. *I must ~ I hate this government.* **7. ~ to** : itiraf/kabul /ikrar etmek, **8. ~able** : itiraf/ikrar edilebilir, açıklanabilir, teslim/kabul edilebilir, **9. ~ingly** : itiraf/ikrar edercesine, açıklayarak. ***e.a.-1.*** *acknowledge, reveal, avow, own,* ***2.*** *admit, concede, grant,* ***5.*** *reveal, manifest,* ***7.*** *admit.* ***k.a.- 1&2.*** *deny, disavow, repudiate.*

confessedly, *zf.* itiraf/ikrar edildiği veçhile, itiraf/teslim/kabul edildiği gibi, herkesçe teslim/kabul edildiği üzere, muhakkak ki. ***e.a.-****admittedly.*

confession, *is.* **1.** itiraf, açıklama, doğrulama, **2.** ikrar, suçunu kabul etme. **judicial ~** : mahkeme önünde yapılan ikrar, **3.** günah çıkarma, **4. ~ of faith** *d.d.* iman ikrarı/teyidi, **5.** din uğrunda can verenin mezarı, şehit mezarı, türbe. ***e.a.- 1&2.*** *avowal, admission, acknowledgment.*

confessional, *sf.&is.* **1.** itiraf/ikrar mahiyetinde, günah çıkarma+, **2.** (kilisede) günah çıkarma odacığı.

confessionary, *sf. esk. bk.:* **confessional.**

confessor = confesser, *is.* **1.** itiraf/ikrar eden kimse, **2.** günah çıkaran papaz, **3.** günahını itiraf eden/işkence veya yıldırmaya rağmen Hristiyan dinine sadık kalan kimse.

confetti, *ç. is.* (tekili : **confeto**) **1.** konfeti, **2.** şekerleme, bonbon. ***e.a.-2.*** *confections, bonbons.*

confidant, *is.* sırdaş, dert ortağı. Kadın ise: **confidante.**

confide, *f.* **-fided, -fiding 1.** *gen.* **~ in** : sır vermek/söylemek/tevdi etmek, gizlice/mahrem olarak söylemek. *She ~s in no one.* **to ~ in s.o. about what one is going to do** : niyetini/maksadını bir kimseye gizlice söylemek, **2.** güvenmek, emniyet/itimat etmek, tevdi/emanet etmek. **You can ~ in me** : Bana güvenebilirsin(iz). ***e.a.-1.*** *reveal, disclose, divulge, confess,* ***2.*** *entrust, commit.*

confidence, *is.* **1.** güven, emniyet, itimat. *You have won my ~; I know I can trust you.* **to have ~ in s.o./sth.** : bir kimseye/şeye güvenmek/itimat etmek. **to have every ~ in s.o.** : birine sonsuz güveni olmak. **I have every ~ that he will come back** : Geri geleceğinden (kesinlikle) eminim. **to put one's ~ in s.o./sth.** : bir kimseye/şeye güvenmek/bel bağlamak, **2.** (Avrupa'da) güven oyu, parlamentoda hükûmet icraatına güveni bildiren oy. **no ~** : güvensizlik. **motion of no ~** : gövensizlik oyu/önergesi, **3.** özgüven, kendine güven, nefse itimat, itimadı nefis, cesaret. **He lacks ~ in himself** : Kendine güveni yok. *Many people would be more successful if they just had more ~ in themselves.* **4.** inanç, kanaat, **5.** sır, gizli haber. **take s.o. into one's ~** : birisine sır vermek. **to exchange ~s** : karşılıklı sırlarını açıklamak. **make a ~ to s.o. = tell s.o. in ~** : birine bir sır söylemek. **This is in strict ~** : Kesinlikle gizlidir/gizli tutulmalıdır, **6.** *esk.* güven/itimat sebebi, **7. in ~** : gizlice, sır/mahrem olarak, mahremane. *He told me that in ~ , so I cannot disclose it.* ***e.a.- 1.*** *faith, reliance, dependence, trust,* ***3.*** *self-reliance/assurance, boldness, courage, intrepidity,* ***4.*** *certitude, assurance.* ***k.a.-1.*** *mistrust, distrust, doubt,* ***2.*** *shyness, modesty, diffidence.*

confidence game = **confidence trick**, *is.* dolandırıcılık, tavlama, kandırarak dolandırma (konuşma dilinde **con game** denir). ***e.a.***- *sting.*

confidence man, *is.* dolandırıcı. (Konuşma dilinde **con man** denir).

confident, *sf.* **1.** emin, inanmış, kani, itimat eden, güvenen. **to be ~ of success/of succeeding** : başaracağına güvenmek. **I am ~ that he will succeed** : Başaracağından eminim. **2.** özgüvenli, kendine güvenen, kendinden emin, nefsine itimat eden. *a ~ speaker. a ~ smile. The politician spoke in a ~ voice.* **3.** atılgan, cür'etli, kendine aşırı güvenen, **4.** *esk.* sırrını açıklayan/başkasına söyleyen, **5.** *bk.:* **confidant**, **6. ~ly** : (kendine) güvenerek, emin bir şekilde, emniyetle, cür'etle, atılganlıkla. ***e.a.-1.*** *sure, certain, positive,* ***2.*** *bold, self-confident, self-reliant,* ***3.*** *presumptuous, dauntless,* ***4.*** *confiding, trustful.* ***k.a.-1.*** *modest,* ***2&3.*** *timid, uncertain, shy, self-effacing, diffident.*

confidential, *sf.* **1.** gizli, mahrem. **~ information** : gizli haber, **2.** güvenilir, sır saklar, itimat edilebilir, itimada şayan, mutemet. *a ~ secretary.* **to be ~ with s.o.** : birine güveni/itimadı olmak, **3.** sır veren, sır tevdi eden, mahremiyet/gizlilik telkin eden. *a ~ manner. a ~ tone of voice.* **4.** *ABD* gizli olan resmî/askerî evraka vurulan damga : **Restricted**'den daha fazla, **Secret**'den az gizlilik derecesini haiz, **5. ~ity** = **~ness** : gizlilik, mahremiyet, **6. ~ly** : gizlice, gizli/sır olarak, gizli/mahrem bir şekilde, mahremane. ***e.a.-1.*** *restricted, private, secret,* ***2.*** *trusted, trustworthy, private, familiar,* ***3.*** *intimate, familiar.*

confider, *is.* sır veren, sırrını açıklayan/itiraf eden, emanet/tevdi eden, güvenen kimse.

confiding, *sf.* **1.** güvenen, itimat besleyen, şüphe etmeyen, **2. ~ly** : güvenerek, itimat ederek, şüphe etmeden. ***e.a.- 1.*** *trustful, credulous, unsuspicious.*

configuration, *is.* **1.** yapı, düzen, dizi, tertip, **2.** (dış) görünüş, şekil, biçim, suret. *Scientists know little about the ~ of the moon's surface.* **3.** *astr.* (a) gök cisimlerinin bağıl konumları, (b) yıldız kümesi, **4.** *fiz. kim.* molekül içinde atomların bağıl konumları, **5.** *bil.* görünüm. **system ~** : dizge görünümü, **6. ~al** = **configurative** : yapısal, görünümsel, **7. ~ally** : yapısal/görünümsel olarak, **8. ~ism** : biçimsel ruh bilimi (*bk.:* **Gestalt psychology**). **9. ~ist** : biçimsel ruh bilimci.

confine, *is.&gl.f.* **-fined, -fining 1.** sınırla(ndır)mak, hasretmek, inhisar ettirmek, yetinmek. *Please ~ your remarks to the subject we're talking about.* **~ oneself to...** : ...ile yetinmek/iktifa etmek. **~ oneself to doing...** : ...yapmakla yetinmek, **2.** kapatmak, kapalı bir yerde tutmak/hapsetmek, kapalı/mahsur bırakmak, evde/yatakta tutmak/alıkoymak. *I was ~d to bed for a week with a cold. to ~ a bird in a cage.* **to be ~d** : kapatılmak, kapalı/mahsur kalmak, **3.** *tıp* (gebe kadın) doğum yatağına yatmak. *She was ~d on the 10th and the baby was born on the 11th.* **4.** *gen.* **~s** : sınır(lar), hudut(lar). *This is outside the ~s of human knowledge.* **5. ~able** = **confinable** : sınırlandırılabilir, kapatılabilir, **6. ~less** *esk.* sınırsız, hudutsuz. ***e.a.-1.*** *limit, restrict,* ***2.*** *shut, enclose, circumscribe,* ***4.*** *limit(s), border(s),* ***6.*** *limitless, boundless.*

confined, *sf.* **1.** kapalı, kapatılmış, hapsedilmiş, mahsur, mahpus, **2.** sınırlı, mahdut, **3.** doğum/loğusa yatağında, **4. ~ly** : kapalı bir şekilde, kapatılmış olarak, **5. ~ness** : kapatılma, kapanma, hapsedilme, mahpusluk. ***e.a.- 1.*** *enclosed, restricted, kept-in.*

confinement, *is.* **1.** kapatma, hapsetme, sınırlandırma, tahdit/tahsis etme, hasretme, **2.** kapanma, kapanış, hastalanıp evde kalma, **3.** mahpusluk, **4.** loğusalık, **5.** *As.* göz hapsi, duruşmadan önceki tutukluluk.

confiner, *is.* **1.** sınırlandıran, **2.** kapatan, hapseden.

confirm, *f.* **1.** doğrulamak, desteklemek, pekiştirmek, teyit/tekit etmek, üstelemek. *Please ~ your telephone message in writing. This report ~s my suspicions.* **2.** onaylamak, tasdik etmek, geçerli hâle koymak. *to ~ an agreement. The higher court ~ed the lower court's findings.* **3.** sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek, takviye etmek. *His support ~ed my determination.* **4.** gerçeklemek, tahkik etmek, saptamak, tespit etmek. *I ~ed everything that she had told me.* **5.** bülûğ çağına gelen Hristiyan çocuğunun kilise camiasına kabulü ayinini yapmak, **6. ~able** : doğrulanabilir, onaylanabilir, teyit/tasdik olunabilir, gerçeklenebilir, gerçeklenmesi/doğrulanması/teyidi /tasdiki mümkün, **7.** **~er** = **~or** : doğrulayan, pekiştiren, teyit/tasdik eden, gerçekleyen, **8.** **~ingly** : doğrulayarak, destekleyerek, teyit/tekit ederek, onaylayarak, sağlamlaştırarak, pekiştirerek. ***e.a.-*** *1. prove, substantiate, authenticate, validate, corroborate, 2. approve, sanction, ratify, 3. strengthen, 4. verify, assure.* ***k.a.-*** *1. disprove, refute, deny, disclaim, contradict, contravene, disavow, 2. invalidate, 3. shake.*

confirmation, *is.* **1.** doğrulama, destekleme, üsteleme, teyit, tekit, **2.** onayla(n)ma, tasdik etme/olunma, geçerlilik, **3.** sağlamlaş(tır)ma, kuvvetlen(dir)me, takviye etme/edilme, **4.** bülûğ çağına gelen Hristiyan çocuğunun kilise camiasına kabulü ayini, **5.** 14-16 yaşındaki Musevî çocuklarından Judaism ögrenimini başarı ile bitirenlerin Musevî cemaatine kabul töreni.

confirmative = **confirmatory**, *sf.* **1.** doğrulayıcı, destekleyici, teyit/tekit edici, **2.** sağlamlaştırıcı, kuvvetlendirici, takviye edici, **3.** onaylayıcı, tasdik edici. ***e.a.-*** *corroborative.*

confirmed, *sf.* **1.** doğrulanmış, gerçeklenmiş, tahkik/teyit edilmiş, müeyyet, inancalı, **2.** yerleşmiş, sağlamlaş(tırıl)mış, takviyeli, **3.** kök salmış, daimî, süreğen, müzmin. *He'll never get married, he's a ~ bachelor.* **4.** Hristiyan/Musevî cemaatine kabul edilmiş, **5.** **~ly** : doğrulanmış/gerçeklenmiş/tahkik ve teyit edilmiş bir şekilde, **6.** **~ness** : doğrulanma, gerçeklenme, tahkik/teyit edilme. ***e.a.-*** *1. corroborated, proved, 2. settled, ratified, 3. inveterate.*

confiscable, *sf.* el konulabilir, zorla alınabilir, müsadere edilebilir, toplatılabilir, zaptedilebilir, haczedilebilir.

confiscate, *sf.&gl.f.* **-cated, -cating** **1.** zorla alınmak, el koymak, müsadere etmek, topla(t)mak, zapt etmek, haczetmek. *The teacher ~d my radio because he heard me playing in the class. The heroin was ~d by the police.* **2.** kamulaştırmak, istimlâk etmek. *The government has ~d my property in order to build a new road.* **3.** el konulmuş, müsadere edilmiş, kamulaştırılmış, **4.** **confiscation** : el koyma, zorla alma, müsadere; kamulaştırma, **5.** **confiscator** : zorla alan, el koyan, müsadere eden; kamulaştıran. ***e.a.-*** *1. seize, 2. expropriate, 3. seized, confiscated, expropriated.*

confiscatory, *sf.* müsadere/haciz ile sonuçlanan, müsadereyi/haczi gerektiren.

Confiteor, *is.* Katolik kilisesinde ayin başlangıcında okunan günah çıkarma duası.

confiture, *is.* reçel. ***e.a.-*** *confection, preserve.*

conflagrant, *sf.* tutuşmuş, alev alev yanan, alevler içinde/cayır cayır yanan. ***e.a.-****ablaze, blazing, burning.*

conflagration, *is.* yangın felâketi, büyük yangın.

conflagrative, *sf.* yangına sebep olan, yangın çıkarıcı.

conflate, *sf.* tek bir metin hâlinde birleştirilmiş.

conflation, *is.* **1.** iki değişik metni birleştirme, **2.** bir metin hâlinde birleştirilmiş iki değişik metin.

conflict, *is.&gl.f.* **1.** çekişmek, zıtlaşmak, ihtilâfa/fikir ayrılığına düşmek. *Your ideas about bringing up children obviously ~ with mine.* **2.** çatışmak, mücadele etmek, dövüşmek, vuruşmak, **3.** anlaşmazlık, ihtilâf, fikir ayrılığı. **~ of laws** : kanunî ihtilâf, **4.** çekişme, çatışma, **5.** zıtlaşma, menfaat/fikir uyuşmazlığı. **to come into ~ with s.o.** : birisiyle fikir uyuşmazlığına düşmek, **6.** çarpışma, mücadele, uğraşma, **7.** (olaylar vb. arasında) uygunsuzluk, çatışma. *I have a ~ between French and Math classes at that hour.* **8.** **~ingly** : zıtlaşarak, ihtilâflı bir şekilde, çatışarak, çarpışarak, **9.** **~ion** : anlaşmazlık, uyuşmazlık, ihtilâf, zıtlaşma, çatışma, vuruşma, **10.** **~ive** = **~ory** : zıt, ihtilâflı, uyuşmaz, birbirine aykırı, **11.** **~ of interest** : (a) kamu görevlisinin resmî yetkisine dayanarak çıkar sağlaması, (b) çıkar/menfaat çatışması. ***e.a.-*** *1&2. clash, collide, oppose, disaccord, discord, disharmonize, jangle, jar, mismatch, differ, disagree, contend, battle, 3. strife, encounter, fight, 4. controversy, quarrel, 5. contention, variance, 6. collision, 7. incompatibility.* ***k.a.-*** *4. accord.*

confluence = **conflux**, *is.* **1.** birleşme, (birbirine) karışma, iki veya daha fazla akar suyun birleşmesi, **2.** kavşak : akar suların birleştiği nokta. *The city of Edirne was established at the ~ of Tunca and Meriç rivers.* **3.** birleşerek akan akar sular/nehirler, **4.** kalabalık, izdiham. ***e.a.-*** *4. crowd, throng.*

confluent, *sf.&is.* **1.** birleşen/birleşerek akan (nehirler). ~ *rivers.* **2.** *patol.* sık, birleşmiş, bir araya birikip karışmış. ~ *pustules.* ~ *smallpox.*

confocal, *sf. mat.* eş odaklı, odakları aynı.

conform, *sf.&f.* **1.** uy(dur)mak, uygunlaş(tır)mak, intibak et(tir)mek, umuma tâbi olmak, **2.** (şekil, karakter vb. bakımından) benze(t)mek, uyuşmak, bağdaşmak, aynı nitelik veya karakterde olmak. *The work you are doing does not ~ to our plan. to ~ (in shape) to another part.* **3.** ~ **to/with** : uymak, boyun eğmek, itaat etmek. ~ **to the law** : yasaya uymak. *You must ~ to the customs of the society.* **4.** *esk. bk.:* **conformable.** ***e.a.-1.*** *comply, accommodate, adapt, adjust,* ***2.*** *correspond, agree, tally,* ***3.*** *obey, submit, yield, consent.* ***k.a.-1.*** *dissent,* ***2.*** *disagree, differ,* ***3.*** *rebel.*

conformability = **conformableness**, *is.* uygunluk, benzerlik, uyuşma, benzeşme, bağdaşma.

conformable, *sf.* **1.** uygun, mutabık. *Government actions should always be ~ to the will of the people.* **2.** münasip, muvafık, yerinde, **3.** benzer, mümasil, **4.** uysal, itaatli, muti, boyun eğen. *I've tried to be ~ to your wishes.* **5.** *jeol.* üst ve alttaki yerey biçimine benzer (kaya tabakaları). ~ *beds of rocks.* ***e.a.- 1.*** *compliant,* ***3.*** *similar,* ***4.*** *submissive, acquiescent.*

conformably, *zf.* **1.** uygun/mutabık/münasip/muvafık bir şekilde, **2.** benzer/mümasil tarzda, **3.** uysallıkla, itaatle, boyun eğerek.

conformal, *sf.* açıkorur : açıları değiştirmeyen (dönüştürüm/izdeşim). ~ **mapping** : açıkorur izdeşim.

conformance, *is.* **1.** uyma, uygunluk, **2.** mutabakat, muvafakat, **3.** uysallık, itaat, **4.** benzerlik, benzeyiş. ***e.a.-*** *conformity.*

conformation, *is.* **1.** şekil, yapı, biçim, oluşum tarzı, **2.** parçaların uygun ve simetrik bir araya gelişi, **3.** uyma, bağdaşma, mutabık/muvafık/münasip olma, **4.** (elemanların düzgünce bir araya gelmesiyle) oluşma/gelişme/şekillenme. *The gradual ~ of the embryo.*

conformer, *is.* uygunlaş(tır)an, benzeten, bağdaştıran.

conformingly, *zf.* uyarak, bağdaşarak, uygun bir şekilde.

conformism, *is.* uyumculuk : (mevcut yasa/kural vb. ne) uyma, itaat etme, uysallık/baş eğme politikası, uyuşma taraftarlığı.

conformist, *is.&sf.* **1.** uyumcu, uysal, (mevcut yasa/kural/düşünce vb. ne) uyan/riayet eden/baş eğen (kimse), toplum kurallarını çiğnemeyen kimse, **2.** resmî İngiliz kilisesi üyesi.

conformity, *is., ç.* **-ties** **1.** *bk.:* **conformance**, **2.** (özellikle) resmî İngiliz kilisesi törelerine uyma.

confound, *gl.f.* **1.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek. *The poor election results ~ed the government.* **2.** yanıltmak, **3.** yalanlamak, delillerle çürütmek, tekzip etmek, aksini iddia etmek, karşı çıkmak. *to ~ their arguments.* **4.** yanılıp birbirine karıştırmak, zuhulen aynı zannetmek/saymak. *He has ~ed fact with fancy.* **5.** karmakarışık bir hâle getirmek, keşmekeşe çevirmek, tarumar etmek, **6.** kahretmek, lânetlemek. ~ **it/you/him/that silly fool!** *etc.:* Allah kahretsin! Kahrolası! Lânet şey! **7.** utandırmak, mahcup etmek, **8.** *esk.* (a) yenmek, mağlûp etmek, (b) yok etmek, hezimete uğratmak, **9.** *esk.* israf etmek, gereksiz yere harcamak, **10.** **~able** : şaşırtılabilir, yanıltılabilir, yalanlanabilir, birbirine karıştırılabilir, **11.** **~er** : şaşırtan/yanıltan kimse/şey, **12.** **~ingly** : şaşırtırcasına, yanıltacak şekilde, birbirine karıştırarak. ***e.a.- 1&2.*** *perplex, amaze, confuse,* ***3.*** *contradict, refute,* ***7.*** *abash,* ***8.*** *(a) defeat, overthrow,* ***9.*** *waste.*

confounded, *sf.* **1.** şaşırmış, şaşkın, şaşkına dönmüş, **2.** lânet, kahrolası, Allahın cezası (hafifletilmiş anlamda kullanılır). *That is ~ lie.* **3.** **~ly** : son derece, pek ziyade, ziyadesiyle, tahmin edilemeyecek derecede, **4.** **~ness** : şaşkınlık, karışıklık, keşmekeşlik. ***e.a.- 1.*** *confused, perplexed,* ***2.*** *damned,* ***3.*** *very, extremely, annoyingly.*

confraternal, *sf.* kardeşlik+, yardıma yönelik.

confraternity, *is., ç.* **-ties** kardeşlik cemiyeti : dinî/meslekî maksatlarla hayır işleri veya yardım için kurulan cemiyet.

confrere, *is.* meslektaş, aynı kurumda çalışan kimse.

confront, *gl.f.* **1.** karşı gelmek/durmak, karşılaş(tır)mak, karşı karşıya gelmek/bırakmak. **He ~ed me with the problem** : Beni mesele ile karşı karşıya bıraktı. **The two armies ~ed with each other along the border** : İki ordu hudutta karşı karşıya geldi. **2.** zıt gitmek, düşmanca/hasmane davranmak, göğüs germek, **3.** yüzleştirmek, karşısına/yüz yüze getirmek, karşısına çıkarmak. *The ~ed him with evidence of his crime.* **4.** (muayene/mukayese için) yan yana getirmek, **5. ~ation = ~ment** : yüzleştirme, yüz yüze getirme, karşılaştırma, karşı gelme/koyma, **6. ~er** : yüzleştiren, karşılaştıran, karşı gelen/koyan. ***e.a.***- *1. face, 2. oppose.*

Confucianism, *is.* Konfüçyüs sistemi/mezhebi : Konfüçyüs'ün insanlık sevgisi, ataya tapınma, ebeveyne saygı, düşünce ve davranışlarda ahenk telkin eden ahlâk ve eğitim ilkelerinin tümü. **Confucianist** : Konfüçyüs sistemi taraftarı. **Confucian** : Konfüçyüs+.

confuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** belirsizleştirmek, müphemleştirmek, belirsiz/müphem/muğlâk/anlaşılmaz hâle getirmek. *You're trying to ~ the issue.* **2.** karıştırmak, karmakarışık yapmak, düzenini bozmak. *Try not to ~ the papers on this desk.* **to ~ accounts** : hesapları karıştırmak, **3.** ayırt edememek, birbirine karıştırmak, yanılmak, yanlışlıkla birinin yerine diğerini almak, birini öteki sanmak. **to ~ sth. with sth.** : bir şeyi bir şeye karıştırmak/başka bir şey sanmak/ayırt edememek. **He ~d salt with sugar** : Tuzu şeker sandı/tuzla şekeri karıştırdı/tuzla şekeri ayırt edemedi. *to ~ dates. People always ~ Tim and (or with) his twin brother.* **4.** şaşırtmak, zihnini karıştırmak, yanıltmak, yanlış yola sevk etmek. *We tried to ~ the enemy by swimming along the river and hiding. I'm quite ~d by the conflicting statements of the politicians.* **5.** utandırmak, mahcup etmek. *His candor ~d her.* **6.** *esk.* tahrip etmek, yok etmek, mahvetmek, **7. confusability** : birbirine karıştırılabilme, yanılabilme, şaşırabilme, belirsiz/anlaşılmaz hale getirilebilme, **8. confusably** : birbirine karıştırarak/karıştırırcasına, yanılarak, şaşırmış bir hâlde, belirsiz/anlaşılmaz hâle getirerek. ***e.a.***-*1. mistify, baffle, 2. jumble, disorder, disarray, disarrange, disturb, 3. confound, mix up, mistake, 4. perplex, bewilder, puzzle, mislead, 5. disconcert, abash, embarrass, mortify, shame, 6. ruin, undo.* ***k.a.***-*1. enlighten, edify, illuminate, clarify, 3. distinguish, differentiate*

confused, *sf.* **1.** mahcup, utangaç, **2.** şaşkın, şaşırmış. **to get ~** : şaşırmak, zihni karışmak, **3.** karışık, belirsiz, müphem, muğlâk, **4. ~ly** : mahcup/utangaç bir şekilde, şaşkınlıkla, belirsiz/müphem bir şekilde, **5. ~ness** : mahcubiyet, utangaçlık, şaşkınlık, belirsizlik, müphemlik.

confusing, *sf.* **1.** şaşırtıcı, zihni karıştırıcı, karışık, müphem, muğlâk. **It is very ~** : Son derece şaşırtıcı bir şey. **2. ~ly** : şaşırtıcı bir şekilde, belirsiz/müphem/muğlâk/anlaşılmaz hâle getirerek, (birbirine) karıştırarak, yanıltarak, şaşırtarak.

confusion, *is.* **1.** şaşır(t)ma, yanıl(t)ma, anlaşamama, tereddüt, ne yapacağını bilememe. *At first there was some ~ among the actors as to where they should stand on the stage.* **2.** birbirine karıştırma, ayırt/tefrik edememe, **3.** karışıklık, düzensizlik, dağınıklık, keşmekeş. **in ~** : karmakarışık. **Everything was in ~** : Her şey karmakarışıktı. **fall into ~** : karmakarışık olmak. **throw into ~** : karışıklığa sebep olmak, arap saçına benzetmek. *Arrangements were thrown into ~ by a last-minute change of plans.* **~ worse confounded** : karışıklığın daniskası. **cause/create ~** : karışıklık yaratmak, **4.** belirsizlik, müphemiyet, ipham, vuzuhsuzluk, anlaşmazlık, yanlış anlama. *Write more clearly in order to prevent any ~.* **5.** utanç, mahcubiyet. *She kissed him suddenly and he blushed in ~.* **to be covered with ~** : fena hâlde mahcup olmak, bozulmak. **put s.o. to ~** : birini mahcup etmek/utandırmak/bozmak, **6.** şaşkınlık, hayret. *She saw to her ~ that he was going to jump down the cliff.* **7.** *esk.* bozgun, mağlûbiyet, yok olma, mahvolma, **8. ~al** : şaşırtıcı, yanıltıcı, karışık. ***e.a.***-*1. distraction, 3. disorder, upheaval, chaos, turmoil, jumble, mess, disarray, disturbance, 5. shame, mortification, abashment, embarrassment, 6. perplexity, bewilderment, puzzlement, uncertainty, 7. defeat, overthrow, ruin.* ***k.a.***-*1&2&6. enlightenment, understanding, comprehension, 3. tidiness, organization, orderliness, neatness.*

confutable, *sf.* (delillerle) çürütülebilir, cerh/tekzip edilebilir, yalanlanabilir.

confutation, *is.* **1.** cerh, tekzip (etme), yalanlama, (delillerle) çürütme, **2.** cerh edici/çürütücü delil.

confutative, *sf.* cerh edici, tekzip edici, (delillerle) çürütücü, yalanlayıcı.

confute, *gl.f.* **-futed, -futing 1.** (delilerle) çürütmek, cerh etmek, gerçeğe aykırı olduğunu ispatlamak, **2.** yalanlamak, tekzip etmek, yalan olduğunu kanıtlamak. *to ~ one's opponent.* **3.** *esk.* yok etmek, kahretmek. ***e.a.****- 1. refute, disprove, 3. confound.*

confuter, *is.* (delillerle) çürüten, cerh eden, yalanlayan kimse.

cong. = congius.

conga, *is., ç.* **-gas**, *f.* **-gaed, -gaing 1.** konga : bir nevi Küba dansı, **2.** konga oynamak.

con game, *k.d. bk.:* **confidence game.**

congé, *is., ç.* ***-gés*** *Fr.* **1.** izinli ayrılma, izin alma, **2.** izin, veda, **3.** paydos, tatil, **4.** işten çıkarma, kovma, yol verme, **5.** *esk.* temenna, reverans, **6.** *mim.* oyuk pervaz/tiriş. **congee** *ş.d.y.* ***e.a.****- 1&2. leave-taking, farewell, 4. dismissal, 5. bow.*

congeal, *f.* **1.** don(dur)mak, sıvı hâlden katı hâle geç(ir)mek. *They ~ed the liquid by freezing it.* **2.** katılaş(tır)mak, pelteleş(tir)mek, pıhtılaş(tır)mak. *The blood ~d.* **3.** (duygu, ilke, inanış vb.) sabitleş(tir)mek, değişmez hâle getirmek, **4. ~ableness = congeability** : donabilme, katılaşabilme, **5. ~able** : donabilir, **6. ~edness** : donukluk, donmuşluk, **7. ~er** : donduran, **8. ~ment** : donma, katılaşma, pelteleşme, **9. congelation** : don(dur)ma, katılaş(tır)ma. ***e.a.****-2. curdle, coagulate, solidify.*

congee, *is.&gl.f.* **-geed, -geeing 1.** *bk.:* ***congé***, **2.** *esk.* izin almak, izinli çıkmak/ayrılmak, tatile gitmek, **3.** *esk.* temenna etme, reverans yapmak. ***e.a.****-3. bow.*

congener, *is.* **1.** eş tür, aynı cinsten/sınıftan, hemcins, **2.** aynı türden/ırktan olan bitki/hayvan/insan, **3. ~ic = ~ous** : eş tür, aynı türden/cinsten olan.

congenial, *sf.* **1.** uygun, münasip, **2.** hoş, lâtif, cana yakın, sevimli, sempatik, samimî, yakınlık gösteren. *~ surroundings. ~ work/weather. I met few people ~ to me in that city.* **3. ~ity = ~ness** : uygunluk; cana yakınlık, sevimlilik, samimilik, **4. ~ly** : uygun/münasip bir şekilde; samimiyetle, yakınlık göstererek, cana yakın/sevimli bir tarzda. ***e.a.****-1. compatible, 2. friendly, genial, agreeable, pleasing, pleasant, harmonious.* ***k.a.****-2. disagreeable.*

congenital, *sf.* **1.** doğuştan, kalıtsal, fıtrî, irsî, doğuşta mevcut olan. *a ~ defect/abnormality/blindness/brain damage.* **2. ~ly** : doğuştan, fıtrî olarak, anadan doğma, **3. ~ness** : doğuştan/fıtrî/irsî oluş. ***e.a.****-1. innate, inborn, hereditary, inherited.*

conger, *is. zool.* **1.** iri yılan balığı, mığrı *(Conger conger)* : boyu 3 m'yi bulur, denizde yaşar, eti yenir, **2.** *Congridae* familyasından başka tür yılan balıkları. **conger eel** *d.d.*

congeries, *is.* **1.** yığın, küme, birikinti, teraküm. *a ~ of tiny boxes.* **2.** salkım, top. ***e.a.****- 1. heap, pile, aggregation, agglomeration, collection, assemblage.*

congest, *f.* **1.** topla(n)mak, yığ(ıl)mak, birik(tir)mek, dol(dur)mak, tıka(n)mak. *a ~ed highway. Buses and cars ~ed every street in the center of London.* **2.** *patol.* kan/su toplamak, kan/su toplanmasına sebep olmak. *His lungs seem to be ~ed.* **3.** *esk.* yığmak, küme yapmak, **4. ~ible** : toplanabilir, yığılabilir. ***e.a.****-1. fill, overcrowd.*

congested, *sf.* **1.** *patol.* tıkalı, kan birikmiş. *~ lungs* **2.** aşırı kalabalık. *a ~ airport. ~ downtown streets.* ***e.a.****-1. clogged, 2. overcrowded.*

congestion, *is.* **1.** *patol.* kan basımı/birikmesi. *He's suffering from ~ of the lungs.* **2.** kalabalık, izdiham, tıkanıklık, sıkışıklık. **nasal ~** : burun tıkanıklığı. **traffic ~** : trafik sıkışıklığı. *I don't like driving through London, because there's too much ~.*

congestive, *sf.* tıkayan, tıkanıklığa/sıkışıklığa sebep olan.

congius, *is., ç.* **-gii** eski Roma'da sıvı ölçü birimi 3 l.

conglobate, *sf.&f.* **-bated, -bating 1.** yuvarlak, küresel, top şeklinde, **2.** top yapmak, top hâline getirmek, **3. ~ly** : yuvarlak bir şekilde, **4. conglobation** : (a) top yapma, top hâline getirme, (b) yuvarlak kütle, top.

conglobe, *f.* **-globed, -globing** *bk.:* **conglobate.**

conglomerate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** yığışım, yığışmış, küme(lenmiş), çeşitli elemanların bir araya gelmesinden oluşmuş (şey), **2.** *jeol.* çakılkayaç, konglomera, **3.** türlü şirketler grubu, holding, **4.** karışık küme/yığın, **5.** kümele(n)mek, yığ(ıl)mak, (çeşitli parçalar) bir araya gelip kaynaşmak. ***e.a.*****-** *5. cluster, collect.*

conglomeratic = conglomeritic, *sf.* yığışık, yığışmış, kümelenmiş, küme/yığın halinde.

conglomeration, *is.* **1.** yığışma, yığ(ıl)ma, kümele(n)me, **2.** karışık yığın/birikinti, farklı elemanlardan oluşmuş küme/yığın, **3.** karışım, karma, çoktürel katışım. *a ~ of ideas.* ***e.a.*****-** *2&3. aggregate, aggregation, collection, mixture.*

conglomerator = conglomerateur, *is.* holding başkanı : şirketler grubu yapan/yöneten kimse.

conglutinant, *sf. tıp* kaynaştıran, (yarayı) çabuk iyileştiren.

conglutinate, *sf.&f.* **-nated, -nating 1.** yapışmış, yapışık, kaynaşmış, **2.** yapış(tır)mak, **3.** *tıp* kaynaş(tır)mak, **4. conglutination** : yapış(tır)ma, kaynaş(tır)ma, **5. conglutinative** : yapıştırıcı, kaynaştırıcı.

congo, *is. bk.:* **congou.**

Congo, *is.* **1.** Kongo (yeni adı : **Zaire**). **2. ~lese** : Kongolu, Kongo+, Kongo dili, **3. ~ dye** : Kongo boyası, benzidinden elde edilen azotlu boya, **4. ~ red** : Kongo kırmızısı, C32 H22N6Na2O6S2 : alkalilerle kırmızı, asitlerle mavi renk veren azotlu boya. Yün ve pamuklu kumaşları boyamakta, kimyasal gösterge veya biyolojik boya maddesi olarak kullanılır.

congo snake, *is. zool.* iki soluklu *(Amphiuma means)* : iki soluklugillerden Güneydoğu ABD'de suda yaşayan, yılan balığına benzer dört kısa ayaklı, mavimtrak siyah renkli sürüngen. **congo eel, lamper eel, siren** *d.d.*

congou = congo, *is.* kara çay, Çin çayı.

congratulate, *f.* **-lated, -lating 1.** kutlamak, tebrik etmek. *We ~d him on having passed the examinations. Let me ~ you on the birth of your son.* **2.** *esk.* kıvanç/gurur duymak. *You really should ~ yourself on your appearance, you look charming.* **3.** *esk.* selâmlamak. ***e.a.*****-** *1. felicitate, 3. salute, greet, hail.*

congratulation, *is.* **1.** kutlama, tebrik etme, **2. ~s!** Tebrikler! Tebrik ederim! Kutlu olsun! Gözün(üz) aydın!

congratulator, *is.* **1.** kutlayan, tebrik eden, **2. ~y** : kutlama+, tebrik+. **~y** telegram : kutlama telgrafı.

congregant, *is. bk.:* **congregator.**

congregate, *sf.&f.* **-gated, -gating 1.** topla(n)mak, bir araya getirmek / gelmek, içtima etmek, **2.** toplu, toplanmış, birikmiş, bir araya gelmiş/getirilmiş, **3.** *bk.:* **collective.** ***e.a.*****-***1. assemble, colect, 2. assembled, collected.*

congregation, *is.* **1.** topla(n)ma, toplantı, **2.** topluluk, **3.** cemaat : dinî ibadet için bir araya gelmiş topluluk, **4.** kilise kurulu, kilise faaliyetlerini düzenleyen topluluk, **5.** İsrail halkı, **6.** (Ahdicedit'e göre) Hristiyan kilisesi, **7.** (Katolik kilisesine göre) (a) Kardinaller meclisi, (b) dinsel örgüt, ortak kurallara riayet eden kişilerden oluşan topluluk.

congregational, *sf.* **1.** toplumsal, topluluğa/cemaate ait, **2.** cemaatçi, yönetimi cemaatin elinde olan, **3. ~ism** : cemaatçilik : her cemaati bağımsız sayan kilise yönetimi, **4. ~ist** : cemaatçi, **5. ~ly** : topluca, toplumla/cemaatle birlikte, cemaatçi olarak.

congregator = congregant, *is.* cemaat/ toplum üyesi.

congress, *is.* **1.** *b.h.* (a) Kongre : ABD Millet Meclisi (Temsilciler Meclisi ve Senatodan oluşur), (b) bir seçim süresi devam eden Kongre genel kurulu, (c) Kongre toplantısı, **2.** Millet Meclisi : Cumhuriyetle yönetilen ülkelerde yasama örgütü. *There will soon be elections to our ~.* **3.** kurultay, kongre, özel bir maksatla toplanan yetkili temsilciler kurulu. *a medical ~. The ~ of Sivas.* **4.** toplantı, içtima, **5.** özel ilişkiler, alış veriş, **6.** cinsel birleşme, cima, **7. ~ boot** *ABD* kongre çizmesi, yanları elâstikî çizme. ***e.a.*****-***3. conference, council, convention, 5. dealings, intercourse, 6. coitus, sexual intercourse.*

congressional, *sf.* **1.** Kongre+, Kurultay+, ABD Kongresine ait, **2. ~ district** *ABD* seçim bölgesi, **3. ~ist** : kongre üyesi, **4. ~ly** : kongre tarafından, kongre aracılığı ile, **5. ~ Medal** *bk.:* **Medal of honor. 6. ~ Record** *ABD* Meclis Tutanakları/Zabıtları.

congressman, *is.*, *ç.* **-men** *ABD* (erkek) milletvekili, mebus, Temsilciler Meclisi üyesi .

congressman-at-large, *is.*, *ç.* **congressmen-at-large** *ABD* bir eyaletin tümünü temsil eden milletvekili.

congresswoman, *is.*, *ç.* **-women** *ABD* (kadın) milletvekili, mebus, Temsilciler Meclisi üyesi.

congruence, *is.* **1.** uy(uş)ma, uygunluk, ahenk, **2.** *mat.* eşleşim, muvafakat : üçüncü bir sayı ile bölününce aynı artanı veren iki sayı arasındaki ilişki, **3.** *geom.* benzerlik. ***e.a.-1.*** *agreement, correspondence, harmony.*

congruency, *is.*, *ç.* **-cies** *bk.:* **congruence.**

congruent, *sf.* **1.** uygun, muvafık, mutabık, **2.** *mat.* eşleşik : farkları üçüncü bir sayı ile tam bölünebilen (iki sayı). *12 is ~ to 27 (modulo 5), since (27-12) 5=3.* **3.** *geom.* eşit, çakışık. *~ triangles.* **4.** aynı bileşimli katı ve sıvı maddenin beraber bulunduğu (ergime noktası), **5. ~ly** : uygun bir şekilde; eşleşik /çakışık olarak. ***e.a.-*** *1. congruous, agreeing, accordant.*

congruity, *is.*, *ç.* **-ties** **1.** uyum, uygunluk, uy(uş)ma, tevafuk, mutabakat, ahenk, **2.** eşleşiklik, geometrik eşitlik, çakışıklık, çakışma, **3.** anlaşma, uyuşma, bağdaşma. ***e.a.-*** *1. agreement, harmony, appropriateness, fitness, 2. coincidence.*

congruous, *sf.* **1.** uygun, uyan, anlaşan, hemfikir, mutabık. *His actions are not ~ with our principles.* **2.** münasip, müsait, elverişli. *a ~ room to work in.* **3.** ahenkli, tutarlı. *a ~ theme in music.* **4.** *mat.* eşleşik, eşit, çakışık, **5. ~ly** : uygun/münasip/elverişli/ahenkli bir şekilde, **6. ~ness**: uygunluk, elverişlilik, mutabakat, eşitlik, çakışıklık. ***e.a.-1.*** *consonant, 2. appropriate, suitable, 3. harmonious, concordant, 4. congruent.* ***k.a.-*** *incongruous.*

conic, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* koni biçiminde, konik, mahrutî, **2. ~ section** *d.d.* konik kesit : daire tabanlı dikey koninin bir düzlemle ara kesiti. Düzlemin koni ekseniyle yaptığı açıya göre bu kesit elips, parabol, hiperbol, çember, kesişen iki doğru veya tek nokta olabilir. **conics = ~ sections** : konikler, geometrinin elips, parabol ve hiperbolleri inceleyen bölümü, **3. ~ projection** : konik izdüşüm, mahrutî mürtesem : yeryüzünün konik bir yüzeye izdüşürülmüş haritası.

conidia, *ç. is. bk.:* **conidium.**

conidial = **conidian**, *sf.* yosun dallarının ucundaki sporlara ait veya bu sporları üreten.

conidiophore, *is. bot.* spor dal : (yosunlarda) eşeysiz sporları taşıyan dal/sap. **conidiphorous** : spor dallı.

conidium, *is.*, *ç.* **conidia** *bot.* (yosun dallarının ucunda bölünme ile oluşan) eşeysiz spor.

conifer, *is.* **1.** koza(la)klı ağaç : Kozalaklılar *(Coniferales* veya *Coniferae)* familyasından herhangi bir ağaç : çam, köknar, lâdin, ardıç vb. **2.** tohumu kozalak içinde oluştuktan sonra açığa çıkan bitkiler.

coniferous, *sf. bot.* kozalaklı, kozalak veren.

coniine, *is. kim.* ağılı baldıran ruhu, C8 H17N : çok zehirli bir alkaloid. **conin, conine** *d.d.*

conio-, *ön ek* "toz". *ör.: coniology.*

coniology = **koniology**, *is.* toz bilimi : tozun bitki ve hayvanlar üzerindeki etkisini inceleyen bilim.

conium, *is. bot.* baldıran, ağı otu *(Conium masculatum)* : maydanozgillerden iki yıl ömürlü, çok zehirli bir ot.

conjecturable, *sf.* sanılabilir, tahmin/farz edilebilir.

conjecturably, *zf.* tahminen, tahminî/farazî olarak.

conjectural, *sf.* **1.** varsayılı, sanal, varsayılan, farazî, tahminî, zanna/tahmine dayanan. *I lack some necessary information so my opinion on this matter can only be ~.* **2. ~ly** : sanal/ tahminî/farazî olarak. ***e.a.-1.*** *problematic.*

conjecture, *is.&f.* **-tured, turing** **1.** sanı, zan, varsayı, farz, tahmin, yetersiz/asılsız delillere dayanan fikir veya kanaat. *The origin of the human race is a matter for pure ~. I don't agree with his ~ that prices will rise next year.* **2.** sanmak, zannetmek, farz etmek, tahmin etmek, var saymak, yetersiz/asılsız delillere dayanarak fikir ve kanaat edinmek, tasavvur etmek. *I think you're only conjecturing when you say the government will lose the next election.* **3.** *esk.* delil ve alâmetlerin yorumlanması, kehanet. ***e.a.-*** *1. supposition, theory, hypothesis, 2. surmise, suppose, presume, guess.*

conjecturer, *is.* tahmin eden, varsayan, sanan, tahmin /zan yürüten.

conjoin, *f.* **1.** birleş(tir)mek, bitiş(tir)mek, bağla(n)mak, bir araya gelmek/getirmek, **2.** **~edly** : birleşik olarak, birlikte, bir arada, **3.** **~er** : birleştiren, bitiştiren, bir araya getiren. ***e.a.***- *1. unite, join, combine, associate, connect.* ***k.a.***- *1. disjoin.*

conjoint, *sf.* **1.** birleşik, birleşmiş, ortak, müşterek, **2.** **~ly** : birlikte, bir arada, birleşik olarak, **3.** **~ness** : birleşiklik, birleşme, ortaklık, iştirak. ***e.a.***-*1. united, combined, associated.*

conjugable, *sf. gr.* çekilebilir, tasrif edilebilir.

conjugably, *zf. gr.* çekilebilecek/tasrif edilebilecek şekilde.

conjugal, *sf.* **1.** evlilik+, evlilikle ilgili, karı koca+, karı koca ilişkilerine dair. **~ affection** : karı koca sevgisi. **~ relations** : evlilik ilişkileri. **~ rights** : karı koca hakları, eşlerin karşılıklı hakları, **2.** **~ity** : evlilik, evli olmak, karı kocalık, **3.** **~ly** : evli olarak, karı koca olarak. ***e.a.***-*1. matrimonial, nuptial, connubial, marital.*

conjugate, *sf.&is.&f.* **-gated, -gating** **1.** *gr.* çekmek, tasrif etmek. *Can you ~ "to be" in all its tenses?* **2.** *esk.* birleştirmek, evlendirmek, **3.** *biy.* birleşmek, kavuşmak, **4.** birleşik, birleşmiş, çift, **5.** *bot.* yalnız bir çift yaprakçıklı (tüysü yaprak), **6.** *gr.* aynı kökten türeyen (kelime), yakın anlamlı, **7.** *mat* eşlenik (nokta), **8.** *kim.* eşlenik : (a) denge halinde (iki veya daha fazla sıvı), (b) aralarında bir proton farkı bulunan (asit/baz). *The acid NH4 and the base NH3 are ~ to each other.* (c) **conjugated** *d.d.* iki veya daha fazla çift valans bağlı.

conjugation, *is.* **1.** *gr.* (a) çekim, tasrif. *You must learn ~ before you can use verbs correctly.* (b) çekim grubu, benzer şekilde çekilen fiiller grubu. *There are 4 ~s in French but also many irregular verbs.* **2.** birleş(tir)me, bitiş(tir)me, **3.** *biy.* (a) iki tek gözelinin geçici olarak kaynaşması, (b) bazı yosunlarda eşeysel gözelerin birleşmesi, **4.** **~al** : çekimsel. çekim+; birleşme+, **5.** **~ally** : çekilerek, tasrif edilmek suretiyle; birleşerek.

conjugative, *sf.* **1.** çekimli, çekim+, **2.** birleştirici.

conjugator, *is.* çeken, tasrif eden; birleştiren.

conjunct, *sf.&is.* **1.** birleşmiş, bitişik, bitişmiş, **2.** ortak, müşterek, **3.** *müz.* bir saniyelik fasılalarla ilerleyen, **4.** **~ly** : birleşmiş/bitişik olarak. ***e.a.-1&2.*** *joint, associated.*

conjunction, *is.* **1.** birleşme, karışma, bir araya gelme. *The ~ of the two opposing parties quickly resolvedthe issue. A pleasing ~ of ability and beauty.* **2.** birlik, beraberlik, **3.** rastlantı, olay ve koşulların bir araya gelmesi, **4.** *gr.* bağlaç, atıf edatı : ***and, because, but, however*** gibi. *bk.*: **coordinating ~, subordinating ~.** **5.** *astr.* kavuşum, kavuşma konumu : iki ya da daha fazla gök cisminin aynı boylam üzerinde bulunması hâli. *This month Mars is in ~ with Venus.* **6.** *man.* (a) bitişik öneri : yalnız ve ancak her iki bileşeni doğru olduğu takdirde doğru olan öneri, (b) bağlama simgesi : genellikle **AND** diye okunan simge, **7.** **in ~ with** : birlikte, beraberce, bir arada, iş birliğiyle, müştereken. *The army is acting in ~ with the police to hunt and find terrorists.* **8.** **~al** : birleşme+, birlik+, **9.** **~ally** : birleşerek, birlik hâlinde, birlikte. ***e.a.***-*1. combination, link, connection, junction, 2. union, association.* ***k.a.***-*1. disconnection, separation, diversion.*

conjunctiva, *is., ç.* **-vas/-vae** *anat.* göz örtüsü : göz kapaklarının altını ve göz yuvarlağının üstünü örten nemli zar. **conjunctival** : göz örtüsü+.

conjunctive, *sf.&is.* **1.** birleştiren, bitiştiren, bağlayan, bağlayıcı, birleştirici, **2.** birleşik, ortak, müşterek. *a ~ action.* **3.** *gr.* (a) isteme kipi, (b) bağlaç, (c) birleştirici, bağlayıcı, bağlama+. *The word "however", although an adverb, can be used as a ~. It is therefore a ~ adverb.* **4.** **~ly** : birleştirerek, bitiştirerek, bitişik olarak, ortaklaşa. ***e.a.***-*1. connective, 2. linked, joint.*

conjunctivitis, *is. göz.* arpacık, göz kapağı yangısı : göz kapaklarının iç kısmında kızarma ve iltihap.

conjunctural, *sf.* bunalımsal, kritik durumla ilgili.

conjuncture, *is.* **1.** durum, ahval, koşullar : çeşitli olay ve koşulların bir araya gelmesi. **at this ~** : bu koşullar altında, bu durumda, durum böyle iken, **2.** kritik durum, buhran, kriz, bunalım. *The new government was faced by a very serious ~ (of events) which threatened the country's future.* **3.** birleşme, toplanma, bir araya gelme. ***e.a.****-2. crisis, 3. conjunction, joining, meeting.*

conjuration, *is.* **1.** büyü, sihir, afsun, **2.** büyücülük, sihirbazlık, gözbağcılık, hokkabazlık, el çabukluğu, **3.** büyü/sihir yapma, sihirli adlarla çağırma, ruh çağırma, **4.** *esk.* yalvarış, yakarış, dua, niyaz. ***e.a.****-1. incantation, 2. legerdemain, 3. supplication, tion, adjuration, entreaty.*

conjure, *f.* **-jured, -juring 1.** büyü yolu ile (ruh veya cin) çağırmak, **2.** büyülemek, büyü/sihir yapmak, teshir etmek, **3.** (sanki sihir veya büyü ile) meydana getirmek, yaratmak, el çabukluğu ile yapıvermek. *to ~ a miracle. Jane can ~ up a meal in half an hour.* **4.** hokkabazlık/sihirbazlık yapmak, el çabukluğu ile yaparak sihir yapıyormuş gibi gözükmek. *The clever magician ~d a rabbit out of his hat.* **5. ~ up** : anımsa(t)mak, hatırla(t)mak, (sanki sihirle, birdenbire) hatıra gelmek. *to ~ up the happy past. Even after 20 years, her name ~s such beautiful memories.* **6.** yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, ant vermek. *I ~ you to hear my plea.* **7.** *esk. bk.:* **conspire**, **8.** *ABD-k.d.* büyücü, büyü ile tedavi eden. *a ~ man.* **9. a name to ~ with** : sihirli ad : çok önemli/nüfuzlu bir kimsenin adı.

conjurer = **conjuror**, *is.* **1.** büyücü, sihirbaz, **2.** hokkabaz, **3.** yalvaran, yakaran, niyaz eden, ant veren. ***e.a.****- 1. sorcerer, 2. legerdemain, magician, juggler.*

conk, *is.&f. argo* **1.** *ABD* kafa, **2.** burun, **3.** *ABD* kafasına vurmak. ***e.a.****- 1. head, 2. nose.*

conkers, *is., ç.* **1.** İngiltere'de at kestaneleriyle oynanan bir oyun, **2. conker**: (oyunda kullanılan) at kestanesi.

conk out, *f. argo* **1.** (motor) arıza yapmak, (birdenbire) durmak, stop etmek, **2.** yavaşlamak, güçsüzleşmek, yavaşlayıp durmak, **3.** bayılmak, kendini kaybetmek, **4.** ölmek. ***e.a.****- 1. break, fail, 2. slow down, collapse, stop, 3. faint, 4. die.*

con man, *k.d. bk.:* **confidence man.**

conn, *is.&gl.f. bk.:* **con**^{3} .

connate, *sf.* **1.** doğuştan, fıtrî, doğal, tabiî, **2.** beraber doğmuş, aynı asıldan/kökten, **3.** aynı huyda, birbiriyle anlaşan/uyuşan, **4.** *biy.* bitişik, yapışık, doğuştan tek vücut olarak birleşmiş, **5. ~ly** : doğuştan, doğal/fıtrî olarak, **6. ~ness** : doğallık. ***e.a.****-1. inborn, congenital, innate, 3. cognate.*

connation, *is.* doğuştan bitişik olma.

connatural = **conatural**, *sf.* **1.** doğuştan, doğal, fıtrî, tabiî, **2.** benzer, aynı tabiatta, aynı soydan, akraba, **3. ~ity** = **~ness** : doğallık, tabiîlik, benzerlik, akrabalık, soydaşlık, **4. ~ly** : doğal olarak, aynı soydan / akraba olarak. ***e.a.****-1. innate, congenital, inborn, 2. cognate, allied.*

connect, *f.* **1.** bağla(n)mak, bitiş(tir)mek, birleş(tir)mek, raptetmek. *The scientist ~ed the wires and started the apparatus working. This road ~ Ankara to İstanbul.* **2.** *gen.* **~ with** : haberleşmeyi sağlamak. *The telephone operator ~ed us.* **3.** ilişki/ilgi kurmak, bağla(n)mak, katılmak, dahil olmak. *to ~ oneself with a group.* **4.** *gen.* **~ with** : (zihnen) aralarında bağlantı kurmak, ilgili zannetmek. **She ~s all telegrams with bad news** : Bütün telgraflar fena haber getirecek sanır. **5.** (tren, uçak vb) aktarması olmak. **This flight ~s with a flight for Montreal at Paris** : Bu uçağın Paris'te Montreal aktarması vardır. **6.** *argo* uyuşturucu madde alış verişi için direkt temas sağlamak, **7. ~able** = **~ible** : bağlanabilir, birleştirilebilir, irtibat sağlanabilir. ***e.a.****-1. join, unite, link, 3. associate.* ***k.a.****-1. divide, disconnect, 3. dissociate.*

connected, *sf.* **1.** ilgili, bağlı, birleşik, bağlantılı, irtibatlı, merbut. *~ events.* **2. ~ to/with** : soydaş, akraba. *Most European royal families are ~ (with each other).* **He is very well ~** : Çok iyi bir ailedendir. **3.** aralarında mantıkî bağ bulunan. *a ~ view of the problem. a long but properly ~ sentence.* **4.** (belirtilen tarzda) ilişkisi olan, dostluk bağı ile bağlı. *You must be very well-~; you seem to know all the right people.* **4. ~ly** : ilgili/bağlı olarak, **5. ~ness** : ilgi, bağlılık, bağlantı, irtibat, ilişki, soydaşlık, akrabalık.

connecter = **connector**, *is.* bağlayan, bağlayıcı, bağlaç, bağlantı/irtibat sağlayan, bağlantı parçası/düzeni.

connecting, *sf.* bağlayan, bağlayıcı, raptedici, *mec.* birleşik, bitişik. **~ rod** *mak.* piston kolu, biyel, krank kolu, hareket kolu, doğrusal ve dairesel hareket eden iki makine parçasını birleştiren çubuk.

connection, *is.* (*Brit.:* **connexion**) **1.** bağ, bağlantı, bağla(n)ma, bağlılık, rabıta. *the ~ of the house pipes to the water supply.* **2.** ilişki, ilgi, irtibat, münasebet. *the ~ between crime and poverty.* **a bad telephone ~** : fena bir telefon irtibatı. *excellent road and railway ~s with the coast.* **business ~s** : iş/ticaret ilişkileri. **build up a business ~ with a firm** : bir firma ile ticarî ilişki kurmak. **close ~s** : sıkı ilişkiler. **cut/break off ~s** : ilişkileri kesmek. **keep up ~s** : ilişkileri sürdürmek. **This question has no ~ with...** : Bu sorunun ...ile ilgisi yoktur. **3.** (a) aktarma. **I made a ~ at Paris for New York** : Paris'te New York uçağına aktarma yaptım. **to miss a ~** : aktarma yapacağı taşıtı kaçırmak. (b) *gen.* **~s** : (taşıt araçlarının tarifelerinde) irtibat, bağlantı. *There are ~s at Paris for all European capitals.* **4.** (toplumsal/meslekî/ticarî vb) ilişki, müşteri. **This grocer has a very good ~** : Bu bakkalın çok müşterisi vardır. **6.** *gen.* **~s** : aile bağı, kan bağı. **There is family ~ between them** : Birbiriyle akrabadırlar/aralarında aile bağı vardır. **family ~s** : akrabalar. **~ by marriage** : hısımlık, dünürlük, **7.** tanıdık/ahbap muhiti, ahbaplık, şahsî nüfuz ve iltimas sağlayan ilişki. **to form a ~ with s.o.** : birisiyle ahbaplık kurmak. **to have important ~s** : önemli tanıdıkları olmak, **8.** haberleşme/muhabere irtibatı, **9.** cinsel ilişki, cinsî münasebet, **10. in ~ with...** : ...-e gelince, ...ile ilgili olarak, münasebetiyle, dolayısıyla. *In ~ with your application for a job, we are sorry to tell you that...* **11. in this/that ~** : bu durumda/hususta, bu koşullar altında, bu münasebetle, bu durum karşısında. **in another ~** : başka bir düşünce/münasebet/vesile ile. **in what ~** : ne münasebetle, hangi vesile ile, ne sebepten. *In what ~ did he mention my name?* **12. ~al** : bağlantı+, bağlılık+, irtibat+. ***e.a.***- *1. link, bond, tie, junction, union, conjunction, 2. association, relationship, kinsman, 9. sexual intercourse, 10. with regard to, in relation to.* ***k.a.***- *2. dissociation, disassociation.*

connective, *sf.&is.* **1.** bağlayıcı, bağlayan, rapteden (şey), **2.** *gr. man.* bağlaç, rabıt edatı, iki cümleyi birbirine bağlayan kelime, **3.** *bot.* bağ doku : ercik başının iki parçasını birleştiren doku, **4. ~ly** : bağlayarak, bağ/irtibat kurarak, **5. connectivity** : bağlayıcılık, bağlama, bağ/irtibat kurma, **6. ~ tissue** *anat.* bağ dokusu : organları, dokuları birbirine bağlayan/destekleyen doku.

connector, *is. bk.* **connecter.**

connexion, *is. Brit. bk.:* **connection.**

conning tower, *is.* **1.** (denizaltında) gözetleme kulesi, **2.** (harp gemilerinde) kumanda kulesi, zırhlı kule.

conniption, *is. ABD- k.d. gen.* **~s** : nöbet : dönüşümce (isteri)/sara/kuduz vb nöbeti. ***e.a.***- *fit.*

connivance = connivence, *is.* **1.** göz yumma, hoşgörü, müsamaha, ihmal. **The criminal could not have escaped without your ~** : Sen göz yummasan cani kaçamazdı. **2.** *huk.* kışkırtma, suç ortaklığı, kötülüğe/suç işlemeye teşvik.

connivant = connivent, *sf.* **1.** göz yuman, hoş gören, müsamaha/ihmal eden, **2.** kışkırtan kötülüğe/suç işlemeye teşvik eden, **3. ~ly** : göz yumarak, müsamaha ile.

connive, *gs.f.* **-nived, -niving 1.** *gen.* **~ at** : göz yummak, müsamaha/ihmal etmek. *The policeman ~d at the traffic violations/at the prisoner's escape.* **2.** *gen.* **~ at** : hoşgörmek. *to ~ at childlike exaggerations.* **3.** *gen.* **~ with** : suç ortaklığı yapmak, gizlice anlaşarak birlikte suç işlemek. *The criminals ~d with the police to rob the bank.* **4. conniver** : göz yuman, müsamaha/ihmal eden, hoşgören kimse, **5. connivingly** : göz yumarak, hoşgörerek, müsamaha/ihmal ederek. ***e.a.***- *3. conspire.*

connivent, *sf. bot. zool.* **1.** içeri yönelen, birbirine yaklaşan, **2.** *bk.:* **connivant.**

connoisseur, *is.* ehil, uzman, mütehassıs, usta, eksper, meraklı, bir işten (özellikle güzel sanatlardan) iyi anlayan kimse. **~ship** : ehliyet, uzmanlık, ihtisas.

connotate, *f. az kul. bk.:* **connote.**

connotation, *is.* **1.** ima, ifade etme, anlamına gelme, akla getirme, **2.** çağrışım, bir şeyin sözlükteki anlamının yanı sıra akla getirdiği ikinci kavram. *A possible ~ of "home" is a place of warmth, comfort and affection. bk.:* **denotation** (1), **3.** içlem, kapsam, anlam, tazammun. ***e.a.***- *1&2. implication, 3. intension, comprehension.*

connotative = connotive, *sf.* **1.** çağrıştıran, ima/ifade eden, tedai ettiren, akla getiren, **2. ~ly** : çağrıştırarak, tedai suretiyle.

connote, *f.* **-noted, -noting 1.** çağrıştırmak, tedai ettirmek, asıl anlamla birlikte akla getirmek. *The word "fireplace" often ~s hospitality, warm comfort, etc.* **2.** delâlet etmek, göstermek, tazammun etmek, içermek. *Hunger ~s unhappiness.* **3.** ancak başka bir kelimeyle beraber olunca anlam taşımak. *Adjectives can only ~, nouns can denote.* **4.** bir şeyin zarurî sonucu/ayrılmaz parçası olmak. *The remorse so often ~d by guilt.* (Nadiren **connotate** *d.d.*)

connubial, *sf.* **1.** evlilik+, evlenme+, izdivaç+, **2. ~ity** : evlilik, **3. ~ly** : evli olarak. ***e.a.***- *1. matrimonial, conjugal.*

conodont, *is.* (Paleozoik devirden kalma) diş fosili.

conoid, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* konik, koni biçiminde, **2.** dönel konik : bir koniğin eksenlerinden biri etrafında dönmesinden oluşan cisim, **3. ~ally** : konik olarak.

conoscente/-ti, *is. bk.:* **cognoscente/-ti.**

conquer, *f.* **1.** fethetmek, zapt etmek. *to ~ a country.* **2.** (kuvvet zoru ile) yenmek, mağlûp etmek, muzaffer olmak, zafer kazanmak. *to ~ an enemy.* **3.** çabalayarak kazanmak/elde etmek, **4.** iman gücü ile/manevî kuvvetle galip gelmek, zorluğu yenmek, iktiham etmek, **5. ~able** : fethedilebilir, zapt edilebilir, yenilebilir, galebe çalınabilir, **7. ~ableness** : fethedilebilme, zapt edilebilme, **8. ~ingly** : fethederek, zapt ederek, yenerek, galebe çalarak, zaferle. ***e.a.***- *2. vanquish, subjugate, defeat, 3. gain, obtain, 4. overcome, surmount.*

conqueror, *is.* fatih, fetheden, zapt eden. ***e.a.***- *victor.*

conquest, *is.* **1.** fetih, zapt, zafer, fethetme, zapt etme, zafer kazanma. *This land is ours by right of ~.* **2.** fethedilen/zapt edilen yerler. *Turkish ~ in Europe during 15th and 16th centuries.* **3.** sevgisi kazanılan /kalbi fethedilen kimse. *He's another one of her ~s.* **4. make a ~ (of)** : kalbini fethetmek, sevgisini/aşkını kazanmak, aşkına nail olmak. *Bill seems to have made a real ~ of Jane; they're always together.* **5. the Conquest** *bk.:* **Norman Conquest**. ***e.a.***- *1. subjugation, overthrow, defeat, victory.*

conquistador, *is., ç.* **-dors** *İsp.* **-dores** XVI. yy. da Amerika'yı fetheden İspanyollardan herhangi biri.

consanguine, *sf. bk.:* **consanguineous.**

consanguineous, *sf.* soydaş, aynı kandan gelen, akraba. **~ly** : soydaş/akraba olarak.

consanguinity, *is.* **1.** soydaşlık, akrabalık, aynı soydan/kandan gelme, kan yakınlığı, **2.** yakınlık, bağ. ***e.a.***- *1. kinship.*

conscience, *is.* **1.** vicdan, bulunç, törel bilinç. **clear ~** : vicdan huzuru/rahatlığı. **to have a clear (an easy) ~** : vicdanı müsterih olmak. **with clear ~** : vicdan huzuru ile, vicdanen müsterih olarak. **My ~ is clear** : Vicdanım müsterihtir/Vicdanen müsterihim. **guilty ~** : vicdan azabı. **He has a bad/gulty ~ = He has no ~** : Vicdansızın biridir. **It would go against my ~ to do it = I would not have the ~ to do it** : Onu yapmaya vicdanım elvermez/razı olmaz. **2.** bulunç, vicdanlılık, **3.** *esk.* bilinç, kendi kendini tanıma, **4.** *esk.* (dine, yasalara vb) saygıdan gelen uyum/riayet/imtisal, **5. for ~'s sake** : vicdanen rahatlamak için. *He gave her back the money he'd stolen, for ~'s sake.* **6. have no ~** : vicdansız olmak, iyiyi kötüyü ayırt edememek. *He has no ~, he would steal anything from anybody.* **7. have sth. on one's ~** : vicdan azabı çekmek. **It will be on my ~** : İçimi rahatsız edecek/vicdan azabı çekeceğim. **8. in all ~ = in ~** : (a) vicdanen. **I couldn't do such a vicked thing in all ~** : Vicdanen böyle bir kötülüğü yapamam/Onu yapmaya vicdanım müsaade etmez. (b) doğrusu, şüphesiz, kesinlikle, mutlaka, hiç kuşkusuz, **9. make sth. a matter of ~** : bir şeyi vicdan meselesi yapmak, **10. matter of ~** : vicdan meselesi. *I can't advise you on such a question; it's a matter of ~.* **11. Upon my ~, I swear** : Vicdanım üzerine yemin ederim. **12. ~ clause** : kişileri vicdanî/dinî kanaatlerine aykırı yasalara uymaktan muaf tutan yasa hükmü, **13. ~ money** : vicdanen rahatlamak için iade edilen/mağdura verilen para, **14. ~ smitten/stricken** : vicdan azabı çeken. ***e.a.***- *2. conscientiousness, 3. consciousness, self-knowledge.*

conscienceless, *sf.* vicdansız, hiçbir fenalıktan çekinmeyen. **~ly** : vicdansızca. **~ness** : vicdansızlık.

conscientious, *sf.* **1.** vicdanlı, insaflı, dürüst, doğru, vicdan sahibi, merhametli, **2.** dikkatli, titiz, dakik. *a ~ worker. a ~ piece of work.* **3. ~ly** : insafla, dürüstlükle, merhametle, vicdanlı olarak; dikkatle, titizlikle, **4. ~ness** : insaflılık, dürüstlük, merhamet, vicdanlılık; dikkat, titizlik, **5. ~ objector = CO = C.O.** : dinî/vicdanî inançlarına aykırı olduğunu ileri sürerek askerlik hizmeti yapmayı reddeden. ***e.a.***- *1. honest, scrupulous, 2. careful, meticulous, thorough, particular, painstaking.*

conscionable, *sf.* **1.** vicdanî, vicdana uygun, haklı, dürüst, **2. ~ness** : haklılık, dürüstlük, **3. conscionably** : vicdanî olarak, haklı olarak, dürüst bir şekilde. ***e.a.***-*1. conscientious, just, honest, scrupulous.*

conscious, *sf.&is.* **1.** bilinçli, şuurlu, **2.** müdrik, bilen, aklı başında, kendine hâkim, kendine gelmiş. *Is he ~ enough to answer questions?* **self ~** : mahcup, sıkılgan. **be ~ of one's responsibilities** : sorumluluklarını bilmek, **3.** ayık, ayılmış, uyanık. *He was ~ during the operation. He is badly hurt but still ~.* **4.** *gen.* **~ of** : yaptığını bilen, yaptığının farkında, vâkıf, haberdar. **be ~ of sth.** : bir şeyin farkında olmak, bir şeyi hissetmek/sezmek. **become ~ of sth.** : bir şeyin farkına varmak. **He is fully ~ of the risks involved** : Gelecek tehlikelerin tamamıyla farkındadır. **5.** kasıtlı, kastî, bile bile yapılan. *a ~ liar. a ~ insult. He made a ~ effort to improve.* **6.** *esk.* yaptığı kötülüğün farkında, günahını bilen, **7. the ~** *bk.:* **consciousness**, **8. ~ly** : bilinçli olarak, bile bile, bilinçle, şuurla. ***e.a.***- *1. aware, 2. knowing, precipient, 3. awake, sensible, 5. deliberate, intentional, purposeful.* ***k.a..***- *1&2. unconscious, unaware, insensitive, 3. asleep, insensible, comatose, 5. careless, indifferent, slack, negligent.*

consciousness, *is.* **1.** *psikol.* bilinç, bilinçlilik, şuur : algı ve bilgilerin anlıkta duru ve aydınlık olarak izlenme süreci, **2.** idrak, anlayış, akıl, **3.** (a) duyuş, duyma, his, (b) farkında olma, bilme, sezme, seziş. **~ of wrongdoing** : yaptığı fenalığın farkında olma. **~ that all is not well** : felâket ön sezisi, fena haber alacağını önceden sezme, **4.** uyanıklık, ayıklık, kendine malik olma. **to lose ~** : kendini kaybetmek, bayılmak. **to regain ~** : kendine gelmek, ayılmak.

conscribe, *gl.f.* **-cribed, -cribing 1.** sınırlandırmak, tahdit etmek, engel olmak. *Illness ~d his future plans.* **2.** *bk.:* **conscript** (1).

conscript, *is.&sf.&gl.f.* **1.** askere almak/celp etmek. *He was ~d into army.* **2.** kur'a askeri, **3.** (mecburî) askere alınmış (er), **4.** kur'a askerlerinden kurulmuş, **5. ~ fathers** : senatörler, milletvekilleri. ***e.a.***-*1. draft, enlist, conscribe, 4. drafted.*

conscription, *is.* **1.** (mecburî) askere alma/celp etme, (mecburî) askerlik, **2.** el koyma, olağanüstü hâllerde (harp vb) hükûmetçe konulan vergi vb., tekâlifi harbiye, **3. ~al** : mecburî askerlik+, **4. ~ist** : mecburî askerlik taraftarı.

consecrate, *sf.&gl.f.* **-crated, -crating 1.** kutsallaştırmak, takdis etmek, kutsal/mukaddes ilân etmek, Tanrıya adamak, törenle kutsal maksada tahsis etmek, **2.** vakfetmek, hasretmek, adamak, tahsis etmek. *a life ~d to science.* **3.** mukaddes tanımak, saygı/hürmet göstermek, tapınmak, **4.** *esk. bk.:* **consecrated**. ***e.a.***-*2. devote, dedicate, 3. hallow, sanctify.* ***k.a.***- *desecrate.*

consecrated, *sf.* **1.** kutsal, mukaddes, tanrıya adanmış, **2.** vakfedilmiş, hasredilmiş, tahsis edilmiş, **3.** saygıdeğer, tapınılan, **4. ~ness** : kutsallık, kutsiyet.

consecrater = consecrator, *is.* kutsallaştıran, (Tanrıya) adayan, vakfeden, tahsis eden.

consecration, *is.* **1.** kutsallaştırma, takdis etme, kutsal/mukaddes ilân etme, Tanrıya adama, **2.** vakfetme, hasretme, adama, tahsis etme, **3.** saygı/hürmet gösterme, tapınma, perestiş etme.

consecrative = consecratory, *sf.* adanmış, adak+.

consecution, *is.* **1.** izleşme, art arda gelme, birbirini izleme/takip etme, sürüp gitme, peşpeşe olma/dizilme, sıralanma, dizi, tevali, teakup, **2.** mantıkî sıra, muhakeme silsilesi. ***e.a.***- *succession, sequence.*

consecutive, *sf.* **1.** ardışık, art arda, ardıl, zincirleme, müteselsil, sıralı, birbirini izleyen/takip eden. *The numbers 7,8,9 are ~.* **2.** mantıkî sıra takip eden, **3.** *gr.* sonuç bildiren. *a ~ clause.* 4. **~ly** : ardışıkça, art arda, birbiri ardından, zincirleme/müteselsil olarak, birbirini izleyerek, **5. ~ness** : ardışıklık, ardıllık, tevali, teselsül, birbirini izleme. ***e.a.***- *1. successive, sequential, serial, progressive.*

consensual, *sf.* **1.** *huk.* tarafların rızasına dayanan (evlilik gibi), yazılı sözleşme akdetmeksizin karşılıklı rıza ile yapılan. *a ~ contract.* **2.** *fizy.* eş eylemli : insiyakî olarak istekli bir eyleme bağlı olan (açık olan göze ışık gelince kapalı olan öbür göz bebeğinin daralması gibi), **3. ~ly** : karşılıklı rıza ile, eş eylemli olarak.

consensus, *is.*, *ç.* **-suses 1.** oy birliği, hep birden onaylama/uygun görme, anlaşma, ahenk. *Can we reach a ~ on this matter?* **2.** oy çokluğu, çoğunluk, çoğunluğun oyu, ekseriyetin reyi. *The ~ was to abandon the project.* ***e.a.-1.*** *unanimity, concord, accord, concurrence, 2. majority of opinion, common consent.* ***NOT:*** Birçok dil bilgini "**consensus of opinion**" denilmesini doğru bulmazlar. Onlara göre buradaki **opinion** fazladır. Buna rağmen bu deyim çok kullanılır. Buradaki **consensus** kelimesine sırf "**çoğunluk**" anlamı verirsek bu ihtilâf ortadan kalkar.

consent, *is.&gs.f.* **1.** razı olmak, muvafakat etmek, izin vermek. (Çok defa sonuna **to** veya mastar gelir) : *He ~ed to the proposal. She ~ed to go.* **2.** *esk.* his/fikir birliği sağlamak, anlaşmak, uyuşmak, ahenk sağlamak, **3.** rıza, muvafakat, izin, onay, uygun bulma. **Silence gives ~** : Sükût ikrardan gelir. **4.** uyuşma, anlaşma, fikir/his birliği(ne varma), oy birliği, ittifak. **with one ~** : hep birden. **by common ~** : umumun rızası/oy birliği ile. *By common ~ he was appointed official delegate.* **by mutual ~** : karşılıklı anlaşarak, **5.** *esk.* ahenk, uyum, armoni. ***e.a.-*** *1. agree, approve, permit, assent, 3&4. agreement, compliance, acquiescence, 5. accord, concord, harmony.* ***k.a.-1.*** *disagree, disapprove, dissent.*

consentaneity, *is. bk.:* **consentaneousness.**

consentaneous, *sf.* **1.** eş fikirli, aynı fikirde, uyuşan, anlaşan, **2.** oy birliği ile yapılan, **3. ~ly** : uyuşarak, anlaşarak, oy birliği ile, **4. ~ness** : eş fikirlilik, uyuşma, anlaşma, oy birliği.

consenter, *is.* razı olan, muvafakat/kabul eden, izin veren.

consequence, *is.* **1.** sonuç, netice, akibet. **take/face the ~s** : sonuca/akıbetine katlanmak, cezasını/ecrini çekmek, sorumluluğunu üzerine almak. **Do this or take the ~s** : Bunu yap, yoksa karışmam ha! (Bunu yapmazsan vay hâline/vebali boynuna) **2.** *man.* vargı : verilen bir öncelden (olgu ya da önerme) çıkarsama yolu ile varılan sonuç, çıkarım (istidlâl) sonucu, **3.** eser, ürün, semere, **4.** önem, ehemmiyet. **It's of no ~** : önemi yok/önemsiz. **a matter of no ~** : önemsiz bir mesele. **It is of much ~ to me** : Benim için çok önemlidir. **5.** ileri gelen, rütbe/mevki/itibar sahibi. **a man of ~** : ileri gelen bir kimse. **He is of no ~** : Önemsiz bir kişidir/Onu hesaba katma/Onun borusu ötmez. **people of ~ in the town** : şehrin ileri gelenleri, **6. in ~ (of) = as a ~ of** : sonuç olarak, netice itibarıyla, bu sebeple, sebebiyle, -den ötürü, ...yüzünden. *As a ~ of his laziness, he was fired.* ***e.a.-*** *1. outcome, upshot, sequel, effect, result, inference, conclusion, 4. importance, significance, 5. distinction, note, 6. consequently, hence, as a result.* ***k.a.-*** *1. cause, antecedent, impetus, 4. unimportance, insignificance.*

consequent, *sf.&is.* **1.** *gen.* **~ on/upon/to** : sonucu/neticesi olan, ...-den ileri gelen/mütevellit. *a fall in price ~ to a rise in production. The flooding of large areas of land was ~ upon the heavy rain.* **2.** bağlı, tâbi, -i takip eden, tutarlı, mantıkî, **3.** *man.* (a) ardıl: bir çıkarımda varılan sonuç, koşullu bir usa vurmada hüküm ifade eden kısım. (b) tutarlı, insicamlı, mantık kurallarına uygun olan (usa vurma), **4.** sonuç, netice, bir olayı/şeyi izleyen şey, **5.** *mat.* orantının ikinci termi. ***e.a.-*** *3. (a) conclusion, (b) deduction, inference, 4. result, outcome.*

consequential, *sf.* **1.** sonuç+, netice+, sonuç olarak meydana gelen, neticesinde hasıl olan, **2.** tutarlı, insicamlı, mantıkî önerme ile varılan, mantık kurallarına uygun, **3.** önemli, mühim, ehemmiyetli. *a ~ decision.* **4.** azametli, kibirli, **5. ~ity = ~ness** : sonucu olma, sonuç olarak meydana gelme; tutarlılık, mantıkîlik, önem, ehemmiyet; kibirlilik, gurur, **6. ~ly** *bk.:* **consequently.** ***e.a.-1.*** *resultant, consequent, 3. important, 4. pompous, self-important, conceited.*

consequently, *zf.* sonuç/netice olarak, netice itibariyle, bu nedenle/sebeple, bundan ötürü/dolayı, bunun üzerine, binaenaleyh. *The summer was dry and ~ the crop was insufficient.* ***e.a.-*** *therefore, as a result, accordingly, hence, so, then, thus, thereupon.*

conservable, *sf.* saklanabilir, muhafaza edilebilir.

conservancy, *is., ç.* **-cies 1.** *Brit.* denizcilik ve balıkçılık işlerini düzenleme komisyonu, **2.** doğal/tabiî kaynakları koruma örgütü, **3.** koruma, muhafaza.

conservant, *sf.* koruyucu, koruyan, muhafaza eden.

conservation, *is.* **1.** koru(n)ma, muhafaza, koruyuculuk, himaye, sakla(n)ma, **2.** doğal/tabiî kaynakları koruma (orman, hayvanlar, nehir ve göller vb.). *~ is important in order to have a supply of minerals, food, forests, etc for the future.* **3.** korunan bölge, **4.** *fiz.* korunum, sakım. **~ of energy** : erke korunumu, enerji sakımı. **~ of mass = ~ of matter** : kütle korunumu, **5. ~al** : koruyucu. *~al measures to protect wildlife.* **6. ~ist** : korunumcu : doğal kaynakları koruma taraftarı.

conservatism, *is.* **1.** tutumculuk, muhafazakârlık, **2.** muhafazakâr parti ilke ve eylemleri.

conservative, *sf.&is.* **1.** tutucu, muhafazakâr : mevcut kurum, koşul vb.nin değişmesine karşı çıkan (kimse), **2.** ılımlı, mutedil. *a ~ estimate.* **3.** töreye bağlı, gösterişten kaçınan. *a suit of ~ cut.* **on ~ lines** : eski usulde, itidal dairesinde, **4.** Muhafazakâr Parti mensubu/üyesi, bu partiye ait, **5.** koruyucu, muhafaza edici (madde), **6. ~ Jew** : Muhafazakâr Yahudi : Musevîlik ilke ve törelerini kısmen zamana uydurarak koruyan Yahudi, **7. ~ Judaism** : Muhafazakâr Musevîlik, **8. ~ party** : Muhafazakâr parti : İngiltere'de Tory partisinin devamı olarak 1832'de kurulan siyasî parti, **9. ~ly** : tutucu/muhafazakâr bir şekilde, ılımlıca, mutedil olarak, töreye bağlı kalarak, **10. ~ness** : tutuculuk, muhafazakârlık, koruyuculuk, ılımlılık, itidal, töreye bağlılık. ***e.a.*- *2.*** *cautious, moderate,* ***5.*** *preservative.*

conservatoire, *is. Fr. bk.:* **conservatory** (2).

conservator, *is.* koruyucu, muhafız. ***e.a.*-** *guardian, custodian, protector.*

conservatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** limonluk, **2. conservatoire** *d.d.* müzik ve tiyatro okulu, konservatuar, **3.** *esk.* (eşya, yiyecek vb.) muhafaza yeri, **4.** koruyucu, korumaya/muhafazaya yarayan.

conserve, *is.&gl.f.* **-served, -serving 1.** (çürümekten, bozulmaktan, tükenmekten vb.) korumak, muhafaza etmek, saklamak. *to ~ resources/forests. to ~ one's energy.* **2.** reçel/konserve yapmak, şeker ile muhafaza etmek. *Mother always ~s a variety of fruits from our garden in summer.* **3. ~s** : reçel, meyve konservesi, **4. conservable** : korunabilir, saklanabilir, muhafaza edilebilir, reçel/konserve yapılabilir. **5. conserver** : koruyan, saklayan, reçel/konserve yapan. ***e.a.*- *1&2.*** *preserve,* ***3.*** *jam.*

consider, *gl.f.* **1.** göz önünde tutmak, düşünmek, nazarıdikkate/itibara almak, kale almak. *The committee agreed to ~ your request for an increase in salary.* **All things ~ed** : Her şey göz önüne alınırsa, her husus düşünülürse. **not worth ~ing** : kale alınmaz, lâfını etmeye/üzerinde durmaya değmez. **When one ~s that...** : ...göz önünde tutulursa, **2.** düşünüp taşınmak, üzerinde iyice düşünmek, teemmül/mütalâa etmek, tasarlamak, aklından geçirmek. *Take time to ~ the problem. I'm ~ing to change my job.* **That is my ~ed opinion** : Düşünüp taşındıktan sonra bu kanaate vardım. **3.** saymak, telâkki etmek, addetmek, farz etmek, yerine koymak. *I ~ it a great honor to be here with you today.* **to ~ oneself happy** : kendini mutlu saymak. **~ it as done** : O işi yapılmış farzet. **~ youself dismissed** : Kendini (işinden) kovulmuş bil. **He is ~ed rich** : Zengin sayılır. **I ~ him a fool** : Bence o aptalın biridir. **4.** (başkalarının duygu, düşünce, hak vb. ne) riayet/hürmet etmek, saygı göstermek, saymak. *to ~ the feelings of others.* **5.** (dikkatle) bakmak, iyice incelemek/tetkik etmek. *He ~ed the man for some time before speaking to him.* **6.** *esk.* mükâfatlandırmak, **7. considerer** : göz önüne/nazarıitibara alan, sayan, telâkki eden, düşünen. ***e.a.*- *1.*** *regard, reckon, take into account,* ***2.*** *meditate, examine, study, ponder, reflect,* ***3.*** *reckon, deem, count, account,* ***4.*** *esteem, respect,* ***5.*** *regard.* ***k.a.*-*1-4.*** *ignore, disregard, neglect, overlook, forget.* ***NOT :*** Her ikisi de saymak, telâkki etmek anlamına gelen **CONSIDER** ve **REGARD** arasında fark vardır : **CONSIDER**, nesnel/objektif düşünce sonunda bir kanaate varmayı, **REGARD** ise öznel/sübjektif, duygusal kanaatleri niteler : *We consider Y. Kemal a great poet. I regard that man as* *a fool.* **RECKON, COUNT** ve **ACCOUNT** ise sayı ve hesaba dayanan bir oy/fikir ifade eder : *to count a day well spent. To be reckoned (or accounted) an honest man.*

considerable, *sf.&is.* **1.** önemli, mühim (miktarda), fazla, hayli, oldukça, büyük, hatırı sayılır. *There was a ~ amount of snow last winter.* **He went to ~ trouble to help us** : Bize yardım için bir hayli zahmetlere katlandı. **a man of ~ means** : zengin bir adam, **2.** saygıdeğer, muhterem, hürmete lâyık, **3.** *ABD- k.d.* çok, külliyetli, fazla, **4. considerably** : epeyce, oldukça, çok miktarda, bir hayli. *It is considerably colder today than it was yesterday.* ***e.a.-*** ***1.*** *important, noteworthy,* ***3.*** *much,* ***4.*** *notably, markedly.*

considerate, *sf.* **1.** saygılı, düşünceli, hatır sayar, hürmetkâr, nazik, insaflı. *a very ~ young man.* **2.** önceden düşünülmüş, tasarlanmış, düşünülüp taşınılmış, **3.** *esk.* tedbirli, temkinli, düşünerek hareket eden, **4. considerately** : saygı ile, hürmetkârane, hatır sayarak, düşünceli/nazik bir şekilde, **5. ~ness** : düşüncelilik, saygılılık, hürmetkârlık, hatır sayma, düşünceli/nazik davranış. ***e.a.-1.*** *thoughtful, kind, concerned, mindful,* ***2&3.*** *deliberate,* ***3.*** *prudent.*

consideration, *is.* **1.** düşünce, düşünme, dikkatle teemmül etme/göz önüne alma/inceleme, nazarıitibara alma. *Nothing will be left out of ~. I've sent them my poem for (their) ~.* **2.** (karar verirken, olayları değerlendirirken vb.) göz önünde tutulan önemli husus/nokta/etken/amil/faktör. *Time is an important ~. A number of ~s have led me to refuse your request.* **Money is no ~** : Para söz konusu değil/para önemli bir etken değil. **3.** mütalâa, mülâhaza, **4.** bedel, ödenti, tazminat, karşılık, ücret. **for a ~** : para karşılığında, para ile. *He will do anything for a ~. For a small ~, the steward will serve your meals in your cabin.* **5.** *huk.* pey akçesi, **6.** (başkalarına) saygı, hürmet, hatır sayma, nezaket. *Have you no ~ for others, you nasty boy?* **7.** *az kul.* önem, ehemmiyet. **of great ~** : çok önemli. **of no ~** : önemsiz, hiç önemi yok. *Don't worry about breaking that cup; it's of no ~.* **8.** saygınlık, itibar, **9. after due ~** : iyice düşünülerek/düşünüldükten sonra, **10. give ~** : incelemek, üzerinde düşünmek, göz önüne/nazarıdikkate almak. *We shall give your request a careful ~.* **11. in ~ of** : itibarıyla, hasebiyle, karşılığında, düşünerek, göz önünde tutarak. *The award was given in ~ of his services to community.* **12. leave out of ~** : dikkate almamak, ihmal etmek, gözden kaçırmak, **13. on no ~** : asla, hiçbir sebeple/suretle, kesinlikle, kat'î surette, kat'iyen. *On no ~ can we make an exception to the rules.* **14. take into ~** : göz önünde bulundurmak/tutmak, nazarıitibara almak, hesaba katmak, üzerinde düşünmek. *Your teacher willl take your recent illness into ~ when judging your examination.* **15. taking everything into ~** : her husus göz önüne alındığı takdirde, **16. under ~** : incelenmekte, gözden geçirilmekte, tetkik edilmekte. **the question under ~** : incelenmekte olan sorun. ***e.a.-1.*** *meditation, deliberation, contemplation, rumination, attention, study,* ***3.*** *thought, reflection,* ***4.*** *payment, compensation, remuneration, fee,* ***6.*** *kindness, kindliness, thought-fulness, concern, courtesy, politeness, sympathy,* ***7.*** *importance, consequence, significance, weight, moment,* ***8.*** *estimation, esteem,* ***11.*** *because of, on account of, in return for,* ***13.*** *in no case,* ***14.*** *take into account,* ***15.*** *all things considered.*

considered, *sf.* **1.** iyice düşünülmüş, düşünülüp taşınılmış, iyice incelendikten sonra varılmış (karar, kanaat vb.), kesin, nihaî. **It is my ~ opinion that...** : Kesin fikrim şudur ki/...kanaatindeyim. **in my ~ opinion** : bence, fikrimce, kanaatimce, iyice düşündükten sonra vardığım kanaate göre, **2.** çok sayılan, itibarlı, muteber, değerli, kıymetli, hürmet ve itibara lâyık, *a very highly ~ person. He is highly ~ as a poet.* **3. all things ~** : her husus düşünülürse, her ihtimal göz önüne alındığı takdirde, her şeye rağmen. ***e.a.-*** ***2.*** *honored, respected, esteemed,* ***3.*** *considering.*

considering, *e.&zf.&bağ.* **1.** ...göz önüne alınırsa, göz önünde tutulursa, -e rağmen, -e göre/bakılırsa. *~ her age, she reads well. ~ that he received no help, his results are very good.* **2.** yine de, buna/her şeye rağmen, bu durumda, bu koşullar altında oldukça. **He looks well, ~** : Yine de/oldukça iyi görünüyor. **He does very well, ~** : Her şeye rağmen durumu çok iyi. **That is not so bad, ~** : Bu durumda hiç de kötü (bir sonuç) değil. **3.** göre, nazaran, hasebiyle. ***e.a.-*** ***1.*** *in view of, taking into account,* ***2.*** *all things considered.*

consign, *f.* **1.** *gen.* ~ **to** : tevdi/emanet etmek, teslim etmek. *The father ~ed the child to his sister's care.* **2.** göndermek, sevk etmek. *The goods were ~ed to you by railway and should have arrived by now. The man was ~ed to prison.* **3.** vermek, tahsis etmek, (bir tarafa) ayırmak, **4.** *esk.* razı olmak, kabul etmek, **5.** *esk.* mühürlemek, mühür basmak, onaylamak, tasdik etmek, **6.** **~able** : tevdi/teslim/emanet edilebilir; gönderilebilir, tahsis edilebilir, **7.** **~ation** : tevdi/teslim/emanet etme, gönderme, tahsis etme. ***e.a.***- *1. entrust, deliver, hand over, commit, 2. send, transmit, ship, forward, 3. set apart, devote, 4. yield, submit, agree, 4. agree, 5. sign, impress.*

consignee, *is.* **1.** emanetçi, kendine bir şey teslim/tevdi/emanet edilen kimse, **2.** alacak olan, kendisine mal gönderilen kimse.

consignment, *is.* **1.** gönderme, sevk(etme), sevkiyat, **2.** teslim, tevdi, emanet(e bırakma), **3.** gönderilen mal : özellikle satılmak, depo edilmek, veya başka yere sevk edilmek üzere bir acentaya gönderilen ticarî eşya. **for ~ abroad** : harice sevk edilecek, **4.** **on ~** : emaneten, satıldığında ödenmek üzere teslim (bir firmaya gönderilen fakat satılıncaya kadar gönderenin iyeliğinde kalan).

consignor = consigner, *is.* gönderen, malı sevk eden, sevkiyatçı.

consilience, *is.* uygunluk, çeşitli yöntemlerle varılan sonuçların aynı oluşu. **consilient** : uygun.

consist, *gs.f.* **1.** *gen.* ~ **of** : oluşmak, ibaret olmak, ...-den meydana gelmek/mürekkep olmak, içermek, içine almak. *A week ~s of seven days. The team ~s of six players.* **2.** *gen.* ~ **in** : kapsamak, dayanmak, istinat etmek, anlamına gelmek. **Loyalty ~s in devotion to a person or a cause** : Sadakat, bir kimseye ya da amaca bağlılık demektir. **Her charm does not ~ only in her beauty** : Sevimliliği sadece güzelliğine dayanmıyor. **3.** *gen.* ~ **with** : uygun/ahenkli olmak, uymak, tevafuk etmek, **4.** *esk.* birlikte var olmak/mevcut olmak, yaşamak. ***e.a.***- *1. be made up, 2. inhere, exist, lie, 3. be compatible, harmonize.*

consistence = consistency, *is.* **1.** tutarlık, bağlılık, insicam, istikrar. *~ and continuity in government policy.* **2.** kıvam, koyuluk, yoğunluk, kesafet. *The liquid has the ~ of cream. Icing for a cake must be of the right ~ to spread without dripping.* **3.** ahenk, uygunluk, uyum. *It is necessary to maintain ~ between principle and practice. ~ of colors.* ***e.a.***- *1. persistence, 2. texture, viscosity, thickness, firm*ness, *3. harmony, congruity, agreement, accordance.*

consistent, *sf.* **1.** tutarlı, birbirini tutan, insicamlı, kararlı, istikrarlı. *He followed a ~ policy throughout his career.* **2.** (birbirine) uygun, uyar, mutabık, ahenkli, çelişmesiz, aralarında uygunluk/mutabakat olan. *This report is not ~ with the facts.* **~ with your wishes** : arzularınıza uyarak/uygun olarak, **3.** sağlam, sıkıca bağlı, birbirini sıkıca tutan, **4.** *esk.* katı, sıkı, **5.** **~ly** : tutarlı/istikrarlı/kararlı bir şekilde, uygun/ahenkli olarak; biteviye, mütemadiyen, sürekli/devamlı olarak. ***e.a.***- *1. congruous, consonant, regular, faithful, 2. compatible, in agreement, in accord, harmonious, 3. cohering, 4. solid, firm, fixed.* ***k.a.***.- *1. inconsistent, eccentric, erratic, 2. contrary, opposed, antagonistic.*

consistorial = consistorian, *sf.* kurul+, meclis+.

consistory, *is.*, *ç.* **-ries** **1.** kurul, meclis, heyet, konsey, mahkeme heyeti, **2.** Papanın başkanlığındaki kardinaller meclisi, **3.** kurul/meclis toplantısı, **4.** kilise kurulu/meclisi, **5.** *Brit.* piskopos başkanlığındaki mahkeme, **6.** *esk.* meclis salonu, heyet odası.

consociate, *is.&f.* **-ated, -ating** **1.** ortak olmak, **2.** birleş(tir)mek, bir araya gelmek/getirmek, topla(n)mak, **3.** ortak, arkadaş, refik, beraber çalışan. ***e.a.***- *1&3. associate, 2. join, unite.*

consociation, *is.* **1.** ortak olma, **2.** birleş(tir)me, bir araya gelme/getirme, topla(n)ma.

consolable, *sf.* avutulablir, teselli edilebilir.

consolation, *is.* **1.** avunç, avuntu, teselli. *It's been such a ~ to know that you were there when I needed you.* **~ prize** : teselli mükâfatı,

2. avunma, teselli bulma, ferahlama, **3.** avutan/teselli eden kimse/şey. *Her children were a ~ to the widow in her sorrow. His religious faith was a ~ during his troubles.*

consolatorily, *zf.* teselli edercesine, avuturcasına.

consolatoriness, *is.* teselli edicilik, avutuculuk.

consolatory, *sf.* teselli edici, avutucu.

console, *is.&gl.f.* **-soled, -soling 1.** avutmak, avundurmak, teselli etmek. *He ~d himself with the thought that his children were safe after the accident.* **2. ~ table** *d.d.* konsol, **3.** radyo-TV dolabı, **4.** orgun tuşlarını içeren kısmı, **5.** *mim.* balkonların altına konan süslü destek, **6.** elektronik cihazın kontrol düzeni, kumanda masası. ***e.a.***- *1. solace, comfort, cheer (up), condole.* ***k.a.***- *1. disturb, upset, distress, grieve, sadden.*

consoler, *is.* avutan, teselli eden kimse/şey.

consolidate, *sf.* **-dated, -dating 1.** birleş(tir)mek. *to ~ several colleges into a university. to ~ various ideas.* **2.** pekiş(tir)mek, sağlamlaş(tır)mak, berki(t)mek, takviye etmek. *Britain is trying to ~ her position in the North Atlantic..* ***e.a.***- *1. unite, merge, combine, join, 2. strengthen, solidify.*

consolidated, *sf.* **1.** birleşik, birleştirilmiş, **2.** berkitilmiş, pekiştirilmiş, takviyeli, takviye edilmiş, **3. ~ annuities** : kamu borçları belgitleri, **4. ~ debts** : vadesi uzatılmış/konsolide borçlar, **5. ~ revenue fund** *Cnd.* Federal hükûmetin geliri, varidat, **6. ~ school** *ABD&Cnd.* bölge köy okulu, birkaç mahalle veya köy çocuklarının gittiği okul.

consolidation, *is.* **1.** birlik, birleş(tir)me, ittihat. *The 3 small business formed a large company by ~. The ~ of 3 firms.* **2.** birleşmiş/birlik olmuş şey, **3.** *huk.* (a) birleşme : iki veya daha fazla şirketin resmen birleşmesi, (b) birleştirme, tevhit : iki veya daha fazla davanın birleştirilmesi, **4. consolidative** : birleştirici, **5. consolidator** : birleştiren, pekiştiren.

consolingly, *zf.* avutarak, avuturcasına, teselli ederek.

consols = consolidated annuities = bank annuities, *ç is..* (İngiliz) devlet tahvilleri : her an paraya çevrilebilen faizli devlet tahvilâtı.

consolute, *sf. kim.* birlikte eriyen, her oranda birbirinde eriyebilen (iki sıvı).

consommé, *is. Fr.* et suyu, et suyuna sebze çorbası, konsome. ***e.a.***- *broth.*

consonance = consonancy, *is.* **1.** uygunluk, mutabakat, **2.** ahenk, uyum, **3.** kafiye. *bk.:* **alliteration**, **4. concord** *d.d. müz.* ses uygunluğu, armoni. ***e.a.***- *1. agreement, accord, 2. harmony.*

consonant, *sf.&is.* **1.** *s.bl.* ünsüz, sessiz harf, **2.** *gen.* **~ to/with** : uygun, mutabık, uyan, tutarlı. *Your actions do not appear to be ~ with your principle. Behavior ~ with his character.* **3.** ahenkli, eş sesli, uygun sesli, **4.** uyaklı, kafiyeli, **5. ~ly** : uygun bir şekilde, ahenkle, uyumla. ***e.a.***- *2. agreeable, consistent, compatible, congruous, congenial, 2. harmonious.* ***k.a.***- *2. dissonant.*

consonantal, *sf.* **1. consonantic** *d.d. s.bl.* ünsüz+, sessiz (harf), **2. ~ly** : ünsüz olarak.

consort, *is.&f.* **1.** eş, zevç/zevce, karı veya koca, **2.** kral veya kraliçenin eşi. **king/prince ~** : kraliçenin kocası. **queen ~** : kralın karısı, **3.** *den.* yoldaş gemi, refakat gemisi, **4.** *müz.* (a) saz heyeti, fasıl heyeti, (b) aynı cins sazlar grubu. *a ~ of viols.* **5.** *esk.* (a) arkadaş, ortak, (b) şirket, ortaklık, (c) anlaşma, ahenk, uygunluk, (d) ses uygunluğu, ahenk, armoni, (e) grup, birlik, topluluk, **6.** arkadaşlık/ortaklık etmek. *to ~ with known criminals.* **7.** uy(uş)mak, muvafakat etmek, **8.** birleşmek, ortak olmak, katılmak, iltihak etmek, **9.** *esk.* eşlik/refakat etmek, **10. ~ together** *hkr.* ortaklık/iş birliği yapmak, (suçta) iştirak etmek. *Thieves and other criminals often ~ together.* **11. ~ with** : (a) düşüp kalkmak, sıkı fıkı olmak, (kötü kişilerle) arkadaş olmak. *Don't ~ with that nasty boy.* (b) uymak, yakışmak. *Your actions do not ~ with your principles.* **12. in ~ (with)** : birlikte, beraberce. *The young prince ruled in ~ with his father the king.* **act in ~ with...** : ...ile birlikte hareket etmek, **13. ~able** *esk.* birleşebilir, uyuşabilir, arkadaş/eş olabilir, **14. ~er** : birleşen, uyuşan, eş/arkadaş olan, **15. ~ion** : birleşme, birlik, ortaklık. ***e.a.***- *1. spouse, husband/wife, 5. (a) companion, partner, (b) company, association, (c) accord, agreement, (e) group, assembly, 6. associate, keep company, 7. agree, harmonize, 8. associate, join, unite, 9. accompany, 11. (b) suit, fit, 15. association, alliance.*

consortium, *is., ç.* **-tia/-tiums 1.** konsorsiyum : büyük sermaye ihtiyacını karşılamak için malî kurumların birleşmesi, **2.** birlik, kurul, **3.** *huk.* eşlerin evlilikteki hakları. ***e.a.*** *- 2. association, society.*

conspecific, *sf. bot. zool.* eş tür, aynı tür (den).

conspectus, *is., ç.* **-tuses 1.** genel bakış, **2.** özet, hulâsa, **3.** taslak, genel plân. ***e.a.*** *- 1. survey, 2. summary, resumé, digest, abstract, compendium, brief.*

conspicuous, *sf.* **1.** belirgin, besbelli, bariz, göze çarpan, âşikâr. *That was a very ~ mistake.* **2.** (olağanüstü nitelikleri, acayiplik veya garipliği ile) dikkati üzerine çeken, göze batan, seçkin. *She's always ~ because of her fashionable clothes.* **4. ~ly** : bâriz/göze çarpacak bir şekilde, aşikâr olarak, **5. ~ness = conspicuity** : belirginlik, besbellilik, bariz/aşikâr oluş, göze çarpıcılık. ***e.a.-1.*** *obvious, apparent, patent, manifest, noticeable, clear, marked, 2. prominent, striking, noteworthy, salient.*

conspiracy, *is., ç.* **-cies 1.** kötü amaçla yapılan gizli anlaşma/iş birliği, suikast, kumpas, **2.** gizli plân, suikast plânı, kötülük için yapılan plân. *The police discovered general's ~ to seize control of the government.* **3.** yasa dışı/kötü amaçlarla bir araya gelen kimselerin kurduğu topluluk, **4.** *huk.* fesat düzeni/tertibi : cinayet, sahtekârlık vb. gibi suçları işlemek üzere iki veya daha fazla kişi arasında yapılan anlaşma, **5.** birlikte yapılan eylem, belirli bir sonucu sağlayacak iş birliği. **~ of silence** : (bir konuda) sükût anlaşması, **6. conspirative** : fesat+, kötülüğe/suikasta yönelik. ***e.a.*** *- 1. plot, intrigue, machination, collusion, 2. secret plan, criminal plan, 3. cabal.*

conspirator, *is.* **1.** omuzdaş, suikastçi, kötü amaçla gizli plân yapan, suikast/kumpas hazırlayan, kötülük için gizlice birbirleriyle anlaşan, **2. conspiratorial = conspiratory** : fesat/suikast gayesi güden, kötülüğe/suikasta yönelik, **3. conspiratorially** : fesatla, suikast gayesiyle, suikast yapmak amacı ile.

conspiratress, *is.* kadın suikastçi/gizli örgüt mensubu.

conspire, *f.* **-pired, -piring 1.** suikast hazırlamak, kötü amaçla anlaşmak, kötülük yapmak için birleşmek/iş birliği yapmak, (biri aleyhinde) kumpas/komplo hazırlamak. *The criminals ~d to rob a bank.* **2.** birlikte hareket etmek, el birliği ile çalışmak, (olaylar) yardım etmek, hep birlikte zuhur etmek. *Events ~d to produce great difficulties to the government. The winds ~ against us.* **3. conspirer** *bk.:* **conspirator**, **4. conspiringly** : kötülük/suikast için gizlice anlaşarak. ***e.a.-1.*** *plot, plan, scheme, intrigue, complot, 2. combine, concur, cooperate.*

constable, *is.* **1.** *Brit.* polis memuru, jandarma. **chief ~** : il emniyet müdürü, polis komiseri. **special ~** : yardımcı polis, geçici polis memuru, **2.** *esk.* saray nazırı, kale muhafızı, **3.** (Orta Çağlarda) zaptiye nazırı, **4. ~ship** : polislik. ***e.a.-1.*** *policeman.*

constabular, *sf.* polis+, zabıta+, polise/zabıtaya ait.

constabulary, *sf.&is.* **1.** polis/jandarma (teşkilâtı), zabıta (kuvveti), **2.** *bk.:* **constabular.**

constancy, *is.* **1.** içten bağlılık, sadakat. *~ between husband and wife.* **2.** sebat, değişmezlik, sabitlik, devamlılık, kararlılık, istikrar. *He had a ~ of will that impressed me. the ~ of family life.* ***e.a.-1.*** *faithfulness, fidelity, devotion, loyalty, steadfastness, resolution, 2. stability, dependability, steadiness, fortitude.* ***k.a.-1.*** *infidelity, irresolution, 2. fickleness.*

constant, *sf.&is.* **1.** değişmez, sabit. *He drove at a ~ speed.* **2.** devamlı, sürekli, daimî, mütemadi. *~ noise. He was in ~ pain. We make ~ use of our new car.* **3.** sadık, içten bağlı, vefalı, vefakâr. *a ~ friend. My ~ companion during those years was Erica.* **4.** azimli, azimkâr, sebatlı, sebatkâr, kararlı, istikrarlı, müstakar, sarsılmaz. **5.** *mat.* durgan, sabit, değeri değişmeyen çokluk. **~ coefficient** : durgan/sabit kat sayı. **~ function** : durgan işlev. **~ term** : durgan terim. ***e.a.*** *- 1. unchanging, uniform, immutable, 2. permanent, unceasing, continual, persistent, perpetual, unremitting, uninterrupted, incessant, ceaseless, 3. faithful, loyal, stanch, true, 4. steadfast, resolute, unwavering, unswerving, unshaken.* ***k.a.*** *- 1. changeable, 4. wavering, 5. variable.*

Constanta, *is.* Köstence.

constantan, *is.* konstantan : %60 bakır, %40 nikel alaşımı. Isıl çiftlerde ve elektrik direnç teli yapmakta kullanılır.

Constantinople, *is.* İstanbul'un 1453'ten önceki adı.

constellate, *f.* **-lated, -lating** kümelenmek, (yıldız vb.) küme/burç teşkil etmek.

constellation, *is.* **1.** *astr.* takımyıldız, burç, **2.** küme, yığın, takım, grup, topluluk. *a ~ of the most famous TV performers of the year.* **3.** *psikol.* salkım : baskı altında olmadığı için bilince çıkabilen, duygu ile karışık düşünce dizgesi.

constellatory, *sf.* takımyıldız+, burç+, takımyıldız gibi. *~ brilliance/magnitude.*

consternate, *gl.f.* **-nated, -nating** korkutmak, dehşete düşürmek, yıldırmak, şaşırtmak, cesaretini kırmak. ***e.a.***- *dismay, unnerve, terrify, confuse, bewilder.*

consternation, *is.* korku, dehşet, şaşkınlık, hayret(ten donup kalma), paniğe/korku ve dehşete kapılma. ***e.a.***- *dismay, fear, horror, panic, bewilderment, alarm.* ***k.a.***- *composure, equanimity.*

constipate, *gl.f.* **-pated, -pating** peklik vermek, kabız yapmak, inkıbaza sebep olmak, sıkmak.

constipation, *is.* peklik, kabız(lık).

constituency, *is., ç.* **-cies** **1.** seçim bölgesi, seçim/intihap dairesi/mıntakası, **2.** (bir seçim bölgesindeki) seçmenler, müntehipler. *My ~ are/is opposed to the government's plan to limit wages.*

constituent, *sf.&is.* **1.** oluşturan, bileştiren, teşkil eden, meydana getiren. *the ~ parts of a motor/of a society.* **2.** bileşen, öğe, unsur, eleman, bir şeyi meydana getiren parça. *Carbon is one of the ~s of organic matters.* **3.** kurucu, müessis(ler), anayasayı/siyasî bünyeyi değiştirme yetkisi olan. **~ assembly** : kurucu meclis, kurucular/müessisler meclisi, **4.** seçmen : başkasına kendi adına hareket yetkisi veren kimse, **5.** *gr.* kurucu. **~ sentence** : kurucu cümle, bir ana cümleye katılan her türlü cümle, **6. ~ly** : birleştirerek, oluşturarak, kuracak şekilde. ***e.a.***- *2. component, element.*

constitute, *gl.f.* **-tuted, -tuting** **1.** oluşturmak, olmak, etmek, teşkil/terkip etmek. *7 days ~ a week. Meat, milk, vegetables fruit and bread ~ a balanced diet.* **2.** atamak, tayin etmek. *His father was ~d ambassador to France.* **3.** (yasa, kurum vb.) yapmak, koymak, kurmak, tesis etmek, vazetmek. *The courts are duly ~d authority for dispensing justice.* **5.** meydana/vücuda getirmek, yaratmak, sebep olmak. *The heavy rain ~d a hazard to the crop.* ***e.a.***- *1. compose, form, 2. appoint, 3. set up, establish, 4. create.*

constituter = constitutor, *is.* kurucu, kuran, müessis, oluşturan, yapan, meydana getiren.

constitution, *is.* **1.** bileşim, terkip, **2.** bünye, beden yapısı. *Plenty of exercice has given him a strong ~. An old man with a weak ~.* **3.** yaratılış, huy, tiynet, **4.** yapma, tesis/teşkil etme, oluşturma, **5.** yapı, teşekkül, **6.** tüzük, nizamname, nizam, töre, âdet, **7.** anayasa, kanunuesasî. *According to the American ~ presidential elections are held every 4 years.* **8.** *b.h.* **Constitution of the United States** *d.d.* ABD Anayasası : Taslağı 1787'de Anayasa Kongresince hazırlanmış ve 4 Mart 1789'da yürürlüğe girmiştir. Yedi madde ve yirmi altı ekten oluşur. **9. the ~** : 1812 savaşında kullanılmış kırk dört toplu ABD firkateyni (Halk arasında **Old Ironside** adıyla tanınır). ***e.a.***-*1. compositon, 3. disposition, temperament, 4. establishment, 5. formation.*

constitutional, *sf.* **1.** bünyevî. *a ~ weakness.* **2.** sağlığa yararlı, sıhhî, **3.** esas, temel, yapısal, **4.** anayasal, anayasa ile ilgili, anayasaya uygun. *Is this law ~?* **5.** anayasanın sağladığı/güvence altına aldığı. *~ guarantees of freedom of speech.* **6.** sağlık için yapılan yürüyüş veya benzeri beden hareketi, **7. ~ Convention** : Anayasa Kurultayı : 1787'de Filadelfiya'da toplanarak ABD anayasa taslağını hazırlayan meclis, **8. ~ly** : anayasaya göre, **9. ~ monarch** : meşrutî kral/hükümdar, **10. ~ monarchy** : meşrutî krallık/hükümdarlık.

constitutionalism, *is.* **1.** anayasa/meşrutiyet taraftarlığı, **2.** meşrutiyet, anayasaya göre yönetim, **3. constitutionalist** : meşrutiyetçi, meşrutiyet taraftarı.

constitutionality, *is.* anayasaya uygunluk/uyma.

constitutive, *sf.* **1.** kurucu, kuran, tesis/teşkil eden, bileş(tir)en, **2.** esas, temel, aslî, **3.** anayasa/tüzük vb. yapmaya yetkili, **4. ~ly** :

kuracak/oluşturacak şekilde, esasını/temelini oluşturarak. *e.a.-1. constituent, component, 2. essential, basic.*

constrain, *gl.f.* **1.** zorlamak, icbar/mecbur etmek, zorunlu kılmak, mecbur tutmak, zorla yaptırmak. *I felt ~ed to do what he told me.* **2.** sınırlamak, tahdit etmek, yasaklamak, menetmek. **to speak without ~** : çekinmeden/serbestçe konuşmak, **3.** baskı/tazyik yapmak, baskı altında tutmak. **to put s.o. under ~** : birine baskı yapmak. **to feel ~ed by one's clothes** : elbisesi sıkmak/dar gelmek, **4. ~able** : zorlanabilir, icbar edilebilir, sınırlandırılabilir, menedilebilir, **5. ~er** : zorlayan, icbar eden, sınırlandıran, meneden, **6. ~ingly** : zorlayarak, icbar ederek, sınırlandırarak, menedercesine. *e.a.-1. force, compel, oblige, coerce, 2. bind, confine, 3. repress, restrain.*

constrained, *sf.* **1.** zorlanmış, mecbur kalmış/edilmiş, **2.** zoraki, yapmacık, sun'î, sıkıntılı, *a ~ smile.* *e.a.- 1. forced, compelled, obliged, 2. awkward, unnatural, uneasy, embarrassed.*

constraint, *is.* **1.** sınırlama, tahdit, **2.** sıkıntı, kendini tutma/zorlama, **3.** sıkılma, utanç, mahcubiyet. **in ~** : utanarak, sıkıla sıkıla, mahcubiyetle, mahcup bir şekilde, **4.** zorlayan/sınırlayan/tahdit eden şey, müeyyide. *Lawful ~s on immoral behavior.* **5.** zorlama, baskı, cebir, tazyik. **under ~** : zor/baskı altında, **6.** baskıya/tazyike/zora maruz kalma, mecburiyet, zorlanma, zorunluk. *e.a.-1. restriction, 2. repression, 3. embarrassment.*

constrict, *gl.f.* **1.** sıkış(tır)mak, tazyik etmek, baskı yapmak. *to ~ arteries/blood vessels. Her ring ~s her finger.* **2.** daraltmak, büzmek, küçültmek, gelişmesine/genişlemesine engel olmak. *e.a.-1. squeeze, tighten, compress, pinch, 2. shrink, contract.* *k.a.-1. expand, release, 2. loosen.*

constriction, *is.* **1.** sıkış(tır)ma, tazyik etme, baskı yapma, daral(t)ma, büz(ül)me, sık(ıl)ma, **2.** tazyik, baskı, **3.** darlık, daralma, dar geçit, boğaz. *He seems to have a ~ in the chest.* **4.** daraltan/büzen/sıkan/tazyik eden şey, **5.** *s.bl.* daraltı : ses yolunda sürtüşmeyi andıran bir ses çıkmasına yol açan daralma.

constrictive, *sf.* **1.** sıkıştıran, tazyik eden, baskı yapan, **2.** daraltan, büzen, gelişmesine/genişlemesine engel olan, **3.** *s.bl.* daraltılı, sürtüşmeli (ünsüz), **4. ~ly** : sıkıştırarak, tazyikle, baskı ile, daraltarak.

constrictor, *is.* **1.** *zool.* avının etrafına dolanıp sıkarak boğup öldüren yılan. **boa-~** : boa yılanı, **2.** *anat.* sıkıcı/büzücü kas/adale, **3.** sıkan /baskı yapan şey.

constringe, *gl.f.* **-stringed, stringing 1.** sıkıştırmak, daraltmak, büzmek, **2. constringency** : sıkıştırma, daraltma, büzme, **3. constringent** : sıkıştıran, daraltan, büzen. *e.a.-1. constrict, compress.*

construable, *sf.* açıklanabilir, yorumlanabilir, anlamı verilebilir, anlamına çekilebilir.

construct, *is.&gl.f.* **1.** yapmak, çatmak, kurmak, bina/inşa etmek, tertiplemek. *to ~ a bridge/a building/an airplane. The house was ~ed in 4 months.* **2.** *geom.* çizmek, resmetmek. *to ~ a triangle.* **3.** yapı, bina, yapılan/bina edilen şey, **4.** *psikol.* deneysel kavram : basit fikir ve izlenimlerden oluşturulan geniş kavram, **5. ~ible**: yapılabilir, inşa edilebilir, çizilebilir. *e.a.- 1. build, devise, erect, form, make, 2. draw.* *k.a.- 1. destroy, demolish, raze, tear down.*

construction, *is.* **1.** yapım, inşa. **under ~** : yapılmakta, inşa halinde. *There are 2 new hotels here under ~.* **2.** yapı, yapılış, inşa tarzı. *The ~ of this building is fireproof. A building of ingenious ~.* **3.** inşaat, bina/yol vb. yapımı. **a ~ firm** : inşaat firması. *He works in the ~ industry.* **4.** kurgu, çatkı, bina, montaj, **5.** *gr.* (a) kuruluş : söz dizimi kurallarına göre kelimelerin cümle içinde anlam ve işlevleri bakımından dizilişi, (b) kelime veya biçim birim dizisi, (c) cümle yapılışı/kuruluşu. *A good dictionary should give the meanings of words and examples of the ~s they are used in.* **6.** yorum(lama), tefsir, anlam, mana. **to put a wrong ~ on sth.** : bir şeyi yanlış yorumlamak/yanlış anlam vermek, **7.** *geom.* çizim.

constructional, *sf.* **1.** yapısal, inşaat/yapım ile ilgili, **2.** inşaat+, inşa+, yapı+. *a great ~ activity in the shipyard.* **3.** yorumsal, anlamsal, yorumla varılan, **4. ~ly** : yapı/inşa/kuruluş bakımından, yapısal olarak. *e.a.- 1. structural.*

constructionism, *is.* yorumculuk, tefsircilik.

constructionist, *is.* yorumcu, yorumlayan, tefsirci, müfessir: yasa vb. ni özel şekilde yorumlayan kimse.

constructive, *sf.* **1.** yapıcı, yaratıcı, olumlu, müspet, yararlı, faydalı. ~ *criticism. He made a number of ~ suggestions at the meeting.* **2.** yapısal, yapı/inşa/yapılış tarzı ile ilgili, **3.** yorumsal, çıkarımsal : yorum veya çıkarım (istidlâl) yolu ile varılan, **4.** *huk.* zımnen var olan, varlığına yasal yorumla inanılan. ~ *fraud.* **5. ~ly** : yapıcı/yaratıcı/olumlu/yararlı bir şekilde, **6. ~ness** : yapıcılık, yaratıcılık, yararlılık, olumluluk. ***e.a.****- 1. helpful, useful, valuable, 2. structural.* ***k.a.****- 1. destructive, ruinous.*

constructor = constructer, *is.* **1.** inşaatçı, yapımcı, inşaat müteahhidi, yapan/inşa eden kimse, **2.** (yaratıcı) sanatkâr, **3. naval** ~ *d.d.* gemi inşaatına/tamiratına nezaret eden deniz subayı.

construe, *f.* **-strued, -struing 1.** açıklamak, izah etmek, yorumlamak, tefsir etmek, **2.** anlamak, mana vermek/çıkarmak, anlamına/manasına çekmek. *You can ~ what he said in a number of different ways.* **3.** (özellikle edebî eserleri) çevirmek, tercüme etmek, **4.** (cümleyi) çözümlemek/tahlil etmek. *to ~ a sentence.* **5.** (dil bilgisi kurallarına uyarak) cümle kurmak, cümle yapmak/teşkil etmek, **6. construer** : açıklayan, yorumlayan, anlam çıkaran, çeviren, tercüme e-den.

consubstantial, *sf.* eş tözlü, eş özdekli, eşnitelikli, özleri bir olan, aynı öz/madde/esas/cevherden, aynı yaratılışlı. **~ity** : eş tözlülük, eş özdeklilik.

consubstantiate, *f.* **-ated, -ating 1.** eş tözcülük (**consubstantiation**) doktrinini savunmak/iddia etmek, **2.** eş tözleş(tir)mek, eş özdekleş(tir)mek, aynı öz/esas ve cevherde birleş(tir)mek.

consubstantiation, *is. ilâh.* eş tözcülük, eş özdekçilik : Hz. İsa'nın eti ve kanı ile Aşâi Rabbanî ayinindeki ekmek ve şarabın aynı özdekten olduğuna inanma.

consuetude, *is.* töre, örf, âdet, usul (özellikle hukukî müeyyidesi olan).

consuetudinary, *sf.* töresel, örf ve âdetlere dayanan. ~ *law.*

consul, *is.* **1.** konsolos. **vice ~** : konsolos yardımcısı, **2.** (eski Roma'da) konsül, **3.** Fransa'da Birinci Cumhuriyet yıllarında (1799-1804) yüksek rütbeli üç idareciden biri, konsül, **4. ~ar** : konsolos+, konsül+.

consular agent, *is.* fahrî konsolos.

consulate, *is.* **1.** konsolosluk, **2.** konsoloshane, **3.** konsüllük, konsüllerle yönetilen hükûmet şekli.

consulate general, *is., ç.* **consulates general** başkonsolosluk, başkonsoloshane.

consul general, *is., ç.* **consuls general** başkonsolos.

consulship, *is.* **1.** konsolosluk, **2.** konsüllük.

consult, *is.&f.* **1.** danışmak, (fikrini, mütalea veya tavsiyesini) sormak. *Have you ~ed your doctor about your illness?* ~ **s.o.'s feelings** : birinin duygularına saygı göstermek, **2.** başvurmak, müracaat etmek, (bilgi aramak için kitaba vb.) bakmak, **3.** (bir kimsenin çıkarlarını, plân ve tasavvurlarını) göz önünde tutmak, hesaba katmak, düşünmek. ~ **one's own interest** : kendi çıkarını düşünmek, **4.** istişare/müşavere etmek, karşılıklı fikir teati etmek. ~ **together** : birbirine danışmak, fikir teatisinde bulunmak, müdavelei efkâr etmek, (bir meseleyi) beraber konuşmak. **5.** *esk.* düşünmek, teemmül etmek, tasarlamak, plân kurmak, **6.** *esk. bk.:* **consultation**, **7. ~ for** : danışmanlık/müşavirlik yapmak. *Jo ~s for a large buliding firm.* **8. ~ with** : danışmak, fikir/öğüt/tavsiye almak, istişare etmek. *He ~ed with his doctor.* **~ing hours** : muayene saatleri. **~ing room** : muayene odası, muayenehane, **9. ~able** : danışılabilir, istişare edilebilir, **10. ~er** : danışan, istişare eden. ***e.a.****- 1,2&8. confer, discuss, deliberate, 3. consider, regard, 4. confer, exchange views, 5. meditate, plan, contrive.* ***k.a.****- 1,2,3&8. ignore, disregard.*

consultant, *is.* **1.** *Brit.* müşavir doktor, **2.** danışman, müşavir. ~ *engineer. a firm of ~s.*

consultation, *is.* **1.** danışma, istişare, müşavere, fikir/mütalea sorma, konsültasyon. **in ~ (with)** : danışarak, istişare ederek, fikir ve mütaleasını alarak, **2.** görüşme, müzakere, toplantı. *The employers held a ~ to decide whether to increase their worker's wages.*

consultative, *sf.* **1. consultatory, consultive** *d.d.* danışma+, istişarî, danışma ile ilgili. ~ **committee** : danışma kurulu, **2.** ~**ly** : danışarak, danışma suretiyle, danışma mahiyetinde, istişarî olarak. *e.a.-1. advisory.*

consumable, *sf.* yenilir, tüketilir, sarf edilir, istihlâk edilir, kullanılır, yanması mümkün.

consume, *f.* **-sumed, -suming 1.** tüketmek, istihlâk etmek. *The people in this country ~ more sugar than those of any other country.* **2.** yemek, yutmak, yiyip/içip bitirmek, **3.** yakıp yok etmek, kül etmek, bitirmek, çürütmek, mahvetmek. *Fire ~d the forest.* **4.** sarf etmek, israf etmek, (fuzulî yere) harcamak, heba etmek. *He ~d all his money on women and drink.* **5.** yanmak, yanıp tutuşmak, (meraktan vb.) çatlamak/patlamak. *She was ~d with curiosity/by hate.* **be ~d with boredom** : can sıkıntısından patlamak. **be ~d with jealousy** : kıskançlıktan içi içini yemek. **be ~d with thirst** : susuzluktan yanmak. **be ~d with desire** : arzu ile yanıp tutuşmak, **6.** *az kul.* tükenmek, bitmek, sarf/istihlâk edilmek, harcanmak, çürüyüp yok olmak, helâk olmak. **be ~d with grief** : kederinden helâk olmak. *e.a.-1. exhaust, expend, use up, 2. devour, eat up, drink up, 3. destroy, 4. spend (wastefuly), squander, dissipate, 5. absorb, engross, 6. waste away, perish.* *k.a.- 1. save, conserve, preserve, 4. provide, supply.*

consumedly, *zf.* fazlasıyla, ziyadesiyle, aşırı/ifrat derecede, çok fazla. *e.a.- excessively, extremely.*

consumer, *is.* tüketici, müstehlik, sarf eden, israf eden, **2.** *ekon.* müşteri, müstehlik, mal ve hizmetleri kullanan/sarf eden/tüketen **3.** ~ **goods** : tüketim eşyası/malları/maddeleri, istihlâk maddeleri, **4.** ~ **price index = cost of living index** : tüketici fiyat göstergesi, geçim indeksi/göstergesi : önemli tüketim maddesi fiyatlarının bağıl artışını gösteren sayı, **5.** ~-**research** : tüketici ihtiyaç ve fikirlerini araştırma, **6.** ~-**resistance** : tüketici direnimi : aldatıcı satış propagandalarına ve fiyat artışlarına karşı gelme, **7.** ~**'s cooperative** : tüketici kooperatifi.

consumerism, *is.* tüketici haklarını koruma : tüketiciyi adî, kötü nitelikli, tehlikeli, pahalı mallardan ve aldatıcı reklâmlardan koruma gayesi güden çağdaş akım.

consummate, *sf.&gl.f.* **-mated, -mating 1.** tamamlamak, kemale erdirmek, ifa/ikmal etmek, yerine getirmek. *His happiness was ~d when she agreed to marry him.* **2.** ~ **a marriage** : zifafa girmek, cinsel temasla evliliğin gereğini yerine getirmek, **3.** tam, mükemmel, kusursuz, âlâ, dört başı mamur. *a ~ master of violin. a ~ musician. Their happiness was ~.* **4.** ~**ly** : mükemmelen. tam/kusursuz bir şekilde. *e.a.- 1. complete, perfect, accomplish, 3. complete, perfect, superb, finished, supreme.* *k.a.- 3. imperfect, unfinished.*

consummation, *is.* **1.** tamamla(n)ma, ifa, ikmal, yerine getirme, **2.** bitim, son, sonuç. *the ~ of the world. the ~ of ten years' work.* **3.** zifafa girme, cinsel temasla evliliğin gereğini yerine getirme.

consummative = consummatory, *sf.* tamamlayıcı, tamamlayan, bitiren, ikmal/ifa eden, son. *e.a.- final, completing.*

consummator, *is.* tamamlayan, ikmal/ifa eden, bitiren.

consumption, *is.* **1.** tüketme, tüketim, istihlâk, sarf (etme), harcama. *~ of cotton increased even after it rose in price.* **2.** tüketilen/istihlâk edilen/harcanan miktar. *There is too great a ~ of alcohol in France.* **3.** *patol.* (a) verem, (b) bünyeyi kemiren/yıpratan hastalık, (c) hastalıktan bünyenin yıpranması.

consumptive, *sf.&is.* **1.** tüketici, yıpratıcı, tahripkâr, yok edici, **2.** tüketme/istihlâk/sarf ile ilgili, **3.** *patol.* veremli, yıpratıcı hastalığa müptelâ kimse, **4.** ~**ly** : tüketircesine, yıpratırcasına, tahripkâr bir şekilde, **5.** ~**ness** : tüketicilik, yıpratıcılık, tahripkârlık. *e.a.-1. destructive, wasteful.*

cont. = **1.** containing, **2.** contents, **3.** continent(al), **4.** continue, **5.** continued, **6.** contra, **7.** contract.

contact, *sf.&is&f.* **1.** dokunma, değme, dokunuş, değiş, temas. **in ~ with...** : ...ile temas hâlinde. ~ **area** : dokunma yüzeyi. **to come in (to) ~ = establish ~** : temas sağlamak. **make ~** : dokunmak, temas etmek. **maintain/stay in ~** : teması korumak. **break off/lose ~** : teması kesmek, **2.** ilişki, münasebet. **to have close/intimate ~** : yakın ilişkisi olmak. **to lose ~ with reality** : gerçekle/dış dünya ile ilişkiyi kesmek.

3. tanıdık/bildik kimse, haber(leşme)/irtibat/yardım vb. sağlayan kimse. *He has many ~s.* **4.** *elekt.* temas, kontak. **make/break ~** : (elektrik devresini) kapamak/açmak, **5.** görüşme, haberleşme, irtibat. **eye/face to face ~** : yüz yüze/karşılıklı görüşme. **to be in ~ with...** : ...ile görüşmek/haberleşmek. **make ~** : irtibat sağlamak. **~ flight = ~ flying** : (yeri) görerek uçuş, **6.** *tıp* bulaşıcı hastalığa maruz kalmış kimse, hastalık taşıyıcısı, portör, **7.** dokun(dur)mak, değ(dir)mek, temas et(tir)mek, sürt(ün)mek, **8.** temas kurmak, temasa geçmek, irtibat/haberleşme sağlamak, konuşmak. *We'll ~ by telephone.* **9.** ilişki kurmak, münasebet tesis etmek, **10.** temas sağlayan, dokunmayla/temasla etkiyen/faaliyete geçen. **~-mine** : dokunma mayını/bombası, **11. ~ lens** : göz içi merceği : göz kapağının altına yerleştirilen gözlük, **12. ~ potential** : *elekt.* değme erkili : birbirine değen farklı iki metal arasında oluşan gerilim, **13. ~ print** : değmeli baskı : negatifi doğrudan doğruya hassas kâğıt üzerine koyup ışığa tutarak yapılan fotoğraf baskısı.

contactor, *is. elekt.* devre kesen, kontaktör.

contactual, *sf.* **1.** değme+, temas+, dokunsal, **2. ~ly** : değme/temas suretiyle, değerek, dokunarak.

contagion, *is. tıp* **1.** bulaşma, sirayet, geçme, **2.** salgın, bulaşıcı/sâri hastalık, **3.** taşıyıcı : hastalık bulaştıran ortam, **4.** zararlı etki, istenmeyen/kötü tesir, dalga. **A ~ of fear seems to be spreading all through the city** : Bütün kenti bir korku dalgası sarmışa benziyor. **5.** (fikir, heyecan vb.) çabucak yayılma, sirayet. **the ~ of sorrow** : kederin/üzüntünün yayılması, **6. ~ed** : (hastalık) bulaşmış, sirayet etmiş, hastalıklı. ***e.a.**-1. infection.* *NOT :* Hastalığın bir kimseden diğerine direkt temasla veya kullanılan eşya ile geçmesine **CONTAGION**, hava, su, yiyecek vb. ile geçmesine ise **INFECTION** denir.

contagious, *sf.* **1.** bulaşıcı, sâri. *~ disease.* **2.** bulaşıcı hastalığı olan, hastalıklı, **3.** etrafa çabucak yayılan, başkalarına geçen. **~ laughter** : herkesi coşturan gülme. **~ enthusiasm** : herkese yayılan heyecan. *Her laughter's ~.* **4. ~ly** : bulaşıcı bir şekilde, çabucak yayılarak, **5. ~ness = contagiosity** : bulaşıcılık, sirayet, çabucak yayılma. ***e.a.**-1. catching, 3. infectious.*

contagium, *is., ç.* **-gia** *patol.* virüs, bulaşıcı hastalık mikrobu.

contain, *gl.f.* **1.** içermek, içine almak, içinde bulun(dur)mak. *This bottle ~s 2 glasses of beer.* **2.** kapsamak, şamil olmak, ihata etmek, **3.** (içinde) olmak, ihtiva etmek, havi olmak. **Beer ~s alcohol** : Birada alkol vardır. **4.** tutmak, zapt etmek, kontrol altına almak. **~ oneself** : kendini tutmak, kendine hâkim olmak. *Try to ~ your anger/yourself.* **be unable to ~ oneself** : kendini tutamamak, içi içine sığmamak, **5.** önlemek, (etkisini vb.) sınırlandırmak, tahdit etmek. *The demand for free election can be ~ed no longer.* **6.** *mat.* (kalansız) bölünebilmek, katı/misli olmak, kabili taksim olmak. **42 ~s 6** : 42, 6'nın katıdır. **7. ~able** : tutulabilir, zapt edilebilir, önlenebilir, kontrol altına alınabilir, sınırlandırılabilir. ***e.a.**-1. hold, include, accommodate, 3. comprise, embody, embrace, 4. restrain, 5. prevent, restrict.*

container, *is.* **1.** kap (kutu, şişe vb.), **2.** iri sandık, büyük nakliyat sandığı. **~-ship** : sandıklı yük taşıyan gemi. **~-train** : sandıklı yük treni.

containerize, *gl.f.* **-ized, -izing** iri sandıklarla yük taşımak. **containerization** : iri sandıklarla yük taşıma.

containment, *is.* **1.** içerme, kapsama, içine alma, ihata/ihtiva etme, **2.** düşman kuvvetlerin veya zararlı ideolojilerin yayılmasını önleme eylemi/politikası.

contaminable, *sf.* bulaşabilen, kirlenebilen.

contaminant, *is.* bulaşkan, bulaştırıcı, kirletici.

contaminate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating** **1.** bulaştırmak, kirletmek, pisletmek, telvis etmek. *The river was ~d with waste from the factory.* **2.** ışınetkin/radyoaktif madde karıştırarak zararlı/kullanılmaz hâle getirmek. *to ~ a laboratory.* **3.** *mec.* zehirlemek, zararlı fikirler aşılamak. *Our students are being ~d by foreign ideas.* **4.** *esk. bk.:* **contaminated.** ***e.a.**-1. pollute, befoul, sully, poison, corrupt.*

contaminated, *sf.* **1.** kirli, kirlenmiş, pis, **2.** ışınetkin madde karışarak zararlı/kullanılmaz hâle gelmiş, **3.** *mec.* kötü/zararlı fikirlerle zehirlenmiş.

contamination, *is.* **1.** kirletme, pisletme, bulaştırma, **2.** kirlenme, pislenme, bulaşma, **3.** kirleten/bulaştıran/ şey.

contaminative, *sf.* kirletici, bulaştırıcı, pisletici.

contaminator, *is.* kirleten/bulaştıran/pisleten şey.

contaminous, *sf. bk.:* **contaminated.**

contango, *is., ç.* **contangos/contangoes**, süre uzatım primi/faizi : satın alınan hisse senedi bedelini geç ödemek için verilen meblâğ.

contd. = continued.

conté, *is., ç.* ***-tés*** *Fr.* sert kurşun kalem : grafit ve kilden yapılır; siyah/kırmızı/kahverengi olabilir. ***conté crayon*** *d.d.*

contemn, *gl.f.* **1.** hor görmek, küçük görmek, adam yerine koymamak, tahkir etmek, **2.** **~er** = **~or** : hor gören, küçük gören, tahkir eden, **3.** **~ible** : hor görülmeye lâyık, **4.** **~ibly** : hor görürcesine, küçümseyerek, ***e.a.-*** *1. scorn, despise, disdain.*

contemp. = contemporary.

contemplable, *sf.* **1.** düşünülebilir, tasarlanabilir, **2.** seyredilebilir.

contemplate, *f.* **-plated, -plating 1.** dikkatle bakmak, müşahede etmek, seyretmek. *She was contemplating her reflection in the miror.* **2.** etraflıca/derin derin/uzun uzadıya düşünmek, düşünüp taşınmak. *The doctor ~d the difficult operation he had to perform.* **3.** tasarlamak, niyetlenmek, tasavvur/niyet etmek, tasavvurunda/niyetinde olmak. *to ~ buying a new car. I'm contemplating to visit İstanbul next year.* **4.** ummak, beklemek, ümit etmek. *The police ~d various kinds of trouble during the meeting.* **5.** düşünceye dalmak, ciddî bir şekilde düşünmek, mülâhaza/teemmül etmek, **6.** **contemplatingly** : tasarlayarak, niyetlenerek, umarak, bekleyerek, etraflıca düşünerek. ***e.a.-1.*** *regard, survey, observe, view, look at, 2. study, ponder, consider, deliberate, 3. plan, intend, 4. expect, 5. meditate, think.*

contemplation, *is.* **1.** (dalgın dalgın) seyretme, dikkatle bakma, müşahede, dalgınlık, **2.** (uzun uzun/derin derin/etraflıca) düşünme, düşünceye dalma, dalınç, teemmül, mülâhaza, tefekkür, istiğrak. **deep in ~** : derin düşüncelere dalmış. **She seemed lost in ~** : Derin düşüncelere dalmıştı. *Each morning he spent an hour in quiet ~.* **3.** niyet, tasavvur, tasarlama, niyetlenme, tasavvur/niyet etme. **It is as yet only in ~** : şimdilik sadece tasavvur hâlinde (tasavvurdan ileri geçmiyor), **4.** umma, bekleme, ümit etme, ihtimal (verme). **in ~ of their arrival** : gelmeleri ihtimalini düşünerek. **in ~ of an attack** : taarruz ihtimaline karşı. ***e.a.-2.*** *reflection, deep consideration, 3. purpose, intention, 4. prospect, expectation.*

contemplative, *sf.* **1.** tasavvur/düşünce hâlinde, **2.** derin düşünme/tefekkür/teemmül ile ilgili, **3.** dalgın, düşüncelere dalmış, **4.** **~ly** : dalgınlıkla, derin düşüncelere dalarak, **5.** **~ness** : dalgınlık, derin düşüncelere/tefekküre dalma. ***e.a.-1.*** *reflective, meditative.*

contemplator, *is.* derin derin düşünen, düşüncelere/tefekküre dalan.

contemporaneous, *sf.* **1.** çağdaş, muasır, eş zamanlı, aynı zamanda vuku bulan, aynı zamana ait. **~ with...** : ...ile çağdaş, **2.** **~ly** : çağdaş olarak, aynı çağda, **3.** **~ness** = **contemporaneity** : çağdaşlık, muasırlık, eş zamanlılık. ***e.a.-*** *1. contemporary, simultaneous, coeval, concurrent.* *NOT :* **CONTEMPORANEOUS**, olaylar için, **CONTEMPORARY** ise şahıslar için kullanılır. **COEVAL**, uzun bir zaman aralığı içindeki olaylar/kişiler için kullanılır. *Two men may have been coeval though not alive at the same time.*

contemporary, *sf.&is., ç.* **-raries 1.** çağdaş, muasır. **~ writers** : çağdaş yazarlar. **Our contemporaries** : Çağdaşlarımız. **2.** eş zamanlı, aynı yaşta, aynı tarihli, zamanda olan/var olan/yaşayan. **~ litteratures** : bugünkü/çağdaş edebiyat, çağımızın edebiyatı, **3.** modern, asrî, yeni. *life in ~ Turkey. The room was decorated in ~ style.* **4.** **contemporarily** : çağdaş/modern bir şekilde, aynı çağda, **5.** **contemporiness** : çağdaşlık, muasırlık, modernlik, yenilik. ***e.a.-*** *1&2. contemporaneous, coeval, coexistent, simultaneous, 3. modern.*

contemporize, *f.* **-rized, -rizing** çağdaş kılmak/olmak, muasırlaş(tır)mak, eş zamanlı olmak/yapmak, aynı zamanda meydana gelmek/getirmek.

contempt, *is.* **1.** küçümseme, istihfaf, küçük/hor/hakir/aşağılık görme, yukarıdan/tepeden bakma, nefret, istikrah, hakaret. *I feel nothing but ~ for such dishonest behavior.* **2.** zillet, ayıp, hor görülme, küçümsenme. **beneath ~** : son derece aşağılık, menfur. **bring s.o. into ~** : birini küçük düşürmek, rezil etmek, **3.** *huk.* (mahkemeye, meclise, mahkeme/meclis tüzüklerine) saygısızlık, hürmetsizlik, hakaret, itaatsizlik. **~ of court** : mahkemeye saygısızlık/hakaret. **He was held in ~ of court for disobeying the court order** : Mahkeme emirlerine itaasizlik nedeniyle mahkemeye hakaret cezasına çarptırıldı. **4. hold s.o./sth. in ~** : bir kimseden/şeyden nefret etmek, hakir/aşağılık/hor görmek, **5. in ~ of...** : ...-i hiçe sayarak, ...-e rağmen/aldırış etmeksizin. **in ~ of danger** : tehlikeyi hiçe sayarak, tehlikeye aldırış etmeksizin. ***e.a.-1.*** *disdain, scorn, derision, 2. disgrace, dishonor.* ***k.a.-1.*** *respect, honor, esteem, regard.*

contemptible, *sf.* **1.** aşağılık, adî, zelil, rezil, menfur, alçak, nefret edilen/edilecek, hakir (görülen), küçümsenen. *a ~ behavior/act. Stealing money from a blind beggar was the most ~ thing you've ever done.* **2.** *esk. bk.:* **contemptuous**. **3. ~ness = contemptibility** : aşağılık, adîlik, rezillik, zilet, alçaklık, **4. contemptibly** : adîce, aşağılık bir şekilde, alçakça. ***e.a.-1.*** *despicable, detestable, low, base, mean, miserable, vile, abject, shameful, ignominious.* ***k.a.-1.*** *admirable, honorable, laudable, praiseworthy.*

contemptuous, *sf.* **1.** kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, tepeden bakan, başkalarını küçümseyen/hakir/hor/küçük gören. *She's ~ of my humble home and poor surroundings.* **a ~ look** : kibirli/tepeden bakış, **2. ~ly** : kibirle, gururla, küçümseyerek, küçümsercesine, tepeden bakarak, hakir/hor görerek, **3. ~ness** : kibirlilik, mağrurluk, küçümseme, tepeden bakma, hor görme. ***e.a.-1.*** *scornful, disdainful, insolent, sneering, arrogant, snobbish, haughty, pompous.* ***k.a.-1.*** *respectful, humble, modest, civil, obliging, amicable, gracious, admiring.*

contend, *f.* **1. ~ for/against/with** : uğraşmak, çarpışmak, didişmek, mücadele etmek. *A teacher sometime has to ~ with students who misbehave. Britain ~ed for the control of the sea in the 17th century.* **2. ~ for** : yarışmak, müsabakaya/rekabete girişmek. *to ~ for the first prize.* **3. ~ against** : çekişmek, münakaşa etmek. *to ~ against a theory.* **4.** ileri sürmek, iddia etmek. *The lawyer ~ed that his client was innocent.* ***e.a.-1.*** *grapple, battle, fight, combat, strive, 2. compete, contest, 3. debate, dispute, argue, 4. claim, assert, maintain, declare, avow.*

content^1, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (a) içerik, muhteva, içindekiler, içinde bulunanlar. *the ~s of a box.* (b) bulduru, fihrist, (kitabın) içindekiler, münderecat, **2.** konu, mevzu, söz/yazı vb. ile açıklanacak nesne. *He sat about changing the ~ of the newspaper column.* **3.** öz, anlam, mana, medlûl. *The ~ of a poem.* **4.** *man.* töz, cevher, esas : bir kavramın kapsadığı nitelikler, öznede değil kendinde var olan şey, **5.** oylum, hacim. *The bowl's ~ is 4 liters.* **6.** nicelik, (bir şeyin içinde bulunan) miktar. **the silver ~ of a ton of ore** : bir ton cevherde bulunan gümüş miktarı, **7.** *bk.:* **contentment**, **8. to one's heart's ~** : doya doya, canının istediği kadar.

content^2, *sf.&gl.f.* **1.** memnun, hoşnut. *He seems ~ just to sit in front of the TV all night.* **be ~ with...** : ...ile yetinmek/iktifa etmek, **2.** *Brit.* razı, **3.** *esk.* istekli, **4. ~ with** : memnun/hoşnut/tatmin etmek/olmak. **~ oneself with...** : ...ile yetinmek/iktifa etmek. *He ~ed himself with a slice of bread and cheese even though he was very hungry.* **5. ~ly** : memnun/hoşnut bir şekilde. ***e.a.-1.*** *happy, satisfied, 2. agreeing, assenting, 3. willing, 4. appease, gratify.*

contented, *sf.* **1.** memnun, hoşnut, razı. *She seems ~ just to sit and sew in front of a warm fire.* **2. ~ly** : memnun/hoşnut bir şekilde.

contention, *is.* **1.** tartışma, çekişme, münakaşa, münazaa. *This is no time for ~; we are in severe trouble and must help each other.* **2.** mücadele, kavga, **3.** ihtilâf, uyuşmazlık. *The main subject of ~ was the proposed change in school curriculum.* **4.** rekabet. **to be bone of ~** : rekabet/mücadele konusu olmak, rekabete/ihtilâfa yol açmak, **5.** *huk.* iddia, ileri sürülen fikir/görüş, noktainazar. **It is my ~ that...** : iddiam şudur ki... **6. ~al** : tartışmalı, çekişmeli, münakaşalı, ihtilâflı, üzerinde anlaşılamayan. ***e.a.-1.*** *debate, dispute, controversy, argument,* *2. struggle, combat, wrangle, dissension, 3. conflict, disagreement, discord, 4. contest, 5. claim, argument, point of view.* ***k.a.-3.*** *agreement.*

contentious, *sf.* **1.** kavgacı, münazaacı. *a ~ crew.* **2.** kavgalı, münazaalı, münakaşalı, çekişmeli, ihtilâflı. *~ issues. a ~ election campaign.* **3. ~ly** : kavgalı/münakaşalı/münazaalı/ihtilâflı bir şekilde, **4. ~ness** : kavgacılık, münakaşacılık, münazaacılık. ***e.a.-1.*** *belligerant, quarrelsome, competitive, 4. quarrelsomeness.*

contentment, *is.* **1.** memnunluk, hoşnutluk, memnuniyet, halinden memnun olma, gönül rahatlığı/huzuru. *The ~ of a well-fed, well cared-for baby.* **2.** kanaat, rıza, razı olma. ***e.a.-*** *1. happiness.*

conterminal, *sf. bk.:* **conterminous.**

conterminous = coterminous, *sf.* **1.** sınırdaş, hemhudut, **2.** bitişik. *In our calendar system, the close of one year is ~ with the beginning of the next.* **3.** sınır veya limitleri aynı, **4. ~ly** : sınırdaş/bitişik olarak, **5. ~ness** : sınırdaşlık, bitişiklik. ***e.a.-1.*** *bordering, contiguous, 3. coextensive.*

contest, *is.&gl.f.* **1.** (üstünlük/başarı için yapılan) mücadele, çarpışma. *A ~ developed for the position of the party leadership.* **2.** yarış (ma), müsabaka. *a beauty ~. a dancing ~.* **3.** tartışma, çekişme, münakaşa, **4.** iddia, bahse tutuşma, **5.** çarpışmak, vuruşmak, kavga/mücadele etmek. *The soldiers ~ed every spot of ground.* **6.** yarışmak, müsabakaya/yarışmaya girmek, **7.** tartışmak, çekişmek, münakaşa/münazaa etmek, **8.** itiraz/muhalefet etmek, karşı gelmek, kabul etmemek, yanlışlığını iddia etmek. *I intend to ~ the judge's decision in another court. to ~ a will. The lawyer ~ed the claim and tried to prove that it was false.* **9.** rekabet etmek, rekabete girişmek, rakip olmak, **10.** ortaya atmak, tartışma konusu yapmak. *They ~ed his right to speak.* ***e.a.-1.*** *battle, fight, encounter, 2. race, match, tournament, tourney, game, 3. debate, argument, altercation, dispute, controversy, 5. fight, struggle, 6&9. compete, contend, vie, 7&8. dispute, argue, controvert, oppose.*

contestable, *sf.* **1.** münakaşa/itiraz edilebilir, tartışılabilir, **2. ~ness** : münakaşa/itiraz edilebilme, tartışılabilme.

contestably, *zf.* münakaşa/itiraz ederek, itiraz edercesine, muhalif olarak.

contestant, *is.* **1.** yarışmacı, müsabık, yarışmaya/müsabakaya katılan/giren. *There are 60 ~s from all parts of the country in this dancing competition.* **2.** çarpışan, vuruşan, **3.** itirazcı, muteriz, seçim sonucuna itiraz eden.

contestation, *is.* **1.** mücadele, vuruşma, **2.** itiraz, ihtilâf, anlaşmazlık, muhalefet, karşı koyma, iddia, **3.** tartışma, çekişme, münakaşa, münazaa, rekabet. ***e.a.-1.*** *conflict, 2. controversy, dispute, competition.*

contester, *is.* **1.** yarışmacı, müsabık, **2.** itiraz/muhalefet eden, **3.** tartışan, münakaşa eden, **4.** rakip, çarpışan.

contestingly, *zf.* **1.** yarışarak, yarışırcasına, mücadele ile, rekabetle, **2.** tartışarak, itiraz/muhalefet ederek

context, *is.* **1.** söz gelişi, siyak, söz ve yazıda belirli bir kelime veya parçadan önce ya da sonra gelen, onun anlamını etkileyen kısım. *It's unfair to judge his statement without knowing the ~ in which he made it.* **In some ~s "mad" means "foolish", in some "angry" and in others "insane"** : "Mad" kelimesi sözün gelişine göre bazan "budala", bazan "öfkeli" ve bazan da "deli" anlamı taşır. **in this ~** : bu konuda, bu vesile ile, **2.** (bir olay veya durumun içinde bulunduğu) çevre ve koşullar. **The crime has to be studied in its social ~** : Cinayetler, toplumsal çevre ve koşullarla birlikte incelenmelidir.

contextual, *sf.* **1.** sözün gelişi ile ilgili, içinde bulunduğu cümleye bağlı olan. **This word has a special ~ meaning here** : Bu kelimenin bu cümlede özel bir anlamı vardır. **2.** çevresel, çevre koşulları ile ilgili, **3. ~ly** : söz gelişine göre, çevresel olarak.

contexture, *is.* **1.** yapı, iç yapı, bünye, kuruluş, **2.** dokuma, kumaş, **3.** düzen, tertip, yapılış/dokunuş tarzı, **4. contextural** : yapısal, bünyevî, yapı/bünye/dokunuş ile ilgili, **5. contextured** : yapılmış, oluşmuş, dokunmuş. ***e.a.-1.*** *constitution, structure, 2. fabric.*

contg. = containing.

contiguity, *is., ç.* **-ties 1.** bitişiklik, yakınlık, temas, **2.** (sürekli olarak) birbirine bağlı şeyler dizisi, yekpare alan/kütle alan/kütle. ***e.a.-*** *1. contact, nearness, proximity.*

contiguous, *sf.* **1.** bitişik, dokunan, temas halinde. *Her bedroom is ~ to mine.* **2.** yakın(ında), sınırdaş, hemhudut, komşu. *His garden is*

~ *to mine.* **3.** (zaman ve sıra itibarıyla) yakın, ardışık, birbirini izleyen. ~ *events.* **4.** **~ly** : bitişik/ yakın olarak, **5.** **~ness** *bk.:* **contiguity**. ***e.a.****- 1. touching, in contact, bordering, adjoining, abutting, 2. adjacent, near, nearby, neighboring.*

continence = continency, *is.* imsak, (cinsel konuda) kendini tutma, nefse hâkimiyet, itidal, ölçülülük. ***e.a.****-abstinence, temperance, moderation, self-restraint.*

continent, *is.&sf.* **1.** kıta. **the dark ~** : Afrika, **2.** ana kara : ada ve yarımada dışındaki büyük kara parçası, **3.** **the Continent** : (İngiltere hariç) Avrupa (kıtası). (Britanya adalarından ayırt etmek için söylenir.) **4.** geniş/vasi arazi, **5.** *esk.* kap, içine alan şey, **6.** ılımlı, mutedil, ölçülü, kendine/nefsine hâkim, iffetli, imsakli, perhizkâr, **7.** *esk.* sınırlayıcı, tahdit edici, **8.** *esk.* sürekli, kesintisiz (arazi vb.), **9.** **~ly** : ılımlı/ölçülü bir şekilde, nefsine hâkim olarak. ***e.a.****- 7. restrictive, restraining, 8. continuous.*

continental, *sf.&is.* **1.** kıta+, kara+, karasal, **2.** *b.h.* (İngiltere hariç) Avrupa kıtasına ait, **3.** Kuzey Amerika kıtasına ait, **4.** *b.h.* (ABD ihtilâline önayak olan) on üç eyalete ait, **5.** (ABD ihtilâlinde) (a) ihtilâl askeri, (b) (İhtilâl Kongresinin çıkardığı) kâğıt para. **Not worth a ~** : Beş para etmez. **6.** kıta sakini/halkı, **7.** **~ breakfast** : çok hafif bir kahvaltı, **8.** **~ climate** : kara iklimi. **9.** **~ code** *bk.:* **international Morse code**, **10.** **~ Congress** : ABD Kongresine 1774-1781 yıllarında verilen ad, **11.** **~ divide** : kıta su bölümü çizgisi, **12.** **~ drift** : karaların kayması, kıtaların sürüklenmesi, **13.** **~ ice** : örtü buzulu, **14.** **~ shelf** : kıta sahanlığı, kıtanın deniz suları altında kalan kısmı : deniz kıyısı ile, genellikle 200 m derinlik arasında uzanan, az eğimli, karadan taşınmış tortularla kaplı dip, **15.** **~ slope** : kıta sahanlığı ile okyanusun derinliği arasındaki dik yamaç.

contingence, *is.* değme, temas, teğetlik. ***e.a.****- contact, tangency.*

contingency, *is., ç.* **-cies** **1.** olumsallık, koşullara/tesadüfe bağlı oluş, **2.** tesadüf, olasılık, ihtimal, rastgelelik. *He was prepared for every ~.* **provide for contingencies** : her ihtimali düşünmek, **3.** beklenmedik olay/hâl, olağanüstü hâl/durum. *We have ~ plans ready in case there is a flood. We must always be prepared for every ~/for all contingencies.*

contingent, *sf.&is.* **1.** **~ on/upon** : koşullu, şarta bağlı, henüz bilinmeyen koşulların gerçekleşmesine bağlı, bu koşullara göre değişebilen. **Whether or not we arrive on time is ~ on the weather** : Zamanında varıp varmamamız hava durumuna bağlıdır. **2.** arızî, tesadüfî, **3.** olumlu, umulur, **4.** olasılı, muhtemel, mümkün, beklenmedik, önceden akla gelmeyen. *The traveller set aside $5 a day for ~ expenses.* **5.** *man.* olumsal : raslantısal olan, ne zorunlu ne de olanaksız olan, olabilir de olmayabilir de, **6.** kontenjan, ayrılıp gönderilen belirli miktar asker, işçi vb. *The Western army has been strengthened by a large ~ from East.* **7.** grup, temsil heyeti, bir grubu temsil eden heyet, bir topluluğu oluşturan gruplardan her biri. *Have Scottish ~ arrived at the meeting yet?* **8.** rastlantı, ihtimal, (kazara/beklenmedik) olay, **9.** **~ fee** : vekâlet ücreti : bir tazminat davasında kazanılan tazminatın belirli bir yüzdesinden ibaret avukatlık ücreti, **10.** **~ly** : koşullu/ şartlı olarak, şarta bağlı olarak; rastgele, tesadüfen. ***e.a.****-1. conditional, 2. fortuitous, accidental, 3. possible.*

continua, *ç. is. bk.:* **continuum.**

continuable, *sf.* devam ettirilebilir, sürdürülebilir, uzatılabilir, temdit edilebilir.

continual, *sf.* **1.** sürekli, devamlı, kesintisiz, fasılasız, mütemadi, arkası kesilmez. *the ~ flow of the river.* **2.** sık sık vuku bulan/tekrarlanan. *~ interference. He hates these ~ arguments with his wife.* **3.** **~ness = continuality** : süreklilik, devamlılık, kesintisizlik, sık sık vuku bulma, tekrarlanma. ***e.a.****-1. continuous, unceasing, ceaseless, incessant, unending, uninterrupted, constant, perpetual, eternal, interminable, 2. frequent, consecutive, successive, recurrent, repetitive, repetitious. NOT :* **CONTINUAL** sürekli olarak ya da çok kısa aralıklarla devam eden olayları niteler : *Continual misunderstanding between nations.* **CONSTANT**, aynı koşullar altında daima aynı şekilde tezahür eden, aynı veya benzer sonuçlar doğuran, değişmeyen olaylar için kullanılır : *Constant repetition of the same mistakes.* **CONTINUOUS** ise aralıksız/ fasılasız sürüp giden kesintisiz, sürekli olayları niteler : *the continuous life of the universe, continuous flow of the water.* **PERPETUAL**, ebedî, sonsuz, sonu gelmez, bitip tükenmez anlamındadır, kesintisizlik ve sürekliliği nitelediği gibi, konuşma dilinde bazan uzun süren, ardı arkası kesilmeyen nahoş olaylar için de kullanılır: *a region of perpetual snow; a perpetual cough.*

continually, *zf.* **1.** biteviye, mütemadiyen, fasılasız, habire, sürekli olarak, durup dinlenmeksizin, kesintisiz, **2.** sık sık, zaman zaman, ara sıra. ***e.a.*-*1.*** *continuously, unceasingly,* ***2.*** *habitually, frequently.*

continuance, *is.* **1.** devam, devam etme, sürme, sürüp gitme, uzama. **A ~ of war will mean short food supplies at home** : Harbin uzaması yurtta yiyecek sıkıntısına yol açacaktır. **2.** aynı yerde/koşulda vb. kalma, **3.** süre, devam müddeti/süresi. *We are unable to buy bread for the ~ of the war.* **4.** sürem, devam, öncekini izleyen olay/durum, **5.** *huk.* erteleme, talik, davanın devamını sonraya bırakma. ***e.a.*-*1.*** *continuation,* ***3.*** *duration,* ***4.*** *sequel,* ***5.*** *adjournment, postponement.* ***NOT :*** Hukukî anlamı dışında **CONTINUANCE** kelimesi **CONTINUATION** ile hemen hemen aynı anlamlıdır. Yalnız, **CONTINUANCE** bir olay veya durumun sürekliliğini, **CONTINUATION** ise bir eyleme tekrar başlama ya da devam etmeyi, aynı zamanda fiziksel vüs'at ve uzanımı niteler. *Continuance of a person's government service; a machine's continuance in working order.* **CONTINUITY**, kesintisizlik, süreklilik, kesintisiz devam etme anlamı taşır.

continuant, *is. s.bl.* sürekli, uzatılabilen (ünsüz). **f, v, s, r** gibi.

continuate, *sf. esk.* **1.** sürekli, devamlı, kesintisiz, fasılasız, **2.** **~ly** : sürekli/kesintisiz olarak. ***e.a.*-*1.*** *continuing, uninterrupted.*

continuation, *is.* **1.** sürme, devam (etme). *Further ~ of the war would be a disaster.* **2.** sürdürme, devam ettirme, **3.** uzatma, süre uzatımı, temdit. *to request the ~ of a loan.* **4.** uzantı, devam. *The Baltic Sea is a ~ of the North Sea. The ~ of the story will appear in the next month's magazine.* **5.** (kütüphanecilikte) süreli yayın, çok uzun zaman devam eden neşriyat, **6.** **analytic ~** *d.d. mat.* (çözümsel) uzanım : (a) bir çözümsel işlevin tanım bölgesinin genişletilmesi, (b) tanım bölgesi genişletilmiş çözümsel işlev (analitik fonksiyon), **7.** **~ school** : gece okulu, halk okulu : ilkokuldan sonra çalışma hayatına atılanların öğrenimlerine devam edebilmeleri i-çin açılan okul.

continuative, *sf.&is.* **1.** sür(dür)en, devam eden/ettiren, devamına yarayan/hizmet eden (şey), **2.** düşüncenin devamını ifade eden, **3.** *gr.* süren: bir olayın devamını anlatan. *They arrested a suspect, who gave his name as John Doe."* cümlesinde altı çizili ikinci kısım süren cümledir. **4.** *gr.* bir işin/eylemin devamını ifade eden (fiil şekli), **5.** **~ly** : sürüp giderek, sürekli/devamlı olarak, devamla, **6.** **~ness** : sürme, sürüp gitme, devam (etme).

continuator, *is.* sür(dür)en, devam eden/ettiren kimse/şey.

continue, *f.* **-ued, -uing** **1.** sür(dür)mek, devam et(tir)mek, temadi et(tir)mek. *I will ~ working after the dinner.* **2.** uzamak, sürmek. *The war ~d for 6 years. The road ~s in a straight line for 7 kilometers.* **3.** kalmak. *He'll ~ in office for another year. We ~d İzmir while they kept going south.* **4.** sözüne devam etmek, ilâve etmek. *"We must fight for freedom." ~d the speaker. And did she ~ after saying that?* **5.** uzatmak, temdit etmek. *The farmer ~d his fence from the pasture to the highway.* **6.** yerinde alıkoymak, ipka etmek. *The club ~d the president in office for another term.* **7.** *huk.* ertelemek, tehir etmek. *The judge ~d the case until next month.* **8.** üstünde durmak, ısrar etmek. ***e.a.*-*1&2.*** *last, endure, keep on, go on, prolong,* ***3.*** *remain, stay, abide,* ***5.*** *extend,* ***6.*** *maintain, retain,* ***7.*** *adjourn, postpone,* ***8.*** *preserve, persist in.* ***k.a.*-*1.*** *cease, discontinue, stop, interrupt.*

continued, *sf.* **1.** devamlı, sürekli, devam eden, süren, **2.** **~ly** : devam ederek, sürekli/devamlı olarak, mütemadiyen, biteviye, **3.** **~ness** : devamlılık, süreklilik, sürüp gitme, **4.** **~ fraction** *mat.* sürekli kesir : payı tam sayı, paydası bir tam sayı ile kesirden oluşan ve böyle sürüp giden kesir, **5.** **~ proportion** *mat.* sürekli oran : ardışık iki sayının birbirine oranı hep aynı değere eşit olan küme : 1 : 3 : 9 : 27 : 81 : 243 ... gibi.

continuer, *is.* devam eden/ettiren, sür(dür)en.

continuingly, *zf.* devamla, devam ederek.

continuity, *is., ç.* **-ties** (3&4 için) **1.** süreklilik, devamlılık. *Chapter 3 breaks the ~ of the story.* **2.** akıcılık, düzgünlük, tutarlık, bağdaşım, teselsül, insicam. *The story lacked ~ because there were too many unconnected happenings.* **3.** *sin. TV* ayrımlama, ayrıntılı oyunluk (senaryo) : geliştirim ile çevirim oyunluğu arasında yer alan oyunluğun görünçlük ve ayrımlarının belirlendiği, başlıca öz yapıların ayrıntılarıyla çizildiği, söyleşmelerin aşağı yukarı kesin biçimini aldığı aşama, **4.** ara yorum : radyo ve TV programlarında kısımları birbirine bağlayan yorum ve izahat, **5.** filmin bir sahnesinden ötekine kesintisiz geçiş.

continuo, *is., ç.* **-tinuos** *müz.* ara müziği : müzik metnini doldurmaya yarayan ve piyano ile çalınan parça. **figured bass, thoroughbass** *d.d.*

continuous, *sf.* **1.** devamlı, sürekli, daimî. *a ~ line. a ~ sound. ~ work. There was a ~ flow of water from the broken pipe.* **2.** aralıksız, fasılasız, inkıtasız, kesintisiz, durup dinlenmeyen. *~ coughing during the concert.* **3.** **~ly** : devamlı bir şekilde, sürekli olarak, biteviye, aralıksız olarak, **4.** **~ness** : devamlılık, süreklilik, kesintisizlik, **5.** **~ wave = CW** : sürekli dalga : genliği zamanla değişmeyen (modüle edilmemiş) radyo dalgası. ***e.a.*- *1&2.*** *continuing, continual, ceaseless, incessant, uninterrupted, unceasing, constant, unending.* ***k.a.*- *1&2.*** *irregular, intermittent, sporadic, interrupted.*

continuum, *is., ç.* **-tinua** **1.** *mat.* sürey : (a) bütün tam sayılar kümesi, (b) iki elemanı arasına daima üçüncü bir eleman sıkıştırılabilen küme, **2.** sürekli uzanım, bölünmemiş bütün, devamlı ve aralıksız bir bütün, değişmez ve arası kesilmez şey.

conto, *is., ç.* **-tos** Portekiz para birimi, 1000 *escudos.*

contort, *gl.f.* burmak, bükmek, eğmek, çarpıtmak, kıvırmak, şeklini/biçimini bozmak. *a face ~ed with pain.* ***e.a.*-** *twist, bend, distort, deform.*

contorted, *sf.* **1.** çarpık, çarp(ıt)ılmış, eğri(lmiş), kıvrık, burulmuş, **2.** bükük, bükülü, bükülmüş, buruşuk, biçimi bozulmuş, **3.** **~ly** : çarpık bir şekilde, eğri büğrü, **4.** **~ness** : çarpıklık, eğrilik, kıvrıklık, büküklük. ***e.a.*-*1&2.*** *twisted, distorted, convoluted.*

contortion, *is.* **1.** bur(ul)ma, bük(ül)me, eğ(il)me, çarpıt(ıl)ma, kıvırma, kıvrılma, **2.** bükük/kıvrık/eğik/çarpık konum veya duruş, **3.** bükülmüş/eğilmiş/çarpılmış şey, **4.** **~al** : burulma+, bükülme+, eğilme+, çarpılma+, **5.** **~ed** *bk.:* **contorted** (1&2).

contortionist, *is.* **1.** vücudunu bükerek türlü şekillere sokan cambaz, **2.** eğen/büken/kıvıran/çarpıtan kimse. *a verbal ~.* **3.** **~ic** : çarpıtmalı.

contortive, *sf.* çarpıtıcı, burucu, eğip bükücü, kıvırıcı. **~ly** : çarpıtarak, eğip bükerek, kıvırarak.

contour, *is.&sf.&gl.f.* **1.** çevre çizgisi, çevre, dış hatlar, çevrem, muhit, sınır, bir şekli sınırlayan çizgi(ler). *The ~ of the Aegean coast of Turkey is very irregular.* **2.** **~ line** *d.d.* (haritada) eş yükseklik/eş yükselti eğrisi, düzey çizgisi, **3.** *mat.* çevirge, muhit. **~ integral** : çevirge tümlevi. **4.** (tarımda arazi aşınmasını önlemek için) yükselti çizgilerini izleyen. *~ plowing.* **5.** çevrel, çevre çizgileri biçiminde. *~ sheets.* **6.** çevrelemek, çevresine çizgi çizmek, ihata etmek, **7.** çevresini oluşturmak, **8.** yükselti çizgilerini izleyerek yol/demir yolu vb. yapmak, **9.** **~ feather** : dış tüy : kuşun dış hatlarını oluşturan tüylerden her biri, **10.** **~ map** : düzey çizgili harita : arazideki engebeleri eş yükseklik eğrileriyle gösteren harita, **11.** **~ sheet** : geçme çarşaf : yatağa sımsıkı geçen ve kenar altlarındaki lâstiklerle gergin duran çarşaf. ***e.a.*-*1.*** *configuration.*

contra, *e.&zf.* zıt, karşı, zıt gelen, karşıt, tersine, aksine, zıddına. ***e.a.*-** *against, in opposition to, contrariwise, on the contrary, to the contrary.*

contra-, *ön ek* **1.** "zıt, karşı, aksi". *ör.: contradict,* **2.** *müz.* bir oktav aşağı. *ör.: contrabassoon.*

contraband, *is.&sf.* **1.** ithali/ihracı yasak(lanmış), **2.** kaçak mal, **3.** kaçakçılık. ***e.a.*- *3.*** *smuggling.*

contrabandist, *is.* kaçakçı. ***e.a.*-** *smuggler.*

contrabass, *is. müz.* kontrbas. **~ist** : kontrbasçı.

contrabassoon, *is.* çift bason, kalın sesli bason. **~ist** : çift basoncu.

contraception, *is.* gebeliği önleme, gebelikten koru(n)ma, doğum kontrolu.

contraceptive, *sf.&is.* **1.** gebeliği önleyici (ilâç/alet vb.), **2.** doğum kontrolu+.

contraclockwise, *sf.&zf. bk.:* **counterclockwise.**

contract, *is.&f.* **1.** sözleşme, anlaşma, mukavele, akit, taahhüt, bağıt. **on ~** : sözleşmeli, anlaşmalı, mukaveleli, mukavele ile. **open-ended ~** : devamlı/açık sözleşme. **The contract for the bridge was placed with C.E.Co.** : Köprünün inşası C.E. şirketine ihale edildi. **to enter a ~** : ihaleye girmek. **to make a ~** : sözleşme yapmak, mukavele imzalamak, **2.** sözleşme/anlaşma metni, mukavelename, kontrat, taahhütname. *Never sign a ~ until you have read it from beginning to the end and are sure you can fulfil all its conditions.* **3.** (evlenmek için) söz kesme, nişanlanma, **4.** **~ bridge** *d.d.* bir nevi briç oyunu, **5.** yasanın sözleşmelere ait bölümü. **6.** kas(ıl)mak, büz(ül)mek, daral(t)mak, çek(il)mek. *to ~ a muscle.* **7.** (kaş) çatmak. *to ~ the brows.* **8.** (kelime, cümle vb.) kısal(t)mak. *~ing "do not" gives "don't".* **9.** yakalanmak, duçar olmak, tutulmak, almak, kapmak. **to ~ a disease** : hastalık kapmak, **10.** (anlaşma/sözleşme/mukavele) yapmak/imzalamak, yükümlenmek, taahhüt altına girmek, bir işi sözleşmeye bağlamak, müteahhide vermek. *to ~ for snow removal.* **to ~ a debt** : borca girmek. **put work out to ~** : bir işi müteahhide vermek. **put work up to ~** : bir işi eksiltmeye koymak, **11.** akdetmek. *to ~ an alliance.* **12.** (dostluk vb. gibi ilişkilere) girişmek, **13.** nişanla(n)mak, **14.** **~ibility = ibleness** *bk.:* **contractility. 15. ~ible** *bk.:* **contractile, 16. ~ibly** : daralarak, büzülerek, kısalarak, (hastalığa) yakalanarak. ***e.a.**-1. agreement, 3. bethrothal, 6. reduce, shorten, lessen, narrow, compress, concentrate, condense, constrict, shrink, compact, 7. wrinkle.* **k.a.**- *6. expand.*

contractile, *sf.* kasılabilir, kısalabilir, büzülebilir, daralabilir.

contractility, *is.* kasılabilme, kısalabilme, büzülebilme, daralabilme.

contraction, *is.* **1.** kas(ıl)ma, kısal(t)ma, büz(ül)me, çek(il)me, daral(t)ma, **2.** kelimelerin kısaltılması, kısaltılmış kelime, örneğin **cannot** yerine **can't** yazmak gibi, **3.** *fizy.* adale kasılması, özellikle doğum esnasında adalelerin kasılması, **4.** **~al** : kasılma+, kısalma+ büzülme+, daralma+.

contractive, *sf.* **1.** kasılabilir, büzülebilir, kısalabilir, daralabilir, **2.** kasıcı, büzücü, kısaltıcı, daraltıcı, **3.** **~ly** : kasılarak, kısalarak, büzülerek, daralarak, **4.** **~ness** : kasılabilme, kısalabilme, büzülebilme, daralabilme.

contractor, *is.* **1.** üstenci, müteahhit, **2.** kasan/büzen/kısaltan/daraltan şey, **3.** (birçte) son peyi süren veya bunun ortağı.

contractual, *sf.* **1.** sözleşmeli, anlaşmalı, ahdî, mukavele/sözleşme/kontrat ile ilgili, bağıttan doğan, mukavele/sözleşme/anlaşmadan doğan. *You have a ~ duty to provide this shop 100 coats a week.* **2.** **~ly** : sözleşmeli olarak, sözleşme/mukavele gereğince.

contracture, *is. patol.* kasılım, kısalma, büzülme : spazm, kötürümlük, yara vb. sonucunda kas dokunun kısalıp büzülmesi. **contractured** : kasılmış.

contradance, *is. bk.:* **contredance.**

contradict, *gl.f.* **1.** yalanlamak, tekzip etmek, yalan çıkarmak, yalan/yanlış olduğunu iddia etmek. **He ~ed the newspaper story** : Gazetenin yazdıklarını yalanladı. **2.** aksini iddia etmek, nakzetmek. *to ~ oneself. His actions ~ed his words.* **3.** tezat teşkil etmek. *His way of life ~s his stated principles.* **4.** *esk.* karşı olmak, zıt gitmek, **5.** **~able** : yalanlanabilir, **6.** **~er = ~or** : yalanlayan. ***e.a.**-1&2. deny, controvert, dispute, 4. oppose.*

contradiction, *is.* **1.** yalanlama, tekzip, **2.** inkâr. **a clear/glaring ~** : düpedüz inkâr, **3.** çelişme, çelişki, tezat, tenakuz. *There is no ~ between my behavior and my principles.* **to be in ~ with...** : ...ile çelişmek / tenakuza düşmek, **3.** aykırılık, ayrılık, mübayenet, **4.** tutarsızlık, bağdaşmazlık, insicamsızlık. *a story full of discrepencies and ~s.* ***e.a.**-2. denial, 4. inconsistency.* ***k.a.**-1-3. corroboration, confirmation, substantiation, affirmation, 4. consistency.*

contradictious, *sf.* **1.** çelişik, çelişmeli, mütenakız, aykırı, zıt, **2.** *esk.* özçelişik, kendi kendini nakzeden, **3.** **~ly** : çelişik/mütenakız bir şekilde, çelişkiye/tenakuza düşerek, **4.** **~ness** : çelişiklik, çelişme, tenakuz, aykırılık, zıtlık. ***e.a.**-1. contradictory, opposite, contrary, 2. sef-contradictory.*

contradictive/~ly/~ness, *bk.:* **contradictious/~ly/~ness**

contradictory, *sf.&is.*, *ç.* **-tories** **1.** çelişik, çelişmeli, mütenakız, birbirini tutmayan/nakzeden, tutarsız, aykırı. *The politician's statement was ~ to the one he'd made earlier.* **2.** inkârcı, dediğini inkâr eden, özü sözünü tutmaz. *He has a nasty ~ nature.* **3.** *man.* çelişik : biri doğru ise öteki mutlaka yanlış olan (önerme), **4.** **contradictorily** : çelişik bir şekilde, çelişerek, çelişmeli olarak, birbirini nakzedercesine, **5.** **contradictoriness** : çelişiklik, çelişki, tenakuz, zıtlık, aykırılık. ***e.a.**-1. opposing, irreconcilable, inconsistent, opposite, contrary.*

contradistinction, *is.* fark(lılık), farklı/zıt oluş, zıddıyet, aksilik, karşıtlık. **in ~ to...** : ...-den farklı olarak, ...-e mukabil, aksine olarak. *Plants and animals in ~ to man.*

contradistinctive, *sf.* **1.** farklı, zıt, tamamen ayrı, **2.** **~ly** : farklı/zıt olarak, tamamen ayrı bir şekilde.

contradistinguish, *gl.f.* farklılaştırmak, farklarını belirtmek, zıt niteliklerle birbirinden ayırmak/tefrik etmek.

contrail, *is.* duman izi, buğu izi : jet uçakları ve füzelerin yükseklerde uçarken bazan arkalarında bıraktıkları yoğuşmuş buhar damlacıkları veya buz parçacıklarından oluşan beyaz iz. **condensation trail, vapor trail** *d.d.*

contraindicate, *gl.f.* **-cated, -cating** *tıp* (belirli bir ilâç veya tedavinin) uygun olmadığını belirtmek, aksi emare göstermek. **contraindicant** : uygunsuz ilâç/tedavi. **contraindication** : ilâç veya tedavinin uygunsuzluğu(nu belirten araz/emare/durum).

contralto, *sf.&is.*, *ç.* **-tos** *müz.* **1.** kontralto, tenor-soprano arası, en kalın kadın sesi, **2.** kontralto sesli (şarkıcı).

contraoctave, *is.* *müz.* kontraoktav.

contraorbit(al), *sf.* *hv.* ters yörüngeli : aynı yörünge üzerinde zıt yönde giden. **~ missile** : ters yörüngeli füze : gelen düşman füzesini havada parçalamak için aynı yörüngede ters yönde atılan füze.

contrapose, *gl.f.* **-posed, -posing** karşı/zıt gelmek, cephe almak.

contraposition, *is.* **1.** zıt konum, karşılıklı/birbirine zıt koyma/yerleştirme, **2.** zıtlık, karşıtlık, zıddıyet. ***e.a.**- 2. opposition, contrast, antithesis.*

contraprop = contra rotating propeller, *is.* aynı eksenli ve ters dönen iki pervaneden her biri.

contraption, *is.* *k.d.* mekanizma, mekanik düzen, tertibat. ***e.a.**- gadget, device.*

contrapuntal, *sf.* *müz.* **1.** iki veya çok sesli, **2.** beraber çalınan farklı iki veya daha fazla melodiden oluşmuş, **3.** **~ly** : çok sesli olarak.

contrapuntist, *is.* çok sesli müzik uzmanı.

contrariety, *is.*, *ç.* **-ties** **1.** zıtlık, aksilik, tezat, **2.** aksi/zıt olan şey, zıtlaşma, tezat halinde olma, **3.** *man.* çelişme, tenakuz.

contrarily, *zf.* aksine olarak, aksi/ters/zıt bir şekilde, inatçılıkla.

contrariness, *is.* aksilik, zıtlık, terslik, inatçılık.

contrarious, *sf.* *esk.* **1.** ters, aksi, inatçı, muannit, **2.** **~ly** *bk.:* **contrarily**, **3.** **~ness** *bk.:* **contrariness.** ***e.a.**- contrary, perverse, refractory.*

contrariwise, *zf.* **1.** zıt yönde, **2.** tersine, bilâkis, diğer taraftan. *I am happy when the sun shines, and, ~, I am unhappy when it rains.* **3.** inadına, inat için. ***e.a.**-1. conversely, in the opposite way, 2. on the contrary, on the other hand, 3. perversely, contrarily.*

contrary, *sf.&is.&zf.* **1.** zıt, aykırı. **~ to fact** : gerçeğe aykırı. **~ propositions** : zıt öneriler. *two ~ examples.* **2.** aksi, ters, muhalif. *two ~ statements.* **departures in ~ directions** : ters yönlerde hareket, **3.** öteki, öbür(ü), diğer(i). **I will make the ~ choice** : Ben ötekini seçeceğim. **4.** karşı, mugayir, **5.** inatçı, aksi, ters, dik kafalı. *a ~ child.* **6.** *bot.* dik, dikey, **7.** (bir şeyin) aksi, zıddı. *to prove the ~ of a statement.* **8.** zıt iki şeyden her biri, **9.** *man.* karşıt/zıt (kavram/önerme) : biri doğru ise öteki yanlış olan, fakat her ikisi de doğru veya her ikisi de yanlış olabilen önermeler. Örneğin *"All judges are male."* ve *"All judges are female."* önermeleri karşıttır. **10. on the ~** : (a) tersine, aksine, bilâkis. *He was reported to be cruel, on the ~ he was very kind.* (b) diğer taraftan, başka bir açıdan/noktainazardan. *On the ~, there may be some who would agree with you.* **11. to the ~** : aksi(ne/ni), tersi(ne/ni), zıddı(na), nakzeden, başka türlü. *He may be blameless, but the evidence points to the ~. If you don't hear to the ~, I'll meet you at 7.00 o'clock outside the theater.* **I have nothing to say to the ~** : Buna karşı hiçbir diyeceğim yoktur. **12. ~ to** : -e rağmen, -e aykırı olarak, tersine, aksine, zıddına. *~ to all advice he started to climb the mountain during a storm. to act ~ to one's own principles.* ***e.a.-1.*** *contradictory, opposed, opposite, counter, conflicting,* ***4.*** *unfavorable, adverse, unfriendly, hostile,* ***5.*** *perverse, stubborn, balky, intractable, obstinate, refractory, headstrong, contumacious,* ***12.*** *notwithstanding, in opposition to, oppositely.* ***k.a.-4.*** *favorable,* ***5.*** *obliging, complaisant.*

contrast, *is.&f.* **1.** (farkları belirtmek üzere) karşılaştırmak. *In this book the writer ~s good with/and evil.* **2.** benzememek, farklı olmak, çelişmek, birbirinin zıddı olmak, tezat göstermek/teşkil etmek, **3.** çelişki, çelişme, zıtlık, tezat, aksilik. **in ~ with** : aksine olarak. *In ~ with/to your belief that we shall fail, I know we shall succeed.* **4.** fark(lılık), ayrılık, karşıtlık, benzemezlik. *Such a ~ between brother and sister.* **5.** ayırma, tefrik, farklarını belirtme, **6.** *foto.* kontrast : açıklık/koyuluk farkı, açık ve koyu kısımlar arasında renk farkı. *This artist uses ~ skilfully.* **7. ~able** : farkları belirtilebilir, karşılaştırılabilir, **8. ~ably** : karşılaştırarak, farklarını belirterek, **9. ~edly** : benzemeksizin, farklı bir şekilde, **10. ~ingly** : farklı olarak, belirgin farklar göstererek. ***e.a.-1.*** *differentiate, distinguish, compare,* ***4.*** *difference, disagreement, distinction.* ***k.a.-4.*** *similarity, agreement, likeness.*

contrastive, *sf.* **1.** çelişik, çelişimli, zıt, farklı, tezat gösteren, **2. ~ly** : çelişik bir şekilde, zıt/farklı/çelişik olarak. ***e.a.-1.*** *contrasting.*

contrasty, *sf.* kontrastlı, açıklı koyulu, gölgeli ve ışıklı kısımları arasında çok renk farkı olan.

contravallation, *is.* savunma zinciri : muhasara edilen kuvvetlerin dışarıdan gelecek hücuma karşı muhasara alanı çevresinde hazırladıkları tabya ve göğüs siperleri dizisi.

contravene, *gl.f.* **-vened, -vening 1.** karşı koymak/gelmek, ihtilâfa düşmek, muhalefet etmek, bozmak, ihlâl etmek, tecavüz etmek, hilâfına hareket etmek. **to ~ a law** : yasaya karşı gelmek. *Your behavior ~s established social customs.* **2.** itiraz etmek, aksini iddia etmek, karşı çıkmak. *to ~ a statement.* ***e.a.- 1.*** *violate, infringe, transgress, break,* ***2.*** *contradict, oppose.*

contravener, *is.* karşı koyan/gelen, muhalefet eden, bozan, ihlâl eden, itiraz eden, aksini iddia eden.

contravention, *is.* (yasa, tüzük, örf vb. ne) karşı koyma/gelme, muhalefet etme, bozma, ihlâl etme, hilâfına hareket etme.

contredanse, *is., ç.* **-danses** yüz yüze dans : oyuncuların yüzleri birbirine dönük karşılıklı iki sıra hâlinde dizilerek oynadıkları halk oyunu. **contredance** *ş.d.y.*

***contretemps**, is., ç. **-temps** Fr.* **1.** aksilik, engel, kötü tesadüf, beklenmedik uğursuz/müessif olay, **2.** gaf, pot, insanı mahcup eden/zor duruma düşüren olay.

contribute, *f.* **-uted, -uting 1.** bağışlamak, (başkalarıyla beraber hayır için para, emek, zaman vb.) vermek, katkıda bulunmak, yardım/teberru etmek, iane vermek, payına düşen yardımı yapmak, yardıma/hayır işine katılmak/iştirak etmek. *We ~d food, clothing and money for the refugees. He ~s to many charities. to ~ ideas, knowledge etc. to a project.* **2.** (gazeteye, dergiye vb.) yazı vermek. *He ~s articles/poems/stories to many magazines.* **3. ~ to** : (birlikte) sebep olmak, yol açmak, sürüklemek. *Many things ~d to the downfall of the empire. Too much alcoholic drink ~d to his ruin.* **4. contributable** : bağışlanabilir, katkıda bulunulabilir, yardım/bağış yapılabilir. ***e.a.-1.*** *provide, furnish, donate.*

contribution, *is.* **1.** bağış, yardım, iane, muavenet, katkı(da bulunma), iştirak. *I give a small ~ to the children's foundation each month.* **2.** (gazete, dergi vb. ne verilen) yazı, makale, hikâye, vb. **3.** (sigortacılıkta) ödentinin/tazminatın sigorta eden şirketler arasında bölüşülmesi, **4. ~al** *bk.:* **contributive** (1).

contributive, *sf.* **1.** bağış+, katkısal, yardım/iane şeklinde, **2. ~ly** : bağış/katkı olarak, yardım/iane mahiyetinde, **3. ~ness** : katkısallık, katkıda/bağışta bulunma, bağışlama, yardım etme.

contributor, *is.* **1.** bağışçı, yardım eden/iane veren/katkıda bulunan kimse, **2.** (gazete/dergi vb. ne) yazı veren kimse. *a regular ~ to our magazine.* **3.** **~ial** : bağış+, bağışçı, yardım ile/yardım edenle ilgili.

contributory, *sf.&is., ç.* **-ries** **1.** katkısal, katkı/iştirak/yardım kabilinden, yardımcı, iştirakçi, **2.** sebep olan, (bir sonucu) doğuran, (bir sonucun husulünde) dahli olan, etkili, müessir, amil. *a ~ factor.* **Your negligence was a ~ factor of the fire** : Yangının sebeplerinden biri de senin ihmalin oldu. ~ **negligence** : tedbirsizlik : kazaya uğrayanın kaza vukuuna yol açan ihmali, **3.** katkıda bulunan kimse, katkıcı, iştirakçi. ***e.a.***- *2. accessory, ancillary, secondary, incidental.*

contrite, *sf.* **1.** pişman, nadim, **2.** tövbekâr, tövbe eden, vicdan azabı çeken, vicdan azabından ileri gelen. *~ sighs/tears.* **3.** **~ly** : pişmanlıkla, nedametle, pişman/nadim olarak, tövbe ederek, **4.** **~ness** : pişmanlık, nedamet, tövbekârlık. ***e.a.***- *1. penitent, repentant.*

contrition, *is.* **1.** pişmanlık, nedamet, vicdan azabı, **2.** tövbe(kârlık), tövbe etme. ***e.a.***- *1. penitence, repentance, compunction, regret, remorse.*

contrivable, *sf.* icat edilebilir, yaratılabilir, başarılabilir.

contrivance, *is.* **1.** icat (edilen şey) aygıt, cihaz, mekanizma. özel düzen/tertibat. *The scientist invented a new ~ for milking cows.* **2.** buluş, icat, ihtira, **3.** ustalık, hüner, marifet, yetenek, icat kabiliyeti. *Such a machine is beyond the ~ of ordinary people.* **4.** gizli plân, entrika. *Her ~s to mary a wealthy, handsome man.* **5.** tedbir, yol, çare. ***e.a.-1.*** *device, gadget, instrument, contraption, 2. invention, 4. stratagem, trick, plot, 5. expedient.*

contrive, *f.* **-trived, -triving** **1.** icat etmek, yaratmak, fevkalâde buluş yapmak, üstün bilgi ve zekâ ile meydana getirmek, bulmak. *He ~d a machine using solar energy.* **2.** (kötülük, hıyanet vb. maksadıyla) kurnazca plân kurmak/tertiplemek, entrika çevirmek. *to ~ treachery.* **3.** bir çaresini/yolunu bulmak. *to ~ ways of handling the situation. The prisoner ~d a way of escaping/to escape.* **4.** ~ **to** : uydurmak, (güçlüğe rağmen) başarmak/muvaffak olmak, becermek. *After much difficulty I ~d to escape. Can you ~ to be here early? Can you ~ to persuade her?* ***e.a.***- *1. devise, invent, design, concoct, improvise, 2. plot, complot, conspire, scheme, 3. manage.*

contrived, *sf.* sun'î, calî, yapmacık, uydurma, zoraki, gayritabiî. *the ~ gaity of a worried hostess. a ~ excuse.* ***e.a.***- *artificial, unnatural, forced, labored.*

contriver, *is.* uyduran, yaratan, icat eden; kurnazca plân kuran, beceren, uyduran, muvaffak olan.

control^{1}, *gl.f.* **-trolled, -trolling** **1.** kontrol etmek, hükmetmek, tahakküm etmek. *You try to ~ me as though I were your slave.* **2.** zapt etmek, hâkim olmak, disiplin altına almak. *to ~ a horse. to ~ one's emotions.* **Try to ~ your temper** : Sinirlerine hâkim ol! ~ **yourself** : Kendine hâkim ol/kendini kaybetme/aklını başına topla. *That woman couldn't ~ her children and they annoyed everyone in the waiting room.* **3.** denetlemek, tahkik/teftiş etmek (doğruluğunu/geçerliğini) kontrol etmek. *The accounts of the whole company are ~ed in this department.* **4.** bastırmak, yok etmek, (yayılmasını/gelişmesini) önlemek, zapturapta almak, kontrol altına almak. *to ~ a forest fire. to ~ rats.* **5.** yönetmek, düzenlemek, idare/tanzim etmek. *My uncle ~s 4 companies. The pressure of steam in the engine is ~ed by this button.* ***e.a.-1.*** *manage, govern, rule, dominate, command, 2. curb, restrain, bridle, 3. verify, check, test, 5. regulate.*

control^{2}, *is.* **1.** *gen.* ~ **on/over** : denetim, denetleme, murakabe, teftiş, kontrol. *There's little government ~ over industrial organization in this country.* ~ **experiment** : kontrol denemesi. **birth ~** : doğum kontrolu, **2.** hâkim olma, hâkimiyet, egemenlik. **to lose ~** : itidalini/soğukkanlılığını kaybetmek. **to lose ~ of oneself** : kendini kaybetmek, kendine hâkim olamamak. **to lose ~ (of a business**, *etc.*) : ipin ucunu kaçırmak, hâkim olamamak, **3.** güdüm, kumanda. **remote ~** : uzaktan güdüm/kumanda. **circumstances beyond my ~** : elimde olmayan sebepler/koşullar, **4.** yönetim, idare (etme). **be in ~** : yönetmek, idare etmek. **be under ~** : yönetilmek, idare(si) altında olmak, **5.** nüfuz, iktidar, baskı. *Our party took the ~ after the last election.*

6. yönetge, kontrol/kumanda düğmesi/kolu vb., bir cihazı/makineyi idare etmeye yarayan düğme vb. ~ **column** *hv.* kumanda kolu/lövye, **7.** (bilimsel denemeyi gerçekleme/tahkik/mukayese için kullanılan) standart örnek. ~ **group** : ölçün küme, deney yapılan grupla karşılaştırılmak üzere normal hâlde bırakılan grup. *Half the students drank fluoridated water, the others were used as a ~ group.* **8.** (gelişmesini/büyümesini/yayılmasını vb.) önleme, önlem, tedbir, kısıtlama. *rodent ~.* **wage** ~ : maaş/ücret kısıtlama. **flood** ~ : sel felâketine karşı tedbir, **9.** spiritüalizmde medyumu hareket ettiren ruh, **10. in** ~ : kumanda/idare başında, sorumlu, **11. in the ~ of** : etkisi/yönetimi/kumandası altında. *I was in the control of gangsters who forced me to rob the bank.* **12. out of** ~ : yönetilemez, kontrolu olanaksız, idare edilemez, idaresi elden çıkmış, gemi azıya almış. *The car went out of ~ and crashed over the cliff.* **be out of** ~ : kontroldan çıkmak, idare/kumanda edilemez hâle gelmek, gemi azıya almak, **13. under** ~ : yönetilebilir, kumanda/idare edilebilir, kontrol altında, yola gelir, uysal. **be under** ~ : yönetilebilmek, kontrol altında olmak. **bring under** ~ : yola getirmek, duruma hâkim olmak, işleri yoluna koymak. *It took the teacher months to bring her class under the ~.* **14.** ~ **chart** *ist.* denetim çizeneği : bir dizi gözlem sonuçlarının kaydedilerek verilen standart değerlere göre değişiminin belirlendiği çizenek, **15. ~ablity = ~lableness** : yönetilebilme, denetlenebilme, kontrol/kumanda edilebilme, hâkim olunabilme, zapt edilebilme, **16. ~lable** : yönetilebilir, denetlenebilir, idare/kontrol/kumanda edilebilir, hâkim olunabilir, zapt edilebilir, **17. ~lably** : yönetilebilecek/kontrol ve kumanda edilebilecek şekilde, denetlenebilecek şekilde, **18. ~led** : güdümlü, denetimli, kontrollu, kontrol altında, **19.** ~ **stick** *hv.* kontrol kolu, **20.** ~ **surface** : kontrol kanatçığı : uçak veya füzenin uçuş doğrultu ve yüksekliğini kontrola yarayan ve bir eksen etrafında döndürülebilen kanatçık, **21.** ~ **tower** : uçuş kontrol kulesi.

controller, *is.* **1.** denetici, murakıp, müfettiş, kontrolör, **2.** yöneten, düzenleyen, idare/tanzim eden, **3.** denetleç : kontrol cihazı, **4. ~ship**: denetçilik, murakıplık, müfettişlik, kontrolörlük.

controlling, *sf.&is.* **1.** yöneten, idare/kontrol/kumanda eden, hâkim olan. ~ *power/force.* **2.** ana+, temel+. ~ **factors/circumstances** : temel etkenler/koşullar, **3.** denetleme, yönetme, kontrol/kumanda etme, hâkim olma.

controversial, *sf.* **1.** çekişmeli, münazaalı, ihtilâflı, üzerinde fikir birliğine varılamayan, çeşitli kanaat ve yorumlara yol açan. *a ~ speech/book.* **2.** tartışılabilir, tartışmaya/münakaşa ve müzakereye müsait. *a ~ decision.* **3.** münakaşacı, çekişmeyi seven. *a ~ person/politician.* **4. ~ism** : münakaşacılık, münazaacılık, ihtilâf/anlaşmazlık çıkarma, **5. ~ist** : münakaşacı, münazaacı, anlaşmazlık çıkaran, **6. ~ly** : münakaşa/münazaa ile, ihtilâfa yol açacak şekilde.

controversy, *is., ç.* **-sies 1.** tartışma, münakaşa, çekişme, münazaa. *The government's appointments have caused much ~.* **2.** anlaşmazlık, uyuşmazlık, fikir ayrılığı, ihtilâf. **to cause** ~ : anlaşmazlığa yol açmak. **The point in ~ is not whether we should do it, but whether we can do it** : "Yapmalı mıyız" değil, "yapabilir miyiz" noktası üzerinde anlaşamıyoruz, **3. hold/carry on a ~ with/against s.o.** : birisiyle münakaşaya girişmek/tutuşmak. **beyond** ~ : tartışılamaz, su götürmez, gayrikabili münakaşa. **Question which has given rise to much** ~ : Çok tartışmalara yol açan sorun. **They were having a great** ~ : Aralarında şiddetli münakaşa/anlaşmazlık çıkmıştı. *e.a.- 1. dispute, debate, contention, 2. contention, strife, quarrel, argument, disagreement. k.a.-1&2. agreement, harmony, accord.*

controvert, *gl.f.* **1.** karşı gelmek, muhalefet/itiraz etmek. **A much ~ed problem** : Çok itirazlara yol açan bir mesele. **2.** yalanlamak, tekzip/inkâr etmek, aksini kanıtlamak, **3. ~er** : karşı gelen, itiraz/muhalefet eden, yalanlayan, inkâr eden, aksini kanıtlayan, **4. ~ible** : itiraz/inkâr/tekzip edilebilir, yalanlanabilir, aksi kanıtlanabilir, **5. ~ibly** : karşı gelerek, itirazla, yalanlayarak, inkâr ederek. *e.a.-1. oppose, argue, debate, discuss, 2. contradict, deny, rebut, refute.*

contumacious, *sf.* **1.** asi, inatçı, isyancı, isyankâr, serkeş, itaatsiz, dik kafalı, muannit, **2. ~ly** : inatla, isyanla, serkeşlikle, kafa tutarcasına, **3. ~ness** : asilik, isyankârlık, inatçılık, serkeşlik, dik kafalılık. *e.a.- 1. rebellious, disobedient, insubordinate, contrary, pigheaded, refractory, intractable.*

contumacy, *is., ç.* **-cies** asilik, inat(çılık) isyan(cılık), isyankârlık, serkeşlik, itaatsizlik, dik kafalılık, özellikle yasalara karşı isyan.

contumelious, *sf.* **1.** aşağılatıcı, hakaretamiz, küçük düşürücü, **2. ~ly** : hakaretle, aşağılayarak, küçük düşürürcesine, **3. ~ness** : aşağılatıcılık, hakaretamizlik, küçük düşürücülük.

contumely, *is., ç.* **-lies** aşağılatma, hakaret, tahkir, küfür, hakaretle muamele, küçük düşürme, rezil etme. *e.a.- insult.*

contuse, *gl.f.* **-tused, -tusing** berelemek, çürütmek. *e.a.- bruise.*

contusion, *is.* **1.** bere, (deride) çürük, **2. ~ed** : bereli. *e.a.-1. bruise, 2. bruised.*

contusive, *sf.* bereleyici.

conundrum, *is.* **1.** cinaslı bilmece/bulmaca, cevabı kelime oyununa dayanan bilmece, **2.** muamma, şaşırtıcı şey. *e.a.- puzzle.*

conurbation, *is.* bitişik kentler : genişleyip birbirine bitişmiş fakat kimliklerini korumuş şehirler grubu.

convalesce, *gs.f.* **-lesced, -lescing** iyileşmek, nekahet devresine girmek.

convalescence, *is.* **1.** iyileşme, nekahet, **2.** iyileşme dönemi, nekahet devresi.

convalescent, *sf.&is.* **1.** iyileşen, iyileşmekte olan, nekahet devresinde bulunan (kimse), **2.** nekahet+, iyileşme+, dinlenme. **~ home** : nekahet/dinlenme evi, **3. ~ly** : iyileşerek, nekahetle.

convect, *f.* **1.** (ısı/sıvı) taşı(n)mak, ilet(il)mek, yay(ıl)mak, taşınım yolu ile (konveksiyonla) nakletmek, **2.** (ısıyı) taşınım yolu ile geçirmek.

convection, *is.* **1.** *fiz.* taşınım, ısı yayım, iletim, konveksiyon : bir gaz veya sıvının ısınan kısımlarının yer değiştirmesi suretiyle ısı nakli, **2.** *meteor.* atmosferik olay veya değişimlerin düşey (özellikle aşağıdan yukarıya doğru) hareketi, **3. ~al** : taşınımsal, iletimsel.

convective, *sf.* **1.** taşıyıcı. *the ~ force of water.* **2.** taşınım+, konveksiyon+, **3. ~ly** : taşınımla, konveksiyonla, **4. convector** : ısı yayıcı, ısıtıcı, radyatör.

convenable, *sf.* **1.** toplanabilir, bir araya getirilebilir, mahkemeye celp edilebilir, **2.** *esk.* uygun, münasip, muvafık, **3. convenably** : toplanabilecek şekilde.

convenance, *is., ç.* **-nances 1.** (geleneğe) uygunluk, uyarlık, uyma, **2. convenances** : gelenek, töre, adap, terbiye icabı olan şeyler. *e.a.- 1. suitability, propriety.*

convene, *f.* **-vened, -vening 1.** topla(n)ma, içtima et(tir)mek, **2.** (mahkemeye) celp etmek. *e.a.-1. assemble, congregate, meet, convoke, 2. summon.*

convener = convenor, *is. Brit.* başkan, toplantıya çağıran.

convenience, *is.* **1.** uygunluk, münasiplik, elverişlilik, muvafıklık. *We bought this new house for its ~ : it's very near the shops and where I work.* **2.** uygun/elverişli/müsait/münasip zaman. **at your ~** : sizin için uygun zamanda. **at your earliest ~** : ilk fırsatta, size uygun en yakın zamanda. **Please come at your earliest ~** : Lütfen en kısa zamanda geliniz. **Do it at your ~** : Münasip bir zamanda (ne zaman fırsat bulursanız) yapınız. **3.** rahatlık, kolaylık. **~ food** : hazır (paketlenmiş) yiyecek. *a shelter for the ~ of the travelers.* **4.** çıkar, menfaat. **He thinks only his own ~** : Sırf kendi çıkarını düşünür. **5.** konfor, faydalı/yarayışlı/elverişli şey, rahatlık/kolaylık sağlayan nesne. *This house has all the modern ~s. When you live in the country, a car is a great ~.* **6.** *Brit. bk.:* **water closet. 7. public ~** *Brit.* umumî helâ, **8. marriage of ~** : aşksız (sevişmeden) evlenme. *e.a.-1. suitability, availability, accessibility, 3. accommodation, assistance, help, aid, 4. advantage, benefit.* ***k.a.****- 1. inconvenience.*

conveniency, *is., ç.* **-cies** *esk. bk.:* **convenience.**

convenient, *sf.* **1.** elverişli, uygun, müsait, münasip, kolay. *always keep a fire extinguisher in a ~ place.* **2.** rahat, kullanışlı, **3. ~ for/to** : yakın(ında). **Our house is very ~ for the shops** : Evimiz çarşıya pek yakındır. **4. ~ly** : rahatça, rahatlıkla, kolayca, uygun/elverişli bir şekilde. *e.a.-1. suitable, proper, available, 2. handy, ready, serviceable, 3. nearby, accessible.* ***k.a.****- 1. inconvenient, unsuitable, awkward, useless, 3. inaccessible, distant.*

convent, *is.* **1.** dindarlar toplumu, kendilerini dine adamış kimselerin kurdukları toplum (Halen yalnız Rahibeler Cemiyeti anlamında kullanılır), **2.** (rahibeler için) manastır. ***e.a.**- 1. abbey, priory, cloister.*

conventicle, *is.* **1.** (ibadet için) gizli dinî toplantı, **2.** gizli toplantı yeri, **3.** *esk.* toplantı, **4. conventicler** : (a) gizli toplantılara giden, (b) ayırıcı, bölücü, **5. conventicular** : gizli toplantı ile ilgili. ***e.a.**-3. meeting, assembly, 4. (b) separatist.*

convention, *is.* **1.** kurultay, toplantı, meclis, kongre : umuma ait bir sorunu tartışıp karara bağlamak için yetkili temsilcilerden oluşan kurul. *a political ~. a teacher's ~ .* **2.** anlaşma, sözleşme, muahede. *The various countries all agreed to sign the ~.* **3.** örf, âdet, gelenek, teamül, herkesçe kabul edilen/uygun görülen düzen, nizam, yasa, kural, mevzuat vb. **social ~s** : toplumsal yasalar, cemiyet adabı, **4.** *sosf. fel.* sayma, uzlaşım, itibar : belli bir tarihsel dönemde bir toplumda/toplumsal kümede yaygın olan gelenek, görenek, moda, heves gibi genel uygulama ya da kullanım biçimlerinden her biri. *It is a matter of ~ that men should open doors for ladiesf.* ***e.a.-1.** assembly, conference, congress, convocation, meeting, 3. custom, precept, practice.*

conventional, *sf.* **1.** geleneksel, göreneksel, töresel, uzlaşımsal, saymaca, itibarî, geleneklere/göreneklere/törelere/âdetlere uygun. **a ~ greeting** : geleneksel selâm(laşma). **It is ~ to shake hands over a deal** : Pazarlıkta anlaşınca el sıkmak âdettir. **2.** alışılmış, mutat, genellikle kabul edilmiş, kullanılması âdet hükmüne girmiş. *~ symbolsf.* **~ usage** : kabul edilen düzen. **~ warfare** : nükleer silâh kullanılmayan savaş, **3.** beylik, basmakalıp, basit, bayağı. *She is very ~ about her clothesf. a ~ lifestyle/product.* **4.** *g.s.* genelleştirilmiş, sadeleştirilmiş biçimde (temsil edilen), **5.** sözleşme/anlaşma ile ilgili, **6.** *huk.* örf ve teamüllere dayanan, **7.** kurultay+, top-lantı+, meclis+, **8. ~ist** : gelenekçi, uzlaşımcı, töre ve âdetlere bağlı kimse, **9. ~ly** : geleneksel/ uzlaşımsal/töresel olarak, törelere/âdetlere uygun olarak. ***e.a.**-1. traditional, formal, 2. usual, habitual, customary, 3. ordinary.* ***k.a.**- 1-3. unusual, extraordinary, exotic, bizarre.*

conventionalise/conventionalisation, *Brit. bk.:* **conventionalize/conventionalization.**

conventionalism, *is.* **1.** gelenekçilik, törelere/âdetlere fazla bağlılık, **2.** geleneksel/göreneksel/alışılmış ifade, tutum vb., **3.** *fel.* uzlaşımcılık : bütün ilkelerin, kavramların, belitlerin (aksiyomların) uzlaşımsal (itibarî) olduğunu ileri süren öğreti.

conventionality, *is., ç.* **-ties** (3&4. için) **1.** geleneksellik, göreneksellik, törecilik, töre ve âdetlere uyma, **2.** geleneklere/göreneklere/toplumsal âdet ve törelere bağlılık. *The ~ of his clothes makes him look old-fashioned.* **3.** resmiyet, alışılmış/resmî muamele/ilke/şekil vb., **4. conventionalities** : görenek, muaşeret kuralları, toplumsal davranış kuralları.

conventionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** gelenekselleştirmek, gelenek/görenek/âdet ve törelere uydurmak, **2.** *g.s.* genelleştirilmiş/sadeleştirilmiş biçimde temsil etmek, **3. conventionalization** : gelenekselleştirme.

conventioneer, *isf.* kurultay/kongre/meclis üyesi, temsilci, kurultaya/kongreye/meclise katılan kimse.

conventual, *sf.&is.* **1.** manastıra ait, **2.** manastıra bağlı rahip/rahibe, **3. ~ly** : manastıra bağlı olarak.

converge, *f.* **-verged, -verging 1.** yakınsa(t)mak, (gittikçe birbirine) yaklaş(tır)mak. *Railway lines seem to ~ when one looks at them from a distance. The demonstrators ~d on Parliament Hill.* **2.** ortak bir sonuca/hükme doğru gitmek, **3.** *mat.* (doğrular) birbirine yaklaşmak, (dizi) yakınsak olmak.

convergence = convergency, *is.* **1.** yakınsa(t)ma, yaklaş(tır)ma, **2.** yakınsaklık, yakınlık, **3.** yakınsaklık derecesi, yakınsama noktası, **4.** *fizy.* yakınsama, yakın uyum : yakın bir cismi görmek için gözlerin birlikte uyumu, **5.** *meteor.* katmanlaşma : rüzgârla havanın tabakalaşması, **6.** *biy.* benzerlik, yakınlık : kalıtım yolu ile değil çevreden ileri gelen yapı/şekil benzerliği.

convergent, *sf.* **1.** yakınsak, birbirine yaklaşan, bir noktada birleşen, **2. ~ evolution** : yakınsak evrim : farklı asıldan gelen organizmaların görünüşte benzerliği, **3. ~ filter** *mat.* yakınsak süzgeç, ilingesel uzayda erey noktası var olan süzgeç, **4.** ~ **lady beetle** : hızır böceği : haşaratı yiyerek yok eden bir tür böcek, **5.** ~ **lens** *fiz.* yakınsak mercek, **6.** ~ **net** *mat.* yakınsak ağ : ilingesel uzayda ereyi var olan ağ, **7.** ~ **sequence** *mat.* yakınsak dizi, **8.** ~ **series** *mat.* yakınsak derney. ***e.a.**-1. merging.*

conversable, *sf.* **1.** hoşsohbet, sözü sohbeti tatlı, **2.** konuşkan, tatlı dilli, **3.** üzerinde konuşulabilir, **4.** ~**ness** : konuşkanlık, hoşsohbetlik, **5. conversably** : konuşkanlıkla, konuşarak, sohbet ederek. ***e.a.**- 1. agreeable, affable.*

conversance = conversancy, *is.* aşinalık, bilme, anlama, bilgisi olma, haberdar/malûmattar olma.

conversant, *sf.* **1.** *gen.* ~ **with** : aşina, bilen, anlayan, haberdar, malûmattar, bilgi/tecrübe sahibi. *to be ~ with Turkish History. I can't claim to be very ~ with chemistry, because I've never studied it.* **2.** tanıdık, bildik, **3.** *esk.* ilgilenen, meşgul olan, **4.** ~**ly** : aşina olarak, bilerek, anlayarak. ***e.a.**-1. versed, practiced, 2. acquainted.*

conversation, *is.* **1.** konuşma, muhavere, mükâleme. **phone** ~ : telefon konuşması. **hold a ~ with s.o.** : birisiyle konuşmak/görüşmek, **2.** sohbet, musahabe, çene çalma. *Mrs Smith spends al lot of time in ~ with her neighbor.* **3.** toplumsal ilişki/ortaklık, **4. criminal** ~ *d.d.* zina, **5.** konuşkanlık, hoşsohbetlik, başkalarıyla toplumsal ilişki kurabilme yeteneği, **6.** *esk.* yaşama tarzı, **7.** *esk.* aşinalık, ülfet. ***e.a.**- 1. talk, colloquy, discourse, parley, chat, dialog, 4. adultery.*

conversational, *is.* **1.** konuşma+, muhavere+, mükâleme+. *a ~ tone of voice* : sesin konuşma tonu. **Business letters are not usually written in ~ style** : İş mektupları genellikle konuşma tarzında yazılmaz. **2.** konuşkan, konuşabilir, konuşmaya hazır, **3.** ~**ly** : konuşarak, konuşma tarzında, sohbet şeklinde. ***e.a.**- 1. colloquial.*

conversationalist, *isf.* konuşkan, hoşsohbet, tatlı dilli, sözü sohbeti yerinde, iyi konuşan kimse.

conversation piece, *is.* **1.** *g.s.* zengin/asil topluluğu gösteren resim tablosu (özellikle XVIII yy. da moda idi), **2.** konuşma konusu, dikkati çeken ve kendisinden bahsettiren herhangi bir şey.

***conversazione**, is., ç. **-zioni/-ziones** It.* (edebî/ilmî konularda) sohbet toplantısı.

converse^{1}, *is.&gl.f.* **-versed, -versing 1.** ~ **on/about/with** : konuşmak, görüşmek, sohbet etmek. *He can ~ fluently about Germany in German with fellow studentsf.* **2.** *esk. gen.* ~ **with** : (a) sıkı fıkı/dost olmak, (b) cinsî münasebette bulunmak, (c) ruhlarla temas kurma(k), **3.** konuşma, sohbet, musahabe, muhavere, ***e.a.**- 1. talk, chat, discuss, speak.*

converse^{2}, *sf.&is.* **1.** zıt, karşıt, ters, aksi. **I hold ~ opinion** : Ben aksi fikirdeyim. *"Empty" is the ~ of the "full". I disagree with your opinion, in fact I believe the ~ to be true.* **2.** *man.* evirme, evrik önerme : bir önermede yüklem ve öznenin yerlerini değiştirerek elde edilen önerme. Örneğin *"It's windy but not wet."* önermesi, *"It's wet but not windy."* önermesinin evriğidir, **3.** ~**ly** : zıt/ters olarak, aksine, tersine, bilâkis.

converser, *is.* konuşan, musahabe/sohbet eden kimse.

conversion, *is.* **1.** değiş(tir)me, dön(dür)me, tebdil, tebeddül, şekil değiştirme, çevirme, **2.** din değiştirme, ihtida, **3.** *mat.* dönüş(tür)me, dönüşüm, çevirtim, **4.** *man.* evirim : bir önermede özne ile yüklemin yerlerini değiştirme, **5.** *huk.* (a) gasp etme, başkasının malını zapt etme/zorla alma. **improper ~ of funds** : ihtilâs, (para) aşırma, (b) gayrimenkulü menkul mala çevirme veya tersi, **6.** (futbol) gole çevirme, gol atma, **7.** ~ **hysteria** *d.d. psikol.* duygu dönüşümü : baskı altında kalan fikir veya duygunun bedensel hastalığa dönüşümü; ruhsal çatışmaların sonucu olarak kötürümlük, örgen uyuşması ve benzeri beden belirtilerinin gelişmesi, **8.** *fiz.* dönüşüm, çevirim : (a) bir nükleer yakıtın ılıncık kaparak başka bir nükleer yakıta dönüşmesi. *bk.:* **breeding** (6), (b) bir birim sisteminden başka bir birim sistemine çevirme, **9.** *bil.* çeviri : (a) bir kod veya sembolik sistemden öbürüne geçiş, (b) bir kaydedici sistemden öbürüne geçiş, **10.** ~**al** = ~**ary** : çevirimsel, dönüşümsel, **11.** ~ **table** : çevirme çizelgesi, tahvil tablosu. ***e.a.**- 1. change, transformation, metamorphosis, transmutation.*

convert, *is.&f.* **1.** *gen.* ~ **to/into** : dönüş(tür)mek, çevir(il)mek, tebdil/tebeddül etmek, şekil değiştirmek, başkalaş(tır)mak, tağyir/

tagayyür etmek. *Coal can be ~ed to gas by burning. This seat ~s into a bed. to ~ a bedroom into a den.* **2.** (din/itikat/inanca vb.) değiştirmek, ihtida etmek. **He ~ed to Islam** : İslâm dinini kabul etti/Dinini değiştirip Müslüman oldu. **3. ~ for/into/to** : (parayı başka paraya) çevirmek, bozdurmak. *Foreign money can be ~ed at this bank. At what rate does the dollar ~ into pounds?* **4.** (bir birimden başka birime) çevirmek, **5.** (para) aşırmak, ihtilâs etmek, zimmetine geçirmek. **~ funds to one's own use** : para aşırmak, **6.** evir(il)mek, tersinmek, tersine dön(dür)mek, **7.** *huk.* (a) gaspetmek, başkasının malını zorla almak/zapt etmek, (b) gayrimenkul malı menkule çevirmek (veya tersi), **8.** *man.* evirmek : bir önermede özne ile yüklemin yerlerini değiştirmek, **9.** *fin.* bono veya hisse senedini başka türlü bono veya hisse senedine çevirmek, **10.** *futbol* ceza vuruşunu gole çevirmek, **11.** dön-me, mühtedi, din veya inanç değiştirmiş kimse. ***e.a.*** *- 1. transform, change, transmute, 2. proselytize, 3. exchange, 6. invert, transpose, 11. proselyte, neophyte, disciple.*

convertaplane, *is. bk.:* **convertiplane.**

converter = convertor, *is.* **1.** değiştiren/dönüştüren/çeviren (şey/kimse), **2.** basmacı : pamuklu bezi ağartıp basma hâline getiren kimse, **3.** *elekt.* çevireç, redresör, konverter : bir tür akımı diğer türe (doğru/alternatif akım) çeviren işlerge/cihaz, **4.** *rad.* frekans değiştirici : alınan radyo işaretlerinin frekansını lokal osilatör frekansı ile karıştırarak sabit bir frekans (orta frekans) üreten elektronik düzen, **5.** *metal.* değiştirgeç: (Bessemer usulüyle çelik yapımında olduğu gibi) oksitleyici havanın ergimiş madene püskürtüldüğü kap, **6.** *fiz.* çevirgen. **~ reactor** : çevirgen tepkileşimlik : ılıncık kaparak bir tür bölünebilir özdeği başka bir tür bölünebilir özdeğe çeviren tepkileşimlik.

convertible, *sf.* **1.** değiş(tiril)ebilir, evril(ebil)ir, dönüş(türül)ebilir, tahvil edil(ebil)ir, kabilitahvil. **~ bonds** : kabilitahvil bonolar. *a ~ bed that changes into a seat.* **2.** (serbest piyasada başka paralara) çevrilebilir. *The dollar is ~, the rouble is not.* **3.** (üstü) açılıp kapanabilir. *a ~ car.* **4. ~ness = convertibility** : evrilebilme, değiştirilebilme, dönüştürülebilme, **5. convertibly** : çevrilebilecek/değiştirilebilecek şekilde.

convertiplane = convertaplane = convertoplane, *is.* evrikuçak : helikopter gibi dik inip kalkabilen ve uçak gibi yatay uçan uçak.

convertite, *is. esk. bk.:* **convert** (10).

convex, *is.&sf.* **1.** *fiz.* tümsek. **~ lens** : tümsek mercek. **~ mirror** : tümsek ayna, **2.** *mat.* dışbükey. **~ body** : dışbükey yin : ilingesel doğrusal uzayda içlemi boş olmayan dışbükey küme. **~ closure** : dışbükey kaplam. **~ curve** : dışbükey eğri. **~ downward** : aşağı dışbükey. **~ envelope = ~ extension** : dışbükey bürüm. **~ field** : dışbükey oyut. **~ function** : dışbükey işlev. **~ polygon** : dışbükey çokgen. **~ polyhedron** : dışbükey çok yüzlü. **~ sequence** : dışbükey dizi. **~ set** : dışbükey küme. **~ surface** : dışbükey yüzey.

convexity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** tümseklik, dışbükeylik, **2.** tümsek/dışbükey yüzey/nesne.

convexly, *zf.* tümsek/dışbükey bir şekilde.

convexo-, *ön ek* "tümsek, dışbükey".

convexo-concave, *sf.* **1.** dışbükey/içbükey, tümsekçukur : bir yüzeyi tümsek, öbürü çukur olan, **2.** (mercek) tümsek yüzeyinin eğriliği çukur yüzeyinkinden fazla olan. *bk.:* **concavo-convex.**

convexo-convex, *sf.* çift dışbükey, çift tümsek. ***e.a.*** *- biconvex.*

convexo-plane, *sf.* düztümsek : bir yüzeyi düzlem, öbürü tümsek (mercek). ***e.a.*** *- plano-convex.*

convey, *gl.f.* **1.** taşımak, götürmek, iletmek, nakletmek, sevk etmek. *We ~ed our goods to market in an old car. Wires ~ electricity from power stations to the user.* **2.** (haber, bilgi, düşünce, duygu vb.) vermek, tebliğ etmek, ulaştırmak, iblâğ etmek, ifade etmek. *I can't ~ my feelings in wordsf. Words ~ meaning.* **3.** *huk.* ferağ etmek, (iyeliğini birisine) geçirmek. *When was this land ~ed to you?* **4.** *esk.* çalmak, aşırmak, **5.** *esk.* alıp götürmek, gizlice uzaklaştırmak, **6. ~able** : taşınabilir, götürülebilir, iletilebilir, nakledilebilir, sevk edilebilir, ulaştırılabilir. ***e.a.*** *- 1. carry, bring, transmit, lead, conduct, 2. impart, communicate, 3. transfer, pass the title to, 4. steal, purloin, 5. take away.* ***k.a.*** *-1. keep, retain, hold.*

conveyance, *is.* **1.** taşıma, götürme, iletme, nakletme, sevk etme, **2.** taşıt, taşıma aracı, nakil vasıtası, **3.** *huk.* (a) ferağ, temlik, (b) tapu, ferağ belgesi.

conveyancer, *is.* tapu memuru, ferağ ve temlik işleriyle görevli kimse.

conveyancing, *is.* tapulama, tapu/ferağ/temlik işleri.

conveyer = conveyor, *is.* **1.** taşıyan, götüren, nakleden, sevk eden (şey/kimse), **2.** *mak.* taşıyıcı, ulaştırıcı, iletici, taşıma/iletme düzeni, **3.** ~ **belt** : taşıyıcı kayış.

convict, *is.&gl.f.* **1.** suçlu, mahkûm, **2.** tutuklu, mahpus. *an escaped ~.* **3.** mahkûm etmek, suçlu bulmak. *The criminal was ~ed of murder. The jury ~ed him of theft.* **4.** **~able = ~ible** : mahkûm edilebilir, **5.** **~ive** : mahkûm eden/edici, **6.** **~ively** : mahkûm edercesine, mahkûm edecek şekilde.

conviction, *is.* **1.** mahkûmluk, mahkûmiyet, mahkûm etme/olma, suçlu bul(un)ma. *This was his 3rd ~. He received a ~ for petty theft.* **The ~ was overturned on appeal** : Temyiz mahkûmiyet kararını bozdu. **2.** inanç, kanaat, inanış, inanma. **It is my ~ that...** : Şuna inanıyorum/kaniyim ki... **deep/firm/full/strong ~** : derin/sağlam/tam/kuvvetli kanaat. **to speak with ~** : inanarak konuşmak, **3.** inandırıcılık, ikna yeteneği, kesinlik, kat'iyet. *The audience was swayed by the speaker's ~.* **4.** **~al** : (a) mahkûmiyet+, (b) inanç+. ***e.a.-1.*** *convicting, 2. belief, persuasion, faith, creed, doctrine, opinion, 3. certainty, certitude, assurance, earnestness, firm persuasion, fervor, zeal.* ***k.a.-2.*** *doubt.*

convince, *gl.f.* **-vinced, -vincing 1.** *gen.* ~ **of** : inandırmak, ikna etmek, razı etmek. *I am ~d of his innocence/I am absolutely ~d that he is innocent. We ~d her to go by train rather than plane.* **2.** *esk.* suçlu bulmak, suçlu olduğunu göstermek/ispatlamak/kanıtlamak, **3.** *esk.* yenmek, mağlûp etmek, galebe çalmak, alt etmek, **4.** **convincer** : inandıran, ikna/razı eden, **5.** **convincibility** : inandırıcılık, inandırabilme, ikna edebilme, **6.** **convincible** *bk.:* **convincing** (1). ***e.a.-1.*** *persuade, induce, assure, 2. demonstrate, prove, 3. overcome, vanquish, overpower, victor.*

convinced, *sf.* **1.** emin, kani, inanmış. **I'm ~ of it** : Bundan eminim. **2.** inançla bağlanmış, iman etmiş, ateşli, hararetli, kuvvetli. **a ~ supporter of his political party** : kendi partisini kuvvetle destekleyen, **3.** **~ly** : inanarak, kani/emin olarak, **4.** **~ness** : emin olma, inanma, kani olma. ***e.a.-1.*** *certain, sure.*

convincing, *sf.* **1.** inandırıcı, ikna edici, kandırıcı, kanaatbahş, tatminkâr. *a ~ speaker/speech. His arguments are very ~.* **2.** **~ly** : inandırıcı/ikna edici bir şekilde, inandırarak, **3.** **~ness**: inandırıcılık, ikna edicilik. ***e.a.-1.*** *plausible, persuasive, valid, satisfying, cogent.* ***k.a.-1.*** *unconvincing.*

convivial, *sf.* **1.** şen, neşeli, keyifli, zevkine düşkün, yemek ve içmekten zevk alan, eğlenceye/cümbüşe düşkün, **2.** ziyafet+, cümbüş+, **3.** **~ist** : zevkine düşkün kimse, **4.** **~ity** : eğlenceye/zevke düşkünlük, **5.** **~ly** : neşe ile, keyifle, cümbüşle.

convocant, *is. bk.:* **convoker.**

convocation, *is.* **1.** (toplantıya) çağrı/davet, **2.** toplantı, içtima, **3.** kurul, meclis, **4.** (a) kilise temsilcileri meclisi, (b) bu meclisin temsil ettiği bölge, **5.** *b.h.* (bazı üniversitelerde) mezunlar cemiyeti, **6.** **~al** : toplantı+, kurul+, **7.** **~ally** : kurulca, kurul hâlinde, **8.** **convocative** : toplantıya çağıran.

convoke, *gl.f.* **-voked, -voking** (toplantıya) çağırmak, (içtimaa) davet etmek, (kurulu/meclisi) toplamak. *When is the king going to ~ the new Parliament?* ***e.a.-*** *convene, summon, muster, assemble, call gather, collect.* ***k.a.-*** *disband, disperse, dissolve, separate, dismiss, discharge, prorogue.*

convoker = convocant, *is.* toplantıya çağıran.

convolute, *sf.&f.* **-luted, -luting 1.** bük(ül)mek, sar(ıl)mak, bur(ul)mak, kangal yapmak /olmak, **2.** bükülmüş, sarılmış, burulmuş, kangal/büklüm hâlinde, helezonî, **3.** *bot.* uzunlamasına bükülmüş (pamuk petalleri vb.), **4.** **~ly** : bükülmüş/sarılmış bir şekilde. ***e.a.-1.*** *twist, coil up.*

convoluted, *sf.* **1.** bükülmüş, bükük, sarılmış, burulmuş, burulu, kıvrımlı, kıvrık. *Some sheep have ~ hornsf.* **2.** muğlâk, karışık, anlaşılması zor. *~ argumentsf.* **3.** **~ly** : kıvrık/bükük bir şekilde, **4. ~ness** : kıvrıklık, büküklük. ***e.a.-*** *1. twisted, curved, coiled, 2. complicated, involved, intricate.*

convolution, *is.* **1.** büklüm, sarım, kıvrım, halka, dolambaç, kangal, helezon, **2.** bükülme, kıvrılma, sarılma, burulma, kangal hâline gelme. *the ~ of a long snake.* **3.** *anat.* beyin kıvrımı, **4. ~al = ~ary** : büklüm+, kıvrım+, büklümlü, kıvrık, halka/kangal şeklinde. ***e.a.-1.*** *whorl, sinuosity, fold, twist, 3. gyrus.*

convolve, *f.* **-volved, -volving 1.** bük(ül)mek, kıvrılmak, kıvırmak, sar(ıl)mak, helezon/kangal hâline getirmek/gelmek, **2. ~ment** : bükülme, kıvrılma, sarılma, burulma, kangal/büklüm hâline gelme. ***e.a.-1.*** *coil, twist, roll, wind.*

convolvulaceous, *sf.* sarmaşıkgillerden, sarmaşıkgiller *(Convolvulaceae)* familyasına mensup.

convolvulus, *is., ç.* **-luses** *bot.* çit sarmaşığı, kahkaha çiçeği, gündüz sefası *(Convolvulus).* **bindeweed, corn lily, morning glory** *d.d.*

convoy, *is.&gl.f.* **1.** (korumak için) yoldaşlık/eşlik etme(k), **2.** koruyucu silâhlı kafile/harp gemisi vb., **3.** kafile, koruyucu himayesinde ilerleyen topluluk, **4.** refakat kuvvetinin sağladığı koruma, **5.** konvoy : aynı kumanda altında ilerleyen askerî taşıtlar kafilesi, **6. in ~** : kafile hâlinde. *We sailed in ~ because we thought the enemy might attack.* **7. under ~** : himaye altında, koruyucu kuvvet eşliğinde. ***e.a.-*** *1. accompany, guide.*

convulse, *gl.f.* **-vulsed, -vulsing 1.** şiddetle sarsmak, allak bullak etmek. *News that the king imprisoned many parlimentary officials threatened to ~ the country.* **2.** (kahkaha, öfke, ağrı, sancı vb. den) katıltmak, kıvrandırmak. **I was ~d with laughter** : Gülmekten katıldım. **3.** çırpındırmak, kıvrandırmak.

convulsion, *is.* **1.** *patol.* çırpınak, ihtilâç, ıspazmoz, çırpınma, katılma, **2.** karışıklık, ihtilâl, **3.** kahkaha, katılırcasına gülme. ***e.a.-2.*** *commotion, disturbance.*

convulsionary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** çırpınaklı, ihtilâçlı, çırpınan, çırpınma+, **2.** çırpınan kimse.

convulsive, *sf.* **1.** çırpınak/ihtilâç şeklinde, ihtilâçlı, çırpıntılı, **2.** çırpındıran, ihtilâç doğuran, ihtilâca sebep olan, **3. ~ly** : ihtilâç içinde, çırpınarak, **4. ~ness** : ihtilâç (geçirme).

cony, *is., ç.* **-nies 1.** tavşan kürkü, **2.** kır sıçanı veya kır sıçanımsıgillerden herhangi bir hayvan, **3.** ıslıklı tavşan, **4.** ada tavşanı. **coney** *d.d.* ***e.a.-*** *2. daman, 3. pika, 4. rabbit.*

coo, *is.&f.* **cooed, cooing 1.** güvercin/kumru ötüşü, **2.** güvercin/kumru gibi ötmek, kumru gibi ses çıkarmak, cıvıldamak, **3.** cilveleşmek, âşıkane sözler mırıldanmak. **to bill and coo** : öpüşüp koklaşmak. **billing and cooing** : öpüşüp koklaşma, **4.** *Brit.- argo* (ünlem olarak) eyvah!

cooee, *is.&f.* **cooeed, cooeeing 1.** hey, yahu, bana bak (Avustralya yerlilerinin çıkardığı uzun, tiz ses). **within a ~** : çok yakında, bağırsan işitilir, **2.** hey! diye bağırmak.

cooey, *is., ç.* **-eys**, *gs.f.* **-eyed, -eying** *bk.:* **cooee.**

cook, *is.&f.* **1.** aşçı. **the head ~** : aşçıbaşı, **2.** piş(ir)mek. **I'm going to ~ all day tomorrow** : Yarın bütün gün yemek pişireceğim. **The rice is ~ing now** : Şimdi pilâv pişiyor. **3.** ısıtmak, (bir şeyi) ısıya maruz bırakmak, **4.** *argo* (hesapları) tahrif etmek. *Jean was dismissed from the bank for ~ing the booksf.* **5.** *k.d.* (vaki) olmak, olup bitmek, (işler) dönmek. **What's ~ing ?** Ne oluyor? Ne dolaplar dönüyor? Ne haber? Ne var ne yok? **6. ~ one's goose** *k.d.* (birinin) işini bozmak/berbat etmek, yuvasını yapmak, haklamak, canına okumak, mahvına sebep olmak. **His goose is ~ed** : İşi bitti, hapı yuttu/mahvoldu. **She ~ed John's goose by reporting what she knew to the police** : John hakkında bildiklerini polise bildirerek onun mahvına sebep oldu. **7. ~ up** *k.d.* uydurmak, icat etmek, hazırlamak. *~ up an excuse/plan/plot/pretext/story. She hastily ~ed up an excuse.* **8. He's ~ed** : (koşucu) Nefesi kesildi. **9. Too many ~s spoil the broth** : Bir işe çok kimse karışırsa o iş yürümez. **10. ~able** : pişirilebilir. ***e.a.-*** *4. falsify, doctor, 5. occur, happen, 6. ruin, 7. concoct, contrive, improvise, invent.*

cookbook, *is.* yemek kitabı. *Brit.:* **cookery book.**

cook(ed) cheese, *is.* çökelek.

cooker, *is.* **1.** tencere, yemek pişirilen kap. **pressure ~** : düdüklü tencere, **2.** kazancı : bira, içki vb. fabrikalarında kazanlara nezaret eden işçi.

cookery, *is.*, *ç.* **-eries** (2. için) **1.** aşçılık, **2.** aşhane, mutfak, yemek pişirilen yer, **3.** yemek/mutfak işleri, yemek pişirme, **4. ~ book** *bk.:* **cookbook**

cookhouse, *is.*, *ç.* **-houses** gemi mutfağı, kamp mutfağı, ev dışındaki mutfak.

cookie = cookey, *is.* **1.** kurabiye, kuru pasta, tatlı bisküvi, **2.** *isk.* çörek, **3.** *argo* şahıs, kimse. **smart ~** : açık göz kimse. **tough ~** : yaman adam. ***e.a.***- *3. guy, person.*

cooking, *is.&sf.* **1.** piş(ir)me, **2.** aşçılık, **3.** yemeklik, yemek pişirmede kullanılan. **~ oil/ onion** : yemeklik yağ/soğan, **4.** pişirilip yenilen. *~ applesf.* ***e.a.***- *2. cookery.*

cookless, *sf.* **1.** aşçısız, **2.** pişmemiş, pişmeden yenilen.

cookout, *is.* piknik, açık havada pişirilen yemek.

cookshop, *is.* aş evi, aşçı dükkânı.

Cook's tour, *is.* rehberli kısa gezi.

cookstove, *is.* maltız, mangal, soba, ocak vb.

cooktop, *is.* pişirme yüzeyi : elektrikle ısıtılan ve üzerinde yemek pişirilen cam, porselen yüzey.

cooky, *is.*, *ç.* **cookies** *bk.:* **cookie.**

cool, *sf.&is.&zf.&f.* **1.** serin. *Warm days and ~ nightsf.* **It is ~** : Hava serinledi. **It's getting/turning ~er** : Hava serinliyor. **Keep in a ~ place** : Serin bir yerde saklayınız. **I feel quite ~ now** : Üşümeye başladım. **2.** oldukça soğuk. *A ~ wind blew off the sea.* **3.** serin tutan (elbise). *a ~ suit. As it was a hot day, she wore a ~ dressf.* **4.** soğukkanlı, temkinli, metin. **keep ~ !** sakin/metin olunuz, soğukkanlılığınızı koruyunuz. **be as ~ as a cucumber** : son derece soğukkanlı olmak. **She looked as ~ as a cucumber** : Gayet soğuk(kanlı) gözüküyordu. **5.** hissiz, duygusuz, ilgisiz, soğuk, önem vermeyen, umursamayan. **Ali seemed very ~ towards me today, I wonder if I've offended him** : Ali bugün bana karşı soğuk davranıyor, acaba onu gücendirdim mi? *The President was given a ~ welcome when he visited London.* **6.** *k.d.* abartmasız, mübalâğasız, sağlam. *a ~ million dollarsf. This businessman earns a cool $10,000 a month.* **7.** (renk) yeşile/maviye kaçan, yeşil/mavi tonların hâkim olduğu, **8.** *argo* mükemmel, iyi, âlâ, harikulâde, fevkalâde. *a real ~ comic. You look real(ly) ~ in that new dressf.* **9.** *bk.:* **coolly. Play it ~** : Sakin olunuz! **10.** serinlik. **The ~ of the evening** : Akşam serinliği, **11.** *argo* soğukkanlılık, vekar, temkin. **Don't lose your ~** : Soğukkanlılığını kaybetme. **keep one's ~** : soğukkanlılığını/vekarını muhafaza etmek, sakin olmak, sinirlenmemek. **Keep your ~** : Sinirlenme(yiniz)/sakin ol(unuz), **12.** ilgisizlik, duygusuzluk, hissizlik, **13. blow/loose one's ~** *argo* soğukkanlılığını kaybetmek, tepesi atmak, zıvanadan çıkmak, sinirlenmek. **He blew his ~** : Tepesi attı. **14.** serinle(t)mek, soğu(t)mak. *Open the window to ~ the room. Let your tea to ~ a little before you drink it.* **15. ~ down** : (a) soğumak, (b) sakinleşmek, yatışmak, sükûnet bulmak. **Let the situation ~ down** : Durumun yatışmasını bekle. *She didn't ~ down for hours after that argument.* (c) teskin etmek, yatıştırmak. *I tried to ~ her down but she was still very angry when she left.* **16. ~ it** *argo* sükûnet bulmak, sakin olmak, öfkesi geçmek, yatışmak, **17. ~ off** *: k.d.* makul olmak, sükûnet bulmak, sinirleri yatışmak, sakinleşmek, soğumak. **~-off period** : bekleme süresi, intizar devresi, **18. ~ one's heels** : bekle(til)mek, beklemeye mecbur olmak, işsiz güçsüz/sabırsızlanarak beklemek. ***e.a.***- *1&2. chilly, cold, frosty, wintry, icy, frigid, 3. calm, composed, quiet, collected, placid, unruffled, 4. apathetic, indifferent, lukewarm, distant, disrespectful, 8. excellent, very good, great, fine, 11. self-assurance, calmness, composure, 12. indifference, 13. lose one's calmness, 16. calm down, take it easy, keep calm.* ***k.a.***-*1-3&5. warm, hot, heated, 4. excited, overwrought, hysterical, 5. friendly, outgoing.*

coolant, *sf.* **1.** soğutucu, **2.** soğutma tertibatında kullanılan gaz veya sıvı.

cooler, *is.* **1.** soğutma cihazı, soğutucu, içinde bir şey soğutulan kap (buz kutusu vb.), **2.** *k.d.* serinletici, havayı serinleten cihaz, **3.** (büyük bardakta) buzlu içki, **4. water ~** *d.d.* su soğutucu, **5.** *argo* hapishane, zindan, kodes. ***e.a.***- *2. air conditioner, 5. jail.*

cool-headed, *sf.* **1.** serin kanlı, heyecana kapılmayan, **2.** ~**ly** : serin kanlılıkla, heyecana kapılmaksızın, **3.** ~**ness** : serin kanlılık. ***e.a.***- *1. calm.*

coolie, *is.* (Hintli/Çinli) ırgat, rençper, ucuz ücretle çalışan işçi.

coolingly, *zf.* serinleterek, serinletircesine.

coolingness, *is.* serinleticilik, serinletme.

coolish, *sf.* serince, oldukça serin.

coolly, *zf.* serin bir şekilde, serin serin.

coolness, *is.* **1.** serinlik, **2.** soğukkanlılık, temkin, kendine güven, **3.** ilgisizlik, duygusuzluk. ***e.a.***- *1. chilliness, 2. calmness, self-assurance.*

cooly, *is.*, *ç.* **-lies** *bk.:* **coolie.**

coomb = coombe, *is. bk.:* **combe.**

coon, *is.* **1.** *bk.:* **raccoon**, **2.** *hkr.* zenci. ***e.a.***- *2. negro.*

cooncan, *is.* kunken : iki kişi ile oynanan iskambil oyunu.

coon dog, *is. zool.* tanuki *(Canis procynoides)*, ayıcık avlamak için yetiştirilmiş köpek.

coon's age, *is. k.d.* uzun süre/zaman. ***e.a.***- *long time.*

coonskin, *is.* ayıcık postu.

coontie, *is.* **1.** *bot.* Florida ararotu *(Zamia integrifolia, Z. floridana)*, **2.** bu bitkiden çıkarılan nişasta.

co-op = co'op, *is.* kooperatif mağazası/şirketi/evi.

coop, *is.&f.* **1.** kümes, kafes. *the chicken ~.* **2.** küçük/dar yer, **3.** *argo* hapishane, kodes, **4.** kümese/kafese koymak/sokmak/kapamak/tıkmak. ~ **in/up** : tıkmak, kapamak, **5.** *argo* (polis memuru) görev esnasında polis arabası içinde uyumak, **6. fly the ~** *: argo* (hapisten vb.) kaçmak, firar etmek. ***e.a.-1.*** *pen, cage, 6. flee, escape.*

coop. = co-op. = coöp. = cooperative.

cooper, *is.&f.* **1.** fıçıcı, fıçı yapan/tamir eden, **2.** fıçı yapmak/tamir etmek.

cooperage, *is.* **1.** fıçıcılık, fıçıcı dükkânı, fıçı yapım evi /imalâthanesi, **2.** fıçılama ücreti, **3.** fıçı.

cooperate = co-operate = coöperate, *gs.f.* **-ated, -ating** iş birliği yapmak, birlikte çalışmak, el birliği etmek. *Let's all ~ to get the work done quickly.*

cooperation = co-operation = coöperation, *is.* **1.** iş birliği, birlikte/el birliği ile çalışma, iş birliği yapma, **2.** bir şahıs veya kurumdan sağlanan az çok faal yardım arzusu, **3.** *ekon.* kooperatif kurma, **4.** *ç.b.* (canlılar arasında) yardımlaşma : sınırlı bir yerde yaşayan canlıların birbirine yardımı, **5.** ~**ist** : kooperatifçilik/iş birliği taraftarı.

cooperative = co-operative = coöperative, *sf.&is.* **1.** iş birliğine/yardım etmeye hazır/gönüllü. *The teacher thanked her pupils for being so ~.* **2.** ortak, müşterek. *The farmer and his neighbors decided to establish a ~ farm.* **3.** iş birliği+. ~ **mood** : iş birliği arzusu, **4.** ortaklık, birlik, kooperatif. **Consumers' ~** : Tüketiciler kooperatifi. **Producer's ~** : Üreticiler kooperatifi. *Farmers' ~.* **5.** kat mülkiyetli apartman, **6.** bu apartmanın her bir dairesi, **7.** ~**ly** : el birliğiyle, **8.** ~**ness** : el birliği/iş birliği (yapma), kooperatifleşme, **9.** ~ **store** : kooperatif mağazası.

cooperator = co-operator = coöperator, *is.* iş birliği yapan kimse.

coopt = co-opt, *gl.f.* **1.** üyelerin oyu ile (üye seçilmeyen bir kimseyi) teşkilât üyeliğine almak. *I wasn't elected to the committee; I was ~ed onto it so that I could give them my specialist professional advice.* **2.** (yardımcı olarak) atamak, tayin etmek, **3.** muhalifi kandırarak kendi grubuna/partisine katılmaya razı etmek, **4.** ~**ation** : üyelerin oyu ile teşkilât üyeliğine alma, atama, kendi safına geçirme, **5.** ~**ive** : dışardan üye seçen/seçilen.

coordinal = coördinal, *sf. bot. zool.* eş takımlı, aynı takımdan.

coordinate=co-ordinate=coördinate, *sf.&is.&f.* **-nated, -nating 1.** aynı derece ve mertebeden, eşit, denk (kimse/şey), **2.** düzenli, düzgün, muntazam, uyumlu, ahenkli, tutarlı, insicamlı, **3.** *mat.* konaç, koordinat. ~ **axis** : konaç/koordinat ekseni. ~ **system** : konaç dizgesi, koordinat sistemi. ~ **geometry** : analitik geometri, **4.** *gr.* eş sıralı, bağımlı sıralı : anlam ilişkisi bağlaçlar aracılığıyla sağlanan. ~ **sentence** : eş sıralı cümle, **5.** *kim.* kon : bir dizgenin durum, konum ya da etkileşimini, koşulların nicel değerlerine göre belirleyebilmek için kurulan matematiksel düzenleme. ~ **covalences = ~ covalent bond** : kon ortaklaşım bağı, **6.** ~**s** : takım (elbise) : renk, kumaş, stil ve desen bakımından birbirine uyan ve beraber giyilen kadın dış giyimi, **7.** düzenlemek, düzeltmek, tanzim/terip etmek, **8.** sıralamak, dizmek, aynı sıra ve dereceye koymak, **9.** ahenkli ve intizamlı hâle getirmek, birbirine uydurmak, ayarlamak, alıştırmak, uygunluk/ahenk sağlamak. *If we ~ our efforts we should be able to defeat the enemy.* **10. ~ly** : düzenli/düzgün/ muntazam/uyumlu/ahenkli/tutarlı/ insicamlı bir şekilde.

coordinative = co-ordinative = coördinative, *sf.* **1.** uyum/ahenk/düzen/koordinasyon sağlayan. *~ dutiesf.* **2.** *gr.* iki veya daha fazla başlıklı : *"Books and Papers"* gibi.

coordinator = co-ordinator = coördinator, *is.* düzenleştiren, düzen sağlayan, koordinatör.

coordinating conjunction, *is. gr.* eş yapılı bağlaç. *"Jo and Jill"* deki *"and"* bağlacı gibi.

coordination = co-ordination = coördination, *is.* **1.** düzenleme, düzenleştirme, tertip/ tanzim etme, **2.** düzenlenme, koordinasyon, **3.** bağlantı, insicam, tutarlılık, uygun sıra veya münasebet, **4.** *kim.* düzenleşim. ~ **chemistry** : düzenleşim kimyası : belirli bir özek atoma yakın bağlanmış atomlardan oluşan üç boyutlu karmaşık moleküllerin oluşum ve etkileşim yasalarını araştıran bilim dalı. ~ **number** : düzenleşim sayısı : karmaşık bir kimyasal bileşikte, özek seçilen bir atomu çevreleyen başka atom ya da kümelerin sayısı.

Coos, *is.* ABD Oregon Kızılderilileri ve bunların dili.

coot, *is.* **1.** *zool.* su tavuğu *(Fulica americana)*, **2.** kara ördek gibi yüzücü/dalıcı kuşlardan herhangi biri, **3.** *k.d.* huysuz ve aptal ihtiyar, moruk, **4. as bald as a ~** : dımdızlak, tamamen kel.

cootie, *is.* bit. ***e.a.***- *louse.*

co-own, *gl.f.* **1.** ortaklaşmak, ortak mal sahibi olmak, müştereken malik/sahip olmak, **2. ~er** : ortak iye, ortak mal sahibi, ortak, **3. ~ership** : ortak iyelik, ortaklık, ortak mal sahipliği.

cop, *is.&gl.f.* **copped, copping** *argo* **1.** yakalamak, enselemek. *Mother ~ped me stealing cakes from the kitchen and beat me severely.* **2.** aşırmak, çalmak, **3.** *k.d.* polis, **4.** konik iplik yumağı, iğ, **5.** *Brit.* tepe, zirve, **6. a fair ~** *Brit. argo* haklı tutuklama, özellikle uzun takip sonunda yapılan tutuklama/tevkif, **7. not much ~** : değersiz, yararsız, değmez. *I wish I've not come to this dance, it's not much ~.* **8. ~ it** *Brit. argo* başı dertte olmak, belâya çatmak, başı belâya girmek. *You'll ~ it if mother catches you in the kitchen again.* **If you're late you'll ~ it** : Geç kalırsan görürsün gününü. **9. ~ out** : (a) caymak, sözünden dönmek, vaadini tutmamak, vazgeçmek, çekilmek, oyunbozanlık etmek, (b) **~ a plea** *d.d.* (suçunu) ikrar etmek, suçlu olduğunu kabul/itiraf etmek, (özellikle daha ağır bir suçtan sıyrılmak için) hafif bir cürmü kabullenmek, (c) kusurunu kabul edip af dilemek. ***e.a.***-*1. catch, nab, capture, 2. steal, filch, swipe, 3. policeman, 5. top, crest, 8. be in serious trouble, 9. (a) renege, back out, give up, (b) plead guilty.*

copacetic = copasetic = copecetic, *sf. argo* mükemmel, âlâ, şayanı kabul, (işler) yolunda. *If you just had some cash, everything would be ~.* ***e.a.***- *fine, O.K., completely satisfactory.*

copaiba = copaiba balsam = copaiba resin, *isf.* pelesenk yağı : eskiden tıpta, halen vernik ve cilâ işlerinde kullanılan ve G Amerika'da *Copaifera* türü ağaçtan elde edilen yağlı reçine.

copal, *is.* kopal : vernik yapımında kullanılan bir tür reçine.

copalm, *is. bk.:* **sweet gum** (1&2).

coparcenary = coparceny, *is. huk.* ortak iyelik, müşterek mülkiyet, (özellikle bir mülkün birkaç kişiye miras kalması sonucu) mülk/mal ortaklığı.

coparcener, *is.* ortak, şerik, mal ortağı.

copartner, *is.* iş ortağı, ortak, şerik. **~ship**: ortaklık.

copasetic, *sf. bk.:* **copacetic.**

cope, *is.&f.* **coped, coping 1.** *gen.* **~ with** : başa çıkmak, başarmak, hakkından/üstesinden gelmek, ...ile uğraşmak, icabına bakmak, başını kurtarmak. *Jean felt unable to ~ with (driving in) heavy traffic after her accident. (Brit.): After her nervous ilness Janet lost her ability to ~. You get the tickets, I'll ~ with the luggage. I'll ~ with him.* **He's coping pretty well** : Pekâlâ başını kurtarıyor. **2.** *esk. gen.* **~ with** : karşılaşmak, buluşmak, temas etmek, **3.** *esk.* (muharebede) karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, **4.** cüppe/papaz cüppesi giymek/giydirmek, örtmek, kaplamak, **5.** örtü, kubbe, kemer. **The ~ of heaven** : Gökyüzü, gök kubbesi. **6.** *gen.* **~ in/together** : kirişleri birbirine eklemek, geçme yapmak, **7.** kirişleri birbirine eklemek üzere uçlarını kesmek. ***e.a.***- *1. strike, fight, 2. meet, encounter, 3. contact*

copeck, *is. bk.:* **kopeck.**

copemate = copesmate, *is. esk.* **1.** *bk.:* **antagonist, 2.** *bk.:* **comrade.**

Copenhagen, *is.* Kopenhag.

copepod = copepodan, *is.&sf.* kabuklu böcek : eklem bacaklılardan tatlı su ve denizlerde yaşayan küçük kabuklu böcekler *(Copepoda).*

coper, *is. Brit.* at tellâlı/cambazı (özellikle dalavereci olanı).

Copernician, *sf.* Kopernik. **~ system** : Kopernik sistemi.

copesetic, *sf. bk.:* **copacetic.**

copestone, *is.* **1.** kapak taşı : bir yapının en üstüne konulan taş, **2.** kaplama taşı, **3.** perdah, cilâ.

copier, *is.* **1.** kopyacı, kopya eden (kimse/şey), taklitçi, mukallit, **2. photocopier, photocopying machine** *d.d.* kopya/fotokopi makinesi.

copilot, *is.* ikinci pilot. ***e.a.***-*first officer.*

coping, *is.* duvar tepeliği/üstlüğü/başlığı. **~ saw** : oyma testere. **~stone** *bk.:* **copestone.**

copiosity, *is. bk.:* **copiousness.**

copious, *sf.* **1.** bol, mebzul, çok. *Plants need good soil and ~ sunshine. She shed ~ tears.* **2.** bereketli, verimli, velût. *Agatha Christie was one of the most ~ of British writers.* **3.** ayrıntılı, tafsilâtlı, mufassal, çok uzun (söz/yazı), **4. ~ly** : bol bol, mebzulen, çok miktarda, bereketli/verimli olarak, **5. ~ness = copiosity** : bolluk, çokluk, mebzuliyet, verimlilik, bereketlilik. ***e.a.***- ***1&2.*** *ample, plentiful, abundant, lavish, bountiful, **3.** diffuse, wordy, extensive.*

coplanar, *sf.* **1.** düzlemdeş, eş düzlemli, aynı düzlemde bulunan/işleyen. **~ lines** : düzlemdeş doğrular. **~ points** : düzlemdeş noktalar. **~ vector** : düzlemdeş yöneyler, **2. ~ity** : düzlemdeşlik, eş düzlemlilik.

copolymer, *is. kim.* eş çoğuz, kopolimer : iki veya daha fazla tekizin çoğuzlaşmasından meydana gelen molekül ağırlığı fazla bileşim. **~ization** : eş çoğuzlaşma.

copolymerize, *f.* **-ized, -izing** *kim.* eş çoğuzlaş(tır)mak.

cop-out, *is. argo* **1.** sorumluluktan/kaçınma, korkaklık, **2.** korkak, sorumluluktan kaçınan, çabuk yılan kimse.

cop out, *f. argo* sorumluluktan kaçınmak, atlatmak, yan çizmek, savsaklamak. *You've got to do it : don't try to cop out (of it) by telling me you're too busy.*

copper, *is.&sf.&gl.f.* **1.** *kim.* bakır : açık kırmızımsı kahverenkli, telgen, dövülgen maden. Simgesi **Cu**, atom ağ. 63.54, atom nu. 29, özgül ağ. (20 C'de) 8.92, erime noktası 1083 C, **2.** bakır+, bakırdan yapılmış, bakır renkli, **3.** bakır para, sikke, mangır. *He had only a few ~s in his pocket.* **4.** bakır kap, **5.** bakır alet, **6.** *Brit.* kazan (şimdi demirden yapılıyor), **7.** bakır rengi, **8.** kanatları bakır renkli küçük bir kelebek, **9.** bakır kaplamak, **10. ~ Age** : Bakır Çağı, **11. ~ arsenite** : bakır arsenit, CuHAsO3 : haşeratı yok etmekte ve boyacılıkta kullanılan zehirli toz, **12. ~ barilla** : kum taşı ile karışık bakır cevheri, **13. ~ beech** *bot.* yaprakları bakır renkli kayın ağacı, **14. ~ glance** *bk.:* **chalcocite, 15. ~ nickel** *bk.:* **niccolite, 16. ~ pyrites** *bk.:* **chalcopyrite, 17. ~ sulphate = blue vitriole** : Bakır sülfat, göz taşı, CuSO4.5H2O : ısıtılınca suyunu kaybedip beyazlaşan mavi kristal. Bataryalarda, dezenfeksiyonda ve boyalarda kullanılır.

copperas, *is. bk.:* **ferrous sulfate.**

copper-bottomed, *sf.* **1.** *k.d.* sağlam, (her bakımdan) güvenilir. *~ promises.* **2.** (gemi) bakır dipli, karinası bakır kaplı, denize dayanıklı.

copperhead, *is.* **1.** *zool.* bakıryılan *(Ancistrodon contortrix)* : DGD ABD'de bulunan gövdesi bakır renkli ve koyu şeritli zehirli yılan, **2.** ABD İç Savaşlarında güneylilere taraftar olan kuzeyli.

copperplate, *is.* **1.** (üzeri hâkkedilmiş) bakır levha, **2.** bakır klişeden yapılan baskı, **3.** ince/zarif bir el yazısı.

coppersmith, *is.* **1.** bakırcı, kazancı, **2.** *zool.* bakırcı kuşu *(Megalaima haemacephala)* : Hindistan, Seylan ve Burma'da yaşayan bir kuş.

coppery, *sf.* bakırlı, bakır gibi, bakırımsı.

coppice, *is. Brit. bk.:* **copse.**

copr- = copro-, *ön ek* "gübre, fışkı, pislik, ayıp, müstehcen". *ör.: coprolite.*

copra, *is.* kuru Hindistan cevizi içi.

copremia, *is. patol.* dışkı zehirlenmesi : dışkının uzun süre bağırsaklarda durmasından ileri gelen kan zehirlenmesi.

coproduce, *gl.f.* ortaklaşa üretmek, birlikte meydana getirmek/istihsal etmek. **coproducer** : ortak üretici.

coproduct, *is.* **1.** yan ürün, **2. ~ion** : ortak üretme. ***e.a.-1.*** *byproduct.*

coprolite, *is.* taşıl tezek : çok eskiden yaşamış hayvanların taşıllaşmış gübresi. **coprolitic** : taşıl tezek+.

coprological, *sf.* açık saçık (edebiyat/sanat).

coprology, *is.* **1.** sanat ve edebiyatta açık saçıklık, ayıp ve müstehcen konuların işlenmesi, **2.** müstehcen sanat ve edebiyatın incelenmesi. ***e.a.-*** *scatology.*

coprophagous, *sf.* bokçul, dışkıcıl : dışkı/gübre ile beslenen (bazı böcekler vb.). **coprophagy** : bokçulluk.

coprophilia, *sf. psikol.* dışkıseverlik : boka/dışkıya aşırı düşkünlük, özellikle dışkının cinsel uyarım için kullanılması. **coprophiliac** : dışkısever.

coprophilous, *sf.* dışkı/gübre ile beslenen /üreyen/büyüyen. *~ fungi.*

co-prosperity, *is.* ortak gönenç, ortak refah : başka millet(ler)le birlikte ekonomik gelişme/kalkınma.

copse, *is.* ağaçlık, çalılık, küçük koru. *Brit.:* **coppice.**

Copt, *is.* **1.** Kıptî, eski Mısırlı, **2.** Mısır asıllı Hristiyan, **3. ~ic** : Kıptîce, eski Mısır dili, **4. ~ic Church** : Kıptî Kilisesi.

copter, *is.* helikopter. ***e.a.-*** *helicopter.*

co-publish, *gl.f.* ortak yayınlamak, diğer bir yayın evi ile iş birliği yaparak yayınlamak.

copula, *is., ç.* **-las/-lae 1.** bağ, rabıta, **2.** *gr.* koşaç : yüklemi özneye bağlayan öğe. İngilizcede **be, seem** fiilleri gibi kelimeler. Türkçede **-dir** bildirme koşacı, **değil** olumsuzluk koşacıdır, **3.** *man.* önermenin öznesi ile yüklemi arasındaki bağlantı.

copulable, *sf. kim.* birleşebilir, bileşim yapabilir.

copular, *sf.* **1.** bağ+, **2.** koşaçlı, koşaç, şeklinde.

copulate, *sf.&f.* **-lated -lating 1.** bağlı, raptedilmiş, merbut, **2.** çiftleşmek, cinsel temasta/cinsî münasebette bulunmak. ***e.a.-1.*** *connected, joined.*

copulation, *is.* **1.** birleşme, bağlanma, raptedilme, **2.** çiftleşme, cinsel temas, cinsî münasebet.

copulative, *is.&sf.* **1.** birleştirici, bağlayıcı, raptedici, **2.** *gr.* koşaç+, ulaç+, rabıt+, birleştiren. *a ~ sentence/verb.* ~ **conjunction** : bağlaç. ~ **proposition** : bağlayıcı önerme, **3.** çiftleşme+, cinsel temas+, **4. ~ly** : birleştirerek, bağlayarak, birleştirecek şekilde.

copulatory, *sf.* çiftleşme+. ~ **organ** : çiftleşme organları.

copy, *is., ç.* **-pies** (1, 4-6 için) **1.** benzeti, kopya, suret, tıpkı, taklit. *John asked his secretary to make him 5 copies of the document.* **2.** müsvedde, asıl. *The printers are waiting for more copies.* **3.** metin, **4.** nüsha. *The author has given me an autographed ~ of his latest novel.* **5.** *Brit. k.d.* (okullarda) yazılı ödev, kompozisyon, tahrir, **6.** *esk.* örnek, nümune, **7. good ~** : önemli/ilginç haber, haber konusu. *The dismissal of the minister of foreign affairs will make good ~ in the newspapers.* **8. rough ~** : müsvedde, karalama, taslak, **9.** kopya etmek, suretini çıkarmak, istinsah etmek, **10.** taklit etmek. *Jean always copies the way I dress : What I wear today she wears tomorrow.* **11. ~ from/off** *hkr.* kopya çekmek. *You copied this work off Paul : I know, because you've made exactly the same mistakes.* **12.** kâğıda/deftere/temize çekmek. *You ought to ~ over your paper before handing it in - it's so messy.* ***e.a.-1.*** *duplicate, carbon, facsimile, 6. model, 9. transcribe, reproduce, duplicate, 10. imitate.* ***k.a.- 1.*** *original.*

copybook, *is.* **1.** yazı/not defteri, **2.** yeni öğrenenler için kopya edilecek modeller içeren kitap, **3.** belge suretleri dosyası.

copyboy, *is.* gazete idarehanesinde çalışan çocuk.

copycat, *is. k.d.* taklitçi : başkalarının davranışlarını taklit eden kimse.

copy desk, *is.* (gazetecilikte) düzeltme masası : yazıların tashih edilip baskıya hazırlandığı masa.

copy-edit, *gl.f.* (bir metni baskıya vermeden önce) tashih etmek.

copy editor, *is.* düzeltmen, musahhih.

copyhold, *is.* (eskiden İngiltere'de) kayıtlara dayanan arazi mülkiyeti.

copyholder, *is.* **1.** kopya tutucu/desteği, **2.** düzeltmen yardımcısı : basılan yazıyı aslı ile karşılaştırmada düzeltmene yardım eden kimse.

copyist, *is.* **1.** müstensih, yazıcı, çekimci, suret çıkaran, belgelerin kopyalarını çıkaran kimse, **2.** taklitçi, benzetici, kopyacı. ***e.a.***- *2. imitator.*

copyreader, *is.* müsveddeleri baskıya hazırlayan editör.

copyright, *is.&sf.&gl.f.* **1.** telif/çoğaltma/yapıt hakkı, oynatım izni, yazar payı, **2.** telif hakkı almak, telif hakkını korumak, **3.** **~able** : telif hakkı alınabilir/korunabilir, **4.** **~ed** *d.d.* telif hakkı mahfuz olan, **5.** **~er** : telif hakkı sahibi.

copywriter, *is.* ilân yazarı, reklâm ilânları hazırlayan kimse. **copywriting** : ilân yazma.

coq au vin, *is. Fr.* salçalı tavuk : şaraplı sos, kuşbaşı domuz eti, soğan, sarımsak ve mantarla pişirilmiş tavuk eti.

coquet, *sf.&f.* **-quetted, -quetting** **1.** cilve/işve yapmak, nazlanmak, naz etmek, cilveli hareket etmek, **2.** bir şeyi hafiften almak, ciddiye almamak, **3.** cilveli, işveli, nazlı, çapkın edalı, şuh, oynak, koket, **4.** *esk.* (erkek) âşık, flört. ***e.a.***- *1. flirt, trifle, dally, 3. coquettish.*

coquetry, *is., ç.* **-ries** cilve, işve, naz, edâ, şuhluk, oynaklık, koketlik, işvebazlık. ***e.a.***- *flirtation.*

coquette, *is.* fıkırdak/oynak/cilveli/işvebaz/nazlı/edalı (kız/kadın).

coquettish, *sf.* **1.** cilveli, işveli, nazlı, çapkın edalı, şuh, oynak, **2.** **~ly** : cilveli/işveli/şuh bir şekilde, naz ve eda ile, **3.** **~ness** : şuhluk, cilve, işvebazlık, çapkınlık. ***e.a.***-*1. coquet*, *3. coquetry.*

coquilla nut, *is.* kokila cevizi *(Attalea funifera)* : G Amerika'da yetişen bir tür palmiyenin sert kabuklu oval meyvesi.

coquille, *is.* **1.** çömlek kebabı : ıstakoz kabuğunda veya kabuk biçimli kapta pişirilmiş et veya balık yemeği, **2.** içinde yemek pişirilen ıstakoz/deniz tarağı kabuğu veya bu biçimdeki kap/çömlek.

coquina, *is.* mercan taşı : deniz hayvanları kabukları ve mercanlardan yapılmış yapı taşı.

coraciiform, *sf.* gökkuzgunumsu : yalıçapkını, arı kuşu, gökkuzgun vb. kuşların dahil olduğu gökkuzgunumsular *(Coraciiformes)* takımına mensup (kuş).

coracle, *is.* kufa : bez veya deri ile kaplı sepet işi bir çeşit kayık.

coracoid (process), *sf.&isf. anat. zool.* kargaburun çıkıntısı : kuşlar ve sürüngenlerde kürek kemiğini göğüs kemiğine birleştiren ve memelilerde küçük bir çıkıntıdan ibaret olan kemik.

coral, *sf.&is.* **1.** mercan, **2.** mercan adası/resifi/kayası, **3.** mercangiller familyasından deniz hayvanı, **4.** mercandan yapılmış şey, **5.** açık sarımtrak kırmızı veya pembe, **6.** döllenmemiş balık/ıstakoz yumurtası, **7.** mercan+, mercandan yapılmış. **~ island** : mercan adası, **8.** mercanımsı, mercana benzer, mercan renginde, **9.** mercan üreten, **10.** **~ pink** : mercan pembesi, sarımtrak pembe, **11.** **~ reef** : mercan kayası/resifi, **12.** **~ snake** *zool.* çamur yılanı *(Micrurus Fulvius)* : Amerika tropik sularında bulunan *Elapidae* familyasından parlak kırmızı, sarı ve siyah çizgili zehirli yılan, (b) kızıl yılan *(Callophis)* : Cava, Borneo ve Sumatra'da yaşayan kırmızı renkli zehirsiz bir yılan.

coralbells, *ç. is. bot.* mercançanı *(Heuchera sanguinea)* : G ABD'de yetişen, pembe beyaz salkım çiçekler açan kalımlı süs bitkisi.

coralberry, *is. bot.* mercan üzümü *(Symphoricarpos orbiculatus)* : Hanımeligillerden salkım şeklinde küçük çiçekler açan ve pembe/mor küçük meyveler veren K Amerika süs bitkisi.

coral creeper = coral pea, *is. bot.* mercan çiçeği *(Kennedya prostrata)* : Avustralya'da yetişir, kırmızı çiçekler açar.

corallike, *sf.* mercan gibi, mercana benzer.

coralli-, *ön ek* "mercan". *ör.: coralliferous.*

coralliferous, *sf.* mercanlı, mercan içeren/üreten.

coralline, *sf.&is.* **1.** kireçli, kireç/kalsiyum karbonat içeren, **2.** *bk.:* **corallike**, **3.** kireçli kırmızı deniz yosunu, **4.** mercana benzer hayvan veya kalkerli yosun.

corallite, *is. zool.* tek mercan polipinin iskeleti.

coralloid(al), *sf.* mercanımsı, mercana benzer, mercan biçiminde (özellikle dallı budaklı).

***coram populo**, Lât.* alenen, açıkça, halk önünde/huzurunda.

cor anglais, *bk.:* **English horn.**

coranto, *is., ç.* **-tos/-toes** *bk.:* **courante.**

corban, *is.* kurban (İncil'de geçer).

corbeil, *is.* (heykellerde çiçek/meyve dolu) sepet.

***corbeille**, is., ç. **-beilles** Fr. bk.:* **corbeil.**

corbel, *is.&f.* **-beled, -beling** (*Brit. :* **-belled, -belling**) *mim.* **1.** dirsek, cumba. ~ **block** : kısa dirsek tahtası. ~ **table** : cumba, dirseğe dayanan çıkma, **2.** (taş, tuğla vb. örerek) dirsek yapmak, dirsek vücuda getirmek, **3.** dirsek(ler)le tutturmak. ~ **out** : dirsekli çıkıntı vücuda getirmek, **4.** ~ **arch** : dirsekli kemer.

corbeling = corbelling, *is.* **1.** dirsek inşası, **2.** dirseklerden oluşan yapı.

corbicula, *is.* çiçek tozu sepeti : arıların ayaklarında çiçek tozu (polen) toplayan torbacık. ***e.a.-** pollen basket.*

corbie, *is. isk.* karga. ***e.a.-** raven, crow.*

corbie gable, *is.* basamaklı üçgen çatı duvarı.

corbiestep, *is.* çatı basamağı : üçgen çatı duvarı basamağı. **corbel step, crowstep** *d.d.*

corbina, *is. zool.* Pasifik işkinesi *(Menticirrhus undulatus)* : işkine familyasından K. Amerika'nın Pasifik kıyılarında bulunan bir balık.

cord, *is.&gl.f.* **1.** ip, sicim, kaytan, şerit, bağ, **2.** *elekt.* kordon : küçük, yalıtılmış, bükülebilir tel, **3.** fitil, **4.** fitilli kadife, **5.** engel, bağ, manevî bağ, **6.** *anat.* ilik, kas vb. gibi kordon biçiminde organik doku. **spinal** ~ : omurilik. **vocal** ~ : ses telleri, **7.** odun hacim birimi : 128 kadem küpü veya 3.6 m^3, **8.** **~s** : kadife pantalon, **9.** iple bağlamak, **10.** kütükleri 3.6 m^3 hacimli demetler hâlinde yığmak, **11.** kaytanla/kordonla/şeritle süslemek.

cordage, *is.* **1.** geminin halat takımı, ipler, halatlar, **2.** odun hacmi : 3.6 m^3 cinsinden.

cordate, *sf. bot.* yürek biçiminde (yaprak). **~ly** : yürek biçiminde.

corded, *sf.* **1.** şeritli, kordonlu, iplerle/şeritlerle/kordonlarla yapılmış/bağlanmış, **2.** fitilli, kabarık çizgili (kumaş), **3.** kütük ölçüsü 3.6 m^3 ile ölçülüp küme küme yığılmış, **4.** (görünüşte) şeritli, kordonlu.

corder, *is.* **1.** iple bağlayan, **2.** kütükleri ölçüye göre istif eden, **3.** kordonla/şeritle süsleyen.

cordial, *is.&sf.* **1.** candan, yürekten, samimî. *a ~ smile/welcome/invitation/greeting.* **2.** kalbe kuvvet veren (ilâç), kordiyal, **3.** *esk.* kalp+, yürek+, **4.** likör, kuvvetli/tatlı/kokulu alkollü içki, **5.** **~ly** : candan, yürekten, samimî bir şekilde, içtenlikle, **6.** **~ness** : *bk.:* **cordiality.** ***e.a.-1.** genial, gracious, heartfelt, **2.** cheering, stimulating. **k.a.-** uncordial.*

cordiality, *is., ç.* **-ties** **1.** içtenlik, samimîlik, samimiyet, samimî dostluk, **2.** samimî duyguların ifadesi.

cordierite, *is.* demal-silikat, (Fe,Mg) 2Al4 Si5O18 : demir, magnezyum ve alüminyum silikattan ibaret kuvvetli iki renklilik gösteren mavi cevher.

cordiform, *sf.* yürek biçiminde.

cordillera, *is.* dağ silsilesi. **~n** : dağ silsilesi+.

cordite, *is.* dumansız barut : nitrogliserin, selüloz nitrat ve madenî jelâtinden yapılmış yavaş yanan karışım.

cordless, *sf.* kordonsuz, şeritsiz, ipsiz, telsiz, kablosuz. *a ~ electric tooth brush.*

cordlike, *sf.* ip/sicim/kordon/şerit şeklinde, ip/şerit vb. gibi.

cordoba, *is.* kordoba : Nikaragua gümüş lirası, 100 *centavos.*

cordon, *is.&gl.f.* **1.** kordon, yaver vb. kordonu, **2.** şerit kurdele, süs, **3.** muhafaza kordonu : korunacak bölge çevresine konulan polis/nöbetçi/muhafız vb. den oluşan çizgi, **4.** (a) istihkâm siperi tabanındaki taşlar, (b) uçurum tepeliği, **5.** duvar kenarlarında budanarak tek dallı gibi büyütülen meyve ağacı, **6.** *mim. bk.:* **stringcourse**, **7.** *gen.* ~ **off** : kuşatmak, kordon altına almak, etrafına kordon çekmek.

cordon bleu, *is., ç.* ***cordons bleus*** *Fr.* **1.** Fransız şövalyelik nişanı (gök mavisi şerit), **2.** buna benzer unvan, **3.** birinci sınıf aşçıbaşı.

cordon sanitaire, *is., ç.* ***cordons sanitaires*** *Fr.* **1.** (sağlık) karantina hududu, karantina bölgesi etrafındaki koruma hattı veya barikat, **2.** düşman iki ülke arasında bunları birbirinden ayıran devletler. **sanitary cordon** *d.d.*

Cordovan, *is.&sf.* **1.** Kordobalı : İspanya'nın Kordoba şehrinde doğan/yerleşen kimse, **2.** Kordoba+, **3.** ince ve yumuşak deri/sahtiyan (önceleri Kordoba'da keçi derisinden yapılırdı).

corduroy, *is.&sf.&gl.f.* **1.** fitilli/çizgili kadife, **2.** fitilli kadifeye benzeyen, **3.** bataklık arazide enine kalaslar dizilerek yapılan (yol). ~ *road.* **4.** kalasları yan yana dizerek (yol vb.) yapmak.

cordwain, *is. esk. bk.:* **cordowan** (3).

cordwainer, *isf. esk.* kunduracı, yumuşak sahtiyandan pabuç yapan kimse. **~y** : kunduracılık.

cordwood, *is.* **1.** istif edilmiş odun/kütük, **2.** odun, yalnız yakmaya elverişli ağaç.

core, *is.&f.* **cored, coring** **1.** çekirdek, **2.** göbek : meyve vb. nin içi/çekirdekli kısmı, **3.** *elekt.* göbek, nüve : transformatör, endüktans, röle vb. gibi elektromagnetik aletlerin üzerine sargı sarılan ince levhalı demir göbeği, **4.** (madencilik ve jeolojide) matkapla yeryüzü derinliklerinden alınan nümune, **5.** *jeol.* öz, ateş küre : dünyanın orta kısmında ergimiş demir ve nikelden oluştuğu sanılan 3400 km. çaplı küre. *bk.:* **crust** (6), **mantle** (7), **6.** *fiz.* tepkileşimlik (reaktör) çekirdeği, **7.** *bil.* çekirdek : bilgi elemanını depo etmeye veya lojik işlevlerini gerçekleştirmeye yarayan ferromanyetik minyatür halka, **8.** *esk.* küçük topluluk, takım, küme, grup, **9.** (meyvenin) çekirdeğini/göbeğini çıkarmak, **10.** (yerden vb.) silindirik numune çıkarmak, **11. rotten to the ~** : tamamıyla bozuk/çürük, iler tutar tarafı yok, berbat, tefessüh etmiş, **12. to the ~** : (a) özüne/dibine kadar, (b) tamamiyle, kâmilen, **13. ~ city** *bk.:* **central city**, **14. ~ curriculum** : temel öğretim programı, temel müfredat : okutulan derslerin ana bir konu etrafında birleştiği program. ***e.a.-11.*** *thoroughly bad,* ***12.*** *(b) thoroughly, completely.*

corecipient, *is.* (ödül vb.) ortak alıcı, paylaşan.

corelate, *gl.f.* **-lated, -lating** *Brit. bk.:* **correlate.**

corelation(al), *Brit. bk.:* **correlation(al).**

corelative(ly), *Brit. bk.:* **correlative(ly).**

coreless, *sf.* çekirdeksiz.

coreligionist, *is.* dindaş.

coreopsis, *is. bot.* ışıncık *(Coreopsis)* : yıldız çiçeğine benzer sarı, kahverengi, kırmızı ışınlı çiçekler açan bitkiler.

corepressor, *is.* eş bastırıcı : kalıtımsal bir bastırıcı ile birleşerek onu etkinleştiren madde.

corequisite, *is.* eş konu : başka bir dersle beraber alınması gereken ikinci bir ders.

corer, *is.* **1.** öz oyucu : meyve göbeğini/özünü çıkaran şey/kimse, **2.** öz oyma bıçağı, meyve göbeğini oyan alet, **3.** yer altından nümune çıkaran silindirik matkaplı makine.

corespondent, *is. huk.* ortak sorumlu : (boşanma davasında) zinada ortak olan kimse.

corf, *is., ç.* **corves** *Brit.* (madencilikte kullanılan) küçük vagon.

Corfu, *is.* Korfu (Adası).

corgi, *is. bk.:* **Welsh corgi.**

coriaceous, *sf.* kösele/deri gibi (sert), deriden, deriye benzer.

coriander, *is. bot.* kişniş *(Coriandum sativum)* : maydanozgillerden yaprakları maydanozu andıran ve kuru yemişi bahar olarak kullanılan bir bitki.

Corinth, *is.* Korint : Mora Yarımadasında bir şehir. **Gulf of ~** : Korint Körfezi. **Isthmus of ~** : Korint Berzahı.

Corinthian, *sf.&is.* **1.** Korint+, Korintli, **2.** lükse/rahata düşkün, ahlâksız, şehvet düşkünü, **3.** çok süslü, şatafatlı (edebî üslûp), **4.** *mim.* Korint tarzı : beş klâsik mimari tarzından biri (Öbürleri : **composite, Doric, Ionic, Tuscan**), **5.** çapkın, sefih, ahlâksız kimse, lükse/sefahate/şehvete düşkün kimse, **6.** amatör yat sahibi. ***e.a.-2.*** *luxurious, licentious,* ***3.*** *ornate.*

Corinthians, *is.* Ahdicedit'in *Paul* tarafından yazılmış iki kitabı.

corium, *is., ç.* **coria** *anat.* alt deri. ***e.a.-*** *derma.*

cork, *is.&gl.f.* **1.** mantar, mantar meşesinin kabuğu, **2. cork oak** *d.d.* mantar meşesi *(Auercus Suber)* : Akdeniz bölgesinde yetişen ve kabuğundan mantar yapılan bir ağaç, **3.** (mantardan yapılmış) tapa, tıkaç, **4. phellem** *d.d. bot.* dış kabuk, **5.** tapalamak, tapa/tıkaç/mantar ile kapatmak, **6.** tıkamak, **7.** yanmış mantarla boyamak/karartmak.

corkage, *is.* tapa açma ücreti/bahşişi (otel ve lokantalarda müşterinin getirdiği içkilere uygulanır).

corkboard, *is.* mantar tahtası (ısı izolâsyonu için kullanılır).

cork cambium, *is. bot. bk.:* **phellogen.**

corked, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **cork** *(s.f.),* **2.** *bk.:* **corky.**

corker, *is.* **1.** tapacı, şişeleri tapalayan/tapa ile kapatan kimse, **2.** olağanüstü veya hayret verici kimse/şey, **3.** *Brit.* susturucu delil, ret ve inkâr edilemez delil vb. *That's a ~!* **4.** *Brit.* apaçık/küstahça yalan.

corkiness, *is.* mantarımsılık, (şarap) mantar kokma.

corking, *sf.&zf. Brit.- argo* **1.** mükemmel, fevkalâde, güzel, **2.** çok. **We had a ~ good time** : Çok iyi vakit geçirdik. ***e.a.**-1. excellent, fine, 2. very.*

corklike, *sf.* mantar gibi, mantara benzer.

cork oak, *is. bot. bk.:* **cork** (2).

corkscrew, *is.&sf.&gl.f.* **1.** burgu, tapa burgusu, tirbuşon, şişe açacağı, **2.** burgu gibi, helezonî, spiral, burgu şeklinde, burgumsu. **~ curl** : kıvırcık, saç kıvrımı, lüle. **hair in ~ curl** : lüle lüle/kıvrım kıvrım/kıvırcık saç, **3.** kıvrıla kıvrıla gitmek, helisel hareket yapmak.

corkwood, *is.* **1.** mantar ağacı *(Leitneria floridana)* : ABD'nin GD bataklıklarında yetişen yaprakları parlak, salkım çiçekleri tüylü ve meyvesi etli bir bodur ağaç, **2.** odunu mantarımsı gözenekli herhangi ağaç/funda (sal ağacı gibi). *bk.:* **balsa.**

corky, *sf.* **corkier, corkiest 1.** mantarımsı, mantarlı, mantara benzer, mantar gibi, **2.** mantar kokan, bozulmuş (şarap vb.). ***e.a.**- 1. corklike, 2. spoiled.*

corm, *is. bot.* çiçek soğanı, bazı bitki saplarının kökündeki soğanımsı şişkinlik. **~like** = **~oid** : soğanımsı, soğan gibi, yumru. **~ous** : soğanlı, yumru köklü.

cormel, *is. bot.* soğancık, çiçek soğanından üreyen küçük soğan.

cormophyte, *is. bot.* saplı, köklü bitkiler *(Cormo-phyta)* sınıfına mensup bitki. Bütün çiçekli bitkilerle üst kademe çiçeksiz bitkiler bu sınıftandır. **cormophytic** : saplı, köklü.

cormorant, *is.* **1.** *zool.* karabatak *(Phalacrocorax carbo)* : Karabatakgillerden deniz, ırmak, göl kenarlarında toplu hâlde yaşayan kara tüylü, ayak parmakları perdeli, obur bir kuş. Boyu 90 cm, uzun boynunda yakaladığı balıkları depo ettikleri şişebilen bir kese vardır. **2.** obur, haris, aç gözlü, yırtıcı (kimse). ***e.a.**- 2. greedy, rapacious, gluttonous.*

corn^1, *is.&gl.f.* **1.** (a) **Indian corn** *Brit.* **maize** *d.d.* mısır, darı *(Zea Mays),* (b) mısır tanesi, (c) mısır koçanı, **2.** tahıl, hububat, zahire, *Brit.* buğday, *İsk.* yulaf, **3.** ekin : mısır ve hububat bitkileri, **4.** *ABD* tatlı mısır, **5.** *bk.:* **corn whiskey**, **6.** *argo* eski moda, köhne, basmakalıp, bayatlamış, adî, iğrenç (müzik, eğlence, tiyatro vb.), **6.** tanelemek, tane hâline getirmek, **7.** tuzlayarak muhafaza etmek, salamura yapmak, **8.** mısırla/hububatla beslemek.

corn^2, *is.* **1.** *patol.* nasır, **2. tread on s.o.'s ~s** : incitmek, gücendirmek, hislerini rencide etmek.

-corn, *son ek* "boynuzlu". **longicorn** : uzun boynuzlu.

cornaceous, *sf. bot.* kızılcıkgiller *(Cornaceae)* familyasına mensup.

cornball, *is.&sf.* **1.** mısır şekeri : pekmezli, karamelalı patlamış mısır, **2.** *argo* hödük, kaba, taşralı, ahmak/budala köylü, **3.** *bk.:* **corny.** ***e.a.**- 2. hick, country bumpkin.*

Corn Belt, *is.* (ABD'de) mısır ekim bölgesi : Iowa, Illinois ve Indiana.

corn borer, *is. zool.* mısır güvesi, mısırdelen *(Pyrausta nubilalis)* : mısır bitkisine musallat olup tahribat yapan bir tür güve. **European corn borer, Southwestern corn borer** gibi türleri vardır.

corn bread = **Indian bread**, *is.* mısır ekmeği.

corn bunting, *is. zool.* ekin yelvesi *(Emberiza calandra)* : Avrupa, K Afrika ve Ön Asya çayır ve tarlalarında yaşayan, sırtı zeytin yeşili, kahverengi, karnı kül rengi, ak, uzunluğu 19 cm olan ötücü bir kuş.

corn cake, *is. ABD* mısır unu pastası.

corn chandler, *is.* zahire tüccarı.

corn chip, *is.* mısır yufkası/gevreği : mısır unundan yapılmış ufak ince gevrek.

corncob, *is.* **1.** mısır koçanı, **2.** ~ **pipe** *d.d.* koçan piposu : mısır koçanından yapılmış tütün piposu.

corn cockle, *is. bot.* karamuk*(Agrostemme githago)* : tarlalarda yetişen kızıl, mor çiçekli, tüylü bir bitki.

corn colored, *sf.* buğday rengi(nde).

corn crake, *is. zool.* kızıl su tavuğu, bıldırcın kılavuzu *(Crex crex)* : tarlalarda bulunur.

corncrib, *is.* mısır ambarı : kabuklu mısırların saklandığı havalandırılan yapı.

corn dodger, *is. G ABD* mısır ekmeği : mısır irmiğinden yapılmış sert bir ekmek. **dodger** *d.d.*

corn drill, *is.* mısır ekme makinesi.

cornea, *is. anat.* saydam kat, karniye, gözün dış/saydam tabakası. **corneal** : saydam kat+.

corn earworm, *is. zool.* koçan kurdu *(Heliothis zea)* : larvası mısır, pamuk, domates vb. ne zararlı güve.

corned, *sf.* salamura (edilmiş), tuzlanmış. ~ **beef** : sığır eti salamurası/konservesi.

cornel, *is. bot.* kızılcık (ağacı) *(Cornus)*. ~ **cherry** : kızılcık (meyve).

cornelian, *is.* akik taşı, kırmızı akik. ***e.a.***- *carnelian.*

corneous, *sf.* boynuzdan yapılmış, boynuz gibi. ***e.a.***- *corny.*

corner, *is.&f.* **1.** köşe, kenar. *The bottom ~s of a page. He fell and hit his head on the ~ of a box. the ~ of a room.* **2.** köşe başı. *I'll meet you on/at the ~ of Elgin Street and Laurier Avenue.* **round the** ~ : köşeyi dönünce, köşe başında, **3.** uzak yer, (dünyanın) uzak köşe(si), bölge, mıntaka. *People have come from all ~s of the world. From every ~ of the empire.* **(All) four ~s of the earth** : dünyanın dört bucağı(nda), **4.** açı, sivri/keskin köşe. **take a** ~ : viraj yapmak, **5.** (kaçınılması/içinden çıkılması olanaksız) müşkül durum, çıkmaz, **6.** *fin.* tekel, vurgunculuk, bir malı tekeline alma, fiyatların bir elden kontrolu. **a ~ on the cotton market** : pamuk piyasası tekeli. **make a ~ in wheat** : buğday fiyatlarını tek elden kontrol etmek, buğday vurgunculuğu yapmak, **7.** ~ **kick** *d.d.* (futbolda) korner/köşe vuruşu, **8.** köşe+, köşede, köşedeki. ~ **shop** : köşedeki dükkân. ~ **table** : köşe masası, **9.** köşelik, köşeye mahsus, **10.** kıstırmak, sıkıştırmak, içinden çıkılması imkânsız (müşkül) durumda bırakmak. **He finally ~ed the hoodloom** : Sonunda külhanbeyini köşeye kıstırdı. **She ~ed him with a perfectly timed retort** : Tam zamanında cevabını verip lâfını ağzına tıkadı. **11.** vurgunculuk yapmak, piyasanın kontrolünü eline geçirmek/elinde tutmak. *By defeating their competitor this firm has ~ed the wheat market.* **12.** (otomobil) köşeyi dönmek, viraj yapmak. *My car ~s well even in bad weather.* **13.** köşe yapmak, açı teşkil etmek, **14. around/round the** ~ : (a) çok yakın. *They live around the ~.* **The winter is around the** ~ : Kış yaklaşıyor. (b) köşede, köşeyi dönünce. **He disappeared round the** ~ : Köşeyi dönüp kayboldu. **15. be in a tight** ~ : çıkmaza saplanmak, müşkül durumda kalmak, **16. cut ~s** *k.d.* (a) işin kolayına bakmak, kısa yolu/kolay yöntemi tercih etmek, kaçamak yolu ile bir işten sıyrılmak, (b) tutumlu davranmak, gereksiz masrafları kısmak, **17. cut off a/the corner** *Brit.* kestirmeden gitmek, (çimenlik vb. nin) etrafını dolaşmaksızın üzerinden yürümek, **18. drive/force/put** (s.o.) **into a** ~ : (bir kimseyi) köşeye kıstırmak/sıkıştırmak, içinden çıkılamaz duruma düşürmek, çıkmaza sokmak, **19. put a child in the** ~ : bir çocuğu cezaya dikmek, **20. rub the ~s off s.o.** : birini biraz yontmak, **21. turn the** ~ : tehlikeyi atlatmak, (hastalıktan) iyiliğe yüztutmak, gittikçe iyileşmek, müşkülâtı/zorluğu geride bırakmak.

cornered, *sf.* **1.** köşeli, kenarlı. **a five-~ figure** : beş köşeli bir şekil, **2.** taraflı. **a four-~ debate** : dörtlü münazara, **3.** sıkışmış, kıstırılmış, çıkmaza saplanmış, müşkül durumda kalmış.

cornerman, *is. sp.* köşe oyuncusu.

cornerstone, *is.* **1.** köşe taşı, **2.** temel taşı, üzerinde binanın yapılış tarihi olan taş, **3.** bir şeyin esası/temeli/en zarurî unsuru. *The ~ of foreign policy. A free press is a ~ of democracy.*

cornerwise = cornerways, *sf.* çapraz, köşeleme(sine), çaplama, köşeden köşeye, köşe yapacak şekilde. ***e.a.***- *diagonally.*

cornet, *is.* **1.** *müz.* kornet, **2.** kâğıt külâh, şeker külâhı, **3.** *Brit.* dondurma külâhı, **4.** rahibe başlığı, **5.** (a) süvari alayı, (b) süvari alay sancağı, (c) bayraktar süvari subayı.

cornet-à-pistons**, is., ç.* ***cornets-à-pistons *Fr.* pistonlu kornet.

cornetist = cornettist, *is.* kornetçi, kornet çalan.

corn exchange, *is.* zahire borsası.

cornfed, *sf.* **1.** mısırla beslenen/beslenmiş, **2.** besili, gürbüz. ***e.a.**-2. plump, healthy.*

cornfield, *is.* mısır/ekin tarlası.

cornflakes = corn flakes, *ç. is.* mısır yufkası, gevrek, mısır unundan ufak parçalar halinde yapılmış, üzerine süt dökülüp yenilen kahvaltılık yufka/gevrek.

corn flour, *is.* **1.** mısır unu, **2.** *Brit.* mısır nişastası. ***e.a.**- 2. cornstarch.*

cornflower, *is.* **1. bluebottle** *d.d. bot.* belemir, peygamber çiçeği, mavi kantaron *(Centaurea cyanus) :* tarlalarda yetişir, mavi, beyaz çiçek açar, süs için bahçelerde de yetiştirilir, **2. ~ blue** *d.d.* koyu mavi. ***e.a.**-1. corn cockle, bachelor's button, bluebonnet.*

corn grits, *ç. is. ABD* mısır lâpası. ***e.a.**- hominy.*

cornhusk, *is. ABD* mısır koçanı kabuğu. **~er** : mısır kabuğu soyan.

Cornhusker State, *is.* Nebraska'nın takma adı.

cornhusking, *is. ABD* **1.** mısır soyma, mısır koçanını kabuğundan çıkarma, **2.** *bk.:* **husking bee.**

cornice, *is.&gl.f.* **1.** *mim.* pervaz, tavan pervazı, saçak silmesi, geniş silme, **2.** korniş, perde raylarını gizlemek için yapılan süslü pervaz vb., **3.** pervaz / korniş yapmak/takmak, kornişle süslemek.

cornicle, *is.* hortumcuk : yaprak bitinin karnında yapışkan bir sıvı çıkaran boynuza benzer iki borucuk.

corniculate, *sf.* **1.** küçük boynuza benzeyen, **2.** boynuz(cuk)lu, boynuzcukları olan.

corniness, *is.* bayağılık, adîlik, eskilik, basmakalıplık.

Cornish, *sf.&is.* **1.** Cornwall'a ait/özgü, Cornwall halkına/diline ait, **2.** Cornwall halkının konuştuğu dil (1800'den beri terk edilmiştir), **3.** bir cins İngiliz tavuğu, **4. ~man** : Cornwall'lu.

Corn Law, *is.* (İngiltere'de) zahire satış yasası : Hububat ithalini kısıtlayarak yerli hububat fiyatını yüksek tutan yasa. Sonuncusu 1846' da yürürlükten kalktı.

corn liquor, *bk.:* **corn whiskey.**

corn meal = cornmeal, *is.&sf.* **1.** mısır irmiği(nden yapılmış), **2.** *isk. bk.:* **oatmeal.**

corn muffin, *is.* mısır irmiğinden yapılmış pandispanya.

corn oil, *is.* mısır yağı.

corn pone, *is. G ABD* **1.** mısır ekmeği, **2.** mısır unundan yapılmış pasta/somun.

corn poppy, *is.* gelincik (çiçeği) *(Papaver Rhoeas).*

corn rootworm, *is.* mısır kökü kurdu *(Galerucidae Diabrotica)* : mısır köklerini mahveden bir larva.

cornrow, *is.&gl.f.* **1.** mısır örgüsü : Afrika usulü önden arkaya doğru ince örgüler hâlinde başa yapışık saç tuvaleti, **2. ~s** : mısır örgüsü saç, **3.** bu tür saç örmek.

corn salad, *is. bot.* yabanî marul *(Valerianella olitoria, V. oriocarpa)* : ekin tarlalarında yetişen ve salata olarak yenilen birkaç tür ot.

corn shock, *is.* mısır sapı destesi.

corn silk, *is.* mısır püskülü.

corn smut, *is.* mısır kurumu : *Ustilago maydis* küfünün mısır bitkilerinde sebep olduğu ve siyah kurum gibi izler bırakan bir hastalık.

corn snake, *is. zool.* mısır yılanı *(Elaphe guttata)* : K Amerika mısır tarlalarında rastlanan kırmızı benekli yılan. **red rat snake** *d.d.*

corn snow, *is.* taneli kar : eriyip donmalar sonunda tane tane buzlaşmış kar.

cornstalk, *is.* **1.** mısır sapı, **2.** *Avust. argo* Avustralyalı, özellikle Güney Yeni Waleli.

cornstarch, *is.* mısır nişastası. *Brit.:* **corn flour.**

corn sugar, *is. bk.:* **dextrose.**

corn syrup, *is.* mısır şurubu : mısır nişastasının kısmî hidrolizi ile elde edilen dekstrin, maltoz ve dekstrozlu şurup.

cornu, *is., ç.* **cornua 1.** boynuz, **2. ~al** : boynuzumsu. ***e.a.**-1. horn.*

cornucopia, *is.* **1. horn of plenty** *d.d.* bolluk boynuzu : Mitolojiye göre içinden bol yiyecek ve içecek akan keçi boynuzu, **2.** (sanatçılar tarafından bolluk simgesi olarak kullanılan) içinden meyveler taşan boynuz resmi, **3.** bolluk, bereket, **4.** boynuz veya koni şeklinde kap veya süs.

cornuted, *sf.* **1.** boynuzlu, **2.** boynuz biçiminde.

cornuto, *is., ç.* **-tos** *esk. bk.:* **cuckold.**

Cornwall, *is.* GB İngiltere'de bir kontluk.

corn whiskey, *is.* mısır viskisi : en az %80 mısır kullanarak yapılan viski. **corn, corn liquor** *d.d.*

corny, *sf.* **cornier, corniest 1.** *k.d.* basma kalıp, adî, modası geçmiş, eskimiş, bayat(lamış), klişe. ~ *jokes/film/play.* ~ *acting.* **2.** mısır+, mısırdan, mısırlı, **3.** nasır+, nasırlı, **4.** *esk.* malt tadı veren. ***e.a.-1.*** *old-fashioned, trite, banal, obvious.*

corody = corrody, *is., ç.* **-dies 1.** (eski İngiliz yasalarına göre) hükümdarın veya lordun kilise vb. den yiyecek, giyecek, barınak sağlama hakkı, **2.** bu tür sağlanan yiyecek/giyecek/barınak.

corolla, *is. bot.* **1.** taç, çiçek tacı, taç yapraklar, tüveyç, **2.** **~ceaous** : taç+, taçlı, tüveyçli, taç yapraklı, **3.** **~te** = **~ted** : taçlı, tüveyçli, taç yapraklı.

corollary, *is., ç.* **-laries** *mat.* sonuç, netice : bir teoremin/önermenin doğal sonucu, kanıtlanan bir savın/teoremin sonucu olarak varılan ve kanıtlanmasına gerek duyulmayan önerme.

corona, *is., ç.* **-nas/-nae 1.** hale, ayla, ağıl : ışıklı bir cismin, özellikle güneş veya ayın etrafında görülen beyaz veya renkli halka(lar), **2.** *meteor.* gök ayla : ince bulutlarda, sis veya bazan tozlarda ışığın kırınımı sonucu görülen hale, **3.** **aureole/aureola** *d.d. astr.* gün kuşağı : güneş küresi etrafında görülen hafif ışıklı kuşak, **4.** *mim.* pervaz kenarı çıkıntısı, **5.** *anat.* üst kafatası, kafatasının üst kısmı, **6.** *bot.* taç, korona, **7.** *elekt. bk.:* **corona discharge**, **8.** eş merkezli çemberler şeklinde avize, **9.** uzun puro, **10.** ~ **Australis** : Güney Taç Takımyıldızı, **11.** ~ **Borealis** : Kuzey Taç Takımyıldızı.

coronach, *is. İsk.&İr.* ağıt, mersiye, cenaze havası. ***e.a.-*** *dirge, lamentation.*

corona discharge, *elekt.* Korona boşalımı/deşarjı : yüksek gerilim elektrik iletim hatlarının etrafında görülen ışıklı deşarj. **corona, St. Elmo's fire** *d.d.*

coronagraph = coronograph, *is. astr.* ayla izgeçizeri : güneş etrafındaki haleyi gözlemlemek ve resmini çekmek için kullanılan cihaz.

coronal, *is.&sf.* **1.** taç, **2.** çelenk, **3.** *anat.* (a) üst kafatası+ : kafatasının üst kısmı ile ilgili, (b) ~ **suture** : taç dikişi : alın kemiğini kafatası kemiklerine bağlayan ek.

coronary, *sf.&is., ç.* **-naries 1.** *tıp* (a) taçsal, taç gibi çevreleyen, (b) taç damarsal, kalbi besleyen damara ait, **2.** yürek+, kalp+, yüreğe/kalbe ait, **3.** taç damar, **4.** *patol.* taç damarın kan pıhtısı ile tıkanması, **5.** ~ **occlusion** *patol.* taç damar tıkanması, **6.** ~ **thrombosis** : (kan pıhtısından ileri gelen) taç damar tıkanıklığı.

coronation, *is.* taç giyme töreni.

coroner, *is.* adlî tıp memuru : şüpheli ölüm vakalarının sebebini araştıran memur. **~'s inquest** : adlî tıp tahkikatı. **~'s jury** : adlî tıp tahkik heyeti. **~ship** : adlî tıp memurluğu.

coronet, *is.* **1.** küçük taç, **2.** asillerin giydiği taç, **3.** (altın veya mücevherden) taç şeklinde başlık, **4.** at ayağında bukağılığın tırnağa yakın kısmı.

coroneted = coronetted, *sf.* **1.** taçlı, taç giyen, taç giymeye hak kazanan, **2.** soylu, asil.

coronograph, *is. bk.:* **coronagraph.**

corpora, *ç. is. bk.:* **corpus.**

corporal, *sf.&is.* **1.** bedensel, bedenî, cismanî, fiziksel, fizikî. ~ *pleasuresf.* ~ **punishment** : dayak, **2.** kişisel, şahsî. ~ *possession.* **3.** *zool.* gövdesel, gövdeye özgü (baş, kollar ve bacaklar hariç), **4.** *esk.* maddesel, maddî dünya ile ilgili, **5.** *As.* onbaşı, **6.** *b.h. ABD* balistik yer füzesi, **7.** (kilisede ayin esnasında) takdis edilen şeylerin üzerine konulduğu ince kumaş, **8.** **~ity** : maddiyat, maddî/bedenî varlık, **9.** **~ly** : bedenen, cismen, bedensel/fiziksel/maddî olarak. ***e.a.-1.*** *bodily, physical,* **2.** *personal,* **4.** *corporeal.*

corporal's guard, *As. k.d.* manga, en küçük askerî birlik.

corporate, *sf.* **1.** dernek veya şirket halinde hukuken birleştirilmiş, **2.** anonim şirkete ait. ~ **image** : bir şirketin kamuoyunda bıraktığı intiba, **3.** ortak, birleşmiş, birlik olmuş, toplu. ~ **responsibility** : ortak sorumluluk, **4.** tüzel, hükmî, manevî. ~ **body = body ~** : tüzel kişi, hükmî/manevî şahıs, cemiyet. *The university became a ~ body.* **5.** *bk.:* **corporative**, **6.** **~ly** : toplu olarak, ortaklaşa, tüzel olarak.

corporation, *is.* **1.** dernek, kurum, ortaklık, anonim şirket. ~ **tax** : kurum vergisi, şirketin kazanç vergisi. *He works for a large American ~.* **2.** tüzel kişi, cemiyet, teşekkül, **3.** *Brit.* belediye meclisi, encümen, **4.** *k.d.* şişko göbek. **develop a ~** : göbek bağlamak. ***e.a.*** *- 4. potbelly.*

corporatism = corporativism, *is.* dernekçilik, şirketçilik, tüzel kişiliği olan bir topluluğun ilke, doktrin, teşkilât ve faaliyeti. **corporatist** : dernekçi.

corporative, *sf.* **1.** dernek+, şirket+, kurum+, teşekkül+, **2.** başlıca ekonomik faaliyetleri (bankacılık, endüstri, ticaret vb.) şirketler halinde organize edilmiş politik sistemle ilgili. **corporate** *d.d.*

corporator, *is.* şirket aslî/kurucu üyesi.

corporeal, *sf.* **1.** bedensel, bedenî, cismanî, vücutla ilgili, **2.** maddî. ~ *property.* **3.** **~ity** = **~ness** : bedenî/maddî/fiziksel varlık, **4.** **~ly** : bedensel/fiziksel/maddî/cismanî olarak. ***e.a.*** *- 1. bodily, physical, 2. material, tangible.* ***k.a.*** *-1. spiritual.*

corporeity, *is.* maddesellik, maddîlik, maddiyat, maddî / bedenî / fiziksel varlık, bedenen / maddeten var oluş. ***e.a.*** *- materiality.*

corposant, *is. bk.:* **corona discharge.**

corps, *is., ç.* **corps** **1.** *As.* (a) kolordu, (b) birlik, müfreze, kıt'a. **the medical ~** : sıhhiye birliği. **marine ~** : bahriye kıt'ası. **signal ~** : muhabere birliği, **2.** topluluk, heyet, (birlik kurmuş ve beraber çalışan kişilerden oluşan) grup. **~ de ballet** : bale grubu. *The President's press ~.* **the diplomatic ~** : kordiplomatik, **3.** *bk.:* **corpse.**

corpse, *is.* **1.** ceset, kadavra, ölü gövdesi, **2.** *esk.* (ölü veya diri) insan/hayvan bedeni/gövdesi. ***e.a.*** *- body.*

corpsman, *is., ç.* **-men** **1.** *ABD-As.* eczacı, hastahane asistanı, **2.** *ABD-As.* sıhhiye eri/çavuşu, **3.** herhangi bir birliğe/kuruma mensup kimse.

corpulence = corpulency, *is.* şişmanlık. ***e.a.*** *- obesity, fatness, portliness.*

corpulent, *sf.* **1.** şişman, etli, mülâhham, dolgun, iri, **2.** **~ly** : şişmanca, etlice, şişman/etli bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. obese, fat, stout, fleshy, rotund, portly, plump, chubby, chunky, hefty.* ***k.a.*** *- 1. thin, slender, slim, skinny, lean, gaunt, emaciated, rawboned, lanky.*

corpus, *is., ç.* **corpora** **1.** (a) külliyat : bir yazarın tüm eserlerini içine alan kitap dizisi. *The ~ of Shakespeare's works.* (b) incelenen eser ve kaynakların tümü. *The dictionary is based on a ~ of 10,000,000 words taken from English books and newspapers.* **2.** ceset, kadavra, ölü insan/hayvan vücudu, **3.** *(anat.)* gövde : özel bir görev ve niteliği olan parça, organ vb., bir organın esas kısmı. **the ~ of uterus** : döl yatağı gövdesi, **4.** ana para, sermaye.

corpus allatum, *is., ç.* **corpora allata** böceklerde hormon çıkaran birbirine bağlı iki organdan her biri.

corpus callosum, *is., ç.* **corpora callosa** *anat. zool.* beyin iplikçiği : insan ve memeli hayvanların beyinlerinin iki yarısı arasındaki enine beyaz iplikçikler.

Corpus Christi, *is.* Katolik kiliselerinde Teslisi izleyen perşembe günü Aşâi Rabbanî şerefine yapılan yortu.

corpuscle = corpuscule, *is.* **1.** *anat.* göze, hücre, ak/al yuvar, kan küreciği, **2.** zerre, **3.** *fiz. kim.* parçacık, nesnecik.

corpuscular, *sf.* **1.** parçacık+, **2.** ~ **theory (of light)** : *fiz.* (ışığın) parçacık kuramı : ışığın çok küçük ve hızlı parçacıklardan oluştuğunu ileri süren Newton kuramı. *bk:* **wave theory.**

corpus delicti, *is., ç.* **corpora delicti** suç delili : bir cinayetin işlendiğini ispatlayan esas/temel olay/vaka; cinayet işlendiğini gösteren maddî delil, örneğin maktulün cesedi.

corpus juris, *is.* yasa kitabı, kanunname, kanun külliyatı : bir devletin bütün yasalarını toplayan kitap(lar).

Corpus Juris Canonici, (1918'e kadar yürürlükte olan) Roma Katolik Kilise kanunları külliyatı.

Corpus Juris Civilis, eski Roma medeni kanunları külliyatı (VI. yy. da Jüstinyen tarafından toplanmıştır).

corpus luteum, *is., ç.* **corpora lutea** **1.** sarı cisim : yumurtlamayı takiben yumurtalıkta teşekkül eden ve yumurta döllenince gebeliği koruyucu hormon çıkaran doku, **2.** gebeliği koruyucu hormon.

corrade, *f.* **-raded, -rading** yıpranmak, aşınmak.

corral, *is.&gl.f.* **-ralled, -ralling 1.** (at, sığır, davar vb. için) ağıl, **2.** (konaklamada saldırıdan korunmak için) ağıl, **3.** (konaklamada saldırıdan korunmak için arabalarla yapılan) kapalı alan, **4.** ağıla sokmak/kapamak, kuşatmak, çevirmek, **5.** *ABD- k.d.* yakalamak, tutmak, **6.** toplamak. ~ **votes** : oy toplamak. ***e.a.*** *- 4. seize, capture, 5. collect, gather.*

corrasion, *is.* yıpranma, aşınma : sel, yel vb. ile yeryüzünün aşınması. **corrasive** : yıpratıcı, aşındırıcı.

correct, *sf.&gl.f.* **1.** düzeltmek, doğrulamak. *Eyeglasses ~ the vision.* **2.** tashih/ıslah etmek. *The teacher ~ed the examination papers.* **3.** cezalandırmak, azarlamak, tekdir etmek. *A mother should ~ her children when they develop bad habits.* **4.** gidermek, telâfi etmek, **5.** *mat. fiz.* ayarlamak, aranan/standart koşullara uygun hale getirmek, **6.** doğru, tam, yanlışsız. *a ~ answer. It is ~ that he was fired.* **7.** uygun, münasip, dürüst, lâyık, şayanıkabul, yakışır. *~ behavior/ manners. It's not ~ to speak while one's mouth is full.* **8. ~able = ~ible** : düzeltilebilir, tashih edilebilir, giderilebilir, telâfi edilebilir, **9. ~ingly** : düzelterek, tashih ederek, ayarlayarak, **10. ~ly** : doğru/tam/yanlışsız olarak, uygun/münasip bir şekilde, **11. ~ness** : doğruluk, tamlık, yanlışsızlık, uygunluk, münasiplik, **12. ~or** : düzeltici, musahhih. ***e.a.****-1. rectify, amend, emend, remedy, redress, 2. revise, 3. chasten, castigate, discipline, 6. accurate, faultless, perfect, exact, precise, 7. proper.* ***k.a.*** *- 6. incorrect, inaccurate, faulty, 7. solecistic.*

correction, *is.* **1.** düzeltme, tashih/ıslah (etme). **house of** ~ : ıslahhane. *Teachers usually make ~s in red ink.* **2.** ihtar, nasihat, cezalandırma, **3.** giderme, telâfi (etme), ayar(lama), **4. ~al** : düzeltici, tashih edici.

correctitude, *is.* doğruluk, dürüstlük, vekar, uygunluk. ***e.a.*** *- correctness, propriety.*

corrective, *sf.&is.* **1.** düzeltici, tashih/ıslah edici, giderici. *The criminals are sent to prison for ~ punishment.* **2.** çare, düzelten/ıslah veya tashih eden nesne, **3. ~ly** : düzeltecek/tashih edecek şekilde.

correlatable, *sf.* ilgili, aralarında ilgi kurulabilen, birbirine uygun/bağlı.

correlate, *sf.&is.&f.* **-lated, -lating 1.** karşılıklı ilişki kurmak/sağlamak, ilgisini bulmak/ belirtmek, aralarında uygunluk sağlamak. *It is interesting to ~ the history of the 19th century with its litterature.* **2.** ilgili olmak, ilişkisi/bağı bulunmak. *The results of the two tests ~ to a high degree.* **3.** ilgili, münasebettar, (aralarında) ilişki/bağ/rabıta olan (nesnelerden her biri). *Smoking and lung diseases are ~s.*

correlation, *is.* **1.** karşılıklı ilgi/ilişki/münasebet, birbirine bağlılık. *a high ~ between unemployment and crime.* **2.** ilişki kurma, ilgili/ bağlı olma, **3.** *gr.* bağlılaşım : ses biliminde öğeleri aynı ses özelliğinin varlığı ya da yokluğu ile karşıtlık bağıntısı kuran ses birim çiftleri bütünü, **4.** *ist.* ilişki, bağımlılık : değişkenler arasında aynı ya da ters yönde karşılıklı bir ilginin bulunması. ~ **coefficient** : ilişki kat sayısı. ~ **matrix** : ilişki dizeyi. ~ **ratio** : ilişki oranı. ~ **table** : ilişki çizelgesi, **5.** *mat.* bağlılaşım : (a) düzlemde noktaları doğrulara, doğruları noktalara; uzayda doğruları düzlemlere, düzlemleri doğrulara taşıyan dönüşüm, (b) iki sayılar kümesi arasındaki bağlılık, **6. ~al** : ilişkisel, ilgisel, bağlaşımsal.

correlative, *sf.&is.* **1.** (karşılıklı) bağımlı, birbirine bağlı, birbiri ile ilişkisi olan, **2.** birbirini tamamlayan, biri ötekini çağrıştıran, **3.** *gr.* bağlılaşık, birbirini tamamlayan, daima birlikte kullanılan (kelimeler). ~ **conjunction** : bağlılaşık bağlaç. ***Either*** *and* ***or*** *are ~ conjunctives.* **4.** *biy.* başka bir yaratıkla ilgili, **5. ~ly** : bağımlı olarak, birbirini tamamlayacak şekilde. *Brit.:* **corelative.**

correspond, *gs.f.* **1.** *gen.* ~ **with/to** : uymak, tevafuk etmek, uygun düşmek/gelmek, birbirini tutmak. *His actions do not ~ with his words. These goods don't ~ with/to the list of those I ordered.* **2.** *gen.* ~ **to** : (a) benzemek, tekabül etmek. *The U.S Congress ~s to the British Parliament.* (b) karşılığı olmak, karşı gelmek, karşılamak. *French word* ***"fille"*** *~s to English* ***"girl".*** *The two parts of this machine don't ~.* **3.** ~ **with** : mektuplaşmak, haberleşmek, muhabere etmek. *I ~ed with her for many years before* *we met.* ***e.a.- 1.*** *agree, match, accord, harmonize, coincide, fit, suit, tally,* ***3.*** *communicate, write.* ***k.a.- 1.*** *diverge, differ, vary.*

correspondence, *is.* **1. correspondency** *d.d.* uygun olma/gelme/bulunma, karşılık olma, **2.** benzerlik, müşahebet, **3.** uygunluk, tekabül, **4.** mektuplaşma, haberleşme, yazışma, **5.** (teati edilen) mektuplar. *The library bought all the ~ between Queen Victoria and her daughters.* **6. ~ course** : mektupla ders, **7. ~ school** : mektupla öğretim okulu. ***e.a.-2.*** *similarity, analogy,* ***3.*** *agreement, conformity, accord, consonance.* ***k.a.- 2.*** *difference.*

correspondent, *is.&sf.* **1.** mektuplaşan, **2.** muhabir, bildirimci, haberci. **a war ~** : harp muhabiri. **news from our own ~** : özel muhabirimizden (gelen) haber, **3.** tekabül eden, karşı gelen, **4.** uzaktaki bir firma ile sürekli iş münasebeti olan, muhabir, **5.** uygun, muvafık, benzer. **The result was ~ with wishes** : Sonuç isteğimize uygun çıktı. ***e.a.- 5.*** *corresponding, conforming, similar, analogous.*

corresponding, *sf.* **1.** tıpatıp, aynı, benzer. *~ fingerprints.* **2.** karşılıklı, mütekabil, uyan, uygun/karşı gelen. *~ officials in two states. a bolt and its ~ nut.* **3.** haberleşme işleriyle görevli. *a ~ secretary.* **4.** mektuplaşan, mektup teati eden, **5.** haberleşme yolu ile bağlılığını sürdüren, fahrî. **a ~ member of the club** : kulübün fahrî üyesi, **6. ~ly** : benzer şekilde, karşılıklı olarak, mütekabilen. ***e.a.-1.*** *identical,* ***2.*** *similar, associated.*

corresponsive, *sf. esk. bk.:* **corresponding.**

corrida, *is.* boğa güreşi. ***e.a.-*** *bullfight.*

corridor, *is.* **1.** koridor. *My room is at the end of the ~.* **2.** geçit. *The Polish ~ (to the sea).* **3.** dehliz.

corrie, *is. esk.* dağ yamacında (buzulların oluşturduğu) dik kenarlı derin yuvarlak çukur. ***e.a.-*** *cirque.*

Corriedale, *is.* koridel : yünü makbul bir cins Yeni Zelanda koyunu.

corrigenda, *ç. is.* yanlış doğru çizelgesi, düzeltmeler, hata sevap cetveli.

corrigendum, *is., ç.* **corrigenda** düzeltmece, baskı hatası, hata, yanlış.

corrigible, *sf.* düzeltilebilir, tashih/ıslah edilebilir, tashihi mümkün, ıslahı kabil (kimse). **corrigibility**: düzeltilebilme. **corrigibly** : düzeltilebilecek şekilde.

corroborant, *sf.&is. esk.* **1.** doğrulayıcı, gerçekleyici, destekleyici, teyit edici, kuvvetlendirici, **2.** kuvvet ilâcı, mukavvi.

corroborate, *sf.&gl.f.* **-rated, -rating 1.** doğrulamak, doğru çıkarmak, gerçeklemek, desteklemek, teyit etmek, kuvvetlendirmek, sağlamlaştırmak, tasdik etmek. *A person who saw the road accident ~d the driver's statement.* **2.** *esk.* doğrulanmış, teyit edilmiş, pekiştirilmiş, sağlam, müeyyet. ***e.a.- 1.*** *confirm, support, verify, substantiate,* ***2.*** *corroborated.* ***k.a.- 1.*** *contradict, refute, negate, invalidate.*

corroboration, *is.* **1.** doğrulama, doğru çıkarma, gerçekleme, destekleme, teyit etme, kuvvetlendirme, pekiştirme, sağlamlaştırma, tasdik etme, **2.** doğrulayan/doğru çıkaran/gerçekleyen/destekleyen/teyit eden olay/söz vb.

corroborative, *sf.* **1. corroboratory** *d.d.* doğrulayıcı, doğrulayan, gerçekleyen, destekleyen, teyit eden, kuvvetlendiren, pekiştiren, sağlamlaştıran, tasdik eden, **2. ~ly = corroboratorily** : doğrulayacak/destekleyecek şekilde, teyit edercesine, kuvvetlendirerek.

corroborator, *is.* doğrulayan/doğru çıkaran/gerçekleyen/destekleyen/teyit eden kimse/şey.

corroboree, *is. Avust.* **1.** gece şenliği : Avustralya yerlilerinin önemli olayları kutlamak için düzenledikleri şarkılı ve simgesel danslı şenlik, **2.** gürültülü şenlik, **3.** gürültü, şamata. ***e.a.- 2.*** *festivity,* ***3.*** *tumult, uproar.*

corrodant, *is.* aşındıran/yıpratan şey.

corrode, *f.* **-roded, -roding 1.** aşın(dır)mak, yıpratmak, yıpranmak, kemirmek, çürü(t)mek, paslan(dır)mak. *Acid causes metal to ~.* **2.** bozmak, ifsat etmek. *Jealousy ~d his character.* **3. corroder** : aşındıran, yıpratan şey, **4. corrodibility** : aşınabilme, yıpranabilme, **5. corrodible** : aşınabilir, yıpranabilir. ***e.a.-1.*** *erode, rust,* ***2.*** *impair, deteriorate.*

corrody, *is., ç.* **-dies** *bk.:* **corody.**

corrosion, *is.* **1.** aşın(dır)ma, paslan(dır)ma, çürü(t)me, **2.** yenim, yıpranma. **~ potential** : yenim potansiyeli. **~ rate** : yenim hızı. **3.** pas.

corrosive, *sf.&is.* **1.** yenitgen, yiygen, aşındıran, paslandıran, çürüten, yıpratan (madde), **2.** bozucu, yıpratıcı, zayıflatıcı, müfsit, ifsat edici. *The ~ influence of industrial society.* **3.** *gr.* sert, şiddetli, haşin. *A ~ attack on the government's plans, printed in a newspaper.* **4.** **~ly** : aşındırarak, yıpratarak, aşındırırcasına, yıpratırcasına, **5.** **~ness** : yenitgenlik, yiygenlik, aşındırıcılık, yıpratıcılık, **6.** **~ sublimate** *bk.:* **mercuric chloride**. ***e.a.**-2. destroying, weakening, 3. fierce.*

corrugate, *sf.&f.* **-gated, -gating** **1.** kırışık, kırıştırılmış, buruşuk, dalgalı/oluklu, **2.** kırış(tır)mak, buruş(tur)mak, dalgalı/oluklu bir şekil vermek, (kaş) çatmak. *Sheets of ~d iron are often used for roof and fences. He ~d his brows in thought.* ***e.a.**- 1. corrugated, wrinkled, furrowed, 2. furrow, wrinkle.*

corrugated, *sf.* **1.** *bk.:* **corrugate** (1), **2.** **~ iron** : oluklu saç, **3.** **~ paper** : oluklu mukavva/karton.

corrugation, *is.* **1.** kırış(tır)ma, buruş(tur)ma, dalgalı/oluklu yapma/olma, **2.** kırışıklık, buruşukluk, olukluluk, **3.** kırışık, buruşuk, kıvrım. ***e.a.**-2&3. wrinkle, fold, furrow, ridge.*

corrupt, *sf.&f.* **1.** ahlâksız, namussuz, doğruluktan ayrılmış, ahlâksız yollara sapmış, rüşvetçi, rüşvet almaya alışmış. *a ~ judge.* **2.** şerefsiz, haysiyetsiz, zelil, gayrı ahlâkî, ahlâk bozucu. *a ~ film, full of sex and violence.* **3.** bozuk, çürük, bozulmuş, tefessüh etmiş, **4.** kötü, fena, pis, **5.** yanlış, bozuk, hatalı, yanlışlarla dolu. *They spoke a ~ form of French.* **6.** (ahlâkını) bozmak, ifsat etmek, alçal(t)mak, rüşvete alış(tır)mak, rüşvet almak/yemek, **7.** ayart(ıl)mak, baştan çıkar(ıl)mak, **8.** lekele(n)mek, kirletmek, kirlenmek, adîleş(tir)mek, **9.** çürü(t)mek, tefessüh etmek, **10.** (dilin kurallarını/güzelliğini) bozmak, yanlış/hatalı duruma düşürmek, **11.** **~edly** = **~ly** : namussuzca, ahlâksızca, rüşvetçilikle, ahlâksız/hatalı yollardan, bozuk/kötü/pis bir şekilde, **12.** **~edness** = **~ness** : namussuzluk, ahlâksızlık, rüşvetçilik, bozukluk, kötülük, pislik, **13.** **~er** = **~or** : ahlâkını bozan, ifsat eden, kötü yollara saptıran, ayartan, baştan çıkaran, adîleştiren, kirleten, **14.** **~ive** : bozucu, ifsat edici, müfsit, kötü/ahlâsız yollara saptırıcı, ayartıcı, baştan çıkarıcı, kirletici, **15.** **~ively** : bozarak, ifsat ederek, kötü/ahlâksız yollara saptırarak, ayartırcasına, baştan çıkarırcasına. ***e.a.**- 1. crooked, false, untrustworthy, dishonest, venal, 2. debased, depraved, vicious, **3&4.** decayed, putrid, putrescent, rotten, infected, tainted, spoiled, **4&5.** inferior, contaminated, **6.** demoralize, bribe, 7. pervert, deprave, debase, vitiate, 8. infect, taint, contaminate, pollute, defile, 9. putrefy, **10.** alter, debase.*

corruptible, *sf.* **1.** bozulabilir, çürüyebilir, ifsat edilebilir, rüşvet yedirilebilir, ayartılabilir, baştan çıka(rıla)bilir, ahlâksız yollara sap(tırıl)abilir, **2.** **corruptibility** : bozulabilme, çürüyebilme, ifsat edilebilme, rüşvet yedirilebilme, ayartılabilme, baştan çıka(rıla)bilme, ahlâksız yollara sap(tırıl)abilme, **3.** **corruptibly** : bozulmuşçasına, çürümüşçesine, ifsat edilmiş bir halde, rüşvet yiyerek, ayartılmış bir şekilde, ahlâksız yollara saparak.

corruption, *is.* **1.** ahlâksızlık, ahlâk bozukluğu. *~ in modern western society.* **2.** bozulma, çürüme, tefessüh. *the ~ of the body after death.* **3.** namussuzluk, şerefsizlik, haysiyetsizlik, **4.** ayart(ıl)ma, dalâlet, yanlış yola sapma, **5.** yedirim, rüşvet(çilik), **6.** (dil, din vb.) yanlış yönde değişme, bozulma, tagayyür. *This is not true Christianity but a ~ of it.* ***e.a.**-1. immorality, depravity, wickedness, 2. decay, rot, putridity, putrefaction, putrescence, rottenness, 3. dishonesty, baseness, 5. bribery, fraud.* ***k.a.**-1&3. honesty, righteousness, integrity, morality, 2. goodness, purity.*

corruptionist, *is.* müfsit, fesatçı, bozguncu, ahlâksız, (bilhassa politikada) dürüst olmayan/ahlâksız yollara sapan veya bu yollara sürükleyen kimse.

corsac = corsak = dog fox, *is. zool.* karsak *(Vulpes corsac)* : küçük, sarımtrak, kahverengi, kuyruğu saçaklı Asya tilkisi.

corsage, *is.* **1.** korsaj, elbisenin beden-bel kısmı, **2.** göğüse takılan çiçek demeti. ***e.a.**-1. bodice.*

corsair, *is.* **1.** hükûmet izniyle savaşan korsan gemisi, **2.** korsan, **3.** korsanlıkta kullanılan hızlı gemi. ***e.a.**-1. privateer, 2. pirate.*

corse, *is. esk. bk.:* **corpse.**

corselet, *is.* **1.** korse, **2.** **corslet** *d.d.* (a) XVI. yy. da giyilen 3/4'lük hafif zırh, (b) *bk.:* **cuirass** (1).

corset, *is.&gl.f.* **1.** *gen.* **~s** : korse, kemer, kuşak, **2.** korse giy(dir)mek.

Corsica, *is.* Korsika. **~n** : Korsikalı.

corslet, *is. bk.:* **corselet** (2).

cortege, *is.* **1.** maiyet, **2.** merasim alayı, kortej. ***e.a.***- *1. retinue, 2. procession.*

cortège, *is., ç.* ***cortèges*** *Fr. bk.:* **cortege.**

Cortes, *is.* (İspanya/Portekiz) Millet Meclisi.

cortex, *is., ç.* **-tices 1.** *bot.* kabuk, kışır, **2.** *anat. zool.* kabuk, zar, korteks, bir organın dış örtüsü. ***e.a.-1.*** *bark,* ***2.*** *rind.*

cortical, *sf.* **1.** *anat.* kabuksu, kabuk gibi, kabuk şeklinde, **2.** *fizy. patol.* beyin kabuğunun durum veya çalışmasından ileri gelen, **3.** *bot.* kabuksal, kışrî, **4. ~ly** : kabuksal olarak, kabuk şeklinde.

corticate(d), *sf.* kabuklu.

cortication, *is.* kabuklanma, kabukluluk.

cortic- = cortico-, *ön ek* "kabuk". *ör.: corticoid.*

corticoid = corticosteroid, *is. biy.-kim.* kortikoid : böbrek üstü kabuğu *(adrenal cortex)* tarafından salgılanan veya bileşimle elde edilen steroidlerden herhangi biri : kortizon, hidrokortizon, aldosteron gibi.

corticosterone, *is. biy.-kim.* kortikosteron, böbrek üstü kabuğunun salgıladığı hormon : C21H30O4. Protein ve karbohidrat yapım, yıkımında (metabolizmasında) önemlidir.

corticotropin = coticotrophin, *is.* kortikotropin : böbrek üstü kabuğunun çalışmasında etkili hormon. Bireşimsel elde edilebilir ve romatizma ve eklem yangısı tedavisinde kullanılır.

cortin, *is. biy.-kim.* kortin : böbrek üstü bezlerinin salgıladığı hayatî bir bileşik hormon.

cortisol, *is. ecz. bk.:* **hydrocortisone.**

cortisone, *is.* **1.** *biy.-kim.* kortizon : böbrek üstü kabuğunun salgıladığı bir hormon : C21H28O5. Karbohidrat ve protein yapım, yıkımında (metabolizmasında) etkilidir. **2.** *ecz.* kortizon : bireşimsel olarak elde edilen ve eklem yangısı *(arthritis)* ve duyarca (alerji) tedavisinde kullanılan ilâç. **compound E** *d.d.*

corundum, *is.* zımpara, korindon, alüminyum oksit : Al2O3.

coruscant, *sf.* parıldayan, pırıldayan, ışıldayan, pırıltılı, parlak, ışıl ışıl. ***e.a.***- *shining, glittering, gleaming, sparkling, flashing, scintillating, coruscating.*

coruscate, *gs.f.* **-cated, -cating 1.** parıldamak, pırıldamak, ışıldamak, parlamak, ışık saçmak. *a coruscating jewel.* **2.** (üslûpta) gösterişli olmak, ince zekâ göstermek. *coruscating humor.* ***e.a.- 1.*** *sparkle, scintillate, gleam, glimmer, shine, glint, glisten, glitter, flash, shimmer.*

coruscation, *is.* **1.** parıldama, pırıldama, ışıldama, parlama, ışık saçma, **2.** parıltı, **3.** parlak/ince zekâ. ***e.a.-1&2.*** *sparkle, gleam, glimmer, shine, glint, glisten, glitter, shimmer.*

corvée, *is.* **1.** angarya, **2.** ücretsiz iş, mükellefiyet : yol, köprü vb. yapımında halkın zorla çalıştırılması.

corves, *ç. is. bk.:* **corf.**

corvet = corvette, *is.* korvet : ufak torpido muhribi.

corvina, *is. zool.* karga balığı *(Cynoscion parvipinnins)* : gölge balığıgillerden Kaliforniya kıyılarında bulunan bir balık. Siyah rengi dolayısiyle bu ad verilmiştir.

corvine, *sf.* **1.** karga gibi, kargaya benzer/ait, **2.** kargagiller *(Corvidae)* sınıfına mensup (karga, kuzgun, saksağan vb. gibi).

Corvus, *is.* Karga kümeyıldızı (Güney yarım küresinde).

Corybant, *is., ç.* **Corybantes/Corybants 1.** Sibel Tanrıçasına ayin esnasında eşlik eden ruh veya ilâh, **2.** (eski Frikya'da) Sibel rahibi, **3. ~ian** : Sibel+.

corybantic, *sf.* vahşî, çılgın, coşkun, kendinden geçmiş. ***e.a.***- *wild, frenzied.*

corydalis, *is. bot.* haşhaş/gelincikgillerden salkım çiçekli herhangi bir bitki.

Corydon, *is. şiirde* genç köylü, çoban.

corymb, *is. bot.* salkım (çiçek), demet. **~ed** : salkımlı. **~like** : salkım gibi, salkım şeklinde.

corymbose, *sf.* **1.** salkımlı, salkım/demet gibi, salkım şeklinde, **2. ~ly** : salkım salkım. ***e.a.***- *1. corymblike.*

coryphaeus, *is., ç.* **-phaei 1.** (eski Yunan dramında) koro lideri, **2.** (modern anlamda) opera şarkıcı grubu lideri.

coryphée, *is., ç.* ***-phées*** *Fr.* bale oyuncusu : toplu oynayanlardan üstün, solo dans edenden aşağı derecede balerin veya dansör.

coryza, *is. patol.* burun nezlesi, soğuk algınlığı.

cos, *is.* **1.** *bk.:* **romaine**, **2.** *bk.:* **cosine.**

C.O.S. = **c.o.s.** = **cash on shipment** : (mal) gönderilince bedeli peşin ödenecek.

Cosa Nostra, *is.* ABD'de mafyaya benzer ve ona bağlı gizli çete.

cosec, *bk.:* **cosecant.**

cosecant, *is. trig.* eş kesenlik, kosekant : dik üçgende hipotenüsün bir açı karşısındaki dik kenara oranı, sinüsün tersi. Simgesi **cosec** veya **csc.**

coseismal = **coseismic**, *sf.* eş depremsel : yeryüzünde depremin aynı anda duyulduğu noktaları birleştiren (çizgi).

coset, *is. mat.* eş küme.

cosey = **cosie**, *sf.&is. bk.:* **cozy.**

cosh, *is.&f.* **1.** *Brit.- argo* (a) cop, matrak, (b) copla (kafasına) vurmak, matraklamak, **2.** *bk.:* **hyperbolic cosine.** ***e.a.-1.*** *(a) blackjack, bludgeon.*

cosher, *f.* **-ered, -ering** *Ir.* **1.** başkasının sırtından geçinmek, birinin evinde beleşten yiyip içip barınmak, **2.** sömürmek, **3.** ziyaret etmek, ahbaplık yapmak, **4.** şımartmak, nazlı büyütmek. ***e.a.- 4.*** *coddle, pet, pamper.*

cosign, *f.* birlikte imzalamak, kefil olmak.

cosignatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** (sözleşmeyi, muahedeyi vb.) birlikte imzalayan, **2.** birlikte imza atanlardan her biri. **cosigner** *d.d.*

co-signer, *is.* kefil, birlikte imzalayan. ***e.a.-*** *cosignatory, comaker.*

cosily, *zf.* sıcak ve rahat bir şekilde, rahatça.

cosine, *is. trig.* eş dikmelik, kosinüs : dik üçgende bir daraçıya komşu dik kenarın eğik kıyıya (hipotenüse) oranı. Simgesi : **cos.**

cosiness, *is.* sıcaklık, rahatlık, huzur, keyifli olma.

cos lettuce, *is. bk.:* **romaine.**

cosmetic, *is.&sf.* **1.** güzelleştirici, kozmetik, **2.** pudra, losyon, parfüm, krem, ruj vb. gibi makyaj malzemesi, **3.** yüz ve beden çirkinliklerini örten/gizleyen, güzelleştiren. ~ **surgery** : estetik ameliyatı, plâstik cerrahi. **4.** göz boyayıcı, yaldızlı, kusurları gizlemeye yönelik, **5.** ~**ally** : güzelleştirecek/çirkinlikleri örtecek şekilde, göz boyarcasına.

cosmetician, *is.* **1.** kozmetikçi, parfümeri/makyaj malzemesi imalâtçısı/satıcısı, **2.** güzellik mütehassısı, (kadın) güzellikçi, makyaj uzmanı.

cosmeticize, *gl.f.* **-cized, -cizing** göz boyamak, bir şeyi olduğundan daha güzel/cazip göstermek, yaldızlamak, allayıp pullamak. **cosmetize** *d.d.*

cosmetize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *bk.:* **cosmeticize.**

cosmetologist, *is.* güzellikçi, makyajcı.

cosmetology, *is.* güzelleş(tir)me/makyaj sanatı.

cosmic, *sf.* **1.** evrensel, acunsal, kozmik. ~ *laws.* **2.** (zaman ve mekân bakımından) ölçüleri aşan, ölçülemeyecek kadar büyük, **3.** uzaysal : yeryüzü dışında, uzayın bir parçasını oluşturan, **4.** ~ **dust** : evren tozu : uzaydaki madde parçacıkları, **5.** ~ **ray** *astr.* evren ışınları.

cosmical, *sf.* **1.** *bk.:* **cosmic** (1-3), **2.** ~**ly** : evrensel/acunsal olarak, uzayla ilgili olarak.

cosmo- = **cosm-** = **-cosm**, "evren, acun" anlamı katan ek. *ör.: cosmogony, cosmonaut.*

cosmogony, *is.* evren doğumu : evrenin oluşumu, kökeni, doğuşu, yaratılışı kuramı. **cosmogonic** : evren doğumsal. **cosmogonist** : evren doğum uzmanı.

cosmographer = **cosmographist**, *is.* evren betimci.

cosmographic = **cosmographical**, *sf.* evren betimsel.

cosmographically, *zf.* evren betimsel olarak, evren betimi açısından.

cosmography, *is., ç.* **-phies 1.** evren betimi, kozmografya, **2.** evrenin başlıca özelliklerinin belirtilmesi ve temsili.

cosmoline, *is.&f.* **-lined, -lining 1.** tüfek yağı, vazelin, **2.** tüfek yağlamak.

cosmologic(al), *sf.* evren bilimsel. **cosmologically** : evren bilimle. **cosmologist** : evren bilgini.

cosmology, *is.* **1.** evren bilimi, kevniyat : evrenin oluşumunu, yapısını inceleyen felsefi ve bilimsel öğreti, **2.** acun bilimi : evrenin genel yapısı ve evrimsel gelişmesi ile uğraşan astronomi dalı.

cosmonaut, *is.* evren gemicisi, kozmonot, astronot : özellikle Rus astronotu. **~ics** : evren gemiciliği.

cosmopolis, *is.* evren kent : birçok millete mensup kimselerin oturduğu önemli kent/şehir.

cosmopolitan, *sf.&is.* **1.** evrensel, bütün dünyaya yaygın, **2.** evrendeş, kozmopolit, dünya vatandaşı, **3.** *mec.* yabansı (şehir), soysuz sopsuz, **4.** *bot. zool.* yaygın, dünyanın her tarafına yayılmış, **5.** karışık, dünyanın her tarafından gelmiş. *A ~ crowd at a meeting of United Nation's representatives.* **6.** **~ism** : (a) evrensellik, âlemşümullük, (b) evrendeşçilik : dünya vatandaşlığı fikrini savunma.

cosmopolite, *is.* **1.** evrendeş, dünya vatandaşı, kozmopolit, hiçbir yeri yadırgamayan kimse, **2.** yaygın, yeryüzüne yayılmış, dünyanın her tarafında raslanan (hayvan bitki).

cosmopolitism, *is. bk.:* **cosmopolitanism.**

cosmos, *is., ç.* **-mos/-moses** (2&4 için) **1.** evren, acun, kâinat, düzgün ve ahenkli bir dizge olarak tasarlanan dünya, **2.** ahenkli/düzenli bir sistem, **3.** ahenk, düzen, **4.** *bot.* evren otu *(Cosmos bipannatus, C. sulphureus)* : bazı türleri güzel çiçekleri için yetiştirilen tropikal Amerika bitkisi. ***e.a.**-1. universe, 3. order, harmony.*

Cosmotron, *is. fiz.* önelcik ivdireci, kozmotron, protonları hızlandıran cihaz.

Cossack, *is.* Kazak.

cosset, *is.&gl.f.* **1.** anasız büyütülen kuzu, **2.** evde zevk için beslenen hayvan, **3.** çok sevme, şımartmak. ***e.a.**- 2. pet, 3. pamper, coddle.*

cost, *is.&f.* **cost, costing 1.** bedel, maliyet, tümdeğer, sermaye. *Their prices are high because production ~s are very great.* **~ price** : maliyet fiyatı, **2.** fiyat, değer, kıymet. *If you buy more than 10 books we will reduce the ~ of each book by 10%.* **~ benefit study** : fiyat ile kazanç oranının incelenmesi, **3.** paha, bir şey elde etmek için katlanılan zahmet/sıkıntı/fedakârlık veya ödenen bedel veya feda edilen şey. *He saved his daughters from the fire but at the ~ of his own life.* **to work at he ~ of one's life :** hayatı pahasına çalışmak, **4.** **~s** *huk.* (a) dava/yargılama masrafları, (b) mahkeme harcı. **with ~s** : yargılama masrafları davayı kaybeden tarafa ait olmak üzere, **5.** ücret, masraf. **at little/great ~** : az/çok masrafla, **6.** zarar, ziyan, **7.** fiyatı ...olmak. *That camera ~ $60.* **8.** mal olmak. *Carelessness ~s lives.* **It ~ him dearly** : Ona pahalıya mal oldu. **9.** bedeli/maliyeti ...olmak. *Courtesy ~s little.* **It ~ him infinite labor** : Çok emek sarf etti. **10.** fiyat/paha biçmek, maliyetini hesap etmek, **11.** pahalıya mal olmak. **It will ~ you to go by plane, why not go by bus** : Uçakla gitmen pahalıya mal olur, otobüsle gitsene. **12.** **~ accountant** : maliyet hesap uzmanı, **13.** **~ accounting** : maliyet hesabı, **14.** **~, insurance, freight = CIF** : fiyat, sigorta, navlun, **15.** **at all ~s = at any ~** : her ne pahasına olursa olsun, neye mal olursa olsun. **at s.o.'s ~** : birinin hesabına/zararına, **16.** **at the ~ of** : pahasına. **at the ~ of one's life** : hayatı pahasına, ölse bile, **17.** **count the ~** : akıbetini düşünmek, bir şey yapmadan önce uğrayabileceği zarar ve ziyanı hesaplamak, **18.** **to one's ~** : acı tecrübe ile, başından geçtiği için. *I know to my ~ that a broken leg can be very painful.* ***e.a.**- **1&2.** price, charge, expenditure, expense, **3.** detriment.*

costa, *is., ç.* **costae 1.** kaburga, kaburgaya benzer kısım, **2.** (yosunlarda) yaprağın orta damarı, **3.** *bk.:* **ridge**, **4.** **costal vein** *d.d.* (bazı böceklerin) kanat damarı.

costal, *sf. anat.* kaburga(lara ait). *~ nerves.*

co-star, *is.&f.* **-starred, -starring 1.** bir filmin/oyunun baş oyuncularından biri, **2.** başrolü paylaşmak, başrollerden birinde oynamak

costard, *is.* **1.** iri cins İngiliz elması, **2.** *esk.* baş, kafa, kelle. ***e.a.**- 2. head.*

Costa Rica, *is.* Kostarika. **~n** : Kostarikalı.

costate, *sf.* kaburgalı.

cost-effective, *sf.* **1.** az masraflı, ekonomik, yapılan masrafı en iyi şekilde değerlendiren. *~ measures to combat the poverty. Computerization is ~. a ~ system.* **2.** **~ness = cost efficiency** : az masraflı/ekonomik oluş, verimlilik, az masrafla büyük yarar sağlama. ***e.a.**-1. efficient, economical.*

coster = costermonger, *is. Brit.* seyyar sebzeci/meyveci/balıkçı.

costive, *sf.* **1.** kabız, peklik çeken, **2.** *esk.* (iş yapmada/konuşmada) yavaş, ağır, bati, **3.** **~ly**: kabız olarak, peklik çekerek, **4.** **~ness** : kabızlık, peklik, inkıbaz. ***e.a.**-4. constipation.*

costliness, *is.* pahalılık, pahalı oluş, pahalıya mal olma.

costly, *sf.* **-lier, -liest 1.** (çok) pahalı, fahiş fiyatlı, **2.** pahalıya mal olan, büyük zarar ve kayıp doğuran. *a ~ mistake. Costliest war in the history.* **3.** çok değerli/kıymetli, mükellef, lüks, muhteşem, **4.** *esk.* tutumsuz, savurgan müsrif. ***e.a.-1.*** *expensive, high-priced, 2. detrimental, 3. sumptuous, precious, valuable, inestimable, invaluable, 4. lavish, extravagant.* ***k.a.-1.*** *cheap.*

costmary, *is., ç.* **-maries** *bot.* hoşmer *(Chrysanthemum Balsamita)* : bileşikgillerden küçük çiçekler açan ve kokulu yaprakları salata ve yemeklere konulan kalımlı bitki.

costo- = cost-, *ön ek* "kaburga". *ör.: costotomy.*

cost of living, *is.* hayat pahalılığı : bir ferdin/ailenin gıda, giyim, konut vb. için ayda ödediği ortalama para.

cost of living index, *is.* geçim indeksi, pahalılık belirteci. ***e.a.-*** *consumer price index.*

costotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* kaburga ameliyatı.

cost-plus, *is.* maliyet artı belirli oranda kazanç : maliyete belirli bir kâr yüzdesi ekleyerek bulunan fiyat.

cost-push, *sf.* maliyeti artırıcı : malzeme ve işçiliğin artışından ileri gelen. *bk.:* **demand-pull.**

costrel, *is.* (kulpundan asılabilen) matara/şişe/testi.

costume, *is.&gl.f.* **-tumed, -tuming 1.** giyim, kıyafet, elbise, **2.** kostüm : balo vb. de giyilen başka devirlere/ülkelere ait giysi. ~ **ball** : kostümlü balo, kıyafet balosu, **3.** takım elbise, tayyör, **4.** belirli mevsime/yere uygun kılık/elbise. *dancing ~.* **5.** giydirmek, **6.** ~ **jewelry** : taklit ziynet eşyası, incik boncuk : modaya göre yapılmış ucuz ve ekserisi kaplama mücevherat. ***e.a.-*** *1&2&5. dress, 3. outfit, ensemble.*

costumer, *is.* **1.** elbiseci, giysici, kostümcü, kostümleri yapan/satan/kiraya veren kimse, **2.** *ABD bk.:* **clothes tree.**

costumier, *is., ç.* ***-miers*** *Fr. bk.:* **costumer** (1).

cosy, *sf.* **-sier, -siest**, *is., ç.* **-sies** *bk.:* **cozy.**

cot, *is.* **1.** bez/portatif karyola, **2.** kulübe, **3.** korunak, barınak, korunmaya/barınmaya mahsus küçük ev, **4.** (koruyucu) örtü, sargı (örneğin yaralanan parmağa sarılan sargı), **5.** *bk.:* **cotangent.**

cotan, *is. bk.:* **cotangent.**

cotangent, *is. trig.* eş teğetlik, kotanjant : bir dik üçgende bir dar açının komşu dik kenarının karşı dik kenara oranı. Kısaca : **cot, ctn.**

cote, *is.&gl.f.* **coted, coting 1.** ahır, ağıl, kümes, mandıra gibi hayvan sığınağı, **2.** *Brit. k.d.* kulübe, **3.** *esk.* geçmek, öne geçmek, üstün gelmek, baskın çıkmak. ***e.a.-*** *2. cottage, 3. pass by, outstrip, surpass.*

cotenancy, *is.* ortak kiracılık.

cotenant, *is.* ortak kiracı.

coterie, *is.* **1.** bölük, takım. ulam, zümre, heyet, ortak bir toplumsal gaye veya çıkarla birleşmiş topluluk, **2.** hizip, klik. ***e.a.-*** *2. clique.*

coterminous, *sf. bk.:* **conterminous.**

coth, *bk.:* **hyperbolic cotangent.**

cothurn, *is. bk.:* **cothurnus.**

cothurnus, *is., ç.* **-ni** (2. için) **1.** eski trajedilerin ciddî, vakur üslûbu, **2.** (eski Yunan ve Roma'da) trajedi aktörlerinin giydikleri sandalet. ***e.a.-*** *2. buskin.*

cotidal, *sf.* **1.** (haritada) eş gelgitli : aynı anda gelgit (meddücezir) olan noktaları gösteren, **2.** eş gelgitsel : gelgit olayının aynı anda oluşu ile ilgili.

cotillion = cotillon, *is.* **1.** kotilyon dansı : kadril tipinde dans, **2.** acemiler balosu.

cotoneaster, *is. bot.* gül üzümü *(Cotoneaster)* : gül familyasından güzel yapraklı, kırmızı/beyaz çiçekli, küçük kırmızı/siyah meyveli bir funda.

cotquean, *is.* **1.** kadınlaşmış erkek : kendine meşgale olarak kadınların ev işlerini seçen erkek, **2.** *esk.* kaba/erkek tipli kadın.

cotrustee, *is.* müşterek mütevelli.

Cotswold, *is.* İngiliz koyunu : iri cüsseli, uzun, kaba yünlü bir koyun cinsi.

cotta, *is.* (kilisede giyilen kolsuz veya kısa kollu, kısa, beyaz) keten cübbe.

cottage, *is.* **1.** kulübe, **2.** küçük kır evi, yazlık ve sayfiye evi, **3.** hastane ve yatılı okullarda grup hâlindeki küçük binalardan her biri. ***e.a.-*** *1. cabin, lodge, hut, shack, shanty.* ***NOT :*** **COTTAGE, CABIN, LODGE** kelimeleri zamanımızda özellikle tatil ve dinlenme amacıyla yapılmış büyük konforlu binalar için de kullanılmaktadır. **HUT, SHACK** ve **SHANTY** ise basit, ilkel, küçük kulübe demektir.

cottage cheese, *is.* çökelek, ekşimik, süzme peynir, bir nevi beyaz peynir.

cottage hospital, *is.* **1.** *Brit.* kasaba hastahanesi, dispanser, sağlık yurdu, **2.** birçok küçük binadan oluşan hastahane.

cottage industry, *is.* ev sanayii : imalâtın fabrikada değil, işçilerin kendi evlerinde yapıldığı sanayi.

cottage pie, *is.* çoban böreği: kıymalı, patatesli börek. ***e.a.***- *shepherd's pie.*

cottage pudding, *is.* kır pastası : üzerine meyve şurubu dökülen pasta.

cottager, *is.* **1.** kulübede yaşayan kimse, **2. cotter, cottier** *d.d. Brit.* rençper, köylü.

cottage tulip, *is.* köy lâlesi : lâle mevsiminin ortasında çiçek açan uzun boylu bir lâle türü.

cotter, *is.* **1. cottar** *d.d.* rençper, kulübede oturan ve emek karşılığı arazinin bir kısmına sahip olan köylü, **2.** *mak.* kama, yassı çivi/pim, çapraz kama, **3. ~ pin/~ way** *d.d. mak.* maşalı çivi, maşa, kopilya.

cottier, *is.* **1.** (eskiden İrlanda'da) araziyi doğrudan doğruya sahibinden kiralayan kimse, **2.** *Brit. bk.:* **cottager** (2).

cotton, *is&gs.f.* **1.** pamuk, **2.** pamuk bitkisi *(Gossypium),* **3.** pamuklu (bez, kumaş vb.). **printed ~** : (pamuklu) basma. **bring up a child in ~** : bir çocuğu pek nazlı büyütmek, **4.** pamuk ipliği, **5.** (başka bitkilerde üreyen) pamuğa benzer beyaz, yumuşak herhangi tüylü madde, **6.** *k.d.* iyi geçinmek, birbiriyle anlaşmak, **7.** *esk.* zenginleşmek, refaha ulaşmak, başarmak, **8. ~ on** *k.d.* farkına varmak, nihayet anlamak/kavramak. *He'd been speaking for half an hour before I ~ed on (to what he meant).* **9. ~ to** *k.d.* (a) hoşlanmak, kanı ısınmak, sevmeye başlamak. *He ~s to people easily.* (b) doğru/uygun bulmak, onaylamak, tasvip/tasdik etmek, aynı fikirde olmak. *to ~ to a suggestion.* ***e.a.***- *6. get on well, agree, 7. prosper, succeed, 8. understand, catch on, tumble, 9. (a) become fond of, like, (b) approve of, agree with.*

cottonade, *is.* kaba pamuklu kumaş.

cotton batting, *is.* idrofil pamuk, yara vb. üzerine konulan yumuşak tabaka hâlinde pamuk.

cotton belt, *is.* pamuk yetiştirilen bölge (Güney ABD).

cotton cake, *is.* çiğit küspesi.

cotton candy, *is.* keten helvası.

cotton fabric, *is.* pamuklu kumaş.

cotton flannel, *is. bk.:* **Canton flannel.**

cotton gin, *is.* pamuk çırçırı : pamuk elyafını tohumdan ayıran makine.

cotton grass, *is.* pamuk otu *(Eriophorum)*.

cotton gum, *is.* tüy yapraklı *(Nyssa aquatica)* : GD ABD bataklıklarında yetişen yaprakları tüylü bir ağaç.

cotton mill, *is.* pamuklu bez fabrikası.

cottonmouth, *is., ç.* **-mouths** *zool.* akyılan *(Ancistrodon piscivorous)* : GD ABD bataklıklarında bulunan ağzı beyaz, çok zehirli bir yılan. Uzunluğu 1.80 m'yi bulur. **water mocassin** *d.d.*

cotton-picker, *is.* pamuk toplama makinesi.

cottonpickin' = cottonpicking, *sf. ABD-argo* **1.** değersiz, (pamuk toplamaktan başka) bir işe yaramaz, **2.** mel'un, lânet, pis, Allahın belâsı, kahrolası. *Get your ~ hands off my book.* ***e.a.***- *1. unworthy, 2. damned, confounded, hateful, unpleasant, wretched.*

cotton-plant, *is.* pamuk fidanı *(Gossypium herbacium).*

cotton-plantation, *is.* pamuk tarlası, pamuk ekim alanı.

cottonseed, *is., ç.* **-seeds/-seed** çiğit, pamuk çekirdeği /tohumu.

cottonseed oil, *is.* pamuk yağı : pamuk çekirdeğinden çıkarılan koyu sarı yağ. Sabun, yapay yemek yağı, makyaj malzemesi yapmakta, hekimlikte (müleyyin olarak) kullanılır.

cotton stainer, *is. zool.* pamuk kirleten *(Dysdercus suturellus)* : pamukları yiyen ve sarı, kırmızı renkte çıkmaz bir leke bırakan böcek.

Cotton State, *is.* Alabama (takma ad).

cottontail, *is.* tavşan *(Sylvilagus)* : K. Amerika'da yaşayan tüylü, ak kuyruklu tavşan türü.

cotton waste, *is.* üstüpü.

cottonweed, *is.* pamuk otu *(Gnaphalium)* : sap ve yaprakları pamuk gibi bir tüyle kaplı birkaç tür bitki.

cottonwood, *is. bot.* kavak *(Populus deltoides).*

cotton wool, *is.* **1.** ham pamuk, **2.** *Brit. bk.:* **absorbent cotton.**

cottony, *sf.* **1.** yumuşak, pamuk gibi, **2.** pamuklu, pamuğa benzer, pamuktan. ***e.a.**- 1. soft.*

cotyledon, *is. bot.* çenek, filka, kotiledon, filizlenen tohumun ilk yaprağı. **~al** = **~ary** : çeneksel. **~oid** =**~ous** : çenekli, çenek biçiminde.

cotyloid, *sf. anat. zool.* hokka gibi, çukur. **~ cavity** : kalça kemiği çukuru.

couch, *is.&f.* **1.** sedir, kanape, divan, yatacak yer, **2.** in, vahşî hayvan barınağı, **3.** kâğıt kurutma yeri : üzerine kâğıt hamurunun ince tabaka halinde serilip kurutulduğu keçe veya karton levha/yatak, **4.** ifade/beyan etmek, anlatmak. *He ~ed his demand in respectful words.* **5.** ima etmek, kasdetmek, kapalı bir şekilde anlatmak, gizlemek. *the threat ~ed under his polite speech.* **6.** (baş vb.) eğ(il)mek, alçal(t)mak, indirmek, çömelmek, **7.** (saldırış vaziyeti alır gibi mızrağı) yatay duruma getirmek, **8.** yat(ır)mak, **9.** (kâğıt hamurunu) kurutma yerine sermek, **10.** hasır örgü işlemek, **11.** *cer.* iğne ile gözdeki kataraktı çıkarmak, **12.** pusuya yatmak. *The cat ~ed (itself) ready to spring.* **13.** yığmak, (yaprak vb.) yığın yapıp çürümeye terk etmek. ***e.a.**-4. express, phrase, **3&4**. lower, bend down, crouch, stoop, **8**. repose, recline, **12**. lurk.*

couchant, *sf.* yatar vaziyette (olan) (özellikle hayvanlar için kullanılır).

couchette, *is.* kuşet, açılıp yatak olan tren kanapesi.

couch grass, *is.* ayrık otu, sergen otu *(Agropyron repens)* : kökleri derinlere yayılan zararlı yabanî otlar. **quitch, quick grass** *d.d.*

couching, *is.* **1.** *cer.* katarakt ameliyatı, **2.** hasır örgü (işleme).

couch potato, *is. argo* sürekli TV seyreden, TV başından ayrılmayan kimse.

cougar, *is., ç.* **-gars/-gar** *zool.* panter, puma *(Felis concolor).* **mountain lion, panther, puma** *d.d.*

cough, *is.&f.* **1.** öksürük. **~ drop/lozenge/ sweet** : öksürük pastili/şekeri. **~ syrup** : öksürük şurubu, **2.** öksürüklü hastalık, **3.** öksürüğe benzer ses, **4.** öksürmek. **~er** : öksüren, **5.** öksürür gibi ses çıkarmak, **6.** **~ up/out** : öksürerek çıkarmak. *to ~ up a fishbone.* **7.** **~ up** *argo* (istemeye istemeye veya zorla) vermek/teslim etmek. *He had to ~ up the cash the gangster demanded.*

could, *f. bk.:* **can** *(geç. z.).*

couldn't = could not.

couldst, *f. esk. bk.:* **can** *(geç. z.).*

coulee, *is.* **1.** (KB Amerika) sel yatağı, derin sel çukuru, **2.** küçük/dar vadi, **3.** küçük dere, **4.** lâv akıntısı.

coulisse, *is.* **1.** ağaç oluk, **2.** *tiy.* kulis.

***couloir**, is., ç. **couloirs** Fr.* sel çukuru, boğaz, dağ yamacında suların açtığı derin vadi. ***e.a.**- gully, gorge*

coulomb, *is.* kulon: MKS birim sisteminde elektrik yük birimi, 1 amper şiddetindeki bir akımın 1 saniyede taşıdığı yük, 628x10^{16} elektron yükü.

coulometry, *is. kim.* kulon ölçme : bir elektrottan geçen elektrik miktarını (kulon) ölçerek açığa çıkan madde miktarını hesaplama yöntemi.

coulter, *is. bk.:* **colter.**

coumarin, *is. kim.* kumarin, C9H6O2 : bitkilerde mevcut veya bireşimsel yapılan ve parfümeride kullanılan vanilya kokulu zehirli beyaz kristal.

coumarone, *is. kim.* kumaron, C6H4OCH CH : kömür katranında bulunan ve başlıca termoplastik reçineleri bireştirmede kullanılan renksiz sıvı.

council, *is.* **1.** kurul, meclis, konsey, encümen. **~ of Ministers = Cabinet ~** : Bakanlar Kurulu. **county ~** : kontluk/il meclisi. **Ecumenical ~** : Kilise Danışma Kurulu. **Municipal/Town ~** : Belediye Meclisi. **~-chamber** : meclis toplantı odası, **2.** danışma kurulu, divan, şûra. **~ of State** : Danıştay, Devlet Şûrası. **Privy ~** *Brit.&Cnd.* Devlet Danışma Kurulu, **3.** önemli kilise işlerini müzakere için toplanan Kardinaller Meclisi, **4.** **~ house** : (İngiltere'de) dar gelirliler için mahallî idarelerce yaptırılan ucuz kiralı ev.

councillor, *is.* **1.** *bk.:* **councilor**, **2.** *bk.:* **counselor.**

councillorship, *is. bk.:* **councilorship, counselorship.**

councilman, *is., ç.* **-men** belediye meclisi/ encümen üyesi.

council-manager plan, *is.* yönetim yetkisinin şehir meclisince seçilen bir şahsa verildiği yönetim sistemi.

council of war, *is.* **1.** harp meclisi, **2.** belirli bir hususta izlenecek hareket hattını tespit için toplanan kurul.

councilor = councillor, *is.* **1.** encümen üyesi, **2.** *bk.:* **counselor**, **3.** **~ship** : encümen üyeliği, danışmanlık.

council school, *is. Brit.* mahallî idare okulu.

councilwoman, *is., ç.* **-women** belediye meclisi/encümeni kadın üyesi.

counsel, *is.&f.* **-seled, -seling** (*Brit.:* **-selled, -selling**) **1.** öğüt, nasihat. **give/offer ~** : öğüt vermek. **sage/wise ~** : akıllıca öğüt. **to listen to the ~** : öğüt dinlemek, **2.** danışma, müşavere, istişare, **3.** gaye, maksat, plân, **4.** *huk.* (tekil ve çoğul anlamda) avukat, dava vekili. **~ for the defense** : sanık avukatı. **~ for the prosecution** : savcı. *Is ~ for the defense present? Are ~ ready?* **5.** *esk.* önlem, tedbir, ihtiyat, basiret, **6.** *esk.* düşünce, fikir, **7.** öğüt/nasihat vermek, akıl öğretmek, yol göstermek. *She ~s high school students.* **8.** tavsiyede bulunmak, tavsiye etmek. *He ~ed immediate action.* **9.** danışmak, akıl öğrenmek, **10.** **hold/take ~ with (s.o.)** : (birinden fikir/akıl) danışmak. **She took ~ with her lawyer** : Avukatına danıştı. **11.** **keep one's own ~** : fikirlerini/düşüncelerini/niyetlerini/planlarını kendine saklamak/gizli tutmak/açıklamamak. **Keep your own ~** : Düşüncelerini gizli tut. **12.** **take ~ together** : istişarede bulunmak, karşılıklı fikir teati etmek. ***e.a.-1.*** *advice, recommendation, suggestion, admonition, warning, caution,* ***2.*** *consultation, deliberation,* ***3.*** *purpose. plan, design,* ***4.*** *lawyer, attorney, solicitor, barister,* ***5.*** *wisdom, prudence,* ***6.*** *opinion,* ***7.*** *advise,* ***8.*** *recommend,* ***11.*** *keep silent.*

counselable = counsellable, *sf.* öğüt/nasihat/söz dinleyen, öğüt verilebilir, nasihat edilebilir. ***e.a.-*** *advisable.*

counselor = counsellor, *is.* **1.** danışman, müşavir, öğüt veren, **2.** (okullarda) öğrencilere yol gösteren danışman, **3.** (çocuk kamplarında) nezaretçi, **4.** avukat, dava vekili, özellikle duruşma avukatı, **5.** elçilik müsteşarı, **6.** **~ship** : danışmanlık, müşavirlik. ***e.a.-4.*** *counsel, attorney, solicitor, barister.*

counselor-at-law, *is., ç.* **counselors-at-law**, *bk.:* **counselor** (4).

count^1, *gl.f.* **1.** (sayı) saymak. *Erol is only 3 but he can ~ to 20. ~ the apples in this box.* **2.** hesaplamak, hesap etmek, **3.** önemli/kıymetli/değerli olmak. *It is not how much you read but what you read that ~s.* **4.** hesaba katmak, dahil etmek. **~ s.o. in** : birisini hesaba katmak/dahil etmek. **~ me in** : beni de hesaba kat/dahil et, **5.** atfetmek, **6.** telâkki etmek, saymak. *He ~ed himself lucky to have survived the crash.* **7.** sayılmak, telâkki edilmek. *This book ~s as a masterpiece.* **8.** **~ down** : geriye doğru saymak, **9.** **~ off** : yüksek sesle ve sıra ile saymak, sayarak eşit gruplara ayrılmak (ekseriya askerlikte emir şeklinde kullanılır). **~ off in fours from the left** : Soldan sayarak dörder dörder ayrıl. **10.** **~ on/upon** : güvenmek, itimat etmek. **You can always ~ on me whenever you need help** : Ne zaman yardıma ihtiyacın olursa ben buradayım (bana güvenebilirsin). **11.** **~ out** : (a) (boksta on saniyede ayağa kalkamayan boksörü) yenilmiş saymak, mağlûp ilân etmek. *He was ~ed out in the third round of the fight.* (b) hesaba katmamak, saymamak, hariç tutmak. **If you go skiing, ~ me out** : Kayağa gidiyorsan beni hesaba katma (ben gitmem). **12.** (sayı) sayma, tadat, **13.** sayı, toplam, tutar, **14.** (beyzbolde) top ve vuruş sayısı. *a ~ of 2 balls and one strike.* **15.** *huk.* ithamnamedeki maddelerden her biri, dava/şikâyet fıkrası, madde. *The defendant was found guilty on 2 out of 3 ~s.* **16.** (dokumacılıkta) (a) iplik kalınlığını/niteliğini belirten sayı, belirli uzunluktaki ipliğin ağırlığı, (b) kumaşın 1 cm^2 sindeki atkı/çözgü sayısı, **17.** *fiz.* (a) iyonlaşma hücresinde kaydedilen tek iyonlaşma (Geiger sayacında olduğu gibi), (b) belirli bir sürede iyonlaşma hücresindeki toplam iyonlaşma miktarı, **18.** *esk.* telâkki etme, nazarıitibara alma, **19.** **the ~ = the full ~** : (boksta yere yuvarlanan oyuncu için) ona kadar sayma. ***e.a.-1.*** *enumerate,* ***2.*** *calculate, compute,* ***3.*** *to have merit/value,* ***4.*** *take into account,* ***5.*** *ascribe, impute,* ***6.*** *consider, regard,* ***11.*** *(b) exclude.*

count^2, *is.* kont.

countable, *sf.&is.* **1.** sayılabilir, hesaplanabilir, hesaba gelir, **2.** sayılabilen/hesaplanabilen şey, **3.** *esk.* sorumlu, mesul. ***e.a.- 3.*** *accountable, responsible.*

countdown, *is.* **1.** (özellikle roket ve atom bombası denemelerinde) geriye doğru sayma. *With only 10 seconds to go the scientists had to stop the ~ because of a fault in the spaceship's oxygen supply.* **2.** hazırlık dönemi.

countenance, *is.&gl.f.* **-nanced, -nancing** **1.** görünüş, sima, yüz ifadesi. *His angry ~ frightened us. A sad/fierce/happy/hideous/pleasant ~.* **2.** yüz, çehre. *I like to see the smiling ~s of my students each morning.* **3.** huzur, sükûn, **4.** tasvip, teşvik, teveccüh, manevî destekleme. **give/lend ~ to** : teşvik/tasvip/teyit etmek, uygun bulmak. *Your father refuses to give ~ to your plans to marry.* **5.** *esk.* tavır, tutum, davranış, **6.** izin vermek, müsaade/müsamaha etmek, göz yummak. *Your father won't ~ you/your marrying a foreigner.* **7.** tasvip/teşvik/teşci etmek, desteklemek. *I refuse to ~ absence from the school to watch a baseball game.* **8. keep (one's) ~** : (a) sakin olmak, heyecan eseri göstermemek, (b) yüzü gülmemek, kendini (gülmekten) tutmak/almak, temkinini bozmamak. **The joke was so funny she couldn't keep her ~** : Fıkra o kadar komikti ki gülmekten kendini alamadı. **9. lose ~** : itidalini kaybetmek, **10. put out of ~** : utandırmak, mahcup etmek, **11. stare s.o. out of ~** : dik dik bakarak birisini bozmak/şaşırtmak. ***e.a.-*** *1. appearance, expression, 2. face, visage, 3. composure, 4. approval, favor, encouragement, sanction, approbation, 5. bearing, behavior, 6. permit, tolerate, 7. approve, support, encourage, favor.* ***k.a.-*** *6. prohibit, forbid, hinder, 7. disapprove, oppose, discourage.*

countenancer, *is.* izin veren, teşvik eden, destekleyen, cesaret veren. ***e.a.-*** *encourager.*

counter^{1}, *is.* **1.** tezgâh : mağazalarda satılan malların sergilendiği masa, **2.** (lokanta vb. de) tezgâh: bir tarafında müşteriler için sandalyeler bulunan ve öbür tarafından yemek servisi yapılan uzun dar masa. *lunch ~.* **4.** (oyunlarda kazanılan sayıyı göstermeye mahsus) tahta, **5. over the ~** : (a) komisyoncu aracılığı ile (hisse senedi satışı), (b) perakende (mal satışı), (c) reçetesiz. *You can buy medicine to cure your headache over the ~ at many drugstores.* **6. under the ~** : el altından, gayrimeşru yollardan, karaborsada. *During the war some shopkeepers made a lot of money selling goods under the ~ at high prices.*

counter^{2}, *is.* **1.** sayan kimse, **2.** sayıcı, sayaç. **Geiger ~** : Geiger sayacı. **~ tube** : sayaç borusu.

counter^{3}, *sf.&is.&zf.&f.* **1.** ters, zıt, aksi, karşı, mukabil, **2.** zıt/aksi/ters yönde, **3.** tersine, zıddına, aksine. *He acted ~ to all advice.* **4.** karşıt/zıt şey, **5.** (boks) karşılıklı vuruş, **6.** (kılıç oyununda) savuşturma, karşılama, **7.** *den.* geminin kıç bodoslamasının gerisindeki çıkıntı, **8. void** *d.d.* ara, boşluk : tipografide harfi oluşturan kabarık kısmın gerisinde mürekkeplenmeyen çukur yüzey, **9.** kundura veya çizmenin iç astarı ile dış derisi arasına konulan sert madde, **10.** atın boynunun altında omuzları arasındaki göğüs kısmı, **11.** karşı koymak, mukavemet etmek, **12.** mukabele etmek, mukabil harekette bulunmak, misilleme/mukabeleibilmisil yapmak, **13.** (boks, kılıç oyunu vb. de) önlemek, bertaraf etmek, savuşturmak. *The boxer ~ed (the blow) with a left hook.* **14.** *esk.* (savaşta) karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, **15. go/run ~ to** : zıt gitmek, aykırı düşmek, uymamak. *Sorry, but your ideas go/run ~ to accepted theories.*

counter-, *ön ek* **1.** "zıt, ters, aksi, karşı, mukabil". *ör.: counteraccusation, counterargument, counterblow, counterflow, counterinfluence, counterforce, countermeasure.* **2.** "tümler, tamamlayıcı, karşı gelen". *ör.: counterfoil, counterbalance, counterpart.* **3.** "sahte, uydurma, kalp". *ör.: counterfeit.*

counteract, *gl.f.* **1.** önlemek, bertaraf etmek, etkisizleştirmek, etkisini gidermek, karşı koymak. *This drug should ~ the snake's poison.* **2. ~ion** : önleme, karşı koyma, tepkime, etkisizleştirme, etkisini giderme/bertaraf etme, **3. ~ive** : önleyici, etkisizleştirici, etkisini giderici/bertaraf edici. ***e.a.-1.*** *neutralize, counterbalance.*

counterattack, *is.&f.* **1.** karşı hücum, mukabil taarruz, **2.** karşı hücuma kalkmak, mukabil taarruza geçmek, **3. ~er** : karşı hücum eden.

counter-attraction, *is. Brit.* zıt çekim, karşı/mukabil cazibe, rakip olan çekicilik.

counterbalance, *is.&f.* **-anced, -ancing** **1.** dara, eş ağırlık, karşılık, **2.** dengelemek, denk gelmek, denkleş(tir)mek, denge/muvazene sağlamak, telâfi etmek, karşılamak. ***e.a.-*** *1. counterpoise, 2. offset.*

counterblast, *is. Brit.* (şiddetli/ters) yanıt / cevap /mukabele.

counterblow = **counterpunch**, *is.* karşı/mukabil darbe, vuruş, yumruk darbesi.

counterbore, *is.&gl.f.* havşa (açmak).

counterchange, *gl.f.* **-changed, -changing 1.** yerini/niteliklerini değiştirmek, değiş tokuş yapmak, **2.** değişiklikler yapmak, çeşit/tenevvü sağlamak. ***e.a.**-1. interchange, **2.** diversify, checker.*

countercharge, *is.&gl.f.* **-charged, -charging 1.** *huk.* karşı suçlama(k), mukabil itham(da bulunmak), **2.** *As.* karşı saldırı/hücum(a geçmek), mukabil taarruz (yapmak).

countercheck, *is.&gl.f.* **1.** engel/mani (olmak), **2.** tekrar kontrol (etmek).

counter check, *is.* (banka) zimmet fişi : müşterinin hesabından para çekerken imzaladığı fiş.

counterclaim, *is.&f.* karşı/mukabil dava (açmak). **~ant** : karşı davacı, mukabil dava açan kimse.

counterclockwise, *sf.&zf.* ters saat dönüşü, saat ibrelerinin dönüş yönüne ters (yönde), sağdan sola. **contraclockwise** *d.d.*

counterconditioning, *is.* ters koşullama : bir uyaranın doğurduğu istenmeyen bir yanıtı (örneğin korkuyu) istenen bir yanıta çevirme.

countercoup, *is.* mukabil darbe : ihtilâlle hükûmeti elde edenlere karşı girişilen hareket.

counterculture, *is.* karşıt töre, ters davranış : törelere, toplumca kabul edilmiş kurallara isyan eden tutum ve davranışlar (özellikle yeni yetişen gençlerin tutumu). **countercultural** : karşıt töresel, ters davranışlı.

countercurrent, *is.&sf.* **1.** ters akıntı, **2.** ters yönde akan, ters akışlı, **3. ~ly** : ters akış yönünde.

counterdemonstrate, *gs.f.* **1.** karşı gösteri yapmak, mukabil nümayişte bulunmak, **2. counterdemonstration** : karşı gösteri, mukabil nümayiş, **3. counterdemonstrator** : karşı gösterişçi.

counterespionage, *is.* karşı/mukabil casusluk : düşman casuslarını önleme/etkisiz hale getirme veya meydana çıkarma işlemi.

counterexample, *is.* zıt/aykırı örnek : bir önerme veya teoreme zıt düşen örnek.

counterfeit, *sf.&is&gl.f.* **1.** sahte, kalp. ~ **money** : kalp para. *This $20 bill seems a ~ ; it's a ~ twenty.* **2.** yapmacık, gösteriş, câli, içten gelmeyen, sahte. ~ *grief. Your ~ expression of love doesn't fool me.* **3.** tahrif edilmiş, taklit, sahte. *This document is a ~.* **4.** *esk.* kopye, **5.** *esk.* yakınlık, benzeyiş, müşabehet, **6.** düzmece, kendini başkasının yerine koyan, **7.** sahtesini yapmak, **8.** kalpazanlık yapmak, sahte/kalp para basmak. *The police found the men ~ing ten- and twenty-dollar bills in the basement.* **9.** taklit etmek, benzetmek, **10.** yalancıktan yapmak, ...imiş gibi görünmek. *He only ~ed grief when she died.* **11. ~er** : kalpazan, sahtekâr, gösterişçi, taklitçi. ***e.a.**- 1. spurious, bogus, forged, fake, **2.** pretended, unreal, false, feigned, simulated, fraudulent, **3.** forgery, imitation, falsification, sham, **4.** copy, **5.** likeness, **6.** impostor, pretender, **7&8.** forge.*

counterfoil, *is. Brit.* (makbuz/çek defteri) dip koçanı.

counterforce, *is.* zıt/karşı kuvvet.

counterglow, *is. bk.:* **gegenschein.**

counterguerilla = **counterguerrilla**, *is.* karşı çete : düşman gerillalarına karşı koymak için yetiştirilen çete.

counterinsurgency, *sf.&is.* ayaklanmayı/isyanı bastırma harekâtı, çete/gerilla ve yer altı örgütlerine karşı düzenlenmiş (eylem/plân).

counterinsurgent, *sf.&is.* **1.** çete/gerilla/komando ve yer altı örgütlerine karşı savaşan veya bu maksatla yetiştirilmiş kimse, **2.** *bk.:* **counterinsurgency.**

counterintelligence, *sf.&is.* **1.** karşı haber alma/istihbarat, **2.** mukabil casusluk : casusların/gerillaların/yeraltı örgütlerinin faaliyetini önleme/etkisiz kılma.

counterirritant, *sf.&is. tıp* **1.** irkilcesiz : irkilmeyi önleyen (ilâç), **2.** ters irkilce : mevcut bir irkilmenin etkisini bastıran ve dikkati başka yere çeken irkilme.

counterman, *is., ç.* **-men** tezgâhtar.

countermand, *is.&gl.f.* **1.** iptal etmek, (sipariş emrini vb.) geri almak. *I would like to ~ my order for this car.* **2.** aksine emir vererek durdurmak, **3.** iptal (emri), durdurma. ***e.a.**-1. revoke, cancel, **2.** stop.*

countermarch, *is.&f.* **1.** geriye yürüyüş, **2.** geriye yürü(t)mek.

countermeasure, *is.* karşıt önlem, karşı/mukabil tedbir.

countermine, *is.&f.* **-mined, -mining 1.** önleyici mayın : düşman mayınlarının yolunu kesip tahrip edici mayın, **2.** *bk.:* **counterplot**, **3.** önleyici mayın k oymak/döşemek/yapmak, **4.** mayınla önlemek, **5.** düşman mayınlarını (yolda yakalayıp) yok etmek.

countermove, *is.&f.* **-moved, -moving 1.** karşı devinim, mukabil hareket (yapmak), **2.** misillemek, misilleme/mukabelei bilmisil yapmak, **3. ~ment** : karşı/mukabil/zıt hareket, misilleme.

counteroffensive, *is. As.* karşı saldırı/hücum, mukabil taarruz.

counteroffer, *is.* karşı öneri, mukabil teklif.

counterpane, *is.* yatak örtüsü. ***e.a.****- bedspread.*

counterpart, *is.* **1.** suret, kopya, ikinci suret, **2.** denk, muadil, eş, meslektaş, karşılık. *The U.S Secretary of State is ~ of our Minister of Foreign Affairs.* **3.** taydaş, akran, tıpkı benzer, bir kimseye çok benzeyen birisi. ***e.a.****- 1. duplicate, copy, 2. equivalent.*

counterplan, *is.* **1.** karşı/mukabil plân, **2.** (bir plân yerine konulabilecek) ikinci/tali/yedek plân.

counterplea, *is. huk.* karşı sav, mukabil iddia/dava.

counterplot, *is.&f.* **-plotted, -plotting 1.** karşı önlem/tedbir, mukabil entrika, **2.** bir oyun veya edebî eserde ikinci konu/olay dizisi/tema. **3.** karşı önlem /mukabil tedbir almak, **4.** mukabil entrika hazırlamak, karşı suikast/isyan vb. düzenlemek.

counterpoint, *is.&gl.f.* **1.** *müz.* melodileri birleştirme sanatı, **2.** *müz.* birleştirilmiş melodilerden oluşmuş çok sesli müzik parçası, **3.** başka bir melodi ile birleştirilmek üzere bestelenmiş müzik parçası, **4. ~ rhytm** *d.d. bk.:* **syncopation** (3), **5.** çok sesli müzik parçası bestelemek, **6.** (yan yana getirerek) vurgulamak/farklarını belirtmek.

counterpoise, *is.&gl.f.* **-posed, -poising 1.** dara, karşı ağırlık, **2.** eşit ve karşı kuvvet, **3.** denge, muvazene, dengele(n)me, dengede olma, **3.** dengelemek, denge/muvazene sağlamak, karşı/zıt kuvvetle veya ağırlıkla dengeye getirmek, **4.** *esk.* dikkatle teemmül etmek, bir şeyi başkası ile karşılaştırmak, eni konu düşünmek. ***e.a.****- 3. counterbalance.*

counterpose, *gl.f.* **-posed, -posing** (karşılık olarak) ileri sürmek, mukabil öneride/teklifte bulunmak, mukabil fikir beyan etmek. *He ~d an alternative solution to the problem.*

counterproductive, *sf.* amaca ulaşmayı zorlaştıran, gayeye aykırı, beklenen sonucun aksini doğuran. *Severe punishment may prove to be ~.* **counterprogramming**, *is.* seyircilerin ilgisini başka istasyonlardan kendine çekecek şekilde TV programı düzenleme.

counterpropaganda, *is.* karşı/mukabil propaganda.

counterproposal, *is.* karşı öneri, mukabil teklif.

counterpunch, *is. bk.:* **counterblow.**

counterreformation, *is.* karşı düzenleme, mukabil ıslahat/reformasyon, önceki düzenlemelere karşı girişilen reform hareketi.

Counter Reformation, *is.* XVI. yy. da Protestan reformu başladıktan sonra Katolik kilisesinde girişilen reformasyon.

counterrevolution, *is.* **1.** karşı devrim, mukabil ihtilâl : devrimle bir süre önce başa gelmiş hükûmete karşı girişilen ihtilâl hareketi, **2.** devrime karşı koyan siyasî hareket, devrime karşı direnme.

counterrevolutionary, *sf.&is.* **1. counterrevolutionarist** *d.d.* karşı devrimci, mukabil ihtilâlci, **2.** karşı devrimsel, karşı devrimle ilgili, **3.** devrime/devrim hükûmetine karşı gelen.

counterrotating, *sf. mak.* zıt yönlerde dönen.

countershaft, *is. bk.:* **jackshaft.**

countersign, *is.&gl.f.* **1.** *As.* parola, **2.** bir işarete karşı verilen işaret, **3.** ikinci imza, tasdik imzası, **4.** (tasdik için) ikinci olarak imzalamak, başkasının imzaladığı bir belgeyi imzalayıp onaylamak.

countersignature, *is.* ikinci imza, tasdik imzası.

countersink, *is.&gl.f.* **1.** havşa matkabı, **2.** vida başı yuvası, **3.** havşa açmak, konik vida başı yuvası açmak, vida başını yuvasına yerleştirmek.

counterspy, *is., ç.* **-spies** karşı/mukabil casus.

counterstatement, *is.* yanıt, karşılık, cevap, karşı demeç/beyanat, bir demeci/beyanatı yalanlamak için verilen demeç, yalanlama. ***e.a.***- *rejoinder.*

countersunk, *sf.* havşalı, gömme. *a ~ hole/screw.*

countertenor, *is. müz.* **1.** ince tenor : tenor sesten daha ince erkek sesi, **2.** ince tenor şarkıcı.

counterterrorism, *is.* karşı yıldırma, misilleme tethişi /terörizmi. **counterterrorist** : karşı yıldırıcı.

counterthrust, *is.* ters itme, zıt basınç.

countertrend, *is.* ters yönelti, zıt temayül.

countertype, *is.* **1.** akran, denk, **2.** zıt tip. ***e.a.***- *1. equivalent.*

countervail, *f.* **1.** karşılamak, eşit kuvvetle/güçle karşı koymak, **2.** telâfi etmek, noksanını kapatmak, **3.** *esk.* eşit olmak, **4.** eşit ve zıt kuvvette olmak, denge sağlamak, işe yaramak. ***e.a.***-*1. counteract, 2. compensate for, offset, 3. equal, match, 4. avail.*

counterview, *is.* **1.** *esk. bk.:* **confrontation**, **2.** zıt görüş, karşı noktainazar.

counterweigh, *f.* daralamak, denge sağlamak için dara veya karşı ağırlık koymak. ***e.a.***- *counterbalance.*

counterweight, *is.&f.* **1.** dara, karşıt denge ağırlığı, bir ağırlığa eşit olup onu dengeleyen ağırlık, **2.** *bk.:* **counterweigh**. **3.** **~ed** : daralı. ***e.a.***- *1. counterpoise.*

counterword, *is.* galat, asıl anlamından daha geniş veya değişik anlamda kullanılan kelime. ***nice, swell, awful, lousy, terrific, terrible*** vb. gibi.

counterwork, *is.&f.* **1.** zıt iş/eylem, aksine iş, başka bir işe/eyleme karşı gelme, **2.** engellemek, mani olmak, **3.** zıt gitmek, bir işin/eylemin tersini yapmak, **4.** **~er** : zıt giden, ters iş yapan, engelleyen. ***e.a.***- *2. hinder, frustrate.*

countess, *is.* kontes.

countian, *is.* kontluk halkı/sakini.

counting, *sf.&is.* **1.** sayma, hesaplama, **2.** **~ house** *Brit.* muhasebe dairesi, **3.** **~ room** : muhasebe bürosu, **4.** **~ tube = counter tube** *fiz.* sayaç borusu : içinden bir evren ışını ya da üşerleyici parçacık geçtiğinde dışarı bir elektriksel imlem verecek biçimde düzenlenmiş boru.

countless, *sf.* sayısız, hesapsız, sayıya gelmez, pek çok. ***e.a.***- *innumerable, infinite.*

count noun, *is. gr.* sayılabilen ve çoğulu yapılabilen nesnelerin adı (***apple, bird, book*** gibi.). *bk.:* **mass noun.**

count palatine, *ç. is.* **counts palatine** **1.** Mukaddes Roma Germen İmparatorluğunda (a) yüksek rütbeli yargıç, (b) kendi arazisi üzerinde hükümdar yetkisini haiz kont, **2.** İngiltere ve İrlanda'da kendi kontluğunda hükümdar yetkisi olan kont.

countrified = countryfied, *sf.* köylümsü, kabasaba, kırsallaşmış, kır hayatına alışkın, kır halkı gibi.

country, *sf.&is., ç.* **-tries** **1.** memleket. **foreign ~** : yabancı memleket. *Mountainous ~. Canada is a cold ~. How many countries have you traveled to?* **go up ~** : memleketin içerlerine doğru gitmek, **2.** ülke, yurt, vatan. **~ of origin = native ~** : ana vatan. *After many years abroad he wanted to return to his ~.* **3.** millet, ulus, bir devletin yönetimindeki halk, ahali. *The ~ is opposed to war. The whole ~ backed the President in his decision.* **4.** *huk.* jüri. **trial by the ~** : jüri huzurunda muhakeme, **5.** doğum yeri, bir kimsenin doğduğu ülke, tabiiyet, **6.** kır, köy, kırsal bölge, taşra. *We gave up our apartment in the city and bought a house in the ~.* **open ~** : kır(lar), ormansız dağ/ ova. **strike/go across ~** : (yolu bırakıp) tarlalar arasından gitmek, **7.** kırsal, kır+, köy+, taşra+. **~ life** : köy hayatı. **a ~ house** : köy evi. **a ~ road** : köy yolu, **8.** kaba, kaba saba. *~ manners.* **9.** memlekete/ülkeye/sılaya/anavatana ait, **10.** taze, temiz, çiftlikten yeni gelmiş (yiyecek), **11.** **appeal to the ~ = go to the ~** *Brit.* seçime gitmek : başbakan ve kabineye güvensizlik oyu veren parlamentoyu feshederek seçim kararı almak. *If they're defeated in Parliament on this matter the government will be forced to go to the ~.* ***e.a.***- *7. rural, 8. rude, rustic, unpolished.*

country and western, *is.* kovboy şarkıları. ***e.a.***- *country music.*

country club, *is.* açık hava spor/eğlence kulübü.

country cousin, *is.* taşralı/dışarlıklı/ görgüsüz akraba.

country-dance, *is.* halk oyunu, köylü dansı.

countryfied, *sf. bk.:* **countrified.**

countryfolk = countrypeople, *is.* **1.** kır/köy halkı, **2.** hemşeri, yurttaş, vatandaş.

country gentleman, *is.* sayfiyede oturan zengin.

country house, *is.* sayfiye evi, yazlık, köşk.

countryman, *is., ç.* **-men 1.** hemşeri, yurttaş, vatandaş, aynı memleketli, **2.** belirli bir memleket/ülke ahalisi, **3.** köylü, taşralı, köyde/kırda yaşayan kimse. ***e.a.***- *1. compatriot, fellow citizen.* ***k.a.***- *1. foreigner.*

country music, *is.* köy müziği : Güney ve Batı ABD kovboylarını taklit ederek yaratılan müzik.

country party, *is.* köylü ve çifçiler partisi.

country race, *is.* kır koşusu.

country rock, *is.* **1.** maden cevherini çevreleyen kaya, **2.** kovboy ve rok müziği.

countryseat, *is. Brit.* malikâne, büyük sayfiye evi.

countryside, *is.* **1.** kırsal bölge, kır(lık), **2.** köylü, köy halkı, civar/kırsal bölge halkı.

countrysinger, *is.* kovboy şarkıcı.

countrywoman, *is., ç.* **-women** (kadın) hemşehri/yurttaş, vatandaş, aynı memleketli kadın.

county, *is., ç.* **-ties 1.** il, vilâyet, sancak, ABD de en büyük idarî bölüm, **2.** kontluk : İngiltere'de başlıca idarî bölümlerden biri, **3.** il/vilâyet/kontluk halkı, **4.** *esk.* bir kontun veya üçüncü derece asalet rütbesi olan kimsenin idare bölgesi, **5.** *esk.* kont, **6. ~ agent = agricultural agent** *ABD* tarım/ziraat memuru : çiftçilere tarım usulleri ve pazarlama tekniği üzerinde bilgi veren hükûmet memuru, **7. ~ borough** : (İngiltere'de 1973'e kadar) en geniş idarî yetkilere sahip büyük şehir, il merkezi, **8. ~ clerk** *ABD* il sekreteri : seçimle iş başına getirilen, tapu kayıtlarını, sicilleri tutan, ruhsat vb. veren memur, **9. ~ college** : lise : İngiltere'de 1944 eğitim yasası ile kurulan ve 15-18 yaşlarındaki çocukların devam etmek zorunda oldukları okul, **10. ~ council** : kontluk meclisi (il yönetim kurulu), **11. ~ court** : (a) *ABD* bazı eyaletlerde il yönetim kurulu, (b) hukuk ve ceza mahkemesi, (b) *Brit.* (sınırlı yetkileri olan ve çoğunlukla küçük alacak davalarına bakan) sulh hukuk mahkemesi, **12. ~ fair** : yıllık panayır, çiftlik ürünleri ve hayvan panayırı, **13. ~ family** : kontluğun kibar ailelerinden biri, **14. ~ farm** : darülaceze, **15. ~ school** *Brit.* il özel idare okulu, **16. ~ seat = ~ town** : il merkezi, kontluk başkenti.

coup, *is., ç.* **coups 1.** çok başarılı iş/darbe/hareket. **Bill scored a big ~ over his rivals by being first** : Bill, birinci gelerek rakiplerine büyük bir darbe indirdi. **2.** zekice davranış, akıllıca erişilen başarı, **3. bring off a ~** : (bir işi) başarıya ulaştırmak, **4. make/pull of a great ~** : büyük başarıya ulaş(tır)mak, **5. pull off a ~** : akıllıca davranarak başarıya (istenilen amaca) ulaşmak, **6.** *bk.:* **coup d'état.**

coup de grâce, *is., ç.* ***coups de grâce*** *Fr.* **1.** (ıstıraba son veren) öldürücü darbe, **2.** kesin/kat'î/son/nihaî darbe, sonuca ulaştıran vuruş.

coup de main, *is., ç.* ***coups de main*** *Fr.* **1.** baskın, anî saldırı/hücum/taarruz, **2.** anî/beklenmedik gelişme.

coup de maître, *is. Fr.* ustaca vuruş, son darbe.

coup de soleil, *is. Fr.* güneş çarpması. ***e.a.***- *sunstroke.*

coup d'essai, *is. Fr.* ilk girişim/teşebbüs/deneme. ***e.a.***- *first attempt, trial.*

coup d'état, *is., ç.* ***coups d'état*** *Fr.* hükûmet darbesi.

coup de théâtre, *is., ç.* ***coups d de théâtre*** *Fr.* **1.** bir oyunda olayların beklenmedik şekilde gelişmesi, **2.** başarılı piyes, **3.** tiyatroda duygulandırıcı, etki bırakan, ustaca yapım/icra.

coup d'oeil, *is., ç.* ***coups d'oeil*** *Fr.* kısa bakış/nazar.

coupe = coupé, *is.* **1.** kupa : kapalı, arabacı arkasında iki kişilik oturacak yeri olan dört tekerlekli araba, **2.** Avrupa tren vagonlarının uç kompartımanı, **3.** iki kapılı otomobil.

couple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** çift, **2.** evli/nişanlı çift, karı koca, **3.** (beraber olan) iki kişi, iki eş, **4.** *mak.* kuvvet çifti, eşlenik kuvvet, paralel ve zıt yönlü eşit iki kuvvet, **5.** çift tasma, **6. a ~ of** *k.d.* birkaç, bir iki (tane), az miktarda, cüz'î. **a ~ of dollars** : birkaç dolar. **a ~ of minutes** : bir iki dakika, birkaç dakika, **7. go/run in ~s** : iki kişi (daima) beraber gitmek/koşmak, **8.** bağla(n)mak, bağlantı kurmak. *The train will be ready when all the carriages have been ~d.*

9. birleş(tir)mek, bitiş(tir)mek, **10.** çiftleş(tir)mek, evlen(dir)mek, cinsel ilişki kurmak, cinsî münasebette bulunmak, **11.** *rad.* bağlaştırmak, kuple etmek, **12.** ~ **on(to)** : eklemek, bağlamak. *The train was very full, so they ~d 2 more carriages on at Eskişehir.* **13.** ~ **with** : (a) eklemek, üst üste getirmek. *Working too hard ~d with not getting enough sleep, made him ill.* (b) bir arada düşünmek, çağrışım yap(tır)mak, anımsa(t)mak. *I've always ~d the word America with freedom and equality.* ***e.a.-*** *1. pair.*

coupled, *sf.* **1.** birleş(tiril)miş, bağlanmış, **2.** evlenmiş, **3.** *rad.* bağlaşık. ~ **circuits** : bağlaşık devreler.

couplement, *is. esk.* birleşme, çiftleşme.

coupler, *is.* **1.** bağlayan/birleştiren şey/kimse, **2.** orgda tuş, pedal vb. arasındaki bağlantı, **3.** *rad.* bağlaştırıcı, kuplör, kuple devresi, **4.** *mak.* kavrama, **5.** **coupling** *d.d. d.y.* vagon koşum takımı.

couplet, *is.* **1.** (şiir) beyit, **2.** çift, **3.** *müz.* nakaratı izleyen parça. ***e.a.-*** *2. pair, couple.*

coupling, *is.* **1.** *mak.* kavrama, **2.** birleştirme bağlama, **3.** *d.y. bk.:* **coupler** (5), **4.** *rad.* bağlaşım, kuplaj, **5.** (dört ayaklı hayvanlarda) bel. ***e.a.-*** *5. loin.*

coupon, *is.* **1.** kupon, **2.** belgecik, **3.** dip koçanı.

courage, *is.* **1.** cesaret, yiğitlik, mertlik, yüreklilik, şecaat. **to demonstrate/display/show ~** : cesaret göstermek. **a man of great ~** : çok cesur bir adam. **It takes ~ to do it** : Bunu yapmaya cesaret ister. **He lacks the ~ to stand up for his rights** : Haklarını korumaya cesareti yok, **2.** **have the ~ of one's convictions** : doğru bildiği yoldan ayrılmamak, hareketlerini inançlarına uydurma cesaretini göstermek, özü sözü bir olmak, (tenkitlere rağmen) düşündüklerini açıkça/mertçe söylemek. *He has the ~ of convictions to do what he thinks is right.* **3.** **take one's ~ in both hands** : cesaret/kuvvet bulmak, canını dişine takmak, bütün cesaretini toplamak, (zor/tehlikeli bir işe) cesaretle atılmak. ***e.a.-*** *1. fearlessness, dauntlessness, intrepidity, fortitude, pluck, spirit, valor, bravery, bravado, mettle, resolution, tenacity, guts.* ***k.a.-*** *1. cowardice, timidity, fear, fright, timorousness, dread.*

courageous, *sf.* **1.** cesur, mert, yiğit, yürekli. *He was the most honest, ~ and talented man of our time.* **2.** **~ly** : cesaretle, cesurane, mertçe, yiğitçe, korkmadan. *He fought ~ly in the war.* **3.** **~ness** *bk.:* **courage** (1). ***e.a.-*** *1. brave, bold.* ***k.a.-*** *1. cowardly, timorous.*

courant, *is., ç.* **-rants** *bk.:* **courante.**

courante, *is., ç.* **-rantes** **1.** eski bir hareketli dans, **2.** bu dansın müziği. **couranto, courant, couranto** *d.d.*

courier, *is.* **1.** (özel) ulak, haberci, kurye, elçilik postasını taşıyan ve diplomatik dokunulmazlığı olan memur, **2.** *Brit.* seyahat işlerini düzenleyen ücretli memur. ***e.a.-*** *1. messenger.*

courlan, *is. bk.:* **limpkin.**

course^1, *is.* **1.** gidiş, ilerleme, (zaman/mekân içinde) sürekli hareket, esna, sıra, süre. **in full ~** : bütün hızıyla. **During the ~ od flight we shall be serving meals and drinks** : Uçuş esnasında yiyecek ve içecek ikram edeceğiz. **2.** yön, cihet, doğrultu, istikamet. **Our ~ is directly West** : Tam batı doğrultusunda gidiyoruz. **3.** mecra, yatak. *the ~ of a river.* **4.** *sp.* pist, koşu/yarış yolu, **5.** akış, geçiş, seyir, cereyan, devam müddeti. **in the ~ of a year** : bir yıl içinde. **The enemy should be defeated in the ~ of this year** : Düşmanı bu yıl içinde yenmeliyiz. **6.** sıra, teakup, birbirini izleme sırası, **7.** hareket tarzı, yol, tavır, tutum, davranış. **Your best ~ of action is to forget about the unfortunate matter** : Senin için en iyi hareket tarzı bu müessif olayı unutmaktır. **evil ~s** : ahlâksız/kötü davranışlar. **take one's own ~** : bildiği gibi hareket etmek, **8.** çare, yol, yöntem. **There was no ~ to me but to run away** : Benim için kaçmaktan başka çare yoktu. **~ of treatment** *tıp* tedavi yöntemi. **Try another ~ of action** : Başka bir yönteme başvur, **9.** seri, dizi. *a ~ of lectures.* **10.** ders, kurs. **a French ~** : Fransızca dersi. **an evening ~** : gece kursu. **crash ~** : yoğun (kısa süreye sıkıştırılmış) kurs, **11.** öğrenim. *a 4-year history ~.* **12.** (yemek) kap, tabak, servis. *We had a three-~ dinner : the first ~ was soup, the second meat and potatoes, and the third baked apples and cream.* **13.** rota, geminin/uçağın izlediği yol. **hold on one's ~** : tuttuğu yoldan/rotadan ayrılmamak. **set the ~** : yön vermek, rotayı tayin etmek, **14.** *den.* alt yelken, **15.** (inşaatta) tuğla/taş dizisi. **a ~ of bricks** : bir sıra/dizi tuğla, **16.** (örgü) sıra, bir sıra örgü, **17.** *gen.* **~s** : (kadınlarda) aybaşı, âdet, hayız, **18.** (turnuvada) şövalyelerin hücumu, **19.** (avda) köpeklerin (koku ile değil) görerek kovalaması, **20. golf ~** *d.d.* golf alanı/sahası, **21.** *esk.* yarış, **22. a matter of ~** : doğal, tabiî. **This is a matter of ~** : Bu pek tabiîdir. **23. as a matter of ~** : doğal/tabiî olarak, kendiliğinden, **24. in due ~** : zamanı/sırası/vakti gelince, zamanla, vakit geçirmeden, vaktinde, **25. in short ~** : kısaca, **26. in the ~ of** : sırasında, esnasında, zarfında, **27. in the ~ of time** : zamanı gelince, zamanla, **28. in the ordinary ~ of events/things** : normal olarak, usulen, genellikle, genel olarak. *In the ordinary ~ of events you'd have been able to borrow money from the bank, but this year even banks have little money to lend.* **29. par for the ~** *k.d.* beklenen/ tahmin edilebilen (şey), tabiî, bermutat, âdeti üzere. *Mary is very clumsy, so it was par for the ~ when she bumped into the table and broke the vase.* **30. run/take its/their ~** : (hastalık, devlet işi, olaylar vb.) yolunda gitmek, doğal/tabiî seyrini takip etmek, **31. stay the ~** : (güçlüklere rağmen) bir işi sonuna kadar götürmek, **32. take its ~** : olacağına varmak. ***e.a.***- *1&13, bearing, 2. direction, route, 3. way, road, track, passage, 6. process, career, 7. behavior, 8. method, mode, 17. menses, menstruation, 21. race, 24. eventually, 28. usually.*

course^2, *f.* **coursed, coursing 1.** akmak, akıp gitmek, dolaşmak. *Tears ~d down his cheeks. Blood ~s through the veins.* **2.** kovalamak, takip etmek, **3.** (tazı ile) avlamak, (koku ile değil, görerek) av peşinden koşmak, **4.** (av köpeğini) av peşine salıvermek/koşturmak, **5.** (duvarcılıkta) tuğla/taş örmek, **6.** (bir yol) izlemek, (belirli bir yola) yöneltmek, sevk etmek, **7.** hızla koşmak. ***e.a.***- *1. flow, 2. chase, pursue, 3. hunt, 5. lay, 7. run, race.*

courser, *is.* **1.** koşan, kovalayan, **2.** tazı, av köpeği, **3.** (şiirde) küheylân, hızlı koşan at, yarış atı, **3.** *zool.* çöl koşarı *(Cursorius cursor)* : Yağmur kuşları takımının koşargiller familyasından Afrika ve B Asya'da çöllerde yaşayan bir kuş türü.

coursing, *is.* **1.** (tazı ile) avlanma, (koku ile değil görerek) avı kovalama, **2.** kovalama, takip etme.

court, *is.&f.* **1.** avlu, **2.** bina ortasında üstü camlı saha, iç bahçe, **3.** (üç tarafı evlerle çevrili) kısa sokak. *He lived in Westbury ~.* **4.** oyun alanı/sahası, meydan. **The ball is in your ~** : Sıra sizde/sende. **5.** (tenis) kort. *Are the players on the ~ yet?* **6.** saray, hükümdar sarayı. *British ~ is in London.* **~ fool** : saray soytarısı, **7.** hükümdarın maiyeti, **8.** (kral tarafından) kabul resmi, **9.** (hükümdara) biat, hulûs, sadakat yemini, **10.** kur, yaltaklanma, dalkavukluk. **make/pay the ~ to** : -e kur yapmak. *Jean's so pretty that many men pay ~ to her.* **11.** *huk.* (a) mahkeme, yargı evi, (b) mahkeme heyeti/üyeleri, (c) duruşma, muhakeme, oturum. **the Law Court = the ~ of Law** : Mahkeme. **the Law ~s** : Adliye Sarayı. **Criminal/Crown ~** : Ağır Ceza Mahkemesi. **~ of First Instance = Lower ~** : Asliye Mahkemesi. **Magistrates'/police ~** : Sulh Mahkemesi. **in open ~** : açık duruşmada, alenî mahkemede, **12.** kardeşlik cemiyeti şubesi, **13.** yaltaklanmak, yüzüne gülmek, dalkavukluk yapmak. *He's ~ing his rich old aunt in the hope that he'll get her money when she dies.* **14.** hulûs çakmak, kur yapmak, ilgi çekmeye çalışmak. **go ~ing** : kur yapmak. *John ~ed Mary for years before she agreed to mary him.* **15.** takdir/sevgi/alkış vb. kazanmaya çalışmak. *The teacher tried to ~ popularity by giving his people very little work.* **16.** aramak, istemek, zorla davet/teşvik etmek, **17.** yol açmak, sebebiyet vermek. **to ~ danger/ defeat/disaster** : tehlike peşinde koşmak, belâsını aramak. *to ~ disaster by reckless driving.* **18. out of ~** : duruşmasız, mahkeme dışında, mahkemeye başvurmadan. **settle out of ~** : mahkemeye başvurmadan uzlaşmak. *The case will be settled out of ~.* **put oneself out of ~** : tavır ve hareketi yüzünden dava hakkını kaybetmek. **be ruled out of ~** : davası reddedilmek. **rule/put out of ~** : men'i muhakeme kararı vermek, davayı reddetmek, **19. take (s.o.) to ~** : (birisini) mahkemeye vermek/dava etmek. ***e.a.***- *6. palace, 14. woo, 16. invite, 17. provoke, lead, cause.*

court-baron, *is.* (eski İngiliz yasalarına göre) malikâne sahibi veya kâhyasının başkanlığında kurulan ve kiracılar arasındaki anlaşmazlıklara bakan mahkeme.

court card, *is. Brit. bk.:* **face card.**

court circular, *is. Brit.* saray haberleri bülteni.

court dress, *is.* (resmî) saray elbisesi.

courteous, *sf.* **1.** nazik, kibar, ince, saygılı, hürmetkâr, **2.** **~ly** : nezaketle, kibarca, kibarlıkla, saygı ile, hürmetle, **3.** **~ness** : nezaket, naziklik, kibarlık, incelik, saygı, hürmetkârlık. ***e.a.***- *1. polite, gracious, courtly, civil, respectful, tactful, considerate.* ***k.a.***- *1. impolite, rude, uncivil, curt, insolent, ungracious.*

courtesan = courtezan, *is.* kibar fahişe/orospu/kahpe, metres, zengin ve asillerle düşüp kalkan fahişe.

courtesy, *is., ç.* **-sies** **1.** nezaket, kibarlık, incelik. **by ~ = as a matter of ~** : nezaketen. **the ~ of the road** : yol usul ve adabı, **2.** saygı, hürmet, **3.** iltifat, teveccüh, muvafakat, rıza, umumun rızası, **4.** lûtuf, yardım, iane, cömertlik, müsaade. **by ~ of** : sayesinde, müsaadesi ile. *The costumes for the play were by ~ of the museum.* **5.** *bk.:* **curtsy** (1). **6.** **~ card** : tavsiye kartı, **7.** **~ title** *Brit.* fahrî unvan, nezaketen verilen unvan. ***e.a.***- *1. politeness, courteousness, civility, 3. indulgence, consent, acquiescence, 4. favor, help, generosity.*

court hand, *is.* (eski İngiliz mahkemelerinde kullanılan) el yazısı (üslûbu).

courthouse, *is., ç.* **-houses** **1.** adliye sarayı/binası, **2.** *ABD* ilçe hükûmet binası.

courtier, *is.* **1.** saraylı, saray mensubu, **2.** padişahın nedimi, **3.** dalkavuklukla işini yürüten kimse.

courtliness, *is.* kibarlık, nezaket, zarafet. ***e.a.***- *elegance, dignity.*

courtly, *sf.&zf.* **-lier, -liest** **1.** kibar, nazik, zarif, **2.** dalkavuk, yaltakçı, mütebasbıs, **3.** saraya lâyık/mahsus/ait, azametli, haşmetli, **4.** kibarca, nezaketle, nazikâne, zarafetle, zarifane, **5.** dalkavuklukla, yaltakçılıkla, yaltaklanarak, **6.** **~ love** : kibar aşkı : (Orta Çağlarda) kibarların evlilik dışı aşk maceralarında izledikleri kural ve davranışlar. ***e.a.***- *1. polite, refined, elegant, 2. flattering, obsequious.*

court-martial, *is., ç.* **courts-martial/ court-martials** **1.** askerî mahkeme, divanıharp, savaş divanı, sıkı yönetim/örfî idare mahkemesi, **2.** askerî mahkeme/divanı harp vb. duruşması, **3.** askerî mahkemece verilen hüküm/karar.

court-martial, *gl.f.* **-tialed, -tialing** (*Brit.:* **-tialled, -tialling**) askerî mahkemeye/divanıharbe vermek.

court of appeals, *is. huk.* **1.** istinaf mahkemesi, **2.** **Supreme Court of Appeals** : Yargıtay, Temyiz Mahkemesi, **3.** **the Court of Appeal = Supreme Court of Judicature** *Brit.* Yargıtay, Temyiz Mahkemesi.

court of chancery, *is. huk. bk.:* **chancery** (1a).

court of claims, *is.* Danıştay, Devlet Şûrası.

court of common pleas, *huk.* sulh hukuk mahkemesi.

Court of Exchequer, *is. bk.:* **exchequer** (3).

court of honor, *is.* şeref ve haysiyet davalarına bakan mahkeme (askerî mahkeme gibi).

court of inquiry, *is., ç.* **courts of inquiry** araştırma/tahkikat kurulu : kaza vb. sebebini araştırmak için halk arasından seçilen üyelerden kurulu heyet.

court of record, *is.* sicil mahkemesi : kararları tescil edilip saklanan ve bunlara riayet etmeyenleri cezalandıran mahkeme.

Court of Session, *is.* (İskoçya'da en yüksek dereceli) Hukuk Mahkemesi.

Court of St. James's = Court of St. James, *is.* İngiliz Krallık Sarayı. **ambassador to the Court of St. James** : İngiliz kralı/kraliçesi nezdinde elçi.

court order, *is.* mahkeme emri.

court plaster, *is. ecz.* İngiliz yakısı, plaster.

court reporter, *is.* (mahkeme) zabıt kâtibi.

courtroom, *is.* mahkeme salonu.

courtship, *is.* **1.** âşıkdaşlık, muaşaka, kur yapma, **2.** kur yapma süresi.

courtside, *is.* kort kenarı : tenis, basketbol vb. kortlarını çevreleyen alan.

court tennis, *is.* (kapalı alanda oynanan) tenis.

courtyard, *is.* avlu, taşlık, etrafı duvar veya binalarla çevrili üstü açık alan.

couscous, *is.* kuskus.

cousin, *isf.* **1. first cousin, cousin-german** *d.d.* amca/dayı/hala/teyze oğlu veya kızı, kuzen, kuzin. **father's brother's son/daughter** : amca oğlu/kızı. **father's sister's son/daughter** : hala oğlu/kızı. **mother's brother's son/daughter** : dayı oğlu/kızı. **mother's sister's son/daughter** : teyze oğlu/kızı. **father's brother's child** : amcazade. **father's sister's child** : halazade. **mother's brother's child** : dayızade. **mother's sister's child** : teyzezade. **first ~s = full ~s** : kardeş çocukları, yeğenler. **second ~s** : torun çocukları. **first ~ once removed** : yeğen çocuğu, **2.** (uzak) akraba, **3.** (dil, tabiat, karakter, coğrafî durum vb. bakımından başkasına) benzer/yakın kimse/şey. *The Polish and Russian languages are ~sf.* **4.** bir hükümdarın başka bir hükümdara veya yüksek rütbeli bir asilzadeye hitap ederken kullandığı kelime.

cousinage, *is.* **1.** akrabalık, yakınlık, kuzenlik, **2.** kuzenler. ***e.a.*** *- 1. kinship, 2. kinsfolk.*

cousin-german, *is., ç.* **cousins-german** *bk.:* **cousin** (1)

cousinhood, *is.* akrabalık, kuzenlik, yakınlık.

Cousin Jack, *is.* Cornwall'li, (özellikle maden işçisi). ***e.a.*** *- Cornishman.*

cousinly, *zf.* kuzence, kuzene yakışır şekilde.

cousinship, *is. bk.:* **cousinhood.**

cousinry, *is., ç.* **-ries** kuzenler ve akrabalar.

couteau, *is., ç.* ***-teaux*** *Fr.* bıçak, kama, hançer. ***e.a.*** *- knife.*

couter, *isf.* dirseklik (zırh).

couth, *sf.&is.* **1.** olgun, pişkin, nazik, ince, kibar (istihza yollu kullanılır), **2.** olgunluk, pişkinlik, nezaket, incelik. *He lacks ~ but has ample energy and acting talent.* **3.** *esk.* tanınmış, bilinen. ***e.a.*** *- 1. refined, polished, civilized, sophisticated, 2. polish, refinement.* '

couthie, *sf. İsk.* hoş, lâtif, şen, güler yüzlü, sevimli, cana yakın. ***e.a.*** *- agreeable, genial, kindly, pleasant, nice, friendly.*

couture, *is.* **1.** biçki dikiş, terzilik, **2.** moda yaratıcıları ve terziler.

couturier, *is., ç.* ***-turiers*** *Fr.* (erkek) terzi.

couturière, *is., ç.* ***-turières*** *Fr.* (kadın) terzi.

couvade, *is.* loğusa baba : bazı ilkel kabilelerde görülen bir âdet : kadın doğurunca kocası da loğusa gibi yatakta yatar, bazı yasak ve perhizlere tâbi olur.

covalence, *is. kim.* **1.** ortaklaşım : bir atomun komşu atomlarla paylaşabileceği çift elektron sayısı, **2. covalent bond** *d.d.* ortaklaşım bağı : iki atomun bir çift elektronu paylaşmasıyla oluşan bağ.

covalent, *sf.* ortaklaşım+. **~ bond** *bk.:* **covalence** (2)

cove, *is.&gs.f.* **coved, coving 1.** koy, küçük körfez, **2.** kuytu yer, köşe, **3.** mağara, in, **4.** kovuk, oyuntu, **5.** koyak, vadi, orman ve tepeler arasındaki dar geçit, **6.** *mim.* (a) kemer, (b) duvarı tavana bağlayan içbükey yüzey, **7.** *Brit.- argo* herif, **8.** *Avust.- argo* patron, müdür, özellikle koyun üretim istasyonu müdürü, **9.** koy/körfez teşkil etmek, oyuntu/girinti yapmak. ***e.a.*** *- 2. nook, 3. cave, cavern, 7. fellow, 8. boss, manager.*

coven, *is.* cadı kurulu : kadın büyücüler toplantısı (özellikle on üç büyücünün katıldığı toplantı).

covenant, *is.&f.* **1.** söz, sözleşme, mukavele, **2.** *huk.* sözleşmenin herhangi bir maddesi, **3.** Allahın kullarına şartlı vaatleri, **4.** *huk.* (a) (resmî) akit(name), ahit(name, mukavele(name), muahede, (b) sözleşmenin bir maddesini değiştiren hüküm, (c) sözleşmeyi bozana uygulanacak müeyyide, **5.** sözleşmek, mukavele/sözleşme/muahede imzalamak/akdetmek, anlaşmaya girmek, **6.** sözleşmeye riayet etmek, sözünü tutmak, **7.** şart koşmak, **8. ~ of the League of Nations** : Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) Sözleşmesi (Versay Muahedesinin ilk yirmi altı maddesi), **9. ~ of the United Nations** : Birleşmiş Milletler Anayasası, **10. National ~** : Millî Ahit : 1638'de İskoçya'da Presbiteryenlerin piskoposlar idaresinde kilise hükûmeti kurulmasına direnmek için yaptıkları sözleşme, **11. Solemn League of ~** : Resmî Birlik ve Sözleşme : 1643'te Protestanlığı desteklemek için İngiliz ve İskoç parlamentoları arasında aktedilen sözleşme. ***e.a.-1&4.*** *treaty, pact, convention, compact, contract, 6. pledge, 7. stipulate.*

covenantal, *sf.* **1.** sözleşme+, sözleşmeli, ahdî, sözleşmeden doğan, **2. ~ly** : sözleşme gereğince, sözleşmeye uygun olarak.

covenantee, *is.* alacaklı, lehdar, sözleşme ile kendisine bir şey vadedilen kimse.

covenanter, *is.* **1.** sözleşme/mukavele yapan, âkit, akteden, **2.** *b.h.* 1638 İskoç Millî Ahdine giren.

covenantor, *is. huk.* yükümlü, borçlu, sözleşme/mukavele ile yüküm/taahhüt altına giren kimse.

Coventry, *is.* **1.** İngiltere'de bir şehir, **2. send to ~** : yüz çevirmek, ilgiyi kesmek, yüzüne bile bakmamak, selâmı sabahı kesmek. *His friends sent him to ~ after he was court-marshalled.* **e.a.-** *2. ostracize.*

cover^1, *f.* **1.** örtmek. *to ~ one's head. Mother always ~s the table with a lace cloth.* **2.** kaplamak, yayılmak, doldurmak. *Snow ~ed the ground. He ~ed the paper with writing. Dust ~ed all the furniture.* **3.** kapa(t)mak. *She ~ed her face with her hands. ~ the pot with a lid.* **4.** sarmak, sarıp sarmalamak, kılıf/kap geçirmek. **to ~ a book** : kitaba kap geçirmek, **5. ~ oneself** : bürünmek. **to ~ oneself with glory** : şan ve şeref kazanmak. **He ~ed himself with ridicule** : kendini gülünç duruma düşürdü, **6.** korumak, himaye/vikaye etmek, himayesi altına almak. *to ~ one's eyes.* **to ~ one's face with one's hands** : elleriyle yüzünü korumak/ellerini yüzüne kapatmak. **He only said that to ~ himself** : Bunu sırf kendini korumak (haklı çıkarmak) için söyledi. **7.** *As.* ateş desteği sağlamak, (ateşle) korumak/himaye etmek/desteklemek. *You run to the garage and start the car while I ~ you from the upstairs window. The artillery will ~ the advance of the infantry.* **8.** sorumluluğunu/mes'uliyetini üzerine almak, **9.** saklamak, gizlemek, gözden uzaklaştırmak, **10.** (üzerine) sürmek/yaymak, sıvamak. *to ~ bread with honey.* **11.** (tabanca vb. ile) nişan almak, (silâhla) tehdit etmek, silâh çekmek. **to ~ s.o. with a weapon** : birine silâh çekmek. *The police ~ed the dangerous criminal with a gun until the other man arrived.* **Don't move, I've got you ~ed!** Kımıldama, vururum/ateş ederim! **12.** menzili içinde bulun(dur)mak, hâkim olmak, kontrol edebilmek, korumak. *This fort ~s the entrance to the harbor.* **13.** kapsamak, içine almak, ihtiva/ihata etmek, kavramak. **The book ~s the subject thoroughly** : Kitap konuyu bütün ayrıntılarıyla kapsıyor/işliyor. *This volume ~s the Turkish history from 11th to 15th century.* **In order to ~ all eventualities** : Her ihtimale karşı, **14.** masrafını karşılamak, (ödemeye) yet(iş)mek, kâfi gelmek, kifayet etmek. *to ~ one's expenses. $1000 will ~ everything. Will $50 ~ the cost of a new skirt?* **15.** (harcamaları/borcu/zararı vb.) denkleştirmek, kapatmak. **to ~ a deficit** : (paraca) açığı kapatmak, **16.** (zarar ve ziyana karşı) sigorta etmek, sigorta kapsamına almak, tazmin etmek. *to be ~ed against fire. The house and its contents are ~ed by this insurance policiy. I ~s you against all perils.* **17.** (eşit para ile) bahse girmek, **18.** (bahis tutuşmada) şartları kabul etmek, **19.** (gazetecilikte) (a) haber toplamak, röportaj yapmak. *Send our best reporters to ~ the political trials.* (b) haberi/röportajı yayınlamak, **20.** yol almak/katetmek. **to ~ a distance** : mesafe katetmek. *We ~ed 900 kms a day on our trip.* **to ~ a lot of ground** : (a) epeyce yol almak, (b) epeyce işi yapıp (başarı ile) sona erdirmek, **21.** (beyzbolde) kaleyi korumak, **22.** *sp.* karşı taraf oyuncusunu göz altına almak, onun hücumunu karşılamak, **23.** (erkek hayvan) çiftleşmek, **24.** (tavuk) kuluçkaya yatmak, **25.** (iskambilde) daha yüksek pey sürmek, **26.** *k.d.* (gelmeyen bir kimsenin) yerine geçmek, yerini doldurmak, görevini yapmak, idare etmek. *John's ill today, so will you ~ for him Bill?* **27.** örtbas etmek, (başkasının suçunu/kabahatini/hatasını) gizlemek. *He ~ed for his friend who stole money.* **28.** gözetlemek, aramak, nezaret altına almak. *The police have got all the roads out of town ~ed.* **29. ~ up** : (a) örtmek, sarmak, iyice giyinmek, kundakla(n)mak, sarıp sarmala(n)mak. **to ~ oneself up** : kalın giyinmek. *It's cold, ~ up warmly.* (b) gizlemek, (sır) saklamak, gizli tutmak. **to ~ up one's tracks** : izini belli etmemek. (c) **~ up for** : (bir kimsenin) suçunu gizlemeye çalışmak, örtbas etmek. *He says he's guilty of the crime, but I think he's trying to ~ up for a friend.* **e.a.-** *1. overlay, overspread, envelop, 2. extend over, 6. shelter, protect, 9. screen, cloak, conceal, 10. spread, 11. aim at, 13. include, deal with, provide for, 14. suffice, 15. counterbalance, offset, 16. insure, 22. guard, 23. copulate with, 28. watch. 29. (a) enfold, (b) conceal, keep secret.*

cover^{2}, *is.* **1.** kapak, (tencere, kitap vb. kapağı), kılıf, cilt. **read a book from ~ to ~** : kitabı başından sonuna kadar okumak, **2.** siper, sığınak, melce, gizlenme yeri, gizle(n)me. **give s.o. ~** : birini barındırmak, **3.** bahane, **4.** vahşî hayvanların sığındıkları/saklandıkları ağaçlık, çalılık vb., **5.** örtü, maske, kisve, perde, maske, **6.** (bir kişilik) sofra takımı : tabak, çatal, bıçak, kaşık, peçete vb. **~s laid for ten** : On kişilik sofra kurulmuştu. **7.** *bk.:* **cover charge**, **8.** zarf, kılıf, **9.** başkasının yerine geçen/onun işini yapan kimse, **10. break ~** : fırlayıvermek, (saklandığı yerden) birdenbire çıkmak. *The fox broke ~ and the chase was on.* **11. take ~** : sığınmak, iltica etmek, canını emniyete almak, gizlenmeye çalışmak, siper almak, **12. under ~** : (a) gizlice, (b) gizlenmiş, sığınmış, (c) zarf içinde. **under separate ~** : ayrı bir zarfta. **address s.o. under ~ of another** : başkası vasıtasıyla birine mektup göndermek, **13. under the ~ of** : perdesi/kisvesi altında. **under the ~ of darkness** : karanlıkta, karanlığın örtüsü/perdesi altında, karanlıktan yararlanarak. ***e.a.**-1. lid, 2. protection, shelter, concealment, 3. pretense, feigning, 4. covert, 10. emerge. 11. seek shelter, 12. (a) secretly.*

coverable, *sf.* örtülebilir, kaplanabilir, sarılabilir, saklanabilir, gizlenebilir, kapsanabilir.

coverage, *is.* **1.** (sigorta) kapsam, sigorta cinsi ve miktarı, **2.** *fin.* (borç vb. karşılamak için) elde tutulan nakit veya mal, **3.** bir şeyin örttüğü/kapladığı alan, **4.** yayın ortamının hitap ettiği veya erişebildiği toplum, **5.** (gazetecilikte) haber ve olayların yazılıp yayınlanması.

coverall, *is. gen.* **~s** : iş tulumu.

cover charge, *is.* (lokanta, eğlence yeri vb. de) giriş ücreti, servis ücreti, yiyecek içecek fiyatına ek olarak alınan maktu ücret.

cover crop, *is.* kış ekini : toprağı aşınmaktan vb. korumak için kışın ekilen ürün, özellikle baklagiller.

covered, *sf.* **1.** kapalı, kapaklı, örtülü, örtük, **2. ~ wagon** : (a) (üstü örtülü, dört tekerlekli, yaylı) at arabası, (b) *bk.:* **boxcar**, **3. ~ way** : kemer altı.

coverer, *is.* örtücü : yapılan eşya üzerine örtü seren fabrika işçisi.

cover girl, *is.* kapak kızı : resmi dergi kapaklarına basılan güzel kız.

cover glass, *is.* **1.** lâmel : mikroskopta incelenen örneğin üzerine konulan ince cam, **2.** bir yüzeyi korumak için üzerine kaplanan ince cam tabakası.

covering, *is.* **1.** kaplama, mahfaza, **2.** kat, katman, tabaka, **3.** perde, örtü. *We always put a ~ over our pet rabbit's cage at night to keep out the cold.* **4. ~ letter** : sunuş/takdim mektubu : gönderilen belgeleri açıklayan/takdim eden mektup, gönderilen eşyayı açıklayan mektup.

coverless, *sf.* örtüsüz, kapaksız, kılıfsız, zarfsız.

coverlet, *is.* yatak örtüsü, pike. ***e.a.**- bedspread.*

coverlid, *is. esk.- k.d. bk.:* **coverlet.**

cover note, *isf.* geçici sigorta mukavelesi : sigorta ücretinin ödendiğini bildiren matbu not. Sigorta poliçesi hazırlanıncaya kadar poliçe yerine geçer.

cover plate, *is.* takviye levhası.

covert, *sf.&is.* **1.** kapalı, örtülü, **2.** gizli, saklı. **~ reasons** : gizli sebepler. **~ dislike** : gizli nefret, **3.** *huk.* kocasının himayesi altında (kadın), **4.** örtü, kapak, **5.** sığınak, melce, sığınacak yer, **6.** sakla(n)ma, gizle(n)me, **7.** (avcılıkta) vahşi hayvanların veya av hayvanlarının saklandığı sık ağaçlık/koru, avlak, kuşlak. **draw a ~** : avlakta/çalılıkta tilki, tavşan vb. aramak, **8. tectrix** *d.d.* (kuşlarda) kanat örtü tüyleri, **9.** *bk.:* **covert cloth**. ***e.a.**- 1. covered, sheltered, 2. concealed, secret, clandestine, surreptitious, furtive, 4. cover, covering, 5. shelter, 6. concealment, disguise.*

covert cloth, *is.* kabarık çapraz dokumalı pamuklu/yünlü kumaş. **covert** *d.d.*

coverture, *is.* **1.** örtü, kapak, **2.** sığınak, melce, **3.** *huk.* kocasının himaye ve hakimiyeti altındaki kadının hukukî durumu.

cover-up, *is.* örtbas (etme) gizleme, saklama, örtme.

covet, *f.* **1.** haset/tamah etmek, göz dikmek, gözü kalmak. *Never ~ wealth and power.* **2.** imrenmek, gıpta etmek, şiddetle arzu etmek. *He won the prize we all ~ed. She ~ed Jane's car.* **3. ~able** : haset/tamah/gıpta edilecek/edilebilir, imrenilecek/imrenilebilir, **4. ~er** : haset/tamah/

gıpta eden, imrenen, **5.** **~ingly** : haset/tamah/gıpta ederek, imrenerek. ***e.a.***-*1. envy, 2. desire, long for.*

covetous, *sf.* **1.** haris, tamahkâr, hasut, haset eden, hırslı, muhteris, aç gözlü, **2.** imrenen, gıpta eden, çok istekli. **be ~ of** : imrenmek, gıpta etmek, **3.** **~ly** : harisane, tamahkârlıkla, haset/gıpta ederek, imrenerek, **4.** **~ness** : harislik, tamahkârlık, aç gözlülük, imrenme, gıpta etme. ***e.a.***- *1. greedy, grasping, avaricious, envious, 2. (eagerly) desirous.*

covey, *is., ç.* **-eys** **1.** keklik/bıldırcın vb. sürüsü, **2.** grup, takım, sürü, **3.** *Brit.* genç, delikanlı. ***e.a.***- *2. group, set, company, crowd, crew, band.*

cow^{1}, *is., ç.* **cows** (eski: **kine**) **1.** inek, **2.** dişi fil, dişi balina, iri memeli hayvanların dişisi. **a ~ elephant** : dişi fil. **buffalo ~** : dişi manda, **3.** *argo* çok şişman/hantal kadın, **4.** **till the ~s come home** *k.d.* balık kavağa çıkınca; çıkmaz ayın son çarşambasında. **Wait till the ~s come home** : Balık kavağa çıkıncaya kadar bekle. ***e.a.***- *4. for a long time, forever.*

cow^{2}, *gl.f.* **1.** korkutmak, yıldırmak, sindirmek. *The government tried to ~ the opposition by imprisoning a number of politiciansf.* **2.** *İsk.* budamak, kısa kesmek, güdük bırakmak. ***e.a.***- *1. intimidate, overawe, daunt, 2. cut short, lop off, poll.*

cowage = cowhage, *is.* **1.** *bot.* Hint asması *(Stizolo-bium pruritum)* : baklagillerden tropik ülkelerde yetişen asmaya benzer, kırmızı, siyahımtrak tohum zarflı bir bitki, **2.** bu bitkinin tüylü tohum zarfı, **3.** bu tohum zarfının tüyleri : bir sıvı ile karıştırılıp bağırsak solucanlarını düşürmekte kullanılır.

coward, *sf.&is.* korkak, ödlek, yüreksiz, tabansız, alçak. ***e.a.***- *craven, poltroon, dastard, milksop, timid.* ***k.a.***- *brave, hero, daredevil.*

cowardice, *is.* korkaklık, ödleklik, yüreksizlik, tabansızlık, namertlik, alçaklık. ***e.a.***- *poltroonery, pusillanimity, timidity.* ***k.a.***- *bravery.*

cowardly, *sf.&zf.* **1.** korkak, ödlek, namert, alçak. **a ~ lie.** **2.** korkakça, namertçe, alçakça, **3.** **cowardliness** *bk.:* **cowardice**. ***e.a.***- *1. craven, pusillanimous, spineless, dastardly, fainthearted, fearful, afraid, scared, timid, timorousf.* ***k.a.***- *1. brave.*

cowbane, *is. bot.* sığır baldıranı, sığırlar için zehirli birkaç çeşit ot : Avrupa'da yetişen su baldıranı *(Cicuta virosa)* ve Amerika'da yetişen bataklık otu *(Oxypolis rigidior)* gibi.

cowbell, *is.* **1.** sığır çanı : ineklerin boynuna asılan çan/çıngırak, **2.** *ABD bk.:* **bladder campion.**

cowberry, *is., ç.* **-ries** **1.** *bot.* kırmızı yaban mersini *(Vaccinium Vitis-Idaea)* : otlaklarda yetişen bir tür bodur ağaç, **2.** sığır üzümü : yaban mersininin meyvesi.

cowbind, *is.* **1.** (siyah meyveli) beyaz şeytan şalgamı *(Bryonia alba)*, **2.** (kırmızı meyveli) şeytan şalgamı *(Bryonia dioica).*

cowbird = cowblackbird, *is. zool.* sığır kuşu *(Molothrus ater)* : Amerika'da sığır sürülerinden ayrılmayan bir cins kara kuş.

cowboy, *is.* **1.** sığırtmaç, sığır çobanı, ata binerek sığırları otlatan çoban, **2.** kovboy : kovboy hünerleri gösteren kimse, **3.** *k.d.* delicesine hızlı araba süren kimse.

cowcatcher, *is. ABD* lokomotif/tramvay mahmuzu : lokomotif ve tramvayların önüne takılan ve yoldaki engelleri temizleyen çerçeve. **pilot** *d.d.*

cow college, *ABD- argo* **1.** yüksek tarım/ziraat okulu, **2.** köy koleji : şehirden uzak, kırsal bölgedeki yüksek okul.

cowedly, *zf.* yıldırırcasına, yıldırarak, korkutarak.

cower, *gs.f.* **1.** (korkudan) yere çökmek, **2.** *Brit.-k.d.* çömelmek. ***e.a.***- *crouch, tremble, quail.*

cowfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* **1.** boynuzlu balık *(Lactophrys guadricornus)* : Atlas Okyanusu'nun sıcak bölgelerinde yaşar. Gözlerinin üstünde boynuz gibi çıkıntıları vardır. **2.** *bk.:* **manatee**, **3.** memeli küçük deniz hayvanlarından biri (Yunus balığı vb.).

cowgirl, *is.* sığırtmaç kız : büyük çiftliklerde sığırlara bakan/otlatan kız.

cowhage, *is. bk.:* **cowage.**

cowhand, *is.* sığırtmaç, sığır çiftliğinde çalışan işçi.

cowherb, *is. bot.* sığır otu *(Saponaria vaccaria)* : yumuşak yapraklı bir ot.

cowherd, *is.* sığırtmaç, sığır çobanı.

cowhide, *is.&gl.f.* **-hided, -hiding 1.** sığır derisi, **2.** sığır köselesi, **3.** meşin kırbaç/kamçı, **4.** kırbaçlamak, kamçılamak, kırbaçla/kamçı ile dövmek.

cowhouse, *is.* mandıra, inek ahırı.

cowinner, *is.* ortak (ödül) kazanan(lardan her biri).

cow killer, *is. zool.* sığır katili karınca *(Dasymutilla occidentalis)* : G ve D ABD'de bulunan ve dişisinin zehirli iğnesi olan iri bir cins karınca.

cowl, *is.&gl.f.* **1.** (keşişlere mahsus) başlıklı cübbe. **The ~ does not make the monk** : Hırka giymekle derviş olunmaz. **take the ~** : keşiş olmak, **2.** başlık, cübbe başlığı, külâh, kukulete, **3.** elbisenin başlığa veya cübbeye benzer kısmı, **4.** baca başlığı/şapkası, **5.** davlumbaz, **6.** otomobilin motor kapağını, pedal ve aletleri, ön camını taşıyan kısım, **7.** *hv. bk.:* **cowling**, **8.** *esk.* büyük su kovası, **9.** cübbe (başlıklı papaz cübbesi) giymek, **10.** başlık geçirmek, başlıkla örtmek.

cowlick, *is.* diğer saçlara ters yönde çıkan bir tutam saç, mühür.

cowlike, *sf.* inek gibi.

cowling, *is. hv.* uçak motor kapağı, kapak, kaput, kaporta.

cowlstaff, *is. esk.* sırık : su kovasının sapından geçirilip iki kişi tarafından taşınan sırık.

cowman, *is., ç.* **-men 1.** *ABD* sığırcı, sığır yetiştiren/besleyen kimse, **2.** *Brit.* ineklere bakan çiftlik hizmetkârı veya çiftçi.

co-worker, *is.* iş arkadaşı : beraber aynı işte çalışanlardan her biri.

cow parsnip, *is. bot.* inek havucu *(Heracleum sphondylium, H. lanatum)* : havuçgillerden iri bileşik yapraklı, beyaz morumsu çiçekler açan kalımlı bitki.

cowpat = cowpie = cowplop, *is.* inek boku.

cowpea = black-eyed pea, *is. bot.* börülce *(Vigna sinensis)*.

cowpen, *is.* inek ağılı.

Cowper's gland, *is. anat.-zool.* Cowper bezesi/guddesi : erkeklerde sidik yolunun iki yanında bulunan ve sümüksü bir sıvı çıkaran iki küçük beze.

cowpoke, *is. ABD- argo bk.:* **cowboy.**

cow pony, *is.* sığırtmaç atı : kovboyların sığırları otlatırken bindikleri at.

cowpox, *is. vet. patol.* ineklerde çiçek hastalığı.

cowpuncher, *is. ABD- k.d.* sığırtmaç, kovboy.

cowrie, *is.* **1.** *zool.* deniz salyangozu *(Cypraea moneta)*, **2.** bu salyangozun parlak renkli kabuğu : Asya ve Afrika'nın bazı yerlerinde para olarak kullanılır.

cowry, *is., ç.* **cowries** *bk.:* **cowrie.**

cow shark, *is. zool.* altı yarıklı balık *(Hexanchus griseus)* : sıcak ve ılıman denizlerde bulunan ve her iki tarafında altışar solungaç deliği bulunan iri köpek balığı.

cowshed, *is.* sığır ağılı/ahırı.

cowskin, *is.* **1.** sığır derisi, **2.** kösele, sığır köselesi.

cowslip, *is.* **1.** *bot.* çuha çiçeği *(Primula officinalis, P. veris)* : sarı çiçek açar. **2.** bataklık kadifesi, **3.** *bk.:* **Virginia cowslip**. ***e.a.****-2. marsh marigold.*

cow town, *is.* sığır kasabası : B ABD'de sığır yetiştiren ufak taşra kasabası.

cox, *is.&f.* **1.** *bk.:* **coxswain**, **2.** dümen kullanmak, dümencilik yapmak.

coxa, *is., ç.* **coxae 1.** *anat.* (a) *bk.:* **innominate bone**, (b) kalça eklemi, **2.** *zool.* eklem bacaklılarda bacağın böcek gövdesine en yakın parçası, **3. coxal** : kalça+

coxalgia = coxalgy, *is. patol.* kalça ağrısı. **coxalgic** : kalça ağrısı+.

coxcomb, *is.* **1.** palyaço külâhı, **2.** züppe/hoppa adam, **3.** *bk.:* **cockscomb** (1), **4. white ~** : kadife çiçeği *(Amaranthus albus)*, **5.** *esk.* baş, kafa, beyin. ***e.a.****- 2. dandy, 5. head, pate.*

coxcombic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* züppe+, hoppa+, **2. ~ally** : züppece, züppelikle, hoppalıkla.

coxcombry, *is., ç.* **-ries 1.** züppelik, hoppalık, **2.** züppece tavır/davranış. ***e.a.****- 1. conceit, foppery.*

Coxsackie virus, *is.* çocuk felci virüsü türünden herhangi bir virüs.

coxwain = cockswain, *is.* **1.** filika veya kik serdümeni, **2.** dümenci.

coy, *sf.&f.* **1.** mahcup, utangaç, çekingen, sıkılgan, **2.** cilveli, nazlı, **3.** *esk. bk.:* **quiet, reserved, 4.** *esk. bk.:* **disdainful, aloof, 5.** *esk.* çekinmek, utanmak, çekingen/mahcup/utangaç davranmak. **If you want another helping of food, don't be ~, just ask for it** : Daha yemek istersen çekinme, iste. **6.** *esk.* yatıştırmak, teskin etmek, **7.** *esk.* okşamak, **8. ~ly** : (a) çekingenlikle, mahcubane, utanarak, sıkılarak. (b) cilve/naz/ işve ile, **9. ~ness** : (a) mahcupluk, çekingenlik, (b) cilve, işve, naz. ***e.a.-1.*** *shy, modest, retiring, diffident, bashful, demure,* ***2.*** *coquetish,* ***6.*** *quiet, soothe,* ***7.*** *pat, caressf.* ***k.a.- 1.*** *bold, brash, forward.*

coyote, *is., ç.* **-tes/-te 1.** *zool.* çakal, kır kurdu *(Canis latrans)* : KB Amerika'da yaşayan bir nevi bozkurt, **2.** dolandırıcı, sahtekâr, dalavereci, **3. ~ State** : South Dakota (takma adı). ***e.a.- 1.*** *prarie wolf,* ***2.*** *chiseler.*

coyotillo, *is., ç.* **-tillos** *İsp. bot.* çakal otu *(Karwisnkia)* : Cehrigillerden Meksika'da yetişen, meyvesi zehirli bir bitki.

coypu, *is., ç.* **-pus/-pu** *zool.* bataklık kunduzu (*Myocastor* veya *Myopotamus coypus)* : G Amerika'da sularda yaşayan kürkü makbul bir hayvan. Boyu 105 cm, kuyruk uzunluğu 40 cm.

coz, *is. k.d. bk.:* **cousin** (kısa söylenişi).

cozen, *f.* **1.** *gen.* **~ into** : aldatmak, kandırmak, dolandırmak, sahtekârlık yapmak. *He ~ed the old lady into trusting him with her money.* **2. ~ out of** : kandırarak/dil dökerek elde etmek. *The pretty child could ~ anything out of her grandfather.* ***e.a.-1.*** *cheat, deceive, trick, swindle, defraud.*

cozenage, *is.* **1.** dolandırıcılık, dolandırma, aldatma, kandırma, sahtekârlık, **2.** dolandırılma, kandırılma, aldatılma.

cozener, *is.* dolandırıcı, sahtekâr.

cozey, *sf.* **-zier, -ziest**, *is., ç.* **-zeys** *bk.:* **cozy.**

cozily, *zf.* rahatça, rahat/huzur içinde, rahatlıkla, samimî bir şekilde.

coziness, *is.* **1.** rahatlık, sıcaklık, samimilik, **2.** yarayışlılık, işine gelme, kâr/çıkar sağlama.

cozy, *sf.* **-zier, -ziest**, *is., ç.* **-zies 1.** rahat, sıcak, samimî, hoş. *I like reading in a ~ corner by the fire.* **2.** işine gelen, yarayışlı, (özellikle hile ve dalavere ile) kâr ve çıkar sağlayan. *a ~ agreement between competing firms.* **3.** çaydanlık örtüsü/kılıfı, çayı sıcak tutmak için çaydanlık üzerine geçirilen kumaştan kılıf. **cosy, cozey, cozie** *ş.d.y.* **4. ~ up to** : *k.d.* göze girmek, kendini sevdirmek, ahbap olmak, **5. play it ~** *argo* dikkatli davranmak, ihtiyatlı hareket etmek, sakınmak. ***e.a.- 1.*** *snug, warm, comfortable,* ***2.*** *beneficial, convenient,* ***4.*** *ingratiate*

CP = command post.

cp, *bk.:* **candlepower.**

cp. = compare.

c.p. = **1.** candlepower, **2.** chemically pure, **3.** circular pitch.

C.P.A. = **1.** certified public accountant, **2.** critical path analysis.

CPI = consumer price index.

CPR = **1.** cardiopulmonary resuscitation, **2.** Canadian Pacific Railways.

cps = cycles per second.

CQ = radyo amatörlerince gönderilen haberleşmeye davet işareti.

Cr, *kim. bk.:* **chromium.**

craal, *is. bk.:* **kraal.**

crab, *is.&f.* **crabbed, crabbing 1.** *zool.* yengeç, pavurya *(Callinectes sapidus),* **2.** çağanoz vb. gibi yengeç türünden kabuklu hayvanlar. **sea ~** : çağanoz, **3.** *astr.* Seretan burcu, **4.** küçük vinç, kaldırmaya/çekmeye yarayan küçük mekanik aletler, **5.** *hv.* (yan rüzgârın etkisini yok etmek için) uçağın yanlamasına hareketi, **6. ~ louse** *d.d.* kasık biti, **7.** hatalı kürek çekme : küreği suya ters yönde vurma veya sudan kaydırma, **8. ~s** : iki zarın atılmasında elde edilen en küçük sayı, **9.** nobran, aksi, huysuz kimse, **10.** yengeç tutmak/avlamak, **11.** *hv.* (rüzgârın sürükleme etkisini yok etmek için) yanlamasına gitmek veya uçağa böyle yön vermek, **12.** *den.* yanlamasına sürüklenmek, **13.** kusur bulmak, şikâyet etmek, beğenmemek, hakir görmek. *He always ~s about the weather.* **14.** aksileş(tir)mek, somurtkan/asık suratlı olmak/yapmak, huysuzlaş(tır)mak. **Old age has ~bed his nature** : İhtiyarlık onu huysuzlaştırdı. **15.** bozmak, berbat etmek. *He ~bed my plan.* **16.** homurdanmak, sızlanmak, vırvır/

dırdır etmek, **17. catch a ~** : küreği ters yönde suya çarptırmak, bu yüzden sandalın dengesini bozmak. ***e.a.****-9. grouchy, ill-tempered, crosspatch, 13. complain, criticize, disparage, 14. make sullen, sour, 15. spoil, ruin, 16. carp, grouse.*

crab apple, *is.* **1.** dağ elması, küçük ekşi elma, yabanî elma, sıtma elması, **2.** yabanî elma ağacı.

crabbed, *sf.* **1.** huysuz, haşin, hırçın, abus, suratsız, asık suratlı, **2.** ters, aksi, inatçı, **3.** muğlâk, karanlık, anlaşılması güç, **4.** okunması zor (el yazısı), eciş bücüş. *~ handwriting.* **5. ~ly** : huysuzlukla, aksilikle, hırçınlıkla, inatçılıkla, ters/aksi/haşin bir şekilde, **6. ~ness** : huysuzluk, sertlik, haşinlik, hırçınlık, aksilik, inatçılık. ***e.a.****- 1. grouchy, irritable, morose, peevish, 2. cross, perverse, contrary, obstinate, surly, 3. intricate, obscure, abstruse, 4. cramped.*

crabber, *is.* **1.** yengeç avcısı, **2.** kusur bulan, şikâyet eden, aksileşen kimse, **3.** bozan, berbat eden kimse.

crabby, *sf.* **-bier, -biest** huysuz, aksi, ters, haşin, hırçın. ***e.a.****- grouchy, ill-natured, irritable.*

crab cactus, *is. bot.* yılbaşı çiçeği *(Schlumbergera bridgesii).* ***e.a.****- Christmas cactus.*

crab grass, *is. bot.* arsız ot *(Digitaria sanguinalis).*

crab louse, *is.* kasık biti *(Phthirius pubis).*

crab's eyes, *is. bk.:* **jequirity** (1).

crab spider, *is.* yengeç örümcek *(Thomisidae)* : yengeç gibi yan yan yürüyen örümcek.

crabstick, *is.* **1.** (yabanî elma ağacından yapılmış) değnek, baston, çubuk, sopa, **2.** *esk.* huysuz, aksi, ters, haşin, hırçın kimse. ***e.a.****- 2. ill-tempered, grouchy.*

crack^1, *f.* **1.** şakla(t)mak, çatırda(t)mak. *The whip ~ed threateningly.* **2.** çatır çatır kır(ıl)mak, **3.** çatla(t)mak, yar(ıl)mak. *Don't pour hot water into the glass or it will ~.* **4.** (ses) çatallaşmak, titremek. *His voice ~ed with grief as he spoke about his dead brother at the funeral. His voice ~ed with emotion.* **5.** *kim.* (ısı etkisiyle) ayrış(tır)mak, **6.** *k.d.* pes demek, dayanamamak, (ağır ruhî baskı, işkence vb. karşısında) yılmak, çökmek, her şeyi açıklamak, kendine hâkim olamamak. *After a long police interrogation the criminal finally ~ed up and confessed his crime.* **7.** *k.d.* böbürlenmek, övünmek, çalım satmak, kendini methetmek, **8.** vurmak, anî bir darbe indirmek. *The teacher ~ed the disobedient pupil's fingers with his ruler.* **9. ~ against** : çarpmak. *The boy fell and ~ed his head against the wall.* **10.** *k.d.* (şişeyi) açmak, tapasını çıkarmak, **11.** (çat diye ses çıkararak) kırmak. **to ~ walnuts** : ceviz kırmak, **12.** *k.d.* (kasa vb.) kırmak, açmak. *Although the criminals used explosives they were unable to ~ the safe.* **13.** (şifreyi, esrarengiz bir olayı vb.) çözmek, açmak. *to ~ the code. Detective Brown ~ed the case.* **14.** zarar vermek, bozmak, hasara uğratmak. *The unexpected evidence ~ed his composure.* **15.** aklını kaçır(t)mak, deli etmek/olmak, delir(t)mek, **16.** kedere/mateme boğmak, **17.** (şaka) söylemek/yapmak. **to ~ jokes** : şaka/nükte yapmak, takılmak, **18.** *İsk.- k.d.* gevezelik/dedikodu yapmak, çene çalmak, **19.** *argo* düşüncesizce/bilir bilmez konuşmak/söz söylemek, **20. ~ a book** *argo* (okumak için) kitabı açmak. **not to ~ a book** : kitabın kapağını açmamak, ders çalışmamak. *a student who didn't one book all year.* **21. ~ a crib** : *Brit.- argo* (bir evi) soymak, hırsızlık yapmak, **22. ~ a smile** *argo* gülümsemek, **23. ~ down (on)** *ABD-k.d.* sıkı tedbir almak, baskı yapmak, zor kullanarak bastırmak/sindirmek. *Police ~ down on drunk drivers.* **24. ~ up** : (a) *argo* ruhî bunalım/sinir buhranı geçirmek, bunamak, (b) *k.d.* (arabayı) kazada paramparça/hurdahaş etmek, kaza geçirmek, (araba) çarpmak, parçalanmak, (c) *argo* gülmekten katılmak, katıla katıla gül(dür)mek, (d) *Brit.* övmek, methetmek, (överek) göklere çıkarmak, **25. ~ed up to be** *k.d.* zannedildiği/göründüğü gibi. **An artist's life isn't always everything it's ~ed up to be** : Bir artistin hayatı her zaman (dışarıdan) göründüğü gibi değildir. **26. ~ wise** *argo* nükte yapmak, nükteli söz söylemek, **27. get ~ing = get weaving** *Brit.- k.d.* acele etmek, elini çabuk tutmak. **Come on, you guys, let's get ~ing** : Haydi arkadaşlar, çabuk olun! ***e.a.****- 1&2. snap, 3. craze, 6. succumb, give way, fail, 7. brag, boast, 12. break into, 13. decipher, solve, 14. damage, impair, 17. utter, tell, 18. gossip, chat, 20. open, 21. rob, 22. smile, 24. (d) praise, extol, 26. wisecrack, 27. hurry up.*

crack^2, *is.* **1.** çatırtı, patırtı, gümbürtü, anî gürültü. *a ~ of thunder. the ~ of guns.* **2.** şaklama, şakırtı. *the ~ of a whip.* **3.** darbe, vuruş. *She gave him a ~ on the head for disobedience.* **4.** çatlak, yarık. *a ~ in the cup/in the window/in the ice.* **5.** aralık, (kapı, tahta vb. aralığı). *He looked through a ~ in the door.* **6.** kusur, arıza, hata, bozukluk, **7.** akıl noksanlığı, kafadan sakatlık/çatlaklık, **8.** çatlak/titrek sesf. **He had a ~ in his voice** : Sesi titriyordu. **9.** *k.d.* (a) fırsat, şans, deneme fırsatı. **give s.o. a ~ at...** : birisine ...fırsatı vermek. **take a ~ at** : fırsat bulmak, denemek. (b) girişim, teşebbüs. *This is her first ~ at writing a book.* **10.** *k.d.* alaylı/müstehzi/ dokunaklı söz. *What do you mean by that ~? He's always making ~s about my big feet.* **11.** *Brit.* mükemmel, yaman, usta, çok maharetli kimse. *She is a ~ in skiing.* **12.** *Brit.- k.d.* övüngen, böbürlenen kimse, **13.** *esk.* hırsız, **14. a fair ~ of the whip** *Brit.- k.d.* başarı imkânı, bir iş yapıp bitirme imkânı/fırsatı. *Instead of making the government's job harder the opposition should give them a fair ~ of the whip.* **15. at the ~ of dawn** : şafak sökerken, **16. paper/paste/cover over the ~s** *k.d.* örtbas etmek, hataları/kusurları alelacele saklamaya çalışmak, **17. the ~ of doom** *(mizahî anlamda)* kıyamet, dünyanın sonu. *This house is very well built; it should last till the ~ of doom.* ***e.a.-*** *1. snap, report, 4. fissure, 5. split, crevice, cranny, chink, cleft, interstice, 6. flaw, defect, 9. (a) opportunity, chance, try, (b) attempt, 10. gibe, wisecrack, 12. boasting, braggadocio, 13. burglar.*

crack^3, *sf. k.d.* mükemmel, birinci sınıf, mahir, usta, becerikli. *a ~ salesman. a ~ force of soldiers.* ***e.a.-*** *excellent, first-rate, skillful.*

crackajack, *is.&sf. bk.:* **crackerjack.**

crackbrain, *is.* kaçık/kafadan çatlak/deli kimse. ***e.a.-*** *foolish/senseless/insane person.*

crackbrained, *sf.* **1.** kaçık, deli, kafadan çatlak, **2.** saçma, acayip: ***e.a.-*** *1. foolish, insane, crazy, 2. erratic, unreasonable.*

crackdown, *is. ABD-k.d.* baskı, sıkı tedbir. **launch a ~** : baskı yapmak, sıkı tedbir almak, göz açtırmamak. *The police launched a ~ on drunken driving.*

cracked, *sf.* **1.** kırık, kırılmış, parçalanmış. *a container of ~ ice.* **2.** çatlak, yarık, **3.** bozuk, arızalı, kusurlu, hasara uğramış, **4.** *k.d.* kaçık, deli, kafadan çatlak, **5.** (ses) çatlak, titrek, **6. ~ness** : kırıklık, çatlaklık, bozukluk, delilik, kaçıklık. ***e.a.-1.*** *broken, 2. fissured, 3. damaged, infured, flawed, 4. eccentric, mad, insane, crazy.*

cracker, *is.* **1.** ince/gevrek bisküvi, gevrek. **soda ~** : gevrek. *Cheese and ~s make a good midnight snack.* **2.** patlangaç, **3. ~ bonbon** *d.d. :* kestane fişeği, **4.** *b.h.* Georgialı. **~ State** : Georgia (takma adı), **5.** *hkr.* ABD'nin GD eyaletlerinde bulunan beyaz fakir çiftçi, **6.** *k.d.* böbürlenen, övünen, palavracı, martavalcı, **7.** kıracak (alet), fındık/ceviz kıracağı, kıran (kimse), **8. ~s** *Brit.- k.d.* deli, çatlak. **go ~s** : delirmek, deli divane olmak, delicesine müptelâ olmak. *They went ~s over the new hairdo.* **9.** *Brit.- k.d.* çok güzel kadın, âfet, âfeticihan. *She's a real ~.* ***e.a.- 6.*** *braggart, boaster, 8. wild, crazy*

cracker-barrel, *sf.* senli benli, samimî, babayani, köylümsü.

Cracker Jack , üstü şeker kaplı patlamış mısır.

crackerjack = crackajack, *is.&sf. argo* mükemmel, kabiliyetli, yetenekli (kimse). ***e.a.-*** *excellent, first-rate.*

cracking, *is.&sf.&zf.* **1.** *kim.* parçala(n)ma : yüksek sıcaklık (ve bazan tezgenlerin de) etkisiyle uzun hidrokarbon zincirlerinin kırılarak daha küçük moleküller oluşturması. **catalytic ~** : tezgenli parçalanma. **thermal ~** : ısıl parçalanma, **2.** fevkalâde, harikulâde, son derece. *We saw a ~ good game at the stadium.* **3.** kusursuz, mükemmel, **4. get ~ = get weaving** *argo* acele etmek, elini çabuk tutmak, çabucak yapıvermek. **Let's get ~ on these dirty dishes** : Şu bulaşıkları çabucak yıkayıverelim. **Come on, you guys, let us get ~ing** : Haydi arkadaşlar, çabuk olalım! ***e.a.-2.*** *extremely, unusually, 3. smart, 4. start, begin.*

crack-jaw, *is. k.d.* telâffuzu zor, dil dönmez. *~ word.*

crackle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** çatırda(t)mak, çıtırda(t)mak, hışırda(t)mak. *The fire ~d.* **2.** (yüzeyi) çatlamak, çatlaklar hasıl olmak/etmek, **3.** (seramikte) ufak çatlaklar/çizikler hasıl olmak/etmek, **4.** çatırtı, çıtırtı, hışırtı, **5.** çatırda(t)ma, çıtırda(t)ma, hışırda(t)ma, **6.** (bir yüzeydeki) çatlak(lar)/çizik(ler), **7.** *bk.:* **crackleware.**

crackleware, *is.* sırları çatlamış seramik, çatlak sırlı çini/fayans/seramik. **crackle** *d.d.*

crackling, *is.* **1.** çatırtı, çıtırtı, çatırdama, çıtırdama. *The ~ of the fire.* **2.** jambon rostosunun gevrek/kızarmış kısmı, **3.** *gen.* **~s** *k.d.* kakırdak, kıkırdak : hayvanî yağ eritildikten sonra kalan gevrek kısım. ***e.a.***- *3. greaves.*

crackly, *sf.* **-lier, -liest 1.** çatırdayan, çıtırdayan, çatır çatır ses çıkaran, **2.** çatlayabilir, çatlamaya/yarılmaya müstait.

cracknel, *is.* **1.** sert/gevrek bisküvi veya kek, **2.** **~s** : domuz kakırdağı : domuz yağı eritildikten sonra kalan gevrek parçalar.

crack of doom, *is.* **1.** kıyamet alâmeti, kıyamet gününü bildiren işaret, **2.** kıyamet, dünyanın sonu. ***e.a.***- *2. doomsday*

crackpot, *is.&sf.* *k.d.* **1.** terelelli, eksantrik, acayip, aykırı (kimse), **2.** acayip, deli(ce), akılsız(ca), saçma, ipe sapa gelmez. *~ ideasf. a ~ scientist.* ***e.a.***- *eccentric, insane, crazy, impractical.*

cracksman, *is., ç.* **-men** kasa hırsızı, soyguncu, hırsız. ***e.a.***- *safecracker, burglar, housebreaker.*

crack-up, *is.* **1.** çarpışma, kaza, **2.** *k.d.* bunama, çökme, aklî/manevî çöküntü, **3.** yıkılma, çökme, dağılma, paramparça/tarumar olma. ***e.a.***- *1. crash, collision, 2. breakdown, 3. collapse, disintegration*

-cracy, *son ek* "yönetimi, idaresi, hükûmeti, egemenliği, hâkimiyeti, ilkesi". *ör.: aristocracy, autocracy, democracy, theocracy.*

cradle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** beşik. **from ~ to the grave** : beşikten mezara kadar, **2.** başlangıç, menşe, beşik, ilk çıktığı yer. *Anatolia has been the ~ of many civilizations.* **3.** çocukluk, bebeklik : hayatın ilk yılları, **4.** gemi kızağı vb. gibi beşiğe benzer iskele, çerçeve. *Window cleaners are pulled up and down tall buildings on ~s. Ships are held in ~s when they're being built.* **5.** tırpan tarağı : ot toplamak, için tırpana eklenen parmaklık, **6.** **rocker** *d.d. min.* maden cevheri yıkayıcısı, **7.** *hv.* balon veya uçak yatağı : uçak/balon yapılırken/şişirilirken üzerinde bulunduğu yatak/iskele, **8.** (bakır/çelik klişe kazmak için) kalem, **9.** *tıp* yatan hastanın yaralı uzvundan yorganı uzak tutan çerçeve, **10.** beşiğe yat(ır)mak, beşik(te) salla(n)mak, **11.** besleyip büyütmek, bağrına basmak, sakınmak, korumak, ihtimamla muhafaza etmek, **12.** parmaklıklı tırpanla ot biçmek, **13.** (gemiyi) kızağa almak/çekmek, **14.** *min.* (kum veya çakılı) maden ayırıcıda yıkamak, **15.** kollarına almak, beşikte yatırır gibi kollarında tutmak. *She ~d her baby in her arms.* **16.** **rob the ~** : *k.d.* kendisinden çok küçük biri ile evlenmek/arkadaşlık etmek, **17.** **cradler** : beşiğe yatıran, beşikte sallayan, besleyip büyüten, **18.** **~ snatcher** : kendinden çok küçük birisiyle evlenen.

cradlesong, *is.* ninni. ***e.a.***- *lullaby.*

craft, *is.&gl.f.* **1.** hüner, marifet, meleke, **2.** hile, desise, şeytanlık. *Don't trust her; she's full of ~.* **3.** sanat, zanaat, el sanatı. **the jeweller's ~** : kuyumculuk, **4.** esnaf, esnaf birliği, lonca. **~ union** : esnaf birliği, lonca. **5.** tekne, gemi (ler), **6.** uçak(lar), **7.** (maharet ve hünerle/sanatkârane) yapmak, imal etmek. ***e.a.***- *1. skill, dexterity, talent, ability, 2. cunning, guile, craftiness, deception, 3. vocation, calling, metier, 4. guild*

-craft, *son ek* "hüner, marifet, sanat, zanaat". *ör.: handicraft.*

craftsman, *is., ç.* **-men 1.** sanatkâr, zanaatkâr, **2.** usta, esnaf, sanat erbabı, **3.** **~ship** : sanatkârlık, ustalık. ***e.a.***-*1. artisan, artist.*

crafty, *sf.* **craftier, craftiest 1.** kurnaz, hilekâr, şeytan, dalavereci. *That politician is as ~ as a fox.* **2.** sahte, hileli, dalavereli, **3.** *esk.* hünerli, marifetli, usta, mahir, becerikli, **4.** **craftily** : kurnazca, kurnazlıkla, hile ile, şeytanca, dalavere ile, **5.** **craftiness** : kurnazlık, hilekârlık, şeytanlık, dalaverecilik. ***e.a.***- ***1&2.*** *cunning, deceitful, sly, artful, wily, tricky, scheming, 3. skillful, ingenious, dexteriousf.* ***k.a.***-***1&2.*** *guileless, gullible, open, naive .*

crag, *is.* **1.** sarp kaya, dik/derin kayalık uçurum, **2.** **~ged** *bk.:* **craggy** (1&2), **3.** **~ martin** *zool.* kaya kırlangıcı *(Riparia rupestris).*

craggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** uçurumlu, **1.** sarp, yalçın, dik, kayalık, **3.** *mec.* sert, haşin. *a ~ face.* **4.** **craggily** : sarp/yalçın/dik bir şekilde, dimdik, uçurum gibi, **5.** **cragginess** : sarplık, diklik, uçurumluluk. ***e.a.***- *1&2. rugged, harsh, rough.*

cragsman, *is., ç.* **-men** dağcı, uçurumcu : sarp/yalçın uçurumlara tırmanan kimse.

crake, *is. zool.* kızıl su tavuğu *(Crex crex).*

cram, *is.&f.* **crammed, cramming 1.** tıka basa doldurmak, balık istifi yapmak. *to ~ people into a railway carriage. Don't ~ your bag too full of clothes.* **2. ~ into/down**, *etc.* : tık(a)mak, sıkıca doldurmak. **~ it down his throat** : ağzına tıkmak, zorla kabul ettirmek, **3.** tıka basa yedirmek, **4.** *k.d.* alelacele sınava hazırla(n)mak, şöyle bir gözden geçirmek, **5.** *esk.* yalan söylemek, palavra atmak, yutturmak, **6.** tıkınmak, tıka basa yemek. *Have you seen the way he ~s food down (his mouth)?* **7.** tıka basa dolu olma, sıkışıklık, **8.** kalabalık, izdiham. ***e.a.**- 1. fill, 2. crowd, pack, squeeze, compress, overcrowd, 3. glut, overfeed, 6. gorge, 8. crowd, throng.*

crambo, *is., ç.* **-boes 1.** kafiye bulma oyunu, **2.** düşük/yarım kafiye.

cram-full, *sf.* dopdolu, tıka basa/lebalep/ağzına kadar dolu. ***e.a.**- chock-full, overflowing.*

crammer, *is.* **1.** tıka basa dolduran kimse/şey, tavuk/hindi vb. doldurma aleti, **2.** acele sınava hazırlayan (öğretmen/kurs vb.).

cramoisie = cramoisy, *sf.&is. esk.* **1.** kırmızı, al, **2.** al kumaş.

cramp, *is.&sf.&gl.f.* **1.** *gen.* **~s** : (a) kasınç, kramp, adale kasılması, (b) şiddetli karın ağrısı, sancı, (c) irade dışı kasların kasılması, **2. writer's ~** *bk.:* **writer** (6), **3. ~s** : sancılı aybaşı, **4.** mengene, **5.** kenet, kelepçe, **6.** engel, mania, **7.** anlaşılması/çözülmesi zor/güç, muğlâk, karışık, **8.** sıkışık, dar, **9.** kasmak, kasınca girmek, kasılmasına sebep olmak, kramp girmek, **10.** kenetlemek, **11.** kapatmak, sıkış(tır)mak, engellemek, engel/mani olmak, **12.** direksiyonla yönetmek/döndürmek/çevirmek. **~ the wheel** : direksiyonu (tam) kırmak/çevirmek, **13. ~ one's style** *argo* bir kimsenin söz ve davranışlarını kısıtlamak, serbest bırakmamak, **14. feel ~ed for room** : yeri dar/sıkışık olmak, sıkışmak. ***e.a.**- 5. clamp, shackle, 8. narrow, contracted, 11. confine, restrain, hamper, 12. steer, 13. thwart.*

cramped, *sf.* **1.** kasınçlı, kasılmış, kenetlenmiş, sıkışmış, **2.** okunması zor, kargacık burgacık. *~ handwriting.* **3.** sıkıcı. **~ style** : sıkıcı üslûp.

crampfish, *is., ç.* **-fishes/-fish** *zool.* torpil balığı, uyuşturan balığı. ***e.a.**- electric ray, numbfish.*

crampon = crampoon, *is.* kenet, kanca, mengene, buz mahmuzu, sapan, kargaburnu, perçin çivisi.

cran, *is. İsk.* **1.** *zool.* kara sağan *(Apus apus),* **2.** ringa balığı ölçüsü (170.5 l). ***e.a.**- 1. swift.*

cranage, *is.* vinç ücreti.

cranberry, *is., ç.* **-ries 1.** ekşimor : kızılcığa benzer ekşi lezzetli bir meyve : reçel, sos vb. yapılır, **2.** ekşimor ağacı *(Vaccinium oxycoccos, V. macrocarpon),* **3. ~ bush = ~ tree** *bot.* kartopu *(Viburnum trilobum)* : beyaz salkım çiçekli, kırmızı meyveli bir ağaç

cranch, *is. bk.:* **crunch.**

crane, *is.&f.* **craned, craning 1.** *zool.* turna (kuşu) *(Grus grus).* **crowned ~** : tuğlu turna *(Belearica pavonina).* **demoiselle's ~** : telli turna *(Anthropoides virgo).* **sandhill ~** : Kanada turnası *(Grus canadensis).* **whooping ~** : çığlıklı turna *(Grus americana).* **2.** turnaya benzer başka familyadan kuşlar : mavi balıkçıl vb. (bilimde bu anlamda kullanılmaz), **3.** vinç, maçuna, **4.** kollu ocak çengeli : yatay olarak hareket edebilen ve ocak üstünde tencere, çaydanlık vb. asmaya yarayan demir kol, **5.** (vinç ile) kaldırmak, **6.** (turna gibi) boynunu uzatmak, **8.** *k.d.* (tehlike, güçlük vb. karşısında) tereddüt etmek, çekinmek, çekingen davranmak. ***e.a.**-5. hoist, 6. stretch, 8. hesitate.*

crane fly, *is.* bostan/tipula sineği *(Tipulidae)* : sivrisineğe benzer uzun bacaklı bir sinek. ***e.a.**- daddy-longlegs.*

crane's-bill, *is. bot.* (yabanî) sardunya *(Geranium maculatum)* : kökü hekimlikte kullanılır. **alumroot, cranebill, cranesbill** *d.d.*

cranial, *sf. anat.* **1.** kafatası+. **~ index** *bk.:* **cephalic index**. **2. ~ly** : kafatası ile ilgili olarak, **3. ~ nerve** : kafa siniri : beyinden çıkıp kafatası boşluğundan vücuda dağılan on iki çift sinirden her biri.

craniate, *sf.&is.* **1.** kafataslı, kafatası olan (hayvan), **2.** omurgalı, omurgalılar sınıfından. ***e.a.**- 2. vertebrate.*

cranio- = crani-, *ön ek* "kafatası". *ör.: craniology.*

craniology, *is.* kafa bilimi : insan kafasının şeklini, boyutlarını, özelliklerini inceleyen bilim. **craniological** : kafa bilimsel. **craniologist** : kafa bilimi uzmanı.

craniometry, *is.* kafa ölçme bilgisi. **craniometric(al)** : kafa ölçümsel. **craniometrist** : kafa ölçme uzmanı.

craniotome, *is. cer.* kafatasını açma aleti.

craniotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* beyin ameliyatı için kafatasını açma işlemi.

cranium, *is., ç.* **-nums/-nia** **1.** kafatası, **2.** kafatasının beyni içeren kısmı, **3.** **cavum cranii** : kafa boşluğu. ***e.a.***- *1. skull.*

crank, *is.&sf.&f.* **1.** *mak.* dirsek, anadingil. kanırtmaç, kol, manivela, krank. ~ **throw** : ana dingil kolu, **2.** *k.d.* huysuz/aksi/sert kimse, garip/acayip huyları/fikirleri olan kişi. *a food ~.* **3.** meraklı/eksantrik (kimse), **4.** garip, acayip, tuhaf (nesne, kimse). *a ~ letter. a ~ phone call.* **5.** sözü mahirane çevirme, zeki/kurnazca kelime oyunu, **6.** *esk.* köşe, dirsek, **7.** kararsız, dengesiz, sallantılı, laçka, çarpık, bozuk, sarsıntılı, sarsak, **8.** (gemi) çabuk devrilir, dengesiz, sallantılı, **9.** *k.d.* canlı, cevval, şen, şuh, neşeli, **10.** *Brit. k.d. bk.:* **cranky** (5), **11.** dirsek yapmak, (manivela kolu gibi) bükmek, **12.** manivela kolu/dirsek takmak, **13.** *mak.* mili krankla çevirmek/döndürmek, **14.** (patlamalı motoru) kollu manivela ile veya küçük bir motorla harekete geçirmek/çalıştırmak/başlatmak, **15.** (motor vb.) krank kolunu döndürmek, **16.** *esk.* zikzak yapmak, döndürmek, bükmek, **17.** ~ **out** : (makine gibi) üretmek, şipşak yapmak/meydana getirmek, çabucak birbiri arkasına yapmak. *He ~s out two novels a years.* **18.** ~ **up** *k.d.* hazırla(n)mak, hazır olmak, harekete geç(ir)mek, hareket et(tir)mek. ***e.a.***- *6. bend 7. unstable, shaky, unsteady, 9. lively, high-spirited, 16. turn, twist, zigzag, 18. get ready/started.*

crankcase, *is.* motor yağlığı, üstyağlık. ~ **breather** : havalandırma deliği.

crank disk, *bk.:* **disk crank.**

crankle, *is.&f.* **-kled, -kling** *bk.:* **crinkle.**

crankless, *sf.* dirseksiz, manivelasız, kranksız.

crankly, *zf.* şen/canlı/cevval bir şekilde, neşe ile.

crankness, *is.* neşe, canlılık, şenlik, cevvaliyet.

crankpin = crank pin, *is. mak.* krank pimi.

crankplate, *is. bk.:* **disk crank.**

crankshaft, *is. mak.* ana dingil, krank mili. ~ **main bearing** : ana dingil yatağı. ~ **thrust bearing** : ana dingil gezinti yatağı.

cranky, *sf.* **crankier, crankiest** **1.** aksi, huysuz, ters, hırçın, asabî. *a ~ old man.* **2.** acayip, garip, eksantrik. **a ~ old scientist with ~ ideas** : acayip fikirleri olan bir ihtiyar bilim adamı, **3.** laçka, bozuk, oynak, **4.** eğri büğrü, kırık (çizgili) zikzak, **5.** *Brit. k.d.* hastalıklı, zayıf, nahif, cılız, illetli, alil, **6.** devrilebilir, yan yatma ihtimali olan (gemi, tekne vb.), **7.** **crankily** : aksi/huysuz/asabî bir şekilde, huysuzlukla, hırçınlıkla, aksi aksi, ters ters, acayip/garip bir şekilde, **8.** **crankiness** : aksilik, huysuzluk, terslik, hırçınlık, asabilik, acayiplik, gariplik. ***e.a.***- *1. crotchety, irritable, peevish, cantankerous, cross, irascible, grouchy, ill-tempered, 2. eccentric, queer, 3. shaky, unsteady, rickety, loose, out of order, 4. crooked, 5. sickly, infirm.* ***k.a.-1.*** *good-natured.*

crannequin, *is.* (Portatif) yay gerici, yay germe aleti.

crannied, *sf.* yarık(lı), çatlak, delik deşik.

crannog(e), *is.* (eski İrlanda ve İskoçya'da) bataklık ortasında müstahkem sun'î ada.

cranny, *is., ç.* **-nies** (duvarda/kayada vb.) yarık, çatlak, delik. *a mouse hiding in a ~ in the stone wall.* **search every nook and ~** : köşeyi bucağı/her yeri/her deliği aramak, aramadık yer bırakmamak. ***e.a.*** *chink, crevice, fissure, crack.*

cranreuch, *is. İsk.* kırağı. ***e.a.***- *hoarfrost, rime.*

crap^1, *is.&f.* **1.** *craps* denilen zar oyununda kaybeden sayı : iki zar toplamının 2, 3 veya 12 olması, **2.** *bk.:* **craps**, **3.** ~ **out** : (a) *argo* pes demek, bir işi/projeyi terk etmek, bırakmak, *kaba* işi bombok etmek, içine sıçmak, (b) *argo* dinlenmek, uyuklamak, pineklemek, (c) (*craps* oyununda) 7 atmak. ***e.a.***-*3. (a) abandon, (b) rest, relax, nap.*

crap^2, *is.&f.* **crapped, crapping** *argo* **1.** *kaba* bok, dışkı, pislik, **2.** saçma, manasız, **3.** yalan, palavra, **4.** çöp, süprüntü, **5.** *kaba* sıçmak. ***e.a.***- *1. excrement, 2. nonsense, drivel, , 3. lie, exaggeration, 4. refuse, rubbish, junk, litter, 5. defecate.*

crape, *is.&f.* **craped, craping** *bk.:* **crepe.**

crapehanger = crepehanger, *is. ABD-argo* kötümser, karamsar, bedbin (kimse). ***e.a.***- *pessimist, gloomy.*

crape myrtle = crepe myrtle, *is. bot.* Çin mersini *(Lagerstroemia indica)* : Batı ve Güney ABD'de süs için yetiştirilen güzel pembe, mor, kırmızı, beyaz çiçekler açan bir tür funda.

crapper, *is. kaba* kenef, aptesane, helâ. ***e.a.***- *toilet.*

crappie, *is. zool.* güneş balığı *(Pomoxis)* : ABD'nin orta kısımlarında bulunur, iki cinsi vardır: **black** ~ : kara güneş balığı *(Pomoxis nigromaculatus).* **white** ~ : ak güneş balığı *(Pomoxis annularis).*

crappy, *sf.* **-pier, -piest** *argo* iğrenç, tiksinç, adî. ***e.a.***- *disgusting, base, inferior.*

craps, *is.* zar oyunu : iki zarla oynanan bir kumar. İlk atışta 7 veya 11 getiren kazanır, 2, 3 veya 12 getiren kaybeder. İlk atışta 4, 5, 6, 8, 9 veya 10 gelirse, 7 gelmeden önce tekrar aynı sayı atılırsa kazanılır.

crapshooter, *is.* zar oyuncusu, craps oyunu oynayan.

crapulence = crapulency, *is.* mide fesadı: fazla yemek veya içmekten ileri gelen mide hastalığı.

crapulent, *sf.* mide fesadına uğramış.

crapulous, *sf.* **1.** obur, ayyaş, aşırı yiyen/içen, **2.** oburluktan/ayyaşlıktan mustarip.

crash^{1}, *f.* **1.** (gürültü ile) kır(ıl)mak, parçala(n)mak, **2.** *gen.* ~ **in/on/out/through** : (zorla/gürültü ile) itmek, çarp(tır)mak, çarp(ış)mak. *The car ~ed on the pole killing its driver and 2 passengersf.* **3.** *k.d.* (a) **gate crash** *d.d.* davetsiz olarak (ziyafete vb.) gitmek. *to ~ a party.* (b) biletsiz/izinsiz girmek. *to ~ the gate at a football game.* **4.** *hv.* (uçak) mecburî iniş yapmak, düşmek, **5.** (ağaç) yıkılmak, devrilmek, **6.** şangırdamak, (parçalanırken) şangır şungur ses çıkarmak, gürüldemek, gürlemek. *The lightning flashed and the thunder ~ed.* **7.** anîde çökmek, (ticarette) iflâs etmek/batmak. *The New York Stock Exchange ~ed in 1929.* **8.** (gürültü ile) düşürmek/atmak/fırlatmak. *She ~ed the plates angrily down on the table.* **9.** *argo* uyumak. *Can I ~ on your floor tonight?* **10.** *argo* gece kalacak yeri olmak, **11.** gürültü ile/şiddetle/hiddetle yürümek, hareket etmek. *The angry elephant ~ed through the forest towards the hunter's camp.* ***e.a.***- *1. smash, shatter, 4. crash-land, 9. sleep.*

crash^{2}, *is.* **1.** (gürültü ile) yıkılma, çökme, **2.** çarp(ış)ma, şiddetle çarp(ış)arak parçalanma, **3.** (oto/tren/uçak) kazası. *All the passengers were killed in the train/plane/car ~.* **4.** iflâs, çökme, top atma, batma. *The Wall Street ~.* **5.** tarakka, anî/şiddetli gürültü. **The ~ of thunder** : şiddetli gök gürültüsü. *the ~ of breaking glass.* **6.** uyku, uyuma, **7.** gece kalacak yer, konak, **8.** havluluk/perdelik kabarık kumaş. ***e.a.***- *3. accident, smash-up, 4. failure, ruin.*

crash^{3}, *sf.* **1.** çok acele, müstacel, büyük gayretle kısa zamanda başarılan/gerçekleştirilen. ~ **program/project** : çok acele olarak ve masrafa bakmaksızın gerçekleştirilmesi gereken program/proje. *a ~ course of conversational French.* ~ **dive** : (deniz altı) birden/hızla dalma, hızlı dalış, **2.** çarpma etkisini azaltan. ~ **helmet** : düşüş başlığı, yastıklı miğfer/başlık.

crash-dive, *f.* **-dived/-dove, -dived, -diving** (denizaltı) hızla/birdenbire dalmak.

crash-land, *f.* (uçak) mecburî iniş yap(tır)mak.

crash-landing, *is.* (uçak) mecburî iniş.

crash pad, *is. argo* (zaruret halinde) kalacak/yatacak yer.

crasis, *is., ç.* **-ses** *esk.* yapı, terkip, bileşim. ***e.a.***- *composition, constitution, make-up.*

crass, *sf.* **1.** kaba, galiz, dangalak, ahmak. ~ **ignorance** : kara cehalet, **2.** *esk.* iri, kaba saba, kalın. *a ~ texture.* **3.** **~ly** : kabaca, ahmakça, kaba/galiz bir şekilde, **4.** **~ness** *bk.:* **crasstitude.** ***e.a.***- *1. gross, 2. thick, coarse.*

crasstitude, *is.* **1.** kabalık, dangalaklık, ahmaklık, **2.** irilik, kalınlık. ***e.a.***- *1. stupidity, grossness, 2. thickness.*

crassulaceous, *sf. bot.* dam koruğugillerden, etli ve sulu bitkileri içine alan *Crassulaceae* familyasından.

-crat, *son ek* "...idare/hâkimiyetine taraftar, ...grubuna mensup". *ör.:autocrat, democrat, plutocrat.*

cratch, *is. esk.* yemlik, musur. ***e.a.***- *manger.*

crate, *is.&gl.f.* **crated, crating** **1.** büyük ambalaj sandığı, kafesli sandık, **2.** sandık, küfe, **3.** *k.d.* hurda/kırık dökük eşya (özellikle otomobil), **4.** 30x30x60 cm^{3} lük meyve hacim ölçüsü, **5.** (eşyayı) sandıklamak, ambalâjlamak.

crater, *is.&f.* **1.** yanardağ ağzı, krater, **2.** gök taşı/meteor çukuru : yeryüzünde veya ayda gök taşlarının açtığı konik çukur, **3.** ayda etrafı halka biçiminde yüksek ve sarp dağlarla çevrili derin vadi/çukur. *bk.:* **walled plain. 4.** kaynaç ağzı, **5.** bomba çukuru, **6.** (yanardağ ağzı gibi) çukurlaş(tır)mak, çukur açmak/meydana getirmek, **7. ~less** : kratersiz, **8. ~like** : yanardağ ağzı/krater gibi, konik çukur şeklinde, **9. ~let** : küçük krater/çukur.

C ration, *is.* (ABD ordusuna mahsus) konserve yiyecek : ordunun harekât/savaş erzakı.

craton, *is.* kışır, kabuk : kıtaların ve okyanusların tabanını oluşturan yeryüzü kabuğu. **~ic** : kabuk +.

craunch(ingly), *bk.:* **crunch(ingly).**

cravat, *is.* **1.** kravat, **2.** boyun bağı, eşarp.

crave, *gl.f.* **craved, craving 1.** şiddetle arzu etmek, canı istemek. *The tired boy ~d after rest. She ~s (after) admiration.* **2.** ihtiyacı olmak, lüzum/ihtiyaç duymak, **3.** yalvarmak, yalvararak istemek, rica etmek. *May I ~ your attention?* **4. ~ for/after** : özlemek, özlem/hasret duymak, özlemini/hasretini çekmek. *I'm craving for a cup of tea, I've not have one all day.* ***e.a.****- 1&4. long for, desire, 2. require, need, 3. beseech, entreat, implore.*

craven, *sf.&is.&gl.f.* **1.** korkak, alçak, namert (kimse), **2.** korkaklaştırmak, **3. ~ly** : korkakça, alçakça, namertçe, **4. ~ness** : korkaklık, alçaklık, namertlik. ***e.a.****- 1. cowardly, dastardly, pusillanimous, timid, timorous, fearful, frightened, scared.* ***k.a.****- 1. brave, courageous, fearless, valorous, valiant, dauntless, bold, audacious, daring.*

craving, *is.* (şiddetli) arzu/istek, (doymak bilmez) iştah, aşerme. *a ~ for sweetsf.* ***e.a.****- yearning, desire, longing.*

craw, *is.* **1.** kursak, (kuş, böcek vb. nin) sindirim cihazı, **2.** işkembe, hayvan midesi, **3.** *esk. bk.:* **rook, crow, 4. stick in one's ~** : hoşlanmamak, tahammül edememek, nefret etmek, tiksinmek, midesi(ni) bulan(dır)mak. **It stuck in my ~** : Ondan hoşlanmadım/tiksindim.

crawfish, *is., ç.* **-fish/-fishes**, *gs.f.* **1.** *bk.:* **crayfish, 2.** *ABD- k.d.* geri çekilmek, ric'at etmek, sözünden/vaadinden dönmek, rücu etmek. ***e.a.****- 2. back out, retreat.*

crawl, *is.&gs.f.* **1.** sürünmek, emeklemek. *The baby ~ed across the room.* **2.** (bitki) sarılmak, tırmanmak, **3.** yavaş yavaş/zorlukla ilerlemek. *The roads were very busy so trfaffic ~ed along at 15 km an hour.* **4.** sinsi ilerlemek. *There's an insect ~ing up your back.* **~ with** : dopdolu olmak, kaynaşmak, kum gibi kaynamak. *The hut was ~ed with insects.* **6.** tüyleri ürpermek. **The sight of snakes makes my flesh ~** : Yılan görünce tüylerim ürperir. **7.** *k.d.* yaltaklanmak, sırnaşmak, dalkavukluk etmek, yaranmaya çalışmak. *She's not very clever but the teacher likes her because she ~s to him.* **8.** *argo* şiddetle azarlamak, tekdir etmek. *They got no good right to ~ me for what I did.* **9.** sürünme, emekleme, çok yavaş ilerleme. **cab on the ~** : müşteri arayarak yavaş yavaş ilerleyen taksi, **10.** sığ yer, **11.** kıyıda balık, kaplumbağa vb. nin kapatıldığı gölcük, **12. ~ stroke** *d.d.* kulaçlama yüzüş, **13. ~ingly** : (a) sürünerek, emekleyerek, (b) (bitki) tırmanarak, (c) tüyler ürpertircesine, (d) yaltaklanarak, yaltaklanırcasına. ***e.a.****- 1&2. creep.* ***k.a.****-1. stride.*

crawler, *is.* **1.** sürünen, emekleyen, ağır ağır ilerleyen kimse, **2.** (bebeğin) emekleme pantalonu, **3.** paletli/tırtıllı traktör vb., **4.** *mec.* dalkavuk, yaltakçı, **5.** müşteri arayarak yavaş ilerleyen taksi.

crawly, *sf.* **-lier, -liest** *k.d. bk.:* **creepy.**

crayfish = crawfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* kerevit, kerevides, tatlı su ıstakozu *(Astacus fluviatilis)*, **2.** *bk.:* **spiny lobster.**

crayon, *is.&f.* **-oned, -oning 1.** renkli kalem, mum, boya, kreyon, **2.** renkli kalemle/mum boya ile resim yapmak, **3.** bu tür resim, **4. ~ist** : renkli kalem ressamı.

craze, *is.&f.* **crazed, crazing 1.** çıldır(t)mak, delir(t)mek, deliye çılgına dön(dür)mek, son derece kız(dır)mak/öfkelen(dir)mek. *He was ~d with fear.* **2.** çatla(t)mak, ufak çatlaklar hasıl etmek/olmak, **3.** *Brit.- k.d. bk.:* **crack, 4.** *esk.* zayıflatmak, zayıf düşürmek, **5.** *esk.* kır(ıl)mak, parçala(n)mak, **6.** son moda, rağbette olan şey. *This new toy is the latest ~ in America.* **7.** çıldırma, delilik, **8.** tutku, iptilâ, tutkunluk, şiddetli merak, **9.** (çanak çömlek üzerindeki) çatlak/yarık, **10.** *esk.* özür, kusur, bozukluk, hata, sakatlık. ***e.a.**- 1. make/become insane, **2.** crackle, **4.** weaken, impair, **5.** break, shatter, **6.** vogue, mode, fashion, **7.** insanity, **8.** mania, **9.** crack, **10.** flaw, defect.*

crazy, *sf.* **-zier, -ziest**, *is., ç.* **-zies 1. crazed** *d.d.* deli, çılgın, kaçık, (kafadan) çatlak (kimse). *You're ~ to go out in this stormy weather.* **drive/send s.o. ~** : (birini) çıldırtmak, delirtmek, deliye döndürmek, **2.** saçma, anlamsız, manasız. *a ~ idea.* **3.** *gen.* **~ about/over** : çok tutkun, düşkün, aşırı müptelâ. *She's ~ about dancing.* **4.** çıldırasıya âşık. **to be ~ about s.o.** : birine çıldırasıya âşık olmak, çıldırasıya sevmek, ...için deli olmak/çıldırmak. *He was ~ about her.* **5.** çok istekli, sabırsız, **6.** acayip, garip, tuhaf, **7.** kırılabilir, parçalanabilir, **8.** zayıf, hastalıklı, alil, bitkin, **9. like ~** *argo* canla başla, büyük gayretle, aşırı derecede fazla. *You'll have to work like ~ to get this finished.* **10. ~, man!** *argo* yaşasın! **11. crazily** : deli/çılgın gibi, delicesine, çılgınca, **12. craziness** : delilik, çılgınlık; saçmalık, manasızlık; aşırı tutkunluk, çılgınca âşıklık. ***e.a.**- 1. lunatic, insane, demented, mad, **2.** senseless, impractical, **3.** enthusiatic, excited, **4.** enamored, infatuated, **5.** eager, impatient, **6.** unusual, bizarre, singular, **7.** rickety, shaky, tottering, **8.** weak, infirm*

crazy bone, *bk.:* **funny bone.**

crazy quilt, *is.* **1.** çingene yorganı : gelişigüzel renk, şekil ve büyüklükte parçaları yamayarak yapılan şilte, **2.** tutarsız, karmakarışık, keşmekeş. *our ~ ~ divorce lawsf.* ***e.a.**- 2. patchwork, hodgepodge*

crazyweed, *is. bk.:* **locoweed.**

creak, *is.&f.* **1.** gıcırtı, gacırtı, gucurtu, çıtırtı, **2.** gıcırdamak, gacırdamak, gucurdamak, çıtırdamak. *We must oil this door to stop it ~ing.*

creaky, *sf.* **-kier, -kiest 1.** gıcırtılı, gıcırdayan, gıcır gıcır ses çıkaran. *Remember to oil that ~ door.* **2.** eski, hurda, harap, virane, yıkılmak üzere, **3. creakily** : gıcırdayarak, gıcırtı ile, gacır gucur, **4. creakiness** : gıcırtı. ***e.a.**- 1. creaking, **2.** old, rundown, dilapidated.*

cream, *is.&f.&sf.* **1.** kaymak, krema. *Have some ~ in your coffe.* **whipped ~** : köpüklü kaymak. **clotted ~** : İngiliz kaymağı. **~ bun/cake** : kaymaklı pasta. **~ puff** : içi kremalı pasta. **~ of lime** : kireç kaymağı. **sour ~** : pestikân, **2.** krem, cilt kremi, merhem. **face ~** : yüz kremi. **skin ~** : cilt kremi. **cold ~** : yağlı cilt kremi. **Put some of this ~ on that burn** : Yanık üzerine şu merhemi sür. **3. ~s** : kaymaklı çikolata, **4.** koyuca/ kaymak kıvamında yapılmış çorba, tatlı vb. *~ of chicken/mushroom soup.* **~ sauce** : beyaz sos. *a chocolate ~.* **5.** öz, (bir şeyin) en iyisi, ileri gelen, kalbur üstü. *the ~ of society.* **6.** krem rengi, açık bej. **~ colored** : krem renginde, sarımsı beyaz, **7. ~ of the crop** *k.d.* seçme, seçkin, güzide, en iyi(si), **8.** kaymaklanmak, kaymak bağlamak, **9.** köpür(t)mek, **10.** krema haline getirmek, **11.** (tavuk, sebze vb. ni) krema veya kremalı sosla pişirmek. *~ed chicken/potatoes.* **12.** (sütten) kaymak çıkarmak/yapmak, **13.** kaymağını ayırmak/almak, **14.** kaymağını (en iyi kısmını) almak, **15.** krem sürmek, kremlemek, **16.** *argo* yenmek, mağlûp etmek, dövmek, pestilini çıkarmak, pataklamak, tepelemek, **17. ~ cheese** : yumuşak (beyaz) peynir, yağlı peynir, **18. ~ horn** : krema külâhı : külâh şeklinde içi kremalı hamur tatlısı, **19. ~ ice** : *Brit.* dondurma, **20. ~like** : krema/kaymak gibi, **21. ~ off** : kaymağını ayırmak/ almak, içinden en iyisini ayırmak/seçmek/almak. *We should ~ off the cleverest pupils and send them to a special school.* **22. ~ of tartar = potassium bitartrate = potassium acid tartrate** : krem tartar, potasyum bitartrat, KHC4H4O6 : hamur kabartıcılara karıştırılan beyaz toz, **23. ~ puff** : (a) içi kremalı pasta, (b) *argo* korkak, kız gibi kimse, mıymıntı, pısırık, zayıf, kuvvetsiz, güçsüz. ***e.a.**-13. skim, **16.** defeat, beat, thrash, **19.** ice cream, **23.** (b) sissy.*

creamcups, *is., ç.* **-cups** *bot.* sarı gelincik *(Platystemon Californicus)* : gelincikgillerden Kaliforniya'da yetişen ve açık sarı, bej çiçek açan bitki.

creamer, *is.* **1.** kaymakçı, kaymak çıkaran (alet veya kimse), **2.** sütlük, kaymaklık, kaymak kabı, **3.** (kolayca kaymağını ayırmak için sütün soğutulduğu) buzdolabı, **4.** kaymak ayırıcı, krema makinesi.

creamery, *is., ç.* **-eries 1.** süthane, peynir/ tereyağı fabrikası, **2.** sütçü/kaymakçı dükkânı, **3.** kaymak yapım evi.

creamy, *sf.* **-mier, -miest** 1. kaymak gibi, kaymaklı, kremalı. ~ *milk.* **2.** krem renginde, sarımtrak beyaz, **3.** kremli, krem gibi (yumuşak). *Our new ~ soap will keep your skin soft and smooth.* **4. creamily** : kaymaklı/kremalı bir şekilde, kaymak gibi, yumuşacık, **5. creaminess** : kaymaklılık, kremlilik, yumuşaklık.

crease, *is.&f.* **creased, creasing 1.** kırma, kat, kat yeri, pli, yatkı, **2.** (özellikle yüzdeki) kırışık(lık), buruşuk(luk). *to iron out (remove) the ~s from a dress.* **3.** çizgi, ütü çizgisi, yiv, **4.** kırış(tır)mak, buruş(tur)mak, kat yapmak, katlanmak, kırma/yiv yapmak. *Permanent press clothes don't ~ easily.* **~d dress** : buruşuk elbise, **5.** sıyırmak, hafif iz/çizgi bırakmak. *The bullet merely ~d his shoulder.* **6.** (pantalonu) ütülemek, ütülenmek, ütü tutmak. *Don't put those trousers on until I've ~d them.* **7.** *argo* çok güldürmek, gülmekten katıltmak. *That joke really ~d me (with laughter).* **8.** *bk.:* **creese**, **9. ~less** : buruşuksuz, kırışıksız, buruşmaz, kırışmaz.

create, *sf.&f.* **created, creating** 1. yaratmak, halk etmek. *God ~d the heaven and the earth.* **2.** ibda etmek, (sanat eseri) yaratmak. *The composer ~d a beatiful symphony.* **3.** (rol) yapmak, icra etmek, ilk defa oynamak, **4.** atamak, tayin etmek. *The Queen's son was ~d Prince of Wales at a ceremony.* **5.** sebep olmak, sonucunu doğurmak, celp etmek. *The news ~d a lot of confusion.* **6.** ihdas/icat etmek, tertip etmek, ortaya çıkarmak. *The scientist worked for years to ~ a pollution-free engine.* **7.** yapmak, meydana/vücude getirmek, çıkarmak. **to ~ disturbance** : kargaşalık çıkarmak, **8.** *k.d.* gürültü yapmak, öfkelenmek, bağırıp çağırmak, kıyameti koparmak. *I wish the baby would stop creating and go to sleep.* **9.** *esk.* yaratık, yaratılmış, **10. creatable** : yaratılabilir, yapılabilir, ibda /icat edilebilir, **11. createdness** : yaratılmışlık, yaratılma, yaratılmış olma. ***e.a.-*** *2. originate, invent, 4. appoint, constitute, 5. cause, occasion, 6. arrange, bring about, give rise to, 9. created.*

creatine, *is. biy.-kim.* kretin, C4H9N3O2 : omurgalıların kas dokularında bulunan bir alkaloid veya amino asit.

creatinine, *is. biy.-kim.* kretinin, C4H7 N3O : kretin anhidrit. Kas, kan ve idrarda bulunur. İdrardaki miktarı böbreklerin çalışması hakkında fikir verir.

creation, *is.* **1.** yaratma, halk etme, yoktan var etme, yapma, kurma, kuruluş, ihdas etme. *the ~ of a new independent state.* **2.** yaratılış, hilkat, **3. the Creation** : Yaratım : Allahın evreni yaratışı, **4.** icat, buluş, ihtira, keşif, **5.** evren, acun, kâinat, dünya, âlem. *The whale is the largest mammal in ~.* **6.** yaratıklar, mahlûkat. *Man is the lord of the ~.* **7.** sanat eseri. *an artist's ~.* **8.** kreasyon : yeni ve orijinal kadın giyimi. *the latest ~s from Paris.* ***e.a.-1.*** *formation, establishment, founding, construction, building, 5. world, universe, nature.* ***k.a.-*** *1. destruction, demolition, annihilation.*

creationism, *is.* **1.** yaratımcılık : yaratılış/hilkat felsefesi, Allahın evreni ve bütün canlıları Kitabı Mukaddes'in anlattığı şekilde yarattığına inanış, **2.** *b.h.* her yeni doğanın ruhunu Allahın anîde yoktan var ettiğine inanan öğreti. *bk.:* **traducianism. 3. creationist** : yaratımcı, yaratımcılık felsefesine inanan, **4. creationistic** : yaratımcı+.

creative, *sf.* **1.** yaratıcı. ~ *thinking.* **2.** özgün düşünce ürünü. ~ *writing.* **3. ~ly** : yaratıcı/özgün bir şekilde, **4. ~ness** : yaratıcılık, özgünlük, **5. ~ evolution** : yaratıcı evrim : Bergson felsefesine göre yaşama atılımının (hayat hamlesinin) edilgin ve eylemsiz ürünü olarak evrenin sürekli oluşumu.

creativity, *is.* **1.** yaratıcılık, **2.** yaratıcı yetenek. *Someone with ~ is needed for this job.* ***e.a.-*** *inventiveness.*

creator, *is.* 1. yaratıcı, yaratan, hâlik, yapan/meydana getiren kimse, mucit, muhteri, **2. the Creator** : Allah, Tanrı. **Give thanks to the ~** : Allaha şükret. **3. ~ship** : yaratıcılık.

creature, *is.* **1.** yaratık, mahlûk. *~s from outer space.* **2.** canlı varlık. *all ~s, great and small.* **3.** hayvan, **4.** insan, beşer, adam. *Poor ~ had no home, family or friends.* **5.** kul, köle, kukla, bir kimseye bağlı olan/itaat eden kimse. *Don't trust him! He's the military governor's ~.* **6.** korunuk, mahmi, **7. ~ comforts** : ihtiyaç maddeleri (yiyecek, giyecek vb.), **8. creatural = ~ly** : yaratıksal, yaratıklara/canlılara ait/özgü, **9. ~liness:** yaratıklık, canlılık, yaratık/canlı olma .

crèche, *is., ç.* ***crèches*** *Fr.* **1.** *Brit.* yuva, çocuk bakım evi, çalışan annelerin çocuklarına bakan kurum, **2.** yetimhane, kimsesiz/terk edilmiş çocuklara bakan kurum, **3.** Hz. İsa'nın beşiği etrafında Meryem, Yusuf vb. ni gösteren tablo. ***e.a.**- 1. day nursery, 3. crib.*

credence, *is.* **1.** güven, itimat, inan(ma). **to give ~ to a statement** : bir söze güvenmek. *The newspapers are giving no ~ to the government's latest statement.* **2.** inanca, güvence. *letter of ~.* **3. ~ table = credenza** *d.d.* kilisede ayin esnasında kullanılan eşyayı koymaya mahsusu masa, raf vb. **4.** *bk.:* **credenza** (1).

credendum, *is., ç.* **-da** iman/inanış doktrini.

credent, *sf.* **1.** inanan, iman eden, mümin, **2.** *esk.* inanılır, güvenilir. ***e.a.**- 1. believing, 2. credible.*

credential, *is.&sf.* **1.** güvence, delil, güven sağlayan (şey), **2. ~s** : itimatname, tanıtma belgesi, kimlik/hüviyet belgesi/vesikası, ehliyet, vekâletname, **3. ~ed** : güvenceli, güvencesi/itimatnamesi olan.

credenza, *is.* **1. credence** *d.d.* büfe, **2.** *bk.:* **credence** (3). ***e.a.**- 1. sideboard, buffet.*

credibility, *is.* inanca, güvence, inanılabilme, güvenilebilme. **~ gap** : bir kimsenin (özellikle politikacının) söylediği ile yaptığı şeyler arasındaki fark.

credible, *sf.* **1.** inanılır, güvenilir, itimat edilir. *a ~ news report.* **2.** itimada lâyık/şayan. *After this latest affair he hardly seems ~ as a politician.* ***e.a.**- 1. believable, 2. trustworthy.*

credibly, *zf.* inanılır/güvenilir/itimat edilir bir şekilde, güvene/itimada lâyık olacak şekilde.

credit^{1}, *is.* **1.** güven, itimat, inanma. **a witness of ~** : güvenilir bir tanık, **2.** saygınlık, itibar, şeref, şöhret, şeref/itibar sağlayan şey. **be a ~ to :** -e şeref/övünç kaynağı olmak. **He is a ~ to his school** : Okulunun övünç kaynağı/medarı iftiharıdır. **gain ~** : güven/itimat sağlamak, şeref/itibar kazanmak. **get ~ for...** : ...-den dolayı şeref kazanmak, vazifesini yüz akı ile yapmak. **4.** hak tanıma, hakkını teslim etme, bir şeyin bir kimseye/kuruma ait olduğunu kabul ve tasdik etme. **give ~ for** : saygı göstermek, hakkını teslim etmek. *Although the invention was mine, I was given no ~ for it.* **I gave him ~ for more skill** : Onu daha hünerli sanmıştım. **I ~ed him/I gave him ~ for more intelligence** : Onu daha zeki zannederdim. **5.** *eğt.* (a) öğrenim değeri : bir kursun başarıyla bitirilmesiyle kazanılan hakkın nicel ifadesi. **to gain ~** : dersi başarı ile bitirmek. *He gained ~s in chemistry and biology.* (b) öğrenim ödencesi : yüksek öğrenim yapan öğrencilere devlet veya kamu kuruluşlarınca verilen ödünç para, (c) **~ hour** *d.d.* devam saati : bir yarıyıl boyunca bir derse ayrılan haftalık ders saati, **6.** borç vadesi. *90 days ~. Our shop allows people 6 months' ~.* **7.** güven, emniyet, **8.** kredi, borcu vaktinde ödeme yeteneği. *Your ~ is good.* **~ agency** : kredi ajansı, tüccarların/müşterilerin kredi durumu hakkında istihbarat yapan kurum. **~ manager** : kredi işlerini düzenleyen yönetmen. **~ rating** : kredi değerlendirmesi, bir kimsenin kredi durumu. **give ~** : kredi açmak. **letter of ~** : akreditif, **9.** alacak, matlup. **He has an outstanding ~ of \$60** : Onun \$60 alacağı var. **10.** (muhasebecilikte) (a) alacak, matlup, ödenen para. **~ and debit** : alacak ve borç, matlup ve zimmet. **~ balance** : alacak tutarı, matlup bakiyesi. **~ entry** : alacak kaydı, matlup maddesi. (b) ödemeler toplamını gösteren sütun, bilânçonun alacak/ödemeler sütunu. **the ~ side of the account** : hesabın alacaklar kısmı, **11. on ~** : veresiye. **to buy/ sell on ~** : veresiye almak/satmak, **12. do (s.o.) ~** : övünç kaynağı/medarıiftiharı olmak. *Our armed forces do us ~ : they're the finest in the world.* **13. to s.o.'s ~** : (a) (bir kimsenin) yararına/çıkarına/lehine. *It is the king's ~ that he opposed the establishment of a military government.* (b) (bir kimse) adına/namına, (bir kimseye) ait. *She's not yet 30 years old, and already she has 5 books to her ~ (=she's written 5 books).* **6. lend ~ to** : doğrulamak, teyit etmek, güçlendirmek, takviye etmek.

credit^{2}, *gl.f.* **1.** inanmak, güvenmek, itimat/itibar etmek. *A story that is hard to ~. Dou you really ~ the government's statement?* **2.** saygı/itibar göstermek, hakkını teslim etmek. **It does ~ him** : Bu ona şeref verir/bu onun lehine kaydedilecek bir şeydir. **3.** (muhasebe) alacaklandırmak, (namına) alacak kaydetmek, alacak/matlup/kredi hanesine yazmak. *\$600 has been ~ed to your account.* **4. ~ with** *eğt.* başarılı saymak, başarı ile bitirdiğini tanımak /onaylamak, muaf tutmak. *They ~ed me with 3 hours in history.* **5. ~ to/with** : atfetmek, izafe etmek, zannetmek. *This story is ~ed to Nasreddin Hoca. In former times many herbs were ~ed with healing powersf.*

creditable, *sf.* **1.** güvenilir, inanılır, itimat edilir, itibarlı, şerefli, beğenilir, takdir edilmeye/övülmeye değer. *a ~ performance.* **2. ~ness = creditability** : güvenilme, inanılabilme, itimat edilebilme, itimada lâyık olma, **3. creditably** : inanılır/güvenilir bir şekilde, itimada lâyık olarak. ***e.a.-1.*** *praiseworthy, honorable, reputable, respectable, admirable, commendable, estimable, meritoriousf.* ***k.a.****-discreditable, disreputable, dishonorable.*

credit card, *is.* kredi kartı.

creditless, *sf.* kredisiz, kredisi/itibarı olmayan, güvenilmez, itimat edilmez, güvencesiz.

credit line, *is.* **1.** tanıtma yazısı : kopya edilen bir parçanın kaynağını bildiren yazı, **2. credit limit** *d.d.* kredi haddi/sınırı/limiti.

creditor, *is.* **1.** alacaklı, kredi açan/veresiye veren kimse, **2.** (muhasebede) bilânçonun alacak hanesi.

credit union, *is.* kredi koperatifi, emniyet sandığı.

credo, *is.* **1.** amentü, iman ikrarı, **2.** *bk.:* **Apostles Creed, Nicene Creed**, **3.** amentü müziği.

credulity, *is.* saflık, safdillik, safderunluk, bönlük, bir şeye kolayca/çabucak inanma/kanma /aldanma. ***e.a.****- gullibility.*

credulous, *sf.* **1.** saf, safdil, safderun, bön, çabuk inanır/aldanır. *She's so ~ she'll believe anything you tell her.* **2.** safiyane, saflıktan/bönlükten doğan/ileri gelen. *~ superstitions/rumors.* **3. ~ly** : bön bön, safdillikle, safiyane, safça, **4. ~ness** *bk.:* **credulity**. ***e.a.****- 1. believing, trustful, unsespecting, gullible, naive, unwary.* ***k.a.****- 1. unbelieving, incredulous, cautious, suspicious, wary, cynical.*

creed, *is.* **1.** amentü, **2. the Creed** *bk.:* **Apostles' Creed**, **3.** itikat, inanma, **4.** inanç, akide, iman, öğreti, **5. ~al** : iman+, inanç+. ***e.a.****- 4. doctrine.*

creek, *is.* **1.** çay, dere. *After a heavy spring rain, this ~ turns into a raging river.* **2.** *Brit.* koy, küçük körfez, **3. up the ~** *argo* (a) çıkmazda, zor durumda. **to be up the ~** : çıkmaza saplanmak, zor durumda/çaresiz kalmak. **up the ~ without a paddle** : son derece müşkül/içinden çıkılmaz durum. (b) çok kötü, yanlış, (c) ümitsiz, talihsiz.

creel, *is.* **1.** balık sepeti, **2.** balık ve ıstakoz avlamak için kullanılan kafes, **3.** ip bükme makinesinde bobinlerin takıldığı çerçeve.

creep, *is.&gs.f.* **crept, creeping 1.** sürünme(k), emekleme(k), emekleyiş. *A baby ~s on its hands and knees.* **2.** yavaşça/sessizce hareket etme(k), ağır ağır ve ihtiyatla ilerleme(k). *We crept up and peeked over the wall. The cat crept silently towards the mouse.* **3.** *Gen.* **~ up on** : sezdirmeden/sessizce/sinsi sinsi ilerlemek/sokulmak. *We crept up on the guard and knocked him out.* **4.** korkak/zelil davranmak, köleleşmek, **5.** kayıp gitmek, sıvışmak. *The automobile crept through the heavy traffic.* **6.** *gen.* **~ in/into** : nüfuz etmek, hâkim olmak, sarmak, kaplamak, belirmek, meydana çıkmak, kendini göstermek. **A mood of sadness ~s into the novel here and there** : Romanda yer yer üzgün bir hava seziliyor. **7.** *(bitki)* (yer veya duvar boyunca) yayılmak, dal budak salmak, sarılmak, kaplamak. *a ~ing plant.* **Ivy had crept up the wall of the house** : Evin duvarlarını sarmaşıklar kaplamıştı. **8.** (madenî eşya) eğilip bükülme(k), (kuvvet veya sıcaklık etkisiyle) deforme olma(k), şekil değiştirme(k), **9.** *jeol.* sürüklenme, kayma : tepelerden aşağı toprak, kaya ve taşların yavaş yavaş kayması, **10.** kanca, borda kancası, **11. the ~s** *argo* ürperti, ürperme, tüyleri diken diken olma. **give s.o. the ~s** : (birisinin) tüylerini ürpertmek. *That story gives me ~s.* **feel ~** : ürpermek, tüyleri diken diken olmak, **12.** *argo* mel'un, lânetli, hoşa gitmeyen kimse, **13.** *argo* dalkavuk, yaltakçı, çanak yalayıcı, **14. make one's flesh ~** : tüyleri ürpertmek. *His story about dead people leaving their graves at night really made my flesh ~.* **15. ~ along** : gizlice ilerlemek, **16. ~ away** : sıvışmak, sessizce uzaklaşmak, **17. ~-crawly** *k.d.* tırtıl vb. gibi sürünen haşere, **18. ~ crawly feeling** : tüyler ürpermesi, **19. ~ on** : yavaşça yaklaşmak. **Old age is ~ing on** : İhtiyarlık çöküyor. **20. ~ story** : korkunç/tüyler ürpertici hikâye. ***e.a.****- 1. crawl, 3. sneak, 5. slip, 7. slip, slide, shift.*

creepage, *is.* sürünme, emekleme, yavaş ilerleme.

creeper, *is.* **1.** sürünen/emekleyen kimse, **2.** **~s** : (bebek) emekleme tulumu, **3.** *bot.* (sarmaşık gibi) tırmanıcı bitki, **4.** *zool.* tırmaşık kuşu. **~s** : tırmaşık kuşugiller *(Certhiidae)* : uzun kıvrık tırnaklı, uzun gagalı, böcek yiyen ufak ötücü kuşlar. **short-toed tree ~** : orman tırmaşık kuşu *(Certhia familiaris)*. **wall ~** : duvar tırmaşık kuşu *(Tichodroma muraria)*. **5.** ayakça, kanca : buz/kaya üzerinde yürümek veya telefon direklerine tırmanmak için ayağa takılan alet, **6.** filika, demiri, borda kancası, **7.** **~ gear** *d.d.* (kamyonlarda) birinci vites, en küçük vites. ***e.a.*- *5.* *climbing iron*, *6.* *grapnel*.**

creepie (chair), *is. esk.* alçak iskemle.

creeping eruption, *isf. patol.* püsürtü : deri altına yerleşen kancalı kurt larvalarının yaptığı hastalık.

creepy, *sf.* **-pier, -piest 1.** sürüngen, sürünen (böcek vb. gibi), **2.** (tüyler) ürpertici/ürperten, korkunç. *a ~ ghost story.* **3.** **creepiness** : sürüngenlik; korkunçluk, tüyler ürperticilik.

creese = crease = kris, *is.* Malaya hançeri.

creesh, *is.&f. İsk. bk.:* **grease.**

cremate, *gl.f.* **-mated, -mating 1.** (ölüyü) yakmak, **2.** ateşe vermek, yakıp kül etmek. ***e.a.*- *2. burn.***

cremation, *is.* (ölüyü) yakma. **~ism** : ölü yakma taraftarlığı. **~ist** : ölü yakma taraftarı. **cremator** : ölü yakıcı.

crematorium, *is., ç.* **-toriums/-toria** *bk.:* **crematory.**

crematory, *is., ç.* **-ries** *sf.&is.* **1.** ölünün yakıldığı yer/bina, **2.** ölü yakma fırını, **3.** ölü yakılmasına ait.

crème, *is., ç.* ***crèmes*** *Fr.* **1.** kaymak, krema, krem, **2.** krem likör, koyu içki, **3.** **~ de cacao** : kakao likörü, **4.** **~ de menthe** : nane likörü. ***e.a.*- *1. cream.***

crème de la crème, *Fr.* en iyi, en seçme/seçkin.

Cremona, *is. İt.* Kremona kemanı : İtalya'nın Cremona şehrinde XVI-XVIII. yy.da yapılmış kemanlardan biri.

crenate, *sf.* tırtıklı, dişli, kenarı diş diş olan (yaprak, kâğıt vb.). **~ly** : tırtıklı/dişli bir şekilde, diş diş.

crenation = crenature, *is.* **1.** tırtık, çentik, tırtıklı/çentikli yuvarlak kenar (yaprak, para vb.), **2.** dişler arasındaki çentik/boşluk, **3.** aşırı tuzlu eriyikte alyuvarların büzülüp çentiklenmesi.

crenel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** *Brit.* **-elled, -elling) 1.** mazgal, **2.** çentik, kertik, tırtık, **3.** *bk.:* **crenelate**

crenelate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** *bk.:* **crenelated, 2.** mazgallarla donatmak, mazgal açmak/yapmak.

crenelated = crenellated, *sf.* mazgallı. *a ~ castle.*

crenelation = crenellation, *is.* **1.** mazgallarla donatma, **2.** mazgallı olma, **3.** mazgal, mazgallı siper/duvar, **4.** gedik, çentik, girinti.

crenellate, *sf.&f.* **-lated, -lating** *Brit. bk.:* **crenelate.**

crenulate(d), *sf.* çentikli, tırtıklı, diş diş (yaprak kenarı vb.). **crenulation** : çentiklilik, tırtıklılık.

creodont, *is.* kreodont : Paleosen çağında yaşamış *Creodonta* türünden etçil memeli hayvan.

Creole, *sf.&is.* **1.** Antil Adalarında doğmuş Avrupalı (özellikle İspanyol asıllı kimse), **2.** Lousiana'da doğmuş Fransız asıllı kimse, **3.** Louisiana'da konuşulan Fransızca, **4.** Haiti Fransızcası, **5.** *k.h.* melez : İspanyol veya Fransızla zenci melezi, **6.** **~ Negro** *d.d. esk.* yerli zenci : Afrika'dan getirilmeyip Amerika'da doğup büyüyen zenci, **7.** biber, domates ve soğanla hazırlanan sosla pişirilmiş (pilâv), **8.** **~ State** : Louisiana (takma adı).

creolized language = creole language, *is.* melez dil : farklı dil konuşan biri hâkim, öbürü tâbi iki toplumun dillerinin karışmasından meydana gelen ve tâbi toplumca konuşulan ilkel dil (*Gullah* gibi). *bk.:* **pidgin.**

creosol, *is. kim.* kresol, katran ruhu, C8 H10O2 : kayın/akgürgen katranı veya reçinenin damıtılmasından elde edilen renksiz, hoş kokulu, yakıcı lezzetli sıvı.

creosote, *is.&gl.f.* **-soted, -soting 1.** katran ruhu, kreozot : ağaç katranı damıtılarak elde edilir, kresol ve diğer fenollerden oluşur. Antiseptik ve koruyucu madde olarak kullanılır. **2.** **coal tar** *d.d.* kömürden elde edilen katran ruhu, **3.** kreozotlamak, katran ruhu ile muamele etmek, **4.** **~ bush** : katran ağacı *(Larrea mexicana)* : Boğadikeni *(Caltrop)* familyasından Meksika/Kolorado çöllerinde yetişen, yaprakları reçineli, katran ruhu gibi kokan bir funda.

crepe, *is.&gl.f.* **creped, creping 1.** krep: ipek, pamuk, yün veya yapay iplikten yapılmış yüzeyi pürüzlü ince kumaş, **2. ~ paper** *d.d.* ipek/krepon kâğıdı, **3.** siyah tül : matem vb. tülü olarak kullanılan siyah ince ipek kumaş, **4. ~ rubber** *d.d.* (a) krepsol : ayakkabı tabanı yapmakta kullanılan dayanıklı, tırtıklı lâstik, (b) levhalar hâlinde ham kauçuk, **5. crape** *d.d.* ince hamur tatlısı : sulu hamuru sıcak tavaya dökerek yapılan bir tatlı, **6. crape** *d.d.* tül ile örtmek/sarmak, tüllemek, **7. ~ de Chine** : krepdöşin, **8. ~ myrtle** *bk.:* **crape myrtle.**

***crêpe**, is., ç. **crêpes** Fr. bk.:* **crepe** (1,3,5).

crepehanger, *is. ABD-argo bk.:* **crapehanger.**

***crêpe suzette**, is., ç. **crêpe suzettes** veya **crêpes suzette** Fr.* krepsüzet : likörlü hamur tatlısı. Üzerine likör dökülüp alevlendirilerek servis yapılır.

crepitant, *sf.* çıtırdayan. ***e.a.**- crackling.*

crepitate, *gs.f.* **-tated, -tating** çıtırdamak, çıtır çıtır ses çıkarmak. **crepitation** : çıtırdama, çıtırtı. ***e.a.**- crackle.*

crept, *f. bk.:* **creep** (pt).

crepuscular, *sf.* **1.** loş, belirsiz, silik, donuk, sönük, **2.** şafağa/fecire/alaca karanlığa ait, **3.** *zool.* şafakta/fecirde/alaca karanlıkta uçan veya meydana çıkan (kuş, böcek vb.). ***e.a.**- 1. dim, indistinct.*

crepuscule = crepuscle, *is.* fecir, şafak, tan, alaca karanlık. ***e.a.**- twilight, dusk.*

crescendo, *is., ç.* **-dos/-di**, *gs.f. It. müz.* **1.** kreşendo, gittikçe şiddetlenen (müzik parçası), **2.** şiddetlenmek, şiddeti artmak.

crescent, *sf.&is.* **1.** *astr.* hilâl, yarım ay, **2.** hilâl şeklinde, **3.** büyüyen, artan, **4.** hilâl şeklinde simge : Türk ve İslâm âleminin simgesi, **5.** hilâle benzeyen şekil, **6.** Türkiye'nin/Müslümanlığın gücü, kuvveti, **7.** ay çöreği, **8.** hilâl/yay şeklinde sokak/meydan, **9. ~ic** : hilâl+, hilâl şeklinde, hilâle benzer. ***e.a.**- 3. increasing, growing.*

crescive, *sf.* büyüyen, artan. ***e.a.**- increasing, growing*

cresol, *is. kim.* kresol : CH3C6H4OH formüllü üç eşiz bileşimden biri. Dezenfektan olarak kullanılır.

cress, *is. bot.* tere *(Rorippa, Anethum graveoles).* **watercress** : su teresi *(Rorippa Nasturtium officinale).*

cresset, *is.* meşale, sırık ucuna veya yüksek bir yere yerleştirilmiş kandil/fener vb.

crest, *is.&f.* **1.** ibik, **2.** tepelik, başlık, **3.** yele, **4.** taç, **5.** sorguç, **6.** arma başlığı, **7.** bir şeyin tepesi/başı, **8.** doruk, zirve, **9.** sırt, bayır, **10.** dalganın tepesi, **11.** sel sularının en yüksek hali, **12.** (bir şeyin) en iyisi/büyüğü/yükseği, **13.** zirve/tepe teşkil etmek, **14.** taç/ibik/sorguç takmak, **15.** doruğuna/zirvesine ulaşmak, **16.** (tepe/dalga) üstünden aşmak, **17. on the ~ of the wave** *mec.* en uygun anda.

crested, *sf.* **1.** tepeli, sorguçlu, ibikli, **2. ~ auklet** *zool.* ibikli oklet *(Aethia cristatella)* : Alaska ve K Pasifik'te bulunan siyah, kahverenkli dalıcı kuş, **3. ~ curassow** *zool.* hokko *(Crax alector)* : ağaç tavuğugillerden G Amerika'da yaşayan iri bir kuş (uzunluğu 95 cm), **4. ~ flycatcher = great ~ flycatcher** *zool.* ibikli sinekkapan *(Myiarchus crinilus),* **5. ~ lark** : tepeli tarla kuşu *(Galerida cristata),* **6. ~ screamer** : kariyama *(Cariama cristata) :* G Amerika'da yaşayan bir bataklık kuşu, **7. ~ wheatgrass** *bot.* yeleli çayır *(Agropyron cristatum)* : Rusya'dan Amerika'ya götürülmüş bir ot. Yem olarak veya arazi aşınmasını önlemek için yetiştirilir.

crestfallen, *sf.* **1.** üzgün, mahzun, süngüsü düşük, yılgın, bedbin, meyus, başı önünde, **2.** düşük ibikli/yeleli. ***e.a.**-1. dejected, dispirited, depressed, disappointed, sad.*

cresting, *is.* **1.** *mim.* çatı süsü/tezyinatı, **2.** mobilya tepeliği.

crestless, *sf.* ibiksiz, yelesiz, taçsız, tepeliksiz.

cretaceous, *sf.&is.* **1.** tebeşirli, tebeşire benzer, tebeşir gibi, **2.** *jeol.* Mesozoik Çağa (ikinci zamanın son kısımlarına) ait : Zamanımızdan 70-135 milyon yıl önce, devâsa sürüngenlerin neslinin tükendiği ve bugünkü böceklerin meydana geldiği çağ, **3. ~ly** : tebeşire benzer şekilde, Mesozoik Çağa ait olarak.

Cretan, *sf.&is.* Giritli, Girit+.

Crete, *is.* Girit (adası).

cretic, *is.* (nazım tekniğinde) ortadaki kısa, baş ve sondaki uzun üç heceli grup.

cretin, *is.* **1.** *tıp* alık, kalkan bezi alıklığına yakalanmış kimse, **2.** *argo* aptal, sersem, budala. *You silly ~! Why didn't you lock the door* *when you left home?* **3.** **~ism** *patol.* kalkan bezi alıklığı : kalkan bezi (tiroid) salgısı noksanlığı sonucunda bedenî deformasyon, cücelik, aptallık ve guatra sebep olan hastalık, **4.** **~oid** : alık gibi, **5.** **~ous** : alık+.

cretonne, *is.* kreton, perdelik/mobilyalık çiçekli kalın kumaş.

crevalle, *is., ç.* **-le/-les** *zool.* çatalkuyruk *(Carangi-dae):* çatalkuyruklular familyasından çeşitli balıklar.

crevasse, *is.&gl.f.* **-vassed, vassing** **1.** (buzullarda veya yeryüzündeki) büyük çatlak/yarık, **2.** (set veya rıhtımlarda) gedik, **3.** yarmak, çatlatmak, büyük çatlak/gedik/yarık meydana getirmek. ***e.a.**-1. cleft, crack, fissure, chink.*

crevice, *is.* çatlak, yarık, gedik, rahne. ***e.a.**- cleft, fissure, chink.*

crew, *is.&gs.f.* **1.** mürettebat, tayfa, gemide/uçakta çalışanların her biri veya tümü, **2.** ekip, grup. **a repair ~** : onarım/tamir ekibi, **3.** takım, kürek çekme takımı. **varsity ~** : üniversite kürek çekme takımı, **4.** kik (ince uzun sandal) yarışı/sporu. *He went out for ~ in his freshman year.* **5.** *esk.* erler, müfreze, **6.** *k.d.* sürü, güruh, kitle, kalabalık. **a motley ~** : derme çatma kalabalık, karışık bir kitle/güruh, **7.** tayfalık, yapmak, tayfa olmak, tayfa olarak çalışmak, **8.** *bk.:* **crow** (pt), **9.** **~ cut** : alabros traş, **10.** **~ neck** : boynu saran gömlek/süveter yakası, bisiklet yaka, **11.** **~-neck(ed)** : bisiklet yakalı.

crewel, *is.* **1.** **~ yarn** *d.d.* (gevşek bükülmüş) iplik, **2.** **crewelwork** *d.d.* kanaviçe işi, **3.** **~ist** : kanaviçe işleyen, **4.** **~like** : kanaviçe şeklinde, kanaviçeye benzer.

crewman, *is., ç.* **-men** tayfa.

crewmember, *is.* tayfa.

crib, *is.&f.* **cribbed, cribbing** **1.** çocuk karyolası/yatağı, yanları yüksek küçük karyola, **2.** ahır, ağıl, **3.** yemlik, musur, **4.** kulübe, evcik, odacık, **5.** kapalı yer, **6.** örgü sepet, **7.** kalıp : inşaat temel kalıbı, **8.** kuyu astarı, **9.** ambar, **10.** set : nehrin akışını yavaşlatmak veya kütükleri tutmak için su içinde yapılan duvar, **11.** *Brit. Avust.* azık, nevale, kumanya : işçinin evden götürdüğü yemek, **12.** *k.d.* çalıntı, intihal : gizlice/izinsiz başka eserden yapılan kopya. *The teacher would have given me a high mark, but he noticed some of my answers were ~s from yours.* **13.** *k.d.* kılavuz, anahtar kitap : soruların cevabını, ödevlerin tercümesini veren öğrenci yardımcı kitabı (Bilhassa Lâtince dersi kılavuzu), **14.** (iskambil oyununda) her oyuncunun ikişer kart vermesiyle elde edilen deste, **15.** *Brit.-argo* (hırsızların soymayı tasarladıkları) ev, **16.** (çocuğu karyolasına) kapamak, hapsetmek, **17.** (çocuğa) yatak/karyola yapmak/temin etmek, **18.** tahta kalıp/istinat duvarı vb. yapmak, **19.** *k.d.* çalmak, intihal etmek, kopya etmek, başkasının eserini kendisininmiş gibi yayınlamak. *I didn't know the answers to the teacher's questions, so I ~bed them off John.* **20.** *k.d.* tercümede kılavuz kitaba başvurmak, **21.** (hububatı vb.) ambarlamak, ambara koymak. ***e.a.**- 2. stall, pen, 3. manger, 9. bin, 11. snack, 12. plagiarism, 13. pony, 16. confine, 19. pilfer, steal, plagiarize.*

cribbage, *is.* bir iskambil oyunu. **~ board** : bu oyun için sayı tahtası.

cribber, *is.* **1.** kalıpçı, kalıp veya (kazılarda toprak göçmesini önlemek için) istinat duvarı yapan kimse, **2.** yemliğini ısıran at.

cribbing, *is.* **1.** **crib-biting, wind-sucking** *d.d.* atın yemliğini ısırması (ve neticede hava yutup rahatsız olması), **2.** maden kuyusu iskelesi/astarı, **3.** maden kuyusu vb. iskelesinde kullanılan kereste, **4.** bina temel kalıbı.

crib-bite, *gs.f.* **-bit, -bitten** veya **-bit, -biting** (at) yemliği ısırmak (ve neticede hava yutmak).

cribbled, *sf.* delikli, pütürlü (yüzey).

crib-death, *is.* (sebebi bilinmeyen, muhtemelen havasızlıktan boğulma sonucunda) anî bebek ölümü. **sudden infant death syndrome***d.d.*

cribriform = cribrous, *sf.* kalbur gibi, delikli. **~ tubes** *: bot.* kalbur damarlar. ***e.a.**- sievelike, perforated*

cribwork, *is.* (her dizideki kütükler bir alttakine dik olarak dizilmiş) kütük yığını/istifi.

crick, *is.&gl.f.* **1.** adale tutulması, boyun tutulması, **2.** boynu tutulmak, (adalesi) kasılmak, **3.** *ABD-k.d. bk.:* **creek** (1).

cricket, *is.* **1.** *zool.* cırcır böceği, küçük çekirge *(Gryllus domesticus).* **mole ~** : danaburnu *(Gryllo-talpa vulgaris).* **hearth ~** : ocak çekirgesi, **2.** cırlak, kaynana zırıltısı (oyuncak), **3.** kriket oyunu, **4.** alçak/küçük iskemle, **5.** kibarlık, terbiye, nezaket, kibar davranış. **not ~** : doğru değil. **That's not ~** : Bu doğru değildir. *Cheating is not ~.* **6.** kriket oynamak, **7. as chirpy as a ~** : şen ve şakrak, neşeli, mutlu, halinden memnun, cıvıl cıvıl, **8. ~er** : kriket oyuncusu.

cricoid, *is.&sf. anat.* gırtlak kıkırdağı+.

cried, *f. bk.:* **cry** *(geç.z.).*

crier, *is.* **1.** bağıran (kimse), bağırtlak, **2.** tellâl, münadi. **court ~** : mübaşir. **town ~** : tellâl, **3.** seyyar satıcı. ***e.a.****- 3. hawker.*

crime, *is.* **1.** cinayet, cürüm. *If you commit a crime you must expect to be punished.* **to prevent a ~** : bir cinayeti önlemek. *to investigate a ~.* **2.** (ağır) suç, kabahat. **to commit/perpetrate a ~** : suç işlemek. *an atrocious/brutal/daring/heinous/horrible/infamous/serious ~.* **3.** suç sayılan/zararlı eylem. *It is the job of the police to prevent ~.* **4.** kabahat, gayriahlâkî hareket. *It isn't a ~ to steal food when your children are hungry.* **5.** *k.d.* yazık, günah, ayıp. *It's a ~ that this food should be wasted when so many people are hungry.* ***e.a.****-1. wrong, misdemeanor, tort, felony, 2. offense, 5. shame, sin, pity, foolish, reprehensible, disgraceful, transgression.*

Crimea, *is.* Kırım. **~n** : Kırımlı, Kırım+. **~n War** : Kırım Savaşı (1853-56).

crimeless, *sf.* suçsuz, kabahatsiz, saf, masum. ***e.a.****- innocent.*

crime-sheet, *is. As.* suçlar listesi.

crime wave, *is.* cinayet dalgası, cinayetlerin hızla artışı.

crime-writer, *is.* cinaî roman yazarı.

crime passionel, *is., ç.* **crimes passionels** kıskançlıktan doğan cinayet, aşk cinayeti.

criminal, *sf.&is.* **1.** cinaî, suç+, cürüm+, ceza+. **~ code** : ceza kanunu. **~ law** : ceza hukuku. **~ lawyer** : (ağır) ceza avukatı. **~ investigation department** : emniyet cinayet dairesi, **2.** suç niteliğinde, suç sayılan. *a ~ act.* **3.** suçlu, kabahatli, cani, suç/cinayet işleyen kimse. *The judge sent the ~ to the prison for 12 years.* **4.** manasız, saçma, yazık, günah. *It's ~ to waste so much time. It's ~ that some people should have 4 houses while others have nowhere to live.* **5. ~ assault** : (a) ırza tecavüz, (b) tecavüz, **6. ~ contempt** : mahkemeye saygısızlık/itaatsizlik suçu, **7. ~ conversation** : zina, **8. ~ court** : ağır ceza mahkemesi. ***e.a.****- 2. felonious, unlawful, illegal, 3. convict, culprit, felon, crook, gangster, 7. adultery.* ***k.a.****- 2. lawful, 3. innocent.*

criminality, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** suçluluk, mücrimlik, **2.** cinaî eylem, cürüm, cinayet.

criminally, *zf.* caniyane, kanuna karşı olarak.

criminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** suçlandırmak, itham etmek, **2.** cürüm/suç isnat etmek, **3.** takbih etmek, mahkûm etmek, **4. crimination** : suçlandırma, itham etme, suç isnat etme, **5. criminative = criminatory** : suçlandırıcı, suç teşkil eden, suça sevk eden, **6. criminator**: suçlandıran, itham eden, suç isnat eden.

criminology, *is.* **1.** suç bilimi, kriminoloji : bir toplumda suç sayılan davranışların nedenini inceleyen bilimsel çalışma alanı, **2. criminologic(al)** : suç bilimsel, **3. criminologically** : suç bilimsel olarak, **4. criminologist** : suç bilimi uzmanı.

crimmer, *is. bk.:* **krimmer.**

crimp, *is.&gl.f.* **1.** kıvırmak, (saçı) dalgalı/ondüle yapmak. *to ~ the hair. The girl ~ed her hair before going to the party.* **2.** katlamak, **3.** (saç levhanın) (a) kenarlarını iç içe katlayıp bükmek, (b) ucunu katlayıp sıkıştırmak, **4.** dalgalandırmak, (saç levha veya mukavvanın yüzeyini) oluklu yapmak, **5.** (bir şeyin) iki ucunu birleştirip sıkıştırmak, **6.** (aşçılıkta) (pişkin ve gevrek olması için balığın etini) yer yer bıçaklamak, **7.** kıvırma, kıvrılma. **~ iron** : (a) saç maşası, (b) plise ütüsü, **8.** katla(n)ma, **9.** *gen.* **~s** : kıvrım, dalga, bukle (saç), **10.** kıvırcık(lık), (koyun yünü vb. nin) kıvırcık/dalgalı olması, **11.** (saç levha vb. kenarında geçme yapmak için) kıvrım, kıvrıntı, kat, **12. put a ~ in** *k.d.* engel olmak, müdahale etmek, **13.** (zorla kandırarak) denizci veya asker toplamak, askere almak, **14.** (zorla kandırarak) denizci/asker toplayan kimse/acente. ***e.a.****- 1. curl, wave, 2. bend, 3. (a) bend, (b) fold, 4. corrugate, 5. crease, 6. gash, 12. hinder, interfere with.*

crimper, *is.* kıvırma makinesi.

crimping, *is.* kenar kıvırma.

crimple, *f.* **-pled, -pling** kıvırmak, bükmek, buruşturmak, dalgalı yapmak. ***e.a.****- wrinkle, crinkle, curl.*

crimplene, *is.* buruşmaz kumaş.

crimpy, *sf.* **-pier, -piest** kıvırcık(lı), dalgalı, ondüleli, ***e.a.***- *wavy, curly, frizzy.*

crimson, *sf.&is.&f.* **1.** kızıl, koyu kırmızı, fesrengi, **2.** kızıl/koyu kırmızı boya/renk, **3.** kızar(t)mak, kıpkırmızı olmak/yapmak, kızıla/koyu kırmızıya boyamak, **4. ~ly** : kıpkızıl, koyu kırmızı bir hâlde, **5. ~ness** : kızıllık, koyu kırmızılık.

cringe, *is.&gs.f.* **cringed, cringing 1. ~ before/to** : yaltaklanma(k), tabasbus (etmek), (yalvararak) ayaklarına kapanma(k), (korkuyla) diz çökme(k)/eğilme(k)/sinme(k). *The slaves ~d every time their angry master raised his whip.* **2.** (ıstırap veya korkudan) kıvranmak, **3.** *k.d.* tiksinmek, canı sıkılmak. *Your foolish talk make me ~.* **4. ~ling = cringer** : yaltaklanan, yalvaran, tabasbus eden, ayaklara kapanan, diz çöken, sinen, **5. cringingly** : yaltaklanarak, yalvararak, ayaklarına kapanarak. ***e.a.-1.*** *cower, fawn, truckle, toady,* ***2.*** *wince, flinch,* ***3.*** *dislike.*

cringle, *is. den.* **1.** yelkenlere/tentelere açılan delik, matafyon, **2.** bu deliklere geçirilen halka, radansa.

crinite, *sf.&is.* **1.** saçlı, kıllı, tüylü, **2.** *bot.* tüylü, püsküllü, **3.** deniz lâlesi fosili. ***e.a.-1.*** *hairy.*

crinkle, *f.* **-kled, -kling 1.** kıvır(ıl)mak, katla(n)mak, buruş(tur)mak, kırış(tır)mak. **~d** : buruşuk, kırışık. *I can't wear this dress to the dance, it's all ~d.* **2.** hışırda(t)mak, **3.** buruş(tur)ma, kırış(tır)ma, buruşukluk, kırışıklık, **4.** hışırtı, hışırdama. ***e.a.-1&3.*** *wrinkle, crimple, ripple, twist,* ***2&4.*** *rustle.*

crinkleroot, *is. bot.* kıvırcık köklü diş otu *(Dentaria diphylla)* : turpgillerden beyaz, eflâtun çiçekler açan, kıvırcık yumru köklü K Amerika bitkisi.

crinkum-crankum, *sf. esk.* eciş bücüş, eğri büğrü, kıvrımlı/ivicaçlı/dönemeçli şey.

crinoid, *sf.&is. zool.* **1.** deniz lâlesi, zambak/lâle şeklinde deniz hayvanı *(Crinoidea),* **2.** zambağımsı, zambağa/lâleye benzer, deniz lâlesigilerden.

crinoline, *is.* **1.** sert kumaştan yapılmış kabarık etekli kadın elbisesi, **2.** çemberli etek, **3.** kabarık etek yapılan sert kumaş, krinolin.

crinum, *is. bot.* benekli nergis : *Amaryllidaceae* familyasından sıcak ülkelerde yetişen ve güzel kokulu, kırmızı benekli beyaz çiçekler açan bir bitki.

criollo, *sf.&is., ç.* ***-ollos*** *İsp.* **1.** Avrupa (bilhassa İspanyol) asıllı Lâtin Amerikalı. *bk.:* **Creole** (1), **2.** Lâtin Amerika'da yetiştirilen çeşitli evcil hayvanlar.

cripple, *is.&gl.f.* **-pled, -pling 1.** kötürüm, topal, **2.** sakat, malûl. **a mental ~** : kafadan sakat, geri zekâlı, alık, ebleh, **3.** *ABD-k.d.* sık çalılık ve bataklık arazi, **4.** kusurlu/bozuk/sakat herhangi bir şey, **5.** kötürüm/sakat etmek, sakatlamak, kazaya uğratmak, **6.** bozmak, iptal etmek, zarar vermek, **7. crippler** : kötürüm/sakat eden, sakatlayan, bozan. ***e.a.- 5&6.*** *lame, impair, disable, maim.*

crisic, *sf.* bunalımsal, bunalım+, buhran+, kriz+.

crisis, *is., ç.* **-ses 1.** dönüm noktası. *Negotiations between the two countries are approaching a ~.* **2.** bunalım, buhran. *a gvernmental/political ~. the ~ in Southern Africa.* **cabinet ~** : kabine/hükûmet buhranı. *an economic or financial ~.* **provoke/stir up a ~** : buhran yaratmak. *to avert/settle a ~.* **3.** *tıp* nöbet, kriz, hastalığın seyri esnasında iyiliğe veya kötülüğe doğru önemli değişme evresi, **4.** toplumsal/ekonomik/politik bunalımı/kararsızlık veya önemli değişme evresi. ***e.a.-1.*** *turning point, climax, juncture, exigency,* ***4.*** *critical stage.*

crisp, *sf.&is.&f.* **1.** gevrek, kolay, kırılır. *~ pastry/toast/crackers.* **2.** taze/sıkı ve sert, buruşmamış, yeni, gıcır gıcır, kütür kütür. *~ lettuce/apple/vegetables. a ~ new dollar bill.* **3.** kesin, kat'î, kararlı, kendine güvenir, emin. *a ~ manner of speaking. a quick ~ reply.* **4.** özlü, kuvvetli, canlı, uyanık, parlak. *a ~ repartee. a ~ conversation.* **5.** temiz, bakımlı, düzenli, **6.** canlandırıcı, serin. *a ~ winter day. the ~ autumn wind.* **7.** kırışık, buruşuk (cilt, su yüzeyi vb.), **8.** kıvırcık, kıvır kıvır, **9.** *Brit. bk.:* **potato chip**, **10.** gevrekleş(tir)mek, gevre(t)mek, **11.** kıvırmak, kıvrılmak, kıvırcıklaş(tır)mak, dalga dalga olmak/yapmak, **12. ~er** : gevrekleştiren, gevreten, buruşturmadan/gevrek bir şekilde muhafaza eden, **13. ~ly = ~ily** : (a) gevrek gevrek, çıtır çıtır, gevrek bir şekilde, (b) kesin/kat'î/özlü/canlı bir şekilde, (c) serin serin. ***e.a.-1.*** *brittle,* ***2.*** *firm,* *fresh, 3. brisk, sharp, decided, 4. lively, pithy, sparkling, clear, 5. clean, neat, 6. invigorating, cold, dry, fresh, 7. crinkled, rippled, 8. curly.*

crispate(d), *sf.* **1.** gevrek, **2.** kıvırcık, kıvrımlı, dalgalı, bukleli. **e.a.**-*1. crisped, 2. curly.*

crispation = crispature, *is.* **1.** gevre(t)me, gevrekleş(tir)me, **2.** kıvırcıklık, kıvrım(lılık), bukle(lilik).

crispen, *sf.* gevrekleş(tir)mek, gevre(t)mek. *Celery ~ed by refrigeration. A pastry shell ~ing in the oven.*

crispiness = crispness, *is.* gevreklik, tazelik, serinlik.

crispy, *sf.* **crispier, crispiest 1.** gevrek, **2.** kıvırcık, kıvır kıvır, kıvrımlı, dalgalı, **3.** canlı, hareketli, uyanık, sert, canlandırıcı, kamçılayan (rüzgâr). **e.a.**-*1. brittle, crisp, 2. curly, wavy, 3. brisk.*

crissal, *sf.* (kuşlarda) kuyruk altı+, dışkılık+.

crisscross, *sf.&is.&zf.&f.* **1.** çapraz(vari), çaprazlama(sına), çapraz çizgili. *a ~ pattern/ design. ~ lines.* **2.** çapraz çizgilerden oluşan şekil, **3.** *bk.:* **tick-tack-toe**, **4.** *esk.* alfabe, **5.** çapraz çizgiler çizmek, çapraz çizgilerle işlemek. *Searchlights ~ed the night sky.* **6.** çaprazvari hareket et(tir)mek, tekrar tekrar karşıya geçip dönmek. **e.a.**- *1. crosswise, awry, 4. alphabet.*

crisscross-row, *is. bk.:* **chrisscross-row.**

crissum, *is., ç.* **crissa 1.** kuşun kuyruk altı (dışkılık) bölgesi, **2.** kuyruk altı tüyleri.

crista, *is., ç.* **cristae** *anat. zool.* tepe, ibik.

cristate(d), *sf.* **1.** tepeli, ibikli, hotozlu, **2.** tepe oluşturan. **e.a.**- *1. crested.*

criterion, *is., ç.* **-teria/-terions** ölçüt, ayıraç, kriter, kıstas, mihenk. *Wealth is no ~ for worth. He meets/satisfies the criteria for party leader.* **e.a.**- *measure, touchstone, standard, test, norm, gauge, yardstick.*

critic, *is.* **1.** eleştirmen, eleştirmeci, eleştirici, münekkit, tenkitçi. *an impartial ~. a newspaper's art/drama/literary/music ~.* **2.** muhalif/ karşı olan kimse. *The senator called a press conference to answer his ~s.* **3.** *esk. bk.:* **criticism, critique.** **e.a.**- *1. reviewer, judge, connoisseur, 2. attacker, antagonist.*

critical, *sf.* **1.** tenkitçi, tenkit eden, daima kusur bulan. *Don't be so ~ of everyone else.* **2.** çözümsel, tahlilî, dikkatli düşünce ve muhakemeye dayanan. *a ~ thinker. a ~ analysis.* **3.** (a) dönüşül, dönüm noktasına ait, önemli, ciddî, ağır, korkulu. *a ~ stage of fever. a ~ wound.* (b) can alıcı, nazik, hayatî. **of ~ importance** : hayatî önemi haiz, **4.** tehlikeli, vahim. *a ~ ilness. a ~ moment. His condition is reported as being ~.* **5.** eleştirimsel, tenkidî, eleştiri mahiyetinde, eleştirmeye/tenkide ait, tenkide meyyal. *~ writing on art. ~ essays. ~ opinions on this latest play.* **6.** *fiz.* dönüşül : bir maddenin bir hâlden başka hâle geçmesine, özelliklerini değiştirmesine yol açan. *~ temperature is the temperature above which a gas cannot become liquid even if the pressure changes.* ~ **damping** : dönüşül sönüm. ~ **potential** : dönüşül erkil. ~ **state of reactor system** : tepkileşimlik dizgesinin dönüşül hali. ~ **temperature** : dönüşül sıcaklık, **7.** *mat.* dönüşül : bir işlevin türevini sıfır yapan. ~ **point** : dönüşül nokta, türevin sıfır olduğu nokta ya da türevin var olmadığı nokta; tanım bölgesinin sınırı. **e.a.**-*1. carping, faultfinding, caviling, 2. discriminating, nice, exact, precise, judicial, 3. decisive, climacteric, crucial, 4. hazardous, dangerous, precarious, perilous.* **k.a.**- *3. unimportant.*

critical angle, *is.* **1.** (optik) dönüşül açı : iç tam yansımanın tümüyle gerçekleştiği en küçük geliş açısı, **2.** ~ ~ **of attack** *d.d.* dönüşül saldırış açısı.

critically, *zf.* **1.** eleştirircesine, eleştirerek, eleştirme/tenkit suretiyle, **2.** tehlikeli/vahim bir şekilde, ciddî/önemli olarak, kritik durumda, bunalıma yol açarcasına.

critical mass, *is. fiz.* dönüşül kütle : kendi kendine bir zincir tepkileşimi sürdürmeye yeterli ışımetkin özdek tutarı.

criticalness, *sf.* **1.** dönüşüllük, dönüşül/ kritik durum, **2.** tehlikeli/vahim durum, vahamet, ciddiyet, ağırlık, önemlilik.

critical path planning, *is.* dönüşül izlenceleme : bitirilmesi birbirine bağlı karmaşık sanayi faaliyetlerini en kısa zamanda ve en kestirme yoldan sonuca ulaştıran plânlama.

critical point, *is. fiz.* dönüşül nokta : sıvı ve uçun evreleri arasındaki sınır çizgisinin yok olduğu, sıvının ve uçunun doğa bilimsel özelliklerinin özdeşleştiği nokta.

critical speed, *is. mak.* dönüşül hız : dönen bir dingilin dinamik kararlığını kaybedip tehlikeli titreşimlere başladığı hız.

critical temperature, *is. fiz.* (a) dönüşül sıcaklık : bir özdeğin sıvı olarak bulunabileceği en yüksek sıcaklık, ya da bir uçunun daha yukarı sıcaklıkta hiçbir basınç etkisiyle sıvılaştırılamayacağı sıcaklık, (b) mıknatıssal özdeklerin mıknatıslığını yitirdiği sıcaklık.

criticaster, *is.* yeteneksiz eleştirmeci, basit/adî münekkit. **criticastry** : yeteneksiz eleştirmecilik.

criticise/criticisable/criticiser/criticisingly, *Brit. bk.:* **criticize/criticizable/criticizer/criticizingly.**

criticism, *is.* **1.** eleştirme, tenkit. **constructive ~** : yapıcı eleştirme. **fair ~** : makul/insaflı eleştirme. **valid ~** : yerinde eleştirme, **2.** yerme, kınama. **adverse ~** : yerme, kusur bulma.. *Your ~ seem to have offended him.* **3.** eleştiri, tenkit : bir eseri/temsili vb. eleştiren yazı/makale. **literary ~** : edebî eleştiri, **4.** metin ve vesikaları inceleyip tarihlerini, güvenebilirliklerini, gerçek olup olmadıklarını belirtme sanat ve yöntemi. ***e.a.*** *- 2. censure, faultfinding, animadversion, 3. review, critique.*

criticize, *f.* **-cized, -cizing 1.** eleştirmek, tenkit etmek, inceleyerek iyi ve kötü taraflarını belirtmek. *Would you like to read and ~ my book?* **2.** yermek, kınamak, kusur bulmak. *He ~s her for being lazy.* **3. criticizable** : eleştirilebilir, tenkit edilebilir, **4. criticizer** : eleştirici, eleştirmen, münekkit, **5. criticizingly** : eleştirerek, eleştirircesine, tenkit edercesine. ***e.a.*** *- 1. appraise, 2. cavil, censure, condemn, blame.*

critique, *is.&gl.f.* **-tiqued, -tiquing 1.** eleştiri, tenkit (sanatı), **2.** inceleme, etüt/tenkit yazısı, **3.** eleştirmek, tenkit etmek, inceleyerek iyi/kötü taraflarını belirtmek. ***e.a.*** *- review.*

critter = crittur, *is. k.d.* yaratık, mahlûk (insan veya hayvan). ***e.a.*** *- creature.*

croak, *is.&f.* **1.** vakvak, gak : kurbağa/karga sesi, **2.** vakvaklama(k), gaklama(k), vakvak/gak demek, kurbağa/karga gibi ötmek, **3.** çirkin bir sesle bağırmak, şom ağız olmak, homurdanmak, **4.** *argo* ölmek, nalları dikmek, kıkırdamak, gürleyip gitmek, cartayı çekmek. ***e.a.*** *- 4. die.*

croaker, *is.* **1.** homurdanan, şikâyetçi, şom ağızlı, **2.** *zool.* işkine *(Micropogon undulatus)* : gölge balığıgillerden homurtu gibi ses çıkaran bir tür balık, **3.** *argo* doktor. ***e.a.*** *- 3. doctor.*

croaking, *is.* **1.** vakvaklayan, gaklayan, **2.** vakvak(lama), gaklama.

croaky, *sf.* **croakier, croakiest** alçak/boğuk/kısık (ses). *the ~ call of a frog.*

Croat, *is.* Hırvat. **~ia** : Hırvatistan. **~ian** : Hırvat+, Hırvatça, Hırvatistan+.

crocein(e), *is. kim.* krosein : turuncu, kırmızı boya. Benzen ve naftalin diazo ve sülfonik asit türevlerinden yapılır.

crochet, *is.&f.* **-cheted, -cheting** *Brit.* **1.** dantel, kroşe, tek tığla işlenen örgü. **~ hook** : tığ, **2.** dantel işlemek, tek tığla örgü örmek, **3. ~er** : dantel ören.

crocidolite, *is.* mavi asbestos, sodyum, demir silikat.

crock, *is.&f.* **1.** testi, saksı, çanak, çömlek, toprak tencere/kap, **2.** *Brit.- k.d.* tencere, kazan, **3.** yaşlı koyun, **4.** yaşlı at, lâgar at, **5.** *hkr.* yaşlı/âciz/beceriksiz/çirkin kimse, **6.** hastalık hastası, temarüz eden kimse, bedenî bir rahatsızlığı olmadığı halde hasta olduğunu iddia eden kimse, **7.** *k.d.* is, kurum, **8.** (düzgün boyanmamış kumaşta) boya lekesi, **9.** (kumaş ve deride ovuşturulunca çıkan) boya, **10.** islen(dir)mek, is/kurum bağlamak, lekelemek, leke sürmek, **11.** (kumaş) renk vermek, sürtülünce rengini geçirmek. *a suede that will not ~.* **12.** hasta/zayıf düşmek, **13.** bozulmak, arıza yapmak, **14. ~ up** : çökmek, ihtiyarlamak. **to be ~ed** : sakatlanmak. ***e.a.*** *- 7. soot, smut, 14. collapse.*

crocked, *sf. argo* sarhoş, ayyaş. ***e.a.*** *- drunk.*

crockery, *is.* çanak çömlek, toprak eşya.

crocket, *is. mim.* (damın çıkıntılı yerlerine süs olarak konulan) oyma yaprak.

crocodile, *is.* **1.** *zool.* timsah *(Crocodylus niloticus)*, **2.** timsahgillerden herhangi sürüngen hayvan, **3.** timsah derisi, **4. ~ bird** : timsah kuşu *(Pluvianus aegyptius)* : güneşlenen timsahların sırtına konup derisindeki parazit böcekleri yiyen Afrika kuşu, **5. ~ tears** : sahte gözyaşları, yalancıktan ağlama, yapmacık üzüntü/matem gösterisi.

crocodilian, *sf.&is.* **1.** timsah gibi, timsaha benzer, timsahımsı, **2.** timsahgillerden, *Crocodilia* familyasına mensup sürüngen (**crocodile, alligator, cayman** vb.).

crocoisite = crocoite, *is.* kurşun kromat, $\mathrm{PbCrO4}$: kırmızı renkli kurşun cevheri.

crocus, *is., ç.* **-cuses 1.** *bot.* safran *(Crocus sativus)* : süsengillerden küçük soğanlı, beyaz, mor çiçekler açan bir bitki, **2.** *bot.* çiğdem *(Colchium automnale).* **yellow ~** : pas lâlesi, sarı çiğdem, **3. ~ martis** *d.d.* demir peroksit, bir çeşit maden parlatma tozu, **4.** safran rengi, koyu turuncu, sarı.

Croesus, *is., ç.* **-suse/-si** (2. için) **1.** Krezüs : zenginliği ile ün salan Lidya kralı (M.Ö. 560-546), **2.** Karun, çok zengin kimse. **as rich as ~** : Karun gibi, çok zengin kimse. **a regular ~** : zenginlerden biri.

croft, *is. Brit.* **1.** eve bitişik sebze bahçesi/otlak, **2.** küçük çiftlik/tarla (İskoçya'da kira ile tutulan çiftlikler gibi).

crofter, *is. Brit.* kiracı çiftçi, (İskoçya'da) küçük tarlayı kira ile işleten kimse.

croissant, *is., ç.* **-sants** ay çöreği.

Croix de Guerre, *is.* (Fransız) kahramanlık nişanı.

Cro Magnon, *is.* Taş devrinde Fransa'da yaşamış bir kavim.

cromlech, *is. ark.* **1.** eskiden kalma etrafı daire şeklinde büyük dikme taşlarla çevrili anıt, **2.** dolmen. ***e.a.***- *2. dolmen.*

crone, *is.* kocakarı, ihtiyar kadın. ***e.a.***- *hag.*

crony, *is., ç.* **-nies** kafadar, dost, arkadaş. *He went out with some of his cronies.* ***e.a.***- *chum, companion.*

crook, *is.&f.* **1.** dirsek, eğri/kıvrık parça, kanca, çengel. *He carried the parcel in the ~ of his arm.* **2.** kanca şeklinde/eğri, kıvrık şey, **3.** âsâ, meses, çoban değneği. *a shepherd's ~.* **4.** kıvrılma, kıvırma, bük(ül)me, **5.** dönemeç, kıvrım, viraj. *a ~ in the road.* **6.** *k.d.* dolandırıcı, sahtekâr, hilekâr, hırsız. *He's a ~.* **Get sth. on the ~** : (bir şeyi) hile ile elde etmek, **7. shank** *dd* : (nefesli sazlarda) akort borusu : müzik aletinin tizliğini ayarlayan boru, **8.** eğmek, kıvırmak, bükmek, **9. by hook or by ~** : ne yapıp yapıp, bir yolunu bulup, allem edip kallem edip. **The swindler got the old lady's money by hook or by ~** : Dolandırıcı allem etti kallem etti, ihtiyar kadının parasını aldı. ***e.a.- 5.*** *bend, turn, curve,* ***6.*** *swindler, thief,* ***8.*** *bend, curve.*

crookback, *is.* **1.** kambur, **2. ~ed** : kamburlu. ***e.a.***- *humpback, hunchback.*

crooked, *sf.* 1 eğri, kıvrık, kıvrımlı, dönemeçli, ivicaçlı, bükük. *a ~ street/path.* **2.** çarpık. *The picture is ~.* **3.** kambur, deforme olmuş, şeklini kaybetmiş. *A man with a ~ back.* **A ~ old man** : Kamburu çıkmış bir ihtiyar. **4.** dalavereci, dalavereli, hileli, hilekâr, dolandırıcı, yalancı, sahtekâr. **~ dealings** : hileli işler, **5.** çengel gibi, çengelli, kancalı, **6. ~ness** : eğrilik, kıvrıklık, büküklük; kamburluk; hilekârlık, dolandırıcılık, sahtekârlık. ***e.a.-1.*** *curved, bending, winding, devious, sinuous, spiral, twisted,* ***2.*** *askew, awry,* ***3.*** *deformed, misshapen,* ***4.*** *dishonest, unscrupulous, fraudulent, tricky.*

crookneck, *is. bot.* su kabağı : uzun ve kıvrık boyunlu kabak türü.

croon, *is.&f.* **1.** mırıldanma(k), alçak sesle şarkı söyleme(k), **2.** ninni söyleme(k). *The mother ~ed her baby to sleep.* **3. ~er** : (eski/mizahî) eski halk türkülerini aşırı bir heyecanla söyleyen. ***e.a.-1.*** *hum.*

crop, *is.&f.* **cropped, cropping 1.** ekin, hasat, rekolte. *We've had the biggest wheat ~ ever this year because of rainy and hot summer.* **2.** ürün, mahsul. *What's a widely grown ~ in Turkey?* **3.** üretim, istihsal. *the ~ of diamond.* **4.** malzeme, mamul madde, **5.** deste, küme, sürü, yığın, grup, topluluk. **a ~ of lies** : bir sürü yalan. *a whole new ~ of college students.* **6.** kamçı sapı/tutamağı, **7. riding ~ = hunting ~** *d.d.* binici kırbacı, **8.** kırpma, kısaltma, biçme, **9.** kesik kulak (hayvan kulağının kesilmesinden kalan iz), **10.** kırpık/kısa kesilmiş saç. **Eaton ~** : alagarson kesilmiş. **give s.o. a close ~** : birinin saçını dibinden kesmek, **11.** (bazı hayvanların besini önceden depo ettikleri) sindirim kesesi, **12.** kursak, havsala, **13. ~ of the ~** : (bir şeyin) en âlâsı, **14.** biçmek, kırpmak, (bir bitkinin/ekinin) baş kısmını kesmek, otlamak, yayılmak. *The sheep*

~ped the grass short. **15.** budamak, keserek kısaltmak, **16.** kırkmak, (saçını/kulağını) kesmek, **17.** (fotoğrafın) kenarını kesmek, **18.** ürün/mahsul ver(dir)mek. *The potatoes and beans ~ped well this year, but the wheat badly.* **19.** ~ **out** : (a) yüzeye çıkmak, (b) meydana çıkmak, vuku bulmak, görünmek, zuhur etmek, raslanmak, aşikâr olmak. **A few cases of tuberculosis still ~ out every now and then** : Hâlâ zaman zaman bazı tüberküloz vakalarına raslanıyor. **20.** ~ **up** : (birdenbire) belirmek, zuhur etmek, ortaya/meydana çıkmak, vuku bulmak. *A new problem ~ped up.* **22.** ~ **with** : ekmek, zeretmek. *The farmer decided to ~ 3 fields with wheat and 2 field with potatoes.*

crop-dust, *gl.f.* (haşaratı yok etmek için tarlayı) ilâçlamak, (uçakla) ilâç püskürtmek/sermek. **~er** : ilâç püskürten. **~ing** : (uçakla) ilâç serpme/püskürtme.

crop-eared, *sf.* kesik kulaklı (köpek vb.).

cropland, *is.* ekin tarlası.

cropless, *sf.* ürünsüz, mahsulsüz, verimsiz.

cropper, *is.* **1.** kırpan, kırkan, biçen, budayan, kesen (kimse), kırkma/budama makinesi, **2.** ürün yetiştiren kimse, **3.** ortakçı : başkasının tarlasını ekip biçen ve ürüne ortak olan kimse, **4.** ürün/mahsul veren bitki. **good/heavy/light/poor ~** : iyi/çok/az/fena ürün veren bitki. **Beans were good ~s this year** : Bu yıl fasulye iyi ürün verdi. **5.** biçki makinesi : kumaş/deri vb. biçen makine, **6. come a ~** *k.d.* (a) (attan) tepe taklak düşmek/yuvarlanmak, (b) (ânîde/kesin olarak) başarısızlığa uğramak, bozulmak, bozguna/hezimete uğramak, münhezim olmak.

croquet, *is.&gl.f.* **-queted, -queting 1.** kroket : çomak ve tahta topla oynanan bir oyun, **2.** (bu oyunda) kendi topunu karşı oyuncunun topuna çarptırıp onu uzaklaştırma(k).

croquette, *is.* kuru köfte, kroket, ekmek kırıntısına bulanıp yağda kızartılmış et/balık köftesi.

croquignole, *is.* ~ **wave** *d.d.* saç kıvırma : saçı ucundan dibine doğru bir maşaya/kıvıraca sararak kıvırma.

crore, *is.* (Hindistan'da) on milyon. **a ~ of rupees** : on milyon rupi.

crosier = crozier, *is.* **1.** piskopos asası, **2.** kıvırcık eğrelti yaprağı.

cross^{1}, *is.* **1.** çarmıh, **2. the Cross** : (a) Hz. İsa'nın gerilerek ölüme mahkûm edildiği çarmıh, (b) Hz. İsa'nın ölümü ile dünyanın kurtuluşu. *"It is by the Cross that we were set free from death." said the priest.* **3.** haç, put, salip, **4.** haç üstünde İsa resmi veya heykeli, **5.** istavroz çıkarma, el ile haç işareti yapma. **make a sign of the ~** : istavroz çıkarmak, **6.** haç şeklinde yapı/anıt, **7.** Hristiyanlık, Hristiyanlar, Hristiyan dünyası, **8.** birbirini dik kesen iki çizgiden oluşan şekil, çapraz : **+** veya **x** gibi, **9.** imza atamayan kimsenin imza yerine çizdiği haç işareti. **sign with a ~** : imza yerine haç çizmek, **10.** dört yol ağzı, **11.** yol geçidi, **12.** terslik, aksilik. **fiery ~** : halkı isyana teşvik eden işaret, **13.** musibet, felâket, **14.** soy karışımı, **15.** melez, soyu karışık (hayvan, bitki vb.). *A tiglon is a ~ between a tiger and a lion.* **16.** karışım, mutavassıt : farklı karakterdeki iki şey/şahıs arasında ortalama karakterli şey/kimse. *a~ between poetry and prose* : koşuk, düz yazı karışımı. *The drink tasted like a ~ between coffee and hot chocolate.* **17.** (boks) yan vuruş. *The champion knocked him out with a right ~ to the chin.* **18. Southern Cross** *d.d.* (güney) Çapraz Burcu, **19.** gam, elem, dert, ıstırap, keder, cefa. **bear one's ~ = take up one's ~** : eziyete sabırla katlanmak, cefaya göğüs germek, ıstırabı sineye çekmek, **20.** *argo* danışıklı dövüş : sonucu önceden kararlaştırılmış oyun/yarışma, **21.** *elekt.* kontak, kısa devre, **22.** *ist.* çapraz. **~-correlations** : çapraz ilişkiler, zaman/uzay içerisinde sıralanmış diziler arasındaki ilişkiler. **~ table** : çapraz çizelge, olumsallık çizelgesi, **23.** dört yollu boru, **24. on the ~** : çaprazlama, çaprazvari, köşeden köşeye. **cut the cloth on the ~** : kumaşı çaprazlama kesmek. ***e.a.**-4. crucifix, 7. Christendom, 11. crossing, 13. misfortune, trouble, 15. crossbreed.*

cross^{2}, *f.* **1.** haç/istavroz çıkarmak, haç işareti yapmak. **~ my heart** : Vallahi! Yemin ederim ki! **~ oneself** : istavroz çıkarmak, **2.** haç ile işaretlemek, haç işareti /çapraz işaret koymak, **3.** *gen.* **~ off/out** : (yazıyı) iptal etmek, üstüne çizgi çizmek, karalamak, bozmak, silmek, **4.** çapraz yapmak, çaprazlamak. **~ one's fingers** : iyi şans dilemek. **~ one's legs** : ayak ayak üstüne atmak, **5.** çapraz çizgi çekmek, **6.** yelken taşıyıcı sırığı gemi direğine tespit etmek, **7.** birbirini kesmek/katetmek, kavuş(tur)mak. ~ **one's arms** : kollarını kavuşturmak, **8.** karşıdan karşıya geçmek/uzanmak, **9.** bir şeye dik yönde taşımak/nakletmek, **10.** karşılaşmak, karşılaşıp yoluna devam etmek, **11.** *argo* ihanet etmek, gizlice karşı tarafla anlaşıp arkadaşını aldatmak, iki tarafı da idare etmek, ikiyüzlülük yapmak. **~ed in love** : aşkta ihanete uğramış, **12.** açıkça karşı gelmek, muhalefet etmek, **13.** *biy.* melezleş(tir)mek, ırkları karış(tır)mak, **14.** *esk.* düşmanca karşısına dikilmek. ~ **sword with...** : ...ile çekişmek/kavga etmek, **15.** *tiy.* sahnede boydan boya yürümek, **16.** ~ **s.o.'s mind** : aklından geçmek, hatırına gelmek, **17.** ~ **s.o.'s palm** : bahşiş/rüşvet vermek, falcıya para vermek, **18.** ~ **over** : karşıya geçmek, asmak, (casus) taraf değiştirmek, **19.** ~ **up** : işini bozmak, atlatmak, hıyanet etmek. ~ **s.o.'s plans** : birinin işini/plânlarını bozmak/alt üst etmek. ***e.a.**-7. intersect, traverse, span, bridge, **11.** betray, doublecross, **12.** oppose, thwart, frustrate, **13.** interbreed, **14.** confront.* ***k.a.**- **12.** aid.*

cross^3, *sf.* **1.** çapraz. ~ *timbers.* **2.** karşılıklı, mütekabil, **3.** zıt, aksi, mukabil, karşı. **~action** *huk.* mukabil dava. **be at ~ purposes** : Birinin amacını (kasten olmayarak) yanlış anlayıp karşı durmak/zıt hareket etmek, **4.** aykırı, elverişsiz, gayrîmüsait, muhalif, **5.** öfkeli, kızgın, mütehevvir. *The old lady was really ~when the boy's ball broke her window.* **6.** ters, huysuz, titiz. **as ~ as two sticks/as a bear** : çok huysuz, **7.** dargın, küskün, gücenmiş. **be ~** : darılmak, küsmek, gücenmek, **8.** melez. ***e.a.**-**1.** transverse, **2.** reciprocal, **3.** contrary, opposite, **4.** adverse, unfavorable, **5.** angry, irritable, irascible, testy, **6.** ill-natured, cranky, peevish, petulant, **7.** sullen, **8.** crossbred.* ***k.a.**- **6.** good-natured, agreeable.*

cross^4, *e. bk.:* **across.**

cross^5, *zf. esk.* **1.** çaprazvari, çaprazlamasına, birbirini kesecek şekilde, **2.** tersine, aksine, **3.** karşıdan karşıya, köşeden köşeye, köşelemesine. ***e.a.**-**1.** crosswise, crisscross, **2.** adversely, contrarily, contrariwise, unfavorably, **3.** across.*

crossability, *is.* melezleşebilme, melez tür üretebilme.

crossable, *sf.* melezleşebilir, melez tür üretebilir.

crossarm, *is.* çapraz kol, düşey bir kol veya çubuğa dik yatay kol/çubuk.

crossbar, *is.* **1.** sürgü kol demiri, **2.** (jimnastik) yatay demir/çubuk, **3.** (telefon) kesişmeli, krosbar. ~ **switch**: kesişmeli bağlaç, kesişmeli telefon santralı.

crossbeam, *is.* kiriş.

crossbearer, *is. bk.:* **crucifier** (1).

cross-bedded, *sf. jeol.* çapraz tabakalı, çapraz yataklı.

cross-bench, *is. Brit.* (parlamentoda) bağımsız sırası, bağımsızların oturacak yerleri. **sit on the ~s = be a ~ member** : bağımsız üye olmak.

crossbill, *is.* çapraz gaga *(Loxia curvicrosta)* : çapraz gagalı ispinoz kuşu.

cross bond, *is.* (duvarcılıkta) çapraz tuğla örgü.

crossbones, *ç. is.* çapraz kemikler : ölüm simgesi olarak kafatası resminin altına çaprazlama çizilen iki kemik resmi. *bk.:* **skull and crossbones.**

crossbow, *is.* tatar yayı, arbalet.

crossbowman, *is., ç.* **-men 1.** (mahir) okçu, isabetli ok atan (asker, avcı vb.), **2.** (Orta Çağ) okçu piyade eri.

crossbred, *sf.&is.* melez.

crossbreed, *is.&f.* **-bred, -breeding 1.** melez, **2.** melezleş(tir)mek, melez üre(t)mek/yetiş(tir)mek.

crosscheck, *is.&f.* **1.** sağlama(k), sağlamasını yapma(k), (çeşitli kaynaklarla) karşılaştırma(k), (çeşitli yönlerden/tekrar tekrar) kontrol etme(k), **2.** (hokeyde) sopa ile karşı oyuncuya engel olma(k).

cross-country, *sf.&is.&zf.* **1.** ülkeyi baştan başa kateden, bir uçtan bir uca. *a ~ concert tour. a ~ flight.* **2.** kır/tarla/arazi+, (yollar dışında). **a ~ race** : kır koşusu. ~ **skiing** : arazide kayakçılık.

crosscourt, *sf.&zf.* (tenis/basketbol kortlarında) çaprazlamasına.

cross cousin, *is.* halazade, dayızade.

cross-cultural, *sf.* karma kültürlü, değişik/farklı kültürlere ait.

crosscurrent, *is.* **1.** dik akıntı, çapraz, akış, bir akıntıyı kesen başka akıntı/cereyan, **2.** *gen.* **~s** : zıt akımlar, muhalif cereyanlar, aykırı fikir cereyanları. **political ~s** : zıt politik akımlar, muhalif siyasî cereyanlar.

crosscut, *sf.&is.&gl.f.* **-cut, -cutting** **1.** yan keski, çapraz kesme aleti, **2.** enine/çapraz kesilmiş, **3.** çaprazlama iz/yol, **4.** kestirme yol, **5.** çaprazlama maden kuyusu, **6.** enine/çaprazlama kesmek/gitmek, **7.** ~ **saw** : yan bıçkı, testere, tahta testeresi, kütük kesmeye mahsus iki saplı uzun testere, ince dişli bıçkı.

crosse, *is. bk.:* **lacross.**

cross-examination, *is.* sorgu, sorguya çekme, istintak.

cross-examine, *gl.f.* **-ined, -ining 1.** sorguya çekmek, (bir sözün/demecin) doğruluğunu inceden inceye araştırmak, **2.** *huk.* istintak etmek, (muhakeme esnasında) karşı taraf tanığının ifadesini çürütmek için sorular sormak, sıkıştırmak, ahret suali sormak, **3. cross-examiner** : sogucu, sorguya çeken, istintak eden.

cross-eye, *is.* şaşılık. ***e.a.***- *strabismus, esotropia.*

cross-eyed, *sf.* şaşı. ~**ness** : şaşılık.

cross-fade, *is.&gl.f. sin. TV* zincirleme(k) ilkini zayıflatıp ikincisini gittikçe kuvvetlendirerek iki resmi/sesi üst üste bindirme(k).

cross-fertile, *sf.* çapraz döllenmiş.

cross-fertilization, *is.* **1.** *biy.* çapraz dölle(n)me, **2.** *bot.* ayrı cinsten olan çiçekleri çaprazlama yoluyla dölleme, **3.** *bk.:* **cross-pollination** (bilimde bu anlamda kullanılmaz).

cross-fertilize, *gl.f.* **-lized, -lizing** çapraz döllemek.

cross-file, *f.* **-filed, -filing** seçimde birden fazla partiden aday göster(il)mek.

cross-fire = crossfire, *is.&gs.f.* **-fired, -firing 1.** *As.* (iki veya daha fazla noktadan) çaprazlama ateş (etmek), **2.** atışma, şiddetli tartışma, hararetli söz/fikir teatisi, münazara.

cross fleury, *is.* çiçekli haç : kollarının ucunda zambak resmi olan haç.

cross fourchée, *is.* çatallı haç.

cross-garnet, *is.* T şeklinde menteşe.

cross-grained, *sf.* **1.** çapraz elyaflı, damarları enine olan (tahta). *a ~ board.* **2.** ters, huysuz, aksi tabiatlı, inatçı. *a ~ man.* **3.** ~**ness** : terslik, huysuzluk, aksilik, inatçılık. ***e.a.***- **2.** *stubborn, perverse,* **3.** *perversity.*

cross hairs = cross wires, *is.* çapraz kıl : dürbün, teleskop gibi optik aletlerde merkezi gösteren birbirine dik iki ince kıl.

crosshatch, *is.&gl.f.* (resim vb.) çapraz tarama(k). ~**ing** : çapraz tarama.

crosshead, *is. mak.* piston çaprazı, çapraz mafsal. ~ **bearing/pin** : piston çaprazı yatağı/pimi.

cross-heading, *is.* **1.** (gazetede vb.) tâli başlık, **2.** (maden ocaklarında) havalandırma deliği.

cross-index, *is.* kaynakça dizini : başvurulacak başka kaynakları gösteren dip notu.

crossing, *is.* **1.** geçiş, karşıya geçme, kavşak, yol ayrımı, dört yol ağzı, **3.** geçit, nehir veya yolun bir tarafından öbürüne geçişe elverişli yeri, **4.** karşı koyma, engelleme, muhalefet, zıt gitme, **5.** *d.y.* aynı düzeyde rayların çaprazlama kesişmesi, **6.** melez yetiştirme, melez soy üretme. ***e.a.-2.*** *intersection,* **4.** *thwarting, contradiction, frustration,* **6.** *hybridization, crossbreeding.*

crossing-over = crossover, *is.* çaprazlanma : benzer kromozomlar arasında genlerin değiş tokuşu.

crossjack, *is. den.* mizana direği yelkeni : üç direkli geminin en gerideki direğinin alt kısmına gerilen kare yelken.

cross-legged, *sf.&zf.* **1.** bağdaş kurmuş/kurarak, **2.** bacak bacak üstüne atmış (vaziyette).

crosslet, *is.* küçük haç.

cross-link, *is.&gl.f. kim.* **1.** çapraz bağ : protein, çoğuz veya diğer karmaşık organik moleküllerde atom zincirlerini bağlayan bağ/atom/atom grubu, **2.** çapraz bağlamak.

crossly, *zf.* öfkeyle, hiddetle, huysuzca, ters/sert bir şekilde, mütehevvirane.

cross multiplication, *is. mat.* çapraz çarpım.

cross multiply, *gs.f. mat.* çapraz çarpmak : bir kesrin payını öbürünün paydası ile çarparak iki çarpım elde etmek.

cross-national, *sf.* uluslar arası : iki veya daha fazla ulusu ilgilendiren/kapsayan. *~ survey of the aged in the U.K, Denmark and U.S.A.*

crossness, *is.* öfke, hiddet, tehevvür, huysuzluk, terslik, sinirlilik.

crossopterygian, *is. zool.* ilk sürüngen : Devon devrinde yaşamış, sürüngenlerin atası sayılan yüzgeçleri kürek biçiminde bir balık türü.

crossover, *is.* **1.** üst geçit, köprü, **2.** üstünden geçme, atlama, **3.** *bk.:* **crossing over**, **4.** çapraz döllenmeden oluşan genotip, **5.** *d.y.* iki veya daha fazla yan hattan oluşan demir yolu yapısı, **6.** (su tesisatında) atlama borusu : bir boruyu atlamak için kullanılan U şeklindeki boru.

crosspatch, *is. k.d.* huysuz, ters/aksi tabiatlı kimse.

crosspiece, *is.* enine/çapraz parça : bir parçaya dik olarak konulan ikinci parça, çapraz, germe.

cross-pollinate, *gl.f.* **-nated, -nating** *bot.* çapraz tozaklamak : bir çiçeğin tozu ile başka bir cins çiçeği döllemek. **cross-pollinize** *d.d.*

cross-pollination, *is. bot.* çapraz tozakla(ş)ma.

cross-product, *is. mat.* çapraz çarpım, yönel çarpım. ***e.a.***- *vector product.*

cross-purpose, *is.* **1.** karşıt emel, ayrı/zıt gaye/maksat, **2. at ~s** : (birbirini) yanlış anlayarak, uyuşmazlıkla, anlaştık zannedip anlaşamayarak, birbirine karşıt niyet ve maksatlarla. **be at ~s** : anlaşamamak, uyuşamamak, (birbirini) yanlış anlamak, karşıdakinin zıddına gitmek/davranmak.

cross-question, *is.&gl.f.* sorgu sual (sormak), istintak (etmek), sorguya çekme(k), mahkemede avukatın karşı taraf tanığına sual sorması/sorduğu sual. **~ing** : sorguya çekme, istintak etme. ***e.a.***- *cross-examine.*

cross-reaction, *is.* yan tepki : başka bir antijen için geliştirilmiş seruma karşı tepki.

cross-refer, *f.* **-ferred, -ferring** (kitapta) başka /tamamlayıcı kaynak göstermek, bir konu ile ilgili başka kaynakları belirtmek.

cross-reference, *is.* karşı bulduru : ilgili veya tümleyici kaynak.

cross-resistance, *is.* yan bağışıklık : (böceklerde) benzer bir maddeye maruz kalma sonucunda zehirli ilâçlara karşı oluşan bağışıklık.

crossroad, *is.* **1.** ara yol, yan yol, bir yolu kesen yol, **2. ~s** : (a) yol kavşağı, kavşak (noktası), (b) kesin/önemli hayatî karar verme zamanı, kritik nokta/an, dönüş noktası. **at the ~s** : dönüm noktasında, kritik anlarda, önemli/hayatî karar anlarında. **We are at the ~s** : Kesin karar verme zamanımız geldi. (c) yoğun faaliyet merkezi. (d) çeşitli kültürlerin kaynaşma yeri. *Paris is one of the ~s of the world.*

crossruff, *is.&f.* (iskambilde) karşılıklı kozla oynama(k).

cross section, *is.* **1.** kesit, makta, **2.** kesit alınan parça, **3.** kesit resmi, **4.** kesit alma, makta çıkarma, **5.** çeşni, özet, örnek : bir bütünün bütün özelliklerini taşıyan küçük nümune. *a ~ of American opinion.* **6.** sürvey çizgisine dik yönde alınan düşey toprak kesiti, **7.** *bk.:* **station** (13), **8. nuclear ~ ~** *d.d.* etkin kesit : bir öğeciğin gelen bir temel parçacık demetine gösterdiği etkin yüzey; bu yüzey, parçacıklarla öğecik arasındaki etkileşim olasılığının ölçüsüdür.

cross-section, *gl.f.* kesit almak/çıkarmak, kesit resmi yapmak. **~al** : kesit+.

cross-sterile, *sf.* karşılıklı kısır.

cross-sterility, *is.* karşılıklı kısırlık.

cross-stich, *is.&f.* **1.** çapraz dikiş, **2.** çapraz dikişli elbise, **3.** çapraz (dikiş) dikmek.

cross street, *is.* yan sokak, dik sokak, bir sokağı kesen ikinci sokak.

cross talk, *is. ilet.* yan ses, diyafoni : bir telefon/radyo kanalına başka kanallardan sızan yabancı/istenmeyen/bozucu konuşma.

cross thread, *is.* kenar ipliği : antika işlemede iplik çekildikten sonra kumaşta kalan iplik.

crosstie, *is.* **1.** *bk.:* **sleeper** (2), **2.** *d.y.* travers, **3. crosstied** : yatay kirişli, traversli.

crosstown, *sf.&zf.* **1.** kent içi+, kent içinde (n), şehri bir uçtan bir uca geçen. *a ~ bus.* **2.** şehri bir uçtan bir uca geçerek. *The car sped ~.*

crosstree, *is. den.* kurcata, çarmık, ıstavroz, payanda.

cross vault, *is.* çapraz tonoz/kemer.

crosswalk, *is.* yaya geçidi..

crossway, *is. bk.:* **crossroad**

crossways, *zf.* enine, çaprazlama. ***e.a.***- *crosswise, diagonally.*

cross wind = cross-wind, *is.* yan yel, yan rüzgâr, karşı yel, karşı rüzgâr : bir uçak veya vapurun gidiş doğrultusuna dik esen rüzgâr.

cross wires, *is. bk.:* **cross hairs.**

crosswise = crossways, *zf.* **1.** enine, enlemesine, yandan, yanlamasına. *The wind blows ~.* **2.** çaprazlama. *Logs laid ~ on the floor.* **3.** tersine, ters/zıt yönde, karşıt, muhalif. ***e.a.**- 1. across, transversely, 3. contrarily.*

crossword puzzle, *is.* bulmaca, (çapraz) bilmece.

crotch, *is.* **1.** çatal (ağaç, dal vb.), **2.** kasık, bacakların birleştiği yer, **3.** pantalon ağı, **4.** *den. bk.:* **crutch** (5), **5. ~ed** : çatallı.

crotchet, *is.* **1.** ufak çengel, **2.** çengele benzer şey, **3.** kıvrık uçlu ve keskin cerrah bıçağı, **4.** vehim, gariplik, acayiplik, sapıklık, garip fikir/merak, **5.** *müz.* dörtlük, **6. ~iness** : gariplik, acayiplik, sapıklık. ***e.a.**-4. caprice, whimsy, humor, eccentricity.*

crotchety, *sf.* **1.** garip, acayip, tuhaf, **2.** deli, acayip merakları olan, kaprisli, **3.** çengelli.

croton, *is.* **1.** *bot.* kroton *(Croton Tiglium)* : sütleğengillerden önemli tıbbî özellikleri olan bir bitki, **2.** bu türden süs için yetiştirilen birkaç tür funda *(Cordiaeum, Pthyllaurea).*

Croton bug, *is. bk.:* **German cockroach.**

crotonic acid, *is. kim.* kroton asidi, CH3CH=CHCOOH : organik sentezlerde, reçine imalinde kullanılır.

croton oil, *is.* kroton yağı : kroton tohumundan elde edilen müshil yağ.

crouch, *is.&f.* **1.** çömelme(k), yere çökme (k), **2.** sinme(k), (sıçramaya hazırlanan hayvan) yere yapışma(k), **3.** (köle gibi/zilletle) eğilme (k), baş eğme(k). ***e.a.**-1. stoop, bend, 3. bow, cringe.*

croup, *is.* **1.** *patol.* boğak, hunnak, şiddetli öksürük ve nefes alma güçlüğü ile beliren bir hastalık, **2.** at sağrısı, **3. ~ous** *bk.:* **croupy** (2).

croupier, *is., ç.* **-piers 1.** (kumarda) krupiye, kumar masasında paraları toplayan ve dağıtan kimse, **2.** umumî ziyafette başkan yardımcısı.

croupy, *sf.* **croupier, croupiest 1.** boğak gibi, boğak hastalığına benzer, **2.** boğaklı, hunnaklı, boğak hastalığına tutulmuş, **3. croupily** : boğaklı gibi, **4. croupiness** : boğaklılık.

crouse, *sf. İsk.* **1.** canlı, hareketli, uyanık, cesur, atılgan, gözü pek, **2. ~ly** : canlı/hareketli/uyanık bir şekilde, cesaretle, atılganlıkla. ***e.a.**- 1. bold, brisk, lively.*

crouton, *is.* (çorbaya konulan) kızartılmış ekmek.

crow^{1}, *is.* **1.** *zool.* karga *(Corvus brachyrhynchos).* **hooded ~** : leş kargası *(Corvus cornix).* **European ~** : kızılca karga *(Pyrrhocorax pyrrhocorax),* **2.** *bk.:* **crowbar**, **3. as the ~ flies** : kuş uçuşu, dümdüz/dosdoğru/kestirme yoldan, **4. eat ~** *k.d.* yanıldığını/haksız olduğunu kabul ve itiraf zorunda kalmak, mahcup/rezil olmak, tükürdüğünü yalamak, **5. stone the ~s!** *Brit.- argo* Vay canına! Vay anasını! (şaşkınlık, inanmazlık belirtir, az kullanılır). **Stone the ~s, I don't believe that!** Vay canına, inanılır şey değil! **6. have a ~ to pluck with s.o.** *k.d.* birisiyle paylaşacak kozu/görülecek hesabı olmak.

crow^{2}, *gs.f.* **crowed** (veya **1.** için **crew**), **crowed, crowing 1.** horoz gibi ötmek. **at cock-~** : şafakta, horozlar öterken, **2.** sevinçle bağırmak/haykırmak, sevinç çığlığı atmak, cıvıl cıvıl ses çıkarmak. *The baby ~ed with pleasure when its mother picked it up.* **3.** *gen.* **~ about** : övünmek, (palavra) atmak. *I wish John would stop ~ing about his examination results.* **4. ~ over sth.** : bir galibiyetten sonra (yenilene karşı) aşırı sevinç göstermek.

crowbar = crow, *is.* küskü, demir manivela kolu.

crowberry, *is., ç.* **-ries 1.** karga üzümü, **2.** karga çalısı *(Empetrum nigrum)* : Kuzey bölgelerinde yetişen her dem taze bir funda, **3.** karga üzümüne benzer meyve veya bu meyvenin ağacı.

crowd, *is.&f.* **1.** kalabalık, izdiham. *a ~ waiting for a bus. There were ~s of people at the theater.* **2.** halk, ahali, avam. *He writes all his books for the ~ rather than for specialists.* **3.** toplumsal grup, sınıf, topluluk. **join the ~** : topluluğa katılmak, **4.** yığın, kütle, güruh. **a ~ of books** : kitap yığını, bir yığın kitap, **5.** dinleyici/seyirci(ler). *Opening night drew a good ~.* **6.** (bir araya) topla(n)mak, birikmek. *People ~ed round the scene of the accident.* **7.** (a) itişip kakışmak, sıkışmak, (b) sıkıştırmak, tazyik etmek. *to ~ a debtor for payment.* **8.** dol(uş)mak, doldurmak, tık(ıl)mak. *to ~ clothes into a suitcase.* **9.** eski Kelt kemanı, **10. follow/move/go with the ~** :

kalabalığa uymak, başkalarının yaptığını yapmak. **I do what I want to do; I don't follow the ~** : Ben başkalarının yaptığını değil, canımın istediğini yaparım. **11. ~ in/into** : kalabalık/kütle hâlinde girmek, doluşmak, **12. ~ on sail** : bütün yelkenleri açmak, **13. ~ out** : -e yer bırakmamak, sıkıştırarak çıkarmak, dışarıya itelemek. **Your article was ~ed out of the magazine; I'm sorry** : Dergide makalenize yer kalmadı, özür dilerim. **14. pass in a ~** : yasak savmak, ilk bakışta isteğe uygun görünmek, (inceden inceye muayene edilmezse) şayanıkabul olmak. **It might pass in a ~** : İyi değil ama, yasak savar (hiç yoktan iyi), **15. raise oneself/rise above the ~** : sivrilmek, kendini göstermek, birçok kimseden daha üstün olduğunu ispatlamak. ***e.a.*- *1. horde, herd, multitude, swarm, throng, 2. masses, proletariat, plebeians, people, populace, 5. audience, attendance, 6. assemble, herd, gather, 7. shove, press, push, 8. pack, squeeze, cramp.***

crowded, *sf.* **1.** kalabalık, dolu. *a ~ bus. ~ streets.* **2.** sıkışık, balık istifi. *~ passengers on a bus.* **3. ~ness** : sıkışıklık, izdiham.

crowdie = crowy, *is., ç.* **-dies** *İsk. bk.:* **porridge.**

crower, *is.* horoz gibi öten, sevinçle haykıran.

crowfoot, *is., ç.* (1&2 için) **-foots**, (3&4 için) **-feet 1.** *bot.* düğün çiçeği *(Ranunculus acris),* **2.** sardunya vb. gibi kuş ayağı biçiminde çiçeklerden herhangi biri, **3.** *bk.:* **caltrop** (2), **4.** *den.* kaz ayağı, boyunduruk. ***e.a.*- *1. buttercup.***

crowingly, *zf.* horoz gibi öterek, sevinçle haykırarak.

crowkeeper, *is. Brit.* karga korkutan : kargaları ürkütüp uzaklaştırmak için tutulan adam.

crown, *is.&gl.f.* **1.** taç, hükümdarlık simgesi olan başlık, taht, hükümdarlık. *He won the ~ by killing the old king in battle.* **2.** zafer tacı/çelengi, muzaffer bir kimsenin başına giydirilen taç biçimli süs, **3.** (başarı veya zaferden gelen) şeref, şampiyonluk, zafer. **He won the ~ in 1973** : 1973'te şampiyonluğu kazandı. **4. the Crown** : hükümdar, kral(içe), **5.** üzerinde taç resmi bulunan madenî para, **6.** İngiltere'de 5 şilinlik eski gümüş para, **7.** kron : Danimarka, İsveç, Norveç, İzlanda para birimi, **8.** koruna : Çekoslovak para birimi, **9.** taç biçimli şey, **10.** *bot.* (a) ağacın yeşil yaprak ve dalları, (b) filizlenen tohum kökünün gövdeye bitiştiği yer, **11.** bir şeyin en yüksek noktası : insanın başı/şapkası, dağın tepesi gibi, **12.** kemerli yapının en yüksek noktası, **13.** baş, kafa, tepe, **14.** kuşun tepeliği/ibiği, **15.** (dişçilikte) kuron, **16.** bir şeyin en yüksek/mükemmel hali, **17.** heyecan verici nitelik, **18. button** *d.d.* saat kurma döğmesi, **19. head** *d.d. den.* demirin memesi, **20.** kıymetli taşın üst yüzeyi, **21.** *den.* makara yivi, **22.** *den.* halatın ucuna yapılan düğüm, **23.** taç giydirmek, tetviç etmek, **24.** süslemek, tezyin etmek, **25.** başlık koymak, tepesini kaplamak/örtmek. *Mist ~ed the mountain. Trees ~ed the hill.* **26.** (başarı/şeref ile) bitirmek, tamamlamak, ikmal etmek, şereflendirmek. *The Nobel prize ~ed his career as an author.* **27.** *k.d.* başına/kafasına vurmak. *Be quiet or I'll ~ you!* **28.** (yapıya) kemerli başlık geçirmek, **29.** (dişe) kaplama/kuron yapmak, (diş) kaplamak. *I have 3 ~ed teeth.* **30.** (dama oyununda) dama yapmak, **31.** halatın ucunu düğümlemek, **32. to ~ it all** : üstelik, bu yetmiyormuş gibi. *His house burnt down and his car was stolen, and to ~ it all he lost his job.*

crown anther, *is.* geyik boynuzunun üst çatalı. **sur-royal** *d.d.*

crown colony, *is.* kral(içe) tarafından yönetilen İngiliz sömürgesi.

crowner, *is.* **1.** taç giydiren, **2.** *Brit.- k.d. bk.:* **coroner.**

crown gall, *is.* sap uru : çekirdekli meyvelerde *Agrobacterium tumefaciens* bakterilerinin sebep olduğu ve sap dibinde urlar şeklinde görülen bir hastalık.

crown glass, *is.* **1.** kırılım imleci küçük olan optik cam, **2.** eski usul üflenerek yapılan cam.

crown graft, *is.* taç aşısı : ağacın gövdesi ile dalın birleştiği yere yapılan aşı.

crown imperial, *is. bot.* taç çiçeği *(Frittilaria imperialis).*

crowning, *sf.&is.* **1.** taç giydirme, **2.** en son, en yüksek, en mükemmel, en üstün. *His ~ achievement/glory.* ***e.a.*-*2. supreme, ultimate, topping, surmounting.***

crown jewels, *is.* hükümdarın mücevherleri.

crown land, *is.* **1.** hükümdar arazisi, mülküşahane, geliri hükümdara ait olan arazi, **2.** bazı İngiliz dominyon ve sömürgelerinde kamu arazisi.

crown law, *is. Brit.* ceza hukuku. ***e.a.****- criminal law.*

crown lawyer, *is. Brit.* **1.** savcı, **2.** hazine avukatı.

crown lens, *is. optik.* taç mercek : akromatik merceğin dışbükey kısmı.

crownless, *sf.* taçsız.

crown-of-thorns, *is.* **1.** *bot.* kızıl diken *(Euphorbia splendes, E. milii)* : Madagaskar'da yetişen dikenli, kızıl yapraklı çöl bitkisi, **2.** *zool.* dikenli yıldız *(Acanthaster planci)* : mercanları yok edici uzun dikenleri bulunan bir tür Pasifik deniz yıldızı.

crownpiece, *is.* **1.** başlık, tepelik, bir şeyin tepesi/tacı, **2.** at koşum takımında baş üstünden geçip yanlara bağlanan şerit.

crown prince, *is.* veliaht.

crown princess, *is.* **1.** veliahdın karısı, **2.** kraliçe adayı prenses.

crown rust, *is.* yaprak pası : yulaf ve çayır yapraklarında *Puccinia coronata* küfünün sebep olduğu hastalık.

crown saw, *is.* kovan testere.

crown vetch, *is. bot.* taçlı burçak *(Coronilla varia)* : pembe beyaz sayvan çiçekli bir ot. Menşei Avrupa olup D ABD'de yetiştirilir.

crown wheel, *is. mak.* fener çarkı.

crownwork, *is.* **1.** önemli mevzileri koruyan sahra tahkimatı, **2.** (dişçilikte) (a) dişe kuron geçirme, kaplama işi, (b) diş kuronu, kaplama.

crow's-foot = crowfoot, *is., ç.* **-feet 1.** *gen.* **crow's-feet** : göz kenarındaki kırışıklıklar, **2.** kuş ayağı nakış, **3.** *hv.* kuş ayağı halat : hafif hava taşıtlarının idaresi için kullanılan büyük bir halata bağlı kısa halatlardan oluşan düzen.

crow's-nest = crow's nest, *is.* **1.** *den.* çanaklık : direğin tepesindeki gözetleme yeri, **2.** kıyı gözetleme istasyonu, gözetleme yuvası.

crowstep, *is. bk.:* **corbiestep.**

croze, *is.* **1.** fıçı ağzı oluğu, **2.** fıçı ağzına oluk açma makinesi.

crozier, *is. bk.:* **crosier.**

CRT, *bk.:* **cathode-ray tube.**

cruces, *ç. is. bk.:* **crux.**

crucial, *sf.* **1.** kesin, kat'î, hayatî, can alıcı, son derece önemli, kritik. *at a ~ moment/ decision. This is a decision that is ~ to/for our future. It is ~ that you take this test.* **2.** çetin, çok önemli/ciddî, **3.** haç şeklinde, **4.** **~ly** : son derece önemli olarak. ***e.a.****-1. decisive, critical, vital, acute, determining, 2. severe, trying, 3. cross-shaped.*

crucian (carp), *is. zool.* sazan *(Carassius carassius)*

cruciate, *sf.* **1.** haç şeklinde, çapraz biçiminde, **2.** *bot.* (çiçekleri) haç şeklinde dört eşit yapraklı (hardal çiçeği gibi), **3.** çaprazlama (bazı böceklerin kanatlarının dururken aldığı durum), **4.** **~ly** : haç şeklinde, çaprazlama olarak.

crucible, *is.* **1.** pota, maden ergitme kabı, **2.** ocak altlığı, maden ergitme fırınında ergimiş madenin toplandığı çukur. **~ steel** : ergimiş çelik, döküm çeliği. **3.** ciddî araştırma/muayene.

crucifer, *is.* **1.** haç taşıyan kimse, **2.** *bot.* turpgillerden herhangi bir bitki.

cruciferous, *sf.* **1.** haçlı, haç taşıyan, **2.** *bot.* turpgillerden (bitki): çiçekleri haç biçimli dört yapraklı olan.

crucifier, *is.* **1.** çarmıha geren, **2.** işkence/ eza/cefa eden, zulmeden.

crucifix, *is.* **1.** haç üstünde İsa resmi/heykeli, çarmıh, **2.** haç. ***e.a.****- 2. cross.*

crucifixion, *is.* **1.** çarmıha ger(il)me, **2.** *b.h.* Hz. İsa'nın çarmıha gerilerek ölmesi, **3.** İsa'nın ölümünü tasvir eden resim vb., **4.** ağır/haksız ceza.

cruciform, *sf.&is.* haç (şeklinde).

crucify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** çarmıha germek, **2.** cefa/işkence etmek, zulmetmek, gadretmek, haksız yere ağır ceza vermek. ***e.a.****- 2. persecute.*

crud, *is.&f.* **crudded, crudding 1.** pıhtılaş(tır)mak, kesilmek, **2.** *argo* çöp, değersiz şey, çer çöp, **3.** *argo* pis, adî, menfur, rezil, alçak, aşağılık kimse, **4.** *argo* iğrenç, tiksindirici şey, **5.** **~dy** : pis, iğrenç, tiksindirici, adî, alçak. ***e.a.****- 1. curd, 2. rubbish, crap, 3. filthy/repulsive/ contemptible person, 4. repugnant.*

crude, *sf.&is.* **cruder, crudest 1.** ham, çiğ, olmamış. **~ oil = ~ petroleum** : ham petrol. **~ rubber** : ham kauçuk, **2.** (a) kaba, terbiyesiz, edepsiz. ~ *behavior. His manners are very ~.* (b) gelişmemiş, eğitilmemiş. ~ *people.* **3.** kaba taslak, düzeltilmemiş, tamamlanmamış, müsvedde, basit. *a ~ summary. ~ woodwork. a ~ shelter in the forest. ~ methods/ideas.* **4.** kültürsüz, nezaketsiz, **5.** duygusuz, anlayışsız, gabi, pervasız, tok sözlü, dobra dobra, çıplak, yalın, sade. *a ~ answer.* ~ **reality** : çıplak hakikat, **6.** **~ly** : (a) kabaca, kaba taslak, basit bir şekilde, (b) duygusuzca, terbiyesizce, **7.** **~ness** : hamlık; kabalık, terbiyesizlik, basitlik, yalınlık, sadelik, duygusuzluk, anlayışsızlık. ***e.a.-1.*** *unrefined, unprepared, coarse, raw, unripe, 2. rudimentary, undeveloped, immature, gross, 3. unfinished, incomplete, 5. blunt, bare, undisguised, vulgar, uncouth, 6. (a) roughly, simply, approximately, (b) bluntly.* ***k.a.-1.*** *refined, finished, 4. cultured, genteel.*

crudity, *is., ç.* **-ties** kabalık, edepsizlik, terbiyesizlik.

cruel, *sf.* **1.** zalim. *The ~ master beat his slaves mercilessly with a whip.* **2.** gaddar, insafsız, merhametsiz. *a ~ punishment. Don't be ~ to animals.* **3.** üzücü, keder/ıstırap verici. *a ~ remark.* **4.** çetin, müşkül, sert, çekilmez, tahammül edilmez. *a ~ wind.* **5.** **~ly** : zalimane, insafsızca, merhametsizce, gaddarca, **6.** **~ness** : zalimlik, gaddarlık, insafsızlık, merhametsizlik. ***e.a.- 1.*** *barbarous, bloodthirsty, 2. merciless, pitiless, ruthless, brutal, savage, 4. rigid, stern, severe.* ***k.a.- 1.*** *kind, 2. merciful, pitiful.*

cruelhearted, *sf.* zalim, merhametsiz, gaddar, hunhar.

cruelty, *is., ç.* **-ties** **1.** zalimlik, gaddarlık, hunharlık, merhametsizlik, insafsızlık. ~ *to animals. the ~ of war.* **2.** zulüm, zulmetme, zalim/merhametsiz davranma. *Trapping wild animals is a ~.* ***e.a.-*** *harshness, barbarity, inhumanity, brutality, savagery.* ***k.a.-*** *kindness, compassion.*

cruet, *is.* şişe, yağdanlık, sirkelik, sofra için zeytinyağı/sirke şişesi.

cruise, *is.&f.* **cruised, cruising** **1.** seyretmek, sefere çıkmak, gezinti için veya düşman gemilerini yakalamak için denize açılmak, **2.** gezip dolaşmak, (belirli bir hedefe yönelmeden) rastgele seyahat etmek, **3.** *hv.* (azamî yakıt tasarrufu sağlayacak) ortalama/normal bir hızla uçmak. **cruising speed** : normal hız, **4.** (müşteri vb. arayarak) yavaş yavaş gitmek. *Taxis ~ in the downtown area.* **5.** *argo* piyasa etmek, volta atmak, umuma mahsus yerlerde cinsel arkadaş arayarak dolaşmak, **6.** (belirli bir bölgede) gezip dolaşmak, **7.** deniz gezintisi/seferi/seyahati, vapur seyahati. *a Mediterranean ~.* **8.** ~ **missile** : ufak güdümlü mermi : uçak, gemi veya denizaltıdan atılabilen alçaktan uçan kanatlı güdümlü mermi, **9.** **~-ship** : seyyah gemisi/vapuru, turistik vapur.

cruiser, *is.* **1.** yolcu, zevk için deniz seyahati yapan kimse, **2.** kruvazör, orta boy hızlı harp gemisi, **3.** seyyah vapuru, turistik vapur. **cabin ~** : yemek, yatak vb. gibi her türlü ihtiyacı karşılayacak şekilde donatılmış motorbot, **4.** (radyolu) polis devriye arabası.

cruller = kruller, *is.* yağda kızartılmış halka şeklinde veya burmalı hamur tatlısı.

crumb, *sf.&is.&gl.f.* **1.** ekmek kırıntısı/ufağı, **2.** kırıntı, **3.** ekmek içi, **4.** *argo* değersiz kimse, **5.** ufalamak, kırıntı yapmak, **6.** ekmek kırıntılarına bulamak, yemeği kırıntılarla süslemek, **7.** (sofradan) kırıntı toplamak. *to ~ a table.* **8.** üstüne şeker, tereyağı ve baharat konularak fırında pişirilmiş. ~ *cake.* **9.** **~er** : ufalayan, kırıntı yapan, ekmek kırıntılarına bulayan, **10. to a ~** : ayrıntılı olarak, en ince ayrıntılarına kadar, inceden inceye.

crumble, *f.* **-bled, -bling** **1.** ufala(n)mak, ufak parçalara /kırıntılara böl(ün)mek, **2.** parçalanmak, çürüyüp dağılmak, harap olmak, çökmek. *The ancient walls had ~d.* ***e.a.- 2.*** *disintegrate, decay, collapse.*

crumbly, *sf.* **-blier, -bliest** **1.** gevrek, kolaylıkla ufalanan/parçalanan, **2.** **crumbliness** : gevreklik, kolayca ufalanma/parçalanma. ***e.a.- 1.*** *friable.*

crumby, *sf.* **crumbier, crumbiest** **1.** kırıntılı, kırıntı dolu, **2.** yumuşak, **3.** *ABD- argo bk.:* **crummy** (1-4). **3.** **crumbiness** : yumuşaklık, kırıntılı oluş. ***e.a.- 2.*** *soft.*

crummie = crummy, *is. İsk.* eğri boynuzlu inek.

crummy, *sf.* **-mier, -miest** *argo* **1.** pis, köhne, bakımsız. *a ~ hotel.* **2.** adî, ucuz, değersiz. ~ *furniture. What a ~ idea!* **3.** yetersiz, hasis, cimri. *They pay ~ salaries.* **4.** keyifsiz, rahatsız, âdeta hasta. *I've felt ~ all morning so I'm staying at home this afternoon.* **5.** *Brit.* tombul, balık etinde. ***e.a.****-1. shabby, seedy, 2. cheap, worthless, 3. inadequate, measly, picayune.*

crump, *sf.&is.&f.* **1.** çatırdatmak, kütürdetmek, çatır çatır ısırmak/çiğnemek, **2.** (top mermisi) düşüp patlamak, gümlemek, gümbürdemek, **3.** gıcırdamak, gıcırtılı/çatırtılı ses çıkarmak, **4.** çatırtı, patırtı, kütürtü, gümbürtü, gümleme, patlama/infilâk sesi, **5.** *Brit.* gevrek. ***e.a.****- 5. brittle.*

crumpet, *is. Brit.* **1.** yassı kadayıf : ekmek kadayıfına benzer küçük yuvarlak az pişmiş ekmek (ekseriya kahvaltıda kızartılıp tereyağı ve reçel sürülerek yenilir), **2.** *argo* baş, kafa. **You little stupid ~** : Seni budala seni! **off one's ~** : akılsız, deli, **3.** *argo* güzel kadın/kız, piliç, lokum (ekseriya mizahî olarak söylenir). *Jean's a niece piece of ~!*

crumple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** buruş(tur)mak, kırış(tır)mak, örsele(n)mek. *Take care not to ~ your dress by packing it carelessly. a ~d dress.* **2.** *k.d.* çökmek, yıkılmak, dayanıklılığını yitirmek, hezimete uğramak, bozulmak. *The enemy army ~d up under our attacks. The boxer ~d to the floor.* **3.** kırışıklık, buruşukluk. ***e.a.****- 1&3. rumple, wrinkle, crease, crimple, crinkle, 2. collapse.*

crumpled, *sf.* **1.** buruşuk, kırışık, buruşmuş, kırışmış, **2.** kıvrık, helezonî. *a ~ ram's horn.* ***e.a.****- 1. rumpled, wrinkled.*

crumply, *sf.* **-plier, -pliest** kolay buruşan/kırışan.

crunch = craunch, *is.&f.* **1.** çatır çatır ısırmak/çiğnemek/yemek, çıtırdatmak, **2.** çıtır çıtır/kıtır kıtır yemek, **3.** gürültü ile ezmek/öğütmek/çiğnemek, gıcırdatmak. *The children ~ed through the snow.* **4.** çatırtı, çıtırtı, kıtırtı, **5.** *argo* kıtlık, darlık, yetersizlik, kifayetsizlik. *a monetary ~. the energy ~.* **6.** *argo* (malî/iktisadî) bunalım/buhran. *a budget ~.* **7.** *argo* zor/müşkül/sıkıntılı durum, tehlike anı, kritik durum. **when/if it comes to the ~** : bıçak kemiğe dayanınca, darda kalınca, zor duruma düşünce. *They're against our plan now, but when it comes to the ~ they'll support us.* **8. ~able** : çıtırdatılabilir, gevrek, çıtır çıtır, **9. ~ingly** : çıtırdayarak, çatırdayarak, çatırtı ile.

crunchy, *sf.* **crunchier, crunchiest 1.** gevrek, çıtır çıtır, **2. crunchily** : gevrek bir şekilde, çıtır çıtır, **3. crunchiness** : gevreklik, çıtır çıtırlık. ***e.a.****- 1. crispy.*

crupper, *is.* **1.** sağrı, atın sağrısı, **2.** kuskun, **3.** atın sağrısını koruyan zırh.

crura, *ç. is. bk.:* **crus.**

crural, *sf.* bacağa/kalçaya ait.

crus, *is., ç.* **crura** *anat. zool.* **1.** baldır, bacak, incik, **2.** bacağa benzer şey. ***e.a.****- 1. shank, leg.*

crusade, *is.&gs.f.* **-saded, -sading 1.** *b.h.* Haçlılar Seferi, **2.** cihat, kutsal savaş, din uğruna yapılan savaş, **3.** bir fikir/ülkü/ideal uğrunda girişilen şiddetli mücadele, kampanya. *a ~ against crime.* **4.** Haçlılar Seferine katılmak, din uğrunda savaşmak, **5.** büyük bir ülkü/ideal uğrunda mücadele etmek, **6. crusader** : mücahit, din uğrunda savaşan, ülkü/ideal uğrunda mücadele eden, Haçlı Seferine katılan.

crusado = cruzado, *is., ç.* **-does/-dos** üzerinde haç resmi bulunan Portekiz altın/gümüş parası.

cruse, *is.* testi, küp, saksı. **the widow's ~** : bitmez tükenmez şey.

crush, *is.&f.* **1.** ez(il)mek, hurdahaş etmek/olmak. *The tree fell on top of the car and ~ed it.* **2.** parçala(n)mak, öğüt(ül)mek. *This machine ~es wheat grain to make flour.* **3.** basmak, sık(ış)mak, tazyik etmek, özünü çıkarmak. *to ~ cottonseed to produce oil.* **Please ~ up a little** : Lütfen biraz sıkışınız. **4.** kucaklamak, kolları arasında kuvvetle sıkmak/sıkıştırmak, **5.** bastırmak, tenkil/bertaraf etmek, boyun eğdirmek, sindirmek, önlemek. *to ~ a revolt. The military government has successfully ~ed all opposition.* **6.** sus(tur)mak, kedere/utanca boğ(ul)mak/gark etmek/gark olmak, şaşkına çevirmek, **7.** zulmetmek, gadretmek, baskı yapmak, üzerine yüklenmek. *to ~ the poor.* **8.** zorla/kalabalığı sıkıştırarak ilerlemek, kalabalığı yarıp geçmek, **9.** ez(il)me, parçala(n)ma, **11.** baskı, tazyik, **12.** (büyük) kalabalık, izdiham. *There was such a ~ on the train that I could hardly breathe.* **~- barrier** : barikat, kalabalığı kontrol için yola konulan engel, **13.** *k.d.* (a) tutku, tutkunluk, meftunluk, meftuniyet, düşkünlük, şiddetli ve geçici sevgi. **have a ~ on s.o.** : birisine deli gibi âşık olmak, çılgınca sevmek. (b) çok sevilen/meftun olunan kimse/şey, **14.** *Brit.* sıkma meyve suyu ile yapılmış içki. *Would you like some more orange ~?* **15. ~ability** : ezilebilme, parçalanabilme, öğütülebilme, sıkıştırılabilme, **16. ~able** : sıkıştırılabilir, ezilebilir, (kumaş) çitelenebilir, **17. ~er** : ezen, parçalayan, öğüten, kırıcı, kırma makinesi, konkasör, pres, cendere, sıkıştıran şey/kimse, ezici darbe, susturucu (delil/gerçek), **18. ~ing** : (a) ezici, mahvedici, (b) kesin, nihaî, susturucu. ***e.a.-*** *1. crumple, rumple, 2. shatter, pulverize, granulate, powder, break, 3. extract, 4. hug, embrace, 5. quell, overcome, quash, destroy, subdue, suppress, quench, 8. crowd, push, 13. (a) infatuation, 18. (a) devastating, overwhelming, (b) decisive, finishing.*

crust, *is.&f.* **1.** ekmek kabuğu, **2.** kuru/sert ekmek, **3.** pişmiş hamur işinin sert/gevrek kabuğu, **4.** kabuk, dış/sert tabaka. *a thin ~ of ice. a ~ of snow.* **5.** bağa, (kaplumbağa vb. nin) kabuğu, **6.** *jeol.* kışır, yeryüzünün dış kabuğu : kıtaların altında 35 km, okyanuslar altında 10 km derinlikteki tabaka. ~ **of earth** : yer kabuğu. *bk.:* **core. 7.** yara kabuğu, **8.** şarap tortusu, **9.** *argo* arsızlık, yüzsüzlük, küstahlık, cür'et, terbiyesizlik, sırnaşıklık, **10.** kabuklanmak, kabuk bağlamak, **11.** kabuk tutturmak, kabukla kaplamak, **12.** ~ **over** : kabukla/bir tabaka ile ört(ül)mek. *The snow ~ed over during the freezing weather.* **13. off one's** ~ *argo* deli, zıvanadan çıkmış. ***e.a.-*** *6. litosphere, 7. scab, eschar, 9. insolence, impertinence, nerve, gall.*

Crustacea, *is. zool.* kabuklular, kabuklu hayvanlar sınıfı.

crustacean, *is. zool.* kabuklular, kabuklu deniz hayvanları : ıstakoz, karides, yengeç, midye vb.

crustaceous, *sf.* **1.** kabuklu, kabuk gibi, kabuksu, kabuk+, **2.** kabuklular hayvanlar sınıfından, **3.** sert kabuğu olan.

crustal, *sf.* kabuk+, kışrî, kabuğa (örneğin yer kabuğuna) ait.

crusty, *sf.* **crustier, crustiest 1.** kabuklu, kabuğu olan, gevrek (ekmek vb.). *a ~ loaf.* **2.** haşin, titiz, sert, aksi, huysuz. *a ~ person. a ~ remark.* **3. crustily** : sert/aksi/haşin bir şekilde, huşunetle, titizlikle, **4. crustiness** : sertlik, aksilik, huşunet, titizlik, huysuzluk. ***e.a.-*** *2. testy, touchy, curt, brusque, harsh, surly, rude, 4. surliness, irritability.*

crutch, *is.* **1.** koltuk değneği, **2.** çatal, çatal destek, **3.** kadınlara mahsus yan binilen eyerde bacaklara destek olan çatal kısım, **4.** kasık, **5. crotch** *d.d. den.* bumba üç ayağı, **6.** destek(leyici), mesnet, dayanak. *This works program is basically a ~ for the economy. Religion was her ~ in times of sorrow.* **7.** desteklemek, destek yapmak, daya(n)mak, tut(un)mak, koltuk değneği ile yürümek. ***e.a.-*** *7. sustain, prop, support.*

crutched, *sf.* haçlı, haçı olan, haç taşıyan. **a ~ friar** : haç taşıyan rahip.

crux, *is., ç.* **cruxes/cruces 1.** esas/can alıcı nokta, dönüm noktası, önemli karar anı, dönüşül/kritik nokta/an. *the ~ of the matter/of the negotiatons/argument/problem.* **2.** çapraz, haç, **3.** çıkmaz, çözülmesi zor/şaşırtıcı durum, içinden çıkılmaz durum/sorun, **4.** *tiy.* düğüm noktası, **5.** *b.h. bk.:* **cross^1** (18).

crux ansata, *is., ç.* **cruces ansatae** üstünde halkası bulunan T şeklinde haç. ***e.a.-*** *ankh.*

cruzado, *is., ç.* **-does/-dos** *bk.:* **crusado.**

cruzeiro, *is., ç.* **-zeiros** Brezilya lirası, 100 *centavos.*

crwth, *is.* eski Kelt kemanı. ***e.a.-*** *crowd.*

cry^1, *f.* **cried, crying 1.** ağlamak, gözyaşı dökmek. *She cried with grief when her mother died.* **2.** *gen.* ~ **out** : bağırmak, bağırarak söylemek, feryat etmek, çığlık koparmak. *The trapped woman cried out for help.* ~ **out against** : karşı çıkmak, sesini yükseltmek. ~ **out for** : çok ihtiyacı olmak, ...için yanıp tutuşmak. *The garden is ~ing out for rain.* **3.** (hayvan) havlamak, ürümek, bağırmak, anırmak, kişnemek, böğürmek, gıdaklamak vb. **4.** (av köpeği koku alarak) ulumak, havlamak, **5.** (tellâl vb.) bağırarak ilân etmek, haykırmak. **to ~ one's wares** : çığırtkanlık etmek, **6.** yalvarmak, yakarmak, **7.** ~ **oneself to sleep** : ağlaya ağlaya uyuyakalmak. **She cried herself to sleep** : Ağlaya ağlaya uyuyakaldı. **8.** ~ **down** : küçümsemek, kötülemek, önem vermemek, tepeden bakmak, önemsiz göstermeye çalışmak, **9.** ~ **for** : istemek, arzu etmek. ~ **for the**

moon *k.d.* imkânsız bir şey istemek, olmayacak hayal peşinde koşmak, **10. ~ havoc** : (tehlikeye/felâkete karşı) uyarmak, ikaz etmek, **11. ~ off** : caymak, vazgeçmek, sözünden dönmek, **12. ~ one's eyes/heart out** : hüngür hüngür ağlamak, gözlerinden kanlı yaşlar akıtmak, teselli bulamamak, ıstırap ve kederden sürekli ağlamak. *When her little baby died, the poor lady cried her eyes out.* **13. ~ over spilled/spilt milk** *bk.:* **milk** (4), **14. ~ quits** : yeter/dur demek, teslim olmak, pes demek, **15. ~ up** : çok övmek/methetmek, göklere çıkarmak, **16. ~ wolf** : sebepsiz yere imdat istemek, **17. for ~ing out loud** *argo* Allahaşkına, Allahını seversen (bir ricaya/isteğe/emre kuvvet vermek için kullanılır). **For ~ing out loud, shut that door** : Allahaşkına kapat şu kapıyı! **18. give s.o. something to ~ about** *k.d.* bir kimseyi cezalandırdıktan sonra ağladığı için daha şiddetli cezalandırmak. ***e.a.-1.*** *weep, shed tears, wail, keen, moan, sob, bawl, blubber, whimper,* ***2.*** *shout, yell, yowl, clamor, exclaim, scream,* ***3.*** *yelp, bark,* ***5.*** *call out,* ***6.*** *beg, plead, implore,* ***8.*** *depreciate, belittle, disparage*

cry^{2}, *is.* **1.** ağlama, ağıt. **have a good ~** : doya doya ağlamak, **2.** feryat, figan, haykırış, haykırma, avaz, yaygara, çığlık, nara. **war ~** : savaş narası. **within ~ of** : (bağırınca) duyulabilecek uzaklıkta, **3.** yalvarış, yakarı(ş), yalvarma, **4.** ses, nida, sesle yapılan ilân, **5.** bağırma, sokak satıcısının bağırması, **6.** (halka) duyuru, **7.** dilek, istek, temenni, kamu oyu, **8.** *bk.:* **battle cry**, **9.** (siyasi parti) ilke söz, simge söz, slogan, şiar, parola, **10.** ağlama nöbeti, hüngür hüngür ağlama, **11.** hayvan sesi : ötme, uluma, havlama, kişneme, anırma vb., **12.** (tilki avında) (a) köpek sürüsü, (b) köpeklerin av kokusu alarak ulumaları, **13. a far ~** : (a) çok uzak. **It's a far ~ to** : Çok uzaktır. (b) **a far/long ~ from** : çok farklı, tamamıyla farklı, (aralarında) hiç ilgi yok/dağlar kadar fark var. *The state of affairs in industry is a far ~ from what it was last year.* **14. in full ~** : (a) bağırarak/havlayarak peşinden koşma/kovalama. *The dogs were in full ~ after a fox.* **The crowd was in full ~ after the thief** : Kalabalık bağrışarak hırsızı kovalıyordu. (b) şiddetle isteme/hücuma geçme. *After the government's defeat in Parliament the opposition were in full ~.* ***e.a.-1.*** *shout, scream, wail,* ***2.*** *clamor, outcry,* ***3.*** *entreaty, appeal,* ***13.*** *(a) a long way, (b) very different,* ***14.*** *(a) in hot pursuit, (b) eagerly demanding/attacking.*

crybaby, *is.* **1.** sulu gözlü : en ufak sebeple ağlayan kimse, **2.** mızmız, her şeyden şikâyet eden kimse.

crying, *sf.* **1.** ağlayan, feryat eden, göz yaşı döken, **2.** yaygaracı, dikkat/ilgi isteyen, dikkat ve ihtimam gerektiren. *a ~ need.* **3.** iğrenç, kötü, tiksindirici. *a ~ shame. a ~ evil.* **4. ~ly** : ağlayarak, göz yaşı dökerek ; yaygara ile. ***e.a.-1.*** *clamorous, wailing, weeping,* ***3.*** *notorious, heinous.*

crymotherapy, *is. tıp bk.:* **cryotherapy.**

cryo-, *ön ek* "soğuk, buz gibi, dondurucu, buydurucu". *ör.: cryogen.*

cryobiology, *is.* buydurma biyolojisi.

cryogen, *is.* soğutucu/dondurucu madde veya karışım.

cryogenic, *sf.* **1.** dondurumlu, dondurucu, buydurucu, **2. ~ally** : dondurarak, dondururcasına, **3. ~ist** : dondurumcu, dondurum uzmanı.

cryogenics, *is.* soğu bilimi : mutlak sıfıra yakın çok düşük sıcaklıklarda olan olayları inceleyen fizik dalı.

cryohydrate, *is.* ergime noktası en düşük karışım (buz + başka bir madde).

cryolite, *is.* kriyolit, Na-Al flüorit : Na3 AlF6. Alüminyumun elektrolitik yoldan elde edilmesinde kullanılır.

cryometer, *is.* soğuölçer : çok düşük sıcaklıkları ölçen termometre. **cryometry** : soğu ölçme.

cryonic, *sf.* soğu dirimsel.

cryonics, *is.* soğu dirim : insan vücudunu dondurarak bir süre sonra diriltme bilimi.

cryophyte, *is.* buz bitkisi : buzda/karda yetişen bitki (yosun vb.).

cryoprobe, *is.* dondurucu uç : küçük bir alandaki dokuyu aşırı soğutarak öldürmeye yarayan ince uçlu soğutucu alet.

cryoscopy, *is., ç.* **-pies 1.** *kim.* donargözleyim : aynı basınç altında çözelti donma noktasının çözücününkinden düşük olmasına dayanarak çözünenin molekül ağırlığının belirlenmesi yöntemi, **2.** *tıp* tanısal maksatla vücuttaki sıvıların (idrar vb.) donma noktasının belirlenmesi.

cryostat, *is.* dongun kap : çok düşük sabit bir sıcaklık sağlayan düzen.

cryosurgery, *is.* soğukla ameliyat : tedavi maksadıyla bazı dokuları aşırı dondurarak öldürme. **cryosurgeon** : soğukla ameliyat uzmanı. **cryosurgical** : soğukla ameliyat+.

cryotherapy, *is. tıp* soğukla sağaltım : soğutarak tedavi yöntemi. **crymotherapy, frozen sleep** *d.d.*

cryotron, *is.* kriyotron, mini elektronik çevirgeç : sıvı helyum içinde kısa bir ana tel ile etrafına sarılı çok ince kontrol telinden oluşur. Kontrol teli ile manyetik bir alan uygulanırsa ana telin direnci birdenbire çok artar. Böylece çok kısa zamanda bir durumdan ötekine geçiş sağlayan bellek elemanı olarak kullanılır.

crypt, *is.* **1.** mahzen mezar : kilisenin mezarlık olarak kullanılan mahzeni, **2.** *anat.* çukurcuk, **3.** **~al** : mahzen+, çukur+.

cryptanalysis, *is.* **1.** şifre çözüm yöntemi. *He subjected the manuscript to ~.* **2.** şifre çözüm bilgisi. *bk.:* **cryptography**, **3. cryptanalytic** : şifre çözümsel, **4. cryptanalyst** : şifre çözüm uzmanı.

cryptanalytics, *is. bk.:* **cryptanalysis** (2).

cryptanalyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing** şifre çözmek.

cryptic(al), *sf.* **1.** gizli, saklı, hafi, örtülü, kapalı. *a ~ writing. a ~ policy.* **2.** gizemsel, esrarengiz, şaşırtıcı, muammalı, müphem. *a ~ message.* **3.** *zool.* saklanmaya yarayan. *~ coloration of animals.* **4.** kısa, özlü, veciz, acele, anî. *a ~ message.* **5.** şifreli, şifre/kod kullanan. *The words in a completed ~ crossword can be read to give a special message.* **6. cryptically** : gizlice, gizli olarak, esrarengiz/muammalı bir şekilde, şifre ile, şifreli olarak. ***e.a.****- 1. hidden, secret, occult, 2. mysterious, puzzling, ambiguous, 4. abrupt, terse, short.*

crypto-, *ön ek* "gizli, gizemli, örtülü, kapalı, muammalı". *ör.: cryptogram.*

cryptoanalysis, *is. bk.:* **cryptanalysis.**

cryptoanalyst, *is. bk.:* **cryptanalyst.**

cryptoanalytic, *is. bk.:* **cryptanalytic.**

cryptobiosis, *is. bk.:* **anabiosis.**

cryptoclastic, *sf. jeol.* gizli katmanlı : çıplak gözle görülemeyen tabakalardan oluşmuş.

cryptococcosis, *is., ç.* **cryptococcoses** *patol.* gizli yara : *cryptococcus neoformans* adlı mantarların sebep olduğu, akciğer, eklemler ve beyinde yaralar hasıl eden bir hastalık.

cryptocrystalline, *sf.* gizli kristalli : çıplak gözle görülemeyen mikroskopik kristal yapılı (mineral).

cryptogam, *is. bot.* **1.** gizli eşeyli : üretme organı gizli olan *Cryptogamia* bölümünden çiçeksiz/sporlu bitkiler (eğrelti, yosun vb.), **2.** tohumsuz/çiçeksiz bitki, **3. ~ic = ~ous** : gizli eşeyli. ***k.a.****- phanerogam.*

cryptogenic, *sf.* (sebebi) gizli, bilinmeyen, belirsiz. *a ~ disease.*

cryptogram, *is.* **1.** gizli/şifreli yazı/mesaj, **2.** gizli simge, **3. ~mic** : gizli, şifreli, şifre şeklinde.

cryptoraph, *is.* **1.** *bk.:* **cryptogram** (1), **2.** şifre, gizli yazı, **3.** şifreleme makinesi, **4. ~er** : şifreci, **5. ~ic(al)** : gizli, şifreli, şifre hâlinde, **6. ~ically** : gizli/şifreli olarak, şifre ile.

cryptography, *is.* **1.** şifre bilimi, şifreleme/şifreli yazma bilimi, gizli yazma, yazıyı gizleme/kodlama, **2.** şifreleme/yazıyı gizleme yöntemleri. *bk.:* **cryptoanalysis.**

cryptology, *is.* **1.** *bk.:* **cryptography**, **2.** şifre bilimi : şifreleme/şifre çözme bilimi ve öğrenimi, **3. cryptologic(al)** : şifre bilimine ait, **4. cryptologist** : şifreci.

cryptomeria, *is. bot.* Japon sediri *(Cryptomeria japonica)* : çam familyasından Japonya'da yetişen, yaprağını dökmeyen, kerestesi kıymetli bir ağaç.

cryptomnesia, *is. psikol.* anı dirilimi : geçmiş fikir ve olayların tamamen yeniymiş gibi zihinde canlanması.

cryptonym, *is.* gizli ad.

cryptonymous, *sf.* adı gizli, adsız. ***e.a.****- anonymous.*

cryptophyte, *is. bot. bk.:* **cryptogam.**

cryptopine, *is.* kriptopin, $C_{21}H_{23}O_5$: az miktarda afyonda bulunan zehirli alkaloit.

cryptoxanthin, *is.* gizli karotein, $C_{40}H_{56}O$: tereyağı, yumurta ve bazı bitkilerde bulunan ve vücutta A vitaminine dönüşen karotein.

cryptozoic, *sf.&is. bk.:* **Precambrian.**

cryptozoite, *is.* kriptozoit : gelişme hâlindeki malarya mikrobu.

crystal, *sf.&is.* **1.** buzsul, kristal, billûr, **2.** kuartz kristalinin saydam şekli, **3.** *kim. min.* örüt, kırılca : kendine özgü iç yapısı, belirli açılarla birbirini kesen yüzeyleri olan katı cisim. *sugar and salt ~s. quartz ~.* **4.** kristale benzeyen veya kristalden yapılmış şey. *a ~ wine glass.* **5.** son derece parlak, yüksek nitelikli cam. *~ glass.* **6.** saat camı, **7.** *rad.* (a) ~ **detector** *d.d.* buzsul algıç, kristal detektör, (b) detektör olarak kullanılan germanyum, silikon veya galen, **8.** buzsul, kristalli, kristalden yapılmış, **9.** (kristal gibi) parlak, saydam, **10.** *rad.* kristal detektörlü, **11.** XV. yıl dönümünü gösteren, **12.** ~ **ball** : billûr küre, falcı küresi, **13.** ~ **gazer :** falcı, billûr küre ile fala bakan. ~-gazing : falcılık, fala bakma, tahmin yürütme, **14.** ~ lattice bk.: **lattice** (4).

crystal-clear, *sf.* **1.** besbelli, gün gibi aşikâr. *Let me make our views ~.* **2.** billûr gibi duru/berrak.

crystalliferous = crystalligerous, *sf.* kristalli, kristal üreten/içeren.

crystallike, *sf.* kristalimsi, kristale benzer, kristal gibi.

crystalline, *sf.* **1.** buzsul, billûr gibi, duru, saydam, parlak, **2.** kristal halinde, billûrlaşarak meydana gelmiş, **3.** kristallerden oluşan. *~ rocks.* **4.** kristal+, kristalimsi, **5.** ~ **aggregate** *jeol.* kristal kümesi : granit taşında olduğu gibi bir arada bulunan kristaller, **6.** ~ **lens** *anat.* göz merceği. **e.a.**- *1. clear, transparent.*

crystallinity, *is.* parlaklık, saydamlık, buzsulluk, kristallik, billûriyet.

crystallisation, *is. Brit. bk.:* **crystallization.**

crystallise, *f.* **-lised, -lising** *Brit. bk.:* **crystallize.**

crystallite, *is.* kırılcacık, kristalit : volkanik kayalarda görülen küçük kristaller. **crystallitic** : kırılcasal.

crystallization, *is.* **1.** *min.* kırılcalaşma, billûrlaşma, kristalleşme, **2.** *kim.* örütlen(dir)me : çözünmüş, erimiş, sıvı ya da gaz durumundan düzenli ve özgün biçimi olan katı evreye geçiş süreci.

crystallize, *f.* **-lized, -lizing 1.** kırılcalaş(tır)mak, billûrlaş(tır)mak, kristalleş(tir)mek, örütlen(dir)mek : çözünmüş, erimiş, sıvı ya da gaz durumundan düzenli ve özgün biçimi olan katı evreye geç(ir)mek, **2.** belir(t)mek, belli etmek/olmak, belirli/kesin şekil vermek/almak, vuzuha/açıklığa kavuş(tur)mak, tavzih/tevazzuh etmek. *to ~ an idea. He tried to ~ his thoughts.* **3.** ~ **out** : belirmek, belirli/kesin şekil almak. *Opinions have ~d out into two different viewpoints.* **4.** şekerlemek : (meyveyi muhafaza için) yüzeyini şekerle kaplamak. **~d fruit** : meyve şekerlemesi.

crystallo-/crystall-/crystalli-, *ön ek* "örüt, kırılca, kristal, buzsul, billûr". *ör.: crystallography.*

crystallographer, *is.* örüt bilimi uzmanı.

crystallgraphic(al), *sf.* örüt bilimsel.

crystallographically, *zf.* örüt bilimsel olarak.

crystallography, *is.* örüt bilimi, buzsul bilgisi, kırılca yazım : kristalleşmeyi ve kristallerin yapısını inceleyen bilim.

crystalloid, *sf.&is.* **1.** örütsü, kırılcamsı, billûrumsu, kristalimsi, kristale benzer, **2.** örütleşebilen ve sudaki eriyiği bitki/hayvan gözelerine nüfuz edebilen madde, **3.** *bot.* çeşitli tohum dokularında bulunan örütsel protein tanecikleri, **4.** ~**al** : örütsel.

crystal set, *is.* kristalli radyo alıcısı.

crystal system, *is.* örütsel/buzsul dizge : bakışımlarına göre başlıca altı çeşit örütten her biri.

crystal violet, *bk.:* **gentian violet.**

Cs, *kim. bk.:* **cesium.**

c/s = cycles per second.

csc = cosecant.

CST = C.S.T. = c.s.t. = central standard time : Orta ABD saati.

CT = Connecticut (posta kodu).

cteno-/cten-, *ön ek* "tarak". *ör.:* **ctenophore.**

Ctenophora, *is. zool.* taraklılar (kolu).

ctenophoran, *sf.&is. zool.* **1.** *bk.:* **ctenophore, 2. ctenophoric/ctenophorous** *d.d.* taraklı, taraklılar koluna mensup.

ctenophore, *is. zool.* taraklılar kolundan herhangi omurgasız deniz hayvanı : gövdeleri yuvarlak, oval veya şerit biçimli ve peltemsidir. Tarak gibi sekiz sıra çıkıntıları vardır.

Ctesiphon, *is.* Bağdat yakınında Dicle üzerinde harabesine raslanan eski bir şehir, Partiya'nın başşehri.

ctn, *bk.:* **cotangent.**

Cu, *kim. bk.:* **copper.**

cu. = **1.** cubic, **2.** cumulus.

cuadrilla, *is. İsp.* **1.** boğa güreşçisinin yardımcı takımı, **2.** yardımcı ekip/takım.

cub, *is.&gl.f.* **cubbed, cubbing 1.** yavru (aslan, kaplan, ayı, tilki vb.), enik, encik. *a fox and her ~.* **2.** toy/acemi genç, özellikle acemi muhabir. ~ **reporter** : acemi muhabir, **3.** *bk.:* **cub scout**, **4.** yavrulamak, eniklemek, **5.** tilki yavrusu yakalamak/avlamak.

Cuba, *is.* Küba. ~ **libre** : rom ve kola karışımı içki. ~**n** : Kübalı. ~**n heel** : Küba ökçesi, orta yükseklikte geniş ökçe.

cubage, *is.* oylum, hacim, kapasite.

cubature, *is.* **1.** hacmini/kapasitesini ölçme, **2.** hacim, kapasite.

cubbing = cub-hunting, *is.* tilki yavrusunu avlama.

cubbish, *sf.* **1.** enik/hayvan yavrusu gibi, **2.** acemi(ce), toy(ca), yontulmamış.

cubby, *is., ç.* **-bies** *bk.:* **cubbyhole.**

cubbyhole, *is.* **1.** güvercin yuvası, küçük göz/raf, **2.** odacık, hücre, küçük oda, ufak kapalı/gizlenecek yer.

cube, *is.&f.* **cubed, cubing 1.** küp : yüzeyleri birbirine eşit altı kareden oluşan katı cisim, **2.** topak, küp şeklinde herhangi bir şey. **a ~ of cheese** : bir topak peynir. **a sugar ~** : kesme şeker, **3.** *mat.* küp : bir sayının üçüncü kuvveti. a^3 = **a.a.a.** *The ~ of 4 is 64.* (4^3 = 4.4.4 = 64). ~ **root** : küp kök, **4.** *argo* zar, **5.** *k.d.* fotoğraf flaş küpü, **6.** *bot.* böcek otu *(Loncho-carpus)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen ve kökünden böcek öldürücü ilâç yapılan bitki, **7.** küp yapmak, küp şekline koymak, küp şeklinde kesmek, **8.** *mat.* küpünü almak, üçüncü kuvvete yükseltmek, **9.** hacmini ölçmek, **10.** eti kare şeklinde çenterek yumuşatmak. *e.a.-4. die, 5. flashcube.*

cubeb, *is. bot.* kübabe, Hint biberi *(Piper Cubeba)* : tohumu idrar ve solunum yolları hastalıklarının tedavisinde kullanılan tırmanıcı bitki.

cuber, *is.* **1.** küp şekline getiren, **2.** hacim ölçen.

cubic, *sf.&is.* **1.** kübik, küp şeklinde, **2.** üç boyutlu, katı, **3.** hacim ölçüsü+, **4.** kenarı birim uzunlukta küpün hacmi. ~ **meter** : metreküp, **5.** *mat.* (a) üçüncü kuvvet+, (b) üçüncü derece denklemi/polinomu. ~ **equation** : üçüncü derece denklemi, **6.** ~**al** : (a) küp şeklinde, kübik, (b) oylumsal, hacimsel, **7.** ~ **measure** : (a) hacim ölçüsü (uzunluk biriminin küpü cinsinden), (b) hacim ölçüleri dizgesi : mm^3, cm^3, m^3.

cubicity, *is.* kübiklik, küp şeklinde olma.

cubicle, *is.* **1.** odacık, bölme, hücre, bir odada bölmelerle yapılmış küçük oda, **2.** (İngiliz okullarında) küçük yatak odası, büyük bir yatakhanenin bölmelerle ayrılan odacıkları, kompartman.

cubiculum, *is., ç.* **-la** *ark.* mezar, yer altı mezarlarında ölünün konulduğu hücre.

cubiform, *sf.* küp şeklinde/biçiminde.

Cubism, *is.* kübizm : XX. yy. başlarında gelişen ve doğal çizgiler yerine geometrik çizgiler kullanarak şekilleri küpe benzeten resim ve heykel üslûbu.

cubist, *is.* kübik sanatkâr. ~**ic** : kübik+. ~**ically** : kübik şekilde.

cubit, *is.* gez, kol boyu : dirsekten orta parmak ucuna kadar olan uzunluğa eşit eski uzunluk ölçüsü.

cubital, *sf.* kol+. ~ **nerve** : kol siniri.

cuboid(al), *sf.&is.* **1.** küp biçiminde, **2.** *anat.* zarsı, zar+. ~ **bone** : zar kemiği, ayak bileği kemiklerinin eklemden en uzak olanı, **3.** *mat.* dik koşut yüzlü, dikdörtgenler prizması.

cub reporter, *is.* acemi/toy muhabir.

cub scout, *is.* yavrukurt, küçük izci (8-11 yaş).

cucaracha, *is. İsp. bk.:* **cockroach.**

cuchifrito, *is. İsp.* yağda kızartılmış kuşbaşı domuz eti.

cucking stool, *is.* suç oturağı, suçlu iskemlesi : eskiden suçluların, özellikle sahtekârlık yapan tüccarların bağlanarak halka teşhir edildikleri, bazan da suya sokuldukları iskemle.

cuckold, *is.&gl.f.* **1.** boynuzlu : karısı tarafından aldatılan erkek, **2.** boynuz taktırmak, (kocasını) aldatmak, zina yapmak.

cuckoldry, *is.* **1.** zina, boynuz taktırma, (kocasını) aldatma, **2.** boynuz takma, (karısı tarafından) aldatılma.

cuckoo, *sf.&is.*, *ç.* **-oos**, *gl.f.* **-ooed, -ooing** **1.** *zool.* guguk kuşu *(Cuculus canorous) : Cuculidae* familyasından başka kuşların yuvalarına yumurtlayıp onlara civciv çıkarttıran bir kuş, **2.** gugukgillerden *(Cuculidae)* herhangi bir kuş, **3.** guguk : bu kuşun ötüşü veya ötüşünün taklidi, **4.** *argo* deli, kaçık, budala, aptal. *a ~ boy.* **~ ideas** : saçma fikirler. **You're a ~** : Aptalın birisin. **5.** biteviye tekrarlamak, tek düze hep aynı şeyi söylemek, **6. great spotted ~** : büyük/tepeli guguk, **7. ~ clock** : guguklu saat, **8. ~ in the nest** : istenilmediği bir yere giren kimse. ***e.a.**-4. crazy, foolish, silly.*

cuckooflower, *is. bot.* **1.** *bk.:* **Lady's smock, 2.** *bk.:* **ragged robin.**

cuckoopint, *is. bot.* dana ayağı *(Arum maculatum) :* Avrupa'da yetişen bir bitki. **wake-robin** *d.d.*

cuckoo-shrike, *is. zool.* tırtılyiyen (kuş) *(Laniidae).*

cuckoo-spit, *is.* **1.** şeytan tükürüğü : bazı böcek yavrularının korunmak için çıkardıkları ve bitkiler üzerinde görülen bir salgı, **2.** bu salgıyı çıkaran böcek. ***e.a.**-1. toad spittle, frog spit (tle).*

cu. cm. = cubic centimeter(s) : santimetre küp.

cuculiform, *sf.* gugukgillere ait/benzer : **roadrunner, ani** vb. gibi.

cucullate(d), *sf. bot. zool.* **1.** başlıklı, külâhlı, kukuletalı, **2.** başlığa/külâha benzer, **3. cucullately** : başlığa /külâha benzer şekilde.

cucumber, *is. bot.* **1.** hıyar, salatalık, **2.** hıyar (bitkisi) *(Cucumis sativus),* **3.** hıyargillerden herhangi bir bitki veya bunların meyvesi, **4. cool as a ~** : fevkalâde soğukkanlı, kendine hâkim, **5. ~ mosaic** : hıyar beneği : Bir nevi virüsün hıyarlarda sebep olduğu hastalık. Yapraklarda benekler şeklinde görülür. Hıyarlar sarı ve siğilli olur. **6. ~ tree** : (a) hıyar ağacı *(Magnolia acuminata):* D ABD'de yetişen ve meyvesi küçük hıyara benzeyen bir tür manolya ağacı, (b) bilimbi *(Averrhoa bilimbi)* : çiçekleri ve yenilen ekşi meyvesi için Hindistan'da yetiştirilen bir ağaç.

cucumiform, *sf.* hıyar biçiminde, hıyara benzer.

cucurbit, *is.* **1.** kabak, **2.** kabakgillerden herhangi bir bitki, **3.** *kim.* kabak biçiminde kap (eskiden damıtmada kullanılırdı), **4. ~aceous** : kabakgillerden, kabakgiller *(Cucurbitae)* familyasından : çeşitli kabaklar, kavun, karpuz, hıyar vb.

cud, *is.* **1.** geviş, **2. chew one's ~ = chew the ~** : (a) geviş getirmek, (b) *k.d.* derin düşüncelere/tefekküre dalmak, derin derin düşünmek.

cudbear, *is.* (çeşitli likenlerden, özellikle *Lecanora tartarea'* dan elde edilen) mor boya.

cuddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** kucaklama, sarılma, okşama, **2.** kucakla(ş)mak, bağrına basmak, okşamak. *The little girl picked up her pet dog and ~d it.* **3.** sarılmak, sokulmak, **4. ~ up** : birbirine sokulmak, sarılmak, sarılarak yatmak. *Children ~ up to each other in bed.* ***e.a.**- 1. hug, embrace, 2. hug, caress, 3. nestle, snuggle.*

cuddlesome = cuddly, *sf.* cana yakın, sokulgan, munis, sevimli, sevme/okşama/kucaklama arzusu uyandıran.

cuddy, *is.*, *ç.* **-dies 1.** küçük kamara veya kiler, **2.** gemi mutfağı, **3.** küçük oda, elbise dolabı, gardrop, **4. cuddie** *d.d. İsk.* (a) eşek, merkep, (b) sersem, budala. ***e.a.**- 4. (a) donkey, (b) stupid, blockhead.*

cudgel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** sopa, çomak, matrak, kalın değnek, **2.** sopalamak, sopa çekmek, dövmek, dayak atmak. **to ~ s.o. to death** : (birisini) gebertesiye/öldüresiye dövmek, pestilini çıkarmak, **3. ~ one's brains** : kafa patlatmak, zihin yormak, **4. take up the ~s for** : kuvvetle desteklemek, şiddetle savunmak/müdafaa etmek, tarafını tutmak. ***e.a.**- 1. club, 2. beat, 3. think hard.*

cudweed, *is. bk.:* **cottonweed.**

cue, *is.&gl.f.* **cued, cuing 1.** son söz : aktörün sözü arkadaşına bırakmadan önce söylediği son söz (veya hareket). *The actor missed his ~ and came onto the stage late.* **2.** işaret, ima, üstü kapalı söz, **3.** rol, bir aktörün hissesine düşen söz ve hareketler, (önceden belirlenmiş) hareket hattı, **4.** harekete geçirici söz veya olay, **5.** *esk.* mizaç, ruh hâli, **6.** isteka, bilârdo sopası, **7.** saç örgüsü, **8.** sıra, kuyruk, **9.** işaret vermek, ima etmek, **10.** sıraya dizilmek, kuyruk yapmak, sıraya/kuyruğa girmek, **11.** ~ **ball** : (bilârdo/polo) sopa ile vurulan top, **12.** ~ **card** *TV* döküm, akıl defteri : TV artistinin/konuşmacısının söyleyecekleri yazılarak seyirciler görmeyecek şekilde karşısına tutulan kart, **13.** ~ **in/into** : (müzikte/dramda) artistin başlayacağı anı işaretle belirtmek, sufle etmek, **14. give s.o. the** ~ : (birine bir şey hakkında) işaret/ipucu vermek, *tiy.* anahtar vermek, **15. take the** ~ **from** : birinden işaret/ipucu almak, **16. take one's** ~ **from** : birini kendine örnek almak.

cuesta, *is.* bir yamacı yayvan öbürü dik tepe.

cuff, *is.&gl.f.* **1.** yen, kol ağzı, manşet, **2.** duble, pantalon paçası katı, **3.** eldiven bileği, **4.** kolluk, kola geçirilen parça, **5.** kelepçe, **6.** tokat, şamar, sille, **7.** kolluk/manşet yapmak/takmak, **8.** ~ **link** : kol düğmesi, **9.** tokat/şamar atmak/vurmak. *Mother ~ed the dog when she found it asleep on the chair.* **10. off the** ~ *argo* (a) doğaçtan, irticalen, hazırlanmadan, hazırlıksız olarak, çok düşünmeden, (b) gayriresmî olarak. *I'm telling you this strictly off the ~.* **11. on the** ~ *argo* (a) veresiye, kredi ile, (b) bedava, parasız. ***e.a.****- 5. handcuff, 6. buffet, blow, **10.** (a) spontaneously, extemporaneously, (b) unofficially, informally, **11.** (a) on credit, (b) free, without charge.*

Cufic = **Kufic**, *sf.&is.* Kûfî (yazı).

cu. ft. = **cubic foot, cubic foot** 0.093 m^3.

cui bono, *Lât.* **1.** kimin yararına, **2.** neye yarar, ne faydası var.

cu. in. = **cubic inch(es)** 16.387 cm^3.

cuirass, *is.&gl.f.* **1. corselet** *d.d.* göğüs zırhı, **2.** zırh levhası, **3.** *zool.* sert kabuk, (hayvanı koruyan) bağa, **4.** zırhlamak, zırh kuşatmak, zırhla örtmek.

cuirassier, *is.* zırhlı süvari.

cuish, *is. bk.:* **cuisse.**

cuisine, *is.* **1.** yemek pişirme usulü, yemek servisi, **2.** *esk.* mutfak, aşhane. ***e.a.****- 1. cookery, 2. kitchen.*

cuisse = **cuish**, *is.* kalça zırhı.

cuittle, *gl.f.* **-tled, -tling** *esk.* yaltaklanmak, tatlı dille/yüze gülerek kandırmak. ***e.a.****- wheedle, coax.*

cuke, *is. k.d.* hıyar, salatalık. ***e.a.****- cucumber.*

culch = **cultch**, *is.* **1.** istiridye yatağı : istiridye yumurtalarına yataklık yapan taş, midye kabuğu vb. den oluşan zemin, **2.** balık/istiridye yumurtası, **3.** *k.d.* çöp, süprüntü, döküntü. ***e.a.****- 2. spawn, 3. rubbish, refuse.*

cul-de-sac, *is., ç.* ***culs-de-sac*** *Fr.* **1.** çıkmaz sokak, **2.** bir ucu kapalı boru/tüp vb. (kör bağırsak gibi), **3.** çıkmaz, çok müşkül durum, çözümü olmayan sorun.

-cule, *son ek* "küçük, ufak, -cik". *ör.: animalcule, molecule.*

culet, *is.* **1.** (kuyumculukta) kıymetli taşın alt kısmı, **2.** zırhın arka levhasının altındaki parça.

culex, *is., ç.* **-lices** (adî) sivrisinek *(Culex pipiens).* ***e.a.****- mosquito.*

culicid, *is.&sf.* **1.** sivrisinekgiller *(Culicidae)*, **2.** sivrisinekgillerden herhangi bir haşere.

culinary, *sf.* **1.** mutfak+, aşçılık+, yemek pişirme+. ~ **art** : aşçılık/yemek pişirme sanatı. **2.** yemeklerde kullanılan. ~ *herbs.* **3. culinarily** : aşçılıkla ilgili olarak.

cull, *is.&gl.f.* **1.** seçmek, en iyilerini seçip ayırmak. *to ~ the prettiest flowers.* **2.** toplamak, koparmak, yolmak, ayırmak, **3.** (hasta, cılız, zararlı, işe yaramayan hayvanları) ayırmak, ayırıp yok etmek/öldürmek, (ormanda) kesilecek ağaçları ayırmak. *Every year the groups of seals that live off our coasts are ~ed because they eat too much fish.* **4.** seçme, ayırma, toplama, koparma, (zararlı vb. olanı) öldürme, yok etme, itlâf. *Because the decrease in fish supplies 2 seal ~s will be necessary this year.* **5.** (düşük nitelikli olduğu için) seçilip bir kenara atılan şey, **6.** *Brit. k.d.* ahmak, budala, enayi, alık, akılsız. ***e.a.****-1. choose, select, pick, 2. collect, gather, pluck, **6.** dupe, fool.*

cullender, *is. bk.:* **colander.**

cullet, *is.* kırık cam : cam fabrikasında tekrar eritilip kullanılacak hurda cam.

cullion, *is. esk.* alçak, adî, rezil, aşağılık kimse. ***e.a.****- base, vile.*

cullis, *is. mim.* oluk, bina saçaklarındaki su oluğu

cully, *is., ç.* **-lies**, *gl.f.* **-lied, -lying** *esk.* **1.** ahmak, budala, enayi, **2.** arkadaş, yoldaş, kafadar, **3.** aldatmak, dolandırmak, faka bastırmak, tongaya düşürmek. ***e.a.****-1. dupe, 2. fellow, companion, mate, pal, 3. trick, cheat, deceive.*

culm, *is.&gs.f.* **1.** kömür tozu, **2.** kalitesiz antrasit, **3.** *jeol.* Avrupa'nın bazı yerlerinde raslanan siyah karbonlu ve silisli kayalar, **4.** sap : eklemli ve içi boş ot sapı, **5.** (ot) sap oluşturmak.

culmiferous, *sf.* saplı, (eklemli ve içi boş) sapı olan (ot).

culminant, *sf.* en üstün/âlâ, tepede, zirvede, evcibâlâda, en yüksek dereceye/düzeye ulaşmış. ***e.a.***- *topmost, culminating.*

culminate, *f.* **-nated, -nating 1.** *gen.* ~ **in** : en yüksek dereceye/düzeye/zirveye erişmek/ulaşmak/varmak. *The struggle between political parties ~d in election.* **2.** *gen.* ~ **in** : sonuçlanmak, neticelenmek, sona ermek, sonuca/neticeye varmak/ulaşmak, bitmek. **The army's brave fighting ~d in total victory** : Ordunun kahramanca savaşması tam bir zaferle sonuçlandı. **3.** *astr.* (gök cismi) gökte en yüksek noktaya varmak, meridyen üzerine gelmek, **4.** tamamlamak, sonuçlandırmak, intaç etmek, zirveye/şahikaya eriştirmek. ***e.a.***-*1. top, climax, cap, crown, 2. end (up), complete, conclude, result, 4. terminate, finish.*

culmination, *is.* **1.** sonuçlan(dır)ma, en yüksek dereceye/düzeye/zirveye eriş(tir)me/ulaş(tır)ma, **2.** doruk, zirve, şahika, en yüksek nokta/derece/düzey, son had/nokta, sonuç, netice, bitim, hatime. *His Nobel prize was the ~ of years of hard work.* **3.** *astr.* en yüksek nokta, meridyenden geçiş. ***e.a.***- *1&2. acme, zenith.*

culottes, *ç. is.* etekliği andıran kısa ve geniş kadın pantalonu. **culotte** *d.d.*

culpa, *is., ç.* **-pae 1.** *huk.* ihmal, savsaklama, **2.** suç, günah. ***e.a.***-*1. negligence, neglect, 2. guilt, sin.*

culpability, *is.* kusur, kabahat, suç(luluk).

culpable, *sf.* kusurlu, kabahatli, suçlu. *They held him ~ for the offense. The police are trying to find out which driver is ~.* ***e.a.***- *censurable, reprehensible.* ***k.a.***- *praiseworthy.*

culpably, *zf.* kusurlu/kabahatli/suçlu olarak, suçlu suçlu.

culprit, *is.* **1.** sanık, maznun, **2.** suçlu, mücrim. ***e.a.***- *offender, criminal.*

cult, *is.* **1.** mezhep, çığır, **2.** tapınma, anma töreni : bir şahsa/ülküye bağlı/hayran olanlarca düzenlenen saygı ve bağlılık ifade eden tören, bağlılık ifadesi. *A ~ of Atatürk.* **3.** inanç, ülkü, saygı ve bağlılık ifade edilen şahıs/fikir. **~figure** : kendisine saygı ve inançla bağlanılan kimse, tapınılan şahıs. *Atatürk will always be a ~-figure of the younger generations.* **4.** *sos.* (a) tapınma : belli bir tanrı düşüncesine ya da doğaüstü sayılan varlıklara inanmayı ve onlara adaklar adamayı anlatan dinsel törenler ve uygulamalar, (b) bir mezhebe/inanışa bağlı topluluk, **5.** yanlış telâkki edilen inanç/mezhep ve mensupları. *an ancient tribal ~.* **6.** **~ic** : inanç+, mezhep+, tapınma+. *This temple is the ~ic center of these people.* **7.** **~ism** : bir ülküye/şahsa inanış ve bağlanma, tapınma, saygı gösterme, ululama, **8.** **~ist** : ülkü/inanç sahibi, mezhep mensubu, tapınan kimse.

cultch, *is. bk.:* **culch.**

cultivability, *is.* ekilebilme, tarıma elverişlilik.

cultivable = cultivatable, *sf.* ekilebilir, tarıma elverişli, yetiştirilebilir.

cultivar, *is.* çeşitli tarımsal bitki ve çiçekler.

cultivate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** tarım yapmak, tarlayı vb. sürüp ekmek, *to ~ garden.* **2.** çapalamak, çapa ile toprağı yumuşatmak. *to ~ soil.* **3.** tarım ürünlerini geliştirmek/ıslah etmek, **4.** üretmek, yetiştirmek. *to ~ crops.* **5.** terbiye etmek, geliştirmek, oluşturmak. *to ~ a love of art. to ~ one's mind.* **6.** beslemek, bakmak, **7.** (kendini (sanata/bilime vb.) adamak, hasretmek, **8.** (başka bir kimseyi) kendine bağlamaya çalışmak, sevgi/ilgi/arkadaşlık yaratmaya/kazanmaya uğraşmak. ~ **a friendship** : dostluk kazanmaya çalışmak. *Politicians ~ the electorate.* **9.** tanışıklık/samimiyet tesisine uğraşmak. *John always tries to ~ people who are useful to him professionally.* ***e.a.***-*1. till, 5. refine, 6. foster, 7. devote.*

cultivated, *sf.* **1.** ekili, ekilmiş, işlenmiş. *~ land.* **2.** tarımsal yoldan yetiştirilmiş/üretilmiş/geliştirilmiş, ıslah edilmiş. *wild and ~ roses.* **3.** ince, zarif, münevver, kültürlü, tahsilli. *a ~ person.* ***e.a.***-*1. tilled, 2. improved, 3. educated, refined, cultured.*

cultivation, *is.* **1.** tarım, toprağı işleme, ekip biçme, çift sürme, ürün yetiştirme. *The ~ of cotton has fallen in recent years.* **2.** incelik, kibarlık, zarafet, irfan, kültür, aydınlık, münevverlik. ***e.a.***-*2. culture, refinement.*

cultivator, *is.* **1.** çiftçi, tarımcı, ekici, yetiştirici, ekip biçen, **2.** çapa, ekinler arasındaki toprağı tırmıklamaya mahsus çiftçi aleti/makinesi.

cultrate(d), *sf.* sivri/keskin kenarlı (yaprak vb.).

cultural, *sf.* **1.** *sos.* ekinsel, kültürel : töre, örf, sanat ve uygarlık vb. gibi özdeksel ve tinsel değerlerle ilgili. ~ **alternative** : ekinsel seçenek. ~ **anthropology** : ekinsel insan bilimi. ~ **configuration** : ekinsel biçimleşim. ~ **context** : ekinsel bağlam. ~ **development** : ekinsel gelişme. ~ **disintegration** : ekinsel çözülme. ~ **gap** : ekinsel boşluk, kültür farkı. ~**-historical approach** : ekinsel tarihsel yaklaşım. ~ **integration** : ekinsel bütünleşme. ~ **inertia** : ekinsel durgunluk. ~ **lag** : ekinsel gecikme. ~ **marginality** : ekinsel kıyısallık. ~ **modernization** : ekinsel çağdaşlaşma. ~ **parallelism** : ekinsel koşutluk. ~ **relativism** : ekinsel görecilik. ~ **reviviscence** : ekin diriltmeciliği. ~ **revolution** : ekinsel devrim. ~ **universals** : ekinsel evrenseller, **2.** tarımsal yöntemlerle üretilmiş/geliştirilmiş, **3.** ~**ly** : (a) ekinsel/kültürel olarak, (b) tarımsal yollardan.

culture, *is.&gl.f.* **-tured, -turing 1.** medeniyet. *The European ~. Tribal/modern ~.* **2.** medeniyetin bir safhası veya belirli bir şekli. *Greek ~.* **3.** *sos.* ekin, hars, kültür : nesilden nesile geçen töre/örf/gelenek, yaşama/düşünme tarzı ve davranışların tümü. *a tribal ~, never studied before.* ~ **pattern** : kültür örneği. ~ **trait** : ekin öğesi. ~ **type** : ekin türü, **4.** *biy.* (a) üretim : lâboratuvarda bakteri/mikrop üretimi, (b) üretik, kültür : lâboratuvarda üretilmiş bakteri/mikrop, **5.** ekim, tarım, ekin yetiştirme, tarımsal üretim. *The ~ of flower is increasing in our country.* **6.** hayvan/bitki yetiştirme (neslini ıslah ederek), **7.** ürün, mahsul, ekin, **8.** terbiye, ilim ve irfan, bilgi, olgunluk, eğitim, maarif. *The aim of our library service is to bring ~ to the people.* **physical** ~ : beden eğitimi, **9.** (bitki, hayvan) yetiştirmek, üretmek, **10.** kültür yapmak, lâboratuvarda bakteri/mikrop üretmek. ***e.a.***-*1. civilization, 5. tillage, 8. education.*

cultured, *sf.* **1.** ekilmiş, ekili, **2.** aydın, münevver, olgun, kibar, kültürlü, terbiyeli, **3.** sun'î olarak üretilmiş/yetiştirilmiş. ~ **pearl = culture pearl** : üretilmiş inci, kültür incisi, **4.** bakteri kültürü/mayası ile yapılmış, mayalanmış.

culture hero, *is.* efsane kahramanı, efsanevî kahraman.

cultureless, *sf.* kültürsüz, görgüsüz, medeniyetsiz, geri (kalmış), bilgisiz, irfansız.

culture medium, *is. bkt.* üretim ortamı : bakteri/mikrop üretimine elverişli ortam.

culture shock, *is.* ekin sarsıntısı, kültürel sarsıntı/şok : kendisininkinden büsbütün farklı bir ekinsel/kültürel ortam içinde kişinin uğradığı şaşkınlık, sersemleme, üzüntü, hayal kırıklığı vb.

culturist, *is.* **1.** tarımcı, çiftçi, ekici, ziraatçi, **2.** ekinci : kültürel gelişme taraftarı, kendini kültürel gelişmeye vermiş kimse.

cultus, *is., ç.* **-tuses/-ti** *bk.:* **cult.**

culver, *is.* güvercin. ***e.a.***- *pigeon, dove.*

culverin, *is.* **1.** balyemez : eskiden uzun menzilli tunçtan top, **2.** (Orta Çağda kullanılan) tüfek.

culvert, *is.* menfez, yer altı su kanalı/yolu, mecra, lâğım kanalı.

cum, *e.* ve, ile. **a dining-cum-living room** : oturma ve yemek odası. **garage-cum-workshop** : garaj ve atölye.

cumarin, *is. kim. bk.:* **coumarin.**

cumber, *is.&gl.f.* **1.** engel/mani olmak, **2.** yük olmak, ağırlık vermek, **3.** rahatsız/taciz etmek, sıkıntı/zahmet vermek, **4.** engel, mania, **5.** yük olan/ağırlık veren/engel, mani olan şey, sıkan/taciz eden şey, **6.** *esk.* sıkıntı, dert, gaile. ***e.a.***- *1. hinder, hamper, 2. overload, burden, 3. inconvenience, trouble, 4. hindrance, 6. embarrassment, trouble.*

cumbersome = cumbrous, *sf.* **1.** sıkıcı, sıkıntı/zahmet verici, **2.** hantal, kaba, biçimsiz, ağır, havaleli, **3.** ~**ly** : sıkıcı/zahmet verici bir şekilde, sıkıntı vererek; hantal hantal, kaba/hantal bir şekilde, kabaca, **4.** ~**ness** : sıkıcılık, sıkıntı/zahmet verme; hantallık, kabalık, biçimsizlik, ağırlık. ***e.a.***-*1. troublesome, burdensome, 2. clumsy, unwieldy.*

cumbrance, *is.* **1.** eziyet, sıkıntı, zahmet, **2.** yük, ağırlık, engel, mania. ***e.a.***-*1. trouble, bother, 2. burden, encumbrance.*

***cum dividend**, Lât.* (Borsa) evvelce ilân edilen kâr hissesi ile. *bk.:* **ex dividend.**

***cum grano salis**, Lât.* çekimserlikle, kaydı ihtiyati ile, pek ciddiye almadan. ***e.a.**- not too seriously, with some reservation.*

cumin, *is. bot.* **1.** kimyon *(Cuminum Cymium) :* Şemsiyegillerden maydanoza benzer bitki. Kokulu tohumu aşçılıkta ve hekimlikte kullanılır. **2.** kimyon tohumu.

***cum laude** Lât.* iftihar derecesiyle (üçüncü derecede üstün başarı sağladığını gösteren diploma termi.) *bk.:* **magna cum laude, summa cum laude.**

cummer, *is. İsk.* **1.** vaftiz anası, **2.** kadın arkadaş, **3.** kadın, kız. ***e.a.**-**1.** godmother, **3.** woman, girl.*

cummerbund = kummerbund, *is.* kemer, kuşak (Acemce *kemerbent* kelimesinden alınmıştır.).

cumquat = kumquat, *is. bot.* Çin portakalı *(Fortunella)* : erik büyüklüğünde bir cins portakal.

cumshaw, *is.* bahşiş, ihsan, hediye. ***e.a.**- gratuity, tip, present.*

cumulate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** yığ(ıl)mak, birik(tir)mek, topla(n)mak, teraküm etmek, **2.** yığılmış, birikmiş, **3. ~ly** : yığ(ıl)arak, birik(tir)erek, toplanarak; yığılmış/birikmiş bir hâlde. ***e.a.**- **1.** accumulate, amass, heap up.*

cumulation, *is.* yığ(ıl)ma, birik(tir)me, topla(n)ma.

cumulative, *sf.* **1.** birikmiş, biriken, birikimli. *~ interest payable on a debt.* **2.** gittikçe artan/çoğalan/toplanan, birikerek çoğalan/büyüyen /artan. *~ dividends.* **3.** aynı hususu teyit eden/ kuvvetlendiren. *~ evidence.* **4.** suçun tekrarı ile ağırlaşan/vahimleşen. *~ penalty.* **5. ~ly** : birikerek, gittikçe artarak/çoğalarak, **6. ~ness** : birikme, yığılma, gittikçe artma/çoğalmak, üst üste binme, **7. ~ distribution function** *ist.* birikimli dağılım işlevi, **8. ~ frequency curve** *ist.* birikimli sıklık eğrisi, **9. ~ voting** : birikimli oylama.

cumulocirrus, *is., ç.* **-rus** *bk.:* **cirrocumulus.**

cumulonimbus, *is., ç.* **-bus 1.** boran, bulut, kümülonimbüs, **2. ~ mammatus** : torbalı boran, bulut : alt kısmında torba gibi şişlikler bulunan fırtına bulutu. ***e.a.**-**1.** thundercloud(s), thunderhead, **2.** mammato-cumulus.*

cumulostratus, *is., ç.* **-tus** *bk.:* **stratocumulus.**

cumulous, *sf. az kul.* küme buluta benzeyen.

cumulus, *is., ç.* **-lus 1.** yığın, küme, **2.** küme bulut, kümülüs.

cunctation, *is.* gecik(tir)me, ertele(n)me, tehir, tereddüt. duraksama, kararsızlık, ikircim. ***e.a.**- delay, procrastination, tardiness.*

cunctative, *sf.* geciktirici, erteleyici.

cunctator, *is.* geciktiren, erteleyen kimse. ***e.a.**- procrastinator.*

cuneate(d), *sf.* **1. cuneal** *d.d.* kama şeklinde, **2.** *bot.* üçgensel, üçgen biçiminde (yaprak). *a ~ leaf.* ***e.a.**-**1.** wedge-shaped, cuneiform.*

cuneately, *zf.* kama/üçgen biçiminde.

cuneatic, *sf. bk.:* **cuneiform, cuneate(d).**

cuneiform, *sf.&is.* **1.** kamamsı, kama şeklinde, **2.** çivi+, çiviye benzer, çivi biçiminde. **~ inscription** : çivi yazısı, **3.** çivi yazısı, hattı mıhî. **~ tablet** : tablet. **4.** *anat.* kama biçiminde kemik+. (ayak bileği kemiği vb.). ***e.a.**-**1.** wedgeshaped.*

cunner, *is. zool.* **1.** lüfer *(Tautogolabrus adspersus)* : K Amerika Atlantik kıyılarında bulunur. **bluefish** *d.d.* **2.** *bk.:* **wrasse.**

cunnilinctus = cunnilingus, *is.* am/ferç yalama : kadın tenasül organının dil ile cinsel uyarımı.

cunning, *sf.&is.* **1.** kurnazlık, hile(kârlık), şeytanlık.*The fox showed its ~ by swimming along the stream so that the hunting dogs wouldn't be able to smell it.* **2.** marifet, maharet, ustalık, hüner. *This job requires great ~.* **3.** zeki, akıllı, hünerli, becerikli. *a ~ worker.* **4.** kurnaz, hilekâr, şeytan, hinoğlu hin. **as ~ as a fox** : tilki gibi kurnaz. **~ as the Devil** : Şeytana külâhını ters giydirir. **5.** *k.d.* sevimli, cana yakın. *a ~ little baby.* **6.** *esk.* usta, mahir, marifetli, **7. ~ly** : akıllıca, zekice, kurnazca, ustalıkla, maharetle, **8. ~ness:** zekilik, akıllılık, kurnazlık, ustalık, beceriklilik. ***e.a.**- **1.** guile, craftiness, shrewdness, artfulness, wiliness, slyness, trickery, deception, deceit, **2.** dexterity, adroitness, skill, ability, **3.** ingenious, skillful, **4.** artful, wily, tricky, foxy, shrewd, crafty, sly, **5.** cute, charming.* ***k.a.**-**1.** simplicity, openness, **2.** inability.*

cunt, *is. argo-kaba* **1.** am, ferç, **2.** (cinsel temas konusu olarak) kadın, **3.** sikişme, cima, cinsî münasebet ***e.a.****- 1. vulva, vagina, 3. sexual intercourse.*

cup, *is.&gl.f.* **cupped, cupping 1.** fincan, kahve/çay fincanı, **2.** *sp.* kupa. *Our team won the ~ this year.* **3.** fincan dolusu. *a ~ of tea. Add one ~ of flour to half a ~ of sugar and mix.* **4.** hacim/kapasite ölçüsü : 8 ons = 236.6 ml veya 16 çorba kaşığı, **5.** şarapla çeşitli maddeleri karıştırarak yapılan içki. *claret ~.* **6.** Aşâi Rabbanî ayininde kullanılan şarap veya kadeh, **7.** sevinç veya keder/ıstırap payı. **a bitter ~** : felâket. **His ~ was full (to overflowing)** : Saadeti/kederi tamam olmuştu. **8.** fincana benzer alet/organ/ parça/boşluk vb., **9.** *golf* (a) çukur, (b) çukur içindeki madenî kap, **10.** *bk.:* **cupping glass, 11.** fincana koymak/doldurmak, **12.** (avucunu) çukurlaştırmak, çukur bir şekil vermek. *to ~ one's hands.* **He sat with his chin ~ped in his hand** : Çenesini avucunun içine almış oturuyordu. **13.** *tıp* hacamat yapmak, şişe/vantuz çekmek, **14. in one's ~** : sarhoş, ayyaş. ***e.a.****- 14. drunk, intoxicated.*

cup and ball, *is.* top çomak : birbirine bağlı yuvalı çomakla top (oyuncak).

cup-and-ball joint = cup-joint, *is.* diz kapağı şeklinde eklem.

cupbearer, *is.* saki, içki dağıtan.

cupboard, *is.* dolap, yüklük, raf. **~ love** : bencil sevgi, menfaat için gösterilen sevgi, (hayvan/çocuk vb. nin) yiyecek verileceği için gösterdiği sevgi.

cupcake, *is.* (fincan biçiminde) ufak kek.

cupel, *is.&gl.f.* **-peled, -peling** (*Brit.:* **-pelled, -pelling**) **1.** ufak pota, **2.** gümüş arıtma potası veye fırın dibi, **3.** potada ergitmek/arıtmak/tasfiye etmek, **4. ~er = ~ler** : potada ergiten /arıtan, **5. ~lation** : potada ergitme/arıtma/tasfiye.

cup-final, *is.* kupa finali, şampiyonluk maçı.

cupful, *is., ç.* **-fuls 1.** fincan dolusu, **2.** (aşçılıkta) 8 ons veya 0.5 pintlik (= 236.6 ml) sıvı ölçüsü.

cupholder, *is.* kupa galibi, şampiyon.

Cupid, *is.* **1.** (eski Roma) aşk tanrısı : elinde yay ile ok taşıyan kanatlı ve çıplak küçük bir oğlan şeklinde tasvir edilir, **2.** *k.h.* aşk tanrısına benzer kanatlı varlık, **3.** çöpçatan, sevdalıları buluşturan. **to play ~** : çöpçatanlık yapmak, **4. ~'s bow** : (a) aşk ilâhının yayı, (b) bu yaya benzeyen çizgi, özelikle üst dudak çizgisi.

cupidity, *is.* hırs, tamah, aç gözlülük, para/ mal hırsı. ***e.a.****- greed, avarice.*

cup of tea, *k.d.* **1.** gözde, hoşa giden konu/şahıs vb.. **It's not my cup of tea** : Bu bana göre değil/ işime gelmez/hoşuma gitmez. **2.** *Brit.* (a) kader, mukadderat, (b) şüpheli/çekinilmesi gereken kimse/şey. ***e.a.****-2. (a) fate, destiny.*

cupola, *is.* **1.** *mim.* (a) çatı kulesi : çatı veya kubbe üzerine kurulan çan/fener/gözetleme kulesi, (b) ufak kubbe (özellikle dairesel veya çokgen tabanlı), **2.** kubbe şeklinde yapı aksamı, **3.** döküm ocağı : dökme demirin ergitildiği düşey fırın, kupol fırını, **4. ~ed = ~ted** : kubbeli, çatı kulesi olan.

cuppa, *is. Brit.* bir fincan çay (= **a cup of tea**).

cupped, *sf.* çukur, fincan içi gibi.

cupper, *is. tıp* hacamatçı, hacamat yapan.

cupping, *is. tıp* hacamat. **~ glass** : vantuz : hacamat yapmakta kullanılan bardak/fincan.

cup plant, *is. bk.:* **rosinweed** (1).

cupreous, *sf.* bakırlı, bakırımsı, bakır gibi.

cupri/cupr-/cupro-, *ön ek* "bakır, bakırlı". *ör.: cupriferous.*

cupric, *sf. kim.* bakır(lı) : iki valanslı bakır içeren. Bakır oksit CuO gibi.

cupric sulfate, *is. kim. bk.:* **blue vitriol.**

cupriferous, *sf.* bakırlı, bakır içeren/üreten.

cuprite, *is.* bakır oksit, Cu2O : bakır elde etmekte kullanılan cevher.

cupronickel, *is.* bakır-nikel : %40'a kadar nikel içeren bakır alaşımı.

cuprous, *sf. kim.* bakır+ : tek valanslı bakır içeren. **~ oxide** : bakır oksit, Cu2O.

cupular = cupulate, *sf.* yüksük şeklinde.

cupule, *is.* **1.** *bot.* (a) palamut yüksüğü, (b) bazı kızılyaprak dallarındaki yüksük biçimli oluşum, **2.** *zool.* yüksük şeklinde emici organ.

cur, *is.* **1.** sokak köpeği, serseri/başıboş köpek, **2.** alçak/adî kimse, it, köpoğlu köpek.

curability = curableness, *is.* iyileştirilebilme, tedavi edilebilme.

curable, *sf.* **1.** iyileştirilebilir, tedavi edilebilir. **2. ~ness** *bk.:* **curability, 3. curably** : iyileşebilecek şekilde.

curacy, *is., ç.* **-cies** rahip yardımcılığı.

curare, *is.* **1.** ok zehiri : G Amerika'da yetişen vurali bitkisinden elde edilen siyah, reçinemsi madde. Kana karışırsa hareket sinirlerini felce uğratır. Kızılderililer oklarına bu zehiri sürerler. **2.** vurali bitkisi *(Stry-chnos toxifera).* **curara, curari, oorali, ourari, urare, woorali, woorari** *d.d.*

curarize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** kürarlamak (canlı hayvan üzerinde inceleme yaparken) vurali zehiri ile uyuşturmak, **2. curarization** : kürarlama.

curassow, *is.* ağaç tavuğu *(Cracidae)* : Orta ve G Amerika'da yaşayan kanatları iyi gelişmiş tavuksu bir kuş.

curate, *is.&gl.f.* **-rated, -rating 1.** *Brit.* rahip yardımcısı, **2.** papaz, vaiz, **3.** müze/kütüphane yönetmenliği yapmak, **4. ~'s egg** : karışık nitelikli/hem iyi hem kötü tarafları olan şey. **like ~'s egg** : hem iyi kem kötü, karışık.

curative, *sf.&is.* **1.** iyileştiren/sağaltan/tedavi eden ilâç, **3. ~ly** : iyileştirerek, iyileştirecek şekilde. ***e.a.**-1. remedial, healing, 2. remedy.*

curator, *is.* **1.** müze/kütüphane yönetmeni/müdürü, **2.** yönetmen, müdür, idare amiri, **3. ~ial** : yönetimsel, **4. ~ship** : yönetmenlik, müdürlük.

curb, *is.&gl.f.* **1.** kaldırım kenarı, kenar taşı, **2.** kuyu ağzı halkası/bileziği, **3. ~ exchange** *ABD- esk.* New York'ta ikinci tahvil borsası (şimdiki adı : **American Exchange**), **4. ~ bit** *d.d.* suluk zinciri. **~ rein** : kantarma, **5.** çerçeve, sınır, kenar, **6.** fren, engel, mani (olan şey). **Keep a ~ on your anger** : Öfkene hâkim ol. **put a ~ on one's passion** : ihtiraslarına gem vurmak, **7.** *vet. patol.* atın dizinde şişkinlik (ekseriya hayvanı topal yapar), **8.** engel/mani olmak, durdurmak, önlemek, sınırlandırmak, **9.** (ata) gem vurmak, **10.** tutmak, yenmek, hâkim olmak. **11. ~ roof** : çifte eğimli çatı, **12. ~ service** : kaldırım servisi : yemeklerin müşterilerin arabalarına getirilmesi. ***e.a.**-8. briddle, repress, check.* ***k.a.**- 8. encourage.*

curbing, *is.* kaldırım taşı, kaldırım kenarı.

curbstone, *is.* kaldırım taşı.

curch, *is.* (İskoç kadınlarının kullandığı) baş örtüsü, eşarp.

curculio, *is., ç.* **-lios** meyvelere zarar veren bir tür böcek.

curcuma, *is. bot.* zerdeçal, Hint safranı *(Curcuma longa)* : zencefilgillerden yaprakları sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte bir bitki. Kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılır. ***e.a.**- turmeric.*

curd, *is.&f.* **1.** *gen.* **~s** : çökelik, lor peyniri, süt kesmiği. **~s and whey** : şekerli süt kesmiği. **~ soap** : beyaz sabun, **2.** çökel(t)mek, (süt vb.) kesilmek, **3. ~iness** : çökelme, pıhtılı olma. ***e.a.**-2. coagulate, congeal, curdle.*

curdle, *f.* **-dled, -dling 1.** pıhtılaş(tır)mak, çökel(t)mek, kesilmek, **2. ~ the blood = ~ one's blood** : korku ve dehşet vermek, kanını dondurmak, (korku ve dehşetten) tüylerini ürpertmek. **enough to ~ one's blood** : tüylerini ürpertecek kadar, **3. curdler** : pıhtılaştıran, çökelten madde. ***e.a.**-1. coagulate, congeal, curd. 2. terrify, horrify.*

curdy, *sf.* **curdier, curdiest** çökelekli, çökelmiş, çökeleğe benzer, pıhtılaşmış, pıhtı gibi. ***e.a.**- coagulated.*

cure, *is.&f.* **cured, curing 1.** iyileş(tir)me, tedavi. *The President went to the south of France for a ~ at a famous hospital.* **past ~** : iyileşmez, çaresiz, tedavisi imkânsız. **water ~** : kaplıca tedavisi, **2.** ilâç, deva. **Scientists have so far failed to provide a ~ for the common cold** : Bilginler şimdiye kadar nezle için bir ilâç bulamadılar. **3.** şifa, derman. *This drug should bring about a ~.* **4.** çare, önlem, tedbir. *At present there seems no ~ for rising prices and falling living standards.* **5.** et, balık vb. ni muhafaza usulü (konserve yapma vb.), **6.** papazlık, rahiplik. **the ~ of souls** : rahiplik görevi, **7.** iyileş(tir)mek, tedavi etmek/olmak, şifa vermek/bulmak. *This medicine should ~ you of your cold.* **8.** çare bulmak, kurtarmak. *Government action to ~ unemployment.* **What can't be ~d must be endured** : Başa gelen çekilir. **9.** düzeltmek, ıslah etmek. *Parents try to ~ their children's bad habits.* **10.** salamura/tütsü/konserve yapmak, tütsülemek, **11.** (kauçuğu) volkanize etmek, sertleştirmek, **12.** (çimentoyu) nemli tutarak sertleşmesini sağlamak, **13.** (sentetik plâstikleri) kimyasal işleme veya sıcaklığa maruz bırakarak erimez veya başka maddelerden etkilenmez hâle getirmek. ***e.a.***- ***1-3.*** *remedy, antidote, restorative, 7. heal remedy, 10. smoke, dry, salt, preserve.*

curé, *is., ç.* ***curés*** *Fr.* papaz, rahip. ***e.a.***- *priest.*

cure-all, *is.* panzehir, her derde deva. ***e.a.***- *panacea.*

cured, *sf.* **1.** iyileşmiş, tedavi görmüş, **2.** tütsülenmiş, salamura yapılmış, **3.** sertleştirilmiş, **4.** kimyasal işleme tâbi tutulmuş.

curet, *is.&gl.f.* **-retted, -retting** *bk.:* **curette.**

curettage = curettment = curetting, *is. cer.* kürtaj.

curette, *is.&gl.f.* **-retted, -retting** *cer.* **1.** kürtaj aleti, **2.** kürtaj yapmak, küretle kazımak.

curf, *is. bk.:* **kerf.**

curfew, *is.* **1.** kısıtlama, (bilhassa geceleri) sokağa çıkma yasağı, **2.** sokağa çıkmanın yasak olduğu süre, **3.** (Orta Çağ Avrupasında) gece ışıkları ve ateşi söndürme mecburiyeti, bunu ilân eden çan sesi.

curia, *is., ç.* **curiae 1.** eski Roma'daki üç aşiretin siyasî bölümlerinden biri, **2. Curia Romana** *d.d.* Papalık hükûmeti yönetim kurulu, **3.** Papalık mahkemesi.

curie, *is. fiz. kim.* küri : ışınetkinlik/radyoaktivite birimi = 3.70x10^{10} bozunum/saniye.

Curie point = Curie temperature, *is. fiz.* Küri noktası : ferromagnetik bir maddenin paramagnetik özellik gösterdiği sıcaklık.

curio, *is., ç.* **-rios** ilginç/dikkati çeken şey (biblo vb.).

curiosa, *ç. is.* **1.** garip/acayip konularda yazılmış kitap, dergi, vb., **2.** tahrik edici cinsel konularda yazılmış kitap vb. ***e.a.***- *2. erotica.*

curiosity, *is., ç.* **-ties 1.** merak, tecessüs. **out of ~** : merak/tecessüs saikasiyle/nedeniyle. *She did it out of ~.* **arouse/raise/whet one's ~** : merak uyandırmak, dikkati çekmek. **satisfy one's ~** : merakını gidermek/tatmin etmek, **2.** acayiplik, gariplik, garabet, **3.** ilginç/nadir/garip/dikkati çeken şey, tuhaf/acayip şey. **~ shop** : hediyelik eşya dükkânı, **4.** *esk.* dikkat, itina, titizlik, müşkülpesentlik. ***e.a.***-*1. inquisitiveness, 3. curio, rarity, freak, 4. carefulness, fastidiousness.*

curious, *sf.* **1.** meraklı, mütecessis. **to be ~** : merak etmek. **I'm ~ to know what happened** : Ne olduğunu merak ediyorum. **2.** (öğrenmeye) hevesli, her şeyi öğrenmek isteyen. *A good student should always be ~ to learn.* **3.** tuhaf, garip, acayip, nadir, görülmemiş, dikkati çeken. *a ~ sort of person. a ~ state of affairs. a ~ piece of 19th century art.* **4.** *esk.* (a) maharetle yapılmış, (b) dikkat/itina ve sabırla işlenmiş, **5.** *esk.* (a) dikkatli, titiz, müşkülpesent, (b) ince, kurnaz, muğlâk, şaşırtıcı, **6. ~ly** : (a) merakla, tecessüsle, (b) tuhaf/garip bir şekilde. **~ly enough** : işin garibi (şu ki), **7. ~ness** : (a) merak(lılık), tecessüs, mütecessislik, (b) acayiplik, gariplik, tuhaflık, şaşırtıcılık. ***e.a.***-*1. nosy, snoopy, spying, peeping, prying, meddlesome, 2. inquisitive, inquiring, interested, eager to learn, 3. odd, strange, unusual, rare, singular, exotic, novel, 5. (a) careful, fastidious, 7. (a) curiosity, inquisitiveness, (b) oddity, novelty.* ***k.a.-1&2.*** *indifferent, uninterested, incurious, unconcerned, apathetic.*

curium, *is. kim.* küriyum : ışınetkin eleman. Doğada serbest bulunmaz. Plütonyumun yüksek erkeli helyum iyonlarıyla bombardımanından elde edilir. Simgesi **Cm**, atom nu. 96.

curl, *is.&f.* **1.** kıvır(ıl)mak. **~ one's hair** : saçını kıvırmak, **2.** bük(ül)mek. **~ one's lip** : dudak bükmek, alaylı bir şekilde gülümsemek, hor bakmak, **3.** bukle/büklüm yapmak/olmak, **4.** *esk.* buklelerle/kıvrımlarla süslemek, **5.** sar(ıl)mak. *The plant's stem ~ed round the the branches of the tree.* **6.** dalgalı/ondüleli olmak. **have one's hair ~ed** : saçını ondüle yaptırmak, **7.** buz topacı/kaydırmaca oynamak, **8.** helezonî şekilde/kıvrıla kıvrıla hareket etmek. *The smoke ~s from the pipe.* **9.** kıvrım, büklüm, bukle, saç lülesi, kâkül. **in ~** : dalgalı, bukleli, kıvrık. *How do you keep your hair in ~?* **11.** kıvırcık, **12.** kıvırma, bükme, bukle/ondüle yapma, **13.** kıvırcıklık, dalgalı/bukleli oluş, **14.** (a) (bitkilerde) büzülme : yaprağın bakışımsız/simetrisiz gelişmesi, (b) yaprağın şeklini bozan/kıvrılıp büzülmesine sebep olan hastalık, **15.** helezonî çizgi, kıvrık/dalgalı çizgi/yol. *a ~ of smoke.* **16.** *mat.* dönerge, rotasyonel : verilen bir yöneyle, koordinatları bunun kısmî türevlerinden oluşan yöneyin dış çarpımı alınarak bulunan yöney/vektör, (b) dönerge alma işlemi, **17. ~ up** : (a) kıvrılmak, çekilmek, büzülmek, bir köşeye çekilip (oturarak/ yatarak) keyfine bakmak. *He's ~ed up in front of the TV. The cat ~s up into a ball.* (b) *mec.* korkudan/utançtan vb.) kıvranmak, kıvrılıp büzülmek, bir köşeye çekilmek, (c) *argo* yıkılmak, çökmek. ***e.a.- 2&5.*** *coil, 17. (c) collapse.*

curler, *is.* **1.** kıvıran/büken/bukle yapan (şey/kimse), **2.** bigudi, saç kıvırma maşası/firketesi/kalıbı vb., **3.** buz topacı/kaydırmaca oynayan kimse.

curlew, *is. zool.* çulluk *(Numenius arquatus).*

curlicue = **curlycue**, *is.* süslü kıvrım, kıvrımlı çizgi.

curliness, *is.* kıvırcıklık, dalgalılık, kıvrımlılık.

curling, *is.* buz topacı, kaydırmaca : buz üstünde yuvarlak taş/demir topacı kaydırarak oynanan oyun. **~ iron(s)** = **~ tongs** : saç kıvırma maşası. **~ stone** : kaydırmaca taşı, buz topacı : kaydırmaca oyununda kullanılan elipsoid biçiminde ve üstünde tutamağı olan taş/demir topaç.

curlpaper, *is.* kıvırma kâğıdı : saçı üzerine sarıp kıvırmaya yarar.

curly, *sf.* **curlier, curliest 1.** kıvırcık, dalgalı, kıvrımlı, bukleli. *~ hair.* **2.** kıvırcıkları olan (bileşik adlar yapmakta kullanılır). **~headed** : kıvırcık saçlı.

curlycue, *is. bk.:* **curlicue.**

curmudgeon, *is.* **1.** ters, abus, huysuz, cimri, tamahkâr (kimse), **2. ~ly** : ters ters, abus/ huysuz bir şekilde, cimrilikle, tamahkârlıkla. ***e.a.- 1.*** *irascible, churlish.*

curn, *is. İsk.* **1.** tane, **2.** cüz'î/çok az miktar. ***e.a.-1.*** *grain.*

curr, *gs.f.* mırıldanmak, hırıldamak, mırıl mırıl ses çıkarmak.

currach = **curragh**, *is. İsk.&İr. bk.:* **coracle.**

currajong, *is. bk.:* **kurrajong.**

currant, *is.* **1.** kuş üzümü, **2.** *bot.* frenk üzümü *(Ribes rubrum)* : taşkırangillerden bir çalı ve bunun, daha çok şurubu yapılan, uzun salkım biçiminde, ufak taneli, kırmızı, mayhoş yemişi.

currency, *is., ç.* **-cies 1.** para, akçe, nakit. *The German ~ is among the strongest in the world.* **2.** sürüm, revaç, geçerlik. **to gain ~** : revaç kazanmak. *His ideas seem to gain wide ~.* **3.** bir şeyin rağbette/revaçta/geçerli olduğu süre, **4.** tedavül. **This coin is no more in ~, it went out of ~** : Bu para artık geçmiyor, tedavülden kaldırıldı. ***e.a.- 1.*** *money,* ***2.*** *acceptance, prevalence, vogue,* ***4.*** *circulation.*

current, *sf.&is.* **1.** güncel, günlük, şimdiki, bugünkü, hâlihazır(daki) olagelen, içinde bulunduğumuz. **the ~ month** : içinde bulunduğumuz ay. **~ account** : cari hesap. **~ events** : günlük/ güncel olaylar. **~ expenses** : cari/günlük harcamalar. **at ~ prices** : güncel fiyatlarla. **~ history** : günün tarihi. **in ~ use** : hâlen/genellikle kullanılan. **~ issue/number** : son nüsha/sayı (dergi vb.), **2.** tedavülde olan, mütedavil. *English 10-shilling note is no longer ~.* **3.** şayi, yaygın, ortada dolaşan, ağızdan ağıza söylenen. *a rumor that is ~.* **4.** yürürlükte, geçerli, mutad. *the ~ practice.* **5.** revaçta (olan), (herkesçe) beğenilen/ kullanılan/tutulan, rağbet gören. *the ~ fashions. This word is no longer in ~ use.* **6.** *esk.* sahih, sahici, hakikî, güvenilir, mevsuk, **7.** akış, akma, **8.** akıntı, cereyan. **go against the ~** : herkesin yaptığına karşı gitmek. **row against the ~** : akıntıya kürek çekmek, **9.** akıntı hızı, **10.** *elekt.* (a) akım, cereyan, elektrik akımı, (b) akım hızı, cereyan şiddeti. **alternating ~** : dalgalı/alternatif akım. **direct ~** : doğru akım. **eddy ~** : burgaç akımı, **11.** eğilim, yönelme, meyil, temayül, **12. ~ assets** : cari mütedavil kıymetler, kolayca paraya çevrilebilen mal/servet, **13. ~ liabilities** : cari borçlar, bir yıl içinde ödenmesi gereken borçlar. ***e.a.- 4.*** *prevalent, customary, common, widespread, rife,* ***5.*** *stylish, fashionable, modish,* ***6.*** *genuine, authentic.* ***k.a.- 4.*** *obsolete, old-fashioned.*

currently, *zf.* şimdilik, hâlen, hâlihazırda, bu anda, bu günlerde, şu sıralarda, devamlı olarak, genellikle. **It is ~ reported that** : Genellikle söylendiğine göre.

currentness, *is.* güncellik, geçerlik.

curricle, *is.* iki atlı ve iki tekerlekli hafif açık araba.

curricular, *sf.* öğretimsel.

curriculum, *is., ç.* **-la/-lums 1.** öğretim programı, müfredat (programı), **2.** bir okulda/ üniversitede izlenen özel veya genel dersler.

curriculum vitae, *is., ç.* **curricula vitae 1. vita/vitae** *d.d.* öz geçmiş, hâl tercümesi, **2.** meslek hayatı özeti. ***e.a.****- résumé.*

currie, *is.&f.* **-ried, -rying** *bk.:* **curry** (1-3).

currier, *is.* **1.** sepici, tabaklanmış deriyi boyayan, **2.** seyis, ata bakıp tımar eden.

curriery, *is., ç.* **-eries 1.** sepicilik, dericilik, deri boyacılığı, **2.** sepi/deri boyama atelyesi.

currish, *sf.* **1.** it/köpek gibi, ite/köpeğe yaraşır/mahsus, **2.** adî, terbiyesiz, kaba, huysuz, geçimsiz, kavgacı, hırgür çıkaran, **3. ~ly** : it/köpek gibi, adîce, kabaca, terbiyesizce, kavgacılıkla, hırgür çıkararak, **4. ~ness** : adîlik, kabalık, terbiyesizlik, geçimsizlik, kavgacılık, huysuzluk. ***e.a.****-1. curlike, snarling, 2. base, contemptible, quarrelsome.*

curry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** (Hint usulü) biberle karışık baharatla pişirilmiş yemek (et, sebze vb.), **2. ~ powder** *d.d.* biberli Hint salçası, biberle karışık baharat, **3.** biberli karışık baharatla pişirmek. *to ~ eggs. curried chicken.* **4.** kaşağılamak, tımar etmek, **5.** sepilemek, (deriyi) işleyip kullanılır hâle getirmek, **6.** dövmek, dayak atmak, **7. ~ favor (with s.o.)** : yaltaklanmak, menfaat teminine çalışmak, yaranmak, dalkavukluk/müdahene etmek.

currycomb, *is.&gl.f.* kaşağı(lamak).

curse, *is.&f.* **cursed, cursing 1.** lânet, **2.** beddua, inkisar, **3.** (kilisece) aforoz, lânetleme, tel'in, **4.** küfür, sövme, küfretme, **5.** belâ, musibet. *The foxes can be a ~ to the farmers.* **6.** mel'un/menfur/meş'um/uğursuz şey, **7.** felâket, **8. the ~** *k.d.* (kadınlarda) aybaşı, âdet, hayyız, **9.** ilenmek, beddua/inkisar etmek. **~ one's faith** : bahtına küsmek, **10.** sövmek, küfretmek, sövüp saymak. *The rider ~d his unwilling horse.* **11.** belâ/musibet/felâket getirmek, **12.** aforoz etmek, lânetlemek, tel'in etmek. *The priest ~d the hunters for daring to stand on holy ground.* **13.** lânet etmek, lânet/beddua okumak. ***e.a.****- 1&3. imprecation, execration, fulmination, malediction, 3. excommunication, anathema, 5. misfortune, calamity, trouble, 5&7. bane, scourge, plague, affliction, torment, 8. menstruation, 10. swear, blaspheme, 11. plague, scourge, afflict, doom, 12. excommunicate.* ***k.a.****-1&3. blessing, benediction, 9. bless.*

cursed, *sf.* **1.** lânetli, lânetlenmiş, **2.** menfur, mel'un. *I hate the ~ fool!* **3.** *k.d.* huysuz, dirliksiz, hırçın, **4.** bahtsız, talihsiz, zulme/talihsizliğe uğramış. **~ with...** : ...çeken, ...-den mustarip. *His mother is ~ with blindness and difficulty in hearing.* **5.** can sıkıcı, musibet, Allahın belâsı. *I wish that ~ dog would be quiet.* **6. ~ly** : lânetle, mel'anetle, menfur bir şekilde, **7. ~ness** : melanet, mel'unluk, menfurluk. ***e.a.****-1. damned, 2. hateful, abominable, wicked, detestable, 3. cantankerous, ill-tempered, cross, shrewish, 5. annoying.*

cursive, *sf.&is.* **1.** el yazısına benzer, el yazısı gibi, harfleri bitişik, **2.** *bas.* el yazısını andıran baskı, **3. ~ly** : el yazısı şeklinde.

cursorial, *sf. zool.* **1.** koşmaya elverişli/uygun yapıda (atların, köpeklerin vb. ayak ve iskeletleri gibi), **2.** koşmaya elverişli organı olan (kuşlar, böcekler vb.).

cursorily, *zf.* kaba taslak, alelacele, sathî, üstünkörü, baştan savma, gelişigüzel bir şekilde, dikkatsizce, özensizce. ***e.a.****- hastily, superficially.*

cursoriness, *is.* kaba taslaklık, sathîlik, üstünkörülük, baştan savma, gelişigüzellik, özensizlik.

cursory, *sf.* kaba taslak, alelacele, sathî, üstünkörü, baştan savma, gelişigüzel, dikkatsizce, özenmeden yapılan. ***e.a.****- hasty, superficial.* ***k.a.****- painstaking, careful, meticulous, elaborate.*

curst, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **cursed**, **2.** *bk.:* **curse** *(geç.z.&sf.f.).*

curt, *sf.* **1.** kısa, kısaltılmış, muhtasar, özetlenmiş, özet hâlinde, **2.** kısa ve özlü, veciz, **3.** nezaketsizce kısa, kuru, ters, kaba. *a ~ speaker/reply/answer/manner.* **4. ~ly** : kısaca, özetle, kısa/özlü bir şekilde; kabaca, nezaketsizce, **5. ~ness** : kısalık, özlülük, özetlik; kabalık, nezaketsizlik, kısa ve yetersiz cevap (verme). ***e.a.****- 1. short, shortened, abbreviated, 2. brief, terse, condensed, laconic, 3. blunt, abrupt, rudely brief, brusque, snappish, sharp, rude.*

curtail, *is.&gl.f.* **1.** kısaltmak, kısa kesmek, kısmak, kısıtlamak, azaltmak. *The government hopes to ~ public spending in the next tax year.* **2.** merdiven trabzanının alt ucundaki spiral yatay başlık, **3. ~ step** *d.d.* merdivenin geniş ve kıvrımlı ilk basamağı, **4.** **~er** : kısıtlayan, kısan, kesen, azaltan, **5.** **~ment** : kıs(ıl)ma, kısıtla(n)ma, kes(il)me, azal(t)ma. ***e.a.-1.*** *shorten, lessen, dock, abridge, reduce.*

curtain, *is.* **1.** perde, **2.** tiyatro perdesi. *The ~ rises/goes up/drops/comes down on a scene.* **3.** temsilin başlangıcı veya sonu. **first-act ~** : birinci sahnenin sonu, **4.** tiyatro perdesi kapanmadan önceki söz/etmen/olay, **5.** örtü, siper, sınır, bir şeyi örten/gizleyen/saklayan nesne. *a ~ of artillery fire. The castle was hidden behind a ~ of smoke.* **6.** (kalenin iki burcu arasındaki) sur, **7.** **~s** *argo* ölüm, zeval, son, yok olma, mahvolma. *If your work doesn't improve it will be ~s for you.* **8.** **~ call** : (perde kapandıktan sonra alkışlarla oyuncuları) sahneye çağırma, **9.** **~-fire** *As.* baraj ateşi, ateş perdesi, **10.** **~ lecture** *k.d.* yalnızken kadının kocasını azarlaması, **11.** **~-line** : oyunda bir sahnenin (perde kapanmadan önceki) son satırı, **12.** **~-music** : perde açılmadan önce çalınan müzik, **13.** **~ raiser** : (a) ön gösteri, asıl piyesten önce oynanan kısa piyes, (b) *k.d.* art arda programa konulan iki temsilden ilki, bir olay dizisinin ilki, **14.** **~ ring** : perde halkası, **15.** **~ rod** : korniş, perde rayı, **16.** **~ speech** : temsil demeci : bir temsilden sonra oyuncu/yönetmen/yazar tarafından kapalı perde önünde seyircilere söylenen söz, **17.** **~-up** : temsilin başlaması, **18.** **~ wall** : (karkas binada) yük taşımayan dış duvar, **19.** **draw the ~** : (a) perdeyi kapamak, (b) konuya son vermek, **20.** **iron ~** : demir perde, **21.** **raise the ~** : perdeyi açmak, temsile başlamak. ***e.a.-1.*** *draperie, portiere, lambrequin, valance, 7. death, end.*

curtal, *sf.* **1.** *esk.* kısa cübbeli. **a ~ friar** : kısa cübbeli rahip, **2.** *esk.* kısa. ***e.a.-2.*** *brief, curtailed, short.*

curtalax = curtle ax, *is. esk. bk.:* **cutlass.**

curtesy, *is., ç.* **-sies** *huk.* ölen zevcenin arazisinden yararlanma.

curtilage, *is. huk.* bir gayrimenkulün müştemilâtıyla birlikte kapladığı arazi/alan.

curtle ax, *is. bk.:* **cutlass.**

curtsey, *is., ç.* **-seys** *gs.f.* **-seyed, -seying** *bk.:* **curtsy.**

curtsy, *is., ç.* **-sies**, *gs.f.* **-sied, -sying 1.** reverans (yapmak), (kadın) eğilerek ve dizleri biraz bükerek selâmlama(k).

curule, *sf.&is.* **1.** yüksek makam, **2.** yüksek makam sahibi, **3.** **~ chair** : (eski Roma) yüksek makam sandalyesi.

curvaceous = curvacious, *sf. k.d.* mevzun/güzel vücutlu (kadın).

curvature, *is.* **1.** eğrilik, inhina, **2.** eğilme, eğrilme, eğiliş, eğriliş, **3.** kıvrım, kıvrıntı, kıvrıklık, **4.** *mat.* eğrilik : (a) eğrinin bir noktasındaki teğet eğiminin yay uzunluğuna göre türevi, (b) bu türevin mutlak değeri, **5.** herhangi eğri nesne, **6.** *tıp* anormal eğrilik/çarpıklık. *~ of the spine.*

curve, *is.&sf.&f.* **curved, curving 1.** eğri, münhani, **2.** dönemeç, viraj, **3.** kavis, yay, kıvrım, **4.** pistole, eğri çizme şablonu, **5.** eğrilmiş şey, **6.** **~d ball** *d.d.* (a) normal doğru yoldan sapan beyzbol topu, (b) bu topun yörüngesi, **7.** *mat.* eğri, münhani : koordinatları tek bir değişkenin fonksiyonu olan noktaların çizdiği şekil, **8.** grafik : değişen koşulların etkisini temsilî olarak gösteren çizgi, **9.** aldatıcı/yanıltıcı hile, **10.** *eğt.* (evvelce saptanmış standartlara göre değil) bir grubun ortalama başarısına göre not verme usulü. *The new professor marks on the ~.* **11.** eğ(il)mek, bük(ül)mek, kıvırmak, kıvrılmak, kavis/dönemeç meydana getirmek, kavis çiz(dir)mek, inhina/eğim vermek. *The road ~d to the right.* **12.** eğri, kıvrık, dönemeçli, kavisli, **13.** **throw a ~** : gafil avlamak, faka/tongaya bastırmak, şaşırtmak, müşkül mevkide bırakmak. *The newspaper reporter threw the politician a ~ by asking him an unexpected question he couldn't answer.* **14.** **~edly** : eğri bir şekilde, kıvrılarak, dönemeç/kavis yaparak, **15.** **~edness** : eğrilik, kıvrıklık, kıvrımlılık, kavislilik, dönemeçlilik.

curvet, *is.&f.* **-vetted/-veted, -vetting/-veting 1.** şaha kalkıp sıçrama(k), **2.** şaha kaldırma(k), **3.** sıçrayıp oynama(k). ***e.a.-*** *leap, frisk.*

curvi-, *ön ek* "eğri, kavisli". *ör.: curvilinear.*

curvilineal, *sf. bk.:* **curvilinear.**

curvilinear, *sf.* **1.** eğrisel, eğrili, eğrilerden oluşmuş. *a ~ figure.* **2.** **~ity** : eğrisellik, inhina, eğrilerden oluşma, **3.** **~ly** : eğri bir şekilde, eğrilerden oluşarak.

curvy = curvey, *sf.* **curvier, curviest 1.** eğri(li), **2.** *k.d. bk.:* **curvaceous.**

cusec, *is.* (= **cubic foot per second**) : saniyede kadem küp (saniyede 9.3 litre).

cushat, *is. Brit.- k.d. bk.:* **ringdove.**

cushaw, *is.* kol kabağı : uzun, eğri boyunlu kabak türü.

cushion, *is.&gl.f.* **1.** yastık, **2.** minder. *He knelt on a ~ to pray.* **3.** yumuşak tampon, darbe hızını kesen şey. *Hovercrafts ride on a ~ of air.* **4.** yastığa benzer şey, **5.** bilârdo masasının lâstikli iç kenarı, **6.** yastıklamak, yastık/minder koymak/dayamak. **~ed** : yastıklı. *a ~ed seat.* **7.** (piston vb. nin) darbe hızını azaltmak, tamponlamak, (sıkıştırılmış buharla vb.) hızını yavaşlatmak/azaltmak, **8.** yastık/tampon teşkil etmek, **9.** etkisini hafifletmek/azaltmak/gidermek. *A cut in income tax would ~ the blow of sharp price increases.* **10. a ~ed life** : rahat/gailesiz bir hayat. *The princess led a~ed life in her country palace.*

Cushitic, *sf.&is.* Somali-Habeşistan dillerini içine alan Asya-Afrika dilleri grubu.

cushy, *sf.* **cushier, cushiest** *argo* kolay, rahat, zahmetsiz. *a ~ job.* ***e.a.****-easy, pleasant, comfortable.*

cusk, *is., ç.* **cusks/cusk** *zool.* **1.** kaska balığı *(Brosmius brosme)* : morinaya benzer, eti yenir iri bir K Atlantik balığı, **2.** *bk.:* **burbot.**

cusp, *is.* **1.** sivri uç, zirve, **2.** *anat. zool.* sivrilik, sivri/keskin uç/çıkıntı (diş kuronu vb.), **3.** *geom.* (eğrinin) dönüm noktası, **4.** *mim.* dilim, **5.** *astr.* hilâlin sivri ucu, **6.** *bot.*yaprağın sivri ucu.

cuspate(d), *sf. bk.:* **cusped.**

cusped, *sf.* sivri (uçlu), keskin, zirveli, tepeli.

cuspid, *is. anat.* (insanda) köpek dişi. ***e.a.****- canine.*

cuspidate(d) = cuspidal, *sf.* **1.** sivri uçlu, sivri ucu/uçları olan, **2.** sivri, keskin. *~ leaves. a ~ tooth.*

cuspidation, *is.* (mimarlıkta vb.) dilimlerle/sivri uçlarla donatma.

cuspidor, *is.* tükürük hokkası.

cuss, *is.&f.* **1.** küfür, sövme, lânet(leme), **2.** insan, hayvan, yaratık, mahlûk. **a queer ~** : acayip yaratık. *a strange/peculiar old ~.* **3.** sövmek, küfretmek, lânetlemek, **4. ~ out** : (şiddetle) azarlamak, haşlamak, zılgıtı basmak. *The coach ~ed out the team for losing.* ***e.a.****-1. curse, oath, 2. fellow, person, animal, 3. curse, swear, 4. reprimand, criticize.*

cussed, *sf. ABD- k.d.* **1.** ters, inatçı, aksi, mel'un, lânetli, nobran, nemrut, **2. ~ly** : inatçılıkla, aksi aksi, ters ters, **3. ~ness** : terslik, inatçılık, aksilik, huysuzluk, mel'anet, nobranlık, nemrutluk, domuzluk. ***e.a.****-1. cursed, perverse, stubborn.*

cusso, *is. bot.* **1.** Habeş gülü *(Hagenia abyssinica)* : gül familyasından bir ağaç, **2.** bu ağacın çiçeği : solucan ilâcı olarak kullanılır. **kusso, kousso** *ş.d.y.*

cussword, *is.* küfür, kaba/çirkin söz.

custard, *is.* yumurtalı krema : yumurta ve sütle yapılan bir tatlı. **~ powder** : krema tozu.

custard apple, *is. bot.* **1.** Hint ayvası *(Annona reticulata)*, **2.** bu ağacın meyvesi, **3.** Hint ayvasına benzer bazı ağaç ve fundalar ve bunların meyvesi : papava *(Asiminia triloba)* gibi.

custodial, *sf.* emanet+, nezaret+, bekçilik+.

custodian, *is.* **1.** emanetçi, nezaretçi, bekçi, muhafız, koruyucu, kapıcı, gardiyan, nezaret eden/koruyan kimse, **2. ~ship** : emanetçilik, nezaretçilik, bekçilik, muhafızlık, koruyuculuk. ***e.a.****- 1. keeper, guardian, caretaker.*

custody, *is., ç.* **-dies 1.** koruma, muhafaza, himaye, nezaret, velâyet, vesayet. *The father was given the ~ of the children because the mother was always drinking.* **2.** emanet. *The stolen car is now in police ~.* **give into ~** : emanet etmek, emanete vermek, **3.** tutuklama, tevkif. **take into ~** : tutuklamak, tevkif etmek, hapsetmek. *The criminal was seen at the airport and taken into ~ by the police.* **be in ~** : tutuklanmak, mahpus olmak, bir kimsenin vesayeti/nezareti altında bulunmak. ***e.a.****-1. guardianship, care, keeping, charge, watch, 2. safekeeping, 3. imprisonment, confinement, detention.*

custom, *sf.&is.* **1.** alışkanlık, alışkı, itiyat, âdet. *It is my ~ to go for a walk after supper.* **2.** örf, gelenek, görenek, töre, anane. *Social ~s vary greatly from country to country.* **3.** (a) gümrük, (b) gümrük idaresi, **4. ~s** : gümrük resmi, **5.** müşterilik, alış veriş, **6.** müşteri(ler). *We lost a great deal of ~ when that new shop opened across the road.* **7.** ısmarlama (yapılmış). *~ shoes.* **8.** ısmarlama üzerine çalışan (esnaf). *~ tailor.* ***e.a.****- 1. habit, practice.*

customable, *sf. az kul.* gümrüğe tâbi.

customarily, *zf.* alışıldığı şekilde, âdete göre, âdet veçhile, töre gereğince.

customary, *sf.&is., ç.* **-aries** **1.** alışılmış, âdet (hükmünde), mutat. *It is ~ to give people gifts on their birthday.* **2.** geleneksel, ananevî, töre icabı, **3.** yörenin örf, âdet, töre ve geleneklerini, yasa hükmündeki toplumsal kuralları içeren belge. ***e.a.-1.*** *usual, habitual, uccostomed, conventional, common, regular.* ***k.a.-1.*** *uncommon, unusual.*

custom-built, *sf.* ısmarlama yapılmış. *a ~ limousine.*

customer, *is.* **1.** müşteri, **2.** *argo* bir kimsenin görüştüğü, meşgul olmak zorunda bulunduğu kimse/şahıs/kişi. *a tough/cool/odd ~.* ***e.a.-1.*** *patron, buyer, shopper,* *2. fellow.*

customhouse = customshouse, *is., ç.* **-houses** gümrük (dairesi).

customize, *gl.f.* **-ized, -izing** ısmarlama yapmak.

customizer, *is.* ısmarlama yapan kimse.

custom-made, *sf.* ısmarlama. *~ shoes.*

customs broker = customhouse broker, *is.* gümrük komisyoncusu.

customs union, *is.* gümrük birliği : gümrük mevzuatını ortaklaşa düzenlemek için ulusların meydana getirdikleri birlik.

custumal, *is. bk.:* **customary** (3).

cut^{1}, *f.* **cut, cutting** **1.** kesmek. *She ~ the apple in two. This knife won't ~, it needs sharpening.* **2.** kamçılamak, şiddetle vurmak, **3.** (duygularını) incitmek, rencide etmek, üzmek. **His sarcastic remark really ~ me** : Onun müstehzi sözleri beni incitti. **She was ~ to the quick** : Ziyadesiyle üzüldü/incindi. **4.** dilmek, dilimlemek. *to ~ a loaf (of bread) into slices.* **5.** yontmak, yarmak, baltalamak, balta ile kesmek, testere ile kesmek/biçmek, kesip devirmek. *to ~ timber.* **6.** (ekin/ot) biçmek, hasat etmek, (ot) doğramak. *to ~ the grain or hay.* **7.** budamak, uçlarını kesmek/düzeltmek. *to ~ one's nails.* **8.** katetmek, (yol, çizgi vb.) birbirini kesmek. *one line ~ting another at right angle. The point where Sixth Avenue ~s Tenth Street.* **9.** kısaltmak, kısa kesmek. *to ~ a speech.* **10.** *rad. TV* yayını kesmek/durdurmak/sona erdirmek, **11.** *gen.* **~ down** : indirmek, tenzil etmek, azaltmak. *to ~ prices. to ~ down the TV sound.* **12.** (içkiyi) sulandırmak, su katmak. *to ~ wine.* **13.** (mücevher) traş etmek, (elbise) biçmek, **14.** kazmak, oymak, eşmek. *to ~ a trench. to ~ a hole in something.* **15.** (diş) çık(ar)mak. *Our baby's just ~ting her first teeth.* **16.** *gen.* **~ out** *k.d.* durdurmak, son vermek, bırakmak, vazgeçmek. *Let's ~ out the pretense. ~ out that noise.* **17.** *sin. TV* sansür etmek, istenmeyen kısımları kesip çıkarmak. *Censors ~ movies.* **18.** ilişkiyi/alâkayı kesmek, görüşmemek, selâmı/sabahı kesmek, tanımamak, görmemezlikten gelmek. **~ s.o. (dead)** : birini görmemezlikten gelmek, **19.** (okulu/dersi) asmak, devam etmemek, derse gitmemek. *He ~ the class to go to the movie.* **20.** (iskambil) desteyi kesmek/bölmek, bir kart çekmek, **21.** *sp.* topa vurup saptırmak veya fırıldatmak, **22.** (plâğa/teype) seçme parçaları kaydetmek/çekmek, **23.** (ses/müzik) kaydetmek, **24.** (motoru) durdurmak veya yavaşlatmak, **25.** kesilmek. *Butter ~s easily. The water was ~ for two hours yesterday while the road was being repaired.* **26.** *gen.* **~ in/across/through** : (kestirmeden) geçip gitmek/yürümek. *to ~ across an empty lot.* **27.** (filmde, romanda) birdenbire bir vak'adan/sahneden öbürüne atlamak, **28.** sapmak, anî yön değiştirmek, **29.** (kırbaç vb. ile bir kimseye/hayvana) şiddetle vurmak, **30. ~ a corner** : (a) köşeyi dönmeyip kestirmeden gitmek, (b) (oto) köşeye sürünerek virajı dönmek, (c) her konuya dokunmak, **31. ~ across** : aşmak, üstün olmak, ötesine geçmek, sınırını geçmek. *The new tax program ~ across party lines.* **32. ~ adrift** : serbest bırakmak, **33. ~ and come again** : sofrada et yemeğinden ikinci defa almak (bir şeyin bolluğunu ifade eder), **34. ~ and run** : (a) (gemi) palamarı kesip hızla uzaklaşmak, (b) tüymek, (bırakıp) kaçmak, acele uzaklaşmak/sıvışmak, işin içinden sıyrılmak, *argo* kirişi kırmak. *After breaking the window, they ~ and run.* **35. ~ a swathe** : (a) biçerek yol açmak. **The farmer ~ a swathe through the high grass with his scythe** : Çiftçi uzun otları tırpanla biçerek yol açtı. (b) kesip biçmek, yerle bir etmek. *The machine gun ~ a swathe in the lines of enemy soldiers.* (c) *k.d.* çalım satmak, şişinmek, kendine paye vermek. *The movie star ~ a swathe when he walked down the street.* **36. ~ away** : kesip çıkarmak, **37. ~**

back : (a) (ucunu kesip) kısaltmak, yontmak, (b) kısıtlamak, kısmak, azaltmak. *Steel production has been ~ back in recent months.* (c) durdurmak, tatil etmek, (d) geri dönmek, hızla dönüp geri gitmek, **38. ~ both ways = ~ two ways** : hem iyi hem kötü (etkileri) olmak, **39. ~ corners** : (a) kestirmeden gitmek. *I ~ corners going home in a hurry.* (b) tutumlu davranmak, masrafları kısmak, tasarruf yoluna gitmek, (c) acele ve baştan savma yapmak, **40. ~ down** : (a) **~ down on** *d.d.* azaltmak, kısmak, kısıtlamak. *Tom had to ~ down expenses. The doctor told him to ~ down (on) smoking and drinking.* (b) (elbiseyi) küçültmek/daraltmak. *She ~ down her old coat to fit her daughter.* (c) (ağaç vb.) devirmek, kesmek. *to ~ down a tree with an axe.* (d) (kılıç, süngü vb.) vurup öldürmek, (e) (hastalık) öldürmek, sakat/kötürüm etmek. *The prince was ~ down by a rare disease when only 25.* (f) fiyatı indirmek, daha ucuz fiyata razı etmek. *At first they wanted $99, but we ~ them down to $60.* **41. ~ down to size** *k.d.* gerçek değer ve mahiyetini meydana çıkarmak, ağzının payını vermek. *The big boy told John he could beat him, but John was a good boxer and soon ~ him down to size.* **42. ~ in** : (a) (araba) önüne geçmek, yolunu kesmek, iki taşıt arasına girmek. *A speeding car ~ in and nearly caused an accident.* (b) söze karışmak, (birisinin) sözünü kesmek. *Don't ~ in while I am talking, you can say what you want later.* (c) dans eden çiftin eşini elinden almak, (d) *elekt.* devreye girmek/sokmak, çalıştırmak. **He threw the switch and ~ in the motor** : Şalteri kapayıp motoru çalıştırdı. (e) *k.d.* dahil etmek, aralarına almak. *When Bill's friends got a big contract, they ~ Bill in.* **43. ~ into** : (a) azaltmak, küçültmek, -e indirgemek/irca etmek, (b) söze karışmak, (c) yarmak, bir parça kesmek, **44. ~ it out** *argo* (bir işe) son vermek, bırakmak. **~ it out!** Bırak! Yapma! Vazgeç! **45. ~ loose** : (a) (bağını/ipini vb.) kesmek/koparmak. *The thief hastily ~ the boat loose from its anchor.* (b) (baskıdan vb.) kurtulmak, serbest kalmak. *The boy left home and ~ loose from his parent's control.* (c) *k.d.* taşkınlık/sululuk yapmak, **46. ~ no ice** : iz bırakmamak, önemli olmamak, etkisiz kalmak, **47. ~ off** : (a) yolunu kesmek, önüne çıkmak, önlemek, (b) sözünü kesmek, (c) anîde durdurmak, faaliyetine son vermek, (d) (mirasından) mahrum etmek, vasiyetnameden çıkarmak, (e) ayırmak, ilgisini kesmek. *After graduation she was ~ off from her college friends.* **to be ~ off in the prime of life** : genç yaşta ölmek, **48. ~ one's coat according to one's cloth** : ayağını yorganına göre uzatmak, **49. ~ one's teeth on = ~ eye teeth** *k.d.* (bir şeyi) küçük yaşta/çok erken öğrenmek, tecrübe ile/yaparak öğrenmek. **He ~ his eye teeth as a carpenter** : Marangozluğu küçük yaşta öğrendi. **50. ~ out** : (a) (metinden) çıkarmak/silmek, (b) (hayvanı) sürüden ayırmak, (c) (trafikte) sıradan/şeritten ayrılmak, sollamak, (d) *argo* birdenbire ayrılmak/gitmek, (e) terk etmek, bırakmak. *My doctor says I nust ~ out smoking. We ~ out the party and went home.* (f) kesip çıkarmak, oymak, biçmek. *He ~ the advetisement out of the mewspaper.* (g) *mec.* yapmak, yaratmak, meydana/vücuda getirmek. *The rain and wind have ~ out a dip walley.* (h) son vermek, bırakmak. *Let's ~ out the talking and get back to work.* (i) (motor) birdenbire durmak. *Every time I got my car started the engine ~ out after a few minutes.* (j) **~ out (the) dead wood** *k.d.* ıslahat yapmak, bir şeyin (özellikle kurumun) verimsiz/gereksiz kısımlarını ayıklamak, (k) **have one's work ~ out for one** *k.d.* çok işi olmak, fazlasıyla meşgul olmak, işi başından aşmak. *I have my work ~ out for me.* (l) **to be ~ out for a job** : işine yakışmak, işinin ehli olmak, tam bu işin adamı olmak, ...için biçilmiş kaftan olmak. **He is ~ out for this job** : Tam bu işin adamıdır/Bu iş onun için biçilmiş kaftandır. **It was clear very early that he was ~ out to be an engineer** : Daha küçük yaştan mühendis olacağı belli idi. (m) **~ s.o. out** : bir işte birinin yerini almak, **51. ~ short** : kısa kesmek. **~ a long story short** : uzun sözün kısası, hulâsa, **52. ~ the ground from under** *k.d.* etkisiz bırakmak, (birinin teşebbüsünü) önlemek/başlangıçta akamete uğratmak, kaleyi içinden fethetmek, **53. ~ the mustard** : beklenmedik/umulmadık başarı göstermek, (yaşına/sakatlığına vb. rağmen) çok iyi yapmak/başarmak, **54. ~ the whole concern** : bir işle ilgisini kesmek, **55. ~ to the bone** : asgariye indirmek, lüzumsuz fazlalıkları atmak/temizlemek, kısıtlamak. *When father lost his job, our living expenses had to be ~ to the bone.* **56. ~ to the quick** :

(birini) çok gücendirmek, rencide etmek. *The children's teasing ~ her to the quick.* **57. ~ up** : (a) doğramak, (parça parça) kesmek, dilimlere/parçalara ayırmak, parçalamak, (b) *k.d.* muziplik/yaramazlık/haşarılık/edepsizlik yapmak. *They got a scolding for ~ting up in church.* (c) *argo* üzmek, ıstırap/elem/keder vermek, çok dokunmak/etkilemek. **be ~ up** : çok üzülmek/müteessir olmak. *She was really ~ up when her husband left her.* (d) *argo* aleyhinde bulunmak, şiddetle tenkit etmek. *The writer's latest book was so ~ up in the newspapers that few people bought it.* (e) bozmak, hezimete uğratmak, mahvetmek. ***e.a.-1.*** *gash, slash, slit, lance,* ***3.*** *hurt, insult, slight,* ***5.*** *cleave, sunder, bisect, hew, saw, fell,* ***6.*** *reap, mow, harvest,* ***7.*** *trim.* ***8.*** *intersect, cross,* ***9.*** *abridge, abbreviate, curtail, shorten, edit,* ***11.*** *lower, reduce, diminish,* ***12.*** *dissolve, dilute, thin,* ***14.*** *excavate,* ***15.*** *grow,* ***16.*** *cease, discontinue,* ***21.*** *deflect, spin,* ***26.*** *traverse, cross,* ***28.*** *swerve,* ***30.*** *transcend,* ***34.*** *(b) flee, abandon,* ***37.*** *(b) curtail, (c) discontinue,* ***40.*** *(a) lessen, reduce, decrease, (b) remodel, remake, (c) fell, (e) include, take in,* ***43.*** *(a) reduce,* ***47.*** *(a) intercept, (b) interrupt,* ***50.*** *(a) omit, delete, (e) stop.*

cut^2, *sf.* **1.** kesilmiş, koparılmış.~ *flowers.* **2.** *bot.*çatlak, yarık, çatlamış, yarılmış, **3.** işlenmiş, hâkkedilmiş, yontulmuş. ~ *diamond.* **4.** (a) indirilmiş, tenzil edilmiş. ~ **price** : ucuz, indirimli/tenzilâtlı fiyat. **~-price food** : ucuz gıda. **a ~-price store** : ucuzluk mağazası, **5.** hadım/iğdiş (edilmiş), **6. ~-and-dried** : (a) mutat, her zamanki, alışılmış, basma kalıp, yenilikten/özgünlükten yoksun, (b) önceden tespit edilmiş, kesinlikle belli, beklenen şey. *The decision of the judge was ~-and-dried.* **7. ~ out for** *k.d.* yetenekli, istidatlı, kabiliyetli. *He wasn't ~ out for military service.* ***e.a.-2.*** *incised, cleft,* ***5.*** *castrated, gelded,* ***6.*** *(a) routine, dull,* ***7.*** *fitted for, capable of.*

cut^3, *is.* **1.** kesme, kesiş, **2.** dilim, parça. *a ~ of pie.* **3.** (kasaplıkta) kesilmiş et parçası. **a ~ of beef** : sığır etinden kesilmiş bir parça (biftek, bonfile, kotlet vb.), **4.** *k.d.* pay, hisse. *His agent's ~ is 10%.* **5.** (kereste) kesilmiş/biçilmiş miktar, **6.** kesme sonucu hasıl olan şey : kesik, yara, kanal, geçit vb., **7.** biçki, biçme, biçim. *the ~ of a dress.* **8.** çeşit, tür, tip, örnek. *We need a man of his ~ in this firm.* **9.** geçit, (kesilerek açılan) yol. *a ~ through the woods.* **10.** kesip çıkarma, oyma, **11.** bir metinden çıkarılan parça, **12.** (maaş) kesinti, (fiyat) indirim, tenzilât, **13.** inciten söz/tavır, **14.** *basım* klişe, **15.** basılmış/basma resim, **16.** tanımamazlıktan gelme, **17.** (sınıfa) devamsızlık, devam etmeme, derse girmeme, **18.** *sp.* topa vurup saptırma, **19.** (iskambil) deste kesme, kâğıt çekme, **20.** *sin. TV* bir sahneden birdenbire başkasına atlama, **21. a ~ above** *k.d.* daha üstün. *Her pies are a ~ above any others I've tasted.* ***e.a.-6.*** *gash, slash, slit,* ***8.*** *style, manner, kind,* ***17.*** *absence.*

cut-and-try, *sf.* deneysel. ~ **method** : deneysel yöntem.

cutaneous, *sf.* deri+, cilt+. ~ **infection** : deri iltihabı. **~ly** : deri ile ilgili olarak.

cutaway, *sf.&is.* **1.** belden aşağısı geriye doğru kesilmiş/açık (elbise), **2.** kesik : içi gözükecek şekilde bir kısmı kesilip çıkarılmış, **3. ~ coat** *d.d.* jaketatay.

cutback, *is.* **1.** azal(t)ma, eksil(t)me, kıs(ıl)ma, kısıntı, kesinti. *a ~ in production.* **2.** (hikâye, roman vb. de) geriye dönüş, önceki olaylara dönüş, **3.** *sp.* hızlı dönüş.

cutch, *is. bk.:* **catechu.**

cutcherry = cutchery, *is., ç.* **-ries 1.** (Hindistan'da) hükûmet/adliye dairesi, **2.** herhangi devlet dairesi.

cutdown, *is.* azal(t)ma, kıs(ıl)ma, kısıtla(n)ma. ***e.a.-*** *reduction, decrease, diminution.*

cute, *sf.* **cuter, cutest 1.** *ABD- k.d.* şirin, sevimli, cana yakın, zarif, hoş, lâtif. *Babies are ~.* **2.** kırıtkan, yapmacıklı, özentili, sun'î, **3.** zeki, kurnaz, şeytan, **4. ~ly** : şirin/sevimli/cana yakın bir şekilde; yapmacıklı/özentili olarak; zekice, kurnazca, **5. ~ness** : şirinlik, sevimlilik, cana yakınlık; kurnazlık, şeytanlık. ***e.a.- 1.*** *attractive, pretty, dainty,* ***2.*** *precious, artificial, mannered,* ***3.*** *clever, sharp, shrewd.*

cutey, *is., ç.* **-eys** *bk.:* **cutie.**

cut glass, *is.* billûr, kristal.

cut-glass, *sf.* billûr+, kristal+.

cut-grass, *is. bot.* sert çimen *(Leersia oryzoides)* : yapraklarındaki çengelli dikenlerle deriyi çizen bir ot.

cuticle, *is.* **1.** üst deri, dericik, beşere, **2.** yüzeyi kaplayan zar vb., **3.** tırnakların etrafını çevreleyen) ölü deri, **4.** *bot.* kabuk zarı, kütikül : bitki yüzeyini saran çok ince zar, **5.** **cuticular** : üst derisel.

cuticula, *is.*, *ç.* **-lae** kutikula : omurgasız hayvanlarda üst derinin dış yöne saldığı gözesiz koruyucu kat.

cutie = cutey, *is.* **1.** *k.d.* cici kız, hanım kız (çok defa hitap için kullanılır), **2.** *argo* (a) rakibine baskın çıkmaya çalışan kimse (sporcu vb.), (b) ustaca manevra. **He pulled a ~** : ustaca bir manevra çevirdi.

cutie pie, *k.d.* sevgili (sevgi ifadesi için *sevgilim, balım, şekerim* vb. karşılığı olarak kullanılır).

cutin, *is.* *bot.* kütin : selüloz birlikte bitkilerin kabuk zarını oluşturan saydam mumlu madde.

cutinise/cutinisation, *Brit.* *bk.:* **cutinize/cutinization.**

cutinize, *f.* **-ized, -izing** kütinleş(tir)mek, kütin oluşturmak. **cutinization** : kütinleş(tir)me.

cutis, *is.*, *ç.* **-tes/-tises** *biy.* deri, alt deri, hakikî deri, cilt. *e.a.- corium, dermis, skin.*

cutlass = cutlas, *is.* bahriye kılıcı : kısa, hafif kavisli, ağır bir kılıç.

cutlass fish, *is.* *zool.* kın balığı *(Trichiurus)* : yılan balığına benzer uzun bir balık. **Atlantic ~ ~** : Atlantik kın balığı *(T. lepturus).* **Pacific ~ ~** : Pasifik kın balığı *(T. nitens).* **scabbard fish** *d.d.*

cutler, *is.* bıçakçı, çakıcı.

cutlery, *is.* **1.** bıçakçılık, çakıcılık, **2.** çatal bıçak takımı.

cutlet, *is.* pirzola, külbastı, kotlet : ateşte/yağda kızartılan ince et dilimi.

cutline, *is.* *bk.:* **caption** (2).

cut nail, *is.* mıh, çivi, döşemeci çivisi.

cutoff, *is.* **1.** kes(il)me, sona er(dir)me, **2.** kesilen şey, **3.** kes(il)me/sona er(dir)me noktası/zamanı/safhası, **4.** kestirme yol/geçit, **5.** nehir sularının açtığı ikinci yatak/kanal, **6.** *mak.* kesinti : buhar makinesi pistonuna giden buharın kesilmesi, **7.** *elekt.* kesim. **~ frequency** : kesim frekansı.

cutout, *is.&sf.* **1.** kesilmiş parça, kırpıntı, **2.** kesen şey, **3.** kesme, kesip çıkarma, **4.** *elekt.* otomatik devre açıcısı : akım belirli bir değeri geçince devreyi kendiliğinden açan koruma düzeni. **~ switch** : devre açıcı, dijonktör, şalter, **5.** patlamalı motorda susturucusuz çıkış borusu, **6.** eski/modası geçmiş (ucuz fiyata satılan) plâk/teyp vb., **7.** doğuştan yetenekli/kabiliyetli. **Not ~ to be a lawyer** : Avukat olmaya yeteneksiz.

cutover, *sf.&is.* ağaçsız, kerestelik ağaçları kesilip tüketilmiş (arazi). ~ *land.*

cut-price, *sf.* (fiyatı) indirilmiş, tenzilâtlı. **~ store** : kelepir mağazası, ucuzcu mağaza.

cutpurse, *is.* **1.** yankesici, **2.** *esk.* kemere bağlı çantayı keserek hısızlık yapan kimse. *e.a.- 1. pickpocket.*

cut rate, *is.* *ABD* indirimli/tenzilâtlı fiyat/ücret/tarife.

cut-rate, *sf.* **1.** indirimli, tenzilâtlı, ucuz (satış yapan). ~ *stores.* **2.** ehven, ucuz, düşük nitelikli. *e.a.- 2. cheap, second-rate.*

cuttable, *sf.* kesilebilir.

cuttage, *is.* daldırma : bitkilerin daldırma suretiyle üretilmesi.

cutter, *is.* **1.** kesici, biçici, keski, bıçak, kesen (kimse/nesne). **glass-~** : cam elması. **hair-~** : berber, saç makinesi. **stone-~** : taşçı. **wood-~** : oduncu, **2.** *müh.* freze bıçağı, kesme makinesi, **3.** *den.* (a) tek yelkenli gemi, (b) beş çifte filika, (c) büyük sandal, **4.** tek atlı hafif kızak, **5.** **revenue ~** *d.d.* gümrük gözetme botu, **6.** **~ bar** : (a) (biçme kesme makinelerinde) bıçak kılavuz çubuğu, (b) malafa, bıçak malafası, kalem kolu.

cutthroat, *is.&sf.* **1.** azılı/amansız katil, cani, canavar, **2.** öldürücü, ölüm saçan, hunhar. **~ (razor)** : ustura, **3.** acımasız, merhametsiz, insafsız, kıyasıya, kırıcı, kıran kırana. **~ competition** : kıyasıya rekabet/yarışma, **4.** (iskambil) üç kişi ile oynanan bir oyun. *e.a.-1. murderer, 2. murderous, blood-thirsty, 3. ruthless, ruinous, merciless.*

cut time, *müz.* *bk.:* **alla breve.**

cutting, *is.&sf.* **1.** kesme, kesiş, budama. **~ angle** : kesme açısı, **2.** dilim, (kesilen) parçak, **3.** (dikip üretmek üzere bir bitkiden kesilmiş) çelik, dal, fidan, fide, yaprak vb., **4.** (yol inşaatında) yarma, **5.** *Brit.* kesinti, kırpıntı, kupür : gazeteden/dergiden kesilip çıkarılan parça, **6.** biçki, **7.** keskin, kesici, sivri. *Where's your ~ knife?* **8.** dondurucu, *mec.* keskin (soğuk). ~ *wind.* **9.** *mec.* iğneli, dokunaklı, etkili, incitici, gücendirici, alaycı, müstehzi, acı. ~ *remarks.* **10.** ~ **edge** : (a) etkin öğe : müessir unsur/eleman, (b) öncü, en önemli/etkili/ileri mevki, yönetici/yön verici durum, **11.** ~ **room** : sansür odası : filmden istenmeyen parçaların kesildiği oda, **12.** ~**ly** : (a) keskin/sivri bir şekilde, kesercesine, (b) donduracakmış gibi, dondurucu bir şekilde, (c) gücendirecek/incitecek şekilde, alayla, istihza ile. ***e.a.****- **9.** sarcastic, caustic, biting, bitter, severe, **10.** (b) forefront, vanguard.*

cuttle, *is.&gl.f.* **-tled, -tling 1.** *bk.:* **cuttlefish**, **2.** *bk.:* **cuttlebone**, **3.** dokunmuş kumaşı katlamak, **4.** kumaşı dinlendirmek.

cuttlebone, *is.* mürekkep balığının kalkerli kemiği veya kabuğu : öğütülerek kuş yemine katılır ve parlatıcı toz olarak kullanılır.

cuttlefish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *zool.* mürekkep balığı *(Sepia officinalis)* : kafadan ayaklı deniz hayvanı. Tehlike sezince mürekkep gibi bir sıvı çıkarır.

cutty, *sf.&is. İsk.* **1.** kısa, çabuk, acele, tez, seri, hızlı, **2.** kısa nesne (kaşık, pipo vb.), **3.** tıknaz, kısa boylu ve şişman kız, **4.** şapşal/pasaklı kadın, **5.** ~ **sark** : kısa gömlek/kombinezon, **6.** ~ **stool** : (a) alçak iskemle/tabure, (b) (eski kiliselerde suçlu ve günahkârların oturtulup halk huzurunda azarlandıkları/teşhir edildikleri) ceza iskemlesi. ***e.a.****-**1.** short, hasty, quick, **3.** thickset girl, **4.** slattern.*

cutup, *is. k.d.* maskara, komik, güldürücü kimse, palyaço, gösterişçi/şakacı/alaycı kimse. ***e.a.****- show-off, prankster.*

cutwater, *is.* **1.** *den.* talimar, mahmuz, kayık tığı, **2.** su kesici : köprü ayağının akıntıyı yaran sivri tabanı.

cutwork, *is.* fisto. ~ **lace = point coupé** : kumaşın bir kısmı kesilerek yapılan işleme/oya/dantel.

cutworm, *is. zool.* fidekesen *(Noctuidae)* : otsu bitkilerin saplarını toprak üstünden yeyip mahveden bir tırtıl.

cuvée, *is.* karışık şarap : belirli bir rayiha elde etmek için yapılmış çeşitli şaraplar karışımı.

cuvette, *is.* küvet : kimya lâboratuvarlarında deney için kullanılan küçük tüp veya leğen.

CW = Continuos Wave, *rad.* sürekli dalga.

cwm, *is. jeol. bk.:* **cirque** (1).

cwt = hundredweight.

cy = cycle(s).

-cy, *son ek* **1.** "-lık/-lik/-luk/-lük" : **-t, -te, -tic, -nt** ile son bulan sıfatlardan ad türeten son ek, *ör.: democracy, accuracy, expediency, stagnancy, necromancy.* Başka sıfat ve adlardan ad üretmekte ve işlem/eylem adları yapmakta da kullanılır : *fallacy, lunacy, occupancy* gibi, **2.** rütbe, makam vb. adları yapmakta kullanılır : *captancy, colonelcy, magistracy* gibi.

cyan, *is.* koyu mavi, yeşilimsi mavi.

cyanamid(e), *is. kim.* **1.** siyanamit, HN=C=NH : kararsız katı madde, **2.** *bk.:* **calcium cyanamide.**

cyanate, *is. kim.* siyanat : siyanik asidin tuzu/esteri.

cyanic, *sf.* mavi (özellikle çiçek renkleri için kullanılır).

cyanic acid, *is. kim.* siyanik asit, HOCN : fülminik asidin eşizi, zehirli bir asit.

cyanid(e), *is.&gl.f.* **1.** siyanür, siyanit : hidrosiyanik asidin tuzu. **potassium** ~ : potasyum siyanür, KCN, **2.** nitril : metil siyanür CH3CN gibi, **3.** siyanürlemek, siyanürle muamele etmek (örneğin bir cevherden altını ayırmak için).

cyanide process, *is.* siyanür süreci : maden cevherini sodyum/potasyum siyanürün alkali eriyiğinde eriterek içindeki altını/gümüşü ayırma yöntemi.

cyanin(e), *is.* siyanin : gümüşlü fotoğraf filmlerini çeşitli renklere duyarlı yapmakta kullanılan maddelerden herhangi biri.

cyanite= kyanite, *is.* siyanit, alüminyum silikat, Al2SiO5

cyanitic, *sf.* siyanit+, siyanitli.

cyano, *sf. kim.* siyano grubu içeren.

cyano-/cyan-, *ön ek* **1.** "koyu mavi". *ör.: cyanotype,* **2.** "siyanür". *ör.:* **cyanogen**, **3.** CN grubu içeren.

cyanocobalamin, *is. biy- kim.* vitamin B12.

cyanogen, *is. kim.* **1.** siyanojen, (CN)2 : badem kokulu zehirli gaz. Organik sentezde kullanılır. **2.** *bk.:* **cyano group**, **3.** ~ **bromide** : brom siyanür, BrCN : dezenfekte etmekte ve haşaratı öldürmekte kullanılan zehirli bir gaz.

cyano group = cyano radical, *kim.* kiyanüs, tek valanslı siyanür iyonu : -CN=N.

cyanohydrin, *is. kim.* siyanohidrat : aynı C atomuna bağlı hem -CN hem de -OH grubunu içeren kimyasal bileşimlerden herhangi biri.

cyanosis, *is. patol.* morarma, siyanoz : kanda oksijen yetersizliğinden derinin morarması.

cyanurate, *is.* siyanürat : siyanür asidinin tuzu/esteri.

cyanuric acid, *is. kim.* siyanür asidi, C3 H3O3N3.2H2O : suda eriyen katı madde. Organik bileşimlerde kullanılır.

cybernate, *f.* güdümlemek : bilgisayarla kontrol ve kumanda etmek.

cybernated, *sf.* öz güdümlü : bilgisayarla kontrol edilen.

cybernation, *is.* güdümleme, bilgisayarla kontrol ve kumanda etme.

cybernatic(al), *sf.* öz güdümsel. **cybernatically** : öz güdümlü olarak.

cybernetician = cybernaticist, *is.* güdüm bilimi uzmanı.

cybernetics, *is.* güdüm bilimi, ayarlama, yönleme bilgisi, sibernetik : Her türden (teknik, dirim bilimsel, ekonomik, toplumsal ve benzer alanlardaki) işlemlerin denetlenmesi, düzenlenmesi, dengelenmesi ve programlanması üzerinde çalışan bilim.

cyborg, *is.* (= **CYB**ernetic **ORG**anism) yapay canlı : hayatî işlevlerinden bazıları mekanik düzenlerle yönetilen insan.

cyc = cycl = cyclopedia.

cycad, *is.* çıplak tohumlu, kabuksuz tohumlu bitki : *Cycadales* sınıfından palmiye ile eğrelti otu arası bir yer işgal eden, gövdesi kalın, dalsız ve yaprakları geniş tüylü bitkiler. **~aceous** : çıplak tohumlu. **~like** : çıplak tohumlu bitkiye benzer.

cycas, *is.* çıplak tohumlu bitki.

Cyclades, *is.* Siklat adaları.

Cycladic, *sf.* **1.** Siklat adalarına ait, **2.** Siklat adaları bronz devri kültürüne ait.

cyclamate, *is.* siklamat : kalsiyum/sodyum siklamat gibi yapay tatlandırıcı madde.

cyclamen, *is. bot.* tavşankulağı, buhurumeryem çiçeği, siklamen *(Cyclamen)* : çuha çiçeğigillerden yaprakları yürek biçiminde, beyaz, pembe, kırmızı çiçekler açan bitki.

cycle, *is.&gs.f.* **1.** dönem, devre. **~ of erosion** *coğ.* aşınım dönemi. *the four stages in the life ~ of the butterfly.* **to come full ~** : dönemi tamamlamak, başlangıç noktasına dönmek, **2.** (a) çevrim. *a gasoline engine ~.* (b) devir. *a ~ of alternating current.* **3.** çağ, **4.** (edebiyatta) belirli bir olay veya kahraman etrafında yazılmış şiir, destan, dram vb. topluluğu . *the Charlemagne ~.* **5.** bisiklet, motosiklet, üç tekerlekli bisiklet, **6.** *bil.* dönüş : sürekli olarak yinelenen belli bir işlem dizisi, özellikle bu dizinin bir kez yinelenme süresi. **~ time** : dönüş süresi. **~ shift** : dönüşlü kaydırma, **7.** dönme, dönüş. *The earth completes its ~ around the sun in one year.* **8.** *astr.-esk.* yörünge, gök cisminin çizdiği yol, **9.** bisiklet sürmek, bisikletle gitmek, **10.** dönmek, dolaşmak, devretmek, **11.** bir dönemden geçmek, çevrimsel olarak vaki olmak, aynı şekilde yinelenmek. ***e.a.-1.*** *round, **2.** period, **3.** age, **5.** bicycle, tricycle, motorcycle.*

cyclecar, *is.* motosiklet araba: motosiklet gibi açık hafif araba.

cyclic, *sf.* **1.** çevrimsel. **~ group** *mat.* çevrimsel öbek, **2.** dönemsel, dönen, deveran eden, devrî, deveranî, **3.** *kim.* halkalı, çevrimsel. **~ compounds** : halkalı bileşikler. **~ process** : çevrimsel süreç, **4.** *bot.* halkalı : (a) (çiçek yapraklarında olduğu gibi) halka şeklinde dizili, (b) halkalı parçası olan.

cyclical, *sf.* **1.** *bk.:* **cyclic**, **2.** kazancı dalgalanan, ekonomik duruma göre azalıp çoğalan (ticarî kurum, hisse senedi vb.). *a ~ operation. ~ stocks.* **3. ~ity** : *bk.:* **cyclicity**, **4. ~ly** *bk.:* **cyclicly.**

cyclicals, *is.* dalgalı hisse senetleri : geliri ekonomik duruma göre değişen hisse senetleri.

cyclicity = cyclicality, *is.* çevrimsellik, dönemsellik, eş sürelilik.

cyclicly = cyclically, *zf.* çevrimsel/dönemsel olarak eş süreli olarak, eş sürelerle.

cycling, *is.* **1.** bisikletle/motosikletle seyahat, **2. bicycle race, bicycle racing** *d.d.* bisiklet yarışı.

cyclist, *is.* bisikletli, bisikletçi, motosikletçi.

cyclizine, *is.* siklizin, C18H22N2 : bulantı ve baş dönmesini tedavide kullanılan bir antihistamin.

cyclo-/cycl-, *ön ek* "çevrimli, halkalı, yuvarlak, yay, çember, siklo-". *ör.: cyclotrone, cyclostomatous.*

cyclograph, *is. bk.:* **arcograph.**

cyclohexane, *is. kim.* siklohekzan, C6H12 : altı metilen grobundan oluşan alevlenebilir sıvı. Eritici olarak kullanılır.

cycloid, *sf.&is.* **1.** çembersel, dairesel, yuvarlak, dönel, **2.** (balık pulu) yuvarlak, **3.** yuvarlak pullu (balık), **4.** *psikol.* döner huylu, değişken mizaçlı, **5.** *geom.* çevrim eğrisi, yuvarlanma eğrisi, sikloid, **6.** **~al** : çevrimsel, dairesel, dönel.

cyclometer, *is.* **1.** yayölçer : çember yayını ölçen alet, **2.** hızölçer : bir tekerleğin dönüş sayısını ve alınan yolu ölçen alet, yol sayacı. ***e.a.***- *2. odometer.*

cyclometry, *is.* çemberölçü.

cyclone, *is.* **1.** döner urağan, hortum, döner kasırga, siklon, kiklon. ~ **cellar** : kasırga sığınağı. *bk.:* **anticyclone. 2. cyclonoc(al) = cyclonal** : döner urağan sal, **3. cyclonically** : döner urağan şeklinde.

cyclonite, *is. kim.* patlar zehir, C3H6N6 O6 fare zehiri olarak kullanılan patlayıcı, suda erimez kristalli bileşik.

cycloparaffin, *is. kim.* halkalı parafin : Cn H2n genel formülüne uyan doymuş halkalı hidrokarbonlar.

cyclopean, *sf.* **1.** dev gibi, **2.** muazzam, devâsâ, **3.** *mim.* büyük taşlarla harç kullanılmadan yapılmış.

cyclopedia = cyclopaedia, *is.* ansiklopedi.

cyclopedic = cyclopaedic, *sf.* ansiklopedik, geniş, kapsamlı, şümullü (bilgi, malûmat). **~ally** : geniş/kapsamlı bir şekilde, ansiklopedik olarak.

cyclopentane, *is. kim.* siklopentan, C5H10 : suda erimeyen sıvı bileşik. Eritici olarak kullanılır.

cyclophosphamide, *is. kim.* siklofosfamit, akkan uru *(lymphoma)* ve bazı kötücül urların tedavisinde kullanılan beyaz kristalli bileşik : C7H15Cl2N2O2P.

cycloplegia, *is.* kirpik kasları kötürümlüğü.

cyclopropane, *is. kim. ecz.* sikloprapan, C3H6 : organik sentezlerde ve uyuşturucu olarak kullanılan tutuşur gaz.

Cyclops, *is., ç.* **Cyclopes 1.** *mit.* tek gözlü dev, **2.** *k.h.* tepegöz *(Cyclops)* : tatlı sularda özgür yaşayan tek gözlü, kabuklu, eklem bacaklı hayvan.

cyclorama, *is. tiy.* çevren gergisi, ufuk perdesi, gök görüntülüğü : sahnede gökyüzü görünümü veren ve sonsuzluk izlenimi uyandıran içbükey arka perde. **cycloramic** : gök görüntülü.

cyclosis, *is.* göze protoplâzmasının dairesel devimi.

cyclosporine = cyclosporin A, *is. ecz.* siklosporin : *Tolypocladium inflatum* adlı mantardan elde edilen ve organ naklinde yeni organın reddedilmesini önleyen ilâç.

cyclostomate = cyclostomatous, *sf. zool.* **1.** yuvarlak ağızlı, **2.** çenesizgillerden (hayvan).

cyclostome, *sf.&is.* **1.** çenesizgillerden, *Cyclostomata* sınıfından deniz hayvanı : yılan balığına benzer taşemen *(lamprey)*, kör balık *(hagfish)* gibi balıklar, **2.** yuvarlak ağızlı.

cyclostyle, *is.* dişli teksir düzeni : bir kalemle, kâğıt üzerinde delikler açan küçük bir dişli çarktan oluşur. **cyclostylar** : dişli teksir düzeni şeklinde.

cyclothymia, *is. psikol.* dönerlik : daha çok iç uyaranların etkisiyle ve düzenli aralıklarla mutluluk-çöküntü, etkinlik-durgunluk, canlılık-bitkinlik arasında gidip gelme durumu.

cyclothymiac, *is. psikol.* döner kişi.

cyclothymic, *sf. psikol.* döner, dönersi. ~ **personality** : döner kişilik. ~ **temperament** : döner huy.

cyclotron, *is.* döndürgeç, siklotron : elektrikle yüklü zerreleri alternatif gerilim ve magnetik alan etkisiyle spiral bir yörüngede hızlandıran düzen.

Cycolac , *is.* saykolak : oto gövdelerini yapmakta kullanılan hafif, sağlam bir plâstik.

cyder, *is. Brit. bk.:* **cider.**

Cydnus, *is.* Tarsus çayı (eski adı).

cygnet, *is.* kuğucuk, küçük kuğu, kuğu yavrusu.

Cygnus, *is. astr.* Kuğu Burcu.

cylinder, *is.&gl.f.* **1.** *geom.* yuvak, silindir, üstüvane, **2.** silindire benzer cisim/boşluk, **3.** tabancanın topu : mermileri taşıyan silindiri, **4.** (tulumbada) piston yuvası, silindir, **5.** (buharlı ve patlamalı motorlarda) yuvgu, silindir, buhar/gaz odacığı, piston yuvası, **6.** (bazı tip matbaalarda) baskı silindiri, **7.** *ark.* silindir veya fıçı seklinde üzerine çivi yazısı veya resimler kazılmış seramik/taş vb., **8.** silindir takmak, silindirle donatmak, **9.** silindirlemek, üzerinden silindir geçirmek, **10.** **~ed** : yuvaklı, yuvgulu, silindirli, **11.** **~ blocs** : motor gövdesi, **12.** **~ head** : motor kapağı, **13.** **~ head gasket** : motor kapak sızdırmazı, **14.** **~like** : yuvak/silindir gibi, silindire benzer, **15.** **~ press** : silindirli matbaa, **16.** **~ seal** : yuvak mühür : (eski Mezopotamya'da) yumuşak kil üzerine yazı basmakta kullanılan taş silindir mühür, **17.** **~ stop** : (tabancada) silindir durdurucu : mermi taşıyan silindiri tam namlu hizasında durduran mekanizma, **18.** **~ volume** : yuvak hacmi, *mak.* süpürme oylumu.

cylindrical, *sf.* **1.** **cylindric** *d.d.* yuvaksal, silindirik, silindir biçiminde, üstüvanî, **2.** **~ coordinate system** : *mat.* yuvaksal konaç dizgesi, silindirik koordinat sistemi. **~ coordinates** : yuvaksal konaçlar. **~ function** : yuvaksal işlev. **~ surface** : yuvaksal yüzey, **3.** **~ity** = **~ness** : yuvaksallık, silindir şeklinde oluş, **4.** **~ly** : yuvaksal olarak, yuvak/silindir biçiminde.

cylindroid, *sf.&is.* **1.** yuvaksı : elips vb. tabanlı yuvak/silindir, **2.** yuvaksı : silindire benzer (cisim).

cylix, *is., ç.* **cylices** *bk.:* **kylix.**

cyma, *is., ç.* **-mae/-mas** **1.** *mim.* tepe silmesi, sütun pervazı, **2.** *bot.* *bk.:* **cyme**, **3.** **~ recta** : üst oyuk pervaz, **4.** **~ reversa** : alt oyuk pervaz, ters pervaz.

cymatium, *is., ç.* **-tia** *mim.* korniş tepeliği.

cymbal, *is.* **1.** çalpara, büyük zil, çalgı zili. **2.** **~eer** = **~er** = **~ist** : çalparacı, **3.** **~like** : çalparamsı, çalpara gibi.

cyme, *is.* **1.** *bot.* talkım, **2.** talkımlı çiçeklenme.

cymene, *is. kim.* kimyon yağı, CH3C6H4 CH(CH3)2 : renksiz, hoş kokulu benzen türevi. Orto/meta/para eşizleri vardır.

cymo-, *ön ek* "dalga". *ör.:* *cymograph.*

cymogene, *is.* simojen : ham petrolün damıtılmasından elde edilen ve büyük oranda bütan içeren, son derece uçucu karbonlu hidrojenler karışımı. Dondurucu karışım olarak kullanılır.

cymograph(ic), *bk.:* **kymograph(ic).**

cymoid, *sf.* **1.** talkımsal, talkıma benzer, **2.** pervazımsı, pervaza benzer.

cymophane, *is. min. bk.:* **chrysoberyl.**

cymose, *sf. bot.* **1.** talkımlı, **2.** talkımsal, talkıma benzer, **3.** **~ly** : talkıma benzer şekilde.

Cymric = **Kymric**, *sf.&is.* **1.** Galyalı, **2.** Galce, Gal dili.

Cymry = **Kymry**, *is.* Gal ırkı.

cynic, *is&sf.* **1.** bencilci, bencilliğe inanan, herkesin yalnız kendi çıkarına çalıştığına inanan kimse, **2.** *b.h.* Sinik felsefe, Kelbiye : M.Ö. IV. yy. Yunan felsefesinin bir dalı. Tek iyi şeyin fazilet olduğuna, faziletin nefis kontroluna dayandığına, dış etkilerin insan vekar ve haysiyetine halel getireceğine inanır; en büyük mutluluğu her türlü tutku ve gereksinmelerden uzak kalmakta bulur ve topluluk törelerini hor görür. **3.** *bk.:* **cynical**, **4.** *b.h.* **Cynical** *d.d.* Sinik felsefeye ait.

cynical, *sf.* **1.** müstehzi, alaycı, tenkitçi, başkalarını ve topluluk törelerini hor/hakir gören, başkalarının dürüstlük ve faziletlerine inanmayan, onları şüphe ile karşılayan, her hareketin ardında kötülük sezen. ~ *remarks/behavior.* **2.** *b.h.* *bk.:* **cynic** (4), **3.** **~ly** : istihza ile, müstehziyane, alaycı bir şekilde, hor görerek, **4.** **~ness** : müstehzilik, alaycılık, tenkitçilik, her şeyi hor görme. ***e.a.*** *- 1. distrustful, disbelieving, sneering, contemptuous, derisive, sarcastic, scornful, sardonic, satirical, scoffing, captious, peevish, pessimistic.* ***k.a.*** *- 1. philanthropic, humanitarian, optimistic.*

cynicism, *is.* **1.** istihza, alaycılık, başkalarını/topluluk törelerini/her ahlâkî hareketi hor görme/şüphe ile karşılama, her harekette kötülük arama, bile bile ahlâk ve namus kurallarını çiğneme, **2.** alaycı/müstehzi sözler, **3.** Sinik felsefe doktrinlerinden veya tutumlarından her biri.

cynomolgus, *is., ç.* **-gi** *zool. bk.:* **macaque.**

cynosural, *sf.* son derece dikkat çekici/göz alıcı.

cynosure, *is.* **1.** son derece dikkat çekici/göz alıcı şey. **the ~ of all eyes/of every eye** : bütün gözleri üzerine çeken/herkesin hayran olduğu şey, **2.** rehber, yol gösteren, **3.** *b.h.* *astr.* *bk.:* (a) **Ursa Minor**, (b) **Polaris.**

Cynthia, *is.* **1.** Artemis, **2.** ay, kamer, Artemis'in simgesi.

cyperaceous, *sf. bot.* bataklık otugillerden, saz familyasından.

cypher, *is.&f. bot. bk.:* **cipher.**

cy pres = cypres, *huk.* yaklaşık olarak : vasiyetnamede yasa dışı veya gerçekleşmesi olanaksız hususlar bulunması hâlinde vasiyetçinin niyet ve maksadına en yakın bir şekilde.

cypress, *is.* **1.** *bot.* servi, selvi (ağacı) *(Cupressus)*, **2. cyprus** *d.d. esk.* krep dömur: eskiden matem elbisesi yapmakta kullanılan siyah ince kumaş, **3. ~ vine** *bot.* servi sarmaşığı *(Quamoclit pennata)* : beyaz, kırmızı boru çiçekler açan tırmanıcı bitki. ***e.a.**- 3. red jasmine.*

Cyprian, *sf.&is.* **1.** Kıbrıslı, **2.** çapkın, sefih, iffetsiz, şehvet düşkünü, **3.** fahişe : Afrodit'e tapınan, Afrodit'in yolunda yürüyen, **4. the ~** : Afrodit. ***e.a.**- 1. Cypriote, 2. lewd, licentious, 4. Aphrodite.*

cyprinid, *sf.&is.* sazan balığı+ *(Cyprinidae)*.

cyprino-, *ön ek* "sazan". *ör.: cyprinodont.*

cyprinodont, *is. zool.* dişli sazan *(Cyprinodontes) :* dişli sazangiller familyasından K Amerika'da yaşayan yumuşak yüzgeçli balık.

cyprinoid, *sf.&is. zool.* sazan, sazangillerden.

Cypriot, *sf.&is.* **1.** Kıbrıslı, **2.** Rumcanın Kıbrıs'a özgü şivesi, **3.** Kıbrıs'a/Kıbrıslılara ve dillerine ait.

cypripedium, *is. bot.* Venüsçarığı *(Cypripedium) :* terliksiler türünden herhangi bir bitki : terlik biçiminde beyaz, sarı, eflâtun renkli çiçekler açan birkaç çeşit orkide.**lady's- slippers** *d.d.*

Cypro-, *ön ek* "Kıbrıs".

cyproheptadine, *is. ecz.* siproheptadin, C21H21N: nefes darlığı *(asthma)* tedavisinde kullanılan bir ilâç.

cyproterone, *is. kim.* eril salgıları azaltan sentetik steroit.

cyprus, *is. esk. bk.:* **cypress** (2).

Cyprus, *is.* Kıbrıs.

cypsela, *is., ç.* **-lae** *bot.* iki yapraklı ve yapışık çanaklı tohum.

Cyrenaic, *sf.&is.* **1.** Sirenaika'ya veya başkenti olan Siren'e ait, **2.** Sirenli Aristippus tarafından kurulan ve hayatın tek amacının zevk olduğunu savunan Kayrevaniye felsefesine ait, **3.** Sirenaikalı, **4.** Kayrevaniye : zevk felsefesi.

Cyrenaica, *is.* Sirenaika, Berka : Doğu Libya. **Barca** *d.d.*

Cyrillic, *sf. esk.* İslâv alfabesi+ : ufak değişikliklerle Rus, Bulgar ve Sırp alfabelerini oluşturmuştur.

cyst, *is.* **1.** *patol.* kist, kese, torba, **2.** safra kesesi, mesane, sidik torbası, **3.** *bot.* (a) sert çeperli spora benzer göze, (b) üreme organlarını içine alan göze veya boşluk, **4.** *zool.* (a) kist : uyku halindeki küçük organizmayı kuşatan kese, (b) kapsül, dayanıklı örtü.

cystectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* safra kesesi/kist/sidik torbası ameliyatı.

cysteine, *is. biy.- kim.* sistein : HSCH2CH (NH2)COOH : bütün protoinde bulunan kristalli amino asit.

cystic, *sf.* **1.** kist+, kist şeklinde, kiste benzer, torbalı, keseli, **2.** *anat.* safra kesesine/mesaneye ait, **3. ~ fibrosis** *patol.* torbalı iğdokuca : çocuklukta başlayan ve sindirimsizlik, solunma güçlüğü şeklinde beliren soya çekimsel hastalık.

cysticercoid, *is. zool.* yassı kurt larvası.

cysticercus, *is., ç.* **-cerci** *zool.* keseli kurt.

cystine, *is. biy.-kim.* sistin, C6H12O4N2 S2 : birçok proteinlerde, özellikle saç, yün ve boynuzda bulunan kristalli amino asit.

cystitis, *is. patol.* sidik torbası yangısı, sistit.

cystocarp, *is.* kırmızı yosunlarda döllenmeden sonra oluşan meyvecik.

cystoid, *sf.&is.* torbamsı, kiste benzer (oluşum).

cystoscope, *is.* sidik torba gözgüleci, sistoskop.

cystoscopic, *sf.* sidik torba gözgüleci ile yapılan, sistoskopik.

cystoscopy, *is., ç.* **-pies** *tıp* sidik torba gözgülemi, sistoskopi.

cystostomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sidik torbası açımı, sistostomi : mesanede sürekli veya yarı sürekli delik açma ameliyatı.

cystotome, *is. cer.* sidik torba delgisi : sidik torbasında delik açmak için kullanılan cerrah aleti.

cystotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sidik torbası açımı/ameliyatı, sistotomi.

cytaster, *is. biy. bk.:* **aster.**

Cytherea, *is.* Afrodit (*Cythera* adası civarında doğduğu için bu adla da anılır).

Cytherean, *sf.* Venüs gezegenine ait.

cyto- = -cyte, "göze, hücre". *ör.: cytology.*

cytochemistry, *is.* göze kimyası : canlı gözeleri kimyasal olarak inceleyen bilim. **cytochemical** : göze kimyası+.

cytochrome, *is. biy.- kim.* sitokrom, göze boyası : bitki ve hayvanlarda gözeler arası oksitleşmeyi tezleştiren ve demir, protein ve porfirin içeren enzimlerden biri.

cytogenesis, *is.* göze oluşumu.

cytogenetic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* göze kalıtım bilimine ait, **2. ~ally** : göze kalıtım bilimi ile, **3. ~ist** : göze kalıtım uzmanı.

cytogenetics, *is.* göze kalıtım bilimi.

cytokinesis, *is.* yarılanım : döllenme ve bölünme esnasında göze protoplâzmasındaki değişiklikler.

cytologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* göze bilimsel, **2. ~ally** : göze bilimle.

cytologist, *is.* göze bilgini, göze bilimi uzmanı.

cytology, *is.* **1.** göze bilimi : gözelerin yapıları, görevleri, çoğalmaları vb. ile uğraşan biyoloji dalı, **2.** göze bilimsel olay, süreç vb. ~ *of cancer.*

cytolysin, *is. biy.-kim.* göze öldüren : hayvan gözelerini kısmen veya tamamen yok eden bir karşıtten *(antibody).*

cytolysis, *is. fizy.* gözelerin çözünümü/yozlaşması.

cytolytic, *sf.* göze çözünümsel.

cyton, *is.* sinir gözesi.

cytoplasm, *is. biy.* sitoplâzma, göze protoplâzması.

cytoplasmic, *is. biy.* sitoplâzma+, göze protoplâzması ile ilgili.

cytoplast, *is. biy.* gözenin protoplâzma kısmı.

cytoplastic, *sf. biy.* gözenin protoplâzma kısmı ile ilgili.

cytopyge, *is.* göze anüsü.

cytosine *is.* sitozin, C4H5N3O : nükleik asitlerin hidrolizinden elde edilen veya sentetik olarak yapılan beyaz kristal primidin. Göze metabolizması incelemelerinde ve hayatî kimya araştırmalarında kullanılır.

cytostatic, *sf.&is.* göze faaliyetini/çoğalmasını geciktirici. ~ *treatment of tumor cells.* **~ally** : göze çoğalmasını geciktirerek.

cytotaxonomy, *is.* göze bilimsel sınıflandırma : canlı organizmaların göze bilimi açısından sınıflandırılması.

cytotechnology, *is.* kanser göze inceleme (tekniği) : kanser eseri gösteren gözelerin bulunup meydana çıkarılması. **cytotechnologic** : kanser göze inceleme+. **cytotechnologist** : kanser göze inceleyen.

cytotoxic, *sf.* **1.** göze zehirleyici. ~ *properties of platinum.* **2.** gözelere zehir etkisi yapan maddelerle ilgili, **3. ~ity** : göze zehirleme.

cytotoxin, *is.* göze zehirleyici madde (toksin, karşıntan vb.).

cytotrophoblast, *is.* iç döleş : memeli hayvanların döleşlerinin dölüte en yakın olan kalın zarı.

cytotropic, *sf.* **1.** göze devimsel, göze devinimi ile ilgili, gözelere giden. *a ~ virus.*

cytotropism, *is.* göze devim, gözelerin birbirine göre devinimi.

CZ = C.Z. = Canal Zone : Kanal Bölgesi.

czar = tsar = tzar, *is.* **1.** çar, **2.** *b.h.* Rus Çarı, **3.** kral, imparator, **4.** büyük kudret/yetki sahibi kimse.

czardas, *is.* çardaş, Macar dansı.

czardom, *is.* çarlık.

czarevitch = tsarevitch = tzarevitch, *is.* **1.** çarın oğlu, çareviç, **2.** çarın en büyük oğlu.

czarevna = tsarevna = tzarevna, *is.* çarın kızı.

czarina = tsarina = tzarina, *is.* çariçe, çarın karısı.

czarism = tsarism = tzarism, *is.* çarlık, diktatörlük, müstebit idare. ***e.a.*** *- dictatorship.*

czarist(ic) = tsarist(ic) = tzarist(ic), *sf.&is.* **1.** çarlığa ait, **2.** diktatör, müstebit, **3.** çarlık taraftarı.

czaritza = tsaritza = tzaritza, *is.* *bk.:* **czarina.**

Czech = Czechish, *is.&sf.* **1.** Çek : İslâvların batı kolu (Çek, Bohemyalı ve Moravyalı), **2.** Çekçe, Çek dili, **3.** Çekoslovak, **4.** Çekoslovaya'ya (halkına, diline) ait.

Czechoslovak = Czecho-Slovak, *is.&sf.* **1.** Çekoslovak, **2.** Çekoslovakyalı, **3.** Çekoslovakya'ya (halkına, diline) ait.

Czechoslovakia = Czecho-Slovakia, *is.* **1.** Çekoslovakya. Resmî adı : **Czechoslovak Socialist Republic, 2. ~n :** Çekoslovakyalı.

D

D, d, *is., ç.* **D's/Ds, d's/ds 1.** İngiliz alfabesinin dördüncü harfi, **2.** D sesi : *dog, duck, dandy* kelimelerindeki gibi, **3.** baskı işlerinde D/d harfinin kalıbı, **4.** sırada dördüncü, **5.** *müz.* Re.

D, **1.** Romen rakamlarında 500, **2.** *fiz. bk.:* **density, diopter**, **3.** *kim.* Deuterium'un simgesi, **4.** *ABD* en düşük sınıf geçme notu.

d', *k.d.* "**do, did**" fiillerinin kısaltılmışı : *How d'you (do you) like... D'you (= Did you) see what I saw?*

'd, **1.** "**had**" fiilinin kısaltılmışı : *I was glad they'd (= they had) gone.* **2.** "**did**" fiilinin kısaltılmışı : *Where'd (= Where did) they go?* **3.** "**should**" veya "**would**" fiillerinin kısaltılmışı : *He'd (= He would) like to go. I'd (=I should) have known...*

d. = **1.** date, **2.** daughter, **3.** degree, **4.** *Brit.* pence, penny, **5.** *fiz.* density, **6.** dialect(al), **7.** diameter, **8.** died, **9.** dollar(s), **10.** dose.

da. = **1.** daughter, **2.** day(s).

D.A. = **1.** District Attorney (Savcı), **2.** deposit account. **3.** documents of acceptance.

dab¹, *is.&f.* **dabbed, dabbing 1.** dokunmak, (yumuşak veya ıslak bir şeyle) hafif hafif vurmak. *I ~bed my face with a handkerchief.* **2.** (hafif temaslarla) sürmek, uygulamak. *~ ointment on a burn.* **3.** (el ile) hafifçe vurmak/çarpmak, **4.** (hafifçe) dokunma, dokunuş, temas, **5.** biraz, bir parça, küçük parça, azıcık şey, yumuşak veya ıslak bir şeyin küçük bir parçası. **a ~ of butter** : azıcık tereyağı. *I'd just like a ~ more butter on this bread, if you don't mind.* **6.** biraz, bir parça. ***e.a.****- 1. tap, pat, 2. apply, 3. peck.*

dab², *is. zool.* pisi balığı *(Limanda limanda).*

dab³ = **dab hand**, *is. Brit.- argo* (bir şeyde) usta, mahir, becerikli, akıllı, eli uz. **She's a ~ at sailing** : Yelkencilikte çok usta/beceriklidir. **to be a dab hand at sth.** : bir şeyi çok iyi bilmek, bir işin ustası olmak.

dabber, *is.* **1.** hafifçe dokunan (şey/kimse), **2.** mürekkep/boya sürmek için kullanılan çok küçük yastık.

dabble, *f.* **-bled, -bling 1.** su serpmek, hafifçe ıslatmak, **2.** suyu etrafa sıçratarak su içinde oynamak, **3.** ~ **in/at** : biraz bilmek, amatör olarak biraz meşgul olmak. *to ~ in litterature/in art/in politics etc.*

dabbler, *is.* **1.** *bk.:* **dilettante** (1), **2.** sığ sularda yaşayan bir tür ördek. ***e.a.****- 2. dabbling duck, puddle duck, river duck, surface feeder.*

dabbchick, *is. zool.* yumurta piçi *(Podiceps ruficollis).* **little grebe, didapper, helldiver** *d.d.*

dabs, *is. Brit.- argo* parmak izi. ***e.a.****- fingerprints.*

***da capo**, müz. It.* baştan tekrar(lanacak). **da capo al sagno** : baştan işaret yerine kadar tekrarlanacak.

d'accord**, zf. Fr.* anlaştık, peki, mutabıkız, oldu, kabul. ***e.a.*- agreed, granted, in accord.*

dace, *is., ç.* **dace, daces** *zool.* gümüşlü balık *(Leuciscus leuciscus)* : küçük tatlı su sazanı.

dacha = datcha, *is.* (Rusya'da) villâ, yazlık köşk, sayfiye evi.

dachshund, *is., ç.* **-hunds/-hunde** *Alm.* zağar, kısa bacaklı bodur bir cins köpek.

dacoit = dakoit, *is.* (Hindistan ve Burma'da cinayet ve hırsızlıkla uğraşan) haydut şebekesi, eşkiya.

dacoity = dakoity, *is.* (Hindistan/Burma'da) haydutluk, eşkiyalık, soygunculuk.

Dacron , *is.* dakron : sağlam, buruşmaz yapay kumaş.

dactyl, *is.* **1.** (şiirde) bir uzun heceden sonra iki kısa heceden oluşan vezin ölçüsü : | • • (*humanly, tenderly* kelimeleri bu ölçüye uyar). **2.** parmak.

-dactyl, *son ek bk.:* **dactylo-.**

dactylic, *sf.&is.* **1.** bir uzun ve iki kısa heceli (vezinle yazılmış olan), **2.** bu vezinle yazılmış şiir, **3.** **~all** : bir uzun iki kısa hece ile.

dactylo-, *ön ek* "parmak". *ör.: dactylogram.* Yerine göre **dactyl-**, **-dactyl**, **-dactyly** şekillerini de alır.

dactylogram, *is.* parmak izi. ***e.a.***- *fingerprint.*

dactylography, *is.* **1.** parmak izi bilimi : parmak izinden sahibinin kimliğini saptayan bilim, **2. dactylographer** : parmak izi uzmanı, **3. dactylographic** : parmak izi+.

dactylology, *is., ç.* **-logies** parmak işaretleriyle konuşma sanatı (sağırların yaptığı gibi).

dad, *is. k.d.* **1.** baba, **2.** (yabancıya hitapta) bey, ahbap, arkadaş, babalık. ***e.a.***- *1. father, 2. fellow, buddy, pal.*

Dada, *is.* **1.** Dada : XX. yy. başlarında gelişen ve töresel sanat değerlerini, makul düşünce ve zevk ölçülerini inkâr eden sanat/edebiyat hareketi, **2.** bu tür sanat eseri, **3.** **~ism** : Dadacılık, **4.** **~ist(ic)** : Dadacı, **5.** **~istically** : Dadacı üslûpla.

daddy, *is., ç.* **-dies** babacığım.

daddy-longlegs, *is. zool.* **1. harvestman** *d.d.* uzun bacaklı örümcek *(Phalangium opilio)*, **2.** *Brit. bk.:* **crane fly.**

dado^1, *is., ç.* **-does, -dos** **1.** *mim.* sütun gövdesi, **2.** iç duvarın süslü alt kısmı, **3.** geçme yapmak için tahtaya yapılan oyuk.

dado^2, *gl.f.* **-doed, -doing** **1.** *mim.* sütun gövdesi yapmak, **2.** duvara saçak süsü yapmak, **3.** (geçme yapmak için) tahtaya oyuk açmak.

DAE = **D.A.E.** = Dictionary of American English.

daedal, *sf.* **1.** **~ian/~ean** *d.d.* karışık, muğlâk, çetrefil, girift. *The computer's ~ circuitry.* **2.** mahir, hünerli, sanatkârane. *Words made accessible in a novel and ~ way.* **3.** süslü, müzeyyen, rengârenk. *Visions of cloud and light and ~ earth are the airman's daily scene.* ***e.a.***- *1. intricate, 2. skillful, artistic.*

daemon, *is. bk.:* **demon** (5).

daemonian, *is. bk.:* **demonian.**

daemonic, *bk.:* **demon.**

daemonic, *sf. bk.:* **demonic.**

daemonistic, *sf. bk.:* **demonistic.**

daemonology, *is. bk.:* **demonology.**

daff, *gl.f.* **1.** *esk.* kenara itmek/atmak, **2.** *esk. bk.:* **doff**

daffodil, *is. bot.* zerrin, nergis, fulya *(Narcissus Pseudo-Narcissus).*

daffy, *sf.* **daffier, daffiest** *k.d.* **1.** deli, kaçık, sapık, kafadan sakat/çatlak, **2. daffiness** : delilik, kaçıklık, sapıklık. ***e.a.-1.*** *silly, crazy, foolish, weak-minded.*

daft, *sf.* **1.** deli, sapık, kaçık. *a ~ person.* **2.** bön, aptal, akılsız. *a ~ thing to do.* **3.** *İsk.* şen, şuh, oynak, civelek, neşeli, havaî, **4.** **~ly** : delice, aptalca, akılsızca, **5.** **~ness** : delilik, sapıklık, kaçıklık, aptallık, bönlük, akılsızlık. ***e.a.-1.*** *insane, crazy, 2. foolish, silly, 3. merry, playful, frolicsome.*

dag, *is.* **1.** (elbise veya kumaşın) kenar süsü, işleme, **2.** kiznek, keçeleşmiş veya hayvan gübresi ile kaplanmış yün.

dagger, *is.&gl.f.* **1.** kama, hançer. **look ~s at s.o.** : bir kimseye öfke ve hınçla/yiyecekmiş gibi bakmak. *They looked ~s at each other.* **to be at ~s (with s.o.)** : (bir kimsenin) kanına susamak, can düşmanı olmak, **2. obelisk** *d.d.* (matbaacılıkta) haç/kama işareti. **double ~** : çift haç işareti, **3.** hançerlemek, kama/hançer saplamak, **4.** (matbaacılıkta) haç işareti ile işaretlemek.

daggle, *f.* **-gled, -gling** *esk.* (suda, çamurda vb.) sürüklemek. ***e.a.***- *draggle, bemire.*

dago, *is., ç.* **-gos, -goes** İspanyol ve İtalyan asıllı kimse (Hakaret olarak kullanılır; İngiltere'ye nazaran ABD'de daha kaba sayılır).

dagoba, *is.* Buda'nın kabartma resimleriyle süslü kubbe şeklinde anıt. ***e.a.***- *stupa, chaitya.*

daguerreotype, *is.* **1.** eski bir fotoğraf usulü : iyotla hassaslaştırılmış yüzeye çekilen fotoğraf cıva buharına tutularak develope edilir (1839'da L.J.M Daguerre tarafından keşfedilmiştir), **2.** bu yöntemle çekilmiş fotoğraf.

Dagwood sandwich, *is.* Basri sandvici : bol et, peynir, biber, turşu vb. doldurulmuş çok büyük sandviç (Basri-Fatoş komik tipinden alınmış ad).

dah, *is.* da : Mors alfabesinde çizgiye tekabül eden ses. (Nokta için **dit** denir).

dahabeah = **dahabeeyah** = **dahabiah** = **dahabieh** = **dahabiya**, *is.* (Nil üzerinde yolcu taşımakta veya konut olarak kullanılan) büyük bot.

dahlia, *is.bot.* yıldız çiçeği, dalya *(Dahlia).*

dahoon, *is. bot.* dahun *(Ilex cassine)* : ABD'de yetişen ve daima yeşil kalan çit bitkisi.

daikon, *is. bot.* Japon turpu *(Raphanus, sativus)* : uzun beyaz köklü bir nevi turp.

dailiness, *is.* tek düzeliğine, yeknesaklık, sıkıcılık. **A romantic dreamer who could not endure the dailiness of the marriage** : Evliliğin tek düzeliğine katlanamayan romantik hayalperest kimse.

daily, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** gündelik, günlük, yevmî. ~ **newspaper** : gündelik gazete. ~- **bread** : günlük ekmek, geçim, rızk, maişet. ~- **life** : günlük yaşantı. **average ~ wage** : ortalama gündelik (ücret). **a ~ journey** : bir günlük seyahat, **2.** gündelik/yevmî gazete. **3.** *gen.* **dailies** *sin. bk.:* **rush**^{2} (9). **4.** ~ **help** *d.d. Brit.* gündelikçi (hizmetçi), **5.** her gün, günbegün, gün geçtikçe. *He wrote her almost ~* . **6.** ~ **double** : (at yarışlarında) çifte bahis, **7.** ~ **dozen** : (a) her gün yapılan on iki jimnastik hareketi, (b) günlük işler. ***e.a.-5.*** *every day, day by day, day after day.*

daimon, *is. bk.:* **demon** (5).

daimonic/daimonistic, *sf. bk.:* **demonic/ demonistic.**

daimyo, *is., ç.* **-myo, -myos** (Japonya'da İmparatora bağlı) büyük derebeyi. **daimio** *ş.d.y.*

dainty, *is.&sf.* **-tier, -tiest 1.** çerez, nefis yiyecek, lezzetli şey, **2.** zarif, sevimli, nazik. *a ~ child/dress/movement/piece of furniture.* **3.** titiz, itinalı, nazlı (bilhassa yemek hususunda). **a ~ eater** : yemek hususunda titiz kimse. **She was born with a ~ tooth** : Küçüklüğünden beri yemek hususunda nazlıdır (her yemeği beğenmez). **4.** nefis, lezzetli, **5. daintily** : nazikâne, zarafetle, **6. daintiness** : nezaket, zarafet. ***e.a.- 2.*** *exquisite, delicate, nice,* ***3.*** *fastidious, scrupulous,* ***4.*** *delicious, tasty, choice, tender, delectable*

daiquiri, *is.* rom, limon suyu ve şekerle hazırlanan içki.

dairy, *sf.&is., ç.* **dairies 1.** süthane, **2.** sütçü dükkânı, **3.** sütçülük, peynircilik gibi süt ve sütten yapılan gıdaların yapım ve satışı, **4.** ~ **farm** *d.d.* mandıra, **5.** sütlü, sütten yapılan/mamul. ~ **products** : süt ve sütten yapılan maddeler (yoğurt, tereyağı, peynir vb.). **~-cream** : hakikî kaymak, **6.** (Yahudi perhizinde) süt ve sütten yapılan maddelerle yumurta, balık ve sebze, **7.** ~ **breed** : süt için üretilen hayvanlar, **8.** ~ **cattle** : süt için üretilen inekler.

dairying = dairy farming, *is.* mandıracılık, mandıra işletmesi, sütçülük.

dairymaid, *is.* sütçü kız/kadın.

dairyman, *is., ç.* **-men 1.** sütçü, süthane/ mandıra sahibi, **2.** mandıra işçisi.

dais, *is.* sedir, makat, bir odanın baş tarafında yükseltilmiş zemin.

daisy, *is., ç.* **-sies 1.** *bot.* papatya, koyungözü, ilkbahar çiçeği *(Bellis perennis).* ~ **chain** : papatya çelengi, **2.** *bot.* **oxeye** ~ *d.d.* iri papatya *(Chrysanthemum leucanthemum),* **3.** ~ **ham** *d.d.* domuz etinin boyun kısmından kesilmiş küçük dilim, **4.** *argo* fevkalâde şey/kimse, **5. fresh as a ~** : terütaze, sağlıklı ve cevval, iyice dinlenmiş. *He woke up fresh as a ~ after his long sleep.* **6. push up the daisies** : (mizah) ölmek, gebermek, mezarında otlar bitmek. *Don't play with the guns or you may push up the daisies.* **7.** ~ **chain** : papatyadan yapılmış gerdanlık, **8.** ~ **wheel** : (elektrikli yazı makinesinin) yuvarlak harf çarkı, **9. daisied** : papatyalı.

dak, *is.* **1.** (bilhassa Endonezya'da vb.) konak/menzil usulüyle insan/hayvan sırtında nakliyat/taşımacılık, **2.** menzil/konak usulüyle taşınan posta.

dakoit, *is. bk.:* **dacoit.**

dakoity, *is., ç.* **-koities** *bk.:* **dacoity.**

Dalai Lama = Grand Lama, *is.* Tibet'te dinî ve siyasî şef.

dale, *is.* geniş vadi. **up hill and down** ~ : dere tepe.

dalesman, *is., ç.* **-men** vadide oturan kimse.

daleth, *is.* İbranî alfabesinin dördüncü harfi.

dalles = dells, *ç. is.* çağlarca : dar boğaz veya derin vadideki çağlayan.

dalliance, *is.* **1.** oyalanma, vakit öldürme, **2.** oynaşma, cilveleşme. ***e.a.-1.****dawdling,* ***2.*** *flirtation.*

dallier, *is.* oynaşan, oyalanan, vakit öldüren kimse.

Dallis grass, *is. bot.* deli çayır *(Paspalum dilatatum) :* G ABD'de hayvan beslemek için yetiştirilen uzun, püsküllü ot.

Dall sheep = Dall's sheep, *is.* dağ koyunu *(Ovis montana dalli* veya *Ovis dalli)* : K Amerika'nın kuzeybatısında yetişen iri, beyaz tüylü, kıvrık boynuzlu yabanî koyun.

dally, *f.* **-lied, -lying 1.** ~ **with** : cilveleşmek, (âşıkane) oynaşmak/sevişmek. *Never ~ with a woman you don't intend to marry.* **2.** *gen.* ~ **about/over** : oyalanmak, haylazlık etmek. *Don't ~ or we'll be late. The children dallied about in the garden.* **3.** vakit öldürmek, vaktini boşa geçirmek, savsamak, geciktirmek. **to ~ the time away** : vaktini boş şeylerle heba etmek, **4.** ~ **over** : geç kalmak. ~ **over sth** : bir şeyi yapmakta gecikmek, fırsatı kaçırmak, **5.** **~ingly** : cilveleşerek, oynaşarak; oyalanarak, vaktini boşa geçirerek. ***e.a.*-** *1. fondle, caress, pet, 2. trifle, toy, 3. loiter, waste (time), 4. delay.*

Dalmatia, *is.* Dalmaçya.

Dalmatian, *sf.&is.* **1.** Dalmaçya'ya/Dalmaçyalılara ait, **2.** Dalmaçyalı, **3.** **coach dog, Dalmatian dog** *d.d.* Dalmaçya köpeği, **4.** Dalmaçya dili (1898'den beri kullanılmıyor).

dalmatic, *is.* **1.** papazın ayin elbisesi, **2.** İngiliz kralının taç giyme töreninde giydiği elbise.

dal segno, *It. müz.* tekrar işaretine dönünüz : müzikte bir parçanın tekrarlanması için kullanılır.

daltonism, *is. patol.* renk körlüğü.

Dalton's law, *is. fiz.* Dalton yasası/kanunu : "Karışık bir gazın basıncı, karışımı oluşturan gazların aynı hacmi işgal ettikleri zamanki basınçları toplamına eşittir." **Dalton's law of partial pressures** *d.d.*

dam, *is.&f.* **dammed, damming 1.** baraj, bent, su bendi. **Keban ~** : Keban barajı, **2.** set, baraja benzer herhangi bir engel, **3.** *zool.* (dört ayaklı hayvanlarda) ana. *bk.:* **sire**, **4.** baraj/bent yapmak. **to ~ (up) the river** : nehir üzerine baraj yapmak, **5.** zapt etmek, tutmak, (önünü) kesmek/kapamak, set çekmek. *to ~ (up) the water.* ***e.a.*-** *5. block up, stop up.*

damage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** dokunca, zarar, hasar, yıkım, döküm. *The storm caused great ~/did a lot of ~.* **2.** **~s** *huk.* ödence, tazminat, bir hasarı/yıkıntıyı tamir için gerekli para. *The court ordered him to pay $2000 ~s to the person he had hurt.* **3.** *gen.* **~s** *k.d.* masraf, fiyat, tutar. **What's the ~s ?** Hesap ne kadar? Ne kadar masraf gerekiyor? **4.** zedele(n)mek, hasara/arızaya uğra(t)mak, zarar/ziyan vermek/görmek, tahrip etmek, zarara/ziyana sokmak, dokuncalandırmak, boz(ul)mak, **5.** **~ablity = ~ableness** : bozulabilme, hasara uğrayabilme, **6.** **~able** : bozulabilir, hasara uğrayabilir, **7.** **damager** : bozan, hasara uğratan. ***e.a.*-***1. loss, detriment, harm, mischief, 4. injure, harm, hurt, mar.* ***k.a.*-***1. improvement, 4. improve.*

damaged, *sf.* dokuncalı, bozuk, bozulmuş, hasara uğramış. **be ~** : bozulmak, hasara uğramak.

damaging, *sf.* **1.** bozucu, tahripkâr, tahrip edici, yıkıcı, zarar/ziyan yapa(bile)n, hasara sebep ola(bile)n. *a ~ statement.* **2.** **~ly** : bozarcasına, tahrip edercesine, bozarak, tahrip ederek, hasara uğratarak, zarar vererek. ***e.a.*-** *1. harmful, injurious.*

Damascene, *sf.&is.&gl.f.* **-scened, -scening 1.** Şam+, **2.** Şamlı, **3.** menevişleme(k), (çeliği) harelendirme(k) (ile ilgili).

Damascus, *is.* Şam. ~ **steel** *bk.:* **watered steel.**

damask, *is.&gl.f.* **1.** Şam kumaşı, Şam'da dokunan çiçekli ipek/pamuk/yün kumaş, damasko, **2.** (Şam kumaşından yapılmış) sofra örtüsü, **3.** pembe, gül rengi, **4.** *bk. :* **damascene** (3), **5.** Şam kumaşı gibi işlemek, zengin desenli kumaş dokumak, **6.** pembeleştirmek, gül rengi vermek, **7.** ~ **rose** : Şam gülü *(Rosa damascena).*

dame, *is.* **1.** hanım, hatun, **2.** *b.h. Brit.* (a) şövalye veya baronların eşine verilen resmî unvan, (b) saraya mensup şövalyeliğe denk asilzade hanımlarına verilen unvan, **3.** nine, yaşlı kadın, **4.** *argo* kadın, **5.** *esk.* ev sahibi kadın, **6.** ~ **school** : ana okulu.

dame's rocket = dame's violet, *is.* hanım menekşesi *(Hesperis matronalis)* : mor, beyaz çiçekler açar.

dammar = damar = dammer, *is.* **1.** (bir tür) reçine : G Asya'da yetişen *Agathis* türü, yaprağını dökmeyen bir ağacın reçinesi, renksiz vernik yapmakta kullanılır. **2.** buna benzer başka ağaçların reçinesi.

damn¹, *f.* **1.** cehennem azabına/ebedî cezaya mahkûm etmek, **2.** kötülemek, zemmetmek, takbih etmek. *The play was bad and the newspapers all ~ed it.* **3.** beddua / lânet etmek, sövmek, lânetlemek, lânet okumak, **4.** mahkûm etmek, yasa dışı/kötü/asi ilân etmek, batırmak, kahretmek. *With this foolish action he had ~ed himself in everyone's opinion.* **5.** ~ **with faint praise** : över gibi konuşarak (aslında) kötülemek/zemmetmek, **6.** **Be ~ed to you** : Yazıklar/lânet olsun sana! **7.** ~ **it ! = ~ with him !** (Hay) Allah belâsını/müstahakını versin! Kahrol! Lânet olsun! **8.** ~ **you! = ~ your eyes! = ~ your impu-**

dence! Allah kahretsin! Gözün kör olsun! Vay utanmaz vay! **9. I'll be ~ed if I will** *k.d.* Yaparsam kahrolayım = Vallahi yapmam. **10. (Well), I'll be ~ed= I'm ~ed** *k.d.* Hay kör şeytan! Olur şey değil! Allah Allah! Bak şu aksiliğe! **11. I'm ~ed (I'll be ~ed) if...** : Eğer ...(yaparsam) kahrolayım = Dünyada...(yapmam) = ...(yaparsam) bana da insan demesinler. **12. I'll see him ~ed first** : Canı cehenneme! Dünyada olmaz! Avucunu yalasın!

damn^2, *ünl.* Tüh! Allah kahretsin! Hay lânet şeytan! (Öfke, kızgınlık, nefret vb. ifadesi için kullanılır.)

damn^3, *is.* **1.** küfür, sövme, lânet(leme). *His speech is full of "damns" and worse curses.* **2.** çok az/cüz'î/önemsiz miktar/şey. **His promise isn't worth a ~** : Vaadinin beş paralık değeri yoktur. **It is not worth a (tuppenny) ~** : On para etmez. **3. give a ~ = give a darn** *k.d.* umursamak, umurunda olmak, önem/değer vermek, metelik vermek. **I don't give a ~ what he does** : Ne yaparsa yapsın, umurumda değil. **He doesn't give a ~** : Ona vız gelir/aldırmaz/umursamaz. ***e.a.***- *3. care, be concerned.*

damn^4, *sf.&zf.* *bk.:* **damned** (2&3). **~ well** : şüphesiz, pekâlâ, kesinlikle. **He knew ~ well what would happen** : Ne olacağını pekâlâ biliyordu. **You're ~ right** : Yerden göğe kadar hakkın var. **~ all** : hiçbir şey. **You'll get ~ all out of him** : Ondan hiçbir şey alamazsınız (zırnık bile vermez). ***NOT* : damn** ve **God damn (ed)** deyimleri genellikle ifadeye kuvvet vermek için kullanılır : **a damn fool** : sersemin ta kendisi. **He ran damn fast** : Yıldırım gibi koştu.

damnable, *sf.* **1.** menfur, mel'un, lânetli, lânete/nefrete lâyık, **2.** *k.d.* berbat, çok kötü, iğrenç, rezil. *This ~ weather.* **3. ~ness = damnability** : mel'anet, mel'unluk, lânetlilik, berbatlık, kötülük, iğrençlik, rezillik, **4. damnably** : (a) mel'unane, mel'anetle, lânetle, (b) *k.d.* çok. ***e.a.***- *1&2. detestable, abominable, outrageous.*

damnation, *is.* **1.** lânet, lânetle(n)me, lânete mahkûm etme/olma. **~!** : Lânet olsun! **2.** menfur, nefret uyandıran/lânete lâyık şey, belâ, **3.** cehennem azabına mahkûm olma, ebedî, ceza/mücazat, **4.** öfke/nefret vb. ifade eden söz, küfür, sövme, **5. in ~** *argo* öfke/hiddet ifade eden söze kuvvet vermek için kullanılan deyim. **What in ~ do you mean by that?** Ne demek istiyorsun yani? **6. (May) ~ take you!** *argo* Allah cezanı versin! Kahrol!

damnatory, *sf.* **1.** lânetleyici, lânetli, mel'un, tel'in edici, **2.** mahkûm edici. *~ evidence.* ***e.a.***-*1. damning, 2. condemning.*

damned, *sf.&zf.* **1.** lânete uğramış/mahkûm. **~ if I know** : Bilmem! Biliyorsam kahrolayım. **2.** mel'un, menfur, habis, **3.** pek fazla, son derece, bütün bütün, sapına kadar, daniska(sı). **a ~ fool** : aptalın daniskası. ***e.a.***- *1. condemned, doomed, 2. detestable, loathsome, 3. utter(ly), extreme(ly), very, absolutely.*

damnedest = damndest, *sf.&is.* **1.** en mel'un, en habis, en menfur, en kötü, **2.** son derece şaşırtıcı/garip/acayip. *It was the ~ thing I'd ever seen.* **3.** *k.d.* en iyisi/âlâsı, en gayretlisi/güçlüsü. **He did his ~ to please them** : Onları memnun etmek için elinden geleni yaptı. **She's doing her ~ to succeed** : Başarmak için bütün gücü ile çalışıyor. ***e.a.***-*2. most amazing/extraordinary, 3. best, utmost.*

damner, *is.* kötüleyen, lânet eden, takbih eden, söven.

damnify, *gl.f.* **-fied, -fying** *huk.* zarara/hasara sebep olmak.

damning, *sf.* **1.** lânetleyen, tel'in/takbih eden, mahkûm edici, suçlandırıcı. **~ evidence** : suç delili, suçlandırıcı delil. *Some ~ information against them was discovered.* **2. ~ly** : lânetleyerek, lânet edercesine, tel'in/takbih edercesine, suçlandırırcasına, **3. ~ness** : lânetleme, suçlandırma. ***e.a.***- *1. incriminating.*

Damoclean, *sf.* Demokles+.

Damocles, *is.* Demokles. **Sword of ~** : Demokles'in kılıcı : her an tehdit eden tehlike. *The possibility of another attack of his illness hung over his happiness like a sword of ~.*

damoiselle= damosel= damozel, *is. esk. bk.:* **damsel.**

damp, *sf.&is.&gl.f.* **1.** nemli, rutubetli, yaş, ıslak, râtıp. *~ weather/air.* **2.** üzgün, meyus, kederli, şevki/hevesi kırılmış/sönmüş, yılgın, bitkin, **3.** nem, rutubet, ıslaklık, yaşlık, nemli hava. *The ~ in the air makes my old bones hurt.* **4.** zararlı/öldürücü/boğucu gaz (bilhassa maden kuyularındaki), **5.** üzüntü, keder, yeis, bitkinlik, yılgınlık, **6.** kısıtlayıcı/baltalayıcı/yıldırıcı kuvvet veya etken, **7.** (hafifçe) ıslatmak, nenlendirmek. **It is just ~ing** : Yağmur hafifçe çiseliyor. **8.** yavaşlatmak, durdurmak, etkisini azaltmak. **~ down** : yavaş yansın diye ateş üzerine kül/kömür vb. dökmek, küllemek, **9.** söndürmek, kırmak. *to ~ a furnace.* **to ~ s.o.'s ardor** : birinin hevesini kırmak, **10.** *müz.* yavaşlatmak, (ses titreşimlerini) söndürmek, zayıflatmak, **11.** *fiz.* titreşim genliğini) azaltmak/küçültmek, sönümlü yapmak, **12. ~ off** : (bitki) bir mantar hastalığı ile çürüyüp dökülmek. **13. ~ly** *: bk.:* **dampishly.** ***e.a.-1.*** *moist, wet, dank, steamy, humid,* ***2.*** *unenthusiastic, dejected, depressed, dull,* ***3.*** *moisture, humidity, dankness, dampness, fog, vapor,* ***5.*** *dejection, depression,* ***7.*** *humidify, moisten,* ***9.*** *extinguish,* ***10.*** *dull, deaden.* ***k.a.- 1.*** *dry.*

damp course = damp-proof course, *is.* tecrit tabakası : nemin tuğladan geçmesini önleyecek malzeme.

damp-dry, *sf.&gl.f.* **-dried, -drying 1.** hafif nemli, yarı kurutulmuş, **2.** (çamaşırı) yarı kurutmak, biraz nemli bırakmak.

damped, *sf.* **1.** ıslak, nemli, rutubetli, **2.** *fiz.* sönümlü. **~ balance** : sönümlü tartaç. **~ oscillation** : sönümlü salınım. **~ wave** : sönümlü dalga.

dampen, *f.* **1.** nemlen(dir)mek, hafif ıslatmak/ıslanmak. *The rain hardly ~ed the ground.* **2.** kasvet vermek, üzmek, keyfini kaçırmak. *Nothing can ~ my spirits on this glorious morning.* **3.** yavaşlatmak, söndürmek, etkisini hafifletmek, **4. ~er** : (a) nemlendiren, hafifçe ıslatan, (b) *bk.:* **damper** (4). ***e.a.-1.****moisten,* ***2.*** *depress,* ***3.*** *damp.*

damper, *is.* **1.** ıslatan, nemlendiren (şey, kimse), **2.** (sobada vb.) ateş düzenleme kapağı, sürgü, **3.** *müz.* (a) çalgının sesini kesme yastığı, (b) sindirici, pedal, ses kısma düzeni, **4.** *elekt.* amortisör, titreşim genliklerini zayıflatma/azaltma düzeni.

damping-off, *is. bitki patolojisi* fide solduran : mantarların sebep olduğu ve fidelerin solup kuruması şeklinde görülen bitki hastalığı.

dampish, *sf.* **1.** nemlice, ıslakça, rutubetlice, **2. ~ly** : nemli bir şekilde, nemli nemli, ıslak ıslak, **3. ~ness** : nemlilik, hafif ıslaklık, rutubetlilik.

damsel, *is.* (soylu/kibar aileden) genç kız.

damselfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** mercan kaya balığı *(Pomacentridae)* : mercan kayaları arasında yaşayan parlak renkli balık.

damselfly, *is., ç.* **-flies** kız böceği *(Odonata Zygoptera) :* parlak renkli, narin, yavaş uçan, kondukları zaman uzun kanatları dik duran bir tür böcek.

damson, *is.* **1. damson plum** *d.d.* mürdüm eriği *(Prunus insitiata),* **2.** mürdüm eriği ağacı.

damyankee, *is. ABD-k.d.* kuzeyli, kuzey eyaletlerinden birinde doğan/yerleşen Amerikalı. Güneyliler tarafından kullanılan alaycı lâkap. **damned Yankee, damn Yankee** *d.d.*

Dan, *is.* **1.** *esk.* Bey, Ağa : bir nevi asalet unvanı, **2.** (a) Palestin'in kuzeyinde eski bir şehir, (b) bu şehrin sakinleri. **from ~ to Bersheba** : bir uçtan bir uca, baştan başa, **3.** *k.h.* **~ buoy** *d.d.* küçük şamandıra. ***e.a.- 1.*** *Sir, Mister.*

dance, *is.&f.* **danced, dancing 1.** dans, raks, **2.** oyun, balo. **to go to ~** : baloya/dansa gitmek. **to give/hold a ~** : balo vermek, **3.** dans müziği. *The band played a slow ~.* **4. the ~** : dans sanatı. *Her whole life has been given to the study of the ~.* **5.** dans et(tir)mek, rakset(tir)mek, oyna(t)mak. *She ~d waltz with me.* **6.** (sevinçle, heyecanla vb.) sıçra(t)mak, zıpla(t)mak. *She ~d her little daughter round the room.* **~ for joy** : sevincinden zıplamak/takla atmak. **~ with rage** : hiddetten tepinmek, **7. ~ attendance on/upon s.o.** : birinin etrafında dört dönmek, **8. ~ on nothing** : asılmak, idam edilmek, **9. I'll make him ~ to different tune** : Ben ona gösteririm/dünyanın kaç bucak olduğunu anlatırım. **10. lead s.o. a (pretty, merry etc.) ~** : birinin başını derde sokmak, başına iş açmak, **11. ~ fly** : dans böceği *(Empididae)* : çiftleşirken dans eden ısırıcı böcek, **12. ~ hall** : dans salonu, **13. ~ of death = ~ macabre** : (Orta Çağlarda) ölüm dansı.

dancer, *is.* dansör/dansöz, rakkas(e).

dancingly, *zf.* dans ederek, oynayarak, raksederek.

D and C *(= Dilatation and curretage) (Med.)* döl yatağı (rahim) uru ameliyatı.

dandelion, *is. bot.* karahindiba *(Taraxacum officinale)* : sarı çiçekler açan, dilimli yaprakları bazı kimselerce salata olarak yenen bir bitki.

dander, *is.&f.* **1.** (saçta, deride) kepek, **2.** *k.d.* öfke, hiddet, kızgınlık, **3.** başıboş/avare dolaşma(k), tembel tembel gezinme(k), **4. get one's/s.o.'s ~ up** *k.d.* kız(dır)mak, öfkelen(dir)mek, hiddetlen(dir)mek; tepesi atmak, kan beynine fırlamak. *Her angry words really got my ~ up.* ***e.a.-*** *1. dandruff, 2. anger, temper, 3. stroll, saunter, 4. make/become angry.*

dandiacal, *sf.* **1.** züppe, **2. ~ly** : züppece, züppelikle. ***e.a.-*** *1. dandy, dandified, 2. dandily.*

Dandie Dinmont (terrier), *is.* kısa bacaklı, uzun vücutlu ve sarkık kulaklı bir cins teriyer köpeği.

dandification, *is.* züppeleş(tir)me.

dandified, *sf.* züppe(leşmiş). *a ~ person/appearance.*

dandify, *gl.f.* **-fied, -fying** züppeleştirmek.

dandily, *zf.* züppece, züppelikle. ***e.a.-*** *dandiacally.*

dandiprat = dandyprat, *is.* **1.** XVI. yy. İngiliz gümüş parası (iki peni değerinde), **2.** *esk.* (a) çocuk, cüce, ufak tefek kimse, (b) düşünce ve davranışları çucuksu kimse.

dandle, *gl.f.* **-dled, -dling 1.** (çocuğu) hoplatmak, diz üstüne oturtup oynatmak, **2.** okşamak, şımartmak, **3. dandler** : okşayan, şımartan, boplatan. ***e.a.-*** *2. pet.*

dandriff = dandruff, *is.* (saçta) kepek, dericik. **dandriffy = dandruffy** : kepekli.

dandy, *is., ç.* **-dies**, *sf.* **-dier, -diest 1. jack-a-dandy** *d.d.* züppe, çıtkırıldım, fazla şık, iki dirhem bir çekirdek, hanım evlâdı, **2.** *k.d.* âlâ, mükemmel, çok iyi, yaman. *That's a ~ idea, let's do it.* **Fine and ~** : Pekâlâ. *"Let's go out tonight." "Fine and ~; I'll see you at 8."* **3.** *den.* bocurum direkli şalupa, **4. ~ish** *bk.:* **dandiacal**, **5. ~ism** : (a) züppelik, fazla şıklık, çıtkırıldımlık; (b) XIX. yy. aşırı duygusal sanat/edebiyat üslûbu, **6. ~ roll(er)** : kâğıt filigran silindiri. ***e.a.-*** *1. fop, beau, coxcomb, 2. great, excellent, superb, swell, super, terrific, very good.*

Dane, *is.* **1.** Danimarkalı, **2. Great ~** : Danua cinsi köpek.

Danegeld = Danegelt, *is.* arazi vergisi : İngiltere'de X-XII. yy. da Danimarkalılara karşı savunma için konulmuş, sonra arazi vergisi olarak sürdürülmüş yıllık vergi.

Danelaw = Danelage = Danelagh, *is.* **1.** Danimarka yasası : IX. yy. da KD İngiltere'ye yerleşen Danimarkalıların koydukları yasalar, **2.** bu yasaların yürürlükte olduğu bölge.

danger, *is.* **1.** tehlike, muhatara. **in ~** : tehlikede. *He is in (great, real, etc.) ~ of losing all his money if he continues to gamble.* **out of ~** : tehlikeyi atlatmış. **be out of ~** : tehlikeyi atlatmak. *My father was seriosly ill, but now he is out of ~.* **2.** tehlikeli şey, tehlike hâli/sebebi. **~ area/zone** : tehlikeli bölge. **~, keep out!** : Tehlike, yanaşmayınız! **There is a ~ of fire** : Yangın tehlikesi vardır. **3.** *esk.* yetki, salâhiyet, yetki alanı, **4. ~less** : tehlikesiz, emin, güvenilir. ***e.a.-*** *1. hazard, peril, jeopardy, risk.* ***k.a.-*** *1. safety, security.*

danger-money, *is.* dokunca kâr payı, tehlike zammı, riziko ikramiyesi.

dangerous, *sf.* **1.** tehlikeli, muhataralı, güvencesiz. *a ~ person/place/drug/illness. It's ~ to smoke.* **in a ~ situation** : tehlikeli bir durumda. **to be on ~ ground** : tehlikeye maruz bulunmak, **2. ~ly** : tehlikeli bir şekilde, **3. ~ness** : tehlike(lilik). ***e.a.-*** *1. perilous, hazardous, risky, unsafe.* ***k.a.-*** *1. safe, secure.*

dangle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** sallanma, sarkma, asılma, asılıp sallanma, **2.** sallanan/sarkan/asılı duran şey, **3.** asılıp sallanmak, asıp sallamak. *keys dangling from a chain.* **4.** sark(ıt)mak, **5.** as(ıl)mak, asılıp sallanmak. **to ~ the key on a chain** : anahtarı zincire takıp asmak, **6.** askıda/muallâkta/şüpheli olmak, **7. ~ after/around s.o.** : peşinden koşmak, **8. ~ in front of = ~ before** : aklını çelmeye çalışmak, vaatlerle kandırmaya uğraşmak, **9. keep s.o. dangling** *k.d.* : bir kimseyi şüphe ve tereddüt içinde bırakmak/bekletmek, boşuna üzmek. *She likes to keep her lovers dangling. Don't keep me dangling, tell me if I passed the test.* **10. dangler** : (a) asılı şey, (b) kadına sarkıntılık yapan/asılan erkek, **11. danglingly** : asılarak, sallanarak, sarkarak.

dangleberry, *is., ç.* **-ries** mor yaban mersini *(Gaylussacia frondosa)* : KD Amerika'da yetişir.

dangling participle, *is. gr.* asılı sıfat-fiil : bir cümlenin başında bulunan ve asıl kastedilenden başka elemanın anlamını değiştirir gibi görünen sıfat-fiil *"Lying awake, memories crowded into his mind"* cümlesindeki *Lying* gibi.

danio, *is., ç.* **-ios** *zool.* danyo *(Danio)* : Hindistan ve Seylân'da bulunan bir akvaryum balığı.

Danish, *sf.&is.* **1.** Danimarka+, Danimarkalı, Danimarka dili, **2.** ~ **pastry** *d.d.* Danimarka tatlısı : ince yufka ile yapılmış meyveli hamur tatlısı.

Danite, *is.* **1.** Dan aşiretinin bir ferdi, **2.** gizli olduğu söylenen Mormon tarikatine mensup kimse.

dank, *sf.* **1.** ıslak/nemli/rutubetli ve soğuk. *a ~ cellar. An unhealthy house with ~ stone walls.* **2.** **~ly** : nemli ve soğuk bir şekilde, **3.** **~ness** : nemlilik, soğukluk. ***e.a.-*** *1. damp.*

danke (schön), *ünl. Alm.* (çok) teşekkür ederim. ***e.a.-*** *thank you (very much).*

danse macabre, *is. Fr. bk.:* **dance of death.**

danseur, *is., ç.* ***-seurs*** *Fr.* dansör, erkek bale oyuncusu.

danseuse, *is., ç.* ***-seuses*** *Fr.* dansöz, kadın bale oyuncusu.

Danube, *is.* Tuna (nehri).

Danubian, *sf.* Tuna vadisi neolitik kültürüne ait.

dap, *gs.f.* **dapped, dapping 1.** yemi hafifçe suya atarak balık tutmak, **2.** hafifçe veya birdenbire suya dalmak, **3.** sıçramak, atlamak, zıplamak. ***e.a.-*** *3. bounce, skip.*

daphne, *is. bot.* defne ağacı *(Laurus nobilis).*

daphnia, *is. zool.* su piresi *(Daphnia).*

dapper, *sf.* **1.** şık, zarif, kibar. *a ~ person/appearance.* **2.** küçük ve hareketli, ufak tefek fakat canlı ve faal, **3.** **~ly** : zarafetle, kibarca, **4.** **~ness** : şıklık, zarafet, kibarlık. ***e.a.-1.*** *neat, trim, smart.*

dapple, *sf.&is.&f.* **-pled, -pling 1.** benek, **2.** benekli, nokta nokta, puanlı. *a ~ horse.* **3.** benekle(n)mek.

dappled, *sf.* **1.** benekli, **2.** yer yer güneşli ve gölgeli. *We rested in the ~ shade of a tree.* ***e.a.- 1.*** *mottled.*

dapple-gray, *sf.* bakla kırı, alaca kır.~ *horse.*

darb, *is. Cnd. - argo* olağanüstü/fevkalâde / harikulâde şey.

darbies, *ç. is. Brit.- argo* kelepçe. ***e.a.-*** *handcuffs.*

Darby and Joan, *is.* **1.** mutlu ihtiyar karı koca. *Those 2 are Darby and Joan.* **2.** **Darby and Joan club** : yaşlılar kulübü.

Dardan(ian), *sf.&is.* Truvalı, Truva+. ***e.a.-*** *Trojan.*

Dardanelles, *is.* Çanakkale Boğazı. (eski adı : **Hellespont**).

dare, *is.&f.* **dared** (veya eski : **durst**), **daring 1.** meydan okuma, alay etme, kışkırtma, **2.** cesaret/cür'et etmek. **He ~ not (or daren't) climb that tree. ~ you do it?** Bunu yapmaya cesaretin var mı? **How ~ you!** Bu ne cür'et/küstahlık! *How ~ you say such things?* **Don't ~ say that** : Sakın onu söyleme! **I wonder how he ~d (to) say that** : Bunu ne cesaretle söyledi (anlamıyorum)! **3.** meydan okumak. **Don't (you) ~ (to) touch her!** (Sakın) ona dokunayım deme! **~ s.o. to do sth.** : birine bir şeyi yapamazsın diye meydan okumak, *k.d.* alnını karışlamak. **I~ you!** Yap da göreyim! Haddin ise yap bakalım! **I ~ you to jump!** Atlarsan alnını karışlarım. **I double ~** : Yap da görelim! Sen yap, ben de yaparım! **take a ~** : birinin meydan okumasına karşı koymak, yılmamak, gürültüye pabuç bırakmamak, **4.** *esk.* yıl(dır)mak, kork(ut)mak, **5.** *esk.* (gözünü) kamaştırmak. ***e.a.-1.*** *challenge, defiance, taunt, 4. daunt, scare, 5. bedazzle.*

daredevil, *sf.&is.* **1.** serdengeçti, fedaî, gözüpek, gözünü çöpten sakınmaz, aşırı cür'etkâr, yılmayan (kimse), **2.** **~ish** : hayli cür'etkâr, **3.** **~ry** = **~try** : serdengeçtilik, fedaîlik, gözüpeklik, aşırı cür'etkârlık.

daresay, *f.* zannetmek, tahmin etmek. **I ~** : zannederim, tahminimce, bence, bana sorarsan (ız). *I ~ we will soon finish.* **I ~ you are right** : Bence haklısınız.

Dar es Salaam, *is.* Darüsselâm : Tanzanya'nın başkenti.

daric, *is.* eski İran altın parası.

Darien, *is.* **Isthmus of ~** : Panama berzahı (eski adı).

daring, *is.&sf.* **1.** cür'et, cesaret, gözüpeklik, yiğitlik. *a person/an action of great ~.* **2.** cesur, cür'etkâr, atılgan, gözüpek, yiğit, atak. *a ~ person/action. a ~ effort to save the city. a ~ crime.* **3.** görülmemiş(lik), işitilmemiş(lik). *a ~ idea/plan. a plan of great ~.* **4.** şaşırtıcı(lık), iğrenç(lik), tiksindirici(lik). *a ~ film. a sex film of great ~.* **5.** **~ly** : cür'etle, cesaretle, **6.** **~ness** :

cür'etkârlık, cesaret, gözüpeklik. ***e.a.*- *1. boldness, audacity, bravery, 2. bold, intrepid, adventurous, dauntless, venturesome, audacious, brave, fearless, 3. unusual, 4. shocking.*** ***k.a.*-*2. timid, withdrawing, retiring.***

dark, *sf.&is.* **1.** karanlık. *a ~ room.* **get ~** : (hava) kararmak, karanlık basmak. *It is getting ~. In winter it gets dark early.* **It is as ~ as pitch/ night** : Zifirî karanlık(tır)/Göz gözü görmüyor. **2.** koyu. **a ~ color** : koyu renk. **~ green/blue** : koyu yeşil/mavi. **~ brown hair** : koyu kestane rengi saç, **3.** esmer, koyu renkli. *A tall ~ good looking man.* **4.** kasvetli, üzücü, gamlı, mağmum. *~ days ahead. Don't always look on the ~ side of things.* **5.** somurtkan, çatık kaşlı, asık suratlı, ters, huysuz, **6.** uğursuz, meş'um, kötü. *The ~ powers that lead to war. ~ designs.* **7.** cahil, bilgisiz. **~est ignorance** : kara cahillik, **8.** muğlâk, müphem, anlaşılmaz. *There is some ~ meaning in his words.* **9.** gizli, saklı, kapanık, esrarlı. **keep sth ~** : bir şeyi gizli tutmak. **Keep it ~!** Aramızda kalsın! Kimseye söyleme! *He kept his plans ~.* **10.** sessiz, sükûtî, ketum. sır saklayan, **11.** (kahve) sade, sütsüz/kremsiz. *~ coffe.* **12.** karanlık, ışıksızlık, zulmet. *Cats can see in the ~.* **13.** gece, havanın kararması. *Get home before ~. We don't go out after ~.* **14.** karanlık yer. *Some children are afraid of the ~.* **15.** koyu renk, gölge. *the ~ of the eyes.* **16.** cehalet, bilgisizlik. **in the ~** : bilgisiz, cahil, habersiz, bîhaber. *As usual he was in the ~ about our plans.* **I am quite in the ~ about it** : Ondan asla haberim/bilgim yok. **17.** sır, gizlilik. **in the ~** : gizli gizli, gizlice, hafiyen. ***e.a.*- *1. dim, obscure, gloomy, murky, 3. swarthy, brunette, dark-haired, dusky, 4. gloomy, cheerless, dismal, 5. sullen, frowning, 6. evil, inquitious, wicked, 7. unenlightened, 8. recondite, abstruse, 9. hidden, secret, 10. silent, reticent, 12. darkness, obscuring, 13. night, nightfall.*** ***k.a*- *1. lighted, bright, luminous, shining, 2. light, 3. fair, pale, 4. cheerful, 5. pleasant.***

dark adaptation, *is.* (gözün) karanlığa uyum(u).

Dark Ages, *is.* **1.** Cehalet Çağı : Avrupa tarihinin M.S. 476-1000 yılları arasındaki dönemi, **2.** Orta Çağ.

Dark Continent, The, *is.* Afrika : XIX. yy. da Afrika hakkında çok az şey bilindiğinden bu ad verilmişti.

darken, *f.* **1.** karar(t)mak. *The sky quickly ~ed after sunset.* **2.** (renk) koyulaş(tır)mak. *~ the green paint by adding black ~.* **3.** üzüntü/keder/hüzün vermek, üzüntüye/kedere gark etmek. *This terrible event will ~ the rest of our lives.* **4.** anlaşılmasını zorlaştırmak, iphama boğmak, muğlâklaştırmak, **5.** surat asmak, suratı asılmak, kaş çatmak, kaşları çatılmak. *His face ~ed with anger when he heard the bad news.* **6.** köreltmek, körleştirmek, **7.** **~ one's door** : birinin eşiğine ayak basmak. *Never ~ my door/ these doors again!* **8.** **~er** : karartan. ***e.a.*- *3. sadden.***

darkey, *is., ç.* **-eys** *bk.:* **darky.**

dark-field illumination, *optik* (mikroskopla incelenen cismi alttan değil de) yandan aydınlatma.

dark horse, *is.* hakkında bir şey bilinmeyen yarış atı veya rakip. *Bill and Jo are dark horses for him.*

darkie, *is. bk.:* **darky.**

darkish, *sf.* loş, karanlıkça. **~ness** : loşluk.

dark lantern, *is.* karartılabilen (bir sürgü ile ışığı gizlenebilen) fener.

darkle, *gs.f.* **-kled, -kling** **1.** karanlık/loş gözükmek, belirsizleşmek, **2.** loşlaşmak, kararmak.

darkling, *sf.&zf. esk. şiir* **1.** karanlık, muzlim, **2.** kararan, koyulaşan, karanlığa bürünen, karanlıkta vuku bulan, **3.** **~ beetle** : karaböcek *(Tenebrionidae)* : larvası ambarlardaki hububat veya çürük bitki ile beslenen siyah veya kahverengi bir tür böcek.

darkly, *zf.* **1.** karanlıkça, karanlık bir şekilde, **2.** gizlice, belirsizce, müphem bir şekilde, esrarengiz bir şekilde, tehditkârane, **3.** soluk/ zayıf bir şekilde, noksan, kusurlu, tamamlanmamış. ***e.a.*- *2. vaguely, mysteriously, menacingly, 3. imperfectly, faintly.***

dark meat, *is.* kara et : hindi budu gibi pişince kararan et.

darkness, *is.* **1.** karanlık, zulmet, (renk) koyuluk, **2.** loşluk, ışık azlığı, **3.** şer, kötülük, fenalık, habaset, belâ, mazarrat, **4.** gizleme, ketmetme, saklama, örtme, **5.** bilgisizlik, cahillik, cehalet, **6.** körlük, âmâlık. ***e.a.***- *3. wickedness, evil, 4. obscurity, concealment, 5. blindness concealment, 6. blindness.*

darkroom, *is. foto.* karanlık oda.

darksome, *sf. şiir.* **1.** karanlık, muzlim, **2.** **~ness** : karanlık, zulmet. ***e.a.-1.*** *dark, darkish.*

dark star, *is. astr.* görünmez yıldız : ışıksız veya çok sönük olup ancak izgesel çözümleme ile, çekim etkisi ile veya güneş tutulması esnasında meydana çıkarılabilen yıldız.

darky, *is., ç.* **darkies** *hkr.* zenci. **darkey, darkie** *ş.d.y.* ***e.a.***- *negro.*

darling, *is,&sf.* **1.** sevgili. *My ~ wife/child.* **2.** sevgilim. *~, will you please hurry up.* **3.** sevimli, cici, hoş. *What a ~ dress!* **4.** sevimli/cici kimse. *My granddaughter is a little ~.* **5. a mother's ~** : nazlı, hanım evlâdı, **6.** **~ly** : sevimli/hoş/cana yakın bir şekilde, **7.** **~ness** : sevimlilik, cana yakınlık. ***e.a.-1-4.*** *very dear, favorite, cherished, charming, lovable.*

darn^1, *is.&gl.f.* **1.** örme, örgü, yama, örülerek tamir edilmiş yer. *Socks full of ~s.* **2.** yamamak, iğne ile örerek tamir etmek. *Please ~ my sock/the hole in my sock.* **3.** **~er** : ören, yamayan, örerek tamir eden.

darn^2, *sf.&zf.&is.&gl.f.* **1.** *k.d. bk.:* **darned**, **2.** lânetlemek, lânet etmek. **~ it** : Allah kahretsin! **3.** lânet(leme), beddua. "**damn**" in hafifletilmiş şekli. **give a ~ = give a damn** : umursamak, umurunda olmak, önem/değer vermek, metelik vermek. **I don't give a ~** : Bana vız gelir/Metelik vermem/Umurumda değil. **4.** **~dest = ~edest** *ABD-k.d. bk.:* **damndest.**

darned, *sf.&zf. ABD- k.d.* **1.** lânet, kahrolası(ca), Allahın belâsı, **2.** son derece, harikulâde, fevkalâde, şayanıdikkat (bir şekilde). ***e.a.-1.*** *irritating, damned, confounded, 2. exteremely, remarkably.*

darnel, *is. bot.* delice otu, karaçayır *(Lolium temulentum)* : ekseriya ekin tarlalarında biter, tohumu zehirli bir ot. **chess, cockle, rygrass** *d.d.*

darning, *is.* **1.** örme, yamama, **2.** örgü, yama, **3.** yamanacak/örülecek şey, **4.** **~ egg** : örgü yumurtası, **5.** **~ needle** : (a) örgü iğnesi/tığı, (b) *ABD bk.:* **dragonfly.**

dart, *is.&f.* **1.** (küçük) ok/mızrak, kargı. *a poisoned ~.* **2.** *mec.* iğne gibi sivri/dokunaklı. *Her words were filled with ~s of anger.* **3.** ok gibi sivri şey, böcek/arı iğnesi, **4.** **~s** : (dairesel hedefe) küçük ok atma oyunu, **5.** (birdenbire) at(ıl)ma/fırla(t)ma, anî/hızlı hareket. **make a ~** : birdenbire atılmak/fırlamak. *The prisoner made a ~ for the door.* **6.** (dikiş) pens, büzgü, **7.** (ok gibi) fırla(t)mak, at(ıl)mak. *He ~ed out/towards the door.* **8.** hızla koşmak, öteye beriye hızla koşuşmak/hareket etmek. *Insects were ~ing about before the storm.* **9.** (hızla/anîden) çıkarmak/uzatmak/göndermek. *The snake ~ed out its tongue. He ~ed an angry look at his enemy.* ***e.a.-1.*** *arrow, barb, 7. dash, bolt, shoot.*

dartboard, *is.* (küçük okların elle atıldığı) hedef levhası.

darter, *is.* **1.** ok gibi fırlayan (kimse/şey), **2.** *zool. bk.:* (a) **snakebird**, (b) **blue darter** *d.d.* gökşahin, **3.** *zool.* ok balığı : tatlı su levreği familyasından ufak bir balık.

darting, *sf* **1.** ok gibi fırlayan/atılan. *~ fish.* **2.** fırlatan, atan, ...dolu/püskürten. **anger-~ eyes** : öfke dolu gözler, **3.** hızlı, seri, çabuk, keskin. **a ~ intelligence** : keskin zekâ, **4.** **~ly** : ok gibi fırlayarak/fırlatarak, hızla, **5.** **~ness** : hızlılık, çabukluk, sür'at(lilik), atiklik. ***e.a.-1.*** *throwing, casting, 3. quick, volatile.*

dartle, *f.* **-tled, -tling** (habire/mütemadiyen) fırla(t)mak, at(ıl)mak.

dartre, *is. patol.* uçuk : deri hastalığı.

Darwinian, *sf.* Darvin+, Darvinci, Darvin doktrini taraftarı. **~ theory = Darwinism** : Darvin kuramı/teorisi, Darvincilik. **Darwinist = Darwinite**: Darvinci. **Darwinistic** : Darvinci+.

dash^1, *f.* **1.** şiddetle vurmak/çarp(tır)mak, vurup/çarpıp parçala(n)mak. *The waves ~ed the boat against the rocks. The waves ~ed against the rocks.* **to ~ one's head against sth.** : başını bir şeye /bir yere vurmak, **2.** (anîden/şiddetle) at(ıl)mak, fırla(t)mak. **to ~ at s.o./at sth.** : bir kimsenin/şeyin üzerine atılmak/saldırmak, **3.** (su/çamur vb.) sıçratmak. **to ~ water over sth.** : bir şeyin üzerine su sıçratmak/püskürtmek, **4.** (başka madde) katmak, karıştırmak, bozmak. *to ~ wine with water.* **5.** (ümidini) kırmak/boşa çıkarmak, hayal kırıklığına uğratmak, planlarını/tasavvurlarını bozmak/akamete uğratmak. *The angry letter ~ed my hopes that we could remain friends.* **All my hopes were ~ed to ground** : Bütün ümitlerim kırıldı/suya düştü. **6.** neşesini/keyfini kaçırmak, umutsuzluğa/yeise düşürmek. **to ~ s.o.'s hopes/spirits** : (birinin) umutlarını/cesaretini kırmak, **7.** şaşırtmak, bozmak, utandırmak, **8.** çabucak yapıvermek, alelacele yapıp bitirmek, *argo* şişirmek. *to ~ off a letter.* **9.** seğirtmek, fırlamak, sıçramak, atılmak, (hızla kısa bir mesafe) koşmak, koşuşmak. *to ~ down the street. I must ~ (off) to catch a train.* **They've been ~ing about all day** : Bütün gün koşuşup durdular. **10. ~ along** : tabanları yağlamak, hızla koşmak, **11. ~ away** : (a) şiddetle çekip ayırmak/koparmak, (b) hızla uzaklaşmak, tüymek, **12. ~ it!** *Brit.* Vah vah! Tüh! Vay canına! *~ it, I've lost again!* **13. ~ off** : (a) seğirtmek, fırlamak, acele gitmek/koşmak. *I must ~ off now.* (b) **~ down** *d.d.* yazıvermek, çizivermek, acele yazmak/çizmek vb. **14. ~ out** : dışarı fırla(t)mak, patlatmak. **~ out one's brain** : (birisinin) beynini/kafasını patlatmak. ***e.a.-1.*** *dart, bolt, 3. bespatter, 4. adulterate, 5. frustrate, 7. depress, dispirit, 7. confound, abash, 9. rush, 13. (a) hurry away.*

dash^{2}, *is.* **1.** (su vb.) sıçratma, serpme, **2.** şıpırtı, sıçratılan/çarpan su sesi. *The ~ of the waves against the side of the ship.* **3.** azıcık, bir çimdik, (bir şeye katılan) çok cüz'î miktar, eserî miktar, iz. *a ~ of salt/pepper/wine.* **4.** çizgi, kalem darbesi, **5.** tire, kısa çizgi : (-) işareti, **6.** seğirtme, fırlama, atılma, saldırma, sıçrama, hamle. *The prisoners made a ~ for freedom.* **7.** anî/hızlı koşuş, kısa koşu. *a 100 meter ~.* **8.** ataklık, atılganlık, cür'et, canlılık, enerji. *A man of great ~ and spirit.* **9.** *bk.:* **dashboard**, **10.** Mors alfabesinde çizgi işareti. *The Morse code consists of dots and ~es.* **11.** *esk.* darbe, vuruş, **12. cut a ~** : (a) gösteriş/caka yapmak, çalım satmak, (b) kendini göstermek, başkaları üzerinde unutulmaz bir iz/etki bırakmak, hafızalarda yer etmek, **13. make a ~ at** : -e saldırmak, üstüne atılmak, **14. make a ~ forward** : ileri atılmak/fırlamak, **15. make a ~ for/to** : soluğu ...-de almak, -e doğru atılmak/seğirtmek, **16. swing ~** : yaylı çizgi : ~ işareti. ***e.a.-*** *3. pinch, bit, touch, tinge, suggestion, soupçon, 6. rush, 8. flourish.*

dashboard, *is.* **1.** pano, alet tablosu, (arabada) kontrol paneli, **2.** çamurluk.

dashed, *sf.* **1.** üzgün, meyus, kederli. *You look a bit ~. What's wrong?* **2.** (kısa kısa) çizgili, kısa çizgilerden oluşan. *a ~ line.* **3.** *Brit.* lânet, kahrolasıca. *That ~ cat! He's here again!* ***e.a.-*** *1. dissappointed, discouraged, 3. damned.*

dasheen, *is. bot.* kulkas *(Calocasia esculenta)* : geniş yapraklı tropik bitki. Nişastaca zengin kökü besin olarak kullanılır. ***e.a.-*** *taro.*

dasher, *is.* **1.** fırlayan, atılan, seğirten, hamle yapan, **2.** atılgan, parlak, yaman, gösterişli (kimse), **3.** çırpma cihazı (dondurma vb. yapmak için sütü çırpan makine), **4.** *bk.:* **dashboard.**

dashiki, *is.* renkli erkek spor gömleği.

dashing, *sf.* **1.** cevval, atak, atılgan, canlı, faal, yaman. *a ~ young officer.* **2.** gösterişli, şık, zarif, göz alıcı, tantanalı. ***e.a.-1.*** *impetuous, lively, 2. brilliant, showy, stylish.*

dashpot, *is.* tampon kutusu, tampon, yumuşatmalık

dashy, *sf.* **dashier, dashiest** gösterişli, şık, zarif, cevval, atak, atılgan, faal. ***e.a.-*** *showy, dashing.*

dastard, *sf.&is.* **1.** alçak, korkak, aşağılık, adî, namert (kimse), **2. ~liness** : alçaklık, korkaklık, adîlik, namertlik, **3. ~ly** : alçakça, adîce, korkakça, namertçe. ***e.a.-*** *base, coward, sneak, 3. cowardly, meanly, sneaking.*

dasyure, *is. zool.* keseli sansargil(ler) : Avustralya, Tasmanya vb. de yaşayan *Dasyurus* türü benekli kırmızımsı veya kuzgunî kahverengi etçil keseli hayvanlardan herhangi biri. **dasyurine** : keseli sansargillere ait. **dasyuroid** : keseli sansar+.

data, *ç. is.* (tekili : **datum**) veri, bilgi, malûmat, istatistik. *The ~ are all ready for examination.*

data bank, *is.* **1.** veri bankası : belli bir konudaki verilerin derlenip biriktirilmesini ve ilgililerce kolayca erişilmesini sağlayan bilgisayar hizmeti, **2.** *bk.:* **data base.**

data base = database = data-base, *is.* veri tabanı : bir konu ya da örgüte ilişkin verilerden oluşan ve bilgisayarda saklanan bilgi topluluğu.

data-phone, *is.* veri telefonu : bilgi/veri iletimi için bilgisayara bağlı telefon.

data processing, *is.* veri işlem, bilgi işlem.

datary, *is., ç.* **-ries** Papalık aidatına müstahak olanları tespit eden kardinal, (makamı/görevi).

date^{1}, *is.* **1.** tarih, günleme. **under the ~ of 5 May** : 5 Mayıs tarihinde. **~ of a bill** : bir senedin vadesi. **6 months after = at 6 month's ~** : altı ay sonunda. **interest to ~** : bugüne kadar işleyen faiz, **2.** belge, para vb. üzerinde yazılı tarih. *This book has no ~ on it. The ~ on the coin is 1923.* **3.** çağ. **of early/late ~** : eski/yakın çağa ait, **4.** randevu, (belirli bir yer ve zamanda) buluşma sözleşmesi. *They made a ~ to meet soon.* **have a (blind) ~ with s.o.** : (tanımadığı) birisiyle sözü/randevusu olmak, **5.** *k.d.* randevu : bekâr erkekle kadının (veya oğlanla kızın) buluşması. **to go on ~** : randevuya gitmek/(birbiriyle) buluşmak. *Does your mother let you go out on ~s?* **6.** *ABD-k.d.* flört edilen kız veya erkek. *Of course you can bring your ~ to my party.* **7. ~s** : bir kimsenin doğum ve ölüm tarihleri (genellikle yıl olarak), **8. out of ~** : eski(miş), modası/tarihi geçmiş, demode. **out of ~ methods** : eski yöntemler. *A lot of new words go (= become) out of ~ very quickly.* **9. to ~** : bugüne kadar, hâlâ, şimdilik, şimdiki hâlde. *He left 3 weeks ago and we haven't had one single letter from him to ~.* **10. up to ~** : güncel, günümüze/modaya uygun, çağdaş, modern. *~ methods.* **to be up to ~** : güncelleşmek, zamana uygun/modern/yeni fikirli olmak, işini gününe yetiştirmek. *We want our methods to be up to ~.*

date^{2}, *f.* **dated, dating 1.** *gen.* **~ from** : tarihli olmak, tarihini taşımak. **This coin ~s from 1919** : Bu para 1919 tarihini taşıyor. **2.** belirli bir çağa ait olmak. *That dress ~s from 19th century.* **3.** yaşını/tarihini belli etmek/göstermek. *The unusual shape of this pot ~s it at about AD 400.* **4.** eskimek, modası geçmek, tarihe karışmak. *Most fashions soon ~. This type of music is beginning to ~.* **5.** *k.d.* randevuya gitmek, (kız ve oğlan) sözleşip buluşmak. *She's been dating him for months but it's not serious yet.* **6.** tarih atmak/koymak. *Please ~ all your letters.* **7.** yaşını/tarihini belirtmek/tespit etmek. *I can't ~ that house exactly, but it must be very old.* **8.** (buluşmak üzere) sözleşmek, randevu vermek, **9. ~ back to...** : ta...tarihinde (yapılmış/kurulmuş vb.) olmak, yaşı ta ...tarihine inmek/gitmek. **This mosque ~s back to 1574** : Bu cami ta 1574'te yapılmıştır. **10. ~able = datable** : tarihi belli veya belirtilebilir, **11. ~ableness = datableness** : tarihi belli olma/belirtilebilme.

date^{3}, *is.* **1.** hurma, **2. ~ palm** *d.d. bot.* hurma ağacı *(Phoenix dactylifera).*

date line = International Date Line, *is.* milletler arası tarih çizgisi : takriben 180° boylam çizgisi ile çakışan ve milletler arası gün/tarih değişme çizgisi kabul edilen kuramsal çizgi. Bu çizginin doğusundaki bölgede takvim batısındaki bölgeden bir gün ileridedir.

dateline, *is.* (gazetede) haberin çıktığı yer ve tarihi belirten satır.

dative, *sf.&is.* *gr.* yönelme durumu, mefulünileyh, **-e/ -a** hâli. **datival** : yönelimsel. **datively** : yönelme durumunda olarak.

datum, *is., ç.* (1-4. için) **data**, (3. için) **datums 1.** *bk.:* **data** (data kelimesi çok defa tekil anlamda kulanılır). *Additional data is available from the president of the firm.* **2.** *fel.* (a) gözlemle elde edilen sonuç /olay / gerçek, (b) bir vargıya / hükme ulaşmada dayanılan önerme, **3.** (sürveyde) kıyas/referans noktası : yükseklikleri ölçmekte başlangıç kabul edilen nokta, **4. sense ~** *d.d.* (bilgi kuramında) zihne arz edilen cisim veya bilgi, **5. ~ plane** *bk.:* **tidal datum.**

datura, *is. bot.* tatula, tatala : Datura türünden çiçekleri huni biçiminde, sapları dikenli ve uyuşturucu özelliği olan bitki. **daturic** : tatula+.

daub, *is.&f.* **1.** harç, çamur, kireç, sıva, **2.** bulaşık, leke, **3.** sıvama, sürme, bulaştırma, lekeleme, kirletme, **4.** acemice yapılmış resim, **5.** sıva(n)mak, sür(ül)mek. *to ~ the wall with paint. He ~ed the paint on the wall.* **6.** lekele(n)mek, kirlenmek, kirletmek. *His clothes were ~ed with mud and oil.* **7.** *k.d.* (acemice) yağlı boya resim yapmak. *I'm not a good painter, but I like to ~.* **8. ~er** : (a) sıvacı, (b) *argo* cesaret, maneviyat. **Keep your ~er up** : Cesaretini kaybetme. **9. ~ingly** : sıvayarak, rastgele sürerek. ***e.a.*- *5. spread, cover, coat, 6. smear, soil, defile.***

dauby, *sf.* **1.** harç/çamur/kireç/sıva gibi, **2.** acemice yapılmış. *a ~ painting.* **3.** yapışkan, yıvışık, leke yapan. *~ wax.*

daughter, *is.* **1.** kız (evlât), kerime. *He has 2 ~s and 3 sons.* **2.** bir kimsenin/şeyin kızı sayılabilecek kimse/şey. ~ *of the church. French is a ~ (language) of Latin.* **3. ~less** : kız evlâtsız, **4. ~like** : kız evlâdı gibi.

daughter cell, *is. biy.* oğul göze : bölünen gözenin her bir yarısı.

daughter-in-law, *is., ç.* **daughters-in-law**, *is.* gelin, bir kimsenin oğlunun karısı.

daughterly, *sf.* kız gibi, kız evlâda yakışır şekilde, kıza ait. **daughterliness** : kız gibi olma.

daunt, *gl.f.* **1.** yıldırmak, gözünü korkutmak. *He felt completely ~ed by the difficulties that faced him.* **2.** cesaretini kırmak, ürkütmek. *The examination questions were rather ~ing, and I was afraid to start writing.* **3. nothing ~ed**: *k.d.* (zorluklara rağmen) yılmaksızın, yılmadan, cesaretini kaybetmeden, azimle, cesaretle. *The fire had almost completely destroyed the village, but, nothing ~ed, the people began building again at once.* **4. ~ingly** : yıldırırcasına, gözünü korkuturcasına, cesaretini kıracak şekilde, **5. ~ingness** : yıldırıcılık, göz korkutuculuk, ürkütücülük. ***e.a.-1.*** *intimidate, overawe, subdue, dismay, frighten,* ***2.*** *discourage, dispirit, dishearten.* ***k.a.- 2.*** *encourage, enspirit, enhearten.*

dauntless, *sf.* **1.** yılmaz, cesur, gözüpek, korkusuz, **2. ~ly** : yılmaksızın, cesaretle, korkusuzca, **3. ~ness** : cesurluk, gözüpeklik, korkusuzluk. ***e.a.- 1.*** *undaunted, daring, indomitable, fearless, intrepid, bold, brave, aweless, courageous, unafraid, unfearing.* ***k.a.-1.*** *cowardly, fearful, afraid, poltroon.*

dauphin, *is., ç.* **-phins** (Fransa'da) kralın en büyük oğlu, büyük şehzade, veliaht (1349-1830 arasında unvan olarak kullanılmıştır).

dauphine, *is., ç.* **-phines** (Fransa'da) kralın en büyük gelini, büyük şehzadenin eşi. **dauphiness** *d.d.*

davenport, *is.* **1.** *ABD* divan, sedir, büyük kanape (ekseriya açılıp yatak olabilir), **2.** *Brit.* küçük yazı masası/yazıhane.

Davis-apparatus, *is.* denizaltıdan kurtarılma cihazı.

davit, *is. den.* matafora, sandal/çapa vinci.

Davy Jones, *is. den.* denizin ruhu, denizcilerin şeytanı. **~ ~'s locker** : okyanusların dibi, enginler, denizde ölenlerin mezarı. **go to ~ ~'s locker** : deniz dibini boylamak, batmak.

Davy lamp, *is.* madenci feneri, eskiden madencilerin kullandığı güvenlik feneri.

daw, *is.* **1.** *bk.:* **jackdaw**, **2.** *esk. bk.:* **simpleton, fool.**

dawdle, *f.* **-dled, -dling 1.** oyalanmak, sallanmak, ağırdan almak, (işi ağırdan alarak) vakit kaybetmek. *He ~d all morning/all the way to school. Don't ~ over your work.* **2. ~ away** : boşa geçirmek, (vaktini) heba etmek, (bir şeyi) kaybetmek. *to ~ away the morning.* **3. dawdler** : oyalanan, vaktini boşa geçiren, **4. dawdlingly** : oyalanarak, vaktini boşa geçirerek. ***e.a.- 1.*** *idle, trifle, loiter, 2. waste time.*

dawn, *is.&gs.f.* **1.** şafak, tan, fecir, seher, gün ağarması /doğması, şafak sökmesi. **at ~** : şafakta. **from ~ to dask** : bütün gün, sabahtan akşama kadar. *I get up every morning at ~.* **2.** başlangıç, doğuş, tulû, zuhur, ilk görünüş. *The ~ of civilization/of hope. Before the ~ of history.* **3.** *k.d.* (birdenbire) farkına varma/anlama/kavra-ma, **4.** şafak sökmek, tan yeri ağarmak, gün ağarmak, seher/sabah olmak. *The morning ~ed fresh and clear after the storm at night.* **5.** belirmek, belirmeye/aydınlanmaya başlamak, (fikir/his vb.) doğmak, açıklığa/gün ışığına kavuşmak. **An idea ~ed upon him** : (Birden) kafasında bir fikir doğdu/belirdi. **The truth ~ed upon him** : Gerçeği görmeye başladı. **6. ~ on** : anla(şıl)mak, sez(il)mek, içine doğmak, (nihayet/yavaş yavaş) anımsamak/hatırlamak. **It suddenly ~ed on him that no one would know** : Hiç kimsenin haberi olmayacağı fikri birdenbire içine doğdu. **At length it ~ed on me that...** : Sonunda anladım (kafama dank dedi) ki.... **It ~ed on me where I'd seen him before** : Onu daha önce nerede gördüğümü nihayet hatırladım. **7. ~like** : seher/tan/şafak gibi. ***e.a.-1.*** *daybreak, sunrise, 2. beginning, 6. appear.* ***k.a.- 1.*** *sunset.*

dawning, *is. bk.:* **dawn** (1&2).

day, *is.* **1.** gün. **all ~** : bütün gün. **every ~ = ~ after ~ = ~ in ~ out** : her gün. **every other ~** : gün aşırı, iki günde bir. **~ and night** : gece gündüz, her zaman, daima. **I worked all ~** : Bütün gün çalıştım. **3 ~s ago** : üç gün önce. **He's coming in 2 ~s (= 2 ~s time)** : iki güne kadar geliyor. *There are 7 ~s in a week.* **What ~ is it today?** Bugün günlerden ne? **On a ~ like this** :

Böyle (bugünkü gibi) bir günde. **from ~ to ~** : günden güne. **to live from ~ to ~** : gününü gün etmek, bugün yeyip yarını düşünmemek. **from that ~ on /onwards** : o günden beri. **from that ~ to this** : o gün bu gündür. **from this ~ forth** : bundan böyle, badehu, badema. **twice a ~** : günde iki kere. **the ~ before yesterday** : evvelsi gün. **the ~ after = the following ~** : ertesi gün. **the ~ after tomorrow** : öbür gün. **the other ~** : geçen gün, geçenlerde. **He will come any ~ now** : Yakında/bugünlerde gelecek. **One ~ she will come** : Günün birinde gelecek. **One of these ~s** : bugünlerde, günün birinde. **~ by ~** : günbegün. **~ in ~ out** : her gün, Allahın günü. **this ~ of all ~s** : günlerden bugün. **the last ~ = the ~ of judgement** : ahiret/kıyamet/mahşer günü. **~s of grace** : borçluya borcunu ödemesi için fazladan tanınan üç gün. **in ~s to come** : ileride, gelecekte. **some ~** : bir gün, günün birinde. **some fine ~** : Allahın bir gününde. **the good old ~s** : Hey gidi günler! **In the good old ~s = in the ~s of old** : Eski zamanda. **He has had his ~ = His ~ is done /over** : Onun zamanı geçti. **In my ~** : Benim zamanımda. **Ask a girl to name the ~** *k.d.* bir kıza evlenme teklif etmek. **He has seen better ~s** : Görmüş geçirmiş bir kimsedir/O ne günler görmüştür! **It is 3 years ago to a ~** : Günü gününe üç yıl önce (= tam üç yıl oldu). **to this very ~** : bugün bile, hâlâ. **It is all in the ~'s work** *a.s.* Bu işe giren buna katlanır (= beklenmedik şey değil). **2.** gündüz, gün. **before ~** : güneş doğmadan (önce). **break of ~** : şafak. **by ~** : gündüz. **broad ~** : güpegündüz. **It was broad ~** Güpegündüz idi (güneş doğalı çok olmuştu). **all ~ long** : bütün gün, akşama kadar. **carry the ~** : kazanmak, galebe çalmak. **The ~ is ours** : Kazandık. **The ~ was going badly for the English** : Muharebe İngilizlerin aleyhine gelişiyordu. **~ off** : izin günü. **red-letter ~** : bayram günü, sayılı gün. **~ labor** : gündelik iş. **~ laborer** : gündelikçi. **~ letter** : adî telgraf. **~ nursery** : gündüz bakım evi, kreş. **~ school** : yatısız okul. **pay ~** : maaş günü. **Every dog has his ~** : Herkesin şanslı olduğu bir gün vardır. **This dress has seen better ~s** : Bu elbise eskidi/modası geçti. **3.** *astr.* (a) **mean solar ~** *d.d.* ortalama güneş günü, 24 saatlik zaman, (b) bir gök cisminin kendi ekseni etrafında tam bir dönüş süresi, (c) **civil ~** *d.d.* takvim günü, gece yarısından gece yarısına kadar geçen süre, 24 saat. *bk.:* **sidereal day**. **4.** iş günü, günün çalışmakla geçen kısmı. *an eight-hour ~.* **5.** anma günü, bayram, tatil gibi belirli gün. **New Year's Day** : yılın ilk günü. **6.** başarılı/uğurlu gün, bir kimsenin şanslı/mutlu olduğu gün. **make s.o.'s ~** *k.d.* birinin gününü şenlendirmek/mutlu kılmak /saadetle doldurmak. *It makes the old lady's ~ when the children come to see her.* **7.** *gen.* **~s** : çağ, devir, zaman. *in grandfather's ~.* **the present ~** : çağımız, **8. call it a ~** *k.d.* paydos etmek, günlük çalışmaya son vermek. **Let's call it a ~** : Bugünlük bu kadar. **9. fall on evil ~s** *k.d.* sıkıntılı/müşkül anlar yaşamak, zorlularla karşılaşmak, **10. He doesn't know the time of ~** : aklı başında değil, bunak, aptal, budala, **11. pass the time of ~ with s.o.** : birisiyle dereden tepeden konuşmak, sohbet etmek, gününü çene çalmakla geçirmek, **12. to the ~** : tam. **We left Canada one year ago to the ~** : Tam bir yıl önce bugün Kanada'dan ayrıldık. **13. to this ~** : bugüne/şimdiye/şu ana kadar.

Dayak = Dyak, *is., ç.* **-aks, -ak** Borneo'nun iç bölgelerindeki Malezyalı halk.

day bed, *is.* (gündüz kanape, gece yatak olarak kullanılan) divan, sedir.

day blindness, *is. patol. bk.:* **hemeralopia.**

daybook, *is.* **1.** (muhasebe) yevmiye defteri, gündelik alış verişin yazıldığı defter, **2.** andıç, ajanda, jurnal, muhtıra (defteri).

day boy, *is. Brit.* evci, akşamları evine giden yatılı öğrenci.

daybreak, *is.* şafak, fecir, tan, gün ağarması. *After a long, cold night, we finally rode off at ~.* ***e.a.*** *- dawn.*

day camp, *is.* gündüz kampı.

day-care center, *is.* gündüz çocuk yuvası/bakım evi.

day coach, *is.* (yataksız) vagon.

daydream, *is.&f.* **1.** hulya (kurmak), kuruntu (yapmak), hayal(lere dalmak). *That pupil's always ~ing : he never listens to what the teacher's saying.* **2. ~er** : hayalperest, hayallere dalan/dalga geçen kimse, **3. ~y** : (a) hayalperest, (b) hayal/rüya gibi.

dayflower, *is.* gündüz çiçeği : *Commelina* türünden bir gün ömürlü mavi çiçek açan bitkilerden herhangi biri.

dayfly, *is.*, *ç.* **-flies** mayıs böceği. ***e.a.***- *mayfly.*

daylight, *sf.&is.* **1.** gün ışığı, **2.** (a) açıklık, aleniyet, gösterme, teşhir etme. **to bring into ~** : açıklamak, herkese göstermek/teşhir etmek. (b) gerçek. *I begin to see ~ .* **3.** gündüz. *It is still ~.* **4.** seher, şafak, tan, gün ağarması, **5.** gün ışığında kullanılan. *~ film.* **6. ~ saving time** : yaz saati. ***e.a.-2.*** *openness, publicity,* ***3.*** *daytime,* ***4.*** *daybreak, dawn.*

daylights, *ç. is. argo* **1.** göz, **2.** bilinç, şuur, idrak, farkında olma, akıl, sür'atiintikal, **3. beat/knock the (living) ~ out of s.o.** : birini bayıltıncaya kadar dövmek, pestilini çıkarmak, *argo* canına okumak. **I will knock the ~ out of you** : Senin canına okuyacağım. **4. frighten/scare the (living) ~ out of s.o.** : birini son derece korkutmak/korkutarak aklını başından almak, **5. shake the ~ out of s.o.** : birisinin aklını başından almak. ***e.a.- 1.*** *eyes,* ***2.*** *consciousness, wits.*

day lily, *is.* **1.** sarı zambak *(Hosta Funkia),* **2.** sarmaşık vb. gibi çiçeği bir günde solan bitkiler *(Hemero-callis),* **3.** bu bitkilerin çiçeği.

daylong, *sf.* bütün gün (devam eden).

day of reckoning, *is.* **1.** hesap günü : bir kimsenin yaptıklarının hesabını verme günü, **2.** mahşer/kıyamet günü.

day-robbery, *is. Brit.- k.d.* dolandırıcılık, vurgunculuk.

day room, *is.* (askerî personel için) dinlenme odası.

days, *zf.* gündüzleri, her gün. *They slept ~ and worked nights.*

daysman, *is.*, *ç.* **-men** *esk.* hakem, ara bulucu. ***e.a.***- *umpire, arbiter.*

dayspring, *is. esk. bk.:* **daybreak.**

daystar, *is.* **1.** sabah yıldızı, **2.** *şiir* güneş.

daytime, *is.* gün, gündüz (vakti).

day-to-day, *sf.* **1.** günlük, gündelik. *~ chores.* **~ worries** : günlük gaileler, **2.** sırf günlük/geçici ihtiyaç ve isteklerle ilgili.

daze, *is. &f.* **1.** şaşkınlık, sersemleme, afallama. **in a ~** : şaşkınlık içinde, sersemlemiş vaziyette, **2.** sersemlik, baygınlık, **3.** sersemletmek, (hayret, korku vb. ile) afallatmak, şaşırtmak, şaşkına çevirmek. *The news left him ~d.* **4.** açık seçik düşünememek/duyamamak, sersemlemek. *After the accident John was ~d.* **5.** büyülemek, gözünü kamaştırmak, hayran bırakmak. *The splendor of the palace ~d him.* ***e.a.- 3.*** *stun, stupefy, confuse, bewilder,* ***5.*** *dazzle*

dazed, *sf.* **1.** *Brit.-k.d.* bozuk, çürük. *~ eggs.* **2.** şaşkın, sersem, afallamış, baygın, **3. ~ly** : şaşkın/sersem /afallamış bir durumda. ***e.a.- 1.*** *spoiled, rotten.*

dazzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** gözleri(ni) kamaş(tır)mak. *The lights of the car ~d me on the dark road. Her eyes ~d in the strong sunlight.* **2.** hayran bırakmak/kalmak, büyüle(n)mek, hayret et(tir)me, şaş(ırt)mak. *The splendid room ~d the young girl. He was ~d by his sudden success.* **3.** göz kamaştırma, hayran bırakma, büyü(leme). *The ~ of light/of her smile.* **4.** parlaklık, şaşaa, tantana, debdebe, ihtişam, **5. in a ~** : pırıl pırıl, görkemli, muhteşem, şaşaalı, debdebeli, parlak, göz kamaştırıcı, **6. dazzler** : göz kamaştıran şey, **7. dazzlingly** : göz kamaştırırcasına, büyülercesine, hayran bırakarak. ***e.a.-1.*** *daze, blind, blur,* ***2.*** *bewilder, impress, confuse,* ***4.*** *brilliance, splendor.*

dB = db = decibel(s).

DBI , *is.* fenformin, C10H15N5 : şeker hastalığının tedavisi için kullanılan bir bileşim.

DC= D.C.= dc= d-c= d.c. = Direct current : doğru akım.

D.C. = **1.** District of Columbia, **2.** *müz. bk.:* **da capo.**

D-day, *is.* **1.** bir girişim (özellikle askerî harekât için) önceden tespit edilen gün, **2.** müttefiklerin II. Dünya Savaşında Fransa'ya asker çıkarma günü (6.6.1944).

DDT, *kim.* Dichloro Diphpenyl Trichlorethane : DDT (ClC6H4)2CHCCl3 : haşarat, bit ve uyuzla mücadelede kullanılan madde.

de, "-lı/-li/-lu/-lü" : Fransız, İspanyol, İtalyan ve Portekiz şahıs adlarının başına gelerek nereli olduğunu gösterir. **Tartarin de Tarascon** : Taraskonlu Tartaren.

DE, Delaware (kısaltılmış kod).

de-, *ön ek* Şu anlamları katar : **1.** bir şeyin tersini yapmak. Örneğin, **mobilize** : seferber etmek. **demobilize** : terhis etmek, **2.** "aşağıya". **ascend** : çıkmak. **descend** : inmek, **3.** "uzak, ayrı". **rail** : ray. **derail** : raydan çıkma, **4.** "tam, tüm, tamamen, kâmilen, tümü ile vb. *ör.: derelict, denude.*

D.E. = Doctor of Engineering

deacon, *is.&gl.f.* **1.** diyakon : kilise ve cemaat işlerinde gönüllü olarak papaza yardım eden kimse, **2.** mason locasına mensup iki yetkiliden biri, **3.** göz boyamak, malın (bilhassa meyve ve sebzenin) en iyilerini üste koyarak müşteriyi aldatmak, **4.** tağşiş etmek, katıştırmak, içine ucuz yabancı madde karıştırarak kalitesini düşürmek, **5.** *ABD-k.d.* koroya yardım için ilâhinin bir-iki satırını yüksek sesle okumak, **6.** **~ess** : kadın diyakon : bazı protestan kiliselerinde kendini toplum hizmetlerine adamış rahibe, **7.** **~hood = ~ship** : diyakonluk.

deaconry, *is., ç.* **-ries** **1.** diyakonluk makamı, **2.** diyakonlar.

deactivate, *f.* **-vated, -vating** **1.** çalışamaz hâle getirmek, atalete uğratmak, **2.** (askerî birliği) terhis etmek, dağıtmak, lâğvetmek, **3.** (bomba, mermi vb. ni) etkisiz hale getirmek, etkisizleştirmek, **4.** *kim.* (kimyasal madde, tezgen vb. nin) etkinliğini gidermek, **5.** *fiz. kim.* ışınetkinliğini yitirmek, **6.** **deactivation** : etkisizleştirme, **7.** **deactivator** : etkisizleştirici.

dead^1, *sf.* **1.** ölü, ölmüş. *He is ~. the ~ man / woman.* **~ men tell no tales** : Ölüler konuşmaz (Bir sırrı açıklamasın diye öldürülen kimse için söylenir). **to strike/kill s.o. (stone) ~** : birini vurup öldürmek. **to drop (down) ~** : ölmek, gebermek. **~ and gone = ~ and buried** : Öldü ve gömüldü. **~ to the world** : dünyadan elini eteğini çekmiş. **~ and done for** : Hapı yuttu/(onun) işi bitti. **beat/flog a ~ horse** : hiç kimseyi ilgilendirmeyen bir şeyi söyleyip durmak, dırdır etmek, boşuna çene yormak, **2.** cansız, ruhsuz, hareketsiz. *~ stones/rocks/matter.* **~ as a doornail** : ölmüş, cansız. **~ stock** : bir çiftliğin cansız eşyası, kullanılmayan sermaye, satılamayan mal, **3.** ölü gibi. *a ~ sleep. a ~ faint.* **4.** duygusuz, hissiz, uyuşuk, uyuşmuş. **go ~** : (bir uzuv) uyuşmak. *It's so cold outside that my fingers feel ~.* **5.** **~ to** : yoksun, mahrum. **~ to all sense of shame** : utanmaz. **~ to pity** : merhametsiz. **~ to reason** : akılsız, mantıksız, **6.** hissen/ruhen ölü (gibi), hissiz, heyecansız, **7.** (his, heyecan, ihtiras vb.) sönük, sönmüş. *a ~ passion.* **8.** geçersiz, hükümsüz, muattal. *a ~ law.* **9.** (dil, fikir vb.) eski, modası geçmiş, ölü, terk edilmiş, artık kullanılmayan. *Latin is a ~ language. ~ ideas.* **10.** *k.d.* bitkin, bitap, çok yorgun. **~ beat** : çok yorgun, bitkin. **~ to the world** : son derece bitkin, baygın, kendinden geçmiş, (körkütük) sarhoş. *After all that work, I'm really ~!* **11.** verimsiz, çorak (arazi). *~ fields.* **12.** (su, hava) durgun, bozuk, **13.** işlemez, muattal, ürünsüz. **~ well** : kör kuyu. **~ battery** : ölü (işlemez) batarya, **14.** sönen, sönmüş, sönük (ateş), söndürülmüş. *a ~ fire.* **~ coal** : sünmüş kömür, **15.** tatsız, tadı kaçmış (içki vb.). *~ beer.* **16.** ölgün, mat, donuk, parlaklığı kaybolmuş (renk). *~ color.* **~ white** : mat beyaz. **in the ~ of winter** : kara kışta, **17.** yankısız, tınısız, boğuk/tok (ses). **~ sound** : boğuk/tok ses, **18.** elâstikî/esnek olmayan. *a ~ tennis ball.* **19.** (piyasa, ticarî hayat vb.) durgun, sakin, ölü. *a ~ market.* **~ season** : ölü mevsim. **the ~ hours** : el ayak çekildiği zaman. **at ~ of night** : gece yarısı, **20.** neşesiz, heyecansız, hayatiyetten/canlılıktan mahrum. *a ~ party. a ~ town.* **21.** tam(amen), tamamıyla, mutlak, derin. *~ silence.* **a ~ loss** : tam kayıp. **~ calm** : mutlak sükûnet. **~ secret** : mutlak sır. **to be in ~ earnest** : son derece ciddî olmak. **in ~(ly) earnest** : son derece ciddî, şakası yok. **~ right** : tamamen/yerden göğe kadar haklı. **You're ~ right!** Yerden göğe kadar haklısınız! **22.** anî, birdenbire (bir faaliyetin durması vb.). **to come to a ~ stop** : birdenbire (zınk diye) durmak, **23.** şaşmaz, (tam) isabetli, hatasız. **a ~ shot** : tam isabetli atış. **He is a ~ shot** : Keskin nişancıdır (attığını vurur). **24.** düz, doğru, müstakim. *a ~ line.* **~ ahead** : dosdoğru, **25.** tam, kesin, kat'î, hassas, dakik. *The ~ center of a circle.* **~ level** : tam seviye. **to be ~ on time** : tam zamanında/dakik olmak, **26.** âtıl, işletilmeyen, gelir sağlamayan, verimsiz. *~ capital.* **~ period** : verimsiz dönem, **27.** *sp.* saha dışına çıkmış. *a ~ ball.* **28.** *golf* kuyuya çok yakın (top). **to lie ~** : (top) kuyunun kenarında olmak, **29.** *elekt.* (a) akımsız, gerilimsiz, akım/gerilim taşımayan, (b) toprak potansiyelinde olan. *~ wire.* **30.** otomatik kilitlenmeyen (kilit, sürgü vb.), **31.** (atın ağzı) geme hassasiyetini kaybetmiş, **32.** çıkmaz, sonu gelmez. **a ~ end** : çıkmaz (sokak), **33.** *basım* bir daha kullanılmayan (dizgi, hurufat). ***e.a.-*** *1. defunct, deceased, 2. lifeless, inanimate, inorganic, 3. deathlike, 4. numb, 5. insensitive, insensible, unfeeling, indifferent, callous, cold, 8. obsolete, ineffective, 10. exhausted, 11. sterile, infertile, barren, 12. stagnant, still, motionless, inert, 13. ino-*

perative, ***14.*** *extinguished, put out,* ***15.*** *tasteless,* ***21.*** *utter, entire, total, complete, absolute,* ***22.*** *sudden, abrupt,* ***23.*** *accurate, sure, unerring,* ***24.*** *direct, straight,* ***25.*** *exact, precise,* ***26.*** *unproductive.* ***k.a.- 1.*** *living, alive,* ***2.*** *animate,* ***5.*** *sensitive.*

dead^2, *is.* **1.** en karanlık/en şiddetli/en koyu zaman. **the ~ of night** : gecenin en karanlık zamanı. **the ~ of winter** : kışın en şiddetli/en soğuk zamanı, **2.** ölüler. **prayers for the ~** : ölüler için yapılan dua.

dead^3, *zf.* **1.** tamamıyla, büsbütün. **You're ~ right** : Tamamıyla/yerden göğe kadar haklısınız. **2.** birdenbire, anî olarak. *He stopped ~.* **3.** dosdoğru, doğruca. **~ ahead** : dosdoğru ileriye. ***e.a.-1.*** *absolutely, completely, entirely,* ***2.*** *suddenly, abruptly,* ***3.*** *directly.*

dead-air space, *is.* havasız/havalandırılmayan yer.

dead-alive = dead-and-alive, *sf.* ölü gibi, ölgün, cansız, sıkıcı, sıkıntılı, şevksiz. ***e.a.-*** *dull, spiritless.*

dead-ball, *is.* saha dışına çıkmış top.

deadbeat, *sf.&is.* **1.** geri tepmeyen, tepkisiz (saatin hareketi gibi), **2.** sönümlü, titreşimsiz, sönen (hareket), **3.** *k.d.* yorgun, bitkin, **4.** *ABD-argo* beleşçi, anaforcu, başkalarının sırtından geçinen, **5.** borçlarını ödemeyen kimse, **6.** tembel. ***e.a.- 4.*** *sponger,* ***5.*** *lazy.*

dead bolt, yalnız anahtarla kilitlenebilen (yaysız) kilit.

dead center, *is.* **1.** (pistonlu makinede) ölü nokta, **2.** hareketsiz nokta, sabit merkez, dönme hareketi esnasında sabit kalan nokta, **3. dead-center** : ölü/sabit nokta+.

dead-drunk, *is.* körkütük/zilzurna sarhoş.

dead duck = pigeon, *is. argo* başarısız/mahvolmuş kimse.

deaden, *f.* **1.** hafifletmek, körletmek, tamamen azaltmak, kuvvetini kırmak, **2.** uyuşturmak, (ağrıyı) kesmek, duyarlığını azaltmak. *to ~ the pain.* **3.** (ses) boğmak, kesmek, ses geçmez hale getirmek. *Thick walls ~ the noise.* **4.** donuklaştırmak, matlaştırmak, parlaklığını gidermek, **5.** ölmek, **6. ~er** : yavaşlatıcı.

dead end, *is.* **1.** çıkmaz sokak, **2.** ucu (kör tapa ile) tıkalı boru, **3.** çıkmaz, içinden çıkılması/çözümü imkânsız durum/sorun. *We've come to a ~ ~ in our effort to reach agreement.*

dead-end, *sf.* çıkmaz, sonu gelmez, sonuçsuz, neticesiz, ilerisi ümitsiz. *I want to leave this ~ job of mine.* **~ kids** *k.d.* (hayatı kavga ve mücadele ile geçen) fakir mahalle çocukları.

deadening, *is.* **1.** ses geçirmez madde, sesi boğan/kesen nesne, **2.** matlaştırıcı, **3.** hafifletici, şiddetini azaltıcı madde.

deadeye, *is., ç.* **-eyes 1.** *den.* boğata, **2.** *argo* keskin nişancı.

deadfall, *is.* **1.** kapanca, ağırlıklı tuzak : yakalanan avın üzerine ağırlık düşürüp öldüren tuzak, **2.** *ABD* düşen ağaç, kütük vb. ***e.a.- 1.*** *downfall.*

dead ground, *is.* **1. dead space** *d.d. As.* menzil dışı, ateş sahasının dışında kalan alan, **2.** *elekt.* toprak teli.

dead hand, *is.* **1.** geçmişin takıntısı, mazinin yavaşlatıcı/önleyici etkisi, **2.***huk. bk.:* **mortmain** (1&2).

deadhead, *is.&gl.f.* **1.** beleşçi, ücretsiz seyahat eden yolcu, para ödemeden tiyatroya vb. giden kimse, **2.** boş vagon, yolcu veya yük taşımayan vagon/tren/otobüs vb., **3.** can sıkıcı/budala kimse, **4.** suya batmış kütük, **5.** solmuş çiçek başı, **6.** (treni) bomboş (yolcu/yük almadan) sevk etmek, **7.** (uçak, otobüs vb.) dönüşünde yolcu/yük almamak, **8.** can sıkmak, budalaca davranmak.

dead heat, *is.* berabere biten yarış. *The race was a ~ ~ and the prize was divided.*

dead letter, *is.* **1.** hükmü kalmamış kanun : resmen ilga edilmemiş fakat uygulama olanağını yitirmiş yasa, **2.** sahibi bulunamayıp postanede kalan veya göndericisine iade edilen mektup.

dead lift, *is.* **1.** (ağırlığı) doğrudan doğruya kaldırma, **2.** *esk.* çetin/zor iş.

deadlight, *is. den.* lomboz kapağı, lomboz.

deadline, *is.* **1.** son gün, vade, bir işin bitirilmesi gereken son gün/saat/an, teslim/ikmal süresinin sonu. *I hope we can finish this before the ~.* **2.** yasak bölge sınırı, geçilmesi yasak olan çizgi/sınır.

deadliness, *is.* öldürücülük.

dead load = dead weight, *is.* sabit ağırlık : bir yapı veya teçhizatın yük olmadığı zamanki ağırlığı (bina, köprü vb.nin temele binen ağırlığı gibi).

deadlock, *is.&f.* **1.** çıkmaz, durgunluk, karşılıklı kuvvetlerin yenişememesi halinde girilen bekleme dönemi, **2.** *bk.:* **deadbolt, 3.** çıkmaza girmek/sokmak, durgunluk dönemine ulaş(tır)mak. ***e.a.-*** *1. standstill.*

deadly, *sf. &zf.* **-lier, -liest 1.** (a) öldürücü. *a ~ poison/weapon/disease.* (b) tehlikeli. *a ~ habit.* **2.** can düşmanı, cana kasteden, kıyıcı, amansız. **a ~ enemy** : can düşmanı, **3.** cansız, ölgün, ölü gibi. *a ~ conversation. a ~ pallor/paleness/white.* **4.** müthiş, yaman, dehşetli. *~ seriousness/haste.* **5.** çok, pek ziyade, son derece, haddinden fazla, aşırı. *~ serious/dull.* **6.** şaşmaz, çok hassas/dakik, keskin.*~ aim. a ~ marksman.* ***e.a.-*** *1. fatal, lethal, mortal, 2. implacable, 3. mortally, 4. excessive(ly), extreme(ly), 6. unerring, extremely accurate.*

deadly nightshade, *is. bot.* **1.** *bk.:* **belladonna** (1), **2.** *bk.:* **black nightshade.**

deadly sins = seven deadly sins, *is.* büyük günahlar, yedi ağır günah (ki şunlardır: **1.** pride : kibir, gurur, **2.** covetousness : hırs, tamahkârlık, **3.** lust : şehvet, **4.** anger : öfke, **5.** gluttony : oburluk, **6.** envy : haset, kıskançlık, **7.** sloth : tembellik).

dead-man's float, *is.* ölü yüzmesi : ölü gibi yüzü koyun uzanarak su üzerinde kalma.

dead march, *is.* cenaze/matem marşı.

dead metaphor, *is.* ölü mecaz : kullanıla kullanıla kuvvetini kaybetmiş deyim.*"Time is running out."* gibi.

deadness, *is.* **1.** cansızlık, ölüm, **2.** duygusuzluk, hissizlik, uyuşukluk.

dead nettle, *is. bot.* **1.** ballıbaba *(Lamium),* **2.** *bk.:* **hemp nettle, 3.** ısırgan otu.

deadpan, *sf.&zf.&f.* **1.** görünürde/suretâ ciddî, gülünç bir şey anlatırken ciddiyetini bozmayan, ciddî görünen. *~ humor. The actor played his part completely ~.* **2.** heyecansız, şahsî ilgi ve heyacan göstermeyen, gayrişahsî. *a ~ style.* **3.** ciddî görünerek, heyecan eseri göstermeksizin, **4.** duygu ve heyecanını belli etmeden konuşmak/hareket etmek.

dead point, *is. bk.:* **dead center.**

dead reckoning, *is. den.* **1.** kaba kompas hesabı, parakete hesabı, pusula ile seyrüsefer hesabı, rasatsız mevki tayini, **2.** bu hesapla tayin edilen mevki.

Dead Sea, *is.* Lût Gölü.

dead set, *k.d.* (kesin) kararlı. **~ ~ against** : tamamen karşı/muhalif. *His family was ~ ~ against the marriage.* ***e.a.-*** *determined, resolute.*

dead soldier, *is. argo* boş içki şişesi.

deadstick, *is.* hareketsiz pervane.

deadweight, *is.* **1.** geminin/taşıt aracının darası, **2.** hareketsiz cismin ağırlığı, **3.** ezici / bunaltıcı yük, ayak bağı, her zaman engel olan şey. *the ~ of ignorance.* **4.** ağırlığa göre hesaplanan taşıma ücreti, **5. ~ capacity = ~ tonnage** *den.* geminin yük, yolcu ve yakıt vb. alma kapasitesi, yüklü ve boş iken taşırdığı su hacimleri farkı.

deadwood, *is.* **1.** kuru dal/ağaç, kurumuş ağaç, ağacın kurumuş dalları, **2.** (top yuvarlama oyununda) devrilmeyen lobut, **3.** yararsız/işe yaramaz kimse/şey, değersiz malzeme. *He cut the ~ from his team.* **4.** *den.* gemi omurgası ile baş veya kıç bodoslaması arasındaki dar ve düşey takviye bağları.

deaf, *sf.* **1.** sağır. *~ people. The ~ find social life difficult.* **~ as a post** : duvar gibi sağır, **2.** söz dinlemez, dik kafalı, kulak asmayan, başkalarını dinlemeyen. *~ to all advice.* **3. turn a ~ ear to** : dinlemek istememek, kulak asmamak, aldırmamak, hiçe saymak. **None so ~ as those who won't hear** : İşitmek istemeyen kadar sağır olamaz. **4. ~ly** : sağırmış/işitmemiş gibi, sağırcasına, işitmemişçesine, dinlemeksizin, **5.** ~ness : sağırlık.

deaf-and-dumb, *sf.* dilsiz ve sağır. **~ alphabet** : dilsiz ve sağır alfabesi.

deafen, *gl.f.* **1.** sağırlaştırmak, sağır yapmak, **2.** gürültü ile (âdeta) kulağını sağır etmek. *This noise will ~ us all.* **3. ~ing** : sağır edici, **4. ~ingly** : sağır edercesine.

deaf-mute, *is.* sağır ve dilsiz. **~ness = deaf-mutism** : sağır ve dilsizlik.

deal^1**,** *f.* **dealt, dealing 1. ~ with/in** : ilgilenmek, incelemek, ele almak, alâkadar olmak, uğraşmak, meşgul olmak, başa çıkmak. **There are too many problems for us to ~ with** : Uğraşacak pek çok sorunumuz var. *Botany ~s with the study of the plants.* **Children are tiring to ~ with** : Çocuklarla uğraşmak yorucu bir iştir. **How do you ~ with a drunken man?** : Sarhoş bir adamla nasıl başa çıkılır? **2.** *gen.* **~ with** : gereğini yapmak, icabına bakmak, hakkından gelmek. **I'll ~ with him!** Onu bana bırak (ben onun hakkından gelirim). *Law courts ~ with law-breakers.* **3.** davranmak, muamele etmek. **He ~s fairly with all people** : O herkese iyi davranır.

4. iş/ticaret/alış veriş yapmak. ~ **in...** : ...ticareti yapmak. *This store ~s in woollen goods.* ~ **at** : alış veriş yapmak. *I've dealt at this store for 20 years.* **5.** *gen.* ~ **out** : (iskambil kâğıtlarını oyunculara) dağıtmak. *I dealt (them) out good cards.* **6.** dağıtmak, paylaştırmak, tevzi etmek. *I dealt 3 pieces to each guest = I dealt (them) (out) 3 pieces each.* **7.** pazarlık etmek. ~ **with s.o.** : birisiyle pazarlık etmek/ticaret yapmak/meşgul olmak, **8.** indirmek, tatbik/tevcih etmek, aşketmek. **to ~ a blow** : bir darbe indirmek/yumruk aşketmek. ***e.a.***- ***1.*** *treat, handle,* ***3.*** *act,* ***4.*** *traffic, trade,* ***5.*** *distribute, allot, assign, dole, mete, dispense,* ***6.*** *apportion,* ***8.*** *deliver, administer.* ***k.a.***- ***5.*** *collect.*

deal^{2}, *is.* **1.** *k.d.* (a) alış veriş, ticarî muamele, iş, (b) pazarlık, (c) gizli anlaşma/uyuşma/sözleşme/mukavele, (d) muamele, davranış. **a dirty/raw ~** : kötü/kaba muamele, **2. good ~ = great ~** : çok/mühim miktar, hayli, külliyetli. **a great ~ = a good ~** : bir hayli, bir çok. *A great ~ of money was spent.* **3.** dağıtma, tevzi (etme), **4.** (iskambil) (a) oyunculara kâğıt dağıtımı, (b) el, (c) kâğıt dağıtma sırası/süresi. **Who has the ~ now?** Kâğıt dağıtma sırası kimde? ***e.a.-1.*** *(a) transaction, (b) pact, (c) contract.*

deal^{3}, *is.&sf.* **1.** çam tahtası/kerestesi(inden yapılmış). *made of ~.* **2.** çam odunu/kütüğü.

dealate, *sf. &is.* **1.** kanatsız, kanadını dökmüş (böcek) (uçup çiftleştikten sonra kanadı dökülen karınca ve böcekler için kullanılır), **2. ~d** : kanatsız, **3. dealation** : kanatsızlık, kanadın dökülmesi.

dealer, *is.* **1.** satıcı, tacir, tüccar. *a ~ in furs. a car ~.* **2.** (belirtilen tarzda)davranan/muamele eden kimse. **plain ~** : dürüst davranan kimse. **double-~** : ikiyüzlü, dalavereci, **3.** (iskambil) kağıt dağıtan kimse, dağıtıcı, **4.** *argo* esrar satıcısı, **5. ~ship** : (a) satıcılık, acentelik, satış/tevzi müessesesi. *car ~ship.* (b) satış izni/ruhsatı/yetkisi. ***e.a.- 1.*** *trader, merchant.*

dealfish, *is., ç.* **-fishes, -fish** *zool.* kâğıt balığı *(Trac-hipterus arcticus)* : K Avrupa sularında yaşayan şerit biçiminde uzun, ince vücutlu gümüş renkli balık.

dealing, *is.* **1.** *gen.* **~s** : iş, alış veriş, (ticarî) muamele/ilgi/münasebet. *commercial ~s. I've had ~s with him, but I don't know him very well.* **2.** davranış, tutum. *I'm all in favor of plain honest ~.*

dealt, *f. bk.:* **deal**^{1} *(geç.z.&sf.f.).*

deaminate, *gl.f.* **-nated, -nating** *kim.* (bir bileşimden) amino grubu çıkarmak. **deamination** : amino grubu çıkarma.

dean, *is.&gl.f.* **1.** (a) dekan, (b) İngiliz üniversitelerinde) lisans öncesi öğretim işleri yönetmeni, (c) (Amerikan üniversitelerinde) kayıt, kabul, idarî işlerle görevli memur. ~ **of students** : öğrenci işleri yönetmeni, **2.** (a) katedral/kilise başrahibi, (b) **vicar forane** *d.d.* Katolik kiliselerinde piskoposluk bölgesine bakan papaz, **3.** (bir meslekte) en kıdemli/yaşlı üye. *The ~ of American journalists.* **4.** *Brit. bk.:* **dene**, **5.** dekanlık yapmak, dekan olmak, **6. ~ship** : dekanlık, başrahiplik, **7. ~'s list** : iftihar listesi, öğrenim döneminde en başarılı öğrenciler listesi.

deanery, *is., ç.* **-eries** başrahibin bölgesi/makamı/evi.

dear^{1}, *sf.* **1.** sevgili, aziz. **~est** : en sevgili. *He is my ~est friend.* **2.** (mektup vb. de) sayın, muhterem. ~ **Sir** : Sayın Bay, **3.** değerli, kıymetli. *our ~est possessions. Life is very ~ to him. He holds life (very) ~.* **4.** samimî, yürekten, en çok istenen/arzulanan. *one's ~est wish.* **5.** *Brit.* pahalı. *This car is very ~ : I can't afford it.* **to get ~** : pahalılaşmak, **6.** aşırı, pek fazla, fahiş. *a ~ price to pay for one's independence.* **7.** ender, nadir, az bulunur, elde edilmesi güç, **8.** asil, soylu, kibar, **9. hold s.o. ~** : bir kimseyi baştacı etmek, aziz tutmak, **10. run for ~ life** : can havliyle/var kuvvetiyle koşmak. ***e.a.- 1.*** *beloved, loved, affectionate, darling,* ***2.*** *highly esteemed,* ***3.*** *precious,* ***4.*** *heartfelt, earnest,* ***5.*** *expensive, costly, high-priced,* ***6.*** *excessive, high,* ***7.*** *scarce,* ***8.*** *noble.*

dear^{2}, *is.* **1.** sevgili, mahbub(e), maşuk(a). **my ~** : sevgilim, **2.** sevimli/cana yakın/nazik/lütufkâr/âlicenap (kimse). **be a ~** : lütfet. ***e.a.- 1.*** *sweetheart.*

dear^{3}, *zf.* **1.** sevgi ile, samimî olarak, kalpten, büyük bir sevgi ile/aşkla/muhabbetle, **2.** pek pahalı, pahalıya. **cost s.o. ~** : pahalıya mal olmak. *That trip cost me ~.* ***e.a.- 1.*** *dearly, fondly,* ***2.*** *costly, at a high price.*

dear^4, *ünl.* **1.** vah, vay, aman, Allahım, hay Allah : hayret, üzüntü, teessüf, acıma vb. ifade eden ünlem, **2. Oh ~!** : Vah vah, yazık! Hay Allah! **Oh ~, I lost my pen** : Hay Allah, kalemimi kaybettim. **3. ~ ~! = ~ me!** Aman Allahım! Allah Allah! Vah vah! Aman deme (Allahaşkına)! Yarabbi! Sahi mi! *"Mr. S is ill again." "~ me! I'm sorry to hear that."* *NOT* : **Dear me** deyimi İngiltere'de daha çok kullanılır ve anlamı ABD'ye oranla daha kuvvetlidir.

dear^5, *sf.* çetin, zor, amansız, ağır, vahim, ciddî, ezici. *His ~est enemies* : En amansız/çetin düşmanları. ***e.a.***- *hard, grievous, severe, sore, dire, difficult.*

dearest, *is.* pek sevgili, göz nuru, bir tane. **My ~** : Gözümün nuru, bir tanem, hayatım, ruhum. *I love you, my ~.* **nearest and ~** : çok sevgili.

dearie = deary, *is., ç.* **-ries** *k.d.* sevgilim, şekerim, hayatım, yavrucuğum (kadınlar arasında birbirine hitapta, bazan da mizah veya alay yollu söylenir). ***e.a.***- *dear, darling.*

Dear John (letter), *is.* ayrılma mektubu : bir erkeğe karısından/nişanlısından/sevgilisinden gelen ve boşanma/ayrılma niyetini/kararını bildiren mektup.

dearly, *zf.* **1.** sevgi ile, samimiyetle, içtenlikle, yürekten. *He loves his wife ~.* **2.** pahalıya. *He paid ~ for his experience.* ***e.a.***- *1. heartily, earnestly, deeply, keenly, 2. costly.*

dearness, *is.* **1.** sevgi, muhabbet, **2.** pahalılık. ***e.a.***- *1. affection, fondness. 2. costliness.*

dearth, *is.* **1.** kıtlık, azlık, yetersizlik, kifayetsizlik, nedret, az bulunurluk, **2.** yokluk, gıda azlığı, açlık, kıtlık, pahalılık. ***e.a.***- *1. scarcity, lack, shortage, 2. famine, dearness, costliness.* ***k.a.***- *abundance.*

deary, *is., ç.* **dearies** *bk.:* **dearie.**

deasil = deiseal = dessil, *zf. bk.:* **clockwise.** *bk.:* **widdershins.**

death, *is.* **1.** ölüm, ölme, vefat. **till ~** : ölünceye kadar, ömür boyunca. **faithful unto ~** : ölünceye kadar (bütün ömrünce) sadık. *Car accidents caused many ~s.* **wounded to the ~** : ağır yaralı, **2.** ölüm sebebi. (ekseriya **be the ~ of** şeklinde kullanılır). **Drinking was the ~ of him** : İçki ölümüne sebep oldu. **You'll be the ~ of me** : Benim ölümüme sebep olacaksın. **You'll be the ~ of me with your funny jokes** : Tuhaf fıkralarınla beni gülmekten öldüreceksin. **3.** *b.h.* Azrail : ölüm simgesi olarak elinde tırpan taşıyan iskelet. **4.** (cansız şeyler için) yok olma, mahvolma, sönme, sona erme. **The defeat meant the ~ of all my hopes** : Yenilgi, bütün ümitlerimi söndürdü. **5.** *huk. bk.:* **civil death. 6. spiritual ~** *d.d.* manevî ölüm, lûtfu ilâhiden yoksunluk, **7.** katil, cinayet, kan dökme, **8.** *esk. bk.:* **pestilence, plague, 9. be ~ on** *: k.d.* (a) aşırı tenkitçi olmak, her şeyine kusur bulmak, can düşmanı olmak, (b) züppece davranmak, (c) (beyzbol) ...-de pek usta olmak, kolayca başa çıkmak, hakkından gelmek. *He's ~ on curves.* **10. do to ~** : (a) katletmek, zulmederek öldürmek, (b) hep aynı şeyi tekrarlamak, **11. put to ~** : idam etmek. *The prisoners were all put to ~.* **12. to ~** : kıyasıya, öldüresiye, canını çıkartırcasına, son derece, pek çok, haddinden fazla. *He works the people in his shop to ~.* **sick to ~ of...** : ...-den son derece bıkmış, gına getirmiş, illâllah demiş. **I am sick to ~ of your complaints** : Şikâyetlerinden bıktım artık. **sick to ~ of the heat** : sıcaktan son derece bunalmış. **(fashion/story) done to ~** : (moda/hikâye) insanı bıktıracak derecede yayılmış/tekrarlanmış. **war to the ~** : ölesiye savaş, ölüm kalım savaşı. **to be sick to ~** : ölüm döşeğinde olmak, **13. a natural ~** : eceliyle ölüm, tabiî ölüm. **She lived a long happy life and died a natural ~** : Uzun mutlu bir ömür sürdü ve eceliyle öldü. **14. at ~'s door** : ölmek üzere, ölümün eşiğinde, bir ayağı çukurda. *He's at the ~'s door, I'm afraid.* **15. be in at the ~** : (a) avlanan hayvan ölürken başında bulunmak, (b) (bir kimsenin/plânın vb.) hezimetine/başarısızlığına şahit olmak, **16. meat done to ~** : (fazla pişirmekten) yanmış et, **17. ~-agony** : can çekişme, haletinezi, **18. ~ bell = passing bell** : ölüm çanı, ölümü bildiren çan, **19. ~ benefit** : ölüm ödencesi/tazminatı : sigortalının ölümü halinde varisine ödenecek para, **20. ~ certificate** : ölüm tezkeresi/ilmühaberi, defin ruhsatı, **21. ~ cup** : ölüm mantarı *(Amanita phalloides)* : beyaz, zeytunî veya koyu kahverengi başlı çok zehirli bir mantar, **22. ~ duty** *Brit.* = **~ tax** *ABD* veraset/kalıtım vergisi, **23. ~ mask** : ölü maskesi : ölmüş bir kimsenin yüzünün alçı ile alınan kalıbı, **24. ~ point** : ölüm sınırı : sıcaklık, nem, ışınlama vb.

çevre koşullarının hayatı mümkün kılan en büyük değeri, **25.** ~ **rate** : ölüm oranı/nisbeti, belirli bir süre içinde ölenlerin (binde olarak) oranı, **26.** ~ **rattle** : can çekişme hırıltısı, **27.** ~ **row** : idam mahkûmları hücreleri dizisi, **28.** ~ **sentence** : idam hükmü, ölüm cezası, **29.** ~ **toll** : ölü sayısı : ölenlerin yekûnu, zayiat. *I'm afraid there will be a large ~ toll from the earthquake.* **30.** ~ **warrant** : (a) idam hükmü, idam cezasının infazı, (b) hezimet, (tam) akamet, bütün ümitleri kıran şey/durum. ***e.a.**- 1. decease, demise, passing, 4. extinction, destruction, 7. bloodshed, murder.* ***k.a.**- 1. life.*

deathbed, *is.& sf.* **1.** ölüm döşeği. *He was on his ~.* **2.** ölüm döşeğinde/son nefesinde yapılan/vuku bulan. *a ~ confession.*

deathblow, *is.* öldürücü/kesin darbe.

death camas = death camass, *is. bot.* **1.** ölüm otu *(Zy-gadenus)* : zambakgillerden ABD ve Kanada'da yetişen bir ot, **2.** bu otun kökü (davarlar için zehirlidir).

death cell, *is. bk.:* **death house.**

death-dealing, *sf.* öldürücü, yok edici.

deathful, *sf.* öldürücü, ölüm saçan.

death house = death cell, *is.* ölüm hücresi/ koğuşu : idam mahkûmlarının konulduğu hapishane odası.

death instinct = death wish, *is.* **1.** intihar eğilimi/meyli, **2. death wish** *d.d.* ölüm arzusu : psikanalize göre içe çekilme, pasifleşme vb. şeklinde beliren kendi kendini yok etme isteği.

death knell, *is.* **1.** ölüm habercisi, **2.** ölüm çanı. ***e.a.**- 2. death bell, passing bell.*

deathless, *sf.* **1.** ölümsüz, ölmez, lâyemut. *Shakespeare's ~ fame.* **2.** ebedî, baki, **3.** (hiciv) sürekli, dayanıklı, **4.** ~**ly** : ölümsüz/ebedî olarak, ilelebet, **5.** ~**ness** : ölümsüzlük, ebedîlik, beka.

deathlike, *sf.* ölüm gibi. *a ~ paleness/ stillness.*

deathly, *sf.&zf.* **1.** öldürücü, vahim, meş'um, **2.** ölüm/ölü gibi, ölmüşcesine. *a ~ cold body.* **3.** ölüm+, ölü+. *a ~ odor from the sepulcher.* **4.** müthiş, dehşetli, son derece. *~ afraid.* ***e.a.**- 1. deadly, fatal, 4. utterly, very.*

death-roll, *is.* ölenlerin listesi.

death's-head, *is.* **1.** kafatası, kuru kafa (özellikle ölüm/fanilik simgesi olarak), **2.** ~ **moth** *zool.* ölü başlı güve *(Acherontia atropos)* : başında kuru kafaya benzer süsü olan bir tür kanatlı güve.

deathsman, *is., ç.* **-men** *esk.* cellât. ***e.a.**- executioner.*

death squad, *is.* **1. firing squad** *d.d.* ateş müfrezesi : idam mahkûmunu kurşuna dizen manga, **2.** müstebit yönetimin veya gizli cinayet örgütünün cellâtları.

death-trance, *is. tıp* uyuklama, uyuşukluk, atalet, letarji.

deathtrap, *is.* ölüm tuzağı, ölüm tehlikesi arz eden şey/durum. *They escaped from the ~ just before it exploded.*

deathwatch, *is.* **1.** ölü nöbeti : ölünün başucunda tutulan nöbet, **2.** idam mahkûmunu bekleyen gardiyan, **3.** *zool.* (a) ~ **beetle** *d.d.* ölü böceği *(Anobiidae)* : tahtayı oyarken tıkırtı çıkaran bir böcek, (b) *bk.:* **book louse.**

death wish, *is. bk.:* **death instinct** (2).

death-wound, *is.* öldürücü yara.

deb, *is. k.d. bk.:* **debutante.**

debacle, *is.* **1.** bozgun, hezimet, ağır yenilgi/mağlûbiyet, **2.** nehirde buzun çözülmesi, **3.** anî çökme/çöküntü, anî su baskını.

debar, *gl.f.* **-barred, -barring 1.** hariç tutmak, dışarıda bırakmak, **2.** engel/mani olmak, önlemek, yoksun bırakmak, mahrum/yasak etmek, menetmek. ~ **s.o. from sth** : birini bir şeyden mahrum etmek. ~ **s.o. from doing sth.** : birini bir şey yapmaktan alıkoymak/menetmek. ~ **s.o. a right** : birinin hakkını tanımamak. *Until recently, women were ~red from voting in many countries.* **3.** ~**ment** : hariç tutma, engel/mani olma, önleme, yoksun bırakma. ***e.a.**- 1. exclude, 2. hinder, prevent, prohibit.*

debark, *f.* **1.** gemiden/uçaktan çık(ar)mak/in(dir)mek, (yük) boşaltmak, **2.** (kütüğün) kabuğunu soymak, **3.** ~**ation** : gemiden/uçaktan çık(ar)ma/in(dir)me, (yük) boşaltma. ***e.a.**- 1. disembark.*

debase, *gl.f.* **-based, -basing 1.** değersizleştirmek, değerini/kıymetini düşürmek, (ayarını) bozmak. ~**d coinage** : içindeki gümüş/altın miktarı azaltılmış madenî paralar, **2.** alçaltmak, şeref ve itibarına halel getirmek, küçük düşürmek, adîleştirmek. *Such unkind action ~s you.* **3.** ~**dness** : değersizlik, alçaklık, adîlik, **4.** ~**ment** :

değersizleş(tir)me, alçal(t)ma, adîleş(tir)me, **5. debaser** : değersizleştiren, alçaltan, adîleştiren, **6. debasingly** : değersizleştirerek, alçaltarak, adîleştirerek. ***e.a.-*** *1. adulterate, impair, 2. lower, degrade, defile, disgrace, dishonor.* ***k.a.-*** *1. enhance, improve, 2. elevate, uplift.*

debatable, *sf.* **1.** şüpheli, kesin olmayan, su götürür, soruşturulması gerekli. *Whether he is qualified for the job is ~.* **2.** tartışılabilir, münakaşa edilebilir, kabilimünakaşa. *a ~ statement/ argument. to be willing to discuss ~ issues.* **3.** tartışmalı, münazaalı, ihtilâflı, ihtilâf/anlaşmazlık konusu olan, birkaç ülkenin hak iddia ettiği. *a ~ border area.*

debate, *is.&f.* **-bated, -bating 1.** tartışma, müzakere, münakaşa, görüşme. *There will be a long ~ in Parliament before the new law is passed.* **2.** etraflıca düşünme, tefekkür, teemmül, mütalâa, mülâhaza, **3.** tartışma, münazara, fikir mücadelesi, **4.** *esk.* kavga, nifak, bozuşma, çekişme, uyuşmazlık, anlaşmazlık, ihtilâf, **5.** tartışmak, müzakere/ münakaşa etmek, görüşmek. *I ~d with M. (upon/about the question) = I ~d (upon/about) the question with M.* **6.** etraflıca düşünmek, tefekkür/ teemmül/mütalâa/mülâhaza etmek. *I ~d the idea in my mind until I fell asleep.* **7.** *esk.* kavga etmek, çekişmek, didişmek, dalaşmak, mücadele etmek, **8. debater** : tartışan, müzakere/münakaşa eden, düşünen, mülâhaza eden, **9. debatingly** : tartışarak, müzakere/münakaşa suretiyle, etraflıca düşünerek. ***e.a.-*** *1. discussion, argument, controversy, disputation, 2. deliberation, consideration, 4. strife, contention, 5. discuss, argue, dispute, contend, 6. deliberate, consider, ponder, 7. fight, quarrel.*

debauch, *is.&f.* **1.** sefahat, işret, ayyaşlık, **2.** sefahat/işret âlemi, **3.** ayartmak, baştan çıkarmak, ahlâkını bozmak, ifsat etmek, kötü yola/ sefahate sürüklemek, **4.** *esk.* faziletten/dürüstlükten/doğru yoldan ayırmak/ayrılmak, **5. ~er** : ayartan, baştan çıkaran, ahlâkını bozan, **6. ~ment** : ayartma, baştan çıkarma, ahlâkını bozma. ***e.a.-*** *1. intemperance, debauchery, 2. orgy, 3. debase, seduce, deprave, dissipate.*

debauched, *sf.* **1.** sefih, zampara, çapkın, **2.** adî, rezil, düşük, ahlâksız, ahlâken çökmüş/ tefessüh etmiş. **~ morals** : düşük ahlâk. **a ~ nation** : ahlâksız bir millet, **3. ~ly** : sefihane, zamparalıkla, çapkınca, adîce, rezilane, ahlâksızca, **4. ~ness** : sefihlik, zamparalık, çapkınlık, adîlik, rezillik, ahlâksızlık. ***e.a.-*** *1. debauchee, 2. corrupt, debased.*

debauchee, *sf.* sefih, zampara, çapkın, hovarda, ahlâksız, ayyaş.

debauchery, *is., ç.* **-eries 1.** sefahat, hovardalık, zamparalık, çapkınlık, ahlâksızlık, **2.** *esk.* ahlâk/fazilet yolundan ayrılma. ***e.a.-*** *1. intemperance, debauch, debauchedness.*

debenture, *is.* **1.** gümrük vergisi iade belgesi, **2. ~ bond** *d.d.* teminatsız tahvil, senet, borç belgiti, **3. ~ bonds** : tahvilât. **4. debentured** : senetli, senede bağlanmış.

debilitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** zayıflatmak, kuvvetten düşürmek, takatsiz bırakmak. *a debilitating disease. Heat ~s many people.* **2. ~ing = debilitative** : zayıflatan, kuvvetten düşüren (iklim vb.), **3. debilitation** : zayıflatma, kuvvetten düşürme. ***e.a.-*** *1. weaken, enfeeble.* ***k.a.-*** *1. invigorate.*

debility, *is., ç.* **-ties 1.** zayıflık, takatsizlik, kuvvetsizlik. *The old man's ~ prevented him from getting out of bed.* **2.** *patol.* güçsüzlük, zâfiyet, (anormal derecede) hâlsizlik, vücudun hayatî işlevlerinin yavaşlaması. ***e.a.-*** *1. weakness, feebleness, frailty, 2. infirmity.* ***k.a.-*** *1. vigor, stamina, vitality, energy.*

debit, *is.&gl.f.* **1.** borç, zimmet, **2.** zimmet/ borç kaydı, **3.** mahzur, kusur, bir şeyin kusurlu/ zayıf tarafı, **4.** borç/zimmet kaydetmek, zimmet olarak hesaba geçirmek.*The store ~ed the purchase to her account.*

debonair = debonaire = debonnaire, *sf.* **1.** nazik, zarif, kibar. *a ~ manner. a ~ young man.* **2.** şen, neşeli, hoş, lâtif, şirin, tatlı, güleryüzlü, **3. debonairly** : nezaketle, kibarca, neşe ile, güler yüzle, **4. debonairness** : naziklik, kibarlık, şenlik, güler yüzlülük. ***e.a.-*** *1. courteous, gracious, charming, gentle, suave, urbane, 2. gar, carefree, lighthearted, nonchalant.* ***k.a.-*** *1. rude, uncivil, 2. gloomy, serious.*

debone, *gl.f.* **-boned, -boning** kemiğini çıkarmak, kemiğinden ayırmak. **~d** : kemiksiz, kemiği çıkarılmış. *~d chicken.* ***e.a.-*** *bone.*

debouch, *gs.f.* **1.** (askerî birlik vb.) açılmak, (dar/kapalı yerden açık araziye) çıkmak, **2.** *coğ.* (a) (nehir vb.) dar vadiden geniş ovaya çıkmak. *The river ~es into a wide plain.* (b) dar bir vadiden daha geniş bir vadiye akmak, **3.** çıkmak, zuhur etmek, **4.** **~ment** : açığa çıkış; ağız, mahreç.

debridement, *is.* yaradan yabancı madde veya ölü dokunun ameliyatla çıkarılması.

debrief, *gl.f.* **1.** (bir askeri, astronotu vb.) görevden dönüşte sorguya çekmek, **2.** (görevden ayrılana) gizli malûmatı asla açıklamamasını tembih etmek, **3.** **~ing** : sorguya çekme, tembihleme.

debris = débris, *is.* **1.** enkaz, kırıntı, döküntü, yıkıntı, harabe, kalıntı, birikinti, moloz, **2.** *jeol.* yığıntı, kaya/taş yığını. ***e.a.-*** *1. ruins, fragments, rubbish.*

debruise, *gl.f.* **-bruised, -bruising** bir arma üzerini adî şeyle kaplamak.

debt, *is.* **1.** borç. **a ~ of $5** : 5 dolar borç. **to pay/discharge one's ~** : borcunu ödemek. **to be in ~** : borçlu olmak. **to be head over ears (= up to the eyes) in ~** : boğazına kadar borçlu olmak, uçan kuşa borçlu olmak. **How much am I in your ~** ? Size borcum ne kadar? **to be $10 in ~** : 10 dolar borcu olmak. **be/get out of ~** : borçtan kurtulmak. **run into ~ = contract a ~** : borca girmek. **funded/bonded/consolidated ~** : muntazam borçlar, senetlere bağlanmış borçlar. **doubtful ~s** : tahsili şüpheli borçlar. **floating ~s** : vadeli borçlar. **good ~** : sağlam borç, tahsili kat'î borç. **national/public ~** : kamu borçları, devlet/amme borcu. **outstanding ~** : ödenmesi gereken/vadesi gelmiş borç. **balance of a ~** : borç bakiyesi, kalan borç, **2.** minnettarlık, şükran, manevî borç/yükümlülük. **a ~ of gratitude** : minnettarlık, şükran borcu. **~ of honor** : (a) namus/şeref borcu, (b) kumar borcu, **3.** borçlu olma, borçlu (durum). *His gambling losses put him deeply in ~.* **4.** alacak. **bad ~** : tahsili kabil olmayan alacak, (tahsili) şüpheli alacak. **transfer a ~** : alacağını başka birine havale etmek, **5.** *ilâh.* günah, kusur, kabahat. **6.** **~ service** : borcun yıllık taksidi, borcu ve faizini ödemek için ayrılan ödenek, **7.** **~less** : borçsuz. ***e.a.-*** *1. obligation, duty, 5. sin, trespass.*

debtor, *is.* **1.** borçlu, **2.** **~s** : (muhasebecilikte) alacak/zimmet hanesi, ***e.a.-2.*** *receivables.*

debug, *gl.f.* **-bugged, -bugging** *k.d.* **1.** hatalarını/kusurlarını düzeltmek, ıslah etmek, arızalarını gidermek. *Let's ~ the machine so that it works properly.* **2.** (bir odadan) gizli dinleme cihazlarını sökmek/kaldırmak.

debunk, *gl.f.* *k.d.* iç yüzünü açıklamak, (reklâm, propaganda vb. ile abartılmış şeylerin altındaki) gerçekleri meydana çıkarmak, *k.d.* kirli çamaşırları ortaya çıkarmak, putları kırmak. *A lot of people used to believe that, but now it's been quite thoroughly ~ed.*

deburr, *gl.f.* *müh.* çapak almak, çapakları gidermek.

debus, *f.* otobüsten in(dir)mek.

debut, *is.* **1.** (sahneye/halk huzuruna) ilk çıkış. *The singer made his ~ as Mozart's Don Giovanni.* **2.** bir genç kızın sosyeteye ilk olarak takdim olunması. **make one's ~** : ilk defa olarak çıkmak, ilk konser vb. ni vermek, sosyeteye ilk defa takdim olunmak. *At 18, she made her ~ at a big party at the Ritz.* **3.** başlangıç.

debutant = débutant, *is.* (mesleğe) ilk başlayan, sahneye ilk olarak çıkan (kimse).

debutante = débutante, *is.* **1.** sosyeteye ilk defa takdim edilen genç kız, **2.** sahneye ilk defa çıkan kadın artist.

debye, *is.* *elekt.* elektrik çift ucay döngü (dipol momenti) birimi : 10^{-18} stat-kulon-cm. Simgesi : **D.**

dec- = deca- = dek- = deka, *ön ek* "on, deka-". **decaliter** : 10 litre. **decare** : dekar.

decade, *is.* **1.** on yıl, on yıllık süre. *Prices have risen steadily during the past ~.* **2.** onlu grup/takım/dizi, **3.** **~al** : on yıllık, on yıl+, **4.** **~ally** : on yılda bir.

decadence = decadency, *is.* **1.** gerileme, çökme, çöküş, tereddi, inhitat, inkıraz, batma, **2.** ahlâkî çöküntü, sefahat, ahlâk düşüklüğü. ***e.a.-*** *1. decay, deterioration, 2. self-indulgence, moral decay.*

decadent, *sf.&is.* **1.** gerileyen, gerilemiş, çöken, çökmüş, yıkılan, yıkılmış, münkariz, inhitat etmiş, mütereddi (kimse), **2.** *b.h.* Dekadan : XIX. yy. da gelişen çok ince ve doğallıktan ayrılmış edebî üslûp taraftarı, bu tür yazarlardan biri, **3.** **~ly** : gerileyerek, çökerek, yıkılarak.

decaffeinate, *gl.f.* **-ated, -ating** kafeinsizleştirmek, kafeinini çıkarmak.

decagon, *is. geom.* on kenarlı çokgen. **~al** : on köşeli.

decagram, *is.* on gram. *Brit.:* **decagramme.**

decahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* on yüzlü (katı cisim). **decahedral** : on yüzlü+.

decal, *is.* **1.** çıkartma (kâğıdı), **2. decalcomania** *d.d.* kâğıttan cama/madene/tahtaya/porselene vb. resim çıkartma sanatı/yöntemi.

decalcify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** kireçsizleştirmek, kirecini çıkarmak, kalsiyumdan/kireçten yoksun bırakmak, **2. decalcification** : kireçsizleştirme, **3. decalcifier** : kireçsizleştiren.

decalescence, *is.* **1.** *metal.* (ısıtılan madenin bünyesinde vuku bulan değişme sonucunda) fazla ısı çekme(si), **2. decalescent** : fazla ısı çeken.

decaliter = dekaliter = decalitre, *is.* on litre, dekalitre.

Decalogue = decalogue = Decalog = decalog, *is.* On Emir, Evamiriaşere. ***e.a.***- *Ten Commandments.*

decameter = dekameter = decametre, *is.* on metre.

decamp, *gs.f.* **1.** ordugâhı/karargâhı kaldırmak, kampı bozup çekilmek, **2.** sıvışmak, tüymek, (gizlice) kaçmak, firar etmek, ayrılıp gitmek, *argo* kirişi kırmak. *The lodger has ~ed without paying the bill.* **3. ~ment** : karargâhı kaldırma, kampı dağıtıp gitme.

decanal, *sf.* **1.** dekana ait. **~ duties** : dekanın görevleri, **2. ~ly = decanically** : dekanlık tarafından.

decant, *gl.f.* **1.** bir sıvıyı (tortusundan ayırmak için) yavaşça dökmek/boşaltmak, **2.** (şarap vb. ni) şişeden sürahiye boşaltmak, **3.** *argo* halkı (ekseriya geçici bir süre için) çalışma/yaşama koşulları değişik bir yere nakletmek, **4. ~ation** : yavaşça boşaltma/aktarma.

decanter, *is.* **1.** sürahi, **2.** süslü içki şişesi.

decapitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** başını kesmek, boynunu vurmak, kellesini uçurmak, **2. decapitation** : başını kesme, boynunu vurma, kellesini uçurma, **3. decapitator** : başını kesen, boynunu vuran, kellesini uçuran (cellât).

decapod, *is.&sf. zool.* **1.** on ayaklı : on ayaklılar *(Deca-poda)* sınıfına mensup (kabuklu hayvan) *Crabs, lobsters and shrimps are ~s.* **2.** on ayaklı, on ayağı olan, **3. ~ous** : on ayaklı.

Decapoda, *is. zool.* on ayaklılar.

decarbonate, *gl.f.* **-ated, -ating** karbon dioksidini çıkarmak/uçurmak/ayırmak/almak.

decarbonation : karbon dioksidini çıkarma.

decarbonise/decarbonisation decarboniser, *Brit. bk.:* **decarbonize/decarbonization/ decarbonizer.**

decarbonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** karbonsuzlaştırmak, karbonunu çıkarmak, **2. decarbonization** : karbonsuzlaştırma, **3. decarbonizer** : karbonsuzlaştıran.

decarboxylase = carboxylase, *is. biy.-kim.* (bazı organik asitlerin karboksil grubundan) CO2 çıkmasını tezleştirici enzim.

decarboxylate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* (bir organik bileşikten) karboksil grubunu açığa çıkarmak. **decarboxylation** : karboksil grubunu açığa çıkarma.

decarburise/decarburisation, *Brit. bk.:* **decarburize/decarburization.**

decarburize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** karbonsuzlaştırmak, (ergimiş çelikten vb.) karbon çıkarmak, **2. decarburization** : karbonsuzlaştırma.

decare = dekare, *is.* dekar, on ar.

decastere = dekastere, *is.* on ster = 10 metre küp.

decasyllabic, *sf.* on heceli.

decasyllable, *is.* on heceli sözcük/mısra.

decathlon, *is.* dekatlon, onlu yarışma, 10 çeşit oyundan oluşan spor yarışması.

decay, *is&f.* **1.** çürü(t)me(k), boz(ul)ma(k). *Sugar can ~ the teeth. Her ~ed tooth had to be taken out.* **2.** çökme(k), zeval (bulmak), zevale yüz tutma(k), çöküntü, inkıraz. *History sometimes seems to teach us that all nations ~ in the course of time.* **3.** sıhhatten düşme(k), zayıflama (k). *His mental ~ is distressing.* **4. radioactive ~** *d.d. fiz.* bozunum, bozunma(k), parçalanma(k), **5.** çürük/bozuk (parça/şey). **tooth ~ :** diş çürüğü. **6. ~ constant** *fiz.* bozunum değişmezi, **7. ~ product** *fiz.* bozunum ürünü, **8. ~able** : çürüyebilir, bozulabilir, çökebilir, azalabilir, parçalanabilir, **9. ~ed** : çürümüş, bozulmuş. **~ed gentlewoman** : asalet düşkünü kibar hanım. ***e.a.***- *1. rot, decom-*

pose, putrefy, spoil, molder, ***2.*** *decline, degenerate, wither,* ***3.*** *deteriorate,* ***4.*** *disintegrate, decompose.* ***k.a.***- ***2.*** *flourish.*

decease, *is.&gs.f.* **-ceased, -ceasing 1.** ölüm, vefat, **2.** ölmek, vefat etmek. ***e.a.***- ***1.*** *death,* ***2.*** *die.*

deceased, *sf.&is.* **1.** ölü, ölmüş, müteveffa, merhum. *The ~ left a large sum of money to his wife.* **2.** (toplu olarak) ölüler, ölmüş kimseler. ***e.a.***- ***1.*** *dead.*

decedent, *is. huk.* ölmüş kimse, müteveffa, merhum.

deceit, *is.* **1.** aldatma, kandırma, dolandırma, **2.** hile, yalan, düzen, dalavere, dubara, **3.** hilekârlık, yalancılık, düzenbazlık, dalaverecilik, dolandırıcılık. ***e.a.***- ***1.*** *deception, dissimulation, fraud, cheating,* ***1&3.*** *duplicity, guile, hypocrisy, trickery,* ***2.*** *trick, stratagem, artifice, deceitfulness.* ***k.a.***- ***3.*** *honesty, sincerity.*

deceitful, *sf.* **1.** hilekâr, yalancı, düzenbaz, dalavereci, dolandırıcı. *a ~ boaster. a ~ child.* **2.** aldatıcı, yanıltıcı, yanıltan, yanlış yola sevk eden. *a ~ trick.* **3. ~ly** : hile ile, yalancılıkla, düzenbazlıkla, dalavere ile, aldatıcı/yanıltıcı bir şekilde, **4. ~ness** : hilekârlık, yalancılık, düzenbazlık, dalaverecilik, dolandırıcılık, aldatıcılık, yanıltıcılık. ***e.a.***- ***1.*** *insincere, false, tricky, wily, dishonest,* ***2.*** *deceptive, misleading, illusory, fallacious.* ***k.a.***- ***1.*** *honest, sincere, trustworthy,* ***2.*** *genuine.*

deceive, *f.* **-ceived, -ceiving 1.** aldatmak, kandırmak, hile yapmak, dolandırmak, yalan söylemek. *I trust him because I know he would never ~ me.* **2.** *esk.* oyalanmak, vakit geçirmek, **3. deceivable** *esk.* (a) aldatıcı, (b) aldatılabilir, **4. deceivableness = deceivability** : aldatıcılık, aldanma, aldanabilme, **5. deceivably** : aldatarak, aldatırcasına, **6. deceiver** : aldatıcı, dolandırıcı, **7. deceivingly** : aldatarak, kandırarak. ***e.a.***- ***1.*** *fool, trick, defraud, betray, delude, cheat, dupe, beguile, hoax, hoodwink, swindle,* ***2.*** *while away.*

decelerate, *f.* **-ated, -ating 1.** yavaşla(t)mak, hızı(nı) azal(t)mak, negatif ivme vermek/kazanmak, **2. deceleration** : yavaşla(t)ma, **3. decelerator** : yavaşlatan. ***e.a.***- ***1.*** *slow down.*

December, *is.* Aralık, Birinci Kânun : yılın on ikinci ayı.

Decembrist, *is.* 1825'te Rusya'da Çar Nikola I'e karşı birleşip meşrutiyeti kurmak isteyenlerden biri.

decemvir, *is., ç.* **-virs, -viri 1.** eski Roma'da on üyelik hükûmet meclisi üyesi, **2.** on kişilik yetkili kurul üyelerinden her biri, **3. ~al** : on kişilik kurula ait.

decemvirate, *is.* **1.** on kişilik yönetim kurulu, **2.** on bakandan oluşan hükûmet.

decenary = decennary, *is.&sf.* aşar vergisi+. ***e.a.***- *tithing.*

decency, *is., ç.* (2-4 için) **-cies 1.** edep, terbiye, nezaket. *They were full of kindness and ~ to each other.* **2.** töre/âdet/adabı muaşeret ve yasalara uyma, tevazu, zevkiselim, nezahet, ılımlılık, **3.** temiz/nezih/töre ve âdetlere uygun şey, **4. decencies** : terbiye/nezaket/muaşeret kuralları.

decennary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** on yıl, on yıllık süre, **2.** on yıllık, on yıl süreli.

decennial, *sf.&is.* **1.** on yılda bir, **2.** on yıllık, on yıl süren, on yılda bir vuku bulan, **3.** onuncu yıl dönümü, **4.** onuncu yıl dönümü kutlama şenlikleri/törenleri, **5. ~ly** : her on yılda bir.

decennium, *is., ç.* **-cenniums, -cennia** on yıl, on yıllık süre.

decent, *sf.* **1.** uygun, yakışır, yakışık alır, münasip. *~ living conditions.* **2.** edepli, terbiyeli, nazik, kibar, nezih. *~ behavior/clothing. ~ people just don't do things like that.* **3.** saygıdeğer, hürmete lâyık. *a ~ family.* **4.** hoş, sevimli, cazip, göze hoş görünen. *a ~ face.* **5.** elverişli, elverir, yetişir, yeterli, kâfi. *a ~ wage. ~ housing.* **6.** cömert, iyiliksever, âlicenap, iyi yürekli. *Very ~ of him to lend me his car.* **7.** *k.d.* rabıtalı, doğru dürüst, oldukça iyi, şayanıkabul. *You can get quite a ~ meal there without spending too much money.* **8.** *k.d.* edeplice giyinmiş, insan içine çıkabilecek durumda (açık saçık değil). *I can't open the door, I'm not ~.* **9. ~ly** : nezih bir şekilde, nazikâne, nezaketle, terbiyeli/kibar bir şekilde, uygun/münasip bir şekilde, yeteri kadar. **10. ~ness** : uygunluk, münasiplik, edeplilik, nezihlik, kibarlık, yeterlilik, kifayet. ***e.a.***- ***1.*** *fitting, appropriate, suitable, apt, fit,* ***2.*** *seemly, proper,* ***3.*** *respectable, worthy,* ***4.*** *attractive,* ***5.*** *adequate, fair, passable, satisfactory,* ***6.*** *kind, obliging, generous.* ***k.a.***-***1.*** *inappropriate, indecent,* ***2.*** *unseemly, obscene.*

decentralise/decentralisation, *Brit. bk.:* **decentralize/decentralization.**

decentralize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** özeksizleştirmek, yönetimi/sorumluluğu dağıtmak, bir merkezden yönetmeyi yetkiyi yöresel yönetim örgütlerine bırakmak, **2.** merkezden uzaklaştırmak, dağıtmak, **3. decentralist** : özeksizleştirme yanlısı, ademimerkeziyet taraftarı, **4. decentralization**: özeksizleş(tir)me.

deception, *is.* **1.** aldatma, aldanma, **2.** hile, yalan(cılık), düzen, dolap, dalavere. ***e.a.*** *- 1. deceit, 2. trick, trickery, stratagem, ruse, hoax, subterfuge, fraud, artifice.*

deceptive, *sf.* **1.** aldatıcı, sahte, hileli, yalancı. *The magazine won't accept any ~ ads.* **2. ~ly** : aldatarak, sahtekârlıkla, hile ve yalan ile, **3. ~ness** : aldatıcılık, sahtekârlık, hilekârlık, yalancılık. ***e.a.*** *- 1. deceiving, false, misleading, tricky, unreliable, deceitful, dishonest.* ***k.a.*** *- 1. truthful, honest, real, true, authentic.*

decerebrate, *sf.&gl.f.* **-brated, -brating** *cer.* **1.** beynini çıkarmak, **2.** beyin/omurilik bağlantısını kesmek, **3.** beyni işlemez hâle koymak, dimağ faaliyetlerini durdurmak, **4.** beyni çıkarılmış veya işlemez hâle konulmuş, **5.** dimağı işlemeyen(lere mahsus). *~ rigidity.* **6. decerebration** : beynini çıkarma.

decern, *f.* **1.** *isk. huk.* adlî kararname çıkarmak, **2.** *esk. bk.:* **discern.**

decertify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** bir belgeyi iptal etmek, hükümsüz kılmak, **2. decertification** : iptal etme, hükümsüz kılma.

deci-, *ön ek* onda bir, desi. *ör.: decimeter, deciliter.*

deciare, *is.* onda bir ar = 10 metrekare.

decibel, *is. fiz.* **1.** desibel : iki gücün oranının ondalık logaritmasının on katı, **2.** aynı empedans uçlarındaki iki gerilimin veya aynı empedanstan geçen iki akımın oranının ondalık logaritmasının yirmi katı, **3.** bir ses dalgası basıncının referans basınca oranının ondalık logaritmasının yirmi katı. *kıs.:* **dB** veya **db.**

decidable, *sf.* kararlaştırılabilir.

decide, *f.* **-cided, -ciding 1.** kararlaştırmak, karar vermek. *I ~d to go home. Nothing has been ~d yet.* **to ~ upon a day** : bir gün kararlaştırmak/tespit etmek. **to ~ on** : bir şeye (bir şey lehinde) karar vermek. *I ~d on going there.* **2.** hüküm/karar vermek. **~ against a thing** : bir şeyin aleyhinde karar/hüküm vermek. **~ for (in favor of) a thing** : bir şey lehinde karar vermek. *The judge ~d the case in favor of the plaintiff.* **3.** karara/hükme var(dır)mak, anlaşmaya var(dır)mak, karara/anlaşmaya bağlamak. *The new evidence ~d him.* **4.** uzlaş(tır)mak, çekişmeli/münazaalı bir konuyu karara bağlamak/halletmek, ara bulmak, sonuca ulaştırmak, tayin/tespit etmek. *to ~ an argument. One blow ~d the fight.* **to ~ s.o.'s fate** : bir kimsenin kaderini tayin etmek, **5.** (resmî kararı/hükmü) açıklamak, ilân etmek. ***e.a.****-1. conclude, resolve, determine.* ***k.a.****- hesitate, waver*

decided, *sf.* **1.** kararlı, sebatkâr, inatçı, kesin karar/fikir/kanaat sahibi, azimkâr, azmetmiş. *They are quite ~ about it. A man of very ~ opinions. His character is very ~.* **2.** kararlaştırılmış, mukarrer, muhakkak, **3.** kesin, kat'î, açık, vazıh, su götürmez, şüphesiz, şüpheye/tereddüde yer vermeyen. *in a ~ tone. a ~ refusal/difference/ improvement. A ~ change for the better.* **4. ~ly** : kesinlikle, kat'iyetle, muhakkak, tereddüt etmeksizin, **5. ~ness** : kararlılık, kesinlik, kat'iyet. ***e.a.****- 1. resolute, determined, decisive, 3. certain, clear-cut, definite, emphatic, unquestionable, unmistakable, indisputable*

decider, *is.* kararlaştıran, karar/hüküm veren kimse.

deciding, *sf.* kesin, son, kat'î, nihaî.

decidua, *is., ç.* **-ciduas, -ciduae** *embril.* döl zarı, döl yatağı iç zarı : memelilerin çoğunda doğumla dışarı atılır. **decidual** : döl zarı+.

deciduate, *sf. anat. zool.* döl zarı olan, döl zarı+, kısmen döl zarında oluşmuş.

deciduous, *sf.* **1.** yaprağını (her yıl) döken. **~ trees. 2.** dökülen, dökülür (yaprak, boynuz, diş vb.). *~ leaves.* **~ tooth = milk tooth** : süt dişi, **3.** geçici, muvakkat, süreksiz, **4. ~ly** : geçici/süreksiz olarak, **5. ~ness** : geçicilik, süreksizlik. ***e.a.****- 3. transitory.*

decigram = decigramme, *is.* onda bir gram, desigram.

decile, *is.* onlu aralık : sıklık dağılımı aralığının eşit sıklıktaki on aralığından biri.

deciliter = decilitre, *is.* onda bir litre, desilitre.

decillion, *is.&sf.* desilyon : ABD ve Fransa'da 10^{33}, İngiltere ve Almanya'da 10^{60}'a eşit sayı. **~th** : desilyonuncu, desilyonda bir.

decimal, *sf.&is.* onlu, ondalık, aşarî. **~ fraction** : ondalık üleşke/kesir. **~ point** : ondalık çekesi, ondalık kesir noktası/virgülü, ondalık sistemde tam sayıyı kesirden ayıran işaret. ~ **system** : onlu dizge, ondalık sistem. ~ **system of numerals** : onlu sayıtlama dizgesi. **~ly** : ondalık olarak, ondalık sistemde.

decimalise/decimalisation, *Brit. bk.:* **decimalize/decimalization.**

decimalize, *gl.f.* **-ized, -izing** ondalığa çevirmek, ondalık sistemine göre yazmak. **decimalization** : ondalığa çevirme.

decimate, *gl.f.* **-mated, -mating 1.** kırıp geçirmek, büyük bir kısmını yok etmek. *Disease ~d the population.* **2.** her on kişiden birini seçip öldürmek, **3.** *esk.* onda birini almak, **4. decimation** : imha, katliam, **5. decimator** : imha eden, mahveden.

decimeter = decimetre, *is.* onda bir metre, desimetre.

decipher, *gl.f.* **1.** açımlamak, çözmek, anlamını meydana çıkarmak, yorumlamak. *to ~ a person's handwriting.* **2.** şifreyi çözmek/açmak/okumak, deşifre etmek. *to ~ a secret message.* **3.** *esk. bk.:* **depict, portray, 4. ~ability** : açımlanabilme, çözümlenebilme, okunabilme, **5. ~able** : açımlanabilir, çözümlenebilir, okunabilir, **6. ~er**: şifreci, şifreyi çözen/açan/okuyan, **7. ~ment**: açımlama, çözümleme, şifreyi açma/okuma.

decision, *is.* **1.** karar. **come to/reach/make a ~** : bir karara varmak, karar vermek. *I'll come to a decision soon. The government will soon announce its ~. My ~ is final.* **2.** yargı, hüküm, mahkeme kararı, ilâm. *The judge will give his ~ tomorrow.* **3.** emir, irade. *The ~ appeared in all the newspapers.* **4.** sebat, azim, tereddütsüzlük, fikrinde direnme, kesin fikir(li olma), **5. ~al** : karar+, kararla ilgili. ***e.a.**- 1&2. determination, resolution, settlement, conclusion, 4. firmness.*

decisive, *sf.* **1.** kesin, kat'î, son, nihaî. *a ~ influence. a ~ advantage.* **2.** kararlı, sebatkâr, azimli, fikrinde direnen. *A ~ person acts quickly and often succeeds.* **3. ~ly** : kesinlikle, kesin olarak, mutlaka, kat'iyetle, azimle, sebatla, **4. ~ness** : kesinlik, kat'îlik, kararlılık, sebatkârlık, azimkârlık. ***e.a.**- 1. conclusive, final, 2. resolute, determined, firm*

decistere, *is.* onda bir metreküp.

deck^{1}, *is.* **1.** *den.* güverte. **boat ~** : filika/kontra güvertesi. **below ~s** : ambar(d)a, palavra altına. **flight ~** : (uçak gemisinde) uçuş güvertesi. **fore-castle ~** : baş kasara güvertesi. **lower ~** : alt güverte, *mec.* tayfa, deniz erleri. **main ~** : ana güverte. **promenade ~** : gezinti güvertesi. **spar ~** : en üst güverte. **upper ~** : üst/birinci kat güverte, *mec.* subaylar. **tape ~** : hoparlör ve amplifikatörü olmayan teyp. **watch on ~** : güverte nöbetçisi, **2.** üst kat, güverteye benzer açık yer. **double-~ bus** : çift katlı otobüs, **3.** *(iskambil)* deste. *~ of cards.* **4.** *argo* esrar paketi, **5. clear the ~s** : (a) gemiyi savaşa hazırlamak, (b) kolları sıvamak, (bir teşebbüse) hazırlanmak, (c) *sp.* bütün ödülleri kazanmak, **6. hit the ~** *argo* (a) (yataktan) kalkmak/fırlamak, (b) yere yıkılmak/yuvarlanmak/düşmek/çökmek, (c) harekete geçmek, **7. on ~** *: k.d.* (a) göreve hazır, tetikte, alesta, (b) sırası gelmiş, yolda, hemen sevk edilmek üzere.

deck^{2}, *sf.* güverte+, güverteli, güvertesi/üst katı olan. ~ **cargo** : güverte yükü. ~ **chair = steamer chair** : şezlong, açılır kapanır sandalye. ~ **hand** : güverte tayfası. ~ **light** : ispiralya. ~ **log** : seyir defteri. ~ **officer** : güverte subayı. ~ **passenger** : güverte yolcusu.

deck^{3}, *gl.f.* **1.** *gen.* ~ **out** : donatmak, süslemek, takıp takıştırmak. **to ~ oneself out** : giyinip kuşanmak, iki dirhem bir çekirdek olmak. *She was all ~ed out in her Sunday best.* **2.** güverte yapmak/temin etmek, **3.** *k.d.* yere yıkmak, yerle bir etmek. ***e.a.**- 1. bedeck, trim, bedizen, adorn, embellish, dress, 3. knock down, floor.*

deckel, *is. bk.:* **deckle.**

-decker, *son ek* "...güverteli, ...ambarlı, ...katlı. **double-decker bus** : iki katlı otobüs.

deckhouse, *is., ç.* **-houses** güverte kamarası, üst güverte salonu. *bk.:* **superstructure** (6).

deckle = deckel, *is.* **1.** (kâğıt yapımında) kâğıt desteği : henüz yumuşak olan kâğıdı alttan destekleyen paslanmaz çelik levha, **2. ~ edge** *d.d.* elle yapılan kâğıdın tırtıklı kenarı, **3. ~ -edged** : kenarı tırtıklı.

declaim, *f.* **1.** nutuk çekmek, nutuk söylemek, **2. ~ against** : şiddetle karşı koymak, (aleyhinde) bağırıp çağırmak, tenkit etmek, çıkışmak. *He ~ed against the high rents.* **3.** belâgatle söz söylemek, inşat etmek, yüksek sesle nutuk söyler gibi okumak/söylemek. *to ~ a speech. I wish you wouldn't ~ all the time, just speak naturally.* **4.** tumturaklı/tantanalı/abartmalı konuşmak, yüksekten atmak, **5. ~er** : nutuk çeken, yüksekten atan, bağırıp çağıran/atıp tutan kimse. ***e.a.****- 2. inveigh, 4. harangue.*

declamation, *is.* **1.** nutuk çekme, nutuk söyleme, nutuk söyler gibi jestler yaparak yüksek sesle konuşma, yüksekten atma, **2.** hitabet, belâgat, söz söyleme sanatı, inşa (etme), **3.** söylev, nutuk, **4.** *müz.* sözlü pasajları müzikle karışık bir şekilde ahenkle okuma sanatı.

declamatory, *sf.* **1.** hitabete ait, nutuk gibi, nutuk tarzında, **2.** palavralı, abartmalı, şişirme, mübalâğalı, **3.** tantanalı, tumturaklı, heyecanlandırıcı (konuşma tarzı). ***e.a.****- 2. bombastic.*

declarable, *sf.* **1.** bildiril(ebil)ir, beyan edil(ebil)ir, açıkça söylen(ebil)ir, **2.** gümrük vergisine tâbi, gümrüğe beyanı gerekir. *Have you any ~ goods?*

declarant, *is.* **1.** bildirimci, beyan sahibi, **2.** beyan/ifade eden, bildiren, açıkça söyleyen.

declaration, *is.* **1.** bildirim, bildirge, **2.** ilân. **~ of war** : harp ilânı, **3.** demeç, bildiri, açıklama, tebliğ, beyan(at). *The President's ~ did not satisfy the majority.* **4.** beyanname. **~ of human rights** : insan hakları beyannamesi. **~ of Independence** *ABD* İstiklâl Beyannamesi : 4.7.1776' da Th. Jefferson tarafından kaleme alınan ve on üç eyaletin İngiltere'ye karşı bağımsızlığını ilân eden belge, **5.** *huk.* (a) takrir, şikâyetname, dâva dilekçesi, (b) şikâyet, (c) (tanık vb.) ifade(si), **6.** *briç* karar verilen oyun, (bezik vb.) oyun esnasında bir oyuncunun kazandığı sayıların bildirilmesi, **7.** (gümrük, vergi vb. takdiri için) mal beyanı/beyannamesi.

declarative = declaratory, *sf.* bildirimsel, bildirim/beyan/ifade niteliğinde. **declaratively** : bildirimle.

declare, *f.* **-clared, -claring 1.** (açıkça/alenen) söylemek, bildirmek, açıklamak. *to ~ one's position in a controversy.* **2.** ilân etmek. *to ~ a state of emergency. Germany has ~d war on France.* **3.** iddia etmek, kesinlikle beyan/ifade etmek. *He ~d (that) he was right.* **4.** açıklamak, açığa vurmak, göstermek, ispat etmek. *His actions ~ him (to be) an honest man.* **5.** (gümrük, vergi vb.) beyanname vermek, beyan etmek, bildirmek. **Have you anything to ~?** Gümrüğe tâbi bir şeyiniz var mı? **6.** temettü öde(t)mek, **7.** (briç) karar verilen oyunu bildirmek, **8. ~ for** : lehinde/taraftar olduğunu bildirmek/ilân etmek. **~ against** : karşı çıkmak, aleyhinde olduğunu bildirmek/söylemek. *They ~d themselves (to be) for/against the plan.* **9. Well, I ~!** Aman! Acayip! ***e.a.****- 1. reveal, express, 2. proclaim, promulgate, announce, 3. aver, asservate, affirm, assert, protest, 4. disclose, publish.* ***k.a.****- 3. deny.*

declared, *sf.* **1.** açık, alenî. *a ~ supporter of the government.* **2.** bildirilen, beyan edilen, **3. ~ly** : açıkça bildirildiği gibi, kendi itirafı veçhile.

declarer, *is.* beyan eden, bildiren.

declass, *gl.f.* sınıfını/mevkiini/rütbesini indirmek, tenzil etmek, küçültmek, aşağılatmak.

declassé, *sf.* düşük/aşağı/adî (sınıftan/tabakadan). *a ~ neighborhood.*

declassify, *gl.f.* **-fied, -fying** *ABD* (resmî/askerî evrakın) gizliliğini kaldırmak. **declassification** : gizliliğini kaldırma.

declension, *is.* **1.** *gr.* çekim, tasrif, ad çekimi : ad, zamir ve sıfatların cins, sayı ve şahsa göre değişmesi, **2.** çökme, inhitat, zeval bulma, düşme, sukut, **3.** eğim, eğilim, meyil, iniş. *Land with a gentle ~ toward the sea.* **4. ~al** : çekimsel, **5. ~ally** : çekimle, çekim/tasrif suretiyle. ***e.a.****- 2. deterioration, decline.*

declinable, *sf.* çekilebilir, tasrif edilebilir.

declinate, *sf.* eğik, eğimli, meyilli, mail, inişli.

declination, *is.* **1.** eğim, eğilme, meyil, **2.** çökme, inhitat, zeval, **3.** sapma, inhiraf, standarttan ayrılma, **4.** (kibarca) red(detme), **5.** *astr.* yükselim açısı : bir gök cismi ile kutuptan geçen yerbüyük çemberi üzerinde uzay ekvatorundan gök cismine kadar olan açısal uzaklık, **6.** mıknatısın sapma açısı : gerçek kuzey ile mıknatısın gösterdiği kuzey arasındaki yatay açı, **7. ~al** : eğimsel. ***e.a.****- 1. bending, sloping, 2. deterioration, decline.*

decline^1, *f.* **-clined, -clining 1.** reddetmek, istememek. *The minister ~d to make a statement to the the newspapers.* **2.** kabul etmemek, kibarca reddetmek. *We asked them to come to our party, but they ~d (the invitation).* **3.** sap(tır)-

mak, meylet(tir)mek, inhiraf et(tir)mek, eğilmek, **4.** *gr.* çek(il)mek, tasrif etmek/edilmek, **5.** (bayır/yokuş aşağı) inmek, meyletmek. *About 2 km east, the land begins to ~ toward the river.* **6.** zeval bulmak, sona ermek, **7.** alçalmak, tenezzül etmek, kendini küçük düşürmek, değerini düşürmek, **8.** (kuvvet, takat, sağlık, karakter vb.) zayıflamak/ azalmak/ bozulmak/ gerilemek. *His power/health/influence has begun to ~ now that he is old.* **9.** önemini yitirmek, sönükleşmek, sönmek, zeval bulmak. *to ~ in popularity.* **10. decliner** : reddeden, kabul etmeyen; azalan, çöken, zayıflayan, düşen, zeval bulan; meyleden. ***e.a.***- *1. reject, refuse, 5. descend, 7. stop, condescend, 8. deteriorate, degenerate, decay, weaken.* ***k.a.***- *5. rise, 8. improve.*

decline^2, *is.* **1.** iniş, eğim, meyil, **2.** zeval (bulma), zayıflama, kuvvetten düşme, inhitat, inkıraz. **go into a ~** : kuvvetten düşmek. *She went into a ~ and soon died.* **3.** azalma, düşme, çökme, gerileme. *a ~ in interest rates/in prices.* **on the ~** : çökmekte, azalmakta, gerilemekte. *In our town, interst in sports is on the ~.* **4.** (gün) sona erme, bitme, (güneş) batma, gurup. ***e.a.***- *1. hill, declivity, 2. deterioration, degeneration, 3. diminution.*

declinometer, *is.* sapmaölçer : magnetik sapma açısını ölçen alet.

declivitous, *sf.* inişli, dik bayır. **~ly** : dimdik, yokuş aşağı.

declivity, *is., ç.* **-ties** iniş, eğim, meyil. ***k.a.***- *acclivity.*

declivous = declivent, *sf.* inişli, eğik, meyilli.

declutch, *gl.f.* debreyaj yapmak.

decoct, *gl.f.* kaynatıp özünü/suyunu çıkarmak. **~ive** : kaynatıp özü çıkarılabilir.

decoction, *is.* **1.** kaynatma, kaynatarak özünü çıkarma, **2.** *ecz.* (a) (kaynatarak elde edilen) öz, (b) ham ilâcın kaynatıldığı su.

decode, *f.* **-coded, -coding 1.** (şifre/kod) çözmek, açmak, şifreli yazıyı okumak, **2.** şifre çözme işinde çalışmak. **decoder** : çözümleyici, dekoder.

decoke, *gl.f. bk.:* **decarbonize.**

decollate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** kafasını/kellesini kesmek, **2. decollation** : kafasını kesme, **3. decollator** : kafasını kesen, cellât. ***e.a.***- *1. behead, decapitate.*

décolletage = decolletage, *is. Fr.* **1.** açık/dekolte yaka, **2.** dekolte elbise.

décolleté = decollete, *sf. Fr.* **1.** açık yakalı, dekolte, **2.** açık saçık/dekolte elbiseli.

decolonize, *gl.f.* **-nized, -nizing** sömürgelikten kurtarmak, bağımsızlaştırmak, bağımsızlığını tanımak. **decolonization = decolonialization** : bağımsızlaştırma.

decolorant, *sf.&is.* ağartıcı, renk gidecici (madde).

decolorise / decolorisation / decoloriser, *Brit. bk.:* **decolorize/decolorization/decolorizer.**

decolorize, *gl.f.* **-ized, -izing** ağartmak, renk gidermek. **decolorization** : ağartma, renk giderme. **decolorizer** : ağartıcı/renk giderici madde.

decolourise/decolourisation/decolouriser, *Brit. bk.:* **decolorize/decolorization/decolorizer.**

decolourize/decolourization/decolourizer, *Brit. bk.:* **decolorize/decolorization/decolorizer.**

decommission, *gl.f.* (gemi, uçak vb.) servisten çıkarmak, emekliye ayırmak.

decompensate, *gs.f.* **-sated, -sating 1.** *patol.* (kalbin kendi kendini tedavi edememesi yüzünden) kalp yetersizliğine duçar olmak, **2.** kendi kendini iyileştirme/tedavi yeteneğini yitirmek, **3. decompensation** : kendi kendini iyileştirme yeteneğini yitirme.

decompose, *f.* **-posed, -posing 1.** çözüş(tür)mek, ayrış(tır)mak, elemanlarına ayırmak/ayrılmak, parçala(n)mak, **2.** çürü(t)mek, boz(un)mak, tefessüh etmek, kokuşmak, **3. decomposability** : ayrışabilme, **4. decomposable** : ayrışabilir, **5. decomposer** : ayrıştıran, **6. decomposition** : ayrışım, ayrışma, çözüşme, parçalanma, çürüme, bozunma. ***e.a.***-*1. decompound, disintegrate, distill, analyze, fractionate, 2. decay, rot, putrefy.*

decompound, *sf.&gl.f.* **1.** *bot.* bileşik bölümlü, bileşik bölümlerden oluşmuş, **2.** katmerli bileşik, bileşik parçaların bir araya gelmesiyle meydana gelmiş, **3.** *bk.:* **decompose** (1).

decompress, *f.* basıncı/baskıyı/tazyiki azaltmak. **decompressive** : basınç azaltıcı.

decompression, *is.* **1.** basıncı/baskıyı/tazyiki azaltma, **2.** derin deniz altında ya da havada basınç altında çalışan işçi veya dalgıçları yavaş yavaş normal hava basıncına getirme, **3.** ~ **chamber** : basınç düşürme odası, **4.** ~ **disease** *bk.:* **caisson disease.**

deconcentrate, *gl.f.* **-trated, -trating** **1.** seyreltmek, derişimi/yoğunluğu azaltmak, **2.** etrafa yaymak, merkezden uzaklaştırmak, **3. deconcentration** : seyreltme, derişimi/yoğunluğu azaltma, merkezden uzaklaştırma.

decondition, *gl.f.* **1.** (bedeni) hantallaştırmak, (sağlığı, vücut biçimini) bozmak. *Inactivity ~s a bedridden person.* **2.** acayip alışkanlıkları, özel eğitimin etkilerini ortadan kaldırmak, eski/normal hâline döndürmek, **3.** koşullu tepkiyi yok etmek/değiştirmek.

decongest, *gl.f.* **1.** genişletmek, ferahlatmak, sıkışıklığı önlemek, sıkışmayı/daralmayı bertaraf etmek, kalabalığı dağıtmak, (tıkanan burnu/nefes yollarını) açmak, kan vb. toplanmasını gidermek, **2. ~ant** : ferahlatıcı, (burnu/nefes yollarını) açan, rahat solunum sağlayan, kan vb. toplanmasını giderici (ilâç), **3. ~ion** : ferahla(t)ma, (nefes yollarını vb.) açma, **4. ~ive** : ferahlatıcı, (nefes yollarını vb.) açıcı.

deconsecrate, *gl.f.* kutsallığını kaldırmak. **deconsecration** : kutsallığını kaldırma.

decontaminate, *gl.f.* **-nated, -nating** **1.** temizlemek, (zararlı kimyasal maddelerden/ışınlardan/mikroplardan) arıtmak, dezenfekte etmek. *~ the room where the sick man died.* **2. decontamination** : temizleme, arıtma, **3. decontaminator** : temizleyen, arıtan (kimse/şey).

decontrol, *is.&gl.f.* **-trolled, -trolling** kontrolu/murakabeyi kaldırma(k), kontrolsuz/başıboş/serbest bırakma(k), kontrol etmeme(k). *~ prices/rents. As soon as the government ~led prices, everything became more expensive in the shops.*

décor = decor, *is. Fr.* **1.** süs, tezyinat, **2.** süsleme tarzı, **3.** *tiy.* dekor. *Who did the ~ for the new play at the Globe Theater?* ***e.a.-*** *1. ornamentation, 3. scenery, stage setting.*

decorate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** süslemek, tezyin etmek, bezemek. *The streets were ~d with flags.* **2.** donatmak, (dayayıp) döşemek, tefriş etmek. *After the house is built, how much will it cost to ~ it?* **3.** (nişan/rütbe/unvan/madalya vb.) vermek/takmak. ***e.a.-*** *1. adorn, embellish.*

decoration, *is.* **1.** süsleme, donatma, bezeme, tezyin etme, **2.** süs, tezyinat, donanım, dekor, nakış, bezek. *~ for a party.* **3.** nişan, madalya, **4.** (nişan/madalya) verme, **5.** ~ **Day** *bk.:* **Memorial Day.**

decorative, *sf.* **1.** süsleyici, tezyinî, bezemeli, süslemeye yarayan, **2. ~ly** : süsleyerek, süslercesine, **3. ~ness** : süsleyicilik.

decorator, *is.&sf.* **1.** süsleyici, bezeyici, tezyinatçı, mefruşatçı, nakkaş, **2.** iç mimar, dekoratör, **3.** süslemeye yarayan, süs olarak kullanılan. *a ~ fireplace.*

decorous, *sf.* **1.** terbiyeli, rabıtalı, âdetlere/edep ve terbiyeye uygun, münasip, yakışık alır, yakışır, alışılagelmiş, **2. ~ly** : terbiyeli bir şekilde, **3. ~ness** : terbiyelilik, terbiyeye uygunluk. ***e.a.-*** *proper, seemly, becoming, decent, sedate.*

decorticate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** (kabuğunu, dış zarını vb.) soymak, **2.** *tıp* (bir organın etrafındaki kabuğu/zarı) ameliyatla çıkarmak, **3. decortication** : (kabuk/zar vb.) soyma, çıkarma, **4. decorticator** : zar/kabuk soyucu (makine vb.).

decorum, *is.* **1.** görgü, âdâbımuaşeret, edep, terbiye, **2.** terbiyeli/edepli davranış : giyiniş/konuşma/tavır ve davranışlarda itinalı, temiz ve titiz olma, **3.** (özellikle neoklâsisizmde) edebî/artistik vekar ve rabıta, üslûbun konuya uygunluğu, **4.** dış görünüş, zevahir, dışarıya karşı görünüş. *To preserve ~, they said they were husband and wife.* ***e.a.- 1&2.*** *politeness, manners, dignity, etiquette.*

decoupage = découpage, *is. Fr.* **1.** kesip süsleme : renkli kâğıt/muşamba/plâstikten kesilmiş şekillerle süsleme sanatı, **2.** kırpıntılarla yapılmış süs.

decoy, *is.&f.* **1.** tuzak, aldatarak tuzağa düşüren kimse/şey, **2.** yem, olta/tuzak yemi, **3.** çağırtkan kuş : av kuşlarını yakına çeken kuş veya kuş taklidi, **4.** ördek tuzağı, **5.** sahte hedef : radar dalgalarını yansıtarak alıcıda uçak veya füze görünümü yaratan cisim, **6.** tuzağa düş(ür)mek, hile ile/aldatarak tehlikeye atmak, aldanarak tehlikeye maruz kalmak. *They ~ed him into (going into) a dark street, where they robbed him.* **7. decoyer** : tuzak kuran.

decrease, *is.&f.* **-creased, -creasing 1.** azal(t)mak, eksil(t)mek, küçül(t)mek, noksanlaş(tır)mak. *Our sales are decreasing.* **2.** azal(t)ma, eksil(t)me, küçül(t)me, noksanlaş(tır)ma. **on the ~** : azalmakta. *The ~ in sales was almost 20%.* **3.** eksiklik, noksan(lık), tenakus, **4. decreasingly** : azalarak, eksilerek, noksanlaşarak. ***e.a.****-1. lessen, diminish, wane, decline, abate, reduce, dwindle, subside, 2. abatement, decline, subsidence, shrinkage, dwindling, reduction.* ***k.a.****-1&2. increase, 1. augment, enlarge, extend, expand, 2. growth, extension, expansion, swelling*

decree, *is.&f.* **-creed, -creeing 1.** (resmî) emir(name), buyruk, irade, ferman. *to issue a ~.* **2.** *huk.* karar(name), hüküm, yargı, **3.** *ilâh.* kader, takdiriilâhî, varlığın önceden takdir edilmiş âkibeti, **4.** (resmen) emretmek, buyurmak, irade/ferman çıkarmak, karar/hüküm vermek/yayınlamak. *They have ~d to end all this fighting. to ~ a punishment. to ~ that a criminal should be punished.* **5.** takdir etmek, mukadder kılmak, alnına yazmak. *God ~d that we should meet, my dear!* **6. ~ nisi** *huk.* belirli bir süre içinde aksi sabit olmadığı takdirde kesinleşen boşanma kararı, **7. ~ of nullity** *huk.* evliliğin hükümsüz olduğuna hükmeden karar, **8. decreer** : emir/irade/karar/hüküm veren. ***e.a.****- 4. ordain.*

decree-law, *is.* yasa/kanun kuvvetinde kararname.

decrement, *is.* **1.** azalma, azalış, eksilme, noksanlaşma, küçülme, tenakus, **2.** eksiklik, noksanlık, eksilen/azalan miktar, **3.** *mat.* azalma, eksi değişi, **4. ~al** : azalan, eksilen, azalma şeklindeki.

decrepit, *sf.* **1.** dermansız, zayıf, ihtiyarlıktan zayıf/dermansız düşmüş, takatsiz, **2.** eski (miş), yıpranmış, hurda, köhne, işlemez/işe yaramaz (hale gelmiş). *a ~ stove.* ***e.a.****- 1. feeble, enfeebled, infirm, weak, 2. dilapidated, run-don, worn-out.* ***k.a.****- 1. vogorous, sturdy.*

decrepitate, *f.* **-tated, -tating 1.** (tuz, mineral vb. ni çatırdatarak) ateşte kavurmak, **2.** (tuz vb.) ateşte kavrulurken) çatırdamak, **3. decrepitation** : çatırdama, (tuz vb.) kavurma. ***e.a.****- 1. roast, calcine, 2. crackle.*

decrepitude, *is.* (ihtiyarlıktan ileri gelen) dermansızlık, zayıflık, takatsizlik, güçsüzlük.

decrescendo, *sf.&zf.&is., ç.* **-dos/-di** *müz.* gittikçe hafifleyen, şiddeti gittikçe azalan, diminuendo.

decrescent, *sf.* **1.** azalan, eksilen, küçülen, zayıflayan, **2.** hilâlleşen, küçülerek hilâl şeklini alan (ay), **3. decrescence** : azalma, eksilme, küçülme, zayıflama.

decretal, *sf.&is.* **1.** kararname (hükmünde), emir/ferman (mahiyetinde), **2.** Papalık emri/hükmü/kararı, **3. Decretals** : Papalık emirleri kolleksiyonu.

decretive, *sf.* **1.** kararname/emir/ferman hükmünde/kuvvetinde, **2. ~ly** : kararname hükmünde olarak.

decretory, *sf.* **1.** kararname/hüküm gereğince, **2.** kararname/resmî emir vb. ile kurulmuş, türel, hukukî.

decrial, *is.* kötüleme, kınama, takbih.

decrier, *is.* kötüleyen, kınayan, takbih eden.

decriminalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** suç saymamak, suç listesinden çıkarmak, (bir şeyin kullanılması veya taşınmasından ötürü) ceza vermemek. *to ~ marijuana.* **2. decriminalization** : suç saymama.

decry, *gl.f.* **-cried, -crying 1.** kötülemek, kınamak, zemmetmek, batırmak, **2.** değerini düşürmek, (eski veya yabancı paraların) geçersiz olduğunu ilân etmek. ***e.a.****- 1. belittle, disparage, discredit, minimize, depreciate.* ***k.a.****- 1. extol, laud.*

decuman, *sf.* dağ gibi (dalga vb.), çok büyük. ***e.a.****- immense, huge.*

decumbent, *sf.* **1.** yatmış, (boylu boyunca) uzanmış, **2.** *bot.* yatık, eğilmiş (dal, sap vb.), **3. decumbence = decumbency** : yatıklık, eğiklik. ***e.a.****- 1. recumbent*

decuple, *sf.&is.&gl.f.* **-pled, -pling 1.** on adet/tane, onluk, **2.** on katı/misli, **3.** on katını almak, onla çarpmak. ***e.a.****- 2. tenfold.*

decurion, *is.* **1.** (eski Roma'da) onbaşı, **2.** eski Roma kasabası/sömürgesi senatörü.

decurrent, *sf. bot.* aşağı uzanan/sarkan. *~ leaves.* **~ly** : sarkarak, sarkık bir şekilde.

decurved, *sf.* aşağı eğik/bükük/kıvrık (kuş gagası vb.).

decury, *is., ç.* **-ries 1.** (eski Roma'da) manga, on kişilik askerî birlik, **2.** on kişilik grup (senatör, yargıç vb.).

decussate, *sf.&f.* **-sated, -sating 1.** çaprazvari, X şeklinde birbirini kesen, kesişen, **2.** *bot.* her çift öbürüne dik olmak üzere çiftler hâlinde dizili. ~ *leaves.* **3.** çaprazvari geçmek/kesmek/katetmek, X şeklinde kes(iş)mek, **4. ~ly** : çaprazvari, **5. decussation** : çaprazvari kes(iş)me.

dedans, *is., ç.* **-dans 1.** tenis kortunda seyirci bölmesi, **2.** bu bölmedeki seyirciler.

Dede Agach, *is.* Dedeağaç.

dedicate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1.** adamak, **2.** tahsis etmek, hasretmek, vakfetmek, vermek. *He ~d his life to fight corruption.* **3.** takdis etmek, törenle hizmete açmak. *The church will be ~d on Sunday.* **4.** adına sunmak, ithaf etmek, **5.** *bk.:* **dedicated**, **6. dedicator** : adayan, vakfeden, tahsis eden, sunan, ithaf eden. ***e.a.****- 2. devote, consecrate.*

dedicated, *sf.* adanmış, vakfedilmiş, hasredilmiş, tahsis edilmiş, adına sunulmuş.

dedication, *is.* **1.** adama, (kendini) verme, hasrı nefsetme. *The ~ of that scientist to his work is wonderful to see.* **2.** tahsis etme, hasretme, vakfetme/edilme, vakıf, **3.** takdis etme/edilme, **4.** sunuş, ithaf, **5. ~al** : adama+, hasretme+, sunma+. ***e.a.****- 2. devotion.*

dedicative = dedicatory, *sf.* **1.** adanan, sunulan, hasredilen, vakfedilen, **2.** adama/tahsis/vakıf/ithaf ile ilgili.

dedifferentiation, *is. biy.* farksızlaşma : göze veya dokuların daha ilkel veya genel hâle dönüşümü.

deduce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** tümden gelmek, istidlâl etmek, mantıkî sonuç çıkarmak, sonuca varmak, istihraç/istintaç etmek. aslını/menşeini meydana çıkarmak/belirtmek, **2. deducibility = deduccibleness** : sonuç çıkarılabilme, **3. deducible** : sonuç çıkarılabilir, sonuc(un)a varılabilir, **4. deducibly** : sonuç çıkarılabilecek şekilde, sonucuna varılarak. ***e.a.****- 1. infer.*

deduct, *gl.f.* **1.** çıkarmak, indirmek, tenzil etmek, (hesapta) düşmek, indirim yapmak, **2.** ~ **from** : değerini/kıymetini düşürmek/azaltmak. *Bad plumbing ~s from the value of this house.* **3.** sonuç/netice çıkarmak, istintaç etmek. ***e.a.****- 1. subtract, 2. detract, diminish, 3. deduce, infer.*

deductible, *sf.&is.* **1.** çıkarılabilir, indirilebilir, tenzil edilebilir, azaltılabilir, **2.** *ABD* (vergi hesabında) gelirden düşürülebilir, **3.** indirimli sigorta poliçesi : hasarın sabit belirli bir parçasını sigortalıya ödeten poliçe, **4. deductibility** : çıkarılabilme, indirilebilme, gelirden düşürülebilme.

deduction, *is.* **1.** çıkarma, azaltma, hesaptan düşme, tenzil etme, indirme. ~ *of legitimate business expenses.* **2.** indirim, kesinti, indirilen/çıkarılan miktar. *Several ~s were made from her wages every month.* **3.** usavurma, muhakeme, sonuç çıkarma, hükme varma, istintaç. *His ~ led him to correct conclusion.* **4.** (çıkarılan) sonuç, (varılan) hüküm. *All her ~s were correct.* **5.** *man.* (a) tümden gelim, talil, (b) sonuç, hüküm. *bk.:* **induction.**

deductive, *sf.* **1.** tümden gelimli, talilî, tümden gelime dayanan : varılan sonucun zorunlu olduğu ve kesin olarak geçerli olan çıkarım, tümelden kalkan usa vurma biçimi. ~ *reasoning.* **2. ~ly** : tümden gelimle. ***e.a.****- 1. inferential.*

deed, *is.&gl.f.* **1.** iş, amel, eylem, faaliyet. **man of ~** : iş adamı, faal kişi. **~s not words** : Lâf değil, iş! "Ayinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz." **2.** başarı, eser. *Brave men's ~ live after them.* **His ~s speak for themselves** : "Şahsın görünür rütbe-i aklıeserinde." **3.** fiil, hareket, davranış. *A good ~ is never lost.* **Heroic ~s** : Kahramanca davranış. **in ~** : hakikatte, bilfiil, aslında, doğrusu. **He was ruler in ~, though not in name** : İsmen değilse de aslında hükümdar o idi. **4.** senet, tapu senedi, sözleşme, mukavelename, belgit, tanıt. **draw up a ~** : senet yazmak. **witness a ~** : (a) tanık olarak senedi imzalamak, (b) bir işe tanık olmak. **title ~** : tapu senedi. *I will get the title ~ of the house tomorrow.* ~ **box** : evrak dolabı. ~ **poll** : tek taraflı sözleşme. ~ **of sale** : satış sözleşmesi, **5.** (tapusunu) devretmek, ferağ etmek, senetle devretmek, **6. ~ed** : senetle devredilmiş, **7. ~less** *esk.* gayrifaal. ***e.a.****-1. act, action, 2. exploit, achievement, feat, 7. inactive.*

deejay, *is. argo bk.:* **disk jockey.**

deem, *f.* **1.** saymak, addetmek, telâkki etmek, inanmak. **to ~ highly of s.o.** : birisini saymak, birisine hürmet göstermek. *I would ~ it an honor if you come to see me.* **2.** fikrinde/kanaatinde olmak, zannetmek, farz etmek, kıyas etmek, tutmak. *He ~ed it wise to refuse the offer. Do you ~ this plan (to be) sensible?* **I do not ~**

it necessary to... : ...-nin gerekli olduğunu zannetmiyorum. ***e.a.***- *think, regard, consider, hold, judge, believe.*

de-emphasis, *is., ç.* **-ses** önem vermeme, önemsiz gösterme, önemini örtbas etme/azaltma, dikkati üzerinden uzaklaştırmaya çalışma.

de-emphasize, *gl.f.* **-sized, -sizing** önem vermemek, önemsiz göstermek, önemini örtbas etmek/azaltmak, dikkati üzerinden uzaklaştırmaya çalışmak. ***e.a.***- *play down, minimize.*

deep, *sf.&is.&zf.* **1.** derin. *a ~ well. the ~ sea.* **~ end** : (havuzun) derin tarafı. *a ~ wound.* **~ concern** : derin/yakın ilgi. **~ sigh** : derin iç çekmesi. *a ~ breath. ~ sleep.* **~-set (eyes)** : derinde/çukur (gözler). **two/four** ~ *As.* iki/dört sıra. **The crowd on the pavement was 12 ~** : Kaldırımdaki kalabalık on iki sıra teşkil ediyordu. **2.** geniş. *a ~ shelf. a ~ piece of land.* **~-chested** : geniş göğüslü, **3.** derinlikte. **~ in the woods** : ormanın derinliklerinde. **~ below the surface** : yüzeyden çok derinde, **4.** anlaşılmaz, karmaşık, esrarengiz, muranlık, muğlak, karanlık. *~ dark secrets.* **~ waters** : bir konunun bilinmeyen/karanlık tarafları. *~ scientific principles. a ~ allegory.* **5.** ciddî, vahim, şiddetli. *~ disgrace.* **6.** içten, samimî, gönülden, yürekten (gelen). *~ sorrow.* **7.** kavrayıcı, ilginç, meraklı. *~ study.* **8.** (renk) koyu. *a ~ red.* **9.** (ses) boğuk, kalın, pes. **in a ~ voice** : boğuk bir sesle, **10.** ince ve keskin zekâlı, kavrayışlı, zeki. *a ~ mind/understanding/thinker.* **11.** kurnaz, hilekâr, usta. **He's a ~ one** : Kurnazın biridir. *a ~ and crafty scheme.* **~ plan** : gizlice/ustaca hazırlanmış plân. **12.** dalmış, batmış. **a man ~ in debt** : borca batmış/gırtlağa kadar borç içinde bir adam, **13.** dalmış, bütün dikkat ve düşüncesini vermiş, çok meşgul. **~ in thought** : derin düşünceye dalmış. **~ in a book** : kitaba dalmış, **14. in ~ water** : başı dertte, şaşkınlık içinde. *He's been in ~ water ever since he got fired from his job.* **15. go off the ~ end** *argo* birdenbire kızmak/öfkelenmek/parlamak, tepeşi atmak, çileden çıkmak, **16. the ~ end** : en zor taraf. **thrown in at the ~ end** : bir işin zorluklarıyla birdenbire (umulmadık bir anda) karşılaşmış, **17.** derinlik, denizin/nehirin vb. en derin yeri. **commit a body to the ~** : ölüyü denize gömmek, **18.** engin, sonsuzluk, **19. the** ~ *şiir* enginler, deniz, derya, umman, **20. in the ~ of winter** : kış ortasında. **the ~ of winter** : kara kış. **~ into the night** : gecenin ilerlemiş saatlerinde, gecenin geç vaktinde, **21.** *den.* iskandil ipi üzerinde iki işaret arasındaki uzaklık. *bk.:* **mark**^{1} (14), **22.** derinler(de), derinlikte, derinliğine. *The boat rode ~ in the water. He pushed his stick ~ (down) into the mud.* **23.** içerilerine, derinliklerine, şiddetle. *We walked ~ into the woods.* **~-felt** : şiddetle hissedilmiş, **24.** (zamanca) çok ileriye, geç vakitler(d)e. *He claimed he could see ~ into the future. They danced ~ into the night.* **25.** derin derin, derinlemesine, enine boyuna. **to breath ~** : derin derin nefes almak. *He went ~ ino the matter.* **~ laid scehemes** : enine boyuna düşünülmüş plânlar, gizli ve geniş plânlar, **26. still waters run ~** *a.s.* Durgun sular derin olur (Derin düşünen insanlar çok konuşmaz). ***e.a.-1.*** *profound,* ***2.*** *broad,* ***4.*** *abtruse, recondite, mysterious, obscure,* ***5.*** *grave, serious,* ***5.*** *grave, serious,* ***6.*** *heartfelt, sincere,* ***7.*** *absorbing, engrossing,* ***8.*** *dark, vivid,* ***11.*** *cunning, artful,* ***12.*** *involved, enveloped,* ***13.*** *absorbed, engrossed,* ***14.*** *in trouble.* ***k.a.- 1.*** *shallow.*

deep-dish, *sf.* çukur tepside pişirilmiş. *~ peach pie.*

deep-dyed, *sf.* hakikî, tam, son derece, tepeden tırnağa (kadar), katıksız, halis, su katılmamış. *a ~ villain.* ***e.a.***- *thorough, unmitigated.*

deepen, *f.* derinleş(tir)mek, artırmak, (renk) koyulaş(tır)mak, (ses) kalınlaş(tır)mak.

deep fat, *is.* (yiyeceklerin kızartıldığı) kızgın yağ.

deep-freeze, *gl.f.* **-freezed** *or* **-froze, -freezed** *or* **-frozen, -freezing** buydurmak, kaskatı dondurmak, dondurup saklamak.

Deep-freeze , *is.* buzluk, buydurucu, dipfriz, yiyecekleri dondurup saklayan buzdolabı.

deep-fry, *gl.f.* **-fried, -frying** bol yağda kızartmak.

deep-going, *sf.* esaslı, aslî, önemli, köklü, sağlam. *a ~ theory.* ***e.a.***- *fundamental.*

deep in, *e.* dalgın, kendini tamamen vermiş, bütün düşüncesini bir şey üzerinde toplamış (başka şeyin farkında değil).

deep kiss, *is.* içten öpüş, dilleri birbirine sürterek öpme.

deep-laid, *sf.* gizlice/kimsenin haberi olmadan yapılmış. *~ plans.*

deeply, *zf.* **1.** derinlemesine, **2.** sonuna kadar, tamamen, bütün varlığı ile, ciddî bir şekilde. *~ committed/involved.* **3.** (renk) pek koyu olarak, (ses) gür bir şekilde, **4.** ustaca, akıllıca, kurnazca, ustalıkla, maharetle, hünerle.

deepness, *is.* derinlik.

deep-rooted, *sf.* **1.** derinlere kök salmış, kökü derinlerde, derine dikilmiş, **2.** köklü, kökleşmiş, yerleşmiş, sağlam, kesin, sabit, sökülüp atılması zor. *a ~ patriotism. a ~ loyalty. For some people smoking is a ~ habit.* ***e.a.****- 2. inveterate.*

deep-sea, *sf.* derin deniz. ~ **fishing** : derin deniz balıkçılığı.

deep-seated, *sf.* **1.** derin, derinlerde. *a ~ inflammation. a ~ sense of propriety.* **2.** *bk.:* **deep-rooted** (2)

deep-set, *sf.* **1.** çukur, derinde. *~ eyes.* **2.** sağlam.

deep six, *is. argo* **1.** denize gömülme, **2.** kesinlikle reddetme. *They gave his ideas the ~ ~.*

deep-six, *gl.f. k.d.* **1.** denize atmak, **2.** defetmek, başından savmak, terk etmek. ***e.a.****- 1. throw overboard, 2. get rid of, abandon, discard.*

Deep South, *is.* ABD'nin güney (özellikle Meksika Körfezi'ne sahili olan) eyaletleri.

deep space, *is.* sonsuz uzay.

deep structure, *is. gr.* derin yapı : üretici dönüşümsel dil bilgisinde, söz dizimsel bileşende elde edilen, evrensel nitelikli olduğu var sayılan, biçimsel, soyut cümle yapısı.

deer, *is., ç.* **deer, deers** *zool.* geyik, karaca *(Cervidae).* **barking** ~ : munçak *(Muntiacus mintjak).* **Chinese water-** ~ : Çin geyiği *(Hydropotes inermis).* **fallow** ~ : alageyik *(Dama dama).* **musk** ~ : misk geyiği *(Moschus moschiferus).* **red** ~ : kızılgeyik *(Cervus elaphus).* **Reindeer** : Ren geyiği *(Rangifer tarandus).* **roe** ~ : karaca *(Capreolus capreolu).* ~ **forest** = ~ **park** : yaban korusu. ~ **lick** : geyik yalağı, geyiklerin yaladıkları tuzlu arazi.

deerberry, *is. bot.* **1.** geyik üzümü *(Vaccinium stamineum, V. caesium)* : D ABD'de yetişen bir funda, **2.** bunun meyvesi (yenilir).

deerfly, *is. zool.* geyik sineği *(Chrysops):* dişisi geyik, sığır ve insanların kanını emen bir tür at sineği.

deerhound, *is. zool.* büyük tazı, zağar.

deer mouse, *is. zool.* geyik sıçanı *(Peromyscus).* K Amerika'da yaşar. **white-footed mouse** *d.d.*

deerskin, *is.&sf.* **1.** güderi, **2.** güderiden yapılmış. *a ~ jacket.*

deerstalker, *is.* **1.** geyik avcısı, **2.** avcı şapkası.

deerweed = **deerwetch**, *is. bot.* geyik otu *(Lotus scoparius)* : Arizona ve G Kaliforniya'da yetişir, hayvan yemi olarak kullanılır.

deewan, *is. bk.:* **dewan.**

deeryard, *is.* geyiklik, geyiklerin kışın sürü halinde bulundukları yer.

deescalate = **de-escalate**, *f.* **-lated, -lating** **1.** (şiddeti) azal(t)mak, küçül(t)mek, yavaşla(t)mak. *We ~d our bombing, but the enemy hasn't.* **2.** indirmek, gidermek, **3. deescalation** = **de-escalation** : azal(t)ma, küçül(t)me, yavaşla(t)ma, indirme, giderme.

deface, *gl.f.* **-faced, -facing** **1.** çirkinleştirmek, dış görünüşünü bozmak, güzelliğine halel getirmek, **2.** tahrif etmek, silmek, bozmak, okunmaz hale getirmek. *to ~ a bond/an inscription.* **3.** yok etmek, tahrip etmek, **4.** ~**able** : çirkinleştirilebilir, çehresi değiştirilebilir, silinebilir, bozulabilir, **5.** ~**ment** : çirkinleştirme, bozma, silme, **6. defacer** : çirkinleştiren, bozan, silen. ***e.a.****- 1. disfigure, disfeature, spoil, mar, 2. impair, efface, obliterate, 3. destroy.*

de facto, *sf.&zf.* **1.** bilfiil/fiilen mevcut, hakikî, gerçek, var (olan), edimli, eylemli, fiilî. *a ~~ government. a ~ ~ state of war.* **2.** gerçekte, hakikatte, edimli olarak, filhakika. ***e.a.****-2. in fact, in reality, actually.*

defalcate, *gs.f.* **-cated, -cating** *huk.* aşırmak, ihtilâs etmek, zimmetine (para) geçirmek, (emanet parayı) çalmak.

defalcation, *is. huk.* **1.** aşırtı, aşırma, zimmetine (para) geçirme, (emanet parayı) çalma, **2.** aşırılan/çalınan/zimmete geçirilen para miktarı. ***e.a.****-1. embezzlement.*

defalcator, *is.* aşırtıcı, para aşıran, çalan, muhtelis.

defamation, *is.* iftira, karacılık, kara sürme, şöhretine leke sürme, lekeleme. ***e.a.****- calumny, aspersion, slander.*

defamatory, *sf.* iftiralı, karacıl, karalayıcı, şöhretine leke sürücü, lekeleyici, haysiyet kırıcı, küçük düşürücü. ***e.a.****- slanderous.*

defame, *gl.f.* **-famed, -faming 1.** kara çalmak, iftira etmek, kara sürmek, kötülemek, namusuna/şöhretine leke sürmek, lekelemek, **2.** *esk.* gözden düşürmek, rezil/rüsva etmek, haysiyetini kırmak, küçük düşürmek, zillete uğratmak, **3.** *esk.* suçlandırmak, itham etmek, **4. defamer** : karacı, iftiracı. ***e.a.****- 1. slander, libel, malign, 2. disgrace, 3. accuse, indict.*

default, *is.&f.* **1.** savsama, ihmal (etme), kusur, **2.** borcunu öde(ye)meme, **3.** *huk.* yasaların gereğini yerine getirmeme, görevi savsama, **4.** *sp.* oyuna/yarışmaya katılmama. **She won by ~, because her opponent refused to play** : Oyunu hükmen kazandı, çünkü rakibi oynamayı reddetti. **5.** yokluk, hazır bulunmayış, gaybubet, gıyap, fıkdan, noksanlık, **6. in ~ of** : gıyabında, ...yok iken, ...bulunmadığı takdirde. **in ~ of payment** : ödenmediği takdirde, **7.** savsamak, ihmal etmek, yapmamak, ifa etmemek, **8.** (borcunu) öde(ye)memek. *to ~ a debt.* **9.** *huk.* mahkemeye gitmemek, gitmekten kaçınmak, **10.** *sp.* (a) maça katılmamak veya maçı bitirememek, (b) bu nedenle oyunu kaybetmek, **11.** gıyabında karar vermek, mahkemede hazır bulunmadığından mahkûm etmek, **12.** mahkemeye gitmeyerek davayı kaybetmek. ***e.a.****-1. neglect, 5. want, lack, absence, 6. without, lacking, in the absence of.*

defaulter, *is.* **1.** mahkemede bulunmayan kimse, **2.** aşırtıcı, para aşıran kimse, muhtelis, emanet edilen parayı zimmetine geçiren/hesabını veremeyen kimse, **3.** borçlarını ödeyemeyen kimse, **4.** *Brit.* suç işleyen asker.

defeasance, *is. huk.* **1.** iptal/fesh/lâğv(etme), **2.** iptali/feshi gerektiren koşul/durum.

defeasible, *sf.* **1.** bozulabilir, kaldırılabilir, iptal/fesh/lâğvedilebilir, iptali/feshi/lâğvı mümkün, **2. ~ness = defeasibility** : bozulabilme, kaldırılabilme, iptal/fesh/lâğv edilebilme.

defeat, *is.&f.* **1.** yenmek, galebe çalmak, galip gelmek, mağlûp etmek, bozguna/hezimete uğratmak. *Our army ~ed our enemy.* **2.** başarısızlığa uğratmak, amacına ulaşmasına engel olmak, işini bozmak, kösteklemek, engel/mani olmak. *It was lack of money, not of effort, that ~ed their plan.* **3.** *huk.* bozmak, iptal etmek, iskat etmek, **4.** yenilgi, mağlûbiyet, **5.** bozgun, hezimet, **6.** başarısızlık, başarıya/amacına ulaşamama, **7.** *esk.* yıkılma, harap olma, harabiyet. ***e.a.****- 1. conquer, vanquish, overwhelm, overthrow, rout, beat, subdue, check, subjugate, overcome, 2. frustrate, thwart, 3. annul, 5. overthrow, vanquishment, downfall, 6. frustration, 7. undoing, ruin, destruction.*

defeatism, *is.* bozgunculuk, yenilgiye boyun eğme, yenilgiyi olağan/kaçınılmaz sayma.

defeatist, *is.&sf.* bozguncu, yenilgiye boyun eğen.

defecate, *f.* **-cated, -cating 1.** dışkılamak, dışkı çıkarmak, bağırsaklarını boşaltmak, *kaba* sıçmak, **2.** tasfiye etmek, arıtmak, temizlemek, tortusunu çıkarmak, **3. defecation** : (a) dışkılama, dışkı çıkarma, *kaba* sıçma, (b) tasfiye etme, arıtmak, temizleme, tortusunu çıkarma. ***e.a.****- 2. purify, refine.*

defect, *is.&gs.f.* **1.** kusur, arıza, bozukluk, sakatlık. *The television was returned because of a ~. a ~ in hearing.* **2.** noksan(lık), eksiklik. *Her insensivity is a ~ in her character.* **3.** yanılgı, bozgu, hata, **4. ~ to** : sığınmak, iltica etmek, düşman tarafına geçmek, ayrılmak, terk etmek, isyan etmek. *He ~ed to he enemy. The scientist ~ed to another country.* ***e.a.****- 1. imperfection, fault, blemish, flaw, 2. want, lack, deficiency, 4. desert, forsake.* ***k.a.****- 1. perfection.*

defection, *is.* **1.** sığınma, iltica, terk etme, bırakıp gitme, mensup olduğu toplum/parti/taraf vb. den çekilme, **2.** eksiklik, kusur, arıza, sakatlık, noksanlık. ***e.a.****- 1. desertion, apostasy, 2. failure, lack.*

defective, *sf.&is.* **1.** bozuk, arızalı, sakat, özürlü, kusurlu, eksik, noksan, yarım yamalak (şey/kimse). *a ~ machine.* **2.** *psikol.* geri zekâlı. **~ delinquent** : sakat suçlu. **~ speech** : konuşma bozukluğu, **3.** *gr.* eksikli : çekimli kelimelerde bir veya birkaç hâli mevcut olmayan. Örneğin İngilizcede **must** ve **can** fiilleri eksiklidir, zira **-ing** hâlleri yoktur. *Must is a ~ verb.* **4. ~ly** : bozuk/arızalı/sakat bir şekilde, **5. ~ness** : bozukluk, eksiklik, sakatlık, noksanlık. ***e.a.****-1. imperfect, faulty.* ***k.a.****-1. perfect.*

defector, *is.* sığınmacı, mülteci, düşmana/başka ülkeye sığınan/iltica eden kimse.

defence(less), *Brit. bk.:* **defense(less).**

defend, *f.* **1.** ~ **from/against** : korumak, himaye/muhafaza etmek. *She ~ed her children from the mad dog. The sentry ~ed the platoon against sudden attack.* **2.** savunmak, müdafaa etmek, önlemek. *The army ~s our country against enemy attack.* **3.** (dava, adlî kovuşturma vb.) karşı koymak, muhalefet/itiraz etmek, **4.** *huk.* (mahkemede) savunmak, müdafaa etmek, avukatlığını yapmak, **5.** (bir fikri, nazariyeyi vb.) savunmak, desteklemek. *How can you ~ such a crazy theory?* **6.** **~able** *bk.:* **defensible**, **7.** **~er** : koruyucu, koruyan, savunan, müdafaa eden, müdafi. ***e.a.***- *1. protect, shelter, shield, guard, preserve, safeguard, 3. contest, 5. support, uphold, vindicate.* ***k.a.***- *1. attack, combat.*

defendant, *is.&sf.* **1.** *huk.* davalı, sanık, müddeialeyh, **2.** savunan, müdafi, müdafaa eden, koruyan, destekleyen, **3.** *esk. bk.:* **defensive**. ***e.a.***- *2. defending.* ***k.a.***- *1. plaintiff.*

Defender of the Faith, *is.* Dinin Savunucusu : 1521'de Papa X. Leo tarafından İngiliz kralı VIII. Henry'ye verilen unvan. İngiliz hükümdarları hâlâ bu unvanı taşırlar.

defenestration, *is.* pencereden dışarıya fırlat(ıl)ma/at(ıl)ma.

defense, *is.* **1.** savunma, koru(n)ma, müdafaa, vikaye. *The ~ of one's country.* **self-~** : öz savunma, nefsini müdafaa. **civil ~** : sivil savunma. **National ~** : Millî Savunma. **Department of ~** *ABD* Savunma Bakanlığı. **Ministry of ~** : Savunma Bakanlığı. **~ costs** : savunma giderleri, **2.** koruyucu, koruyan/himaye eden/muhafaza eden şey, korunak, tahkimat. *anti-aircraft ~. costal-~. Mountains are a ~ against the wind.* **3. in ~** : lehinde, koruyucu nitelikte. *He spoke in ~ of the nation's foreign policy.* **4.** doğrulayıcı/teyit edici, nutuk, delil vb. **5.** *huk.* (a) (mahkemede) savunma, (isnat edilen suçu veya davacının iddiasını) reddetme, (b) davalı taraf : davalı ve avukatı. **counsel for the ~ :** savunma avukatı. **witness for the ~** : davalı tanığı. **to set up a ~** : savunmayı/müdafaaname okumak. **In his ~ it may be said that...**: Savunma mahiyetinde şu söylenebilir... **6.** *sp.* (a) savunma, müdafaa, (b) müdafi takım. ***e.a.***-*1. protection, 2. fortification.*

defenseless, *sf.* **1.** savunmasız, müdafaasız, koruyucusuz, **2.** **~ly** : savunmasız olarak, **3.** **~ness** : savunmasızlık

defenseman, *is.*, *ç.* **-men** *sp.* müdafi oyuncu.

defense mechanism, *is.* **1.** *fizy.* bedenin doğal savunması : mikroorganizma vb. ne karşı bedenin doğal savunma tepkisi, **2.** *psikol.* savunma düzeneği : ıstırap verici etki ve düşüncelere karşı duyarlığı önleyen bilinçaltı süreç *(unconscious process).*

defensible, *sf.* **1.** savunulabilir, müdafaa edilebilir, korunabilir, savunulması/müdafaası mümkün. kabilimüdafaa, **2.** haklı, haklı çıka(rıla)bilir, doğruluğu kanıtlanabilir, **3.** **~ness = defensibility** : savunulabilme, **4.** **defensibly** : savunulabilecek şekilde.

defensive, *sf.&is.* **1.** savunma(ya yarayan), savunmalık, tedafüî, koruyucu. **~ weapons** : savunma silâhları. *a ~ position.* **2.** saldırıyı karşılama/önleme maksadıyla yapılan. **~ alliance** : savunma anlaşması. *a ~ attitude. ~ treaty.* **3.** savunma (ile ilgili), savunmaya ait, **4.** hep saldırı/taarruz bekleyen, hep saldırıya maruz kalacakmış gibi davranan. *I wonder why he's so ~ about his wife.* **on the ~** : kendini savunma lüzumunu duyan, **5.** savunma konumu, müdafaa vaziyeti. **to be/stand on the ~** : savunmada kalmak, savunma durumuna geçmek, savunma zorunda kalmak. *to be on the ~ about one's mistakes.* **6.** **~ly** : savunarak, savunurcasına, **7.** **~ness** : savunuculuk, savunma, kendini savunmaya çabalama. ***e.a.***- *1. protective.*

defer^{1}, *f.* **-ferred**, **-ferring** **1.** ertelemek, tehir/talik etmek, sonraya/ileriye bırakmak, geciktirmek. *Let's ~ action for a few weeks.* **2.** (askerliğini) ertelemek, tecil etmek. *His military service was ~ red until he finished university.* **3.** **~rer** : erteleyen, geciktiren, sonraya/ileriye bırakan. ***e.a.***- *1. delay, postpone, put off.*

defer^{2}, *f.* **-ferred, -ferring** **1.** *gen.* **~ to** : (başkasının kararına/fikrine) uymak, boyun eğmek, mutavaat etmek, hürmet/riayet etmek. *I ~ to your advice. You should ~ to more experienced people.* **2.** kararı başkasına bırakmak, havale etmek. *We all ~ to him in these matters.* ***e.a.***- *1. yield, submit, 2. refer.*

deferable, *sf.&is. bk.:* **deferrable.**

deference, *is.* **1.** (başkasının fikrine/kararına/arzusuna vb.) uyma, boyun eğme, mutavaat, riayet, **2.** saygı, ihtiram, hürmet, hatır sayma, **3. in ~ to = out of ~** : hürmeten, riayeten. **With all due ~ to you** : Hatırınız kalmasın. **With all due ~ to your father** : Babanın hatırı için, babanın hatırına hürmeten. **in ~ to his wishes** : arzularına hürmeten, **4. pay/show ~ to s.o.** : birisine saygı/hürmet göstermek, hatırını saymak. ***e.a.***- *1. respect, regard.*

deferent^{1}, *sf.* saygılı, uysal, hürmetkâr, hatır sayan, başkasının fikrine/kararına uyan.

deferent^{2}, *sf.&is. anat.* **1.** taşıyan, nakleden, ileten, **2.** er suyu kanalına ait, **3.** *astr.* (Ptoleme sisteminde) yörünge, gök cisimlerinin dünya etrafında izledikleri yol. ***e.a.***- *1. efferent.*

deferential, *sf.* **1.** saygılı, uysal, hürmetkâr, riayetkâr, **2. ~ly** : saygılı/uysal bir şekilde, saygı/hürmet ile, uysallıkla. ***e.a.***- *1. deferent, respectful.*

deferment, *is.* **1.** erteleme, tehir, geciktirme, sonraya bırakma, **2.** (askerlik) erteleme, tecil. **to be on ~** : tecilli olmak, (askerliği) ertelenmek. **to apply for ~ (of call-up)** : askerliğini erteletmek için başvurmak. ***e.a.***- *postponement, deferral.*

deferrable = deferable, *sf.&is.* **1.** ertelenebilir, tehir edilebilir, geciktirilebilir, sonraya bırakılabilir, **2.** (askerliği) ertelenebilir, tecil edilebilir, **3.** tecilli, askerliği ertelenmiş kimse.

deferral, *is. bk.:* **deferment.**

deferred, *sf.* **1.** ertelenmiş, ertelenen, tehirli, geciktirilmiş, sonraya bırakılmış. **~ payment** : ertelenen ödeme, taksitle ödeme, **2.** (askerliği) ertelenmiş, tecilli. ***e.a.***- *1. postponed, delayed, suspended, withheld.*

defervescence, *is.* (hastalıkta) ateşin düşmesi, hummanın geçmesi.

defi, *is. bk.:* **defy.**

defiance, *is.* **1.** meydan okuma, kafa tutma, karşı koyma, direnme, mukavemet, muhalefet. **bid ~ to s.o. = set s.o. at ~** : birisine meydan okumak, kafa tutmak, **2.** *gen.* **~ of** : saymama, hiçe sayma, karşı gelme, riayetsizlik. **in ~ of** : hiçe sayarak, rağmen, zıddına. *He worked in ~ of doctor's orders.* **in ~ of the law** : kanunu hiçe sayarak, kanuna karşı gelerek. **~ of danger** : tehlikeye meydan okuma.

defiant, *sf.* **1.** asi, serkeş, cür'etkâr, küstah, karşı gelen, meydan okuyan, kafa tutan, hiçe sayan. *a ~ attitude.* **2. ~ly** : isyanla, serkeşlikle, kafa tutarcasına, meydan okurcasına, hiçe sayarak. ***e.a.***- *1. insubordinate, refractory, rebellious, recalcitrant, insolent, bold.* ***k.a.***- *1. obedient.*

defibrillate, *gl.f.* **-ated, -ating** *tıp* **1.** kalbin çırpınımını normalleştirmek/gidermek, kalbi normal ritmine kavuşturmak, **2. defibrillation** : kalbin çırpınımını normalleştirme, **3. defibrillative = defibrillatory** : çırpınımı normalleştiren, **4. defibrillator** : çırpınım gideren.

defibrinate, *gl.f.* **-ated, -ating** *tıp* **1.** fibrinsizleştirmek, (kanın) pıhtı telini çıkarmak, **2. defibrination** : fibrinsizleştirme.

deficiency, *is., ç.* **-cies 1.** yetersizlik, kifayetsizlik, eksiklik, noksanlık, kusur, sakatlık. *The deficiencies in this plan are very clear and it can't possibly succeed.* **2.** noksan, açık, fire, **3. ~ disease** *patol.* besin yetersizliği : noksan beslenmeden ileri gelen hastalık. ***e.a.***- *1. incompleteness, insufficiency, inadequacy, 2. deficit.*

deficient, *sf.* **1.** yetersiz, kifayetsiz, eksik, noksan, kusurlu. **~ in taste** : tatsız, zevksiz. **~ knowledge** : noksan/eksik/yetersiz bilgi. **food ~ in vitamin** : vitamince yetersiz besin. **a ~ supply of water** : su kıtlığı. **~ in skill** : melekesi noksan, **2. ~ly** : yetersiz/eksik/noksan bir şekilde. ***e.a.***- *1. insufficient, inadequate, lacking, defective.* ***k.a.***- *1. sufficient, adequate*

deficit, *is.* (bütçede vb.) açık, eksik, noksan, gelir ile gider farkı. *Budget shows a ~.* **~ spending** : açıktan harcama, (bilhassa hükûmetin) bütçe gelirinden fazla harcaması. ***e.a.***- *shortage, deficiency.* ***k.a.***- *surplus.*

de fide, *Lât.* iman ile (Katolik kiliselerinde kullanılan ve dinî emirlerin tanrısal karakterini ve bunlara inanma zorunluğunu belirten ifade).

defier, *is.* asi, serkeş, meydan okuyan, karşı koyan.

defilade, *is.&gl.f.* **-laded, -lading 1.** engel, korunak : düşmanın yerden gözetlemesine ve ateşine karşı koruyan doğal/yapay engel (tepe vb.), **2.** engellemek, korumak, (doğal/yapay engel kullanarak) düşmanın yerden gözetleme ve ateşinden korumak.

defile, *is.&f.* **-filed, -filing 1.** kirletmek, pisletmek, bulaştırmak. *Evil books ~ the mind. Our beautiful country is being ~d by some industrial by-products.* **2.** iffetini bozmak, namusunu kirletmek/lekelemek, **3.** kutsallığına halel getirmek, **4.** (bir kimsenin şeref ve haysiyetine) leke sürmek. *Insults alone cannot ~ a person's honor.* **5.** sıra ile (kol hâlinde) yürümek/yürüyüş, **6.** (dağlar arasındaki) dar geçit, boğaz. ***e.a.***- *1. pollute, taint, 3. desecrate, 4. sully.*

defilement, *is.* kirletme, pisletme, bulaştırma, bozma. ***e.a.***- *maculation.*

defiler, *is.* kirleten, pisleten, bulaştıran, bozan.

define, *gl.f.* **-fined, -fining 1.** tanımlamak, tarif etmek. *Some words are hard to ~ because they have many different uses.* **2.** nitelemek, tavsif etmek, özelliklerini açıklamak. *to ~ judicial functions.* **3.** sınırlandırmak, sınır çizmek, sınırını/hududnu belirtmek/tespit etmek. *to ~ a property with stakes.* **4.** şeklini açıkça belirtmek. *The tower was clearly ~d against the sky.* **5.** açıklamak, belirtmek, izah etmek, tanıtmak, tabiatını/karakterini göstermek. *to ~ one's responsability. Good manners ~ the gentleman.* **6. definability** : tanımlanabilme, belirtilebilme, **7. definable** : tanımlanabilir, belirtilebilir, **8. definably** : tanımlanabilecek şekilde, **9. definer** : tanımlayan, belirten. ***e.a.***- *2. describe.*

definiendum, *is., ç.* **-da 1.** tanımlanacak/tanımlanan şey, özellikle bir sözlükte anlamı açıklanan kelime, **2.** *man.* önce tanımlanmış bir ifade ile anlaşılması gereken yeni bir ifade. *bk.:* **definiens.**

definiens, *is., ç.* **definientia 1.** tanım, tarif, açıklama, izah, özellikle sözlükte bir kelimenin anlamını açıklayan ifade, **2.** *man.* başkalarının anlamını açıklamaya yarayan ifade. *bk.:* **definiendum.**

definite, *sf.* **1.** belirli, belli, muayyen. *a ~ quantity. ~ direction.* **2.** kesin, kat'î. *We demand a ~ answer.* **3.** muhakkak, şüphesiz, kuşkusuz, kararlaştırılmış, mukarrer. *It is ~ that he will take the job.* **4.** sınırlı, mahdut, **5.** *bot.* (çiçek yaprakları) sayısı belli (yirmiden az), **6.** *gr.* belgili, belirli. ~ **article** : belgili tanımlık. *"The" is the ~ article.* **7.** ~ **integral** *mat.* belgin tümlev, belirli entegral, **8. ~ness** : kesinlik, kat'iyet, belirlilik, muayyeniyet. ***e.a.***- *1. precise, exact, specific, particular, explicit, 2. clear, plain, 3. certain, sure, 4. defining, limiting.* ***k.a.***- *1. inexact, indefinite, equivocal.*

definitely, *zf.&ünl.* **1.** kesinlikle, kesin/kat'î olarak, kat'iyetle, muhakkak (surette), sureti kat'iyede, hiç şüphesiz, kuşkusuz, hiç şüphe yok (ki). *The answer is ~ true. He is ~ coming. That was ~ the best play I've ever seen.* **2.** elbette. ~ **yes** : elbette, şüphesiz, ona ne şüphe. ~ **not** : Asla! Kat'iyen, sureti kat'iyede! Ne münasebet! *"Did you steal that money?" " ~ not!"* ***e.a.***- *1. unequivocally, positively, clearly, 2. certainly, surely.*

definition, *is.* **1.** tanım(lama), tarif (etme), **2.** açıklama, izah, **3.** açıklık, vuzuh, sarahat, **4.** (a) (optik) netlik, belginlik : optik bir düzeneğin verdiği görüntünün keskin çizgili/net/belirgin olması. *This photograph lacks ~.* (b) (ses) netlik, anlaşılırlık. *Your new radio certainly has/gives good ~.* ***e.a.***- *4. (a) clarity, sharpness, distinctness, (b) clearness.*

definitive, *sf.&is.* **1.** tam, eksiksiz, aslına sadık, hatasız, güvenilir, dört başı mamur. *a ~ biography. a ~ performance of a Beethoven sonata. a ~ edition of Chaucer.* **2.** kesin, kat'î. *a ~ victory.* **3.** son, nihaî, **4.** açıklayıcı, aydınlatıcı. *to clarify with a ~ statement.* **5.** kararlaştırılmış, mukarrer, tanımlanmış, mahiyet/kapsam ve sınırları kesinlikle belirli. *~ laws.* **6.** *gr.* açıklayan/belirleyen/tanımlayan kelime, **7.** normal posta pulu, **8.** ~ **host** : üreme konutu : bir asalağın üzerinde ürediği canlı, **9. ~ly** : tam/eksiksiz /hatasız olarak, kesinlikle, kat'iyetle, **10. ~ness** : tamlık, eksiksizlik, hatasızlık, kesinlik, kat'îlik. ***e.a.***- *1. complete, reliable, 2&3. conclusive, final, 5. precise, explicit.* ***k.a.***- *2&3. tentative, provisional.*

definitude, *is.* kesinlik, kat'iyet, doğruluk, belginlik, vuzuh, sıhhat, dakiklik. ***e.a.***- *definiteness, exactitude, precision.*

deflagrate, *f.* **-rated, -rating 1.** cayır cayır yanmak/yakmak, birden ateş almak, tutuşmak, parlamak, şiddetle yanmak. *bk. :* **detonate. 2. deflagrable** : birden ateş alabilir, tutuşabilir, parlayabilir, şiddetle yanabilir, **3. deflagration** : cayır cayır yanma, birden ateş alma, tutuşma, parlama, şiddetle yanma.

deflate, *f.* **-lated, -lating 1.** havası(nı) boşal(t)mak, (balon vb.) sön(dür)mek, **2.** (piyasadan kâğıt parayı çekerek) paranın değerini yükseltmek, fiyatları düşürmek, **3.** gururunu kırmak, ümidini/maneviyatını kırmak, *k.d.* burnunu sürtmek. *Her rebuff thoroughly ~d him.* **4.** azal (t)mak, küçül(t)mek, **5. deflator** : para değerini yükselten, para değerinin yükselme oranı.

deflated, *sf.* **1.** (havası) inik, sönük, **2.** (fiyatı) in(diril)miş/düş(ürül)müş, **3.** (para) değeri yüksel(til)miş.

deflation, *is.* **1.** (havasını boşaltarak) sön(dür)me, indirme, **2.** (fiyatları düşürmek için) piyasadaki para miktarını azaltma, fiyat düşmesi, **3.** para değerini yükseltme, para darlığı, deflasyon, **4. ~ary** : para değerini yükseltici, fiyatları düşürücü. *~ary measures.* **5. ~ist** : para değerini yükseltme taraftarı. ***e.a.***- *2. recession, slump, depression.*

deflect, *f.* **1. ~ from** : sap(tır)mak, başka tarafa dön(dür)mek, çevir(il)mek, eğ(il)mek, cay(dır)mak. *The bullet was ~ed when it hit the iron pole. They gave the police misleading information, ~ing the attention from planned crimes.* **2. ~ive** : saptırıcı, **3. ~or** : saptıran şey, kalkan, siperlik, deflektör. ***e.a.***- *swerve, divert.*

deflection = deflexion, *is.* : sapma, eğilme, inhiraf, sekme, sıçrama. **a ~ of 30°** : 30°'lik sapma/inhiraf.

deflexed, *sf.* aşağı dönük, sarkık. *a ~ leaf.*

deflexion, *is. Brit. bk.:* **deflection.**

deflorate, *gl.f. bk.:* **deflower.**

defloration, *is.* **1.** kızlığını bozma, bikrini izale etme, **2.** çiçeğinden mahrum etme, **3.** tazeliğini/taravetini bozma.

deflower, *gl.f.* **1.** kızlığını bozmak, bikrini izale etmek, **2.** çiçeğinden mahrum etmek, çiçeklerini yolmak/koparmak, **3.** tazeliğini/taravetini/güzelliğini bozmak, **4. ~er** : çiçekleri yolan/koparan, tazeliğini/güzelliğini bozan. ***e.a.***-*1. ravish, violate, 3. despoil.*

defluent, *sf.&is.* akan, sızan (şey).

defluxion, *is. patol.* **1.** akıntı, (nezle vb. hâlinde) burun akması, **2.** yangı, iltihap, **3.** saç dökülmesi. ***e.a.***- *2. inflammation.*

defoam, *gl.f.* köpüğünü almak/gidermek, köpüklenmesine engel olmak. **~er** : köpük gideren.

defog, *gl.f.* **-fogged, -fogging** sis/buğu gidermek, (ayna, cam, pencere vb. nin) buğusunu silmek. **~ger** : buğu gideren, buğulanmaya engel olan.

defoliant, *is.* yaprak döktürücü (ilâç).

defoliate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yapraklarını dök(tür)mek/düşürmek/koparmak, **2.** düşmanın veya eşkıyaların gizlenmesini önlemek için bomba veya kimyasal maddelerle orman veya bitkileri yok etmek, **3.** yapraksız, yaprakları dökülmüş (ağaç).

defoliation, *is.* **1.** yaprak dökümü, **2.** yaprak döktürme.

defoliator, *is.* **1.** *bk.:* **defoliant, 2.** yaprakları yiyen böcek.

deforce, *gl.f.* **-forced, -forcing** *huk.* (başkasının malını, bilhassa arazisini) zapt etmek, gasp etmek, zorla almak. **~ment** : zorla alma, zapt etme, gasp.

deforciant, *is. huk.* (başkasının malını) zapt eden, gasbeden, zorla alan, gasıp.

deforest, *gl.f.* ormansızlaştırmak, ormandan mahrum etmek, ormanın bütün ağaçlarını kesmek, ormanı yok etmek/ortadan kaldırmak. **~ation** : ormansızlaştırma. **~er** : ormanı yok eden kimse.

deform, *gl.f.* **1.** biçimsizleştirmek, şeklini/biçimini bozmak/değiştirmek, **2.** çirkinleştirmek, sakat etmek. *a face ~ed by disease/anger/bitterness.* **3.** (başka şekle) dönüştürmek, tahvil etmek, **4.** *mak.* şekil/boyut değiştirmek. *The metal was ~ed under stress.* **5. ~ability** : şekil/biçim değiştirebilme, **6. ~able** : şekli/biçimi değiştirilebilir, **7. ~er** : biçimsizleştiren, çirkinleştiren, şeklini/biçimini bozan/değiştiren, sakat eden. ***e.a.***- *1. mar, disfigure, misshape, distort, contort, 2. spoil, ruin, 3. transform.*

deformalize, *gl.f.* **-ized, -izing** resmiyeti (ortadan) kaldırmak, samimî bir hava yaratmak.

deformation, *is.* **1.** biçimsizleş(tir)me, şeklini/biçimini bozma/değiştirme, **2.** çirkinleştirme, sakat etme, çirkinlik, sakatlık, **3.** şekli bozulma, deforme olma, **4.** *mak.* (kuvvet/basınç etkisiyle) şekil/boyut değiştirme, şekil/boyut değişmesi, **5. ~al** : şekil değiştirmeye sebep olan. ***e.a.***- *1&3. distortion.*

deformative, *sf.* şeklini/biçimini değiştirmeye eğilimli, şekil/boyut değiştirici.

deformed, *sf.* şekli/biçimi bozulmuş, şekilsiz, biçimsiz, çarpık çurpuk, çirkin. ***e.a.*** *- misshapen, disfigured, ugly, distorted.*

deformity, *is., ç.* **-ties 1.** biçimsizlik, şekilsizlik, şekil/biçim bozukluğu, **2.** *patol.* sakatlık, çirkinlik. *He has a ~ that makes walking difficult.*

defraud, *gl.f.* **1.** aldatmak, dolandırmak, hakkını yemek, aldatarak malını elinden almak/gasp etmek, **2. ~ation** : aldatma, dolandırma, **3. ~er** : dolandırıcı. ***e.a.- 1.*** *cheat.*

defray, *gl.f.* **1.** ödemek, tediye etmek, (masrafını) vermek/karşılamak, (borcu) kapatmak/tesviye etmek. *They will ~ the cost of my trip.* **2. ~able** : ödenebilir, masrafı karşılanabilir, **3. ~al = ~ment** : ödeme. ***e.a.-1.*** *pay,* ***2.*** *payable,* ***3.*** *payment.*

defrock, *gl.f.* (papaz) rütbesinden mahrum etmek, cübbesini çıkartmak. ***e.a.*** *- unfrock.*

defrost, *gl.f.* **1.** buzları(nı) eri(t)mek/çöz(ül)mek. *~ the refrigerator.* **2.** donmuş yiyeceklerin buzlarını çözmek. *~ meat.* **3. ~er** : buz eritici, (buzdolabı vb. de) buzları eritme düzeni, **4. ~ing** : buz eritme, buzlarını çözme/eritme/giderme. ***e.a.- 1.*** *thaw.*

deft, *sf.* **1.** usta, mahir, becerikli, hünerli, marifetli, eli işe yatkın, eli çabuk. *~ hands. a ~ mechanic.* **2. ~ly** : ustaca, maharetle, **3. ~ness** : ustalık, maharet, hüner, beceriklilik. ***e.a.-1.*** *dexterous, nimble, skillful, clever.* ***k.a.-1.*** *awkward.*

defunct, *sf.* **1.** ölü, ölmüş, merhum, müteveffa. *Her ~ aunt's will.* **2.** yürürlükten kaldırılmış, hükümsüz, geçersiz, çalışmaz/işe yaramaz (hâlde), eski, köhne. *a ~ law. a ~ philosophy.* ***e.a.- 1.*** *dead, deceased, extinct.* ***k.a.- 1.*** *alive, live.*

defuse, *gl.f.* **-fused, -fusing 1.** *bk.:* **defuze, 2.** yatıştırmak, zararsız hâle getirmek. *to ~ tension in a labor dispute. to ~ a dangerous situation of crisis.*

defuze, *gl.f.* **-fuzed, -fuzing** (bomba, mayın vb.) fitilini/tapasını çıkarmak.

defy, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** meydan okumak, kafa tutmak, açıkça/küstahça karşı gelmek, hiçe saymak. *How long can those criminals continue to ~ the law! ~ the public opinion.* **2.** dayanmak, mukavemet etmek. *a fort that defies the attack.* **3.** (karşısındakinin bir şeyi) yapamayacağını iddia etmek, *k.d.* alnını karışlamak, "Hodri meydan!" demek. **I ~ you to do so!** Yap da göreyim! Alnını karışlarım! **4.** (yapılması/erişilmesi vb.) olanaksız/imkânsız olmak, emeği/gayreti boşa çıkarmak. **It defies description** : Tarifi imkânsız. **His strange behavior defies understanding** : Onun garip tutumunu anlamak olanaksızdır. **5.** *esk.* yarışmaya/dövüşmeye davet etmek. ***e.a.- 1.*** *challenge, disregard,* ***2.*** *withstand,* ***3.*** *dare.*

deg. = degree(s).

dégagé, *sf. Fr.* **1.** başıboş, serbest, serâzat, **2.** ilgisiz, kayıtsız. ***e.a.- 1.*** *unconstrained, easy, detached, nonchalant.*

degas, *gl.f.* **-gassed, -gassing 1.** zehirli gazlardan arıtmak/temizlemek, **2.** (gazı veya zararlı etkilerini) kimyasal maddelerle gidermek, **3.** (elektron tüpü vb. nin) gazını boşaltmak, **4. ~sing** : uçun arıtımı.

degauss, *gl.f.* **1.** mıknatıslığını gidermek, (mıknatıslı mayınlardan korumak için) çelik gövdeli gemilerin mıknatıslığını akım taşıyan bobinlerle gidermek, **2. ~er** : mıknatıslığı gideren. ***e.a.*** *- demagnetize.*

degeneracy, *is., ç.* **-cies 1.** soysuzlaşma, yozlaşma, tereddi, **2.** cinsel sapıklık. ***e.a.*** *- degenerateness.*

degenerate, *sf.&is.&f.* **1.** soysuzlaşmış, yozlaşmış, (soyu) bozulmuş, dejenere olmuş (kimse), mütereddi, **2.** cinsel sapık, ahlâk düşkünü (kimse), **3.** *patol.* doğuştan veya sonradan bedenen/ahlâken marazî anormallikler gösteren kimse, **4.** soysuzlaşmak, yozlaşmak, tereddi etmek, dejenere olmak. *That fine young man has ~d under the influence of evil company.* **5.** bozulmak, kötüleşmek, **6.** düşmek, sukut etmek, **7. ~ly** : soysuzlaşarak, yozlaşarak, soysuzlaşmış/yozlaşmış bir hâlde, **8. ~ness** *bk.:* **degeneracy.** ***e.a.- 1.*** *deteriorated, degraded, declined,* ***4.*** *decline, retrogress,* ***5.*** *deteriorate .*

degeneration, *is.* **1.** soysuzlaşma, bozulma. *The ~ of his character/his art.* **2.** *biy.* yozlaşma, tereddi, **3.** *patol.* dokunun yozlaşması, asıl benliğini kaybederek başka tür dokuya dönüşmesi. *Fatty ~ of an organ like the heart can be dangerous.* **4.** *ilet.* geri besleme sonucu işaret şiddetinin azalması.

degenerative, *sf.* **1.** soysuzlaştırıcı, yozlaştırıcı, bozucu, **2. ~ly** : soysuzlaştırarak, yozlaştırarak.

deglamorize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** çekiciliğini/cazibesini/sihrini yok etmek, alçaltmak, aşağılamak, küçültmek, bayağılaştırmak, **2. deglamorization** : çekiciliğini/cazibesini/sihrini yok etme, alçaltma, aşağılama, küçültme, bayağılaştırma.

deglutinate, *gl.f.* **-nated, -nating** glutenini çıkarmak.

deglutination, *is.* glutenini çıkarma.

deglutition, *is. fizy.* yutma. ***e.a.***- *swallowing.*

degradable, *sf. kim.* çözülür, bileşimi bozulur.

degradation, *is.* **1.** alçal(t)ma, (rütbe/mertebe) indir(il)me, tezlil etme, zelil olma, şeref ve haysiyeti(ni) kır(ıl)ma, **2.** *coğ.* aşınma, aşınım, erozyon, **3.** *kim.* çöz(ül)me, boz(ul)ma, bileşimi(ni)/terkibi(ni) boz(ul)ma. ***e.a.***- *1. humiliation, disgrace, debasement, 3. erosion*

degrade, *f.* **-graded, -grading 1.** (rütbe/mertebe) indirmek, mevkiini düşürmek, tenzilirütbe etmek, **2.** alçal(t)mak, rezil/tezlil etmek, **3.** zelil olmak, şeref ve haysiyeti(ni) kır(ıl)mak. *He felt that they were degrading him by making him wash the dishes.* **4.** (miktarını, şiddetini vb.) azaltmak, **5.** *coğ.* aşındırmak. *bk.:* **aggrade, 6.** *kim.* ayrış(tır)mak, çözüş(tür)mek, bileşimi(ni)/terkibi(ni) boz(ul)mak, **7. ~er** : alçaltan, rütbesini/mevkiini indiren, şeref ve haysiyetini kıran kimse. ***e.a.***- *1. demote, downgrade, lower, discredit, 2. debase, deprave, abase, demean, 3. humble, humiliate, mortify.* ***k.a.***- *1. promote.*

degraded, *sf.* **1.** aşağı rütbeye düşmüş, rütbesi/mevkii indirilmiş/tenzil edilmiş, **2.** alçak, aşağılık, rezil, adî, **3.** bozuk, katışık, düşük nitelikli, **4. ~ly** : alçakça, adîce, rezilâne, **5. ~ness** : alçaklık, adîlik, rezillik, aşağılık. ***e.a.***- *2. debased, 3. contaminated.*

degrading, *sf.* **1.** alçaltıcı, küçük düşürücü, şeref ve haysiyet kırıcı, **2. ~ly** : alçaltırcasına, küçük düşürecek/şeref ve haysiyet kıracak şekilde, **3. ~ness** : alçaltıcılık, şeref/haysiyet kırıcılık.

degrease, *gl.f.* **-greased, -greasing** yağını gidermek/temizlemek/silmek. **~er** : yağ gideren madde.

degree, *is.* **1.** derece, radde, kerte. **to some ~ = to a certain ~** : bir dereceye kadar. **in some ~** : bir derece. **in the highest ~** : en yüksek derecede, son raddede. **in the slightest ~** : zerre kadar. *He cannot be trusted in the slightest ~.* **by ~s** : derece derece, kademe kademe, yavaş yavaş, tedricen, gittikçe. *He is getting better by ~s, but it will be some time before he is completely well.* **by slow ~s** : yavaş yavaş, azar azar, **2.** (toplumsal) mevki, tabaka. **of high ~** : yüksek tabakadan, **3.** *geom.* derece : daire çevresinin 1/360 'ı. **An angle of 30 ~** : 30°'lik bir açı, **4.** *fiz.* sıcaklık derecesi. *The temperature is +20 ~s in the shade.* **5.** *coğ.* enlem/boylam derecesi. **36 ~s of lattitude** : 36 boylam derecesi, **6.** paye, rütbe, unvan, (üniversite) derece(si). **to get one's ~** : üniversiteden mezun olmak/diplomasını almak. **Ph D ~** : Doktora derecesi. *I had taken an engineering ~ (or a ~ in engineering) at the Technical University of İstanbul.* **7.** *mat.* derece, mertebe, bir denklemin derecesi : (a) denklemde en yüksek üslü bilinmeyenin üssü, (b) terimlerdeki değişkenlerin üsler toplamının en büyüğü, **8.** *gr.* karşılaştırma derecesi. **comparative ~** : artıklık derecesi. **superlative ~** : üstünlük derecesi, **9.** *huk.* suçun ağırlık derecesi. **first ~ murder = murder in the first ~** : kasıtlı/taammüden adam öldürme. **third ~** *k.d.* suçluyu konuşturmak için işkence yapma, **10.** akrabalık derecesi, kuşak, batın, göbek. *a cousin of the second ~.* **11.** *müz.* notanın gam içindeki yeri, **12.** *esk.* basamak.

degree-day, *is.* günde derece : günlük ortalama sıcaklığın standart bir sıcaklık derecesine nazaran gösterdiği bir derecelik fark (binanın yakıt ihtiyacını hesaplamakta kullanılır).

degreeless, *sf.* **1.** üniversite derecesi/diploması olmayan, **2.** derecesiz, derecelere ayrılmamış.

degree of freedom, *is.* **1.** *ist.* bağımsızlık sayısı : istatiksel sınamalarda karara ulaşmak için gerekli olan bağımsız gözlem ya da aralık sayısı, **2.** *fiz. kim.* serbestlik derecesi.

degression, *is.* **1.** iniş, inme, **2.** vergi oranının indirilmesi.

degressive, *sf.* **1.** kademeli, gittikçe azalan, **2. ~ taxation** : kademeli vergi : belirli bir miktar üstündeki gelir için sabit, bundan küçük gelirler için gittikçe azalan oranda vergi sistemi.

degum, *gl.f.* **-gummed, -gumming** zamkını çıkarmak/temizlemek.

degust = degustate, *gl.f.* tatmak, tadına bakmak. ***e.a.****- taste, savor.*

degustation, *is.* tatma, tadına bakma.

de gustibus non est disputandum, *Lât.* Zevkler münakaşa edilmez/Herkesin zevki ayrıdır/Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.

dehisce, *gs.f.* **-hisced, -hiscing** çatlamak, açılmak, ikiye ayrılmak, yarılıp açılmak, kendi kendine açılmak (Bitkilerin tohum kabuğu için kullanılır). ***e.a.****- gape, burst open.*

dehiscence, *is.* **1.** (bitki tohumu vb.) çatlama, açılma, ikiye ayrılma, **2.** *biy.* bir organ veya dokunun yarılarak içinden bir maddenin çıkarılması, **3. dehiscent** : çatlayan, açılan, ikiye ayrılan.

dehorn, *gl.f.* (sığırların) boynuzunu kesmek, boynuzsuz bırakmak. **~er** : boynuzunu kesen.

dehort, *gl.f. esk.* **1.** caydırmak, vazgeçirmek, **2. ~ation** : caydırma, vazgeçirme. ***e.a.****- dissuade, deter.*

dehumanise/dehumanisation, *Brit. bk.:* **dehumanize/dehumanization.**

dehumanize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** insanlıktan çıkarmak, insanî niteliklerden yoksun kılmak, canavarlaştırmak, şahsiyetsizleştirmek, makineleştirmek, robotlaştırmak, **2. dehumanization** : insanlıktan çıkarma.

dehumidification, *is.* nemsizleştirme, nem giderme.

dehumidifier, *is.* nemsizleştiren, nem giderici, havanın nemini/rutubetini gideren cihaz.

dehumidify, *gl.f.* **-fied, -fying** nemsizleştirmek, nem gidermek.

dehydrate, *f.* **-drated, -drating 1.** (kimyasal maddenin) suyunu gidermek/çıkarmak, **2.** (meyve/sebze vb.) kurutmak, **3.** (vücuttan/dokulardan) su almak/çıkarmak, **4.** suyunu/nemini kaybetmek, kurumak, **5.** (üslûp, karakter vb.) kuru/yavan/cansıkıcı yapmak/olmak. *I don't like that ~d old fool telling us what to do!* **6. dehydration** : su kaybetme, susuz kalma, kuruma, (vücuttan/dokulardan) su alma/çıkarma, **7. dehydrator** : kurutucu, nem gideren cihaz.

dehydrogenase, *is. biy.-kim.* hidrojen çıkarttıran enzim.

dehydrogenate, *f.* **-ated, -ating** *kim.* **1. dehydrogenize** *d.d.* (bir bileşikten) hidrojen çıkartmak, hidrojensiz bırakmak, **2. dehydrogenation** : hidrojen çıkartma.

dehypnotize, *gl.f.* **-tized, -tizing** (hipnotizmadan) uyarmak/uyandırmak/ayıltmak.

dei, *e. It.* -den, -li (İtalyanca adların başına gelir).

deice = de-ice, *gl.f.* **-iced, -icing 1.** buzunu eritmek/gidermek, **2.** (uçak vb. kanadında) buz teşekkülünü önlemek, buz tutmasına engel olmak, **3. deicer = de-icer** : buz eritici/çözücü (düzen).

deicide, *is.* **1.** ilâh katili, ilâhı öldüren kimse, **2.** ilâhın öldürülmesi, **3. deicidal** : ilâh öldüren.

deictic, *sf.* **1.** *man.* dolaysız kanıtlayan, aracısız ispat eden, **2.** *gr.* gösterici (yer ve zaman zarfları, gösterme sıfatları, kişi adılları vb.), **3. ~ally** : dolaysız olarak, gösterici olarak. ***e.a.****- 2. demonstrative.*

deific, *sf.* ilâhlaştıran, tanrılaştıran. ***e.a.****- deifying.*

deification, *is.* **1.** ilâhlaş(tır)ma, tanrılaş(tır)ma, ilâh/tanrı mertebesine çık(ar)ma, **2.** yücel(t)me, **3.** put, tanrı mertebesine çıkarılan şey.

deiform, *sf.* tanrısal, ilâhî, tanrı/ilâh şeklinde. ***e.a.****- divine, godlike.*

deify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** tanrılaştırmak, ilâhlaştırmak, tanrı/ilâh mertebesine çıkarmak, **2.** tapmak. **to ~ money** : paraya tapmak, **3. deifier** : tanrılaştıran, ilâhlaştıran, tanrı/ilâh mertebesine çıkaran.

deign, *f.* tenezzül etmek, inayet etmek, lütfetmek. *He would not ~ to discuss the matter with us. He ~ed no reply.* ***e.a.****- condescend.*

Dei gratia, *Lât.* Allahın inayeti ile. ***e.a.****- by the grace of God.*

deil, *is. İsk.* **1.** *bk.:* **devil**, **2.** yaramaz, haşarı.

deindustrialization, *is.* sanayice gerileme, sanayii azaltma.

deinstitutionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** akıl hastasını hastaneden çıkarmak, **2.** bir kurumu lâğvetmek.

deionize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** yükünsüzleştirmek, yükünleri/iyonları gidermek, **2. deionization** : yükünsüzleştirme.

deipnosophist, *is.* masada bilgiç bilgiç konuşan.

deipotent, *sf.* ilâh/tanrı kuvvetinde.

deism, *is.* **1.** doğal din, tanrıcılık : hiçbir dine bağlı olmadan Allahın varlığına inanış, **2.** Allah'ın evreni yaratıp doğal yasalara terk ettiğine ve artık yaratıklarla ilgilenmediğine inanış.

deist, *is.* tanrıcı, doğal din taraftarı. **~ic (al)** : tanrıcı+. **~ically** : tanrıcılıkla.

deity, *is., ç.* **-ties 1.** tanrı(ça), ilâh(e). *The deities of ancient Greece.* **2.** tanrısallık, ulûhiyet, **3.** ilâh mertebesi, **4.** kutsal/tanrısal/ilâhî varlık, **5.** tanrı gibi sayılan/tapılan kimse/şey. *A society in which money is the only ~.* **6. the Deity** : Allah, Tanrı, Kadirimutlak. ***e.a.-1.*** *god, goddess, 2. divinity, 6. God, Supreme Being.*

déjà vu, **1.** *Fr.* harcıâlem, herkesçe bilinen, basmakalıp, evvelce görülmüş, orijinal olmayan, **2.** *psikol.* ilk defa görülen şeyi evvelce de görmüş olma sanısı. ***e.a.- 1.*** *trite, unoriginal.*

deject, *gl.f.* **1.** umudunu/cesaretini/hevesini kırmak, umutsuzluğa düşürmek, meyus/mahzun etmek, **2.** *esk. bk.:* **dejected**. ***e.a.- 1.*** *dispirit, dishearten.*

dejecta, *is., ç.* dışkı, kazurat. ***e.a.-*** *excrements.*

dejected, *sf.* **1.** üzgün, meyus, kederli, mahzun, mükedder, umudu/cesareti/hevesi kırılmış. *a ~ look/person.* **2. ~ly** : üzgün bir şekilde, yeis/keder içinde, umutsuzca, cesareti/hevesi kırılmış bir hâlde, **3. ~ness** : üzgünlük, keder, hüzün, umutsuzluk, cesaretsizlik. ***e.a.- 1.*** *depressed, disheartened, low-spirited, discouraged, despondent, dispirited, downhearted, downcast, unhappy, sad.* ***k.a.- 1.*** *happy.*

dejection, *is.* **1.** üzüntü, yeis, hüzün, keder, neşesizlik, can sıkıntısı, **2.** *tıp* (a) def'i tabiî, bağırsakları boşaltma, (b) dışkı. ***e.a.-1.*** *depression, 2. (a) fecal discharge, (b) excrement.* ***k.a.-1.*** *exhilaration.*

déjeuner, *is., ç.* **-ners** *Fr.* yemek, öğle yemeği. ***e.a.-*** *lunch, luncheon.*

de jure, *Lât.* kanunen, hükmen, yasal/meşru/haklı olarak.

deka-, *bk.:* **deca-.**

dekaliter, *is. bk.:* **decaliter.**

dekameter, *is. bk.:* **decameter.**

dekare, *is. bk.:* **decare.**

dekastere, *is. bk.:* **decastere.**

dekko, *is. Brit.- argo* **1.** bakış, nazar, **2. have a ~ (at)** : bakmak, bir göz atmak. **Let's have a ~** : Şuna bir bakalım. ***e.a.- 1.*** *look, glance.*

del, **1.** İspanyolcada **de el** kelimelerinin kısaltılmışı, **2.** İtalyancada adların başında **di il** kelimelerinin kısaltılmışı, **3.** *mat.* delta, Δ, diferansiyel işareti.

Del. = Delaware.

delaine, *is.* **1.** iyi cins yün, **2.** yünlü veya yün, pamuk karışımı ince elbiselik kumaş.

delaminate, *f.* **-nated, -nating** ince tabakalara/levhalara ayırmak/ayrılmak.

delamination, *is.* **1.** tabakalaş(tır)ma, ince tabakalara/levhalara ayırma/ayrılma, **2.** oğulderinin (blastodermin) iki göze tabakasına ayrılması.

delate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** *İsk.* suçlandırmak, itham/şikâyet etmek, **2.** (haberi) yaymak, yayınlamak, ihbar/jurnal etmek, gammazlamak, **3. delation** : suçlandırma, ihbar etme, **4. delator** : suçlandıran, itham eden, muhbir. ***e.a.- 1.*** *accuse, 2. publish, spread, report.*

delay, *is.&f.* **1.** ertele(n)me(k), gecik(tir)me(k), tehir (etmek/edilmek), sonraya bırak(ıl)ma(k). *We decided to ~ our holiday until next month.* **2.** alıkoyma(k), engelleme(k), engel/mani olma(k). *The dense fog ~ed the plane's landing.* **3.** oyala(n)ma(k), savsaklama(k). *They're trying to ~ until help arrives. Don't ~ : act today.* ***e.a.- 1.*** *defer, postpone, put off, detain, 2. hinder, retard, 3. linger, loiter, procrastinate, tarry, slow.* ***k.a.-1.*** *expedite, hasten, advance, forward, accelerate, speed.*

delay-action = delayed-action, *sf.* geç etkili, geciktirilmiş, saatli (bomba, mayın vb.).

delayer, *is.* erteleyen, geciktiren, oyalayan kimse.

del credere, *sf. It.* kefilli, ödenmesi/yapılması üçüncü bir şahış tarafından garanti edilmiş olan.

dele, *is.&gl.f.* **deled, deleing 1.** *bk.:* **delete, 2.** sil/boz işareti, basılmış metinde silinecek/iptal edilecek kelimeyi/harfi gösteren işaret.

delectable, *sf.* **1.** pek hoş, lâtif, enfes, nefis, **2.** leziz, çok lezzetli. *You cook ~ food.* **3. ~ness = delectability** : lezzet, nefaset, **4. delectably** : leziz/nefis bir şekilde. ***e.a.***-*1. delightful, 2. delicious.*

delectate, *gl.f.* **-tated, -tating** hoşa gitmek, zevk/haz vermek, mahzuz etmek. ***e.a.***- *please, delight.*

delectation, *is.* lezzet, haz, zevk, safa, neşe, eğlence, eğlenme. *For the ~ of his friends, he made special magic triks.* ***e.a.***- *delight, enjoyment.*

delegable, *sf.* yetki/vekâlet verilebilir, görevlendirilebilir, murahhas/temsilci olarak atanabilir.

delegacy, *is., ç.* **-cies 1.** delegelik, elçilik, murahhaslık, **2.** elçi/murahhas tayin etme/gönderme, **3.** murahhas heyeti, delegasyon. *This decision should be made by a ~ acting for the officers of the university.* ***e.a.***- *3. delegation.*

delegate, *is.&gl.f.* **-gated, -gating 1.** delege, murahhas, temsilci, **2.** *ABD* (a) ABD tabiiyetindeki toprakların parlamentodaki temsilcisi, (b) Maryland, Virginia ve West Virginia eyaletleri yasama meclisleri üyesi, **3.** delege/murahhas/temsilci tayin etmek/göndermek. *He was ~d to the United Nations to represent his country.* **4.** yetki/vekâlet vermek, görevlendirmek, havale/emanet etmek. *We have ~d him to represent our city at the convention.* ***e.a.***- *deputy, representative, envoy, proxy. 3. deputize, designate, assign. 4. authorize, depute, entrust, commission.*

delegation, *is.* **1.** delege/murahhas/temsilci tayin etme/gönderme, **2.** delegelik, murahhaslık, temsilcilik, **3.** delegasyon, murahhaslar/temsilciler heyeti, **4.** yetki/vekâlet verme, görevlendirme, yetkiyi devretme. ~ **of powers** : yetki/görevlerin başkasına verilmesi/devredilmesi.

delete, *gl.f.* **-leted, -leting** silmek, bozmak, çizmek, (metinden) çıkarmak, iptal etmek. *~ his name from the list of members.* ***e.a.***- *erase, expunge, eradicate, cancel.*

deleterious, *sf.* **1.** (sağlığa) zararlı. *~ gases. ~ effects of smoking/drinking.* **2.** kötü, fena, zararlı, muzır. *~ influences. The possible ~ effects of bad books on the youth.* **3. ~ly** : zararlı bir şekilde, **4. ~ness** : zararlılık, fenalık. ***e.a.***- ***1&2.*** *injurious, harmful, hurtful.*

deletion, *is.* **1.** sil(in)me, boz(ul)ma, çiz(il)me, iptal (edilme), **2.** silinti, silinen/iptal edilen kelime/cümle/paragraf vb. *Several ~s in your letter.*

delf = delft, *is.* Delft porseleni, (Hollanda'nın Delft şehrinde yapılan) mavi porselen. **delftware** *d.d.*

deli, *is., ç.* **delis** *k.d.* meze, mezeci dükkânı. (**delicatessen**'in kısaltılmışı).

deliberate, *sf.&f.* **1.** kasıtlı, kastî, mahsus. *a ~ lie. That shooting was not an accident but a ~ attempt to kill him.* **2.** önceden düşünülmüş, tasarlanmış, iyice düşünülüp taşınılmış. *The government is taking ~ action to lower prices.* **3.** temkinli, ağır, yavaş, dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, telâşsız. *The old man's ~ walk was recognized by all who knew him.* **4.** düşünmek, düşünüp taşınmak, teemmül etmek, mütalaa etmek, üzerinde durmak/kafa yormak, ölçüp biçmek, (zihinde) tartmak. *to ~ a question. I ~d for a long time before deciding to accept the job.* ~ **upon/about** : bir şey üzerinde/hakkında uzun uzun düşünmek. *They are deliberating upon/about what to do.* **5.** istişare etmek, karşılıklı danışmak, tartışmak, müzakere etmek. *The jury ~d for three hours. The judges are delberating the question.* **6. ~ly** : bile bile, kasten, bilerek, mahsus, kasıtlı olarak, önceden düşünüp tasarlayarak, temkinle, dikkatle, **7. ~ness** : dikkat, temkin, vekar, düşünceli/tedbirli davranış. ***e.a.***- *1. intentional, purposeful, willful, premeditated, voluntary, 2. methodical, thoughtful, 3. slow, unhurried, careful, cautious, prudent, wary, 4. ponder, think, reflect, consider, meditate, muse, contemplate, weigh, cogitate, 5. consult, confer, discuss, argue, debate.* ***k.a.***- *1. accidental, 2. impulsive, precipitate.*

deliberative, *sf.* **1.** danışma+, istişarî, müzakere/mütalaa eden. *The parliament is a ~ body.* **2.** politik, siyasî, politika/siyasetle ilgili. *a ~ speech.* **3.** düşünceli, temkinli, ihtiyatlı, karar vermekte acele etmeyen, **4. ~ly** : danışarak, düşünerek, istişarî mahiyette, ihtiyatla, müdebbirane, **5. ~ness** : temkinlilik, düşüncelilik, ihtiyatlı/temkinli davranış.

deliberator, *is.* danışan, istişare eden, düşünüp taşınan.

delicacy, *is., ç.* **-cies** **1.** incelik, zarafet, letafet, zariflik, yumuşaklık. *the ~ of lace/of a flower.* **2.** lezzetli gıda, nadir/pahalı/makbul yiyecek. *Pheasant is a ~ we seldom can enjoy.* **table delicacies** : nefis yiyecekler, **3.** duyarlık, hassasiyet. *~ of hearing or touch.* **4.** narinlik, gevreklik, kolayca kırılabilme, **5.** nezaket, büyük itina/dikkat/maharet gerektirme. **a matter of great ~** : çok nazik bir mesele. *Negotiations are a matter of great ~.* **feel a ~ about doing sth** : bir meselenin nezaketini hissederek çekinmek, **6.** dakiklik, presizyon, son derece hassasiyet, hüner, maharet. *the ~ of a skillful surgeon's touch.* **7.** ince hislilik, nezaket, kibarlık. *Her ~ would not permit her to be rude.* **8.** başkalarının duygularına saygı/hürmet. *She criticized him with such ~ that he was not offended.* **9.** nahiflik, narinlik, bünye zayıflığı/narinliği, **10.** *esk.* lüks, zevk ve safa düşkünlüğü. ***e.a.*** *- 1. fineness, softness, 2. dainty, 3. sensitiveness, 4. fragility, 9. frailty, 10. luxury.*

delicate, *sf.&is.* **1.** ince, zarif. *~ handwriting.* **2.** nahif, zayıf, kolayca kırılır. *a ~ butterfly wing.* **3.** narin, rakik, **4.** açık (renk), soluk, yumuşak. *a ~ shade of pink.* **5.** hassas, duygulu, ince hisli. *a ~ sense of smell.* **6.** hassas (alet), en ufak değişiklikleri kaydeden. *a ~ instrument.* **7.** nazik, büyük dikkat/itina/ihtimam gerektiren. *a ~ situation. the ~ balance of power.* **to tread on ~ ground** : nazik bir meseleye dokunmak, **8.** doğru/makul olan şeyi gören. *a ~ sense of propriety.* **9.** kibar, başkalarının duygularına saygı gösteren, **10.** seçme, seçkin, nadide, nefis, leziz (gıda/yiyecek). *~ tidbits.* **11.** titiz, müşkülpesent. *not a movie for the ~ viewer.* **12.** *esk.* şehvetperest(lik), zevk ve safa düşkünü/düşkünlüğü. **13. ~ly** : nazikâne, nezaketle, incelikle, kibarca, zarafetle, büyük dikkat ve ihtimamla, **14. ~ness** : nezaket, incelik, kibarlık, zarafet, hassasiyet, dikkat ve ihtimam. ***e.a.*** *- 1. fine, exquisite, 2. fragile, frail, tender, slight, weak, 3. subtle, 4. soft, faint, 6. exact, accurate, 7. critical, precarious, 10. dainty, choice, 11. fastidious, squeamish, 12. sensuous, voluptuous, 14. delicacy, fragility, refinement, precariousness.* ***k.a.*** *- 1&2. coarse, gross, 3. hard, crude.*

delicatessen, *is.* **1.** mezeci (dükkânı), **2.** meze, soğuk yiyecekler (soğuk et, sucuk, peynir vb.).

delicious, *sf.&is.* **1.** leziz, lezzetli, tatlı. *a ~ dinner. a ~ aroma.* **2.** nefis, hoş, lâtif. *a ~ sense of humor.* **3.** bir tür kırmızı ve tatlı elma, **4.** bu elmanın ağacı, **5. ~ly** : leziz/tatlı/nefis/hoş bir şekilde, **6. ~ness** : lezizlik, tatlılık, nefaset, letafet, hoşluk. ***e.a.*** *- 1. savory, delectable, 2. delightful.*

delict, *is.* suç, haksız/yasa dışı eylem, gayrıkanunî fiil. ***e.a.*** *- offense.*

delight, *is.&f.* **1.** zevk, neşe, sevinç, haz, safa, keyif, zevk/neşe verme niteliği. *I read your new book with real ~.* **2.** zevk/haz/neşe veren şey. *The ~s of London's night life. Your little dog/new book is a real ~!* **3. take ~ in...** : ...-den büyük zevk almak. *He is a loving father and takes great ~ in his children.* **4.** zevk/haz/sevinç/neşe vermek, memnun etmek, sevindirmek. *a book that is certain to ~. Nothing ~s me more than your telling me that you are happy.* **5. ~ in** : zevk almak, zevk/haz duymak, hazzetmek, sevinmek, sevinç duymak, eğlenmek. *She ~s in cooking fancy dishes.* ***e.a.*** *- 1. joy, rapture, delectation, pleasure, transport, 4. charm, enrapture, 5. take pleasure.*

delighted, *sf.* **1.** sevinçli, memnun, mesrur, haz/zevk/sevinç duyan. **be ~ with...** : ...-den memnun/mutlu/bahtiyar olmak, sevinç/haz duymak. **I shall be ~ (to come)** : (gelmekten) son derece memnun/bahtiyar olurum (Memnuniyetle gelirim). **2.** *esk. bk.:* **delightful**, **3. ~ly** : sevinçle, sevinerek, memnuniyetle, hazla, mutlulukla, seve seve, **4. ~ness** : memnunluk, sevinç(lilik), zevk/sevinç/haz duyma. ***e.a.*** *- 1. pleased, happy, joyous, gratified.*

delighter, *is.* sevindiren/sevinen, memnun eden/olan.

delightful, *sf.* **1.** hoş, lâtif, güzel, şirin, sevimli, nefis, zarif. *a ~ surprise. a little ~ house.* **2. ~ly** : hoş/lâtif/ güzel/şirin/sevimli/nefis/zarif bir şekilde, **3. ~ness** : hoşluk, letafet, güzellik, şirinlik, sevimlilik, nefaset, zarafet. ***e.a.*** *- 1. pleasurable, enjoyable, enchanting, agreeable, charming, pleasant, delicious, adorable.* ***k.a.*** *- 1. disagreeable, unpleasant, nasty, abominable, horrid.*

delightsome, *sf. ed.* **1.** zevk verici, hoş, lâtif, zarif, **2. ~ly** : hoş/lâtif/zarif bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. delightful.*

Dalilah, *is.* **1.** Samson'a ihanet eden metresi, **2.** ayartan/baştan çıkaran hilekâr ve kötü kadın.

delimit, *gl.f.* sınırla(ndır)mak, sınır/hudut çekmek, tahdit etmek. ***e.a.*** *- demarcate, delimitate.*

delimitate, *gl.f.* **-tated, -tating** *bk.:* **delimit.**

delimitation, *is.* sınırlandırma, sınır/hudut çekme.

delimitative, *sf.* sınırlayıcı, sınırlandırıcı, tahdit edici.

delimiter, *is.* sınırlandıran, sınır çeken, tahdit eden.

delineate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** resmetmek, şeklini/portresini/ana hatlarını çizmek, **2.** tanımlamak, tarif /tasvir/tavsif etmek, ana hatlarıyla açıklamak/izah etmek/belirtmek. *In his speech he ~d the ideal suburban dwelling.* **3. delineable** : resmedilebilir, tanımlanabilir, ana hatlar çizilebilir, tarif/tasvir edilebilir. ***e.a.*** *- 1. portray, picture, 2. outline, describe.*

delineation, *is.* **1.** resmetme, şeklini/ana hatlarını çizme, **2.** resim, şekil, kroki, şema, diyagram, **3.** tanım(lama), tarif, tasvir, nitelendirme, **4. delineative** : tanımlayıcı, açıklayıcı, niteleyici. ***e.a.*** *- 2. sketch, chart, diagram, 3. description.*

delineator, *is.* **1.** resmeden, resim/şekil çizen, tanımlayan, tarif/tasvir eden kimse/şey, **2.** her ölçüye uyan terzi patronu.

delineavit, *Lât.* resmeden, (resmi) yapan.

delinquency, *is., ç.* **-cies 1.** suç, kabahat, kusur, hata, görevi ihmal, savsaklama, **2.** suçluluk. **juvenile ~** : gençlerin suçluluğu. ***e.a.*** *- 1. dereliction, fault, guilt, 2. misdeed, misdemeanor, offense.*

delinquent, *sf.&is.* **1.** görevini savsaklayan/ihmal eden, ihmalkâr, suçlu, kabahatli, mücrim, **2.** zamanında ödenmemiş (borç, vergi vb.), **3.** suçlu/asî genç, **4. ~ly** : görevini savsaklayarak/ihmal ederek, suçlu/kabahatli olarak.

deliquesce, *gs.f.* **-quesced, -quescing 1.** erimek, eriyip su olmak, **2.** (tuz vb. havanın nemini kapıp) sulanmak, yavaş yavaş erimek, **3.** *bot.* dal budak salmak, birçok küçük dala ayrılmak.

deliquescence, *is.* **1.** erime, eriyip su olma, (tuz vb. havanın nemini kapıp) sulanma, **2.** eriyik, erimiş/sulanmış/suya kesmiş madde

deliquescent, *sf.* eriyen, eriyip su olan, (havanın nemini kapıp) sulanan. *Table salt becomes ~ in wet weather.*

delirious, *sf.* **1.** *patol.* hezeyanlı, hezeyan hâlinde, çılgın, sayıklayan, **2.** heyecan vb. ile aşırı taşkınlık/çılgınlık gösteren, **3. ~ly** : çılgınca, çıldırasıya. *~ly happy.* **4. ~ness** *bk.:* **delirium.**

delirium, *is., ç.* **-liriums, -liria 1.** *patol.* sabuklama, hezeyan, çılgınlık, taşkınlık, sayıklama, **2.** aşırı heyecan/taşkınlık hâli. *a ~ of joy.*

delirium tremens, *is. patol.* titreşik sabuklama : güçlü kaygı, sanrı, sabuklama ve kuruntularla kendini gösteren, içkinin etkisiyle ortaya çıkan şiddetli bir örgensel çıldırı. **jimjams** *d.d.*

delitescence = delitescency, *is.* gizlilik, saklılık.

delitescent, *sf.* gizli, saklı. ***e.a.*** *- concealed, hidden, latent.*

deliver, *sf.&f.* **1.** dağıtmak, tevzi etmek (mektup vb.). *The letters are ~ed on weekdays only.* **2.** teslim/tevdi etmek, vermek. **~ s.o./sth (up/over) to s.o.** : birine bir kimseyi/şeyi teslim etmek, devretmek. *to ~ the prisoner to the police. to ~ a message to s.o.They ~ed the town up to the enemy.* **This store ~s free of charge** : Bu dükkân malı ücretsiz olarak evde teslim eder. **to ~ an ultimatum** : ültimatom vermek, **3.** (nutuk) söylemek/irat etmek. *to ~ a speech.* **4.** çıkarmak, dışarı vermek, püskürtmek, fışkırtmak. *The oil well ~s 20 barrels a day.* **5.** (tokat, yumruk vb.) atmak/aşketmek, vurmak. *to ~ a blow/a ball. She ~ed a hard blow to his jaw.* **6.** kurtarmak, serbest bırakmak, azat etmek. *They were ~ed from bondage.* **~ us from evil** : Bizi kötülüklerden kurtar. **7.** doğurtmak, doğurmasına yardım etmek. **~ a woman (of a child)** : bir kadını doğurtmak. *The doctor ~ed Mrs Jones of twins.* **be ~ed of** *k.d.* doktor yardımı ile doğurmak, **8.** doğurmak. *She ~ed twins at 6 a.m.* **9.** (düşünce/fikir vb.) ileri sürmek, ortaya atmak. **~ oneself of an opinion** : bir fikri ileri sürmek, **10.** *esk.* iddia/beyan etmek, **11.** *esk. bk.:* **agile, quick. 12. ~ on** : (sözünü/vadini) tutmak, yerine getirmek, (sözünde/vadinde) durmak. *Make sure he ~s on his promise.* **13. Stand and ~!** Sökül paraları! (eski zamanlarda araba ile seyahat edenleri soyan eşkıyaların deyimi), **14.** ~ **the goods** *k.d.* anlaşmaya göre görevini yapmak. ***e.a.***- *1&2. transfer, surrender, 3. proclaim, publish, utter, pronounce, 5. throw, direct, 6. emancipate, release, redeem, rescue, liberate, set free, save, 8. give birth.*

deliverable, *sf.* dağıtılabilir, tevzi/teslim/tevdi edilebilir, verilebilir.

deliverance, *is.* **1.** teslim/tevdi/tevzi etme, verme, dağıtma, **2.** kurtulma, kurtuluş, halâs, serbest kalma, **3.** kurtarma, kurtarış, **4.** söylev, demeç, nutuk, **5.** (fikir/oy) açıklama, ifade etme, ileri/öne sürme. ***e.a.***- *2. liberation, 3. salvation.*

deliverer, *is.* **1.** dağıtıcı, dağıtan/tevzi veya teslim eden kimse, **2.** kurtarıcı, **3.** demeççi, söylevci, demeç/söylev veren kimse.

delivery, *is., ç.* **-eries 1.** dağıtma, teslim, tevdi, tevzi, **2.** yerine/sahibine verme/teslim etme. ~ **boy** : (siparişleri evlere teslim eden) bakkal çırağı. **~man** : teslimatçı, malı götürüp müşteriye teslim eden kimse, **3.** (söylev/nutuk) söyleme/verme, (ders) anlatma/verme, takrir, **4.** konuşma tarzı. *The speaker's fine ~.* **5.** topa vuruş, servis. *the pitcher's fine ~ of the ball.* **6.** kurtuluş, kurtulma, halâs, serbest kalma, **7.** doğurma, doğum, **8.** mal tevzii/teslimi. *The ~ is late today.* **accept /take ~ of** : teslim almak, tesellüm etmek. **cash on ~ = C.O.D.** : parası mal tesliminde ödenecek, **9.** *tic.* sevkiyat, gönderme, mal sevki, **10.** *huk.* ferağ, mülkün yasal yollardan başkasına devri. ***e.a.***- *2. surrender, 6. rescue, liberation, release, 7. parturition.*

delivery room, *is.* **1.** (hastanelerde) doğum odası, **2.** (mal) teslim/tesellüm odası.

dell, *is.* küçük vadi, korulu vadi, kuytu ve ağaçlıklı yer. ***e.a.***- *vale.*

dells, *ç. is. bk.:* **dalles.**

delocalise/delocalisation, *Brit. bk.:* **delocalize/delo-calization.**

delocalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** yerini / mevkiini/mahallini değiştirmek, **2.** yöresizleştirmek, mahallî olmaktan kurtarmak, mahallî bağları / sınırlamaları kaldırmak. *to ~ an industry. to ~ a person's accent.* **3. delocalization** : yerini değiştirme, yöresizleştirme.

delouse, *gl.f.* **-loused, -lousing** bitten arıtmak/temizlemek, bitlerini ayıklamak.

Delphic, *sf.* **1.** Delfi+, Delfili, **2.** Apollo'ya veya onun kâhinler mabedine ait, **3.** muğlâk, meçhul, anlaşılmaz, iki anlamlı. ~ *pronouncements.* **The ~ Oracle** : Delfi şehrindeki Apollon hâtifi (ki sorulan sorulara çokluk iki anlamlı cevap verirdi). ***e.a.***- *3. oracular, obscure, ambiguous.*

delphinin(e), *is.* delfinin, C33H45NO9 : hezaren çiçeği tohumunda bulunan zehirli, kristalli alkaloid.

delphinium, *is., ç.* **-iums, -ia** *bot.* hezaren çiçeği.

Delphinus, *is.* Yunus burcu.

Delsarte system, *is.* beden zarafeti, ses ve dramatik ifadeyi geliştirmek için bir egzersiz sistemi.

delta, *is.* **1.** delta : Yunan alfabesinin dördüncü harfi : Δ, **2.** üçgen/Δ biçiminde herhangi bir şey, **3.** *coğ.* çatal ağız, delta, **4.** haberleşmede D harfi için kullanılan söz, **5.** *b.h.* dördüncü derecede parlak yıldız, **6.** *mat.* değişkenin sonsuz küçük değişme miktarı, **7.** *elekt.* üçgen bağlama, **8.** ~ **ray** *fiz.* delta ışını : yüksek enerji seviyeli zerreciklerle bombardıman edilen cismin saldığı alçak enerjili elektronlar, **9.** ~ **wave (s)** *tıp* beyin dalgaları : derin uykuda bulunan normal bir insanın beyninden yayılan dalga(lar), **10.** ~ **wing** : üçgen kanat(lı) : bazı süpersonik uçakların aynı zamanda yatay denge sağlayan üçgen şeklindeki kanadı. *a ~ wing aircraft.*

deltaic, *sf.* **1.** üçgensel, üç köşeli, **2.** delta/çatal ağız oluşturan, **3.** deltaya benzer/ait.

deltoid, *sf.&is.* **1.** *anat.* üçgensel omuz kası: kolun yukarı hareketini yöneten üçgen biçimindeki omuz kası, **2.** üçgensel, üç köşe, üçgen biçiminde. ***e.a.***- *2. triangular.*

delude, *gl.f.* **-luded, -luding 1.** aldatmak, kandırmak, yanlış yola sevk etmek. *Don't ~ yourself with false hopes. He ~d everyone into following him.* **2.** *esk.* boş ümitler vererek alay etmek, **3.** *esk.* kaçınmak, paçayı kurtarmak, bertaraf etmek, sıyrılmak, yakayı sıyırmak, **4. deluder** : aldatan, kandıran, yanlış yola sevk eden, **5. deludingly** : aldatarak, kandırarak. ***e.a.***- *1. deceive, mislead, dupe, trick, 3. elude, evade*

deluge, *is.&gl.f.* **-uged, -uging 1.** tufan, büyük sel. *The ~ described in the Bible.* **2.** sağanak, çok şiddetli yağmur. *You'll be wet in that ~!*

3. *mec.* yağmur/sağanak gibi yağan/yığılan şey. *a ~ of mail.* **a ~ of questions** : soru yağmuru, **4. the Deluge** : Nuh Tufanı, Büyük Tufan, **5.** sel basmak, tufana boğmak/gark etmek, çok ıslatmak, **6.**...yağmuruna tutmak/boğmak/gark etmek. *The movie star was ~d with requests for his autograph. The minister was ~d with questions.* ***e.a.-*** *1. inundation, flood, 2. downpour, 5. flood, inundate, 6. overrun, overwhelm.*

delusion, *is.* **1.** aldatma, kandırma, yanıltma, hile, oyun, **2.** aldanma, kanma, yanılma, dalgı, gaflet, **3.** hayal, vehim, kuruntu, hülya. **to be under the ~ that...** : ...vehmine kapılmak, zannetmek, sanmak. *That sick man is under the ~ that he is Napoleon.* **4.** *psikol.* sabuklama. **~ of grandeur** : büyüklük sabuklaması. **~ of influence** : etkileme sabuklaması. **~ of persecution** : üzgü sabuklaması, **5. ~al** *bk.:* **delusive** (2). ***e.a.-*** *2. illusion, hallucination.*

delusive = delusory, *sf.* **1.** aldatıcı, yanıltıcı. *a ~ reply/act/person.* **2.** hayalî, gerçek olmayan, hayal/kuruntu mahsulü, yanlış, asılsız. *a ~ belief.* **3. delusively** : aldatıcı/yanıltıcı/hayalî bir şekilde, **4. delusiveness** : aldatıcılık, yanıltıcılık, yanlışlık, asılsızlık. ***e.a.-*** *1. deceptive, 2. false, unreal, delusional.*

deluxe = de luxe, *sf.&zf.* **1.** görkemli, gösterişli, muhteşem, ihtişamlı, lüks. **2.** ihtişamla, gösterişli/muhteşem/lüks bir şekilde. ***e.a.-*** *1. sumptuous, elegant, luxurious.*

delve, *is.&f.* **delved, delving 1.** araştırmak, incelemek, derin/ayrıntılı inceleme ve araştırma yapmak. *He ~d into lots of old books and papers for the facts.* **2.** *esk.* kazmak, eş(ele)mek, **3.** *esk.* kazıp çıkarmak, kazarak elde etmek, **4.** *esk.* çukur, oyuk, **5. delver** : kazıcı (alet), kazma. ***e.a.-*** *2. dig, excavate, 4. cave, hollow, den, pit.*

demagnetise/demagnetisation/demagnetiser, *Brit. bk.:* **demagnetize/demagnetization/demagnetizer**

demagnetize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** mıknatıslığını gidermek, **2. demagnetization** : mıknatıslık giderimi, **3. demagnetizer** : mıknatıslığı gideren.

demagogic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* aldatıcı, halkı aldatmaya yönelik, demagogca. *~ speeches.* **2. ~ally** : halkı aldatırcasına, halkı oyalayarak, yalan ve safsata ile.

demagog(ue), *is.&gs.f.* **-gogued, -goguing 1.** halk avcısı/tavlayıcısı, demagog : halkın his, heyecan ve batıl inanışlarını körükleyerek ve yanlış vaatlerle güç / iktidar / oy kazanan kimse/politikacı, **2.** (eski devirlerde) halk önderi, **3.** avamfiriplik yapmak, demagog gibi davranmak/konuşmak, halkın his ve heyecanını körüklemek, böylece halk gözünde itibar kazanmak.

demagoguery = demagogy, *is.* demagogluk, avamfiriplik, demagoji.

demand, *f.&is.* **1.** istemek, talep etmek. *I ~ my rights/my money/a clear answer. He ~ed payment of the debt.* **2.** ısrar etmek, ısrarla istemek/talep etmek. *She ~ed that we let her in.* **3.** emretmek. *I ~ that you should go immediately.* **4.** gerektirmek, icap ettirmek, ihtiyacı olmak, muhtaç olmak. *This task ~s patience. This work ~s your attention without delay.* **5.** *huk.* (a) resmen hak talep etmek, hak iddia etmek, dava etmek, (b) mahkemeye celp etmek, **6.** sormak, soruşturmak. *I ~ed his name.* **7.** isteme, talep etme, **8.** istek, dilek, talep, istenen şey. *The worker's ~ for higher wages seems reasonable.* **9.** gerek, lüzum, ihtiyaç. *There is a great ~ for engineers in this country.* **I have my ~s upon my time** : Vaktim doludur. **10.** *ekon.* (a) talep, satın alma isteği ve gücü, (b) belirli bir fiyattan müşterilerin almaya hazır oldukları mal miktarı. **law of supply and ~** : arz ve talep kanunu, **11.** rağbet, revaç. **in great ~** : çok revaçta, çok aranan, büyük rağbet gören, tutulan. *an article in great ~. Oil is in great ~ these days.* **12.** *esk.* soru, sor(uştur)ma, araştırma, **13. on ~** : istenilince, talep vukuunda, ibrazı hâlinde, gösterildiğinde. **payable on ~** : talep vukuunda/ibrazı halinde ödenecek, **14. ~able** : istenilebilir, talep edilebilir, **15. ~er** : isteyen, talep eden. ***e.a. -*** *1. ask, exact, claim, 2. insist upon, 3. order, 4. need, require, 5. (b) summon, 7-9. request, claim, exaction, requisition, 12. question, inquiry.*

demand bill = demand draft, *is.* istenilince ödenecek senet/fatura.

demand deposit, *is.* ihbarsız yatırım, önceden ihbara lüzum kalmadan istenildiği anda çekilebilen mevduat.

demanding, *sf.* **1.** aç gözlü, gözü doymaz, hakkından/makul olandan fazlasını isteyen, **2.** titiz, müşkülpesent, **3. ~ly** : aç gözlülükle, titizlikle, müşkülpesentlikle. ***e.a.-*** *2. exacting.*

demand loan, *bk.:* **call loan.**

demand note, *is.* ibrazında ödenecek senet.

demand-pull, *sf.&is.* talep artışı ile ilgili (fiyat yükselmesi). *bk.:* **cost push**

demantoid, *is. min.* Ural zümrütü : parlak yeşil bir cevher. **Uralian emerald** *d.d.*

demarcate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** sınır/hudut çizmek, **2.** ayırmak, tefrik etmek. ***e.a.*** *- 2. separate.*

demarcation = demarkation, *is.* **1.** sınırlandırma, sınır çekme, sınır/hudut (tayini). **line of ~** : sınır çizgisi, **2.** ayırma, tefrik etme. **~ dispute** : görev ayırım anlaşmazlığı, işçi birlikleri arasında görev taksiminden çıkan anlaşmazlık.

demarche, *is., ç.* **-marches** *Fr.* **1.** (diplomatik) girişim/hareket, **2.** hareket plânı değişikliği.

deme, *is.* (eski Atina ve bugünkü Yunanistan'da) bucak, nahiye.

demean, *gl.f.* **1.** alçaltmak, küçültmek. *Such behavior ~s you in my eyes.* **~ oneself** : alçalmak, kendini küçük düşürmek/alçaltmak/küçültmek. *to ~ oneself by taking bribe.* **2.** davranmak, (belirli bir şekilde) hareket etmek. ***e.a.*** *- 1. debase, degrade, humble,* ***2.*** *behave, conduct, comport (oneself).*

demenor = demenour, *is.* **1.** tavır, davranış, hâl, hareket, vaziyet. *His ~ has always been that of a perfect gentleman.* **2.** çehre, yüz, yüz ifadesi/görünüşü. ***e.a.*** *- 1. conduct, behavior, deportment, 2. mien.*

dement, *gl.f. esk.* çıldırtmak, delirtmek, deli etmek. ***e.a.*** *- make insane/mad.*

demented, *sf.* **1.** deli, kaçık, çıldırmış, çılgın, **2. ~ly** : delice, deli gibi, **3. ~ness** : delilik, kaçıklık, çılgınlık. ***e.a.*** *- 1. insane, mad.*

dementia, *is.* **1.** *psikol.* bunama. **~ infantilis** : çocukluk bunaması. **~ paranoides** : kaygılı yansıtımca, **2.** şahsiyetin bölünmesi, **3. ~ praecox** : erken bunama. ***e.a.*** *- 3. schizophrenia.*

demerara (sugar), *is. Brit.* kahverengi/esmer şeker.

demerge, *f.* **-merged, -merging** (bir şirketten) ayırmak/ayrılmak, şirketin bir bölümünü satış vb. suretiyle ayırmak. **demerger** *d.d.*

demerit, *is.* **1.** (okullarda) ihtar, tevbih, **2.** kusur, kabahat, hata, **3.** *esk.* değer, liyakat, **4. ~orious** : kabahatli, kusurlu, hatalı, **5. ~oriously** : kabahatli olarak. ***e.a.*** *- 2. fault, culpability, 3. merit, desert.*

Demerol , *is. ecz.* demerol. ***e.a.*** *- meperidine.*

demesne, *is.* **1.** iyelik, mülkiyet, **2.** mülk, malikâne, emlâk, **3.** bir malikâneyi çevreleyen ona ait arazi, **4.** eyalet, devlet arazisi, **5.** bölge, mıntaka. ***e.a.*** *- 3. estate, 4. domain, realm, 5. district, region.*

demi-, *ön ek* **1.** "yarı, yarım". *ör.: demilune.* **2.** kısmen bir sınıfa/gruba mensup, yarı. *ör.: demigod.*

demibastion, *is.* yarım tabya.

demigod, *is.* **1.** yarı ilâh : yarı insan yarı tanrı olan efsanevî varlık, **2.** tanrısal özellikleri olan insan, kahraman, **3. ~dess** : yarı ilâhe/tanrıça.

demijohn, *is.* damacana, etrafına hasır örülmüş dar boğazlı büyük şişe.

demilitarise/demilitarisation, *Brit. bk.:* **demilitarize/demilitarization.**

demilitarize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** gayriaskerî hâle getirmek, orduyu/askerî kurumları dağıtmak/kaldırmak, ordusuz/askersiz bırakmak. **~d zone** : gayriaskerî bölge, **2.** sivil yönetim/idare altına almak, askerî yönetime son vermek, **3.** (hudut bölgesinin vb.) askerî maksatlarla kullanılmasını yasaklamak, **4. demilitarization** : orduyu dağıtma, gayriaskerî hâle getirme, askerî yönetime son verme, askerî maksatlarla kullanılmasını yasaklama.

demilune, *is.* **1.** yarım ay, hilâl, hilâl şeklinde cisim/yapı vb., **2.** *As.* hilâl şeklinde istihkâm.

demimondaine, *is., ç.* ***-daines*** *Fr.* adî/düşük kadın, toplumca lekelenmiş ahlâksız kadın. ***demirep*** *d.d.*

demimonde, *is.* adî/düşük/ahlâksız kadınlar (âlemi), fahişeler/toplumca lekelenmiş kadınlar (âlemi).

demineralize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** mineralsizleştirmek, (kemiği/dişi) mineralden yoksun bırakmak, **2.** (suyu) mineralden/tuzdan arıtmak, tatlılaştırmak, **3. demineralization** : mineralsizleştirme, mineralden yoksun bırakma, mineralden/tuzdan arıtma.

demi-pension, *is.* yarı pansiyon : (otelde) yatak, kahvaltı ve bir öğün yemek.

demipique, *is.* (XVIII. yy. da kullanılan alçak kaşlı) süvari eğeri.

demiquaver, *is. müz. bk.:* **semiquaver.**

demirelief, *is. bk.:* **mezzo-relievo.**

demirep, *is. bk.:* **demimondaine.**

demisable, *sf.* terk/feragat edilebilir.

demise, *is.&gl.f.* **-mised, -mising 1.** ölüm, vefat, irtihal. *Upon his ~ the title passed to his son, who became Lord XX.* **2.** bitme, bitiş, sona erme/eriş, son bulma, faaliyete son verme, hitam, kapanış. **The ~ of the French monarchy** : Fransa'da mutlakiyetin sona erişi. **3.** *huk.* (a) mülkün varislere intikali, ferağ, intikal, (b) mülkün varislere intikaline yol açan ölüm, **4.** hükümdarlığın halefe intikali (ölüm veya tahttan feragat hâlinde), **5.** *huk.* kiralamak, icara/kiraya vermek, geçici bir süre için mülkü başkasına terk etmek, **6.** (ölüm veya tahttan feragat suretiyle) hükümdarlığı halefe bırakmak, **7.** terk etmek, feragat etmek, intikal et(tir)mek. *The property ~ to the king.* **8.** ölmek, vefat etmek. ***e.a.*** *- 1. death, decease, 5. lease, 7. convey, give, 8. die, decease.*

demisemiquaver, *is. müz.* 32'lik nota.

demission, *is. esk.* **1.** tahttan feragat, **2.** istifa, çekilme. ***e.a.*** *- 1. abdication, 2. resignation.*

demit, *f.* **-mitted, -mitting** *İsk.* istifa et(tir)mek, (görevden) çekilmek/ayırmak/feragat et(tir)mek. ***e.a.*** *- relinquish, give up, resign, dismiss.*

demitasse, *is., ç.* **-tasses 1.** (küçük) fincan, **2.** bir (küçük) fincan kahve.

demiurge, *is. fel.* **1.** (Eflâtun felsefesinde) epitken, dünyayı yaratan etken/amil, **2.** (Gnostik ve diğer sistemlerde) ilâhî kudrete bağlı olarak dünyayı yarattığı tasarlanan olağanüstü varlık, **3. ~ous = demiurgic(al)** : epitkensel, yaratıcı, **4. demiurgically** : yaratıcı güçle, epitkensel olarak, ibda suretiyle.

demivolt(e), *is.* yarım dönüş : şaha kalkmış atın arka ayakları üzerinde yarım dönüşü.

demo, *is., ç.* **demos** *k.d.* **1.** *bk.:* **demonstration, 2.** yeni bir şarkının reklâmını yapmak için dağıtılan plâk veya teyp.

demo-, *ön ek* "halk". *ör.: democratic, demography.*

demob, *is. &gl.f.* **-mobbed, -mobbing 1.** *bk.:* **demobilization, 2.** terhis edilen, hizmet süresini bitirerek askerlikten ayrılan kimse, **3.** terhis etmek.

demobilise/demobilisation, *Brit. bk.:* **demobilize/demobilization.**

demobilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** seferberliği bitirmek/sona erdirmek, **2.** (askeri) terhis etmek, **3. demobilization** : seferberliğin sona ermesi, askerin terhisi.

democracy, *is., ç.* **-cies 1.** elerki, demokrasi, halk yönetimi/idaresi, **2.** halk hükûmeti, halkın seçimle kurduğu hükûmet, demokratik devlet, **3.** halkçılık, halkın kendi kendini yönetimi ilkesi, **4.** kalıtımsal sınıf farkı ve ayrıcalık tanımama ilkesi.

democrat, *is.* **1.** demokrat, halkçı, **2.** toplumsal eşitlik taraftarı, **3.** *ABD* Demokrat Parti üyesi.

democratic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* elerkçi, demokratik, halk yönetimine/hükûmetine ait, **2.** toplumsal eşitliğe dayanan, halkçı, **3.** demokrasi taraftarı, **4.** *ABD* Demokrat Partiye ait, (b) Demokratik Cumhuriyetçi Partiye ait, **5. ~ education** : elerkçi eğitim, **6. ~ leftism** : elerkçi solculuk, **7. ~ally** : elerkçilikle, demokratik yollardan/yöntemlerle.

democratize, *f.* **-tized, -tizing 1.** elerkçileş(tir)mek, demokratlaş(tır)mak, demokrasiye/halk yönetimine dönmek, **2. democratization** : elerkçileş(tir)me, demokratlaş(tır)ma.

démodé, *sf. Fr.* modası geçmiş, eski, köhne. *clothes/ideas which are ~.* ***e.a.*** *- out of date, outmoded.*

demoded, *sf. bk.:* ***démodé.***

demodulate, *gl.f.* **-lated, -lating** *rad.* demodüle etmek.

demodulation, *is.* demodülasyon.

Demogorgon, *is. mit.* belirsiz/esrarengiz/cehennemî kudret, cehennem tanrısı.

demographics, *is.* nüfus istatistikleri.

demography, *is.* **1** nüfus bilimi, toplumsal istatistik, nüfus istatistikleri bilgisi : doğum, ölüm, evlenme, yaş, cinsiyet, meslek vb. gibi toplumsal bilgilerin istatistiği, **2. demographer** : nüfus bilimi uzmanı, **3. demographic** : nüfus bilimsel.

demoiselle**, is., ç.* ***-selles *Fr.* **1.** kız, evlenmemiş kadın, matmazel, **2.** *zool.* **Numidian crane** *d.d.* telli turna *(Anthropoides virgo)*, **3.** *biy.* yusufçuk, kız böceği *(Agridae)*, **4.** *bk.:* **damselfish.** ***e.a.**- 2. crested crane, 3. dragonfly, damselfly.*

demolish, *gl.f.* **1.** yıkmak. *They're going to ~ that old building and put up a new one.* **2.** tahrip etmek, harabeye çevirmek. *The fire ~ed the town.* **3.** *mec.* çürütmek. *We've ~ed all her arguments and she has nothing more to say.* **4.** *argo* yiyip bitirmek, oburcasına yemek, silip süpürmek. *to ~ 2 big plateful of chicken.* **5.** **~er** : yıkan, tahrip eden kimse/şey. **6.** **~ment** : yıkma, yıkılma. ***e.a.**- 1. raze, 2. destroy, finish, smash, 3. discredit, 4. eat up.* ***k.a.**- 1&2. construct, build, make, restore.*

demolition, *is.&sf.* **1.** yıkma, tahrip etme. *~ work had begun on the old building.* **2.** yıkılma, harap olma, harabiyet, **3.** **~s** : tahrip malzemesi/cephanesi. **~ squad** : tahrip müfrezesi, **4.** **~ist** : yıkıcı.

demon, *is.* **1.** şeytan, iblis, kötü ruh, **2.** şeytanî/iblisane his veya eylem, **3.** ifrit, zebanî, kötü adam. *When angry, he's a real ~.* **4.** çok enerjik, gayretli, becerikli, ateş gibi, ele avuca sığmaz. *He's a ~ for work. That child is a little ~.* **5.** **daemon, daimon** *d.d. mit.* (a) insanüstü fakat tanrı olmayan yaratık, (b) koruyucu ruh. ***e.a.**- 1. evil, devil.*

demonetise/demonetisation, *Brit. bk.:* **demonetize/demonetization.**

demonetize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** (paranın değerini) düşürmek, **2.** (para vb.) tedavülden kaldırmak, piyasadan çekmek, **3.** **demonetization** : (paranın) değerini düşürme, tedavülden kaldırma.

demoniac, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* şeytanî, şeytan/iblis gibi. *~al cruelty.* **2.** çılgın, deli, mecnun, cinnet getirmiş, cinli, cinlere karışmış, kötü ruhların etkisinde kalan (kimse), **3.** **~ally** : delice, çılgınca, şeytanî bir şekilde, iblisane.

demonian = daemonian, *sf. bk.:* **demoniac** (1).

demonic, *sf.* **1.** kurnaz(ca), pek zeki(ce), şeytan gibi, **2.** *bk.:* **demoniac** (1). **daemonic, demonical** *d.d.*

demonise, *gl.f.* **-ised, -ising** *bk.:* **demonize.**

demonism, *is.* **1.** şeytancılık : cin ve şeytanlara inanma/tapma, **2.** *bk.:* **demenology, 3. demonist** : şeytancı.

demonistic, *sf.* şeytanca, şeytanî.

demonize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** şeytanlaştırmak, şeytana benzetmek/çevirmek, **2.** şeytanların etkisine uğratmak/maruz bırakmak.

demono- = demon-, *ön ek* "cin, şeytan". *ör.: demonology.*

demonographer, *is.* şeytan bilimci, şeytan bilimi uzmanı.

demonography, *is., ç.* **-phies** şeytan bilimi.

demonolater, *is.* şeytana tapan.

demonolatry, *is.* şeytan(lar)a tapma.

demonology = daemonology, *is.* **1.** şeytan bilimi, şeytanların ve şeytanlara inanışın incelenmesi, **2. demonologist** : şeytan bilimi uzmanı.

demonstrable, *sf.* **1.** gösterilebilir, kanıtlanabilir, ispatlanabilir, ispatı mümkün. *a ~ truth.* **2.** **~ness = demonstrability** : gösterilebilme, kanıtlanabilme, **3.** **demonstrably** : gösterilebilecek/kanıtlanabilecek şekilde.

demonstrant, *is. bk.:* **demonstrator.**

demonstrate, *f.* **-strated, -starting 1.** göstermek, deneme/uygulama ile açımlamak/izah etmek, deneylerle göstererek ders vermek, örneklerle açıklamak. *Please ~ how the machine works.* **2.** kanıtlamak, ispatlamak, ispat etmek. *The lawyer ~d that the witness was lying.* **3.** gösteri/nümayiş yapmak, gövde gösterisinde/nümayişte bulunmak. ***e.a.**- 1. explain, show, illustrate, explain, teach, 2. prove, establish, make evident, 3. picket, parade, march.*

demonstration, *is.* **1.** uygulamalı gösteri/açıklama/izah, ispat/izah ederek gösterme. *~ of a machine.* **2.** delil, kanıt, ispata yarayan şey, **3.** gösteri, açıklama, açığa vurma, izhar. **~s of affection** : sevgi gösterisi, muhabbet izharı, **4.** gösteri, nümayiş, tezahürat, örgüt toplantısı, gövde gösterisi. **make a ~** : gösteri/tezahürat yapmak, tezahüratta bulunmak. *a ~ against the war.* **5.** sergi, **6.** **~al** : gösteri tarzında/şeklinde/mahiyetinde. ***e.a.**- 1&2. proof, substantiation, verification, 5. display.*

demonstrative, *sf.&is.* **1.** coşkun, gösterişçi, duygularını saklamayıp açıkça gösteren. *a ~ person/action.* **2.** açıklayıcı, aydınlatıcı, açıklamaya/izaha yarayan, **3.** kanıtlayıcı, ispat edici, kanıtlamaya/ispata yarayan, **4.** *gr.* gösterme, işaret. ~ **adjective** : işaret sıfatı. ~ **pronoun** : işaret zamiri, **5.** *gr.* gösterme kelimesi : **this, there** gibi, **6.** ~**ly** : gösterişle, gösteriş yaparak; açıklayıcı/aydınlatıcı mahiyette, kanıtlayarak, ispat ederek, **7.** ~**ness** : gösterişçilik, açıklayıcılık, kanıtlayıcılık. ***e.a.***- *2. explanatory, illustrative, 3. conclusive.*

demonstrator, *is.* **1.** gösteren/ispat eden şey/kimse, **2. demonstrant** *d.d.* nümayişçi, tezahüratçı, gösterişçi, nümayişe katılan kimse, **3.** tanıtman : bir malı/hizmeti uygulamalı olarak gösteren ve açıklayan (bilhassa müşterilere tanıtan) kimse, **4.** tatbikat öğretmeni, **5.** tanıtma maksadıyla kullanılan mal/hizmet.

demoralise/demoralisation, *Brit. bk.:* **demoralize/demoralization .**

demoralize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** cesaretini/maneviyatını/umudunu kırmak, gözünü korkutmak, yıldırmak, maneviyatını/moralini bozmak. *Bad weather and many defeats ~d the army.* **2.** ahlâkını bozmak, ifsat etmek, **3.** yeis vermek, ye'se düşürmek, **4. demoralization** : cesaretini/maneviyatını/umudunu kırma, gözünü korkutma, yıldırma, cesareti/maneviyatı kırılma, ahlâkını bozma, ifsat etme, **5. demoralizer** : cesareti/maneviyatı kıran kimse/şey.

de mortuis nil nisi bonum, *Lât.* Ölünün arkasından yalnız iyiliğini söyle.

demos, *is.* **1.** (eski Yunanistan'da) halk, ahali, **2.** toplum.

demote, *gl.f.* **-moted, -moting** rütbesini/sınıfını/kıdemini indirmek, tenzili rütbe etmek. **demotion** : rütbe/sınıf/kıdem indirimi.

demothball, *gl.f.* (kızağa çekilmiş savaş gemisini) görevlendirmek, faal hâle getirmek.

demotic, *sf.&is.* **1.** toplumsal, kamuya, halka ait, **2.** sadeleştirilmiş hiyeroglif yazısı ile ilgili, **3. Romaic** *d.d.* Rumca, bugünkü Yunan halkının konuştuğu dil.

demount, *gl.f.* **1.** sökmek, dağıtmak, parçalarına ayırmak, demonte etmek, **2.** yerinden çıkarmak, **3.** ~**able** : sökülebilir, parçalarına ayrılabilir. ***e.a.***- *1. disassemble.*

demulcent, *sf.&is.* **1.** yatıştırıcı, ağrı dindirici, teskin edici, müsekkin (ilâç vb.), **2.** tahriş edilmiş sümük zarını iyileştirici ilâç.

demulsify, *gl.f.* **-fied, -fying** *fiz. kim.* **1.** asıltıyı çökeltmek, asıltıdaki maddeleri ayırmak, **2. demulsification** : asıltıyı çökeltme, **3. demulsifier** : asıltı çökeltici (madde).

demur, *is.&gs.f.* **-murred, -murring 1.** kabul etmemek, karşı durmak, şüphe ile karşılamak. *He ~red at the suggestion.* **2.** *huk.* itiraz etmek, karşı koymak, zorluk çıkarmak, **3.** *esk.* duraksamak, tereddüt etmek, **4.** ~**ral** *d.d.* itiraz, karşı koyma, zorluk çıkarma, duraksama, şüphe, tereddüt. **make no** ~ : itiraz etmemek, zorluk çıkarmamak. **put in a** ~ : itiraz etmek. **without** ~ : itirazsız, itiraz etmeden. *He accepted my proposal without ~ .* **5.** ~**rable** *huk.* itiraz edilebilir. ***e.a.***- *1. object, disagree, protest, 2. hesitate, linger, 4. objection, hesitation, protest, qualm.* ***k.a.***- *1. agree.*

demure, *sf.* **-murer, -murest 1.** çekingen, mahcup, mütevazi, alçak gönüllü, (bazan) yalancıktan mahcup görünen. *a ~ young lady.* **2.** uslu, halim selim, sakin, ağır başlı, temkinli, ciddî, **3.** ~**ly** : çekingelikle, çekine çekine, tevazu ile, **4.** ~**ness** : çekingenlik, mahcupluk, alçak gönüllülük, tevazu, ağır başlılık. ***e.a.***- *1. shy, modest, reserved, retiring, 2. coy, sedate.* ***k.a.***- *1. brazen, brash, impudent, shameless, immodest.*

demurrage, *is.* **1.** süre aşımı : gemi/vagon/kamyon yükleme ve boşaltma işleminin verilen süreyi aşması, **2.** süre aşımı ücreti/tazminatı.

demurral, *is. bk.:* **demur** (4).

demurrer, *is.* **1.** itirazcı, itiraz eden, muteriz, **2.** *huk.* davaya karşı yapılan itiraz, **3.** itiraz, karşı koyma/durma. ***e.a.***- *1. objector, 3. objection, demur.*

demy, *is., ç.* **-mies 1.** *Brit.* matbaa kâğıdı boyutu : 44.5x57 cm, **2.** *ABD* resim/yazı kâğıdı boyutu : 40.6x53.3 cm, **3. demy octavo = demy 8vo** : kitap boyutu : 14x22 cm, **4. demy quarto = demy 4to** : *Brit.* kitap boyutu : 22x28 cm.

demythologise/demythologisation, *Brit. bk.:* **demythologize/demythologization.**

demythologize, *gl.f.* **-gized, -gizing 1.** efsanelikten kurtarmak/çıkarmak, efsane özelliğini kaldırmak, **2. demythologization** : efsanelikten kurtarma.

den, *is.&gs.f.* **denned, denning 1.** in, vahşî hayvan ini/sığınağı. **lion's ~** : aslan ini, **2.** mağara, **3.** (eşkiya/haydut/hırsız vb.) yuva(sı)/yatağı. **a ~ of thieves** : hırsız yatağı. **~s of misery** : sefalet yuvası, **4.** (izbe/pis) yer/kulübe/oda. **~ of vice** : batakhane, **5.** küçük oda, çalışma odası, **6.** küçük izci (yavrukurt) devriyesi, **7.** ine sığınmak, inde/mağarada vb. yaşamak. ***e.a.*** *- 1. lair, 2. cave, cavern.*

Den. = Denmark.

denarius, *is., ç.* **-narii** *(eski Roma'da)* **1.** dinar gümüş para, (M.Ö. III. yy), **2.** 25 dinar değerinde altın para.

denary, *sf.* **1.** on kat, on misli, onun katı, **2.** ondalık, aşarî. ***e.a.*** *- 1. tenfold, 2. decimal.*

denationalise/denationalisation, *Brit. bk.:* **denationalize/denationalization.**

denationalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (sanayi vb. ni) devlet tekelinden çıkarmak, hükûmet kontrolundan kurtarmak, özel teşebbüse devretmek, **2.** ulusal/millî haklardan yoksun bırakmak, **3.** milliyet(ini) değiştirmek, **4. denationalization** : devlet tekelinden çıkarma özel teşebbüse devretme, ulusal haklardan yoksun bırakma, milliyet(ini) değiştirme.

denaturalise/denaturalisation, *Brit. bk.:* **denaturalize/denaturalization.**

denaturalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** doğalsızlaştırmak, gayritabiîleştirmek, doğal/tabiî halinden çıkarmak, doğa dışı/gayritabiî yapmak, **2.** vatandaşlıktan çıkarmak, **3. denaturalization** : doğalsızlaş(tır)ma, doğal hâlinden çık(ar)ma; vatandaşlıktan çıkar(ıl)ma.

denature, *gl.f.* **-tured, -turing 1.** denşirmek, doğallığını /tabiîliğini bozmak, doğal niteliğini (tabiî karakterini) değiştirmek/bozmak, **2.** alkole başka maddeler katarak (alkol olarak kullanılmasını engellemeden) içilmez hâle getirmek, **3.** *biy.- kim.* (protein vb. nin kimyasal/fiziksel yöntemlerle) özelliğini değiştirmek, **4. denaturant** : (alkolü içilmez hâle getiren) katkı, **5. denaturation** : denşirme, doğallığını bozma, (protein vb.) özellik değişimi.

denatured alcohol, *kim.* denşirilmiş alkol : metanol vb. gibi zehirli madde katılarak içilmez hale getirilmiş etil alkol.

denazify, *gl.f.* **-fied, -fying** Nazilikten/Nazi etkisinden kurtarmak. **denazification** : Nazilikten kurtarma.

dendriform, *sf.* ağaç şeklinde/biçiminde, ağacımsı.

dendrite, *is.* **1.** *jeol.* dendrit : taş veya maden üzerinde bulunan ağaç veya yosun şekli; üzerinde ağaç/yosun şekli bulunan taş/maden parçası, **2.** *anat.* dallantı : sinir gözesine itkileri ileten dal biçiminde uzantı. ***e.a.*** *- 2. dendron.*

dendritic(al), *sf.* **1.** dallantılı, dallı, **2.** dal biçimli, **3. dendritically** : dal biçiminde. ***e.a.*** *- 2. arborescent.*

dendro- = dendr- = dendri- = dendron-, *ön ek* "ağaç". *ör.: dendrology.*

dendrochronology, *is.* **1.** ağaç zaman bilimi : ağaç gövdelerinin halkalarından geçmiş olayların oluş sırasını ve tarihini belirtme ilmi, **2. dendrochronological** : ağaç zaman bilimsel, **3. dendrochronologically** : ağaç zaman bilimle.

dendroid(al), *sf.* dallı, ağacımsı, ağaç/dal biçiminde, ağaca benzer. ***e.a.*** *- treelike, arborescent, dendritic*

dendrolite, *is.* ağaç fosili, taşlaşmış/fosilleşmiş ağaç.

dendrology, *is. bot.* **1.** ağaç bilimi : botaniğin ağaçları inceleyen dalı, **2. dendrologic(al)** : ağaç bilimsel, **3. dendrologist** : ağaç bilimi uzmanı.

dendron, *is. anat. bk.:* **dendrite** (2).

-dendron, *son ek* "ağaç", **dendro-** ön ekinin değişik şekli. *ör.: philodendron, rhododendron.*

dene, *is. Brit.* **1.** vadi, **2.** içinden nehir akan derin ağaçlıklı vadi, **3.** kum tepesi, deniz kıyısında kumlu arazi/tepe. ***e.a.*** *- 1. walley.*

Deneb, *is. astr.* Kuğu burcunun en parlak yıldızı.

denegation, *is.* yadsıma, yokumsama, inkâr, yalanlama, tekzip. ***e.a.*** *- denial, contradiction.*

denehole, *is.* (kalker içine oyulmuş) sun'î mağara.

dengue, *is. patol.* dang : şiddetli eklem ve adale ağrıları veren sıcak ülkelere özgü bulaşıcı bir hastalık. Sivrisineklerin taşıdığı bir virüsle bulaşır. **breakbone fever, dengue fever, dandy** *d.d.*

Den Haag, *is.* Lahey : Hollanda'nın başkenti. ***e.a.*** *- The Hague.*

deniable, *sf.* yadsınabilir, yokumsanabilir, inkâr edilebilir. **deniably** : yadsınırcasına, yadsınarak, inkâr edercesine.

denial, *is.* **1.** yadsıma, yokumsama, inkâr. *a ~ of justice.* **2.** yalanlama, tekzip. *The minister asked the newspaper to print a ~ of the untrue story.* **to issue a ~** : tekzip yayınlamak, **3.** ret, itiraz. **I will take no ~** : İtiraz kabul etmem/lâmı cimi yok. **He met the accusation with a flat ~** : Suçu düpedüz reddetti. **4.** feragat, alçak gönüllülük, mahviyet, gönül tokluğu. *a life of ~.* **self-~** : feragatinefis, nefsinden feragat etme, **5.** *huk.* inkâr, resmen tanımama, iddiayı ret.

denier, *is.* **1.** yadsıyan, yokumsar, inkâr eden, münkir, ret/itiraz/tekzip eden, yalanlayan, **2.** deniye : ipek/reyon/naylon ipliğinin incelik birimi : 9000 m uzunluğundaki ipliğin gram olarak ağırlığı, **3.** Fransız resmî parası (VIII. yy.dan 1794'e kadar kullanılmıştır).

denigrate, *gl.f.* **-grated, -grating 1.** kötülemek, iftira etmek, zemmetmek, leke sürmek, *k.d.* çamur atmak. *to ~ s.o.'s good reputation.* **2.** karar(t)mak, karalamak. *Rain clouds denigrating the sky.* **3. denigration** : kötüleme, iftira, zemmetme, leke sürme, **4. denigrator** : kötüleyen, iftira eden, müfteri, zemmeden, leke süren. ***e.a.***- *1. sully, defame, slander, 2. blacken.*

denim, *is.* **1.** denim : kaba pamuklu kumaş (iş ve gündelik elbise yapmakta kullanılır), **2.** döşemelik kumaş, **3. ~s** : işçi tulumu/pantalonu, blucin.

denitrate, *gl.f.* **-trated, -trating** *kim.* nitrat gidermek : bir bileşimden NO2, nitrat, nitrik asit vb. çıkarmak.

denitrify, *gl.f.* **-fied, -fying** *kim.* **1.** azotsuzlaştırmak, bir bileşimden azot ve bileşimlerini çıkarmak, **2.** (mikroorganizmalarca) nitratları çözüştürmek, nitratları nitrit, nitrojen ve amonyağa dönüştürmek, **3. denitrification**: azotsuzlaştırma, nitratları çözüştürme

denizen, *is.&gl.f.* **1.** oturan/ikamet eden kimse, sakin, mukim, vatandaş. mukim, vatandaş. *The ~s of the forest came alive at night.* **2.** *Brit.* bir ülkeye kabul edilmiş ve kendine bazı haklar tanınmış yabancı, **3.** yeni bir yere/çevre koşullarına alıştırılmış hayvan/bitki vb. **4.** bir yeri sık sık ziyaret eden kimse, **5.** *Brit.* vatandaşlığa kabul etmek, vatandaşlık haklarını tanımak, **6.** (bir kimseyi/şeyi) bir yere/iklime alıştırmak, (bir yerde) yerleştirmek, **7. denization** : vatandaşlığa kabul etme/edilme. ***e.a.***- *1. inhabitant, resident, dweller, 5. naturalize.*

Denmark, *is.* Danimarka. **~ Strait** : Danimarka Boğazı.

den mother, *is.* (izcilerde) yavrukurtlara önderlik yapan tecrübeli kadın.

denominable, *sf.* adlandırılabilir.

denominate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** adlandırmak, ad/isim/nam vermek, tesmiye etmek, demek. *The later part of the day which the common people ~ "the afternoon".* **2.** belirtmek, göstermek, ayırmak, tefrik etmek. *Anger ~s a state of mind.* **3.** belirli bir ölçü veya birimle ifade etmek. *exchange certificates ~d in dollars or pounds.* **4.** boyutlu, ölçü bildiren. *"5" in "5 meters" is a ~ number.* ***e.a.***- *1. designate, call, 2. indicate, denote.*

denomination, *is.* **1.** ad, isim, (özellikle zümre/sınıf adı), unvan, **2.** sınıf zümre. *There were many ~s of criminals.* **3.** mezhep. *Among Christians there are many ~s.* **4.** adlandırma, ad verme, isimlendirme, **5.** cins, nevi, değer, belirli bir standart ölçüde olan aynı cins nesnelerden her biri, belli bir ölçü birimi. **coins of many ~s** : çeşitli cinste madenî paralar. **bills of $5 and $10 ~s** : 5 ve 10 dolarlık banknotlar. **bills of large/small ~s**: büyük/küçük (değerli) banknotlar.

denominational, *sf.* **1.** adsal. adla/isimle ilgili, **2.** mezhep+, belirli bir mezhebe ait/mensup. *~ schools.* **3.** mezhepten doğan, mezhebe dayanan, belirli bir mezhebin/siyasî partinin inanış/davranış ve tutumu ile ilgili. *~ prejudice.* **4. ~ly** : mezheple ilgili olarak.

denominationalism, *is.* ayırımcılık, bölücülük, hizipçilik, gruplara/mezheplere ayırma taraftarlığı. **denominationalist** : ayırımcı, bölücü, hizipçi.

denominative, *sf.&is.* **1.** adsal, ad veren, adı olan, adlandırılan, isimlendirilen, **2.** *gr.* addan türemiş (fiil). İngilizcede addan türemiş pek çok fiil vardır : örneğin **garden** : bahçe, **to garden** : bahçıvanlık yapmak, **3. ~ly** : addan türetilerek.

denominator, *is.* **1.** *mat.* payda, mahreç, bölen, bir bütünün kaça bölüneceğini gösteren sayı. *bk.:* **numerator**, **2. least common ~** : en küçük ortak payda, **3.** ortak özellik, müşterek vasıf, **4.** (fikir, zevk vb. için) ortalama düzey/seviye, standart, **5.** *esk.* adlandıran, ad/isim veren kimse. ***e.a.***- *1. divisor.*

denotation, *is.* **1.** anlam, mana, bir kelimenin sözlükte verilen anlamı, bir kelimenin öz anlamı/delâlet ettiği şey. *bk.:* **connotation**. **2.** özel terim/ad/isim, **3.** belirtme, ayırma, gösterme, delâlet/ifade etme, **4.** simge, işaret, alâmet. *visible ~s of divine wrath.* **5.** *man.* içlem, içerme, tazammun, kapsam. ***e.a.***- *1. meaning, 4. mark, symbol, sign, indication.*

denotative, *sf.* **1.** anlamlı, manidar, **2.** gösteren, belirten, simgeleyen, delâlet/işaret eden, **3.** ayırt/tefrik eden, **4. ~ly** : göstererek, belirterek, ayırt ederek. ***e.a.***- *3. denoting.*

denote, *gl.f.* **-noted, -noting 1.** göstermek, belirtmek, delâlet/işaret etmek. *A smile often ~s pleasure. The sign = ~s that 2 things are equal.* **2.** ifade etmek, anlamına/manasına gelmek, demek, kasdetmek, tazammun etmek. *Red flares ~ danger.* **3.** *man.* bir kimsenin/şeyin adı olmak, **4. denotable** : gösterilebilir, belirtilebilir, ifade/işaret edilebilir, **5. ~ment** : gösterme, belirtme, ifade etme, anlamına gelme. ***e.a.***- *1. indicate, mark, designate, connote, 2. mean, signify.*

denotive, *sf. bk.:* **denotative.**

denouement = dénouement, *is.* **1.** (piyes, roman vb.) son, sonuç, akibet, bitim, netice, **2.** şüpheli/heyecanlı olaylar serisinin sona erişi/son bulması, düğümün çözülmesi.

denounce, *gl.f.* **-nounced, -nouncig 1.** açıkça/alenen suçlamak/itham etmek, (polise/mahkemeye vb.) resmen şikâyet etmek, resmen suçlandırmak/suç isnat etmek. *They ~d him to the police as a criminal.* **2.** sözleşme/anlaşma/mukavele vb. nin bozulacağını haber vermek, **3.** kovculuk etmek, **4.** şiddetle eleştirmek/aleyhinde bulunmak, bir şeyin kötülüğünü ilân etmek. *The minister's action was ~d in the newspapers.* **5.** *bk.:* **portend, augur**, **6. ~ment** : açıkça suçlama, şikâyet/itham etme, **7. denouncer** : açıkça suçlayan, şikâyet/itham eden, ***e.a.***-*1. accuse, attack.* ***k.a.***- *1. praise, commend.*

de novo, *Lât.* yeniden, yeni baştan, tekrar, yine. ***e.a.***- *anew, afresh, again.*

dense, *sf.* **denser, densest 1.** sık, kesif, kalın, sıkışık. *a ~ forest. ~ trees. a ~ crowd.* **2.** ahmak, kalın kafalı, aptal, anlayışsız, gabi. *a~ mind. a ~ boy.* **3.** aşırı, koyu, müfrit, son derece. *~ ignorance.* **4.** donuk, mat, ışığı az geçiren (optik cam, renk vb.), **5.** (anlaşılması) zor, çetin, karışık, çetrefil, muğlâk. *~ writing.* **6. ~ly** : sık/yoğun bir şekilde, aşırı/koyu/müfrit bir şekilde; aptalca, ahmakça, **7. ~ness** : sıklık, yoğunluk, sıkışıklık; aşırılık, ifrat; aptallık, ahmaklık. ***e.a.***- *1. close, thick, compact, 2. stupid, dull, slow-witted. 3. intense, extreme.* ***k.a.***- *1. sparse, tenous, 2. subtle, bright.*

densify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yoğunlaştırmak, **2. densification** : yoğunlaştırma.

densimeter, *is. fiz.* yoğunlukölçer, dansimetre.

densimetric, *sf.* yoğunluk ölçümsel, dansimetrik.

densimetry, *is.* yoğunluk ölçme, dansimetri.

densitometer, *is.* 1.*foto.* gölgeölçer, **2.** *bk.:* **densimeter**, **3. densitometric** : gölge ölçümsel, **4. densitometry** : gölge ölçme.

density, *is., ç.* **-ties 1.** yoğunluk, kesafet, sıklık. *a population ~ of 300 persons per square kilometer.* **2.** ahmaklık, aptallık, kalın kafalılık, anlayışsızlık, gabavet, **3.** *fiz.* yoğunluk : (a) birim hacmin kütlesi, (b) birim yüzeye isabet eden akım/yük/enerji vb. **current ~** : akım yoğunluğu, **4.** donukluk/matlık derecesi. ***e.a.***- *1. compactness, 2. stupidity, obtuseness.*

dent, *is.&f.* **1.** çentik, gedik, ufak oyuk, girinti, çöküntü, zede(lenme). *a ~ in one's car. a ~ in one's pride.* **2.** (dişli çark, tarak vb. de) diş, **3.** çent(il)mek, **4.** çökmek, göçmek, çöküntü/girinti yapmak, **5. make a ~ in** *k.d.* ilk başarılı adımı atmak. *It is already 6 o'clock and we haven't made a ~ in this pile of work.* ***e.a.***- *3. indent, 4. sink in.*

dent. = **1.** dentist, **2.** dentistry, **3.** dental.

dental, *sf.&is.* **1.** diş+. **~ arch** : diş kavsi. **~ nerve** : diş siniri. **~ plate** : takma diş. **~ surgery** : diş cerrahisi, **2.** dişçiye/dış hekimliğine ait, **3.** *s.bl.* (a) dişsil : dil ucu üst dişlere dokunarak çıkarılan ünsüz : **t, d** gibi. (b) **alveolar** *d.d.* diş yuvasıl : dil ucu üst diş yuvalarına dokunarak çıkarılan ünsüz : **th** gibi, **4. ~ floss** : diş ipliği : diş aralarını temizlemekte kullanılan mumlu iplik, **5. ~ hygienist** : dişçi yardımcısı, bilhassa dişleri temizleyen dişçi asistanı, **6. ~ technician** : diş teknisyeni.

dentalise/dentalisation, *Brit. bk.:* **dentalize/dentalization.**

dentalium, *is.*, *ç.* **-liums, -lia** *zool.* taraklı yumuşakça.

dentalize, *gl.f.* **-ized, -izing** *sf.bl.* **1.** dişsillemek, dişler arasında telâffuz etmek, dili dişlere dokundurarak konuşmak, **2. dentalization** : dişsilleme.

dentate, *sf. bot. zool.* **1.** diş diş, dişli, çentikli, tırtıklı, diş gibi çıkıntıları olan. ~ **leaf** : çentikli/tırtıklı (kenarları dişli) yaprak, **2.** ~**ly** : diş diş, çentikli/tırtıklı bir şekilde.

dentation, *is. bot. zool.* çentik, tırtık, diş, köşeli çıkıntı.

dent corn, *is. bot.* diş mısırı *(Zea mays).*

denti- = **dent-**, *ön ek* "diş". *ör.: dentiform.*

denticle, *is.* küçük diş, dişe benzer ufak sivri çıkıntı.

denticulate(d), *sf. bot. zool,* **1.** küçük dişli, tırtıklı, çentikli, **2. denticulately** : diş diş, tırtıklı/çentikli bir şekilde.

denticulation, *is.* **1.** çentiklenme, tırtıklanma, diş diş olma, **2.** *bk.:* **denticle**, **3.** bir dizi çentik/tırtık/diş.

dentiform, *sf.* diş şeklinde.

dentifrice, *is.* diş macunu/tozu, dişleri temizleyici müstahzar.

dentigerous, *sf.* dişli, çentikli, tırtıklı.

dentil, *is.* **1.** *mim.* dendane : pervaz altındaki dişlerin her biri, **2.** (armacılıkta) çentik.

dentilabial, *sf.&is. s.bl.* dişsil dudaksıl (ünsüz). ***e.a.***- *labiodental.*

dentilingual, *sf. s.bl. bk.:* **interdental** (2).

dentin(e), *is.* diş kemiği, dentin : dişi meydana getiren (kemikten daha sert) madde. **dentinal** : diş kemiği+.

dentist, *is.* dişçi, diş hekimi.

dentistry, *is.* dişçilik, diş hekimliği.

dentition, *is.* **1.** diş yapısı, dişlerin şekli ve sayısı, **2.** diş çıkarma, diş bitmesi. ***e.a.***- *2. teething.*

dentoid, *sf.* dişe benzer, diş gibi.

dentosurgical, *sf.* diş cerrahisi ile ilgili.

dentulous, *sf.* dişli, dişleri olan.

denture, *is.* takma diş. **dentural** : takma diş+.

denuclearize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (bir ülkede/bölgede) atom silâhları yapımını/bulundurulmasını yasaklamak, **2. denuclearization** : atom silâhları yapımını/bulundurulmasını yasaklama.

denudate, *sf.&gl.f.* **-dated, -dating 1.** soymak, çıplaklaştırmak, çıplak bırakmak, **2.** çıplak, soyulmuş/soyunmuş. ***e.a.***- *1. strip, denude, make bare, 3. denuded, bare.*

denudation, *is.* **1.** soy(un)ma, çıplaklaş(tır)ma, çıplak bırakma/kalma, açılma, **2.** *jeol.* (a) aşınma, aşınım, erozyon, (b) aşınma sonucunda çıplak kalma (kaya vb.). ***e.a.***- *2. (a) erosion.*

denude, *sf.&gl.f.* **-nuded, -nuding 1.** soymak, çıplaklaştırmak, çıplak/yoksun bırakmak, mahrum etmek. *~d of all pride/self respect.* **2.** *jeol.* aşındırmak, aşındırarak çıplak bırakmak. *Wind and rain had ~d the mountainside of soil.* **3. denuder** : soyan, çıplak bırakan, aşındıran. ***e.a.***- *1. strip, denudate.*

denumerable, *sf. mat.* sayılabilir, sayılması mümkün. ~ **set** : sayılabilir küme. ***e.a.***- *countable, enumerable.*

denunciate, *f.* **-ated, -ating 1.** (açıkça) suçlamak/itham etmek, açıklamak, ifşa etmek, (bir kimsenin suçunu/kabahatini) açığa vurmak/ihbar etmek, **2. denunciator** : suçlayan, itham eden, açıklayan, ihbar/ifşa eden. ***e.a.***- *1. denounce, condemn openly.*

denunciation, *is.* **1.** açıklama, ifşa, ihbar, **2.** suçlama, itham, suç isnat etme, **3.** (bir anlaşma/muahede vb. nin) yenilenmeyeceğini, sona erdirileceğini resmen bildirme, **4.** *esk.* ilân, resmen açıklama.

denunciative = **denunciatory**, *sf.* açıklayıcı, ihbar/ifşa edici, suçlandırıcı, itham edici, ithamkâr, tehditkâr.

deny, *gl.f.* **-nied, -nying 1.** yalanlamak, tekzip etmek, reddetmek, kabul etmemek. *to ~ an accusation.* **He is not to be denied** : Ona ret cevabı verilemez/O ret kabul etmez. **2.** yadsımak, yokumsamak, inkâr etmek. *Can you ~ the truth of this statement?* **There is no ~ing the fact** : Bu husus inkâr edilemez. **I do not ~ the fact that...** : Şunu inkâr edemem ki.../-dığını inkâr etmiyorum. **3.** esirgemek. *He denied his children nothing and gave them everything they wanted.* **4.** vermemek, mahrum etmek, nasip etmemek. **to ~ a man his rights** : bir adamı haklarından mahrum etmek. **to ~ oneself sth** : kendini bir şeyden mahrum etmek. **to ~ the door to s.o.** : (birini) içeri almamak/evine kabul etmemek/

kapıyı yüzüne kapamak, **5.** tanımamak, sahip çıkmamak. *He denied his country and his principles.* **6.** istememek, kaçınmak, imtina etmek, (arzu ve zevklerinden) feragat etmek. **to ~ oneself** : nefsinden feragat etmek. **He has denied himself all his life** : Hayatı boyunca nefsini her şeyden mahrum etti. **7.** *esk.* (a) kabul etmemek, (b) (yapmayı) reddetmek, hatırını kırmak. ***e.a.*** *- 1. controvert, oppose, gainsay, contradict, reject, 2. discredit, 4. withhold, 5. disown, repudiate, 7. refuse, decline.* ***k.a.*** *- 1. confirm, concede, admit, affirm, assert, 7. acknowledge, recognize.*

deoch an doris = doch an doris, *is. İsk.* son içki.

deodand, *is.* (eski İngiliz yasalarına göre) ölen bir kimsenin dinî maksatlarla kullanılmak üzere kraliyete kalan malı.

deodar, *is. bot.* Himalaya sediri *(Cedrus deodara)* : Sağlam, açık kırmızı kerestesi makbul bir ağaç.

deodorant, *sf.&is.* **1.** koku giderici (madde), **2.** ter kokularını gideren/örten madde, deodoran.

deodorise, *gl.f. Brit. bk.:* **deodorize.**

deodorize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** koku (bilhassa fena kokuları) gidermek, **2. deodorization** : koku giderme, **3. deodorizer** : koku giderici (madde).

Deo favente, *Lât.* Allahın inayetiyle *(With God's favor).*

Deo gratias, *Lât.* Elhamdülillâh, Allaha şükür. *(Thanks to God).*

Deo juvante, *Lât.* Allahın izniyle/yardımıyla *(With God's help).*

deontology, *is.* **1.** ahlâk bilimi/bilgisi : özellikle ahlâki görevleri ve doğru davranışları inceleyen bölümü, **2. deontological** : ahlâk bilimsel, **3. deontologist** : ahlâk bilimi uzmanı. ***e.a.*** *- 1. ethics.*

deorbit, *is.&f.* yörüngeden çıkma(k)/çıkarma(k).

Deo volente, *Lât.* İnşallah, Allah isterse *(God willing).*

deoxidize, *gl.f.* **-dized, -dizing 1.** oksijenini gidermek, **2.** indirgemek, **3. deoxidization** : oksijenini giderme, indirgeme, **4. deoxidizer** : oksijenini gideren, indirgeyen.

deoxy-, *ön ek* "daha az oksijenli". *ör.: deoxyribonucleic acid.*

deoxygenate, *gl.f.* **-ated, -ating 1. deoxygenize** *d.d.* oksijenini çıkarmak/gidermek, oksijensizleştirmek, **2. deoxygenation** : oksijenini çıkarma/giderme, oksijensizleştirme.

deoxyribonucleic acid = DNA, *biy.- kim.* az oksijenli ribonükleik asit : kromozomun irsî etkinliğinde önemli rolü olan ve genlerin temel yapısını oluşturan kompleks bir nükleik asit.

deoxyribose = desoxyribose, *is. biy.- kim.* deoksiriboz : ribozların hidroksil grubu yerine H gelmesiyle oluşan ve genel formülleri C5H10O4 olan karbohidratlardan herhangi biri, **2.** DNA' nın hidrolizinden elde edilen şeker : HOCH2 (CHOH)2CH2CHO.

dep. = **1.** department, **2.** departs, **3.** departure, **4.** deponent, **5.** depot, **6.** deputy.

depart, *is.&f.* **1.** gitmek, hareket etmek. **to be about to ~** : gitmek üzere olmak. *The train ~ed from Ankara at 11.00 o'clock.* **2. ~ from** : sapmak, inhiraf etmek, farklı olmak. *The new method ~s from the old in several respects.* **3.** ölmek, vefat etmek. **~ (from) this life/world** : ölmek, hayata veda etmek, **4.** ayrılmak, terk etmek, göçmek. *~ from a city.* **He ~ed from his customs** : Adetlerini terk etti. **5.** *esk. bk.:* **departure, death**. ***e.a.*** *- 1. leave, start, retire, retreat, withdraw, 2. diverge, deviate, differ, vary, 4. leave, go away.*

departed, *sf.&is.* **1.** ölü, ölmüş, müteveffa, **2.** gitmiş, ayrılmış, geçmiş, yok olmuş, **3. the ~** : (a) ölü, müteveffa, merhum, (b) ölüler, ölmüş kimseler. ***e.a.*** *-1. deceased, dead, 2. gone, past.*

departee, *is.* (bir yerden/memleketten vb.) giden/ayrılan/uzaklaşan/hareket eden kimse.

department, *is.* **1.** bölüm. *the History ~ of a university. the ~ of Mathematics. the children's clothing ~ of a large store.* **2.** şube, kısım, kol, kalem. *the public relations ~.* **3.** *ABD* Bakanlık. **the ~ of Commerce** : Ticaret Bakanlığı. **4.** daire. *the Sanitation ~.* **5.** servis. *the production ~.* **6.** *k.d.* görev, sorumluluk, mes'uliyet. *"I'm not going to look after the baby" he said to his wife, "it's your ~."* **7. ~al** : bölüm+, kısım+, şube+, bakanlık+, daire+, **8. ~tally** : şube/daire/bakanlık vb. olarak.

departmentalise, *gl.f. Brit. bk.:* **departmentalize.**

departmentalism, *is.* bölümlere/şubelere/dairelere ayırma taraftarlığı.

departmentalization, *is.* bölümlere/şubelere/dairelere/kısımlara/bakanlıklara ayrılma.

departmentalize, *gl.f.* **-ized, -izing** bölümlendirmek, şubelendirmek, bölümlere/şubelere/dairelere/kısımlara/bakanlıklara ayırmak.

Department of Agriculture, *is. ABD* Tarım Bakanlığı.

Department of Commerce, *is. ABD* Ticaret Bakanlığı.

Department of Defense, *is. ABD* Savunma Bakanlığı.

Department of Education, *is. ABD* Eğitim Bakanlığı.

Department of Energy, *is. ABD* Enerji Bakanlığı.

Department of Health and Human Services, *is. ABD* Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı.

Department of Housing and Urban Development, *is. ABD* İmar, İskân ve Şehircilik Bakanlığı.

Department of Justice, *is. ABD* Adalet Bakanlığı.

Department of Labor, *is. ABD* Çalışma Bakanlığı.

Department of State, *is. ABD* Dışişleri Bakanlığı.

Department of the Interior, *is. ABD* İçişleri Bakanlığı.

Department of Treasury, *is. ABD* Maliye Bakanlığı.

Department of Transportation, *is. ABD* Ulaştırma Bakanlığı.

department store, *is.* büyük mağaza.

departure, *is.* **1.** hareket, ayrılış, (uçak, tren, vapur vb.) kalkış, (yola) çıkış. *What is the ~ time of the train?* **2.** gidiş, gidiş, gitme, azimet, **3.** sapma, ayrılma, inhiraf. *a ~ from accepted teaching methods.* **4.** *den.* (a) bir geminin (doğuya/batıya doğru) aldığı yol/mesafe, (b) bir geminin yola çıkmadan önceki enlem ve boylam dereceleri, **5.** sürvey hattının doğu-batı referans çizgisi üzerindeki izdüşümünün uzunluğu, **6.** *esk.* ölüm, vefat. ***e.a.*** *- 3. divergence, deviation, 6. death.*

depend, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ on/upon** : güvenmek, inanmak, itimat etmek, emin/kani olmak. *You can always ~ on/upon him. To ~ on the accuracy of a report.* **You can ~ (up) on it** : Bundan emin olabilirsiniz. **2.** *gen.* **~ on/upon** : dayanmak, bel bağlamak, ihtiyacı olmak. muhtaç olmak. *Children ~ on their parents.* **~ on** *s.o.* : geçimi birine bağlı olmak, birinin eline bakmak. *He ~s on his father for pocket money. I'm ~ing on you for moral support.* **3.** *gen.* **~ on/upon** : bağlı/tâbi/mütevakkıf olmak, elinde olmak. *His success here ~s upon effort and ability.* **That ~s on you** : Bu, size bağlıdır/sizin elinizdedir. **~ing on what happens tomorrow...** : Olayların yarınki gelişmesine bağlı olarak... **4.** *gr.* bağımlı olmak, **5.** *gen.* **~ from** : asılmak, sarkmak, sallanmak. *The chandelier ~s from the ceiling.* **6.** şüpheli/belirsiz olmak, sallantıda/muallâkta olmak. **That ~s = It all ~s** : Belli olmaz. **I may go or may not go, it all ~s** : Gidip gitmeyeceğim belli olmaz (duruma bağlıdır).

dependable, *sf.* **1.** güvenilir, emin, emniyetli, itimada lâyık. *This is a really ~ car. He is not ~.* **2. ~ness = dependability** : güvenilirlik, güvenilebilme, emniyet, itimat, **3. dependably** : güvenilebilecek şekilde, emin olarak, güvenle, emniyetle, itimatla.

dependence = dependance, *is.* **1.** bağlılık, bel bağlama, **2.** güven(me), güvenç, emniyet, itimat. **place ~ on s.o.** : birine güvenmek, **3.** bağlı/tâbi olma, tâbiiyet. *The ~ of an effect upon a cause.* **4.** dayanma, muhtaç olma, eline bakma, emir kulluğu, **5.** asılma, sarkma. ***e.a.*** *- 2. reliance, confidence, trust, 3. subordination, subjection.*

dependency = dependancy, *is., ç.* **-cies** **1.** bağlılık, tâbilik, tâbiiyet, bağlı / tâbi olma, **2.** bağlı/tâbi olan şey, **3.** ek bina, eklenti, müştemilât, **4.** sömürge, müstemleke. ***e.a.*** *- 1. dependence, 3. outbuilding, annex.*

dependent = dependant, *sf.&is.* **1.** bağlı, tâbi. *a ~ territory.* **2.** şarta bağlı/muallâk, dayanan, istinat eden. **be ~ on** : bağlı/tâbi olmak, dayanmak. **Tourism is ~ on climate** : Turizm, iklime dayanır. **The time of his arrival will be ~ on the weather** : Geliş saati havaya bağlı olacaktır. **3.** bir kimsenin bakımı ile mükellef olduğu (kimse), **4.** başkasının yardım ve desteğine muhtaç (kimse), **to be ~ on one another** : dayanışmak, birbirine dayanmak, birbirine muhtaç olmak, **5.** *gr.* bağımlı. ~ **clause** : bağımlı cümle, **6.** asılı, asılmış, sarkan, sarkık, **7.** *esk.* eklenti, ek bina, müştemilât, **8.** *esk.* hizmetçi, uşak, **9.** **~ly** : bağlı/tâbi olarak. ***e.a.**-1. subordinate, subject, 2. contingent, 8. servant.*

dependent variable, *mat.* bağlı değişken, tâbi : değeri başka değişken(ler)in aldığı değere bağlı olarak değişen çokluk. $y = 5x^2+3$'de y bağlı değişkendir. *bk.:* **independent variable.**

depersonalise/depersonalisation *Brit. bk.:* **depersonalize/depersonalization.**

depersonalization, *is.* **1.** kişisellikten çık(ar)ma, gayrişahsî kıl(ın)ma/yapma/olma, **2.** *psikol.* kişilik yitimi : bireyin kişiliğini/şahsiyetini kaybetmesi, kendi öz benliğini tanıyamaması.

depersonalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kişisellikten çıkarmak, gayrişahsî kılmak/yapmak, **2.** *psikol.* kişiliğini /şahsiyetini kaybettirmek/yok etmek/ortadan kaldırmak, silikleştirmek, şahsiyetsizleştirmek. *A mechanistic society depersonalizing its members.*

depict, *gl.f.* **1.** resmini yapmak, göstermek. *This painting ~s the Battle of Waterloo.* **2.** tanımlamak, tasvir/tarif etmek, belirtmek, anlatmak. *The song ~s the love og Margarethe for Faust.* **3.** **~ion** : resmetme, tanımlama, belirtme, tasvir, tarif, **4.** **~or** : resmeden, tanımlayan, belirten, tasvir/tarif eden. ***e.a.**- 1. portray, delineate, reproduce, draw, paint, sketch, 2. describe, define.*

depicture, *gl.f.* **-tured, -turing 1.** resmini yapmak, tersim etmek, **2.** tanımlamak, tasvir/tarif etmek, belirtmek, anlatmak. ***e.a.**- picture, depict.*

depilate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** (tüylerini/kıllarını) yolmak/koparmak/almak/yok etmek, **2. depilation** : (tüylerini/kıllarını) yolma, **3. depilator** : (tüylerini/kıllarını) yolan.

depilatory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries** kıl döken (ilâç).

deplane, *gs.f.* **-planed, -planing** uçaktan inmek.

deplenish, *gl.f.* (eşya vb.) boşaltmak, azaltmak. *a ~ed house. a ~ed purse.*

deplete, *gl.f.* **-pleted, -pleting 1.** tüketmek, bitirmek, boşaltmak. *The draught has ~d our supply of water.* **2.** *tıp* kan almak, **3. depletion** : (a) tükenme, bitme, boşalma, (b) kan kaybetme, **4. depletive** : tüketen, bitiren, boşaltan. ***e.a.**- 1. drain, exhaust, impoverish, bankrupt.*

deplorable, *sf.* **1.** acıklı, acınacak, müessif, müellim, elem/keder verici, **2.** berbat, pek fena/kötü, yürekler acısı. *The room is in ~ order. a ~ performance.* **3.** **~ness = deplorability** : acıklılık, elem/keder vericilik, acınacak durum, berbatlık, kötülük, **4. deplorably** : acınacak bir hâlde, acıklı/müessif/müellim bir şekilde, elem/keder verecek durumda, berbat/kötü bir hâlde. ***e.a.**- 1. lamentable, sad, 2. wretcehd, bad.*

deploration, *is.* acıma, elem/keder duyma, üzülme, esef etme.

deplore, *gl.f.* **-plored, -ploring 1.** acımak, elem/keder duymak, üzülmek, esef/teessüf etmek, müteessir olmak. *The people ~d the death of the President.* **2.** beğenmemek, -den şikâyet etmek, fena bulmak, taraftar olmamak. *We all ~d his lack of good manners.* **3. deplorer** : acıyan, üzülen, elem/keder duyan. ***e.a.**- 1. lament, regret deeply, mourn, bewail, bemoan, grieve for, 2. censure, condemn, disapprove of.*

deploy, *f.* **1.** aç(ıl)mak, yay(ıl)mak, **2.** (stratejik bir plâna göre) birlikleri yerleştirmek/düzenlemek /bir yerden bir yere nakletmek. *We must ~ all our soldiers correctly in order to win the battle.* **3.** düzenlemek, tertiplemek, tanzim etmek. *We must ~ our skill in order to succeed in business.* **4. ~ment** : açılım, açılma, yayılma, düzenleme, tanzim etme.

deplume, *gl.f.* **-plumed, -pluming 1.** (tüylerini) yolmak, **2.** soymak, yağma etmek, malını/servetini elinden almak, şeref/onur/haysiyetten mahrum etmek, **3. deplumation** : (tüy) yol(un)ma.

depolarise/depolarisation/depolariser, *Brit. bk.:* **depolarize/depolarization/depolarizer.**

depolarize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** ucaysızlaştırmak, kutupsuzlaştırmak, kutbiyetini gidermek/izale etmek, depolarize etmek, **2. depolarization** : ucaysızlaştırma, **3. depolarizer** : ucaysızlaştıran.

depoliticize, *gl.f.* **-cized, -cizing** politikadan uzaklaştırmak, politik etkilerden kurtarmak.

depollution, *is.* temizleme, kirliliğini/pisliğini giderme.

depolymerize, *gl.f.* **-ized, -izing** *kim* tekizleştirmek, çoğuz parçalamak, bir çoğuzu (polimeri) tekizlere (monomerlere) ayrıştırmak. **depolymerization** :tekizleştirme, çoğuz parçalama.

depone, *f.* **-poned, -poning** *esk.* yeminli tanıklık/şahitlik yapmak, yeminle yazılı ifade vermek. ***e.a.****- depose.*

deponent, *is.&sf.* **1.** *huk.* (yeminli) tanık/şahit, yeminle tanıklık yapan/yazılı ifade veren (kimse), **2.** (klâsik Lâtin ve Yunan dil bilgisinde) anlamı etken olduğu hâlde edilgen olarak kullanılan (fiil) : ***loquor*** gibi.

depopulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** nüfusunu azaltmak/seyrekleştirmek/boşaltmak, **2. depopulation** : nüfus azaltması/seyrekleşmesi, **3. depopulator** : nüfusunu azaltan/seyrekleştiren.

deport, *is.&gl.f.* **1.** sınır/hudut dışına atmak, sınır/hudut dışı etmek, memleketten dışarı tart etmek, sürmek, nefyetmek, **2.** (belirli bir tarzda) davranmak, hareket etmek, **3.** *esk. bk.:* **deportment**, **4. ~able** : sınır dışına atılabilir, sürülebilir.

deportation, *is.* sınır/hudut dışına atma, sınır/hudut dışı etme, sürme, nefyetme, sürgün, nefiy.

deportee, *is.* sürgün, sınır/hudut dışına atılan/memleketten tart edilen kimse.

deportment, *is.* **1.** tutum, tavır, davranış, tavrı hareket, gidişat, muamele, **2.** *Brit.* (bir kimsenin, bilhassa genç kadının) duruş, yürüyüş, tavır eda. *She learnt (good) ~ when she was quite young.* ***e.a.****- 1. behavior, conduct, demeanor, bearing.*

deposal, *is.* görevden alma, azil, hal, makamından/mevkiinde/tahtından indirme. ***e.a.****- deposition.*

depose, *f.* **-posed, -posing 1.** görevinden almak, azletmek, hal'etmek, makamından/mevkiinden/tahtından indirmek. *The head of state was ~d by the army.* **2.** (mahkeme dışında, yeminle) yazılı ifade vermek/tanıklık yapmak. **~ to a fact** : (bir olaya) tanıklık yapmak. *He ~d to having seen the criminal.* **3.** (yeminli, yazılı) ifadesini almak, **4.** beyan/ifade etmek, iddia/teyit etmek, **5.** depozit vermek, **6. deposable** : azledilebilir, **7. deposer** : (a) azleden, görevinden alan, (b) yeminle yazılı ifade veren/tanıklık eden kimse. ***e.a.****- 1. oust, 4. affirm, assert.*

deposit¹, *gl.f.* **1.** koymak, vazetmek, bırakmak. *Where can I ~ this load of sand?* **2.** (kumbaralı telefon, otomatik satış makinesi vb. ne para) atmak, yerleştirmek. *~ a quarter and push the button.* **3.** çökel(t)mek, tortu/döküntü/rüsubat bırakmak, dibine çökel(t)mek, teressüp etmek. *The river ~ed soil at its mouth.* **4.** tevdi/teslim etmek. **Please ~ your returned books with the librarian** : İade edeceğiniz kitapları lütfen kütüphaneciye teslim ediniz. **5.** emanet etmek, bankaya yatırmak. *He's ~ed quite a lot of money recently.* **6.** pey/teminat vermek, paranın bir kısmını vermek. ***e.a.****- 1. put, place, set down, 2. insert, 3. precipitate, 4. deliver, 5. entrust, bank, save, store.*

deposit², *is.* **1.** çökelti, tortu, birikinti, bırakım, rüsup, sel kumu. *There's some ~ at the bottom of this bottle of wine.* **2.** birikinti : elektrolizde bir elektrot üzerinde biriken maden, **3.** yatak, damar : maden, cevher, petrol vb. yatağı, tabaka. *A mountain range with many rich ~s of gold. There are rich ~s of silver in those hills.* **4.** emanet, depozito, **5.** yatırım, yatırma, mevduat. **money on ~** : bankaya yatırılan para. **~ account** : mevduat/tasarruf hesabı, **6.** pey, ön ödeme, kaparo, teminat (akçesi). ***e.a.****- 1. sediment, 3. lode, vein.*

depositary, *is., ç.* **-taries 1.** emanetçi, koruyumcu, yediemin, kendine bir mal emanet edilen kimse, **2.** emanet yeri, depo, ambar, ardiye. ***e.a.****- depository, trustee.*

deposition, *is.* **1.** azil, hal, **2.** tahttan indirme, azletme, hal'etme. *The ~ of the king by the army.* **3.** emanet, emanet edilen şey, **4.** *huk.* yeminli (yazılı) ifade, tanıklık, şahitlik. **make one's ~** : yeminle yazılı ifade vermek, **5.** tortu, çökelti, döküntü, kalıntı, sel kumu, **6.** (bir azizin naaşını) başka yere gömme, defin, bu vesile ile yapılan tören, **7. ~al** : çökeltili, tortul, rüsubî, tortu/çökelti halindeki. ***e.a.****- 4. testimony.*

depositor, *is.* yatırımcı, tevdiatçı, mudi, tevdi eden/para yatıran kimse.

depository, *is., ç.* **-ries 1.** emanet yeri, ambar, depo, ardiye, **2.** emanetçi, koruyumcu, yedi emin. ***e.a.****- depositary, trustee.*

depot, *is. Brit. As.* **1.** (tren/otobüs) istasyon, **2.** depo, silâh veya mühimmat deposu, cephanelik, **3.** ardiye, ambar. ***e.a.*** *- 1. terminal, station, 3. storehouse, warehouse.*

deprave, *gl.f.* **-praved, -praving 1.** ayartmak, ahlâkını bozmak, baştan çıkarmak, ifsat etmek. *His bad friends ~d him.* **2.** *esk.* namusuna leke sürmek, **3. depravation** : ayartma, ahlâkını bozma, baştan çıkarma, ifsat etme, **4. depraver** : ayartan, ahlâkını bozan, baştan çıkaran, ifsat eden. ***e.a.*** *- 1. vitiate, corrupt, 2. defame, vilify, slander.*

depraved, *sf.* **1.** ahlâksız, bozuk/düşük ahlâklı, namussuz, haysiyetsiz, sapık, alçak, aşağılık, adî, edepsiz, **2. ~ly** : ahlâksızca, namussuzca, adîce, alçakça, edepsizce, **3. ~ness** : ahlâksızlık, namussuzluk, haysiyetsizlik, sapıklık, alçaklık, aşağılık, adîlik, edepsizlik. ***e.a.*** *- 1. corrupt, wicked, perverted, debased, degenerate, dissolute, profligate, licentious, lascivious, lewd, immoral.*

depravity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** ahlâksızlık, namussuzluk, haysiyetsizlik, sapıklık, alçaklık, aşağılık, adîlik, edepsizlik, **2.** ahlâksızca/namussuzca hareket/eylem. ***e.a.*** *- 1. wickedness, corruption, badness, degeneracy, depravedness, 2. perversion, vice.*

deprecate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** karşı koymak, **2.** şiddetle itiraz/muhalefet/protesto etmek, **3.** küçümsemek, hakir görmek, tepeden bakmak, **4.** *esk.* kötülüklerden korumak için dua etmek, **5. deprecatingly** : itirazla, itiraz edercesine, karşı koyarak, **6. deprecation** : itiraz, karşı koyma, muhalefet, **7. deprecator** : itiraz/muhalefet eden, karşı koyan kimse. ***e.a.*** *- 1&2. remonstrate, protest, expostulate, 3. belittle, depreciate.*

deprecative, *sf.* **1.** karşı koyucu, itiraz edici, muteriz, muarız, muhalif, **2.** küçümser, küçük/hakir gören, **3.** uygun bulmayan, tasvip etmeyen, **4. ~ly** : karşı koyarak, itirazla, muhalefet ederek, **5. ~ness** : muhalefet, itiraz, karşı koyma. ***e.a.*** *- deprecatory.*

deprecatory, *sf.* **1.** *bk.:* **deprecative** (1), **2.** özür dileyici, özür diler mahiyette. *He admitted his mistake with a ~ smile.* **3. deprecatorily** *bk.:* **deprecatively. 4. deprecatoriness** *bk.:* **deprecativeness**. ***e.a.*** *- 2. apologetic.*

depreciable, *sf.* **1.** değeri/kıymeti azala(bile)n/düşe(bile)n, **2.** *ABD* vergide değer azalışı olarak beyan edilebilen.

depreciate, *f.* **-ated, -ating 1.** (paranın) satın alma gücünü/değerini düşürmek, **2.** değerini/kıymetini/fiyatını düşürmek/azaltmak, ucuzlatmak, **3.** *ABD* vergide değer azalışı/yıpranma payı olarak beyan etmek, **4.** değerini/kıymetini yitirmek/kaybetmek, yıpranmak, değersizleşmek, **5.** küçük/hakir görmek, **6. depreciatingly** : değerini/kıymetini/fiyatını düşürerek/azaltarak, düşürecek/azaltacak şekilde, **7. depreciator** : değerini/kıymetini/fiyatını düşüren/azaltan. ***e.a.*** *- 5. belittle, disparage, decry, minimize.*

depreciation, *is.* **1.** yıpranma, değer yitirimi, **2.** *ABD* yıpranma payı, **3.** (para) değerini kaybetme, satın alma gücü azalma, **4.** küçük/hakir görme. ***e.a.*** *- 4. disparagement.*

depreciative = depreciatory, *sf.* yıpranan/yıpratan, yıpratıcı, değerini düşürücü.

depredate, *f.* **-dated, -dating 1.** yağma etmek, soymak, **2.** hasara uğra(t)mak, tahrip etmek, harap olmak, zarar vermek, zarara uğramak, **3. depredator** : yağmacı, talancı, yağma/talan eden, tahrip eden, **4. depredatory** : yağmacı, soyguncu. ***e.a.*** *-1. plunder, pillage, 2. ravage.*

depredatation, *is.* **1.** yağma, talan, soygun, **2.** tahribat, zarar. ***e.a.*** *- 1. sack, plunder, looting, pillage, robbing, robbery, 2. ravage, devastation.*

depress, *gl.f.* **1.** üzmek, canını sıkmak, yeis vermek, ye'se düşürmek, meyus etmek, neşesini kırmak, kasvet vermek, moralini bozmak, bunalıma uğratmak, bunaltmak, *mec.* kolunu kanadını kırmak. *The bad news ~ed his spirits.* **2.** zayıflatmak, kuvvetten düşürmek, **3.** (miktarını/değerini) azaltmak/indirmek/küçültmek. *Does mass unemployment ~ wages?* **4.** (rütbesini/mevkiini) indirmek, tenzil etmek, **5.** *müz.* (sesin perdesini) alçaltmak, **6.** -e basmak, bastırmak. *~ a typewriter key. ~ this button in case of fire.* **7.** *esk.* indirmek, boyun eğdirmek, itaat altına almak, **8. ~ible** : üzücü, can sıkıcı, yeis/kasvet verici, bunaltıcı. ***e.a.*** *- 1. deject, dispirit, dishearten, discourage, sadden, oppress, 2. weaken, diminish, 3. devalue, cheapen, reduce, 4. lower, 5. press* *down, 7. subjugate, suppress, repress.* ***k.a.***- *1. elate, cheer, gladden, hearten, 3. increase, 4&6. raise, elevate.*

depressant, *sf.&is.* **1.** *tıp* çökkünleten, yatıştırıcı, müsekkin, hayatî faaliyeti yavaşlatan (ilâç), **2.** üzücü, cesaret/maneviyat kırıcı, yeis/keder/üzüntü/kasvet verici, can sıkıcı. *bk.:* **stimulant**. ***e.a.***- *1. sedative, 2. dejecting.*

depressed, *sf.* **1.** üzgün, meyus, kederli, mahzun, gamlı, **2.** bas(tır)ılmış, basık, inik, in(diril)miş, alçak (düzeyli). *a ~ roadway.* **3.** (a) (kuvveti/miktarı/değeri vb.) azaltılmış, (b) standardın/vasatın altında, zayıf. *His reading level is ~ in comparison with other boys of his age.* **4.** yoksul, fakir, ekonomik sıkıntıya/bunalıma uğramış, sıkıntı/fakrü zaruret içinde, iktisaden geri kalmış. *~ areas of the country.* **5.** *bot. zool.* yassı, geniş, enli. *a ~ cactus.* **6.** **~ area = distressed area** : yoksul/fakir bölge, (iktisaden) az gelişmiş/geri kalmış bölge. ***e.a.***- *1. dejected, downcast, sad, gloomy, morose, despondent, miserable, blue, 2. flattened, 4. underprivileged.*

depressing, *sf.* **1.** üzücü, kasvetli, keder/yeis/kasvet verici, iç karartıcı, bunaltıcı, can sıkıcı, **2.** **~ly** : üzerek, neşesini kırarak, bunaltarak, üzecek/can sıkacak şekilde.

depression, *is.* **1.** üzüntü, hüzün, melâl, kasvet, ümitsizlik, can sıkıntısı, bunalım, keder, gam. *His ~ came to an end when she kissed him.* **2.** bas(tır)ma, in(dir)me, alçal(t)ma, (değerini/miktarını vb.) küçültme, **3.** çukur(luk), girinti. *The rain collected in several ~s on the ground.* **4.** (piyasada) durgunluk, **5.** (ekonomik) bunalım, iktisadî buhran/kriz. **the ~ = Great ~** : 1930 yıllarındaki büyük ekonomik bunalım, **6.** *coğ.* çöküntü ovası, çökek, çukurluk, münhat yer/arazi, **7.** *psikol.* çökkünlük, ruhî bunalım, depresyon, **8.** *patol.* çökkünlük, hayatî faaliyetlerde yavaşlama, **9.** *astr.* alçaltı, alçaklık, negatif yükselti : bir gök cismi ile gök çizgisi arasındaki negatif açı, **10.** (sürvey) alçaklık : gözlemciden bir cisme uzanan doğrunun yatayla yaptığı negatif açı, **11.** *meteor.* alçak basınç merkezi. *A ~ usually brings bad weather.* ***e.a.***- *1. dejection, sadness, gloom, discouragement, despondency, 3. hollow, cavity, dip, 5. recession.* ***k.a.***- *1. cheerfulness, gladness, joyousness, 5. boom.*

depressive, *sf.* **1.** *bk.:* **depressing**, **2.** durgunlaştırıcı, bastırıcı, azaltıcı, **3.** **~ly** *bk.:* **depressingly**, **4.** **~ness** : üzücülük, kasvetlilik, bunaltıcılık, yeis/keder/hüzün vericilik, can sıkıcılık.

depressomotor, *sf.&is.* **1.** *fizy.* hareketi yavaşlatan. *~ nerves.* **2.** *tıp* hareket merkezlerinin faaliyetini yavaşlatan ilâç (bromit vb. gibi).

depressor, *is.* **1.** sıkan, sıkıştıran, bastıran (şey/kimse), **2.** *cer.* bastırıcı : çıkık bir uzvu bastırıp aşağıda tutmaya yarayan alet. **tongue ~** : dil bastırıcı, **3.** *anat.* (a) aşağı çeken kas, (b) uyarılınca kalp atışını yavaşlatan ve kan basıncını düşüren sinir.

depressurize, *gl.f.* **-rized, -rizing** **1.** basıncı/tazyiki azaltmak/düşürmek/gidermek, **2.** **depressurization** : basıncı/tazyiki azaltma/düşürme/giderme.

deprivation = deprival, *is.* **1.** yoksun/mahrum etme/bırakma, **2.** yoksunluk, mahrumiyet, yoksun/mahrum olma. *The many ~s from which the poor suffer.* **3.** yitik, kayıp, zayi, yitirme, kaybetme, **4.** işten/görevden uzaklaş(tır)ma, **5.** ihtiyaç, zaruret, sıkıntı. ***e.a.***- *3. loss, dispossession, 5. privation.*

deprive, *gl.f.* **-prived, -priving** **1.** **~ of** : yoksun bırakmak, mahrum etmek, elinden almak, kaybettirmek. **to be ~d of one's rights** : haklarından yoksun bırakılmak. *to ~ a man of life.* **She has been ~d of sight for some years** : Senelerdir gözü görmüyor (gözlerinden mahrum kaldı). **2.** (işten/görevden) uzaklaştırmak, **3.** *esk.* son vermek, bitirmek, sona erdirmek, **4.** **deprivable** : yoksun bırakılabilir, mahrum edilebilir, **5.** **depriver** : yoksun bırakan, mahrum eden. ***e.a.***- *1. dispossess, divest, 3. put an end to.*

de profundis, *Lât.* **1.** derinden, derunî, içten/kalpten gelen (üzüntü, keder, teessür vb.), **2.** bazı Hristiyan mezheplerinde cenaze töreninde okunan bir mezmur.

deprogram, *gl.f.* **-gramed, -graming** (*Brit.:* **-grammed, -gramming**) beyin yıkamak : irtida etmiş bir kimseyi yoğun bir eğitimle eski dinî, siyasî vb. inançlarından döndürmek. **~er = ~mer** : beyin yıkayan.

depside, *is. kim.* depsid : fenol karboksil asidinden yapılan kokulu bileşiklerden biri (yosunlarda bulunur, sentetik olarak da yapılır).

depth, *sf.&is.* **1.** derinlik. *What is the ~ of this lake ? a ~ of 50 meters,* **2.** çapraşıklık, muğlâklık, anlaşılma güçlüğü, **3.** vahamet, ciddiyet, **4.** (duygu veya heyecanlarda) derinlik, şiddet. *The ~ of her feelings.* **5.** (sessizlik, renk vb.) derinlik, koyuluk, **6.** (ses) peslik, kalınlık. *The ~ of his voice.* **7.** ~s : derin yer, denizin derinlikleri, umman, **8.** (bazan ~s): en uzak yer/nokta, engin, sonsuzluk, münteha. *The ~ of space. the ~s of the forest. the ~s of despair.* **9.** *gen.* ~s : fikrî/ahlâkî gerileme/sükût/düşüklük. *How could he sink to such ~s?* **10.** (gece, kış vb. nin) en koyu/kesif/şiddetli kısmı, **11.** derin, etraflı, ayrıntılı, **12.** ~ **in** : (a) baştan başa, tamamıyla, derinlemesine, bütün ayrıntılarıyla. **an in-~ study** : derin/ayrıntılı bir inceleme. *a study in ~ of the poems.* **13. out of/beyond one's ~** : (a) bilgi ve yeteneği dışında. *I'm out of my ~ when it comes to mathematics.* (b) (su) boyunu aşan. **get out of one's ~** : (i) su boyunu aşmak, suda ayağı yerden kesilmek; (ii) yetkisi dışına çıkmak. ***e.a.**-1. deepness, 3. complexity, obscurity, 4. gravity, seriousness.*

depth charge = depth bomb, *is.* su bombası.

depth of field, *is. optik* görüş/alan derinliği : fotoğraf makinesi vb. optik cihazın ekseni boyunca bir cismin net görüntüsünün elde edilebildiği aralık.

depurate, *f.* **-rated, -rating 1.** arıtmak, arınmak, tasfiye etmek/olmak, temizle(n)mek, **2. depuration** : arıtma, arınma, temizle(n)me, **3. depurator** : arıtma cihazı. ***e.a.**- 1. purify, cleanse.*

depurative, *sf.&is.* arıtıcı, tasfiye edici, temizleyici (madde).

deputation, *is.* **1.** vekil tayin etme, temsilci atama/gönderme, tevkil etme, (vekile) yetki verme, **2.** vekil, temsilci, delege (şahıs veya heyet). *The minister agreed to receive a ~ from communication worker's union.*

depute, *gl.f.* **-puted, -puting 1.** vekil/temsilci atamak/tayin etmek, tevkil etmek. *I ~d John to do my job when I am on vacation.* **2. ~ to** : (vekile/temsilciye) yetki/salâhiyet vermek, yetkili kılmak.

deputize, *f.* **-tized, -tizing 1.** vekil/temsilci atamak/tayin etmek, **2. ~ for** : vekâlet etmek. ***e.a.**- 2. substitute.*

deputy, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** vekil, bir kimsenin yokluğunda görevini yürüten kişi. *J. will be my ~ while I am away.* **~-chairman** : başkan vekili, asbaşkan. **~-governor** : vali muavini, **2.** milletvekili, mebus, saylav, **3. sheriff's ~ = ~ sheriff** *d.d. ABD* şerif yardımcısı : bilhassa canileri yakalamakta şerife yardımcı olarak atanan görevli.

deracinate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** sökmek, köklemek, kökünden söküp çıkarmak, **2.** (bir kimseyi/toplumu) doğal çevresinden ayırmak/uzaklaştırmak, **3. deracination**: (a) sökme, kökleme, kökünden söküp çıkarma, (b) doğal çevresinden ayırma/uzaklaştırma. ***e.a.**- 1. uproot, extirpate, 2. separate, dislocate.*

déraciné, *sf. Fr.* köksüz, doğal çevresinden ayrılmış/uzaklaşmış. ***e.a.**- deracinated.*

deracinated, *sf. bk.:* **déraciné.**

deraign, *gl.f. huk.* **1.** itiraz etmek, reddetmek, karşı gelmek/koymak, **2. ~ment** : itiraz, ret. ***e.a.**- 1. dispute, contest.*

derail, *f.* **1.** (tren) raydan çık(ar)mak. *The train was ~ed by the accident.* **~ing switch** : raydan çıkarma makası, **2. ~ment** : raydan çıkma.

derailleur, *is.* **1.** (bisiklet) hız değiştirgeci : bisiklet zincirini değişik çaplı dişlilere aktararak hız değiştiren düzen, **2.** hız değiştirgeçli bisiklet. *a ten-speed ~.*

derange, *gl.f.* **-ranged, -ranging 1.** düzenini/intizamını/sırasını vb. bozmak, karıştırmak, ihlâl/ifsat etmek, **2.** çalışmasını/işlemesini sekteye uğratmak/bozmak, işine engel olmak, rahatsız etmek, **3.** delirtmek, çıldırtmak, aklını oynatmak/bozmak. *The poor woman's mind has been ~d for many years. She is ~d.* ***e.a.**- 1. disarrange, 2. disturb, 3. make insane.*

deranged, *sf.* **1.** düzensiz, intizamsız, **2.** deli. **mentally ~** : aklını oynatmış/bozmuş, deli, kaçık. ***e.a.**- 1. disordered, 2. insane.*

derangement, *is.* **1.** düzensizlik, intizamsızlık, **2.** düzenini/intizamını/sırasını/rahatını bozma, **3.** aklî dengesizlik, kaçıklık, delilik. ***e.a.**- 1. disorder, disarrangement, 3. insanity.*

deray, *is. Brit.- k.d.* curcuna, düzensiz/gürültülü eğlenti/şenlik/toplantı. ***e.a.**- disorder, confusion, disarray.*

derby, *is., ç.* **-bies** melon şapka : tepesi yuvarlak, kenarları kısa ve sert fötr şapka. *Brit.:* **bowler** *d.d.*

Derby, *is.* **1.** at yarışları : 1780'den beri her yıl üç yaşındaki atlar arasında Londra yakınında Epsom Downs'da yapılır, **2.** buna benzer herhangi at yarışı : *Kentucky Derby* gibi, **3.** yarış : isteyenin katılabileceği herhangi bir yarış. **bicycle ~** : bisiklet yarışı, **4. ~shire neck** : cedre, boğaz uru, guşa, guatr, **5. ~shire spar** : necef taşı, kalsiyum fluorit.

dere, *sf. esk.* zor, güç, çetin. ***e.a.****- dire, severe, difficult.*

derealization, *is.* gerçekten uzaklaşma : şizofreni ve bazı ilâçların sebep olduğu gerçekte olmayan şeyleri duyma hâli.

de règle**, Fr.* usulen, kurala/kaideye uygun olarak. ***e.a.*- according to rule.*

deregulate, *f.* **-lated, -lating 1.** özerkleştirmek, yasa dışı/serbest bırakmak, (hükûmetçe) yönetimine karışmamak. *the consequences of deregulating airline industry.* **2. deregulation** : özerkleştirme, serbest bırakma. yönetimine (hükûmetçe) karışmama.

derelict, *sf.&is.* **1.** terk edilmiş, metrûk, sahipsiz. *a ~ ship. a ~ old house too dangerous to live in.* **2.** savsak, ihmalci, ihmalkâr, ilgisiz, kayıtsız, bîgâne, **3.** sahipsiz/terk edilmiş mal/mülk, **4.** *den.* metrûk gemi, **5.** serseri, avare, başıboş, toplumca terk edilmiş kimse, **6.** görevini savsamaktan/ihmalden suçlu kimse, **7.** *huk.* denizin/suların çekilmesiyle kuru kalan arazi. ***e.a.****- 2. negligent, delinquent, 5. vagrant, bum.*

dereliction, *is.* **1.** savsama, ihmal. *~ of duty,* **2.** terk (etme), **3.** terk ediliş, terk edilme, **4.** *huk.* (a) suların çekilmesiyle arazi kazanma, (b) böylece kazanılan arazi. ***e.a.****-1. neglect, negligence.*

deride, *gl.f.* **-rided, -riding 1.** alay etmek, alaya almak, eğlenmek, istihza etmek, **2. derider** : alay eden, **3. deridingly** : alay edercesine, alay ederek, eğlenerek, istihza ile. ***e.a.****- 1. ridicule, mock, scoff, jeer.*

de rigueur**, Fr.* zorunlu, mecburî, zarurî, toplumsal kuralların gerektirdiği. *That sort of clothing is ~ ~ at a formal ceremony.* ***e.a.*- proper, strictly required.*

deringer, *is. bk.:* **derringer.**

derision, *is.* **1.** istihza, alay, eğlenme. **hold** *sf.***o. in ~** : birisiyle alay etmek. *Everyone held the old man in ~.* **2.** gülünç şey, alay konusu. ***e.a.****- 1. ridicule, mockery, 2. laughingstock.*

derisive, *sf.* **1. derisory** *d.d.* alaycı, alaylı, müstehzi, istihzalı, alay/istihza eden. *a ~ laughter.* **2. ~ly** : alayla, alay ederek, müstehziyane, istihza ile, **3. ~ness** : alaycılık, istihza, alaya alma. ***e.a.****- 1. ridiculing, mocking.*

derivation, *is.* **1.** türetme, türeme, iştikak, **2.** türetme yöntemi, **3.** menşe, asıl, kök, **4.** *mat.* türev, müştak, **5.** *gr.* türetme : bir köke ekleyerek yeni kelimeler üretme, **6. ~al** : türevsel, türetme+, türev +. **~al affix** *gr.* yapım eki. ***e.a.****- 4. derivative.*

derivative, *sf.&is.* **1.** türe(til)miş, müştak, **2.** tâli, yan, orijinal olmayan, **3.** türeyen nesne, **4.** *gr.* türev, **5.** *kim.* türev : bir bileşikten türeyen başka madde, **6. derived function** *veya Brit.* **differential coefficient** *d.d. mat.* türev, müştak, **7.** *psikol.* türetilmiş. **~ need** : türetilmiş gereksinme, **8. ~ly** : türetilerek, türetme suretiyle.

derive, *f.* **-rived, -riving 1.** türe(t)mek, çık(ar)mak, sadır olmak, müştak olmak, kökünden gelmek. **~ed sentence** : türemiş cümle, **2.** anlam/sonuç çıkarmak, istidlâl/istihraç etmek, **3.** *kim.* türe(t)mek, üre(t)mek, hasıl etmek/olmak, (bir maddeden başka madde) elde etmek, **4. ~ from** : almak, bulmak, edinmek, elde etmek, sağlamak, **~ pleasure from...** : -den zevk almak, -de zevk bulmak. *~ knowledge from reading books. Mr. T. ~s an income from the sale of oranges.* ***e.a.****- 1. originate, proceed, 2. deduce, infer, 3&4. obtain.*

-derm/derm-, *bk.:* **dermato-.**

derma, *is.* **1. dermis** *d.d. anat. zool.* (a) alt deri, derma, cildin alt tabakası, (b) deri, cilt, **2.** bumbar, **3.** bumbar dolması. ***e.a.****- 1. (a) corium, (b) skin, integument, 3. kishke.*

dermabrasion, *is. cer.* deri düzeltim : ciltteki sivilce, yara izi, ben gibi kusurları zımpara gibi bir madde ile düzeltip güzelleştirme. **skin planing** *d.d.*

dermal = dermic, *sf.* **1.** deri+, cilt+, **2.** *bk.:* **epidermal**. ***e.a.****- 1. cutaneous.*

dermapteran, *is. zool.* kulağa kaçan *(earwig)* veya benzeri böcek.

dermapterous, *sf. zool.* kulağa kaçangillerden.

dermat-, *bk.:* **dermato-**.

dermatitis, *is. patol.* deri yangısı, cilt iltihabı.

dermato-, *ön ek* "deri, cilt". *ör.: dermatology*. Birleştiği kelimeye göre **derm-**, **-derm**, **dermat-**, **dermo-** şekillerini de alır.

dermatogen, *is. bot.* dış kabuk, bitkinin koruyucu dış kabuğu. **protoderm** *d.d.*

dermatoglyphic, *sf.* deri biçim bilimsel.

dermatoglyphics, *ç. is.* **1.** deri biçim, deri şekilleri, özellikle el ve ayak derilerinin özel biçimi, **2.** deri biçim bilimi : deri şekillerini inceleyen bilim.

dermatoid, *sf.* derisel, deri gibi, deriye benzer, deri biçiminde.

dermatologic(al), *sf.* deri bilimsel.

dermatologist, *is.* deri/cilt hastalıkları uzmanı/mütehassısı, cildiyeci, dermatolog.

dermatology, *is.* deri bilimi, deri/cilt hastalıklarını inceleyen bilim, dermatoloji.

dermatome, *is.* **1.** (embriyoda) ilkel deri, **2.** duyu alanı, **3.** deri dilimi, **4.** derikeser.

dermatophyte, *is. patol.* dermatofit : deri, saç, tırnak hastalıklarına sebep olan mantar. **dermatophytic** : dermatofit+.

dermatophytosis, *is. patol. bk.:* **athlete's foot.**

dermatoplasty, *is. cer.* **1.** deri aşılama : yanan, tahrip olan deri yerine vücudun başka yerinden veya başka kimseden kesilen deriyi yamama, **2.** **dermatoplastic** : deri aşılama+. ***e.a.***- *1. skin grafting.*

dermatosis, *is., ç.* **-toses** *patol.* deri/cilt hastalığı.

dermestid, *is. zool.* deri yiyen : *Dermestidae* familyasından kürk, deri, yün v.b. yiyen böcek türü.

dermic, *sf. bk.:* **dermal.**

dermis, *is. anat. zool. bk.:* **derma** (1).

-dermis, *son ek* "deri doku, deri tabakası". **endodermis** : iç deri (tabakası).

dermo-, *bk.:* **dermato-**.

dermoid, *sf.* **1.** deri+, derisel. ~ **cyst** : deri kisti, **2.** deri dokudan oluşan.

dermoptera, *is. zool.* **1.** uçan makigiller, **2.** ~**n** = **dermopterous** : uçan makigillerden. *bk.:* **flying lemur.**

dermotropic, *sf.* dericil, deride yaşayan, deriden vücuda giren. ~ *viruses.*

dern, *sf.&f. k.d.* **1.** gizli, saklı, **2.** kurnaz, **3.** karanlık, loş, **4.** azimkâr, kararlı, **5.** saklamak, gizlemek, **6.** *bk.:* **darn**. ***e.a.***- *1. hidden, secret, 2. crafty, 3. dark, somber, 4. earnest, determined, 5. hide, conceal.*

dernier, *sf. Fr.* (en) son, nihaî. ***e.a.***-*last, final, ultimate.*

dernier cri, *Fr.* **1.** son söz, **2.** son moda. ***e.a.***- *1. latest word. 2. latest fashion.*

derogate, *sf.&f.* **-gated**, **-gating** **1.** *gen.* ~ **from** : azal(t)mak, eksil(t)mek, halel getirmek, ihlâl etmek. *Such shameful behavior will certainly ~ from his fame.* **2.** *gen.* ~ **from** : alçal(t)mak, küçülmek, küçük düş(ür)mek, **3.** *esk.* almak, bir parçasını alarak bütünü bozmak, **4.** *az kul. bk.:* **disparage**. **5.** *esk.* değersiz, adî, düşük, **6.** ~**ly** : adî/değersiz bir şekilde, alçalmış bir şekilde. ***e.a.***- *1. detract, 2. degenerate, 3. take away, 5. inferior, debased*.

derogation, *is.* **1.** (güç, yetki, mevki vb.) zayıflama, azalma, eksilme, alçalma, küçülme, **2.** şeref ve haysiyetine halel gelme, küçük düşme, alçalma, adîleşme. ***e.a.***- *2. disparagement, detraction.*

derogative, *sf.* **1.** azaltıcı, eksiltici, küçültücü, küçük düşürücü, alçaltıcı, kötüleyici, şeref/haysiyet kırıcı, **2.** ~**ly** : küçük düşürücü/şeref ve haysiyat kırıcı bir şekilde. ***e.a.***- *1. lessening, belittling, derogatory.*

derogatory, *sf.* **1.** küçültücü, küçük düşürücü, alçaltıcı, kötüleyici, şeref/haysiyet kırıcı/ihlâl edici. *I can't bear his ~ remarks about my character.* **2.** **derogatorily** : küçük düşürücü/kötüleyici/şeref ve haysiyet kırıcı bir şekilde, **3.** **derogatoriness** : şeref/haysiyet kırıcılık. ***e.a.***- *1. disparaging, derogative.*

derrick, *is.* **1.** dikme, vinç dikmesi, üçayak dikme, dikme vinç, **2.** palangalı direk, maçuna, kollu vinç, **3.** sondaj kulesi, sehpa, sehpa vinci. **collapsible truck** ~ : açılır kapanır kamyon vinci. **guy** ~ : halatlı dikme vinç. **jib boom** ~ : bumbalı vinç, kollu/oklu vinç. **oil well** ~ : petrol kuyusu kulesi. **stiff-legged** ~ : ayaklı vinç. **timber**

~ : ağaç dikmeli vinç. ~ **car** : vinçli vagon. ~ **crane** : dikmeli vinç, **4.** **~man** : vinççi.

derrière = derriere, *is. Fr.* kıç, göt, arka, sağrı. ***e.a.*** *- buttocks, rump, behind.*

derring-do, *is.* gözü peklik, ataklık, cür'et, atılganlık, büyük cesaret, maceraperestlik. **deeds of ~** : cür'etkâr/gözüpek eylemler.

derringer, *is.* piştov, kısa namlulu eski tip tabanca.

derris, *is.* **1.** *bot.* Hint sarmaşığı *(Derris elliptica)*, **2.** deris : Hint sarmaşığı kökünden elde edilen haşarat öldürücü madde.

derry, *is., ç.* **-ries 1. derry-down** *d.d.* eski şarkılarda tekrarlanan anlamsız nakarat, **2.** *Avust.* nefret, kin, hoşlanmama. ***e.a.*** *- 2. aversion, dislike, prejudice.*

derv, *is. Brit.* mazot, dizel yağı : ağır motor yakıtı.

dervish, *is. T.* derviş. **~like** : derviş gibi.

desacralize, *gl.f.* **-ized, -izing** kutsallığını kaldırmak. **desacralization** : kutsallığını kaldırma.

desalinate, *gl.f.* **-nated, -nating** *bk.:* **desalt.**

desalination = desalinization, *is.* (suyun) tuzunu giderme, tatlılaştırma.

desalinize, *gl.f.* **-ized, -izing** *bk.:* **desalt.**

desalt, *gl.f.* **1. desalinate, desalinize** *d.d.* (bilhassa deniz suyunun) tuzunu gidermek, içilebilir hâle getirmek, tatlılaştırmak, **2. desalter** : tuz gideren.

descant = discant, *sf.&f.* **1.** *müz.* (a) nağme, şarkı, melodi, beste, basit bir temaya refakat eden melodi, (b) soprano, birkaç sesle söylenen bestede en ince ses, (c) asıl melodinin yanı sıra söylenen üst ses, **2.** (bir konuda yapılan) yorum, açıklama, hararetli konuşma, **3.** *Brit.* soprano. *a ~ recorder.* **4.** tiz sesli. *a ~ viol.* **5.** (tiz sesle) şarkı söylemek, taganni etmek, **6.** (ayrıntılı olarak) yorumlamak, açıklamak, hararetle tartışmak, dem vurmak, teferruatıyla/uzun uzadıya anlatmak. *He ~ed to his heart's content on his favorite topic.* **7. ~ upon** : övmek, **8. ~er** : soprano, tiz sesle şarkı söyleyen. ***e.a.*** *- 1. (a) song, melody, (b) soprano, 2. comment, 3. soprano, 4. treble, 5. sing, warble, 6. dilate, expatiate.*

descend, *f.* **1.** in(dir)mek. *She ~ed the stairs. We ~ed from the rock with the aid of ropes.* **2.** (dizi vb.) azalmak, yüksekten alçağa veya büyükten küçüğe doğru gitmek. **in ~ing order** : büyükten küçüğe doğru, gittikçe azalarak, **3.** (tartışmada) genelden özele geçmek, **4.** aşağı meyletmek/uzanmak/yönelmek/inmek. **The path ~s the hill** : Patika tepeden aşağı doğru iniyor. **5.** intikal etmek, (miras/veraset yolu ile) geçmek/kalmak. *The title ~s through eldest sons.* **6.** *gen.* **~ from** : soyundan gelmek. *He ~ed from Cromwell.* **well ~ed** : iyi aileye mensup, **7.** (bulut, sis vb.) çökmek, inmek, sinmek, bastırmak, **8.** *astr.* (Güneş, Ay, yıldız) batmak, gurup etmek. *The sun ~ed behind the hills.* **9. ~ on/upon** : (a) üşüşmek, (başına) toplanmak. *Heirs ~ed upon rich man's estate. The whole family ~ed on us at Christmas.* (b) çullanmak, baskın yapmak, saldırmak. *Our regiment ~ed upon enemy's left wing.* **10. ~ to** : (manen) düşmek, küçülmek, aşağılanmak, alçalmak, zelil düşmek, tezelzül etmek. *I'm surprised that he should ~ to cheating.* ***e.a.*** *- 1. come down, 10. stoop.*

descendant, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **descendent, 2.** torun, bir soydan gelen kimse, **3.** (daha önceki bir şeyden) üreyen/türeyen (şey). ***e.a.*** *- 2. offspring.*

descendent, *sf.* **1.** inen, **2.** neslinden/ahfadından olan.

descender, *is.* **1.** inen (kimse/şey), **2.** *basım* (a) uzantı, harfin aşağı uzanan kısmı, (b) uzantılı harf : **p, g, y** gibi.

descendible = descendable, *sf.* **1.** kalıtımsal : veraset yolu ile geçebilen, **2.** inilebilen, kolay inilir. *a ~ hill.*

descending, *sf.* **1.** inen, aşağı doğru hareket eden, **2.** uzantılı. **a ~ letter** : uzantılı harf, **3.** (armacılıkta) baş aşağı. *a ~ dolphin.* **4. ~ly** : inerek, inecek şekilde.

descension, *is.* **1.** *astrol.* gezegenin etkisinin az olduğu burç kuşağı kesimi, **2.** *esk. bk.:* **descent.**

descent, *is.* **1.** iniş, inme, nüzul, **2.** bayır/yokuş aşağı, iniş, meyil. *The road makes a sharp ~ just past the lake.* **3.** soy, nesil, sülâle, şecere. *She is of German ~.* **4.** alçalma, çökme, düşüş, sükût. *His ~ into a life of crime.* **5.** baskın, çullanma, anî hücum, **6.** beklenmedik ziyaret. *We can expect the usual ~ of relatives at Christmas.* **7.** *huk.* kalıtım, miras, veraset, tevarüs. ***e.a.*** *- 1.*

*falling, sinking, **2.** decline, grade. inclination, slope, **3.** lineage, ancestry, parentage, **5.** assault, foray, raid.* ***k.a.**- **1&2.** ascent, rise.*

describe, *gl.f.* **-scribed, -scribing 1.** tanımlamak, betimlemek, tarif/tasvir/tavsif etmek, anlatmak. *to ~ a man/a place/an event. Try to ~ exactly what happened just before the accident.* **2.** göstermek, işaretlemek, **3.** çizmek, resmini yapmak, tersim etmek. *to ~ a circle within a square. The falling star ~d a long curve in the sky .* **4. ~ as** : saymak, addetmek, telâkki etmek, gözü/nazarı ile bakmak. *I ~ the attempt as a failure/as unsuccessful.* **5.** *esk.* görmek, gözetlemek, müşahede etmek, **6.** *esk.* dağıtmak, tevzi etmek, **7. describable** : betimlenebilir, tanımlanabilir, tarif/tasvir/tavsif edilebilir, anlatılabilir, **8. describer** : tanımlayan, betimleyen, tarif/tasvir eden, anlatan. ***e.a.**- **1.** depict, portray, represent, recount, tell, relate, narrate, picture, **2.** indicate, denote, **3.** draw, delineate, trace, outline, **4.** consider, regard, **5.** perceive, observe, **6.** distribute.*

description, *is.* **1.** betim(leme), tanım(lama), tasvir, tarif, nitelendirme, tavsif, anlatım, anlatma. *This book gives a good ~ of life on a farm.* **beyond ~** : anlatılması/tarifi imkânsız, tarife sığmaz, anlatılamayacak kadar. *The play was dull beyond ~*, **2.** tür, cins, nevi, çeşit, nitelik, evsaf, eşkâl, karakter. **of that ~** : o tür, o nitelikteki/karakterdeki. *A man of that ~ should never be trusted.* **of every ~ = of all ~** : her türlü, her çeşit/nevi. **answer to s.o.'s ~** : birinin eşkâline/tarifine uymak, **3.** *geom.* tasarı, tasarlama, çizme, tersim, irtisam. ***e.a.**- **2.** sort, kind, variety, species, nature, character, condition, ilk.*

descriptive, *sf.* **1.** tanımlayıcı, tanıtımsal, tasvirî, açık, vazıh. *The most ~ writing I have ever read. Your words are very ~.* **2.** *gr.* (a) niteleyici. *"Fresh" in "fresh milk" is a ~ adjective.* (b) *bk.:* **nonrestrictive. 3.** gerçeğe/olaylara/deneylere dayanan, **4.** izahlı, tarifli, açıklamalı. *~ botany. a ~ grammar of English.* **5.** *geom.* tasarı, **~ geometry** : tasarı geometri : geometrik cisimleri iki dik düzlem üzerindeki izdüşümleriyle inceleyen geometri dalı, **6. ~ clause** *gr.* tasvirci önerme. *"This year, which has been dry, is bad for crops."* cümlesindeki*"which has been dry"* betimsel önermedir, **7. ~ linguistics** : tasvirî dil bilimi : bir dildeki gerçekleşmiş öğelerden oluşan bir bütünce aracılığıyla o dilin yapısını inceleyen dil bilimi akımı, **8. ~ly** : tasvirî olarak, niteleyerek, tarif/tasvir suretiyle, etraflı şekilde açıklayarak/izah ederek, **9. ~ness** : tanımsallık, niteleyicilik, açıklık, vuzuh, sarahat, **10. descriptor** : tanımlayan, tasvir eden, açıklayıcı simge/işaret, tanıtma işareti.

descriptory, *sf. bk.:* **descriptive.**

descry, *gl.f.* **-scried, -scrying 1.** (uzak veya belirsiz bir şeye dikkatle bakarak) fark etmek, farkına varmak, görmek, seçmek, ayırt etmek, tefrik etmek. *I descried a man of unusual appearance at the far end of the street.* **2.** keşfetmek, sezmek, meydana çıkarmak, **3. descrier** : fark eden, farkına varan, sezen, keşfeden, meydana çıkaran kimse. ***e.a.**- **1.** discern, make out, **2.** discover, detect.*

desecrate, *gl.f.* **-crated, -crating 1.** kutsallıktan ayırmak, kutsal bir gayeden uzaklaştırmak/çevirmek, adîleştirmek, bayağılaştırmak, **2.** (kutsal bir şeye karşı) saygısız davranmak, saygısızlık/hürmetsizlik göstermek, kirletmek, *Don't ~ my love for you by comparing it with anything ordinary.* **3. desecrater = desecrator** : kutsallığını bozan, adîleştiren, bayağılaştıran, saygısızlık gösteren, kirleten, **4. desecration** : kutsalığa saygısızlık, mukaddesata hürmetsizlik/tecavüz, kirletme. ***e.a.**- **2.** profane.*

desegregate, *f.* **-gated, -gating** ırk ayrımını kaldırmak. *to ~ all schools. Children of all races go to our school now that we've ~d it.*

desegregation, *is.* ırk ayrımını kaldırma, bütün ırklara eşit haklar tanıma.

deselect, *gl.f.* (bir öğrenciyi) öğrenimden atmak, öğrenim için kabul etmemek. ***k.a.**-select.*

desensitize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** duyarlığını/hassasiyetini azaltmak/gidermek/yok etmek, **2.** duygusuzlaştırmak, ilgisizleştirmek, ilgisiz/lâkayt/hissiz kılmak, **3.** *fizy.* duyarsızlaştırmak, dış etkilere karşı duyarlığını yok etmek, **4.** (fotoğraf filminin ışığa) duyarlığını azaltmak/yok etmek. *to ~ photographic material.* **5. desensitization** : duyarsızlaştırma, **6. desensitizer** : duyarsızlaştıran. ***k.a.**- **1-4.** sensitize.*

desert^1, *sf.&is.* **1.** çöl, beyaban. *The Sahara ~.* **the ship of the ~** : deve, **2.** sahra, bozkır, **3.** *mec.* bir şeyden yoksun/mahrum olan. **The town was a cultural ~** : Kasaba kültürden yoksundu. **4.** çöl gibi, ıssız, uzak, metrûk. **~ island** : uzak/ıssız ada, **5.** çöl+, çölde yetişen/yaşayan, çöle mahsus. **a ~ tribe** : çöl aşireti. **a hot ~ wind** : sıcak çöl rüzgârı. **~ fauna** : çöl direyi. **~ flora** : çöl biteyi. ***e.a.*** *- 1. waste, wilderness, 4. desolate, barren.*

desert^2, *f.* **1.** terk etmek, bırakıp (dönmemek üzere) gitmek/kaçmak. *He ~ed his wife.* **2.** askerden kaçmak/firar etmek. **to ~ to the rebels** : kaçıp asîlere katılmak, **3.** yüz çevirmek, terk etmek, yalnız/yüz üstü/kimsesiz bırakmak. *All his friends ~ed him.* **4. ~ from/to** : kaçınmak, imtina etmek, yan çizmek. ***e.a.*** *- 1. abandon, forsake, leave.* ***k.a.*** *- 1. stick, join, accompany.*

desert^3, *is.* **1.** *gen.* **~s** : hak (edilen şey), pay, hisse, lâyık (olunan şey). **to get one's ~s** : lâyığını bulmak, hissesini/ağzının payını almak, **2.** istihkak, hak ediş, (cezaya veya ödüle) hak kazanma/lâyık olma, **3.** liyakat, fazilet, değer, kıymet. ***e.a.*** *- 3. merit, virtue.*

deserted, *sf.* **1.** terk edilmiş, bırakılmış, metrûk, **2.** boş, hâli, kimsesiz, gayrimeskûn, **3.** tenha, ıssız, kuş uçmaz kervan geçmez. ***e.a.*** *- 1. abandoned, forsaken, forlorn, 2. untenanted, uninhabited, 3. unfreqented, lonely, desolate.*

deserter, *is.* kaçak, firarî. *In time of war, ~s from the army were shot by a firing squade.* ***e.a.*** *- fugitive, runaway, defector, renegade.* ***k.a.*** *- loyalist.*

desertion, *is.* **1.** terk etme, bırakma, bırakıp gitme, yalnız bırakma, **2.** terk edilme, terk edilmişlik, yalnızlık, bikeslik, kimsesizlik, **3.** *huk.* terk, eşin rızası olmadan yuvadan ayrılma ve evlilik görevlerini yerine getirmeme, **4.** firar, askerden kaçma. *bk.:* **A.W.O.L.**

desert rat, *is.* **1.** çöl faresi : Batı ABD'de altın ve benzeri kıymetli maden bulmak ümidiyle çölde yaşayan kimse, **2.** *k.d.* (bilhassa II. Dünya Savaşında) Kuzey Afrika'da savaşan (İngiliz askeri).

deserve, *f.* **-served, -serving 1.** lâyık olmak, liyakat/hak kazanmak, müstahak olmak, hak etmek, değmek. *Such bad behavior ~s a beating. He ~s to be pitied. He ~s more money. He got what he ~d.* **This idea ~s consideration** : Bu fikir üzerinde düşünülmeye değer, **2. ~ well/ill** *k.d.* (ödüle/cezaya) hak kazanmak. ***e.a.-1.*** *merit, earn, warrant, be worthy of, have right to.*

deserved, *sf.* **1.** lâyık, müstahak, hak kazanmış, lâyık olunan, hak edilen. *a ~ rebuke. a ~ reputation.* **2. ~ness** : liyakat, lâyık olma, hak kazanma. ***e.a.*** *- 1. merited.*

deservedly, *zf.* hakkıyla, lâyıkıyla, haklı/lâyık/müstahak olarak. *Rembrandt is a ~ great artist.* ***e.a.*** *- justly, rightly.*

deserver, *is.* lâyık/müstahak olan, hak kazanan kimse.

deserving, *sf.* **1.** lâyık, müstahak (olan), değerli. **~ of praise** : övülmeye lâyık. *We must help the ~ poor.* **2. ~ly** *bk.:* **deservedly. 3. ~ness** : liyakat, lâyık/müstahak olma. ***e.a.-1.*** *worthy, meritorious.*

desex, *gl.f.* **1.** kısırlaştırmak, iğdiş/hadım etmek, **2.** cinsel ilişkisi olmamak, cinsî cazibeden/arzudan yoksun olmak. ***e.a.-1.*** *castrate, spray.*

desexualize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *bk.:* **desex, 2. desexualization** : kısırlaştırma, iğdiş/hadım etme.

deshabille, *is. bk.:* **dishabille.**

desiccant, *sf.&is.* kurutucu (madde).

desiccate, *f.* **-cated, -cating 1.** kuru(t)mak, **2.** (gıda maddelerini) kurutarak saklamak, **3. ~ed** : kurutulmuş, **4. desiccation** : kurutma, **5. desiccative** : kurutucu. ***e.a.-1.*** *dry up, 2. dehydrate, 3. dehydrated.*

desiccator, *is.* **1.** kurutan, kurutucu (kimse/madde), **2.** kurutma cihazı (meyve, süt vb. kurutmak için), **3.** *kim.* kurutma kabı : nem çekici bir madde (CaCl2 vb.) içeren kapalı kap.

desiderata, *ç. is. bk.:* **desideratum.**

desiderate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** arzu etmek, dilemek, istemek, özlemek, hasret çekmek/duymak, eksikliğini duymak, yokluğunu hissetmek, **2. desideration** : arzu, dilek, istek, özlem, hasretlik. ***e.a.*** *- 1. wish, long for, want, desire.*

desiderative, *sf.&is.* **1.** arzulu, istekli, arzu/istek belirten/bildiren/ifade eden, **2.** *gr.* (a) dilek-şart kipi : dilek bildiren isteme kipi, (b) dilek bildiren fiil.

desideratum, *is., ç.* ***desiderata*** *Lât* aranılan/istenilen şey, ihtiyaç, istek, dilek. *Time and money are desiderata for a successful holiday.*

design^1, *f.* **1.** tasarlamak, hazırlamak, tertiplemek, tertip etmek, yapmak. *He ~ed the perfect crime. A book ~ed mainly for use in colleges. This weekend party was ~ed to bring the two leaders together.* **2.** plân/proje yapmak. *to ~ a new bridge. a well-~ed house/machine.* **3.** kastetmek, maksadını gütmek, tahsis etmek. **a scholarship ~ed for medical students** : tıp öğrencilerine tahsis edilen burs. **The new tax law is ~ed to protect poor** : Yeni vergi kanunu fakirleri korumak maksadını gütmektedir. **4.** zihninde kurmak, yaratmak, icat etmek, **5.** niyetlenmek, niyet etmek, **6.** *esk.* göstermek, işaretlemek, **7.** çizmek, resmetmek, **8.** biçim/şekil vermek, biçimlemek, (elbise vb.) model yaratmak. *She ~s clothes for a large manufacturer in Paris.*

design^2, *is.* **1.** tasarı, taslak. *These ~s for the new monument were copied from old books.* **2.** tasavvur, fikir. *Her ~ for the future did not include Harry as her husband.* **3.** model, tip, motif, biçim, kompozisyon. *She attended a school of dress ~.* **4.** resim, desen, çizim, **5.** plân, proje, yapı(lış). *The ~ of this machine is not very good.* **6.** entrika, desise, **7.** niyet, meram, maksat, erek, amaç, gaye, hedef. **with this ~** : bu maksatla, **8.** kasıt. *Do you think the house was burnt down by accident or ~?* ***e.a.-1.*** *outline, sketch,* ***3.*** *composition, pattern, motif,* ***5.*** *plan, project,* ***6.*** *plot, intrigue,* ***7.*** *intention, purpose, end.*

designate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** belirtmek, tasrih etmek, **2.** göstermek, işaret etmek. *These X marks on the drawing ~ all the possible entrances to the castle ground.* **3.** adlandırmak, isimlendirmek, demek, ad/isim vermek, tesmiye etmek, **4. ~ as** : atamak, tayin etmek. *He has been ~d as the Minister of Education.* **5. ~ to/for** : seçmek. *to ~ s.o. to a post.* **6.** (genellikle nitelediği addan sonra gelir) atanmış, tayin edilmiş, seçilmiş (fakat henüz göreve başlamamış). *the minister ~, ambassador ~, etc.* ***e.a.-*** ***1.*** *specify, point out,* ***2.*** *denote, indicate,* ***3.*** *name, entitle,* ***4.*** *nominate, appoint,* ***6.*** *select.*

designated hitter, (beyzbol) seçme vurucu : topa vurmak üzere oyuna başlamadan önce seçilmiş oyuncu.

designation, *is.* **1.** belir(t)me, tasrih etme/edilme, işaret etme/edilme, göster(il)me. *The ~ of places on a map should be clear.* **2.** ata(n)ma, tayin etme/edilme, seç(il)me. *The ~ of M. as the Prime Minister.* **3.** tahsis etme/edilme, **4.** ad, isim, unvan, lâkap. *"Your Majesty" is a ~ given to the Queen.*

designative = designatory, *sf.* belirtici, belirten, işaret eden, gösteren.

designator, *is.* gösterge, işaret, im.

designed, *sf.* **1.** tasarlanmış, yapılmış, düzenlenmiş, tertiplenmiş, plânlanmış; özgü, mahsus, has. **2. ~ly** : mahsus, kasten, bile bile. ***e.a.-*** ***1.*** *intended, planned,* ***2,*** *intentionally, purposely, by design.*

designee, *is.* atanan, atanmış, tayin edilmiş (kimse).

designer, *is.* **1.** teknik ressam, **2.** proje yapan, yeni bir model/makine/sistem vb. tasarlayıp plânlarını çizen. *an aircraft ~.* **3.** (kumaş desenleri, elbise modelleri vb.) çizen, moda ressamı, desinatör. *a ~ of dresses/shoes.* **4.** *tiy.* dekorcu, **5.** hileci/entrikacı/madrabaz kimse. ***e.a.-5.*** *schemer, plotter, intriguer.*

designing, *sf.&is.* **1.** hileci, entrikacı, dalavereci, kurnaz, madrabaz. *~ people always try to get what they want and don't care how they get it.* **2.** basiretli, ihtiyatlı, tedbirli, önceden düşünen/tasarlayan, **3.** (elbise modeli, makine vb.) resim çizme, ressamlık, model yaratma. *She studied dress ~ at school.* **4. ~ly** : (a) kurnazlıkla, hile/entrika ile, dalavere ile, (b) ihtiyatla, basiretle, önceden düşünüp tasarlayarak. ***e.a.-*** ***1.*** *scheming, intriguing, artful, crafty, conniving, wily,* ***2.*** *heedful.* ***k.a.-*** ***1.*** *candid, frank, honest, guileless, artless.*

designs, *is.* **~ on/upon/against** : kötü niyet/emel, kasıt. **to have ~ on sth.** : (bir şey için) kötü niyet beslemek, gizli (kötü) emel beslemek, bir şeyde gözü olmak. *They have ~ on your money.*

desinence, *is.* **1.** bitim, bitiş, son, sonuç, netice, hatime (bir manzumenin son mısraı vb. gibi), **2.** *gr.* son ek, (kelimeye eklenen) takı. ***e.a.-*** ***1.*** *termination, ending,* ***2.*** *suffix.*

desinent, *sf.* **1.** son+, sonda bulunan, **2. ~ial** : son+, son ek şeklindeki.

desipience = desipiency, *is. az kul.* havaîlik, aylaklık, ahmaklık, budalalık, saçmalık, manasızlık. ***e.a.****- trifling, foolishness.*

desipient, *sf. az kul.* havaî, aylak, ahmak, budala, saçma, manâsız. ***e.a.****- trifling, foolish.*

desirability, *is., ç.* **-ties 1.** çekicilik, cazibe, istenilme, arzu edilme, aranılma, ihtiyaç duyulma, hoşa gitme, yararlı olma, yarar(lılık), fayda. **the ~ of sth.** : bir şeyin yararlı olup olmadığı. **2. desirabilities** : istenen/arzu edilen koşul(lar)/durum(lar)/keyfiyet.

desirable, *sf.&is.* **1.** istenilen, arzu edilen/edilir, şayanıarzu, hoş, lâtif, makbul, mükemmel, tam isteğe uygun (şey). *Honesty is a ~ characteristic of anyone. For this job it is ~ to know something about medicine.* **It is ~ that** : Gönül isterdi ki... **2.** çekici, cazip, arzu/istek uyandıran (kimse/şey). *a ~ woman.* **3.** tavsiye edilir, uygun, münasip, yararlı, yarayışlı. *a ~ law.* **4. ~ness** *bk.:* **desirability**. ***e.a.****- 1. pleasing, excellent, fine, wanted, coveted, wished-for, 3. advisable, recommendable.* ***k.a.****- 1&2. unattractive, repellent.*

desirably, *zf.* tercihan.

desire¹, *gl.f.* **-sired, -siring 1.** arzulamak, arzu etmek, istemek, arzu/istek duymak, özlemek, hasretini çekmek. *I ~ happiness. I ~ to be happy. Give our guests whatever they ~.* **His work leaves much to be ~d** : İşi pek arzu edilir bir şey değildir (mükemmel/kusursuz olmaktan uzaktır). **2.** rica/talep etmek. *She ~s you to come at once.* **3.** cinsel arzu duymak, cinsî münasebette bulunmayı arzulamak/istemek, **4.** *esk.* eksikliğini/yokluğunu duymak, **5.** *esk. bk.:* **invite**. ***e.a.****- 1. covet, fancy, wish, crave, want, 2. solicit, request, ask.* ***k.a.****- 1. reject, loathe, abhore, detest.*

desire², *is.* **1.** arzu, istek, emel, heves. *I am filled with the ~ to go back there. He has a strong ~ to succeed/for success.* **2.** dilek, rica, temenni, emir. *His ~ is that you should do it. I shall try to act according to your ~s.* **3.** eğilim, meyil, rağbet, **4.** şehvet, cinsel arzu, cinsel temas isteği. *Antony's ~ for Cleopatra.* ***e.a.****- 1. longing, craving, aspiration, hunger, apetite, thirst, 2. request, wish, 4. passion, lust.*

desirous, *sf.* **1.** arzulu, istekli, talip, isteyen, arzu eden. *He is ~ to learn French.* **2. ~ly** : isteyerek, arzu/istek/heves ile, seve seve, **3. ~ness** : arzu (etme), istek (duyma), arzulu/istekli olma.

desist, *gsz.* **1. ~ from** : vazgeçmek, son vermek, durmak, çekilmek, bırakmak, ayrılmak, kaçınmak, çekinmek, imtina etmek. *The company agreed to ~ from false advertising.* **to ~ from criticism**: tenkitten vazgeçmek/kaçınmak. *They ought to ~ from such foolish activities.* **2. ~ance = ~ence** : vazgeçme, son verme, bırakma, kaçınma, çekinme. ***e.a.****- 1. stop, stand, cease, forbear, abstain, discontinue, suspend.*

desk, *is.&sf.* **1.** yazı masası, masa, yazıhane. **roll-top ~** : storlu masa, **2.** kürsü, (üzerine okunacak kitabın konulduğu) sehpa, rahle vb. **3.** mimber, vaiz kürsüsü, **4.** daire, şube. **news ~** : haber(ler) dairesi, **5.** masa+. *a desk drawer/dictionary/job.* **~-clerk** : otel kâtibi.

deskman, *is., ç.* **-men** masa memuru, özellikle masa başında haberleri derleyen gazeteci.

desk-size, *sf.* masada kullanılmaya mahsus. *a ~ dictionary.*

deskwork, *is.* yazı işi, masada çalışma, rahat iş. *He likes teaching better than ~.*

desman, *is., ç.* **-mans** *zool.* desman, misk sıçanı : böcek yiyen ve suda yaşayan memeli hayvan. Kürkü makbuldür. *Desmana moschata* türü GD Rusya'da, *Galemis pyrenaicus* türü ise Pireneler'de yaşar.

desmid, *is. bot.* (mikroskopik) tatlı su yosunu *(Desmidiaceae).* **~ian** : tatlı su yosunu+.

desmoid, *sf. anat. zool.* **1.** bağ dokusal, bağ dokuya benzer, **2.** kas bağına benzer.

desolate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** ıssız, tenha, kuş uçmaz kervan geçmez. *During the winter the beach was ~.* **2.** boş, terk edilmiş, metrûk, viran. *a ~ old house.* **3.** yalnız, kimsesiz, bîkes, **4.** üzgün, meyus, perişan. *~ memories. When you're away from me, I'm just ~.* **5.** kasvetli, sıkıcı, hazin. **a ~ cry** : hazin bir feryat. **~ prospects** : sıkıcı bekleyiş, **6.** harap etmek, viran etmek, viraneye çevirmek/döndürmek, **7.** ıssızlaştırmak, kimsesiz/yalnız/boş bırakmak, **8.** üzmek, kederlendirmek, meyus/perişan etmek, üzüntüye/kedere boğmak, mateme gark etmek. *She was ~d by the death of her husband.* **9.** terk etmek, bırakıp gitmek, **10. ~ly** : üzgün/meyus/perişan bir hâlde, keder/matem içinde. **11. ~ness** *bk.:* **desolation**. ***e.a.****- 1. devastated, barren, ra-*

vaged, ***2.*** *uninhabited, deserted, abandoned, dilapidated,* ***3.*** *lonely, forlorn, alone,* ***4.*** *lonesome, lost, miserable, wretched, woebegone, woeful, disconsolable, inconsolable, cheerless, joyless, hopeless,* ***5.*** *dreary, dismal, gloomy,* ***6.*** *devastate, ravage, ruin,* ***7.*** *depopulate,* ***8.*** *sadden, depress, make disconsolate,* ***9.*** *abandon, forsake, desert,* ***10.*** *cheerlessly, disconsolately.* ***k.a.-1.*** *crowded, populous, teeming,* ***4.****delighted, happy, cheerful.*

desolater = desolator, *is.* **1.** harap/viran eden, harabeye çeviren, **2.** terk eden, bırakıp giden, **3.** üzüntü/keder/kasvet/sıkıntı veren.

desolation, *is.* **1.** haraplık, harabiyet, viranlık, **2.** harabe, virane, **3.** tahrip/harap etme, harabeye/viraneye çevirme, harap olma, harabeye/viraneye çevrilme. *The ~ of the town was accomplished with one bomb.* **4.** ıssızlık, yalnızlık, kimsesizlik. *I couldn't stay out there in that ~ another day.* **5.** üzüntü, keder, yeis, perişanlık. *That's too much ~ for anyone to bear.* **6.** kasvet, sıkıcılık, **7.** terk etme, bırakıp gitme, yalnız/kimsesiz bırakma. ***e.a.- 1.*** *devastation,* ***2.*** *ruin, waste,* ***4.*** *depopulation, loneliness, barenness,* ***5.*** *sorrow, grief,* ***6.*** *dreariness, sadness.*

desorb, *gl.f. kim.* (soğurulmuş veya yüze tutunmuş maddeyi) kusturmak, dışarı saldırmak, çıkarttırmak. **desorption** : kusma, dışarı salma.

desoxyribonucleic acid, *is. bk.:* **DNA.**

despair, *is.&gl.f.* **1.** umutsuzluk, ümitsizlik, ümidin/cesaretin kırılması, düş/hayal kırıklığı, çaresizlik. *~ seized us as we felt the boat sinking.* **In ~, he took his own life** : Umutsuzluk içinde kendi canına kıydı. **2.** üzüntü, yeis, keder. *Defeat after defeat filled us with ~.* **3. the ~ of** : üzüntü/keder sebebi/kaynağı, cesaret/ümit kıran şey. *She was the ~ of her parents.* **4.** *gen.* **~ of** : ümidi/cesareti kırılmak, umudunu kesmek, yeise/ümitsizliğe kapılmak, meyus/mükedder olmak. *I ~ of never finding her again.* ***e.a.- 1.*** *hopelessness, gloom, disheartenment, desperation, despondency, discouragement.* ***k.a.- 1.*** *hope, expectation, confidence,* ***2.*** *joy, optimism.*

despairing, *sf.* **1.** umut/ümit/cesaret kırıcı, üzücü, yeis/keder/üzüntü verici.*I heard a~ news.* **2.** umutsuz, ümitsiz, cesareti kırılmış, meyus, üzgün, mükedder. *He gave a ~ cry at the bad news.* **3. ~ly** : umutsuzlukla, umutsuzluk içinde, üzüntü/keder içinde, meyusane, umut/cesaret kırıcı bir şekilde, ***e.a.- 2.*** *hopeless, despondent.*

depatch(er), *bk.:* **dispatch(er).**

desperado, *is., ç.* **-does, -dos** azılı katil, tehlikeli mücrim, her şeyi gözc almış cani.

desperate, *sf.* **1.** azılı, azgın, çok tehlikeli, her şeyi gözc alan, gözü dönmüş, çılgın. *a ~ killer/criminal.* **2.** çaresiz(likten bunalmış), büyük ihtiyaç içinde, çok istekli, hahişger, can atan. *~ for money. He was ~ for work to provide food for his children.* **3.** çok ciddî/tehlikeli, vahim. *The country is in a ~ state and we must all work hard.* **4.** berbat, iğrenç, korkunç, tahammül edilmez, **5.** aşırı, müthiş, dehşetli, acil, son derece, pek ziyade. **The family is in ~ need for help** : Ailenin acil yardıma ihtiyacı var. **6.** canını dişine takmış, son bir gayret sarf eden, **7.** yılgın, meftur, ümitsizliğe/fütura kapılmış, **8.** umutsuz, ümitsiz, çaresiz, bütün umudunu yitirmiş. *His situation was ~. He's in hospital with a ~ illness.* **9. ~ly** : (a) çılgınca, her şeyi göze alarak, canını dişine takarak, (b) çaresizlik içinde, ümitsizce, (c) büyük bir istekle, can atarak, **10. ~ness** *bk.:* **desperation.** ***e.a.- 1.*** *rash, frantic, reckless,* ***3.*** *grave,* ***4.*** *untolerable, shocking, outrageous,* ***5.*** *extreme, excessive,* ***8.*** *forlorn, desolate, hopeless, despondent.*

desperation, *is.* **1.** umutsuzluk, yeis, fütur, çaresizlik, yılgınlık. *In ~, he finally broke down the door,* **2.** her şeyi gözc alma, canını dişine takma, çileden çıkma, son bir gayret/hamle vb. ***e.a.- 1.*** *despair.*

despicable, *sf.* **1.** alçak, adî, aşağı(lık), değersiz, küçümsenen, hakir görülen, menfur, habis. *It is ~ of you to leave your wife and family without any money.* **2. ~ness** : alçaklık, adîlik, değersizlik, aşağılık, **3. despicably** : alçakça, adîce, habisane. ***e.a.-1.*** *contemptible, base, worthless, vile, mean.* ***k.a.- 1.*** *admirable, honorable, worthy.*

despise, *gl.f.* **-spised, -spising** nefret etmek, hor/hakir görmek, küçümsemek, tepeden bakmak, kıymet vermemek, adam yerine koymamak. *Everyone ~d the cruel criminal.* ***e.a.-*** *loathe, condemn, detest, disdain, scorn, dislike.* ***k.a.-*** *admire, like, honor.*

despite, *e.&is. &gl.f.* **-spited, -spiting 1.** rağmen. *He came to the meeting ~ his serious illness.* **2. in ~ of** : rağmen, bununla beraber, yine de, inadına, **3.** hakaret, hor/hakir görme, aşağılama, küçük düşürme, **4.** *esk.* nefret, kin, garez, **5.** *esk. bk.:* **vex, spite.** ***e.a.-*** *1&2. in spite of, notwithstanding, in defiance of. 3. insult, contempt. 4. malice, spite.*

despiteful, *sf.* **1.** kötü niyetli, garezkâr, kin güden, **2. ~ly** : kötü niyetle, garezle, kin güderek, **3. ~ness** : kötü niyet(lilik), garez, kin. ***e.a.-*** *1. malicious, spiteful.*

despiteous(ly), *esk. bk.:* **despiteful(ly)**

despoil, *gl.f.* **1.** *gen.* **~ of** : soymak, (malını) yağma etmek, yağmalamak, mahrum etmek, (zorla) elinden almak. *The army ~ed the village. They ~ed the villages of their belongings.* **2. ~er** : yağmacı, soyguncu, yağma eden, **3. ~ment** *bk.:* **despoliation.** ***e.a.-1.*** *rob, rifle, dispossess, plunder, pillage, ravage, loot.*

despoliation, *is.* **1.** soyma, soygun(culuk), yağma (etme), yağmacılık, **2.** soyulma, yağma edilme, soyguna/yağmacılığa uğrama.

despond, *is.&gs.f.* **1.** umutsuzluğa düşmek, ümidini kaybetmek/kesmek, meyus olmak, maneviyatı kırılmak, morali bozulmak, **2.** *esk. bk.:* **despondency**, **3. ~er** : umutsuzluğa düşen, ümidini kaybeden, yeise kapılan, maneviyatı kırılan, morali bozulan, **4. ~ingly** : umutsuzluğa düşerek, ümidini kaybederek/keserek, meyusane, maneviyatı kırılmış olarak.

despondency = despondence, *is.* umutsuzluk, yeis, bedbinlik, üzüntü, keder, hüzün. ***e.a.-*** *dejection, despair, desperation, gloom, melancholy, discouragement.* ***k.a.-*** *joy.*

despondent, *sf.* umutsuz, ümitsiz, meyus, bedbin, üzgün, kederli, mükedder, mahzun. *He was ~ about his poor health.* ***e.a.-*** *hopeless, discouraged, disheartened, downhearted.* ***k.a.-*** *happy, hopeful.*

despot, *is.* **1.** müstebit, despot. *The citizens revolted against the ~'s rule.* **2.** zalim, gaddar. zorba, **3.** Bizans İmparatorunun fahrî unvanı, **4. ~ic(al)** : zalim+, müstebit+, gaddar+, **5. ~ically** : zalimane, zalimce, istibdatla, zorbalıkla, gaddarca, gaddarlıkla, **6. ~icalness** : müstebitlik, zalimlik, gaddarlık, zorbalık. ***e.a.-1.*** *autocrat, 2. tyrant, dictator, oppressor.*

despotism, *is.* **1.** istibdat, mutlakıyet, **2.** zulüm, gaddarlık, zorbalık, despotluk, **3.** müstebit/mutlak hükûmet/yönetim/idare, **4.** istibdatla yönetilen ülke. ***e.a.-*** *1. autocracy, 2. tyranny.*

despumate, *f.* **-mated, -mating 1.** kaymağını/köpüğünü almak, **2.** arıtmak, tasfiye etmek, **3.** köpüğü gitmek, **4. despumation** : kaymağını/köpüğünü alma, arıtma, tasfiye etme. ***e.a.-1.*** *skim.*

desquamate, *gs.f.* **-mated, -mating 1.** *patol.* (deri vb.) pul pul olup dökülmek, kepekleri dökülmek, **2. desquamation** : pul pul dökülme.

dessert, *is.* **1.** (yemeğin sonunda yenilen) tatlı, meyve, çerez, dondurma vb. **2. ~spoon** : tatlı kaşığı, **3. ~spoonful** : tatlı kaşığı dolusu, **4. ~ wine** : tatlı şarap (yemek sonunda tatlı ile veya yemek arasında içilir).

dessiatine, *is.* Rus dönümü : Rusya'da kullanılan arazi ölçüsü (≈ 1.092 hektar).

de-Stalinization, *is.* Stalin aleyhtarlığı, Stalin politikasını yok etme/söküp atma.

destination, *is.* **1.** gönderilen/gidilecek yer, (bir kimsenin/şeyin) gideceği yer, varış (noktası). **port of ~** : varış limanı, **2.** amaç, hedef, maksat, gaye.

destine, *gl.f.* **-tined, -tining 1.** ayırmak, tahsis etmek, (belirli bir gayeye) yöneltmek, **2.** (Allah) nasip/takdir etmek, mukadder kılmak, alnına/kaderine yazmak. **They were ~d to meet again** : Tekrar buluşmaları mukadderdi. ***e.a.-*** *1. intend, 2. foreordain, predetermine.*

destined, *sf.* **1.** *gen.* **~ for/by** : ayrılmış, özgülenmiş, tahsis edilmiş, muhassas, -e yönelik/giden. **ships ~ for England** : İngiltere'ye giden gemiler, **2.** mukadder, alın yazısı, kaderin tayin ettiği. *I never thought I would marry her, but I suppose it was ~.* **at the ~ hour** : mukadder saatte.

destiny, *is., ç.* **-nies 1.** kader, mukadderat, alın yazısı. *~ is sometimes cruel. Do you believe in ~?* **2.** kısmet, nasip. **I guess it was not my ~ to become a famous writer** : Anlaşılan meşhur bir yazar olmak bana kısmet değilmiş. **3.** talih. ***e.a.-1.*** *fate, karma, 2. kismet, lot, fortune, portion*

destitute, *sf.* **1. ~ of** : -den yoksun/mahrum, -sız. **a region ~ of trees** : ağaçsız bir bölge. **~ of children** : çocuksuz. **The cruel man was ~**

of human feeling : Gaddar adam insanî duygulardan yoksundu. **2.** yoksul, fakir, muhtaç. *a ~ old man. The family is ~ and needs help.* **3.** *esk.* terk edilmiş, metrûk. ***e.a.***- *1. deprived, lacking, deficient, 2. needy, poor, indigent, necessitous, penniless, impoverished, 3. abandoned, deserted, forsaken.* ***k.a.***- *2. rich, wealthy, affluent, opulent.*

destitution, *is.* **1.** yok(sun)luk, mahrumiyet, -sizlik, **2.** yoksulluk, fakirlik, fukaralık. ***e.a.***- *1. deficiency, 2. poverty.*

destrier, *is. esk.* savaş atı. ***e.a.***-*war-horse, charger.*

destroy, *f.* **1.** yıkmak, tahrip etmek. *The enemy ~ed the city. Hail ~ed the crop.* **2.** yok etmek, imha etmek. *The enemy army was ~ed in the last battle.* **3.** mahvetmek, öldürmek, vücudunu ortadan kaldırmak. *You have ~ed my life and all my hopes.* **4.** kullanılmaz hâle getirmek, iptal/battal etmek. *Many paintings were ~ed in the flood.* ***e.a.***- *1. smash, level, devastate. waste, ravage, wreck, demolish, raze, 2. extinguish, extirpate, annihilate, uproot, 3. kill, 4. impair, damage, ruin, nullify.* ***k.a.***- *1&2. create, save, preserve, make, found.*

destroyer, *is.* **1.** mahveden, tahrip/imha eden, yok eden (şey/kimse), **2.** *ABD* muhrip, destroyer, torpido muhribi. *In wartime, The Canadian Navy used ~s for hunting submarines.* **3. ~ escort** : refakat gemisi : muhripten daha yavaş ve küçük bir savaş gemisi. Denizaltılara karşı kullanılır.

destroying angel, *is. bot.* zehirli mantar *(Amanita virosa, A. verna)* : rengi beyazdan sarı veya zeytin rengine kadar değişen çok zehirli mantar türü.

destruct, *sf.&is.&gl.f.* **1.** tahrip edici, tahribe yarayan, **2.** imha : güdümlü merminin imhası, **3.** (kasten) imha etmek/bozmak. ***e.a.***- *3. destroy.*

destructible, *sf.* **1.** yok edilebilir, tahrip edilebilir, tahribi mümkün, **2. ~ness = destructibility** : yok edilebilme, tahrip edilebilme.

destruction, *is.* **1.** yok etme, imha, mahvetme, tahrip etme, yıkma, parçalama. **2.** yıkım, mahvolma, harap/yok olma, parçalanma, yıkılma, yer ile yeksan olma, harabiyet, harabe, **3.** yıkım sebebi, yıkan/mahveden/tahrip eden şey. *That letter was the ~ of all her hopes.* **4. ~ism** : yıkıcılık, tahripkârlık, mevcut düzeni yıkma/bozma taraftarlığı, **5. ~ist** : yıkıcı, tahripkâr, mevcut düzeni yıkma/bozma taraftarı. ***e.a.***- *1&2. extinction, extermination, eradication, devastation, ruin, demolition.*

destructive, *sf.* **1. ~ of/to** : zararlı, tahripkâr, muzır, mahvedici. *~ to health. Termites are ~ insects. a ~ storm.* **2.** yıkıcı. **~ criticism** : yıkıcı eleştiri, **3.** zarar veren, asi, kırıp dökücü. *~ children should be corrected.* **4. ~ distillation = dry distillation** *kim.* kuru damıtım : organik maddelerin (odun, kömür vb.) az havalı ortamda ısıtılarak çözüştürülmesi, **5. ~ly** : yıkıcı/tahripkâr bir şekilde, zarar vererek, kırıp dökerek, tahrip ederek, **6. ~ness = destructivity** : yıkıcılık, tahripkârlık, kırıp dökücülük. ***e.a.***- *1. ruinous, baleful, pernicious, deleterious, fatal, deadly, lethal, 2. unfavorable, adverse, unfriendly, negative.* ***k.a.***- *1. creative, 2. constructive, restorative.*

destructor, *is.* **1.** *Brit.* çöp (yakma) fırını, **2.** yok edici, roket imha düzeni, füzeyi uçarken imha eden cihaz. ***e.a.***- *1. incinerator.*

desuetude, *is.* kullanılmama, terk edilmiş olma, kullanılmayış, yürürlükten kalkma. **to fall into ~** : kullanılmamak, terk edilmek. *Those strange old laws still exist, but they have fallen into ~.* ***e.a.***- *disuse.*

desulfur = desulphur, *gl.f.* kükürtsüzleştirmek, kükürtten arıtmak, kükürdünü gidermek. ***e.a.***- *desulfurize.*

desulfurise/desulfurisation/desulfuriser, *Brit. bk.:* **desulfurize/desulfurization/desulfurizer.**

desulfurize, *gl.f.* **-rized, -rizing 1.** *bk.:* **desulfur**, **2. desulfurization** : kükürtsüzleştirme, **3. desulfurizer** : kükürtsüzleştiren.

desultory, *sf.* **1.** düzensiz, tertipsiz, dağınık, kararsız, istikrarsız, usulsüz ve maksatsız, devamsız. *If he continues to work in that ~ way, he will never finish anything.* **2.** rastgele, tutarsız, rabıtasız, birbirini tutmayan, aralarında bağlantı bulunmayan. *The careful and systematic study of a few books is better than the ~ reading of many.* **3. desultorily** : düzensiz/tertipsiz/dağınık/kararsız bir şekilde, rastgele, tutarsız/rabıtasız bir şekilde, **4. desultoriness** : düzensizlik, tertipsizlik, dağınıklık, kararsızlık, usulsüz ve maksatsızlık, tutarsızlık, rabıtasızlık. ***e.a.**-1. inconsistent, disconnected, unmethodical, fitful, aimless, 2. random, digressing.* ***k.a.**- 1. methodical, assiduous, 2. pertinent, consistent.*

detach, *gl.f.* **1.** ayırmak, çözmek, sökmek, çıkarmak, koparmak. *She ~ed a charm from her bracelet.* **2.** *As.* (askerî birliği, gemiyi vb.) özel görevle yollamak/sevk etmek/göndermek. *One squad of soldiers was ~ed to guard the camp.* **3. ~able** : ayrılabilir, çözülebilir, sökülebilir, çıkarılabilir, koparılabilir. ***e.a.**- 1. unfasten, separate, disconnect, disengage.* ***k.a.**-1. attach, fasten, connect, engage, bind.*

detached, *sf.* **1.** ayrı. **~ service** *: As.* karargâh dışı görev, **2.** bağımsız, müstakil, tarafsız, bitaraf, objektif. *a ~ judgement.* **3.** uzak (duran), ilgisiz, bîgâne, **4. ~ly** : ayrı/bağımsız olarak, müstakilen, tarafsızca, ilgisizce, **5. ~ness** : ayrılık, bağımsızlık, tarafsızlık, ilgisizlik, bîgânelik. ***e.a.**- 1. separated, separate, unconnected, 2. unbiased, impartial, unprejudiced, uninterested, dispassionate, 3. aloof, indifferent, unconcerned.* ***k.a.**-1. attached, 2. biased, partial, prejudiced, 3. interested, concerned, involved.*

detachment, *is.* **1.** ayırma, sökme çıkarma, **2.** ayrılma, ayrılık, **3.** uzak duruş, uzaklık, ilgisizlik, bîgânelik, dalgınlık, **4.** tarafsızlık, bağımsızlık, bîtaraflık, **5.** (özel görevle) askerî birlik/gemi gönderme, **6.** özel görevle gönderilen askerî kuvvet, müfreze, kol. *He belonged to the machine-gun ~.* **7.** *Cnd.* federal polis (RCMP) müfrezesi. ***e.a.**- 3. aloofness.*

detail, *is.&gl.f.* **1.** ayrıntı, teferruat, bir bütünün ufak parçalarından her biri. *Their stories were the same in every ~* **2.** tafsilât. **to go into ~** : tafsilâta girişmek, etraflıca anlatmak.*There was no time to go into ~, so she just gave them a general outline of the situation.* **3.** en ince teferruata inme, teferruatıyla anlatma, ayrıntılı izahat/plân, **4.** *mim.* detay : işin/eserin tamamlayıcı küçük parçaları. **~ drawing** : detay resmi, **5.** *As.* (a) özel görevli(ler), müfreze, özel birlik. *kitchen ~. The capitain sent a ~ of six soldiers to guard the road.* (b) özel göreve atanma, **6. in ~** : ayrıntılarıyla, ayrıntılı olarak, (bütün) teferruatıyla. *She described inside of the plane in ~.* **7.** ayrıntılarıyla açıklamak, tafsilâtlı/teferruatıyla/etraflıca anlatmak. *He ~ed all the things he had seen and done on his trip.* **8.** sayıp dökmek, bir bir saymak, listesini yapmak, **9.** *As.* özel göreve atamak, özel görevle göndermek, özel görev vermek. *The policemen were ~ed to hold back the crowd watching the parade.* **10.** detaylarla/ince işlemelerle süslemek, ayrıntılı resmini yapmak. *Trimmings that ~ slips and petticoats.*

detailed, *sf.* **1.** ayrıntılı, teferruatlı. *a ~ map* **2.** tafsilâtlı, geniş, etraflı. *a ~ description.* ***e.a.**- 1. involved, complex, complicated. 2. exhausted, thorough, comprehensive.*

detain, *gl.f.* **1.** alıkoymak, durdurmak, tutuklamak. *The police ~ed the suspect thief for further questioning.* **2.** oyalamak, geciktirmek, zamanını almak. *This subject isn't very important and shouldn't ~ us very long.* **3.** engellemek, mani olmak, **4.** *esk.* (birisinden) gizlemek/saklamak, **5. ~able** : alıkonulabilir, oyalanabilir, tutuklanabilir, geciktirilebilir, engellenebilir, mani olunabilir, **6. ~ee** : tutuklu : politik nedenlerle tutuklanan fakat hapishanede değil kampta alıkonulan kimse, **7. ~ment** *bk.:* **detention**. ***e.a.**- 1. confine, arrest, 2. delay, retard, slow, 3. stop, check, 4. withold, retain.* ***k.a.**- 2. promote, advance.*

detainer, *is. huk.* **1.** gasp, gaspetme, başkasının malını alıkoyma, **2.** tutukluluğun uzatılması emri.

detect, *gl.f.* **1.** meydana çıkarmak, (bir kimseyi bir iş yaparken/suç üstü) yakalamak. *to ~ s.o. cheating.* **2.** (gerçek niteliğini/iç yüzünü) keşfetmek, meydana/açığa çıkarmak, açıklamak. *to ~ a spy. to ~ a crime.* **3.** (bir şeyin varlığını/mevcudiyetini vb.) keşfetmek, bulmak, fark etmek, sezmek, duymak. *Small quantities of poison were ~ed in the dead man's stomach. to ~ the odor of gas.* **4.** *rad.* algılamak, detekte/demodüle etmek, **5. ~able = ~ible** : fark edilebilir, keşfedilebilir, sezilebilir, meydana çıkarılabilir, algılanabilir. ***e.a.**- 1-3. descry, discover, find out, determine, ascertain, 4. demodulate.*

detectaphone, *is.* dinleteç : (telefon konuşmalarını gizlice) dinleme cihazı.

detection, *is.* **1.** meydana çık(ar)ma, keşif, keşfetme, keşfedilme, bul(un)ma. *the ~ of a crime. the ~ of an error,* **2.** *rad.* algılama, deteksiyon, demodülasyon.

detective, *is.&sf.* **1.** polis hafiyesi, detektif, sivil polis. **private ~** : özel hafiye/detektif, **2.** meydana çıkarıcı, keşfe/meydana çıkarmaya yarayan, **3.** polis+, detektif+. **a ~ story** : polis romanı.

detector, *is.* **1.** bulucu, arama aleti, (gizli şeyleri) bulan/keşfeden/meydana çıkaran (şey/kimse), **2.** *rad.* algıç, detektör.

detent, *is. mak.* tetik, mandal.

détente, *is., ç.* ***-tentes*** *Fr.* gevşeme, yatışma, yumuşama, politik huzur, milletler arası gerginliğin azalması/yatışması.

detention, *is.&sf.* **1.** alıkoyma, tutma, tutuklama, geciktirme, engelleme, **2.** tutuklanma, alıkonulma, geciktirilme, engellenme, **3.** tevkif, hapis, mahkeme emri çıkıncaya kadar bir kimsenin tutuklanması. **place of ~** : hapishane, **4.** tutuklama+, tevkif+. **the ~ room of a police station** : polis karakolunda tutuklama odası. **~ camp** : tevkif kampı, **5. ~ home** : ıslahhane : suçlu çocukların ıslahı için kurulmuş özel hapishane.

deter, *gl.f.* **-terred, -terring 1.** caydırmak, yıldırmak, gözdağı vermek, korkutmak, vazgeçirmek. **Nothing will ~ him** : Hiçbir şey onu yıldırmaz/gözünü korkutamaz. **2.** engellemek, engel olmak, (niyetinden/kararından) vazgeçirmek. *The fact that we have nuclear missiles will ~ our enemies from attacking us.* **3. ~ment** : caydırma, vazgeçirme, yıldırma, korkutma, engelleme, engel, mania. ***e.a.-*** *1. dissuade, hinder, stop, 2. prevent, check, arrest, inhibit.*

deterge, *gl.f.* **-terged, -terging** silmek, yıkamak, arıtmak, temizlemek, paklamak. ***e.a.-*** *cleanse, wash off, wipe off, purge away.*

detergence = detergency, *is.* temizleme gücü, temizleyicilik, kir giderme (gücü).

detergent, *sf.&is.* **1.** arıtıcı, temizleyici, kir giderici, **2.** kir gideren/deterjan, (sabun, toz/sıvı sabun vb. gibi) temizleyici madde. ***e.a.-*** *soap.*

deterger, *is.* temizleyici, arıtıcı, paklayıcı.

deteriorate, *f.* **-rated, -rating 1.** kötüleş(tir)mek, fenalaş(tı)mak. *His health is ~ing.* **2.** alçal(t)mak, gerile(t)mek, **3.** eski(t)mek, değersizleş(tir)mek, değerden düş(ür)mek. *Machinery ~s if it is not given good care.* ***e.a.- 1&2.*** *degenerate, decline, weaken, retrogress, worsen, diminish,* ***3.*** *depreciate, disintegrate, wear away.*

deterioration, *is.* **1.** kötüleşme, fenalaşma, bozulma, **2.** alçalma, gerileme, tereddi, **3.** eskime, değerden düşme, değersizleşme, hurdalaşma, harap olma, çürüme. ***e.a.-*** *degeneration, decadence, decline.* ***k.a.-****improvement, amelioration.*

deteriorative, *sf.* kötüleştirici, fenalaştırıcı, bozucu, tahrip edici, değersizleştirici, geriletici.

determinable, *sf.* **1.** belirlenebilir, belirtilebilir, belirlenmesi/tayini mümkün, tayin/tespit edilebilir, **2.** *huk.* feshedilebilir, iptal edilebilir, feshi/iptali mümkün, **3. ~ness = determinability** : (a) belirlenebilme, (b) feshedilebilme, **4. determinably** : (a) belirtilebilecek şekilde, (b) feshedilebilecek şekilde. ***e.a.-*** *2. terminable.*

determinacy, *is., ç.* **-cies 1.** belirlilik, muayyenlik, **2.** kesinlik, tamlık, sahihlik, **3.** kararlı/sınırlı/mahdut olma, **4.** *mat.* belirtim. ***e.a.-*** *2. exactness.*

determinant, *is.* **1.** belirten, belirtici, tayin/tespit eden/edici (etken), tanımlayıcı. *The cost and comfort are the ~s in choosing a new car.* **2.** *mat.* belirteç, determinant, dalle. **3.** hükmeden, galebe çalan, **4. ~al** : belirtici, belirten.

determinate, *sf.* **1.** belirli, muayyen, sınırlı, mahdut, **2.** kesin, kat'î, yerleşmiş, **3.** son, nihaî, kanıtlayıcı, ikna edici, **4.** kararlı, azimkâr, sebatkâr, **5.** *bot.* uzamaz : ucunda çiçek veya tomurcuk bulunan ve bu sebeple uzaması son bulmuş olan, **6.** *müh.* belirli, statik hesapları ile çözümü mümkün, **7. ~ cleavage** : *biy.* kesin bölünme : yumurtanın (her biri kendi başına çoğalabilen) iki parçaya ayrılması, **8. ~ly** : belirli/muayyen/mahdut bir şekilde, kesinlikle, azimle, sebatla, son olarak, **9. ~ness** : belirlilik, muayyenlik, kesinlik, kat'iyet, kararlılık, azimkârlık. ***e.a.-1.*** *definite, 2. settled, positive, 3. final, conclusive, 4. resolute.*

determination, *is.* **1.** azim, karar, kararlılık. *He came with the ~ of staying/to stay only one week.* **an air of ~** : kesin/azimli tavır. **a woman of great ~** : azimkâr/tuttuğunu koparan bir kadın, **2.** hüküm, sonuç, bulgu, **3.** (edinilen) bilgi, (varılan) çözüm. *Their research was based on earlier scientific ~s.* **4.** anlaşma, uyuşma. *They were unable to come to a ~ on the question* *of inheritance.* **5.** metanet, inat, sebat, **6.** belirle(n)me, belirtme, tespit, tayin, sınırlama, tahdit. *The ~ of the boundary lines of a country. The ~ of the amount of gold in a sample of ore.* **7.** niyet, kasıt, maksat, hedef, **8.** *huk.* hüküm, karar, **9.** *embril.* farksız gibi gözüken gözeler grubunda değişik özelliklerin tespiti, **10.** *man.* (a) belirlenim : (a) bir kavramın anlamının, içeriğinin saptanması, (b) belirtilerin katılmasıyla kavramın kapsamının daraltılması. ***e.a.*** *- 1. decision, resolution, 2. ascertainment, 3. solution, 4. settlement, 7. intention, 8. conclusion, termination.* ***k.a.*** *- 1. hesitancy, hesitation, doubt, indecision, irresolution.*

determinative, *sf.&is.* **1.** belirtici, belirten, belirleyen, tayin/tahdit/tahsis eden, tanımlayıcı, sınırlayıcı/sınırlayan (şey), **2. ~ly** : belirtici/tanımlayıcı olarak, **3. ~ness** : belirticilik, tanımlayıcılık. ***e.a.*** *- 1. conclusive, deciding, settling, determinant, determiner.*

determinator, *is. bk.:* **determiner.**

determine, *f.* **-mined, -mining 1.** belirlemek, belirtmek, tayin/tespit etmek. *to ~ the rights and wrongs of the case. to ~ the position of a star.* **2.** (kesin) karar vermek, azmetmek. *He ~d to go at once/that he would go at once.* **3.** tanımlamak, tarif etmek, **4.** sınırlandırmak, tahdit/tespit etmek. *The meaning of a word is partly ~d by its use in a particular sentence.* **5.** yön vermek, yönünü/doğrultusunu belirtmek, sevk etmek, **6.** niyetlenmek, kararlaştırmak, karara varmak. *He ~d to go to İstanbul.* **7.** *huk.* karar vermek, karara bağlamak, (anlaşmazlığa) son vermek, **8.** (bir kimseyi) karara ulaştırmak/sevk etmek, karar verdirmek. *That ~d me to do it.* **9.** etkimek, amil/müessir olmak. *Tomorrow's event will ~ whether we are to go or stay.* ***e.a.*** *- 1&3. define, 2&6. resolve, decide, 4. limit, fix, 5. direct, impel, induce, lead, 7. conclude, terminate.*

determined, *sf.* **1.** kararlı, azimli, azimkâr, metin, niyetinden şaşmaz, sebatkâr. *I am ~ to go and nothing will stop me.* **2.** kesin, kat'î, kararlaştırılmış, karara/anlaşmaya bağlanmış, **3. ~ly** : azimle, kesin kararla, metanetle, kesinlikle, kat'î olarak, **4. ~ness** : azimkârlık, metanet, sebatkârlık, kesinlik, kat'iyet. ***e.a.***-*1. resolute, firm, inflexible, rigid, 2. settled, resolved, decided.*

determiner, *is.* **1.** belirleyen/belirten/tayin eden/karar ver(dir)en kimse/şey, **2.** *gr.* belirleyen, tamlayan : nitelik bildiren sıfatlardan önce gelerek sıfatın nitelediği adın anlamını belirleyen/sınırlayan kelime : **a, an, the, your** gibi. *"His" in the sentence "His new car" is a ~.*

determinism, *is.* **1.** belirlenimcilik, icabiye : (a) (doğa biliminde) evrende bütün olup bitenlerin nedensellik bağlantısı içinde belirlendiğini öne süren görüş, (b) (tanrı biliminde) evrendeki olayların yanı sıra insanın istencini de Tanrının belirlediğini öne süren öğreti, **2. determinist(ic)** : belirlenimci, **3. deterministically** : belirlenimci görüşle.

deterrable, *sf.* **1.** önlenebilir, engel/mani olunabilir, vageçirilebilir, caydırılabilir, **2. deterrability** : önlenebilme, engel olunabilme, caydırılabilme.

deterrence, *is.* **1.** caydırıcı/vazgeçirici sebep, caydırma, vazgeçirme, önleme, **2.** yıldırma, korkutma, savaşı önlemek için askerî gücü geliştirme.

deterrent, *sf.&is.* **1.** caydıran, vazgeçiren, önleyen, engel/mani olan, yıldıran, göz korkutan (şey/kimse). *Our military power will be a ~ to the enemy.* **2. ~ly** : caydırarak, önleyerek, yıldırarak, önleyecek/caydıracak şekilde.

detersive, *sf.&is.* temizleyici, arıtıcı, kir giderici (madde). ***e.a.*** *- detergent, cleansing.*

detest, *gl.f.* **1.** iğrenmek, tiksinmek, nefret etmek. *I ~ people who deceive and tell lies.* **2.** *esk. bk.:* **curse, denounce, condemn, 3. ~er** : iğrenen, tiksinen, nefret eden. ***e.a.*** *- 1. abhor, loathe, abominate, hate, execrate, despise, dislike.* ***k.a.*** *- 1. love, like, adore.*

detestable, *sf.* **1.** iğrenç, tiksinç, tiksindirici, menfur, nefret uyandırıcı, **2. ~ness = detestability** : iğrençlik, tiksinçlik, tiksindiricilik, **3. detestably** : nefretle, iğrenerek, tiksinerek, iğrenç/nefret uyandıracak bir şekilde. ***e.a.***-*1. abhorrent, abominable, hateful, loathsome, odious, vile.*

detestation, *is.* **1.** nefret, iğrenme, tiksinme, **2.** nefret edilen şey/kimse. **hold sth in ~** : bir şeyden nefret etmek. ***e.a.***-*1. abhorrence, hatred.*

dethrone, *gl.f.* **-throned, -throning 1.** tahttan indirmek, hal'etmek ıskat etmek, **2. ~ment** : tahttan indir(il)me, hal', ıskat, **3. dethroner** : tahttan indiren, hal/ıskat eden. ***e.a.*** *- 1. depose.*

detick, *gl.f.* kenelerini/sakırgalarını temizlemek. *Dogs should be ~ed and sprayed.* **~er** : kene temizleyen.

detinue, *is. huk.* **1.** gasp edilen (menkul) malın alıkonulması, **2.** gayrikanunî alıkonulan menkul malın iadesi veya bedelinin ödenmesi için başvurulan eylem.

detonability = detonatability, *is.* patlatılabilme.

detonable = detonatable, *sf.* patlatılabilir.

detonate, *f.* **-nated, -nating** patla(t)mak, infilâk et(tir)mek. *U.S.A. has ~d the first atom bomb in 1945.* ***e.a.*** *- explode.*

detonation, *is.* **1.** patla(t)ma, infilâk et(tir)me, **2. ~al** : patlama+, **3. detonative** : patlayıcı, patlatıcı. ***e.a.*** *- 1. explosion, 3. explosive.*

detonator, *is.* **1.** kapsül, fitil, fünye, tapa, patlatıcı, patlatma düzeni, **2.** patlayıcı madde.

detour, *is.&f.* **1.** yan geçit, yan yol, geçici yol, dolambaçlı/sapa/dolaşan yol, **2.** sapma, yan yola ayrılma. *They made a ~ avoid the busy center of town.* **3. ~ around = ~ round = make a ~** : (yan yola) sapmak, yan yoldan gitmek, dolaşmak, dolambaçlı yoldan gitmek, (kalabalık vb. den kaçınmak için) etrafından dolaşmak. *We ~ed around the flooded part of the highway.*

detoxicant, *sf.* zehirsizleştiren, zehirini gideren.

detoxicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** zehirsizleştirmek, zehirini/zehir etkisini gidermek, **2. detoxication = detoxification** : zehirsizleştirme, **3. detoxicator = detoxifier** : zehirsizleştiren.

detoxify, *gl.f.* **-fied, -fying** *bk.:* **detoxicate.**

detract, *f.* **1. ~ from** : azal(t)mak, eksil(t)mek, değerden/kıymetten düş(ür)mek. *The ugly frame ~s from the picture.* **2.** kötülemek, zemmetmek, aleyhinde bulunmak, küçültücü sözler söylemek, küçük/hakir/hor görmek. *He always tries to ~ from the work of other people in the same field.* **3.** (başka tarafa) çekmek, celp etmek. *~ attention.* **4. ~or** : başkalarını küçük düşüren, zemmeden, hakir/hor gören kimse. ***e.a.*** *- 3. divert, 4. derogator, defamer, calumniator.*

detraction, *is.* **1.** kötüleme, zemmetme, aleyhinde bulunma, küçük düşürme, itibarını zedeleme, **2.** azaltma, eksiltme değerden/kıymetten düşürme. ***e.a.*** *- 1. defamation, belittling, disparagement, slander, calumny, 2. subtraction.*

detractive, *sf.* **1.** kötüleyici, küçük düşürücü, tahkir edici, **2.** değerini/kıymetini düşürücü, azaltıcı, eksiltici, **3. ~ly** : kötüleyerek, zemmederek, küçük düşürerek, değerini/kıymetini azaltacak şekilde. ***e.a.*** *- 1. defamatory, calumnious.*

detrain, *f.* trenden in(dir)mek. **~ment** : trenden in(dir)me.

detribalize, *f.* **-ized, -izing** aşiret âdetlerini terk et(tir)mek, aşiretlikten çık(ar)mak, aşiretten ayrılmak. **detribalization** : aşiret âdetlerini terk et(tir)me, aşiretlikten çık(ar)ma, aşiretten ayrılma.

detriment, *is.* **1.** zarar, ziyan, kayıp, hasar. **to the ~ of** : zararına, aleyhine, tehlikeye atarcasına. *He smoked a lot, to the ~ of his health.* **without ~ to** : zarar vermeksizin, tehliksesizce, **2.** zarar/ziyan sebebi, zarar/ziyan/kayıp doğuran şey, zararlı şey. *Smoking is a ~ to health.* ***e.a.*** *- 1. injury, damage, loss, disadvantage, harm, hurt, impairment, prejudice.*

detrimental, *sf.&is.* **1.** zararlı, zarar/ziyan veren, muzır (kimse/şey). *The ~ effects of smoking. The lack of sleep is ~ to your health.* **2. ~ly** : zararlı bir şekilde, zarar verecek tarzda. ***e.a.*** *- 1. pernicious, injurious, damaging, harmful.* ***k.a.*** *- 1. beneficial.*

detrital, *sf.* döküntülü, ufalanmış. *~ rock.*

detrited, *sf.* aşınmış, yıpranmış, ufalanmış.

detritus, *is.* **1.** aşıntı, birikinti : çakıl, kum vb. gibi buzul ve suların etkisiyle parçalanmadan ileri gelen parçalar, **2.** moloz, yığın, döküntü. ***e.a.*** *- 2. debris*

de trop, *Fr.* fazla, aşırı, lüzumundan fazla, lüzumsuz, pek ziyade, pek çok. ***e.a.*** *- superfluous, too much, too many, unwanted.*

detrude, *gl.f.* **-truded, -truding 1.** dışarı atmak, uzaklaştırmak, (itip) çıkarmak, **2.** aşağı itmek, bastırmak.

detruncate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** budamak, kesmek, kesip kısaltmak/küçültmek, ucunu/bir parçasını kesmek, **2. detruncation** : budama, kesip kısaltma.

detumescence, *is.* şişin/şişkinliğin inmesi/azalması.

detumescent, *sf.* şişi/şişkinliği inmiş/ azalmış.

deuce^1, *is.&gl.f.* **deuced, deucing 1.** (iskambil) ikili, **2.** (zar) dü, **3.** (tenis) düs, berabere : kırk sayı ile berabere kalma. **be at ~** : berabere kalmak, **3.** (teniste) berabere kalmak.

deuce^2, *is. k.d.* **1.** kör talih, şeytan, lânet, cehennem, halt. **Go to the ~!** Cehennem ol! **Where the ~ did they hide it ?** Hangi cehenneme sakladılar? **play the ~ with sth** : bir şeyi berbat etmek. **What the ~ is he doing?** Ne halt ediyor? **2.** daniska(sı), sunturlu, eşsiz, eşi yok, müthiş, yaman. **He is ~ a liar** : Yalancının daniskasıdır/yalancılıkta eşi yoktur. **a ~ of a mess** : keşmekeşin daniskası. **We are in the ~ of a mess** : Ayıkla pirincin taşını! **3. the ~** : mel'un, şeytan, aman deme! **Who the ~ is he?** Bu herif de kim? **What the ~ does he want now?** Yine ne istiyor? ***e.a.*** *- **1.** devil, dickens.*

deuced, *sf.&zf. Brit.- k.d.* **1.** mel'un, Allahın belâsı, kahrolası, şeytan+. **You are in a ~ fix now** : Şimdi hapı yuttun/belânın daniskasına çattın. **2.** çok, pek ziyade. *This bag is ~ heavy.* **3. ~ly** : son derece, aşırı derecede. *a ~ly clever girl.* ***e.a.*** *- **1.** confounded, damned, devilish, **2.** excessive, **3.** very, extremely.*

Deus, *is. Lât.* Tanrı. ***e.a.*** *- God.*

deus ex machina, *Lât.* **1.** (klâsik dramda) olağanüstü kudretiyle içinden çıkılmaz bir sorunu çözen tanrı, **2.** Hızır : bunalım anında imdada yetişen ve içinden çıkılmaz duruma son veren kişi veya şey.

Deus vobiscum, *Lât.* Allaha emanet, Allah korusun, Allah yardımcın olsun. ***e.a.*** *- God be with you.*

Deus vult, *Lât.* Allahın emri, Allah böyle istiyor (Haçlılar böyle bağırırlardı).

deuteragonist, *is.* **1.** klâsik Yunan tiyatrosunda önemi ikinci derecede olan oyuncu, **2.** bir kimsenin mukayese edildiği kişi.

deuteranope, *is. göz.* yeşil körü.

deuteranopia, *is. göz.* yeşil körlüğü : göz retinasının yeşile karşı duyarsızlığı. **deuteranopic** : yeşil körü.

deuterate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** döteryumlamak, (bir bileşime) döteryum katmak, **2. deuterated** : döteryumlanmış, **3. deuteration** : döteryumlama.

deuterium, *is. kim.* döteryum, ağır hidrojen : kütlesi H atomunun iki katı olan bir hidrojen yerdeşi (izotopu). Simgesi **D**, atom nu. 1, atom ağ. 2.01.

deuterium oxide, *is. kim.* ağır su, D2O.

deutero- = deut- = deuter- = deuto-, *ön ek* "ikinci, tâli". *ör.: deuterocanonical.* Bazan **deuterium**'un kısaltılmışı olarak kullanılır : **deuteron** gibi.

deuterocanonical, *sf.* doğruluğu önceleri şüpheli görülüp sonra onaylanan kutsal kitap bölümleri ile ilgili. **~ books** : doğruluğu Katolik kiliselerince kabul edildiği hâlde eski kiliseler ve Protestanlar tarafından şüpheli görülen İncil bölümleri.

deuterogamist, *is.* ikinci defa evlenen (kimse).

deuterogamy, *is.* ikinci evlilik.

deuteron, *is. fiz.* döyteron : döteryum atomu çekirdeği (1 proton ve 1 nötrondan oluşur).

Deuteronomy, *is.* Ahdiatik'in beşinci kitabı : Musa'nın kanunlarını içerir.

deuterostome, *is. zool.* çift, bakışımlılar *(Deutero-stomia)* : hayvanlar âleminin bir bölümü.

deuto-, *ön ek bk.:* **deutero-.**

deutoplasm, *is. embril.* dötoplazma : protoplazmanın besleyici kısımları (yumurta sarısı gibi).

Deutsche mark, *is.* mark, Alman markı, DM, 100 pfennigs.

Deutsches Reich, *is.* Almanya. *bk.:* **Germany.**

Deutschland, *is.* Almanya (ülke). ***e.a.*** *- Germany.*

deutzia, *is. bot.* taşkırangillerden beyaz, pembe, mavi çiçekler açan bir süs bitkisi.

deva, *is. Hint* tanrısallık, ulûhiyet.

devaluate, *gl.f.* **-ated, -ating** değerini/ kıymetini düşürmek, devalüe etmek. ***e.a.*** *- devalue.*

devaluation, *is.* değerini/kıymetini düşürme, değer, düşümü devalüasyon, para değerinin düşürülmesi.

devalue, *gl.f.* **-valued, -valuing** *bk.:* **devaluate.**

Devanagari, *is.* (Hindistan'da kullanılan) Sanskrit alfabesi. **Nagari** *d.d.*

devastate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** mahvetmek, harap/viran/tahrip etmek, harabeye/viraneye çevirmek, yıkıp yakmak. *A long war ~d the border towns.* **2.** ezmek, boğmak, gark etmek, **3.** *k.d.* kahretmek, perişan etmek, son derece utandırmak, yerin dibine geçirmek. *The teacher's criticism ~d him.* ***e.a.-*** *1. destroy, sack, despoil, ravage,* ***2&3.*** *overwhelm.*

devastating, *sf.* **1.** mahvedici, tahripkâr, kasıp kavuran, yıkıp yakan. *a ~ storm. a ~ argument against our new plan.* **2.** *k.d.* dehşet, müthiş, yaman, fevkalâde, çok güzel. *You look ~ tonight, my dear. His jokes were completely ~ (= very funny).* **3. ~ly** : mahvedercesine, kasıp kavururcasına, yıkıp yakarak, müthiş bir şekilde. ***e.a.-1.*** *(completely) destructive,* ***2.*** *very good.*

devastation, *is.* tahrip, hasar, yık(ıl)ma, mahvolma, mahvetme, harap etme/olma, viran olma. *the threat of nuclear ~. the ~s of war.* ***e.a.-*** *destruction, desolation, ruin.*

devastative, *sf.* mahvedici, tahripkâr, yıkıp yakan, harabeye çeviren.

devastator, *is.* mahveden, tahrip/harap eden şey.

devein, *gl.f.* (karidesin) sırt damarını çıkarmak.

develop, *f.* **1.** geliş(tir)mek, inkişaf et(tir)mek. *to ~ from seed into a plant. The idea had been ~ing in his mind for some time.* **2.** genişle(t)mek. *The plan to ~ the park area was strongly opposed by the public.* **3.** tekâmül et(tir)mek, olgunlaş(tır)mak, üre(t)mek. *to ~ one's mind. Land animals are believed to have ~ed from sea animals.* **4.** hasıl etmek/olmak, husule gelmek/getirmek, üre(t)mek, meydana/açığa çık(ar)mak. *That engine ~s a lot of heat. Exercise and wholesome food ~ healthy bodies.* **5.** (a) aç(ıl)mak. **to ~ into series** *mat.* seriye açmak. (b) açıklamak, ayrıntılarıyla izah etmek, açığa çık(ar)mak. *I'd like to ~ this idea a little more before I go to my next point. New facts ~ed from the detective's inquiry.* **6.** (alışkanlık/itiyat) edinmek/peyda etmek/kazanmak/kesbetmek. *to ~ an aversion for seafood.* **7.** *foto.* develope etmek, yıkamak, banyo ile meydana çıkarmak/izhar etmek. *The film was ~ed commercially, but she made the prints herself.* **8.** (hastalık vb.) yakalanmak. **He seems to be ~ing an illness** : Galiba hastalanıyor (hastalığa yakalanıyor). **9.** imar etmek. *They have ~ed the downtown area.* **10.** kalkınmak, sanayileşmek, iktisaden gelişmek. *the ~ing countries.* **11.** (satrançta) sürmek. *to ~ one's pieces in chess.* **12.** *geom.* açmak, bir yüzeyi düzlem üzerine yatırmak, **13. ~ability** : gelişebilme, inkişaf/tekâmül edebilme, olgunlaşabilme, genişleyebilme, **14. ~able** : gelişebilir, inkişaf/tekâmül edebilir, olgunlaşabilir, genişleyebilir, açılabilir.

develope, *f.* **-oped, -oping** *bk.:* **develop.**

developer, *is.* **1.** geliştiren, tekâmül/inkişaf ettiren, açan (şey/kimse), **2.** *foto.* yıkayıcı, yıkamaç, develope eden ilâç, yıkama aygıtı, **3.** geliştirmen, site kurucu : boş araziyi bölümleyerek üzerine evler yapan ve satan müteahhit.

developing, *sf.* gelişen, gelişmekte olan, inkişaf/tekâmül hâlinde (ülke, bölge vb.), ekonomi, sanayi, ticaret vb. bakımından ilerleyen/zenginleşen. **a ~ country/nation** : gelişmekte olan ülke/bölge.

development = developement, *is.* **1.** gelişme, gelişim, tekâmül, inkişaf, meydana çık(ar)ma, vücut bulma, zuhur (etme). *The ~ of a feasible plan took many days. The ~ of a new kind of motor which will minimize the fuel consumption.* **2.** büyüme, olgunlaşma, olgunluk, gelişme. *The parents followed their child's ~ with pride.* **3.** (olaylarda) gelişme, (yeni) olay, havadis. **to await (further) ~s** : olayların gelişmesini beklemek. *Newspapers give information about the latest ~s in world affairs. The political ~ surprised the people.* **4.** *biy.* başkalaşım, istihale, dönüşüm, dönüşme. *the ~ of a caterpillar into a butterfly.* **5.** ilerleme, terakki, **6.** kalkınma, bayındırlık, imar, **7.** açınım, açınma, inkişaf, **8.** *foto.* yıkama, developman, **9.** *ABD* site : yeni kurulan semt/mahalle. *The new ~ will have business offices and stores.* **10.** *müz.* bir temanın melodi ve ritminin değişmeleri (sonat ve füglerde olduğu gibi), **11.** (satrançta) ileri sürme/hareket, **12. ~al** : (a) gelişimsel, gelişim+, (b) deneysel, (c) genişlemeye/inkişafa müsait, **13. ~ally** : (a) gelişerek, gelişme suretiyle, gelişmeye elverişli şekilde, (b) deneysel olarak, deney niteliğinde. ***e.a.***- *1. expansion, elaboration, 2. growth, maturing, maturation, maturity, ripeness, 3. news, happening, 4. evolution, 5. progress, 12. (b) experimental.* ***k.a.***- *1. deterioration, desintegration.*

deverberative, *sf.&is.* **1.** fiilden türeme (kelime/biçim). *The ~ noun "developer" is derived from "develop".* **2.** eylemden türeten, fiilden ad yapmaya yarayan (ek). *The ~ suffix -er in "developer".*

devest, *gl.f.* **1.** *huk.* (mülk, unvan vb. ni) elinden almak, mahrum etmek, **2.** *esk.* soyun(dur)mak, elbisesini çıkartmak, soymak. ***e.a.***- *1. divest, 2. undress, strip.*

Devi, *is.* (Hindu dininde) ana tanrıça.

deviance = deviancy, *is.* sapma, sapınç, inhiraf, (koşullara, gereksinmelere) uymama, uygunsuzluk, uygunsuz düşünüş/davranış/hal.

deviant, *sf.&is.* **1.** sapmış, sapık, toplum düzenine/törelere aykırı düşünen/davranan, **2.** cinsel sapık.

deviate, *sf. &is. &f.* **-ated, -ating** **1.** dön(dür)mek, (yoldan) sap(tır)mak/çık(ar)mak, **2.** sap(tır)mak, **3.** (konu, kural vb. den) ayrılmak, (konu vb.) dışına çıkmak. *Don't ~ from the rules. His statements sometimes slightly ~d from the truth.* **4.** yanıl(t)mak, şaşır(t)mak, **5.** *bk.:* **deviant** (1&2). ***e.a.***- *1. veer, wander, stray, go astray, diverge, 2. swerve, 3. digress.*

deviation, *is.* **1.** dönme, (yoldan) sapma/çıkma, **2.** sapma, sapınç, sapıklık, (toplum düzenine, törelere vb.) aykırı düşünme/davranma. **sexual ~** : cinsel sapıklık, **3.** (konu, kural vb. den) ayrılma, (konu vb.) dışına çıkma. *No ~ from the rules was allowed.* **4.** *den.* pusulanın sapması/hatası, gerçek kuzey ile pusulanın gösterdiği kuzey arasındaki açı (derece olarak). *a ~ of 5°.* *bk.:* **variation** (7), **5.** sapıklık, dalâlet, (komünizm vb. gibi) yanlış ideolojilere saplanma/kapılma, **6.** *ist.* sapma : ortalama değer ile gözlenen değer arasındaki fark, **7. ~ism** : (komünist ideolojisinde) resmî parti politikasından sapma/ayrılma, **8. ~ist = deviatory** : politik sistemde temel ilkelere inanır göründüğü hâlde amaca ulaştıran önemli noktalarda ayrı fikirde olan (kimse), **9. deviative** : sapma eğiliminde olan, sapıcı, saptırıcı, yanlış yola sevk edici. ***e.a.***- *1. divergence, 2&4. deflection, aberration.*

device, *is.* **1.** aygıt, cihaz, makine, alet, araç. *a ~ for lighting a gas stove. a ~ for sharpening pencils.* **2.** düzen, desise, hile, oyun. *By some ~ or other he got the boy to let him into the house.* **3.** hüner, ustalık, marifet, **4.** düstur, vecize, yazıt, **5.** (arma üzerindeki) işaret/yazı/cümle/nişan/resim, **6.** maharetle/hünerle yapılmış şey, **7.** (edebiyat) okuyucu üzerinde beklenen etkiyi uyandıracak şekilde dikkat ve ustalıkla seçilmiş kelime, cümle veya ahenk, **8.** *esk.* icat, tertip, düzen, **9. leave to one's own ~s** : (birini) kendi haline/arzusuna bırakmak, işine karışmamak, serbest bırakmak. *The teacher left us to our own ~s in choosing a book for our report.* ***e.a.***- *1. gadget, contrivance, 2. scheme, trick, design, stratagem, maneuver, 4. motto, slogan, legend, emblem, 8. invention, devising.*

devil^{1}, *is.* **1.** *ilâh.* şeytan, iblis, cin, ifrit, zebanî, **2.** mel'un/lânetli/habis (kimse/ruh), Allahın belâsı, müthiş, zalim, hain. **It's the ~ of a job to do** : Allahın belâsı/lânet bir iş bu! **The ~ of a wind** : Müthiş bir rüzgâr. **He lives the ~ of a long way away** : Evi çok uzakta (ta cehennemin dibinde). **3.** (a) afacan, cin gibi (akıllı, kurnaz, cesur, atak, enerjik) kimse. **He's a nice little ~** : Afacanın biridir. **You little ~!** Seni yaramaz/afacan seni! **have ~** : (asker, sporcu vb.) atılgan/cesur olmak. (b) serüvenci, macera düşkünü, **4. printer's ~** *d.d.* matbaacı çırağı, yamak, **5.** zavallı, biçare (kimse). **poor ~** : zavallı/biçare adam. *The poor ~ didn't even hear the warning!* **6.** (keskin/sivri parçaları olan) makine : yün/pamuk tarağı, vida makinesi, halı kesme makinesi vb. **7.** mangal, maltız, portatif fırın (inşaat ve döküm işlerinde kullanılan), **8.** (Hristiyanlıkta) hata, yalan, gerçeğin/doğrunun aksi, günah/hastalık ve ölüme inanış, **9.** *k.d.* zor/çetin/başa çıkılmaz şey. *The last problem was a real ~.* **10.** (edebiyatta) fisebilillâh başka bir kimse için çalışan, para ve şöhreti ona bırakan kimse, **11. between the ~ and the deep blue sea** : iki tehlike arasında, çaresizlik içinde, (aşağı tükürsem sakalım, yukarı tükürsem bıyığım). **12.** **(a/ the) ~ of a** : (a) son derece zor/müşkül/can sıkıcı/güç belâ. **We had a ~ of a time getting home** : Eve güç belâ gelebildik/Eve gelinceye kadar akla karayı seçtik. **He had the ~ of a job to find it** : Onu buluncaya kadar canı çıktı/akla karayı seçti. (b) pek, çok. **They were making the ~ of a noise** : Çok gürültü yapıyorlardı/Kıyameti koparıyorlardı. *She's done a ~ of a fine job.* **It's the very ~ (or it's the ~) of a job to get him to come** : Onu getirebilene aşk olsun (= Onu getirmek ne mümkün! Onu getirmek her babayiğidin harcı değil!). **13. give the ~ his due** : adaletten ayrılmamak, kötü adamın bile hakkını vermek, **14. Go on, be a ~** : Hele bir yap! (Görürsün gününü); Hele bir teşebbüs et (o zaman dünyanın kaç bucak olduğunu anlarsın)! **15. Go to the ~ !** Cehennem ol! Canın cehenneme! Yıkıl karşımdan, defol! **He has gone to the ~** : Şeytana uydu/sefahate vurup mahvoldu. **16. like the ~** : çıfıt gibi, cin/canavar gibi. *to run/work/ shout etc. like the ~ .* **17. play the ~ with** : berbat etmek, bozmak. *These high winds are playing the ~ with my new hairstyle.* **18. raise the ~** : (a) kıyameti koparmak, ortalığı birbirine katmak, (b) şiddetle protesto etmek veya zecrî tedbirler almak, **19. Talk of the ~ (and he's sure to appear)** *a.s.* Köpeği an, taşı hazırla (Kendinden bahsedilirken çıkagelen biri hakkında söylenir). **20. the blue ~s** : iç sıkıntısı, **21. the ~ to pay** *argo* başı dertte (olmak), hapı yutmak. **There'll be the ~ to pay if we're caught taking these cakes** : Bu pastaları alırken yakalanırsak hapı yuttuk! **22. the very ~** *k.d.* çok zor/ müşkül, zor mu zor. *Our new machine is wonderful, but it's the very ~ to get started.* **23. What/Why/How/Where the ~!** : söylenen söze şiddet verir, öfke/hayret/tehevvür vb. ifade eder. **What the ~ are you doing here?** Burada ne yapıyorsun/ne işin var/ne halt ediyorsun? **What the ~ are you talking about** : Sen ne diyorsun! (=Ne demek istiyorsun yani!) **What the ~ have you been** : Hangi cehennemde idin (= Nerede kaldın/niye bu kadar geciktin?) **What the ~ is he gone** : Hangi cehenneme gitti? **What the ~ are you doing** : Ne halt ediyorsun! **Oh, well, what the ~** : Aman, canı cehenneme! **Why the ~ didn't he say so** : Bunu ne diye söylemedi! **How the ~ would I know** : Ne bileyim birader! (Kerametim mi var?). **Where the ~ is he** : Hangi cehennemde (= Nerede?) **24.** Bazı deyimler/atasözleri : **Better the ~ you know (than the ~ you don't)** : Tehlikenin ne olduğunu bilmek, bilmemekten evlâdır. **His work has gone to the ~** : Emekleri boşa gitti. **He has the luck of the ~ (or the ~'s own luck)** : Adam öylesine şanslı ki... **The ~ take it** : Yüzünü şeytan görsün! **To play the ~ with sth** : Bir işi çıkmaza sokmak, arap saçına çevirmek. **To raise the ~ in s.o.** : içindeki şeytanlıkları uyandırmak.

devil^2, *gl.f.* **-iled, -iling** (*Brit.* **-illed, -illing**) **1.** *k.d.* üzmek, canını sıkmak, tâciz etmek, **2.** (halıyı /kumaşı makine ile) kesmek, **3.** (yemeği) çok biber ve baharatla pişirmek/ kızartmak. *to ~ ham.* **4. ~ for s.o.** : birinin yardımcısı olarak sıkıntılı işlerini yapmak.

devil^3, *ünl.* hayret, şaşkınlık, nefret, öfke vb ifade eder : **the ~!** Hay şeytan! Vay lânet şeytan! Vay canına! Deme be! Yok canım! **"John is engaged." "The ~ he is!"** : "John nişanlanmış.""Yok canım, deme!" **"He won the jackpot.""The ~ he did!"** "Büyük ikramiyeyi kazanmış.""Vay canına! Deme be!"

devildom, *is.* şeytanlık, şeytanlar âlemi.

deviled, *sf.* (ufak ufak kıyıldıktan sonra) bol biber ve baharatla kızartılmış (et, yemek). *~ meat.*

devilfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* **1.** şeytan balığı, boynuzlu balık *(Manta hamiltoni)* : sıcak denizlerde bulunan boynuzlu, kanatlı, yassı balık. Boyu 6 m, kanat genişliği 5.5 m'yi bulur, **2.** ahtapot. ***e.a.***- *2. octopus.*

devilish, *sf.* **1.** şeytanî, şeytanca, şeytan gibi, mel'un, pervasız, habis, berbat. *a ~ scheme for getting inheritance.* **2.** *k.d.* aşırı, pek ziyade/ fazla. *He's in a ~ hurry.* **3. ~ly** : (a) şeytanlıkla, şeytanî bir şekilde, hile ile, (b) aşırı bir şekilde, ziyadesiyle, pek fazla (hoşnutsuzluk ifade eder). *It was ~ly hard work climbing the mountain.* **4. ~ness** : şeytanlık, kurnazlık, hilekârlık. ***e.a.***- *1. satanic, demoniac, infernal, diabolical, fiendish, evil, cruel, wicked, mischievous, malicious, 2. excessive, very great, extreme.*

devilkin, *is.* afacan, yaramaz, haşarı, küçük şeytan. ***e.a.***- *imp.*

devil-may-care, *sf.* pervasız, başıboş, gözünü çöpten sakınmaz, hiç kimseye aldırmaz, vurdumduymaz, umursamaz. *He showed a ~ attitude toward authority.* ***e.a.*** *- reckless, careless, rollicking.*

devilment, *is.* **1.** şeytanlık, iblislik, habislik, habaset, gaddarlık, **2.** yaramazlık, kurnazlık, muziplik. *The child is always busy with some ~ or other.* **3.** çılgınlık, cür'etkârane hareket. ***e.a.*** *- 2. mischief.*

devil ray, *is. bk.:* **devilfish** (1).

devilry, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **deviltry.**

devil's advocate, *is.* **1.** kötülük savunucusu : sırf münakaşa için zıt fikri, kötü amacı savunan kimse, **2.** Katolik kilisesinde azizlik mertebesine yükseltilecek kimse aleyhinde konuşan.

devil's club, *is. bot.* şeytan otu, şeytan sopası *(Oplopanax horridus)* : KB Amerika'da yetişir, sarmaşıkgillerden, dikenli, akçaağaç yaprağına benzer geniş yapraklı, küçük yeşilimsi beyaz çiçekli ve kırmızı meyveli bitki.

devil's darning needle, *bk.:* **dragonfly.**

devil's food cake, *is.* çikolatalı pasta.

Devil's Island, *is.* Şeytan Adası : Guiana açıklarında mahkûmların sürüldüğü bir ada.

devil's tattoo, *is.* el ve ayaklarla (sinirli sinirli) trampet çalma.

devil's walking stick, *is. bk.:* **Hercules'-club.**

deviltry, *is., ç.* **-tries 1.** şeytanlık, **2.** yaramazlık, **3.** kötülük, zalimlik, habaset, **4.** sihirbazlık, **5.** şeytan bilimi, demonoloji : cin ve şeytanların varlığına inanışı inceleyen bilim. **devilry** *d.d.*

devious, *sf.* **1.** dolaşık, dolambaçlı, eğri büğrü. *We took a ~ route through the side streets and alleys to avoid the crowded main streets.* **2.** avare, başıboş, **3.** sapa, dolaşık, çapraşık, **4.** düzenbaz, hilekâr, dürüst olmayan, hilcli. *to achieve one's end by ~ ways. He is a ~ person and I don't trust him.* **5. ~ly** : dolaşık/dolambaçlı/dolaşık/çapraşık bir şekilde; avare/başıboş olarak; düzenbazlıkla, hile ile, **6. ~ness** : dolaşıklık, sapalık, çapraşıklık; düzenbazlık, hilekârlık. ***e.a.*** *- 1. circuitous, indirect, roundabout, twisting, 2. vagrant, 3. roundabout, 4. crooked, shifty, cunning, crafty, sly, stealthy, furtive, tricky.* ***k.a.*** *- 1. straightforward.*

devisable, *sf.* **1.** icat edilebilir, keşfedilebilir, tasarlanabilir, düşünüp bulunabilir, **2.** vasiyetle devredilebilir.

devisal, *is.* **1.** icat etme, tasarlama, keşfetme, düşünüp bulma, **2.** vasiyet (etme).

devise, *is.&f.* **-vised, -vising 1.** tasarlamak, icat etmek, keşfetmek, düşünüp bulmak, akıl etmek, plân yapmak/kurmak. *to ~ a method. He ~d a plan for getting the jewels out of the country. He ~d an instrument to measure light wavelength.* **2.** *huk.* (a) vasiyet etme(k), (bilhassa gayrimenkulü) vasiyetle (birisine) bırakma(k), (b) vasiyetnamede gayrimenkulü birine bırakan madde, (c) vasiyetle bırakılan mülk, **3.** *esk.* tasavvur etmek, farz etmek. ***e.a.*** *-1. concoct, scheme, design, project, contrive, plan, invent, 3. imagine, suppose.*

devisee, *is. huk.* varis, mirasçı, kendine vasiyetle mülk bırakılan kişi.

deviser, *is.* icat eden, tasarlayan, keşfeden, düşünüp bulan.

devisor, *is. huk.* vasiyetçi, vasiyetle mülk bırakan kişi.

devitalise/devitalisation, *Brit. bk.:* **devitalize/devitalization.**

devitalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** cansızlaştırmak, canını almak, öldürmek, hayatiyetini yok etmek, **2.** zayıflatmak, zayıf/cansız/bitap düşürmek. *Malaria seizes and ~s many more people than it actually kills.* **3. devitalization** : cansızlaştırma, canını alma, öldürme, zayıflatma, zayıf/cansız/bitap düşürme. ***e.a.*** *- 1. kill, 2. weaken, exhaust.* ***k.a.*** *- invigorate.*

devitaminize, *gl.f.* **-ized, -izing** (pişirerek gıdaların) vitaminini öldürmek, vitaminsizleştirmek.

devitrify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** matlaştırmak, saydamsızlaştırmak, parlaklığını/saydamlığını gidermek, cam özelliğini yok etmek, **2. devitrifiable** : matlaştırılabilir, **3. devitrification** : matlaştırma.

devocalise/devocalisation, *Brit. bk.:* **devocalize/devocalization.**

devocalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *sf.bl.* ünsüzleştirmek, sessizleştirmek, **2. devocalization** : ünsüzleştirme. ***e.a.*** *- 1. unvoice, devoice.*

devoice, *gl.f.* **-voiced, -voicing** sessizleştirmek. ***e.a.*** *- unvoice, devocalize.*

devoid, *sf. gen.* ~ **of** : **1.** yoksun, mahrum, -sız, nasipsiz. *a speech completely ~ of humor. He is ~ of human feeling.* **2.** boş, hali. ***e.a.**- 1. destitute, 2. empty.*

***devoir**, is., ç. **devoirs** Fr.* **1.** nezaket, hürmet, **2.** ~**s** : saygı, hürmet. *Pay one's ~s to the king.* **3.** görev, ödev, vazife, sorumluluk. ***e.a.**- 1&2. respects, compliments, 3. duty.*

devolution, *is.* **1.** devretme, terk etme, görevi başkasına bırakma/aktarma/havale etme, **2.** devir, ferağ, terk, havale, **3.** *huk.* miras yolu ile geçme/intikal, **4.** *biy.* gerileme, tereddi, **5.** yetki ve iktidarın merkezî hükûmetten mahallî hükûmete devri. ***e.a.**- 4. degeneration.* ***k.a.**- 4. evolution.*

devolve, *f.* **-volved, -volving 1.** (görevi, sorumluluğu vb.) devretmek, başkasına bırakmak/aktarmak/havale etmek, intikal ettirmek, **2.** *esk.* devirmek, yuvarlamak, **3.** *gen.* ~ **on/upon/to** : geçmek, intikal etmek, aktarılmak, kalmak. *If the president is unable to handle his duties, they ~ upon the vice-president.* **4.** ~**ment** : devir, aktar(ıl)ma, havale. ***e.a.**-1. transfer, delegate, pass on.*

Devon, *is.* **1.** ~**shire** *d.d.* İngiltere'de bir kontluk, **2.** bu bölgede yetişen sığır cinsi.

Devonian, *sf.&is.* **1.** *jeol.* (Paleozoik çağın) Devon dönemi+ (zamanımızdan 350-400 milyon yıl öncesi), **2.** İngiltere'nin Devon kontluğuna ait.

devote, *sf.&f.* **-voted, -voting 1.** *gen.* ~ **to** : adamak, hasretmek, vakfetmek, bütün vaktini harcamak. ~ **oneself** : kendini adamak, nefsini hasretmek. *He ~d himself to science. The mother ~d herself to the children.* **2.** ayırmak, tahsis etmek. *I don't think we should ~ any more time to this question.* **3.** *esk.* lânetlemek, beddua etmek, mahkûm etmek, **4.** *esk. bk.:* **devoted. 5.** ~**ment** : adama, hasretme, vakfetme. ***e.a.**-1. assign, consign, apply, 2. consecrate, set apart, dedicate, 3. doom, curse.*

devoted, *sf.* **1.** ~ **to** : candan bağlı, sadık, merbut, kendini adamış, vefalı, vefakâr. *a ~ father/friend.* **to be ~ to** : -e çok bağlı/sadık olmak. *He is very ~ to his wife.* **2.** ~ **to** : vakfetmiş/edilmiş, tahsis edilmiş, ayırtılmış, adanmış, **3.** *esk.* lânete/bedduaya uğramış, talihsiz, mahvı mukadder. **Blows fell upon his ~ head** : Talihsiz başına darbeler indi. **4.** ~**ly** : sadakatle, sadıkane, candan bağlı olarak, vefa ile, **5.** ~**ness** : candan bağlılık, sadakat, vefa. ***e.a.**- 1. loyal, constant, ardent, zealous, devout, addicted, faithful, 2. dedicated, consecrated, 3. accursed, doomed.*

devotee, *is.* **1.** bağlı, sadık, merbut, vefalı, vefakâr, hayran, düşkün, müptelâ, kendini adamış (kimse). *a ~ of opera.* **2.** dindar, zahit, sofu. *The temple was full of ~s wanting to pray to the God.* **3.** ~**ism** : sadakat, vefa, bağlılık. ***e.a.**- 1. enthusiast, 2. votary, zealot.*

devotion, *is.* **1.** (aşırı/kuvvetli) bağlılık, düşkünlük, iptilâ, kendini adama/vakfetme, vefa, sadakat, fedakârlık. *The ~ of a lifelong friend.* **2.** ayırma, tahsis (etme), vakfetme. *The ~ of too much time to sports leaves too little time for studying.* **3.** *gen.* ~**s** : dindarlık, sofuluk, züht, takva, ibadet, dua. ***e.a.**- 1. fidelity, dedication, zeal, ardor, loyalty, faithfulness, 2. consecration, 3. piety.*

devotional, *sf.&is.* **1.** bağlılık/sadakat/fedakârlık ile ilgili, **2.** dua ve ibadete ait, **3.** ~**s** : kısa dinî tören, dua, ibadet, **4.** ~**ity** = ~**ness** : bağlılık, sadakat, vefa, dindarlık, zahitlik, **5.** ~**ly** : sadakatle, bağlılıkla.

devour, *gl.f.* **1.** oburca/hırsla yemek, hayvan gibi/hapır hupur yemek, yiyip bitirmek, gövdeye indirmek. *The lion ~ed the deer. The hungry man ~ed his meal in a few minutes.* **2.** yok etmek, tüketmek, mahvetmek, *k.d.* dibine darı ekmek, köküne kibrit suyu dökmek. *The fire ~ed the old museum.* **3.** sömürmek, yalayıp yutmak, **4.** (heves ve istekle, zevkle, bir nefeste) okumak, okuyup bitirmek, *k.d.* (kitap, ders vb.) yutmak. *She ~ed the new book.* **5.** içini kemirmek, içi içini yemek, bütün düşüncelerini işgal etmek, yanıp tutuşmak. **be ~ed by curiosity** : meraktan çatlamak. **be ~ed by envy** : hasedinden kendini yiyip bitirmek. **be ~ed by hate/by love** : nefretle/aşkla yanıp tutuşmak. **a ~ing jealousy** : içi kemiren kıskançlık, **6.** ~**er** : oburca/hırsla yiyen, yiyip bitiren, tüketen, yok eden, **7.** ~**ingly** : oburca/hırsla yiyerek, sömürerek, yalayıp yutarcasına.

devout, *sf.* **1.** dindar, sofu, zahit.*The ~ were all hurrying to the mosque.* **2.** çok bağlı, sadık. *a ~ follower. a ~ prayer.* **3.** içten, samimî, ciddî. *~ thanks. It is my ~ hope that he will not*

come back. **4.** **~ly** : dindarca, sofuca, içten, sadakatle, samimî / ciddî olarak, **5.** **~ness** : dindarlık, sofuluk, zahitlik, bağlılık, sadakat, samimîlik, ciddilik. ***e.a.*** *- **1.** worshipful, holy, saintly, religious, pious, pietistic, sanctimonious, **3.** sincere, hearty, heartfelt.* ***k.a.*** *- **1.** irreverent.*

dew, *is.&gl.f.* **1.** çiy, şebnem, **2.** temizlik/tazelik/saflık vb. bakımından şebneme benzetilen şey (gençlik, bahar vb.), **3.** damla(cık) (gözyaşı, ter vb.), **4.** **mountain ~** : kaçak viski, kaçak imal edilen alkollü içki, **5.** çiy/şebnem ile ıslatmak, çiy/şebnem gibi nemli/ıslak olmak.

dewan = deewan = diwan, *is.* divan, (Hindistanda ve bazı müslüman ülkelerde) bakan, eyalet başbakanı.

Dewar = Dewar flask = Dewar vessel, *is.* termos.

dewater, *gl.f.* suyunu gidermek. **~er** : suyunu gideren.

dewax, *gl.f.* mumunu gidermek.

dewberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* böğürtlen *(Rubus caesius).*

dewclaw, *is.* kısa tırnak : köpek, geyik, domuz vb. nin yürürken yere basmayan tırnağı.

dewdrop, *is.* çiy damlası, şebnem.

Dewey decimal classification = Dewey decimal system : (kütüphanecilikte) ondalık sınıflandırma/tasnif.

dewfall, *is.* **1.** çiy düşmesi, **2.** çiy düşme zamanı.

dewily, *zf.* çiy gibi, nemli bir şekilde, ıslak ıslak.

dewiness, *is.* çiylilik, nem(lilik), ıslaklık.

dewlap, *is.* **1.** (öküz vb.) sarkık gerdan, boyundan sarkan deri, **2.** (köpek, kümes hayvanları vb.) gerdana benzer sarkık deri, **3.** **~ped** : sarkık gerdanlı.

dewless, *sf.* çiysiz, şebnemsiz.

DEW line (DEW = Distant Early Warning), *is.* uzak erken ihbar hattı : Kanada kuzeyinde kutup çemberi boyunca düşman uçak ve güdümlü mermilerinin yaklaştığını haber veren 5000 km'lik alana yayılmış radar şebekesi.

deworm, *gl.f.* kurtlarını/haşaratını temizlemek/öldürmek.

dew point = dew-point temperature, *is.* çiyseme noktası : havadaki su buharının çiy halinde yoğunlaşmaya başladığı sıcaklık derecesi.

dew-point spread = dew-point depresion, *is.* çiyseme noktasından uzaklık : havanın belirli bir andaki sıcaklığı ile çiyseme noktası arasındaki fark.

dew pond, *is.* çiy gölü : çiy suları biriktirilerek hayvanların sulandığı gölcük.

dew worm, *is. bk.:* **night crawler.**

dewy, *sf.* **dewier, dewiest** **1.** çiyli, şebnemli, **2.** çiye/şebneme benzer, çiy/şebnem gibi. *~ tears.* **3.** ferahlatıcı, serinletici, çiy gibi yavaş yavaş inen. *~ sleep.* **4.** nemli, ıslak, yaşlı. **~-eye** : yaşlı göz.

dewy-eyed, *sf.* sevdalı, masum bakışlı, saf, bön, temiz yürekli, karşısındakine güvenen. *She looked at him all ~ with love.*

Dexamyl , *is. ecz.* deksamil : dekstroamfetamin ve amobarbital karışımı : iştahı keser, morali yükseltir. Ruhî depresyon ve şişmanlığın tedavisinde kullanılır.

Dexedrine , *is. bk.:* **dextroamphetamine.**

dexter, *sf.&zf.* **1.** sağda, sağ tarafında(ki), **2.** arma veya madalyanın sahibine göre sağında, seyirciye göre solunda bulunan, **3.** *esk.* uygun, müsait, elverişli. ***e.a.*** *- **3.** favorable, propitious.*

dexterity, *is.* **1.** hüner, maharet, el çabukluğu, beceriklilik, ustalık, meleke, yordam. *The ~ with which he plays piano.* **2.** zekâ, feraset, akıl (lılık), (zihin işlerinde) ustalık/maharet. *The lawyer showed great ~ in preparing his arguments.* **3.** sağaklık, sağ el ile iş görme, solak olmama. ***e.a.*** *- **1.** skill, adroitness, agility, handiness, **3.** right-handedness.*

dexterous = dextrous, *sf.* **1.** hünerli, maharetli, mahir, usta, becerikli, eli çabuk, yordamlı, eli işe yatkın. *She untied the knots wih ~ fingers.* **2.** zeki, akıllı, kabiliyetli, ferasetli, **3.** hünerle/maharetle işlenmiş/yapılmış, zarif, **4.** sağak, sağ eli ile iş gören, solak olmayan, **5.** **~ly** : hünerle, maharetle, ustalıkla, el çabukluğu ile, **6.** **~ness** : hüner, marifet, maharet, ustalık, el çabukluğu. ***e.a.*** *- **1.** deft, nimble, handy, skillful, adroit, artful, **2.** clever, **4.** right-handed.* ***k.a.*** *- **1.** clumsy, awkward, maladroit, **2.** inept.*

dextral, *sf.* **1.** sağda, sağ tarafta, sağ+, **2.** sağak : sağ eliyle iş gören, **3.** *zool.* (tepeden bakıldığına göre) soldan sağa doğru kıvrık (istiridye kabuğu vb.), **4.** **~ity** : sağda bulunma, sağaklık, sağ elle iş görme, sağa doğru kıvrıklık, **5.** **~ly** : sağa doğru.

dextran, *is. biy.- kim.)* kesmik : süt vb. de bakterilerin sebep olduğu tortulaşma, hidroliz sonucunda glükoza dönüşen bir nevi polisakkarit : (C6H10O5)n.

dextrin(e), *is.* dekstrin: nişastaya asit, sıcaklık veya diyastazların etkisiyle oluşan suda erir yapışkan madde. Arap zamkı yerine kullanılır. **British gum** *d.d.*

dextro, *sf. kim. bk.:* **dextrorotatory.**

dextro- = dextr-, *ön ek* "sağ, saat ibreleri yönünde". *ör.: dextrogyrate.*

dextroamphetamine, *is. ecz.* dekstroamfetamin : C6H5CH2CH(NH2)CH3 : merkezî sinir sistemini uyaran, iştah açıcı ve gönül ferahlatıcı ilâç.

dextroglucose, *is. bk.:* **glucose** (1).

dextrogyrate = dextrogyre, *sf. bk.:* **dextrorotatory.**

dextrorotation, *is.* sağa (saat ibreleri yönünde) dönüş (ışığın ucaylanım düzlemi için kullanılır).

dextrorotatory = dextrogyrate, *is.* sağa (saat ibreleri yönünde) dönen (ışığın ucaylanım düzlemi için kullanılır). *bk.:* **levorotatory.**

dextrorse, *sf. bot.* **1. dextrorsal** *d.d.* sağa bükülen/kıvrılan/sarılan: dışarıdan bakılınca sağdan sola doğru helis şeklinde kıvrılan (tırmanıcı bitki), **2. ~ly** : sağa bükülerek.

dextrose, *is. kim.* üzüm şekeri, dekstroz. **corn sugar, grape sugar** *d.d. bk.:* **glucose** (1).

dextrous, *sf. bk.:* **dexterous.**

dey, *is.* dayı : Osmanlı İmparatorluğu zamanında Cezayir, Tunus, Trablusgarp beylerine verilen unvan.

dezinc = dezincify = dezinkify, *gl.f.* **-fied, -fying** çinkosunu gidermek.

DF = D/F = D.F. = Direction finding/finder *ilet.* yön bulma, yön bulucu.

d-glucose, *is. bk.:* **glucose** (1).

dharma, *is.* (Hinduizm-Budizm) **1.** kâinatın veya insan tabiatının temel niteliği, **2.** dine, töreye, göreve, şahsın karakterine uygunluk, **3.** doğruluk, erdem, fazilet, **4.** din, **5.** yasa, özellikle dinsel yasa.

dharna = dhurna, *is.* (Hindistan'da) suçlunun/borçlunun kapısında oturup oruç tutarak adaletin sağlanmasına çalışma âdeti.

dhobi, *is.* Hintli erkek çamaşırcı. ***e.a.****-washerman.*

dhole, *is.* yaban iti *(Cuon rutilus)* : Hindistan'da yaşayan ve sürü hâlinde avları üzerine saldıran vahşî köpek.

dhooly, *is., ç.* **-lies** *bk.:* **dooly.**

dhoti = dhooti(e) = dhuti, *is., ç.* **-tis** **1.** peştemal : Hindu erkeklerinin giysisi, **2.** peştemal kumaşı.

dhow, *is.* Arap yelkenli gemisi.

dhurrie = durrie (rug), *is.* Hint şayağı.

DI = **1.** Department of the Interior, **2.** drill instructor.

Di, *kim. bk.:* **didymium.**

di-, *ön ek* **1.** "iki, iki kat, çift". *ör.: dicotyledon, dipolar, diatomic.* **2. dia-** ön ekinin sesli harfle başlayan kelimeler önünde aldığı şekil, **3. dis-** ön ekinin **b, d, l, m, n, r, s, v** ve bazan **g, j** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil.

di. = **dia.** = diameter.

dia- = di-, *ön ek* **1.** "arasından (geçen), bir uçtan bir uca, karşıdan karşıya, karşılıklı". *ör.: dialogue, diagonal, diastole, diathermy,* **2.** "tüm, kâmilen, tamamen, tamamıyla" *ör.: diagnosis, dialysis.* **3.** "zıt, karşılıklı" : *diamagnetism.*

diabase, *is.* **1.** *esk. bk.:* **diorite**, **2.** *Brit.* değişik bazalt, **3.** diyabaz, tanesel yapılı bir tür kaya.

diabetes, *is. patol.* **1. diabetesz mellitus** *d.d.* şeker sayrılığı, şeker hastalığı, diyabet, **2. diabetes insipidus** *d.d.* yalancı şeker sayrılığı : aşırı susuzluk ve fazla idrarla beliren pitüvit bezesi hastalığı.

diabetic, *sf.&is.* **1.** şeker sayrılığı+, **2.** şeker sayrısı, şeker hastalığına yakalanmış (kimse), **3.** şeker sayrılığından/hastalığından ileri gelen.

diablerie = diablery, *is., ç.* **-ries** **1.** sihirbazlık, büyücülük, afsunculuk, **2.** şeytanlar ülkesi, **3.** şeytan bilimi, demonoloji, **4.** şeytanlık, ifritlik, yaramazlık, habislik, habaset. ***e.a.****-1. sorcery, witchcraft, 3. demonology, 4. deviltry, diabolism.*

diabol- = diabolo-, *ön ek* "şeytan, cin, ifrit". *ör.: diabolism.*

diabolic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* şeytanca, şeytanî, iblisane, şeytan gibi, şeytana yakışır, şeytanlara özgü, insanlık dışı, habis. *a ~ plot/crime. What a ~ plan!* **2.** **~ally** : şeytanca, şeytanlıkla, iblisane, habasetle, habisane, **3.** **~ness** : şeytanlık, iblislik, habaset.

diabolise, *gl.f.* **-lised, -lising** *Brit. bk.:* **diabolize.**

diabolism, *is.* **1.** *ilâh.* (a) büyü, sihir, afsun, şeytan işi, (b) şeytana inanma/tapma, **2.** şeytanlık, şeytanca hareket, **3.** **diabolist** : şeytana inanan/tapan. ***e.a.****- 1. (a) sorcery, witchcraft, 2. deviltry, devilishness.*

diabolize, *gl.f.* **-lized, -lizing** **1.** şeytanlaştırmak, şeytanca tertiplemek/düzenlemek, **2.** şeytanların/cinlerin etkisine maruz bırakmak.

diabolo, *is.* makara oyunu : çubuklara bağlı iple havaya fırlatılan makara şeklindeki oyuncak.

diacaustic, *sf.&is. optik* yansıyan ışınların teğet olduğu (eğri/yüzey).

diacetyl, *is. kim. bk.:* **biacetyl.**

diachronic, *sf.* **1.** art zamanlı, **2.** **~ linguistics = historical linguistics** : art zamanlı dil bilimi, evrimsel/tarihsel dil bilimi : belirli bir çağda dildeki değişmeleri/gelişmeleri inceleyen bilim, **3.** **~ally** : art zamanlı olarak, **4.** **~ness** : art zamanlılık.

diachrony, *is., ç.* **-nies** **1.** *d.b.* art zamanlılık, dil evrimi, süre içinde dil olgularının evrimi, **2.** tarihsel evrim/gelişme/değişme.

diacid, *sf. kim.* **1.** **~ic** *d.d.* iki asitli : tek bazlı asidin iki molekülü ile veya iki bazlı asidin bir molekülü ile birleşerek tuz/ester üreten (baz veya alkol), **2.** iki H atomu içeren (asit veya tuz).

diaconal, *sf.* diyakona ait. ***e.a.****- decanal.*

diaconate, *is.* **1.** diyakonluk, şemmaslık, **2.** diyakonlar heyeti.

diacritic, *is.&sf.* **1.** **~al mark** *d.d.* ayırıcı işaret : harfin altına/üstüne konularak sesini değiştiren işaret : ^ ' " ` ´ ~ gibi, **2.** *bk.:* **diacritical**, **3.** *tıp bk.:* **diagnostic.**

diacritical, *sf.* **1.** ayırt edici, mümeyyiz, ayıran, belirten, tefrik/temyiz eden. *the ~ elements in culture.* **2.** ayırmaya/belirtmeye/tefrike/temyize yarayan, **3.** ayırma/tefrik/temyiz kabiliyeti olan. *students of superior ~ powers.* **4.** ayırıcı işaret fonetik işareti olarak kullanılan, **5.** **~ly** : belirterek, ayırt ederek, tefrik/temyiz suretiyle. ***e.a.****- 1&2. distinctive.*

diactinic, *sf. fiz.* diaktinik : aktinik ışınları geçiren.

diactinism, *is. fiz.* diaktiniklik : aktinik ışınları geçirme.

diadelphous = diadelphian, *sf. bot.* iki demetli : (ercikleri) iki demet hâlinde (bitki).

diadem, *is.&gl.f.* **1.** (ufak) taç, **2.** hükümdarlık simgesi (olarak başa bağlanan kumaş parçası), **3.** hükümdarlık (vekarı, yetkisi), **4.** taç giydirmek, tetviç etmek, **5.** **~ed** : taçlı, taç giymiş. ***e.a.****- 1&4. crown, 3. sovereignity.*

diadromous, *sf.* **1.** *bot.* yelpaze damarlı (yaprak), **2.** tuzlu sudan tatlı suya gidip gelen (balık). *bk.:* **anadromous, catadromous.**

diaeresis/diaeretic, *bk.:* **dieresis/dieretic.**

diagenesis, *is.* **1.** yeni oluşum : kimyasal madde veya minerallerin birleşerek yeni bir ürün oluşturması, **2.** (sıkışma veya kimyasal değişme ile) tortuların kayaya dönüşümü.

diagenetic, *sf.* **1.** yeni oluşumsal, **2.** **~ally** : yeni oluşumla.

diageotropism = diageotropy, *is.* (dalların, köklerin) yer çekimi yöneltisine dik doğrultuda uzama eğilimi. **diageotropic** : yer çekimi yöneltisine dik uzayan.

diagnose, *f.* **-nosed, -nosing** **1.** tanımak, (hastalığı) teşhis etmek. *The doctor ~d his illness as measles.* **2.** bilimsel inceleme ile belirlemek/sınıflandırmak, **3.** bir soru veya durumun sebep ve mahiyetini çözümlemek/kesinlikle belirtmek, **4.** teşhis koymak, ne olduğunu açıklamak, **5.** **~able = diagnosable** : tanınabilir, teşhis edilebilir.

diagnosis, *is., ç.* **-ses** **1.** *tıp* tanı, teşhis. *The 2 doctors made/gave different diagnoses of my disease.* **2.** *biy.* bilimsel tanımlama/sınıflandırma, **3.** çözüm(leme) : tahlil ve teşhis, bir soru veya durumun sebep ve mahiyetini kesinlikle belirtme. *~ of engine trouble.*

diagnostic, *sf.&is.* **1.** tanısal, tanı+, teşhise ait, **2.** belirti, teşhise yarayan alâmetler. *Your appearance and condition are ~ of yellow fever.* **3.** tanısal, teşhise yarayan/yardım eden, teşhise yönelik. *~ tests. a ~ survey of the problem.* **4.** **~ally** : tanısal olarak, teşhis suretiyle, **5.** **~ian** : tanı/teşhis uzmanı, teşhisçi.

diagnostics, *is. tıp* tanı bilimi, teşhis ilmi.

diagonal, *sf.&is.* **1.** *mat.* köşegen (li). *The two ~s of a square cross in the center. Draw a ~ line to divide the square into two.* ~ **element** : köşegenli öge. ~ **matrix** : köşegenli dizey. ~ **of a matrix** : dizey köşegeni, **2.** çapraz, verev. *a cloth with a ~ pattern.* **3. ~ly** : köşeleme(sine), çaprazvari, çaprazlama, verevlemesine, çapraz/verev biçimde, köşegen doğrultusunda.

diagonalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *mat.* köşegenlemek : bir dizeyi (matrisi) sıfır olmayan ögeleri üst sol köşeden alt sağ köşeye doğru köşegen oluşturacak biçimde düzenlemek, **2. diagonalizable** : köşegenlenebilir, **3. diagonalization** : köşegenle(n)me.

diagram, *is.&gl.f.* **-gramed, -graming** (*Brit.:* **-grammed, -gramming**) **1.** çizge, diagram, **2.** taslak, plân, şema, şekil, resim, kroki. *He drew a ~ to show us how to get to his house.* **3.** çizmek, çizgelemek, taslak/şema/resim/kroki çizmek, plânını yapmak, diyagramla/çizge ile göstermek. ***e.a.***- *1. graph, chart, 2. plan, scheme, drawing.*

diagrammatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* çizgesel, çizge+, çizge/taslak şeklinde, şema hâlinde, **2. ~ally** : çizge ile, çizgesel olarak, şekil/şema yardımı ile, ayrıntısız. ***e.a.***- *1. sketchy, schematic.*

diagrammatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** çizgeleştirmek, çizge ile göstermek, şekil/şema/taslak çizmek.

diagraph, *is.* **1.** tümçizer, diyagraf : çizge ve resimleri mekanik yöntemle herhangi bir ölçekte büyütüp küçülterek çizen alet, **2.** ölçekli iletki.

diakinesis, *is., ç.* **-ses** son evre : göze bölümününün son evresi.

dial, *is.&f.* **dialed, dialing** (*Brit.:* **dialled, dialling**) **1.** kadran, **2.** saat minesi, **3.** telefon numara kadranı, disk, **4.** madenci pusulası, **5.** güneş saati, **6.** taksimatlı daire/levha, **7.** kadran ile göstermek/ölçmek, **8.** kadranla ayarlamak/akort etmek, kadranını çevirmek, kadran üzerinde seçmek. *to ~ a favorite program. to ~ a combination lock.* **9.** (telefon kadranında aranan numarayı) çevirmek, (otomatik telefonda) aramak, telefon etmek. *To get the police, ~ 911. Put in the money before ~ing. He ~ed a wrong number.* **10. ~ing** : (a) telefonda numara çevirme, (b) güneş saati ile zaman ölçme, (c) madenci pusulası ile maden ocağında harita çıkarma, **11. ~ telephone** : otomatik telefon, kadranlı telefon, **12. ~er = ~ler** : kadran veya numara çeviren.

dialect, *is.* **1.** lehçe, dil kolu, diyalekt. *the Scottish ~. the ~ spoken in Eastern Turkey.* **2.** (aynı kökten ayrılan) dil, lisan. *Some of the Romance ~s (all descended from Latin) are French, Italian, Spanish and Portuguese.* **3.** argo, ağız. *the thieves' ~.* **4.** deyim, tabir, **5. ~al** : lehçe+, **6. ~ally** : lehçe ile, **7. ~ atlas = linguistic atlas** : lehçe atlası : belirli lehçelerin yayıldığı coğrafî bölgeleri gösteren atlas, **8. ~ geography** *bk.:* **linguistic geography**. ***e.a.***- *1. patois, vernacular, 3. slang, argot, 4. jargon, cant.*

dialectic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* (a) lehçesel, lehçe+, lehçe ile ilgili, (b) eytişimsel. kanıtsal : mantıkî kanıtlama/tartışma ile ilgili, **2.** eytişim : tartışma bilimi, münazara ilmi, bilimsel konuşmaları yürütme sanatı, bir kavramdan öteki kavrama çelişmeleri ortadan kaldırarak ilerleyen mantıksal düşünme yolu, **3.** kanıtlama, tanıtlama, zıt veya çelişik fikirleri/savları sistematik bir şekilde karşılaştırarak gerçeğe varmaya çalışan usa vurma yöntemi, **4. ~s** : mantığın esasları, mantık ilmi veya dallarından biri, **5.** *bk.:* **Hegelian dialectic**, **6. ~s** : (tekil anlamda kullanılır) (a) eytişimsel özdekçiliğin kurallarına uyarak sav, karşı sav ve bireşim yolu ile uslamlama, (b) bu yöntemin incelenmesi, (c) bu yöntemin toplumsal bilimlere uygulanması.

dialectical, *sf.* **1.** *bk.:* **dialectic**, **2.** *bk.:* **dialectal**, **3. ~ly** : eytişimle, eytişim yolu ile, eytişimsel olarak.

dialectical materialism, *is.* eytişimsel özdekçilik : Karl Marx tarafından öne sürülen, özdeğin fikirden üstün olduğunu, eytişimsel süreçle sürekli değişen gerçeklerin özdeğe dayandığını savunan kuram.

dialectical materialist, *is.* eytişimsel özdekçi.

dialectician, *is.* **1.** eytişimci, mantıkçı, **2.** *bk.:* **dialectologist**. ***e.a.***- *1. logician.*

dialecticism, *is.* **1.** lehçeli konuşma, lehçenin etkisinde kalma, **2.** lehçeye özgü kelime/deyim.

dialectologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* lehçe bilimsel, **2. ~ally** : lehçe bilimi bakımından/yönünden/yolu ile.

dialectology, *is.*, *ç.* **-gies** (2. için) **1.** lehçe bilimi, **2.** bir lehçenin dil bilimsel özellikleri, **3. dialectologist** : lehçe bilgini.

diallage, *is. min.* bir tür piroksin : kahverengi/gri/yeşil renkte kristal levhalar hâlinde bulunur.

dialog, *is.&f. bk.:* **dialogue.**

dialogic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* konuşmalı, diyaloglu, karşılıklı konuşma şeklinde, **2.** konuşmaya/diyaloğa katılan, **3. ~ally** : konuşma şeklinde, karşılıklı konuşma ile.

dialogise, *gs.f.* **-gised, -gising** *Brit. bk.:* **dialogize.**

dialogism, *is.* **1.** hayalî tartışma : bir konuyu kendi kendine kafasında tartışma, **2.** ikili sonuç çıkarma : bir öncülden hareketle iki sonuca ulaşma. *ör.: "Gravitation may act without contact; therefore either some force may act without contact or the gravitation is not a force. "*

dialogist, *is.* **1.** konuşmacı, karşılıklı konuşmaya katılan, **2.** diyalog yazarı, **3. ~ic(al)** *bk.:* **dialogic.**

dialogize, *gs.f.* **-gized, -gizing** karşılıklı konuşmak.

dialogue, *is.&f.* **-logued, -loguing 1.** (karşılıklı) konuşma, söyleşme, iki veya daha fazla kimse arasında (veya roman/piyes şahısları arasında) konuşma, muhavere, tartışma. *We had a short ~. An essay in the form of ~ between two scientists.* **2.** diyalog, (bilhassa siyasî konularda zıt görüşlü kimseler arasında anlaşmaya varmak amacıyla yapılan) görüşme, müzakere. *At last there can be a reasonable ~ between two leaders.* **3.** konuşma şeklinde yazılmış edebî eser, **4.** karşılıklı konuşmak, muhavere/müşavere yapmak, **5.** konuşma/muhavere şekline sokmak. ***e.a.*** *- **1.** converse.*

dialoguer, *is.* konuşmacı.

dial tone = dialling tone, *is.* (telefonda) çevir sesi.

dialyse/dialysability/dialysable/dialysation, *Brit. bk.:* **dialyze/dialyzability/dialyzable/dialyzation.**

dialysis, *is.*, *ç.* **-ses** *fiz. kim. fizy.* süzdürüm, yarı geçirimsel arıtım: bir zardan geçirerek örütsülerin (kristaloidlerin) asıltılardan (koloidlerden) ayrılması.

dialytic, *sf.* süzdürümsel, yarı geçirimsel. **~ally** : yarı geçirimle.

dialyze, *f.* **-lyzed, -lyzing** *fiz. kim. fizy.* **1.** süzdürmek, yarı geçirimsel ayırmak/ayrılmak, bir zardan geçirerek örütsüleri asıltılardan ayırmak, **2. dialyzability** : süzdürebilme, yarı geçirimsel ayrılabilme, **3. dialyzable** : yarı geçirimsel ayrılabilir, **4. dialyzation** : yarı geçirimsel ayırma/ayrılma.

dialyzer, *is.* **1. dialyzator** *d.d.* süzdürücü, yarı geçirimsel ayırıcı/ayırma aleti, diyaliz cihazı, **2.** *tıp* sun'î böbrek.

diamagnet, *is. fiz.* ters dizilmıknatıs, diyamanyet.

diamagnetic, *sf. fiz.* **1.** ters dizilmıknatıs(lı), diyamanyetik : bakır ve bizmüt gibi geçirgenliği boşluğunkinden küçük olan ve mıknatıssal alan içinde demirinkine zıt yönde mıknatıslık kazanan. *bk.:* **antiferromagnetic, ferromagnetic, paramagnetic, 2. ~ally** : ters dizilmıknatısla.

diamagnetism, *is. fiz.* ters dizilmıknatıslık.

diameter, *is.* **1.** *geom.* çap, kutur. **the ~ of a circle** : bir dairenin çapı, **2.** çap uzunluğu, **3.** kalınlık : daire kesitli bir cismin kesitinin çapı.

diametral, *sf.* **1.** çapsal, çap+, çapa ait, çapla ilgili, **2.** çap oluşturan, **3. ~ly** : çaplamasına.

diametric(al), *sf.* **1.** *bk.:* **diametral** (1), **2.** tamamıyla, büsbütün, doğrudan doğruya, tüm, taban tabana (zıt şeyler hakkında kullanılır). **in ~ contradiction** : tam bir tezat içinde. **~ opposites** : taban tabana zıt şeyler. ***e.a.*** *- **2.** complete, absolute, direct.*

diametrically, *zf.* **1.** çap boyunca, kutren, karşılıklı olarak, **2.** tamamıyla, büsbütün, doğrudan doğruya, taban tabana. *I am ~ opposed to his ideas.*

diamin(e), *is. kim.* diamin : iki amino grubu (NH2) içeren bileşik.

diamond, *is.&sf.&f.* **1.** elmas, elmaslı, elmastan yapılmış, elmasla süslenmiş. **~ cutter** : elmas keski. **~ drill** : elmaslı matkap. **~ mine** : elmas madeni. **~ point** : (a) elmaslı pikap iğnesi, (b) baklava biçiminde demir yolu geçidi. **~ ring** : elmas yüzük. **black ~** : siyah elmas, maden kömürü. **cut ~** : işlenmiş elmas. **rose ~** : gül biçiminde işlenmiş elmas, Felemenk taşı. **rough ~** :

(a) işlenmemiş/ham elmas, (b) değerli fakat yontulmamış adam, **2.** elmaslı yüzük, mücevher vb. *I shal wear my ~s tonight.* **3.** elmas cam kesici, **4.** sun'î elmas, kristalli karbon, **5.** *geom.* eşkenar dörtgen, baklava biçimi. ~ **shaped** : baklava biçiminde, **6.** (iskambil) karo. **the 4 of** ~ : karonun dörtlüsü, **7.** (beyzbol) sahanın iç meydanı, **8.** *basım* 4.5 puntoluk ufak harf, **9.** (evlilik vb. olayların) 75. (bazan 60.) yıl dönümü. ~ **wedding anniversary** : evliliğin 60/75. yıl dönümü, **10.** elmaslarla süslemek.

diamondback, *is.* **1.** ~ **rattlesnake** *d.d.* baklava benekli çıngıraklı yılan, **2.** ~ **terrapin** *d.d.* sırtı baklava biçimi süslü kaplumbağa *(Malaclemys)* : D ve GD ABD'de tatlı sularda yaşar.

diamondiferous, *sf.* elmaslı, elmas içeren. *~ earth.*

diamondlike, *sf.* elmas gibi, elmasa benzer.

diamond ring effect, *astr.* elmas yüzük etkisi : tam güneş tutulmasından hemen önce ve sonra ayın bir noktasında çok parlak bir benek görülmesi olayı.

Diamond State, *is.* Delaware (takma adı).

Diana, *is. mit.* Ay ve av tanrıçası, kadınların koruyucusu, **2.** (tanrıça olarak düşünülen) Ay, Kamer.

diandrous, *sf. bot.* **1.** iki ercikli (çiçek) **2.** çiçekleri iki ercikli (bitki).

dianoetic, *sf.* düşünsel, fikrî, entelektüel. ~ **virtue** : düşünsel erdem. ***e.a.****- intellectual.*

dianthus, *is., ç.* **-thuses** karanfilgillerden herhangi bir çiçek : karanfil, hüsnü yusuf gibi.

diapason, *is. müz.* **1.** zengin/ahenkli/gür melodi, **2.** bir sesin veya müzik aletinin frekans bandı, **3.** diyapazon : vurulunca sabit frekanslı ses çıkaran (standart) müzik akort aleti, **4.** orgun herhangi bir borusu, **5.** *esk.* bir oktavın fasılası, **6.** **~al** : diyapazon+.

diapause, *is.&gs.f. zool.* **1.** durgunluk dönemi : böcek vb. gibi bazı hayvanlarda gelişme ve büyümenin durduğu süre, **2.** (gelişmesi/büyümesi) durmak.

diapedesis, *is.* sızma : kan gözelerinin kılcal çeperlerden dokulara geçmesi.

diaper, *is.&gl.f.* **1.** çocuk bezi, kundak/çiş bezi, **2.** kapitone kumaş, kareli ipek/keten kumaş, **3.** ~ **pattern** *d.d.* baklava biçiminde veya kareli süs/işleme (Orta Çağlarda ipek ve sim işlemelerde kullanılırdı), **4.** çocuğa bez bağlamak, çocuğun altını değiştirmek, **5.** baklava/kare biçiminde süsler işlemek.

diaphaneity = **diaphanousness**, *is.* saydamlık, şeffaflık, incelik.

diaphanous, *sf.* **1.** saydam, şeffaf, ince, ışığı tamamıyla geçiren, bir tarafından bakılınca öbür tarafını gösteren (kumaş vb.), **2.** çok ince/zarif, havaî, belirsiz, müphem, muğlâk. *painted ~ landscapes. He had only a ~ hope of success.* **3.** **~ly** : saydam/şeffaf/ince bir şekilde, **4.** **~ness** *bk.:* **diaphaneity.**

diaphone, *is.* **1.** (iki sesli) sis düdüğü, **2.** bir dildeki bir ses biriminin bütün değişik şekilleri.

diaphony, *is., ç.* **-nies** **1.** *müz.* org, organon, **2.** *esk.* ahenksizlik, ses uygunsuzluğu, tenafür, akortsuzluk.

diaphoresis, *is. tıp* ter, terletme, özellikle sun'î terletme. **diaphoretic** : terletici (ilâç).

diaphragm, *is.&f.* **1.** *anat.* böleç, zar, diyafram, göğüs ve karın boşluklarını ayıran zar, **2.** *fiz. kim.* ayırıcı : iki sıvıyı ayıran gözenekli perde (galvanik pillerde olduğu gibi), **3.** titreşim zarı : telefon kulaklığı, hoparlör, mikrofon gibi cihazlarda ses dalgaları ile titreşen veya titreşerek ses üreten ince madenî levha, **4.** **pessary** *d.d.* kılıf, rahim kapağı : gebe kalmamak için kadınların rahim boynuna yerleştirdikleri lâstik kılıf, **5.** *optik* ışık bebeği, mercek perdesi : fotoğraf makinesi vb. gibi optik cihazlarda mercekten geçen ışık miktarını azaltıp çoğaltan ayarlanabilir düzen, **6.** çelik çerçeveli yapılarda madenî takviye levhası veya ıskara, **7.** zar/diyafram takmak/koymak/sağlamak.

diaphragmatic, *sf.* **1.** zar biçiminde/şeklinde, zar gibi, zara benzer, **2.** zar+, **3.** **~ally** : zar şeklinde.

diaphysis, *is., ç.* **-ses** *anat.* **1.** kemik gövdesi, uzun kemiklerin ortadaki uzun düzgün parçası, **2.** **diaphyseal** = **diaphysial** : kemik gövdesi+.

diapir, *is. jeol.* çatlak yukaç. **~ic** : çatlak yukaç şeklinde.

diapophysis, *is., ç.* **-ses** *anat. zool.* omur çıkıntısı. **diapophysial** : omur çıkıntısı+.

diapositive, *is.* diyapozitif, saydam fotoğraf.

Diarbekr, *is.* Diyarbakır.

diarchy = dyarchy, *is.*, *ç.* **-chies 1.** iki hükümdarlı devlet (yönetimi), **2. diarchial = diarchic** : iki hükümdarlı.

diarrhea = diarrhoea, *is. patol.* ishal, amel, sürgün, diyare. **diarrheal = diarrheic = diarrhetic** : ishal+.

diarthrosis, *is.*, *ç.* **-ses** *anat.* (her yöne hareket sağlayan) eklem, mafsal (kalça, dirsek gibi). **diarthrodial** : eklemsel.

diarist, *is. Brit.* andıç/muhtıra yazan.

diarize, *gl.f. Brit.* andıç/muhtıra yazmak, not etmek.

diary, *is.*, *ç.* **-ries 1.** günce, günlük, andıç, muhtıra, **2.** gündem, ajanda, muhtıra defteri.

Diaspora, *is.* **1.** Yahudilerin Babil esaretinden sonra Palestin dışındaki ülkelere dağılmaları, **2.** bu ülkelerdeki Yahudi toplumları, **3.** Palestin dışında Yahudi toplumu bulunan ülkeler, **4.** *k.h.* yayılma, dağılma, göç, hicret.

diaspore, *is.* diyaspor, alüminyum hidroksit, $Al_2O_3.H_2O$: değişik renkli, yarı saydam mineral.

diastalsis, *is.*, *ç.* **-ses** *fizy.* daralım, büzülüm : sindirim borusunun yukarıdan aşağı büzülme hareketi.

diastase. *is. biy.-kim.* diyastaz : nişastayı üzüm şekerine çeviren enzim. Filizlenmeye başlamış arpa, patates vb. de bulunur.

diastasis, *is.*, *ç.* **-ses** *fizy.* gevşem : yürek kaslarının kasılmadan önceki gevşeme hâli.

diastatic = diastasic, *sf. biy.-kim.* **1.** diyastaz+, **2.** diyastaz özelliğinde, diyastaza benzer. ~ *action.*

diastema, *is.*, *ç.* **-mata** diş arası : iki diş arasındaki boşluk. **~tic** : dişarası+.

diaster, *is. biy. bk.:* **amphiaster.**

diastole, *is.* **1.** *fizy.* gevşem : yürek kaslarının gevşeyerek yüreğe kan dolması. *bk. :* **systole** (1), **2.** (şiir) uzatma, çekme : normal olarak kısa olan hecenin vezne uydurmak için uzatılması.

diastolic pressure, *tıp* gevşem basıncı : gevşem sonunda atardamardaki kan basıncının ulaştığı en düşük değer.

diastrophism, *is. jeol.* **1.** engebeleşme : yeryüzünde dağların, kıtaların, engebelerin oluşması, yeryüzü kabuğunun şekil değiştirmesi, **2.** engebeleştiren iç kuvvetler, **3. diastrophic** : engebeleştirici, engebeli.

diatessaron, *is.* **1.** dörtlü İncil: İncil'i oluşturan dört kitabın birleştirilmiş şekli, **2.** *müz. esk.* tam dörtlü.

diathermancy, *is.*, *ç.* **-cies** kızıl altı ışınımı geçirebilme. özelliği. **diathermanous** : kızıl altı ışınımı geçirebilen.

diathermic, *sf.* sağaltım ısısal, diyatermik.

diathermy = diathermia, *is. tıp* ısıl sağaltım, diyatermi : elektrikle ısıtarak tedavi usulü.

diathesis, *is.*, *ç.* **-ses 1.** *patol.* yatkınlık : hastalık vb. ne karşı bünyevî istidat, **2.** anıklık : fikrî istidat, **3.** *az kul. bk.:* **voice** (10), **4. diathetic** : yatkın.

diatom, *is.* tek gözeli su yosunu : ancak mikroskopla görülebilen, çeperleri silisli tek gözeli deniz veya tatlı su yosunu.

diatomaceous, *sf.* **1.** yosunlu : tek gözeli su yosunlarından (veya onların fosillerinden) oluşan, **2.** ~ **earth** : yosun kumu : su yosunu göze cidarlarından oluşmuş ince silisli toprak. Cilâlama, parlatma ve süzme işlerinde kullanılır. ***e.a.*** *- 2. diatomite, kieselguhr.*

diatomic, *sf. kim.* **1.** iki atomlu : molekülü iki atomdan oluşan, **2.** ikili : başka atom veya gruplarla yer değiştirebilen ikili atom grubu içeren, **3. ~icity** : iki atomluluk.

diatomite, *is. bk.:* **diatomaceous earth.**

diatonic, *sf. müz.* **1.** diyatonik : beş tam ve iki yarım sesli gam kullanan (majör, minör vb), **2.** diyatonik gamın seslerine, fasıla ve armonilerine ait, **3. ~ally** : diyatonik olarak, **4. ~ism** : diyatoniklik.

diatribe, *is.* **1.** şiddetli itham/tenkit, **2.** hicivli/alaylı eleştiri, **3.** *esk.* uzun nutuk.

diatropism, *is. bot.* **1.** dik yönelim : bazı bitki organlarının dış etkenlerin yönüne dik durum alma eğilimi, **2. diatropic** : dik yönelimsel.

diazepam, *is.* diyazepam, $C_{16}H_{13}ClN_2O$: ruhî sıkıntı ve kederi, kas gerginliğini gideren yatıştırıcı ilâç.

diazine, *is. kim.* diyazin : formülleri $C_4H_4N_2$ olan üç eşiz bileşimden her biri.

diazo, *sf. kim.* diyazo grubu içeren.

diazoamino group, *kim.* diyazoamino grubu : iki valanslı -N=NNH- grubu.

diazo group = diazo radical = diazo compound, *kim.* diyazo grubu : (a) bir hidrokarbon grubu ve başka bir atom veya atom grubu ile birleşmiş iki valanslı -N=N- grubu (benzen diyazo hidroksit C6H5N=NOH gibi); (b) bir hidrokarbon grubuna bağlı iki valanslı =N-N grubu (diazometan CH2-N=N gibi).

diazole, *is. kim.* diyazol : halka şeklinde dizili 3 C ve 2 N atomu içeren organik bileşim.

diazomethane, *is. kim.* diazometan, CH2 N2 : zehirli, patlayıcı gaz. Organik sentezlerde kullanılır.

diazonium, *sf. kim.* **1.** diazonyum+, N=N organik kökünü içeren (aromatik bileşikler vb), **2.** ~ **salt** : diazonyum tuzu : genel formülleri ArN=NX olan tuzlardan herhangi biri. Burada Ar : aril grubunu, X ise anyonu gösterir. *ör.:* (C6H5N-N)Cl benzendiazonyum klorit.

diazotize, *gl.f.* **-tized, -tizing** bir bileşiği diazo bileşiğine (örneğin diazonyum tuzuna) çevirmek.

dib, *gs.f.* **dibbed, dibbing** (olta mantarını hafifçe su yüzünde tutarak) balık avlamak. **dibble** *d.d.*

dibasic, *sf. kim.* **1.** çift bazlı : yükünleşebilen veya tepkimeye girebilen iki H atomu içeren. ~ **acid** : çift bazlı asit, **2.** dibazik : tek valanslı 2 bazik atomu olan (dibazik sodyum fosfat Na2HPO4 gibi), **3.** **~ity** : çift bazlılık.

dibble, *is.&f.* **-bled, -bling 1. dibber** *d.d.* dikeleç, fide kazığı : fide ve tohum ekerken toprağı delmeye yarayan alet, **2.** (fide, tohum vb.ekerken dikeleçle) toprağı delmek, **3.** *Brit.-k.d. bk.:* **dib, dabble.**

dibbler, *is.* (fide/tohum ekmek için) toprak delici.

dibbuk, *is., ç.* **dibbuks, dibbukim** *bk.:* **dybbuk.**

dibranchiate, *sf.&is. zool.* çok ayaklılar : kafadan bacaklılar *(Cephalopod)* familyasının alt sınıfı.

dibs, *is.&ünl. argo* **1.** pay, hisse, istek, talep, bir şeyde hak iddia etme, **2.** "payımı isterim!" anlamında ünlem (ekseriya çocuklar kullanır).

dicarboxylic acid, *is. kim.* dikarboksil asidi.

dicast = heliast, *is.* (eski Atina'da) bir yıl süre için oyla seçilen yargıç, jüri üyesi.

dice^{1}, *ç. is.* (tekili: **die**) **1.** zar, oyun zarı. **throw the ~ /a pair of ~** : zar atmak. **~-box** : zar kupası, zar atmaya mahsus kupa. **loaded ~** : hileli zar, **2.** zar oyunu, zar atarak oynanan oyun. **to play ~** : zarla oyun oynamak, **3.** kuşbaşı : küçük küp şeklinde kesilmiş şey. **cut the meat into small ~** : eti kuşbaşı kesmek, **4. no ~** *argo* Yağma yok! Olamaz! İmkânsız! Avucunu yala! *He asked for a raise, but it was no ~! **NOT :*** **dice** kelimesinin eski tekil şekli olan **die** artık İngiltere'de kullanılmamaktadır. Yalnız hâlâ "**The die is cast** : Artık karar verildi/Geri dönülemez/ Ok yaydan çıktı/Olan oldu." ifadesinde buna rastlanır.

dice^{2}, *f.* **diced, dicing 1.** kuşbaşı (ufak küpler halinde) kesmek/doğramak. *The meat should be finely ~d.* **2.** küçük küp biçiminde parçalarla süslemek, **3.** ~ **away** : (a) (malını/ parasını) kumarda kaybetmek. *He ~d away all his money.* (b) vaktini kumarda geçirmek, **4.** ~ **for** : zar atmak, kumar oynamak. *They were dicing for drinks.* **He spends his time drinking and dicing** : Vaktini içki ve kumarla geçiriyor. **5.** ~ **into** : (zar ile oynanan) kumarda (bir malı) kazanmak, **6.** ~ **out of** : kumarda kaybetmek. **He ~d himself out of a large fortune** : Kumarda büyük bir servet kaybetti. **7.** ~ **with death** : büyük bir tehlikeye atılmak, canını tehlikeye atmak.

dicentra, *is. bot.* salkım çiçek : çiçekleri salkım şeklinde sallanan bitki. **Dutchman's breeches** (sarı küpe), **bleeding heart** (sevda çiçeği) gibi.

dicephalism, *is.* iki başlılık.

dicephalous, *sf.* iki başlı. ***e.a.-*** *two-headed.*

dicey, *sf.* **dicier, diciest** *k.d.* tehlikeli. ***e.a.-*** *perilous, hazardous, risky, unpredictable.*

dichloride, *is.* (organik kimyada) diklor (it), iki klorlu.

dichlorodiethyl sulfide, *is. kim. bk.:* **mustard gas.**

dichlorodifluoromethane, *is. kim.* freon, diklorodifluormetan : CCl2F2 : soğutucu ve püskürteçlerde kullanılan zehirsiz tutuşmaz gaz. -29°C'de kaynar.

dichlorodiphenyltrichloroethane, *is. kim. bk.:* **DDT**

dichlorvos, *is. kim.* diklorvos, $C_4H_7Cl_2O_4P$: haşarat öldürmede kullanılır. İnsanlara zehirli etkisi azdır.

dichogamic = dichogamous, *sf. bot.* türdeşsiz, yad döllü : erkek ve dişi organları farklı zamanlarda olgunlaştığı için kendi kendine döllenemeyen. ***k.a.****- homogamous.*

dichogamy, *is. bot.* türdeşsizlik, yad döllenme.

dichondra, *is. bot.* yer sarmaşığı : ABD' nin sıcak bölgelerinde çimen yerine bahçelerde yetiştirilen gündüzsefası familyasından kalımlı bitki.

dichotic, *sf.* çift duyusal : sesin frekansı, şiddeti vb. bakımından iki kulağı farklı şekilde etkileyen. **~ally** : çift duyusal olarak.

dichotomise/dichotomisation, *Brit. bk.:* **dichotomize/dichotomization.**

dichotomize, *f.* **-mized, -mizing 1.** ikiye böl(ün)mek, çatallaş(tır)mak, **2. dichotomist** : bölücü, hizipçi, **3. dichotomization** : ikiye böl(ün)me, çatallaş(tır)ma.

dichotomous, *sf.* **1.** ikili, çift, ikiye bölünmüş, çatal(lı), **2.** hizipleşmiş, ihtilâfa/fikir ayrılığına uğramış, **3.** hizipleşme+, bölünme+, ayrılma+, **4. ~ly** : bölünerek.

dichotomy, *is., ç.* **-mies 1.** ikiye böl(ün)me/ayrılma, ikileş(tir)me, farklılaş(tır)ma, **2.** fikir ayrılığı, ihtilâf, anlaşmazlık, hizip(leşme), bölüntü, ayrılık, **3.** *man.* iki farklı sınıfa ayırma, **4.** *bot.* çatallaşma , çatallara ayrılma, **5.** *astr.* Ay/Venüs/Merkür yüzeyinin yarısının ışıklı olması.

dichroic = dichroitic, *sf.* çift renkli.

dichroism, *is.* **1.** çift renklilik, çift renklenme : kristallerin bakış yönüne göre iki farklı renkte görünmesi, **2.** *kim.* bazı eriyiklerin yoğunluklarına göre iki farklı renkte görünmesi. ***e.a.****- 1. dichromatism.*

dichromat, *is.* iki renkçil, kısmî renk körü : temel renklerden yalnız ikisini görebilen.

dichromate, *is. kim.* dikromat : dikromik asidin ($H_2Cr_2O_7$) tuzu. **bichromate** *d.d.*

dichromatic, *sf.* **1.** çift renkli, iki renkli (gözüken), **2.** *zool.* iki renkli : yaş ve mevsimden bağımsız iki rengi olan. **a ~ bird** : iki renkli kuş, **3.** *patol.* iki renkçil : temel renklerin yalnız ikisini görebilen, **4. ~ism** *bk.:* **dichroism** (1). ***e.a.****- 1&2. dichroic, dichromic.*

dichromatism, *is.* **1.** çift renklilik, iki renklilik, **2. dichromatopsia** *d.d. göz* iki renkçillik : gözün üç temel renkten yalnız ikisini görebilmesi.*bk.:* **monochromatism** (1), **trichromatism** (3).

dichromic, *sf.* **1.** çift renkli, iki renkli. iki renk+. ~ *vision,* **2.** *kim.* dikromik : iki krom atomu içeren, **3. ~ acid** : dikromik asit, dikromatları ürettiği farz edilen asit : $H_2Cr_2O_7$.

dichroscope = dichroiscope = dichrooscope, *is.* dikroskop : (kristal vb. de) iki renkliliği inceleyen alet.

dick, *is.* **1.** *ABD- argo* detektif, hafiye. **clever ~ !** *alay* ne zekisin! **2.** *Brit.* adam, herif, **3.** *kaba* sik, yarak, kamış, erkek tenasül uzvu. ***e.a.****- 1. detective, 2. fellow, chap, guy, 3. penis.*

dickcissel = dicksissel, *is. zool.* Amerika ispinozu *(Spiza americana)* : K Amerika'nın orta bölgelerinde yaşar. Kışın G Amerika'nın kuzeyine göç eder. Erkeğinin göğsü kara benekli sarı, sırtı kahverengidir.

dickens, *is. k.d.* şeytan. **What/who/where the dickens** şeklinde kullanılır. **What the ~ is wrong?** Hay Allah, buna ne oldu? **What/who the ~ is that?** Allah aşkına, bu da ne/kim? **Where the ~ is it?** Hangi cehenneme gitti? **What the ~ are you doing here?** Burada ne işin var/ne halt ediyorsun? ***NOT :*** **Who the dickens** sözü ***Who the devil*** deyiminden daha kibardır.

Dickensian, *sf.* Dickens tarzında/üslûbunda.

dicker, *is.&f.* **1. ~ for**: (çekişe çekişe/cimrice) pazarlık etmek, **2. ~ with** : değiş tokuş/mübadele/trampa etmek, takas yapmak, **3.** (politikada anlaşmaya varmak için) pazarlık etmek. **4.** (çekişe çekişe) pazarlık, pazarlıkla alış veriş, **5.** değiş tokuş, mübadele, trampa, takas, **6.** (politikada) anlaşma, uzlaşma, **7.** on (tane) (pösteki veya deri için kullanılır). ***e.a.****-1. haggle, 2. barter, 3. bargain.*

dickey, *is., ç.* **-eys 1.** kadın iç gömleği, **2.** göğüslük, önlük, **3.** uğurcalık, çocuk mama önlüğü, **4. ~ bird** *d.d.* küçük kuş, **5.** eşek, (bilhassa erkek eşek), **6.** *Brit.* arabada sürücünün oturduğu yer, otomobilde arka oturacak yer. **dicky** *ş.d.y.*

dicky^1, *is., ç.* **dickies** *bk.:* **dickey.**

dicky^2, *sf.* **dickier, dickiest** *Brit.- argo* **1.** kırık, çürük. *Be careful up there! The ladder's a bit ~.* **2.** hasta, zayıf, sarsak, dermansız. *My father has a ~ heart.*

dickybird, *is. Brit.* **1. dicky/dickey** *d.d.* (çocuk dilinde) küçük kuş, kuşcağız, **2. not say a ~** *argo* ses çıkarmamak, susmak.

diclinism = dicliny, *is. bot.* **1.** tek eşeylilik, **2.** eşeylik organlarının ayrı çiçeklerde olması.

diclinous, *sf. bot.* **1.** tek eşeyli : yalnız erciği veya dişi organı bulunan, **2.** (erkek ve dişi) eşeylik organları ayrı çiçeklerde bulunan (bu çiçekler aynı veya farklı bitkilerde olabilir).

dicot = dicotyl, *is. bk.:* **dicotyledon.**

dicotyledon, *is.* **1.** çift çenekli, iki çenekli (tohum kabuğu iki parçaya ayrılan) bitki. *bk.:* **monocotyledon, 2. ~ous** : çift çenekli

dicoumarin = dicoumarol, *is. ecz.* dikumerin : kan pıhtılaşmasını önlemek, damar tıkanıklığını tedavi etmek için kullanılan toz şeklindeki ilâç: C19H12O6.

dicrotic, *sf. fizy.* **1.** çift vuruşlu : kalbin bir atışında iki defa vuruş gösteren (nabız), **2. ~ism** : çift vuruş.

dicta, *ç. is. bk.:* **dictum.**

dictagraph, *is. bk.:* **dictograph.**

Dictaphone , *is.* diktafon, yazdıraç : sesi kaydettikten sonra yazdırmak için kullanılan alet.

dictate, *is.&f.* **-tated, -tating 1.** (söyleyip) yazdırmak, dikte et(tir)mek. *He ~d a letter to his secretary.* **2. ~ to** : emretmek, zorla kabul ettirmek. *We're now in a position to ~ our own demands (to our employers).* **I refuse to be ~d to!** Kimsenin emrine boyun eğmem! **3.** emir, irade, buyruk, emrediş, **4. ~s of conscience** : vicdanın emri. *Follow/obey the ~s of your own conscience.* **5. dictatingly** : emredercesine, zorla kabul ettirerek.

dictation, *is.* **1.** yazdırma, imlâ, dikte, **2.** doğru yazma, **3.** (söylenip yazdırılan) yazı. *The teacher gave us 2 French ~s today.* **4.** emretme, zorla yaptırma/kabul ettirme, **5.** emir, irade, buyruk. *The slave acted at the ~ of his master.*

dictator, *is.* **1.** diktatör, halkın rızası olmadan mutlak hakimiyeti elinde tutan kimse, **2.** (eski Roma'da) bunalım dönemlerinde iktidarı elde tutan kimse, **3.** bir şeyi herkese zorla kabul ettiren kimse. *a ~ of fashion.* **4.** imlâ/yazı yazdıran (kimse). Kadınlar için **dictatress** denir.

dictatorial, *sf.* **1.** diktatör+, diktatörlük+. *~ government.* **2.** diktatörce, diktatöre has/özgü, mutlak, sınırsız. *~ manners. ~ powers.* **3.** mütehakkim, amirane, diktatörlüğe yönelik/mütemayil. *Don't be so ~. a ~ ruler,* **4. ~ly** : diktatörce, diktatörlükle, **5. ~ness** : diktatörlük, diktatörce davranış. ***e.a.****- 2. totalitarian, absolute, unlimited, 3. despotic, tyrannical, imperious, overbearing, magisterial, dogmatic, doctrinaire, oracular.*

dictatorship, *is.* **1.** buyuruculuk, diktatörlük, müstebit idare, **2.** istibdatla yönetilen ülke, **3.** diktatörün makamı/mevkii.

diction, *is.* **1.** söylem, ifade, deyiş, söyleyiş, söyleniş, telâffuz, konuşma/kelimeleri kullanma tarzı, kelime seçimi, diksiyon. (Açık seçik konuşma ve telâffuz, kelime dünyasının zenginliği, dil bilgisi kurallarına uygunluk, fikirlerin belâgatle ifadesi diksiyonun başlıca özellikleridir.) **clear ~** : açık/kolay anlaşılır ifade. **poetic ~** : şairane deyiş, şiir dilinde nesirde kullanılmayan kelime ve cümlelerin kullanılması, **2. ~al** : deyimsel, **3. ~ally** : söyleyerek, ifade suretiyle. ***e.a.****- 1. phraseology, wording, enunciation*

dictionary, *is., ç.* **-aries** sözlük, lügat, kamus. *This book is a ~. A Turkish-English ~. A science ~.* **A walking ~** : Bilgili bir kimse.

Dictograph , *is.* diktograf : telefon konuşmalarını gizlice dinleme/kaydetme cihazı.

dictum, *is., ç.* **-ta, -tums 1.** yetkili hüküm/söz/mütalaa. *The ~ of the critics was that the play was excellent.* **2.** *huk.* hüküm, hukukî mütalaa, **3.** atasözü, darbımesel, özdeyiş, vecize, meşhur söz. ***e.a.****- 2. judicial assertion, 3. maxim, proverb, saying.*

did, *f.* **do** fiilinin geçmiş zamanı.

didactic, *sf.* **1.** öğretici, eğitici, öğretsel, didaktik. *The fables of Aesop are ~ stories, each one has an instructive moral. ~ poetry.* **2.** bilgiç, ukalâ, bilgiçlik taslayan. *The older brother was called "professor" because of his ~ manner.* **3. ~s** : öğretim sanatı, usulütedris, **4. ~ism** : bilgiçlik, ukalâlık. ***e.a.****- 1. instructive, educational, expository, 2. pedantic, preceptive, 3. pedagogy, 4. pedantry.*

didactical, *sf.* **1.** *bk.:* **didactic** (1, 2), **2. ~ly** : öğretecek/bilgi verecek şekilde.

didapper, *is. ABD-k.d. bk.:* **dabchick** (***divedapper*** kelimesinin kısaltılmışı).

diddle, *f.* **-dled, -dling** *k.d.* **1.** aldatmak, kandırmak, yutturmak, dolandırmak, *argo* işletmek, **2.** oyalanmak, ağırdan almak, vakit kaybetmek/öldürmek, vaktini boşa geçirmek, avarelik/haytalık yapmak, **3.** bozmak, berbat etmek, mahvetmek, **4.** zıpla(t)mak, sıçra(t)mak, salla(n)mak, sars(ıl)mak, hızla yukarı aşağı veya sağa sola hareket et(tir)mek. ***e.a.*** *- **1.** cheat, swindle, fool, hoax, **2.** dawdle, **3.** ruin, **4.** jiggle, jerk.*

diddler, *sf.* aldatan, dolandıran, dolandırıcı.

diddly = diddley = diddly squat, *sf.&is. argo* **1.** değersiz, adî, **2.** (olumsuz cümlerde) hiçbir şey, zerre kadar/en ufak şey. *I didn't know ~ about it.* ***e.a.*** *- **1.** worthless, mediocre, **2.** anything.*

didelphic, *sf. zool.* **1.** çift dölyataklı, iki rahimli, **2.** çift doğum kanalı olan (bazı solucanlar vb), **3.** keseli. ***e.a.*** *- **3.** marsupial.*

didn't = did not.

dido, *is., ç.* **-dos, -does 1.** tuhaflık, maskaralık, soytarılık, **2.** saçmalık, yaramazlık, şeytanlık, muziplik, kurnazlık, **3. cut (up) ~es** : muziplik/kurnazlık yapmak. ***e.a.*** *- **1.** antic, prank, trick, **2.** mischievousness.*

didst, *f. esk.* **do** fiilinin ikinci tekil şahsı. **thou ~** = you did.

didy, *is., ç.* **-dies** *k.d.* bebek bezi. ***e.a.*** *- diaper.*

didymium, *is. kim.* neodymium ve praseodymium karışımı. Eskiden bir eleman sanılırdı. Simgesi : **Di**

didymous, *sf. bot.* çift, ikiz, iki eş parçadan oluşmuş.

die^1, *gs.f.* **died, dying** 1. ölmek, vefat etmek, can(ını) vermek. **to ~ for one's country** : vatanı için canını vermek/feda etmek. **He died of a heart attack/in an accident/by drawning/ from a wound** : Kalp sektesinden/kazada/boğularak/yaralanarak öldü. **~ a glorious death** : şerefle/şerefli bir şekilde ölmek. **~ by violence** : suikast neticesinde öl(dürül)mek. **~ in harness** : görev başında ölmek. **~ a dog's death** : gebermek, it ölümüne gitmek. **~ by one's own hand** : intihar etmek, kendi eliyle canına kıymak. **~ fighting/game** : savaşarak ölmek. **~ in one's bed** : ihtiyarlıktan/hastalıktan ölmek. **~ with one's boots on** : (a) pek genç ölmek, (b) savaşta ölmek. **dying wish** : son arzu, vasiyet, **2.** (cansız şey) yok olmak, zeval bulmak, zail olmak, mahvolmak, son bulmak, sona ermek, unutulmak. *The secret ~d with him. My love for you will never ~. The day is dying in the west.* **3.** kuvvetini/etkisini yitirmek, zayıflamak, sönmek. *Superstitions ~ slowly.* **4.** bozulmak, işlemez hâle gelmek. *The motor ~d.* **5.** elini eteğini çekmek, ilgi duymamak, ilgisini yitirmek. **to ~ to worldly matters** : Dünya işlerinden elini eteğini çekmek. **6. ~ away/out/down** : (yavaş yavaş) zayıflamak/azalmak/hafiflemek/dinmek/sönmek yatışmak, sükûnet bulmak, (yavaş yavaş) azalıp bitmek/tükenmek. *The storm slowly ~d down. The music ~d away. The fire is dying down, please get me more coal. It took a long time for the excitement to ~ down.* **7.** dinî inancını/imanını/itikadını kaybetmek, **8.** solmak, ruhsuzlaşmak, şevki/hevesi/arzusu kalmamak, **9.** ölecek gibi olmak, sıkılmak, (sıkıntı vb. den) patlamak. *I'm dying of boredom.* **10.** (arzu/aşk vb. ile) yanıp tutuşmak, (özlem vb. ile) sararıp solmak/bitmek/zayıflamak, helâk olmak, **11. ~ for** *k.d.* çok arzu etmek, özlemini çekmek, *mec.* ölmek. *I'm dying for a cup of coffee.* **12. ~ hard** : sonuna kadar/çetin savaşmak, son nefesine kadar/inatla mücadele etmek, teslim olmamak, **13. ~ off** : (birer birer) ölüp tükenmek, kırılıp geçmek, (ağaç vb) tedricen kurumak. *The deer in the forest are all dying off from disease.* **14. ~ out** : (a) (aile, ırk, âdet, töre, fikir vb) yavaş yavaş ortadan kalkmak, silinmek, unutulmak, terk edilmek. *The practice of educating the eldest son to be a priest is dying out.* (b) *zool.* tükenmek, yok olmak, **15. ~ to** *k.d.* (merak vb. den) çatlamak, çok merak etmek. *We're dying to hear what happened.* **16. Never say ~** : Cesaretini kaybetme! Sebat et! davandan asla vazgeçme! **17. to one's dying day** : ölünceye kadar, sağ olduğu sürece, ömrü oldukça. ***e.a.*** *- **1.** decease, expire, depart, perish, pass away, croak, kick the bucket, **2.** end, vanish, disappear, **3.** weaken, fail, **4.** stop, **6.** fade, decline, wither, decay, **8.** faint, languish.* ***k.a.*** *- **1.** live, survive, exist, be born.*

die^{2}, *is.*, *ç.* (1&2 için): **dies** (3. için): **dice** **1.** *mak.* (a) zımba, (b) kalıp, matris, (c) pafta/yivaçar lokması, (d) hadde, **2.** damga, sikke damgası, **3.** oyun zarı, **4.** **as straight as a ~** : dümdüz, **5.** **as true as a ~** : dosdoğru, **6.** **the ~ is cast** : ok yaydan çıktı, olan oldu, iş işten geçti.

die^{3}, *gl.f.* **died, dieing** **1.** *gen.* **~ out** : zımbalamak, zımba/keski ile kesmek. *~ out leather for wallets.* **2.** kalıplamak, damgalamak, **3.** sikke kesmek, **4.** haddeden geçirmek.

dieback, *is.* (parazitlerin veya çevre koşullarının etkisiyle, bitki) tepeden köke doğru kuruma.

die casting, *metal.* **1.** hazır/tazyikli kalıp dökümü, püskürtme döküm, **2.** bu dökümle yapılan eşya, **3.** **die-casting** : tazyikli/püskürtme döküm+.

diecious, *sf.* *biy.* *bk.:* **dioecious.**

die-hard, *sf.&is.* **1.** tutucu, muhafazakâr, inatçı, sebatkâr, dikkafalı, kaybettiği davadan dönmeyen (kimse), **2.** **~ism** : tutuculuk, inatçılık, sebatkârlık.

diel, *sf.* gece gündüz, günlük, 24 saatlik. *a ~ fluctuation in temperature.*

dieldrin, *is.* *kim.* dieldrin, C12H8Cl6O : beyaz kristalli haşarat öldürücü zehir.

dielectric, *sf.&is.* *elekt.* **1.** yalıtkan, içyükül, dielektrik, mücerrit. **~ absorption** : içyükül soğurum. **~ constant** : içyükül değişmezi. **~ hysteresis** : içyükül gecikmişlik. **~ strength** : içyükül sağlamlık, **2.** **~ally** : içyükül olarak, yalıtkanlıkla.

diencephalon, *is.*, *ç.* **-lons, -la** *anat.* **1.** arabeyin, **2.** **diencephalic** : arabeyinsel, arabeyine ait. ***e.a.*** *- 1. thalamencephalon, interbrain.*

diene, *is.* *kim.* iki çiftbağlı bileşim : 1,3 bütadiyen CH2=CH-CH=CH2 gibi.

die plate, *bk.:* **diestock.**

dieresis = diaeresis, *is.*, *ç.* **-ses** **1.** ses ayrımı : yan yana yazılı iki sesli harfin ayrı sesler vermesi (bu suretle hecenin bölünmesi), **2.** iki nokta (¨) : ayrı okunması gereken ikinci sesli üzerine konulur: *naïve, coöperate* gibi, **3.** (şiirde vezin bölmesi kelime sonuna rastladığı hâllerdeki) kısa duraklama, **4.** **dieretic** : ses ayrımlı.

diesel, *sf.&is.* **1.** **~ engine** *d.d.* dizel motoru, **2.** dizel+ (motora ait). **~ fuel** : dizel yakıtı, **3.** **~-electric** : dizel elektrik : dizel motoru ve elektrik üreteci kullanan. *a ~-electric locomotive.*

dieselize, *gl.f.* **-ized, -izing** dizelleştirmek : dizel motoru veya dizelli elektrik üreteci olan lokomotifle donatmak.

diesinker, *is.* kalıpçı, sikke kalıbı oyan sanatkâr.

diesinking, *is.* kalıpçılık, sikke kalıbı oyma sanatı.

Dies Irae, *Lât.* Hüküm Günü (Lâtince bir ilâhi).

diesis, *is.*, *ç.* **-ses** *bk.:* **double dagger.**

dies non (juridicus), *huk.* tatil günü.

diester, *is.* *kim.* iki esterli bileşik.

diestock = die stock, *is.* pafta kolu. ***e.a.*** *- die plate, screw stock.*

diestocks-and-taps, *is.* pafta takımı

diet^{1}, *is.&f.* **-eted, -eting** **1.** besin, gıda, yiyecek. *Proper ~ and exercise are both important for health.* **2.** perhiz/rejim yemeği, bazı hastalık vb. hâllerinde doktorca tavsiye edilen yemekler listesi. *The doctor ordered him a ~ without sugar.* **~ kitchen** : hastalar için perhiz yemeği pişiren mutfak, **3.** en çok yenen/alışılan yemek(ler), bir kimsenin/toplumun mutat yemeği/besini. *The Irish used to live on a ~ of potatoes.* **4.** kısıtlı beslenme, perhiz, diyet, rejim : ancak belirli yemekleri yeme izni. **to be/go on a ~** : perhiz yapmak, perhizde olmak. *I mustn't have chocolate; I'm on a ~.* **5.** sürekli/tekrar tekrar verilen şey. *a steady ~ of good advice.* **6.** perhiz/rejim yap(tır)mak, perhize sokmak/girmek, **7.** beslemek, **8.** *esk.* yemek, beslenmek. ***e.a.*** *- 8. eat, feed.*

diet^{2}, *is.* **1.** (Japonya gibi bazı ülkelerde) yasama kurulu, millet meclisi, kurultay, **2.** (Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğunda) mevki sahibi kimselerin altı ayda bir yaptıkları toplantı, **3.** *esk.* (mahkeme vb) oturum, celse, toplantı günü.

dietary, *sf.&is.*, *ç.* **-taries** **1.** kısıtlı beslenme perhiz+. *a ~ cure.* **2.** perhiz/rejim yemeği, **3.** *esk.* perhiz kuralları, **4.** besidüzen(leme), beslenmeyi ayarlama, **5.** perhiz hakkında broşür, **6.** **~ law** : Musevîlerin dinî yemek kuralları.

dieter, *is.* **1.** perhiz yapan kimse, **2.** *esk.* besidüzenci, perhize nezaret eden kimse.

dietetic(al), *sf.* **1.** perhiz+, perhize/kısıtlı beslenmeye ait, **2.** kısıtlı beslenme, perhiz için hazırlanmış.

dietetics, *is.* perhiz bilimi, gıda rejimi bilgisi, sağlıklı beslenme için gıda seçimi ve plânlaması bilgisi.

diethyl ether, *is. kim.* eter.

diethylstilbestrol = diethylstilboestrol = stilbestrol = stilboestrol, *is.* yapay estrojen : $C18H20O2$: âdet kesilmesi belirtilerinin tedavisinde kullanılır. Kansere sebep olduğundan hayvanları semirtmekte kullanılması ABD'de yasak edilmiştir.

dietician = dietitian = dietetist, *is.* diyet uzmanı.

Dieu avec nous, *Fr.* Allah bizimledir.

Dieu et mon droit, *Fr.* Allah ve benim hakkım (Büyük Britanya krallık armalarındaki simge söz).

differ, *gs.f.* **1. ~ from (in/as to)** : farklı olmak, benzememek, başka olmak, fark etmek, (bir hususta birinden) ayrılmak/ayrı olmak. *Nylon and silk ~. Nylon ~s from silk in/as to origin and cost.* **2. ~ with** : uygun bulmamak, muvafakat etmemek, **3. ~ with ... about/on/over** : aynı fikirde olmamak, (fikirde/düşüncede) ayrılmak, başka/zıt fikirde olmak. *I ~ with you about/on/over this matter.* **4.** *esk.* bozuşmak, kavga etmek, **5. agree to ~** : iknaya/kandırmaya çalışmaktan vazgeçmek, **6. I beg to ~** *k.d.* Müsaadenizle ben bu fikirde değilim. ***e.a.- 1.*** *be unlike, contrast, depart/diverge from,* ***3.*** *disagree, dissent.* ***k.a.- 3.*** *concur, agree.*

difference^{1}, *is.* **1.** fark. *I don't quite see the ~. There are several ~s between these two methods.* **2.** ayrılık, farklılık, farklı oluş, benzemezlik, **3. ~ between/in/of/to** : (iki sayı/miktar arasındaki) fark. *The ~ between 6 and 11 is* 5. **~ in age** : yaş farkı. **~ in temperature** : sıcaklık farkı. *What is the ~ in temperature between the day and the night?* **4.** ayırıcı özellik, marka, **5.** ayırma, tefrik, temyiz, ayrım. **to tell the ~** : birbirinden ayırmak, farklarını belirtmek, tefrik/temyiz etmek, **6.** fikir ayrılığı, anlaşmazlık, **7.** niza, ihtilâf. **~s arose** : ihtilâf çıktı. **Settle your ~** : Anlaşınız. **8.** *man. bk.:* **differentia**, **9. split the ~** : (a) anlaşmak, uyuşmak, karşılıklı taviz vererek anlaşmaya varmak, (b) kalanını yarı yarıya paylaşmak. *You say \$30 and I say \$20, so let's split the ~ and call it \$25.* **10. to make a ~** : (a) durumu değiştirmek. **That made all the ~** : Bu her şeyi değiştirdi. (b) tefrik etmek, farklarını belirtmek, fark etmek. **It makes no ~** : Fark etmez/Hepsi bir/aynı şey. ***e.a.- 1-4.*** *dissimilarity, variation, diversity, divergence, inequality, contrariety, unlikeness, discord,* ***5.*** *distinction, discrimination,* ***7.*** *quarrel, dispute,* ***9.*** *(a) compromise,* ***10.*** *(a) matter, (b) distinhuish.* ***k.a.-1-4.*** *similarity, likeness, resemblance, sameness, identity.*

difference^{2}, *gl.f.* **-enced, -encing 1.** farklılaştırmak, **2.** fark gözetmek, ayırım yapmak, **3.** (armaya) özel işaret koymak. ***e.a.- 2.*** *discriminate, distinguish.*

different, *sf.* **1. ~ from/than/to** : farklı, başka, ayrı. *He's a ~ man from what he was ten years ago. She is ~ than Jane is.* **I feel a ~ man** : Kendimi bambaşka hissediyorum. **2.** çeşitli, muhtelif. *~ people saw him. We make this dress in a lot of ~ colors.* **3.** *k.d.* eşsiz, müstesna, harikulâde. *Buy Dial, the soap that is ~!* **4. ~ly** : farklı olarak, **5. ~ness** : farklılık, başkalık, ayrılık, benzemezlik. ***e.a.- 1.*** *dissimilar, unlike, separate, distinct, divergent, disparate, altered, changed, contrary.* ***2.*** *various, several, sundry, divers.* ***3.*** *unusual, peculiar.* ***k.a.- 1.*** *identical, alike, same, similar, like,* ***3.*** *ordinary, usual, common.*

differentia, *is., ç.* **-tiae 1.** farklılık, **2.** ayırıcı nitelik/vasıf, bir türü/varlığı/sınıfı/topluluğu/durumu vb. başkasından ayırt eden şey.

differentiable, *sf.* **1.** ayırt/fark/temyiz edilebilir, **2.** *mat.* türetilebilir, türevi alınabilir, **3. differentiability** : (a) ayırt/fark/temyiz edilebilme, (b) türetilebilme.

differential, *sf. &is.* **1.** ayrışık, ayrımlı, **2.** farklı, fark gösteren, farklı özelliği olan. *a ~ feature. They pay ~ rents according to their income.* **3.** fark+, farklarla ilgili, **4.** *mat.* (a) türevsel, diferansiyel, (b) türetke, diferansiyel : bir işlevin türevi ile değişkenin sonsuz küçük artışının çarpımı. $dy = f'(x)dx$ gibi, **5.** *jeol.* ayrımsal, değişik, başka başka. *~ erosion/weathering.* **6.** (iki çokluk veya nesne arasındaki) fark, **7. ~ gear** *d.d. mak.* diferansiyel (dişli), **8.** *tic.* fiyat farkı, **9.** *fiz.* iki (veye daha fazla) kuvvet/basınç vb. arasındaki fark. *a pressure ~.* **10. ~ calculus** : türetke işlencesi, diferansiyel hesap, **11. ~ coefficient** *Brit. bk.:* **derivative**

(6), **12.** ~ **diagnosis** *psikol.* ayırıcı tanılama, **13.** ~ **equation** : türevsel/türetik denklem, diferansiyel denklem, **14.** ~ **form** : türetik biçim, **15.** ~ **gear** : ayıraç, diferansiyel dişli, **16.** ~ **geometry** : türetik uzam bilgisi, diferansiyel geometri, **17.** ~ **inhibition** *psikol.* ayırıcı ketleme, **18.** ~**ly** : türevsel olarak, türev yolu ile, **19.** ~ **manifold**: türetik katmanlı uzay, **20.** ~ **manometer** : çıkarım basıölçeri, **21.** ~ **operator** : türem işleci, **22.** ~ **psychology** : ayırıcı ruh bilimi, **23.** ~ **space** : türem uzayı, **24.** ~ **thermometer** : ısıl farkı ölçeri, **25.** ~ **topology** : türetik ilinge bilgisi, **26.** ~ **windlass** : denksiz vinç, basamaklı ırgat. ***e.a.***-*2. distinctive, distinguishing.*

differentiate, *f.* **-ated, -ating 1.** ayırt etmek, seçmek, farkını belirtmek/anlamak/sezmek, fark et(tir)mek. *I can't ~ (between) these two flowers. Can you ~ this kind of rose from the others?* **2.** farklılaş(tır)mak, farklı olmak, değiş(tir)mek. *The words metal and mettle have the same origin, but have ~d over the centuries to become 2 different words.* **3.** fark etmek, tefrik/temyiz etmek. *to ~ between 2 things. The twins were so much alike that it was almost impossible to ~ between them.* **4.** ayırmak. *What is that ~s these two things?* **5.** *mat.* türetmek, türev almak, **6.** fark gözetmek, ayırım yapmak, **7.** *biy.* (gözeler) özelleşmek : gelişme esnasında genel halden özel duruma dönüşmek, **8. differentiation** : (a) türetme, türev alma, (b) farklılaş(tır)ma, fark/temyiz etme, ayırt etme, ayrılma, ayrımlaşma, fark gözetme, ayırım yapma, (c) *biy.* özelleşme, (d) benzeşmezlik. ***e.a.***- *1. distinguish, contrast, set off, 2. change, alter, 3. separate, discriminate.*

difficile, *sf.* **1.** titiz, müşkülpesent, güç beğenen, inatçı, huysuz, başa çıkılmaz, **2.** *esk.* zor, çetin, müşkül. ***e.a.***- *1. stubborn, unreasonable, 2. difficult.*

difficult, *sf.* **1.** zor, güç, müşkül. *Cutting down the tree was ~. It is ~ to deny/to believe that...* **2.** çetin, anlaşılması zor, karışık, muğlâk. *a ~ problem. Mathematics is ~ for some people.* **3.** yaramaz, haşarı, başa çıkılmaz, yola gelmez. *a ~ pupil.* **4.** titiz, müşkülpesent, güç beğenen, huysuz, geçinilmesi zor. ~ **to get on with** : titiz, huysuz. *The secretary found her new employer ~.* **5.** inatçı, dik kafalı, **6.** yorucu, sıkıcı, sinirlendirici, sabır tüketici, engellerle dolu, elverişsiz, **7.** (malî bakımdan) sıkıntılı, **8.** ~**ly** : zorlukla, güçlükle. ***e.a.***-*1. hard, arduous, 2. obscure, complex, intricate, perplexing, involved, knotty, 4. fussy, finical, particular, 5. stubborn, obdurate, uncompromising, 6. disadvantageous, trying, hampering.* ***k.a.***-*1. easy, facile, 2. simple.*

difficulty, *is., ç.* **-ties 1.** zorluk, güçlük, müşkülât. *I had/found great ~ in understanding him. He spoke with ~. He did it without much/any ~. The ~ of a new job.* **make/raise** ~ : güçlük çıkarmak. *We will get the meeting finished quickly if no one makes difficulties.* **2.** *gen.* **difficulties** : (malî) sıkıntı, müşkül durum. **be in difficulties** : parasız kalmak, para sıkıntısı çekmek. **get into difficulties = meet with difficulties** : sıkıntıya uğramak/duçar olmak. **to get out of one's difficulties** : sıkıntıdan kurtulmak, **3.** dert, belâ, baş belâsı. **He knows how to get out of a** ~: Belâyı savuşturmasını bilir. **4.** sıkıntı/müşkülât/zorluk sebebi, **5.** nazlanma, müşkülât çıkarma, müşkülpesentlik, **6.** itiraz, ret, **7.** engel, mania, anlaşılması/başa çıkılması zor durum. ***e.a.***- *2. dilemma, predicament, quandary, plight, fix, 3. trouble, problem, 5. reluctance, unwillingness, 6. demur, objection, 7. impediment, obstacle.* ***k.a.***- *1. ease.*

diffidence, *is.* çekingenlik, ihtiraz, kendine güvensizlik, utangaçlık, mahcubiyet. ***e.a.***- *timidity, shyness, self-distrust.* ***k.a.***- *self-confidence, boldness, audaciousness, forwardness, aggressiveness.*

diffident, *sf.* **1.** çekingen, mahcup, ürkek, utangaç, kendine güvensiz. *He is ~ about expressing opinions.* **2.** *esk.* şüpheci, vesveseli, kuşkulu, kimseye güvenmeyen, **3.** ~**ly** : çekingenlikle, mahcubiyetle, ürkek ürkek, utangaçlıkla. ***e.a.***- *1. timid, shy, self-conscious, modest, unassuming, reserved, unassertive, 2. distrustful.* ***k.a.***- *1. self-confident, forward, bold, audacious, aggressive.*

diffluent, *sf.* **1.** akıcı, seyyal, **2.** kolay eriyen. ***e.a.***- *2. deliquescent.*

diffract, *gl.f. fiz.* ışınları kırmak, saptırmak.

diffraction, *is. fiz.* **1.** kırınım : ışığın ya da başka bir dalganın dar bir yarıktan ya da çizgili bir yüzeyden geçince doğru yolundan ayrılarak gölge içinde girişim saçakları oluşturması, **2.** sapma : ışık ve ses dalgalarının bir engele raslayınca eğilmeleri, **3.** ~ **grating** : kırınım ağı, **4.** ~ **spectroscope** : kırınım izgegözleri, **5.** ~ **spectrum** : kırınım izgesi.

diffractive, *sf. fiz.* **1.** (ışığı) kırıcı, **2.** kırınımsal, kırınım+, **3.** ~**ly** : kırınımla, kırınım suretiyle, **4.** ~**ness** : kırıcılık.

diffuse, *sf.&f.* **-fused, -fusing 1.** yay(ıl)mak. *to ~ knowledge/news/a smell.* **2.** dağıtmak, neşretmek, saçmak. *to ~ light.* **3.** dağılmak, intişar etmek. *The drop of blood ~d in the bowl of water, which became pink.* **4.** dökmek, saçmak, **5.** ayrıntılı, pek tafsilâtlı, konudan uzaklaşan, **6.** dağınık, dağılmış, geniş, yaygın, yayılmış. ~ **light** : dağınık ışık, **7.** ~**ly** : dağınık/yaygın bir şekilde, dağılarak, dağıtarak, döküp saçarak; ayrıntılı olarak, mufassalan, **8.** ~**ness** : dağınıklık, yaygınlık, ayrıntılı/mufassal oluş, geniş ayrıntı, tafsilât, konudan uzaklaşma. ***e.a.****- 1. spread, 2. disseminate, scatter, 3. disperse, 4. pour, 5. wordy, verbose, long-winded, diffusive, 6. scattered, dispersed, diffused.* ***k.a.****- 5. succint, concise, laconic.*

diffuser = diffusor, *is.* (ışık vb) yayıcı, dağıtıcı, difüzör.

diffusibility, *is.* yayılabilme, dağılabilme.

diffusible, *sf.* yayılabilir, dağılabilir.

diffusion, *is.* **1.** dağıtma, yayma, neşretme, **2.** dağılma, yayılma, intişar (etme), **3.** (söz ve yazıda) ayrıntı, teferruat, tafsilât, konudan uzaklaşma, konuyu dağıtma, insicamsızlık, **4.** *fiz.* (a) yayınım : molekül veya yükünlerin her yönde birbirine karışarak tek türel bir ortam oluşturması, (b) dağınım : ışığın/elektromanyetik dalganın pürüzlü yüzeye rastlayıp her yönde yansıması. *Clouds cause (the) ~ of light from the sun.* **5.** *sos.* kültür karışımı, **6.** ~**al** : yayınım+, dağılım+. ***e.a.****- 3. discursiveness, prolixity, diffuseness, verbosity, 4. (a) dispersion, (b) scattering.*

diffusive, *sf.* **1.** yaygın, yayılabilir, dağınık, dağılmış, dağılabilir. ~ *motion of atoms.* **2.** ayrıntılı, teferruatlı, tafsilâtlı, uzun, konudan ayrılmış, **3.** ~**ly** : yaygın/dağınık bir şekilde, ayrıntılariyle, uzun/teferruatlı bir şekilde, konuyu dağıtarak, **4.** ~**ness** : yaygınlık, dağınıklık; ayrıntılı/mufassal oluş, geniş ayrıntı, tafsilât, konudan uzaklaşma. ***e.a.****- 2. diffuse, prolix.*

dig^{1}, *f.* **dug** (veya eski: **digged**), **digging 1.** kazmak, eşmek, eşelemek. **to ~ a tunnel/a well** : tünel/kuyu kazmak, **2.** deşmek, alt üst ederek araştırmak. *to ~ through the files.* **3.** (toprağı) bellemek. *We must ~ the vegetable garden.* **4.** (çukur/tünel/kanal vb. açmak. *We shall ~ under the river/through the mountain/into the hill to lay this pipe.* **5.** kazıp çıkarmak, **6.** *gen.* ~ **out** : (a) araştırarak bulmak. *I dug out these old trousers to give to the boy.* (b) zorla elde etmek/söyletmek. ~ **the truth out of s.o.** : birisini zorlayarak gerçeği söyletmek. (c) kazıp çıkarmak, (d) *Cnd.* kar altından çık(ar)mak. *We had to ~ the car out of the snow. 3 towns in Northern Canada are ~ging out this morning.* (e) *ABD* ~ **out for** : (hayvan) hızla uzaklaşmak, kaçmak. **The fox dug out for the forest** : Tilki hızla ormana kaçtı. **7.** *gen.* ~ **in/into** : batırmak, dürtmek. *He dug his heel into the ground.* **8.** *argo* (a) anlamak, takdir etmek, (b) beğenmek, hoşlanmak, zevk almak. *Do you ~ modern music?* **9.** ~ **at** : (birisine) kötü söz söylemek, azarlamak. *Stop ~ging at me!* **10.** ~ **for** : ara(ştır)mak, bir şey bulmak için kazı/hafriyat yapmak. ~ *for gold.* **11.** ~ **in** : (a) siper kazmak. *The soldiers were ordered to ~ themselves in.* (b) fikrinde/bulunduğu yerde direnmek, (c) ~ **s.o. in the ribs** : dirseğiyle birisini dürtmek, (d) *k.d.* alışmak, yerleşmek, durumunu sağlamlaştırmak. *I am well dug in now.* (e) toprağı kazarak (bir şey) katmak, (f) **dive in** *d.d. k.d.* yemek, yemeye başlamak. *Here's your breakfast, so dig in!* (g) ~ **one's heels in** *k.d.* (bir şeyi yapmayı) reddetmek, (yapmamakta) direnmek/inat etmek/ayak diremek, **12.** ~ **into** *k.d.* (a) (bir şeyi) yemeye başlamak, (b) inceden inceye araştırmak, sıkı araştırma yapmak, tahkik etmek. *The police is ~ging into this case.* (c) batırmak, daldırmak. ~ *fork into meat.* (d) (durumunu) sağlamlaştırmak/pekiştirmek. *I had a short time to ~ myself into the new job.* **13.** ~ **over** *k.d.* tekrar düşünmek, düşünüp taşınmak. *I'd like some time to ~ over the questions raised in today's meeting.* **14.** ~ **up** : (a) kazı ile/kazarak meydana çıkarmak, hafriyat neticesinde bulmak/keşfetmek. *Father dug up an old coin in the garden.* (b) *k.d.* tesadüfen elde etmek/keşfetmek/bulmak, (c) *mec.* (araştırıp) meydana çıkarmak, açığa vurmak, açıklamak. *The newspapers have dug up that unpleasant old story.* (d) *k.d.* (gayret edip/çalışıp) elde etmek, temin etmek, bulup buluşturmak. *Between us we should be able to ~ up enough money for your ticket.* ***e.a.***- *1. excavate, 6. (a) retrieve, 7. poke, jab, thrust, prod.*

dig^{2}, *is.* **1.** kazı, hafriyat. *go on a ~.* **2.** kazma, belleme, eşme, **3.** itme, dürtme, dirsek vurma. *John's falling asleep, just give him a ~ .* **4.** *k.d.* kinaye, iğneli söz. taş atma, alay, istihza, hakaret. *That last remark was a ~ at me.* **5.** **~s** *Brit. k.d. bk.:* **diggings** (3). ***e.a.***- *1. excavation, 3. thrust, poke, jab, prod, 3. gibe, slur.*

digametic, *sf.* çift özlü : iki türlü tohum gözesi olan.

digamma, *is.* eski Yunan alfabesinin bir harfi : İngilizce w'ye yakın ses verirdi.

digamy, *is.* **1.** ikinci evlilik, ikinci defa evlenme. *bk.:* **monogamy** (3), **2. digamist** : ikinci defa evlenen kimse, **3. digamous** : ikinci defa evlenmiş.

digastric, *sf.&is. anat.* **1.** iki karınlı, iki çıkıntılı. **~ muscle** : iki karınlı kas, **2.** alt çene kası (çeneyi açmaya yarar).

digenesis, *is. biy. bk.:* **metagenesis.**

digenetic, *sf. biy. bk.:* **metagenetic.**

digest, *is.&f.* **1.** sindir(il)mek, hazmetmek, hazmedilmek. *Some foods are hard to ~. Cheese doesn't ~ easily.* **2.** kavramak, anlamak, öğrenmek, idrak etmek. *It often takes long time to ~ new ideas.* **3.** üzerinde düşünmek, kafa yormak, imalifikir etmek. *to ~ a plan.* **4.** sabır ve tahammül etmek, katlanmak, dayanmak. *His rudeness is hard to ~. I find it difficult to ~ his bad manners.* **5.** düzenlemek, düzene koymak, tertiplemek, tertip/tanzim/tasnif etmek, **6.** özetlemek, hulâsa/telhis etmek, **7.** *kim.* (ısıtarak/nemlendirerek/kimyasal yollardan vb.) yumuşatmak, ayrıştırmak, **8.** özet, icmal, hulâsa, **9.** dergi, mecmua, **10.** fezleke, hukukî içtihatlar mecmuası, **11. the Digest** : (elli kitap hâlinde) Roma kanunları. ***e.a.***- *3. ponder, study, think over, 4. endure, 5. classify, sistematize, codify, 6. condense, abridge, summarize, 8. abstract, abridgment, summary, conspectus.*

digestant, *is. tıp* sindirici, hazmettirici, sindirimi/hazmı kolaylaştıran (ilâç).

digester, *is.* **1.** sindiren, hazmeden, **2. digestor** *d.d. kim.* yumuşatma kabı, içinde özdeklerin (ısı, nem, kimyasal etki vb. ile) yumuşatıldığı kap.

digestible, *sf.* **1.** sindirimi/hazmı kolay/mümkün, sindirilebilir, hazmedilebilir, hafif, **2. ~ness = digestibility** : (kolay) sindirilebilme, **3. digestibly** : (kolay) sindirilebilecek şekilde.

digestif, *is.* (yemekten sonra içilen) hazmettirici içki.

digestion, *is.* **1.** sindirim, sindir(il)me, hazım, hazmetme/hazmedilme, **2.** sindirim/hazım gücü. *My ~ is bad.* **3.** kavrama, anlama, idrak etme, **4.** lâğım sularındaki organik maddelerin bakterilerle yok edilmesi, **5.** *kim.* sindirim, yumuşatma : kimyasal bir işlemden önce özdeklerin ısı, nem vb. ile yumuşatılması, **6. ~al** : sindirimsel.

digestive, *sf.&is.* **1.** sindirici, sindirimi/hazmı kolaylaştıran (ilâç), **2. ~ biscuit** *Brit.* gevrek : büyük ve yuvarlak, hafif tatlı bir nevi bisküvi, **3. ~ly** : sindirimi kolaylaştırarak.

digestor, *is. bk.:* **digester** (2).

digged, *f. bk.:* **dig.**

digger, *is.* **1.** (toprağı) kazan, kazıcı (insan, hayvan), kazmacı, kazma amelesi, **2.** (a) makine veya aletin kazıcı ucu, (b) greyder, hafriyat makinesi, **3. Digger Indian** *d.d.* KB Amerika'da bilhassa topraktan çıkardıkları köklerle beslenen kızıl derili aşirete mensup kimse, **4.** *k.d.* Avustralya/Yeni Zelanda askeri, **5. ~ wasp** *zool.* eşen arı *(Sphecidae)* : toprağı eşerek yuvasını yapan bir tür yaban arısı.

diggings, *is.* **1.** kazı yeri, kazı yapılan yer, hafriyat sahası, **2.** kazıdan çıkan toprak/malzeme. *The archeologists examined the new ~.* **3. digs** *d.d. Brit.- k.d.* evler, konutlar, lojmanlar, iskân sahası, meskûn yer. ***e.a.***- *3. lodgings, living quarters.*

dight, *gl.f.* **dight** (*or* **dighted**), **dighting** *esk,* **1.** donatmak, teçhiz etmek, hazırlamak, **2.** giydirmek, süslemek, **3.** *k.d.* temizlemek, kurutmak. ***e.a.***-*1. equip, furnish, prepare, 2. dress, adorn, 3. cleanse, dry.*

digit, *is.* **1.** parmak, **2.** parmak genişliği : 0.75 inç (≈ 19 mm), **3.** sayı, sayamak, rakam : 0'dan 9'a kadar rakamlardan her biri. **~ place** : basamak, **4.** işaret çubuğu. ***e.a.***- *1. finger, toe, 4. index.*

digital, *sf.&is.* **1.** sayısal, **2.** parmak gibi, parmağa benzer, **3.** parmakları veya parmağa benzer parçaları olan, **4.** (müzik aletinde) tuş, **5. ~-analogue converter** : sayısal örneksel çevirici, **6. ~ computer** : sayısal bilgisayar, **7. ~ information storage** : bilgi saklama, **8. ~ly** : sayısal olarak.

digitalin, *is. ecz.* dijitalin, $C_{36}H_{56}O_{14}$: yüksük otundan elde edilen kristalli, zehirli bir glükozit.

digitalis, *is.* **1.** yüksük otu *(Digitalis purpurea)*, **2.** kuru yüksük otu yaprağı : kalbi kuvvetlendirici olarak kullanılır.

digitalism, *is. patol.* dijitalizm : fazla dijitalin kullanmaktan ileri gelen anormallik.

digitalize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** dijitalinle tedavi etmek, **2. ~ to** : (bilgisayar) sayılaştırmak, **3. digitalization** : (a) dijitalinle tedavi, (b) sayılaştırma. ***e.a.***- *2. digitize.*

digitate(d), *sf.* **1.** *zool.* parmaklı, parmakları olan veya parmağa benzer çıkıntıları bulunan, **2.** *bot.* beş yapraklı, elin beş parmağına benzer yaprakları olan (bitki), **3.** parmak gibi, parmağa benzer.

digitately, *zf.* parmak biçiminde, parmaklı olarak.

digitation, *is. biy.* **1.** beş yapraklılık, beş yapraklı oluş, **2.** parmak gibi çıkıntı/bölüm.

digiti-, *ön ek* "parmak".

digitiform, *sf.* parmak biçiminde.

digitigrade, *sf.&is.* parmakları üstünde yürüyen.

digitize, *gl.f.* **-tized, -tizing** sayılaştırmak. **digitization** : sayılaştırma. **digitizer** : sayılaştıran.

digitoxin, *is. ecz.* dijitoksin, $C_{41}H_{64}O_{13}$: yüksük otundan elde edilen kalp kuvvetlendirici glikozit.

diglot, *sf.&is.* **1.** iki dilli, iki dil bilen/konuşan, **2.** iki dilde basılmış (kitap), **3. ~ic** : iki dilli+. ***e.a.***- *1. bilingual.*

dignified, *sf.* **1.** vakur, ağırbaşlı, asil. *a ~ manner. a ~ old man. ~ conduct.* **2. ~ly** : vakurane, vakarla, asilâne, ağırbaşlılıkla, **3. ~ness** : vakar, asalet, ağırbaşlılık. ***e.a.***- *1. grave, august, stately, noble.*

dignify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yüceltmek, yükseltmek, şeref/rütbe/paye/asalet vermek, değerlendirmek, değer vermek, itibar etmek, itibar/hürmet göstermek. *My uncle was dignified by the grand reception given for him in London.* **2.** şatafatlı unvan vermek. *~ thievery by calling it kleptomania.* ***e.a.***- *1. honor, ennoble, elevate.* ***k.a.***- *1. humiliate, degrade, shame.*

dignitary, *is., ç.* **-taries 1.** saygıdeğer/saygın kişi, büyük adam, ileri gelen/rütbe/mevki sahibi kimse, **2. dignitarial** : büyük adamlara özgü.

dignity, *is., ç.* **-ties 1.** vakar, şeref, onur, haysiyet, izzetinefis. *He replied with ~ that he was not interested in their scheme.* **It is beneath your ~ to accept it** : Onu kabul etmek şerefinize yakışmaz. **2.** asalet, **3.** paye, derece, yüksek mevki/rütbe/makam, **4.** değer, kıymet, itibar, kadir, **5.** *esk.* (a) mevki sahibi/ileri gelen kimse, (b) ileri gelen kimseler, zevatımuhterem, **6. stand on one's ~** : şerefini/itibarını korumak, mevkiine göre muamele beklemek. ***e.a.***-*1. decorum, distinction, stateliness, bearing, gravity, 2. nobility, 3. rank, 4. worthiness, 5. dignitary.*

digraph, *is.* tek ses veren iki harf : **meat**'teki **ea** gibi.

digress, *gs.f.* **1. ~ from** : konudan ayrılmak/uzaklaşmak, konu/sadet dışına çıkmak. *He ~ed from his subject to tell a funny story.* **2.** *esk.* avare dolaşmak, **3. ~er** : konudan ayrılan/uzaklaşan, **4. ~ingly** : esas konudan ayrılarak, sadet dışında. ***e.a.***- *1. deviate, 2. ramble, swerve, stray, wander.*

digression, *is.* **1.** konudan ayrılma/uzaklaşma, konu/sadet dışına çıkma, **2.** ara söz, istitrat, konu dışı söz/yazı. **This by way of ~** : Söz arasında/istitraten şunu söyleyeyim ki... **3. ~al = ~ary** : konu dışı söylenen.

digressive, *sf.* **1.** konu dışı, esas konudan ayrılan, dağınık, tutarsız, esas konu ile ilgisiz, **2. ~ly** : konu dışı olarak, esas konudan ayrılarak, **3. ~ness** : konu dışına çıkma, esas konudan ayrılma, dağınıklık, tutarsızlık.

digs, *is. Brit.- k.d. bk.:* **diggings** (3).

dihedral, *sf.&is.* **1.** iki düzlemli. **~ angle** : iki düzlemli açı, **2.** *hv.* kanat açısı : uçak kanadının yatayla yaptığı açı.

dihedron, *is. geom.* iki düzlemli, kesişen iki düzlemden oluşan şekil.

dihybrid, *sf.&is. biy.* melez. **~ism** : melezlik.

dihydrate, *is. kim.* iki su : iki su molekülü içeren bileşik. Potasyum sülfit K2SO3.2H2O gibi. **~d** : iki sulu.

dik-dik, *is.* gazelcik, mini ceylân *(Madoqua* ve *Rhynchotragus)* : D ve GB Afrika'da bulunan küçük bir cins ceylân. Omuz yüksekliği 35 cm.

dike = dyke, *is.&gl.f.* **diked/dyked, diking/dyking 1.** set, bent, büğet, su kenarlarına yapılan koruyucu duvar, **2.** su yolu, hendek, mecra, kanal, ark, hark, **3.** duvar, toprak yığını, toprak duvar, **4.** (ıslak/bozuk arazide) yaya geçidi, **5.** engel, mania, **6.** *jeol.* damar kayacı, duvara benzer taş damarı, **7.** sevici, homoseksüel kadın, **8.** büğetlemek, set yapmak/çekmek, set yaparak korumak. *to ~ a tract of land.* **9.** hendek/ark açmak/kazmak, hendek vasıtasıyla suyunu boşaltmak, **10. diker** : set/hendek yapan, set çeken. ***e.a.***- *7. lesbian.*

diktat, *is.* **1.** zorbalık, sormadan ve düşünmeden yerine getirilmesi gereken buyruk, **2.** yenilen tarafa zorla kabul ettirilen ağır şartlar.

dilacerate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** yırtmak, parçalamak, **2. dilaceration** : yırtma, parçalama, **3. dilacerative** : yırtıcı, parçalayıcı.

Dilantin (Sodium) , *is.* dilantin, C15 H11N2O2Na : sara hastalığının tedavisinde kullanılan bir ilâç.

dilapidate, *f.* **-dated, -dating 1.** hurdalaştırmak, harap/tahrip etmek, hurdasını çıkarmak, hurdaya çevirmek, kırıp dökmek, **2.** harap olmak, hurdası çıkmak, hurdalaşmak, hurdaya çevrilmek, **3.** *esk.* çarçur etmek, israf/ziyan etmek, **4. dilapidation** : hurdalaş(tır)ma, harap/tahrip etme, hurdasını çıkarma, hurdaya çevirme, kırıp dökme, harap olma, hurdası çıkma, hurdaya çevrilme, **5. dilapidator** : hurdalaştıran, harap/tahrip eden, hurdasını çıkaran, hurdaya çeviren, kırıp döken. ***e.a.***-*3. squander, waste.*

dilapidated, *sf.* hurda, harap, köhne, viran yıkık.

dilatancy, *is.* genişletme, genleştirme, açma, büyütme.

dilatant, *sf.* genişleten, genleştiren, açan, büyüten. ***e.a.***- *dilating, expanding.*

dilatation = dilation, *is.* **1.** genleş(tir)me, genişle(t)me, aç(ıl)ma, büyü(t)me, **2.** genleşen/genişleyen şey/kısım, **3.** *patol.* genişleme : vücuttaki bir kanal veya açıklığın aşırı genişlemesi, **4.** *cer.* (a) tıbbî/cerrahî tedavi maksadıyla bedende yapılan yarık/genişletme, (b) anormal şekilde dar olan açıklığın ameliyatla normal genişliğe getirilmesi (yutak, serç vb. gibi).

dilate, *f.* **-lated, -lating 1.** genleş(tir)mek, genişle(t)mek, aç(ıl)mak, yay(ıl)mak, (göz) büyü(t)mek. *Her eyes ~d with terror. The cat ~d its eyes.* **2. ~ on/upon** *k.d.* ayrıntılara girişmek, uzun uzadıya anlatmak/yazmak, tafsil etmek, (konuyu) genişletmek/açmak/yaymak. **She kept dilating on her son's cleverness** : Oğlunun zekâsını uzun uzadıya anlattı. **3. dilatability** : genleşebilme, **4. dilatable** : genleşebilir, **5. dilatably** : genleşebilecek şekilde. ***e.a.***- *1. enlarge, widen, expand, spread out, 2. expatiate (upon).* ***k.a.***- *1. constrict.*

dilater, *is. bk.:* **dilator.**

dilation, *is. bk.:* **dilatation.**

dilative, *sf.* genleştirici, genişletici.

dilatometer, *is. fiz.* genleşmeölçer : cisimlerin ısı ile genleşmelerini ölçen alet. **dilatometry** : genleşme ölçümü. **dilatometric** : genleşme ölçümsel. **dilatometrically** : genleşme ölçerek.

dilator = dilater, *is.* **1.** genleştiren, genişleten, **2.** *anat.* genleştirici kas : vücut boşluklarını genişleten adale, **3.** *cer.* genişletici, genişletme aleti.

dilatory, *sf.* **1.** aylak, ağır, bâti, yavaş, savsak, ihmalci, işini sürüncemede bırakan, ağırdan alan. *It was rather ~ of him not to answer such an important letter.* **2.** geciktirici, geciktirme amacı güden. *a ~ strategy.* **3. dilatorily** : aylak aylak, ağır ağır, yavaş, yavaş, savsaklıkla, ihmalcilikle, sürüncemede bırakarak, ağırdan alarak, geciktirerek, **4. dilatoriness** : aylaklık, ağırlık, yavaşlık, savsaklık, ihmalcilik, işini sürüncemede bırakma, geciktirme. ***e.a.***-*1. slow, tardy, laggard.* ***k.a.***- *1. prompt, diligent.*

dildo/dildoe, *is., ç.* **-do/-does** *argo- kaba* sun'î sik/yarak : kalkmış sik yerine mihbile sokulan nesne.

dilemma, *is.* **1.** çıkmaz, zor durum, zor seçenek : birbirinden kötü iki şıktan birini seçme zorunluğu. *The ~ was whether to lower prices or to accept fewer sales.* **to be in a ~ = to be on the horns of a ~** : çok zor durumda kalmak, ne yapacağını bilememek, çıkmaza saplanmak, **2.** *man.* ikilem : karşıdakinin iki yandan kıstırılması : "A olunca B ve C'nin de olması zorunludur; ama ne B ne de C vardır, öyleyse A yoktur." tasımı gibi, **3. ~tic(al) = dilemmic** : içinden çıkılmaz, kurtuluş çaresi olmayan, son derece zor/müşkül, **4. ~tically :** zor/içinden çıkılmaz durumda, çıkmaza saplanarak. ***e.a.*** *- 1. predicament, impasse, deadlock, stalemate, quandary.*

dilettante, *sf.&is., ç.* **-tantes, -tanti 1.** özenci, hevesli, heveskâr, amatör, meraklı, bir iş/konu/sanat ile sırf zevki için uğraşan, **2.** sanatsever, sanat/bilim meraklısı. **3. ~ish = dilettantish** : amatörce, zevk için yapılan. ***e.a.*** *- 1. dabbler.*

dilettanteism = dilettantism, *is.* **1.** özencilik, heves(kârlık), amatörlük, meraklılık, bir iş/konu/sanat ile sırf zevki için uğraşma, **2.** sanatseverlik, sanat/bilim merakı.

diligence^{1}, *is.* **1.** gayret, sebat, çalışkanlık, gayretle/sebatla çalışma, **2.** *esk.* ihtimam, itina, dikkat. ***e.a.*** *- 1. application, industry, assiduity, perseverance, 2. care.*

diligence^{2}, *is., ç.* ***-gences*** *Fr.* (atlı) posta arabası. *They crossed the mountain in a ~.*

diligent, *sf.* **1.** gayretli, çalışkan. *He's a ~ worker and deserves more pay.* **2.** sebatlı, dikkatli, aralıksız, fasılasız, yorulmaz, durup dinlenmeyen. *a ~ search.* **3. ~ly** : gayretle, sebatla, dikkatle, yorulmaksızın, durup dinlenmeden. ***e.a.*** *- 1. industrious, assiduous, sedulous, busy, 2. persevering, untiring, tireless, painstaking.*

dill, *is. bot.* **1.** dereotu, yabantırak *(Anethum graveolens).* **wild ~** : yabanî dereotu *(Anethum sylvestris),* **2.** dereotu tohumu/yaprağı, **3. ~ pickle** *d.d.* dereotlu hıyar turşusu.

dilly, *is., ç.* **-lies** *k.d.* eşsiz/harikulâde/görülmeye değer şey. *a ~ of a movie.* **~ bag** *Avust.* file : elyaftan örülen pazar torbası.

dillydally, *gs.f.* **-lied, -lying** oyalanmak, ağırdan almak, yavaş yavaş iş görmek, sallanmak, vakit öldürmek, vaktini boş geçirmek, tereddüt etmek, ne yapacağını bilememek. **No ~ing** : Oyalamaca yok! ***e.a.*** *-loiter, triffle, dawdle.*

diluent, *sf.&is.* sulandırıcı/seyreltici/hafifletici (madde). ***e.a.*** *- diluting.*

dilute, *sf.&f.* **-luted, -luting 1.** sulan(dır)mak, su kat(ıl)mak, **2.** seyreltmek, bir eriyiğin/koyu sıvının keskinliğini/koyuluğunu azaltmak, hafifletmek. *The water will ~ the wine. He ~ed the paint with oil.* **3.** *mec.* etkisini hafifletmek/azaltmak/kaybettirmek. *The effect of the speech was ~d by the speaker's nervousness.* **4.** seyreltik, seyreltilmiş, sulu, sulandırılmış, su katılmış, hafif, açık, etkisi azaltılmış. *a ~ solution. a very ~ mixture.*

dilution, *is.* **1.** sulandır(ıl)ma, su kat(ıl)ma, seyrelt(il)me. *They charged him with unlawful ~ of the wine.* **2.** sulu/sulandırılmış/katışık şey.

diluvial = diluvian, *sf.* **1.** tufan+, tufandan/selden ileri gelen, **2.** tortul, diluviyumlu.

diluvion, *is. bk.:* **diluvium.**

diluvium, *is., ç.* **-via, -viums** *jeol.* diluviyum : tufan/buzul tortusu/çöküntüsü.

dim^{1}, *sf.* **dimmer, dimmest 1.** loş, sönük. *a ~ light/illumination. The light is too ~ for me to see. a ~ , flickering lamp.* **2.** bulanık, hayal meyal. **to have a ~ remembrance of** : hayal meyal hatırlamak, **3.** belirsiz, müphem. *a ~ outline/idea. He had a ~ memory of the event.* **4.** donuk, silik. *a ~ color.* **5.** hafif, zayıf, anlaşılmaz. *a ~ sound.* **6.** hayal meyal gören, iyi seçemeyen, bulanık. *eyes with ~ tears, Her eyesight was getting ~.* **7.** ümitsiz, karanlık, olasılık dışı, elverişli görülmeyen. *Her future looks ~.* **8.** anlayışsız, kalın kafalı, gabi, **9. take a ~ view of** : (a) karamsar gözle/şüphe ile bakmak, olacağına inanmamak. *He takes a ~ view of his chances of winning the race.* (b) uygun bulmamak, onaylamamak, hoşlanmamak, hoş karşılamamak, ayıplamak, fena gözle bakmak. *He takes a ~ view of practical jokes.* **10. to grow ~** : (a) (ışık) sönükleşmek, (b) (hatıra) gittikçe silinmek/belirsizleşmek, (c) (bellek/hafıza) zayıflamak, **11. ~ly** : donuk/loş bir şekilde, **12. ~ness** : loşluk, donukluk. ***e.a.*** *- 1. dark, 2. indistinct, 3. vague, 4. dull, 5. faint.*

dim^{2}, *f.* **dimmed, dimming 1.** loşlaş(tır)mak, donuklaş(tır)mak, sön(dür)mek, karar(t)mak, silikleş(tir)mek. *The lights in the theater began to ~.* **2.** *mec.* gölgede bırakmak, **3.** (otomobil) uzak farları söndürüp yakın farları yakmak, **4.** ~ **out** : loşlaştırmak, (ışığı) kısmak, alaca karanlıkta bırakmak. *to ~ out the lights on stage.* ***e.a.- 1.*** *darken, cloud, blur, dull, fade.*

dime, *is.* **1.** on sent : ABD ve Kanada'da değeri 0.1 dolar olan madenî para, **2. a ~ a dozen** *argo* sudan ucuz, bedava, kolayca elde edilebilir, her yerde bulunur. *Those comic T-shirts are a ~ a dozen.* **3. It's not worth a ~** : On para etmez. **I don't care a ~** : Umurumda değil/bana vız gelir/bana ne/metelik vermem/bence fark etmez. **4.** ~ **novel** : ucuz heyecanlı roman, **5.** ~ **store** : ucuzluk pazarı, kelepir dükkânı, ucuz mal satan mağaza.

dimenhydrinate, *is. ecz.* baş dönmesi ilâcı : alerjilere karşı ve deniz/uçak tutmasını önlemek için kullanılan ilâç : C17H22NO. C7H6Cl-N4O2.

dimension, *is.* **1.** boyut, buut, ölçü. *A straight line has one ~, a rectangle has 2 ~s.* **2.** *gen.* **~s** : (a) boyutlar, ebat, en-boy-derinlik ölçüleri, (b) kapsam, vüs'at, saha, faaliyet alanı, amaç, gaye. *the ~s of a problem. the ~ s of the case.* **3.** büyüklük, cesamet, beden, **4.** *topoloji* boyut : bir küme içindeki elemanın yerini belirleyen büyüklük. Örneğin doğru üzerinde bir noktanın, uzayda bir cismin, uzay ve zaman içinde bir olayın yerini belirleyen büyüklükler, **5. ~s** *k.d.* bir kadının göğüs, bel ve kalça ölçüleri. **measurements** *d.d.* **of generous ~s** : iri, şişman yapılı, **6.** *mat.* (a) vektör uzayında birim vektör sayısı, (b) bir terimdeki çoklukların dereceleri toplamı. a^2b^3-c^4 *is a term of nine ~s.* **7.** *fiz.* fiziksel bir çokluğun kütle, uzunluk, zaman gibi temel ölçülerle ifade edilen özelliği. *Velocity has the ~s of length divided by time :* LT^{-1}. **8. ~al** : boyutsal, boyutlu. **three ~al space** : üç boyutlu uzay, **9. ~ality** : boyutluluk, **10.~less** : boyutsuz. ***e.a.-*** *2. (b) scope, aspect, 3. magnitude, size.*

dimer, *is. kim.* **1.** ikiz mol : özdeş iki molekülden oluşan molekül, **2.** özdeş iki tekizden oluşan çoğuz.

dimerize, *gl.f.* **-ized, -izing** *kim.* **1.** ikizleş(tir)mek, **2. dimerization** : ikizleşme.

dimercaprol, *is. kim.* ikiz kaprol : CH2 (SH)CH(SH)-CH2OH :levizite karşı antidot olarak geliştirilen ve hâlen bizmüt, cıva, arsenik zehirlenmelerinin tedavisinde kullanılan ağdalı sıvı.

dimeric, *sf.* **1.** ikiz, ikili, iki parçalı, iki parçadan oluşan. *a ~ chromosome.* **2.** ikiz-mol+.

dimerism, *is.* ikizlik, iki parçalı oluş.

dimerous, *sf.* **1.** ikili, iki parçalı, iki kısımdan oluşan, **2.** *bot.* yaprakları iki parçalı olan (çiçek).

dime store, *bk.:* **dime** (5), **five** (8).

dimeter, *is. şiir* iki vezinli mısra.

dimethoate, *is. kim.* dimetoat, C5H12-NO3PS2 : ekin ve davarları öldürücü ilaç haşarattan korumakta kullanılan öldürücü ilâç.

dimethyl-, *kim.* iki metilli, iki metil grubu içeren.

dimethylhydrazine, *is. kim.* dimetilhidrazin C2H8N2 : iki çeşit metilli hidrazin türevi. Birisi tutuşan bir sıvı olup roket yakıtlarında kullanılır.

dimethyl sulfoxide = DMSO, *is. kim.* dimetil sülfoksit : (CH3)2SO. Odundan kâğıt hamuru yaparken yan ürün olarak elde edilir. Deneysel tıpta eritici olarak kullanılır.

dimetric, *sf. bk.:* **tetragonal.**

dimidiate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** ikiye bölünmüş/ayrılmış, **2.** ikiye bölmek/ayırmak, **3. dimidiation** : ikiye bölme/ayırma.

diminish, *f.* **1.** azal(t)mak, eksil(t)mek, küçül(t)mek. *His sickness ~ed his strength. The heat ~ed as the sun went down.* **2.** *müz.* kısaltmak, bir aralığı yarım aralık küçültmek, **3.** küçük düşürmek, itibarını/haysiyetini sarsmaya çalışmak, kötülemek, hakir/küçük görmek, **4. ~able** : azal(tıl)abilir, küçül(tül)ebilir, **5. ~ingly** : azal(t)arak, küçül(t)erek. ***e.a.-1.*** *lessen, reduce, decrease, contract, ebb, dwindle, abate, 3. disparage.*

diminished, *sf.* **1.** *müz.* kısa(ltılmış) (aralık), **2.** ~ **responsibility** *huk.* akıl noksanlığından cezanın hafifletilmesi, **3. to hide one's ~ head** : utancından başını öne eğmek.

diminishing return, *ekon.* azalan verim : “Üretim faktörlerinden biri (örneğin işçilik) artırılırken öbürleri (sermaye, malzeme, arazi vb.) sabit kalırsa verim azalır.” diye özetlenebilen ekonomi kuralı.

diminishment, *is. bk.:* **diminution.**

diminuendo, *sf.&is., ç.* **-dos 1.** diminüendo, (ses) gittikçe hafifleyerek, **2.** sesin gittikçe hafiflemesi, **3.** diminüendo müzik parçası.

diminution, *is.* **1.** azal(t)ma, azalış, in(dir)me, küçül(t)me, eksil(t)me, alçal(t)ma, düşme, düşüş. **a ~ in income** : gelir azalışı/düşüşü, **2.** *müz.* bir temanın aslındakinden kısa notalarla çalınması, **3.** *huk.* noksan, eksiklik, **4.** *mim.* incelme, **5.** **~al** : azalan, eksilen. ***e.a.***- *1. lessening, reduction, decrease.*

diminutive, *sf.&is.* **1.** küçük, ufak, mini mini, minnacık (kimse/şey). *a ~ house. The dog is so ~ that it can be carried in my pocket.* **2.** *gr.* küçültmeli, küçültme adı/sıfatı. **~ suffix** : küçültme eki. İngilizce'de küçültme eki **-let, -ling** vb. dir. Örnek : **drop** : damla, **droplet** : damlacık. **duck** : ördek, **duckling** : ördek yavrusu, **3.** **~ly** : küçülterek, **4.** **~ness** : küçültme. ***e.a.***-*1. little, small, tiny.*

dimity, *is., ç.* **-ties** dimi : kabartmalı (pamuk) bez.

dimmer, *is.* **1.** loşlaştıran, karartan, ışığı azaltan, donuklaştıran (kimse/şey), **2.** ışık kısıcı/ azaltıcı : ışık şiddetini ayarlayan reosta, **3.** **dimmers = dims** : motorlu taşıtın yakın mesafe farı veya park ışıkları.

dimmish, *sf.* loşça, oldukça loş, yarı karanlık.

dimorph, *is.* (kristallerde) iki şekil, çift biçim.

dimorphic, *sf.* **1.** iki şekilli/çift biçimli, iki şekilde görülebilen veya gözüken. *~ leaves of emergent plants. a sxually ~ butterfly.* **2.** farklı iki bireyin niteliklerini taşıyan (kanarya vb.).

dimorphism, *is.* iki şekillilik, çift biçimlilik : **1.** *zool.* aynı türden hayvanlarda farklı iki yapı, renk vb. ne rastlanması, **2.** *bot.* aynı bitki üzerinde veya aynı türden iki bitkide farklı iki şekilde yaprak, çiçek vb. bulunması, **3.** aynı maddenin iki farklı şekilde kristalleşmesi.

dimorphite, *is.* arsenik sülfit cevheri.

dimorphotheca, *is. bot.* Afrika papatyası *(Dimorpho-theca calendula)* : G Afrika'da yetişir, gösterişli diş diş yaprakları olan ve sap üzerinde tek çiçekler açan bir bitki. **African daisy, cape marigold, star of the veldt** *d.d.*

dimorphous, *sf.* **1.** *bk.:* **dimorphic** (2), **2.** iki farklı şekilde kristalleşen.

dim-out = dimout, *is.* karartma, ışıkları söndürme/gizleme : düşman uçaklarından gizlemek için şehir/gemi vb. ışıklarının kısmen/ tamamen söndürülmesi /gizlenmesi.

dimple, *is.&f.* **dimpled, dimpling** **1.** gamze, yanakta/çenede ufak çukur, **2,** çukurcuk, küçük çukur. *A golf ball has ~s.* **3.** çukurlaştırmak, küçük çukurlar hasıl etmek. *The rain ~d the smooth surface of the pond.* **4.** gamzelenmek, gamzeler hasıl olmak. *Her cheeks ~ when she smiles.*

dimply, *sf.* gamzeli, gamzesi/küçük çukurları olan.

dims, *is. bk.:* **dimmer** (3).

dim sum, *is.* Çin mantısı : içine et, sebze ve baharat vb. konarak pişirilen mantı.

dimwit, *is. argo* ahmak, aptal, alık, budala, şapşal, salak (kimse). ***e.a.***-*stupid, simpleton.*

dimwitted, *sf. argo* **1.** ahmak, aptal, alık, budala, şapşal, salak, **2.** **~ly** : ahmakça, aptalca, budalaca, **3.** **~ness** : ahmaklık, aptallık, budalalık, salaklık.

din, *is.&f.* **dinned, dinning** **1.** gürültü, patırtı, şamata. **kick up/make a ~** : gürültü yapmak. **the ~ of battle** : muharebenin gürültüsü, **2.** gürültü/patırtı etmek, **3.** gürültü/patırtı ile sersemletmek, serseme çevirmek, kafasını şişirmek, *argo* kafa ütülemek, dırdır etmek, başının etini yemek, **4.** **~ into** : tekrar tekrar/kırk defa söylemek, söyleye söyleye dilinde tüy bitmek, söyleye söyleye nihayet kafasına sokmak. **to ~ cleanliness into sf.o.** : bir kimseyi (söyleye söyleye) temizliğe alıştırmak. **She ~ned into the child that he mustn't speak to strangers** : Çocuğa yabancılarla konuşmamasını tekrar tekrar söyledi. **Try to ~ it into her that...** : Ona şu hususu iyice anlat ki... ***e.a.***- *1. noise, uproar, clamor, tumult.*

Din. = *bk.:* **dinar.**

DIN, **1.** *(Deutshe Industrie-Norm)* Alman Sanayi Standartları, **2.** *foto.* filmin ışığa duyarlık derecesi.

dinar, *is.* **1.** dinar, eskiden İslâm ülkelerinde altın para birimi, **2.** İran'da riyalin 1/100'ü, **3.** Yugoslav lirası, 1 dinar = 100 para, **4.** Irak, Ürdün ve Kuveyt lirası, 1 dinar = 1000 fils, **5.** Tunus lirası, 1 dinar = 1000 milimes.

dine, *f.* **dined, dining** **1.** (akşam yemeği) yemek, **2.** yemek yemek, **3.** akşam yemeği vermek, yemeğe davet etmek, ziyafet çekmek, **4.** **~ off** : (a) yemek. *They ~ed off bread and che-*

ese. (b) başkasının kesesinden yemek. *He's been ~ing off his brother for weeks.* (c) *bk.:* **~ out on. 5. ~ out = eat out** : yemeğini dışarıda (lokantada) yemek. **~ in** : evde yemek yemek, **6. ~ out on** : (hikâye, haber vb. yüzünden) meşhur olmak, şöhret kazanmak, dillere destan olmak. *Ever since his adventure in the mountains, he's been dining out on the story.*

diner, *is.* **1.** akşam yemeği yiyen kimse, **2.** lokantalı vagon, **3.** vagon biçiminde yapılmış lokanta, **4.** kır lokantası, yol üzerindeki lokanta.

dineric, *sf. fiz.* (karışmayan sıvılarda) ortak yüzey+.

dinero, *is.* **1.** eski Peru gümüş parası, 1/10 sol, **2.** *ABD- argo* para, mangiz. ***e.a.****- 2. money.*

diner-out, *is., ç.* **diners-out** hep dışarıda yemek yiyen, ziyafetten ziyafete koşan kimse.

dinette, *is.* **1.** küçük yemek odası, çoğunlukla mutfakta yemek yenilen köşe, **2. ~ set** *d.d.* küçük yemek masası ve sandalyeleri.

ding, *is.&f.* **1.** çan sesi, çınlama, tınlama, **2.** (bilhassa kayıkta) çatlak, yarık, **3.** (sürekli) çan sesi çıkarmak, (çan gibi) çınlamak, **4.** durmadan tekrarlamak, mütemadiyen (aynı şeyi) söylemek. *I keep ~ing into him that the less he smokes the better.* **5.** bıktırıncaya kadar konuşmak, dırdır etmek, **6.** *k.d.* vurmak, çarpmak. ***e.a.****- 3. clang, ring, 4. din, 6. strike, hit.*

ding-a-ling, *is. k.d.* terelelli, aptal/şapşal/ahmak/sersem/şaşkın/budala kimse. ***e.a.****- stupid, befuddled, dim-witted, crazy, eccentric.*

dingbat, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **dingus**, **2.** *basım* süslü harf veya işaret (yıldız işareti * gibi), **3.** *esk.* fırlatılan şey (taş, tuğla vb.).

ding-dong = dingdong, *sf.&is.&f.* **1.** dandan, çan sesi (gibi), **2.** nakarat, biteviye tekrarlanan ses, **3.** karşılıklı, çekişmeli, hararetli, hareketli. **~ struggle** : kâh bir tarafın, kâh öbür tarafın lehine gelişen mücadele. *a ~ struggle between the two team.* **4.** dan dan ses çıkarmak, **5.** (bir sesi/hareketi) biteviye tekrarlamak.

dingey, *is., ç.* **-geys** *bk.:* **dinghy.**

dinghy, *is., ç.* **-ghies 1.** küçük kayık, ufak gezinti sandalı, **2.** patalya, dingi, **3.** Hint kıyılarında yük ve yolcu taşıyan kürekli yelkenli gemi, **4.** kauçuk cankurtaran. **dingey, dingy, dink, dinky** *d.d.*

dingle, *is.* **1.** dar vadi, **2.** derecik, etrafı ağaçlıklı küçük dere.

dingo, *is., ç.* **-goes** *zool.* dingo, kurt köpeği *(Canis dingo)* : Avustralya'da bulunan kızıl kahverengi kürklü kurda benzer vahşî köpek.

dingus, *is., ç.* **-uses** *k.d.* şey, nesne : adı unutulan/hatırlanamayan eşya için kullanılır. ***e.a.****- dingbat.*

dingy, *sf.* **-gier, -giest**, *is., ç.* **-gies 1.** donuk, rengi solmuş, eski, **2.** kirli, paslı, kasvetli, pejmürde, **3.** *bk.:* **dinghy, 4. dingily** : donukça, kirli/paslı bir şekilde, **5. dinginess** : donukluk, kirlilik, paslılık. ***e.a.****-1. dark, dull, grimy, 2. shabby, dismal.*

dining, *sf.&f.* yemek+, yemekli, lokantalı. **~ car** : lokantalı vagon. **~ hall** : yemek salonu. **~ room** : yemek odası. **~ table** : yemek masası.

dinitrobenzene, *is. kim.* dinitrobenzen, C6H4(NO2). Üç eşizi vardır, meta dinitrobenzen boya yapımında kullanılır.

dink, *sf.&is.&gl.f.* **1.** *İsk.* (a) zarif/tertemiz giyinmiş, en iyi elbisesini giymiş, süslü püslü, (b) süslemek, tezyin etmek, **2.** bere, kep, kolej ilk sınıf öğrencilerinin kepi, **3.***bk.:* **dinghy.** ***e.a.****- 1. (b) decorate, array, 2. beanie.*

dinkey, *is., ç.* **-eys 1.** küçük lokomotif, **2.** küçük/ufak/önemsiz şey. **dinky** *şdy.*

dinkly, *zf. İsk.* zarif/şık bir şekilde, zarafetle, zarifane, iki dirhem bir çekirdek.

dinkum, *sf.&zf. Avust.* **1.** gerçek, sahici, hakikî, güvenilir, inanılır, **2.** dürüst, hilesiz, haksever, namuslu, **3.** dürüstçe, namusluca, hakkaniyetle. ***e.a.****- 1. genuine, authentic, 2. honest, fair, 3. honestly, truly.*

dinky, *sf.* **dinkier, dinkiest**, *is., ç.* **dinkies 1.** *Brit.- k.d.* minnacık, mini mini, ufacık, zarif/şirin/sevimli (bilhassa kadınlar kullanır). *Look at that ~ little spoon.* **2.** *ABD* (pek) ufak, küçük, önemsiz, değersiz (küçük görücü anlamda kullanılır). *This room is too ~ for me.* **3.** *bk.:* **dinkey, 4.** *bk.:* **dinghy.**

dinner, *is.* **1.** yemek, öğle veya akşam yemeği. *I'm busy cooking (the) ~. It's ~ time = It's time for ~. He ate very little ~.* **Dinner's ready** : Yemek hazır! **What time do you have** (*or ABD:* **eat**) ~? Yemeği saat kaçta yersiniz? *We're having fish for (our) ~ .* **2.** ziyafet, yemek daveti. *The firm are giving/holding an important ~.*

3. tabldot, **4.** kumanya, hazırlanıp paketlenmiş yiyecek. **TV ~** : fırında ısıtılıp yenen hazır yemek, **5. ~ bell** : yemek zili. **~ hour** = **~ time** : yemek saati. **~ jacket** : smokin. **~ pail** : sefer tası. **~ party** : ziyafet. **~ table** : sofra, yemek masası. **~ service** = **~ set** : sofra takımı. **~-trolley** = **~-wagon** : (evler için) küçük yemek arabası. **~ware** : sofra takımı (tabak, bardak, çatal, kaşık, bıçak).

dino-, *ön ek* "müthiş, korkunç". *ör.: dinosaur.*

Dinoceras, *is.* Dinosera : Eosen çağında K Amerika'da yaşamış çok büyük, boynuzlu, toynaklı bir memeli hayvan.

dinoflagellate, *is.* çift kirpikli sürükley/plankton : deniz sürükleylerini oluşturan selüloz kılıflı tek gözelilerden biri.

dinosaur, *is.* dinosor : Mesozoik Çağda yaşamış çok iri cüsseli sürüngen hayvan, uzunluğu 15 m, boyu 6 m. Bugün yalnız fosillerine rastlanır. **~ian** : dinosor+.

dinothere, *is.* dinoter : III. jeolojik çağda yaşamış file benzer memeli hayvan.

dint, *is.&gl.f.* **1.** kuvvet, zor(lama), güç, **2.** *bk.:* **dent**, **3.** *esk.* darbe, vuruş, **4. by ~ of** : sayesinde, vasıtasıyla, gücü ile. **He reached the top by ~ of great effort** : Büyük gayreti sayesinde zirveye ulaştı. *By ~ of hard work the job was completed on schedule.* **5.** çentmek, çentik açmak, ufak çukur hasıl etmek, **6.** zorla nüfuz et(tir)mek, sokmak ***e.a.- 1.*** *force, power,* ***3.*** *blow, strike,* ***4.*** *by means of, by force of, because of.*

diocesan, *sf.&is.* **1.** piskoposluk bölgesine ait, **2.** bu bölgenin papazı, piskopos.

diocese, *is.* piskoposluk bölgesi.

diode, *is. elekt.* çif tüşek, diyot : iki elektronlu elektron tüpü veya yarı iletken. Tek yönde akım geçirir.

dioecious, *sf. biy.* ayrı eşeyli : erkek ve dişi organları ayrı bireylerde bulunan. **~ly** : ayrı eşeyli olarak. **dioecism** : ayrı eşeylilik.

diol, *is. kim.* diol, çift hidroksilli, iki hidroksil grubu içeren (glikol gibi).

diolefin, *is. kim.* alkadien : molekülünde iki çift bağ bulunan hidrokarbonlar. **diene** *d.d.*

diophantine equation, *is. mat.* Diyofant denklemi : tüm sayı çözümleri aranan ve kat sayıları tümsayı olan iki veya daha fazla değişkenli denklem.

diopside, *is. min.* diopsid : çok raslanan bir piroksin.

dioptase, *is.* dioptaz, CuSiO3.H2O : sulu bakır silikat cevheri.

diopter, *is. optik* kırganlık (birimi), diyoptri : metre olarak odak uzaklığının tersi : merceklerin ışığı kırma derecesi birimi.

dioptometer, *is.* diyoptometre : gözün ışığı kırma derecesini ölçen alet.

dioptric(al), *sf.* **1.** *optik* merceksel, mercekle elde edilen. *~ images.* **2.** *göz.* kırınımsal, ışığın kırılmasına ve kırılan ışıkların özelliklerine ait, **3. dioptrically** : merceklerle.

dioptrics, *is.* mercek bilimi: geometrik ışık biliminin mercekleri inceleyen bölümü.

diorama, *is.* **1.** üç boyutlu görüntü, diyorama, **2.** yarı saydam bir kumaş üzerine resmedilip ışıklandırılan ve bir yarıktan seyredilen sahne, **3. dioramic** : üçboyutlu görünen, diyoramik.

diorite, *is. jeol.* yeşil taş, diorit. **dioritic** : yeşil taş+.

diosgenin, *is. biy.-kim.* diyocenin, C27H42 O3 : gebelik hormonu *(progesterone)* gibi steroidal hormonların bileştirilmesinde kullanılan bileşik.

dioxane, *is. kim.* diyoksan, C4H8O2 : patlayabilen, alev alabilen renksiz sıvı. Yağları, reçineleri eritmekte ve yağlı boya, lâk, tutkal, kozmetik yapımında, buharla böcek öldürmekte kullanılır.

dioxide, *is. kim.* dioksit, iki oksit, iki O atomu içeren bileşik. Karbon dioksit CO2 gibi.

dioxin, *is. kim.* dioksin : bazıları çok zehirli olan 75 çeşit aromatik hidrokarbondan herhangi biri. Haşarat öldürücü maddelerin yapımında yan ürün olarak ürerler. Genel formülleri C12HnCl8-nO2 olup en zehirlileri **2,3,7,8 tetrachlorodibenzo-p-dioxin**'dir. Kansere sebep oldukları sanılmaktadır.

dip^{1}, *f.* **dipped** (*esk.* **dipt**), **dipping 1. ~ in/into** : dal(dır)mak, bat(ır)mak, sokmak. *~ one's hand into the water. I always ~ my hand into my pocket. He ~ped his spoon into the pot.* **to ~ into the past** : geçmiş hayallere dalmak. **to ~ into one's purse** : çok masrafa girmek. **to ~ into one's savings** : biriktirdiği paraları harcayıp tüketmek, **2. ~ from/up** : kepçe/kova/el vb. daldırıp çıkarmak/almak. *to ~ water from a well. to ~*

up a sample of wheat. **3.** (bayrak, flâma vb.) sallamak, indirip kaldırmak. *to ~ a flag in salutation. The ship's flag ~ed as a salute.* **4.** (dezenfekte etmek, mikrop ve parazitlerini öldürmek için) hayvanı antiseptik suya daldırıp çıkarmak. *to ~ the ship.* **5.** ban(dır)mak, ergimiş muma fitili daldırıp çıkararak mum yapmak, **6.** dalıp çıkmak, batıp çıkmak. *The boat ~ped into the waves.* **7.** (el, çatal, maşa vb. sokup) almak. *He ~ped into the jar for an olive.* **8.** batmak, alçalıp kaybolmak. *The sun ~ped below the horizon.* **9.** (yol) inişli olmak, alçalmak, yokuş aşağı gitmek. *The road ~s sharply.* **10.** (fiyat vb. geçici olarak veya az miktarda) düşmek, azalmak. *Grain prices ~ped yesterday.* **11.** (bir konu ile sathî olarak) ilgilenmek. *to ~ into astronomy.* **12. ~ into** : (şöyle bir) göz gezdirmek, gözden geçirmek, göz atmak. *to ~ into a magazine while waiting.* **13.** (kumaşı) boyaya daldırmak, **14.** alçaltmak, indirmek. *You should ~ the car's headlights when you meet another car at night.* ***e.a.**- 1. duck, plunge, immerse, 2. scoop, ladle, bail, 8. sink, drop down.*

dip^2, *is.* **1.** dal(dır)ma, dal(dır)ıp çık(ar)ma, **2.** dalıp çıkarılan madde, **3.** dondurma kepçesi, **4.** içine bir şey daldırılan sıvı/madde. *sheep ~.* **5.** daldırye : içine gevrek, bisküvi vb. batırılıp yenilen yiyecek. *cheese ~.* **6.** anî iniş, batış, batıp çıkma, **7.** (fiyatlarda geçici) düşüş, düşme, inme. *a ~ in stock-market prices.* **8.** eğ(il)me, **9.** eğim, **10.** çukur, arazi çukuru, **11.** dalış : suya kısa süre dalma, **12.** *jeol.* meyil, eğim, inhitat, **13.** eğim açısı, **14. magnetic ~** *d.d.* : mıknatıssal eğim, **15.** uçağın kısa dalış yapması, kısa düşme, dalış, **16.** (jimnastik) paralel barda amuda kalkış, **17.** bat(ır)ma. **the ~ of the sun** : güneşin batması, **18.** *argo* yankesici. ***e.a.**- 18. pickpocket.*

dipetalous = bipetalous, *sf. bot.* iki petalli.

diphase, *sf. elekt.* iki evreli, iki fazlı. **two-phase, quarter-phase, diphasic** *d.d.*

diphenyl, *is. bk.:* **biphenyl.**

diphenylamine, *is. kim.* difenilamin, (C6H5)2NH : boya yapımında, kimyasal analizlerde, patlayıcı maddeleri stabilize etmekte kullanılan kristalli aromatik amin (benzen türevi).

diphenylaminechlorarsine, *is. kim. bk.:* **adamsite.**

diphenylhydantoin sodium, *is. kim.* sara ilâcı, sara tedavisinde kullanılan ilâç : C15H11N2O2Na.

diphosgene, *is. kim.* difosgen, ClCO2CCl3 : zehirli bir sıvı. I. Dünya Savaşında zehirli gaz olarak kullanılmıştı. Halen organik sentezlerde kullanılıyor.

diphteria, *is. patol.* kuşpalazı, difteri. *Corynebacterium diphteria* basillerinin sebep olduğu boğaz hastalığı. **diphteria/diphterian/diphteric/diphteritic** : kuşpalazı+, difterili, difterinin sebep olduğu.

diphteroid, *sf.&is.* **1.** kuşpalazımsı, kuşpalazına benzer, **2.** kuşpalazı basiline benzeyen fakat difteri toksini çıkarmayan bir basil.

diphtong, *is.* **1.** *sf.bl.* çift ünlü, ikili ünlü, **2.** *bk.:* **digraph**, **3.** bitişik harf : **æ, œ** gibi, **4. ~al** : çift ünlü.

diphtongise/diphtongisation, *Brit. bk.:* **diphtongize/diphtongization.**

diphtongize, *f.* **-ized, -izing 1.** çift ünlemek, çift ünlü yapmak : tek sesli bir harfi iki sesli telâffuz etmek, **2.** çift ünlü olmak, çift ses vermek, **3. diphtongization** : çift ünleme, çift ünlü yapma/olma.

diphy- = diphyo-, *ön ek* "çift, ikili, iki bölümlü".

diphycercal, *sf.* iki eşit çatallı (balık kuyruğu).

diphyletic, *sf.* iki soylu : iki ayrı soydan gelişen.

diphylous, *sf.* iki yapraklı, çift yapraklı.

diphyodont, *sf. zool.* iki defa diş çıkaran (birçok memeliler gibi).

diplegia, *is.* çift taraflı inme/felç/paraliz.

diplex, *sf.* iki yönlü, dipleks : aynı anda iki yönlü gönderen/alan (telgraf, radyo vb.).

diplo- = dipl-, *ön ek* "çift, iki katlı, katmerli, çift taraflı, muzaaf".

diploblastic, *sf.* iki göze katmanlı, iki tabaka halinde gözelerden oluşan.

diplococcus, *is., ç.* **-cocci** çift küresel bakteri.

diplodocus, *is., ç.* **-cuses** diplodokus : Colorado ve Vyoming'de fosillerine raslanan Jura çağına ait bitki yiyen çok iri dinosor.

diploë, *is. anat.* kafatasının dış ve iç tabakaları arasındaki süngerimsi kemik doku.

diploid, *sf.&is.* **1.** çift, iki katlı, katmerli, **2.** *biy.* çift kromozomlu (organizma), **3.** *kristalografi* 24 trapezoidal düzlemli eş eksenli cisim **4.** **~ic** : çiftli, iki katlı, **5.** **~y** : iki katlılık, katmerlilik.

diploma, *is., ç.* **-mas/-mata**, *gl.f.* **-maed, -maing** **1.** şahadetname, diploma, **2.** şeref, paye, yetki, imtiyaz vb. bahşeden belge, **3.** resmî belge, özellikle tarihî belge, **4.** diploma vermek.

diplomacy, *is.* **1.** diplomasi : milletler arası ilişki ve görüşmeleri kendi milleti çıkarına uygun şekilde yürütme sanatı, **2.** diplomatlık, hariciye mesleği, **3.** siyaset, başka insanlarla ilişkide incelik/ustalık/maharet, anlaşmazlıkları dostça çözümleme sanatı. ***e.a.**- 3. tact.*

diploma mill, *is.* diploma fabrikası : **1.** devlet veya yetkili kurumların kontrolu altında bulunmayan, eğitimi gevşek, iyice öğretmeden bol bol diploma dağıtan yüksek öğrenim kurumu, **2.** akademik düzeyi düşük yüksek öğrenim kurumu.

diplomat, *is.* **1.** diplomat, siyasetçi, siyaset adamı, dışişleri bakanlığı/hariciye memuru, **2.** başkaları ile ilişkileri maharet ve ustalıkla yürüten kimse.

diplomate, *is.* uzman, mütehassıs : doktor, mühendis gibi ihtisas diploması olan kimse.

diplomatic, *sf.* **1.** diplomatik, diplomatlığa ait, milletler arası siyasetle ilgili. ~ **affairs** : diplomatik işler. ~ **agents** : elçi veya maslahatgüzar. *He joined ~ sevice.* **2.** siyasî, başkaları ile ilişkide usta/mahir, hatır kırmaz. *Try to be ~ when you refuse her invitation, so as not to cause bad feeling.* **3.** eski resmî belgeleri çözme ve gerçeğe uygunluklarını belirtme ilmi ile ilgili, **4.** aslına sadık, aslının tamamen aynı/tıpkısı. *a ~ edition of an ancient piece of writing.* **5.** **~ally** : diplomatça, kurnazlıkla, incelikle, **6.** ~ **bag** = ~ **pouch** : kurye torbası, **7.** ~ **corps** = ~ **body** : kordiplomatik, bir başkentte bulunan yabancı diplomatların tümü, **8.** ~ **immunity** : diplomatik dokunulmazlık, siyasî masuniyet, **9.** ~ **service** : hariciye hizmeti. ***e.a.**- 2. tactful, suave.* ***k.a.**- 2. undiplomatic.*

diplomatics, *is.* eski resmî belgeleri çözme ve gerçeğe uygunluğunu belirtme bilimi.

diplomatist, *is. Brit.* diplomat, hariciyeci, siyaset adamı.

diplomatize, *gl.f.* **1.** diplomat gibi hareket etmek, siyasî/kurnaz davranmak, **2.** *esk.* diploma vermek

diplont, *is.* gözeleri çift kromozomlu canlı.

diplophase, *is.* yaşam çevriminde kromozomların çift olduğu evre.

diplopia, *is. göz* çift görme : gözün tek cisimleri çift görmesi. **diplopic** : çift gören.

diplopod, *sf.&is. zool.* çok ayaklı : kırkayak vb. gibi çok ayaklılar *(Diplopoda)* familyasına mensup hayvan.

diplopodic = **diplopodous**, *sf.* çok ayaklı.

diplosis, *is. biy.* ikileşme, iki kat olma : eşey gözelerin birleşmesinde kromozom sayılarının iki kat olması.

dipnoan, *sf.&is. zool.* çift akciğerli (balık) *(Dipnoi).*

dipodic, *sf.* iki vurgulu (şiir).

dipody, *is., ç.* **-dies** (şiir) iki vurgulu vezin : vurgulanan hecelerden ilki kuvvetli, ikincisi hafif vezin şekli.

dipolar, *sf.* çift ucaylı, iki kutuplu.

dipole, *is.* **1.** *fiz. elekt.* çif tucay, dipol : birbirine çok yakın, karşıt imli eşit iki elektrik yükünden oluşan yapı, **2.** *fiz. kim.* + ve - yüklerinin özekleri farklı olan molekül, **3.** ~ **antenna** *d.d. rad.* dipol anten.

dipper, *is.* **1.** dalan (kimse/şey), **2.** maşrapa, kepçe, su tası, **3.** *astr.* (a) **Big Dipper** *d.d.* Büyük Ayı, (b) **Little Dipper** *d.d.* Küçük Ayı, **4.** *zool.* dalgıç kuşu: Amerika'da yaşayan ve hızla suya dalan kuşlardan biri, **5.** *zool.* su karatavuğu *(Cinclus cinclus).*

dipping, *is.* dal(dır)ma. ~ - **compass** : eğilme pusulası. ~**-needle** : eğilme pusulası ibresi.

dippy, *sf.* **-pier, -piest** *argo* deli, kaçık, aptal, ahmak, sersem. ***e.a.**- mad, foolish, silly, crazy, eccentric.*

dipsomania, *is.* ayyaşlık, (aşırı) içki düşkünlüğü/iptilâsı

dipsomaniac, *is.* **1.** ayyaş, (aşırı) içki müptelâsı. **2.** **~al** : ayyaşça. ***e.a.**- 1. drunkard.*

dipstick, *is.* gösterge çubuğu, seviye göstergesi : kapalı bir kaptaki sıvı düzeyini (örneğin bir otomobilin motor yağı düzeyini) gösteren taksimatlı çubuk.

dip switch, *is. Brit.* otomobil farlarını kısma anahtarı.

dipt, *f. esk. bk.:* **dip** *(geç.z.).*

Diptera, *is. zool.* **1.** çift kanatlılar, çift kanatlı böcekler sınıfı, **2. dipteron** *d.d.* çift kanatlı böcek (sinek vb.)

dipteral, *sf.* **1.** *mim.* çift sütunlu : iki sıra sütunu olan, **2.** *bk.:* **dipterous.**

dipteran, *sf.&is.* çift kanatlı (böcek).

dipterocarp, *is. bot.* kanat ağacı *(Dipterocarpaceae)* : G Asya, İndonezya ve Filipinler'de yetişen meyveleri iki kanatçıklı, güzel kokulu yağ ve reçine çıkarılan yüksek bir ağaç. **~aceous** : iki kanatçıklı.

dipteron, *is., ç.* **-tera** çift kanatlı böcek.

dipterous, *sf.* **1.** çift kanatlı : sinek, sivrisinek, tatarcık gibi iki kanadı olan böcekler sınıfına mensup, **2.** *biy.* iki kanatçıklı (tohum vb.).

diptych, *is.* **1.** iki kanatlı tablo : kitap gibi kapanan iki levhalı resim, **2.** eskiden üzerinde yazı yazmakta kullanılan ortası menteşeli iki kapaklı tahta levha.

dirdum, *is. İsk.* **1.** azarlama, tekdir, suçlama, kabahatli bulma, 2. talihsizlik. ***e.a.***- *1. rebuke, scolding, blame, 2. misfortune.*

dire, *sf.* **direr, direst 1.** korkunç, müthiş, dehşetli, şiddetli, amansız. *a ~ calamity. a ~ flood. a ~ enemy.* **2.** uğursuz, meş'um. *a ~ prediction/forecast.* **3.** acele, ivedi. *be in ~ need for food.* ***e.a.***- *1. dreadful, terrible, calamitous, 2. dismal, opressive, 3. urgent, desperate, extreme.*

direct^{1}, *f.* **1.** yol göstermek, irşat etmek, aydınlatmak, nasihat/faydalı bilgi/talimat/direktif vermek, tavsiye etmek. *The judge ~ed the jury to find the accused not guilty. He did it as ~ed.* **2.** yön vermek, yöneltmek, doğrultmak, (gidişini) kontrol/idare/tanzim etmek. *The teacher ~s the work of pupils.* **3.** yönetmek, idare/nezaret etmek. *He ~s the affairs of the company.* **4.** emretmek, emir/kumanda vermek. *The general ~ed that the prisoners be set free.* **5.** (tiyatro/film/orkestra) yönetmek, direktörlüğünü yapmak. *Who ~ed that new Italian film?* **6.** yol tarif etmek, salık vermek, kılavuzluk/rehberlik yapmak. *Can you ~ me to the railway station?* **7. ~ at/to** : yöneltmek, tevcih etmek. *This warning is ~ed at you. We should ~ efforts to a useful end,* **8. ~ to/toward(s)** : (belirli bir amaca/gayeye vb.) çevirmek, istikamet/yön vermek. *He ~ed his energies toward the accomplishment of the work.* **9.** hitap etmek. *Rock music ~ itself to a younger audience.* **10.** adres(ini) yazmak. **to ~ a letter** : mektuba adres yazmak, **11.** etkile(n)mek, tesir etmek, tesir altında kalmak. *Her action was ~ed by pity.* ***e.a.***- *1. guide, 2. control, 3. administer, manage, supervise, 4. order, command, 6. guide, 9. address.*

direct^{2}, *sf.* **1.** doğru, müstakim, kestirme, en kısa, dosdoğru. *a ~ route. Which is the most ~ way to London?* **2.** duraksız, bir yere uğramadan, ara yerde durmayan. *a ~ flight from Montreal to İstanbul.* **3.** dolaysız, aracısız, vasıtasız, doğrudan doğruya, direkt. *as a ~ result of this. a ~ exposure to a disease. a ~ tax.* **4.** dosdoğru, açık, sarih. *He gave a ~ answer to my question.* **5.** tok sözlü, dürüst, dobra dobra, özü sözü bir, samimî, gerçekçi. *She's always very ~ and open in her manner.* **6.** tam. **~ opposite** : tam tersi/zıddı. *He's the ~ opposite of his brother.* **7.** kesin, kat'i. *He made ~ denial of the charge of cheating.* **8.** aynen, kelimesi kelimesine, olduğu gibi. *~ quotation.* **9.** kaçınılmaz, doğrudan doğruya, sebebi sırf ...olan. **a ~ result of political action** : siyasal eylemin kaçınılmaz sonucu, **10.** *gr.* dolaysız, vasıtasız, **11.** *elekt.* doğru, zamanla değeri değişmeyen. *~ current.* **12.** *astr.* (a) yörüngesindeki hareket yönü dünyanın güneş etrafındaki hareketinin aynı olan, (b) gök kubbesinde batıdan doğuya giden. ***e.a.***- *4. straightforward, frank, candid, open, sincere, outspoken, 6. absolute, exact, 9. inevitable, consequential.*

direct^{3}, *zf.* dosdoğru, doğrudan doğruya, aracısız/dolaysız olarak. *Answer me ~.* ***e.a.***- *directly, straight.*

direct action, *is.* aracısız eylem : doğrudan doğruya/aracısız olarak sonuca ulaşmayı amaç edinen girişim (grev, sabotaj vb. gibi).

direct-action, *sf. mak.* aracısız etkiyen : arada transmisyon mekanizması, dişli düzeni vb. bulunmayan.

direct current = DC, doğru akım : yönü ve değeri zamanla değişmeyen akım.

direct discourse, *is. gr.* dolaysız söylem. *ör.: "I'll think it over", he replied. bk.:* **indirect discourse.**

direct dye, *is.* aracısız boya : tespit maddesi gerektirmeyen boya. **substantive dye** *d.d.*

directed, *sf.* yönlü, güdümlü, yönetilen, yöneltilmiş, yön verilmiş, yönlendirilmiş. *a carefully ~ program.* ~ **angle** : yönlü açı. ~ **line** : yönlü doğru. ~ **number = signed number** : cebirsel sayı, önünde + veya - işareti olan sayı. ~ **set** : yönlü küme.

direct evidence, *is.* aracısız delil : izaha ve tahkike muhtaç olmayan delil. *bk.:* **circumstantial evidence**

direct examinatin, *is. huk.* ilk sorgu : avukatın/savcının kendi tanığına sorduğu ilk sorular. *bk.:* **cross examination.**

direct hit, *is.* tam isabet.

direction, *is.* **1.** (a) yön, cihet. **in every ~** : her yönde. **in the opposite ~** : zıt yönde. *The city shows improvement in many ~s.* (b) yöneltme, tevcih etme, **2.** doğrultu, istikamet, taraf. *Shot were fired in all ~s.* **3.** eğilim, meyil, temayül. *the ~ of contemporary thought.* **4.** (a) yönerge, talimat, tarif(e), izahat. *~s for baking a cake.* (b) tenbih. **5.** emir, kumanda, **6.** yönetim, idare, denetim, nezaret. **under the ~ of** : yönetiminde. *The company is under a good ~.* **7.** müdürlük, direktörlük, müdüriyet, **8.** adres, mektup veya paketin teslim edileceği yer, **9.** *tiy. sin.* yönetim, oyun düzeni, yönetme, yürütme, mizansen, **10.** *müz.* (a) yönetim, idare. *The orchestra is under the ~ of Mr. Şimşek.* (b) belirli bir notanın nasıl çalınacağını gösteren işaret, **11. sense of ~** : yön duygusu : nerede olduğunu, ne yönde gittiğini bilme /anlama. **to lose one's sense of ~** : tersi dönmek, nerede olduğunu bilememek. ***e.a.***- *3. trend, tendency, inclination, 4. instruction, guidance, 5. order, command, 6. management, control, guidance, supervision, 7. directorate.*

directional, *sf.* **1.** yönsel, yön gösteren, yön+, **2.** *rad.* yönlü, yön duyarlı, yön seçici, yönlendirilmiş, tevcihli, tevcih edilmiş. ~ **antenna** : yönlendirilmiş anten. ~ **radio transmission** : yönlendirilmiş radyo yayını.

direction finder, *is. rad.* yön bulucu, gonyometre, kestirme cihazı. **direction finding** : yön bulma, kestirme.

directive, *sf.&is.* **1.** yönveren, yönelten, yön verici, yöneltici, yönetici, idare/tanzim edici, **2.** emir, direktif, kumanda, yönerge, kararname, **3.** **~ly** : yönelterek, yön vererek, **4.** **~ness** : yönelticilik.

directivity, *is.* **1.** yönelticilik, **2.** yönsellik, yön duyarlık, yön seçicilik, tevcih kabiliyeti.

direct lighting, *is.* direkt aydınlatma.

directly, *zf.&bağ.* **1.** dosdoğru, dümdüz, sağa sola sapmadan, **2.** hemen, derhal, akabinde. *Do that ~! Answer me ~!* **I came ~ I got your message** : Mesajınızı alır almaz geldim. ~ **he arrived, he asked for a glass of water** : Gelir gelmez bir bardak su istedi. **3.** hemen, şimdi, pek yakında, nerede ise. *They will be here ~.* **He should be here ~ if you don't mind waiting** : Biraz beklerseniz nerede ise gelir. **4.** tam, tamamıyla, tamamen, tam manasıyla. ~ **opposite to the store** : dükkânın tam karşısında. *He lives ~ opposite the school,* **5.** dolaysız/aracısız olarak, bilâvasıta, **6.** dobra dobra, kestirmeden, doğrudan doğruya. *He answered me very ~ and openly.* **7.** *mat.* doğru oranlı, **8.** hemen, akabinde. ***e.a.***- *1. straight, 2. immediately, at once, as soon as, 3. presently, shortly, soon, 4. absolutely, exactly, precisely.*

direct mail, *is.* el ilânı : doğrudan doğruya geniş bir topluluğa dağıtılan ilân, bildiri vb.

directness, *is.* **1.** doğruluk, **2.** dolaysızlık, aracısızlık, **3.** açıklık, kesinlik, **4.** tok sözlülük, dürüstlük.

direct object, *is. gr.* dolaysız tümleç, nesne.

Directoire, *sf.&is.* **1.** 1790 yılları Fransız stili, **2.** *bk.:* **directory** (4).

director, *is.* **1.** yönetmen, idareci, **2.** direktör, müdür, **3.** yönetim kurulu üyesi, idare meclisi azası. **the board of ~** : yönetim kurulu, idare meclisi, **4.** *sin. tiy.* rejisör, yönetmen, **5.** *müz.* orkestra şefi, **6.** *As.* komuta aleti : radar ve telmetreden alınan bilgilere dayanarak devamlı surette atış esaslarını hesap eden ve bunları toplara aktaran elektronik/mekanik düzen, **7.** **~ship** : direktörlük, müdürlük.

directorate, *is.* **1.** direktörlük, müdürlük, müdüriyet, yönetmenlik, **2.** müdürler kurulu.

directorial, *sf.* yönetimsel, idarî, müdürlük+. **~ly** : yönetimsel olarak, yönetim açısından.

directory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries 1.** rehber. **telephone ~** : telefon rehberi, **2.** adres kitabı, yıllık, kılavuz, salname, **3.** (bir binada oturanların ad ve daire numaralarını gösteren) bulduru, liste, **4. the Directory** : Direktuvar : Fransız İhtilâlinde 1795-1799 yılları arasında hükûmeti yöneten beş kişilik kurul, **5.** yönetmelik, yönerge/emirler kitabı, **6.** yöneltici, yön verici, yönetimsel, idarî. ***e.a.****- 6. directive, directing.*

direct primary, *ABD* önseçim : ABD'de bir siyasî partinin adaylarını direkt oyla ataması.

directress, *is.* müdire, bayan direktör/yönetmen.

directrix, *is., ç.* **directrixes, directrices** *mat.* doğrultman.

direct tax, *is.* vasıtasız vergi.

direful, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşetli, dehşet verici, **2.** uğursuz, meş'um, hazin, mahzun, hüzünlü, **3. ~ly** *bk.:* **direly**, **4. ~ness** *bk.:* **direness**. ***e.a.****- 1. dreadful, terrible, frightful, horrible, awful, 2. ominous, baleful, baneful, fateful, inauspicious, unlucky.*

direly, *zf.* korkunç/müthiş bir şekilde, dehşetle; uğursuz/meş'um/hazin bir şekilde.

direness, *is.* korkunçluk, dehşet vericilik, müthişlik; uğursuzluk, şeamet, hazinlik.

dirge, *is.* **1.** ağıt, mersiye, **2.** cenaze marşı, matem havası, **3.** matemli/hüzün verici şey.

dirham, *is.* dirhem, Fas para birimi, 100 frank.

dirigible, *sf.&is.* **1.** hava gemisi, zeplin, **2.** yönetilebilir, idare edilebilir, sevk ve idaresi mümkün.

dirigo, *Lât.* Ben yönetiyorum (*Maine* eyaletinin simge sözü).

diriment, *sf.* feshedici, tamamen iptal eden/edici. **~ impediment** *huk.* evliliği temelden hükümsüz kılan olay veya şart. ***e.a.****- nullifying.*

dirk, *is.&gl.f.* **1.** hançer, kama, **2.** hançerlemek, hançer saplamak, hançerle vurmak. ***e.a.****- 1. dagger.*

dirndl, *is.* **1.** üst kısmı sıkıca bedene oturan kısa kollu ve tam etekli kadın elbisesi, **2.** dar belli renkli eteklik.

dirt, *is.* **1.** kir, pislik, çamur, toz, leke. *Wash the ~ off the floor/off the child's knees.* **throw/fling ~ at s.o.** : birine çamur atmak, **2.** toprak (bilhassa yığın halindeki yumuşak toprak). **~ track** : yarış pisti, yarış yapılan toprak yol. *The children were playing outside playing happily in the ~.* **3.** alçak/rezil/pespaye/kötü/iğrenç/pis (kimse/şey). **treat a person like a ~** : (bir kimseyi) hiçe saymak, hor görmek, adam yerine koymamak, (birine) köpek muamelesi yapmak. *She had treated them like ~.* **4.** alçaklık, namussuzluk, adîlik, pespayelik, değersizlik, **5.** çirkin/iğrenç/ayıp/müstehcen/açık saçık (dil, kitap vb.), **6.** dedikodu (bilhassa çirkin, küçük düşürücü türü). *She enjoys hearing a bit of ~ about her neighbors.* **7.** *min.* (a) ham/işe yaramaz cevher, (b) altın madeni ayrıldıktan sonra geri kalan cevher, **8. as cheap as ~** : adî, düşük, pespaye (bilhassa kadınlar için kullanılır), **9. do s.o. ~** *argo* bir kimseye çok kötü davranmak, **10. eat ~** *k.d.* tükürdüğünü yalamak, tarziye vermeye mecbur olmak, **11. hit the ~** *As.- argo* yere kapanmak, (ateşten korunmak için) kendini yere atmak, **12. pay ~** : (a) değerli maden/altın cevheri, (b) iyi sonuç veren yöntem/sistem, değerli keşif. **hit/strike the pay ~** : cevher keşfetmek, altın madeni bulmak, turnayı gözünden vurmak, başına devlet kuşu konmak. ***e.a.****- 1. excrement, grime, mud, dust, 2. earth, soil, 3. vile, mean, worthless, 4. vileness, corruption, 6. gossip.*

dirt-cheap, *sf.* sudan ucuz, bedava.

dirt farm, *is.* çiftlik (bir kimsenin öz malı olan çiftlik). **dirt farmer** : çiftçi. **dirt farming** : çiftçilik.

dirt poor, *sf.* çok fakir/yoksul, bir lokma ekmeğe muhtaç.

dirty^{1}, *sf.* **dirtier, dirtiest 1.** kirli, pis, murdar. *~ laundry. ~ smoke. ~ hands/face/shoes/streets.* **Don't get your hands ~** : Ellerini kirletme. **2.** iğrenç, aşağılık, habis, pespaye, alçak, menfur, **3.** müstehcen, açık saçık, ayıp. *a ~ joke.* **~ mind** : aklı fikri ayıp/müstehcen şeylerde olan. **He has a ~ mind** : Aklı fikri hep ayıp şeylerde. **4.** berbat, nahoş, sıkıcı, yorucu. *It's a ~ business. He left the ~ work for me.* **5.** üzücü, müessif. *That's a ~ shame.* **6.** adî, kötü, kaba. **to play s.o. a ~ trick = play a ~ trick on s.o.** : birine adî/alçakça/kahpece bir oyun oynamak, **7.** küçümseyen, hor/hakir gören. *a ~ look.* **give s.o. a ~ look** : birisine yukarıdan/tepeden/istihza ile bakmak, birisini hakir görmek, **8.** *fiz.* fazla miktarda radyoaktif madde yayan (atom silâhı vb.).

a ~ bomb. **9.** (hava) fena, kötü, bulanık, sisli, fırtınalı. **~ weather** : fena hava. *The fishermen won't go out on such a ~ night.* **10.** karanlık, bulanık, koyu, kirli, paslı. **a ~ red** : kirli/koyu kırmızı, **11. do the ~ on s.o.** *k.d.* birine kötü muamele yapmak, **12. dirtily** : kirli/pis bir şekilde, **13. dirtiness** : kirlilik, pislik. ***e.a.- 1.*** *foul, unclean, grimy, defiled, filthy, squalid, soiling,* ***2.*** *vile, mean, contemptible,* ***3.*** *obscene, lewd,* ***4.*** *tedious, unpleasant,* ***5.*** *unfortunate, regrettable,* ***6.*** *unscrupulous,* ***7.*** *insulting, contemptuous, resentful,* ***9.*** *stormy, squally, rainy, foul, sloppy, disagreeable, nasty,* ***10.*** *dingy, murky, dull, dark.* ***k.a.- 1.*** *clean.*

dirty^{2}, *f.* **dirtied, dirtying** kirletmek/kirlenmek, pisletmek/pislenmek. *Don't ~ your hands. White shoes ~ very quickly.*

dirty^{3}, *zf. argo* pek, çok. **a ~ big house** : çok büyük bir ev.

dirty linen, *is.* kirli çamaşırlar, açıklanması utanç verici gizli kapaklı işler. **wash one's dirty linen in public** : birisinin kirli çamaşırlarını ortaya dökmek.

dirty old man, *is.* şehvet düşkünü, pis zampara.

dirty pool, *is. argo* alçak/adî/rezil/pespaye tutum/davranış.

dirty thirties, *is.* kıtlık ve ekonomik bunalım yılları (1930 yılları).

dirty tricks, *is.* dalavere, döneklik, kahpelik : politikada rakibini yenmek için başvurulan adî, pespaye, yasa dışı hileli yollar .

dirty word, *is.* küfür, kötü/kaba söz, süvüp sayma.

dirty work, *is.* **1.** pis/kirli iş. *Car repairing is a ~ work.* **2.** kimsenin yapmak istemediği ağır/zor iş. *Why do you always leave me to do all the ~ ~?* **3.** *k.d.* hileli/dalavereli iş, el altından yürütülen yasa dışı iş. *There's been some ~ ~ with the club accounts and some money is missing.*

dis-, *ön ek* **1.** "aksi, zıt, gayri-, olmayan". **contented** : memnun. **discontented** : gayrimemnun, **2.** "-sız(lık)". **ability** : kabiliyet. **disability** : kabiliyetsizlik. **honest** : namuslu. **dishonest** : namussuz, **3.** yapılan bir şeyi bozma anlamı katar : **hearten** : cesaret vermek. **dishearten** : cesaretini kırmak, **4. di-** ön ekinin **s** ile başlayan kelimeler önünde aldığı şekil. *syllable - dissyllable* gibi.

disability, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** yeteneksizlik, yetersizlik, kifayetsizlik, iktidarsızlık, kudretsizlik, kabiliyetsizlik, ehliyetsizlik, **2.** sakatlık, malûliyet, güçsüzlük, kuvvetsizlik. *an accident resulting in permanent ~.* **3.** yetkisizlik, salâhiyetsizlik, **4.** *huk.* liyakatsiz kılan şey, yasal ehliyeti/liyakati yok eden husus. *Her relationship to the accused was a ~ that disqualified her from serving on the jury at his trial.* ***e.a.- 1.*** *incapacity, disqualification, incompetence, incapability, impotence, inability.* ***k.a.- 1.*** *ability.*

disable, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** sakatlamak, hasara uğratmak, işlemez/çalışamaz hâle getirmek. *He was ~d in the war; he lost his left arm.* **2.** kuvvetten düşürmek, zayıflatmak, saf harici yapmak, **3.** *huk.* yetkisini/salâhiyetini elinden almak. ***e.a.-1.*** *cripple, incapacitate, maim,* ***3.*** *disqualify, eliminate.*

disabled, *sf.* **1.** sakat, malûl. *a ~ soldier,* **2.** hasara uğramış, işlemez/çalışamaz hâlde. ***e.a.-*** *crippled, incapacitated.*

disablement, *is.* sakatla(n)ma, sakat/malûl olma/bırakma, hasara uğra(t)ma, işlemez/çalışamaz hâle gelme/getirme.

disabuse, *gl.f.* **-bused, -busing 1.** hatadan kurtarmak, gözünü açmak, doğru yolu göstermek, yanlış bir zannı/fikri düzeltmek. *Education should ~ people of prejudice.* **2. disabusal** : hatadan kurtarma, gözünü açma, doğru yolu gösterme, yanlış bir zannı/fikri düzeltme. ***e.a.-1.*** *undeceive, set right.*

disaccharide, *is. kim.* disakkarit : hidroliz sonucu monosakkarit veren karbohidrat (sükroz, laktoz vb.).

disaccord, *is.&gs.f.* **1.** uyuşmazlık, anlaşmazlık, ihtilâf, muhalefet, fikir ayrılığı, uyumsuzluk, ahenksizlik, **2.** uyuşamamak, ihtilâfa düşmek, aralarında anlaşmazlık/ihtilâf olmak, karşı durmak, muhalefet etmek. ***e.a.- 1.*** *disagreement, disharmony,* ***2.*** *clash, disagree.*

disaccustom, *gl.f.* alışkanlıktan/huyundan vazgeçirmek, alışkanlığını/huyunu terk ettirmek/bıraktırmak.

disadvantage, *is.&f.* **-taged, -taging 1.** dokunca, dezavantaj. *His bad health is a great ~ to* *him.* **2.** zarar, ziyan. **to someone's ~** : bir kimsenin zararına/aleyhine, **3.** sakınca, engel, mahzur, aleyhte olan durum. *The ~ of this plan was that it needed more people.* **4.** kayıp, **5.** zarar vermek, yararına/menfaatine olmamak, menfaatine halel getirmek, aleyhinde olmak, aleyhine/dokuncalı durum yaratmak, **6. show oneself to ~** : kendini gösterememek, **7. take s.o. at a ~** : birini gafil avlamak, **8. to be at a ~** : (başkalarına nazaran) daha zayıf bir durumda olmak. ***e.a.****- 1. drawback, inconvenience, hindrance, 2. detriment, 3. handicap, 4. loss.* ***k.a.****- 1. advantage.*

disadvantaged, *sf.&is.* **1.** mağdur, mahrum, fakir, muztar durumda bulunan, ekonomik sıkıntı çeken, **2. the ~** : fakir fukara, muhtaç kimseler, mahrumiyet çekenler, **3. ~ness** : mahrumiyet, mağduriyet, dokuncalı durumda bulunma, üstünlüğünü yitirme.

disadvantageous, *sf.* **1.** dokuncalı, elverişsiz, mahzurlu, zararlı, müsait olmayan, gayrımüsait, aleyhte, dezavantajlı, **2.** karşıt, zıt, aykırı, küçültücü, haysiyet kırıcı, **3. ~ly** : dokuncalı/elverişsiz bir şekilde, karşıt/zıt/aykırı olarak, **4. ~ness** : elverişsizlik, karşıtlık, zıtlık, aykırılık. ***e.a.****- 1. detrimental, inconvenient, 2. derogatory, disparaging.* ***k.a.****-1. advantageous, helpful, useful, beneficial, favorable.*

disaffect, *gl.f.* sevgisini azaltmak/yok etmek, soğutmak, sevgi bağlarını kırmak, düşman etmek, isyan ettirmek, yabancılaştırmak. ***e.a.****- alienate, estrange.*

disaffected, *sf.* **1. ~ to/towards** : asi, isyana mütemayil, hükûmete karşı gayrımemnun, sevgisi azalmış/soğumuş. *The poeple are becoming ~ to/towards the Prime Minister.* **2.** sadık olmayan, sadakatten ayrılan. *a ~ communist.* **3. ~ly** : isyanla, gayrimemnun olarak, sevgisi azalmış durumda, **4. ~ness** *bk.:* **disaffection**. ***e.a.****- 1. discontent, unfriendly, estranged, 2. disloyal.*

disaffection, *is.* 1. asilik, memnuniyetsizlik, hükûmete muhalefet/düşmanlık, hoşnutsuzluk, isyan, baş kaldırma. *Lack of food and supplies caused ~ among the people,* **2.** sadakatsizlik, terk etme, ayrılma. *The government party was seriously weakened by the ~ of many of its members.* ***e.a.****- discontent, unfriendliness, estrangement, 2. disloyalty, desertion.*

disaffiliate, *f.* **-ated, -ating 1.** ilgiyi/ilişkiyi/alâkayı kesmek, ayrılmak, ortaklığa son vermek, **2. disaffiliation** : ilgiyi/ilişkiyi/alâkayı kesme, ayrılma, ortaklığa son verme. ***e.a.****- 1. disassociate.*

disaffirm, *gl.f.* **1.** inkâr etmek, kabul etmemek, **2.** *huk.* reddetmek iptal etmek, feshetmek, **3. ~ation = ~ance** : inkâr, iptal, ret. ***e.a.****-1. deny, contradict, 2. annul, reverse, repudiate.*

disaggregate, *f.* **1.** çözüş(tür)mek, dağıtmak, dağılmak, parçala(n)mak, bileşenlerine ayır(ıl)mak. *~ sandstone. The molecules of a gel ~ to form a sol.* **2. disaggregation** : çözüş(tür)me, **3. disaggregative** : çözüştürücü, bileşenlerine ayırıcı.

disagree, *gs.f.* **-greed, -greeing 1.** uy(uş)mamak, anlaş(a)mamak, farklı olmak, birbirini tutmamak, ihtilâf hâlinde olmak, ayrı/zıt fikirde olmak, aynı fikirde olmamak. **I ~** : Ben bu fikirde değilim. *I ~ with him about/over/as to what we ought to do. These two reports of the accident ~.* **2.** bozuşmak, tartışmak, atışmak, münakaşa etmek. *Bill and I often ~, but we're good friends.* **3. ~ with** : yaramamak, (yiyecek) dokunmak, bünyesine uygun gelmemek, imtizaç edememek. *Fried foods ~ with me.* ***e.a.****- 1. differ, dissent, 2. quarrel, dispute, 3. be harmful.* ***k.a.****- agree.*

disagreeable, *sf.&is.* **1.** hoş olmayan, hoşa gitmeyen nahoş, kötü (şey, durum vb.). *Sweeping chimneys is a ~ job.* **2.** huysuz, aksi, ters, sert, kavgacı, uyuşmaz. *a thoroughly ~ person.* **3. ~ness = disagreeability** : hoşa gitmeme nahoşluk, kötülük; huysuzluk, aksilik, terslik, kavgacılık, uyuşmazlık. ***e.a.****-1. unpleasant, repugnant, offensive, 2. bad-tempered, unfriendly, peevish.*

disagreement, *is.* **1.** anlaşmazlık, uyuşmazlık, ihtilâf, fikir ayrılığı. *There has been serious ~ between the two political parties over this question.* **2.** fark(lılık), benzersizlik, ayrılık, uygunsuzluk. *a ~ of colors.* **3.** çekişme, münazara, münakaşa, kavga, **4. in ~ with** : (a) ihtilâf hâlinde, uyuşmaz, zıt fikirde. *I am in total ~ with you as to the value of your plan.* (b) farklı, birbirine uymaz. *The two sets of figures are in ~.* ***e.a.****- 1. dissent, 2. diversity, dissimilarity, inconsistency, unlikeness, 3. quarrel, dispute.*

disallow, *gl.f.* **1.** izin vermemek, müsaade etmemek, engel/mani olmak, menetmek, **2.** inkâr etmek, kabul etmemek, **3.** *huk.* reddetmek. *The request for a new trial is ~ed.* **4.** *Cnd.* (Federal hükûmet, eyalet hükûmetinin çıkardığı yasayı) iptal etmek, **5.** **~able** : izin verilemez, müsaade/kabul edilemez, inkâr edilebilir, **6.** **~ance** : izin vememe, müsaade etmeme, reddetme. ***e.a.*** *- 1. reject, veto, 2. deny, 3. refuse.* ***k.a.*** *- 1-3. allow.*

disannul, *gl.f.* **-nulled, -nulling 1.** tamamen lâğvetmek, iptal etmek, hükümsüz kılmak, yürürlükten kaldırmak. *to ~ a contract.* **2.** **~ment** : iptal, lâğvetme, yürürlükten kaldırma, hükümsüz kılma. ***e.a.*** *- 1. annul, cancel, invalidate, make void.*

disappear, *gs.f.* **1.** gözden/ortalıktan kaybolmak, sırra kadem basmak, kaybolmak. *The sun ~ed behind the clouds. He ~ed from our sight.* **2.** (tedricen) yok olmak/tükenmek, zail olmak, soyu/nesli tükenmek. ***e.a.****-1. vanish, fade, 2. end, pass away.* ***k.a.*** *- appear.*

disappearance, *is.* **1.** kaybolma, sırra kadem basma, yitimlik, **2.** yok olma, soyu/nesli tükenme.

disappoint, *gl.f.* **1.** hayal/düş kırıklığına uğratmak, sükûtuhayale/hüsrana uğratmak, umudunu boşa çıkarmak. *You ~ed me by refusing my invitation.* **2.** üzmek, canını sıkmak, müteessir etmek. *His gross ingratitude ~ed us.* **3.** **~er** : hayal/düş kırıklığına uğratan, umudunu boşa çıkaran; üzen, canını sıkan, müteessir eden kimse/şey, **4.** **~ingly** : hayal/düş kırıklığına uğratarak, umudunu boşa çıkararak, üzerek, can sıkacak şekilde. ***e.a.*** *- 1. frustrate, thwart.* ***k.a.*** *- 1. satisfy, gratify.*

disappointed, *sf.* **1.** hayal/düş kırıklığına uğramış, sükûtuhayale/hüsrana uğramış, umudu kırılmış. **I am ~ in him** : O beni düş kırıklığına uğrattı. **to be ~ in love** : aşkta hüsrana/hayal kırıklığına uğramak, **2.** üzgün, meyus, canı sıkılmış, müteessir, **3.** *esk.* (plân vb.) başarısızlığa uğramış, **4.** **~ly** : düş kırıklığına uğrayarak, umudu kırılarak, hüsranla. ***e.a.*** *- 1&2. frustrated, thwarted.*

disappointment, *is.* **1.** hayal/düş kırıklığına uğra(t)ma, sükûtuhayale/hüsrana uğra(t)ma, umudu(nu) kır(ıl)ma, üz(ül)me, meyus/müteessir etme/olma, **2.** hüsran, düş/hayal kırıklığı, sükûtuhayal, umutsuzluk, yeis, teessür, üzüntü, **3.** üzüntü kaynağı, üzücü/umut kırıcı şey, umudunu boşa çıkaran şey. *Our son has been a ~ to us.* **4.** **to s.o.'s ~** : işin üzücü tarafı. *To my ~, I missed the train and had to wait for another day.* ***e.a.*** *- 1. failure, defeat, frustration.*

disapprobation, *is.* **1.** onaylamama, tasdik/tasvip/tensip etmeme/etmeyiş, doğru/uygun/münasip bulmama, **2.** tenkit, takbih, memnuniyetsizlik, hoşnutsuzluk. ***e.a.*** *- 1. disapproval, 2. condemnation, censure, dislike.*

disapproval, *is. bk.:* **disapprobation.**

disapprove, *f.* **-proved, -proving 1.** onaylamamak, tasdik/tasvip/tensip etmemek, reddetmek. *The court ~d the verdict.* **2.** **~ of** : tenkit etmek, kabul etmemek, başka fikirde/kanaatte olmak, karşı/muhalif/aleyhinde olmak. *He ~s of mothers going out to work, in fact he ~s very strongly.* **3.** **~ of** : beğenmemek, hoşlanmamak, doğru/uygun/münasip bulmamak. *The boy ~d of going to school in summer.* **4.** **disapprover** : onaylamayan, doğru/uygun bulmayan, **5.** **disapprovingly** : onaylamayarak, doğru/uygun bulamayarak. ***e.a.*** *- 1. condemn, reject, deprecate.* ***k.a.*** *- 1. approve, endorse, recommend, 2&3. praise, commend.*

disarm, *f.* **1.** silâsızlandırmak, silâhını (elinden) almak, silâhtan tecrit etmek, silâhsız bırakmak. *The police captured the bandits and ~ed them.* **2.** etkisiz/zararsız hâle getirmek, savunma/saldırma olanaklarından mahrum etmek. *The soldiers ~ed the big bomb. to ~ an argument.* **3.** dost kazandırmak, şüpheleri gidermek, (öfkeyi/kızgınlığı/düşmanca duyguyu) yatıştırmak. *The speaker's frankness ~ed the angry mob, and they soon began to cheer him. His smile ~ed us.* **4.** silâhları bırakmak, **5.** (bir ülke ordusunun/silâhlı kuvvetlerinin sayısını) azaltmak, silâhlanmayı kısıtlamak.

disarmament, *is.* **1.** silâsızlan(dır)ma, silâhını (elinden) alma, **2.** silâhları bırakma, silâhlı kuvvetleri azaltma. *New plans for ~.* **3.** silâhlanma tahdidi/kısıtlanması.

disarming, *sf.* **1.** dost kazandıran, dostane, barışsever, hoş, cana yakın, düşmanca duyguları gideren/yatıştıran. *a ~ smile.* **2.** **~ingly** : dostça, düşmanca duyguları yatıştıracak şekilde. ***e.a.*** *- 1. ingratiating, charming.*

disarrange, *gl.f.* **-ranged, -ranging 1.** karıştırmak, dağıtmak, (düzenini/tertibini/intizamını) bozmak, alt üst/karmakarışık etmek, altını üstüne getirmek. *The wind ~d her hair.* **2. ~ment** : (a) karıştırma, dağıtma, (düzenini/ tertibini/intizamını) bozma, alt üst etme; (b) karışıklık, dağınıklık, düzensizlik. ***e.a.*** *- 1. disorder, unsettle, 2. (b) disorder, confusion.*

disarray, *is.&gl.f.* **1.** dağıtmak, karıştırmak, (düzenini /tertibini/intizamını) bozmak, düzensiz/darmadağınık hâle getirmek, **2.** *esk.* soymak, elbisesini çıkarmak, **3.** dağınıklık, karışıklık, düzensizlik, tertipsizlik, intizamsızlık. **in ~** : karmakarışık bir hâlde, düzensiz/gayrimuntazam şekilde. *The army retreated in ~.* **4.** düzensiz/pejmürde kılık/kıyafet. ***e.a.*** *- 2. undress, 3. disorder, confusion.*

disarticulate, *f.* **-lated, -lating 1.** (eklemlerinden/mafsallarından/ek yerlerinden) ayırmak/ ayrılmak, parçala(n)mak, (kemik, ağaç dalı vb.) kır(ıl)mak, **2. disarticulation** : (a) (eklemlerinden vb.) ayırma, parçalama, (kemik, ağaç dalı vb.) kırma, (b) dağınıklık, dağılma, parçalanma. ***e.a.*** *- 1. disjoint.*

disassemble, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** sökmek, parçalarına ayırmak, demonte etmek, **2. disassemblable** : sökülebilir, parçalarına ayrılabilir.

disassembly, *is.* sök(ül)me, parçalarına ayır(ıl)ma, demontaj.

disassociate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** ayırmak, ilgisini/ilişiğini/münasebetini kesmek, **2. disassociation** : ayırma, ayrılma, (ilgi vb.) kes(il)me. ***e.a.*** *- 1. dissociate.*

disaster, *is.* **1.** felâket, âfet, belâ, musibet, facia, büyük kaza. *A destructive fire, flood, erathquake or shipwreck is a ~. The election results will bring political ~.* **2.** *esk.* uğursuzluk, talihsizlik, **3. ~ area** : (a) felâket bölgesi : felâkete/âfete (sel, deprem vb.) uğramış bölge, (b) hükûmetin acil yardım sağladığı bölge. ***e.a.*** *- 1. calamity, catastrophe, cataclysm, mischance, misfortune, mishap, accident, blow, reverse, adversity, affliction, 3. distressed area.*

disastrous, *sf.* **1.** feci, felâket getiren, yıkıcı, tahripkâr. *a ~ mistake. The results were ~.* **2.** *esk.* felâket habercisi, felâket olacağını bildiren, **3. ~ly** : feci bir şekilde, **4. ~ness** : fecaat. ***e.a.*** *- 1. ruinous, calamitous, catastrophic, devastating, destructive, fatal.*

disavow, *gl.f.* **1.** reddetmek, inkâr etmek, yalanlamak, tekzip etmek, (bir eylemin/sözün kendisine ait olduğunu) kabul etmemek, tanımamak. *The prisoner ~ed the confession bearing his signature.* **2. ~able** : ret/inkâr edilebilir, yalanlanabilir, **3. ~edly** : ret/inkâr suretiyle, yalanlayarak. ***e.a.*** *- 1. repudiate, disclaim, deny, disown, denounce, reject.* ***k.a.*** *- 1. admit, accept, claim, acknowledge.*

disavowal, *is.* ret, inkâr, yalanlama, tekzip, kabul etmeme, tanımama.

disband, *f.* **1.** dağıtmak, feshetmek, ilga etmek. *They ~ed the corporation.* **2.** terhis etmek. *Most of the army was ~ed after the war.* **3.** dağılmak, fesholunmak, ilga edilmek, ayrılmak, **4. ~ment** : dağıtma, dağılma, feshetme/edilme, terhis etme/edilme. ***e.a.*** *-1. disperse, dismiss, scatter, 2. demobilize.* ***k.a.*** *- 1. organize, unite.*

disbar, *gl.f.* **-barred, -barring** *huk.* (avukatı) barodan çıkarmak/kovmak. **~ment** : barodan çıkar(ıl)ma.

disbelief, *is.* imansızlık, inançsızlık, itimatsızlık, inanmama, inanmayış, şüphe (ile karşılama). *He listened to my story with an air of ~.* ***e.a.*** *- unbelief, incredulity, distrust.* ***k.a.*** *- belief, trust, credulity.*

disbelieve, *gl.f.* **-lieved, -lieving 1.** inanmamak, iman etmemek. *~ the existence of ghosts.* **to ~ in sth.** : bir şeye güvenmemek/itimat etmemek. **disbeliever** : inanmayan, iman etmeyen, imansız, kâfir.

disbowel, *gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling)** *bk.:* **disembowel.**

disbranch, *gl.f.* budamak, dallarını kesmek.

disbud, *gl.f.* **1.** tomurcuklarını seyreltmek, daha güzel çiçek elde etmek için cılız tomurcukları kırıp ayıklamak, **2.** (davar ve sığırların yeni gelişmekte olan boynuzlarını yok ederek) boynuzsuz bırakmak.

disburden, *gl.f.* **1.** yükten kurtarmak, yükü üzerinden kaldırmak, **2.** ağır/sıkıcı bir şeyden kurtarmak, ferahlatmak, hafifletmek. *to ~ one's mind of doubt.* **to ~ oneself** : derdini dökmek, içini boşaltmak. **~ oneself of a secret** : bir sırrı söyleyip ferahlamak, **3.** yükten kurtulmak, **4.** yükünü indirmek/boşaltmak. *to ~ the donkey. The vessels ~ed at the dock.* **5. ~ment** : yükten kurtarma/kurtulma, yükünü boşaltma, hafifle(t)me, ferahla(t)ma. ***e.a.-1&4.*** *unburden, unload, discharge.*

disburse, *gl.f.* **-bursed, -bursing 1.** ödemek, tediye etmek, kasadan para vermek, **2.** harcamak, para dağıtmak, israf etmek, **3.** dağıtmak, paylaştırmak, bölüştürmek. *~ property by will.* **4. disbursable** : ödenebilir, harcanabilir, paylaşılabilir, **5. disburser** : ödeyen, harcayan. ***e.a.-*** *1. pay, expend, defray, 2. spend, 3. distribute.*

disbursement, *is.* **1.** öde(n)me, tediye, harca(n)ma. *Our treasurer attends to the ~ of funds.* **2.** ödenen/harcanan para/meblâğ, masraf. ***e.a.-*** *2. expenditure.*

disc, *is.&gl.f. bk.:* **disk.**

discalced = discalceate, *sf.* yalın ayak, pabuçsuz, ayakkabısız (özellikle bazı tarikat mensupları için kullanılır). *~ friars.* ***e.a.-*** *barefoot, unshod.*

discant/discanter, *is.&gs.f. bk.:* **descant/ descanter.**

discard, *is.&f.* **1.** atma(k), terk etme(k), vazgeçme(k), kovma(k), ihraç/tard/bertaraf etme(k), ıskartaya çıkarma(k). *~ an old coat/one's old friends.* **2.** atılan/terk edilen/ıskartaya çıkarılan şey, **3.** (iskambil) boş kâğıt (oynamak). ***e.a.-*** *1. dismiss, cast aside.* ***k.a.-*** *1. retain.*

discase, *gl.f.* **-cased, -casing** kapağını açmak/kaldırmak. ***e.a.-*** *uncase, unsheathe.*

disc brake, *is.* diskli fren, düz aynalı fren.

discern, *f.* **1.** sezmek, fark etmek, farkına varmak, anlamak, idrâk etmek. *I soon ~ed that the man was lying.* **2.** ayırt etmek, tefrik etmek. *It was difficult to ~ which of them was to blame.* **3. ~er** : sezen, fark eden, farkına varan, ayırt eden, **4. ~able = ~ible** : sezilebilir, anlaşılabilir, fark edilebilir, ayırt edilebilir, **5. ~ibly** : sezilebilecek/anlaşılabilecek/fark edilebilecek şekilde. ***e.a.-*** *1. see, recognize, discover, apprehend, perceive, notice, 2. distinguish, discriminate, differentiate, judge.*

discerning, *sf.* **1.** anlayışlı, zeki, akıllı, ferasetli, zevkiselim sahibi, iyiyi kötüyü ayırt etmesini bilir. *a ~ man/mind. The ~ people like to buy their clothes at my shop.* **2. ~ly** : anlayışlı/zeki/akıllı bir şekilde, iyiyi kötüyü ayırt ederek. ***e.a.-*** *1. shrewd, acute, discriminating, penetrating.*

discernment, *is.* **1.** anlayış, zekâ, akıl, muhakeme, feraset, basiret, görüş, seziş, **2.** ayırt etme, fark etme, iyiyi kötüden ayırma, zevkiselim, tefrik kabiliyeti. *He showed great ~ in his choice of wine.* ***e.a.-*** *1. judgment, perspicacity, insight, sense, shrewdness, penetration, perception, acumen, 2. differentiation, comparison, evaluation.*

discharge^{1}, *f.* **-charged,-charging 1.** (yük) boşaltmak, tahliye etmek. *to ~ a ship. They ~d the cargo at İzmir.* **2.** çıkar(t)mak. *The chimney ~s smoke.* **3.** (silâh, füze vb.) ateş etmek, ateşlemek, atmak. *to ~ a gun/a missile.* **4.** ak(ıt)mak. *to ~ oil. The river Rhine ~s (itself) into the North Sea.* **5.** (borçtan/yükten / sorumluluktan) kurtulmak / kurtarmak, halâs olmak/etmek, **6.** (görev, iş vb.) yapmak, ifa etmek. *to ~ one's duties effectively.* **7.** işten çıkarmak/atmak, görevine son vermek, ihraç etmek. *He was ~d for incompetence.* **8. ~ from** : serbest bırakmak, çıkarmak, tahliye etmek, taburcu etmek. *They ~d him from prison. to ~ a patient from hospital.* **9.** (borç) ödemek, tediye etmek. *to ~ a debt.* **10.** *huk.* (a) (sanığı/tutukluyu) salıvermek, serbest bırakmak, (b) aklamak, temize çıkarmak, ibra etmek, (iflâs eden kimseyi) borçtan kurtarmak. *to ~ a debtor from his debts.* **11.** *elekt.* boşal(t)mak, deşarj etmek/olmak, **12.** ağar(t)mak, rengini açmak, rengi açılmak. **Some dyes ~** : Bazı boyalar ağarır. **13.** (yükten) kurtulmak, azat olmak. ***e.a.-*** *1. unload, unburden, disburden, 3. fire, shoot, 4. emit, expel, eject, exude, 5. relieve, 6. fulfill, perform, execute, 7. dismiss, fire, remove, cashier, 8. release, dismiss, 9. pay, settle, liquidate, 10. (a) release, 12. blur, run.*

discharge^{2}, *is.* **1.** (yük vb.) boşal(t)ma, tahliye. *the ~ of gas from a container.* **2.** (silâhla) ateş etme, atış. *the ~ of the guns.* **3.** çıkarma, indirme, **4.** (a) ak(ıt)ma, boşal(t)ma. **~ pipe** : akıtma/boşaltma borusu. (b) akma oranı, debi. *The ~ from the pipe is 50 cubic decimeters per second.* **5.** akıntı, sızıntı, çıkarılan/akıtılan şey, **6.** *huk.* (a) aklanma, arınma, beraet, (b) (mahkeme kararını vb.) iptal, (c) (tutukluyu/sanığı) salıverme, serbest bırakma, tahliye etme. *the ~ of a convict from prison.* **7.** (borçtan/sorumluluktan) kurtulma, ibra, (görevi) yapma, ifa. *the ~ of one's duty.* **in the ~ of his duties** : görevini yaparken, vazife esnasında, **8.** (a) (borç) ödeme, tediye. *the ~ of one's debts.* (b) makbuz, **9.** ihraç, azil, tart, işine son ver(il)me, işten çıkar(ıl)ma, **10.** tahliye emri/belgesi, **11.** *As.* (a) terhis. *After my ~ from the army I went into business.* (b) terhis belgesi/tezkeresi. **take one's ~** : terhis edilmek, tezkere almak, **12.** *elekt.* (a) (akümülatör, kondansatör) boşal(t)ma, deşarj, (b) (akım boşalması esnasında hasıl olan) kıvılcım, şerare. ***e.a.*** *- 2. detonation, shooting, 3. ejection, emission, 6. (a) acquittal, exoneration, (b) annulment, 7. execution, performance, 8. payment.*

dischargeable, *sf.* boşaltılabilir, azat/tahliye/terhis edilebilir, ödenebilir, serbest bırakılabilir.

dischargee, *is.* serbest bırakılan, tahliye/terhis edilen.

discharger, *is.* boşaltan, azat/tahliye/terhis eden, serbest bırakan kimse.

discharge tube, *is. fiz.* boşalım borusu, deşarj tüpü.

discifloral = disciflorous, *sf.* disk çiçekli : çiçekleri disk şeklinde genişlemiş (bitki).

disc harrow, *is.* diskli pulluk.

disciform, *sf.* yuvarlak, disk şeklinde.

disciple, *is&gl.f.* **-pled, -pling 1.** havari, **2.** öğrenci, talebe, şakirt, mürit, taraftar. *a ~ of Freud. a ~ of Gandhi.* **3.** *esk.* öğrenci yapmak, kendi fikirlerine taraftar etmek, **4.** *esk.* öğretmek, eğitmek, tedris etmek, **5. ~ship** : havarilik; öğrencilik, talebelik, taraftarlık. ***e.a.*** *- 2. pupil, follower, 4. teach, train.*

Disciples of Christ, *is.* İsa Havarileri : XIX. yy. başlarında ABD'de Alexander Campbell tarafından kurulan bir Hristiyanlık mezhebi. Yalnız İncil'e inanır.

disciplinable, *sf.* **1.** düzence/disiplin altına alınabilir, terbiye edilebilir, zapturapta alınabilir, **2.** öğretilebilir, öğrenebilir, eğitilebilir, **3.** disiplin cezası gerektiren. *a ~ offense.* ***e.a.*** *- 2. docile, teachable.*

disciplinal, *sf.* düzencesel, disiplin+. *~ rigor.*

disciplinarian, *sf.&is.* **1.** düzence/disiplin taraftarı, sert, müsamahasız. *The teacher was a formidable ~.* **2.** *bk.:* **disciplinary.**

disciplinary, *sf.* **1.**düzence/disiplin/inzibat+. *We must take strong ~ action against the wrongdoers,* **2.** düzenceyi/disiplini sağlayıcı, nizam ve intizamı korumaya yönelik. *~ measures.*

discipline, *is&gl.f.* **-plined, -plining 1.** düzence, disiplin, inzibat, nizam, intizam. *military ~.* **The teacher can't keep ~ in her classroom** : Öğretmen sınıfında disiplini sağlayamıyor. **2.** talim, terbiye, **3.** ceza, disiplin cezası. *That child needs ~, send her to bed without any dinner.* **4.** (sert hayat tecrübelerinden alınan) ders. *The harsh ~ of the powerty.* **5.** (a) itaat, boyun eğme, kural ve nizamlara uygun davranış, (b) nefse hakimiyet, **6.** kural, tüzük/yönetmelik vb. kuralları, **7.** (bazı din mensuplarınca riyazet ve nefse ceza için kullanılan) kırbaç, **8.** bilim dalı, bilgi, bilim, ilim. *the ~ of history and economics. the ~ of science.* **9.** yönetim, idare, **10.** eğitim aracı. *Learning the poetry is a good ~ for memory.* **11.** terbiye etmek, yetiştirmek, eğitmek. *A good officer must know how to ~ men.* **12.** (hareketlerini/tutumunu/davranışlarını) düzenlemek, zapturapt altına almak, kontrol/idare etmek. *You must learn to ~ yourself.* **13.** cezalandırmak, yola getirmek, disipline sokmak, ıslah etmek. *She never ~s her children and they are uncontrollable. The rebellious convicts were severely ~d.* ***e.a.*** *- 3. punishment, chastisement, castigation, correction, 5. (b) self-control, 6. instruction, rules, regulations, 11. train, drill, teach, 13. punish, penalize, correct.*

disciplined, *sf.* düzenceli, disiplinli, eğitilmiş, zapturapta alınmış, ıslah edilmiş, iyi yetiş(tiril)miş. *a ~ mind.*

discipliner, *is.* terbiye eden, yetiştiren, öğreten, zapturapta alan, itaat ettiren, cezalandıran.

disc jockey = disk jockey, *is. k.d.* Radyo/TV caz programlarında plâkları seçen/sunan spiker.

disclaim, *f.* **1.** reddetmek, kabul etmemek, inkâr etmek. *The motorist ~ed the responsibility for the accident.* **2.** *huk.* feragat etmek, (hakkından) vazgeçmek. *She ~ed any share in the invention.* **3.** izin vermemek, müsaade etmemek. ***e.a.*** *- 1. disavow, disown, repudiate, deny.*

disclaimer, *is.* **1.** ret, kabul etmeme, inkâr, **2.** reddeden/inkâr eden kimse, **3.** feragatname. ***e.a.*** *- 1. disavowal, denial, repudiation.*

disclamation, *is.* **1.** reddetme, kabul etmeme, inkâr etme, feragat etme, **2.** ret, inkâr, **3.** feragat. ***e.a.***- *1&2. renunciation, disavowal.*

disclose, *is&gl.f.* **-closed, -closing 1.** açıklamak, ifşa etmek, açığa vurmak. *He ~d the truth. to ~ one's point of view.* **2.** göstermek, izhar etmek, meydana çıkarmak, göz önüne sermek. *The curtain opened to ~ an empty stage.* **3.** *esk.* açmak, yaymak, katlarını/kıvrımlarını açmak, **4.** *esk. bk.:* **hatch**, **5.** *esk. bk.:* **disclosure**, **6. discloser** : açıklayan, ifşa eden, açığa vuran. ***e.a.***- *reveal, uncover, unveil, tell, 2. show, expose, 3. open up, unfold.* ***k.a.***-*1. conceal.*

disclosure, *is.* **1.** açıklama, ifşa etme, açığa vurma, söyleme, gizliliğin bozulması, **2.** ifşa(at), açıklama, açıklanan/açığa vurulan şey/haber. *She made several surprizing ~s about her past life.* ***e.a.***- *exposure, revelation*

disco, *is., ç.* **-cos** *k.d.* **1.** *bk.:* **discotheque**, **2.** (a) ağır, gürültülü, basit bir tempo ile tekrarlanan ve çok defa çeşitli elektronik cihazlarla kaydedilip çalınan popüler dans müziği, (b) bu müzikle oynanan ve belirli ritmik kuralı olmayan dans.

discobolus, *is., ç.* **-li** disk atıcı.

discographer, *is.* diskograf : fonograf plâklarını tasnif eden kimse.

discography, *is.* **1.** plâk kolleksiyonu, plâğa/banda alınmış müzik parçaları, **2.** fonograf plâklarının düzenli sıralanması, seçimi, tarihçesi.

discoid(al), *sf.&is.* **1.** disk şeklinde, yassı ve yuvarlak (nesne), **2.** *bot.* disk şeklinde (bileşik çiçek).

discolor = discolour, *f.* **1.** rengi(ni) boz(ul)mak, sol(dur)mak, lekele(n)mek. *Smoke had ~ed the new paint work* **2.** rengi(ni) değiş(tir)mek. ***e.a.***- *fade, stain.*

discoloration = discolorment, *is.* **1.** rengini bozma/soldurma/değiştirme, lekeleme, **2.** rengi bozulma/solma/değişme, lekelenme, **3.** soluk renk, leke. *There was a slight ~ at the bottom of the curtain.* ***e.a.***- *3. stain.*

discombobulate, *gl.f.* **-lated, -lating** *k.d.* **1.** bozmak, alt üst etmek, keşmekeşe/Arap saçına çevirmek, karıştırmak, şaşırtmak, keyfini kaçırmak/bozmak, **2. discombobulation** : bozma, alt üst etme, karıştırma. ***e.a.***- *1. upset, confuse, disconcert, frustrate.*

discomfit, *is&gl.f.* **1.** yenmek, bozguna/hezimete uğratmak, mağlûp/tarumar etmek, bozmak, **2.** işini/plânlarını bozmak, akamete uğratmak, **3.** sinirlendirmek, keyfini kaçırmak, mahcup/rahatsız etmek, şaşırtmak, **4.** *esk.* yenilgi, bozgun, hezimet, **5. ~er** : yenen, bozguna/hezimete uğratan, mahcup eden. ***e.a.***- *1&4. rout, defeat, 2. thwart, foil, 3. disconcert, discompose, embarrass, disturb.*

discomfiture, *is.* **1.** yenilgi, bozgun, hezimet, **2.** işinin/plânlarının bozulması/akamete uğraması, düş/hayal kırıklığı, **3.** rahatsızlık, şaşkınlık, mahcubiyet. ***e.a.***-*1. rout, defeat, 2. frustration, 3. confusion, embarrassment.*

discomfort, *is.&f.* **1.** rahatsızlık, ağrı, keder. *He felt considerable ~ after the operation. The ~ of camping in the mountains.* **2.** huzursuzluk, sıkıntı, şaşkınlık, utanç. *Her ~ increased as her guilt became more and more evident.* **3.** rahatsızlık veren şey. *The ~s of the travel,* **4.** rahatsız etmek, sıkıntı/rahatsızlık vermek, üzmek, canını sıkmak. ***e.a.***- *1. uneasiness, hardship, pain, distress, grief, 2. anxiety, shame, embarrassment, confusion, annoyance.*

discomfortable, *sf. esk.* **1.** rahatsız, sıkıntılı, konforsuz, rahatsızlık/sıkıntı veren, **2.** huzursuzluk veren, cesaret kırıcı. ***e.a.***- *1. comfortless.*

discommend, *gl.f.* **1.** beğenmemek, uygun görmemek, aleyhinde bulunmak, küçük düşürmek, gözden düşürmek, itibarını sarsmak, **2. ~able** *esk.* uygun/münasip olmayan, tavsiye edilmez, **3. ~ation** : beğenmeme, uygun görmeme, küçük/hakir görme. ***e.a.***-*1. disapprove, disparage, disfavor, 3. blame, censure, dispraise, reproach.*

discommode, *gl.f.* **-moded, -moding** rahatsız etmek, taciz etmek, zahmet/eziyet vermek. ***e.a.***- *disturb, trouble, incommode.*

discommodious, *sf.* **1.** rahatsız edici, taciz eden, zahmet/eziyet veren, **2. ~ly** : rahatsız/taciz edercesine, zahmet/eziyet vererek. ***e.a.***- *1. troublesome, inconvenient.*

discommodity, *is., ç.* **-ties** *esk.* **1.** zahmet, eziyet, rahatsızlık, **2.** zahmet/eziyet/rahatsızlık veren şey, taciz eden şey. ***e.a.***- *1. inconvenience, trouble.*

discommon, *gl.f.* kamu malı olmaktan çıkarmak, özel kişilere devretmek/satmak.

discompose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** düzensizleştirmek, düzenini/intizamını/nizamını bozmak, karıştırmak, **2.** rahatını bozmak, rahatsız etmek, şaşırtmak, sinirlendirmek. ***e.a.***- *1. disarrange, perturb, upset, agitate, 2. perturb, disquiet, disturb, fluster, flurry, disconcert.* ***k.a.***- *compose.*

discomposed, *sf.* **1.** düzeni/intizamı/nizamı bozulmuş, **2.** rahatı bozulmuş, rahatsız olmuş, sinirli, **3. ~ly** : rahatı/huzuru/düzeni bozulmuş olarak. ***e.a.***- *1. disordered, 2. disturbed, disquieted.*

discomposure, *is.* **1.** düzensizlik, intizamsızlık, karışıklık, **2.** rahatsızlık, şaşkınlık, telâş, sinirlenme. ***e.a.***-*1. disorder, disarrangement, 2. agitation, perturbation, nervousness.*

disconcert, *gl.f.* **1.** düzensizleştirmek, ahenksizleştirmek, düzenini/ahengini bozmak, karıştırmak, alt üst etmek. *The chairman's plans were ~ed by the late arrival of the speaker.* **2.** mahcup etmek, sinirlendirmek, endişe ve şüpheye düşürmek, telâşlandırmak, canını sıkmak, rahatını kaçırmak. *The policeman was ~ed at finding that he had arrested wrong man.* **3. ~ment = ~ion** : düzensizlik, ahenksizlik, karışıklık; rahatsızlık, telâş, sinirlilik, endişe, şüphe. ***e.a.***-*1. discompose, disarrange, perturb, ruffle, 2. perplex, bewilder, abash, discomfit, confuse, embarrass, 3. discomposure, perturbation.*

disconcerted, *sf.* **1.** düzeni/ahengi bozulmuş, karışmış, alt üst olmuş, **2.** canı sıkılmış, mahcup duruma düşmüş, sinirli, endişeli, rahatı kaçmış, **3. ~ly** : düzensiz/ahenksiz/karışık bir durumda, sinirli/endişeli/huzursuz bir şekilde. **4. ~ness** : düzensizlik, ahenksizlik, karışıklık, sinirlilik, endişe, huzursuzluk. ***e.a.***-*1. disturbed, ruffled, 2. abashed, uneasy, confused, perturbed, embarrassed, bewildered.*

disconcerting, *sf.* **1.** düzen/ahenk bozucu, karıştırıcı, şaşırtıcı, huzur bozucu, sinirlendirici, can sıkıcı, **2. ~ly** : (a) düzen/ahenk/huzur bozacak şekilde, sinirlendirerek, can sıkarak, (b) şaşılacak/şayanıhayret bir şekilde. *The baby is ~ly like Mr. Jones.*

disconfirm, *gl.f.* **1.** iptal etmek, hükümsüz kılmak, muteber saymamak, reddetmek, **2. ~ation** : iptal, ret, hükümsüz kılma. ***e.a.***- *1. disprove.*

disconformable, *sf.* **1.** uygunsuz, uyumsuz, mutabık değil, **2.** kesintili, düzensiz (tortul kayalar için kullanılır), **3. disconformably** : uygunsuz/uyumsuz bir şekilde, kesintili/düzensiz olarak.

disconformity, *is., ç.* **-ties 1.** *jeol.* kesinti, düzensizlik, tortul kayalarda tortulaşmanın kesintiye uğradığı yüzey, **2.** *esk.* uygunsuzluk, uyumsuzluk, mutabakatsızlık. ***e.a.***- *2. nonconformity.*

disconnect, *f.* **1.** (bağlantısını) kesmek, (birbirinden) ayırmak, çözmek, (devreyi) açmak, kesintiye/inkıtaa uğratmak. *~ the telephone. ~ the waterpipe from the main supply. He ~ed the electric fan by pulling out the plug.* **2.** bir köşeye çekilmek, çevre /toplum ile ilgisini kesmek. ***e.a.***- *1. detach, unfasten, separate.*

disconnected, *sf.* **1.** (bağlantısı) kesilmiş, kesik, ayrılmış, çözülmüş, bağlantısız, rabıtasız, irtibatsız, kırık, kırılmış, (elektrik devresi) açık, **2.** tutarsız, insicamsız, birbirini tutmayan, kesik kesik. *The injured man could give only a ~ account of the accident. He made a few ~ remarks.* **3. ~ly** : kesilmiş/ayrılmış bir şekilde; tutarsız/insicamsız bir hâlde, **4. ~ness** : kesiklik, irtibatsızlık, bağlantısızlık, tutarsızlık, insicamsızlık. ***e.a.***-*1. disjointed, broken, separate, 2. incoherent.*

disconnecter, *is.* (bağlantıyı) kesen/açan/çözen.

disconnection, *is.* **1.** bağlantının kesilmesi, (devrenin) açılması, ayrılma, kopma, **2.** kesinti, kesiklik, inkıta, kopukluk, ayrılık, bağlantısızlık, irtibatsızlık. *Brit.:* **disconnexion.**

disconnective, *sf.* bağlantıyı kesici/ayırıcı/çözücü.

disconsider/disconsideration, *bk.:* **discredit.**

disconsolate, *sf.* **1.** avutulamaz, teselli kabul etmez, avutulması/tesellisi olanaksız, **2.** yaslı, gamlı, kederli, üzgün, mahzun. *His ~ face. She is ~ about/at the death of her cat.* **3. ~ly** : yasla, kederle, üzgün/mahzun/teselli kabul etmez bir şekilde, **4. ~ness = deconsolation** : üzgünlük, mahzunluk, yaslılık, avutulmazlık. ***e.a.***- *1. inconsolable, heartbroken, dejected, 2. cheerless, gloomy, sad, unhappy, forlorn, melancholy, sorrowful, miserable, desolate.*

discontent, *sf.&is.&gl.f.* **1.** hoşnutsuz, dargın, gayrimemnun, gücenmiş, küskün. *She always seems ~ with life.* **2.** **~ment** *d.d.* hoşnutsuzluk, dargınlık, memnuniyetsizlik, huzursuzluk, küskünlük, gücenme. *They expressed their various ~(ment)s to the President.* **3.** darıltmak, gücendirmek, küstürmek, hoşnut/memnun edememek, huzursuz/gayrimemnun yapmak. *Has something happened to ~ you?* ***e.a.***- *1. dissatisfied, discontented, 2. dissatisfaction, malcontent, uneasiness, inquietude, restlessness, displeasure.*

discontented, *sf.* **1.** hoşnutsuz, gayrımemnun, dargın, küskün, gücenmiş, huzursuz, tatmin olmamış. *She has a ~ look. He's ~ with his wages.* **2.** **~ly** : hoşnutsuz/gayrımemnun/dargın/ küskün/ gücenmiş bir hâlde, **3.** **~ness** : hoşnutsuzluk, gayrimemnunluk, dargınlık, küskünlük, gücenme. ***e.a.***- *1. dissatisfied, discontent, displeased, restless, unhappy.*

discontinuance, *is.* **1.** kesilme, kesinti, inkıta, ara verme, aralık, süreksizlik, **2.** *huk.* davadan vazgeçme. ***e.a.***-*1. cessation, discontinuation.*

discontinuation, *is. bk.:* **discontinuance** (1).

discontinue, *f.* **-tinued, -tinuing** **1.** sür(dür)memek, devam et(tir)memek, kes(il)mek, kesintiye/uğra(t)mak, dur(dur)mak, son ver(dir)mek. *After the patient got well, the doctor ~d his visits.* **2.** ara/fasıla ver(dir)mek, tatil etmek, vazgeçmek. *He will ~ (teaching) his class until after the summer.* **3.** *huk.* davadan vazgeçmek. ***e.a.***- *1. cease, stop, desist, 2. interrupt, 3. abandon, terminate.* ***k.a.***- *continue.*

discontinuer, *is.* devam et(tir)meyen, ara/ fasıla veren.

discontinuity, *is., ç.* **-ties** **1.** devamsızlık, süreksizlik, düzensizlik, **2.** kesinti, kesiklik, inkıta, fasıla, boşluk. *There has been a ~ in the boy's education.* **3.** *mat.* süreksizlik. **~ of a function** : bir işlevin süreksizliği. **a point of ~** : süreksizlik noktası, **4.** *jeol.* deprem dalga hızının önemli şekilde değiştiği yer tabakası. ***e.a.***- *1-2. irregularity, gap, break, breach.* ***k.a.***- *continuity.*

discontinuous, *sf.* **1.** devamsız, düzensiz, **2.** kesintili, kesik, fasılalı. *a ~ series of events.* **3.** *mat.* süreksiz. *a ~ function.* **4.** insicamsız, tutarsız. *a ~ argument.* **5.** **~ly** : devamsız/süreksiz bir şekilde, fasılalarla, aralıklı/kesintili olarak, kesik kesik. ***e.a.***- *1. irregular, 2. intermittent, 4. incoherent, disordered.* ***k.a.***- *continuous.*

discophile, *is.* plâk meraklısı, plâk toplamaya/incelemeye meraklı kimse.

discord, *is.&gs.f.* **1.** ahenksizlik, uyumsuzluk, anlaşmazlık, fikir ayrılığı, ihtilâf. **sow ~** : anlaşmazlık yaratmak, aralarını bozmak, mesele çıkarmak. **bring ~ into a family** : ailenin ahengini/birliğini bozmak, ikilik/ayrılık yaratmak. **to resolve a ~** : ara bulmak, anlaşmazlığa son vermek, **2.** kavga, niza, bozuşma, çekişme, vuruşma, savaş. *The couple split up after a serious ~.* **3.** *müz.* falso, akortsuzluk, tenafür. **The ~ of his music is hard on the ear** : Musikisindeki falsolar kulağı tırmalıyor. **4.** gürültü, **5.** uyuşmamak, ihtilâf halinde olmak, anlaşamamak, fikir ayrılığına/ihtilâfa düşmek. ***e.a.***- *1. disagreement, discordance, dissension, difference, variance, 2. strife, dispute, conflict, struggle, argument, contention, war, clash, din, 3. dissonance, disharmony, discordance, 4. noise.* ***k.a.***- *1&2. agreement, unity, solidarity, accord, 3. harmony, consonance, 5. disagree.*

discordance, *is.* **1.** uyumsuzluk, uyuşmazlık, ahenksizlik, anlaşmazlık, ihtilâf, fikir ayrılığı, **2.** falso, tenafür, akortsuzluk, **3.** *jeol.* yan yana tabakaların paralel olmayışı. ***e.a.***-*1. discord, disagreement, 2. dissonance.*

discordancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **discordance** (1-2).

discordant, *sf.* **1.** uyumsuz, uyuşmaz, ahenksiz, birbirine uymayan, ihtilâflı. *Many ~ views were expressed.* **2.** falsolu, kulağı tırmalayan, gürültülü, nahoş. *a ~ note in music.* **3.** **~ly** : uyuşmaz/uyumsuz/ahenksiz/falsolu bir şekilde, ihtilâflı olarak. ***e.a.***- *1. disagreeing, quarrelsome, conflicting, 2. dissonant, harsh.*

discotheque = discothèque, *is.* diskotek, plâklardan popüler müzik çalarak dans edilen yer.

discount, *is.&f.* **1.** fiyatı indirmek, tenzilât/iskonto yapmak, tenzil etmek, **2.** iskonto etmek, hesaptan düşmek, masrafları/faizi peşinen tahsil etmek, (sent, bono vb. ni) düşük fiyata almak/satmak/kır(dırmak), **3.** önem vermemek, aldırmamak, hesaba katmamak, ihtiyatla telâkki etmek, abartım payını düşmek, çoğuna inanmamak. *Much of what he says must be ~ed; he imagines things.* **4.** hesap dışı bırakmak, ihmal etmek, hesaba katmamak, **5.** fiyat indirimi, tenzilât. *During the sale the dealer allowed a 10% ~ on all cash purchases.* **6.** tenzil edilen/indirilen miktar, **7.** iskonto, borç alınan paraya peşin ödenen faiz, **8.** (rapor, hikâye vb. de) abartma/mübalâğa/ihtiyat payı, hesaba katılmaması gereken hususlar, **9. at a ~** : (a) indirimli olarak, tenzilâtla, normal fiyattan ucuza, (b) *k.d.* itibar görmeyen, rağbette olmayan. **Honesty seems to be rather at a ~ today** : Bugün dürüstlüğe itibar/rağbet eden yok. **10. ~-house = ~-shop = ~ store** : ucuzluk mağazası, ucuz/tenzilâtlı mal satan mağaza/dükkân.

discountable, *sf.* indirimli, tenzilâtlı, tenzilât yapılabilir, ucuzlatılabilir.

discountenance, *is&gl.f.* **-nanced, -nancing** **1.** utandırma(k), mahcup etme(k), bozma(k), **2.** onamama(k), tasvip/itibar etmeme(k), yüz vermeme(k), cesaretini kırma(k). *This school ~s secret societies.* ***e.a.-1.*** *disconcert, embarrass, abash, 2. disapprove, disfavor, discourage.*

discounter, *is.* **1.** indirimli/tenzilâtlı satış yapan/tenzil eden kimse, **2.** ucuzluk mağazası sahibi.

discount rate, *is.* iskonto haddi.

discourage, *gl.f.* **-aged, -agingly** **1.** cesaretini/umudunu/güvenini/maveviyatını/hevesini şevkini kırmak. *Repeated failures ~d him.* **2.** *gen.* **~ from** : vazgeçirmek, fikrini değiştirmek. *His mother ~d him from joining the navy.* **3.** gözünü korkutmak, (yapmasına) engel olmak, önlemek, önüne geçmek, **4.** onamadığını/beğenmediğini belirtmek/ifade etmek. ***e.a.-*** *1. dishearten, dispirit, daunt, depress, deject, dismay, 2. dissuade, 3. intimidate, hinder.* ***k.a.-*** *1. encourage.*

discouragement, *is.* **1.** cesaret/umut/şevk/maveviyat/heves kırma veya kırılması, **2.** cesaretsizlik, **3.** cesaret/umut/maneviyet kırıcı şey, engel, mania. **He finished the job in spite of many ~s** : Birçok engele rağmen işi tamamladı. ***e.a.-*** *1&2. depression, dejection, hopelessness, despair, 3. deterrent, obstacle, obstruction.* ***k.a.-*** *1-3. encouragement.*

discourager, *is.* **1.** cesaretini/umudunu/güvenini/maveviyatını/hevesini/şevkini kıran kimse/şey, **2.** vazgeçiren, gözünü korkutan (şey/kimse).

discouraging, *sf.* **1.** cesaret/umut/maveviyat kırıcı, göz korkutucu, yıldırıcı, **2. ~ly** : cesaret/umut vb. kıracak şekilde, **3. ~ness** : cesaret/umut vb. kırıcılık.

discourse, *is.&f.* **-coursed, -coursing** **1.** söyleme, bildirme, beyan, söylev, hitabe, nutuk, hutbe. *The priest delivered a long ~ on/upon the evils of untruthfulness.* **2.** karşılıklı konuşma, mükâleme, söyleşi, sohbet. *They held a friendly ~ together.* **3.** tez, makale, broşür, **4. ~ on/upon** : söylemek, bahsetmek, konuşmak, hitap etmek, bir konuyu sözle/yazı ile anlatmak. *Our teacher ~d for hours upon/on French litterature.* **5.** *esk.* (müzikal) ses çıkarmak, **6. discourser** : hatip, konuşan, hitap eden. ***e.a.-*** *1&4. talk, conversation.*

discourteous, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, nâdan, nobran, saygısız, hürmetsiz, **2. ~ly** : kabaca, nezaketsizce, saygısızca, **3. ~ness** *bk.:* **discourtesy**. ***e.a.-*** *1. impolite, rude, uncourteous, unmannerly, impertinent, impudent, insolent.* ***k.a.-*** *1. courteous, polite, civil, gracious, respectful, mannerly.*

discourtesy, *is., ç.* **-sies** **1.** kabalık, nezaketsizlik, nâdanlık, nobranlık, saygısızlık, hürmetsizlik. *You showed great ~ by not asking him to sit down.* **2.** kaba/nezaketsiz/saygısız hareket. ***e.a.-*** *rudeness, incivility, impoliteness.* ***k.a.-*** *courtesy, civility, politeness.*

discover, *gl.f.* **1.** keşfetmek, bulmak, icat etmek. *Columbus ~ed America in 1492. Marconi ~ed the radio.* **2.** meydana çıkarmak. **We soon ~ed the truth** : Çok geçmeden gerçeği meydana çıkardık. **3.** anlamak, farkına varmak. *Scientists have ~ed that this disease is carried by rats.* **4.** *esk.* açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, **5.** *esk.* ele vermek, ihanet etmek, ifşa etmek, istemeyerek sırrı açıklamak, ağzından kaçırmak. **6. ~able** : keşfedilebilir, icat edilebilir, bulunabilir, meydana çıkarılabilir, anlaşılabilir, **7.** **~er** : kâşif, mucit, bulucu. ***e.a.***- *1. invent, ascertain, originate, unearth, uncover, 2. detect, find out, 3. notice, determine, learn, 4. reveal, disclose, expose, 5. betray, give away.*

discovery, *is., ç.* **-ries** **1.** keşif, icat, buluş. *He made an important scientific ~.* **2.** keşfetme/edilme, bul(un)ma, icat etme/edilme, farkına varma. *The ~ of oil on their land made the family rich.* **3.** keşfedilen/bulunan şey, **4.** *huk.* mecburî açıklama, ifşaat (belge, olay vb.), **5.** **~ Day** *bk.:* **Columbus Day.**

discredit, *is&gl.f.* **1.** itibardan/gözden düşürme(k), kötüleme(k), şeref ve itibarına halel getirme(k). *an effort to ~ certain politicians.* **2.** inanmamak, güvenmemek, itimat/itibar etmemek, önem vermemek. *One should ~ a good deal of what is printed in newspapers.* **3.** itimadı/güveni sarsmak. *Later research ~ed earlier theories.* **4.** itibarsızlık, itimatsızlık, güvensizlik, şüphe, **5.** şeref/haysiyet/itibar kırıcı şey, leke, zül, yüz karası. **to be somebody's ~** : birisi için yüz karası olmak, bir kimsenin şerefini lekelemek/şerefine halel getirmek. *That boy is a ~ to his family.* **It is to his ~ that...** : Onun aleyhine kaydedilecek bir şeydir ki...**6.** **to reflect ~ on** : şüphe/itimatsızlık göstermek, **7.** **to throw ~ on/upon a statement** : bir beyanat hakkında şüphe uyandırmak. ***e.a.***- *2. disbelieve, distrust, 5. disgrace.*

discreditable, *sf.* **1.** onur/haysiyet kırıcı, ayıplanacak, şerefe halel getirici, **2.** **discreditably** : onur kıracak/şerefe halel getirecek surette, küçük düşürürcesine. ***e.a.***- *1. disgraceful.*

discreet, *sf.* **1.** tedbirli, ihtiyatlı, ağır davranışlı, müteenni. *It was not very ~ of you to ring me at the office.* **2.** ketum, sır saklar. **be ~** : sır saklamak, dilini tutmak, ketum olmak, **3.** akıllı, basiretli, **4.** iddiasız, mütevazi. *The warmth and ~ elegance of a civilized home.* **5.** **~ly** : (a) ihtiyatla, tedbirli olarak, teenni ile, (b) akıllıca, basiretle, (c) sır saklayarak, **6.** **~ness** : (a) tedbir, ihtiyat, basiret, teenni, (b) ketumiyet, sır saklama. ***e.a.***- *1. prudent, circumspect, cautious, tactful, 4. unpretentious, modest, unobtrusive.*

discrepance, *is. bk.:* **discrepancy.**

discrepancy, *is., ç.* **-cies** uyarsızlık, uymama, tutarsızlık, başkalık, ayrılık, zıtlık, çelişki, tenakuz, ihtilâf. *There is a great ~ between the statements of the two witnesses.* ***e.a.***- *inconsistency, disagreement, difference, divergence, incongruity, variation.* ***k.a.***- *consistency, accord.*

discrepant, *sf.* **1.** uyarsız, uymayan, tutarsız, başka, ayrı, zıt, çelişik, mütenakız, ihtilâflı, muhalif, **2.** **~ly** : uyarsız/zıt/çelişik bir şekilde. ***e.a.***- *1. differing, disagreeing, discordant, inconsistent.*

discrete, *sf.* **1.** ayrı, farklı, **2.** göze çarpan, temayüz eden, **3.** süreksiz, parça parça, ayrı ayrı kısımlardan oluşmuş. *a society made up of a ~ mass of individual groups.* **4.** *man.* (a) ayrıcalıklı, ayrıcalık tanıyan : fakat, mamafih, vb. gibi ifadelerle önce belirtilenden farklı hususları bildiren. *a ~ statement.* (b) ortak özelliği olmayan. **5.** **~ly** : ayrı/farklı olarak, ayrı ayrı, **6.** **~ness** : ayrılık, farklılık, süreksizlik. ***e.a.***- *1. separate, distinct. 3. discontinuous.*

discretion, *is.* **1.** ketumiyet, ketumluk, ihtiyat, teenni. *Throwing all ~ to the winds, he blurted out the truth.* **2.** müstakil karar verebilme yeteneği/kabiliyeti, takdir/değerlendirme hakkı/yeteneği. *I won't tell you what time to leave; you're old enough to use your own ~.* **3.** (a) uygun görme, onama, tensip. (b) tefrik, temyiz, iyiyi kötüden ayırabilme yeteneği. **years of ~** : olgunluk çağı, rüşt, aklın hâkim olduğu yıllar. *He reached the age of ~.* **4.** ayırma, **5.** **at s..o.'s ~** : (birinin) takdirine/tensibine göre. *The hours of the meeting will be fixed at the chairman's ~.* **at your ~** : istediğiniz zamanda/ şekilde/tarzda, nasıl uygun görürseniz, nasıl tensip ederseniz. **6.** **~ is the better part of valor** : Basiret ve tedbir cesaretten evlâdır (Basiret, selâmetin anasıdır). **7.** **surrender at ~** : kayıtsız şartsız teslim. ***e.a.***- *1. prudence, circumspection.*

discretional, *sf. bk.:* **discretionary.**

discretionary, *sf.* **1.** ihtiyarî, iradî, isteğe/arzuya/iradeye bağlı, **2.** istenildiği zaman kullanılabilen, **3.** **~ accout** : (borsa) ihtiyarî cari hesap : komisyoncunun kendi takdiri ile (sahibine danışmadan) hisse senedi vb. alıp satabileceği borsa cari hesabı, **4.** **discretionally = discretionarily** : istenildiği zaman, ihtiyarî/isteğe bağlı olarak.

discriminability, *is., ç.* **-ties** 1. ayırt/tefrik/temyiz edilebilme, fark edilebilme, ayrı tutulabilme. *the ~ of various senses of a word.* **2.** ayırt / tefrik/temyiz edebilme, fark edebilme, ayırma, ayrı tutma.

discriminable, *sf.* **1.** ayırt/tefrik/temyiz edilebilir, fark edilebilir, ayrı tutulabilir, **2. discriminably** : ayırt/tefrik/temyiz edilebilecek şekilde, fark edilebilecek tarzda.

discriminant, *is. mat.* ayırgaç, diskriminan : bir denklemin/işlevin köklerinin varlığı, işareti, değişimi vb. hakkında bilgi veren matematiksel ifade.

discriminate, *sf.&f.* **-nated, -nating 1.** ayırmak, tefrik/temyiz/fark etmek. ~ **between** = ~ **from** : (iyiyi kötüden) ayırabilmek, temyiz edebilmek, **2.** sezmek, farkını görmek, farkına varmak, (birbirinden) ayırt edebilmek. *~ hundreds of colors.* **able to ~** : sezgin, mümeyyiz, **3.** fark gözetmek, ayırım yapmak, ayrı tutmak. ~ **between people** : insanlara karşı tarafgir davranmak, taraf tutmak. *Death does not ~; it comes to everyone.* **4.** ~ **against** : (bir kimsenin/şeyin) aleyhinde davranmak, peşin hükümle hareket etmek. *~ against a certain nationality.* **5.** ~ **in favor of** : lehinde davranmak, kayırmak, iltimas yapmak. *~ in favor of white people.* **6.** ayırım/ fark gözeten, ayırımlı, farklı, **7. ~ly** : ayırım yaparak, fark gözeterek/gözetircesine, ayırt ederek, sezerek, fark ederek. ***e.a.-1&2.*** *distinguish, differentiate.*

discriminating, *sf.* **1.** ayırım yapan, fark gözeten, taraf tutan, tarafgir davranan, **2.** ehil, titiz, zevk sahibi, **3.** sezgin, temyiz kabiliyeti olan, anlayarak takdir eden, iyiyi kötüden ayırabilen, ayırt edici, görüşü kuvvetli, **4.** (vergi, tarife vb.) farklı, ayırımlı, **5. ~ly** : ayırım yaparak, fark gözeterek/gözetircesine, taraf tutarcasına, tarafgirlikle. ***e.a.- 1-3.*** *distinguishing, discerning, judicious, discriminatory.*

discrimination, *is.* **1.** ayırma, tefrik/temyiz/fark etme, (ufak farkları görerek) iyiyi seçebilme, **2.** ayırım, tefrik, temyiz, seçi, zevki selim, **3.** ayırım yapma, fark gözetme, taraf tutma, tarafgir davranma, (meziyet ve yeteneklere bakmaksızın) bir kimseyi/toplumu diğerinden üstün/ aşağı görme, eşitlik gözetmeme, **4.** ayrılık, fark. *There must be no ~!* **5.** *esk.* ayırmaç, ayırıcı simge, alâmetifarika, **6. ~al** : ayırımlı, ayırıcı, fark gözeten, tarafgir, taraf tutan. ***e.a.- 1-2.*** *discernment, discretion, perspicacity,* ***3.*** *bias, prejudice,* ***4.*** *distinction.*

discriminative, *sf.* **1.** seçici, ince farkları görebilen, tefrik/temyiz edici, **2.** *bk.:* **discriminatory** (1), **3. ~ly** *bk.:* **discriminatorily.**

discriminator, *is.* **1.** ayıran, sezen, fark eden, fark gözeten, taraf tutan, **2.** *rad.* ayıklayıcı, diskriminatör : sıklık ya da evre kiplenimini genlik kiplenimine dönüştüren elektronik aygıt.

discriminatory, *sf.* **1.** ayırımcı, fark gözetici, taraf tutucu, bir kimseyi/toplumu ötekinden üstün/aşağı gören, eşitlik gözetmeyen. *a ~ law. ~ practices.* **2.** *bk.:* **discriminative**, **3. discriminatorily** : ayırım yaparak, fark gözeterek, taraf tutarak/tutarcasına, bir kimseyi/toplumu ötekinden üstün/aşağı görerek, eşitlik gözetmeksizin.

discursive, *sf.* **1.** tutarsız, insicamsız, gelişigüzel, daldan dala atlayan, ipsiz sapsız, plânsız. *to write in a ~ style. He is too ~.* **2.** usa vurumlu, muhakemeli, mantıkî yoldan sonuca varan, sezgiye/hadse dayanmayan. ~ **reason** : usa vurma yeteneği, **3. ~ly** : (a) tutarsız/insicamsız/gelişigüzel bir şekilde, (b) usa vurarak, muhakeme ile, mantıkî yoldan, **4. ~ness** : (a) tutarsızlık, insicamsızlık, gelişigüzellik, plânsızlık. ***e.a.- 1.*** *digressive, rambling.*

discus, *is., ç.* **discuses, disci 1.** disk, dairesel yassı levha, **2.** disk atma (spor).

discuss, *gl.f.* **1.** görüşmek, müzakere/ mütalâa etmek. *We ~ed our future plan.* **2.** irdelemek, tartışmak, münakaşa etmek, **3.** *az kul.* iştahla yemek/içmek, **4.** *huk.* kefile başvurmadan borçludan borcu tahsil etmek, **5.** *esk.* açıklamak, ifşa etmek, **6. ~able = ~ible** : görüşülebilir, müzakere/münakaşa edilebilir, tartışılabilir, irdelenebilir, **7. ~er** : görüşmeci, müzakereci, irdeleyici, tartışmacı. ***e.a.- 1.*** *debate, deliberate, reason,* ***2.*** *argue, dispute, contend,* ***5.*** *reveal.*

discussant, *is.* görüşmeci, müzakereci, konuşmacı, tartışmacı, toplantıya/seminere katılan.

discussion, *is.* **1.** görüşme, müzakere, bahis (konusu etme). **the subject under ~** : üzerinde görüşülen/bahis konusu olan mesele. *have/ hold a ~ about/as to our future plans.* **2.** irdeleme, tartışma, münakaşa. *settle the matter with as little ~ as possible.* **3. ~al** : görüşme+, müzakere+, tartışma+, irdeleme+.

disdain, *is&gl.f.* **1.** küçümsemek, hakir/hor görmek, tepeden bakmak. *Why do you ~ my offer of friendship?* **2.** tenezzül etmemek, *She ~ed to answer/answering his rude remarks.* **3.** küçümseme, azımsama, hor/hakir görme, dudak bükme, önem vermeme, tepeden bakma, kibir, gurur, azamet. **in ~** : gururla, azametle, tepeden bakarak. ***e.a.*** *- 1. despise, scorn, contemn, spurn, 3. scorn, contemptuousness, haughtiness, arrogance, contempt.* ***k.a.*** *- 1. admire, 3. admiration.*

disdainful, *sf.* **1. ~ of/towards** : kibirli, mağrur, azametli, küçümseyen, küçük/hakir/hor gören, nefret besleyen. *He is very ~ of/towards poor people. She gave me a ~ smile.* **2. ~ly** : kibirle, azametle, küçük/hakir/hor görerek, tepeden bakarak, **3. ~ness** : kibir(lilik), küçümseme, hakir/hor görme, tepeden bakma. ***e.a.*** *- 1. scornful, contemptuous, haughty, supercilious, proud.*

disease, *is&gl.f.* **-eased, -easing 1.** *patol.* sayrılık, hastalık, illet, maraz. **catch a ~** : hastalık kapmak, hastalanmak. **die of a ~** : bir hastalıktan ölmek. **suffer from a ~** : hastalıktan ıstırap çekmek. *Many ~s are caused by bacteria.* **2.** *bot.* bitki hastalığı. *plant ~.* **3.** (zihnî, toplumsal vb.) rahatsızlık, huzursuzluk. **~s of mind** : akıl hastalıkları. **~s of society** : toplumsal hastalıklar, **4.** çözüşme, özel koşullar altında maddenin ayrışması, **5.** hasta etmek, hastalığa yakalatmak/duçar etmek. ***e.a.*** *- 1. sickness, illness, malady, morbidity, ailment, indisposition, infirmity, disorder.* ***k.a.*** *- 1. health, 5. cure.*

diseased, *sf.* sayrılı, hasta(lıklı), illetli, malûl, mariz. **He was ~ in body and in mind** : Hem bedenen, hem akıldan hasta idi.

diseconomy, *is.* **1.** iktisatsızlık, pahalılık, fiyat/maliyet artışı, **2.** maliyeti artıran etken.

disembark, *f.* (gemiden/uçaktan vb.) in(dir)mek, (yük) boşaltmak. **~ation = ~ment** : in(dir)me, boşaltma.

disembarrass, *gl.f. gen.* **~ of 1.** mahcubiyetten kurtarmak, **2.** rahatlatmak, ferahlatmak, sıkıntıdan/yükten kurtarmak. *Let me ~ you of that heavy box, Sir.* **3.** güç bir durumdan kurtarmak, mahcup/utandırıcı duruma düşmekten korumak/kurtarmak, **4. ~ment** : mahcubiyetten/sıkıntıdan/yükten kurtulma, rahatlama, ferahlama. ***e.a.*** *- 2&3. relieve, rid, extricate.*

disembodied, *sf.* **1.** bedensiz, vücutsuz, cisimsiz, bedenden/cisimden ayrılmış. **the ~ spirits of the dead** : ölülerin bedenden ayrılmış ruhları, **2.** gaipten gelen. *~ voices.*

disembody, *gl.f.* **-bodied, bodying 1.** (ruhu) bedenden ayırmak, cisimden tecrit etmek, **2. disembodiment** : (ruh) bedenden ayırma/ayrılma.

disembogue, *f.* **-bogued, -boguing 1.** boşal(t)mak, dök(ül)mek, **2.** (nehir/ırmak) denize dökülmek, **3. ~ment** : boşal(t)ma, dök(ül)me. ***e.a.*** *- 1. pour, empty, discharge.*

disembowel, *gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** bağırsaklarını çıkarmak, **2.** içini boşaltmak, **3. ~ment** : bağırsaklarını çıkarma, içini boşaltma. ***e.a.*** *- 1. eviscerate.* ***NOT :*** Kümes hayvanlarının içini boşaltmak için **clean** kullanılır : *Will you clean this chicken for me, please?*

disembroil, *gl.f. gen.* **~ from** : (müşkül/karışık bir durumdan) kurtarmak. **to ~ oneself from** : kurtulmak, sıyrılmak, yakasını kurtarmak. *He tried to ~ himself from the fight.* ***e.a.*** *- untangle, extricate.*

disemplane, *gs.f.* uçaktan inmek/çıkmak.

disenable, *gl.f.* **-bled, -bling** güçsüz/aciz/yeteneksiz bırakmak, önlemek, mani olmak. ***e.a.*** *-prevent, disable, incapacitate, disqualify, make unable.*

disenchant, *gl.f.* **1.** büyüden kurtarmak, sihrini/büyüsünü dağıtmak/gidermek/çözmek, gözünü açmak, **2.** hayalden/hulyadan uyandırmak, düş/hayal kırıklığına uğratmak, **3. ~er** : büyüden kurtaran, hayalden uyandıran, **4. ~ment** : büyüden kurtarma/kurtulma, hayalden uyan(dır)ma. ***e.a.*** *- 2. disillusion.*

disenchanting, *sf.* **1.** büyüden kurtaran, hayalden/hulyadan uyandıran, düş/hayal kırıklığına uğratan, **2. ~ly** :düş kırıklığına uğratırcasına.

disencumber, *gl.f.* **1. ~ from/of** : yükten/külfetten/sıkıntıdan kurtarmak, **2.** ipotekten kurtarmak, ipoteği kaldırmak. ***e.a.*** *-1. disburden, unburden, disentangle, extricate.*

disendow, *gl.f.* vakıftan mahrum etmek, (okul, kilise vb.) vakfını kesmek/kaldırmak. **~er** : vakıftan mahrum eden. **~ment** : vakıftan mahrum etme.

disenfranchise(ment), *bk.:* **disfranchise (ment).**

disengage, *f.* **-gaged, -gaging 1. ~ from** : salıvermek, çözmek, açmak, ayırmak, serbest bırakmak, bağlarını koparmak/kesmek/çözmek, affetmek. **~ the clutch** : kavramayı açmak. *He ~d his hand from that of sleeping child.* **2.** *As.* (düşmanla) muharebeye son vermek, muharebeyi durdurup düşmandan uzaklaşmak. *They ~ed themselves without loss of men.* **3.** (bağlantı) çözülmek, açılmak, kopmak, kesilmek, serbest kalmak. ***e.a.*** *- 1. unfasten, free, 3. withdraw.*

disengagement, *is.* **1.** çöz(ül)me, bağlantıyı kesme, serbest bırakma/kalma, salıver(il)me, ilgiyi kesme, **2.** serbestlik, rahatlık, kaygı vb. den azadelik, **3.** muharebeye son verip düşmandan uzaklaşma, çekilme, **4.** nişanı/nişanlılığı bozma. ***e.a.*** *- 2. leisure, ease, relaxation.*

disentail, *gl.f. huk.* mirasın satışını serbest bırakmak, miras kalan malın başkasına satılmasını yasaklayan hükmü kaldırmak. **~ment** : mirasın satışını serbest bırakma.

disentangle, *f.* **-gled, -gling 1. ~ from** : (düğüm vb.) çöz(ül)mek, (dolaşmış/düğümlenmiş bir şey) aç(ıl)mak, salıvermek, kurtarmak, kurtulmak, **2.** (sır, muamma vb.) çözmek, (esrar perdesini) kaldırmak, (gerçeği) meydana çıkarmak. *How can I ~ the truth from all these lies?* **3. ~ment** : çöz(ül)me, aç(ıl)ma, kurtulma. ***e.a.*** *- 1-2. untangle, extricate, unravel.* ***k.a.*** *- 1-2. entangle.*

disenthral(ment), *bk.:* **disenthrall(ment).**

disenthrall, *gl.f.* **-thralled, -thralling** serbest bırakmak, azat etmek, kurtarmak. **~ment** : serbest bırakma.

disenthrone, *gl.f.* **-throned, -throning 1.** tahttan indirmek, hal'etmek, **2. ~ment** : tahttan indirme. ***e.a.*** *- 1. dethrone, depose.*

disentitle, *gl.f.* **-tled, -tling** unvan/hak ve imtiyazlarından mahrum etmek, yetkisini elinden almak.

disentomb, *gl.f.* mezardan/yer altından çıkarmak. **~ment** : mezardan çıkarma.

disentrance, *gl.f.* **-tranced, -trancing** kendine getirmek, büyüden/vecit ve istiğrak hâlinden kurtarmak.

disentwine, *f.* **-twined, -twining** (düğüm vb.) çözmek, açmak. ***e.a.*** *- untwine, disentangle.*

disepalous, *sf. bot.* iki sepalli.

disequilibrate, *gl.f.* **-brated, -brating** dengesini bozmak.

disequilibration, *is.* dengesizlik, denge bozukluğu.

disequilibrium, *is.* (bilhassa ekonomide) dengesizlik, kararsızlık. ***e.a.*** *- instability.*

disestablish, *gl.f.* **1.** (resmî hüviyetini) tanımamak, resmiyetine son vermek, kurum hüviyetini kaldırmak, **2.** (devlet) kiliseyi tanımamak/desteklememek, **3. ~ment** : (resmiyetini) tanımama, (kilise ile) ilgisini kesme, **4. ~mentarian**: devletin kiliseyi tanımaması/desteklememesi (taraftarı), **5. ~men-tarianism** : devletin kiliseyi tanımaması taraftarlığı.

disesteem, *is&gl.f.* **1.** saymamak, itibar/hürmet etmemek, hiçe saymak, değer/kıymet vermemek, **2.** itibarsızlık, say(ıl)mama, itibar/hürmet görmeme/göstermeme. ***e.a.*** *- 2. disfavor.*

disfavor, *is&gl.f.* **1.** hoşlanmama, itibar etmeme, hiçe sayma. *The minister incurred the king's ~,* **2. ~ with** : gözden düşme, itibarsızlık, itibarını kaybetme, hoşa gitmeme. **to be/to fall into ~ (with)** : göz(ün)den düşmek, hoşuna gitmemek. *John seems to be/have fallen into ~ with Mary.* **3.** fenalık, kötülük, nahoş/zararlı/fena hareket/davranış. *The pianist did himself a ~ in trying to sing.* **4.** gözden düşürmek, hoşlanmamak, itibar etmemek, taraftar olmamak, aleyhinde/karşı/muhalif olmak, tarafını tutmamak. ***e.a.*** *- 1. displeasure, dislike, disesteem.*

disfavour, *is&gl.f. Brit. bk.:* **disfavor.**

disfeature, *gl.f.* **-tured, -turing** *bk.:* **disfigure.**

disfiguration, *is. bk.:* **disfigurement.**

disfigure, *gl.f.* **-ured, -uring 1.** çirkinleştirmek, şeklini/biçimini/güzelliğini bozmak. *Her face was ~d in an accident.* **2.** güzelliğine/etkisine/mükemmelliğine/kusursuzluğuna halel getirmek, **3. disfigurer** : çirkinleştiren, şeklini/güzelliğini bozan.

disfigurement, *is.* **1.** çirkinleş(tir)me, şeklini/biçimini /güzelliğini bozma, güzelliği vb. bozulma, **2.** çirkinlik, sevimsizlik, biçimsizlik, **3.** kusur, bozukluk, çirkinleştiren şey (yara, leke vb.).

disfranchise, *gl.f.* **-chised, -chising 1.** vatandaşlık haklarından/medenî haklardan mahrum etmek, **2.** hak ve imtiyazlarını elinden almak, **3. ~ment** : medenî haklardan mahrumiyet, hak ve imtiyazların iptali.

disfrock, *gl.f. bk.:* **unfrock.**

disfurnish, *gl.f.* **1.** elbise/tezyinat vb. ni çıkarmak, soymak, **2. ~ment** : (tezyinat vb.) çıkarma, soyma. ***e.a.-*** *1. strip, divest.*

disgorge, *f.* **-gorged, -gorging 1.** kus(tur)mak, ağzından/boğazından/midesinden çıkar(t)mak. *The dog ~d the bone it swallowed.* **2. ~ into** : (nehir, ırmak vb.) boşal(t)mak, dök(ül)mek. *The Mississipi ~s (its waters) into the Gulf of Mexico at New Orleans. The buses ~ crowds on the pavements.* **3.** (çalınan, yasa dışı elde edilen malı vb.) teslim/iade etmek, geri vermek. ***e.a.-*** *1. vomit, throw out, 2. flow out, pour out, 3. surrender, yield.*

disgrace, *is. &gl.f.* **-graced, -gracing 1.** utanç, ayıp. *His actions brought ~ on his family. Being poor is no ~.* **2.** rezalet, yüz karası, utanç verici/ayıp eylem, utandırıcı/yüz kızartıcı şeylere sebep olan kimse/şey. **be a ~ to one's family** : ailesine yüz karası olmak. *Doctors like that are a ~ to our hospitals.* **3.** gözden/itibardan düşme, menkûbiyet, idbar. **be in ~** : (a) gözden düşmek, (b) (çocuk) cezalı/kabahatli olmak. *Mike is in ~ because he won't eat his vegetables.* **4.** gözden/itibardan düşürmek, rezil etmek, utanç getirmek. *He ~d himself last night by drinking too much.* **5. fall into ~ (with)** : hoşnutsuzluk yaratmak, yaptığı iş tasvip edilmemek. ***e.a.-*** *1. shame, ignominy, notoriety, dishonor, infamy, 3. disfavor, obloquy, 4. embarrass, humiliate, degrade, dishonor, debase, shame.* ***k.a.-1.*** *honor, respect, esteem.*

disgraceful, *sf.* **1.** çok ayıp, utandırıcı, yüz kızartıcı, utanç verici, rezil, **2. ~ly** : ayıp/utandırıcı/yüz kızartıcı bir şekilde, rezilâne, **3. ~ness** : ayıplık, utandırıcılık, yüz kızartıcılık.

disgruntle, *gl.f.* **-tled, -tling** darıltmak, gücendirmek, küstürmek, üzmek, canını sıkmak, **2. disgruntled** : dargın, küskün, darılmış, küsmüş, gücenmiş, **3. ~ment** : darılma, gücenme, dargınlık, küskünlük. ***e.a.-*** *1. dissatisfy, 2. discontented, disgusted, displeased.*

disguise, *is.&gl.f.* **-guised, -guising 1.** (kılık kıyafetini) değiştirmek, tebdilikıyafet etmek, ...kılığına girmek. *The king was ~ed as a peasant. The spy ~d himself as an old man,* **2.** gizlemek, saklamak, örtbas etmek, (gerçek kimliğini/niteliğini) örtmek/gizli tutmak, maskelemek, başka şekilde/hüviyette göstermek, değiştirmek. *to ~ one's intention. He ~d his handwriting.* **3.** tebdilikıyafet, sahte kılık/kıyafet. *The thief wore a false beard and glasses as a ~.* **4.** sahtelik gizle(n)me, maskele(n)me, **5.** meddah/palyaço/komediyen vb. nin kılığı, **6.** kıyafet değiştirme, örtbas etme, (kimlik ve niteliğini) başka gösterme, **7. in ~** : (a) kılık değiştirmiş, gizli, (b) aslında, hakikatte. *His illness was a blessing in ~, because he afterwards married his nurse.* **8. disguisable** : gizlenebilir, saklanabilir, örtbas edilebilir, **9. ~dly** : tebdilikıyafetle, gerçek kimliğini/niteliğini gizleyerek, gizlice, **10. disguiser** : tebdilikıyafet eden, kimliğini gizleyen kimse. ***e.a.-*** *1. cloak, mask, camouflage, simulate, feign, 2. conceal, hide, 4. deception, concealment.*

disgust, *is.&gl.f.* **1.** tiksindirmek, iğrendirmek, midesini bulandırmak. *The smell of the dead animal ~ed him.* **2.** bezdirmek, bıktırmak, nefret ettirmek, çok canını sıkmak, illâllah dedirtmek. *Your rude behavior ~s me!* **be ~ed with** : çok kızmak, bıkmak, nefret etmek. *I'm completely ~ed at/with you!* **3.** tiksinme, iğrenme, mide bulantısı. *Bad odors or tastes can arouse ~.* **4.** nefret, istikrah. *He couldn't hide his ~.* **5.** bezginlik, bıkkınlık, can sıkıntısı, **6. ~edly** : iğrenerek, tiksinerek, nefretle, can sıkıntısı ile, bıkmış bir halde, bezginlikle, **7. ~edness** : tiksinme, iğrenme, bıkma, tiksinti, bıkkınlık, bezginlik. ***e.a.-*** *1. sicken, nauseate, 2. repel, revolt, 3. nausea, 4&5. loathing, abhorrence, detestation, dislike, aversion.* ***k.a.-1.*** *delight,* ***4&5.*** *relish.*

disgustful, *sf.* **1.** tiksindirici, iğrenç, menfur, can sıkıcı, bıktırıcı, bezdirici, usanç verici, **2. ~ly** : tiksindirircesine, iğrenç/menfur bir şekilde, bıktırırcasına, usanç vererek. ***e.a.-*** *1. disgusting, offensive, loathsome, sickening, repulsive, revolting, repugnant, abhorrent, detestable.*

disgusting, *sf.* **1.** *bk.:* **disgustful** (1), **2. ~ly** *bk.:* **disgustfully.**

dish, *is.&gl.f.* **1.** tabak, sahan, yemek tabağı. **earthenware ~** : porselen tabak. **~-cover** : sahan kapağı. **~-mop** : (bulaşık) kurulama bezi. **~-warmer** : tabak ısıtıcı. **to do/wash (up) the ~es** : bulaşık yıkamak. **~rack** : tabak rafı : yıkanan tabakların suyu süzülünceye kadar diklemesine konulduğu raf, **2.** çanak, küvet, kap, tabak gibi çukur şey. **~ aerial/antenna** : parabolik/çanak anten, **3.** (tabak içinde bulunan) yemek, yiyecek. **a sweet ~** : tatlı. **side ~** : salata vb. gibi asıl yemekle beraber yenilen yiyecek. **a delicious ~** : nefis bir yiyecek, **4.** pişmiş yemek. *Baked apples are my favorite ~.* **a standing ~** : (a) demirbaş yemek, (b) *mec.* temcit pilâvı, **5.** tabak dolusu. *a ~ of pilaf.* **6.** çukurluk (derecesi), **7.** *argo* güzel kız/kadın, bir içim su. **She's quite a ~** : Bir içim su! *Linda is really quite a ~, isn't she?* **8.** *k.d.* kolay iş, bir kimsenin rahatlıkla yaptığı şey, *mec.* peynir ekmek, **9.** *gen.* **~ up/out** : tabağa koymak, (yemeği) kotarmak. **The meal was ready to ~ up** : Yemek hazırdı. **I'm ~ing it up** : Ben (yemeği) tevzi ediyorum. *You may ~ the dinner now.* **10.** oymak, (tabak gibi) çukurlatmak, içbükey yapmak, **11.** *argo* haklamak, yenmek, bozguna/hezimete uğratmak, tahrip etmek, mahvetmek. **~ oneself** : kendi kendini mahvetmek, **12. ~ out** *k.d.* dağıtmak, vermek, tevzi etmek. *~ out examination papers.* **~ out compliments** : iltifat yağdırmak. **~ out punishment** : ceza vermek. *He likes ~ing out advice.* **13. ~ it out** *argo* sövüp saymak, haşlamak, azarlamak, ıslatmak, zılgıtı basmak, (sözle/dayakla vb.) cezalandırmak, hakkından gelmek. **He likes to ~ it out, but he can't take it** : Başkasına sövüp sayar, kendine sövülmesine tahammül edemez. **14. ~ up** : (güzel/düzenli/mükemmel bir şekilde) sunmak/açıklamak/izah etmek. *to ~ up a good argument.* **~ up old facts in a new form** : herkesin bildiği şeyi yeni imiş gibi öne sürmek, **15. ~ the dirt** *argo* dedikodu yaymak/çıkarmak, aleyhte konuşmak. **Stop ~ing the dirt** : Dedikoduyu bırak! ***e.a.- 11.*** *ruin, defeat,* ***12.*** *distribute,* ***15.*** *gossip.*

dishabille = deshabille, *is.* **1.** ev elbisesi, gündelik giyim. **in ~** : ev kılığı ile, yarı giyinmiş hâlde, **2.** yarı giyinmiş olma, dikkatsiz/itinasız giyim, **3.** *esk.* sabahlık, bol gecelik, **4.** düzensizlik, dağınıklık, intizamsızlık, **5.** zihin dağınıklığı.

disharmonic(al) = disharmonious, *sf.* ahenksiz, uyumsuz, düzensiz. ***e.a.-*** *inharmonious, discordant.*

disharmonism, *is. bk.:* **disharmony.**

disharmonize, *f.* **-nized, -nizing** ahenksizleş(tir)mek, ahengini/düzenini bozmak, ahengi/düzeni bozulmak.

disharmony, *is., ç.* **-nies 1.** ahenksizlik, uyumsuzluk, düzensizlik, **2.** ahenksiz/uyumsuz/düzensiz şey.

dishcloth, *is., ç.* **-cloths** bulaşık bezi. **~ gourd** *bk.:* **luffa** (1).

dishclout, *is. Brit. bk.:* **dishcloth.**

dishearten, *gl.f.* **1.** cesaretini/umudunu/hevesini kırmak, fütur vermek. *A long draught ~ farmers. This bad news will ~ them.* **2. ~ing** : cesaret/umut/heves kırıcı, **3. ~ingly** : cesaretini/umudunu/hevesini kıracak şekilde/kırarcasına/kırarak, **4. ~ment** : cesareti/umudu/hevesi kırılma. ***e.a.- 1.*** *discourage, depress, daunt.*

dished, *sf.* **1.** çukur, içbükey. *a ~ surface.* **2.** *esk.- argo* eski, yıpranmış, eskimiş, hurda, **3.** paralel tekerlek çifti) üst kısmı ayrık, yukarı kısımda birbirinden uzaklığı fazla. ***e.a.- 1.*** *concave,* ***2.*** *worn-out.*

dishelm, *gl.f. esk.* miğfersiz bırakmak.

disherit, *gl.f. bk.:* **disinherit.**

dishevel, *gl.f.* **-eled, - eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) (saç, giyim vb.) dağıtmak, karıştırmak, darmadağınık/karmakarışık etmek. **~ment** : dağılma, dağınıklık.

disheveled = dishevelled, *sf.* darmadağınık, karmakarışık, perişan, pejmürde. *~ hair/appearance.* ***e.a.-*** *unkempt, untidy, disarranged.*

dishful, *is., ç.* **-fuls** tabak dolusu.

dishonest, *sf.* **1.** namussuz, şerefsiz, haysiyetsiz, **2.** sahtekâr, aldatıcı, dalavereci, dürüst olmayan. *a ~ politician. a ~ advertisement. He gets money by ~ means.* **3. ~ly** : namussuzca, alçakça, sahtekârlıkla, aldatarak, düzen/dolap/dalavere ile. ***e.a.-1.*** *untrustworthy, unscrupulous, profidious, corrupt, fraudulent, deceitful.* ***k.a.- 1&2.*** *honest.*

dishonesty, *is., ç.* **-ties 1.** namussuzluk, şerefsizlik, haysiyetsizlik, sahtekârlık, dalaverecilik, dürüst olmama, kaypaklık. *I. can forgive a mistake, but I cannot forgive ~,* **2.** namussuz/şerefsiz/haysiyetsiz eylem, aldatma. ***e.a.**-1. improbity, 2. fraud.* ***k.a.**- honesty, honor*

dishonor = dishonour, *is.&gl.f.* **1.** şerefsizlik, namussuzluk, haysiyetsizlik. *I would rather die than live in ~.* **2.** utanç, leke, zül. *His desertion from the army was a ~ to his family/ brought ~ to his family.* **3.** ayıp, rezalet, **4.** (çeki/senedi) kabul etmeme, karşılığını ödememe, **5.** şerefine halel getirmek, namusuna leke sürmek, haysiyetini kırmak/ihlâl etmek, **6.** ırzına/namusuna tecavüz etmek, ırzına geçmek, zorla iğfal etmek, **7.** (çek, senet vb.) ödemeyi reddetmek, karşılığını ödememek, **8.** **~er** : şerefine halel getiren, namusuna leke süren, haysiyetini kıran/ihlâl eden; (çek, senet vb.) ödemeyi reddeden. ***e.a.**- 1-3. disgrace, ignominy, shame, indignity, 5. disgrace, 6. rape, seduce.*

dishonorable = dishonourable, *sf.* **1.** şerefi ihlâl edici, haysiyet kırıcı, namusa dokunan, utanç verici, küçültücü. *a ~ action.* **2.** şerefsiz, haysiyetsiz, namussuz, rezil, alçak, utanmaz, **3.** **~ discharge** *ABD* ordudan tart, azil, azil belgesi, **4.** **~ness** : şerefsizlik, haysiyetsizlik, namussuzluk, alçaklık, rezillik, **5.** **dishono(u)rably** : alçakça, şerefsizce, namussuzca, haysiyetsizce, rezilâne. ***e.a.**- 1&2. ignoble, base, disgraceful, shameful, shameless, unscrupulous, scandalous, ignominious.* ***k.a.**- 1&2. honorable, virtuous.*

dishono(u)red, *sf.* ödenmemiş, kabul edilmemiş (çek, senet vb.).

dishpan, *is.* bulaşık (yıkama) kabı/tası.

dishrag, *is. bk.:* **dishcloth.**

dishtowel, *is.* (bulaşık) kurulama bezi.

dishwasher, *is.* **1.** bulaşıkçı, bulaşık yıkayan kimse, **2.** bulaşık (yıkama) makinesi.

dishwater, *is.* **1.** bulaşık suyu, **2.** **dull as ~ = dull as ditchwater** : can sıkıcı, usanç verici. ***e.a.**- 2. dull, boring.*

dishy, *sf. k.d.* (cinsel bakımdan) çekici, cazip, güzel, alımlı, yakışıklı. *She's just married this ~ man.*

disillusion, *is.&gl.f.* **1.** düş/hayal kırıklığı, sükûtu/inkisarı hayal, **2.** düş/hayal kırıklığına uğratmak, sükûtuhayale/inkisarı hayale uğratmak. *I don't want to ~ her.* **3.** hayalden uyandırma(k)/uyanma(k), gözünü açma(k), gözü açılmak. *He thought he could trust everyone, but soon he was ~ed.* **4.** **~ment** : düş/hayal kırıklığı, sukutu/inkisarıhayal. ***e.a.**-1. disenchantment, 2. disenchant.*

disincentive, *sf. bk.:* **deterrent.**

disinclination, *is.* isteksizlik, gönülsüzlük, istiğna. **to feel ~** : canı istememek, istek/arzu duymamak. *I feel a/some ~ to travel/for travelling.* ***e.a.**- aversion, distaste, unwillingness.*

disincline, *f.* **-clined, -clining** (bir kimseden/bir şeyden) soğu(t)mak, hevesi(ni)/isteği(ni) öl(dür)mek/sön(dür)mek, çevirmek, caydırmak, vazgeçirmek.

disinclined, *sf.* isteksiz, gönülsüz, hevessiz, meyilsiz. **be/feel ~** : canı istememek, heves/arzu/istek duymamak. *I feel ~ to go out in this weather.* ***e.a.**-unwilling, reluctant, loath, averse.*

disinfect, *gl.f.* dezenfekte etmek, arıtmak, temizlemek, mikroplarını öldürmek.

disinfectant, *sf.&is.* bulaşımkıran, dezenfektan/dezenfekte eden/ mikrop öldürücü (madde).

disinfection, *is.* bulaşsızlaştırma, dezenfekte etme, arıtma, temizleme, mikroplarını öldürme.

disinfest, *gl.f.* haşaratı yok etmek, böcek/kemirici hayvan vb. ni imha etmek. **~ant** : haşarat öldürücü madde. **~ation** : haşaratı yok etme.

disinflate, *gl.f.* **-flated, -flating** fiyatları indirmek/düşürmek, anormal yükselen fiyatları normale indirmek. **disinflation** : fiyatları indirme/düşürme, enflasyonu önleme/önleyici tedbir alma.

disinformation, *is.* yanıltıcı haber : düşmanı yanıltmak amacıyla kasden yayınlanan uydurma siyasî/askerî/ekonomik haber.

disingenious, *sf.* **1.** ikiyüzlü, gayrisamimî, sahte, kurnaz, gizli maksat güden. *It was ~ of him to praise me just because he wanted money from me.* **2.** **~ly** : ikiyüzlülükle, samimiyetsizlikle, sahtelikle, kurnazlıkla, gizli maksat güderek, **3.** **~ness** : ikiyüzlülük, samimiyetsizlik, sahtelik, kurnazlık. ***e.a.**- 1. insincere.*

disinherit, *gl.f.* **1.** *huk.* mirastan mahrum etmek, **2.** hak/imtiyaz/vatan vb. den mahrum etmek, **3.** **~ance** : mirastan/hak/imtiyaz vb. den mahrum etme.

disintegrate, *f.* **-grated, -grating 1.** parçala(n)mak, ufala(n)mak, dağılmak, küçük parçalara ayırmak/ayrılmak. *Rocks are ~d by frost and rain.* **2.** *fiz.* (a) bozunmak, (b) (atom çekirdeği) parçalanmak, yüksek enerjili parçacıklarla bombardıman sonucunda birkaç çekirdeğe ayrılmak, **3. disintegrable** : parçalanabilir, **4. disintegrative** : parçalayıcı, **5. disintegrator** : parçalayan. ***e.a.*** *- **1.** break up, **2.** (a) decay.*

disintegration, *is.* **1.** parçala(n)ma, ufala(n)ma, dağılma, **2.** *fiz.* bozunma. ***e.a.*** *- **2.** decay.*

disinter, *gl.f.* **-terred, -terring 1.** mezardan çıkarmak, kazıp çıkarmak, topraktan/yeryüzüne çıkarmak, **2.** eş(ele)mek, meydana çıkarmak, açıklığa/gün ışığına kavuş(tur)mak, keşfetmek, açıklamak, **3. ~ment** : mezardan/topraktan çıkarma. ***e.a.*** *- **1.** exhume, unearth, **2.** discover, reveal.*

disinterest, *is.&gl.f.* **1.** ilgisizlik, alâkasızlık, umursamazlık, **2.** tarafsızlık, bîtaraflık, **3.** ilgilenmemek, ilgi/alâka göstermemek, alâkadar olmamak, umursamamak, aldırış etmemek, **4.** tarafsız olmak/kalmak, bîtaraf olmak. ***e.a.*** *- **1.** indiffeerence.*

disinterested, *sf.* **1.** tarafsız, bîtaraf, önyargısız, çıkar/menfaat gözetmeyen, bencil olmayan. *a judge's ~ decision.* **2.** *esk. bk.:* **uninterested**, **3. ~ly** : tarafsız/bîtaraf olarak, **4. ~ness** : tarafsızlık, bîtaraflık. ***e.a.*** *-**1.** impartial, fair.*

disject, *gl.f.* saçmak, savurmak, dağıtmak. ***e.a.*** *- scatter, disperse.*

disjecta membra, *Lât.* dağınık organlar, birbirinden ayrı(lmış) parçalar.

disjoin, *f.* **1.** ayırmak, ayrılmak, parçala(n)mak, **2. ~able**:ayrılabilir, parçalanabilir. ***e.a.*** *- **1.** disunite, separate.*

disjoint, *sf.&f.* **1.** ayırmak, ayrılmak, parçala(n)mak, eklemlerinden/ek yerlerinden ayırmak/ayrılmak. *~ a chicken.* **2.** (düzenini) bozmak, **3.** *mat.* ayrık. **~ cycles** : ayrık çevrimler. **~ sets** : ayrık kümeler. **~ union** : ayrık birleşim, **4.** *esk. bk.:* **disjointed.**

disjointed, *sf.* **1.** (ekleminden/ek yerinden) çıkmış, parçalanmış. *a ~ hip. a ~ fowl.* **2.** tutarsız, intizamsız, birbirini tutmaz, parça parça. *a ~ discourse. He just gave a ~ account of the battle.* **3. ~ly** : (a) ekleminden çıkmış durumda, (b) tutarsız/insicamsız bir şekilde, **4. ~ness** : (a) (eklemden) çıkma, çıkıklık, (b) tutarsızlık, insicamsızlık.

disjunct, *sf.* **1.** ayrı(lmış), parça parça, munfasıl, **2.** *müz.* uzun fasılalı, fasılaları bir saniyeden uzun melodilerle ilerleyen, **3.** boğumlu : baş, boğaz ve karın kısmı boğumlarla ayrılmış (böcek). ***e.a.*** *- **1.** disjoined, separated.*

disjunction, *is.* **1.** ayırma, ayrılma, **2.** ayrılık, ayrıklık, ayrı ayrı/parça parça olma, bağlantısızlık, irtibatsızlık. *The ~ between thought and action. the ~ between theory and practice.* **3.** *man.* ayrıklık, infisal : (a) kaplamları birbirinden ayrı olmakla beraber aynı yakın cinsin kaplamına giren kavramlar arasındaki bağıntı. *ör.:* kedi, köpek : memeliler. (b) önermelerin birbirine bağlanmasında "veya", "ya...ya" ile gösterilen ilişki. ***e.a.*** *- **1.** disunion, separation.*

disjunctive, *sf.&is.* **1.** ayıran, bölen, fark ettiren, **2.** *gr.* (a) bağlaç, ayırıcı : iki kelime/cümle arasında ayrılık veya bağlılık kuran. **~ conjunction** : ayırıcı bağlaç. *"But" and "or" are ~ conjunctions. ör.:* **poor but happy** : yoksul fakat mutlu. **this or that** : bu veya şu. (b) söz dizimi (sentaks) bakımından belirli bir ifadeye bağlı olmayan. (c) bağlaçlı cümle/fiil, **3.** *man.* (a) ayrık yargı, (b) ayrık çıkarım, öncülerinden biri ayrık yargı olan çıkarım, (c) *bk.:* **disjunction** (3), **4. ~ly** : ayırarak, bölerek, ayrı bir şekilde. ***e.a.*** *-**1.** separating, dividing, distinguishing.*

disk = disc, *is.&gl.f.* **1.** disk, kurs, yassı dairesel cisim, **2.** yuvarlak, yassı gibi gözüken yuvarlak cisim. *the ~ of the sun.* **3.** gramofon plâğı, **4.** *bot. zool.* yuvarlak/yassı yapılış/parça/organ, **5.** *bk.:* **intervertebral disk**, **6.** *bot.* papatya vb. gibi çiçeklerin orta yuvarlağı, **7.** *mat.* birim açık dönge : düzlemde baş noktaya uzaklıkları birden küçük olan bütün noktaların oluşturduğu küme, **8.** *bil.* (a) teker : bir eksen üzerinde dönen veya bir dizi tekerin mıknatıslı yüzeylerinden oluşan veri saklama ortamı, (b) **disk pack** *d.d.* değişir teker, **9.** diskli pullukla sürmek, **10.** (sesi) plâğa kaydetmek/almak, **11. ~ crank = crank ~ = crankplate** *mak.* aynalı krank, **12. ~ flower = ~ floret** : çiçek göbeği : bazı bileşik bitkilerin merkezî diskini oluşturan boru çiçeklerden her biri, **13. ~ harrow** : diskli pulluk/tırmık/nadas makinesi : kesici bıçakları disk şeklinde tarım aleti, **14. ~ wheel** : dolu tekerlek, tepsi tekerlek.

diskette, *is. bk.:* **floppy disk.**

dislike, *is.&gl.f.* **-liked, -liking 1.** hoşlanmama(k), sevmeme(k), beğenmeme(k), hazzetmeme(k), nefret (etmek). *I ~ big cities. She spoke of him with great ~.* **2. take/have a ~ of/for** : soğumak, hoşlanmamak. *She has a ~ of/for cats.* **3. ~able = dislikable** : hoşa gitmeyen, hoşlanılmayan, sevimsiz, nahoş, nefret uyandıran. ***e.a.****- 1. disgust, distaste, despise, detest.* ***k.a.****-1. like, esteem, favor.*

dislimn, *gl.f. şiir* (şekli/çizgileri) silinmek, belirsizleşmek, iphama bürünmek. ***e.a.****- dim.*

dislocate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** yerinden çıkarmak, oynatmak, yerini değiştirmek, yanlış yere koymak, **2.** *tıp* (kemiği) eklemden/mafsaldan/oynak yerinden çıkarmak. *The football player ~d his shoulder when he fell.* **3.** bozmak, altüst etmek. *Our plans for the picnic were ~d by the bad weather.* ***e.a.****- 1. displace, disarrange, 3. derange, upset, disturb.*

dislocation, *is.* **1.** yerinden çık(ar)ma/oyna(t)ma, yerini değiştirme, boz(ul)ma, alt üst etme/olma, **2.** *tıp* çıkık (kemik).

dislodge, *f.* **-lodged, -lodging 1.** yerinden oynatmak, yerini değiştirmek, çıkarmak, sökmek. *The workman used a crowbar to ~ a heavy stone from the wall. to ~ a fishbone from a cat's throat.* **2.** (gizlendiği yerden/siperden) çıkarmak, söküp atmak. *Heavy gunfire ~d the enemy from the fort.* **3.** (evden) çıkmak, taşınmak, **4. ~ment = dislodgment** : yerinden oynatma, yerini değiştirme, çıkarma, sökme, söküp atma. ***e.a.****- 1. remove, 2. expel, drive out, 3. move.*

disloyal, *sf.* **1.** sadakatsiz, hain, vefasız. *A ~ servant let the thieves into the house.* **2. ~ly** : haince, vefasızlıkla. ***e.a.****-1. unfaithful, faithless, treacherous.* ***k.a.****- 1. loyal, faithful, steadfast.*

disloyalty, *is., ç.* **-ties 1.** sadakatsizlik, vefasızlık, **2.** hainlik, hiyanet, ihanet. *The traitor was shot for ~ to his country.* ***e.a.****- 1. unfaithfulness, faithlessness, 2. treachery, treason, betrayal, perfidy.* ***k.a.****- 1. loyalty, allegiance, fidelity*

dismal, *sf.&is.* **1.** loş, kasvetli, sönük. *a ~ day/weather. Rainy days are ~.* **2.** kederli, neşesiz, mağmum, gamlı, üzgün. *Sickness often makes a person feel ~.* **3.** *esk.* (a) feci, müthiş. *a ~ failure.* (b) uğursuz, meş'um, **4. the ~s** *k.d.* üzgünlük, neşesizlik, gam, keder, üzüntü, maneviyat kırıklığı, **5.** (Güney ABD) bataklık kıyı/sahil, **6. ~ Swamp** : Loş Bataklık : GD Virginia ve K. Carolina kıyılarında 48 km uzunluğunda geniş bataklık, **7. ~ly** : loş/kasvetli/sönük bir şekilde, üzgün/kederli/gamlı bir şekilde, **8. ~ness** : loşluk, kasvetlilik, sönüklük, üzgünlük, neşesizlik. ***e.a.****-1. dark, gloomy, somber, 2. dreary, miserable, cheerless, bleak, mournful, depressed, 3. (a) disastrous, calamitous, (b) unlucky, sinister, ill-fated, catastrophic.*

dismantle, *gl.f.* **-tled, -tling 1.** sökmek, demonte etmek, parçalara ayırmak, parçalarını/teçhizatını söküp almak, silâhtan tecrit etmek, arma ve silâhlarını almak. *The warship was ~d before the hull was sold for scrap metal.* **2.** devirmek, yıkmak, aşağı indirmek/çekmek, yerle bir etmek. *We had to ~ the bookcases to move them.* **3.** (elbise, örtü vb.) soymak, çıkarmak, **4. ~ment** : sökme, parçalara ayırma, demonte etme, demontaj; silâhtan tecrit etme/edilme, **5. dismantler** : söken, demonte eden. ***e.a.****- 2. raze, 3. divest.*

dismast, *gl.f. den.* (geminin) direğini kırmak/sökmek/devirmek/çıkarmak. *The storm ~ed the ship.*

dismay, *is.&gl.f.* **1.** korkutmak, yıldırmak, dehşete düşürmek. *She was ~ed when the poisonous snake appeared in front of her.* **2.** cesaretini kırmak, ürkütmek, ye'se/fütura/üzüntüye düşürmek. *We were ~ed to learn that the only road to town was buried by the avalanche.* **3.** anî korku, yılgınlık, ürkme, dehşete kapılma, korku ve dehşetten donup kalma, **4.** üzüntü, yeis, keder, umutsuzluk. *The news filled/struck them with ~.* **5. to one's ~** : korku/dehşet ile. ***e.a.****- 1. daunt, apall, frighten, horrify, intimidate, alarm, 2. discourage, dishearten, depress, 3. apprehension, consternation, fear, panic, terror, dread, fright, horror, scare, 4. distress, anxiety, concern.* ***k.a.****- 1. cheer, reassure, relieve, 2. encourage, hearten.*

dismember, *gl.f.* **1.** (kolunu, bacağını vb.) kesmek, kötürüm yapmak, **2.** parçalamak, parçalara ayırmak. *The Austro-Hungarian Empire was ~ed after the First World War.* **2. ~ment** : (kol vb.) kesme, kötürüm yapma, parçalama, parçalara ayırma.

dismiss, *gl.f.* **1.** izin/yol vermek, gitmesine müsaade etmek, azat etmek, dağıtmak, tatil etmek. *At noon the teacher ~ed the class.* **2.** işten çıkarmak/kovmak, azletmek. *to ~ an employee. If you're late again you'll be ~ed (from your job).* **3.** kovmak, uzaklaştırmak, defetmek, önem vermemek, bir tarafa bırakmak, bertaraf etmek, itibar etmemek, kale almamak. *~ your troubles and be happy. He ~ed the story as a mere rumor. Let's ~ this subject and talk of something else.* **~ from mind** : aklından çıkarmak, düşünmemek, **4.** *huk.* davayı reddetmek. *to ~ a charge.* **The judge ~ed all the charges (against him)** : Yargıç onun aleyhindeki bütün suçlamaları/iddiaları reddetti. **Case ~d!** Dava reddedildi. **5. ~ible** : izin verilebilir, azat edilebilir, kovulabilir, bertaraf edilebilir, kale alınmayabilir, (dava) reddedilebilir, **6. ~ive** : izin veren, müsaade eden; işten atan/kovan, azleden; önem vermeyen, kale almayan, reddeden. ***e.a.**- 1. send away, expel, eject, 2. discharge, 3. reject, repudiate, dispel, 4. drop, put out.*

dismissal, *is.* **1.** izin, müsaade, **2.** işten at(ıl)ma/kov(ul)ma, azil, azledilme, azletme, **3.** (davayı) reddetme, düşürme.

dismount, *is.&f.* **1.** (attan/bisikletten vb.) in(dir)me(k), **2.** *mak.* sökme(k), demonte etme (k), parçalara ayırma(k), **3.** (bineğini elinden alarak) yaya bırakma(k). *The Indians ~ed the troops by stealing their horses.* **4. ~able** : (attan vb.) indirilebilir; sökülebilir, demonte edilebilir. ***e.a.**- 1. unhorse, alight, descend, 2. disassemble.*

disnature, *gl.f.* **-tured, -turing** doğallığını/tabiîliğini bozmak, yapaylaştırmak, sun'îleştirmek.

disobedience, *is.* itaatsizlik, asilik serkeşlik, başkaldırma. ***e.a.**- insubordination.*

disobedient, *sf.* **1.** itaatsiz, asi, serkeş, dik kafalı. *a ~ child. He was ~ to his mother.* **2. ~ly** : itaatsizlikle, isyanla, serkeşlikle, dik kafalılıkla, kafa tutarcasına. ***e.a.**- 1. insubordinate, rebellious, refractory.*

disobey, *f.* **1.** itaat etmemek, itaatsizlik etmek, asilik/serkeşlik yapmak, başkaldırmak, isyan etmek, boyun eğmemek, söz dinlememek, kafa tutmak, emre karşı gelmek. *~ rules/one's mother. Don't dare ~!* **2. ~er** : itaatsiz, asi, isyankâr, kafa tutan, söz dinlemeyen kimse. ***e.a.**- 1. violate, defy.*

disoblige, *gl.f.* **-bliged, -bliging 1.** hatırını kırmak/saymamak, hiçe saymak, **2.** isteğini/ricasını kabul etmemek, dileğini yerine getirmemek, **3.** gücendirmek, incitmek, rencide etmek, **4.** rahatsız/taciz etmek. ***e.a.**-1&3. affront, offend, slight, 4. inconvenience, incommode.*

disobliging, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, hatır kırıcı, gücendirici, aksi, ters, saygısız, hiçe sayan, **2. ~ly** : kabalıkla, nezaketsizce, hatır kıracak/gücendirecek şekilde, saygısızca, **3. ~ness** : kabalık, nezaketsizlik, gücendirme, hatır kırma, hiçe sayma, saygısızlık.

disoperation, *is.* (çevredeki organizmalara) zararlı etki.

disorder, *is.&gl.f.* **1.** düzensizlik, intizamsızlık, tertipsizlik, nizamsızlık, keşmekeş. *~ in legal proceedings. The room was in such a ~ that it was impossible to find anything.* **2.** karışıklık, kargaşalık. *troubled times marked by social ~s.* **3.** sayrılık, hastalık, illet, rahatsızlık. *a mild stomach ~. Suffering from a stomach ~/ from ~s of bowels.* **4.** düzenini/nizamını/intizamını bozmak, karıştırmak, karışıklık/kargaşalık yaratmak, **5.** sağlığını bozmak, (sağlığına) dokunmak. *Such food is likely to ~ the stomach.* ***e.a.**- 1. disorderliness, disarray, jumble, confusion, disarrangement, irregularity, clutter, derangement, disturbance, 2. riot, turbulence, insurrection, anarchy, 3. ailment, sickness, disease, malady, 4. disarray, disorganize, disarrange.* ***k.a.**- 1. order, regularity.*

disordered, *sf.* **1.** düzensiz, intizamsız, nizamsız, karmakarışık, dağınık, bozuk, **2.** hasta, (sağlığı) bozuk, mariz, kaçık, çatlak, **3. ~ly** : düzensiz/intizamsız/dağınık bir şekilde, **4. ~ness** : düzensizlik, intizamsızlık, dağınıklık. ***e.a.**- 1. disarranged, disturbed, jumbled, 2. sick, ill*

disorderly, *sf.&zf.* **1.** düzensiz, karmakarışık, intizamsız, darmadağınık, keşmekeş, nizamsız, sistemsiz. *a ~ desk. The books and papers lay in a ~ pile on the floor.* **2.** gürültülü, velveleli. *Everybody started shouting and the meeting became very ~.* **3.** başıboş, itaatsiz, isyankâr, serkeş, yola gelmez, zapt edilmez, asayiş bozucu. *a ~ mob. a ~ conduct.* **4.** açık saçık, ahlâksız, **5.** *esk.* düzensiz/karmakarışık bir şekilde, **6. ~ conduct** *huk.* ahlâksız davranış, güvenliğe/yasalara/adaba aykırı tutum, **7. ~ house** :

(a) genel ev, umunhane, (b) kumarhane. *She keeps a ~ house in Paris.* **8. disorderliness** : düzensizlik, karışıklık, intizamsızlık, gürültü, patırtı. ***e.a.***- *1. untidy, confused, unsystematic, disarranged, pell-mell, 2. tumultuous, 3. unruly, riotous.* ***k.a.***- *1. tidy, neat, orderly.*

disorganise/disorganiser, *Brit. bk.:* **disorganize/disorganizer.**

disorganization, *is.* **1.** düzensizlik, nizamsızlık, karışıklık, **2.** örgütsüzlük, teşkilâtsızlık.

disorganize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** düzenini/nizamını bozmak, karmakarışık/alt üst etmek, karıştırmak, teşkilâtını bozmak. *Heavy snowstorm ~d the train schedule.* **2. disorganized** : düzensiz, karmakarışık, intizamsız, darmadağınık, keşmekeş, nizamsız, sistemsiz, örgütsüz, teşkilâtsız, **3. disorganizer** : düzenini/nizamını bozan, karmakarışık/alt üst eden, karıştıran, teşkilâtını bozan.

disorient, *gl.f.* **1.** (bir kimsenin) yolunu şaşırtmak, yönünü/cihetini kaybettirmek/şaşırtmak. *I'm quite ~ed, which way is north?* **2.** *psikol.* zamanını/yerini/öz benliğini bilememek, bilincini yitirmek, **3.** şaşırmak, şaşırıp/apışıp kalmak. *His sudden rise to fame and fortune ~ed him at first.* ***e.a.***- *disorientate, disconcert, confuse, mix up.* ***k.a.***- *orient(ate).*

disorientate, *gl.f.* **-tated, -tating** *bk.:* **disorient.**

disorientation, *is.* yönünü kaybet(tir)me, (yolunu) şaşır(t)ma, şaşır(tıl)ma.

disown, *gl.f.* sahip çıkmamak, kendisinin olduğunu inkâr etmek/reddetmek, tanımamak, kabul etmemek. *He ~ed his disobedient son. The politician ~ed his former views on the subject.* ***e.a.***- *repudiate, cast off.*

disparage, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** kötülemek, küçük görmek, küçük düşürmek, küçültmek, takdir etmemek. *The coward ~d the hero's brave attempt to rescue the drowning child.* **2.** aleyhinde bulunmak, itibarını sarsmaya çalışmak. **make disparaging remarks** : aleyhinde (küçük düşürücü) sözler söylemek, **3. disparager** : kötüleyen, küçük gören/düşüren, aleyhinde bulunan, **4. disparagingly** : kötülercesine, itibarını sarsacak şekilde, aleyhinde bulunarak. ***e.a.***- *1. decry, minimize, belittle, depreciate, 2. discredit.* ***k.a.***- *1&2. praise, extol, laud, applaud.*

disparagement, *is.* **1.** kötüleme, küçük görme/düşürme, aleyhinde bulunma, itibarını sarsma, **2.** küçük düşüren/itibarını sarsan şey, **3.** küçük düşme, itibarını kaybetme.

disparate, *sf.* **1.** (tamamıyla) ayrı/farklı, (birbirine) hiç benzemeyen, eşit olmayan. *Chalk and cheese are ~ substances.* **2. ~ly** : (tamamıyla) ayrı/farklı bir şekilde, (birbirine) hiç benzemeksizin, **3. ~ness** : ayrılık, farklılık, benzemezlik. ***e.a.***- *1. different, dissimilar, unlike, divergent, incommensurable.* ***k.a.***-*1. similar, like, analogous, comparable.*

disparity, *is.*, *ç.* **-ties** fark(lılık), ayrım, ayrılık, eşitsizlik, nispetsizlik, benzemezlik. *There is a great ~ of/in age between him and his wife.* ***e.a.***- *difference, inequality, unlikeness, dissimilarity, incongruity, discrepancy.* ***NOT:*** **DISPARITY**, ölçülebilen çokluklar (ağırlık, kuvvet, güç vb.) arasındaki farkı belirtir : *The disparity between the armed forces of two nations.* **DISCREPENCY** ise beklenen değere nazaran noksanlık, eksiklik ifade eder : *A discrepency between sales slips and cash on hand.*

dispart, *f.* *esk.* ayır(ıl)mak, böl(ün)mek, parçala(n)mak. ***e.a.***- *separate, divide.*

dispassion, *is.* **1.** tutkusuzluk, ihtirassızlık, haris/muhteris olmama, **2.** serinkanlılık, sakinlik, sükûnet, tarafsızlık, hislerine kapılmama. ***e.a.***- *calmness, impartiality, objectivity, coolness.*

dispassionate, *sf.* **1.** tutkusuz, ihtirassız, haris/muhteris olmayan, **2.** serinkanlı, sakin, tarafsız, hislerine kapılmaz, haktanır. *a ~ critic. a ~ approach to a problem.* **3. ~ly** : serinkanlılıkla, sükûnetle, tarafsızca, hislerine kapılmaksızın, **4. ~ness** *bk.* : **dispassion**. ***e.a.***-*1. unemotional, 2. calm, impartial, objective, cool, unbiased, objective, fair.*

dispatch^1 = **despatch**, *f.* **1.** (haberci, mektup, telgraf, askerî kuvvet vb. ni çabucak/hemen/ sür'atle) göndermek, yollamak, sevk etmek, irsal etmek, (telgraf) çekmek. *He ~ed a messenger to tell the general what had happened. ~ letters/ invitations. ~ a boy to the shop to buy milk.* **2.** öldürmek, (plânlı bir şekilde/süratle) imha etmek. *to ~ an injured dog.* **3.** (ivedilikle) gereğini yapmak, sür'atle ifa/icra etmek, yapıp tamamlamak, **4.** *esk.* acele etmek, çabuk olmak, elini çabuk tutmak, **5.** *k.d.* yiyip bitirmek. *We soon ~ed the cake.* **6.** baştan savmak, sepetlemek. *The housewife ~ed the salesman.* ***e.a.-1.*** *send off,* ***2.*** *kill,* ***4.*** *hasten, hurry,* ***5.*** *eat up,* ***6.*** *dismiss, send away, get rid of.*

dispatch^2, = **despatch**, *is.* **1.** (haberci, mektup, telgraf, askerî kuvvet vb.) gönderme, yollama, sevk, irsal. *After the ~ of the messenger, we waited.* **2.** öldürme, yok etme, **3.** (ivedi/çabuk) gereğini yapma, ifa/icra (etme), **4.** (ivedi) haber, mesaj, (özel ulakla gönderilen) mektup, telgraf, bildiri. *Send/carry a ~ from Paris to London.* **5.** (gazetecilikte) özel muhabirin gönderdiği acele haber, **6.** sür'at/ivedilik ve etkinlik. *He did the job with great ~.* **with all possible ~** : mümkün olan hızla, olabildiğince çabuk.

dispatch boat, *is.* resmî mektupları taşıyan devlet gemisi.

dispatch case, *bk.:* **attaché case.**

dispatcher = despatcher, *is.* (tren/uçak vb.) hareket memuru, sevk memuru, sevk eden, telgrafçı, (paraşütçülerde) grup başı.

dispatch rider, *is.* (motosikletli) askerî haberci, ulak.

dispel, *gl.f.* **-pelled, -pelling 1.** dağıtmak, gidermek, bertaraf etmek. *The captain's cheerful laugh ~led our fears. The sun soon ~led the mist.* **2. ~ler** : dağıtan, gideren. ***e.a.- 1.*** *scatter, disperse, dissipate.*

dispend, *gl.f. esk.* ödemek, tediye etmek, sarf etmek. ***e.a.-*** *pay out, spend.*

dispensable, *sf.* **1.** gereksiz, önemsiz, vazgeçilebilir, gerekli/elzem değil, **2.** (ilâç) yapılıp verilebilir, **3.** (Papa tarafından) bağışlanabilir, muaf tutulabilir, (suç/günah) bağışlanabilir, **4. ~ness = dispensability** : gereksizlik, lüzumsuzluk, önemsizlik, vazgeçilebilme. ***e.a.- 1.*** *unnecessary, disposable, expendable, unessential, superflous, extraneous.* ***k.a.- 1.*** *indispensable, necessary, essential, important.*

dispensary, *is., ç.* **-ries 1.** bakım evi, sağlık yurdu, dispanser, halkın bedava (veya az bir ücretle) muayene ve tedavi edildiği kurum, **2.** eczane, ilâç dağıtım yeri.

dispensation, *is.* **1.** dağıtma, tevzi (etme). **The ~ of the charity to the poor** : Fakirlere yardım dağıtımı. **2.** nimet, dağıtılan/tevzi edilen şey. **They gave thanks for the ~s of Providence** : Allahın nimetlerine şükrettiler. **3.** yönetim, idare, saltanat. *England under the ~ of Elizabeth I. Things were managed differently under the ~ of the last minister.* **4.** *ilâh.* (a) takdiriilâhî, kader, takdir, (b) din, dinî sistem. *The Mosaic/Christian ~.* **5.** muaf tutma, olmasa da yapabilme, hariç tutma, dışında bırakma, istisna, bağışıklık, muafiyet, **6.** (Katolik kilisesinde) (a) yasal görevden cezasız olarak affetme, muaf tutma, (b) muafiyet emri, **7. ~al** : dağıtım+, dağıtılan, tevzi edilen. ***e.a.- 1.*** *distribution,* ***3.*** *administration, management.*

dispensator, *is. esk.* **1.** dağıtıcı, dağıtan/tevzi eden kimse, **2.** yönetmen, idareci. ***e.a.- 1.*** *distributor,* ***2.*** *administrator.*

dispensatory, *is., ç.* **-ries 1.** ilâç tarife kitabı, ilâçların bileşimini, yapılışını ve kullanılışını açıklayan kitap, kodeks, **2.** *esk.* bakım evi, dispanser.

dispense, *is.&f.* **-pensed, -pensing 1.** dağıtmak, tevzi etmek. *The Red Cross ~d food and clothing to the refugees. The judge ~s justice.* **2.** yönetmek, idare etmek, (yasaları) uygulamak. *to ~ the law without bias.* **3.** (ilâç) hazırlamak, yapmak. **Druggists ~ medicines** : Eczacılar ilâç hazırlarlar. 4. (Katolik kilisesi) bağışlamak, muaf tutmak. *They were ~d from their oath.* **5. ~ with** : (a) -den müstağni olmak/vazgeçmek, onsuz da yapabilmek/idare etmek. **He could ~ with his assistant** : Asistansız da idare edebilir. (b) yol vermek, (başından) savmak, uzaklaştırmak, (c) yerini almak/doldurmak, lüzumsuz kılmak. **This new office machine will ~ with the need for a secretary** : Bu yeni büro makinesi bir sekreter yerini alacak/sekretere ihtiyaç bırakmayacak. **6.** *esk. bk.:* **expenditure**. ***e.a.-1.*** *distribute, allot,* ***2.*** *administer,* ***3.*** *prepare,* ***4.*** *exempt,* ***5.*** *(a) forgo, do/get along without, (b) get rid of, dispose of, do away with.*

dispenser, *is.* **1.** dağıtıcı, dağıtan/tevzi eden (şey/kimse). **soap ~** : sıvı sabun kabı, **2.** yöneten/idare eden kimse

dispeople, *gl.f.* **-pled, -pling** *az kul.* ahalisini boşaltmak/uzaklaştırmak, gayrimeskûn hâle getirmek. ***e.a.-*** *depopulate.*

dispermous, *sf. bot.* çift çekirdekli.

dispersal, *is.* dağı(ıl)ma, dağıtım, dağıtma, yayılma. ***e.a.-*** *dispersion.*

dispersant, *is.&sf.* dağıtan, tevzi eden, yayan.

disperse, *f.* **-persed, -persing 1.** saç(ıl)mak, **2.** yay(ıl)mak. *to ~ knowledge.* **3.** dağılmak, dağıtmak. *The crowd ~d when the game was over. The police ~d the rioters. The wind ~d the smoke.* **4.** kaybolmak, kaybetmek, yok olmak/etmek. *The swelling on his arm was ~d by cold compress.* **5.** (ışığı renklerine) ayırmak. *A prism ~s light.* ***e.a.- 1.*** *scatter, 2. disseminate, 3. distribute, circulate, 4. vanish, dispel, dissipate.* ***k.a.- 1.*** *combine, collect.*

dispersed, *sf.* dağınık. **~ly** : dağınık bir şekilde. **~ness** : dağınıklık.

disperser, *is.* dağıtan, yayan, tevzi eden.

dispersion, *is.* **1. ~al** *d.d.* dağıt(ıl)ma, **2.** *optik* (a) imleç değişimi : saydam bir cismin kırılım imlecinin ışığın dalga uzunluğuna göre değişmesi, (b) ayrışım : beyaz ışığın renklere ayrılması. *~ of light by a prism.* **3.** *ist.* yayılma : gözlem sonuçlarının ortalama ya da ortanca çevresinde dağılma derecesi, **4.** *As.* dağılma : aynı koşullar altında atılan mermi ya de bombaların farklı noktalara isabet etmesi, **5.** *kim.* dağılım : katı/sıvı/gaz içinde parçacıkların dağılışı, **6.** *bk.:* **Diaspora** (1).

dispersive, *sf.* dağıtıcı, dağılıcı, dağıtmaya/dağılmaya eğilimli/meyyal. **~ness** : dağıtıcılık, dağılıcılık.

dispersoid, *is. fiz. kim.* asıltı.

dispirit, *gl.f.* keyfini/neşesini kaçırmak, cesaretini/umudunu kırmak. ***e.a.****-depress, discourage, dishearten.*

dispirited, *sf.* **1.** keyifsiz, neşesiz, umutsuz, cesaretsiz, keyfi/neşesi kaçmış, cesareti/umudu kırılmış, **2. ~ly** : keyifsiz/neşesiz/umutsuz bir hâlde, **3. ~ness** : keyifsizlik, neşesizlik, umutsuzluk, cesaretsizlik. ***e.a.-1.*** *depressed, discouraged, disheartened, dejected, gloomy.*

dispiteous, *sf. esk.* zalim, merhametsiz. ***e.a.-*** *cruel, pitiless.*

displace, *gl.f.* **-placed, -placing 1.** yerinden/yurdundan /evinden çıkarmak/uzaklaştırmak, sürmek. ~ **from...** : ...-den uzaklaştırmak, **2.** yerini değiştirmek, (alışılan yerinden) başka yere koymak, **3.** yerini almak, aynı/zapt etmek, yerine geçmek, kaim olmak. *The automobile has ~ed the horse and buggy.* **4.** azletmek, kovmak, işten çıkarmak, **5.** *esk.* nefsini azat etmek, **6. displacer** : yerinden çıkaran/uzaklaştıran, kovan, (başkasının) yerini alan, yerini değiştiren. ***e.a.- 1&2.*** *move, transfer, derange, disarrange, 3. replace, supersede, supplant, 4. dismiss, oust, depose, expel.*

displaced person, *is., ç.* **displaced persons** garip, sürgün : harp veya zulüm sebebiyle memleketini terk etmek zorunda kalan kimse.

displacement, *is.* **1.** yer değiştirme, yer değişimi/değişikliği, tebdili mekâ, **2.** *fiz.* (a) yer değiştirme miktarı : bir cismin herhangi bir andaki konumu ile ilkel konumu arasındaki doğrusal/açısal uzaklık, (b) taşırma : yüzen/batan cismin yerini aldığı/taşırdığı sıvı hacmi/ağırlığı, (c) uzanım : referans noktasına göre bir cismin doğrusal/açısal uzaklığı, (d) uzanım : denge konumu yöresinde salınan bir cismin her an denge konumuna olan uzaklığı, **3.** *mak.* piston yer değişimi : pistonun hareketi esnasında yer değiştirdiği hacim, **4.** *den.* su çekimi, taşırma hacmi : bir geminin yerini aldığı su miktarı (deplasmanton olarak), **5.** *jeol.* çatlak, fay, **6.** *psikol.* yön değişimi : belirli bir uyaranın ayaklandırdığı tepkinin açığa vurulması sakıncalı olduğunda, tepkiyi uyarandan başkasına yöneltme ya da o tepkinin yerine başka bir tepki gösterme, **7.** *astr.* bir yıldızın görünür yer değiştirmesi, **8.** ~ **current** *elekt.* sürülme akımı, yer değiştirme/deplasman akımı **9.** ~ **hull** *den.* taşırma teknesi, önemli miktarda su taşıran tekne. *bk.:* **planing hull, 10.** ~ **ton** : taşırma tonu : bir teknenin taşırdığı su hacmi birimi (35 feet küp veya 2240 pound deniz suyu), **11.** ~ **tonnage** : taşırma tonajı : bir teknenin taşırdığı suyun taşırma tonu olarak değeri.

displant, *gl.f. esk.* **1.** *bk.:* **dislodge, 2.** *bk.:* **transplant.**

display, *is.&gl.f.* **1.** göstermek, sergilemek, teşhir etmek, göz önüne sermek. *Many ancient weapons are ~ed in the museum. to ~ fruit in a shop.* **2.** açıklamak, açığa vurmak, izhar etmek, meydana vurmak. *to ~ one's true feelings. to ~ ignorance.* **3.** açmak, yaymak, sermek. *to ~ a sail.* **4.** gösteriş yapmak, kibirle göstermek. *She ~ed her jewels.* **5.** *basım* iri harflerle teşhir etmek, göze çarpacak şekilde basmak, **6.** *elekt.*

elektriksel işaretleri katot ışınlı tüp ekranında göstermek, **7.** *zool.* (kuş vb. çiftleşmeden önce) oyunlar/gösteriler yapmak, **8.** gösteri, gösterme, arz. *a ~ of courage/force/affection/sorrow etc.* **9.** sergi, sergileme, teşhir, ortaya koyma, göz önüne serme. *Our class had a ~ of drawings at the Exhibition.* **10.** gösteriş, şatafat. *a vulgar ~ of wealth. Her fondness for ~ led her to buy showy clothes.* **11.** vitrin, meşher, **12.** *elekt.* görüntü : (a) elektriksel büyüklüğü gösteren şekil, (b) bu şeklin üzerinde görüldüğü ekran veya katot ışınlı tüp, **13.** *basım* göze çarpacak şekilde yapılan baskı, **14.** *zool.* (kuş vb. nin) çiftleşme oyunu, **15. ~er** : sergileyen, gösteren, göz önüne seren, teşhir eden, gösteriş yapan, **16. ~ type** *basım* siyah/iri punto/harf. ***e.a.***- *1. show, exhibit, evince, manifest, demonstrate, 2. reveal, betray, 3. unfold, open out, spread out, 4. flaunt, flourish, parade, air.* ***k.a.***- *1. conceal.*

displease, *f.* **-pleased, -pleasing 1.** darıl(t)mak, gücen(dir)mek, **2.** canını sıkmak, sinirlendirmek, hoşuna gitmemek. **be ~d with/at/by...** : ...-den memnun olmamak, canı sıkılmak. *She was ~d by their apparent lack of respect.* ***e.a.***- *1. offend, 2. annoy, vex, irritate, irk.*

displeasing, *sf.* **1.** nahoş, hoşa gitmeyen, can sıkıcı, **2. ~ly** : hoşa gitmeyecek/can sıkacak bir şekilde.

displeasure, *is.&gl.f.* **-ured, -uring 1.**hoşnutsuzluk, gücenme, darılma, kırılma, memnuniyetsizlik, can sıkıntısı, öfke, **2.** *esk.* gücendiren/inciten/can sıkan şey, **3.** *esk.* rahatsızlık, huzursuzluk, ıstırap, elem, **4.** *bk.:* **displease**. ***e.a.***- *1. dissatisfaction, disapproval, annoyance, distaste, dislike, indignation, vexation, 2. offense, injury, 3. discomfort, uneasiness, pain.* ***k.a.***- *1. pleasure.*

displode, *f.* **-ploded, -ploding** *esk. bk.:* **explode.**

displume, *gl.f.* **-plumed, -pluming 1.** (tüylerini) yolmak, **2.** şeref ve onurunu kırmak. ***e.a.***- *1. deplume.*

disport, *is.&f.* **1.** oynamak, oyalanmak, gülüp eğlenmek, gönül eğlendirmek, alay/şaka etmek. *~ing themselves on the seashore.* **2.** eğlence, oyun, gülüp eğlenme, oynama, oyalanma. ***e.a.***- *1. play, frolic, sport, divert/amuse (oneself), 2. play, sport, amusement, diversion.*

disposable, *sf.* **1.** kullanat, elden çıkarılabilir, (kullandıktan sonra) atılabilir, iade edilmez. *~ paper plates. ~ bottle.* **2.** arı, net, safi, elde kalan, isteğe göre kullanılabilir, emre amade. *What was your ~ (personal) income last year?* **~ profits** : safi kâr. **~ funds** : emre amade para/tahsisat. ***e.a.***- *2. available.*

disposal, *is.* **1.** düzen(leme), tertip(leme), nizam, tanzim, nizama sokma, yerleştirme. *the ~ of the troops. The ~ of the chairs around the room left plenty of space in the middle.* **2.** imha, yok etme, elden çıkarma, bertaraf etme. *the ~ of waste material. The city looks after the ~ of garbage.* **3.** satış, hibe, bağış, hediye (vb suretiyle elden çıkarma), başkasına verme/devretme. **for ~** : satılık. *He arranged for the ~ of his property in his will.* **4.** iktidar, kontrol. irade, emir. **at (s.o.'s) ~** : emrine amade, emrinde, hizmetinde. **I put my car at his ~** : Arabamı hizmetine tahsis ettim. **My car is at your ~** : Arabam emrinize amadedir. **5.** idare, tasarruf. **at the ~ of** : -in tasarrufunda. ***e.a.***-*1. arrangement, distribution, disposition, 2. destruction, 3. bestowal, sale, 4. control, 5. regulation, administration.*

dispose, *is.&f.* **-posed, -posing 1.** düzenlemek, dizmek, tanzim etmek, düzene/nizama sokmak, son şeklini vermek. *The battleships were ~d in a straight line.* **2.** (uygun bir yere) yerleştirmek. *to ~ the soldiers for the battle.* **3.** zemin/imkân hazırlamak, müstait kılmak, maruz bırakmak, sebep olmak. *Getting your feet wet ~s you to catching cold.* **4.** idare etmek, kullanmak, tasarruf etmek, takdir etmek. **to ~ of one's time** : zamanını iyi kullanmak. **Man proposes, God ~s** : Takdir tedbiri bozar/Murat insandan, takdir Allahtan. **5.** işleri düzene sokmak, **6.** *esk.* şart koşmak, şarta bağlamak, **7. ~ of** : (a) halletmek, sonuçlandırmak, intaç etmek, tamamlamak, (b) bertaraf etmek, başından savmak, elden çıkarmak, satmak, hibe etmek, vermek, (c) yok etmek, imha etmek, defetmek. *~ of those old newspapers.* **8.** *esk.* mizaç, yaratılış, huy, tabiat, **9.** *esk.* düzen, nizam, tertip, **10. ~ towards** *bk.:* **disposed** (2). ***e.a.***- *1. arrange, adjust, 3. prepare, incline, make liable/subject/fit, 7. (a) settle, (b) discard, give away, get rid of, (c) destroy, do away with, 8. disposition, habit, 9. arrangement, regulation, disposal.*

disposed, *sf.* **1.** *gen.* **~ to** : hazır, müsait, müstait, eğilimli, mütemayil. **to be ~ to pity** : çabuk merhamete gelmek, yufka yürekli olmak. **I am ~ to believe that...** : Şuna inanmak isterim ki.... **He is ~ to obesity** : Şişmanlamaya istidadı var. **~ oneself to sleep** : uykuya hazırlanmak, **2. ~ to = dispose towards** : ...niyetli, ...niyet besleyen. **to be well/favorably ~ to (dispose towards) ...** : ...-e karşı iyi niyet beslemek. **to be friendly ~** : arkadaşça davranmak, dostane duygular beslemek, **3. well ~** : iyi niyetli, hayırhah. **ill ~** : kötü niyetli, kötü yürekli, bedhah. **If you feel so ~** : Eğer öyle düşünüyorsanız. **4. be ~ of** : bertaraf edilmek, satılmak. **be ~ to** : mütemeyil/niyetli olmak, eğilim göstermek, içinden gelmek. **Give what you feel ~ to** : Gönlünden ne koparsa ver. **5. ~ly** : vekarla, gururla.

disposer, *is.* **1.** çöp öğütücü : bulaşık musluğu borusuna takılan, sebze vb. artıklarını öğütüp suya veren elektrikli cihaz, **2.** *esk.* yönetmen, idareci, müdür, **3.** *esk. bk.:* **dispenser**. ***e.a.*** *- 2. manager, director.*

disposition, *is.* **1.** huy, mizaç, tabiat, şahsiyet, yaratılış. *A girl with a pleasant ~. a cheerful~. a selfish ~. Suzie has such a sweet ~ that you can't help liking her.* **2.** eğilim, meyil, temayül, istek, miyet, arzu. **~ to do sth.** : bir şeyi yapmak arzusu. *a ~ to gamble. We all felt a ~ to leave at once.* **3.** istidat, fiziksel eğilim/özellik. *the ~ of ice to melt when heated. She has a ~ to that disease.* **4.** düzen, tertip, nizam. *the ~ of troops in battle.* **5.** çözüm, hal, sonuç, sonuca bağlama, karar. *the satisfactory ~ of a difficult problem.* **6.** tasfiye, (bağış, satış vb. suretiyle) elden çıkarma. *The court will look after the ~ of the property of the deceased.* **7.** iyelik, tasarruf, mülkiyet, sarf yetkisi. *Funds at one's ~.* **8.** *esk.* düzen, nizam, takdiriilâhi. *the ~ of God.* ***e.a.-1.*** *nature, character, humor, temper, temperament, personality, 2. inclination, bent, tendency, predisposition, proclivity, 4. order, placement, grouping, 5. outcome, result, settlement, 6. bestowal, 7. direction, control, 8. regulation, management, dispensation.*

dispossess, *gl.f.* **1.** malından/mülkünden mahrum etmek, malını/mülkünü zapt etmek/elinden almak, malına el koymak. *He was ~ed of his house.* **2.** yoksun bırakmak, mahrum etmek. *Fear ~ed him of his senses.* **3.** *huk.* evinden çıkarmak, tahliye etmek. *If you pay your rent, they can't ~ you.* **4. ~ion** : malını elinden alma, yoksun bırakma, **5. ~or** : malı zapt eden, yoksun bırakan kimse, **6. ~ory** : mala el koyma, evden çıkarma+. **~ory warrant** : tahliye emri. ***e.a.- 1&3.*** *oust, evict, expel, take away, 2. deprive of.*

dispossessed, *sf.* **1.** (zorla) evinden çıkarılmış, dışarıya/sokağa atılmış, mülkü elinden alınmış, mülkünden/haklarından mahrum edilmiş. *People ~ of all they had.* **2.** malı/mülkü olmayan, göçebe, **3.** yoksun, mahrum. *Modern man is spiritually ~.* ***e.a.- 1.*** *evicted, ousted, 3. disinherited, alienated.*

disposure, *is. esk. bk.:* **disposal, disposition.**

dispraise, *is.&gl.f.* **-praised, -praising 1.** kötüleme(k), ayıplama(k), değerini bilmeme(k)/takdir edememe(k), küçük düşürme(k), tahkir etmek, hor görme(k), hakaret (etmek), **2. dispraiser** : kötüleyen, küçük düşüren, tahkir/hakaret eden, hor gören, **3. dispraisingly** : kötüleyerek, küçük düşürürcesine, hor görerek, hakaretle. ***e.a.- 1.*** *disparage, censure, blame.*

dispread = disspread, *f.* **-pread, -preading** *esk.* yay(ıl)mak, sür(ül)mek.

disprize, *gl.f.* **-prized, -prizing** *esk.* küçük/hor görmek, tepeden bakmak, istihfaf etmek. ***e.a.*** *- disdain*

disproof, *is.* **1.** aksini ispatlama, çürütme, cerh, yalanlama, tekzip, **2.** çürütücü delil. ***e.a.-*** *1. refutation.*

disproportion, *is.&gl.f.* **1.** oransızlık, nispetsizlik, fark. *The ~ between the wealth of some and the low standard of living of others.* **2.** oransızlaştırmak, oransız/nispetsiz hâle getirmek, biçimini/ahengini/tenasübünü bozmak. ***e.a.-1.*** *disparity.*

disproportionable, *sf. esk. bk.:* **disproportional.**

disproportionableness, *sf. bk.:* **disproportionality.**

disproportionably, *sf. bk.:* **disproportionally.**

disproportional, *sf.* **1.** oransız, nispetsiz, çok farklı, aşırı, gereğinden fazla, ifrata kaçan. *a ~ amount of time spent on details.* **2. ~ity** : oransızlık, nispetsizlik, aşırılık, **3. ~ly** : oransız/nispetsiz bir şekilde, ifrata kaçarak. ***e.a.-1.*** *disproportionate.*

disproportionate, *sf.bk.:* **disproportional.**

disproportionately, *zf. bk.:* **disproportionally.**

disproportionateness, *is. bk.:* **disproportionality.**

disproportionation, *is.* (oksitlenme/redüklenme ile) bir maddenin iki farklı cisme dönüş(türül)mesi.

disprove, *gl.f.* **-proved, -proving 1.** (fikir, iddia vb.) çürütmek, cerh etmek, aksini kanıtlamak/ispatlamak, yalanlamak, yanlış olduğunu göstermek, **2. disprovable** : (fikir, iddia vb.) çürütülebilir, cerh edilebilir, aksi kanıtlanabilir/ispatlanabilir. ***e.a.**- 1. refute, invalidate.*

disputable, *sf.* **1.** şüpheli, tartışılabilir, münakaşa/itiraz götürür, kabili münakaşa/itiraz, münakaşa/inkâr/itiraz edilebilir, **2. disputability** : tartışılabilme, münakaşa/inkâr/itiraz edilebilme, **3. disputably** : tartışılabilecek şekilde, münakaşa/inkâr/itiraz edilebilecek şekilde. ***e.a.**- 1. debatable, questionable.*

disputant, *sf.&is.* tartışmacı, münakaşacı, münakaşa eden, münakaşada bir tarafı tutan. ***e.a.**- debater, disputing.*

disputation, *is.* **1.** tartışma, münakaşa, münazara, **2.** *esk.* konuşma, mübahase. ***e.a.**- 1. debate, discussion, controversy. 2. conversation.*

disputatious = disputative, *sf.* **1.** tartışmacı, münakaşacı, iddiacı, nizacı, **2. ~ly** : tartışarak, münakaşa ile, iddiacılıkla, **3. ~ness** : tartışmacılık, münakaşacılık, iddiacılık. ***e.a.**- 1. argumentative, contentious.*

dispute, *is.&f.* **-puted, -puting 1.** tartışma, münakaşa, müzakere. **the matter in ~** : tartışma konusu. *An increase in taxes was the subject of the ~.* **2.** çekişme, kavga, ihtilâf, anlaşmazlık, niza, uyuşmazlık. **to settle a ~** : ihtilâfı yatıştırmak, **3. ~ about** : tartışmak, münakaşa/müzakere etmek. *They ~d for hours (about) where to go.* **4.** karşı koymak, kavga/mücaʹdele etmek. *to ~ an advance of troops.* **5.** reddetmek, itiraz etmek, kabul etmemek. *The insurance company ~d his claim for damages.* **6.** çekişmek, mücadele etmek, kazanmağa çalışmak. *The brothers were disputing ownership of the house,* **7. beyond/past (all) ~** : (a) tartışılamaz, münakaşa götürmez, apaçık, aşikâr. *The fact is beyond ~.* (b) kesin, son, kat'î, nihaî, **8. in ~** : münazaalı, ihtilâflı. **without ~** : ihtilâfsız. ***e.a.**- 1. debate, argument, controversy, 2. quarrel, disputation, altercation, squable, 3. discuss, argue, 4. oppose, resist, 5. contest, 6. oppose, fight.*

disputer, *is.* münakaşacı, münakaşa/kavga eden, çekişen, itiraz eden, niza çıkaran kimse.

disqualification, *is.* **1.** yetkisizlik, salâhiyetsizlik, yetersizlik, ehliyetsizlik, **2.** engel, mani, yetkisiz/yetersiz kılan şey. *Why should a degree be a ~ for business?* **3.** oyundan çıkarma.

disqualify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** yetkisiz/yetersiz/niteliksiz kılmak, ehliyetini/salâhiyetini elinden almak, engel/mani olmak. *His criminal record disqualified him for the job he wanted.* **2.** (kurallara uymayanı) oyundan/yarıştan çıkarmak, oyun/yarış dışı etmek, diskalifiye etmek, **3. disqualifiable** : yetkisi/ehliyeti elinden alınabilir, oyundan/yarıştan çıkarılabilir.

disquiet, *is.&sf.&gl.f.* **1.** endişe, üzüntü, huzursuzluk, rahatsızlık, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik, **2.** endişelendirmek, endişe vermek, üzmek, rahatını/huzurunu kaçırmak, rahatsız etmek. **to be ~ed** : endişelenmek, üzülmek. *His mother is ~ed because she has received no letters from him for six months.* **3.** *esk.* endişeli, üzgün, huzursuz, rahatsız, **4. ~edly = ~ly** : endişe/üzüntü ile, rahatsız/huzursuz olarak. ***e.a.**- 1. anxiety, uneasiness, restlessness, 2. disturb, make anxious, alarm, discompose, 3. uneasy, disquited, restless, impatient.* ***k.a.**- 2. tranquilize, soothe.*

disquieting, *sf.* **1.** endişe/üzüntü verici, üzücü, huzursuz/ rahatsız edici, huzur kaçırıcı. *~ news.* **2. ~ly** : endişe/üzüntü vererek/verecek şekilde, rahatsız/huzursuz edecek şekilde. ***e.a.**- 1. disturbing, upsetting, vexing, troubling, disconcerting, distressing.*

disquietude, *is.* **1.** endişe, üzüntü, huzursuzluk, rahatsızlık, hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik. ***e.a.**- anxiety, uneasiness, restlessness, disquiet, agitation.*

disquisition, *is.* söylev, nutuk, tez, makale, edebî/ilmî mübahase, inceleme/tetkik yazısı. ***e.a.**- dissertation.*

disrate, *gl.f.* **-rated, -rating** aşamasını/derecesini/rütbesini indirmek. ***e.a.****- demote.*

disregard, *is.&gl.f.* **1.** aldırmayış, umursamayış, önem/ehemmiyet vermeme, ihmal, kayıtsızlık, dikkatsizlik, saygısızlık, hiçe sayma, boş verme. *~ of traffic laws. a ~ for fame and fortune.* **2.** aldırmamak, umursamamak, önem/ehemmiyet vermemek, önemsememek, mühimsememek, boş vermek. *He ~ed my instructions.* **3.** ihmal etmek, saymamak, saygı göstermemek, itibar etmemek. ***e.a.****- 1. inattention, oversight, indifference, neglect, 2. ignore, 3. slight, neglect.* ***k.a.****- 2. notice.*

disregardful, *sf.* **1.** ihmalci, kayıtsız, dikkatsiz, lâkayt, umursamaz, önem/ehemmiyet vermez, saygısız, **2. ~ly** : ihmal ederek, umursamaksızın, önem/ehemmiyet vermeksizin, saygısızca, **3. ~ness** : ihmalcilik, umursamayış, önem vermeme, saygısızlık. ***e.a.****- 1. neglectful, negligent, inattentive, careless.* ***k.a.****- 1. careful, attentive, observant.*

disrelish, *is.&gl.f.* tiksinme(k), iğrenme(k), hoşlanmama(k), beğenmeme(k). ***e.a.****- dislike, distaste.*

disremember, *gl.f. ABD- k.d.* unutmak, hatırlamamak, anımsamamak. *I ~ what I did.* ***e.a.****- forget.* ***k.a.****- remember.*

disrepair, *is.* bakımsızlık, köhnelik, harabiyet, harap/bakımsız olma. **in ~** : bakımsız, köhne, harap.

disreputable, *sf.* **1.** kötü ünlü, fena şöhretli, rezil, haysiyetsiz, namussuz. *a ~ dance-hall. ~ people/behavior/conduct. a ~ politician.* **2.** güvenilemez, dönek, şerefsiz, **3.** kılıksız, adî/külhani kılıklı, **4.** eski, pejmürde. *a ~ old hat/coat.* **5. ~ness = disreputability** : kötü ünlülük, rezillik, haysiyetsizlik, namussuzluk, şerefsizlik, döneklik, güvenilmezlik, **6. disreputably** : namussuzca, rezilâne, şerefsizce, döneklikle, adî/pespaye bir şekilde. ***e.a.****- 1. shady, 2. discreditable, dishonorable, 3&4. shabby, shoddy.*

disrepute, *is.* itibarsızlık, itibardan düşme, kötüün, fena şöhret. **bring s.o./sth. into ~** : (bir kimseyi/şeyi) itibardan düşürmek. **fall into ~** : itibardan düşmek, saygınlığını/itibarını kaybetmek. *The hotel fell into ~ after they began to serve alcohol.* **to be in ~** : itibardan düşmek, artık aranmamak, ününü yitirmek. *Many remedies formerly used are now in ~.* ***e.a.****- discredit, disfavor, disgrace.*

disrespect, *is.&gl.f.* **1.** saygısızlık, hürmetsizlik, kabalık, patavatsızlık, adam yerine koymama. **to treat s.o. with ~ = show ~ for** : saygısız davranmak, saygısızlık göstermek, **2.** saymamak, saygı/hürmet göstermemek, saygısızlık/hürmetsizlik göstermek, kaba davranmak. ***e.a.****- 1. discourtesy, impoliteness, rudeness.*

disrespectable, *sf.* **1.** saygıya/hürmete lâyık değil, **2. disrespectability** : saygıdeğmezlik, saygıya/hürmete lâyık olmama.

disrespectful, *sf.* **1.** saygısız, hürmetsiz, kaba, terbiyesiz, patavatsız, **2. ~ly** : saygısızca, kabaca, terbiyesizce, **3. ~ness** : saygısızlık, kabalık, terbiyesizlik. ***e.a.****- 1. discourteous, impolite, rude, impudent, impertinent, irreverent.*

disrobe, *f.* **-robed, -robing 1.** (elbisesini/cübbesini vb.) çıkarmak, soy(un)mak. *After the trial the judge ~d and left he court.* **disrobing room** : soyunma odası, **2. ~ment** : soyunma, **3. ~er** : soyunan. ***e.a.****- 1. undress.*

disroot, *gl.f.* kökünden çıkarmak, sökmek. ***e.a.****- uproot, dislodge.*

disrupt, *sf.&gl.f.* **1.** karışıklık/kargaşalık/anarşi çıkarmak, anarşiye/karışıklığa sürüklemek, **2.** kesintiye/sekteye/inkıtaa uğratmak. *A violent quarrel ~ed the meeting. Telephone service was ~ed for hours.* **3.** yarmak, kesmek, çatlatmak, kırıp ayırmak. *Ground was ~ed by the earthquake.* **4.** kesilmiş, yarılmış, çatlamış, kesik, yarık, çatlak, **5. ~er = ~or** : karışıklık çıkaran, kesintiye/inkıtaa uğratan. ***e.a.****-1. upset, 2. interrupt, halt, impede, 3. break apart, burst.*

disruption, *is.* **1.** karışıklık, kargaşalık (içine sürüklenme). *The state was in ~.* **2.** kesinti, inkıta, kesiklik, sekteye uğrama. *~ of telephone service.* **3.** yarılma, çatlama, kırılıp ayrılma. *The ~ of the rock.*

disruptive, *sf.* **1.** yıkıcı, bozucu, tahripkâr, karışıklık/kargaşalık yaratıcı. *the ~ influence of troublemakers.* **2.** kesintiye/inkıtaa/sekteye uğratıcı, **3.** yaran, kesen, çatlatan, delen, parçalayan. **~ discharge** : yalıtkan delen boşalım, **4. ~ly** : yıkıcılıkla, tahripkârlıkla, kesintiye/inkıtaa uğratacak şekilde, **5. ~ness** : yıkıcılık, bozuculuk, tahripkârlık, kesintiye/sekteye uğratma.

dissatisfaction, *is.* **1.** hoşnutsuzluk, memnuniyetsizlik, tatminsizlik. *There is widespread ~ with the existing political system.* **2.** hoşnutsuzluk yaratan şey. *Low wages was the main cause for ~.* ***e.a.- 1.*** *discontent, displeasure, disappointment, disapproval, uneasiness.* ***k.a.-*** *satisfaction.*

dissatisfactory, *sf.* kabul edilemez, isteğe uygun değil, tatminkâr olmayan, hoşnutsuzluk yaratan. ***e.a.-*** *unsatisfactory.* ***k.a.-*** *satisfactory.*

dissatisfied, *sf.* **1.** hoşnutsuz, gayrimemnun, hoşnut/memnun olmayan, **2.** hoşnutsuzluk gösteren, tatmin olmamış (görünen). *a ~ look.* **3. ~ly** : hoşnutsuzlukla, memnun olmamış bir halde, hoşnut/memnun olmayarak. ***e.a.-*** *1. discontented, displeased.*

dissatisfy, *gl.f.* **-fied, -fying** hoşnut/memnun/tatmin etmemek/edememek, hoşnutsuz bırakmak. ***e.a.-*** *displease, disappoint.*

disseat, *gl.f. esk.* mevkiinden indirmek/atmak, oturumdan çıkarmak. ***e.a.-*** *unseat.*

dissect, *gl.f.* **1.** teşrih etmek, (hayvan, bitki vb. ni) incelemek üzere kesmek/dilimlemek/parçalamak, **2.** incelemek, inceden inceye tahlil etmek. *to ~ an idea. The lawyer ~ed the testimony to show where the witnesses had contradicted themselves.* **3. ~ible** : açımlanabilir, incelenebilir, dilimlenebilir, **4. ~or** : dilimleyen, dilim dilim kesen, inceleyen, açımlayan. ***e.a.-*** *1. cut up, separate, 2. analyze, examine.*

dissected, *sf.* **1.** *bot.* dilimli, dilinmiş, dilimlenmiş, dilimlere ayrılmış. *These plants have ~ leaves.* **2.** *coğ.* parçalanmış, bölünmüş, (boğaz veya vadilerle birbirinden) ayrılmış. *a ~ plateau.*

dissecting, *is.* teşrih, tahlil, inceleme. **~ room** : teşrihhane, teşrih odası : hastane veya tıp fakültesinde öğretim, araştırma ve inceleme için anatomik dilimleme yapılan oda.

dissection, *is.* **1.** kesme, dilimleme, teşrih etme, **2.** dilimlenmiş/kesilmiş/parçalanmış/dilimlere ayrılmış şey (bitki, hayvan vb.), **3.** inceleme, tahlil, teşrih, inceden inceye araştırma.

disseise, *gl.f.* **-seised, -seising** *huk.* malını/mülkünü (zorla/haksızca) elinden almak, emlâkini zapt etmek, evinden dışarı atmak. ***e.a.-*** *oust.*

disseisee = disseizee, *huk.* malı/mülkü (zorla/haksızca) elinden alınan/zapt edilen (kimse).

disseisin = disseizin, *huk.* (malı/mülkü/emlâki) elinden al(ın)ma/zaptetme/zapt edilme.

disseisor = disseizor, *huk.* malı/mülkü (zorla/haksızca) elinden alan/zapt eden (kimse).

disseize, *gl.f.* **-seized, -seizing** *huk. bk.:* **disseise.**

dissemblance, *is.* **1.** benzersizlik, benzemezlik, aykırılık, fark(lılık), **2.** (asıl mahiyetini/iç yüzünü) gizleme, saklama, örtbas etme, **3.** ikiyüzlülük, mürailik. ***e.a.-*** *1. dissimilarity, unlikeness, 2. dissimulation, dissembling.*

dissemble, *f.* **-bled, -bling 1.** (asıl mahiyetini/iç yüzünü) gizlemek, saklamak, örtbas etmek. *She ~d her anger with a smile. It is useless to attempt to ~ the fact that...* **2.** başka şekilde göstermek, sahte tavır takınmak, ...gibi görünmek, yalancıktan yapmak. *to ~ madness. The bored listener ~d an interest he didn't feel.* **3.** *esk.* görmezlikten/anlamazlıktan gelmek, **4.** ikiyüzlülük/mürailik etmek/yapmak, hakikî duygularını/maksadını gizlemek veya başka şekilde göstermek, müraice/ikiyüzlü konuşmak/davranmak, **5. dissembler** : ikiyüzlü, mürai, sahtekâr, asıl maksadını gizleyen kimse, **6. dissemblingly** : asıl maksadını vb. saklayarak/gizleyerek, ikiyüzlülükle, müraice, sahtekârlıkla. ***e.a.-*** *1. disguise, 2. feign, pretend, 3. ignore.*

disseminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** saç(ıl)mak, yay(ıl)mak, neşretmek, dağıtmak, (tohum) ekmek. **to ~ knowledge/information** : bilgi/haber dağıtmak/yaymak. **to ~ seed** : tohum ekmek, **2. dissemination** : saç(ıl)ma, yay(ıl)ma, dağılma, neşir, sirayet, geçme, **3. disseminative** : (etrafa) saçılan, yayılan, dağılan, **4. disseminator** : (etrafa) saçan, yayan, dağıtan. ***e.a.-*** *1. scatter, spread, promulgate.*

dissension = dissention, *is.* **1.** kavga, niza, ihtilâf, çekişme, bozuşma. *Their political disagreement caused ~.* **2.** anlaşmazlık, uyuşmazlık, fikir/his ayrılığı. ***e.a.-*** *1. discord, contention, quarrel, strife, dispute, 2. disagreement.* ***k.a.-*** *accord, comity.*

dissent, *is.&gs.f.* **1.** *gen.* **~ from** : aksi fikirde/duyguda olmak, (fikirce/duyguca) ayrılmak, farklı düşünmek, hemfikir olmamak, muhalif olmak. *Two of the judges ~ed from the de-*

cision of the other three. I ~ altogether from such an unwise idea. **2.** karşı koymak, çekişmek, bozuşmak, **3.** kiliseden ayrılmak, kilise doktrinini reddetmek/kabul etmemek, **4.** fikir ayrılığı, anlaşmazlık, ihtilâf, uyuşmazlık, çekişme, bozuşma. *~ among the members broke up the club meeting.* **5.** (kilise, özellikle Anglikan kilisesi) doktrinini reddetme/kabul etmeme. *The Puritans' ~ caused their separation from the Church of England.* ***e.a.***- *1. disagree, 4. disagreement, dissatisfaction, opposition, dissidence, 5. nonconformity.*

dissenter, *is.* muhalif, mutezil, kilise doktrinini kabul etmeyen.

dissentience = dissentiency, *is.* muhalefet, zıt fikirlilik, çoğunluğun fikrini kabul etmeme.

dissentient, *sf. &is.* **1.** muhalif, zıt fikirli, çoğunluğun fikrini kabul etmeyen (kimse), **2.** **~ly** : muhalefetle, muhalif kalarak, çoğunluğun fikrini kabul etmeksizin.

dissenting, *sf.* muhalif, zıt, uyuşmaz. *a ~ opinion.* **~ly** : zıt fikirde olarak, muhalif kalarak, karşı koyarak, uyuşmazlıkla.

dissentious, *sf.* kavgacı, nizacı, mızıkçı, ters, huysuz. ***e.a.***- *contentious, quarrelsome.*

dissepiment, *is.* **1.** bölme, ayırma, **2.** *bot.* bölen/ayıran zar, **3.** **~al** : bölücü, bölen.

dissert, *gs.f. esk. bk.:* **discourse.**

dissertate, *gs.f.* **-tated, -tating** **1.** (belirli bir konuda) konuşmak/söz söylemek, (bir konuyu) anlatmak, hitap etmek, söylev/nutuk vermek, **2.** **dissertator** : konuşmacı, hatip. ***e.a.***- *1. discourse.*

dissertation, *is.* **1.** tez, doktora tezi, travay, risale, **2.** söylev, nutuk, (belirli bir konuda) konuşma, mübahase, makale, deneme, **3.** **~al** : tez/söylev/nutuk şeklinde, konuşma/müsahabe tarzında, **4.** **~ist** : konuşmacı, söylevci, hatip, tez/makale yazarı.

disserve, *gl.f.* **-served, -serving** hatır kırmak, incitmek, rencide etmek, fayda yerine zarar vermek, kötülük etmek.

disservice, *is.* hatır kırma, incitme, rencide etme, hatır kıracak/incitecek/zarar verecek davranış/muamele. *You will be doing yourself a ~ if you send that angry letter to such a powerful person.* ***e.a.***- *harm, injury.*

dissever, *f.* **1.** (birbirinden) ayırmak, tamamen kesip ayırmak, bölmek, koparmak, **2.** ayrılmak, kopmak, bölünmek, **3.** **~ance = ~ation = ~ment** : ayırma, ayrılma, kop(ar)ma, böl(ün)me. ***e.a.***- *1. sever, separate, divide, 2. disunite, 3. separation.*

dissidence, *is.* uyuşmazlık, anlaşmazlık, fikir ayrılığı, ihtilâf, muhalefet, çoğunluktan ayrılma, karşı koyma. ***e.a.***- *disagreement, dissent.*

dissident, *sf.&is.* uyuşmaz, anlaşmaz (kimse), muhalif çoğunluktan ayrılan, karşı koyan (kimse). **~ly** : muhalif kalarak, uyuşmaksızın, anlaşmaksızın. ***e.a.***- *dissenter.*

dissilience = dissiliency, *is.* (tohum zarfı) çatlama.

dissilient, *is.* çatlayan, çatlayarak tohumları etrafa saçan (tohum zarfı).

dissimilar, *sf.* **1.** farklı, (birbirine) benzemez, ayrı, başka, muhtelif, **2.** **~ly** : farklı/ayrı bir şekilde, benzemeksizin. ***e.a.***-*1. unlike, different.*

dissimilarity, *is., ç.* **-ties** fark, (birbirine) benzemezlik, ayrılık, başkalık, aykırılık, tehalüf. ***e.a.***- *1. unlikeness, difference.*

dissimilate, *gl.f.* **-lated, -lating** **1.** *s.bl.* farklılaştırmak, ayırmak, **2.** **dissimilative = dissimilatory** : farklılaştıran, ayırılımsal.

dissimilation, *is.* **1.** farklılaş(tır)ma, ayırma, **2.** *gr.* benzeşmezlik.*bk.:* **assimilation**, **3.** *biy. bk.:* **catabolism.**

dissimilitude, *is.* fark, ayrılık, başkalık, benze(ş)mezlik, aykırılık. ***e.a.***- *unlikeness, difference, dissimilarity.*

dissimulate, *f.* **-lated, -lating** (gerçek duygularını/düşüncelerini/maksadını)gizlemek, örtbas etmek, (duyduğundan/düşündüğünden) başka türlü konuşmak, ikiyüzlülük/mürailik/riyakârlık etmek. ***e.a.***- *dissemble.*

dissimulation, *is.* **1.** ikiyüzlülük, mürailik, riya(kârlık), sahtelik, **2.** *psikol.* örtbas, gizleme : ruhî bir rahatsızlığa rağmen normal görünme meyli veya kabiliyeti (yansıtımcalı kişiliğin bir özelliği).

dissimulative, *sf.* (gerçek duygularını/düşüncelerini/maksadını) gizleyen, örtbas eden, (duyduğundan/düşündüğünden) başka türlü konuşan, ikiyüzlü, mürai, riyakâr.

dissimulator, *is.* ikiyüzlü/mürai/riyakâr kimse.

dissipate, *f.* **-pated, -pating 1.** dağıtmak. *He tried to ~ the smoke by opening a window. The sun ~d the mists.* **2.** dağılmak. *The crowd soon ~d. The fog ~d mid morning.* **3.** israf/ziyan etmek, har vurup harman savurmak. *The extravagant son soon ~d his father's fortune.* **4.** harca(n)mak, ziyan etmek, **5.** sefahate/zevk ve safaya dalmak, **6. dissipater = dissipator** : dağıtan, israf/ziyan eden, harcayan, **7. dissipative** : harcayan, tüketen, harcanan, tüketilen. ***e.a.-1.*** *disperse, disappear, vanish,* ***2.*** *to be scattered/dispersed/dispelled,* ***3.*** *squander.* ***k.a.-1&2.*** *unite.*

dissipated, *sf.* **1.** müsrif, sefih, çapkın, ayyaş. *a ~ person/life.* **2.** dağılmış, dağınık, **3.** ziyan olmuş, israf edilmiş, **4. ~ly** : müsrifane, savurganlıkla, sefih bir şekilde; dağınık/dağılmış bir şekilde, **5. ~ness** : müsriflik, savurganlık, sefahat; dağınıklık. ***e.a.-1.*** *dissolute,* ***2.*** *scattered,* ***3.*** *squandered, wasted.*

dissipation, *is.* **1.** dağıtma, **2.** dağılma, dağınıklık, **3.** israf, ziyan, heba, boşa gitme, boşa harca(n)ma, har vurup harman savurma. *the ~ of a fortune.* **4.** eğlence, zevkusefa, **5.** sefahat, çapkınlık, hovardalık, ayyaşlık, **6.** *fiz.* kayıp : enerji/güç kaybı. ***e.a.- 2.*** *dispersion, disintegration,* ***4.*** *amusement, diversion,* ***5.*** *intemperance, dissoluteness.*

dissociable, *sf.* **1.** ayrılabilir, ayrışabilir, **2.** toplumsal ilişkilerden uzak, insanlardan uzak duran, cana yakın/munis/hoşsohbet olmayan, merdümgiriz, **3.** uzlaştırılamaz, telif edilemez, aykırı, mütebayin, başkasına/birbirine uymaz, **4. dissociability** : ayrılabilme, ayrışabilme; toplumsal ilişkilerden uzaklık, insanlardan uzak duruş; uzlaşmazlık, aykırılık, uygunsuzluk. ***e.a.- 1.*** *separable,* ***2.*** *unsociable,* ***3.*** *incongruous.*

dissocial, *sf.* **1.** toplumdan kaçan, insanlardan uzak duran, merdümgiriz, **2. ~ity** : toplumdan kaçma, insanlardan uzak durma, merdümgirizlik. ***e.a.- 1.*** *unsocial.*

dissociate, *f.* **-ated, -ating 1.** ayrılmak, bağları koparmak, ilişkiyi kesmek. *When the man discovered that his companions were dishonest, he soon ~d himself from them.* **2.** ayırmak, **3.** *kim.* ayrış(tır)mak, çözüş(tür)mek. ***e.a.- 1&2.*** *disunite, separate.*

dissociation, *is.* **1.** ayrılma, bağları koparma, ilişkiyi kesme, **2.** ayırma, **3.** *kim.* ayrış(tır)ma, çözüş(tür)me, **4.** *psikol.* kopuntu, şahsiyetin çözülmesi. ***e.a.- 1&2.*** *disunion.*

dissociative, *sf.* **1.** ayırıcı, **2.** *kim.* ayrış(tır)ıcı, çözüştürücü, **4.** *psikol.* kopuntuya sebep olan.

dissoluble, *sf.* **1.** erir, eritilebilir, çözülür, çözüşür, hallolunur, **2.** fesholunabilir, bozulabilir, **3. ~ness = dissolubility** : erime, eritilebilme, çözülebilme; fesholunabilme, bozulabilme.

dissolute, *sf.* **1.** ahlâksız, çapkın, sefih. *a ~ person/life.* **2. ~ly** : ahlâksızca, çapkınlıkla, sefahatle, **3. ~ness** : ahlâksızlık, çapkınlık, sefahat. ***e.a.- 1.*** *licentious, profligate, debauched, corrupt, immoral.* ***k.a.-1.*** *moral, upright.*

dissolution, *is.* **1.** eri(t)me, **2.** çöz(ül)me, bağları koparma, ayırma, ayrılma, **3.** (kurum, örgüt vb.) dağılma, sona erme, tatil (etme), **4.** ölüm, vefat, zeval. *The ~ of the Roman Empire.* **5.** fesih, ilga, lâğv. *The ~ of a marriage. The ~ of Parliament before an election.* **6.** *kim.* ayrışma, çözüşme. *the ~ of water by electrolysis.* **7.** *esk.* ahlâksızlık, çapkınlık, hovardalık, sefahat. ***e.a.- 2.*** *disintegration, decay,* ***3.*** *dismissal,* ***4.*** *death, decease,* ***7.*** *profligacy.*

dissolve, *f.* **-solved, -solving 1.** eri(t)mek. *Sugar ~s in water. He ~d the sugar in water.* **2.** çöz(ül)mek, kop(ar)mak, ayır(ıl)mak. **~ the mystery** : sırrı çözmek, **3.** dağılmak, dağıtmak, sona er(dir)mek, tatil etmek. *to ~ a partnership. to ~ a meeting.* **4.** zeval bulmak, sona er(dir)mek, bit(ir)mek, tükenmek, zail olmak, yok olmak/etmek, izale etmek, mahvolmak, mahvetmek. *to ~ one's hopes. The dream ~d when she woke up.* **5.** *kim.* ayrış(tır)mak, çözüş(tür)mek, elemanlarına ayır(ıl)mak, **6.** zayıfla(t)mak, tüketmek/tükenmek, azal(t)mak, etkisini yok etmek/kaldırmak. *His strength ~ d. to ~ a spell.* **7.** *huk.* feshetmek, lâğvetmek, iptal/ilga etmek. *to ~ a marriage.* **8.** silinmek, gözden kaybolmak. *The mountains ~d behind the thick curtain of clouds.* **9.** *sin. TV* (a) zincirlemek : üst üste düşürülen iki görüntüden birini kuvvetlendirirken öbürünü zayıflatıp silmek, (b) **lap ~** *d.d.* zincirleme, bir görüntüyü zayıflatıp silerek öbür sahneye geçiş, **10.** kendini tutamamak, hislerine hâkim olamamak. **to ~ in/into tears** : gözyaşları boşanmak, gözünden yaşlar boşanmak, **11. dissolvability** : eriyebilme, eritilebilme, dağılabilme, zeval bulabilme, ayrışabilme; feshedilebilme, ilga edilebilme, **12. dissolvable** : eriyebilir, eritilebilir, dağılabilir, zeval bulabilir, ayrışabilir; feshedilebilir, ilga edilebilir. ***e.a.***- *1. melt, liquefy, 2&5. disintegrate, 3. end, terminate, break up, 4. destroy, 7. abrogate, annul.*

dissolvent, *sf.&is.* eritici, çözüştürücü (madde).

dissonance, *is.* **1.** uyumsuzluk, ahenksizlik, **2.** *müz.* ses kakışımı, akortsuzluk, tenafür. *bk.:* **consonance** (4), **3.** tutarsızlık, insicamsızlık, aykırılık, mübayenet. ***e.a.***- *1. discord, 3. incongruity.*

dissonancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **dissonance.**

dissonant, *sf.* **1.** uyumsuz, ahenksiz, **2.** tutarsız, insicamsız, aykırı, mütebayin, **3. ~ly** : uyumsuz/ ahenksiz/tutarsız bir şekilde. ***e.a.***- *1. discordant, 2. incongruous.*

disspirit, *f. bk.:* **dispirit.**

dissuade, *gl.f.* **-suaded, -suading 1. ~ from** : caydırmak, vazgeçirmek, (kararından/ fikrinden) döndürmek. *The father ~d his son from leaving school.* **2.** *esk.* yapmamasını tavsiye etmek, **3. dissuadable** : caydırılabilir, vazgeçirilebilir, **4. dissuader** : caydıran, vazgeçiren.

dissuasion, *is.* caydırma, vazgeçirme.

dissuasive, *sf.* **1.** caydırıcı, vazgeçirici, **2. ~ly** : caydıracak/vazgeçirecek şekilde, **3. ~ness** : caydırıcılık, vazgeçiricilik.

dissyllable / dissyllabic, *bk.:* **disyllable / disyllabic.**

dissymmetric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* bakışımsız, simetrisiz, asimetrik, **2. ~ally** : bakışımsız/simetrisiz olarak.

dissymmetry, *is.* bakışımsızlık, simetrisizlik, tenazursuzluk.

distaff, *sf.&is.* **1.** öreke, **2.** dişil, müennes, dişi cins, **3.** kadın işi, **4.** dişi+, kadına/dişi cinse ait, **5. on the ~ side** : (ailenin) ana tarafı. *bk.:* **spear side**. ***e.a.***- *4. female.*

distain, *gl.f. esk.* **1.** rengini bozmak, lekelemek, kirletmek, boyamak, **2.** şerefine/namusuna leke sürmek. ***e.a.***-*1. discolor, stain, sully, 2. dishonor.*

distal, *sf.* **1.** (merkezden/eklemden) uzak (ta), uç(ta), **2. ~ly** : uzakta/uçta bulunacak şekilde. ***e.a.***- *1. terminal, peripheral.* ***k.a.***- *1. proximal.*

distance^{1}, *is.* **1.** uzaklık, mesafe. *The ~ from here to town is 6 km. What is the ~ between Bursa and İzmir/from Bursa to İzmir?* **At a ~ of 2 km** : 2 km mesafede. **within walking ~** : yürüyüş mesafesinde. **It is at ten minutes walking ~** : Yürüyerek on dakikada gidilir. **It is some ~ away/a good ~ away** : Bir hayli uzaktır. **It's no ~** : Pek yakındır. **middle ~** : orta mesafe(de). **within striking ~** : atış mesafesinde. **within hailing ~** : bağırsan işitilir, **2.** ara, süre, müddet, zaman aralığı. **at a ~ of 400 years** : 400 yıl ara ile. **at this ~ in time** : bu kadar zaman (yıl) sonra. **I can hardly remember him at this ~ of/in time** : Bunca yıl sonra onu güçlükle hatırlıyorum. **3.** ayrılık, fark(lılık). **We agree on a few things but our views are a long ~ apart** : Birkaç noktada anlaşıyoruz, fakat görüşlerimiz tamamen ayrı. **4.** *müz.* aralık, fasıla. *bk.:* **interval** (5), **5.** (resimde) (a) geri, arka cephe. *One sees cattle, grazing in the ~.* (b) derinlik, perspektif. *There is no ~ in his paintings, which are all flat and two-dimensional.* **6.** ilerleme. **We've come a long ~ on the project** : Projede bir hayli ilerledik/ilerleme kaydettik. **7. a good ~** : hayli uzak. **a good ~ off** : hayli/epeyce uzakta. **at a ~** : uzakta, uzak bir yerde, belirli bir mesafede. **8. keep s.o. at a ~** : (birine) soğuk davranmak, (birisiyle) samimî olmamak, (birinden) uzak durmak. *We tried to be friendly, but she kept us at a ~.* **9. keep one's ~ = keep at a ~** : (a) haddini bilmek, (b) uzak durmak, sokulmamak, yaklaşmamak, fazla samimî olmamak. *They might be dangerous, so keep your ~. He prefers to keep his ~ with his employees.* **10. ~ lends enchantment to the view** : Uzaktan bütün tarlalar yeşil görünür/Uzaktan davulun sesi hoş gelir.

distance^{2}, *f.* **-tanced, -tancing 1.** geride bırakmak, çok ilerlemek, geçmek, **2.** uzaklaştırmak, arayı açmak, araya mesafe sokmak. **The birth of the baby seemed to ~ us** : Bebeğin doğuşu âdeta bizi birbirimizden uzaklaştırdı. **3.** *az kul.* uzaklaşır gibi göstermek/görünmek. *Mountains ~d by the evening haze.* ***e.a.***- *1. surpass, outstrip, outdo, excel.*

distant, *sf.* **1.** ırak, uzak (yer, zaman). **~ from...** : -den uzak(ta). *Kars is ~ from Edirne.* **~ lands** : uzak ülkeler. **a ~ star** : uzak bir yıldız. **the ~ sound of a bell** : belirsiz bir çan sesi. **the ~ past** : uzak mazi. **100 years ~** : yüz yıl uzak(ta)/önce. **a ~ relative** : belirsiz bir akraba. **a ~ event** : uzak bir olay. **have a ~ view of...** : -i uzaktan görmek, **2.** soğuk, ilgisiz, samimî olmayan, uzak duran. **a ~ politeness** : soğuk bir nezaket. **She was so ~ with me I thought she was angry** : Herhalde bir şeye kızmış olacak ki bana çok soğuk davranıyordu. **3. ~ness** : uzaklık, uzak oluş/duruş/davranış, ilgisizlik, samimiyetsizlik. ***e.a.***- *1. far, remote, far-off, far-away, removed, 2. aloof, cold, reserved, unfriendly.*

distantly, *zf.* **1.** uzakta(n), çok uzaklarda. *an object ~ seen on the horizon.* **~ly related** : (a) uzaktan akraba, (b) pek az ilgili. *Those 2 people/ideas are ~ related.* **2.** soğuk/ilgisiz bir şekilde, soğuk soğuk, samimiyet/yakınlık göstermeden. *He looked at me ~.*

distaste, *is.&gl.f.* **-tasted, -tasting 1.** nefret, hoşlanmama, ilgisizlik. **His ~ showed plainly on his face** : Hoşlanmadığı yüzünde açıkça görülüyordu. **He felt ~ for life** : Yaşamaktan nefret ediyordu. **2.** tiksinme, iğrenme. **to conceive a ~ for sth.** : birşeyden tiksinmek/iğrenmek, **3.** *esk. bk.:* **dislike, displease, offend**. ***e.a.***- *1. dislike, disinclination, aversion, 2. disgust.*

distasteful, *sf.* **1.** hoş olmayan, nahoş, iğrenç, tiksindirici, menfur. *The very idea of cheating him is ~ to me.* **2.** tatsız, lezzetsiz, **3. ~ly** : nahoş/iğenç bir şekilde, tatsızca, lezzetsizce, **4. ~ness** : hoş olmama, nahoşluk, iğrençlik, tiksindiricilik, tatsızlık, lezzetsizlik. ***e.a.***- *1. displeasing, unpleasant, offensive, disagreeable, repugnant, loathsome.* ***k.a.***- *1. agreeable, pleasant, 2. palatable, tasty.*

distemper, *is&gl.f.* **1.** *vet. patol.* (a) it marazı : bir tür köpek hastalığı : virüsler sebep olur. Uyuşukluk, ateş, iştahsızlık, kusma ve ishal ve ihtilâçlarla kendini gösterir. (b) **strangles** *d.d.* at nezlesi : bir tür at hastalığı : *Streptococcus equi* denilen mikroplar sebep olur. Nezle ve alt çene bezelerinde cerahat şeklinde görülür. (c) **cat ~ = feline ~ = panleucopenia = panleukopenia** *d.d.* kedi marazı : tehlikeli bir kedi hastalığı. Virüsler sebep olur. Ateş, iştahsızlık, kusma, ishal şeklinde görülür. (d) nezle ve ateşli hastalıklara eskiden verilen ad, **2.** huysuzluk, terslik, aksilik, sayrılık, rahatsızlık, maraz, hastalık. *a feverish ~.* **3.** (siyasî) kargaşalık, karışıklık, **4.** (a) tutkal veya yumurta sarısı karıştırılmış boya ile resim yapmak, (b) bu tür resim sanatı, (c) bu tür yapılmış resim, **5.** *esk.* (maddî/manevî) rahatsız etmek, taciz etmek, huzurunu kaçırmak, **6.** (dengesini/çalışmasını vb.) bozmak, altüst etmek. ***e.a.***- *5. disturb, ruffle, 6. derange, disorder.*

distemperature, *is.* **1.** huysuzluk, terslik, (bedenî/ruhî) hastalık/rahatsızlık, illet, maraz, **2.** *esk.* aşırılık, ifrat. ***e.a.***-*1. distemper, 2. excess, intemperateness.*

distempered, *sf.* hasta, rahatsız, bozuk. *a ~ national economy.*

distend, *f.* **1.** şiş(ir)mek, genişle(t)mek, yay(ıl)mak. *His cheeks ~ed when he blew his bugle.* **2. ~ed** : şişmiş, şişkin, genişlemiş. ***e.a.***- *1. swell, enlarge, bloat, expand, dilate, 2. swollen, bulging, dilated.* ***k.a.***-*1. shrink, contract.*

distensible, *sf.* **1.** şişebilir, genişleyebilir, yayılabilir, **2. distensibility** : şişebilme, genişleyebilme.

distension, *is. bk.:* **distention.**

distent, *sf. esk. bk.:* **distended.**

distention = distension, *is.* şiş(ir)me, genişle(t)me.

distich, *is.* beyit, iki mısra. ***e.a.***- *couplet.*

distichous, *sf.* **1.** *bot.* çift dizili : bir eksenin iki tarafında düşey iki sıra hâlinde dizilmiş, **2.** *zool.* çatal(lı) (duyarga vb.), **3. ~ly** : çift dizili olarak, çatal biçimde.

distil, *f.* **-tilled, -tilling** *Brit. bk.:* **distill.**

distill, *f.* **-tilled, -tilling 1.** damıtmak, imbikten çekmek, taktir etmek. *Water can be made pure by ~ing it.* **2.** damıtarak arıtmak/koyulaştırmak/elde etmek/tasfiye etmek. *Gasoline is ~ed from crude oil. to ~ whisky.* **3. ~ off/out** : (damıtarak) çıkarmak/ayırmak. *Sea water can be made fit to drink by ~ing out the salt.* **4.** damıtılmak, imbikten geçmek, **5.** buharlaşıp yoğuşmak/yoğunlaşmak. *In certain conditions, water ~s through hard rocks and appears in drops on the surface.* **6.** özetlemek, özünü çıkarmak, süzmek, en önemli kısımlarını almak. *A jury must ~ the truth from the testimony of the witnesses.* **7.** damlalar hasıl etmek, damla damla belir(t)mek. *The clouds ~ rain.* **8.** **~able** : damıtılabilir.

distilland, *is.* damıtılan madde. *bk.:* **distillate.**

distillate, *is.* **1.** damıtılmış madde/sıvı, öz, **2.** yoğuşma, yoğunlaşma.

distillation, *is.* **1.** damıt(ıl)ma, imbikten çek(il)me, taktir. *~ of pure water.* **2.** (damıtarak) arıtma, tasfiye, **3.** damıtma ürünü, damıtık madde. *Kerosene is a ~ of petroleum.* **4.** **distillatory** : damıtmaya yarayan, damıtıcı, damıtma+.

distilled, *sf.* damıtık, damıtılmış, imbikten çekilmiş. ~ **water** : damıtık su.

distiller, *is.* **1.** imbik, **2.** içki imalâtçısı.

distillery, *is.*, *ç.* **-eris** **1.** damıtma yeri/evi, **2.** içki fabrikası.

distillment = distilment, *is. esk. bk.:* **distillation.**

distinct, *sf.* **1.** ayrı, bağımsız, müstakil. *There are 2 ~ questions to be considered. They wanted to form a new and completely ~ political party.* **2.** ~ **from** : -den farklı, başka. *Gold is ~ from iron. These two ideas are quite ~ (from each other).* **3.** belli, açık, açık seçik, belirgin, bariz, vâzıh. *The ship appeared as a ~ silhouette. The coast became more and more ~. a neat ~ handwriting. The review gives a ~ idea of the book.* **4.** kesin, kat'î, şüphe götürmez, yanılmaz. ~ **orders** : kesin emirler. ~ **refusal** : kesin ret. *a ~ advantage. ~ vision.* **5.** eşsiz, müstesna, nadir, şayanı dikkat, kayda değer. *His praise is a ~ honor. a ~ achievement.* **6.** *esk.* bariz şekilde süslü/müzeyyen, **7.** **~ly** : ayrı/bağımsız olarak, açıkça, besbelli, bariz şekilde, farklı olarak, kesinlikle, kat'î olarak, **8.** **~ness** : ayrılık, fark(lılık), bağımsızlık, açıklık, vuzuh, kesinlik, sarahat, kat'iyet. ***e.a.-*** *1. individual, separate, discrete, 2. different, dissimilar, 3. clear, plain, 4. definite, unmistakable, well-defined, unconfused, 5. unusual, rare, notable.* ***k.a.-*** *3&4. indistinct.*

distinction, *is.* **1.** ayırma, ayrım, ayırt etme, fark gözetme. *He treated all alike, without ~.* **2.** fark, ayrılık. *What is the ~ between ducks and geese.* **without ~** : fark gözetmeden. **without ~ of rank/age/sex** : rütbe/yaş/cinsiyet farkı gözetmeksizin, **3.** istisna. *Death comes to all without ~.* **4.** tezat, tutarsızlık, uyarsızlık. **There is a ~ between what he says and what he does** : Yaptıkları söylediklerine uymuyor. **5.** belirti, ayırıcı nitelik, ayırmaç, alâmet, alâmetifarika, ayrıcalık, imtiyaz, temayüz, mümeyyiz vasıf. **It has the ~ of being the oldest house in the town** : Bu evin ayrıcalığı, kentin en eski evi olmasıdır. **6.** nişan, rütbe, (şeref) pâye(si). *He was given highest ~ in science.* **7.** üstünlük, şan, şöhret, seçkinlik, mümtaziyet, sivrilme, yükselme, üstün başarı/derece. **a man of ~** : seçkin / mümtaz bir adam. **to gain ~** : sivrilmek, temayüz etmek, **8.** açıklık, vuzuh, sarahat, **9.** *esk.* ayırma, bölme, bölüm. ***e.a.-*** *1. discrimination, 2. difference, 7. superiority, eminence, honor, esteem, excellence, 9. division, separation.* ***k.a.-*** *2. resemblance.*

distinctive, *sf.* **1.** ayırıcı, mümeyyiz, ayırt edici. *Each rank in the army has a ~ sign to wear.* **2.** özel, hususî. *Police officers wear a ~ uniform.* **3.** *gr.* ayırıcı, belirgin, **4.** **~ly** : belirgin/bariz bir şekilde, apaçık olarak, özel olarak, hususiyle, bilhassa, **5.** **~ness** : ayırıcılık, özellik, hususiyet, belirginlik, açıklık. ***e.a.-*** *1. distinguishing, characteristic.*

distinctly, *zf.* **1.** açıkça, vuzuhla, vazıh bir şekilde, besbelli, sarahaten, açık seçik. *speak ~.* **2.** şüphesiz, muhakkak, kesinlikle, kesin olarak. *The prisoner was ~ unhappy.* ***e.a.-*** *1. clearly, plainly, 2. unmistakably, decidedly.*

distingué(e), *sf. Fr.* kibar, zarif, nazik, üstün, seçkin, güzide, mümtaz. ***e.a.-****distinguished.*

distinguish, *f.* **1.** *gen.* ~ **from** : ayırmak. *The ability to talk ~es human beings from animals.* **2.** ayırt/tefrik etmek, farkını bilmek/anlamak. *It is hard to ~ her from her sister. I can ~ (between) right and wrong.* **3.** seçmek, fark etmek, tanımak, anlamak, görmek, işitmek, idrak etmek. *I cannot ~ things so far away. Flowers may be ~ed by their scent.* **4.** sivril(t)mek, temayüz et(tir)mek, değer kazan(dır)mak. ~ **oneself by...** : ...ile temayüz etmek. *She ~ed herself by winning all three prizes.* **5.** sınıflandırmak, sınıflara ayırmak, tasnif etmek, **6.** meşhur yapmak, **7.** ~ **between** : aralarındaki farkı belirtmek/söylemek/göstermek. *Can you ~ between these two objects?* **8.** **~able** : ayırt edilebilir, fark edilebilir, görülebilir, farkı belirtilebilir, **9. ~ably** : ayırt edilebilecek/fark edilebilecek şekilde, bariz surette, **10. ~er** : ayırt eden, fark eden, **11. ~ingly** : ayırt ederek, fark ederek, farkını belirterek, **12. ~ment** : ayırt etme, fark etme, farkını belirtme. ***e.a.***- *1&2. discriminate, differentiate, 3. discern, recognize, 5. classify.* ***k.a.- 1&2.*** *confuse.*

distinguished, *sf.* **1.** açık, belirgin, bariz, göze çarpan, aşikâr, **2.** seçkin, mümtaz, tanınmış, meşhur. *She is a ~ artist.* **3.** kibar, zarif, nazik, üstün, mükemmel. *a ~ profile. He was tall and ~.* ***e.a.-1.*** *conspicuous, marked, 2. eminent, famous, celebrated, renowned, illustrious, 3. distingué.*

distome, *is. zool.* iki çekmenli yassı kurt.

distort, *gl.f.* **1.** bozmak, değiştirmek, tahrif etmek, olduğundan başka anlam vermek, değiştirerek anlatmak. *to ~ the facts.* **He gave me a ~ed account of what happened** : Olanları bana değiştirerek anlattı. **2.** çarpıtmak, bükmek, kırmak, biçimini bozmak, eğri büğrü yapmak, azdırmak. *a face ~ed by/with anger/pain.* **3.** *rad. TV* distorsiyon yapmak, sesin/resmin aslına benzerliğini bozmak, **4. ~er** : bozan, değiştiren, tahrif eden, çarpıtan, biçimini bozan, **5. ~ive** : bozucu, değiştirici, tahrif edici, biçimini değiştirici. ***e.a.-1.*** *pervert, 2. deform, twist, contort, warp, misshape.*

distorted, *sf.* **1.** bozulmuş, değiştirilmiş, tahrif edilmiş, yanlış. *a ~ view of life.* **2.** çarpık, büküк, bozuk, biçimi bozulmuş, eğri büğrü, **3.** *rad. TV* distorsiyonlu, bozuk, çarpık, aslına benzemez (ses, resim vb.), **4. ~ly** : bozulmuş/değiştirilmiş/tahrif edilmiş bir şekilde, çarpık/eğri büğrü bir şekilde, aslına benzemez bir hâlde, **5. ~ness** : çarpıklık, büküklük, eğri büğrülük, bozukluk, aslına benzemezlik, tahrif edilmiş/değiştirilmiş olma. ***e.a.-1.*** *perverted, false, 2. twisted, deformed, misshapen*

distortion, *is.* **1.** bozma, değiştirme, tahrif, yanlış aksettirme. **~ of the truth** : hakikatin tahrifi. *The statement was not a direct lie, but it was certainly a ~ of the truth.* **2.** çarpıklık, bozukluk, tahrifata uğrama, boz(ul)ma, **3.** *rad. TV* çarpılım, biçim yitimi, distorsiyon, **4.** değiştirilmiş/bozulmuş/çarpıtılmış/tahrif edilmiş şey.*The article contains many ~s.* **5. ~al** : bozan, değiştiren, çarpıtan, tahrif eden+.

distract, *gl.f.* **1.** (dikkatini/zihnini) dağıtmak/başka tarafa çekmek, zihnini çelmek, oyalamak. *The music ~ed him from his work. Don't ~ my attention. The nurse ~ed the baby while the doctor gave the injection.* **2.** (zihnini) işgal etmek/dağıtmak/rahatsız etmek, şaşırtmak. *Don't ~ me by talking while I am working.* **3.** çıldırtmak, çılgına/deliye döndürmek. **be ~ed** : çılgına/deliye dönmek, aklı başından gitmek. *Grief ~ed him. He was nearly ~ed by the thought of his brother trapped in the mine.* **4.** eğlendirmek, hoş vakit geçirtmek, **5. ~ibility** : zihin dağılması, zihnin çelinmesi, dikkatin başka tarafa kayması, oyalanma, şaşırma, **6. ~ible** : zihni/dikkati dağılan, oyalanan, oyalayıcı, zihnini/dikkatini dağıtıcı. ***e.a.***- *1. divert, occupy, 2. confuse, bewilder, disturb, puzzle, perplex, disorder, 3. madden, craze, torment, 4. amuse, entertain.* ***k.a.***- *concentrate, focus, collect.*

distracted, *sf.* **1.** zihni/dikkati dağılmış, şaşırmış, şaşkın, dalgın, zihni perişan/dağınık. *She looked about in a ~ way, trying to remember what she had come into the room for.* **2.** deli, çılgın, aklını kaçırmış, aklı başından gitmiş. *He stood on the roof of the burning building, ~ with terror.* **3. ~ly** : (a) şaşkın/şaşırmış bir hâlde, şaşkınlıkla, (b) çılgınca, çılgın/deli gibi. ***e.a.***- *1. confused, bewildered, harassed, 2. frantic, crazed, insane, mad.*

distracter, *is.* **1.** dikkatini/zihnini dağıtan, zihnini çelen, oyalayan (kimse/şey), **2.** zihnini işgal eden/dağıtan/rahatsız eden, şaşırtan (kimse/şey), **3.** eğlendiren şey.

distracting(ly), *bk.:* **distractive(ly).**

distraction, *is.* **1.** dalgınlık, şaşkınlık, zihin perişanlığı. **In their ~, the parents of the missing child hardly knew what they were doing** : Kaybolan çocuğun anne ve babası şaşkınlık içinde ne yaptıklarını bilemiyorlardı. **2.** (dikkati/zihni) çelen/başka tarafa çeken/işgal eden/oyalayan şey, dikkati dağıtan şey. *Noise can be a ~ when you are studying.* **3.** eğlence, eğlenme, oyalanma, eğlendiren/oyalayan/hoş vakit geçirten şey. *Movies are a convenient and popular ~.* **4.** karışıklık, gürültü, **5.** çılgınlık, delilik. **to drive s.o. to ~** : (birini) çıldırtmak, deli etmek. **to love s.o. to ~** : (birini) çıldırasıya sevmek.

distractive = **distracting**, *sf.* **1.** zihin çelen, dikkati dağıtan, **2.** eğlendiren, oyalayan, **3.** çıldırtan, deli eden, deliye/çılgına çeviren, **4.** **~ly** : zihnini çelerek, dikkatini dağıtarak; eğlendirerek, oyalayarak; çıldırtırcasına, deli edercesine.

distrain, *f. huk.* **1.** haczetmek, (malına) el koymak, (malını/eşyasını) zapt etmek, **2.** haciz koymak, **3.** **~able** : haczedilebilir, **4.** **~ment** : haciz, **5.** **~er** = **~or** : haciz koyan, haczeden, icra memuru.

distraint, *is. huk.* haciz, el koyma, (malı) zaptetme.

distrait(e), *sf. Fr.* dalgın, unutkan, zihni perişan.

distraught, *sf.* **1.** şaşkın, şaşırmış, perişan, üzgün, **2.** çılgın, deli, aklı başından gitmiş, aklını kaçırmış, kaçık. ***e.a.***- *1. distracted, bewildered, 2. crazed, insane.*

distress, *is&gl.f.* 1. acı, ıstırap, elem. **to become filled with ~** : çok elem/acı çekmek, ıstıraba gark olmak. *The sick man showed the signs of ~.* **2.** üzüntü, teessür, dert, keder, endişe, elem ve ıstırap kaynağı. *The girl's leaving home was a great ~ to the family.* **to be in great ~** : büyük üzüntü/keder duymak. **to be in great ~ over sth.** : bir şey için çok endişe/üzütü duymak. **to cause ~ to** : üzüntü/keder vermek, **3.** sıkıntı, zaruret, mahrumiyet. *economic ~.* **We must help these poor people in their (great) ~** : (Büyük) mahrumiyet çeken bu fakirlere yardım etmeliyiz. **~ sale** : mecburî satış, **4.** tehlike. **~ signal** : tehlike işareti. *A ship sinking or burning at sea is in ~.* **5.** *huk.* (a) haciz, (borca karşılık) el koyma/zapt etme, (b) haczedilen mal, **6.** üzmek, acı/ıstırap /üzüntü/elem/keder vermek, kederlendirmek, ıstırap çektirmek. *Your letter has deeply ~ed me.* **7.** sıkmak, sıkıntı vermek, mahrumiyete sokmak/duçar etmek. *to be ~ed by excessive work.* **8.** zarurete/sıkıntıya duçar etmek, **9.** (mobilyaya eski/antika süsü vermek için) çentmek, çizmek, lekelemek, cilâsını soldurmak. ***e.a.***- *1&2. agony, anguish, adversity, hardship, tribulation, pain, anxiety, sorrow, affliction, suffering, misery.* ***k.a.***- *1&2. comfort.*

distressed, *sf.* **1.** üzgün, kederli, elemli, müteessir, mustarip, acı/ıstırap çeken. **to be ~ about sth.**: (bir şeyden) üzüntü/teessür duymak, müteessir olmak. **I am ~ to hear...** : ...duyduğuma müteessirim, **2.** yoksul, fakir, muhtaç, sıkıntıya/zarurete düşmüş. **~ gentlewomen** : yoksul düşmüş iyi aileden gelme kadınlar, **3.** **~ area** : (a) *ABD* felâket bölgesi, (b) *Brit.* mahrumiyet bölgesi, iktisaden geri kalmış bölge, **4.** **~ merchandise** : ucuz mal : zaruret dolayısıyla (acele paraya çevirmek için) ucuz satılan mal. ***e.a.***- *3. (a) disaster area, (b) depressed area.*

distressful, *sf.* **1.** (a) acıklı, kederli, elemli, üzüntülü, sıkıntılı, (b) acı/keder/elem/sıkıntı dolu, elem vb. veren. *the ~ circumstances of poverty. ~ groans.* **2.** elem/ıstırap/keder vb. çeken/duyan, **3.** **~ly** : acıklı/elemli/üzüntülü bir şekilde, elem/üzüntü vb. vererek, elemle, üzüntü/keder vb. ile, **4.** **~ness** : acıklı, üzücü olma, elem/ıstırap vb. verme.

distributable, *sf.* dağıtılabilir, üleştirilebilir, bölüştürülebilir, tevzi edilebilir.

distributary, *is., ç.* **-taries** nehir kolu : asıl nehirden ayrılıp ayrı akan kol.

distribute, *gl.f.* **-uted, -uting** **1.** dağıtmak, üleştirmek, bölüştürmek, tevzi/taksim etmek. *to ~ the books to the students.* **2.** **~ over** : yaymak, sürmek, serpmek, saçmak. *~ the paint evenly over the wall. This new machine ~s seed evenly and quickly (over the whole farm).* **3.** bölmek, ayırmak. *The children were ~d into 3 groups for the tour.* **4.** düzenlemek, sınıflandırmak, tasnif etmek. *The work is ~d for speedier handling.* **5.** *man.* bir kelimeyi genel kapsamda kullanmak. Örneğin "**All dogs are animals.**" cümlesindeki "**dogs**" genel kapsamda kullanılmıştır. **6.** *basım* dizilmiş metinleri yerlerine yerleştirmek. ***e.a.***- *1. allot, assign, mete, apportion, deal, dispense, dole, 2. spread, scatter, 3. divide.* ***k.a.***- *1. collect, gather, assemble.*

distributee, *is. huk.* (mirasa) hissedar, varis.

distributer, *is. bk.:* **distributor.**

distribution, *is.* **1.** dağıtım, dağıtma, üleştirme, bölüştürme, paylaştırma, tevzi, taksim. *Everyone was waiting for the ~ of prizes.* **2.** (a) dağılım, dağı(tı)lma, yayılma, tevezzü, (b) bölüşme, üleşme, tevzi, **3.** sınıflandırma, tasnif, tertip, düzen, **4.** pay, hisse, **5.** dağılış, yaygınlık. *What is the ~ of coniferous forests in the world?* **6.** yer, mevki, durum, **7.** dağıtım, paylaşım, paylaştırma tarzı. *the ~ of property among heirs.* **8.** (mektup, gazete vb.) dağıtma, tevdi, teslim, **9.** sürüm, satış, dağıtılan/tahsis edilen/satılan miktar. *The ~ of our school paper is now 900.* **10.** *ekon.* (a) servet dağılışı, (b) mal dağıtma sistemi, **11.** *ist.* dağılım. ~ **curve** : dağılım eğrisi. ~ **function** : dağılım işlevi, **12.** ~**al** : dağılımsal. ~**al analysis** : dağılımsal çözümleme. ~**al linguistics** : dağılımsal dil bilimi. ~**alism** : dağılımcılık. ~**alist** : dağılımcı.

distributive, *sf.&is.* **1.** dağıtımsal, dağılımsal, dağıtan, üleştiren, tevzi/taksim eden, **2.** *gr.* dağıtıcı : "**each, every**" gibi bir grubun her bireyini işaret eden, **3.** *man.* üleştirimli, tevziî, **4.** *mat.* dağılımlı, dağılma. ~ **binary operations** : dağılımlı ikili işlemler. ~ **lattice** : dağılımlı örgü. ~ **law** : dağılma yasası. ~ **law for multiplication over addition** : çarpma, toplama dağılma yasası : a(b+c) = ab + ac özdeşliği ile belirlenen yasa, **5.** dağıtıcı kelime/ifade, **6.** ~**ly** : (a) dağılmış bir şekilde, dağılmış olarak, (b) ayrı ayrı, birer birer, teker teker, **7.** ~**ness** : dağılım, dağılma, dağılmış olma, üleştirim.

distributor = distributer, *is.* **1.** dağıtıcı, **2.** *tic.* toptancı, dağıtımcı, bayi, **3.** *mak.* dağıtıcı, distribütör. ~ **cap** : dağıtıcı kapağı. ~ **rotor** : dağıtıcı makarası. ~ **wire tower** : dağıtıcı kulesi. ***e.a.*- *2. wholesaler.***

distributorship, *is.* toptancılık, dağıtımcılık, bayilik.

district, *is&gl.f.* **1.** bölge, mıntaka. ~ **manager** : bölge müdürü. **The Lake ~ of Turkey** : Türkiye'nin Göller Bölgesi. ~-**heating** : bölgesel ısıtma, bir semtin bütün binalarının bir merkezden ısıtılması, **2.** yöre, havali, mahalle, semt. *They live in fashionable ~ of the city.* **3.** yönetim/seçim bölgesi, idarî bölge (köy, mahalle, nahiye, ilçe, il vb.). **electoral ~** : seçim bölgesi. **postal ~** : posta (dağıtım) bölgesi. ~ **attorney** : bölge savcısı. ~ **court** : bölge mahkemesi, **4.** bölgelere/mıntakalara ayırmak, semt semt ayırmak. ***e.a.*-** *region, area, zone.*

distrust, *is&gl.f.* **1.** güvensizlik, itimatsızlık, emniyetsizlik, inanmama, şüphe (etme). **to feel some ~ of s.o./sth.** : birisine/bir şeye karşı güvensizlik duymak, **2.** güvenmemek, inanmamak, itimat/emniyet etmemek, şüphe etmek, **3.** ~**er** : güvenmeyen, itimat etmeyen kimse. ***e.a.*- *1.*** *suspicion, doubt.*

distrustful, *sf.* **1.** güvensiz, itimatsız, şüpheci, vesveseli, kuşkulu, başkalarına güveni/itimadı olmayan, **2.** ~**ly** : güvensizlikle, şüphe ile, güvenmeksizin, **3.** ~**ness** : güvensizlik, itimatsızlık, kuşku, vesvese, şüphe. ***e.a.*-*1.*** *doubtful, suspicious, distrusting.*

disturb, *gl.f.* **1.** rahatsız etmek, rahatını/huzurunu/sükûnetini bozmak. *Don't ~ him now, he's studying.* **2.** taciz/tedirgin etmek, endişelendirmek, huzurunu/rahatını kaçırmak. *The party officials were ~ed by the results of the survey.* **3.** karıştırmak, düzenini bozmak, alt üst etmek. *Someone has ~ed all my papers.* **4.** üzmek, telâşa düşürmek, canını sıkmak. *a ~ing news.* **5.** zahmet etmek, rahatsız olmak. *Don't ~ yourself, I can do it.* **6.** ~ **the peace** *huk.* sükûneti/asayişi bozmak/ihlâl etmek, **7.** ~**er** : rahatsız eden, sükûneti/asayişi bozan kimse. ***e.a.*-*1.*** *discompose, disquiet, inconvenience, interrupt, bother, 2. trouble, 3. disarrange, unsettle, disrupt, dislocate, 4. annoy, vex, worry.* ***k.a.*- *1&2&4.*** *calm, pacify, 3. organize, establish, put in order.*

disturbance, *is.* **1.** rahatsızlık, rahatsız (etme/olma), rahatını/huzurunu/sükûnetini/düzenini bozma, taciz/tedirgin (etme/olma), tedirginlik, düzensizlik, **2.** karışıklık, kargaşalık, fesat. *Political ~s shook the country.* **create/raise/make a ~** : kargaşalık yaratmak/çıkarmak. *Those men were charged by the police with causing a ~.* **3.** endişe, sıkıntı, üzüntü, **4.** (hava) bozukluk. **atmospheric ~** : hava bozukluğu, **5.** *jeol.* yeryüzü kabuğunun mevziî yer değiştirmesi. ***e.a.*- *1.*** *perturbation, confusion, agitation, 2. confusion, tumult, riot, disorder, 3. uneasiness, trouble, worry.* ***k.a.*- *1-3.*** *order, calm, serenity, tranquility.*

disturbed, *sf.* **1.** sinirce ve çıldırı belirtileri gösteren, ruhî sarsıntı geçiren. *a ~ personality. The emotionally ~ are often difficult to treat.* **2.** karışık, çalkantılı, sarsıntılı, bozuk, sıkıntılı, üzüntülü, rahatsız. *~ seas. ~ feelings.* ***e.a.*-*2.*** *agitated, distressed, disrupted, bothered.*

disulfate = disulphate, *is. kim.* disülfat, pirosülfürik asidin tuzu. Ör.: Na2S2O7 : Sodyum disülfat.

disulfide = disulphide, *is. kim.* **1.** disülfit : iki S atomu içeren bileşim. *ör.:* CS2 : karbon disülfit, **2.** (organik kimyada) iki valanslı -SS-grubu içeren bileşim. *ör.:* C2H5SSC2H5 : dietil disülfit.

disulfuric/disulphuric acid, *is. bk.:* **pyrosulfuric acid**

disunion, *is.* **1.** ayrılma, anlaşmazlık, ihtilâf, ikilik, **2.** nifak, kavga, münazaa, **3. ~ism** : ayırıcılık, ayrılık taraftarlığı, **4. ~ist** : ayırıcı, ayrılık taraftarı, ikilik yaratan, münafık, nifak sokan.

disunite, *f.* **-nited, -niting 1.** ayırmak, ayrılmak, böl(ün)mek, birliği boz(ul)mak, ihtilâfa/anlaşmazlığa düşmek, araları açılmak/bozulmak, aralarını açmak/bozmak. *The issue ~d the party members.* **2. disuniter** : ayıran, birliği bozan, ihtilâf çıkaran. ***e.a.-1.*** *separate, disjoin, alienate, divide, estrange, come apart.*

disunity, *is., ç.* **-ties** ayrılık, ihtilâf, ahenksizlik, anlaşmazlık, ikilik, nifak. ***e.a.***- *disunion, alienation.*

disuse, *is&gl.f.* **-used, -using 1.** terk, kullan(ıl)mama, kullanılmazlık. **fall into ~** : terk edilmek, artık kullanılmamak. *Some customs are falling into ~.* **2.** terk etmek, artık kullanmamak, **3. ~d** : kullanılmaz, metruk, artık kullanılmayan.

disutility, *is.* **1.** yararsızlık, faydasızlık, kullanışsızlık, işe yaramazlık, **2.** zarar(lı oluş).

disvalue, *is&gl.f.* **1.** değerini düşürme, değersizleştirme, değersizlik, **2.** *esk.* değersizleştirmek, değerini/kıymetini düşürmek, küçük düşürmek. ***e.a.-1.*** *disesteem, disparagement,* ***2.*** *depreciate, disparage.*

disyllabic = dissyllabic, *sf.* iki heceli.

disyllable = dissyllable, *is.* iki heceli kelime.

disyoke, *gl.f.* **-yoked, -yoking** boyunduruktan kurtarmak, serbest bırakmak.

dit, *is.* dı : Mors kodunda noktayı simgeleyen ses. *bk.:* **dah.**

dita, *is. bot.* zehir ağacı *(Alstonia scholaris)* : Filipin ormanlarında yetişen ve kabuğundan zehirli bi alkaloid çıkarılan ağaç.

ditat Deus, *Lat.* Bereket Allahtan (Arizona simge sözü).

ditch, *is&f.* **1.** hendek, ark, hark, **2.** doğal su yolu, dar boğaz vb., **3.** hendek kazmak, hendekle çevirmek, **4.** hendeğe yuvarlamak, (otomobili) devirmek, (treni) raydan çıkarmak. *He ~ed his car.* **5.** (arızalı uçağı) denize/suya indirmek. *The pilot ~ed he airplane because two engines were on fire.* **6.** *argo* (a) başından savmak/atmak, ıskartaya çıkarmak, (b) yakasını sıyırmak/kurtarmak, -den kaçmak, sıyrılmak. **to ~ the cops** : polisten kaçmak. (c) ekmek, sepetlemek, bir yerde bırakıp gitmek. *He promised to drive us to London but he ~ed us 50 km a way.* **7. ~er** : hendek kazan (işçi, makine), ekskavatör, **8. ~ing** : hendek açma, (uçak) denize mecburî iniş, **9. ~less** : hendeksiz, **10. ~man** : maden amelesi. ***e.a.- 6.*** *(a) get rid of, discard, (b) escape from, (c) abandon.*

ditchwater, *is.* hendek suyu, hendekte biriken kirli/durgun su. **dull as a ~** *bk.:* **dishwater** (2).

ditheism, *is.* **1.** iki tanrıya inanma, **2.** çift ilkecilik, iki zıt ilkenin varlığına inanma.

ditheist, *is.* **1.** iki tanrıya inanan, **2.** çift ilkeci, iki zıt ilkenin varlığına inanan, **3. ~ic(al)** : iki tanrıcıl.

dither, *is.&gs.f.* **1.** titreme, titreyiş, **2.** heyecandan/endişeden yerinde duramama. **be all in a ~** : tir tir titremek, çok heyecanlanmak/telâşlanmak, heyecandan yerinde duramamak. *We were all in a ~ for the results of the competition.* **3.** (korkudan, heyecandan vb.) tir tir titremek. ***e.a.- 1.*** *trembling, vibration,* ***3.*** *shiver, shake, tremble.*

dithers, *is. Brit.- k.d.* kararsızlık, şaşkınlık, tereddüt, (sinirden) ne yapacağını bilememe. *He's got the ~ about the choice.*

dithyramb, *is.* kaside tarzında yazılmış şiddetli veya vahşî duyguları terennüm eden düzensiz şiir/ şarkı.

dithyrambic, *sf.* **1.** düzensiz üslûpla kaside tarzında yazılan, **2.** şeklen tamamen düzensiz, **3.** vahşiyane heyecanlı, **4. ~ally** : aşırı heyecanla, taşkınlıkla.

dittany, *is., ç.* **-nies** *bot.* **1.** Girit otu *(Origanum Dictamnus)* : Girit'te yetişen ve bazı tıbbî özellikleri olduğuna inanılan ot, **2.** geyik otu *(Cunila origanides)* : K Amerika'da yetişen, morumsu salkım çiçekler açan bir bitki, **3. burning bush, fraxinella, gas plant** *d.d.* yanan funda *(Dictamnus albus)* : yaprak ve çiçeklerinden yanabilen bir gaz çıkaran bir bitki.

ditto^1, *is., ç.* **-tos** aynı, aynı şey, yukarıda söylenen/adı geçen şey (Listelerde vb. tekrardan kaçınmak için kullanılır.). **~ mark** : denden işareti : "

ditto^2, *zf.* aynen, hakeza, kezalik, yukarıda bahsedildiği gibi. **say ~** : tasdik etmek, evet efendim demek.

ditto^3, *gl.f.* **-toed, -toing 1.** yinelemek, tekrarlamak, aynı şeyi söylemek, **2.** makine ile suret çıkarmak, kopye etmek, **3.** *k.d.* kabul.

dittograph, *is.* (yazarken vb.) yanlışlıkla tekrarlanmış kelime. **~ic** : yanlışlıkla tekrarlanmış.

dittography, *is., ç.* **-phies** yanlışlıkla/istemeyerek harf veya kelimeleri tekrarlama.

ditty, *is., ç.* **-ties 1.** güfte, bestelemek için yazılan şiir, **2.** kısa/basit şarkı, **3. ~ bag** : gemici dikiş torbası, **4. ~ box** : gemici dikiş kutusu.

diuresis, *is.* sidik söktürüm, idrarın fazlalaşması.

diuretic, *sf.&is. tıp* **1.** işetici, sidik söktürücü, müdrir (ilâç), **2. ~ally** : sidik söktürerek, **3. ~alness** : işeticilik, sidik söktürücülük.

diurnal, *sf.&is.* **1.** gündelik, günlük, yevmî, her günkü, **2.** gündüz olan, gündüz+, **3.** *bot.* günlük değişme gösteren (gündüz açılıp gece kapanan çiçekler gibi), **4.** *zool.* gündüzcü, gündüz faaliyet gösteren (kuşlar, böcekler vb.). *Most birds are ~.* **5.** günlük ayin ve dua saatlerini gösteren defter, **6.** *esk.* gündelik gazete, **7. ~ly** : her gün, günlük olarak, **8. ~ness** : gündüzcülük, her gün vuku bulma, **9. ~ parallax** *bk.:* **parallax** (2). ***e.a.*** *- 1. daily.* ***k.a.*** *- 2&4. nocturnal.*

div. *mat. bk.:* **divergence.**

diva, *is., ç.* **-vas, -ve** *müz.* primadonna, tanınmış kadın şarkıcı.

divagate, *gs.f.* **-gated, -gating 1.** başıboş dolaşmak, yoldan ayrılmak/sapmak, **2.** konudan ayrılmak, sadetten uzaklaşmak, konu dışına çıkmak, **3. divagation** : konudan ayrılma, sapma. ***e.a.*** *- 1. wander, stray, 2. digress, diverge, 3. digression, deviation.*

divalence, *is. kim.* iki valanslılık. **divalent** : iki valanslı.

divan, *is. T.* **1.** divan, sedir, **2.** kanape, **3.** Divan, Meclisihümayun, **4.** meclis, komisyon, encümen, **5.** divan odası, **6.** tütün ve kahve içmeye mahsus salon/oda, **7.** (edebiyat) divan, şiir kitabı, bir şairin alfabetik sıraya göre derlenmiş şiirlerinin toplamı. ***e.a.*** *- 1. sofa, couch, 4. council, committee, commission.*

divaricate, *sf.&gs.f.* **-cated, -cating 1.** çatal, çatallı, çatallaşmış, dal budak salmış, dallara/kollara ayrılmış, **2.** dallanmak, dallara/kollara ayrılmak, dal budak salmak, çatallaşmak, çatallanmak, **3. ~ly = divaricatingly** : dallara/kollara ayrılarak, dal budak salarak, dallanarak, çatallaşarak, **4. divarication** : dallanma, dallara/kollara ayrılma, çatallanma, **5. divaricator** : (dallara/kollara) ayıran.

dive, *is&f.* **dived/dove, dived, diving 1.** *gen.* **~ off/into/from** :(suya) dal(dır)mak, (baş aşağı) atlamak. *The boy ran to the side of the swimming pool and ~d off.* **2.** (denizaltı) dalmak, batmak, **3.** (a) (havadan aşağıya) atlamak, düşmek. *The acrobats ~d into nets.* (b) (uçak) pike yapmak, **4.** (elini) daldırmak, sokmak. *to ~ into a purse.* **He ~d into his pocket and fished out a dollar** : Elini cebine sokup bir dolar çıkardı. **5.** fırlamak, seğirtmek, koşarak gitmek. *The rabbit ~d into its hole. to ~ into a doorway.* **6.** (bir işe/konuya) derinlemesine girmek, dalmak, nüfuz etmek, dört elle sarılmak. *John has been diving into the Mathematics.* **7.** dalış, dalma, (suya) baş aşağı atlama, **8.** (uçak) pike yapma, **9.** (denizaltı) dalma, batma, **10.** fırlama, seğirtme, hızla koşma, **11.** (hava basıncı, borsa fiyatları vb.) anî düşüş, **12.** *k.d.* batakhane, meyhane, adî bar/gece kulübü/kumarhane, **13.** *boks- argo* önceden anlaşıp yalancıktan yenilme. **take a ~** : kasten yenilmek. ***e.a.*** *- 1. plunge, 2. submerge, 3. fall, descend, 4. penetrate, 5. dart.*

dive-bomb, *f.* pike yaparak bombalamak.

dive bomber, *is.* pike bombardıman uçağı.

diver, *is.* **1.** dalgıç, **2.** suya dalan kimse/nesne, **3.** *Brit. bk.:* **loon** (1), **4.** (herhangi) dalıcı kuş, **5. scuba ~ = skin ~** : balık adam.

diverge, *f.* **-verged, -verging 1.** ayrılmak, birbirinden uzaklaşmak. *Their paths ~d at the fork in the road.* **2.** fikirce, karakterce, özellikçe, şekilce vb.) ayrılmak, farklı olmak, aykırı olmak. *Their opinions ~d on this matter.* **3.** *mat.* (dizi, derney vb.) ıraksamak, ıraksak olmak, **4.** (bir yoldan/plândan/konudan vb.) uzaklaşmak, ayrılmak, sapmak, **5.** saptırmak, (birbirinden) ayırmak/uzaklaştırmak, ıraksatmak. ***e.a.*** *- 2. differ, 4. deviate, digress.* ***k.a.*** *- converge.*

divergence, *is.* **1.** ayrılık, fark(lılık), ayrı/farklı oluş, ayrılma, aykırılık, tehalüf, uzaklaşma. *a ~ in opinion. The committee couldn't come to any agreement because of the wide ~ of opinion among the members.* **2.** *fiz.* ıraksaklık, **3.** *mat.* ıraksay, ıraksama. ***e.a.***- *1. separation, division, variation, deviation, divergency.* ***k.a.***- *convergence.*

divergency, *is., ç.* **-cies** ayrılık, fark(lılık), aykırılık, uzaklaşma, sapma. ***e.a.***- *divergence, deviation.*

divergent, *sf.* **1.** ayrı, farklı, (birbirinden) uzaklaşan/ayrılan, çeşitli, muhtelif, muhalif, aykırı, birbirine karşı, **2.** *mat.* ıraksak, **3.** ayrılan, ayrılmaya sebep olan, **4.** **~ly** : ayrı/farklı bir şekilde, birbirinden ayrılarak/uzaklaşarak. ***e.a.***- *1. different, diverging, differing, deviating.*

divers, *sf.&zm.* çeşitli, muhtelif, müteaddit, çeşit çeşit, birçok, bazı. *~ persons were present. She leafed through ~ books in the library.* ***e.a.***- *several, various, sundry, some.*

diverse, *sf.* **1.** çok çeşitli, çeşit çeşit, muhtelif, **2.** (cins, şekil, yapı vb. bakımından) farklı, ayrı. *Many ~ interests. A person of ~ interests can talk on many subjects.* **3.** **~ly** : çeşitli bir şekilde, farklı olarak. ***e.a.***- *1. varied, multiform, manifold, divergent, 2. dissimilar, separate, diversified.* ***k.a.***- *identical, selfsame.*

diversification, *is.* **1.** çeşitlen(dir)me, çeşitlere/türlere ayırma/ayrılma, farklılaş(tı)ma, çeşitlilik, değişiklik, **2.** çeşitli alanlara yayılma, çeşitli maddeler imal etme, çeşitli yatırımlar yapma.

diversified, *sf.* **1.** çeşitli, çeşit çeşit. *~ activity.* **2.** çeşitli alanlara yayılmış/dağılmış. *~ investments.* ***e.a.***- *varied, variegated.*

diversify, *f.* **-fied, -fying** **1.** çeşitlen(dir)mek, türlen(dir)mek, çeşnilen(dir)mek, **2.** (üretimi/yatırımı) çeşitli alanlara dağıtmak/yaymak, üretim/yatırım sahasını genişletmek. *That factory is trying to ~ its products to sell in different markets.* **3.** **diversifiability** : çeşitlendirilebilme, **4.** **diversifiable** : çeşitlendirilebilir, **5.** **diversifier** : çeşitlendiren. ***e.a.***- *variegate.*

diversion, *is.* **1.** (maksadından/yolundan) çevirme, saptırma, başka tarafa yöneltme. *the ~ of sf.o.'s attention. the ~ of a river to supply water somewhere else.* **2.** *Brit.* yan yol, **3.** (a) oyala(n)ma. *Your last claim was a ~ to make us to forget the main point.* (b) eğlen(dir)me, eğlence, vakit geçirme. *London offers lots of ~s for every type of person.* **4.** *As.* şaşırtma hareketi, sahte saldırı/taarruz, **5.** **~al** : eğlenceli, eğlendirici, oyalayıcı. *~al activities.* **6.** **~ary** : şaşırtıcı, şaşırtma (maksadına matuf), dikkati başka tarafa çeken. **~ary tactics** : şaşırtma taktiği. ***e.a.***- *2. detour, 3. (b) entertainment, recreation, amusement.*

diversity, *is.* **1.** çeşitlilik, farklılık, başkalık, benzemezlik, *~ of opinion is encouraged in a democracy.* **2.** fark, çeşit, tür, cins, nevi. ***e.a.***-*1. difference, unlikeness, 2. variety, multiformity*

divert, *gl.f.* **1.** saptırmak, (başka tarafa) yöneltmek, yolunu değiştirmek/çevirmek. *They ~ed the river to supply water some where else.* **2.** (dikkatini/ilgisini) başka yöne çekmek. *A loud noise ~ed my attention (from my work).* **3.** oyalamak, eğlendirmek. *He can always invent new games to ~ children.* **4.** **~edly** : eğlendirerek, oyalayarak, oyalarcasına, **5.** **~er** : saptıran, başka tarafa yönelten/çeviren; oyalayan, eğlendiren. **6.** **~ible** : (başka tarafa) yöneltilebilir/çevrilebilir, oyalanabilir, eğlendirilebilir. ***e.a.***- *1. deflect, 3. amuse.* ***k.a.***- *3. bore.*

diverticular, *sf. anat.* kör uzantısal.

diverticulum, *is., ç.* **-la** *anat.* kör uzantı, torbacık, (kör bağırsak gibi) sonu tıkalı kanal.

divertimento, *is., ç.* **-ti** *müz.* eğlenceli saz müziği, serenada benzer müzik parçası. **divertissement** *d.d.*

diverting, *sf.* **1.** oyalayıcı, eğlendirici, **2.** **~ly** : oyalayarak, eğlendirerek. ***e.a.***-*1. entertaining, amusing, divertive.*

divertissement, *is., ç.* ***-ments*** *Fr.* **1.** eğlence, **2.** *müz. bk.:* **divertimento**, **3.** *tiy.* ara dansı : opera ve piyes gibi temsiller arasında sahneye konan bale gibi kısa eğlendirici oyun.

divertive, *sf. bk.:* **diverting.**

Dives, *is.* zengin adam, Karun.

divest, *gl.f.* **1.** ~ **of** : (elbisesini) soymak, çıkarmak, çıkarıp atmak. *The police ~ed the impostor of his stolen uniform and fake decorations.* **2.** ~ **of** *huk.* mahrum etmek, (mal, hak vb.)

elinden almak. *Citizens were ~ed of their right to vote.* **3.** vazgeçirmek, terk ettirmek. *If you want to be a happy man, you must ~ yourself of pride.* **4.** **~ible** : soyulabilir; (haklarından vb.) mahrum edilebilir, **5.** **~iture= ~ment = ~ure** : soy(un)ma; mahrum etme/edilme. ***e.a.****-1. uncloth, denude, strip, 2. dispossess.*

divide, *is&f.* **-vided, -viding 1.** böl(ün)mek, bölüş(tür)mek, bölüşülmek, paylaş(tır)mak, taksim etmek/edilmek. *~ 25 by 5. ~ the cake between/among you.* **15 ~d by 3 is 5 = 3 ~s into 15, 5 times** : 15, 3'e bölünürse 5 bulunur/ 15' te 3, 5 kere var. *~ this line into 6 equal parts.* **2.** ayır(ıl)mak. *The river ~s and forms 2 streams. A brick wall ~s our garden from/and our neighbor's garden.* **3.** ara açmak, ikilik/fikir ayrılığı yaratmak. *I hope this disagreement will not ~ us.* **4.** sınıflandırmak, tasnif etmek, kısımlara ayırmak, **5.** *Brit. Parlamento* oy kullanmak için ikiye ayırmak/ayrılmak, **6.** dallanmak, çatallaşmak, dallara/kollara ayrılmak. *The road ~s 5 km from here.* **7.** bölünme, ayrılma, ayrım. **a ~ in road** : yol ayrımı. **the great ~** : ölüm, hayatla ölümü ayıran sınır, **8. height of land** *d.d. coğ.* su bölümü çizgisi, **9.** *esk.* bölme işlemi, bölüm. **10. dividable** : bölünebilir. ***e.a.****- 1. separate, 2. sever, shear, 3. alienate, estrange, 4. classify, sort, arrange, distribute.* ***k.a.****- 1. unite*

divided, *sf.* **1.** ayrı, ayrılmış, **2.** birlikten ayrılmış/çıkmış, **3.** bölünmüş, paylaşılmış, üleştirilmiş, taksim edilmiş, **4.** *bot.* dilimli (yaprak), **5.** **~ highway** : bölünmüş ana yol : gidiş geliş yolları arasında güvenlik şeridi bulunan yol, **6.** **~ly** : ayrı ayrı, birer birer, ayrılmış/bölünmüş olarak, **7.** **~ness** : ayrılık, bölünme, bölünmüşlük. ***e.a.****- 1. separated, separate, 2. disunited, 3. shared, apportioned.*

divide et imperia, *Lât.* Parçala ve yönet. (Machiavelli'nin siyasî özlü sözü.)

dividend, *is.* **1.** *fin.* kâr/kazanç payı, temettü hissesi. *The company has declared a large ~ at the end of the year.* **~ coupon** : kâr kuponu. **cash ~** : peşin ödenen kâr, **2.** *banka* mevduata peşin ödenen faiz, **3.** *mat.* bölünen (sayı). *When 20 is divided by 4, 20 is ~. bk.:* **divisor, 4.** *huk.* müflisin arta kalan malından alacaklılara ödenen hisse, **5.** sigortalıya iade edilen kâr payı, **6.** herhangi bir ortaklıktan elde edilen kâr, **7.** prim, ikramiye, ek ödenek vb. gibi normal gelire ek gelir, **8.** **pay ~s** : yararlı olmak, yarar/fayda/kâr sağlamak. *I'm sure that new idea will pay ~s some day.* ***e.a.****- 6. allotment, portion.*

divider, *is.* **1.** bölen/ ayıran (kimse/şey), **2.** **~s** : (a) (iki ucu sivri) pergel, (b) bellik : kitap/ dosya vb. sayfalarını işaretlemeye yarayan renkli sayfa, **3.** bölme : oda, kutu vb. ni gözlere ayıran tahta/mukavva duvar vb. **4.** *bk.:* **room divider.**

divi-divi, *is., ç.* **divi-divis** *bot.* **1.** dividivi *(Caesalpinia coriaria)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve tohum zarfı boyacılık ve sepicilikte kullanılan bodur ağaç/funda, **2.** bu ağacın türleri *(C. tinctoria),* **3.** dividivi tohum zarfı.

dividual, *sf. esk.* **1.** bölünebilir, kabilitaksim, **2.** bölünmüş, **3.** ayrı, farklı, **4.** dağıtılmış, bölüşülmüş, üleştirilmiş, paylaşılmış, hisselere ayrılmış. **5.** **~ly** : bölünmüş/paylaşılmış/bölüşülmüş olarak. ***e.a.****- 1. divisible, 2. divided, 3. separate, distinct, 4. distributed, shared.*

divinable, *sf.* önceden/gaipten haber verilebilir, kehanette bulunulabilir, sezilebilir, tahmin edilebilir.

divination, *is.* **1.** kehanet, **2.** fal açma, gaipten haber verme, **3.** keşif, isabetli tahmin. ***e.a.****-1. prophecy, augury, 3. perception, intuition.*

divinator, *is.* kâhin, falcı, gaipten haber veren.

divinatory, *sf.* kâhince, gaipten gelen haber gibi.

divine, *sf.&is.&f.* **-vined, -vining 1.** tanrısal, ilâhî, **2.** kutsal, mukaddes, dinsel, dinî. *~ worship,* **3.** tanrıya yaraşır. *~ magnanimity,* **4.** göksel, semavî, uhrevî. *The ~ kingdom.* **5.** *k.d.* fevkalâde/harikulâde güzel/iyi/muhteşem (Bilhassa kadınlar bu anlamda kullanırlar). *"What a ~ hat!" cried Sue.* **6.** tanrılaşmış. *a ~ person,* **7.** insanüstü/fevkalbeşer mükemmellikte, **8.** *esk.* ilâhiyata/dine ait, **9.** din bilgini, ilâhiyatçı, **10.** papaz, keşiş, rahip, **11. the Divine** : (a) Allah, Tanrı, (b) insanın manevî tarafı, **12.** kehanette bulunmak, gaipten haber vermek, önceden bilmek, fal açmak, **13.** sezmek, hissetmek, tahmin etmek, içine doğmak, önceden malûm olmak, **14.** (özel çubukla yer altındaki madeni/ suyu) keşfetmek, yerini bulmak. *He ~d (for) wa-*

ter on my farm, **15.** *esk.* yakında vukuuna işaret/alâmet olmak, **16.** **~ly** : (a) tanrısal/ilâhî bir şekilde, tanrılara yaraşacak tarzda, (b) fevkalâde/harikulâde bir şekilde, (c) Allahın lûtfu/inayetiyle, **17.** **~ness** : tanrısallık, ulûhiyet, harikulâdelik, mükemmeliyet. ***e.a.***- *2. sacred, religious, 3. godlike, 4. celestial, heavenly, 9. theologian, 10. priest, clergyman, 12&13. foretell, predict, foresee, forecast, discern, conjecture, 15. portend.* ***k.a.***- *4. worldly, mundane.*

Divine Liturgy, *bk.:* **liturgy** (3).

divine office, *is. bk.:* **office** (11).

diviner, *is.* kâhin, falcı, sihirbaz, gaipten/önceden haber veren kimse. ***e.a.***- *soothsayer, prophet.*

divine right of kings, Allahın krallara verdiği hükümranlık hakkı.

divine service, *is. bk.:* **service**^{1} (11).

diving, *is.* **1.** dalış, dalma, **2.** dalan, dalmak için kullanılan, **3.** **~ beetle** *zool.* dalgıç böcek : *Dystiscidae* familyasından suda yaşayan avcı böcek. Larvasına **water tiger** denir, **4.** **~ bell** : dalgıç hücresi, **5.** **~ board** : atlama tahtası, tramplen, **6.** **~ dress** = **~ suit** : dalgıç elbisesi, **7.** **~ duck** *zool.* dalgıç ördek : *Aythyinae* familyasından suya dalarak avlanan ördek türü. *bk.:* **eider, scaup, scoter, canvasback.** ***e.a.***-*5. springboard.*

divining rod = **dowsing rod**, *is.* çatal çubuk : yer altında maden veya su aramada kullanılan genellikle fındık ağacından yapılmış çatal çubuk.

divinise/divinisation, *Brit.bk.:* **divinize/divinization.**

divinity, *is., ç.* **-ties** **1.** tanrısallık, ulûhiyet, tanrılık vasfı, ilâhî vasıf, **2.** tanrılık, Allahlık, **3.** Allah, Tanrı, kutsal varlık, **4.** **the Divinity** *bk.:* **Deity**, **5.** tanrısal/ilâhi yaratık, varlık, **6.** ilâhiyat, **7.** salt mükemmellik, kusursuzluk. *The ~ of Beethoven's music.* **8.** **~ fudge** *d.d.* bir çeşit şekerleme : şeker, yumurta akı, mısır şurubu veya bal, ceviz ve kokulu maddelerden yapılan yumuşak karamela, **9.** **~ school** : Protestan din okulu. ***e.a.***- *2. deity, godhood, 3. God, 6. theology, 7. supreme excellence.*

divinize, *gl.f.* **-nized, -nizing** **1.** tanrısallaştırmak, ilâhileştirmek, tanrı mertebesine çıkarmak, Allahlaştırmak, **2.** **divinization** : tanrısallaştırma, ilâhileştirme, tanrı mertebesine çıkarma. ***e.a.***- *1. deify.*

divisibility, *is.* bölünebilme, taksim edilebilme.

divisibile, *sf.* **1.** bölünebilir, taksim edilebilir. *35 is ~ by 5 and by 7.* **2.** **~ness** *bk.:* **divisibility.** **3.** **divisibly** : bölünebilecek şekilde.

division, *is.* **1.** bölme, bölüm, taksim. **labor ~** : iş bölümü, **2.** bölünme, taksim edilme/olunma, **3.** *mat.* bölme işlemi, **4.** bölme : bölen/ayıran şey, **5.** hudut, sınır. *The river forms the ~ between the old and new parts of the city.* **6.** parça, kısım, **7.** uyuşmazlık, anlaşmazlık, ayrılık, **8.** oy kullanmada parlamentonun ikiye ayrılması, **9.** (askerî/idarî/siyasî) bölüm, bölge, daire, **10.** (a) *As.* tümen, fırka, (b) *den.* filo, genellikle dört gemiden oluşan deniz taktik birliği, **11.** (sanayi kuruluşu, hükûmet, üniversite vb.) bölüm, **12.** *sp.* grup. *the heavyweight ~ in boxing.* **13.** *biy.* fasile. **14.** *zool.* bölüm. ***e.a.***- *1&2. separation, apportionment, allotment, distribution, 4. partition, 5. boundary, demarkation, 6. section, 7. disagreement, dissension.*

divisional = **divisionary**, *sf.* **1.** bölen, ayıran, hudut teşkil eden. *~ line between two states.* **2.** bölüm+, parça, kesir+, **3.** *As.* tümen+. **~ commander** : tümen komutanı. **~ artillery** : tümen topçu birliği, **4.** **divisionally** : bölecek/ayıracak şekilde, bölerek, ayırarak, parça/kesir halinde.

Divisionism, *is. bk.:* **pointillism.**

division sign, *is.* bölü işareti.

divisive, *sf.* **1.** bölen, dağıtan, bölümsel, **2.** bölücü, ayrılık/anlaşmazlık yaratan, ihtilâf çıkaran, **3.** **~ly** : bölerek, dağıtarak; ayrılık/anlaşmazlık çıkararak, bölücülükle, **4.** **~ness** : bölücülük, ayrılık/anlaşmazlık çıkarma.

divisor, *is. mat.* bölen, kasım. **common ~** : ortak bölen. **greatest common ~** : en büyük ortak bölen.

divorce, *is.&f.* **-vorced, -vorcing** **1.** *huk.* boşa(n)ma. *She obtained a ~ after years of unhappiness. bk.:* **judicial separation.** **2.** boşa(t)mak. *The judge ~d the couple. The court ~d them. She ~d him.* **3.** boşanmak. *They ~d each other. a ~d woman.* **4.** ayrılık, ayrılma. *a ~ between thought and action.* **5.** **~ from** : ayırmak, ayrılmak, ilgisini kesmek. *She led a lonely life,*

~d from all her childhood friends and pleasures. **6. ~able** : boşanabilir, ayrılabilir. ***e.a.*** *- 5. separate, isolate, detach.*

divorcé, *is.* boşanmış (erkek).

divorcee = divorcée, *is.* boşanmış (kadın).

divorcement, *is.* boşa(n)ma, ayrılma. ***e.a.*** *- divorce, separation.*

divorcer, *is.* boşayan.

divorcive, *sf.* boşama+, ayrılma+, boşayıcı, ayırıcı.

divot, *is.* **1.** golf sopası ile acemice vurularak koparılan çimen parçası, **2.** *İsk.* çim, çimen parçası. ***e.a.*** *- 2. sod.*

divulgate, *gl.f.* **-gated, -gating** *esk.* **1.** açığa vurmak, açıklamak, yayınlamak, ifşa etmek. **2. divulgater = divulgator** : açıklayan, **3. divulgation** : açıklama, ifşa, **4. divulgatory** : açıklayıcı. ***e.a.*** *- divulge, publish.*

divulge, *gl.f.* **-vulged, -vulging 1.** (bir sırrı) açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek, söylemek, yaymak. *The President did not ~ the reason of his decision.* **2. ~ment** : açıklama, ifşa. ***e.a.- 1.*** *disclose, reveal.* ***k.a.- 1.*** *conceal, hide, keep secret.*

divulgence, *is.* (sırrı) açıklama, açığa vurma, ifşa etme, yayma, ifşaat. ***e.a.*** *- disclosure, divulgement.*

divulger, *is.* sırrı açıklayan, ifşa eden.

divulse, *gl.f.* *cer.* yırtmak, koparmak.

divulsion, *is.* yırt(ıl)ma, kop(ar)ma. **divulsive** : yırtıcı, koparıcı.

divvy, *f.* **-vied, -vying** *k.d.* *gen.* **~ up** : paylaş(tır)mak, üleş(tir)mek, böl(üş)mek. *They divvied up the profits among themselves.* ***e.a.*** *- divide, share.*

Diwali = Dewali = Divali, *is.* Hindu ışık festivali : Kasım ortasında Hindistan'da dinî bayram olarak kutlanır.

diwan, *is. bk.:* **dewan.**

Dixie, *is.&sf.* **1. Dixieland, 'Dixie Land** *d.d.* ABD'nin güney eyaletleri, **2.** bu eyaletlere özgü, **3.** bu adla anılan şarkılardan biri, **4. ~craft** : Güneyli demokrat : özellikle 1948'de Demokrat Partiyi desteklemeyerek *States' Rights Democratic Party* 'ye oy veren.

dixit, *is.* demeç, beyanat, ifade. ***e.a.*** *- utterance.*

dizen, *gl.f. esk.* donatmak, süslemek, giydirip kuşatmak, tezyin etmek. ***e.a.*** *- bedizen, deck out.*

dizzily, *zf.* sersemce, akılsızca, baş döndürücü bir şekilde.

dizziness, *is.* baş dönmesi, sersemlik, göz kararması.

dizzy^1, *sf.* **dizzier, dizziest 1.** başı dönen, gözü kararan. **make ~** : başını döndürmek. **feel ~** : başı dönmek, gözü kararmak. *Most of the merry-go-round rides make me ~.* **2.** sersem, şaşkın, **3.** baş döndürücü, sersemletici. *The mountainer climbed to a ~ height.* **4.** düşüncesiz, dikkatsiz, **5.** *k.d.* saçma, manasız, gülünç, ahmakça. *What a ~ thing to do!* **6.** budala, ahmak, akılsız, aptal, kuşbeyinli. *a ~ blonde.* ***e.a.- 1.*** *vertigious,* ***2.*** *bewildered, confused,* ***4.*** *heedless, thoughtless,* ***5&6.*** *foolish, silly, stupid.*

dizzy^2, *sf.* **-zied, -zying** başını döndürmek, gözünü karartmak, sersemletmek. *To ride on a merry-go-round dizzied her.*

Djakarta = Jacarta = Jakarta, *is.* Cakarta : İndonezya'nın başkenti. (Eski adı : **Batavia**).

djellabah, *is.* maşlah : K Afrikalıların giydiği başlıklı, bol giysi.

Djerba = Jerba, *is.* Cerbe : Tunus'un güneydoğusunda bir liman.

Djibouti, *is.* **1.** Cibuti : D Afrika'da Aden körfezine kıyısı olan Cumhuriyet, **2.** Cibuti : bu ülkenin başkenti.

djin, *is.*, *ç.* **djins/djin** cin. **djinn, djinni, jinn** *d.d.*

DM = DM. = Dm. = Deutsche mark : Alman markı.

DMSO, *is. kim. ecz.* dimetil sülfoksit, $(CH_3)_2SO$: Renksiz, suda eriyen, zehirsiz madde. Cilde ziyadesiyle nüfuz eder. Eritici, donmayı önleyici olarak ve tababette kullanılır. **dimethyl sulfoxide** *d.d.*

DNA = deoxyribonucleic acid = desoxyribonucleic acid, *biy.- kim.* dioksiribonükleik asit : göze çekirdeklerinde bulunan, kalıtımsal nitelikleri soya geçiren ve protein oluşturan deoksiribozlu nükleik asit.

D-notice, *is. Brit.* haberin yayınlamasını yasaklayan hükûmet emri.

do^1, *f. (Present :* **I/you/we/they do, he/she does.** *eski:* **thou doest/dost, he/she doeth/doth***). (Past:* **I/you/he/she/we/they did.** *eski :* **thou didst***). Past part.:* **done,** *Pres. part.:* **doing** **1.** yapmak. *What are you doing? Are you doing anything tomorrow? What do you do (for a living)?* **do a favor** : iyilik yapmak. *Do me a favor.* **I've got plenty to do** : Yapacak çok işim var. **I don't know what to do** : Ne yapacağımı bilemiyorum. **2.** etmek, eylemek. **to do good** : iyilik etmek. **You did well in coming to see me quickly** : Çabucak beni görmeye geldiğine iyi ettin. **3.** ifa/icra etmek, yapmak, kılmak. *to do one's military service.* **to do one's best** : elinden geleni yapmak. **I'll do my best to...** : ...için elimden geleni yaparım, **4.** bitirmek, tamamlamak. **He has already done it** : Yapıp bitirdi bile. **I'm done!** Bittim! Mahvoldum! **5.** başarmak, işini becermek. **He did well/badly in his examination** : Sınavda başardı/başaramadı. **6.** düzeltmek, tanzim etmek, tertiplemek. **do one's hair** : saçlarını düzeltmek/şekil vermek, **7.** olmak, vaki olmak. **What's done cannot be undone** : Olan oldu/Kaderin önüne geçilmez. **This sort of thing isn't done** : Böyle şey olmaz/doğru değil! **What's doing here?** Burada neler oluyor? **There's nothing doing here** : Hiçbir şey olmuyor/işler kesat. **8.** bir hâlde olmak. **How are you doing?** Nasılsın(ız)? Ne hâldesin(iz)? **I am doing very well, thank you** : Çok iyiyim, teşekkür ederim. **He does himself very well** : Boğazına ve rahatına iyi bakar. **Potatoes do very well in this district** : Bu bölgede patates iyi yetişir, **9.** hazırlamak, pişirmek, **10.** (bulaşık vb.) yıkamak, temizlemek, (ayakkabı) boyamak, **11.** elverişli olmak, uygun gelmek, yakışmak. **It doesn't do to work late at night** : Gece geç vakte kadar çalışmak iyi değildir/zararlıdır. **In these days laziness won't do** : Bu zamanda tembellik olmaz. **12.** yetişmek, kâfi gelmek. **Will this do** : Bu yetişir mi/kâfi mi? **This will do us for the present** : Şimdilik bu bize yetişir. **13.** hareket etmek, davranmak. **Do as you would be done by** *a.s.* Sana yapılmasını istemediğini başkalarına da yapma. **14.** çalışmak, incelemek, etüt etmek, okumak, tahsil etmek. **He is doing law/medicine** : Hukuk/tıp tahsil ediyor. **15.** (mesafe) katetmek, (yol) almak, yürümek, gezmek, ziyaret etmek. *We've done 160 km since 2 o'clock. We did Montreal to Ottawa in two hours.* **The car was doing 80 km/h** : Otomobil 80 km/h hızla geliyordu. **I did 7 km on foot** : Yaya olarak 7 km yürüdüm. **I did Paris/Louvre last year** : Geçen sene Paris'i/Luvr'u gezdim/ziyaret ettim. **16.** çevirmek, tercüme etmek. **a book done in English** :İngilizceye çevrilmiş bir kitap, **17.** (piyes) oynamak, taklit etmek, **18.** aldatmak, kafese koymak, **19.** idare etmek, geçinmek, başa çıkmak. **I can't do on $600 a month** : Ayda 600 dolarla geçinemem. **to do without an automobile** : otomobilsiz de idare etmek. **This isn't very suitable but I will make it do/make do with it** : Bu pek elverişli değil ama idare edeceğim. **20.** ***Yardımcı fiil olarak*** şuralarda kullanılır : (a) bir fiilin anlamını kuvvetlendirmede : **I do believe you** : Size (elbette) inanıyorum. **He did say so** : Vallahi böyle dedi. **Do come tomorrow** : Yarın mutlaka gel/gelmemezlik etme. (b) emir cümlesini kuvvetlendirmede : **Do be quiet** : Hiç ses çıkarma! (c) soru yapmakta : *Do you see anything?* **Does he speak French?** Fransızca bilir mi? *He did not come.* (d) fiili olumsuz yapmakta : *I do not see anything.* (e) bir fiili tekrar etmemek için onun yerine kullanılır : **"Who knows this?""I do."** "Bunu kim biliyor?""Ben (biliyorum)." (f) "değil mi/öyle mi?" anlamında cümlenin fiilini tekrarlamamak için kullanılır : **He speaks French, doesn't he?** Fransızca bilir, değil mi? **"He went to Paris.""Did he?"** "Paris'e gitti.""Ya, öyle mi?" **21. be done** : (a) yapılmak, tamamlanmak, (b) (et) kâfi pişirilmek. **This meat is not done** : Bu et (iyi) pişmemiş. (c) *argo* aldanmak, faka basmak. **I've been done** : Aldatıldım. **I'm done** : Bittim/mahvoldum! **22. do away with** : (a) atmak, kaldırmak, (b) (birini) öldürmek, (c) (bir şeyi) defetmek, yok etmek, kaldırmak, lâğvetmek, **23. do badly** : (işi) becerememek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **24. do battle** : uğraşmak, çabalamak, mücadele etmek, **25. do by** : davranmak, **26. do for** *Brit.* bakmak, yemek pişirmek, ev işleri yapmak, **27. do in** *argo* (a) öldürmek, gebertmek, canını çıkarmak. *If he tells the police, I'm really going to do him in.* (b) çok yormak, canını/pestilini çıkarmak, bîtap düşürmek. **All done in after the long hike** : Uzun yürüyüşten sonra hepsi bitap düşmüştü. **I'm really done in after walking all**

day : Bütün gün yürümekten canım çıktı. **28. do one's best** : elinden geleni yapmak, **29. do or die** : büyük gayret/çaba harcamak, canını dişine takmak, ölesiye gayret sarf etmek, **30. do to death** : öldürmek, **31. do out of** *argo* dolandırmak, aldatmak. *The furniture store did me out of several hundred dollars.* **32. do (a room) out** : bir odayı düzeltmek/temizlemek, baştan aşağı temizlemek, silip süpürmek, **33. do out of** *k.d.* hile ile/aldatarak bir kimsenin elinden (bir şeyi) almak. *I've been done out of my rights.* **34. do over** *k.d.* (a) (bir odayı, duvarı vb.) tekrar boyamak/süslemek, (b) tekrar/yeniden yapmak, tekrarlamak, yinelemek, (c) *argo* saldırıp yaralamak, **35. do over again** : tekrarlamak, yeni baştan yapmak, **36. Do tell!** Öyle mi? Sahi mi? **37. do time** *k.d.* hapis yatmak, hapishanede zamanını doldurmak, **38. do up** : (a) sarmak, paketlemek, (b) çok yormak, (c) konserve yapmak, (d) onarmak, tamir etmek, (e) süslemek, tanzim etmek, saçını vb. düzeltmek, **39. do well** : (a) işi iyi gitmek, işini başarmak, (b) sağlığı iyi olmak, (c) iyi para kazanmak, **40. do well by him** : ona iyilik etmek, **41. do with** : (a) ilgisi/eli/parmağı/payı/dahli olmak. **He had a lot to do with the success of the project** : Projenin başarıya ulaşmasında büyük payı vardır. (b) işine yaramak, işine gelmek. **I could do with another $5000 a year** : Yılda $5000 daha alsam fena olmaz. **42. do with it** : bitirmek, son vermek. **Let's have done with it!** Artık bu işe bir son verelim! **43. do without** : muhtaç olmamak, onsuz da yapabilmek, **44. done to a turn** : olmuş, tam pişmiş, **45. done in** *ABD- k.d.* (a) yorgun, bitkin, bîtap, (b) öldürülmüş, **46. all done up** : (a) bitkin/yorgun bir hâlde, yorgun argın, (b) hepsi hazır, (paket vb.) hepsi sarılmış/yapılmış, **47. have nothing to do with...** : ...ile hiçbir ilişkisi/alâkası olmamak, **48. How do you do?** Nasılsınız? Müşerref oldum! (Birisiyle ilk tanışmada söylenir. Cevap olarak aynı söz tekrarlanır.) **49. It is not done** : yapılmaz, yakışık almaz, **50. make do with** : idare etmek. **She can't afford a new coat and so will have to make do with the old one** : Yeni manto yapmaya gücü yetmiyor, eskisi ile idare edecek. **51. Nothing doing!** *k.d.* Asla! Kat'iyen olmaz! **52. That will do!** (a) Kâfi, bu olur, yetişir. (b) Artık yeter! İllâllah! **53. That won't do** : Bu olmaz/elverişli değildir. **54. Well done** : (a) aferin, bravo, (b) (et) iyi pişmiş, **55. Well to do** : zengin, hâli vakti yerinde, **56. What are you doing?** Ne yapıyorsunuz? **57. What do you do ?** (a) Ne yaparsınız? (b) işiniz/mesleğiniz nedir? **58. What can I do for you?** Emriniz/arzunuz nedir? Ne emrettiniz?

do^{2}, *is., ç.* **dos, do's 1.** *Brit.- argo* hile, düzen, dolandırıcılık, sahtekârlık, oyun, muziplik. **If you knew the whole thing was a do, why did you go along with it?** Bu işin sahtekârlık olduğunu bildiğin hâlde niye yaptın? **2.** *Brit.* eğlenti, cümbüş, toplantı, **3.** görev, ödev, **4. dos and don'ts** : töreler, âdetler, kurallar, yapılması veya yapılmaması gereken şeyler, **5. fair dos!** *Brit.- argo* kardeş payı, herkes eşit hisse alsın (Haksız muameleden şikâyet ederken söylenir). ***e.a.*- *1. swindle, hoax, cheat, trick, 2. party, entertainment, festivity, celebration.***

do^{3}, *is., ç.* **dos** *müz.* do, bir gamın ilk notası.

doable, *sf.* yapılabilir.

do-all, *is.* kâhya, her işi gören hizmetkâr. ***e.a.*- *factotum, handyman.***

dobber, *is. ABD- argo* olta mantarı. ***e.a.*- *bob.***

dobbin, *is.* **1.** çiftlik atı, beygir, **2.** uysal at. ***e.a.*- *horse.***

dobby, *is., ç.* **-bies 1.** *Brit.- k.d.* ahmak, aptal, budala, **2.** küçük desenler dokumak için dokuma tezgâhına takılan parça, **3.** desenli kumaş, **4. ~ weave** *d.d.* dokunmuş desen. ***e.a.*-*1. fool, dolt.***

Dobell's solution, *is.* Dobel eriyiği : burun ve boğaz antiseptiği olarak kullanılan sodyum borat, sodyum bikarbonat, gliserol, fenol eriyiği.

Doherman pinscher, *is.* Alman köpeği : tüyleri kısa, yumuşak, siyah/kahverengi benekli iri bir cins köpek.

dobie = doby, *is., ç.* **-bies** *ABD- bk.:* **adobe.**

dobla, *is.* eski İspanya altın parası.

doblon, *is., ç.* **-blones** *İsp.* İspanya ve G Amerika'da eskiden kullanılmış altın para (değeri 2 *escudes*).

dobra, *is.* eski Portekiz altın parası = 2 *johannes.*

Dobruja, *is.* Dobruca : KD Bulgaristan ve GD Romanya arasındaki bölge.

dobson, *is. bk.:* **hellgrammite.**

dobsonfly, *is., ç.* **-flies** *zool.* dobson sineği *(Corydalus cornutus)* : erkeğinin çenesi boynuz gibi uzun, dört kanatlı, iri bir böcek.

doc, *is. k.d.* doktor (doktor, dişçi ve veterinerlere hitapta kullanılır).

docent, *is.* **1.** doçent, üniversite/kolej öğretmeni veya okutmanı, **2.** müze ve sanat galerilerinde rehber, **3.** **~ship** : doçentlik, rehberlik.

doch-an-dorrach = doch-an-dorroch = doch-an-dorris, *is. İsk.&Ir.* veda içkisi, ayrılmak üzere olan kimseye verilen içki. ***e.a.*** *- stirrup cup.*

docile, *sf. Brit.* **1.** uysal, uslu, halim, selim, yumuşak başlı, munis. *a ~ horse.* **2.** kolay öğrenen, **3.** **~ly** : uysallıkla, uslu uslu, **4.** **docility** : uysallık, usluluk. ***e.a.*** *- **1.** tractable, manageable, obedient, pliant, compliant, amenable, **2.** teachable.* ***k.a.*** *- **1.** untractable, obstinate, willful, fractious, inflexible.*

dock^1, *is.&f.* **1.** dok, havuz, rıhtım : gemilerin yük alıp verdiği veya tamir edildiği yer. *the ~s of London.* **~master** : tersane müdürü. **floating ~** : yüzer havuz, **2.** *bk.:* **dry dock**, **3.** vagon veya kamyonların yük alıp verdiği plâtform, **4.** uçak hangarı veya tamir atelyesi, **5.** rıhtıma yanaş(tır)mak, **6.** havuza girmek/sokmak/çekmek, **7.** *hv.* bir uzay aracı(nı) başkasıyla birleş(tir)mek. ***e.a.*** *- **1.** wharf, **4.** hangar, shed.*

dock^2, *is.&gl.f.* **1.** *zool.* hayvan kuyruğunun etli kısmı, kılları kesildikten sonra kalan kuyruk, **2.** ucunu kesmek, kesip kısaltmak. *to ~ the ears of cattle.* **3.** (kuyruğunu) kısa kesmek, kırpmak. *to ~ a horse.* **4.** (ücret) kesmek, kesinti yapmak. *to ~ one's wages. The boss ~ed his paycheck $20.* **5.** (ceza olarak) maaşını kesmek. *The boss ~ed him a day's pay.*

dock^3, *is.* (mahkemede) sanık/maznun yeri. **in the ~** : mahkemede (sanık olarak). **Soon found himself in the ~ for robbery** : Çok geçmeden hırsızlık suçu ile mahkemeye verildi.

dock^4, *is. bot.* karabuğdaya benzer bir ot. **patience ~** : labada *(Rumex patientia).* **sour ~** : kuzukulağı *(Rumex acetosa).*

dockage, *is.* **1.** rıhtım ücreti, **2.** rıhtımlama, rıhtım tesisleri, **3.** rıhtıma yanaşma, havuzla(n)ma, **4.** ücret/maaş kesimi, kesinti, **5.** hububattan kolaylıkla ayrılabilen yabancı maddeler. ***e.a.*** *- **4.** curtailment, deduction.*

docker, *is.* **1.** rıhtım işçisi, havuz/tersane işçisi, **2.** (saçı/kuyruğu vb.) kısa kesen kimse. ***e.a.*** *- **1.** longshoreman.*

docket, *is.&gl.f.* **-eted, -eting** **1.** (mahkemede) bekleyen davalar listesi, **2.** *Brit.* (a) *huk.* karar defteri, (b) (karar) özet, hulâsa, (c) (gümrüklü malı taşıma yetkisi veren veya gümrüğün ödendiğini bildiren) belge, **3.** gündem, ruzname, meclis veya kurulun bir günde yapacağı işler listesi. **on the ~** : gündemde, **4.** *Brit.* yafta, fiş, paket etiketi, mektup veya paket içindekileri gösteren yazı, **5.** özetlemek, özetini/hulâsasını çıkarmak, **6.** yaftalamak, etiketlemek, etiket yapıştırmak.

dockmackie, *is. bot.* meki *(Viburnum acerifolium)* : Hanımeligillerden Kanada ve ABD'de yetişen ince beyaz talkım çiçekli, mor, siyah meyveli funda.

dockside, *is.* rıhtım alanı.

dockwalloper = dock-walloper, *is. argo* **1.** rıhtım/dok işçisi, **2.** **dock-walloping** : rıhtım işçiliği. ***e.a.*** *- **1.** longshoreman.*

dockworker, *is. bk.:* **dockwalloper.**

dockyard, *is.* **1.** tersane, rıhtım, depo, gemi tamir havuzu gibi tesisleri içine alan bölge, **2.** *Brit. bk.:* **navy yard**. ***e.a.*** *- **1.** shipyard.*

doctor, *is.&f.* **1.** doktor, hekim, dişçi, veteriner, baytar, **2.** herhangi bir bilim dalında doktorluk payesi almış kimse, **3.** *bk.:* **Doctor of the Church**, **4.** *mak.* düzelteç : makinede özel bir görev yapan, bilhassa otomatik süreçlerde raslanan kusurları düzelten düzen, **5.** (olta ile balık avlamada) yapay sinek, **6.** *esk.* âlim, âllâme, **7.** *esk.* hileli zar, **8.** *k.d.* usta, tamirci. *a radio ~/ bicycle ~.* **9.** sağaltmak, tedavi etmek, doktorluk etmek. *He feels he can ~ himself for just a common cold.* **10.** ilâç vermek, **11.** onarmak, tamir etmek, çalışır hâle getirmek, arızasını gidermek, **12.** bozmak, tahrif etmek, hile yapmak. *He ~ed the information on his passport. He was charged with ~ing the election results.* **13.** gözden geçirmek, düzeltmek, ıslah etmek. *to ~ a play.* **14.** *k.d.* ilâç almak, tedavi olmak, **15.** **Just what the ~ ordered** : Lokman hekimin ye dediği.

e.a.- *9. treat, 11. repair, mend, 12. falsify, temper with.*

doctoral = doctorial, *sf.* **1.** doktor+. ~ **candidate** : doktor adayı, **2.** ~**ly** : doktorca, doktorluğa özgü olarak.

doctorate, *is.* 1.*bk.:* **doctor's degree**, **2.** *bk.:* **Doctor of Philosophy.**

Doctor of Philosophy = Ph.D. : doktor, doktora : toplumsal ve kuramsal bir bilim dalında doktora yapmış kimse veya yapılan doktora.

Doctor of Church, *is.* Din Doktoru : geniş dinî bilgisi olan rahip.

doctor's degree = doctorate, *is.* doktorluk payesi, doktora derecesi.

doctrinaire, *sf.&is.* **1.** inaksal, dogmatik, öğretisel : eleştirmeciliğin ve şüpheciliğin tersine olarak her türlü itiraz ve şüphenin üstünde tutulan birtakım ilkeleri kabul eden (felsefe), **2.** kuramsal, nazarî, **3.** kuramcı : uygulama niteliği aramadan kuramları izleyen kimse. ***e.a.***- *1. dogmatic, authoritarian, 2. theoretical.*

doctrinal, *sf.* **1.** öğretisel, kuramsal, inansal, mezhep+. *a ~ dispute.* **2.** ~**ity** : öğretisellik, kuramsallık, **3.** ~**ly** : öğretisel/kuramsal olarak.

doctrinarian, *is. bk.:* **doctrinaire** (3). ~**ism** : kuramcılık.

doctrinary, *sf. bk.:* **doctrinaire** (1&2).

doctrine, *is.* **1.** öğreti, doktrin. *religious ~.* **2.** inanış, mezhep, meslek, akide, **3.** kuram, nazariye, teori, **4.** temel politika : özellikle milletler arası politikada bir hükûmetin veya devlet adamının temel görüşleri ve tutumu. ***e.a.***- *1. teachings, 2. tenet, belief, dogma, creed, 3. theory.*

docudrama, *is. TV* belge dram : gerçek bir olayı konu alan belgesel oyun.

document, *is.&gl.f.* **1.** belge, vesika, doküman. ~**s pertaining to the case** : dava dosyası. **against ~s** : aleyhte deliller/belgeler. ~**evidence** : yazılı delil. ~ **(film)** : belge(sel) film, **2.** evrak, -name, **3.** *esk.* senet, delil, **4.** *esk.* tenbih, ihtar, nasihat, **5.** belgelemek, tevsik etmek, belgelerle kanıtlamak. *to ~ a case. That's a very interesting claim, but can you ~ it?* ~**ed** : belgeli, belgelere dayanan, mevsuk. *A carefully ~ed biography.* **6.** *den.* gemiye kimlik/sicil belgesi vermek, **7.** *esk.* talimat vermek. ***e.a.***- *3. evidence, proof, 4. admonition, warning.*

documental, *sf. bk.:* **documentary.**

documentary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** belgesel, belgeli, mevsuk, belgeye/vesikaya dayanan, müspet. *~ proof. ~ film/book.* ~ **bills** : vesikalı poliçeler. ~ **credit** : vesikalı kredi, **2.** *sin. TV* belgesel/dokümanter film, **3. documentarily** : belgesel olarak, belgelerle.

documentation, *is.* **1.** belgeleme, tevsik, belgelerle ispatlama. *The ~ of his claim took a long time.* **2.** (belge hâlinde) delil, kanıt, ispat. *His claim is still without ~.* **3.** (kütüphanecilikte) (a) özel belgelerin derlenmesi, toplanması, tescili, yayınlanması, (b) belge sınıflandırılması.

DOD = Department of Defense : Savunma Bakanlığı.

do-dad, *is. bk.:* **doodad.**

dodder^1, *gs.f.* **1.** (yaşlılık nedeniyle) titremek, sendelemek. *Poor old Aunt Mary is beginning to ~.* **2.** sarsak sarsak/sendeleyerek yürümek. *The old fellow ~ed down the street.* ***e.a.***- *shake, tremble, totter.*

dodder^2, *is. bot.* cin saçı, bağ boğan, küsküt *(Cuscuta)* : sarı, kırmızımtrak veya beyaz iplik gibi sapları olan yapraksız bir parazit bitki. **lovevine** *d.d.*

doddered, *sf.* **1.** zayıf, sakat, kötürüm, sarsak, **2.** (yaşlanarak) üst dalları kurumuş/kopmuş (ağaç). ***e.a.***- *1. feeble, infirm.*

dodderer, *is.* sarsak ihtiyar.

doddering, *sf.* sarsak, titrek, hâlsiz, zayıf. *a ~ old man.* ***e.a.***- *shaky, infirm, senile, tottering.*

doddle, *is. Brit.- k.d.* çok kolay şey, çocuk oyuncağı. *That test was a real ~.*

dodeca-, *ön ek* "on iki, 12". **dodecahedron** : on iki yüzlü. Sesli harfler önünde: **dodec-.**

dodecagon = duodecagon, *is. geom.* on iki açılı şekil ~**al** : on iki köşeli.

dodecahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* on iki yüzlü. **dodecahedral** : on iki yüzlü+.

Dodecanese, *is.* On İki Ada.

dodge, *is.&f.* **dodged, dodging 1.** (birdenbire) yana çekilmek. *He ~d into the shadow of the house.* **2.** kaçamak yapmak, kaçınmak, imtina etmek. *When asked a direct question, he ~s. He is trying to ~ his responsibilities.* **3.** atlatmak, savuşturmak, bertaraf etmek. *He ~d the ball as it came flying toward his head.* **4.** yana çekilme, kaçınma, atlatma, savma, kurtulma, sıyrılma, **5.** *k.d.* hile, oyun, düzenbazlık, aldatma, kurnazlık, marifet. *a clever ~. a tax ~.* **He agreed with you as a ~ to win your confidence** : İtimadını kazanmak için mahsus seninle hemfikir göründü. ***e.a.***-*1. duck, swerve, sidestep, 2&3. evade, avoid, elude, equivocate, prevaricate, 5. trick, stratagem, wile, device.*

dodgeball, *is.* bir nevi top oyunu.

dodgem, *is.* toslama oyunu : elektrikli tek kişilik otomobillerle birbirine toslayarak oynanan oyun.

dodger, *is.* **1.** madrabaz, hilekâr, düzenbaz, kurnaz, **2.** kaçamakçı, kaçakçı, sorumluluktan kaçınan kimse. *a tax ~.* **3.** *bk. :* **corn dodger**, **4.** *Avust.* iri ekmek parçası/dilimi, büyük bir porsiyon yemek, **5.** *ABD* küçük el ilânı.

dodgery, *is., ç.* **-eries** kurnazlık, hile, madrabazlık, hilekârlık. ***e.a.***- *evasion, evasivenes, trickery.*

dodgy, *sf. Brit.* **1.** hilekâr, kurnaz, düzenbaz, madrabaz, sahtekâr, atlatıcı, **2.** tehlikeli, şüpheli. ***e.a.***- *1. evasive, tricky, 2. risky, uncertain.*

dodo, *is., ç.* **-dos, -does** 1. *zool.* dodo *(Raphus solitarius)* : güvercingillerden önceleri *Mauritius* ve *Reunion* adalarında yaşamış, fakat 1681'den beri soyu tükenmiş, hindi büyüklüğünde uçamayan bir kuş. **as dead as the ~** : ortadan kalkmış, tarihe karışmış, **2.** *argo* budala, alık, salak, ahmak, ebleh, **3. ~ism** : budalalık. ***e.a.***- *2. dullard.*

doe, *is., ç.* **does/doe** dişi : geyik, ceylân, keçi, tavşan gibi hayvanların dişisi.

doer, *is.* **1.** yapan, eden, icra/ifa eden. **a ~ of good** : iyilik yapan kimse, **2.** eylemci, faal, daima hareket/faaliyet hâlinde bulunan kimse, **3.** (evcil hayvan) semiz, iyi besili, yediği yarayan. **Those cattles are very good ~s** : Bu sığırlar iyi besleniyor/semizliyor.

does, *is.&f.* **1.** *bk.:* **doe**, **2. do** fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsı .

doeskin, *is.* **1.** dişi geyik/karaca/ceylân derisi, **2.** koyun postu, **3.** sık dokunmuş saten veya ince kabartma kumaş, **4.** pamuk veya naylondan yumuşak havlı kumaş.

doesn't, *f.* **does not** (kısaltılmışı).

doest, *f. esk. bk.:* **do**^{1}.

doeth, *f. bk.:* **do**^{1} .

doff, *gl.f.* **1.** (elbise vb.) çıkarmak, **2.** (selâmlamak için) şapkayı çıkarmak, **3.** atmak, defetmek, başından savmak, **4. ~er** : (dokumacılıkta) (a) elyaf ayırıcı : elyafı yapıştığı yerden toplamaya yarayan yüzeyi telli silindir, (b) makara değiştirici : dolu iplik makaralarını alıp yerine boşlarını koyan işçi. ***e.a.***- *1&2. remove, take off, 3. throw off, get rid off, discard.*

dog^{1}, *is.* **1.** *zool.* köpek, it *(Canis familiaris).* **a dead ~** : (a) köpek leşi, (b) değersiz kimse/şey, **2.** kurt, tilki, çakal gibi köpek familyasından olan hayvan, **3.** bu hayvanların erkeği (dişilerine **bitch, vixer** vb. denir), **4.** köpeğe benzer herhangi hayvan. **sea ~** : (a) fok, (b) gemici, **5.** *argo* adî/alçak/değersiz adam, it. **dirty ~ !** : alçak herif! pis köpek! itoğlu it! **sly ~** : hinoğlu hin, **6.** *k.d.* herif, adam. **a gay ~** : çapkın, köftehor. **You lucky ~!** Seni gidi köftehor seni! **Give a ~ a bad name (and hang him)** : Adamın adı çıkacağına canı çıksın. **~ in the manger** : bencil, kendisine yaramayan şeylerin bile başkaları tarafından kullanılmasına engel olan kimse. **top ~** *k.d.* kodaman, forslu kimse. *bk.:* **underdog**, **7. dogs** *argo* ayaklar, **8.** *argo* son derece adî/kötü/değersiz şey. **That used car you bought is a dog** : Aldığın o kullanılmış araba beş para etmez. **9.** *argo* çirkin ve sıkıcı kadın, **10.** *k.d. bk.:* **hot dog**, **11.** *astr.* (a) Büyük Köpek *(Canis Major)* veya Küçük Köpek *(Canis Minor)* burcu, (b) Köpek burcunun en parlak yıldızı, Sirius, **12.** *mak.* (a) mandal, (b) (kütükleri tutmak ve kaldırmak için kullanılan) demir kanca/çengel, (c) kelepçe, kurbağacık, (d) palamar gözü, (e) ocağın demir ayağı, (f) fırdöndü, (g) kastanyola, **13. a dog's age** : uzun zaman, **14. a dog's life** : sefil hayat, **15. be a dead ~** : bir işe yaramamak, **16. be top ~** : üstün gelmek, **17. creeping dog's tooth grass** *bot.* büyük ayrık otu, domuz ayrığı *(Cynodon dactylon)*, **18. die like a ~** : gebermek, sefil bir şekilde ölmek, **19. Dog does not eat dog** : İt iti ısırmaz. **20. dog-eat-dog** : çıkar gözeten, merhametsizce rekabet eden, **21. dogs of war** : savaşın kan dökücü/yıkıcı tarafları, **22. dress up like a dog's dinner** *Brit.- k.d.* güzel giyiniyorum sanıp herkese gülünç olmak. **23. every ~ has his/its day** : talih bir gün herkese güler/herkesin bir şans günü vardır, **24. go to**

the ~s *k.d.* mahvolmak, bozulmak, kötü yola/sefalete düşmek, **25. help a lame ~ over a stile** *a.s.* çaresiz kalmış birini güçlükten kurtarmak, **26. lead a dog's life** *k.d.* sefalet içinde yüzmek, (it gibi) sürünmek, sefil bir hayat sürmek, **27. lead s.o. a dog's life** : birisini sefalete sürüklemek, süründürmek, **28. Let sleeping ~ lie** : Uyuyan yılanı uyandırma/işi kurcalama/oluruna bırak. **29. Love me, love my ~** : Beni seviyorsan dostlarımı da seversin. **30. not have a dog's chance** *k.d.* hiç şansı olmamak. *He hasn't a dog's chance.* **31. put on the ~** *ABD- argo* böbürlenmek, çalım satmak, poz takınmak, hindi gibi kabarmak, kendine zengin/önemli süsü vermek, **32. rain cats and ~s** : bardaktan boşanırcasına /sel gibi yağmur yağmak, **33. take a hair of the ~ that bit you** : bir içki âleminin ertesi günü mahmurluğunu gidermek için bir bardak daha içmek, **34. throw to the ~s** : israf/ziyan etmek, itin önüne atmak, **35. treat s.o. like a ~** *k.d.* birisine köpek muamelesi yapmak, **36. You can't teach an old ~ new tricks** *a.s.* Huylu huyundan vazgeçmez/Can çıkar huy çıkmaz/Bu yaştan sonra huyumdan vaz geçemem/yeni bir şey öğrenemem/Sekseninden sonra saz çalamam.

dog^{2}, *gl.f.* **dogged, dogging 1.** peşini bırakmamak, (özellikle kötü niyetle) takip etmek, peşinden gitmek. **~ one's steps** : birinin peşinden ayrılmamak, adım adım takip etmek, **2.** (tazı gibi) av peşinden gitmek, **3.** kütükleri kanca ile tutup kaldırmak, **4. ~ it** *k.d.* çok az gayret sarfetmek, az çaba ile yapmak.

dogan, *is. Cnd.- argo* Katolik (özellikle İrlanda asıllı).

dogbane, *is. bot.* itboğan *(Apocynum androsaemifolium).*

dogberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* **1.** kızılcık *(Cornus sanguinea),* **2.** *bk.:* **dog rose.** ***e.a.-1.*** *dogwood.*

dog biscuit, *is.* köpek bisküviti.

dogcart, *is.* **1.** tek atlı iki kişilik hafif araba, **2.** it arabası : köpeklerin koşulduğu araba.

dogcatcher, *is.* köpek yakalayıcı, başıboş köpekleri toplayan belediye memuru.

dog-clutch, *is.* tırnaklı kavrama.

dog collar, *is.* **1.** tasma, **2.** *k.d.* dik ve yüksek yaka, **3.** *argo* papaz yakası.

dog days, *is.* **1.** eyyamıbahur : yazın en sıcak ve nemli günleri (3 Temmuz - 11 Ağustos), **2.** uyuşukluk dönemi.

doge, *is.* eski Venedik/Cenova Dukası.

dog-ear = dog's-ear, *is.&f.* **1.** kıvrık/katlanmış kitap sayfası, **2.** kitap sayfasının köşesini katlamak/kıvırmak, **3. ~ed** :katlanmış, kıvrık.

dogedom = dogeship, *is.* (Venedik/Cenova) dukalık.

dogey, *is., ç.* **-geys** *bk.:* **dogie.**

dogface, *is. argo* er, piyade eri (özellikle II. Dünya Savaşında ABD ordusuna yazılan erlere takılan ad).

dog fennel, *is. bot.* **1.** *bk.:* **mayweed**, **2.** it rezenesi *(Eupatorium capillifolium)* : yeşilimsi beyazdan bronza kadar değişik renkli çiçekler açan bir yabanî ot, **3.** *bk.:* **heath aster.**

dogfight, *is.&f.* **1.** köpek kavgası, it dövüşü, **2.** iki uçak arasındaki savaş.

dogfish, *is., ç.* **-fish, -fishes 1.** kedi balığı : *Mustelus* ve *Squalus* türü birkaç cins balık. Balık avlayarak yaşayan, insanlara zararsız ufak köpek balığı, **2.** *bk.:* **bowfish.**

dog fox, *is.* **1.** erkek tilki, **2.** *bk.:* **corsac.**

dogged, *sf.* **1.** azimli, sebatlı, azimkâr, sebatkâr, inatçı, bildiğinden şaşmaz. *a ~ scholar. She was not very clever, but by ~ effort she learnt a good deal at school.* **It's ~ as does it** *a.s.* Dayan, başarırsın/Sebat et/işine dört elle sarıl. **~ adherence to sth.** : bir şeye sımsıkı/dört elle sarılmak. **to meet with a ~ resistance** : inatçı bir mukavemetle karşılaşmak, **2. ~ly** : inatla, sebatla, azimle, **3. ~ness** : inatçılık, sebat, azim. ***e.a.- 1.*** *persistent, stubborn.*

dogger, *is.* iki direkli Hollanda balıkçı gemisi.

doggerel = doggrel, *sf.&is.* **1.** basit, vezinsiz ve komik (manzume), **2.** kaba, adî, bayağı. ***e.a.- 2.*** *rude, crude, poor.*

doggery, *is., ç.* **-geries 1.** itlik, köpeğe yakışır fena hareket/davranış, **2.** köpekler (topluluk adı), **3.** güruh, esafil, ayak takımı, it/köpek sürüsü. ***e.a.- 3.*** *rabble, riff-raff, canaille, mob.*

doggie, *is.&sf.* **1.** *bk.:* **doggy**^{1}, **2. ~ bag = doggy bag** : artık torbası : lokantalarda yemek artıklarını köpeklere götürmek için verilen kese kâğıdı.

doggish, *sf.* 1. köpek gibi, köpekçe, köpeğe has/yakışır. *~ affection.* **2.** ters, aksi, huysuz, haşin, hırçın, terbiyesiz, **3.** *ABD- k.d.* gösterişli, fiyakalı, **4. ~ly** : huysuzlukla, hırçınlıkla, terbiyesizce, **5. ~ness** : huysuzluk, aksilik, hırçınlık, terbiyesizlik. ***e.a.-1&2.*** *currish, snappish, sulky, 3. dashing.*

doggo, *zf. Brit.- argo* **1.** gizli, saklı, **2. lie ~** : gizlenmek, saklanmak. ***e.a.- 1.*** *hidden, out of sight.*

doggone, *sf.* **-gonest**, *zf.&gl.f.* **-goned, -goning 1.** lânet etmek, kahretmek. **~ your silly ideas** : Lânet olsun o saçma fikirlerine! **2. doggoned** *d.d.* kahrolası, lânet. *That ~ cat has upset the milk again!* **Well, I'll be ~d** : Hay Allah! **A ~ fool** ! Kahrolasıca sersem! ***e.a.-1.*** *damn, 2. damn, damned, darn.*

doggy^1 = doggie, *is., ç.* **-gies 1.** enik, köpek yavrusu, küçük süs köpeği, **2.** kuçu kuçu.

doggy^2 = doggie, *sf.* **-gier, -giest 1.** köpek+, köpeğe has/mahsus, köpek gibi. *a ~ smell,* **2.** aşırı gösterişli, gösterişçi, kibirli, böbürlenen, horozlanan. ***e.a.- 2.*** *pretentious, ostentatious, showy.*

doghouse, *is., ç.* **-houses 1.** köpek kulübesi, **2.** (yat vb. de) küçük kabin, **3. in the ~** *argo* gözden düşmüş, itibarını kaybetmiş. *He's in the ~ with his boss.* ***e.a.-3.*** *in disfavor/disgrace.*

dogie = dogey = dogy, *is. Batı ABD* anasız buzağı.

dog Latin, *is.* **1.** hatalı Lâtince, **2.** Lâtinceyi taklit ederek söylenen uydurma sözler.

dogleg, *sf.&is.&f.* **-legged, -legging 1.** eğri, kıvrık, bükük (şey), kıvrım, dönemeç, keskin bir açı yaparak kıvrılmış (şey). **a ~ in a road** : keskin viraj, **2.** keskin dönemeç/kıvrım yapmak, kıvrılmak, bükülmek. *The street ~s before it crosses the railway.* **3. ~ fence** : dolambaçlı çit. ***e.a.- 3.*** *snake fence.*

dog-legged, *sf.* eğri, kıvrık, büküк, köpek bacağı gibi açı yaparak kıvrılmış. **dogleg** *d.d.*

doglike, *sf.* köpeğimsi, köpek gibi.

dogma, *is., ç.* **-mas/-mata 1.** inak, nas, dogma : her türlü inceleme ve eleştirmenin üstünde tutulan, gözü kapalı inanılan düşünce, **2.** dinî inanç, akide. *the ~ of Assumption.* **3.** öğreti, doktrin, kaide. *a political ~.* **4.** kesin söz/fikir/mütalâa, ilke. *the ~ of art.* ***e.a.- doctrine, teachings, principles, tenet.***

dogmatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* inaksal, dogmatik, öğretisel : eleştirmesiz/incelemesiz kabul edilen/inanılan, **2.** tartışma kabul etmeyen, kestirip atan, **3. ~ally** : inaksal/dogmatik olarak, eleştirmeksizin, olduğu gibi. ***e.a.- 1.*** *doctrinal, 2. opinionated, dictatorial, domineering, imperious, authoritarian.*

dogmatics, *is.* inak bilimi : dinsel inakları, özellikle Hristiyan kilisesinin fikirlerini sistematik inceleyen bilim. **dogmatic theology** *d.d.*

dogmatise/dogmatisation, *Brit. bk.:* **dogmatize/dogmatization.**

dogmatism, *is.* inakçılık, dogmacılık : öne sürülen öğreti ve ilkeleri eleştirmeden doğru olarak benimseyen ve benimsediği varsayımlardan katı bir yöntemle önermeler türeten felsefe anlayışı; düşünce özgürlüğünü, bağımsızlığını sınırlayan ya da ortadan kaldıran her türlü düşünme biçimi.

dogmatist, *is.* inakçı, dogmacı, fikirlerini irdelemesiz kabul ettirmek isteyen kimse.

dogmatize, *f.* (**-tized, -tizing 1.** inaklamak, naslaştırmak, kesin olarak söylemek/yazmak, ahkâm kesmek, kestirip atmak, tartışmaya/irdelemeye meydan vermemek, **2. dogmatization**: inaklama, naslaştırma, **3. dogmatizer** : inaklaştıran, naslaştıran.

do-gooder, *is.* iyi niyetli fakat başarısız toplumsal reformcu.

dog paddle, *is.* köpek yüzüşü : kollarla suyu çekip ayakları hafif vurarak su üstünde kalma.

dog-paddle, *gs.f.* **-dled, -dling** köpek yüzüşü yüzmek.

dogrobber, *is. As. argo* emir eri.

dog rose, *is. bot.* kuşburnu, itgülü, yabanî gül *(Rosa canina).*

dog salmon, *is.* yem olarak kullanılan som balığı.

dogsbody, *is., ç.* **-bodies** *Brit.- k.d.* ırgat, amele, ağır ve zevksiz işlerde çalışan kimse. ***e.a.- drudge.***

dog's-ear, *is.&f. bk.:* **dog-ear.**

dod sled = dog sledge, *is.* it kızağı : köpeklerle çekilen kızak (Kutup bölgelerinde kullanılır).

dog's-tail, *is. bot.* it kuyruğu *(Cynosurus)* : bir tür kaba çayır.

Dog Star, *is.* **1.** Akyıldız, Sirüs : Büyük/Küçük Köpek burcunun en parlak yıldızı.

dog's-tongue, *is.* it dili, köpek dili.

dog tag, *is.* **1.** *ABD- argo* askerlerin boyunlarına taktıkları madenî kimlik belgesi (üzerinde ad, sosyal sigorta numarası, kan grubu ve dini yazılıdır), **2.** köpeğe takılan madenî kimlik.

dog-tired, *sf. k.d.* bitkin, bîtap, çok yorgun.

dogtooth = dog tooth, *is.* **1.** köpek dişi, it dişi, **2.** (Mim.) *mim.* yaprak şeklinde bir süs.

dogtooth violet, *is. bot.* **1.** Alp lâlesi *(Erythronium dens-canis)* : zambakgillerden mor çiçekler açan bir bitki. Avrupa'da yetişir, **2.** yaban menekşesi : Amerika'da yetişir, *Erythronium americanum* türü sarı, *E. albidum* türü pembe, beyaz çiçekler açar. **dog's-tooth violet, fawn lily** *d.d.*

dogtrot, *is.* **1.** yavaş koşma, **2.** *G ABD* iki bina arasında kapalı geçit.

dogwatch = dog watch, *is. den.* öksüz vardiya : gemide 16.00-18.00 ve 18.00-20.00 arasında tutulan kısa akşam nöbeti.

dogwood, *is.* **1.** *bot.* kızılcık *(Cornus sanguinea, C florida).* **2.** kızılcık kerestesi.

dogy, *is., ç.* **-gies** *bk.:* **dogie.**

doily, *is., ç.* **-lies 1.** altlık, dantelli/işlemeli tabak altlığı, **2.** *esk.* küçük peçete. **doyley** *ş.d.y.*

doing, *is.* **1.** iş, faaliyet, icraat, eylem, işlem, yapma, yapım. *A lot of ~s at my house tonight.* **2. ~s** : olay, vak'a, **3. ~s** *Brit.* şey, nesne, zımbırtı (adı unutulan şey için kullanılır). *Put the ~s on the table.* ***e.a.****- 1. action, performance, execution, activity, 2. deeds, happenings, events.*

doit, *is.* **1. duit** *d.d.* eski Hollanda bakır sikkesi (ilk olarak XVII. yy. da kullanılmıştır), **2.** metelik, az/önemsiz şey. **No one cares a ~ what he thinks** : Onun düşündüklerine metelik veren yok. **Not worth a ~** : Beş para etmez.

do-it-yourself, *sf.&is.* **1.** "kendin yap" : yardımsız yapılacak şekilde hazırlanmış , **2.** yardımsız/kendi kendine yapılacak iş. ~ **kit** : "kendin yap" malzemesi, evde yardımsız yapılacak eşya ve malzeme. ~ **shop** : "kendin yap" malzemesi satan dükkân/mağaza.

dojo, *is., ç.* **-jos** judo/karate öğretilen yer.

dolabriform, *sf. bot. zool.* balta/satır şeklinde. ~ *leaf.*

Dolby system , *is.* Dolby sistemi : çevre gürültüsünün etkisini gideren elektronik devreli ses kayıt düzeni.

dolce, *sf. müz.* tatlı, hoş, aheste. ***e.a.****- sweet, soft.*

***dolce far niente**, It.* tatlı rahavet (Tembellik tatlıdır).

***dolce vita**, It.* tatlı yaşam/hayat.

doldrums, *is.* **1.** (iş/sanat vb. çevrelerinde) durgunluk, sükûnet, **2.** : (Ekvator'da) (a) durgun kuşak : rüzgârların çok hafif veya durgun olduğu bölge, (b) bu bölgenin havası, **3.** kasvet, sıkıntı, bezginlik, keder. **be in the ~** : çok canı sıkılmak. *The whole family was in the ~ because of the rainy weather.*

dole, *is.&gl.f.* **doled, doling 1.** (yoksullara dağıtılan) yardım, iane, sadaka, pay, hisse, **2.** iane dağıtımı, **3.** hükûmetin işsizlere verdiği yardım parası. *Many people received the ~ during the depression.* **4.** *esk.* nasip, kısmet, kader, **5. go/be on the ~** : hükûmetten yardım görmek/işsizlik parası almak, **6.** *esk.* keder, ıstırap, elem, dert, kasvet, matem, acı, felâket, feryat, figan, **7. ~ out** : (a) sadaka/iane dağıtmak/tevzi etmek, sadaka vermek, (b) azar azar vermek/dağıtmak, (para/gıda vb.) hasisçe/az miktarda vermek. ***e.a.****- 4. lot, fate, destiny, 6. grief, sorrow, lamentation, mourning.*

doleful, *sf.* **1.** üzgün, üzüntülü, hüzünlü, mahzun, kederli, mükedder, elemli, dertli, kasvetli, sıkıntılı, **2. ~ly** : hüzünle, kederle, kasvetle, sıkıntıyla, **3. ~ness** : üzgünlük, üzüntü, elem, keder, kasvet, sıkıntı. ***e.a.****-1. sorrowful, mournful, melancholy.*

dolerite, *is.* **1.** dolan taşı, dolerit, iri taneli bazalt, **2.** bazalta benzer volkanik kayaç, **3.** bileşimi ancak mikroskopla anlaşılabilen volkanik kayaç, **4. doleritic** : dolan taşı+, dolerit şeklinde.

dolesome, *sf. bk.:* **doleful.**

dolicho-, *ön ek* "uzun, dar".

dolichocephalic = dolichocephalous, *sf.* **1.** uzun kafalı, dolikosefal. *bk.:* **brachicephalic. 2.** kafatası göstergesi (*bk.:* **cephalic index**) 75 veya daha az olan, **3. dolichocephalism = dolichocephaly** : uzun kafalılık.

doll, *is.&f.* **1.** oyuncak bebek, kukla, **2.** *argo* (a) (bebek gibi) güzel kız/kadın, (b) cana yakın, sevimli, cazip kız çocuğu. *My grandaughter is a little ~.* (c) bir kadına cazip gelen delikanlı/erkek, **3.** *argo* cömert, yardımsever, yüce gönüllü, âlicenap, hamiyetli kimse. *Be a ~ and pit these dates for me. You'll lend me $20? You're a ~, Bill!* **4.** **~ up/out** : şık giydirmek/giyinmek, giydirip kuşatmak/giyinip kuşanmak, süsleyip püslemek/süslenip püslenmek.

dollar, *is.* **1.** dolar : ABD, Kanada, Avustralya, Barbados, Beliza, Habeşistan, Hong Kong, Liberya, Malezya, Yeni Zelanda, Singapur, Trinidad ve Tabago gibi ülkelerin para birimi, **2.** *bk.:* **thaler**, **3.** *bk.:* **peso**, **4.** *bk.:* **Levant dollar**, **5.** *bk.:* **yuan** (1), **6.** **the almighty ~** : paranın/servetin simgesi, **7.** **~ area** : dolar bölgesi, **8.** **I'll bet my bottom ~ that** : Muhakkak ki, son lirama bahse girerim ki.

dollar averaging = dollar cost averaging, ortalama gelir sağlama : fiyat seviyesine bakmadan her ay aynı miktar parayı hisse senetlerine yatırma.

dollar-a-year, *sf.* cüz'î/sembolik maaşlı, hemen hemen fahrî çalışan. **~ man** : az maaşla ABD Federal hükûmetinde çalışan kimse.

dollar diplomacy, *is.* dolar politikası : (a) başka ülkelerde bulunan kendi vatandaşlarının yatırımlarını destekleme ve teşvik, (b) malî kaynaklarına dayanarak dış ilişkilerini sağlamlaştırma, (c) iç kaynaklardan yararlanarak dış ülkelerde çıkar sağlama.

dollarfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *bk.:* **butterfish.**

dollar gap = dollar shortage = dollar deficit, *is.* dolar açığı : bir ülkenin ABD'ne satış ve yatırımlardan elde ettiği gelir ile yaptığı ödemeler arasındaki fark.

dollar-and-cents, *sf.* (sırf) parasal, malî. **From a ~ viewpoints** : parasal olarak, malî bakımdan.

dollar sign = dollar mark, *is.* dolar işareti : **$.**

dollhouse, *is., ç.* **-houses** **1.** oyuncak bebek evi, kukla evi, **2.** evcik, çok küçük ev. *Brit.:* **doll's house.**

dollish, *sf.* **1.** bebek gibi, güzel fakat kafası boş, **2.** **~ly** : bebek gibi, **3.** **~ness** : bebek gibi güzellik.

dollop, *is.* **1.** topak, ufak parça. *a ~ of soft potatoes.* **2.** porsiyon, ölçü, azıcık, zerre kadar, az miktar. *add a ~ of soda water to the mixture. He hasn't a ~ of pity.*

dolly^1, *is., ç.* **dollies** **1.** (çocuk dilinde) bebek, bebecik, **2.** ufak tekerlekli yük taşıma aracı, tekerlekli kriko, **3.** dekovil lokomotifi, **4.** *Brit.- k.d.* çamaşır tokacı, tabanı tabak gibi çukur çamaşır karıştırma sırığı, **5.** *sin. TV* film ve TV kamerasını taşıyan tekerlekli araç, **6.** şahmerdan başlık takozu, **7.** **dollies** *argo* dolofin, sentetik uyuşturucu bir madde.

dolly^2, *f.* **dollied, dollying** **1.** (kamera vb.) tekerlekli araçla yürütmek/taşımak, **2.** (kamera) araçla taşınmak/yürütülmek.

dollybird = dolly, *is. Brit.* güzel ve şık giyimli genç kadın.

Dolly Warden, *is.* **1.** kabarık etekli, çiçekli bir nevi kadın elbisesi, **2.** geniş kenarlı ve çiçekli bir kadın şapkası, **3.** **~ ~ trout** *d.d.* bir tür alabalık *(Salvelinus malma)* : Pasifik kıyıları akarsularında yaşar. Sırtında ve yanlarında kırmızı benekler vardır.

dolman, *is., ç.* **-mans** *T.* **1.** dolama, maşlah, bol bir giysi, **2.** sarkık yenli kadın mantosu, **3.** sipahi pelerini.

dolman sleeve, *is.* sarkık yen, maşlah yeni : omuz kısmı geniş, bileği dar kolluk.

dolmen, *is.* dolmen : iki, üç dik taş üzerine yatırılmış büyük taştan oluşan tarih öncesi mezarı.

dolomite, *is.* **1.** dolomit : kalsiyum-magnezyum karbonat cevheri, CaMg(CO3)2, **2.** bu cevherden oluşan kaya, **3.** **dolomitic** : dolomit+.

dolor = dolour, *is.* (şiir dilinde) ıstırap, elem, hüzün, keder, gam. ***e.a.**- sorrow, grief, anguish.*

dolorimetry, *is. psikol.* ıstırap ölçme.

doloroso, *sf. It. müz.* şikâyetçi, şikâyetli, yanık, elem ifade eden.

dolorous, *sf.* **1.** acıklı, kederli, hazin, elemli, gamlı, elem/ıstırap veren, **2.** **~ly :** acıklı/hazin bir şekilde, **3.** **~ness** : acıklılık, hüzün, elem, ıstırap. ***e.a.**- 1. grievous, mournful, sorrowful, painful.*

dolphin, *is. zool.* **1.** yunus balığı *(Delphinus delphis)* : Akdeniz'de ve Atlantik'in ılıman bölgelerinde yaşarlar. Bazan **porpoise** *d.d.* **2.** dorado: levrekgillerden güney denizlerinde yaşayan ve sudan çıkınca daha parlak değişik bir renk alan iki tür balık *(Coryphaena hippurus* ve *C. equisetis),* **3.** *den.* palamar babası, şamandıra, **4.** *astr. b.h.* Yunus burcu, **5. ~arium** : yunus akvaryumu, **6. ~ striker** *bk.:* **martingale boom.**

dolt, *is.* alık, salak, mankafa, kalınkafalı, kafasız, ahmak, budala. ***e.a.-*** *stupid, dull, blockhead, dunce.*

doltish, *sf.* **1.** alık, salak, kafasız, ahmak, budala, **2. ~ly** : budalaca, aptalca, salakça, alık alık, **3. ~ness** : alıklık, salaklık, kafasızlık, ahmaklık, budalalık .

dom, *is.* **1.** bazı Katolik keşişlerine ve din adamlarına verilen unvan, **2.** sayın, muhterem : eskiden Portekiz ve Brezilya'da saygı ifadesi olarak adla beraber kullanılan unvan.

-dom, *son ek* "-lık, -lik, -iyet". **freedom** : serbestlik. **kingdom** : krallık. **martyrdom** : şehitlik, şahadet.

domain, *is.* **1.** ülke, memleket, **2.** mülk, malikâne, arazi, toprak, mal. **the public ~** : kamu malı, **3.** alan, saha, uzmanlık dalı, ihtisas. *The ~ of science/of politics. I can't answer your question about airplane, it's not in my ~.* **4.** bölge, mıntaka, belirli bir özeliği olan arazi parçası, **5.** *huk.* (a) arazi mülkiyeti, (b) *bk.:* **eminent domain**, **6.** *mat.* tanım kümesi : bir serbest değişkene verilebilen değerlerden oluşan küme, **7.** *fiz.* evlek : demir mıknatıslı maddelerin oluşturduğu tasarlanan çok küçük mıknatıslı birimlerden her biri. ***e.a.- 1.*** *realm, 2. estate.*

dome, *is.&f.* **domed, doming 1.** *mim.* kubbe, **2.** kubbeye benzer şey, yarımküresel oluşum. *the great ~ of the sky. the ~ of a hill.* **3.** (kristallerde) düşey ekseni kesen ve yan eksenlerden birine paralel olan düzlemleri havi şekil, **4.** *argo* kafa, tepe, başın üst kısmı, **5.** *jeol.* dairesel/eliptik yukaç oluşumu : petrol, tuz vb. yatakları gibi, **6.** kubbeleş(tir)mek, kubbe şekli vermek/almak, **7.** kubbe ile örtmek, **8.** kubbe gibi yükselmek/şişmek.

domed, *sf.* kubbeli, kubbe şeklinde, kubbe ile örtülü.

domelike, *sf.* kubbeli, kubbe biçiminde.

domesday, *is. bk.:* **doomsday.**

Domesday Book = Doomsday Book, *is. Brit.* tapu kütüğü :1806'da İngiltere'de Kral William'ın emriyle düzenlenen, arazi sahipleri ile bunların mal ve mülklerinin değerini, sahasını vb. gösteren sicil defteri.

domestic, *sf.&is.* **1.** ailevî, ev+, eve/ev işlerine/aileye ait. *a ~ scene. ~ works.* **2.** evcimen, eve/ev işlerine bağlı. *a ~ woman.* **3.** evcil, ehli. *~ animals. Cats, dogs, sheep, cows and horses are ~ animals.* **4.** sıla+, sılaya/anavatana ait. *~ news. ~ affairs.* **5.** yerli. **~ goods** : yerli mallar. **~ industries** : yerli sanayi, **6.** hizmetçi. *Cooks, butlers and maids are ~s.* ***e.a.-*** *3. tame, domesticated, 4&5. native.* ***k.a.-*** *3. wild, untame, 4&5. foreign.*

domesticable, *sf.* evcilleştirilebilir, ehlileştirilebilir.

domestically, *zf.* **1.** eve/aileye ait olarak, **2.** sılada, ana vatanda, **3.** yerli olarak.

domesticate, *f.* **-cated, -cating 1.** evcilleş(tir)mek, ehlîleş(tir)mek, **2.** ev/aile hayatına/işlerine alış(tır)mak, eve bağla(n)mak, **3.** yerlileştirmek, medenileştirmek, bir yere/ülkeye maletmek/ısın(dır)mak. **domesticize** *d.d.* **4. domestication** : evcileş(tir)me, eve hayatına alış(tır)ma, yerlileştirme, **5. domesticative** : evcilleştirici, **6. domesticator** : evcilleştiren. ***e.a.-1.*** *tame, 3. naturalize.*

domestic fowl, *is.* kümes hayvanı.

domesticity, *is., ç.* **-ties 1.** evcimenlik, eve bağlılık, **2.** ev/aile hayatı, **3. domesticities** : ev işleri.

domestic science, *is.* ev idaresi, ev bakımı. ***e.a.-*** *home economics.*

domesticize, *f.* **-cized, -cizing** *bk.:* **domesticate.**

domic= domical, *sf.* **1.** kubbemsi, kubbe biçiminde, **2.** kubbeli, kubbesi/kubbeleri olan, **3. domically** : kubbeli olarak.

domicil = domicile, *is.&gl.f.* **-ciled, -ciling 1.** ev, konut, eğlek, ikametgâh, mesken, **2.** *huk.* yasal konut, kanunî ikametgâh, **3.** yerleş(tir)mek, iskân etmek/edilmek, oturmak, konut edinmek. **domiciled at** : -de oturan/mukim, **4. domiciliary** : konutsal, konutta/evde olan/yapılan, konut olarak kullanılan. ***e.a.-1.*** *residence, dwelling, house, home, 2. legal residence, 3. dwell, reside.*

domiciliate, *f.* **-ated, -ating 1.** *bk.:* **domicile** (3), **2.** *bk.:* **domesticate.**

domiciliation, *is. bk.:* **domestication.**

dominance = dominancy, *is.* **1.** başatlık, egemenlik, hâkimiyet, hüküm, nüfuz, yetki, salâhiyet, **2.** üstünlük, tahakküm, hükmetme, söz geçirme. ***e.a.-1.*** *rule, control, authority, ascendancy.*

dominant, *sf.&is.* **1.** başat, egemen, hâkim, hükmeden, yöneten, yetkili, nüfuzlu, sözü geçen. *The ~ influence in her life has been her grandmother.* **2.** hâkim, yüksek/göze çarpar/kontrol eden mevkide bulunan. *The ~ points of the globe. The mosque was built in a position on a hill where everybody could see it.* **3.** başatlanan, tahakküm eden, hükmeden, mütehakkim, söz geçiren. *My sister had a very ~ nature, we all did what she wanted.* **4.** üstün, galip, etkili, tesirli, **5.** başlıca, bellibaşlı, başta gelen. *Wheat is ~ crop of Konya,* **6.** *kal.b.* başat, hâkim. *bk.:* **recessive**. *Brown eyes are ~ and blue eyes are recessive.* **7.** *müz.* sol : bir gamın beşinci notası, **8.** çevreyi etkileyen, çevre koşullarında en büyük etkiyi yaratan, **9. ~ly** : egemen olarak, hâkim/üstün/nüfuzlu durumda, tahakküm edercesine. ***e.a.-1-3.*** *ruling, controlling, prevailing, predominant, main, chief, paramount, preponderant, prominent.*

dominant tenement = dominant estate, *is. huk.* öncelikli mülk : başkasının mülkünden geçiş hakkı sağlayan mülk.

dominate, *f.* **-nated, -nating 1.** egemen olmak, idaresi altına almak, tahakküm etmek. *A person of strong will often ~s the others.* **2.** hâkim/nazır olmak, yüksek/göze çarpar mevkide olmak, üstünde yükselmek. *The mountain ~s the harbor. The mosque ~s the whole town.* **3.** üstün olmak. *Her desire to ~ (other people) has caused trouble in her family.* **4. to be ~d** : tahakkümü/idaresi altına girmek, hükmedilmek. *Some women are completely ~d by their husbands.* ***e.a.-1.*** *rule, govern, control, subjugate, tyrannize,* ***2.*** *overlook,* ***3.*** *predominate, permeate.*

dominating, *sf.* **1.** mütehakkim, üstünlük sağlayan, otoriter, dediğini/istediğini yaptıran, **2. ~ly** : mütehakkimane, tahakkümle, üstünlük sağlayarak.

domination, *is.***1.** tahakküm, zorbalık, hükmetme, baskın çıkma, idaresi altına alma, istibdat, zorla idare. *The country was under the ~ of a tyrant for many years.* **2.** egemenlik, hâkimiyet, üstünlük, **3. ~s** *ilâh.* meleklerin dokuz mertebesinden dördüncüsü.

dominative, *sf.* mütehakkim, tahakküm eden, üstünlük taslayan.

dominator, *is.* başatçı, zorba, mütehakkim, müstebit.

domine, *is. esk.* efendi, ağa, sahip, hâkim. ***e.a.-*** *lord, master.*

domineer, *f.* **1.** tahakküm etmek, (despotça) hükmetmek, zorbalık yapmak. *I wouldn't work for s.o. who tries to ~ (over everyone) as Mr Smith does.* **2.** hâkim durumda olmak, hâkim/yüksek bir mevkide bulunmak. ***e.a.-1.*** *tyrannize,* ***2.*** *overlook, tower over.*

domineering, *sf.* **1.** mütehakkim, zorba, otoriter, despot, küstah. *a ~ person/manner.* **2. ~ly** : mütehakkimane, zorbalıkla, küshaça, **3. ~ness** : tahakküm, zorbalık, küstahlık. ***e.a.-1.*** *overbearing, tyrannical, arrogant, despotic, oppressive.*

dominical, *sf.* **1.** İsa'ya ait, **2.** Pazar gününe ait, **3. ~ letter** : kilise takvimlerinde Paskalya gününü belirtmek için Pazar günlerini işaretlemede kullanılan A'dan G'ye kadar harflerden biri.

Dominican, *sf.&is.* **1.** Dominikli, **2.** Dominik+. **~ Republic** : Dominik Cumhuriyeti, **3.** Dominiken rahibi.

dominie, *is.* **1.** *esk.* (baş)öğretmen, **2.** *k.d.* papaz. ***e.a.- 1.*** *schoolmaster,* ***2.*** *pastor, minister.*

dominion, *is.* **1.** hâkimiyet, hükûmet, idare, egemenlik hakkı, yönetim yetkisi, **2.** hükmetme, kontrol/tahakküm/idare etme, **3.** (tek bir idare altındaki) geniş ülke/memleket, **4.** İngiliz milletler topluluğuna dahil kendi kendini yöneten ülke, **5.** dominyon, sömürge, **6.** *huk.* iyelik, mülkiyet, **7. ~s** *bk.:* **dominations**. ***e.a.-2.*** *rule, control, domination,* ***6.*** *ownership, dominium.*

Dominion Day, *is.* Kanada Federasyonunun kuruluş günü (1.7.1867). 1982'de **Canada Day** olarak değiştirilmiştir.

Dominique, *is.* Amerika tavuğu : eti ve yumurtası için yetiştirilen bir tavuk türü.

dominium, *is. huk.* iyelik, mülkiyet hakkı.

domino, *is., ç.* **-noes, -nos 1.** (karnavalda/maskeli baloda giyilen) başlıklı bol harmaniye, **2.** maske, **3.** harmaniyeli, harmaniye giyen kimse, **4.** domino taşı, **5. ~s** : domino oyunu, **6. ~ed** : harmaniyeli, **7. ~ theory** : yayılma kuramı/nazariyesi : bir ülke (özellikle GD Asya ülkelerinden biri) komünist olursa komşularının da birbiri arkasına komünistleşeceğini savunan kuram.

Dominus, *is. Lât.* Allah, Tanrı. ***e.a.***- *God, Lord.*

Dominus vobiscum, *Lât. (= The Lord be with you)* : Allaha emanet ol/Allah yardımcın olsun.

don, *is.&gl.f.* **donned, donning 1.** Bay, Bey: İspanyolca adların önüne getirilir, **2.** İspanya asilzadesi/lordu, **3.** önemli kişi, **4.** (İngiliz üniversitelerinde) kolej müdürü veya öğretim üyesi, **5.** İtalyan papazlarına hitapta kullanılan unvan, **6.** giy(in)mek (**do on** ' un kısaltılmışı). *to ~ one's clothes.* ***e.a.- 6.*** *put on, dress in.* ***k.a.***- *6. doff.*

dona, *is.* Portekizli hanım, soylu kadın.

doña, *is. İsp.* **1.** Bayan, Hanımefendi : İspanya'da evli kadınların adlarının önüne getirilir, **2.** İspanyalı soylu kadın.

Donar, *is.* (Alman mitolojisinde) yıldırım tanrısı.

donate, *f.* **-nated, -nating 1.** bağışlamak, bağışta bulunmak, teberru/hibe/hediye etmek, iane vermek. *He ~d $9 to the church.* **2. donator** : bağışlayan, bağışta bulunan kimse. ***e.a.***- *give, contribute.*

donation, *is.* **1.** bağış, teberru, hibe, hediye, iane, yardım parası. **to make a ~** : bağışta bulunmak. *She made a ~ of $1000 to the Children's Hospital.* **2.** bağışlama, teberru/hibe/hediye etme, iane verme, paraca yardım etme. ***e.a.***- *1. grant, contribution, gift, offering, present.*

donative, *is. bk.:* **donation.**

Donau, *is. Alm.* Tuna nehri. ***e.a.***- *Danube.*

done, *f.* **1.** *bk.:* **do** (pp), **2. be/have done with** : ilgiyi kesmek, son vermek, bitirmek. **Have ~ (with it)** : Bitir (onu)! **Over and ~ with** : Kesinlikle bitti/sona erdi. **That affair's over and ~ with** : Bu bahis kapandı! **I'd like to get ~ with it** : Bunu bitirmek istiyorum. **3.** yapılmış, bitirilmiş, tamam(lanmış). **No sooner said than ~** : Derhal yapılabilir. **(It's) easier said than ~** : Söylemek kolay, yapmak güçtür (Lâf ile peynir gemisi yürümez). **4.** (iyi) pişmiş. *Are the potatoes ~?* **(a steak) well-~** : iyi pişmiş (biftek/pizola). *bk.:* **rare** (8), **5.** yıpranmış, eskimiş, bitkin, yorgun, **6.** töreye/adaba/terbiyeye uygun, nazik, kibar, makbul. **That isn't ~** : Bu ayıptır/yakışmaz/kibar bir hareket değildir. **7. ~ for** *k.d.* (a) yorgun, bitkin, bîtap, (b) işi bitmiş, mahvolmuş, (c) ölmüş veya ölmek üzere, **8. ~ in = ~ up** *k.d.* (a) çok yorgun, bîtap, bitkin, (b) ölmüş, mahvolmuş, **9. What's ~ cannot be undone** : Ok yaydan çıktı/Olan oldu bir kere/artık durum değiştirilemez. **10. Done!** Peki! Kabul! Olur! *"I'll give you $5 for it." "Done!".* ***e.a.***- *2. stop, break off relations with, 3. completed, through, 4. cooked (sufficiently), 5. worn out, exhausted, used up, 6. acceptable, proper, fitting, 7. (a) tired, exhausted, (b) ruined, finished, (c) dead, close to death, 8. (a) very tired, exhausted, (b) killed, destroyed, 10. agreed! I accept!*

donee, *is. huk.* bağışlanan, hibe/teberru/hediye alan.

dong, *is.* **1.** dan (çan sesi vb.), **2.** *argo-kaba* sik, yarak. ***e.a.***- *2. penis.*

dongola, *is.* (oğlak derisine benzeyecek şekilde boyanıp sepilenmiş) koyun/keçi/dana derisi. **Dongola kid, Dongola leather** *d.d.*

donjon, *is.* burç, kule, şatoların en yüksek yeri.

Don Juan, *is.* **1.** Don Juan : aşk maceralarıyla meşhur İspanyol asilzadesi, **2.** ahlâksız, çapkın, hafifmeşrep, sefih, **3.** zampara, kadın peşinde koşan kimse. ***e.a.***- *2. libertine, rake, 3. womanizer, seducer.*

donkey, *sf.&is., ç.* **-keys 1.** *zool.* eşek, merkep *(Equus asinus).* **to ride a ~** : eşeğe binmek. **~ ride** : eşek sırtında gezinti. **~-driver** : eşek sürücüsü. **~-load** : eşek yükü. **~ jacket** : kalın ve hava geçirmez ceket, **2.** aptal, akılsız veya inatçı (kimse). **He/she would talk the hind-leg off a ~** : Beş para ver söylet, on para ver sustur. **3.** *mak.* yardımcı. **~ engine** : yardımcı motor, manevra için kullanılan küçük lokomotif. **~ boiler** : yardımcı/yedek kazan. **~-cart** : küçük el arabası.

donkey's years, *is. Brit.- argo* çok uzun zaman. *That was a ~ ~ ago.* **I haven't seen him for ~ ~** : Onu uzun zamandır görmedim. **She hasn't been here for ~ ~** : Uzun zamandır semtimize uğramadı.

donkeywork, *is. Brit.- k.d.* hamallık, ağır/zor/kaba/sıkıcı iş. **to do the ~** : eşek gibi çalışmak, en ağır işleri yapmak.

donna, *is. It.* **1.** bayan, madam, hanım : İtalyancada evli kadınlar için kullanılan unvan, **2.** İtalyan kadın.

donnered = donnerd = donnert, *sf. İsk.* şaşkın, şaşırmış, sersemlemiş. ***e.a.****- dazed, stunned, stupefied.*

donnish, *sf.* **1.** hocavarî, akademik, üniversite hocası gibi, gerçek hayattan ziyade fikirler/kuramlarla ilgilenen, **2.** bilgiç, ukalâ. *He has rather a ~ manner.* **3. ~ly** : akademik bir şekilde, ukalâca, **4. ~ness** : akademiklik, ukalâlık. ***e.a.****- 2. pedantic.*

donnybrook = Donnybrook Fair, *is.* kavga, arbede, dalaş, herkesin katıldığı/kıran kırana dövüş. ***e.a.****- brawl, uproar, free-for-all*

donor, *is.* **1.** bağışçı, bağış yapan, veren, hibe/teberru eden, **2.** *tıp* kan bağışlayan, doku/organ veren. *a blood ~.* **3.** *huk.* mal bağışlayan, teberru/hibe eden, **4. ~ship** : bağışçılık, bağışlama.

do-nothing, *sf.&is.* **1.** tembel, haylaz, aylak, işsiz, avare (kimse), boş gezenin boş kalfası, **2.** (politikada vb.) tutucu, değişme taraftarı olmayan, her şeyi olduğu gibi sürdüren, **3. ~ism** : (politikada) tutuculuk. ***e.a.****-1. lazy, idle(r), procrastinator, procrastinating.*

donsie = donsy, *sf.* **1.** *İsk.* talihsiz, bahtsız, şanssız, kara talihli/bahtlı. **2.** *Brit.- k.d.* titiz, müşkülpesent, temiz, muntazam, tertipli, derli toplu, zarif. ***e.a.****- 1. unfortunate, ill-fated, unlucky, 2. fastidious, neat, tidy.*

don't, *f.* **1. do not**'ın kısaltılmışı, **2.** bazan **does not**'ın kısaltılmışı olarak kullanılırsa da bu, gramerce yanlıştır. **does not**'ın kabul edilen kısa şekli "**doesn't**" dır. ***He don't go*** denmez, **He doesn't go** denir, **3. don'ts** : (yasa ve törelere göre) yapılmaması gereken şeyler.

donut, *is. bk.:* **doughnut.**

donzel, *is. esk.* iç oğlanı, genç şövalye silâhtarı, asilzadeye hizmet eden genç. ***e.a.****- squire, page.*

doodad = doo-dad, *is. k.d.* incik boncuk, küçük süs eşyası, **2.** şey, adı unutulan nesne, zımbırtı. ***e.a.****-1. trinket, bauble, 2. dingus, gadget, doohickey.*

doodle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** karalama(k), kâğıt üzerine gelişigüzel şekiller çizme(k). *He ~d while he was talking on the telephone.* **2.** vakit öldürmek, avarelik/haytalık yapmak, vaktini boş geçirmek, **3.** karalama, gelişigüzel yapılmış şey/çizilmiş şekil.

doodlebug, *is.* **1.** *ABD- k.d.* zar kanatlı böceklerin larvası, **2.** vızvız : herhangi vızıltılı böcek, **3.** maden arama çubuğu : yer altı maden ve sularını aramakta kullanılan çatal çubuk veya benzeri alet, **4.** *Brit.* uçan bomba, özellikle V-1.

doodler, *is.* **1.** karalayan, kâğıda gelişigüzel şekiller çizen, **2.** haylaz, avare, vakit öldüren.

doohickey, *is., ç.* **-eys** *k.d.* **1.** şey, nesne, zımbırtı : adı unutulan herhangi bir şey yerine kullanılır, **2.** küçük parça. ***e.a.****- 1. dingus, gadget, thingumbob, doodad, hickey.*

dooly, *is., ç.* **-lies** (Hindistan'da) sedye, teskere. **doolie, doolee, dhooly** *ş.d.y.*

doom, *is.&f.* **1.** kör talih, kötü kader, kara yazı, kötü alın yazısı. **His ~ is sealed** : Kara yazı onun alnına yazılmış/O mahvolmuş demektir. **2.** feci akibet, ölüm, zeval, yok olma, mahvolma. **to meet one's ~** : feci akibete duçar olmak. **to march/be sent to one's ~** : mahva / ölüme sürüklenmek. *The soldiers marched to their ~ in battle.* **3.** mahkûmiyet (kararı), hüküm, ceza hükmü. **The judge pronounced the guilty man's ~** : Yargıç, suçlunun mahkûmiyet kararını bildirdi. **4.** kıyamet günü, son hüküm. **the day of ~** : kıyamet günü, **5. the crack of ~** : kıyamet kopması, dünyanın sonu. **until the crack of ~** : kıyamete kadar, **6.** talihi ters gitmek, alnına kara yazı yazılmak. **the ~ed man** : talihsiz/zavallı adam, **7.** mahkûm etmek, aleyhinde karar almak/hüküm vermek. **The judge ~ed the murderer to death by hanging** : Yargıç, katili idama mahkûm etti, **8.** mahvetmek, yok etmek, öldürmek, söndürmek. *The weather ~ed our hopes for a picnic.* **9. to be ~ed to failure** : başarısızlığa mahkûm olmak. *The entire project is ~ed to failure if you take that attitude.* ***e.a.****- 1. fate, destiny, 2. destruction, ruin, death, 6. destine, 7. sentence, condemn, convict.*

doom palm, *is. bot.* zencefilli hurma ağacı *(Hyphaene thebaica)* : K Afrika'da yetişen ve meyvesi zencefilli çörek tadı veren bir ağaç. **gingerbread palm, gingerbread tree, doum palm** *d.d.*

doomsday = domesday, *is.* **1.** kıyamet günü, **2.** mahkûmiyet günü.

door, *is.* **1.** kapı. **to open/close the ~** : kapıyı açmak/kapamak. **entrance ~** : giriş kapısı. **sliding/revolving ~** : sürgülü/döner kapı. *a wooden ~ . the kitchen/cupboard ~.* **knock at the ~** : kapıyı çalmak. **answer the ~** *k.d.* (kapı zili çalınca) gidip açmak. **be denied the ~** : kapı yüzüne kapanmak. **be on the ~** *k.d.* kapıda görevli olmak (bilet toplamak vb.). **by the back ~** : gizlice, el altından. **close the ~ to/against s.o.** : birisine kapıyı kapamak. **close the ~ upon any discussion** : müzakere kapılarını kapamak, müzakereye yanaşmamak. **~ to ~** : kapı kapı. **~ to ~ selling** : kapı kapı dolaşarak satış. **~ to ~ salesman** : seyyar satıcı. **from ~ to ~** : kapı kapı. **go from ~ to ~** : kapı kapı gezmek/dolaşmak. **lay a charge at s.o.'s ~** : birisine suç isnat etmek. **open the ~ to abuses** : yolsuzluğa/suistimale yol açmak. **open the ~ to a settlement** : anlaşmaya yanaşmak/olanak hazırlamak. **shut the ~ on s.o.** : (a) birinin yüzüne kapıyı kapatmak (içeri sokmamak), (b) birisinin plânını gerçekleştirmesine engel olmak. **shut/close the ~ on/to** : imkân vermemek, imkânsızlaştırmak. **The fault lies at my ~** : Kabahat bende(dir). **turn s.o. from the ~** : birini kapıdan geri çevirmek. **turn s.o. out of the ~** : birini kapıdan savmak. **at death's ~** : ölmek üzere. **within ~s** *k.d.* içeride, ev/bina içinde, **2.** kapı aralığı. *I saw him just as he came through the door.* **3.** (kapının bulunduğu) ev, bina. **next ~** : bitişik ev, kapı komşusu, yandaki kapı (ev). **two ~s down the street** : iki ev (kapı) ötede/aşağıda, **4.** yol, çare, vasıta. *the ~s to learning.* **5. lay (sth) at s.o.'s ~** : birisini sorumlu tutmak. **We laid the blame for the mistake at his ~** : Yanlışlıktan onu sorumlu tuttuk. **6. out of ~s** : açık hava, dışarı. *to play out of ~s.* **7. show s.o. the door** : birisini kovmak, kapı dışarı etmek. **show s.o. to the ~** : birisini (nezaketle) uğurlamak, kapıya kadar geçirmek.

doorbell, *is.* kapı zili.

doorbolt, *is.* kapı sürgüsü, sürgülü kilit.

door chain, *is.* kapı zinciri.

door check = door closer, *is.* kapı zembereği, kapıyı otomatik kapatan hidrolik/pnömatik düzen.

do-or-die, *sf.* ölüm kalım, her ne pahasına olursa, bütün gücüyle/varlığı ile. *~ attempt to halt the invaders.*

doorframe, *is.* kapı çerçevesi.

doorjamb = doorpost, *is.* kapı süvesi.

doorkeeper, *is.* kapıcı.

doorknob, *is.* kapı tokmağı/topuzu.

doorman, *is., ç.* **-men** kapıcı.

doormat, *is.* paspas, silgeç.

doornail, *is.* **1.** iri başlı çivi (eskiden kapıları süslemek veya sağlamlaştırmak için kullanılırdı), **2. dead as a ~** *k.d.* ölü, ölmüş.

doorplate, *is.* plâka, isim tabelâsı.

doorpost, *is.* kapı süvesi. **as deaf as a ~** : tamamen sağır. *e.a.- doorjamb.*

door prize, *is.* giriş ödülü : bilet numaraları ile kur'a çekerek bir eğlence/dans vb. ne katılanlara dağıtılan ödül.

doorsill, *is.* eşik, kapı eşiği.

doorstep, *is.* eşik, (kapı önündeki) basamak.

doorstone, *is.* eşik taşı, kapı önündeki geniş basamak.

doorstop, *is.* kapı tamponu/durdurucusu.

door-to-door, *sf.* **1.** kapı kapı (dolaşarak satma/reklâm yapma/oy veya yardım toplama), **2.** alıcının evinde teslim edilecek (mal sevkiyatı).

doorway, *is.* **1.** giriş, antre, kapı aralığı. *She stood in the ~, unable to decide whether or not to enter.* **2.** çare, vasıta, bir amaca ulaştıran yol. *Exercise is a ~ to good health.*

dooryard, *is.* ön avlu, ön bahçe.

doozer = doozy, *is. argo* önemli/meşhur şey/kişi.

dope, *is.&f.* **doped, doping 1.** macun, bamurumsu/ağdalı madde, örneğin: (a) gres yağı, (b) dinamit yapımında kullanılan emici madde, (c) uçak kanatlarında kullanılan bezi sağlam ve su geçirmez hâle getiren vernik, **2.** *argo* esrar, uyuşturucu madde, narkotik : satışı ve kullanılması kanunen yasak olup ancak tıbbî maksatlarla doktorların kullandıkları uyuşturucu ilâç (Bu ilâçları yasa dışı alıp kullananlara da **dope** denir). ~ **addict** = **doper** : esrarkeş, morfinman, eroinman, uyuşturucu ilâç müptelâsı. ~ **ring** : esrar/eroin/morfin vb. şebekesi, gizlice uyuşturucu madde satan şebeke, **3.** *argo* yarış atına sersemletmek maksadıyla verilen uyuşturucu madde, **4.** *argo* haber, bilgi, malûmat. **to give s.o. the ~ about sth** : bir şey hakkında birisine bilgi vermek, **5.** *argo* tahmin, kehanet, önceden haber verme, **6.** *argo* sersem/budala/aptal kimse, **7.** *G ABD* Coca-cola, pepsi gibi gazozlu içki, **8.** *gen.* ~ **up** : ilâçla uyuşturmak/uyutmak/bayıltmak/sersemletmek. *The doctor ~d her before setting her broken leg.* **9.** uyuşturucu ilâç kullanmak, **10.** macun/hamurumsu madde/vernik vb. sürmek, **11.** (karışımın içine) başka madde karıştırmak, **12.** ~ **out** : *argo* kestirmek, önceden tahmin etmek, çözüm yolu bulmak, çözümlemek, halletmek, tasarlamak. *to ~ out a plan. to ~ out a solution to a problem.* **13. spill the ~** *argo* baklayı ağzından çıkarmak. ***e.a.***- *12. figure out, deduce, calculate, devise.*

dopesheet = **scratch sheet**, *is. argo* at yarışı listesi : yarışa girecek atları, binicilerini, bunların geçmiş başarılarını vb. bildiren liste.

dopester, *is.* tahminci : at yarışı, seçim vb. nin sonuçlarını önceden tahmin eden kimse.

dopey = **dopy**, *sf.* **dopier, dopiest** *k.d.* **1.** sersemle(til)miş, uyuşturucu ilâcın/esrarın etkisi altında, yarı uykuda gibi kendine hâkim olamayan, düşünemeyen, **2.** sersem, uyuşuk, aptal, uyurgezer, budala, ahmak, **3. dopiness** : sersemlik, uyuşukluk. ***e.a.***- *1. drugged, drowsy, 2. stupid, inane.*

Doppelgänger, *is. Alm.* eş hayalet, ikiz görüntü : bir kimsenin eş ruhunu taşıdığı tasavvur edilen ve yalnız ona görünen hayalet. **doubleganger** *d.d.*

Doppler effect, *fiz.* Doppler olayı : devinen bir kaynak (ses, ışık) frekansının gözlemciye değişik gelmesi.

Doppler navigation = **DOVAP**, *is.* yöneltilmiş radar işaretinin frekans değişmesinden uçağın hız, konum ve rotasını belirleme.

Doppler shift, *fiz.* Doppler kayması : gözlemciye göre devinen kaynağın frekansındaki görünür değişim.

dopy, dopier, dopiest *bk.:* **dopey.**

dor, *is.* **1. dorbeetle** *d.d. zool.* bok böceği *(Geotrupes stercorarius)* : pis yerlerde yaşayan bir böcek, **2.** *esk.* alay, istihza, istihkar, küçük görme. ***e.a.***- *2. mockery, scorn, ridicule.*

dorado, *is. zool. bk.:* **dolphin** (2).

DORAN = **DO**ppler **RAN**ge : Doppler olayından yararlanarak mevki tayininde kullanılan cihaz.

Doric, *sf.&is.* **1.** Dor'lara ait, **2.** *mim.* Dorik : en eski ve sade Yunan mimarî üslûbu, **3.** eski Yunancanın bir lehçesi.

Dorking, *is.* iri bir tür İngiliz tavuğu (ayakları dört yerine beşer parmaklıdır).

dorm, *is. k.d. bk.:* **dormitory.**

dormancy, *is.* uyku hali, uykuda olma, uyuşukluk, hareketsizlik.

dormant, *sf.* **1.** uykuda, uyuyan, uyur. *Bears are ~ during the winter.* **2.** çalışmaz, muattal, hareketsiz, gayrifaal, terk edilmiş, rafa konulmuş. *The project is ~ for the time being.* **3.** gizli, keşfedilmemiş, kapalı kalmış. ~ *talent.* **4.** (yanardağ) sönmüş, gayrifaal. *a ~ volcano.* **5.** *bot.* uyku hâlinde. *Plant bulbs are ~ during the cold of winter.* ***e.a.***-*1. asleep, torpid, 2. inactive, inoperative, 3. undisclosed, unasserted, latent, 4. not erupting.* ***k.a.***- *1. awake, 2. active.*

dormer, *is.* **1.** ~ **window** *d.d.* çatı penceresi, çatı katının çıkık penceresi, **2.** çatı katının pencereli çıkıntısı.

dormie = **dormy**, *sf. golf* kaybetmesi olanaksız.

dormient, *sf.* uyuyan, uykuda. ***e.a.***- *sleeping, dormant.*

dormitory, *is., ç.* **-ries** yatakhane, koğuş.

dormouse, *is., ç.* **-mice** *zool.* fındık faresi *(Muscar-dinus avellanarius)* : Yedi uyuklayangiller *(Gliridae)* familyasından sincaba benzer küçük fare.

dornick, *is.* **1. dorneck** *d.d.* kalın Şam kumaşı : perde, örtü vb. yapmakta kullanılır, **2.** (özellikle demir cevheri içeren) münferit iri kaya, **3.** küçük taş, çakıl.

doronicum, *is. bot.* sarıbaş *(Doronicum)* : Asya ve Avrupa'da yetişen, sarı çiçekler açan bir bitki.

dorp, *is.* küçük köy. ***e.a.***- *village, hamlet.*

dorsad, *zf.* (bedenin) önünden arkasına doğru.

dorsal, *sf.&is.&zf.* **1.** *anat.* arka, sırt, geri, arkaya doğru, sırtta, bedenin arka tarafında bulunan (organ). ~ *nerves.* **the ~ fin of a fish** : Balığın sırt yüzgeci, **2.** *bot.* eksenden uzak (yaprak vb.), **3.** *s.bl.* dil üstü ünsüzü : dilin gerisinda seslendirilen sessiz harf, "kul" kelimesindeki k gibi, **4.** küfe, sırtta taşınan sepet, **5.** **~ly** : sırtta, arkada. ***e.a.***- *2. abaxial, 4. dosser.*

Dorset, *is.* **1.** (KD Kanada ve K Grönland) Eskimo kültürü (M.Ö. 900- M.S. 100). Başlıca oymacılık ve avcılık şeklinde görülür, **2.** ~ **downs** : boynuzlu bir koyun cinsi.

dorsi- = **dorso-**, *ön ek* "sırt, arka". *ör.: dorsiferous.*

dorsiferous, *sf. bot.* sırtta/arkada oluşan (eğrelti tohumları gibi).

dorsiventral, *sf.* **1.** *bot.* iki yüzeyli, iki yüzeyi de belirgin/farklı olan (birçok yaprak gibi), **2.** *zool. bk.:* **dorsoventral** (2), **3.** **~ity** : iki yüzeylilik, sırttan karına uzama, **4.** **~ly** : iki yüzeyli olarak; sırttan karına uzar şekilde.

dorsoventral, *sf.* **1.** *bot. bk.:* **dorsiventral** (1), **2.** *zool.* sırttan karına uzayan, **3.** **~ly** : sırttan karına uzar şekilde.

dorsum, *is., ç.* **dorsa** **1.** *anat.* (a) sırt, arka, (b) herhangi bir organın sırtı/arkası, **2.** *s.bl.* dil üstü.

dorty, *sf. İsk.* **1.** somurtkan, asık suratlı, kibirli, küsmüş, ters, huysuz, **2.** **dortiness** : somurtkanlık, huysuzluk. ***e.a.***-*1. sulky, sullen, haughty.*

dory, *is., ç.* **-ries** **1.** (K Atlantik balıkçılarının kullandığı dibi düz, baş tarafı sivri) kayık, **2.** yassı turna balığı, *Zeidae* familyasından herhangi bir balık, **3.** **John Dory** *d.d.* dikenli turna balığı *(Zeus faber).*

doryline (ant), *is. bk.:* **army ant.**

dos-à-dos^1, *is., ç.* **-dos**, *f.* **-dosed, -dosing** **1.** sırt sırta : halk oyunlarında bir dans figürü : iki kişi birbirine doğru ilerler, arkalarına geçer ve yerlerine dönerler, **2.** arka arkaya oturulan taşıt kanapesi, **3.** sırt sırta dans figürü yapmak. **do-si-do** *d.d.*

dos-à-dos^2, *zf. esk.* sırt sırta, arka arkaya. ***e.a.***- *back to back.*

dosage, *is.* **1.** dozaj : ilâcın ölçülü miktarda verilmesi, **2.** verit, doz : bir defada verilen ilâç miktarı, **3.** *fiz. bk.:* **dose**, **4.** kuvvet veya lezzet vermek için şaraba şeker, likör vb. katılması.

dose, *is.&f.* **dosed, dosing** **1.** verit, doz, bir defada alınacak ilâç miktarı. *There is only one ~ of medicine in this bottle.* **In the accident the workers received a heavy ~ of radiation** : Kazada işçiler aşırı ışınıma maruz kaldılar. **give s.o. a ~ of his own medicine** : bir kimseye aynen karşılık vermek/ aynı (başkalarına yaptığı) şekilde muamele etmek. **a regular ~ of sth.** : bir şeyin fazlası, **2.** (ilâç gibi) hoşa gitmeyen şey. *a ~ of hard work.* **3.** şampanya yapımında katılan şeker miktarı, **4.** *fiz.* kütlesi belirli bir maddenin (dokunun) soğurduğu ışınım miktarı, **5.** *argo* bel soğukluğu veya firengi vak'ası, **6.** belirli/ölçülü miktarda ilâç vermek, **7.** şampanyaya şeker katmak, **8.** ilâç almak.

do-si-do, *is., ç.* **-dos**, *f.* **-doed, -doing** *bk.:* **dos-à-dos**^{1}.

dosimeter, *is.* **1.** ışınölçer : belirli bir zamanda soğurulan ışınım miktarını ölçen alet; bir kimsenin maruz kaldığı (gama ışını vb. gibi) zararlı ışınımı ölçen alet. **quantimeter** *d.d.*, **2.** **dosimetric** : ışın ölçümsel, **3.** **dosimetrician** = **dosimetist** : ışınölçen.

dosimetry, *is.* **1.** *fiz.* ışın ölçme : ışınım dozajını ölçme yöntemi, **2.** *tıp* verit ölçme, ilâcın dozajını ölçme.

doss, *is.&f. Brit.- argo* **1.** (özellikle ucuz pansiyonda) yatak, yatacak yer, **2.** kısa uyku, kestirme. **have a ~** : kısa bir uyku çekmek/kestirmek, **3.** uyumak, (uygun bir yerde) yatmak, **4.** ~ **down** : yatmak, yatıp uyumak. ~ **down the night** : gecelemek, geceyi geçirmek.

dossal = **dossel**, *is.* mihrap örtüsü.

dosser = **dorser**, *is.* **1.** küfe, **2.** (ipek) duvar halısı, **3.** *Brit.- argo* pansiyoner, pansiyonda yatıp kalkan.

dosseret, *is.* (Bizans mimarisinde) sütun başlığı).

dosshouse, *is. Brit.- argo* ucuz otel/pansiyon.

dossier, *is., ç.* **dossiers** sıralaç, dosya, aynı konuda derlenmiş belgeler dizisi. *The police keep ~s on all well-known thieves.*

dossil, *is.* **1.** *bas.* (mürekkep) silici : klişelerin mürekkebini silmeye yarayan bez silindir, **2.** pamuk tampon (yaraları temizlemek ve kompres yapmakta kullanılır).

dost, *f. esk.* **do** fiilinin şimdiki zamanının ikinci tekil şahsı. **thou dost = you do.**

dot^{1}, *is.&f.* **dotted, dotting 1.** benek, ufak leke. *a blue necktie with white ~s.* **2.** nokta. *a ~ on the letter.* **3.** çeşni, örnek, nümune, küçük parça. *a ~ of butter.* **4.** *müz.* nokta : (a) bir notadan sonra konularak onun süresini yarısı kadar uzatan işaret, (b) notanın üstüne/altına konarak onun ayrı *(stacatto)* çalınacağını gösteren işaret, **5.** (Mors işareti olarak) nokta. **~-and-dash** : nokta ve çizgi, **6. on the ~** *k.d.* tam vaktinde, saniyesi saniyesine, dakikası dakikasına, elifi elifine. *The 3 o'clock train arrived on the ~ .* **7. the year ~** *Brit. argo* (ekseriya küçültücü anlamda) çok uzun zaman önce, **8.** noktalamak, nokta koymak. *to ~ an i.,* **9.** benekle(n)mek, benek benek olmak/yapmak, yer yer yayılmak. **a ~ted dress** : benekli/puanlı bir elbise. *a lake ~ed with boats.* **10.** hızla vurmak. *He ~ted me on the nose.* **11. dot one's i's and cross one's t's** *k.d.* titiz/dikkatli olmak, ayrıntılara çok dikkat etmek, bütün ayrıntılarıyla bildirmek/anlatmak, kılı kırk yarmak.

dot^{2}, *is.* **1.** çeyiz, **2. ~al** : çeyiz+. ***e.a.****- 1. dowry.*

dotage, *is.* **1.** bunama, bunaklık, düşkünlük, ateh, **2.** delicesine/aşırı sevgi, iptilâ. ***e.a.****- 1. senility.*

dotard, *is.* bunak. **~ly** : bunakça, bunamışçasına.

dotation, *is.* vakıf, teberru. ***e.a.****- endowment.*

dote, *gs.f.* **doted, doting 1. ~ on/upon** : aşırı/çıldırasıya sevmek, düşkün/müptelâ olmak, deli gibi sevmek. *She ~s on her youngest son.* **2.** bunamak, **3.** (ağaç : yaşlanarak) çürümek.

doter, *is.* **1.** bunak, **2.** çıldırasıya seven, düşkün/müptelâ olan kimse. ***e.a.****- 1. dottard.*

doth, *f. esk.* **do** fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsı. Hâlen bunun yerine **does** kullanılır.

doting, *sf.* **1.** çıldırasıya seven, aşırı sevgi gösteren, düşkün, müptelâ. *~ parents.* **2.** bunak, bunamış, **3. ~ly** : çıldırasıya, çılgın gibi, delicesine; bunakça, **4. ~ness** : çılgınca sevme; bunaklık.

dot-matrix, *sf.* nokta nokta : harfleri nokta nokta basan.

dot product, *is. mat.* sayıl çarpım, iç çarpım, skaler çarpım. ***e.a.****- scalar product.*

dotted, *sf.* **1.** noktalı, benekli, nokta nokta, noktalardan oluşan. **~ line** : noktalı/nokta nokta çizgi, **2. ~ with** : serpiştirilmiş, yer yer etrafına yayılmış. *a landscape ~ with small houses.* **3. ~ swiss = Swiss muslin** : ince, benekli bir cins pamuklu kumaş/muslin (blûz, perde vb. yapmakta kullanılır).

dotter, *is.* noktalayan, noktalarla işaretleyen.

dottel, *is. bk.:* **dottle.**

dotterel = dottrel, *is.* **1.** *zool.* (bir nevi) yağmur kuşu *(Eudromias morinellus)* : Avrupa ve Asya'da yaşar, kolay yakalanır, **2.** *Brit.- k.d.* aptal, budala kimse.

dottle = dottel, *is.* (pipo içildikten sonra dibinde kalan) tütün kalıntısı.

dotty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** *k.d.* deli, acayip, aptal, budala, **2.** sarsak (yürüyüşlü), **3.** noktalı, benekli, **4.** yer yer çürümüş (ağaç), **5. dottily** : aptalca, ahmakça, budalaca, deli gibi, sarsak bir şekilde. ***e.a.****- 1. crazy, eccentric, 3. dotted.*

doty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** yer yer çürümüş (ağaç/kereste), **2.** bunak, bunamış.

double^{1}, *sf.* **1.** çift, ikili, iki parçalı/kanatlı, iki kat/misli. *~ doors. ~ lock on the door.* **~ pay** : çift (iki kat) ücret. *box with a ~ bottom.* **see ~** : çift görmek, **2.** katlı, ikiye katlanmış, çift katlı. *a ~ blanket. Is this cloth just 70 cm wide or is it ~?* **3.** iki kişilik. *a ~ bed. a ~ room in a hotel.* **sleep ~** : bir yatakta iki kişi yatmak, **4.** ikili, iki maksatlı, iki anlamlı. *a ~ purpose. a ~ meaning. a ~ interpretation.* **5.** ikiyüzlü, mürai. **~ dealing** : ikiyüzlülük. **~ dealer** : ikiyüzlü kimse. *to lead a ~ life.* **6.** katmerli. *a ~ rose. Some flowers are ~, others are single.* **7.** *müz.* bir oktav alçak ses veren (müzik aleti). *a ~ trumpet.* **a ~ bass** : kontrbas.

double^{2}, *is.* **1.** iki kat, iki misli. *I paid only \$5 for this old book and Mr. S offered me ~ (= \$10) for it.* **2.** çift, **3.** eş, benzer, tıpkısı. *This dress is the ~ of that. He is ~ of his cousin.* **4.** *tiy.* (a) dublör. *She always uses a ~ to do the stunts for her in her films.* (b) aynı piyeste iki rol oynayan aktör, **5.** hile, oyun, **6.** (at yarışı) çifte bahis : ilk yarışta kazanılan parayı ikinci oyunda ileri sürme. *He won the daily ~.* **7.** *briç* kontr, **8. ~s** :

her tarafta ikişer oyuncu ile oynanan oyun, **9. at the ~** : koşar adım : yürüme ile koşma arası yürüyüş, **10. ~ or quits** : (kumarda) kazanılan tekmil parayı ileri sürerek oynama, **11. on/at the ~** *k.d.* (a) çok çabuk, çabucak, derhal, derakap, (b) hızlı yürüyüşle, dakikada 180 adımla.

double^3, *zf.* **1.** iki katı, iki misli (miktar, büyüklük, nitelik vb.). **10 is ~ 5** : 10, 5'in iki katıdır. **~ 5 is ten** : 5'in iki katı 10 eder. *That costs ~ what it did last year,* **2.** ikisi bir arada. *Mary and Jane can sleep ~ tonight and you can have one of their beds.* **3.** (tek yerine) çift, 1 yerine 2. **When one drinks too much, sometimes one sees ~** : İnsan çok içerse bazan teki çift görür. **4.** ikiye. **Fold the paper ~** : Kâğıdı ikiye katla (yınız). **bent ~ with pain** : ıstırapla ikiye bükülmüş.

double^4, *f.* **-bled, -bling 1.** iki katı/misli olmak/yapmak, iki ile çarpmak, iki katını almak, iki misli kıymeti olmak. *Sales ~d in five years. I must ~ the amount or it won't be enough.* **2.** aynı yoldan geri dönmek, anîde geri dönmek. *He started running towards the street but suddenly ~d (back) and ran the opposite direction.* **3.** (gemi) (bir burnu) dolaşmak. *to ~ Cape Horn.* **4.** ikiye katlamak, iki kat yapmak, kıvırmak. *~ the cover and put it over the child.* **5.** (briç) kontr yapmak : kazançta da, kayıpta da muhasımınınkinin iki misline razı olmak, **6.** (beyzbol) ikili vuruş yapmak, **7. ~ as** : (a) *tiy.* aynı piyeste iki rol oynamak. (b) iki işi birden yapmak. *The girl ~s as a secretary and receptionist.* **8.~ back** : (a) **~ over** *d.d.* geri/ikiye katlamak, (b) gittiği yoldan geri dönmek, **9.** *bk.:* **double-date, 10. ~ in brass** *argo* asıl görevinden başka ikinci bir iş de yapmak, iki işi birden yapmak. *It's a small firm, and everyone ~s in brass when emergencies arise.* **11. ~ on** *müz.* sazla eşlik etmek. *The saxophonist ~s on drums.* **12. ~ over** : (a) **~ back** *d.d.* ikiye/üst üste katlamak, (b) kıvranmak, iki büklüm olmak, bükülmek, eğilmek. *to ~ over with pain.* **13. ~ up** : (a) (bir kişilik yatak odasını ya da tek ailelik evi) paylaşmak, sıkışmak, üst üste oturmak. *When the guests came, the two brothers had to ~ up.* (b) (gülmekten) katıl(t)mak, (c) (ıstıraptan) kıvranmak, iki büklüm olmak. *She ~d up in pain.* (d) ikiye katlamak. *He ~d up the dollar bill and put it in his pocket.*

double-acting, *sf.* çift etkili, iki yönlü çalışan, iki kat müessir/verimli olan.

double agent, *is.* çifte casus, iki taraflı çalışan casus.

double-axe, *is.* çift ağızlı balta.

double-banked, *sf. den.* iki sıra kürekçisi olan, kürekçileri çift sıra oturan (gemi/kayık).

double bar, *müz.* çift çizgi : bir müzik parçasının bittiğini bildiren düşey iki çizgi.

double barreled = double-barrelled, *sf.* **1.** çifte, çift namlulu (av tüfeği), **2.** (a) iki maksatlı, iki işe yarayan (b) iki parçalı, iki kısımdan oluşan, **3.** çok kuvvetli/zorlu, yaman, **4.** iki anlamlı, müphem.

double bass, *is. müz.* kontrbas. **bass fiddle, bas viol, contrabass, string bass** *d.d.*

double bassoon, *is. müz.* kontrbason, obua sınıfının en kalın sesli çalgısı. **contrabassoon** *d.d.*

double bed, *is.* iki kişilik yatak/karyola.

double-bedded, *sf.* iki kişilik tek yataklı. *We'd like a ~ room please.*

double bill, *is.* (bir kerede gösterilen) iki film/temsil/piyes.

double bind, *is.* tam çıkmaz : ne türlü davranılsa olumsuz sonuca götüren durum.

double-blind, *sf.* çifte, kör : ne deneme yapanın, ne de denemeye tâbi olanın mahiyetini bilmediği .

double bluff, *is.* çift yanılgı.

double boiler, *is.* benmari, çift çeperli tencere.

double bond, *is. kim.* çift bağ : bir molekülün atomları arasında çift valans bağı. Formüllerde 2 çizgi, 2 nokta veya 4 nokta ile gösterilir : CH2=CH2, CH2 : CH2, CH2 :: CH2 gibi.

double-breasted, *sf.* kruvaze, çapraz, çift sıra düğmeli.

double-check, *is.&f.* tekrar kontrol (etmek), çifte kontrol (yapmak), emniyet tedbiri olarak tekrar gözden geçirme(k). *He ~ed his calculations.*

double chin, *is.* çifte gerdan. **~-chinned** : çifte gerdanlı.

double-clutch, *gl.f.* çift debriyaj yapmak, vites değiştirirken iki defa debriyaja basmak.

double cream, *is. Brit.* çifte kaymak, kalın kaymak.

double cross, *is.* **1.** *k.d.* (a) aldatma, dolandırma, kazık atma, (b) danışıklı dövüş : oyunu kaybetmeyi önceden kabul ettiği hâlde yapmacıktan dövüşme, **2.** *kal.b.* çifte melez : iki melezden üreyen melez.

double-cross, *gl.f. k.d.* **1.** (verdiği sözden dönerek) aldatmak, kazık atmak, iki tarafla anlaşmış görünerek her ikisini de aldatmak, ihanet etmek, **2.** **~er** : aldatan, ihanet eden, kazık atan. ***e.a.***- *1. betray.*

double dagger = diesis, *is. bas.* çifte hançer işareti. Kaynakça göstermek, haşiye yazmak için kullanılır.

double date, *is.* çifte randevu, iki çiftin birlikte gezmesi/eğlenmesi.

double-date, *f.* **-dated, -dating** çifte randevu vermek, (iki çift) birlikte gezmek/eğlenceye gitmek.

double-dealer, *is.* ikiyüzlü, dolandırıcı, sahtekâr.

double-dealing, *is.&sf.* **1.** ikiyüzlülük, dolandırıcılık, sahtekârlık, aldatma, **2.** aldatıcı, sahte, ikiyüzlü, dolandırıcı. ***e.a.-1.*** *duplicity, deception, 2. treacherous.*

double-decker, *is.* **1.** çift katlı, iki katlı (otobüs, uçak, yatak vb.), **2.** su çizgisi üzerinde iki güvertesi olan gemi, **3.** *ABD-k.d.* çifte dürüm : üç dilim ekmek arasına iki tabaka yiyecek konularak yapılan sandviç.

double-declutch, *gl.f. Brit. bk.:* **double clutch.**

double decomposition, *kim.* çift ayrışım : iki molekülün karşılıklı çözüşüp yeni iki bileşim üretmesi. $\mathrm{AgNO3+NaCl = AgCl+NaNO3}$ gibi. **metathesis** *d.d.*

double-digit, *sf.* çift rakamlı, %10 ve daha fazla. Genel olarak %10"u aşan oranlardan bahsederken söylenir. **a ~ inflation** : %10'u aşan enflasyon oranı.

double-dip, *gs.f.* **-dipped, -dipping** *k.d.* çifte maaş almak, özellikle ABD'de askerlikten emekli olup Federal hükûmette maaşlı görev yapmak. **~-dipper** : çifte maaşlı. **double-dipping** : çifte maaş alma.

double-drum, *is.* büyük davul.

double-dutch, *is.* (mizahî) Çince, anlaşılmaz söz/yazı.

double Dutch, *is.* çapraz ip atlama : iki kişinin aynı anda zıt yönlerde çevirdiği iki ipten atlama.

double-dyed, *sf.* kaşarlanmış, (kötülükte) eşsiz, yekta. *a ~ thief/liar.*

double eagle, *is.* çifte kartal : ABD'de 1849-1933 yıllarında kullanılan 20 dolarlık altın para.

double-edged, *sf.* **1.** çift ağızlı (ustura, bıçak, jilet vb.), iki tarafı keskin, **2.** cinaslı, hem lehte hem aleyhte, iki tarafa da çekilebilen, hem nalına hem mıhına. *a ~ compliment. a ~ argument.*

double-ended, *sf.* **1.** iki ucu bir (biribirinin aynı) olan, **2.** *den.* (a) iki yönde gidebilen (feribot vb.), (b) başı kıçı birbirine benzeyen, **3.** (tramvay gibi) önü arkası bir olan, her iki uçtan da sürülebilen.

double-ender, *is.* iki yönlü lokomotif/gemi (hem ileri hem geri aynı kolaylıkla gidebilen).

double entendre**, is., ç.* ***double entendres *Fr.* cinaslı/lâstikli/çift anlamlı söz/deyim (anlamlarından biri sakıncalı olan).

double entente**, ç.* ***doubles ententes *Fr.* cinas, iki anlamlılık, müphemlik, kapalılık. ***e.a.***- *ambiguity.*

double entry (bookkeeping), *is.* (muhasebecilikte) ikili yöntem : her işlemi iki defa gösteren defter tutma usulü. *bk.:* **single-entry.**

double exposure, *foto.* **1.** (yanlışlıkla bir negatife) iki resim çekme, **2.** üst üste çekilmiş iki resim.

double-faced, *sf.* **1.** iki taraflı (kumaş), **2.** iki taraftan da kullanılabilen (raf vb.), **3.** ikiyüzlü, dönek, mürai. ***e.a.***- *3. two-faced, hypocritical, insincere.*

double feature, *is. sin.* iki film birden.

double fertilization, *is.* çift döllenme.

double first, *Brit.* **1.** iki derste de birinci, **2.** iki ayrı dalda/sınavda birinci (olan öğrenci).

double flat, *müz.* çift bemol : önüne konulduğu notayı iki yarım ton uzatan işaret.

doubleganger, *is. bk.:* **Döppelgänger.**

double-glaze, *f.* çift camlı pencere takmak, pencereye çift katlı cam takmak.

double-glazed, *sf.* çift camlı (kapı, pencere vb.).

double-glazing, *is.* çift cam. *We're having a ~ fitted.*

double Glouster, *is.* turuncu renkli Çedar peyniri.

doublehanded, *sf.&zf.* **1.** iki elle de kullanılabilen, **2.** iki türlü işte kullanılabilen, **3.** cinaslı, iki türlü anlam verilebilen, **4.** iki kişi ile, iki kişi birlikte, birbirine yardım ederek.

double-head, *f.* iki lokomotifle çekmek/hareket et(tir)mek. *The train ~ed up the mountain.*

double-headed, *sf.* iki başlı, çift başlı.

double header, *is.* **1.** (iki takım arasında üst üste yapılan) çifte karşılaşma, **2.** iki lokomotifle çekilen tren.

doublehearted, *sf.* hilekâr, hain.

double helix, *is.* çift helis : kromozomlarda bulunan DNA moleküllerini oluşturan çift yollu helis düzeni.

double-hung, *sf.* çift sürgülü (pencere).

double indemnity, *is.* çifte tazminat : sigorta poliçesinde sigortalının kazada ölmesi halinde iki kat tazminat ödeneceğini öngören madde.

double integral, *is. mat.* iki katlı tümlev.

double jeopardy, *huk.* aynı suçtan ikinci defa yargılama.

double-jointed, *sf.* çok oynak eklemli : eklemleri her tarafa dönebilen (insan/hayvan).

double-knit, *is.* **1.** çift örgü, çift örgülü kumaş, **2.** çift örgülü kumaştan yapılan elbise.

double-lock, *gl.f.* çifte kilitlemek, çifte kilitle kilitlemek, anahtarı iki defa çevirerek kilitlemek.

double-magnum, *is. bk.:* **Jeroboam** (2).

double-minded, *sf.* kararsız, iki fikirli.

double negative, *is.* çift olumsuz : içinde iki tane olumsuz kelime bulunan olumsuz cümle. *NOT* : Çift olumsuz cümle dil bilgisi bakımından yanlış sayılır. Örneğin "**He didn't go nowhere.**" cümlesi yanlıştır, çünkü altları çizili kelimelerin ikisi de olumsuzdur. Doğrusu şudur: "**He didn't go anywhere.**" Keza "**I didn't see nothing.**" denmez, "**I didn't see anything.**" denir.

doubleness, *is.* **1.** ikizlik, ikilik, çiftelik, **2.** hile(kârlık), ikiyüzlülük, mürailik.

double-park, *f.* çifte/çift sıralı park yapmak : kaldırıma paralel park etmiş bir arabanın yanına park etmek, arabayı yolun ortasına bırakmak. **~ed** : çifte park yapmış.

double pneumonia, *is. patol.* iki taraflı zatürree.

double possessive, *gr.* çift iyelikli, iki iyelik kelimesi bulunan. *ör.:* "**He is a friend of father's.**"

double precision (number), *is. bil.* çifte duyarlı (sayı) : daha büyük duyarlık için bellekte iki kelimede saklanan (sayı).

double purchase, *bk.:* **gun tackle.**

double-quick, *sf.&zf.&is.&f.* **1.** çok çabuk, kuş gibi, uçarcasına, **2.** çok hızlı/koşar adım (gitmek).

double quotes, *is.* tırnak işareti : " "

doubler, *is.* ikileştiren, iki kat yapan/artıran.

double-reed, *sf. müz.* çift dilli (nefesli saz: obua, zurna gibi).

double refraction, *is. optik* çift kırılım. ***e.a.***- *birefringence.*

double rhyme, *bk.:* **feminine rhyme.**

double room, *is.* iki kişilik tek yataklı oda. **double** *d.d.*

doubles, *is.* çiftler, çifte maç : iki çift oyuncu arasında yapılan maç (özellikle tenis). *Who'll win the men's ~ at Wimbledon this year?*

double salt, *kim.* çift tuz : tek bir madde gibi kristalleşen fakat eriyince iki ayrı tuz iyonu veren tuz.

double sharp, *müz.* çift diyez : bir notanın tonunu iki yarım ton incelten işaret.

double-space, *is.&f.* **-spaced, -spacing** (daktiloda) çift satır arası (bırakmak).

doublespeak, *is.* (aldatmaya yönelik) cinaslı/muğlâk söz.

double standard, *is.* ayrıcalı ilke : farklı toplumlara farklı haklar/imtiyazlar tanıyan, özellikle erkeklere kadınlardan fazla serbestlik veren kural.

double star, *is. astr.* ikiz yıldız : teleskopsuz bakılınca tek bir yıldız gibi gözüken iki yıldız. **optical double star** *d.d. bk.:* **binary star.**

double stop, *müz.* yaylı sazlarda birlikte çalınan iki nota.

double-stop, *f.* **-stopped, -stopping** *müz.* (yaylı sazda) iki notayı aynı anda/birlikte çalmak.

doublet, *is.* **1.** dar ceket : Rönesans devrinde giyilen yakası kapalı, kısa etekli, dar erkek ceketi, **2.** çift : birbirinin aynı olan iki şey, **3.** eş, aynı, **4.** eşil : aynı kökene bağlı, fakat biçimce ayrı iki kelimeden her biri : **regal - royal, shirt - skirt** gibi, **5.** *bas.* tekrar : yanlışlıkla tekrar dizilen kelime/satır, **6.** *rad.* dipol anten, **7.** iki parçalı sahte taş (mücevher), **8.** **~s** : atılınca birbirinin aynı gelen zarlar.

double tackle, *is.* çift makaralı palanga.

double take, *is.* geç intikal etme, geç anlama : bir durumun/şakanın anlamını sonradan kavrama.

double-talk, *is.&gl.f.* **1.** tekerleme, saçma/uydurma söz, **2.** kaçamaklı konuşma(k).

double tape, *bk.:* **magnetic tape.**

double-team, *gl.f.* (maçta) bir oyuncu karşısına iki oyuncu çıkarmak.

doublethink, *is.* çelişik düşünce : iki şey arasındaki çelişkiyi görmemezlikten gelerek ikisini de geçerli sayma.

double tide, *is. bk.:* **agger.**

double time, *is.* **1.** *ABD* hızlı yürüyüş, koşar adım : askerin dakikada 180 adımla yürüyüşü, **2.** çift ödeme : fazla mesai için verilen ve normal saat ücretinin iki katı olan ücret. *They get ~ ~ for working Sundays and holidays.* **3.** *müz.* hızlı tempo.

double-time, *f.* **-timed, -timing 1.** koşar adımla gitmek, hızlı yürümek, **2.** yavaş koşmak. ***e.a.***- *jog.*

doubleton, *is. briç* ikili, çift kâğıt.

double-tongue, *gs.f.* **-tongued, -tonguing** *müz.* (nefesli sazda hızlı nota dizilerini çalarken) dili (diş ve damak arasında) hızla oynatmak.

double-tongued, *sf.* hilekâr, aldatıcı, ikiyüzlü, mürai, özü sözü bir olmayan. ***e.a.***- *deceitful, hypocritical.*

doubletree, *is.* (çift atlı arabada) terazi, iki ucuna at koşumlarının bağlandığı çubuk.

double vision, *is. bk.:* **diplopia.**

double whip, *is.* çift makaralı palanga. **whip** *d.d.*

doubloon, *is.* eski bir İspanya-G Amerika altın parası.

doublure, *is., ç.* **-blures** kitap cildi süsü.

doubly, *zf.* **1.** iki kat/misli. **to be ~ cautious/careful** : iki kat dikkatli/ihtiyatlı olmak, **2.** iki türlü, iki bakımdan, iki yönden/cihetten. *He is ~ troubled, first because he is ill and secondly because he is poor.* **3.** *esk.* hile ile, aldatarak, iki yüzlülükle. ***e.a.***- *1. twice, 3. deceitfully.*

doubt, *is.&f.* **1.** kuşkulanmak, şüphelenmek, şüphe etmek, şüphesi olmak. **I ~ the truth of it = I ~ whether it is true** : Onun doğruluğundan şüpheliyim. **I don't ~ that...** : ...-den asla şüphe etmem, **2.** inanmamak, itimat etmemek, ikna olmamak. *I ~ his honesty = I ~ if he's honest.* **I ~ed my own eyes** : Gözüme inanamıyordum. **to ~ s.o./s.o.'s word** : birisine/birisinin sözlerine inanmamak, **3.** çekinmek, tereddüt etmek, kararsız/ikircikli/mütereddit olmak. **He ~ed no longer** : Artık tereddüdü kalmadı. **4.** ihtimal vermemek, şüphe ile karşılamak. *I ~ if that is what she wanted.* **5.** *esk.* endişelenmek, endişe/korku duymak. *They ~ed a sinister motive in the king's friendliness.* **6.** kuşku, şüphe, ikircim, duraksama, tereddüt. **without any ~** : hiç kuşkusuz/şüphesiz. *He will come without ~ = There's no ~ that he will come. There's some ~ (as to/about) whether he will come on time. I am in (some) ~(s) about his honesty.* **If/when in ~** : Şüphe/tereddüt edildiği takdirde. **I am in no ~** : Asla/hiç şüphem yok. **to be in great ~ about sth.** : bir şey hakkında büyük kuşku beslemek. **There is room for ~** : Şüphe edilebilir. **There is no room for ~** : Şüpheye mahal yok/şüphe edilemez. **no ~** : hiç kuşkusuz/şüphesiz, **7.** güvensizlik, itimatsızlık, inanmama, ihtimal vermeme. *He says he can cure me, but I still have my ~s (about him/it).* **8.** şüpheli husus/durum. **the benefit of ~** : şüpheli durumda sanığı suçsuz sayma. **In such a case the defendent is entitled to the benefit of ~** : Bu durumda sanığın suçsuz sayılması gerekir. **9.** *esk.* endişe, korku, **10.** **beyond the shadow of a ~ = beyond a ~ = beyond ~** : hiç kuşkusuz/şüphesiz, kesinlikle, şüphe yok ki, **11.** **in ~** : şüpheli. **no ~ that** : şüphesiz, (hiç) şüphe yok ki. **without ~** : şüphesiz, muhakkak. *No ~ he will win in the end. He will pass the test without ~.* **12.** **~able** : şüpheli, şüphe edilebilir, güvenilemez, **13.** **~ably** : şüpheli olarak, şüphe uyandıracak bir şekilde, **14.** **~er** : şüphelenen, kuşkulanan, güvenemeyen, itimat edemeyen, **15. ~ingly** : kuşku/şüphe ile, şüphelenerek, kuşkulanarak. ***e.a.**-1. suspect, queston, 2. distrust, mistrust, disbelieve, 3. hesitate, 5. fear, dread, 6. uncertainty, indecision, hesitancy, skepticism, misgiving, 7. distrust, disbelief. **k.a.**- 1. believe, 2. trust, 6. certainty, assurance, confidence, trust, belief, conviction.*

doubtful, *sf.* **1.** kuşkulu, şüpheli, şüphe götürür. **to be ~ of/as to sth** : bir şeyi şüpheli görmek. **It is ~ that they ever knew what happened** : Ne olduğunu anladıkları son derece şüphelidir. **2.** şüphe dolu, kararsız, ikircimli, mütereddit. **He looked ~** : Kararsız/mütereddit görünüyordu. **to be ~ about doing...** : ... yapmakta tereddüt göstermek. *I was still ~ about speaking him.* **3.** olanaksız, gayrimuhtemel, sonucu şüpheli. *It is ~ whether we can get the engine working before morning.* **4.** belirsiz, karanlık, muğlâk. *The future is too ~ for us to make plans. The outcome of the elections remains ~.* **5.** güvenilmez, şüphe uyandıran. *a ~ proposition. The new servant seems a ~ fellow to me.* **6. ~ly** : şüpheli/kuşkulu/kararsız/mütereddit bir şekilde, şüphe uyandırırcasına, güvensizlikle, tereddütle, **7. ~ness** : şüpheli/kuşkulu oluş, güvensizlik, kararsızlık, tereddüt, belirsizlik. ***e.a.**- 1. indecisive, dubious, 2. undecided, hesitating, hesitant, irresolute, vacillating, 3. unlikely, improbable, 4. uncertain, unsettled, indeterminate, unsure, 5. shady, questionable. **k.a.**- 1. positive, indubitable, 2. decided, 3. likely, probable, 4. certain, sure, definite.*

doubting, *sf.&is.* **1.** kuşkulanan, şüphelenen, **2.** şüphelenme, kuşkulanma, **3. ~ Thomas** : şüpheci/her şeyden şüphe eden kimse, **4. ~ly** : kuşkulanarak, şüphelenerek, şüphe ile. ***e.a.**- 3. skeptic.*

doubtless, *sf.&zf.* **1.** kuşkusuz, şüphesiz, şüphe götürmez, **2.** şüphe yok ki, muhakkak, kesinlikle. *He will ~ come on time as he always does.* **3.** galiba, muhtemelen, her hâlde. *It will ~ rain on the day of the garden party.* **4. ~ly** : hiç şüphesiz, şüphe yok ki, kesinlikle, muhakkak surette, **5. ~ness** : kuşkusuzluk, şüphesizlik, kesinlik. ***e.a.**- 1. unquestionable, sure, certain, 2. unquestionably, surely, certainly, 3. probably, presumably.*

douce, *sf. İsk.* **1.** nazik, kibar, ağırbaşlı, sakin, halim selim, temkinli, vekarlı, vakur, ciddî. *The ~ faces of the mourners.* **2. ~ly** : nazikane, kibarca, ağırbaşlılıkla, sükûnetle, temkinle, vekarla, vakurane, ciddiyetle, **3. ~ness** : naziklik, kibarlık, ağırbaşlılık, temkin, vekar, ciddiyet. ***e.a.**- 1. sedate, modest, quiet, sober.*

douceur, *is., ç.* **-ceurs 1.** bahşiş, **2.** rüşvet, **3.** *esk.* tatlılık, letafet. ***e.a.**-1.gratuity, tip, 2. bribe, 3. sweetness, agreableness.*

douche, *is.&f.* **douched, douching 1.** *tıp* şırınga, **2.** şırınga yapma(k), şırınga ile su püskürtme(k)/yıkama(k), **3.** şırınga aleti, **4. (like) a cold ~** *k.d.* soğuk bir duş (gibi), nahoş sürpriz.

dough, *is.* **1.** hamur, **2.** hamur gibi yumuşak şey, **3.** *argo* para, mangiz. ***e.a.**- 3. money.*

doughboy, *is. k.d.* **1.** pişi : yağda kızartılmış ince, mayalı hamur, **2.** (I. Dünya Savaşında) Amerikan piyade eri, **3.** (herhangi) piyade eri.

doughface, *is. ABD* **1.** yumuşak yüzlü : ABD iç savaşları esnasında Güneylilere taraftar olan Kuzeyli, **2.** güneydeki esir ticaretine karşı çıkmayan kuzeyli Kongre üyesi.

doughiness, *is.* yumuşaklık, hamur gibi olma, (beniz) solukluk.

doughnut = donut, *is.* **1.** halka çöreği : halka/simit biçiminde mayalı hamurdan yapılıp yağda kızartılmış tatlı bir çörek. Kadıngöbeği tatlısına benzer, tatlısı hafiftir; üzerine çikolata, krema vb. sürülür, **2.** kalın halka/simit biçiminde herhangi bir şey. ***e.a.**- 2. toroid.*

dought, *f. bk.:* **dow**

doughty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** *eski veya mizahî* cesur, yiğit, kahraman, kuvvetli. **~ knights, 2. doughtily** : cesurane, yiğitçe, kahramanca, kuvvetle, **3. doughtiness** : cesurluk, yiğitlik, kahramanlık. ***e.a.**- 1. brave, valiant, strong, courageous, stouthearted.*

doughy, *sf.* **doughier, doughiest** yumuşak, hamur gibi, soluk (yüz/beniz). ***e.a.**- soft, pasty, flabby, pallid.*

Douglas fir, *is. bot.* Amerika köknarı *(Pseudotsuga taxifolia, P. mucronata, P. Douglasii)* : KB Amerika'da yetişir. Yüksekliği 60 m'yi bulur. Kerestesi sağlam ve makbuldür. Oregon eyaletinin simgesi. **Oregon fir, Oregon pine** *d.d.*

Doukhobor, *is.*, *ç.* **-bors, -bortsy** Dukobor : Rusya'da 1785'te Ortodoks kilisesinden ayrılmış mezhep : Kilise ve sivil otoriteyi tanımaz. Manevî sesin yüce otoritesine inanır. Mensuplarının çoğu 1890'da Batı Kanada'ya göçmüşlerdir. **Dukhobor, Douk** *d.d.*

douma, *is. bk.:* **duma.**

do up, *f.* **1.** iliklemek, düğmelemek, bağlamak, sağlamlaştırmak. *Do up your buttons/my dress/this knot.* **2.** onarmak, tamir etmek. *Do up an old house/an old skirt.* **3.** sarmak, paketlemek, paket yapmak. *do up a parcel.* **4.** süslenmek, makyaj yapmak. *She has done herself up for the party.* **5. done up** *Brit.- k.d.* bitkin, bîtap, çok yorgun. ***e.a.***- *1. fasten, 2. repair, improve, 3. wrap, 5. very tired, exhausted.*

dour, *sf.* **1.** somurtkan, asık suratlı, huysuz, **2.** sert, haşin, aksi, inatçı, **3. ~ly** : somurtarak, sert/haşin bir şekilde, huşunetle, **4. ~ness** : somurtkanlık, sertlik, aksilik, huşunet.

doura = dourah, *is. bk.:* **durra.**

douricouli, *is. zool.* yarasa maymunu *(Aotes)* : G Amerika'da yaşayan, gece görmeye alışık, iri gözlü, püsküllü kuyruklu, ağaçlarda gezen bir tür maymun.

dourine, *is. vet. patol.* durin : bulaşıcı bir at hastalığı. Arka bacakları ve üreme organlarını etkiler. *Trypanosoma equiperdum* adlı bir mikrop sebep olur.

douse, *is.&f.* **doused, dousing 1. ~ in** : (suya vb.) dal(dır)mak/bat(ır)mak, **2. ~ with**: (su vb.) serpmek, serperek ıslatmak, **3.** *k.d.* söndürmek. *We ~d the candles.* **4.** *k.d.* (elbiseyi) çıkarmak, soymak, **5.** *den.* birdenbire mayna etmek, **6.** vurmak, darbe/yumruk aşketmek. **7.** *Brit.- k.d.* vuruş, darbe. **dowse** *ş.d.y.* ***e.a.***- *1. plunge, drench, 2. splash, 3. extinguish, 4. take off, 6. strike, give a blow, 7. stroke, blow.*

douzepers, *ç. is.* Şarlken'in on iki şövalyesi.

dove, *is.&f.* **1.** *zool.* güvercin *(Columbidae). bk.:* **pigeon** (1). **collared ~** : gülen kumru *(Streptopelia decaocta).* **dwarf ~ = palm ~** : küçük kumru *(Strep-topelia senegalensis).* **ring ~** : kumru *(Columba palumbus).* **rock ~** : kaya güvercini *(Columba livia).* **stock ~** : gök güvercin *(Columba oenas),* **2.** barış/ masumiyet/kibarlık simgesi, **3.** Kutsal Hayalet (Holy Ghost)'in simgesi, **4.** masum/müşfik/iyi kalpli/kibar/uysal kimse, **5. peace ~** *d.d. k.d.* barışçı, barış/sulh için çalışan devlet adamı, **6. dive** fiilinin geçmiş zamanı, **7.** *astr. b.h.* Güvercin burcu.

dovecot = dovecote, *is.* **1.** güvercinlik, **2. flutter the ~s** : (mizah) ürkütmek, (genellikle sakin olan kimseler arasında) telâş/heyecan yaratmak, telâşa/heyecana sebep olmak.

dovekey = dovekie, *is. zool. bk.:* **rotch.**

dovelike, *sf.* kumru gibi, nazik, yumuşak huylu, barışçı.

dovetail, *is.&f.* (marangozlukta) **1.** kırlangıç kuyruğu, kurtağzı (geçme), **2.** kurtağzı geçme yapmak, geçme ile eklemek, **3.** iki şeyi birbirine uydurmak, tam uymak, uzlaş(tır)mak, **4. ~er** : kurtağzı geçme makinesi.

dovish, *sf.* güvercinimsi, güvercine benzer, güvercin gibi.

dow, *gs.f.* **dowed/dought, dowing** *İsk.* **1.** yapabilmek, muktedir/kadir olmak, **2.** zenginleşmek, refaha kavuşmak. ***e.a.***- *1. be able, 2. thrive, prosper, do well.*

dowable, *sf. huk.* **1.** miras olarak kocadan karısına intikal edebilen, miras olarak tahsis edilebilen. *~ land.* **2.** (kocasının) mirasına hak kazanan.

dowager, *is.* **1.** eşinden miras kalma malı ve unvanı olan dul kadın, **2.** *k.d.* ağırbaşlı/yaşlı kadın, haminne. **Queen ~** : Anne Kraliçe, Valide Sultan.

dowdy^{1}, *sf.* **-dier, -diest 1.** derbeder, kılıksız, perişan, pejmürde, rüküş. *~ clothes.* **2.** eski, biçimsiz, modası geçmiş. *a ~ apartment.* **3. dowdily** : derbeder/kılıksız bir şekilde, perişan bir hâlde, **4. dowdiness** : derbederlik, kılıksızlık, perişanlık, pejmürdelik, rüküşlük, **5. ~ish** : derbederce, kılıksızca. ***e.a.***- *1. frumpy, frumpish, shabby, sloppy, 2. old-fashioned, shabby.* ***k.a.***- *1. fashionable, chic.*

dowdy^{2}, *is.*, *ç.* **-dies 1.** rüküş, kılıksız kadın, **2.** *bk.:* **pandowdy.**

dowel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**) **1. ~ pin** *d.d.* tahta pim/çivi : marangozlukta iki parçayı birbirine tutturmak, kaymalarını önlemek için kullanılır, **2.** ince yuvarlak tahta çubuk, **3.** tahta pim/çivi ile tutturmak/birleştirmek/sağlamlaştırmak.

dower, *is.&gl.f.* **1.** *huk.* dul (kadına eşinden kalan) miras/gelir payı, **2.** çeyiz, drahoma, ağırlık, başlık, **3.** anıklık, doğal yetenek, kabiliyet, istidat, Allah vergisi, **4.** miras olarak bırakmak/tahsis etmek, **5.** çeyiz/başlık vermek. ***e.a.**- 2. dowry.*

dowery, *is., ç.* **-eries** *az kul. bk.:* **dowry.**

dowitcher, *is. zool.* kıyı kuşu *(Limnodromus griseus)* : K Amerika kıyılarında yaşayan uzun gagalı bir kuş.

down^1, *zf.* **1.** aşağı, aşağıya, aşağıda. *He ran ~ from the top of the hill. The man bent ~ to kiss the child.* **face ~** : yüzükoyun. **He is not yet ~** : Henüz aşağıya inmedi. **The sun is going ~** : Güneş batıyor. **2.** yere, zemine, bir şeyin üzerine. **fall ~** : düşmek. *Please put the cup ~ (on the table).* **knock ~** : vurup devirmek, yere yıkmak, fiyatı indirmek, ucuzlatmak. *He was knocked ~ by a car.* **The house was burned ~** : Ev yanıp kül oldu. **3.** güneye/güney tarafına (doğru). *We drow ~ from Ankara to Konya.* **4.** (değer, kıymet, derece, şiddet vb. bakımından) aşağı, daha az, daha hafif. **The pressure is ~** : Basınç azaldı/düştü. **This tire is ~** : bu lâstik sönmüş. **The wind is ~** : Rüzgâr hafifledi. **Turn ~ the radio** : Radyoyu kıs. **We must hold our spending ~** : Harcamalarımızı kısmalıyız. **5.** kâğıda, deftere, vb. **Just let me get that ~** : Dur yazayım. **write ~ the address** : adresi deftere yazmak. **I should like that ~ on paper** : Bunu kâğıda geçirelim/yazı ile tespit edelim. **be ~ for sth** : bir listeye adını yazdırmış olmak, **6.** (para) peşin olarak. *We paid $50 ~.* **You can pay part of the price ~ and the rest later** : Fiyatın bir kısmını peşin, gerisini sonra ödeyebilirsiniz. **7.** yatakta, hasta, keyifsiz. *He is ~ with a cold/with fever.* **be/feel ~** : keyfi yerinde olmamak, **8.** yakalayıncaya/elde edinceye kadar. *The police ran the thief ~. The men hunted the lion ~,* **track ~** : araştırıp bulmak, **9.** (daha) fena durumda/şartlarda. *The cruel rulers had kept the people ~ for many years. That family has certainly come ~ in the world (= socially).* **10.** geçmiş zamandan/maziden/eskiden bu yana. **~ to the present** : maziden bugüne. **~ to the beginning of the 19th century** : ilk çağlardan XIX. yüzyıl başına kadar. **This old idea has appeared and reappeared ~ through ages** : Bu eski fikir çağlar boyunca tekrar tekrar ortaya atıldı. **11.** ciddiyetle, ciddî olarak, ciddî bir şekilde. **get ~ to work** : ciddî bir şekilde işe başlamak/sarılmak, **12. ~ at the heels** : perişan bir hâlde, **13. at the mouth = ~ in dumps** : üzüntülü, meyus, hayal kırıklığına uğramış, **14. ~ by the head/stern** *den.* baş/kıç tarafı batmış. *The ship is ~ by te head.* **15. ~ on one's luck** : talihsiz, bahtsız, **16. ~ the road** ; ileride, gelecekte, **17. ~ to** : -e kadar. **I have only read ~ to the middle of the page** : Sadece sayfanın ortasına kadar okudum. **18. ~ to the ground** *k.d.* mükemmelen, fevkalâde, yerden göğe kadar. *You're right ~ to the ground.* **19. ~ under** *Brit.- k.d.* Avustralya veya Yeni Zelanda'da, **20. ~ with!** (a) indir! *~ with your riffles.* (b) kahrolsun! *~ with the King! ~ with the laws that have kept us slaves!* **21. get ~ to cases** : konuya/sadede gelmek, **22. go ~** : (üniversiteden) ayrılmak. *We go ~ on the 15th July.* **23. have a ~ = be ~ on s.o.** : birine kancayı takmak, **24. put the helm ~** : gemiyi rüzgâr yönüne çevirmek, **25. send ~** : (üniversiteden) kovmak. *He was sent ~ last year.* **26. shoot ~** : ateş edip düşürmek/vurmak, **27. shout ~** : bağırarak susturmak, **28. shut ~** : (fabrika, iş yeri vb.) kapatmak, **29. turn ~** : reddetmek, (radyo vb.) kısmak. ***e.a.**- 17. perfectly, completely.*

down^2, *e.* **1.** aşağı. *to walk ~ a street. He ran ~ the hill.* **2.** (nehir) akıntı yönünde. *to go ~ the river. to sail ~ a river.* **3.** geçmiş, eski. *We can't look ahead ~ the years and know what the future will bring.* **4.** *Brit.- k.d.* -a/-e, -ya/-ye. *I'm just going ~ to the shops/~ the town.*

down^3, *sf.* **1.** yerde, yere düşmüş/yatmış/yıkılmış. *The electric wires are ~!* **2.** ufkun altında. *The sun is ~.* **3.** alt kat. **It's very early in the morning and no one is ~ yet** : Vakit çok erken, henüz hiç kimse aşağıya inmedi. **4.** inen, iniş aşağı, aşağıya yönelik. **the ~ stairs** : iniş merdiveni. **the ~ train** : Londra'dan çevreye giden tren. **5.** alçak (düzeyde), alçalmış, düşük, durgun. *The water is ~. Sales are ~.* **6.** sönük, hayatiyeti/etkinliği azalmış. *The fire is ~.* **7.** üzgün, neşesiz, keyifsiz. *I feel ~ today.* **8.** (rakibinden) geride. *Jo was ~ (by) 15-40 in the 3rd game, but went on to win the match.* **9.** *ABD- k.d.* işi bitmiş, hesabı görülmüş. *3 ~ and 1 togo.* **10. ~ for** : listeye adı yazılı (yarışma, okul kaydı vb.), **11.** (kumarda) kaybetmiş, içeri girmiş. *After an hour at poker, he was ~ $90.* **12. ~ and out** : mahvolmuş, bitmiş, yenilgiye uğramış, bezgin, bitkin, sefalet içinde, **13. ~ in the mouth** : üzgün, meyus, ümidini/cesaretini kaybetmiş, **14. ~ on** *k.d.* (a) öfkeli, kızgın, nefret eden, düşman. *Don't be ~ on him.* (b) hücum/tenkit eden, **15. hit/kick s.o. when he is ~** *k.d.* düşene bir tekme de kendisi vurmak. **Kick him ~** : Vur abalıya!

down^4, *is.* **1.** iniş, inme hareketi, **2.** (a) gerileme, düşüş, kötüye gidiş, tereddi. *The business cycle experienced a sudden ~.* (b) talihsizlik, talihin ters dönmesi. *The ups and ~s of life.* **3.** (futbol) (a) bir takımın topu en az 3 m ilerletmesi gereken dört oyundan her biri, (b) topun saha dışına çıkması, **4.** *argo bk.:* **downer.**

down^5, *f.* **1.** alaşağı etmek, yıkmak, devirmek, düşürmek. *The boxer ~ed his opponent in the 3rd round. Antiaircraft guns ~ed 3 bombers.* **2.** *k.d.* yenmek, mağlûp etmek. *F. Bahçe ~ed G. Saray in today's game.* **3.** yutmak, (bilhassa su, içki vb.) mideye indirmek. *He ~ed the medicine at one swallow.* **4.** (emir olarak) (yere) yatmak. *~ by! ~! They're shooting at us!* **5. ~ tools** *Brit.* işi terk etmek/bırakmak, grev yapmak.

down^6, *is.* **1.** ince kuş tüyü, **2.** civciv tüyü, **3.** *bot.* (a) hav, ayva/şeftali vb. tüyü, (b) bazı tohumların tüyü, **4.** yüzdeki tüy, ince tüy. *The ~ on a boy's chin develops into a beard.*

down^7, *is.* **1.** *esk.* kumul, kum tepesi, **2.** *gen.* **~s** : (Güney İngiltere'de) yeşil/çimenli yamaç, hafif dalgalı otlak, **3.** *b.h.* (Güney İngiltere otlaklarında yetiştirilen) koyun.

down-and-out, *sf.&is.*, *ç.* **down-and-outs** sefil, bîçare, talihsizliğe/fakirliğe uğramış, çaresiz kalmış kimse.

down-at-heel(s) = down-at-the-heel(s) , *sf.* **1.** topuğu eskimiş / yıpranmış (ayakkabı), **2.** hırpanî, pejmürde, kılıksız, eski püskü. ***e.a.***- *2. shabby, seedy, run-down.*

downbeat, *is.&sf.* **1.** *müz.* (a) ölçünün ilk vuruşu, (b) orkestra şefinin kolunu/çubuğunu aşağı hızla indirmesi (ölçünün ilk veya kuvvetli notasını bildirir), **2.** *k.d.* karamsar, kötümser, bedbin, **3.** teklifsiz, samimî, senli benli. *An official tour with a ~ approach.* ***e.a.***- *2. gloomy, pessimistic, 3. casual, relaxed.*

down-bow, *is.* (yaylı saz çalarken) aşağı doğru yay çekme.

downcast, *sf.&is.* **1.** üzgün, kederli, meyus. *He was ~ by his failure in test.* **2.** (gözler) inik, aşağıya yönelik. *Ashamed of his mistake, he stood with ~ eyes.* **3.** yıkma, devirme, tahrip (etme), **4.** maden ocağına hava veren boru. *bk.:* **upcast.** ***e.a.***- *1. sad, dejected.*

downcome, *is. esk.* iniş, aşağı geliş, düşüş, sukut. ***e.a.***- *descent, downfall, comedown.*

downcourt, *sf.&zf.* (basketbolda) savunan taraf sahasına doğru.

downdraft = downdraught, *is.* (bacadan aşağı) hava cereyanı, aşağı çekiş.

down East, **1.** Yeni İngiltere denilen ABD'nin doğu eyaletleri(nde), **2.** Maine eyaleti.

down-easter, *is.* **1.** doğulu, ABD'nin doğu eyaletleri halkı, **2.** Maine'de yapılan gemi/bot.

downer, *is. argo* **1.** yeis/üzüntü/keder veren ilâç, **2.** umudu/şevki/maneviyatı kıran (olay/kimse/şey). *The interview was a ~.*

downfall, *is.* **1.** düşme, sukut, **2.** yağış (yağmur, kar vb.), **3.** gerileme, çökme, yıkılma, inkıraz. *the ~ of an empire/of a hero.* **4.** çöküntüye/sukuta/inkıraza sebep olan şey/kimse. *Drink (or a disloyal friend) was his ~.* **5.** (ağırlıkla avı öldüren) kapan, tuzak. ***e.a.***- *1&2. descent, overthrow, ruin.*

downfallen, *sf.* düşmüş, yıkılmış, çökmüş. ***e.a.***- *fallen, ruined.*

down-filled, *sf.* kuş tüyü(nden). *~ pillows are very soft. ~ clothing is very light and warm.*

downfold, *is. jeol. bk.:* **syncline.**

downgrade, *sf.&zf.&gl.f.* **-graded, -grading** **1.** iniş, yokuş aşağı (inen yol), **2. on the ~** : gerileyen, servetini/mevkiini vb. kaybetmekte olan. *He's been on ~ since he missed that promotion.* **3.** rütbesini/derecesini/mertebesini indirmek, gelirini azaltmak. *The position has been ~d.* **4.** küçültmek, küçük düşürmek, alçaltmak, hakir görmek, iftira etmek. *Don't ~ the novel, it was his first attempt.* **5.** hafifletmek, gevşetmek. *Many students have been admitted to the universities since the requirements were ~d.* **6.** (gizli belgelerin) gizlilik derecesini düşürmek. ***e.a.***- *4. denigrate, 5. lower, diminish, decrease, depreciate, reduce.* ***k.a.***- *4-6. upgrade, improve, appreciate.*

downhaul, *is. den.* yelken halatı : yelkeni aşağıya çekmeye yarayan halat.

downhearted, *sf.* **1.** üzgün, meyus, mahzun, cesareti/umudu/maneviyatı kırılmış, **2.** **~ly** : üzgün/meyus/mahzun bir şekilde, cesareti/umudu/maneviyatı kırılmış olarak, **3.** **~ness** : üzgünlük, yeis, keder, hüzün. ***e.a.***- *1. dejected, depressed, discouraged, downcast, disheartened, sad, gloomy.* ***k.a.***-*1. cheerful, happy, enthusiastic.*

downhill, *sf.&zf.* **1.** yokuş/bayır aşağı, inişli, meyilli, aşağı doğru. *a ~ run.* **2.** yokuş aşağı kullanılmaya mahsus. *~ skis.* **3.** *k.d.* gayet kolay, zahmetsiz, kendiliğinden. *After we got the members signed up, the rest of the planning was all ~.* **4.** **go ~** : kötüye doğru gitmek, gittikçe fenalaşmak, kesatlaşmak. *His business has been going ~ for some time.* ***e.a.***- *1. downward, descending, sloping*

downhome, *sf.* **1.** kırsal, güneyde bulunan, güneye ait, **2.** köylü, saf yürekli, basit, sade, gösterişsiz, hilesiz.

downily, *zf.* yumuşak bir şekilde.

downiness, *is.* yumuşaklık, incelik, tüy gibi (yumuşak) olma.

Dog Star, *is.* **1.** Akyıldız, Sirüs : Büyük/Küçük Köpek burcunun en parlak yıldızı.

dog's-tongue, *is.* it dili, köpek dili.

dog tag, *is.* **1.** *ABD- argo* askerlerin boyunlarına taktıkları madenî kimlik belgesi (üzerinde ad, sosyal sigorta numarası, kan grubu ve dini yazılıdır), **2.** köpeğe takılan madenî kimlik.

dog-tired, *sf. k.d.* bitkin, bîtap, çok yorgun.

dogtooth = dog tooth, *is.* **1.** köpek dişi, it dişi, **2.** *mim.* yaprak şeklinde bir çeşit süs.

Downing Street, *is.* **1.** Londra'da İngiliz Başbakanının resmî konutunun (Nu. 10) bulunduğu sokak; **2.** *k.d.* İngiliz hükûmeti. *What does ~ ~ think?*

down-lead, *is. Brit.* anten iniş teli. ***e.a.***- *lead-in.*

down-market, *sf. Brit. bk.:* **downscale.**

down payment = down-payment, *is.* peşin ödeme, kaparo, güvenmelik, taksitle satın almada peşin ödenen para.

downplay, *gl.f.* küçümsemek, önem/değer vermemek, (bir şeyden) önemini/değerini küçülterek bahsetmek.

downpour, *is.* sağanak, şiddetli yağmur.

downrange, *sf.&zf.* (roket) hedefe doğru.

downright, *sf.&zf.* **1.** tamam, kesin, eksiksiz, ta kendisi, daniskası (kötü bir şey için kullanılır). *a ~ shame. You're a ~ cheat. ~ nonsense/thief/lie.* **2.** dürüst, samimî, özü sözü bir, dobra dobra, açık/tok sözlü. *a ~ person. A ~ kind of man who says just what he thinks. His ~ answer left no doubt as to what he thought.* **3.** *k.d.* tamamıyla, tamamen, büsbütün. *He was ~ terrified/angry/rude.* **4.** *esk.* doğrudan doğruya, apaçık, açıkça, dobra dobra, sözünü esirgemeden, **5.** **~ness** : dürüstlük, samimîlik, açık sözlülük. ***e.a.***- *1. thorough, absolute, out-and-out, utter, 2. straighforward, plain, direct, honest, 3. thoroughly, completely, utterly, 4. frankly, plainly.*

downscale, *sf.* kaba, basit, gösterişsiz, fakir.

downshift, *is.&f.* **1.** otomobilin vitesini küçültmek, küçük vitese geçmek, **2.** küçük vites.

downsize, *sf.&gl.f.* **-sized, -sizing** **1.** (boyutlarını) küçültmek, daha küçük modelini yapmak (otomobil vb.), **2.** **~d** *d.d.* küçük model, küçük boyutlu. *a ~d car.*

downspout = drainspout, *is.* (yağmur) iniş borusu, oluk.

Down's syndrome, *patol.* mongolizm : çocuğun geniş yassı kafalı, çekik gözlü ve geri zekâlı oluşu. Kromozom anormalliğinden ileri gelir. Eskiden **Mongolism** denirdi.

downstage, *sf.&is.&zf. tiy.* sahne önü(nde).

downstair, *sf.* alt katta/zemin katta olan.

downstairs, *sf.&is.&zf.* alt kat(ta), aşağı kat(ta), aşağı(da), aşağıya, aşağıda olan. *I looked ~ but couldn't find it. The ~ is usually much warmer.*

downstate, *sf.&is.&zf. ABD* devletin/eyaletin güney tarafı(nda)/bölgesinde(ki). **downstater** : güneyli.

downstream, *zf.* akıntı yönünde, akış aşağı, nehrin aktığı yönde.

downswing, *is.* iniş, düşüş, inme, düşme, azalma.

downthrow, *is.* yık(ıl)ma, devir(il)me. ***e.a.***- *overthrow.*

downtime, *is.* boş zaman, boş süre : bir makinenin çalışmadığı/üretimde kullanılmadığı süre (bakım, tamir, yükleme vb. süresi).

down-to-earth, *sf.* gerçekçi, uygulanabilir, pratik, gerçekleş(tiril)ebilir. *He had a ~ approach.* ***e.a.*** *- practical, realistic.*

downtown, *sf.&is.&zf.* **1.** şehrin merkezi (nde)/merkezine (doğru). *His office is in ~ Ottawa. She likes working ~.* **2.** çarşı, şehrin iş merkezi, **3.** **~er** : şehrin merkezinde oturan/çalışan.

down-train, *is.* büyük şehirden (özellikle Londra'dan) gelen tren.

downtrod = downtrodden, *sf.* **1.** mazlum, zulme/tazyike uğramış, zulüm görmüş, ayaklar altında çiğnenmiş/ezilmiş, **2.** mağdur, haksızlığa uğramış, hakkı yenmiş. ***e.a.*** *- oppressed, trampled, tyrannyzed over, subjugated.*

downturn, *is.* **1.** reddetme, reddedilme, geri çevirme/çevrilme, **2.** azalış, iniş, alçalış, düşüş, gerileme. *the ~ of prices.* ***e.a.*** *- 2. decline, decrease.*

downward(s), *sf.&zf.* **1.** alçalan, azalan, inen, düşen, aşağıya doğru, gittikçe kötüleşen, daha kötü duruma yönelik. **There is a ~ trend in the economy :** Ekonomi gittikçe kötüleşiyor. **a ~ movement of the prices** : fiyat azalışı. **the ~ path to ruin** : mahva sürükleyen yol, **2.** yüksek bir yerden/durumdan) aşağıya doğru, **3.** yere/tabana dönük/yönelik vaziyette. **He lay on the floor face ~s** : Yüzükoyun yerde yatıyor. **4.** (zaman) eskiden yeniye doğru, geçmiş zamandan bu yana/günümüze doğru/itibaren. **from the 16th century ~** : XVI. yüzyıldan itibaren/bu yana. **~s through the years** : yıllar boyunca.

downwardly, *zf.* aşağıya doğru.

downwardness, *is.* aşağı yönelme, aşağıya yönelik olma.

downward mobility, *is.* (toplumsal düzey) gerileme, daha düşük düzeye inme. *bk.:* **vertical mobility .**

downwind, *sf.&zf.* **1.** rüzgâr yönün(d)e, rüzgârla birlikte, **2.** rüzgâr altı, rüzgârdan mahfuz taraf(t)a.

downy, *sf.* **downier, downiest 1.** tüy gibi, yumuşak, kabarık, **2.** tüyden yapılmış, tüylü, havlı, ince tüyle kaplı, **3.** **~ mildew** : (a) asma küfü *(Peronospora-ceae)* : asmalarda küf hastalığı yapan mantar, (b) bu mantarın sebep olduğu hastalık.

dowry, *is., ç.* **-ries 1. dower** *d.d.* çeyiz, başlık, ağırlık, drahoma, **2.** yetenek, kabiliyet, istidat, meziyet, **3.** *esk.* dul kadına kocasından kalan miras. Bazan **dowery** *ş.d.y.*

dowsabel, *is. esk.* sevgili, maşuka, mahbube. ***e.a.*** *- sweetheart.*

dowse, *f.* **dowsed, dowsing 1.** *bk.:* **douse, 2.** çatal çubukla yer altındaki su veya maden damarını araştırmak, **3. dowser**: yer altı suyu/maden arayıcısı.

dowsing rod, *is. bk.:* **divining rod.**

doxie, *is. bk.:* **doxy.**

doxology, *is., ç.* **-gies 1.** hamdüsena ilâhisi, **2.** hamt ve şükran duası, **3. doxological** : hamdüsena eden, Allaha şükreden, hamt+, şükür+, **4. doxologically** : Allaha hamdüsena ederek.

doxy, *is., ç.* **doxies 1. doxie** *ş.d.y.* : (a) öğreti, doktrin, fikir, (b) dinî görüşler, **2.** *argo* metres, odalık, sevgili, **3.** *argo* orospu, fahişe. ***e.a.*** *- 1. (a) doctrine, opinion, 2. mistress, paramour, 3. prostitute.*

doyen, *is., ç.* ***doyens*** *Fr.* bir meslek grubunun en yaşlı/kıdemli üyesi. Kadın ise : **doyenne(s).**

doyley, *is., ç.* **-leys** *bk.:* **doily.**

doz. = dozen(s).

doze, *is.&f.* **dozed, dozing 1.** uyuklama(k), *k.d.* (şekerleme) kestirme(k). *I was dozing on the chesterfield when I heard a knock on the door,* **2.** hafif uyku, tavşan uykusu, **3.** yarı uykuda olmak, **4. ~ away** : zamanını uyku ile geçirmek. *He ~d away the afternoon.* **5. ~ off** : uyuyakalmak, uykuya dalmak. *He ~d off during the news broadcast.*

dozen, *sf.&is., ç.* **dozens** (sayılardan sonra : **dozen**), düzine, on iki tane. **a long ~ = baker's ~** : on üç (adet). **half a ~** : yarım düzine. **sell by ~** : düzine ile satmak. **talk nineteen to the ~** : çene çalmak, gevezelik etmek. **~s and ~s of time** : kırk/yüz/bin kere. **~s of people came** : düzinelerle insan geldi. **$2 a ~** : düzinesi 2 dolara.

dozenth, *sf.* on ikinci. ***e.a.*** *- twelfth.*

dozer, *is.* **1.** uyuklayan, **2.** buldozer.

dozy, *sf.* **dozier, doziest 1.** uykulu, uyuşuk, sersem, **2. dozily** : uykulu uykulu, uyku mahmurluğu ile, **3. doziness** : uykululuk, mahmurluk, uyuşukluk. ***e.a.*** *-1. drowsy, sleepy, half asleep.*

DPhil = DPh = D.Phil. = D.Ph. = Doctor of Philosophy.

DPW = D.P.W. = *Department of Public Works :* Bayındırlık Bakanlığı.

Dr. *Brit.* Doktor.

drab, *is.&sf.* **drabber, drabbest,** *f.* **drabbed, drabbing 1.** donuk gri, kirli gri : kahverengi veya sarıya kaçan gri renk, **2.** (a) donuk/kirli gri kumaş, (b) haki renkli asker elbisesi. *The soldiers wore ~ on manoeuvres.* **3.** kasvetli, sıkıcı, ölgün (renk), yeknesak, bayağı. *the ~ houses of the mining town.* **4.** üzücü, yeis/keder verici, **5.** kirli/pasaklı kadın, **6.** orospu, sürtük, fahişe, **7.** fahişelerle düşüp kalkmak, **8.** cüz'î, az miktar. **dribs and ~s** : azar azar, pek az miktarda. ***e.a.**- 1. dull gray, 4. dull, cheerless, 5. slattern, 6. harlot, prostitute.*

drabbet, *is.* kaba keten bezi.

drabble, *f.* **-bled, -bling** çamurlatmak, çamura bulamak/bulanmak, su veya çamurla ıslatmak, yerde sürüyerek ıslatmak, ıslanmak. ***e.a.**- draggle.*

drably, *zf.* donuk/kasvetli/sıkıcı bir şekilde.

drabness, *is.* kasvet, sıkıcılık, (renk) donukluk.

dracaena, *is. bot.* ejder ağaç *(Dracaena)* : zambakgiller familyasından sıcak ülkelerde süs için yetiştirilen bir ağaç.

drachm, *is.* **1.** *Brit. bk.:* **dram**, **2.** *bk.:* **drachma.**

drachma, *is., ç.* **-mas/-mae 1.** drahmi : Yunan para birimi. 1 ~ = 100 lepta, **2.** eski Yunan gümüş lirası, **3.** eski Yunan tartı birimi, ≈ 3.54 gr. **4.** modern tartı birimlerinden herhangi biri, özellikle dram.

Draco, *is. astr.* Ejderha burcu.

Draconian, *sf.* **1.** (eski Yunanistan'da çok ağır yasalar koyan) Drakon'a / Drakon yasalarına ait, **2.** *k.h.* zalim, gaddar, merhametsiz. *~ security procedures.* **Draconic** *d.d.* **3.** **~ism** : zalimlik, gaddarlık. ***e.a.**- 2. harsh, cruel, severe.*

draconic, *sf.* ejderha gibi, ejderhaya benzer, ejderha+. **~ally** : ejderha gibi.

draegerman, *is., ç.* **-men** (Kanada'da, özellikle Atlantik eyaletlerinde) maden ocağı kurtarıcısı: gaz dolu maden ocaklarındaki kurtarma işlerinde yetişmiş özel oksijen cihazı taşıyan kimse.

draff, *is.* tortu, posa. ***e.a.**- lees, refuse, dregs.*

draffy, *sf.* tortulu, posalı.

draft^{1}, *is.* **1.** taslak, müsvedde. *a ~ letter. I've made a first ~ of my speech, but it still needs a lot of work.* **2.** tasarı, proje. **a first ~ for a new law** : yeni bir yasa tasarısı. **a plan still only in ~** : henüz tasarı hâlinde bir plân, **3.** kroki (çizme), kabataslak çizilmiş resim, **4.** (kapalı bir yerdeki) esinti, hava akımı/cereyanı. **forced ~** : (ateşin fazla yanması için verilen) basınçlı hava, **5.** (soba/şömine/fırın) hava kapakçığı. *When I opened the ~ of the furnace the fire burned faster.* **6.** (mecburî) askere alma, mecburî askerlik. **~ board** *ABD* askere alma kurulu. **~ dodger** : asker kaçağı, **7.** yük çekme, **8.** çekilen şey/yük, **9.** yük çeken hayvan(lar), **10.** (para/malzeme) alma, çekme, alış, **11.** ödeme emri, havale, poliçe. *A ~ on the Toronto branch of our bank for $100 for Mr. S. To get money from Paris to Rome by~.* **12.** *bk.:* **draught** (1-4), **13.** *den.* su çekimi/kesimi, su derinliği, yüklü geminin suya dalma derinliği, **14.** (dökümün hatasız olması için kalıba verilen) koniklik, **15.** (duvarcılıkta düzgün döşeme için taşa konulan) işaret/çizgi, **16.** *Brit.* küçük dere, çay, **17.** *esk.* fire payı : tartıda zayiatı karşılamak için fazladan verilen miktar, **18.** **on ~** : fıçılı. **beer on ~** : fıçı birası, **19.** aşırı talep veya sarfiyat, fazla çekiş. *Her long illness was a ~ on her resources.* **make a ~ on s.o.'s friendship** : birinin dostluğunu istismar etmek, **20.** yudum, içiş, bir yudumda içilen sıvı. *He emptied the glass at one ~.* **21.** nefes, bir nefeste alınan hava. *She took in a large ~ of fresh air.* **22.** içimlik, bardak dolusu vb. *a ~ of ale. Brit.:* **draught** : (1, 3-5, 7-10, 15-20 için). ***e.a.**-1. drawing, sketch, design, 3. delineation, 6. levy, 9. haul.*

draft^{2}, *gl.f.* **1.** tasarlamak, taslak/kroki/resim çizmek/hazırlamak, tasarı hazırlamak, (müsveddesini) yazmak/kaleme almak/hazırlamak. *to ~ new legislation. He ~ed a letter to the President.* **2.** (yükü) çekmek, **3.** *ABD* askere almak. *Brit.:* **draught.**

draft^{3}, *sf.* **1.** çekici, çeken, çekme işinde kullanılan. *a ~ ox.* **2.** fıçı vb. gibi kapta bulunan. **~ beer** : fıçı birası, **3.** tasarı hâlinde, taslak/müsvedde olarak hazırlanmış. **a ~ plan** : ön tasarı/taslak, plân taslağı. *Brit.:* **draught.**

draftable, *sf.* askere alınabilir.

draftee, *is.* askere alınan er. *bk.:* **enlistee** (1).

drafter, *is.* **1.** tasarı çizen, müsvedde hazırlayan, taslak çizen, **2.** askere kaydeden, **3.** *bk.:* **draft horse.**

draft horse, *is.* beygir, araba atı.

draftily, *zf.* esintili bir şekilde. *Brit.:* **draughtily.**

draftiness, *is.* esintili/hava cereyanına maruz oluş. *Brit.:* **draughtiness.**

draftsman, *is., ç.* **-men 1.** teknik ressam, **2.** kroki/plân/proje/taslak çizen kimse, **3.** artist, ressam, **4.** belge tanzim eden kimse, **5.** dama taşı, **6.** **~ship** : teknik ressamlık. *Brit.:* **draughtsman.**

drafty, *sf.* **draftier, draftiest** esintili, (hava) cereyanlı, hava cereyanına maruz. *Brit.:* **draughty.**

drag^1, *f.* **dragged, dragging 1.** sürükle(n)mek, sürü(n)mek, çek(il)mek, çekerek/sürükleyerek götür(ül)mek, zorla götür(ül)mek. *He was ~ging a great branch along.* **~ one's feet** : ayaklarını sürümek. *The bottom of her long dress ~ged along on the floor.* **2.** *den.* (suyun dibini çengel veya ağ ile) taramak, yoklamak. *to ~ a lake for fish or for drowned person's body.* **3.** (toprağı) düzeltmek, tesviye etmek, tırmıklamak, **4.** geride kalmak/bırakmak, gecik(tir)mek. *He ~ged behind the others.* **5.** **~ about** : (sağa sola) sürüklemek, **6.** **~ along** : alıp götürmek, **7.** **~ away** : zorla alıp götürmek/uzaklaştırmak, sürükleyerek götürmek. *She ~ged him away from the TV.* **8.** **~ down** : aşağı çekmek, düşürmek, **9.** **~ in** : (ilgisi olmayan/münasebetsiz bir konuyu) ortaya atmak/ileri sürmek. *Whatever we're talking about, he ~s in stamp collecting.* **10.** **~ one's feet/heels** *k.d.* kasten geciktirmek, ağırdan/yavaştan almak, ayak sürümek, sürüncemede bırakmak, **11.** **~ out** : zorla (çekip) çıkarmak. **~ s.o. out of the bed** : birini yatağından çekip çıkarmak. **~ the truth out of s.o.** : birine zorla gerçeği söyletmek, **12.** *gen.* **~ out/on** : (sözü/konuyu gereksizce ve can sıkıcı bir şekilde) uzatmak, sürdürmek, (söz) uzamak, sürüp gitmek. *They ~ged the discussion for 3 hours. The meeting ~ged on.* **13.** **~ out a wretched existence** : sürünerek (sefalet içinde) yaşamak, **14.** **~ up** : (a) sürükleyip/çekip çıkarmak, (b) çocuğu gelişigüzel terbiye etmek.

drag^2, *is.* **1.** *den.* tarama ağı, çengel, **2.** ağır tırmık/tarak/sürgü, **3.** *argo* can sıkıcı kimse/şey, **4.** (ağır eşya taşımak için) kızak, **5.** *hv.* rüzgârın/havanın geri itme kuvveti, aerodinamik direnç, **6.** dört atlı araba, **7.** engelleyici/geciktirici şey, **8.** sürükle(n)me, **9.** gecik(tir)me, **10.** *k.d.* (sigara, pipo vb. den) bir nefes, **11.** (avcılıkta) (a) av hayvanının bıraktığı koku, (b) koku bırakmak için yerde sürüklenen şey, (c) **~ hunt** *d.d.* tazıların sun'î bir kokuyu izledikleri av, özellikle tilki avı, **12.** balık avında : (a) olta freni, (b) oltayı yana sürükleyen akıntı, **13.** *argo* mukabil cinsin elbisesini giyme, **14.** *argo* eş olarak dansa götürülen kız, **15.** *ABD- argo bk.:* **drag race.**

drag^3, *zf.* bir kızla beraber. *Are you going stag or ~?*

dragée, *is.* **1.** badem şekeri, **2.** pastaları süslemek için kullanılan ufak boncuk gibi şeker, **3.** draje, şeker kaplı hap.

dragger, *is.* **1.** tarak ağı çeken küçük balıkçı gemisi, **2.** sürükleyen şey/kimse.

dragging, *sf.* **1.** uyuşuk, yorgun, tembel, miskin, yavaş, ağır, bati, **2.** son derece yavaş ilerleyen, sürüncemede kalan, **3.** çeken, çekici, şekmekte/sürüklemekte kullanılan, **4.** **~ly** : uyuşuk/tembel/ağır/yavaş bir şekilde, sürükleyerek, sürüklenerek. ***e.a.-1.*** *lethargic, sluggish, slow, tired.*

draggle, *f.* **-gled, -gling 1.** çamur içinde sürükleyerek ıslatmak/ıslanmak, kirletmek/kirlenmek, bulaş(tır)mak, **2.** ağır ağır takip etmek.

draggled, *sf.* **1.** sırsıklam, sırılsıklam ıslanmış, ıslak. *~ hair.* **2.** çamurlu, kirli, pasaklı. ***e.a.- 1.*** *soaked, sodden.*

draggletail, *is.* **1.** pasaklı, hırpanî, kirli kimse, **2.** pasaklı/şapşal/hırpanî/besleme kılıklı kadın. ***e.a.- 2.*** *slut, slattern.*

draggletailed, *sf.* **1.** savruk, dağınık, intizamsız, pasaklı, hırpanî, kirli, pis, şapşal, **2.** kılıksız, derbeder, besleme kılıklı, hırpanî. ***e.a.-*** *untidy, bedraggled, sluttish.*

draghound, *is.* sun'î kokulu iz takip eden tazı.

dragline, *is.* **1.** (bir şeyden) sarkan/sürünen halat/ip, **2.** halatlı ekskavatör.

drag link, *is. mak.* (paralel millerde) krank bağlantısı.

dragnet, *is.* **1.** tarama ağı : nehir/göl tabanını veya araziyi tarayarak balık ve ufak hayvan avlamaya yarayan ağ. *Fish and small birds can be caught in a ~.* **2.** araştırma/taharri şebekesi : katilleri/canileri yakalamak için polisin aldığı tertibat. *They were arrested in the police ~.*

dragoman, *is., ç.* **-mans/-men** (Yakın Doğu'da) tercüman, rehber.

dragon, *is.* **1.** ejderha, **2.** (İncil'de) iri bir yılan veya timsah şeklinde tasarlanan canavar, **3.** çok hiddetli/öfkeli/haşin/sert kimse, **4.** genç kıza eşlik eden müsamahasız nezaretçi kadın, **5.** *bot.* yılan otu *(Arisaema Dracontium)* : yılanyastığıgillerden uzun çiçekli birkaç çeşit bitki, **6.** filinta, kısa piyade tüfeği (XVI-XVII. yy.), **7.** *ask. argo* tank taşıyıcı araç, **8.** *astr.* Ejderha burcu, **9.** *esk.* büyük yılan.

dragoness, *is.* dişi ejderha.

dragonet, *is. zool.* üzgün balığı *(Collionymus lyra)* : Atlantik ve Akdeniz kıyılarında yaşar. Üreme mevsimi erkek çok güzel renklere bürünür. Uzunluğu 20-30 cm.

dragonfly, *is., ç.* **-flies** *zool.* yusufçuk *(Odonata Anisoptera)* : ince gövdeli, damarlı dört kanatlı, başka böcekleri avlayarak beslenen bir böcek. **darning needle, devil's darning needle, snake doctor, mosquito hawk** *d.d.*

dragonhead = dragon's head, *is. bot.* ejderbaş *(Draco-cephalum)* : nanegillerden beyaz, mavimsi çiçekli ot.

dragonish, *sf.* ejderhamsı, ejderha gibi.

dragon lady, *k.d.* cadı karı, cadaloz.

dragon lizard, *bk.:* **Komodo dragon.**

dragon's blood, *is.* kırmızı sakız : eskiden hekimlikte, şimdi ise vernik yapmakta kullanılan ve özellikle Malezya hezaren palmiyesinden elde edilen koyu kırmızı bir cins sakız.

dragon's head, *astr.* ejder başı : ekliptik düzlemin ay veya bir gezegenin yükseliş yörüngesi ile kesiştiği nokta.

dragon's tail, *astr.* ejder kuyruğu : ekliptik düzlemin ay veya bir gezegenin alçalış yörüngesi ile kesiştiği nokta.

dragon's teeth, *is.* **1.** düşmanlık, **2.** *As.* canavar dişleri : tanksavar beton engeller.

dragon tree, *is. bot.* ejder ağacı *(Dracanea Draco)* : Kanarya adalarında yetişen ve bir tür kırmızı sakız üreten ağaç.

dragoon, *is.&gl.f.* **1.** ağır süvari, **2.** *esk.* atlı piyade eri, **3.** halka işkence etmek, zor ve şiddete başvurarak boyun eğdirmek. **to ~ s.o. into doing** : (birisine) zorla yaptırmak. *He was ~ed into signing a false statement.* **to ~ sth. into s.o.** : bir şeyi birine zorla öğretmek, **4.** eziyet etmek, zulmetmek, **5.** **~age** : zorbalık, zorla yaptırma, işkence/zulüm yapma. ***e.a.- 3&4.*** *browbeat, coerce, oppress.*

drag race, *is. ABD- argo* kısa mesafeli otomobil yarışı : duran iki oto arasında yapılır. En çok hızlanan oto kazanır. Sadece **drag** *d.d.* **drag racer** : oto yarışçısı. **drag racing** : oto yarışı yapma.

dragrope, *is.* **1.** çekme halatı : bir şeyi çekmek/sürüklemek için kullanılan halat/ip, **2.** sürüklenen/sarkan ip veya halat, örneğin bir balonun kılavuz halatı.

drag strip, *ABD- k.d.* kısa (oto) yarış yolu/pisti.

drain^{1}, *f.* **1.** akıtmak, suyunu (yavaş yavaş) boşaltmak. *to ~ all the water out. A ditch ~s water from a swamp.* **2.** akmak, boşalmak. *The water ~s into a river. The water ~ed (off/ away).* **3.** (bataklık) kuru(t)mak, akaçlamak, suyunu (tamamıyla) çekmek, süz(dür)mek. *They ~ed the swamp to get more land for crops. I left the umbrella outside to ~.* **4.** tüketmek, yoksun bırakmak, mahrum etmek. *The war ~ed the country of its young people and its resources.* **5.** içip bitirmek, son damlasına kadar içmek. *He ~ed his glass.* **6.** **~ dry** : kurutmak, iyice süzmek/suyunu çıkarmak. *Let the wet glasses ~ dry before you put them away.* **7.** **~ the cup of** : (nahoş bir şeyi) denemek, tadına bakmak, yaşamak, **8.** **~able** : akıtılabilir, boşaltılabilir, kurutulabilir, tüketilebilir, **9.** **~er** : akıtan, boşaltan, süzgeç, süzgü. ***e.a.- 3.*** *dry,* ***4.*** *exhaust, deprive.*

drain^{2}, *is.* **1.** akaç, ana boru, su yolu, lâğım. *The ~s are blocked up.* **2.** *cer.* akıtaç : cerahati veya bedende biriken başka bir sıvıyı dışarı akıtan cerrahî düzen, **3.** sürekli masraf/yük, bir kaynağı tüketen şey. *All this spending is a ~ on the money I have saved.* **a ~ on the resources** :

bütçeye yük olan şey, **4.** ak(ıt)ma, süz(ül)me, boşal(t)ma, **5.** akıp gitme, kaybolma, tükenme. *Lack of opportunity at home caused a serious ~ of talent to other regions.* **6.** *coğ.* (a) yapay su yolu : akaç, hendek, kanal vb., (b) genişletilmiş doğal su yolu, **7. go down the ~** : heba olmak, boşa gitmek, değerini yitirmek, bir işe yaramamak. *His savings went down the ~ on a bad investment.*

drainage, *is.* **1.** akaçla(n)ma, suların ak(ıtıl)ması, (bataklık) kurut(ul)ma, boşal(t)ma, süz(ül)me, **2.** su boruları/lâğım düzeni, kanalizasyon, **3. ~ area = ~ basin** *d.d.* akaçlama havzası : suyu bir nehir ve kolları tarafından boşaltılan havza, **4.** süzülen/çekilen/akıtılan su, **5.** *cer.* akıtım : bedenden idrar, öd vb. boşaltılması.

drainboard, *is.* damlalık : mutfak lâvabosu yanında sızan suları lâvaboya akıtan çalışma yüzeyi.

drainpipe, *is.* ana boru, toplama borusu.

drainspout, *is. bk.:* **downspout.**

drake, *is.* **1.** erkek ördek. *bk.:* **duck. Mallard ~** : yeşilbaş *(Anas platyrhynchos)*, **2. ~ fly** *d.d.* olta yemi olarak kullanılan bir nevi sinek, **3.** (XVII - XVIII. yy. da kullanılan pirinçten mamul) ufak top, **4.** *esk.* ejderha. ***e.a.*** *- 4. dragon.*

dram, *is.&f.* **drammed, dramming 1.** dirhem : eczacılıkta kullanılan ağırlık ölçüsü. 1 dram = 60 *grains* = 0.125 *ounce* (≈ 3.54 g.), **2.** 1.77 gram veya 1/16 onsluk ağırlık ölçüsü, **3.** *bk.:* **fluid dram**, **4.** bir yudum içki. **take a ~** : bir kadeh içki içmek. **~-drinker** : ayyaş, akşamcı, içki müptelâsı, **5.** az bir miktar (herhangi bir şey), **6.** *esk.* çok içki içmek, (birine) durmadan içki içirmek. **drachm** *ş.d.y.*

drama, *is.* **1.** dram, oyun, piyes, tiyatro eseri. **~ actor** : dramatik oyuncu. **~ of chivalry** : beylik oyun. **~ of ideas** : savlı oyun, **2.** dram/tiyatro sanatı, **3.** tiyatro edebiyatı, **4.** hareketli, canlı, duygusal ve birbiriyle çatışan olaylar dizisi. *The history of Arctic exploration is a great and thrilling ~. The ~ of international politics.*

Dramamine , *is. bk.:* **dimenhydrinate.**

dramatic, *sf.* **1.** dramatik, drama/tiyatroya ait, piyesle/oyunla/tiyatro ile ilgili. **~ art** : dram sanatı. **~ author** : oyun yazarı. **~ censorship** : oyun sıkı denetimi. **~ event** : dramatik olay. **~ version** : sahne betiği, **2.** dram tarzında, dram gibi, tiyatro türünü andıran (özellikle çatışma ve zıtlık ifade eden tür), **3.** drama özgü, **4.** hareketli, canlı, etkileyici, tesirli, acıklı, heyecanlı, heyecan uyandırıcı, gerilimli, göze çarpıcı. *A very ~ woman with flashing eyes and a long black dress. There was a ~ pause and he leaped onto the stage.* **5. ~ally** : dramatik bir şekilde, hareketli/canlı/etkileyici/heyecan verici bir şekilde, **6. ~ irony** : dramatik tersinleme, **7. ~ monologue** : dramatik tekli konuşma. ***e.a.*** *- 1. theatrical, 4. vivid, moving, effective, striking, startling, sensational, melodramatic.*

dramatics, *is.* **1.** dram / tiyatro/sahne tekniği/sanatı, **2.** özenci/amatör tiyatro oyunları, **3.** aşırı heyecanlı/gösterişçi davranış.

dramatise/dramatisable/dramatiser, *Brit. bk.:* **dramatize/dramatizable/dramatizer.**

dramatis personae, *Lât.* **1.** bir oyundaki kişiler/şahıslar, **2.** şahıslar, oynayanlar : bir piyesin metninden önce gelen oyundaki kişiler listesi.

dramatist, *is.* oyun yazarı. ***e.a.*** *- playwright.*

dramatizable, *sf.* **1.** dramlaştırılabilir, dram haline getirilebilir, **2.** canlı/heyecanlı/sürükleyici hâle sokulabilir.

dramatization, *is.* **1.** dramlaştırma, dram hâline getirme, canlı/heyecanlı/sürükleyici şekle sokma, **2.** dram şeklinde yapma/sunma, **3.** (bir romanın/tarihî olayın vb.) oyuna/piyese çevrilmiş şekli.

dramatize, *f.* **-tized, -tizing 1.** dramlaştırmak, dram/piyes/oyun haline getirmek, dram/piyes şeklinde yazmak, dram şekline sokmak. *to ~ a novel. He's dramitizing the story of his life.* **2.** heyecanlı/sürükleyici/merak uyandırıcı/etkili hale sokmak, dramatize etmek, heyecan/hareket katmak. *Don't ~ so much, John, just give us the facts.* **3.** dram şekline sokulmaya elverişli olmak, **4. dramatizer** : dramlaştıran, dram/piyes şeklinde yazan.

dramaturge = dramaturgist, *is. bk.:* **dramatist.**

dramaturgic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* oyun-sanatbilimsel, dram sanatı ile ilgili, **2. ~ally** : dram sanatı ile ilgili olarak.

dramaturgy, *is.* **1.** oyun sanatı bilimi, dram sanatı, dram/piyes/oyun yazma sanatı, **2.** dramlaştırma sanatı.

drammock, *is. İsk.* pişirilmemiş bulamaç, su ve yulaf unu karışımı.

dramshop, *is. esk.* meyhane, bar. ***e.a.***- *barroom.*

drank, *f. bk.:* **drink** *(geç.z.&sf.f.).*

drapable = drapeable, *sf.* perdelenebilir, perde/kumaş ile örtülebilir.

drape, *is.&f.* **draped, draping 1.** ~ **with/in/around/round/over** : perdelemek, perde ile örtmek, kumaş ve perdelerle süslemek, zarif kıvrımlı kumaşlarla çerçevelemek/süslemek. *Let us ~ this picture of our leader with/in the national flag. Let us ~ the national flag round this picture of our leader.* **2.** (perdelere/kumaşlara) zarif/süslü kıvrımlar yapmak. *The designer ~d the robe around the model's shoulder.* **3.** (itinasız bir şekilde/lâlettayin) asmak, sarkıtmak, **4.** dökük durmak, zarif kıvrımlar hâlinde sarkmak. *Soft fabrics ~ well.* **5.** *k.d.* yayılarak oturmak, (bacakları) sarkıtmak. *He ~d his legs over the arms of the chesterfield.* **6.** (kıvrımlı) perde, **7.** elbise ve kumaşların vücuda (zarif hatlarla) uyması/dökük durması. *the ~ of a skirt.* **8.** (kumaşta) kat, kıvrım, pli. *That skirt has a beautiful ~.*

draper, *is. Brit.* **1.** kumaşçı, manifaturacı, tuhafiyeci, **2.** elbise/kumaş satan perakendeci veya tezgâhtar.

draperied, *sf.* kumaş kaplı, perdeli, perde ile örtülü.

drapery, *is., ç.* **-peries 1.** (kıvrımlı) perde, kumaş kaplama, **2.** uzun (kıvrımlı) perde, **3.** perde ve kaplama kumaşların zarif kıvrımlarla süslenmesi, **4.** kumaş, dokuma, mensucat, **5.** *Brit.* (a) *bk.:* **dry goods**, (b) manifatura/kumaş mağazası.

drastic, *sf.* **1.** şiddetli, pek etkili/müessir, sert, zecrî, kesin, esaslı, köklü, temelden.~ *changes are necessary to impprove the economy of the country. The police took ~ measures to put a stop to the crime wave.* **2.** sert, haşin, müsamahasız, zora başvuran. *The general was a ~ man who showed no mercy.* **3.** **~ally** : kökten, temelden, sert/şiddetli bir şekilde, kesinlikle, etkili/müessir bir şekilde. ***e.a.-1.*** *severe, extreme, harsh, 2. violent, forceful.*

drat, *ünl.&f.* **dratted, dratting 1.** lânet, mel'un, kahrolası. ~ **the child!** Aman bu yumurcak/Bu yumurcağın Allah müstahakını versin! **2.** lânetlemek, lânet etmek. **~it! I forgot my keys!** Tüh! Anahtarları unutmuşum! ~ **you! You're 10 minutes late!** Aşk olsun! On dakika geç kaldın. **Stop that ~ted noise!** Sustur şu (lânet) gürültüyü! ***e.a.***- *darn, damn, confounded.*

drated, *sf. k.d.* hınzır, kâfir, mel'un, kahrolası, yumurcak. ***e.a.***- *damned, confounded.*

draught, *is.&f.* (1-4 için **draft** *ş.d.y.*) **1.** fıçı(dan verilen). ~ **beer/ale** : fıçı birası, **2.** içme, (dumanı vb.) çekme, **3.** çekiş, yudum, bir defada içilen/yutulan miktar, doz, **4.** tutulan balık miktarı, **5.** **~s** *Brit.* dama oyunu, **6.** *Brit. bk.:* **draft^{1}** (1, 3-5, 7-10, 15-20), **draft^{2}**, **draft^{3}**. ***e.a.-5.*** *checker.*

draughtboard = draughtsboard, *is. Brit.* dama tahtası. ***e.a.***- *checkerboard.*

draughter, *is. Brit. bk.:* **drafter.**

draughtily, *zf. Brit. bk.:* **draftily.**

draughtiness, *is. Brit. bk.:* **draftiness.**

draughtsman, *is., ç.* **-men** *Brit.* **1.** *bk.:* **draftsman, 2. ~ship** *bk.:* **draftsmanship.**

draughty, *sf.* **draughtier, draughtiest** *Brit. bk.:* **drafty**

drave, *f. bk.:* **drive** *(geç.z.).*

draw^{1}, *f.* **drew, drawn, drawing 1.** *gen.* ~ **along/away/in/out/off** *etc.* : çekmek, sürüklemek. *The horse drew the wagon.* ~ **off** : çekip çıkarmak, başka tarafa çekmek, (sıvıyı) biraz boşaltmak. *to ~ off one's socks. to ~ off some water.* **2.** (kuyudan su) çekmek, (fıçı vb. den) boşaltmak. ~ **a pail of water from the well** : kuyudan bir kova su çekmek. ~ **wine** : (fıçıdan) şarap boşaltmak, **3.** (ilgi) çekmek, cezbetmek. *The concert drew a large audience. I feel ~n towards her.* **4.** tasvir etmek, sözle anlatmak. *The characters in the novel are not fully drawn, they seem unreal.* **5.** resim yapmak, resmetmek, resmini çizmek, tersim etmek. *He ~s very well for a six-year old.* **6.** çizmek. *to ~ perpendicular lines.* ~ **the line** : sınırlandırmak, sınır çizmek. *She doesn't know where to ~ line in playing pranks.* **7.** yazmak, formüle etmek, kaleme almak, **8.** *gen.* ~ **up** : (yasalara uygun şekilde) yazmak, düzenlemek, tanzim etmek, hazırlamak. *to ~ up a contract. His will was drawn up by a lawyer.* **9.** (hava, sıvı) emmek, çekmek. ~ **in** : içine çekmek. **to ~ a breath** : nefes almak, **10.** kaynak olarak kullanmak. *He had a vaste store of know-*

ledge to ~ on. **11.** sonuç çıkarmak, sonuca/hükme varmak, (fikir) edinmek, istihraç etmek. **to ~ a conclusion** : sonuç çıkarmak, hükme/karara varmak, **12.** almak. *He drew a salary of $200 a week.* **13.** (hesaptan) para çekmek, alıp sarf etmek. **I had to ~ upon my savings** : Biriktirdiğim paradan alıp harcamak zorunda kaldım. **14.** (meydana/husule) getirmek, vermek, hasıl etmek. **The deposits ~ interest** : Yatırılan para faiz getirir. *Your actions ~ praise or blame on yourself.* **15.** (bağırsaklarını) çıkarmak/boşaltmak, (içini) temizlemek. *to ~ a turkey/a fowl.* **16.** suyunu boşaltmak. *to ~ a pond/a lake.* **17.** (çekip) uzatmak, sündürmek. *to ~ filaments of molten glass.* **18.** (ok atmak için yayı) germek, **19.** (kur'a/ad) çekmek. **~ straws** : kur'a çekmek, **20.** (tel) çekmek, haddeden geçirmek, **21.** *gen.* **~ up** : büz(ül)mek, (kumaş) çekmek, daral(t)mak, kısal(t)mak. **The days are ~ing in** : Günler kısalıyor. **22.** *tıp* (yarayı olgunlaştırıp) cerahatini boşaltmak/akıtmak. **to ~ an abcess by a poultice** : apseyi lapa ile olgunlaştırıp cerahatini akıtmak, **23.** *ABD- As.* (levazım dairesinden) silâh, cephane, giyim, erzak vb.) almak, **24.** *den.* (gemi) suya...dalmak/batmak, yüzmek için belirli bir derinliğe ihtiyaç göstermek. **She ~s six feet** : Gemi altı kadem suya dalıyor. *A ship ~s more water when it is loaded than it is empty.* **25.** (yarış, savaş vb.) sonuçsuz/berabere kalmak, bitmeden çekilmek. **to ~ a game** : oyunda berabere kalmak. **The battle was ~n** : Muharebe sonuçsuz kaldı. **26.** (iskambilde) kart çekmek/almak, **27.** (bilardo) topa çarpıp geri gelecek şekilde vurmak, **28.** koruda av aramak/taramak. **~ a covert :** tilki avında koruyu taramak. **~ a fox** : tilkiyi ininden çıkarmak. **29.** *(Curling)* taşı hafifçe kaydırmak, **30.** (çay) demlemek. *to ~ tea.* **31.** cam hamurunu uzatarak şekil vermek, **32.** (kuvvet uygulayarak) çekmek. *~ the curtain/the blinds.* (a) perdeyi çekmek/kapatmak, (b) perdeyi açmak. **33.** *gen.* **~ on/off/in/out** *etc.* : yaklaşmak, geçmek. **~ near** : yaklaşmak, sokulmak. **The day ~s near = The day is ~ing in** : Akşam yaklaşıyor/akşam oluyor. **~ into** : girmek. **The train drew into the station** : Tren istasyona girdi. **34.** *gen.* **~ on** : (kılıç/silâh vb.) çekmek. **35.** (piyango, kur'a vb.) çekmek. *to ~ for prizes.* **36.** *gen.* **~ on/upon** : başvurmak, kullanmak. *A writer has to ~ on his imagination and experience. I had to ~ on the money I saved.* **37.** (para vb.) toplamak, **38.** (boru, baca deliği vb.) çekmek, akış/cereyan sağlamak, **39. ~ a blank** : başarısızlığa uğramak, umduğunu elde edememek, eli boş dönmek. *He tried to get information from his neighbors but drew a blank.* **40. ~ ahead** : (a) (aynı yönde giden birisinin) önüne geçmek, yavaş yavaş geride bırakmak, (b) (rüzgâr) karşıdan esmek, **41. ~ along** : sürüklenmek, **42. ~ apart** : ayırmak, ayrılmak, **43. ~ aside** : bir kenara çek(il)mek, **44. ~ away** : çekip ayırmak, uzaklaş(tır)mak, kendini çekmek, çekilmek, başka tarafa göndermek/sevk etmek, **45. ~ back** : (a) geri çekilmek, gerilemek, (b) (perde) açılmak, **46. ~ down** : indirmek, **47. ~ on** : (a) yaklaşmak. **The winter is ~ing on** : Kış yaklaşıyor. (b) giy(in)mek, geçirmek. *to ~ on socks.* (c) (gemi başka gemiye) yaklaşmak, (d) teşvik etmek, vaatlerle kandırıp söyletmek. *He drew the prisoner on to tell his story.* (e) silâh çekmek. *He drew on me and I was forced to defend myself.* **48. ~ oneself up** : kalkmak, dikleşmek, dik durmak, **49. ~ out** : (a) çekip çıkarmak, çekmek, sökmek, (b) uza(t)mak. *The days are ~ing out. Don't ~ out the story so much.* (c) (sırrını) söyletmek, ağzından sır almak. **try to ~ s.o. out** : ağzını aramak. **I won't be drawn out** : Ağzımdan lâf alamazsın. (d) **~ out from** : *den.* -den uzaklaşmak, (e) (bankadan/kasadan para vb.) almak, çekmek, **50. ~ round the table** : masanın etrafında toplanmak. **51. ~ to** : çekip kapatmak, **52. ~ up** : (a) (yasalara uygun olarak) yazmak, düzenlemek, tanzim etmek. *to ~ up a will.* (b) dizmek, sıraya koymak. *The officer drew up his men.* (c) durmak, stop etmek. *His car drew up at the curb.* (d) çekip kaldırmak, (kollarını) sıvamak, (e) **~ up with s.o.** : birine yetişmek, gittikçe yaklaşmak/sokulmak. **~ up to the table** : masaya yaklaşmak/sokulmak. (f) **~ oneself up** : ciddîleşmek. ***e.a.***- ***1.*** *pull, drag,* ***2.*** *pull out,* ***3.*** *attract,* ***4.*** *depict, delineate, describe,* ***5&6.*** *trace,* ***7.*** *write, formulate,* ***9.*** *inhale, suck in,* ***11.*** *deduce, infer,* ***12,*** *receive, get, take,* ***13.*** *withdraw,* ***14.*** *produce, bring in,* ***15.*** *disembowel,* ***16.*** *drain,* ***17.*** *stretch,* ***18.*** *bend, pull back,* ***21.*** *shrink, wrinkle,* ***25.*** *tie,* ***30.*** *steep,* ***37.*** *levy,* ***47.*** *(a) approach,* ***49.*** *(a) remove, pull out, (b) prolong, lengthen,* ***52.*** *(a) devise, formulate, (b) arrange, (c) stop, halt*

draw^2, *is.* **1.** çekme, sürükleme, nefes, (sigara vb.) çekiş, (silâh/tabanca) çekme. **quick on the ~** : (silâh çekmede) eli çabuk. **2.** (seyirci/müşteri/ilgi) çeken şey, **3.** çekilip ayrılabilen parça, **4.** çekiliş, (kur'a) çekme. *He picked a winning number on the first ~.* **5.** *k.d. bk.:* **drawing** (5-6), **6.** berabere biten oyun/yarışma. *The game was/ended in a ~.* **7.** (poker) (a) çekilen kart, (b) *bk.:* **draw poker**, **8.** *coğ.* dere, sel çukuru, **9.** yayı germe, **10.** hesaptan muntazaman çekilen para, **11. beat to the ~** : (a) erken davranmak, elini çabuk tutmak, (b) fırsattan yararlanarak hasmını yenmek. ***e.a.- 6.*** *tie, stalemate, 8. gully.*

drawable, *sf.* çekilebilir, çizilebilir, resmedilebilir.

drawback, *is.* **1.** sakınca, mahzur, engel, kusur. *The only ~ of the plan is that it costs too much.* **2.** ihracat primi, geri verme, vergi iadesi, geri verilen vergi/rüsum, ithal edilen ham maddenin fabrikalarda imal edildikten sonra tekrar ihraç edilirken evvelce alınmış olan gümrük resminin iadesi.

drawbar, *is.* vagon çeki çubuğu, cer/koşum çubuğu. **~ pull** : çekiş/cer kuvveti, koşum çubuğu çekişi.

drawbench, *is.* hadde tezgâhı.

drawbolt, *is.* çeki/koşum demiri.

drawbridge, *is.* kalkma köprü, açılır asma köprü. **folding ~ = Jack-knife ~** : katlanır asma köprü. **retractile ~** : ray üzerinde çekilerek açılan köprü.

draw chain, *is.* çeki/koşum/bağlantı zinciri.

drawdown, *is.* (kuyu/su deposu) su düzeyinin azalması.

drawee, *is.* muhatap, alıcı, kendisine havale gönderilen /keşide edilen kimse.

drawer, *is.* **1.** çekmece, sürme, göz. *He kept his shirts in a ~ in the dresser.* **chest of ~s** : çekmeceli dolap, şifoniyer. **(Not) out of the top ~** *k.d.* Toplumun en seçkin sınıfından (değil)/soylu aileden (değil). **2. ~s** : don, külot, **3.** çeken/çekme işini yapan kimse/araç, **4.** para havale eden/gönderen kimse, **5.** *esk. bk.:* **tapster.**

drawing, *is.* **1.** resim (karakalem veya mürekkeple yapılan). **detail ~** : ayrıntılı çizim, detay resmi. **working ~** : atelye resmi, **2.** çizim, resim yapma, resmetme, **3.** kroki, plân, şema, resim taslağı, **4.** ressamlık, resim sanatı, **5.** çekiliş : piyango/kur'a çekme, **6.** piyango çekiliş günü, **7. ~ account** : açık hesap : şirketin ortak ve memurlarının maaş ve masraflarına mahsuben peşin para çekebilecekleri banka hesabı, **8. ~ board** : (a) resim tahtası, (b) tasarlama/plânlama evresi. *The new fighter plane is still on the ~ board.* **go back to the ~ board** *k.d.* (teşebbüsün akamete uğraması üzerine) işe yeni baştan başlamak, sil baştan yapmak. **9. ~ book** : resim defteri, **10. ~ card** : ilgi çekici (çok seyirci vb. toplayan) temsil/oyun/konuşmacı/aktör/satış programı vb. **11. ~ compasses** : resim pergeli, **12. ~ knife** *bk.:* **drawknife**, **13. ~ mill** : telhane, haddehane, **14. ~ paper** : resim kâğıdı, **15. ~ pen** : resim kalemi, **16. ~ pin** : raptiye, **17. ~ room** : (a) misafir odası, (b) *ABD* trende iki, üç kişilik özel kompartıman, (c) *Brit.* (sarayda) resmî kabul, kabul salonu.

drawknife, *is., ç.* **-knives** yontaç : yontma bıçağı, ışgı, meyangir, nişankeş, iki saplı marangoz bıçağı. **drawing knife, drawshave** *d.d.*

drawl, *is.&f.* **1.** heceleri uzatarak/yayvan yayvan konuşma(k), ağır ezgi, fıstıkî makam konuşma(k). **He said with a ~** : Heceleri uzatarak dedi ki... **2. ~er** : heceleri uzatarak konuşan, **3. ~ingly** : heceleri uzatarak, **4. ~ingness** : heceleri uzatma, yayvan konuşma.

drawly, *sf.* heceleri uzatan/yayvanlaştıran.

drawn, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **draw**^{1} *(sf.f.)*, **2.** solgun (benizli), bitkin/yorgun (görünüşlü), **3.** (kılıç) çekilmiş, kınından çıkarılmış, **4.** (savaş) sonuçsuz, (oyun) berabere, **5.** (tavuk, hindi vb.) içi boşaltılmış, temizlenmiş, **6. ~ butter** : (a) eritilmiş tereyağı, (b) eritilmiş tereyağı, un, sebze veya balık suyu ve limonla hazırlanmış salça, **7. ~ work** : ajur, delikli işleme, iplik çekerek yapılan nakış/işleme. ***e.a.-2.*** *tense, haggard, 5. eviscerated.*

drawplate, *is.* hadde/tel çekme levhası.

draw poker, *is.* çekme poker : oyuncuların verilen beş karttan istediklerini terk edip yerine yeni kart alabildikleri bir tür poker oyunu.

drawshave, *is. bk.:* **drawknife.**

drawstring = draw string, *is.* büzgü ipi : torba ağzını çekip büzmeye yarayan ip.

drawtube, *is.* (iç içe) geçme boru : mikroskopta olduğu gibi bir boru içinde kayan ikinci boru.

dray, *is.&gl.f.* **1.** ağır yük arabası, düz döşemeli araba, **2.** kızak, **3.** yük taşımada kullanılan kamyon veya benzeri taşıt. ~ **horse** : katana, ağır araba atı. **4.** (ağır yük arabası ile) yük taşımak.

drayage, *is.* **1.** ağır yük arabası ile taşıma/nakliyat, **2.** (bu taşıma için alınan) ücret.

drayman, *is., ç.* **-men** arabacı : ağır yük arabası sürücüsü.

dread, *f.&is.&sf.* **1.** çok korkmak, korku ve endişe duymak. **to ~ death** : ödü patlamak. *He ~ed the long walk back home in the dark.* **2.** hoşlanmamak, sevmemek. *I ~ him/to see him/ seeing him.* **3.** *esk.* korkutarak saydırmak/hürmet ettirmek, **4.** (büyük) korku, dehşet, haşyet, (özellikle gelecek hakkında) endişe, huzursuzluk. *Illness is the great ~ of his life.* **stand in ~ of...**: ...-den yılmak. **5.** korkunç/korku veren/ korkulan kimse/şey, **6.** huşu, çekinme, **7.** *esk.* korku ile karışık saygı/hürmet, **8.** korkunç, müthiş, dehşetli, korku/haşyet/endişe veren, korkulan. *a ~ return of the cruel ruler. a ~ tyrant.* **9.** korku ile karışık saygı uyandıran. ***e.a.***- *4. awe, fear, terror, horror, 8. dreadful, frightful, horrible, terrible.* ***k.a.***- *4. confidence, security*

dreaded, *sf.* korkulan, korku ile beklenen.

dreadful, *sf.&is.* **1.** korkunç, müthiş, dehşetli, heybetli, korkutucu, endişe/huzursuzluk verici. *a ~ pain. the ~ news of the accident. The dragon was a ~ creature.* **2.** müz'iç, rahatsız edici. *There's a ~ noise in this room.* **3.** *k.d.* berbat, çok kötü/fena, iğrenç. *I have a ~ cold. The play last night was just ~!* **4.** hürmetle karışık korku telkin eden. **5.** *Brit.* (a) *bk.:* **penny dreadful**, (b) korkunç/heyecanlı/çirkin/müstehcen haberler yayan dergi vb. ***e.a.***- *1. frightful, dire, horrible, terrible, 2. unpleasant, shocking, 3. exteremely bad/ugly, awful, disgusting.*

dreadnought = dreadnaught, *is.* **1.** dretnot, zırhlı, ağır zırhlı/silâhlı harp gemisi, **2.** kalın yünlü palto, **3.** uzun havlı, kalın kumaş, **4.** yılmaz, korkmaz, gözü pek kimse.

dream^1, *is.&sf.* **1.** düş, rüya. **I had a strange ~ last night** : Dün gece garip bir rüya gördüm. **2.** düş görme, düşte/rüyada görülen şey. **to have beautiful/bad ~s** : güzel/korkunç rüyalar görmek, **3.** hayal, kuruntu. **Half the time she goes around in a ~** : Çoğu zaman hayal peşinde koşar. **4.** hülya. *He had a ~ of being a great scientist.* **5.** emel, gaye, amaç, hedef. **All my ~s came true** : Bütün emellerim gerçekleşti. **My fondest ~ was to see her again** : En büyük emelim onu tekrar görmekti. **6.** boş hayal, erişilemeyecek tasavvur. **Beyond one's wildest ~s** : tasavvur edilemeyecek kadar, umulanın çok üstünde. *He became rich beyond his wildest ~s.* **7.** çok güzel/cazip şey/kimse. *Isn't she a ~?* **8.** rüya gibi, hayalî, hayalde yaşatılan, ideal, emel/gaye edinilen, erişmek istenilen. *It was a ~ house that he knew she would love.* **9. like a ~** : çok güzel, fevkalâde, kolay, kusursuz, dört başı mamur. *My new car works like a ~. My vacation went like a ~.* ***e.a.***- *3&4. daydream, reverie, fantasy.*

dream^2, *f.* **dreamed/dreamt, dreaming** **1.**düş/rüya görmek, düşünde/rüyasında görmek. *Last night I ~ed İstanbul.* **What did you ~ about last night?** Dün gece rüyanda ne gördün? **2.** tahayyül etmek, hayallere dalmak, hayal etmek/kurmak. **You must have been ~ing = You must have ~t it** : O senin kuruntun/Sen hayal görmüşsün. **3.** *gen.* **~ of** : aklından/hayalinden geçirmek, düşünmek, tasavvur etmek. **I wouldn't ~ of doing that** : Onu asla yapamam / yapmak aklımdan bile geçmez. **I would never ~ of leaving you alone** : Seni asla yalnız bırakmam. **Little did I ~ that...** : Asla şüphem yoktu ki... **4. ~ away (one's time)** : dalga geçmek, vaktini hayal kurarak geçirmek. *to ~ away the afternoon.* **5. ~ up** *k.d.* (ekseriya küçültücü anlamda) hayalinde yaratmak, uydurmak, icat etmek, tasarlamak, zihnen plânlamak. *He can always ~ up some reason for not working hard.* ***e.a.***- *2. fancy, imagine, fantasize, 5. devise.* ***NOT*** : İngiltere'de hem **DREAMED** hem de **DREAMT** geçmiş zaman ve geçmiş zaman sıfat-fiili (*past tense and past participle*) olarak kullanılır, lâkin ABD'de her ikisi için daha ziyade **DREAMED** kullanılır. Bir rüya gördüm demek için *"I dreamed/dreamt a dream."* demek yanlıştır. "**I had a dream**" veya "**I dreamed/ dreamt that...**" demelidir.

dreamboat, *is. argo* **1.** son derece cazip/arzu uyandıran kimse/şey, **2.** hayalî icat, muhal fikir vb. *Today's commonplaces are often yesterday's ~s.*

dreamer, *is.* **1.** fikir ve tasavvurları olan kimse, **2.** hayallerle yaşayan/hayalperest/gerçek hayata yabancı kimse.

dreamily = dreamingly, *zf.* hayal kurarcasına, hayal peşinde koşarak, rüyada gibi, dalgın dalgın, hayal meyal.

dreaminess, *is.* dalgınlık, hayalperestlik, belirsizlik, müphemlik.

dreamland, *is.* **1.** hayal ülkesi, rüyalar diyarı/ülkesi, **2.** uyku. **in ~** : uykuda, uyuyan, uyurken.

dreamless, *sf.* rüyasız. **a ~ sleep** : rüyasız/deliksiz uyku.

dreamscape, *is.* hayalî/rüya gibi manzara/resim.

dreamt, *f. bk.:* **dream^2** *(geç.z&.sf.f.).*

dream world, *is.* hayal âlemi.

dreamy, *sf.* **dreamier, dreamiest 1.** hulyalı, dalgın. *~ eyes.* **2.** hayalî, gerçek olmayan, **3.** rüyalı, rüyalarla/düşlerle dolu. *a ~ sleep.* **4.** belirsiz, müphem. *a ~ recollection/idea/memory.* **5.** sakin, asude, sessiz, dinlendirici, huzur verici. *a ~ music.* **6.** *k.d.* eşsiz, fevkalâde, harikulâde, çok güzel, ancak hayallerde yaşayan, lâtif, nefis, zarif. *Isn't that dress ~!* ***e.a.-*** *4. vague, dim, 5. soothing, restful, quieting, 6. wonderful, marvellous, delightful.*

drear, *sf. bk.:* **dreary.**

dreary, *is.&sf.* **drearier, dreariest 1.** kasvetli, iç sıkıcı, hüzün verici. *a ~ day, cold and without sunshine.* **2.** can sıkıcı, sıkıntılı, sıkıntı/bezginlik verici, bezdirici, bıktırıcı (şey/kimse/yazar) . *a ~ work. We heard a ~ speech yesterday.* **3.** hazin, mükedder, elem/keder verici. ***e.a.-*** *1. gloomy, dismal, drear, cheerless, depressing, comfortless, 2. dull, boring, tedious, monotonous, wearisome, tiresome, 3. sorrowful, sad.* ***k.a.-*** *1. cheerful, 2. interesting.*

dredge, *is.&f.* **dredged, dredging 1.** tarak/tırmık makinesi, ağlı kepçe, nehir diplerinden toprak kazmak için kullanılan makine, **2.** bu makinenin monte edildiği mavna, **3.** tarama ağı : körfez ve nehir yataklarını taramak için kullanılan düzen, **4.** (nehir yatağı, liman, körfez vb) taramak, tarakla temizlemek, **5.** (tarakla/ağla) sıyırmak, toplamak, yakalamak, **6.** iyice araştırmak, eşelemek, derlemek, araştırıp bulmak, bulup çıkarmak. *The lawyer ~d up all the facts he could find to support his case.* **7.** una bulamak, unlamak, (üzerine) un serpmek. *She ~d the fish with flour.* **8.** (yemek vb. üzerine toz şeker vb. bir madde) serpmek. *She ~d a little sugar over the cooked pastry.* ***e.a.- 6.*** *dig up, gather.*

dredger, *is.* **1.** *Brit. bk.:* **dredge** (1), **2.** tarak/tırmık makinesi kullanan kimse, **3.** tarak dubası/mavnası, **4.** serpici : un vb. serpmeğe mahsus kapağı delikli kutu.

dredging, *is.* (nehir/deniz dibini) tarama. **~ machine** : tarama makinesi, ırmak/nehir vb. nin kum veya çamurunu temizleyen makine.

dree, *sf.&gl.f. İsk.* **1.** sıkıcı, yorucu, kasvetli, **2.** sıkıntıya/mihnete katlanmak, tahammül etmek, eziyet/ıstırap çekmek. ***e.a.-*** *1. dreary, tedious, 2. suffer, endure.*

dreg, *is.* **1. ~s** : tortu, telve, posa, çökelti. **to drink sth. to the ~s** : son damlasına kadar içmek, içip bitirmek, **2.** *gen.* **~s** : süprüntü, döküntü, işe yaramayan parça/şey. **the ~s of society** : ayak takımı, döküntü. *Murderers and thieves belong to/are the ~s of society.* **3.** az, cüz'î miktar, parça, artık. ***e.a.-*** *1. lees, grounds, sediment.*

dreggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** tortulu, posalı, çökeltili, bozuk, **2. dregginess** : tortulu/posalı oluş, **3. dreggish** : tortumsu, posamsı, tortu/posa gibi. ***e.a.-*** *1. foul.*

dreidel, *is., ç.* **-dels/-del** her yüzünde bir harf taşıyan dikdörtgenler prizması şeklinde Yahudi oyuncağı.

drench, *is.&gl.f.* **1.** ıslatma(k), sırsıklam etme(k). **I am ~ed to the skin** : İliklerime kadar ıslandım. **a ~ing rain** : sel gibi yağmur. **I got a good ~ing in the rain** : Yağmurda sırsıklam oldum. **2.** (sıvıya) daldırmak/batırmak, **3.** tamamıyla doldurmak/örtmek, banyo ettirmek, **4.** *vet.* bir hayvana (ekseriya zorla) ilâç içirmek, **5.** *esk.* içirmek, **6.** ıslatan/sırsıklam eden şey. *a ~ of rain.* **7.** banyo yaptırılacak/daldırılacak ilâç, **8.** hayvan derilerinin/pöstekilerin daldırıldığı solüsyon, **9.** (büyük bir) yudum/içim, **10.** (hayvanlara zorla içirilen) ilâç. ***e.a.-*** *1. soak, wet, 2. steep, 3. bathe.*

dress^1, *is.&sf.* **1.** entari, fistan, kadın elbisesi, ruba, üstbaş. **morning ~** : sabahlık, gündelik elbise. **full ~** : frak. **~ goods** : (kadın) elbiselik kumaş, **2.** giyim, kılık kıyafet, giysi. **casual ~** :

gündelik giyim, ev kıyafeti, **3.** itinalı/resmî kıyafet, tuvalet. **evening ~** : gece/balo elbisesi. **court/full ~** : merasim elbisesi, **4.** (kuş) tüy, (ağaç vb) yaprak, örtü. *The trees were in their summer ~.* **5.** elbiselik, entarilik, elbise yapmaya mahsus. **~ material** : elbiselik kumaş, **6.** resmî giyimi gerektiren. **a ~ occasion/affair** : resmî davet/toplantı/ziyafet vb. **7.** belirli/önemli günlerde giyilen, bayramlık, merasim+. **a ~ suit** : merasim elbisesi, bayramlık elbise.

dress^2, *f.* **1.** giy(in)mek, giydirmek. **to ~ for dinner** : akşam tuvaleti/frak/smokin giymek. **Do we ~?** Smokin mecburî mi? **She really knows how to dress** : Güzel giyinmesini gerçekten biliyor. **2.** elbise yapmak/ dikmek/satmak, **3.** süsle(n)mek, donatmak, donanmak. *The store windows were ~ed for Christmas.* **4.** oltaya yem takmak, **5.** (eti/balığı/tavuğu) temizlemek, pişmeye hazırlamak. *The butcher ~ed the chickens by pulling out the feathers, cutting off the head and feet, and taking out the inside.* **6.** (deri vb) işlemek, sepilemek. *to ~ leather.* **7.** (saçı) taramak/kıvırmak/şekil vermek. **She just had her hair ~ed** : Saçını yeni yaptırdı. **8.** (toprağı) ekip biçmek, gübrelemek, **9.** (yarayı pansuman yapıp) sarmak, tedavi etmek. *The nurse ~ed the wound every day.* **10.** (asker) hizaya sokmak/ gelmek, sırala(n)mak. **to ~ the ranks** : hizaya gelmek. *The captain ordered the soldiers to ~ their ranks.* **Right ~!** Sağdan hizaya gel! **11.** *tiy.* sahneyi düzenlemek, **12.** *basım* sayfayı düzenlemek, **13.** yontmak, düzeltmek, **14.** (salataya) zeytinyağı/ sirke vb koymak, **15. ~ down** *k.d.* (a) şiddetle azarlamak, paylamak, çıkışmak, haşlamak, (b) dövmek, pataklamak, dayak atmak. (c) gündelik elbisesini giymek, basit giyinmek, süslenip püslenmemek, **16. ~ in one's (Sunday) best** *k.d.* en iyi (bayramlık) elbisesini giymek, **17. ~ out** : çok süslü giyinmek, **18. ~ ship** : gemiyi bayraklarla donatmak, **19. ~ up** : (a) giyinip kuşanmak, en iyi elbisesini giymek, süslenmek. **~ (up) to kill** *k.d.* (bilhassa mukabil cinse hoş görünmek için) süslenip püslenmek, çok şık giyinmek. (b) süslemek, düzeltmek, tanzim etmek, (c) (asker) hizaya sokmak, düz sıra hâlinde dizmek. ***e.a.***- *3. trim, ornament, adorn, 8. cultivate, 15. (a) reprimand, scold, (b) beat, thrash.*

dressage, *is.* at eğitimi : atları terbiye etme sanat ve yöntemi.

dress circle, *is. tiy.* birinci asma kat, hususî koltuklar, birinci balkon.

dress coat = tail coat, *is.* frak. **dress-coated** : fraklı.

dresser, *is.* **1.** giydirici, giydiren kimse, **2.** başkalarını giydirmek/elbiselerinin bakımını yapmak için çalıştırılan kimse, **3.** *Brit.* pansumancı, operatör yardımcısı, **4.** süs malzemesi, **5.** (a) (üzerinde demire şekil verilmek üzere örse takılan) blok, kalıp, (b) (madenî saçlara şekil vermek için kullanılan) tokmak, **6.** şifoniyer, **7.** tabak dolabı, büfe, mutfak rafı, **8.** *esk.* (yemek) servis masası.

dress form, *is.* manken, terzi mankeni.

dressily, *zf.* (giyim) şık/itinalı bir şekilde, itina ile.

dressiness, *is.* şıklık, kibarlık, zarafet, itinalı/kibar/zarif giyiniş.

dressing, *is.* **1.** giy(in)me, giydirme, **2.** elbise, giyim, giysi, tuvalet, süs, **3.** salça, mayonez, terbiye, sos vb. *salad ~.* **4.** dolgu : tavuk dolması içi, tavuk/hindi vb. kızartılırken içine doldurulan madde. **turkey ~** : hindi dolması içi, **5.** gazlı bez, pamuk, sargı vb gibi pansuman malzemesi, **6.** *trm.* gübre, **7. ~ case** : tuvalet çantası, **8. ~ gown** : sabahlık, entari, ropdöşambr, **9. ~ room** : giyinme odası, **10. ~ station** : *As.* ilk yardım yeri : muharebe sahasına yakın, yaralıların ilk tedavisinin yapıldığı seyyar sağlık merkezi, **11. ~ table** : tuvalet masası.

dressing-down, *is. k.d.* **1.** (şiddetli) azarlama, paylama, tevbih, zılgıt, **2.** dayak (atma), dövme, patak(lama). **That disobedient child needs a good ~** : O arsız çocuk temiz bir dayak istiyor. ***e.a.***- *1. reprimand, scolding, 2. thrashing, beating.*

dressmaker, *is.&sf.* **1.** kadın terzisi, *tiy.* dikişçi, **2.** zarif ve kibar çizgilerle bedene oturan, yakışan, zarif / cazip gösteren.

dressmaking, *is.* kadın terziliği.

dress parade, *is.* geçit töreni, resmigeçit.

dress rehearsal, *is. tiy.* genel çalışma, kostümlü prova.

dress shield, *is.* subra, koltukluk. **shield** *d.d.*

dress shirt, *is.* frak gömleği. *bk.:* **sport shirt.**

dress-stand, *is.* manken, vitrin mankeni.

dress suit, *is.* frak, jaketatay.

dress uniform, *is. As.* merasim üniforması, büyük üniforma.

dress-up, *sf.* resmî, katılanların resmî/şık giyinmesini gerektiren. *the ~ dinner of the season.*

dressy, *sf.* **dressier, dressiest 1.** şık, kibar/zarif/itinalı giyinen, giyimine meraklı, modaya göre giyinen, **2.** resmî, ancak resmî vesilelerle giyinilebilen. *That outfit is too ~.*

drest, *f. esk.* **dress** fiilinin geçmiş zamanı.

drew, *f. bk.:* **draw** *(geç.z.).*

drib, *is.* azıcık, az miktar, zerre, nebze, damla(cık), ceste. Genellikle "**dribs and drabs** : ceste ceste, azar azar" deyiminde geçer. ***e.a.***- *bit.*

dribble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** damla(t)mak, damla damla ak(ıt)mak. *Gasoline ~d from the leak in the tank.* **~ away** *mec.* gittikçe azalıp tükenmek, erimek. *Our money seems to be dribbling away now that everything costs more.* **2.** salyası akmak. *The baby is dribbling, wipe its mouth.* **3.** *sp.* topu sürme(k), zıplatarak ileri götürme(k), **4.** damla, sızıntı, damla damla akan/sızan şey, **5.** nebze, küçük parça, zerre, cüz, azıcık, pek az, cüz'î. **a ~ of revenue** : cüz'î/pek az bir gelir, **6.** *İsk.* çiseleme, çisinti, hafif yağmur. ***e.a.***- *1. trickle, 2. drivel, slaver, 4. drip, trickle, 5. bit, 6. drizzle.*

dribbler, *is.* **1.** salyası akan, **2.** topu zıplatarak ileri götüren, **3.** ergimiş cam döküntülerini temizleyen işçi.

dribblet = driblet, *is.* **1.** damla, zerre, nebze, küçük parça, **2.** cüz'î/pek az bir yekûn/miktar.

dribs and drabs, *k.d.* azar azar, ceste ceste, peyderpey, bölük buçuk. *He's paying me back ~ ~ ~.*

dried, *sf.&f.* **1.** kuru(tulmuş), *bk.:* **dry** *(geç.z.&sf.f.),* **2. ~ fruit** : kuru(tulmuş) meyve, **3. ~-fruit beetle** : kuru meyve güvesi *(Carpophilus hemipterus)* : kuru erzaka musallat olan kahverengi bir haşarat, **4. ~-milk** : süt tozu.

dried-up, *sf.* **1.** kupkuru, kurumuş, tamtakır, **2.** yaşlılıktan) buruşmuş/büzülmüş/çekilmiş/kartlaşmış.

drier, *is.&sf.* **1.** kurutucu, kurutan (şey/kimse), **2.** kurutucu katkı, sekatif : çabuk kuruması için boya ve verniklere katılan madde, **3. dryer** *ş.d.y* . (saç, çamaşır vb) kurutma makinesi, **4.** daha kuru : **dry** sıfatının artıklık derecesi.

driest, *sf.* en kuru (**dry** sıfatının üstünlük derecesi).

drift^{1}, *is.* **1.** sürüklenme, sürükleniş, gidiş, akış, akın. *The ~ of an iceberg.* **the ~ of events** : olayların gidişi/cereyanı. *the ~ of young people from country to the city.* **2.** amaç, hedef, gidiş/sürükleniş yönü, **3.** eğilim, meyil. temayül, istidat, yönelme, yöneliş. *The ~ of opinion was against war.* **4.** anlam, meal, diyem, maksat, niyet, maksut, kastedilen şey. *I'm sorry, I can't quite catch the ~ of what you're saying.* **I caught his general ~** : Genellikle ne demek istediğini anladım. **5.** (kütük, odun vb. gibi) suyun sürüklediği şey, **6.** yığıntı, birikinti : rüzgârın sürükleyip yığdığı kar, **7.** (a) yavaş akıntı, özellikle Okyanus akıntısı, (b) akıntı hızı (*knot* olarak). *the ~ of the current.* **8.** (a) sürüklenme, rotadan ayrılma : uçak/gemi vb nin rüzgâr/akıntı ile sürüklenmesi, (b) sürüklenme uzaklığı, sapma miktarı, **9.** *jeol.* birikinti, moren : nehir veya buzulun geride bıraktığı kum/çakıl/taş birikintisi, **10.** (maden ocağında) geçit, **11.** (roket, güdümlü mermi) kayma, sapma, yörüngeden ayrılma, **12.** *fiz.* sürüklenme : elektrikle yüklü parçacıkların elektrik alanı etkisiyle hareketi, **13.** gayesiz hareket/dolaşma. ***e.a.***- *1. drifting, 2. aim, tendency, 3. tendency, trend, 4. meaning, intent, purport.*

drift^{2}, *f.* **1.** sürükle(n)mek, akıntıya kapılmak. *The wind ~ed the boat onto rocks.* **let ~ oneself** : kendini kapıp koyvermek. **let things ~** : işleri oluruna bırakmak. **to ~ downstream** : akıntıya kapılmak, sularla sürüklenmek. *The nation was ~ing towards a crisis.* **2.** gayesiz/avare/başıboş dolaşmak. *He ~s from town to town. He was ~ing aimlessly about.* **3.** yığ(ıl)mak, savur(ul)mak, (yığarak) tıka(n)mak. *The wind is so strong it's ~ing the snow.* **The road has ~ed badly** : Yol karla tıkanmış. **4.** sapmak, (yörüngeden/saptanan amaçtan vb) ayrılmak, **5.** teker

teker veya küçük gruplar hâlinde gitmek. *The students ~ed into class.* **6.** **~ apart** : birbirinden uzaklaşmak, yolları ayrılmak, anlaşamamak. *They had been married for a long time, but gradually ~ed apart until they separated.* **7.** **~ingly** : sürüklenircesine, sürüklenerek, yolundan saparak/ayrılarak.

driftage, *is.* **1.** sürüklenme, **2.** yığın(tı), sürüklenen/sürüklenmiş şey, **3.** *den.* (akıntı/rüzgâr ile) geminin sürüklenme miktarı, **4.** *bk.:* **windage.**

drift anchor, *is. den.* açık deniz çapası.

driftbolt = driftpin, *is.* zımba, saplama, kazık çivisi, geçme, cıvata.

drifter, *is.* **1.** sürükleyen/sürüklenen (şey/kimse), **2.** avare, başıboş, haylaz, **3.** sebatsız, bir işte/bir yerde sebat atmayan, çok iş/yer değiştiren, **4.** ağ çeken balıkçı gemisi.

drift ice, *is.* buz dağı, yüzer buz.

driftmeter = drift indicator, *is. hv.* sürüklenmeölçer : uçağın sürüklenme miktarını ölçen alet.

drift mining, *is.* tünel açarak altın madeni arama.

drift net, *is.* suda yüzen balık ağı.

driftwood, *is.* (suların kıyıya attığı) odun/kereste.

drifty, *sf.* **driftier, driftiest** sürüklenmeli, sürüklenen.

drill^{1}, *is.&f.* **1.** matkap, delgi. *electric~. hand ~. dentist's ~.* **2.** matkap makinesi, matkap ucu, **3.** matkap kullanmak, matkapla delmek, **4.** matkapla delik açma usulü, **5.** *As.* talim, askerî eğitim (yapmak/yaptırmak). **~-book** : talimname. **~-hall** : talimhane. **~-master** : talim hocası. **~-sergeant** : talim çavuşu. **6.** alıştırma, temrin. *a ~ in spelling. The teacher gave the class plenty of ~ in arithmetic.* **7.** **~ in** : alış(tır)mak, dersi tekrarlayarak öğretmek/öğrenmek. *to ~ pupils in arithmetic.* **8.** zorla öğretmek. *to ~ good manners into a child.* **9.** *Brit.- k.d.* tarifname, (bir işin nasıl yapılacağını gösteren) yöntem/usul/kural/kaide. *This leaflet gives the ~ for putting the machine together.* **10.** *argo* delmek, (mermi ile) delik deşik etmek, **11.** **~able** : (a) (matkapla) delinebilir, (b) alıştırılabilir, eğitilebilir, öğretilebilir. ***e.a.***- *3. pierce, bore, 5. exercise.*

drill^{2}, *is.&f.* **1.** tohum yatağı, sıra, tohum ekmek için tarlada açılan ufak oluk, **2.** (oluklara) tohum ekmek, **3.** tarlaya makine ile sıralar hâlinde tohum ekmek, **4.** tohum dizisi, açılan oluklara ekilen tohum sırası, **5.** mibzer, ekim aygıtı, tohum ekme makinesi.

drill^{3}, *is. zool.* **1.** burgucuk *(Urosalpinx cinera)* : istiridyeleri yok eden bir tür kabuklu deniz hayvanı, **2.** Afrika şebeği *(Papio leucophaeus)* : Batı Afrika'da yaşar, mandrilden daha ufaktır.

drill^{4} = **drilling**, *is.* diril, kaba pamuklu bez.

driller, *is.* **1.** matkapçı, matkapla delen/delik açan, **2.** sıra sıra tohum eken.

drilling, *is.&sf.* **1.** matkapla delme, delik açma, **2.** *bk.:* **drill**^{4}, **3.** delici, keskin, nüfuz edici, **4.** matkapla oyulup çıkarılan madde. ***e.a.***- *3. piercing, penetrative.*

drillmaster, *is.* talim hocası.

drill press, *is.* matkap makinesi.

drillstock, *is.* matkap aynası/kovanı/başlığı.

drill tower, *is.* itfaiye talim kulesi.

drily, *zf. bk.:* **dryly.**

drink^{1}, *f.* **drank, drunk** (veya *Kon.:* **drank**), **drinking** **1.** içmek. *to ~ water/tea/coffee.* **something to ~** : içecek bir şey. **fit to ~** : içmeye elverişli, **2.** (alkollü) içki içmek. **Does he ~?** İçki içer mi? **He ~s all his wages** : Bütün kazancını içkiye harcar. **to ~ like a fish** : çok içki içmek. **take to ~** : kendini içkiye vermek. **He drank himself into unconsciousness** : İçe içe sızıp kaldı. **to ~ oneself to death** : içki ile kendini mahvetmek/öldürmek, **3.** (şerefe) kadeh kaldırmak. **to ~ to s.o.** : şerefine içmek. **to ~ success to s.o./to s.o.'s success** : birinin başarısı şerefine içmek, **4.** yutmak, çekmek, almak, kana kana içmek, **5.** **~ away** : (parayı) içkiye harcayıp tüketmek, (dert ve kederi) içki ile dağıtmak/unutmak. **He drank his troubles away** : İçerek dertlerini unuttu. **~ away one's fortune** : servetini içkiye harcayıp bitirmek. **~ away one's sorrows** : kederini içki ile dağıtmak, **6.** **~ in** : (a) (zevk duyarak/doya doya) seyretmek/dinlemek/zevkine varmak, içine sindirmek. *I drank in the beauty of the scene.* (b) *mec.* yutmak. **He drank it all in** : (Bu yalanların vb.) hepsini yuttu.

7. ~ down : yutmak, (içip) gövdeye indirmek, **8. ~ off/up** : içip bitirmek. ***e.a.*****-** *1. imbibe, tipple, absorb, ingest, 3. toast.*

drink^{2}, *is.* **1.** içecek (şey), meşrubat. **soft ~** : alkolsüz içki, meşrubat. **hard/strong ~** : içki. **a ~ of water** : bir içim(lik) su, bir bardak su. **Give me a ~ of water** : Bana biraz su ver. **2.** içki (alkollü), işret. **straight/neat ~** : su katılmamış içki. **Have a ~!** İç bir kadeh! **Let's have a ~ on it** : Bunun şerefine içelim! **to ask friends for ~s** : arkadaşlarını içkiye davet etmek. **to stand s.o. a ~** : birisine içki ikram etmek. **to stand a round of ~s (or ~s all round)** : (barda) herkese içki ikram etmek. **~s are on me** : İçkiler benden! **3.** içki düşkünlüğü/ iptilâsı.*~ was his downfall.* **4.** içim, yudum, kadeh/bardak (dolusu), bir içimlik, bir defada içilen (içecek). **take a ~** : bir kadeh içki içmek, **5. the ~** *k.d.* deniz, derya, okyanus. **to fall in the ~** : denize/suya düşmek. **in the ~** *hv.* (uçak) denize inmiş, **6. to be in ~ = the worse for ~ = under the influence of ~** : zilzurna sarhoş olmak. ***e.a.*****-** *1. beverage.*

drinkable, *sf.&is.* **1.** içilebilir, içilmeye elverişli, **2. ~s** : içecek, içilecek şeyler. **We've forgotten the ~s** : İçecekleri unuttuk.

drinker, *is.* **1.** içen kimse, **2.** içki içen, ayyaş, sarhoş. *a heavy ~/hard ~.*

drinking, *sf.* **1.** içme(ye elverişli). **~ water** : içme suyu. **~ fountain** : çeşme, **2.** içki+, içmekte kullanılan. **a ~ glass** : içki kadehi. **~ bout** : içki alemi. **~ song** : içki içilirken söylenen şarkı, **3.** çok içki içen, içki düşkünü/müptelâsı. *Is he a ~ man?*

drip, *is.&f.* **dripped / dript, dripping 1.** damla(t)mak, (damla damla) ak(ıt)mak, sız(dır)mak. *Water is ~ping (down) from the roof. The roof is ~ping water.* **(to be) ~ping wet** : sırsıklam (olmak). **a uniform ~ping with decorations** : nişanlarla dolu bir üniforma. **Her voice ~ped false sweetness** : Sesinde sahte bir tatlılık vardı. **2.** damlama, damlayış, damla damla akma, sızma, **3.** damlayan sıvı, **4.** damlaların çıkardığı ses. *All night I heard the ~ of the water.* **5.** *argo* sevimsiz/geçimsiz/tatsız kimse, **6.** *mim.* saçak, damlalık. **~ moulding** : saçak, **7. intravenous ~** *d.d. tıp* damardan besleme, **8. ~ coffee** : süzme kahve, **9. ~ grind** : süzmelik (kahve), **10. ~ pan** : (a) damla kabı : damlayan su veya yağın toplandığı kap, (b) *bk.:* **dripping pan.**

drip-dry, *sf.&f.* **-dried, -drying 1.** asılıp kuruyan, ütüsüz, ütü istemeyen, **2.** asılıp kurumak, (çamaşırı) sıkmadan asıp kurutmak. ***e.a.*****-** *1. wash-and-wear.*

drip-feed, *f.* **-fed, -feeding 1.** *tıp* damardan beslemek, **2.** *müh.* yağlamak.

dripolator, *is.* kahvelik, süzme kahve cezvesi.

dripping, *is.* **1.** damlama, damlayış, sızma, sızıntı, damla damla akma, **2.** *gen.* **~s** : (a) damla(yan sıvı), (b) kızartılan etten sızan yağ, **3. ~ pan = drip pan** : sızıntı tavası, kızartılan etten sızan yağın toplandığı tava, **4. ~ wet** : sırsıklam, suları sızan.

drippy, *sf.* **-pier, -piest 1.** sızıntılı, sız(dır)an, damlayan, damlatan. *a ~ faucet.* **2.** çisil çisil, yağmurlu, nemli, rutubetli, ıslak. *a ~ day.* **3.** *k.d.* alıngan, çok hassas, fazla içli. ***e.a.*****-***2. drizzly, wet, rainy, 3. mawkish.*

dripstone, *is.* **1.** *mim.* (taş) damlalık, **2.** sarkıt ve dikit şeklinde kireç taşı (CaCO3).

dript, *f. bk.:* **drip** *(geç.z.&sf.f.).*

drive^{1}, *f.* **drove, driven, driving 1.** *gen.* **~ away/off** : kovmak, uzaklaştırmak, defetmek, kaçırmak. *to ~ away the flies. ~ the dog away.* **2.** fazla çalış(tır)mak, aşırı gayret sarf et(tir)mek. *He ~s his workers very hard.* **He drove himself to complete the project on schedule** : Projeyi vaktinde tamamlayabilmek için çok sıkı çalıştı. **3.** sürmek. *to ~ a car/a mule/a horse/a cart.* **4.** araba ile götürmek/gitmek, yol almak, mesafe katetmek. *I drove her to the station. We drove 400 km without stopping.* **5.** (makine) çalış(tır)mak, işle(t)mek, yürü(t)mek. *The wind ~s the windmill. This car ~s easily. The engines ~ the ship.* **6.** zorlamak, icbar/tazyik etmek, mecbur etmek, sıkıştırmak, acele ettirmek, sevk etmek, ...etmek. **~ crazy** : deli etmek. *That dog's barking ~s me crazy. Hunger drove him to steal.* **7.** çok ileriye götürmek, kendi lehine çevirmek. **~ a bargain** : pazarlığı kendi lehinde kabul ettirmek, **8.** (madencilik /inşaat) (a) kuyu/tünel açmak, delmek. *to ~ a well. to ~ a tunnel through a mountain.* (b) çakmak. *to ~ a nail.* **9.** *sp.* topa hızlı vurmak. *to ~ a golf ball.* **10.** (av) (a) kovalamak, (b) araştırmak, **11.** (kütükleri) akıntıya aşağı yüzdürmek/sürükletmek. *The loggers drove the logs down the mill.* **12.** sürüklenmek. *The ship drove before the wind/ on the rocks.* **13.** şiddetle atılmak/fırlamak, **14.** gütmek, sevk ve idare etmek, yürütmek, yedmek. *to ~ a motorboat.* **15.** otomobil kullanmak/kullanmasını bilmek. *She ~s well. Don't drink and ~.* **16.** şoförlük/otomobil ehliyeti almak. *You can't ~ until you're 18 years old.* **17.** otomobil/araba ile gitmek. *He ~s to work.* **18.** (amaca/hedefe ulaşmak için) gayret etmek, atılmak, **19. ~ at** : kastetmek, murat etmek, demek istemek, maksadı/meramı...olmak. **What is he driving at?** Ne demek istiyor? **I knew at once what he was driving at** : Maksadını derhal anladım. **20. ~ back** : geri dönmek, araba ile geri gitmek/götürmek, **21. ~ by** : araba ile geçmek, **22. ~ in** : (a) zorla sokmak, (çivi vb) çakmak, (b) zorla öğretmek/kafasına sokmak, **23. ~ mad = ~ crazy** : çıldırtmak, delirtmek, deliye/çılgına çevirmek, **24. ~ on** : (a) (birisini) itmek, ileri sürmek, (b) (araba vb ile) durmadan ilerlemek, **25. ~ out** : kovmak, defetmek, (arabayı) sürüp çıkarmak. **to ~ s.o. out of one's senses** : bir kimseyi zıvanadan çıkarmak, itidalini kaybettirmek, **26. let ~** : vurmak, aşketmek, indirmek. *The boxer let ~ a left to the jaw.* **27. ~ s.o. into a (tight) corner** *k.d.* birisini çıkmaza sürüklemek, kapana kıstırmak, **28. ~ sth. home/in (to)** : bir şeyi şüphe götürmeyecek şekilde açıklamak. ***e.a.-1.*** *send, expel, push, force, thrust, shove, press,* ***2.*** *overwork,* ***5.*** *keep going,* ***6.*** *impel, urge, compel, force, constrain,* ***7.*** *carry through,* ***10.*** *(a) chase, (b) search,* ***13.*** *dash, rash,* ***19.*** *mean, intend, aim to, allude to, suggest,* ***26.*** *hit.*

drive^{2}, *is.* **1.** sürme, araba/otomobil kullanma, **2.** araba gezintisi. *a Sunday ~.* **go for a ~** : araba gezintisi yapmak. **3.** (hayvan) gütme, (nehirde kütükleri) sevk etme, **4.** sürü, (sürüklenen/sevkedilen) kütükler vb. **5.** *psikol.* dürtü. *Hunger, thirst and sex are among the strongest human ~s.* **6.** hamle, atılış, şevk, hız, sıkı çalışma. **Her success was largely due to her great ~** : Başarısını geniş ölçüde sıkı çalışmaya borçludur. **7.** *As.* yarma, yarma taarruzu, **8.** yardım toplama kampanyası, belirli bir maksat için toplu gayret/teşebbüs. **~ for funds** : para toplama kampanyası. **The city had a ~ to get money for charity** : Belediye, hayır işlerine para toplamak için kampanya açtı. **9.** sıkı girişim, kuvvetli teşebbüs, enerji, inisiyatif, öncecilik. *a person with great ~.* **10.** *tic.* gayret ve zorlama, sürükleme, teşvik, **11.** (a) araba yolu, uzun sokak (cadde/sokak adı olarak kullanılır). **Riverside ~** : kıyı yolu. (b) garaj giriş yolu. *He left his car in the ~ all night.* **12.** *mak.* işletme/döndürme/tahrik mekanizması. **gear/chain/belt ~** : dişli/zincir/kayış ile işletme/döndürme. **friction ~** : sürtme ile işletme (mekanizması), **13.** *oto.* çekişli : işleyen/hareket eden. **four wheel ~** : dört tekerlekle çekişli. **front wheel ~** : önden çekişli, **14.** *sp.* topa vuruş, topun fırlayışı, **15.** sürek avı, **16.** *min.* yatay veya eğik tünel/geçit.

drivable = driveable, *sf.* sürülebilir, sevk edilebilir, sürüp götürülebilir, (nehirde kütük) yüzdürülebilir.

drive-in, *is.&sf.* sürgir : otomobille girilen sinema, banka, lokanta vb.

drivel, *is.&f.* **-eled, - eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** salyası/tükürüğü akmak, **2.** salya gibi akmak, **3.** saçmalamak, çocukça/aptalca konuşmak, **4.** saçma sapan söz, saçma fikir, saçma, zırva, **5.** tükürük, salya, sümük, **6. ~er = ~ler** : (a) salyalı, salyası akan, (b) saçmalayan, **7. ~ingly = ~lingly** : (a) salyası akarak, (b) saçmalayarak. ***e.a.- 1.*** *slaver, slobber,* ***4.*** *nonsense, twaddle,* ***5.*** *slaver.*

driven, *f.* **1.** *bk.:* **drive** *(sf.f.)*, **2.** sürüklenmiş, yığılmış. **~ snow** : yığılmış kar. **white as the ~ snow** : kar gibi, bembeyaz.

driver, *is.* **1.** sürücü, süren, arabacı, şoför, otomobil/araba süren kimse. *Who was the ~ of the car when the accident happened?* **2.** güdücü, hayvan güden/sevk eden kimse. *a cattle ~.* **3.** *Brit.* makinist, lokomotif sürücüsü, **4.** *mak.* (a) işletici/muharrik makine, (b) dişli/makara düzeninde hareket ettirici kuvvet tarafında bulunan eleman, (c) hareket kasnağı, **5.** *bk.:* **driving wheel**, **6.** dört yüzlü golf sopası.

driver ant, *is.* *bk.:* **army ant.**

driver's seat, *is.* yetkili/sorumlu makam/mevki. **be in the ~ ~** : yetkili/sorumlu (mevkide) olmak.

drive screw, *is.* çakma vida : ağaca çekiçle çakılıp tornavida ile çıkarılabilen iri dişli vida. **screw nail** *d.d.*

drive shaft, *is. mak.* işletici mil, işletme mili.

driveway, *is.* **1.** araba giriş yolu : sokaktan bina veya garaja giden özel yol, **2.** araba yolu : otomobil sürülebilen herhangi yol.

driving, *sf.&is.* **1.** enerjik, cerbezeli, canlı, tuttuğunu koparan. *a ~ young salesman.* **2.** şiddetli, amansız. *a ~ storm.* **3.** çeviren, işleten, hareket ettiren, muharrik, işletici, sürücü, döndürücü, **4.** sürme, sürüş, **5.** araba gezintisi, **6.** **~ iron** : (a) sondaj matkabı, (b) demir başlı golf sopası, **7.** **~ wheel** : (a) işletme dişlisi/çarkı, (b) **driver** *d.d.* yürütücü tekerlek : lokomotifte muharrik kuvvetin uygulandığı tekerlek, (c) *oto.* direksiyon.

drizzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** çiselemek, ince ince yağmak (çoğunlukla üçüncü tekil şahsı kullanılır) : *It ~d throughout the night.* **2.** çiseleme, çisilti, hafif yağmur, **3.** *meteor.* ince damlacıklı hafif yağış, **4.** **drizzlingly** : çisil çisil, çiseleyerek, çiseleme hâlinde, **5.** **drizzly** : çisiltili, çiseleyen.

drogue, *is.* **1.** açık deniz demiri, **2.** hava freni : havacılıkta fren olarak kullanılan paraşüt, **3.** uçuş esnasında yakıt vermeye mahsus hortumlu huni.

droit, *is., ç.* ***droits*** *Fr.* hak. ***e.a.****- legal right.*

droll, *sf.&is.&f.* **1.** gülünç, tuhaf, komik, garip, acayip. *a ~ person/expression.* **2.** şakacı, lâtifeci, hokkabaz, tuhaf/komik/güldürücü kimse. **3.** *esk.* şaka/lâtife yapmak, **4.** **~ness** : gülünçlük, tuhaflık, komiklik, acayiplik. ***e.a.****- 1. amusing, waggish, humorous, 2. jester, wag, prankster, clown, 3. jest, joke.*

drollery, *is., ç.* **-eries 1.** gülünç/tuhaf/komik/garip/ acayip şey, **2.** tuhaf/komik/güldürücü/eğlendirici hikâye/jest, **3.** tuhaflık, komiklik, hokkabazlık, mizah, şaka, **4.** gülünç/tuhaf davranış/hareket, **5.** *esk.* komik resim, karikatür, **6.** *esk.* kukla oyunu.

drolly, *zf.* gülünç/tuhaf/komik/garip/acayip bir şekilde.

-drome, *son ek* " (koşu)yolu, meydanı". *ör.: hippodrome, airdrome.*

dromedary, *is., ç.* **-daries** *zool.* deve *(Camelus dromedarius)* : Arabistan ve K Afrika'da yaşar.

dromon(d), *is.* (Orta Çağlarda kullanılan) hızlı yelkenli.

drone^{1}, *is.* **1.** erkek arı (iğnesi yoktur ve bal yapmaz), **2.** tembel kişi, asalak, tufeylî, başkalarının sırtından geçinen, **3.** (radyo ile) uzaktan kontrol mekanizması, pilotsuz uçak/gemi vb. **4.** **dronish** : tembel, uyuşuk, asalak. ***e.a.****- 2. parasit, loafer, 4. lazy, indolent.*

drone^{2}, *is.&f.* **droned, droning 1.** vızıldamak. *Bees ~d among the flowers.* **2.** mırıldanmak, tekdüze bir sesle aralıksız konuşmak, vızıltı halinde konuşmak/ses çıkarmak. *to ~ a prayer.* **3.** tembellik etmek, boş /aylak gezmek, asalak/parazit geçinmek. **~ away one's time** : vaktini tembellikle/haylazlıkla geçirmek. **4.** *müz.* (a) telli/nefesli sazların bas tonu, (b) kalın sesli (telli/nefesli) çalgı, (c) kalın sesli boruları olan gayda, **5.** vızıltı, tekdüze ses. *the ~ of the enemy aircraft.* **6.** tekdüze sesle konuşan kimse, **7.** **~ on about** : homurdanmak, alçak/monoton sesle habire konuşmak. *He always ~s on about high prices.* **He ~d on and on for hours** : Saatlerce homurdanıp durdu. **8.** **~ on** : can sıkıcı bir şekilde sürüp gitmek/devam etmek. *The meeting ~d on for hours.* ***e.a.****- 1. hum, buzz, 3. loaf.*

droningly, *zf.* vızıldayarak, mırıldanarak.

drool, *is.&gs.f.* **1.** tükürük, salya, **2.** *k.d.* saçma söz, zırva, herze, yave, **3.** ağzı sulanmak, ağzının suyu akmak. *At the sight of the food he started ~ing.* **4.** saçmalamak, zırvalamak, saçma sapan konuşmak, **5.** **~ over/about** : sulanmak, sululuk yapmak, haz ve memnuniyetini aşırı taşkınlıkla göstermek. *I don't like all those girls ~ing over that singer.* ***e.a.****- 1. spittle, drivel, 2. twaddle, nonsense, 3. drivel, slaver.*

droop, *is.&f.* **1.** sark(ıt)mak, bük(ül)mek, çök(tür)mek, eğ(il)mek, düş(ür)mek. *His shoulders ~ed with tiredness. The branches of the tree ~ed under the heavy snow.* **2.** (güneş vb) batmak, **3.** kuvvetten düşmek, takati kesilmek, zayıflamak, dermansız kalmak, hâlsizleşmek, hâlsiz olmak/düşmek, **4.** cesareti kırılmak, umutsuzluğa düşmek, ye'se kapılmak. *His spirits ~ed.* **to revive s.o.'s ~ing spirits** : bir kimseye yeniden umut/cesaret vermek, maneviyatını yükseltmek, **5.** (bitki/çiçek vb) solmak, solup eğilmek, bükülmek, canlılığını yitirmek, **6.** (kuvvetsizlikten/desteksizlikten) sarkma, bükülme, çökme, eğilme, **7.** sarkıklık, büküklük, çöküntü, eğrilik. *The ~ of his shoulders/of the flowers.* **8. ~iness** : sarkıklık, büküklük, sarkma, eğilme, bükülme, **9. ~ing** : sarkık; halsiz, dermansız, **10.~ingly** : sarkarak, sarkarcasına, hâlsiz/dermansız bir şekilde. ***e.a.**-1. sag, sink, bend, hang down, 2. sink, descend, 3. flag, fail, languish, 4. loose spirit/courage, wilt, 5. fade.*

droopy, *sf.* **droopier, droopiest 1.** sarkık, sarkmış, bükük, çökük, eğri, **2.** meyus, kederli, umutsuz, cesareti kırılmış, **3.** dermansız, takatsiz, halsiz, güçsüz, kuvvetten düşmüş, **4. droopily** : sarkarak, sarkarcasına; hâlsiz/dermansız/takatsiz/kederli/üzgün bir şekilde. ***e.a.**- 1. sagging, 2. dejected, disheartened, gloomy, forlorn, despondent.*

drop^1, *is.* **1.** damla, katre. **~ by ~** : damla damla. *a ~ of rain/blood/oil. a tear ~. We haven't had a ~ of rain.* **to fall in ~s** : damlamak. **2.** yudum/damla, çok az miktarda sıvı. **a ~ of water** : bir yudum su. **just a ~** : bir damlacık. **He's had a ~ too much** : İçkiyi fazla kaçırmış. **Drink a ~ of this** : Bundan bir yudum iç. **3.** zerre, çok az/cüz'î miktarda herhangi bir şey. **a ~ of mercy/of kindness** : azıcık merhamet/iyilik. **a ~ in ocean** : devede kulak, denizde bir damla, **4.** *gen.* **~s** : damla (damla damla verilen ilâç), **5.** damla şeklinde (küpe vb). *Some earrings are called ~s.* **6.** akide şekeri, pastil, draje. *a cough ~. a lemon ~.* **acid ~** : mayhoş şeker. *He likes to eat fruit ~s/chocolate ~s.* **7.** süs askı, süs diye asılan şey, **8.** damlama, düşme, sükût. **voltage ~ = ~ in voltage** : gerilim düşmesi, **9.** düşüş (uzaklığı), düşme (yüksekliği). *a ~ of 6 meters. a long ~ down into the hole.* **10.** iniş, dik bayır, **11.** damlalık, **12.** kutu : bir şey atılan/biriktirilen yer. **a mail ~** : mektup kutusu, **13.** azalma, inme, düşme, **14.** *As.* (a) paraşütle atılan askerî birlik, (b) paraşütle malzeme atma. *a ~ of food from an aircraft to the hungry people on the island.* **15.** *tiy. bk.:* **drop curtain, 16.** *bk.:* **trap door, 17.** darağacı, **18.** (mektup, oy pusulası vb. atmaya mahsus) yarık. *A letter ~ is a slot, usually with a hinged cover.* **19.** enik, yeni doğmuş hayvan yavrusu, **20. at the ~ of a hat** : (a) bir işaretle, hemen, derhal, (b) istekle, hevesle, candan, **21. get/have the ~ on (s.o.)** *k.d.* (a) atik davranmak, atik davranarak birinden önce silâh çekmek, (b) üstünlük kazanmak, daha uygun koşullar altında bulunmak. ***e.a.**- 6. lozenge, 7. pendant, 8. fall, descent, 10. steep slope, 13. decline, 17. gallows, 20. (a) at once, (b) willingly.*

drop^2, *f.* **dropped / dropt, dropping 1.** damla(t)mak, damla damla ak(ıt)mak/düş(ür)mek. **He ~ped some medicine into his sore eye** : Ağrıyan gözüne bir ilâç damlattı. *Rain ~s from the sky.* **2.** (elinden) bırakmak/düşürmek. *to ~ a handkerchief/a pencil.* **3.** bîtap/bitkin düş(ür)mek, yığılıp kalmak. *I'm so tired, I could ~. She ~ped into an armchair. He worked until he ~ped.* **4.** düşüp ölmek, yaralanıp düşmek/yere yıkılmak. *The soldier ~ped when the bullet hit him.* **~ dead!** Öl! Geber! **5.** azal(t)mak, alçal(t)mak, din(dir)mek, sona er(dir)mek, son vermek, azalıp tükenmek/bitmek, kıs(ıl)mak. *Her voice ~ped to a whisper.* **~ your voice** : Sesini kıs. **The wind has ~ped** : Rüzgâr dindi. **Let's ~ the discussion** : Münakaşaya son verelim. **6.** *gen.* **~ out** *k.d.* terk etmek, vazgeçmek, bırakmak, çekilmek, (okulu bitirmeden) terk etmek. **~ out a race** : yarıştan çekilmek. **~ the subject** : konuyu değiştirmek/kapatmak, başka şeyden söz etmek. **Let it ~ !** Yeter artık! Bırak! **7.** kaybolmak, görünmez olmak, batmak. *The sun ~ped below the horizon.* **8.** (köpek avı görünce) çömelmek, sinmek, **9.** (değer, fiyat, miktar, nitelik vb) düş(ür)mek, azal(t)mak, **10.** (uyku vb.) dalmak, duçar/giriftar olmak. **to ~ asleep** : uyuyakalmak. **11.** (hafif rüzgârla/akıntı ile vb.) sürüklenmek yavaş yavaş ilerlemek. *The raft ~ped down the river.* **12.** geride kalmak, (mevkii/rütbesi) azalmak. *to ~ back in line. to ~ to the rear.* **13.** *gen.* **~ in/by/over** : uğrayıvermek, şöyle bir uğramak, kısa ziyaret yapmak. **~ in on s.o.** : birini ziyaret etmek. **~ in if you're in town** : Şehre gelirsen bize de uğra. **~ in at the grocer** : bakkala uğramak. *We ~ped in at my brother's last night.* **14.** ortaya atıvermek. *He ~ed a valuable suggestion at the party last night.* **let ~** : (a) ağzından kaçırmak, (b) belirtmek. **He let ~ that he had seen her** : Onu gördüğünü ağzından kaçırdı/belirtti. **15.** (haber, mektup vb) göndermek. **~ me a line** : bana iki satır mektup gönder. *~ me a note when you get there.* **to ~ a word in s.o.'s ear** : birinin kulağına fısıldamak. **16.** vurup düşürmek/devirmek/yere yıkmak/öldürmek. *The* *hunter ~ped the deer with one shot.* **17.** (taşıttan) indirmek, bırakmak. *The taxi driver ~ped his passenger at the hotel.* **~ me at the corner** : Beni köşede bırak/indir. **to ~ one's eyes** : gözlerini indirmek, yere bakmak, **18.** (yazıda, örgüde vb. bir harfi/heceyi/ilmeği vb.) unutmak, atlamak. **to ~ a stitch** : ilmek atlamak. **to ~ one's h's (or aitches)** : h'ları telâffuz etmemek, şivesi kaba olmak, **19.** ilgiyi/alâkayı kesmek, **20.** kovmak, (işinden) atmak/çıkarmak, işine son vermek. **to ~ s.o. from a team** : birisini takımdan çıkarmak. *Members who do not pay will be ~ped from the club.* **21.** *sp.* (a) topu kaleye/sepete sokmak, (b) yenilmek, oyunu / maçı / yarışı kaybetmek. *The team ~ped four straight games.* **22.** *futbol* (a) (yere düşen topa) vurmak, (b) bu tarzda vurup gol atmak, **23.** (hayvan) yavrulamak, doğurmak, **24.** paraşütle atmak (insan, malzeme vb.), **25.** (elbise eteğinin katını açarak) uzatmak. *to ~ the hem of a skirt.* **26.** *den.* uzaklaşıp (gözden) kaybolmak, **27.** yumurtayı kaynar suya kırarak pişirmek, çılbır yapmak, **28.** *argo* (para vb.) kaybetmek. *He's been ~ping a lot of money at horse races lately.* **29.** **~ across** : gitmek, gelmek, uğramak. **We ~ped across to see him** : Gidip onu gördük (Onu görmeye gittik). **He ~ped across to see us** : Bizi görmeye/ziyarete geldi. **30.** **~ away** : azalmak, düşmek, inmek, **31.** **~ behind/back** : gerilemek, (isteyerek veya mecburen) geride kalmak. *He started out strongly in the race but soon ~ped back to the fourth place.* **32.** **~ down** : yere düşmek, **33.** **~ off** : (a) uyuyakalmak, (b) azalmak, düşmek, inmek. *Sales of houses have ~ped off.* (c) teslim etmek, vermek, (d) uğramak, mola vermek. *I think I'll ~ off at the grocery store.* **34.** **~ on sth.** : bir şeyi seçmek. ***e.a.-1.*** *drip, dribble, trickle,* ***5.*** *end, cease, lapse, stop, close,* ***6.*** *withdraw, quit,* ***7.*** *vanish, sink,* ***8.*** *squat, crouch,* ***9.*** *sink, lessen, diminish, reduce,* ***18.*** *omit, leave out,* ***20.*** *dismiss,* ***27.*** *poach,* ***28.*** *lose,* ***33.*** *(a) (b) decrease, decline, fall asleep.*

drop cloth, *is.* koruyucu örtü : ev boyanırken mobilyaların kirlenmemesi için üzerlerine örtülen bez/kâğıt/muşamba vb.

drop cooky, *is.* damla bisküviti : yağlanmış tepsiye kaşıkla hamuru damlatıp fırınlayarak yapılan bisküvi.

drop curtain, *is. tiy.* inme perde, inerek kapanan perde.

drop forge = drop hammer = drop press, *is.* kalıpta/şahmerdanda dövme, sıcak basma.

drop-forge, *gl.f.* **-forged, -forging** kalıpta/şahmerdanda dövmek, sıcak basmak. **drop forger** : kalıpta döven.

drop hammer, *is.* (salma) şahmerdan.

drop kick, *is.* yere düşüp zıplayan topa vurma.

drop-kick, *f.* yere düşüp zıplayan topa vurmak. **~er** : düşüp zıplayan topa vuran.

drop leaf, *is.* (açılır kapanır) masa kanadı.

droplet, *is.* damlacık.

droplight, *is.* inerkalkar lâmba, alçaltılıp yükseltilebilen asılı lâmba.

drop-off, *is.* **1.** çok dik iniş, **2.** azalma, eksilme.

dropout = drop-out, *is.* **1.** terk (etme), vazgeçme, bırakma, ayrılma, **2.** okulu bitirmeden ayrılan öğrenci, **3.** yasal yaşını doldurduktan sonra liseden ayrılan öğrenci.

dropped scone, *bk.:* **scone** (1).

dropper, *is.* **1.** damlalık, **2.** damlatan (kimse/şey).

dropping, *is.* **1.** damla(t)ma, **2.** damlayan/damlatılan şey, sızıntı, birikinti (mum, yağ vb.), **3.** **~s** : hayvan gübresi/pisliği.

drop press, *bk.:* **drop forge.**

drop shipment, *is.* perakendeciye yollama/sevk (etme) : faturası toptancıya kesildiği halde malı doğru perakendeciye yollama.

drop shot, *is.* karşı sahada ağın dibine düşen top.

dropsical, *sf.* istiskalı, bedeninde su toplanmış. **~ly** : bedeninde su toplanmış olarak. **~ness** : bedeninde su toplanma.

drop siding = novelty siding, *is.* geçmeli tahta kaplama.

dropsonde, *is.* uçaktan paraşütle atılan radyo sonda.

dropsy, *is. patol.* istiska : bedende su toplanması.

dropt, *f. bk.:* **drop** *(geç.z.&sf.f.).*

drop table, *is.* açılır kapanır masa : bir kenarı duvara menteşeli, açılıp kapanabilen masa.

drop test, *is.* düşürme denemesi.

dropwort, *is. Bot.* **1.** çayır çiçeği *(Filipendula hexapetala)* : gül familyasından Avrupa'da yetişen, yaprakları eğreltiye benzer, beyaz ve kırmızı kokusuz çiçekler açan bitki, **2.** bataklık maydanozu *(Oxypolis rigidor)* : maydanozgillerden K Amerika'da bataklıklarda yetişen bir bitki.

drop-zone, *is.* iniş yeri : paraşütçülerin ineceği alan.

drosera, *is. Bot.* böcekçil, böcekkapan bitki.

droshky/drosky, *is., ç.* **-kies 1.** (dört tekerlekli, hafif, alçak) Rus arabası, **2.** buna benzer araba.

drosometer, *is.* çiğölçer : bir cisim üzerindeki çiğin ağırlığını ölçen alet.

drosophila, *is., ç.* **-las/-lae** *zool.* sirke sineği *(Droso-phila melanogaster)* : kalıtım incelemeleri için laboratuarda kullanılan bir tür sinek. **vinegar fly** *d.d.*

dross, *is.* **1.** süprüntü, kalıntı, artık, değersiz şey, **2.** maden cürufu/posası. ***e.a.*** *- 1. refuse, impurity, waste, 2. scum.*

drossiness, *is.* değersizlik, cürufluluk.

drossy, *sf.* **drossier, drossiest 1.** değersiz, süprüntü, **2.** cüruflu. ***e.a.****-1. worthless, 2. scummy.*

drought = drouth, *is.* **1.** kuraklık. **The crops died during the ~** : Kuraklıktan ekinler mahvoldu. **2.** kıtlık, eksiklik, noksanlık, yetersizlik. *a ~ of good writing.* **3.** *k.d.* susuzluk, **4. ~iness** : kuraklık, yağmursuzluk.

droughty, *sf.* **droughtier, droughtiest 1.** kuru, **2.** kurak, yağışsız, **3.** *k.d.* susuz. **drouthy** *ş.d.y.* ***e.a.*** *- 1. dry, 3. thirsty.*

drouthy, *sf.* **drouthier, drouthiest** *bk.:* **droughty.**

drove, *is.&f.* **droved, droving 1.** *bk.:* **drive** *(geç.z.)*, **2.** sürü, davar, hergele, yürüyüş hâlindeki sürü, **3.** güruh, kalabalık, **4. drove chisel** *dd* : enli taşçı kalemi, **5.** celeplik yapmak, davar/sürü alıp satmak/sevk etmek, **6.** (enli taşçı kalemi ile) taş yontmak/düzeltmek. ***e.a.*** *- 2. herd, flock, 3. crowd, 5. herd.*

drover, *is.* celep, sürücü, davar tüccarı.

drown, *f.* **1.** (suda) boğ(ul)mak, (suya vb.) bat(ır)mak/dal(dır)mak. *Many people ~ed when the boat capsized.* **~ed in sleep** : derin uykuya dalmış. **~ed in tears** : iki gözü iki çeşme, sel gibi gözyaşı döküyor, **2.** (üzüntü, keder vb.) bastırmak, defetmek, dağıtmak. *He ~ed his sorrows in drink.* **3.** gark etmek, gark olmak, dolup taşmak. *Streets ~ed by the floods.* **4.** (bir karışımı) fazla sulandırmak, çok su katmak, **5. ~ oneself in work** : işi başından aşmak, işe boğulmak. *He ~ed himself in work.* **6. ~er** : boğan. ***e.a.*** *- 1. suffocate, 3. inundate, flood, deluge, immerse, submerge, overpower, overwhelm.*

drowse, *is.&f.* **drowsed, drowsing 1.** uyuklamak, hafif uykuya dalmak, **2.** pineklemek, pinekleyerek vakit öldürmek, tembellik/uyuşukluk hissetmek, **3.** *gen.* **~ away** : (tembel tembel/pinekleyerek) vakit öldürmek, *k.d.* sinek avlamak. *He ~d away the morning.* **4.** tembellik/uyuşukluk/rahavet vermek, uyku vermek/getirmek, **5.** *bk.:* **drowsiness.** ***e.a.****-1. doze.*

drowsihead, *is. esk. bk.:* **drowsiness.**

drowsily, *zf.* tembel tembel, uyuşuk uyuşuk, tembel/uyuşuk bir şekilde, pinekleyerek.

drowsiness, *is.* uyuşukluk, tembellik, rahavet, uyurgezerlik.

drowsy, *sf.* **-sier, -siest 1.** uykulu, uyuşuk, yarı uyur, rahavet/ağırlık basmış. **to feel ~** : uykulu hissetmek, **2.** ağır, sıkıcı, kasvetli. **to grow ~** : gittikçe ağırlaşmak/sıkıcı ve kasvetli olmak, **3.** uyku veren. *a ~ summer afternoon.* **4.** uykuda gibi, sakin, hareketsiz. *a ~ village.* ***e.a.*** *- 1. sleepy, dozy, lethargic, half asleep, 2. dull, sluggish, 3. hypnotic, soporific, somnolent.* ***k.a.*** *- 1. alert, lively.*

drub, *is.&gl.f.* **drubbed, drubbing 1.** sopa/değnek ile vuruş, dayak, kötek, **2.** sopayla/değnekle dövmek, dayak atmak, sopa çekmek, pataklamak, **3.** adamakıllı yenmek, bozguna/hezimete uğratmak. *We gave the other team a good ~bing.* **4.** tepinmek, **5. ~ into** : iyice sinmek/yerleşmek, yer etmek, kökleşmek, zorla nüfuz etmek, **6. ~ out of** : söküp atmak, **7. ~ber** : sopayla döven, dayak atan. ***e.a.*** *- 1. thump, 2. cudgel, flog, thrash, beat, cane, 3. defeat decisively, 4. stamp.*

drubbing, *is.* **1.** kötek, dayak, **2.** bozgun, yenilgi, hezimet. ***e.a.*** *- 1. thrashing, 2. defeat.*

drudge, *is.&f.* **drudged, drudging 1.** ağır/zevksiz işlerde çalış(tırıl)an, köle gibi çalışan, **2.** basit/rutin iş yapan, makine gibi çalışan (kimse). **the household ~** : orta hizmetçisi, **3.** köle/eşek gibi çalışmak, ağır/zahmetli/zevksiz işler görmek, **4. drudger** : köle gibi çalışan kimse, **5. drudgery** : ağır/zahmetli/zevksiz iş, kölelik, **6. drudging** : yorucu, zahmetli, eziyetli, meşakkatli, **7. drudgingly** : yorucu/zahmetli/eziyetli/meşakkatli bir şekilde.

drug, *is.&f.* **drugged, drugging 1.** *ecz.* ilâç, ecza, **2.** uyuşturucu ilâç, esrar, narkotik. **~ addict** : esrarkeş, uyuşturucu madde müptelâsı. **~ habit** : uyuşturucu madde alışkanlığı/iptilâsı. **~ pusher** : gizlice uyuşturucu madde satan kimse, **3. ~s** *ABD* eczanede satılan sıhhî malzeme : diş macunu, sabun vb. **4.** *esk.* kimya/eczacılık/boyacılık vb. de kullanılan herhangi madde, **5. ~ on the market = ~ in the market** : ibadullah, piyasada pek bol bulunan madde, **6.** (yiyeceğine/içeceğine) uyuşturucu ilâç katmak. **a ~ged drink** : uyuşturucu madde katılmış içki, **7.** ilâçla uyuşturmak/zehirlemek, **8.** (ağrı dindirici/uyuşturucu) ilâç vermek. *to ~ a sick man in pain.*

drugget, *is.* **1. India drugget** *d.d.* kaba Hint halısı (pamuk ve ketenden dokunur), **2.** *esk.* kaba Hint keçesi.

druggie, *is.* *argo* esrarkeş, uyuşturucu madde müptelâsı.

druggist, *is.* **1.** eczacı, **2.** eczane sahibi. ***e.a.***- *1. pharmacist, aphotecary.*

druggy, *sf.* **-gier, -giest**, *is.*, *ç.* **-gies** *argo* esrarkeş, esrar içmiş; esrar/uyuşturucu madde müptelâsı.

drugstore = drug store, *is.* *ABD* eczane (Amerika'da ilâç, parfümeri, sigara, kırtasiye, yiyecek vb. satan mağaza).

Druid, *is.* Druit : Hristiyanlık öncesi Kelt dini mensubu (Fransa, İngiltere, İrlanda). **~ic(al)** : druit+. **~ism** : druit dini/inanışı/ibadeti. **~ stone** *bk.:* **sarsen.**

drum^{1}, *is.* **1.** davul, trampet, darbuka, dümbelek, **2.** davul sesi veya buna benzer ses. *The ~ of the rain against my window.* **3.** hayvanlarda kalın gürleyen ses çıkaran organ, **4.** *anat.* (a) *bk.:* **middle ear**, (b) *bk.:* **tympanic membrane**, **5.** davul/silindir biçiminde herhangi cisim, **6.** makinelerin davula benzer parçası : silindir, gömlek, kayış çemberi, kasnak vb., **7.** fıçı, bidon, varil, **8.** sütun gövdesi, **9.** *bk.:* **drumfish**, **10.** kablo/tel makarası, **11. magnetic ~** *d.d.* (bilgisayar) mıknatıslı davul : ekseni etrafında dönen silindir biçiminde mıknatıslı bir yüzeyden oluşan veri saklama ortamı, **12. bang the big ~** : davul çalmak, reklâm yapmak, **13. beat the ~ for** : ilgi çekmeye/uyandırmaya çalışmak.

drum^{2}, *f.* **drummed, drumming 1.** davul/trampet/darbuka/dümbelek çalmak, **2.** (sert bir yüzey üzerine parmaklarla) davul çalar gibi vurmak. *He ~med on the table with his fingers.* **3.** davul gibi ses çıkarmak, **4.** davulla tempo tutmak, **5.** (davulla) çağırmak, bir araya toplamak, **6.** devamlı olarak tekrarlamak, tekrarlayarak aklına sokmak. **to ~ an idea into s.o.** : bir fikri tekrar ede ede birine öğretmek/aklına sokmak. *Algebra had to be ~med into him because her didn't understand it.* **7. ~ out (of)** : (a) sepetlemek, sepet havası çalmak, yuhalarla kovmak, (b) *esk.* davul çalarak askerlikten kovmak/azletmek/tart etmek. *He was ~med out of the army.* (c) her tarafa yaymak, ilân etmek, **8. ~ up** *k.d.* (a) (bağırarak) müşteri toplamak, her tarafa ilân ederek veya dolaşarak müşteri celp etmek, bir araya getirmek. *Let's ~ up some buyers for our new product.* (b) devamlı gayretle elde etmek/sağlamak. **to ~ up support for a project** : devamlı gayretle bir projeye destek sağlamak. (c) icat etmek, yaratmak, bulmak. **Let's ~ up a new time-saving method** : Zaman kazanmak için yeni bir yöntem bulalım.

drum^{3}, *is.* *İsk.* **1.** tepe, tümsek, **2.** *bk.:* **drumlin.**

drumbeat, *is.* **1.** davul sesi, **2. ~er** : ilâncı, haberci, sözcü, bir fikri/doktrini ısrarla yaymaya çalışan kimse, **3. ~ing** : bir fikri/doktrini ısrarla yaymaya çalışma.

drum corps, *is.* trampet takımı.

drumfire, *is.* sürekli top ateşi.

drumfish, *is.*, *ç.* **-fish/-fishes** *zool.* trampet balığı *(Pogonias cromis)* : (a) K Amerika Atlantik kıyılarında yaşayan ve bilhassa yumurtlama mevsiminde trampet sesi çıkaran balık, (b) Büyük Göllerde ve Mississippi nehrinde yaşayan buna benzer balık *(Aplodinotus grunniens).* **sheepshead** *d.d.*

drumhead, *is.&sf.* **1.** davul derisi, **2.** *den.* bocurgatın üst kısmı, **3.** *anat.* *bk.:* **tympanic membrane**, **4.** anî, seri, anında/sür'atle icra edilen. *a ~ execution.* **5.** ~ **court-martial** : divanıharp : savaş meydanında kurulan askerî mahkeme.

drumlin = **drum**, *is. jeol.* buzul tepe : buzul birikintilerinden meydana gelen uzun, dar veya oval, yuvarlak tepe.

drum major, *is.* davul çavuşu, bando şefi, baş trampetçi.

drum majorette, *is.* kız mehterbaşı : geçit resminde takımın önünde elindeki asayı çevirip hünerler göstererek yürüyen kız. **majorette** *d.d.*

drummer, *is.* **1.** davulcu, trampetçi, darbukacı, dümbelekçi, **2.** *ABD* seyyar tüccar, gezginci/seyyar satış memuru.

drumstick, *is.* **1.** çomak, davul tokmağı, trampet çubuğu, **2.** (pişmiş, kemikli) tavuk/hindi budu (bu budun çomağa benzeyen alt kısmı).

drunk, *sf.&is.&f.* **1.** sarhoş, esrik, ayyaş. ~ **as a fiddler/as a lord** : fitil gibi sarhoş, küfelik. **blind/dead ~** : körkütük sarhoş. **half ~** : (a) yarı sarhoş, (b) yarısı içilmiş. **to get ~** : sarhoş olmak. ~ **and disorderly** : *huk.* sarhoş ve kendinden geçmiş (mahkemeye verilenlere isnat olunan suç), **2.** mest, kendinden geçmiş. ~ *with power/with success.* **3.** sarhoş adam, sarhoşluk, **4.** içki âlemi. *a three-day ~.* **5.** *bk.:* **drink** *(geç. z.&sf.f.).* ***e.a.- 1.*** *bk.: drunkard, 2. inebriate, 4. bender, binge.* ***k.a.- 1-3.*** *sober.*

drunkard, *is.* ayyaş, devamlı sarhoş kimse. ***e.a.-*** *intoxicated, inebriate, blotto, potted, toper, sot, tippler, dipsomaniac, alcoholic.* ***k.a.-*** *teetotaler.*

drunken, *sf.* **1.** sarhoş, **2.** içki müptelâsı, **3.** sarhoşluktan doğan, sarhoşluk esnasında olan. *a ~ quarrel.* **4.** *esk. bk.:* **drink** *(geç.z.),* **5.** **~ly** : sarhoşlukla, sarhoş gibi, **6.** **~ness** : sarhoşluk. ***e.a.- 1.*** *bk.: drunk (1).*

drunkometer, *is.* sarhoşölçer : kandaki alkol miktarını nefesten ölçen alet.

drupaceous, *sf. bot.* **1.** tek çekirdekli ve etli (meyve) (kiraz, erik, kayısı, şeftali gibi), **2.** tek çekirdekli etli meyve veren. *~trees.*

drupe, *is. Bot.* tek çekirdekli ve etli meyve : kiraz, erik, kaysı, şeftali vb. **~let** : bu tür küçük meyve.

Druse, *is.* **1.** **Druze** *ş.d.y.* : Dürzî : Suriye'de 1019'da ölen İsmail el Darazî'nin kurduğu mezhep ve bu mezhep mensubu. Esası müslümanlık olmakla beraber Hristiyanlığın ve Judaizmin etkisi görülür. **2.** **~an** = **Drusian** : Dürzî, **3.** *k.h. jeol.* kaya içindeki bir boşluğun kristalli yüzeyi.

dry^{1}, *sf.* **drier, driest** **1.** kuru. *~ air. a ~ towel. The soil is too ~ for planting.* **to wipe sth ~** : (bir şeyi silip) kurulamak. **to keep sth ~** : (bir şeyi) kuru olarak saklamak, rutubetten korumak. **His mouth was ~ with fear** : Korkudan ağzı kurumuştu. **2.** kurak. *~ climate.* **a ~ spell** : kuraklık dalgası, **3.** yağmursuz. *~ weather.* **4.** susuz, **5.** kurumuş. *a ~ lake. The well is (has gone) ~.* **6.** sütü çekilmiş, sütsüz, süt vermez. *a ~ cow.* **7.** yaşı kurumuş. *~ eyes.* **8.** suyu çekilmiş. *a ~ river/lake.* **9.** susamış. *I always feel ~ in this hot weather.* **to be/feel ~** : susamak, **10.** susatan, susuzluk veren. *a ~ work.* **11.** sade, yavan, kuru. ~ **toast** : (tereyağsız, reçelsiz) sade ekmek kızartması, **12.** (pişmiş yemek) kuru, sert, **13.** (ekmek) bayat, kuru. *~ bread/cake.* **14.** (inşaat) (a) çimentosuz/harçsız (duvar), (b) alçısız (tavan), **15.** (resimde renk) sert, keskin, **16.** çıplak, açık, sade. *The ~ facts and nothing else.* **17.** (can) sıkıcı, ilginç olmayan, yavan, tatsız. *a ~ subject. a ~ lecture/book.* **18.** (mizah) iddiasız, ince ve güldürücü, güldürmek için söylenmediği hâlde güldürücü. *I like his ~ humor.* **19.** soğuk, ilgisiz, bîgâne, his ve heyecandan yoksun, baştan savma. *~ politeness. a ~ answer. a ~ style of painting.* **20.** verimsiz. *~ years of an artist.* **21.** (içki) susuz, sek, tatsız, **22.** yiyecek, erzak vb.) kuru. *~ provisions.* **23.** *ABD* içki yasağı uygulanan, içki yapımını/satışını yasaklayan. *a ~ state.* **24.** kurutulmuş (kereste), **25.** **(as) ~ as dust** *k.d.* (a) çok sıkıcı/yavan/tatsız, hiç ilginç değil, (b) çok susuz/susamış, **26.** **bone ~ = as ~ as a bone** *k.d.* kupkuru, kav gibi, **27.** **not ~ behind the ears** : toy, tecrübesiz, acemi, olgunlaşmamış, gelişmemiş. ***e.a.-1.*** *arid, 9. thirsty, 13. stale, 16. plain, bald, unadorned, 17. dull, uninteresting, tedious, barren, boring, tiresome, jejune, 19. cold, indifferent, unemotional, 20. unproductive, 27. callow, immature, inexperienced.* ***k.a.-1.*** *wet.*

dry^{2}, *f.* **dried, drying** **1.** kurutmak, kurulamak. *to ~ the dishes.* **2.** kurumak, **3.** ~ **off** = ~ **out** : (a) kuru(t)mak, kurula(n)mak, (b) (inek) sütünü kesmek, **4.** ~ **out** : *argo* içkiyi terk etmek,

5. ~ up : (a) tamamen/iyice kuru(t)mak, silmek, (b) buharlaşmak, suyu çekilmek, uçup gitmek, yok olmak, (c) *k.d.* susmak, konuşmaya son vermek, sözü tükenmek, (d) **Oh, ~ up!** Aman, kes sesini. ***e.a.**- 5. (b) evaporate.*

dry^{3}, *is.* **1.** *k.d.* yeşilaycı, içki yasağı taraftarı, **2.** kuruluk, kuraklık, **3.** kuru şey, **4.** kurak bölge, kuru arazi. ***e.a.**- 1. prohibitionist.*

dryable, *sf.* kurutulabilir, kuruyabilir.

dryad, *is., ç.* **-ads/-ades** orman perisi. **~ic** : orman perisi+.

dry-as-dust, *sf.* can sıkıcı.

dry battery = dry-cell battery, *is.* kuru pil.

dry-bulb thermometer, *is.* kuru uçlu termometre.

dry cell, *is. fiz.* kuru pil, kuru göze.

dry-clean = dry-cleanse, *gl.f.* kuru temizlemek.

dry-cleaner, *is.* kuru temizleyici.

dry cleaning, *is.* **1.** kuru temizleme, **2.** kuru temizlenecek elbise.

dry cough, *is.* kuru öksürük.

dry distillation, *is. kim. bk.:* **destructive distillation.**

dry dock, *is.* havuz, kızak : gemilerin bakım ve onarımlarının yapıldığı suyu boşaltılabilen havuz. *bk.:* **floating dock.**

dry-dock, *f.* kızağa çek(il)mek, havuzla(n)mak.

dryer, *is.* **1.** kurutucu, kurutma makinesi. **hair ~** : saç kurutucu. **clothes ~** : çamaşır kurutma makinesi, **2. drier** *ş.d.y.* : kurutma maddesi : vernik ve boyanın çabuk kurumasını sağlayan katkı.

dryest, *sf.* en kuru : **dry** sıfatının üstünlük derecesi.

dry-eyed, *sf.* ağlamayan, gözyaşı dökmeyen, kuru gözlü.

dry farming, *is.* kuru tarım. **dry farmer** : kuru tarımcı.

dry fly, *is.* yapma sinek (balık avında oltaya takılır).

dry fog, *is. meteor.* kuru sis : havada asılı kalan toz ve dumanın oluşturduğu sis.

dry fresco, *bk.:* **fresco secco.**

dry goods, *is.* mensucat, manifatura eşyası.

Dry ice , *is.* kuru buz : donmuş karbon dioksit.

drying, *sf.* **1.** kurutucu, kurutan. *a ~ breeze.* **2.** hava ile temas edince kuruyan, **3.** nem çeken, **4. ~ oil** : kuruyan yağ : hava ile temas edince sertleşen yağ (bezir yağı gibi).

dry kiln, *is.* kereste kurutma fırını.

dry land, *is.* kurak bölge, kurak/çorak arazi.

dry law, *is. ABD* içki yasağı yasası/kanunu.

dryly = drily, *zf.* **1.** kuru kuru(ya), **2.** alaycı/istihzalı/müstehzi bir şekilde, istihza ile, inceden inceye alay ederek. *She said ~ that he looked just as stupid as he behaved.* **3.** ilgisizce, soğuk bir şekilde. *"I supose I have to resign" he said ~.* ***e.a.**- 2. sarcastically, 3. indifferently, coldly.*

dry measure, *is.* kuru şeylere özgü hacim ölçüsü.

dry milk, *is.* süt tozu. ***e.a.**- powdered milk.*

dryness, *is.* **1.** kuruluk, kuraklık, susuzluk, **2.** istihza, alay, **3.** tatsızlık, **4.** tekdüzelik, yeknesaklık, **5.** imsak, içkiden sakınma. ***e.a.**- 4. monotony, 5. sobriety.*

dry nurse, *is.* **1.** dadı. *bk.:* **wet nurse. 2.** *k.d.* tecrübesiz ve acemi olan amirine iş öğreten kimse.

dry-nurse, *gl.f.* **-nursed, -nursing 1.** dadılık yapmak, **2.** acemi amire iş öğretmek.

drypoint, *is.* **1.** kuru kazı : (asitsiz) hakkâk kalemi ile oymacılık, **2.** kuru oyma, bu tarzda yapılmış oyma.

dry rot, *is.* **1.** *bitki patol.* (a) mantarlaşma : bazı mantarların etkisiyle kerestenin çürüyüp toz haline gelmesi, (b) çürüyen dokuların kuru kaldığı herhangi bitki hastalığı, **2.** içten çürüme, *mec.* ahlâkî çöküntü.

dry-rot, *f.* **-rotted, -rotting** içten çürü(t)mek.

dry run, *is.* **1.** *As.* manevra atışı : yalancı mermi ile atış, **2.** prova, deneme. ***e.a.**- 2. rehearsal.*

dry-salt, *gl.f.* (kuru) tuzlamak, salamura yapmak.

drysalter, *is. Brit.* **1.** boya ve kimyasal madde satıcısı, **2.** tuzlu balık/salamura/turşu satıcısı.

drysaltery, *is., ç.* **-eries** *Brit.* boya ve kimyasal madde dükkânı/satıcılığı/ticareti.

dryshod, *sf.&zf.* kuru taban(la), ayaklarını/ayakkabısını ıslatmadan. *to cross a brook ~.*

dry socket, *is.* iyileşmeyen diş yuvası : diş çekildikten sonra kanı pıhtılaşmayan ve ağrı yapan diş yuvası.

Dry Tortugas, *is.* On Ada : Florida'ya ait on küçük ada.

dry town, *is. ABD- k.d.* içki yasağı uygulanan şehir.

drywall, *is.* kuru duvar : ahşap duvarlara kaplanan mukavva ve alçıdan ibaret prefabrike levha.

dry wash, *is.* **1.** yıkanıp kurutulmuş fakat ütülenmemiş çamaşır, **2.** *bk.:* **wash**^{2} (15).

dry wit, *is.* ince nükte, farkında değilmiş gibi söylenen nükteli söz.

dry years, *is.* verimsiz yıllar.

D. Sc. = Doctor of Science.

D.S.C. = Distinguished Service Cross.

D.S.M. = Distinguished Service Medal.

D.S.O. = Distinguished Service Order.

DST = D.S.T. = *Daylight Saving Time* : Yaz saati.

D.Surg. = **Dental Surgeon** : Diş Cerrahı.

d.t. = **d.t.'s.** = delirium tremens.

duad, *is.* çift, ikili grup. ***e.a.-*** *pair.*

dual, *sf.&is.* **1.** çift, ikiz. **~ ownership** : çift iyelik, iki sahiplilik. **2.** ikili, iki taraflı/katlı, iki elden. *~ control of the airplane.* **~ approach conflict** *psikol.* ikili sokulma çatışması, **3.** iki kat, **4.** *gr.* ikilik, tesniye : kimi dillerde tekil ve çoğul dışında yer alan, iki varlık ya da nesnenin söz konusu olduğunu belirten (ad, fiil). Örneğin Arapça'da *ebeveyn* deyimi gibi.

Dual Alliance, *is.* İkili İttifak : **1.** Fransız-Rus İttifakı (1890-1917), **2.** Almanya-Avusturya Macaristan İttifakı (1879-1918).

Dual Monarchy, *is. esk.* Avusturya-Macaristan İmparatorluğu.

dualism, *is.* **1.** ikilik, **2.** *fel.* (a) ikicilik : evrenin ruh ve madde gibi iki temel özdekten oluştuğunu savunan kuram. *bk.:* **monism** (1), **pluralism** (1), (b) bilgi kuramında : fikir ve duyguların bunları uyandıran özdekle aynı olmadığı görüşü, **3.** *ilâh.* (a) hayır ve şer gibi iki ebedî ilke bulunduğunu savunan öğreti, (b) insanın ruh ve beden gibi iki varlıktan oluştuğu inancı.

dualist, *is.* ikilikçi, ikici, ikicilik ilkesi taraftarı.

dualistic, *sf.* **1.** ikilikçi +, ikicil, ikisel, **2.** **~ally** : ikilikçilikle, ikicil görüşle.

duality, *is.* ikilik.

dually, *zf.* çift çift, ikişer ikişer, çift olarak.

dual personality, *is. psikol.* ikili kişilik, çifte şahsiyet : birbirine benzemeyen iki kişiliğin sıra ile bireyin davranışlarını yönetmesi.

dual-purpose, *sf.* **1.** çift görevli, çift kullanışlı, iki işe yarayan, **2.** (süt ve et elde etmek gibi) iki maksatla yetiştirilen (davar).

dub^1, *gl.f.* **dubbed, dubbing** **1.** (şövalyelik unvanı verirken) kılıçla hafifçe omuzuna dokunmak, şövalye unvanı vermek. *The king ~bed him a knight.* **2.** adlandırmak, ad takmak, çağırmak, bir kimseye yeni bir ad/unvan vermek, sıfat izafe etmek. *They ~bed him Fatty because he was so fat.* **3.** (kereste, deri) vurmak, kesmek, düzeltmek, (köseleyi) yağlayıp yumuşatmak, **4.** itmek, dürtmek, saplamak, dirsek vurmak, **5.** sözlendirmek, dublaj yapmak, filmi (çekildikten sonra) seslendirmek, filmi başka bir dilde sözlendirmek. *Italian film was ~bed with English dialogue.* **6.** **~ in** : filme/teybe müzik/konuşma vb. eklemek, **7.** (plâk veya teybe kaydedilmiş sesleri) kopya etmek. ***e.a.-*** *4. thrust, poke, 7. copy.*

dub^2, *is.* **1.** itme, dürtme, dirsek vurma, **2.** davul/trampet çalma, **3.** *argo* sakar, beceriksiz, **4.** filme/teybe eklenen yeni ses/müzik, **5.** (filmi) sözlendirme, **6.** *İsk.* su birikintisi. ***e.a.-*** *1. thrust, poke, 2. drumbeat, 3. awkward, unskillful, clumsy, 6. puddle.*

dubber, *is.* **1.** şövalyelik unvanı veren, **2.** ad/unvan/sıfat veren/takan, **3.** iten, dürten, **4.** (filmi) sözlendirici.

dubbin = dubbing, *is.* kösele yağı : köseleyi yumuşatmakta kullanılan bitkisel yağ ve don yağı karışımı.

dubbing, *is.* **1.** şövalyelik tevcihi (esnasında kılıçla omuza dokunma veya kucaklama), **2.** oltada sun'î sinek olarak kullanılan madde, **3.** *bk.:* **dubbin**, **4.** *sin.* (filmi) sözlendirme, yeniden seslendirme, birleştirme, eşlem. **~ actor/actress** : sözlendirici. **~ director** : sözlendirme yönetmeni. **~ head** : sözlendirme kafası. **~ loop** :

sözlendirme dolamı. ~ **room** : seslendirme odası. ~ **speaker** : sözlendirici. ~ **studio** = ~ **theater** : sözlendirme işliği/odası.

dubiety = dubiosity, *is., ç.* **-ties 1.** kuşku, şüphe(lilik), kesin olmayış, şüpheli olma, belirsizlik, **2.** şüpheli bir şey. *The dubieties of his position.* ***e.a.- 1.*** *doubtfulness, doubt.*

dubious, *sf.* **1.** kuşkulu, şüpheli, kesin olmayan, belirsiz, şüphede, şüphe içinde. *a ~ reply. I'm still ~ about that plan. He was ~ (about) whether he should come or not.* **2.** kuşku/şüphe uyandıran. *a ~ compliment. a ~ transaction. A rather ~ fellow who may be a criminal.* **3.** sonucu şüpheli/belirsiz, başarı şansı az olan, emin olmayan. *a ~ battle.* **4.** kararsız, ikircimli, mütereddit, kesin fikir beyan etmeyen, şüpheci. *with a ~ air.* **5. ~ly** : kuşku ile, şüpheli bir şekilde, kuşku/şüphe uyandıracak şekilde, **6. ~ness** : kuşku/şüphe uyandırma, şüpheli/kuşkulu olma, belirsizlik. ***e.a.-1.*** *doubtful,* ***2.*** *questionable, suspicious, equivocal,* ***3.*** *uncertain, unpredictable,* ***4.*** *hesitating, skeptical, doubtful.* ***k.a.-1.*** *sure, positive,* ***3.*** *certain, definite.*

dubitable, *sf.* **1.** kuşkulu, şüpheli, kuşku/şüphe uyandıran, (sonucu) belirsiz, **2. dubitably** : kuşku/şüphe ile, şüpheli bir şekilde, şüphe uyandırırcasına. ***e.a.- 1.*** *doubtful, uncertain.*

dubitation, *is.* kuşku, şüphe. ***e.a.-*** *doubt, suspicion.*

dubitative, *sf.* **1.** kuşkucu, şüpheci, şüphe/tereddüt eden, ikircikli, mütereddit, **2.** şüphe/tereddüt gösteren/ifade eden. *~ mood of a verb.* **3. ~ly** : kuşku/şüphe ile, tereddütle, şüphe/tereddüt içinde.

duc, *is., ç.* ***ducs*** *Fr.* dük. ***e.a.-*** *duke.*

ducal, *sf.* dük+, düke ait. *~ palace.* **~ly** : düke ait olarak.

ducat, *is.* **1.** duka altını : eskiden Avrupa'da, özellikle Venedik'te kullanılan altın para, **2.** *argo* para, **3.** *argo* (tiyatro vb. için) bilet.

duce, *is., ç.* **-ces, -ci** *It.* **1.** önder, lider, diktatör, **2. il Duce** : Duçe, Benito Mussolini'ye verilen unvan.

duchess, *is.* **1.** düşes, **2.** dükalık hakimiyetini elinde tutan kadın.

duchy, *is., ç.* **duchies** dükalık, dükün/düşesin yönetimindeki mülk.

duck^1, *is., ç.* **ducks**, (1-3 için toplu olarak: **duck**) **1.** *zool.* ördek *(Anatidae Anas).* **ferruginous** ~ : pasbaş, akgözlü ördek, kırmızı patka. **marbled** ~ : dar gagalı ördek. **pintail** ~ : kılkuyruk *(Anas acuta).* **scaup** ~ : karabaş ördek/patka. **sheld-~** : hanım ördeği, suna, kuşaklı ördek. **shoveler** ~ : kaşıkçın *(Spatula clypeata).* **tufted** ~ : tepeli/zülüflü patka, sazlık balıkçıl ördeği. **white-headed** ~ : akbaş ördek. **2.** dişi ördek. *bk.:* **drake**, **3.** ördek eti, **4. duckie, ducky** *d.d. Brit.- k.d.* sevgili, aziz, nonoş, tonton. Erkekler tarafından çocuklar için, kadınlar tarafından herkes için kullanılır : *She's a sweet old ~.* **A perfect** ~ : Çok sevimli/cana yakın kimse. **Yes ~, yes duckie** : Evet nonoşum. **He is a** ~ : Pek sevimlidir/tontondur. **a ~ of a hat** : çok şık/cici bir şapka. **5.** *argo* garip/acayip fakat zararsız kimse. *He's a queer old ~.* **6. Bombay** ~ : çiroz, **7.** ~ **and drake = ~s and drakes** : taş sektirme, suda taş kaydırma oyunu. **make/play ~s and drakes** : har vurup harman savurmak, hesapsız para harcamak, keyfine harcamak/israf etmek. **8.** ~ **on the rock** : kaydırak oyunu. **9. break one's** ~ : (sporda) ilk sayıyı yapmak, *k.d.* şeytanın bacağını kırmak, **10. fine day for ~s** : yağmurlu hava. **11. knee high to a ~ = knee high to a grasshoper** : henüz çok küçükken, küçüklükten beri, hoyu bir karış iken. **I've kown Mary ever since she was knee high to a** ~ : Mary'yi ta çocukluğundan beri tanırım. **12. lame** ~ : (a) *ABD* yeni dönemde seçilmemiş fakat kısa bir süre daha çalışan senato/kongre üyesi. (b) zavallı/biçare kimse, (c) borçlarını ödemeyen borsa simsarı, (d) sakat/geri kalan gemi, **13. like water off a ~'s back** : etkisiz, tesirsiz, sonuç vermeyen, faydasız. **14. sitting** ~ *k.d.* savunmasız/koruyucusuz kimse/şey, kolay hedef. **15. take to (sth) like a ~ to water** : seve seve işe girişmek, kolay/çabuk öğrenmek/alışmak. **take to physics like a ~ to water** : fizikten hoşlanmak, fiziği kolay bulmak. **16. That's like pouring water on a duck's back** : Bu çok kolay iş/bundan kolay ne var! ***e.a.- 4.*** *darling, dear, sweetheart, pet.*

duck^2, *f.* **1.** (suya) dal(dır)mak, bat(ır)mak. *He ~ed his head in the stream to get cool.* **2.** başını çabucak eğip kaldırmak, **3.** bir darbeden sakınmak, (tehlikeyi) atlatmak/savuşturmak, (bir işten) kaçınmak, sinmek, saklanmak. *He saw a policeman coming and ~ed behind a car.* **to ~ an**

embarrassing question : can sıkıcı bir soruyu atlatmak/geçiştirmek (cevap vermemek). **He is always ~ing his responsibilities** : Daima sorumluluktan kaçınır. **4.** ~ **out** : sıvışmak, tüymek, kaçmak. *He ~ed out when he heard they were coming.* ***e.a.***- *1. dive, dip, souse, plunge, 2. bow, bob, 3. dodge, evade, avoid.*

duck^3, *is.* **1.** suya dal(dır)ma, bat(ır)ma, **2.** başını eğip kaldırma, **3.** (bir darbede vb.) sakınma, (tehlikeyi) atlatma, savuşturma, sinme, saklanma, (işten vb.) kaçınma, **4.** çadır bezi, branda bezi, **5.** (II. Dünya Savaşında) hem karada hem suda yürüyen askerî kamyon, **6.** **~s** : (çadır bezinden yapılmış) pantalon.

duckbill, *is. zool.* kunduzördek *(Ornithorhynchus anatinus)* : Avustralya ve Tasmanya'da yaşayan, bedeni kunduza, ayak ve gagası ördeğe benzeyen, yumurtlayan su hayvanı. **duckbill platypus, duck-billed platypus, platypus** *d.d.*

duckboard, *is.* geçit tahtası : üzerine basıp geçmek için ıslak/çamurlu yola döşenen iki sıra tahta.

ducker, *is.* **1.** suya dalan/dalgıç (kuş vb.), **2.** ördek yetiştiricisi, **3.** ördek avcısı, **4.** bir darbeden vb. sakınan/kaçınan.

duck foot, *is.* (mobilyada) ördek ayağı. ***e.a.***- *web foot.*

duckie, *sf. bk.:* **ducky**^{1}.

ducking, *is.* **1.** yaban ördeği avı, **2.** dal(dır)ma. **to get a ~** : suya dalmak, **3.** ~ **stool** : daldırma iskemlesi : eski devirlerde suçlunun bağlanarak suya daldırıldığı ceza iskemlesi.

duck-legged, *sf.* kısa bacaklı, badi bacak (lı).

duckling, *is.* ördek yavrusu, ördek palazı.

duckpin, *is.* **1.** (top yuvarlama oyununda) ördek iğ : ördeğe benzer iğ şeklinde hedef levhası, **2.** **~s** : ördek iğ oyunu.

duck plague, *is.* ördek vebası : virüslerin sebep olduğu öldürücü ördek hastalığı.

duck-pond, *is.* çiftlik havuzu.

ducks and drakes, *bk.:* **duck**^{1} (7).

duck's disease, *is. alay* kısa bacaklar.

duck's egg, *sp.* sıfır, puansız.

duck soup, *argo* (yapılması) çok kolay iş.

ducktail, *is.* ~ **haircut** *d.d.* ördek kuyruğu (saç) : şakaklarda uzun bırakılan saç taranıp arkada birleştirilir.

duckweed, *is. Bot.* su mercimeği *(Lemna minor).* **duck's-meat** *d.d.*

ducky^1, *sf.* **duckier, duckiest** *k.d.* **1.** mükemmel, kusursuz, fevkalâde, çok güzel, **2.** sevgili. **duckie** *ş.d.y.* ***e.a.***- *1. fine, excellent, 2. dear, darling.*

ducky^2, *is., ç.* **duckies** *Brit.- argo bk.* : **duck**^{1} (4).

duct, *is.* **1.** akak, mecra, su yolu, boru, kanal, **2.** *anat. zool.* (bezelerden sıvı maddeleri/salgıları taşıyan) kanal. *tear ~s.* **3.** *Bot.* damar, **4.** *elekt.* kablo borusu, künk, **5.** *basım* (matbaada) mürekkep kabı, **6.** **~less** : mecrasız, kanalsız.

ductile, *sf.* **1.** dövülgen, çekiçle dövülünce kırılmadan levha hâline gelebilen (birçok maden gibi), **2.** telgen, haddeden çekilip tel hâline getirilebilen (bakır, gümüş, altın gibi), **3.** (kırılmadan) şekil verilebilen, **4.** uysal, yumuşak, hamur gibi yoğurulabilir, **5.** **~ly** : dövülgen/telgen olarak, kolayca şekil verilebilecek şekilde, yumuşaklıkla, uysallıkla, **6.** **~ness** = **ductility** : dövülgenlik, telgenlik, yumuşaklık, uysallık. ***e.a.***- *1. maleable, 4. plastic.*

ductless gland, *is. tıp* iç salgı bezi, salgısını doğruca kana boşaltan beze. ***e.a.***- *endocrine gland.*

dud, *is. k.d.* **1.** başarısız (iş, kimse), başarıya ulaşamayan kimse/şey, işe yaramaz (nesne). **to be a ~ at tennis** : teniste başarısız olmak. **The novel proved to be a ~** : Roman başarıya ulaşamadı. *a ~ cheque. This coin/this watch is a ~.* **2.** *As.* (atıldığı halde) patlamayan mermi/bomba.

duddie = duddy, *sf. As. bk.:* **tattered.**

dude, *is.* **1.** züppe, süse/kıyafete aşırı düşkün kimse, **2.** *B ABD* tatilini çiftlikte geçiren kentli (özellikle doğudan gelen kimse). ~ **ranch** : eğlence/binicilik çiftliği. ***e.a.***- *1. dandy, fop.*

dudeen, *is. Ir.* (kilden yapılmış) kısa pipo.

dudgeon, *is.* **1.** öfke, hiddet, nefret. dargınlık, küskünlük. **in high ~** : çok öfkeli, tepesi atmış, küplere binmiş. **2.** *esk.* (a) bıçak/kama/hançer sapı yapmakta kullanılan bir ağaç, (b) sapı bu ağaçtan yapılmış kama/hançer. ***e.a.***-*1. anger, resentment, offense.*

dudish, *sf.* züppe. **~ly** : züppece, züppelikle.

duds, *ç. is. k.d.* **1.** elbiseler, **2.** şahsî eşya.

due, *sf.&is.&zf.* **1.** vadesi dolmuş, vakti gelmiş, hemen ödenmesi gerekli. **to be/become ~** : vadesi/ödenme zamanı gelmek. *This bill is ~.* **to fall ~** : (borcun) vadesi gelmek, ödenmesi gerekmek. **~ date** : ödeme/tahakkuk tarihi. **2.** ödenmesi/verilmesi/icrası/ifası/izharı gerekli. *Money is ~ to him for his work.* **Respect is ~ to older people** : Yaşlılara saygı gösterilmesi gerekir. **Our thanks are ~ to him** : Ona teşekkür borçluyuz. **3.** doğal/manevî hak (olarak tanınan). **to be ~** : hakkı/alacağı olmak. **I am ~ 6 days' leave** : altı gün izin hakkım var. **He is ~ for rise** : Terfi hakkıdır. **4.** uygun, münasip, yakışan, lâyık, gerekli. *~ care.* **in ~ time** : uygun/münasip bir zamanda, vakti gelince. **in ~ course** : münasip zamanda/fırsatta. *Good deeds deserve ~ rewards, bad deeds deserve ~ punishment.* **5.** yeterli, kâfi, çok. **after ~ consideration** : iyice düşünüp taşındıktan sonra. **Use ~ care when crossing streets** : Karşıya geçerken çok dikkatli ol. **With all ~ respect, I believe that...** : Saygı ile/kemalihürmetle şurasını arz edeyim ki... **6.** mukarrer, (belirli bir zamanda olması) beklenen, gelmesi/olması gereken. **When is the plane ~ (in)?** Uçak saat kaçta gelecek? *The plane is ~ at noon.* **I am ~ there tomorrow** : Yarın orada olmam gerekiyor. **7. ~ to** : -den dolayı, ...yüzünden/sebebiyle/sayesinde. **be ~ to** : sebebi...olmak, -in hakkı olmak. **It is ~ to him** : (a) Onun sayesinde/yüzünden; (b) Onun hakkıdır. **The delay was ~ to heavy traffic** : Gecikmeye trafik sıkışıklığı sebep oldu. **The accident was ~ to icy road** : Kazaya yolun kayganlığı sebep oldu. **It is ~ to you that he is alive today** : Senin sayende bugün hayattadır. **8.** hak, alacak, istihkak, matlup. **give a person his ~** : bir kimseye hakkını vermek/teslim etmek. **To give him his ~, he did try hard** : Doğrusu elinden geleni yaptı. **I don't like him, but, to give him his ~, he is a good writer** : Onu sevmem, fakat iyi bir yazar olduğunu da kabul/teslim etmek gerekir. **9. dues** : aidat, üyeik aidatı, muntazam aralıklarla ödenen borç (özellikle bir gruba/kuruma vb.). **membership dues** : üyelik aidatı, **10. give the devil his ~** *k.d.*- adaletten ayrılma(mak), (hoşlanmadığı kimselerin bile) hakkını teslim et(mek), **11.** yönelik, ...yönünde, -e doğru/müteveccih. **~ east** : doğuya doğru/yönelik/müteveccih. **to sail ~ north** : kuzeye doğru seyretmek/yelken açmak. **to go ~ west** : batıya doğru/batı yönünde gitmek. **12.** *esk. bk.:* **duly**. ***e.a.**- **1&2.** owed, **4.** proper, appropriate, **5.** adequate, sufficient, **6.** expected, scheduled, **7.** attributable, ascribable.*

due bill, *is.* adî borç senedi, borçlu olduğunu bildiren yazı : resmî senet gibi başkasına devri mümkün olmayan ve değerli belge işlemi görmeyen senet.

duecento, *is.* (İtalya'da) XIII. yüzyıl (sanat ve edebiyatı).

due course of law, *bk.:* **due process of law.**

duel, *is.&f.* **-eled, -eling** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** düello, **2.** iki kişi/parti arasındaki yarışma/çatışma/vuruşma, **3.** düello etmek, **4. ~er = ~ler = ~ist = ~list** : düellocu, düello eden, **5. ~istic = ~listic** : düello şeklinde, düello ile ilgili.

duello, *is., ç.* **-los** *It.* **1.** düello etme, **2.** düello kuralları, **3.** *esk. bk.:* **duel (1&2).**

dueness, *is.* **1.** borçluluk, **2.** vakti/vadesi gelmiş olma.

duenna, *is.* **1.** (İspanya ve Portekiz'de) genç bir kıza eşlik eden yaşlı kadın, **2.** dadı, mürebbiye. ***e.a.**- **2.** governess.*

due process of law, *is.* yasal işlem : kişisel hakları korumak şartıyla bir kimsenin suçlu olup olmadığını belirlemenin yasalarca saptanmış yöntemi. **due process, due course of law** *d.d.*

duet, *is. müz.* düet, duetto : iki kişi tarafından çalınan /söylenen müzik parçası. **~tist** : düet çalan/söyleyen.

duff, *is.&sf.&f.* **1.** çürümüş yaprak(lar) : ormanda çürümekte olan yaprak vb. organik maddeler, **2.** toz kömür, **3.** bir tür muhallebi, **4.** sahte, değersiz, işe yaramaz (şey), **5.** *argo* but, kıç, kaba et, **6.** *Avust.* (sığırı) çalıp damgasını değiştirmek, **7.** (golf) topa yanlış vurmak, bozmak, berbat etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **8. ~ up** *argo* dövmek, sopa çekmek, dayak atmak. ***e.a.**- **4.** counterfeit, worthless, useless, **5.** buttocks, rump, **7.** bungle, **8.** beat, thrash.*

duffel = duffle, *is.* **1.** sporcu elbisesi, spor araç ve gereçleri, **2.** kalın havlı/kaba bir cins yünlü kumaş, **3. ~ bag** : hurç, spor elbise ve gereçleri torbası, **4. ~ coat** : başlıklı palto.

duffer, *is. k.d.* **1.** *Brit.* ahmak/beceriksiz kimse, salak, kalınkafalı. *He is a ~ at French.* **2.** sıkıcı ve kararsız ihtiyar adam, **3.** *Brit.- k.d.* işportacı, seyyar satıcı, **4.** *argo* hile, taklit, yalan. ***e.a.- 1.*** *dull-witted, clumsy, incompetent,* ***3.*** *peddler, hawker,* ***4.*** *counterfeit, sham.*

dug, *is.&f.* **1.** meme, meme başı (hayvan memesi için kullanılır, bazan alay veya tahkir için kadın memesi için de söylenir), **2.** *bk.:* **dig** *(geç.z.&sf.f.).*

dugong, *is. zool.* deniz ineği *(Dugong dugon)* : Hint Okyanusu ve Kızıldeniz'de yaşayan, bitki ile beslenen balık vücutlu memeli hayvan (uzunluğu ≈ 2.7 m). **sea cow** *d.d.*

dugout, *is.* **1.** siper, küçük sığınak, **2.** (kütüğün içini oyarak yapılan) kayık, **3.** (beyzbol) oyuncuların oturdukları üstü kapalı sıra/yer, **4.***Cnd.* su çukuru : Orta Batı Kanada'da kar ve yağmur sularını saklamak için açılan büyük çukur. *Some ~s are used for watering livestock; others are used for watering land.*

duiker, *is., ç.* **-kers, -ker** *zool.* Afrika antilobu, küçük antilop *(Cephalophus, Sylvicapra)* : yalnız erkeklerinin kısa sivri boynuzları vardır.

duit, *is. bk.:* **doit** (1).

du jour, *Fr.* günlük, günün. **soup ~ ~** : günün çorbası.

duke, *is.* **1.** dük : Avrupa'da küçük bir devlet başkanı, **2.** *Brit.* dük : kral ailesi dışında en yüksek soylu kişi, prensten sonra gelen asil kimse, **3. ~s** *argo* yumruklar. *Put up your ~s.* ***e.a.- 3.*** *fists, hands.*

dukedom, *is.* dükalık. ***e.a.-*** *duchy.*

dulcet, *sf.* **1.** ahenkli, ahenktar, kulağa hoş gelen, kulağı okşayan, **2.** hoş, lâtif, göze hoş gelen, **3.** *esk.* tatlı, nefis (kokulu), leziz, hoş. **4. ~ly** : ahenkli/hoş bir şekilde, **5. ~ness** : ahenklilik, hoşluk, letafet. ***e.a.-1.*** *melodious,* ***2.*** *soothing, pleasant,* ***3.*** *sweet.*

dulcify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** zevk vermek, hoşa gitmek, yatıştırmak, yumuşatmak, **2.** tatlılaştırmak, tat vermek, **3. dulcification** : zevk verme, hoşa gitme, yatıştırma, yumuşatma; tatlılaştırma, tat verme. ***e.a.- 1.*** *please, mollify, appease,* ***2.*** *sweeten.*

dulcimer, *is.* santur.

dulcinea, *is.* sevgili, yavuklu, mahbube. ***e.a.-*** *sweetheart, ladylove.*

dulia, *is.* (Katoliklerde) azizlere hürmet. *bk.:* **hyperdulia, latria.**

dull, *sf.* **1.** alık, salak, aptal, budala, mankafa, kalınkafalı, gabi, kafası işlemez. *He couldn't teach such ~ children. a ~ answer. a ~ mind.* **2.** anlayışsız, duygusuz, hissiz, ruhsuz, vurdumduymaz, **3.** yaygın, dağınık : keskin ve şiddetli olmayan. *a ~ pain.* **4.** yavaş, ağır, bati, tembel (tabiatli), uyuşuk. *The old man's hearing has become ~, and you must speak clearly to him. If you go to bed late you will feel too ~ to work the next morning.* **5.** ilgisiz, kayıtsız, bîgâne, dikkatsiz, **6.** sıkıcı, kasvetli. *a ~ book/speech.* **7.** kör, kesmez, keskin olmayan. *a ~ kinfe.* **8.** (renk) donuk, mat : canlı ve parlak olmayan. *a dress of ~ color. ~ eyes.* **9.** sönük, donuk, bulanık, kapalı, bulutlu, kasvetli, (ses) hafif, yavaş, boğuk. *a ~ day. a ~ sound. a ~ knocking sound in the house.* **10.** durgun, hareketsiz, kesat. **Business is ~ these days** : Bugünlerde ticaret durgun/işler kesat. **11. as ~ as dishwater** (veya *Brit.:* **ditchwater**) *k.d.* can sıkıcı, kasvet verici, bunaltıcı, **12.** donuklaş(tır)mak, **13.** sersemle(t)mek, **14.** körletmek, körlenmek, **15.** yatıştırmak, hafifletmek. *Give me something to ~ the pain.* **16.** duyarlığı azaltmak. *Eyes and ears ~ed by age.* ***e.a.- 1.*** *stupid, unintelligent, obtuse, stolid, slow,* ***2.*** *insensible, unfeeling,* ***4.*** *sluggish,* ***5.*** *listless, apathetic, torpid, inactive, inert,* ***6.*** *tedious, boring, uninteresting, tiresome, dreary, vapid,* ***7.*** *blunt,* ***9.*** *dim, cloudy, gloomy, overcast, leaden, muffled,* ***10.*** *inactive,* ***11.*** *uninteresting, boring.* ***k.a.- 1.*** *bright, clever, intelligent,* ***6.*** *interesting, exciting,* ***7.*** *sharp, keen.*

dullard, *is.* budala/aptal/ahmak kimse. ***e.a.-*** *dolt, stupid.*

dullish, *sf.* **1.** donuk(ça), **2.** ahmak, budala, aptal.

dullness = dulness, *is.* **1.** aptallık, ahmaklık, budalalık, **2.** sıkıcılık, yeknesaklık, bunaltıcılık, **3.** sönüklük, donukluk, kasvetlilik, **4.** ilgisizlik, kayıtsızlık, **5.** (bıçak vb.) körlük, keskin olmayış. ***e.a.- 1.*** *stupidity, apathy, bluntness, drowsiness,* ***2.*** *monotony.*

dully, *zf.* **1.** aptalca, ahmakça, budalaca, salakça, aptal aptal, **2.** sönük/can sıkıcı/kasvetli bir şekilde. **3.** tembel tembel, uyuşuk/gevşek/durgun bir şekilde, ağır ağır, yavaş yavaş. ***e.a.-1.*** *stupidly,* ***3.*** *sluggishly.*

dulse, *is.* deniz yosunu *(Rhodymenia palmata)* : kırmızı kahverenklidir, yenilebilir.

duly, *zf.* **1.** hakkıyla, lâyıkıyla, **2.** usulen, usule uygun olarak. *The documents were ~ signed before a lawyer.* **3.** tam zamanından gecikmeden, vakti/zamanı gelince. *The debt was ~ paid. The car ~ arrived and we drow off.* **4.** yeteri kadar, kâfi miktarda. ***e.a.**-1. properly, rightfully, fitly, 2. correctly, appropriately, 3. punctually, on time, 4. as required, sufficiently.*

duma = douma, *is.* (Çarlık devrinde) Rus Parlamentosu : 1905'te Çar Nikola II'nin kurduğu Rus millî meclisi.

dumb, *sf.* **dumber, dumbest 1.** *k.d.* sersem, budala, aptal, salak, mankafa. **He's pretty ~** : Pek aptaldır/sersemin biridir. *Leaving the door unlocked is a ~ thing to do.* **2.** dilsiz, konuşamayan. **Special school for deaf and ~** : Sağır ve dilsizler için özel okul. *Animals are ~.* **3.** dili tutulmuş. **strike ~** : şaşırtmak, hayrette bırakmak, şaşkına çevirmek. **struck ~** : dili tutulmuş, donakalmış, hayretten donmuş/taş kesilmiş. *The terrible news struck us ~.* **4.** sessiz, konuşmayan, susmuş, sakit, sükût eden. *The prisoner remained ~ during his trial.* **5.** sözsüz, konuşmadan yapılan. **~ show** : sözsüz güldürü. **6.** kusurlu, istenilen nitelikte olmayan. *~ piano keys.* **7.** mimikle yapılan, pandomim şeklinde. ***e.a.**- 1. stupid, dull-witted, unintelligent, 2&3. mute, speechless, voiceless, 4. silent, 7. mimed.*

dumb ague, *is. patol.* yalancı sıtma : gayrimuntazam aralıklarla gelen ve üşüme hissi olmayan sıtma.

dumbbell, *is.* **1.** halter, jimnastik güllesi, **2.** *argo* aptal kimse.

dumbfound = dumfound, *gl.f.* **-founded, -founding 1.** şaşırtmak, sersemletmek, şaşkına çevirmek, aptallaştırmak, hayretler içinde bırakmak, **2. ~ed** *bk.:* **dumbstruck**. ***e.a.**- 1. astonish, puzzle, amaze.*

dumbfounder = dumfounder, *gl.f.* *bk.:* **dumbfound.**

dumbly, *zf.* **1.** aptalca, budalaca, sersemce, **2.** dilsiz gibi, dili tutulmuşçasına.

dumbness, *is.* **1.** aptallık, budalalık, sersemlik, **2.** dilsizlik, **3.** sessizlik, sakinlik, suskunluk.

dumb piano, *is.* (alıştırma için kullanılan) sessiz piyano.

dumbstruck = dumb-struck = dumbstricken = dumbstricken, *sf.* (korku, hayret vb. den) dili tutulmuş. ***e.a.**- dumbfounded.*

dumbwaiter, *is.* **1.**yemek asansörü, **2.** *Brit.* (a) portatif servis masası, (b) sofraya konan döner tepsi, (c) tabaklara mahsus masa.

dumdum = dumdum bullet, *is.* dumdum kurşunu.

dum-dum, *is.* *argo* aptal/budala/ahmak kimse.

dumdum fever, *is.* kalaazar, Madras humması.

dumfound/dumfounder, *gl.f.* *bk.:* **dumbfound/dumbfounder.**

dummkopf, *is.* *argo* aptal/sersem/budala/ahmak kimse. ***e.a.**- stupid, blockhead.*

dummy^{1}, *sf.&is.*, *ç.* **-mies 1.** taklit, yapay, sun'î, yapma, suret, kopye, sahte, kalp, yalancı. *All the articles in this window are dummies. a ~ gun made of wood.* **2.** kukla, manken. *a dressmaker's ~.* **3.** *k.d.* budala/aptal/ahmak/akılsız kimse, **4.** sükûtî, az konuşan kimse, **5.** sözde kendisi gerçekte başkası adına hareket eden (kimse), **6.** *argo* sessiz, dilsiz, dili tutulmuş, **7.** (briç) kartları göstererek oynanan, **8.** *basım* sayfa düzenleme, mizanpaj, **9.** *Brit.* emzik, yalancı meme. ***e.a.**- 2. mannequin, 3. dolt, blockhead, 4. silent, mute, 9. pacifier.*

dummy^{2}, *gl.f.* **-mied, -mying 1.** *gen.* **~ up** *basım* sayfa düzenlemek. *The editor dummied up the front page. The book is dummied and ready to go to press.* **2. ~ up** *argo* konuşmamak, susmak, **3.** *Avust.* (başkasına devretmek için) kendi adına arazi satın almak, **4.** kuklasını yapmak.

dummy variable, *is. mat.* sağır değişken : bir matematik ifadenin değerini değiştirmeyecek şekilde bir değişken yerine konulan başka değişken.

dump^{1}, *f.* **1.** boşaltmak, boca etmek. *The truck ~ed the topsoil on the driveway.* **2.** birdenbire bırakmak /atmak, kaldırıp atıvermek. *They ~ed their bags on my floor and left.* **3.** (çöp tenekesini, dolu bir kabı vb.) boşaltmak, aktarmak, **4.** *k.d.* kov(ul)mak, at(ıl)mak, sepetle(n)mek. *to ~ an unpopular candidate.* **5.** (başkasının üzerine) atmak, aktarmak, sorumsuzca işin içinden sıyrılmak, (dertlerini/sorunlarını) başkasına yüklemek. *Don't ~ your troubles on me!* **6.** *tic.* bir malı bol bol ve ucuz fiyatla (bilhassa yabancı ülkede) piyasaya sürmek, fiyatları düşürmek, damping yapmak, **7. ~ on** *argo* şiddetle çatmak, hücum/muhalefet etmek, hakaret etmek, kötülemek. *He ~ed on the government's foreign policy in a letter to the editor.* **8.** (bilgisayarda program hatasını bulmak için) kaydedilen bilgileri kâğıda/ekrana aktarmak, **9.** bilgisayardan akımı (kazara veya bilerek) kesmek, **10.** (birdenbire/ pat diye) düşmek, **11. ~ on** *argo* hakaret etmek, küçük düşürmek. ***e.a.***- *11. demean.*

dump², *is.* **1.** çöp yığını, **2.** çöplük, mezbele, **3.** *As.* (harp cephesinde) cephanelik, **4.** boşaltma, aktarma, birdenbire yığma, boca etme, **5.** *argo* batakhane : kötü şöhretli/adî otel/ev/ şehir vb. *This town is a real ~.* **6.** (bilgisayarda) kaydedilen bilgilerin kâğıda basılmış şekli, **7.** *Brit.* çocuk oyunlarında kullanılan kurşun parçası, **8.** *Brit.* şekilsiz/gayrimuntazam nesne/ yığın, **9.** *Avust.* ufak para, **10.** (gemi inşaatında kullanılann bir tür) cıvata, **11.** bir çeşit şekerleme, **12. ~s** *k.d.* yeis, keder, üzüntü, kuruntu, evham. **(down) in the ~s** : çok üzgün/kederli. **to be in the ~s over money problems** : para meselesinden üzüntüye/yeise kapılmak, **13.** *esk.* yavaş/ melânkolik dans (müziği).

dumpcart, *is.* taşıboşalt : devrilir sandıklı araba, kum vb. taşıyıp eğilerek veya altı açılarak boşaltılan araba.

dumper, *is.* devrilir sandıklı araba/vagon/ kamyon.

dumpily, *zf.* tıknazca, bodurca, oldukça kısa boylu.

dumpiness, *is.* bodurluk, tıknazlık.

dumping, *is.* ucuz satış, ucuzluk, tenzilât, aşırı fiyat indirimi, damping.

dumpish, *sf.* **1.** üzgün, kederli, meyus, **2.** *esk.* ahmak, aptal, kalınkafalı, **3. ~ly** : üzgün üzgün, üzüntü içinde, keder/yeis içinde, üzgün/ meyus bir şekilde, **4. ~ness** : üzgünlük, üzüntü, keder, yeis. ***e.a.***- *1. depressed, sad, 2. dull, stupid.*

dumpling, *is.* **1.** yuvarlak mantı : çorba içinde veya haşlanmış etle yenilen yuvarlak baharatlı hamur, **2.** elmalı hamur tatlısı.

dump truck, *is.* taşıboşalt kamyonu, damperli kamyon, devrilir sandıklı kamyon.

dumpy, *sf.* **dumpier, dumpiest 1.** üzgün, kederli, mahzun, meyus, küskün, asık suratlı, **2.** biçimsiz, kabasaba, çirkin, harap, **3.** bodur, tıknaz, şişman ve kısa boylu. *a ~ woman.* ***e.a.***- *1. dumpish, dejected, sulky, 2. ugly, rundown, 3. squat, stumpy, short and stout.*

dun¹, *is.&f.* **dunned, dunning 1.** sıkıştıran alacaklı, borcun hemen ödenmesini isteyen alacaklı, **2.** (yazılı) ödeme talebi/ihtarnamesi, alacaklının parasını istemesi, **3.** ısrarla alacağını istemek, borçluyu sıkıştırmak. *to ~ s.o. (for money owed).* **be ~ned on all sides** : uçan kuşa borçlu olmak, alacaklılar tarafından sıkıştırılmak. **a ~ning letter** : ödeme ihtarnamesi.

dun², *sf.&is.* **1.** esmer, boz (renk), grimsi kahverengi, **2.** koyu, karanlık, kasvetli, sıkıcı. **3.** (yelesi ve kuyruğu siyah) boz at, **4.** *bk.:* **mayfly**. ***e.a.***- *2. dull, gloomy.*

Duna, *is.* Tuna (Macarca). ***e.a.***- *Danube.*

Dunaj, *is.* Tuna (Çek&Slovakça).

Dunav, *is.* Tuna (Sırp-Hırvat ve Bulgarca).

dunce, *is.* **1.** aptal/budala/ahmak/mankafa/ cahil kimse, **2. ~ cap= ~'s cap = fool's cap** : aptal külâhı : eskiden okullarda tembel öğrencilere ceza olarak giydirilen sivri külâh. ***e.a.***- *1. blockhead, dolt, stupid, dull-witted, ignorant, ignoramus.*

duncical = duncish, *sf.* aptal, budala, ahmak, mankafa. **duncishly** : aptalca, budalaca, ahmakça.

dunderhead = dunderpate, *is.* aptal, budala, ahmak, mankafa. ***e.a.***- *dunce, blockhead, numskull.*

dunderheaded, *sf.* aptal, budala, ahmak, mankafa. **~ness** : aptallık, budalalık, ahmaklık, mankafalık.

dune, *is.* kumul, eksibe, (rüzgârın yığdığı) kum tepeciği. **~ buggy = ~ wagon** : kumul oto, kum tepeciklerinde kolayca gidebilen geniş tekerlekli otomobil.

dung, *is.&gl.f.* **1.** gübre, fışkı, hayvan tersi, pislik, **2.** gübrelemek, **3. ~ beetle = ~ chafer** *zool.* bok böceği, pabuçtartan böceği *(Scarabeidae)*, **4. ~ fork** : gübre çatalı. ***e.a.***- *1. manure.*

dungaree, *is.* **1. ~s** : (a) işçi tulumu/elbisesi (mavi kaba bir kumaştan yapılan), (b) *bk.:* **blue jeans**, **2.** (Hindistan'a özgü) kaba pamuklu mavi kumaş.

dungeon, *is.* **1.** zindan, **2.** kale/hisar burcu. ***e.a.*** *- 2. donjon.*

dunghill, *is.* **1.** gübre yığını, fışkılık, tezeklik, **2.** pis/berbat yer/durum, pislik, bokluk, rezalet.

dungy, *sf.* **dungier, dungiest** gübreli, fışkılı, boklu, pis, berbat. ***e.a.****- filthy, vile.*

duniewassal, *is. İsk.* genç asilzade.

dunk, *f.* **1.** (bir şeyi bir sıvıya) batırmak/daldırmak, **2.** (kurabiye, bisküvi vb.) kahveye/süte vb. batırmak/daldırmak, banmak. *to ~ one's bread in one's coffee.*

Dunkard(s) = Dunker(s), *is.* Alman-Amerikan baptisti : askerlik hizmetine ve mahkemede yemin edilmesine karşı gelen *German Baptist Brethren* mezhebi mensubu.

dunlin, *is. zool.* kum çulluğu *(Erolia alpina)* : Kuzey yarım küresinin kuzeylerinde yaşar. Karın tüyleri siyah, sırtı kırmızımtraktır.

dunnage, *is.* **1.** bahriyeli çantası/bavulu/bagajı, **2.** gemi ambarında veya tren vagonlarında eşyanın çizilmemesi/rutubetten ıslanmaması için altına/yanlarına konan yumuşak destek.

dunnite, *is.* danit : amonyum pikrattan yapılmış patlayıcı madde.

dunno, *k.d.* = **I don't know** : bilmem, bilmiyorum.

dunny, *sf. &is.* **1.** aptal, alık, ahmak, **2.** *Avust.* ev dışındaki apteshane. ***e.a.****-1. dull, 2. privy.*

dunt, *is.&f. İsk.- k.d.* **1.** darbe, vuruş, **2.** yara(lanma) incinme, **3.** tokatlamak, dövmek, şamar atmak, kuvvetle vurmak. ***e.a.****- 3. smite.*

duo, *is., ç.* **duos 1.** *müz.* düet, düetto, **2.** eş, çift, **3.** genellikle beraber bulunan iki hayvan veya eşya, bir çift, iki, ikiz. **a ~ of lovebirds** : bir çift muhabbet kuşu. ***e.a.****- 1. duet, 2. couple.*

duo-, *ön ek* "iki, çift". *ör. : duologue.*

duodecagon, *is. geom. bk.:* **dodecagon.**

duodecillion, *sf.&is., ç.* **-lions, -lion** düodesilyon : ABD ve Fransa'da 10^{39}, Almanya ve İngiltere'de 10^{72}.

duodecimal, *sf.&is.* **1.** on ikili, on ikilik, on ikide bir, **2.** on ikişer, **3.** on iki tabanına göre yazılmış sayı, **4. ~ system** : on ikili dizge, **5. ~ system of numeration** : on ikili sayıtlama dizgesi, **6. ~ity** : on ikililik, on ikişerlik, **7. ~ly** : on ikili olarak, on iki tabanına göre.

duodecimo, *sf.&is., ç.* **-mos 1. twelvemo** *d.d.* on ikili : 5x7.5 inç boyutunda 12 veya 24 sayfalık formalardan basılmış (kitap). Kısaltılmışı : 12mo, 12°, **2.** bu tür formalar halinde.

duodecuple, *sf.&is.* **1.** on ikili, on iki parçalı/kısımlı/bölümlü, on iki kat/misli, **2.** öbürünün 12 katı olan sayı.

duodecuplicate, *sf.&is&gl.f.* **-cated, -cating 1.** on iki kat/misli, **2.** on ikinci kuvvete yükseltilmiş, **3.** birbirinin benzeri on iki şeyden biri, **4.** on iki ile çarpmak, **5. ~ly** : on iki katını alarak. ***e.a.****- 1. twelvefold.*

duodenal, *sf.* düodenal : onikiparmak bağırsağı+

duodenary, *sf. bk.:* **duodecimal.**

duodenitis, *is. patol.* onikiparmak bağırsağı yangısı/iltihabı.

duodenum, *is., ç.* **duodena, duodenas** *anat.* onikiparmak bağırsağı.

duologue, *is.* ikili/karşılıklı konuşma, muhavere, diyalog, iki kişi ile oynanan piyes. ***e.a.****- dialogue.*

duomo, *is., ç.* **-mi** *It.* büyük kilise, katedral. ***e.a.****- cathedral.*

duotone, *sf.&is.* **1.** iki renkli (resim), **2.** *basım* iki tonlu (aynı renkte açıklı koyulu) baskı.

dup, *gl.f.* **dupped, dupping** *Brit.- k.d.* açmak, itip açmak. ***e.a.****- open, swing open.*

dupability, *is.* saflık, bönlük, enayilik, kolayca aldanma.

dupable, *sf.* saf, bön, enayi, kolayca aldatılabilir.

dupe, *sf.&is.&gl.f.* **duped, duping 1.** saf, bön, enayi, avanak, kolayca aldanan/aldatılabilen kimse, **2.** körü körüne/düşünmeksizin başkalarına hizmet eden/alet olan kimse. *a ~ of the communists.* **3.** kolayca aldatmak/kandırmak, faka bastırmak, maksadına alet etmek, maşa gibi kullanmak, *argo* işletmek, gırgır geçmek. **to be ~d** : aldatılmak, aldanmak. *The old lady was ~d by a dishonest man.* ***e.a.****-1. gull, 3. deceive, delude, trick.*

duper, *is.* aldatan, kandıran, faka bastıran, sahtekâr, dolandırıcı.

dupery, *is., ç.* **-eries 1.** aldatma, kandırma, faka bastırma, işletme, enayi yerine koyma, **2.** aldanma, kanma, faka basma, işletilme, enayi yerine konulma.

duple, *sf.* **1.** çift, ikiz, iki (katlı), **2.** *müz.* bir ölçünün iki veya çift katı. ~ *meter.* ~ **time** : iki zamanlı.

duplex, *sf.&is.* **1.** çift(e), iki kat(lı), **2.** ~ **apartment** *d.d.* çift kat daire : odaları üst üste iki katta bulunan apartman dairesi, **3.** ~ **house** *d.d.* ikiz ev : bir binada iki dairesi olan ev, **4.** *mak.* çift, ikili, aynı zamanda veya aynı tarzda işler iki kısmı olan. ~ **pump** : çift (silindirli) tulumba, **5.** *telgraf* düpleks : aynı hat üzerinde aynı anda iki yönlü haber ileten, **6.** iki yüzü farklı (renk vb.) kâğıt/karton.

duplexity, *is.* çift(e)lik, iki katlılık, ikizlik.

duplicable = duplicatable, *sf.* çoğaltılabilir, teksir edilebilir, kopyası çıkarılabilir. **duplicability** : çoğaltılabilme.

duplicate, *is.&f.* **-cated, -cating 1.** eş, kopya, suret, aynı, tıpkı, benzer, tıpatıp aynı, iki nüshadan biri. *These two keys are ~ (of each other).* **in ~** : iki nüsha (olarak). *She typed up the letter in ~.* **make a ~** : kopyasını/suretini çıkarmak, **2.** kopya etmek, kopyasını/suretini çıkarmak, eşini/aynını yapmak, teksir etmek. *Can you ~ this key for me? All the members received ~d notices of the meeting.* **3.** tekrarlamak, ikinci kere yapmak, **4.** büyütmek, çoğaltmak, iki misline çıkarmak, **5. ~ly** : iki nüsha hâlinde, birbirinin tıpkısı olarak. ***e.a.****- 1. replica, facsimile, reproduction, imitation, transcript.* ***k.a.****-original, prototype, archetype, pattern, model.*

duplication, *is.* **1.** teksir/kopya etme, kopyasını/suretini çıkarma, eşini/aynını yapma, **2.** çoğalma, büyüme, iki misline çıkma, **3.** kopya, suret, tıpkı benzeri, tıpkısı, aynısı. ***e.a.****-3. copy, replica.*

duplicative, *sf.* **1.** çoğaltan, kopya/suret çıkaran, ikileştiren, ikizleştiren, iki kat yapan, **2.** aynı işi gören.

duplicator, *is.* çoğaltıcı : teksir/kopya makinesi.

duplicitous, *sf.* **1.** ikiyüzlü, düzenbez, hileci, **2. ~ly** : ikiyüzlülükle, düzenbazlıkla, hile ile. ***e.a.****- 1. deceitful.*

duplicity, *is., ç.* **-ties** (1 için) **1.** ikiyüzlülük, müraîlik, düzenbazlık, hile, **2.** ikizlik, eşlilik, iki nüsha/kopya hâlinde oluş, **3.** bir yasal işlemde farklı savların bir arada öne sürülmesi. ***e.a.****- 1. deception, deceit, deceitfulness, double-dealing, hypocrisy, treachery, dishonesty, fraud, guile.* ***k.a.****- 1. candor.*

dur, *sf. Alm. müz.* majör. ***e.a.****- major.*

dura, *is. bk.:* **dura mater.**

durable, *sf.&is.* **1.** dayanıklı, sağlam, mukavim, mukavemetli, eskimez, **2.** sürekli, devamlı, **3. ~s = ~ goods** : demirbaş eşya, tüketilmeyen mallar, makine vb. gibi uzun yıllar hizmet eden mal/eşya, **4. ~ness = durability** : dayanıklılık, mukavemet, sağlamlık, **5. durably** : dayanıklı/sağlam bir şekilde, sürekli olarak, **6. durable press** *bk.:* **permanent press.**

Duralumin , *is.* sert alüminyum, düralümin : uçak yapımında vb. kullanılan %4 bakır, az miktarda Mg, Mn, Fe ve Si içeren alüminyum alaşımı.

dura mater, *is. anat.* beyin sert zarı : beyin ve omuriliğin en dış zarı. **dura, endocranium** *d.d. bk.:* **arachoid, pia mater.**

duramen, *is. bot.* sert odun : ağaçların merkezî/sert odun tabakası.

durance, *is.* **1.** tutukluluk, mahpusluk (özellikle uzun süreli olan), **2.** *esk.* (a) süre, devam, (b) dayanıklılık, tahammül. ***e.a.****-1. imprisonment, confinement, 2. (a) duration, (b) endurance.*

duration, *is.* **1.** süre, müddet. **of short/long ~** : kısa/uzun süreli. *The strike is expected of long ~.* **2.** süreklilik, devam, **3. for the ~** *k.d.* (a) savaş süresince, savaş bitinceye kadar, (b) süresince, devam ettiği müddetçe, sonuna kadar. **We are in this together for the ~** : Sonuna kadar bu işte beraberiz. **4. ~al** : süresel, süreli.

durative, *sf. gr.* sürerlik : süre kavramı içeren, sürüp giden veya bitmeyen işi bildiren. ~ **aspect** : sürerlik görünümü, eylemin gelişim ve süresi açısından ele alındığını belirten görünüm. Ör.: **He keeps talking** : "Konuşup duruyor." sözü sürerlik görünüşü içerir. ~ **verb** : sürerlik fiili, süreklilik özelliği katan fiil.

durbar, *is.* (Hindistan'da) **1.** yerli hükümdar sarayı, **2.** resmikabul : yerli prens veya İngiliz valisinin kabul merasimi, **3.** misafir/kabul salonu.

dure, *sf.&f.* **dured, during** *esk.* **1.** sert, ciddî, **2.** tahammül etmek, katlanmak, dayanmak. ***e.a.****- 1. hard, severe, 2. endure.*

duress, *is.* **1.** zorlama, cebir, icbar, baskı, tazyik, tehdit. **under ~** : baskı altında, zorla, cebren. *A promise made under ~ need not be kept.* **a plea of ~** : *huk.* baskı altında yapıldığı iddiasıyla sözleşmenin feshi talebi, **2.** yasa dışı tutuklama/hapis, **3.** *huk.* kişiyi istek ve düşüncelerine aykırı bir şey yapmaya/söylemeye zorlama. ***e.a.***- *1. coercion, constraint, compulsion.*

durian = durion, *is.* **1.** *bot.* duryan ağacı *(Durio zibethinus)* : GD Asya'da yetişen yüksek bir orman ağacı, **2.** duryan : bu ağacın meyvesi : dikenli, sert bir kabuğu, keskin kokusu vardır, etli kısmı yenir.

during, *e.* **1.** esnasında, zarfında, süresince, müddetince, -ın/-in, -da/-de. **~ summer/winter** : yazın/kışın. **in the spring/fall** : ilkbaharda/sonbaharda. **He lived in Florida ~ the winter** : Kışı Florida'da geçirdi. **2.** -leyin, ... vakti. **~ the night** : geceleyin, gece vakti. *They departed ~ the night.* **Only 2 trains departed ~ the morning** : Sabahleyin sadece iki tren hareket etti.

durmast, *is. bot.* direk meşesi *(Quercus petraea)* : Avrupa'da yetişir. Sert, elâstikî kerestesi inşaat ve mobilyacılıkta kullanılır.

duro, *is.*, *ç.* **-ros** (İspanya ve G Amerika parası) peso.

durra = doura = dourah, *is.* Hint darısı. ***e.a.***- *Indian millet, Guinea corn.*

durst, *f. esk.* **dare** fiilinin geçmiş zamanı.

durum (wheat), *is.* makarnalık buğday *(Triticum durum)* : unundan makarna yapılan sert buğday türü.

dusk, *is.&sf.&f.* **1.** alaca karanlık, akşam karanlığı. *The lights go on at ~.* **It is growing ~** : Akşam oluyor/Karanlık basıyor/çöküyor. **2.** yarı karanlık, koyu gölge, **3.** karanlık, muzlim, kararan, koyulaşan, karanlığa/zulmete bürünen. **4.** karar(t)mak, karanlık olmak/basmak/çökmek, karanlığa/zulmete bürünmek. ***e.a.***-*2. shade, gloom, 3. dark.*

duskily, *zf.* karanlık bir şekilde.

duskiness, *is.* karanlık, karanlık(ta) oluş.

duskish, *sf.* loş, alaca karanlık, gölgeli, oldukça karanlık. **~ly** : loş bir şekilde. **~ness** : loşluk.

dusky, *sf.* **duskier, duskiest** **1.** loş, oldukça karanlık, gölgeli. *In the ~ light of the deep forest.* **2.** esmer. *the ~ races.* **3.** (renk) koyu. *~ brown.* **4.** kasvetli, karanlık. ***e.a.***- *1. dim, shadowy, obscure, 2. dark, swarthy, 4. gloomy.* ***k.a.***- *1. bright, clear, light, 2. fair, blond.*

dusky grouse, *is. zool.* alaca keklik *(Dendrogapus obscurus)* KB Amerika'da yaşayan bir av kuşu. **blue grouse** *d.d.*

dust^{1}, *is.* **1.** toz. *There was half an inch of ~ on the books before I cleaned them.* **to raise the ~** : toz kaldırmak. **to take a ~ bath** : toza/toprağa bulanmak, **2.** ince/toz hâlindeki madde. **sawdust** : üğüntü. **gold ~** : altın tozu. **to reduce sth to dust** : bir şeyi ufalamak, toz hâline getirmek. **3.** toz bulutu. *The car raised quite a ~ as we drove off.* **4.** (ince/toz hâlinde) toprak. *There is no grass in here and in summer we have a great deal of ~.* **5.** toprak : öldükten sonra insan bedeninin çözüşmüş hâli. *Respect the ~ of our great leader.* **6.** *Brit.* (a) kül, çöp, süprüntü, (b) hurda eşya, **7.** zillet, aşağılanma, küçültücü durum. *He rose again from the ~ of past defeats.* **8.** değersiz şey. *Success in the world was ~ to him.* **~ and ashes** : önemsiz/değersiz şeyler, kıvır zıvır, **9.** karışıklık, kargaşalık, keşmekeş, dağdağa, telâş. **to raise a ~ (about nothing)** : (durup dururken/bir hiç için) ortalığı telâşa vermek, **10.** **gold ~** *d.d.* altın tozu, **11.** *esk.* insanın fani vücudu, **12.** *esk.* zerre, tane, **13.** *esk.* para, sikke, **14.** **bite the ~** : (a) (özellikle savaşta) yaralanmak, ölmek, vurulup düşmek. *A shot rang out and one of the outlaws bit the ~.* (b) yenilgiye/başarısızlığa/bozguna uğramak, yenilmek, başaramamak, **15.** **~ s.o.'s jacket** : birine dayak atmak, pataklamak, *k.d.* tozunu almak, **16.** **humble to the ~** : aşağılatmak, **17.** **kick up/raise a ~ (about)** *k.d.* kıyameti koparmak, bağırıp çağırmak, çekişmek, (hiç yoktan) mesele çıkarmak, bağırarak münakaşa etmek, **18.** **lay the ~** : (toprağı sulayarak) tozu yatıştırmak, **19.** **lick the ~** : (a) ölmek, vurulup düşmek, (b) yer/etek öpmek, küçük/zelil/hakir düşmek, **20.** **shake the ~ off one's feet** *Brit.*- *k.d.* öfke ile bırakıp gitmek/terk etmek, kızıp ayrılmak, "lânet olsun" diye ilgisini kesmek, **21.** **throw ~ in (s.o.'s) eyes** : (birini) aldatmak, yanıltmak, gözünü küllemek, yanlış yola sevk etmek. *The escape plan depended on his success in throwing ~ in the eyes of the police.* **22.** **when the ~ has settled** *k.d.* ortalık yatışınca, kavga/gürültü sona erince. ***e.a.**- 6. (a) ashes, refuse, (b) junk, **9.** disturbance, turmoil, **13.** money, cash, **17.** argue, shout, **19.**(a) die, be killed, (b) growl, **21.** deceive, mislead.*

dust^{2}, *f.* **1.** toz(unu) almak/silkmek, fırçalamak. *to ~ a table. Please ~ all the books on that shelf. He picked his fallen hat, ~ed it off and left.* **2.** toz (veya toz gibi madde) serpmek. *to ~ insecticide on the rosebush. to ~ a cake with sugar.* **3.** toza bula(n)mak, tozlan(dır)mak, **4. ~ off** : kullanılır hale getirmek, canlandırmak, düzeltmek, elden geçirmek. *She ~ed off an old manuscript and sent it to a publisher.*

dustbin, *is. Brit.* çöp tenekesi. ***e.a.**- ashcan, garbage can.*

dustbowl, *is.* kuraklık yüzünden toz fırtınalarına maruz bölge (özellikle Batı Kanada ve ABD).

dust cart, *is. Brit.* çöp arabası/kamyonu. ***e.a.**- garbage truck.*

dust-collector, *is.* **1.** toz yuvası, **2.** toztoplar, toz kapanı.

dustcoat, *is. bk.:* **duster** (3).

dust-colour(ed), *sf. Brit.* donuk esmer.

dust cover, *is.* **1.** toz örtüsü/kılıfı, eşyaları tozdan korumak için üzerlerine örtülen bez/plâstik vb., **2.** *bk.:* **book jacket.**

dust devil, *is.* toz hortumu.

duster, *is.* **1.** toz bezi/fırçası, toz alan/toz püskürten kimse/şey. *She held her feather ~ by the handle.* **2.** toz püskürteci, püskürteç, **3. dustcoat** *d.d.* iş gömleği : tozdan korunmak için giyilen uzun gömlek, **4.** (kadınların) hafif ev elbisesi, **5.** hafif yazlık kadın pardesüsü, **6.** *bk.:* **dust storm**, **7.** (beyzbol argosu) kasten vurucuya çok yakın atılan top.

dust-filter, *is.* toz filtresi.

dustheap, *is.* toz/çöp/süprüntü yığını.

dustily, *sf.* tozlu tozlu, tozlu bir şekilde.

dustiness, *is.* tozluluk, toza toprağa bulanma.

dusting, *is.* **1.** toz alma, **2.** toz püskürtme, **3.** *argo* dayak, kötek, dövme, pataklama, **4.** (yaralar için) antiseptik toz.

dust jacket = dust wrapper, *is.* kitap gömleği/kılıfı/kabı. ***e.a.**- book jacket.*

dustless, *sf.* tozsuz.

dustman, *is., ç.* **-men** **1.** *Brit.* çöpçü, **2.** masallarda çocukları uyutmak için gözlerine kum serpen hayalî varlık. ***e.a.-1.** garbage man, **2.** sandman.*

dustoff, *is. ABD-As. argo* muharebe meydanında yaralıları toplayan helikopter. ***e.a.**- medevac.*

dustpan, *is.* faraş, toz küreği.

dustproof = dusttight, *sf.* toz geç(ir)mez.

dust ruffle, *is.* karyola etekliği, karyola yanında yere kadar sarkan kırmalı kenarlık.

dustsheet, *is.* toz kılıfı, örtü.

dust shot, *is.* kumsaçma, en ufak tüfek saçması.

dust storm = duststorm = duster, *is.* tozak, toz fırtınası.

dustup, *is. k.d.* kavga, karışıklık, patırtı, arbede. ***e.a.**- quarrel, argument, row, commotion, fight.*

dusty, *sf.* **dustier, dustiest** **1.** tozlu, tozlanmış, toza bulanmış. *In the summer the town becomes ~.* **2.** toz gibi, **3.** toz rengi, mat, donuk. *~ brown.* **4.** kuru, cansız, ölgün, solgun, soluk, **5. not so ~** *Brit.* fena değil, iyice, oldukça iyi. *"How are you feeling today?" "Not so ~."* **6. ~ answer** : hoşa gitmeyen/tatminkâr olmayan cevap, **7. ~ miller** *bot.* tozlu yaprak : yaprakları beyaz havlı çeşitli Akdeniz bitkileri.

Dutch, *sf.&is.* **1.** Hollanda+, Felemenk+, **2.** Hollandalı, Felemenkli, **3.** Hollandaca, Felemenkçe, **4.** Hollanda'ya/Hollandalılara/Hollanda diline ait, **5.** *ABD* Pensilvanya'da Hollanda asıllı kimse(lere ait), **6.** *argo* Alman/Töton ırkından kimselere ait, **7. ~ auction** : alıcı çıkıncaya kadar fiyatın indirildiği mezat, **8. ~ bargain = wet bargain** : içki masasında yapılan pazarlık ve anlaşma, **9. ~-barn** : açık ambar, **10. beat the ~** *k.d.* (a) çok acayip/görülmemiş bir şey yapmak, (b) çok tuhaf/acayip olmak. **That beats the ~** : Çok acayip! Şaşılacak şey! Hayret doğrusu! **11. ~ brick** : sert tuğla, **12. ~ cheese** : Hollanda peyniri, **13. double ~** : anlaşılmaz dil, **14. go ~** *k.d.* (ziyafet/içki vb. de) masrafları paylaşmak, herkes kendi masrafını kendisi ödemek, **15. in ~** : (a) *argo* başı dertte. **get in ~** : başı derde girmek, belâya çatmak. (b) (birinin) gözünden düşmüş, itibarını kaybetmiş, **16. Cape ~** *bk.:* **Afrikaans**, **17. my old ~** : karım.

Dutch courage, *is. k.d.* sarhoş cesareti, içkiden gelen çılgınca cesaret.

Dutch door, *is.* ikili kapı : ortadan ikiye bölünmüş olup üst ve altı ayrı ayrı kullanılabilen kapı.

Dutch East Indies, *is.* Endonezya Cumhuriyetinin eski adı.

Dutch elm disease, *is.* karaağaç hastalığı : *Ceratostomella ulmi* mantarının karaağaçlarda sebep olduğu yaprakları sarartıp soldurarak döken bir hastalık.

Dutchman, *is., ç.* **-men** **1.** Hollandalı, Felemenkli, **2.** *esk.* Alman, **3.** Hollanda gemisi, **4.** (bina inşaatında) fena yapılmış eki kapatmak için araya konulan parça, ağaç kama, **5.** **...or I'm a ~ = I'm a ~ if...** : ... olmazsa Arap olayım. **6. Well, I'm a ~** : İmkânsız, bu olamaz!

Dutchman's breeches, *is., ç.* **-breeches** *bot.* sarı küpe *(Dicentra/Bicuculla cucullaria)* : açık sarı çiçekli bir bitki. **colicweed, white eardrop** *d.d.*

Dutchman's pipe, *is. bot.* loğusa otu *(Aristolochia durior)* : çiçekleri pipoya benzer tırmanıcı bitki.

Dutch metal = Dutch foil = Dutch gold = Dutch leaf, *is.* Hollanda altını : ince levhalar hâline getirilip altın yaprak yerine kullanılan bakır, kalay, çinko alaşımı.

Dutch oven, *is.* **1.** Hollanda güveci : ağır ateşte et vb. pişirmeye mahsus kapağı sıkıca kapanan kalın çeperli kap, **2.** ateşin önünde et pişirmeye mahsus önü açık madenî kap, **3.** Hollanda fırını : duvarları önceden ısıtılmış tuğlalı fırın.

Dutch treat, *sf.* herkesin kendi masrafını ödediği toplu eğlence.

Dutch uncle, *is. k.d.* sert ve müsamahasız kimse, sözünü sakınmayan/tenkitçi kimse. **talk to s.o. like a ~ ~** : babaca konuşmak, baba gibi sert bir şekilde azarlamak. *He talked to her like a ~ ~.*

duteous, *sf.* **1.** itaatli, saygılı, muti, hürmetkâr, görevsever, görevini bilen, vazifeşinas, **2.** **~ly** : saygı ile, itaatle, hürmetkârane, görevini bilerek, **3.** **~ness** : itaatkârlık, hürmetkârlık, görevseverlik. ***e.a.*** *- **1.** dutiful, obedient.*

dutiability, *is.* gümrüğe tâbi olma.

dutiable, *sf.* gümrüğe tâbi.

dutiful, *sf.* **1.** görevsever, görevini bilen, vazifeşinas, görevine/vazifesine bağlı. *a ~ person.* **2.** saygılı, itaatli, hürmetkâr. *~ words.* **3.** görevin gerektirdiği, görev/vazife icabı. *~ attention.* **4.** **~ly** : görevini bilerek, saygı ile, hürmetle, itaatle, **5.** **~ness** : görevseverlik, itaatkârlık, hürmetkârlık. ***e.a.*** *- **1&2.** duteous, obedient **2.** respectful.*

duty, *is., ç.* **-ties** **1.** görev, vazife. **to do one's ~** : görevini yapmak. **to fail in one's ~** : görevini yapmamak/ihmal etmek/savsamak. *It's my ~ to help you.* **enter upon/take up one's duties** : göreve başlamak. **from a sense of ~** : görev gereğince, görev aşkı ile, **2.** sorum(luluk), vecibe. *It is your ~ to obey the laws.* **3.** ödev. *Your ~ as a reporter is to cover the meetings of the city council.* **~-officer** : nöbetçi subayı, **4.** saygı, hürmet, nezaket. **~-call** : nezaket ziyareti. *pay a ~ visit.* **5.** itaat, boyun eğme. *He acted from a sense of duty although he was afraid.* **6.** borç, yüküm, **7.** *As.* (a) askerî görev/hizmet. *He was on radar ~ for two years.* (b) mecburî askerlik hizmeti. *After graduation, he began his ~.* **8.** *gen.* **duties** : resim, gümrük resmi. *Duties are paid on goods entering the country.* **~-free** : gümrükten muaf. **~-paid** : gümrük resmi ödenmiş. **liable to ~** : gümrük resmine tâbi, **9.** *Brit.* vergi. **income ~** : gelir vergisi. **death ~** : veraset vergisi, **10.** *mak.* (a) motorun sarf ettiği yakıt birimine karşılık yaptığı iş. **heavy ~** : ağır (iş görebilen), çok sağlam. *This vehicle has heavy ~ tires.* (b) verim, randıman, **11.** (tarım) belirli bir yüz ölçümündeki arazinin bir ürün dönemindeki su ihtiyacı, **12.** **do ~** : görevini yapmak/ifa etmek. **do ~ for/as...** : ...görevi yapmak, -in yerini tutmak. *Bookcases that do ~ as room dividers.* **13.** **off ~** : görev dışı, serbest, izinli. *He's off ~ till 6 o'clock.* **14.** **on ~** : görev başın(d)a, görevde, görevli, nöbetçi. *He goes on ~ at midnight.* **be on ~** : görevde/nöbette/nöbetçi olmak, **15.** **~ bound** : (manen) mecbur, zorunlu. **I'm ~ bound to visit my old aunt** : İhtiyar halamı ziyaret etmeye (vicdanen) mecburum. ***e.a.*** *- **1.** obligation, **3.** responsibility, **4.** deference, reverence.*

duumvir, *is., ç.* **-virs, -viri** (eski Roma'da) ortak görevli : aynı görevi ortaklaşa yapan hükûmet memurlarından her biri.

duumvirate, *is.* **1.** ortak görevlilik : aynı resmî görevi iki kişinin ortaklaşa yapması, **2.** bunların makamı.

duvet, *is. Fr.* kuş tüyü yorgan. **continental quilt** *d.d.*

duvetine = duvetyn = duvetyne, *is.* pazen, divitin, kadife : bir tarafı tüylü/havlı pamuklu (veya ipek/reyon) kumaş.

dwarf, *is.&sf.&f.* **1.** cüce, kısa boylu. *The story of Snow White and seven Dwarfs.* **2.** bodur (hayvan, fidan). *a ~ apple tree.* **3.** *bk.:* **~ star. 4.** cüceleş(tir)mek, **5.** bodur bırakmak, büyümesini/gelişmesini önlemek. *The Japanese art of ~ing the trees.* **6.** cüce göstermek, gölgede bırakmak. *Tall building ~s the other.* **7. ~ alder** *bot.* bodur kızılağaç *(Rhamnus alnifolia),* **8.~ cherry** *bot.* bodur kiraz, **9. ~ chestnut** *bot.* bodur kestane *(Castanea pumila),* **10. ~ cornell** *bk.:* **bunchberry, 11. ~ elder** *bot.* yaban mürveri *(Rhamnus elnifolia).* ***e.a.****- 1. midget, pyg-my, 2. runt, miniature.* ***k.a.****- 1. giant.*

dwarfish, *sf.* **1.** cücemsi, bodurumsu, ufacık, minnacık, **2. ~ly** : mini mini, cüce gibi, **3. ~ness** : cücemsilik, ufak tefeklik, minnacıklık.

dwarfism, *is.* cücelik, bodurluk.

dwarf star, *is. astr.* cüce yıldız : hacim ve kütlesi nisbeten küçük fakat ortalama parlaklıkta yıldız (güneş gibi). **dwarf** *d.d.*

dwell, *gs.f.* **dwelt / dwelled, dwelling 1.** oturmak, ikamet etmek, sakin/meskûn olmak. **~ in...** : ...-de oturmak/ikamet etmek, **2.** yaşamak, hayat sürmek, yaşamakta devam etmek. **to ~ in happiness** : mutluluk içinde yaşamak, **3. ~ on/upon** : (bir konu vb.) üzerinde durmak, vurgulamak. *to ~ on a particular point in an argument.* **4. ~ler** : oturan, ikamet eden. ***e.a.****- 1. reside, 2. live, 3. emphasize, linger on.*

dwelling, *is.* konut, ev, mesken, ikametgâh. **~-house** : ev, konut. ***e.a.****-residence, house, abode.*

dwelt, *f. bk.:* **dwell** *(geç.z.&sf.f.).*

dwindle, *f.* **-dled, -dling 1.** (yavaş yavaş) ufal(t)mak, küçül(t)mek, azal(t)mak, zeval bulmak, **2.** (gittikçe) önemini kaybet(tir)mek, niteliği düşmek, soysuzlaşmak. ***e.a.****- 1. shrink, diminish, wane, decrease, 2. degenerate, lessen.* ***k.a.****- 1. increase.*

dwine, *f. Brit.- k.d.* telef olmak, aşınmak, heba olmak, sönmek, zail olmak, zayıf düşmek. ***e.a.****- waste away, fade, languish.*

Dy, *kim. bk.:* **dysprosium.**

dyable, *sf. bk.:* **dyeable.**

dyad, *is.&sf.* **1.** çift, iki, **2.** *kim.* iki valanslı (atom/atom grubu), **3.** *biy.* (a) kromozom çifti (özellikle bölünmekte olan), (b) iki tek gözeliden ibaret tâli oluşum. *bk.:* **monad, triad.** ***e.a.****- 1. pair, couple, 2. bivalent.*

dyadic, *sf.* **1.** iki parçalı/bölümlü, iki kısımdan oluşan, **2.** ikisel, ikili : 2 rakamına ait. **3. ~ system** : ikili sistem. ***e.a.****- 2. binary, 3. binary system.*

Dyak, *is. bk.:* **Dayak.**

dyarchic(al), *sf. bk.:* **diarchic(al).**

dyarchy, *is., ç.* **chies** *bk.:* **diarchy.**

dybbuk, *is., ç.* **dybbuks/dybbukim** (Musevi folkloruna göre) bir kimsenin bedenine girerek ona hükmeden ölü ruhu veya şeytan. **dibbuk** *ş.d.y.*

dye, *is.&f.* **dyed, dyeing 1.** boya, boyayıcı madde, kumaş boyası. **red ~** : fes boyası, **2.** boya eriyiği, boya eritilmiş su, **3.** renk, boyanmış kumaşın rengi, **4.** (kumaş, saç, iplik vb.) boya(n)mak. *She ~d the dress red. Will this dress ~? Sunset ~d the sky red.* **double-~d** : (a) iyi boyanmış, (b) huyları/inançları yerleşmiş, **5.** boya tutmak, boyanmak. **This cloth ~s easily/ evenly** : Bu kumaş kolay/düzgün boya tutar. **6. of the deepest/blackest ~** : daniskası, sunturlusu, en koyusu/berbadı. **a liar of the deepest ~** : yalancının daniskası, en berbat yalancı. ***e.a.****- 3. color, hue.*

dyeable = dyable, *sf.* boyanabilir, boya tutar.

dyed-in-the-wool, *sf.* **1.** öz, gerçek, hakikî, koyu, esaslı, katışıksız, sapına kadar. *a ~ demokrat.* **2.** (kumaş) yün hâlinde iken boyanmış, boyası çıkmaz.

dyeing, *is.* boyacılık, boya(n)ma.

dyer, *is.* boyacı,(elbise, kumaş vb.) boyayan.

dyer's-broom, *is. bk.:* **woadwaxen.**

dyer's rocket, *is. bk.:* **dyer's-weed.**

dyer's-weed, *is. bot.* **1.** Yemen safranı, cehri *(Reseda Luteola),* **2. dyeweed** *d.d.* boya otu *(Genista tinctoria),* **3. dyer's woad** *d.d.* çivit otu *(Isatis tinctoria).*

dyewood, *is.* boya ağacı : kumaş boyası elde edilen herhangi ağaç.

dyeworks, *is.* **1.** boya fabrikası, **2.** boyahane.

dying, *sf.&is.* **1.** ölüm, ölme. ~ **bed** : ölüm döşeği, **2.** ölüm halinde, ölmekte, ölüm döşeğinde, ölmek üzere, can çekişen. *a ~ man.* ~ **confession/declaration** : ölüm döşeğinde yapılan itiraf/açıklama, **3.** son, ölmeden hemen önce söylenen/dilenen. ~ **will** : son dilek, ölürken ifade edilen arzu. **Her ~ words** : Onun son sözleri. **4.** sonu yaklaşan, bitmek/sona ermek üzere olan. *the ~ year.*

dyke, *is.&f.* **dyked, dyking 1.** *bk.:* **dike**, **2. dike** *ş.d.y: argo* sevici, (erkek rolü yapan) kadın homoseksüel.

dyn, *is. fiz. bk.:* **dyne.**

dyna-/dynam-/dynamo-, *ön ek* "güç, kuvvet". *ör.:* **dynamometer.**

dynameter, *is. optik* teleskopun büyütme gücünü ölçen alet.

dynamic(al), *sf.* **1.** dinamik, güçlü, kuvvetli, enerjik, faal. *Many successful businessmen have ~ personalities.* **2.** *fiz.* dirik, dinamik : (a) kuvvet+, güç+, kuvvetten doğan, (b) hareketli, kuvvetin doğurduğu hareketle ilgili. ~ **equilibrium** : dirik denge. ~ **pressure** : dirik basınç, **3.** dirik bilimsel, dinamik bilgisine ait, **4.** müzikal seslerin şiddeti ile ilgili, **5. dynamically** : dinamik olarak, güçlü/kuvvetli/faal/hareketli bir şekilde.

dynamics, *is.* **1.** dirik bilimi, dinamik bilgisi : işley bilimin kuvvet, devinim, erke ilişkilerini inceleyen dalı, **2.** (herhangi bir alanda) maddî ve manevî hareket ettirici kuvvet ve etkenler. *The ~ of family life. The principal ~ of climatic change is the sun.* **3.** (herhangi bir alanda) büyüme, değişme ve gelişmelerin tarihî akışı. *the ~ of a modern society.* **4.** *müz.* (a) değişik şiddette müzikal ses üretme tekniği, (b) **dynamic marks** *d.d.* sesin şiddetini belirten işaretler.

dynamism, *is.* **1.** *fels.* devimselcilik : (a) özdeğin, güç ya da erkenin bir görünüş biçimi olduğunu öne süren felsefe öğretisi, (b) yaşamı, özdeğe egemen olan ve ona biçim veren güç olarak anlayan görüş. *bk.:* **mechanism** (9), **vitalism** (1), **2.** şiddet, büyük kuvvet/güç, güçlülük, **3.** *psikol.* diriklik : doygunluk elde etmek ya da gerginlikten kurtulmak için bir davranış yolunu izlemede gösterilen direnç. ***e.a.***- *2. vigor.*

dynamist, *sf.* **1.** devimselci, **2.** ~**ic** : devimsel.

dynamite, *is.&gl.f.* **-mited, -miting 1.** dinamit, patlayıcı madde : Önceleri nitrogliserinden yapılırdı. Hâlen amonyum nitratı kizelgur gibi bir maddeye emdirerek yapılmaktadır. **2.** *argo* fevkalâde/şayanıhayret etkili kimse/şey. *That news story/that new singer is really ~.* **3.** dinamitlemek, (dinamitle) tahrip/berhava etmek, havaya uçurmak, patlatmak. *Saboteurs ~d the dam.* **4.** dinamit koymak/yerleştirmek, **5. dynamiter**: dinamitçi : dinamitle patlatan/tahrip eden, anarşik maksatlarla dinamit kullanan kimse.

dynamitic, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* dinamit+, dinamit gibi, **2.** ~**ally** : dinamit gibi.

dynamo, *is.*, *ç.* **-mos 1.** dinamo : doğru akım üreteci, **2.** *k.d.* faal, enerjik, çok çalışan, çalışmaktan yılmayan/yorulmayan kimse. *Ali is a real ~, he never stops working.*

dynamoelectric(al), *sf.* dinamoelektrik : mekanik enerjiyi elektrik enerjisine çeviren. *a ~ machine.*

dynamometer, *is.* **1.** kuvvetölçer, dinamometre, **2.** güçölçer : bir makinenin mekanik gücünü ölçen cihaz.

dynamometry, *is.* kuvvet ölçme, güç ölçme.

dynamotor, *is.* dinamotor : doğru akımı alternatif akıma çeviren veya bir doğru akım kaynağının voltajını değiştiren çift sargılı makine.

dynast, *is.* hükümdar, prens, verasetle hüküm süren kimse.

dynastic, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* hanedan+, hanedana ait, **2.** ~**ally** : hanedandan, hanedan yolu ile.

dynasty, *is.*, *ç.* **-ties 1.** han soyu, hanedan, hükümdar sülâlesi. **The Ottoman ~** : Osmanlı hanedanı. **2.** bir hanedanın hükümranlığı/hükümdarlık süresi. *During the Ming ~ in China.*

dynatron, *is. elekt.* dinatron : dinamik anot direnci negatif olan tetrod tüpü : anot gerilimi arttıkça anot akımı azalır ve bu özelliğinden yararlanılarak osilatör olarak kullanılır.

dyne, *is. fiz.* din : CGS birim sisteminde kuvvet birim : 1 gramkütleye uygunladığı zaman 1 cm/s^2 ivme veren kuvvet.

dys-, *ön ek* "fena, zor, sert". *ör.:* **dysfunction.**

dysenteric, *sf.* dizanterili, ishalli.

dysentery, *is.* **1.** *patol.* dizanteri, kanlı basur, kanlı ve sancılı ishal, **2.** *k.d.* ishal. ***e.a.*** *- 2. diarrhea.*

dysfunction, *is. tıp* işlememe, çalışmama, bir organın görevini yapamaması.

dysgenic, *sf.* döl bozucu, yozlaştırıcı.

dysgenics, *is. biy.* yoz bilimi : döllerin bozulmasının/soyun yozlaşmasının etkenlerini ve nedenlerini inceleyen bilim dalı.

dyslexia, *is. patol.* okuma yeteneksizliği, kelime körlüğü : beyindeki bir arıza yüzünden okuma yeteneğinin yok olması. **dyslexic** = **dyslectic** : okuma körü, kelimeleri okuyamayan.

dyslogistic, *sf.* **1.** beğenmez, beğenmeyen, eleştirici, tenkitçi, eleştiren, tenkit eden, **2.** **~ally** : beğenmeyerek, eleştirircesine.

dysmenorrhea = **dysmenorrhoea**, *is. tıp* (kadınlarda) sancılı aybaşı, sancılı âdet görme. **~l** : sancılı+.

dyspepsia = **dyspepsy**, *is.* sindirimsizlik, sindirim güçlüğü/bozukluğu. ***e.a.*** *- indigestion.*

dyspeptic, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* sindirimsizlik/sindirim güçlüğü çeken (kimse), **2.** çabuk öfkelenen, somurtkan, neşesiz, asık suratlı (kimse), **3.** **~ally** : (a) sindirim güçlüğü çekerek, (b) somurtkanlıkla, asık suratla. ***e.a.*** *- 2. gloomy, irritable, morose, grouchy.*

dysphagia, *is. patol.* yutma güçlüğü.

dysphasia, *is. patol.* konuşma/anlaşma güçlüğü : (beyin örsentisinden ileri gelen) dil tutulması. **dysphasic** : konuşamayan, dili tutulmuş.

dysphemism, *is.* iyi/nazik bir kelime yerine kötü/kaba kelime kullanma : ihtiyar yerine moruk demek gibi. ***k.a.*** *- euphemism.*

dysphonia, *is.* ses zorluğu : normal sesleri çıkarmada çekilen zorluk. **dysphonic** : ses zorluğu çeken.

dysphoria, *is. patol.* rahatsızlık, huzursuzluk, endişe, sinirlilik, yerinde duramama, birdüziye kımıldanma. **dysphoric** : rahatsız, huzursuz, endişeli, sinirli.

dyspnea = **dyspnoea**, *is. patol.* soluk darlığı, nefes darlığı. **dyspneal** = **dyspneic** = **dyspnoeal** = **dyspnoeic** = **dyspnoic** : soluk darlığı çeken, soluk darlığına sebep olan.

dysprosium, *is. kim.* disprozyum : nadir bir metal. Simgesi **Dy**, atom ağ. 162.50, atom nu. 66.

dysteleology, *is.* **1.** *fels.* ülküsüzlük : son gaye veya maksadın varlığını inkâr eden öğreti, **2.** hayatta/doğada bir maksat olmadığı sanısı/faraziyesi, **3.** normal/doğal faaliyetlerden kaçınma veya yılma, **4.** **dysteleological** : ülküsüzlük+, **5.** **dysteleologist** : ülküsüz.

dysthymia, *is.* yeis, fütur, umutsuzluk, nevmidî (veya bu hâllere istidat). ***e.a.*** *- despondency.*

dysthymic, *sf.* üzgün, umutsuz, meyus, nevmit.

dystonia, *is. patol.* gergi bozukluğu : sinir sistemi hastalığından ileri gelen kas gevşekliği/pörsümesi.

dystrophia = **dystrophy**, *is.* **1.** *tıp* beslenme yetersizliği : yetersiz/kusurlu beslenme/büyüme, **2.** *patol.* kasların gelişememesi/zayıflaması, anormal gelişme, kas dermansızlığı/zafiyeti.

dysuria, *is. patol.* idrar zorluğu, zor işeme, işeme zorluğu. **dysuric** : zor işeyen.

dziggetai, *is. bk.:* **chigetai.**

Dzungaria, *is.* Çungarya.

* * *
*

E

E, e, *is.*, *ç.* **E's/Es, e's/es 1.** İngiliz alfabesinin beşinci harfi, **2.** E sesi : *met, meet, mere* kelimelerindeki gibi, **3.** baskı işlerinde E /e harfinin kalıbı, **4.** sırada 5., **5.** *müz.* (a) üçüncü ton, mi notası, (b) mi notasının frekansı : 329.6 Hz veya bunun 2n katı (n: pozitif tam sayı), (c) mi notası üzerine kurulu ölçek, **6.** Roma rakamlarında 250'yi gösteren simge, **7.** *ABD* okulda başarısızlık notu, **8.** *fiz.* erg, enerji birimi, **9.** *elekt.* *bk.:* **electromotive force.**

e, *mat.* **e** sayısı : $\lim_{n->} (1+1/n)^n$ 2.718281828... tabiî veya Neperiyen logaritmanın tabanı.

e-, *ön ek* **ex-** ön ekinin c,f,p,q,s,t den başka sessizler önünde aldığı şekil. ör.: *eject, emit.*

ea. = each.

each, *sf.&zm.&zf.* **1.** her. ~ **person** : herkes, her şahıs. ~ **student** : her öğrenci. ~ **day** : her gün. ~ **of us** : her birimiz, **2.** her bir(i), herkes. **We ~ earn $10 = We earn $10 ~** : Her birimiz 10 dolar kazanırız. ~ **went his way** : Herkes kendi yoluna gitti. ~ **one of us** : her birimiz. ~ **of one you** : her biriniz. ~ **one of them** : onların her biri, **3.** her biri, beheri, başına. **Three groups of ten men ~** : Onar kişilik üç grup. **The tickets are $5 ~** : Biletler 5 dolardır (biletlerin her biri 5 dolardır. *NOT* **: EACH** ve **EVERY** eş anlamlı sıfatlardır. **EACH**, zamir olarak kullanıldığı zaman cümlenin fiili tekil olmalıdır : *Each of the houses is painted a different color. Each of the boys has his own job.*

each other, birbiri(ni), bir ötekini, yekdiğerini. **They love ~ ~** : Birbirlerini seviyorlar. **They kissed ~ ~** : Öpüştüler (birbirlerini öptüler). **They are separated from ~ ~** : Birbirlerinden ayrıldılar.

each way, *zf.* üçlü bahis : yarışta bahse girilen at veya köpek 1, 2 veya 3. geldiğinde kazanılan bir bahis. *I put $10 each way on Red Rum, so I won some money though he came second.*

eager, *sf.* **1.** hevesli, istekli, arzulu, şevkli, can atan, **to be ~ to do sth** : bir şeyi yapmaya can atmak. **to be ~ for** : çok istemek/arzu etmek, **2.** sabırsız, haris, gayretli, canlı. **He listened the story with ~ attention** : Hikâyeyi dikkat ve sabırsızlıkla dinledi. ~ **beaver** *k.d.* çok gayretli/çalışkan kimse, **3.** *esk.* keskin, acı, sert, şiddetli, **4.** ~**ly** : hevesle, istekle, can atarak, sabırsızlıkla, gayretle, **5.** ~**ness** : heves(lilik), istek(lilik), can atma, sabırsızlık, gayret(lilik). ***e.a.*- *1&2.*** *avid, keen, anxious, earnest, fervent, zealous, enthusiastic, **3.** tart, sharp, biting.*

eagle, *is.* **1.** *zool.* kartal : *Accipitridae* familyasından iri, yırtıcı kuş. **golden ~** : altın kartal, Kanada kartalı *(Aquila canadensis).* **bald/American ~** : kel kartal, Amerika kartalı *(A. Haliaetus)* (ABD'nin millî simgesi). **imperial ~** : şah kartal *(Aquila heliaca).* **Bonnelli's ~** : atmaca kartalı *(Hieraëtus fasciatus).* **booted ~** : cüce kartal *(Hieraëtus pennatus),* **2.** kartal şeklinde simge, **3.** kartal resmi taşıyan mühür, damga, para vb. *the Roman ~.* **4.** kartal şeklinde arma : ABD'de albaylar ve deniz kaptanları taşır. **5.** ABD'de 1933'e kadar kullanılan 10 dolarlık altın para (bir tarafında kartal resmi vardır), **7.** *golf* herhangi bir delikte paritenin altında iki sayı.

eagle-eyed, *sf.* keskin/sert bakışlı, keskin gözlü.

eagle-owl, *is. zool.* puhu kuşu *(Bubo bubo).*

eagle-ray, *is. zool.* fulya balığı *(Myliobatis aquila)* : Akdeniz, Atlas Okyanusu ve Avustralya denizlerinde yaşayan 1.5 m uzunluğunda, kuyruğu testere gibi dişli bir balık.

eagle scout, *is.* kartal izci : 21 nişan kazanan izci.

eagle-sighted, *sf.* keskin gözlü, keskin görüşlü.

eaglestone, *is.* kartal taşı : eski bir söylentiye göre kartalların yuvalarında fol olarak kullandıkları ceviz büyüklüğünde bir taş.

eaglet, *is.* kartal yavrusu.

eagle-winged, *sf.* kartal kanatlı, hızlı ve yüksekten uçan.

eaglewood, *is. bk.:* **agalloch.**

eagre = eager, *is. Brit.* nehir ağzında anî met taşması.

ealderman = ealdorman, *esk. bk.:* **alderman.**

-ean, *son ek* " -li, -e ait/mensup". **European** : Avrupalı. **Aegean** : Ege+, Egeli.

E&OE = *errors and omissions excepted* : hata ve atlamalar müstesna.

eanling, *is. esk.* kuzu, oğlak. ***e.a.***- *yeanling, kid.*

ear^1, *is.* **1.** kulak, işitme organı. *She leaned over and whispered in my ear.* **2.** (dış)kulak. *The rabbit pricked up its long pink ~s when it saw me.* **3.** işitme duyusu. *Sounds pleasing to the ~.* **4.** müziğin inceliklerini sezebilme yeteneği. **have a good ear (for music)** : müziğe hassas kulağı olmak. **have no ear (for music)** : müzikten anlamamak. *He doesn't like concerts because he has no ~ for music.* **5.** kulak verme, ilgi, dikkat. **to catch s.o.'s ~s** : birisinin dikkatini çekmek. *He caught the minister's ~s and persuaded him to accept his plan.* **6.** (gazetelerde) ilk sayfanın üst köşesindeki çerçeve (hava raporu, ilân vb. içeren yer), **7.** testi kulpu vb. gibi kulağa benzer çıkıntı, **8. about/around one's ~s** : yenilgi, mahvolma, suya düşme, akamete uğrama. **bring about one's ~s** : mahvetmek, suya düşürmek, akamete uğratmak, **9. a word in your ~** : gizli söz, sır, kulağa fısıldanan söz, **10. be all ~s** *k.d.* kulak kesilmek, dikkatle dinlemek. *Tell us what happened; we're all ~s.* **11. believe one's ~s** : kulaklarına/duyduğuna inanmak. **Is she really coming? I can hardly believe my ~s** : Sahiden geliyor mu? Kulaklarıma inanamıyorum. **12. bend an ~ = give ~ to = lend an ~ to** : dinlemek, kulak vermek, **13. bend one's ~** *argo* kafa şişirmek/ütülemek, vira konuşmak, vırvır etmek. **He'll bend your ~ for hours** : Saatlerce kafa ütüler. **14. bring a storm about one's ~s** : başına belâ açmak, **15. dry behind the ~** *k.d.* tecrübeli, becerikli, mahir, **16. go in (at) one ~ and out (at) the other** *k.d.* bir kulağından girip ötekinden çıkmak, aldırış etmemek, kale almamak, **17. have one's ~ to the ground** : kulağı kirişte olmak, bütün söylenenleri dinlemek, **18. have s.o.'s ~** : her şeyi kulağına fısıldayacak kadar sırdaşı olmak, **19. keep an ~ to the ground** : göz kulak kesilmek, yeni haberleri izlemek, **20. Little pitchers have big ~s** : Çocukların kulağı delik olur/çocuklar her şeyi duyarlar. **21. out on (one's) ~** *argo* kulağından tutulup atılmış, işinden kovulmuş, **22. play by ~** *müz.* ezbere (notasız) çalmak. *He can play the most difficult piano music by ~.* **23. play it by ~** *k.d.* olayların gelişmesine göre davranmak, müşkül duruma hemen çare bulup işin içinden sıyrılmak, **24. prick up one's ~s** *k.d.* kulak kabartmak, işitmeye çalışmak, sezdirmeden dinlemek. *The woman pricked up her ~s when she heard them talking about her.* **25. put a flea in one's ~** : kulağını bükmek, ikaz etmek, azarlamak, paylamak. *bk.:* **flea** (3), **26. set people by the ~s** : aralarını açmak, aralarına kara kedi sokmak, **27. (s.o.'s) ~s are/must be burning** *k.d.* (bir kimsenin) kulaklarını çınlatmak, gıyabında konuşmak. **Last night your ~s must have burnt/tingled** : Dün gece her hâlde kulaklarınız çınlamıştır. **28. turn a deaf ~ to** : işitmemezlikten gelmek, kulak asmamak, aldırmamak, umursamamak, **29. up to one's ~s** : başından aşkın. **be up to the ~s/over head and ~s in work** : işi başından aşmak. *I haven't time to go out tonight; I'm up to my ~s in work.* **30. Walls have ~s** *a.s.* Yerin kulağı var. **31. wet behind the ~s** *argo* saf, tecrübesiz, ağzı süt kokan.

ear^2, *is&gs.f.* **1.** başak, koçan. **in the ~** : koçanlı, başak halinde, kabuklu, **2.** başaklanmak, başak/koçan tutmak/bağlamak.

earache, *is.* kulak ağrısı. ***e.a.***- *otalgia.*

eardrop, *is.* (sallantılı) küpe.

ear drops, *is.* kulak damlası.

eardrum, *is.* kulak zarı. ***e.a.***- *tympanic membrane.*

eared, *sf.* kulaklı. **long-eared** : uzun kulaklı.

earflap, *is.* (soğuktan koruyucu) kulaklık. **earlap** *d.d.*

earful, *is., ç.* **-fuls** *ABD- k.d.* **1.** öğüt, nasihat, kulakta küpe olması gereken söz, **2.** dedikodu, havadis, söylenti, şayia, **3.** azar(lama), zılgıt. *If he comes here again and tries to make trouble, he'll get an ~ from me!* ***e.a.****- 1. advice, 2. gossip, news, 3. scolding.*

earing, *is. den.* yelkenin üst kısmını serene bağlayan kısa halat.

earl, *is.* kont. **~ship** : kontluk.

earlap, *is.* **1.** *bk.:* **earflap**, **2.** *bk.:* **earlobe**, **3.** dış kulak.

earldom, *is.* **1.** kontluk, **2.** *esk.* bir kontun unvanı, rütbesi, sahip olduğu arazi.

ear-lobe, *is.* kulak memesi.

earless seal, *is. bk.:* **hair seal** (1).

early, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** erken. **to get up ~** : erken kalkmak. **~ riser** : erkenci, erken kalkan. **in the ~ morning** : sabah erkenden. **An ~ bird gets worm** : Erken kalkan yol alır (Erken kalkanın kısmeti bol olur). **too ~** : çok erken. **~ in the winter** : kış başlangıcında. **I am one hour ~** : (Vaktinden) bir saat erken geldim. **2.** ilk, ilkel, baş(langıç). **during the earlier months of the year** : yılın ilk aylarında. **~ in the year** : yılın başlangıcında. **~ youth** : ilk gençlik. **at an ~ age** : çocukken. **~ in the list** : listenin başında. **at your earliest convenience** : sizin için uygun olan ilk fırsatta, **3.** eski. **earlier times** : eski zamanlar. **in ~ days** : eskiden. **my earliest recollection** : en eski anılarım. **~ French architecture** : eski Fransız mimarisi, **4.** vakitsiz, vaktinden evvel. **an ~ death** : vakitsiz/genç iken ölüm, **5. as ~ as** : daha, henüz, ta. **as ~ as 1900** : daha 1900 yılında. **as ~ as tenth century** : ta onuncu yüzyılda, **6. ~ on** : başlangıçta, ilk safhada/kademede, **7. at an ~ date** : yakında, yakın bir tarihte. **at an earlier date** : daha yakın/kısa bir zamanda, **8. at the earliest possible moment** : ilk müsait fırsatta, en kısa zamanda, **9. keep ~ hours** : erken yatıp erken kalkmak, **10. earliness** : öncelik, erkenlik, ilkellik. ***k.a.****- 1. late.*

early bird, *is.* **1.** *k.d.* erkenci, erken kalkan/davranan/gelen kimse, **2.** *b.h.* Avrupa ile ABD arasında telefon/TV haberleşmesi sağlayan uydu.

Early Warning System, *is.* Erken Uyarma Sistemi : düşman uçaklarının yaklaştığını önceden haber veren radar ağı.

earmark, *is.&gl.f.* **1.** hayvanlara kulak markası/işareti (vurmak/yapmak), **2.** tanımlama işareti/markası, alâmetifarika. **He has all the ~s of a fool** : Sersemliği her hâlinden belli. **3.** belirli bir maksat için bir yana koymak/saklamak, tahsis etmek, ayırmak. *to ~ goods for export.* **4. ~ing** : ayırım, tahsis.

earmuff, *is.* (soğuktan koruyan) kulaklık.

earn, *f.* **1.** kazanmak. **to ~ one's living** : geçimini sağlamak. *He ~s &50,000 a year.* **2.** hak etmek, hak kazanmak/iktisap etmek, (hak olarak) elde etmek. **to receive more than one has ~ed** : hakkından (hak ettiğinden) fazlasını almak, **3.** (manevî mükâfat/şeref/şöhret vb.) kazanmak, elde etmek, liyakat kesbetmek. *to ~ a reputation by honesty. He ~ed the title of "the Great" by his victories in the war.* **4.** kazandırmak. *His victories in the war ~ed him the title of "the Great".* **5.** *esk. bk.:* **yearn**, **6. ~er** : kazanan. ***e.a.****- 1. bk.: gain, 2. merit, 3. acquire.*

earned income, *is.* gelir, kazanç, maaş ve ücretten kazanılan para.

earnest, *sf.&is.* **1.** ciddî, ağırbaşlı, gayretli, istekli, çalışkan. **an ~ worker/student** : gayretli/çalışkan bir işçi/öğrenci. *He made an ~ attempt to persuade her.* **an ~ effort** : ciddî bir gayret, **2.** içten, samimî. *an ~ apology. an ~ prayer. ~ words.* **3.** gerçek(ten), hakikî, çok önemli. **an ~ Moslem** : hakikî bir Müslüman, **4.** (maksat ve niyette) ciddiyet, içtenlik, samimiyet. **in (deadly) ~** : ciddî/samimî olarak, gerçekten. **He is very much in ~** : İşi çok ciddiye alıyor. **as an ~ of one's goodwill** : iyi niyetinin delili olarak, iyi niyetini kanıtlamak için, **5.** öndelik, pey, teminat, avans, kaparo. **~ money** : alım öndeliği, teminat/pey akçesi, avans, peşinat, **6.** ön belirti, delil, alâmet, işaret. *He has been working harder today as an ~ of his good intention for the future.* **7. ~ly** : ciddiyetle, ciddî/samimî olarak, içtenlikle. **I ~ly hope** : Samimî olarak/kuvvetle umarım. **8. ~ness** : ciddîlik, ciddiyet, içtenlik, samimiyet, gayret, çalışkanlık. ***e.a.****- 1. fervent, resolute, serious, sincere, 3. purposeful.* ***k.a.****- 1. frivolous.*

earning, *is.* **1.** kazanma, iktisap, **2. ~s** : (a) kazanç, kâr, (b) maaş, ücret, gelir. ***e.a.****- 2. (a) profits. (b) wages, salary.*

earphone, *is.* kulaklık, telefon kulaklığı.

earpick, *is.* kulak temizleme aleti.

earpiece, *is.* **1.** kulaklık : kulağa geçirilen/tutulan parça (gözlüğün kulağa geçirilen parçası gibi), **2.** *bk.:* **earphone.**

earplug, *is.* kulak tıkacı : gürültü ve suya karşı kulağa konan tıkaç.

earring, *is.* küpe.

ear shell, *is. bk.:* **abalone.**

earshot, *is.* işitme uzaklığı/menzili, kulak erimi, bir sesin işitilebileceği en büyük uzaklık. **within ~** : işitilecek uzaklıkta. **out of ~** : işitilemeyecek kadar uzak(ta), işitme menzili dışında.

earsplitting, *sf.* kulakları patlatan, kulak tırmalayıcı, sağır edici.

earth^{1}, *is.* **1.** dünya, yeryüzü, arz. *They returned successfully from moon to the ~.* **2.** dünya halkı, herkes, bütün insanlık âlemi. *The whole ~ rejoiced.* **3.** toprak. *She filled the pot with ~ and planted a rose.* **4.** yer, zemin. *to fall to ~.* **5.** (avcılıkta) tilki ini/deliği, **6.** dünya işleri, ahirete ait olmayan işler, **7.** *kim.* indirgenmesi zor maden oksitleri : alümina, zirkonya, ittira vb. gibi. *bk.:* **alkaline ~, rare ~. 8. ~ color** *d.d.* hâki renk, bu rengi veren boya (başlıca demir oksitten oluşan boyalar), **9.** *elekt.* toprak (teli, bağlantısı, hattı vb.), **10.** *esk.* memleket, ülke, **11. ~ flax** : amyant, **12. ~ movement** : *jeol.* dünya kabuğunun hareketi, **13. come back/down to the ~** : gerçekçi olmak, gerçek âleme dönmek, hayal kurmaktan vazgeçmek, **14. down to ~** : dürüst, açık sözlü, samimî, içi dışı bir; pratik, hayalden uzak, gerçekleşebilir, **15. go to ~** : (a) (tilki vb.) inine girmek, (b) saklanmak, kayıplara karışmak, sırra kadem basmak, **16. go to the ends of the ~** : dünyanın öbür ucuna/cehennemin dibine gitmek. **17. on ~** : yahu, be birader, vb. : ***how, what*** ile birlikte ifadeyi kuvvetlendirmekte kullanılır **How on ~ can we get all this in the car?** Yahu, bütün bu şeyleri arabaya nasıl sığdırırız? **What on ~ are you talking about ?** Sen neden bahsediyorsun, birader? **18. run (sth/s.o.) to ~** : yakalayıncaya kadar kovalamak, buluncaya kadar aramak, (tilki vb.) inine kaçırmak, **19. scum of the ~** : ayak takımı. **20. Why on ~ ...?** Ne halt etmeye...? Acaba neden...? **Why on ~ are you still waiting?** Hâlâ ne halt etmeye bekliyorsun? ***e.a.***- *1. world, globe, universe, 3. ground, soil, dirt, 9. ground.*

earth^{2}, *f.* **1.** topraklamak, (elektrik telini/iletkeni) toprağa bağlamak. **~ to frame** : şasiye bağlamak, **2.** toprakla örtmek, üstüne toprak örtmek/yığmak. *to ~ up a plant or its roots.* **3.** (tilki vb.) (a) inine sokmak, (b) inine girmek/saklanmak.

earthborn, *sf.* **1.** yerde biten, topraktan doğan, **2.** fâni, dünyevî, insana özgü. ***e.a.***- *2. mortal, human.*

earthbound = earth-bound, *sf.* **1.** toprağa sıkıca bağlı, **2.** yalnız yeryüzünde bulunan, **3.** maddî, **4.** hayal gücünden yoksun. *an ~ style of writing. too ~ to be a poet.*

earth-closet, *is. Brit.* kır helâsı, susuz helâ.

earthen, *sf.* **1.** toprak(tan yapılmış), **2.** toprak işi, **3. ~ware** : (a) çanak çömlek. **glazed ~ware** : sırlı çömlek. (b) kil, çömlekçi kili.

earthiness, *is.* **1.** topraklılık, **2.** açık sözlülük, gerçekçilik, özü sözü bir oluş, pratiklik, **3.** maddîlik, kabalık. *I don't like the ~ of his jokes.*

earthlight, *is. bk.:* **earthshine.**

earthling, *is.* **1.** yeryüzünde yaşayan kimse, âdemoğlu, fâni kimse, **2.** maddî şeylere/dünya malına fazla bağlı kimse, kendini sırf dünya işlerine kaptırmış/vermiş kimse. ***e.a.***- *1. mortal.*

earthly, *sf.* **-lier, -liest 1.** maddî, dünyevî, dünyaya/maddî âleme ait. **~ minded** : maddî kafalı, maddî/dünyevî fikirlere sahip, **2.** akla sığar/yatkın, makul, mümkün, gerçekleşebilir, pratik, imkân dahilinde. **of no ~ use** : değersiz, akla sığmaz, gerçekleşemez, hiçbir yararı olmayan, beş para etmez. *This rubbish is of no ~ use. There is no ~ reason for me to go.* **There is no ~ chance/reason/use** : Kat'iyen hiçbir imkân/sebep/fayda yoktur. **3. have an ~** *Brit.- k.d.* en ufak ümidi/fikri/şansı olmak, mümkün olmak. *Will John win the prize? No, he hasn't an ~.* **4. earthliness** : (a) maddîlik, dünyevîlik, (b) mümkün olma, gerçekleşebilme. ***e.a.***- *1. worldly, terrestrial, mundane, 2. possible, conceivable.* ***k.a.***- *1. spiritual, divine.*

earthman, *is., ç.* **-men** insan, beşer, dünya insanı.

earth mother, *is.* toprak ana.

earthmover, *is.* toprakkazar, buldozer, toprak kazma makinesi.

earthnut, *is.* **1.** yer fıstığı, Amerikan fıstığı, **2.** domuz otu *(Carum)*, **3.** domalan, yer mantarı. ***e.a.**- 1. peanut, 2. hognut, 3. truffle.*

earthpea, *is.* domuz fıstığı.

earth pillar = earth pyramid, *is.* peri bacası.

earthquake, *is.* deprem, zelzele, yer sarsıntısı.

earth-rise, *is.* (uzaydan görülen) dünya doğması.

earth science, *is.* yer bilimi : jeoloji, coğrafya vb.

earthshaking, *sf.* **1.** vahim, ciddî, çok önemli, inançları kökünden sarsan, fikirleri alt üst eden, çok etkili, dünyayı sarsan. *The murder of the President was an ~ event.* **2. ~ly** : vahim/ciddî bir şekilde, dünyayı alt üst edercesine. ***e.a.**- 1. momentous.*

earthshine = earthlight, *is. astr.* dünya parıltısı : dünyadan yansıyıp ayın gölgede kalan kısımlarını aydınlatan ışık.

earthstar, *is.* yıldız mantar *(Geastar)* : yarılarak yıldız şeklini alan mantar .

earth station, *is.* (uydu haberleşmesinde) yer istasyonu.

earth tone, *is.* yerel renkler : hâki, bej, yeşil vb.

earthward(s), *sf.&zf.* yere yönelik, dünyaya/arza doğru/yönelik.

earthwork, *is.* **1.** kazı, hafriyat, toprak işi, **2.** *As.* toprak tabyası, toprak siper/set.

earthworm, *is.* **1.** *zool.* solucan, toprak solucanı *(Lumbricus terrestris)*, **2.** *esk.* sefil/adî insan.

earthy, *sf.* **earthier, earthiest 1.** topraktan (ibaret, müteşekkil), topraktan yapılmış, **2.** toprak gibi, toprağa benzer, toprağı andıran. *an ~ smell.* **3.** gerçekçi, realist, pratik, gerçekleşebilir, **4.** kaba, incelikten yoksun. *a ~ sense of humor.* **5.** gürbüz, dinç, sağlam, kuvvetli, **6.** *esk.* dünyevî, dünyaya ait. **7. earthily** : (a) gerçekçi/realist olarak, (b) kabaca, (c) gürbüz/dinç/sağlam bir şekilde. ***e.a.**- 3. realistic, practical, 4. coarse, unrefined, 5. direct, robust, unaffected, 6. worldly.*

ear trumpet, *is.* sağır borusu : eskiden ağır işiten kimselerin daha iyi işitebilmek için kulaklarına tuttukları sesi toplayıcı boru.

earwax, *is.* kulak kiri. ***e.a.**- cerumen.*

earwig, *is.&gl.f.* **1.** *zool.* kulağakaçan *(Forficula auricularia)* : eklem bacaklılardan arkasında boynuz gibi iki çengeli olan zararlı böcek, **2.** fitlemek, fit vermek, kafasına fitne fikirler sokmak.

ease, *is.&f.* **eased, easing 1.** rahat, huzur. **be at ~** : rahat/huzur içinde olmak. **ill at ~** : huzursuz, endişeli, **2.** gönül/vicdan huzuru/rahatlığı. **at ~** : rahat, müsterih. **feel at ~** : içi rahat etmek, müsterih olmak. **set s.o. (= s.o.'s mind) at ~** : birinin içini rahat ettirmek, birini huzura kavuşturmak, **3.** kolaylık, rahatlık. **with ~** : kolayca, kolaylıkla, rahatça. *It can be done with ~.* **4.** bolluk, zenginlik, refah. **a life of ~** : müreffeh bir hayat. **live a life of ~** : çalışmadan rahat bir hayat yaşamak, **5.** serbestlik, teklifsizlik. **to be at ~ with others** : başkalarıyla teklifizce/serbestçe görüşmek, davranışlarında serbest olmak, **6. at ~** *As.* rahat. **Stand at ~!** Rahat! **7.** rahat et(tir)mek, **8.** endişeden/sıkıntıdan kurtarmak/kurtulmak, huzura kavuş(tur)mak. **~ one's mind** : içi rahat etmek, müsterih olmak, rahatlatmak, teselli etmek. *I ~d her mind by telling her that the children were safe.* **9.** (ağrı vb.) din(dir)mek, yatış(tır)mak, hafifle(t)mek, teskin etmek/olmak. **to ~ pain** : ağrıyı dindirmek. *I gave him some medicine to ~ the pain.* **10.** yavaşla(t)mak, gayet dikkatle sürmek/hareket et(tir)mek, mahirane istenilen sonuca varmak. *to ~ a car into a narrow parking space.* **11.** kolaylaş(tır)mak. *I'll help if it will ~ your job.* **12.** *den.* (a) ağır ağır lâçka etmek, (b) gemiler arasında dümeni idare etmek, (c) rüzgâra/dalgaya karşı gitmek. **~ the ship** : gemiyi dalgaya karşı götürmek. **~ the helm!** Ağır ağır gel! **13.** bollaştırmak, genişletmek. *My new coat is too tight and must be ~d under the arms.* **14.** gerginliği azaltmak, yatıştırmak, sulha/sükûna kavuş(tur)mak. *The relationship between these two countries has ~d.* **15.** *gen* **~ off/up** : (a) (basıncı/gerilimi) azaltmak. **~ off** : yavaş yavaş gevşetmek. (b) işi yavaştan/ağırdan almak, çalışma hızını azaltmak, yan gelmek. *My father has had a hard life and it's time he ~d up a bit.* **16. ~ out** : işten uzaklaştırmak, yetkisini almak, **17. ~ up on** : fazla sıkmamak/tazyik etmemek, fazla üzerine varmamak, müsamahakâr davranmak. *You sho-*

uld ~ up on the child and stop scolding her. ***e.a.**- 1. repose, contentment, effortlessness, 2. tranquility, serenity, calmness, peace, 5. naturalness, informality, poise, 7&8. comfort, relieve, mitigate, lighten, lessen, 8. tranquilize, soothe, 9. alleviate, assuage, allay, 11. facilitate.* ***k.a.**- 1. discomfort, effort, exertion, 2. disturbance, 5. constraint.*

easeful, *sf.* **1.** rahat, asude, sakin, **2. ~ly** : rahat/asude bir şekilde, sükûnetle. ***e.a.**- 1. quiet, peaceful, restful.*

easel, *is.* **1.** ressam sehpası, şövale, **2.** sehpa, çerçeve, altlık.

easement, *is.* **1.** rahatlık/kolaylık sağlayan şey, **2.** *huk.* irtifak hakkı, ortaklaşma, ortak kullanma.

easer, *is.* rahat ettiren, rahata kavuşturan, endişeden/sıkıntıdan kurtaran, hafifleten, gevşeten.

easier, *sf.* daha kolay : **easy** sıfatının artıklık derecesi.

easiest, *sf.* en kolay : **easy** sıfatının üstünlük derecesi.

easily, *zf.* **1.** kolayca, kolaylıkla, zahmetsizce. *I can ~ finish it today.* **2.** rahat rahat, bol bol, kuşkusuz, şüphesiz. **This is ~ his best novel** : Kuşkusuz bu onun en iyi romanıdır. **3.** muhtemelen, pekâlâ. **It may ~ rain** : (Muhtemelen) yağmur yağabilir. **He may ~ be wrong** : Pekâlâ yanılmış olabilir. ***e.a.**- 1. without trouble, 2. by far, certainly, 3. likely, well.*

easiness, *is.* **1.** kolaylık, akıcılık, **2.** ilgisizlik, kayıtsızlık, lâkaydi, **3.** (hareketlerde) incelik, yumuşak/tabiî davranış, **4.** (makine) kolayca/yağ gibi işleme. ***e.a.**- 2. carelessness, indifference.*

east, *is.&sf.&zf.* **1.** doğu, şark, gün doğusu, **2.** doğu semti, doğudaki ülke/arazi vb., **3.** doğu halkı/uygarlığı. **the East** : (a) Uzak Doğu, (b) Doğu Avrupa ülkeleri, (c) ABD'nin doğusu : Missisipi nehri veya Allegheny dağları doğusundaki kısmı, (d) (eski ve Orta Çağ tarihinde) Doğu Roma İmparatorluğu, **4.** doğu+, doğu(sun)da bulunan. *The ~ end of the town.* **5.** doğuya ait, doğu ile ilgili, **6.** doğudan gelen/esen. *The ~ wind.* **7.** doğuya doğru/yönelik/müteveccih. *Heading ~. The room faces ~, so we get the morning sun.* **8.** doğudan, şarktan, **9. back East** : ABD'nin doğusun(d)a. *Robert has gone back East to study.* **10. out East** *Brit.* Asya(ya/da). *Smith went out East as a young man.*

East, *is.* **1.** doğu, dünyanın doğu ülkeleri/kıtaları, özellikle Asya. **Far ~** : Uzak Doğu. **Middle ~** : Orta Doğu. **Near ~** : Yakın Doğu. **2.** bir ülkenin doğusu.

eastbound, *sf.* doğuya yönelik/doğru, doğu yönünde (giden). *an ~ ship.*

east by north, *den.* doğu kerte poyraz : denizci pusulasında kuzeyle saat ibreleri yönünde 78°15' açı yapan yön.

east by south, *den.* doğu kerte keşişleme : denizci pusulasında kuzeyle saat ibreleri yönünde 101°15' açı yapan yön.

East End, *is.* Doğu Londra : Londra'nın fakir ve kalabalık bölgesi.

Easter, *is.* **1.** Paskalya yortusu : Hristiyanlarca İsa'nın tekrar dirilmesinin kutlandığı yortu, **2. ~ Sunday** *d.d.* Paskalya günü : 21 Marttan sonraki ilk dolunayı izleyen pazar günü. **~ Monday** : bu günün ertesi, **3. ~ egg** : (a) Paskalya yumurtası, (b) yumurta şeklinde çikolata, **4. ~ lily** *bot.* beyaz zambak *(Lilium longiflorum)* : İlkbaharda ilk önce açan bir tür zambak.

easterling, *is.* doğulu, şarklı : bir ülkenin doğu bölgesi halkı.

easterly, *sf.&zf.&is.*, *ç.* **-lies 1.** doğu(da), doğuya doğru, doğu(sun)daki. **The ~ shore of a lake** : Gölün doğu kıyısı. **in an ~ direction** : doğu yönünde, **2.** doğudan gelen/esen. *a strong ~ wind.* **3.** doğu rüzgârı.

eastern, *sf.* **1.** doğu+, doğusal, şark+, doğuda bulunan. **the ~ boundary** : doğu hududu, **2.** doğuya giden/yönelik/müteveccih. *an ~ route.* **3.** doğudan gelen/esen. *an ~ wind.* **4.** *b.h.* Doğulu : Doğu illerinden gelen. *an ~ Congressman.* **5.** Rum Ortodoks Kilisesi+. **6. ~ Church** : Rum Ortodoks Kilisesi, **7. ~ Empire** : Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu, **8. ~ rite** : (a) Ortodoks kilisesi ayini, (b) Papanın yetkilerini tanımakla beraber kendi ayin ve âdetlerini koruyan Doğu kilisesi, **7. ~ Roman Empire = ~ Empire** : Doğu Roma İmparatorluğu, **8. ~ Thrace** : Doğu Trakya, **9. ~ time** : doğu saati, ABD'nin doğusunda uygulanan saat, **10. ~ Turkestan** : Doğu Türkistan.

easterner, *is.* **1.** doğulu, şarklı, **2.** ABD'nin doğu illeri halkı, **3.** ~ **Hemisphere** : Doğu Yarım Küresi, yeryüzünün Avrupa, Asya, Afrika ve Avustralya'yı içine alan yarısı, **4.** ~ **hemlock** *bot.* Kanada çamı *(Tsuga canadensis).*

easternize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** doğulaştırmak, şarklılaştırmak, doğu âdet ve törelerini benimsetmek, **2.** Doğu ABD fikir/âdet/töre ve yaşayışından etkilenmek, bilhassa kozmopolit âdet ve inanışların etkisinde kalmak, **3. easrternization** : doğulaştırma.

easternmost, *sf.* en uzak doğu(daki).

easter red cedar, *is. bk.:* **red cedar.**

Eastertide, *is.* **1.** Paskalya zamanı, **2.** Paskalyayı izleyen hafta, **3.** Paskalyadan sonraki 50 gün.

easting, *is.* **1.** *den.* doğuya doğru hareket/gidiş, **2.** doğu yönü, **3.** kuzey/güney başlangıç çizgisinden doğuya doğru ölçülen uzaklık.

east-northeast, *is.&sf.&zf.* **1.** doğu-kuzeydoğu (D-KD) : doğu ile kuzeydoğu doğrultuları arasındaki açının ortayının gösterdiği doğrultu, **2.** D-KD yönün(d)e/yönünden, **3.** D-KD'dan esen (rüzgâr).

east-southeast, *is.&sf.&zf.* **1.** doğu-güneydoğu (=D-GD) : doğu ile güneydoğu doğrultuları arasındaki açının ortayının gösterdiği doğrultu, **2.** D-GD yönün(d)e/yönünden, **3.** D-GD'dan esen (rüzgâr).

eastward, *is.&sf.&zf.* **1.** doğuya doğru, doğu yönünde (giden, uzaklaşan), doğuya yönelik, **2. eastwards** *d.d.* doğuya doğru, **3.** doğu.

eastwardly, *sf.&zf.* doğuya yönelik, doğu yönünde.

easy^1, *sf.* **1.** kolay, zahmetsiz. **an ~ job** : kolay/zahmetsiz iş. *A book that is ~ to read. an ~ victory.* **within ~ reach of** : kolaylıkla erişilebilir, elinin altında. ~ **of access** : kolay görüşülebilir, yanına yaklaşılabilir, **2.** asude. *an ~ mind.* **3.** rahat, sakin. *an ~ life. He has retired now and leads a very ~ life.* **Stand ~!** *As.* (yerinde) Rahat! **4.** mülâyim, yumuşak (başlı). *an ~ disposition.* **5.** uysal, halim, kolay yola gelen, müşkülpesent olmayan. **I'm ~** *k.d.* Ben uysalım/kolay anlaşırım. ~ **to get on with** : kolay geçinilir, munis, iyi huylu, **6.** uygun, elverişli, münasip, hafif, yerine getirilmesi kolay. ~ **terms on a loan** : ödeme şartları elverişli borç. **by ~ payments** : küçük taksitlerle. *to buy on ~ terms.* **7.** kolayca elde edilebilen, bön, saf, çabuk kanan, aldanan. *an ~ prey.* ~ **victim/mark** : kolayca aldatılabilen/tuzağa düşürülebilen kimse. *Susan's simple nature made her an ~ victim of Sir John's intentions.* **8.** teklifsiz, senli benli. **an ~ manner.** **9.** akıcı, selis. *an ~ style of writing.* **10.** bol, geniş. *an ~ fit.* **11.** yavaş, ağır, acelesiz. **an ~ trot.** ~ **(ahead)** : Yavaş ileri! ~ **all !** Dur! (kürekçilere verilen kumanda) **12.** *ekon.* (a) elde edilmesi kolay, bol, mebzul (mal), (b) ucuz faizle alınabilen (borç para), (c) durgun, yavaş, alıcısı az, düşük (piyasa). **Cotton was easier** : Pamuk piyasası düşüktü. **The market was ~** : Piyasa durgundu. **13.** zengin, müreffeh, bol. *in ~ circumstances.* **14. by ~ stages** : kısa menzillerle, (seyahatte) azar azar yol alarak, **15. free and ~** : (a) gevşek, müsamahakâr, (b) kaygısız, hiçbir şeye aldırış etmeyen, **16.** ~ **money** *k.d.* kolay/zahmetsizce kazanılan para **17.** ~ **on the ear/eye** *k.d.* kulağa/göze hoş gelen, hoş, güzel, **18.** ~ **touch** *bk.:* **soft touch**, **19.** ~ **virtue** *esk.* düşük ahlâklı, kolayca elde edilebilen. *A woman of ~ virtue.* ***e.a.- 1.*** *facile, effortless, simple, smooth, untroublesome, **2.** calm, placid, poised, serene, tranquil, untroubled, contented, **3.** comfortable, cozy, snug, **4.** easygoing, complacent, **6.** moderate, **7.** credulous, naive, gullible, yielding, accomodating, agreeable, **8.** amiable, good-natured, lenient, mild, relaxed, **11.** unhurried, gentle, **13.** affluent, well-to-do.* ***k.a.- 1.*** *difficult, hard, **3.** uncomfortable.*

easy^2, *zf. k.d.* **1.** kolayca, kolaylıkla, rahatça, zahmetsizce, **2.** ~ ! Yavaş ol! Acele etme! **3.** ~ **come** ~ **go** : Haydan gelen huya gider. **4.** ~ **does it!** Ağırdan al! Yavaş yavaş! Acele etme! **5. Easier said than done!** : (söylemesi) dile kolay! **6. to get off ~** *k.d.* ucuz kurtulmak, kolay kurtulmak, fazla zarara uğramamak, **7. to go ~** : kendini fazla yormamak, fazla çalışmamak. **8. to go ~ (on s.o.)** : (birisini) fazla sıkmamak/tazyik etmemek, **9. to go ~ (on sth.)** : fazla harcamamak, idareli kullanmak , israf etmemek. **10. to take it ~** : kolayına bakmak, kendini sıkıntıya sokmamak, işi yavaştan almak, kendini fazla yormamak, **11. Take it ~ !** Yavaş yavaş! Yavaş ol! Kendini yorma! Kolayına bak! İşi hafiften al! Kızma! **12. to take life ~** : keyfine bakmak, hayatta bir şeye aldırmamak/önem vermemek.

easy^3, *is.* eskiden haberleşmede E harfi yerine kullanılan kelime.

easy chair, *is.* **1.** koltuk, **2.** *esk.* *bk.:* **wing chair.**

easygoing = easy-going, *sf.* **1.** uysal, yumuşak başlı, mülâyim/kalender tabiatli, babacan, kayıtsız, aldırış etmez. *Our teacher is very ~; he doesn't mind what we do.* **2.** kolayca idare edilebilen, söz dinler, itaatli. *an ~ horse.*

easy mark = easy meat, *is.* enayi, bön, budala, kolayca aldatılabilen kimse.

easy-money, *sf.* düşük faiz+, bol kredi sağlayan. **~ policy of the government** : hükûmetin düşük faiz politikası.

easy rider, *is.* *argo* geçimini fahişenin sağladığı kimse.

easy street, *is.* *argo* zenginlik, bolluk, refah. **be on ~ ~** : varlıklı/zengin/müreffeh olmak, hâli vakti yerinde olmak. *If the book sells, next year we'll be on ~ ~*. **Easy Street** *ş.d.y.*

eat, *is.&f.* **ate, eaten, eating 1.** yemek. **~ your dinner!** Yemeğini ye! *Tigers ~ meat.* **2.** yemek yemek. **What time do we ~?** Yemeği ne zaman (saat kaçta) yiyeceğiz? **3. ~s** *argo* yiyecek, yemek, besin, gıda, **4. ~ away** : aşındırmak, kemirmek. *The acid ate away the metal. The acid has eaten into/through the metal.* **5. ~ crow** *bk.:* **crow^1** (4), **6. ~ dirt** *k.d.* aşağıdan almak, hakarete karşılık vermemek, kötü muameleye dayanmak/ses çıkarmamak, **7. ~ (or live) high on** (or **off**) **the hog** : doyasıya yemek, yeyip içip keyfine bakmak, **8. ~ humble pie** : özür dilemek, yanıldığını kabul etmek, hakarete/fena muameleye ses çıkarmamak/tahammül etmek, **9. ~ like a bird** : çok az yemek, iştahsız olmak, **10. ~ like a horse** : oburca/domuz gibi yemek, tıkınmak, **11. ~ one's heart out** : içi içini/kendi kendini yemek, çok üzülmek, üzüntüden zayıflamak. *She was ~ing her heart out for her son who was away at the war.* **12. ~ /swallow one's words** : sözünü geri almak, *k.d.* tükürdüğünü yalamak, **13. ~ out** : lokantada yemek yemek, **14. ~ out of house and home** : çok yiyerek aile bütçesini alt üst etmek. **He's ~ing me out of house and home** : Onun boğazına para yetiştiremiyorum. **15. ~ out of one's hand** *k.d.* birine tamamen güvenmek/bel bağlamak, her dediğini yapmak, bir dediğini iki etmemek, mutlak itaat göstermek, **16. ~ up** : (a) yiyip bitirmek, sömürmek, silip süpürmek, (b) hepsini kullanmak/harcamak/bitirmek. **~ up the miles** : (otomobil vb.) çok hızlı gitmek, kuş gibi uçmak, (c) büyük arzu/heyecan ve zevkle dinlemek, içine sindirmek, (d) (aptalca) inanmak, yutmak. *The audience ate up everything he said.* **17. to be eaten up with (jealousy, desire** *etc.* **)** : (kıskançlık, arzu vb. ile) yanıp tutuşmak, içi içini yemek, **18. What's ~ing you?** *k.d.* Neyin var?/ Neye üzülüyorsun? **19. You can't ~ your cake and have it too** : Her güzellik bir arada olmaz, (İki şıktan birini seçmek zorundasın/ya birine ya ötekine razı olacaksın/ya bu, ya öteki, ikisi birden olmaz). ***e.a.-*** *3. food, meal.*

eatable, *sf.&is.* **1.** yenilebilir, yenir, **2.** *gen.* **~s** : besin, gıda, erzak, yiyecek. **a basket of ~s** : bir sepet (dolusu) yiyecek. ***e.a.-*** *1. edible.* ***NOT*** **: EATABLE** taze, yenilmesi sağlığa uygun besinler için kullanılır. *The bread was so old that it was hardly eatable (it was uneatable).* **EDIBLE** ise yenilebilecek, gıda olabilecek maddeler için kullanılır : *Are these berries edible, or are they poisonous?*

eaten, *f.* *bk.:* **eat** *(sf.f.)*.

eater, *is.* yiyen, yiyici.

eatery, *is.*, *ç.* **-eries** *argo* aş evi, aşhane, lokanta.

eating, *sf.&is.* **1.** yeme, yeyiş, **2.** yiyecek, besin, gıda. *This fish is delicious ~.* **3.** yenilebilir, yemeye elverişli, (çiğ olarak) yenilen. *~ apples.* **4.** yemek hazırlamakta kullanılan. **~ utensils** : kap kacak.

eau, *is.*, *ç.* ***eaux*** *Fr.* **1.** su, **2. eau de Cologne** : kolonya, **3. ~ de Javelle** : Javel suyu, **4. ~ de vie** : kanyak. ***e.a.-*** *1. water, 2. cologne, 3. Javel water, 4. brandy*

eave, *is.* *gen.* **~s** : dam saçağı, saçak, çıkıntı.

eaved, *sf.* saçaklı. **steep-~** : dik saçaklı.

eavesdrop, *f.* **-dropped, -dropping 1.** gizlice dinlemek, kulak kabartmak, kulak misafiri olmak, kendini ilgilendirmeyen konuşmaları belli etmeden dinlemek, **2. ~er** : gizlice dinleyen.

ebb, *is.&f.* **1.** cezir, alçalma, deniz sularının çekilmesi. **~ and tide** : gelgit, met ve cezir. **~ tide** : cezir, inik deniz. **The tide is on the ~** :

Sular alçalıyor, **2.** gerileme, geri çekilme, **3.** bozulma, düşme, düşüş. **At a low ~** : çok kötü/müşkül durumda. **His fortune was at a low ~** : Serveti bitmek üzere/paralar suyunu çekti. **The patient is at a low ~** : Hastanın durumu çok kötüdür. **4.** (sular) çekilmek, alçalmak, **5.** gerilemek, zayıflamak, kötüye doğru gitmek, azalmak, düşmek, **6. ~ away** : gittikçe/tedricen azalmak/tükenmek. *The enemy's resistance ~ed away.* ***e.a.*** *- 4. subside, abate, recede, 5. sink, wane, 6. subside, disappear.*

Eblis = Iblis = Iblees, *is.* iblis, şeytan. ***e.a.*** *- Satan, devil.*

E-boat = E(nemy) boat, *is. Brit.* Alman torpidosu.

ebon, *sf.&is.* **1.** (şiirde) kapkara, simsiyah, **2.** abanozdan, **3.** *bk.:* **ebony.**

ebonise, *gl.f. Brit. bk.:* **ebonize.**

ebonite, *is.* ebonit, volkanit. ***e.a.*** *- vulcanite.*

ebonize, *gl.f.* **-ized, -izing** abanozlaştırmak, abanoza benzetmek, abanoz gibi siyah cilâ vurmak.

ebony, *sf.&is., ç.* **-onies 1.** abanoz, **2.** abanoz ağacı *(Diospyros Ebenum)*, **3.** siyah, kara, abanoz rengi, **4. ebon** *d.d.* abanozdan yapılmış.

ebracteate(d), *sf. bot.* gonca yapraksız, gonca yaprağı olmayan.

ebullience = ebulliency, *is.* taşkınlık, coşkunluk, şevk, heyecan, içi içine sığmama. *He was in a state of ~, laughing and singing and buying drinks for all of us.*

ebullient, *sf.* **1.** taşkın, coşkun, şevkli, heyecanlı, içi içine sığmayan, heyecandan yerinde duramayan, **2.** kaynayan, taşan, **3. ~ly** : coşarak, taşarak, heyecanla, şevkle, kabına sığmazcasına. ***e.a.*** *- 1. exuberant, high-spirited, 2. boiling up, bubbling up.*

ebullition, *is.* **1.** kaynama, **2.** taşkınlık, coşkunluk, **3.** öfke(lenme), kızma, köpürme, kızgınlık, tehevvür. ***e.a.*** *- 1. boiling, 2. outburst*

eburnation, *is. patol.* eklem/mafsal sertliği : eklem kıkırdaklarının kemikleşmesi, **2.** sertleşme : kemiklerin fildişi gibi yoğun ve sert bir hal alması.

ec-, *ön ek* **ex-** ön ekinin sessiz harfler önündeki şekli. *ör.: eccentric.*

écarté, *is. Fr.* iki kişi ile oynanan iskambil oyunu.

ecaudate, *sf. zool.* kuyruksuz.

ecbolic, *sf.&is. tıp* (rahim sıkışmasını artırarak) doğumu çabuklaştırıcı (ilâç).

ecce homo, *Lât.* İşte adam! *(Behold the man!)* Pilate'in İsa'yı tanıtma sözü.

eccentric, *sf. &is.* **1.** yabansı, acayip, garip, tuhaf, alışılmamış, eksantrik (kimse/şey). *He was dressed strangely ~ clothing. an ~ man.* **2.** *geom.* dış özekli, dış merkezli (çember), **3.** merkezden geçmeyen (eksen, mil vb.), **4.** ayrı eksenli (tekerlek, kam vb.), salgılı, **5.** *mak.* eksantrik : dönme hareketini doğrusal ötelenmeye dönüştüren düzen, **6.** *astr.* dairesel olmayan (örneğin eliptik yörünge). *Mars, Venus and the other planets move in ~ paths/orbits.* **7. ~al** : yabansı, garip, acayip, tuhaf, **8. ~ally** : yabansılıkla, garip/acayip/tuhaf bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. odd, strange, weird, bizarre, unusual, singular, freakish, irregular, erratic, peculiar.* ***k.a.*** *- 1. normal, ordinary, common, usual, customary, conventional.*

eccentricity, *is., ç.* **-ties 1.** yabansılık, acayiplik, gariplik, tuhaflık, **2.** dış özeklilik, dış merkezlilik, **3.** merkezden ayrılma miktarı, **4.** *mat.* eksantrisite : koniğin herhangi bir noktasının odak ve doğrultmana uzaklıkları oranı. ***e.a.*** *- 1. queerness, freakishness, aberration, idiosyncrasy.*

ecchymosis, *is., ç.* **-ses** *patol.* bere, çürük (lük), morarma. **ecchymotic** : bereli.

ecclesia, *is., ç.* **-siae 1.** (eski Atina'da) meclis, halk meclisi, şehir yasama kurulu, **2.** kilise cemaati, **3.** kilise.

ecclesiarch, *is.* (Ortodoks) kilise başkanı.

ecclesiastic, *sf.&is.* **1.** rahip, papaz, **2.** *bk.:* **ecclesiastical.**

ecclesiastical, *sf.* **1.** kilise+, papaz+, dinî. **~ court** : dinî mahkeme, **~ law** : dinî yasa, **2. ~ly** : din açısından, dine uygun olarak. ***e.a.*** *- 1. churchly, clerical.* ***k.a.*** *- secular, lay.*

ecclesiasticism, *is.* **1.** kilise ilkeleri / yöntemleri, **2.** kilise ilke ve çıkarlarına bağlılık.

ecclesio- = ecclesi-, *ön ek* "kilise+". *ör.: ecclesiology.*

ecclesiolatry, *is.* **1.** kilise usul ve törelerine bağlılık, **2. ecclesiolater** : kilise usul ve törelerine bağlı kimse.

ecclesiology, *is.* **1.** kilise bilimi : (a) kilise mimarîsi ve tezyinatı bilimi, (b) kilise doktrini bilimi, **2. ecclesiologic(al)** : kilise bilimle, **3. ecclesiologically** : kilise bilimle, kilise bilimi yönünden, **4. ecclesiologist** : kilise bilimi uzmanı.

ecdysiast, *is.* striptiz yapan kadın. ***e.a.***- *stripteaser.*

ecdysis, *is.*, *ç.* **-ses** *zool.* deri değişme : (yılan ve böceklerde) dış deri/kabuk atılması/dökülmesi. **ecdysial** : deri değişimine ait, deri değiştirici.

ecesis, *is.* *ç.b.* çevre uyumu : bitkinin yeni çevreye uyumu, göçmen bitki yetiştirme.

ECG = E.C.G. = electrocardiogram.

echard, *is.* *ç.b.* bitkilerin yararlanamadığı yer altı suyu.

echelon, *is.* **1.** aşama, kademe, rütbe, yetki/kumanda kademesi. *the lower ~s of bureaucracy.* **2.** diziliş, saf, **3.** dizi.

echidna, *is.* *zool.* karıncayiyen(giller) *(Tachyglossus* ve *Zaglossus)* : Avustralya, Tasmanya ve Yeni Gine'de yaşayan sert tırnaklı pençesi, uzun ağzı, solucan gibi uzanan dili bulunan sırtı kirpi gibi dikenli bir hayvan. **porcupine anteater, spiny anteater** *d.d.*

echinacea, *is.* *bot.* kirpi otu *(Echinacea pallida, E. angustifolia)* : ABD'de yetişen, kökü çıban ve yara tedavisinde kullanılan, uzun salkım çiçekli bitki.

echinate(d), *sf.* dikenli, (kirpi gibi) sert kıllı. ***e.a.***- *bristly, prickly, spiny.*

echiniform, *sf.* derisi dikenli, deniz kestanesine benzer.

echino- = echin- = echini-, *ön ek* "dikenli".

echinoderm, *is.* *zool.* derisidikenli(ler) *(Echinoder-mata)* : deniz kestanesi, deniz yıldızı gibi derisi dikenli hayvanlar. **~al** : derisi dikenli.

Echinodermata, *is.* *zool.* derisi dikenliler.

echinodermatous, *sf.* *zool.* derisi dikenlilerden, derisi dikenliler sınıfından.

echinoid, *sf.&is.* **1.** derisi dikenli, derisi dikenligillerden, **2.** deniz kestanesine benzer.

Echinoidea, *is.* *zool.* derisi dikenliler.

echinus, *is.*, *ç.* **-ni** **1.** *zool.* deniz kestanesi, deniz kirpisi, **2.** (Dorik mimarisinde) yastık, yuvarlak kenarlı sütun başlığı.

echo, *i s.*, *ç.* **echoes**, *v.* **echoed, echoing** **1.** yankı, aksiseda, **2.** kopya, tekrar, taklit, (başka bir fikir veya düşüncenin) tıpkısı/aynı, **3.** kopyacı, taklitçi : başkasının fikir ve düşüncelerini yansıtan/tekrarlayan kimse. *Mary is only an ~ of her husband's opinions, and has no ideas of her own.* **4.** yanıt, (uygun/lehte/müsait) cevap, **5.** *ilet.* yankı : telefon veya radyoda esas sesi izleyen daha zayıf ses, **6.** *elekt.* yansıma : bir engele çarpıp geri dönen elektromagnetik dalga (radar vb. de), **7.** (şiirde) yine ses, nakarat : bazı seslerin/hecelerin tekrarı, **8.** *müz.* bir parçanın hafif (yankıyı andırır şekilde) tekrarı, **9.** (briç) büyük el oyna işareti, **10.** (haberleşmede) E harfini belirten kelime, **11.** yansı(t)mak, akset(tir)mek. *The hills ~ed the sound of the explosion.* **12.** yankılanmak, yankı/aksiseda vermek. *Their voices ~ed in the big empty hall.* **13.** tekrarlamak, taklit etmek. *"The system of taxation is terrible," said Frank. "Terrible," echoed Mary.* **14. ~er** : yansıtan, yankılayan, **15. ~less** : yankısız.

echocardiography, *is.*, *ç.* **-phies** yüksek frekanslı ses dalgalarıyla kalbin yapısının incelenmesi. **echocardiographic** : ekokardiyografa ait. **echocardiogram** : ses dalgalarıyla kalbin hareketlerini gösteren grafik. **echocardiology** : ekokardiyoloji bilimi.

echo chamber, *is.* yankı odası.

echogram, *is.* Ultrasonik dalgaların kaslardaki yankısını osiloskopta görünüşü. Sağlıklı ve hasta dokular bu yöntemle ayırt edilebilir.

echoic, *sf.* **1.** yankı gibi, yankıya benzer, **2.** yansıma : ses taklidi yoluyla yapılmış (kelime) (şırıltı, patırtı, cıvıltı gibi). **echoism** : yansıma söz üretimi.

echolalia, *is.* **1.** *psikol.* yansıma : başkasının sözlerini bilinçsizce ve elinde olmadan tekrarlama, **2.** çocuğun doğal gelişmesi sırasında duyduğu sesleri taklit etmesi, **3. echolalic** : anlamsız söz tekrarı.

echolocation = echolation, *is.* *elekt.* yankı ile yer bulma : gönderilen ses dalgasının yansıyıp dönme zamanından ve yönünden yansıtan cismin uzaklığını ve yönünü saptama yöntemi (radar, sonar vb.).

echo sounder, *is.* sesle derinlik ölçer. ***e.a.***- *sonic depth finder.*

echo sounding, *is.* sesle derinlik ölçümü.

éclair, *is., ç.* **éclairs** içi kremalı dışı çikolatalı pasta.

Eclaircissement, *is., ç.* ***-ments*** *Fr.* **1.** (Avrupa tarihinde) aydınlanma, **2.** *k.h.* açıklama, aydınlatma. ***e.a.****- 1. Enlightenment, 2. clarification, explanation.*

eclampsia, *is. patol.* gebelik çırpınağı, loğusa humması, havale.

éclat, *is.* **1.** parlaklık, üstünlük, parlak/üstün başarı/zafer, şan, şöhret, şeref. *The ~ of a great achievement.* **2.** gösteriş, debdebe, şaşaa, **3.** alkış. ***e.a.****- 1. fame, glory, 2. fanfare, 3. acclaim, acclamation.*

eclectic, *sf.&is.* **1.** seçen, derleyen, çeşitli kaynaklardan seçip bir araya getiren, **2.** derleme, derlenmiş, (çeşitli kaynaklardan) seçilmiş, seçme, seçmelerden oluşmuş. *an ~ style of art.* **3. eclecticist** *d.d.* seçmeci : felsefe ve sanatta belirli bir inancı/sistemi olmayıp çeşitli fikirler ve sistemlerden uygun gördüklerini seçen kimse, **4. ~ally** : seçme/derleme suretiyle, seçerek, derleyerek, **5. ~ism** : seçmecilik, derlemecilik.

eclipse, *is. &gl.f.* **eclipsed, eclipsing 1.** *astr.* tutulma. **lunar ~** : ay tutulması, husuf. **solar ~** : güneş tutulması, küsuf. **partial/total ~** : kısmî / tam tutulma. **annular ~** : halka şeklinde tutulma, **2.** sönme, karanlığa gömülme, **3.** gözden düşme, yıldızı/şöhreti sönme, gözden kaybolma, yok olma. **to be in ~ = go into ~** : yıldızı sönmek, gözden düşmek, şöhretini yitirmek, unutulmak. *She used to be a famous actress, but she's now in ~; she never appears on the stage now.* **4.** (güneş/ay) tutulmak. *The moon is partly ~d.* **5.** (güneşin/ayın) tutulmasına sebep olmak, husufa/küsufa uğratmak. *The moon ~s the sun.* **6.** gölgelemek, gölgede bırakmak, şöhretini/yıldızını karartmak/söndürmek, bir kimseden üstün çıkmak. *She is quite ~d by her sister, who is cleverer, prettier and more amusing.* **7.** üstüne gölge düşürmek, karartmak, söndürmek. *Our happiness was soon ~d by the terrible news.* ***e.a.****- 6. overshadow, outshine, surpass, 7. obscure, darken*

eclipsis, *is., ç.* **-ses/-sises** *bk.:* **ellipsis.**

ecliptic, *is.&sf. astr.* **1.** ekliptik, tutulum çemberi : güneşin gökyüzündeki görünür yörüngesi, arzın güneş etrafındaki yörüngesinden geçen düzlemin gök küresiyle ara kesiti, **2. plane of ~** *d.d.* ekliptik düzlem, tutulum düzlemi : arzın yörüngesiyle güneşin merkezinden geçen düzlem, **3. ~al** *d.d.* (a) tutulum : güneş/ay tutulması ile ilgili, (b) ekliptik düzleme ait, **4. ~ally** : tutulumsal.

eclogite, *is.* seçme taş : yeşil piroksin ve kırmızı lâl taşından oluşan ve çok defa siyanit, gümüş, mika, kuartz ve pirit içeren tanesel yapılı kayaç.

eclogue, *is.* çoban kasidesi, karşılıklı konuşma şeklinde pastoral şiir. ***e.a.****- bucolic.*

eco-, *ön ek* **1.** "ev, çevre". *ör.: ecocide, ecology, economy,* **2.** "çevre bilimi". *ör.: ecolaw, ecopolitics.*

ecocide, *is.* **1.** çevre kırımı : çevreyi kirleterek (doğal kaynakları tüketerek, zararlı kimyasal artıklar dökerek vb.) güzelliğini yok etme, **2. ecocidal** : çevre kırımı ile ilgili.

école, *is., ç.* ***écoles*** *Fr.* okul. ***e.a.****- school.*

ecology, *is.* **1. oecology** *ş.d.y.* çevre bilimi, ekoloji : (a) canlıların çevreleriyle ilişkilerini inceleyen biyoloji dalı, (b) toplumların ve kurumların karşılıklı ilişki ve bağımlılıklarını inceleyen toplum bilimi dalı, **2. ecologic(al)** : çevre bilimsel, **3. ecologically** : çevre bilimle, çevre bilimi açısından/yönünden, **4. ecologist** : çevre bilimi uzmanı.

econometric(al), *sf.* ölçümlü ekonomi+.

econometrics, *is.* ölçümlü ekonomi : ekonomik kuramlara matematik ve istatistik bilimlerinin uygulanması.

economic, *sf.* **1.** ekonomik, iktisadî : ticaret, sanayi ve doğal kaynaklarla ve bu kaynakların refahı artırmaya yönelik yönetimi ile ilgili. **~ crisis** : ekonomik bunalım. **~ geography** : ekonomik coğrafya. **~ growth** : ekonomik büyüme. **~ hinterland** : ekonomik iç bölge. **~ policy** : ekonomik politika. **~ sanctions** : ekonomik müeyyideler, **2.** kazançlı, kazanç/kâr/gelir sağlayan. *She was able to let her house at an ~ rent which paid the repairs and made a small profit.* **3.** tutumlu, idareli, **4.** ekonomi/iktisat bilimini ilgilendiren. **~ theory** : ekonomik kuram, **5.** malî, parasal işlerle ilgili.

economical, *sf.* **1.** tutumlu, idareli, az masraflı, kârlı, kazançlı, kâr/kazanç/tasarruf sağlayan, az tüketimli, sarfiyatı az. *She is an ~ housekeeper and feeds her family cheaply. I'm going to buy an ~ car.* **2.** ekonomik, iktisadî, ekonomi ile ilgili. ***e.a.***- *1. saving, provident, sparing, thrifty, frugal, parsimonious, 2. economic.* ***k.a.***- *1. wasteful.*

economically, *zf.* **1.** tutumluca, tutumla, idareli bir şekilde, az masrafla, kârlı/kazançlı bir şekilde, kâr/kazarnç/tasarruf sağlayacak şekilde. *Mary dresses very ~, because she makes her clothes herself.* **2.** paraca, servetçe, ekonomik yönden, ekonomik olarak, ekonomi açısından. **He is quite well off ~** : Paraca durumu çok iyidir. **~ (speaking), the country is in a bad state, because we are spending more than we produce** : Ekonomik yönden memleketin durumu çok kötüdür, çünkü ürettiğimizden fazla tüketiyoruz.

economic determinism, *is.* ekonomik belirtimcilik : bütün toplumsal, kültürel, düşünsel, siyasal faaliyet ve gelişmelerin ekonomi (doğal kaynaklar, üretim kapasitesi, teknolojik gelişme ve servet dağılımı) ile belirlendiğini ve güdümlendiğini savunan öğreti. **economic determinist** : ekonomik belirtimci.

economic materialism, *is.* ekonomik özdekçilik : toplumsal gelişmeyi sağlayan tek gücün ekonomik etkenler olduğunu ileri süren; siyasal kurumların, düşüncelerin ve kuramların bu gelişmede payı olduğunu yadsıyan özdekçi görüş.

economics, *is.* **1.** ekonomi (bilimi), iktisat (ilmi), **2.** malî/ekonomik hususlar/etkenler; çıkar/kazanç sağlayıcı, refahı artırıcı, zenginleştirici etkenler. *The ~ of national growth are of the greatest importance to all modern governments.* **3. home ~** : ev idaresi (bilimi).

economise/economiser, *Brit. bk.:* **economize/economizer.**

economism, *is.* ekonomizm : Çin komünist ideolojisine göre üretimi artırmak için çiftçiye üretimden daha büyük pay, işçiye daha yüksek ücret verme ilkesi.

economist, *is.* **1.** ekonomici, ekonomi uzmanı, iktisatçı, **2.** *esk.* tutumlu kimse.

economize, *f.* **-mized, -mizing 1.** tasarruf etmek, tutumlu davranmak, ekonomi/iktisat yapmak, idareli harcamak/kullanmak, masrafları/giderleri kısmak, (para, mal, zaman vb. den) tasarruf sağlamak, **2. economizer** : tutumlu/iyi idare eden/tasarruf sağlayan kimse.

economy, *is., ç.* **-mies**, *zf.* **1.** ekonomi, iktisat. **Minister of ~** : Ekonomi Bakanı. **political ~** : politik ekonomi, **2.** tutum, tasarruf, israftan kaçınma, masrafları kısma, **3.** ekonomik kaynakların yönetim şekli, ekonomi yönetimi, iktisadî idare. *a healthy ~.* **4.** iktisadiyat, ekonomik varlık ve kazançların tümü. *the national ~.* **5.** örgütlenmiş yönetim, idare usulleri, teşkilâtlanmış idare/sistem/yöntem. *the ~ of human body.* **6.** bir işi en az masraf/emekle en kısa zamanda yapma. *the ~ of movement.* **7.** *ilâh.* (a) tanrısal yaratılış/kurtuluş plânı, (b) belirli bir dinî hükûmet dönemi veya yöntemi, **8.** (uçakta vb.) turist mevkiinde. **to travel ~** : turist mevkiinde seyahat etmek, **9. ~ class** : turist mevkii. ***e.a.***- *2. thrift, thriftiness, saving.* ***k.a.***- *2. lavishness.*

ecospecies, *is. ç.b.* çevresel tür : bir çevrede (doğal veya başka yerden gelerek) yerleşmiş ve mükemmel uyum sağlamış bitki türü.

ecospecific, *sf. ç.b.* çevresel, çevreye özgü.

ecosphere, *is.* canlılar dünyası.

ecosystem, *is. ç.b.* canlılar topluluğu ve çevrenin birlikte oluşturduğu bütün.

ecotone, *is. ç.b.* çevresel geçiş bölgesi : farklı iki bitki topluluğunu birbirinden ayıran bölge (orman ve çayırlık gibi). **ecotonal** : çevresel geçiş bölgesi+.

ecotype, *is. ç.b.* çevresel alt tür : belirli bir çevreye uyum sağlamış canlı türünün bir kolu.

ecotypic, *sf. ç.b.* çevreye özgü. **~ally** : çevreye özgü olarak.

ecru = écru, *is.&sf.* **1.** bej, ham ipek veya keten rengi açık/soluk sarı, kahverengi, **2.** bej kumaş.

ecstasy, *is., ç.* **-sies 1.** aşırı sevinç/heyecan/coşkunluk, kendinden geçme. *in an ~ of delight/grief/admiration.* **2.** dalınç, istiğrak.

ecstatic, *sf.&is.* **1.** vecit+, esrime+, vecde/aşırı coşkuya ait, **2.** esrik, vecde gelmiş, coşkun, çılgınca hayran/heyecanlı (kimse), kendinden geçmiş (kimse), **3. ~ally** : vecd içinde, aşırı coşkun/heyecanlı bir şekilde, kendinden geçercesine. ***e.a.***- *2. rapturous.*

ecstatics, *ç. is.* esrime, vecit, dalınç, istiğrak, aşırı sevinç/heyecan/coşku, çılgınca hayranlık, kendinden geçme. ***e.a.***- *raptures.*

ectasis, *is., ç.* **-ses** (şiir) hece uzatımı : aslında kısa olan hecenin vezin icabı uzatılması. **ectatic** : uzatımlı (hece).

ecto- = **ect-**, *ön ek* "dış, haricî". *ör.: ectoderm.*

ectoblast(ic), *is.&sf. embril.* **1.** *bk.:* ectoderm(ic), **2.** *bk.:* **epiblast(ic)** (2).

ectoderm, *is. embril.* **1.** dış deri, **2.** **~al** = **~ic** : dışderi+

ectoenzym(e), *is. bk.:* **exoenzyme.**

ectogeneous = **ectogenic**, *sf.* dış gelişken, dışta gelişen/büyüyen : bazı bakteri ve asalaklar gibi canlı bedenin dış yüzeyinde yerleşip gelişen.

ectomere, *is. embril.* dış deri büyürgözesi. **ectomeric** : dış deri büyürgözesine ait.

ectomorph, *is.* cılız, beyin ve sinirlerine oranla bedeni çok az gelişmiş kimse. **~ic** : cılız, gelişmemiş, az gelişmiş. *bk.:* **endomorphic, mesomorphic** (2).

ectomorphy, *is.* cılızlık, az gelişme, körelme.

-ectomy, *son ek* "-çıkarımı, kesip çıkar(ıl)ma, ...ameliyatı". *ör.: tonsilectomy, appendectomy.*

ectoparasite, *is.* dış asalak. **ectoparasitic** : dış asalaklara ait.

ectopic, *sf. patol.* yer değiştirmiş : anormal bir yerde olan, normal yerinde/konumunda bulunmayan.

ectopic pregnancy, *is. tıp* dış gebelik. ***e.a.***- *extrauterine pregnancy.*

ectoplasm, *is.* **1.** *biy.* dış plazma. *bk.:* **endoplasm. 2.** (ispritizma) medyumdan çıktığı farz olunan sihirli ruh, **3.** **~ic** : dış plazma+.

ectosarc, *is. biy.* (tek gözelilerde) dış protoplâzma. **~ous** : dış protoplâzma+.

ectosteal, *sf. patol.* dış kemikleşme+. **~ly** : dış kemikleşme şeklinde, dıştan kemikleşme suretiyle.

ectosteosis, *is. patol.* dış kemikleşme : dış zardan içeriye doğru kıkırdağın kemikleşmesi.

ectozoa, *is., ç.* **-zoon** *biy.* dış asalak : hayvan vücudunda asalak olarak yaşayan hayvan (bit, kene vb.).

ectozoan, *sf.&is. biy.* dış asalak+.

ectype, *is.* **1.** kopya, suret, tıpkı(sı), benzer(i), **2.** **ectypal** : kopya şeklinde. ***e.a.***- *1. reproduction, copy.* ***k.a.***- *1. prototype, original.*

écu, *is., ç.* ***écus*** *Fr.* ekü : IX. Louis zamanından 1794'e kadar kullanılmış Fransız altın ve gümüş parası.

Ecuador, *is.* Ekvator (Cumhuriyeti). **~an** = **~ian** : Ekvatorlu, Ekvator+.

ecumenic(al) = **oecumenic(al)**, *sf.* **1.** evrensel, genel, **2.** tüm Hristiyan kiliseleri ile ilgili, **3.** evrensel Hristiyan birliğini savunan, **4.** bütün Hristiyanlarca/Hristiyan kiliselerince kabul edilen. *an ~ council.* **5.** özellikle Protestanlarca 1800'den beri izlenen ve bütün dünyadaki Hristiyanların ve kiliselerin birleşmesini amaçlayan harekete (*~ Movement*) ait, **6.** **ecumenically** : evrensel olarak, genel/kapsamlı bir şekilde, **7.** ~ **council** : kilise genel kurulu : Papanın başkanlığında kardinal ve piskoposlar meclisi, **8.** ~ **patriarch** : Rum Ortodoks Patriği.

ecumenicalism = **ecumenicism**, *is.* bütün Hristiyanların ve kiliselerin birleşmesini savunan doktrin.

eczema, *is. patol.* mayasıl, egzama, bir tür deri hastalığı. **~tous** : mayasıllı, egzamalı.

-ed, *son ek* **1.** kurallı fiillerin geçmiş zaman eki : ***-di, -miş*** : **He waited/walked/played** : Bekledi/yürüdü/oynadı. **2.** kurallı fiillerin geçmiş zaman sıfat-fiilini *(past participle)* yapar : *washed, cleaned, clothed,* vb. **3.** fiillerden sıfat yapar : **inflated** : şişirilmiş, şişkin, **4.** **-ate** ile son bulan sıfatlardan aynı anlamda sıfat yapar : *crenulated, pinnated* gibi, **5.** adlardan sıfat yaparak şu anlamı katar: "-lı/-li/-lu/-lü" : **toothed** : dişli. **bearded** : sakallı. **green-eyed** : yeşil gözlü.

edacious, *sf.* **1.** obur, aç gözlü, **2.** **~ly** : oburca, oburlukla, aç gözlülükle. ***e.a.***- *1. voracious, devouring, consuming.*

edacity, *is.* oburluk, aç gözlülük. ***e.a.***- *gluttony, voraciousness, appetite.*

Edam cheese, *is.* Hollanda peyniri.

edaphic, *sf. ç.b.* **1.** topraktan etkilenen, toprakla ilgili (hava ve iklimle ilgisi olmayan). **2.** **~ally** : toprakla ilgili olarak. ***e.a.***- *indigenous, local.*

Edda, *is., ç.* **Eddas** eski İzlanda edebiyatından iki derleme : **1. Elder or Poetic Edda** : X-XIII. yy. kahramanlık ve efsanevî şiirleri, **2. Younger or Prose Edda** : Nors mitolojisi yorumları ve Snorri Sturluson'un yazıları. **Eddaic= Eddic** : Edda+.

eddy, *is., ç.* **-dies**, *f.* **-died, -dying 1.** burgaç (akımı), girdap, su çevrisi, **2.** rüzgâr/toz/dumanın girdap gibi dönmesi, **3.** burgaçla(n)mak, girdap yapmak, girdap gibi dön(dür)mek/dönerek gitmek, **4. ~ current** : burgaç akımı. **~ current loss** : burgaç akımı yitiği/kaybı.

edelweis, *is. bot.* aslan pençesi *(Leontopodium alpinum)* : Alp dağlarında yetişen beyaz çiçekli, tüylü yapraklı bir bitki.

edema = oedema, *is., ç.* **-mata** *patol.* ödem : vücudun bir yerinde su toplanması. **~tos = ~tose** : ödemli, su toplamış.

Eden = Garden of Eden, *is.* **1.** cennet, **2.** cennet bahçesi, irem bağı, cennet gibi güzel yer, **3.** sonsuz mutluluk/saadet.

Edentata, *is. zool.* dişsiz(giller).

edentate, *sf.&is.* **1.** *zool.* dişsizgiller, dişsizgillere mahsus, **2.** dişsiz, **3.** dişsiz memeli hayvan : G Amerika'da yaşayan karıncayiyen (**anteater**), yakalı tembel hayvan (**sloth**) ve zırhlı köstebek (**armadillos**) gibi.

Edessa, *is.* Urfa (eski adı).

edge, *is.&f.* **edged, edging 1.** kenar, sınır, hudut, kıyı. *Grass grew along the ~s of the road.* **The ~ of a precipice** : uçurumun kenarı. **The water's ~** : Su kıyısı. *The trees at the ~ of the road.* **to be on the ~ of disaster** : felâketin eşiğinde olmak. **straight ~** : cetvel, **2.** ayrıt, ara kesit. *A cube has 12 ~s.* **3.** (bıçak/kılıç vb.) ağız, keskin kenar. *a blade with a sharp ~.* **4.** keskinlik. **The knife has lost its ~** : Bıçak körleşti. **5.** (lisan/tartışma/ses/iştah/arzu vb.) şiddet, sertlik, keskinlik. **give the ~ of one's tongue** *argo* sert konuşmak, acı söz söylemek, paylamak, azarlamak. **give an ~ to** : (a) bilemek, (b) açmak, (c) *k.d.* üstünlük/avantaj tanımak, **6.** *Brit.- k.d.* tepe, uçurum, dik yamaç, sırt, **7.** *k.d.* üstünlük, üstün durum, avantaj. *He gained ~ on his opponent.* **8.** keskinletmek, bilemek. **~d** : keskin, bilenmiş. *We need an ~d tool to cut with.* **9.** kenar geçirmek, kenar çekmek. *to ~ a skirt with lace.* **10.** yavaş yavaş yana doğru ilerle(t)mek. *to ~ through the crowd. We ~d the large cupboard through the door.* **11.** yanaş(tır)mak, yaklaş(tır)mak, yavaş yavaş sokulmak. *The car ~d up the curb. He ~d his chair nearer the fire.* **12. ~ away** : sıvışmak, görünmeden uzaklaşmak, **13. ~ forward** : yavaş yavaş ilerlemek, **14. ~ in** : sokulmak, yanaşmak, **15. ~ out** : (a) kıl payı ile/çok az farkla yenmek. *G.S. ~d out F.B. in the playoff.* (b) kenara itmek, (c) **~ out of a room** : odadan sıvışıp çıkmak, görünmeden/sezdirmeden çıkmak, **16. ~ up to s.o.** : yavaşça birisine sokulmak/yanaşmak, **17. have the ~ on** : -den üstün/daha iyi olmak. *He has the ~ on the other students.* **18. on ~** : (a) sinirli, sinirleri gergin, aksi, endişeli, (b) alıngan, hassas, (c) sabırsız, **19. put an ~ on** : bilemek, keskinleştirmek. **Not putting too fine an ~ upon it** : kılı kırk yarmadan, **20. set on ~** : (a) heyecanlandırmak, kızdırmak, telâşlandırmak, (b) sabırsızlandırmak, merakta bırakmak, **21. set s.o.'s teeth on ~** : (biri üzerinde) nahoş tesir bırakmak, kalbini kırmak, incitmek, sinirlendirmek, iğrendirmek, **22. take the ~ off** : körletmek, keskinliğini gidermek, hafifletmek, şiddetini/zevkini azaltmak, iştahını kapamak, (açlık vb.) gidermek. *Eating bread and butter took the ~ off his hunger.* ***e.a.-*** *1. rim, lip, border, margin.*

edged, *sf.* **1.** keskin. **sharp-edged sword** : keskin kılıç. **2.** ağızlı/kenarlı. **two-edged knife** : iki ağızlı çakı.

edger, *is.* **1.** (elbiselere) kenar geçiren, **2.** tahta tabanının kenarlarını perdahlayan makine, **3.** kenarları işleme/düzeltme aleti/makinesi, **4.** çelik çubukların kenarını makinede düzelten işçi, **5.** merceklerin kenarlarını perdahlayan işçi.

edge tool, *is.* keski, kesecek alet, keskin ağızlı alet.

edgeways = edgewise, *zf.* yan yan, yana/kenara doğru, yandan, kenarı üste gelecek şekilde, keskinliğine, kirişleme. **get a word in ~** : (çok konuşan bir kimseye karşı) ağzını açıp bir söz söylemek. **I couldn't get a word in ~** : Ağzımı açıp bir söz söyleyemedim.

edging, *is.* **1.** kenar, şerit, dantel, su taşı, pervaz, kenar şeridi. *A white handkerchief with a blue ~.* **2.** yanaşma, (yavaş yavaş) yaklaşma. ***e.a.-*** *1. trimming, border.*

edgy, *sf.* **edgier, edgiest 1.** keskin (kenarlı), **2.** sinirli, alıngan, huzursuz, işkilli, vesveseli. *She's been a bit ~ lately, waiting for the examination.* **3. edgily** : sinirli/alıngan/huzursuz bir şekilde, **4. edginess** : keskinlik; sinirlilik, huzursuzluk, alınganlık. ***e.a.***- *1. sharp - edged, 2. nervous, irritable, tense, on edge.*

edh = eth, *is.* eski İngilizcede **th** yerine kullanılan bir harf.

edible, *sf.* **1.** yenilebilir, yenir, yenebilir, yemeye elverişli. *Some mushrooms are ~, some are not.* **2. ~ness = edibility** : yenilebilme, yemeye elverişlilik.

edibles, *is.* yiyecek, erzak, gıda, besin. ***e.a.***- *food.*

edict, *is.* **1.** ferman, irade, buyruk, **2.** emir, tebliğ, bildiri. *an ~ from the government.* **3. ~al** : emirle, fermanla, emir/ferman/bildiri şeklinde. **4. ~ally** : emirle, fermanla. ***e.a.***- *1. decree, 2. order, command.*

edification, *is.* **1.** (zihnî/ahlâkî) geliş(tir)me/yetiş(tir)me, bilgi verme/edinme. *He reads books more for ~ than for pleasure.* **2.** (bazan alay yollu) aydınlanma, aydınlatma, tenvir, tenevvür, terbiye. ***e.a.***- *1. moral improvement, 2. enlightenment, uplift.*

edificatory, *sf.* (manen) geliştirici, öğretici, aydınlatıcı.

edifice, *is.* **1.** (büyük) bina, yapı, **2.** töresel kurumlar, yerleşmiş fikirler/inanışlar/kuruluşlar/müesseseler. *The whole ~ of modern civilization is in danger.* **3. edificial** : (a) yapısal, (b) görkemli, muhteşem. ***e.a.***- *1. building, structure, 2. institution, organization, 3. (a) structural, (b) imposing.*

edify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** öğretmek, (manen) aydınlatmak, tenvir etmek, ıslah/terbiye etmek, manen yükseltmek. *He read ~ing books to improve his mind.* **2.** *esk.* yapmak, inşa etmek, (bina) kurmak, **3. edifier** : öğreten, aydınlatan, manen yükselten (şey/kimse), **4. ~ingly** : öğretecek/aydınlatacak /manen yükseltecek şekilde. ***e.a.***- *1. uplift, instruct, enlighten, 2. build, establish.*

edile, *is. bk.:* **aedile.**

edit, *gl.f.* **1.** (gazete/dergi yazı işlerini) yönetmek, idare etmek, (gazetede) mes'ul müdür olmak, **2.** (yazıları) baskıya hazırlamak, kısaltmak, düzeltmek, düzenlemek, telif etmek, **3.** (müsveddeleri) düzeltmek, gözden geçirip tashih etmek, **4.** *sin.TV* kurgulamak, kesip eklemek, ses uyumunu sağlamak, **5. ~ out** : metinden çıkarmak, silmek .

editing, *is. sin.TV* kurgu. **~ bench** : kurgu masası. **~ by analogy** : benzetmeli kurgu. **~ by antithesis** : karşıtlamalı kurgu. **~ by leitmotive = ~ by theme** : yinelemeli kurgu, aynı çekimin sık sık kullanılmasıyla ortaya çıkan kurgu. **~ machine** : kurgu aygıtı. **~ rack** : askı. **~ room** : kurgu odası. **~ sync** : kurgu eşlemesi.

edition, *is.* **1.** bası, baskı, basım, tabı (genellikle düzeltilmiş, genişletilmiş baskı anlamında kullanılır). *In the second ~ of the book many of the errors in the first ~ had been corrected. bk.:* **impression, printing. revised ~** : yeniden gözden geçirilmiş/düzeltilmiş baskı, **2.** yayım/basım şekli. *a paper-back ~ of a book. a one-volume ~ of Shakespeare.* **3.** nüsha, tiraj, bir kitabın bir defada basılan nüshalarının sayısı. *an ~ of 20.000.*

editor, *is.* **1.** başyazar, editör, yayın evi müdürü, (gazete) yazı işleri müdürü, **2.** yayımcı, basımcı, bir kitabı baskıya hazırlayan kimse, **3.** *sin. TV* kurgucu.

editorial, *is.&sf.* **1.** başmakale, **2.** *rad. TV* sahip veya yöneticilerin fikir ve politikalarını açıklayan yayın, **3.** gazete müdürlüğüne/yazı işlerine ait. *an ~ office. ~ policies.* **4.** bir edebî eserin muhtevası ve basım yayım işleriyle ilgili, **5. ~ist** : başyazar, başmuharrir, **6. ~ly** : makale olarak, makale içinde/tarzında.

editorialize, *gs.f.* **-ized, -izing 1.** (baş) makale yazmak, fikir ve düşüncelerini yazı ile açıklamak, **2.** haber arasında yorum yapmak, şahsî düşüncelerini olaylara/haberlere katmak, **3. editorialization** : makale yazma, fikir ve düşüncelerini açıklama, **4. editorializer** : başyazar, makale yazarı.

editor in chief, *is., ç.* **editors in chief** başyazar, yazı işleri müdürü.

editorship, *is.* **1.** başyazarlık, yazı işleri müdürlüğü, **2.** editörlük, basımcılık, kitap yazma/baskıya hazırlama.

Edo, *is.* Tokyo (eski adı).

Edom, *is.* **1.** Edom : Filistin'de Lut gölü ile Akabe Körfezi arasındaki bölge, **2.** bu bölgedeki eski Edomit Krallığı, **3.** Yakup'un kardeşi.

EDP = *Electronic Data Processing* : elektronik bilgi işlem.

EDT = **E.D.T.** = *Eastern Daylight Time* : ABD'nin doğu bölgesinde uygulanan yaz saati.

educable = **educatable**, *sf.* **1.** eğitilebilir, terbiye edilebilir, yetiştirilebilir, öğretilebilir, **2. educability** = **educatability** : eğitilebilme, öğretilebilme.

educate, *f.* **-cated, -cating 1.** eğitmek, öğretmek, **2.** yetiştirmek, talim ve terbiye etmek. *to ~ s.o. for law.* **3.** okutmak, öğrenim yaptırmak, öğrenimini sağlamak, okula göndermek, tahsil ettirmek. *He was ~d at a very good school.* ***e.a.- 1.*** *teach, instruct, 2. drill, train, 3. school.*

educated, *sf.* **1.** okumuş, eğitim/öğrenim/tahsil görmüş, tahsilli. *He is well- ~.* **self- ~** : kendi kendini yetiştirmiş, **2.** aydın, münevver, bilgili, **3.** bilgi ve tecrübeye dayanan. *an ~guess.*

education, *is.* **1.** eğitim, öğretim, tedris, maarif. **Board/Department/Ministry of ~** : Eğitim Bakanlığı. **primary/secondary/higher ~** : ilk/orta/yüksek öğretim. **adult ~ = mass/popular ~** : halk eğitimi. **physical ~** : beden eğitimi, **2.** öğrenim, okuma, tahsil. **university ~** : üniversite öğrenimi/tahsili. **a sound ~** : sağlam bir öğrenim. **She had a good ~** : İyi bir öğrenim yaptı. **3.** öğretim usulü, pedagoji. **college of ~** : öğretmen okulu, **4.** bilgi, kültür. ***e.a.- 1.*** *instruction, schooling, tuition, training, 3. pedagogics. 4. knowledge, ability.* ***k.a.- 4.*** *illiteracy.*

educational, *sf.* **1.** eğitimsel, eğitime/öğretime ait, öğrenimle ilgili, **2.** eğitici, öğretici. *an ~ motion picture.* **3.** eğitim+, öğretim+. **an ~ society/establishment** : öğretim kurumu, **4. ~ist = educationist** : eğitimci, eğitim uzmanı, **5. ~ly** : eğitim/öğretim yönünden, terbiye bakımından, **6. ~ park** : bölge okulları : bir bölge için kurulmuş toplu hâlde ilk ve orta öğretim kurumları, **7. ~ television** : öğretici televizyon (programı).

educative, *sf.* **1.** öğretici, eğitici, öğretime elverişli, **2.** terbiye edici. *the ~ program.* ***e.a.- 1.*** *instructive.*

educator, *is.* **1.** eğitmen, öğretmen, **2.** eğitimci, eğitim/öğretim uzmanı.

educatory, *sf.* öğretici, eğitici, öğretime/eğitime elverişli. ***e.a.-*** *educative.*

educe, *gl.f.* **educed, educing 1.** sonuç/anlam çıkarmak, sonuca varmak, **2.** meydana çıkarmak, izhar etmek. **3. educible** : sonuç/anlam çıkarılabilir, sonuca varılabilir. ***e.a.- 1.*** *infer, deduce, 2. elicit, develop, bring out, draw forth.*

educt, *is.* **1.** (varılan) sonuç, netice, **2.** çıkarılan şey, kimyasal değişme olmadan başka bir maddeden elde edilen şey. ***e.a.- 1.*** *eduction.*

eduction, *is.* **1.** *bk.:* **educt** (1), **2.** (sonuç/netice) çıkarma, istihraç etme.

eductive = **educing**, *sf.* sonuca vardırıcı/ulaştırıcı, (sonuç vb.) çıkarmaya yarayan.

-ee, *son ek* " -li, -ci, -ilen kimse" : bir fiile hedef olan kimseyi gösterir. **appointee** : tayin edilen kimse. **payee** : kendisine ödenen kimse, alıcı. **employee** : işe alınan kimse, memur. **mortgagee** : namına ipotek yapılan kimse.

EEC = *European Economic Community* : Avrupa Ekonomik Toplumu.

EEG = **E.E.G.** = electroencephalogram.

eel, *is., ç.* **eel/eels 1.** *zool.* yılan balığı *(Anguil-formes).* **American ~** : Amerikan yılan balığı *(Anguila rostrata).* **common ~ = European** : yılan balığı *(Anguila anguila).* **lesser sand- ~** : küçük kum yılan balığı *(Ammodytes tobianus)..* **2. ~-basket = ~-pot** : yılan balığını tutmaya mahsus sepet/tuzak, **3. ~like** : yılan balığı gibi, yılan balığına benzer.

eelgrass, *is. bot.* **1.** sülük otu *(Zostera marina)* : dar, şerit gibi yapraklı deniz otu, **2.** *bk.:* **tape grass.**

eelpout, *is., ç.* **-pout/-pouts** *zool.* yılan mezgit *(Zoarces viviparus, Z. anguillaris),* **2.** tatlı su gelinciği *(Lota lota).* ***e.a.- 2.*** *burbot.*

eelworm, *is. zool.* **1.** sirke kurdu *(Anguillula aceti),* **2.** iplik kurdu *(Ascaris lumbricoides)* : insan bağırsaklarında asalak yaşayan iplik gibi ince kurt.

e'en, *zf.&is. şiir* **1.** *bk.:* **even, 2.** *bk.:* **evening.**

e'er, *zf. şiir bk.:* **ever.**

-eer, *son ek* "-cı/-ci/-cu/-cü, ...ile uğraşan/geçinen" : fiilden meslek adı üretir. Ör.: *engineer, auctioneer.*

eerie = **eery**, *sf.* **-rier, -riest 1.** uğursuz, meş'um, korkunç, tekin olmayan, ürkütücü, tüyler ürpertici. *It's ~ to walk through a dark wood at night. an ~ scream.* **2.** korkan, uğursuz sayan, batıl inanışla çekinen/korkan, **3. eerily** : uğursuzca, ürküterek, korkutarak, korkunç bir şekilde. **4. eeriness** : uğursuzluk, şeamet, korkunçluk, tekin olmayış. ***e.a.*****-** *1. weird, strange*.

ef-, *ön ek* **ex-** ön ekinin **f** ile başlayan kelimeler önündeki şekli : *efficient, effect, efface* gibi.

efface, *gl.f.* **-faced, -facing 1.** silmek, bozmak. *The inscriptions on many ancient monuments have been ~d by time.* **2.** yok etmek, gidermek, izale etmek. *It takes many years to ~ the unpleasant memories of a war.* **3. ~ oneself** : kendisini göstermemek, gözden uzaklaşmak, kendini çekmek, bir tarafa/köşeye çekilmek. **self-effacing** : çekingen. *The shy boy ~d himself by staying in the background.* **4. ~able** : silinebilir, **5. ~ment** : silme, **6. effacer** : silen. ***e.a.*****-** *1. erase, rub out, obliterate, cancel, 2. destroy, wipe out, do away with.*

effect, *is.&gl.f.* **1.** sonuç, netice. **cause and ~** : sebep ve sonuç. *the ~ of an illnes.* **The ~ of all this is that...** : Bütün bunların sonucu şudur... **2.** etki, tesir. **of no ~** : etkisiz, tesirsiz, neticesiz, faydasız. **to have no ~** : etkisiz kalmak. **to have an ~ on** : -i etkilemek, -e tesir etmek. **It had no ~** : Etkilemedi, tesir etmedi. **It had no ~ on him whatever** : Onu zerre kadar etkilemedi. **Her new dress produced quite an ~ on everyone** : Yeni elbisesi herkes üzerinde büyük etki yarattı. **for ~** : gösteriş için, **3.** yürürlük, uygulama, tatbik mevkii. **to bring a plan into ~** : bir plânı uygulamak/tatbik mevkiine koymak. **carry into ~** : uygulamak, yürürlüğe koymak, **4.** izlenim, intiba, sanı, **5.** *tiy.* etmen. **~s of light** : ışık etmenleri. **sound ~s** : ses etmenleri. **stage ~s** : sahne etmenleri, **6.** anlam, mana, meal, ana fikir, husus. *Don't look into details, consider the general ~.* **His letter is to the ~ that...** : Mektubu şu husustadır. **We got a letter to the same ~** : Aynı hususta biz de bir mektup aldık. **An announcement to the ~ that...** : ... husus undaki ilân. **7.** olay, (genellikle bulucusunun adı ile anılan) bilimsel olay, hadise. **the Doppler ~** : Doppler olayı, **8.** maksat, niyet, amaç, **9.** başarmak, gerçekleştirmek, sonuçlandırmak, sonuca ulaştırmak. *I will ~ my purpose, no one shall stop me!* **10.** üretmek, istihsal etmek, oluşturmak, meydana getirmek. *Conservation of our natural resources has ~ed many changes in the spread of large cities.* **11. give ~ to** : yapmak, uygulamak, yerine getirmek, ifa/icra etmek, tatbik mevkiine koymak. *He gave ~ to his brother's wishes by having him buried properly.* **give a good ~** : iyi yönde etkilemek, yararlı olmak, **12. in ~** : (a) gerçekten, gerçi, doğrusu, filhakika, aslında. *Her brother is King, but she is, in ~, the real ruler.* (b) geçerli, işler, yürürlükte, mer'î. *The old system of taxation will remain in ~ until next May.* **13. into ~** : yürürlüğe, mer'iyete. **put into ~** : uygulamak, tatbik etmek. **come/go/be brought/be put into ~** : uygulanmak, yürürlüğe girmek/konulmak, **14. take ~** : yürürlüğe/mer'iyete girmek, işlemek, etkimek, etkisini göstermek, sonuç vermek, netice hasıl etmek, mer'î olmak, (aşı vb.) tutmak. *The new system of taxation will take ~ next May. The medicine quickly took ~.* **15. to ... ~** : ...anlamında, ...gibilerden. **to that ~** : bu hususta, bu mealde. *He has made a declaration to the ~ that all fighting must cease at once.* **Words to that ~** : O husustaki sözler. **to no ~** : boşu boşuna, beyhude yere. **to such good ~ that** : öylesine yararlı/iyi sonuçlu ki... **to be of no ~** : etkisiz kalmak, faydası olmamak. ***e.a.*****-** *1. outcome, issue, consequence, result, upshot, end, 2. efficacy, influence, 6. gist, 8. intent, purport, 9. achieve, realize, fulfill, perform, accomplish, consummate, 10. produce, make.* ***k.a.*****-** *1. cause.*

effecter, *is. bk.:* **effector.**

effectible, *sf. esk.* gerçekleştirilebilir, başarılabilir.

effective, *sf.&is.* **1.** etkili, etkin, tesirli, müessir. *He made an ~ speech. ~ ways of reducing pollution.* **~ range** : tesirli top menzili, **2.** işe yarar, yararlı, yarayışlı, elverişli, faydalı. *~ measures. His efforts to improve the school have been very ~.* **3.** yürürlükte, geçerli, mer'î. *This law will become ~ on New Year's Day.* **4.** *As.* mevcut, seferî, savaşa hazır (asker/ordu). *~ troops.* **5.** edimsel, fiilî, gerçek, hakikî, net. **One's ~ income after deductions** : Kesintilerden sonraki net gelir. **6.** *fin.* nakit para, efektif. **7. ~ly** : fiilen, bilfiil, tesirli/etkin bir şekilde, **8. ~ness = effectivity** : etki, tesir, etkinlik, müessiriyet, geçerlilik, itibar. ***e.a.*****-** *1. efficient, capable, competent, effectual, striking, impressive, 3. active, operative, 5. actual, real.* ***k.a.*****-** *1. futile.*

effector = effecter, *is.* **1.** *fizy.* etken doku : sinir uyarılarına cevap veren doku/göze, **2.** yapan, icra/ifa eden kimse.

effects, *ç. is.* **1.** şahsî/zatî eşya, (taşınabilir) mal. **personal ~** : kişisel mal, zatî/şahsî eşya (giyim vb.). **no ~** : (bankacılıkta) karşılıksız, karşılığı yok, **2.** *tiy.* etmenler. **sound ~** : konuşma seslerinin dışındaki sesler, etmenler. **~ machine** : etmen aygıtı. ***e.a.***- *1. property, goods, movables.*

effectual, *sf.* **1.** etkin, etkileyici, tesirli, müessir, istenen sonucu veren. *~ action against unemployment.* **2.** yeterli, kifayet edici, **3.** geçerli, muteber, **4. ~ity = ~ness** : etkinlik, geçerlilik, **5. ~ly** : etkin/geçerli bir şekilde. ***e.a.***- *1. efficient, adequate, efficacious, effective, 3. valid, binding.*

effectuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** başarmak, üstesinden gelmek, **2.** uygulamak, tatbik mevkiine koymak, icra/ifa etmek, **3. effectuation** : başarma, uygulama, icra/ifa etme. ***e.a.***- *1. accomplish, effect, bring about.*

effeminacy, *is.* kadınsılık, kadınca davranış, kadın yaratılışlı/tabiatli olma, yumuşaklık.

effeminate, *sf.* **1.** kadınsı, kadın gibi, kadın yaratılışlı/tabiatli, **2.** yumuşak (huylu), çıtkırıldım, nâzenin, zayıf. *~ art.* **3. ~ly** : kadınca, kadın gibi, **4. ~ness** : kadınsılık, kadın gibi davranış, yumuşaklık, zayıflık. ***e.a.***- *1. female, womanish, unmanly, 2. soft, weak.*

effeminise/effeminisation, *Brit. bk.:* **effeminize/effeminization.**

effemininize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** kadınlaş(tır)mak, kadınca davranmak, **2. effeminization** : kadınlaş(tır)ma, kadınca davranış.

effendi, *is., ç.* **-dis** *T.* **1.** efendi, **2.** (Doğu Akdeniz ülkelerinde) asilzade, iyi tahsil görmüş kimse.

efferent, *sf.&is. anat. fizy.* **1.** götürücü : bir organdan dışarı götüren (kan damarı, sinir), **2. efference** : götürücülük, **3. ~ly** : götürücü olarak. ***k.a.***- *1. afferent.*

effervesce, *gs.f.* **-vesced, -vescing 1.** köpürmek, kabarmak, kabarcıklar/köpükler çıkarmak. *7-up ~s.* **2.** coşmak, galeyana gelmek, neşelenmek. *The crowd waiting to see the Queen ~d with excitement.*

effervescence = effervescency, *is.* **1.** köpürme, kabarcıklar/köpükler çıkarma, **2.** coşkunluk, galeyan, neşe(lenme), coşma, galeyana gelme.

effervescent, *sf.* **1.** köpüren, kabaran, kabarcıklar çıkaran, **2.** coşkun, neşeli, **3. ~ly = effervescingly** : (a) köpürerek, (b) coşarak, coşkunlukla, neşe ile. ***e.a.***- *1. effervescing, bubbling, 2. gay, lively.*

effete, *sf.* **1.** bitkin, bîtap, takatsiz, güçsüz, **2.** gerileyen, çöken, inhitat eden, mütereddi, **3.** kısır, verimsiz, erkekliğini yitirmiş, **4. ~ly** : bitkin/bîtap/takatsiz/güçsüz bir hâlde, **5. ~ness** : bitkinlik, takatsizlik, güçsüzlük. ***e.a.***- *1. exhausted, worn out, 2. decadent, 3. sterile.*

efficacious, *sf.* **1.** etkin, etkili, tesirli, müessir, yararlı, faydalı, istenen sonucu veren. *Vaccination for smallpox is ~.* **2. ~ly** : etkin/müessir bir şekilde, **3. ~ness** : etkinlik. ***e.a.***- *1. effective, efficient.*

efficacity = efficacy, *is.* etkinlik, etki, müessiriyet, yararlılık, istenen sonucu verme.

efficiency, *is.* **1.** yeterlik, yetenek, ehliyet, kifayet, kabiliyet, **2.** etki, etkinlik, müessiriyet, tesir(lilik), **3.** verim, randıman, bir makinenin sağladığı işin harcadığı enerjiye oranı. *Friction lowers the ~ of a machine.* **4.** verimlilik, az gayretle/masrafla ve kısa zamanda bir işi başarabilme yeteneği, **5. ~ engineer = ~ expert** : verim artırma uzmanı.

efficient, *sf.* **1.** yeterli, yetenekli, ehil, uzman, kabiliyetli, muktedir. *He has proved to be one of the most ~ workmen in the plant.* **2.** etkili, etkin, müessir, tesirli, faydalı. **~ cause** : etkileyici sebep, **3.** verimli, randımanlı, ekonomik, tutum sağlayan. *Our ~ new machines are much cheaper to run.* **4. ~ly** : yetenekli bir şekilde, uzmanca, muktedirane, etkin/müessir/verimli bir şekilde. ***e.a.***- *1. effective, competent, apt, adept, able, capable, talented, skilled, clever, 2&3. effective, useful, serviceable.* ***k.a.***- *1. inefficient, ineffective, clumsy, awkward, 2&3. useless, unworkable.*

effigiate, *gl.f.* **-ated, -ating** *esk.* resmini/heykelini/modelini/kuklasını yapmak. **effigiation** : heykel/model/kukla yapma.

effigy, *is., ç.* **-gies 1.** heykel, büst, resim, tasvir, suret, şekil, **2.** kukla, model, hoşa gitmeyen bir kimsenin kötü tasviri. **in ~** : kukla/model hâlinde. **burn/hang in ~** : (hakaret maksadıyla) kuklasını yakmak/asmak.

effloresce, *gs.f.* **-resced, -rescing 1.** çiçeklenmek, çiçek açmak, **2.** *kim.* (a) hava ile temas edince ince toz hâline gelmek, tozla örtülmek, (b) kristalleşmek, kabuk bağlamak, (buharlaşma veya kimyasal değişme sonucunda) yüzeyi kristalle veya kabuk tabakası ile örtülmek. ***e.a.***- *1. blossom.*

efflorescence, *is.* **1.** çiçeklenme, çiçek açma, **2.** çiçek demeti/kümesi, **3.** gelişme, olgunlaşma, ilerleme, açılma, inkişaf etme. *Periods of ~ in science and art. The ~ of Romantic music occured in the 19th century.* **4.** *kim.* (a) tozlaşma, tozlanma, ufalanma, toz hâline gelme, (b) ince toz, (c) su buharlaştıktan sonra kalan ince tabaka/kabuk, **5.** *patol.* derinin kızarması, kızarıklık. ***e.a.***- *1. flowering, 5. rash.*

efflorescent, *sf.* **1.** çiçeklenen, çiçek açan, **2.** *kim.* (a) (hava ile temas edince) tozlaşan, tozlanan, (b) tozlu, toz ile örtülü, tozlanmış, toz hâlinde. ***e.a.***- *1. efflorescing, blossoming, blooming, flowering.*

effluence, *is.* **1.** akış, seyelân, (dışarı) akma, **2.** akıntı, dışarı akan şey. ***e.a.***- *1. efflux, 2. emanation.*

effluent, *sf.&is.* **1.** (dışarı) akan, akışkan, seyyal, **2.** akma, akış, seyelân, **3.** akıntı, sızıntı, lâğım, özellikle fabrikaların zararlı artıkları. *Dangerous ~s are being poured into our rivers.* **4.** (göl veya nehirden ayrılan) küçük dere. ***e.a.***- *2. outflow, effluence.*

effluvium, *is., ç.* **-via, -viums 1.** pis buğu : bir cisimden yayılan zararlı/nahoş koku veya buhar, **2. effluvial** : pis buğulu, pis kokulu, zararlı/nahoş koku yayan.

efflux, *is.* **1.** fışkırma, dışarı akış, **2.** akıntı, fışkıran/akan şey. ***e.a.***- *1&2. outflow, effluence.*

effort, *is.* **1.** çaba, gayret. **make an ~** : çabalamak, çalışmak, gayret etmek, çaba/gayret sarf etmek. **make every ~ /a great ~ (to do)...** : ...(yapmak için) büyük çaba/gayret harcamak, her çareye başvurmak. **a waste of ~ :** boşuna gayret. **He made no ~ to be polite** : Nazik olmaya çaba harcamadı (Zahmet edip biraz nazik davranmadı). **He makes no ~** : Hiç çaba harcamıyor. **in an ~ to** : ...çabasıyla, -e çaba/gayret sarf ederek, **2.** çabalama, gayret etme, çaba/gayret harcama, kendini sıkma, zahmete katlanma. **It's not worth the ~** : Zahmete değmez. **3.** (çaba ile elde edilen) sonuç, başarı, eser. *What do you think of his latest ~? Works of litterature or art are often called litterary or artistic ~s.* **4.** emek, meşakkat, sıkıntı, bir amaca varmak için katlanılan zahmet. *The war ~.* **5.** *Brit.* (a) toplumsal çaba/emek/başarı, (b) hayır işine yardım kampanyası, **6.** *mak.* kuvvet, kudret, tahrik gücü, (bir makineyi çalıştırmak için ona verilen) güç. ***e.a.***- *1. struggle, striving, endeavor, exertion, application, attempt, try.* ***k.a.***- *1. ease.*

effortful, *sf.* gayretli, çalışkan, çaba/gayret sarf eden. **~ly** : gayretle, çabalayarak, zahmetle, çaba/gayret sarf ederek.

effortless, *sf.* **1.** kolay, çabasız, zahmetsiz, sıkıntısız, **2.** gayretsiz, gayret/çaba harcamayan, kendini zahmete /sıkıntıya sokmayan. *He is a skillful and ~ performer on several musical instruments.* **3. ~ly** : kolayca, zahmetsizce, sıkıntısızca, gayret/çaba harcamadan, **4. ~ness** : kolaylık, zahmetsizlik, sıkıntısızlık, çabasızlık. ***e.a.***- *1. easy, smooth, facile, 2. passive.*

effrontery, *is., ç.* **-teries** küstahlık, edepsizlik, hayasızlık, utanmazlık, yüzsüzlük. *The politician had the ~ to ask people he had insulted to vote for him.* ***e.a.***- *impudence, audacity, temerity, presumption, shamelessness, impertinence, insolence, arrogance*

effulgence, *is.* parlaklık, parıltı, nur, şaşaa, görkem, ihtişam. *The ~ of the tropical sun at midday.* ***e.a.***- *radiance, splendor, brightness, brilliance.*

effulgent, *sf.* parlak, parıltılı, şaşaalı, görkemli, ihtişamlı, muhteşem, ışık saçan, nurlu. ***e.a.***- *radiant, splendid, bright, brilliant.*

effuse, *sf.&f.* **-fused, -fusing 1.** ak(ıt)mak, dök(ül)mek, saç(ıl)mak, yay(ıl)mak, sız(dır)mak, **2.** *fiz.* dar bir delikten sızmak/yayılmak, **3.** *bot.* yaygın, yayılmış, **4.** (istiridye kabuğu vb.) ağzı açık, aralık, birbirinden hafifçe ayrılmış. ***e.a.***- *1. shed, disseminate, exude, flow out, 2. diffuse, radiate.*

effusion, *is.* **1.** dök(ül)me, ak(ıt)ma, **2.** döküntü, akıntı, dökülen/akan şey, **3.** içini dökme, duygularını serbestçe açıklama, coşkun duyguları acemice (şiir şeklinde) ifade etme. *sentimental ~s. They laughed at his poetic ~s.* **4.** *pa-*

tol. (a) sıvı birikimi : kan veya başka sıvının damar veya doğal kanalından vücuttaki bir boşluğa akması/toplanması, (b) böylece akan sıvı/kan, **5.** *fiz.* sızım : basınç altındaki uçunların (buhar, gaz) küçük gözeneklerden geçişi. *A dangerous ~ of gas through a hole in the pipe.*

effusive, *sf.* **1.** taşkın, heyecanlı, coşkun, aşırı duygusal. *Her ~ welcome made us feel most uncomfortable.* **2.** taşan, fışkıran, akan, **3.** *jeol.* püskürük, yeryüzünde soğuyup katılaşmış. *bk.:* **plutonic**, **4. ~ly** : taşkınlıkla, heyecanla, coşku ile, aşırı duygusal bir şekilde, **5. ~ness** : taşkınlık, heyecanlılık, coşkunluk, aşırı duygusallık. ***e.a.***- *1. gushy, gushing, profuse, lavish, exuberant, demonstrative, 2. overflowing, pouring out.* ***k.a.***- *1. restrained.*

Efik, *is.* GD Nijerya zenci yerlisi, bunların dili.

eft, *is.&zf.* **1.** *zool.* su keleri, su kertenkelesi *(Diemictylus viridescens).* **red ~** : kırmızı keler, **2.** *esk.* kertenkele, **3.** *esk.* tekrar, yine yeniden, **4.** *esk.* sonradan, daha sonra, ***e.a.***- *1. newt, 2. lizard, 3. again, 4. afterward.*

EFT = EFTS = *Electronic Funds Transfer (System)* : Elektronik Para Aktarımı : elektronik yolla bankadaki bir hesaptan öbürüne para aktarma (borç, senet vb. ödemek için).

eftsoon(s), *zf. esk.* **1.** biraz sonra, hemen sonra, çok geçmeden, akabinde, **2.** yine, tekrar, yeniden, **3.** hemen, derhal, **4.** ekseriya. ***e.a.***- *1. soon afterwards, 2. again, 3. immediately, forthwith, 4. often.*

Eg. = Egypt(ian).

e.g. *Lât. exempli gratia* : örneğin, meselâ, misal olarak. ***e.a.***- *for example, such as.*

egad, *ünl.* **1.** vallahi billâhi. *~, that's true!* **2.** aman Allah(ım).

egalitarian, *sf.&is.* **1.** eşitlikçi, eşitçi, toplumsal ve siyasal eşitlik yanlısı, **2. ~ism** : eşit(lik)çilik, toplumsal ve siyasal eşitlik ilkesi.

égalité, *is. Fr.* eşitlik, müsavat. ***e.a.***- *equality.*

egest, *gl.f.* **1.** (vücuttan) çıkarmak, boşaltmak, dışarı atmak, ihraç etmek, defetmek, **2. ~ion** : çıkarma, defetme, boşaltma, **3. ~ive** : çıkaran, defeden, boşaltan, boşaltıcı. ***e.a.***- *1. excrete, eject, discharge, void.* ***k.a.***- *1. ingest.*

egesta, *is.* dışkı, vücuttan çıkarılan madde (katı/sıvı/gaz). ***e.a.***- *excreta, dejecta.* ***k.a.***- *ingesta.*

egg, *is.&gl.f.* **1.** yumurta. **Easter ~** : Paskalya yumurtası. **~ white** : yumurta akı. **~ yolk** : yumurta sarısı. **fried ~** : sahanda yumurta, yağda pişirilmiş yumurta. **hard boiled ~** : lop yumurta, çok kaynatılmış katı yumurta. **scrambled ~s** : çırpılarak yağda pişirilen yumurta. **soft boiled ~** : rafadan yumurta, az kaynamış yumurta. **~ timer** : yumurta zamanölçeri : yumurtanın kaynama zamanını ölçen alet, **2.** yumurta biçiminde herhangi bir şey, **3. ~ cell** *d.d. biy.* yumurta gözesi/hücresi, tohum, **4.** *argo* şahıs, kişi, kimse. **He's a good ~** : İyi bir kimsedir. **a bad ~**: kötü/ciğeri beş para etmez kimse, **5.** yumurta sürmek, yumurtaya bulamak, **6.** *ABD- k.d.* birinin kafasına çürük yumurta atmak, **7.** *gen.* **~ on** : kışkırtmak, cesaret vermek, teşvik/tahrik/teşci etmek, **8. ~ and dart = ~ and anchor = ~ and tongue** *mim.* beyzî süs, binaların cephelerini süslemek için yapılan yumurta ve kargı biçimli kabartma desen, **9. ~ and custard** : yumurtalı krema: yumurta, süt ve şekerden yapılan bir tatlı, **10. ~ roll** : yumurtalı Çin mantısı : içine domuz kıyması, bambu filizi, soğan vb doldurulup yağda kızartılan yumurtalı hamur, **11. ~ Benedict** : yumurtalı İngiliz pidesi : kızartılmış küçük yuvarlak ekmek üzerine domuz sucuğu, yumurta çılbırı ve Hollanda sosu konarak yapılan yiyecek, **12. as sure as ~s is/are ~s** : hiç şüphe yok, kesinlikle, şüphesiz, yüzde yüz, **13. kill the goose that laid the golden ~** *bk.:* **goose**^{1} (10), **14. lay an ~** : (a) yumurtlamak. *This hen lays brown ~s.* (b) *argo* fiyasko vermek, başarısızlığa uğramak, (bilhassa topluluk karşısında) bozum olmak, **15. put all one's ~s in one basket** : bütün sermayesini bir işe yatırmak, varını yoğunu tehlikeye atmak, **16. sit on ~s** : (a) kuluçkaya yatmak, (b) nazik durumda olmak, **17. teach (one's) grandmother (to suck ~s)** *k.d.* tereciye tere satmak, (bir şeyi çok iyi bilen kimseye) akıl öğretmeye kalkışmak. **Don't teach your grandmother to suck ~s** : Tereciye tere satmaya kalkışma (Bana akıl mı öğreteceksin)? **18. tread on ~s** : nazik bir durum karşısında dikkatli olmak, **19. to have ~ on one's face** *Brit.* gülünç olmak, gülünç duruma düşmek. *The* *government has ~ on its face over the failure of its prices and income plan.* ***e.a.-*** *7. incite, encourage, instigate, urge.*

eggbeater, *is.* yumurta çırpma aleti.

egg-bound, *sf.* yumurtlayamayan (kuş, tavuk).

eggcup, *is.* yumurtalık.

eggdrop soup, *is.* yumurtalı çorba : sıcak et suyuna yumurta kırıp karıştırarak yapılan çorba.

egghead, *is. k.d.* aydın/münevver kimse, entelektüel. ***e.a.-*** *intellectual.*

eggnog, *is.* yumurtalı süt : çırpılmış yumurtayla süt ve şekerden yapılan içecek; buna viski katarak elde edilen içki.

eggplant, *is. bot.* patlıcan *(Solanum Melongena)*

egg-shaped, *sf.* beyzî, oval, yumurta biçiminde.

eggshell, *is.&sf.* **1.** yumurta kabuğu, **2.** uçuk sarı, bej (renkli) veya fildişi rengi(nde), **3.** kaba kâğıt, **4.** ince, nazik, narin, kolay kırılır (yumurta kabuğu gibi), **5.** mat, cilâsız. ~ *white paint.* **6.** ~ **china** = ~ **porcelain** : çok ince/narin porselen.

egis, *is. bk.:* **aegis.**

eglantine, *is. bot.* **1.** yaban gülü *(Rosa eglanteria)*, **2.** it gülü *(Rosa foetida).* ***e.a.-*** *1. sweetbrier, 2. dog rose, esk. eglatere.*

ego, *is., ç.* **egos** **1.** benlik, bir kimsenin kendi öz varlığı, **2.** *fel.* benlik : (a) duyan, düşünen, iradesini kullanan kimse, (b) ruh ve bedeni içine alan insan varlığı, **3.** *psikol.* benlik : dış dünya ile ilişki kurarak ilkel dürtülerle çevre arasında uyum ve denge sağlayan ruh âlemi. ~ **analysis** : benlik çözümlemesi. ~ **anxiety** : benlik kaygısı. ~ **cathesis** : benlik duygu yatırımı. ~ **complex** : benlik karmaşası. ~ **defense** : benlik savunması. ~ **development** : benlik gelişimi. ~ **drive** : benlik dürtüsü. ~ **failure** : benlik başarısızlığı. ~ **function** : benlik işlevi. ~ **ideal** : benlik ülküsü. ~ **instinct** : benlik içgüdüsü. ~ **involvement** : benlik ilintisi. ~ **level** : benlik düzeyi. ~ **neurosis** : benlik sinircesi. ~ **psychology** : benlik ruh bilimi. ~ **regression** : benlik gerilemesi. ~ **resistance** : benlik direnmesi. ~ **strength** : benlik gücü. **4.** bencillik, kendini beğenmişlik, **5.** onur, öz saygısı, izzetinefis.

egocentric, *sf.&is.* **1.** beniçinci : başkalarının gereksinme ve çıkarlarına karşı duygusuz kalıp kendi çıkarı ile ilgilenen kişi, **2.** öz benlikçi : kendini beğenmiş, başkalarına önem vermeyen.

egoism, *is.* **1.** bencillik, hodbinlik, egoistlik, kendini beğenmişlik, yalnız kendi öz varlığını düşünme/sevme, **2.** *bk.:* **egoitism**, **3.** *fel.* bencillik : (a) kişisel çıkarların ahlâk ve metafiziğin esası olduğunu öne süren görüş, (b) yalnız kişisel bilincin bilindiğini savunan görüş, (c) davranışları kişisel çıkarların yönettiği görüşü, **4.** (Ahlâk) kişinin davranışlarını kendi çıkarlarına göre ayarlaması gerektiğini savunan görüş. ***e.a.-*** *1&2. selfishness, egotism.* ***k.a.-*** *altruism.*

egoist, *is.* **1.** bencil, hodbin, hodkâm, egoist, yalnız kendini/kendi çıkarını düşünen kimse, **2.** kendini beğenmiş/kibirli kimse. ***e.a.-*** *selfish.* ***k.a.-*** *altruist.*

egoistic, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* bencil+, hodbin+, hodkâm+, egoist+, **2.** ~**ally** : bencilce, bencillikle, **3.** ~ **theory of dreams** : bencil düş kuramı.

egomania, *is.* aşırı bencillik.

egomaniac, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* aşırı bencil, **2.** ~**ally** : aşırı bencillikle.

egotism, *is.* **1.** kendini beğenmişlik, kendinden çok bahsetme, böbürlenme, **2.** bencillik, hodbinlik, hodkâmlık. ***e.a.-*** *egoism, self-conceit, conceit, selfishness, vanity.* ***k.a.-*** *humility.*

egotist, *is.* **1.** benlikçi, övüngen, böbürlenen, **2.** kendinden çok bahseden kimse, bencil, hodbin kimse. ***e.a.-*** *1. conceited, boastful, 2. egoist.*

egotistic(al), *sf.* **1.** benlikçi, övüngen, böbürlenen, kendini öven/metheden, **2.** bencil, hodbin, başkalarını hiçe sayan/küçük gören, **3. egoistically** : bencillikle, övünerek, böbürlenerek, kendini överek, başkalarını hiçe sayarak/küçük görerek. ***e.a.-*** *1. vain, boastful, opiniated, 2. selfish, egoistic.*

ego trip, *is.* öz kandırım : kendi gururunu tatmin için yapılan eylem/girişim. *Her charitable activity was one long ~ ~.*

ego-trip, *gs.f.* **-tripped, -tripping** öz kandırmak : kendi gururunu tatmin etmek, gururunu okşayacak işlere girişmek.

egregious, *sf.* **1.** berbat, (kötülükte) eşsiz, çok kötü/fena. *You made an ~ mistake when you spoke so rudely to the President.* **2.** *esk.* seçkin, güzide, mümtaz, üstün, **3.** ~**ly** : kötülükle, berbat bir şekilde, **4.** **~ness** : berbatlık, kötülük, aşırı kötü ahlâk. ***e.a.***- *1. notorious, flagrant, glaring, 2. eminent, distinguished.*

egress, *is.&gs.f.* **1.** çıkış, çıkma, dışarı gitme, **2.** çıkış kapısı, mahreç, **3.** çıkış izni/müsaadesi, çıkış hakkı, **4.** *astr. bk.:* **emersion** (1), **5.** çıkmak, dışarı gitmek. ***e.a.***- *2. exit, 5. emerge, go out.*

egression, *is.* çıkış, çıkma, dışarı gitme. ***e.a.***- *egress.*

egret, *is.* **1.** *zool.* beyaz balıkçıl *(Casmerodius albus egretta).* **little ~** : küçük beyaz balıkçıl *(Egretta garzetta),* **2.** balıkçıl tüyü, **3.** sorguç, kuş tepeliği.

Egypt, *is.* Mısır. **Arab Republic of ~** : Mısır Arap Cumhuriyeti.

Egyptian, *sf.&is.* **1.** Mısırlı, Mısır halkı, Mısıra/Mısırlılara ait, **2.** eski Mısır dili, **3.** *esk.* Çingene, **4.** **~ calendar** : eski Mısır takvimi : 1 yılı her biri 30 günlük 12 aya ayırır, yıl sonuna 5 gün ekler ve artık yılı hesaba katmaz. **5.** **~ cotton** : Mısır pamuğu *(Gossypium barbadense).* ***e.a.***- *3. Gypsy.*

Egyptology, *is.* Mısriyat : eski Mısır uygarlığını inceleyen bilim dalı. **Egyptological** : Mısriyat+. **Egyptologist** : Mısriyat uzmanı.

eh, *ünl.* **1.** Ne? Hı? Ha? Ne dedin? : anlaşılmayan/şüphe edilen bir şeyi tekrarlatmak için söylenir. *Eh? What did you say?* **2.** Ya! Vay! Öyle mi! (hayret ve şaşkınlık ifade eder.)

EHF = Extremely High Frequency.

eider, *is.* **1.** *bk.:* **eider duck**, **2.** *bk.:* **eiderdown.**

eiderdown, *is.&sf.* **1.** dişi kuzey ördeği tüyü, **2.** ördek tüyünden yapılmış yorgan, **3.** *ABD* yün havlı pamuk kumaş, **4.** ördek tüyü ile doldurulmuş.

eider duck, *is. zool.* kuzey ördeği *(Somateria molli-sima)* : kuzey yarım küresine mahsus iri bir cins ördek. Dişisinin göğüs tüylerinden yorgan vb. yapılır.

eidetic, *sf.* **1.** *psikol.* silimsiz : önceki izlenimleri zihinde net bir şekilde canlandıran. **~ imagery** : silimsiz imge. **~ memory** : silimsiz bellek, **2.** sezgici, **3.** **~ally** : silimsizce. ***e.a.***- *2. intuitionist.*

eidolon, *is., ç.* **-lons** **1.** görüntü, imge, hayal, hayalet, hortlak, **2.** ülkü, ideal (kimse/şey). ***e.a.***- *1. image, apparition, phantom, 2. ideal.*

eidos, *is., ç.* **eide** *fels.* şekil, fikir, ruh, ülkü, ideal. ***e.a.***- *form, idea, essence, ideal.*

eigen-, *ön ek* "giz, öz, kendi". **~ function** : gizlev. **~ value** : gizdeğer. **~ space** : giz uzay.

eight, *is.* **1.** sekiz, 8 sayısı/rakamı, **2.** sekiz kısımdan ibaret şey, **3.** yarış kayığında kürek çeken sekiz kişilik takım, **4.** (iskambilde) sekizli, **5.** **~-hour day** : sekiz saatlik iş günü, **6.** **figure-of ~** : 8 rakamının biçimi, **7.** **figure-of ~ knot** : kropi bağı, **8.** **have one over the ~ = be one over the ~** *argo* sarhoş olmak. *Listen to John singing! He must have (must be) one over the ~.*

eightball, *is.* **1.** *bilardo* (a) sekizli top, üzerinde 8 yazılı top, (b) sekizli top oyunu : sekizliyi kazanmadan önce bütün düz renkli (veya bütün çizgili) topların kazanılması gereken oyun, **2.** **behind the ~** *argo* müşkül durumda, zor/rahatsız durumda.

eighteen, *is.* on sekiz, 18 rakamı/sayısı, on sekiz kişilik grup.

eighteenmo, *is., ç.* **-mos** *bk.:* **octodecimo.**

eighteenth, *sf.&is.* **1.** on sekizinci, **2.** on sekizde bir.

eightfold, *sf.&zf.* **1.** sekiz kat/misli, **2.** sekiz parçalı/üyeli.

eighth, *sf.&is.&zf.* **1.** sekizinci, **2.** sekizde bir, **3.** *müz.* oktav, **4.** **~ly** : sekizinci olarak, **5.** **~ note** : sekizlik/çengelli nota, 1/8'lik, tam nota zamanının 1/8'i kadar süren nota. **6.** **~ rest** : 1/8'lik fasıla : tam nota süresinin 1/8'i kadar süren fasıla.

eightieth, *sf.&is.* **1.** sekseninci, 80., **2.** seksende bir, 1/80, 80 eşit parçadan her biri.

eightpenny, *sf.* **1.** 2.5 " (6.4 cm) lik çivi+, **2.** sekiz kuruşluk.

eightsome, *is.* **~ reel** *d.d.* sekiz kişi ile oynanan İskoç dansı; bu dansı oynayan sekiz kişilik grup.

eighty, *sf.&is., ç.* **eighties** **1.** seksen, 80 rakamı/sayısı, **2.** seksenlik grup, **3.** **eighties** : seksenlerinde, 80-89 arasında (ev numaraları, yaş, sene, sıcaklık derecesi vb. den bahsederken kullanılır). *My great grandmother is in her eighties.*

eighty-six, *gl.f. argo* (lokantada/barda) yiyecek/içecek vermemek.

eikon, *is. bk.:* **icon** (1).

einkorn, *is.* tek taneli buğday *(Triticum monococcum).*

einsteinium, *is. kim.* aynştanyum : ışınetkin bir eleman. Simgesi : **Es**, atom nu. 99, atom ağ. 252, erime noktası 860°C. İlk olarak 1952'de termonükleer patlama artıklarında bulundu, hâlen plütonyumun nötronlarla bombardımanından elde edilmektedir.

Eire, *is.* İrlanda (eski adı). ***e.a.****- Ireland.*

eisteddfod, *is., ç.* **eisteddfods, eisteddfodau** (Gal ülkesinde) edebiyatçılarla saz şairlerinin yıllık toplantısı/yarışması. **eisteddfodic** : bu toplantıya ait.

either, *sf.&zf.&bağ.&zm.* **1.** bir(i) veya öbür(ü), herhangi bir(i). *You may sit at ~ end of the table. ~ day would suit me.* **2.** herhangi biri, şu veya bu, biri veya öteki, hangisi olursa. **"Which bus will you take?" " ~!"** "Hangi otobüse bineceksin? " "Hangisi olursa!" ***NOT:*** Zamir olarak kullanılan **either** kelimesinden sonraki fiil daima tekil olur : *Either is good enough. Either Mary or Linda is expected.* **3.** her iki, her iki(si), hem bu hem öteki. **There are trees on ~ side of the river** : Nehrin her iki kıyısında da ağaçlar var. **4.** (olumsuz cümlelerde) hiçbiri, ne bu ne öteki. **I don't believe ~ of them** : Hiçbirine inanmıyorum. **I don't like ~ book** : Kitapların hiçbiri hoşuma gitmiyor. **5.** ya o ya bu, ikisinden biri. **~ of them is enough** : İkisinden biri yetişir. **Do it ~ way** : İstediğin gibi yap. **6. ~ or** : ya...ya da. **You must ~ change your policiy or resign** : Ya politikanı değiştir, ya da istifa et. **~ come or write** : Ya gel ya da mektup yaz. **7.** (olumsuz cümlelerde) ...de/da, dahi, keza (lik). **" I can't swim." "I can't ~!"** "Ben yüzme bilmem." "Ben de!". **I haven't read this book, and my brother hasn't ~** : Bu kitabı ben okumadım, kardeşim de okumadı. **If you don't go, I won't go ~** : Sen gitmezsen ben de gitmem. **8.** herhangi.

ejaculate, *is.&f.* **-lated, -lating 1.** ünlemek, bağırmak, nida etmek, (birdenbire/kısaca) söylemek, **2.** fışkırtmak, fırlatmak, atmak, (birdenbire) boşaltmak, **3.** (er suyu/meni) fışkırtmak, (cinsel temasta) beli gelmek, **4.** (fışkıran) meni. ***e.a.****- 1. exclaim, 2. discharge, 3. discharge, eject.*

ejaculation, *is.* **1.** nida, anî ses, birdenbire söyleme, bağırma, **2.** fışkır(t)ma, fırla(t)ma, **3.** (cinsel temasta) atım, bel gelmesi.

ejaculative, *sf. bk.:* **ejaculatory.**

ejaculator, *is.* **1.** ünleyen, birdenbire söyleyen, **2.** fışkırtan.

ejaculatory, *sf.* **1.** ünlemsel, ünlem/nida şeklinde, anî/fevrî (söz/söyleyiş), **2.** *fizy.* atımsal, meni fışkırması ile ilgili.

eject, *f.* **1.** defetmek, kovmak, kapı dışarı etmek, dışarı atmak, zorla çıkarmak. *The police ~ed the drunk out of the restaurant.* **2.** azletmek, işinden atmak/kovmak, **3.** (evi) boşalttırmak, tahliye ettirmek, (kiracıyı vb.) evden çıkarmak. *The landlord ~ed the tenant who did not pay his rent.* **4.** fışkırtmak, püskürtmek, (basınçla) fırlatmak. *The volcano ~ed lava and ashes. The chimney ~s smoke.* **5.** (tehlike hâlinde uçaktan) atlamak, fırlamak. *He ~ed at 20,000 feet.* ***e.a.****- 1. expel, 2. dismiss, oust, 3. evict, 4. emit, discharge, throw off/out.*

ejecta, *ç. is.* **1.** püskürük, lâv, volkan külü, indifa hâlindeki volkanın püskürttüğü madde, **2.** dışkı, idrar vb. gibi vücuttan atılan madde.

ejection, *is.* **1.** fışkır(t)ma, fırla(t)ma, püskür(t)me, (dışarı) çıkar(ıl)ma, at(ıl)ma, kov(ul)ma, **2.** püskürük, salgı, fışkırtılan/püskürtülen/fırlatılan şey (lâv, yanardağ külü vb.). *Lava is a volcanic ~.* **3. ~ seat = ejector seat** : fırlatma iskemlesi : tehlike anında uçaktan ayrılıp paraşütle inen pilot iskemlesi.

ejective, *sf.* **1.** fışkırtıcı, fırlatıcı, püskürtücü, (dışarı) çıkarıcı, fışkırtmaya/fırlatmaya yarayan, **2.** *s.bl.* sürtüşmeli, **3. ~ly** : fışkırtarak, fırlatarak, püskürterek. ***e.a.****- 2. fricative.*

ejectment, *is.* **1.** *bk.:* **ejection** (1), **2.** *huk.* mülkü geri alma/istirdat davası.

ejector, *is.* **1.** fışkırtan, fırlatan, püskürten, (dışarı) atan (kimse/şey), fıskiye, **2.** *mak.* boşaltma/tahliye cihazı, bir yerden sıvı/gaz veya tozu boşaltan pompa, **3.** *As.* fişek/kovan atacağı: ateşli silâh namlusundan boş kovanı atan cihaz, **4. ~ seat** *bk.:* **ejection seat.**

eke, *zf.&f.* **eked, eking 1.** *esk.* büyütmek, genişletmek, uzatmak, **2. ~ out** : (a) (noksanını) tamamlamak, ikmal etmek. *The clerk ~d out his regular wages by working evenings and Sundays.* (b) **~ out a living** : geçimini güçlükle sağlamak, zar zor/kıt kanaat geçinmek. *Staying open seven days a week, 16 hours a day, he could still ~ out a living.* **3.** *esk. bk.:* **also, moreover.** ***e.a.****- 1. increase, enlarge, lengthen, 2. (a) supplement.*

EKG = E.K.G. = electrocardiogram.

ekistic(al), *sf.* çevresel.

ekistics, *is.* toplumsal çevre bilimi, kent çevre bilimi : insanların bireysel ve toplumsal çevre ihtiyaçlarını da göz önünde tutarak kent ve çevre planlaması ile uğraşan bilim (tekil olarak kullanılır).

el, *is. bk.:* **elevated railroad.**

elaborate, *sf.&f.* **-rated, -rating 1.** özentili, özenilmiş, itinalı, mutena, dikkatle işlenmiş, inceden inceye (işli). *Curtains with an ~ pattern of flowers.* **2.** ayrıntılı, tafsilâtlı, çok teferruatlı, mükellef, karışık, komplike. *an ~ machine.* **3.** özenmek, özenerek yapmak/meydana getirmek, inceden inceye işlemek, çok dikkat/itina ve emekle hazırlamak, itina/ihtimam göstermek. *The inventor spent months in elaborating his plans for a new engine.* **4.** *gen.* ~ **on/upon** : ayrıntılarıyla/izah etmek, etraflıca açıklamak, tafsil etmek, tafsilât vermek, teferruatıyla izah etmek. *I'll ~ on this point a little later. to ~ upon a theory.* **5.** çalışarak meydana getirmek, üretmek, **6.** besinleri vücutta özümsenecek hâle getirmek, **7. ~ly** : özentili/ayrıntılı olarak, dikkatle, itina ile, inceden inceye, **8. ~ness** : özen, itina, inceden inceye/özenle işlenmiş/yapılmış olma, **9. elaborative** : özenli, ayrıntılı, etraflı, itinalı, **10. elaborator** : özenen, özenle/itina ile yapan/hazırlayan, ayrıntılarıyla açıklayan, geniş bilgi veren. ***e.a.**- 1. perfected, painstaking, labored, studied, 2. ornate, intricate, complicated, complex, involved, 3. refine, improve, 4. clarify, expand, specify, add details.* ***k.a.**- 1. simple, plain, 4. abbreviate, summarize, sum up, condense.*

elaboration, *is.* **1.** özen(me), özenti, ihtimam, inceden inceye işleme, **2.** özenle/dikkat ve ihtimamla hazırlanma, **3.** özenilmiş/özenle işlenmiş şey, dikkat/ihtimam/özen mahsulü eser, **4.** ayrıntılarıyla açıklama, **5.** ayrıntı, tafsilât, açıklama.

elaeoptene, *is. kim. bk.:* **eleoptene.**

El Alamein, *is. coğ.* Elalemeyn.

Elam, *is.* **1.** Elam (krallığı), **2. ~ite** : Elamlı, Elamca, Elam dili, Elamlılara/Elamcaya ait, **3. ~itic** : Elamca.

élan, *is. Fr.* hamle, atılım, şevk, canlılık, ateşlilik, gayret. ***e.a.**- dash, ardor, verv.*

eland, *is., ç.* **elands, eland** *zool.* boğa antilopu *(Taurotragus oryx)* : öküz biçiminde, kısa ve kıvrık boynuzlu, koyu sarı renkli Afrika antilopu. Uzunluğu 3 m, yüksekliği 2 m, ağırlığı 1500 kg.

élan vital, *is. Fr.* yaşama atılımı, hayat hamlesi : Bergson felsefesine göre canlı organizmayı güçlendiren, üreme, büyüme ve çevreye uyma yeteneği sağlayan yaratıcı kuvvet.

elapid, *is.* zehirli yılan (kobra ve benzeri).

elapine, *sf. zool.* zehirli yılanlar familyasına mensup.

elapse, *is.&f.* **elapsed, elapsing 1.** (zaman) geçme(k), akma(k). *He went away in May and now 5 months ~d and it's October.* **2.** zamanın geçişi. ***e.a.**- 2. lapse.*

elasmobranch, *sf.&is. zool.* keskin solungaçlı : köpek balığı, tırpana, kedi balığı gibi keskin solungaçlılardan herhangi bir balık.

elastic, *sf.&is.* **1.** esnek, elastikî : bir kuvvet etkisiyle şekil ve boyut değiştiren ve kuvvet yok olunca eski şekil ve boyutlarını alan. *Toy balloons, sponges and steel springs are ~.* **2.** birdenbire/sonsuz genişleyebilen (gazlar vb.), **3.** hoşgörü sahibi, uyumlu, koşullara/değişikliklere kolayca uyan, kendini çabuk toparlayan, kolay kolay yılmayan. *an ~ conscience. His ~ spirits never let him be discouraged for long. With his ~ character he will soon be cheerful again. an ~ budget. ~ rules.* **4.** yaylı, yay gibi, zıplayan, lâstikli, uzayıp kısalan. *an ~ step/stride. an ~ band.* **5.** *ekon.* ihtiyaca göre artıp eksilen, **6.** lâstikli kumaş, lâstik şerit/bant, **7.** lâstikten yapılmış şey, **8. ~ collision** *fiz.* esnek çarpışma, **9. ~ deformation** *fiz.* esnek biçim yitirimi, esnek/elâstik şekil değiştirme, **10. ~ fatigue** *fiz.* esneklik yorulumu, **11. ~ limit** : esneklik sınırı, **12. ~ scattering** : esnek saçılma, **13. ~ wave** : esneklik dalgası, **14. ~ally** : esnek bir şekilde. ***e.a.**- 1. flexible, 3. tolerant, accommodating, 4. springy, resilient, bouncy.* ***k.a.**- 1. inflexible, rigid, stiff.*

elasticity, *is.* **1.** esneklik, elâstikiyet. ~ **of compression** : sıkışım esnekliği. ~ **of extension** : uzama esnekliği. ~ **of torsion** : burulma esnekliği, **2.** bükülebilme, uzayıp kısalabilme, kolay şekil değiştirme. *Rubber has great ~.* **3.** hoşgörü, uyum, koşullara/değişikliklere kolayca uyma, kendini çabuk toparlayabilme, **4.** çeşitli anlamlara gelme, geniş anlamlarda kullanılma. *Good and evil are words having great ~ of meaning.* ***e.a.***- *1&2. flexibility, resilience, 3. buoyancy.*

elasticize, *gl.f.* **-cized, -cizing** esnekleştirmek, esnek hâle getirmek, (lâstik vb. ekleyerek) esnek yapmak.

elastin, *is. biy.-kim.* esnetin : esnek dokunun temel yapısı olan protein.

elastomer, *is. kim.* esnek özdek : (doğal veya sentetik) esnek madde (kauçuk, neopren vb. gibi). **~ic** : esnek özdeksel.

elate, *sf.&gl.f.* **elated, elating 1.** sevindirmek, sevinç/kıvanç vermek, şenlendirmek, neşelendirmek, canlandırmak, mutlu etmek, coşturmak, gururlandırmak. *He was ~d by his son's success.* **2.** *bk.:* **elated** (1).

elated, *sf.* **1.** sevinçli, mutlu, memnun, bahtiyar, sevinç/kıvanç/övünç/gurur duyan. **2. be ~** : çok sevinmek, sevinçten kabına sığamamak, *k.d.* etekleri zil çalmak. *Everybody was ~ at the victory.* **3. ~ly** : sevinçle, kıvançla, sevinerek, mutluluk içinde, **4. ~ness** : sevinç, kıvanç, övünç, mutluluk, bahtiyarlık. ***e.a.***- *1. jubilant, joyful, overjoyed, exalted, exhilarated, happy, proud.* ***k.a.***- *1. dejected, depressed, dispirited, sad, unhappy.*

elater, *is.* **1.** *bot.* esnek iplik : bitkilerde sporları yaymaya yarayan esnek iplikçik, **2.** *zool. bk.:* **elaterid**, **3.** *esk. bk.:* **elasticity.**

elaterid, *sf.&is. zool.* taklaböceği. ***e.a.***- *click beetle.*

elaterite, *is.* doğal asfalt.

elaterium, *is. ecz.* eşekhıyarı özü : *Ecballium elaterium* suyundan elde edilen ve müshil olarak kullanılan acı, gri, yeşil renkli katı madde.

elation, *is.* (büyük/taşkın) sevinç/kıvanç, neşe, coşkunluk, mutluluk, memnunluk, saadet, gurur.

elative, *is.* (Arapça dil bilgisinde) sıfatın şiddet/üstünlük gösteren şekli.

Elberta, *is.* **1.** yarma şeftali, **2.** yarma şeftali ağacı.

elbow, *is. &f.* **1.** dirsek, **2.** elbise kolunun dirseği, **3.** (dirseğe benzer) kıvrıntı, büküntü, **4. ell** *d.d.* dirsek boru, **5.** (dirsekle) dürtmek/itmek, dirseklemek, dirsek vurmak, itelemek. *Somebody ~ed him off the sidewalk. I tried to stop him, but he ~ed me out of the way.* **6.** dirsekle ite kaka yol açmak. **~ one's way through** : itip kakarak yol açmak. *He ~ed his way through the crowd.* **7. at (s.o.'s) ~** : yanıbaşında, elinin altında. *When John did his homework, his dictionary was always at his ~.* **8. crook/lift (one's) ~** *k.d.* ayyaşlık etmek, fazla içki içmek, *argo* kafayı tütsülemek. *John's out, lifting his ~ as usual, and he'll probably come home drunk.* **9. out at (the) ~s** : (a) pejmürde, kılıksız, perişan, derbeder, (b) fakir, yoksul, düşkün, **10. be out at ~** : (a) (ceket) dirsekleri delinmek, (b) (insan) düşkün ve çapaçul olmak, **11. rub ~s with** : can ciğer/senli benli olmak, aralarından su sızmamak, **12. up to the ~s** : çok meşgul, işi başından aşmış. **be up to the ~s in...** : ...ile çok meşgul olmak. ***e.a.***- *5. jostle, 8. shabby.*

elbow grease, *is.* emek, el emeği, alın teri. **to use a bit of ~ ~** : emek harcamak/sarf etmek/vermek, alın teri dökmek, sıkıntıya katlanmak.

elbowroom, *is.* geniş yer, kolayca hareket edilebilecek yer. **to have enough ~** : geniş yeri olmak, rahatça hareket edebilmek. **to have no ~**: kımıldanacak yeri olmamak, serbestçe/istediği gibi hareket edememek.

eld, *is. esk.* **1.** yaş, **2.** yaşlılık, ihtiyarlık, **3.** eski eser, antika. ***e.a.***- *1. age, 2. old age, 3. antiquity.*

elder, *sf.&is.* **old** sıfatının artıklık derecesi. *bk.:* **eldest 1.** (daha) yaşlı, (yaşça) büyük, iki kişiden daha yaşlı olanı. **my ~ brother** : ağabeyim. **Her ~ daughter is married** : Büyük kızı evlidir. **Our ~s** : Büyüklerimiz, bizden yaşlı kimseler. ***NOT*** : "O benden yaşlıdır" cümlesi İngilizceye "**He is older than I am.**" şeklinde çevrilmelidir. ***"He is elder than I am."*** demek yanlıştır. **2.** kıdemli, yaşlı ve önemli (kişi), **3.** eski, kadim, **4.** ata, cet, ecdat, **5.** ihtiyar (kimse), **6.** kilise mütevelli heyeti üyesi, **7.** *bot.* mürver ağacı *(Sambucus nigra).* **dwarf ~** : yer mürveri *(Sambucus ebulus).* **water ~** : dağdağan *(Viburnum opulus).* ***e.a.***- *4. ancestor, forefather, predecessor.*

elderberry, *is., ç.* **-ries 1.** mürver, **2.** mürver meyvesi.

elderly, *sf.* **1.** yaşlıca, oldukça yaşlı, ihtiyar, yaşını başını almış, **2.** yaşlılara özgü. **3. elderliness** : yaşlılık, ihtiyarlık. ***e.a.***- *1. old, aged.*

eldership, *is.* **1.** kilise ihtiyarlar meclisi, **2.** kilise mütevelli heyeti üyeliği. ***e.a.***- *1. presbytery.*

elder statesman, *is.* **1.** yaşlı devlet adamı : devlet büyüklerinin fikir danıştıkları emekli, tecrübeli, nüfuzlu eski devlet adamı, **2.** bir şirket veya toplumda fikirlerine saygı gösterilen nüfuzlu kişi, **3.** (Japonya'da 1898-1914 yıllarında) emekliye ayrılıp hükümdarın özel meclis üyesi olarak devlet işlerinde büyük nüfuz sahibi eski politikacı.

eldest, *sf.* **old** sıfatının üstünlük derecesi. *bk.:* **elder.** en yaşlı, (yaşça) en büyük. **My ~ son** : En büyük oğlum. **He is the ~ in the family** : Ailenin en yaşlısı odur.

El Dorado, *is. İsp.* **1.** hayalî altın şehir, **2.** bolluk ve refah içindeki ideal ülke.

eldrich = eldritch = elritch, *sf.* büyülü, korkunç, korku uyandıran, ürkütücü, meş'um, tekinsiz, tekin olmayan. ***e.a.***- *eerie, weird, spooky, ghastly.*

Eleatic, *sf.&is.* **1.** Elea (GB İtalya) şehrine veya orada *Parmenides, Zenon* vb. nin kurduğu ve salt düşünme ile var olanın niteliklerini türetmeye çalışan felsefe okuluna ait, **2.** Elealı filozof, **3. Eleaticism** : Eleacılık.

elecampane, *is. bot.* andız otu *(Inula Helenium)* : iri sarı çiçekli, kökü ve yaprakları kokulu bir bitki.

elect, *sf.&is.&f.* **1.** seçmek, intihap etmek. *They ~ed him (as) President. They ~ed me to the Board of Directors.* **2.** *k.d.* karar vermek. *He ~ed to become a doctor.* **3.** bir tanesini almak/seçmek. *to ~ a course in school.* **4.** (bazı Hristiyan inanışlarına göre) (a) cennetlik, Allahın cennete lâyık gördüğü (kul), (b) cennetlik olmak, lûtfuilâhî ile ebedî kurtuluşa mazhar olmak (edilgen hâli kullanılır), **5.** seçilmiş, seçimi kazanmış. **the mayor ~** : seçilmiş (henüz işe başlamamış) belediye başkanı, **6.** seçkin, seçme, **7. the ~** : seçme, güzide, seçkin (kişi). ***e.a.***- *1. choose, 5. chosen, 6. select, choice.* ***k.a.***- *1. reject.*

electable, *sf.* seçilebilir. **electability** : seçilebilme.

electee, *is.* seçilmiş kimse, müntahap.

election, *is.* **1.** seçim, intihap, **2.** seçme, seçilme, **3.** tercih, **4.** ebedî saadet nasip eden takdiri ilâhî, **5. ~ day** : seçim günü, **6. ~ district** : seçim bölgesi. ***e.a.***- *6. precinct.*

electioneer, *gs.f.* (bir adayın/partinin vb.) seçimi kazanması için çalışmak. **~er** : bu tarzda çalışan kimse.

elective, *sf.&is.* **1.** seçimsel, seçim+, seçimle ilgili, seçime ait, **2.** seçilen, seçimle iş başına gelen, seçimle doldurulan. *The office of the President of the U.S. is an ~ one, but the position of Queen of England is not.* **3.** seçme yetkisi olan, seçmeye yetkili, **4.** arzuya/seçime bağlı, ihtiyarî, keyfî. *an ~ course.* **5.** seçime bağlı ders, **6. ~ly** : seçime bağlı olarak, **7. ~ness** : seçime bağlı oluş. ***e.a.***- *4. optional*

elector, *is.* **1.** seçmen, müntehip, seçim hakkı/yetkisi olan kimse, **2.** *ABD* seçmenler kurulu üyesi, **3.** *b.h.* Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğunda seçmeye yetkili prenslerden her biri.

electoral, *sf.* **1.** seçime ait, seçimle ilgili, **2.** seçmenlerden oluşan, **3. ~ college** *ABD* seçmenler kurulu : Cumhurbaşkanı ve yardımcısını seçmek için toplanan kurul, **4. ~ vote** *ABD* seçmenler kurulu oyu, **5. ~ly** : seçimle.

electorate, *is.* **1.** seçmenler, müntehipler, oy verme yetkisi olanlar, **2.** Mukaddes Roma Germen İmparatorunu seçme yetkisi olan prenslik.

Electra complex, *is. psikol.* Elektra karmaşası : bir kızın babasına karşı duyduğu cinsel arzu.

electress, *is.* **1.** kadın seçmen, **2.** *b.h.* Mukaddes Roma Germen İmparatorunu seçme yetkisi olan prensin eşi veya dul karısı.

electric, *sf.* **1.** elektrik+, elektrik(sel), elektrikî. **~ current** : elektrik akımı. **~ generator** : elektrik üreteci. **an ~ shock** : elektrik çarpması. **~ light/lamp** : elektrik ışığı/lâmbası, **2.** elektrik+, elektrik(le çalışan). an *~ bell. ~ motor. ~ shaver.* **3.** elektrikli, heyecanlı, korkunç, ürkütücü, tüyler ürpertici. *His speech had an ~ effect upon the listeners and they rushed into the stre-*

ets. **4.** (müzik aleti) : (a) elektrik/eletronik olarak ses üreten. *an ~ organ.* (b) amplifikatör-hoparlörle çalışan. *an ~ guitar.* **5. ~ blanket** : elektrikli battaniye, **6. ~ chair** : (a) elektrikli sandalye (idam için kullanılır), (b) elektrikli sandalye ile idam, **7. ~ charge** : elektrik yükü, **8. ~ eel** *zool.* elektrikli yılan balığı *(Electrophorus electricus)* : Amazon ve Orinoco nehirlerinde yaşayan, uzunluğu 2 m'ye yakın, kuvvetli elektrik boşalımı üretebilen bir tür balık, **9. ~ eye** *bk.:* **photoelectric cell, 10. ~ field** : elektrik alanı : içine konulan elektrikle yüklü cisimlere kuvvet uygulayan uzay parçası, **11. ~ furnace** : elektrik ark fırını/izabe fırını, **12. ~ heating** : elektrikle (ev) ısıtma, **13. ~ needle** : (cerrahlıkta kesmek/dağlamak için kullanılan yüksek frekanslı) elektrikli iğne, **14. ~ oven** : elektrik fırını, **15.~ ray** *: zool.* torpil balığı, uyuşturan balık *(Torpedinidae)* : kuvvetli elektrik boşalımı üretebilen bir balık, **16. ~ storm = ~al storm = thunder storm** : şimşekli/yıldırımlı fırtına, **17. ~-storage heater** : toplayıcı elektrik sobası, **18. ~ torch** *Brit.* el feneri, **19. ~ welding** : elektrik kaynağı. ***e.a.***- *3. electrifying, thrilling, exciting, stirring, 13. acusector.*

electrical, *sf.* **1.** *bk.:* **electric**, **2.** elektrik+ : elektrikle ilgili/uğraşan, elektriği ilgilendiren. **~ engineer** : elektrik mühendisi, **3. ~ storm** *bk.:* **electric storm**, **4. ~ transcription** : (a) plâkla radyo yayını, (b) fonograf plâğı, **5. ~ly** : elektrikle, elektrik kuvvetiyle, **6. ~ness** : elektriksellik.

electrician, *is.* **1.** elektrikçi, elektrik teknisyeni/tesisatçısı, **2.** *sin.* ışıkçı, **3.** *tiy.* ışıklama uzmanı.

electricity, *is.* **1.** elektrik, **2.** elektrik bilimi/bölümü, elektrikle uğraşan bilim dalı, **3.** elektrik akımı, **4.** heyecan, gerginlik, **5. static ~** : statik elektrik.

electrify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** elektriklen(dir)mek, elektriklemek, elektrikle yüklemek, **2.** (bir bölgeye, şehre vb.) elektrik gücü sağlamak, elektriğe kavuşturmak, elektriklendirmek, **3.** elektrik gücü ile işletmek. *The national railway system used to run on steam, but now it has nearly all been electrified.* **4.** heyecanlandırmak, heyecan yaratmak, **5. electrifier** : elektriklendiren, **6. electrification** : elektriklendirme.

electro, *is., ç.* **-tros** *bk.:* **electrotype.**

electro- = electr-, *ön ek* "elektrik+, elektro+, elektrikli, elektrikle yapılan/işleyen/husule gelen.

electroacoustic(al), *sf.* elektroakustik+.

electroacoustics, *is.* elektroakustik : elektrik ve ses erkelerinin birbirine dönüşümünü inceleyen bilim.

electroanalysis, *is.* elektrikli çözümleme, elektroanaliz : elektrik ve kimya yöntemleriyle analiz.

electroanalytic(al), *sf.* elektrikle çözümlenen.

electrobiology, *is.* elektrobiyoloji : canlıların ürettiği elektriksel olayları inceleyen bilim.

electrocardiogram, *is.* kalp atışlarını gösteren grafik, elektrokardiyogram. **EKG, E.K.G., ECG, E.C.G., cardiogram** *d.d.*

electrocardiograph, *is.* **1.** yürek akımyazar, elektrokardiyograf, **2. ~ic** : kalbin hareketlerini grafik biçiminde kaydeden cihaz. Elektrocardiyografiye ait, **3. ~ically** : elektrokardiyografi ile/yöntemiyle, **4. ~y** : kalp hareketlerini kaydetme yöntemi.

electrochemistry, *is.* **1.** elektriksel kimya : elektriksel ve kimyasal olayların birbirine dönüşümünü inceleyen bilim, **2. electrochemical** : elektriksel kimya+, **3. electrochemically** : elektriksel kimya ile, **4. electrochemist** : elektriksel kimya uzmanı.

electrocute, *gl.f.* **-cuted, -cuting 1.** elektrikle öldürmek/ idam etmek, **2. electrolocution** : elektrikle öldürme/idam etme.

electrode, *is. elekt.* elektrot, üşek.

electrodeposit, *is.&f. fiz. kim.* elektrolizle çöküşme(k). **electrodeposition** : elektrolizle çöküşme.

electrodialysis, *is., ç.* **-ses** *fiz. kim.* elektriksel yarı geçirimle arıtma.

electrodynamic(al), *sf.* **1.** elektriksel dirik bilgisi+, **2.** elektrodinamik : hareket hâlindeki elektriğin yarattığı kuvvetlerle ilgili.

electrodynamics, *is.* elektriksel dirik bilgisi, elektrodinamik : elektriksel, manyetik ve mekanik olayların birbiriyle ilgisini inceleyen bilim.

electrodynamometer, *is.* elektriksel kuvvetölçer, elektrodinamometre : üzerlerinden akım geçen iki çevre arasındaki çekme/itme kuvvetinden yararlanarak akım/gerilim/güç ölçen alet.

electroencephalogram, *is.* beyin akım yazısı, elektro ansefalogram. **EEG, E.E.G.** *d.d.*

electroencephalograph, *is.* beyin akımyazar, elektroansefalograf : beyinden yayılan elektrik dalgalarını ölçen/yazan alet. **~ic(ally)** : beyin akımyazar ile.

electroencephalography, *is.* beyin akım yazımı, elektroansefalografi.

electroform, *gl.f.* elektrikle biçimlendirmek : kalıp üzerine elektrolizle maden çöküştürerek biçim vermek. **~ing** : elektrikle biçimlendirme.

electrogasdynamics, *is.* gaz diriksel elektrik, elektrikli gaz dinamiği : sıcak gaz akışı içinde devinen yükünlerin (iyonların) bir elektrotta toplanmasıyla alçak gerilimin yüksek gerilimeli dönüştürülmesi süreci : kirletici maddelerden arıtmada ve elektrik üretmekte kullanılır.

electrograph, *is.* **1.** elektrograf, elektrikli aletin çizdiği grafik, **2.** (baskı için) silindir üzerine şekiller oyan alet, **3.** elektrikle resim nakli cihazı, **4.** elektrikle nekledilmiş resim, **5.** **~ic** : elektrograf+, **6.** **~y** : elektrografi, elektrikle aletle çizim, elektrikle resim nakli.

electrojet, *is.* yükün fırtınası : yukarı atmosferde çeşitli ışıklanmalara neden olan yükün (iyon) hareketi.

electrokinetics, *is.* elektriksel devim bilgisi : hareket hâlindeki elektriğin etkilerini ve özelliklerini inceleyen bilim dalı. **electrokinetic**: devimsel elektrik+.

electrolier, *is.* elektrik avizesi.

electrologist, *is.* elektrolojist : ben, siğil ve fazla kılları elektrolizle yok etme uzmanı.

electroluminescence, *is.* elektriksel ışıldama.

electroluminescent, *is.* elektriksel ışıldar.

electrolyse/electrolysation/electrolyser, *Brit. bk.:* **electrolyze/electrolyzation/electrolyzer.**

electrolysis, *is.* **1.** elektrikle ayrışım, elektroliz : bir elektrolitten elektrik akımı geçirerek kimyasal ayrıştırma veya madde üretme işlemi, **2.** elektrik akımı ile ben, siğil ve kılların yok edilmesi.

electrolyte, *is.* elektrolit, eriyince iyonlaşıp elektriği ileten bileşik.

electrolytic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* elektrolitik, elektrolitikle ilgili, **2.** **~ cell** : elektrolitik göze, **3.** **~ capacitor** : elektrolitik kondansatör, **4.** **~ conduction** : elektrolitik iletim, **5.** **~ally** : elektrolitikle.

electrolyze, *gl.f.* **-lyzed, -lyzing** *fiz. kim.* **1.** elektrikle ayrıştırmak, elektroliz yapmak, **2.** **electrolyzation** : elektoliz yapma, **3.** **electrolyzer** : elektrolit çözüştüren.

electromagnet, *is. fiz.* elektriksel mıknatıs, elektromagnet.

electromagnetic, *sf. fiz.* **1.** akım mıknatıslı, elektromanyetik, **2.** elektrikli mıknatısa ait, **3.** **~ induction** : akım mıknatıs irkilim, **4.** **~ radiation** : akım mıknatıs ışınım, **5.** **~ spectrum** : akım mıknatıslı izge, **6.** **~ units** : akımmıknatıssal birimler, **7.** **~ wave** : akım mıknatıs dalga.

electromagnetics, *is. fiz.* akım mıknatıs bilimi.

electromagnetism, *is. fiz.* **1.** akımmıknatıslık, elektromanyetizma, elektrik akımı ile mıknatıslar arasındaki karşılıklı etki ve olaylar, **2.** **electromagnetics** *d.d.* akım mıknatıs bilimi.

electromechanical, *is. fiz.* elektromekanik : elektrikle işleyen makinelere ilişkin. **~ly** : elektromekanik olarak.

electromechanics, *is. fiz.* elektromekanik : elektrik makinelerini inceleyen bilim.

electrometallurgy, *is.* elektrometal bilimi, elektrometalürji : madenlerin elektrikle işlenmesini inceleyen metalürji bölümü. **electrometallurgical** : elektrometal bilimsel. **electrometallurgist** : elektrometal bilimi uzmanı.

electrometer, *is.* elektrikölçer, elektrometre : elektrikle yüklü iki cisim arasındaki gerilimi ölçen alet. **electrometric** : elektrikölçerle. **electrometry** : elektriköIçerle ölçme.

electromotive, *sf. elekt.* **1.** yüksüren, elektrik akımı üreten, elektromotor, **2.** **~ force** : yüksüren kuvvet, elektromotor kuvvet, bir üretecin kutupları arasındaki gerilim/potansiyel farkı, bu kutupların birinden öbürüne birim elektrik yükünün akmasıyla yapılan iş. *kıs.:* **emf**, simgesi **E**, birimi **volt**.

electromotor, *is.* elektrik motoru.

electron, *is. fiz.* **1. negatron** *d.d.* eksicik, elektron. ~ **affinity** : eksicik ilginliği. ~ **band** : eksicik kuşağı. ~ **beam** : eksicik demeti. ~ **capture** : eksicik kapımı. ~ **cloud** : eksicik bulutu. ~ **concentration** : eksicik derişimi. ~ **distribution** : eksicik dağılımı. ~ **gun** : eksicik püskürteci. ~ **lens** : eksicik merceği. ~ **microscope** : eksicik minigözleri, elektron mikroskobu. ~ **multiplier** : eksicik çoğaltıcısı. ~ **optics** : eksicik ışık bilgisi, elektron optik. ~ **orbit** : eksicik dolancası/ yörüngesi. ~ **pair** : eksicik çifti. ~ **paramagnetic resonance** : eksicik dizilmıknatıs çınlanımı. ~ **telescope** : eksicik gökgözleri, elektron teleskobu. ~ **tube** : elektron tübü. ~ **wavelength** : eksicik dalga boyu, **2.** eksicik yükü : bir elektronun şarjına eşit yük = 1.602x10^{-19} coulomb.

electron camera, *is. elekt.* elektron kamera : optik görüntüyü doğrudan doğruya elektrik akımına çeviren düzen.

electronegative, *sf. fiz. kim.* **1.** eksicikli, eksi elektrikle yüklü, elektrolizde + kutba giden, **2.** farklı cisimle temasa gelince eksi potansiyel kazanan, **3.** madensel olmayan, **4. electronegativity** : eksiciklilik.

electronic, *sf.* **1.** elektronik, eksicik bilgisine ait, bu bilgi kullanılarak geliştirilen devre, düzen, sistem vb. ile ilgili, **2.** eksiciksel, eksicik+, elektron+. ~ **band spectrum** : eksicik kuşak izgesi. ~ **charge** : temel yük. ~ **data processing** : elektronik bilgi işlem. ~ **music** : elektronik müzik. ~ **surveillance** : eksicikli gözetleme : gizli yollardan, sezdirmeden elektronik düzenlerle haber toplama (cinayetin meydana çıkarılması, casusluk vb.), **3.** (müzik aleti) elektronik (yöntemlerle ses üreten), **4. ~ally** : elektronik olarak, elektronik yöntemlerle.

electronics, *is.* elektronik, eksicik bilgisi.

electron-volt, *is. fiz.* elektronvolt : 1 voltluk gerilimle hızlandırılan bir elektronun erkesi/ enerjisi. 1.602x10^{-19} jul. *kıs.:* **EV, ev.**

electrophilic, *sf.* eksicil, ilâve elektron alabilen.

electrophoresis = cataphoresis, *is. fiz. kim.* elektriksel asıltı devinimi : asıltı parçacıklarının elektrik alanı etkisiyle hareketi. **electrophoretic** : elektrikle devinen (asıltı).

electrophorus, *is., ç.* **-ori** *fiz.* elektrofor : irkilim (endüksiyon) ile duruk yük (statik elektrik) üreten cihaz.

electrophysiology, *is.* elektrofizyoloji : (a) canlıların elektriksel özelliklerinin incelenmesi, (b) canlıların ürettiği elektriğin incelenmesi. **electrophysiological** : elektrofizyolojik. **electrophysiologist** : elektrofizyoloji uzmanı.

electroplate, *is. &f.* **-plated, -plating** **1.** elektroliz usulü ile kaplamak, **2.** elektroliz usulü ile kaplanmış nesne, **3. electroplater** : elektroliz usulü ile kaplamacı. **4. electroplating** : elektroliz usulü ile kaplama.

electropolishing, *is.* elektrikle parlatma.

electropositive, *sf. fiz. kim.* **1.** artıçeker, artı elektrikli, elektropozitif : elektrolizde eksi kutba giden, **2.** farklı cisimle temasta + potansiyel kazanan, **3.** baz, asit olmayan.

electroscission, *is. cer.* elektrikli iğne ile kesme.

electroscope, *is. fiz.* yükgözler, elektroskop. **electroscopic** : yükgözlemsel, elektroskopik.

electroshock, *is.* elektrik sarsıntısı, şok. ~ **therapy** : elektrik sarsıntısı sağaltımı, şok tedavisi.

electrostatic, *sf. fiz.* durukyük, elektrostatik. ~ **bond** : elektrostatik bağ. ~ **field** : durukyük alanı. ~ **generator = Van de Graaf generator** : durukyük üreteci. ~ **induction** : durukyük irkilimi. ~ **lens** : durukyük merceği. ~ **units** : durukyük birimleri. **~ally** : durukyükle.

electrostatics, *is. fiz.* durukyük bilgisi, elektrostatik.

electrosurgery, *is.* elektrikli cerrahlık, elektrikli aletle ameliyat. **electrosurgical** : elektrikli cerrahî ile ilgili.

electrotechnic(al), *sf.* elektroteknik+.

electrotechnics = electrotechnology, *is.* elektroteknik.

electrotherapeutics = electrotherapy, *is.* elektrikle tedavi. **electrotherapist** : elektrikle tedavi uzmanı.

electrotonus, *is. fizy.* **1.** akım geçirilen sinirde duyarlık değişimi, **2. electrotonic** : akımla duyarlığı değişmiş. *the electrotonic condition of a nerve.*

electrotype, *is.&f.* **-typed, typing 1.** elektrikli klişe (yapmak), elektrotip baskı (yapmak), **2. electrotyper** : elektrikli klişe/ elektrotip baskı yapan, **3. electrotyping** *bk.:* **electrotypy.**

electrotypy, *is.* **1.** elektrikli klişe yapma, elektrikli klişe ile basma, **2. electrotypist** : elektrikli klişe yapan, elektrikli klişe ile basan.

electrovalence = electrovalency, *is. kim.* **1.** yükün değerlik : atomun eksicik almak veya vermek suretiyle kazandığı eksi/artı yük sayısı, **2. electrovalent bond = ionic bond** *d.d.* yükün değer bağı: eksicik alış verişi sonunda iki yükün (iyon) arasında oluşan bağ.

electrovalent, *sf.* yükün değer+. **~ly** : yükün değerle.

electrum, *is.* **1.** altın gümüş alaşımı : eskiden kullanılan kehribar renkli bir alaşım, **2.** Alman gümüşü, nikel gümüş.

electuary, *is., ç.* **-aries** *ecz. tıp. vet.* elektuvar : bal veya şuruba katılarak verilen toz şeklinde bir ilâç (hayvanların dil, diş veya diş etlerine sürülür).

eleemosynary, *sf.* **1.** sadaka+, iane+. *Beggars are people who live by ~ or charitable gifts.* **2.** sadaka ile geçinen, sadakaya/ianeye muhtaç, **3.** sadaka/iane olarak verilmiş, hayır için yapılmış.

elegance, *is.* **1.** zarafet, kibarlık, incelik, şıklık. *~ of dress.* **2.** zarif/kibar/ince/şık nesne.

elegancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **elegance.**

elegant, *sf.* **1.** zarif, kibar, ince, nazik, şık. *~ furnishings. an ~ woman. ~ manners.* **2.** mükemmel, üstün, nefis. *an absolutely ~ wine.* **3.** derli toplu, tertipli, düzgün, sade ve kusursuz. *an ~ scientific proof. an ~ piece of reasoning.* **4. ~ly** : zarafetle, kibarca, incelikle, zarif/kibar/ince/şık bir şekilde. ***e.a.***- *1. fine, nice, exquisite, dainty, graceful, polite, charming, polished, courtly, 2. excellent, fine, superior, 3. neat.* ***k.a.***- *1. ordinary, rude, coarse.*

elegiac, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* (a) hazin, hüzünlü, matemli, (b) mersiye tarzında, mersiyede kullanılan, (c) mersiye vezninde (şiir), **2.** mersiye, **3.** mersiye vezni, **4. ~ pentameter** : mersiye beşlisi : | . . | | . . | şeklindeki vezin (| uzun/heceyi, . kısa heceyi gösterir).

elegise, *f. bk.:* **elegize.**

elegist, *is.* mersiyeci, mersiye yazan.

elegit, *is. huk.* elmenlik/el koyma kararı : borçlu borcunu ödeyinceye kadar mal ve emlâkini alacaklı emrine veren mahkeme kararı.

elegize, *f.* **-gized, -gizing 1.** mersiye yazmak, **2.** mersiye okuyarak hatırasını anmak. ***e.a.***- *1. lament.*

elegy, *is., ç.* **-gies 1.** mersiye, ağıt, **2.** mersiye vezniyle yazılmış şiir, **3.** *müz.* hazin makam, matem marşı.

element, *is.* **1.** öğe, unsur, eleman, *mec.* yapı taşı, pay. **Honesty is an important ~ in the character of a person** : Dürüstlük kişisel karakterin önemli bir unsurudur/yapı taşıdır. **There is an ~ of truth (= some truth) in what you say** : Söylediklerinde biraz hakikat payı var. **chemical ~** : kimyasal öğeler/elemanlar, **2.** (eski inanışa göre evreni oluşturan) toprak, su, hava, ateş(ten her biri), **3.** doğal çevre, yaşam ortamı. *Water is the ~ of fish.* **4.** uygun çevre/muhit/yaşama ve çalışma koşulları. **be in one's ~** : kendine uygun çevrede bulunmak, müsait ortam/zemin bulmak. **be out of one's ~** : kendini yabancı hissetmek, işin acemisi olmak, **5. ~s** : (a) doğanın güçleri, şiddetli iklim/hava şartları (yağmur, rüzgâr, soğuk vb.). *The storm seemed a war of the ~s.* **brave the ~s** : doğanın güçlerine meydan okumak. **A rudy complexion from exposure to the ~s** : Açık havadan pembeleşmiş bir ten. (b) ilke, esas, öz, cevher, başlangıç, temel (esaslar). *The ~s of grammar/poetry/democracy.* (c) (Hristiyanların Aşâi Rabbanî ayinlerinde) ekmek ve şarap, **6.** *kim.* öğe, eleman, basit cisim : kimyasal yöntemlerle ayrıştırılamayan ve halen 103 tanesi bilinen basit cisimlerden her biri. *Both hydrogen and oxygen are ~s, but water, which is formed when they combine, is not.* **7.** *mat.* (a) öğe : verilen bir çokluğun sonsuz küçük, bölünemeyen parçası, (b) bir kümeyi ya da bir bölüğü oluşturan nesnelerden her biri, **8.** *geom.* şekli oluşturan nokta/çizgi/yüzey vb. den her biri, **9.** *elekt.* devre parçası/elemanı : uçları başka devrelere/cihazlara bağlanan elektriksel düzen, **10.** elektron tüpünün elektrotlarından her biri. ***e.a.***- *1. component, constituent, ingredient, 4. medium, milieu, 5. (a) essential, fundamental, rudiment.*

elemental, *sf.* **1.** ilkel, yalınç, basit, iptidaî. *Hate, lust and other ~ emotions. She has an ~ nature.* **2.** esas, temel, ana, başlıca. *~ aspect of his work.* **3.** doğa güçleri(ne ait). *Primitive peoples usually worship ~ gods, such as sun, earth,* *thunder.* **4.** (eskiden dört temel öğe diye tanınan) hava, su, toprak, ateş (ile ilgili), **5.** doğa güçleriyle kıyaslanabilen. ~ *grandeur.* **6.** öğesel : kimyasal öğelere/elemanlara ait, **7.** **~ly** : ilkel/basit/ yalınç bir şekilde, esas itibarıyla, temelden.

elementary, *sf.* **1.** ilk(el), sade, yalınç, basit, iptidaî. ~ **education** : ilköğretim. ~ **school= primary school** : ilkokul. ~ **teachers** : ilkokul öğretmeni, **2.** başlangıç, giriş. **3.** temel, öz, asıl, **4.** doğal güçlere veya doğanın dört basit unsuruna (hava, su, toprak, ateş) ait, **5.** *mat.* yalın : sınırlı sayıda ilkel matematik işlemlerle (toplama, çıkarma, çarpma, bölme, kuvvet ve kök alma) elde edilen. ~ **function** : yalın işlev. ~ **differential equations** : yalın türetik denklemler. ~ **geometry** : yalın uzam bilgisi. ~ **matrix** : yalın dizey. ~ **operations** : yalın işlemler. ~ **column/ row operations** : yalın dikeç/dizeç işlemleri, **6.** *kim.* basit, öğesel, **7.** ~ **particle** *fiz.* temel parçacık : bütün özdekleri oluşturan ve atomdan daha az karmaşık olan parçacıklardan her biri, **8. elementarily** *bk.:* **elementally. 9. elementariness** : ilkellik, sadelik, yalınçlık, basitlik, iptidaîlik, öğesellik.

elemi, *is., ç.* **-mis** kokulu reçine : vernik, parfüm, merhem vb. yapımında kullanılan kokulu reçinelerden herhangi biri. **gum elemi** *d.d.*

elenchus, *is., ç.* **-chi 1.** abese irca : son önermenin aksini kanıtlayarak bir fikrin yanlışlığını ortaya koyan tasım, **2.** bilgicilik, safsata, sofizm, **3. elenctic = elenchtic** : yalanlayıcı, aksini kanıtlayıcı, çürüten, yanlışlığını ortaya koyan. ***e.a.***- *1. refutation.*

eleoptene = elaeoptene, *is. kim.* sıvı yağ : bir yağın katılaşmayan sıvı kısmı. *bk.:* **stearoptene.**

elephant, *is., ç.* **-phants, -phant** *zool.* **1.** fil *(Elephantidae).* **Asian ~ = Indian ~** : Asya fili *(Elephas maximus).* **African ~** : Afrika fili *(Loxodonta africana),* **2. white elephant** *d.d.* (a) beyaz fil, (b) gereksiz ve masraflı mülk, bir işe yaramayıp başa dert olan mal, (c) külfetli mal, değerli fakat koyacak yer bulunamayan şey, elde bulundurulması güç olan ender raslanır kıymetli mal, **3.** *Brit.* 23"x28" (58.4x71 cm) boyutunda resim/yazı kâğıdı, **4.** ~ **apple** *bot.* fil elması *(Feronia elephantum),* **5.** ~ **gun** : fil tüfeği : fil ve benzeri hayvanları avlamakta kullanılan büyük çaplı tüfek.

elephantiasis, *is. patol.* fil sayrılığı/hastalığı. **elephantiasic** : fil sayrısı, fil hastalığına yakalanmış.

elephantine, *sf.* **1.** fil gibi, dev gibi. *The big fat man walked with slow ~ steps.* **2.** çok iri/ büyük, hantal, ağır.

elephantoid, *sf.* fil gibi, filimsi, file benzer.

elephant seal, *is. zool.* **1.** dev ayı balığı *(Mirounga angustirostris)* : eskiden Kaliforniya kıyılarında yaşamış ve şimdi hemen hemen soyu tükenmiş iri bir cins ayı balığı, **2.** eskiden güney yarım küresinde bol bol bulunan bir ayı balığı türü *(Mirounda leonina).*

elephant's ear, *is. bot.* **1.** filkulağı *(Colocasia antiquorum)* : yürek biçiminde geniş yapraklı süs bitkisi, **2.** iri begonya, geniş yapraklı bir begonya türü.

elephant's-foot = elephant foot, *is., ç.* **-foots** *bot.* filayağı *(Testudinaria Elephantipes)* : G Afrika'da yetişen ve yer elmasına benzer yumru kökü yenilen tırmanıcı bir bitki. **Hottentot's bread** *d.d.*

elevate, *sf.&gl.f.* **-vated, -vating 1.** yükseltmek, kaldırmak, yukarı çıkarmak. *Materials are ~d to the top floor by a hoist. He ~d his voice slightly.* **2.** terfi ettirmek, bir üst makama/ dereceye atamak. *to ~ a captain to major.* **3.** (fikren/manen) yüceltmek, eğitmek. *Good books ~ the mind. An elevating book is better for you than a light love story.* **4.** maneviyatını kuvvetlendirmek, moralini yükseltmek, **5.** *esk.* yükseltilmiş, yüksek, yukarıda, yüksekte, **6. elevatingly** : yükselterek, yukarı kaldırarak, yücelterek, terfi ettirerek. ***e.a.***- *1. lift, hoist, raise, erect, 2. promote, exalt, advance, dignify, 4. elate, cheer, 5. elevated, raised.*

elevated, *sf.&is.* **1.** yüksek, yükseltilmiş, yukarıda/yüksekte bulunan. *an ~ platform.* **2.** yüce, ulvî, asil. *~ thoughts.* **3.** şen, neşeli, maneviyatı kuvvetli, morali yüksek, **4.** ~ **railroad** : üst kat demir yolu : yol üstünde uzayan köprü üzerine yapılmış demir yolu. ***e.a.***- *1. raised up, 2. exalted, noble, 3. elated, joyful, 4. el.*

elevation, *is.* **1.** yükseklik, irtifa, rakım, deniz düzeyinden yükseklik. *His house is at an ~ of 1500 meters.* **2.** yüksek yer, tepe, bayır, bir şeyin yükseltildiği/kaldırıldığı irtifa. *We climbed to the top af a small ~ from which we could look at the town.* **3.** büyüklük, yücelik, asalet. *~ of mind. The ~ of his style in litterature.* **4.** yüksel(t)me, terfi, kaldırma, kalkma, dikleşme. *His ~ to the rank of a lord has made him very proud.* **5.** (teknik resim) cephe resmi, elevasyon : bir binanın/cismin düşey düzlem üzerindeki izdüşümü. *the ~ of the new school building.* **6.** (haritacılıkta) (a) rakım, kot, (b) yükseliş açısı, açısal yükseklik, gözlemci ile cisim arasına çekilen doğrunun yatay düzlemle yaptığı açı, **7.** (top/tüfek vb.) nişangâh açısı. *The gun was fired at an ~ of 45°.* **8. the Elevation = ~ of the Host** : Aşâi Rabbanî ayininde kutsal şarap ve ekmeğin yüksek bir yere konulması. ***e.a.***- *1. altitude, height, 2. eminence, height, hill, mountain, plateau, 3. loftiness, grandeur, dignity, nobleness.*

elevator, *is.* **1.** yükselten/kaldıran (araç/kimse), **2.** *ABD* asansör, inerçıkar. **~ shaft** : asansör boşluğu, **3.** *ABD* tahıl ambarı, silo. **4.** tahılı üst katlara çıkaran araç, **5.** *hv.* yükseliş/irtifa dümeni, **6.** *biy.* kaldır(g)an : bir uzvu kaldıran kas, **7. ~y** : kaldırıcı, kaldıran.

eleven, *sf.&is.* **1.** on bir, 11 rakamı/sayısı, **2.** 11 kişilik grup/takım. *This year our school has the best ~ ever.* **3.** on birinci. **Chapter ~** : on birinci bölüm. **4. ~-plus** *Brit.* 11 yaş sınavı : İngiltere'de 11 yaşındaki çocukların girebilecekleri okulu belirlemek için yapılan sınav.

elevenses, *is. Brit.- k.d.* kuşluk kahvaltısı : saat 11'de çay/kahve ile yapılan hafif kahvaltı.

eleventh, *sf.&is.* **1.** on birinci, sırada on birinci gelen (kimse/şey), **2.** on birde bir (parça), **3. ~ hour** : son fırsat, son dakika, son an : karar değiştirmek vb. için son fırsat. **4. at the ~ hour** : son anda/dakikada. *War, which seemed certain, was prevented at the ~ hour. To change plans at the ~ hour.*

elevon, *is. hv.* elevon : uçakta hem yükseliş dümeni hem de kanatçık görevi yapan parça.

elf, *is., ç.* **elves 1.** cin, peri, **2.** muzip, yaramaz, afacan, yumurcak, haşarı, piç kurusu, şeytan, cin gibi akıllı ve haylaz, **3.** cüce, ufak tefek kimse. ***e.a.***- *1. fairy, sprite, 3. dwarf.*

Elf = elf = extremely low frequency.

elfin, *sf.&is.* **1.** cin (gibi), cinlere/perilere özgü. *The fairies at their ~ dances in the moonlight.* **2.** küçük yaramaz, yumurcak, afacan, haşarı, ele avuca sığmaz, **3.** ufak tefek (kimse), cüce, **4.** büyülü, sihirli, büyüleyen, efsunkâr.

elfish = elvish, *sf.* **1.** cin gibi, yaramaz, afacan, haşarı, haylaz, **2. ~ly** : afacanlıkla, haylazcasına, yaramaz/haşarı bir şekilde, **3. ~ness** : afacanlık, haylazlık, yaramazlık, yumurcaklık. ***e.a.***- *1. elfin, elflike, impish, mischievous.*

elflock, *sf.* Arap saçı.

elicit, *gl.f.* **1.** sonuç/anlam çıkarmak, (gerçek vb.) meydana çıkarmak, aydınlığa/gün ışığına kavuşturmak, soruşturarak anlamak, (bilgi/cevap) sağlamak/temin etmek, celp etmek, toplamak. *He ~ed the truth at last by questioning all the boys in school.* **to ~ a reply** : cevap sağlamak. **to ~ applause** : alkış celp etmek/toplamak. **to ~ the truth/facts of a case** : bir davada gerçekleri meydana çıkarmak, **2. ~able** : sonuç çıkarılabilir, anlaşılabilir, bilgi/cevap sağlanabilir, **3. ~ation** : sonuç/anlam çıkarma, anlama, bilgi edinme, **4. ~or** : sonuç/anlam çıkaran, soruşturarak anlayan, gerçekleri ortaya çıkaran. ***e.a.***- *educe, evoke, extract, provoke, cause.*

elide, *gl.f.* **elided, eliding 1.** hazfetmek, telâffuz ederken (bir harfi/heceyi) atlamak. *We ~ "d" in "Wednesday" when we're talking quickly.* **2.** çıkarmak, kaldırmak, atlamak, görmemezlikten gelmek, **3.** *huk.* iptal etmek, feshetmek, bozmak, kaldırmak. ***e.a.***- ***1&2.*** *omit, ignore, suppress, 3. annul, cancel, quash.*

eligibility, *is.* **1.** seçilebilme, seçim için gerekli nitelikleri taşıma, **2.** elverişlilik, uygunluk.

eligible, *sf.&is.* **1.** seçilebilir, intihap edilebilir, seçim için gerekli nitelikleri taşıyan. *Anyone who can speak French is ~ to join this club.* **2.** elverişli, uygun, münasip, makbul (kimse), arzu edilen (şey/kimse). *An ~ place for a holiday. She knows a lot of ~ young men who are all rich and attractive.* **3. eligibly** : seçilebilecek şekilde, uygun/seçilmeye elverişli olarak. ***e.a.***- *1. qualified, 2. desirable.*

Elijah, *is.* İlyas (Peygamber, M.Ö. IX. yy.).

eliminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** çıkarmak, ihraç etmek, atmak, ortadan kaldırmak. *to ~ smudges.* **2.** yok etmek, ifna/bertaraf etmek, tasfiye etmek. *to ~ a parameter between two* *equations*. **3.** *fizy.* vücuttan dışarı atmak/çıkarmak/boşaltmak. ~ *waste material from the body.* **4.** *sp.* elemek, takımdan/oyundan çıkarmak, **5.** hesaba katmamak, kale almamak, **6. eliminability** : çıkarılabilme, yok edilebilme, bertaraf edilebilme, elenebilme, **7. eliminable** : çıkarılabilir, yok edilebilir, bertaraf edilebilir, elenebilir, **8. eliminant** : (a) *mat.* eleç, muhassala : bir denklemler kümesinde değişkenlerin tümünün yok edilmesiyle kat sayılar arasında oluşan bağıntı, (b) vücutttan zararlı maddeleri çıkarmayı kolaylaştıran ilâç, (c) yok eden, bertaraf eden, çıkaran, **9. eliminative** : eleyici, yok edici, bertaraf edici, vücuttan zararlı maddeleri atmayı kolaylaştırıcı, **10. eliminator** : çıkarılan, yok eden, bertaraf eden, atan, eleyen. ***e.a.*** *- 1. exclude, remove, reject, omit, 2. cancel, 3. excrete, expel, void, 4. drop, 5. ignore, disregard.*

elimination, *is.* **1.** çıkarma, ihraç (etme), defetme, hariç tutma, dışarda bırakma, atma, ortadan kaldırma, **2.** ifna, bertaraf/tasfiye/yok etme, **3.** (vücuttan) dışarı atma/boşaltma, **4.** ele(n)me, oyundan/takımdan çıkar(ıl)ma.

elint (= **EL**ectronic **INT**elligence), *is. As.* elektronik istihbarat : uçak, uydu, gemi vb. üzerindeki elektronik cihazlarla düşman hakkında haber alma.

elision, *is.* **1.** çıkarma, hazf(etme) : bir sesli/sessiz harfi veya heceyi telâffuz etmeme, **2.** son ünlü düşmesi : şiirde özellikle kelime sonundaki harfin/hecenin okunmaması.

elite = élite, *sf.&is.* **1.** (çoğul anlamda) seçkin/güzide (sınıf/kimseler), belirli bir toplumsal sınıfın en seçkin kısmı. *The ~ of the intellectual community.* **2.** yüksek tabaka, seçkin/mümtaz kimseler, **3.** (geniş bir kuruluşta) hâkim zümre, yetkiyi/iktidarı elinde tutan grup. *The power ~ in the U.S.* **4.** (daktiloda) elit : ufak boy (10 punto) harf.

elitism = élitism, *is.* **1.** seçkincilik : seçkin zümre yönetimi taraftarlığı, **2.** seçkinlik bilinci/gururu, **3. elitist** : seçkinci.

elixir, *is.* **1.** şurup : içine çeşitli ilâçlar katılan şekerli, alkollü, rayihalı sıvı, **2.** simyagerlerce her madeni altına çevirdiği farz olunan sihirli madde, **3.** öz, ruh, cevher, hulâsa, **4.** iksir, bengisu, âbıhayat, her derde deva ilâç, hayatı ebedîleştirdiği farz olunan madde. ***e.a.*** *- 3. quintessence, 4. panacea, cure-all.*

Elizabethan, *sf.&is.* **1.** İngiliz Kraliçesi I. Elizabeth (1533 -1603)'e veya devrine ait, I. Elizabeth devrinde Alman ve Felemenk asıllı gayet süslü İngiliz Rönesans mimarî üslûbuna ait, **3.** I. Elizabeth devrinde İngiltere'de yaşayan kimse, özellikle şair/dram yazarı.

elk, *is., ç.* **elks, elk** *zool.* 1. iri geyik *(Alces alces)* : Avrupa ve Asya'da yaşar, mevcut geyiklerin en irisi, **2. wapiti** *d.d.* Kanada geyiği *(Cervus canadensis)* : erkeğinin kocaman çatallı boynuzları vardır, **3.** geyik derisine benzer bir tür dana/inek derisi, **4.** *"Benevolent and Protective Order of Elks"* adlı hayır cemiyeti üyesi.

elkhound, *is. bk.:* **Norwegian elkhound.**

ell, *is.* **1.** L harfi şeklinde (asıl binaya dik) bina kanadı, **2.** endaze, arşın. **3.** 45" (1.14 m) uzunluğunda eski bir İngiliz ölçüsü. **If you give him an inch he will take an ~** *a.s.* Yüz verirsen astarını da ister. **4.** *bk.:* **elbow** (4), **5.** L harfi şeklinde herhangi bir şey.

Ellas, *is.* Yunanistan (Rumca adı). ***e.a.*** *- Greece.*

ellipse, *is. geom.* elips : sabit iki noktadan uzaklıkları toplamı sabit olan noktaların gezeneği/geometrik yeri.

ellipsis, *is., ç.* **-ses 1.** eksilti, eksiltili anlatım : bir cümlenin anlaşılmasını bozmadan dil bilgisince gerekli bir/birkaç öğenin (kelime vb.) eksik oluşu, **2.** *bas.* çıkarılan harf veya kelime (ler) yerine konulan işaret : **...** veya *** gibi.

ellipsoid, *is.&sf.* **1.** *geom.* elipsoit : herhangi bir düzlemle kesiti elips (özel hâllerde çember) olan katı cisim, **2. ~al** *d.d.* oval, elipsoid şeklinde, **3. ~ of revolution** : toparsı, dönel elipsoit.

elliptic(al), *sf.* **1.** elips+, eliptik, elipse ait. **~ function** : eliptik işlev, **2.** söbe, oval, beyzî, elips şeklinde, **3.** *gr.* eksiltili, **4.** özlü, özetlenmiş, kısaltılmış, çok kısa (söz/yazı), **5.** kısaltılarak anlaşılmaz hale getirilmiş (söz/yazı), **6. elliptically** : (a) elips şeklinde, söbesel, beyzî/oval biçimde, (b) *gr.* eksiltili/eksik olarak, (c) kısa/özlü bir şekilde, özet olarak, **7. ellipticalness** : (a) ovallik, söbesellik, beyzîlik, (b) *gr.* eksiklik, kısalık, özetlik.

elliptic geometry, *is.* eliptik uzam bilgisi. *e.a.- Riemann geometry.*

ellipticity, *is.* **1.** söbelik, beyzîlik, ovallik, **2.** elipsin çemberden farklılık derecesi, basıklık : eksen uzunlukları farkının büyük eksene oranı.

elm, *is.* **1.** *bot.* karaağaç *(Ulmus procera).* **English/American ~** : İngiliz/Amerikan karaağacı. **Wych ~** : K. Avrupa karaağacı. **Dutch ~ disease = ~ blight** : (Hollanda'dan gelmiş) karaağaç hastalığı, **2.** karaağaç kerestesi/odunu.

elm-bark beetle, *is. zool.* karaağaç böceği *(Scolytus multistriatus)* : karaağaç kabuğuna musallat olup hastalık aşılayan böcek.

elm-leaf beetle, *is. zool.* karaağaç yaprak biti *(Galerucella xanthomelaena or luteola)* : karaağaçlara zarar veren sarı, yeşil renkli, koyu benekli bir böcek.

elocution, *is.* **1.** söz söyleme/hitabet (sanatı), belâgat, dil uzluğu/güzel konuşma (sanatı/yeteneği), **2.** (bir kimsenin) konuşma/okuma tarzı/üslûbu, **3. ~ary** : hitabet+, belâgat, **4. ~ist** : hatip, güzel konuşan/uzdil/belâgat sahibi kimse.

elodea, *is. bot.* balık otu *(Elodea)* : bol oksijen verdiği için akvaryumlarda yetiştirilen kısa gür çayır yapraklı su bitkisi.

Elohim, *is.* Allah : Tevrat'ın İbranîce metninde geçer.

Elohist, *is.* Ahdiatik'in ilk altı kitabının yazarı : Bu metinlerde Allah anlamında *Yahveh* veya *Jehovah* değil, *Elohim* kelimesi kullanılmıştır.

eloign = eloin, *gl.f. esk.* **1.** uzaklaştırmak, **2. ~er** : uzaklaştıran, **3. ~ment** : uzaklaşma.

elongate, *sf.&f.* **-gated, -gating 1.** uzatmak, temdit etmek. *A rubber band can be ~d to several times its normal length.* **2. elongated** *d.d.* uzun, uza(tıl)mış. *The ~ leaf of a willow.* **3. elongative** : uzatıcı. *e.a.- 1. lengthen, extend, stretch, 2. extended, lengthened.*

elongation, *is.* **1.** uza(t)ma, **2.** uzantı, çıkıntı, uza(tıl)mış şey/kısım, **3.** açısal uzaklık : bir gezegenin güneş veya aya nazaran açısal uzaklığı.

elope, *gs.f.* **eloped, eloping 1.** (ebeveynin rızası ve haberi olmadan evlenmek için sevgilisi ile gizlice) kaçmak, **2.** âşığı ile kaçmak, **3.** (işten/görevden/yasadan) kaçmak, firar etmek, **4. ~ment** : kaçma, **5. eloper** : gizlice kaçan. *e.a.- 3. abscond, escape.*

eloquence, *is.* **1.** uzdillik, belâgat, fesahat, etkili ve güzel söz söyleme sanatı/yeteneği. **The ~ of the speaker moved all hearts** : Hatibin belâgati bütün gönülleri etkiledi. **2.** beliğ/fasih/açık/düzgün/güzel konuşma, hitabet.

eloquent, *sf.* **1.** güzel/etkili konuşan, hitabeti kuvvetli, uzdilli. *an ~ orator.* **2.** beliğ, fasih, açık/düzgün/güzel ve etkili (söz/ifade). *an ~ speech.* **3.** apaçık, besbelli, aşikâr, bedihî, izaha gerek duyurmayan, her şeyi ifade eden. **~ of** : açık işaret, apaçık delil. *His frown was ~ of his displeasure.* **4. ~ly** : açık/düzgün/güzel/etkili bir şekilde, belâgatle, açıkça, **5. ~ness** : uzdillik, belâgat, açıklık, fasihlik, düzgünlük.

else, *sf.&zf.* **1.** başka. **anybody ~** : başkası, başka (herhangi bir) kimse. **Is there ~anybody ~ there?** Orada başka kimse var mı? **somebody ~** : başka biri. *You must ask somebody ~.* **anything ~** : başka (herhangi) bir şey. **Have you anything ~ to say?** Söyleyeceğin başka bir şey var mı? **nothing ~** : başka hiçbir şey. **anywhere ~** : başka bir yer(d)e. *You won't find this flower anywhere ~.* **how ~ ?** Başka nasıl/Ne türlü? *How ~ can I do it?* **much ~** : bir sürü başka şeyler. *They sell books, toys and much ~.* **nobody ~ = no one ~ :** başka kiç kimse. **nowhere ~** : başka hiçbir yerde. **someone/somebody ~** : başka biri/bir kimse. *May I speak to someone ~?* **something ~** : başka bir şey. **somewhere ~ = someplace** : başka bir yerde. **where ~ ?** Başka nerede/Nereye? **who ~ ?** : Başka kim? **what ~ ?** : Başka ne? *What ~ could I do?* **2.** daha, daha başka, başka türlü. **How ~ can it be done?** Başka türlü nasıl yapılabilirdi (başka ne türlü yapılabilirdi)? **3.** yoksa, aksi hâlde, -mez ise(n). **Hurry, ~ you will be late** : Acele et, yoksa geç kalacaksın (= acele etmezsen geç kalırsın). **4. or ~** : aksi hâlde, ... değil ise, -mez ise, ya...ya.... **He must pay $60 or ~ go to prison** : 60 dolar ödemek zorundadır, aksi hâlde hapse girer (= Ya 60 dolar öder, ya da hapse girer). **Do it now or ~ you will be punished** : Hemen/şimdi yapmazsan ceza göreceksin. **Do it or else...** : Bunu yap, yoksa (karışmam ha!) *e.a.- 2. differently, 3. otherwise, if not.* *NOT :* **SOMEBODY ELSE, EVERYBODY ELSE** vb. gibi deyimlerin iyelik hâli **SOMEBODY ELSE'S, EVERYBODY ELSE'S** şeklinde yapılır,

SOMEBODY'S ELSE, EVERYBODY'S ELSE şeklinde yapmak yanlıştır. Tek istisna **WHO ELSE** deyiminin iyelik hâli olup **WHOSE ELSE** şeklindedir. **Is this book yours? Whose else could it be?** : Bu kitap senin mi? Başka kimin olabilir?

elsewhere, *zf.* başka yer(d)e. **This hotel is full; we must look rooms ~** : Bu otel dolu, başka yerde oda aramalıyız.

elsewhither, *zf. esk.* başka yer(d)e. ***e.a.-*** *elsewhere.*

elucidate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** açıklamak, izah etmek, (bir konuyu) aydınlatmak/tenvir etmek, tarif ve beyan etmek. *The scientist ~d his theory by a few examples.* **2. elucidation** : açıklama, aydınlatma, **3. elucidative** : açıklayıcı, aydınlatıcı, **4. elucidator** : açıklayan, aydınlatan. ***e.a.-*** *1. clarify, explicate, explain, make clear.*

elude, *gl.f.* **eluded, eluding 1.** -den sıyrılmak, ustalıkla başından savmak, bertaraf etmek, -den yakayı/paçayı kurtarmak, sakınmak, kaçınmak, atlatmak. **~ a blow** : bir darbeyi savuşturmak. *The fox succeeded in eluding the hunters by running back in the opposite direction.* **2.** gözünden kaçmak, hatırına gelmemek, hatırlayamamak, anımsayamamak. **The answer ~s me** : Cevabını hatırlayamıyorum. *I remember his face very well, but his name ~s me for the moment.* **3.** *esk.* şaşırtmak, **4. eluder** : atlatan, bertaraf eden, sakınan, yakayı kurtaran. ***e.a.-*** *1. escape, avoid, 2. evade, 3. baffle, puzzle.*

Elul = Ellul, *is.* Eylül : İbranî takviminin on ikinci ayı.

elusion, *is.* (kaçıp) kurtulma, sıyrılma, sakınma, yakasını kurtarma, tutulmama. ***e.a.-*** *evasion, escape.*

elusive, *sf.* **1.** anlaşılmaz, anlaşılması güç/zor, tarife gelmez, tarifi güç/imkânsız, kaçamaklı. **an ~ concept** : anlaşılması güç bir kavram. **an ~ reply** : kaçamaklı cevap, **2.** ele avuca sığmaz, kolayca kaçıp kurtulan, ele geçmez, kolay yakalanamaz/tutulamaz, bulunamaz. *a fish too ~ to catch. He's such an ~ person; you never know where he is when you want him.* **He is most ~ person** : Onu ele geçirmek pek zordur. **3. ~ly** : anlaşılmaz/tarife sığmaz bir şekilde, kaçamaklı/ele avuca sığmaz bir şekilde, **4. ~ness** : anlaşılmazlık, tarife sığmazlık, kaçamaklılık, kolay ele geçmeme, ele avuca sığmama.

elusory, *sf. esk. bk.:* **elusive.**

elute, *gl.f.* **eluted, eluting** *fiz. kim.* yıkayıp gidermek, eriterek ayırmak/açığa çıkarmak.

elutriate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** arıtmak, paklamak, (yıkayarak/süzerek) temizlemek, tasfiye etmek, **2.** (yıkayarak) ağır ve hafif maddeleri birbirinden ayırmak, **3. elutriation** : arıtma, paklama, ayırma, **4. elutriator** : arıtan, paklayan, ayıran.

eluvial, *sf.* birikimsel, çökeltili.

eluviate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** asıltı hâlinde su ile sürüklenmek, **2. eluviation** : asıltı devimi : eriyen/ asıltı hâlinde bulunan maddelerin su ile sürüklenmesi.

eluvium, *is., ç.* **-via** *jeol.* çökelti, toz toprak : kayaların parçalanmasından meydana gelen ve ilk yerinde kalan toz toprak.

elver, *is.* yılan balığı yavrusu : denizden nehire göç eden küçük yılan balığı.

elves, *ç. is. bk.:* **elf.**

elvish(ly), *sf.&zf. bk.:* **elfish(ly).**

Elysian, *sf.* **1.** cennet gibi, cennet+, **2.** *bk.:* **blissful, delightful.**

Elysium, *is.* **1. Elysian Fields** *d.d.* cennet bahçeleri, eski mitolojiye göre mükâfatlandırılan ölülerin gittikleri yer, **2.** cennet, güzel/ferah yer, **3.** sonsuz mutluluk, saadet.

elytra, *is. bk.:* **elytron** (çoğulu).

elytron, *is., ç.* **-tra 1.** kın(kanat) : böceklerin uçuş kanatlarını koruyan sert üst kanat, **2. elytroid = elytrous** : kınlı, kın kanat şeklinde.

Elzevir = Elsevier = Elzevier, *sf. &is.* **1.** Elzevir usulü (baskı), lüks baskı, **2.** lüks (Elzevir) baskılı kitap. Elzevir : Hollandalı meşhur matbaacı (1540-1617).

em, *is., ç.* **ems 1.** M, m harfi, **2. mutton, mut** *d.d. basım* (a) katrat, bir harfin işgal ettiği takriben 1/6 inç genişliğindeki alan, (b) M harfinin işgal ettiği alan, **3.** *bk.:* **em pica.**

'em, *zm. k.d.* onlar(ı) : "**them**" zamirinin kısa yazılışı/söylenişi. *Put 'em on the table.*

emaciate, *gl.f.* **-ated, -ating** zayıflatmak, bir deri bir kemik bırakmak. *a long illness had ~d the invalid.*

emaciated, *sf.* çok zayıfla(mış), sıska, cılız, bir deri bir kemik. **to become ~** : çok zayıflamak, bir deri bir kemik kalmak.

emaciation, *is.* (hastalıktan/açlıktan/gıdasızlıktan)çok zayıfla(t)ma, zayıflık, sıskalık, cılızlık, bir deri bir kemik kalma.

emanate, *f.* **-nated, -nating 1.** çıkmak, yayılmak, dağılmak, sadır olmak. *Fragrance ~d from the flowers. These ideas ~d from the Prime Minister.* **2.** fışkırtmak, çıkartmak, yaymak. **3. emanative** : çıkan, yayılan, dağılan, **4. emanator** : çıkaran, yayan, dağıtan, **5. emanatory** : yayılıcı, dağılıcı, intişar edici. ***e.a.***- *1. arise, spring, flow, emerge, originate, issue, come forth, 2. emit, send forth.*

emanation, *is.* **1.** çıkma, yayılma, dağılma, sadır olma. **2.** çıkan/yayılan şey, salgı. *Light and heat are ~s from the sun.* **3.** *fiz. kim.* ışınetkin salgı : ışınetkin çözüşme sonucunda çıkan gaz (radon gibi), **4. ~al** : çıkan, yayılan, salgısal.

emancipate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** (etkisinden, baskısından, zahmetinden vb.) kurtarmak, azat etmek. *This new machine will ~ us from all the hard work we once had to do.* **2.** özgür kılmak, serbest bırakmak, esirlikten kurtarmak, hürriyetine kavuşturmak, **3. to be ~d from** : kurtulmak, azat olmak, özgürlüğe/hürriyete kavuşmak, **4.** (Roma hukukunda) anne baba kontroluna son vermek, velâyetten kurtarmak. **5. emancipative = emancipatory** : kurtarıcı, azat edici, özgürlüğe kavuşturucu, **6. emancipator** : kurtaran, azat eden, özgürlüğe kavuşturan, (esirleri/köleleri) serbest bırakan kimse. ***e.a.***- *1&2. release, free.*

emancipated, *sf.* **1.** (esaretten, bağımlılıktan vb.) kurtulmuş, özgür, hür, serbest, **2.** bağ(ım)sız, serâzat, (örf, din vb. gibi) sınırlayıcı bağlardan azade.

emancipation, *is.* **1.** (esirlikten/kölelikten vb.) kurtarma/kurtulma, serbest bırak(ıl)ma, özgür kıl(ın)ma, azat etme/olma, **2.** kurtuluş, özgürlük, serbestlik, bağımsızlık, **3.** velâyetten/aile hâkimiyetinden kurtarma, **4. ~ Proclamation** : (ABD tarihinde) Kurtuluş Beyannamesi : 1863'te Başkan Lincoln tarafından çıkarılan ve birliğe karşı gelen eyaletlerdeki zenci esirleri serbest bırakan beyanname, **5. ~ist** : özgürlükçü : köleleri serbest bırakma yanlısı.

emarginate(d), *sf. bot.* **1.** (kenarı/tepesi) çentikli, **2.** diş diş, tırtıklı (yaprak), **3. ~ly** : çentik çentik, çentikli / dişli bir şekilde, **4. emargination** : çentik, tırtık. ***e.a.***- *1. notched, 4. notch.*

emasculate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** enemek, burmak, iğdiş/hadım etmek, **2.** zayıflatmak, kuvvetten düşürmek, erkekliğini kaybettirmek, erkeklikten yoksun kılmak, kadınlaştırmak, **3.** (bazı kısımları çıkararak/sansür ederek) edebî bir yazıyı hafifletmek, etkisini azaltmak, kısırlaştırmak. *The editor ~d the speech by cutting its strongest passages.* **4.** hadım, erkekliği olmayan, kadın gibi, **5.** zayıf, kuvvetsiz, güçsüz, **6. emasculation** : ene(n)me, bur(ul)ma, kısırlaş(tır)ma, hadım etme/olma, zayıfla(t)ma, **7. emasculative** : kısırlaştırıcı, hadım edici, zayıflatıcı, **8. emasculator** : (Hayvanı) eneme/burma aleti.

embalm = imbalm, *gl.f.* **1.** (cesedi) mumyalamak, **2.** hafızaya nakşetmek, hatırda tutmak, unutmamak, unutulmaktan kurtarmak, saklamak. *Many fine sentiments are ~ed in poetry.* **3.** rayiha/koku vermek, güzel kokular yaymak. *Roses and lilacs ~ing the evening air.* **4.** gelişmesini önlemek, **5. ~er** : mumyacı, ölüleri mumyalayan kimse, **6. ~ment** : mumyalama, hafızaya nakşetme, hatırda tutma, unutmama, unutulmaktan kurtarma, saklama; rayiha/koku verme. ***e.a.***- *3. perfume.*

embank, *gl.f.* **1.** set çekmek, (çevresine/yanına) topraktan set/büğet yapmak, **2. ~ment** : (a) (topraktan) set yapma/çekme, (b) set, büğet, bent, şev, rıhtım. ***e.a.***- *2. (b) bank, mound, dike.*

embargo, *is., ç.* **-goes**, *gl.f.* **-goed, -going 1.** ambargo (koymak) : gemilerin bazı limanlara giriş/çıkışını yasaklama(k). **lay an ~ upon** : -e ambargo koymak. *During the war an ~ was placed on certain vessels.* **2.** ticareti sınırlama(k)/kısıtlama(k), **3.** yasaklama(k), menetme(k), engelleme(k), menetme(k), müsadere (etmek). **Put an ~ on public meetings** : Genel toplantıları yasaklamak. ***e.a.***- *1&2. restrict(ion), restrain(t), prohibit(ion).*

embark, *f.* **1.** (gemiye/uçağa) bin(dir)mek, yüklemek. *Many people ~ for Europe in Montreal. We ~ed at Rome for İstanbul. The ship ~ed cotton at a Turkish port.* **2. ~ on/upon** : (yeni veya güç bir işe) girişmek, başlamak. *to ~ on a new profession/on a new way of life. After leaving university the young man ~ed on a business career.* **3.** (bir kimseyi bir işe) sokmak/karıştırmak/sevk etmek/sürüklemek, **4.** (bir işe) para yatırmak, yatırım yapmak. *He foolishly ~ed much money in the swindler's scheme and so lost it all.* ***e.a.***- *2. start, begin, undertake, set out.*

embarkation = embarkment, *is.* **1.** (gemiye/uçağa) bin(dir)me, yükleme, **2.** (yeni veya güç bir işe) girişme, başlama. *Her ~ on a new way of life.*

***embarras de choix**, Fr.* seçenek bolluğu, şıkların fazla oluşu, hangisini seçeceğine karar verememe.

***embarras de richesses**, Fr.* şaşırtıcı bolluk/fazlalık.

embarrass, *f.* **1.** utan(dır)mak, mahcup etmek/olmak. *His bad manners ~ed her. She ~es easily.* **2.** zorlaştırmak, güçleştirmek, zorluk/güçlük/müşkülât çıkarmak, engellemek, mani olmak. *Heavy equipment ~ed the army's movements.* **3.** sık(ıl)mak, sıkıntı vermek, canı sıkılmak, tedirgin olmak, rahatsız/huzursuz etmek/olmak. *I don't like making speeches in public, it's so ~ing.* **4.** paraca sıkıntı vermek/çekmek, darda/sıkıntıda olmak. **to be (financially) ~ed** : para sıkıntısı çekmek. *He was ~ed by many debts.* **5. ~ed** : sıkılgan, utangaç, mahcup; canı sıkılmış, bozum olmuş, rahatı/huzuru kaçmış; para sıkıntısı içinde, **6. ~edly** : sıkılarak, utanarak, mahcup mahcup, çekingenlikle, can sıkıntısı ile, para sıkıntısı çekerek, **7. ~ing** : can sıkıcı, utandırıcı, mahcup edici, sıkıntı/üzüntü/huzursuzluk verici, **8. ~ingly** : can sıkıcı/utanç verici bir şekilde, mahcup edercesine, rahatsızlık/huzursuszluk verecek tarzda. ***e.a.***- *1. disconcert, abash, discompose, discomfit, chagrin, rattle, faze, 2. complicate, impede, hamper.*

embarrassment, *is.* **1.** sıkılma, utanma, utanç, mahcubiyet, **2.** can sıkıntısı, huzursuzluk, bozuntu, bozum olma, **3.** üzüntü kaynağı, zillet, yüz karası. *That nasty child is an ~ to his parents.* **4.** engel, mania, **5.** para sıkıntısı, darlık. *His many financial ~s.* **6.** aşırı bolluk/fazlalık. *an ~ of riches.* ***e.a.***- *1. abashment, discomposure, shame, 5. overabundance.*

embassador, *is. esk. bk.:* **ambassador.**

embassage, *is. esk. bk.:* **embassy.**

embassy, *is.*, *ç.* **-sies** **1.** elçilik, sefaret, **2.** sefarethane, **3.** sefir ve maiyeti, **4.** sefaret erkânı.

embattle, *gl.f.* **-tled, -tling** **1.** savaş/muharebe nizamına sokmak, meydan savaşına hazırlamak, savaş/harp nizamında dizmek, **2.** takviye etmek, kuvvetlendirmek, **3.** mazgal/burç yapmak. ***e.a.***- *2. fortify.*

embattled, *sf.* **1.** savaşa / muharebeye hazır(lanmış), savaş/harp nizamında dizilmiş, **2.** mazgallı, **3.** düşmanla çevrilmiş/sarılmış, muhasara edilmiş, **4.** güç/sıkışık durumda, başı dertte.

embay, *gl.f.* **1.** (etrafını) sarmak/kuşatmak/çevirmek, **2.** (gemiyi) körfeze sokmak, **3.** körfez teşkil etmek. ***e.a.***- *1. surround, envelop.*

embayment, *is.* **1.** körfez, koy, körfeze benzer kapalı yer, **2.** körfezleşme, körfez teşekkülü/oluşması.

embed = imbed, *gl.f.* **-bedded, -bedding** **1.** gömmek, içine koymak/yerleştirmek, oturtmak, etrafını çevrelemek. *He ~ded the bulbs in a box of sand. A gold crown ~ded with jewels.* **2.** (yatağa) koymak/yerleştirmek, yatırmak, **3.** (hafızasına) nakşetmek, iyice yerleştirmek. *Every details of the accident is ~ded in my memory.* **4. ~ment** : gömme, yerleştirme.

embellish, *gl.f.* **1.** süslemek, tezyin etmek, güzelleştirmek. *a white hat ~ed with red roses.* **2.** (hikâyeyi) süsleyip püslemek, aslında olmayan hayal ürünü ayrıntılar katmak. *I asked him to tell the simple truth and not to ~ it with ideas of his own.* **3. ~er** : süsleyen, tezyin eden, güzelleştiren. ***e.a.***- *1. decorate, garnish, adorn, ornament, embroider, 2. elaborate.* ***k.a.***- *1. disfigure.*

embellishment, *is.* **1.** süsleme, tezyin etme, güzelleştirme, **2.** (hikâyeyi) süsleyip püsleme, hayal ürünü ayrıntılar katma, **3.** *müz.* esas melodiyi zenginleştirme, **4.** süs, ziynet, tezyinat. ***e.a.***- *1&4. decoration, adornment, ornament.*

ember, *is.* **1.** kor, köz, **2.** ~**s** : sönmekte olan ateş, **3.** ~ **Day** : Katoliklerde üçer günlük dört mevsim perhizi ve duası.

embezzle, *gl.f.* **-zled, -zling 1.** (para) aşırmak, (emanet parayı/mülkü) zimmetine geçirmek. *The clerk ~d $5,000 from the bank where he worked.* **2.** ~**ment** : (para) aşırma, aşırtı, **3. embezzler** : para aşıran.

embitter, *gl.f.* **1.** acılaştırmak, **2.** kötüleştirmek, şiddetlendirmek, ağırlaştırmak, daha vahim duruma getirmek. ~ **a quarrel** : kavgayı körüklemek, **3.** gücendirmek, küstürmek, kalbini kırmak, nefret uyandırmak, dünyadan nefret ettirmek, ters ve huysuz yapmak, **4.** ~**ed** : küskün, dünyaya küsmüş, dünyadan nefret eden, **5.** ~**er** : gücendiren, küstüren, kalp kıran, **6.** ~**ment** : acılaş(tır)ma, şiddetlen(dir)me, küs(tür)me, küskünlük, kırgınlık. ***e.a.***- *2. aggravate, exacerbate.*

Embla, *is.* (İskandinav mitolojisine göre ağaçtan yaratılan) ilk kadın.

emblaze, *gl.f.* **-blazed, -blazing 1.** aydınlatmak, ışıklandırmak, **2.** alevlendirmek, tutuşturmak, **3. emblazer** : aydınlatan, ışıklandıran; alevlendiren, tutuşturan. ***e.a.***- *1. illuminate, 2. kindle.*

emblazon, *gl.f.* **1.** arma süsleri ile temsil etmek, tezyinatla göstermek. *A flag with the family arms ~ed on it.* **2.** (parlak renklerle) süslemek/tezyin etmek. *The knight's shield was ~ed with his coat of arms.* **3.** kutlamak, **4.** övmek, methetmek. *King Arthur's exploits were ~ed in song and story.* **5.** ~**er** : süsleyen, öven, metheden. ***e.a.***- *2. decorate, 3. proclaim, celebrate, extol.*

emblazonment, *is.* **1.** süsleme, tezyin etme, **2.** kutlama, **3.** süs, tezyinat.

emblazonry, *is.* **1.** arma süsleme sanatı, **2.** parlak süs, tezyinat.

emblem, *is.&gl.f.* **1.** simge, remiz, sembol, timsal. *The dove is an ~ of peace.* **2.** işaret, arma, amblem. *the ~ of a school.* **3.** temsilî resim : ekseriya bir atasözü, özdeyiş, vecize vb. ile beraber yapılan ve ahlâkî bir gaye güden resim, **4.** simgelemek, simge/sembol/resim ile temsil etmek. ***e.a.***- *1. token, symbol, sign, figure, image, 2. device, badge.*

emblematic, *sf.* **1.** simgesel, sembolik, temsilî, remzî, rumuz tarzında, temsil eden. *The crown is ~ of the power of a king.* **2.** ~**ally** : simgesel/sembolik/temsilî olarak, **3.** ~**ness** : simgesellik, sembolik/temsilî oluş. ***e.a.***- *1. symbolic.*

emblematise, *gl.f. Brit. bk.:* **emblematize.**

emblematist = **emblemist**, *is.* simgeci, simge ressamı.

emblematize, *gl.f.* **-tized, -tizing** simgele(n)mek, simge ile temsil etmek/edilmek, simgesi olmak.

emblements, *ç. is. huk.* **1.** ürün, mahsul, **2.** ekilen topraktan elde edilen kâr/kazanç.

embodiment, *is.* **1.** canlan(dır)ma, belir(t)me, teşhis, cisim hâline gelme, şekil alma, **2.** canlı/somut örnek, bir fikri/düşünceyi/ülküyü simgeleyen somut varlık. **the ~ of virtue** : fazilet timsali. *She is the ~ of virtue.* **3.** (kapsamlı) öz, ruh, hulâsa. *The Constitution is the ~ of American democratic principles.*

embody = **imbody**, *gl.f.* **-bodied, -bodying 1.** cisimlendirmek, şekillendirmek, somutlaştırmak, tecessüm ettirmek, somut/müşahhas hâle getirmek. *to ~ ideals in action.* **2.** belirtmek, simgelemek, temsil etmek, ifade etmek. *Words ~ thoughts. The letter embodied all his ideas.* **3.** içermek, kapsamak, ihtiva etmek, dahil etmek. *The new engineer's suggestions were embodied in the revised plan of the bridge.* **4.** düzenlemek, tertip/tanzim etmek, bir araya toplamak. *to ~ a verbal agreement in a contract.* **5.** ~ **in** : (a) canlı/müşahhas örneği olmak, somut olarak göstermek. *He embodies his principles in his behavior.* (b) katmak, dahil etmek. *Many improvements are embodied in the new car.* **6. embodier** : şekillendiren, somutlaştıran, somut/müşahhas hâle getiren kimse. ***e.a.***- *1. incarnate, 2. express, 3. incorporate, include, 4. organize.*

embog, *gl.f.* **1.** bataklığa/çamura saplanmak, **2.** çıkmaza saplanıp kalmak, büyük zorlukla karşılaşmak. *The meeting became ~ged in arguments over precedent.* ***e.a.***- *mire.*

embolden = **imbolden**, *gl.f.* cesaret vermek, teşvik etmek, cesaretlendirmek. *She smiled and this ~ed him to speak to her.* ***e.a.***- *hearten, encourage.*

embolectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* damar açımı : tıkanan damarın ameliyatla açılması.

embolic, *sf.* **1.** *patol.* tıkanık, damar tıkanıklığı+, **2.** *embril.* iç içe gelişen/büyüyen.

embolism, *is.* **1.** *patol.* tıkanı : (kan pıhtısı ile) damar tıkanıklığı, emboli, **2.** takvimler arasında uygunluğu sağlamak amacıyla yıl/ay/gün ekleme, ay ve güneş yıllarının uzlaştırılması, **3.** eklenen süre, **4.** **~ic** : eklenmiş/eklenen (süre). ***e.a.****- 2. intercalation.*

embolus, *is., ç.* **-li** *patol.* tıkaç : damar tıkanıklığına yol açan kan pıhtısı/doku/yağ parçası/bakteri kümesi/gaz kabarcığı vb.

emboly, *is., ç.* **-lies** *embril.* iç içe büyüme : bir parçanın diğer bir parça içine doğru gelişmesi.

embonpoint, *is. Fr.* tombulluk, şişmanlık, vücutça topluluk, dolgunluk (çoğunlukla kadınlar için kullanılan kibar deyim). ***e.a.****- plumpness, stoutness, corpulence, fatness.*

embosk, *gl.f.* (yapraklar/dallar arasında) sakla(n)mak. *to ~ oneself within a grape arbor.* ***e.a.****- hide, conceal.*

embosom = imbosom, *gl.f.* **1.** kucaklamak, bağrına basmak, **2.** beslemek, büyütmek, bakmak, **3.** sarmak, muhafaza etmek, sığındırmak. ***e.a.****- 1. embrace, 2. cherish, foster, 3. enclose, enfold, envelop, shelter.*

emboss, *gl.f.* **1.** kakmak, kabartmak, kabartma işleri yapmak, kabartmalarla süslemek. *Coins are ~ed with letters and figures.* **2.** kabarık/çıkıntılı hale getirmek, **3.** kabartma resim / yazı yazmak veya basmak. *The name and address of the firm are ~ed on its paper.* **4.** muhteşem/gösterişli bir şekilde süslemek, **5.** **~ed** : kabartma(lı). **~ed stamp** : soğuk damga, **6.** **~er** : kabartma resim vb. yapan/basan, kabartmacı, hakkâk, kabartma işler yapan kimse, **7.** **~ment** : kabartma, kabarık resim/süs.

embouchure, *is., ç.* **-chures**' *Fr.* **1.** nehir ağzı, **2.** vadinin ovaya açılan ağzı, **3.** *müz.* (a) nefesli sazların ağızlığı, (b) nefesli sazın ağıza yerleştirilme tarzı.

embow, *gl.f. esk.* kubbeleştirmek, kubbe/kemer şekli vermek, yay şeklinde kıvırmak.

embowed, *sf.* kubbeli, kemerli, (yay gibi) kıvrık. ***e.a.****- vaulted, arched, curved.*

embowel, *gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**) **1.** *bk.:* **disembowel. 2.** *esk.* içine sokmak, derine gömmek. ***e.a.****- 2. enclose, bury deep within.*

embower = imbower, *f.* **1.** (ağaçlarla) muhafaza etmek, gizlemek, gölgelemek, (ağaçlık veya kameriye gibi) gölgeli bir yere koymak, **2.** **~ed** : (ağaç ve bitkilerle) sarılmış, (ağaçlar/bitkiler) ortasında/içinde. *a little house ~ed among roses.*

embrace, *is.&f.* **-braced, -bracing 1.** kucakla(ş)ma(k), sar(ıl)ma(k), sarmaş dolaş olma (k), bağrına basma(k), sevme(k). *She ~d her son tenderly. The two sisters met and ~d.* **2.** benimsemek, memnuniyetle almak/kabul etmek, *mec.* öpüp başına koymak. *to ~ an idea. He ~d at once my offer to employ him.* **3.** yararlanmak, faydalanmak, (fırsatı) yakalamak/kaçırmamak. *to ~ an opportunity.* **4.** (din, meslek vb.) kabul etmek, seçmek. *He ~d the Muslim religion when he went to live in the East.* **to ~ a career** : bir meslek seçmek, **5.** kavramak, iyice anlamak, idrak etmek, **6.** (etrafını) sarmak, kuşatmak, çevrelemek, muhasara etmek. *A high wall ~d the garden.* **7.** içermek, kapsamak, ihtiva etmek, içine almak. *This book ~s many different subjects. The collection ~s all his early writings.* **8.** cinsî münasebette bulunmak, **9.** *huk.* (rüşvet vb. gibi gayrimeşru yollardan) yargıcı/jüriyi tesir altında bırakmaya çalışmak, **10.** **~able** : kucaklanabilir, sarılabilir, bağrına basılabilir; benimsenebilir, kabul edilebilir; anlaşılabilir, kavranabilir, **11.** **~ment** : kucakla(ş)ma, sarılma, bağrına basma; benimseme, kabullenme; anlama, kavrama, **12.** **embracer** *bk.:* **embraceor.** ***e.a.****- 1. hug, 2. accept willingly, 3. seize, avail oneself of, 4. adopt, espouse, welcome, 6. encircle, surround, enclose, 7. include, contain, cover, embody.* ***k.a.****- 7. exclude.*

embraceor, *is. huk.* (rüşvet vb. gibi gayrimeşru yollardan) yargıca/jüriye tesir etmekten suçlu kimse.

embracery, *is. huk.* (rüşvet, vait, tehdit gibi gayrimeşru yollardan) yargıca/jüriye tesir teşebbüsü.

embranchment, *is.* **1.** dallanma, dal budak salma, (nehir) kollara ayrılma, **2.** dal, kol.

embrangle, *gl.f.* **-gled, -gling 1.** şaşırtmak, dolaştırmak, karıştırmak, **2. ~ment** : şaşırtma, birbirine dolaş(tır)ma, karışma. ***e.a.**- 1. confuse, entangle.*

embrasure, *is.* **1.** mazgal, mazgal şevi, **2.** (mazgal şeklinde) pencere boşluğu, **3. embrasured** : mazgallı.

embrittle, *f.* **-tled, -tling 1.** gevre(t)mek, gevrekleş(tir)mek, **2. ~ment** : gevre(t)me, gevrekleş(tir)me.

embrocate, *gl.f.* **-cated, -cating** alkol/yağ vb. ile ovmak, oğuşturmak.

embrocation, *is.* **1.** alkol/yağ vb. ile ovma, oğuşturma, **2.** sıvı ilâç : ovmada kullanılan yağ, alkol vb.

embroider, *f.* **1.** nakış işlemek. *to ~ a pattern on a cloth.* **2.** nakışlarla süslemek. *A dress ~ed with flowers in silk thread.* **3.** (hikâye) abartmak, mübalâğaya kaçmak, telleyip pullamak, *k.d.* işkembeden atmak, **4. ~er** : nakış işleyen, nakışlarla süsleyen. ***e.a.**- 3. exagerate, embellish.*

embroidery, *is., ç.* **-deries 1.** nakış, süs, işleme, **2.** gergef/el işi. *She sat quietly at her ~.* **3.** abartma, mübalâğa, (hikâyeyi) allayıp pullama, süsleyip püsleme. *Just tell me the truth without a lot of ~!* ***e.a.**- 1. embellishment, ornamentation, 3. exaggeration.*

embroil, *gl.f.* **1.** ara(larını) bozmak/açmak, birbirine katmak, **2.** işi bozmak/karıştırmak, çıkmaza sokmak, **3.** *gen.* **~ in** : (kavgaya vb.) katılmak/karışmak, müdahale etmek. *He did not wish to become ~ed in the dispute.* **4. ~er** : ara bozan, ortalığı karıştıran, işi bozan, çıkmaza sokan kimse, **5. ~ment** : ara bozma, aralarını açma, (kavgaya vb.) karışma, müdahale, işi bozma, çıkmaza sürükleme. ***e.a.**- 2. complicate, confuse, muddle.*

embrown = imbrown, *f.* **1.** esmerleş(tir)mek, **2.** karar(t)mak. ***e.a.**- 1. tan, 2. darken.*

embrue, *gl.f. bk.:* **imbrue.**

embrute, *gl.f. bk.:* **imbrute.**

embryectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* dölet alma, dölet çıkarma : ameliyatla ceninin alınması.

embryo, *sf. &is., ç.* **-yos 1.** dölet, ön dölüt, cücük, oğulcuk, cenin, embriyon, **2.** *bot.* tohum, tohum içindeki minicik bitki döleti. **3.** bir organizmanın ilk oluşumu, **4.** (herhangi bir şeyin) ilkel/gelişmemiş hali, başlangıç. **in ~** : tasarı hâlinde, henüz ilkel/gelişmemiş/olgunlaşmamış halde, henüz başlangıç aşamasında. *His plans are still in ~.* **a doctor in ~** : geleceğin doktoru, **5.** ilkel, basit, iptidaî, henüz başlangıç hâlinde olan, **6. ~id** : döletimsi, dölet şeklinde. ***e.a.**- 5. rudimentary, incipient.*

embryo- = embry-, *ön ek* "dölet, cücük, cenin". *ör.: embryology.*

embryogenesis =embryogeny, *is.* dölet/cücük oluşumu.

embryogenic = embryogenetic, *sf.* dölet oluşumu+.

embryologist, *is.* dölet bilimi uzmanı.

embryology, *is.* **1.** dölet bilimi, embriyoloji, **2.** döletin/ön dölütün oluşması ve gelişmesi, **3. embryologic(al)** : dölet bilimsel, **4. embryologically** : dölet bilimle.

embryonic, *sf.* **1.** döletsel, ön dölütsel, dölete/cücüğe/cenine/embriyona ait, **2.** döletli, öndölüt/embriyon hâlinde, **3.** ilkel, iptidaî, gelişmemiş, olgunlaşmamış. ***e.a.**- 3. rudimentary, undeveloped, immature.*

embryo sac = macrospore = megaspore, *is. bot.* dölet göze : tohumlu bitkilerde döleti oluşturan iri göze.

embus, *f. As.* otobüse binmek.

emcee, *is.&f.* **-ceed, -ceeing 1.** teşrifatçı, protokol/tören müdürü, **2.** teşrifatçılık yapmak, protokolu/töreni yönetmek.

em dash, *is. basım* bir m harfi uzunluğunda çizgi.

eme, *is. İsk.* **1.** amca, **2.** ahbap, **3.** komşu. ***e.a.**- 1. uncle, 2. friend, 3. neighbor.*

-eme, *son ek* "birim" : bir dildeki oluşumları belirleyen son ek. *ör.: morpheme, phoneme.*

emeer, *is. bk.:* **emir.**

emeerate, *is. bk.:* **emirate.**

emend, *gl.f.* **1.** (bir metni basılmadan önce) düzeltmek /tashih etmek, **2.** (hatalarını/yanlışlarını/kusurlarını) doğrultmak, ıslah etmek, **3. ~able** : düzeltilebilir, doğrultulabilir. ***e.a.**- 1. edit, correct, emendate.*

emendate, *gl.f.* **-dated, -dating** *bk.:* **emend.**

emendation, *is.* düzeltme, doğrultma, tashih (etme). **list of ~** : doğru yanlış cetveli.

emendator, *is.* **1.** düzelten, doğrultan, tashih eden, düzeltici, musahhih, **2.** **~y** : düzeltici, tashih edici. ***e.a.**- 2. corrective.*

emerald, *sf.&is.* **1.** zümrüt, **2.** zümrüt yeşili, **3.** *bas. Brit.* 6.5 puntoluk matbaa harfi, **4.** zümrüt gibi, yemyeşil, **5.** **~ cut** : zümrüt kesimi, **6.** **~ green** : zümrüt yeşili : bakır ve arsenikle yapılan parlak yeşil renkli ve çok zehirli bir boya, **7.** **~ nickel** *bk.:* **zaratite**. ***e.a.**- 1. smaragd.*

Emerald Isle, *is.* İrlanda (Zümrüt Ada).

emerge, *gs.f.* **emerged, emerging 1.** su yüzüne çıkmak, **2.** meydana/ortaya çıkmak, birdenbire zuhur etmek. *The sun ~d from behind the clouds. Many facts ~d as a result of investigation. New political problems ~ every day.* **3.** hasıl olmak, sonuç olarak anlaşılmak, **4.** sıyrılmak, kurtulmak, selâmete çıkmak. *to ~ from a depression.* ***e.a.**- 1. rise, 2. emanate, develop, evolve, issue, arise.*

emergence, *is.* **1.** (ortaya/meydana) çıkma, çıkış, zuhur, doğuş. *The ~ of many new nations since the war.* **2.** çıkıntı, **3.** beklenmedik olay/gelişme, anî zuhurat.

emergency, *sf.&is., ç.* **-cies 1.** olağanüstü olay/durum, acil vak'a/durum, zarurî ihtiyaç, anî tehlike, anî ve müşkül hâl, buhran, derhâl harekete geçmeyi/bir çare bulmayı gerektiren olay. *Ring the bell in an ~.* **in case of ~** : zaruret hâlinde, darda kalınca. *I keep a fire extinguisher in my car for use in an ~.* **provide for emergencies :** beklenmedik duruma karşı hazırlıklı bulunmak. **a state of ~** : sıkıyönetim, örfî idare, olağanüstü durum (ilânı), (askerî kuvvetlere ve kamu kuruluşlarına) savaş için gerekli hazırlıkları yapma emri, **2.** yedek, yardımcı, güvenlik+, emniyet+, imdat+, tehlike+. **~-brake** : imdat freni. **~ exit** : tehlike hâlinde kullanılan çıkış. **~ -ration** *As.* demirbaş erzak, olağanüstü zamanlara mahsus yemek paketi. **~ landing** : mecburî iniş. **~ ward** : (hastanelerde) acil vak'a koğuşu. ***e.a.**- 1. exigency, contingency, urgency, crisis, pinch, predicament.*

emergent, *sf.&is.* **1.** çıkan, zuhur eden, **2.** oluşan, vücut bulan, (yeni) doğan, bağımsızlık kazanan. **~ nations of Africa** : Afrika'da yeni doğan milletler, **4.** (ansızın/beklemeden) olan, meydana gelen, vuku bulan, **5.** acil, derhâl harekete geçmeyi gerektiren, **6.** *ekol.* su bitkisi : sapı ve yaprakları su yüzüne çıkan bitki, **7.** **~ evolution** *biy. fel.* aşamalı evrim : evrim veya gelişme sürecinin bazı evrelerinde önceden bilinmeyen yeni birtakım türlerin, davranış ve duyuşların ortaya çıkması, **8.** **~ly** : meydana çıkarak, zuhur ederek; acil bir şekilde, **9.** **~ness** : çıkış, zuhur, oluş; acillik, ***e.a.**- 1. emerging, issuing, 5. urgent.*

emeritus, *sf.&is., ç.* **-ti** onursal emekli : yaş, bedensel güçsüzlük, uzun hizmet vb. nedeniyle emekliye ayrılmış fakat fahrî olarak kadro ve mevkiini muhafaza eden. *a professor ~.*

emerod = emeroid, *is. esk.* **1.** ur, tümör, basur memesi, emoroid, **2.** (İncil'de) bulaşıcı bir hastalık (muhtemelen hıyarcıklı veba).

emersed, *sf. bot.* su yüzünde, sudan yukarı çıkmış (su bitkilerinin sap ve yaprakları gibi).

emersion, *is.* **1.** **egress** *d.d. astr.* gölgeden çıkma : bir gök cisminin tam veya yarı tutulmadan sonra tekrar görülmesi. *bk.:* **immersion** (4), **2.** *esk.* (sudan) çıkma.

emery, *is.* zımpara. **~ board** : zımparalı tırnak törpüsü. **~ cloth** : zımpara bezi. **~ paper** : zımpara kâğıdı. **~ powder** : zımpara tozu. **~ wheel = grinding wheel** : zımpara çarkı.

emesis, *is. patol.* kusma. ***e.a.**- vomiting.*

emetic, *sf.&is.* kusturucu (ilâç).

emetine, *is. ecz.* emetin, C29H40N2O4 : renksiz kristalli/beyaz toz. Amipli dizanteri tedavisinde, kusturucu ve balgam söktürücü olarak kullanılır.

emeu, *is. bk.:* **emu.**

émeute, *is., ç.* ***émeutes** Fr.* isyan, ayaklanma. ***e.a.**- riot.*

emf = e.m.f. = E.M.F. = EMF : electromotive force.

-emia = aemia = -haemia = -hemia, *tıp* "kan" durumunu/hastalığını belirten son ek. **hyperemia, leukemia** gibi.

emigrant, *sf.&is.* göçmen, muhacir, başka ülkeye göçen/hicret eden (kimse). *bk.:* **immigrant.**

emigrate, *gs.f.* **-grated, -grating 1.** göçmek, (başka ülkeye) hicret etmek, göç etmek. *Many people ~d from Russia during the revolution.* **2.** **emigrative** : göç+. ***e.a.**- 1. migrate.*

emigration, *is.* **1.** göç, hicret, göçme, göç/muhaceret/hicret etme. *In recent years there has been much ~ from Europe to Canada.* **2.** (toplu olarak) göçmenler. *The ~ settled in large cities.* **3. ~al** : hicrî, göç+, hicretle ilgili.

emigré, *is., ç.* ***-grés*** *Fr.* göçmen, muhacir, özellikle politik nedenle başka ülkeye göçen kimse.

eminence = eminency, *is.* **1.** yücelik, ululuk, yükseklik, yüksek mevki/rütbe/paye, seçkinlik, mümtaziyet. **philosophers of ~** : seçkin filozoflar. *to reach/win ~ as a painter/a scientist.* **2.** tepe, doruk, yükseklik, yüksek yer. *The tower had been built on a small ~.* **3.** *b.h.* **His/Your ~** : kardinallere mahsus şeref unvanı, **4.** *anat.* çıkıntı, yumru (özellikle kemikte). ***e.a.***- *1. note, fame, superiority, distinction, greatness, excellence, 2. prominence, hill, elevation, height.*

éminence grise, *is., ç.* ***éminences grises*** *Fr. bk.:* **gray eminence.**

eminent, *sf.* **1.** seçkin, üstün, mümtaz, güzide, büyük, yüksek mevki/rütbe sahibi. *~ statemen.* **2.** belirgin, açık, bariz, göze çarpan, şayanıdikkat. *~ fairness.* **3.** ünlü, meşhur. *The most ~ doctors treated the king in his ilness.* **4.** yüce, ulu, yüksek, âli, **5.** çıkık, çıkıntılı, fırlak, (ileriye) fırlamış, **6. ~ domain** *huk.* kamulaştırma yetkisi, istimlâk hakkı, **7. ~ly** : ziyadesiyle, fazlasıyla, gayet, pek, son derece, tamamıyla, fevkalâde, olağanüstü. *Your decision was ~ly fair.* ***e.a.***- *1. distinguished, prominent, great, 2. conspicuous, noteworthy, noted, notable, 3. celebrated, renowned, illustrious, outstanding, famous, 4. lofty, high.* ***k.a.***- *1-3. unknown, undistinguished, ordinary, commonplace.*

emir = emeer, *is.* **1.** (Arap ülkelerinde) emir, başkan, reis, komutan, **2.** Hz. Muhammet soyundan gelenlerin şeref unvanı, **3. ~ate** : emirlik.

emissary, *is., ç.* **-saries** **1.** özel temsilci, hükûmet temsilcisi, özel bir görevle gönderilen memur, **2.** (gizli bir maksatla gönderilmiş) ajan, casus. ***e.a.***- *2. agent, spy.*

emission, *is.* **1.** yayma, neşretme, dışarı verme, çıkarma, salıverme, salma, yayılma, intişar, **2.** yayılan/neşrolunan şey, **3.** *fiz.* salım, emisyon. **~ of radiation** : ışınım salımı. **~ spectrum** : salım izgesi, **4.** *elekt.* elektron tüpünde katotun yaydığı elektron miktarı, **5.** *tic.* emisyon : tahvilât, banknot vb. çıkarma, **6.** vücuttan meni vb. gibi sıvının çıkması. **nocturnal ~** : düş azması, ihtilâm, şeytan atlatması, uykuda meni gelmesi, **7.** (vücuttan) çıkan/dışarı atılan madde. ***e.a.***- *2. discharge, emanation.*

emissive, *sf.* **1.** salımsal, **2.** yayan, neşreden, salan.

emissivity, *is.* salıcılık : (termodinamikte) bir cismin ışıma erkesi salım gücünün, aynı sıcaklıktaki eşit yüzeyli kusursuz kara cisminkine oranı.

emit, *gl.f.* **emitted, emitting** **1.** yaymak, salmak, neşretmek, dışarıya atmak/vermek, çıkarmak, püskürtmek, savurmak. *The chimney ~ted a cloud of smoke. John ~ted a few curses.* **2.** (emir, yönetmelik vb.) çıkarmak, yayınlamak, **3.** (banknot vb.) tedavüle çıkarmak, piyasaya sürmek, **4.** (fikir, düşünce vb.) söylemek, ifade etmek. ***e.a.***- *1. discharge, exude, expel, eject, 2. issue, 4. utter.*

emitter, *is.* **1.** *fiz.* salgıç, **2.** fışkırtan, püskürten, yayan, salan, neşreden.

emmenagogue = emmenagogic, *sf.&is.* *tıp* aybaşı söktürücü : kadınlarda aybaşını kolaylaştıran (ilâç).

emmer, *is.* (düşük nitelikli bir tür) buğday *(Triticum dicoccum)* : başağı iki tanelidir. Avrupa, Asya ve batı ABD'de hayvan yemi olarak ekilir.

emmet, *is. k.d.* karınca. ***e.a.***- *ant.*

Emmy, *is., ç.* **-mys/-mies** TV ödülü.

emollience, *is.* yumuşatıcılık.

emollient, *sf.&is.* yumuşatıcı, özellikle cildi yumuşatan (ilâç). *an ~ (cream) for the hands.*

emolument, *is.* maaş, ücret, kazanç, memuriyet/hizmet/emek karşılığında alınan para vb. *a small weekly ~.* ***e.a.***- *salary, wage, fee.*

emote, *gs.f.* **emoted, emoting** **1.** heyecanlanmak, aşırı heyecan göstermek. *The actress was emoting in front of cameras.* **2.** aşırı/fazla duygulu davranmak, **3. emoter** : heyecanlanan, aşırı duygulu/heyecanlı davranan.

emotion, *is.* **1.** coşku, heyecan, his, duygu (lanma), tahassüs (teessür, korku, sevinç, sevgi, nefret gibi kuvvetli duygular). *Love, hatred and grief are ~s. His speech had an effect on our ~s rather than our reason. He described the acci-*

dent in a voice shaking with ~. **2.** ~**able** : heyecanlanabilir, duygulanabilir, **3.** ~**less** : coşkusuz, heyecansız. ***e.a.***- *1. feeling, passion, sentiment, excitement.*

emotional, *sf.* **1.** coşkusal, duygusal, hissî, his ve heyecanlarla ilgili. *He has ~ difficulties.* ~ **adjustment** : coşkusal uyma. ~ **behavior** : coşkusal davranış. ~ **blocking** : coşkusal tıkanma. ~ **climate** : coşkusal ortam. ~ **control** : coşku denetimi. ~ **decompensation** : coşku patlaması. ~ **dependency** : coşkusal bağımlılık. ~ **development** : coşku gelişimi. ~ **disorder** : coşku bozukluğu. ~ **immaturity** : coşkusal toyluk. ~ **instability** : coşku dengesizliği. ~ **maturity** : coşkusal olgunluk. ~ **maturity scale** : coşku olgunluğu ölçeği. ~ **overreaction** : coşkusal aşırı tepki. ~ **pattern** : coşkusal örüntü. ~ **rapport** : coşku uyumu. ~ **security** : coşkusal güvenlik. ~ **stability** : coşkusal denge, **2.** duygulu, hassas, içli, çabuk duygulanan, his ve heyecanlarına kapılan. *Women are often said to be more ~ than men.* **3.** heyecanlı, heyecan verici/veren, hislere hitap eden. *an ~ scene in a play.* **4.** hissî, akıl ve mantıktan ziyade hislere dayanan. *an ~ decision.*

emotionalise, *gl.f. Brit. bk.:* **emotionalize.**

emotionalism, *is.* **1.** duygusallık, aşırı hislilik, heyecanlılık, heyecan yaratma/duygulara hitap etme yeteneği/niteliği. *the ~ of sentimental fiction.* **2.** (aşırı) duygulandırma/heyecanlandırma, heyecan uyandırma/yaratma. *The ~ of patriotic propaganda.* **3.** hislere/heyecana kapılma, **4.** telâşlanma, lüzumsuz heyecan eseri gösterme.

emotionalist, *is.* **1.** (gereksiz) heyecan uyandırmaya çalışan kimse, **2.** çabuk hislerine kapılan/heyecanlanan/heyecana kapılan kimse, **3.** (akıl ve mantığı ile değil) duygularıyla hareket eden kimse, **4.** ~**ic** : heyecan uyandırıcı, hissiyata hitap eden.

emotionality, *is.* duygunluk, duygusallık, duyarlık, hislilik, hassasiyet, coşku, heyecanlılık, (çabuk) heyecana kapılma. *The ~ of the artistic temperament.*

emotionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (aşırı) duygulandırmak/heyecanlandırmak, heyecan vermek/uyandırmak, heyecana sebep olmak, heyecanını körüklemek, his ve heyecan konusu olarak ele almak. *to ~ religion.* **2. emotionalization** : duygulandırma, heyecanlandırma, heyecan yaratma.

emotionally, *zf.* heyecanla, coşarak, coşku ile, coşkuca, duygusal yönden, hissî olarak. ~ **disturbed child** : coşkuca bozuk çocuk. **to behave** ~ : aşırı heyecana kapılmak, taşkın heyecan eseri göstermek. **She wept loudly and behaved very** ~ : Çok duygulandı ve hüngür hüngür ağladı.

emotive, *sf.* **1.** coşkusal, duygusal, hissî, duygulandıran, coşku/heyecan uyandıran, duygulara hitap eden. *~ and rational capacities of man. "Home" is a much more ~ word than "house".* **2.** ~**ly** : coşkusal/ duygusal bir şekilde, coşku/heyecan uyandıracak şekilde, duygulara hitap edercesine, **3.** ~**ness = emotivity** : coşkusallık, duygusallık, hissîlik, duygulandırma, coşku/heyecan uyandırma, duygulara hitap etme.

Emp. = **1.** Emperor, **2.** Empire, **3.** Empress.

empale(ment)/empaler, *bk.:* **impale(ment)/impaler**

empanel, *gl.f. bk.:* **impanel.**

empathize, *gs.f.* **-thized, -thizing** *gen.* ~ **with** : gönüldeşlik etmek, dert ortağı olmak, başkasının duygularını anlamak/paylaşmak. *to ~ with those in distress.*

empathy, *is.* **1.** *psikol.* duygu sezgisi, gönüldeşlik, dert ortaklığı, başkasının duygularını anlayabilme, **2.** kendi duygularını doğal veya sanat eseri bir nesneye atfetme, başkasına maletme, **3. empathic** : duyguları sezen, gönüldeş, dert ortağı. *an empathic understanding of others.* **4. empathically** : duyguları sezerek, gönüldeşlikle, dert ortağı olarak.

empennage, *is., ç.* **-nages** (uçağın) kuyruk takımı.

emperor, *is.* **1.** imparator, **2.** ~ **butterfly** *zool.* mor kelebek *(Apatura iris, Asterocampa clyton),* **3.** ~ **goose** : Alaska kazı *(Philacte canagica),* **4.** ~**-moth** : küçük tavus kelebeği *(Samia cecropia),* **5.** ~ **penguin** : iri penguen *(Aptenodytes fosteri),* **6. grey/purple** ~ : gri/mor kelebek *(Apatura iris),* **7. tawny** ~ : esmer güve *(Asterocampa clyton).*

emperorship, *is.* imparatorluk (mevkii, makamı).

empery, *is., ç.* **emperies** **1.** mutlak hakimiyet/hükümranlık/egemenlik, **2.** imparatorluk, imparatorluk arazisi. ***e.a.***- *1. sovereignity, empire.*

emphasis, *is., ç.* **-ses** **1.** vurgulama, belirtme, üsteleme, önem/ehemmiyet verme, ısrarla üzerinde durma. **to lay/place/put ~ on...** : ...-e önem vermek, ...üzerinde ısrarla durmak. *This dictionary places/lays/puts a special ~ on grammar. The President's statement gave ~ to the inflation and unemployment.* **2.** önemli nokta, ruh, ana fikir, ısrarla üzerinde durulan husus. *The morality was the ~ of his speech.* **3.** *söz.b.* vurgu. *The ~ is on the first syllable.* **lay ~ on a word** : bir kelimeyi vurgulamak, bastırarak söylemek, **4.** şiddet, kuvvet. *to speak with ~. Determination lent ~ to his proposals.* **5.** (resimde) keskinlik, belirginlik, canlılık, barizlik, göze çarpma. *The altering of the colors in the painting caused the main figure to lose all ~.* ***e.a.***- *1. stress, 2. focal point, prominent point, weight, 5. prominence, distinction, vividness.*

emphasise, *gl.f. Brit. bk.:* **emphasize.**

emphasize, *gl.f.* **-sized, -sizing** **1.** vurgulamak, (önemle) belirtmek, üstelemek, tekit etmek, üzerinde durmak, ısrarla söylemek, göze çarpar hâle getirmek. **I must ~ that...** : Şurasını (önemle) belirtmeliyim ki.... **to ~ the eyes with mascara** : sürme ile gözün rengini koyulaştırmak, **2.** önemini göstermek/belirtmek, -e önem vermek. **Accidents ~ the need for careful driving** : Kazalar, dikkatli araba sürmenin önemini ortaya koymaktadır.

emphatic, *sf.* **1.** vurgulu, belirgin, bariz, kesin, kat'î, kesinlikle söylenen/ifade olunan. *He answered the question with an ~ "No".* **It is my ~ opinion that...** : Kesin fikrim şudur... **2.** vurgulayan, sözlerine/hareketlerine şiddet ve kesinlik veren. *The ~ speaker kept pounding the table and shouting.* **3.** kuvvetli, zorlayıcı, şiddetli, ısrar eden, musır. *an ~ personality.* **I am ~ about this point** : Bu hususta ısrar ediyorum. **4.** önemli, etkili, dikkati çeken, hemen göze çarpan. *an ~ success/honor/victory.* **5.** çizgileri keskin/belirgin, **6.** **~ally** : kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î surette, ısrarla, üzerinde durarak, zorlayarak, vurgulayarak, belirterek. **~ally no!** Kesinlikle hayır! **I must say this ~ally** : Şunu kesinlikle/ısrarla söylemeliyim ki... **7.** **~alness** : kesinlik, kat'iyet. ***e.a.***- *3. forceful, insistent, decided, definite, unequivocal, 4. significant, striking, decisive.* ***k.a.***- *3. weak.*

emphysema, *is. patol.* **1.** şişmece : doku ve organlar arasında hava veya başka gaz kalması; özellikle akciğerlerin hava ile şişmesi ki kalbin normal çalışmasını engeller, **2.** **~tous** : şişmeceli.

em pica, *is. basım* ölçü birimi, takriben 4 mm.

empire, *sf.&is.* **1.** imparatorluk, **2.** imparatorluk hükûmeti, **3.** *b.h.* (a) Fransa'da birinci İmparatorluk devrine ait (1804-1815); (b) İmparatorluk üslûbunda (takriben 1800-1830 Fransasına ait). **~ style** : İmparatorluk üslûbu. (c) imparatorluk çağı/dönemi. *A history of French decorative arts of Second ~.* **4.** saltanat, hâkimiyet, imparatorluk nüfuzu, **5.** mutlak hâkimiyet/tahakküm/yönetim/etki. *to have ~ over the minds of men.* **6.** zengin/büyük şirket. *an oil ~.* **7.** **~ Day** *esk.* Britanya İmparatorluğu millî bayramı : 24 Mayıs. Yeni adı : **Commonwealth Day.** **8.** **~ State** : New York (takma adı).

empiric, *sf.&is.* **1.** görgül, deneysel, tecrübî, deneyle elde edilen, **2.** bilginin deneyle edinileceğine inanan (kimse), **3.** *esk.* şarlatan. ***e.a.***- *3. charlatan, quack.*

empirical, *sf.* **1.** deneysel, görgül, tecrübî, **2.** deneyle elde edilen, gözlem ve deneye dayanan, **3.** doğruluğu deneyle gerçekleştirile(bile)n, **4.** **~ formula** *kim.* deneysel ilinti/formül, bir cismin bileşimindeki elemanların bağıl miktarını gösteren formül : (CH2O)n gibi. *bk.:* **molecular formula, structural formula.** **5.** **~ly** : deneyle, deney yolu ile, deneysel olarak, **6.** **~ness** : deneysellik, deneye dayanma.

empiricism, *is.* **1.** deneysel/görgül/tecrübî yöntem veya uygulama, **2.** *fels.* deneycilik : her türlü bilginin temelinin deneye dayandığını savunan felsefe görüşü. *bk.:* **rationalism**, **3.** aşırı/lüzumsuz derecede deneye dayanma (eski tıpta olduğu gibi), şarlatanlık, **4.** deneyle varılan sonuç/hüküm, **5.** **empiricist** : deneyci, görgücü, bilgiyi deneye dayandıran.

emplace, *gl.f.* **-placed, -placing** yerleştirmek, yerine koymak.

emplacement, *is.* **1.** top mevzii, istihkâmda top yeri, platform, tabya. **2.** yerleş(tir)me, yerleştirilme, yer, mevki. **the ~ of a wall** : duvar yeri. **the ~ of windows into a wall** : duvara pencerelerin yerleştirilmesi.

emplane, *f.* **-planed, -planing** uçağa bin(dir)mek/yüklemek. ***e.a.***- *enplane.*

employ, *is.&gl.f.* **1.** görevlendirmek, istihdam etmek, işe/memuriyete almak, hizmette/işte kullanmak. *That big factory ~s 2000 workers. We ~ her as an adviser.* **2.** meşgul etmek. *He ~s himself by reading after work.* **~ oneself in/with...** : ...ile meşgul olmak. **keep ~ed** : meşgul etmek, **3.** kullanmak, istimal etmek. *to ~ a hammer to drive a nail. We ~ a knife, fork and spoon in eating.* **4.** (vaktini/enerjisini vb.) vermek, hasretmek, harcamak, sarf etmek. *She ~s all her free time in sewing.* **5.** iş, görev, memuriyet, vazife, hizmet. **to be in s.o.'s ~** : birisinin hizmetinde bulunmak. **to be in the ~ of** : -de çalışmak. **There are many workers in the ~ of government** : Hükûmette çalışan birçok işçi vardır. **6. ~ability** : görevlendirilebilme, işe/memuriyete alınabilme, **7. ~able** : görevlendirilebilir, işe/memuriyete alınabilir, istihdam edilebilir. ***e.a.***- *1. hire, retain, 2. occupy, 3. use, apply, 4. devote, 5. employment, service.*

employee = employe = employé, *is.* memur, hizmetli, müstahdem, işçi, amele, bir işte ücretle/maaşla çalışan kimse.

employer, *is.* iş veren, patron.

employment, *is.* **1.** iş verme, istihdam, işe/memuriyete alma, **2.** çalışma. **Secretary (of State) for ~ = Minister of State** *Brit.* : Çalışma Bakanı. **Ministry of ~** *ABD* Çalışma Bakanlığı. **conditions of ~** : çalışma koşulları, **3.** iş, görev, vazife, hizmet, memuriyet. **full ~** : sürekli/daimî iş/memuriyet. **to take up ~** : işe/memuriyete girmek. **without ~** : işsiz. **to seek/find ~** : iş aramak/bulmak. **in s.o.'s ~** : bir kimsenin hizmetinde. **place of ~** : iş yeri. **Suitable ~ was hard to find** : Uygun bir iş bulmak zordu. **4.** uğraş, iş güç, meşguliyet, meşgale. *Gardening is a pleasant ~ for Sunday afternoon.* **5.** kullanış, kullanma. *There is a clever ~ of color in that painting.* **6. ~ agency** : iş bulma bürosu, İş ve İşçi Bulma Kurumu, **7. ~ exchange = labour exchange** *Brit.* İş ve İşçi Bulma Kurumu. ***e.a.***- *3. employ, service, vocation, calling, job, trade, profession, work, business, 4. occupation, 5. use.*

empoison, *gl. f.* **1.** bozmak, ifsat etmek, **2.** *bk.:* **embitter**, **3.** *esk.* zehirlemek, **4. ~ment** : bozma. ***e.a.***- *1. corrupt, 3. poison.*

emporium, *is., ç.* **-poriums, -poria 1.** ticaret merkezi, ticaret bakımından önemli büyük şehir / kasaba / kent, **2.** (her türlü mal satan) dükkân, (büyük) mağaza.

empoverish, *gl.f. esk. bk.:* **impoverish.**

empower, *gl.f.* **1.** yetki/salâhiyet vermek/tanımak, yetkili, yetkilendirmek. *The new law ~ed the police to search private houses.* **2.** izin/imkân vermek, müsaade etmek. *His position ~s him to use his hands freely.* **3. ~ment** : yetki/izin/imkân verme. ***e.a.***- *1. authorize, 2. enable, permit.*

empress, *is.* **1.** imparatoriçe, **2.** imparatorun eşi.

empressment, *is. Fr.* **1.** ilgi, alâka, heves, istek. **2.** içtenlik, samimiyet, yakınlık gösterme. ***e.a.***- *1. fervor, 2. cordiality, warmth.*

emprise = emprize, *is. esk.* **1.** (serüvenli) girişim, (cür'etkâr/maceraperest) teşebbüs, **2.** cür'et, cesaret, yiğitlik, cesaret isteyen şey. ***e.a.***- *1. enterprise, undertaking, adventure, 2. prowess, daring.*

empty^1, *sf.* **-tier, -tiest 1.** boş. *an ~ bottle/cup. an ~ house. an ~ chair. an ~ ship/truck/railroad car.* **2.** ıssız, tenha, kimsesiz. *~ streets. to look into ~ space.* **3. ~ of** : yoksun, mahrum. *a life ~ of happiness. ~ of pity/compassion.* **4.** anlamsız, etkisiz, yararsız, nafile, beyhude, kuru. *~ compliments/pleasures. ~ words/talk/promises.* **~ threats** : kuru tehditler, **5.** aç. **My stomach is ~** : Karnım aç. **on an ~ stomach** : aç karnına. **to be/feel ~** : acıkmak. **(a medicine) to be taken on an ~ stomach** : aç karnına alınacak (ilâç), **6.** kof, bilgisiz. *an ~ head.* **7.** duygusuz, hissiz, heyecansız, **8.** önemsiz, değersiz, **9.** maksatsız, gayesiz. *an ~ life.* **10.** verimsiz, semeresiz, meyvesiz, **11.** avare, boş, işsiz güçsüz. *~ hours.* **12. emptily** : boş bir şekilde, boş olarak; boşu boşuna, boş yere, beyhude bir şekilde; aç karnına, **13. emptiness** : boşluk, ıssızlık, tenhalık; anlamsızlık, manasızlık; nafilelik, beyhudelik; açlık. ***e.a.***- *1. vacuous, vacant, blank, unoccupied, 2. bare, barren, 3. devoid, 4. hollow, meaningless, delusive, vain, hollow, 5. hungry, 6. frivolous, foolish, inane, 11. idle.* ***k.a.***- *1. full.*

empty^2, *f.* **-tied, -tying 1.** boşal(t)mak, dök(ül)mek, ak(ıt)mak. *to ~ the water out of a bucket. The river empties into the ocean. The burglar emptied the shop.* **2.** boşaltmak, tahliye et(tir)mek. *The hall emptied as soon as the concert was over.* **3.** yoksun/mahrum etmek. *to ~ a phrase of all meaning. He emptied himself of all power to control.* **4. emptiable** : boşaltılabilir, **5. emptier** : boşaltan. ***e.a.***- *1&2. discharge, unload 3. deprive, divest.*

empty^3, *is., ç.* **-ties** boş şey. *He took all the empties (= empty bottles) to the shop.*

empty-handed, *sf.&zf.* **1.** eli boş, başarısız. **go away ~** : eli boş gitmek. **to return ~-handed** : eli boş dönmek. *to come back from fishing ~.* **2.** boş, işsiz, avare.

empty-headed, *sf.* akılsız, beyinsiz, kafasız, boş kafalı, kuş beyinli, aptal. ***e.a.***- *foolish, scatterbrained, brainless, silly.*

empty matrix, *is. mat.* boş dizey.

empty nester, *is.* çocuksuz (veya çocukları evlenip ayrılmış) karı koca, çocuksuz aile.

empty set, *is. mat.* boş küme.

empurple, *gl.f.* **-pled, -pling** morartmak, morlaştırmak, mor renge boyamak.

empyema, *is. patol.* göğüs zarı irin toplağı : göğüste /akciğerin dış tarafında cerahat toplanması, ampiyem. **~ic** : göğüs zarı irin toplamış.

empyreal, *sf.* **1.** göksel, semavî, yüce, ulu, **2. empyrean** *d.d.* gökyüzünde. **3.** ateş/ışık gibi, sırf ateşten/ışıktan oluşmuş. ***e.a.***- *1. celestial, sublime, 3. fiery.*

empyrean, *is.&sf.* **1.** arşıâlâ, **2.** gökyüzü, sema, **3.** *bk.:* **empyreal** (2), **4.** hakikî cennet. ***e.a.***- *2. firmament, heavens.*

em quad, *is.* **1.** kenarı "em" (4 mm) olan kare (matbaacılıkta alan birimi). **2.** bu alanı kaplayan matbaa harfi.

emu = emeu, *is. zool.* koşucu deve kuşu *(Dromiceius novaehollandiae)* : Avustralya'da yaşayan deve kuşuna benzer fakat ondan daha küçük, başı tüylü, kanatları gelişmemiş, hızlı koşan bir kuş.

EMU = emu = electromagnetic units.

emulate, *sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** yarışmak, rekabet etmek, yetişmeye/geçmeye çalışmak, **2.** gıpta/taklit etmek. *a management system that has been envied and emulated worldwide.* **3.** *esk. bk.:* **emulous.**

emulation, *is.* **1.** yarışma, rekabet, yetişmeye/geçmeye çalışma, **2.** gayret, gıpta, taklit, **3.** *bil.* öykünüm : belli bir bilgisayar için yazılmış izlencelerle başka bir bilgisayarı kullanma olanağı sağlayan teknik, **4.** *esk.* kıskançlık, kıskanma, kıskanç rekabet. ***e.a.***- *1. competition, rivalry.*

emulative, *sf.* **1.** yarışan, rekabet eden, yetişmeye/geçmeye çalışan, **2.** gıpta/taklit eden, kıskanan, **3. ~ly** : yarışırcasına, rekabet ederek, gıpta ile, kıskanırcasına.

emulator, *is.* **1.** yarışan, rekabet eden, yetişmeye/geçmeye çalışan kimse, **2.** *bil.* öyküneç : belli bir bilgisayar için yazılmış izlencelerle başka bir bilgisayarı kullanma olanağı sağlayan düzen.

emulous, *sf.* **1.** yarışan, rekabet eden, erişmeye/geçmeye çalışan, **2.** rekabetten doğan, erişmek/geçmek arzusundan ileri gelen, **3.** *esk.* kıskanç, haset, **4. ~ly** *bk.:* **emulatively**, **5. ~ness** *bk.:* **emulation** (1&2). ***e.a.***- *3. jealous, envious.*

emulsify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** asıltılaş(tır)mak, sıvı asıltı hâline getirmek, asıltı/emülsiyon yapmak, **2. emulsifiable = emulsible** : asıltılaştırılabilir, **3. emulsification** : asıltılaştırma, **4. emulsifier** : asıltılaştıran.

emulsion, *is.* **1.** sübye, sütsü, süt görünüşünde/kıvamında sıvı, **2.** *fiz. kim.* sıvı asıltı, emülsiyon : birbiri içinde çözünmeyen/az çözünen iki sıvıdan birinin öteki içinde küçük damlacıklı dağılması, **3.** *ecz.* (erimeyen bir ilâcın kolay içilebilmesi için hoş lezzetli bir sıvı ile karıştırılmasından elde edilen) sübye, **4.** *foto.* filmi ışığa duyarlı yapmak, için yüzeyine sürülen gümüş tuzu, jelâtin tabakası.

emulsive, *sf.* sübyemsi, sütsü, süt görünüşünde, sıvı asıltılı, sıvı asıltı hâlinde.

emulsoid, *is. fiz. kim.* tam çözüşmüş (sıvı) asıltı.

emulsoidal, *sf.* tam çözüşmüş asıltı hâlinde (sıvı).

emunctory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries** **1.** salgı+, ifraz+, salgısal, **2.** salgı organı : deri, böbrek gibi vücuda zararlı maddeleri süzüp dışarı atan organ. ***e.a.***- *1. excretory.*

emyd, *is. zool.* benekli kaplumbağa *(Emys blandingii)* : K Amerika'da tatlı sularda yaşar; siyah kabuğunda sarı lekeler vardır.

en, *is.* **1.** N, n harfi, **2.** *bas.* "em" ölçüsünün yarısı, yarım katrat harf büyüklüğünü belirten ölçü (2 mm). ***e.a.***- *2. nut.*

en-^{1}, (veya b, p, m önünde: **em-**) *ön ek* Fransızca asıllı kelimelere "içine, içinde" anlamı katan ön ek. Halen kapsamı genişletilmiş olup şu anlamlarda kullanılır : **1.** adlardan geçişli fiil yapar ve "...ile örtmek/çevirmek/ sarmak, ...üstüne/içine yerleştirmek" gibi anlamlar ekler : *encircle, enrobe, enverdure, enwrap* gibi, **2.** ad ve sıfatlardan geçişli fiil yapar ve "yapmak, sebep olmak, ...benzemek" anlamları verir : *enable, enfeeble, enslave* gibi, **3.** fiillerden daha kuvvetli eylem bildiren geçişli fiil yapar : *enact, encompass* gibi, **4.** "tamamıyla" anlamı katar : *entangle* gibi, **5.** "sağlamak, vermek, temin etmek, ...hâline getirmek" anlamı katarak adlardan fiil yapar : *empower* gibi.

en-^{2}, (veya b, p, m önünde **em-**) "içine, içinde". *ör.: enzootic, empathy, embolism.*

-en^{1}, *son ek* **1.** sıfatlara "...(sebep) olmak, -(leş)tirmek" anlamları katarak fiil yapar : **deepen** : derinleştirmek, **harden** : sertleştirmek, **sweeten** : tatlılaştırmak gibi, **2.** adlara "-li olmak/etmek, -e sahip kılmak, -lendirmek, -mek" anlamları katarak fiil yapar : **hearten** : yüreklendirmek, cesaretlendirmek. **strengthten** : sağlamlaştırmak, **heighten** : yükseltmek gibi.

-en^{2}, *son ek* **1.** adlara "-den yapılmış, -li, -ye benzer, ...gibi" anlamları katarak sıfat yapar : **woolen** : yünlü, yünden yapılmış. **ashen** : küllü. **earthen** : topraktan yapılmış. **silvern** : gümüşten yapılmış, 2. bazı adları çoğul yapar : *oxen, children.* **3.** bazı fiillerin *past participle* hâlini yapar : *broken, beaten, spoken* gibi, **4.** "küçük, yavru, minicik, -cik" anlamı katar : *chicken, kitten, maiden* gibi.

enable, *gl.f.* **-bled, -bling** **1.** olanak/imkân vermek, muktedir/mümkün kılmak. *The bird's large wings ~ it to fly very fast. A grant ~d him to continue his research.* **2.** yetki vermek, salâhiyet tanımak. *The new law ~s a man to claim money from the State if he has no work.* **3.** kolaylaştırmak, olanak sağlamak. *This would ~ me to go to Turkey.* **4.** izin/müsaade vermek. *A new law enabling the opening of shops on Sundays.* **5.** **enabler** : olanak/imkân sağlayan, kolaylaştıran, mümkün kılan. ***e.a.***- *1. qualify, capacitate, 2. authorize, empower, 3. make possible, 4. allow.*

enabling, *sf.* imkân/izin veren, müsaade eden, imkân/olanak tanıyan, mümkün kılan, yetki/salâhiyet veren, yetkili kılan. ~ **legislation** : yeni bir devletin/eyaletin ABD' ne katılmasına izin veren yasa.

enact, *gl.f.* **1.** yasalaştırmak, kanunlaştırmak, yasa/kanun koymak/yapmak, **2.** karar vermek, hükmetmek, emretmek, irade etmek, **3.** harekete geçirmek, icra etmek, **4.** (rol) oynamak, temsil etmek, canlandırmak. **to ~ Hamlet** : Hamlet rolünü oynamak, **5.** **~able** : yasalaştırılabilir, yasa/kanun konulabilir, harekete geçirilebilir, temsil edilebilir, **6.** **~or** : yasa yapan, karar veren, hükmeden, oynayan, temsil eden kimse. ***e.a.***- *1. decree, ordain, 2. order, 3. perform, 4. play, act, represent.*

enactive, *sf.* **1.** yasama yetkisi olan, **2.** yapan, icra eden.

enaction = enactment, *is.* **1.** yasalaş(tır)ma, kanunlaş(tır)ma, yasa/kanun hâline getirme/ gelme, **2.** temsil (etme), (rol) oynama. *the ~ of a scene from a play.* **3.** yasa, kanun, kararname. *The following ~s have been passed.*

enactory, *sf. huk.* yasal, kanunî, yasa/ kanun/kararname ile ilgili.

enamel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** (*Brit.* **-elled, -elling**) **1.** mine, emay, sır, **2.** emay işi, mineli iş, **3.** emaye boya/vernik vb. **4.** emaye/parlak yüzey, **5.** diş minesi, **6.** minelemek, mine ile kaplamak, mine işlemek, emayelemek, **7.** parlaklık vermek, değişik renklerle süslemek, **8.** **~ed = ~led** : mineli, emayeli, sırlı, **9.** **~er = ~ler = ~ist = ~list** : mineleyen, emaye yapan, mineci, **10.** **~work** : mine işi.

enameling = enamelling, *is.* **1.** minecilik, **2.** mine işi, mine kaplama, mine ile süsleme.

enamel-paint, *is.* emaye boya.

enamelware, *is.* emaye kap, emaye/sırlı mutfak eşyası.

enamor = enamour, *gl.f.* **1.** büyülemek, âşık/meftun/teshir etmek, kendine bağlamak, *k.d.* aklını başından almak. *Her beauty ~ed the prince.* **2. to be ~ed of** : (a) çılgınca âşık olmak, meftun olmak, sevdaya tutulmak, sevgi ile yanıp tutuşmak. *to be ~ed with a lady.* (b) gözü başkasını görmemek, dalmak, kendini vermek/kaptırmak. *He's so (much) ~ed of his own plan that he won't listen to me.* **3. ~ed** : (çılgınca) âşık, meftun, sevdalı. *He was ~ed of the boss's daughter.* ***e.a.*** *- 1. fascinate, enchant, charm, 3. captivated, charmed, very much in love.*

enantiomer, *is.* zıt bakışık eşiz.

enantiomorph, *is.* **1.** zıt bakışıklık, birbirinin aynadaki imgesi gibi olma, **2.** zıt bakışık kristal veya eşiz, **3. ~ic** : zıt bakışık, **4. ~ism** : zıt bakışıklık.

en arrière**, Fr.* geriye, geride, gerisin geri. ***e.a. *- backward.*

enarthrodial, *sf. anat.* yuva eklemli.

enarthrosis, *is., ç.* **-ses** *anat.* yuva(lı) eklem : birinin dışbükey ucu öbürünün içbükey ucuna oturan iki kemikten oluşan eklem/mafsal.

enate, *sf.&is.* **1.** anne tarafından akraba. *bk.:* **agnate, cognate. 2. enatic** : anne tarafından akraba olan.

en avant**, Fr.* ileri. ***e.a. *- forward, onward.*

en bloc**, Fr.* toptan, (hep) birlikte, bir bütün olarak, kütle hâlinde. ***e.a. *- as a whole, all together.*

encaenia, *is.* **1.** (bir şehrin/kilisenin/üniversitenin vb.) kuruluşunu anma töreni, **2.** *Brit.* Oxford Üniversitesinin kuruluşunu anma töreni.

encage, *gl.f.* **-caged, -caging** kafeslemek, kafese koymak/kapamak.

encamp, *f.* **1.** konaklamak, ordugâh/kamp kurmak. *The soldiers ~ed on the hill.* **2.** ordugâha/kampa yerleş(tir)mek. *The soldiers were ~ed in tents.*

encampment, *is.* **1.** konaklama, ordugâh/kamp kurma, ordugâha/kampa yerleş(tir)me, **2.** konak(lama yeri), ordugâh, kamp, karargâh. ***e.a.*** *- 2. campsite.*

encapsulate, *f.* **-lated, -lating 1.** kapsüllemek, kapsüle koymak/yerleştirmek, **2.** kapsül şekline koymak, **3.** özetlemek, kısaltmak, hulâsa/telhis etmek, kısaca anlatmak. *The book ~s a vanishing way of life.* **4. encapsulation** : kapsülleme, kapsüle koyma, kapsül şekline koyma; özetleme, kısaltma. ***e.a.*** *- 3. condense, abridge.*

encapsule, *f.* **-suled, -suling** *bk.:* **encapsulate.**

encarnalise, *gl.f. Brit. bk.:* **encarnalize.**

encarnalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *bk.:* **incarnate** (4), **2.** maddîleştirmek, maddî/şehvanî hâle getirmek, vaktini/parasını maddî ve şehevî işlere harcamak.

encase = incase, *gl.f.* **-cased, -casing 1.** sandıklamak, sandığa kapamak/koymak, **2.** kapamak, kaplamak, kılıflamak, örtmek, **3. to be ~d in** : bürünmek, örtülmek, sarılmak, kaplanmak. *His body was ~d in shining armor.*

encasement = incasement, *is.* **1.** sandıkla(n)ma, sandığa kapa(n)ma/koyma, **2.** kapa(n)ma, kapla(n)ma, kılıfla(n)ma, ört(ül)me, **3.** sandık, kılıf, kutu vb. **4.** *biy.* kılıf kuramı : bir türün birbiri ardınca gelen kuşaklarını üreten tohumların cetlerinin tohumunda iç içe bulunduğunu savunan kuram.

encash, *gl.f. Brit.* paraya çevirmek, nakde tahvil etmek, para almak, (çek) bozdurmak. **~ment** : paraya çevirme, nakde tahvil, para alma, (çek) bozdurma.

encaustic, *sf.&is.* **1.** (tahta veya çömlek üzerine) yakma suretiyle tespit edilmiş (tezyinat, süs, resim), **2.** sıcak balmumu ile resim yapma, ısıtarak renkleri sabitleştirme, **3.** bu usulle süslenmiş çini, fayans vb. **~ tile** : fırında pişirilmiş renkli çini.

-ence, *son ek* "-lık / -lik, -ma / -me, -ış / - iş / -uş / -üş" : **-ent** ile son bulan sıfatlardan ad yapar, **-ance** son ekine denktir. *ör.:* ***existent*** **-> existence** : varlık, var oluş. ***excellent*** **-> excellence** : mükemmellik. ***occurent*** **-> occurence** : vuku bulma, vuku buluş.

enceinte^1**, sf. Fr.* gebe, hamile. ***e.a. *- pregnant.*

enceinte^2, *is., ç.* **-ceintes 1.** sur, kale duvarı, **2.** etrafı duvarla / surla çevrilmiş kapalı alan.

encephal-, *ön ek bk.:* **encephalo-.**

encephalic, *sf.* beyin+, dimağ+, beyine/dimağa ait.

encephalitis, *is. patol.* **1.** beyin yangısı/iltihabı, ansefalit, **2. ~ lethargica = epidemic ~ = sleeping sickness** : uyku hastalığı, virüslerin sebep olduğu bulaşıcı bir hastalık. Merkezî sinir sistemini etkiler; ateş, uyuşukluk ve duygu bozuklukları şeklinde görülür. **3. encephalitic** : beyin yangısı+.

encephalo- = encephal-, *ön ek* "beyin, dimağ". *ör.: encephalogram.*

encephalocele, *is. patol.* beyin keseleşimi.

encephalogram, *is. tıp* beyin imgesi, ansefalogram : beynin X ışınlarıyla çekilen fotoğrafı.

encephalograph, *is.* **1.** *bk.:* **encephalogram**, **2.** *bk.:* **electroencephalograph.**

encephalography, *is. tıp* **1.** beyin ışın çekimi, ansefalografi : X ışınlarıyla beynin fotoğrafının çekilmesi, **2. encephalographic** : beyin ışın çekimi+, **3. encephalographically** : beyin ışın çekimiyle.

encephalomalacia, *is. patol.* beyin pelteleşmesi : beyinde kan dolaşımının bozukluğundan ileri gelen beyin dokusu yumuşaması veya yozlaşması.

encephalomyelitis, *is. patol.* beyin omurilik yangısı. **encephalomyelitic** : beyin omurilik yangısı+.

encephalon, *is., ç.* **-la** beyin, dimağ. ***e.a.***- *brain.*

enchain, *gl.f.* **1.** zincirlemek, zincire vurmak/bağlamak, **2.** kendine bağlamak, meftun etmek, **3. ~ment** : (a) zincirleme, zincire vurma/bağlama, (b) bağlanma.

enchant, *gl.f.* **1.** büyülemek, teshir etmek. *The witch ~ed the princess.* **2.** meftun etmek, kendine bağlamak, etkilemek, çok derin etki bırakmak, dokunmak. *He was ~ed by/with the idea. The scene ~ed her to the point of tears.* ***e.a.***- *1. bewitch, fascinate, captivate, 2. charm, delight, attract.* ***k.a.***- *disenchant.*

enchanted, *sf.* **1.** büyülenmiş, teshir edilmiş, büyülü, sihirli. *a palace in an ~ wood.* **2.** meftun, hayran.

enchanter, *is.* **1.** büyüleyen, teshir/meftun/hayran eden, **2.** büyücü, sihirbaz. ***e.a.***- *2. magician, sorcerer.*

enchanting, *sf.* büyüleyici, efsunkâr, edici, büyüleyen, meftun/hayran eden, sihirli, cazip, cazibeli, göz alıcı. *an ~ child.* ***e.a.***- *bewitching, charming, fascinating.*

enchantment, *is.* **1.** büyüle(n)me, teshir etme/edilme, meftun/hayran etme/olma, hayranlık, meftuniyet. *The beauty of the scene filled us with ~.* **2.** sihir, büyü, füsun, cazibe. *A wicked woman laid ~ on the princess.* ***e.a.***- *1. magic, sorcery, fascination, 2. spell, charm.*

enchantress, *is.* **1.** büyüleyici/sihirbaz (kadın), **2.** dilber, cazip/füsunkâr kadın. ***e.a.***- *1. sorceress.*

enchase, *gl.f.* **-chased, -chasing 1.** mücevherlerle/kıymetli taşlarla vb. süslemek. *The shield was ~d with gold and silver.* **2.** hâkketmek, oyarak işlemek/süslemek. *His initials were ~d on the back of the watch.* **3.** süslü çerçeve geçirmek, oturtmak. *~ a gem.* **4. enchaser** : hâkkak, mücevherlerle süsleyen. ***e.a.***- *1. inlay, 2. engrave, 3. frame, set, mount.*

enchilada, *is.* Meksika böreği : Meksika'da içine kıyma, peynir, salça ve biber konularak pişirilen bir nevi lâhmacun.

enchidrion, *is., ç.* **-ridions, -ridia** el kitabı, rehber. ***e.a.***- *handbook, manuel.*

enchondroma, *is., ç.* **-mata/-mas** *patol.* kıkırdaklı ur. **~tous** : kıkırdak urlu. ***e.a.***- *chondroma.*

enchorial = enchoric, *sf.* yerli, halka ait, belirli bir ülkeye özgü. *~ writing.* ***e.a.***- *native, indigenous, demotic.*

encina, *is. bot.* yenidünya meşesi *(Quercus agrifolia) :* ABD Pasifik kıyılarında yetişir.

encipher, *gl.f.* **1.** şifrelemek, şifre ile yazmak, şifreye çevirmek, kapamak, **2. ~er** : şifreci, şifreleyen, **3. ~ment** : şifreleme.

encircle, *gl.f.* **-cled, -cling 1.** (etrafını) çevirmek/kuşatmak/sarmak, çevrelemek, ihata etmek. *a house ~d by/with trees. Trees ~d the pond.* **2.** etrafında dolaşmak/dönmek, devretmek. *The moon ~s the earth.* **3.** dolamak, sarmak. **He ~d her in his arms** : Onu kollarının arasına aldı/ona sarıldı. **4. ~ment** : kuşatma, sarma, ihata. **policy of ~ment** : kuşatma politikası. ***e.a.***- *1. surround, encompass.*

encl. = **1.** enclosed, **2.** enclosure.

enclasp = inclasp, *gl.f.* kucaklamak, (kollarıyla) sarmak. ***e.a.**- embrace.*

enclave, *is., ç.* **-claves 1.** kuşatılmış/mahsur ülke : etrafı tamamıyla yabancı bir ülke tarafından çevrilmiş ülke. İtalya'da *San Marino* ve *Vatican City* gibi, **2.** azınlık mahallesi/sitesi : bir şehirde/ülkede yabancı ırka mensup kimselerin yerleşme bölgesi, **3.** kapanım : özel bir maksatla ayrılmış kapalı bölge, **4.** geniş bir bitki topluluğu içinde dar bir alanda toplu bulunan (ve çok defa cinsi tükenmekte olan) başka bir bitki topluluğu, **5.** *tıp* organ ve dokunun içine sarılmış şey.

enclitic, *sf.&is. gr.* eklenti söz, ekleme kelime : kendinden önceki kelimeyle birleşip birlikte okunan kelime. **layman** ' deki **man** gibi. **~ally** : eklenerek.

enclose = inclose, *gl.f.* **-closed, -closing 1.** kapamak, hapsetmek, **2.** sarmak, kuşatmak, çevirmek, kapatmak. *~ a porch with glass.* **3.** (aynı) zarfa koymak, ilişikte göndermek, iliştirmek. *I ~ a cheque for $60 (with this letter).* **4.** içermek, kapsamak, ihtiva etmek. *This letter ~s a cheque.* **5. enclosable** : kapatılabilir, sarılabilir, kuşatılabilir, etrafı çevrilebilir, **6. encloser** : kapatan, saran, kuşatan, çeviren, çevreleyen. ***e.a.**- 1&2. surround, encircle, encompass, confine, 4. include, contain.*

enclosure = inclosure, *is.* **1.** kapama, kuşatma, çevirme, çevreleme, ihata (etme), **2.** kapanma, kuşatılma, çevrilme, çevrelenme, **3.** (etrafına) çit çevirme, (araziyi) çitle ayırma, **4.** (etrafı çit veya duvarla çevrili) arazi, kapalı yer. *The cows were herded into the ~.* **5.** çit, duvar, mania (gibi çeviren/ayıran şey), **6.** ek(ler), melfufat : aynı zarf içinde gönderilen şey.

enclothe, *gl.f.* giydirmek.

encode, *gl.f.* **-coded, -coding 1.** şifrelemek, kodlamak, şifreye çevirmek, kapamak. *The spy ~d his message before mailing it.* **2. ~ment** : şifreleme, kodlama, kapama, **3. encoder**: şifreleyen, kodlayan.

encomiast, *is.* **1.** övgücü, methiyeci, kasideci, övgü/methiye/kaside yazarı, **2. ~ic(al)** : övgülü, övgü+, **3. ~ically** : överek, övgü/kaside şeklinde. ***e.a.**- 1. eulogist.*

encomium, *is., ç.* **-miums, -mia** övgü, methiye, kaside; sitayiş, övme, övüş, methetme. ***e.a.**- eulogy, panegyric, tribute, citation.*

encompass, *gl.f.* **1.** etrafını çevirmek/kuşatmak/sarmak, ihata/muhasara etmek. *The enemy ~ed the city. The atmosphere ~es the earth.* **2.** içinde olmak, *He is ~ed with doubts.* **3.** kapsamak, (ayrıntılarıyla) içermek, içine almak, ihtiva etmek. *The ancyclopedia ~es scientific, historical and cultural information.* **4.** sebep olmak, sebebiyet vermek, (fena sonuç doğuran bir iş) yapmak. **to ~ s.o.'s death** : birisinin ölümüne sebep olmak. **5.** *esk.* faka bastırmak, **6. ~ment** : kuşat(ıl)ma, sar(ıl)ma. ***e.a.**- 1. encircle, surround, 2&3. enclose, envelop, contain, include, 4. accomplish, compass, 5. outwit.*

encore, *is.& ünl. & gl.f.* **-cored, -coring 1.** (konser vb.) alkışlayarak tekrarını isteme(k). *The audience ~d the singer by applauding.* **2.** istek üzerine çalınan parça, **3.** Tekrar! Bir daha! İsteriz! (konser vb. de dinleyici ünlemi). ***e.a.**- 3. again, once more.*

encounter, *is.&gl.f.* **1.** rastlama(k), rastgelme(k), tesadüf (etmek), yüz yüze gelme(k). *He ~ed a friend on the road.* **2.** (güçlükle, muhalefetle vb.) karşılaşma(k), karşı karşıya gelme (k). *He ~ed many difficulties.* **3.** çatışma(k), (şahıs/askerî kuvvet vb.) ihtilâfa düşme(k), **4.** çarpışma, kavga, dövüş, muharebe, **5.** *esk.* karşılama tarzı, tavır, terbiye, **6. ~er** *esk.* düşman, muhasım, muhalif, **7. ~ group** : toplantı grubu : bir uzman gözetiminde muntazaman toplanarak ortak sorunlarını görüşen ve bunlara çare arayan kimselerden oluşan grup. ***e.a.**- 1-3. confront, face, meet, 2. endure, undergo.*

encourage, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** cesaretlendirmek, cesaret vermek, teşci/teşvik etmek, yüz vermek, özendirmek. *They ~ the children to paint pictures. Don't ~ her laziness by doing things for her.* **2.** korumak, himaye/yardım etmek. *High prices for farm products ~ farming.* **3. ~r** : cesaretlendiren, teşvik eden, özendiren. ***e.a.**- 1. embolden, hearten, reassure, incite, 2. aid, help, assist, promote, advance, foster.* ***k.a.**- 1. dishearten, discourage, dissuade, deter, deject.*

encouragement, *is.* **1.** isteklendirme, cesaret verme/bulma, cesaretlen(dir)me, teşvik/kelimeyle himaye etme/görme, özen(dir)me, **2.** teşvik edici/cesaret verici şey. ***k.a.**- discouragement.*

encouraging, *sf.* **1.** cesaret/umut verici, teşvik edici, **2. ~ly** : cesaret/umut vererek, cesaret verici bir şekilde, teşvik suretiyle.

encrimson, *gl.f.* kırmızılaştırmak, kızıllaştırmak, kırmızıya/kızıla boyamak.

encrinite, *is.* (taşıllaşmış) deniz lâlesi.

encroach, *gs.f.* **1.** sınırı aşmak, mutat hududun ilerisine geçmek. *The sea ~ed upon the shore and submerged the beach.* **2.** (başkasının mülküne/hakkına) gizlice/sinsice/yavaşça tecavüz etmek, el uzatmak, gasp etmek. **~ on s.o.'s time** : birinin vaktini almak. *He is a good salesman and will not ~ upon his customer's time.* **3. ~er** : sınırı aşan, tecavüz eden, gasp eden, gasıp. ***e.a.*** *- 1. trespass, 2. intrude.*

encroachment, *is.* **1.** tecavüz, el uzatma, gasp etme, başkasının malını gizlice/sinsice alma, **2.** sınırı geçme/aşma, **3.** gasp olunan şey, gizlice/sinsice alınan şey.

encrust, *f. bk.:* **incrust.**

encrustant, *sf.&is. bk.:* **incrustant.**

encrustation, *is. bk.:* **incrustation.**

encrypt, *gl.f.* **1.** *bk.:* **encipher**, **2.** *bk.:* **encode.**

enculturate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** toplumun kültürüne uymak, kültürü benimsemek, **2. enculturation** : toplumun kültürüne uyma, kültürü benimseme.

encumber = incumber, *gl.f.* **1.** engel/mani olmak, engellemek, geciktirmek, **2.** tıkmak, tıkamak, tıka basa doldurmak, yüklemek. *Rubbish and old boxes ~ed the fire escape. The room was ~ed with heavy furniture.* **3.** *huk.* ipotekli/borçlu olmak, (borç yükü altında) ezilmek. *The farm was ~ed with a heavy mortgage. He is ~ed with debts.* **4. ~ingly** : engelleyecek şekilde, engel/mani olurcasına, engelleyerek geciktirerek. ***e.a.*** *- 1. impede, hinder, hamper, retard, 2. block up, 3. burden, oppress.*

encumbrance = incumbrance, *is.* **1.** engel, mania, ayak bağı, lüzumsuz/fuzulî şey, **2.** çocuk, geçimi ile yükümlü olunan kimse, **3.** *huk.* borç, ipotek, mükellefiyet, **4. without ~** : (a) çocuksuz, çoluk çocuk gailesi olmayan, (b) ipoteksiz, ilişiksiz, takıntısız. ***e.a.*** *- 1. impediment, burden, hindrance.*

encumbrancer, *is. huk.* bir başkasının mülkü üzerinde hakkı/alacağı olan kimse.

-ency, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük": nitelik bildiren son ek. Anlamca **-ence** son ekine denktir. *ör.: consistency, decency, urgency, emergency, dependency.*

encyclic(al), *is.* **1.** Papa genelgesi : Papanın katolik piskoposlara yolladığı genelge/tamim, **2.** bildiri : herkese duyurulmak için yazılmış mektup.

encyclopedia = encyclopaedia, *is.* ansiklopedi. **a walking ~** : ayaklı kütüphane, çok bilgili kimse.

encyclopedic(al) = encyclopaedic(al), *sf.* **1.** ansiklopedik, bütün bilim dallarını kapsayan, **2.** geniş kapsamlı, şümullü. *an ~ memory.* **3. encyclopedically** : ansiklopedik olarak, geniş kapsamlı bir şekilde.

encyclopedism = encyclopaedism, *is.* **1.** her alanda bilgi edinme/öğrenme, **2.** *b.h.* Büyük Fransız Ansiklopedisini yazanların doktrin ve etkisi.

encyclopedist = encyclopaedist, *is.* **1.** ansiklopedi yazarı, **2.** (*b.h.*) 1751-1780'de büyük Fransız Ansiklopedisi yazarlarından biri.

encyst, *f. biy.* **1.** keseleşmek, kese oluşturmak, kese hâlini almak, kese içine almak/alınmak. **~ed tumor** : keseleşmiş ur, kese içinde bulunan ur, **2. ~ation = ~ment** : keseleşme.

end^{1}, *is.* **1.** son, nihayet. **the ~ of the road** : yolun sonu. **from the beginning to ~** : baştan başa, başından sonuna kadar. **bring to an ~** : son vermek, sona erdirmek. **The ~ justifies the means** : Gaye vasıtayı meşru kılar. **2.** uç, sınır. *Every stick has 2 ~s. Those trees mark the ~ of their property.* **the ~s of the earth** : dünyanın bir ucu, cehennemin dibi. **from ~ to ~** : baştan başa, bir uçtan bir uca. **begin at the wrong ~** : tersinden başlamak, **3.** (zaman) son, bitim, hitam. *the ~ of the year/of his life.* **by the ~ of the day** : günün sonunda. **the ~ of time** : kıyamet günü, **4.** amaç, erek, gaye, niyet, maksat, meram. *He wants to buy a house and is saving money to/for this ~.* **to the ~ that** : gayesiyle, **5.** sonuç, netice, akıbet. *It is hard to tell what the ~ will be.* **to come to a bad ~** : kötü bir sonuca varmak, akıbeti kötü olmak. **And that's an ~ of it!** Vesselâm! İşte bu kadar! **6.** ölüm, yok olma, mahvolma, fena bulma. **He met his ~ in the accident** : Kazada öldü. **His ~ was peaceful** : Huzur içinde öldü. **7.** ölüm sebebi, **8.** artık, parça kalıntı. **cigarette ~s** : sigara izmaritleri. **~s and trimmings** : parça ve kırpıntılar, **9.** (iş, ticaret, bazı oyunlar vb.) kısım, bölüm. *My partner looks after the advertising ~. Our team was beaten in the last ~.* **10.** *(futbol)* uç, dış : dizinin uçlarında yer alan oyuncular. **change ~s** : haftaymda alanda yer değiştirmek. **11.** en uzak yer, öbür uç. *The police will hunt the murderer to the ~s of the earth.* **12.** *argo* (a) sabrı taşıran şey, (b) en üstün nitelik, **13. at loose ~s** *(veya Brit.:* **at a loose ~**) : (a) işsiz güçsüz, avare. *Can I help you? I'm at a loose ~ this morning.* (b) kararsız, gayesiz, şaşkın, ne yapacağını bilmeyen, **14. at an ~** : bitmiş, son bulmuş, tükenmiş. **at one's wit's ~** : aklı başından gitmiş, şaşırıp kalmış, **15. at the deep ~** : (işin) en zor kısmı(nda). **to be at the ~ of one's tether** : çaresiz kalmak, çaresizlikten kıvranmak, **16. begin/start at the wrong ~** : (işe) ters tarafından başlamak, **17. come/draw to an ~** : (uzun süren bir işi) bitirmek, (nihayet) sona erdirmek. *The year was drawing to an ~.* **18. get/hold of the wrong ~ of the stick** : tamamen yanlış/ters anlamak, **19. get one's ~ away** *Brit.- argo* cinsel temasta bulunmak, *kaba* sikmek, **20. get the dirty ~ of the stick** *k.d.* haksız muameleye maruz kalmak, en hoşa gitmeyen işe sürülmek/zorlanmak/mecbur edilmek, **21. go off the deep ~** : (a) çileden çıkmak, tepesi atmak, çok kızmak/öfkelenmek, (b) kendini zor duruma sokmak, düşünmeden ileri atılmak, (c) duygusal kontrolu kaybetmek, intihar etmek, **22. in the ~** : sonunda, en son, nihayet. *He tried many times to pass the examinations, and in the ~ he succeeded.* **23. keep one's ~ up** *Brit.- k.d.* (a) dayanmak, mukavemet etmek, zorlukları cesaretle karşılamak/yenmek, (b) sorumluluğunu çok iyi bilmek, (c) kendini çok iyi savunmak, **24. loose ~s** : (a) noksanlık, bitmemiş/tamamlanmamış husus. *The committee's report was very good, but there are just a few loose ~s.* (b) karışıklık, düzensizlik, **25. make an ~ of** *k.d.* (a) durdurmak, bitirmek, son vermek, sona erdirmek. *Let us make an ~ of this foolish quarrel!* (b) mahvetmek, işini bitirmek, öldürmek, **26. make (both) ~s meet** : iki ucunu bir araya getirmek, (zar zor) geçinmek, kazancı geçimine ancak yetişmek, geliri giderine denk gelmek, ayağını yorganına göre uzatmak, **27. meet one's ~** : eceli gelmek, **28. no ~ of** *k.d.* (a) çok miktarda, sayısız, sonsuz, hadsiz hesapsız. *It'll cost no ~ of money. We had no ~ of trouble with that car.* (b) fevkalâde, son derece, yaman, esaslı, müthiş (ifadeye kuvvet verir). **He's no ~ of a fellow** : Yaman bir adamdır. *They're having no ~ of a good time.* **29. odds and ~s** : ufak tefek şeyler, **30. on ~** : (a) (zaman) sürekli/devamlı olarak, üst üste, biteviye, sonsuz. **ten days straight/right on ~** : üst üste on gün. *He sat there for hours on ~.* (b) art arda, birbiri ardınca, pek çok. *It snowed for days on ~.* (c) dik (durumda) dikine. *We had to stand the table on ~ to get through the door.* **31. put an ~ to** : sona erdirmek, son vermek, **32. the (absolute) ~** : *k.d.* berbat, çok kötü (şey/kimse). Şaka yollu memnuniyetsizliği bildirmek için kullanılır: *The party was the absolute ~ ; there wasn't even enough to drink.* **33. think no ~ of** : (a) çok sevmek, (b) -le çok övünmek, pek değer vermek. **think no ~ of oneself** : kendini çok beğenmek, **34. to no ~** : boşuna, nafile, beyhude, **35. without ~** : sonsuz, bitmez, sonu gelmez, **36. ~ on** : (a) uç uca, kafa kafaya, baş başa, karşı karşıya, burun buruna. **meet ~ on** : burun buruna çarpışmak. *The two train hit each other ~ on.* (b) kirişleme. **stand/set ~ on** : kirişlemesine koymak. **37. ~ for ~** : uçları ters çevrilmiş, **38. ~ to ~** : uç uca, sıra ile. *We can provide seats for 8 people if we place these 2 tables ~ to ~.* **from ~ to ~** : bir uçtan bir uca. ***e.a.***- *1. conclusion, finish, outcome, close, 2. boundary, limit, bound, tip, terminus, 4. aim, purpose, object, intent, intention, goal, 5. result, outcome, consequence, 6. death, destruction, extermination, ruin, annihilation, 8. remnant, fragment, 12. (b) acme, 13. (a) unsettled, (b) uncertain, confused, 14. finished, 18. misunderstand completely, 19. have sex, 25. (a) stop, 28. (a) very much, very many, 30. (a) continuously, 35. endless, 38. endways.* ***k.a.***- *1. beginning, start.*

end^{2}, *f.* **1.** bit(ir)mek, son vermek/bulmak, sona/nihayete er(dir)mek, hitam vermek/bulmak. *The war ~ed in 1945. He ~ed his letter with good wishes to the family. Let's ~ this fight.* **~ in a point** : sivri bir uçla son bulmak, **2.** öl(dür)mek, imha etmek, ortadan kaldırmak/kalkmak, mahvolmak, **3.** tamamla(n)mak, **4.** (başkalarını) geçmek/geride bırakmak, üstün olmak. **It was a holiday to ~ all holidays** : Bir daha böyle bir bayram görmedik (Bütün bayramlardan üstün bir bayramdı). **5.** *Brit.- k.d.* ambarlamak, (hububatı/samanı) ambara koymak, **6. ~ in smoke** : suya düşmek, akamete uğramak, sonuca ulaşamamak, **7. ~ off/up** : bitirip tamamlamak, **8. ~ up** : en sonunda ...olmak, bitirmek, son vermek, sonu ...olmak. **He ~ed up by saying...** : Sonunda ...dedi. **Many of their friends have ~ed up in prison for terrorist activities** : Yıldırma eylemlerine katılan arkadaşlarının çoğu sonunda hapsi boyladı. **9. ender** : bitiren, son veren, sona erdiren. ***e.a.*** *- 1. conclude, complete, close, stop, 2. kill, destroy, 4. surpass.* ***k.a.*** *- 1. begin, start, commence, originate.*

end-, *ön ek bk.:* **endo-.**

end-all, *is.* **1.** her şeyin sonu, akıbet, kıyamet, **2.** akıbeti /en sonu hazırlayan şey.

endamage, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** zarar vermek, tahrip etmek, hasara uğratmak, zedelemek, **2. ~ment** : zarar, hasar, tahribat. ***e.a.*** *- 1. damage.*

endameba = endamoeba, *is., ç.* **-bae, -bas** amip : *Endamobea* türünden tek gözeli hayvancık. Bir türü insanlarda dizanteri hastalığına sebep olur. **endamebic = endamoebic** : amipli, amip+.

endanger, *gl.f.* **1.** tehlikeye atmak/maruz bırakmak. *You will ~ your health if you smoke.* **2. ~ment** : tehlikeye maruz kalma/bırakma. ***e.a.*** *- 1. imperil.*

endangered, *sf.* **1.** tehlikede, tehlikeye maruz, tehlike ile karşı karşıya. *~ lives of trapped coal miners.* **2.** yok olma/soyu tükenme tehlikesine maruz bulunan. *~ wildlife, ~ species.*

endarch, *sf.* **1.** merkezden muhite doğru (üreyen/oluşan/gelişen). *~ xylem.* **2. ~y** : merkezden muhite doğru gelişme.

end around, *is.* bir nevi futbol oyunu.

endarterectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* damar açma : daralan damarın genişletilmesi ameliyatı.

en dash, *is. basım* bir "n" (2 mm) uzunluğunda çizgi.

endbrain, *is.* ön beyin, beynin ön kısmı.

end bulb = end corpuscle, *is.* duyma sinirinin ucu.

endear, *gl.f.* **1. ~ to** : sevdirmek, sevgi/muhabbet telkin etmek. *His kindness ~ed him to everyone. He has ~ed himself to us all.* **2.** *esk.* pahalılaştırmak, kıymetlendirmek, değerini artırmak.

endearing, *sf.* **1.** sevimli, cazip, cana yakın, kendini sevdiren. *an ~ smile.* **2. ~ly** : sevimli bir şekilde, kendini sevdirerek, **3. ~ness** : sevimlilik, cana yakınlık.

endearment, *is.* **1.** (kendini) sevdirme, **2.** sevilme, **3.** sevgi/muhabbet (ifade eden söz/hareket). *He was whispering ~s to her.*

endeavor = endeavour, *is.&f.* **1.** gayret, çaba, emek, uğraşma, **2.** gayret etmek, (bir şey yapmaya) çalışmak. *He ~ed to climb the mountain.* **3.** uğraşmak, çabalamak, girişmek, denemek, **4. ~er** : gayret eden, çabalayan, uğraşan, emek harcayan kimse. ***e.a.*** *- 1. effort, attempt, 2. strive, struggle, labor, 3. essay, try, undertake, attempt.*

-ended, *son ek* "uçlu". **round-ended** : yuvarlak uçlu. **two-ended** : iki uçlu. **iron-ended** : demir uçlu.

endemic, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* yerel, yerli, yöresel, mahallî, **2.** yerel hastalık, **3. ~ally** : yerel/yöresel olarak, **4. ~ity = ~ness** : yerellik, yöresellik, mahallîlik. ***e.a.*** *- 1. indigenous, native.* ***k.a.*** *- 1. exotic, pandemic.*

endergonic, *sf.* erkeyutan : enerji sarfını gerektiren. *~ biochemical reactions.* ***k.a.*** *- exergonic.*

endermic, *sf.* deriye/cilde işleyen/nüfuz eden, cilde sürülen (ilâç). **~ally** : deriye sürülerek.

endgame, *is.* son oyun : bir oyunun/eylemin son evresi.

end-grain, *sf.&zf.* başağaç, boyuna dikey yönde (kesilmiş), yıl halkaları çember biçiminde görünen.

ending, *is.* **1.** sona erme/eriş, son bulma, sonuçlanma, neticelenme, hitam, **2.** son, nihayet, bitiş, bitim. *Children like stories with happy ~.* **3.** ölüm, zeval, mahvoluş, **4.** *gr.* son ek, takı, çekim eki : *"ed" in granted is an ~.* **5.** son hece, herhangi bir kelimenin son kısmı. *"ow" in widow is an ~.* ***e.a.*** *- 1. termination, close, 2. end, conclusion, 3. death, destruction.* ***k.a.*** *- 1&2. beginning.*

endive, *is., ç.* **-dives** *bot.* **1.** hindiba *(Chicorium indivia)* : salata olarak yenilen bir türü geniş etli yapraklı, öbür türü kıvırcık dilimli yapraklı bitki, **2.** *bk.:* **chicory** (1&2).

endless, *sf.* **1.** sonsuz, sonu gelmez, bitip tükenmez, namütenahi. *The journey seemed ~.* **2.** *mak.* (kayış, zincir vb.) sonsuz : uçları birbirine eklenmiş. *The machine drives an ~ belt.* **3.** ölümsüz, ebedî, **4.** **~ly** : durmadan, bitip tükenmeden, sonsuz bir şekilde, ilânihaye, ebediyen, **5.** **~ness** : sonsuzluk, devamlılık, tükenmezlik, ebedîlik. ***e.a.****- 1. boundless, infinite, limitless, unending, unceasing, continuous, continual, perpetual, everlasting, 3. eternal.* ***k.a.****- 1. finite, limited, bounded, temporary.*

end line, *is.* (futbol, basketbol) saha sınırı, sınır çizgisi.

endlong, *zf. esk.* **1.** uzunlamasına, uzunluğuna, boyuna, **2.** sonunda, bitiminde. ***e.a.****- 1. lengthwise, 2. on end.*

end man, *is.* **1.** dizinin/sıranın sonunda bulunan adam, **2.** seyyar şarkıcı grubunun güldürücüsü/komedyeni.

end matter, *basım bk.:* **back matter.**

endmost, *sf.* en uzak, en son, en uçtaki. ***e.a.****- furthest, farthest, last.*

endnote, *is.* eklenti, dipnot, sayfanın altına yazılan ek yazı/not.

endo- = **end-**, *ön ek* "iç, içinde". *ör.: endocardial.*

endoblast, *is. embril.* **1.** *bk.:* **entoderm**, **2.** *bk.:* **hypoblast** (2), **3.** **~ic** *bk.:* **entodermic, hypoblastic.**

endocardial, *sf.* **1.** yürek/kalp içinde (bulunan), **2.** iç yürek zarına ait.

endocarditic, *sf. patol.* yürek iç zar yangısı+.

endocarditis, *is. patol.* yürek iç zar yangısı/iltihabı.

endocardium, *is., ç.* **-dia** *anat.* yürek iç zarı.

endocarp, *is. bot.* tohum veya çekirdek zarı/kılıfı/kabuğu. **~al** = **~ic** : tohum zarı+/kabuğu+.

endocentric, *sf. gr.* eş görevli : söz dizimi bakımından görevi içeriklerinden birine denk olan. Örneğin ***cold water***, söz dizimi bakımından ***water*** kelimesinin görevini yaptığından eş görevli deyimdir. *bk.:* **exocentric.**

endochondral, *sf.* kıkırdak içi(nde oluşan). ~ **calcification** : kıkırdak (içi) kireçlenmesi. ~ **cast** : kafatası boşluğu, beyin boşluğu.

endocommensal, *is.* iç ortak yaşam : başka bir canlının bedeni içinde ona zarar vermeden yaşama.

endocranium, *is., ç.* **-nia/-niums** **1.** *bk.:* **dura mater**, **2.** böcek beyin kılıfı (kafatası).

endocrine, *sf.&is. anat. fizy.* **1.** **endocrinal/endocrinic / endocrinous** *d.d.* (a) iç salgı+ : doğrudan doğruya kana karışan, (b) iç salgıya/salgı bezine ait. *an ~ imbalance.* **2.** iç salgı, hormon, **3.** ~ **gland** *d.d.* iç salgı bezi, iç ifraz guddesi : **thyroid, adrenals, pituitary** gibi.

endocrinology, *is.* **1.** iç salgı bilimi : iç salgı bezlerini ve iç salgıları inceleyen bilim dalı, **2.** **endocrinologic(al)** : iç salgı bilimsel, **3.** **endocrinologist** : iç salgı bilimi uzmanı.

endocytosis, *is.* **1.** göze yutumu : bir gözenin iri bir başka gözeyi/bakteriyi kuşatıp bir kılıf içine hapsetmesi. *bk.:* **exocytosis, 2. endocytotic = endocytic** : göze yutumsal, **3.** **endocytose** : göze yutmak.

endoderm, *is.* iç deri : çok gözeli hayvanların embriyolarındaki üç göze tabakasının en içteki. Gelişerek sindirim sistemini oluşturur. **~al** = **~ic** : iç derisel.

endodermis, *is. bot.* iç kabuk : bitki kök ve gövde kabuklarının iç tabakası.

endodontia = **endodontics**, *is.* kök dişçiliği : kök dolgusu, diş kökü/kanalı hastalıkları ve tedavisinde uzmanlaşan dişçilik bölümü. **endodontist** : kök dişçisi. **endodontology** : kök dişçiliği.

endoenzyme, *is. biy.-kim.* iç enzim : gözenin içinde etki yapan enzim. *bk.:* **exoenzyme.**

endogamy, *is.* **1.** iç evlenme : kabile, aşiret gibi belirli bir toplum içindeki bireylerin birbiriyle evlenmesi. *bk.:* **exogamy, 2. endogamic = endogamous** : iç evli.

endogen, *is. bot.* iç gelişen bitki : *Endogenae* sınıfından tek çenekli bitki (yanlış olarak içeri doğru geliştiği sanılırdı).

endogenesis = **endogeny**, *is. biy.* iç gelişme, içeriden büyüme.

endogenicity, *is. biy.* iç gelişme.

endogenous, *sf.* **1.** *biy.* iç gelişen, içinden büyüyen, **2.** *fizy. biy.-kim.* iç yapım yıkımsal : göze ve dokuların azotlu elemanlarının metabolizması ile ilgili.

endogeny, *is. bk.:* **endogenesis.**

endolymph, *is. anat.* iç sıvı, iç kulak sıvısı. **~atic** : iç sıvısal+. **~atic duct** : iç sıvı kanalı.

endometriosis, *is., ç.* **-ses** döl yatağı iç zarı uru.

endometrium, *is., ç.* **-tria** döl yatağı iç zarı. **endometrial** : döl yatağı iç zarı+.

endomorph, *is.* **1.** iç mineral : başka bir cevher içinde bulunan cevher. *bk.:* **perimorph**, **2.** tıknaz, bodur.

endomorphic, *sf.* **1.** *min.* (a) iç içe oluşan, (b) iç mineral+, (c) kaya kütleleri içinde bulunan, **2.** *fizy.* tıknaz, bodur : kısa boylu, iri yapılı ve adaleli. *bk.:* **ectomorphic, mesomorphic.**

endomorphism, *is. min.* iç başkalaşım : volkanik kayaların içinde vuku bulan değişiklik.

endomorphy, *is.* **1.** iç içe oluşma, **2.** tıknazlık.

endoparasite, *is.* **1.** iç asalak : bir hayvanın iç organlarında yaşayan parazit. *bk.:* **ectoparasite**, **2. endoparasitic** : iç asalaksal.

endopeptidase, *is.* iç peptidaz : proteinleri parçalayan enzim (pepsin vb.). *e.a.- proteinase.*

endophagous, *sf.* iç beslenen : hayvan veya bitkinin içinden beslenen (asalak böcek).

endophyte, *is. bot.* iç asalak bitki : başka bitki içinde asalak olarak yaşayan bitki.

endophytic, *sf.* **1.** *bot.* (a) iç asalak+. *~ plant.* (b) bitki dokuları içindeki. *~ development.* **2.** içeriye doğru büyüyen. *an ~ tumor.* **3. ~ally** : (a) iç asalak şeklinde, (b) içeriye doğru büyüyerek. *k.a.- 1&2. exophytic.*

endophytous, *sf.* bitki doku içinde yaşayan. *~ insects.*

endoplasm, *is. biy.* **1.** iç plâzma, plâzmanın yumuşak iç tabakası. *bk.:* **ectoplasm** (1), **2. ~ic** : iç plâzma+.

endopod = endopodite, *is.* iç ayak : kabuklu hayvanların ayaklarının iç çıkıntısı. **endopoditic** : iç ayak+.

end organ, *is. fizy.* sinir ucu : duygu/hareket sinirlerinin uçları ve bunlarla iş birliği hâlinde duygu/hareket sağlayan organ.

endorphin, *is.* iç uyuşturucu (madde) : beyinde salgılanan ve morfin gibi ağrı dindirici etkisi olan peptitlerden herhangi biri.

endorse = indorse, *f.* **-dorsed, -dorsing** **1.** doğrulamak, onaylamak, uygun bulmak, teyit/tasdik etmek, desteklemek. *to ~ a statement. Parents heartily ~d the plan for a school playground.* **2.** belge/vesika arkasına bir şey yazmak, **3.** çekin arkasını imzalamak. *He had to ~ the cheque before the bank would cash it.* **4.** resmî/ticarî belgeye imza atmak, **5.** (çeki/senedi) aktarmak, ciro etmek, başkasına ödenmesi için imzalamak, **6.** *Brit.* ehliyetin arkasına sahibinin trafik kurallarını ihlâl ettiğini yazmak, **7. endorsable** : onaylanabilir, aktarılabilir, ciro edilebilir, **8. endorser = endorsor** : onaylayan, imza/tasdik eden, (çeki vb.) aktaran, ciro eden, **9. endorsingly** : onaylayarak, imzalayarak, (çek vb.) aktararak, ciro suretiyle. *e.a.- 1. sanction, uphold, back, approve, support, sustain, ratify.*

endorsee = indorsee, *is.* aktarılan, ciro edilen, poliçe hamili.

endorsement = indorsement, *is.* **1.** doğrulama, onaylama, uygun bulma, tasdik, destek. *The proposal for a new stadium has our ~.* **2.** imza(lama), belge/senet vb. arkasına atılan imza, **3.** aktarma, ciro. **full ~** : tam ciro. **blank ~** : açık ciro, **4.** sigorta kapsamının değiştirilebileceği maddesi.

endoscope, *is. tıp* **1.** iç göreç, endoskop : vücut içi boşluklarını aydınlatarak görülmesini sağlayan alet, **2. endoscopic** : iç gözlemsel, **3. endoscopist** : iç gözlemci, **4. endoscopy** : iç gözlem(i), iç gözleyim.

endoskeleton, *is. anat. zool.* iç iskelet. **endoskeletal** : iç iskelet+.

endosmos = endosmosis, *is. fiz. kim.* **1.** iç geçişim, iç osmos : dışarıdan içeriye dogru geçişim/sızma, **2.** az yoğun bir ortamdan çok yoğun ortama madde geçişi.*bk.:* **exosmosis**, **3. endosmotic** : iç geçişime ait, **4. endosmotically** : iç geçişimle.

endosperm, *is. bot.* besi doku.

endospore, *is.* **1.** *bot.* iç spor, spor zarının iç tabakası, **2.** *bkt.* göze içinde yetişen eşeysiz spor.

endosporium, *is., ç.* **-sporia** *bk.:* **endospore** (1).

endosporous, *sf.* iç sporlu. **~ly** : iç sporlu olarak.

endosteum, *is., ç.* **-tea** *anat.* **1.** kemik iç zarı : kemiğin iç boşluğunu kaplayan zar, **2. endosteal** : (a) kemik iç zarı+, (b) kemik/kıkırdak içindeki.

endothecium, *is., ç.* **-cia** *bot.* **1.** başçık iç zarı, **2.** (yosunlarda) kapsül iç zarı, **3. endothecial** : iç zar+.

endothelium, *is., ç.* **-lia 1.** iç örtü, iç zar : yürek, damar vb. gibi organların içini kaplayan tek göze tabakalı zar, **2. endothelial** : iç örtü+, **3. endothelioid** : iç örtü şeklinde.

endothermic, *sf. kim.* **1. endothermal** *d.d.* ısı alan, endotermik. **~ reaction** : ısı alan tepkime, **2. ~ally** : ısı alarak, **3. endothermism** : ısı alma.

endotoxic, *sf.* zehirleyici, içten zehirleyen.

endotoxin, *is. biy.-kim.* iç zehir : mikroorganizma ölünce yayılan zehir; örneğin tifoda ateşin yükselmesine sebep olan *Eberthelle typhi. bk.:* **exotoxin.**

endow, *gl.f.* **1.** vakfetmek, (hayır işine) bağışlamak, bağışta bulunmak, bağış yapmak, ihsan etmek, (sürekli) irat bağlamak. *He spent all his large fortune on endowing a hospital. The rich man ~ed the college he had attended.* **2. ~ with** : (meziyet, kabiliyet, zekâ vb.) doğuştan malik/haiz olmak, ihsan etmek. *Nature ~ed her with both beauty and brains.* **~ed with** : malik, haiz, sahip, **3.** *esk.* çeyiz vermek, **4. endower** : vakfeden, bağışlayan.

endowment, *is.* **1.** bağış, teberru, vakıf, bağışta bulunma, bağış yapma. *He spent his money on the ~ of schools.* **2.** vakıf geliri, vakıftan sağlanan gelir. *The university has a large ~.* **3. ~s** : Allah vergisi, doğuştan/fıtrî kabiliyet/meziyet, **4. ~ insurance = ~ policy** : gelir güvencesi/sigortası : belirli bir süre sonunda sigortalıya veya varisine belirli bir meblâğın ödenmesini öngören sigorta. ***e.a.****- 2. gift, grant, bequest, 3. capacity, talent, faculties, ability, capabilities.* ***k.a.****- 3. incapacity.*

endpaper(s), *is.* uç sayfaları : birer sayfası kitap cildine yapışan, öbürleri kitabın ilk ve son sayfasını oluşturan boş yapraklar. **end sheet** *d.d.*

endpiece, *is.* uç, baş, uçtaki parça.

endplate, *is.* **1.** *elekt.* uç levhası, durdurucu levha : elektron tüpünde anota gelen elektronların geri dönüşünü önleyen negatif potansiyelli levha, **2.** *fizy.* hareket ettirici sinirin kasa bağladığı uç.

end point, *is. kim.* dönüm noktası : hacimli çözümlemede ayarlı derişimdeki tepkenle, belirlenmek istenenin eş değer olduğu ve kullanılan belirticinin renk değiştirdiği eş değerlik noktası.

end product, *is.* son ürün/mahsul, mamul madde, üretim sonunda elde edilen madde.

end rhyme, *is.* uyak, kafiye : mısra sonlarının ses uyumu.

endrin, *is. kim.* endrin : dieldrinin çok zehirli bir eşizi. Haşarat öldürmekte kullanılır.

end run = end sweep, *is.* **1.** (futbolda) top kaçırma, topu karşı oyuncudan kaçırıp yandan ilerleme, **2.** muhalefeti/formaliteyi atlatma, kestirmeden sonuca varma.

end-stopped, *sf.* duraklama (yeri) : konuşmada duraklanan, yazıda noktalama işareti kullanılan (yer).

end table, *is.* sehpa : sandalye/kanape yanına konulan küçük masa.

endue = indue, *gl.f.* **-dued, -duing 1. ~ with** : (hediye/nitelik/yetenek/meleke/meziyet vb.) ihsan/nasip etmek, lûtfetmek, vermek, tevdi/teçhiz etmek. *He prayed to God night and day to ~ him with a happy and healthy long life.* **2.** giy (dir)mek, takınmak, kuşanmak. ***e.a.****- 1. supply with, endow, invest, 2. put on, assume, don.*

endurable, *sf.* **1.** dayanılabilir, tahammül edi(lebi)lir, çekilir, **2. endurably** : dayanılabilecek/ tahammül edilebilecek şekilde. ***e.a.****- 1. bearable, tolerable.*

endurance, *is.* **1.** sabır, tahammül/dayanma (gücü), takat, dayanıklılık, sebat, mukavemet. *His ~ of the pain was remarkable.* **~ limit/test** : dayanıklılık sınırı /denemesi, **2.** sabretme, dayanma, tahammül/mukavemet/sebat etme, katlanma, **3.** tahammül edilen/katlanılan şey, mihnet, eza, cefa, işkence, vb. **4.** *hv.* uçuş süresi : bir depo dolusu yakıtla uçağın uçabileceği maksimum süre. ***e.a.****- 1. patience, fortitude, duration. 3. hardship, trial.*

endure, *f.* **-dured, -during 1.** dayanmak, mukavemet etmek. *These statues have ~d for a thousand years.* **2.** sabretmek, tahammül etmek, katlanmak. *Those brave people ~d much pain. I cannot ~ his insolence.* **3.** çekebilmek, kaldırabilmek, **4.** sürmek, devam etmek, daimî olmak, yaşamak. *He is a great writer, and his books will ~ for ever.* ***e.a.**- **1&2.** stand, suffer, brook, tolerate, bear, **4.** abide, continue, last.*

enduring, *sf.* **1.** dayanıklı, sağlam, mukavim, **2.** sürekli, devamlı, ebedî, ölmez, unutulmaz. *He has ~ memories of her kindness to him.* **3.** sabırlı, tahammüllü, sabır/tahammül eden, cefaya vb. katlanan, cefakeş, **4. ~ly** : dayanıklı/sağlam bir şekilde, sürekli/devamlı olarak, sabırla, tahammülle, **5. ~ness** : dayanıklılık, sağlamlık, devamlılık, süreklilik. ***e.a.**- **1.** durable, **2.** lasting, permanent, **3.** patient, long-suffering.*

end-user, *is.* tüketici, müstehlik. ***e.a.**- consumer.*

endways = endwise, *zf.* **1.** dik, dikine, diklemesine, **2.** ucu ileriye/yukarıya doğru, **3.** uzunlamasına, uzunluğuna, **4.** uç uca, **5.** *İsk.* ileriye. ***e.a.**- **1.** on end, upright, **3.** lengthwise, **4.** end to end, **5.** ahead.*

end zone, *is.* alan ucu, futbol alanının iki ucu.

-ene, *son ek kim.* doymamış karbonlu hidrojenleri özellikle alkenleri niteler : *anthracene, benzene, butylene* gibi.

ENE = E.N.E. = east-northeast.

enema, *is., ç.* **-mas, -mata** *tıp* **1.** lâvman, tenkiye, **2.** lâvman için kullanılan sıvı.

enemy, *sf.&is., ç.* **-mies 1.** düşman, hasım. **to make enemies** : düşman edinmek. **deadly/mortal ~** : can düşmanı. **They are deadly enemies** : Can düşmanıdırlar. **~-occupied territory** : düşman işgalindeki topraklar. *The army advanced to meet the ~. His behavior made him many enemies. They are enemies (of each other).* **How goes the ~** *k.d.* Saat kaç? **2. the Enemy** : şeytan, iblis, **3.** düşman+, düşmanca. **~ territory** : düşman toprakları. **~ alien** : düşman uyruğu : kendi milleti ile savaş halindeki ülkede oturan şahıs, **4.** *esk.* muhalif, muhasım, hasmane. ***e.a.**- **1.** adversary, foe, antagonist, opponent, rival, competitor, **2.** Devil, Satan, **4.** hostile, inimical, unfriendly, ill-disposed.* ***k.a.**- **1.** friend, ally.*

energesis, *is. bot.* erke salım : bitki gözesinde katabolizmle enerji açığa çıkaran kimyasal olay.

energetic(al), *sf.* **1.** erkeli, enerjik, kuvvetli, şiddetli, etkili, sert. **~ measures** : sert/şiddetli/etkili önlemler. *Do you feel ~ enough to come for a walk?* **2.** faal, çalışkan, yorulmaz, müteşebbis, atılgan. *~ children. I've had a very ~ day.* **3. energetically** : erkeli/enerjik bir şekilde, kuvvetle, şiddetle, yorulmaksızın, faal/çalışkan bir şekilde. ***e.a.**- **1.** vogorous, powerful, forcible, **2.** active, effective, effectual, strenuous.*

energetics, *is.* **1.** erke bilimi, erke kuramı : fiziğin iş ve enerji ile uğraşan dalı, **2. energeticist** : erke bilimci, enerji uzmanı, **3. energetistic** : erke bilimsel.

energid, *is.* (protoplâzma ile birlikte) göze çekirdeği.

energise/energiser, *Brit. bk.:* **energize/energizer.**

energize, *f.* **-gized, -gizing 1.** erkelemek, güçlendirmek, kuvvetlendirmek, erke / güç / kuvvet / enerji vermek, harekete/faaliyete geçirmek, *elekt.* akım vermek, beslemek, **2.** harekete/faaliyete geçmek, faal olmak, erke/enerji üretmek, **3. energizer** : erke veren, erke/enerji kaynağı.

energumen, *is.* **1.** cinli, cin çarpmış kimse, **2.** kaba sofu. ***e.a.**- **1.** demoniac, **2.** fanatic.*

energy, *is., ç.* **-gies 1.** *fiz.* erke, enerji. **kinetic ~** : devimsel erke. **potential ~** : erkil erke. **~ level = ~ state** : erke düzeyi, enerji seviyesi. **~ transfer** : erke aktarımı, **2.** kuvvet, kudret, güç. **with all one's ~** : bütün gücü ile. **to apply all one's energies** : bütün gücünü harcamak. **He used up all his ~ doing it** : Onu yapmak için bütün gücünü kullandı. **3.** çalışkanlık. **He is a man of ~** : Çalışkan bir adamdır. **4.** çaba, gayret, faaliyet. **to put all one's ~ (or energies) into sth** : bir işe olanca gayretini sarf etmek/büyük çaba harcamak. ***e.a.**- **2&4.** vigor, force, potency, **3.** zeal.*

enervate, *sf.&f.* **-vated, -vating 1.** zayıflatmak, zayıf/bîtap düşürmek, güçsüz/takatsiz bırakmak, gevşeklik / uyuşukluk vermek. *He was ~d by his long illness.* **A hot, damp climate ~s people who are not used to it** : Sıcak, nemli iklim, alışkın olmayanlara uyuşukluk verir. **2.** cesaretini kırmak, moralini bozmak, **3. enervated** *d.d.* zayıf(lamış), kuvvetsiz, kuvvetten düşmüş, bitap, takatsiz, gevşek, uyuşuk, **4. enervation** : zayıfla(t)ma, zayıf/bitap düş(ür)me, **5. enervative** : zayıflatıcı, zayıf/bitap düşürücü, **6. enervator** : zayıflatan, zayıf/bitap düşüren kimse/şey. ***e.a.**- **1.** weaken, enfeeble, exhaust, **3.** languid, weakened, devitalized.*

enface, *gl.f.* **-faced, -facing** (poliçe, fatura vb. nin) yüz tarafına yazmak/basmak/damga vurmak. **~ment** : yazma, damgalama; damgalanmış belge.

en famille, *Fr.* ailece, aile ile, ailede, aile içinde.

enfant terrible, *pl.* ***enfants terribles*** *Fr.* **1.** afacan, yumurcak, yaramaz/haşarı/ele avuca sığmaz/ıslah kabul etmez çocuk, soru ve sözleriyle büyükleri güç durumda bırakan çocuk, **2.** sorumsuz/pervasız işler yapan veya sözler söyleyen kimse.

enfeeble, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** zayıflatmak, zayıf düşürmek, dermansız/mecalsiz bırakmak. *He was ~d by his long illness.* **2.** zayıfla(t)ma, zayıf düş(ür)me, **3. enfeebler** : zayıflatan, zayıf düşüren. ***e.a.*** *- 1. weaken, enervate, debilitate.*

enfeoff, *gl.f.* tımar/zeamet vermek. **~ment** : tımar verme, tımar fermanı.

en fête, *Fr.* bayram elbisesi giymiş, cümbüşe katılmış.

enfetter, *gl.f.* zincire vurmak, kösteklemek.

enfilade, *is.* *&gl.f.* **-laded, -lading** *As.* **1.** ~ **fire** *d.d.* derinliğine ateş, siper veya asker safı boyunca ateş, **2.** derinliğine ateşe maruz mevzi veya düzenleme, **3.** derinliğine ateş etmek.

enfin, *zf.* *Fr.* nihayet, elhasıl, sözün kısası. ***e.a.*** *- in conclusion, finally.*

enflame, *f.* **-flamed, -flaming** *bk.:* **inflame.**

enfleurage, *is.* kokulandırma : kokusuz yağları çiçek kokularına/buharlarına maruz bırakarak esans/parfüm yapma yöntemi.

enfold = infold, *gl.f.* **1.** sarmak, sarıp sarmalamak, bohçalamak. *The old lady was ~ed in a shawl.* **2.** kucaklamak, sarılmak, (kollarıyla) sarmak, kolları arasına almak. *She ~ed the child in her arms.* **3.** katlamak, dürmek, **4. ~er** : saran, sarılan, kucaklayan, katlayan, **5. ~ment** : sarma, kucaklama, sarılma, katlama. ***e.a.*** *- 1. envelop, wrap up, 2. clasp, embrace.*

enforce, *gl.f.* **-forced, -forcing 1.** yürürlüğe koymak, yürütmek, infaz/icra/tatbik etmek, uygulamak. *to ~ laws strictly. Governments make laws and the police ~ them.* **2.** zorla itaat ettirmek/ödetmek/yaptırmak, **3.** zorlamak, mecbur etmek. *The robbers ~d obedience to their demands by threats of violence.* **4.** desteklemek, kuvvetlendirmek, takviye etmek, pekiştirmek, teyit/tekit etmek. *He ~d his statement by producing facts and figures. The teacher ~d the principle by examples.* **5. ~ability** : uygulanabilme, yürütülebilme, icra/infaz edilebilme, **6. ~able** : uygulanabilir, yürütülebilir, icra/infaz edilebilir, **7. ~dly** : zorla, zorunlu olarak, mecburî bir şekilde, **8. enforcer** : uygulayan, yürüten, icra/infaz eden, zorlayan, zorla yaptıran, **9. enforcive** : zorlayıcı. ***e.a.*** *- 1-3. reinforce, force, compel, impose, execute, apply, implement, 4. support, emphasize.*

enforcement, *is.* **1.** yürürlüğe koyma, yürütme, infaz/icra/tatbik (etme), uygulama. **law ~ officer** : polis, **2.** zorlama, mecbur/icbar etme, **3.** destek, takviye, pekiştirme, teyit, tekit, **4.** *esk.* zorunluluk, zaruret, zorlayan/icbar eden şey.

enfranchise = franchise, *gl.f.* **-chised, -chising 1.** ayrıcalık tanımak, imtiyaz vermek, vatandaşlığa kabul etmek, seçim/oy kullanma hakkı tanımak, **2.** özgür/serbest bırakmak, azat etmek, **3. ~ment** : ayrıcalık tanıma, vatandaşlığa kabul etme, seçim/oy kullanma hakkı tanıma; özgür/serbest bırakma, azat etme, **4. enfranchiser** : ayrıcalık tanıyan, vatandaşlığa kabul eden, seçim/oy kullanma hakkı tanıyan, özgür/serbest bırakan. ***e.a.*** *- 2. liberate, set free.*

eng. = **1.** engine, **2.** engineer(ing), **3.** engraved.

engage, *f.* **-gaged, -gaging 1.** peylemek, yer vb. tutmak/ayır(t)mak. **I've ~d a room at the hotel** : Otelde bir oda ayırttım. **2.** işe/hizmete/memuriyete almak/girmek. *I ~d a new secretary.* **3.** (ilgisini/dikkatini) çekmek, oyalamak. *The novel ~d his attention and interest. The spots of blood on the floor ~d the attention of the police.* **4.** cezp etmek, hoşa gitmek. *His good nature ~s everyone.* **5.** vaat et(tir)mek, taahhüt etmek, üzerine almak, bağla(n)mak. *He ~d (himself) to pay back the money.* **6. be ~d** : nişanlanmak. *John and Mary are ~d. John is ~d to Mary.* **7.** meşgul etmek, (vaktini vb.) almak/işgal etmek. *Work ~s much of his time.* **8.** *mak.* (dişli çark vb.) birbirine geç(ir)mek, tutturmak, kenetle(n)mek. *This wheel ~s with that wheel and turns it. You must ~ the clutch.* **9.** söz vermek, söz almak, **10.** ~ **in** : (a) meşgul olmak, uğraşmak, iştigal etmek, (bir işe) atılmak. ~ **in ...** :

...ile meşgul olmak. *Work ~s much of his time. He ~s in politics.* ~ **s.o. in conversation = ~ in conversation with s.o.** : birisiyle konuşmaya/sohbete girişmek/dalmak. (b) iştirak ettirmek, katılmasını sağlamak, tutmak. *I ~d him in conversation.* (c) çatışmak, çarpışmak, ihtilâfa düşmek, (mücadeleye) girişmek, saldırmak, hücum etmek. ~ **in battle** : muharebeye girişmek. *Our soldiers ~d the enemy. They ~d the enemy (in battle).* **11.** ~ **for** : kefil olmak, sorumluluğu yüklenmek. *I will ~ for Bill's good behavior should you decide to employ him.* **12.** ~ **upon** *k.d.* başlamak, girişmek, atılmak. **He has ~d upon a new profession** : Yeni bir mesleğe atıldı. **13. engager** : peyleyen, angaje eden, işe/hizmete alan, bir işle meşgul olan, *esk.* güvence veren, kefil. ***e.a.***- *1. reserve, 2. hire, employ,* ***3&4.*** *attract, please, engross,* ***6.*** *betroth,* ***7.*** *occupy, keep busy, 8. interlock, 11. pledge.*

engagé, *sf. Fr.* (politikaya, özellikle solculuğa) kapılmış, kendini kaptırmış/adamış.

engaged, *sf.* **1.** ~ **in/on** : meşgul. *I'm ~ in writing this dictionary. He's ~ on a large study of Turkish history.* **be** ~ : meşgul olmak, **2.** (telefon hattı) meşgul. *Sorry, the line/the number is ~.* **3.** (koltuk, masa, oda vb.) peylenmiş, ayrılmış, tutulmuş. *Is this seat ~?* **4.** sözlü, söz vermiş, nişanlı. *My daughter is ~ to a nice young doctor. Emel and I have got ~. They're ~ (to be married).* **an ~ couple** : nişanlı çift, **5.** (dişli vb.) kenetlenmiş, (birbirini) kavramış, (birbirine) geçmiş, **6.** *mim.* yarısı duvarda yarısı meydanda olan (direk). ~ *column.* **7.** dövüşmeye, muharebeye tutuşmuş, **8.** **~ly** : meşgul/peylenmiş/angaje edilmiş bir şekilde, sözlü/nişanlı olarak, **9.** **~ness** : meşguliyet, meşgul olma, peylenme, tutulma, söz verme, nişanlılık. ***e.a.***- *1. busy, employed, 2. occupied, in use, 3. reserved, 4. bethrothed.*

engagement, *is.* **1.** nişan(lanma), nişanlılık. *They got married after an ~ of six month. John has broken off his ~ to Mary.* ~ **ring** : nişan yüzüğü, **2.** (verilmiş) söz, vaat, sözleşme, yüklenim, taahhüt, bağlantı, randevu, angajman. *I can't come out on Monday because I have an ~.* **meet one's ~** : sözünü/taahhüdünü yerine getirmek, borçlarını ödemek. **Owing to a previous ~ I cannot accept** : Daha önce başka yere söz vermiş olduğum için kabul edemem. **social ~s** : davet vb. gibi meşguliyetler. **~-book** : andıç, muhtıra, ajanda, **3.** (belirli bir süre için) ücretli iş, **4.** iş, meşguliyet, **5.** *As.* dövüşme, çarpışma, vuruşma, muharebe(ye tutuşma). *Although it was only a short ~, a lot of men were killed or wounded.* **6.** *mak.* kavrama, çarkların birbirine geçmesi. ***e.a.***- *1. bethrothal, 2. pledge, obligation, promise, contract, 5. conflict, battle.*

engaging, *sf.* **1.** çekici, cazip, hoş, hoşa giden, lâtif, alımlı. *Her ~ smile.* **2.** *mak.* kavrama+, kavrayan, bağlama+, koşum+, **3.** **~ly** : çekici/cazip/lâtif bir şekilde, **4.** **~ness** : çekicilik, caziplik, hoşluk, letafet. ***e.a.***- *1. winning, attractive, pleasing, sweet, charming, 3. attractively, charmingly.* ***k.a.***- *1. loathsome.*

en garçon, *zf. Fr.* bekâr olarak, erkekler arasında. ***e.a.***- *as a bachelor.*

en garde, *Fr.* **1.** savunmaya hazır, **2.** nöbette, muhafız olarak, **3.** vuruşma vaziyetinde. ***e.a.***- *on guard.*

engarland, *gl.f.* çelenk takmak, çelenkle süslemek.

engender, *f.* **1.** hasıl etmek, sebep olmak, yol açmak. *Hatred ~s violence. Filth ~s disease.* **2.** doğurmak, vücuda getirmek, meydana çıkarmak, **3.** hasıl olmak, vücuda gelmek, doğmak, meydana çıkmak, **4.** **~er** : doğuran, hasıl eden, meydana çıkaran, sebep olan (kimse/şey), **5.** **~ment** : doğurma, hasıl etme, meydana çıkarma, sebep olma. ***e.a.***- *1. cause, produce, beget, occasion, 2. create, generate, breed, procreate.*

engine, *is.* **1.** makine, motor, buhar makinesi, patlamalı motor : ısı erkesini mekanik erkeye çeviren düzen. **diesel ~** : dizel motoru. **car ~** : otomobil motoru. **steam ~** : buhar makinesi. **~-man** : makinist. **~-room** : (gemi) makine dairesi, **2.** lokomotif. **~-pit** : lokomotif çukuru. **~-shed** : lokomotif deposu, **3.** itfaiye arabası, **4.** mekanik düzen. **~-turning** : makine oymacılığı, makine ile madenler üzerine simetrik şekiller işleme tekniği, **5.** mancınık vb. gibi savaşmaya yarayan düzen, **6.** alet, vasıta araç. *~s of warfare. ~s of torture. terrible ~s of horror and crime.* **7.** *esk.* işkence aleti (cendere vb.), **8.** ~ **driver** *Brit.* lokomotif makinisti, **9.** **~less** : motorsuz.

-engined, *son ek* ...motorlu. *a four-engined aircraft.*

engineer, *is.&gl.f.* **1.** mühendis. **chief ~** : başmühendis. **civil ~** : inşaat mühendisi. **consulting ~** : danışman/müşavir mühendis. **electrical ~** : elektrik mühendisi. **mechanical ~** : makine mühendisi. **mining ~** : maden mühendisi. **resident ~** : şantiye/saha mühendisi, **2.** lokomotif makinisti, **3.** *As.* istihkâm subayı, **4.** *mec.* uzman, mütehassıs, usta, iyi idareci. *a political ~.* **5.** plânlamak, proje yapmak, inşa etmek, mühendisliğini yapmak. *The mountain road is very well ~ed.* **6.** mahirane/sanatkârane ve gizlice düzenlemek, yönetmek, yürütmek. *He had powerful enemies who ~ed his ruin.* **7. ~'s chain** : *bk.:* **chain** (7).

engineering, *is.* **1.** mühendislik. **civil ~** : inşaat mühendisliği. **electrical/mechanical ~** : elektrik/makine mühendisliği. **marine ~** : gemi mühendisliği, **2.** plânlama, proje yapma, **3.** fen, teknik, mahirane yönetim, **4.** istihkâmcılık, **5. ~-design** : teknik proje/tasarlama. **~-office** : teknik şube, mühendislik dairesi. **~-officer** *den.* makine subayı, **6. ~ly** : mühendislik bakımından, teknik olarak. *an ~ly feasible project.*

enginery, *is., ç.* **-ries 1.** makineler, **2.** savaş araçları, **3.** mahirane ve sanatkârane düzenleme/yönetme/gerçekleştirme.

enginous, *sf. esk.* akıllı, hünerli. ***e.a.***- *clever, crafty.*

engird, *gl.f.* **-girt/-girded, -girding** kuşatmak, (kemer gibi) sarmak, ihata etmek. ***e.a.***- *encircle, encompass, engirdle.*

engirdle, *gl.f.* **-dled, -dling** *bk.:* **engird.**

englacial, *sf. jeol.* **1.** buzul içinde, **2.** önceleri buzul içinde bulunduğu sanılan, **3. ~ly** : buzul içinde olarak.

England, *is.* İngiltere. **~er** : İngiliz.

English, *sf.&is.&gl.f.* **1.** İngiliz+, İngiliz halkı, **2.** İngilizce+. **Black ~** *ABD* zenci İngilizcesi, ABD'deki zencilerin lehçesi. **King's/Queen's ~** : en doğru/temiz İngilizce. **Middle/Old ~** : 1500/1050'den önceki İngilizce. **in plain ~** : açıkçası, açık ve anlaşılır bir dil ile. **Modern ~** : Çağdaş İngilizce, 1500'den sonraki İngilizce, **3.** (bilârdoda) topu topaç gibi döndüren vuruş, **4.** *basım* 14 puntoluk harf, **5.** *ABD* perdahlı mat yüzeyli kâğıt, **6.** İngilizceye çevirmek. *to ~ Euripides.* **7.** (yabancı kelimeyi) İngilizceleştirmek, İngilizceye mal etmek/adapte etmek, **8.** *sp.* topa vurup topaç gibi döndürmek, **9. ~ bond** : İngiliz tuğla örgüsü, **10. ~ breakfast** : İngiliz kahvaltısı : domuz sucuğu, yumurta, kızartılmış ekmek, reçel ile yapılan kahvaltı, **11. ~ Canadian** : (a) İngiliz (asıllı) Kanadalı, (b) İngilizce konuşan Kanadalı, (c) İngiliz asıllı Kanadalılara ait, **12. ~ Channel** : Manş Denizi, **13. ~ Civil War** : İngiliz İç Savaşı : 1642-46'da Kralcılarla Parlamento taraftarları arasındaki mücadele, **14. ~ daisy** *ABD* İngiliz papatyası *(Bellis perennis)*, **15. ~-disease = ~-sickness** : sınaî yönetmecilik/örgütlenmedeki sıkıntılar(ın çok olması), **16. ~ elm** *bk.:* **elm** (1), **17. ~ horn** : İngiliz obuası, **18. ~ ivy** *bk.:* **ivy**(1), **19. ~ Pale** : *bk.:* **pale**^{2} (6), **20. ~ Revolution = Glorious Revolution** : İngiliz Devrimi : 1688-89'da II. James'in sürgüne gönderilmesi ve William ile Mary'nin tahta geçmesiyle sonuçlanan olay, **21. ~ saddle** : İngiliz eyeri, **22. ~ setter** : İngiliz av köpeği : uzun düz beyaz (veya benekli) tüylü bir cins av köpeği, **23. ~ sonnet = Shakespearean sonnet** : İngiliz sonesi : üç kıta ve bir beyitten oluşan, kafiyesi *abab cdcd efef gg* şeklinde bir manzume şekli, **24. ~ sparrow** : serçe kuşu, **25. ~ springer (spaniel)** : İngiliz av köpeği : uzun, düz, yumuşak siyah beyaz tüylü bir cins köpek, **26. ~ toy spaniel** : küçük İngiliz köpeği : uzun yumuşak tüylü, çıkık yuvarlak kafalı ve yukarı kıvrık burunlu bir tür köpek.

Englishism, *is.* **1.** *bk.:* **Briticism**, **2.** İngilizceye/İngilizlere bağlılık.

Englishman, *is., ç.* **-men** İngiliz (erkeği).

Englishness, *is.* İngilizlik.

Englishry, *is.* **1.** İngilizlik, doğuştan İngiliz olma, **2.** İngiliz asıllı nüfus/halk. *the ~ of Ireland.*

English-speaking, *sf.&is.* İngilizce konuşan (ülke).

English walnut, *is.* **1.** *bot.* ceviz ağacı *(Juglans regia)*, **2.** ceviz. ***e.a.***- *Persian walnut.*

Englishwoman, *is., ç.* **-women** İngiliz kadını.

englut, *gl.f.* **-glutted, -glutting** yutmak. ***e.a.***- *swallow.*

engorge, *f.* **-gorged, -gorging 1.** (oburca) yutmak, yemek, silip süpürmek, tıka basa yemek, **2.** *patol.* kan hücum etmek, tıkanmak, **3. ~ment** : (a) yutma, tıkınma, tıka basa yeme, (b) *bk.:* **hyperemia.**

engr. = **1.** engineer, **2.** engraved, **3.** engraver, **4.** engraving.

engraft = **ingraft**, *gl.f.* **1.** (ağacı) aşılamak. *Peach trees can be ~ed on plum trees.* **2.** zerk etmek, nakşetmek, iyice yerleştirmek. *Honesty and thrift are ~ed in his character.* **3. ~ment** : aşılama, zerk etme, nakşetme, yerleştirme. ***e.a.- 1.*** *insert,* ***2.*** *implant.*

engrail, *gl.f.* **1.** tırtıllamak : (para, madalya vb. nin kenarını) kabartma noktalarla/tırtıllarla süslemek, **2. ~ment** : tırtıllama.

engrain, *gl.f. bk.:* **ingrain.**

engrained(ly), *bk.:* **ingrained(ly).**

engram, *is. biy.* **1.** (bir uyarmanın göze protoplazmasında bıraktığı) sürekli iz, **2.** *psikol.* bellekte/hafızada kalan iz, **3. ~mic** : iz+, iz hâlinde.

engrave, *gl.f.* **-graved, -graving 1.** oymak, hâkketmek, kazmak (maden/taş yüzeyini vb.), kalemle işlemek, kabartma işi yapmak, **2.** kabartma baskı yapmak, **3.** kabartma resim ve harflerle süslemek/işaretlemek, **4.** derin iz bırakmak, yer etmek, çok etkilemek, nakşetmek. **~d on the mind** : hafızada yer etmiş, zihne nakşolunmuş. *The terrible event was ~d on his mind/in his memory.*

engraver, *is.* oymacı, hakkâk.

engraving, *is.* **1.** oymacılık, hakkâklık, **2.** hakkâk/oyma işi, gravür, **3.** oyma resim/desen/süs, **4.** oyma klişe, **5.** oyma klişe ile basılmış resim.

engross, *gl.f.* **1.** (zihni) tamamen işgal etmek, bütün dikkatini üzerinde toplamak. **~ one's thoughts** : zihnini tamamen işgal etmek. **to be ~ed** : (düşüncelere, işe vb.) dalmak, kendini tamamen vermek. *He was so ~ed in his work that he completely forgot the time.* **2.** (iri yazı ile) yazmak/kopye etmek, yazıyı temize çekmek. *to ~ a deed.* **3.** resmî dille yazmak, yasal ifadeye çevirmek, **4.** istifçilik yapmak, piyasadaki malları toplayarak tekeline almak, **5. ~edly** : dalgınlıkla, dalgın dalgın.

engrosser, *is.* **1.** istifçi, piyasadaki malları toplayıp tekeline alan kimse, **2.** resmî belgeleri el ile yazan/temize çeken kimse.

engrossing, *sf.* **1.** çok ilginç, düşündürücü, zihni tamamen işgal eden. *an ~ book.* **2.** tekelci, istifçi (piyasayı) tekelinde tutan, **3. ~ly** : (a) zihni tamamen işgal edecek şekilde, (b) istifçilikle, istif yaparak.

engrossment, *is.* **1.** derin düşünceye dalma, düşünme, dalgınlık, bütün dikkatini verme, **2.** istifçilik yapma, piyasadaki malları toplama, **3.** el ile yazılmış/temize çekilmiş yazı/resmî belge.

engulf = **ingulf**, *gl.f.* **1.** yutmak, girdaba çekip yok etmek, derinlere daldırmak, **2.** batırmak, gark etmek. *The stormy sea ~ed the small boat.* **3. ~ment** : yutma, batırma, gark etme. ***e.a.- 1.*** *swallow, submerge,* ***2.*** *plunge, immerse.*

enhance, *gl.f.* **-hanced, -hancing 1.** yükseltmek, şiddetlendirmek, büyütmek, çoğaltmak, **2.** (değerini, fiyatını vb.) artırmak, fazlalaştırmak, ziyadeleştirmek. *The gardens ~d the beauty of the house. The moonlight ~d the beauty of the scene.* **3. ~ment** : artır(ıl)ma, çoğal(t)ma, yüksel(t)me, **4. enhancer** : artıran, çoğaltan, yükselten, **5. enhancive** : artırıcı, çoğaltıcı, yükseltici. ***e.a.- 1.*** *raise, intensify, magnify, heighten,* ***2.*** *elevate, increase.* ***k.a.- 2.*** *reduce, diminish, lessen, decrease, depreciate.*

enharmonic, *sf. müz.* **1.** eş sesli : farklı yazıldıkları hâlde aynı sesi veren (notalar). *G sharp and E flat are ~.* **2. ~ally** : eş sesli olarak.

enhearten, *gl.f.* yüreklendirmek, cesaret/ümit/kuvvet vermek.

enigma, *is., ç.* **-mas, -mata 1.** muamma. *In spite of all investigations the event remains an ~.* **2.** bilmece, bulmaca. *"The whole purpose of life" he said, "is an ~. Why are we born?"* **3.** çelişik şahsiyetli/karakteri anlaşılmaz kimse. ***e.a.- 1.*** *mystery, puzzle, problem,* ***2.*** *riddle.*

enigmatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* muammalı, esrarengiz, şaşırtıcı, anlaşılmaz, muğlâk, karışık. *an ~ smile. an ~ event.* **2. ~ally** : esrarengiz bir şekilde, muamma/bilmece gibi. ***e.a.- 1.*** *mysterious, perplexing, puzzling, inexplicable.*

enisle, *gl.f.* **-isled, -isling 1.** ada yapmak, ada meydana getirmek, **2.** adaya yerleştirmek, **3.** ayırmak, yalnız bırakmak, izole/tecrit etmek. ***e.a.- 3.*** *isolate.*

enjambed, *sf. şiir* birkaç mısraa/beyite yayılmış (fikir, cümle).

enjambement = **enjambment**, *is. şiir* fikrin/cümlenin birkaç mısraa/beyite yayılması.

enjoin, *gl.f.* **1.** ~ **to** : emretmek, ihtar/tembih etmek. *I ~ed him to obey his teacher.* **2.** tavsiye etmek, yol göstermek, rehberlik/önderlik yapmak. *Parents ~ good behavior on their children.* **to ~ silence upon s.o.** : birine susmasını tavsiye/emretmek, **3.** ~ **from** *: huk.* (emir veya kararla) menetmek, yasaklamak, kısıtlamak. *The judge ~ed him from selling alcohol.* **4.** **~er** : emreden, ihtar/tembih/tavsiye eden, **5.** **~ment** : emir, yasaklama. ***e.a.***- *1. charge, bid, command, require, order, direct, 2. prescribe, 3. proscribe, interdict, ban, forbid, prohibit, restrain.*

enjoy, *gl.f.* **1.** hoşlanmak, zevk almak, haz duymak, keyif yapmak. *I ~ed reading that novel. Did you ~ the concert?* **to ~ one's dinner** : yemeğini zevkle/ağız tadı ile yemek, **2.** zevkini/tadını çıkarmak, keyfini sürmek, mutluluğunu duymak, lûtfuna mazhar olmak. *to ~ life. to ~ a weekend/an evening. He has always ~ed very good health.* **3.** beğenmek, hoşlanmak, sevmek, memnun/hoşnut kalmak. **I ~ed meeting him** : Onunla buluşmaktan memnun kaldım. *Children ~ed their meal.* **4.** ~ **oneself** : zevk almak, keyfine bakmak, hoşça vakit geçirmek, iyi eğlenmek. *Did you ~ yourself at the party?* ~ **yourself!** İyi eğlenceler! Keyfinize bakın! *NOT:* **ENJOY** fiilini izleyen fiil **-ing** şeklinde olmalıdır. *I ~ watching TV.* **5.** **~er** : hoşlanan, haz/zevk duyan, tadını çıkaran, keyfini süren, **6.** **~ingly** : hoşlanarak, zevk/haz duyarak, tadını çıkararak, keyfini sürerek.

enjoyable, *sf.* **1.** hoş, lâtif, eğlenceli, zevkli, tatlı, hoşa giden. *an ~ evening/holiday. a very ~ film.* **2.** **~ness** : hoşa gitme, zevk/haz verme, zevkli/eğlenceli oluş, letafet, **3.** **enjoyably** : hoş/lâtif/eğlenceli/zevkli bir şekilde, zevk vererek, hoşa gidecek tarzda. ***e.a.***- *1. pleasant, delightful, agreeable, pleasurable.*

enjoyment, *is.* **1.** zevk (alma), hoşlanma, haz duyma, **2.** mutluluk, saadet, bir şeye sahip olma mazhariyeti. *the ~ of good health.* **3.** (belirli) zevk/eğlence kaynağı, zevk veren/hoşa giden şey. *Reading is my greatest ~.* **4.** *huk.* hakkını kullanma. *the ~ of civic rights.* ***e.a.***- *3. delight, gratification, pleasure, satisfaction.*

enkindle, *f.* **-dled, -dling** **1.** tutuş(tur)mak, alevlen(dir)mek, yakmak, yanmak, **2.** gayret vermek, gayretini körüklemek, tahrik/teşvik etmek, **3.** parlatmak, alevlendirmek, parlaklık/ışık vermek, **4.** **enkindler** : yakan, tutuşturan, alevlendiren. ***e.a.***- *1. kindle, flame, 2. excite.*

enlace, *gl.f.* **-laced, -lacing** **1.** sımsıkı sarmak, sicim vb. ile bağlamak. *Vines ~d the tree.* **2.** birbirine geçirmek/sarmak/dolaştırmak, örmek, bükmek. *to ~ strands of rope.* **3.** **~ment** : sarma, bağlama, örme, birbirine geçirme. ***e.a.***- *1. bind, encircle, enfold, wind about, 2. interlace, interwine, entangle.*

enlarge, *f.* **-larged, -larging** **1.** genişle(t)mek, büyü(t)mek, çoğal(t)mak, **2.** (fotoğrafı) büyütmek, **3.** ~ **on/upon** : ayrıntılamak, tafsil etmek, ayrıntılı olarak yazmak/konuşmak, ayrıntılarıyla açıklamak/izah etmek. *The reporter asked him to ~ on his earlier statement.* **4.** **~able** : genişletilebilir, büyütülebilir, ayrıntılarıyla açıklanabilir. ***e.a.***- *1. increase, expand, extend, magnify, amplify, dilate, 3. elaborate, expatiate.* ***k.a.***- *1. diminish.*

enlargement, *is.* **1.** genişle(t)me, büyü(t)me, çoğal(t)ma, **2.** büyütülmüş fotoğraf, agrandisman, **3.** ek, ilâve, (bir şeyi) genişleten/büyüten/çağaltan şey. ***e.a.***- *1. increase, expansion, amplification, 3. addition.*

enlarger, *is.* büyülteç, agrandisör, fotoğraf büyütme cihazı.

enlighten, *gl.f.* **1.** aydınlatmak, tenvir etmek, bilgi vermek, öğretmek, (iç yüzünü) anlatmak/açıklamak. *Radio should ~ the listener as well as entertain him.* **2.** *esk.* ışık tutmak, aydınlık vermek, aydınlatmak, **3.** **~er** : aydınlatan, açıklayan, öğreten, bilgi veren. ***e.a.***- *1. instruct, teach, edify, inform, 2. illuminate.*

enlightened, *sf.* **1.** aydın, münevver, bilgili, **2.** **~ly** : bilgili bir şekilde, aydınlanmış olarak.

enlightenment, *is.* **1.** aydınlatma, bilgi verme, öğretme, açıklama, izah. **provide ~** : açıklamak, aydınlatmak. *The law is so difficult to understand that only a lawyer can provide ~.* **2.** aydınlanma, bilgi edinme, öğrenme, **3.** bilgi, ilim, irfan, **4.** **the ~** : aydınlanma : insan zekâsının özerkliğini ve kuvvetini temel alarak siyasal, dinsel ve eğitimsel doktrinlerde yenilikler yaratan XVIII. yy. felsefe hareketi.

enlist, *f.* **1.** askere yaz(ıl)mak, gönüllü asker toplamak/kaydolmak. *He ~ed when he was 18. We must ~ more men.* **2.** yardımını/desteğini sağlamak. *Can I ~ your help in collecting money for the people made homeless by the flood?* **3. ~ in** : desteklemek, yardım etmek, ilerletmeye/geliştirmeye çalışmak, **4. ~ed man** *ABD* subay olmayan gönüllü asker, **5. enlister** : gönüllü asker yazan.

enlistee, *is.* **1.** gönüllü asker, askere yazılan kimse. *bk.:* **draftee, 2.** askere yazılan erkek veya kadın.

enlistment, *is.* **1.** gönüllü asker yaz(ıl)ma, **2.** gönüllü askerlik süresi.

enliven, *gl.f.* **1.** canlandırmak, zindeleştirmek, canlılık /zindelik vermek, **2.** şenlendirmek, neşelendirmek, ferahlatmak, ferahlık/aydınlık vermek. *The speaker ~ed his talk with humor. Bright curtains ~ a room.* **3. ~er** : canlandıran, zindeleştiren, şenlendiren, ferahlatan, **4. ~ingly** : canlandırarak, zindeleştirerek, şenlendirerek, ferahlatarak, **5. ~ment** : canlanma, zindeleşme, şenlenme, ferahlama. ***e.a.****- 1. invigorate, animate, inspirit, vivify, stimulate, quicken, 2. brighten, exhilarate, gladden.* ***k.a.****- 2. depress.*

en masse, *Fr.* toptan, kütle hâlinde, hep birlikte, beraber, hepsi birden. ***e.a.****- all together, as a group.*

enmesh = inmesh = immesh, *gl.f.* **1.** ağa/tuzağa düşürmek, belâlı bir işe sokmak, **2. to get ~ed in** : ağa/tuzağa düşmek, **3. ~ment** : ağa/tuzağa düşürme. ***e.a.****- 1. entangle.*

enmity, *is., ç.* **-ties** düşmanlık, husumet, kötü niyet, kin besleme. **at ~ with...** : ... ile arası açık, -e düşman. *John and Bill are at ~ (with each other).* ***e.a.****- hostility, animosity, antagonism, hatred, ill will, rancor, antipathy, animus.* ***k.a.****- amity, friendship.*

ennea-, *ön ek* "dokuz". *ör.: enneahedron.*

ennead, *is.* dokuzlu(k) grup, dokuz kişi/şey. **~ic** : dokuzlu.

enneagon, *is. bk.:* **nonagon.**

enneahedron, *is., ç.* **-dra** *geom.* dokuz yüzlü (katı cisim). **enneahedral** : dokuz yüzlü+.

ennoble, *gl.f.* **-bled, -bling 1.** asilleştirmek, yüceltmek, ulvîleştirmek. *A good deed ~s the person who does it.* **2.** asalet unvanı vermek, **3. ~ment** : asilleştirme, yüceltme, ulvîleştirme, **4. ennobler** : asilleştiren, yücelten, ulvîleştiren, **5. ennoblingly** : asilleştirerek, yücelterek, ulvîleştirerek. ***e.a.****- 1. dignify, exalt*

ennui, *is. Fr.* can sıkıntısı, usanç, bezginlik. *Since he stopped working, he has been suffering badly from ennui.* ***e.a.****- boredom.*

enol, *is. kim.* enol : iki C atomuna bağlı OH grubu içeren organik madde. >C=C(OH)- gibi. **~ic** : enol+.

enology, *is. bk.:* **oenology.**

enorm, *sf. esk. bk.:* **enormous.**

enormity, *is., ç.* **-ties 1.** alçaklık, adîlik, habislik, habaset, iğrençlik, kötülük. *~ of his behavior in murdering his wife and children. The murderer finally realized the ~ of his crime.* **2.** alçakça/adîce/hareket/davranış, suç, cinayet. *Enormities have been committed in some countries against black people.* **3.** *esk.* büyüklük, azamet, cesamet, vüs'at (bu anlamda kullanılması doğru değildir). ***e.a.****- 1. atrociousness, outrageousness, heinousness, 2. atrocity, 3. immensity, enormousness.*

enormous, *sf.* **1.** muazzam, iri, pek büyük, pek çok, devasa. *an ~ house. an ~ amount of money.* **an ~ number/quantity of** : pek çok sayıda. **2.** *esk.* son derece adî, habis, iğrenç, menfur, gaddar, zalim, aşırı, müthiş. *~ wickedness.* **3. ~ly** : muazzam miktarda/büyüklükte, pek çok, **4. ~ness** : irilik, aşırı büyüklük, muazzamlık, çokluk. ***e.a.****- 1. huge, immense, vast, colossal, gigantic, 2. outrageous, atrocious, heinous.*

enosis, *is.* enosis, Kıbrıs'ın Yunanistan'la birleştirilmesi politikası.

enough, *sf.&is.&zf.&ünl.* **1.** yetişir, kâfi, yeter derecede/sayıda/miktarda, yeteri kadar, yetecek kadar, yeter/kâfi miktar(da). *Buy ~ food for the picnic. He has ~ money to buy a car.* **more than ~** : gereğinden çok. **~ and to spare = ~ and more than ~** : kâfi ve vafi, yeter de artar bile, ziyadesiyle. **be ~** : yetmek, elvermek, kâfi gelmek. **I have had ~ to eat** : Yetecek kadar erzakım vardı. **Not ~ is known about this subject** : Bu konuda yeteri kadar bilgimiz yok. **He didn't run fast ~** : Yeteri kadar hızlı koşmadı. **I have had ~ excuses** : Yeteri kadar mazeretlerine göz yumdum. **~ said** : Fazla söze ne hacet? **2.** oldukça. **She cooks well ~** : Oldukça iyi yemek pişirir. **He writes well ~, but...** : Oldukça iyi yazıyor, fakat... **She is pretty ~** : Oldukça güzeldir. **3.** tamamıyla, kâmilen. *He is willing ~ to take the tip.* **4.** ...kadar, derecede. *I was fool ~ to believe him. Are you man ~ for this dangerous job?* **5.** (ünlem olarak) Yeter! Yetişir! Kâfi! **~ is ~** : Yeter artık! İllâllah! Bıktım! Gına geldi! **6. curiously/addly/strangely ~** : garip/şayanıhayrettir ki, işin garibi/tuhafı (şu ki). *He's lived in France for years, but strangely ~ he can't speak a word of French.* **7. fair ~** : *(Kon.)* peki, kabul, uygun, münasip. *"You can stay here overnight." "That's fair ~."* **8. I've had ~ of you/ him** : Senden/ondan bıktım artık; İllâllah, burama geldi. **9. let well ~ alone = leave well ~ alone** : fazla üstelememek, fazla üzerine varmamak, fazla zorlamamak, olanla yetinmek, **10. sure ~** *k.d.* gerçekten, hakikaten, umulduğu/beklendiği gibi, muhakkak. *He said he would come, and sure ~ he came. Sure ~ I'll be there.* ***e.a.-*** *1. sufficient(ly), adequate(ly), 2. rather, fairly, tolerably, passably, 3. quite, fully.*

enounce, *gl.f.* **enounced, enouncing 1.** (resmen) ilân etmek, **2.** bildirmek, beyan etmek, **3.** söylemek, telâffuz etmek, **4. ~ment** : ilân, bildiri, beyanat. ***e.a.-*** *1. announce, declare, proclaim, 3. enunciate, utter, pronounce.*

enow, *sf.&zf. esk. bk.:* **enough.**

en papillote, *Fr.* kâğıt veya ince madenî levha içinde pişirilip yenilen (yemek, bilhassa balık ve et).

en passant, *Fr.* **1.** sırası gelmişken, aklıma gelmişken, söz arasında, **2. take the pawn ~ ~** : (satranç) piyadeyi geçerken (an pasan) vurmak. ***e.a.-*** *1. by the way.*

enphytotic, *sf.* (bitkilere) zaman zaman arız olan, fakat tahrip etmeyen.

enplane, *gs.f.* **-planed, -planing** uçağa binmek.

en prise, *Fr.* (satrançta) alınabilir, kırılabilir, tehlikeye maruz.

en quad, *basım* "em quad" ın yarısı (≈ 2 mm).

enquire, *f. bk.:* **inquire.**

enquiry, *is., ç.* **-quiries** *bk.:* **inquiry**

enrage, *gl.f.* **-raged, -raging 1.** kudurtmak, delirtmek, çok kızdırmak/öfkelendirmek. *Her behavior ~d him.* **2. ~ment** : kudur(t)ma, çok kız(dır)ma/öfkelen(dir)me. ***e.a.-*** *1. infuriate, anger, inflame.*

en rapport, *Fr.* uygun, muvafık, mutabakat hâlinde, uyuşan. ***e.a.-*** *in agreement, congenial.*

enrapt, *sf.* esrime/vecit hâlinde, vecde gelmiş, kendinden geçmiş. ***e.a.-*** *rapt, enraptured, transported.*

enrapture, *gl.f.* **-tured, -turing 1.** vecde getirmek, kendinden geçirmek, sevincinden çıldırtmak, çok sevindirmek. *The audience was ~d by the singer's beautiful voice.* **2. ~dly** : vecde gelerek, vecd içinde, büyük sevinçle. ***e.a.-*** *1. enravish.*

enregister, *gl.f.* **1.** (deftere) kaydetmek, tescil etmek, **2. enregistration** : kaydetme, kayıt, sicil.

enrich, *gl.f.* **1.** zenginleştirmek, zengin etmek. *The discovery of oil will ~ the nation. An education ~es your mind.* **2.** değerlendirmek, değerini/önemini artırmak, **3.** süslemek, tezyin etmek. *Decorations ~ a room.* **4.** gübrelemek, (toprağın) bereketini artırmak. *Fertilizers ~ the soil.* **5.** koyulaştırmak, lezzet vermek, **6.** (vitamin vb. ekleyerek) besin değerini artırmak, kuvvetlendirmek. *~ed flour.* **7.** *eğt.* zenginleştirmek, kapsamını/müfredatını genişletmek. **an ~ed program / curriculum** : zenginleştirilmiş program, **8.** *fiz.* (ışınetkin maddenin) etkinliğini artırmak, **9. ~er** : zenginleştiren şey/kimse, **10. ~ingly** : zenginleştirerek, zenginleştirecek şekilde.

enrichment, *is.* **1.** zenginleş(tir)me, **2.** zenginleştirici madde.

enrobe, *gl.f.* **-robed, -robing 1.** (elbise) giydirmek. **2. enrober** : giydiren. ***e.a.-*** *1. dress, attire.*

enrol = enroll, *f.* **-rolled, -rolling 1.** (adını) deftere yazmak/kaydetmek, üye kaydetmek, üyeliğe kabul etmek, üye olmak, **2.** (askere) yazılmak, **3.** kayda geç(ir)mek, tescil etmek, kütüğe/sicile kaydetmek, **4.** sarmak, paket yapmak. **5. ~er** : yazan, kaydeden, tescil eden kimse. ***e.a.-*** *3. record, 4. roll, wrap up.*

enrollee, *is.* kaydedilen, (okula/kursa vb.) yazılan kimse.

enrollment = enrolment, *is.* **1.** kaydetme, kaydolma, üye kaydetme/kaydolma, üye olma, tescil etme/edilme, askere yazılma. *His ~ as a member of the club surprised us.* **2.** kaydedilenlerin sayısı. *The school has an ~ of 1600 pupils.*

enroot, *gl.f.* **1.** kökleştirmek, **2.** sıkıca bağlamak/tespit etmek.

en route, *Fr.* yolda, yol üzerinde, giderken. *We were ~ ~ from Paris to Rome.* ***e.a.-*** *on the way.*

ens, *is.*, *ç.* **entia** *fel.* (soyut/gerçek) varlık, zat, şey. ***e.a.-*** *entity.*

ensample, *is. esk.* örnek, misal. ***e.a.-*** *example.*

ensanguine, *gl.f.* **-guined, -guining** kana bulamak, kanla lekelemek.

ensconce, *gl.f.* **-sconced, -sconcing 1.** sakla(n)mak, gizle(n)mek, sığınmak. **be ~d in** : kuytu/emniyetli bir yara sığınmak. *The soldiers were ~d in strongly fortified trenches.* **2.** (rahatça) yerleş(tir)mek/otur(t)mak. **~ oneself** : yerleşmek, kurulmak. *He ~d himself in a comfortable chair. I found himself ~d in an armchair.*

enscroll = inscroll, *gl.f.* **1.** devamlı anmak, yâd etmek, **2.** (tomar üzerine) yazmak, kaydetmek.

ensemble^{1}, *is.*, *ç.* **ensembles 1.** tüm, bütün, topluluk, heyetiumumiye. *Some of the buildings are ugly, but if you look at the town from a distance the ~ is pleasing.* **2.** takım (elbise), **3.** genel etki : sanat eserinin bıraktığı izlenim, **4.** *müz.* orkestra, koro, müzik topluluğu, topluluk, heyet. **a string ~** : yaylı sazlar topluluğu, **5.** tiyatro sanatkârları topluluğu, bir piyesteki oyuncuların tümü.

ensemble^{2}, *zf.* beraber(ce), birlikte, hep birden/beraber. ***e.a.-*** *together, all at once, simultaneously.*

ensheathe = ensheath = insheathe = insheath, *gl.f.* **-sheathed, -sheathing** kılıflamak, kınına/kılıfına sokmak/koymak/yerleştirmek.

enshrine = inshrine, *gl.f.* **-shrined, -shrining 1.** mabede koymak, kutsal yerde saklamak. *The holy book is ~ed in the temple.* **2.** (hatırasını) kutsal bir şey gibi saklamak; takdis etmek. *Memories of the happier days were ~d in the old man's heart. To ~ nation's ideals.* **3. ~ment** : (a) kutsal yerde saklama, takdis etme, (b) kutsal emanet. ***e.a.-*** *2. cherish.*

enshroud, *gl.f.* gizlemek, saklamak, tamamen örtmek/sarmak. *Fog ~ed the ship, but we could hear the siren.* ***e.a.-*** *shroud, conceal, cover, hide, veil.*

ensiform, *sf. biy.* kılıç şeklinde, kılıçsı (yaprak).

ensign, *is.* **1.** bayrak, sancak. **~ bearer** : bayraktar, alemdar, **2.** bandıra, alem, **3.** alâmet, nişan. *The dove is an ~ of peace.* **4.** *ABD* asteğmen, en küçük rütbeli deniz subayı, **5.** *Brit.- esk.* İngiliz ordusunda bayraktar. **the White ~** : İngiliz bahriyesinin bayrağı. **the Red ~** : İngiliz ticaret filosunun bayrağı, **6. ~ship = ~cy** : (ABD Deniz kuvvetlerinde) asteğmenlik.

ensilage, *is.&gl.f.* **-laged, -laging 1.** yeşil yemi ambarlama(k)/depolama(k), **2.** ambarlanmış yeşil ot. ***e.a.-*** *1. ensile.*

ensile, *gl.f.* **-siled, -siling** yeşil yemi ambarlamak, ambarda saklamak. **ensilability** : ambarlanabilme.

enslave, *gl.f.* **-slaved, -slaving 1.** köleleştirmek, köle yapmak, esir etmek. *~ed people.* **2.** hâkim/egemen olmak, egemenliği altına almak, **3. ~ment** : (a) köleleştirme, (b) kölelik, esirlik, **4. enslaver** : köleleştiren, köle yapan, esir eden. ***e.a.-*** *2. dominate, subjugate, 3. (b) bondage, servitude.*

ensnare = insnare, *gl.f.* **-snared, -snaring 1.** tuzağa düşürmek, **2. ~ment** : tuzağa düş(ür)me, **3. ensnarer** : tuzağa düşüren. ***e.a.-*** *1. entrap, entangle, enmesh.*

ensorcell, *gl.f.* **1.** büyülemek, efsunlamak, büyü/sihir yapmak, **2. ~ment** : büyüleme, efsunlama, büyü, sihir. ***e.a.-*** *1. bewitch.*

ensoul = insoul, *gl.f.* **1.** canlandırmak, can/ruh vermek, **2.** ruhunda/kalbinde saklamak.

ensphere = insphere, *gl.f.* **-sphered, -sphering 1.** küre içine almak/kapamak, **2.** küreleştirmek, küre/top şekli vermek.

ensatite, *is. min.* sarı taş : sarı, yeşil magnezyum silikat : MgSiO3. **ensatitic** : sarı taş şeklinde.

ensue, *gs.f.* **-sued, -suing 1.** izlemek, birbirini takip etmek, biri öbürünün ardından gelmek. **the ensuing year** : ertesi yıl. *They said the building will be finished the ensuing year.* **Silence ~d** : Onu sessizlik izledi. **2.** sonucu… olmak, sonunda vaki olmak, netice olarak husule gelmek, çıkmak, meydana gelmek. **In his anger he hit the man and a fight ~d** : Öfkelenip adama vurdu, sonunda kavga çıktı. **3. ensuingly** *esk.* bunu takiben, bunun üzerine, bundan sonra. ***e.a.-*** *1. follow, 2. result, 3. afterward.*

en suite, *Fr.* birbiri ardınca, art arda, dizi dizi, sıra halinde. ***e.a.***- *in succession.*

ensure, *gl.f.* **-sured, -suring 1.** sağlamak, temin etmek. *Careful planning and hard work ~d the success of the company.* **2.** güvence sağlamak, garanti etmek, teminat altına/emniyete almak, sağlama bağlamak. *This medicine will ~ you a good night's sleep.* **3.** sigorta etmek, **4. ensurer** : temin eden, güvence sağlayan, garanti eden, emniyete alan kimse. ***e.a.***- ***1&2.*** *secure, guarantee, make sure/certain, 3. insure.*

enswathe = inswathe, *gl.f.* **-swathed, -swathing 1.** sarmak, kundaklamak, kundağa sarmak, sargılamak, **2. ~ment** : sarma, kundaklama. ***e.a.***- *1. swathe.*

-ent, *son ek* Lâtin asıllı kelimelerde rastlanan, **-ant** son ekine denk sıfat ve ad eki : **1.** "eden, yapan, gösteren" : **insistent** : ısrar eden. **different** : fark gösteren, farklı, **2.** "-ci, yapan/eden kimse" : **president** : başkan, başkanlık eden kimse. **resident** : ikamet eden kimse.

entablature, *is. mim.* saçaklık, direk üstü tabanı, sütun pervazı.

entablement, *is. mim.* **1.** *bk.:* **entablature**, **2.** (dört köşe temel üzerindeki) heykel tabanı.

entail, *is.&f.* **1.** gerek(tir)mek, icap etmek, sonuçlan(dır)mak, intaç etmek, sonucunu doğurmak, sebep olmak. *Balancing the buget would ~ public spending cuts of ten billion dollars.* **2.** *huk.* bir mülkü belirli varislere bırakmak, başkasına ferağ edilmemek şartıyla mirasçısına bağışlamak, bu şartla tevarüs etmek, **3.** gerektirme, sebep olma, sonuç verme, **4.** mülkü şartlı olarak mirasçılara bırakma, **5.** belirli tevarüs sırası, **6.** şartlı bırakılan miras, **7. ~er** : şartlı olarak miras bırakan, **8. ~ment** : (a) gerektirme, icap ettirme, sonuç verme, sebep olma, (b) şartlı olarak miras bırakma, (c) şartlı olarak vakfedilen/miras bırakılan mülk.

entangle, *gl.f.* **-gled, -gling 1.** dolaştırmak, karmakarışık etmek, Arap saçına benzetmek. *Loose string is easily ~d. His legs ~d with the ropes.* **2.** başını derde sokmak, başına belâ etmek. *to be ~d by intrigue.* **3.** şaşırtmak, zihnini karıştırmak/allak bullak etmek, **4. entangler** : dolaştıran, karıştıran, karmakarışık eden. ***e.a.***- *1. ensnarl, intertwine, 2. ensnare, enmesh, 3. bewilder, confuse, perplex.*

entanglement, *is.* **1.** dolaştırma, karmakarışık etme, Arap saçına benzetme, **2.** dolaşıklık, karmakarışıklık, **3.** dolaştıran/karıştıran/keşmekeş eden şey, **4.** engel, mania, ayakbağı. *The trenches were protected by a barbed-wire ~.* **5.** desise, düzen, hile, dalavere, **6.** kötü bir işe karışma, bulaşma. *He avoided ~ in dishonest business dealings.*

entasis, *is. mim.* (sütun, kule vb.) hafif içbükeylik.

entelechy, *is., ç.* **-chies 1.** (Aristo metafiziğinde) gerçeklik, gerçekleşme, varlık : özdeğe biçim veren ve olanağı gerçekliğe çeviren etkin ilke, **2.** (Bergson vb. vitalist filozoflara göre) yaşama ve gelişmeyi sağlayan, fiziksel-kimyasal olmayan hayatî kuvvet, **3. entelechial** : gerçekleşen, gerçek+.

entente, *is., ç.* ***-tentes*** *Fr.* **1.** (milletler arasında) anlaşma, uyuşma, itilâf. *The ~ between Britan and France.* **2.** antlaşma imzalayan ülkeler topluluğu, antant. *Our ~ have/has decided to declare war.* **3. ~ cordiale** : (hükûmetler arasında) dostça anlaşma.

enter, *f.* **1.** girmek. *to ~ a room/a house. Let them ~.* **2.** içine girmek, dahil olmak, nüfuz etmek, **3.** (askere, okula vb.) yazılmak, kaydolmak. *He ~ed the armed forces when he was 18.* **4.** (okula vb.) yazdırmak, kaydettirmek, sokmak. *Parents ~ their children in shool.* **5.** *gen.* **~ on/upon** : (a) başlamak, gir(iş)mek. *We have ~ed upon a new phase in man's history. The new teacher ~ed upon his duties in the automn.* **~ upon one's 20th year** : 20 yaşına basmak. (b) kanunen sahip olmak. *When he was 18 he ~ed the large fortune that his father left him.* **6.** sahneye çıkmak/girmek. *Enter Romeo. Othello ~s.* **7.** delmek, işlemek. *The bullet ~ed the bone.* **8.** sokmak. *to ~ a wedge under the door.* **9.** katılmak, girişmek, dahil olmak, iltihak etmek, üye olmak. *to ~ a contest. to ~ into conversation with sf.o.* **10.** (yarışmaya vb.) sokmak, dahil etmek, **11.** intisap etmek. *He ~ed the medical profession.* **12.** nüfuz etmek. *to ~ the spirit of a novel.* **13.** yazmak, kaydetmek, deftere/hesaba/kayda geçirmek. **~ that to me** : Bunu hesabıma yazınız. **14.** *huk.* (a) tutanağa/zapta geçirmek, tutanak/zabıt tutmak, (b) (tasarruf etmek maksadıyla) bir mülke girmek, (c) kamu arazisinde hak iddia etmek, (d) gümrüğe mal beyannamesi vermek, (e) telif hakkı almak için gereken malûmatı vermek, (f) resmen müracaat etmek, başvurmak. *to ~ a complaint in court.* **to ~ an action against s.o.** : biri aleyhine dava açmak, **15.** (artırmaya/ihaleye vb.) girmek, teklif vermek, **16.** (gemi vb.) gümrüklenmek, gümrüğe girmek, **17. ~ for** : katılmak, iştirak etmek, yazılmak, yazdırmak, kaydettirmek. **~ for a race** : bir yarışa katılmak. **~ a horse for a race** : bir atı yarışa kaydettirmek. **Jo ~ed (himself) for the examination** : Jo sınava katıldı. **18. ~ into** : (a) incelemek, değinmek, dokunmak, temas etmek, nazarıitibara almak. **The book does not ~ into the issue of morality at all** : Kitap, ahlâk sorununa hiç değinmiyor. (b) girişmek, ulaşmak, varmak. **~ into agreement** : anlaşmaya varmak, sözleşme imzalamak, (c) katılmak, taraftar olmak, tarafını tutmak, **~ into s.o.'s feelings** : birisinin duygularına katılmak, (d) oluşturmak, bileşimine/terkibine girmek, **19. ~able** : girilebilir, (yarışmaya vb.) girebilir, katılabilir, **20. ~er** : giren. ***e.a.***- ***4.*** *enrol,* ***5.*** *(a) begin, start,* ***8.*** *insert.* ***k.a.***- ***1.*** *leave, exit, depart,* ***8.*** *remove.*

enter-, *ön ek bk.:* **entero-.**

enteral = enteric, *sf.* bağırsak+. ***e.a.***- *intestinal.*

enteric fever, *is. patol.* tifo. ***e.a.***- *typhoid.*

enteritis, *is. patol.* bağırsak yangısı/iltihabı.

entero- = enter-, *ön ek* "bağırsak+". *ör.: enterotoxemia, enteritis.*

enterobiasis, *is.*, *ç.* **-biases** *patol.* solucanlanma : ince bağırsak solucanlarının sebep olduğu hastalık.

enteroceptor, *is. bk.:* **interoceptor.**

enterococcus, *is.*, *ç.* **-cocci** bağırsak streptokok basili.

enterocolitis, *is. patol.* bağırsak yangısı.

entrogastrone, *is.* bağırsak hormonu : mide asidinin ifrazını ve mide hareketlerini yavaşlatarak yağların sindirimini geciktiren hormon.

enterokinase, *is.* ince bağırsak hormonu.

enterology, *is.* bağırsak bilimi.

enteron, *is.*, *ç.* **-tera** *anat. zool.* besin kanalı, bağırsak.

enteroscope, *is. tıp* enteroskop : bağırsakların içini aydınlatarak incelemeye yarayan alet. **enteroscopy** : bağırsak içinin enteroskopla muayenesi.

enterostomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* bağırsak ağızlaştırımı : karın çeperinden bağırsağa sun'î delik açma.

enterotomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* bağırsak açımı.

enterovirus, *is.* bağırsak virüsü : bağırsak yangılarına ve çocuk felcine *(poliomyelitis)* sebep olan virüs.

enterotoxemia, *is.* **1.** *patol.* kan zehirlenmesi : bağırsaktan toksinlerin kana geçmesi, **2.** *vet. patol.* (koyunlarda) zehirlenme : koyun bağırsaklarındaki *Clostridium perfringens* bakterilerinin çıkardığı toksinlerin sebep olduğu vahim zehirlenme hâli.

enterprise, *is.* **1.** girişim, teşebbüs. *Some people believe in private ~, while others believe in government ownership of industry.* **2.** işletme, kuruluş, kurum, müessese, firma. *one of the largest ~s of its kind.* **3.** girişkenlik, atılganlık, acarlık, açıkgözlülük, uyanıklık, **4.** sonucu şüpheli olan önemli ve zor iş/proje. ***e.a.***- ***4.*** *plan, undertaking, venture.*

enterpriser, *is.* müteşebbis, teşebbüs eden kimse. ***e.a.***- *entrepreneur.*

enterprising, *sf.* **1.** müteşebbis, girişken, atılgan, acar, uyanık, açıkgöz, **2. ~ly** : müteşebbisane, atılganlıkla. ***e.a.***- ***1.*** *venturesome, resourceful, adventurous, ambitious.*

entertain, *gl.f.* **1.** eğlendirmek, ağırlamak, ikram etmek, avutmak, oyalamak, meşgul etmek. *She ~ed ten people at dinner. The circus ~ed the children.* **2.** misafir etmek, misafirliğe kabul etmek. **She ~s a great deal** : Misafirleri hiç eksik olmaz. **3.** hatırda tutmak, göz önünde bulundurmak. *to ~ an idea.* **4.** *esk.* gönlünde yaşatmak, (ümit vb.) beslemek. *Even after failing twice, he still ~d a hope of success.* **to ~ a grudge** : kin beslemek, **5.** *esk.* kabul etmek, yerine getirmek. **~ a motion** : (başkan vb.) bir öneriyi kabul edip kurula sunmak. ***e.a.***- ***1.*** *amuse, divert, recreate, beguile,* ***3.*** *consider,* ***4.*** *maintain, keep up,* ***5.*** *receive.* ***k.a.***- ***1.*** *bore, tire, annoy.*

entertainer, *is.* **1.** eğlendirici, şarkıcı, güldürücü, komedyen, **2.** bol bol ziyafet veren/misafir davet eden kimse.

entertaining, *sf.* **1.** eğlenceli, eğlendirici, hoş, hoşsohbet, **2. ~ly** : eğlenceli bir şekilde, eğlendirerek.

entertainment, *is.* **1.** eğlence, toplantı, davet, ziyafet, ağırlama, misafir etme. *Cinema is a place of ~. The hostess devoted herself to the ~ of her guests.* ~ **allowance** : ziyafet ödeneği. ~ **tax** : eğlence vergisi, **2.** eğlendirme, oyalama, hoş vakit geçirtme, **3.** *esk. bk.:* **maintenance, provision, support**, **4.** *esk. bk.:* **employment**. ***e.a.***- *1. diversion, amusement, hospitality.*

enthalpy, *is., ç.* **-pies** *termodinamik* yığıntı : birim kütleli bir sistemin iç erkesi ile hacim ve basıncı çarpımının toplamı. $H = U+pV$.

enthral = enthrall = inthral = inthrall, *gl.f.* **-thralled, -thralling** **1.** büyülemek, meftun/hayran etmek. *She ~ed the audience by her beauty and excellent performance.* **2.** *az kul.* esir etmek, köle yapmak, kendine bağlamak, fethetmek, boyun eğdirmek, **3.** **~er** : büyüleyen, meftun/hayran eden, **4.** **~ingly** : büyülercesine, büyülemiş gibi, **5.** **~ment** : büyüle(n)me, meftun/hayran etme/olma. ***e.a.***- *1. captivate, charm, fascinate, 2. enslave, subjugate.*

enthrone = inthrone, *gl.f.* **-throned, -throning** **1.** tahta çıkartmak. *The Queen was ~d in the city's most ancient church.* **2.** hükümdarlık veya piskoposluk yetkisi vermek, **3.** yükseltmek, göklere çıkarmak, kalbinde/zihninde bir kimseye yüksek yer vermek, **4.** **~ed** : tahta çıkmış, yücelerde/kalbinde/zihninde yerleşmiş, **5.** **~ment** : tahta çık(art)ma. ***e.a.***- *exalt.*

enthuse, *f.* **-thused, -thusing** coş(tur)mak, heyecanlanmak, şevk/gayret/heyecan vermek, şevke/gayrete/heyecana getirmek/gelmek. *He was ~d over the heroic fight of his son.* ***NOT*** : Resmî yazışmalarda **enthuse** kelimesini kullanmaktan kaçınmalıdır. ***e.a.***- *rave.*

enthusiasm, *is.* **1.** coşku, coşkunluk, heyecan, hayranlık. *The great leader filled his people with ~.* **2.** şevk, gayret, istek, heves, **3.** tutku, tutkunluk, sanat aşkı. *Among his many ~s is a great fondness for Eastern music.* **4.** *esk.* kuvvetli ilham, dinî cezbe/taassup. ***e.a.***- *1&2. eagerness, fervor, zeal, ardor, passion, excitement, 3. devotion, passion, love, devotion, hobby, 4. fanaticism.* ***k.a.***- *1&2 indifference, apathy, unconcern, detachment.*

enthusiast, *is.* **1.** coşkun/taşkın/heyecanlı/şevkli/istekli/hevesli kimse, **2.** tutkun/hayran kimse, aşırı meraklı, düşkün. **a sports ~** : spor meraklısı. **He's a real ~ about wild flowers** : Yabanî çiçeklere aşırı merakı vardır. ***e.a.***- *fan, buff, devotee, addict, fanatic, zealot, votary.*

enthusiastic, *sf.* **1.** coşkun, taşkın, heyecanlı, şevkli, istekli, hevesli, ateşli, hararetli, tutkun, hayran, aşırı derecede ilgili/meraklı, düşkün, **2.** **~ly** : heyecanla, şevkle, gayretle, istekle, hevesle. ***e.a.***- *1. zealous, passionate, fervid, impassioned, ardent.*

enthymematic, *sf.* örtük tasımsal, örtük tasım şeklinde.

enthymeme, *is. man.* örtük tasım : öncüllerden biri açık olarak söylenmeyip düşüncede tamamlanan tasım, *esk.* kıyasımatvi.

entice, *gl.f.* **-ticed, -ticing** ayartmak, baştan çıkarmak, cazip vaatlerle kandırmak. *He ~d her away from her husband. The robber ~d his victims into a cave by promising to show them a gold mine.* ***e.a.***- *allure, lure, inveigle, attract, decoy, tempt.* ***k.a.***- *repel.*

enticement, *is.* **1.** ayart(ıl)ma, baştan çık(ar)ma, cazip vaatlerle kandır(ıl)ma, **2.** ayartan/baştan çıkaran şey, tatlı söz/vaat, **3.** çekicilik, cazibe, ayartıcılık, ayartma/kandırma niteliği. *The idea of living on a sunny island has great ~ for me.*

enticing, *sf.* **1.** ayartıcı, baştan çıkarıcı, kandırıcı, cazip, **2.** ~ **ly** : ayartarak, ayartırcasına, kandırarak, **3.** **~ness** : ayartıcılık, ayartma.

entire, *sf.&is.* **1.** tüm, bütün, tam, tamam, tekmil. *the ~ population. an ~ success. ~ confidence.* **2.** parçalanmamış, bölünmemiş, yekpare, **3.** eksiksiz, kesintisiz, azaltılmamış, kısaltılmamış, **4.** *bot.* tek parçalı, yekpare, kenarı dilimli olmayan (yaprak), **5.** dolu, **6.** iğdiş edilmemiş (hayvan özellikle at). *an ~ horse.* **7.** **~ness** : tümlük, bütünlük, tamlık, tamamlık, eksiksizlik, noksansızlık, bölünmemişlik. ***e.a.***- *1. complete, whole, 2. undivided, continuous, 3. unimpaired, undiminished, 5. full, thorough.* ***k.a.***- *1. partial, 6. castrated, gelded.*

entirely, *zf.* **1.** büsbütün, tamamıyla, tamamen. ~ **unnecessary** : tamamen lüzumsuz. **You are ~ mistaken** : Tamamıyla yanılıyorsunuz. **I agree ~ with you** : Sizinle tamamen aynı fikirdeyim. **2.** yalnız, sırf, ancak, sadece, münhasıran. *It is ~ his fault.* ***e.a.***- *1. completely, wholly, fully, 2. solely, exclusively.*

entirety, *is., ç.* **-ties** **1.** tümlük, bütünlük, tamlık, tamamlık, tamamiyet, noksansızlık, mükemmellik, **2.** tüm/bütün/noksansız şey, bütün, **3. in its ~** : bütünü ile, tümüyle, tamamen, eksiksiz, noksansız (olarak). **to fulfill an order in its ~** : bir emri eksiksiz yerine getirmek. ***e.a.***- *1. completeness, wholeness, 3. wholly, completely, as a whole.*

entitle = intitle, *gl.f.* **-tled, -tling 1.** hak kazandırmak, hak/yetki/salâhiyet vermek. **to be ~d to do sth.** : bir şey yapmaya hakkı/yetkisi olmak. *Officers are ~d to travel first class.* **You are not ~d to say such a thing** : Böyle bir şeyi söylemeye hakkınız yok. **2.** hitap etmek, belirli bir ad ve unvanla çağırmak, ad vermek/ takmak. **~d** : adlı, unvanlı. *A poem ~d "Trees"* . **He ~d the book "Blue and Black"** : Kitabına "Mavi ve Siyah" adını verdi. **3.** (bir kimseye fahrî) unvan vermek, **4. ~ment** : (a) adlandırma, ad/ unvan verme, (b) ad, isim, unvan, (c) hak, yetki, salâhiyet, (d) hakedilen ödenek, tahsisat. ***e.a.***- *4. (b) name, designation, (c) right, (d) allowance.*

entity, *is., ç.* **-ties 1.** şey, nesne, cisim, var olan şey. *Stars, moon, mountains, persons, languages and beliefs are entities.* **2.** varlık, mevcudiyet, vücut, zat. **corporeal ~** : vücut. **to preserve one's ~ and individuality** : varlığını ve benliğini korumak, **3.** bütün, bağımsız tek varlık. *A divided country is no longer a political ~.* **4.** *fel.* öz, kendilik, mahiyet, oluş. ***e.a.***- *1. thing, 2. being, existence, 4. essence, substance.*

ento- = ent-, *ön ek* "içinde(ki), iç+". *ör.: entoderm, entozoic.*

entoblast, *is. embril.* **1.** *bk.:* **entoderm**, **2.** *bk.:* **hypoblast** (2).

entoderm, *is. embril.* **1.** iç deri : çok gözelilerin embriyo gelişmesinde iç göze tabakası, **2. ~al = ~ic** : iç derisel. ***e.a.***- *1. endoderm, entoblast.*

entoil, *gl.f. esk.* tuzağa düşürmek. ***e.a.***- *ensnare, entrap, enmesh.*

entomb = intomb, *gl.f.* **1.** gömmek, mezara koymak, defnetmek. *50 men were ~ed by the mine explosion.* **2.** mezar olmak, **3. ~ment** : göm(ül)me. ***e.a.***- *1. bury, inter.*

entomo-, *ön ek* "böcek". *ör. : entomology.*

entomofauna, *is.* (bir çevrede yaşayan) böcekler, böcek topluluğu.

entomologise, *gl.f. Brit. bk.:* **entomologize.**

entomologize, *gl.f.* **-gized, -gizing 1.** böcek bilimi öğrenmek, böcekleri bilimsel olarak incelemek, **2.** böcek örnekleri toplamak.

entomology, *is., ç.* **-gies 1.** böcek bilimi : böcekleri inceleyen bilim dalı, **2. entomologic (al)** : böcek bilimsel, **3. entomologgically** : böcek bilimle, **4. entomologist** : böcek bilimi uzmanı.

entomophagous, *sf.* böcekçil, böcek yiyen. ***e.a.***- *insectivorous.*

entomophilous, *sf.* böcekler aracılığı ile döllenen. **entomophily** : böceklerle döllenme. *bk.:* **zoophilous.**

entomostracan, *sf.&is.* kabuklu böcek(ler) : *Entomostraca* sınıfından ufak kabuklu hayvanlar. Eklem bacaklılar, kolsu ayaklılar bu sınıfa girer.

entomostracous, *sf.* kabuklu (böcek).

entophyte/entophytic, *bk.:* **endophyte/ endophytic.**

entourage, *is. Fr.* **1.** maiyet, **2.** çevre, muhit, yöre, etraf. ***e.a.***- *1. retinue, 2. surroundings, environment*

entozoa, *ç. is.* (tekili: **entozoon**) bağırsak kurtları.

entozoan, *sf.&is.* bağırsak kurdu+.

entozoic = entozoal, *sf.* iç asalak : hayvan vücudunda asalak olarak yaşayan.

entracte, *is., ç.* ***-tractes*** *Fr.* **1.** ara, perde arası, **2.** ara gösterisi (dans, oyun, müzik vb.).

entrails, *ç. is.* **1.** bağırsaklar, iç uzuvlar/ organlar, **2.** iç, iç kısımlar. ***e.a.***- *1. intestines, bowels, 2. insides.*

entrain, *f.* **1.** trene bin(dir)mek. *The soldiers were ~ed at night.* **2.** *kim.* sürüklemek, taşımak : buharlaşma, damıtma gibi olaylarda buharlaşan cismin başka maddeyi beraberinde sürüklemesi, **3.** (sıvı, çimento vb.) içinde kabarcıklar kalmak, **4. ~ment** : trene bin(dir)me.

entrammel, *f.* engellemek, kösteklemek, mani olmak, engel çıkarmak. ***e.a.***- *fetter.*

entrance^{1}, *is.* **1.** giriş, girme, duhul. **a school ~ examination** : okula giriş sınavı, **2.** giriş (yeri/kapısı). Methal. *the ~ to the railway station.* **3.** giriş (izni/müsaadesi/ücret), kabul, duhuliye. *The ~ money to join a tennis club.*

4. *tiy.* (aktörün sahneye) giriş(i). *The actor's ~ was greeted with applause.* **5.** *müz.* yeni bir sazın/şarkıcının topluluğa katılma anı, **6.** giriş tarzı/üslûbu. ***e.a.*- *1&2.*** *entry, ingress, 3. admittance, admission.* ***k.a.*- *1&2.*** *exit.*

entrance^2, *gl.f.* **-tranced, -trancing 1.** esritmek, vecde getirmek, kendinden geçirmek, **2.** hayran bırakmak, büyülemek, teshir etmek, **3. ~ment** : esrime, esritme, vecde gelme/getirme, büyüle(n)me, **4. entrancingly** : vecde gelircesine, kendinden geçercesine, büyülenmişçesine, hayran hayran. ***e.a.*-** *1. transport, 2. enrapture, delight, charm.*

entrance-, *ön ek* "giriş". **entrance-examination** : giriş sınavı. **entrance-fee/-money** : giriş ücreti.

entrance cone, *is.* **1.** dişi yumurtaya dölleyici spermin girdiği yer, **2.** *hv.* rüzgâr tünelinin ağzı.

entranceway, *is.* giriş yolu/kapısı.

entrant, *is.* **1.** giren (kimse), **2.** müntesip : bir mesleğe yeni giren/başlayan/intisap eden kimse. *They are now accepting women as ~s to the government service.* **3.** yarışmacı, müsabık, aday, namzet, yarışa/müsabakaya giren (insan/hayvan).

entrap, *gl.f.* **-trapped, -trapping 1.** tuzağa düşürmek, yakalamak, **2.** şaşırtmak, aldatmak, kurnaz düzenlerle müşkül duruma/çıkmaza sokmak. *By clever questioning the lawyer ~ed the witness into contradicting himself.* **3. ~ment** : tuzağa düşürme, yakalama; şaşırtma, aldatma, **4. ~ per** : tuzağa düşüren, şaşırtan, aldatan, **5. ~pingly** : tuzağa düşürürcesine, şaşırtarak, aldatarak. ***e.a.*-** *1. ensnare, 2. trick, deceive.*

entreat = intreat, *f.* **1.** yalvarmak, yakarmak. **The captives ~ed the savages not to kill them** : Tutsaklar kendilerini öldürmemeleri için vahşîlere yalvardılar. *"Forgive me!" she ~ed him.* **2.** rica/niyaz etmek, ısrarla istemek/dilemek. *I ~ your help.* **3. ~ingly** : yalvarırcasına, yalvararak, rica ve niyaz ile, **4. ~ment** : yalvarma, yakarma, rica, niyaz. ***e.a.*-** *1. beg, beseach, implore, pray, plead, sue, solicit, appeal, supplicate, 2. ask, petition.*

entreaty, *is., ç.* **-ties 1.** yalvarış, yalvarma, yakarma. *The savages paid no attention to their captives entreaties for mercy.* **2.** rica, niyaz, dilek, temenni. *She could not influence him by ~.* ***e.a.*-** *supplication, appeal, suit, plea, solicitation, prayer.*

entrechat**, is., ç.* ***-chats *Fr.* (bale) çırparak zıplama : bale artistinin zıplayıp havada ayaklarını birkaç defa açıp kapaması.

entrée = entree, *is.* **1.** giriş, **2.** giriş müsaadesi/hakkı/imtiyazı. *His wealth gave him the ~ into upper-class society.* **3.** ziyafetlerde et yemeğinden önce verilen yemek, **4.** *ABD bk.:* **main course** (1).

entremets**, is., ç.* ***-mets *Fr.* çerez, garnitür, sıcak/soğuk tatlı, esas yemeğin yanında/arasında verilen ek yiyecekler.

entrench = intrench, *f.* **1.** hendek/siper kazmak, hendekle/siperle kuşatmak/takviye etmek, **2. ~ against/behind/in** : yerleştirmek, güvene/emniyete almak, saklamak. *He ~ed him behind the newspaper. Safely ~ed behind the undeniable facts.* **3. ~ on/upon** : (başkasının hakkını) çiğnemek, tecavüz etmek. *to ~ on the rights of another. Do not ~ upon the rights of others.* **4. ~ed** : (a) sabit, değişmez, sağlam, yerleşmiş (töre, inanış, âdet, hak vb.), (b) hendeklerle çevrili (savunma mevzii), **5. ~er** : hendek/siper kazan kimse, **6. ~ing tool** *bk.:* **intrenching tool**, **7. ~ment** : (a) hendek/siper kazma, (b) hendek, siper, (c) ~s : tabya, metris, istihkâm

***entre nous**, Fr.* (söz) aramızda, kimse duymasın. ***e.a.*-** *between ourselves, confidentially.*

entrepôt**, is., ç.* ***-pôts *Fr.* ambar, depo, antrepo, ardiye, ticaret merkezi. **entrepot** *ş.d.y.*

entrepreneur**, is., ç.* ***-neurs *Fr.* **1.** girişimci, müteşebbis, serbest teşebbüs sahibi, iş adamı, müessese sahibi, **2.** müteahhit, **3.** aracı. **4. ~ial** : girişimsel, teşebbüs+, **5. ~ship** : girişimcilik, müteşebbislik, iş adamlığı, serbest teşebbüs. ***e.a.*-** *2. contractor, 3. middleman, gobetween.*

entresol**, is., ç.* ***-sols *Fr.- mim.* asma kat : zemin katı ile birinci kat arasındaki kat. ***e.a.*-** *mezzanine.*

entropy, *is.* **1.** *termodinamik* dağıntı : doğal bir süreç esnasında elde edilemeyen erke; ısı! erkenin işleysel işe çevrilme derecesi. (Dönüşen ısı dQ, dönüşüm sıcaklığı T olduğuna göre, dağıntı = S = dQ/T dir), **2.** rastgelelik ölçüsü : bir sistemde bir olayın bağıl oluş sayısı veya gerçekleşme olasılığı, **3.** evrenin eylemsizliğe sürüklenme eğilimi.

entrust = intrust, *gl.f.* **1.** ~ **to** : emanet/emniyet etmek. *While travelling they ~ed their son to his granparents.* **2.** tevdi/havale etmek. *I will ~ this task to you.* **3.** **~ment** : emanet/tevdi/havale etme. ***e.a.***- *commit.*

entry, *is.*, *ç.* **-tries** **1.** girme, giriş. *Germany's ~ to the war.* **2.** giriş (kapısı), kapı, methal. **~-phone** : (apartmanlarda) dairelere bağlı giriş telefonu. *Leave the boxes at the ~ and we'll carry them up.* **3.** giriş hakkı/yetkisi/izni/müsaadesi. **No ~** : Girilmez, giriş yasaktır. **4.** yazılım, kayıt, tescil. **~ -form** : kayıt varakası, **5.** yazılan/kaydedilen şey/kimse, **6.** yarışmacı, müsabık, **7.** *huk.* tesellüm, malı teslim alma, sahip olarak mülke girme/ayak basma, **8.** geminin manifestosunu verip gümrüğe giriş kaydı yaptırma, **9. double ~** : çift kayıt (usulü). **single ~** : tek kayıt, **10.** **~ card** *d.d.* (briçte) kazanç/üstünlük sağlayan kart. ***e.a.***- *1. entrance, 3. access.*

entryway, *is.* giriş yolu.

entwine = intwine, *f.* **-twined, -twining** **1.** dolaş(tır)mak, sar(ıl)mak, örmek, bükmek, (sarmaşık) tırmanmak. *Roses ~d the little cottage.* **She ~d a crown of roses for herself** : Güllerden kendisine bir taç ördü. **2.** **~ment** : dolaş(tır)ma, sar(ıl)ma, örme, bükme, (sarmaşık) tırmanma.

entwist = intwist, *gl.f.* bükmek, örmek, sarmak, dolaştırmak.

enucleate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating** *biy.* **1.** çekirdeksiz, nüvesiz, **2.** çekirdeğini/nüvesini çıkarmak, **3.** (ur) içini açmadan çıkarmak, **4.** *esk.* açıklamak, izah etmek, **5.** **enucleation** : çekirdeğini çıkarma, (uru) açmadan çıkarma. ***e.a.***- *4. disclose, explain, clarify.*

enumerable, *sf.* sayılabilir, sayılması mümkün. ***e.a.***- *denumerable.*

enumerate, *gl.f.* **-ated, -ating** **1.** saymak, sayısını tespit etmek, **2.** birer birer söylemek, sayıp dökmek. *He ~d all his reasons.* **3.** **enumeration** : (a) sayma, (b) liste, katalog, **4.** **enumerative** : sayı+, sayısal, **5.** **enumerator** : sayan, sayım memuru.

enunciate, *f.* **-ated, -ating** **1.** (açık seçik) söylemek/telâffuz etmek. *An actor must learn to ~ clearly.* **2.** (kesin olarak) bildirmek, ifade/beyan etmek. *He ~d his views on the subject of crime.* **3.** ilân etmek. ***e.a.***- *1. pronounce, 2. state, declare, 3. proclaim, announce.*

enunciation, *is.* **1.** (açık seçik) söyleme/telâffuz, konuşma/ifade tarzı, **2.** bildirme, ifade, beyan, ileri sürme, **3.** (resmen) ilân (etme).

enunciative, *sf.* **1.** bildiren, ifade/ beyan eden, **2.** bildiri/beyan tarzında, açıklayıcı, ifade/ilân edici, **3.** **~ly** : bildirerek, ifae/beyan/ilân ederek, açıklarcasına.

enunciator, *is.* **1.** bildiren, ifade/ beyan/ilân eden kimse, **2.** **~y** *bk.:* **enunciative.**

enure, *f.* *bk.:* **inure.**

enuresis, *is.* *tıp* gece işeme(si), sidik tutamama, istemeyerek idrar kaçırma (özellikle uyurken), **2.** **enuretic** : gece işeyen, sidiğini tutamayan. ***e.a.***- *1. incontinence, bed-wetting.*

envelop, *gl.f.* **1.** sarmak, kaplamak, örtmek, bürümek. *Fog ~ed the town.* **2.** kuşatmak, ihata etmek, muhasara etmek, **3.** *As.* düşmanın yanlarına taarruz etmek, **4.** saklamak, gizlemek, anlaşılmaz hâle getirmek. *The plan is ~ed in secrecy.* ***e.a.***- *1. wrap, enfold, cover, conceal, 2. encompass, enclose, surround, 4. conceal, hide, obscure.*

envelope, *is.* **1.** zarf, mektup zarfı, **2.** deri, kabuk, **3.** *biy. bot.* zar, torba, örtü, kılıf, **4.** *geom.* bürüm, zarf : bir eğri/yüzey ailesinin her bir öğesine teğet eğri/yüzey, **5.** balon veya hava gemisinin gaz torbasını saran kumaş, **6.** balonun gaz torbası.

envelopment, *is.* **1.** sar(ıl)ma, kapla(n)ma, ört(ül)me, bürü(n)me, **2.** sargı, örtü, bürümcek, **3.** *As.* yan taarruzu.

envenom, *gl.f.* **1.** zehirlemek, zehir katmak, **2.** acılaştırmak, **3.** acı hisler/infial uyandırmak, kin aşılamak. *Jealousy ~ing his mind.* ***e.a.***- *3. embitter.*

enviable, *sf.* **1.** gıpta edilen, istenilen, güzel, iyi. *an ~ job. He learned to speak French with ~ fluency.* **2.** **enviably** : gıpta edilecek bir şekilde. ***e.a.***- *desirable.*

envier, *is.* gıpta/haset eden, kıskanan (kimse).

envious, *sf.* **1.** kıskanç, günücü, hasetçi, hasut, gıpta eden. *She was ~ of her sister's beauty.* **2.** *esk.* *bk.:* **emulos, enviable, spiteful**, **3.** **~ly** : kışkançlıkla, kıskanarak, günücülükle, hasetle, **4.** **~ness** : kıskançlık, günücülük, haset. ***e.a.***- *1. jealous, covetous.*

environ, *gl.f.* kuşatmak, etrafını çevirmek/sarmak/ihata etmek, içine almak, kapsamak. ***e.a.***- *surround, envelop, encircle.*

environed, *sf.* kuşatılmış, (etrafı) çevili/sarılı. *a lake ~ by/with woods.*

environment, *is.* **1.** çevre, yöre, muhit, etraf, içinde bulunulan yer/koşullar. *Children need a happy home ~. They are passing new laws to prevent the pollution of ~.* **2.** kuşat(ıl)ma, etrafı çevrilme/sarılma, (etrafını) çevirme, sarma, ihata etme/edilme, **3.** kuşatan/çeviren/saran/ihata eden şey.

environmental, *sf.* **1.** çevresel, yöresel, **2. ~ism** : çevrecilik, **3. ~ist** : (a) çevreci, çevre sorunları uzmanı, (b) çevre korumacı : çevredeki hava, su, bitki ve hayvanları, doğal kaynakları kirletici/yok edici etkilerden koruma yanlısı veya bu uğurda çalışan kimse, **4. ~ly** : çevresel olarak.

environs, *is., ç.* dolay, çevre, civar, yöre, etraf, muhit, havali. *The ~ of İstanbul is very beautiful.* ***e.a.***- *1. surroundings, vicinity, outskirts.*

envisage, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** tasavvur/tahayyül etmek, zihinde canlandırmak. *I ~ an entirely new education system.* **2.** öngörmek, plânlamak. *I ~ no difficulty with our plan.* **3.** *esk.* yüzüne bakmak, yüz yüze gelmek, göze almak. *He finally ~d the realities of the situation.* **4. ~ment** : tasavvur/tahayyül etme, öngörme, plânlama. ***e.a.***- *1. contemplate, visualize, imagine, think, 2. foresee, 3. face, confront.*

envision, *gl.f.* tahayyül/tasavvur etmek, zihninde canlandırmak. *He ~ed a career in engineering.* ***e.a.***- *envisage, imagine, foresee.*

envoy, *is.* **1.** elçi, sefir, murahhas, **2.** özel temsilci, özel görevli memur, **3. ~ extraordinary and minister plenipotentiary** *d.d.* fevkalâde murahhas, büyükelçiden bir alt derecedeki diplomat, **4. envoi** *d.d.* ithaf, son söz : yazarın/şairin ithaf şeklindeki son sözü.

envy, *is., ç.* **-vies,** *f.* **-vied, -vying 1.** günüleme, kıskançlık, haset. **be green with ~** : aşırı derecede günülemek/kıskanmak, hasedinden çatlamak, **2.** imrenme, gıpta. *The boy's new bicycle was an object of ~ to all his friends.*

equitable, *sf.* **1.** haktanır, adil, insaflı, tarafsız, bîtaraf, makul. *an ~ division of the money. Paying a person what he has earned is ~.* **2.** *huk.* adalet ve nısfete uygun, mahkemede savunulması mümkün, **3. ~ness** : haktanırlık, adillik, insaflılık, tarafsızlık, **4. equitably** : haktanırcasına, adilâne, insafla, tarafsızlıkla. ***e.a.***- *1. fair, just, reasonable.*

equitant, *sf. bot.* kıvrık, katlanmış, üst üste gelmiş, biri diğerinin üstüne binmiş.

equitation, *is.* binicilik, süvarilik.

equites, *ç. is.* (Roma tarihinde) **1.** süvari sınıfı, **2.** (süvari sınıfından türemiş) imtiyazlı bir askerî sınıf.

equities, *is.* kurucu hisse senedi.

equity, *is., ç.* **-ties 1.** denkserlik, haktanırlık, adalet, insaf, hakkaniyet, tarafsızlık, bîtaraflık, **2.** adilâne/insafla yapılan muamele, **3.** *huk.* (a) anlaşmazlıkların çözülmesinde doğal adalet ve vicdanî ilkelerin uygulanması, (b) resmî yasaların noksanlarının içtihat kararları ve adilâne emsallerle tamamlanması, (c) insaflı/adilâne hak iddiası veya hak ediş, **4.** *tic.* net değer, borçlar ve ipotekler ödendikten sonra kalan para/mal, **5.** *b.h.* **Actor's Equity Association** *d.d.* Aktörler Birliği, **6. ~ capital** : kurucu sermayesi : şirketi kuranların koyduğu sermaye, **7. ~ of redemption** : ipotekten kurtarma hakkı : borç ödeme vakti geçmiş olsa bile borçlunun belirli bir süre içinde borcu ödeyip ipotekli mülkü geri alma hakkı. ***e.a.***- *1. fairness, impartiality, justness, justice.*

equivalence, *is.* **1.** eş değerlik, denklik, muadelet, **2.** *kim.* eş değerlik, eşit valanslı olma, **3.** *man.* eş değerlilik : aralarında mantıksal eşitlik bulunma, kaplamı ve anlamı aynı olma.

equivalency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **equivalence.**

equivalent, *sf.&is.* **1.** eş değer, aynı değerde, denk, muadil, eşit, müsavi. *He changed his pounds for the ~ (an ~) amount of dollars.* **2.** bedel, karşılık, **3.** *geom.* denk, alanları eşit. *Draw a square ~ to a given triangle.* **4.** *mat.* eş, eş değer, eş sayılı, aralarında bire bir tekabül bulunan. **~ equations** : eş değer denklemler. **~ matrices** : eş değer dizeyler. **~ norms** : eş düzgeler. **~ sets** : eş sayılı kümeler, **5. ~ weight** *d.d. kim.* eş değer (ağırlık) : 1.008 gr H ile birleşen veya onu açığa çıkaran madde miktarı, **6. ~ly** : eş değer olarak, eş değer/denk bir şekilde. ***e.a.***- *1. equal, same.* ***k.a.***- *1. different.*

equivocal, *sf.* **1.** belirsiz, belgisiz, müphem, muğlâk. *The result of the experiment was ~.* **2.** şüpheli, şüphe uyandıran. *The stranger's ~ behavior made everyone distrust him.* **3.** iki anlamlı, iki anlama gelebilen, kaçamaklı, karışık, lâstikli, iltibaslı. *His ~ answer left us uncertain as to his real opinion.* **4. ~ity = ~ness = equivocacy** :belirsizlik, belgisizlik, müphemlik, muğlâklık, **5. ~ly** : belirsiz/belgisiz/ müphem/ muğlâk bir şekilde. ***e.a.-*** *1. uncertain, undecided. obscure, 2. questionable, dubious, 3. ambiguous.* ***k.a.-*** *1-3. unequivocal.*

equivocate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** müphem/kapalı/kaçamaklı konuşmak, kaçamaklı/iki anlamlı/müphem cevap vermek, iki anlama gelen dil kullanmak, gerçeği gizlemeye çalışmak. *Answer yes or no, but don't ~.* **2. equivocatingly** : müphem/kapalı/kaçamaklı bir şekilde, iki anlama gelecek tarzda, **3. equivocator** : müphem/ kapalı/kaçamaklı konuşan. ***e.a.-*** *1. hedge, evade, avoid, dodge, prevaricate.*

equivocation, *is.* **1.** müphem/kapalı/kaçamaklı/çift anlamlı söz/cevap, **2.** kaçamak/iki anlamlı/müphem konuşma. *The minister never answer a question plainly, he's a master of ~.* **3.** *man.* yanıltmaca, cinas, kelime oyunu, bir kelimenin iki farklı anlamına dayanan mantık oyunu. ***e.a.-*** *1&3. equivoque.*

equivoque, *is.* **1.** *bk.:* **equivocation** (1, 3), **2.** iki anlamlılık, belirsizlik, müphemlik, iltibas. ***e.a.-*** *2. ambiguity.*

er, *ün.* e..., şey... : duraklama, tereddüt, kararsızlık ifade eden ünlem.

Er, *kim. bk.:* **erbium.**

-er^{1}, *son ek* **1.** "-cı/-ci/-cu/-cü" : malzeme, gereç vb. adlarının sonuna eklenerek onları yapan kimseyi belirtir : *hatter, tiler, furrier.* **2.** "-lı/-li/-lu/-lü" : şehir/memleket adlarının sonuna eklenerek oranın yerlisini belirtir : **New Yorker** : New Yorklu, **Montrealer** : Montrealli. **Icelander** : İzlandalı. **3.** "-lı/-li/-lu/-lü, -lık/-lik vb." : özellik veya şart belirtir. *six-footer, three-decker, fiver.* **4.** fiillere eklenerek o fiilin gösterdiği işi yapan, mesleği icra eden anlamında ad türetir : *teacher, employer, harvester, admirer, leader.* ***NOT*** : Lâtince kökten gelen fiillerden türetilen bu tür adlar **-er** yerine **-or** alırlar : *creditor, elevator* gibi.

-er^{2}, *son ek* "-cı/-ci/-cu/-cü": bir yere/ müesseseye mensup veya orada görevli kimseyi gösterir : *grocer, jailer, officer* gibi.

-er^{3}, *son ek* sıfatların ve zarfların artıklık *(comparative)* şeklini oluşturur : *harder, softer, smaller, greater; faster, slower* gibi.

-er^{4}, *son ek* bir işin sık sık, tekrar tekrar yapıldığını bildiren fiillerin sonunda bulunur : *flicker, flutter, shiver, shudder* gibi.

era, *is.* **1.** çağ, devir. **the space era** : uzay çağı. **post-war era** : harp sonrası çağı. **the beginning of a new era** : yeni bir çağın başlangıcı, **2.** dönem. *The decade 1929-1939 is often called the Depression Era.* **3.** (Hicrî/Milâdî) tarih. **Mohammedan Era** : Hicrî tarih. **Christian Era** : Milâdî tarih, **4.** *jeol.* çağ, jeolojik olayların yayıldığı çok uzun beş zaman süresinden biri. ***e.a.-*** *age, period.*

eradiate, *f.* **-ated, -ating 1.** (ışın, şua) saçmak, yaymak, neşretmek, ışınlamak, **2. eradiation** : (ışın, şua) saçma, yayma, neşretme, ışınlama. ***e.a.-*** *1. radiate.*

eradicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** yok etmek, imha etmek, mahvetmek, kökünü kazımak. *to ~ an army. Yellow fever has been ~d in many countries. to ~ crime/disease/bad habits.* **2.** silmek, çıkarmak, kaldırıp atmak, **3.** (kökünden) sökmek söküp çıkarmak/atmak, yolmak. *to ~ weeds from a garden.* **4. eradicable** : yok edilebilir, sökülebilir, **5. eradicably** : yok edilebilecek şekilde, **6. eradicant= eradicator** : yok eden, söken, **7. eradication** : yok etme/olma, sök(ül)me, **8. eradicative** : yok edici. ***e.a.-*** *1. destroy, exterminate, annihilate, obliterate, abolish, 2. erase, remove, expunge, 3. uproot.*

erase, *f.* **erased, erasing 1.** (yazı vb.) sil(in)mek, çiz(il)mek, silip çıkarmak. *He ~d the wrong answer and wrote the right one.* **2.** unutturmak, hafızadan silmek. *The blow on his head ~d from his memory the details of the accident.* **3. erasable** : silinebilir. ***e.a.-*** *1. rub out, scrape out, expunge, efface, delete, cancel, obliterate, 2. blot out.* ***k.a.-*** *1. restore.*

eraser, *is.* silgi, lâstik.

erasion, *is. cer.* hasta dokuları (özellikle kemiği) kazıma.

erasure, *is.* **1.** silme, çizip iptal etme, **2.** silinti, silinmiş yer(de kalan iz).

erbium, *is. kim.* erbiyum : pembe tuzları olan alkali toprak maden. Simgesi **Er**, atom ağ. : 167.26, atom nu. 68, özgül ağ. : 9.066, erime noktası : 1529°C.

ere, *e., bağ. şiir* önce, evvel. ~ **now** : bundan önce. ~ **long** : yakında, çok geçmeden, neredeyse. ***e.a.****- before, early, soon.*

erect, *sf.&f.* **1.** dik, dimdik, dikili. *to stand or sit ~. Hold your head ~.* **2.** kalkık, kalkmış, dikleşmiş. *a dog with ~ ears.* **3.** *bot.* dimdik, düşey, eğri/meyilli olmayan. *an ~ stem. an ~ leaf or ovule.* **4.** (optik) düz, evrik olmayan. *an ~ image.* **5.** *esk. bk.:* **alert, watchful, 6.** *tıp* kalkmış, sertleşmiş, dikleşmiş, kalkık (erkek tenasül uzvu vb.), **7.** inşa/bina etmek, yapmak, yükseltmek. *to ~ a house.* **8.** dikmek, ikame etmek, rekzetmek. *to ~ a telegraph pole. This monument was ~ed to Atatürk.* **9.** tesis etmek, kurmak. *to ~ a philosophical system. to ~ a tent.* **10.** *geom.* çizmek, tersim etmek (verilen bir doğru/ taban üzerine), **11.** *optik* (evrik görüntüyü) düzeltmek, **12.** dikleşmek, kalkmak, dimdik olmak, **13.** kaldırmak, yükseltmek, **14.** *tıp* kaldırmak, dikleştirmek, bir uzvun dikleşmesini sağlamak, **15.** ~ **into** : dönüştürmek, çevirmek. *The dependency was ~ed into a sovereign state.* **16.** *esk. bk.:* **exalt, 17.** *esk. bk.:* **encourage, embolden, 18.** **~able** : inşa edilebilir, yapılabilir, dikilebilir, dikleş(tiril)ebilir, **19.** **~ly** : dik/dimdik/ kalkık/kalkmış durumda, dikleşmiş olarak, kalkarak, dikleşerek, **20.** **~ness** : diklik, dikleşme, kalkma, dimdik olma. ***e.a.****- 1. standing, vertical, upright. 7. build, consruct, raise, 8. raise, lift up, 9. devise, construct, establish, set up, 10. draw, 15. form, constitute.*

erectile, *sf.* **1.** dikleşebilir, dikilebilir, rekzedilebilir, dik durabilir, **2.** *anat.* (doku) kanla dolup sertleşebilir.

erectility, *is.* **1.** dikleşebilme, dikilebilme, rekzedilebilme, dik durabilme, **2.** *anat.* (doku) kanla dolup sertleşebilme.

erection, *is.* **1.** inşa/bina etme, yapma, yükseltme, **2.** inşaat, bina, yapı, **3.** kaldırma, kalkma, dik(il)me, dikleş(tir)me, **4.** *anat.* kalkma, dikleşme, sertleşme, bazı dokuların (özellikle erkek tenasül organının) kanla dolarak sertleşip dikleşmesi. *Just thinking about her gav him an ~.*

erective, *sf.* kaldıran, kalkan, dikleş(tir)en, dikleştirici.

erector, *is.* **1.** **erecter** *d.d.* kaldıran/diken/ dikleştiren şey/kimse, **2.** kuran, kurucu, bina/inşa eden, montör, **3.** *anat.* vücudu/bir organı dik tutan kas.

erelong, *zf. esk.* yakında, çok geçmeden. ***e.a.****- soon, before long.*

eremite, *is.* münzevi, inzivaya çekilmiş kimse, tarikidünya, keşiş. **eremitic(al) = eremitish** : yalnız, münzevi, inzivaya çekilmiş, dünyadan elini eteğini çekmiş, tarikidünya gibi. **eremitism** : inziva, yalnızlık, dünyadan el etek çekme.

erenow, *zf. esk.* bundan önce, evvelce, mukaddema. ***e.a.****- heretofore.*

erepsin, *is. biy.-kim.* erepsin : ince bağırsağın çıkardığı bir tepkiten/enzim.

erethism, *is. fizy.* irkilim, taharrüşiyet, aşırı duyarlık/uyarılabilme, herhangi bir organın uyarılara karşı aşırı duyarlığı. **erethismic = erethistic = erethitic = erethic** : tez irkilir, aşırı duyar.

erewhile(s), *zf. esk.* bir süre önce, vaktiyle. ***e.a.****- formerly.*

erg, *is.* **1.** *fiz.* erg : CGS birim sisteminde iş/erke/enerji birimi : 1 dinlik kuvvetin kendi doğrultusunda 1 cm yol almasıyla yapılan iş, 10^{-7} jul, **2.** kum çölü.

ergate, *is.* işçi karınca.

ergo, *bağ.&zf.* bunun için, bu nedenle, bu sebepten, bundan dolayı, binaenaleyh. ***e.a.****- hence, therefore, consequently, thus.*

ergo-, *ön ek* "iş, erke". **ergomatics = ergonomics** : iş ölçüsü/bilimi.

ergodic, *sf. mat. ist.* **1.** ölçümkal, döngel : yeteri kadar uzun süreli zaman aralığında bir sistemin ilk durumuna yakın bir duruma dönmesi ile ilgili. ~ **state** : döngel durum. ~ **trasformation** : ölçümkal dönüşüm. ~ **theory** : ölçümkal kuramı, **2.** **~ity** : ölçümkallık, döngellik.

ergograph, *is.* kasgüçölçer : bir kasın yapabileceği işi ölçen alet.

ergometer, *is.* kaserkölçer : bir kasın belirli bir zamanda yaptığı işi ölçen alet. **ergometry** : kas erk ölçümü.

ergonomics, *is.* işe uyum bilgisi : çevreye, işe ve iş koşullarına uyum sorunlarını inceleyen bilim. **ergonomic(al)** : işe uyumsal. **ergonomist** : işe uyum uzmanı.

ergonovine, *is.* ergonovin, $C_{19}H_{23}N_3O_2$: suda erir ergot alkaloidi : doğum esnasında rahimin sıkışmasını artırmak ve kanamasını önlemek için kullanılır.

ergosterol, *is. biy.-kim.* ergosterol : $C_{28}H_{43}OH$: mahmuzlu çavdarda ve mayalarda bulunan suda erimez sterol. Ültraviyole ışınlara maruz kalınca raşitizm tedavisinde kullanılan D_2 vitaminine dönüşür.

ergot, *is.* **1.** ergot, çavdar mahmuzu : asalak mantarların (*Claviceps* vb.) çavdar ve benzeri hububat özlerinde meydana getirdiği sert, kırmızımsı kahverengi tanemsi kütle, **2.** çavdar mahmuzu hastalığı, **3.** çavdar mahmuzundan elde edilen ve damar büzücü vb. olarak kullanılan çeşitli alkaloidler.

ergotamine, *is.* ergotamin, $C_{33}H_{35}N_5O_5$: ergottan elde edilen ve bilhassa migren tedavisinde kullanılan alkaloid.

ergotism, *is. patol.* çavdar hastalığı : mahmuzlu çavdar ekmeği yemekten veya ilâç olarak fazla ergot almaktan ileri gelen hastalık : kramp, spazm ve kangrene sebep olur.

ericaceous, *sf. bot.* defnegiller *(Ericaceae)* familyasından (defne, taflan, kocayemiş, azalya vb.).

erigeron, *is. bot.* kanarya otu *(Erigeron)*.

Erin, *is. ed.* İrlanda. ***e.a.*-** *Ireland.*

erinaceous, *sf.* kirpi cinsinden, kirpimsi.

eringo, *is., ç.* **-goes, -gos** *bk.:* **eryngo.**

eristic, *sf.&is.* **1. eristical** *d.d.* ihtilâflı, münazaalı, nizalı, çekişmeli, **2.** tartışmacı, münakaşacı, tartışmayı/münakaşayı seven kimse, **3.** *fel.* didişim : tartışmada karşısındakini mantık oyunlarıyla şaşırtıp yanlış ve saçma yanıtlar vermeye zorlayarak susturma, **4. ~ally** : çekişerek, didişerek.

Eritrea, *is.* Eritre. **Eritrean** : Eritreli.

erk, *is. Brit.- argo* **1.** en küçük rütbeli hava subayı, **2.** hoşlanılmayan kimse. ***e.a.*-** *1. aircrfatsman.*

erlking, *is.* (Alman ve İskandinav mitolojisinde) yaramaz peri, çocuklara fenalık yapan ruh.

ermine, *is., ç.* **-mines** *zool.* **1.** as, kakum *(Mustela erminea)* : sansargillerden kürkü çok makbul, etçil memeli hayvan. Kürkü yazın esmer kırmızı, kışın ak renkli, kuyruğunun ucu karadır. Uzunluğu 30 cm, kuyruğu 10 cm. **2.** *ABD* gelincik, sansar vb. **3.** as kürkü, **4.** mevki itibarıyla as kürküyle süslü elbise giyen kimsenin rütbesi (kral, lord, yargıç vb.). **attain/don the ~ = rise to the ~** : yargıç olmak. **dispute between silk and ~** : avukat yargıç tartışması.

ermined, *sf.* as kürklü, as kürk giymiş.

-ern, *son ek* "-sel, -e yönelik, -e doğru" : yön bildiren sıfat yapar. *ör.: northern, southern, eastern, western.*

ern = erne, *is. zool.* deniz kartalı, akkuyruklu kartal *(Haliaeetus albicilla)* : Kartalların en büyüğüdür. Koyu kahverengi olur. ***e.a.*-** *sea eagle.*

erode, *f.* **eroded, eroding 1.** kemir(il)mek, ye(n)mek, **2.** *jeol.* aşın(dır)mak, oymak, (kanal vb.) açmak. *Running water ~s soil and rocks. The coast is slowly eroding away.*

erodent, *sf.* aşındırıcı. ***e.a.*-** *eroding, erosive.*

erogenic = erogenous, *sf.* **1.** (cinsel bakımdan) duyarlı/hassas, okşandığı zaman cinsel arzu uyandıran (organ). *The female breasts are an ~ zone.* **2.** kösnül, şehvetli, şehvet verici/uyandırıcı. **~ zoue** : kösnül bölge.

Eros, *is., ç.* **Erotes 1.** Eros : eski Yunan aşk tanrısı, **2.** aşk tanrısının simgesi, kanatlı çocuk resmi, **3.** kösnü, şehvet, cismanî aşk, **4.** *psikol.* (a) sevgeç, libido, cinsel içgüdü, (b) varlığını koruma içgüdüsü.

erose, *sf.* **1.** pürüzlü, tırtıklı : gayrimuntazam aşınmış/kemirilmiş, **2.** *bot.* tırtıklı, kenarları diş diş (yaprak), **3. ~ly** : pürüzlüce, tırtık tırtık.

erosion, *is.* **1.** kemir(il)me, ye(n)me, **2.** *jeol.* aşın(dır)ma, oy(ul)ma, yıpranma/yıpratma. *soil ~ by rain and wind. By absorbing the water, trees help prevent ~ of soil.* **~ column** : peri bacası, **3.** *mec.* azalma, zayıflama. *the slow ~ of royal power.* **4. ~al** : aşınma+.

erosive, *sf.* aşındırıcı, yıpratıcı. **~ness = erosivity** : aşındırıcılık, yıpratıcılık.

erotic, *is.* **1.** âşıkane/kösnül şiir, **2.** kösnücül, şehvetperest kimse.

erotic(al), *sf.* **1.** kösnül, şehvanî, şehvet verici/uyandırıcı, cinsel arzu uyandıran. *an ~ picture.* **2.** cinsel aşkla ilgili. *~ feelings. an ~ poem.* **3.** kösnücül, şehvetli, şehvetperest, şehvet düşkünü, cinsel arzuları kuvvetli. *an ~ individual.* **4. erotically** : şehvet/cinsel arzu uyandıracak şekilde. ***e.a.*****- *1&2.*** *amatory,* ***2.*** *amorous,* ***3.*** *lecherous.*

erotica, *is.* kösnül/şehvet uyandıran kitap/resim vb. *This nasty old man has a valuable collection of ~.*

eroticism = erotism, *is.* **1.** kösnüllük, şehvanîlik, şehvet düşkünlüğü, **2.** kösnü, şehvet, (aşırı/anormal) cinsel arzu.

eroto-, *ön ek* "kösnü, şehvet, cinsel arzu". *ör.: erotomania.*

erotogenic, *sf. bk.:* **erogenous.**

erotomania, *is. psikol.* kösnül sayrılık, aşırı şehvet düşkünlüğü. **erotomaniac** : kösnücül, kösnü sayrısı.

err, *gs.f.* **1.** yanılmak, hata yapmak/işlemek. **Everyone ~s at one time or other** : Herkesin yanıldığı zaman olur. **To ~ is human** : Kul kusursuz olmaz. **2.** günah işlemek, delâlete düşmek, doğru yoldan sapmak. **To ~ is human, to forgive divine** : Günah işlemek kullara, affetmek Allaha mahsustur. **3.** (asıl gayeden/hedeften) sapmak/ayrılmak, yanlış yola gitmek, **4. ~ on the side of** : ...hususunda fazla ileri gitmek, aşırı davranmak. **Often one finds that advisers ~ on the side of caution** : Öğüt verenler çoğunlukla ihtiyat hususunda fazla ileri giderler (aşırı ihtiyat tavsiye ederler). ***e.a.*****- *2.*** *sin, go astray,* ***3.*** *wander, stray.*

errancy, *is., ç.* **-cies 1.** yanılma, hata yapma/işleme, **2.** yanılma/hataya düşme eğilimi.

errand, *is.* **1.** haber veya iş için bir yere gönder(il)me, kısa iş seyahati, (iş için) sağa sola koşuşma. **go on an ~ = run an ~** : bir haber götürmek veya bir iş yapmak için bir yere gitmek. **to run ~s for** : yumuş tutmak, ...için sağa sola koşuşmak. *I've no time to go on/run ~s for you! The little boy goes to the stores and runs other ~s for his parents.* **2.** yumuş, özel görev/yapılacak iş. **have several ~s to do** : yapılacak çok işi olmak. *I've got a few ~s in the town.* **send on an ~** : bir haber veya bir işle bir yere göndermek, **3.** (bir yere gönderilme ile ilgili) maksat, niyet, iş, **4. a fool's ~** : boşuna gayret/zahmet/teşebbüs, sonuçsuz olacağı apaçık bir iş. **to go on a fool's ~** : akıntıya kürek çekmek; sonuçsuz bir işe girişmek. ***e.a.*****- *2.*** *commission.*

errand-boy, *is.* **1.** yumuş oğlanı, bakkal çırağı, ufak tefek işler için sağa sola gönderilen çocuk, **2.** *k.d.* kukla : kendi istem ve kararıyla iş görmeyip başkasının elinde alet olan kimse.

errant, *sf.* **1.** maceraperest, serseri, macera peşinde koşan. **an ~ knight** : macera arayan şövalye. *She went to London to bring back her ~ daughter.* **2.** sapkın, sapık, doğru yoldan ayrılan, yanılan, hataya/delâlete düşen. *An ~ husband is one who leaves his wife and chases other women.* **3.** başıboş, kâh bir yönde kâh öbür yönde hareket eden/giden/esen, değişik yönlü, göçebe. *an ~ calf. an ~ breeze.* **4. ~ly** : başıboş bir şekilde, macera peşinde koşarcasına; yanlışlıkla, yanılarak, sehven. ***e.a.*****- *1.*** *wandering, roving,* ***2.*** *mistaken, straying.*

errantry, *is., ç.* **-ries** maceraperestlik, başıboşluk, serserilik, macera peşinde koşma; sapınç, sapkınlık, sapıklık, yanılgı, yanılma, hataya düşme.

errare humanum est, *Lât.* Hata insana mahsustur.

errata, *ç. is.. bk.:* **erratum.**

erratic, *sf.&is.* **1.** garip, acayip, tuhaf (kimse). *~ behavior.* **2.** değişik yönlü, sebatsız, kararsız, düzensiz, hareketi intizamsız, ne yapacağı/nasıl hareket edeceği bilinmeyen. *An ~ mind jumps from one idea to another.* **3.** sapkın, sapık (kimse), **4.** *jeol.* sürüklenmiş, (buzul vb. gibi doğal kuvvetlerle) asıl yerinden uzaklaşmış (kaya, taş vb.), **5. ~ally** : garip/acayip/kararsız/sebatsız/düzensiz bir şekilde, sapıkçasına, **6. erraticism** : gariplik, acayiplik, sebatsızlık, kararsızlık, düzensizlik, sapıklık. ***e.a.*****- *1.*** *eccentric, queer,* ***2.*** *wandering, irregular, random.*

erratum, *is., ç.* **errata** yanlış(lık), hata, sehiv, yazı/baskı hatası, mürettip/tertip/dizgi hatası. **errata list** : yanlış doğru cetveli. ***e.a.*****-** *misprint, mistake, blunder, error.*

errhine, *sf.&is. tıp* burun akıtan : sümük salgısını artıran (ilâç).

erring, *sf.* **1.** yanılmış, yanılgıya uğramış, hataya düşmüş, **2.** sapkın, sapmış, günah/hata işlemiş. **an ~ wife** : kocasına ihanet eden kadın, **3.** **~ly** : yanılarak, yanlışlıkla, sapınçla, günah veya hata işleyerek.

erroneous, *sf.* **1.** yanlış, hatalı. **a ~ belief** : yanlış inanış, **2.** *esk.* sapkın, sapık, doğru yoldan ayrılmış, delâlete düşmüş, **3.** **~ly** : yanlışlıkla, hata ile, **4.** **~ness** : yanlışlık, hata. ***e.a.-*** *1. wrong, mistaken, incorrect, inaccurate, false.* ***k.a.-*** *1. accurate.*

error, *is.* **1.** yanlış, hata. **to make/commit an ~** : yanlışlık yapmak, hata işlemek. *The accident was caused by human ~.* **printer's ~** : dizgi/tertip hatası. **clerical ~** : yazı/istinsah hatası, **2.** yanılgı, yanılma. **to be in ~** : yanılmak, **3.** yanlışlık, yanıltı, sehiv, yanlış fikir/hareket. **in ~** : yanlışlıkla, sehven. *I did it in ~.* **goods sent in ~** : yanlışlıkla gönderilen eşya. **to be in ~ = to fall into ~** : yanılmak, hataya düşmek, yanlış fikre kapılmak, **4.** günah, kabahat, sapınç, delâlet. **The ~ is yours** : Kabahat senin. **There were ~s on both sides** : Her ikisi de kabahatliydi. **5.** *mat.* yanılgı, hata : bir çokluğun ölçülen değeri ile gerçek değeri arasındaki fark. **~s and omissions excepted** : yanlış ve noksanlar hariç, **6.** *huk.* (mahkemede) usul hatası. ***e.a.-*** *1. mistake, blunder, slip, 3. oversight, 4. sin, wrongdoing, transgression, trespass.*

ers, *is. bk.:* **ervil.**

ersatz, *sf.&is.* yapay, sun'î, yapma, taklit (madde).

Erse, *sf.&is.* İskoçya/İrlanda Kelt dili.

erst, *sf.&zf.* *esk.* **1.** ilk önce, evvelâ, ilk, birinci, **2.** evvelce, eskiden. ***e.a.-*** *1. first, originally, 2. formerly.*

erstwhile, *sf.&zf.* *esk.* **1.** eski, sabık. *~ enemies.* **the ~ governor of Adana** : eski Adana valisi, **2.** eskiden. evvelce. ***e.a.-*** *1. former, 2. formerly, erst.*

erubescent, *sf.* **1.** kırmızı, kızaran, kızarmış, **2.** **erubescence** : kırmızılık, kızartı, kızarma. ***e.a.-*** *1. blushing.*

eruct, *f.* **1.** geğirmek, **2.** (volkan) püskürtmek, fırlatmak, fışkırtmak. ***e.a.-*** *1. belch, eructate, 2. emit.*

eructate, *f.* **-tated, -tating** *bk.:* **eruct.**

eructation, *is.* geğirme, geğirti, geğirince çıkarılan gaz.

eructative, *sf.* geğirtici.

erudite, *sf.* **1.** bilgin, çok bilgili, âlim, allâme, mütebahhir, derya. *an ~ professor. He has written many ~ works on electronis.* **2.** **~ly** : bilgince, âlimane, bilgili bir şekilde, **3.** **~ness** : bilginlik, âlimlik. ***e.a.-*** *1. learned, scholarly.*

erudition, *is.* bilginlik, âlimlik, allâmelik, derin bilgi, vukuf, okuma ve araştırma ile elde edilen bilgi/ilim/irfan. ***e.a.-*** *learning, knowledge, scholarship.*

erumpent, *sf.* **1.** fırlak, çıkık, fırlamış, ileri atılmış, **2.** *bot.* çıkıntılı, sivri. ***e.a.-*** *2. prominent.*

erupt, *f.* **1.** püskür(t)mek, indifa etmek, fışkır(t)mak. *Hot water ~ed from the geyser. The volcano ~ed lava and ashes.* **2.** feveran etmek, (öfkeden) köpürmek/taşmak/parlamak. *His anger ~ed.* **3.** (cilt) kabarmak, kabarcık/sivilce çık(ar)mak. *Hives ~ed on his face. Her skin ~ed when she had measles.* **4.** patlamak, patlak vermek, (kavga/gürültü) çıkmak/kopmak. *Violence ~ed in the city after the football match.* **5.** (diş) çıkmak, (diş etini) yarmak. *When baby was 9 months old, its teeth started to ~.* **6.** **~ible** : püskür(t)ebilir, indifa edebilir, fışkır(t)abilir, patlak verebilir. ***e.a.-*** *1. burst, eject.*

eruption, *is.* **1.** püskür(t)me, fışkır(t)ma, **2.** *jeol.* (yanardağ) indifa. *a volcano in a state of ~.* **3.** püskür(t)ülen/fışkır(tıl)an/fırlatılna/fırlayan şey (lâv, kül, gayzer vb.), **4.** patlama, anî zuhur (etme), birdenbire vaki olma. *~s of infectious di-seases. ~s of racial or national hatred.* **5.** (deri) kabarma, kabartı, kabarcık, kabarıklık, kızartı. *When a person has measles, his skin is in a state of ~. Scarlet fever causes an ~.* **6.** (diş) çıkma, (diş etini) yarma. *The ~ of teeth made the baby fretful.* ***e.a.-*** *1. burst, 2. ejection, 4. outbreak, outburst, 5. rash, exanthema.*

eruptive, *sf.* **1.** püskür(t)en, fışkır(t)an, fırlatan, fırlayan, patlayan, **2.** *jeol.* indifaî, **3.** püskür(t)me/fışkır(t)ma/fırla(t)ma (şeklinde/tarzında), **4.** *patol.* kabarcıklar çıkaran, kabarıklıklar/kızartılar hasıl eden. *Measles is an ~ disease. ~ fevers.* **5.** **~ly** : püskürterek, fışkırtarak, fırlatarak, indifa suretiyle, **6.** **~ness = eruptivity** : püskür(t)me, fışkır(t)ma, fırla(t)ma, indifa hâlinde olma.

ervil, *is. bot.* küşne, karaburçak *(Vicia Ervilia)* : baklagillerden yem olarak yetiştirilen bir bitki. **ers** *d.d.* ***e.a.****- vetch.*

-ery, ad yapmaya mahsus son ek. Şu anlamları ekler : **1.** iş, ticaret/imalâthane, yapım evi, meslek vb.: *brewery, cookery, grocery, bakery,* **2.** hane, ev, oturulan yer : *nunnery, fishery, refinery,* **3.** kolleksiyon : *finery, pottery, modern machinery,* **4.** "-lık/-lik/-luk/-lük" : nitelik, durum, yapılan iş vb. *snobbery, slavery, bravery, devilry, witchery.*

eryngo = eringo, *is., ç.* **-goes, -gos** *bot.* deve elması, çakırdiken *(Eryngium).* ***e.a.****- sea holly.*

erysipelas, *is. patol.* yılancık.

erysipelatous, *sf. patol.* yılancıklı.

erysipeloid, *is. patol.* bakterilerin sebep olduğu yılancığa benzer bir deri hastalığı.

erythema, *is. patol.* kızartı. **~tic = ~tous** : kızartılı.

erythrism, *is.* olağanüstü kırmızılık, kızıllık (deri, tüy, saç vb.). **~al = erythristic** : kızarık, kızarmış, kızıl.

erythrite, *is.* **1.** eritrit, kobalt arsenat: Co3As2O8.8H2O. **2.** *bk.:* **erythritol.**

erythritol, *is. kim. ecz.* eritritol : C4H1104 veya CH2OH(CHOH)2CH2OH : Bazı yosunlarda kristalli sakkarit şeklinde bulunur. Yüksek tansiyonun tedavisinde, atardamar genişletici olarak kullanılır.

erythro-, *ön ek* "al, kırmızı". *ör.: erythrocyte.*

erythroblast, *is. anat.* ön alyuvar : ilikte bulunan ve alyuvarları üreten göze. **~ic** : ön alyuvarsal.

erythroblastosis, *is. patol.* **1.** kanda ön alyuvar bulunması, **2.** yeni doğan çocuğun kanında ön alyuvar bulunması (anne ve babanın kanlarının Rh uygunsuzluğundan ileri gelir).

erythrocyte, *is. fizy.* alyuvar. **~ic** : alyuvarsal.

erythrocytometer, *is.* alyuvar sayıcı : kandaki alyuvar sayısını gösteren alet.

erythrocytometry, *is.* alyuvar sayımı.

erythromycin, *is. ecz.* eritromisin : C37H67NO13. Birçok gram-pozitif ve bazı gram-negatif organizmaların sebep olguğu hastalıkların tedavisinde kullanılan antibiyotik.

erythron, *is.* alyuvarlar.

erythrophyll, *is. biy.- kim.* yaprak kızartan : sonbaharda yaprakların kırmızıya dönüşmesine sebep olan madde.

erythropoiesis, *is.* alyuvar oluşumu. **erythropoietic** : alyuvar oluşturan.

erythropoietin, *is.* alyuvar oluşturan : böbreklerin çıkardığı ve alyuvar oluşumunu hızlandıran hormon.

erythrosine, *is. kim.* eritrosin : C20H6I4 O5Na2 : besinleri renklendirmede ve biyolojik boya olarak kullanılan iyot tuzu.

es-, *ön ek* "dışarı" : Fransızcadan alınan kelimelere eklenir: *escape, escheat* gibi. Sonraları **ex-** şeklini almıştır : **exchange** gibi.

-es, *son ek* **1.** Yunancadan alınan kelimeleri çoğul yapar : *Hyades* gibi, **2. s, z, ch, sh** ve sessiz harfi izleyen **y** ile son bulan fiillerin üçüncü tekil şahıslarına gelir : *passes, buzzes, pitches, dashes, studies* gibi, **3. s, z, ch, sh** ve sessiz harfi izleyen **y** ile son bulan adları çoğul yapar : *losses, mazes, riches, ashes, babies* gibi. **f** ile son bulan adların çoğulunda **f,** ***ves*** şeklini alır : **shelf -> shelves** gibi.

escadrille, *is., ç.* **-drilles 1.** filo, altı uçaktan oluşan uçak birliği, **2.** *esk.* küçük deniz filosu.

escalade, *is.&f.* **-laded, -lading** (duvara vb.) merdivenle çıkma(k), (müstahkem kaleye) merdivenle çıkıp hücum etme(k). **escalader** : merdivenle çıkan.

escalate, *f.* **-lated, -lating 1.** (fiyat, ücret vb.) yüksel(t)mek, art(ır)mak. *The prices are escalating.* **2.** kızış(tır)mak, şiddetlen(dir)mek, genişle(t)mek, yay(ıl)mak, büyü(t)mek. *There is a danger that the conflict might ~ to a nuclear confrontation. By so doing we ~ the problems.* **3. escalation** : artış, yükseliş, kızışma, şiddetlenme, genişleme, yayılma. ***e.a.****- 1. rise, increase, 2. expand, intensify, enlarge.*

escalator, *is.* **1.** yürüyen merdiven, **2. ~ clause** *ABD* ücretlerin hayat pahalılığına göre ayarlanmasını öngören madde/hüküm. ***e.a.****- 1. moving staircase, moving stairway.*

escalatory, *sf.* yükseltici, artırıcı, şiddetlendirici.

escallop = escalop, *is.&gl.f.* **1.** güveç/tava pişirmek : (et vb.) üzerine salça ve ekmek parçaları koyarak fırında pişirmek, **2.** güveç, tava. ***e.a.-*** *1&2. scallop.*

escapade, *is.* **1.** havaîlik, uçarılık, gençlik çılgınlığı, haylazlık, yaramazlık, felekten bir gün çalma, eğlenme, **2.** serüven, macera, sergüzeşt. *childish ~s.* ***e.a.- 1.*** *fling, spree, caper, 2. adventure.*

escape^{1}, *is.&sf.* **1.** kaçış, kaçma, firar, kurtuluş. **make one's ~** : kaçıp kurtulmak. *The thief jumped into a car and made his ~.* **There was no ~ from the trap** : Tuzaktan kurtulmak imkânsızdı. **have a narrow ~** : dar kurtulmak. **a narrow ~** : güç belâ/kıl payı kurtuluş. **a hairbreadth ~** : kıl payı kurtulma. **fire ~** : yangın çıkışı/merdiveni, **2.** kaçış/firar yolu veya aracı, **3.** gerçekten uzaklaşma, can sıkıntısından kurtulma. *to find an ~ in mystery stories.* **4. ~ of/from/out of** : sızma, sızıntı. **There is an ~ of gas somewhere** : Bir yerden benzin sızıyor. **5.** *bot.* gürleşip gelişen/çabuk büyüyen bitki, azman/yabanî bitki, **6.** gerçekten uzaklaştırıcı, hayalî. *~ litterature.* **7.** kaçamaklı, kaçış/kurtuluş sağlayan, sorumluluktan vb. kurtarıcı. **an ~ clause in a contract** : sözleşmede bir yükümlülüğü kaldıran madde, **8. ~ artist** : (hapis vb. den) kaçmakta usta kimse, **9. ~ cock** : emniyet musluğu. **10. ~ gear** : (denizaltından) kurtulma düzeni, **11. ~ hatch** *den.* çıkış deliği, **12. ~ mechanism** *psikol.* kaçınma düzeneği : hoşa gitmeyen gerçeklerden ve sorumluluktan kaçma, tatlı hülyalara kapılma, **13. ~ shaft** : tehlike anında maden ocağından kaçma şaftı veya çıkış yeri, **14. ~ valve** : emniyet valfı, **15. ~ velocity** : kurtuluş hızı : bir roketin yer çekimi etkisinden kurtulması için gerekli minimum hız.

escape^{2}, *is.&f.* **escaped, escaping 1.** kaçmak, firar etmek. *The prisoners have ~d. We ~d from/out of burning house.* **2.** kurtulmak, paçayı kurtarmak. **~ death** : ölümden kurtulmak. **He narrowly (= only just) ~d being drowned** : Boğulmaktan dar kurtuldu (Az kalsın boğuluyordu.). **to go south to ~ the hard winter** : şiddetli kıştan kurtulmak için güneye gitmek, **3. ~ from/out of** : sızmak. *Some gas is escaping from the pipe.* **4.** atlatmak, sıyrılmak, yakayı kurtarmak. *He thinks he will never ~ hard work.* **5.** *bot.* gürleşmek, gelişmek, çabuk büyümek/yayılmak, **6.** (gözünden/dikkatinden) kaçmak. *No details ~ him. Nothing ~d his attention.* **7.** hatırından çıkmak, unutmak, hatırlayamamak. *I'm afraid your name ~d me. I knew his face, but his name ~d me.* **8.** sakınmak, kaçınmak, **9.** ağzından kaç(ır)mak, istemeden söylemek. *A cry ~d her lips. A whistle of surprise ~d him.* **Not a word ~d him** : (a) Ağzından bir söz çıkmadı. (b) Bir kelime kaçırmadı. **10.** (hafızadan) silinmek/kaybolmak/uzaklaşmak, unutulmak. *Al remembrances of him had ~d from her mind.* **11. escapable** : kaçabilir, firar edebilir, kurtulabilir, **12. escaper** : kaçan, firar eden. ***e.a.- 1.*** *flee, abscond, decamp, 2. avoid, 3. issue, leak, seep out, 4. elude, 8. shun, eschew, 10. fade, vanish, slip away.*

escapee, *is.* kaçak, firarî.

escapement, *is.* **1.** saat düzengeci : saat çarklarına vuruyu ileten ve dönüş hızlarını düzenleyen mekanizma, **2.** yazı makinesi şariyo düzengeci, **3.** piyanoda tele vuran çekici yerine döndüren düzen, **4.** *esk.* (a) kaçma, kaçış, firar, (b) kaçış yolu.

escapism, *is.* kaçınmacılık : gerçekçi biçimde karşılanması gereken tedirgin edici durumlardan kaçınma eğilimi. **escapist** : kaçınmacı.

escapology, *is.* **1.** zincirden vb. kurtulma ilmi : bir nevi cambazlık, **2.** hayatın zorluklarından kaçabilme bilgisi, **3. escapologist** : zincirden vb. kurtulabilen cambaz, (b) hayatın zorluklarından kaçabilen kimse.

escargot, *is.* (Fransa'da yenilen) salyangoz. ***e.a.-*** *snail.*

escarole, *is. bot.* hindiba.

escarp, *is.&gl.f. bk.:* **scarp.**

escarpment, *is.* **1.** diklik, dik uçurum şeklinde kayalık yüzey, **2.** dik kazılmış istihkâm duvarı.

-esce, *son ek* "...olmak/başlamak" Lâtinceden alınan fiillerin başına gelir. *ör.: convalesce, putresce.*

-escence, *son ek* **-escent** ile son bulan sıfatlardan durum, hâl ve nitelik bildiren adlar yapar: *convalescence, effervescence, luminescence* gibi.

-escent, *son ek* "...olan/başlayan, özelliğini/niteliğini taşıyan" anlamları katan sıfat eki : *convalescent, effervescent, luminescent* gibi.

eschalot, *is. bk.:* **shallot.**

eschar, *is. patol.* yara kabuğu.

escharotic, *sf.&is. tıp* kabuk bağlatan, yara üzerinde kabuk teşekkülünü sağlayan (ilâç). ***e.a.***- *caustic.*

eschatological, *is. ilâh.* **1.** ahret bilimsel, **2. ~ly** : ahret bilimle.

eschatology, *is. ilâh.* **1.** ahret bilimi, öbür dünya bilgisi : ölümden sonraki hayata ait bahis, dünya ve hayatın sonu hakkındaki öğreti/doktrin, **2. eschatologist** : ahret bilimci.

escheat, *is.&f. huk.* **1.** varisi olmayan emlâkin hazineye (İngiltere'de krala) kalması, **2.** bu şekilde intikal eden mülk, mahlul mülk, **3. ~age** *d.d.* varisi olmayan mülke devletin elkoyma yetkisi. **by way of ~** : mahlulen, varisi olmadığından hazineye intikal eden, **4.** el koymak, müsadere etmek, **5.** (varisi olmayan emlâki) hazineye/krala mal etmek, **6.** devlete/hazineye kalmak, **7. ~able** : el konulabilir, devlete mal edilebilir, **8. ~or** : mahlul mallar memuru.

eschew, *f.* **1.** sakınmak, çekinmek, kötü şeylerden uzak durmak, içtinap etmek. **~ bad companies** : kötü arkadaşlardan uzak durmak. ~ *alcoholic drinks.* **to ~ evil** : kötülüklerden sakınmak, **2. ~al** : sakınma, çekinme, **3. ~er** : sakınan/çekinen kimse. ***e.a.***- *1. abstain from, shun, avoid, 2. shunning, avoidance.*

escort, *is.&f.* **1.** muhafız, refakatçi, maiyet (erkânı) : korumak/yol göstermek veya ağırlamak için bir kimseye eşlik eden kimse(ler). *The prisoner traveled under police ~.* **2.** muhafız alayı/gemisi. *During World War II Canada's destroyers served as ~s to many convoys.* **3.** eş, refik, kavalye. *Her ~ to the party was a tall young man.* **4.** (seyahatte) koruma, yol gösterme, rehberlik yapma, **5.** (korumak/ağırlamak/yol göstermek vb. için) eşlik/refakat etmek, beraber gitmek/bulunmak. *Four policemen ~ed the dangerous criminal to the prison. John ~ed Mary to the movies.* ***e.a.***- *5. usher, conduct, guard, guide, accompany.*

escritoire, *is.* yazı masası, yazıhane. ***e.a.***- *writing desk.*

escrow, *is. huk.* **1.** koşulları gerçekleştirinceye kadar üçüncü bir şahsa emanet edilen sözleşme, senet vb. **2. in ~** : emanette, yedieminde.

escuage, *is. bk.:* **scutage.**

escudo, *is., ç.* **-dos 1.** eskudo : Portekiz lirası (nikel veya bronz). 1 ~ = 100 *centavos,* **2.** Şili (kâğıt) lirası, 100 *centesimos.* **3.** İspanya ve İspanyolca konuşan Amerika ülkelerinin eski altın lirası, **4.** İspanya'da 1868'den önce kullanılan gümüş lira.

Esculapian, *sf.&is. bk.:* **Aesculapian.**

esculent, *sf.&is.* **1.** yenilebilir, **2.** yiyecek, sebze. ***e.a.***- *1. edible.*

escutheon, *is.* **1.** armalı kalkan, üzerine arma işlenmiş levha, **2.** (anahtar deliği, kapı tokmağı, çekmece tutamağı vb. etrafında bulunan) süslü levha, **3.** *den.* geminin aynalığı/isim levhası, **4. blot on one's ~** : namus lekesi, yüz karası, şerefine sürülmüş leke, **5. sully one's ~** : namusunu lekelemek, **6. ~ed** : levha ile süslü.

-ese, *son ek* **1.** "-lı/-li/-lu/-lü" : memleket/şehir adlarına eklenerek oralı halkı gösterir. **Chinese** : Çinli. **Portuguese** : Portekizli. **Javanese** : Cavalı. **Milanese** : Milanolu. **2.** "-ca/-ce, ...dili". **Chinese** : Çince, **Portuguese** : Portekizce. **3.** "...üslûbunda/tarzında/biçiminde" (ekseriya küçültücü anlam taşır) : **journalese** : gazeteci üslûbunda, **4.** "-e ait/özgü". **Japanese art** : Japon sanatı.

esemplastic, *sf.* (düşünceleri/kavramları vb.) birleştirici, terkip edici. *the ~ ability of the imagination.*

eserine, *is. bk.:* **physostigmine.**

eskar = esker, *is. jeol.* buzul izi : buzul çağından kalma kıvrımlı kum/çakıl yığını.

Eskimo, *sf.&is., ç.* **-mos, -mo 1.** Eskimo, **2.** Eskimo dili, **3. Eskimoan/Eskimuan** *d.d.* Eskimo+, Eskimolara, dil ve kültürlerine ait, **4. ~ dog = husky** : Eskimo köpeği, **5. Eskimoid** : Eskimoya benzer, Eskimo gibi.

esophageal = oesophageal, *sf.* yemek borusu+.

esophagus = oesophagus, *is. anat.* yemek borusu.

esoteric, *sf.* **1.** içrek, batınî, muğlâk, kapalı, müphem, anlaşılması zor : ancak seçkin bir azınlığa hitap eden veya onlarca anlaşılabilen, **2.** seçkin azınlığa ait, **3.** özel, hususî, gizli, saklı, mektum, mahrem. ***e.a.***- *1. recondite, 3. private, secret, confidential.*

esoterica, *ç. is.* **1.** seçkin bir azınlığa hitap eden/anlaşılması zor şeyler, **2.** özel/gizli/mahrem şeyler, **3.** **~ally** : gizlice, özel/gizli/mahrem olarak.

ESP = extrasensory perception, *is. psikol.* duyu dışı algılama : duyu organları yoluyla algılanamayan bir olay ya da görüngüyü, belirlenmemiş bazı etmenler yoluyla algılama.

esp. = especially.

espadrille, *is.* çarık, üstü bezli sandal.

espalier, *is.&gl.f.* **1.** yelpaze şeklinde yetiştirilen meyve ağacı, **2.** bu ağacın düzlem kafesi, **3.** yelpaze biçimli ağaç yetiştirmek, bu ağaçlarla süslemek.

España, *is.* İspanya (İspanyolca orijinal adı). ***e.a.-** Spain.*

***español**, sf.&is., ç.* ***-ñoles** İsp. bk.:* **Spanish.**

esparto, *is., ç.* **-tos** *bot.* halfa otu *(Stipa tenacissima)* : G Avrupa ve K Afrika'da yetişen, kâğıt ve hasır yapmakta kullanılan bir ot.

especial, *sf. bk.:* **special, particular, exceptional**

especially, *zf. e* **1.** özellikle, bilhassa, bahusus, hassaten, pek, çok. **be ~ watchful** : çok dikkatli ol. **"Do you like chocolate?""Not ~"** : "Çikolata sever misin?" "Pek sevmem." **I love İstanbul, ~ in summer** : Bilhassa yazın İstanbul'u severim. **2.** özel bir nedenle, özel/müstesna bir şekilde, fevkalâde olarak, mutat dışı, özel olarak, her şeyden önce. *This crown was made ~ for the king.* ***e.a.-** particularly, exceptionally, markedly, signally, notably, mainly, in particular, principally, above all.*

esperance, *is. esk.* umut, ümit. ***e.a.-** hope.*

Esperanto, *is.* Esperanto : Ortak dünya dili olması amacıyla Avrupa dillerinden seçme kelimelerle kurulmuş bir yapay dil. **Esperantism** : Esperantoculuk. **Esperantist** : Esperanto uzmanı.

espial, *is.* **1.** casusluk, **2.** gözetleme, görme, keşif, keşfetme, **3.** merak, tecessüs.

***espiègle**, sf. Fr.* yaramaz, haşarı, açıkgöz, cevval. ***e.a.-** roguish, playful.*

***espièglerie**, is., ç.* ***-ries** Fr.* yaramazlık, haşarılık, şaka, lâtife, oyun. ***e.a.-** roguishness, playfulness.*

espionage, *is.* casusluk. **counter-~** : mukabil casusluk, casusluğu önleme. ***e.a.-** spying.*

esplanade, *is.* **1.** gezi, gezi yeri, gezinti mahalli, meydan, deniz/nehir kıyısında halka mahsus açık gezi yeri, **2.** şehir evlerini surlardan ayıran açıklık.

espousal, *is.* **1.** benimseme, kabullenme, (bir fikri/ilkeyi) benimseyerek savunma. *John's ~ of violent political beliefs annoyed his father very much.* **2.** **~s** *d.d.* (a) nikâh, düğün, (b) nişan töreni. ***e.a.-** 2. (a) wedding, marriage.*

espouse, *gl.f.* **-poused, -pousing 1.** benimsemek, kabullenmek, kendine mal etmek, (bir fikre/ilkeye/davaya) sarılmak/taraftar olmak. *He ~d the cause (= political idea) of equal rights for women.* **2.** evlenme, **3.** *esk.* (kızını) birisi ile evlendirmeyi vadetmek, beşik kertmek, **4.** **espouser** : benimseyen, kabullenen, bir fikri/davayı savunan, destekleyen. ***e.a.-** 1. adopt, embrace, support, 2. marry, 3. supporter.*

espresso, *is., ç.* **--sos** espreso kahve : İtalyan usulü (basınçlı buharı koyu kavrulmuş kahveden geçirerek yapılan) koyu bir kahve.

esprit, *is.* **1.** ruh, can, neşe, **2.** nükte, zekâ, akıl. ***e.a.-** 1. spirit, vigor, 2. wit, intelligence, quickwittedness*

***esprit de corps**, Fr.* birlik/beraberlik duygusu/ruhu : bir topluluğun bireyleri arasında manevî bağlılık.

espy, *gl.f.* **-pied, -pying** uzaktan görmek, gözüne ilişmek, (uzak/ufak/kısmen saklı bir şeyi) görmek/sezmek. *One day Robinson Crusoe espied a footprint in the sand.*

Esq. = **Esqr.** = Esquire.

-esque, *son ek* "...tarzında/biçiminde/üslûbunda, -e benzer, ...gibi, -vari". *ör.: arabesque, Romanesque.*

Esquimau, *sf.&is., ç.* **-maux** *bk.:* **Eskimo.**

esquire, *is.&gl.f.* **-quired, -quiring 1.** *b.h.* Bey, Efendi : ad ve soyadından sonra ***Esq.*** şeklinde kısaltılarak yazılan bir unvan. *John Smith, Esq.* gibi. ABD'de avukatlar için, İngiltere'de sosyal mevki sahibi kimseler için kullanılır. **2.** (Orta Çağlarda) şövalyeye refakat eden genç asilzade, **3.** İngiltere'de şövalyelikten bir aşağı asalet unvanı, **4.** *esk.* ağa, mülk sahibi, **5.** beylik unvanı vermek, **6.** bir kadına/kıza eşlik/refakat etmek (bu anlamda az kullanılır). ***e.a.-** 6. squire.*

ess, *is.* S harfi, S şeklinde nesne.

-ess, *son ek* dişilik eki : adlardan o türün dişisine verilen ad üretir : *countess, hostess, actress, lioness.*

essay, *is.&gl.f.* **1.** makale, kalem denemesi, **2.** gayret, çaba, **3.** (pulculukta) örnek, nümune, müsvedde, **4.** *esk.* deneme, tecrübe, girişim, teşebbüs. *She made her first ~ at the cooking.* **5.** denemek, tecrübe etmek, kalkışmak. *He ~ed a very difficult jump.* **6.** çabalamak, girişmek, gayret/teşebbüs etmek, **7.** ~ **examination/test** : yazılı sınav/yoklama, **8.** **~er** : deneyen, tecrübe eden, girişen, kalkışan. ***e.a.*** *2. endeavor, 4. trial, assay, attempt, 5. try, 6. attempt.*

essayist, *is.* **1.** makale/deneme yazarı, **2.** *az kul.* deneme/tecrübe yapan kimse, **3.** **~ic** : makale/deneme şeklinde/tarzında/üslûbunda.

essence, *is.* **1.** öz, cevher, asıl, esas, künh, iç yüz, hakikat, hulâsa. **the ~ of the matter** : işin esası. **the ~ of what was said** : söylenenlerin özü/hulâsası, **2.** (a) nitelik, mahiyet, (b) temel, ruh. **Kindness is the ~ of politeness** : Nezaketin temeli iyiliktir. **3.** esans, ıtır, ruh. **~ of roses.** **4.** alkol, ispirto, **5.** (öz) varlık, tabiat, ruh, nefis. **The divine ~** : İlâhî varlık, **6.** **in ~** : aslında, esas itibarıyla, **7.** **of the ~** : çok önemli, hayatî önemi haiz. *We must hurry, time is of the ~.* **8.** **~ of mirbane = ~ of myrbane** *kim.* nitrobenzen. ***e.a.*** *1. gist, substance, nature, reality, fundamentals, 2. (a) characteristic, nature, (b) base, basis, 3. perfume, scent, 4. spirit, 6. essentially, 7. of the greatest importance 8. nitrobenzene.*

Essene, *is.* münzevî Yahudi : M.Ö. II. M.S. II. yy. da gelişmiş Musevî inziva ve riyazet tarikati mensubu. **Essenian = Essenic** : münzevî Yahudi+.

essential, *sf.&is.* **1.** zorunlu, elzem, çok önemli/lüzumlu, zarurî, hayatî (şey). *Discipline is ~ in an army.* **to be ~** : gerekmek, elzem olmak. **It's ~ that...** : ...elzemdir/şarttır. *We can live without clothes, but food and drink is ~ to life (for the preservation of life).* **2.** temel, aslî, gerçek, hakikî, öz, esas. **~ character** : esas mahiyet, öz nitelik. *Her most ~ quality is kindness.* **learn the ~s** : esasını/temel bilgileri öğrenmek, **3.** ıtır/ruh (türünden), (bitki/çiçek vb.) özü+ **4.** doğal, tabiî, fıtrî, kendiliğinden olan. *~ poetry. ~ happiness.* **5.** en önemli/elzem olan şey, esas, temel (bilgi vb.), öz. **to see the ~s** : en önemli şeylerle meşgul olmak. **the ~s of English Grammar** : Temel İngilizce Dil Bilgisi. ***e.a.*** *1. indispensable, vital, absolutely necessary, 2. fundamental, basic, intrinsic, 4. natural, spontaneous.*

essential hypertension, *patol.* (sebebi bilinmeyen) sürekli yüksek kan basıncı.

essentialism, *is. eğt.* **1.** temelcilik : bazı ülkü, kavram ve hünerlerin toplum için zarurî olduğunu ve eğitimin temelini oluşturması gerektiğini savunan öğreti/doktrin. *bk.:* **progressivism, 2. essentialist** : temelci.

essentiality, *is., ç.* **- ties** (2. için) **1.** zorunluluk, zaruret, gereklilik, elzem/zarurî oluş, **2.** esas/temel nitelik/özellik/eleman/şey/husus/nokta.

essentially, *zf.* **1.** aslında, esas itibarıyla, gerçekte. *She's ~ kind.* **2.** mutlaka, zarurî olarak, herhalde. **not ~** : şart değil, olmasa da olur. *"Must I do it today?" "Not ~."*

essentialness, *is.* zorunluluk, zaruret, elzemlik.

essential oil, *is.* çiçek özü/ruhu/esansı : çiçeklerden elde edilip parfüm, ilâç vb. yapmakta kullanılan öz.

essoin, *is.* **1.** meşru mazeret, (İngiliz yasasına göre) belirtilen zamanda mahkemede bulunmaya engel olan sebep, **2.** *esk.* özür, mazeret, gecikme. ***e.a.*** *2. excuse, exemption, delay.*

essonite, *is.* sarı, kahverengi lâl taşı. ***e.a.*** *cinnamon stone.*

EST = E.S.T. = e.s.t = Eastern Standard Time.

-est, *son ek* **1.** bir veya iki heceli sıfat ve zarfların en üstünlük derecesini belirten son ek : *warmest, fastest, highest, strongest,* vb. **2.** eski İngilizcede fiilin şimdiki zaman ikinci tekil kişi son eki (artık kullanılmıyor). ***Thou knowest/ sayest/goest*** **= You know/say/go.**

establish, *gl.f.* **1.** kurmak, tesis/ihdas etmek. *to ~ a university. to ~ a government/business/colony.* **2.** yerleştirmek. **~ oneself in business** : ticaret hayatına girmek/atılmak. **to ~ one's son in business** : oğlunu bir işe yerleştirmek. **to ~ oneself in a place/in a new home** : yeni bir yere/eve yerleşmek, **3.** tanıtmak, kabul ettirmek. *to ~ oneself as a writer. to ~ a custom.*

4. saptamak, tespit etmek, kanıtlamak, ispat etmek, gerçekleştirmek, tahakkuk ettirmek. *to ~ the facts. to ~ one's innocence. to ~ the truth of a story.* **They were unable to ~ where she had been** : Onun nerede olduğunu tespit edemediler. **5.** (hüküm/yasa) koymak, vazetmek, tasdik etmek, onaylamak. *We've ~ed a rule in this club that everyone buys his own drinks.* **6.** sağlamak, iade/temin/tesis etmek. **to ~ order** : düzen sağlamak, **7.** (kilise/din) resmîleştirmek, millîleştirmek. **The ~ed religion of Egypt is Islam** : Mısır'ın resmî dini İslâmdır. **~ed church** : hükûmet tarafından resmen tanınmış kilise, **8.** *iskambilde* sonraki oyunları kazanacak şekilde kontrolu sağlamak, **9. ~er** : kurucu, müessis. ***e.a.-*** *1. found, institute, form, organize, fix, set up, 2. install, settle, 4. prove, verify, substantiate, confirm, 5. decree, enact, appoint, introduce, 6. bring about.* ***k.a.-*** *1. abolish, 4. disprove.*

establishment, *is.* **1.** tesis (etme), kurma. *The ~ of new industry by the government.* **2.** kuruluş, teessüs, **3.** kurulu düzen/sistem, müesses nizam, **4. the Establishment** : (toplumda) iktidarı elde tutanlar, baştakiler, ileri gelenler, *argo* kodamanlar, **5.** yerleşme, yerleşilen yer (ev bark, arazi vb.), **6.** iş yeri, ticarethane, fabrika (personeli ile birlikte), **7.** (sivil/askerî) teşkilât, **8.** kurum, müessese (okul, hastane vb.), **9.** hükûmetin kiliseyi resmen tanıması, **10.** hükûmetçe resmen tanınmış kilise, özellikle Church of England, **11.** *esk.* sabit/sağlam gelir, **12.** (iş/evlilik/meslek hayatında) güven verici durum, **13. ~arian** : (a) resmî kilise/devlet kilisesi taraftarı, (b) resmî kiliseye ilişkin, **14. ~arianism** : resmî kilise taraftarlığı. ***e.a.-*** *8. institution.*

estaminet, *is., ç.* ***-nets*** *Fr.* küçük bar/taverna/meyhane/kahvehane. ***e.a.-*** *bistro.*

estancia, *is., ç.* **-cias** (Lâtin Amerika'da) sığır çiftliği.

estate, *is.&f.* **-tated, -tating 1.** mülk, emlâk, malikâne, konak, arazi, arsa, *to have an ~ in the country.* **2.** *huk.* (a) mal ve mülk, (b) malikin hukukî durumu, (c) bir arazi üzerinde bir kimsenin hissesi/hakkı, (d) miras kalan mal/mülk, **3.** *Brit.* site, yeni inşa edilen mahalle. **industrial ~** : sanayi sitesi, **4.** durum, hâl, vaziyet, hayatın belirli bir dönemi/evresi. **to attain to man's ~** : erginlik çağına gelmek, rüşte erişmek. **Join together in the holy ~ of matrimony** : evlenmek, **5.** (belli başlı toplumsal/politik) grup/sınıf/tabaka, **6.** refah, mevki, sosyal durum, toplumsal orun, içtimaî mevki. **of high/low ~** : içtimaî mevkii yüksek/aşağı, **7.** *esk.* debdebe, ihtişam, tantana, azamet, **8.** *esk.* (a) servet, zenginlik, itibar, yüksek mevki/mertebe, (b) mülk edinmek, malikâne kurmak, **9. personal ~** : menkul mal. **real ~** : gayrimenkul mal/ mülk. **the three ~s** : asiller, ruhban sınıfı ve halk. **the fourth ~** : basın, gazetecilik, **10. ~ agency** : emlâk acentesi/dairesi, **11. ~ agent** : (a) emlâkçi, emlâk simsarı/tellâlı, (b) *Brit.* büyük emlâk idare eden memur, **12. ~-duty** : kalıtım/veraset/intikal vergisi. ***e.a.-*** *1. property, 3. housing development, 7. pomp, state, display.*

esteem, *is.&gl.f.* **1.** itibar/hürmet etmek, saymak, saygı göstermek. *The old teacher was much loved and ~ed.* **2.** takdir etmek, kıymet vermek. *I ~ him for his honesty. I ~ their effort. We ~ the people of good character.* **3.** saymak, addetmek, telâkki etmek. *to ~ a project worthwhile.* **I didn't ~ him to be worthy of trust** : Bence o itimada lâyık değildir. **4.** *esk.* değer biçmek, kıymet takdir etmek, **5.** saygı, hürmet, itibar, **6.** *esk.* takdir, telâkki, kıymet/değer verme, hüküm, kanaat. **Courage is always held in ~** : Cesaret daima takdir edilir. **It is worthless in my ~** : Kanaatimce o değersizdir. **7. hold in great/high ~** : son derece saygı/hürmet göstermek, çok takdir etmek/beğenmek. ***e.a.-*** *1. honor, revere, respect, appreciate, admire, 2. prize, value, 3. regard, rate, 4. appraise, 5. respect, regard, honor, favor, reverence, admiration, 6. estimation, valuation, judgment, opinion.* ***k.a.-*** *1. disdain, disregard, scorn, 5. scorn, contempt.*

ester, *is. kim.* ester : asitlerin alkole etkimesi ve su molekülünün açığa çıkması sonucu oluşan bileşim, etil asetat CH3COOC2H5, dimetil sülfat (CH3O)2SO2 gibi.

esterase, *is. biy.- kim.* esteraz : esteri alkol ve aside dönüştüren maya.

esterifiable, *sf.* esterleşebilir.

esterification, *is.* esterleşme.

esterify, *v.* **-fied, -fying** *kim.* esterleş(tir)mek.

esthesia = aesthesia, *is.* duyarlık, duyum, hassasiyet. ***e.a.-*** *sensitivity.*

esthesiometer, *is. tıp* duyumölçer.

esthesis, *is.* duyma, duygu, duyu, duyuş, duyum. ***e.a.-*** *sensation, feeling.*

esthete, *is. bk.:* **aesthete.**

esthetic(al), *sf. bk.:* **aesthetic(al).**

esthetically, *zf. bk.:* **aesthetically.**

esthetician, *is. bk.:* **aesthetician.**

estheticism, *is. bk.:* **aestheticism.**

esthetics, *is. bk.:* **aesthetics.**

Esthonia(n), *is. bk.:* **Estonia(n).**

estimable, *sf.* **1.** saygıdeğer, hürmete şayan/lâyık, değerli, mümtaz, itibarlı, şayanıtakdir. ~ *qualities.* **2.** takdir/tahmin/hesap edilebilir, tahmini/takdiri mümkün. ~ *costs.* **3.** **~ness** : (a) saygıdeğerlik, (b) takdir edilebilme, **4. estimably** : hürmete/takdire lâyık bir şekilde.

estimate, *is.&f.* **-mated, -mating 1.** (fiyat, bedel, değer, kıymet vb.) tahmin/takdir etmek, değer/paha biçmek, hesaplamak, kestirmek. *I ~ her age at 32. It's impossible to ~ his abilities yet. I asked 3 building firms to ~ for the repairs of the roof.* **~ed value** : tahmin edilen değer/kıymet, muhammen bedel, **2.** fikir edinmek, hüküm vermek/çıkarmak. *While an author is yet living we ~ his powers by his worst performance.* **3.** tahmin, takdir, rey, fikir. *According to some ~s the productivity has increased by 25 percent in the last year.* **4.** bedel tahmini, fiyat teklifi. *We got 3 ~s before having the roof repaired, and accepted the lowest.* **5. at a rough ~** : kabataslak, aşağı yukarı, kaba bir tahminle/hesapla, **6. at the lowest ~** : en az. *At the lowest ~ it will cost $90.* **7. in my ~** : bence, (benim) tahminime göre, **8. to form an ~ of s.o.'s capabilities** : bir kimsenin yetenekleri hakkında fikir edinmek. ***e.a.-*** *1. appraise, assess, assay, evaluate, rate, 3&4. appraisal, valuation.*

estimation, *is.* **1.** tahmin, fikir, kanaat, kanı, oy. **in my ~** : bence, kanaatimce, fikrimce. *In my ~ the boy is guilty.* **2.** saygı, hürmet, takdir, hayranlık, itibar. **to hold in high ~** : büyük saygı/hürmet beslemek. *I hold him in high ~.* **3.** bedel/fiyat tahmini, fiyat teklifi, tahminî hesap. ***e.a.-*** *1. judgment, opinion, 2. esteem, respect, regard, appreciation, honor, 3. estimate.*

estimative, *sf.* **1.** tahminî, takribî, yaklaşık, aşağı yukarı, tahmin edilen, muhammen, **2.** tahmin/takdir edilebilir.

estimator, *is.* tahminci, tahmin/takdir eden, fiyat teklifi veren.

estipulate, *sf. bot. bk.:* **exstipulate.**

estival = aestival, *sf.* yazlık, yaza mahsus/ait, yaz+.

estivate = aestivate, *gs.f.* **-vated, -vating 1.** yaz mevsimini (özel bir yerde, özel bir faaliyetle) geçirmek, **2.** *zool.* yaz uykusuna yatmak, yazı uykuda geçirmek, **3. estivator** : yaz uykusuna yatan.

estivation = aestivation, *is.* **1.** *zool.* yaz uykusu(na yatma), **2.** (tomurcukta) çiçek yapraklarının dizilişi.

Estonia = Esthonia, *is.* **1.** Estonya, **2. ~n** : (a) Estonyalı, (b) Estonya dili, (c) Estonya'ya/Estonyalılara ait.

estop, *gl.f.* **-topped, -topping 1.** *huk.* özçelişmek : kendi eylemi yüzünden iddiasını savunma hakkını yitirmek, **2.** *esk.* durdurmak, engellemek, tıkamak, **3. ~page** : kendi eylemi yüzünden hakkını iptal etme, durdurma. ***e.a.-*** *1. hinder, prevent, bar, impede, 2. stop.*

estoppel, *is.* *huk.* öz çelişme : evvelki bir eylemin/ifadenin sonradan ileri sürülen iddiayı savunmaya engel olması.

estovers, *is. ç.* yasal gereksinmeler, kanunen zarurî olan levazım (eş için nafaka, kiracı için yakıt vb.).

estrade, *is.* yükseltilmiş zemin.

estradiol = aestradiol, *is.* **1.** *biy.- kim.* estradiyol : dişilik iç salgısı/hormonu : C18H24 O2. Döl yatağı iç damar ve dokularının gelişip kalınlaşmasını sağlar. **2.** *ecz.* bu hormonun ilâç şekli : dişilik hormonu yetersizliği ve âdet kesimi rahatsızlıklarını tedavide kullanılır.

estrange, *gl.f.* **-tranged, -tranging 1.** yabancılaştırmak, aralarını açmak, (birbirinden) soğutmak, düşman etmek. **to become ~d (from)** : -den soğumak, yabancılaşmak, araları açılmak, **2.** ayırmak, uzaklaştırmak. *A quarrel had ~d him from his family.* **to ~ oneself from society** : toplumdan uzaklaşmak. **the ~d couple** : birbirinden ayrılmış eşler (karı koca), **3. ~ment** : yabancılaş(tır)ma, uzaklaş(tır)ma, araları açılma, soğuma, düşman olma. ***e.a.-*** *1. alienate, disaffect, wean, 2. keep apart, keep away.* ***k.a.-*** *1. reconcile.*

estranger, *is. esk. bk.:* **stranger, alien, foreigner.**

estray, *is.&gs.f.* **1.** başıboş, toplumdan/sürüden uzaklaşmış, doğru yoldan ayrılmış, **2.** *huk.* sahipsiz/başıboş (kalmış) evcil hayvan, **3.** *bk.:* **stray** (6-8).

estreat, *is.&gl.f. Brit.* **1.** mahkeme kararı özeti, **2.** dava açmak için mahkeme kararının suretini çıkarmak, **3.** ceza vb. vermek/kesmek/hükmetmek.

estrin, *is. biy.- kim. bk.:* **estrone.**

estriol, *is. biy.- kim.* estriol : C18H21 (OH)3 : gebelik esnasında idrarda bulunan dişilik hormonu, **2.** *ecz.* estriolün ilâç şekli : estrojen noksanlığı hâlinde kullanılır. **oestriol, theelol** *d.d.*

estrogen = oestrogen, *is. biy.- kim.* estrojen : memelilerde dişilik hormonu.

estrogenic, *sf.* kızıştıran, kösnüten, dişilerde kızışma/kösnüme hasıl eden. **~ally** : kösnüterek.

estrone, *is.* **1.** *biy.- kim.* estron, C18H 22O2 : bir tür dişilik hormonu. Gebelik esnasında idrarda ve dileşte (meşimede) bulunur. **2.** *ecz.* (ilâç şeklinde) estron : estrojen noksanlığı veya aybaşı kesilmesi hâllerinde kullanılır. **estrin, oestrin, oestrone, theelin** *d.d.*

estrous = oestrous, *sf.* **1.** (dişi hayvanlarda) kızışma/kösnüme dönemi ile ilgili, **2.** ~ **cycle** : kösnüme çevrimi : memelilerde bir çiftleşme döneminden öbürüne kadar cinsel ve diğer organlardaki fizyolojik değişimler.

estrus, *is. zool.* **1.** (dişi hayvanlarda) kızışma/kösnüme dönemi, **2.** *bk.:* **estrous cycle**, **3. estrual** : kızışma+, kösnüme; kızışmış, kösnül.

estuarine, *sf.* **1.** haliç şeklinde, halice benzer, **2.** haliçlerde/geniş nehir ağızlarında bulunan.

estuary, *is., ç.* **--aries 1.** haliç, nehir ağzındaki koy, nehrin denizle birleştiği geniş ve açık yer, denizin nehir ağızlarındaki karaya doğru girintisi, **2. estuarial** : haliç şeklinde, haliç+.

esu = e.s.u. = electrostatic unit.

esurient, *sf.* **1.** aç, aç gözlü, haris, obur, tamahkâr, **2. esurience = esuriency** : açlık, aç gözlülük, harislik, oburluk, tamahkârlık, **3. ~ly** : aç gözlülükle, oburlukla, hırsla, harisane, tamahkârlıkla. ***e.a.-*** *1. hungry, greedy, voracious.*

-et, *(son ek)* "-cık/-cik/-cuk/-cük" : küçültme son eki. **islet** : adacık. **midget** : cüce, mini mini.

E.T. = **e.t.** = Easter Time.

eta, *is.* eta : Yunan alfabesinin yedinci harfi.

E.T.A. = **ETA** = *estimated time of arrival* : tahminî geliş saati.

etaerio, *is. bot.* (çilek, dut gibi) bileşik meyve.

étagère, *is., ç.* ***-gères*** *Fr.* etajer.

et al, *Lât.* **1.** ve başka yerde, **2.** ve başkaları. ***e.a.-*** *1. and elsewhere, 2. and others.*

etalon, *is.* etalon : ışığın dalga uzunluğunu veya uzunlukları hassas olarak ölçmekte kullanılan optik alet.

etamine, *is.* etamin : hafif, seyrek dokunmuş pamuklu/yünlü kumaş.

étape, *is., ç.* ***-étapes*** *Fr. As.* **1.** açık ordugâh, konak, konaklama yeri, askerin bir günlük yürüyüşten sonra konakladığı yer, **2.** bir günlük yürüyüş, **3.** *esk.* (yürüyüş hâlindeki orduya gerekli) levazım.

état-major, *is. Fr.* kurmay. ***e.a.-*** *general staff.*

étatisme, *is. Fr.* devletçilik.

etc. = et cetera.

et cetera, ve benzerleri, ve başkaları, ve saire, vb., vs.

etcetera, *is., ç.* **--ras 1.** buna benzer (ve zikredilmeyen) şeyler/kimseler, **2. etceteras** : fazlalıklar, ekler, ilâveler.

etch, *gl.f.* **1.** asitle yakmak, **2.** hâkketmek, oymak, asitle yakarak bakır/cam üzerine süslü şekiller işlemek, **3.** biçim ve kılığını (eşkâlini) belirtmek, bir kimsenin karakterini/görünüşünü tasvir etmek, **4.** hafızaya nakşetmek, unutulmayacak şekilde zihinde yer etmek. *The scene was ~ed on his mind. This terrible event is ~ed in my memory.* **5.** hakkâklık/oymacılık yapmak, **6. ~er** : oymacı, hakkâk.

etching, *is.* **1.** (asitle bakır/cam üzerine) süslü şekiller işleme, oyma, hâkketme, **2.** oyma baskı, gravür, **3.** oyma baskı ile yapılmış resim/yazı vb. **4.** oyma baskı levhası.

E.T.D. = **ETD** = *estimated time of departure* : tahminî hareket saati.

eternal, *sf.&is.* **1.** sonsuz, öncesiz ve sonrasız, ölümsüz, ezelî ve ebedî. *Most religions believe that the God is ~.* **2.** sürekli, kesintisiz, daimî, sonsuz, sonu gelmeyen. ~ *quarreling.* **3.** devamlı, değişmez, baki, kalımlı. ~ *principles.* **4.** *fel.* zaman dışında, zamanla değişmeyen, **5.** **~ity = ~ness** : sonsuzluk, ölümsüzlük, öncesizlik ve sonrasızlık, **6.** **~ly** : ebediyen, ölümsüz/ sonsuz olarak, ebediyete kadar, **7.** **~ triangle** : evli bir çift ile bunlardan birinin sevgilisi arasında oluşan içinden çıkılmaz durum, **8.** **the Eternal** : Allah, Tanrı, **9.** **the ~ City** : Ebedî Şehir, Roma. *e.a.- 1&2. permanent, unending, endless, everlasting, perpetual, ceaseless, infinite, immortal, 3. enduring, immutable, timeless, imperishable, indestructible.*

eternalize, *gl.f. bk.:* **eternize.**

eterne, *sf. esk. bk.:* **eternal.**

eternise/eternisation, *Brit. bk.:* **eternize/ eterni-zation.**

eternity, *is., ç.* **- ties** **1.** ebediyet, sonsuzluk, sonsuz uzun zaman. *I was so anxious that every moment seemed an ~.* **2.** ölümsüzlük, ebedîlik, lâyemutluk, **3.** sonsuzluk, ölümden sonra ruhun sonsuzluğa erişmesi. *This bomb will blow us to ~.* **4.** ezel ve ebet, lâyetenahi, nihayetsizlik. *e.a.- 1. endlessness, 2. immortality.*

eternize, *gl.f.* **-nized, -nizing** **1.** ebedîleştirmek, ebedî kılmak, sonsuzluğa kavuşturmak, **2.** ölümsüzleştirmek, ölümsüz/lâyemut kılmak, şöhretini ebedîleştirmek, ölmezliğe kavuşturmak, **3.** **eternization** : ebedîleştirme, ölümsüzleştirme. *e.a.- 1. perpetuate, 2. immortalize, 1&2. eternise, eternalize.*

etesian, *sf.* yıllık, senelik, senede bir olan/ vuku bulan (Akdeniz'de her yaz kuzeyden esen rüzgârlar için söylenir). ~ **wind** : meltem, imbat.

eth = edh, *is.* çizgili **d** harfi : eski İngilizcede sesli ve sessiz **th** harflerini temsil ederdi.

-eth, *son ek* **1.** şiir dilinde veya resmî dilde üçüncü tekil şahıs çekim eki : ***he doeth/doth*** **: he does.** ***he hopeth*** : **he hopes. 2.** "-ıncı/-inci/ -uncu/-üncü" : derece, mertebe bildiren sıfat eki olan **-th**'nın değişik şekli. **y** ile son bulan sayılara eklenir : *twentieth, thirtieth, fiftieth,* etc.

ethacrynic acid, *is. kim.* etakrinik asit : C13H12Cl2O4 : ödemi tedavisinde kullanılan idrar söktürücü bir madde.

ethambutol, *is. kim.* etambütol : C10H24 N2O2 : tüberküloz tedavisinde kullanılır.

ethane, *is. kim.* etan : CH3CH3 : metan serisinden renksiz, kokusuz, yanıcı gaz. Organik sentezde ve yakıt olarak kullanılır. **bimethyl, methyl methane** *d.d.*

ethanol, *is. kim.* etanol : C2H5OH : şeker ve nişastanın fermantasyonundan elde edilen etil alkol. **ethyl alcohol, grain alcohol** *d.d.*

ethanolamine, *is. kim.* etanolamin : C2H7NO : eritici olarak kullanılan renksiz sıvı, amino alkol.

ethene, *is. kim. bk.:* **ethylene** (2).

ether = aether, *is.* **1. ethyl ether** *d.d. kim. ecz.* eter, lokman ruhu : (C2H5)2O. Hoş kokulu, uçucu, yanıcı sıvı. Eritici ve solunum yolu ile uyuşturucu olarak kullanılır. **2.** *kim.* genel formülü R-O-R olan bir O atomuna bağlı iki organik kökten oluşan bileşimler sınıfı, **3.** gökyüzü, sema, **4.** *fiz.* esir : uzay boşluğunu doldurduğu tasarlanan ağırlıksız töz. Işık ve elektromagnetik dalgaların boşlukta yayılmasını izah için tasarlanmıştır.

ethereal = aethereal, *sf.* **1.** hafif, havaî, **2.** nazik, zarif, narin, ince. ~ **beauty, 3.** semavî, göksel, **4.** özdeksiz, esirî, havaî, elle tutulmaz, uzay boşluğu gibi, **5.** *kim.* etil eter+, etil etere benzer, **6.** **~ity = ~ness** : hafiflik, incelik, narinlik, havaîlik, özdeksizlik, göksellik, **7.** **~ly** : hafif/havaî/ince/narin/zarif bir şekilde. *e.a.- 1. light, airy, 2. tenuous, delicate, refined, 3. celestial, heavenly, 4. immaterial, intangible.*

etherealise/etherialise/etherealisation, *Brit. bk.:* **etherealize/etherialize/etherealization.**

etherealize = etherialize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** hafifletmek, havaîleştirmek, **2.** nazik/ zarif/inceleştirmek, **3.** semavî/ruhanî kılmak, özdeksizleştirmek, ruh hâline getirmek, **4.** **etherealization = etherialization** : hafifletme, havaîleştirme, nazik/zarif / inceleştirme, semavîleştirme, özdeksizleştirme.

etherize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** eter vermek, eterle uyuşturmak/bayıltmak, **2.** **etherization** : eter verme, eterle uyuşturma/bayıltma, **3.** **etherizer** : eter veren, eterle uyuşturan/bayıltan.

ethic, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **ethical**, **2.** ahlâk bilimi, ahlâk kuralları sistemi.

ethical, *sf.* **1.** törel, ahlâkî, **2.** töre/ahlâk bilimine ait, **3.** ahlâk ilkelerine/meslek ahlâkına uygun. *I oughtn't to do that, it is not ~. It is not considered ~ for physicians to advertise.* **4.** yalnız reçete ile satılan (ilâç), **5.** **~ity** = **~ness** : törellik, ahlâka/töreye uygunluk, **6.** **~ly** : törel olarak, töreye/ahlâka uygun şekilde. ***e.a.- 1&3.*** *moral, upright, righteous, virtuous, honorable.* ***k.a.- 1&3.*** *immoral, unethical, indecent.*

ethicize, *gl.f.* **-cized, -cizing** törelleştirmek, törelere/ahlâk kurallarına uydurmak, törelere/ahlâk kurallarına uygun telâkki etmek.

ethics, *ç. is.* **1.** ahlâk kuralları, **2.** töre : belirli bir toplum, meslek grubu vb. nin uymak zorunda olduğu kurallar. **medical ~** : hekimlik töresi. **code of ~** : şeref yasası, bir kurumda çalışanların meslek ahlâkını korumak için uymak zorunda oldukları kurallar, **3.** kişisel ahlâk : bir kimsenin doğru bulduğu ilkeler. *His ~ forbade betrayal of a confidence.* **4.** *fel.* töre bilimi, ahlâk bilimi/felsefesi, ahlâkiyat. ***e.a.-*** *2. moral.*

Ethiop(e), *sf.&is. esk. bk.:* **Ethiopian.**

Ethiopia, *is.* Habeşistan. (eski adı : **Abyssinia**).

Ethiopian, *sf. &is.* **1.** Habeş, Habeşli, Habeşistanlı, **2.** Habeşistan'a/Habeş(li)lere ait, **3.** zenci, Mısır'ın güneyinde yaşayan koyu derili ırka mensup kimse.

Ethiopic, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **Ethiopian**, **2.** **Geez/Ge'ez** *d.d.* eski Habeş dili.

ethmoid, *sf.&is. anat.* **1.** (burunun kafatasına birleştiği yerdeki) kalbur kemiği, **2.** **~al** *d.d.* kalbur kemiği+.

ethnarc, *is.* kabile/aşiret reisi, başkan, şef, vali.

ethnarchy, *is.* kabile/aşiret reisliği, başkanlık, şeflik, valilik.

ethnic, *is.* azınlık: *ABD* protestan Anglosakson kişi; *Cnd.* İngiliz veya Fransız aslından olmayan kişi/topluluk. *There are ~s in Toronto from many parts of Europe.*

ethnic, *sf.* **~al** *d.d.* **1.** ırksal, ırka ait, etnik, **2.** ırkların menşe, özellik, kültür, dil vb. na ait, **3.** Hristiyan olmayan(lara ait), **4.** çeşitli (ilkel) toplumların din/dil/kültürleri ile ilgili. *~ dances.* **5.** budun bilime ait, etnolojik, **6.** **~ group** = **ethnos** *sos.* budun : özel bir kültürü paylaşan, aynı ırka/millete mensup toplum, **7.** **~ally** : ırk bakımından, etnik olarak, **8.** **~ity** : budunsallı.

ethno-, *ön ek* "budun, ırk, halk, kültür". *ör.: ethnography.*

ethnobiology, *sf.* budunsal dirim bilimi, ırk biyolojisi : ilkel toplumlar ve onlarla çevreleri (bitki, hayvan vb.) arasındaki ilişkileri inceleyen biyoloji dalı.

ethnocentric, *sf.* **1.** ırk temeline dayanan, ırkı esas alan, **2.** budun, bencil : kendi ırkının üstünlüğüne inanan, **3.** **~ally** : (a) ırkı esas alarak, (b) budun bencillikle, **4.** **~ity** *bk.:* **ethnocentrism .**

ethnocentrism, *is. sos.* budun bencilliği : kendi ırkını, ulusunu, toplumunu başkalarınınkinden üstün sayma ve onları aşağı görerek kendininkine bağımlı kılmayı isteme tutumu.

ethnogeny, *is.* **1.** budun köken bilimi : ırkların kökenini, menşeini, doğuşunu inceleyen budun bilimi dalı, **2.** **ethnogenic** : budun köken bilimsel, **3.** **ethnogenist** : budun köken bilimi uzmanı.

ethnography, *is.* **1.** budun betim, etnografya : insan topluluklarının, özellikle ilkel toplumların özdeksel ve tinsel kültürlerini betimsel inceleyen bilim dalı, **2.** **ethnographer** = **ethnographist** : budun betim uzmanı, **3.** **ethnographic(al)** : budun betimsel, **4.** **ethnographically** : budun betimle.

ethnology, *is.* **1.** budun bilimi : toplumların kültürlerini karşılaştırmalı olarak inceleyen, kültürlerin oluşum ve gelişim yasalarını araştıran bilim dalı, **2.** **ethnologic(al)** : budun bilimsel, **3.** **ethnologically** : budun bilimle, **4.** **ethnologist** : budun bilimi uzmanı.

ethnomusicology, *is.* **1.** budun müzik bilgisi : ilkel müzikleri, bunların halkla ve onların kültürleri ile ilgisini inceleyen bilim, **2.** **ethnomusicological** : budun müzik bilimsel, **3.** **ethnomusicologist** : budun müzik uzmanı.

ethnos, *is. bk.:* **ethnic group.**

ethology, *is.* etoloji : hayvanların davranış ve tabiatlarını, çevre ile ilişkilerini inceleyen bilim. **ethological** : etolojik. **ethologically** : etolojik olarak. **ethologist** : etoloji uzmanı.

ethos, *is.* **1.** *sos.* yol töre, ahlâk ve âdet : bir toplumu başkalarından ayıran kültürel özellikler, **2.** dram edebiyatında duygu ve heyecanlar dışında kişisel eylemleri yöneten ahlâkî ilkeler, **3.** kişisel/toplumsal karakter veya tutum/davranış.

ethyl, *sf.&is. kim.* **1.** etil : tek valanslı etil grubu CH3CH2- veya C2H5 içeren : etil eter (C2H5)2O gibi, **2.** tetraetil kurşun ve başka maddeler içeren vuruntusuz yakıt, **3.** ~ **group** = ~ **radical** : etil grubu : CH3CH2- içeren bileşimler grubu.

ethyl acetate, *is. kim.* etil asetat : CH3COOC2H5 : uçucu, tutuşucu, meyve kokulu sıvı. Parfüm yapmakta, boya ve vernikleri eritmekte kullanılır.

ethyl alcohol, *is. bk.:* **alcohol** (1).

ethylate, *is.&gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** etilat : etil alkolün metallerle bileşimi. Potasyum etilat : KOC2H5 gibi, **2.** etillemek, bileşimine etil grubu sokmak, **3. ethylation** : etilleme.

ethylene, *sf.&is. kim.* **1.** etilenli, etilen grubu içeren, **2. ethene** *d.d.* etilen : CH2=CH2. Yanıcı gaz. Narenciyeyi renklendirmede, organik bileşimlerin sentezinde ve anestetik olarak kullanılır. **3.** ~ **glycol** *bk.:* **glycol** (2), **4.** ~ **group** = ~ **radical** : etilen grubu : iki valanslı -CH2-CH2- grubu, **5.** ~ **oxyde** : etilen oksit : C2H4O : etilen glikol ve plâstiklerin sentezinde kullanılır, **6.** ~ **series** *bk.:* **alkene series.**

ethylenic, *sf. kim.* etilen+, etilenli.

ethylic, *sf. kim.* etil+, etilli.

ethyne, *is. kim.* asetilen. ***e.a.-*** *acetylene.*

-etic, *son ek* genellikle **-esis** ile son bulan adlardan sıfat yapar. **genesis -> genetic** gibi.

etio- = **aetio**, *ön ek* "neden, sebep". *ör.: etiology.*

etiolate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** (bir bitkiyi ışıksız bırakarak) soldurmak, ağar(t)mak, rengini gidermek. *to ~ celery.* **2.** zayıflatmak, güçsüz/takatsiz bırakmak, **3.** hasta etmek, benzini soldurmak/sarartmak, **4. etiolation** : sarartma, soldurma, ağartma, zayıflatma. ***e.a.-*** *1. bleach, 2. weaken.*

etiology = **aetiology**, *is., ç.* **- gies 1.** *patol.* neden bilimi : hastalıkların nedenlerini inceleyen bilim, **2.** neden, sebep, köken, menşe. *~ of malaria. ~ of an old custom.* **3. etiologic(al)** : (a) neden bilimsel, (b) nedensel, neden/sebep bulan, sebebini arayıp bulmaya yönelik, **4. etiologically** : neden bilimi yönünden, nedenini bulmaya yönelik olarak, **5. etiologist** : neden bilimi uzmanı. ***e.a.-*** *2. cause, origin.*

etiquette, *is.* **1.** görgü, görgü kuralları, adabımuaşeret, davranış bilgisi. **not stand on ~** : teklifsiz olmak, **2.** törenlerde, resmî işlemlerde uygulanan kurallar. *court ~.* **3.** topluluk töresi : bir meslek mensuplarının uymak zorunda olduğu kurallar. *medical ~.* ***e.a.-*** *1. decorum, propriety, manners, politeness, courtesy, gentility.* ***k.a.-*** *impropriety, indecorum, impoliteness, rudeness, vulgarity, boorishness.*

etna, *is.* (ispirto ateşinde) su ısıtma kabı.

étoile, *is., ç.* ***-étoiles*** *Fr.* **1.** yıldız, **2.** başbalerin. ***e.a.-*** *1. star, 2. prima ballerina.*

Eton, *is.* **1.** İngiltere'de bir şehir, **2.** ~ **collar** : (sert, geniş) yaka, **3.** ~ **jacket** : (önü açık, bele kadar gelen) kısa ceket, **4.** ~**ian** : Eton Koleji öğrencisi.

Etruscan = **Etrurian**, *sf.&is.* Etrüsk+, Etrüsklü.

et seq., *ç.* ***et sqq.*** ***(= et sequens)*** *Lât.* ve (bundan) sonraki(ler), ve başkası/başkaları.

-ette, *son ek* **1.** "-cık/-cik" küçültme eki. **kitchenette** : mutfakçık, küçük mutfak, **2.** "... gibi, -e benzer, -imsi, ...taklidi, sun'î...". **leatherette** : deri taklidi, sun'î deri, **3.** dişil adlara ve mizahî ve şaka yollu kullanılan adlara eklenir : *usherette, farmerette, coquette,* **4.** grup adlarına eklenir : *octette.*

et tu, Brute, *Lât.* Sen de mi, Brütüs!

étude, *is., ç.* **-études** *müz. Fr.* alıştırma, temrin, etüt : ögrenciler için yazılmış müzik parçası.

etui, *is., ç.* **- etuis** ufak kap : iğne, tuvalet eşyası vb. konulan küçük süslü kap.

ETV = Educational television.

etymological, *sf.* **1.** köken bilime ait, **2.** ~**ally** : köken bilimle, köken bilimi açısından.

etymologise, *Brit. bk.:* **etymologize.**

etymologize, *f.* **-gized, -gizing 1.** (bir kelimenin) kökenini/aslını/tarihini araştırmak, **2.** köken bilimi öğrenmek, kelime kökenlerini incelemek, **3.** kelimelerin kökünü vermek/tahmin etmek.

etymology, *is., ç.* **--gies 1.** köken bilimi, etimoloji, menşe bilgisi : bir dildeki biçimlerin ve gösterenlerin kaynağını, ne zaman ortaya çıktıklarını, nereden geldiklerini, hangi evrelerden geçtiklerini araştıran dil bilimi dalı, **2.** bir kelimenin kökü ve çağlar boyunca gelişmesi, **3.** (kelime) türetme, türem(e), iştikak, **4. etymologist** : köken bilimi uzmanı.

etymon, *is., ç.* **--mons, -ma** köken : bir kelimenin kökü/aslı/bilinen en eski şekli.

Etzel, *is.* (Alman efsanelerinde) Attilâ, Hun Kralı.

Eu, *kim. bk.:* **europium.**

eu-, *ön ek* "iyi, hoş, lâtif, kolay, rahat". *ör.: eulogy, euphony, eupnea, eupepsia.*

Euboea, *is.* Eğriboz (ada). **Negropont, Evvovia** *d.d.*

eucaine = betacaine, *is. ecz.* yukain : C15H21NO2 : beyaz, katı kristal. Hidroklorit şekli mevziî uyuşturmada kullanılır.

eucalyptic, *sf.* sıtma ağacı+, okaliptüs+.

eucalyptol(e), *is. kim. bk.:* **cineole.**

eucalyptus, *is., ç.* **--ti, -tuses** *bot.* sıtma ağacı, okaliptüs *(Eucalyptus)* : Mersingillerden Avustralya'da yetişen yaz kış yeşil, kerestesi makbul bir ağaç. **eucalypt, blue gum** *d.d.*

eucharis, *is. bot.* beyaz zambak *(Eucharis)* : G Amerika'da yetişir, güzel kokulu iri beyaz çiçekler açar.

Eucharist, *is.* **1.** (Hristiyan kiliselerinde) Aşâi Rabbanî ayini, Komünyon, şarap ve ekmek ayini, **2.** (bu ayın için takdis edilen) şarap ve ekmek, **3. ~ic(al)** : bu ayinle ilgili. ***e.a.*** *- 1. (Holy) Communion*

euchre, *is.&gl.f.* **-chred, -chring 1.** yüker : iki, üç kişi ile oynanan bir iskambil oyunu, **2.** yükerde koz diyen oyuncunun üç el kâğıt alamayışı, **3.** yüker oyununda yenmek, **4. ~ out** *k.d.* hile ile yenmek, faka bastırmak. ***e.a.*** *- 4. defeat, outwit.*

euchromatin, *is.* ökromatin : kromozomun kalıtımsal özelliklerini taşıyan kısmı. **euchromatic** : ökromatik.

euchromosome, *is. bk.:* **autosome.**

euclase, *is.* öklez : HBeAlSiO5 : berilyum alüminyum silikat : prizmatik kristaller hâlinde bulunan yeşil mavi renkli nadir cevher.

Euclid, *is.* **1.** Öklit : Yunanlı geometri bilgini, **2.** *bk.:* **Euclidean geometry**, **3. ~'s postulate** : Öklit koyutu, **4. ~'s postulate of parallels** : Öklit koşutluk koyutu, **5. ~'s parallel axiom** : Öklit koşutluk beliti.

Euclidean = Euclidian, *sf.* **1.** Öklit+ : Öklit koyutlarını kabul eden, Öklit koyutlarına dayanan, **2. ~ algorithm** : Öklit uz işi, **3. ~ geometry** : Öklit uzam bilgisi, Öklit geometrisi : Öklit koyutlarına, özellikle bir doğruya dışındaki bir noktadan yalnız bir koşut (paralel) çizilebilir koşutuna dayanan uzam bilimi, **4. ~ metric** : Öklit ölçevi, **5. ~ norm** : Öklit düzgesi, **6. ~ ring** : Öklit dolamı, **7. ~ space** : Öklit uzayı, üç boyutlu uzay, **8. ~ sphere** : Öklit topanı.

eudemon = eudaemon, *is.* iyi ruh.

eudemonia = eudaemonia, *is.* mutluluk, saadet. ***e.a.*** *- hapiness.*

eudemonic = eudaemonic, *sf.* **1.** mutluluğa eriştiren, mutlu kılan, **2.** mutçuluğa/mutçulara ait.

eudemonics = eudaemonics, *is.* mutçuluk, mutluluk kuramı, saadet nazariyesi.

eudemonism = eudaemonism, *is. fel.* mutçuluk : eylemleri, mutluluğa ulaştırabilme derecelerine göre değerlendiren felsefe kuramı.

eudemonist = eudaemonist, *is.* mutçu.

eudemonistic(al) = eudaemonistic(al), *sf.* mutçuluk+.

eudemonistically = eudaemonistically, *is.* mutçulukla.

eudiometer, *is. kim.* gaz ölçer : gazların analizinde kullanılan taksimatlı cam tüp.

eudiometric, *sf. kim.* gaz ölçümsel. **~ally** : gaz ölçerle.

eugenia, *is. bot.* Hint kirazı/taflanı *(Eugenia).*

eugenic(al), *sf.* **1.** soy düzelten, nesli ıslah edici, soya çekim yolu ile insan ırkını zihnen/bedenen düzeltmeyi amaçlayan. *~ breeding.* **2.** (kalıtımla geçen) iyi nitelikli, soylu, iyi soydan, **3. eugenically** : soy düzelterek, nesli ıslah suretiyle. *bk.:* **dysgenic.**

eugenicist = eugenist, *is.* soy gelişimci, soy gelişim uzmanı; soy gelişim yanlısı, ırkı ıslah etme taraftarı.

eugenics, *is.* ırk iyileştirmeciliği, soy gelişim bilgisi, öjenik : kalıtım yolu ile soyu (özellikle insan soyunu) geliştirmeye çalışan bilim dalı.

eugenol = eugenic acid, *is. kim. ecz.* öcenol : C10H12O2 : parfümeride ve antiseptik olarak dişçilikte kullanılan güzel kokulu sıvı.

euglena, *is. zool.* al gözecik : durgun sularda yaşayan, gövdesi al benekli bir gözü andıran, kuyruklu, tek gözeli hayvancık. Biyoloji lâboratuvarlarında kullanılır.

euhemerise, *f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **euhemerize.**

euhemerism, *is.* **1.** söylence bilimlerin (mitolojilerin) tarihî kişilerin ilâhlaştırılmasından doğduğu kuramı, **2.** söylencelerin aslında tarihî olay ve kişilere dayandığı yorumu, **3. euhemerist** : söylencelerin tarihselliğini savunan, **4. euhemeristical** : söylenceleri tarihî olaylara dayandıran, **5. euhemeristically** : söylenceleri tarihî olaylara dayandırarak.

euhemerize, *f.* **-ized, -izing** söylenceleri/efsaneleri tarihî olay ve kişilere dayandırmak veya dayanarak izah etmek.

eulachon, *is. zool. bk.:* **candlefish.**

eulogia, *is.* **1. antidoron, holy bread** *d.d.* kutsal ekmek : Doğu kiliselerinde akşam duası veya takdis ayini sonunda cemaate dağıtılan ekmek, **2.** (Rum Ortodoks kilisesinde) takdis, hayır dua, şükran, lûtuf, inayet.

eulogise/eulogiser, *Brit. bk.:* **eulogize/eulogizer.**

eulogist, *is.* **1.** öven, övgücü, methiyeci, methiye/kaside yazarı, **2. ~ic(al)** : öven, övücü, methedici, övgülü, sitayişli. *a ~ical speech.* **3. ~ically** : överek, methederek. ***e.a.-*** *2. laudatory, praising.*

eulogium, *is., ç.* **-giums, -gia 1.** övgü, övme, methetme, methiye, kaside, **2.** kaside/övgü dili. ***e.a.-*** *1. eulogy.*

eulogize, *gl.f.* **-gized, -gizing 1.** övmek, methetmek, göklere çıkarmak, sena etmek, sitayişle bahsetmek, **2. eulogizer** : öven, metheden kimse. ***e.a.-*** *1. extol, laud, praise, panegyrize.*

eulogy, *is., ç.* **--gies 1.** övgü, kaside, methiye, mersiye : bir kimse (özellikle ölü) hakkında yazılan/söylenen sitayişkâr sözler. *He pronounced a ~ upon the hero.* **2.** övme, methetme. ***e.a.-*** *encomium, panegyric, tribute, homage, acclamation, laudation, citation, plaudit.* ***k.a.-*** *calumny, tirade, defamation, slander, libel, aspersion.*

eunuch, *is.* **1.** enek, hadım, enenmiş, **2.** harem ağası, **3.** iktidarsız, yeteneksiz kişi. *intellectual/political ~.*

euonymus, *is. bot.* iğ ağacı *(Euonymus)* : ılıman bölgelerde yetişir, küçük çiçekler açar, çekirdeklerinin üstü kırmızı bir kabukla kaplıdır. **evonymus, spindle tree** *d.d.*

eupatorium, *is. bot.* koyun otu *(Eupatorium)* : Amerika'da yetişen papatyaya benzer, beyaz mor salkım çiçekler açan funda.

eupatrid, *is., ç.* **-patridae, -patrids** (eski Yunanistan'da) soylu, soydan aristokrat, asil kişi.

eupepsia = eupepsy, *is.* iyi sindirim/hazım, sindirim sisteminin iyi çalışması.

eupeptic, *sf.* **1.** iyi sindiren/hazmeden, sindirim sistemi iyi çalışan, **2.** şen, iyimser. **3. ~ally** : iyimserlikle. ***e.a.-*** *2. cheerful, optimistic.*

euphemise(r), *Brit. bk.:* **euphemize(r).**

euphemism, *is.* **1.** örtmece, kibar söz, edebikelâm : kaba/ağır/haşin/şiddetli söz yerine geçerek aynı anlama gelen kibar söz. Örneğin **die** (ölmek) yerine geçen **pass away** (ebediyete intikal etmek, ebedî uykusuna yatmak) bir örtmecedir, **2.** örtmece kullanma. ***k.a.-*** *dysphemism.*

euphemist, *is.* **1.** örtmececi, örtmece kullanan, **2. ~ic(al)** : örtmeceli, kibar, **3. ~ically** : örtmeceli olarak, kibarca.

euphemize, *gl.f.* **-mized, -mizing 1.** ima etmek, örtülü olarak anlatmak, **2.** örtmece/kibar-söz/edebikelâm kullanmak, **3. euphemizer** : ima eden, örtülü olarak anlatan, örtmece/kibar söz/edebikelâm kullanan kimse.

euphonic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* akışmal, akıcı, ahenkli, ahenktar, kulağa hoş gelen, telâffuzu hoş, **2. ~ally** : akıcı/ahenkli bir şekilde.

euphonious, *sf.* **1.** ahenkli, ahenktar, kulağa hoş gelen, tatlı, lâtif (ses), **2. ~ly** : ahenkli bir şekilde, **3. ~ness** : ahenklilik.

euphonise, *gl.f.* **-nised, -nising** *Brit. bk.:* **euphonize.**

euphonium, *is. müz.* tuba cinsinden nefesli bir çalgı.

euphonize, *gl.f.* **-nized, -nizing** ahenkleştirmek, sesi tatlılaştırmak, ahenkli/akıcı hâle getirmek.

euphony, *is., ç.* **-nies 1.** hoş/tatlı ses, ahenk, (seste) tatlılık/letafet. *The majestic ~ of Milton's poetry.* **2.** *s.bl.* akışma, akıcılık, ses ahengi, kulağa hoş gelen/söylenmesi kolay olan seslerin birbirine eklenmesi.

euphorbia, *is. bot.* sütleğen *(Euphorbia)* türünden çeşitli bitkiler. ***e.a.-*** *spurge.*

euphorbiaceous, *sf. bot.* sütleğengillerden, sütleğengillere mensup. *Spurges, cascarilla, castor oil, cassava are ~ plants.*

euphoria, *is. psikol.* keyif, refah/rahat hissi, (çok defa gerçeğe dayanmayan) kendini aşırı derecede iyi/zinde hissetme hâli. **euphoric** : keyifli.

euphoriant, *sf.&is.* keyif verici (ilâç).

euphotic, *sf.* ışıl su+ : güneş ışığının nüfuz ettiği ve bitki büyümesine ekverişli üst su tabakası(na ait).

euphrasy, *is., ç.* **-sies** *bot. bk.:* **eyebright.**

Euphratean, *sf.* Fırat+, Fırat nehrine ait.

Euphrates, *is.* Fırat (nehri).

euphuism, *is. gr.* dolambaçlı deyim, yapmacık, sun'îlik, yazıda aşırı süslü/tumturaklı üslûp (1600 yıllarında İngiltere'de moda idi.)

euphuist, *is.* yapmacık/tumturaklı yazı yazan. **~ic(al)** : yapmacık, sun'î, tumturaklı. **~ically** : yapmacık/tumturaklı bir şekilde.

euplastic, *sf. fizy.* organik dokuya dönüşebilir.

eupnea = eupnoea, *is. patol.* rahat/normal solunum/nefes alma. **eupneic = eupnoeic** : rahat/normal soluyan/nefes alan.

eupotamic, *sf.* tatlı su+, tatlı suda yaşayan (bitki/hayvan).

Euromerican = Euro-American, *sf.* Avrupa-Amerika. ~ **culture** : Avrupa-Amerika kültürü.

Eurasia, *is.* Avrasya, Avrupa ve Asya.

Eurasian, *sf.&is.* **1.** Avrasya+, **2.** Avrupa ve Asya'da doğan/gelişen/oluşan vb., **3.** Avrasyalı : Avrupalı ile Asyalının evlenmesinden doğan.

Euratom *(= European Atomic Energy Community), is.* Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu : Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, İtalya ve B Almanya arasında nükleer kaynaklarının geliştirilip pazarlanması gayesiyle 1957'de kurulan örgüt.

eureka, *ünl.* **1.** Buldum! Bir şey keşfedilince söylenir. İlk önce Arşimet meşhur yasasını bulduğu zaman söylemişti. **2.** Kaliforniya'nın simge sözü.

eurhythmic(al) = eurythmic, *sf.* **1.** hoş ahenkli, ahenkle düzenlenmiş, **2.** ritmik dans sanatına ait.

eurhythmics = eurythmics, *is.* ritmik dans : müziğin ahenk ve ritmini vücut hareketleriyle ifade sanatı.

eurhythmy = eurythmy, *is.* **1.** ahenkli/uyumlu/düzünlü /ritmik hareket, ritmik düzen/tenasüp, **2.** *mim.* çizgilerde/oranlarda ahenk ve zarafet, **3.** (dans eğitiminde) söylenen sözlere uydurulan ritmik beden hareketleri.

euripus, *is., ç.* **-pi** (su akıntısı kuvvetli) boğaz.

Euro-, *ön ek* **1.** "Avrupa", özellikle "Batı Avrupa" anlamı katar : **Europort** : Batı Avrupa limanı, **2.** Avrupa'da çıkarılan ve çıkaran memleketin parasıyla değerlendirilen. **Eurobond** : Avrupa'da satılan Amerikan borç belgiti. **Eurocard** : Avrupa ülkelerinde geçen kredi kartı. **Eurocheque** : Avrupa ülkelerinde geçerli çek. **Eurocracy** : Avrupa idarî/malî kurumlarının yönetimi. **Eurocrat** : Ortak Pazar yönetmeni. **Eurocurrency** : Avrupa ülkeleri parası. **Eurodollar** : Avrupa bankalarında bulunan dolar.

Euroclydon = Euraquilo = Euroaquilo, *is.* poyraz, kuvvetli kuzeydoğu rüzgârı.

Eurocommunism, *is.* Avrupa komünizmi : İspanya, Fransa, İtalya gibi batı Avrupa ülkelerinde çıkan ve Rusya'daki Komünist Partisi ile ilgisi olmadığı iddia edilen komünizm.

euroky = euryoky, *is.* çevresel uyum : bir canlının değişik çevre koşulları altında yaşayabilmesi. **eurokous = euryokous** : çevre uyumlu. *k.a.- stenoky.*

Euromarket = Euromart = Common Market, *is.* Ortak Pazar.

Europe, *is.* Avrupa.

European, *sf.&is.* **1.** Avrupalı, Avrupaî, Avrupa'ya mahsus, **2.** ~ **Atomic Energy Community** *bk.:* **Euratom.** ~ **Economic Community** *bk.:* **Euromarket, 3.** ~ **plan** *ABD* (otelde) yemeksiz oda ücreti.

Europeanise/Europeanisation, *Brit. bk.:* **Europeanize/Europeanization.**

Europeanism, *is.* **1.** Avrupacılık, **2.** Avrupa'ya mahsus fikirler, yöntemler, âdetler vb., **3.** Avrupa birliği taraftarlığı.

Europeanization, *is.* Avrupalılaştırma.

Europeanize, *gl.f.* **-ized, -izing** Avrupalılaştırmak.

European Recovery Program = Marshall Plan, *is.* Marşal Plânı : II. Dünya Savaşından sonra Avrupa ülkelerinin ekonomik kalkınması için ABD Dışişleri Bakanı G.C.Marshall tarafından 1948'de konulan plân.

europium, *is. kim.* öropyum : renkli televizyonda kırmızı renk maddesi olarak kullanılan az bulunur bir toprak metal. Simgesi: **Eu**, atom ağ. 151.96, atom nu. 63, özgül ağ. 5.23, ergime noktası 822°C.

Europocentric, *sf.* Avrupa'yı/Avrupalıları merkez alan, bunlar etrafında geliştirilen, Avrupa'ya/Avrupalılara önem/ağırlık veren. **Europocentrism** :Avrupa'ya/Avrupalılara önem/ağırlık verme.

Eurovision, *is.* Avrupa televizyon şebekesi.

Eurus, *is.* (Yunan) Doğu Güneydoğu rüzgârı tanrısı.

eury-, *ön ek* "geniş". *ör.: eurythermal.*

eurybath, *is. biy.* her derinlikte yaşayabilen canlı. **~ic** : her derinlikte yaşayabilen. *~ic gastropods.*

euryhaline, *sf. biy.* tuzluluk derecesi geniş ölçüde değişik sularda yaşayabilen. ***k.a.-*** *stenohaline.*

euryhygric, *sf. biy.* büyük nem değişmelerine dayanabilen. ***k.a.-*** *stenohygric.*

euryphagous, *sf. biy.* geniş besin türlü : her çeşit besinle beslenebilen. ***k.a.-*** *stenophagous.*

eurypterid, *is.* öripterid : örümcekgillerden Paleozoik çağda yaşamış büyük deniz yengeci.

eurytherm, *is. biy.* **1.** her sıcaklıkta yaşayan/büyük sıcaklık değişmelerine dayanıklı canlı varlık, **2.** **~al** = **~ic** = **~ous** : her sıcaklıkta yaşayan. ***k.a.-*** *1. stenotherm.*

eurythmic(al), *sf. bk.:* **eurhythmic(al).**

eurythmics, *is. bk.:* **eurhythmics.**

eurythmiy, *is. bk.:* **eurhythmy.**

eurytopic, *sf. biy.* (çevre şartlarındaki büyük değişikliklere) dayanıklı. **~ity** : dayanıklılık.

Eustachian tube, *is. anat.* Östaki borusu : orta kulakla yutak arasındaki boru/kanal.

eustacy, *is., ç.* **-cies** *jeol.* (bütün dünyada) deniz düzeyinin değişmesi (genellikle buzulların) ilerlemesi veya geri çekilmesinden ileri gelir.

eustatic, *sf.* deniz düzeyi değişmesi ile ilgili. **~ally** : deniz düzeyi değişmesi ile ilgili olarak.

eutaxy, *is.* düzgünlük, intizam.

eutectic, *sf.&is. fiz. kim.* **1.** birerim, **2.** birerimsel madde : ergime noktası bileşenlerininkinden düşük olan alaşım/eriyik, **3.** ~ **point** : birerim noktası, katı karışımların birlikte sıvılaştıkları en düşük ergime sıcaklığı, **4.** ~ **mixture** : birerim karışımı, ergime noktası en düşük olan karışım.

eutectoid, *sf.&is.* **1.** birerimsel, **2.** birerim alaşımı/karışımı.

euthanasia, *is.* **1.** acısız/ıstırapsız/rahat ölüm, **2. mercy killing** *d.d.* umutsuz durumda olan hastaların ırstıraplarını dindirmek için acı çektirmeden hayatlarına son verme, **3. euthanasic** : rahat ölüm+.

euthenics, *is.* çevresel gelişim bilgisi : çevre koşullarını düzelterek insanın zihinsel ve bedensel niteliklerini geliştirme yollarını arayan bilim.

eutherian, *sf.&is. zool.* eteneli memelileri içine alan *Eutheria* grubuna mensup (hayvan).

euthyroid, *sf.* normal tiroitli, tiroidi normal çalışan.

euxenite, *is.* öksenit : itriyum, kolombiyum, titan ve uranyum vb. içeren siyah-kahverengi cevher.

Euxine Sea, *is. bk.:* **Black Sea.**

EV = ev = electron-volt.

evacuate, *f.* **-ated, -ating 1.** boşaltmak. *to ~ the bowels.* **2.** tahliye etmek, bir yerdeki insanları/eşyayı başka yere taşımak (tehlike vb. hâlinde). *The village was ~d because of flood.* **3.** *As.* (a) (yaralı askerleri, halkı, askerî birlikler vb.) başka yere nakletmek. *to ~ all foreign residents from the war zone.* (b) çekilmek, tahliye etmek, işgal edilmiş bir yerden çıkıp gitmek, **4.** *fizy.* ifraz etmek, (bedenden) çıkartmak, **5.** yoksun bırakmak, mahrum etmek, **6.** (felâket yüzünden) bir yerden ayrılmak, terk edip gitmek, **7.** bağırsakları boşaltmak, (kaba) sıçmak, dışkı boşaltmak, büyük abdest yapmak. **8. evacuator** : boşaltan, tahliye eden. ***e.a.-*** *1. vacate, 2. remove, 3. (a) remove, (b) withdraw, 4. discharge, eject, 5 . deprive, 6. leave, 7. defecate, void.*

evacuation, *is.* **1.** boşaltma, tahliye etme, **2.** boşalma, tahliye edilme, **3.** *fizy.* ifraz etme, vücuttan dışarı çıkarma, **4.** ifrazat, dışkı, vücuttan çıkan şey, **5.** *As.* çekilme, askerî birliklerin/yerli ahalinin bir yerden çıkıp gitmesi, **6. evacuvative** : boşaltıcı, boşaltma+.

evacuee, *is.* (tehlike/felâket bölgesinden) tahliye edilen/uzaklaştırılan kimse.

evade, *f.* **evaded, evading 1.** kaçmak, kaçıp kurtulmak, paçayı kurtarmak, (zekâ veya hile ile) tehlikeyi atlatmak. *to ~ one's pursuers. to ~ enemy. The lion ~d the hunters.* **2.** kaçınmak, kaçamak yolu aramak. *to ~ the law. to ~ paying your taxes.* **3.** yan çizmek, sıyrılmak, yakayı sıyırmak. *to ~ a duty.* **4.** (soruya) kaçamak cevap vermek, doğru cevap vermekten kaçınmak/imtina etmek, sözü döndürüp dolaştırmak, *mec.* bin dereden su getirmek. *to ~ a question.* **5.** anımsayamamak, hatırlayamamak, hatırından çıkmak, hatırına/aklına gelmemek. *The solution ~d him.* **6.** sakınmak, içtinap etmek, **7. evadable = evadible** : kaçınılabilir, atlatılabilir, sakınılabilir, **8. evader** : kaçınan, (işten/doğru cevap vermekten vb.) kaçan, kaçamak yapan, yan çizen, sakınan, **9. evadingly** : kaçınarak, sakınarak, atlatarak, yan çizerek. ***e.a.-*** *1. dodge, escape, baffle, 3. escape, 4. prevaricate, equivocate, quibble, 5. elude, escape.*

evaginate, *gl.f.* **-nated, -nating** *biy.* **1.** ters yüz etmek, ters(ine) çevirmek, (boru şeklinde bir organın vb.) içini dışına çevirmek, **2. evagination** : ters yüz etme, ters(ine) çevirme. ***e.a.-*** *1. evert, unsheathe.*

evaluate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** değerlendirmek, değer/paha biçmek, kıymet takdir etmek, değerini belirtmek. *to ~ a property. to ~ an argument. to ~ a new antibiotic.* **2.** *mat.* hesaplamak, (bir işlevin) sayısal değerini bulmak, **3. evaluation** : değerlendirme, değer biçme, takdir (etme), hesaplama, **4. evaluative** : değerlendirici, değerini belirtici, **5. evaluator** : değerlendiren, değer biçen, takdir eden, hesaplayan. ***e.a.-*** *1. appraise, estimate.*

evanesce, *gs.f.* **-nesced, -nescing 1.** (yavaş yavaş) gözden kaybolmak, yok olmak, zail olmak, sırra kadem basmak, **2. evanescence** : gözden kaybolma, yok olma, zeval, sırra kadem basma.

evanescent, *sf.* **1.** çabuk (gözden) kaybolan, zail olan, çabuk uçan, uçucu, gelip geçici, hafızadan silinen, süreksiz, fâni, **2.** dayanıksız, narin, hafif, ince, çabuk solan, **3.** *mat. esk.* sonsuz küçük, cüz'î. **4. ~ly** : çabucak kaybolarak, uçucu/süreksiz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. vanishing, fleeting, transient, 2. fragile, unsubstantial, 3. infinitesimal.*

evangel, *is.* **1.** (İncil'in verdiği) mutlu haber, **2.** *b.h.* İncil'in dört bölümünden biri, **3.** doğru yolu gösterici (irşat edici) çok önemli öğreti/doktrin, **4.** müjde, muştu, mutlu/iyi haber, **5.** *bk.:* **evangelist**. ***e.a.-*** *1&2. gospel.*

evangelic(al), *sf.&is.* **1.** İncil'e özgü/ait, İncil'de bulunan, İncil'e uygun, **2.** İncil'i biricik iman kaynağı tanıyan doktrin (ile ilgili), bu doktrine mensup kimse, **3.** muhafazakâr Protestan, **4.** aşırı ve saldırgan din gayreti ile yapılan, **5.** *bk.:* **evangelistic**, **6. evangelicalism** : İncil'e iman, İncil'i en ulvî iman kaynağı tanıma, manevî kurtuluşun İncil'e iman ile kabil olduğuna inanma, **7. evangelically** : İncil'e uygun olarak, aşırı din gayreti ile.

evangelise(r)/evangelisation, *Brit. bk.:* **evangelize(r) / evangelization.**

evangelism, *is.* **1.** İncil'i yayma. İncil'in esaslarını telkine çalışma, **2.** *bk.:* **evangelicalism**, **3.** dinî gayret, dinî maksatla girişilen eylem.

evangelist, *is.* **1.** İncil vaizi, İncil'i öğretmeye/yaymaya çalışan kimse, **2.** İncil'in dört bölümünü yazanlardan biri : *Matthew, Mark, Luke, John,* **3.** halkı dinî uyanışa davet eden vaiz, **5.** *b.h.* (Mormon kilisesinde) patrik, **6.** bir dava uğrunda gayret ve heyecanla çalışan kimse. ***e.a.-*** *3. revivalist, 5. patriarch.*

evangelistic, *sf.* **1.** vaizlerle/İncil'i yaymaya çalışan kimselerle ilgili, **2.** *bk.:* **evangelical**, **3.** Hristiyanlığa çevirmeye/Hristiyanlaştırmaya/Hristiyanlığı yaymaya/günahkârları dine davete çalışan, **4.** Hristiyanlığı yaymaya yarayan, bu maksatla düzenlenmiş, **5.** *(b.h.)* İncil'i yazan dört kişiden her birine ait, **6. ~ally** : İncil'i yaymaya/Hristiyanlaştırmaya çalışarak.

evangelize, *f.* **-lized, -lizing 1.** İncil'i öğretmek/yaymak, İncil üzerinde vaaz vermek, **2.** Hristiyanlaştırmak, Hristiyan yapmak, **3. evangelization** : İncil'i öğretme/yayma, Hristiyanaştırma, **4. evangelizer** : İncil'i/Hristiyanlığı yayan kimse.

evanish, *gs.f. şiir* **1.** gözden kaybolmak, sırra kadem basmak, **2.** yok olmak, zeval bulmak. ***e.a.-*** *1. vanish, disappear.*

evaporate, *f.* **-rated, -rating 1.** buğulaş(tır)mak, buharlaş(tır)mak, buhar hâline getirmek/gelmek. *Boiling water ~s rapidly. The sun ~d the dew.* **2.** (buhar/gaz olup) uçmak, uçup gitmek, **3.** kaybolmak, yok olmak, zail olmak, (ümit vb.) kırılmak, sönmek. *His good resolutions ~d soon after the new year's day. Her hopes ~d.* **4.** suyu(nu) uç(ur)mak, nemini almak, kurutmak, koyulaştırmak. *to ~ milk/fruit. Heat is used to ~ milk.* **5.** (gözden) kaybettirmek, yok etmek, ortadan kaldırmak, dağıtmak, **6.** buğulanmak, buğu çıkarmak, **7. evaporative** : buharlaş(tır)an, buğulanan, buğudan ileri gelen, **8. evaporator** : buhar kazanı/cihazı, tephir cihazı, buharlaştırıcı, uçurucu, soğutucu. ***e.a.-*** *1. vaporize, 3. disappear, vanish, fade, evanesce, 4. dehydrate, dry, 5. dissipate.*

evaporated milk, *is.* yoğun süt : kısmen suyu uçurulmuş koyu/konsantre süt.

evaporation, *is.* **1.** buharlaş(tır)ma, buğulaş(tır)ma, buhar/buğu hâline gelme/getirme, buhar olup uçma, buğulanma, **2.** *esk.* buharlaşan sıvı miktarı.

evaporimeter = evaporometer, *is.* buğuölçer. ***e.a.-*** *atmometer, evaporation gauge.*

evasion, *is.* **1.** kaçınma, içtinap. **~ of one's duty** : görevden kaçınma. **~ of responsibilities** : sorumluluktan kaçınma, **2.** kaçamak yapma, (doğru cevap vermekten) kaçınma, atlatma, baştan savma. *The prisoner's ~s of the lawyer's questions convinced the jury of his guilt.* **3.** kaçamak, bahane, atlatmaca. *The minister's speech was full of ~s.* **4.** (vergi) kaçırma, hile yapma, (kurnazlıkla) aldatma. *George is in prison for tax ~.* ***e.a.-*** *1. avoidance, 2&3. subterfuge, 4. escape, dodge.*

evasive, *sf.* **1.** (a) kaçamaklı, baştan savma. *an ~ answer.* (b) kaçmaya yarayan, **2.** uçucu, müphem, belirsiz, muğlâk, anlaşılması zor. *an ~ statement.* **3. take ~ action** *k.d.* kaçmaya/firara çalışmak/yeltenmek, (savaşta gemi/uçak vb.) kaçmak, (düşmanın yolundan) uzaklaşmak, zikzak yaparak ateşten kaçınmak, **4. ~ly** : kaçamaklı bir şekilde, kaçınarak, kaçınırcasına, **5. ~ness** : kaçamaklılık, kaçınma, yan çizme; belirsizlik, müphemlik; uçuculuk, süreksizlik.

eve, *is.* **1.** arife, bir gün önce(si), arife gecesi. *Christmas ~.* **New Year's ~** : Yılbaşı gecesi. **the ~ of election** : seçim arifesi, **2.** (önemli bir olaydan) (bir)az önce, hemen önce. *on ~ of our examination. Everything was quiet on the ~ of the battle.* **3.** *şiir* akşam. ***e.a.-*** *3. evening.*

Eve, *is.* Havva. **daughter of ~** : (herhangi bir) kadın, Havva'nın kızı, mütecessis kadın.

evection, *is. astr.* (Güneş çekiminden dolayı Ay'ın hareketindeki) düzensizlik, Ay tedirginliği. **~al** : Ay tedirginliği+.

even^{1}, *sf.* **1.** düz, dümdüz, düzgün, arızasız, pürüzsüz. *an ~ surface. ~ country has no hills.* **2.** aynı seviyede, bir düzeyde, paralel, muvazi, ...ile bir (hizada/seviyede). *The snow was ~ with the window. Cut the bushes ~ with the fence.* **of ~ date** : (a) aynı tarihli, (b) bugünkü tarihle, **3.** düzenli, düzgün, muntazam, kararlı, üniform. *a ~ motion.* **~ pace** : düzgün adım. *an ~ coat of paint.* **4.** tekdüze, yeknesak. *an ~ color.* **5.** eşit, müsavi, başa baş, birbirine denk, birbirinin aynı. *~ quantities of two substances. They divided money into ~ shares. The chances of success or failure are ~. The teams are ~.* **to be ~** : eşit olmak, berabere kalmak, başa baş gelmek/kalmak. **to be ~ with sth** : (a) başa baş/eşit kalmak, (b) öcünü almak, hakkından gelmek. **I'll be ~ with him yet** : Ben ona gösteririm/onun canına okurum. **~ bet** : eşit para sürerek girişilen bahis, **6.** çift : iki ile bölünebilen, ikinin katı. *4 is an ~ number.* **odd or ~** : tek mi çift mi (oyun). **7.** çift (sayılı/numaralı). *The ~ pages of a book. The ~ houses on a street.* **8.** tam, ne eksik ne fazla, tamamı tamamına. *to walk an ~ mile. 12 apples make an ~ dozen.* **~ dollars = ~ money** : yuvarlak (küsuratsız) hesap, **9.** denk, dengeli, eşit. *Check to see if the scales are ~.* **10.** başa baş : ne alacaklı ne borçlu. *When he had paid all of his debts, he was ~.* **11.** sakin, temkinli, soğukkanlı, değişmez, sabit, kararlı. **~-tempered** : sakin tabiatli, soğukkanlı. **~ minded** : temkinli, kendine hâkim. *a person with an ~ temper is seldom excited.* **an ~ temperature** : sabit sıcaklık, **12.** tarafsız, bîtaraf, insaflı, hakka/adalete uygun. *an ~ bargain.* **~ handed justice** : tarafsız adalet.

e.a. *- **1.** level, flat, smooth, **2.** parallel, **3.** regular, steady, **8.** exact, **9.** equal, **10.** square, **11.** calm, placid, tranquil, peaceful, **12.** impartial, fair, equitable.*

even^2, *zf.* **1.** dümdüz, düzgün/muntazam bir şekilde. *The road ran ~ over the hills.* **keep things running ~** : işleri muntazam bir şekilde yürütmek. **make ~** : düzeltmek, dümdüz yapmak, bir hizaya getirmek, tam satırı doldurmak için kelime aralarını açmak, **2.** hattâ, ...bile, dahi, ...de/da. **~ the least noise disturbs her** : En ufak gürültü bile onu rahatsız eder. *He works day and night, ~ in the holidays.* **I have ~ forgotten his name** : Adımı bile unuttum. **~ better** : daha da iyi. *without ~ saying goodbye.* **3.** -ceye kadar, sonuna kadar. **faithful ~ to death** : ölünceye kadar sadık, **4.** rağmen, olsa da, olsa bile. **~ with that handicap, he managed to win** : Bu engele rağmen kazanmayı başardı. **5.** *esk.* aynen, tamamen, tamamıyla, tamı tamına, tıpkısı tıpkısına. **It was ~ so** : Aynen öyle idi. **6.** *esk.* ya da, veya. **It was he, ~ his brother** : Ya o, ya da kardeşi idi. **7. ~ as** : (a) daha/henüz...iken, tam o anda/sıra(da)/zamanda, tam bu/o esnada. **She left ~ as you came** : Tam siz geldiğiniz zaman o çıkmıştı. (b) tıpkı, aynen, tam. **Do ~ as I do** : Tıpkı benim gibi yap. **~ as he had wished** : Tam istediği gibi. **8. ~ if** : hattâ, ...bile, ...olsa da. **~ if he came himself, I would not do it** : O bizzat gelse bile bu işi yapmam. **9. ~ now = ~ then** : şimdi bile, o zaman bile, yine de, buna rağmen. *I have explained everything, but ~ now (then) she doesn't (didn't) understand.* **10. ~ so** : buna rağmen, hattâ, yine de, öyle olsa da. **Yes, but ~ so** : Evet, fakat yine de... **The fire was out, but ~ so the smell of smoke was strong** : Yangın sönmüş olmasına rağmen keskin bir duman kokusu vardı. **11. ~ though** : her ne kadar...da, olsa bile, ...rağmen, ...de, ...bile. **~ though you don't like wine, try a glass of this** : Her ne kadar şaraptan hoşlanmıyorsan da, bundan bir kadeh iç. **12. break ~** : başa baş getirmek, kârı zararına eşit olmak, ancak masrafını karşılamak, **13. get ~ with** *bk.:* **get**^{1} (47), **14. if ~** : keşki, bari. **If ~ I could see her** : Bari onu görebilsem. ***e.a.*** *- **1.** evenly, **2.** still, yet, indeed, **3.** all the way, as far as, fully, quite, **4.** nevetheless, notwithstanding, **5.** just, exactly, precisely, **6.** none other than, **7.** just, exactly, precisely, at the very same time, **8.** although, notwithstanding, in spite of the fact that, **11.** although.*

even^3, *f.* **evened, evening 1.** düzleştirmek, düzgünleştirmek, düzeltmek, düzgün yapmak, tesviye etmek, **2.** eşitliği sağlamak, berabere kalmak, **3. ~ out** : eşitleştirmek, eşit şekilde/düzgünce yaymak, **4. ~ up** : dengelemek, başabaş getirmek, denkleştirmek, tevzin etmek, denge/muvazene sağlamak. **~ up accounts** : hesabı denkleştirmek. **That will ~ things up** : Bu dengeyi (hesap dengesini) sağlayacak. ***e.a.*** *- **1.** level, smooth, **4.** balance.*

even^4, *is. esk.* akşam, arife, (bir gün) önce. ***e.a.*** *- evening, eve.*

evener, *is.* **1.** düzleştiren düzelten, tesviye eden, **2.** dengeleyen, denkleştiren, denge sağlayan.

evenfall, *is.* akşam (başlangıcı).

even-handed, *sf.* **1.** tarafsız, bîtaraf, adil, hakgüder, **2. ~ly** : tarafsızlıkla, adilâne, **3. ~ness** : tarafsızlık. ***e.a.*** *- **1.** impartial, equitable.*

evening, *is.&sf.* **1.** akşam : güneşin batmasından uyku zamanına kadar geçen zaman. **in the ~** : akşam(leyin). **7 o'clock in the ~** : akşamın saat 7'sinde. **to get out in the ~** : akşam gezmeye gitmek. **Good ~** : Tünaydın, akşamlar hayrolsun. **~-class = ~-school** : gece okulu. **~-dress/-wear** : (kadın) tuvalet, giysi, (erkek) smokin. **~-gown** : (kadın) gece elbisesi, tuvalet. **this ~** : bu akşam. **That ~** : O akşam. **On the ~ of the next day** : Ertesi günün akşamı(nda). **~ paper** : akşam gazetesi. **~ star** : akşam/çoban yıldızı, **2.** (Güney ve Orta ABD'de) öğleden güneşin batmasına kadar geçen zaman, **3.** ömrün son yılları, bir şeyin sona ermekte olduğu devre. *the ~ of life.* **4.** gece eğlencesi , suare. **~-party** : suare, **5. ~ prayer** *bk.:* **evensong**. ***e.a.*** *- **1.** eventide, dusk, twilight.*

evening primrose, *is. bot.* gece safası *(Oenothera biennis).* ***e.a.-*** *primrose.*

evenings, *zf.* akşamları, her akşam. *He worked days and played ~.*

evenly, *zf.* **1.** eşit olarak, tarafsızca, müsavaten, **2.** düzgünce, düzgün bir şekilde, muntazaman.

evenminded, *sf.* temkinli, soğukkanlı, kendine hâkim. ***e.a.-*** *equitable.*

evenness, *is.* **1.** eşitlik, denklik, **2.** tarafsızlık, **3.** düzgünlük.

even permutation, *is. mat.* ikil devşirim.

evensong, *is.* **1. Evening Prayer** *d.d.* (Anglikan kilisesinde) akşam duası, **2. vespers** *d.d.* (Katolik kilisesinde) akşam ibadeti, **3.** *esk. bk.:* **evening.**

event, *is.* **1.** olay, vak'a, (önemli) hadise. **The chief ~s of 1986** : 1986 yılının başlıca olayları. **current ~s** : günün olayları, **2.** sonuç, netice, akibet, son. *We made careful plans and awaited the ~.* **3.** oluş, hâl, durum, **4.** *sp.* yarışma, oyun, karşılaşma, **5. at all ~s** : (a) her hâlde, her ne olursa olsun, behemehâl, (b) bütün buna rağmen, yine de. *He had a terrible accident, but at all ~s he wasn't killed.* **6. in the ~ of** : ...hâlinde, ...takdirde, ...ise. *In the ~ of rain the party will be held indoors.* **7. in the ~ that** : eğer, şayet, ...olduğu takdirde, ...olması hâlinde, ...ise. **In the ~ that the roads are icy, we will not come** : Yollar buzlu olursa gelmeyiz. **8. in any ~** : (gelecekte) ne olursa olsun, her halükârda, her hâlde, mutlaka, behemehâl. *I'll probably see you tomorrow, but in any ~ I'll telephone.* **9. in either ~** : her hâlde, her iki hâlde de, ister öyle ister böyle olsun, her halükârda. *I don't know whether I'm going by car or by train, but in either ~ I'll need money.* **10. in that ~** : o takdirde, o zaman. *It may rain, in that ~ we won't go.* **11. in the ~** *Brit.* öyle oldu ki, fiiliyatta, tahmin hilâfına, iş ciddîleşince. *We were afraid he would be nervous on stage, but in the ~ he performed beautifully.* **12. in the natural/ normal course of ~s** : doğal olarak, normal olarak, işler yolunda giderse, bir aksilik olmazsa. *In the normal course of the ~s, he would arrive by tomorrow night.* **13. (quite) an ~** : olağanüstü/ beklenmedik bir durum/olay. *Meeting you was quite an ~ in my life.* ***e.a.-*** ***1.*** *happening, case, circumstance, episode, occurence, incident,* ***2.*** *outcome, issue, result, consequence,* ***4.*** *contest,* ***5.*** *in any case,* ***6.*** *in the case of, in case, if there is,* ***7.*** *supposing,* ***8.*** *in any case,* ***9.*** *whichever happens,* ***10.*** *if that happens,* ***11.*** *as it happened, as it turns out.*

even-tempered, *sf.* temkinli, soğukkanlı, sakin, vakur. *He is one of the most ~ individuals I know.*

eventful, *sf.* **1.** olaylı, olaylarla/hadiselerle dolu, maceralı. *Our day at the fall fair was highly ~.* **2.** önemli, sayılı, önemli sonuç doğuran. *April 23rd, 1920 was an ~ day for Turkey.* **3. ~ly** : olaylarla dolu olarak, önemli/maceralı bir şekilde, **4. ~ness** : olaylarla dolu/maceralı olma.

eventide, *is. şiir bk.:* **evening.**

eventless, *sf.* **1.** olaysız, hadisesiz, vak'asız, sakin. *an ~ day.* **2. ~ly** : olaysız/hadisesiz/ sakin bir şekilde, **3. ~ness** : olaysızlık, hadisesizlik, sakinlik.

even-toed, *sf.* çift (sayıda) parmaklı.

eventual, *sf.* **1.** sonunda, sonuç/netice olarak (vaki olan), nihaî, en sonra(ki), en sonunda, akıbet. *His mistakes led him to his ~ dismissal. His ~ success after several failures surprised us.* **2.** *(eski)* belirsiz koşullara) bağlı/mütevakkıf, muhtemel, melhuz. ***e.a.-*** ***1.*** *ultimate,* ***2.*** *contingent, conditional.*

eventuality, *is., ç.* **-ties 1.** olasılık, ihtimal, muhtemel olay, olabilecek bir şey, beklenilen olay/sonuç. **We hope for rain but are ready for the ~ of drought** : Yağmur yağacağını umuyoruz, fakat kuraklık ihtimaline karşı da hazırlıklıyız. **2.** netice, işin sonu. ***e.a.-*** ***1.*** *possibility.*

eventually, *zf.* ergeç, eninde sonunda, (en) sonunda, akıbet, nihayet, günün birinde, ileride. *~ we all must die. He worked so hard that ~ he made himself ill.* ***e.a.-*** *finally, ultimately, at last, in the end.*

eventuate, *gs.f.* **-ated, -ating 1. ~ in** : sonuçlanmak, neticelenmek, sonucunu doğurmak, sebep olmak, yol açmak. **A rapid rise in prices soon ~d in mass unemployment** : Hızlı fiyat artışları geniş ölçüde işsizliğe yol açtı. **2.** meydana gelmek/çıkmak, vuku bulmak, **3. eventuation** : sonuçlanma, sebep olma, vuku bulma. ***e.a.-*** *1. result, happen finally, 2. come about, take place, befall, come out (in the end).*

ever, *zf.* **1.** (a) hiç (bir zaman), asla, herhangi bir zamanda/vakitte. **Have you ~ seen anything like it?** Hiç böyle şey gördün mü? **Nothing ~ makes him angry** : Hiçbir şeye kızmaz. (b) şimdiye kadar, ömründe. **The best meal I have ever eaten** : Şimdiye kadar yediğim yemeklerin en iyisi. **As cold a winter as ~ you saw** : Şimdiye kadar görülmemiş derecede soğuk bir kış. **2.** biteviye, durmadan, vira, habire, hep, bir düzüye, arasız, mütemadiyen, sürekli olarak. **The ever-increasing population** : Mütemadiyen artan nüfus. **He has been sick ~ since then** : O günden sonra hep hasta yattı. **3.** daima, her zaman. **She is ~ courteous** : Daima naziktir. **~ living** : ölmez, ebedî. **~ changing** : daima değişen. **~ present** : sabit, değişmez. *Achievement has come to be ~ more important to the scientist.* **4.** hattâ, daha, henüz. **before ~ he came in** : daha o gelmeden önce, **5.** ***how, what, when, where, who, why*** kelimelerini izlediği takdirde soruya kuvvet, şiddet verir; hayret, şüphe, öfke, ümitsizlik vb. belirtir. Bu takdirde "nasıl olur, nasıl oldu da, Allah aşkına" vb. şeklinde tercüme edilebilir : **How did you ~ manage to do it** : Nasıl oldu da bu işi becerdin? **What ~ is the matter ?** Ne oldu Allah aşkına? **What ~ are you doing?** Ne halt ediyorsun? **Why ~ not** : Peki neden? **How could you ~ treat him so ?** Ona nasıl böyle muamele yapabilirsin? **6.** (mukayeselerde) (a) mümkün olduğu kadar, olasıya. **I did it as fast as ~ I could** : Elimden geldiği kadar çabuk yaptım. **He is as idle as ~** : Eskisi gibi hep tembeldir. (b) fevkalâde, olağanüstü, görülmemiş derecede. **the coldest night ~** : fevkalâde soğuk bir gece. **We are the best friends ~** : Biz fevkalâde iyi dostuz. **the best mother ~** : annelerin en iyisi. **the first ~** : eşsiz, birinci, hepsinden üstün. **the finest ~** : en güzeli. **~ so pretty** : her zaman öylesine güzel, **7. as ~ = than ~** : son derece, görülmemiş derecede, her zamankinden daha fazla. **more beautiful than ~** : her zamankinden daha güzel. **faster than ~** : son derece hızlı. **Do it as quickly as ~ you can** : Her zamankinden daha çabuk yap. **8. ~ after** : sonuna kadar, ebediyen, ondan sonra, hep, artık. **They lived happily ~ after** : Sonuna kadar mutlu yaşadılar. (Masallarda "onlar ermiş muradına" anlamında söylenir.) **9. ~ and anon** *şiir* zaman zaman, ara sıra, arada sırada, **10. ~ so = ~ such** *Brit.- k.d.* çok, pek, aşırı, ziyade. **It's ~ so cold** : Hava pek soğuk. **Thank you ~ so much** : Pek çok teşekkür ederim. **She's ~ such a nice girl** : Son derece güzel bir kız. **She is ~ so much prettier than her sister** : Kızkardeşinden kat kat güzeldir. **I waited ~ so long** : O kadar bekledim ki... **~ so often** : sık sık, pek sık, **11. for ~** : ebediyen, durmadan, fasılasız, biteviye, daima. **He is for ~ changing his mind** : Durmadan fikir değiştiriyor. **for ~ and ~** : ilelebet, ebediyete kadar. **Turkey for ~** : Yaşasın Türkiye! **12. if ~** *(+ verb) :* ...bile, şayet, eğer, kazara. **We seldom if ~ go** : Gitsek bile pek seyrek/nadiren gideriz. **If ~ you see him** : Eğer onu görecek olursanız. **Now if ~ is the moment to act** : Harekete geçmenin tam zamanıdır (Harekete geçmenin zamanı varsa işte şu andır). **He's a liar if ~ there was one** : Yalancının tekidir (= Eğer bir tek yalancı varsa odur). **He is a poet if ~ there was one** : Dünyada tek şair varsa o da odur (Ben şair diye ona derim/şairlik ona yakışır). **seldom if ~ = scarcely ~** : nadiren, belki de (hemen hemen) hiç. **13. never ~** *: k.d.* asla, kat'iyen. *I never ~ smoke.* **14. for ~ and a day** : daima, ilelebet, **15. is it ~!** *ABD- k.d.* müthiş, muazzam, dehşetli, görülmemiş derecede, hem de nasıl. **"Isn't it very cold today?""Is it ~!"** "Bugün çok soğuk, değil mi?""Hem de nasıl!" **Is it ~ big!** Amma da büyük ha! **16. Well, did you ~ !** Acayip! Çok tuhaf! Allah Allah! **17. Yours ~ = Ever yours** : Daima senin (mektup sonunda imzadan önce yazılır). **18. ~ since** : ...-den beri, -den sonra, o zamandan beri, ...sürece. ~ **since I was a boy** : çocukluğumdan beri. ~ **since I have lived here** : burada oturduğum sürece. ~ **since (then) they have been very careful** : Bundan sonra çok dikkatli oldular. ***e.a.-*** ***1.*** *at any time,* ***3.*** *always,* ***5.*** *at all, by any chance, in any case,* ***10.*** *very,* ***11.*** *forever,* ***13.*** *never,* ***14.*** *always, forever.* ***k.a.-*** ***3&14.*** *never.*

everbearing, *sf.* her dem verir : devamlı meyve veren (ağaç).

everblooming, *sf.* her dem çiçekli : yıl boyunca devamlı çiçek açan.

everglade, *is. G. ABD* bataklık.

evergreen, *sf.&is.* **1.** hep yeşil, her dem taze : yaprağını dökmeyen, daima yeşil kalan (ağaç/bitki). ~ *leaves.* ~ *tree.* **2.** sönmeyen, ölmeyen, devamlı. *an ~ hope.* **3.** **~s** : (süs için kullanılan) hep yeşil dal ve sürgünleri. **4.** ~ **State** : Washington (State)' in takma adı.

everlasting, *sf.&is.* **1.** ölümsüz, ölmez, ebedî, daimî, sonsuz. *belief in an ~ God. He believes in ~ life/in life ~ after death.* **2.** sürekli, devamlı, dayanıklı. ~ *tires.* **3.** sonu gelmez/gelmeyen, bitmez tükenmez, bitip tükenmeyen, fazla uzun süren. *I'm tired of your ~ quarrels. His ~ complaints.* **4.** can sıkıcı, bıktırıcı, bezdirici, gına getirici. *His ~ puns! You and your ~ jokes!* **5.** ebediyet, sonsuzluk, ölümsüzlük. **to love for ~** : ebediyen sevmek. **from ~** : ezelden beri, **6. the Everlasting** : Allah, Ebedî Varlık, **7.** ~ **flower** *d.d.* solmaz çiçek : kuruduğu zaman da rengini ve şeklini koruyan çiçek, **8.** dayanıklı kumaş, **9.** sonu gelmez : bir çeşit iskambil oyunu, **10.** **~ly** : ebediyen, daima, ilelebet, fazlasıyla, **11.** **~ness** : sonsuzluk, ebediyet, ölümsüzlük. ***e.a.-*** ***1.*** *eternal, endless, interminable,* ***2.*** *perpetual,* ***3.*** *incessant,* ***4.*** *wearisome, tedious,* ***5.*** *eternity,* ***6.*** *God, Eternal Being,* ***11.*** *eternity, immortality.*

evermore, *sf.* **1.** ebediyen, ilelebet, sonsuza dek, daima. *He swore to love her (for) ~.* **2.** bundan sonra, bundan böyle. ***e.a.-*** ***1.*** *always, forever, continually,* ***2.*** *henceforth.*

eversible, *sf.* ters yüz edilebilir, ters döndürülebilir/çevrilebilir.

eversion, *is.* ters dön(dür)me, ters yüz etme/edilme, içini dışına çevirme.

evert, *gl.f.* **1.** tersine döndürmek, ters yüz etmek, içini dışına çevirmek, **2.** alt üst etmek. ***e.a.-*** ***2.*** *overthrow, upset.*

evertor, *is. anat.* (bir organı) dışarı döndüren kas.

every, *sf.* **1.** her, herbir(i). ~ **day** : her gün. ~ *shop in town. We go there ~ weekend.* ~ **four days** : dört günde bir. **from ~ country** : her ülkeden. **at ~ moment** : her an. **I expect him ~ minute** : Her an (dakika) gelebilir)/Neredeyse gelir/Ha geldi ha gelecek. ~ **man for himself** : Herkes başının çaresine baksın. **from ~ side** : her taraftan. **of ~ age** : her yaştan. **He spends ~ penny he earns** : Kazancını son kuruşuna kadar harcar. **2.** her türlü, pek çok, sayısız, sonsuz, yerden göğe kadar, sonuna kadar. **You have ~ reason to complain** : Şikâyet etmekte yerden göğe kadar haklısın. **We wish you ~ happiness** : Sonsuz mutluluklar dileriz. *There was ~ prospect of success.* **3.** ~ **bit (as)** *k.d.* her bakımdan, tamamıyla. ~ **bit as good as** : tıpkı...kadar iyi. *This is ~ bit as good as she says it is.* **He is ~ bit as clever as his brother** : Tıpkı kardeşi gibi zekidir. **He is ~ bit as much of a liar as his brother** : Yalancılıkta kardeşinden geri kalmaz. **4.** ~ **now and then** = ~ **once in a while** = ~ **so often** = ~ **now and again** : ara sıra, arada bir, zaman zaman, **5.** ~ **other** : ... aşırı, bir atlayarak, her ikinci. ~ **other day** : gün aşırı, iki günde bir. ~ **other person** : her iki kişiden biri. **to write on ~ other line** : satırları bir atlayarak yazmak, **6.** ~ **(single) one (of) (people/things)** : istisnasız hepsi. **Go to bed, ~ one of you!** Hepiniz yatağa (marş marş)! **7.** ~ **time** : her/ne zaman...hep. **John wins ~ time we play** : Ne zaman oynasak hep John kazanır. **8.** ~ **which way** *k.d.* rastgele, gelişigüzel, lâlettayin, düzensiz, her yön(d)e, her taraf(t)a, darmadağın. *He packed his suitcase ~ which way. When the police arrived, the crowd started running ~ which way. Toys scattered about ~ which way.* **9. in ~ way** : her bakımdan. *My new job is better in ~ way than my old one.* ***e.a.-*** ***1.*** *each,* ***2.*** *entire, complete, all possible,* *3. in every respect, completely, just as, **4.** on occasion, from time to time, sometimes, **5.** every second, every alternate, **6.** all without exception, **7.** whenever, **8.** chaotic, irregularly, helter shelter.*

everybody, *zm.* herkes. *~ likes the new minister.* ***e.a.-*** *everyone.*

everyday, *sf.* **1.** günlük, yevmî, her gün olan/yapılan/vuku bulan. *Accidents are ~ occurences.* **2.** gündelik, hafta arası günlerine mahsus, (pazar/bayram günleri hariç) her gün kullanılan. *She wears ~ clothes to work.* **3.** olağan, alelâde, alışılmış, mutat, fevkalâdeliği olmayan. *It was not an ~ event. ~ folks. a placid, ~ scene.* **4. ~ness** : olağanlık, alelâdelik. ***e.a.-*** *1. daily, 3. ordinary, usual, commonplace.* ***NOT*** **:** **EVERYDAY**, sıfat olarak yukarıdaki anlamlarda kullanıldığı zaman tek kelime olarak (bitişik) yazılır : **This was an everyday event** : Bu gündelik bir olaydı. **EVERY DAY** şeklinde ayrı iki kelime olarak yazılırsa o zaman **every** sıfat, **day** ad olup birlikte ***her gün*** anlamına gelir. **Every day seemed a year** : Her gün bir yıl gibi uzun geldi.

everyman, *is.&zm.* **1.** halktan biri, herhangi bir kimse, **2.** herkes. ***e.a.-*** *2. everybody, everyone.*

everyone, *zm.* herkes. *~ enjoyed the play.*

every one, her, her bir. **Every one of you will be personally responsible** : Her biriniz şahsen sorumlu tutulacaksınız.

everyplace, *zf.* her yer(d)e. ***e.a.-*** *everywhere*

everything, *is.&zm.* **1.** her şey. *~ is ready now for the party. I've forgotten ~ I learnt at school.* **2.** en önemli şey/kimse. *Happiness is ~. Her daughter is ~ to her.* **3. and ~** *k.d.* vesaire, buna benzer şeyler. *She was very worried about her course and everything.* ***e.a.-*** *1. all.*

everyway, *zf.* her bakımdan, her yönde(n), her yolda, her türlü, her şekilde, her veçhile, her şey(i). **They tried ~ to obtain the information** : Haberi elde etmek için her çareye başvurdular.

everywhere, *zf.* her yerde, her yere.

evict, *gl.f.* **1.** (mahkeme emriyle) tahliye ettirmek, (bir kimseyi bir yerden) çıkarmak/dışarı atmak. *If you don't pay your rent you'll be ~ed.* **2.** zorla çıkarmak/dışarı atmak. *The soldiers ~ the enemy from the occupied building.* **3.** (mahkeme kararıyla bir mülkü) geri almak, istirdat etmek. ***e.a.-*** *1. eject, 2. expel, 3. recover.*

evictee, *is.* (mahkeme emriyle) evden çıkarılan/tahliye edilen kimse.

eviction, *is.* **1.** tahliye etme/edilme, **~ order** : tahliye emri, **2.** geri al(ın)ma, istirdat.

evictor, *is.* **1.** tahliye eden, **2.** geri alan, istirdat eden.

evidence, *is.&f.* **-denced, -dencing 1.** kanıt, ispat. *~ for the theory of evolution.* **2.** *huk.* tanıt, tanık, delil şahit. *When the police arrived he had already destroyed the ~ showed he was guilty.* **external ~** : dış tanıt. **internal ~** : iç tanıt, içerikten çıkarılan tanıt. **the clearest possible ~** : en açık tanıt. **3. ~(s) of = ~(s) that** : belirti, işaret, emare, alâmet. *There ares ~s that somebody has been liiving here. His flushed look was visible ~ of his fever.* **4.** tanıklık, şahitlik, şahadet. **give ~** : tanıklık etmek. **to give ~ for/against s.o.** : bir kimse lehinde/aleyhinde tanıklık yapmak. **false ~** : yalancı tanıklık, **5.** açıklık, vuzuh, aydınlık, göz önü, **6. in ~** : açık, âşikâr, bedihî, bariz, gözе çarpan, kolayca görülen. **be in ~** : belirmek, meydana çıkmak, göze çarpmak, göz önünde olmak. *The first signs of spring are in ~.* **His father was nowhere in ~** : Babası görünürlerde/meydanda yoktu. **7. bear/show ~ of** : (belirtileri/alâmetleri) göstermek, delil teşkil etmek, delâlet etmek, **8. turn Queen's/King's** (ABD'de: **State's**) **~ (of a criminal)** : suç ortakları aleyhinde tanıklık etmek, suç ortaklarını ele vermek, **9.** belirtmek, açıklamak, tasrih/tavzih etmek, açığa vurmak, açıkça göstermek. *His smile ~d his pleasure. to ~ one's approval.* **10.** kanıtlamak, tanıtlamak, delillerle ispat etmek. *He ~d his accusation with incriminating letters.* ***e.a.-*** *1. proof, support, 2. information, deposition, affidavit, exhibit, testimony, 3. indication, sign, 6. visible, conspicuous, 9. manifest, demonstrate, 10. prove.*

evident, *sf.* apaçık, açık, besbelli, sarih, vâzıh, âşikâr. *His frown made it ~ to all that he was displeased.* ***e.a.-*** *obvious, manifest, apparent, palpable, patent, distinct, plain, clear.* ***k.a.-*** *concealed, hidden, obscure, veiled.*

evidential, *sf.* **1.** kanıtsal, kanıtlayıcı, delile dayanan, delil teşkil eden, delil/tanık/şahit kabilinden. *Photographs of ~ value.* **2.** **~ly** : kanıtsal olarak, delile dayanarak, kanıtlayacak/delil teşkil edecek şekilde.

evidently, *zf.* besbelli, açıkça, apaçık bir şekilde, âşikâr olarak, sarahaten, anlaşılan, kuşkusuz, şüphesiz, şüphe yok ki. *He was ~ frightened. He is ~ not well. ~ such men are usually dangerous.* ***e.a.-*** *obviously, clearly, plainly, apparently, unquestionably.*

evil, *sf.&is.* **1.** kötü, fena, ahlâksız, gayriahlâkî, günahkâr. *~ deeds. an ~ life. an ~ character/reputation.* **2.** zararlı, muzır. *~ laws. ~ thoughts. an ~ plan.* **3.** feci, felâketli, keder verici. **to be fallen on ~ days** : felâkete duçar olmak, **4.** kötü huylu, lânet, huysuz, ters, küfürbaz, kem. *He is known for his ~ disposition.* **an ~ tongue** : kem söz, küfürbaz dil. **~ eye** : kem göz, **5. the ~ one** : şeytan, iblis, **6. in an ~ hour** : uğursuz saatte. *In an ~ hour I agreed to marry him.* **7.** kötülük, fenalık, şer. **the lesser of two ~s** : ehveni şer, iki kötü şeyden en az zararlı olanı. **One of the ~s of that political system** : Bu politik sistemin kötülüklerinden biri. *to avoid ~ and do good.* **8.** günah, **9.** ahlâksızlık, karaktersizlik. *The ~ in his nature has destroyed the good.* **10.** belâ, musibet, felâket (getiren şey), uğursuzluk, âfet. *War is a great ~. to be subject to ~. to wish one ~.* **11.** zarar, zararlı olan şey, mazarrat. *Tobacco is considered to be an ~.* **12.** dert, baş belâsı. **13.** (birleşik kelimelerde) kötülük/fenalık+, kötü/fena (bir şekilde), uğursuz(ca). *an ~ smelling plant.* ***e.a.-*** *1. immoral, wicked, sinful, iniquitous, depraved, base, vile, nefarious, bad, 2. harmful, injurious, pernicious, , destructive, hurtful, 3. disastrous, unfortunate, 5. satan, 7. wickedness, depravity, iniquity, unrighteousness, corruption, baseness, 9. immorality, 10. harm, mischief, misfortune.* ***k.a.-*** *1. righteous*

evildoer, *is.* şerir, kötülük/fenalık yapan (kimse), günahkâr/suçlu (kimse), mücrim. **evildoing** : kötülük/fenalık (yapma), şirretlik, suç/günah işleme.

evil eye, *is.* kem göz, kötü göz, (fena) nazar, nazar değdiren bakış. **evil-eyed** : kem gözlü, kötü gözlü.

evilly, *zf.* şeytanca, kötülük düşünerek, fena maksatla, habisane.

evil-minded, *sf.* **1.** kötü niyetli, suiniyet besleyen, kötülük/fenalık düşünen/tasarlayan, **2.** içi/kalbi bozuk, şehvet düşkünü, her sözü/hareketi şehvanî anlama çeken, **3. ~ly** : kötü niyetle, **4. ~ness** : kötü niyetlilik. ***e.a.-*** *2. salacious.*

evilness, *is.* şeytanlık, kötülük, fenalık, habaset, kötü maksat besleme.

evince, *gl.f.* **evinced, evincing 1.** belirtmek, açıklamak, aydınlığa kavuşturmak, delil göstermek, kanıtlamak, ispat etmek. *His loyalty was ~d by this heroic act.* **2.** göstermek, izhar etmek, açığa vurmak. *She ~d her pity by weeping.* **3.** *esk.* (a) ikna etmek, (b) yenmek, galebe çalmak, çaresini bulmak, hakkından gelmek, **4. evincible** : belirtilebilir, açıklanabilir, kanıtlanabilir, ispatlanabilir. ***e.a.-*** *1. prove, display, show, indicate, 2. reveal, 3. (a) convince, (b) overcome.*

evincive, *sf.* **1.** belirtici, açıklayıcı, kanıtlayıcı, ispatlayıcı, **2.** gösteren, izhar eden, açığa vuran. ***e.a.-*** *indicative.*

evirate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** hadım etmek, iğdiş etmek, burmak, **2.** zayıflatmak, kuvvetten düşürmek. ***e.a.-*** *1. castrate, emasculate.*

eviscerate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** bağırsaklarını çıkarmak, içini boşaltmak. *to ~ a chicken.* **2.** en önemli/hayatî/can alıcı kısımlarını çıkarmak. *The censors ~d the book.* **3.** bağırsakları (ameliyatla) çıkarılmış, **4. evisceration** : bağırsaklarını çıkarma, **5. eviscerator** : bağırsaklarını çıkaran, (tavuk, balık vb. nin) içini temizleyen kimse.

evitable, *sf.* kaçınılabilir, sakınılabilir, içtinap/bertaraf edilebilir. ***e.a.-*** *avoidable.*

evite, *gl.f.* **evited, eviting** *esk.* kaçınmak, sakınmak, içtinap/bertaraf etmek. ***e.a.-*** *avoid, shun.*

evocable, *sf.* **1.** çağrılabilir, davet edilebilir, **2.** hatırlanabilir, akla ge(tiri)lebilir, anımsanır.

evocation, *is.* **1.** anımsama, hatırla(t)ma, anma, aklına getirme, zihinde uyan(dır)ma, hayalinde canlandırma. *The ~ of memories.* **2.** çağırma, davet, celp, celp etme, **3.** *huk.* bir davanın daha yüksek mahkemeye havalesi, **4.** *bk.:* **induction** (5).

evocative, *sf.* **1.** anımsatan, andıran, hatırlatan, akla getiren, zihinde uyandıran, hayalinde canlandıran. *perfume ~ of spring.* **2.** çağıran, davet eden/edici, **3.** **~ly** : anımsatarak, hatırlatarak, hatırlatırcasına, hatırlatacak şekilde, **4.** **~ness** : anımsatma, andırma, hatırlatma, akla getirme.

evocator, *is.* **1.** (ruh) çağıran, davet eden, **2.** *embril.* oluşumsal uyarıcı (olarak etkileyen kimyasal madde).

evoke, *gl.f.* **evoked, evoking** **1.** anımsatmak, andırmak, hatırlamak, (anı, hatıra, duygu vb.) uyandırmak, akla getirmek, hissettirmek, duyurmak. *The music ~d the mood of spring.* **2.** celp etmek, (zuhuruna) sebep olmak. *A good joke ~s laugh.* **3.** (ruh) çağırmak/davet etmek. *to ~ a spirit from the dead.* **4.** **evoker** : anımsatan, hatırlatan, andıran, celp eden, çağıran. ***e.a.-*** *1. arouse, elicit, provoke, 3. summon, call up.*

evolute, *is.* *geom.* eğeç, mekşuf : bir eğrinin/yüzeyin eğrilik özeklerinin (merkezlerinin) gezenceği veya düzgenlerinin (normallerinin) bürümü (zarfı).

evolution, *is.* **1.** *biy.* evrim, dönüşüm, **2.** (a) gelişme, gelişim, tekâmül. *the ~ of man/ ~ of modern motor car.* (b) gelişimle varılan sonuç. *The space program is the ~ of the years of research.* **3.** inkişaf, açılma, genişleme, **4.** (makine vb.) dönüş, devir, hareket, **5.** düzenli ve ahenkli hareketler dizisi, manevra. *The ~s of a figure skater. The graceful ~s of a ballet dancer.* **6.** (gaz, ısı vb.) yayılma, intişar. *the ~ of heat from burning coal.* **7.** *mat. esk.* kök-alma. ***e.a.-*** *1. phylogeny, 2. development,* ***6.*** *emission.*

evolutional, *sf.* **1.** evrimsel, dönüşümsel, gelişme+, gelişimsel, tekâmül+, inkişaf+, **2.** **~ly** : gelişerek, tekâmül/inkişaf ederek.

evolutionary, *sf.* **1.** evrimsel, dönüşümsel, gelişimsel, tekâmül+, evrime/tekâmüle ait. *the ~ origin of species.* **2.** *biy.* evrim kuramı gereğince, bu kuramla ilgili, bu kurama ait, **3.** evrim yapan, gelişen, gelişme/tekâmül gösteren, **4.** **evolutionarily** : evrim yolu ile, gelişerek, tekâmül/inkişaf ederek.

evolutionism, *is.* **1.** evrimcilik, dönüşümcülük, evrim kuramı, tekâmül teorisi, **2.** evrim kuramına inanma.

evolutionist, *sf.&is.* **1.** evrimci, dönüşümcü, evrim kuramına inanan, evrim kuramı taraftarı, **2.** zoraki devrim yerine tedricî toplumsal gelişim için çalışan kimse, **3.** **~ic** : evrimci, evrimcil, evrime yarayan, (özellikle biyolojik) gelişmeyi/tekâmülü destekleyen/ilerleten.

evolutive, *sf.* **1.** evrimsel, tekâmülî, evrime/tekâmüle ait, evrimi kolaylaştıran. *~ conditions. an ~ process.* **2.** evrime elverişli/eğilimli. ***e.a.-*** *1. evolutionary.*

evolve, *f.* **evolved, evolving** **1.** geliş(tir)mek, tekâmül et(tir)mek. *He ~d a new system for running the factory. The British political system has ~d over several centuries.* **2.** *biy.* evrilmek, dönüşmek, evrim geçirmek, **3.** (koku, gaz vb.) yaymak, neşretmek, çıkarmak, dağıtmak, saçmak, **4.** **evolvable** : gelişebilir, **5.** **~ment** : gelişme, dönüşme, **6.** **evolver** : geliştiren, dönüştüren, **7.** **evolvent** *bk.:* **involute** (5).

evonymus, *is. bk.:* **euonymus.**

evulsion, *is.* sökme, söküp çıkarma, kökünden sökme. ***e.a.-*** *extraction.*

evzone, *is.* efzun, Yunan ordusunda piyade eri.

ewe, *is.* dişi koyun, marya. **~ lamb** : dişi kuzu, *mec.* göz bebeği.

Ewe, *is.* Batı Afrika'da (kısmen Togo ve Ghana'da) konuşulan Kwa dili.

ewe-neck, *is.* uzun boyun (at vb. hayvanların boynu gibi). **~ed** : uzun boyunlu.

ewer, *is.* **1.** ibrik, **2.** (tezyinî sanatlarda) ibriğe benzer kulplu ve uzun boyunlu kap.

ex, *e.&is.*, *ç.* **exes** **1.** *fin.* -sız, ...hariç, (kullanma hakkı) olmadan. **ex interest** : faizsiz. **ex rights** : haksız, hakkı olmadan, **2.** *tic.* -de teslimine kadar ücretsiz. **ex ship/ex warehouse** : gemide/depoda teslimine kadar ücretten muaf, **3.** *ABD* ...de mezun olanların sınıfından olup mezun olamayan kimse. **ex' 85** : 1985 mezunları sınıfından (fakat mezun olamamış), **4.** x, X harfi.

ex-, *ön ek* **1.** "dış, dışarıya/dışarıda". *exit, exhale, exonerate, etc.* **2.** "tamamen, son derece". *exasperate, excruciate, execute, etc.* **3.** "-sız, -den yoksun/mahrum". *excaudate, expropriate, etc.* **4.** "eski, sabık, önceki". *ex-president, ex-wife, etc.* **5.** "zıt, karşı". **execrate.** ***NOT :*** **ex-** ön eki **c, f, p, q, s, t**'den başka sessiz harfle başlayan kelimeler önünde **e-** hâlini alır : *edentate, erode, evade* gibi. Keza **f** ile başlayan kelimeler önünde **eff-** hâlini alır : *efferent* gibi. **6.** "-den (dışarı), ileri(ye)". *exodus, exegesis, exarch, etc.* **7.** "-den uzak(ta)". *exorcise,* **8.** *bk.:* **exo-.**

exacerbate, *gl.f.* **-bated, -bating 1.** (hastalık, nefret, öfke vb.) şiddetlendirmek, vahimleştirmek, ağırlaştırmak, şiddetini artırmak, vahamet kazandırmak, kızıştırmak, kötüleştirmek. *~d relations between employers and workers.* **2.** kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek, **3. exacerbatingly** : şiddetlendirerek, vahimleştirerek, ağırlaştırarak, kızıştırarak, kötüleştirerek, kızdırarak, öfkelendirerek, sinirlendirerek, **4. exacerbation** : şiddetlendirme, vahimleştirme, ağırlaştırma, kızıştırma, kötüleştirme, kızdırma, öfkelendirme, sinirlendirme. ***e.a.- 1.*** *aggravate,* ***2.*** *irritate, exasperate.*

exact, *sf.&gl.f.* **1.** tıpkı, aynen, tıpatıp. *an ~ likeness.* **These were his ~ words** : Sözleri aynen bu idi. **2.** tam, tamam, doğru, yanlışsız, hatasız, sağın. *an ~ description.* **~ differential equation** *mat.* sağın türetik denklem, tam diferansiyel denklem. *the ~ sum/amount/weight/ date. The ~ time is 5 minutes and 8 seconds past 7.* **That's ~** : Tamam(dır). **to be ~** : tamı tamına, daha doğrusu. **Or, to be more ~** : Veya, daha doğrusu. **He's 49 to be ~** : Daha doğrusu 49 yaşındadır. *To be ~, it is 3 o'clock and 12 minutes.* **3.** kesin, kat'î, sert, şiddetli (müsamahasız), **4.** pek ince/hassas, dakik, şaşmaz, yanılmaz. *His memory is very ~; he never makes mistakes. ~ instruments. an ~ thinker.* **5.** açık, sarih. **Can you be more ~** : Daha açık konuşunuz. **6.** gerektirmek, icap ettirmek, istemek, talep etmek, mecbur tutmak, zorunlu kılmak, icbar etmek. *to ~ obedience.* **work that ~s great care** : büyük dikkat isteyen iş. *The situation ~ed quick thinking.* **7.** zorla almak, zorlamak, haraca kesmek, zorla ödettirmek/yaptırmak. *to ~ money. to ~ tribute from conquered people.* **8. the ~ same** *k.d.* aynen, tıpı tıpına, ta kendisi. **That's the ~ same man who was here last night** : Dün gece buradaki adamın ta kendisi. **9. the ~ sciences** : sağın bilimler : matematik, fizik gibi sayılara dayanan ve sonuçlarının sağlanması mümkün olan bilimler, **10. ~able** : istenebilen, talep edilebilen, ödettirilebilen. **11. ~er = ~or** : emreden, (resmen) talep eden, mecbur eden, zorlayan kimse, **12. ~ness** : tamlık, doğruluk, hatasızlık, yanlışsızlık. ***e.a.- 2.*** *accurate, correct, precise,* ***3.*** *rigid, severe, unbending, strict, rigorous,* ***4.*** *methodical, careful, punctilious, scrupulous,* ***5.*** *clear, distinct, clear-cut,* ***6.*** *demand, require, compel,* ***7.*** *extract, extort.* ***k.a.- 1&2.*** *imprecise.*

exacta, *is.* kesin bahis : at yarışında birinci ve ikinciyi doğru sırada bilmeyi gerektiren bahis. ***e.a.-*** *perfecta.*

exacting, *sf.* **1.** titiz, müşkülpesent, güç beğenen, her şeyin harfiyen yapılmasını isteyen. *an ~ teacher.* **2.** çok dikkat/gayret/enerji isteyen, zahmetli, yorucu. *an ~ task. A day of ~ and tiring work. Flying an airplane is an ~ work.* **3.** zorba, zalim, insafsız, **4. ~ly** : titizlikle, müşkülpesentlikle; zahmetli/yorucu bir şekilde, **5. ~ness** : titizlik, müşkülpesentlik; zahmetlilik, yoruculuk. ***e.a.- 1.*** *strict, critical, stern, severe, harsh,* ***2.*** *arduous, onerous, burdensome, severe,* ***3.*** *extortionate.*

exaction, *is.* **1.** haraç kesme, keyfî/ölçüsüz vergi, zorla/cebren alma. *The ruler's ~ of money left the people very poor.* **2.** zorla/cebren yaptırma, ifa/icra ettirme, **3.** haraç, cizye, zorla alınan para / yaptırılan iş. *Don't pay all that rent, it's an ~.* ***e.a.- 1.*** *extortion.*

exactitude, *is.* **1.** kesinlik, kat'iyet, sarahat, vuzuh, **2.** doğruluk, sağınlık, sıhhat, sahihlik, hatasızlık, kusursuzluk, **3.** dakiklik, titizlik, her işi vaktinde/yolunda/tam ve kusursuz yapma. ***e.a.-*** *exactness, preciseness, accuracy.*

exactly, *zf.* **1.** kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î olarak, **2.** tamamıyla, tamamen, tam, tamı tamına, dakik olarak. *The train arrived ~ at 9 o'clock, neither earlier, nor later. The doctor told him not to smoke, but he did ~ the opposite.* **3.** aynen, tıpatıp, doğru olarak, dosdoğru, yanlışsız/hatasız olarak. *Tell me ~ where she is.* **4.** (birisinin sözünü tasdik/teyit için) tamam, çok doğru, tamamıyla haklısınız, aynen öyle. *"We need a drink." "~! Let's have one."* **5. not ~** : (a) pek/o kadar...değil, hakikatte/aslında... değil. **We're not ~ diving fast** : O kadar hızlı sürmüyoruz. **She's not ~ stupid, but...** : Aslında aptal değildir ama... (b) (cevap olarak) pek öyle değil. *"So then you kissed her." "Not ~, she kissed me."* ***e.a.-*** *2. precisely, accurately, altogether, entirely, 3. just, really, quite, 4. just so, quite right, 5. (a) not really, (b) that is not altogether true.*

exaggerate, *f.* **-ated, -ating 1.** abartmak, mübalâğa etmek, izam etmek, *k.d.* şişirmek. *to ~ the difficulties of a situation. He always ~s when he tells about the things he has done.* **2.** büyütmek, büyük göstermek. *Those shoes ~ the size of her feet.* **3.** abartmalı/mübalâğalı konuşmak/yazmak. ***e.a.-*** *1. overstate, overemphasize, 2. magnify.*

exaggerated, *sf.* **1.** abartmalı, abartılmış, mübalâğalı, aşırı, müfrit. *to have an ~ opinion of oneself.* **2.** büyütülmüş, şişirilmiş, **3. ~ly = exaggeratingly** : abartarak, mübalâğa ile, abartılmış bir şekilde.

exaggeration, *is.* **1.** abartma, mübalâğa etme, izam etme, ifrata vardırma, büyütme, şişirme. *His constant ~ made people distrust him.* **2.** mübalâğa, izam, ifrat, abartmalı söz/yazı. *His statement concerning the size of his income is a gross ~.* ***e.a.-*** *2. overstatement, overemphasis.*

exaggerative, *sf.* **1. exaggeratory** *d.d.* abartmalı, abartılmış, mübalâğalı, mübalâğaya kaçan, **2. ~ly** : abartmalı/mübalâğalı olarak, mübalâğa ile, abartarak.

exaggerator, *is.* abartmacı, mübalâğacı, palavracı.

exalt, *gl.f.* **1.** (rütbe/şeref/kudret/nitelik/seciye vb. ni) yükseltmek, yüceltmek, yüksek paye/mevki vermek. *He was ~ed to the position of president.* **2.** övmek, methetmek, göklere çıkarmak, tebcil etmek, **3.** heyecanlandırmak, şevk/heyecan vermek, coşturmak, aşka getirmek. *His speech ~ed the audience.* **4.** (renk vb.) etkinleştirmek, koyulaştırmak, etkisini/şiddetini artırmak, daha belirgin/bariz yapmak. *Complementary colors ~ each other.* **5.** *esk.* sevindirmek, gururlandırmak, gurur/sevinç vermek/katmak, **6. ~er** : yükselten, yücelten, öven, metheden, heyecanlandıran, şevke getiren kimse/şey. ***e.a.-*** *1. promote, raise, ennoble, elevate, 2. glorify, praise, extol, honor, 4. intensify, heighten, 5. elate.* ***k.a.-*** *1. humble, 2. depreciate.*

exaltation, *is.* **1.** yüksel(t)me, yücel(t)me, ululama, tebcil, **2.** (büyük) heyecan, coşkunluk, sevinç, vecd. *mystical ~. euphoric ~. The news of victory filled them with ~.* **3.** yücelik, ululuk, yükseklik, **4.** bir organın aşırı faaliyeti, **5.** *Brit. esk.* tarla kuşlarının uçuşu, **6.** *kim. esk.* uçunum süreci, uçundurma. ***e.a.-*** *1. tribute, praise, veneration, 2. ecstasy, elation, rapture, exhilaration.*

exalted, *sf.* **1.** yüksel(til)miş, yücel(til)miş, yüksek mevki/karakter sahibi. *an ~ personage.* **2.** yüce, yüksek, ulu, ulvî, mübeccel, büyük, soylu, asil, haşmetli, âli. *an ~ ideal. an ~ style of writing. an ~ position in government.* **3.** coşkun, vecde gelmiş, çok sevinçli/heyecanlı. *He was in an ~ mood.* **4. ~ly** : coşku ile, heyecanla, sevinçle, vecd içinde, **5. ~ness** : yücelik, ululuk, ulvîlik, büyüklük, asalet; sevinç(lilik), heyecan(lılık), coşku(nluk), vecd. ***e.a.-*** *2. magnificient, noble, lofty, sublime, venerable, honorable, 3. rapturous, ecstatic, excited, elated, blissful, uplifted.* ***k.a.-*** *2. vulgar, base, common, servile, 3. depressed, dejected, gloomy, despondent, sad, sorrowful, miserable.*

exam, *is. k.d.* sınav. ***e.a.-*** *examination.*

examen, *is.* (dinî anlamda) sınav, imtihan, nefis/vicdan muhasebesi.

examinant, *is. bk.:* **examiner.**

examination, *is.* **1.** sınav, imtihan, yoklama. **oral ~** : sözlü sınav. **written ~** : yazılı sınav. **~ in mathematics** : matematik sınavı. **give an ~** : sınav yapmak, imtihan etmek. **pass an ~** : sınavı geçmek/başarmak. **set an ~** : sınav sorularını hazırlamak. **take an ~ (= sit for an ~** *Brit.*) : sınava girmek, imtihan olmak. **write an ~** : yazılı sınava girmek, **2.** denet(leme), inceleme, tetkik, teftiş, tahkik(at). **under ~** : (a) incelenmekte, tetkik/muayene edilmekte, (b) istintak/sorgu esnasında, **3.** muayene. **medical ~** : sağlık muayenesi, tibbî muayene. *The doctor made a careful ~ of my eyes.* **post-mortem ~** : otopsi, **4.** sınavda sorulan sorular ve verilen cevaplar, sınav kâğıtları. *The ~s have still not been marked.* **5.** *huk.* sorgu, istintak, sorguya çekme, istizah, **6. ~al** : sınav+. **~al methods** : sınav yöntemleri. ***e.a.-*** *1. test,* **2.** *investigation, observation, inquisition, inquiry, investigation,* **3.** *inspection.*

examine, *gl.f.* **-ined, -ining 1.** incelemek, (dikkatle) gözden geçirmek. *to ~ a question thoroughly.* **2.** muayene etmek. *Doctor ~d her carefully. My bags were ~d when I entered the country.* **3.** denetlemek, araştırmak, tahkik/teftiş etmek. *Inspectors will ~ all the accounting books.* **4.** sınav yapmak, imtihan etmek, yoklamak, sınava sokmak/tâbi tutmak. *The teacher ~d the students in physics.* **5.** sorguya çekmek, istintak/istizah etmek, tahkikat yapmak/açmak. *The lawyer ~d the witness.* **6. need one's head ~d** : aklından zoru olmak. *If he wants to go swimming in this weather, he needs his head ~d!* **7. examinable** : incelenebilir, muayene/teftiş edilebilir, denetlenebilir, araştırılabilir, imtihan edilebilir, sorguya çekilebilir, **8. examiningly** : inceleyerek, muayene/teftiş ederek, denetleyerek, tetkik/tahkik ederek. ***e.a.-*** *1. scrutinize, probe, study,* *2. investigate, explore,* *3. inspect, scrutinize, audit,* *4. test, quiz,* *5. interrogate, question, querry.*

examinee, *is.* sınava giren/imtihan olan kimse.

examiner, *is.* **1.** ayırtman, mümeyyiz, imtihan/muayene eden kimse, **2.** sorgu hâkimi, **3.** denetçi, müfettiş, muhakkik, tahkikat yapan kimse.

example, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** örnek, misal. **for ~** : örneğin, meselâ. **a practical ~** : somut bir örnek. **to be an ~** : örnek olmak. **to set a (good) ~** : (iyi) örnek olmak/teşkil etmek. **to take s.o. as an ~** : birini örnek almak/ittihaz etmek. **to follow s.o.'s ~** : birinin izinden gitmek. **following the ~ of...** : ...-yi örnek alarak, tıpkı ...gibi. **hold** *sf.***o. up as an ~** : birini örnek göstermek. **to quote sth as an ~** : bir şeyi örnek olarak göstermek, **2.** nümune, örnek, çeşni, model. **Here is an ~ of the work** : İşte örnek bir çalışma/eser. *That father is a good ~ to his sons.* **3.** ibret. **to make an ~ of (s.o.)** : (bir kimseyi) ibret olsun diye cezalandırmak. *The teacher made an ~ of John by making him write "I won't talk in the class" one hundred times.* **to punish s.o. as an ~ to others** : başkalarına ibret olsun diye birini cezalandırmak, **4.** eş, benzer, emsal. **without ~** : eşsiz, emsalsiz, eşi/emsali görülmemiş. *an action without ~.* **5.** (*eski:* yalnız edilgen hâli kullanılır) örnek/nümune/misal göstermek/vermek/teşkil etmek. *Such courage has not recently been ~d.* ***e.a.-*** *1. sample, specimen, instance,* *2. ideal, pattern, model, examplar,* *3. warning,* *4. precedent,* *5. exemplify.*

exanimate, *sf.* **1.** cansız, ölü, **2.** ruhsuz, şevksiz, ümitsiz, cesaretsiz, cesareti/ümidi/maneviyatı kırılmış. ***e.a.-*** *1. inanimate, lifeless, dead,* *2. spiritless, dispirited, disheartened.*

exanimo**, Lât.* yürekten, kalpten, içtenlikle, samimî olarak, halisane. ***e.a.- *sincerely.*

exanthem, *is. patol.* döküntü : çiçek, kızamık gibi hastalıklarda deride hasıl olan kızartı, leke ve kabarcıklar.

exanthema, *is., ç.* **-themata, -themas** *bk.:* **exanthem.**

exanthematic = exanthematous, *sf. patol.* döküntülü, döküntü hasıl eden.

exarch, *sf.&is.* **1.** *bot.* çevreden merkeze doğru. *~ xylem.* **2.** (Ortodoks kilisesi) (a) piskopos yardımcısı, (b) metropolitten yüksek, piskopostan aşağı papaz rütbesi, **2.** (eski Bizans'ta) vali, **3. ~al** : vali+.

exarchate = exarchy, *is.* piskopos yardımcılığı.

exasperate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** (çok fazla) öfkelendirmek / hiddetlendirmek /kızdırmak, (öfkeden) çıldırtmak/çılgına çevirmek, küplere bindirmek, çileden çıkarmak, sabrını tüketmek. *The boy's stupid manners ~d his father.* **2.** (hastalık/ağrı/ıstırap/duygu vb.) şiddetlendirmek, şiddetini artırmak, azdırmak, **3.** *bk.:* **exasperated**, **4.** pürüzlü, pütürlü. *~ seed coats.* **5. exasperater** : öfkelendiren, hiddetlendiren, sinirlendiren, kızdıran kimse/şey. ***e.a.-*** *1. irritate, infuriate, irk, anger, annoy, enrage, incense, offend,* *2. exacerbate, aggravate.*

exasperated, *sf.* **1.** (çok) öfkeli/hiddetli/kızgın/sinirli, çileden çıkmış, küplere binmiş, sabrı tükenmiş. **to become ~** : (çok) kızmak/öfkelenmek/hiddetlenmek/sinirlenmek, çileden çıkmak, küplere binmek, sabrı tükenmek. *He was ~ with the boy/at his lack of attention.* **2. ~ly** : öfke ile, hiddetle, sinirli sinirli, çileden çıkarcasına, küplere binerek.

exasperating, *sf.* **1.** (çok) öfkelendiren/kızdıran/sinirlendiren/hiddetlendiren, çileden çıkaran, sabrı taşıran, sinirlendirici, can sıkıcı, **2.** **~ly** : öfkelendirecek / kızdıracak /hiddetlendirecek şekilde, can sıkacak tarzda. ***e.a.-*** *1. infuriating, most annoying.*

exasperation, *is.* **1.** (çok fazla) öfkelenme/hiddetlenme/kızma/sinirlenme, (öfkeden) çıldırma, küplere binme, çileden çıkma, **2.** (aşırı/şiddetli) öfke/hiddet/tehevvür/kızgınlık, can sıkıntısı. **in ~** : hiddetle, öfke ile. ***e.a.-*** *1. infuriation, provocation, 2. irritation, annoyance, rage.*

Exc. = Excellency.

exc. = **1.** except, **2.** exception, **3.** excursion.

ex cathedra, *Lât.* yetkili, salâhiyetli, yüksek makamdan gelen (özellikle yanılmadığı kabul edilen Papalık emirleri için kullanılır). *an ~ ~ decision.*

excavate, *gl.f.* **-vated, -vating** **1.** kazmak, eşmek, hafriyat yapmak. *The construction company will begin to ~ tomorrow.* **2.** kazarak oymak/delmek/açmak. *The tunnel was ~d through solid rock.* **3.** kazı yapmak, kazarak meydana çıkarmak. *They ~d an ancient buried city.* ***e.a.-*** ***1&2.*** *dig, 3. unearth.*

excavation, *is.* **1.** kazı, hafriyat, çukur, **2.** kazma (işi), hafriyat yapma. *The ~ of the buried city took a long time.*

excavator, *is.* **1.** kazıcı, kazan (kimse), kazı/hafriyat yapan, hafriyatçı, **2.** kazma makinesi, ekskavatör.

exceed, *f.* **1.** (haddini/sınırını) geçmek/aşmak/tecavüz etmek. *He ~ed his authority.* **to ~ speed limit** : hız limitini geçmek. **The cost will not ~ $60** : Masraf 60 doları geçmez. **The bad news ~ed (=was worse than) my worst fears** : Kötü haber korktuğumdan da kötü çıktı. **2.** üstün olmak/gelmek, üstünlük sağlamak, **3.** ifrata kaçmak, aşırı gitmek. **4.** **~able** : (sınır/limit vb.) geçilebilir, aşılabilir, üstünlük sağlanabilir, **5.** **~er** : (sınırı/limiti vb.) geçen/aşan. ***e.a.-*** *1. overstep, transcend, 2. surpass, excel, outdo, outstrip, beat.*

exceeding, *sf.&zf.* olağanüstü, üstün, fevkalâde, aşırı (derecede), son derece(de). ***e.a.-*** *extraordinary, exceptional, surpassing, unusual, extreme*

exceedingly, *zf.* fazlasıyla, ziyadesiyle, olağanüstü/fevkalâde bir şekilde, aşırı derecede, son derece. *Yesterday was an ~ hot day. He drove ~ fast.* ***e.a.-*** *extraordinarily, unusually, extremely, very, excessively, enormously.*

excel, *f.* **-celled, -celling** üstün olmak/gelmek, (öne) geçmek, ileri(de) olmak, (yüksek bir dereceye) erişmek/ulaşmak. **to ~ oneself** : sivrilmek, temayüz etmek, ileri geçmek, üstünlük sağlamak. *He ~s his classmates in mathematics.* **to ~ in wisdom** : üstün zekâlı olmak. ***e.a.-*** *surpass, outdo, outstrip, transcend, exceed, top.*

excellence, *is.* **1.** üstünlük, seçkinlik, mükemmellik, mükemmeliyet, mümtaziyet, faikiyet, fazilet, kemal. *We must maintain the ~ of our product.* **2.** üstün gelme/olma, geçme, ileride olma, **3.** *bk.:* **excellency** (1). ***e.a.- 1&2.*** *superiority, eminence, preeminence, merit, virtue.*

excellency, *is., ç.* **-cies** **1.** *b.h.* **Excellence** *d.d.* Ekselâns : elçilere, büyük devlet adamlarına verilen unvan. **His ~** : Ekselânsları, Zatıâlileri, Zatıdevletleri, Ekselâns, Zatıâliniz/devletiniz. **2.** (Katoliklerde) başpiskopos ve piskoposlara verilen unvan, **3.** *gen.* **excellencies** *bk.:* **excellence** (1).

excellent, *sf.* **1.** üstün, mükemmel, kusursuz, seçkin, mümtaz, faziletli, faik. *She is an ~ cook/housewife. That's an ~ idea.* **2.** *esk.* olağanüstü, fevkalâde, **3.** **~ly** : üstün/mükemmel bir şekilde. ***e.a.-*** *1. superior, first-rate, first-class, choice, select, prime, capital, fine, worthy, estimable, 2. extraordinary, surpassing.* ***k.a.-*** *1. inferior, poor, bad, base, worthless, good-for-nothing.*

excelsior, *is.&sf.* **1.** talaş, yonga (ağaç talaşı), **2.** *bas.* üç puntoluk harf, **3.** daima yukarı/yükseklere (New York eyaletinin simge sözü).

excentric, *sf.* *bk.:* **eccentric.**

except^{1}, *e.&bağ.* **1.** -den başka(sı)/gayri(si). **They were all there ~ me** : Benden başka herkes orada idi. *He answered all the questions ~ the last one.* **2.** ...hariç/müstesna, ...dışında. *Everyone agreed ~ John. He hardly ever goes out ~ to visit his brother.* **3.** **~ for** : (a) ...sayılmazsa/istisna edilirse, ...müstesna/hariç. *The road was empty ~ for a few cars. ~ for one old lady, the bus was empty.* (b) ...olmasa/olmasaydı. **~ for you, I should be dead by now** : Sen olmasaydın şimdiye kadar ölmüştüm. **She would leave her husband ~ for the children** : Çocukları olmasa kocasından ayrılırdı. **4. ~ that** : ancak, lâkin, yalnız, şu var ki. *I'd like to go with you, ~ that I can't swim.* **5.** *esk.* ...ise, olmazsa, olmadığı takdirde, olmadıkça, yoksa, meğer ki. **~ you try, you can't succeed** : Gayret etmezsen başaramazsın. ***e.a.- 1&2.*** *excluding, save, but,* **3.** *(a) apart from, with the exception of, other than, leaving out, (b) but for, without,* **4.** *only,* **5.** *unless.*

except^{2}, *f.* **1.** saymamak, hariç/ayrı tutmak, istisna etmek, ayırım yapmak, ayrıcalık tanımak. *The book is very good, if you ~ some factual errors. You will all be punished; I can ~ no one.* **2. ~ to/against** : itiraz etmek, tanımamak, karşı çıkmak. *to ~ to a statement/to an accusation. to ~ against a witness.* **3. ~able** : sayılmayabilir, hariç tutulabilir, istisna edilebilir. ***e.a.-*** *1. exclude, leave out, 2. object.*

excepting, *e.&bağ.* **1.** *bk.:* **except**^{1} (1-2), **2. always ~** : -den başkası/gayri(si), ...hariç/müstesna. **Everyne was tired, always ~ Ali (= Ali was not tired)** : Ali'den başka herkes yorgundu. **3. not ~ = without ~** : ...dahil, ...bile, istisnasız, ayırım yapmaksızın, bilâistisna. **Everyone helped, not ~ Jo (= even Jo helped)** : Jo dahil, herkes yardım etti (Jo bile yardım etti). **4.** *esk.* ...olmazsa, olmadığı takdirde, -medikçe. ***e.a.-*** *1. excluding, barring, saving, except, 2. except for, 3. including, 4. unless, except, save.*

exception, *is.* **1.** istisna, ayrılık, ayrı tut(ul)ma. **apart from a few ~s** : bazı istisnalar dışında, birkaçı müstesna. **with this ~** : bu müstesna/hariç. **without ~** : istisnasız, ayrımsız, ayrım yapmaksızın, fark gözetmeden. *You must answer all the questions, without ~.* **This case is an ~ to the rule** : Bu hâl kural dışıdır (kurala uymaz). **The ~ proves the rule** : İstisna kuralı bozmaz. **2.** başkalık, ayrılık, inhiraf, **3.** müstesna bir durum/hâl, istisna teşkil eden şey. **She usually comes on time, today was an ~** : Bugünkü durum müstesna, genellikle vaktinde gelir. **4.** *huk.* (mahkemenin ara kararlarına vb.) itiraz. *"~!" shouted the lawyer, when he felt that the judge had been unfair.* **5. take ~** : (a) itiraz/protesto etmek, kabul etmemek. *He took ~ to the editorial and wrote a letter to the newspaper about it.* (b) gücenmek, darılmak, muğber olmak. *I took the greatest ~ to his rude letters.* **6. with the ~ of** : ...müstesna, ...istisna edilirse, -den başka/hariç, ...dışında. *Everyone was tired with the ~ of Ali. Everyone, with the ~ of Ali, was tired.* ***e.a.-*** *1. exclusion, excluding, 4. objection, demurral, 5. (a) demur, object, protest, (b) take offense, resent.*

exceptionable, *sf.* **1.** itiraz edilebilir, itiraz götürür, kabiliitiraz, itiraza yol açan, yakışık almaz, kabule şayan/makbul olmayan. *Your idea is quite ~.* **2. ~ness = exceptionability** : itiraz edilebilme, itiraza yol açma, **3. exceptionably** : itiraz edilebilecek şekilde. ***e.a.-*** *1. objectionable.*

exceptional, *sf.* **1.** ayrık, istisnaî, müstesna, kuralsız, kural dışı, **2.** olağanüstü, fevkalâde (üstün), müstesna, ender, nadir, eşine az raslanır, eşsiz, görülmedik, eşi bulunmaz. *All her children are clever, but the youngest one is really ~. This warm weather is ~ for January.* **3.** normalin dışında, (genellikle) düşük seviyeli/nitelikli/kabiliyetli, geri zekâlı. *Schools for ~ children.* **4. ~ity = ~ness** : ayrıklık, istisnaiyet, müstesnalık, **5. ~ly** : ayrık/müstesna bir şekilde, olağanüstü/nadir/eşsiz bir şekilde. fevkalâde olarak. ***e.a.-*** *1. unusual, uncommon, singular, irregular, 2. extraordinary, unusually excellent, superior, 3. handicapped.* ***k.a.-*** *2. average.*

exceptive, *sf.* **1.** ayrık, istisnaî, istisna teşkil eden, **2.** itiraza hazır, itiraz edici/eden, **3.** *esk. bk.:* **captious**. ***e.a.-*** *2. objecting.*

excerpt, *is.&f.* **1.** alıntı, aktarma, seçme parça, (bir kitap/film vb. den alınmış) parça, iktibas, **2.** alıntılamak, (kitap vb. den) parça almak/seçmek/aktarmak, iktibas etmek. **3. ~er = ~or** : alıntılayan, aktaran, parça alan, **4. ~ible** : alıntılanabilir, aktarılabilir, iktibas edilebilir, **5. ~ion** : alıntılama, aktarma, iktibas etme. ***e.a.-*** *1. extract.*

excess, *sf.&is.* **1.** fazla, aşırı, ziyade, fark. **~ fare** : bilet ücret farkı, mevki farkı, zam. **~ luggage** : fazla bagaj, nizamî ağırlıktan fazla olan eşya. **~ profits tax** : fazla kazanç vergisi, **2.** fazlalık. *This ~ of losses over profits will ruin the business.* **3.** fark, fazla (olan) miktar. *She had to pay for an ~ of 5 kg on her luggage.* **4.** aşırılık, ifrat. **an ~ of anger** : aşırı öfke. *I am opposed to all ~ in eating and drinking.* **to ~** : aşırı derecede. *He praised the book to ~.* **drink to ~** : içkiyi fazla kaçırmak, **4.** **~es** : (a) taşkınlık(lar), mezalim, (b) zevk ve eğlencede aşırılık. *The soldiers in the conquered town were guilty of (= committed) the worst ~es.* **5.** **in ~ of** : -den fazla, -i geçen/aşan. *He advised his son never to spend in ~ of his income.* ***e.a.**- 1. extra, additional, surplus, **2-4.** surplus, superfluity, superabundance.* ***k.a.**- 1. insufficient, scanty, scarce, inadequate, **2-4.** lack, deficiency, shortage, dearth, scantiness, meagerness*

excessive, *sf.* **1.** fazla, aşırı, müfrit, taşkın, hadden/ölçüden aşırı, haddinden fazla, fahiş. *The prices at this hotel are ~. She takes an ~ interest in clothes.* **2.** **~ly** : aşırı bir şekilde, ifrata vararak, **3.** **~ness** : aşırılık, fazlalık, ifrat. ***e.a.**- 1. extreme, inordinate, exorbitant, immoderate, unreasonable, extravagant.* ***k.a.**- 1. reasonable, deficient, insufficient, scant, scanty, scarce, meager.*

exchange^1, *f.* **-changed, -cahnging 1.** değiştirmek, değiş tokuş yapmak, mübadele/trampa etmek. **~ positions** : yer değiştirmek. **~ posts** : becayiş etmek. **to ~ goods with foreign countries** : yabancı ülkelerle mal alış verişi yapmak. **~ sth for sth** : trampa etmek. *She would not ~ her house for a palace.* **2.** teati etmek, -laşmak/-leşmek. **to ~ letters** : mektuplaşmak. **~ greetings** : selâmlaşmak. **to ~ opinions** : fikir teati etmek. **to ~ words** : ağız kavgası yapmak, birbirine ağır söz söylemek, **3.** (borsada/bankada) para değiştirmek/bozdurmak, -e çevirmek. **to ~ francs for dollars** : frankları dolara çevirmek, **4.** (satın alınan malı) başkasıyla değiştirmek. *to ~ something bought. to ~ defective merchandise.* **5.** **~ contracts** *Brit.* evin satış muamelesini tamamlamak. ***e.a.**- 1. interchange, trade, swap, barter.*

exchange^2, *is.* **1.** değiş tokuş, mübadele, trampa, alıp verme, becayiş. **in ~ for** : -e bedel, ...karşılığında. **~ is no robbery** : Mübadele meşrudur. **give in part ~** : alış ücretini malla ödemek, **2.** borsa, kambiyo, pazar. **~ broker** : borsa simsarı. **bill of ~** : poliçe, tahvil. **~ value** : mübadele kıymeti. **commercial ~** : ticaret borsası. **foreign ~** : döviz borsası. **produce ~** : zahire borsası. **stock ~** : esham ve tahvilât borsası. *They sell corn at the corn ~ and shares in companies at the Stock ~.* **3.** santral. **telephone ~** : telefon santralı, **4.** para transfer etmeden poliçelerle alacak ve borçların tasfiyesi, **5.** kambiyo primi, para çeviriminde alınan ücret. **~ rate** : borsa fiyatı, kambiyo/döviz kuru, **6.** (milletler arasında) para aktarımı/transferi, **7.** para değiştirme/bozdurma, döviz değiş tokuşu/mübadelesi, bir dövizin diğerine çevrilmesi, **8.** **rate of ~** : kambiyo/döviz kuru, borsa fiyatı, değişim oranı, **9.** (döviz) kur farkı, **10.** kliring odasında işlem gören çek/senet/esham/tahvilât miktarı. ***e.a.**- 1. interchange, trade, traffic, business, commerce, barter, **2.** market.*

exchangeability, *is.* değiştirilebilme, değiş tokuş yapılabilme, mübadele/trampa/becayiş edilebilme.

exchangeable, *sf.* değiştirilebilir, değiş tokuş yapılabilir, mübadele/trampa/becayiş edilebilir

exchangeably, *zf.* değiştirilebilecek/ değiş tokuş yapılabilecek şekilde, mübadele/trampa/becayiş edilebilecek tarzda.

exchangee, *is.* mübadil, mübadele edilen/değiştirilen kimse (öğrenci, harp esiri vb.).

exchanger, *is.* **1.** değiştirici, değiş tokuş/mübadele yapan kimse, **2.** sarraf, para değiştiren/bozan kimse, banker, **3.** *bk.:* **heat exchanger.**

exchequer, *is.* **1.** hazine, maliye, devlet hazinesi. **~ bill** : hazine bonosu, **2.** (İngiltere'de) **the ~** : Maliye bakanlığı. **the Chancelor of ~** : Maliye Bakanı, **3.** **Court of ~** *d.d. Brit. esk.* Vergi Temyiz Mahkemesi (Halen bu mahkeme **High Court of Justice**'in bir kolu olup **King's Bench Division** adını almıştır.), **4.** *k.d.* servet, para, bir kimsenin tüm geliri. **My ~ is empty** : Kesem boş. *I can't buy a new car, my ~ won't allow it (= I can't afford it).* ***e.a.**- 1. treasury, **4.** funds, finances.*

excide, *gl.f.* **-cided, -ciding** kesmek, kesip çıkarmak/atmak. ***e.a.**- cut out, excise.*

excipient, *is. ecz.* katkı, ilâç katkısı : ilâçlara koku, lezzet, şekil vermek için katılan bal, şurup, sakız vb. gibi madde.

exciple = excipule, *is.* yosun başlığı : likenlerin spor dizileri etrafındaki halka.

excisable, *sf.* **1.** tüketim/istihlâk vergisine tâbi, **2.** kesilip çıkarılabilir.

excise, *is.&gl.f.* **-cised, -cising 1. ~ duty** *d.d.* tüketim/istihlâk vergisi : içki, tütün vb. ne uygulanan vergi, **2. ~ tax** *d.d.* ruhsatiye, işletme/eğlence vergisi : spor, eğlence, ticaret yerlerinin işletilmesi karşılığında ödenen vergi, **3.** *Brit.* vergi dairesi, **4.** vergilendirmek, vergi tarh etmek, tüketim vergisi almak, **5.** *cer.* (tümör, ur vb.) kesip çıkarmak/atmak, oymak, temizlemek, **6.** (bir kelimeyi/cümleyi/paragrafı vb.) metinden çıkarmak, silmek, iptal etmek, **7. excisable** : (ur vb.) kesilip çıkarılabilir, (kelime, cümle vb.) metinden çıkarılabilir, silinebilir. ***e.a.-*** *5. cut out/off, 6. expunge.*

exciseman = excise officer, *is. Brit.* vergi memuru, tahsildar, vergi tahakkuk memuru.

excision, *is.* **1.** kesme, kesip çıkarma/atma, **2.** *cer. bk.:* **resection** (1), **3.** *bk.:* **excommunication.**

excitability, *is.* **1.** heyecanlanma, çabuk heyecana kapılma, **2.** *fizy.* uyarılabilme. ***e.a.-*** *2. irritability.*

excitable, *sf.* **1.** uyarılgan : duygu ve coşkuları kolayca ve güçlü olarak uyandırılabilen, kolay/çabuk heyecana/telâşa kapılır, heyecanlanır, **2.** uyarılabilir. *an ~ nerve.* **3. ~ness** : uyarılganlık, uyarılabilme, **4. excitably** : uyarılabilecek şekilde, uyarılarak. ***e.a.-*** *1. emotional, passionate, fiery.* ***k.a.-*** *1. placid.*

excitant, *sf.&is.* uyarıcı / tenbih edici / münebbih. ***e.a.-*** *stimulant, stimulating, excitative, excitatory.*

excitation, *is.* **1.** uyar(ıl)ma, tenbih, tenebbüh, heyecanlan(dır)ma, **2.** *fiz.* uyarım, ikaz.

excitative = excitatory, *sf.* uyarıcı, uyargan, uyarımsal.

excite, *gl.f.* **-cited, -citing 1.** heyecanlandırmak, coşturmak. *The story ~d the little boy very much.* **2.** uyandırmak, sebep olmak. *to ~ anger in a person.* **to ~ interest or curiosity** : ilgi veya merak uyandırmak. **to ~ pity** : merhamet uyandırmak, **3.** kışkırtmak, tahrik etmek, sevk etmek, harekete geçirmek, kızıştırmak. *Don't ~ the dogs. The king's cruelty ~d a rising of the people (= ~d the people to rise against him).* **4.** *fizy.* uyarmak, tenbih etmek. *to ~ a nerve. Strong coffee ~s your nerves.* **5.** *fiz.* uyarmak : bir atomu/nicemsel bir yapıyı taban durumundan daha yüksek bir erke düzeyine çıkarmak, **6.** *elekt.* uyarmak, ikaz etmek : bir elektrik makinesinin uyarım/ikaz sargısına akım vererek mıknatıslamak. ***e.a.-*** *1. stir, awaken, stimulate, animate, kindle, inflame, 2. cause, awaken, arouse, inspire, 3. stir up, disturb, agitate, ruffle, provoke, 4. stimulate, 6. energize.* ***k.a.-*** *1. calm, soothe.*

excited, *sf.* **1.** heyecanlı, heyecanlanmış, heyecana kapılmış, coşkun, coşmuş. *He was so ~ he couldn't sleep.* **to get ~** : heyecanlanmak, telâşlanmak, heyecana/telâşa kapılmak. **Don't get ~!** Sakin ol! Telâşlanma! **to make ~ gestures** : heyecanlı/telâşlı hareketler yapmak, **2.** hareketli, canlı, çevik, yerinde duramayan, **3.** uyarılmış, uyarık. **~ electron** : uyarık eksicik, **4. ~ly** : heyecanla, coşarak, coşku ile, telâşla, hareketli/canlı/çevik bir şekilde, **5. ~ness** : coşkunluk, heyecanlılık, telâş, hareketlilik, canlılık, çeviklik. ***e.a.-*** *1. impassioned, agitated, 2. eager, enthusiastic, 3. stimulated.* ***k.a.-*** *1. calm.*

excited state, *is. fiz.* uyarık hâl: nicemsel bir yapıda taban düzeyinden yüksek erke düzeyi.

excitement, *is.* **1.** coşku(nluk), heyecan, telâş, taşkınlık, galeyan. *The ~ cf victory. He has a weak heart and should avoid all ~.* **2.** hareketli/heyecanlı/heyecan veren olaylar, serüven. *Life will seem very quiet after the ~s of our holiday.* **3.** uyar(ıl)ma, tahrik. ***e.a.-*** *perturbation, commotion, agitation,*

exciter, *is.* **1.** heyecan veren kimse/şey, **2.** *fiz.* uyarıcı, muharrik, ikaz dinamosu.

exciting, *sf.* **1.** heyecanlı, coşturucu, heyecan verici. *an ~ news/game. We had an ~ time.* **2.** *fiz.* uyarıcı, uyarma+, ikaz+, **3. ~ly** : coşturucasına, coşturarak, heyecanlı bir şekilde.

exciton, *is. fiz.* uyarcık : bir kristal (yarı iletken) içinde hareketli eksicikdeşik *(electron-hole)* bileşimi. **~ic** : uyarcıklı, uyarcıksal, uyarcık+.

excitor, *is.* **1.** *fizy.* uyargaç, uyarıcı sinir, kasları hareket ettiren sinir, **2.** *esk. bk.:* **exciter.**

exclaim, *f.* **1.** ünlemek, haykırmak, birdenbire bağırmak, bağırıp çağırmak, (hayret/korku/heyecanla) feryat etmek çığlık koparmak veya konuşmak, hayretini ifade etmek. *"Good heavens!" he ~ed, "It's 6 o'clock!".* **2. ~ against** : acı acı şikâyet etmek, yakınmak, şiddetle itiraz etmek. *The newspapers ~ed against government action. He ~ed against immorality.* **3. ~ at** : hayret etmek, şaşırıp kalmak. *He ~ed at the beautiful view.* **4. ~er** : ünleyen, haykıran, feryat eden, çığlığı koparan.

exclamation, *is.* **1.** ünlem, nida. **"Good heavens!" is an ~ :** "Aman Yarabbi!" sözü bir ünlemdir. **2.** haykırış, çığlık, bağırma, feryat, **3.** söylenme, anî söylenen söz, hayret/şaşkınlık/beğeni/korku sözü. **to utter (= say) an ~ of anger** : öfke ile söylenmek. **4. ~ mark = ~ point** : ünlem/nida işareti (!), ünlem belgisi.

exclamatory, *sf.* **1.** ünlem+ : hayret/sevinç/beğeni/korku/şaşkınlık vb. ifade eden. *an ~ phrase.* **2.** gürültülü. ***e.a.-*** *2. noisy, clamorous.*

exclave, *is.* ayrık il : bir ülkenin yabancı ülkelerle kuşatılmış ve kendinden ayrı kalmış parçası. Bu tür toprak parçası ait olduğu ülke için **exclave**, kendini çevreleyen yabancı ülke için ise **enclave** adını alır : *East Prussia was an exclave for Germany, but an enclave in Poland.*

exclosure, *is.* kapalı/mahfuz arazi, (hayvan vb. girmemesi için) çitle çevrili saha.

exclude, *gl.f.* **-cluded, -cluding 1.** dışarıda bırakmak, hariç tutmak, kabul etmemek, dahil etmemek. *Profesional players are ~d from thr competition.* **2.** istisna etmek, bertaraf etmek. **~ all possibility of doubt** : hiçbir şüphe(ye yer/mahal) bırakmamak, her türlü şüpheyi bertaraf etmek. **This ~s all possibility of doubt** : Bu, hiçbir şüphe bırakmıyor. **3.** yoksun bırakmak, mahrum etmek, engel olmak, menetmek, reddetmek. **4. excludability** : dışında/hariç tutulabilme, ayrıklık, istisnaiyet, **5. excludable = excludible** : dışarda bırakılabilir, ayrık/hariç tutulabilir, istisna edilebilir, **6. excluder** : (a) dışarıda bırakan, hariç tutan, kabul etmeyen, içeri almayan. (b) işçi arıları geçirip arı beyini peteğe sokmayan ağ, (b) *Brit.* büyük lâstik şoson. ***e.a.-*** *1. bar, except, omit, eject, oust, leave out, expel, 2. eliminate, 3. preclude, reject, suspend, prohibit, forbid.* ***k.a.-*** *1-3. include, admit.*

excluding, *sf.* ...hariç, -den başka, ...dışında, ...sayılmazsa/hesaba katılmazsa. *There were 30 people in the hotel, ~ hotel workers.* ***k.a.-*** *including.*

exclusion, *is.* **1.** dışlama, dışarıda bırak(ıl)ma, hariç tut(ul)ma, ihraç (etme/edilme), kabul etmeme/edilmeme, istisna/bertaraf etme/edilme, yoksun bırak(ıl)ma, mahrum etme/kalma. **His ~ of the tennis club hurt him very much** : Tenis kulübüne kabul edilmemek çok gücüne gitti. **2. to the ~ of** : hariç tutarak, dışında bırakarak, yoksun/mahrum bırakarak, meydan vermeyerek, ...-i bir tarafa bırakarak. **She worked away at her building project, to the ~ of everything else** : Her şeyi bir tarafa bırakıp bina projesi üzerinde çalıştı. **3. ~ary** : dışlama+, ayırıcı, dışarıda/hariç bırakan, dahil etmeyen. **~ policy** : ayırıcı politika.

exclusionism, *is.* **1.** tekelcilik, (haklardan vb.) yoksunlaştırma, yoksun/marum bırakma (ilkesi, politikası), **2. exclusioner = exclusionist** : tekelci, yoksunlaştırma politikası/ilkesi güden.

exclusion principle, *is. fiz.* dışlama ilkesi : *Fermi-Dirac* istatistiğine uyan parçacıkların aynı erke düzeyinde bulunamayacaklarını belirten ilke. **Pauli exclusion principle** *d.d.*

exclusive, *sf.&is.* **1.** *ist.* ayrık. **~ events** : ayrık olaylar : bir rastlantı deneyi sonunda birlikte ortaya çıkmaları olanaksız olan olaylar, **2.** *mat.* dışarmalı. **mutually ~** : karşılıklı dışarmalı. **~ disjonction** : dışarmalı ayırtlam, belirli bir anda ya biri ya öteki vuku bulan ve asla ikisi aynı anda vuku bulmayan olaylar arasındaki ilişki. **~ or** : dışarmalı ya da. **mutually ~ plans of action** : karşılıklı dışarmalı hareket plânları, **3.** özgü, münhasır, (bir kimseye/zümreye) has, özel, sırf. *~ rights.* **This bathroom is for the President's ~ use** : Bu banyo sırf başkana mahsustur. **4.** bütün, tekmil. **We must give our ~ attention** : Bütün dikkatimizi vermeliyiz. **5.** tek, eşsiz, biricik, yegâne, eşi olmayan. *an ~ design. the ~ owner of a business.* **6.** pahalı şeyler satan. *an ~ boutique.* **7.** (gazetecilikte) özel : yalnız bir gazetenin/derginin elde ettiği ve yayın hakkını aldığı haber/mülâkat. **an ~ story** : özel haber, **8. ~ of** : ...hariç/müstesna, ...dışında, ...hesaba katılmaksızın/çıktıktan sonra, -den gayri. **a profit of ten percent, ~ of taxes** : vergiler çıktıktan sonra yüzde on kâr. **the hotel charges $60 a day, ~ of meals** : yemek hariç günde 60 dolar otel ücreti. **from 1 to 10 ~** : 1'den 10'a kadar (1 ve 10 hariç), **9. ~ness = exclusivity** : ayrıklık, (yalnız bir kimseye/şeye) münhasır olma, özellik, **10. exclusory** : dışarıda/hariç bırakan.

exclusively, *zf.* yalnız, sırf, münhasıran.

excogitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** düşünmek, teemmül etmek, düşünerek bulmak/icat etmek, keşfetmek, **2. excogitation** : düşünme, **3. excogitative** : düşündürücü, **4. excogitator** : düşünen. ***e.a.***- *1. think out, devise, invent.*

excommunicable, *sf.* **1.** aforoza lâyık, aforoz edilebilir (kimse), **2.** cezası aforoz olan (suç).

excommunicate, *sf.&is.&gl.f.* **-cated, -cating 1.** aforoz edilmiş (kimse), **2.** aforoz etmek, **3. excommunication** : aforoz (etme/edilme), **4. excommunicative = excommunicatory** : aforoz+, **5. excommunicator** : aforozcu, aforoz eden.

excoriate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** (deriyi) sıyırmak/yüzmek. *His palms were ~d by the hard labor of shoveling.* **2.** yermek, (şiddetle) suçlamak, kötülemek, azarlamak, haşlamak, tenkit etmek. *We ~ and scorn the public servants who takes bribe.* ***e.a.***- *1. abrade, chafe, scratch, 2. denounce, berate, flay.*

excoriation, *is.* **1.** deriyi sıyırma, **2.** derisi sıyrılma/yüzülme, **3.** yerme, (şiddetle) suçlama, kötüleme, azarlama, tenkit/zemmetme, **4.** sıyrık.

excorticate, *gl.f.* **-cated, -cating** kabuğunu soymak. **excortication** : kabuğunu soyma.

excrement, *is.* **1.** dışkı, çıkartı, necaset, kazurat, gübre; *kaba* bok, pislik, **2. ~al = ~itious** : dışkısal, dışkı+, dışkıya benzer, dışkı gibi. *~al odor.*

excrescence, *is.* **1.** düzgüsüz/anormal büyüme/çoğalma, **2.** (bitki/hayvan gövdesinde siğil/ur/nasır gibi) düzgüsüz çıkıntı, şişkinlik, fazlalık, **3.** (saç/boynuz gibi) normal büyüyen şey, **4.** çirkinleştiren fazlalık.

excrescency, *is.* **1.** *bk.:* **excrescence**, **2.** düzgüsüz/çirkin bir fazlalık oluşturma.

excrescent, *sf.* **1.** düzgüsüz/aşırı büyüyen/çoğalan, **2.** fazla, gereksiz, lüzumsuz, fuzulî, **3.** *s.bl.* köken bilimsel temele dayanmadan araya giren (sessiz harf), **4. ~ly** : düzgüsüzce, düzgüsüz büyüyerek.

excreta, *ç. is.* salgılar, ifrazat : dışkı, ter, sidik gibi vücuttan çıkan maddeler. *Excrement, urine and sweat are all forms of human ~.* **excretal** : salgısal.

excrete, *gl.f.* **-creted, -creting** salgılamak, ifraz etmek, (vücuttan) çıkarmak. **excreter** : salgılayan. **excretive** : salgılasal, salgı şeklinde.

excretion, *is.* **1.** salgılama, ifraz etme, (zararlı maddeleri vücuttan) çıkarma/boşaltma. *He complains of pain during ~.* **2.** salgı, ifrazat, boşaltım, (dışkı, ter, sidik gibi) vücuttan atılan madde, bazı bitkilerin çıkardıkları yapışkan sıvı.

excretory, *sf.* salgı+, salgısal, salgılayan. *~ organs.*

excruciate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** işkence etmek, eza/cefa etmek, ıstırap/azap vermek, acıtmak, **2.** üzmek, elem/keder vermek. ***e.a.***- *1. torture, torment.*

excruciating, *sf.* **1.** dayanılmaz ıstırap/azap veren, eza/cefa edici, işkence eden. *I had an ~ cramp in my leg.* **2.** dayanılmaz, müthiş, çok şiddetli, tahammülfersa. *an ~ headache.* **3.** aşırı, büyük. *with ~ attention to details.* **4. ~ly** : dayanılmaz/müthiş ıstırap verircesine, eza/cefa edercesine. ***e.a.***- *1. torturing, agonizing, (extremely) painful, 2&3. extreme, intense.*

excruciation, *is.* **1.** işkence, eza, cefa, ıstırap, azap, elem, keder, **2.** ıstırap/azap/eza/cefa verme veya çekme. ***e.a.***- *1. torture, torment.*

exculpate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** aklamak, ibra/tebriye etmek, temize çıkarmak, suçsuz bulmak, beraat ettirmek, **2. exculpable** : aklanabilir, temize çıkarılabilir, beraat ettirilebilir, **3. exculpation** : aklama, ibra/tebriye etme, temize çıkarma, suçsuz bulma, beraat ettirme. ***e.a.***- *1. exonerate, vindicate.*

exculpatory, *sf.* aklatıcı, beraat ettirici, temize çıkarıcı, aklamaya/ibraya/beraata yönelik.

excurrent, *sf.* **1.** dışarı akan, **2.** *zool.* dışarı akış/çıkış sağlayan. *the ~ canal of certain sponges.* **3.** *bot.* (a) düz gövdeli : gövde ekseni dümdüz uzanan (lâdin, çam vb. gibi), (b) ana gövdeden uzanan, dışarı çıkıntı yapan (bazı yaprakların orta damarı gibi).

excursion, *is.* **1.** gezi(nti), tenezzüh, özel bir maksatla yapılan gezi/yolculuk. *a scientific ~. a pleasure ~.* **2.** (tren, vapur vb. de) indirimli/tenzilâtlı yolculuk. **~ ticket** : indirimli (gidiş dönüş) bileti. **~ fare** : indirimli bilet ücreti, **3.** gezi grubu, geziye çıkan topluluk, **4.** ara söz, istitrat, **5.** *fiz.* (a) uzanım : titreşim hareketi yapan bir cismin denge konumundan uzaklığı, (b) genlik, vüs'at, maksimum uzanım. *the ~ of a piston.* **6.** atom reaktörü güç seviyesinin arızî yükselmesi (genellikle sistemin durudurulmasını gerektirir), **7.** *esk.* saldırı, huruç, akın, hücum, baskın. ***e.a.-*** *1&2. trip, journey, 5. (a) displacement, (b) amplitude, 7. sally, raid, attack.*

excursionist, *is.* gezgin, gezici, gezmen.

excursive, *sf.* **1.** kararsız, tutarsız, bağdaşmaz, insicamsız, rabıtasız, dağınık, istitratlı (düşünce/fikir/söz vb.), düzensiz, yöntemsiz, metodik olmayan. *an ~ lecturer. ~ reading habits.* **2. ~ly** : kararsız/tutarsız/insicamsız/rabıtasız/dağınık/düzensiz bir şekilde, **3. ~ness** : kararsızlık, tutarsızlık, bağdaşmazlık, insicamsızlık, rabıtasızlık, dağınıklık, düzensizlik. ***e.a.-*** *1. digressive, desultory, discursive, rambling.*

excursus, *is., ç.* **-suses, -sus 1.** ayrıntılı irdeleme, ek, ilâve : bir kitapta belli bir noktanın geniş açıklaması (özellikle asıl metne ek olarak), **2.** ara söz, istitrat, konudan ayrılma. ***e.a.-*** *1. appendix, 2. digression.*

excusable, *sf.* mazur görülebilir, affedilebilir. **~ness** : mazur görülebilme, affedilebilme, mazeret, özür.

excusably, *zf.* mazur görülebilecek şekilde.

excusatory, *sf.* özür+, mazeret+, özür dileme mahiyetinde, özür dileyen, mazeret beyan eden.

excuse^1, *gl.f.* **-cused, -cusing 1.** mazur görmek, affetmek, kusura bakmamak, göz yummak. *Please ~ my bad handwriting/my opening your letter by mistake.* **~ me** : affedersiniz, bağışlayınız, özür dilerim. *~ me, does this bus go to the station? ~me, but you are completely wrong.* **If you will ~ the expression** : Tabirimi mazur görün/Tabir caizse/Sözüm meclisten dışarı/Hâşâ huzurdan. **2.** özür/af dilemek, mazeret beyan etmek. *He ~d his absence by saying that he was ill. He ~d himself for being late.* **3.** suçsuz/haklı çıkarmak, mazur göstermek, affettirmek. *Nothing will ~ his cruelty to his children. Ignorance of the law ~s no man. Nothing can ~ this delay.* **4.** muaf tut(ul)mak. *Those who passed the first test are ~d from the second.* **5. ~ oneself** : (a) özür/af dilemek, (b) muaf tutulmak, serbest bırakılmak. *to ~ oneself from the duty.* (c) (gitmek vb. için) izin/müsaade istemek. *He ~d himself from the party.* **6.** bağışlamak, affetmek, (alacağından) vazgeçmek, ısrarla istememek. *to ~ a child's mistakes. to ~ a debt.* **7. ~ from** : izin vermek, müsaade etmek. *He was ~d from the school.* **You're ~d** : Gidebilirsiniz. **The class was ~d** : Sınıfa izin verilmişti. **8. May I be ~d ?** İzin verir misiniz/Müsaade eder misiniz? (Bilhassa okullarda öğrenciler tuvalete gitmek için bu sözlerle izin isterler.) ***e.a.-*** *1. forgive, pardon, condone, overlook, 2. apologize, 3. justify, extenuate, palliate, 4. free, release, let off, 6. remit, dispense with.* ***k.a.-*** *1. punish.*

excuse^2, *is.* **1.** özür, mazeret. *Have you any ~ to offer for coming so late?* **in ~ of** : mazeret olarak. *In ~ of his failure he said he was ill.* **2.** bahane, vesile. **Stop making ~s** : Bahaneler icat etmekten vazgeç. **3.** özür/af dileme, itizar etme, mazeret beyan etme, **4.** izin, müsaade, **5.** izin/hak verme, **6. a poor/bad ~ for** *k.d.* kötü/başarısız bir örnek/nümune. **He is a poor ~ for a poet** : Kötü bir şair örneğidir. **His latest effort is a poor ~ for a novel** : Son eseri başarısız bir roman örneğidir. **7.** *esk. bk.:* **forgiveness, pardon.** ***e.a.-*** *1. apology, 2. pretexte, subterfuge, pretense, evasion.*

excuser, *is.* **1.** mazur gören, **2.** özür dileyen kimse.

ex-directory, *is. Brit.* rehberde bulunmayan (telefon numarası/abone). ***e.a.-*** *unlisted.*

ex dividend, *sf.&zf. borsa* son temettü/kâr hissesi hariç.

exeat, *Lât.* (öğrenciye verilen) izin,

execrable, *sf.* **1.** pek çirkin, menfur, müstekreh, alçak, mel'un, lânetli, murdar. *an ~ crime.* **2.** çok kötü, fena, berbat, iğrenç, tiksindirici, aşağılık, süflî. *~ manners. She's an ~ cook.* **3. ~ness** : alçaklık, mel'unluk, murdarlık, kötülük, berbatlık, iğrençlik, aşağılık, **4. execrably** : çirkin/menfur/müstekreh şekilde, alçakça, mel'unca, kötü/fena/berbat/iğrenç bir şekilde. ***e.a.-*** *1. abominable, abhorrent, detestable, 2. very bad.*

execrate, *f.* **-crated, -crating 1.** (son derece) nefret etmek. *He ~d all who opposed him.* **2.** lânetlemek, lânet/tel'in etmek, beddua etmek/okumak, küfretmek. *Even today the memory of his evil deeds is ~d.* **3. execrator** : nefret eden, lânetleyen, lânet/tel'in/beddua eden. ***e.a.-*** *1. abhor, abominate, detest, 2. curse, damn, denounce.*

execration, *is.* **1.** lânet, nefret, beddua, küfür, **2.** lânetlemek, lânet/tel'in etme, beddua/küfür etme, **3.** mel'un, menfur, lânetlenen şey.

execrative, *sf.* **1.** lânetli, mel'un, menfur, lânetle anılan, nefret edilen, **2.** lânete mahkûm, **3.** **~ly** : lânetle, nefretle.

execratory, *sf.* **1.** lânet, nefret+, lânet/küfür kabilinden, **2.** lânetli, menfur, lânetle anılan.

executant, *is.* icracı, icra eden/konser veren kimse, müzik çalan kimse. ***e.a.*** *- performer.*

execute, *gl.f.* **-cuted, -cuting** **1.** icra/ifa etmek, yerine getirmek. *The nurse ~d the doctor's orders.* **2.** yapmak, etmek, başarmak, becermek, uhdesinden gelmek. *to ~ a gymnastic feat.* **3.** idam etmek, (hükmü) infaz etmek, cezayı çektirmek. *The convicted murderer was ~d.* **4.** (plânı/projeyi) gerçekleştirmek. *to ~ a plan.* **5.** *müz.* çalmak, icra etmek, seslendirmek, **6.** *huk.* (a) (yasayı/tüzüğü/yönetmeliği) yürütmek, yürürlüğe koymak, uygulamak, icra mevkiine koymak, tatbik etmek. *to ~ a law.* (b) (vasiyetnamenin) gereğini yapmak, şartlarını yerine getirmek. *He asked his brother to ~ his will.* (c) yasal gereksinmeleri sağlamak, kanunun gerektirdiğini yerine getirmek, **7.** **executable** : icra/ifa edilebilir, gerçekleştirilebilir, uygulanabilir, yürütülebilir, yerine getirilebilir, infaz edilebilir, **8.** **executer** : icra/ifa/infaz eden, uygulayan, gerçekleştiren, yürüten, yerine getiren kimse. ***e.a.*** *- 1. achieve, complete, carry out, accomplish, 2. do, perform, 3. kill, 5. perform, play, 6. (a) enforce, administer.*

execution, *is.* **1.** icra/ifa (etme/edilme), yap(ıl)ma, yerine getir(il)me. *the ~ of one's duties.* **2.** (yasa/kanun/plan vb.) yürütme, uygulama, tatbik etme, yürürlüğe/tatbik mevkiine koyma. *This good idea was never put/carried into ~.* **3.** idam, infaz. *~s used to be held in public.* **4.** *müz.* icra etme, çalma, seslendirme, icra/çalış tarzı. *The pianist's ~ was flawless.* **5.** *huk.* mahkeme kararını icra/infaz etme, icra/infaz emri, **6.** (vasiyetname) ifa, icra, yerine getirme. *There has been some delay in the ~ of my father's will.* **7.** **do ~** *esk.* müessir olmak, (özellikle) büyük tahribat yapmak, **8.** **~al** : icraî, icra/ifa/infaz eden, yürüten, uygulayan, yerine getiren.

executioner, *is.* **1.** cellât, idam hükmünü icra eden kimse, **2.** (mahkeme emrini/yasa hükmünü/vasiyetnameyi) icra/ifa eden, yerine getiren kimse.

executive, *sf.&is.* **1.** yönetici, yönetmen, idareci. *a business ~.* **2.** yetkili şahıs, idare amiri, hükûmet veya bir şirketin yönetme/yürütme/uygulama yetkisini haiz, yüksek mevki sahibi idarecisi. *The president of a company is an ~. The President of the U.S. is the chief ~.* **3.** yönetsel, yönetici+, yönetme+, yönetim+, yürütme+, icra+. **~ committee/board** : yönetim kurulu. **~ power** : yürütme yetkisi, icra salâhiyeti. *a man of great ~ ability.* **4.** yönetme/icra yetkisi olan. **~ officer** *den.* ikinci kaptan, (şirketlerde) genel müdür. **~ secretary** : genel sekreter. *The Cabinet is the ~ branch of our government.* **5.** yöneticilere özgü/mahsus. **~ meeting** : yönetim kurulu toplantısı. *There's an ~ meeting this afternoon.* **~ plane** : (şirketlerde) özel uçak. **~ duties** : idarî görevler. **the ~ offices** : icra makamı/mevkii, **6.** **~ly** : yönetimle, icraî olarak, icra/infaz suretiyle, **7.** **~ness** : yönetsellik, yöneticilik, icra/ifa/infaz görevi.

Executive Mansion, *is. ABD* **1.** vali konağı : eyalet valisinin resmî konutu, **2.** Beyaz Saray : Cumhurbaşkanı sarayı. ***e.a.*** *- 2. White House.*

executive order, *is.* kararname, Cumhurbaşkanlığı emri : ABD Cumhurbaşkanının orduya, donanmaya/ devlet dairelerine gönderdiği yasa kuvvetindeki emir.

executive session, *is.* gizli oturum/celse.

executor, *is.* **1.** yönetici, uygulayıcı, icra eden/yürüten kimse, **2.** *huk.* vasiyet hükümlerini yerine getiren/infaz eden kimse (erkek). *bk.:* **executrix, 3. ~ial** : yönetici+, yöneticilere/icra edenlere özgü, icraî.

executory, *sf.* **1.** *bk.:* **executive** (4-6), **2.** *huk.* uygulanacak, yürütülecek, icra veya infazı gereken.

executrix, *is., ç.* **executrices/executrixes** *huk.* vasiyet hükümlerini yerine getiren/infaz eden kadın.

exedra = exhedra, *is., ç.* **-drae** **1.** (eski mimarîde) kapalı toplantı yeri, **2.** kavisli bank/ bahçe kanapesi.

exegesis, *is., ç.* **-ses** **1.** yorum, tefsir, şerh, Kutsal Kitap'ın eleştirili yorumu, **2.** **exegetic(al)** : yorumsal, açıklayıcı, yorum/tesir/açıklama mahiyetinde, **3.** **exegetically** : yorumlayarak, yorum/tefsir suretiyle. ***e.a.*** *- 1. interpretation, 2. explanatory, expository.*

exegete, *is.* yorumcu, tefsirci, yorum/tefsir/şerh uzmanı, müfessir.

exegetics, *is.* yorum bilimi, tefsir/şerh ilmi.

exempla, *ç. is. bk.:* **exemplum.**

exemplar, *is.* **1.** örnek, nümune, misal. *He is the ~ of patriotic virtue.* **2.** simge, timsal, sembol, model. *They looked him as the ~ of courage.* **3.** (a) kopye, suret, nüsha, (b) öz, özgün, asıl, bir şeyin aslı, orijinali. *Plato thought nature but a copy of ideal ~s.* **4. ~ily** : örnek / misal olarak, mükemmel/örnek teşkil edecek şekilde, **5. ~iness= ~ity** : örneklik, örnek olma / teşkil etme, mükemmellik, kusursuzluk. ***e.a.-*** *1. specimen, example, instance, 2. model, pattern, 3. original, archetype.*

exemplary, *sf.* **1.** örnek (olmaya değer), mükemmel, kusursuz, tavsiyeye şayan. *~ conduct/behavior. She showed ~ courage.* **2.** ibret verici. *an ~ penalty. a sentence of ~ severity.* **3.** model, örnek, misal (teşkil eden), seçme. *~ passages from a book. The ~ litterature of the medieval period.* ***e.a.-*** *1. commendable, 2. monitory, 3. illustrate, typical.*

exemplifiable, *sf.* örnek gösterilebilir, örnek alınabilir.

exemplification, *is.* **1.** örnek olma, misal teşkil etme, **2.** örnek, misal, nümune (olan şey). *The sudden price increases were an ~ of the law of supply and demand.* **3.** onaylanmış kopya, tasdikli suret. ***e.a.-*** *2. illustration, example.*

exemplificative, *sf.* örnek+, nümune+, örnek olan.

exemplify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** örnek/misal (olarak) göstermek, örnek/misal vermek. *The teacher exemplified the use of the word.* **2.** örnek/model olmak, temsil etmek, örnek teşkil etmek. *He exemplifies courage. This exemplifies what I mean.* **3.** *huk.* onaylı/tasdikli suretini/kopyasını çıkarmak, **4. exemplifier** : örnek olan. ***e.a.-*** *2. embody.*

exempli gratia = e.g. *Lât.* örneğin, meselâ, örnek/misal olarak. ***e.a.-*** *for example, for instance.*

exemplum, *is., ç.* **-pla 1.** kıssa : ahlâkî bir örnek/sonuç veren küçük hikâye/fıkra/masal, **2.** örnek, misal. ***e.a.-*** *2. example, model.*

exempt, *sf.&is.&gl.f.* **1.** bağışık, muaf (olan kimse), müstesna, tâbi olmayan/mükellef olmayan (kimse). *He is ~ from the military service.* **2.** bağışıklamak, bağışıklık tanımak, muaf/hariç tutmak, istisna etmek. *Students who get very high marks will be ~ed from the final examination.* **3. ~ible** : bağışık/muaf tutulabilir. ***e.a.-*** *1. immune, excepted, relieved, freed, 2. release, except, relieve, absolve.*

exemption, *is.* **1.** bağışıklık, muafiyet, ayrılık, ayrıcalık, istisna. **to grant ~** : muaf tutmak. **to be granted ~** : muaf tutulmak, **2.** bağışıklama, muaf/ayrı tutma, istisna etme, **3.** *ABD&Cnd.* geçim indirimi : gelirin vergiden muaf olan kısmı. *There is a basic tax ~ that can be claimed by everyone. An ~ of $500 for each child.* ***e.a.-*** *1. immunity, exception.* ***k.a.-*** *1. liability.*

exemptive, *sf.* bağışıklık/muafiyet/ayrıcalık sağlayan.

exenterate, *gl.f.* **-ated, -ating** *cer.* **1.** bir uzvu çıkarmak/içini boşaltmak, **2.** *bk.:* **disembowel, 3. exenteration** : bir uzvu çıkarma veya içini boşaltma.

exequatur, *is.* tanıt belge : bir devletin başka bir devlet konsolosunu tanıdığını gösterir resmî belge.

exequy, *is., ç.* **-quies 1.** *gen.* **exequies** : cenaze töreni, **2.** cenaze alayı, **3. exequial** : cenaze töreni+. ***e.a.-*** *1. obsequies*

exercisable, *sf.* kullanılabilen, uygulanabilen. *~ rights.*

exercise, *is.&f.* **-cised, -cising 1.** idman, talim, beden eğitimi, jimnastik. *He does ~s every morning.* **take ~** : idman yapmak. **physical ~** : beden eğitimi. **mental ~** : zihni işletme, **2.** alıştırma, temrin, okul görevi. *arithmetic/mathematical ~s. There is an ~ at the end of each lesson.* **~ book** : okul defteri, **3.** uygulama, yürütme, tatbik, icra, ifa, yerine getirme, kullanma, istimal. **the ~ of** : kullanılması, ifası, istimali. *the ~ of caution/of patience. the ~ of one's right to vote.* **in the ~ of one's duties** : görevinin ifası esnasında. **by the ~ of** : kullanarak, kullanmakla. *You can only understand this picture by the ~ of imagination.* **4.** deney, tecrübe, prova, **5. ~s** : (an'anevî/her yıl tekrarlanan) tören/merasim/manevra vb. **military ~s** : askerî manevra/

tatbikat. **graduation ~s** : diploma verme töreni, **6.** idman/jimnastik/talim/temrin/alıştırma yap(tır)mak, idmanla geliş(tir)mek, alış(tır)mak. ~ **oneself** : vücudunu işletmek, yapa yapa alıştırmak. ~ **a horse** : bir atı gezdirmek. *He ~s every other day at a fitness club.* **7.** çalıştırmak, harekete/faaliyete geçirmek, kullanmak, istimal etmek. *to ~ one's freedom of speech. to ~ one's strength.* **8.** (dikkat vb.) sarf etmek/harcamak/etmek. **to ~ caution** : dikkat etmek. *to ~ care in crossing the street.* **to ~ patience** : sabretmek, sabırlı olmak, **9.** (hakkını /yetkisini/imtiyazını) kullanmak, uygulamak, tatbik mevkiine koymak. *to ~ one's constitutional rights.* **to ~ one's mind or imagination** : aklını veya muhayyilesini kullanmak, **10.** yap(tır)mak, icra/ifa et(tir)mek. ~ **an influence upon...** : ...-e tesir etmek. **to ~ the duties of one's office** : görevinin icabını yapmak, **11.** (genellikle edilgen hâlde) tasalandırmak, endişe /üzüntü vermek, düşündürmek, endişelendirmek. *The city council has been greatly ~d by the problem of inflation. I've been gratly ~d about what we ought to do.* ~ **one's mind** : (a) zihnini işgal etmek/işletmek, (b) tasa çekmek. ***e.a.-*** *1. activity, calisthenics, gymnastics, 2. drill, practice, 3. application, employment, use, 5. ceremony, 6. drill, discipline, school, practice, 7. use, employ, 8. employ, 9. exert, apply, 10. perform, fulfill, execute, 11. worry, make uneasy, try, trouble, annoy.*

exercised, *sf.* tasalı, endişeli, üzüntülü, düşünceli, sinirli, canı sıkılmış, heyecanlı, öfkeli. ***e.a.-*** *harassed, agitated, excited.*

exerciser, *is.* **1.** idman/talim yapan, **2.** beden eğitimi aracı, **3.** atlara talim yaptıran seyis.

exercitation, *is.* **1.** (zihnî/bedenî) alıştırma, temrin, pratik, **2.** talim, eğitim, yetiştirme, **3.** tapınma, ibadet, **4.** hüner gösterisi, (bir makalede vb.) edebî yetenek gösterisi.

exergonic, *sf.* erkeveren, enerji açığa çıkaran. *an ~ biochemical reaction.* ***k.a.-*** *endergonic.*

exergue, *is.* **1.** (sikke veya madalyanın arka yüzünün alt tarafındaki) tarih yeri (bazan bir çizgi ile ayrılır), **2.** bu yerdeki tarih, **3. exergual** : tarih yeri+.

exert, *gl.f.* **1.** (güç/kuvvet/çaba) harcamak/sarf etmek, gayret etmek, nüfuz/tesir/tazyik (icra) etmek, baskı yapmak. *She couldn't open the door, even by ~ing all her strength.* **2.** uğraşmak, ceht etmek. ~ **oneself** : çabalamak, uğraşmak, didinmek, gayret etmek, zahmete katlanmak. **Don't ~ yourself** : (boşuna) çabalama/uğraşma/zahmet etme, kendini yorma. *He never ~s himself to help anyone.* **We're going to have to ~ ourselves to make the deadline** : İşi vaktinde bitirebilmek için kendimizi sıkmamız (çok gayret sarf etmemiz) gerekecek. **3.** (yetki, nüfuz vb.) kullanmak, istimal etmek. *to ~ one's authority.* **4. ~ive** : çetin, güç, zor, uğraştırıcı, çaba/güç sarfını gerektiren. ***e.a.-*** *1&2. strive, exercise, 3. employ, use, utilize, wield.*

exertion, *is.* **1.** çaba, gayret, emek, ceht. *It was through the ~s of many people that the fair succeeded.* **2.** zahmet, eziyet, zorlanma, meşakkat. *The ~ of moving the piano was too much for him and he collapsed. The doctor says he must avoid all ~.* **3.** çabalama, gayret/emek/ceht/sarf etme, **4.** (yetki, nüfuz vb.) kullanma/uygulama, mevkii icraya koyma. *an ~ of authority.* ***e.a.-*** *1. endeavor, activity, strain, effort, 3. attempt*

exeunt, *gs.f. tiy.* sahneden çıkarlar (çıkan kimsenin adının sonuna gelir). ~ **omnes** : hepsi sahneden çıkarlar.

ex facie, *huk.* görünüşte, zahiren, görünüşe göre. *The contract was ~ ~ satisfactory.* ***e.a.-*** *apparently.*

ex facto, *Lât.* gerçekten, doğrusu, aslında, hakikatte. ***e.a.-*** *actually, acording to fact.*

exfoliate, *f.* **-ated, -ating 1.** pul pul (olup) dök(ül)mek /ayrılmak, **2.** (ağaç kabuğu) ince pular halinde dökülmek. *The bark of some trees ~s.* **3.** *jeol.* (a) ince tabakalar hâlinde ayrılmak, pul pul tabakalaşmak (ısıtılan bazı mineraller gibi), (b) tabaka tabaka ayrılmak (havanın etkisiyle kayalarda olduğu gibi), **4.** *tıp* (cilt, deri vb.) pul pul ayrılmak, **5. exfoliation** : pul pul ayırma/ayrılma/ dökülme, **6. exfoliative** : pul pul ayrılan/ayıran.

ex gratia, *sf.&zf. Lât.* lütuf/iyilik olarak, borcu/mecburiyeti olmadığı hâlde. **an ~ ~ payment** : borcu olmadığı hâlde ödenen para. ***e.a.-*** *as a favor.*

exhalable, *sf.* solukla/nefesle çıkarılabilir.

exhalant = exhalent, *sf.&is.* **1.** soluk/nefes veren, dışarı çıkaran, (buhar/koku vb.) yayan. *an ~ siphon of a clam.* **2.** çıkış kanalı/borusu. ***e.a.-*** *1. emissive*

exhalation, *is.* **1.** soluk/nefes verme, (buhar/koku vb.) yayma/neşretme, buğulanma. *~s of mist on the surface of a lake.* **2.** soluk, nefes, (bir şeyden çıkan/yayılan) koku, buğu, buhar. ***e.a.-*** *1. expiration, evaporation, 2. emanation, effluvium.*

exhale, *f.* **-haled, -haling** **1.** soluk/nefes vermek. **Breathe deeply and then ~ slowly** : Derin nefes al, sonra yavaşça ver. *to ~ air from the lungs.* **2.** (gaz/buhar/koku) çıkarmak / yaymak / neşretmek/ saçmak, **3.** buğulaş(tır)mak, buharlaş(tır)mak. *Heat ~s the earth's moisture.* ***e.a.-*** *1. breathe out, 2. emit, 3. evaporate.* ***k.a.-*** *1. inhale.*

exhaust^1, *f.* 1. (son derece) yormak, bîtap/ takatsiz düşürmek, bitkin hâle getirmek, kuvvetini tüketmek. *I'm ~ed by overwork. What an ~ing day! I'm completely ~ed.* **2.** tüketmek, bitirmek. *to ~ one's money. We ~ed our funds in a week. My patience is ~ed.* **3.** (kapalı kaptan) gaz çık(ar)mak/kaç(ır)mak. *Gases from an automobile ~ through a pipe. to ~ the air in a jar.* **4.** su vb.) boşaltmak. *to ~ a well.* **5.** iyice/ ayrıntılarıyla incelemek, inceden inceye tetkik etmek. **to ~ a subject** : bir konuyu ayrıntılarıyla incelemek. *Her book about the tulips ~ed the subject.* **6.** bütün olanakları denemek, her çareye başvurmak, **7.** *kim. ecz.* eriyebilen/müessir maddeleri içinden çıkarmak, **8.** bütün kaynakları tüketmek, fakir düşürmek, kısırlaştırmak. *The long war ~ed the country. to ~ the soil.* **9.** **~er** : dış atım pompası, yanık gazları dışarı atan düzen, hava/gaz boşaltma düzeni, **10.** **~ibility** : tüketilebilme, boşaltılabilme, yorgun/bitkin/takatsiz kalma, **11.** **~ible** : tüketilebilir, boşaltılabilir, bitkin/takatsiz kalabilir. ***e.a.-*** *1. tire, enervate, prostrate, debilitate, fatigue, 2. deplete, use up, 3. discharge, escape, 4. drain, empty.* ***k.a.-*** *1. strengthen, invigorate, 4. fill.*

exhaust^2, *is.* **1.** *mak.* dış atım, egzoz, (yanmış gaz, buhar vb.) dışarı atma. **~ manifold** : dış atım döşemi, **2.** (dışarı atılan/ çıkarılan) duman, gaz, buhar, **3.** **~ pipe** *d.d.* dış atım/egzoz borusu: (gazı / buharı) dışarı atan düzen, **4.** (kapalı bir yerdeki dumanı, kokuyu, tozlu havayı vb.) boşaltma düzeni, **5.** *bk.:* **exhaustion**. ***e.a.-*** *2. fumes, smoke, vapor.*

exhausted, *sf.* **1.** tükenmiş, bitmiş, bomboş, tamtakır, harcanıp tüketilmiş, **2.** bitkin, bîtap, çok yorgun, **3.** **~ly** : tükenmiş/bitmiş olarak; bitkin/bîtap bir hâlde. ***e.a.-*** *1. drained, spent, used up, 2. worn out, extremely tired.*

exhausting, *sf.* **1.** çok yorucu, yıpratıcı, yoran yıpratan, **2.** tüketen, bitiren, boşaltan, **3.** **~ly** : yorgun/bitkin /bitap düşürürcesine, yorarak, takatsiz bırakarak, boşaltarak, tüketerek, tüketircesine.

exhaustion, *is.* **1.** tüketme, bitirme, boşaltma, **2.** tükenme, bitme, boşal(tıl)ma. *~ of food supplies.* **3.** aşırı yorgunluk, bitkinlik, takatsizlik. *o suffer from ~.* **4.** kısırlaşma, besleme/ üretme değerini yitirme. *~ of soil.* ***e.a.-*** *3. fatigue, extreme weakness.*

exhaustive, *sf.* **1.** çok ayrıntılı/teferruatlı/ detaylı, etraflı, geniş, inceden inceye, derinlemesine, geniş kavramlı/kapsamlı. *to make an ~ study. ~ inquiries. An ~ discussion. Her conclusion was based on an ~ study of the subject.* **2.** tüketici, tüketen, bitiren, güçsüz/takatsiz bırakan, yorucu, yıpratıcı, pek zahmetli, **3.** **~ly** : (a) çok ayrıntılı/kapsamlı bir şekilde, derinlemesine, inceden inceye, bütün ayrıntılarıyla, (b) yorucu/yıpratıcı bir şekilde, (c) tüketircesine, tüketerek, bitirerek, **4.** **~ness** : (a) çok ayrıntılı/kapsamlı oluş, (b) yoruculuk, yıpratıcılık. ***e.a.-*** *1. comprehensive, thorough, 2. exhausting.*

exhaustless, *sf. bk.:* **inexhaustible.**

exhibit, *is.&f.* **1.** teşhir etme(k), **2.** gösterme(k), izhar etme(k). *to ~ signs of fear/guilt.* **3.** sergileme(k), sergiye koyma(k), sergide teşhir etme(k). *to ~ paintings/flowers/new cars/an art collection.* **4.** açıklamak, izah etmek, açıkça göstermek, **5.** *huk.* (a) (dava esnasında mahkemeye) delil/vesika sunmak/ibraz etmek, (b) (mahkemeye sunulan) delil/belge/vesika, **6.** *tıp esk.* ilâç vermek. *The patient should fast before chloroform is ~ed.* **7.** (sinema/oyun vb.) oynatmak, takdim etmek, göstermek. *to ~ a motion picture.* **8.** sergilenen/teşhir edilen eşya/sanat eserleri, **9.** sergi. ***e.a.-*** *1. expose, show, 2. manifest, evince, show, reveal, disclose, 3. display, 4. reveal, explain, demonstrate, 5. (a) submit, (b) evidence, 6. administer, 7. present, show, 8. exhibition, show, display.*

exhibiter, *is. bk.:* **exhibitor.**

exhibition, *is.* **1.** sergi. ~ **hall** : sergi evi/sarayı. *The art school holds an ~ every year.* **2.** gösterme, gösteri, teşhir, izhar. **an ~ of temper** : birdenbire öfkelenme /hiddetlenme, tehevvür, parlama. *He said he had never seen such an ~ of bad manners.* **3.** arz, ibraz, **4.** *Brit.* fuar, panayır. *an international trade ~.* **5.** (İngiltere'de müsabaka sınavını kazanan üniversite öğrencisine verilen) burs, **6.** *tıp* ilâç olarak verme, **7. make an ~ of oneself** : kendini gülünç duruma düşürmek, âleme gülünç/rezil/maskara olmak, kendini rezil etmek, kepaze olmak. *Get up off the floor and stop making such an ~ of yourself.* **8. on ~** : sergide, sergiye konulmuş, halka gösterilmekte. *Some of the children's paintings are now on ~ at the school.* ***e.a.-*** *2. exposure, 4. exposition, fair, 5. scholarship.*

exhibitioner, *is.* (İngiltere'de müsabaka sınavını kazanarak) burs alan öğrenci.

exhibitionism, *is.* **1.** gösterişçilik, gösteriş/teşhir merakı, ilgi/takdir toplama ve hayranlık uyandırma merakı, **2.** *psikol.* göstermecilik : kendini teşhir hastalığı (özellikle tenasül organlarını gösterme hastalığı). *He was charged with several acts of ~ outside the girl's school.* ***e.a.-*** *2. indecent exposure.*

exhibitionist, *is.* **1.** gösterişçi, gösteriş meraklısı, aşırı tavırlı, yapmacıklı, **2.** *psikol.* göstermeci : kendini (özellikle tenasül organlarını) teşhir meraklısı/hastası, **3. ~ic** : gösterişçi, göstermeci+.

exhibitive, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : gösteren, göstermeye/teşhire yarayan, **2. ~ly** : gösterişle, göstererek.

exhibitor = exhibiter, *is.* **1.** sergici, sergi açan kimse. *Many ~s at the local flower show.* **2.** gösteren/teşhir eden kimse, **3.** *sin.* oynatımcı, sinemacı, **4. ~y** : sergisel, sergi+, gösteriş+, göstermeye yarayan.

exhilarant, *sf.&is.* şenlendiren/neşelendiren/canlandıran/neşe katan (şey), iç açan, ferahlatan, inşirah veren (şey). ***e.a.-*** *cheering, exhilarating, invigorating, stimulating, refreshing, gladdening.*

exhilarate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** canlandırmak, can katmak, hayat/canlılık vermek, **2.** şenlendirmek, neşelendirmek, sevindirmek, sevinç/neşe katmak/vermek, coşturmak, renk katmak, içini/gönlünü ferahlatmak, inşirah vermek. *I was ~d by/at her visit. He was ~d by the prospect of getting home a day earlier.* ***e.a.-*** *1. animate, elate, enliven, invigorate, stimulate, refresh, excite, 2. merry, cheer, gladden.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *depress.*

exhilarating, *sf.* **1.** *bk.:* **exhilarant**. **2. ~ly** : şenlendirerek, neşelendirerek, neşe/canlılık vererek.

exhilaration, *is.* **1.** sevinç, neşe, şenlik, canlılık, hayatiyet, inşirah, gönül ferahlığı, **2.** sevin(dir)me, neşelen(dir)me, şenlen(dir)me, canlan(dır)ma, canlılık/hayatiyetverme/kazanma, inşirah/gönül ferahlığı duy(ur)ma. ***e.a.-*** *1. joyousness, gaiety, hilarity, animation.*

exhilarative = exhilaratory, *sf.* şenlendirici, sevindirici, neşelendirici, neşe/sevinç katan, canlandırıcı, ferahlatıcı, canlılık/hayatiyet verici.

exhilarator, *is.* şenlendiren, sevindiren, neşelendiren, canlandıran, ferahlatan, canlılık/hayatiyet veren şey.

exhort, *gl.f.* **1.** öğütlemek, öğüt/nasihat vermek, uyarmak, ikaz/ihtar etmek. *I ~ed the men not to drink too much.* **2.** (önemle) tembihlemek, tembih etmek, akıl vermek/öğretmek, (hararetle) tavsiye/teşvik etmek. *I ~ed him not to drive in the snowstorm.* **3. ~er** : öğüt/nasihat veren, uyaran kimse. ***e.a.-*** *urge, advise, admonish, recommend.*

exhortation, *is.* öğüt(leme), öğüt/nasihat verme, uyarma, uyarı, ikaz/ihtar (etme), tembih/tavsiye (etme).

exhortative, *sf.* **1.** öğüt/nasihat /ikaz/ihtar/uyarı niteliğinde, **2.** uyarıcı, ikaz/tembih/teşvik edici, öğüt verici, akıl öğretici, **3. ~ly** : öğüt/nasihat vererek, uyararak, uyarırcasına, ikaz suretiyle. ***e.a.-*** *1. exhortatory, urging, admonitory.*

exhortatory, *sf.* *bk.:* **exhortative.**

exhumation, *is.* **1.** mezardan çıkarma, **2.** deşme, (unutulmuş bir şeyi) yeniden ortaya çıkarma, açıklama, açığa vurma/çıkarma.

exhume, *gl.f.* **-humed, -huming 1.** mezardan çıkarmak, toprağı kazarak (ceset vb.) çıkarmak, **2.** deşmek, (unutulmuş bir şeyi) yeniden ortaya çıkarmak, açıklamak, açığa vurmak/çıkarmak, gün ışığına kavuşturmak. *to ~ real* *facts.* **3. exhumer** : mezardan çıkaran, (unutulmuş bir şeyi) yeniden ortaya çıkaran, açıklayan, açığa vuran/çıkaran. ***e.a.-*** *1. disinter, 2. revive, reveal, disclose, restore, bring to light.*

exigence, *is. bk.:* **exigency.**

exigency, *is., ç.* **-cies 1.** acil durum, acil ihtiyaç, derhal önlem almayı gerektiren durum. *A ship's captain must be able to cope with any ~.* **2.** *gen.* **exigencies** : gereksinme, zorunluluk, zaruret, icap, talep, istek. *The exigencies of city life. The exigencies of business kept him from attending the conference.* **3.** derhal müdahaleyi/eyleme geçmeyi gerektiren hâl. *The President must be free to act in any sudden ~.* ***e.a.-*** *1. urgency, juncture, 2. need, demand, requirement, 3. emergency, crisis.*

exigent, *sf.* **1.** acil, mübrem, müstacel, çok acele, zorlayıcı, zorunlu, derhal müdahaleyi/önlem almayı gerektiren, kritik. *Unemployment is the most ~ question facing us today.* **2.** müşkülpesent, çok şey isteyen, açgözlü, gözü doymaz, doymak bilmez, fazla kuvvet/enerji harcatan. *She is ~ in her demands for money.* **3. ~ly** : acil/çok acele olarak; açgözlülükle. ***e.a.-*** *1. urgent, pressing, critical, 2. exacting, demanding.*

exigible, *sf.* istenilebilir, talep edilebilir. ***e.a.-*** *requirable.*

exiguity, *is.* azlık, kıtlık, nedret, darlık, yoksunluk. ***e.a.-*** *scantiness, smalness.*

exiguous, *is.* **1.** az, kıt, nadir, dar, küçük, yoksun. *a ~ meal of bread and cheese. a ~ budget. a ~ navy.* **2. ~ly** : az bir şekilde, kıtı kıtına, **3. ~ness** *bk.:* **exiguity.** ***e.a.-*** *scantiness, smalness.*

exile, *is.&gl.f.* **-iled, -iling 1.** sürmek, sürgüne/menfaya göndermek, nefyetmek, sürgün etmek, zorla (ceza olarak) vatanından uzaklaştırmak. *After the revolution many people were ~d from the country.* **2.** sürgün, sürgünlük, **3. in ~** : sürgünde, sürülmüş, sürgüne gönderilmiş, **4. the Exile** : Yahudilerin Babilonya esareti (M.Ö. 597-538). ***e.a.-*** *1. banish, expatriate, expel.*

exilian = exilic, *sf.* sürgün+, menfa+.

eximious, *sf. esk.* **1.** seçkin, mümtaz, âlâ, mükemmel, **2. ~ly** : âlâ/mükemmel bir şekilde. ***e.a.-*** *1. distinguished, eminent, excellent, choice.*

ex int., faizsiz. ***e.a.-*** *without interest.*

exist, *gs.f.* **1.** var olmak, mevcut olmak. *The problem still ~s. Do fairies ~?* **2.** yaşamak, hayatta olmak, geçinmek. *A person cannot ~ without air. They're so poor they can hardly ~. She ~s on tea and bread. The greatest poet who ever ~ed.* **3.** süregelmek, devam etmek, (baki) kalmak, elan mevcut olmak/bulunmak. *Belief in magic still ~s. Ottoman Empire ~ed for 6 centuries.* **4.** rastlanmak, tesadüf edilmek, (varlığı/mevcudiyeti) görülmek, bulunmak. *Famine ~s in many parts of the world. This species now ~s only in Australia.* ***e.a.-*** *1. be, 2. live, 4. occur, be found.*

existence, *is.* **1.** varlık, mevcudiyet, var oluş. *We believe in the ~ of God.* **the only one in ~** : tek varlık. **be in ~** : var olmak, mevcut olmak, yaşamak. **come into ~** : doğmak, peyda olmak, meydana/ortaya çıkmak, zuhur etmek, teşekkül etmek. **to call into ~** : doğurmak, yaratmak. **to go out of ~** : yok olmak, **2.** hayat, yaşam(a), ömür. **the struggle for ~** : hayat mücadelesi. **during my whole ~** : hayatım boyunca, ömrümde, **3.** geçim, hayat tarzı. *They were working for a better ~.* **4.** varlıklar, yaratıklar, var olan şeyler, mevcudat. *~ shows a universal order.* **5.** vücut, zat, var olan şey. ***e.a.-*** *1. being, 2. life, 5. entity.*

existent, *sf.&is.* mevcut, var olan (kimse/şey), hazır olan, bulunan, hâlen mevcut/var olan, elde mevcut. *This is the only ~ copy of his last poem.* ***e.a.-*** *present, existing, extant.*

existential, *sf.* **1.** varoluşçuluk felsefesi ile ilgili. **2.** varlık+, varlıksı, varlıksal, varlıkla/mevcudiyetle ilgili, **3. ~ly** : varlıkla ilgili olarak.

existentialism, *is. fel.* varoluşçuluk : XIX. yy. da *Kierkegaard, Nietzche* tarafından kurulan bir felsefe doktrini. İnsanın tamamen hür ve kendinden sorumlu bulunduğuna, yaşamanın tek gerçek olduğuna, insanın karakterini kendi irade ve eylemlerinin yarattığına inanır.

existentialist, *sf. fel.* varoluşçu. **~ic** : varoluşçu+. **~ically** : varoluşçuluk açısından, varoluşçu görüşle.

exit, *is.&f.* **1.** çıkış (kapısı/yolu), çıkılacak yer. **emergency ~** : tehlike çıkışı. *The theater had six ~s,* **2.** çıkış, gidiş. **~-permit** : çıkış izni/vizesi, **3.** sahneden çıkış. **~-line** *tiy.* çıkış sözü. **make one's ~** : (sahneden) çıkmak, **4.** çıkmak, çıkıp gitmek, **5.** *tiy.* sahneden çıkar. *Exit Hamlet, bearing the body of Polonius.*

ex libris, *Lât.* **1.** -in kitaplığından, **2.** kitabın kime ait olduğunu gösteren yafta.

ex nihilo nihil fit, *Lât. Nothing is created from nothing* : Hiçbir şey yoktan var olmaz.

exo- = **ex-**, *ön ek* "dış, dışın(d)a, hariç, haricî, -den başka". *ör.: exocarp, exogamy.*

exobiology, *is.* dış evren biyolojisi : yeryüzü atmosferinin dışındaki, özellikle gezegenlerdeki hayatı inceleyen bilim dalı.

exocarp, *is. bot.* dış kabuk, meyvenin üst kabuğu. ***e.a.-*** *epicarp.*

exocentric, *sf. gr.* söz dizimi görevi kendini oluşturan kelimelerinden farklı olan. Örneğin her ikisi de sıfat olan **bitter** ve **sweet** kelimelerinden oluşan **bittersweet**. *bk.:* **endocentric.**

exocrine, *sf.&is. anat. fizy.* dış salgı, dış salgı çıkaran (beze/gudde). **~ gland** : dış salgı bezi (ter bezleri, böbrekler vb.).

exocytose, *f.* **-tosed, -tosing** molekül çıkarmak.

exocytosis, *is.* molekül çıkarma : bir gözenin büyük bir molekül, parça vb. çıkarması. *bk.:* **endocytosis.**

exodontia = **exodontics**, *is.* diş çekimi (hekimliği).

exodontist, *is.* dişçi (diş çekmekte uzman olan).

exodos, *is., ç.* **-doi** (eski Yunan dramında) bitiş, son.

exodus, *is.* **1.** toplu göç, hicret, toplu hâlde bir başka ülkeye gidiş, **2. the ~** : Musa peygamber zamanında Musevilerin Mısır'dan çıkışları, **3.** *b.h.* Eski Ahit'te ikinci kitabın adı. ***e.a.-*** *1. emigration.*

exoenzyme = **ectoenzyme**, *is. biy.-kim.* dış enzim, dış maya : pepsin vb. gibi üreten göze dışında etki yapan ana maya. *bk.:* **endoenzyme**

exoergic, *sf. fiz. kim.* dış erkesel, ısı salan, enerji yayan (reaksiyon). ***e.a.-*** *exothermic.* ***k.a.-*** *endoergic.*

ex officio, *sf.&. zf.* yetkisel, memuriyet veya mevkiden ileri gelen, resmî görev/makam dolayısıyla, memuriyet/makam icabı, tabiî. **~ ~ member** : tabiî üye. *The President is an ~ ~ member of the committee.*

exogamic = **exogamous**, *sf.* dışarıdan evlenen.

exogamy, *is.* **1.** dışarıdan evlenme, aşiret/akraba dışı kimselerle evlilik. *bk.:* **endogamy**. **2.** *biy.* yad üreme : akraba olmayan ebeveynden üreme, **3.** çapraz tozaklaşma. ***e.a.-*** *2. outbreeding, 3. cross-pollination.*

exogen, *is. bot. esk. bk.:* **dicotyledon.**

exogenous, *sf.* **1.** dıştan üreyen/türeyen, dış etkenli, dış sebeplerden ileri gelen. *an ~ infection.* **2.** dıştan büyüyen, her yıl eklenen halkalarla gövdesi gelişen (ağaç vb.), **3.** *fizy. biy.-kim.* dış özümsel : proteinlerin metabolik özümlenmesi ile ilgili, **4. ~ly** : dıştan üreyerek, dış etkenlerle, dış özümseme ile.

exonerate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** aklamak, beraat ettirmek, temize çıkarmak, suçsuz bulmak. *The jury ~d the accused.* **2.** muaf tutmak, hizmetten affetmek, **3. exoneration** : akla(n)ma, beraat, temize çık(ar)ma, suçsuz bul(un)ma; muafiyet, muaf tut(ul)ma, **4. exonerative** : aklayan, beraat ettiren, temize çıkaran. ***e.a.-*** *1. vindicate, absolve, exculpate, acquit, 2. release, relieve.* ***k.a.-*** *1. blame, convict, find guilty.*

exonumia, *is.* (madalya vb. gibi) koleksiyon metaı (para hariç).

exophthalmia, *bk.:* **exophthalmos.**

exophthalmic, *sf.* (hastalık yüzünden) göz fırlaması+.

exophthalmic goiter, *is. patol.* fırlak gözlü guşa : tiroid guddesinin şişmesi, göz yuvarlaklarının ileri fırlaması, kansızlık, yürek çarpıntısı ile kendini gösteren bir hastalık. **Basedow's disease, Graves' disease** *d.d.*

exophthalmos = **exophthalmia** = **exophthalmus**, *is. patol.* fırlak göz : hastalık sonucu gözün fırlaklığı.

exor, *is. bk.:* **executor.**

exorable, *sf.* **1.** (rica ve yalvarışla) kandırılabilir, ikna edilebilir, (tatlılıkla/iyilikle) yatıştırılabilir, insaflı, merhametli, **2. exorability** : kandırılabilme, ikna edilebilme, yatıştırılabilme, insaf(lılık), merhamet.

exorbitance = **exorbitancy**, *is.* **1.** aşırılık, fahişlik, fazlalık, **2.** ileri gitme, haddini aşma. ***e.a.-*** *excessiveness.*

exorbitant, *is.* **1.** aşırı, fahiş, pek fazla, müfrit, ifrata kaçan, hadden aşırı, had derecede. *~ prices. an ~ demand. That hotel charges ~ prices.* **2.** **~ly** : aşırı derecede, fahiş/pek fazla bir şekilde, ifrata kaçarcasına, haddini aşarak. ***e.a.-*** *1. excessive, extravagant, unreasonable.* ***k.a.-*** *1. just, reasonable.*

exorcise, *gl.f.* **-cised, -cising 1.** (dualarla cinleri, kötü ruhları) kovmak, defetmek, **2.** (bir kimseyi/yeri) cinlerden/kötü ruhlardan kurtarmak/temizlemek/arıtmak. *The mad girl's parents took her to the priest to be ~d.* **3.** (kötü düşüncelerden/duygulardan/sıkıntılardan) kurtulmak, azat olmak. *He could not ~ the memory of his past misdeeds.* **4. exorciser** *bk.:* **exorcist.** ***e.a.-*** *1-3. exorcize.*

exorcism, *is.* **1.** (dualarla cinleri, kötü ruhları) kovma, defetme, **2.** cin kovma duası/ayini.

exorcist, *is.* **1.** cinleri, kötü ruhları kovan/defeden, **2.** (Katolik kilisesinde) (a) dört küçük sınıftan ikincisi, (b) bu sınıfa mensup kimse. *bk.:* **acolyte** (2), **lector** (2), **ostiary** (1).

exorcize/exorcizer, *bk.:* **exorcise/exorciser.**

exordial, *sf.* ön, giriş/ön söz niteliğinde, mukaddeme+. ***e.a.-*** *introductory.*

exordium, *is., ç.* **-diums, -dia 1.** başlangıç, iptida, **2.** ön söz, mukaddeme, giriş. ***e.a.-*** *1. beginning, 2. introduction.*

exoskeleton, *is. zool.* **1.** dış iskelet/kabuk : kaplumbağa, ıstakoz, yengeç, bazı böcekler vb. nin koruyucu dış kabuğu. *bk.:* **endoskeleton. 2. exoskeletal** *zool.* dış iskelet/kabuk+.

exosmic = **exosmotic**, *sf.* dış geçişimsel.

exosmose = **exosmosis**, *is. fiz. kim.* **1.** dış geçişme, ozmos, **2.** (dış geçişmede) yoğun ortamdan sulu ortama geçiş. *bk.:* **endosmosis.**

exosphere, *is.* dış hava yuvarı, atmosferin en az yoğun olan en dış tabakası. **exospheric** : dış hava yuvarı+.

exospore, *is. bot.* dış spor, bitki sporunun dış tabakası. **exospore** : dış spor+.

exostosis, *is., ç.* **-ses** *patol.* uzantı kemik : kemik veya dişte oluşan anormal büyüme/şişkinlik. **exostotic** : uzantı kemik+.

exoteric, *sf.* **1.** kamu+, kamuya/umuma/halka özgü, **2.** avam, seçkin zümreden olmayan, **3.** apaçık, sade, basit, kolay anlaşılır, harcıâlem, **4.** dış+, dışa ait, haricî, zahirî, **5.** *fel.* dışrak : kapalı ve gizli olmayıp herkesin gözü önünde olan, **6. ~ally** : açıkça, apaçık/sade/basit bir şekilde. ***e.a.-*** *3. popular, simple, commonplace, ordinary, 4. exterior, external.* ***k.a.-*** *3. esoteric.*

exothermal = **exothermic**, *sf.* ısıveren. **~ reaction** : ısıveren tepkime, **2. exothermally** = **exothermically** : ısı vererek, ısı vermek suretiyle. ***k.a.-*** *1. endothermic.*

exotic, *sf.&is.* **1.** yabancıl, başka iklime ait, yabancı ülkeden gelen, dışarıdan gelme, yerli olmayan, ecnebî, haricî. *~ flowers/food/smells. an ~ purple bird. Many ~ plants are grown in Canada as house plants.* **2.** garip, tuhaf, alışılmamış, dikkati çeken, egzotik, sihirli, büyülü. *an ~ glamor.* **3. ~ dancer** : egzotik dansöz, striptiz dansözü, **4.** *k.d.* acayip/büyülü bir güzelliği olan, **5. ~ally** : yabancıl olarak, acayip/garip/tuhaf/sihirli/büyülü bir şekilde, **6. ~ness** : yabancılık, acayiplik, gariplik, tuhaflık, sihir, büyü.

exotica, *ç. is.* acayip/garip/alışılmamış/yabancı şeyler. *He has interested himself in such ~ as undersea aquariums and geodesic houseboats.*

exoticism, *is.* **1.** başka ülke hayranlığı, başka ülkelere ait olanları benimseme eğilimi, **2.** yabancıllık, acayiplik, gariplik, yabancı ülkelere/iklimlere özgülük, **3.** yabancı kelime, deyim vb.

exotoxin, *is. biy-kim.* **1.** dış ağı, dış zehir : mikroorganizmaların çıkardığı suda eriyen ağı/zehir/toksin. *bk.:* **endotoxin, 2. exotoxic** : dışağı+.

expand, *gl.f.* **1.** genişle(t)mek, genleş(tir)mek, (boyut/hacim) büyü(t)mek, şiş(ir)mek. *Iron ~s when it is heated. The balloon ~ed as it filled with air. He breathed deeply and ~ed his chest.* **2.** aç(ıl)mak, yay(ıl)mak, uza(n)mak, uzatmak, germek. *A bird ~s its wings before flying.* **3.** geliş(tir)mek, tevsi/tafsil etmek, genişletmek. *to ~ a short story into a novel.* **4.** *mat.* (a) çarpanlara ayırmak. *bk.:* **factor** (2), (b) matematiksel bir ifadeyi belirli bir tür terimlerin toplamı, çarpımı vb. şeklinde yazmak, (c) (bir işlevi) seriye açmak, seri halinde yazmak, **5.** içini/kalbini/

sırlarını açmak, açılmak. *This quiet young man ~s only when he is among the friends.* **6. ~ on/upon** : ayrıntılarıyla anlatmak, tafsil etmek, teferruata girişmek. *I'm quite satisfied with your explanation, so there's no need to ~ on it.* **7. ~able = ~ible** : genişletilebilir, genleştirilebilir, **8. ~er** : genişleten, genleştiren. ***e.a.-*** *1. swell, enlarge, increase, dilate, distend, inflate, 2. spread out, open out, unfold, extend, 3. develop, amplify, 6. enlarge upon.* ***k.a.-*** *1-2. contract, abridge.*

expanded, *sf.* **1.** genişlemiş, genleşmiş, **2.** *basım bk.:* **extended** (9), **3. ~ metal** : genleşik maden, germe saç : ince paralel şeritler hâlinde kesilip gerilmiş saç levha, **4. ~ plastic** : gözenekli plâstik (yalıtma ve ambalâj malzemesi olarak kullanılır). ***e.a.-*** *4. foamed plastic, plastic foam.*

expanse, *is.* **1.** büyük alan, meydan, geniş saha, **2.** uzay, feza, boşluk. *a blue ~ of sky.* **3.** genişlik, enginlik, vüs'at. **The Pacific Ocean is a vast ~ of water** : Büyük Okyanus muazzam, engin bir su kütlesidir. **4.** açılma, yayılma, genleşme, genişleme.

expansibility, *is.* genleşebilme, genişleyebilme.

expansible, *sf.* genleşebilir, genişleyebilir, açılması/genişletilmesi mümkün.

expansile, *sf.* **1.** genleşebilen, genişleyebilen, **2.** genleştiren, genişleten, **3.** genleşimsel, genleşme+, genişleme+.

expansion, *is.* **1.** genleş(tir)me, genişle(t)me, yay(ıl)ma. **coefficient of ~** : genleşme kat sayısı. *The ~ of metals when they are heated. The heat caused the ~ of the gas in the balloon.* **2.** büyüme, şişme. *The expanding gas caused the ~ of the balloon.* **3.** genleşme/genişleme miktarı/derecesi, **4.** genişleyen kısım, genişletilmiş şekil/hâl. *The thesis is an ~ of a paper he wrote last year.* **5.** geniş alan/saha, **6.** *mat.* açılım, açma : örneğin $(a+b)^2$ ifadesini $a^2+2ab+b^2$ şeklinde yazma, **7.** *mak.* genleşim : patlamalı motorda gaz hacminin büyüme ve basıncının azalma evresi, **8.** genişlet(il)me, tevsi, tevessü. **industrial ~** : sanayiin genişlemesi. *The ~ of the factory doubled the amount of goods it produced.* **9. ~ary** : genleşimsel, genişleyen, gelişen. **an ~ary economy** : gelişen ekonomi. ***e.a.-*** *1. dilatation, enlargement, extension, 5. expanse.*

expansion chamber, *is. fiz. bk.:* **cloud chamber.**

expansionism, *is.* genişleme/yayılma politikası, zayıf rakipler aleyhinde arazi ve ticaretini genişletme politikası. *The colonial ~ of Europe in the 19th century.* **expansionist** : genişleme politikası taraftarı. **expansionistic** : genişleme politikası güden.

expansive, *sf.* **1.** genleşimsel, genleşebilir, genleşmeye /yayılıp genişlemeye elverişli, **2.** genleştirici, genleştiren, genleşmeye sebep olan, **3.** geniş, engin, yaygın, ayrıntılı, kapsamlı, şümullü, geniş sahalı, vâsi, **4.** açık sözlü, coşkun, konuşkan, ateşli, açık yürekli. *He is very ~ and hospitable person. He grew ~ after dinner.* **5.** genleşimli, genleşimle çalışan (motor) vb.), **6. ~ delusion** *psikol.* büyüklük sabuklaması : gerçeklere aykırı olarak kendini aşırı derecede varsıl, güçlü, önemli, ünlü sayma sayrılığı, **7. ~ly** : genleşerek, genişleyerek, kapsamlı bir şekilde; coşarak, konuşkanlıkla, **8. ~ness** : genleşebilme, genişleyebilme, yayılma; kapsamlılık, coşma, konuşkanlık.

expansivity, *is.* **1.** genleşebilme, **2.** genleşme kat sayısı. ***e.a.-*** *1. expansiveness, 2. coefficient of expansion.*

ex parte, *Lât.* **1.** *huk.* tek taraflı, yalnız bir tarafın lehin(d)e/çıkarına/yararına, **2.** taraf tutan, partizan. ***e.a.-*** *1. one-sided, 2. partisan.*

expatiate, *gs.f.* **-ated, -ating 1. ~ on/upon** : etraflıca/uzun uzadıya yazmak/konuşmak. *to ~ upon a theme. She ~d on the thrills of her trip.* **2.** etrafta dolaşmak, serbestçe her tarafa girip çıkmak, avare gezmek, **3. expatiation** : etraflıca/uzun uzadıya yazma/konuşma; etrafta dolaşma, avare gezme. ***e.a.-*** *1. elaborate, enlarge, 2. wander, roam about.*

expatriate, *sf.&is.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** sürmek, sürgüne göndermek, sürgün etmek, nefyetmek, **2.** vatanını terk etmek, kendi vatanından göçmek, göç etmek, **3.** uyrukluğunu/tabiiyetini değiştirmek, başka devlet tabiiyetine geçmek, **4.** sürgün, ülkesinden sürülmüş/sürgüne gönderilmiş (kimse), **5.** başka ülkeye göç etmiş kimse, göçmen, muhacir, **6.** uyrukluk/tabiiyet değiştirmiş (kimse), **7. expatriation** : sürme, sürgüne gönderme; sürgünlük; göçme, göçmenlik; uyrukluk değiştirme. ***e.a.-*** *1. banish, exile, 4. expatriated, exiled.*

expect, *f.* **1.** ummak, ümit etmek, beklemek, intizar etmek, muntazır olmak, (olacağını) tahmin etmek. **to ~ guests** : misafir beklemek. **to ~ a hurricane** : kasırga çıkacağını tahmin etmek. *I ~ (that) he'll pass the examination.* **That was to be ~ed** : Bu bekleniyordu/Bunun böyle olacağı belli idi. **I ~ed as much** : Bu kadarını bekliyordum. **I don't know what to ~** : Ne olacağını bilmiyorum. **I did not ~ that from him** : Ondan bunu beklemezdim. **Don't ~ me till you see me** : Beni bekleme, gelebilirsem gelirim. **to ~ s.o. to do sth.** : (a) birinin bir şeyi yapmasını beklemek, (b) birinden bir şeyi yapmasını istemek. **He did not have the success he ~ed** : Umduğu başarıya ulaşamadı. **to ~ to do (sth)** : (bir şey) yapmayı tasarlamak. **to ~ the worst** : en kötü olasılığı göz önüne almak, **2.** (haklı olarak) beklemek, talep etmek, (bir şeyin olmasını) istemek. *We ~ obedience. He ~ed respect from his students.* **What do you ~ of me?** Benden ne istiyorsun? **What do you ~ me to do about it** : Bu hususta ne yapmamı istiyorsun? **3.** *k.d.* sanmak, zannetmek, tahmin etmek. **I ~ they'll be coming by car** : Otomobille gelecekler sanırım. **This suitcase is not as heavy as I ~ed** : Bu bavul zannettiğim kadar ağır değilmiş. *He failed, as we had ~ed.* **4. as one might ~ = as might have been ~ed = as was to be ~ed = as ~ed** : pek tabiî olarak, tahmin edilebileceği gibi. **I ~ so** : Her hâlde, (öyle) zannederim. **It is ~ed that...** : ...olabilir/olması muhtemeldir. **It is hardly to be ~ed that...** : ...pek muhtemel değildir/...-e pek ihtimal verilemez, **5.** gebe/hamile olmak, bebek/çocuk beklemek, **6. expectable** : beklenebilir, umulur, ümit /tahmin edilir, **7. expectably** : bekleneceği / ümit / tahmin edileceği veçhile/ üzere, umulduğu/beklendiği/tahmin edildiği gibi. ***e.a.-*** *1. anticipate, hope, await, look forward, 2. require, 3. presume, suppose, think, 5. be pregnant.* ***k.a.-*** *1. despair.*

expectance, *is. bk.:* **expectancy.**

expectancy, *is., ç.* **-cies 1.** bekleme, bekleyiş, intizar, **2.** umut, ümit. **await with eager ~** : sabırsızlıkla/ümitle beklemek, **3.** beklenti, beklenen/umulan şey/miktar. **life ~** : beklenen/ ortalama ömür, istatistiklere göre yaşama süresi. *a life ~ of 65 years.* ***e.a.-*** *expectation.*

expectant, *sf.&is.* **1.** bekleyen, uman, ümit/ intizar eden. *The ~ crowds in the streets waited for the Queen to pass.* **2.** beklenen, umulan, intizar edilen. *an ~ fortune.* **3.** gebe, hamile, bebek bekleyen. *an ~ mother.* **4.** bir şey bekleyen/ uman kimse, **5. ~ly** : ümitle bekleyerek, umarak, intizar ederek. ***e.a.-*** *2. expected, prospective, 3. pregnant, expecting.*

expectation, *is.* **1.** bekleme, umma, bekleyiş, intizar, **2.** umut, ümit. **to wait in ~** : ümitle beklemek. **~ of success** : başarı umudu, **3.** beklenti, beklenen/umulan şey. **beyond ~** : umulandan fazla, ümidin fevkinde. **come up to ~s** : beklendiği gibi çıkmak. **contrary to ~s** : beklenilenin aksine. **fall short of ~s** : beklendiği gibi çıkmamak, **4. ~s** : (kuvvetli) arzu/ümit/emel, (özellikle mutluluk, servet vb. ümidi). **to have great ~s** : büyük ümitler beslemek. **His (financial) ~s are good** : istikbali parlak/ümitli, **5.** *ist.* beklenti, **6.** olasılık, ihtimal. **There is little ~ that he will win** : Kazanması olasılığı pek zayıftır. **7.** beklenme, beklenilme. **a sum of money in ~** : beklenilen meblâğ/para, **8. in ~ (of)** : umarak, ümidiyle, ümit içinde. *It was only in ~ of a reward that he returned the wallet.* **to live in ~** : ümitle yaşamak, **9. ~ of life** : ortalama ömür : ölüm istatistiklerine göre belirli bir yaştan sonra bir kimsenin yaşaması muhtemel yılların sayısı. ***e.a.-*** *2. anticipation, hope, expectance, expectancy, trust.*

expectative, *sf.* umutlu, umutla beklenen, ümit verici, umulan, uman, ümit eden/edilen, muhtemel.

expected, *sf.* **1.** umulan, beklenen, ümit edilen, tahmin edilen, muhtemel, **2. ~ value** *ist.* beklenti, beklenen değer, olasılıksal değişkenin ortalama değeri, değişkenin sınırlı bir değişim alanında aritmetik ortalaması.

expectorant, *sf.&is. tıp* balgam söktürücü (ilâç).

expectorate, *f.* **-rated, -rating 1.** balgam çıkarmak, **2.** tükürmek, **3. expectorator** : balgam çıkaran, tüküren. ***e.a.-*** *2. spit.*

expectoration, *is.* **1.** balgam çıkarma, tükürme, **2.** balgam, tükürük.

expedience, *is. bk.:* **expediency.**

expediency, *is., ç.* **-cies** **1.** uygunluk, muvafıklık, uygun/muvafık/münasip olma, yararlı/elverişli/şayanıtavsiye olma, **2.** (özellikle politikada) şahsî çıkar/menfaat. *Her offer to help was prompted by ~, not kindness.* **3.** uygun/muvafık/münasip/yararlı (şey). ***e.a.*** *1. advantageousness, advisability, suitability, fitness.*

expedient, *sf.&is.* **1.** uygun, muvafık, münasip, yararlı, elverişli. *She thought it ~ not to tell her mother where she had been.* **2.** (doğru ve adilâne olmaktan ziyade) şahsî çıkar/menfaat sağlayan. *It would be ~ to change the rule.* **3.** çıkarcı, menfaatperest, siyasî /şahsî çıkar/menfaat peşinde koşan. *This solution is more ~ than just.* **4.** *esk.* acil, seri, çabuk, tez, **5.** çare, önlem, tedbir, (bir maksada ulaştıracak) yol. *As I've forgotten my key, the only ~ is to climb through the window.* **6.** araç, vasıta, bir işi yapmaya yarayan şey. ***e.a.-*** *1. advisable, appropriate, desirable, fit, suitable, 2. advantageous, profitable, 4. speedy, expeditious, 5. means, resource, 6. device, contrivance, resort, makeshift.*

expediential, *sf.* tedbirli, müdebbir, maksatlı, maksada yönelik.

expedite, *sf.&gl.f.* **-dited, -diting** **1.** ivmek, çabuklaştırmak, hızlandırmak, sür'atlendirmek, tacil etmek, kolaylaştırmak. *If everyone will help, it will ~ matters.* **2.** çabucak/sür'atle/vakit geçirmeden yapmak, ifa/icra etmek, kısa zamanda yapıp bitirmek. *The builders promised to ~ the repairs to the roof.* **3.** *az kul.* resmen yazmak, göndermek, sevk etmek, **4.** *esk.* ivedi, çabuk, sür'atli, **5.** *esk.* uyanık, atik, cevval, tetik, harekete hazır. ***e.a.-*** *1. accelerate, quicken, hurry, hasten, facilitate, 2&3. dispatch, 4. prompt, expeditious, unimpeded, 5. alert.* ***k.a.-*** *1. delay.*

expediter = expeditor, *is.* malzeme/sevk memuru, bir iş için gerekli malzemenin vaktinde teminini ve yerine ulaşmasını sağlayan memur.

expedition, *is.* **1.** sefer, savaş veya keşif için çıkılan sefer/yolculuk, **2.** sefer/keşif heyeti. *to form/send/take part in a small ~ to photograph wild animals in Africa.* **3.** sevkiyat : sefere gönderilen insan, malzeme, teçhizat vb. **4.** ivedilik, sür'at, acele, bir işi yapmakta gösterilen sür'at/başarı. *He completed his work with ~.* ***e.a.-*** *1. trip, journey, excursion, 4. speed, dispatch.*

expeditionary, *sf.* seferî. ~ **forces** : seferî kuvvetler.

expeditious, *sf.* **1.** ivedi, çabuk, hızlı, seri, sür'atli. *The doctor was very ~ ; he arrived in 5 minutes.* **2.** aceleci, sür'atli ve muntazam, becerikli, işbilir, **3.** **~ly** : ivedilikle, sür'atle, hızla, alelâcele, vakit kaybetmeden, **4.** **~ness** : ivedilik, sür'at, beceriklilik, işbilirlik. ***e.a.-*** *1. prompt, speedy, 2. efficient, 4. promptness.*

expel, *gl.f.* **-pelled, -pelling** **1.** çıkarmak, dışarı atmak. *to ~ air from one's lungs.* **2.** kovmak, tart etmek, azletmek. *to ~ a student from a college.* **3.** sürmek, hudut dışı etmek, defetmek, **4.** (kuvvetle) fırlatmak/atmak. *When the gunpowder exploded, the bullet was ~led from the gun.* **5.** **~lable** : çıkarılabilir, dışarı atılabilir, kovulabilir, sürülebilir, hudut dışı edilebilir. ***e.a.-*** *1. discharge, eject, dislodge, 2. oust, dismiss, evict, 3. exile, deport.* ***k.a.-*** *admit.*

expellant = expellent, *sf.&is.* çıkaran, defeden, (ilâç) süren.

expellee, *is.* sürgün, kovulan/sürülen/hudut dışına atılan kimse.

expeller, *is.* **1.** kovan/ çıkaran/ tart eden/ defeden (kimse/şey), **2.** cendere, pres, (mısır, soya fasulyesi vb. den yağ çıkaran makine).

expend, *gl.f.* **1.** (zaman, dikkat, kuvvet vb.) harcamak, sarf etmek, kullanmak, tüketmek. *He ~ed much energy on his work. They ~ all their strength in/on trying to climb out.* **2.** ödemek, tediye etmek, **3.** **~ability** : harcanabilme, tüketilebilme, sarf edilebilme, **4.** **~er** : harcayan, tüketen, ödeyen. ***e.a.-*** *1. consume, empty, spend, 2. pay out, disburse*

expendable, *sf.* **1.** harcanabilen, sarf edilebilen. *~ funds.* **2.** tüketim+, tüketilebilir, istihlâk edilir. *Pencils, papers, stamps etc. are ~ items.* **3.** *As.* feda edilebilir. *The officer regarded his soldiers as ~, and was willing to see them all killed to gain a victory.*

expendables, *ç. is. As.* (harpte) feda edilebilen insan, malzeme vb.

expenditure, *is.* **1.** harcama, sarf (etme). *Such a complicated enterprise requires the ~ of much money, time and effort.* **2.** gider, masraf. *Limit your ~s to what is necessary.* ***e.a.-*** *1. disbursement, consumption, 2. expense.*

expense, *is.* **1.** masraf, gider. *The ~ of the trip was slight.* **at little/great ~** : az/çok masrafla. **travelling ~** : yolluk, harcırah. **to go to great ~** : büyük masrafa katlanmak. **to go to some ~** : biraz masrafı göze almak. **regardless of ~** : masrafa bakmadan, kaça mal olursa olsun, **2.** masraf kaynağı. *A car can be a great ~.* **3.** harcama, sarf etme, **4.** **~s** *tic.* masraf, harcamalar, **5.** **at the ~ of...** : ...pahasına, hesabına, zararına. *He finished the job at the ~ of his health.* **6.** **after all ~s have been paid** : bütün masraflar ödendikten sonra, **7.** **at the public ~** : devlet/hükûmet hesabına/kesesinden, **8.** **get rich at other people's ~** : başkalarını sömürerek/başkalarının sırtından zengin olmak, **9.** **have a good laugh at s.o.'s ~** : birisinin haline gülmek, **10.** **live at other people's ~** : başkalarını sırtından geçinmek, **11.** **meet the ~ of sth** : bir şeyin masrafını ödemek, **12.** **put s.o. go to the ~ of** : masrafını birisine ödetmek, birisini masrafa sokmak, birisine yük olmak/para harcatmak. *I don't want to put him to the ~ of buying me a dinner.* **13.** **spare no ~** : masraftan kaçınmamak. **We have spared no ~** : Hiçbir masraftan kaçınmadık. ***e.a.-*** *1. outlay, expenditure, price, 5. at the sacrifice of, to the detriment of.*

expense account, *is.* (bir firmanın memurları için ödediği) giderler hesabı.

expensive, *sf.* **1.** pahalı, masraflı. *a very ~ new car. Diamonds come (= are) very ~.* **2.** **~ly** : pahalı olarak, pahalı bir şekilde. **live ~ly** : lüks yaşamak, **3.** **~ness** : pahalılık. ***e.a.-*** *1. costly, high-priced, dear.* ***k.a.-*** *1. cheap, low-priced.*

experience, *is.&gl.f.* **-enced, -encing 1.** deney, deneme, tecrübe. *He has learned a lot by ~.* **2.** görgü, bilgi, vukuf. *He lacks ~. A person of wide ~. Have you had any ~ in this kind of work?* **3.** (hayatta/meslekte edinilen) tecrübe(ler), (tecrübe ile elde edilen) bilgi, görgü, meleke. **business ~** : meslekî tecrübe. **Man of ~** : tecrübeli/bilgili/görgülü kimse. **I know by ~** : Tecrübe ile biliyorum. **I know from bitter ~ that** : Acı tecrübe ile öğrendim ki... **He has no ~ of living in the country** : Köy hayatı hakkında hiç tecrübesi yoktur. **4.** yaşantı, hayat. **In all my ~** : Hayatım boyunca. **The greatest disaster in the ~ of this nation** : Bu milletin hayatında en büyük felâket. **5.** maruz kalmak, çekmek, duçar olmak, uğramak. **He ~d severe hardships as a child** : Çocukluğunda çok sıkıntı çekti. **He ~s some difficulty in speaking** : Konuşmakta biraz güçlük çekiyor. **to ~ joy** : sevinmek. **to ~ defeat** : yenilgiye uğramak, **6.** başından geçmek, görmek, geçirmek, (başından geçerek/tecrübe ile) öğrenmek. **He doesn't know what is it like to be poor for he never ~d it** : Başından geçmediği için fakirliğin ne demek olduğunu bilmez. **7.** denemek, tecrübe etmek, tatmak, hissetmek. *Visiting İstanbul was the greatest thrill I ever ~d.* **to ~ nausea** : bulantı hissetmek, midesi bulanmak. ***e.a.-*** *5. undergo, encounter, know, meet with, 7. feel, suffer.*

experienced, *sf.* tecrübeli, bilgili, görgülü, marifetli, maharet/meleke sahibi, görmüş geçirmiş, usta, mahir. *an ~ doctor/nurse/driver etc. She is not ~ enough. He is ~ in business/teaching.* **~ secretary is looking for a job** : Tecrübeli sekreter iş arıyor. ***e.a.-*** *expert, skilled, practiced, veteran, accomplished.*

experiencer, *is.* denemeci, deneme/deney/tecrübe yapan kimse.

experience table, *is.* ömür tablosu : hayat sigortacılığında kullanılan ve istatistiklere dayanarak yaşlara göre ölüm oranını gösteren tablo.

experiential, *sf.* deneysel, tecrübî, deneye dayanan. **~ly** : deneye/tecrübeye dayanarak, deneyle.

experiment, *is.&gs.f.* **1.** deney, deneme(k), tecrübe (etmek). *a chemical ~ .* **to do/make/carry out/perform an ~** : deney yapmak. *We did an ~ to show how electricity produces magnetism.* **knowledge based on ~** : denemeye dayanan bilgi, **2.** deney/tecrübe yapma(k), araştırma(k). *Scientists test out theories by ~.* **3.** *esk. bk.:* **experience**, **4.** **~ station** : (tarım vb.) deneme istasyonu, **5.** **~er = ~or** : deney yapan. ***e.a.-*** *1. trial, test, 2. research, investigation.*

experimental, *sf.* **1.** deneysel, tecrübî, deneye/tecrübeye dayanan. *an ~ science.* **~ psychology** : deneysel ruh bilimi, **2.** deney+, deneme+, tecrübe+. **~ result** : deney sonucu. **It is still in an ~ stage** : Henüz deneme evresindedir. **3.** denemelik, geçici, muvakkat, **4.** **~ly** : deneyle, deneyerek, tecrübe ederek, deney yolu ile, deneysel/tecrübî olarak. ***e.a.-*** *1. empirical, 3. tentative.*

experimentalism, *is.* **1.** *fel.* deneycilik : bilgimizin biricik kaynağının deney olduğunu savunan bilgi öğretisi, **2.** denemecilik, deneme merakı, **3.** **experimentalist** : deneyci. ***e.a.-*** *1. empiricism.*

experimentalize, *gs.f.* **-ized, -izing** denemek, tecrübe etmek, deney yapmak.

experimentation, *is.* deneme, deneyim, tecrübe (etme). *More ~ is needed to confirm the results.*

expert, *sf.&is.* **1.** bilirkişi, uzman, usta, mahir, ehlivukuf, mütehassıs, eksper, (bir konuda) bilgili/tecrübeli (kimse), **2.** ustaca/mahirane yapılmış, bilgi/tecrübe mahsulü. ~ *work.* ~ *advice.* **3.** *ABD- As.* keskin nişancı, **4. ~ly** : uzmanlıkla, ustalıkla, mahirane, bilgili/tecrübeli olarak, **5. ~ness** *bk.:* **expertise** (1). ***e.a.-*** *1. specialist, authority, master, 2. experienced, proficient, adroit,* ***k.a.-*** *1. novice, 2. inept.*

expertise, *is.* **1.** uzmanlık, vukuf, geniş bilgi ve tecrübe, ihtisas, maharet, hüner, ehliyet. *His ~ saved the business from failing.* **2.** inceleme, bilirkişi raporu, ekspertiz. ***e.a.-*** *1. expertness.*

expertize, *gl.f.* **-ized, -izing** bilirkişi olarak incelemek/rapor vermek, ekspertiz yapmak, uzmanca fikir/kanaat beyan etmek.

expiable, *sf.* affedilebir, tazmin/telâfi edilebilir, kefareti ödenebilir, cezası çekilebilir. ***e.a.-*** *atonable.*

expiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** kefaret vermek/ödemek, suçunu/günahını ödemeye/affettirmeye çalışmak. *He tried to ~ his crimes by giving money to the church.* **2.** cezasını çekmek/ödemek, **3.** *esk.* son vermek. ***e.a.-*** *1. atone for, compensate, make amends for, 2. pay penalty, 3. put an end to.*

expiation, *is.* **1.** kefaret, tazminat, telâfi. *He made a public apology in ~ of his error.* **2.** cezasını çekme/ödeme. ***e.a.-*** *1. atonement, amends.*

expiator, *is.* **1.** kefaret veren, cezasını çeken kimse, **2. ~y** : kefaret/tazminat olarak/mahiyetinde.

expiration, *is.* **1.** bitim, bitiş, bitme, sona erme, son, nihayet, hitam. *the ~ of a contract/ of a lease.* **2.** nefes, soluk (verme). *the ~ of used air from the lungs.* **3.** *esk.* ölüm. ***e.a.-*** *1. termination, close, 2. breathing out, 3. death.* ***k.a.-*** *1. beginning, 2. inspiration, 3. life.*

expiratory, *sf.* solunumsal, soluk/nefes verme+.

expire, *f.* **-pired, -piring 1.** sona er(dir)mek, bit(ir)mek, hitama er(dir)mek, süresi (ni) dol(dur)mak. *The trade agreement between the two countries will ~ next year.* **2.** (ateş) sönmek, **3.** ölmek, son nefesini vermek, **4.** nefes/soluk vermek, ciğerlerden havayı çıkarmak. *to ~ used air from the lungs.* **5.** *esk.* (koku, buhar, gaz vb.) çıkarmak, neşretmek, **6.** *esk. bk.:* **conclude**, **7. expirer** : (a) soluk/nefes veren, (b) sona erdiren. ***e.a.-*** *1. terminate, end, 2. die out, 3. die, 4. emit, breathe out, 5. emit.*

expiry, *is., ç.* **-ries 1.** soluk/nefes verme, **2.** bitme, bitim, son, sona erme, hitam(a erme), **3.** *esk.* ölüm. ***e.a.-*** *1&2. expiration, 2. end, termination, 3. death.*

explain, *f.* **1.** açıklamak, izah etmek, anlatmak. *The Prime Minister ~ed the new economical measures.* ~ **what you intend to do** : Ne yapmak istediğini anlat. **That's easy to ~** : Bunun izahı kolaydır. **2.** aydınlatmak, tenvir/tavzih etmek, **3.** mana vermek, yorumlamak, yormak, tefsir etmek, sebebini açıklamak, hesap vermek. *I cannot ~ his behavior.* **to ~ a dream** : rüyayı yormak. *He couldn't ~ his absence.* **4.** belirtmek, **5.** tarif/tasrih etmek. *He ~ed how to use the new personal computer.* **6.** izahat vermek, beyan etmek, açıklamada bulunmak. *Wait! Let me ~!* **7. ~ away** : (a) tevil etmek, sözü çevirmek, örtbas etmek. *There is a lot of evidence against her that cannot be ~ed away.* (b) (sebebini anlatarak şüphe, korku vb. ni) dağıtmak, (haklı/tatmin edici sebep göstererek) gidermek, izale etmek. *She ~ed away the child's fear.* **8. ~ oneself** : (a) (meramını/maksadını) anlatmak. *Let me ~ myself.* (b) mazeret bulmak, sebep göstermek, hesap vermek. *Late again, John? I hope you can ~ yourself.* **9. ~able** : anlatılabilir, açıklanabilir, izah edilebilir, **10. ~er** : anlatan, izah eden, açıklayan. ***e.a.-*** *1&2. clarify, make clear, explicate, elucidate, 3. interpret, expound, account for, justify, 5. define.* ***k.a.-*** *1. confuse.*

explanation, *is.* **1.** açıklama, anlatma, izah etme. *These instructions need some ~. His ~ of electricity was easy to follow.* **2.** izahat, anlatım. **give an ~** : izahat vermek, anlatmak, **3.** anlam, mana, medlûl. *to find an ~ of a mystery.* **4.** (a) tevil, izah, (b) yorum, şerh, tefsir, **5.** tanımlama, tarif, **6.** uzlaşma, anlaşma, **7.** sebep, mazeret. **to**

find an ~ for sth. : bir şeye sebep /mazeret bulmak. **to say in ~** : mazeret olarak bildirmek. ***e.a.-*** *1&2. elucidation, interpretation, description, 3. sense, significance, meaning, solution, key, answer, 6. reconciliation.*

explanative, *sf. bk.:* **explanatory.**

explanatively, *zf. bk.:* **explanatorily.**

explanatorily, *zf.* açıklayacak şekilde, açıklayarak.

explanatory, *sf.* açıklayıcı, açıklamalı, açıklayan, tasrih / tavzih / izah edici, anlamını tamamlayıcı, anlaşılmasını kolaylaştıran, izah eden, anlatan. *~ words. Read the ~ part of the lesson before you try to do the problems.* ***e.a.-*** *explicative, explicatory, explanative.*

explant, *is.&f.* **1.** kültür doku : kültür yapmak üzere canlı organizmadan alınan doku, **2.** kültür doku almak, kültür yapmak üzere canlı organizmadan (hayvan, bitki) doku almak, **3. explantation** : kültür doku alma.

expletive, *sf.&is.* **1.** sövgü, küfür, kaba ünlem, manasız söz veya ünlem. *The expressions "Damn! My Goodness! Shit! Fuck!" are all used as ~s.* **2.** *gr.* dolgu söz : cümle bilgisi bakımından bir boşluğu doldurarak anlamı kuvvetlendiren ve aslında pek gerekli olmayan kelime. *"**It** is his duty to go." "**There** is nothing here."* cümlelerindeki ***It, There*** kelimeleri gibi, **3.** gereği olmayan harf/hece/kelime/cümle, **4. expletory** *d.d. gr.* tamamlayıcı : anlama etkisi olmadan ifadeye kuvvet vermek ve bir boşluğu doldurmak için eklenen (kelime vb.), **5. ~ly** : arta söz/dolgu söz olarak, fazladan.

explicable, *sf.* anlatılabilir, anlaşılabilir, açıklanabilir, izah/tavzih edilebilir, izahıkabil. *Her behavior is only ~ if you consider her youth.*

explicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** ayrıntılarıyla anlatmak/ açıklamak/ izah etmek, aydınlığa/ vuzuha kavuşturmak, yorumlamak, tefsir etmek. *~ a difficult test.* **2.** (ilke/kuram/doktrin/ teori vb.) geliştirmek, mantıkî olarak kurup izahını yapmak, kurmak, vazetmek, **3. explicator** : açıklayan, izah eden. ***e.a.-*** *1. explain, interprete, make plain/clear, 2. develop, analyze.*

explication, *is.* **1.** ayrıntılarıyla anlatma/ açıklama/izah etme, aydınlatma, yorumlama, tefsir etme, **2.** yorum, izah, tefsir. ***e.a.-*** *1. explanation, interpretation.*

explicative = explicatory, *sf. bk.:* **explanatory.**

explicatively = explicatorily, *zf. bk.:* **explanatorily.**

explicit, *sf.* **1.** apaçık, vazıh, sarih, aşikâr, açık seçik, anlaşılmadık nokta bırakmayan. **in ~ language** : açık bir dille. *He gave such ~ directions that everyone understood them.* **2.** kesin, kat'î. **~ denial/order** : kesin ret/emir. *an ~ statement of his o bjective.* **3.** dıştan görülebilen, **4.** aracısız/doğrudan doğruya ödenen. *~ costs.* **5. ~ function** *mat.* belirtik işlev, açık fonksiyon. *bk.:* **implicit function, 6. ~ly** : açıkça, apaçık olarak, vuzuhla, sarahatle, kesinlikle, kat'iyetle, **7. ~ness** : açıklık, vuzuh, sarahat, kesinlik, kat'iyet. ***e.a.-*** *1. express, specific, unambiguous, unequivocal, open, 2. definite, precise, exact.* ***k.a.-*** *1. ambiguous, implicit, inexplicit, 2. indefinite.*

explode, *f.* **-ploded, -ploding 1.** patla(t)mak, infilâk et(tir)mek. *to ~ a bomb/a dynamite. The building was destroyed when the defectve boiler ~d.* **2.** (taşkın bir duygu ile) coşmak, köpürmek, feveran etmek. *His anger ~d.* **3.** *s.bl.* (bir heceyi) çatlatmak : örneğin **pop** 'taki ilk **p** harfi çatlatılarak söylenir, **4.** boşa çıkarmak, çürütmek, yanlış olduğunu kanıtlamak. *to ~ a theory. to ~ a rumor.* **5.** hızla çoğalmak, bir yere sığmamak. *an exploding population.* **6.** *esk.* yuhalamak, yuha çekmek, bir oyuncuyu yuhalayarak sahneden kovmak, **7. ~ in anger** : öfkeden deliye dönmek/ kudurmak/ köpürmek, küplere binmek, **8. ~ with laughter** : kahkahayı basmak, gülmekten katılmak, katıla katıla gülmek. *The speaker's mistake was so funny the audience ~d with laughter.* **9. explodable** : patlatılabilir. ***e.a.-*** *1. blow up, 1&2. burst, 4. discredit, disapprove, destroy, disrepute.*

exploded view/drawing, *is.* ayrışık resim : bir makinenin/cihazın parçalarını (asıl yerlerini de göstererek) ayrı ayrı gösteren resim.

explodent, *is.* patlayıcı madde. ***e.a.-*** *explosive.*

exploder, *is.* patlatıcı, fünye, patlatan, infilâk ettiren.

exploit, *is.&gl.f.* **1.** kahramanlık, yiğitlik, cesurluk, kahramanca hareket/eylem. *Old stories tell us about the ~s of famous heroes.* **2.** işletmek, kullanmak, yararlanmak, istifade etmek, ekonomik fayda sağlamak. *A mine is ~ed for its minerals. to ~ the oil under the sea.* **2.** sömürmek, istismar etmek, kendi yararına kullanmak. *Western nations ~ed their colonies taking as much wealth out of them as they can.* **3.** ilân ve reklâmla satışını/sürümünü artırmak, **4.** **~able** : işletilebilir, yararlanılabilir, sömürülebilir, **5.** **~ative** : (a) işletme+, (b) yararlanma+, sömürme+, (c) sömürücü, **6.** **~er** : işleten, yararlanan, sömüren. ***e.a.-*** *1. feat, achievement, 2. utilize, use to advantage.*

exploitation, *is.* **1.** işletme, ekonomik olarak yararlanma/faydalanma. *The ~ of newly discovered oil fields.* **2.** sömürme, istismar (etme), **3.** reklâmla tanıtma, satışı/sürümü artırma. ***e.a.-*** *3. publicity, advertising.*

exploration, *is.* **1.** arama, araştırma, inceleme. ~ **for oil** : petrol arama, **2.** keşif, keşfetme. *~ of new territory. a journey of ~ into China.* **3.** *tıp* muayene, tetkik : teşhis maksadıyla iç organların ameliyatla açılıp incelenmesi.

explorative, *sf. bk.:* **exploratory.**

exploratively, *zf.* araştırma/inceleme suretiyle, inceleyerek, araştırarak.

exploratory, *sf.* **1.** araştırma+, inceleme+, tetkik (mahiyetinde, maksadını güden vb.), *The doctors carried out ~ operation on my stomach.* **~ surgery** : inceleme ameliyatı, **2.** keşif+. **~ travel** : keşif seyahati.

explore, *gl.f.* **-plored, -ploring** **1.** keşfetmek, coğrafî araştırma/inceleme maksadıyla seyahat etmek, **2.** (çevresini/muhitini) incelemek, araştırmak. *to ~ one's surroundings.* **to ~ every corner of.../every avenue** : her köşesini/her ihtimali araştırmak, **3.** incelemek, araştırmak, tahkik etmek. *We will have to ~ all the possibilities before deciding on a course of action.* **4.** muayene etmek, (el veya aletle) araştırmak / incelemek / tetkik etmek/yoklamak. *The doctor ~d the wound. She ~d the wall with her fingers, searching for the light switch.* **5.** *esk. bk.:* **search out**. ***e.a.-*** *2. search, 3. scrutinize, investigate, 4. examine.*

explorer, *is.* **1.** kâşif, keşfeden, **2.** keşfedici, bulucu (alet, makine vb.), **3.** *b.h.* ABD'nin kozmik ışınları, küçük meteoritleri, gama ışınlarını vb. araştırmak için uzaya gönderdiği uydulardan biri.

explosion, *is.* **1.** patlama, infilâk. *the ~ of a bomb.* **2.** patlama sesi. *People 10 km away heard the ~.* **3.** feveran, tufan, anî gürültülü tezahür. ~ **of anger** : öfke feveranı, şiddetli öfke. ~ **of laughter** : kahkaha tufanı. **4.** *s.bl.* dış patlama, **5.** hızlı / anî / kontrol dışı artış. **population ~** : hızlı nüfus artışı. ***e.a.-*** *1. blast, detonation, bursting, eruption, 3. burst, outburst, outbreak, 4. plosion.*

explosive, *sf.&is.* **1.** patlayıcı. *Gunpowder is ~.* **2.** anî feveran eden, çabuk parlayan. *The old man had an ~ temper.* **3.** hızla büyüyen/genişleyen, kontrol edilemez hâl alan. *an ~ situation.* **4.** patlayıcı madde, infilâk maddesi, **5.** *s.bl.* dış patlamalı. *The consonnants p, b, t, d, k are ~.* **6.** **~ly** : patlayarak, infilâk suretiyle, **7.** **~ness** : patlayıcılık. ***e.a.-*** *5. plosive.*

exponent, *is.* **1.** yorumcu, yorumlayan, açıklayan, şerh/tefsir eden, beyan/ifade/izah eden, **2.** ~ **of** : (bir fikri vb.) destekleyen, savunan, müdafaa eden. *an ~ of the opinions of Freud.* **3.** örnek, misal, nümune, sembol (olan şahıs/nesne). *This is a famous ~ of self education. Lincoln is an ~ of American democracy.* **4.** *mat.* üst. *In* $\mathbf{x}^{\mathbf{n}}$, *the letter* ***n*** *is the ~.* ***e.a.-*** *1. interpreter.*

exponential, *sf.&is. mat.* **1.** üstel, üslü. ~ **equation** : üstel denklem. ~ **function** : üstel işlev, serbest değişkeni üst olarak içeren işlev. $y = 3e^{x} + 5$ *is an ~ function.* **2.** üstel işlevlerle belirtilebilen/ifade edilebilen. *an ~ growth rate.* **3.** üstel ifade : e'nin belirli bir üste yükseltilmesi. *~ of 3x is* e^{3x}.

exponentially, *zf.* üstel olarak.

exponentiation, *is. mat.* üst alma.

exponible, *sf.&is. man.* (anlamca) kapalı, açıklanması gereken, tavzihe muhtaç : vuzuhsuzluğu gidermek için değişik ve daha geniş cümle ile ifadesi gereken (önerme).

export, *sf.&is.&gl.f.* **1.** ihraç etmek, dış ülkelere mal satmak, ihracat yapmak. *Canada ~s millions of tons of wheat each year.* **2.** ihracat, dış satım, **3.** ihraç malı, dış ülkelere satılan mal. *Cotton is an important ~ of Turkey.* **4.** ihraç+, ihracata elverişli. *~ quality is usually higher than the regu lar domestic quality.* **5.** **~ability** : ihraç edilebilme, **6.** **~able** : ihraç edilebilir, ihracı mümkün, **7.** **~er** : ihracatçı. ***e.a.-*** *3. exportation.*

exportation, *is.* **1.** ihracat, **2.** ihraç malı.

Export-Import Bank, *is.* İhracat-İthalât Bankası : ABD'den mal alan yabancı ülkelere kredi sağlayan Amerikan Federal Bankası (1934' te kurulmuştur).

exposal, *is. bk.:* **exposure.**

exposable, *sf.* (bir şeye) maruz bırakılabilir, açıklanabilir, gösterilebilir, teşhir edilebilir, sergilenebilir, meydana çıkarılabilir.

expose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** (tehlikeye, hücuma vb.) maruz bırakmak. *to ~ to radiation/ rain/sunlight/danger/heat. to ~ soldiers to gunfire. to ~ oneself to bad influence/to danger.* **2. ~ (oneself or another) to** : duçar olmak/ etmek, (alaya, istihzaya vb.) maruz kalmak/ bırakmak, yol açmak. *His fatness ~s him to a lot of joking at the office, He ~d himself to the risk of losing his job.* **3.** açıkta bırakmak, açmak, (alenen) göstermek, arz etmek. *to ~ one's shoulders. to ~ a card in a card game. A dress which leaves the back ~d.* **to be ~d to the view** : açıkta / göz önünde olmak. **~d position** *As.* açık mevzi. **~d ground** : açık arazi. **an ~d hillside** : açık yamaç, **4.** sergilemek, teşhir etmek, göz önüne sermek/yaymak. *~d goods for sale in the market.* **5.** (sır, niyet, maksat vb.) açıklamak, açığa vurmak, ifşa etmek. *to ~ one's intention.* **6.** (cinayeti, gizli bir tertibi/teşebbüsü vb.) ihbar etmek, (iç yüzünü) açıklamak, meydana vurmak/çıkarmak, maskesini indirmek. *to ~ a crime/a murderer. I threatned to ~ him/his plan to the police.* **Digging has ~d the remains of a temple** : Kazılar bir mabedin kalıntılarını meydana çıkardı. **7.** (çocuğu, bir kimseyi vb.) terk etmek, bırakmak, bırakıp gitmek. *The ancient Spartans used to ~ babies that they did not want.* **8.** *foto.* ışıklamak, ışığa göstermek/maruz bırakmak, poz vermek, **9.** *k.d.* kirli çamaşırları ortaya dökmek, **10. ~ oneself** : (karşısındakinde cinsel arzu uyandırmak maksadıyla) tenasül uzvunu göstermek. ***e.a.-*** *1. endanger, subject to, imperil, jeopardize, 2. suffer, 3. uncover, 4. display, 5. disclose, reveal, uncover, unveil, 6. reveal, unmask, 7. desert, leave, abandon.* ***k.a.-*** *1. protect, 4-6. conceal.*

exposé, *is. Fr.* **1.** izah. açıklama, şerh, **2.** suçu ortaya koyma, gizli bir şeyi açıklama, teşhir, **3.** gizli kusurları meydana çıkaran makale, kitap vb.

exposed, *sf.* **1.** açık, açıkta, meydanda, göz önünde. *an ~ card.* **2.** korunmasız, muhafazasız, tehlikeye vb. maruz. *These flowers should not be planted in an ~ location.* **3.** *foto.* çekilmiş. **~ film** : çekilmiş film, **4. ~ness** : açıkta/meydanda/ göz önünde oluş. ***e.a.-*** *1. unconcealed, 2. vulnerable.*

exposer, *is.* açıkta/maruz bırakan, açıklayan, açığa /meydana çıkaran, sergileyen, göz önüne seren.

exposit, *gl.f. bk.:* **expound.**

exposition, *is.* **1.** sergi, fuar, panayır. *İzmir international ~* . **2.** yorum, açıklama, şerh, izah, tefsir, ifade. *the ~ of a scientific theory. A full ~ of his political beliefs.* **3.** sergileme, göz önüne serme, **4.** (çocuğu) terk etme, sokağa bırakma, **5.** (açık havaya /tehlikeye / soğuğa vb.) maruz kalma, açıkta bulunma / kalma, **6.** *müz.* sunuş : füg ve sonatanın asıl temayı sunan ilk kısmı, **7. ~al** *bk.:* **explanatory**. ***e.a.- 1&3.*** *exhibit, demonstration, display, 2. presentation, explanation, explication, interpretation, elucidation, commentary, critique, exegesis, 5. exposure*

expositive, *sf. bk.:* **expository.**

expositively, *sf. bk.:* **expositorily.**

expositor, *is.* yorumcu, yorumlayan, şerh/ tefsir eden.

expositorial, *sf.* **1.** yorum/şerh/tefsir şeklinde, **2. ~ly** : yorumlayarak, tefsir/şerh suretiyle.

expository, *sf.* **1.** açıklayıcı, şerh/izah/ tefsir edici, açıklayan, şerh/izah/tefsir eden. *~ writing.* **2. expositorily** : açıklayarak, şerh/izah/ tefsir ederek.

ex post facto, *Lât.* **1.** sonradan, (bir olaydan) sonra (olan/yapılan / vuku bulan). *~ ~ ~ approval of sth.* **2.** önceyi kapsayan, geçmişi kapsayan. *An ~ ~ ~ law applies to actions done before the law was passed.* ***e.a.-*** *1. subsequently, retrospectively, retroactively.*

expostulate, *gs.f.* **-lated, -lating 1. ~ with...about/on** : sitem etmek, serzenişte bulunmak, (dostça/hatırını kırmadan) uyarmak/ ikaz/tenkit/nasihat etmek. *She ~d with her husband on/about his habit of smoking in bed.* **2. expostulatingly** : sitem edercesine, serzenişle, uyararak, ikaz/nasihat suretiyle, **3. expostulator** : sitem eden, serzenişte bulunan, (dostça) uyaran, ikaz/nasihat eden. ***e.a.-*** *1. object, remonstrate.*

expostulation, *is.* sitem, serzeniş, (dostça) uyarma/ikaz/tenkit/nasihat. **All his ~s proved futile** : Bütün uyarmaları boşa gitti. ***e.a.-*** *remonstrance, protest.*

expostulative = expostulatory, *sf.* sitemli, serzenişli, uyarma/ikaz/nasihat yollu.

exposure, *is.* **1.** açıklama, açığa vurma, (kötülükleri, rezaletleri vb.) açığa/meydana çıkarma, ifşa/teşhir etme. **He continued his ~ of electoral frauds** : Seçim yolsuzluklarını açıklamaya devam etti. **I threatened him with the public ~** : Onu elâleme rezil etmekle tehdit ettim. **2.** sergileme, göz önüne yayma/serme. *Skillful ~ of goods in a store window.* **3.** sunma, takdim etme, gösterme, **4.** maruz kalma/bırakma, duçar olma/etme. *Years of ~ to the rain had ruined the machinery.* **5.** ortaya/meydana çık(ar)ma, keşfetme, bulup çıkarma. *The ~ of the real criminal cleared the innocent man.* **6.** (halk huzuruna) çıkma, (TV vb. de) halka gözükme. *His campaign manager thought he needed more TV ~.* **7.** (belirli bir yöne) dönük olma/bakma, yönelme, cephesi...olma, nazır olma. **a house with a southern ~** : cephesi güneye bakan bir ev. **My bedroom has a western ~** : Yatak odam batıya bakar. **8.** (çocuğu yalnız/kimsesiz) sokağa bırakma, terk etme, **9.** *foto.* (a) ışınlama, ışıklama/duruş/poz (süresi). (b) poz, çekim. *a film (roll) of 24 ~s.* (c) filmin ışığa maruz bırakılması, **10.** *huk.* mahrem yerlerini gösterme suçu, **11.** açık(ta kalmış) yüzey. *~s of rock.* ***e.a.-*** *1. divulgement, revelation, exposé, unmasking, 3. presentation, exposition, 6. appearance, 8. abandonment.* ***k.a.-*** *1. concealment, hiding.*

exposure meter = light meter, *is. foto.* ışıkölçer, poz ölçeği, pozmetre.

expound, *gl.f.* **1.** yorumlamak, tefsir/tavzih/şerh etmek, ayrıntılarıyla açıklamak/anlatmak. *to ~ theories.* **2.** ortaya atmak, ileri sürmek, görüşünü/fikrini savunmak, **3.** **~er** : yorumcu, yorumlayan, açıklayan. ***e.a.-*** *1. explain, interpret.*

express^{1}, *gl.f.* **1.** ifade etmek, (sözle/yazı ile) anlatmak. *~ your ideas clearly.* **~ oneself** : maksadını/meramını anlatmak. *A good speaker ~es himself clearly.* **~ in other terms** : başka sözlerle anlatmak, **2.** açıklamak, göstermek, izhar etmek. *Your smile ~es joy. to ~ anger by frowning.* **3.** (fikirlerini/duygularını) beyan etmek, **4.** belirtmek, (simgelerle/formül ile) göstermek/temsil etmek. *The sign **x** ~es multiplication.* **5.** *ABD* acele yollamak, (hızlı bir araçla) göndermek. *to ~ an urgent letter.* **6.** **~ from/out of** : (sıkıp) suyunu çıkarmak, içini boşaltmak. *Juice ~ed from oranges. The juice is ~ed from grapes to make wine.* **7.** (basınç vb. altında) sıvı/koku çıkarmak. ***e.a.-*** *1. state, utter, declare, word, vent, voice, broach, 2. reveal, show, manifest, indicate, 4. designate, signify, denote, represent, 6. press out, squeeze out, 7. exude, emit.* ***k.a.-*** *2. hide, conceal, cover, suppress.*

express^{2}, *sf.* **1.** açık, belli, vazıh, kesin, kat'î, sarih. *The doctor gave ~ orders that the patient was to have no visitors.* **2.** özel, hususî, mahsus. *an ~ law to safeguard human rights.* **3.** tıpkı, sadık, aslına/gayesine uygun. *She is the ~ image of her mother. an ~ copy of a document.* **4.** acele, hızlı, sür'atli. *an ~ bus/train.* **5.** ekspres. *an ~ agency. an ~ highway.* ***e.a.-*** *1. explicit, unambiguous, 2. particular, special, definite, singular, 3. faithful, exact,* ***4&5.*** *rapid, nonstop.*

express^{3}, *is.* **1.** ekspres (tren, vapur, otobüs, asansör vb.), sür'at postası. *the 9.30 ~ to London.* **2.** (eşya, yük, paket, para vb.) çabuk gönderme sistemi, **3.** sür'atli eşya vb. nakleden şirket, **4.** *Brit.* özel ulak, özel haberci. **~ letter** : özel ulak(la gönderilen mektup), **5.** acele/ekspres gönderilen eşya.

express^{4}, *zf.* **1.** sür'at postası ile, ekspresle, **2.** *esk. bk.:* **expressly.**

expressage, *is.* **1.** (paket, eşya vb.) hızlı/ekspres gönderme, **2.** ekspres (gönderme) ücreti.

express delivery, *Brit.* özel ulak. ***e.a.-*** *special delivery.*

expression, *is.* **1.** ifade, anlatım. *free ~ of one's opinion. Clarity of ~ is important in style.* **2.** deyim, tabir, söz, terim. *"Wise guy" is a slang ~. "Fuck off!" is a very rude ~, but its meaning is different in Britain and in U.S.* **3.** ifade tarzı, **4.** ifade/anlatım gücü, anlatma kabiliyeti, **5.** duygu ve düşüncelerin ses tonu, hareket vb. ile ifadesi. *Her sigh was an ~ of sadness.* **6.** eda, tavır, yüz ifadesi, yüzdeki/hareketlerdeki anlam/mana. *He had a silly ~ on his face.* **He wore a very serious ~** : Yüzünün ifadesi çok ciddî idi.

7. (simgelerle/sembollerle vb.) ifade etme, gösterme, **8.** *mat.* ifade. $ax^2 + bx + c$ *is an ~.* **technical ~** : teknik ifade, **9.** sıkma, sıkıp (suyunu) çıkarma. *the ~ of oil from plants.* **10. beyond ~** : sözle ifadesi imkânsız, sözle/kelimelerle anlatılamaz. **She was beautiful beyond ~** : Sözle anlatılamayacak kadar güzeldi. **11. find ~ in (of a feeling)** : (duyguları)...-de ifadesini bulmak. *His anger at last found ~ in loud cursing.* **12. ~al** : deyimsel, anlatımsal, sözlü, sözle anlatılan. ***e.a.-*** *1. statement, declaration, assertion, utterance, 2. term, idiom, 3. language, diction, wording, phraseology, 5. manifestation, sign, 6. aspect, air, countenance, mien, tone.*

Expressionism, *is.* **1.** *g.s.* dışa vurumculuk : doğal şekil ve renklerin abartılarak ifade edildiği sanat tarzı (resim, heykel vb.), **2.** Avrupa'da XX. yy. başlarında doğmuş olan ve gerçek görünüşleri değil, sanatkârın iç duygularını belirtmeyi amaç tutan edebî sanat hareketi, **3.** yine aynı çağlarda gelişen alışılmamış ritim, melodi ve şekilleri benimseyen müzik sanatı.

Expressionist, *is.* dışa vurumcu. **~ic** : dışa vurumsal. **~ically** : dışa vurumla.

expressionless, *sf.* **1.** ifadesiz, hiçbir şey ifade etmeyen, anlamsız, manasız. *an ~ face/ voice.* **2. ~ly** : ifadesiz/manasız bir şekilde, hiçbir şey ifade etmeksizin.

expressive, *sf.* **1.** anlamlı, manalı, manidar, mana dolu. *an ~ silence/pause. She has a very ~ face.* **2. ~ of** : ifade eden, alâmet, işaret. *a look ~ of gratitude. A baby's cry may be ~ of hunger or pain.* **3.** dokunaklı, içli, etkileyici, müessir, tesirli. *an ~ sigh.* **4.** ifade+, anlam+. *He is a writer of great ~ power.* **5. ~ly** : anlamlı / manalı bir şekilde, **6. ~ness** : anlamlılık, manalılık, manidarlık. ***e.a.-*** *1. meaningful, significant, suggestive.*

expressly, *zf.* **1.** açıkça, açık seçik, şüpheye yer vermeyecek şekilde, kesinlikle, kat'î olarak. *You are ~ forbidden to touch it. I ~ told you to lock the door.* **2.** özellikle, bilhassa, hususuyla, betahsis. *She came ~ to see you.* ***e.a.-*** *1. clearly, explicitly, plainly, definitely, 2. specially, specifically, particularly.*

expressman, *is., ç.* **-men** özel ulak : ekspres yollama/teslim işlerinde çalışan görevli.

express rifle, *is.* kısa menzilli av tüfeği.

expressway, *is.* ekspres kara yolu.

expropriate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** kamulaştırmak, istimlâk etmek. *The government ~d this land for a road construction.* **2.** (bir kimsenin) malını elinden almak, (devletçe) el koymak, müsadere etmek. *The state ~d all property of foreigners.* **3. expropriable** : kamulaştırılabilir, **4. expropriation** : kamulaştırma, **5. expropriator** : kamulaştıran. ***e.a.-*** *2. dispossess, confiscate, seize.*

expugnable, *sf.* fethedilebilir, zaptedilebilir, yenilebilir, mağlûp edilebilir.

expulsion, *is.* **1.** tart etme, kovma, defetme, çıkarma. *~ of a child from the school. ~ of air from the lungs.* **2.** tart, ihraç, kovulma, **3. ~ order** : ihraç/sürgün emri : bir yabancının ülke dışına çıkarılması emri, **4. expulsive** : uzaklaştırıcı, defedici, tart eden, kovan.

expunction, *is.* sil(in)me, çiz(il)me, çıkar(ıl)ma.

expunge, *gl.f.* **-punged, -punging 1.** (listeden, yazıdan, metinden vb.) silmek, çizmek, çıkarmak, bozmak, tayyetmek. *The secretary was directed to ~ certain accusations from the record.* **2. expunger** : silen, (listeden vb.) çıkaran.

expurgate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (kitap vb.) sansürden geçirmek, ahlâk/din vb. ye aykırı kısımları çıkarmak. *to ~ a book.* **~ed edition** : sansürlü baskı, **2.** ayıklamak, temizlemek, ıslah / tasfiye etmek, tenkih etmek, **3. expurgation** : sansür (den geçirme), ayıklama, temizleme, **4. expurgator** : sansürden geçiren, ayıklayan, temizleyen, **5. expurgatorial = expurgatory** : sansür edici, ayıklayıcı, temizleyici.

exquisite, *sf.&is.* **1.** çok güzel/sevimli/ çekici/cazip. *Violets are ~ flowers.* **2.** enfes, çok nefis, lâtif, harikulâde. *~ weather.* **a woman of ~ beauty** : harikulâde güzel bir kadın, **3.** keskin, şiddetli (zevk, haz, ıstırap vb.). *~ pain. ~ joy.* **4.** duyarlı, çok hassas, nazik. *an ~ ear for music.* **5.** mükemmel, kusursuz, maharetle/sanatkârane yapılmış, dört başı mamur, hayran bırakan, şayanıhayret. *an ~ painting technique. a chair of ~ workmanship.* **6.** ince(lmiş), gelişmiş, selim, zarif. **an ~ taste** : zevkiselim. **~ manners** : zarif/ kibar davranış, **7.** seçme, nadide, eşsiz, **8.** zarif/ şık/çıtkırıldım/züppe (kimse), giyimine çok itina eden (erkek), **9.** *esk.* dikkat ve itina ile düşünülüp tasarlanmış, **10. ~ly** : güzel/sevimli/enfes/harikulâde bir şekilde, mükemmel/kusursuz olarak, zarafetle, nezaketle, kibarca, **11. ~ness** : güzellik, çekicilik, sevimlilik, nefislik, harikulâdelik, mükemmellik, naziklik, zariflik, kibarlık. ***e.a.-*** *1. beautiful, elegant, delicate, 2. perfect, fine, matchless, 3. intense, poignant, 4. sensitive, responsive, 5. select, choice, precious, 6. refined, 7. choice, select, 8. fop, dandy, coxcomb.* ***k.a.-*** *1. gross, 2. ordinary.*

exsanguinate, *gl.f.* **-nated, -nating** kanını akıtmak/dökmek. **exsanguination** : kanını akıtma/dökme.

exsanguine, *sf.* **1.** kansız, **2. exsanguinity** : kansızlık. ***e.a.-*** *1. bloodless, anemic.*

exscind, *gl.f.* kesmek, kesip çıkarmak. ***e.a.-*** *cut out, excise, extirpate.*

exsect, *gl.f.* **1.** kesmek, kesip çıkarmak, **2. ~ile** : kesilebilir, **3. ~ion** : kesme. ***e.a.-*** *1. cut out, 3. excision.*

exsert, *sf.&gl.f.* **1. ~ed** *d.d.* çıkık, fırlak, dışarı çıkmış (uzuv, kısım), **2.** dışarı çıkarmak/atmak, fırlatmak, **3. ~ile** *biy.* dışarı çıkabilir, çıkıntılı, **4. ~ion** : çıkıklık, fırlaklık, çıkıntı.

ex-service-man, *is., ç.* **-men** *Brit.* terhis edilmiş asker.

exsiccate, *f.* **-cated, -cating 1.** kuru(t)mak, nemini/suyunu uçurmak, nemi/suyu uçmak, **2. exsiccation** : kuru(t)ma, kuruluk, **3. exsiccative** : kurutucu, **4. exsiccator** : kurutucu/kurutan (kimse/şey). ***e.a.-*** *1. dry up, dessicate, dehydrate.*

exstipulate = estipulate, *sf. bot.* yapracıksız : yaprak sapı dibinde ufak yaprağı bulunmayan.

ext. = **1.** extension, **2.** external, **3.** extinct, **4.** extra.

extant, *sf.* **1.** hâlâ mevcut, baki, günümüze kadar gelen, yaşayan, hayatta(ki), berhayat. *A Spanish law that is still ~ in California. The most charming writer ~.* **2.** yok edilmemiş, imha edilmemiş, elde mevcut/kalan. *~ manuscripts.* **3.** *esk.* ayakta, göz önünde, göze çarpan, bâriz, aşikâr. ***e.a.-*** *1. existing, in existence, surviving, 2. not destroyed, 3. manifest, conspicuous, protruding, standing out.*

extemporal, *sf. esk. bk.:* **extemporaneous, extempore.**

extemporaneity, *is.* hazırlıksızlık, doğaçtanlık, irticalen konuşma/nutuk söyleme.

extemporaneous, *sf.* **1.** hazırlıksız, irticalî. *to make an ~ speech.* **2.** dikkatle hazırlanmış olup notlara bakarak veya bakmadan anlatılan. *~ lectures.* **3.** önceden hazırlanmadan veya pek az hazırlık yaparak konuşan/rol yapan. *~ actors. an ~ speaker.* **4.** derme çatma : elde mevcut şeylerle alelâcele yapılan. *an ~ shelter.* **5.** sebebi/ilgisi açıkça bilinmeyen ve beklenmedik anda birdenbire vukua gelen. *A great deal of criminal and delinquent behavior is ~.* **6. ~ly** *bk.:* **extemporarily, 7. ~ness** *bk.:* **extemporaneity.** ***e.a.-*** *1&2. extempore, extemporal, extemporary, impromptu, improvised, 4. makeshift.* ***k.a.-*** *1. memorized.*

extemporarily, *zf.* doğaçtan, irticalen, hazırlanmadan, hazırlıksız olarak.

extemporary, *sf.* **1.** *bk.:* **extemporaneous, extempore, 2.** *esk.* anî, beklenmedik. ***e.a.-*** *2. sudden, unexpected.*

extempore, *sf.&zf.* **1.** düşünmeden, anîde, birdenbire, hazırlıksız. *to speak ~.* **2.** ezbere, kafadan, yazıya/notlara bakmadan, **3.** *müz.* notasız, ezbere, **4.** doğaçtan, irticalen, önceden hazırlanmaksızın. *to give an ~ speech.* ***e.a.-*** *1. offhand, 2&4. extemporaneous(ly), inpromptu.*

extemporise/extemporisation/extemporiser, *Brit. bk.:* **extemporize/extemporization/extemporizer.**

extemporize, *f.* **-rized, -rizing 1.** doğaçtan/irticalen konuşmak/nutuk söylemek, hazırlıksız söz söylemek, ezbere konuşmak. *The actress forgot her lines and had to ~.* **2.** *müz.* notasız/ezbere çalmak, **3.** derme çatma yapmak, mevcut malzeme ile alelâcele yapıvermek. *The campers ~d a shelter for the night.* **4. extemporization** : doğaçtan/irticalen konuşma; derme çatma yapılan şey, **5. extemporizer** : doğaçtan/irticalen konuşan, derme çatma yapan. ***e.a.-*** *1&2. improvise.*

extend, *f.* **1.** uzatmak. *She ~ed her hand to the visitor. ~ you arms in front of you.* **2.** uzamak, **3.** uzanmak, uzanıp yatmak, **4.** (süresini) uzatmak, temdit etmek, (süre/zaman) uzamak. *He ~ed his visit another day. The hot weather ~ed into October.* **5.** yay(ıl)mak, uzayıp gitmek, temadi etmek. *The beach ~ed for more than a kilometer in each direction.* **6.** genişletmek, açmak, açıklamak, tafsil/tavzih etmek, daha iyi anlaşılır hâle getirmek, **7.** büyü(t)mek, tevsi etmek, genişle(t)mek. *to ~ the duties of an office. to ~ one's knowledge.* **8.** sunmak, takdim etmek, bağışlamak, vermek, arz/ihsan etmek, göstermek. **to ~ hospitality** : konukseverlik göstermek. *to ~ him a warm welcome. to ~ aid to a needy scholar. to ~ help to someone in need.* **9.** *fin.* ertelemek, (ödeme tarihini) sonraya almak, (vadesini) tehir etmek, (süresini) uzatmak. *to ~ a deadline.* **10.** (muhasebecilikte) (a) (rakamları başka sütuna) aktarmak/geçirmek, (b) birim fiyatla mal sayısını çarpıp toplamını hesaplamak, **11.** *huk.* (a) *Brit.* değer biçmek, kıymet takdir etmek, (b) haciz koymak, haczetmek, el koymak, müsadere etmek, **12.** *esk.* zaptetmek, haczetmek, el koymak, **13.** *esk.* abartmak, mübalâğa etmek, **14.** erişmek, yetişmek, varmak, ulaşmak, **15.** eklemek, ilâve etmek, **16.** kapsamına almak, teşmil etmek, **17.** (zaman) sür(dür)mek, devam et(tir)mek, **18.** (kendini) zorlamak, son gücünü/gayretini sarf etmek. *The competition was not strong enough to ~ him.* **19.** (bir mala daha ucuz bir mal) kat(ıştır)mak, tağşiş etmek, safiyetini bozmak, **20.** emre amade kılmak, emrine tahsis etmek. *to ~ credit to a customer.* **21.** ilerle(t)mek, (bilgisini/yeteneğini) artırmak/genişletmek. *~ing his potential through job training.* **22.** varmak, ulaşmak, uzanmak. *His concern ~s beyond mere business to real service to his customers.* **23.** **~ability = ~ibility** : uzatılabilme, uzayabilme, genişleyebilme, genişletilebilme, **24.** **~able = ~ible** : uzatılabilir, uzayabilir, genişletilebilir, genişleyebilir. ***e.a.-*** *1&2. lengthen, elongate, protract, prolong, 2. stretch, 4. prolong, 5. expand, spread out, 7. enlarge, broaden, increase, 8. proffer, grant, give, 11. (a) assess, appraise, (b) seize, 13. exagerate, 17. prolong, continue, 18. exert, strain, 19. adulterate.* ***k.a.-*** *1&2. shorten, contract, abridge.*

extended, *sf.* **1.** uzatılmış, uza(n)mış, **2.** (süre) uzatımlı, uzatılmış, uzatılan, temditli, temdit edilmiş. ~ **active duty:** *As.* uzatılmış faal görev. ~ **leave** : uzatılmış izin. ~ **insurance** : uzatımlı sigorta, **3.** açılmış, yayılmış, genişle(til)miş. ~ **formation = ~ order:** *As.* dağınık düzen. **4.** gerilmiş, yana açılmış. ~ *arms.* **5.** (etki alanı vb.) genişletilmiş, büyütülmüş, **6.** geniş, kapsamlı, şümullü. ~ *information.* **7.** geniş, vasi, yoğun. ~ *efforts.* **8.** türevsel, tali, ikinci derecede. *an ~ sense of a word.* **9.** *bas.* iri, geniş, büyük (punto harf), **10.** ~ **care** : uzatılmış bakım : hastahaneden çıktıktan sonra özel bakım evinde hastabakıcı nezaretinde bakım, **11.** ~ **family** : geniş aile : bütün bireyleri bir evde oturan aile, **12.** ~ **play** : uzunçalar plâk : çalma süresi 6-8 dakika olan 45 devirli plâk, **13.** **~ly** : uzatılarak, genişletilerek, kapsamlı bir şekilde, **14.** **~ness** : uzatılma, genişleme, yaygınlık, geniş kapsamlılık. ***e.a.-*** *1. stretched out, 2. prolonged, 4. outstretched, 6. extensive, 7. intensive, 8. derivative, secondary.*

extender, *is.* katkı : hacmini artırmak için yağlı boyaya katılan kimyaca etkisiz madde.

extensible, *sf.* uzatılabilir, uzanabilir, uzayabilir, açılır, genişletilebilir. **~ness=extensibility** : uzatılabilme, genişletilebilme.

extensile, *sf. zool.* uzanan, uzanabilen, uzanabilir. ***e.a.-*** *extensible, protrusible.*

extension, *sf.&is.* **1.** uza(t)ma, uzanma, uzatılma, uzatılabilen. *The ~ of one's right hand is a sign of friendship.* ~ **cord** : uzatma kordonu. ~ **ladder** : sürgülü/uzatılabilen merdiven, **2.** uzantı, çıkıntı, ek, ilâve. *The new ~ of the school building will have several classrooms and a gym.* **3.** ek/munzam telefon, **4.** *tic.* (senet vb. ödenmesi için) süre uzatımı, önel, mehil. *He was granted an ~.* **5.** *fiz.* uzam, oylum, cismin boşlukta kapladığı yer, **6.** *anat.* (a) (kol, bacak vb.) uzatma, germe, (b) uzanış, gerilme, geriliş. *bk.:* **flexion**, **7.** *cer.* kırık veya çıkık kemiğin yerine yerleştirilmesi, **8.** **extent** *d.d. man.* kaplam, kapsam, şümul. *bk.:* **intension** (5), **9.** yaygın (eğitim) : normal eğitim olanakları dışında geniş toplulukların yararlanması için düzenlenmiş (eğitim programı). ~ **courses** : (üniversitelerde) yaygın eğitim kursları (gece kursları vb.), **10.** *mat.* genişleme, genişlev : verilen bir kümeyi alt küme kabul eden küme, **11.** **~less** : uzatmasız, uzantısız. ***e.a.-*** *1&2. stretching, expansion, enlargement, increase, prolongation, lengthening, protraction, continuation, 8. denotation.* ***k.a.-*** *1. contraction.*

extensional, *sf.* **1.** genişletilmiş, geniş kapsamlı. *~ meaning of a word.* **2.** yararcı, pratik amaçlı. *an ~ approach to social problems.* **3.** gerçekçi, somut, **4.** **~ism** = **~ity** : (a) geniş kapsamlılık, (b) yararcılık, (c) gerçekçilik, somutluk, **5.** **~ly** : genişletilmiş bir şekilde. ***e.a.-*** *1. denotative, 2. pragmatic, 3. concrete, factual*

extensity, *is.* uzantı, uzanma, uzatılma, uzantılı olma, **2.** *psikol.* uzay duyumu : uzaklıkları anlama, fark etme duyusu.

extensive, *sf.* **1.** geniş, vâsi. *an ~ area. an ~ park.* **2.** geniş (kapsamlı) yaygın, şümullü. *He has ~ knowledge in several branches of science.* **3.** uzun. *an ~ preface.* **4.** büyük, tükenmez, sonu gelmez. *an ~ fortune. ~ change.* **5.** *trm.* geniş, büyük : az işçilik ve masrafla geniş tarım alanlarını işleyen. *~ agriculture.* **6.** **~ly** : geniş ölçüde, yaygın bir şekilde, kapsamlı olarak, **7.** **~ness** = **extensivity** : genişlik, vüs'at, yaygınlık, kapsamlılık. ***e.a.-*** *1. large, ample, vaste, 2. comprehensive, 3. lengthy, 4. great.* ***k.a.-*** *1&2. limited, narrow, confined.*

extensometer, *is. mak.* germe/uzatma ölçeği : çok küçük uzama, büzülme ve şekil değiştirmeleri ölçen alet.

extensor, *is. anat.* açıcı, uzatan kas.

extent, *is.* **1.** alan, saha, büyüklük, mesaha, genişlik, vüs'at. *the ~ of his lands. I was surprised at the ~ of scientist's knowledge.* **2.** boy, uzunluk. *Railways carry people and goods through the whole ~ of the country.* **3.** derece, mertebe, çap. **to some ~ = to certain ~** : bir dereceye kadar. *I agree with what you say to some ~.* **to such an ~ that** : o derecede ki, öyle ki, öylesine. *The temperature rose to such an ~ that the firemen had to leave the burning building.* **to a great/large ~** : geniş ölçüde, büyük çapta. **to the full ~ of his power** : elinden geldiği/gücü yettiği kadar, **4.** *ABD- huk.* müsadere emri : alacaklıya borçlunun arazisini (geçici veya sürekli) verme emri, **5.** *Brit.- huk.* (a) **writ of ~** *d.d.* haciz emri : hükûmete olan borcun ödenmesi için arazi ile malların müsadere ve haczine hükmeden emir, (b) müsadere, el koyma, **6.** *esk.* (araziye vb.) değer biçme, kıymet takdiri, **7.** *man.* kaplam, kapsam, şümul, **8.** *fel.* uzam, hayyiz : yer kaplama, algılanan cisimsel nesnelerin temel özelliği, uzayın bir bölümünü dolduran cisimlerin niteliği. ***e.a.-*** *1. magnitude, size, amount, range, expanse, 7. extension.*

extenuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** (suçu/kabahati/cezayı) hafifletmek, azaltmak, önemsiz göstermek, mazur göstermek, **2.** azaltmak, eksiltmek, **3.** hafifsemek, hafiften almak, ciddiye almamak, **4.** *esk.* inceltmek, zayıflatmak. ***e.a.-*** *1. mitigate, palliate, 3. underestimate, underrate*

extenuating, *sf.* **1.** hafifletici, azaltıcı. **~ circumstances** : cezayı azaltıcı/hafifletici sebepler. *He stole the money, but there are extenuating circumstances.* **2.** **~ly** : hafifletecek/azaltacak şekilde.

extenuation, *is.* **1.** (suçu/kabahati/cezayı) hafifletme, azaltma, ciddiye almama, hafiften alma, **2.** hafifleme, azalma, eksilme, **3.** hafifletici sebep. **plead in ~ of a crime** : bir cürmü hafifletici sebep göstermek, **4.** **in ~ (of)** : mazeret/hafifletici sebep olarak. *The lawyer pleaded his client's youth in ~ of crime.* ***e.a.-*** *3. excuse, palliation.*

extenuative, *sf.* (suçu/kabahati/cezayı) hafifletici, azaltıcı, mazur gösterici.

extenuator, *is.* (cezayı/suçu) hafifleten, azaltan.

extenuatory, *sf. bk.:* **extenuative.**

exterior, *sf.&is.* **1.** dış, dıştaki, dışarıdaki, dışta/dışarıda/dış taraf(ta bulunan). **~ forces** : dış kuvvetler. **~ surface** : dış yüzey. **the ~ of the house** : evin dış tarafı. **~ paint** : dış boya, **2.** haricî, dışarıya mahsus, dışarıda kullanılan, açık hava(da kullanılan/yapılan), **3.** dışarıdan/hariçten gelen, yabancı memleketlere ait, **4.** zahirî, dış görünüş(e ait), görünüş, zevahir. *You mustn't judge people with their ~s.* **5.** **~ angle** *geom.* dış açı, **6.** **~ planets** : dış gezegenler : dünya yörüngesinin dışında kalan gezegenler. ***e.a.-*** *1. outer, outward, external, outlying, extrinsic, 4. mien, aspect, face.* ***k.a.-*** *1&2. interior, 3. domestic.*

exteriorise/exteriorisation, *Brit. bk.:* **exteriorize/exteriorization.**

exteriorize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *bk.:* **externalize**, **2.** *cer.* (ameliyat, deneme vb. için) iç organı (geçici olarak) dışarıya çıkarmak, **3.** **exteriorization** : dışarı çıkar(ıl)ma.

exterminable, *sf.* yok edilebilir, imha edilebilir.

exterminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** yok etmek, imha etmek, mahvetmek, kökünü kazımak, soyunu tüketmek. *This poison will ~ rats.* **2. extermination** : yok etme, yok edilme, imha etme/edilme, **3. exterminative = exterminatory** : yok edici, imha edici. ***e.a.-*** *1. eradicate, annihilate, eliminate, destroy, extirpate.*

exterminator, *is.* **1.** (haşarat vb.) yok eden/imha eden (ilâç/kimse), **2.** binalarda haşarat öldürme işi yapan kimse/kurum.

extermine, *gl.f.* **-mined, -mining** *esk. bk.:* **exterminate.**

extern, *sf.&is.* **1.** gündüzcü, neharî, çalıştığı kurumda geceleri yatmayan, **2.** gündüzlü/neharî öğrenci, stajyer doktor, **3.** *esk. bk.:* **external, outer.**

external, *sf.&is.* **1.** dış, haricî. **~ surface** : dış yüzey. *the ~ wall of the house.* **2.** *tıp* haricen kullanılacak, vücudun dış kısımlarına uygulanacak (ilâç, merhem vb.). *This medicine is for ~ use, do not drink.* **3.** dıştan gelen, kökü/menşei dışarıda bulunan. *~ air. an ~ factor. ~ influences affect our lives.* **4.** yüzeysel, sathî, zahirî. *an ~ wound. ~ polish.* **5.** ecnebi, dış/yabancı ülkelere ait. **~ commerce** : dış ticaret. *War affects a nation's ~ trade.* **(Minister for) ~ Affairs** : Dışişleri (Bakanı), **6.** *zool. anat.* bedenin dış kısımları (nı ilgilendiren), **7.** *fel.* dış dünyaya/algılanan dünyaya ait, **8.** maddî, zahirî, gözle görülen, **9. ~s** : dışta/yüzeyde kalan olaylar/koşullar/durumlar vb.; dış görünüş. *He judges people by such ~s as clothing and length of hair.* **10. ~ auditory meatus** : *anat.* dış kulak işitme kanalı : dış kulaktan kulak zarına kadar olan kısım, **11. ~ ear** *anat.* dış kulak, **12. ~ respiration** : dış solunum. ***e.a.-*** *1&3. exterior, outside, outer, 3. extrinsic, 4. superficial, 5. foreign, 7. objective.* ***k.a.-*** *1. internal.*

external-combustion, *sf.* dış yanmalı : yanma olayı silindir dışında vuku bulan (buhar makineleri gibi).

externalise/externalisation, *Brit. bk.:* **externalize/externalization.**

externalism, *is.* **1.** *bk.:* **externality**, **2.** haricîlik, (bilhassa din konularında) dış görünüşle/olaylarla aşırı meşgul olma, dışa önem verme, **3.** *fel.* dışsalcılık : yalnız duyu organlarıyla algılanan dış olayları gerçek kabul eden öğreti, **4. externalist** : dışsalcı, dış görünüşe önem veren.

externality, *is., ç.* **-ties 1.** dışsallık, haricîlik, dışta bulunma, **2.** dış özellik/görünüş, **3.** görünsellik, dış görünüşe önem verme, zevahircilik.

externalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** haricîleştirmek, maddîleştirmek, cismanîleştirmek, maddî/cismanî varlık veya şekil vermek, **2.** dış görünüşe bakmak, zevahire önem vermek, **3.** dış sebeplere atfetmek, (sebebini) dışta aramak. *~ his failure.* **4.** (şahsiyeti) dışarıya/toplumsal ilişkilere yöneltmek, dışa döndürmek, **5. externalization** : haricîleştirme, maddîleştirme, cismanîleştirme, dışa önem verme, dışa yöneltme. ***e.a.-*** *1. embody, 3. rationalize.*

externally, *zf.* dıştan, haricen.

exteroceptive, *sf. fizy.* dış duyumlu, dış duyarlı, dış uyarmalarla ilgili. **exteroceptor** : dışduyar : dış uyarmalarla işleyen organ (duyu organı).

exterritorial/~ity/~ly, *bk.:* **extraterritorial/~ity/~ly.**

extinct, *sf.* **1.** soyu/nesli tükenmiş, münkariz, halen mevcut olmayan, bitmiş, kalmamış. *an ~ species. The dinasaur is an ~ animal.* **2.** battal, terk edilmiş, ilga edilmiş, eski, işe yaramaz, artık kullanılmayan. *an ~ custom. The belief in magic is almost ~ today. an ~ title.* **3.** sönük, sönmüş. *This volcano is ~.* ***e.a.-*** *1. gone, vanished, lifeless, 2. archaic, outmoded, superseded, void, lapsed, 3. extinguished, inactive, quenched.*

extinction, *is.* **1.** sön(dür)me, itfa, körlenme, kararma. *The sudden ~ of the lights left the room in darkness. the ~ of a fire.* **2.** (soy/nesil) tükenme, tüketme, inkıraz. *The caribou was once threatened with ~.* **3.** imha, yok etme, yok olma, ortadan kaldırma/kalkma, mahvetme/olma. *The war caused the ~ of many pacifist organizations.* **4.** ilga, iptal, terk. ***e.a.-*** *3. destruction, annihilation, 4. suppression, abolition.*

extinctive, *sf.* **1.** söndüren, söndürücü, **2.** yok edici, mahvedici, soyunu tüketici.

extinguish, *gl.f.* **1.** söndürmek. *to ~ candle. Water ~ed the fire.* **2.** bitirmek, sona erdirmek, tüketmek, imha/yok etmek, kırmak, ortadan kaldırmak. *One failure after the other ~ed her hope.* **3.** iptal/ilga etmek, **4.** bastırmak, karanlıkta/gölgede bırakmak, küsufa uğratmak, **5.** *huk.* (borcu) tam ödemek, itfa etmek, ödeyerek kapatmak, **6.** **~able** ; söndürülebilir, tüketilebilir, sona erdirilebilir, **7.** **~ment** : söndürme, tüketme, sona erdirme. ***e.a.-*** *1. quench, put out, smother, 2. annihilate, destroy, wipe out, do away with, 3. nullify, abolish, 4. eclipse, obscure, 5. discharge (by payment), settle (a debt).* ***k.a.-*** *1. inflame.*

extinguisher, *is.* **1.** söndürücü, söndüren (kimse/şey), **2.** *bk.:* **fire extinguisher.**

extirpate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** yok etmek, mahvetmek, (toptan) imha etmek, lâğvetmek. *to ~ a prejudice.* **2.** kökünden sökmek, söküp atmak, kökünü kazımak. *to ~ a bad social practice.* **3. extirpation** : yok etme, mahvetme, imha etme, söküp atma, **4. extirpative** : yok edici, mahvedici, **5. extirpator** : yok eden, mahveden, imha eden kimse/şey. ***e.a.-*** *1. exterminate, destroy totally, abolish, 2. root up.*

extol = extoll, *gl.f.* **-tolled, -tolling 1.** çok övmek, yüceltmek, methüsena etmek. *The general was ~ed as the man who led the country to victory.* **2. ~ to skies** : överek göklere çıkarmak, **3. extoller** : öven, **4. extollingly** : överek, **5. extollment** : övme. ***e.a.-*** *1. praise, laud, eulogize, glorify, exalt, celebrate.* ***k.a.-*** *1. disparage.*

extorsion, *is.* (dışarıya doğru) bük(ül)me, dön(dür)me.

extort, *gl.f.* **1.** (kuvvet zoruyla/tehditle/korkutarak/yetkiyi kötüye kullanarak para, bilgi vb.) almak, koparmak, gasp etmek, *argo* (para) sızdırmak. *to ~ money from a rich person.* **2.** zorla yaptırmak, koparmak, ısrar ede ede elde etmek. **~ a promise from s.o.** : birinden bir vaat koparmak, **3. ~er** : zorla/tehditle alan/koparan, gasp eden, **4. ~ive** : zorlayıcı, tehdit edici, zorla almaya çalışan. ***e.a.-*** *1. extract, wring, wrest, educe.*

extortion, *is.* **1.** zorla/tehditle (para, bilgi vb.) alma/sızdırma/koparma, **2.** *huk.* (yetkiyi kötüye kullanarak, baskı yaparak, tehditle, gözünü korkutarak ve rızasıyla veriyormuş gibi göstererek) bir kimsenin malını vb. alma, gasp etme. *~ is an indictable offense in Canada.* **3.** zorbalık, gasp, (bir şeyi elde etmek için başvurulan) tehdit, şantaj, yıldırma vb. *a promise obtained by ~.* **4.** tefecilik, murabaha, aşırı faiz alma, aşırı fiyatla mal satma, **5.** zorla/tehditle alınan/gasp edilen şey, **6. ~ary** *esk.* zorba, zalim, insafsız, aşırı, fahiş. ***e.a.-*** *1&4. blackmail, 6. extortionate.*

extortionate, *sf.* **1.** aşırı, fahiş. *~ prices.* **2.** gaddar, insafsız, tefeci, murabahacı. *~ moneylenders.* **3. ~ly** : aşırı/fahiş bir şekilde, insafsızca, gaddarca, tefecilikle. ***e.a.-*** *1. exorbitant, excessive.*

extortioner = extortionist, *is.* **1.** zorba, zorla alan kimse, **2.** zalim, gaddar, görevini kötüye kullanarak bir kimseden para, mal, bilgi vb. alan memur, **3.** tefeci, murabahacı, fırsat düşkünü, soyguncu, fahiş faiz alan veya fahiş fiyatla mal satan kimse.

extra, *sf.&is.&zf.* **1.** ek, ilâve, fazla, ayrı, gereksiz, aşırı. **~ pay** : ek ödeme. *~ money. an ~ loaf of bread. Do you have an ~ pencil?* **to make an ~ effort** : aşırı gayret göstermek/çaba harcamak. **to have ~ work** : fazla işi olmak. **to go to ~ expense** : fazla masrafa girişmek. **Postage and packing ~** : Posta ve ambalaj ücreti dahil değil (ayrıca ödenecek). **Take ~ care!** Çok dikkatli ol! **2.** üstün, âlâ, fevkalâde. *~ quality.* **3.** ek/ilâve ücret/fiyat, ek ücrete tâbi olan şey. *At this hotel a hot bath is an ~. Her bill for ~s was $50.* **4.** (gazete) özel/ilâve baskı, 2., 3. vb. baskı. *"Late evening ~!" shouted the newspaper seller.* **5.** üstün nitelikli şey, **6.** *sin. TV* küçük rollerde oynayan kimse, **7.** ilâve işçi, **8.** aşırı, son derece, pek çok, olağanüstü, fevkalâde. *to work ~ hard. The quality is ~ fine.* **9. ~s** : (krikette) ek sayı, vuruş sopası ile yapılmayan sayı. ***e.a.-*** *1. additional, 2. superior, 8. unusually.*

extra-, *ön ek* "dışında, ötesinde, -den başka, ziyade". *ör.: extraterritorial, extraordinary, extrajudicial.*

extrabold, *is. bas.* çok iri/siyah (harfler).

extracanonical, *sf.* kutsal kitap dışında, kutsal kitapta yazılanlardan başka.

extracellular, *sf. biy.* göze dışı, hücre dışında bulunan/olan. *~ digestion. ~ enzymes.* **~ly** : göze dışı.

extra-condensed, *sf. bas.* çok dar, boyuna oranla eni çok küçük, ensiz (harf),

extracorporeal, *sf.* beden dışı, vücut harici(nde bulunan/oluşan). *Heart surgery employing ~ circulation.* **~ly** : beden dışında olarak.

extracranial, *sf.* kafatası dışı(nda).

extract, *is.&gl.f.* **1.** sökmek, çekmek, (çekip) çıkarmak. *to ~ a tooth.* **2.** anlamak, sonuç/netice çıkarmak, istihraç/istintaç etmek. *to ~ a doctrine/a principle. to ~ a principle from a collection of facts.* **3.** (zevk, konfor vb.) elde etmek, çıkarmak, sağlamak. *to ~ pleasure from a situation.* **4.** alıntılamak, iktibas etmek, (kitaptan, makaleden vb.) parça kopye etmek/almak, **5.** (kitaptan, dergiden vb.) parçalar seçmek, seçme parça almak, özet/öz çıkarmak, özetlemek, **6.** (zorla) söyletmek/itiraf ettirmek, zorla haber almak. *to ~ a confession. to ~ information from a criminal.* **7.** zorla para alma/sızdırmak. *to ~ payment.* **8.** (sıkarak/damıtarak vb.) suyunu/özünü/hulâsasını çıkarmak, istihsal etmek. *to ~ oil from olives. to ~ gold from the rocks.* **9.** *mat.* kök almak (karekök, küpkök vb.). *to ~ square root of 90.* **10.** öz, hulâsa, ruh, esans, **11.** özet, (kitap vb. den alınmış) parça, alıntı, seçme parça, iktibas edilmiş kısım, **12.** çıkarılan/sökülen şey, **13. ~ability = ~ibility** : sökülebilme, çekilebilme, çıkarılabilme, zorla alınabilme, özetlenebilme, iktibas edilebilme, **14. ~able = ~ible** : sökülebilir, çekilebilir, çıkarılabilir, zorla alınabilir, özetlenebilir, iktibas edilebilir. ***e.a.**- 1. pry out, 2. deduce, educe, 3. derive, obtain, 4&5. copy out, 5. select, 6&7. exact, extort, wrest, 8. separate, obtain, withdraw, distill, 11. excerpt, citation, selection.*

extractant, *is. kim.* (bir maddeden çıkarılan) öz, hulâsa.

extraction, *is.* **1.** sök(ül)me, çek(il)me, çek(il)ip çıkar(ıl)ma. *the ~ of a tooth.* **2.** soy, asıl, menşe. **An American of German ~** : Alman asıllı bir Amerikalı. **of foreign ~** : yabancı menşeli. **He is of Spanish ~** : Aslen İspanyol'dur. **3.** öz, hulâsa, çıkarılan şey. ***e.a.**- 2. descent, lineage, origin, 3. extract.*

extractive, *sf.&is.* **1.** çıkarma+, sökme+, doğal maddeleri işleme+. *the coal and other ~ industries.* **2.** çıkarılabilir, sökülebilir, çıkarıcı, **3.** öz/hulâsa/esans (niteliğinde), **4.** çıkarılan/sökülen nesne.

extractor, *is.* **1.** söken, çeken, çekip çıkaran (kimse/şey), çıkarıcı/sökücü (alet), **2.** (ateşli silâhlarda) boş kovanı çıkaran mekanizma, **3.** (çamaşır) sıkma makinesi, santrifüj kurutucu, **4.** *tıp* (diş çeken) kerpeten, cerrah maşası, **5.** cendere, pres, tasfiye cihazı, meyve suyu vb. çıkaran makine.

extracurricular, *sf.* **1.** müfredat dışı, öğretim programı dışı(ndaki). **~ activities** : öğretim programı dışındaki etkinlikler, **2.** (normal ders programı dışında fakat) dersi tamamlayıcı. *~ reading.* **3.** *k.d. bk.:* **extramarital.**

extraditable, *sf.* **1.** iade edilebilen, iadesi gereken (suçlu). *A person accused of murder in the U.S. is ~ if he is caught in Canada.* **2.** sanığın iadesini gerektiren (suç). *Murder is ~.*

extradite, *gl.f.* **-dited, -diting 1.** (suçluyu) iade etmek. *The English murderer was caught by the French police and ~d to Britain.* **2.** suçlunun iadesini sağlamak, iade edilen suçluyu teslim almak.

extradition, *is.* suçlunun iadesi, suçluları (suç işledikleri ülkeye) iade.

extrados, *is., ç.* **-dos, -doses** *mim.* (kemer/kubbe) dış yüzeyi/çevresi, kemer/kubbe sırtı. *bk.:* **intrados.**

extragalactic, *sf. astr.* Samanyolu dışında(ki). **an ~ nebula** : Samanyolu dışındaki bulutsu.

extrajudicial, *sf.* **1.** dava dışı, dava konusuna girmeyen. *an ~ investigation.* **2.** yetki dışı, yasal yetkiye dayanmayan, şahsî. *the judge's ~ statements.* yasa dışı, yasaya aykırı, gayrikanunî. *an ~ execution.* **3. ~ly** : dava dışı olarak, yetkisi dışında, yasaya aykırı olarak.

extra-legal = extralegal, *sf.* yasa dışı, yasaların kapsamı dışında kalan. **~ly** : yasa dışı olarak.

extralimital, *sf.* belirli bir bölgede bulunmayan/rastlanmayan/yaşamayan (canlı varlık).

extralinguistic, *sf.* dil bilimi dışında (kalan). **~ally** : dil bilimi dışında.

extrality, *is. bk.:* **extraterritoriality.**

extramarital, *sf.* evlilik dışı. **to have ~ relations (with)...** : ...ile evlilik dışı (cinsel) ilişki kurmak. ***e.a.**- adulterous.*

extramundane, *sf.* evren dışı : maddî âlemin/kâinatın dışında bulunan.

extramural, *sf.* **1.** *ABD* okullar arası. ~ *athlethics. an ~ football game.* **2.** dış, haricî, bir kurum/şehir/okul vb. dışında kalan. *This hospital provides ~ care.* **3.** bir üniversite tarafından üniversite dışında düzenlenen. *a ~ course run by the university ~ department. bk.:* **intramural, 4. ~ly** : dışarıda, okul vb. dışında olarak.

extraneous, *sf.* **1.** dış, dışarıdan gelen, dışarıda bulunan, yabancı, ecnebi. *This is not part of the tree, but an ~ growth. He is relying upon an ~ income.* **2.** konu/mevzu/sadet dışı. *an ~ remark, ~ events in a story. We should ovoid all ~ issues.* **3. ~ly** : dışarıdan gelerek, yabancı olarak, konu ile ilgili olmaksızın, konu dışı olarak, **4. ~ness** : dışarıdan gelme, yabancılık, konu ile ilgisizlik. ***e.a.-*** *1. extrinsic, adventitious, alien, external, foreign. 2. irrelevant, inappropriate, nonessential, superfluous.* ***k.a.-*** *1. intrinsic, 2. pertinent, relevant, appropriate, essential.*

extranuclear, *sf.* çekirdek dışı.

extraocular muscle, *is.* göz yuvarlağı kası : göz yuvarlağının hareketini yöneten altı küçük kastan her biri.

extraordinary, *sf.* **1.** olağanüstü, fevkalâde. ~ **meeting** : olağanüstü toplantı. ~ **powers of the President** : Cumhurbaşkanının olağanüstü yetkileri. ~ **costs** : olağanüstü giderler, **2.** nadir, müstesna, görülmedik, şayanıhayret, harikulâde. *a girl of ~ beauty. He is an ~ child.* **3.** özel görevli. *Minister ~ and plenipotentiary.* **4.** garip, acayip, istisnaî, **5. extraordinarily** : olağanüstü/fevkalâde olarak, nadir/müstesna/görülmedik bir şekilde, **6. extraordinariness** : olağanüstü/nadir/müstesna durum, fevkalâdelik. ***e.a.-*** *1. inordinate, 2. uncommon, singular, rare, phenomenal, special, remarkable, 4. unusual, exceptional.* ***k.a.-*** *common, usual, ordinary, customary.*

extrapolate, *f.* **-lated, -lating 1.** *ist.* dış değerlemek, dış değer biçmek/bulmak, bir değişkenin gözlemlenenler dışındaki değerini tahmin etmek, **2.** (bilinenlere dayanarak bilinmeyen bir şeyi) tahmin/takdir etmek, **3. extrapolation** : dış değerleme, dış değer biçim, **4. extrapolative = extrapolatory** : dış değerleyici, dış değerbiçimsel, **5. extrapolator** : dış değerleyen, dış değer biçen. ***e.a.-*** *2. conjecture.*

extrasensory, *sf.* **1.** duyu dışı : duygu organları dışında algılanan, **2.** ~ **perception = ESP** : duyu dışı algılama.

extrasystole, *is.* erken vuru : yürek bölmelerinden birinin vaktinden önce çarpması (kalp atışının ritmini bozar). **extrasystolic** : erken vuru+.

extraterrestrial, *sf.&is.* **1.** yeryüzü dışında (bulunan). ~ *life.* **2.** yeryüzü dışındaki yaratık.

extraterritorial = exterritorial, *sf.* **1.** bulunduğu ülke yasaları dışında. *Any ambassador to a foreign country has certain ~ privileges.* **2.** ülke/yetki sınırları dışında/ötesinde. *the country's ~ possessions.* **3. ~ly** : ülke/yetki dışında olarak.

extraterritoriality = exterritoriality, *is.* **1.** bulunduğu ülke yasalarından bağışıklık/muafiyet : bulunduğu ülke yasa ve mahkemelerine uymak zorunda olmama (yabancı diplomatlara uygulanan milletler arası anlaşma), **2.** bir devletin yabancı ülkelerdeki uyruklarına uyguladığı yasalar.

extratropical cyclone, *is.* dış dönencel kasırga : orta enlemlerde oluşan ve soğuk cephesi eşleğe (ekvatora) doğru yüzlerce km uzanan, çoğunlukla 2400 km çapında bir döner kasırga.

extrauterine, *sf. tıp* **1.** döl yatağı/rahim dışında (olan/oluşan), **2.** ~ **pregnancy = ectopic pregnancy** : dış gebelik.

extravagance, *is.* **1.** tutumsuzluk, israf, müsriflik, boşuna harcama, har vurup harman savurma. *You should spend your money carefully and avoid ~.* **2.** aşırılık, ifrat, itidalsizlik. *Dancing all night was an ~ his health could not afford.* **3.** taşkınlık, delilik, saçmalık, mantıksızlık, **4.** fuzulî/tutumsuzca alınan mal, müfrit/aşırı düşünce/fikir/hareket vb. ***e.a.-*** *1. lavishness, wastefulness, prodigality, extravagancy, 2. excess, profusion.* ***k.a.-*** *1. frugality.*

extravagancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **extravagance.**

extravagant, *sf.* **1.** tutumsuz, müsrif, boşuna para harcayan, savurgan, har vurup harman savuran. *She's an ~ woman.* **2.** aşırı, fahiş. ~ *prices. He refused to buy the ring because of its ~ price.* **3.** çok pahalı. *We mustn't buy roses, it's*

~. **4.** aşırı, pek fazla, mübalâğalı, mantığa sığmaz, manasız. *People laughed at the inventor's ~ praise of his invention.* **5.** *esk.* taşkın, hududu aşan, **6.** **~ly** : tutumsuzca, savurganlıkla, müsrifane, har vurup harman savurarak, aşırı/müfrit bir şekilde, **7.** **~ness** : tutumsuzluk, savurganlık, müsriflik, aşırılık, ifrat. ***e.a.-*** *1. imprudent, lavish, wasteful, profuse, 2. excessive, inordinate, prohibitive, immoderate, 3. exorbitant, 4. unrestrained, unreasonable, fantastic, wild, absurd, preposterous.* ***k.a.-*** *1. prudent, thrifty, frugal, provident, 2. moderate, 4. reasonable, restrained*

extravaganza, *is.* fantezi, hayal gücüne dayanan zarif müzik/piyes, güldürücü opera.

extravagate, *gs.f.* **-gated, - gating** *esk.* **1.** başıboş/avare dolaşmak, **2.** haddini aşmak, ileri/aşırı gitmek, müsrif olmak, **3.** **extravagation** : (a) başıboş/avare dolaşma, (b) *bk.:* **extravagance**. ***e.a.-*** *1. stray, wander, roam at will.*

extravasate, *is.& g s.f.* **-sated, -sating** **1.** *patol.* (a) kanamak, kanatmak, (damarlardan dışarıya) kan ak(ıt)mak, (b) damardan akan kan, **2.** *jeol.* (yer altından dışarıya lâv vb.) püskür(t)mek, fışkır(t)mak, **3.** **extravasation** : (a) kanama, (b) damardan akan kan, (c) püskür(t)me, fışkır(t)ma. ***e.a.-*** *3. (c) eruption, efusion.*

extravascular, *sf. anat.* damar dışı(nda).

extravehicular, *is. hv.* uzay aracı dışı(nda).

extraversion, *is. psikol. bk.:* **extroversion.**

extravert(ed), *is.&sf. psikol. bk.:* **extrovert(ed).**

extreme, *is. &sf.* **extremer, extremest** **1.** aşırı, müstesna, olağanüstü, çok şiddetli. **an ~ case** : aşırı/müstesna durum. **(take) ~ measures** : olağanüstü/çok şiddetli önlemler (almak). **~ joy** : aşırı sevinç, **2.** azamî, en son, çok büyük, ölçüsüz, son derece. *The ~ penalty (punishment) in Canada is life prison.* **~ danger** : çok büyük tehlike. **of ~ importance** : son derece önemli, **3.** en uç(ta) / kenarda(ki). *The ~ outlying districts of the city.* **4.** en uzak, son haddi / sınırı. *the ~ end of the road. to carry sth to the ~ limits.* **5.** itidalsiz. *~ fashions. an ~ mode of dress.* **6.** müfrit. *an ~ conservative. to hold ~ opinions.* **7.** son, nihaî. *~ hopes.* **8.** tam, tamamıyla. **the ~ opposite** : tam tersi/zıddı, **9.** en son had, limit. *cautious to an ~.* **10.** son uç, intiha, son had(di)/kerte(si)/nokta(sı), zıt iki şeyden her biri. **the ~s of joy and grief** : sevinç ve kederin son haddi (aşırı sevinç, aşırı keder). **the ~ of poverty :** fakirliğin son haddi. *Love and hate are two ~s of feeling.* **11.** aşırı uzunluk. *~s in dress.* **12.** şiddetli önlem/eylem, son haddini bulan durum, ifrat, aşırılık. **to go to ~** : ifrata kaçmak, aşırı gitmek. **drive s.o. to ~s** : birini ifrata sürüklemek, aşırılığa yöneltmek. **I won't go to that ~** : İşi o dereceye/raddeye götürmeyeceğim. **13.** *mat.* (a) dış(lar) : bir dizide veya orantıda ilk ve son terim, (b) aşıt. **~ point** : aşıt noktası, aşaç noktası, bir işlevin belirli aralıkta maksimum veya minimum noktası. **~ subset** : aşıt alt kümesi, **14.** *man.* uç terim : bir tasımın (kıyasın) yüklem veya öznesi, **15.** *esk.* bitim noktası, münteha, **16.** **in the ~** *k.d.* son derece(de), haddinden fazla / aşırı. *He has been generous in the ~.* **17.** **the opposite ~ = the other ~** : öbür aşırılık, ifratın tam başka türlüsü, tefrit. **to go from one ~ to the other** : bir aşırılıktan öbürüne (ifrattan tefrite) gitmek. ***e.a.-*** *1. very strong, drastic, 2. greatest, highest, maximum, 3. outermost, endmost, 4. farthest, utmost, 6. extravagant, excessive, radical, immoderate, 7. last, final, 16. extremely.* ***k.a.-*** *6. moderate.*

extremely, *zf.* **1.** aşırı (derecede), pek fazla, ziyadesiyle, son derece, pek çok. *It's ~ cold today. She's ~ kind/talented/helpful. I'm ~ sorry.* **2.** **~ disconnected set** *mat.* aşırı bağlantısız küme, **3.** **~ high frequency = EHF** : aşırı yüksek frekans, 30-300 GHz arasındaki frekans.

extreme unction = last rites, *is.* (Katoliklerde) ölmek üzere olan hastaya yağ sürerek başucunda dua okuma.

extremeness, *is.* aşırılık, fazlalık, ifrat.

extremism, *is.* aşırılık, ifrat(çılık), (özellikle politikada) ifrata kaçma/aşırı gitme.

extremist, *is.&sf.* **1.** müfrit, ifratçı, aşırılığa kaçan, azılı. *an ~ party.* **2.** aşırı doktrin/politika/tutum yanlısı.

extremities, *ç. is. k.d.* **1.** eller ve ayaklar. *His ~ were frozen.* **2.** şiddetli ceza (verme), sert/haşin davranma. *If he disobeys his father again he will be forced to ~.* **3.** **lower ~ (human)** : (insanın) bacaklar(ı). **upper ~** : kollar.

extremity, *is., ç.* **-ties 1.** uç, son, nihayet, bitim noktası, münteha. *~ of a line.* **2.** (bir şeyin) son haddi, azamîsi. *The ~ of joy/of grief.* **3.** aşırı/müfrit eylem/hareket/davranış/tutum, olağanüstü önlem/tedbir. *to resort to extremities.* **4.** aşırı/müfrit inanış/fikir (dinî, siyasî vb.), **5.** *esk.* can çekişme, haletinezi, **6.** büyük tehlike, ıstırap, yoksulluk. **the last ~** : en büyük tehlike/felâket/talihsizlik, **7.** *bk.:* **extremities.** ***e.a.-*** *1. verge, border.*

extremum, *is., ç.* **-ma** *mat.* aşaç değeri : bir işlevin maksimum veya minimum değeri.

extricable, *sf.* kurtarılabilir, çıkarılabilir.

extricate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** kurtarmak, (selâmete) çıkarmak, bir kimseyi sıkıştığı/kapana kısıldığı yerden/çıkmazdan kurtarmak. *The wrecked car had to be lifted before the driver could be ~d. How can we ~ the firm from this trouble?* **2.** (kimyasal bileşimden gaz) açığa çıkarmak, serbest bırakmak, yaymak, **3.** *esk.* (a) *bk.:* **unravel,** (b) benzer şeylerden ayırmak, tefrik etmek, **4. extrication** : kurtarma, (selâmete) çıkarma, kurtulma. ***e.a.-*** *1. release, disengage, untangle, disencumber, disembarrass, disentangle, 2. emit.*

extrinsic(al), *sf.* **1.** geçici, eğreti, arızî, esaslı olmayan. *~ facts.* **2.** dış, dışınlı, dıştan gelen, haricî. **~ aid** : dış yardım. **~ motivation** *psikol.* dışınlı güdü, dıştan gelen ceza ya da ödül gibi etkenlerle sağlanan davranış. **~ stimulus** : dış uyaran, **3. extrinsically** : dıştan, haricen, arızî olarak, eğreti bir şekilde. ***e.a.-*** *1. extraneous, 2. external, outward.* ***k.a.-*** *intrinsic.*

extro-, *ön ek* **extra-** ön ekinin değişik şekli. *ör.: extrovert.*

extrorse, *sf. bot.* dışa bakan, dışa dönük/dönen. *an ~ anther.* **~ly** : dışa dönük olarak.

extroversion = extraversion, *is. psikol.* dışa dönüklük, dışa dönüm : kişinin ilgisinin kendi duygu ve düşünceleri yerine dıştaki nesnel ve toplumsal çevreye yönelmesi. **extroversive** : dışa dönük. **extroversively** : dışa dönük olarak.

extrovert, *sf.&is. psikol.* **1.** dışa dönük (karakter, kimse), başkalarıyla/çevresiyle ilgilenen (kimse), **2. ~ed** *d.d.* dışa dönük.

extrude, *f.* **-truded, -truding 1.** sıkıp çıkarmak, sıkmak, suyunu çıkarmak, ihraç etmek. *to ~ toothpaste from the tube.* **2.** (madenî, plâstik maddeyi) haddelemek, haddeden geçirmek, (tel) çekmek, **3.** çıkmak, çıkıntı yapmak, **4.** haddeden geçmek, tel hâline gelmek. *Silver ~s easily.* **5. extrudability** : sıkılabilme, haddelenebilme, telgenlik, **6. extrudable** : sıkılıp çıkarılabilir, haddelenebilir, telgen, **7. extruder** : hadde makinesi, **8. extrusible = extrusile** : telgen, haddelenebilir, tel hâline getirilebilir, **9. extrusion** : sıkıp çıkarma, haddeleme, tel çekme. ***e.a.-*** *1. expel, 3. protrude.*

extrusive, *sf.&is.* **1.** fırlatan, püskürten, çıkaran, ihraç eden, **2.** *jeol.* püskürük, volkanik/indifaî (kaya). *~ rock.*

exuberance = exuberancy, *is.* **1.** bolluk, mebzuliyet, **2.** coşkunluk, taşkınlık, heyecan. ***e.a.-*** *1. superabundance, copiousness, 2. enthusiasm.* ***k.a.-*** *1. scarcity.*

exuberant, *sf.* **1.** bol, mebzul, fazla, ziyade, aşırı. *an ~ use of metaphors.* **2.** coşkun, taşkın, heyecanlı, son derece şen/mutlu/hareketli. *She gave us an ~ welcome.* **3.** bereketli, gür. *the ~ vegetation of the jungle.* **4. ~ly** : bol bol, mebzulen; coşkunlukla, heyecanla, sevinçle; gür/bereketli bir şekilde. ***e.a.-*** *1. lavish, profuse, unreserved, 2. joyful, vigorous, 3. luxuriant, plentiful.* ***k.a.-*** *1&3. sparse, scant, scanty, meager, sporadic, 2. despairing, dejected, dispirited.*

exuberate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** *esk.* bereketli olmak, bol bol/mebzulen bulunmak, dolup taşmak, **2.** coşmak, heyecanlanmak, taşkınlık göstermek/yapmak. *~d over his victory.* ***e.a.-*** *1. overflow, superabound.*

exudate, *is. bk.:* **exudation.**

exudation, *is.* **1.** sız(dır)ma, terle(t)me, (ter vb.) gözenekten/mesamattan dışarı çık(ar)ma, **2.** sızıntı, sızan madde, gözenekten dışarı çıkan şey (ter vb.), **3. exudative** : sızan. sızdırıcı, sızma+.

exude, *f.* **-uded, -uding 1.** sız(dır)mak, terle(t)mek, (ter vb. gibi) gözenekten çık(ar)mak. *Sweat ~s from the skin.* **2.** yaymak, neşretmek, (etrafa) saçmak, (fazlasıyla/bol bol) vermek/göstermek. **She ~s charm** : Etrafını büyülüyor (hâlinden kibarlık/zarafet akıyor). *She's always friendly; she simply ~s good nature.* **He ~s conceit (from every pore)** : Azametinden yanına varılmıyor. ***e.a.-*** *1. secrete, ooze out, discharge, 2. diffuse, radiate, emit.*

exult, *gs.f.* **1.** (zafer, başarı vb. dolayısıyla) çok sevinmek, sevinçten uçmak, övünmek, iftihar etmek. *The people ~ed in/at the victory.* **2.** ~ **over** : (a) zafer şenliği yapmak, büyük neşe ve taşkınlıkla kutlamak, (yenilen düşmanı utandıracak şekilde) taşkın zafer gösterileri yapmak, (b) övünmek, gurur duymak, böbürlenmek. *He was ~ed over (winning) first prize.* **3.** *esk.* (sevinçten) zıplamak, **4. ~ingly** : sevinerek, sevinçle, sevincinden âdeta uçarcasına. ***e.a.-*** *1. rejoice, 3. leap.*

exultance = exultancy, *sf. bk.:* **exultation.**

exultant, *sf.* **1.** çok sevinçli/neşeli, sevinçten uçan/kabına sığmayan, (sevinçle) coşkun, zafer sarhoşu, mutlu, mesrur, bahtiyar. *The ~ crowds were dancing in the streets.* **to be ~ = to be in an ~ mood** : çok sevinmek, sevinçten uçmak/kabına sığmamak, içi içine sığmamak, mutlu/bahtiyar olmak, **2. ~ly** : büyük sevinç ve neşe ile, sevinç içinde, coşarak. ***e.a.-*** *1. elated, jubilant.*

exultation, *is.* aşırı sevinç/neşe, büyük şenlik, coşkunluk, zafer sarhoşluğu, övünme, iftihar, gururlanma. *There was ~ over the army's victory.* ***e.a.-*** *exultance, exultancy, jubilation, triumph.*

exurb, *is.* lüks mahalle : şehir banliyösü dışında kibar ve zenginlerin oturduğu yer. **~an** : lüks mahalleli.

exurbanite, *is.* lüks mahalleli : lüks mahallede oturan fakat şehirde çalışan kimse.

exurbia, *is.* lüks mahalleler topluluğu : şehirden uzak ve zenginlerin oturduğu semtler.

exuviae, *ç. is.* soyuntu, dökülmüş kabuk/deri : yılan ve böcek vb. nin soyulmuş deri veya kabukları.

exuvial, *sf.* soyuntu+, soyuntusal.

exuviate, *f.* **-ated, -ating 1.** (kabuk, tüy vb.) dökmek, (deri) soy(un)ma/değiştirmek (yılan, böcek vb.), **2. exuviation** : (a) (kabuk, tüy vb.) dök(ül)me, (deri) değiştirme, (b) (dökülmüş) tüy/kabuk, (soyulmuş) deri. ***e.a.-*** *1. molt.*

ex-voto, *sf.&is., ç.* **ex-votos 1.** adanmış, adak, **2.** adak verme/yerine getirme, sadaka. ***e.a.-*** *1. votive.*

ex-works, *sf.* fabrikada teslim. **~ price** : fabrikada teslim fiyatı.

-ey, *son ek* "-lı/-li/-lu/-lü, ...dolu, ...içeren/muhtevi". Adlardan sıfat yapar. **-y** son ekinin **y** ile biten adlara eklenirken aldığı şekil. **clay -> clayey** gibi.

eyas, *is.* şahin yavrusu.

eye^{1}, *is., ç.* **eyes** (eski çoğul şekli : **eyen, eyne**) **1.** göz, (şiirde) çeşm, ayn. **artificial/false ~** : sun'î/takma göz. **compound ~** : petek göz. **evil ~** : kem göz, nazar. **green ~** : kıskanç göz. **practised ~** : alışkın göz. **She has blue eyes** : Gözleri mavidir. **2.** bakış, nazar. **He cast an ~ in her direction** : Onun tarafına baktı. **My eyes fell upon an interesting article in the newspaper** : Gazetede ilginç bir makale gözüme çarptı. **Keep an ~ on him** : Ona gözkulak ol. **3.** görüş, görme, görüş kabiliyeti, ince ayrıntıları seçme yeteneği. *She has very good ~s. A good artist must have an ~ for color.* **4.** gözetme, gözlem, nezaret. *to be under the ~ of a guard.* **5.** göze benzer şey : budak, ilik, iğne deliği vb. *the ~ of a needle. Her dress was fastened with hooks and eyes.* **6.** görüş, noktainazar, fikir, mütalâa. **in my ~s** : bence, görüşüme göre. *Beauty is in the ~ of the beholder.* **7.** göz ve çevresi (göz kapakları vb.). **give s.o. a black ~** : (yumruk vurup) gözünü morartmak. **The blow gave him a black ~** : Yumruğu yiyince gözü morardı. **black s.o.'s ~** : (a) gözünü morartmak, (b) itibarını/namusunu lekelemek, **8.** nazar, muvacehe. **in the ~s of the law** : kanun nazarında/muvacehesinde, kanunen, yasaya göre, **9.** odak, merkez. *The ~ of the revolution was on the island.* **10.** ilgi, arzu, niyet. **have an~ for working** : çalışmak arzusunda olmak, **11.** *meteor.* kasırga veya siklonun merkezindeki sakin bölge, **12.** *den.* yön. **~ of the wind** : rüzgârın esme yönü. **in the wind's ~** : rüzgâra karşı, **13. an ~ for an ~** : Kısasa kısas, dişe diş, kana kan, (intikam maksadıyla) aynen mukabele, **14. be all ~s** : gözünü dört açmak, sırf dikkat kesilmek, **15. cast an ~ over** : -e göz gezdirmek. **cast down one's ~s** : yere bakmak, **16. catch s.o.'s ~** *k.d.* birinin dikkatini çekmek, gözüne çarpmak. *A notice in the paper caught his ~.* **17. do s.o. in the ~** *Brit.- k.d.* gözünü küllemek, aldatmak, faka bastırmak, **18. do sth with one's ~s open** : bir şeyi göz göre göre yapmak, **19. easy on the ~(s)** *argo* güzel, göz alıcı, hoş, cazip (kimse), **20. ~s right/left!** *As.* Sağa/sola bak! (yürüyüş hâlinde başla selâm için verilen komut). **~s front!** İleri bak! **21. get/keep one's ~ in** *Brit.* (top oyunlarında) topu gözden kaçırmamak, topun doğrultusunu iyi kestirmek, **22. give (s.o.) the eye** : *argo* (birine) hayran hayran/davetkârane bakmak, **23. give an ~ to sth** : bir şeye bakmak/göz kulak olmak, **24. have an ~ for** : (bir şeyin) iyisini seçebilmek, (bir şeyden) anlamak, (bir şeyi) iyi bilmek. *She has an ~ for a good painting.* **25. have an ~ to** : (bir şeyi) gözünden ayırmamak, göz kulak olmak, dikkat etmek, niyetinde olmak, aklı fikri ...-de olmak. **have an ~ on/to the main chance** : (şahsî) çıkarını gözetmek, kârın nereden geleceğini bilmek. **Since she left the school, she's had an ~ to marriage** : Okulu terk ettiğinden beri aklı fikri evlenmede. **26. have an ~ only for = only have ~s for** : gözü ...-den başkasını görmemek, -i gözüne kestirmek, -den başkası ile ilgilenmemek, **27. have ~s at the back of one's head** : gözünden bir şey kaçmamak, her şeyi görmek. **He has ~s at the back of his head** : Onun gözünden bir şey kaçmaz, görmediği yoktur. **28. in one's mind's ~** : (bir kimsenin) muhayyilesinde/hayalinde, **29. in the public ~** : (gazetelerde, dergilerde vb.) sık sık adı geçen, kendisinden sık sık bahsedilen. **be in the public ~** : halkın gözünde olmak/diline düşmek. *She is very much in the public ~ since her record-breaking swim.* **30. keep an ~ on** : gözkulak olmak, mukayyet olmak, gözünden ayırmamak. *Please keep an ~ on the baby for me.* **31. keep an ~ out for = keep an ~ peeled** : gözünden kaçırmamak, gözünü açmak, gözünü üzerinden ayırmamak, uyanık/müteyakkız bulunmak, **32. keep one's ~s skinned** : gözünü dört açmak, **33. lay/clap/set ~s on** *k.d.* gözüne çarpmak/ilişmek, görmek, bakmak. **When I set ~s on Paris for the first time...** : Paris'i ilk defa gördüğüm zaman... **34. look s.o. in the ~** : (birinin) gözüne/gözünün içine bakmak. *Look me in the ~ and tell the truth!* **35. make ~s at** : -e göz etmek, kaş göz etmek, âşıkane bakmak. *to make ~s at the pretty girls.* **36. make the ~s water** : gözü yaşar(t)mak, **37. mind your ~** *Brit.- k.d.* Dikkat et! Dikkatli ol! Gözünü aç! **38. more than meets the ~** *k.d.* göründüğünden başka türlü, göründüğü gibi/kadar ...değil. *Sewing looks quite simple, but there's more in it than meets the ~.* **39. My ~!** *argo* Yok canım! Hadi hadi! İnanmam! Kime yutturuyor(sun)! *Tired, my ~! She's just lazy! A diamond, my ~! That's glass!* **40. one in the ~ for** *k.d.* ...için hayal kırıklığı, üzülecek şey. *If she wins the case, it'll be one in the ~ for George; he hates women lawyers.* **41. open (s.o.'s) ~s** : gözünü açmak, uyarmak, ikaz etmek, öğretmek, aydınlatmak, gerçeği göz önüne sermek. *That experience opened our ~s to what he was really like.* **42. out of the corner of my ~** : gözümün ucu ile, yan gözle, **43. see ~ to ~ (with)** : tamamıyla aynı fikirde olmak, anlaşmak, uyuşmak, mutabık olmak. *He and his brother see ~ to ~.* **44. shut one's ~s to** : gözünü kapamak, görmemezlikten gelmek, göz yummak. *You can't shut your ~s to the problem forever.* **45. That's all my ~ (and Betty Martin)!** Bütün bunlar kuru lâf! **46. There was not a dry ~ in the room** : Odada ağlamayan yoktu. **47. up to the ~s** : boğazına/gırtlağına kadar. **I am up to the ~s in work** : Boğazıma kadar işe gömülüyüm/İşten başımı alamıyorum. **48. with an ~ to** : göz önünde tutarak, hesaba katarak, düşünerek, makdsadıyla, amacıyla. *with an ~ to one's future/one's own interest.* **49. with half an ~** : açıkça, besbelli, gözü kapalı (olarak bile), dikkat etmeden bile. *You can see with half an ~ that he and his wife are unhappy together.* **50. with the naked ~** : çıplak gözle, gözlüksüz, dürbünsüz, teleskopsuz. *You can't see many stars with the naked ~.*

eye^2, *f.* **eyed, eying/eyeing 1.** (dikkatle) bakmak, süzmek, gözünü üzerine dikmek, gözünü/bakışlarını ayırmamak, *argo* dikizlemek. *to ~ a pretty girl.* **~ narrowly** : dikkatle süzmek, **2.** göz atmak, nazar atfetmek, (gözle) muayene etmek, gözden geçirmek. *He sat there, curiously ~ing everything in the room.* **3.** delmek, delik açmak. *to ~ a needle.* **4.** *esk.* göze görünmek, gözükmek, benzemek. ***e.a.-*** *1. view, watch, observe, scrutinize.*

eyeable, *sf. esk.* **1.** görülebilir, **2.** güzel, göze hoş görünen. ***e.a.-*** *2. attractive.*

eye agate, *is.* gözlü akik : kesilip parlatılınca göze benzeyen akik taşı.

eyeball, *is.&gl.f.* **1.** göz yuvarlağı/küresi yuvarı, **2.** dikkatle bakmak, gözünü dikmek, (belirli maksatla) gözünü üzerinden ayırmamak.

eyeball-to-eyeball, *sf.&zf.* karşı karşıya, yüz yüze, burun buruna, göz göze. *an ~ confrontation.* ***e.a.-*** *face to face.*

eye bank, *is.* göz bankası : gözü kusurlu olanlara takılmak üzere yeni ölenlerden çıkarılan gözlerin saklandığı yer.

eye-bath, *is.* göz banyosu.

eyebeam, *is. esk.* bakış, nazar. ***e.a.-*** *glance, look.*

eyebolt, *is.* mapa, gözlü cıvata, halkalı vida.

eyebright, *is. bot.* **1.** göz otu *(Euphrasia officinalis),* **2.** al fare kulağı *(Anagalis arvensis).* ***e.a.-*** *1. euphrasy, 2. pimpernel.*

eyebrow, *is.* kaş. **~ pencil** : kaş kalemi. **knit the ~s** : kaşları çatmak. **raise/lift an ~** : şüphe ile bakmak.

eye-catcher, *is. k.d.* göz alıcı, nazarları üzerine çeken, cazip/çekici şey.

eye-catching, *sf. k.d.* **1.** çekici, cazip, göz alıcı, nazarları üzerine çeken, **2.** açık, vazıh, kolayca göze çarpan, bariz, dikkati çeken. ***e.a.-*** *1. striking, appealing, 2. conspicuous.*

eyecup, *is.* göz fincanı : göz banyosu yapılacak sıvıyı içine koyup göze tutmaya mahsus kap. **eye bath** *d.d.*

eyed, *sf.* **1.** gözlü, gözü olan, **2.** gözlü : belirli bir renk/şekil/sayıda gözü olan. *blue-~. An almond-~ girl. A one-~ pirate/monster.* **3.** göz göz, delikli, göz göz benekli, **4. s.o.'s blue-eyed boy** : bir kimsenin göz bebeği/gözdesi/gözünün nuru. *Smith is the President's blue-eyed boy at present.* ***e.a.-*** *3. ocellated.*

eye dialect, *is.* sözcül yazı, taklit imlâ : kelimeleri telâffuz edildikleri gibi yazma. Örneğin **says** yerine ***sez,*** **women** yerine ***wimmin*** gibi. Çok defa konuşanın cahilliğini belirtir.

eyedness, *is.* tek gözlülük : tek okülerli mikroskop gibi optik aletlere bakarken gözün birini ötekine yeğ tutma.

eyedropper, *is.* göz damlalığı. **~ful** : damlalık dolusu.

eye drops, *is. tıp* göz damlası.

eyeful, *is., ç.* **-fuls** **1.** göze kaçan (yabancı madde). *an ~ of dust.* **2.** göz doyurucu, bol bol, göze batan/göz dolduran şey. **have/get an ~** : gözü doymak, bol bol/doyasıya seyretmek. *He got an ~ when the ladies went swimming.* **3.** *k.d.* dikkatli bakış, **4.** *argo* çok güzel kadın/kız, bir içim su. *She's quite an ~.*

eyeglass, *is.* **1. eyeglasses, glasses, spectacles** *d.d.* gözlük. Genellikle **a pair of eyeglasses** şeklinde kullanılır. *My ~ frame is broken.* **2.** monokl, tek gözlük, **3.** *bk.:* **eyepiece**, **4.** *bk.:* **eyecup.**

eyeground, *is. anat.* göz dibi.

eyehole, *is.* **1.** *bk.:* **eye socket**, **2.** delik, göz, **3.** (bir perdede vb.) seyir deliği. ***e.a.-*** *2. eye, 3. peephole.*

eyehook, *is.* kanca, çengel, bir halat veya zincir ucuna halka ile sabit olarak tutturulmuş çengel.

eyelash, *is.* kirpik. **false ~es** : takma kirpikler. **by an ~** : kıl payı, kıtı kıtına, güçlükle.

eye lens, *is.* göz merceği : dürbün vb. de göze yakın olan mercek.

eyeless, *sf.* **1.** gözsüz, **1.** kör, âmâ. ***e.a.-*** *2. blind.*

eyelet, *is.&gl.f.* **1.** delik, sicim/halat/kordon vb. geçirmeye mahsus yuvarlak delik, **2.** (küçük) halka, bilezik, (kumaş/deri/perde vb. deki delik etrafına geçirilen) madenî bilezik, **3.** (duvar vb. deki) gözetleme deliği, **4.** gözcük, küçük göz, **5.** delik açmak, delmek, **6.** deliğe madenî bilezik geçirmek. ***e.a.-*** *2. grommet, 3. peephole, loophole.*

eyeleteer, *is.* delgi, delik zımbası : kumaş vb. de delik açıp etrafına madenî bilezik geçirmeye yarayan alet.

eyelid, *is.* **1.** göz kapağı. **without batting an ~** : gözünü kırpmadan, kılı kıpırdamadan, cesaretle, sükûnetle, **2. hang on by one's ~s** *k.d.* pamuk ipliği ile bağlı olmak, tehlikeli/müşkül şartlar altında ümitsizce mukavemet etmek/direnmek/dayanmak. *The soldiers are still holding the fort, but they're hanging on by their ~s.*

eyelike, *sf.* göz gibi, göze benzer, göz biçiminde.

eyeliner, *is.* göz boyası.

eye-minded, *sf.* keskin görüşlü, görüşü kuvvetli.

eyen, *is. esk.* gözler *bk.:* **eye.**

eyeopener = eye-opener, *is.* **1.** öğrenek, ibret, insanın gözünü açan/uyanık olmaya zorlayan şey, şaşırtıcı/hayret verici şey. **2.** *k.d.* göz açtıran, uyandıran, sabahleyin mahmurluğu dağıtmak için içilen içki/meşrubat.

eye-opening, *sf.* şaşırtıcı, hayret verici, uyarıcı.

eyepiece, *is.* göz merceği, oküler : optik cihazlarda göze yakın olan mercek. ***e.a.-*** *ocular.*

eyepoint, *is.* göz yeri : mikroskop vb. gibi optik aletin göz dayama yeri.

eyepopper, *is.* şaşırtıcı/şayanıhayret şey, gözü faltaşı gibi açtıran şey. **eye-popping** : şaşırtıcı, hayret verici.

eyer, *is.* bakan/gören/gözetleyen/dikizleyen kimse.

eye rhyme, *is. bk.:* **sight**^{1} (35).

eyeservant = eyeserver, *is.* dalgacı, yalnız başında bulunulduğu zaman çalışıp gözetlenmediği zaman dalga geçen hizmetçi.

eyeservice, *is.* **1.** göz boyacılık : yalnız başında bulunulduğu zaman yapılan iş, **2.** hayranlıkla seyretme.

eyeshade, *is.* gölgelik, göz siperi, gözü fazla ışıktan koruyan siper.

eye shadow, *is.* rimel, göz boyası.

eyeshot, *is.* görüş uzaklığı, görüş, rüyet, bakış, nazar. **in / within ~ of the house** : evden görülebilecek uzaklıkta. **beyond/out of ~**: görülemeyecek uzaklıkta.

eyesight, *is.* **1.** görüş, görme duyusu, görebilme yeteneği, rüyet. *He has good/poor ~.* **2.** görüş uzaklığı/mesafesi, **3.** *esk. bk.:* **observation.** ***e.a.-*** *1. sight, 2, view, eyeshot.*

eye socket, *is.* göz çukuru/yuvası.

eyesome, *sf. esk.* güzel, göze boş görünen, lâtif, hoş.

eyes-only, *sf. k.d.* gizli, mahrem. ***e.a.-*** *confidential.*

eyesore, *is.* göze batan/çok çirkin şey, çevresinin güzelliğini bozan şey (bina, mobilya vb.).

eye splice, *is. den.* ilmik bağı.

eyespot, *is.* **1.** ilkel hayvanların görme organı, **2.** (göz biçiminde) benek (tavus kuşu tüyündeki benekler gibi), **3.** sarı benek : bir tür bitki hastalığı.

eyestalk, *is. zool.* göz çıkıntısı : ıstakoz, karides gibi deniz hayvanlarında görme organını taşıyan çıkıntı.

eyestrain, *is.* göz yorgunluğu.

Eyetalian = Eyetie, *is. argo* İtalyan, makarnacı (hakaret için söylenir).

eyetooth, *is., ç.* **-teeth 1.** (üst çenedeki) köpek dişi, **2. cut one's eyeteeth** : tecrübe/hüner kazanmak, görgü/bilgi ve tecrübesini ilerletmek, **3. give one's eyeteeth (for)** : (istediğini elde etmek için) her fedakârlığa katlanmak, her şeyini vermek/feda etmek. *I'd give my eyeteeth for a piano like that.*

eyewash, *is.* **1. collyrium** *d.d. ecz.* göz suyu, gözü temizleme veya tedavi için kullanılan su, **2.** *ABD- argo* göz boyama, yapmacık, sahtelik, aldatmaca. *He seems very busy, rushing about like that, but it's all ~, he never does any work at all.* **3.** *ABD- argo* saçma/manasız şey. ***e.a.-*** *3. nonsense, bunk.*

eyewater, *is. esk.* **1.** göz suyu, **2.** gözyaşı. ***e.a.-*** *1. eyewash, 2. tears.*

eyewink, *is.* **1.** göz kırpma, **2.** *esk.* bakış, nazar. ***e.a.-*** *2. look, glance.*

eyewinker, *is.* kirpik. ***e.a.-*** *eyelash.*

eyewitness, *is.&gl.f.* **1.** görgü tanığı/şahidi, bir olayı gözü ile gören kimse. *There is an ~ to the crime.* **2.** (bizzat) görmek, tanık/şahit olmak. *to ~ a murder.*

eye worm, *is. zool.* göz kurdu *(Filaria loa)* : Takriben 12 mm uzunluğunda beyazımsı renkte yuvarlak kurt, Afrika'nın bazı bölgelerinde bulunur ve göz kapaklarında iltihaplı bir hastalığa sebep olur.

eyne, *is. esk.* gözler. *bk.:* **eye.**

eyot, *is.* adacık. ***e.a.-*** *ait.*

eyra, *is. bk.:* **jaguarundi.**

eyre, *is. esk.* **1.** devir, seyahat, **2.** seyyar mahkeme : gezginci/seyyar yargıçlardan kurulu mahkeme (Orta Çağda İngiltere'de mevcuttu). **justices in ~** : gezginci yargıçlar.

eyrie = eyry, *is.* kartal yuvası. ***e.a.-*** *aerie.*

eyrir, *is., ç.* **aruar** İzlanda kuruşu : 0.001 krona değerinde alüminyum bronz para.

*****

***

*

- F -

F, f, *is., ç.* **F's/Fs, f's/fs 1.** İngiliz alfabenin altıncı harfi, **2.** F sesi : *fat, fast, fire* kelimelerindeki gibi, **3.** sırada altıncı, **4.** (bazı okullarda) en düşük başarı derecesi, zayıf, yetersiz, **5.** *müz.* fa notası, "C major" ölçeğinde dördüncü nota, **6.** *kim.* Fluor'un simgesi, **7.** *fiz.* kuvvet simgesi, **8.** *elekt.* Farad, **9.** Fahrenheit derecesi.

f = **1.** frekans, **2.** feet (kadem), 30.5 cm.

fa, *is. müz.* fa (nota).

FA, *As.* = Field Artillery (Sahra Topçusu).

FAA = Federal Aviation Agency.

fabaceae, *is. bot.* fasulye familyası.

fabaceous, *sf. bot.* fasulyegillerden, fasulye familyasına mensup.

Fabian, *sf.&is.* **1.** tedbirli, ihtiyatlı, geciktirici (kimse/politika), **2.** oyalama, geciktirme ve yıpratma ile zafere/başarıya ulaşmaya çalışan, yıpratma politikası taraftarı (bu tarzda Hannibal'i yenen Roma generali *Quintus Fabius Maximus* 'a izafeten), **3.** İngiltere'de ılımlı sosyalist *Fabian Society* üyesi veya taraftarı, **4.** **~ism** : ılımlı sosyalizm, **5.** **~ist** : ılımlı sosyalist, **6.** **~ Society** : 1884'te kurulup barışçı yollardan tedricî olarak sosyalizmi yaymaya çalışan İngiliz cemiyeti.

fable, *is.&sf.&f.* **-bled, -bling 1.** masal, kıssa, içinde hayvanların da insanlar gibi konuşup davrandığı terbiyevî kısa hikâye. *tell ~s.* **2.** hayalî hikâye, **3.** efsane, menkıbe, **4.** yalan, uydurma şey, **5.** *esk.* epik/dramatik şiir veya piyes konusu, **6.** *esk.* boş/anlamsız söz/konuşma, **7.** masal anlatmak, hikâye söylemek/yazmak, **8.** yalan söylemek, uydurmak, **9.** gerçek süsü vermek, (bir şey hakkında) gerçekten olmuş gibi konuşmak/anlatmak. ***e.a.-1.*** *apologue, parable, allegory,* ***3.*** *legend, myth,* ***4.*** *lie, fib, fabrication, falsehood,* ***8.*** *lie, fabricate.*

fabled, *sf.* **1.** efsanevî, esatirî, hayalî, **2.** ünlü, meşhur, dillere destan olan. *a ~ king.* ***e.a.- 1.*** *fictitious, invented.*

fabler, *is. bk.:* **fabulist.**

fabliau, *is., ç.* ***fabliaux*** *Fr.* manzum masal : XII-XIII. yy. da Fransa'da halk arasında söylenen kaba ve mizahî manzum hikâye.

fabric, *is.* **1.** kumaş, bez, **2.** dokuma, dokunuş, **3.** çerçeve, çatı, yapı, **4.** bina, **5.** inşa/yapı tarzı, **6.** doku, nesiç, bünye, yapılış, teşekkül. **the social ~** : toplumsal bünye. ***e.a.- 1.*** *cloth,* ***2.*** *texture,* ***3.*** *framework, structure,* ***4.*** *building, edifice.*

fabricant, *is.* yapımcı, imalâtçı, fabrikatör. ***e.a.-*** *maker, manufacturer.*

fabricate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** yapmak, imal etmek, üretmek, **2.** parçalarını bir araya getirerek yapmak, monte etmek. *Automobiles are ~d from parts made in different factories.* **3.** uydurmak, yalan söylemek/icat etmek, *argo* atmak, palavra sıkmak, **4. fabricative** : üretimsel, yapımla/imalâtla ilgili. ***e.a.-1.*** *construct, build, manufacture,* ***3.*** *invent, make up, devise, create (a story, lie etc.)*

fabrication, *is.* **1.** yapım, yapma, imal etme, üretme, **2.** yalan, uydurma. ***e.a.-1.*** *manufacture,* ***2.*** *fiction, lie.*

fabricator, *is.* **1.** yalancı, yalan uyduran kimse, **2.** yapımcı, imalâtçı, fabrikatör, **3.** fabrika/montaj işçisi. ***e.a.- 1.*** *liar, forger,* ***2.*** *maker, manufacturer.*

fabrikoid, *is.* piroksilin kaplı bez kumaş.

fabular, *sf.* efsanevî, masalımsı, masal/efsane gibi.

fabulist, *is.* **1.** masal/efsane yazarı, masalcı, masal anlatan/uyduran kimse, **2.** yalancı, yalan uyduran kimse. ***e.a.- 2.*** *liar.*

fabulous, *sf.* **1.** inanılmaz, akla hayale sığmaz, hayret verici, şaşırtıcı, abartılmış, mübalâğalı. **a ~ price** : fahiş fiyat. **a ~ sum of money** : çok büyük bir meblâğ, **2.** *k.d.* fevkalâde, harikulâde. *We had a ~ time at the party.* **3.** efsanevî, masalımsı, hayalî, hayal mahsulü, masallarda/efsanelerde rastlanan/duyulan. *The phoenix is a ~ bird. ~ creatures.* **4. ~ly** : fevkalâde, son derece, aşırı derecede. *~ly high prices. He is ~ly wealthy.* **5. ~ness** : fevkalâdelik, aşırılık, efsanevîlik, masalımsılık. ***e.a.-*** *1. incredible, unbelievable, amazing, astonishing, astounding, 2. marvelous, wonderful, exciting, 3. fabled, fictitious, imaginary.* ***k.a.-1.*** *usual, 3. actual, historical.*

façade, *is., ç.* **façades** *Fr.* **1.** *mim.* ön, cephe, binanın ön yüzü, **2.** (aldatıcı) dış görünüş, zevahir, sahte/yapma gösteriş. *a ~ of honesty.* **facade** *şdy.*

face^{1}, *is.* **1.** yüz, çehre, surat. *a beautiful ~.* **to fall (flat) on one's ~** : yüzükoyun düşmek. **He was lying ~ up(wards)** : Sırtüstü yatıyordu. **~ down** : yüzüstü, yüzükoyun. **to turn sth. ~ up** : bir şeyin yüzünü yukarı çevirmek, **2.** yüz (ifadesi), sima. *a sad/happy ~. He's a good judge of ~s.* **3.** surat/yüz buruşturma/ekşitme, surat etme, acayip yüz ifadesi, **4.** *k.d.* küstahlık, cür'et, yüz (süzlük). **He had the ~ to tell us** : Bize söylemek cür'etini gösterdi. *How anyone could have the ~ to ask that question?* **5.** (dış) görünüş, görünüm, veçhe, zevahir. **on the ~ of it** : görünüşe göre, zahiren. **We have information that puts a different ~ on the matter** : Edindiğimiz bilgiler işe tamamen değişik bir veçhe veriyor. **6.** gösteriş, sahte tavır, **7.** (a) şeref, itibar, (b) kendine güven, nefsine itimat. **He maintained a firm ~ in spite of great difficulties** : Büyük güçlüklere rağmen kendine güveni sarsılmadı. **8.** (ticarî evrakta yazılı) asıl değer (faiz, iskonto vb. hariç). *bk.:* **face value. 9.** (belge, vesika vb) açık anlam, aşikâr mana. *the ~ of the document.* **10.** yeryüzü, (coğrafî/genel) görünüş, **11.** yüzey, satıh, yamaç, sırt. **the ~ of the earth** : yeryüzü. **He vanished off the ~ of the earth** : Yeryüzünden kayboldu/silindi. *The level ~ of the plains. We climbed the north ~ of the mountain.* **12.** üst (taraf), (kullanılan) yüz. *the ~ of a watch/of a clock.* **13.** ön, cephe. *the ~ of a building.* **14.** (alet vb.) çalışan/iş gören yüzey. *the ~ of a golf club.* **15.** *geom.* yüzey, satıh. *A cube has 6 ~s.* **16.** *min.* alın, üzerinde çalışılan tünel duvarı. *The miners work at the ~ for 7 hours each day.* **17. typeface** *d.d. bas.* yazı, harf, harf çeşidi/biçimi. **Which ~ shall we print this book in?** Bu kitabı hangi çeşit harfle basacağız? **bold ~** : kalın/siyah harf. *broad/narrow ~.* **18.** *hv. den.* pervanenin arka yüzü, **19.** tabyanın çıkıntısı, **20.** (kristal) kesik yüz(ey), **21.** *esk.* görünüş, zuhur, mevcudiyet. **to flee from the ~ of the enemy** : düşmanı görünce kaçmak, **22. ~ to ~** : (a) yüz yüze, karşı karşıya. *The opponents were brought ~ to ~. During the storm I came ~ to ~ with death.* (b) **~ to ~ with** : huzurun(d)a, **23. fly in the ~ of** : karşı gelmek, meydan okumak, aldırmamak, tanımamak, hiçe saymak. *fly in the ~ of custom/convention.* **fly in the ~ of facts** : gerçeklere aldırmamak, gerçekleri inkâra kalkışmak. **fly in the ~ of providence** : kadere karşı mücadele etmek, **24. have the ~** : yüzü olmak, yüzü tutmak, cür'et etmek, utanmamak, hiç çekinmemek. *I don't know how you have the ~ to ask for such a thing!* **25. in the ~ of** : (a) rağmen, ...olduğu hâlde. *He succeded in the ~ of tremendous difficulties.* (b) karşı(sında), muvacehesinde. *He showed no fear in the ~ of danger.* **in the ~ of all men** : âleme karşı, **26. keep a straight ~** : gülmemek, (gülmemek için) kendini (zor) tutmak. **I found it hard to keep a straight ~** : Gülmemek için kendimi zor tuttum. **27. look (s.o.) in the ~** : utanmadan/korkmadan (birinin) yüzüne bakabilmek. **look death in the ~** : ölümü göze almak, ölümden korkmamak, **28. loose ~** : küçük düşmek, itibarını kaybetmek, mahcup/rezil olmak, yüzü kalmamak. *When he failed to beat his opponent, he felt he had lost ~ with his friends, who all expected him to win.* **29. make/pull a ~ = pull ~s** : yüzünü gözünü oynatmak/buruşturmak, yüzüne acayip ifadeler vermek, (yüz işaretleriyle) alay etmek. *The little girl on the bus was making ~s at people.* **30. make/pull a disapproving ~** : (ret anlamında) surat asmak, kaş çatmak, **31. on the ~ of it** : görünüşte, ilk bakışta, görünüşe/zevahire göre. *On the ~ of it his evidence is false.* **32. pull/wear a long ~** : üzgün görünmek, yüzü gülmemek, suratını (bir karış) asmak, **33. put a good (or bold, brave, etc.) ~ on** : (zor bir durumu) cesaretle/metanetle vb. karşılamak, yılmamak, fütura kapılmamak. *You must put a good ~ on it.* **34. put a new ~ on the matter** : işin şeklini değiştirmek, işe başka biçim/veçhe vermek, **35. save ~** : şerefini/onurunu/itibarını/haysiyetini korumak, küçük düşmemek, şöhretine halel getirmemek. **He had to resign, to save ~** : Onurunu korumak için istifa etmek zorunda kaldı. **36. set (one's) ~ against** : direnmek, karşı gelmek, muhalefet/mukavemet etmek, -e karşı cephe almak. *He set his ~ against any kind of change.* **37. show one's ~** : gözükmek, ortaya/meydana çıkmak, kendini/yüzünü göstermek, arzıendâm etmek, **38. to one's ~** : yüzüne karşı, dobra dobra, dolaysız. *I told him the truth to his ~.* **to my ~** : yüzüme karşı. ***e.a.-1.*** *visage, countenance,* ***2.*** *features, appearance, aspect, mien,* ***3.*** *grimace,* ***4.*** *boldness, impudence,* ***5.*** *appearance,* ***6.*** *pretense,* ***7.*** *(a) dignity, prestige, (b) assurance, confidence,* ***11&15.*** *surface,* ***13.*** *front, facade,* ***21.*** *sight, presence,* ***25.*** *(a) in spite of, notwithstanding, against, (b) in the presence of,* ***31.*** *apparently,* ***32.*** *look sad,* ***36.*** *oppose, resist,* ***37.*** *appear, be seen,* ***38.*** *brazenly, directly, openly, frankly.*

face^{2}, *f.* **faced, facing 1.** (yüzüne) bakmak, karşı karşıya/yüz yüze gelmek/bulunmak. *The dancers stood facing each other. He was facing me at the dinner.* **2.** nâzır (yüzü dönük) olmak. *The house ~s west.* **3.** karşı gelmek, karşısında olmak, karşılaşmak, karşısına çıkmak, göze almak. *Another problem now ~s us. They were ~d with difficult decision.* **the difficulties that ~ us** : karşılaştığımız güçlükler. *to be ~d with defeat.* **He was ~d with the prospect of doing it himself** : Onu bizzat yapmak zorunda kalmıştı. **I can't ~ another winter here** : Burada bir kış daha geçirmeyi göze alamam. **4.** *gen.* **~ down/out** : cesaretle karşılamak, farkında/haberdar olmak. **to ~ down an opponent** : rakibinin karşısına cesaretle çıkmak, **5.** muhalefet etmek, karşı çıkmak, **6.** kaplamak, astarlamak. *to ~ garment with silk. a wooden house ~d with brick.* **7.** elbisenin kenarına biye geçirmek, **8.** (iskambil) kâğıt açmak, **9.** (taşın yüzünü) yontmak, yontup düzeltmek, **10.** (buz hokeyinde hakem) diski iki oyuncu arasına koymak, **11.** (sağa/sola/geriye) dönmek. **Right ~!** Sağa dön! **Left ~!** Sola dön! **~ this way** : Bu tarafa dönünüz. **~ about** : geriye dönmek, **12. ~ both ways** *mec.* her iki tarafı da idare etmek, tavşana kaç tazıya tut demek, hem nalına hem mıhına vurmak, **13. ~ down** : (a) (karşısındakini) sindirmek, (yüzüne dik dik bakarak) yıldırmak, susturmak, **14. ~ off** : (buz hokeyinde) diski iki oyuncu arasına koyarak oyunu başlatmak, **15. ~ on/to/toward** : (yüzü/cephesi) dönük olmak, -e bakmak. *The house ~s on the street.* **16. ~ out** : sonuna kadar dayanmak, sebat etmek, azmetmek, **17. ~ the music** *ABD- argo* (tehlike, cezalandırılma ihtimali karşısında) yılmamak, çekinmemek, sonuca katlanmak. **We'll have to ~ the music** : Yılmayalım/yılmamamız, sonuca katlanmamız gerekir. **18. ~ to/toward** : (yüzünü) -e dön(dür)mek/yönel(t)mek. *to ~ toward the sea.* **19. ~ up to** : (a) bildirmek, kabul etmek, (b) cesaretle karşılamak. *to ~ up to a difficult situation/an enemy.* **20. faceable** : karşılaşılabilir, yüz yüze gelinebilir. ***e.a.- 19.*** *(a) admit, acknowledge, (b) confront.*

face-ache, *is.* **1.** nevralji, **2.** *mec.* üzgün kimse.

face angle, *is.* yüz açısı.

face card, *is.* (iskambil) resimli kâğıt (papaz vb.).

face centered, *sf.* (kristal) yüzey merkezli. *bk.:* **body-centered.**

face-cloth, *is.* el bezi. ***e.a.-*** *washcloth.*

-faced, *son ek* **1.** "yüzlü". **rosy-faced** : pembe yüzlü. **two-faced** : ikiyüzlü, **2.** "kaplı, kaplanmış". **marble-faced** : mermer kaplı.

facedown, *zf.* yüzükoyun, yüzüstü.

face fly, *is. zool.* yüz sineği *(Musca automnalis)* : K Amerika'da davarların gözüne musallat olan zararlı bir sinek.

face-harden, *gl.f.* (madenlerin) yüzeyini sertleştirmek.

faceless, *sf.* **1.** yüzsüz, **2.** adsız, isimsiz, ne idüğü belirsiz. *a ~ mob.* **3.** gizli, el atından hükmünü yürüten.

face-lift, *is.&f.* **1.** güzellik ameliyatı, estetik ameliyatı (yaptırmak). **to have a ~** : güzellik ameliyatı olmak. **to give the house a ~** : evi tamir edip güzelleştirmek, **2.** *k.d.* ıslahat, düzenleme, yeniden örgütlendirme/organize etme. *The whole company needs a ~.* **3. ~er** : güzellik ameliyatı yapan, tamir edip güzelleştiren, **4. ~ing** : güzellik ameliyatı (yaptırma/yapma), ıslah, düzenleme.

face-off, *is.* (buz hokeyinde) diski ortaya koyarak oyunu başlatma.

faceplate, *is.* (torna tezgâhında) düz ayna, işin bağlandığı ayna.

facer, *is.* **1.** anî/şaşırtıcı darbe, yenilgi, **2.** (boks) surata inen yumruk, **3.** anî/büyük güçlük, **4.** (a) yüzey tornacısı, (b) yüzey tornalama bıçağı, (c) mücevheratın yüzeyini işleyen/parlatan işçi, (d) elbiselere biye geçiren işçi, **5.** bir şeyin cephesini/yüzünü kaplayan şey.

face-saver, *is.* durumu/görünüşü kurtaran, müşkül duruma haysiyeti koruyucu çözüm yolu bulan kimse.

face-saving, *sf.&is.* durumu/görünüşü kurtarıcı/kurtaran, haysiyeti koruyucu (çözüm yolu vb.).

facet, *is.&gl.f.* **-eted, -eting 1.** façeta, faseta : kıymetli taşın işlenmiş/parlatılmış yüzeyi, **2.** evre, safha, hâl, görünüş, yön, cephe. *The question has many ~s.* **3.** *zool.* faset : böcek gözünün saydam kat bölgesi, **4.** (kıymetli taşı) yontmak, traş etmek.

facete, *sf. esk.* **1.** *bk.:* **facetious, 2. ~ly** *bk.:* **facetiously, 3. ~ness** *bk.:* **facetiousness.**

facetiae, *ç. is.* **1.** şakacı/nükteli sözler/yazılar, **2.** kaba nüktelerle dolu kitap, hikâye vb.

facetious, *sf.* **1.** şakacı, lâtifeci, nüktedan, nekre, tuhaf, hafifmeşrep, alaycı. *a ~ remark. a ~ person.* **I became angry at his ~ remarks** : Alaycı sözlerine içerledim. **2. ~ly** : şaka ile, lâtife yollu, **3. ~ness** : şaka(cılık), nükte(danlık), alay(cılık). ***e.a.-1.*** *comical, droll, jocular, funny, humorous, witty, jocose.* ***k.a.- 1.*** *lugubrious.*

face-to-face, *sf.&zf.* yüz yüze, karşı karşıya, karşılıklı. *They had a ~ argument.* **We met ~ for the first time** : İlk olarak yüz yüze geldik.

faceup, *zf.* sırtüstü, yüzü yukarıya (dönük). *floating ~ .*

face value, *is.* **1.** itibarî kıymet, saymaca değer, görünürdeki/zahirî değer/önem/anlam. *If you take his remarks only at their ~ ~ you will not have understood his full meaning. Do not accept promises at ~ ~.* **2.** (bono, hisse senedi vb.) yazılı/itibarî/asıl değer.

facework, *is.* cephe kaplaması : bina, duvar cephesine konulan mermer vb.

facia, *is. Brit. bk.:* **fascia.**

facial, *sf.&is.* **1.** yüz+, yüze ait, **2.** yüz masajı, **3. ~ angle** : yüz açısı : insan biliminde kafatası ekseni ile yüze teğet düzlem arasındaki açı, **4. ~ index** : yüz belirteci : yüz genişliğinin yüksekliğine oranı, **5. ~ nerve** : yüz siniri, **6. ~ly** : yüze, yüzden.

-facient, *son ek* "-laştırıcı, -laştıran ...yapan, sebep olan". Ör.: **liquifacient** : sıvılaştıran, sıvılaştırıcı.

facies, *is., ç.* **facies 1.** genel görünüş (hayvan/bitki topluluğunun genel vasfı), **2.** bir toplumun çevreye özgü görünüşü veya çevresel değişimi. *a plant species with a particular distinct ~.* **3.** *jeol.* kayaç oluşuğu : bileşim, yaş, içindeki taşıl (fosil) vb. bakımından başka kayalardan ayrı kaya/kayalar grubu, **3.** *tıp* bir hastalığa özgü yüzeysel görünüm. *peptic ulcer ~. adenoid ~.*

facile, *sf.* **1.** kolay, zahmetsiz. *~ success/victory. a ~ method.* **2.** sathî, derin olmayan, anlamsız, baştan savma. *~ remarks/answers/expression. ~ tears.* **3.** sevimli, cana yakın, uysal, yumuşak huylu, **4.** akıcı, selis. *~ prose.* **5.** mahir, usta, becerikli, çevik, atik, tetik. *~ hand. ~ writer.* **6.** temkinli, muvazeneli, emin, **7. ~ly** : kolayca, kolaylıkla, zahmetsizce, uysallıkla, ustalıkla, maharetle, **8. ~ness** : kolaylık, uysallık, ustalık, maharet. ***e.a.-1.*** *easy, 2. superficial, smooth, 3. affable, agreeable, complaisant, 4. fluent, ready, flowing, 5. glib, nimble, 6. poised, assured.*

facilitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** kolaylaştırmak, çabuklaştırmak. *measures intended to ~ economic recovery.* **2.** (bir kimsenin) ilerlemesine yardım etmek, **3. facilitation** : kolaylaş(tır)ma, çabuklaş(tır)ma, kolaylık, **4. facilitative** : kolaylaştırıcı, çabuklaştırıcı, **5. facilitator** : kolaylaştıran, çabuklaştıran şey/kimse. ***e.a.-1.*** *expedite, ease, help, make easier, 2. assist, promote, advance*

facilities, *ç. is.* araç, vasıta, imkân, bina, tesisat, malzeme, işe yarayan/kolaylık sağlayan şey. **transportation ~** : taşıma araçları. **educational ~** : eğitim araçları/malzemesi. *One of the ~ our students have is a large library.*

facility, *is., ç.* **facilities 1.** kolaylık, sühulet, avantaj. *A free bus to the airport is a ~ offered only by this hotel.* **2.** uzluk, hüner, ustalık, beceriklilik, maharet. *He translated with great ~.* **3.** akıcılık, fesahat, selâset, **4.** (kolayca) uyma, uygunluk (sağlama), tevafuk. ***e.a.-1.*** *ease, convenience, 2. dexterity, aptitude, 4. compliance.*

facing, *is.* **1.** kaplama, süsleyici/koruyucu/takviye edici tabaka, **2.** biye, (süslemek/sağlamlaştırmak için kumaşın kenarına geçirilen) şerit, **3.** (kumaş) baskı, (kol, yaka, etek vb. de) kumaşın içeriye/dışarıya kıvrılması, **4. ~s** : askerî elbiselerin kol ve yaka süsü.

facinorous, *sf. esk.* şerir, habis, son derece kötü/tehlikeli. ***e.a.-*** *infamous, wicked.*

facsimile, *is.&gl.f.* **-led, -leing 1.** tıpkıbasım, faksimile, suret, kopye, **2.** tıpkıiletim, şekil iletimi, faksimile : radyo veya telgrafla uzağa resim, şekil, yazı, fotoğraf vb. nakli, **3.** tıpkı basmak, kopya etmek, tıpkısını/aynını/suretini çıkarmak, **4.** tıpkı iletmek, (radyo veya telgrafla) şekil iletmek. ***e.a.-1.*** *replica, reproduction, duplicate, copy, 3. duplicate, copy.*

fact, *is.* **1.** gerçek, hakikat, doğru (olan şey). *Space travel is now a ~.* **I accept that he says a ~** : Söylediklerini doğru olarak kabul ediyorum. **It is a ~ that** : Şurası gerçektir ki/gerçek şudur ki... **The ~ of the matter is that** : İşin doğrusu şudur ki... **stick to ~s** : (a) gerçeği/doğruyu söylemek, gerçekten ayrılmamak, (b) olayları göz önünde tutmak, hayale kapılmamak. **~ and fiction** : gerçek ve hayal. *He can't tell ~ from fiction/from fable.* **2.** olay, vak'a, vakıa. *Story founded on ~.* **Look ~s in the face** : Olayları olduğu gibi görmek. **3.** gerçek olay, doğada olup biten ve duyu organlarıyla anlaşılan şey. *Scientists deal with ~s, they attempt to find reasons for ~s.* **4.** doğru olduğu bilinen/söylenen/varsayılan şey, **5.** husus, keyfiyet. *The ~ of his presence is proven by witness.* **6.** *gen.* **~s** *huk.* olgu, vakıa, vak'a, bizatihi vak'a/olan şey/olay, **7. after the ~** *huk.* suç işlendikten sonra. **an accessory after the ~** : cürüm işlendikten sonra suç ortağı olan kimse, **8. an accomplished ~** : emrivaki, oldu bitti, **9. apart from the ~ that** : -den başka, **10. before the ~** *huk.* suç işlenmeden önce, suça takaddüm eden. **an accessory before the ~** : suç işlenmeden önce ortaklık eden kimse, **11. for a ~** : kesinlikle, kesin olarak. **I know it for a ~** : Kesinlikle biliyorum. **12. in ~ = as a matter of ~ = in actual ~ = in point of ~** : hakikaten, filhakika, aslında, aslını ararsan, işin doğrusu, daha doğrusu, nitekim. *Officially he is in charge, but in ~ his secretary does all the work. He doesn't mind, in fact, he's very pleased.* **I finished it yesterday, as a matter of ~** : Aslında/daha doğrusu onu dün bitirdim. **13. owing to the ~ that** : -den dolayı, ...olması nedeniyle. ***e.a.-1.*** *actuality, truth, 5. event, 12. really, indeed.* ***NOT*** **: FACT** ve **TRUTH** kelimelerinin ikisi de gerçek, hakikat anlamına gelir. **FACT**, görülebilen, duygu organlarıyla hissedilebilen olgular, maddî gerçekler için kullanılır. **TRUTH** ise, zihinde, düşüncede bulunan, doğruluğu mantıkla kanıtlanabilen, olaylar dizisinden usavurma ile varılan söz, hüküm ve düşünceleri belirtir. *The occurence of day and night are facts, that the earth revolves around its axis is a truth.*

fact-finder, *is.* delil toplayan/araştıran/ bulan kimse.

fact-finding, *sf.&is.* **1.** delil toplayan/araştıran/ bulan, **2.** delil toplama/araştırma. **a ~ committee** : delil araştırma kurulu. **an arbitrator engaged on a ~ mission** : delil toplamaya çalışan bir hakem.

factful, *sf.* gerçek, doğru, gerçeğe/olaylara uygun.

factice, *is.* fektis : keten tohumu yağını kükürt veya kükürt klorürle volkanize ederek elde edilen lâstiğe benzer tüy gibi yumuşak madde.

facticity, *is.* doğruluk, gerçeklik. ***e.a.-*** *factuality.*

faction, *is.* **1.** bölüntü, hizip, büyük bir topluluk/parti/hükûmet/kurum vb. içinde anlaşmazlıklardan doğan bölünme/ayrılık, böylece bölünen küçük gruplardan her biri. *A faction often seeks to promote only its own interests at the expense of the other group as a whole.* **2.** ihtilâf, nifak, ara bozukluğu, hizipleşme, münazaa. ***e.a.-1.*** *wing, bloc, clique, 2. dissension, strife.*

-faction, *son ek* "etme, edilme, yap(ıl)ma, -laş(tırıl)ma, -leş(tiril)me". *ör.: petrifaction.*

factional, *sf.* **1.** hizipçi, hizip yaratan, bölücü, ara bozucu, ihtilâf yaratan, **2.** hizipleşme ile ilgili, **3.** partizan, taraftar, kendi çıkarı peşinde koşan, **4. ~ism** : hizipleşme, bölünme, ayrılık, nifak, ihtilâfçılık. *a democracy threatened by regional, linguistic and religious ~ism.* **5. ~ist** : hizipçi, ayırıcı, bölücü, nifakçı, fitne, ihtilâfçı.

factionary, *sf.&is.* hizpçi, bölücü, partizan.

factionist, *is.* hizipçi, hizip yaratan kimse.

factious, *sf.* **1.** hizipçi, münazaacı, bölücü, nifak çıkaran, münafık, **2.** hizip+, hizipleşme+, nifak+. ~ **quarrels** : hizip kavgaları, **3.** küçük bir gruba/hizbe ait, küçük grup adına yapılan. *His ~ arguments were disapproved of by most members.* **4.** **~ly** : hizipçilikle, hizipleşerek, hizip çıkarırcasına, **5.** **~ness** : hizipçilik, bölücülük, münafıklık. ***e.a.-1.*** *dissentious, seditious.*

factitious, *sf.* **1.** yapay, yapma, sun'î, uydurma, düzme, câli, gösterişten ibaret, tabiîlikten uzak. ~ *enthusiasm. A ~ demand for sugar was caused by false stories there would be a lack of it.* **2.** **~ly** : yapay olarak, sun'î bir şekilde, **3.** **~ness** : yapaylık, sun'îlik. ***e.a.-1.*** *artificial, forced, feigned, engineered, contrived, sham.* ***k.a.- 1.*** *genuine, sincere, veritable.*

factitive, *sf. gr.* **1.** ettirgen, dolaysız tümleç alan (eylem/fiil). Örnek: *"They made him king.They elected him President"* cümlelerindeki *"made, elected"* eylemleri ettirgendir. **2.** **~ly** : ettirgen olarak.

-factive, *son ek* "yapan, eden, -laştıran vb.". *ör.: petrifactive.*

fact of life, *is.* **1.** yaşam gerçeği, hayatta karşılaşılması zorunlu olan şey, **2.** **facts of life** : (a) (doğum, üreme, cinsiyet vb. gibi) hayatî gerçekler, (b) kaçınılamayan/değiştirilemeyen olay, mukadder olan şey.

factoid, *is.* yalan, düzen, yarı gerçek, uydurma, şöhret kazanmak için uydurulmuş ve söylene söylene/yazıla yazıla gerçek gibi kabul edilmiş şey.

factor, *is.&f.* **1.** etken. etmen, âmil, sebep, faktör. *Endurance is an important ~ of success in sport.* **2.** *mat.* (a) çarpan, tam bölen, kat sayı, emsal. *The numbers 3 and 5 are ~s of 15.* **highest common ~** : en büyük ortak tam bölen. **~ of safety** : güvenlik kat sayısı, emniyet emsali. (b) çarpanlara ayırmak, (c) çarpanı olmak, çarpan teşkil etmek, **3.** *biy.* faktör, kalıtımsal özellikleri belirleyen öğe. *genetic ~.* **4.** *biy.- kim.* hayatî kimya veya fizyoloji süreçleri için gerekli madde, özellikle gerçek tabiat ve görevleri bilinmeyen elemanlar (enzim, hormon, vitamin gibi), **5.** *tic.* ticarî senetleri iskonto eden veya komisyon karşılığı alacak tahsil eden kurum (banka vb.), **6.** komisyoncu, aracı, mutavassıt, komisyon alarak başkasının malını satan kimse, firma temsilcisi, **7.** *İsk.* kâhya, çiftlik kâhyası, **8.** *ABD* (bazı eyaletlerde) malı haczedilen kimse, **9.** **factorability** : çarpanlara ayrılabilme, **10.** **factorable** : çarpanlara ayrılabilir, **11.** **~ analysis** *ist.* etken çözümlemesi : bir değişken kümesindeki içsel ilişkileri incelemeyi amaçlayan çok değişkenli çözümleme türü.

factorage, *is. tic.* **1.** komisyonculuk, simsarlık, **2.** komisyon, simsarlık ücreti.

factorial, *is.&sf. mat.* **1.** çarpınım : 1'den başlayarak belirli bir n tam sayısına kadar bütün pozitif tam sayıların çarpımı. **n! = 1x2x3x...x(n-1)xn**, **2.** çarpan+, çarpınım+, **3.** *tic.* (a) komisyoncuya/komisyonculuğa ait, (b) fabrika+, **4.** **~ly** : komisyonculukla.

factoring, *is.* **1.** *tic.* komisyonculuk yapma, **2.** çarpanlara/bileşenlerine ayırma.

factorize, *gl.f.* **-ized, -izing** *mat.* **1.** çarpanlara ayırmak, **2.** **factorization** : çarpanlara ayırma.

factorship, *is.* komisyonculuk, aracılık, mutavassıtlık.

factory, *is., ç.* **-ries** **1.** yapım evi, fabrika, imalâthane, atölye, **2.** *esk.* (yabancı bir ülkede) iş hanı, **3.** ~ **Act** : iş kanunu : fabrikada çalışma güvenliğini düzenleyen yasa. **~-hand** : fabrika işçisi. ~ **inspector** : iş müfettişi. **~-ship** : (balina vb.) işleme gemisi, ana gemi. **~like** : fabrika gibi, fabrika şeklinde. ***e.a.-1.*** *manufactory, mill, plant, works.*

factotum, *is.* kâhya, bir evde her işi gören hizmetkâr. ***e.a.-*** *handyman.*

factual, *sf.* **1.** gerçek, hakikî, olgusal : gerçeklere/olaylara/vakıalara/belgelere dayanan. *a ~ biography. a ~ account of war. The newspaper simply gave a ~ report on fire without speculating on possible cause.* **2.** özdeksel, maddî, **3.** **~ity = ~ness** : olgusallık, gerçeklik, **4.** **~ly** : olgusal olarak, olgulara/olaylara/belgelere dayanarak. ***e.a.- 1.*** *literal, exact, actual.*

factualism, *is.* gerçekçilik, olguculuk, gerçeklere/olgulara/olaylara dayanma/inanma kuramı.

factualist, *is.* **1.** gerçekçi, olgucu, yalnız olgulara dayanan/inanan kimse, **2.** **~ic** : gerçekçi+, olgucu+.

facture, *is.* **1.** yapım, üretim, imal, **2.** mamul, yapılmış/imal edilmiş şey.

facula, *is., ç.* **-lae** *astr.* **1.** (güneş yüzeyinde) benek, çok parlak leke, **2. facular** : benek şeklinde.

facultative, *sf.* **1.** istemli, seçimli, ihtiyarî, isteğe bağlı, zorunlu olmayan, **2.** yeteneksel, yetisel, bir hassa veya melekeye ait, **3.** arızî, tesadüfî, muhtemel, mümkün, (belirli bir tarzda) olabilir de olmayabilir de, **4.** *biy.* çevre uyumlu : çeşitli çevrel koşullarda yaşayabilen, **5. ~ly** : istemli/seçimli olarak. ***e.a.-*** *1. optional, 3. contingent.* ***k.a.-*** *1. obligatory, obligative, 4. obligate*

faculty, *is., ç.* **-ties 1.** duyu. *The ~ of hearing/seeing.* **2.** yeti, meleke, yetenek, istidat, kabiliyet, güç, iktidar. *She is over ninety years old, but she still has all her faculties. He has a remarkable ~ for mathematics.* **3.** *eğt.* fakülte. *The ~ of art/law/science/electrical engineering/civil engineering etc.* **4.** fakülte öğretim kurulu. *~ meeting.* **5.** (meslekî) birlik, belirli bir meslek/ihtisas mensupları. *The medical ~ is made up of doctors, surgeons etc.* **6.** (devletçe veya amir tarafından verilen) yetki, salâhiyet, imtiyaz, **7.** *esk.* meslek, iş, ticaret. ***e.a.-2.*** *capacity, capability, aptitude, ability, skill, power, gift, talent, 6. authority, prerogative, privilege, 7. trade, occupation*

fad, *is.* **1.** geçici tutku/heves/moda, kapris, kısa süren toplumsal tutum/davranış/âdet. *This ~ for mini skirts. She has her ~s.* **full of ~** : bir takım garip âdetleri olan, **2. ~dish = ~dy** : tutkulu, kaprisli, gelip geçici heveslere kapılan, **3. ~ishness = ~dism** : tutkululuk, kaprislilik, gelip geçici heveslere kapılma, **4. ~dist** : tutkulu/kaprisli kimse.

fade^1, *f.* **faded, fading 1.** sol(dur)mak, rengi(ni) at(tır)mak, soluklaş(tır)mak, (renk) uçmak. *Sunshine ~d the tapestry. The flowers ~ed rapidly. The bedroom curtains have ~d a lot.* **2.** sönükleş(tir)mek, kıs(ıl)mak. *The daylight was fast fading.* **3. ~ away/out** : azalmak, zail olmak, geçmek, şiddetini/kuvvetini kaybetmek, silinmek, (halk) dağılmak, kaybolmak, sırra kadem basmak, görünmez olmak. *His anger ~d away. The shapes ~d (away) into the night. When the police arrived, the crowd ~d away.* **4. ~ in/up** *sin. rad.-TV* yavaş yavaş belirmek, (ses) yükselmek, **5. ~ out** : *sin. rad.-TV* yavaş yavaş zayıflayıp kaybolmak, sönmek, görünmez/işitilmez hâle gelmek, duyulmamak. *to ~ out last scene.* **6.** *futbol* (bek) ileri pas vermek için kaleye doğru gerilemek, **7.** *ABD- argo* zar atmada sürülen peyi kabul etmek, **8. fadable** : solabilir, soluklaşabilir, rengini atabilir, sönükleşebilir, **9. fader** : (a) solduran, soluklaştıran, sönükleştiren, (b) kısma düzeni, ses düğmesi. ***e.a.-*** *1. blanch, bleach, pale, wither, droop, languish, 2. dim, ebb, dwindle, 3. disappear, vanish.*

fade^2, *is.&sf.* **1.** *sin. TV* açılma kararma, kısma, bir resmin sönükleşip öbürünün belirmesi, **2.** yavan, lezzetsiz, alelâde.

fadeaway, *is.* **1.** solma, sönükleşme, **2.** *bk.:* **screwball** (2).

faded, *sf.* **1.** solgun, soluk, solmuş, **2. ~ly** : solgunca, solmaya yüz tutmuş, solgun/soluk/sönük bir şekilde. **a ~ly handsome woman** : güzelliği solmaya yüz tutmuş bir kadın, **3. ~ness** : solgunluk, solukluk, sönüklük.

fade-in, *is.* **1.** *sin. TV* açılma : sahnenin yavaş yavaş aydınlanıp belirmesi, **2.** *rad., ses kaydı* sesin yavaş yavaş yükselmesi, **3. ~ black** : kararma, **4. ~ (light/shot)** : açılma.

fadeless, *sf.* **1.** solmaz, ağarmaz, rengini atmaz, **2.** azalmaz, yavaşlamaz, hafiflemez, zayıflamaz, **3. ~ly** : solmaksızın, ağarmaksızın; azalmadan, hafiflemeden.

fade-out, *is.* **1.** *sin. TV* kararma : görüntünün yavaş yavaş kararıp kaybolması, **2.** *rad. ses kaydı* kısılma : sesin yavaş yavaş zayıflaması/alçalması/azalması, **3. Fade out!** Karart! **4. ~ scene/shot** : bitiş çekimi.

fadge, *gs.f.* **fadged, fadging** *Brit.- k.d.* **1.** uymak, uygun gelmek/olmak, tevafuk etmek, muvafık/münasip olmak, **2.** başarmak, muvaffak olmak, işi yolunda gitmek, sonuca ulaşmak, sonuç almak. ***e.a.-1.*** *fit, suit, agree, 2. succeed, thrive, result.*

fading, *is. ilet.* alkınma : ses gürlüğünün zaman zaman azalması/yitmesi.

fado, *is.* gitar eşliğinde oynanan Portekiz halk dansı veya bunu müziği.

faeces/faecal, *bk.:* **feces/fecal.**

faena, *is. İsp.* güreşçinin boğayı öldürücü saldırısı.

faerie = faery = faërie = faëry, *is.* **1.** periler ülkesi, **2.** *esk. bk.:* **fairy.**

fag, *is.&f.* **fagged, fagging 1.** *gen.* ~ **out** : yor(ul)mak, bîtap/takatsiz bırakmak/kalmak/düş(ür)mek. *The long climb ~ged us out.* **to ~ oneself (out) = to be ~ged out = ~ away** : çok yorulmak, bîtap düşmek, helâk olmak, **2.** çok sıkı çalışmak. *We ~ged at the job for hours.* **I can't be ~ged** : Canım çalışmak istemiyor/üzerimde bir tembellik/uyuşukluk var. **3.** *Brit.* (İngiliz halk okullarında) daha büyük bir öğrenciye hizmet etmek, **4.** *argo* sigara, **5.** angarya, külfet, ağır/yorucu/zahmetli/sıkıcı iş. **What a ~!** Angaryanın ta kendisi! **It's too much ~ !** *argo* İşin mi yok? Zahmete değmez. **6.** (İngiliz halk okullarında) daha büyük öğrenciye hizmet eden öğrenci, **7.** köle gibi çalıştıran kimse, **8.** *kaba* ibne (**faggot** kelimesinin kısaltılmışı). *He called him a lousy ~.* ***e.a.-1.*** *tire, exhaust, **2.** work hard, **4.** cigarette, **7.** toil, drudgery, **9.** drudge, **8.** faggot, homosexual.*

fagaceous, *sf. bot.* kayın/akgürgen familyasından *(Fagaceae).* Kayın, akgürgen, meşe, kestane vb. bu sınıfa girer.

fag end, *is.* **1.** son, akibet. *The ~ ~ of the day.* **2.** izmarit, sigara ucu, **3.** artık, kalıntı, kumaş parçası. ***e.a.-*** *1. end, 3. remnant.*

fagged, *sf. Brit.- argo* ~ **out** *d.d.* bitkin, bîtap, çok yorgun. *I'm~ (out) after that hard work.* ***e.a.-*** *exhausted.*

faggot, *is.* **1.** *Brit. bk.:* **fagot**, **2.** *ABD- argo* ibne (kısaca **fag** *d.d.)* **3.** *Brit.* yahni : ekmekle karıştırılıp pişirilen kuşbaşı et, **4.** *Brit.* **old ~** *d.d.* can sıkıcı kimse, sevilmeyen şahıs, **5. ~ry** : ibnelik, **6. ~y** : ibne.

fagot, *is.&gl.f.* *(Brit.:* **faggot) 1.** deste, demet, ince çalı/çıra/odun demeti, **2.** işlenmek için bağlanmış demir/çelik çubuk demeti, **3.** destelemek, deste/demet yapmak, **4.** ajurlarla süslemek, **5. ~er** : ajur yapan, ajurlarla süsleyen.

fagoting, *is.* *(Brit :* **faggoting**) ajur, gözenek, (kumaş üzerinde) ajurlu nakış.

fahlband, *is. min.* sarı kuşak, sülfürlü kuşak : kükürtlü kayalardan oluşan bölge.

Fahrenheit, *is.&sf.* **1.** Fahrenhayt. *kıs.* **Fahr./Fah. 2. ~ degree/scale** : Fahrenhayt derecesi/ölçeği.

faïence = faience, *is.* çini, fayans.

fail, *f.&is.* **1.** başaramamak, becerememek, muvaffak olamamak, başarısızlığa uğramak. *He tried hard, but ~ed to achieve his goal. The experiment ~d.* **2.** (sınavda) başarı gösterememek, düşük not almak, (sınıfta) kalmak, (sınıfı/sınavı) geçememek, *(argo)* çakmak. *He ~ed his first year. He ~ed (to pass) the test.* **3.** eksik gelmek, yetişmemek, kâfi gelmemek, tükenmek, bitmek. *Our supplies ~ed. A rescue party found them just before their supplies ~ed.* **4.** gelişememek, büyümemek, sararıp solmak/kurumak/mahvolmak. *The flowers ~ed for lack of rain. The crop ~ed again this year.* **5.** zayıflamak, kuvvetten/vücuttan düşmek, kuvveti kesilmek, zayıf/bîtap düşmek. *The sick woman is ~ing quickly.* **6.** batmak, iflâs etmek, (işlemeye) devam edememek. *When the money is in short supply many business ~.* **7.** (makine) arızalanmak, arıza yapmak, bozulmak, ağır yükü çekememek, durmak. *We were still far from home when the engine ~ed. The car ~ed to climb the hill.* **9.** ihmal etmek, savsamak, yapmamak, yapmakta kusur işlemek. **He ~ed to do his duty** : Görevini ihmal etti. *We receive letters from him every week : he never ~s to write. He ~ed to follow our advice.* **~ing payment** : ödenmediği takdirde, **10.** yüzüstü bırakmak, yüz çevirmek, yardım etmemek, terk etmek, çaresiz bırakmak, (ümidini) boşa çıkarmak. *His friends ~ed him when he most needed them.* **His courage ~ed him in the end** : Sonunda cesareti kırıldı. **Words ~ed him** : Kelime bulamıyordu. **Whatever you do, don't ~ me** : Ne olursa olsun, bana yüz çevirme. **This will do, ~ing all else** : Başka hiçbir şey olmazsa bu olur. **11.** sınıfta bırakmak, (sınavda) başarısız ilân etmek, *argo* çaktırmak. *The teacher ~ed a third of the class.* **12.** muktedir olamamak, yapamamak, anlayamamak. **I ~ to see why...** : Sebebini anlayamıyorum. *I ~ to understand why she didn't even show up.* **12.** *esk.* başarısızlık, **13. without ~** : kesinlikle, mutlaka, muhakkak surette, elbette, suretikat'iyede. **I shall bring you that book without ~** : O kitabı sana mutlaka getiririm. ***e.a.-2.*** *flunk, **3.** run out, fall short, **4.** dwindle, pass/die away, **5.** decline, fade, sink, wane, weaken, **6.** go bankrupt, **7.** break, stop functioning, **10.** desert, forsake, **12.** be unable to.* ***k.a.-1.*** *succeed, **2.** pass, **10.** support.*

failing, *is.&e.* **1.** başarısızlık, muvaffakiyetsizlik, **2.** kusur, zaaf, ayıp, noksanlık, eksiklik. *That machine has one big ~.* **3.** başarısızlığa uğrayan, başarısız kimse, kusurlu/noksan/eksik şey, **4.** zayıflayan, azalan, eriyip giden, **5.** olmazsa, bulunmazsa, olmaması/bulunmaması/ noksanlığı hâlinde. ~ **this** : bu olmazsa, aksi takdirde. ~ **specific instruction, use your own judgment** : Özel talimat yoksa kendi akıl ve mantığını kullan. ~ **good weather, the party will be held indoor** : Hava iyi olmazsa eğlence içeride yapılacak. **6. ~ly** : gittikçe zayıflayarak/ azalarak, **7. ~ness** : başarısızlık, kusurluluk, eksiklik, noksanlık, zayıflama, azalma. ***e.a.****- 1. failure, 2. defect, shortcoming, weakness, deficiency, frailty, imperfection, flaw.* ***k.a.****- 2. perfection.*

faille, *is.* fay, yumuşak ipek/reyon kumaş.

fail-safe, *sf.&is.* **1.** *elekt.* tehlike önleyici, güvenceli : erken ihbar sistemlerinin ve nükleer reaktörlerin düzgün çalışmaması hâlinde güvence sağlayıcı cihazla donatılmış, **2.** yedekli : ana sistem arızalansa bile normal çalışmayı sürdüren yedek sistemle donatılmış, **3.** sıkı kontrollu : en büyük yetkili komutanın emri olmadıkça bombardıman uçaklarının belirli noktadan ileri geçmemesini sağlayan şifreli askerî düzenle donatılmış, **4.** sıkı kontrol noktası : özel emir olmadıkça bombardıman uçaklarının ötesine geçemeyeceği nokta.

failure, *is.* **1.** başarısızlık, muvaffakiyetsizlik, beceremeyiş, (okul) sınıfta kalma. *His plans ended in ~. She had many ~s before finding the right method.* **2.** bozukluk, bozulma, arızalanma, çalışamama, **3.** yetersizlik, kifayetsizlik, kıtlık, noksanlık. *The ~ of crops.* **4.** zeval, inkıraz, zail olma, zayıflama, **5.** bitme, tükenme, kaybolma, **6.** iflâs, batkı. *The ~ of a bank/of a company.* **7.** başarısız/başarı kazanamayan (kimse/şey). *He is a ~. As a writer he was a ~. The picnic was a ~ because it rained.* **8.** ihmal, savsama. ~ **to do** : yapmama, yapmakta kusur etme. ~ **to obey the law may cost you dear** : Yasaya itaatsizlik pahalıya mal olabilir. **9.** *tıp* sekte, yetersizlik. **a heart ~** : kalp yetersizliği. ***e.a.****- 1. unsuccessfulness, 3. defciency, insufficiency, 4. decline, deterioration, decay, 6. bankruptcy, 8. neglect, omission, dereliction.* ***k.a.****-1. success, achievement, accomplishment.*

fain, *sf.&zf. esk.* **1.** memnun, istekli, hevesli, arzulu. *She did not care for life in the city, but was ~ to make best out of it.* **2.** yükümlü, zorunlu, mecbur, **3.** memnuniyetle, seve seve, istekle, hevesle. *He ~ accept.* **I would ~ go** : Seve seve/ memnuniyetle giderim. *I would ~ stay here forever.* ~(s) **I!** Benden paso! ***e.a.****-1. content, willing, inclined, glad, pleased, desirous, eager, happy, rejoiced, 2. obliged, constrained, compelled, 3. gladly, willingly.*

fainigue, *f.* **-naigued, -naiguing 1.** *Brit.-k.d.* (sorumluluktan/iş yapmaktan/görevden) kaçınmak, imtina etmek, kaytarmak, atlatmak, (hile ile işten/görevden) sıyrılmak, **2.** (iskambilde) kurala aykırı oynamak, **3.** *k.d.* aldatmak, faka bastırmak, **4. fainiguer** : kaytarıcı, işten kaçan. ***e.a.****-1. shirk, 2. renege, 3. cheat, finagle, deceive, trick.*

fainéant = faineant, *sf.&is.* **1.** avare/tembel/aylak/atıl (kimse), **2. faineance = faineancy** : avarelik, tembellik, aylaklık. ***e.a.****-1. idle, indolent.*

faint, *sf.&is.&f.* **1.** donuk, sönük, soluk. *~ colors. The colors became more ~ as the sun set.* **2.** zayıf, hafif, belirsiz, müphem. *We could see a ~ outline of trees through the fog. ~ idea. a ~ voice/sound. a ~ smile.* **3.** başı dönen, bayılmak üzere olan, zayıf, bitkin, dermansız, takatsiz, güçsüz. *I feel ~.* **to be ~ with hunger** : açlıktan bayılacak hâle gelmek. **to grow ~(er)** : zayıflamak, zayıf düşmek, **4.** yüreksiz, cesaretsiz, korkak, ürkek. *a ~ attempt.* ~ **heart never won fair lady** *a.s.* Cesaret edemeyen kadın kalbini kazanamaz. **5.** çok küçük/ufak, zerre (kadar), cüz'î. **I haven't the ~est idea what you're talking about** : Söylediklerin hakkında zerre kadar fikrim yok. **6.** bayılmak. ~ **away** : bayılmak, kendinden geçmek. **a ~ing fit** : baygınlık, **7.** *esk.* (a) solmak, soluklaşmak, parlaklığını kaybetmek, (b) cesaretini kaybetmek, maneviyatı kırılmak, **8.** baygınlık, bayılma. **a dead ~** : ölü gibi baygın olma. **She fell down in a ~** : Düşüp bayıldı. **9. ~er** : bayılan, **10. ~ingly** : bayılacak gibi, bayılırcasına, **11. ~ish** : oldukça hafif/zayıf/sönük/ donuk, hafif başı dönen, **12. ~ishness** : hafif baş dönmesi, hafif baygınlık, **13. ~ly** : (a) dermansızca, zayıf bir şekilde, bitkin/dermansız bir hâlde, (b) azıcık, hafifçe, hafiften, **14. ~ness** : (a) zayıflık, belirsizlik, müphemlik, (b) baygınlık, bayılma, başı dönme, (c) (renk) donukluk, sönüklük, solukluk. ***e.a.-1.** indistinct, dim, faded, dull, obscure, **2.** weak, faltering, feeble, slight, listless, **3.** exhausted, dizzy, giddy, languid, fatigued, about to faint, **4.** cowardly, timorous, fearful, timid, irresolute, halfhearted, purposeless, **5.** slight, very small, **6.** swoon. **k.a.-1.** bright, clear, **2.** strong, vigorous.*

fainthearted, *sf.* **1.** yüreksiz, korkak, cesaretsiz, çekingen, mahcup, **2. ~ly** : korkakça, cesaretsizce, çekingen/mahcup bir şekilde, **3. ~ness** : yüreksizlik, korkaklık, cesaretsizlik, çekingenlik, mahcupluk. ***e.a.- 1.** cowardly, timorous.*

faints, *ç. is.* viski yapımında ilk ve son çıkan karışık ispirto.

fair1, *sf.* **1.** dürüst, haklı, makul, doğru, insaflı, hilesiz. *a very ~ man to do business with. a ~ decision.* **He is strict but ~** : Sert, ciddî fakat insaflıdır. **to give s.o. ~ warning of sth :** dürüstlükle ihtar etmek. **All's ~ in love and war :** Aşkta ve savaşta her şey mubahtır/caizdir. *~ minded :* makul düşünceli. *By ~ means or foul :* ne yapıp yapıp, her ne pahasına olursa olsun, hangi vasıta ile olursa olsun, **2.** âdil, hakkaniyetli, hakşinas, meşru, kurallara/yasalara uyan/uygun. ~ **play :** hakşinaslık, tarafsızlık, dürüst hareket/davranış. *a ~ fight. a ~ win. a ~ judge.* given a ~ **chance :** (âdilâne) imkân verildiği takdirde. ~ **game** : (a) yasak olmayan av, (b) meşru hedef. **3.** bol, yeterli, geniş, vasi. *a ~ income. a ~ estate.* They own a ~ piece of property. **4.** orta, vasat, şöyle böyle, yeterli, kifayetli, oldukça iyi, orta hâlli, ne çok iyi ne çok kötü. *~ health. a ~ crop. She has a ~ understanding of the subject.* **5.** uygun, müsait, muvafık, ümit verici, vaitkâr, uğurlu. **(to be) in a ~ way (to)** : ...üzere, yolunda, amaca yakın (olmak). *She was in a ~ way to win before she fell.* **There is a ~ chance that we shall win :** Kazanmamız oldukça muhtemeldir. **6.** *meteor. (a)* güneşli, açık, bulutsuz veya az bulutlu. *~ sky. (b)* iyi, güzel, yağmursuz/karsız/fırtınasız. *The weather will be ~ today.* **set ~ :** (hava) devamlı olarak iyi, **7.** *den.* müsait (rüzgâr), geminin ilerlemesine yardım eden (rüzgâr, akıntı). *We had ~ winds all day.* **8.** açık, engelsiz, maniasız, engellenmemiş. *a ~ road.* **9.** düzgün, pürüzsüz. *a ~ surface.* **10.** saf, temiz, pak, arı, lekesiz. *a ~ name. ~ sparkling water. a man of ~ fame.* **a ~ copy of the report** : raporun temiz bir kopyesi, **11.** okunaklı, açık seçik. *~ handwriting.* **12.** sarışın, kumral, lepiska (saçlı). *~ skin/hair/complexion.* **13.** güzel, cazip, lâtif. *a ~ young maiden. a ~ lady.* **the ~ sex :** cinsi lâtif. **14.** kibar, zarif, nazik, hoş. He spoke ~ words. **15.** oyalayıcı, aldatıcı, yaldızlı, görünüşte iyi/güzel fakat aslında yalan. ~ **promises** : aldatıcı vaitler. **put s.o. off with ~ promises** : birini güzel vaitlerle oyalamak, **16.** ~ **enough :** kabul, mutabıkız, pekâlâ, anlaştık, **17.** ~ **to midling** *ABD- k.d.* şöyle böyle, ne iyi ne kötü, orta, vasat, kabul edilebilir, fena değil. ***e.a.- 1.** unbiased, equitable, just, honest, **2.** just, upright, legitimate, impartial, disinterested, unprejudiced, **3.** ample, **4.** adequate, passable, tolerable, middling, **5.** likely, promising, favorable, **6.** (a) bright, clear, sunny, (b) fine, **7.** favorable, **8.** unobstructed, open, clear, unencumbered, **9.** even, **10.** clean, pure, **11.** legible, distinct, **12.** blond, pale, **13.** pretty, beautiful, attractive, comely, **14.** courteous, civil, pleasant, gracious, **15.** specious, **17.** average, so-so. **k.a.-1.** unfair, **13.** foul, ill-favored.*

fair2, *zf.* **1.** dürüst(çe), dürüstlükle, âdil(ane), hakça. **play ~** : (a) dürüst davranmak, hakça mücadele etmek, (b) kurallara göre oynamak. **to act ~ and square** : dürüst/tarafsız/âdilâne davranmak, **2.** uygun/muvafık/müsait bir şekilde, yolunda, **3.** *Brit.-Avust.* tamamen, tamamıyla, kâmilen, büsbütün. *It happened so quickly that it ~ took my breath away.* **4. bid ~** : muhtemel olmak, ...olabilmek. *This entry bids ~ to win first prize,* **5. ~ and square** *k.d.* (a) haklı olarak, dürüstçe, hakkaniyetle, mertçe, hakkıyla. *He won the race ~ and square.* (b) dürüst, mert, haklı, âdil, insaflı, doğru. **He was admired for being ~ and square in all his dealings.** (c) dosdoğru, tam. I hit him ~ and square on the nose : Tam burnunun üstüne (yumruğu) vurdum. *hit sth ~ and square :* bir şeyin tam ortasına vurmak. **The stone struck him ~ and square in the forehead :** Taş tam alnının ortasına vurdu. **6. ~ spoken** *:* özü sözü doğru, açık konuşan, doğruyu söyleyen, doğru sözlü. ***e.a.-1.** fairly, **2.** favorably, auspiciously, **3.** entirely, completely, quite, **4.** seem likely, **5.** (a) honestly, justly, straightforward, (b) honest, just, (c) straight, directly.*

fair3, is. **1.** *ABD* fuar, panayır. **a world's ~ = an international ~ :** milletler arası fuar. **a trade ~** : ticaret fuarı, **2.** *Brit.* pazar, sergi, **3.** (hayır işi için) eğlenceli sergi, satış. *The church held a ~ to raise money.* **4.** *esk.* dürüst/haklı/âdil/iyi/doğru olan şey, **5.** *esk.* (a) kadın, (b) maşuka, mahbube, sevgili, yavuklu, **6.** *esk.* güzellik, cazibe. ***e.a.-5.*** *(a) woman, (b) sweetheart,* ***6.*** *beauty, fairness,* ***7.*** *fully.*

fair ball, (*beyzbol*) saha içinde kalan top.

fair catch, (alıp kaçmayacağını işaret ederek) futbol topunu yakalama.

fair copy, is. **1.** tıpkı kopya, aslına uygun kopye, **2.** temiz kopya, düzeltildikten sonra temize çekilmiş nüsha.

Fair Deal, is. Başkan Truman'ın iç politikası.

fairground, is. *gen.* **~s** : panayır/fuar/sergi yeri/alanı/sahası.

fair-haired, *sf.* **1.** sarışın, lepiska saçlı, **2. ~ boy** : gözde olan, başkalarından üstün tutulan, özel himaye *gören. The teacher's ~ boy.*

fair housing, *ABD bk.*: **open housing.**

fairing, is. **1.** *hv.* kaporta, kaplama, karenaj, **2.** *esk.-Brit.* (a) hediye, fuarda verilen veya satın alınan hediye, (b) hakedilmiş ödül veya ceza.

fairish, *sf.* **1.** *iyice, oldukça iyi, vasat, orta. A ~ wage for those days.* **2.** kumral, açık renkli.

fairlead(er), *is. den.* kurtağzı, makara : içinden geçen halat vb. nin sıyrılıp aşınmamasını sağlayan halka/mekik.

fairly, *zf.* **1.** dürüstçe, dürüstlükle, âdilâne, hakkaniyetle, haklı olarak, tarafsızca. *a story told ~ and objectively.* **2.** oldukça, iyice, vasat derecede, şöyle böyle. *He paints ~ well. a ~ easy job. a ~ tall building. The pay was ~ good.* **3.** tamamen, tamamıyla, âdeta, nerede ise. *It ~ destroyed the machines.* **He ~ beamed when he saw his picture in the paper** : Resmini gazetede görünce sevincinden âdeta ağzı kulaklarına vardı. **4.** uygun bir şekilde, yasalara/kurallara uygun olarak, tam/doğru olarak, meşru olarak, gereği gibi. *He doesn't play game ~.* **5.** açıkça, sarahaten, şüphesiz, kesinlikle. *Had ~ caught sight of him.* **6.** *esk. mülâyemetle,* **7.** *esk.* nazikâne, kibarca. ***e.a.-1.*** *justly, impartially, equitably,* ***2.*** *moderately, tolerably, rather, quite, somewhat,* ***3.*** *actually, completely, plainly,* ***4.*** *properly, legitimately,* ***5.*** *clearly, distinctly,* ***6.*** *softly,* ***7.*** *courteously.*

fair-minded, *sf.* **1.** tarafsız, ön yargısız, insaflı, âdil, **2. ~ness :** tarafsızlık, ön yargısızlık, âdillik. ***e.a.-1.*** *just, impartial, unprejudiced.*

fairness, *is.* **1.** insaf(lılık), tarafsızlık, dürüstlük, adalet, iyi niyet, hüsnüniyet, **2.** sarışınlık, lepiska saçlılık, **3.** *esk.* güzellik, **4. in all ~** : doğrusu, hakçası, dürüstlükle, tam tarafsız/dürüst/âdilâne davranışla. **in all ~ to him :** ona karşı haksızlık etmemek için.

fair play, *is.* **1.** dürüst/âdil/insaflı/tarafsız davranış/muamele, tarafsızlık, hakkaniyet, hakşinaslık, **2.** *sp.* kurallara uygun oynanan oyun.

fair sex, *is.* cinsi lâtif, kadın(lar).

fair shake, *is. k.d.* dürüst/tarafsız/âdilâne davranış.

fair-spoken, *sf.* **1.** nazik, tatlı dilli, doğru sözlü, hoşsohbet, gönül alıcı, **2. ~ness** : tatlı dillilik, gönül alıcılık.

fair trade, is. tenzilâtsız satış, taban fiyat anlaşmasına uyan ticaret.

fair-trade, *sf.&f.* **-traded, -trading 1.** tenzilâtsız, malın belirli bir fiyattan (taban fiyatından) aşağı satılmaması için imalâtçı ile tüccar arasındaki anlaşmaya dayanan, **2.** taban fiyatından aşağı satmamak, **3. fair-trader** : taban fiyat anlaşmasına uyan tüccar.

fairway, *is.* **1.** serbest yol/geçit, **2.** (nehir vb. de) gemilerin geçmesine ayrılan kanal, **3.** *(golf)* oyun alanı.

fair-weather, *sf.* **1.** iyi hava(da kullanılan), **2.** iyi günlere/servet ve ikbal devrine mahsus. **~ friends** : iyi gün dostları.

fairy, *sf.&i., ç.* **fairies 1.** peri, **2.** argo peri gibi, perilere mahsus, 3. *argo* ibne, homoseksüel, 4. ~-cycle : oyuncak bisiklet, **5. ~ footsteps** : (dansta) hafif adımlar, **6. ~-godmother** : (kadın) velinimet, **7. ~-lamp** : süs kandili/lâmbası, **8 ~ queen** : perilerin kraliçesi, **9. ~ ring** : peri izi : çayırlarda bazı mantarların oluşturduğu koyu yeşil ot halkası. Eskiden perilerin dans ettikleri yer sanılırdı. **10. ~ story = ~ tale** : (a) peri masalı, (b) yalan, inanılmaz/uydurma hikâye, aldatıcı/yanıltıcı söz/beyan, **11. ~-tale** : büyülü, sihirli, hayalî. ***e.a.-1.*** *fay, pixie, leprechaun, nix, nixie, brownie, elf, sprite,* ***11.*** *magical, unreal.*

fairyism, *is. esk.* büyücülük, büyü/sihir kuvveti.

fairyland, is. **1.** periler ülkesi/diyarı, **2.** çok güzel ülke.

fairylike, *sf.* peri gibi.

fait ***accompli,*** *ç.* ***faits accomplis*** *Fr.* emrivaki, oldubitti, olupbitti, geri dönülmesi olanaksız şey.

faith, *is.* **1.** güven, itimat, emniyet. **I have ~ in him** : Ona güvenim vardır. **break one's ~** : güvenini sarsmak, sözünde durmamak, **2.** inanç, inanış, inanma, **3.** iman, itikat, Allaha ve dinin emirlerine inanış. **~ in God** : Allaha iman, Tanrıya inanış. **die in the ~** : imanlı olarak ölmek, **4.** tevekkül, din. *the Jewish ~.* **5.** sadakat, vefa, **6.** **bad ~** : kötü niyet, suiniyet, hiyanet, samimiyetsizlik, bozuk niyet, **7.** **good ~** : iyi niyet, hüsnüniyet, samimiyet, dürüstlük, sözünde durma. **in good ~** : iyi niyetle, dürüstlükle, samimiyetle, **8.** **in ~** : kuşkusuz, şüphesiz, gerçekten, hakikaten, doğrusu, filvaki, **9.** **keep one's ~** : (a) sözünde durmak, (b) imanını elden bırakmamak. **keep ~ with s.o.** : birine verdiği sözü tutmak, vaadini yerine getirmek, **10.** **loose ~ in s.o.** : birine güveni/itimadı kalmamak. **I've lost ~ in him** : Ona güvenim kalmadı. **11.** **put one's ~ in = pin one's ~ on** : (birine/bir şeye) bel bağlamak, sonsuz güveni olmak, tamamıyla güvenmek/inanmak/itimat etmek. ***e.a.-1.*** *trust, confidence,* ***2&3.*** *belief,* ***4.*** *religion, doctrine, tenet, creed, dogma, persuasion,* ***5.*** *loyalty, fidelity,* ***8.*** *indeed, in truth, truly, verily.* ***k.a.- 1&2.*** *distrust, skepticism.*

faith cure, *is.* **1.** telkinle tedavi, **2.** imanla şifa bulma.

faithful, *sf.&is.* **1.** sadık, vefalı, vefakâr. *He remained ~ to his friend. a ~ servant.* **2.** dürüst, doğru, güvenilir, itimada şayan. *He is a ~ friend. a ~ witness.* **3.** aslının aynı, tıpkı, tam, tıpkısı tıpkısına, tamı tamına, gerçeğe uygun, olduğu gibi. *a ~ copy. The witness gave a ~ account of what happened.* **4.** *esk.* mümin, imanlı, iman sahibi, dinine sadık, dindar, **5.** müminler, dindar/iman sahibi kimselerin tümü, **6.** kilise üyeleri, **7.** bir parti/grup/topluluk mensupları, bir ülküye/davaya inanmış kimseler topluluğu, **8.** **~ly**: (a) iyi niyetle, dürüstlükle, sadakatle, sadıkane, (b) aynen, tıpkı, aslına uygun olarak, (c) inanarak, güvenerek, (d) **yours ~ly :** (iş mektubunun sonunda) saygılarımla, saygılarımı sunarım, **9.** **~ness :** dürüstlük, sadakat, vefa, güvenilirlik. ***e.a.-1.*** *loyal, constant, devoted, staunch, steadfast,* ***2.*** *reliable, trusted, truthful,* ***3.*** *accurate, precise, exact,* ***4.*** *believing.* ***k.a.-1&4.*** *unfaithful, faithless,* ***2.*** *untrustworthy, fickle.*

faith healer, is. üfürükçü : dua ile ve dinî itikada dayanarak hastayı iyileştirdiğini iddia eden kimse.

faithless, *sf.* **1.** güvenilmez, sözünde/vaadinde durmayan, itimada lâyık olmayan, **2.** hain, sadakatsiz, vefasız, **3.** inanmayan, güvenmeyen, kararsız, itimatsız, güvensiz, inançsız, **4.** imansız, itikatsız, dinî itikadı olmayan, kâfir, zındık, **5.** **~ly** : haince, vefasızlıkla, inanmaksızın, güvenmeksizin, imansızca, itikatsızlıkla, **6.** **~ness** : hainlik, vefasızlık, güvensizlik, güvenilmezlik, imansızlık, itikatsızlık. ***e.a.-1.*** *false, inconstant, unreliable, untrustworthy,* ***2.*** *disloyal, treacherous, traitorous, perfidious,* ***3&4.*** *unfaithful, unbeliever.* ***k.a.-*** *faithful.*

faitour, *is.* esk. sahtekâr, hilekâr, mürai, do-landırıcı, şarlatan, yalancı. ***e.a.-*** *impostor, fake, rogue, deceiver.*

fake, *sf.&is.&f.* **faked, faking 1.** uydurmak, (yalan vb.) düzmek. *I thought he was telling the truth, but he was faking.* **2.** taslamak, taklit yapmak, ...-imiş gibi göstermek/görünmek, yalandan yapmak, yapmacık/gösteriş yapmak. **to ~ illness :** sayrımsamak, hastalık taslamak, temarüz etmek. *He ~d illness so that he did not have to work.* **3.** sahtesini yapmak, taklit etmek, sahtekârlık yapmak. I thought the painting was original but it had been ~d. **4.** sahte, uydurma, düzmece, asılsız, yalancı, kalp, taklit (şey). *The beggar's limp was a ~.* **a ~ testimonial :** yalancı şahitlik, **5.** sahtekâr/yalancı/hilekâr kimse, şarlatan. *I thought he was a priest but he was a ~ and robbed me.* **6.** uydurma/asılsız haber, söylenti vb. **7.** (sihirbazın) sihir aleti, **8.** *den.* (a) halat kangalı, (b) halatı kangal yapmak, (c) kangal yapma usulü. ***e.a.-2.*** *pretend, simulate,* ***3.*** *falsify,* ***3&4.*** *counterfeit,* ***4.*** *fraud, deception, sham, false, spurious,* ***5.*** *faker, fraud, impostor, charlatan,* ***8.*** *flake.*

fakeer, *is. bk.:* fakir.

faker, *is. k.d.* **1.** sahtekâr, dolandırıcı, yalancı, düzenci, kalpazan, **2.** seyyar satıcı.

fakery, *is., ç.* **-ries 1.** sahtekârlık, dolandırıcılık, yalancılık, düzenbazlık, kalpazanlık, **2.** sahte/kalp şey.

fakir, *is.* **1.** derviş, **2.** Hint fakiri : akla hayret verecek hünerler gösteren Hintli. ***e.a.-*** *1. dervish, 2. fakeer.*

fa-la = fal-la, *is.* **1.** (eski şarkılarda) güfte, nakarat, **2.** XVI-XVII. yy. da madrigal veya çok sesli şarkı.

Falange, *is.* İspanya faşist partisi. Falangist : Falanjist, İspanya faşist partisi üyesi.

falcate(d) = falciform, *sf.* orak/kanca/hilâl/çengel şeklinde. ***e.a.-*** *hooked.*

falchion, is. 1. (orak gibi) eğri kılıç, **2.** esk. (herhangi bir) kılıç. ***e.a.-*** *2. sword.*

falcon, *is. zool.* doğan, şahin (*Falco*). **Elenora's ~** : Elanor doğanı. **Lanner ~** : bıyıklı doğan. **peregrine ~** : alaca doğan, şahin (*Falco peregrinus*). **red footed ~ :** kırmızı ayaklı kerkenean.

falconiform, *sf. zool.* kartalgillerden : kartal, şahin, atmaca, akbaba gibi Kartalgiller *(Falconiformes)* sınıfına mensup (kuşlar).

falconine, *sf.* şahine benzer, şahin gibi. ***e.a.-*** *falconlike.*

falconry, *is.* **1.** (doğanla/şahinle) kuş avı, kuş avcılığı, **2.** kuşçuluk, avcı kuş yetiştirme.

falderal = falderol = folderal, *is.* **1.** boş/anlamsız lâf, **2.** ufak tefek/değersiz şey, kıvır zıvır, basit süs eşyası, **3.** (eski şarkılardaki) anlamsız nakarat. ***e.a.-*** *2. gewgaw, 3. refrain.*

faldstool, *is.* **1.** (kilisede piskoposların kullandığı) katlanır iskemle, **2.** (açılır kapanır) rahle, **3.** (İngiliz krallarının taç giyerken diz çöktüğü yastıklı ve katlanabilen) tabure, **4.** (İngiliz kiliselerinde mukabele ile dua okunan) masa/kürsü.

fall^{1}, *f.* **fell, fallen, falling 1.** düşmek, sükût etmek. *He slipped and fell on the ice. He fell into the river.* **He let the cup ~** : Fincanı düşürdü. **to ~ (flat) on one's face** : yüzüstü/yüzükoyun düşmek, **2.** dökülmek. *The leaves are ~ing. An oath fell from his lips.* **3.** (kar vb.) yağmak. *The snow is ~ing fast.* **4.** (diz) çökmek, (yere) kapanmak/kapaklanmak. *to ~ on one's knees. The child stumbled and fell.* **The bridge fell** : Köprü çöktü. **5.** inmek, azalmak, (fiyat) düşmek. *Stock prices fell. The temperature fell 10 . The production fell off because of strike.* **6.** eksilmek, azalmak, hafiflemek, (ses vb.) kesilmek, (dibe) çökmek. **The wind has fallen** : Rüzgâr hafifledi. **Her voice fell** : Sesi kesildi. **7.** sarkmak, dökülmek, yığılmak, yığılıp kalmak. *Her hair ~s to her shoulders. He fell into bed exhausted.* **8.** (gözlerini aşağı) indirmek/tevcih etmek. *Her eyes fell. His eyes fell on a strange object.* **9.** (ahlâken) düşmek, sükût etmek. **fallen woman** : fahişe. **fallen angel** : cennetten kovulan melek, **10.** (şehir, kale vb.) düşmek, zapt edilmek, saldırgan eline geçmek, alınmak, zapt olunmak. *The fort fell to the enemy.* **11.** (uykuya) dalmak, (aşka/hastalığa vb.) tutulmak, duçar/giriftar olmak. *to ~ asleep/sick/silent. to ~ in love.* **to ~ into despair** : ümitsizliğe kapılmak. **to ~ on bad times** : sefalete düşmek, **12.** (savaşta) yaralanmak/ölmek. *to ~ in battle. The soldiers who fell in the last war.* **13.** (hükûmet, parti vb.) iktidardan düşmek, iktidarı kaybetmek. *The party fell from power.* **14.** (gece/karanlık/sükûnet vb.) bastırmak, çökmek, inmek. *silence/night fell. When the night ~s, the stars appear.* **Night is ~ing** : Hava kararıyor/karanlık çöküyor. **15.** çıkmak, neş'et etmek. **Not a word fell from his lips** : Ağzından tek kelime çıkmadı. **16.** rastlamak, isabet/tesadüf etmek, vaki olmak, vukua gelmek, çarpmak, vurmak. *Christmas ~ on Monday.* **fallen on the evil times** : fena günlere rastlamış. **The bomb fell on target** : Bomba hedefe isabet etti/hedefi vurdu. **17.** (miras yolu ile vb.) düşmek, kalmak. *The inheritance fell on the only living relative.* **18.** (surat) asılmak, üzgün görünmek. *His face fell at the bad news.* **19.** inmek, alçalmak, alçalarak uzanmak. *The field ~s gently to the stream.* **The ground ~s away to the river** : Arazi nehre doğru iniyor/alçalarak uzanıyor. *The road ~s into the walley.* **20.** (ışık, bakış vb.) isabet etmek, düşmek, vurmak, (göze) çarpmak, (göz) ilişmek. *The light ~ on my book.* **It ~s on me to say** : Söylemek bana düşer/söylemek zorundayım. **His eyes fell upon me** : Gözü bana ilişti. **21.** yıkılmak, çökmek. *The bridge fell.* **22.** (önemini/itibarını/mevkiini vb.) kaybetmek. *The dictator fell from the people's favor.* **23.** (hayvan) doğmak, **24.** *ABD* (ağaç vb.) kesmek, devirmek, yıkmak, **25.** (aklına) gelmek/esmek. *It fell into my mind to write you.*

26. (gayretle işe) başlamak/koyulmak. *He fell to work.* **27.** (ses kulağa) gelmek. **Strange sounds fell on my ear** : Kulağıma acayip sesler geldi. **28.** ~ **across** = ~ **among** : karşılaşmak, tesadüfen aralarına karışmak, **29.** ~ **afoul** : atışmak, münakaşa etmek, çarpmak, **30.** ~ **apart** : parçalanmak, dağılmak, dağılıp dökülmek, parça parça olmak, bozulmak, **31.** ~ **asleep** : uykuya dalmak, **32.** **away** : (a) çekilmek, terk etmek, gerilemek, uzaklaşmak, desteklemekten vazgeçmek, sadakatten ayrılmak, isyan etmek, dininden dönmek, (b) fenalaşmak, kötüleşmek **The profit fell away to nothing** : Kazanç gitgide sıfıra düştü. (c) tahrip edilmek, yıkılmak, devrilmek, (d) zayıflamak, incelmek, zail olmak, (e) ayrılıp düşmek, **33.** ~ **back** : geri çekilmek, ric'at etmek. *The army forced the enemy to ~ back.* **34.** ~ **back on/upon** : (a) başvurmak, medet ummak. *Doctors sometimes ~ back on old cures.* (b) imdadına koşmak/yetişmek, (müşkül durumda) destek olmak, güvenmek. *We spent our wages but we had our bank account to ~ back on.* **35.** ~ **behind** : (a) geri kalmak, arkadan gelmek. (b) **get behind** *d.d.* (borcunu) vaktinde ödeyememek, (işi) vaktinde bitirememek. *to ~ behind with the rent/with one's work.* **36.** ~ **below** : değersizleşmek, değerini/kıymetini yitirmek, aşağılanmak, **37.** ~ **between** : arasına düşmek, **38.** ~ **by the ears** : çekişmek, kavga etmek, **39.** ~ **down** : (a) ~ **down on** *d.d. k.d.* başarısızlığa/akamete uğramak. *His plan fell down.* (b) düşmek, yıkılmak, çökmek, (yere) kapanmak, (c) ahlâkı bozulmak, **40.** ~ **flat** : (a) tamamen başarısızlığa uğramak, etki/ilgi uyandıramamak, fiyasko vermek. *The poor performance fell flat.* (b) bekleneni elde edememek, karşılığını görememek, **41.** ~ **for** *ABD- argo* (a) aldanmak, yutmak, aldatılmak, tongaya/faka basmak. **Don't ~ for his trick** : Onun hilelerine aldanma. (b) âşık olmak, abayı yakmak, (sevdaya) tutulmak, vurulmak, bayılmak, bitmek, meftun/hayran olmak. *She fell for him.* **42.** ~ **foul** (or **afoul**) **of/upon** : (a) karmakarışık olmak, (b) çatışmak, ihtilâfa düşmek, kavgaya tutuşmak, (c) (gemi) çarpışmak, **43.** ~ **from** *esk.* (a) uyuşmamak, ayrı fikirde olmak, ihtilâfa düşmek, (b) sadakatten ayrılmak, ihanet etmek, (c) vazgeçmek, terk etmek, **44.** ~ **from grace** : (a) *k.d.* gözden düşmek, itibarını kaybetmek, (b) (dininden) dönmek, dalâlete/hataya düşmek, doğru yoldan ayrılmak, günaha girmek, **45.** ~ **frozen with** : donakalmak, **46** ~ **heir to** : varis olmak, **47.** ~ **home** *den.* geminin kaburgaları veya bordası gibi içeriye doğru eğilmek, **48.** ~ **in** : (a) çökmek, yıkılmak, göçmek. *The roof fell in from the weight of the snow.* (b) *As.* diz(il)mek, sıraya girmek/dizmek. ~ *in, men! The captain fell the soldiers in.* (c) ~ **in with** *d.d.* (tesadüfen) tanışmak, rastgelmek, karşılaşmak, tesadüf etmek. *On our trip we fell in with some interesting people.* (d) uyuşmak, anlaşmak, uygun bulmak, muvafakat/kabul etmek. *to ~ in with s.o.'s views. They fell in with our plans.* (e) (sözleşme, kontrat vb.) sona ermek, (f) (borç) vadesi gelmek, **49.** ~ **into** : (a) başlamak, girişmek. *to ~ into conversation.* (b) bölünmek, ayrılmak. **The subject ~s into 3 divisions** : Konu üç kısma ayrılır. (c) ~ **into error** : yanılmak, hataya düşmek. ~ **into a habit** : bir şeyi âdet edinmek. ~ **into temptation** : şeytana uymak, **50.** ~ **off** : (a) ayrılmak, çekilmek, (b) (sağlık) bozulmak, kötüleşmek, fenalaşmak, (c) (sayı, miktar, şiddet) azalmak, eksilmek. *Attendance at baseball games ~ off late in the season.* (d) *den.* rüzgâra baş tutmamak, orsadan düşmek, (e) ~ **off the roof** : *argo* âdet görmek, aybaşı olmak, **51.** ~ **on/upon** : (a) saldırmak, atılmak, hücum/taarruz etmek. *Thieves fell on the man and stole his money. The soldiers fell on the enemy.* (b) sorumlu/görevli olmak, iş/görev edinmek, üzerine/ubdesine düşmek, (c) başına gelmek, bizzat görmek/denemek/geçirmek, başından geçmek, keşfetmek. **to ~ on hard times** : fakir olmak. (d) karşılaşmak, rastgelmek, rastlamak. **This month the eleventh fell on a Friday** : Bu ayın on biri cumaya rastladı. (e) ~ **on one's face** *k.d.* yüzüne gözüne bulaştırmak, (f) ~ **on one's feet** : dört ayağının üstüne düşmek, atlatmak, sıyrılmak, başarmak, **52.** ~ **out** : (a) bozuşmak, çatışmak, kavga/münazaa etmek. *J. and P. have fallen out with each other over the education of their children.* (b) (vaki) olmak, vukua gelmek, cereyan etmek. *Everything fell out as we hoped. It fell out that...* (c) *As.* sıradan ayrılmak, dağılmak. ~ **out!** Dağıl! **53.** ~ **prostrate** : yüzüstü kapaklanmak, yere düşmek, bayılıp yere yıkılmak, **54.** ~ **over** : (a) devrilmek, sırtüstü düşmek. ~ **over an obstacle** : bir engele çarpıp düşmek. (b) yarış etmek, birbirinin üstünden atlamak. **People were ~ing over one another to see the actress** : Artisti görmek için halk birbirinin üstünden atlıyordu. **55.** ~ **short** : **(of)** : (a) becerememek, başaramamak, ulaşamamak, umduğu gibi çıkmamak, (b) noksan/eksik gelmek, yetişmemek, kâfi gelmemek. *Income fell short of expenditures.* **56.** ~ **through** : başaramamak, akamete uğra(t)mak, gerçekleş(tire)memek, suya düşmek, vazgeç(il)mek. **His plans fell through** : Plânları suya düştü. **57.** ~ **to** : (a) saldırmak, üzerine atılmak, hücuma/taarruza geçmek/girişmek. *The swordsman fell to with great enthusiasm.* (b) yemeye başlamak. *The girls fell to as soon as they sat down.* (c) (bir işe) başlamak, girişmek, dalmak. **I fell to thinking** : Düşünceye daldım. **Now then, ~ to!** Haydi, işinize! (d) görevi olmak, (görev) üzerine düşmek. *It ~s to me to thank to the speaker.* (e) kendiliğinden kapanmak. *The lid of the chest fell to.* **58.** ~ **under** : (a) görevli/sorumlu olmak, (b) ...sınıfına/grubuna girmek/dahil olmak, ...olarak tasnif edilmek, tâbi olmak, maiyetine girmek, **59.** ~ **upon** : saldırmak, üzerine atılmak, hücum etmek, **60.** ~ **victim to** : bir şeye kurban gitmek. ***e.a.-1&2.*** *drop, descend, plunge, topple, **5.** decline, **6.** abate, subside, **7.** droop, **9.** sin, **12.** die, **14.** come, arrive, **15.** issue, forth, **16.** occur, **21.** collapse, topple, **24.** cut down, **30.** : crumble, disintegrate, break down, **33.** retreat, **34.** (b) rely on, **41.** (a) be deceived, (b) fall in love with, **43.** (a) disagree, (c) give up, **44.** (a) lose favor, (b) backslide, **46.** inherit, **48.** (a) collapse, cave in, (d) agree, **49.** : (a) begin, **50.** (b) deteriorate, decline, (c) diminish, drop, **51.** (a) attack, assault, (c) experience, encounter, **52.** (a) quarrel, disagree, (b) happen, occur, turn out, **55.** (a) fail.* ***k.a.-*** *rise, ascent, increase.*

fall^{2}, *is.* **1.** düşüş, düşme, sukut. **to have a ~** : düşmek. **without a ~** : düşmeksizin. **the ~ of Man** : İnsanlığın sükûtu. **2.** (a) yağış. **a ~ of rain/snow** : yağmur/kar yağışı (b) yağış miktarı. *a ~ of 3 cm an hour.* **3.** *ABD* (a) güz, sonbahar. **in the ~** : güzün, sonbaharda. (b) yaprak dökümü, dökülme, **4.** yıkılma, çökme, inkıraz. *The ~ of Roman Empire.* **5.** düşüş yüksekliği/mesafesi. *a long ~.* **6.** (a) *gen.* **~s** : çağlayan, şelâle, (b) akma, **7.** iniş, meyil, eğim, yokuş aşağı, yamaç. *a ~ in the ground.* **8.** yere düş(ür)me/yık(ıl)ma. *the ~ of a person/building/tree etc.* **9.** sarkma. *a ~ of long hair.* **10.** günah işleme, fena yola sapma, ahlâken düşme, **11. the Fall = the Fall of Man** : Hz Adem ile Havva'nın günah işleyip cennetten kovulmaları, **12.** (şehir/kale) düş(ür)me, zapt etme/zapt olunma, sükût. *The ~ of Paris.* **13.** (uygun) yer. *The ~ of an accent on a syllable.* **14.** (güreş) (a) rakibinin sırtını yere getirme, (b) maç, maçın bölümü. **try a ~ with s.o.** : birisiyle güreşmek, **15.** şapkanın arkasından sarkan tül, **16.** *bk.:* **falling band**, **17.** elbise fırfırı, **18.** *mak.* makara halatının kuvvet uygulanan kısmı, **19.** (avcılıkta) *bk.:* **deadfall**, **20.** bazı köpeklerin alınlarına/gözlerine dökülen uzun tüyler, **21.** saç örgüsü, **22. ride for a ~** : belâsını aramak, **23.** fiyat düşmesi, ucuzlama, **24.** şeref ve itibarını yitirme, gözden düşme, **25.** (hayvanlarda) (a) doğum, (b) aynı mevsimde/zamanda doğan kuzuların sayısı, **26.** *esk.* kısmet, pay, hisse. ***e.a.-3.*** *(a) autumn, **4.** collapse, **6.** (a) cascade, waterfall, **26.** fortune, lot.*

fall^{3}, *sf.* güz+, sonbahar+, güzlük, güze/sonbahara ait. *a new ~ coat.*

fallacious, *sf.* **1.** yalan, yanıltıcı, asılsız, sahte, aslı esası olmayan, uydurma. *~ testimony. ~ documents* **2.** yanlış, boş, çürük, mantıksız, temelsiz, bâtıl, safsatalı. *~ reasoning/argument/conclusion.* **3.** aldatıcı, hayal kırıklığına uğratan. *a ~ peace/hope.* **4.** **~ly** : yalan/asılsız/uydurma olarak, yanlış/mantıksız/aldatıcı bir şekilde, **5.** **~ness** : yalan, asılsızlık, yanlışlık, mantıksızlık, aldatıcılık. ***e.a.-*** *1. deceptive, misleading, 2. illogical, 3. delusive.*

fallacy, *is.*, *ç.* **-cies** **1.** yanıltmaca, mugalâta, safsata, **2.** aldatıcı kavram, yanlış fikir, **3.** yanlışlık, yanlış, hata. **It's a ~ to suppose that riches always bring happiness** : Zenginliğin daima mutluluk getirdiğini farz etmek yanlıştır. **4.** *esk.* hile, aldatma, sahte görünüş, **5.** *man.* yanıltmaca, safsata, kıyasıfasit : doğru gibi görünen, gerçekte ise başkasını aldatmak ya da kıstırmak için bile bile doğru olmayarak yapılan çıkarım. ***e.a.-*** *1. unsoundness, falsity, 2. error, erroneousness, 4. deception, 5. paralogism, sophistry, casuistry.*

fallal = fal-lal, *is.* süs(lü şey), cici bici. **~ly** : süslü/cicili bicili bir şekilde.

fallalery = fal-lalery, *is.* süslü şeyler, cicili bicili eşya. ***e.a.-*** *finery.*

fall dandelion, *is. bot.* güz hindibası *(Leontodon automnalis)* : sarı çiçekler açan bir ot.

fallen, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **fall** *(sf.f.),* **2.** düşmüş, düşük, dökülmüş. *They picked up some ~ apples.* **2.** yere yıkılmış/devrilmiş, yıkık, devrik, yerde, yere uzanmış. *a ~ tree.* **3.** ahlâksız, düşük ahlâklı, günahkâr. *a ~ woman.* **4.** yenilmiş, mahvolmuş, fethedilmiş, zapt edilmiş. *a ~ fort.* **the ~** : şehitler, savaşta ölenler. *The memorial commemorates the ~ of the First World War.* **5.** küçülmüş, büzülmüş. ***e.a.-1.*** *dropped,* ***2.*** *prostrate, down flat,* ***3.*** *degraded, immoral, disgraced, ruined,* ***4.*** *overthrown, destroyed, conquered,* ***5.*** *decreased, shrinken.*

faller, *is.* **1.** düşen (kimse/şey), **2.** düşerek iş gören (makine veya parçası).

fallfish, *is., ç.* **-fishes, -fish** *zool.* iri golyan *(Semo-tilus corporalis)* : D ABD'de rastlanan bir tür balık.

fall guy, *is. ABD- argo* **1.** şamar oğlanı, başkasının cezasını çeken kimse, **2.** kurban : dolandırıcılık veya şaka kurbanı, **3.** enayi, kolayca aldatılan/faka bastırılan kimse. ***e.a.-1.*** *scapegoat.*

fallible, *sf.* **1.** yanılabilir, aldanabilir, hataya düşebilir, hata/yanlış yapabilir (kimse). *All men are ~.* **2.** yanlış/hatalı olabilen. *a ~ generalization.* **3.** aldatılabilir, yanıltılabilir, **4.** **~ness = fallibility** : yanılabilme, yanlış/hatalı olabilme, **5.** **fallibly** : yanılarak, yanlışlıkla, hata ile, hataen, hataya düşerek, sehven.

falling band = fall, *is.* geniş boyun bağı : XVII. yy. da erkeklerin kullandıkları kenarları dantelli boyun bağı.

falling leaf, *is. hv.* yaprak düşüşü : düşen yaprak gibi yana sallantı yaparak yükseklik kaybetme.

falling-out, *is., ç.* **fallings-out, falling-outs** bozuşma, dargınlık, önce çok samimî olan kimselerin kavga edip ayrılması.

falling rhythm, *is.* (bir nevi) aruz vezni : vurgulu bir heceyi izleyen bir veya birkaç vurgusuz heceden oluşan vezin/ahenk.

falling sickness = falling evil, *is.* sara hastalığı. ***e.a.-*** *epilepsy.*

falling star = falling stone, *is. astr.* kayan yıldız. ***e.a.-*** *shooting star, meteor.*

fall line, *is. coğ.* çöküntü çizgisi : bir yaylanın sınırını oluşturan şelâle vb. gibi arazi çöküntüsü.

fall-off, *is.* azalma, düşme.

fallopian tube, *is. anat.- zool.* döl yatağı/rahim borusu.

fallout = fall-out, *is.* **1. radioactive ~** *d.d.* (a) ışınetkin çökelti, radyoaktif tortu, (b) ışınetkin kül/döküntü, **2.** yan ürün, beklenmedik sonuç/akibet. *The psychological ~ of the Vietnam War.* ***e.a.- 2.*** *by-product.*

fallow^{1}, *sf.&is.&gl.f.* **1.** nadas, sürüldüğü hâlde ekilmemiş (arazi), dinlendirilmiş toprak. **a ~ field** : nadas tarla. *He left the land ~ for a year.* **2.** nadaslama(k), nadas etme(k), tarlayı sürüp boş bırakma(k)/dinlendirme(k), **3.** **~ crop** : nadas ekin, nadas tarlaya ekilen ekin, **4.** **green ~** : nadas tarlaya ekilen yeşil yapraklı bitki (pancar, şalgam vb.), **5.** **lie ~** : (a) boş/ekinsiz kalmak, (b) verimsiz/atıl durmak, bir işe yaramamak. *Bonds lying ~ in a safety deposit box.* **6.** **naked ~** : nadas, çıplak nadas tarla. ***e.a.- 1.*** *uncultivated.*

fallow^{2}, *sf.* **1.** açık sarı, devetüyü rengi, açık/sütlü kahverengi, **2.** **~ deer** *zool.* sığın, alageyik *(Dama dama)* : yassı çatal boynuzlu, açık sarı, kızılımsı tüylü, yazın beyaz benekli Akdeniz bölgesi geyiği.

false, *sf.&zf.* **falser, falsest** **1.** yanlış, hatalı. *~ concepts/statement/ideas. Don't make a ~ move.* **take a ~ step** : yanlış adım atmak. **put a ~ interpretation on sth.** : bir şeyi yanlış yorumlamak. **~ accusation** : yanlış itham/suçlama. **~ start** : yanlış başlangıç, **2.** yalancı. **~ witness** : yalancı tanık/şahit. **~ testimony** : yalancı tanıklık. **to bear ~ witness** : yalancı tanıklık yapmak, **3.** vefasız, hakikatsiz, güvenilmez, hain. *a ~ friend. a ~ husband.* **to be ~ to one's wife** : karısını aldatmak, **4.** aldatıcı, yanıltıcı, yanlış yola/hükme sevk edici. *a ~ promise.* **raise ~ hopes** : boş yere ümit vermek. *The fugitive left ~ trail for his pursuers.* **5.** sahte, yapma(cık), taklit, düzme, kalp, hileli. *~ documents. ~ diamonds.* **~ scales** : hileli terazi. **~ bottom** : sahte/gizli dip. *a trunk with a ~ bottom.* **6.** yalan, asılsız, temelsiz, aslı esası olmayan. *~ pride. ~ sense of security.* **~ swearing** : yalan yere yemin etme, **7.** geçici, muvakkat, takma, sun'î. ~ **supports for a bridge** : geçici köprü ayağı. ~ **teeth** : takma diş. ~ **eyelashes** : takma kirpik, **8.** *biy.* benzer, taklit, yalancı. *the ~ acacia. ~ foxglove.* **9.** ayarsız, ayarlanmamış. *a ~ balance.* **10.** *müz.* falsolu, ahenksiz, yanlış. *a ~ note.* **11.** yalancılıkla, hile ile, yalan söyleyerek, ihanetle, sahtekârlıkla, **12. play s.o. ~** : (birisine, özellikle aşkta) ihanet etmek, sadakatsizlik göstermek, aldatmak. *His wife played him ~.* **13. ~ly** : yalancılıkla, sahtekârlıkla, sahte olarak, aldatıcı bir şekilde, yanlış/hatalı bir şekilde, **14. ~ness** : yalancılık, yanlışlık, yanıltıcılık, sahtelik, aldatıcılık, asılsızlık. ***e.a.- 1.*** *wrong, untrue, incorrect, erroneous, mistaken, 2. lying, untruthful, mendacious, 3. insincere, hypocritical, disloyal, unfaithful, faithless, traitorous, treacherous, perfidious, 4. deceptive, 5. fake, counterfeit, sham, 7. substitutive, supplementary, 11. faithlessly, dishonestly, treacherously, 12. betray, deceive, cheat, trick.* ***k.a.-1.*** *true, correct, right, accurate, exact, valid, 2. truthful, 3. sincere, loyal, faithful, genuine, authentic.*

false alarm, *is.* **1.** yanlış alarm, asılsız tehlike işareti, **2.** beyhude/boşuna/yersiz telâş.

false arrest, *is. huk.* yanlış tutuklama, sebepsiz tevkif, yasal bir temele dayanmadan ya da yasaya aykırı tutuklama.

false colors, *is.* **1.** yabancı bayrak, **2.** sahtekârlık, aldatma, göz boyama, gerçeği gizleme. ***e.a.- 2.*** *pretense.*

false dawn, *is.* yalancı/geçici tan, tan yerinde gün doğmadan belirip sonra kaybolan aydınlık.

false face, *is.* maske, yüz maskesi. **put on a ~ ~** : sahte tavır takınmak.

false foxglove, *is. bot.* yalancı yüksük otu *(Aureolaria)* : sıraca otugillerden sarı çiçekli bir ot.

false-hearted, *sf.* **1.** hain, sadakatsiz, vefasız, kötü yürekli, **2. ~ly** : haince, vefasızlıkla, kötü yüreklilikle, **3. ~ness** : hainlik, sadakatsizlik, vefasızlık. ***e.a.-1.*** *deceitful, perfidious, disloyal.*

falsehood, *is.* **1.** yanlışlık, hata, **2.** yalan, uydurma, asılsız söz/beyan vb. **3.** yalancılık, yalan söyleme, aldatma, **4.** yanlış inanış/inanç, batıl itikat. ***e.a.-1.*** *untruthfulness, falsity, 2. lie, distortion, fabrication, 3. falsification, mendacity, deception.* ***k.a.-1-3.*** *truth.*

false horizon, *is.* sanal ufuk.

false imprisonment, *is.* haksız yere hapis.

false keel, *is. den.* kontra omurga.

false pregnancy, *is.* yalancı gebelik.

false pretenses, *is.* (aldatma niyetiyle) sahte davranış/görünüş/tavır, yalancılık, hile, sahtekârlık. **on/under ~ ~** : sahte hüviyetle/davranışla, sahtekârlıkla, yalanla.

false pride, *is.* böbürlenme, şişinme, boş gurur.

false rib, *is. anat.* yarım kaburga : göğüs kemiği ile birleşmeyen kaburga (insan kaburgalarının beş çifti böyledir).

false start, *is.* **1.** (yarışta) hatalı çıkış, **2.** yanlış başlama.

false step, *is.* **1.** tökezleme, yanlış adım. *One ~ ~ and the climber would fall to his death.* **2.** hata, yanlış(lık). *The police were waiting for the suspect to make a ~ ~.*

false teeth, *is.* takma diş, protez.

false topaz, *is.* sahte yakut/topaz.

falsetto, *sf.&zf.&is., ç.* **-tos** *müz.* **1.** çok tiz/ince (ses), **2.** olağanüstü tiz erkek sesi, **3. falsetist** *d.d.* çok tiz sesli şarkıcı, **4.** çok tiz/ince bir şekilde.

false vampire, *is. zool.* yalancı vampir *(Megatermati-dae, Phyllostomatidae)* : yarasagillerden Afrika, Asya ve Avrupa'da yaşayan ve yanlış olarak kan emdiği sanılan hayvan.

falsies, *ç. is. k.d.* takma meme : göğüsleri dolgun göstermek için sütyen içine doldurulan pamuk.

falsify, *f.* **-fied, -fying 1.** tahrif etmek, bozmak, kalpazanlık etmek. *His accounts were falsified to conceal a theft.* **2.** yalan söylemek, yalan/yanlış beyanatta bulunmak, **3.** yalanlamak, yalan olduğunu meydana çıkarmak, asılsız olduğunu iddia/ispat etmek, **4. falsifiable** : tahrif edilebilir, bozulabilir, yalanlanabilir, asılsız olduğu ispatlanabilir, **5. falsification** : tahrif, düzmecilik, sahtekârlık, kalpazanlık; yalanlama, yanlışlığını ispatlama, **6. falsifier** : tahrifçi, tahrif eden, düzmeci, düzenbaz, sahtekâr, yalancı, kalpazan.***e.a.-1.*** *misrepresent, pervert, tamper with, 2. lie, 3. disprove, refute.*

falsity, *is., ç.* **-ties 1.** yanlışlık, asılsızlık, sahtelik, yalan/yanlış/asılsız/sahte oluş. *The ~ of his smile. Education showed him the ~ of his superstitions.* **2.** yanlış/asılsız olan şey, **3.** ihanet, sadakatsizlik. ***e.a.-1.*** *error, lie, 2. untruthfulness, deceitfulness, treachery.*

Falstaff(ian), *is.&sf.* çapkın, kurnaz, küstah, yılışık, yalancı, eğlence düşkünü (kimse) (Shakespeare'in *Merry Wives of Windsor* ve *Henry IV* eserlerindeki tipe izafeten).

faltboat = foldboat, *is.* portatif bot/sandal, katlanarak taşınabilen sandal.

falter, *is.&f.* **faltered, faltering 1.** sendeleme(k), yalpalama(k), sarsılarak ilerlemek. *The sick man ~ed a few steps then fell. The old car ~ed down the road.* **2.** duraklama(k), duraksama(k), tereddüt etmek. *He ~ed for a while and was unable to make decision.* **3.** *gen.* **~ out** : kekeleme(k), kesik kesik/tereddütle söylemek. *Greatly embarrassed, he ~ed out his thanks.* **4.** sürçme(k), sarsılma(k), **5.** bocalama(k), sarsıntı geçirme(k). *The business ~ed and then failed.* **6. ~er** : sendeleyen, yalpalayan, duraklayan, tereddüt eden, kekeleyen, bocalayan kimse. ***e.a.-*** *1. totter, 2. waver, hesitate, 3. stammer, stutter, 4. stumble, 5. weaken, vacillate.*

faltering, *sf.* **1.** sendeleyen, duraklayan, tereddüt eden, bocalayan, kekeleyen, **2. ~ly** : sendeleyerek, duraklayarak, tereddütle, bocalayarak, kekeleyerek.

fame, *is.&f.* **famed, faming 1.** ün, şöhret, nam. *He hoped to find his ~ as a poet.* **to win ~ for oneself** : ün/şöhret kazanmak, meşhur olmak, tanınmak. **ill ~** : kötü şöhret. **house of ill ~** : genel ev, **2.** *esk.* söylenti, şayia, **3.** ün/şöhret kazandırmak, meşhur etmek, **4.** (ününü) herkese duyurmak, yaymak. ***e.a.-*** *1. reputation, renown, celebrity, repute, 2. rumor, report, 4. report, repute.* ***k.a.-*** *1. obscurity.*

famed, *sf.* ünlü, tanınmış, meşhur, şöhretli. *a ~ university. She is ~ for her beauty.* ***e.a.-*** *famous, well-known, celebrated.*

fameuse, *is. Fr.* kış elması : kabuğu koyu kırmızı çizgili gevrek elma. **snow apple** *d.d.*

familial, *sf.* **1.** ailevî, aileye ait, aile+, **2.** aileye mahsus, aileden (irsî olarak) gelen. *a ~ snub nose.*

familiar, *sf.&is.* **1.** bildik, tanıdık, aşina, bilinen, tanınan, alışılmış, mutat. *a ~ face/tune.* **2.** bilen, haberdar (olan), bilgisi/malûmatı olan, malûmatlı, bilgili. **to be ~ with** : bilmek, haberdar/malûmatı olmak, tanımak, aşina olmak. **I am not ~ with Italian** : İtalyanca bilmem. *He is ~ with French.* **I am ~ with that book** : O kitabı bilirim (o kitap hakkında bilgim var). **3.** samimî, teklifsiz, senli benli, lâubalî, arsız. *a ~ friend.* **get ~ with ...** : küstahça davranmak, lâubalî olmak. *The man's unpleasant ~ behavior angered the girl. He didn't like his ~ manner.* **be too ~** : lâubalî olmak, **4.** (hayvan) evcil, ehli, insana alışık, cana yakın. *~ animals.* **5.** samimî dost, tanıdık, aşina, arkadaş, **6.** *bk.:* **~ spirit**, **7.** (Katolik kilisesinde) (a) piskopos veya Papanın ev hizmetçisi, (b) Engizisyon zamanında suçluları tutuklayan memur, **8.** cin, ruh, cadı, karakedi şeklinde tasavvur edilen ve bir kimsenin hizmetinde olduğu farz olunan ruh. ***e.a.-1.*** *well-known, customary, common, 2. well-acquaint-ed, 3. intimate, friendly, close, forward, bold, intrusive, presumptuous, 4. domesticated, tame, 5. companion, friend.* ***k.a.-1.*** *strange, 2. unacquainted.*

familiarise/familiarisation/familiariser *Brit. bk.:* **familiarize/familiarization/familiarizer.**

familiarity, *is., ç.* **-ties 1.** iyice, tanıma/bilme. *~ with the subject.* **2.** (a) aşinalık, ünsiyet, samimiyet, yakın arkadaşlık, dostluk, hususiyet, (b) alışıklık, alışkanlık. *to be on terms of ~.* **~ breeds contempt** : Alışkanlık usanç yaratır. **3.** senli benli olma, teklifsizlik, lâubalîlik. *She dislikes such familiarities as the use of her first name by people she just has met.* **4.** *gen.* **familiarities** : arsızlık, lâubalîlik, davranışlarda serbestlik, **5.** gizli cinsel ilişki, cinsel mahremiyet. ***e.a.-1.*** *acquaintance, 3. intimacy, informality, unconstraint.* ***k.a.-*** *1. ignorance, 3. reserve.*

familiarize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** *gen.* **~ with** : alıştırmak, ünsiyet/alışkanlık peyda et(tir)mek, aşina olmak/kılmak, öğretmek. *Students are ~d with a variety of methods. Before playing the game, ~ yourself with the rules.* **~ oneself with poetry** : şiirle aşinalık peyda etmek, **2.** tanıtmak, etrafa yaymak. *Newspapers have ~d the cruelty of war.* **3.** *esk.* samimî dost olmak, dostluk/arkadaşlık kurmak, **4. familiarization** : alış(tır)ma, ünsiyet/aşinalık peyda etme, öğrenme, tanıma, **5. familiarizer** : alıştıran, öğreten, **6. familiarizingly** : alıştırarak, öğreterek. ***e.a.-1.*** *accustom, instruct, educate, teach, 2. inform.*

familiar spirit, *is.* **1.** tanıdık/dost ruh : bir kimseye yardım eden/muzahir olan ruh, **2.** ruh çağırana gaipten haber veren ruh.

familism, *is.* aile üstünlüğü : ailenin toplu ihtiyaçlarını kişisel ihtiyaçlardan üstün tutma ilkesi. **familistic** : aileyi üstün tutan.

family, *sf.&is.*, *ç.* **-lies** **1.** aile. ~ **business** : aile işi/ticareti. ~ **friend/doctor** : aile dostu/doktoru. *He lives with his ~.* **2.** çocuk(lar), çoluk çocuk, zürriyet. ~ **allowance** : çocuk zammı. **Have you any ~ ?** Çoluk çocuğun var mı? **start a ~** : ilk çocuğu olmak/dünyaya gelmek, çoluk çocuğa karışmak. *When do you hope to start a ~?* **3.** bir kimsenin eşi ve çocukları. *She says her ~ doesn't want move.* **4.** akraba, hısım : ebeveyn, çocuklar, amca/dayı/hala/teyze ve bunların çocukları gibi birbirine kan bağı ile bağlı bireylerden oluşan topluluk. **He's one of the ~** : Akrabamızdandır, bizim ailedendir. **5.** kabile, sülâle, soysop, ecdat. *Our ~ has lived in this house for over 100 years.* **It runs in the ~** : Soyuna çekmiş/soyu sopu hep böyledir. **6.** *Brit.* asil/soylu aile. *Young men of ~.* **7.** ev bark, **8.** ortak özellikli kimselerden/şeylerden oluşan topluluk, **9.** *biy.* (bitki, hayvan) tür, cins, fasile, familya. *The cat ~ includes lions and tigers.* **10.** *argo* Mafya veya Cosa Nostra'nın bir önder emrinde çalışan çetesi, **11.** *gr.* aile : aynı kökten gelen diller grubu. ~ **of langauges** : dil ailesi, **12.** aile+, ailevî, aileye ait, ailenin kullandığı. *a ~ trait. a ~ car/room.* **13. in a ~ way = the ~ way** : gebe, hamile, **14.** ~ **circle** : (a) aile çevresi/muhiti, aile efradı, (b) (tiyatroda) üst balkon, **15.** ~ **man** : aile babası, evli barklı adam, **16.** ~ **name** : soyadı, lâkap, **17.** ~ **planning** : aile plânlaması, doğum kontrolu, ekonomik sebeplerle doğumu sınırlama, **18.** ~ **skeleton** : aile sırrı, ailece gizli tutulan skandal/rezalet, **19.** ~ **tree** : (a) soy ağacı, şecere, aile kütüğü, (b) ecdat ve ahfat, soy sop. ***e.a.**-13. pregnant.*

famine, *is.* **1.** kıtlık. *a coal ~.* **2.** açlık, yiyecek kıtlığı. *Crop shortages are causing a ~ in poor countries.* ***e.a.**-1. scarcity, dearth, 2. starvation.*

famish, *f. esk.* açlıktan öl(dür)mek, son derece açlık çek(tir)mek. ***e.a.**-starve (to death).*

famished = famishing, *sf.* (son derece) aç. **I'm absolutely ~** : Açlıktan ölüyorum. ***e.a.**-starving, hungry.*

famishment, *is.* açlıktan ölme, ölesiye açlık. ***e.a.**-starvation.*

famous, *sf.* **1.** ünlü, meşhur, tanınmış, maruf. *a ~ actor/writer/poet.* **become ~** : ün kazanmak, meşhur olmak, **2.** *k.d.* mükemmel, birinci, en âlâ, fevkalâde. *a ~ weather for a swim.* **3.** ~ **last words!** Görürsün! Sen öyle zannededur! **So much for his ~ motorbike!** O meşhur motosikletin olacağı bu idi! **4.** *esk. bk.:* **infamous, 5. ~ly** : (a) ünlü/meşhur bir şekilde, ün/şöhret kazanarak, tanınmış olarak, (b) *k.d.* mükemmelen, pek âlâ. *He is doing ~ly in his new work.* **6. ~ness** : ün, şöhret. ***e.a.**-1. well-known, celebrated, renowned, famed, notable, illustrious, eminent, distinguished, 2. excellent, admirable, first-rate.* ***k.a.**- 1. unknown, obscure .*

famulus, *is.*, *ç.* **-li** hizmetçi, uşak : bir bilginin/sihirbazın hizmetkârı.

fan, *is.&f.* **fanned, fanning** **1.** üfleç, vantilâtör. **electric ~** : vantilâtör. **ceiling ~** : tavan vantilâtörü, **2.** yelpaze. **~-shaped** : yelpaze biçiminde, **3.** yelpaze biçiminde nesne (kuşun kuyruğu vb.), **4.** pervane, pervane kanadı, **5.** yeldeğirmeni kanadını rüzgâra karşı tutan kuyruk, **6.** (bir şeye) hayran/düşkün/tutkun/müptelâ/meraklı kimse. **sport ~** : spor düşkünü. **movie ~** : sinema müptelâsı/meraklısı, **7.** hava vermek/üfletmek, **8.** serinletmek. *The breeze ~ned their hot faces.* **9.** (a) yelpazelemek, (b) el vb. sallayarak kovmak. *She ~ned the flies from the sleeping child.* **10.** körüklemek. *We ~ned the fire to make it burn brighter. His rudeness ~ned her anger.* **to ~ emotions** : heyecanları körüklemek, kışkırtmak, **11.** esmek, **12.** ~ **out** : yelpaze gibi açılmak/yayılmak. *The soldiers ~ned out across the hillside. The forest fire ~ned out in all directions.* **13.** (harman) savurmak, **14. ~like** : yelpaze gibi, yelpazemsi, **15. ~ner** : yelpazeleyen, körükleyen, serinleten, (tarım) harman savurma makinesi. ***e.a.**-6. enthusiast, admirer, devotee, 8. cool, 10. stir up, arouse, 11. blow, 12. spread out, 13. winnow.*

fanatic, *sf.&is.* bağnaz, mutaassıp, müfrit, aşırı, ölçüsüz, yobaz, bir dine/partiye körü körüne ve aşırı bağlı (kimse). *The ~s lead the country to a civil war.* ***e.a.**- enthusiast, zealot, fanatical.*

fanatical, *sf.* **1.** bağnaz, yobaz, mutaassıp, müfrit, aşırı, ölçüsüz, **2.** **~ally** : bağnazlıkla, taassupla, ölçüsüzce, aşırı bir şekilde, **3.** **~ness** = **fanaticism** : bağnazlık, yobazlık, taassup, ölçüsüzlük, ifrat, tutuculuk. ***e.a.-1.*** *zealous, frenzied, intolerant, radical.*

fanaticise, *f.* **-cised, -cising** *Brit. bk. :* **fanaticize.**

fanaticize, *f.* **-cized, -cizing 1.** bağnazlaş(tır)mak, ifrata/aşırılığa götürmek/sevk etmek, **2.** mutaassıp davranmak, mutaassıplaşmak.

fancied, *sf.* **1.** hayalî, muhayyel, hayal mahsulü, asılsız. *to be upset by ~ grievances.* **2.** özlenen, istenen, arzu edilen, hayalinde yaşayan. *She was his ~ bride.* ***e.a.-1.*** *imaginary, unreal,* ***2.*** *desired, favored.*

fancier, *is.* **1.** meraklı, hevesli, heves/arzu eden, **2.** (hayvan yetiştirme) meraklısı. **bird ~** : kuşbaz. **dog ~** : köpek meraklısı, köpek besleyen/yetiştiren.

fancies, *ç. is. k.d.* süslü/nefis pastalar.

fanciful, *sf.* **1.** hayalî, hayal mahsulü, gerçekten uzak, gerçek olmayan. *He gave a ~ account of the events.* **2.** acayip, tuhaf, garip. *~ designs or decorations.* **3.** hayalperest, kaprisli, hayal peşinde koşan, hava ve hevesine tâbi. *a ~ poet. He was in a ~ mood when he wrote this delightful story.* **4.** **~ly** : hayalî bir şekilde, gerçekten uzak/hayal mahsulü olarak, **5.** **~ness** : hayalperestlik, gerçekten uzaklık, muhayyellik. ***e.a.-1.*** *imaginary, unreal, illusory,* ***2.*** *whimsical, quaint,* ***3.*** *unpredictable.* ***k.a.- 1-3.*** *realistic, real, true, ordinary, commonplace, prosaic.*

fanciless, *sf.* hayalsiz, hayalden uzak, hayalî olmayan, gerçekçi, maddî.

fan club, *is.* (bir sinema yıldızına vb.) hayranlar kulübü.

fancy^{1}, *is., ç.* **-cies 1.** hayalperestlik, hayal kurma, hayallere dalma, **2.** muhayyile, yaratıcı hayal gücü. *Poetic ~ has produced some great works of art.* **3.** kavram, mefhum, fikir. **I have a ~ that** : Bana öyle geliyor ki... **As the ~ takes her** : (Bu) fikir onu sardıkça... **4.** hayal, düş. **That is in the realm of the ~** : O bir hayaldir. *I hope I will win the loto, but this is only a ~ of mine.* **5.** kapris, geçici arzu/heves/istek. *It was just a (passing) ~.* **He only works when the ~ takes him** : Aklına esince (canı ne zaman isterse o zaman) çalışır. **6.** merak, heves, meyil, eğilim, temayül. **He took a ~ to strange little animals** : Ufak acayip hayvanlara merak sardırdı. **7.** zevk, zevkiselim, sağduyu. **It took/caught/tickled his ~** : Zevkini okşadı/hoşuna gitti. **8.** kuruntu, vehim, gerçeğe dayanmayan fikir/duygu/inanış. *Is it just a ~ or do I hear a sound?* **9.** **the ~** *esk.* spor/sanat vb. seven kimse(ler), meraklı/düşkün (kimse), **10.** *esk.* aşk, sevda, tutku, iptilâ. *They took a ~ to each other right away.* **11.** *esk.* görüntü, hayalet, **12.** **catch the ~ of** : beğenilmek, hoşa gitmek, **13.** **take a ~ to** : beğenmek, sevmek, hoşlanmak, gözü tutmak, meyletmek. **It took public's ~** : Halkın hoşuna gitti. *I have taken ~ to that hat.* ***e.a.- 2.*** *imagination, fantasy,* ***3.*** *notion, thought, impression, idea,* ***4.*** *illusion,* ***5.*** *caprice, whim, quirk, humor, crotchet,* ***6.*** *inclination,* ***7.*** *taste, judgement,* ***8.*** *vagary, delusion,* ***10.*** *love,* ***11.*** *specter, phantom.* ***k.a.-1&2.*** *reality, actuality, fact, truth.*

fancy^{2}, *sf.* **-cier, -ciest 1.** süslü, zarif, fantazi. *a ~ shirt. a ~ table setting.* **~-goods** : fantazi eşya, **2.** hayalî, hayal mahsulü. *~ notions.* **3.** acayip, kaprisli, meraklı, **4.** seçme, seçkin, seçilmiş, nadide, güzide. *~ fruits.* **5.** aşırı, fahiş. *~ prices. It's a nice place, but they also have ~ prices.* **6.** kibar, zarif. *The ~ bowing of a violonist.* **7.** süs için yetiştirilen (bitki/hayvan), **8.** **fancily** : (a) hayalen, hayal mahsulü olarak, (b) süslü/zarif bir şekilde, **9.** **fanciness** : süs, kibarlık, zarafet. ***e.a.-1.*** *ornamental, decorative, decorated, ornate, showy,* ***2.*** *imaginary, illusory,* ***3.*** *capricious, whimsical, fanciful, irregular,* ***4.*** *choice, elegant,* ***5.*** *extravagant, exorbitant, inordinate,* ***6.*** *graceful.*

fancy^{3}, *f.* **-cied, -cying 1.** hayal/tasavvur/tahayyül etmek. *~ her saying such rude things! ~ him winning the jackpot!* **2.** zannetmek, tahmin etmek. *I ~ I have met you before.* **3.** beğenmek, sevmek, gözüne kestirmek, gözü tutmak, hoşlanmak, canı istemek. *I ~ that girl. I don't ~ the idea.* **I ~ a swim** : Canım yüzmek istiyor. **Which of these ties do you ~** : Bu kravatlardan hangisini gözün tutuyor? **4.** neslini ıslah etmek için hayvan yetiştirmek, **5.** **~ oneself** : kendini beğenmek, kendini bir şey zannetmek. *He fancies himself (as) the fastest swimmer.* **He fancies his French** : Fransızcasını bir şey zannediyor/Fransızca biliyorum diye kurumlanıyor.

fancy^{4}, *ünl.* ~ **that!** Acaba! Yok canım! Acayip! Bak hele!

fancy ball, *is.* kıyafet balosu.

fancy diver, *is.* mahir dalıcı. **fancy diving** : mahir dalış.

fancy dress, *is.* karnaval elbisesi/kıyafeti. ~ ~ **ball** : maskeli balo, kıyafet balosu.

fancy-free, *sf.* **1.** tutkusuz, hayale/kaprise/gelip geçici arzulara kapılmayan, **2.** âşıkı olmayan, kimseye gönül vermemiş.

fancy lady, *is. bk.:* **fancy woman.**

fancy man, *is.* **1.** oynaş, sevgili, bir kadının âşığı, **2.** pezevenk, **3.** jigolo. ***e.a.-1.*** *lover, **2.** pimp, **3.** gigolo.*

fancy up, *gl.f.* süsleyip püslemek. ~ ~ *an old dress with ruffles.*

fancy woman = fancy lady, *is.* **1.** metres, düşük ahlâklı sevgili. *He has a ~ ~ in London as well as a wife at home.* **2.** fahişe, orospu. ***e.a.-1.*** *mistress, **2.** prostitute.*

fancywork, *is.* ince el işi, işleme.

fancy dan, *is. gr.* züppe/cici bey, fiyakalı fakat yeteneksiz/değersiz genç.

fan dance, *is.* yelpaze dansı : çıplak veya yarı çıplak bir kadının yelpaze kullanarak tahrik edici hareketlerle yaptığı dans. **fan dancer** : yelpaze dansözü.

fandangle, *is.* **1.** süs, ziynet, süslü eşya, **2.** ahmaklık, budalalık, aptallık, saçmalık. ***e.a.-2.*** *tomfoolery, nonsense.*

fandango, *is., ç.* **-gos** **1.** (bir kadın ve bir erkek tarafından kastanyetlerle oynanan) hareketli bir İspanyol dansı, **2.** bu dansın müziği, **3.** *ABD* dans, balo.

fan delta, *is. coğ.* koni şeklinde nehir yığıntısı.

fandom, *is.* bütün meraklılar (spor vb.).

fane, *is. esk.* **1.** tapınak, mabet, **2.** kilise. ***e.a.-1.*** *temple, **2.** church.*

fanfare, *is.* **1.** tören borusu, fanfar, borularla çalınan kısa ve coşkun parça, **2.** gösterişli hareket/lâf vb., **3.** gürültülü gösteri/tezahürat/geçit resmi, **4.** *k.d.* etrafa yayma, herkese duyurma/ilân etme.

fanfaron, *is.* **1.** palavracı, kabadayı, yüksekten atan, **2.** *bk.:* **fanfare**. ***e.a.-1.*** *braggart.*

fanfaronade, *is.&f.* **-aded, -ading** **1.** övünme, böbürlenme, yüksekten atma, palavracılık, farfaralık, **2.** kabadayılık taslamak, böbürlenmek, yüksekten atmak, övünmek, palavra atmak. ***e.a.-1.*** *bragging, bravado, bluster, **2.** swagger, bluster.*

fanfold paper, *is.* (bilgisayar için) zımbalı kâğıt destesi.

fang, *is.* **1.** (yılanların) oluklu zehir dişi, **2.** it dişi, köpek dişi, **3.** uzun sivri diş, **4.** diş kökü, **5.** bir şeyin gittikçe incelip sivrilen kısmı, **6.** **~ed** : diş diş, sivri çıkıntıları olan, **7.** **~less** : zehir dişi/sivri dişi olmayan, tehlikesiz, zararsız, **8.** **~like** : sipsivri, diş gibi.

fanion, *is. esk.* flâma, küçük bayrak, işaret bayrağı.

fanjet = fan jet, *is.* **1.** **turbofan** *d.d.* yelpaze jet (motoru), **2.** yelpaze jet motorlu uçak.

fan letter = fan mail, *is.* hayranlık mektubu : hayranlarının artistlere vb. yazdığı mektup.

fanlight, *is. mim.* **1.** yelpaze pencere : açık yelpaze şeklinde kapı veya pencere üstü, **2.** *Brit. bk.:* **transom.**

fan mail, *is. bk.:* **fan letter.**

fanny, *is., ç.* **-nies** **1.** *ABD- argo* göt, but, **2.** *Brit.-kaba* am, ferç, **3.** üstten kulplu yemek tenceresi. ***e.a.-1.*** *buttocks, arse, **2.** vulva, cunt.*

fannon, *is.* **1.** ayin yapan papazın sol kolunda taşıdığı enli şerit, **2.** papa takkesi : Papanın resmî ayinlerde giydiği takke.

fan palm, *is.* yelpaze yapraklı palmiye/hurma ağacı.

fantail, *is.* **1.** yelpaze kuyruklu (güvercin), **2.** yelpaze (biçiminde) kuyruk, **3.** yelpaze kuyruklu akvaryum balığı, **4.** *ABD- den.* bazı gemilerin yelpazeye benzeyen kıç tarafı, **5.** yelpazeye benzer mimarî yapı, **6.** Avustralya'da *Rhidioura* türünden yelpaze kuyruklu sinekkapan kuş, **7.** **~ed** : yelpaze kuyruklu.

fan-tan, *is.* **1.** **fan tan** *ş.d.y.* sayı sırasına göre oynanan bir iskambil oyunu (kâğıtları önce biten oyunu kazanır), **2.** Çin kumarı : bir küme para/fasulye vb. dört ile bölündükten sonra kalanı bilen kazanır. ***e.a.-1.*** *parliament sevens.*

fantasia, *is. müz.* **1.** fantezi, **2.** çeşitleme, curcuna, derlenen çeşitli nağmelerden bestelenen müzik parçası.

fantasied = phantasied, *sf.* **1.** hayalî, muhayyel, hayal mahsulü, **2.** acayip/garip/uydurma şeylerle dolu. ***e.a.-1.*** *fancied.*

fantasist, *is.* fantezi/çeşitleme bestekârı.

fantasize, *f.* **-sized, -sizing** düşlemek, (tatlı) hülyalara/hayallere dalmak, hayal kurmak, hayal/tahayyül etmek. *She likes to ~ herself as very wealthy.* ***e.a.-*** *imagine, daydream.*

fantasm, *is. bk.:* **phantasm.**

fantasmagoria, *is. bk.:* **phantasmagoria.**

fantasmagoric(ally), *bk.:* **phantasmagoric(ally).**

fantasmal, *is. bk.:* **phantasmal.**

fantast = phantast, *is.* hayalperest, hayal peşinde koşan /garip fikirleri veya üslûbu olan kimse. ***e.a.-****visionary, dreamer.*

fantastic, *sf.* **1.** acayip, garip, şaşırtıcı, tuhaf, hayret verici. *There are many ~ creatures in this forest.* **2.** hayalperest, kaprisli, **3.** hayalî, hayal/kuruntu mahsulü, asılsız, sebepsiz. *~ fears. a ~ story.* **4.** gülünç, saçma, mantıksız, gerçekten uzak. *The idea of space travel seemed ~ a hundred years ago.* **5.** müthiş, muazzam, fahiş, aşırı, müfrit. *~ sums of money.* **That store charges ~ prices** : O mağazanın fiyatları pek fahiştir. **6.** *k.d.* olağanüstü/fevkalâde iyi/güzel. *a ~ play.* **7.** *esk.* (a) garip/acayip/hayalî fikirleri olan kimse, (b) süs düşkünü. ***e.a.-1.*** *grotesque, eccentric, odd, queer, bizarre, extravagant, 2. fanciful, capricious, impulsive, 3. imaginary, illusory, unreal, groundless, 4. irrational, 5. exorbitant, 6. extraordinarily good, 7. eccentric.*

fantastical, *sf.* **1.** *bk.:* **fantastic** (1-6), **2. ~ity = ~ness** : gariplik, acayiplik, gülünçlük, saçmalık, hayalîlik, gerçekten uzaklık, **3. ~ly** : (a) aşırı derecede, (b) acayip bir şekilde, (c) *k.d.* fevkalâde, çok, müthiş. *He is ~ly rich.*

fantasticate, *gl.f.* **-cated, -cating** hayal kurmak, garip/acayip fikirlere saplanmak, olmayacak hayaller/düşünceler peşinde koşmak.

fantastico, *is., ç.* **-coes** garip/acayip/gülünç kimse.

fantasy = phantasy, *is., ç.* **-sies**, *f.* **-sied, -sying 1.** hayal. *The idea of space travel was once a pure ~. He lives in a world of ~.* **2.** kuruntu, hayal mahsulü. *The story is a ~.* **3.** fantezi, kapris, **4.** *psikol.* düşlem, hulya, tahayyül. *sexual fantasies of adolescence.* **5.** sanrı, birsam, halüsinasyon, **6.** asılsız/gerçeğe dayanmayan varsayı / zan / tahmin, **7.** zeki/ustaca/hünerli buluş veya düşünce, **8.** *müz. bk.:* **fantasia**, **9.** hayal kurmak, hayallere dalmak, düşlemek, tahayyül etmek. ***e.a.-1.*** *fancy, 3. caprice, whim, 4. daydream, imagination, 5. hallucination, 9. fancy, daydream.*

fantoccini, *ç. is.* **1.** kukla, **2.** kukla oyunu. ***e.a.-1.*** *marionette, 2. puppet show.*

fantod, *is.* **1. ~s** : öfke, sinirlilik, **2.** sinir nöbeti, kriz, buhran, hezeyan. ***e.a.-1.*** *fidgets, 2. fit.*

fantom, *is. bk.:* **phantom.**

fan tracery, *is. mim.* ağtonos : yelpaze gibi açılan oymalı sütun başı veya kubbe süsü.

fan vault, *is. mim.* yelpaze kemer : yelpaze şeklinde kemer inşaatı (İngiliz Gotik mimarîsinde rastlanır).

fan window, *is. bk.:* **fanlight.**

fanwise, *sf.&zf.* yelpazemsi, yelpaze biçiminde.

fanwort, *is. bot.* balık otu *(Cabomba caroliniana)* : G ABD'de yetişen beyaz çiçekli su bitkisi. **fishgrass, watershield** *d.d.*

FAO = *Food an Agriculture Organization of the United Nations* : Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı.

faqir = faquir, *is. bk.:* **fakir.**

far^{1}, *zf.* **1.** uzak(ta) uzağa. **~ away = ~ off** : uzak(ta), uzağa. **How far?** Ne kadar uzak(ta)/ Nereye kadar? *How far is the school? How far you will be going?* **How far ist it from Ankara** : Ankara'dan ne kadar uzaktadır? **We didn't go (very) far** : Fazla uzaklaşmadık. **2. ~ into** : (zaman) uzak, ilerlemiş, geç. **He remembers far into the past** : Uzak geçmişi anımsıyor. **We worked far into the night** : Gecenin geç saatlerine kadar çalıştık. **He is far from being well** : Hiç iyi değildir. **3.** *mec.* ileri, ilerlemiş, çok, fazla, bir hayli. **How far have you got with your plans?** Plânınızda ne kadar ilerlediniz? **He is very gifted and will go very far** : Çok yeteneklidir, muhakkak çok ilerleyecek. **to make one's money go far** : az para ile çok şey almak. **\$10 doesn't go far these days** : Bugünlerde 10 dolarla çok şey alınmıyor. **That will go far towards placating him** : Onu teskin etmekte çok yararlı olacak. **I would even go so far as to say that...** : Hatta daha ileri giderek diyebilirim ki... **Now you're going a bit too far** : Artık çok ileri gidiyorsun/çok abartıyorsun. **He carried the joke too far** : Şakayı çok ileri götürdü. **4. as far as = so far as** : ... kadar, ...derece(de). **We went**

as far as the town : Şehre kadar gittik. **I will help you as far as I can** : Elimden geldiği kadar sana yardım ederim. **as far as I am concerned** : bence, bana kalırsa, bana sorarsan. **as far as he is concerned** : ona kalırsa, ona sorarsan. **as/so far as I know** : bildiğime göre, bildiğim kadarı. **as/so far as I can foresee** : tahminime göre. **as far as the eye can see** : göz alabildiğine. **as far back as I can remember** : hatırlayabildiğim kadarı. **As far back as 1948** : Ta 1948 yılında. **5. by far** : (a) çok, pek çok, (b) açıkça, aşikâr surette. *He was by far the best swimmer.* (c) büyük bir farkla, **6. far above** : çok üstün(de)/yüksek(te). **Far above the hill** : Tepeden çok yüksekte. **He is far above the rest of the class** : Sınıfta herkesten çok (daha) üstün durumdadır. **7. far and away** : şüphesiz, hiç kuşkusuz, hiç şüphe yok (ki), kat kat, (pek) çok. **far and away the best/cheapest** : şüphesiz en iyisi/ucuzu. *She is far and away the better actress.* **8. far and wide = far and near = near and far** : köşe bucak, her yerde(n), her tarafta(n), dünyanın/yurdun dört bucağın(d)a(n). *They looked far and wide for the missing dog.* **9. far be it from me** : neme lâzım, ne haddime, asla, kat'iyen, Allah esirgesin, bana göre değil, ben yapamam. **Far be it from me to call him thief** : Ona hırsız demek benim ne haddime! **10. far beyond** : çok ötesinde, kat kat üstünde. **Far beyond the forest** : Ormandan çok ötede. **It's far beyond what I can afford** : Bu takatimin (maddî olanaklarımın) kat kat üstündedir (Buna asla gücüm yetmez), **11. go far** : (başarıya) ulaşmak, erişmek. **He will go far** : Başaracak. (b) büyük etkisi/yardımı dokunmak, (c) çok dayanmak, (d) **go too far** : çok ileri gitmek, haddini aşmak/tecavüz etmek. *I think your rudeness went too far.* **That is going too far** : Artık bu kadarı da fazla! **12. how far** : (a) ne kadar uzak(ta), (b) ne derece/kerte, ne dereceye kadar. *I don't know how far I should believe him.* **13. in so far as = insofar as = so far as** : ... derece(sin)de, ... kadar, ne kadar... ise o kadar... *In so far as we can believe these facts we will use them.* **(In) so far as I know** : Bildiğim kadar. **14. so far** : (a) şimdilik, şimdiye kadar. *We have built 3 houses so far.* (b) **I can only trust him so far** : Ona ancak bir dereceye kadar güvenebilirim. **He accepts teasing just so far and then he gets angry** : Şakaya bir dereceye kadar dayanır, sonra kızar. **15. so far so good** : şimdiye kadar hoş/âlâ, şimdilik işler yolunda, **16. so far from** : ...şöyle dursun, ...bir yana, -den vazgeçtik, ...yerine/yerde. **So far from taking my advice, he went and did what I warned him against** : Nasihatimi tutmak şöyle dursun, gidip yapma dediğimi yaptı. **17. far from it** : bilâkis, tam tersine, ne münasebet, hâşâ! **I agree with you? Far from it** : Seninle aynı fikirde olmak mı? Ne münasebet! **18. take/carry sth too far** : çok ileri götürmek, işi zıvanadan çıkarmak, tadını kaçırmak. *You are taking that joke too far and becoming rude.* **19. far out** *gr.* (a) âlâ, mükemmel, (b) üstün, çok ileri. **His taste in art is far out** : Sanat zevki çok üstündür. ***e.a.-*** *5. (a) very much, (b) plainly, obviously,* ***7.*** *undoubtedly, by far,* ***8.*** *everywhere,* ***16.*** *rather than, instead of,* ***19.*** *(a) fine, excellent, (b) very advanced, avant-garde.*

far^2, *sf.* **farther** (or **further**), **farthest** (or **furthest**) **1.** (zaman ve yer bakımından) uzak. **a far country** : uzak bir ülke. **the far past** : uzak mazi, **2.** uzakta bulunan, öbür, öteki. *the far(ther) side of the street.* **3.** uzun. *a far journey.* **4.** aşırı, müfrit. **a far right organization** : aşırı sağcı örgüt. **a member of the far left** : aşırı solcu üye, **5. a far cry from** : çok farklı. *Being religious can be a far cry from being kind.* **6. few and far between** : seyrek, **7. farness** : uzaklık, uzak oluş. ***e.a.-1.*** *distant, remote,* ***3.*** *long,* ***4.*** *extreme.* ***k.a.-1.*** *near, nigh, nearby.*

farad, *is. elekt.* Farad, kapasite birimi : levhaları arasına 1 voltluk gerilim uygulanınca 1 kulon yük alan kondansatörün kapasitesi.

faraday, *is.* faraday : elektrolizde 96500 kulona eşit elektrik yük birimi.

faradic, *sf. elekt.* farad+ : endüksiyon bobininin ikinci sargısından geçen asimetrik dalgalı akımla ilgili.

faradise/faradisation/faradiser, *Brit. bk.:* **faradize/faradization/faradizer.**

faradism, *is.* **1.** endüklenmiş elektrik akımı, özellikle endüksiyon bobininin ikinci sargısından geçen akım, **2.** *tıp* endüklenmiş akımın sinir ve kas tedavisinde kullanılması.

faradize, *gl.f.* **-dized, -dizing** *tıp* **1.** endüklenmiş akımla sinir veya kası uyarmak/tedavi etmek, **2. faradization** : bu tür tedavi, **3. faradizer** : bu tür tedavi yapan.

farandole, *is., ç.* **-doles** *Fr.* **1.** halay : Fransa'da taşra halkının el ele tutuşarak oynadıkları halk oyunu, **2.** halay havası, bu oyunun müziği.

faraway, *sf.* **1.** uzak. *a ~ town.* **2.** dalgın, düşünceli, hulyalı. *a ~ look in her eyes.* **3.** **~-between = few and ~** : pek nadir, seyrek, kırk yılda bir. ***e.a.-1.*** *distant, remote,* ***2.*** *dreamy, abstracted, absent-minded.* ***k.a.- 1.*** *near, nigh, nearby.*

farce, *is.&f.* **farced, farcing 1.** orta oyunu, tulûat : sanatkârların kendi icat kabiliyetlerine dayanarak oynadıkları güldürü, **2.** güldürücü taklit, tulûata benzer mizah, **3.** maskaralık, saçma(lık). *The talks were a ~ since the minister had already made the decision.* **4.** *aşçılıkta bk.:* **forcemeat**, **5.** (sözü/yazıyı) güldürücü sözlerle süslemek, gülünçleştirmek, saçma sapan sözler söylemek, **6.** *esk.* doldurmak, tıkmak. ***e.a.-3.*** *mockery,* ***6.*** *cram, stuff.*

farceur, *is., ç.* **-ceurs** *Fr.* **1.** tulûat oyuncusu/yazarı, **2.** şakacı, lâtifeci, komik kimse. ***e.a.-2.*** *joker, wag.*

farci, *sf. Fr.* dolma, doldurulmuş (yemek). ***e.a.-***\ *stuffed.*

farcical, *sf.* **1.** tulûata/orta oyununa/komediye benzer, **2.** saçma, manasız, anlamsız, gülünç, tuhaf, **3.** **~ity = ~ness** : gülünçlük, saçmalık, **4.** **~ly** : tulûatvari, gülünç / komik bir şekilde. ***e.a.-2.*** *absurd, ludicrous, ridiculous, comical, preposterous.*

farcy, *is., ç.* **-cies** *vet. patol.* **1.** at çıbanı : bilhassa atların bacaklarında görülen iltihaplı, bulaşıcı hastalık, **2.** **~ bud = ~ button** : at çıbanında görülen şişkinlik/abse.

fard, *is.&gl.f. esk.* **1.** (yüze sürülen) kozmetik, güzellik müstahzaratı, **2.** yüze (pudra, krem, allık vb. gibi) güzelleştirici şeyler sürmek.

fardel, *is. esk.* **1.** bohça, çıkın, **2.** yük. ***e.a.-1.*** *bundle,* ***2.*** *burden.*

fare, *is.&f.* **fared, faring 1.** (taşıt aracı) bilet ücreti, yol parası, nakliye/taşıma ücreti, navlun. **single/return ~** : gidiş/gidiş dönüş bilet ücreti. **half/full ~** : yarım/tam bilet ücreti. **~s please** : biletler, lütfen, **2.** (ücretli) yolcu, yol parası ödeyen kimse (özellikle takside), **3.** şoförü ile birlikte taşıtı kiralayan kimse, **4.** yiyecek (özellikle bir öğünde yenilen). *good/simple ~.* **bill of ~** : yemek listesi. **plentiful ~** : bol yemek. **poor ~** : kötü yemek, **5.** şenlik, eğlence, eğlendirmek için halka sunulan şey. *theater ~.* **6.** beslenmek, yemek yemek. **~ sumptuously** : bol bol yiyip içmek, sefa sürmek, yiyip içip keyfine bakmak, **7.** (işi/hâli) iyi/kötü olmak. **How ~s it ?** Ne var ne yok? İşler nasıl? **He ~d well in his profession** : Mesleğinde iyi ilerledi. *The unions will ~ badly if the government's plan becomes law.* **8.** başından geçmek, duçar olmak, uğramak, başına gelmek. [Bu anlamda yalnız **It fare(d)** vb. gibi, üçüncü şahıs kullanılır]. **It ~d ill with him** : İşleri ters gitti/hâli fena idi. **It will ~ hard with the thief if he is caught** : Yakalanırsa hırsızın hâli haraptır. **If you do that it will ~ ill with you** : Bunu yaparsan vay hâline! **9.** *esk.* yolculuk/seyahat etmek, gezmek. **~ forth** : yola çıkmak. **~ thee well!** Elveda! **~ ye well!** : Uğurlar olsun/selâmetle! **10.** başarmak, yapmak. *I think I ~d quite well in the examination.* **He ~d well at his first attempt** : İlk denemede iyi başardı. **11. farer** : (biletli) yolcu. **seafarer** : deniz yolcusu. ***e.a.-4.*** *food,* ***6.*** *eat, dine,* ***7.*** *experience,* ***8.*** *happen, turn out,* ***9.*** *go, travel,* ***10.*** *get on, succeed,* ***11.*** *traveler.*

fare-thee-well = fare-you-well = fare-ye-well, *is.* **1.** mükemmellik, kusursuzluk. **to a ~** : mükemmel bir şekilde. *The meal was done to a ~ . He imitated the speaker's pompous manner to a ~.* **2.** son derece, azamî had. **I worked to a ~** : Bütün gücümle çalıştım.

farewell, *is.&sf.&ünl.* **1.** veda, ayrılık. **a ~ dinner** : veda yemeği. *We shall have a ~ party before we leave.* **bid ~ to = take ~ of** : -e veda etmek. **to make one's ~** : veda etmek. **You can say ~ to your wallet** : Cüzdanına elveda de! **2.** kapanış, bitiş, son. *a ~ speech. a ~ performance.* **3.** veda etmek, **4.** **~!** Elveda! Allaha ısmarladık! *~! I hope we meet again soon.* **5.** **~-to-spring** *bot.* veda çiçeği *(Clarkia amoena)* : çuha çiçeğigillerden beyaz, pembe, mor çiçekler açan bir bitki (Batı Amarika'da yetişir).

farfal = farfel, *is.* kuskus.

far-famed, *sf.* çok ünlü, dünyaca tanınmış.

far-fetched = farfetched, *sf.* **1.** zoraki, uydurma, inanılmaz, sun'î, yapmacık, zorlanmış, tabiî olmayan. *a ~ excuse. a ~ alibi/joke.* **2.** **~ness**: zorakilik, sun'îlik, yapmacıklık. ***e.a.-1.*** *improbable, forced, strained.*

far-flung, *sf.* **1.** çok yaygın, geniş, vâsi, uzak yerlere yayılmış. ~ *trading operations. Our ~ trade connections cover the world.* **2.** uzak. ~ *sections of the city. I have friends in the ~ cities of the world.* ***e.a.- 2.*** *remote.*

far-gone, *sf.&zf.* **1.** aşırı, haddini aşmış, (boğazına kadar) batmış/dalmış, çok ilerlemiş, beter. **He is ~ in debt** : Boğazına kadar borç içinde. **He has been going increasingly mad over the last 3 years and is now rather ~** : Üç yıldır gittikçe sapıttı, şimdi ise büsbütün beter. **2.** *k.d.* kesinlikle, şüphesiz, hiç kuşkusuz. **He's ~ the best writer of our time** : Hiç kuşkusuz zamanımızın en iyi yazarıdır. ***e.a.-2.*** *unquestionably.*

farina, *is.* **1.** un, irmik, **2.** nişasta, özellikle patates nişastası. ***e.a.-1.*** *flour, 2. starch.*

farinaceous, *sf.* **1.** unlu, irmikli, undan/irmikten yapılmış, **2.** nişastalı, nişasta içeren. *Cereals, bread and potatoes are ~ foods.* **3.** (görünüşü/yapılışı) un gibi, una benzer. ***e.a.-2.*** *starchy, 3. mealy.*

farinose, *sf.* **1.** unlu, irmikli, nişastalı, **2.** un/nişasta veren, **3.** una bulanmış gibi, unlu, **4.** **~ly** : unlu/nişastalı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *farinaceous.*

farkleberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* karaçilek *(Vaccinium arboreum)* : G ABD'de yetişen, siyah, çileğe benzer çok çekirdekli meyve veren funda.

farl = farle, *is. İsk.* ince yulaf unu pastası.

farm, *is.&f.* **1.** çiftlik, tarla. **~-bailiff** : çiftlik kâhyası, **2.** (karada, su altında vb.) hayvan üretme sahası. *a pig ~. an oyster ~.* **dairy ~** : mandıra, **3.** vergi mültezimliği. **tax ~** : vergi mültezimi, **4.** gelir sağlamak için ayrılmış arazi, **5.** vergi toplamaya yetkili kimseden götürü olarak alınan sabit meblâğ, **6.** (İngiliz tarihinde) (a) arazi kiralama, kira ile elde edilen mülkiyet, kira koşulları, (b) araziden alınan kira veya gelir, **7.** (beyzbol) idman takımı, **8.** *esk.* vergi/kira olarak yılda ödenen sabit meblâğ, **9.** (araziyi) ekmek, ekip biçmek, çiftçilik yapmak, **10.** (çiftlik, tarla vb.) kiralamak, **11.** para ile bakmak için anlaşmak, **12.** (bir kurumun, fakir halkın vb. bakımını) sözleşme ile başkasına devretmek. *a county that ~s its poor.* **13.** (beyzbol) idman takımına yerleştirmek, **14.** **~ out** : mültezime/kiraya/icara vermek, sabit bir ücret veya yüzde ile vergi/alacak tahsilini birine devretmek. *to ~ out the bill collection.* **15.** **~able** : tarım yapılabilir, ekilip biçilebilir.

farmer, *is.* **1.** çiftçi, tarımcı, ziraatçi, **2.** (fakirlerin, çocukların vb. bakımını) sabit para karşılığında üstlenen kimse, **3.** çiftlik sahibi/kiracısı, **4.** mültezim, kesenekçi, kesimci, **5.** **~ cheese = farm cheese** : çiftlik peyniri, beyaz peynire benzer bir tür peynir, **6.** **~ hand** : rençper, çiftlik amelesi.

farmerette, *is. k.d.* çiftçi kadın/kız.

farmer-general, *is., ç.* ***farmers-general*** (Fransa'da 1789'dan önce) mültezim. **~ship** : mültezimlik.

farmerhouse, *is., ç.* **-houses** çiftlik evi.

farming, *is.&sf.* **1.** çiftçilik, tarım, ziraat, ekip biçme, **2.** mültezimlik, **3.** ekim, tarım. **~ region** : tarım bölgesi. ***e.a.-1.*** *agriculture.*

farmland, *is.* çiftlik arazisi, tarım alanı, tarla, ekili/ekilmeye elverişli arazi.

farmost, *sf.* en uzak. ***e.a.-****farthest.*

farmstead(ing), *is.* çiftlik ve binaları.

farmyard, *is.* çiftlik avlusu, çiftlik binaları arasındaki meydan, ağıl.

faro, *is.* bir iskambil oyunu : oyuncular bazı kâğıtların geliş sırası üzerinde kâğıt dağıtanla bahse tutuşurlar.

far-off, *sf.* uzak, ırak. ***e.a.-****distant, remote.* ***k.a.-*** *near, nigh, nearby.*

farouche, *sf. Fr.* **1.** haşin, sert, öfkeli, hiddetli, huysuz, **2.** çekingen, mahcup. ***e.a.-1.*** *fierce, wild, sullen, 2. unsociable, shy.*

far-out = farout, *sf. gr.* **1.** alışılmamış, acayip, garip. ~ *ideas/clothes/people.* **2.** müfrit, cezrî, **3.** gizli, batinî, hafi, derin, müphem, muğlâk, **4.** (sanatta) deneme mehiyetinde, cür'etkâr, atılımlı, zamanından çok ileri, ileri görüşlü, **5.** çok iyi, fevkalâde, **6.** **~ness** : acayiplik, gariplik, gizlilik, müphemlik; cür'et, atılım. ***e.a.-1.*** *unconventional, offbeat, strange, 2. radical, extreme, 3. recondite, esoteric, 4. experimental, daring, avant-garde, 5. very good, wonderful*

far point, *is.* görüş uzaklığı : gözün rahatça ve net olarak görebildiği en uzak nokta.

farraginous, *sf. az kul.* karışık, katışık, çeşitli maddelerin karışımından oluşmuş. ***e.a.-*** *jumbled, mixed, heterogenous.*

farrago, *is., ç.* **-goes** karışım, keşmekeş, karmakarışık şey. *a ~ of doubts, fears and hopes.* **a ~ of useless information** : bir sürü işe yaramaz bilgi. **a ~ of nonsense** : bir avuç saçma. ***e.a.***-*medley, jumble, hodgepodge, mixture.*

far-ranging, *sf.* **1.** uzak menzilli. *~ missiles.* **2.** geniş kapsamlı/şümullü. *a ~ debate. a ~ inspection.*

far-reaching, *sf.* geniş (etkili), tesir sahası geniş olan, etkin, müessir, geniş kapsamlı/şümullü, uzaklara erişen. *the ~ effect of his speech.*

farrier, *is. Brit.* **1.** nalbant, (orduda) başnalbant, **2.** baytar, at baytarı. ***e.a.-1.*** *blacksmith, 2. veterinarian.*

farriery, *is., ç.* **-ries** nalbantlık, nalbant dükkânı.

farrow, *is.&sf.&f.* **1.** bir batında doğan domuz yavruları, **2.** (domuz) yavrulamak/doğurmak. *The sow ~ed yesterday. She ~ed a litter of six.* **3.** (inek) kısır.

farseeing, *sf.* **1.** sağgörülü, basiretli, uzağı/ileriyi gören, öngörülü, **2.** keskin görüşlü, uzakları iyi görebilen. ***e.a.-1.*** *sagacious, farsighted, prudent, wise.*

far side, *is.* öbür taraf/yüz, öte geçe, karşı yaka. **on the far side** : ötesinde, -den ötede.

farsighted, *sf.* **1.** uzağı iyi gören, **2.** hipermetrop, uzaktaki cisimleri yakındakilerden iyi gören, **3.** sağgörülü, basiretli, uzağı/ileriyi gören, öngörülü, dûrendiş, müdebbir, gelecekte olacakları önceden tahmin eden. *a ~ statesman.* **4. ~ly** : sağgörü ile, basiretle, öngörü ile, uzağı/ileriyi iyi görerek, **5. ~ness** : öngörürlük, sağgörü, basiret, ileriyi/geleceği / uzağı iyi görme. ***e.a.-1&3.*** *farseeing, 2. hypermetropic.*

fart, *is.&f.* **1.** osuruk, yellenme, **2.** osurmak, yellenmek, **3.** alçak/rezil/nefret edilen kimse, **4. ~ around** *gr.* ortalıkta sürtmek, serseriyane dolaşmak, haytalık etmek.

farther, *sf.&zf.* **1.** daha uzun/uzak. **How much ~ is it** : Daha ne kadar uzak(tadır)? **It was ~ than I thought** : Tahminimden daha uzaktı. **Have you got much ~ to go** : Daha gidecek çok yolunuz var mı? **to get ~ and ~ away** : gittikçe uzaklaşmak, **2.** öteki, uzaktaki. *On the ~ side of the street there was a large shop.* **3.** daha uzağa/uzakta, daha ileriye/ileride. **Let's not walk any ~** : Daha ileriye yürümeyelim. **We will go no ~** : Daha uzağa gitmeyeceğiz. **4.** daha fazla/ziyade. *He investigated the subject ~ than most people.* **5.** ayrıca, bundan başka, buna ilâveten, **6. ~ back** : daha geriye/geride, daha önce. **Move ~ back** : Daha geriye çekiliniz. **~ back than 1950** : 1950'den önce, **7. ~ off** : -den uzak/öte/ileri. **He went ~ off than I thought** : Tahminimden daha ileriye gitti. **8. ~ on = ~ forward** : daha ileriye/ileride. **He is ~ on (forward) than his brother** : O kardeşinden ileridir. **We're no ~ forward after all that** : Bütün gayretimize rağmen daha fazla ilerleyemedik. *bk.:* **far, farthest.** ***e.a.-4.*** *further, 5. in addition, also.* ***NOT :*** Bilhassa yazı dilinde fiziksel uzaklık, mesafe söz konusu olduğu zaman **FARTHER**, zaman ve manevî boyutlar söz konusu ise **FURTHER** kullanılmalıdır. *We have moved our campsite* ***farther*** *from the road. His criticism of the school went* ***further*** *than mine.* Konuşma dilinde her iki anlamda da çok defa **further** kullanılmaktadır.

farthermost, *sf. bk.:* **farthest.**

farthest, *sf.&zf.* **1.** en uzak. *at the ~ district of the city.* **2.** en uzun. *the ~ way. His last trip was the ~ he had ever undertaken.* **3.** en uzakta/ötede/ileride, en uzağa/ileriye. *Who can swim ~? bk.:* **far, farther.**

farthing, *is.* **1.** çeyrek peni : 1961'de tedavülden kaldırılan eski İngiliz parası, **2.** metelik, değersiz şey. **It isn't woth a ~** : Beş para (metelik) etmez. ***e.a.-2.*** *mite, trifle.*

farthingale, *is.* çemberli iç etek : XVI. yy. da kadınların giydiği çemberli etek veya iç eteği.

fas, *is. bk.:* **fez.**

fasces, *is.* yargıçlık yetki simgesi : eski Roma'da yargıçların önünde taşınan ve ortasında cellât baltası bulunan değnek demeti.

fascia, *is., ç.* **fasciae** **1.** file, şerit, kurdele (saç filesi vb.), **2.** *cer.* sargı, **3.** *mim.* (a) düz/yatay yüzey, korniş ucu, (b) şerit, kemer, **4.** *anat. zool.* bağ doku : kas ve iç organları saran veya bağlayan liflerden oluşan doku, **5.** *zool. bot.* renkli şerit/kuşak : bitkilerde, böceklerde vb. görülen keskin çizgili renk kuşağı, **6. fascial** : (a) şerit şeklindeki, (b) bağ dokusal. *~ hernia.*

fasciate(d), *sf.* **1.** (şerit/kemer/band/file vb. ile) bağlı, **2.** *bot.* demetsi, demet hâlinde toplanmış/birleşmiş (bir arada büyüyen saplar gibi),

3. *zool.* (a) demetlerden oluşmuş, (b) demet hâlinde birbirine bağlı, (c) renk renk çizgili, şeritli, çizgi çizgi, **4. fasciately** : şerit şerit, çizgi çizgi, demet demet.

fasciation, *is.* **1.** bağlama, bant/şerit/sargı sarma, **2.** (şeritle vb.) bağlanma, demet teşkil etme, **3.** bağ, demet, sargı, **4.** bitki gövdesinin yassılaşması, âdeta birçok sapın bir arada kaynaşması gibi bir hâl alması.

fascicle, *is.* **1.** demetçik, küçük demet, **2.** (kitap) cüz, fasikül, risale, broşur, **3.** *bot.* salkım, **4.** *anat.* sinir iplikleri demeti, **5. ~d** : demetli, salkımlı.

fascicular, *sf.* salkım/demet hâlinde, salkımlı, demet demet, kısım kısım, bölümlü, bölmeli, cüz/fasikül hâlinde. ***e.a.**-fasciculate.*

fasciculate(d), *sf.* demet/salkım/bölmeler hâlinde, kısımlara/demetlere/bölümlere ayrılmış. ***e.a.**-fascicular.*

fasciculation, *is.* **1.** demetleşme, salkımlaşma, bölümlere/cüzlere/fasiküllere ayrılma, **2.** kas seğirmesi, demet hâlinde toplu bulunan kas iplikçiklerinin irkilmesi.

fascicule, *is.* fasikül, cüz. ***e.a.**- fascicle.*

fasciculus, *is.*, *ç.* **-li 1.** sinir/kas iplikçikleri/lifleri, **2.** (kitap) fasikül, cüz.

fascinate, *f.* **-nated, -nating 1.** büyülemek, teshir etmek, meftun etmek, hayran bırakmak. *The actress's charm and beauty ~d everyone.* **2.** (a) merak ve ilgi uyandırmak, dikkat/ilgi çekmek, (b) dikkatle/hayran hayran bakmak, **3.** (korkudan/hayretten) dondurmak, **4.** *esk.* büyü/afsun yapmak, **5. ~dly** : büyülenmişçesine. ***e.a.-1.** attract, **2.** allure, **3.** transfix, **4.** bewitch.*

fascinating, *sf.* füsunlu, füsunkâr, efsunkâr, büyüleyici, teshir edici, sehhar, meftun/hayran bırakan, cazip, çekici. *She was the most ~ person I've ever met.* ***e.a.**- bewitching, enchanting, charming, captivating.*

fascination, *is.* **1.** büyüleme, teshir etme, meftun etme, hayran bırakma, **2.** büyülenme, meftun/hayran olma, **3.** füsun, büyü, sihir, efsun, çekicilik, cazibe, **4.** (iskambil) tek başına oynanan bir oyun. ***e.a.**- **3.** harm, enchantment, attraction.*

fascinator, *is.* **1.** büyüleyici/çekici/teshir edici kimse/şey, **2.** dantelli eşarp.

fascine, *is.* (askerlikte bazı hafif tahkimatta kullanılan) çalı demeti.

fascism, *is.* **1.** faşizm, aşırı milliyetçi ve ırkçı diktatörlük idaresi, **2.** faşizm ilkesi/felsefesi, **3.** faşist sistem, özellikle Musolini'nin kurduğu sistem.

fascist, *is.&f.* **1.** faşist, faşist partisi üyesi/taraftarı, **2.** diktatör (eğilimli şahıs), **3. ~ic** *d.d.* faşist partisi ile ilgili, faşizme ait, faşist gibi, **4. ~ically** : faşist tarzında, diktatörce.

Fascista, *is.*, *ç.* **Fascisti** *It.* İtalya Faşist hareketi üyesi.

fash, *is.&f.* *İsk.* **1.** üzüntü, endişe, dert, **2.** üz(ül)mek, canı sıkılmak, canını sıkmak, taciz etmek/olmak. ***e.a.-1.** trouble, worry, **2.** bother, annoy, vex.*

fashion, *is.&f.* **1.** moda. *a ~ magazine/designer. That shop carries all the latest ~s. Short skirts are the latest ~.* **in the ~** : modada, rağbette. **out of ~** : demode, modası geçmiş. **lead the ~** : moda öncülüğü yapmak. **a man of ~** : son moda giyinen adam. **~ show** : moda gösterisi/defilesi, **2.** âdet, usul, görenek, **3.** kibar sınıf, üst tabaka, yüksek zümre. *The restaurant was crowded with women of ~.* **4.** tarz, üslûp, davranış. **after the ~ of** : ...gibi, tarzında. *She does her hair after the ancient Greek ~.* **He behaves in a very strange ~** : Çok garip davranışları var. **5.** (a) biçim, şekil, (b) son moda elbise/kılık. *She always wears the latest ~s.* **6.** cins, tür, çeşit. *Men of all ~.* **7.** *esk.* işçilik, **8.** *esk.* yapma (tarzı/işlemi), **9.** şekil/biçim vermek, yapmak. *Primitive men ~ed tools from stone.* **to ~ a hat out of leaves = to ~ some leaves into a hat** : yapraklardan şapka yapmak, **10.** uydurmak, adapte etmek, yakıştırmak, **11.** *esk.* icat etmek, kurmak, düşünmek, yolunu bulmak, becermek, başarmak, **12. after a ~ = in a ~** : şöyle böyle, yarım yamalak, üstünkörü, sallapati, çat pat. **He speaks French after a ~** : Yarım yamalak/çat pat Fransızca konuşur. **13. come into ~ = be in ~** : moda olmak. *Long hair is very much in ~ now.* **14. go /be out of ~** : modası geçmek, **15. set a ~** : moda çıkarmak/yaratmak, örnek olmak, **16. (someone) of ~** *esk.* kibar sınıfa/yüksek tabakaya mensup (kimse). ***e.a.-1.** mode, fad, rage, craze, style, vogue, **3.** elite, **4.** manner, way, mode, **5.** form, make, shape, **6.** kind, sort, **7.** workmanship, **9.** make, mold, frame, **10.** fit, adapt, accommodate, **11.** contrive, manage.*

fashionable, *sf.* **1.** modaya/âdete uygun, rağbette, revaçta. *a ~ hat/dress.* **2.** moda âlemine has/özgü, **3.** şık, son moda giyinen (kimse). *a ~ woman.* **4.** **~ness** : modaya uygunluk, şıklık, rağbette/revaçta olma, **5.** **fashionably** : modaya uygun olarak, şık bir şekilde.

fashioned, *sf.* **1.** yapılmış, şekil verilmiş, düzenlenmiş, hazırlanmış. *carefully ~.* **2.** (son ek olarak) ...biçimli, ...moda. **old-~** : eski moda.

fashioner, *is.* **1.** yapan, şekil/biçim veren, düzenleyen, **2.** *esk.* terzi. ***e.a.- 2.*** *tailor, modiste.*

fashionmonger, *is.* modacı : moda yaratıcısı/takipçisi.

fashion-parade, *is.* moda geçidi/defilesi.

fashion plate, *is.* **1.** moda resimleri, **2.** son modaya göre giyinen kimse.

fast^{1}, *sf.* **1.** tez, çabuk, hızlı, sür'atli, seri. *a ~ train/car/race/pain reliever.* **2.** (saat) ileri. *My watch is 2 minutes ~.* **3.** ahlâksız, sefih. **a ~ woman** *esk.* hafifmeşrep kadın. *He led a ~ life, drinking and gambling.* **4.** eğlence düşkünü. **the ~ set** : sefihler, eğlence düşkünleri, **5.** dayanıklı. **acid-~** : aside dayanıklı, **6.** sabit, iyice tespit edilmiş, yerinden oynamaz, **7.** sıkı, metin, dayanıklı. **~ and loose pulley** : avaralı kasnak, **8.** (düğüm vb.) sıkı bağlanmış. **make ~** : sıkı bağlamak. *He made the rope ~ to the metal ring.* **make the boat ~** : gemiyi karaya/şamandıraya bağlamak, **9.** kilitli, sımsıkı kapanıp kilitlenmiş. *a ~ door.* **~ shut** : sımsıkı kapalı, **10.** sadık, birbirine bağlı, yakın, sıkı fıkı. **They are ~ friends** : Sıkı fıkı dostturlar. **11.** çıkmaz, solmaz, sabit (renk). *a ~ color. This cloth is dyed with ~ color.* **12.** (uyku) derin, **13.** *foto.* (a) yoğun ışık gönderen (mercek), (b) poz süresi kısa (film), **14.** (at yarışı) (a) kupkuru (pist), (b) sert (pist yüzeyi), (c) düzgün. **~ track** : düzgün koşu yolu, **15.** **pull a ~ one** *argo* aldatmak, yutturmak, faka bastırmak. ***e.a.-1.*** *quick, rapid, swift, speedy, fleet,* ***5.*** *resistant,* ***6.*** *secure, tight, firm,* ***7.*** *inextricable,* ***10.*** *faithful, steadfast,* ***11.*** *unfading, lasting,* ***12.*** *deep, sound.* ***k.a.- 1&3.*** *slow,* ***6.*** *loose.*

fast^{2}, *zf.* **1.** sıkıca, sağlamca, sımsıkı. **to hold ~** : sımsıkı tutmak, yapışmak, dayanmak. **to stick ~ in the mud** : çamura saplanmak, **2.** (uyku) derin. **He was ~ asleep** : Derin uykuya dalmıştı. **3.** hızlı, hızla, çabucak, sür'atle, tezelden. *They drive very ~.* **As ~ as I mend one shirt he tears another** : Ben bir gömleği tamir edinceye kadar o başkasını yırtıyor. **4.** birbiri ardınca, ara vermeksizin, sık sık, aralıksız, fasılasız, **5.** ahlâksızca, çılgınca, sefahat içinde. **live ~** : sefih/çılgın bir hayat sürmek, **6.** (saat) ileri, **7.** *esk.* yakın. **~ by** : yakınında, yanıbaşında. *a house ~ by river.* **8.** **~ and loose** : (a) riyakârca, ikiyüzlülükle, (b) sorumsuzca, düşüncesizce, **9.** **play ~ and loose** : (a) riyakârlık/ikiyüzlülük etmek, sözünde durmamak. **He played ~ and loose with her affections** : Ona karşı sözünde durmadı (hisleriyle/sevgisiyle oynadı). (b) sorumsuzca/düşüncesizce davranmak, hiçe saymak. *He played ~ and loose with his wife's money.* ***e.a.-1.*** *tightly, firmly, securely, tenaciously,* ***2.*** *soundly,* ***5.*** *recklessly, wildly,* ***7.*** *close, near.*

fast^{3}, *is.&f.* **1.** oruç (tutmak), perhiz (yapmak). *Muslims ~ during Ramadan.* **break one's ~** : orucunu açmak/bozmak, perhiz bozmak, **2.** oruç/perhiz süresi, bir günlük oruç, **3.** **~ day** : oruç/perhiz günü, **4.** *den.* gemi bağlama halatı/zinciri.

fastback, *is.* düz arka : arkası kesiksiz bir meyille arka tampona doğru alçalan aerodinamik otomobil.

fasten, *f.* **1.** bağlamak. **~ your seat belts!** Güvenlik kemerlerinizi bağlayınız. **2.** (kapı) sürmelemek, kilitlemek, (düğme vb.) iliklemek. *Did you ~ the door? He ~ed (up) his coat.* **3.** kapa(n)mak, kapatmak. *to ~ a monkey in a cage. The bag won't ~ properly.* **4.** takmak. **to ~ a nickname on s.o.** : birine lâkap takmak, **5.** (gözünü/düşüncelerini) çevirmek, tevcih etmek, **6.** sağlamlaş(tır)mak, **7.** dikmek, tutturmak, iliştirmek. *He ~ed the pages with a pin.* **8.** **~ down** : (bir kimseye) karar verdirmek. *Can you ~ him down to a firm date?* **9.** **~ on/upon** : yapışmak, sarılmak, kuvvetle bağlanmak. **to ~ on an idea** : bir fikre bağlanmak/saplanmak, **10.** **~ on/upon** : (göz) dikmek, (gözlerini) ayırmamak, dikkatle/ısrarla bakmak. *His gaze ~ed on the jewels.* **He ~ed his eyes on her** : Gözlerini ona dikti. **11.** **~ on/upon** : (suç vb.) üzerine atmak/yüklemek. **to ~ a crime on s.o.** : cürmü birisinin üzerine atmak. **He tried to ~ the blame upon his companions** : Kabahati arkadaşlarına yüklemeye çalıştı. ***e.a.- 1&2.*** *connect, link, clinch, bind, tie, attach, fix,* ***2.*** *lock,* ***3.*** *enclose,* ***5.*** *direct,* ***8.*** *seize, cling,* ***10.*** *concentrate.*

fastener, *is.* bağ, toka, bağlaç, tutturaç, bağlayan şey.

fastening, *is.* sürgü, kilit, toka, raptiye vb.

fast-food, *sf.* hazır/kolay/alâminüt (yemek). *a ~ outlet.* **a ~ restaurant** : alâminüt lokanta.

fasti, is. Lât. vakayiname.

fastidious, *sf.* **1.** titiz, müşkülpesent, güç beğenen. *a ~ taste in litterature. He's ~ about clothes.* **2.** narin, nahif, aşırı dikkat ve bakım isteyen, **3 . ~ly** : titizlikle, müşkülpesentlikle, **4. ~ness** : titizlik, müşkülpesentlik. ***e.a.-*** *1. meticulous, overnice, squeamish.*

fastigiate(d), *sf.* **1.** sivri, koni gibi, tepeye doğru gittikçe incelen, **2.** *zool.* incelen demet biçiminde, **3.** *bot.* (a) (a) birbirine paralel ve yukarı yönelik (dallar), (b) bu tür dalları olan.

fastigium, *is.* **1.** hastalığın en şiddetli dönemi, **2.** beyinin en sivri noktası.

fasting, *is.* oruç (tutma), perhiz. **to be taken ~** : (ilâç) aç karnına alınacak. ***e.a.-*** *abstinence, fast.*

fastish, *sf.* hızlıca, oldukça hızlı.

fast lane, *is.* **1.** hızlı taşıt yolu : hızlanıp öndeki taşıtı geçmek için ayrılan yol şeridi, **2.** hızlı yaşam : hareketli, başarılı, çok masraflı yaşayış.

fastness, *is.* **1.** kale, istihkâm, yanaşılmaz/emin yer. *The bandits hid in their mountain ~.* **2.** sağlamlık, dayanma, sabitlik. *the ~ of a color.* **3.** çabukluk, hız(lılık), sür'at(lilik). ***e.a.-1.*** *stronghold.*

fast talk, *is.* (şüphe uyandırmamak veya şüpheleri dağıtmak için) hızlı hızlı konuşma.

fast-talk, *gl.f.* (çabuk çabuk konuşarak) kandırmak/ikna etmek, gargaraya getirmek. *He ~ed him into to do something unusual.*

fast time, *is. k.d.* yaz saati. ***e.a.-*** *daylight saving time.*

fast track, *is.* **1.** *k.d.* (a) kuru ve sert yarış yolu, (b) ekspres trenlere mahsus demir yolu, **2. on a ~ ~ = on the ~ ~** : hızlı gelişme yolunda, normalden çok çabuk ilerleyen/terfi eden, işi yolunda giden. *an executive on a ~ ~.* **3. fast-track** : hızlı, sür'atli, çabuk.

fat^{1}, *sf.* **fatter, fattest 1.** şişman, şişko. *a ~ woman/baby.* **to get ~** : şişmanlamak, **2.** tombul, etli, besili, semiz. *~ cattle. a ~ chicken.* **3.** yağlı. *~ meat.* **4.** özlü, verimli, halis. **~ lime** : halis kireç, kolay sönen kireç. *Fat pine is rich in resin.* **5.** (boya) yağlı, boyası az, yağı çok, **6.** verimli, bitek, mümbit, bereketli. *a ~ year for crops.* **7.** kazançlı, kârlı (mevki, iş). *a ~ job.* **8.** kazanç vadeden, kazanç olasılığı yüksek. *He signed a ~ contract.* **9.** zengin, gür. *a gorgeous ~ bass voice.* **10.** kalın, büyük, geniş. *a ~ volume of dictionary. a ~ book. a ~ sheaf of bills.* **11.** bol, mebzul, dolgun. **a ~ profit** : bol kazanç. **a ~ salary** : dolgun maaş, **12.** aptal, salak. **fat-witted** : ahmak, budala, **13.** (tıka basa) dolu. *a ~ refrigerator.* **14.** zengin, müreffeh. **He grew ~ on the war** : Harpte zengin oldu. **15.** şiş(miş). *He got a ~ lip from the fight.* **16. a ~ chance** *argo* çok zayıf ihtimal, olanaksızlık, imkânsızlık, **17. a ~ lot** *: argo* cüz'î, çok az, hiç. ***e.a.-*** *1. chubby, corpulent, obese, portly, pudgy, stout, 2. plump, well-fed, 3. greasy, fatty, unctuous, 6. fertile, rich, fruitful, productive, 7. lucrative, profitable, 9. rich, full, 10. thick, big, broad, extended, 11. plentiful, abundant, 12. dull, stupid, 14. wealthy, prosperous, 15. swollen, 17. little, not at all, nothing.* ***k.a.-1.*** *thin, skinny, lank, 3. lean, meager, 6. barren.*

fat^{2}, *is.* **1.** yağ, iç yağı, hayvan yağı. *Potatoes fried in deep ~. He can't eat ~.* **2.** katı hâlde bitkisel yağ. *a packet of vegetable ~.* **3.** bir şeyin en iyi/zengin yeri. *the ~ of the land.* **4.** şişmanlık, semizlik, **5.** aşırı bolluk, bereket, fazlalık, **6. ~ embolism** *patol.* yağ tıkanısı, **7. chew the ~** *argo* çene çalmak, gevezelik/sohbet etmek, **8. in/into the ~** *Cnd.* ayı balığı sürüsünün içinde. *The hunt began yesterday with all ships in the ~.* **9. live off the ~ of the land** : her şeyin en iyisine sahip olmak, sütün kaymağını yemek, tam bir refah içinde yaşamak, **10. the ~ is in the fire** : iş işten geçti, ateş bacayı sardı, (fena sonuçtan) kurtuluş ümidi yok. ***e.a.-4.*** *corpulence, plumpness, obesity, 5. superfluity, overabundance, excess, 7. chat, talk.*

fat^{3}, *f.* **fatted, fatting** şişmanla(t)mak. **kill the ~ted calf** : (uzun bir ayrılıktan dönen kimseyi) samimî karşılamak, ayağına kurban kesmek. ***e.a.-*** *fatten.*

fatal, *sf.* **1.** öldürücü, feci, vahim, ölümle sonuçlanan. *a ~ dose. a ~ accident/illness.* **a ~ mistake** : vahim bir hata, **2.** mahvedici, yok edici, meş'um, uğursuz. *The loss of all our money was ~ to our plans.* **3.** mukadder, mukadderatı tayin eden. *The ~ day finally arrived. The ~ stars.* **4.** müessif, tehlikeli, kötü sonuç doğuran. *He took the ~ decision to marry Martha. Such a mistake would be ~.* **5.** kaçınılmaz, önlenemez, önüne geçilemeyen, **6.** *esk. bk.:* **doomed.** ***e.a.-*** *1. deadly, lethal, mortal, 2. destructive, 3. fateful, destined, 5. inevitable, predestined, foreordained.* ***k.a.-1.*** *life-giving.*

fatalism, *is.* **1.** *fel.* yazgıcılık, kadercilik, cebriye, fatalizm : her şeyin alın yazısına göre önceden belirlenmiş olduğuna, insanın alın yazısını değiştiremeyeceğine inanan dünya görüşü, **2.** tevekkül, kadere/kısmete boyun eğme, her şeyi kadere bağlama.

fatalist, *is.* **1.** yazgıcı, kaderci, kadere/mukadderata, alın yazısına inanan/boyun eğen, her şeyi kader ve kısmete bağlayan kimse, **2.** **~ic** : yazgıcı, kaderci, mütevekkil, kadere inanan, her şeyi talih ve kadere bırakan, **3.** **~ically** : mütevekkilâne, tevekkülle, kadere/alın yazısına inanarak/bel bağlayarak.

fatality, *is., ç.* **-ties** **1.** ölümle sonuçlanan kaza/felâket/facia. *There were several fatalities on the highways last weekend.* **bathing ~** : suda boğulma. **road ~** : trafik kazası, **2.** kaza sonucu ölüm, kazada ölenler(in sayısı). **~ rate** : ölüm oranı. *a rise in holiday highway fatalities.* **3.** öldürücülük. *The ~ of many types of cancer has been reduced.* **4.** uğursuzluk, şeamet, **5.** talihsizlik, kötü talih, **6.** (feci) kader/kısmet/mukadderat/alın yazısı, **7.** olayların önüne geçilemeyen /değiştirilemeyen akışı/cereyanı. *a vain struggle against ~.* **8.** kazada ölen kimse, kaza kurbanı. *Luckily there were no fatalities. One of the ~ was a small child.* **9.** *bk.:* **fatalism**. ***e.a.-*** *2. death, 3. deadliness, 4&5. calamity, misfortune, 6&7. fate, destiny.*

fatally, *zf.* **1.** feci/ağır/vahim/tehlikeli/öldürücü (bir şekilde). **He was ~ wounded** : Ağır yaralanmıştı. **2.** kaderin emriyle, kader/mukadderat icabı, önlenemez/kaçınılamaz/telâfi edilemez bir şekilde, **3.** dayanılmaz bir şekilde. *She is ~ attractive.* ***e.a.-*** *1. mortally, 2. by fate, inevitably, unalterably, irrevocably, 3. irresistibly.*

fatalness, *is.* **1.** öldürücülük, fecaat, vahamet, tehlike, **2.** uğursuzluk, şeamet, **3.** mukadderlik, kaçınılmazlık, önlenemezlik.

Fata Morgana, *is. It.* (özellikle Mesina Boğazında görülen) serap. ***e.a.-*** *mirage.*

fatback, *is.* **1.** yağlı domuz eti (domuzun sırt tarafı), **2.** *bk.:* **menhaden.**

fat cat, *is. ABD- argo* **1.** zengin, siyasî partilere yardım eden zengin kişi, **2.** kodaman, nüfuzlu/yüksek mevki sahibi kimse, **3.** kendini beğenmiş/hâlinden memnun/uyuşuk kimse. ***e.a.*** *2. big shot.*

fat cell, *is. biy.* yağ gözesi/hücresi.

fat city, *is. argo* zengin şehir, zenginlik/refah vb. sağlayan yer/durum.

fate, *is.&gl.f.* **fated, fating** **1.** kısmet, talih, şans. **~ was against me** : Kısmet değilmiş/talih yüzüme gülmedi. **2.** takdiriilâhî. **as sure as ~** : mutlak(a). *Whenever I am late, as sure as ~ I meet the President on the stairs.* **3.** kader, alın yazısı, mukadderat. **What ~ has in store for us** : Kaderde ne varsa, mukadderat ne ise. **to leave s.o. to his ~** : birini kaderine terk etmek. **~ is beyond human control** : Kadere karşı gelinmez. **He does not believe in ~** : O, kadere inanmaz. **4.** akıbet, encam, son. *The ~ of a lazy person could be disaster. The jury settled the ~ of the accused.* **5.** ecel, ölüm, helâk, mahv. **to meet one's ~** : ölmek. **That sealed his ~** : Bu onun mahvına sebep oldu. **6.** önceden tayin/takdir etmek, mukadder olmak, alnına yazılmak, **7.** **Fates** *mit.* kader/ecel perileri/tanrıçaları, **8.** **(suffer) a ~ worse than death** : (a) (eski çağlarda genç kız) bekâretini kaybetmek, (b) korktuğuna uğramak, korktuğu başına gelmek, ölümden beter olmak. ***e.a.-*** *1. karma, kismet, chance, luck, fortune, lot, 3. destiny, 5. death, ruin, destruction, doom, 6. destine, foreordain, preordain.*

fated, *sf.* **1.** mukadder, kadere bağlı/dayanan, alnına yazılmış. *You and I were ~ to meet/ It was ~ that we should meet.* **2.** ölüme/mahvolmaya mahkûm. ***e.a.-*** *1. destined, 2. doomed.*

fateful, *sf.* **1.** mukadderatı tayin eden, can alıcı, mühim, tarihî önem taşıyan. *He made his ~ decision to declare war.* **2.** uğursuz, meş'um, felâkete sürükleyen, feci sonuçlar doğuran. *That ~ night that I met her.* **3.** mukadder, kadere bağlı, kaçınılmaz, önlenemez, **4.** menhus, kötülük getiren, hayra alâmet olmayan. *a ~ remark.* **5.** **~ly** : uğursuz/meş'um bir şekilde, mukadderatı tayin edercesine, kaçınılmaz/önlenemez şekilde, **6.** **~ness** : uğursuzluk, şeamet, kaçınılmazlık, önlenemezlik. ***e.a.**-1. decisive, 2. fatal, deadly, disastrous, catastrophic, portentous, 3. fated, destined, predestined, 4. ominous, prophetic.*

fat farm, *is. k.d.* zayıflama mesiresi : zenginlerin perhiz ve idmanla kilo kaybettikleri mesire yeri.

fathead, *is. k.d.* aptal, şapşal, sersem, mankafa. ***e.a.**- fool, dolt, blockhead.*

fatheaded, *is. k.d.* **1.** aptal, şapşal, sersem, mankafa, **2.** **~ly** : aptalca, aptal aptal, sersemce, **3.** **~ness** : aptallık, şapşallık, sersemlik, mankafalık.

father^{1}, *is.* **1.** baba, peder. *The ~s and mothers of the schoolchildren. to act like a ~.* **2.** ata, cet, soy. **Play the heavy ~** : büyük baba tavrı tavrı takınarak çok ciddî öğüt vermek. **talk s.o. like a ~** : birini azarlamak, **3.** kurucu, müessis, mucit, icat eden kimse. *Atatürk is the ~ of the Turkish Republic. A.G. Bell was the ~ of telephone.* **4.** koruyucu, manevî baba. *a ~ to the poor.* **5.** papaz. **~ confessor** : günah çıkaran papaz. **Holy ~** : Papa. **~ of lies** : şeytan, **6.** (yaşlılara saygı ifadesi olarak) baba, peder, **7.** *Brit.* bir cemiyetin/meslekî kuruluşun en yaşlı/kıdemli üyesi. **~ of the House** : Avam Kamarasının en kıdemli üyesi, **8.** (bir şehirde) ağa, eşraf, ileri gelen. **the city ~s** : şehrin eşrafı/ileri gelenleri, **9.** **~-in-law** : kayın baba, kayın peder. **step-~** : üvey baba, **10.** öncü, mübeşşir, ilk model. *The horseless carriage was the ~ of the modern automobile.* **11.** *b.h.* Allah, Cenabıhak, **12.** **the Fathers** : Hristiyanların ilk zamanlarında dinî metinleri kaleme alan yazarlar. *The writings of the early Fathers.* **13.** (eski Roma'da) senato üyesi.

father^{2}, *gl.f.* **1.** baba olmak, **2.** icat/tesis etmek, yaratmak, meydana/vücuda getirmek, **3.** babalık yapmak, baba gibi davranmak/bakmak, **4.** (bir çocuğun) babası olduğunu ikrar etmek, **5.** kendine mal etmek, kendinin olduğunu kabul etmek, **6.** babalık görevi vermek. **~ a child upon s.o.** : babası budur diye çocuğu üstüne atmak, **7.** **~ on/upon** : atfetmek, mal etmek, üstüne atmak. **~ sth on s.o.** : bir şeyi birine atfetmek/yükletmek, **8.** **~ on/upon** : aslını/ceddini/menşeini belirlemek/tespit etmek. ***e.a.**- 1. beget, 2. originate, 7. foist, impose.*

Father Christmas, *is.* Noel Baba. ***e.a.**- Santa Claus.*

father confessor, *is.* **1.** (kilisede) günah çıkaran papaz, **2.** sırdaş, kendine sır tevdi edilen kimse.

father figure = father image, *is.* manevî baba, ideal baba, baba yerine konulan adam.

fatherhood, *is.* **1.** babalık, **2.** babalar, **3.** babalık niteliği/sıfatı/ruhu.

father-in-law, *is., ç.* **fathers-in-law** **1.** kaynata, kayın baba, kayın peder, **2.** *az kul.* üvey baba. ***e.a.**- 2. stepfather.*

fatherland, *is.* ana yurt, ana vatan.

fatherless, *sf.* **1.** yetim, babası ölmüş (çocuk), **2.** babasız, babası belli olmayan/bilinmeyen.

fatherlike, *sf.&zf.* babaca, baba gibi.

fatherly, *sf.&zf.* **1.** babaca(n), baba gibi, babayani, babaya yakışır (şekilde). *a ~ old doctor. He gave her a ~ kiss.* **2.** babaya ait/mahsus, babalık+. **~ responsibilities** : babalık sorumlulukları, **3.** **fatherliness** : babacanlık, babacan/baba gibi davranış. ***e.a.**- 1&2. paternal.*

Father's Day, *is.* Babalar Günü, haziran ayının üçüncü pazar günü.

Fathers of Confederation, *is.* Konfederasyon Kurucuları : Kanada'da 1867'de Konfederasyonu kuranlar.

Fathers of Church, *is.* Hristiyanlığın Kurucuları : ilk VII.yy.da Hristiyanlığı savunan ve öğretenler.

fathom, *f.&is., ç.* **-oms, -om** **1.** kulaç : denizcilikte kullanılan uzunluk ölçüsü. 1 kulaç = 6 kadem = 1.829 m. *kıs.:* **fath.** *The sea is 60 ~s deep here.* **2.** anlayış, idrak, **3.** derinliğini ölçmek, iskandil etmek, **4.** (iyice) anlamak, idrak etmek, (gerçek anlamını/iç yüzünü) kavramak, nüfuz etmek (çoğunlukla olumsuz hâli kullanılır). *I can't ~ what you mean. I couldn't ~ the problem.* **5.** **~able** : (a) derinliği ölçülebilir, (b) anlaşılabilir, kavranabilir. ***e.a.**- 2. comprehension.*

fathometer, *is. bk.:* **sonic depth finder.**

fathomless, *sf.* **1.** dipsiz, çok derin, dibine erişilmez, derinliğinin ölçülmesi olanaksız. *~ depths.* **2.** anlaşıl(a)maz, muğlâk, idrak edilemez. *a ~ mistery.* **3.** **~ly** : çok derin/anlaşılmaz bir şekilde, **4.** **~ness** : dipsizlik, çok derinlik; anlaşılmazlık, muğlâklık.

fatidic/~al/~ally, *sf. bk.:* **prophetic/~al/~ally.**

fatigable, *sf.* **1.** (kolay/çabuk) yorulan. **2.** **~ness** = **fatigability** : çabuk yorulma/yıpranma.

fatigue, *is.&gl.f.* **-tigued, -tiguing 1.** (aşırı) yorgunluk, bitkinlik. *He was pale with ~ after his sleepless night.* **2.** meşakkat, zahmet, **3.** çaba, sây, gayret, ağır/yorucu çalışma, **4.** *fizy.* bedenî yıpranma : aşırı yorgunluk sonucunda organ/doku/gözelerin uyarmaya karşı duyarlıklarının ve görev yapma yeteneklerinin zayıflaması, **5.** *mak.* (madenlerde) yorulma, kağşama. **~-crack** : kağşama çatlağı, **6.** **~ duty** *d.d. As.*(a) angarya, askerlik görevi dışında askerlere yaptırılan iş, kışla hizmeti, (b) angaryada/kışla hizmetinde çalışma. **be on ~** : angaryada çalışmak, **7.** **~s** = **~ clothes** *As.* iş elbisesi, askerlerin kışla işleri yaparken giydikleri elbise, **8.** yormak, bîtap/takatsiz düşürmek. *a very fatiguing job.* **9.** (maden) yıpratmak, aşındırmak, kağşatmak. ***e.a.-1.*** *weariness, 3. exertion, labor, 8. tire (out), debilitate, enervate, weary.*

fatigued, *sf.* yorgun, bitkin, bîtap, yorulmuş. **be ~** : yorulmak, bîtap düşmek. ***e.a.-*** *tired, wearied.*

fatigueless, *sf.* yorulmaz.

fatiguing, *sf.* yorucu, yıpratıcı. **~ly** : yorucu/yıpratıcı bir şekilde.

Fatimid = **Fatimite**, *is.* Fatımî(ler), Fatımî Devleti (909-1171).

fatless, *sf.* yağsız, yavan, zayıf. ***e.a.-*** *lean.*

fatlike, *sf.* yağ gibi, yağlı. ***e.a.-*** *fatty.*

fatling, *is.* besili/semiz hayvan, kasaplık kuzu/dana vb.

fatly, *zf.* **1.** badi badi, şişman (bir kimse) gibi. *to walk ~.* **2.** acemice, beceriksizce, **3.** zengince. ***e.a.-*** *2. clumsily, ponderously, 3. richly.*

fatness, *is.* **1.** şişmanlık, yağlılık, semizlik, **2.** bereket, zenginlik, verimlilik. *the ~ of the land.* ***e.a.-*** *1. corpulence, 2. richness, fertility.*

fatshedera, *is. bot.* geniş yapraklı bir süs bitkisi.

fatso, *is., ç.* **fatsoes** şişko (alay için söylenir).

fatsoluble, *sf. kim.* yağlarda erir.

fatstock, *is.* besili/semiz/kasaplık hayvan(lar).

fat-tailed sheep, *is.* karaman koyunu, iri/yağlı kuyruklu koyun.

fatten, *f.* **1.** şişmanla(t)mak, **2.** *gen.* **~ up** : semir(t)mek, kasaplık olarak yetiştirmek. *The hogs were being ~ed for market.* **3.** verimlileş(tir)mek, mümbitleş(tir)mek, bereketlen(dir)mek, (toprağı) zenginleştirmek, artırmak, **4.** **~able** : semirtilebilir, mümbitleştirilebilir, **5.** **~er** : semirten. ***e.a.-*** *3. enrich, increase.*

***fatti maschii parole femine**, It.* İş erkeğin, söz kadının (Maryland eyaletinin simge sözü).

fattish, *sf.* şişmanca, yağlıca, semizce, oldukça şişman/yağlı/semiz.

fatty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** yağlı, yağ+. **~ tissue** : yağ dokusu, **2.** şişman, iri (kimse). *~ won't be able to get through that hole.* **3.** **~ acid** : yağ asidi, **4.** **~ degeneration** *patol.* yağlı yozlaşma : bir organın etkin gözelerinin yağ gözelerine dönüşmesi veya yağla çevrilmesi, **5.** **~ tumor** *patol.* yağ tümörü, yağlı oluşum, **6.** **fattily** : yağlı yağlı, şişman bir şekilde, **7.** **fattiness** : yağlılık, şişmanlık, semizlik. ***e.a.-*** *1. oily, greasy.*

fatuitous/fatuitousness, *bk.:* **fatuous/fatuity** (1).

fatuity, *is., ç.* **-ties 1.** ahmaklık, aptallık, akılsızlık, budalalık, alıklık, kafasızlık, dangalaklık, **2.** ahmakça/aptalca vb. yapılan iş/söylenen söz, **3.** *(nadir)* bönlük, safderunluk. ***e.a.-*** *1. fatuitousness, foolishness, stupidity, silliness, foly, asininity, 3. idiocy, imbecility, dementia.*

fatuous, *sf.* **1.** ahmak, aptal, akılsız, budala, alık, kafasız, dangalak. *What a ~ remark!* **2.** asılsız, gerçek olmayan, aldatıcı, **3.** **~ly** : akılsızca, aptalca, ahmakça, budalaca, alık alık, dangalakça, **4.** **~ness** *bk.:* **fatuity** (1). ***e.a.-1.*** *dense, dim-witted, foolish, silly, 2. unreal, illusory.*

fat-witted, *sf.* aptal, ahmak, budala. ***e.a.-*** *stupid, idiotic, obtuse, dull, thick-headed.*

fat-wood, *is.* çıra, reçineli çam.

faubourg, *is., ç.* **-bourgs 1.** varoş, banliyö, şehrin dışındaki mahalle, **2.** kenar mahalle. ***e.a.-*** *1. suburb.*

faucal, *sf.&is.* **1.** boğaz+, boğaza/boğaz boşluğuna ait, **2.** *s.bl.* gırtlaktan (çıkarılan ses). ***e.a.-*** *2. pharyngeal.*

fauces, *is., ç.* **-ces 1.** *anat.* boğaz (boşluğu), **2.** *zool.* helezonî deniz kabuğunun içi, **3. faucial** : boğaz+.

faucet, *is.* musluk. ***e.a.****- tap, cock.*

faugh = foh, *ünl.* püf, öf, ne fena, berbat, ööö, (tiksinme, iğrenme, nefret, istihkar vb. ifade eder).

fauld, *is.* zırh göğsünün altındaki parça.

fault^1, *is.* **1.** kusur, eksiklik, noksanlık. *Your only ~ is that you won't do what you're told. In spite of all her ~s...* **2.** yanlış(lık), hata, yanılgı. *There are several ~s in that page.* **be at ~** : yanılmak. **If my memory is not at ~...** : Yanılmıyorsam... **3.** kabahat, suç, kusur, sorumluluk, mes'uliyet, taksir. **It's all your ~** : Bütün kabahat sende. *The accident was the driver's ~.* **Through no ~ of his** : Hiçbir suçu yokken. **4.** ayıplanma, kınanma. **The ~ lies with him** : Kabahat onda/onun kınanması gerekir. **5.** *jeol.* çatlak, fay, kırık. **~ plane** : çatlak/fay yüzeyi, **6.** *elekt.* arıza, kusur. *a small electrical ~ in the motor.* **7.** *sp.* faul, hata, **8.** (avcılık) avı kaybetme, **9.** *esk.* kıtlık, yokluk, mahrumiyet, **10. at ~ = in ~** : (a) kusurlu, kabahatli. **be at ~** : kusur işlemek, kabahatli olmak. *Who was at ~ in the car crash?* (b) çıkmaza saplanmış, şaşırıp kalmış, **11. find ~ (with)** : kusur bulmak, beğenmemek, tenkit etmek. *He's always finding ~ with my work.* **12. to a ~** : aşırı derecede, haddinden fazla, ifrat derecesinde. **to be generous to a ~** : aşırı (derecede) cömert olmak. ***e.a.****-1. blemish, frailty, shortcoming, foible, weakness, defect, imperfection, flaw, 2. error, mistake, blunder, 3. misdeed, transgression, responsibility, negligence, 4. culpability, blame, 9. lack, want, default, 10. (a) blameworthy, culpable, wrong, (b) puzzled, perplexed, astray, 11. complain, criticize, 12. excessively, too much, very, immoderately.* ***k.a.****- 1&3. virtue*

fault^2, *f.* **1.** kusur(lu) bulmak, kabahat(li) bulmak, kınamak, ayıplamak, tenkit/takbih/itham etmek, suçlamak. *I can't ~ his reasoning. Her work could not be ~ed.* **2.** hata işlemek, kusur etmek, yanlışlık yapmak, **3.** *jeo.* çatlamak, fay husule getirmek. *ancient ~ed rocks.* ***e.a.****- 1. blame, 2. blunder, err.*

faultfinder, *is.* **1.** tenkitçi, kusur bulan, **2.** arıza bulucu.

faultfinding, *is.&sf.* **1.** kusur bulma, tenkit etme, **2.** arıza bulma, **3.** şikâyetçi, tenkitçi, kusur bulucu. ***e.a.****-1. criticism, carping, 3. critical, censorious, caviling, captious.*

faultless, *sf.* **1.** kusursuz, mükemmel. *She gave a ~ performance on the piano.* **2. ~ly** : kusursuz bir şekilde, mükemmelen, **3. ~ness** : kusursuzluk, mükemmellik. ***e.a.*** *-1. perfect, flawless.*

faulty, *sf.* **faultier, faultiest 1.** kusurlu, arızalı, eksik, noksan, bozuk, sakat, yanlış, hatalı. *~ reasoning. a ~ wire in the electrical system.* **2.** *esk.* kabahatli, sorumlu, **3. faultily** : kusurlu/arızalı/yanlış bir şekilde, hatalı olarak. *The wire was faultily connected.* **4. faultiness** : kusur(luluk), arıza, yanlışlık, eksiklik, bozukluk. ***e.a.****- 1. defective, imperfect, wrong, 2. culpable.* ***k.a.****- 1. perfect.*

faun, *is. mit.* orman ve kır ilâhı : yarısı insan yarısı keçi şeklinde bir ilâh. **~like** : kır ilâhı şeklinde.

fauna, *is., ç.* **-nas, -nae 1.** direy, belli bir bölgede/çağda yaşayan hayvanların tümü, fauna. *The ~ of Australia/of carboniferous age.* **2.** direy üzerinde yazılmış eser, **3. faunal = faunistic(al)** : direysel, **4. faunally = faunistically** : direysel olarak, **5. faunist** : direy bilgini.

faute de mieux*, Fr.* daha iyisi bulunmazsa.

fauteuil, *is., ç.* **-teuils** *Fr.* **1.** koltuk, fotöy, **2.** *Brit. bk.:* **stall** (11).

fauvism, *is.* çarpık ressamlık : Fransa'da 1906'da Derain, Dufy, Matisse vb. nin başlattığı keskin renklerle yapılan biçimleri çarpılmış resim sanatı.

faux pas, *is., ç.* **faux pas** *Fr.* kusur, kabahat, hata, pot, toplum kurallarına aykırı davranış. **make/commit a ~ ~** : pot kırmak, çam devirmek, kusur işlemek. ***e.a.****- error, indiscretion, impropriety.*

fava bean, *is.* bakla. ***e.a.****- broad bean.*

favela, *is.* (özellikle Brezilya'da) gecekondu mahallesi, fakirler semti. ***e.a.****- slum.*

faveolate, *sf.* göz göz, delikli, petek gibi birçok çukurları olan. ***e.a.****- alveolate, honeycombed, pitted.*

favonian, *sf.* **1.** batı yeli+, batı yeli ile ilgili, **2.** mülâyim, hafif, **3.** elverişli, uygun, münasip, müsait. ***e.a.****-2. mild, 3. favorable, propitious.*

favor^1, *is.* **1.** lûtuf, kerem, iyilik, inayet, yardım. **as a ~** : lûtuf olarak. *We would esteem (=think) it a great ~ if you would reply at once.* **to ask a ~ (of s.o.)** : (birinden) ricada bulunmak. **do a ~** : ufak bir yardımda bulunmak, lûtuf/kerem etmek. **do s.o. a (great) ~ = do a (great) ~ for s.o.** : birine bir iyilik yapmak/lûtufta bulunmak. *Do me a ~ by turning off that radio.* **by ~ of = under ~ of** : delâletiyle, yardımıyla, himmetiyle, lûtfu sayesinde. **with your ~ = by your ~** : müsaadenizle, izin verirseniz. *By your ~, I should like to speak.* **2.** teveccüh, himaye. *to win the ~ of the President.* **3.** taraftarlık, taraftar olma, taraf tutma, onay, tasvip. **to be in ~** : taraftar olmak, **4.** iltimas, kayırma, himmet, minnet. **without fear or ~** : kimseden korkmadan ve kimseye minnet etmeden. **to show ~ in distributing benefits** : ödence dağıtımında iltimas yapmak, **5.** iltifat, taltif, güleryüz gösterme. **bestow ~s on** : iltifat etmek, ayrıcalık tanımak. **curry ~** : yaltaklanarak kendini sevdirmeye çalışmak, **6.** kurdele, rozet. *The knight wore his lady's ~ on his arm.* **7.** ufak hediye/armağan, **8.** *az kul.* iş mektubu, ticarî mektup. *We acknowledge your ~ of the 15th. Received your ~ of recent date.* **9.** *gen.* ~s : (kadın tarafından) cinsel münasebete razı olma, **10. find ~** : iyilik görmek, lûtfa mazhar olmak, hoşa gitmek, göze girmek. **find ~ with s.o. = gain/win s.o.'s ~** : birinin gözüne girmek. **He did all he could to win her ~** : Onun gözüne girebilmek için elinden geleni yaptı. **find (lose) ~ in s.o.'s eyes** : birinin gözüne girmek (gözünden düşmek), **11. in ~ of** : (a) lehinde, taraftarı. **be in ~ of doing sth.** : bir şeyi yapmaya taraftar olmak. **decide in ~ of** : lehinde karar vermek. **be in ~ of s.o.** : birinin gözdesi olmak. **to get back into s.o.'s ~** : tekrar birinin gözüne girmek, eski itibarını tekrar kazanmak. (b) (birinin) çıkarına, menfaatine, (c) (çek, havale vb.) -e ödenmek üzere, ...emrine. *Make the cheque out in ~ of Mr. S.* **12. in one's ~** : birisinin lehinde. *The bank has made an error in your ~.* **13. out of ~** : gözden düşmüş, itibarını kaybetmiş. **be out of ~** : gözden düşmek, itibarını yitirmek, rağbet görmemek. **in ~** : gözde, rağbette, **14. stand high in s.o.'s ~** : birisinin gözünde olmak, bir kimse yanında itibarı yüksek olmak, **15.** *esk.* cazibe, çekicilik, **16.** *esk.* görünüş, çehre, sima. ***e.a.- 1&2.*** *good will,* ***3.*** *approbation, approval,* ***6.*** *token, ribbon, badge,* ***7.*** *present,* ***11.*** *(a) on the side of, in support of, (b) to the advantage of,* ***12.*** *as an advantage,* ***15.*** *attractiveness, charm,* ***16.*** *appearance, look.*

favor^2, *gl.f.* **1.** taraftar olmak, tarafını tutmak. *I ~ early marriage.* **2.** kayırmak, iltimas/tercih etmek, müsamaha etmek, göz yummak, hoş görmek. *Parents sometimes ~ the youngest child in the family.* **3.** iyilik yapmak, lûtuf göstermek, taltif etmek, bahşetmek, ihsan etmek, **4.** (işini) kolaylaştırmak, **5.** desteklemek, himaye etmek, onaylamak, tasdik etmek. *to ~ legal reform.* **6.** *k.d.* benzemek. **He ~s his father** : Babasına benziyor. **7.** dikkat/ihtimam göstermek, korumak, sakınmak. *to ~ an injured arm. The dog ~s his sore foot when he walks.* **8. ~er** : taraf tutan, kayıran, iltimas eden, iyilik yapan, koruyan. ***e.a.- 2.*** *prefer,* ***3.*** *oblige, endove,* ***4.*** *facilitate,* ***5.*** *support, sustain,* ***6.*** *resemble.*

favorable, *sf.* **1.** elverişli, müsait, çıkar sağlayan. *a ~ position. a ~ wind for sailing.* **2.** lehte, taraftar. *a ~ report.* **3.** uygun, münasip, iyi, güzel, hoşa giden. *to make a ~ impression.* **4.** olumlu, beklenen. *a ~ answer.* **5.** ümit verici, sonu iyi görünen. *a ~ medical diagnosis.* **6. ~ness** : uygunluk, elverişlilik, **7. favorably** : uygun/elverişli bir şekilde, lehinde, taraftar olarak. ***e.a.- 1.*** *advantageous, helpful, useful,* ***2.*** *benign,* ***3.*** *pleasing,* ***5.*** *promising, propitious, auspicious.*

favored, *sf.* **1.** gözde, (diğerlerinden) üstün tutulan, tercih edilen. *a ~ child. the ~ classes.* **2.** özel çıkarlar sağlanan, himaye gören, imtiyazlı, iltimaslı, talihli, mazhar. **She is ~ with great beauty** : Fevkalâde güzeldir. **the ~ few** : talihli azınlık. **most ~ nation** : en çok müsaadeye mazhar millet : (anlaşma gereğince) satın aldığı mallara en düşük fiyatı ödeyen millet, **3.** ... görünüşlü. **ill-~** : çirkin. **well-~** : yakışıklı, güzel.

favorite, *sf.&is.* **1.** gözde, sevgili, çok sevilen (kimse/şey). *She is my ~ child.* **He is a universal ~** : Herkes onu sever. **2.** en çok beğenilen, tercih edilen, makbul. *These books are my ~s.* **3.** *sp.* kazanması beklenen, favori. *The ~ came in second.* **4.** kayırılan/iltimas edilen (kimse), **5. ~ son** *ABD* gözde evlât : kendi seçim bölgesince başkanlığa aday gösterilen kimse.

favoritism, *is.* **1.** kayırma, iltimas(çılık), taraf tutma, ayrıcalık gözetme. *John doesn't deserve that job; he only got it out of ~ because he married the owner's daughter.* **2.** kayırılma, iltimas görme, başkalarından üstün tutulma. ***e.a.***- *1. partiality.*

favour/favourer, *Brit. bk.:* **favor/favorer.**

favourable(ness)/favourably, *Brit. bk.:* **favorable-(ness)/favorably.**

favourite/favouritism, *Brit. bk.:* **favorite/ favoritism.**

favus, *is., ç.* **favuses** *patol.* kellik : *Achorion schoenleinii* mantarlarının sebep olduğu deri hastalığı.

fawn, *is.&gs.f.* **1.** karaca/geyik yavrusu. **as timid as a ~** : (ceylân gibi) ürkek. **in ~** : gebe (geyik), **2. ~ color** *d.d.* açık kahverengi. *a new pair of ~ trousers.* **3.** (geyik/karaca) yavrulamak, doğurmak, **4.** (köpek) yalamak, kuyruk sallamak, yaltaklanmak, **5. ~ on/upon** : yaltaklanmak, dalkavukluk yapmak, yüz suyu dökmek, kavuk sallamak, müdahane/tabasbus etmek. *Flattering relatives ~ed on the rich old man.* **6. ~er = ~ing** : yaltaklanan, yaltakçı, mütebabıs, dalkavuk, müdahin, **7. ~ingly** : yaltaklanarak, dalkavuklukla, yüze gülerek, **8. ~ingness** : yaltaklanma, dalkavukluk, müdahane, yüze gülme, **9. ~like** : ceylân gibi, geyik/karaca yavrusu gibi, **10. ~ lily** *bk.:* **dogtooth violet.**

fax, *is. k.d. bk.:* **facsimile** (kısaltılmışı).

fay, *is.&f.* **1.** *bk.:* **fairy**, **2.** (gemi inşaatında tahtaları vb.) yan yana/sımsıkı tespit etmek, bir araya getirmek, birbirine yapıştırmak, **3.** *esk. bk.:* **faith.**

faze, *gl.f.* **fazed, fazing** *k.d.* şaşırtmak, telâşa düşürmek, endişe vermek, üzmek, sinirlendirmek, korkutmak, yıldırmak. **fease, feaze, feeze** *ş.d.y.* ***e.a.***-*disconcert, daunt, disturb, worry, embarrass.*

FBI = *Federal Bureau of Investigation* : ABD Federal Polis Örgütü.

FCC = *Federal Communications Commission* : ABD haberleşme işlerini düzenleyen daire.

FDA = *Food and Drug Administration* : ABD Gıda ve ilâç kontrol dairesi.

FDIC = Federal Deposit Insurance Corporation.

Fe, *kim.* demir (simge) *bk.:* **iron.**

feal, *sf. esk.* sadık, vefakâr. ***e.a.***- *faithful, loyal.*

fealty, *is., ç.* **-ties 1.** biat, sadakat, vefa, **2.** (derebeylik çağında) efendiye sadakat/bağlılık. ***e.a.-1.*** *fidelity, faithfulness.*

fear, *is.&f.* **1.** korku, yılgınlık. **the ~ of God** : Allah korkusu. **Have no ~(s)** : Korkmayınız. **go/be/stand in ~ of ...** : ...-den korkmak, ödü kopmak. **He went in ~ of being discovered** : Yerini keşfederler diye ödü kopuyordu. **for ~ that** : -den korkarak, korkusu ile, **2.** endişe, üzüntü. *Grave ~s have arisen for the safety of the hostages.* **in ~ of** : endişesi/üzüntüsü içinde. **I'm in daily ~ of dismissal** : Her gün işimden kovulmak endişesi içindeyim. **3.** vehim, kuruntu. *Your ~ that he would get lost was unnecessary.* **4.** haşyet, dehşet, ürkme. **in ~ and trembling** : dehşete düşmüş, korkudan titreyen. **put the ~ of God into s.o.** : birisini dehşete düşürmek, birisine haddini bildirmek/dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek, **5.** tehlike. **in mortal ~ = ~ of one's life** : can havliyle, ölüm tehlikesiyle. **There is no ~ of our losing** : Kaybetmek tehlikesi yok. **6. for ~ of** : korkusu ile, endişesiyle, ihtimalini düşünerek. *We went as quietly as we could for ~ of arousing the dog.* **7. without ~ or favor** : tarafsız olarak, âdilâne, korkusuzca, kimseden çekinmeksizin, **8. No ~!** *k.d.* Asla! Kat'iyen! Ne münasebet! Korkma! **9.** korkmak, ürkmek, dehşete düşmek/kapılmak, paniğe kapılmak, yılmak. **Never ~!** Korkma! *She always ~ed mice.* **10.** endişelenmek, endişe etmek, endişeye/telâşa kapılmak. **~ for s.o. :** birisi için endişe etmek. *He ~s for the future of the country.* **11.** *esk.* korku ve hürmet duymak. **~ God** : Allahtan korkmak, **12.** *k.d.* korkutmak, yıldırmak, dehşete düşürmek, **13. I ~** : korkarım ki, maalesef, yazık ki. **I ~ we'll be late** : Korkarım geç kalacağız. **"Is he very ill?" "I ~ so"** : "Çok mu hasta?" "Maalesef öyle." ***e.a.-1.*** *apprehension, terror, fright, panic, horror, trepidation, dread, alarm, 2. concern, anxiety, solicitude, 5. danger, 6. in order to prevent, 7. impartially, justly, 9. apprehend, dread, 12. frighten.* ***k.a.***- *1. fearlessness, courage, confidence, aplomb, bravery, 3. indifference.*

feared, *sf.* korkan, korkmuş. **be ~** : korkmak. **He was ~ to go** : Gitmekten korkuyordu. ***e.a.-*** *afraid.*

fearer, *is.* korkan, ürken, dehşete kapılan.

fearful, *sf.* **1.** korkunç, korkutucu, korku/haşyet veren. *a ~ storm.* **2.** korkak, ürkek, korkan, ödü kopan. *She is ~ of the dark.* **a ~ glance** : ürkek bir bakış, **3.** müthiş, dehşetli, heybetli. *What a ~ waste of time!* **~ powerty** : müthiş sefalet, **4.** (a) endişeli, evhamlı. **She cast a ~ glance about her** : Endişe ile etrafına bakındı. (b) endişe/evham verici, **5.** *k.d.* berbat, çok kötü. *a ~ cold. a ~ blunder.* **6. ~ly** : (a) korkarak, ürkerek, korku/endişe ile, (b) korkunç/müthiş bir şekilde, **7. ~ness**: (a) korkaklık, ürkeklik, ödleklik, (b) korkunçluk. ***e.a.-1.*** *terrible, dreadful, awful, frightful, terrific, appalling, terrifying, frightening, 2. afraid, apprehensive, uneasy, 5. very bad, extreme.*

fearless, *sf.* **1.** korkusuz, pervasız, cesur, gözü pek, yılmaz. *~ of what might happen.* **2. ~ly**: korkusuzca, pervasızca, cesurane, yılmadan, **3. ~ness** : korkusuzluk, pervasızlık, cesurluk, gözüpeklik. ***e.a.-*** *1. brave, bold, intrepid, dauntless, undaunted.* ***k.a.-*** *1. cowardly, fearful.*

fearnought = fearnaught, *is.* **1.** (bir nevi) kalın yünlü kumaş, **2.** (bu kumaştan yapılmış) palto.

fearsome, *sf.* **1.** korkunç, korkutucu, korku/dehşet veren. *a ~ sight.* **2.** korkak, korkan, ürkek, çekingen. *~ of danger.* **3. ~ly** : (a) korkunç bir şekilde, dehşet verircesine, (b) korkarak, ürkerek, **4. ~ness** : (a) korkunçluk, (b) korkaklık, ürkeklik. ***e.a.-1.*** *frightful, alarming, 2. timid, afraid, timorous.*

feasance, *is. huk.* icra, ifa, görev yapma, (bir koşulu/mecburiyeti) yerine getirme.

feasibility, *is.* **1.** gerçekleşebilme (olanağı), yapılma/geçilme kabiliyeti, uygulanabilme, uygulama imkânı, tatbik kabiliyeti. **~ study** : ön hazırlık çalışması, **2.** elverişlilik, uygunluk.

feasible, *sf.* **1.** gerçekleş(tiril)ebilir, uygulanabilir, yapılabilir, tatbiki mümkün. *a ~ plan. Your plan sounds quite ~.* **2.** elverişli, uygun. *a ~ road for travel.* **3.** mümkün, muhtemel, makul, akla yakın. *a ~ theory. The witness's explanation of the accident sounded ~.* **4. ~ness** *bk.*: **feasibility**, **5. feasibly** : gerçekleşebilecek şekilde, uygulanabilecek tarzda. ***e.a.-*** *1. workable, practicable, possible, 2. suitable, convenient, 3. probable, likely.*

feast, *is.&f.* **1.** şölen, ziyafet. *The king gave/held a ~. to invite them to a ~. A ~ in honor of the President.* **Enough is as good as a ~** : Her şeyin fazlası fazla. **2. ~ day** *d.d.* bayram, yıl dönümü, **3.** yortu. *Christmas is an important ~ for Christians.* **(im)movable ~** : her yıl (aynı)/başka güne gelen yortu, **4.** şölen/ziyafet vermek, ziyafet çekmek. *The king ~ed the ambassa dors.* **5.** sevindirmek, memnun/hoşnut etmek, tatmin etmek. **He ~ed his eyes on the beautiful scene** : Güzel manzarayı zevkle seyretti. **6.** (ziyafette) yeyip içmek, bol bol yemek. **~ on sth.** : bir şeyi büyük zevkle yemek, **7. ~er** : şölen/ziyafet veren, **8. ~less** : şölensiz. ***e.a.-*** *1. banquet, 5. delight, gratify.*

feastful(ly) *esk. bk.*: **festive(ly), joyful(ly).**

feat, *is.&sf.* **1.** önemli başarı, başarılı/hayret verici iş, büyük ustalık gerektiren şey, şaheser. **~ of architecture** : mimarî şaheser, **2.** kahramanlık, menkıbe, **3.** *esk.* meslek, ihtisas, uzmanlık, **4.** *Brit.- k.d.* hünerli, marifetli, mahir, becerikli, **5.** uygun, münasip, **6.** zarif, zevkli, sade ve güzel. ***e.a.-*** *1. accomplishment, act, deed, exploit, achievement, 3. apt, skillful, dexterous, smart, 5. suitable, 6. neat.*

feather^1, *is.* **1.** tüy, kuş tüyü, telek, **2.** (sağlık, ruhsal vb.) durum. *After his vacation he was in fine ~.* **3.** cins, tür. **Two troublemakers of the same ~** : Aynı türden iki baş belâsı. **4.** tüye benzer şey : perçem, kâkül, vb. **5.** (marangozlukta) (a) (oluklu iki tahtayı bağlayan) zıvana, (b) *bk.*: **tongue** (10), **6.** (kıymetli taş üzerinde kuş tüyüne benzer) kusur, **7.** okun arka ucundaki tüy, ok yeleği, **8.** (tüy gibi) hafif şey. **as light as ~** : tüy gibi hafif, **9.** (kürek çekmede) pala çevirme, **10.** *esk.* giysi, elbise, giyim, **11.** *esk.* kuşun bütün tüyleri, **12. a ~ in one's cap** : övünülecek başarı, övünme/iftihar vesilesi, şeref. **That's a ~ in his cap** : Bu onun için övünülecek bir şeydir. **13. birds of a ~** : aynı huya sahip kimseler. **Birds of a ~ flock together** *a.s.* Tencere yuvarlandı kapağını buldu (veya Ziya Paşa'nın dediği gibi : "Nâdanlar eder sohbeti nâdanla telezzüz | Divanelerin hemdemi divane gerektir"). **14. cut**

the ~ *den.* tam hızla yol almak, **15. in ~** : tüylü, tüylerle örtülü. **in fine/high/good ~** : çok neşeli, keyfi yerinde. *He seems in very high ~ since his book was so successful.* **in full ~** : (kuş) tam tüylü, **16. show the white ~** : korkak davranmak, korkaklık göstermek, **17. make the ~s fly** : kıyameti koparmak, büyük kavgaya sebep olmak, ortalığı birbirine katmak, **18. You could have koncked me down/over with a feather**: Hayretten küçük dilimi yuttum/donakaldım. **19. That smoothed her ruffled (or rumpled) ~s** : Bu onun yüzünü güldürdü/yüreğine su serpti. ***e.a.-*** *2. condition, mood, **3.** kind, character, nature, **4.** tuft, fringe, **5.** (a) spline, **10.** attire, dress, **11.** plumage, **12.** distinction, honor, achievement, **16.** be cowardly, back down.*

feather^2, *f.* **1.** tüy takmak, tüylerle süslemek. *Arrows ~ed with ducks' ~s.* **2.** tüylenmek, tüyleri bitmek, **3.** *den.* (kürek) pala çevirmek, **4.** *hv.* (a) (pervane) yelkenlemek, pervane namlularını uçuş doğrultusuna paralel yapmak, (b) uçarken motoru durdurmak, **5.** kuş tüyü ile kaplamak, **6.** tüy gibi hareket etmek, **7.** hafifçe dokunmak, azıcık basınç uygulamak. *The driver ~ed down his brakes to slow down on the slippery road.* **8. ~ one's nest** : küpünü doldurmak, fırsatlardan yararlanarak zengin olmak, *mec.* tüyleri düzeltmek.

feather bed, *is.* kuş tüyü yatak.

featherbed, *sf.&is.&f.* **-bedded, -bedding** **1.** şişirme, gereğinden fazla (işçi alma), **2.** (işsizliği sun'î olarak önlemek için) işe gereğinden fazla işçi almak, **3. ~ing** : işe gereğinden fazla işçi aldırma/almaya zorlama.

featherbone, *is.* (yaka balinası yerine kullanılan) kaz/hindi tüyü sapı.

featherbrain, *is.* **1.** akılsız, kuş beyinli kimse, **2. ~ed** : akılsız(ca), kuş beyinli. *That was a ~ed thing to do.*

feathercut, *is.* kısa kesilmiş saç modeli (kadın) : saç uçlarını hafif yukarı kıvrılacak şekilde kesme.

feather duster, *is.* tüy(den yapılmış) toz alıcı.

feathered, *sf.* **1.** tüylü, tüy takılı, tüylerle örtülü. *a ~ dart.* **2.** hızlı, sür'atli. *Birds in their ~ flight.* **3.** *hv.* (pervanenin) ekseni uçuş doğrultusuna paralel. ***e.a.- 2.*** *swift, rapid.*

featheredge, *is.* keskin/sivri kenar. **~ed** : keskin, sivri kenarlı.

feather grass, *is. bot.* **1.** tüyçimen *(Stipa pennata)* : G Avrupa'da süs için yetiştirilen bir ot, **2. needle grass** *d.d.* iğneotu *(Stipa comata)* : ABD'de yetişen ince bir ot.

featherhead, *is.* **1.** kuş beyinli, akılsız, mankafa, **2. ~ed** : akılsız, kuş beyinli. ***e.a.- 1.*** *featherbrain.*

feathering, *is.* **1.** kuş tüyü, kuş tüyünden yapılmış şey, **2.** *müz.* tüy gibi yay çekme, keman yayının tüy gibi hafif ve maharetle kullanılışı.

featherless, *sf.* tüysüz.

featherlight, *sf.* tüy gibi hafif, çok hafif.

featherlike, *sf.* tüy gibi, tüye benzer.

feather merchant, *argo* aylak, boş gezen, haylaz, iş görmekten ve sorumluluktan kaçınan kimse. ***e.a.-*** *loafer, slacker.*

feather palm, *is.* hurma vb. gibi yaprakları kuş tüyüne benzeyen palmiye.

feather star, *is. bot. bk.:* **comatulid.**

featherstitch, *is.&gl.f.* yaprak damarı dikiş/nakış : bir doğru çizginin sıra ile bir sağında bir solunda yaprak damarı gibi kollar atan dikiş veya nakış (işlemek).

feather-veined, *sf. bot.* telek damarlı (yaprak).

featherweight, *sf.&is.* **1.** *sp.* tüy ağırlık, tüy sıklet, ağırlığı 120 lb (54.5kg)'dan az (boksör), **2.** önemsiz, hafif (kimse/şey). ***e.a.- 2.*** *trifling, slight.*

featherwood, *is. bot.* tüyağaç *(Polyosma cunninghami)* : kerestesi cevize benzer Avustralya ağacı.

feathery, *sf.* **1.** tüylü, tüyle kaplı/dolu, **2.** tüy gibi, hafif ve yumuşak. *~ pastry.* **3. featheriness** : tüy niteliği, tüye benzerlik, hafiflik, yumuşaklık. ***e.a.-1.*** *feathered,* ***2.*** *light, airy, unsubstantial.*

featly, *sf.&zf.* **1.** uygun, münasip, muvafık (şekilde), **2.** mahir(ane), maharetle, hünerle, **3.** zarafetle, sade ve güzel (bir şekilde), zevkli, zevkle. ***e.a.- 1.*** *proper(ly), suitably,* ***2.*** *skillful(ly), nimb(ly),* ***3.*** *neat(ly), elegant(ly), graceful(ly).*

feature, *is.&f.* **-tured, -turing** **1.** yüz organlarından herhangi biri (burun, ağız, göz, çene vb.). *Her nose is her worst ~.* **2.** **~s** : çehre, sima, yüz hatları, yüzün genel görünüşü, **3.** özellik, hususiyet, öz nitelik, vasıf, en çok göze çarpan/belirgin husus. *Complete harmony was a ~ of the convention.* **4.** asıl film, baş film. **~ film** : baş film, uzun film. **~ player** : baş oyuncu, **5.** özel eğlence programı, gösteri, **6.** gazetede/dergide sürekli yayınlanan fıkra/hikâye/makale/röportaj/sütun, resim, resimli hikâye vb. **7.** özel olarak satışa arz edilen mal, **8.** *bk.:* **feature story**, **9.** önem vermek, önemini belirtmek, tebarüz ettirmek, önemli yer işgal etmek, önemli rol oynamak. *Fish ~s very largely in the food of these islanders.* **10.** belirmek, göze çarpmak, tebarüz etmek. *A lack of public concern ~d prominently in the car-bomb story.* **11.** tanımlamak, nitelemek, anlatmak, tavsif etmek, ana hatlarıyla çizmek, göz önüne sermek, yay(ınla)mak. *The murder was ~d on the front page.* **12.** *k.d.* düşünmek, tasavvur/tahayyül etmek. **~ that!** Düşün bir kere! **13.** *k.d.* benzemek, andırmak, **14.** (tanıtma maksadıyla özel olarak) satışa arz etmek, piyasaya çıkarmak/sürmek. *We're featuring bedroom furniture this week.* **15.** (film vb.) özel olarak sunmak, takdim etmek. *A new film featuring E. Taylor. This film ~s an English actress.* ***e.a.-*** *3. characteristic, peculiarity, 6. make, form, shape, appearance, 11. depict, outline, portray, 12. imagine, 13. resemble, favor, take after.*

featured, *sf.* **1.** önemle belirtilen, önem verilen, önemli yer verilen, **2.** belirgin, bariz, göze çarpan. *a well-~ face.* **3.** (yüz) ifadeli/hatlı/çizgili. **hard-~** : sert yüz ifadeli, sert yüz çizgileri olan, **4.** (özel ilgi toplayacak şekilde) sunulan/takdim edilen. **be ~** : baş rolü oynamak, baş rolde olmak.

featureless, *sf.* özelliksiz, hiçbir özelliği/hususiyeti olmayan, ilginç olmayan, kasvetli, sıkıcı. *a ~ landscape.* ***e.a.-*** *dull, uninteresting.*

feature story, *is.* (gazete, dergi vb. de) en önemli/heyecanlı/ilginç yazı/haber/makale vb. **feature** *d.d.*

feaze, *is.&f.* **feazed, feazing** *bk.:* **feeze, faze.**

febri-, *ön ek* "ateş, humma, sıtma". *ör.: febriferous.*

febricity, *is.* ateş, humma, sıtma, ateşli/hummalı olma.

febricula, *is.* hafif ateş/humma.

febrifacient, *sf.&is.* ateşi yükselten, ateş/humma veren.

febriferous, *sf.* ateşi yükselten, ateş/humma veren.

febrific, *sf.* **1.** ateş/humma veren, ateşi yükselten, **2.** ateşli, hummalı. ***e.a.-*** *1. febriferous, 2. feverish.*

febrifugal, *sf.* ateş düşürücü, humma giderici.

febrifuge, *sf.&is.* ateş düşürücü/humma giderici (ilâç).

febrile, *sf.* hummalı, ateşli. ***e.a.-*** *feverish.*

febrility, *is.* humma, ateş(lilik). ***e.a.-*** *feverishness.*

February, *is., ç.* **-aries** Şubat. **~ Revolution** *bk.:* **Russian Revolution.**

fecal, *sf.* **1.** dışkısal, dışkılı, dışkı+, **2.** tortulu, tortu+.

feces = faeces, *ç. is.* **1.** dışkı, gaita, necaset, pislik, bok, **2.** tortu, posa. ***e.a.-1.*** *excrement, ordure, 2. dregs, sediment.*

fecit, *Lât.* "yapmıştır" : sanatçının imzası ile beraber "bunu yapan" anlamında kullanılır.

feck, *is. İsk.* **1.** erke, enerji, kudret, **2.** değer, miktar.

feckless, *sf.* **1.** güçsüz, zayıf, cansız, kudretsiz, erkesiz, enerjisiz, **2.** tembel, mıymıntı, elinden iş gelmez, beceriksiz, bir işe yaramaz. *a ~ young man.* **3.** etkisiz, nafile, beyhude, sonuçsuz, yetersiz, ehliyetsiz, kifayetsiz. *~ attempts to repair the plumbing.* **4.** **~ly** : (a) güçsüz/zayıf bir şekilde, (b) tembellikle, beceriksizce, (c) etkisizce, boş yere, boşuna, **5.** **~ness** : (a) güçsüzlük, zayıflık, (b) tembellik, beceriksizlik, (c) etkisizlik, yetersizlik, ehliyetsizlik. ***e.a.-1.*** *feeble, listless, weak, 2. lazy, indifferent, worthless, irresponsible, 3. ineffective, incompetent, ineffectual, futile.*

feckly, *zf. İsk.* hemen hemen, nerde ise, takriben, aşağı yukarı. ***e.a.-*** *almost, nearly.*

fecula, *is., ç.* **-lae** **1.** nişasta, fekül, **2.** tortu, posa, rüsup, **3.** dışkı, (özellikle böcek dışkısı).

feculence = feculency, *is.* tortu, posa, pislik, çirkef, tortulu/posalı olma. ***e.a.-*** *dreg, sediment, filth.*

feculent, *sf.* tortulu, posalı, rüsubatlı, çamurlu, pis, çirkefli. ***e.a.-*** *foul, turbid, muddy, filthy.*

fecund, *sf.* **1.** verimli, bereketli, mümbit, mahsuldar. *a ~ fruit tree.* **2.** doğurgan, velût, (fikrî konularda) yaratıcı ve verimli. *Edison had a ~ mind. Books flowed from his ~ pen.* ***e.a.-1.*** *fruitful, prolific, fertile, 2. creative, productive.* ***k.a.-*** *barren.*

fecundate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** verimlileştirmek, bereketlendirmek, mümbitleştirmek, verimini/bereketini artırmak, **2.** *biy.* döllemek, ilkah etmek, gebe/hamile bırakmak, **3. fecundation** : verimlileştirme, bereketlendirme, mümbitleştirme, dölleme, **4. fecundator** : dölleyen, verimlileştiren, mümbitleştiren, **5. fecundatory** : dölleyici. ***e.a.-1.*** *fertilize, 2. impregnate, pollinate.*

fecundity, *is.* **1.** doğurganlık, velûdiyet, **2.** verim(lilik), bereket(lilik), mümbitlik, mahsuldarlık, **3.** (zihnî/manevî) yaratıcılık. ***e.a.-1&2.*** *fertility, fruitfulness, 3. creativity.*

fed, *is.&f.* **1.** *bk.:* **feed** *(pt&pp)*, **2. ~ up** *k.d.* bıkmış, gına getirmiş, bizar olmuş, yorulmuş, gayrimemnun. **to be ~ up** : bıkmak, gına getirmek, bizar olmak, yorulmak. *I'm ~ up with your complaints!* **3.** *ABD- k.d.* Federal hükûmet memuru. *to be busted by the feds for income tax evasion.* **4. the Fed** = the Federal Reserve Board.

fedayeen, *ç. is.* fedaiyun : Palestin fedaileri, İsrail'e karşı savaşan gerilla komandoları.

federacy, *is., ç.* **-cies** federasyon. ***e.a.-*** *confederacy.*

federal, *sf.&is.* **1.** federasyon+, **2.** federal, birleşerek bir federasyon meydana getirmiş. *Switzerland is a ~ republic.* **3.** *ABD* (a) Federatistlere/Federal Partiye ait, (b) Federalist partiyi destekleyen, (c) (ABD iç savaşlarında) birleşme taraftarı(na ait), (d) Federal hükûmete ait. *to pay both ~ and state taxes.* **4. ~ Bureau of Investigation** *bk.:* **FBI**, **5. ~ Communications Commission** *bk.:* **FCC**, **6. ~ court** *ABD* federal mahkeme, **7. ~ Deposit Insurance Corporation** *ABD* tasarruf sigorta kurumu : 1933'te kurulan ve belirli bir miktara kadar bankalardaki özel mevduatı sigorta eden kurum, **8. ~ District** : Federal hükûmet merkezinin bulunduğu bölge.

federalise/federalisation, *bk.:* **federalize/federalization**

federalism, *is.* federalizm, federal hükûmet sistemi.

federalist, *is.* federalist, federal hükûmet/sistem taraftarı. **~ic** : federalizm+, federalist+.

federalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** federalleştirmek, federal hükûmetin idaresi altına almak, **2.** federasyon hâlinde birleştirmek, **3. federalization** : federalleştirme, federasyon halinde birleştirme.

federally, *zf.* federal olarak, federal sistemle.

federalness, *is.* federallik.

Federal Republic of Germany, *is.* Almanya Federal Cumhuriyeti, Batı Almanya.

Federal Reserve Bank, *ABD* Federal Merkez Bankası.

Federal Trade Commission = FTC, *ABD* Federal Ticaret Komisyonu : ticaret sistemini düzenleyen, aldatıcı reklâm, fiyat yolsuzluğu gibi işlerle mücadele eden Federal örgüt.

federate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** federal (leşmiş), federal olarak örgütlenmiş, **2.** birleşmiş. *~ nations.* **3.** federalleştirmek, federasyon halinde birleştirmek, **4.** federasyon teşkil etmek, birleşik devletler olarak örgütlenmek. ***e.a.-1&2.*** *federated, allied.*

federation, *is.* **1.** federasyon, konfederasyon, **2.** birlik. *The ~ of British Fishing Clubs.* **3.** federal örgüt/hükûmet, **4.** siyasî olarak birleşme/birlik teşkil etme. *The hope of European ~.*

federative, *sf.* **1.** federatif, federasyona dayanan, federasyon esasına dayanan, **2.** birleşme/federasyon taraftarı, **3. ~ly** : federasyon şeklinde.

fedora, *is.* fötr şapka.

fee, *is.&f.* **feed, feeing 1.** ücret, meslek sahiplerine hizmetleri karşılığında ödenen para. **a doctor's ~** : görümlük, vizite. **retaining ~** : avukata peşin olarak ödenen ücret, **2.** duhuliye, giriş ücreti. *an admission/entrance ~.* **3.** bahşiş, **4.** bazı memurların hizmet karşılığı aldıkları yasal ücret, **5.** *huk.* (a) (miras) mülk. **~ simple** : şartsız veraset. **~ tail** : şartlı veraset, özel bir varisler sınıfına münhasır veraset. **hold in ~** : mülke tam sahip olmak. (b) (derebeylikte) yurtluk, tımar, zeamet, **6.** ücret(ini) vermek, **7.** *esk.* kiralamak. ***e.a.-1.*** *stipend, emolument, honorarium, 3. tip, gratuity, 5. (b) fief, 7. hire.*

feeble, *sf.* **-bler, -blest 1.** (bedenen) zayıf, cılız, sıska. *Grandfather has been getting ~r lately.* **2.** (fikren/zihnen) zayıf. *a ~ mind.* **3.** kuvvetsiz, dermansız, güçsüz, takatsiz, hâlsiz, **4.** etkisiz, yetersiz. *~ arguments. a ~ attempt.* **5.** (şiddet/parlaklık/vuzuh vb. bakımından) zayıf, sönük, belirsiz, hafif, müphem. *a ~ cry.* **6.** (şaka vb.) soğuk, yersiz, yavan. **~ joke** : soğuk şaka, **7. ~ness** : zayıflık, cılızlık, sıskalık, kuvvetsizlik, güçsüzlük, dermansızlık, etkisizlik, yetersizlik, **8. feebly** : zayıf/kuvvetsiz bir şekilde, etkisizce, yetersizce. ***e.a.-1.*** *weak, infirm, frail, debilitated,* ***4.*** *ineffective,* ***5.*** *dim, faint.* ***k.a.- 1&4.*** *strong.*

feeble-minded, *sf.* **1.** geri zekâlı, ansal geri, ebleh, alık. *congenitally ~ children.* **2.** aptal, budala, ahmak, salak. *~ remarks.* **3.** *esk.* zayıf iradeli, kararsız, **4. ~ly** : akılsızca, aptalca, ahmakça, budalaca, **5. ~ness** : ansal gerilik, geri zekâlılık, eblehlik, alıklık, akılsızlık, aptallık, budalalık. ***e.a.- 2.*** *stupid, foolish, dull-witted,* ***3.*** *irresolute, vacillating.*

feed^1, *f.* **fed, feeding 1.** besle(n)mek, besin/gıda almak/sağlamak. *to ~ a hungry family. to ~ the dog on meat. There are 6 people to ~ in this house.* **2.** yemle(n)mek, yemek vermek/yemek/yedirmek. **to ~ sth. to s.o.** : birisine yiyecek bir şey vermek. *to ~ carrots to rabbits. ~ this grain to the chickens. Have you fed the horses? She ~s the baby with a spoon. The baby will soon learn to ~ himself.* **You shouldn't ~ him that** : Ona bunu yedirmemeliydin. **3.** besin/gıda olmak, gıdasını teşkil etmek. *Plants ~ many creatures.* **4.** malzemesini vermek, (ihtiyacını) temin etmek. *to ~ a fire. to ~ data into a computer.* **5.** artırmak, şiddetlendirmek, desteklemek. *to ~ suspicions.* **6.** doyurmak, tatmin etmek. *to ~ one's eyes on beauty.* **7.** otla(t)mak. *The cows were ~ing in the field.* **out to ~** : otlakta, mer'ada, **8.** (bir aktöre) sırasını hatırlatmak, **9.** *sp.* pas vermek, geçirmek, **10.** *rad.TV* (cihazın girişine) işaret vermek/göndermek, **11. chain ~** : (makineyi) aralıksız beslemek, işi birbiri arkasından (boşluk bırakmadan) makineye vermek, ulamak, **12. ~ on/upon** : (a) besle(n)mek, yemek, besin olarak kullanmak, karnını doyurmak (hayvanlar için kullanılır). *Sheep ~ mostly on grass. What do you ~ your cat on?* (b) kuvvet/cesaret almak, (ümit vb.) beslemek. *to ~ on hope.* **13. ~ to** : yem/yiyecek vermek, beslemek. *You'd better ~ this old bread to the hens.* **14. ~ up** : semirtmek, şişmanlatmak, bol bol/tıka basa yedirmek, bol/kuvvetli gıda ile sağlığını kazandırmak. *That thin little boy needs ~ing up.* **15.** koymak, sokmak, atmak, göndermek, havale etmek, sağlamak, vermek. *to ~ the wire into/through the hole.* **You ~ in the money here and the coffee comes out here** : Parayı buraya atarsın, kahve de buradan gelir. **We've fed him all the facts** : Ona bütün bilgileri verdik. **16. ~ out of one's hand** : (a) (hayvan) yemini avuçtan almak, (b) *mec.* pek uysal olmak, birinin avucunun içine bakmak, yuları ele vermek. ***e.a.- 1&4.*** *nourish, sustain,* ***6.*** *gratify, satisfy, feast,* ***8.*** *cue.* ***k.a.- 1&4&6.*** *starve.*

feed^2, *is.* **1.** (çiftlik hayvanları için) yem, gıda, besin, **2.** öğün, porsiyon, bir defada alınan gıda. *The baby has 5 ~s a day.* **3.** yemek, yiyecek, taam, özellikle bol ve zengin yemek. *They gave us a good ~.* **4.** besle(n)me, ye(dir)me, doy(ur)ma. **forced ~ing** : zorla yedirme, **5.** (makineye) işlenecek parçayı/malzemeyi verme, ilerletme, **6.** (işlenmek üzere makineye verilen) parça/malzeme (veya bunun miktarı), **7.** verme tertibatı, verici mekanizma, işlenecek malzemeyi makineye veren cihaz, **8.** *elekt. bk.:* **feeder** (8), **9.** komediyen yamağı : komedi artisti ile sahneye çıkıp onu lâfa tutarak nükteler yapmasına yardım eden kimse, **10. off one's ~** *argo* (a) iştahsız, mızmız. **be off one's ~** : iştahsız/mızmız olmak, (b) üzgün, kederli, (c) hasta, keyifsiz. ***e.a.- 1.*** *fodder, forage, provender,* ***10.*** *(a) without appetite, (b) sad, dejected, (c) ill, unwell.*

feedback, *is.* **1.** *elekt.* geri beslem : bir transistorun veya elektron tüpünün çıkış gücünün bir kısmını giriş uçlarına uygulama. **inverse/negative ~** : ters geri beslem. **regenerative/positive ~** : artı geri beslem, **2.** geri bildirim : hataları anında tespit için makine çıkışını otomatik denetleme aygıtına bağlama, **3.** ıslık : ses yükseltecinin çıkışından girişine güç sızması sonucunda meydana gelen ıslık sesi, **4.** etkileşme : bazı işlemlerin sonucunu iyileştirmek için çıkıştan girişe bağlantı kurma, **5.** *biy.* karşılıklı etki, **6.** *sos.* besleyici yankı.

feed bag = feedbag, *is.* **1. nose bag** *d.d.* yem torbası, **2. put on the feed bag** *argo* yemek yemek. ***e.a.-*** *2. eat.*

feedbox, *is.* yemlik, musur.

feeder, *is.* **1.** besleyici, yemek/yiyecek veren/temin eden, **2.** yemlik, yem kabı, kuşların/hayvanların yem yediği kap, **3.** besili/semiz/kasaplık hayvan, **4.** makineye malzeme veren kimse/düzen, **5.** nehir/ırmak kolu, **6.** tâli hat, şube hattı, ana demir yoluna bağlanan çevre hattı, **7.** ~ **line** *d.d.* (hava yollarında) tâli hat, **8.** *elekt.* **feed** *d.d.* ana kablo, besleme kablosu, besleme hattı : elektrik üretecini kullanma yerine bağlayan iletken(ler), **9.** *Brit.* bebek önlüğü. ***e.a.-*** *9. bib.*

feeding, *is.* **1.** besleme, **2.** otlatma, **3.** ~ **ground** *d.d.* otlak, çayır, mera, **4.** ~ **bottle** : emzik, biberon. ***e.a.-*** *4. nursing bottle.*

feedlot, *is.* otlak, mera, çayır.

feed pump, *is.* besleyici tulumba, buhar kazanına su veren tulumba.

feedstuff = feedingstuff, *is.* yiyecek, yem, besin, gıda.

feed-tank, *is.* lokomotifin su deposu.

feedwater, *is.* kazan suyu, besleme/ulama suyu, katma su, arıtılıp/ısıtılıp buhar kazanına sevk edilen su.

feel^{1}, *f.* **felt, feeling 1.** dokunmak, ellemek, el sürmek, dokunarak anlamak. *~ this cloth. Just ~ the quality of the cloth.* **2.** duymak, hissetmek. *to ~ one's heart beating. to ~ wind on one's face. to ~ happy/well. to ~ a toothache.* **3.** el yordamıyla aramak/yoklamak/bulmak. ~ **about for/after sth.** : bir şeyi el yordamıyla aramak. *She felt in her bag for a pencil.* **4.** anlamak, bilincine varmak. *She felt that he no longer loved her.* **5.** duygulanmak, heyecana kapılmak, **6.** etkisini duymak, etkisinde kalmak, **7.** izlenimini/intıbaını uyandırmak, hissini vermek, **8.** inancında/kanaatinde olmak, **9.** ~ **about/around (for)** : araştırmak, bulmaya çalışmak. *I'm ~ing about for an answer to our difficulties.* **10.** ~ **better** : (kendini) daha iyi hissetmek. ~ **fine** : (kendini) çok iyi hissetmek. ~ **well** : keyfi yerinde olmak. ~ **unwell** : keyifsiz/rahatsız olmak. ~ **cold** : üşümek. ~ **hot/warm** : terlemek, ateş basmak. ~ **thirsty** : susamak. ~ **sure** : emin olmak. ~ **one's oats** : (at) canlı olmak, (insan) kibirli olmak, böbürlenmek. ~ **small** : utanmak, makcup olmak, **11.** ~ **as if/as though** : sanmak, hissine/zehabına kapılmak, ...gibi duymak/hissetmek. *I ~ as if my leg were broken. My leg ~s as though it was broken.* **12.** ~ **for/with** : acımak, merhamet etmek. *~ for s.o. in distress.* **13.** ~ **free to do sth** : (ekseriya emir şekli kullanılır) : çekinmemek, bir şeyi çekinmeden yapmak, kendini serbest hissetmek. *~ free to make suggestions.* **14.** ~ **funny** : (kendinde) bir tuhaflık/acayiplik/anormallik hissetmek. *My head ~s funny; may I lie down?* **15.** ~ **in one's bones that** : içine doğmak, (sebebini bilmeden) emin olmak, **16.** ~ **like** *k.d.* (a) canı istemek, arzu/istek duymak, istemek, arzu etmek. **I ~ like seeing her** : Onu göreceğim geldi. *Do you ~ like a swim?* (b) benzemek, hissini vermek. *The cat's fur felt like silk.* **17.** ~ **like oneself = ~ oneself** : kendine gelmek, kendini toplamak, iyi olmak, tam sıhhatte olmak. **I don't ~ quite myself** : Kendimi iyi hissetmiyorum. **18.** ~ **one's way** : (a) (karanlıkta vb.) ihtiyatla/yavaş yavaş ilerlemek. *They felt their way down the dark passage.* (b) bocalamak, dikkatli davranmak, bütün dikkatini toplayarak hareket etmek. *He hasn't been in the job long and he's still ~ing his way.* **19.** ~ **out** *k.d.* kurnazca/ustalıkla/maharetle araştırmak/anlamak/tahkik etmek, **20.** ~ **up** *: (argo-ayıp)* cinsel organlarını okşamak/ellemek, **21.** ~ **up to** *k.d.* kendinde güç/istek/heves duymak, yapacak halde olmak, iktidarı olduğunu hissetmek. **I don't ~ up to it** : Bunu yapacak hâlde değilim.

feel^{2}, *is.* **1.** dokunum, temas, dokunma duygusu/hissi. **from the ~ of it** : dokununca. **to know sth. by the ~ of it** : Bir şeyi dokunarak anlamak. **2.** duygu, his, **3.** *k.d.* dokunma, temas, elleme, dokununca edinilen his. *I like the ~ of this cloth; it has a warm woolly ~. Let me have a ~.* **4.** sezi, seziş, sezme/önceden hissetme yeteneği. *to have a ~ for what is right.* **5. get the ~ of** : alışmak, ünsiyet peyda etmek. *You'll soon get the ~ of the new job/car.*

feeler, *is.* **1.** dokunan (kimse/şey), hisseden/duyan (kimse), **2.** deneme, yoklama, başkalarının fikir ve maksatlarını açığa vurdurmak için yapılan teklif, ortaya atılan söz vb., ağız arama, nabız yoklama, **3. put out ~s** : (başkalarının fikrini/maksadını vb.) yoklamak/anlamaya çalışmak, nabız yoklamak, ağız aramak. *I'm putting out ~s to see if he'd like to come and work for us.* **4.** *zool.* duyarga, anten, dokunaç, **5.** *mak.* ölçek, mastar. ~ **gauge** : kalınlık ölçeği/masdarı, boşluk masdarı.

feeless, *sf.* ücretsiz.

feeling^{1}, *is.* **1.** duygu, his. *a ~ of danger/thirst/pleasure/shame/inferiority.* **2.** duyma, duyu, duyma/hissetme yeteneği, dokunma duygusu. *By ~ we can distinguish between something hard and something soft.* **3.** sezi(ş), sezme. **I have a ~ that...** : Bana öyle geliyor ki... *I have a ~ (in my bones) that he'll come soon.* **4.** heyecan, şiddetli duygu/his. *His speech caused/aroused/provoked a lot of (strong) ~.* **5.** duyarlık, hassasiyet, his(lilik), içten ilgi. *to play piano with great ~.* **I speak with ~** : Bilerek/kalpten/samimî olarak söylüyorum. **6. bad/ill ~** : öfke, kızgınlık, gücenme, memnuniyetsizlik. *The new working hours caused a lot of bad ~ at the factory.* **7.** fikir, kanaat, sanı, inanış. **The general ~ is that** : Genel kanaat şu ki... *My ~ is that he will fail.* **8. ~s** : (a) duyarlık, hassasiyet, alınganlık, çabuk müteessir olma. **have no ~s** : hissiz/vurdumduymaz olmak. **She has very strong ~s on this subject** : Bu konuda çok hassasiyet gösteriyor. **I have no ~s about it** : Bana göre hava hoş. (b) izzetinefis, onur, hatır. **hurt one's ~s** : birini gücendirmek, hatırını kırmak. *You'll hurt his ~s if you forget his birthday.* (c) **hard ~s** *k.d.* gücenme, darılma, incinme, rencide olma. **No hard ~s** : Gücenme/darılma yok! *I hope you haven't any hard ~s about my marrying Linda.* **9.** merhamet, şefkat. ***e.a.*** *- 1&4. emotion, passion, sentiment, 6. bitterness, anger, 7. opinion, 8. sensibility, susceptibility, 9. pity, sympathy, compassion, empathy, tenderness.* ***k.a.*** *- 1&4. apathy.*

feeling^{2}, *sf.* **1.** duygulu, hisli, hassas. *She gave him a ~ look.* **2.** şefkatli, müşfik. *a ~ heart.* **3.** heyecanlı, dokunaklı, tesirli. *a ~ reply.* **4. ~ly** : duygulu bir şekilde, duyarak, içten, şefkatle, heyecanla, **5. ~ness** : hassaslık, içlilik, şefkat. ***e.a.*** *- 1. sensitive, sentient, emotional, 2. tender, sympathetic, 3. impassioned, passionate.* ***k.a.*** *- 2. cold.*

feelthy= filthy, *sf.* *argo* açık saçık, ayıp, müstehcen.

fee-paying, *sf.* ücretli, paralı, ücret/para ödeyen/alan *a ~ student. a ~ school.*

fee-splitting, *is.* ücreti paylaşma/bölüşme : kendine müşteri gönderen meslektaşı (doktor, avukat vb.) ile aldığı ücreti paylaşma.

feet, *is.* **1.** ayaklar (tekili : **foot**), **2. carry off one's ~** : (a) heveslendirmek, şevke getirmek, (b) iyi etki bırakmak, etkilemek, **3. on one's ~** : (a) ayakta, ayak üstü, (b) (malî bakımdan) emin, sağlam, güvenceli, (c) ayağa kalkmış, hastalıktan kurtulmuş, sağlığına kavuşmuş. *The medicine helped her get back on her ~.* **4. sit at one's ~** : öğrencisi/hayranı olmak, dizi dibinden ayrılmamak, **5. stand on one's ~** : bağımsız olmak, kimseye muhtaç olmamak, kendi yağı ile kavrulmak, **6. sweep one off one's ~** : hayran bırakmak, meftun etmek, derin iz/intiba bırakmak, **7. ~less** : ayaksız.

feetfirst, *zf.* **1.** ayakları önde. *Jumped ~ into the water.* **2.** *argo* ölü, tabut içinde. *carried out ~.*

feet of clay, *is.* görünmeyen/gizli zaaf, zayıf nokta.

feeze, *is.&gl.f.* **feezed, feezing** *k.d.* **feaze** *dd.* **1.** can sıkıntısı, üzüntü, sinirlenme, kızma, **2.** telâş, karışıklık, heyecan, koşuşma, **3.** dövmek, pataklamak, dayak atmak. ***e.a.*** *- 1. vexation, worry, 2. rush, tizzy, 3. chastise.*

feign, *f.* **1.** yalancıktan yapmak/görünmek, olduğundan başka türlü görünmek. **to ~ sickness/illness** : sayrımsamak, yalandan hastalanmak, temarüz etmek. **to ~ ignorance** : bilmemezlikten gelmek, **2.** (sebep/mazeret vb.) uydurmak, yalan icat etmek. *to ~ an excuse.* **3.** taklit etmek. **to ~ madness** : deli taklidi yapmak. *to ~ another's voice/signature.* **4.** (yalanına vb.) inandırmak, olduğundan başka türlü görünmek. *She ~s to be ill.* **5.** *esk.* tahayyül etmek. *The phoenix is a ~ed bird.* **6. ~er** : yalancıktan yapan, uyduran, **7. ~ingly** : yalancıktan yaparak, uydurarak. ***e.a.-1.*** *simulate, affect, assume, sham, 2. concoct, devise, fabricate, invent, 3. imitate, counterfeit, 4. pretend, dissemble, 5. imagine.*

feigned, *sf.* **1.** sahte, düzme, yalan, yapmacık. *~ enthusiasm. a ~ headache.* **2.** uydurma. *a ~ name.* **3.** taklit. *a ~ voice.* **4.** muhayyel, hayalî, **5. ~ly** : yalan/sahte/uydurma bir şekilde, yapmacıktan, yalandan, **6. ~ness** : yalancılık, sahtelik, yapmacıklık. ***e.a.-1.*** *pretended, counterfeit, sham, false, 2. assumed, 3. disguised, 4. imagined, fictitious.*

feint, *is.&gsz.* **1.** sahte hücum/saldırı/taarruz : asıl taarruz yerini/amacını gizleyerek düşmanı aldatmak maksadıyla girişilen taarruz, harp hilesi, aldatma, **2.** sahte hücumda/saldırıda/taarruzda bulunmak, düşmanı aldatmak.

feirie, *sf. İsk.* çevik, atik, kuvvetli. ***e.a.-*** *nimble, strong.*

feist, *is. ABD- k.d.* (soyu karışık) küçük köpek.

feisty, *sf.* **feistier, feistiest 1.** kavgacı, sinirli, çabuk kızar/öfkelenir, **2.** çok hareketli, oynak, kıpır kıpır, **3. feistiness** : kavgacılık, sinirlilik, fazla hareketlilik. ***e.a.-1.*** *quarrelsome, quick-tempered, spunky, touchy, 2. frisky, fidgety, exuberant.*

felafel, *is. bk.:* **falafel.**

feldsher = feldscher, *is.* (Rusya'da) sağlık memuru.

feldspar, *is.* feldispat : volkanik kayaları oluşturan K, Na ve Ca alüminosilikatlardan herhangi biri. **feldspath, felspar** *Brit. d.d.*

feldspathic = feldspathose, *sf.* feldispat+, feldispatlı.

feldspathoid(al), *sf.&is.* feldispatımsı, feldispata benzer, kimyasal yapısı feldispata benzeyen fakat daha az silis içeren (mineral).

felicific, *sf.* sevindirici, mutluluk/saadet veren.

felicitate, *sf.&gl.f.* **-tated, -tating 1.** kutlamak, tebrik etmek. *Allow me to ~ you upon the birth of your son.* **to ~ s.o. on an occasion** : (bir kimsenin) bayramını kutlamak, (yaptığı bir işten dolayı) tebrik etmek, **2.** *esk.* sevindirmek, mutlu/mes'ut etmek, **3.** *esk.* mutlu, mes'ut. ***e.a.-*** *1. congratulate.*

felicitation, *is.* kutlama, tebrik. ***e.a.-*** *congratulation.*

felicitator, *is.* kutlayan, tebrik eden.

felicitous, *sf.* **1.** (söz, ifade vb.) uygun, münasip, yerinde, isabetli/iyi seçilmiş. *The poem was full of striking and ~ similes. a ~ observation.* **2.** güzel söz söyleyen/yazı yazan, ifadesi/natıkası/kalemi kuvvetli. *a ~ writer.* **3.** mutlu, mes'ut. *a ~ life. a ~ country.* **4.** hoş, lâtif. *a ~ journey.* **5. ~ly** : uygun/zarif bir şekilde, **6. ~ness** : uygunluk, isabetlilik. ***e.a.-1.*** *apt, appropriate, fit, befitting, 4. pleasant, charming, delightful.*

felicity, *is., ç.* **-ties 1.** mutluluk, saadet, bahtiyarlık. **marital ~** : evlilikte mutluluk, **2.** saadet kaynağı, mutluluk veren şey, **3.** (ifadede) incelik, zarafet, etkileme kabiliyeti, müessiriyet, dokunaklılık. *~ of expression. The famous writer phrased his ideas with ~.* **4.** zarafetle/incelikle ifade edilmiş fikir, zarif/dokunaklı söz/yazı. *The many felicities of the poem/of his style.* **5.** *esk.* baht, talih. ***e.a.- 1.*** *happiness, 2. grace.*

felid, *is.* kedi familyasından hayvan. ***e.a.-*** *feline.*

feline, *sf.&is.* **1.** kedi familyasından : kedi, aslan, kaplan, vaşak vb. **2.** kedi gibi, kediye benzer, **3.** sinsi, kurnaz. *The hunter stalked the deer with noiseless ~ movements.* **4. ~ distemper** *bk.:* **distemper** (1 c), **5. ~ly** : kedi gibi, sinsice, kurnazca, sinsi sinsi, **6. ~ness = felinity** : kediye benzerlik, sinsilik, kurnazlık. ***e.a.- 1.*** *felid, 2. catlike, 3. sly, stealthy.*

fell^1, *f. bk.:* **fall** *(pt).*

fell^2, *gl.f.* **felled, felling 1.** kesmek, (kesip) devirmek, (vurup) düşürmek, (yere) yıkmak/indirmek, mahvetmek. *to ~ a tree/a deer. One blow ~ed him to the ground.* **2.** (terzilikte) kumaşı kırmalı dikmek. ***e.a.- 1.*** *cut down, knock/strike/shoot down.*

fell^3, *is.* **1.** bir mevsimde kesilen tomruğun tümü, **2.** kırmalı dikiş, **3.** post, deri, pösteki, **4.** karmakarışık saç/tüy, **5.** *İsk.* otlak, mera, kır, ağaçsız/çıplak tepe. ***e.a.-*** *3. pelt, hide, skin, 5. pasture, moore.*

fell^4, *sf.* **1.** zalim, korkunç, vahşî, insafsız, acımasız, merhametsiz. *a ~ blow.* **2.** öldürücü, mahvedici. *~ poison/disease.* **3. at one ~ swoop** : bir hamlede, bir çırpıda. ***e.a.- 1.*** *fierce, cruel, dreadful, terrible, vicious, 2. deadly, destructive.*

fella, *is. k.d. bk.:* **fellow.**

fellable, *sf.* **1.** kesilip devrilebilir, (vurup) düşürülebilir, yıkılabilir, mahvedilebilir, **2.** (kumaş) kırmalı dikilebilir.

fellah, *is., ç.* **fellahs** (veya Arapça : **fellahin/fellaheen**) fellâh, Arap köylü/çiftçi.

fellatio = fellation, *is. kaba* sik emme : erkek tenasül organını emerek orgazma vardırma.

feller, *is.* **1.** *k.d. bk.:* **fellow, 2.** (kesip) deviren, (vurup) düşüren, (yere) yıkan kimse/şey, **3.** (terzilikte) kırmacı, kırma dikiş yapan kimse.

fellmonger, *is.* **1.** derici, deri tüccarı, **2. ~ing = ~y** : dericilik, deri tüccarlığı.

fellness, *is.* **1.** zalimlik, vahşet, insafsızlık, merhametsizlik, **2.** öldürücülük, mahvedicilik.

felloe = felly, *is.* tekerlek çemberi, ispit.

fellow, *is.&sf.&f.* **1.** adam, herif, delikanlı, kişi. **a fine old ~** : iyi/hoş bir adam. **poor ~** : zavallı adam. *There were 3 ~s in the car.* **hail ~ well met** : lâubalî kimse, **2.** *k.d.* âşık, oynaş, bir kadının sevgilisi. *She's got a new ~.* **3.** *k.d.* insan, şahıs, birey, fert. *A ~ must eat. They don't treat a ~ very well here.* **4.** arkadaş, yoldaş, eş, refik. **good ~** : iyi arkadaş. **~ citizen/ countryman** : vatandaş, yurttaş. **~ laborer** : iş arkadaşı. **~ sufferer** : dert ortağı. **~ townsman** : hemşehri, **5.** akran, eş, hemcins, emsal, **6.** tek, bir çiftin her bir teki/eşi. *a shoe without its ~.* **7.** *eğt.* (a) doktora veya bilimsel araştırma bursu alan kimse, (b) *Brit.* bazı imtiyazları olan kolej/ üniversite öğrencisi, (c) üniversite yönetim kurulu veya mütevelli heyeti üyesi, **8.** bilim kurumu üyesi. *a ~ of the British Academy.* **~ member** : aynı kurumun üyesi, üye meslektaş, **9.** eş/ arkadaş yapmak, eşit kabul/ilân etmek, **10.** *esk.* eş/arkadaş temin etmek, birbirine eş yapmak, eşleştirmek, **11.** *esk.* değersiz /basit kimse, **12.** *esk.* ortak, şerik. ***e.a.-1.*** *man, boy,* ***2.*** *beau, suitor, boyfriend,* ***3.*** *person, one,* ***4.*** *companion, comrade, associate,* ***5.*** *peer, equal,* ***6.*** *mate, match,* ***11.*** *match,* ***12.*** *partner.*

fellow-, *ön ek* "-daş, arkadaşı, eş, benzer". **~-being/creature** : hemcins, insan, benzer yaratık. **~man** : hemcins, insan. **~student** : sınıf/ okul arkadaşı.

fellow feeling, *is.* ortak duygu, dayanışma duygusu, ortak sorunları olanların birbirini anlaması/birbirine yakınlık duyması.

fellowly, *sf.&zf.* arkadaşça, dostça, dostane.

fellow-servant rule, *is.* işveren sorumsuzluğu : emrindeki bir işçinin diğer işçiye vereceği zarardan işverenin sorumlu olmaması kuralı.

fellowship, *is.&f.* **-shiped, -shiping** (*Brit.:* **-shipped, -shipping**) **1.** arkadaşlık, dostluk. *the ~ of mankind.* **2.** dostane ilişki, beraberce hoş vakit geçirme, **3.** duygu/çıkar birliği, **4.** eşlik, refakat, **5.** samimiyet, **6.** birlik, kurum, dernek, cemiyet, kulüp, **7.** *eğt.* (a) üniversite öğretim üyeliği, (b) üniversitede bilimsel araştırma bursu, (c) bilim kurumu üyeliği, **8.** *ABD* üyeliğe kabul etmek/edilmek (özellikle dinî kurum, kilise cemaati üyeliğine vb.).

fellow traveler, *is.* **1.** ülküdaş : üye olmadan bir parti ideolojisini benimseyen kimse, **2.** komünizm yanlısı/taraftarı, komünist sempatizanı, **3.** yoldaş, yol arkadaşı.

felly, *is., ç.* **-lies** *bk.:* **felloe.**

felo de se, *is., ç.* **felones de se** veya **feloes de se** **1.** intihar, **2.** müntehir, intihar eden kimse, kendini ölüme sürükleyen bir suç işleyen kimse. **felo-de-se** *ş.d.y.*

felon, *is.&sf.* **1.** *huk.* suçlu, mücrim, cani, **2.** *esk.* habis, kötü, şerir, alçak, zalim (kimse), **3.** *patol.* dolama (çıbanı), etyaran. ***e.a.-*** ***2.*** *wicked, malicious, treacherous, cruel, evil, villain,* ***3.*** *whitlow.*

felonious, *sf.* **1.** *huk.* caniyane, suç işlemeye yönelik, suça/cinayete ait. **~ intent** : suça niyet. **with ~ intent** : cinayet maksadıyla, **2.** suç teşkil eden, yasa dışı, **3.** *esk.* hain(ce), habis (ane). *~ assault.* **4.** **~ly** : caniyane, **5.** **~ness** : cinayet, suç işleme, suçluluk. ***e.a.-*** ***2.*** *wicked, base, villainous.*

felonry, *is.* mücrimler, caniler, suçlular, mahkûmlar.

felony, *is., ç.* **-nies** **1.** *huk.* cinayet, cürüm, ağır suç : ABD'de cezası bir yıl hapisten idama kadar giden suçlar. Kanada yasalarında **felony** yerine **indictable offense** deyimi kullanılır. *Murder and armed robbery are felonies.* **2.** cinayet/suç işleme. **guilty of ~** : cinayettten suçlu, **3.** (eski İngiliz yasalarında) cezası idam, mal ve mülkün istirdadı, kötürüm etme/sakatlama olan ağır suçlardan biri, **4.** **~ murder** : ağır bir suç işlenirken aynı zamanda adam öldürme.

felsite = felstone, *is.* felsit : feldispat ve kuvarstan oluşan ince taneli volkanik taş. **felsitic** : felsitli.

felspar, *is. Brit. bk.:* **feldspar.**

felt, *is.&f.* **1.** *bk.:* **feel** *(geç.z.&sf.f.),* **2.** keçe, kebe, fötr, **3.** keçeden/fötrden yapılmış şey. **a ~ hat** : fötr şapka. **~ carpet** : keçe halı. **4.** keçeleşmis, keçe gibi, keçeye benzer (madde), **5.** (kâğıt yapımında) kâğıt hamurunun üzerinde merdanelere sevk edildiği geniş kumaş, **6.** keçe yapmak, keçe ile kaplamak, **7.** keçeleş(tir)mek, keçelenmek.

felting, *is.* **1.** keçe, keçe kaplı/keçeleşmiş kumaş, **2.** keçe yapma, **3.** keçelenme, keçeleş(tir)me, **4.** keçe yapımında kullanılan madde.

felucca, *is.* filika : Akdeniz'e mahsus kürekli ve lâtin yelkenli kayık.

female, *is.&sf.* **1.** dişi (insan), kız/kadın. **a ~ employee/worker** : kadın memur/işçi, **2.** dişi (hayvan). *a ~ cat.* **3.** *bot.* dişi, pistilli. *a ~ plant.* **4.** dişil, dişilere/kadınlara mahsus. *~ charm.* **~ suffrage** : kadınların oy verme hakkı, **5.** *mak.* dişi, **6.** *esk.* zayıf, nahif, kadınca, **7. ~ness** : dişilik. ***e.a.-*** *1. woman, 4. feminine, effeminate.* ***k.a.-*** *1-5 male.*

feme, *is. huk.* kadın, eş, zevce, karı. **~ covert** : evli kadın. **~ sole** : bekâr kadın (bakire/dul/boşanmış).

feme-sole trader, *is. huk.* bağımsız iş kadını : kanunen bekâr kadın gözüyle bakılan evli fakat kocasından bağımsız iş/ticaret kadını. **sole trader, feme-sole merchant** *d.d.*

feminie, *is. esk.* kadınlar.

feminine, *sf.* **1.** kadın+, kadınca, kadına/kıza özgü/ait. **~ beauty** : kadın güzelliği. **~ dress/fashions** : kadın elbisesi/modası, **2.** kadın gibi, zayıf, nahif, nazik, ince, **3.** kadınımsı, kadına yakışır, **4.** dişi(lere mahsus), **5.** *gr.* dişil, müennes, **6. ~ly** : kadınca, kadın gibi, kadına yakışacak tarzda, **7. ~ness** : kadınlık, kadınca davranış vb. ***e.a.-*** *2. weak, gentle, 3. effeminate, womanish, 4. female.*

feminine ending, *is.* **1.** (şiir) mısra sonunda vurgusuz hece, **2.** *gr.* dişil eki : bir adı dişil yapmak, için sonuna eklenen hece, dişil adın son hecesi.

feminine rhyme = female rhyme, *is.* **1.** dişil kafiye : (a) son hecesi vurgusuz iki heceli kafiye (**double rhyme**) : *motion, notion* veya *clever, never* gibi, (b) son iki hecesi vurgusuz üç heceli kafiye (**triple rhyme**) : *fortunate, importunate* gibi, **2.** (geniş anlamda) çok heceli kafiye.

femininity = feminity, *is.* **1.** dişilik, kadınlık, kadın olma niteliği, **2.** kadınlar, kadınlık (âlemi). ***e.a.-*** *1. womanliness, 2. women, womankind.*

feminise/feminisation, *Brit. bk.:* **feminize/feminization.**

feminism, *is.* **1.** kadın hakları savunuculuğu, feminizm, kadınların erkeklerle eşit hakları olması taraftarlığı, **2.** *tıp* kadınsılık : erkekte kadın niteliği görülmesi, **3. feminist(ic)** : feminist, kadın hakları savunucusu.

feminize, *f.* **-nized, -nizing 1.** kadınlaş(tır)mak, **2. feminization** : kadınlaş(tır)ma.

femme, *is., ç.* ***femmes*** *Fr.* **1.** kadın, **2.** eş, zevce, karı. ***e.a.-*** *1. woman, 2. wife.*

femme de chambre, *is., ç.* ***femmes de chambre*** *Fr.* **1.** bir hanımın şahsî hizmetçisi, **2.** oda hizmetçisi. ***e.a.-*** *1. maid, 2. chambermaid.*

femme fatale, *is., ç.* ***femmes fatales*** *Fr.* âfeticihan, çok güzel fakat felâkete sürükleyen kadın.

femoral, *sf. anat.* **1.** uyluk+, uyluksu, uyluk/kalça kemiğine ait, **2. ~ artery** : uyluk atardamarı, bacağa temiz kan götüren ana damar.

femto-, *ön ek* femto, katrilyonda bir, 10^{-15}. **femtovolt** : 10^{-15} volt.

femur, *is., ç.* **femurs, femora 1.** *anat. zool.* kalça kemiği, **2.** *zool.* dört ayaklı hayvanların arka bacaklarını gövdeye bağlayan kemik, **3.** böceklerin bacaklarında en uzun ve kuvvetli olan üçüncü eklem. ***e.a.-*** *1. thighbone.*

fen, *is.* **1.** *Brit.* bataklık, alçak ve yer yer sularla kaplı arazi, **2. the Fens** : D İngiltere'de Wash bölgesinin batı ve güneyindeki bataklık arazi. ***e.a.-*** *1. marsh.*

fence, *is.&f.* **fenced, fencing 1.** çit, tahta perde, parmaklık, **2.** eskrimde kılıcın ustalıkla kullanılması, **3.** hazırcevaplık, **4.** çalınmış eşyayı alıp satan kimse, **5.** çalınmış eşyanın alınıp satıldığı yer/dükkân, **6.** *esk.* siper, istihkâm, korunak, **7.** (etrafını) çitle/parmaklıkla çevirmek. *to ~ a farm.* **8. ~ in/off/out** *etc.* : çit çekmek, çitle ayırmak. **to ~ off a field** : bir tarlayı çitle/telle ayırmak. **We ~d off the lake in case the children should fall in** : Çocuklar düşmesin diye göl kıyısına çit çektik. **9.** *esk.* (bir tehlikeyi vb.) önlemek, bertaraf etmek, **10.** eskrim yapmak, **11.** kaçamak konuşmak, **12.** çalınmış mal almak/satmak, **13.** *esk.* siper/istihkâm/korunak yapmak, **14. mend one's ~s** : (a) uzlaşmak, durumu düzeltmek/sağlamlaştırmak, (b) halk ile ilişkilerini geliştirmek, politik çıkarlarını teminat altına almaya çalışmak, **15. on the ~** *ABD-k.d.* kararsız, mütereddit. **be on the right side of the ~** : kazanacak tarafta olmak. **come down on one side of the ~ or the other** : tartışmada bir tarafı veya ötekini tutmak. **sit on the ~** : tereddüt etmek, karar verememek, hangi tarafı tutacağını bilememek, suya sabuna dokunmamak, tarafsız kalmak.

fenceless, *sf.* **1.** çitsiz, parmaklıksız, açık, **2.** *esk.* savunmasız, müdafaasız, himayesiz, **3.** **~ness** : çitsizlik.

fence lizard, *is. zool.* çit kertenkelesi *(Sceloperus undulatus)* : Doğu ABD'de ekseriya çit, kaya, kütük vb. üzerlerinde görülen bir tür kertenkele.

fencer, *is.* **1.** çit yapan/çeken, **2.** eskrimci, **3.** mania atlayan at, **4.** *Avust.* çit yapan/tamir eden kimse.

fence-sitter, *is.* tarafsız, kararsız (kimse). **fence-sitting** : tarafsızlık, kararsızlık.

fencible, *sf.&is.* **1.** *esk.* savunulabilir, korunabilir, **2.** *esk.* iç hizmet eri.

fencing, *is.* **1.** eskrim, epe/kılıç oyunu, **2.** kaçamaklı cevap verme, **3.** çit, araziyi çevreleyen parmaklık/tel vb. **4.** çit malzemesi.

fend, *f.* **1.** *gen.* **~ off** : kovmak, uzaklaştırmak, defetmek, savmak, (darbe vb.) bertaraf etmek. *to ~ off blows.* **2.** *esk.* savunmak, müdafaa etmek, **3.** direnmek, dayanmak, mücadele/tahammül etmek. *to ~ against poverty.* **4.** kaçamak cevap vermek, kaçamaklı konuşmak. *He ~ed off the difficult questions.* **5.** **~ for oneself** : geçinmek, kendini geçindirmek, kendi yağı ile kavrulmak, başının çaresine bakmak. *I've hed to ~ for myself since I was 14.* ***e.a.-*** *1. ward off, keep off, parry, 2. defend, 3. resist, struggle, 4. parry, fence, 5. support, provide, shift.*

fender, *is.* **1.** uzaklaştırıcı, defedici (kimse/şey), **2.** çamurluk, tampon, **3.** lokomotif mahmuzu, **4.** *den.* usturmaça, **5.** şömine önüne konulan siper, paravana, **6.** **~ bender** : hafif otomobil kazası, **7.** **~ed** : tamponlu, siperli.

fenestra, *is., ç.* **-trae** **1.** *anat. zool.* delik, pencere, kemik deliği (özellikle orta ve iç kulak arasındaki), **2.** (bazı kelebeklerin kanadında bulunan) saydam benek, **3.** **fenestral** : pencere+.

fenestrate(d), *sf. mim.* pencereli. ***e.a.-*** *windowed.*

fenestration, *is.* **1.** *mim.* pencereleme : pencerelerin tertip, düzen ve tasarımı, **2.** *tıp, cer.* (a) delik, (b) ameliyatla delik açma, (c) **~ operation** *d.d.* sağırlığı. tedavi için kulak kanalına delik açma ameliyatı.

fenman, *is., ç.* **-men** bataklık arazide oturan kimse.

fennec, *is. zool.* çöl tilkisi *(Vulpes zerda)* : K Afrika'da yaşayan sivri uzun kulaklı, sarı kahverenkli küçük tilki.

fennel, *is.* **1.** *bot.* rezene *(Foeniculum vulgare)* : maydanozgillerden hoş kokulu, baharlı meyveleri anason gibi yemek ve içkilere tat verici olarak kullanılan kalımlı bitki. **broad-leaved hog-fennel** : padişah otu *(Peucadenum ostruthium).* **giant ~** : at kasnası *(Ferula comunis).* **sea ~** : deniz rezenesi *(Crithmum maritimum),* **2.** **~ seed** *d.d.* rezene tohumu : yemeklerde ve tıpta (gaz söktürücü olarak) kullanılır.

fennel-flower, *is. bot.* çörek otu *(Nigella damascena)* : düğün çiçeğigillerden parlak renkli çiçekler açan bir süs bitkisi ve bunun çöreklere çeşni katmakta kullanılan siyah tohumu. *bk.:* **nigella.**

fenny, *sf.* **1.** bataklık(lı). *~ country.* **2.** bataklıkta yetişen/yerleşen.***e.a.-*** *1. marshy, boggy.*

fenugreek, *is.* **1.** *bot.* boy otu *(Trigonella Foenum-Graecum)* : baklagillerden mavi/sarı/beyaz çiçekli, kurutulan tohumları çemen yapımında kullanılan bir bitki, **2.** boy otunun hekimlikte ve çemen yapmakta kullanılan tohumu.

feoff, *is.&gl.f.* **feoffed, feoffing** *huk.* tımar/zeamet (olarak vermek). ***e.a.-*** *enfeoff.*

feoffee, *is.* tımar/zeamet sahibi, zaim, tımarlı, tımarcı. ***e.a.-*** *fief.*

feoffer = feoffor, *is.* tımar/zeamet veren.

feoffment, *is.* (araziyi) tımar/zeamet (olarak) dağıtma.

fer, *e.&bağ. k.d. bk.:* **for.**

-fer, *son ek* "üreten, veren, taşıyan, -li". *ör.: conifer.*

feral, *sf.* **1.** yabanî, vahşî, evcil olmayan, **2.** evcil iken vahşîleşmiş/yabanîleşmiş, **3.** yırtıcı, vahşî, azgın, **4.** *şiir* (a) uhrevî, ölümü hatırlatan, mevtaî, (b) öldürücü, yok edici. ***e.a.-*** *1. wild, 3. brutal, ferocious, savage, untamed, 4. (a) sepulchral, (b) fatal.*

ferbam, *is. kim.* küftozu, FeC9H18N3S6 : bazı tarım ürünlerini küften korumak için kullanılan siyah, suda erimez toz.

fer-de-lance, *is. zool.* mızrak yılanı *(Trimeresurus atrox* veya *Bothrops atrox)* : Amerika'nın tropikal bölgelerinde rastlanan çok zehirli, büyük bir cins engerek yılanı. **lance snake** *d.d.*

fere, *is. esk.* eş, arkadaş. ***e.a.-*** *companion, mate.*

feretory, *is., ç.* **-ries 1.** kutsal emanet sandığı : azizlerin ölüsünden veya eşyasından geri kalan kutsal emanetlerin konduğu sandık, **2.** kilisede bu sandıkların saklandığı oda. ***e.a.-*** *1. reliquary.*

feria, *is., ç.* **feriaae, ferias** (kilise) adî gün, yortu/perhiz olmayan gün.

ferial, *sf.* **1.** tatil günü+, **2.** (kilisede) yortu veya perhiz olmayan günlere ait.

ferine, *sf.* vahşî, yabanî. ***e.a.-*** *wild, feral.*

feringhee = feringhi = feringi, *is.* Frenk, Avrupalı, (özellikle Portekizli). Hindistan'da hakaret için kullanılır.

ferity, *is.* **1.** vahşîlik, vahşet, yabanîlik, **2.** gaddarlık, barbarca zulüm, hunharlık. ***e.a.-*** *1. wildness, 2. ferocity, savagery.*

fermata, *is., ç.* **-tas/-te** *müz.* **1.** uzatma, durak, çalgıcının bir notayı veya aralığı istediği kadar uzatması, **2.** durak/uzatma işareti.

ferment, *is.&f.* **1.** mayalanmaya sebep olan/tahammür ettiren canlı organizma : bakteri, küf vb. **2.** maya, enzim. *Yeast is used as a ~ in brewing beer.* **3.** mayalanma, ekşime, tahammür, **4.** telâş, karışıklık, kargaşalık, kaynaşma, galeyan, heyecan. *political ~. The whole country was in a state of ~.* **5.** mayalan(dır)mak, ekşi(t)mek, tahammür et(tir)mek. *The wine is beginning to ~.* **6.** telâş/heyecan/karışıklık uyandırmak/yaratmak. *His speeches ~ed trouble among the workers.* **7.** coşmak, heyecanlanmak, telâş etmek, **8.** kışkırtmak, tahrik/teşvik etmek. *to ~ prejudiced crowds to riot.* **9. ~ablity** : mayalanabilme, **10. ~able** : mayalanabilir. ***e.a.-*** *2. enzyme, 3. fermentation, 4. agitation, unrest, tumult, 6&7. inflame, foment.*

fermentation, *is.* **1.** mayala(n)ma, tahammür. *Milk becomes cheese by ~. Leave it on the shelf during ~.* **2.** galeyan, heyecan, taşkınlık, içten içe kaynama. *There was a long period of ~ before the outbreak of revolution.* ***e.a.-*** *2. agitation, excitement, ferment.*

fermentative, *sf.* **1.** mayalanan, mayalayan, mayalayıcı, mayalanmaya sebep olan, **2.** mayalanmadan hasıl olan, **3.** mayalanma ile ilgili, mayalanma niteliğinde, **4. ~ly** : mayala(n)mak suretiyle, **5. ~ness** : mayalanabilme, mayalayabilme.

fermi, *is. fiz.* fermi, 10^{-13} cm'lik uzunluk birimi. Atom ve parçacıklarının boyutları için kullanılır.

fermium, *is. kim.* fermiyum : sentetik ışınetkin eleman. Simgesi : **Fm**, atom nu. 100.

fern, *is. bot.* **1.** eğrelti (otu) *(Filicales),* **2. brake ~** : kuzgun otu *(Pteris aquilina),* **3. maidenhair ~** : baldırıkara *(Adiantum capillus veneris),* **4. ~brake** : eğreltilik, sık ve gür eğreltilerle dolu saha, **5. ~less** : eğreltisiz, **6. ~like** : eğrelti gibi.

fernery, *is., ç.* **-eries 1.** eğrelti otu yetiş(tiril)en yer, **2.** (bahçe veya saksıda) eğrelti kolleksiyonu.

fern-owl, *is. zool. bk.:* **nightjar.**

fern seed, *is.* eğrelti sporu (eskiden insanı görünmez hâle getirdiğine inanılırdı).

ferny, *sf.* **fernier, ferniest 1.** eğrelti gibi, eğreltiye benzer. *~ leaves.* **2.** eğreltili, eğreltisi bol, eğreltilerle kaplı. *~ undergrowth.*

ferocious, *sf.* **1.** yırtıcı, vahşî, kudurmuş, canavar gibi, hunhar, kana susamış. *a ~ lion.* **2.** şiddetli, müthiş, son derece, dayanılmaz. *a ~ thirst/heat. ~ punishments. The heat is ~ today.* **3. ~ly** : vahşiyane, hunharca, kudurmuş gibi, **4. ~ness** *bk.:* **ferocity.** ***e.a.-*** *1. fierce, rapacious, cruel, bloodthirsty, wild, savage, 2. extreme, intense.* ***k.a.-*** *1. mild, tame.*

ferocity, *is., ç.* **-ties** yırtıcılık, vahşîlik, vahşet, canavarlık, hunharlık. ***e.a.-*** *fierceness, bloodthirstiness.*

-ferous, *son ek* "-li, …taşıyan/veren/üreten/içeren". *ör.: coniferous, pestiferous.*

ferrate, *is. kim.* ferrat : ferrik asit tuzu, iki valanslı negatif FeO4 kökü içeren bileşim.

ferredoxin, *is.* feredoksin : fotosentetik organizmalarda ve bazı aerobik bakterilerde elektron taşıyıcılığı yapan demirli bitkisel protein.

ferret, *is.&f.* **1.** *zool.* dağ gelinciği *(Mustela furo)* : Avrupa'da tavşan ve sıçan tutmak için kullanılan ehlîleştirilmiş pembe gözlü gelincik, **2.** *zool.* kara ayaklı sansar *(Mustela nigripes)* : Batı ABD'de yaşar, **3.** ince/ensiz şerit/kurdele, **4.** gelincikle avlamak, **5. ~ about/around** : arayıp taramak, (eşyalarını karıştırarak) aramak, karıştırmak. *I've been ~ing around among my papers for the missing letter.* **6. ~ out** : gizlendiği yerden bulup çıkarmak, kovmak, sürüp uzaklaştırmak. *to ~ out a criminal. to ~ out enemies.* **7.** *gen.* **~ out** : araştırıp bulmak, bulup çıkarmak, gün ışığına kavuşturmak. *to ~ out the facts. to ~ out the truth of a matter.* **8. ~er** : gelincik avlayan, saklandığı yerden bulup çıkaran, araştıran, arayıp bulan. ***e.a.-*** *5. search.*

ferret badger, *is. zool.* iri porsuk *(Helictis).* GD Asya'da yaşar.

ferrety, *sf.* sansar gibi, sansara benzeyen. ~ **eye** : sansar gözüne benzeyen gözler.

ferri-, *ön ek* **1.** "demir" : *ferriferous,* **2.** *kim.* "demir+, demirli" : **ferric**'in kısaltılmışı, üç valanslı demir içeren. *ör.: ferricyanide.*

ferriage, *is.* **1.** kayıkla/vapurla (karşı kıyıya) geçirme, **2.** (kayıkla/vapurla) geçiş ücreti.

ferric, *sf. kim.* **1.** demir+, demirli, ferrik, bileşiminde üç valanslı demir bulunan, **2.** ~ **acetate** : demir asetat, FeO5H7C4 : kırmızımsı kahverengi toz. Renkleri sabitleştirmede, ilâç yapımında kullanılır. **3.** ~ **acid** : ferrik asit, H2FeO4 : yalnız tuzları bilinen bir asit, **4.** ~ **ammonium citrate** : demir amonyum sitrat : kansızlığın tedavisinde ve ozalit kopya işlerinde kullanılır, **5.** ~ **chloride** : demir klorür, FeCl3 : havanın nemini çekerek sarı turuncu renk alan koyu renkli katı tuz. Lâğım kokularını gidermekte, akan kanı durdurmakta, renk tespitinde vb. kullanılır. **6.** ~ **hydroxide** : demir hidroksit, Fe2O3.nH2O : hem baz, kem zayıf bir asit etkisi yapan sulu demir oksit, **7.** ~ **oxide** : demir oksit, Fe2O3 : hematit ve pas olarak tabiatta rastlanan koyu kırmızı madde. Boya olarak ve parlatıcı bileşimler yapmakta kullanılır.

ferricyanic acid, *is. kim.* demir siyanür asidi, H3Fe(CN)6 : demir siyanüre bir asidin etkimesinden oluşan kahverengi kristalli kararsız katı cisim.

ferricyanide, *is. kim.* demir siyanür, demir siyanik asidin tuzu, potasyum demir siyanür K3 Fe(CN)6 gibi.

ferriferous, *sf.* demirli, demir içeren/üreten.

Ferris wheel, *is.* döner dolap.

ferrite, *is.* **1.** *kim.* ferrit : demir oksitle Mn, Ni, Zn vb. gibi bir/birkaç madenin bileşimi. Magnetik geçirgenlikleri ve elektrik akımına karşı dirençleri yüksektir. Özellikle bilgisayar belleğinde kullanılırlar. **2.** *metal.* demirli maddeler içindeki saf (karbonsuz) demir, **3.** volkanik kayalarda rastlanan ve bileşiminde demir olduğu sanılan kızıl kahverengi mikroskopik madde, **4.** **ferritic** : ferritli.

ferritin, *is.* demirli protein : karaciğerde ve dalakta bulunan, bünyede demir biriktirmeye yarayan kristalli demir içeren protein.

ferro-, *ön ek* **1.** "demir+, demirli". *ör.: ferroconcrete,* **2.** *kim.* "ferro-, demir" : iki valanslı demir içeren. *ör.: ferrocyanide.*

ferroalloy, *is.* demir alaşımı.

ferrochromium = ferrochrome, *is.* demirli krom : %70 krom içeren demir alaşımı.

ferroconcrete, *is.* betonarme. ***e.a.-*** *reinforced concrete.*

ferrocyanic, *sf. kim.* demir siyanür+. ~ **acid** : demir siyanür asidi, H4Fe(CN)6.

ferrocyanide, *is. kim.* demir siyanür, ferrosiyanür, ferrosiyanik asidin tuzu. Ör.: potasyum ferrosiyanür K4Fe(CN)6.

ferroelectric, *sf.&is. fiz.* ferroelektrik (cisim). ~**ally** : ferroelektrik olarak. ~**ity** : ferroelektriklik.

ferromagnesian, *sf.* demir magnezyumlu, Fe ve Mg içeren. ~ *minerals.*

ferromagnetic, *sf. fiz.* demir mıknatıssal, ferromanyetik : mıknatıs alanı dışında da mıknatıslığını koruyan. *bk.:* **antiferromagnetic, diamagnetic, paramagnetic.**

ferromagnetism, *is. fiz.* demir mıknatıssallık, ferromanyetizma.

ferromanganese, *is.* manganezli demir : %90'a kadar Mn içeren demir alaşımı. Sert çelik yapmakta kullanılır.

ferrosilicon, *is.* silisli demir : %95'e kadar Si içeren demir alaşımı.

ferrotype^{1}, *is.* **1.** demir klişesi : ince demir levha üzerine çekilen fotoğraf, **2.** bu tarz fotoğraf çekme usulü. ***e.a.-*** *tintype.*

ferrotype^{2}, *gl.f.* **-typed, -typing** fotoğrafı parlatmak, parlak fotoğraf çekmek, fotoğraf filmi henüz ıslak iken madenî bir levha (~ **tin**) üzerine bastırarak yüzeyini parlatmak.

ferrous, *sf. kim.* **1.** demirli, iki valanslı Fe içeren, **2.** ~ **oxide** : demir oksit, FeO : siyah renkli, kolayca oksitlenebilen toz, **3.** ~ **sulfate** : demir sülfat, FeSO4. 7H2O : öbür demir tuzlarını elde etmekte, suyu arıtmada ve kansızlığın tedavisinde kullanılan mavi yeşil katı cisim. ***e.a.-*** *3. copperas, green vitriol.*

ferruginous, *sf.* **1.** demirli, demir içeren, **2.** paslı, pas renginde, pasa benzer.

ferrule = ferule, *is.&f.* **-ruled, -ruling** **1.** baston yüksüğü : baston ucuna geçirilen madenî halka, **2.** (aletlerin sapına geçirilen) bilezik, **3.** zıvana, **4.** halka, ağızlık, **5.** yüksük/halka/bilezik/ağızlık/zıvana geçirmek.

ferrum, *is.* demir. ***e.a.-*** *iron.*

ferry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** araba vapuru, feribot, iki kıyı arasında otomobil, insan vb. taşıyan vapur, **2. ~ service** *d.d.* araba vapuru servisi, **3.** uçak nakil/teslim servisi : uçakları alıcısına veya üssüne teslim için uçurma hizmeti, **4.** feribot işletme imtiyazı, **5.** araba vapuru/feribot ile nakletmek/taşımak/geçmek, **6. ~ across** : nehrin bir kıyısından öbürüne geç(ir)mek, **7. areial ~** : nehir üzerinde kıyıdan kıyıya geçen asma vagon, **8. chain ~** : zincirli feribot, **9. car-~** : araba vapuru, **10. train- ~** : treni karşıya geçiren vapur.

ferryboat, *is.* araba vapuru, feribot.

ferryman, *is., ç.* **-men** araba vapuru işleten, araba vapuru görevlisi.

fertile, *sf.* **1.** bitek, mümbit, verimli. *~ soil/land.* **2.** doğurgan, velût, **3.** bereketli. *~ rain.* **4.** yaratıcı, çok eser veren. *a ~ talent/imagination.* **5. ~ of/in** : bol ürün veren. *a ~ land of wheat.* **6.** *biy.* (a) döllenmiş, (b) üreyebilen, **7.** *bot.* (a) meyve/ürün verebilen, (b) dölleyebilen/döllenebilen, (c) spor taşıyan organları bulunan (eğrelti gibi), **8.** *fiz.* bölünebilir maddeye dönüşebilen (eleman, madde), **9.** *esk.* bol bol üretilen, **10. ~ly** : bitek/mümbit/verimli/bereketli bir şekilde, **11. ~ness** : biteklik, mümbitlik, verimlilik, bereketlilik. ***e.a.-*** *1-5. fecund, productive, fruitful, prolific, 6. (a) fecundated.* ***k.a.-*** *1-5. sterile, barren, infertile.*

Fertile Crescent, *is.* **1.** Bereketli Bölge : Nil deltasından Dicle-Fırat vadisine uzanan ve Basra Körfezinin kuzeyini de içine alan verimli ekin alanı, **2.** (İslâmiyete göre) Orta Doğu *esk.* Arap âlemi.

fertilise/fertilisable, *Brit. bk.:* **fertilize/fertilizable**

fertility, *is.* **1.** verim(lilik), bereket(lilik), mümbitlik, biteklik, **2.** *biy.* doğurganlık, üreyebilme. ***e.a.-*** *productiveness, fruitfulness, fertileness, fecundity.* ***k.a.-*** *infertility, sterility.*

fertilization, *is.* **1.** dölle(n)me, ilkah, **2.** gübreleme, mümbitleştirme, verimini artırma, **3.** *biy.* döllenme, tozlanma, ilkah. *Brit.* **fertilisation** *ş.d.y.*

fertilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** *biy.* döllemek, ilkah etmek, aşılamak, tozlamak, **2.** bereketlendirmek, mümbitleştirmek, verimini artırmak, kuvvet ve bereketini çoğaltmak. *A crop of alfalfa ~d the soil by adding nitrates to it.* **3.** gübrelemek. *to ~ a land.* **4. fertilizable** : döllenebilir, ilkah edilebilir, aşılanabilir, bereketlendirilebilir, verimi artırılabilir, mümbitleştirilebilir.

ferula, *is., ç.* **-las, -lae 1.** *bot.* şeytantersi *(Ferula) :* maydanozgillerden Akdeniz bölgesinde yetişen dilik yapraklı, çan biçimi sarı çiçekli bitki. Keskin kokulu, reçinemsi ürünü tıpta kullanılır. **2.** *bk.:* **ferule** (1), **3.** (özellikle Bizans imparatorlarının kullandığı) asa. ***e.a.-*** *3. scepter.*

ferulaceous, *sf.* kamış/saz gibi, kamışımsı, kamışa/saza benzer, kamış saplı. *~ plants.*

ferule, *is.&gl.f.* **-uled, -uling 1. ferula** *d.d.* çubuk, değnek, sopa, çomak, asa, öğretmenin değneği/sopası, **2.** sopalamak, sopa/değnek ile dövmek, sopa çekmek, **3.** *bk.:* **ferrule.**

fervency, *is.* (duygularda) hararet, şiddet, taşkınlık, coşku, şevk, iştiyak, gayret, atılım, can atma, tehalük. ***e.a.-*** *ardor, fervor, zeal.*

fervent, *sf.* **1.** şevkli, gayretli, atılımlı, coşkun, hararetli, heyecanlı, şiddetli, canıgönülden, samimî. *a ~ desire to win. He's a ~ believer in free speech. a ~ admirer. ~ prayers.* **2.** sıcak, ateşli, yanan, ateş saçan, parlayan, **3. ~ly** : şevkle, gayretle, heyecanla, hararetle, ateşli bir şekilde, **4. ~ness** : şevk, gayret, atılım, coşkunluk, heyecan, ateşlilik. ***e.a.-*** *1. fervid, warm, eager, earnest, zealous, impassioned, passionate, ardent, 2. hot, burning, glowing.* ***k.a.-*** *1. apathetic.*

fervor = fervour, *is.* **1.** coşkunluk, aşırı heyecan, şiddetli arzu/gayret/iştiyak/şevk/tehalük. *The patriot's voice trembled from the ~ of his emotion. to speak with great ~.* **2.** kızgın ateş/sıcaklık/hararet. ***e.a.-*** *1. ardor, intensity, passion, fervency, 2. (intense) heat/warmth.* ***k.a.-*** *1. apathy.*

fescennine, *sf.* açık saçık, kaba, ayıp, çirkin, müstehcen, ahlâksız. *~ verse.* ***e.a.-*** *obscene, indelicate, scurrilous, licentious.*

fescue, *is.* **1. ~ grass** *d.d.* çayır *(Festuca) :* bazı türleri çimen veya hayvan yemi olarak yetiştirilir, **2.** gösterge, (okuma öğrenen çocuklara harfleri göstermekte kullanılan) ince çubuk, **3. ~ foot** *vet. patol.* çayır yarası : çayırda otlayan hayvanların ayaklarında görülen bir hastalık.

fess(e), *is.* arma/kalkan ortasındaki geniş yatay şerit.

fess point = heart point, *is.* arma/kalkan orta noktası.

fesswise = fessewise, *zf.* (armacılıkta) yatay olarak. ***e.a.-*** *horizontally.*

-fest, *son ek* "...bayramı/şenliği/festivali". *ör.: songfest, shootingfest.*

festa, *is. It.* bayram, şenlik, şölen, ziyafet. ***e.a.-*** *holiday, feat, festival, party.*

festal, *sf.* **1.** şen, sevinçli, eğlenceli, cümbüşlü. *A wedding or a birthday is a ~ occasion.* **2.** bayrama/yortuya/festivale ait, **3. ~ly** : sevinçle, neşe ile, bayram yaparcasına. ***e.a.-*** *1. gay, joyous, festive.*

fester, *is.&f.* **1.** (iltihaplı/cerahatli) yara, **2.** iltihaplanmak, irinlenmek, cerahatlanmak. *Neglected wound ~ed and became very painful.* **3.** yara açma(k), yara(yı) az(dır)mak, **4.** çürü(t)mek, tefessüh etmek, küflenmek, kok(ut)mak, taaffün et(tir)mek, **5.** (içine) dert olmak, acısını unutmamak, kuruntu etmek. *Resentment ~ed his heart.* **6. ~ing** : cerahatli, iltihaplı, cılk; mütefessih, bozuk, çürük. ***e.a.-*** *2. suppurate, 4. putrefy, rot, 5. rankle.*

festilogy, *is., ç.* **-logies** yortu bilimi : kiliselerde dinsel törenleri inceleyen bilim.

festinate, *sf.&f.* **-nated, -nating** *esk.* **1.** acele, ivedi, çabuk, **2.** ivmek, acele etmek, **3. ~ly** : ivedilikle, acele olarak. ***e.a.-*** *1. hurried, 2. hurry, hasten.*

festination, *is.* **1.** (sinirlilikten ileri gelen) gayriihtiyarî hızlı yürüme, **2.** *esk.* acele.

festival, *is.&sf.* **1.** yortu. *the ~ of Christmas.* **2.** bayram, **3.** şenlik, festival. *Every year the city has a music ~ during the first week of May.* **4.** eğlence, eğlenti, cümbüş, **5.** şenlikli, eğlenceli, cümbüşlü, bayram/festival şeklinde, **6. ~goer** : bayrama/şenliğe/eğlenceye katılan. ***e.a.-*** *4. gaity, merrymaking.*

festive, *sf.* **1.** bayram+, yortu+, eğlence+, ziyafet+. *~ decorations. a ~ meal.* **2.** şen, neşeli, eğlenceli. *A wedding or a birthday is a ~ occasion.* **3. ~ly** : sevinçle, neşe ile, bayram sevinci içinde, **4. ~ness** : şenlik, sevinç, bayram sevinci. ***e.a.-*** *2. joyous, merry.*

festivity, *is., ç.* **-ties 1.** bayram, yortu, **2. festivities** : kutlama, şenlik, eğlence, cümbüş. *holiday festivities.* **3.** şen/neşeli oluş, sevinç, neşe.

festoon, *is.&gl.f.* **1.** çiçekli bezek, çiçek/yaprak askısı, süsü için kavis şeklinde asılan çiçek dizisi, **2.** *mim.* çiçekli bezek şeklinde süs, **3.** bezeklerle süslemek, bezemek, çiçek dizileri asmak. *to ~ a hall.* **4.** (çiçeklerle, yapraklarla, kurdelelerle) bezek yapmak, **5.** bezeklerle birbirine bağlamak.

festoonery, *is.* **1.** bezek, süs, tezyinat, **2.** bezekler.

Festschrift, *is., ç.* **-schriften, -schrifts** armağan kitap : büyük bir şahsiyetin jübilesi için meslektaşları tarafından yazılan makalelerin toplandığı kitap.

feta (cheese), *is.* beyaz peynir.

fetal = foetal, *sf.* **1.** cenin+, cenine ait, **2. ~ hemoglobin** : bebek hemoglobini : yeni doğan bebeklerin kanında bulunan ve bazı çeşit anemilerde artan hemoglobin, **3. ~ position** : dölüt duruşu, tortop duruş, bazı ruhsal gerilemelerde görülen dizler ve kollar göğüse bitişik eğilmiş vücut duruşu.

fetation = foetation, *is.* gebelik, hamilelik, döl teşekkülü. ***e.a.-*** *pregnancy, gestation.*

fetch[1], *gl.f.* **1.** (gidip/alıp) getirmek. *to ~ a pail of water. Please ~ me a clean towel. He's gone to ~ the newspaper.* **2.** getir(t)mek, celp etmek. *to ~ a doctor.* **3.** (belirli fiyata) satılmak/gitmek, (belirli bir para/hasılat) getirmek, gelir sağlamak. *The house'll ~ at least $90,000. Eggs were ~ing a good price that year.* **4.** (nefes) almak. *~ a deep breath.* **5.** iç çekmek, inlemek, ağızdan ses çıkarmak. *~ a sigh.* **6.** (darbe vb.) vurmak/indirmek, aşketmek. *He ~ed him on the nose.* **to ~ s.o. a blow/kick** : birine yumruk/tekme vurmak, **7.** (hamle/atılış/adım) icra etmek, yapmak, **8.** *den.* (limana) varmak, ulaşmak. *to ~ port. They tried to ~ the harbor, but the storm broke too soon.* **9.** (avı alıp) getirmek, **10.** *den.* gitmek, yol almak, manevra yapmak. *The boat was ~ing windward.* **~ a compass** : dolaşmak, bir devir yapmak, **11.** çıkarmak, istihraç etmek, istintak yolu ile anlamak, ağzından almak. *to ~ a reply.* **12.** hükme varmak, sonuç/netice çıkarmak, istidlâl etmek, **13.** *k.d.* (a) (ilgi, alâka vb.) çekmek, cezp etmek, celp etmek. *The new play is ~ing large audience every night.* (b) hoşuna gitmek, **14. ~ about/around** : dolaşmak, dolaylı yoldan gitmek, dolambaçlı yol izlemek, **15. ~ and carry (for)** : ufak tefek işleri yapmak, öteye beriye koşuşup iş görmek, getir götür işleri yapmak. *You can't expect me to ~ and carry for you all day!* **16.** ~ **off** : iyisini seçmek, **17.** ~ **out/up** *k.d.* meydana çıkarmak, hasıl etmek, sebep olmak, vücuda getirmek, **18.** ~ **to** : baygınlıktan ayılmak, **19.** ~ **up** : (a) bir yere gidip orada durmak, varmak, gelmek, ulaşmak. *He ~ed up at the door.* **He'll ~ up in prison** : Hapsi boylayacak. **I wonder what time he will ~ up** : Acaba saat kaçta gelecek? (b) kavramak, hatırlamak, (c) kaybolan vakit vb. ni kazanmak, (d) alıp yukarı getirmek. ***e.a.-1.*** *get,* ***2.*** *bring,* ***3.*** *sell, bring,* ***5.*** *heave,* ***6.*** *hit, strike,* ***8.*** *arrive, reach,* ***9.*** *retrieve,* ***10.*** *go, move,* ***11.*** *elicit,* ***12.*** *infer, deduce, derive,* ***13.*** *attract, delight, interest,* ***17.*** *accomplish, bring about.*

fetch^2, *is.* **1.** alıp getirme, uzanıp alma, **2.** menzil, mesafe, bir şeyi ulaşabileceği yer/uzaklık, taşıma uzaklığı. *a long ~.* **3.** rüzgârın/dalganın durmadan aldığı yol, **4.** okyanusta dalgalı yer, **5.** aldatma, hile, dolap, dalavere, **6.** *Brit.- k.d.* hayelet, hortlak, **7.** ayırt edilemeyecek kadar başka birisine benzeyen kimse. ***e.a.- 5.*** *trick, dodge, stratagem,* ***6.*** *ghost, wraith,* ***7.*** *doppelgänger, doubleganger.*

fetcher, *is.* alıp getiren (kimse).

fetching, *sf.* **1.** çekici, cazibeli, alımlı, hoşa giden. *You look very ~ in that cap.* **2.** ~**ly** : cazip/alımlı/hoş bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *attractive, charming, pleasing, captivating.*

fete = fête, *is.&gl.f.* **feted, feting 1.** (dinî) bayram, yortu, **2.** bayram tatili, **3.** şölen, ziyafet, şenlik, eğlence. *Tha ball was the greatest ~ of the season.* **4.** belirli bir maksatla para toplamak, için yapılan eğlence vb. *Our village is holding a ~ to raise money for the building of a new school.* **5.** ağırlamak, şölen/ziyafet vermek. *to ~ a visiting celebrity.* **6.** ~ **champêtre** : kır eğlencesi, garden parti, **7.** ~ **day** : bayram/şenlik günü. ***e.a.- 1.*** *feast, festival,* ***2.*** *holiday.*

feterita, *is.* (bir tür) süpürge darısı *(Sorghum bicolor)* : hayvan yemi olarak yetiştirilir.

fetich/~ism/~ist(ic), *is. bk.:* **fetish/~ism/~ist(ic).**

feticide, *is.* **1. foeticide** *d.d.* döl yok etme, cenin hâlinde iken öldürme, çocuk düşürme/aldırma, **2. feticidal** : döl yok edici.

fetid = foetid, *sf.* **1.** kok(uş)muş, müteaffin, ufunetli, pis kokulu, taaffün etmiş. *the ~ breath of a wild animal.* **2.** ~**ly** : kokmuş bir hâlde, pis pis kokarak, **3.** ~**ness** : kok(uş)ma, taaffün. ***e.a.- 1.*** *stinking, malodorous.*

fetish = fetich, *is.* **1.** sihirli bir kudrete sahip olduğuna inanılan şey, **2.** tapıncak, tapınacak derecede bağlanılan/saygı gösterilen şey. **make a ~** : tapınmak, putlaştırmak, tapınacak derecede bağlanmak, **3.** *psikol.* fetiş : cinsel coşku uyandıran karşı cinse ait eşya (çorap, kundura, elbise vb.), **4.** ~**ism** : (a) tapıncakçılık, fetişizm : karşı cinsin giysi ve benzeri eşyası ile cinsel coşku ve doyurum sağlama, (b) (bir şeye) aşırı/körü körüne/tapınırcasına bağlanma, **5.** ~**ist(ic)** : tapıncakçı, fetişist. ***e.a.- 1.*** *talisman, charm, amulet.*

fetlock, *is.* **1.** (atlarda) topuk, topuk kılları, **2.** ~ **joint** *d.d.* topuk eklemi/mafsalı.

fetology, *is.* dölüt bilimi : ana rahminde dölütü/cenini inceleyen tıp dalı. **fetologist** : dölüt bilimi uzmanı.

fetor = foetor, *is.* pis koku. ***e.a.-*** *stench.*

fetoscope, *is. tıp* **1.** fetoskop, dölüt gösteren : rahimdeki dölütü görmeye yarayan endoskop, **2.** dölütün kalp atışını dinlemeye yarayan özel stetoskop.

fetter, *is.&gl.f.* **1.** bukağı, köstek, pranga, ayak zinciri, **2.** ~**s** : engel, bağ, mania, ayak bağı. *to escape from the ~s of the marriage.* **burst/throw off one's ~s** : bağları koparmak, engelleri yok etmek, **3.** bukağılamak, zincire vurmak, (ayağını) zincirlemek, **4.** engellemek, kösteklemek, mani olmak, (elini ayağını) bağlamak, zaptetmek, hâkim olmak. *He had to learn to ~ his temper.* **5.** ~ **bone** : (atın ayağındaki) bukağı kemiği, **6.** ~**er** : engelleyen, mani olan, köstekleyen, **7.** ~**less** : bukağısız, kösteksiz, prangasız, zincirsiz, engelsiz. ***e.a.- 2.*** *restraint,* ***3.*** *shackle, bind,* ***4.*** *confine, restrain, hamper.*

fetterbush, *is. bot.* köstek otu *(Lyonia lucida)* : G ABD'de yetişen, güzel kokulu beyaz çiçekler açan funda.

fettle, *is.&gl.f.* **-tled, -tling 1.** (sağlık) durum(u), hâl. **He is in fine ~** : (Sağlık) durumu iyidir. **2.** (dökümcülükte) fırının tabanına serilen maden cevheri, silis, oksitleyici madde vb. **3.** dökümün üzerindeki kumları temizlemek, **4.** izabe fırınının içini sıvamak/onarmak, **5.** *Brit.- k.d.* (a) düzenlemek, düzene/intizama sokmak, tanzim etmek, (b) dövmek, iyi bir dayak atmak.

fettling, *is.* izabe fırınlarının içine kaplanan ateşe dayanıklı madde, dolomit vb.

fettuccine = fettucine = fettuccini, *is.* (ince) şerit makarna.

fetus = foetus, *is.*, *ç.* **-tuses** *embril.* dölüt, cenin.

feud^{1}, *is.&gl.f.* (İskoç derebeylik yasalarına göre) (a) araziyi kira/ürün karşılığında köleye bırakma(k), (b) bu tarzda verilen arazi. **feuar** : kendisine bu tür arazi bırakılan köle.

feud^{2}, *is.&gs.f.* **1.** düşmanlık, (aileler/kabileler arasında) kan davası, husumet, adavet, **2.** anlaşmazlık, niza, ihtilâf, kavga. *The ~ between labor and management.* **3.** düşman olmak, husmet/adavet beslemek, kan davası gütmek, kavga etmek, çekişmek. **~ with** : kavgalı olmak, kin gütmek, husumet beslemek. *They have been ~ing with their neighbors for years.* **4.** tımar, zeamet. ***e.a.-*** *2. argument, difference, contention, difference, 4. fee, fief.*

feudal, *sf.* **1.** derebeylik+, feodal. **~ estate** : derebeylik arazisi. **~ system** : derebeylik sistemi/yöntemi, **2.** tımar/zeamet usulü ile ilgili, **3.** derebeyliğe ait/özgü/benzer, **4.** Orta Çağlara özgü, **5.** düşmanlık/husumet/kan davası ile ilgili.

feudalise/feudalisation, *Brit. bk.:* **feudalize/feudali-zation.**

feudalism, *is.* derebeylik.

feudalist(ic), *is.&sf.* derebeylik taraftarı.

feudality, *is.* **1.** derebeylik, **2.** yurtluk, tımar, zeamet.

feudalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** derebeylik yöntemine bağlamak, derebeylik haline getirmek, **2.** yurtluk/tımar/zeamet olarak dağıtmak, **3. feudalization** : derebeylik yöntemine bağla(n)ma.

feudatory, *sf.&is.*, *ç.* **-ries 1.** yurtlukçu, timarcı, timar/zeamet sahibi, **2.** yurtluk, tımar, zeamet, **3.** (derebeylik arazisi) yurtluk olarak verilmiş, **4.** (krallık/devlet) vesayet altında. ***e.a.-*** *2. fief, fee.*

feu de joie, *is.*, *ç.* ***feux de joie*** *Fr.* şenlik ateşi, selâm topları atılması.

feudist, *is.* **1.** düşman, hasım, kan davası güden kimse, **2.** derebeylik yasaları uzmanı/yazarı.

feuilleton, *is. Fr.* **1.** (Avrupa gazetelerinde) tefrika/eleştiri sütunu, **2.** tefrika, **3. ~ism** : tefrikacılık, tefrika yazarlığı, **4. ~ist** : tefrikacı, tefrika yazarı.

fever, *is.&gl.f.* **1.** humma, sıtma, ateş, sıcaklık. **be in a ~** : (a) yanmak, ateş basmak, ateşi/harareti olmak, (b) telâş etmek. **black water ~** : karasu humması. **hay ~** : saman nezlesi. **scarlet ~** : kızıl humma. **typhoid ~** : tifo. **typhus ~** : tifüs, lekeli humma. **yellow ~** : sarı humma. **~ed** : ateşli, hummalı, *mec.* telâşlı, heyecanlı, **2.** ateşli hastalık, **3.** (aşırı) telâş/heyecan/sinirlilik/asabiyet. **in a ~ of impatience** : telâş ve sabırsızlık içinde. **The audience was in a ~ of anticipation** : Seyirciler heyecanla bekliyorlardı. **4.** ateşi yükselmek, ateşlenmek, hummaya/sıtmaya/ateşli hastalığa tutulmak, **5. ~ blister = ~ sore** : uçuk, kabarcık, ateşli hastalıklarda veya soğukta derinin kabarcıklanması, **6. ~ thermometer = clinical thermometer** : tıbbî termometre, **7. ~less** : ateşsiz, hummasız.

feverbush, *is. bk.:* **spicebush.**

feverfew, *is. bot.* koyungözü *(Chrysanthemum Parthenium)* : küçük beyaz çiçekler açan bir tür kasımpatı. Eskiden ateş düşürmekte kullanılırdı.

fever heat, *is.* **1.** aşırı telâş/heyecan, **2.** yüksek ateş : beden sıcaklığının 37 C (98.6 F)' den yüksek olması. ***e.a.-*** *2. fever-pitch.*

feverish = feverous, *sf.* **1.** hummalı, ateşli, sıtmalı. *a ~ disease. ~ excitement.* **2.** hummaya tutulmuş, ateşi olan, **3.** hummaya/ateşli hastalıklara sebep olan. *a ~ climate. a ~ swamp.* **4.** heyecanlı, telâşlı, ateşli, hummalı. *a ~ work.* **5. ~ly**: ateşli/hummalı bir şekilde, heyecanla, telâşla, **6. ~ness** : ateş, humma, heyecan(lılık), telâş(lılık).

fever therapy, *is. bk.:* **pyretotherapy.**

fever tree, *is.* sıtma ağacı : ateş düşürücü özelik taşıyan ağaçlardan her biri. Örneğin mavi sakız ağacı *(Eucalyptus globulus)* veya G ABD'de yetişen ve kabuğundan ateş düşürücü ilâç yapılan küçük bir ağaç *(Pinckneya pubens).*

feverweed, *is.* sıtma otu : hekimlikte kullanılan maydanozgillerden birkaç çeşit ot. *Eryngium foetidum* Antil adalarında, *Eryngium campestre* ise Avrupa'da yetişen türleridir.

feverwort, *is.* **1.** sıtma çiçeği *(Triosteum perfoliatum)* : Hanımeligillerden kahverengi, mor çiçekler açan, kökü müshil ve kusturucu olarak kullanılan kalımlı bitki. **feverroot, horse gentian** *d.d.* **2.** *bk.:* **boneset.**

few, *sf.&is.* **fewer, fewest 1.** az, azıcık. *I have ~ bread left. Which of you have ~est mistake?* **2.** çok az, pek az, nadir. **~ artists live luxuriously** : Artistlerin pek azı lüks içinde yaşar. **There are ~ women more than 185 cm tall** : Boyu 185 cm'den uzun olan kadın çok azdır. **3.** birkaç, bazı. **~ of them came** : Onlardan bazıları/birkaçı geldi. **the next ~ days** : önümüzdeki birkaç gün. *Can you stay a ~ days longer?* **4. ~ and far between** : çok/pek seyrek. **In Nevada the towns are ~ and far between** : Nevada'da kasabalar pek seyrektir. **5.** az miktarda, biraz, birkaç (tane). *Send me a ~.* **6. a good ~ = not a ~** : çok sayıda, (bir) hayli, -larca. **a good ~ weeks** : haftalarca. *You'll have to wait a good ~ weeks.* **7. as ~ as** : ancak, ...bile değil. **Some workers earn as ~ as $300 a month** : Bazı işçiler ayda ancak 300 dolar kazanıyorlar. **8. have had a ~ (too many)** : fazla içmek, (içkiyi) fazla kaçırmak, sarhoş olmak. *Last night we have had a ~ too many.* **9. quite a ~** *k.d.* birçok, çok sayıda/miktarda, pek çok, bir hayli. *He has quite a ~ books. I spent quite a ~ years of my life there.* **10. some ~** : bir miktar, birkaç, **11. the ~** : azınlık, pek az kimse(ler). *The power and wealth are concentrated in the hands of the ~.*

fewer, *sf.&zm.* **1.** daha az. **He has ~ books than you** : Senden daha az kitabı var. **~ people showed up than we expected** : Tahminimizden daha az kimse geldi. **the ~ the better** : ne kadar az olursa o kadar iyi, **2. no ~ than** : en az. **No ~ than ten people lost their lives in the fire** : Yangında en az on kişi hayatını kaybetti. ***NOT* : FEWER** ve **LESS** aynı anlamda olmakla beraber kullanım yerleri farklıdır. Genellikle sayı ve miktar söz konusu olduğu zaman çoğul ad ve zamirlerle birlikte **FEWER** kullanılır. *Fewer street car are running now than ten years ago.* **LESS** ise, tekil adlar ve zamirlerle birlikte ve kütle halindeki çoklukları, ya da manevî değer ve nitelikleri karşılaştırmada kullanılır. *There was less gasoline in the tank than we thought. Less effort, less courage, less value, less wealth, etc.*

fewest, *sf.&zm.* en az. **We were ~ in number** : Sayıca en az biz idik. **I've got the ~** : En azını ben aldım.

fewness, *is.* azlık.

fewtrils, *ç. is. k.d.* kıvır zıvır, ufak tefek, değersiz şeyler. ***e.a.****- trifles.*

fey, *sf.* **1.** *İsk.* vesveseli, kuruntulu, endişeli, korkak, ölmekten/felâkete uğramaktan korkan, **2.** sihirli, tabiat üstü, gerçek olmayan, hayalî. *Elves, fairies and other ~ creatures.* **3.** gaipten haber veren, geleceği gören, **4.** garip, acayip, başka âlemlere mensup. *a ~ character.*

fez, *is., ç.* **fezzes** *T.* fes. **~zed** : fesli, fes giyen.

Fez, *is.* Fes (şehir).

Fezzan, *is.* Fizan, Libya'nın GB eyaleti.

ff = **1.** folios, **2.** following (pages, lines, etc.), **3.** *müz. fortissimo.*

fiacre, *is., ç.* ***-acres*** *Fr.* küçük at arabası.

fiancé, *is., ç.* ***-cés*** *Fr.* nişanlı (erkek). *He is her ~ .*

fiancée, *is., ç.* ***-cées*** *Fr.* nişanlı (kız). *She is his ~ .*

fianchetto, *f. It.* satrançta fili atın önüne sürmek.

fiasco, *is., ç.* **-coes, -cos** *It.* **1.** yenilgi, bozgun, hezimet, başarısızlık, muvaffakiyetsizlik, fiyasko, **2.** şişe, özellikle uzun boyunlu ve hasır mahfazalı şarap şişesi. ***e.a.****- 1. failure, 2. bottle, flask.*

fiat, *is.* **1.** (resmî) emir, irade, karar, hüküm. *a royal ~.* **2.** keyfî emir/irade. *The king ruled by ~.* ***e.a.****- order, decree.*

fiat lux, *Lât.* Işık olsun. ***e.a.*** *- Let there be light.*

fiat money, *is. ABD* (altın/gümüş karşılığı olmayan ve madenî paraya çevrilemeyen) banknot, kâğıt para.

fib, *is.&f.* **fibbed, fibbing 1.** küçük yalan (söylemek), uydurma(k), **2.** *Brit.* vurmak, dövmek. **3. ~ber** : yalancı. ***e.a.****- 1. lie, falsehood, 2. strike, beat, pummel.*

fiber = fibre, *is.* **1.** lif, iplikçik, **2.** ince tel. *a ~ of platinum.* **3.** elyaf, lifler, **4.** liflerden/ince iplikçiklerden oluşan şey. *a plastic ~.* **5.** seciye, karakter, sağlam ahlâk, kuvvetli/değişmez nitelik. *People of strong moral ~. He lacks moral ~.* **a man of ~** : sağlam ahlâklı/karakterli adam, **6.** *bot.* (bitkilerde) lif, elyaf, **7.** *zool.* (sinir, kas vb.) iplikçik, iplik doku, **8.** **~less** : (a) elyafsız, lifsiz, (b) karaktersiz, şahsiyetsiz.

fiberboard, *is.* lif tahta, ağaç/bitki elyafını sıkıştırarak yapılan tahta.

fibered, *sf.* **1.** lifli, elyaflı, tel tel, lifler hâlinde, **2.** ...yapılı, bünyeli. **tough- ~** : sağlam yapılı.

fiberfill, *is.* lif dolgu : yastık vb. doldurmakta kullanılan polyester vb. gibi hafif yapay madde.

fiberglass, *is.* cam iplik, cam elyafı, mensucat ve kumaşlara karıştırılan çok ince cam elyafı.

fiber optics, *is.* tel ışın bilimi : ince saydam teller üzerinden haberleşme işaretlerini uzaklara iletme tekniği. **fiber-optic** : tel ışın bilime ait.

Fibonacci numbers = Fibonacci sequence, *mat.* Fibonacci sayıları : her biri kendinden önceki iki sayının toplamından ibaret sayı dizisi. 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, ... gibi.

fibr-, *bk.:* **fibro-**.

fibre/fibreless, *Brit. bk.:* **fiber/fiberless.**

fibriform, *sf.* lifli, lifsi, lif şeklinde.

fibril, *is.* **1.** lifçik, telcik, **2.** *bot.* mini kökçük, **3.** *anat.* göze lifçiği, **4.** **~lar = ~lose** : lifçikli, lifçikler hâlinde, lifçiklerden oluşan.

fibrilla, *is., ç.* **-brillae** *bk.:* **fibril.**

fibrillate, *f.* **-lated, -lating** **1.** liflen(dir)mek, lif lif olmak/yapmak, **2.** (bazı kas lifleri) seğirmek, irade dışı kasılmak.

fibrillation, *is.* **1.** liflen(dir)me, lif lif olma/yapma, **2.** *fizy.* çırpınım : bazı kas liflerinin, örneğin yüreğin irade dışı seğirmesi. **auricular ~** : kulakçık çırpınımı. **ventricular ~** : karıncık çırpınımı.

fibrilliform, *sf.* lif biçimli.

fibrin, *is.* **1.** *biy.-kim.* pıhtı teli : lifçikler oluşturarak kanın pıhtılaşmasını sağlayan protein, **2.** *bot.* gluten, bazı bitkilerde rastlanan lifimsi madde, **3.** **~ous** : pıhtı telli.

fibrino-, *ön ek* "pıhtı teli, fibrin". *ör.: fibrinolysis.*

fibrinogen, *is. biy.-kim.* pıhtı teli üreten, fibrinojen : kanda bulunan ve pıhtı teli üreten globülin.

fibrinogenic, *sf.* **1.** **fibrinogenous** *d.d.* pıhtı teli üreten, pıhtı teline benzer, **2.** **~ally** : pıhtı teli üreterek.

fibrinoid, *is.* damar içi telciği : damarların iç yüzeylerinde ve döleş vb. gibi bazı patolojik oluşumlarda görülen pıhtı teline benzer madde.

fibrinolysin, *is.* **1.** **plasmin** *d.d. biy.-kim.* pıhtı teli eritici, plasmin : kan pıhtılarını eriten anzim/ana maya, **2.** **streptokinase** *d.d. ecz.* pıhtı eritici : damar içindeki kan pıhtılarını eriten ana maya.

fibrinolysis, *is., ç.* **-ses** *biy.-kim.* pıhtı teli erimesi.

fibrinolytic, *sf. biy.-kim.* pıhtı teli eriten.

fibro- = fibr-, *ön ek* "iğ, telcik, iplikçik". *ör.: fibroplast, fibrovascular.*

fibroblast, *is. anat.* iğ ana göze : bağ doku telciklerinin oluşmasında katkısı olan göze. **~ic** : iğ ana gözeli.

fibrocyte, *is. anat.* iğ göze. **fibrocytic** : iğ gözeli.

fibroid, *sf.&is.* **1.** iğsi, iğ dokulu, **2.** iğ dokulardan oluşmuş, iğ dokulu, **3.** iğ dokulu ur/tümör.

fibroin, *is. biy.-kim.* ipek özü : ipek ve örümcek ağının esasını oluşturan sindirilmez protein.

fibroma, *is., ç.* **-mata** *patol.* iğ dokulu ur, lifli tümör. **~tous** : iğ doku urlu, lifli tümörlü.

fibroplasia, *is. tıp* iğ dokulaşma : yaraların iyileşmesi esnasında vb. yeni bağ dokuların oluşması.

fibrosarcoma, *is. patol.* (nisbeten zararsız) iğ dokulu ur, lifli tümör.

fibrosis, *is. patol.* iğ dokulaşma. **fibrotic** : iğ dokulaşmış.

fibrositis, *is. patol.* adale romatizması.

fibrous, *sf.* **1.** lifli, telcikli, püsküllü, telsel, life benzer, lif gibi, **2.** **~ly** : lif lif, tel tel, püsküllü bir şekilde, **3.** **~ness** : liflilik, telciklilik, püsküllülük.

fibrous root, *is.* püsküllü kök : kalınlaşmayıp püskül püskül uzantılar veren kök (çayır kökü gibi).

fibrovascular, *sf. bot.* lif damarlı : lifleri ve damarları olan. ~ *tissue of wood.* ~ **bundle** : lif damar demeti.

fibula, *is., ç.* **-lae, -las 1.** *anat. zool.* **1.** küçük incik kemiği, kamış kemiği : diz topuk arasındaki iki kemikten küçüğü, **2.** *zool.* hayvanlarda arka bacak incik kemiği, **3.** (eski Roma'da elbiseyi tutturmak için kullanılan) kancalı büyük iğne/toka/broş, **4. fibular** : incik kemiği+.

-fic, *son ek* "yapan, kılan, sebep olan, -laştıran". *ör.: friogorific, honorific, pacific, prolific.*

-fication, *son ek* "-leş(tir)me, -lendir(il)me, olma, yap(ıl)ma, etme, edilme" : **-fy** ile sonlanan fiillerden ad yapar. *ör.: calcification, pacification.*

fice, *is.* küçük bir cins köpek. **feist, fist, fyce** *d.d.*

fiche, *is. bk.:* **microfiche.**

fichu, *is., ç.* **fichus** *Fr.* kadın eşarbı, eşarp, (üçgen biçiminde) atkı, pelerin.

ficin, *is.* incir sütü : incir ağacının sütünden yapılan proteinleri hazmettirici ve solucan düşürücü enzim.

fickle, *sf.* **1.** kararsız, çabuk değişen, değişken, mütehavvil. ~ *weather.* **2.** dönek, vefasız, sebatsız, sözünde durmaz. *Mary turned out to be ~ : she's left me. A ~ friend.* **3. ~ness** : kararsızlık, değişkenlik, döneklik, vefasızlık. ***e.a.-*** *1. unstable, variable, capricious, changeable, changeful, shifting, wavering, vacillating, 2. inconstant.* ***k.a.-*** *constant, fixed, unchanging, steadfast, true.*

fico, *is., ç.* **-coes 1.** *esk.* önemsiz/değersiz şey, **2.** *esk. bk.:* **fig** (5). ***e.a.-*** *1. trifle.*

fictile, *sf.* **1.** biçime girer, şekil alır, kolay şekil verilebilir, plâstik, **2.** sanatkârane, şekil verilmiş, **3.** topraktan yapılmış (çanak, çömlek vb.), **4.** çömlekçilikle ilgili, **5.** uysal, muti, yumuşak başlı, söz dinler, kolay yola gelir (şahıs, toplum vb.). ***e.a.-*** *1. plastic, 5. tractable.*

fiction, *is.* **1.** roman, hikâye, masal. *a writer of ~ . Detective ~.* **2.** roman ve hikâye edebiyatı, **3.** uydurma/hayal mahsulü şey, yalan, uydurma hikâye. *His account of the crime was a complete ~.* **4.** hayal, düş, imge, **5.** *huk.* mevhum/asılsız iddia. **legal ~** : hukukî mevhume, gerçek olmayan bir şeyi kolaylık olsun diye gerçek farz etme. *It is a legal ~ that a corporation is a person.* ***e.a.-*** *1. novel, fable, legend, myth, 3. fable, fantasy, fabrication, invention, falsehood, lie.* ***k.a.-*** *3. fact, reality, truth, history.*

fictional, *sf.* **1.** roman/hikâye şeklinde, **2.** hayalî, uydurma, asılsız. ~ *characters.* **3. ~ly** : hayalî/asılsız bir şekilde, uydurarak.

fictionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** romanlaştırmak, roman/hikâye şekline sokmak. *to ~ a biography.* **2. fictionalization** : romanlaştırma.

fictionist, *is.* romancı, roman/hikâye yazarı.

fictitious, *sf.* **1.** uydurma, sahte, gerçek olmayan, asılsız. *The criminal used a ~ name. His account of the crime was totally ~.* **2.** hayalî, muhayyel, mevhum, hayal mahsulü. *Characters in novels are usually entirely ~.* **3. ~ly** : uydurma/hayalî/asılsız bir şekilde, **4. ~ness** : uydurmalık, asılsızlık, mevhumluk, gerçek olmayış. ***e.a.-*** *1. spurious, feigned, simulated, fake, false, 2. fictional, imaginary.*

fictive, *sf.* **1.** hayalî, muhayyel, uydurma, sahte, asılsız, hikâye/masal kabilinden, romana/hikâyeye/masala ait, ibda+, **2. ~ly** : hayalî/muhayyel bir şekilde, masalvarî, hikâye gibi, asılsız olarak. ***e.a.-*** *1. fictitious, imaginary, feigned.*

fid, *is. den.* **1.** kaşkaval, mandal, **2.** çelik, tahta veya madenî çubuk, ağaç/demir kama.

-fid, *son ek* "-ye bölünmüş/ayrılmış, ... parçalı/parçadan ibaret". *ör.: sexifid, bifid, pinnatifid.*

fiddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** keman, **2.** *den.* masa yalpalığı, vapurlarda tabakların fırtına esnasında düşmemesi için masaların kenarına çekilen korkuluk, **3. (as) fit as a ~** : zinde, neşeli, sağlam, sağlıklı, turp gibi, sıhhati/keyfi yerinde. **I'm as fit as a ~** : Turp gibiyim. **4.** *Brit.* dolandırıcılık, hile, dalavere. **be on the ~** : hile/dalavere ile para kazanmak, **5. play second ~** : ikinci derecede rol oynamak, **6. a face as long as a ~** *mizah* bir karış (asık) surat (gerçek üzüntü hallerinde kullanılmaz). **He came in with a face as long as a ~** : Bir karış suratla içeri girdi. **7.** *k.d.* keman çalmak, **8.** *argo* hile/sahtekârlık yapmak, dolandırmak, aldatmak. **to ~ one's in-**

come tax : vergi beyannamesinde hile yapmak, **9. He is fiddling while Rome burns** : İşi ciddiye almıyor/umurunda değil/işin alayında. **10. ~ (about/around) with sth.** : kurcalamak, oynamak, karıştırmak. *Stop fiddling (around) with that gun, it might explode.* **11. ~ away** : oyalanmak, vakit öldürmek. **to ~ time away = to ~ away one's time** : oyalanarak vaktini boşa harcamak. **to ~ away hours** : saatlerini boşa geçirmek. ***e.a.- 1.*** *violin,* ***3.*** *very fit, in perfect health,* ***4.*** *swindle,* ***8.*** *swindle, cheat,* ***10.*** *tamper, interfere, putter, meddle.*

fiddle-de-dee = fiddlededee = fiddledeedee, *is.* saçma, zırva, manasız/boş lâf. ***e.a.-*** *nonsense.*

fiddle-faddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** saçma, zırva, manasız şey, **2.** önemsiz/değersiz şey, **3.** saçma/boş şeylerle oyalanmak/vakit geçirmek, **4. fiddle-faddler** : saçma/boş şeylerle oyalanan/vakit geçiren.

fiddle-footed, *sf.* **1.** ürkek, oynak. *a ~ horse.* **2.** başıboş/serseriyane dolaşan.

fiddlehead = fiddleneck, *is.* **1.** *den.* kemanbaş : bazı gemilerin kıvrık keman sapına benzer oyma başlığı, **2.** *bot.* kıvrım otu : bazı eğreltilerin keman sapı gibi kıvrık ucu (salata olarak yenir).

fiddler, *is.* **1.** kemancı, **2.** (bir iş üzerinde) oyalanan kimse, **3. ~ crab** *d.d. zool.* iri kıskaçlı yengeç *(Uca)* : ABD'nin Atlantik kıyılarında rastlanan ve erkeğinin bir kıskacı öbürlerinden çok daha büyük olan küçük yengeç türü, **4. ~'s green** : denizci cenneti : ölen denizcilerin gideceği farz edilen cennet.

fiddlestick, *is.* **1.** *k.d.* keman yayı, **2.** zerre, hiç, en ufak/önemsiz şey. **I don't care a ~ for what they say** : Söylediklerine zerre kadar önem vermem.

fiddlesticks, *ünl.* Saçma! Manasız! ***e.a.-*** *nonsense.*

fiddlewood, *is.* **1.** *bot.* keman ağacı *(Citharexylum)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen sert, dayanıklı bir ağaç, **2.** keman ağacı kerestesi.

fiddling, *sf.&is.* **1.** ufak, önemsiz, cüz'î, sathî, basit, değersiz. *He made some ~ excuse.* **2.** saçma şeylerle vakit geçiren, **3.** dolandırıcılık. ***e.a.- 1.*** *trifling, petty, trivial.*

fideicommissary, *sf.&is., ç.* **-saries 1.** mirasın bir kısmının üçüncü bir şahsa devri+, **2.** kendisine mirasın bir kısmının devri istenen üçüncü şahıs.

fideicommissum, *is., ç.* **-missa** *huk.* mirasın bir kısmının üçüncü bir şahsa devrini isteyen vasiyetname.

***Fidei Defensor**, Lât.* Dinin Koruyucusu (İngiliz krallarının unvanlarından biri).

fideism, *is.* (metafizikte) itikatçılık, akıl ve mantıktan ziyade itikada dayanma. **fideist(ic)** : itikatçı.

fidejussion, *is. huk.* güvencelik, kefalet.

fidelity, *is., ç.* **-ties 1.** sadakat, bağlılık. *~ to one's leader.* **His ~ and industry brought him speedy promotion** : Sadakat ve çalışkanlığı sayesinde çabucak terfi etti. **2.** vefa, **3.** doğruluk. *The reporter write his story with absolute ~.* **4.** *elekt.* düzenlilik, düzgünlük, aslına uygunluk, işaretlerin çarpılmadan (aslına uygun olarak) iletimi/tekrar üretimi. **high-~** : tam düzenli. **the ~ of sound recording** : düzgün ses kaydı. ***e.a.- 1.*** *honesty, integrity, faithfulness, allegiance, fealty,* ***2.*** *loyalty, devotion, constancy,* ***3.*** *accuracy, exactness.* ***k.a.- 1-3.*** *infidelity, disloyalty, treachery.*

fidge, *f.* **fidged, fidging** *İsk. bk.:* **fidget.**

fidget, *is.&f.* **1.** rahat oturamamak, yerinde duramamak, kımıldayıp durmak, kıpır kıpır kıpırdamak, huzursuzlanmak, huzursuz olmak/etmek, rahat vermemek, durmadan kımıldatmak. **begin/start to ~** : sabırsızlanmak, huzuru kaçmak, (içi) rahat edememek. *After listening for so long, we started to ~.* **2. fidgeter** *d.d.* rahat oturamayan, yerinde duramayan, huzursuz, *argo* kurtlu, kıpır kıpır, **3. ~ingly** : yerinde durmaksızın, kıpır kıpır kıpırdayarak.

fidgets, *is.* huzursuzluk, rahatsızlık, yerinde duramama, sabırsızlık, sinirlilik. **have/get ~** : huzursuzlanmak, yerinde duramamak, kurtlanmak, kıpırdayıp durmak.

fidgety, *sf.* **1.** huzursuz, rahatı/huzuru kaçmış, yerinde duramayan, kıpır kıpır kıpırdayan, kurtlu, sinirli, **2. fidgetiness** *bk.:* **fidgets**. ***e.a.- 1.*** *uneasy, restless, nervous.*

fid hole, *is. den.* kaşkaval deliği.

fido, *is., ç.* **fidos** kusurlu madenî para, darphane hatası olan para.

fiducial, *sf.* **1.** *fiz.* ölçü veya karşılaştırmaya temel kabul edilen. *a ~ mark/point.* **2.** güvenli, güvenceli, emniyet ve itimada dayanan, iman ve itikat üzerine kurulu. *~ dependence upon God. ~ acceptance of a religious doctrine.* **3.** **~ly** : güvenle, güvenceli olarak.

fiduciary, *sf.&is.* **1.** mütevelli, mutemet, yediemin, **2.** *huk.* güvenli, güvene/itmada dayanan. *a ~ possession of property.* **3.** emanet, emanette bulunan. *a ~ estate.* **4.** itibarî, karşılıksız. **~ money** : karşılıksız kâğıt para, **5. fiduciarily** : güvene/itmada dayanarak.

fie, *ünl.* Ayıp! Utan! Yuh! Tüü!

fief, *is.* **1.** yurtluk, tımar, zeamet, **2.** üzerinde hak iddia edilen veya kontrol yetkisi bulunan şey. *a patrician's ~.* ***e.a.-*** *1. feoff, fee.*

field^1, *is.* **1.** tarla, mera, çayır, otlak. **fields of corn** : mısır tarlaları. *a ~ full of sheep.* **2.** kır. (ilgili sıfat : **campestral** : kırsal), **3.** *sp.* (a) saha. *a football ~.* (b) grup, topluluk, takım, sahadaki oyuncular, **4.** alan, meydan. **airfield** : hava alanı. **a battlefield = a ~ of battle** : savaş alanı/muharebe meydanı, **5.** saha, bölge. **oilfield** : petrol bölgesi. **mine ~** : mayın sahası, **6.** (kumaş, para, arma vb.) zemin. *a gold star on a ~ of blue.* **7.** uğraşılan konu : alan/saha/uzmanlık/meslek. *a lawyer famous in his own ~. The field of politics/art/science. That's outside my ~.* **8.** *fiz.* alan. **~ of force** : kuvvet alanı. **electric/magnetic ~** : elektrik / manyetik alan. **~ strength** : alan yeğinliği/şiddeti. **gravitational ~** : yer çekimi alanı, **9.** *optik* **~ of view** *d.d.* görüş alanı, bir optik cihazın gösterdiği alan, **10.** *elekt.* alan sargısı : bir elektrik motorunun/üretecinin manyetik alan üreten sargısı. **~ magnet** : alan mıknatısı, **11.** bölge, çevre, bir faaliyetin kapsadığı alan, uygulama alanı. **~ test** : uygulama deneyi, bir cihazın fabrika dışında/arazide doğal koşullar altında denenmesi, **12.** *mat.* oyut : toplama, çıkarma, çarpma ve bölme işlemlerinde aynı özellikleri taşıyan sayı sistemi (gerçek sayılar gibi). **~ of complex numbers** : karmaşık sayılar oyutu. **~ of fractions** : üleşkeler oyutu. **~ of real numbers** : gerçek sayılar oyutu, **13.** *foto.* belirli bir diyafragm açıklığında merceğin görüş alanı. **wide ~ of vision** : geniş görüş alanı, **14.** *bil.* alan : bir tutanakta özel bir veri türüne ayrılmış belirli bölge, **15.** *esk.* açık arazi. **~ sports** : açık hava sporları (atletizm, av vb.), **16. a fair ~ and no favor** : eşit koşullar altında, **17. die in the ~** : şehit olmak, savaşta ölmek, **18. hold the ~** : üstünlüğü korumak, *As.* direnmek, dayanmak, **19. leave s.o. in the possession of the ~** : meydanı birine bırakmak, **20. play the ~** *k.d.* daldan dala konmak, bir kişiye bağlanmayıp değişik kimselerle flört etmek, **21. take the ~** : sefere çıkmak, savaşa girmek

field^2, *sf.* **1.** (top oyununda) (a) topu kapmak/yakalamak, (b) alana/sahaya çıkmak, **2.** (oyuncuyu/takımı) sahaya çıkarmak, oyuna sokmak, **3. to ~ an army** : orduyu savaşa/savaş düzenine sokmak, **4. to ~ questions** : (gazetecilerin sorularına) cevap vermek, cevaplandırmak. *The senator ~ed the reporters' questions.*

field^3, *sf.* **1.** *sp.* oyun sahasında olan/vuku bulan/yapılan vb. **2.** *As.* cephe/savaş alanı ile ilgili, muvazzaf. **a ~ soldier** : muvazzaf asker, savaşa katılan asker. **~ gun** : sahra topu. **~ artillery** : sahra topçusu. **~-al-lowance** : muvazzaflık zammı. **~ army** : sahra ordusu. **~ battery** : topçu sahra bataryası (genellikle dört ilâ altı toptan oluşur). **~ cap** : hizmet kepi, **3.** kırsal, kırda/tarlada yetişen. **~ flowers** : kır çiçekleri, **4.** tarlada/çiftlikte çalışan. **a ~ hand** : çiftlik amelesi, **5.** gezginci, bütün bir bölgeyi dolaşarak iş gören. *a ~ agent.*

field corn, *is.* yemlik mısır, hayvanlara yedirilen mısır.

field-cricket, *is.* cırcır böceği.

field day, *is.* **1.** spor bayramı, **2.** (okul) spor yarışmaları günü, **3.** *As.* manevra/tatbikat günü, **4.** açık havada piknik, eğlence vb. günü. *The children had a ~ ~.* **5.** önemli bir gün, beklenmedik başarı/zevk/eğlence/heyecan vb. ile dolu gün. *The newspapers will really have a ~ ~ with this story.*

fielder, *is.* alancı : (top oyunlarında) topu tutmak için sahada bekleyen oyuncu.

field event, *is.* (koşudan başka) açık hava yarışması.

fieldfare, *is.* *zool.* ardıç kuşu, boz bakkal *(Turdus pilaris)* : karatavukgillerden tüyleri kahverengi, karnı ak, kuyruğu kara ötücü kuş.

field glass = field glasses, *is.* el dürbünü.

field goal, *is.* **1.** (futbol) üç puanlık gol, **2.** (basketbol) iki puanlık gol.

field headquarters, *is.* sahra karargâhı.

field hockey = Canadian grass hockey, *is.* açık hava hokeyi.

field hospital, *is. As.* sahra hastanesi, seyyar hastane.

field house, *is.* **1.** spor sarayı : çeşitli atletizm sporlarına elverişli ve kapalı tribünlü bina, **2.** atletizm sahası yanında soyunma odaları olan bina.

fielding average, *is.* sayı ortalaması.

field intensity, *is. bk.:* **field strength.**

field judge, *is. sp.* orta hakemi.

field kitchen, *is. As.* sahra mutfağı, seyyar mutfak.

field lark, *is. bk.:* **skylark.**

field line, *is. bk.:* **line of force.**

field magnet, *is. fiz.* alan mıknatısı : ivdireçlerde, elektrik motor ve üreteçlerinde mıknatıs alanı üreten kısım.

field marshal, *is. As.* mareşal, müşir.

field mouse, *is. zool.* tarla sıçanı.

field mushroom, *is.* tarla mantarı.

field officer, *is. As.* üstsubay : binbaşı, yarbay, albay.

field of force, *is. fiz.* kuvvet alanı.

field of honor, *is.* şeref/gaza meydanı, savaş alanı, muharebe meydanı. ***e.a.*-** *battleground.*

field of view, *is. optik* görüş alanı.

field of vision = visual field, *is.* (insan gözünün) görüş alanı.

field pea, *is. bot.* ufak bezelye *(Pisum sativum).*

fieldpiece, *is. As.* sahra topu.

field range, *is. As.* sahra ocağı, seyyar mutfak ocağı.

field ration, *is. As.* kumanya, sahra erzakı.

fieldsman, *is., ç.* **-men** (kriket oyununda) top tutucu.

field spaniel, *is.* İngiliz tazısı : tüyleri siyah düz veya hafif dalgalı bir cins av köpeği.

field sparrow, *is. zool.* tarla serçesi *(Spizella pusilla)* : Amerika'da bulunan ufak bir cins serçe.

fieldstone, *is.* (inşaatta kullanılan) yontulmamış taş.

field strength = field intensity, *is. fiz.* alan yeğinliği/şiddeti.

field-test, *gl.f.* yerinde denemek, uygulama denemesi yapmak : yeni bir cihazı/yöntemi doğal çevre koşulları altında denemeye tabi tutmak.

field theory, *is. fiz.* alan kuramı/teorisi.

field trial, *is.* arazi denemesi : av köpekleri arasında açık arazide yapılan müsabaka.

field trip, *is.* (öğretimde) gezi, tatbikat.

field winding, *is. elekt.* alan sargısı : bir elektrik makinesinde üzerinden akım geçirilerek manyetik alan üreten sargı.

field work, *is.* yerinde araştırma, arazi çalışması : bir bilginin arazi üzerinde yaptığı bilimsel inceleme ve araştırma. *archeological ~ ~.*

fieldwork, *is. As.* arazi tahkimatı : ordunun arazide kısa zamanda yaptığı geçici tahkimat.

field worker, *is.* yerinde araştırma yapan kimse.

fiend, *is.* **1.** gaddar/zalim kimse. *You ~! Have you no mercy?* **2.** habis ruh, **3.** şeytan, iblis, ifrit, **4.** *k.d.* baş belâsı, müziç, can sıkıcı, yaramaz. *Those children are little ~s.* **5.** *k.d.* aşırı tiryaki/düşkün/müptelâ. *an opium ~.* **6.** *k.d.* meraklı, hevesli, düşkün, tutkun. *a fresh-air ~. a bridge ~. He is a ~ for work.* **7.** zeki/akıllı/yetenekli/kabiliyetli kimse. *a ~ at mathematics.* **8. ~like** *bk.:* **fiendish.** ***e.a.*- *1.*** *cruel, wicked, 3. satan, devil, 5. addict.*

fiendish, *sf.* **1.** (son derece) zalim, gaddar. *~ tortures. a ~ old man. to have a ~ temper.* **2.** şeytanî, şeytanca, iblisane. *He took a ~ pleasure in hurting people.* **3.** berbat, çok kötü, nahoş. *~ weather.* **4.** aşırı, çok fazla. *the ~ difficulty of the job.* **5.** zeki, kurnaz. *a ~ plan.* **6. ~ly** : zalimane, gaddarca; şeytanca, iblisane; berbat bir şekilde, **7. ~ness** : zalimlik, gaddarlık; şeytanlık, kurnazlık, kötülük. ***e.a.*- *1&2.*** *diabolical, devilish, monstruous, demoniacal, cruel, malicious.*

fierce, *sf.* **fiercer, fiercest 1.** vahşî, azgın, yırtıcı, kudurmuş. *a ~ lion/dog. That tiger looks very ~.* **2.** şiddetli, sert, haşin. *The ~ heat of the tropical sun.* **3.** hararetli, şevkli, ateşli. *~ competition.* **4.** *k.d.* berbat, müthiş, çok kötü, dayanılmaz. *a ~ cold.* **5.** azimkâr, her şeyi göze almış, canını dişine takmış. *to make a ~ effort. He made a ~ speech urging them to fight.* **6. ~ly** : vahşiyane, azgınca, yırtıcılıkla; şiddetle, azimle, canını dişine takarak, **7. ~ness** : vahşîlik, azgınlık, yırtıcılık; şiddet, huşunet. ***e.a.***- *1. wild, savage, untamed, furious, ferocious, brutal, inhuman, 2. violent, raging, intense, 3. eager, ardent, 4. severe, extreme, very bad.* ***k.a.***-*1. tame, mild, docile.*

fieri facias, *is. huk.* haciz emri.

fiery, *sf.* **fierier, fieriest 1.** ateşli, ateşten, ateş gibi, yanan, alevli, **2.** kızgın, **3.** ateşe/aleve benzer. *a ~ red. angry, ~ eyes.* **4.** hararetli, şevkli, ateşli. *a ~ speech.* **5.** çabuk parlayan/öfkelenen/heyecanlanan. *a ~ temper.* **6.** alevlenebilir, tutuşabilir. *a ~ gas in a mine.* **7.** (yara, çıban vb.) yangılı, iltihaplı. *a ~ sore.* **8.** keskin/yakıcı (lezzet vb.), **9. fierily** : ateşli bir şekilde, alev alev, tutuşmuş/yanar hâlde, **10. fieriness** : ateşlilik, kızgınlık, yakıcılık, azgınlık. ***e.a.***- *1. blazing, burning, 3. flashing, flaming, 4. fervent, vehement, spirited, impassioned, 6. flammable, 7. inflamed.* ***k.a.***- *2-4. cool. cold.*

fiery cross, *is.* **1.** yanan haç : Ku Klux Klan gibi bazı kuruluşlarca korku/dehşet uyandırmak için kullanılır, **2.** yanık haç : eskiden İskoçya'da silâh altına davet için kullanılan ucu kömürleşmiş haç.

fiery hunter, *is. zool.* karafatma *(Calosoma calidum)*

fiesta, *is. İsp.* bayram, şenlik, yortu.***e.a.***- *festival, holiday.*

fife, *is.&f.* **fifed, fifing 1.** (askerî bandolarda kullanılan ince sesli) flüt, düdük (çalmak), **2. fifer** : flütçü, flüt çalan, **3. ~ rail** *den.* armadura.

FIFO = *first in, first out* : satılan malları ilk alış fiyatına, kalan malları ise son alış fiyatına göre değerlendiren muhasebe sistemi.

fifteen, *sf.&is.* on beş, 15 (rakamı/sayısı).

fifteenth, *sf.&is.* **1.** on beşinci, **2.** on beşte bir, 1/15, **3.** *müz.* iki oktavlık fasıla.

fifth, *sf.&is.* **1.** beşinci, **2.** beşte bir : 1/5. **3.** bir dizinin, beşinci elemanı, **4.***'ABD* 1/5 galonluk sıvı ölçüsü = 4/5 kuart = 84 santilitre, bu hacimdeki içki şişesi, **5.** *müz.* bir notadan beş oktav tiz/pes olan nota, beş oktavlık fasıla, **6. ~ly** : beşinci olarak.

Fifth Amendment, *is.* Beşinci Değişiklik : ABD Anayasasında bir kimseye kendi aleyhinde tanıklık yapmama hakkı tanıyan değişiklik (1791).

fifth column, *is.* beşinci kol : bir ülke içinde casusluk, sabotaj vb. ile gizlice düşmana yardım eden hainler şebekesi. **fifth columnist**: beşinci kola çalışan kimse.

fifth wheel, *is.* **1.** beşinci tekerlek : arabanın ön dingiline tespit edilmiş ve kolayca yana dönmeyi sağlayan yatay madenî halka, **2.** yedek tekerlek : dört tekerlekli taşıtın yedek tekerleği, **3.** gereksiz/fuzulî kimse/şey.

fiftieth, *sf.&is.* **1.** ellinci, **2.** ellide bir, 1/50. **3.** bir dizinin ellinci elemanı.

fifty, *sf.&is., ç.* **-ties 1.** elli, 50 sayısı/rakamı, **2.** ellilik grup (şahıs/şey), **3. fifties** : elliler(in)de, 50-59 arası(nda). **a man of fifties** : ellisini geçkin bir adam, *Her grandfather is in his fifties.* **the fifties** : ellili yıllar : 1750-59, 1850-59, 1950-59 vb. (yılları), **4.** (paradan bahsedilirken) ellilik. **I gave him 2 fifties** : Ona iki tane ellilik verdim. **5. ~ fold** : 50 katı/misli.

fifty-fifty, *sf.&zf.* **1.** yarı yarıya, eşit olarak. *He divided it up ~ / on a ~ basis.* **2.** yarı iyi (olumlu) yarı fena (olumsuz). ***e.a.***- *equally, half-and-half.*

fig, *is.&f.* **figged, figging 1.** *bot.* incir ağacı *(Ficus Carica)*, **2.** incir, yemiş, **3.** önemsiz/incir çekirdeğini doldurmayan şey. *His help wasn't worth a ~.* **4. not to care/give a ~** : önem/metelik vermemek. **not to care a ~ for** : vız gelmek. *I don't care a ~ (for) what you think/for your opinion.* **5.** hakaret ifade eden bir jest : başparmağı işaret ve orta parmaklar arasına sokup eli yumruk yaparak ileri uzatma. *bk.:* **fico. 6.** giyim, kuşam, elbise, esvap, teçhizat, donanım. **in full ~** : giyinip kuşanmış. *to appear in a party in full ~.* **7.** durum, hâl, şekil. **in good ~** : keyfi yerinde, **8.** hakaret etmek, hakaret jesti yapmak, **9. ~ out** : giydirmek, kuşatmak, **10. ~ up** : donatmak, süslemek. ***e.a.***- *6&9. dress, array, 7. condition, form, 10. furbish, deck, rig.*

figeater, *is. zool.* **1.** yemiş böceği *(Cotinis nitida)* : ABD'nin güneyinde olmuş meyvelere zarar veren iri, yeşil bir böcek, **2.** *bk.:* **beccafico.** ***e.a.***- *1. june beetle, june bug.*

fight, *is.&f.* **fought, fighting 1.** savaş, muharebe, **2.** mücadele. *a ~ for recovery from illness. the ~ against unemployment and high living cost.* **running ~** : devam eden mücadele, **3.** dövüş, kavga. **to have a ~** : dövüşmek, kavga etmek. **to join in the ~** : kavgaya katılmak. **stand-up ~** : usulü dairesinde kavga. **~ to the death** : ölümle biten kavga/düello, **4.** (boks) müsabaka, **5.** savaş/mücadele azmi/ruhu/gücü. *There was no ~ left in him.* **The news of he defeat took all the ~ out of us** : Yenilgi haberi bütün mücadele azmimizi kırdı. **6.** savaşmak, harp etmek. **to ~ a battle** : muharebe etmek, vuruşmak, savaşmak. *Britain fought against/with the U.S. in the War of Independence. The Americans were ~ing for their freedom/to gain their freedom.* **7.** mücadele etmek, uğraşmak, karşı koymak, önlemeye çalışmak. *He fought against despair. to ~ crime. to ~ against disease.* **8.** dövüşmek, kavga etmek, dalaşmak. *He and his wife are always ~ing.* **9.** dövüştürmek, **10.** muharebeyi idare etmek, askerî birlikleri/savaş gemilerini vb. harp nizamına sokmak, manevra yaptırmak, sevk ve idare etmek, **11.** (mücadele ederek/güçlükle) yol açmak, **12. ~ back** : (a) direnmek, mukavemet etmek, yenilgiyi kabul etmemek, (b) karşı hücuma geçmek, mukabil taarruzda bulunmak, **13. ~ down** : (a) (üzüntüyü/şüpheyi vb.) yenmek, bertaraf etmek, (b) (arzu vb.) önlemek, bastırmak, **14. ~ sth out** : sonuna kadar (taraflardan biri kazanıncaya kadar) mücadele etmek, mücadele ederek sonuca ulaşmak, **15. ~ off** : (a) defetmek, püskürtmek. *~ off an enemy attack.* (b) önlemek, ilerlemesini durdurmak, (gelişmesine/çoğalmasına vb.) mani olmak. *to ~ off a cold.* **16. ~ on** : (mücadeleye/dövüşe/kavgaya vb.) devam etmek, sürdürmek, **17. ~ one's way out** : (kalabalıktan vb.) güçlükle/mücadele ederek kurtulmak, **18. ~ one's ships (in battle)** : (muharebede) gemilerine manevra yaptırmak, **19. ~ shy of** : kaçınmak, uzak durmak, imtina etmek, çekinmek, sakınmak, **20. ~ with clean hands** : mertçe savaşmak/mücadele etmek, **21. put up a good (poor) ~** : iyi (kötü) savaşmak/mücadele etmek, **22. show ~** : dövüşe/mücadeleye hazır olmak, mücadeleden kaçınmamak/yılmamak, pes dememek. ***e.a.-*** *1. battle, combat, conflict, affray, fray, encounter, engagement, skirmish, melee, scuffle, tussle, row, 2. contest, struggle, 3. quarrel, argument, 4. contest, bout, 5. pugnacity, 6&7. struggle, 7. contest, 15. (a) repel, (b) overcome, 19. avoid.*

fighter, *is.* **1.** *(boks)* müsabık, yarışmacı, **2.** *As.* avcı uçağı, **3.** savaşçı, muharip, mücadeleci, kavgacı, mücadele ruhu olan kimse. **~-bomber** : avcı bomba uçağı. **~-command** : avcı birliği komutanlığı. **~-escort** : avcı uçağı himayesi. **~ strip** *bk.:* **airstrip.**

fighting, *sf.&is.* **1.** savaşçı, muharip, **2.** savaş, harp, muharebe, kavga, dövüş. **the ~ line** : muharebe hattı. **There was some ~ in the town** : Şehirde kavgalar oldu. **~ soldier/man** : muharip asker. **He's got a lot of fighting spirit** : Onda müthiş mücadele ruhu var. **~ forces** : savaşan/muharip kuvvetler, **3. ~ chance** : (çetin mücadele ile ulaşılabilecek) başarı olasılığı. *He has a ~ chance to get well. There is ~ chance for her recovery.* **4. ~ cock** : (a) dövüş horozu. **live like a ~ cock** : bol bol yiyip içmek. (b) mücadeleci, kavgacı, yılmaz, azimkâr, **5. ~ fish** *zool.* kavgacı balık *(Betta splendens)* : erkeği kavgacı olan parlak renkli akvaryum balığı, **6. ~-fit** : son derece idmanlı, **7. ~-fund** : bir amaç için toplanan para, **8. ~-mad** : kudurmuşça öfkeli, **9. ~ top** *As.* (savaş gemilerinde) ateş mevzii, ateş idare/gözetleme yeri, hafif uçaksavar top mevzii, **10. ~-words** : meydan okuma, savaşa hazır olduğunu bildiren söz.

fig leaf, *is.* **1.** incir yaprağı, **2.** (bir şeyi yetersizce veya hile ile) örtmeye/gizlemeye çalışan şey.

fig marigold, *is. bot.* incir kadifesi *(Mesembryanthe-mum).* Güney Afrika'da yetişen ve incire benzer meyvesi olan bir bitki. Beyaz, pembe çiçekler açar.

figment, *is.* icat, uydurma, hayalî şey. **a ~ of imagination** : hayal mahsulü. *a ~ of the author's imagination.*

figuline, *is.* **1.** çanak, çömlek, porselen eşya, **2.** çömlekçi kili, kil.

figural, *sf.* insan/hayvan resimlerinden oluşan. *the ~ representation in ancient wall paintings. a ~ composition.*

figurant, *is., ç.* **-rants** (dişil: **figurante**) figüran, yalnız grup hâlinde dans eden bale oyuncusu.

figurate, *sf.* **1.** belli, belirli, belli bir biçimde, **2.** *müz.* çok süslü, şatafatlı, müzeyyen, **3. ~ly** : süslü/şatafatlı bir şekilde.

figuration, *is.* **1.** şekillendirme, şekil/biçim verme, şekle/biçime sokma, **2.** biçim, şekil, **3.** tasvir, temsil, **4.** mecazî/temsilî olarak ifade etme. *allegorical ~s.* **5.** *müz.* fazla notalarla süsleme.

figurative, *sf.* **1.** mecazî. *a ~ expression.* **in the literal and in the ~ meaning** : hakikî ve mecazî anlamda, **2.** simgesel, sembolik, temsilî, remzî, **3.** betili, tasvirî, resimlerle ifade edilen, **4.** süslü, müzeyyen, **5. ~ly** : mecazî anlamda, simgesel/sembolik olarak, **6. ~ness** : mecazîlik, mecazî anlamda kullanılma, simgesellik, resimlerle süslülük. ***e.a.-*** *1. metaphorical, 2. emblematic.*

figure^1, *is.* **1.** rakam. *The symbols 1, 2, 3, etc. are called ~s.* **2.** sayı, adet. *The price is too high, ask a lower ~.* **3.** miktar, çokluk, kemiyet, **4.** değer, fiyat, rakamla ifade edilen herbangi bir çokluk. **at low ~** : ucuz fiyatla. **We'll sell at that ~** : Şu fiyata satacağız. **5. ~s** : hesap, rakamlarla hesaplama. **to be poor at ~s** : hesabı zayıf olmak. **go into ~s** : hesaba gelmek, sayı ile ifade edilebilmek. **in round ~s** : yuvarlak hesap(la). **work out the ~s** : hesaplamak, **6.** şekil, biçim. *In the darkness she saw dim ~s moving.* **7.** endam, boybos, vücut yapısı. **keep one's ~** : endamını muhafaza etmek, şişmanlamamak. **a graceful ~** : zarif bir endam. *to do exercices to improve one's ~.* **8.** şahsiyet, karakter. *Atatürk is a great ~ in Turkish history.* **9.** yüz, çehre, gösteriş, görünüş. **a fine ~ of a man/woman** : yakışıklı erkek/güzel (vücutlu) kadın. **cut quite a ~ = cut a fine/good ~** : güzel görünmek, iyi etki bırakmak. **cut a poor/sorry ~** : kötü etki bırakmak, **10.** resim, suret, **11.** simge, sembol, timsal, remiz. *The dove is a ~ of peace.* **12.** (edebiyatta) mecaz, istiare, **13.** (dans) figür. **~ dancer** : figür yapan dansör/dansöz. **~ skating** : figür yaparak paten kayma, **14.** *müz.* başlı başına ayrı bir etki uyandıran notalar dizisi, melodi, **15.** *geom.* şekil. *The circle, square and triangle are plane ~s.* **16.** *man.* tasım şekli, **17.** *esk.* hayalet, tayf, hayal, kuruntu, **18. ~less** : şekilsiz, biçimsiz, endamsız. ***e.a.-*** *2. number, 4. price, 5. arithmetic, 6. form, shape, outline, 11. symbol, emblem, 17. phantasm, illusion.*

figure^2, *f.* **-ured, -uring 1.** *gen.* **~ up** : hesaplamak, hesap etmek. *to ~ up a total.* **2.** sayı ile/rakamlarla ifade etmek, **3.** tasvir etmek, resmetmek, **4.** mecaz yolu ile anlatmak/ifade etmek, **5.** şekil çizerek göstermek, **6.** *k.d.* düşünmek, tasavvur etmek, hükmetmek, sonucuna varmak, tahayyül etmek, hayalinde canlandırmak. *~ to yourself a happy family, secure in their own home.* **7.** *müz.* süslemek, **8.** görünmek, bulunmak, göze çarpmak, bâriz/aşikâr olmak. *His name doesn't ~ on this list. The names of great leaders ~ in the story of human progress.* **9.** (durum, eylem vb.) anlamlı olmak, anlam ifade etmek, mantıkî/makul olmak, anlam taşımak, anlaşılmak. **That ~s !** : Anlaşıldı/anlaşılıyor/tevekkeli değil! **It doesn't ~** : Olur şey değil/manasız/saçma, **10. ~ as...** : kendine ...süsü vermek, **11. ~ in** : hesaba katmak, (hesaba) dahil etmek. **Have you ~d in the cost of the hotel?** Otel masrafını da hesaba kattın mı? **12. ~ on** *k.d.* (a) güvenmek, dayanmak, bel bağlamak. *I am figuring on (getting) a $200 pay increase.* (b) plânlamada) göz önünde tutmak, nazarıitibara almak, hesaba katmak. **You had better ~ on running into heavy traffic leaving the city** : Şehirde yoğun bir trafikle karşılaşacağını hesaba katmalısın. **13. ~ out** : *ABD- k.d.* (a) hesaplamak, hesap etmek. *He ~d out how much it would cost.* (b) düşünmek, tasavvur etmek, anlamak, kavramak. *We must ~ out how to do it.* **14. ~ up** : hesap etmek, toplama yapmak, **15. ~er** : şekil/biçim veren, resmeden, şekillendiren. ***e.a.-*** *1. calculate, compute, 5. depict, trace, 6. think about, conclude, reason, 11. include, 12. (a) count/rely on, (b) plan on, 13. (a) calculate, compute, (b) understand, solve, think out, make out.*

figured, *sf.* **1.** resimli, desenli, kabartmalı. *~ stones.* **2.** resimlerle ifade edilmiş, **3.** süslü, müzeyyen, **4.** *müz. bk.:* **figurate** (2).

figure eight = figure of eight, **1.** *hv.* havada 8 rakamı şeklinde yörünge çizerek yapılan manevra, **2.** buz üzerinde 8 çizerek kayma, **3.** 8 şeklinde düğüm/sargı vb. **4. ~ ~ knot** : çift ilmekli düğüm.

figurehead, *is.* **1.** kukla : görünüşte mevki sahibi fakat gerçekte yetki ve nüfuzu olmayan kimse, **2.** geminin baş tarafında oyma heykel.

figure of speech, *is.* mecazlı konuşma : teşbih, istiare, mecaz, kinaye vb. gibi edebî sanatlara başvurarak dolaylı yollardan konuyu daha ilginç hâle getirme.

figurine, *is.* heykelcik, küçük heykel.

fig wasp, *is. zool.* incir arısı *(Blastophaga psenes)* : incirlerin döllenmesinde yararlı küçük yabanî arı.

figwort, *is. bot.* sıraca otu *(Scophularia).*

Fiji, *is.* **1.** Fiji. ~ **Islands** : Fiji Adaları, **2.** ~**an** *d.d.* Fijili, **3.** ~**an** : Fiji+, Fijili, Fiji dili.

fil, *is. bk.:* **fils.**

filagree, *sf.&is.&f.* **-greed, -greeing** *bk.:* **filigree.**

filament, *is.* **1.** ince tel, **2.** iplik, lif, **3.** *bot.* ercik sapı, **4.** lâmba teli : lâmba içinde elektrik akımı geçince ışık veren tel, **5.** *elekt.* filaman, ısıtıcı elektrot, **6.** ~**ary** = ~**ed** = ~**ous** : lifli, ince telli.

filar, *sf.* **1.** iplikli, lifli, **2.** ipliksi, ipliğe/life benzer.

filaria, *is., ç.* **-lariae** iplik kurdu *(Filaridae)* : omurgalı hayvanların kan ve dokularında yaşayan ve iplik kurdu hastalığına sebep olan kılcal kurt. **filarial** = **filarian** : iplik kurdunun sebep olduğu.

filariasis, *is. patol.* iplik kurdu hastalığı : damar ve dokularda iplik kurdu bulunması.

filature, *is.* **1.** iplikçilik, kozadan ipek ipliği yapma işi, **2.** iplikhane, iplik makinesi/fabrikası, **3.** iplik masurası.

filbert, *is.* **1.** fındık ağacı *(Corylus Avellene, C. maxima),* **2.** iri fındık. ***e.a.-*** *hazelnut.*

filch, *gl.f.* **1.** çalmak, aşırmak, *(argo)* yürütmek. *He ~ed pencils from the teacher's desk.* **2.** ~**er** : çalan, aşıran, yürüten. ***e.a.-*** *1. pilfer, steal.*

file^1, *is.* **1.** dosya, sıralaç, belge kabı, klâsör. **personal** ~ : şahsî dosya. ~ **clerk** : dosya/sicil memuru. *Bring me the ~ on the Middle East.* **2.** dosya dolabı/gözü, **3.** sıra, dizi, kuyruk. **in** ~ : sıra hâlinde, sıra sıra, çift sıra. **in single/Indian** ~ : tek sıra, **4.** (satranç) sütun : düşey kareler dizisi, **5.** liste, kayıt, sicil, fihrist, **6.** **keep/have a ~ on...** : ... hakkında bilgi/malûmat toplamak. **There's something in/on the ~ about him** : dosyada onun hakkında bilgi vardır, **7.** **on** ~ : dosyada, dosyalanmış, sıralanmış, dizilmiş. *All the reports are on ~.* **to put a document on the** ~ : bir belgeyi dosyalamak. **close the ~ on a question** : bir meseleyi kapamak.

file^2, *f.* **filed, filing** **1.** dizmek, sıralamak, sıraya koymak, tasnif etmek, dosyalamak, dosyaya koymak/geçirmek, **2.** (dilekçe vb.) vermek, (resmen) müracaatta bulunmak. (dilekçeyi vb.) sunmak, tescil ettirmek. ~ **a petition** : dilekçe vermek. ~ **a claim** : dava açmak. ~ **a claim for damages** : tazminat davası açmak. ~ **a petition in bankruptcy** : iflâs mahkemesine başvurarak iflâsını bildirmek. ~ **a suit against s.o.** : bir kimse aleyhinde dava açmak. ~ **a complaint** : (yazılı olarak) şikâyet etmek, **3.** (asker vb.) sıra halinde yürümek. ~ **in/out** : sıra hâlinde girmek/çıkmak. ~ **past** : geçit resmi yapmak. **The soldiers ~d past the general** : Askerler generalin önünde geçit resmi yaptılar. **4.** (işe girmek için) başvurmak, **5.** (telgrafla) haber yollamak/ulaştırmak. *The reporter immediately ~d his story of explosion.*

file^3, *is.&f.* **filed, filing** **1.** eğe, törpü. **triangular** ~ : üçgen eğe. **double-cut** ~ : çapraz dişli eğe, **2.** **nail** ~ *d.d.* tırnak törpüsü, **3.** eğelemek, törpülemek. ~ **one's nails** : tırnaklarını törpülemek. ~ **away/off** : eğeleyip gidermek/koparmak. ~ **down** : eğeleyip düzeltmek/küçültmek. **to ~ the wood smooth** : tahtayı törpüleyip düzeltmek, **4.** *esk.* kirletmek, pisletmek, lekelemek, leke sürmek. ***e.a.-*** *4. defile, sully.*

filé, *is.* sasafras yaprağı tozu : ABD'nin güney illerinde çorba ve et suyunu koyulaştırmak için kullanılır.

filefish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* dikenli balık : *Balistidae* familyasından derisi pürüzlü, sert pullu birkaç çeşit balık, özellikle çotira. *bk.:* **triggerfish.**

filemot, *sf. esk.* kuru/sararmış yaprak renginde.

filer, *is.* **1.** dosya memuru, dosyalayan, **2.** başvuran, müracaatçı, **3.** eğeleyen, törpüleyen.

filet, *is., ç.* **filets**, *f.* **fileted, fileting** **1.** ağ, file, saç filesi, **2.** *bk.:* **fillet** (1, 8), **3.** ~ **de sole** : dil balığı filesi.

filet mignon, *is., ç.* **filets mignons** fileminyon.

filial, *sf.* **1.** evlât, evlâda yakışır/özgü. ~ *obedience. The children treated their parents with ~ respect.* **2.** *kal. b.* nesil, kuşak, **3.** ~**ly** : evlâda yakışır şekilde, **4.** ~**ness** : evlâtlık, evlât saygısı/davranışı.

filiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** *huk.* soyunu belirtmek, (piç vb. nin) nesebini tespit etmek, **2.** *esk. bk.:* **affiliate.**

filiation, *is.* **1.** evlâtlık, birinin evlâdı olma, **2.** soy, nesep, **3.** soydaşlık, aynı soydan gelme, dallara ayrılma, **4.** (piç vb. nin) soyunu belirtme, nesebini tespit etme, **5.** akrabalık, yakınlık, soydaşlık, **6.** (şirket vb.) şube.

filibeg, *is.* (İskoçların giydiği) eteklik. **philibeg** *d.d.*

filibuster, *is.&f.* **1.** *ABD* engelleme, oyalama : mecliste bir yasanın kabulünü geciktirmek/önlemek için muhalefet milletvekillerinin uzun konuşmalarla kürsüyü işgal etme taktiği, **2. ~er** *d.d.* engelleyen, oyalayan, uzun nutuklarla bir yasanın kabulünü önleyen milletvekili, **3.** korsan, haydut, **4.** bir ihtilâli kışkırtmak/desteklemek için yabancı bir ülkede yasa dışı askerî harekâta girişen maceraperest, **5.** engellemek, oyalamak : bir yasanın kabulünü geciktirmek/önlemek için mecliste uzun konuşmalar yapmak, **6.** korsanlık/haydutluk yapmak, **7.** bir ihtilâli kışkırtmak/desteklemek için kendi hükûmetinden izinsiz olarak yabancı bir ülkede askerî harekâta girişmek, **8. ~ism** : (mecliste) engelleme, oyalama taktiği. ***e.a.-*** *3. freebooter, buccaneer, pirate.*

filibustrous, *sf.* engelleyici, oyalayıcı.

filicide, *is.* **1.** evlât katili, kendi öz çocuğunu öldüren, **2.** evlât katilliği, öz çocuğunu öldürme, **3. filicidal** : evlât katli+.

filicinian, *sf. bot.* eğreltigillerden, *Filicineae* sınıfından (bitki).

filiform, *sf.* iplikli, lifli, ipliksi, ipliğe/life benzer, iplik şeklinde. ***e.a.-*** *threadlike, filamentous.*

filigree = filagree = fillagree, *sf.&is.&f.* **-greed, -greeing 1.** (kuyumculukta) telkâri (iş), telle işlenmiş (tezyinat). **silver ~ jewelry** : telkâri gümüş mücevherat, **2.** süslü/zarif/ince/narin (iş). *The frost made a beautiful ~ on the window pane.* **3.** telkâri işlemek, ince/zarif desenlerle süslemek. ***e.a.-*** *1. fanciful, ornate.*

filing, *is.* **1.** dosyalama. **~ cabinet** : dosya dolabı. **~ system** : dosyalama sistemi, **2.** eğeleme, törpüleme, **3. ~s** : eğinti, eğe/törpü talaşı. **iron ~s** : demir eğintisi.

filiopietistic, *sf.* gelenekçi, ecdada saygı gösteren.

Filipino, *sf.&is.*, *ç.* **-nos** Filipinli, Filipin adalarına/halkına ait.

filister, *is. bk.:* **fillister.**

fill^{1}, *f.* **1.** dol(dur)mak. *to ~ a jar with water. The house soon ~ed with children. Laughter ~ed the room.* **2.** işgal etmek. *The crowd ~ed the hall.* **3.** doy(ur)mak. **to ~ one's stomach** : karnını doyurmak, **4.** koymak, doldurmak. *to ~ sand into a pail.* **5.** çok/bol bol bulunmak, mebzul olmak. *Fish ~ed the rivers.* **6.** kaplamak, istilâ etmek, her tarafa yayılmak. *The odor ~ed the room.* **7.** (açık bir kadroyu) doldurmak, (bir göreve) tayin yapmak/atamak. *to ~ a vacancy. The position is already ~ed.* **8.** (görev) yapmak, icra/ifa etmek, **9.** (sipariş emrini vb.) yerine getirmek, (reçeteyi) hazırlamak/yapmak. *Can you ~ this prescription, please?* **10.** (ihtiyacı) karşılamak, (ihtiyaca) cevap vermek. **~ a gap** : bir boşluğu doldurmak, ihtiyacı karşılamak. *This book ~s a great need.* **11.** (diş) doldurmak, dolgu yapmak. *to ~ a tooth.* **12.** *den.* (yelken) şiş(ir)mek, **13.** yabancı madde katmak, safiyetini bozmak, tağşiş etmek. *~ed soaps.* **14. ~ away** *den.* (a) yelkenleri rüzgâra göre ayarlamak, (b) müsait rüzgârla yoluna devam etmek, **15. ~ in** : (a) bilgi vermek, (gerekli/noksan bilgileri) sağlamak/tamamlamak. **Could you ~ me in as to what happened during my absence** : Ben yokken olup bitenler hakkında bana bilgi verir misiniz? (b) (boşlukları doldurarak bir belgeyi/evrakı) tamamlamak. *~ in an application form/one's income tax return.* (c) vekillik yapmak, görevden uzaklaşan kimsenin görevini üzerine almak. *to ~ in for a colleague who is ill.* (d) doldurmak. *to ~ in a crack with putty.* (e) *argo* haber ulaştırmak, nakletmek, olup bitenleri anlatmak. *Friends ~ed him in on the latest news.* **16. ~ out** : (a) (belge, liste vb. de noksan olan yerleri gerekli bilgi ile) doldurmak, evrakı doldurmak/tamamlamak, (b) (geri kalan zamanı) doldurmak/tamamlamak, (c) şiş(ir)mek, büyü(t)mek, dol(dur)up kabar(t)mak, şişmanla(t)mak. *His face is beginning to ~ out.* **17. ~ the bill** : ihtiyacı karşılamak, ihtiyaca cevap vermek, maksada/ihtiyaca tam uygun olmak. *"I'm hungry." "Would a sandwich ~ the bill?"* **18. ~ up** : (a) (tamamen/tıka basa/ağzına kadar) dol(dur)mak. *The room soon ~ed up with people.* (b) (deliği/gediği) tıkamak, (c) (resmî evrakı usulü dairesinde) doldurmak/tamamlamak.

fill^2, *is.* **1.** dolumluk, doyumluk, yetecek/dolduracak/tatmin edecek miktar. **a ~ of tobacco** : bir pipoluk tütün. **to eat one's ~** : doyasıya/tıka basa yemek, iyice doymak. **to drink/have one's ~** : içip bitirmek. **to have one's ~ of ...** : ...-e doymak, ...-den gına gelmek. **I've had my ~ of listening to her** : Onu dinlemekten bıktım/gına geldi. **2.** imlâ, toprak dolgusu, **3.** toprak tesviyesinde kullanılan dolgu malzemesi (taş, toprak, moloz vb.).

fillagree, *is.&sf.&f.* **-greed, -greeing** *bk.:* **filigree.**

fille, *is., ç.* ***filles*** *Fr.* **1.** kız, kerime, **2.** evlenmemiş/evde kalmış (yaşlı) kız. ***e.a.-*** *1. girl, daughter, 2. spinster.*

fille de joie, *is., ç.* ***filles de joie*** *Fr.* fahişe, orospu. ***e.a.-*** *prostitute.*

filled gold, *is.* kaplama altın : pirinç veya başka bir alaşım üzerine kaplanmış ve ağırlığın en az 1/20'sini oluşturan altın. **rolled gold** *d.d.*

filled milk, *is.* katışık süt : yağı alınarak bitkisel yağ eklenmiş süt.

filler, *is.* **1.** (bir boşluğu) dolduran (şey/kimse), vekil, yedek, **2.** (boyada) astar, boyamadan evvel çukur ve çatlakları doldurmak için kullanılan dolgu malzemesi, macun, **3.** katkı maddesi : kâğıda, kimyasal maddelere vb. parlaklık, sağlamlık, ağırlık vb. vermek için katılan madde, **4.** (gazete) boşluk doldurmak için kullanılan ikinci derece önemli yazı, **5.** (yapı) iki parça arasındaki boşluğu dolduran çubuk, levha, kama, tahta parçası vb., **6.** huni, doldurucu alet.

fillér, *is., ç.* **-lér** Macar kuruşu, 1/100 forint.

fillet, *is.&gl.f.* **1.** fileto, kemiksiz et/balık dilimi, bonfile, **2.** baş bağı, saç bağı, saçları tutması için başa bağlanan kurdele/şerit/bant, **3.** tiriz, pervaz, çubuk, **4.** kitap kapağı üzerine basılan süs çizgisi, bu çizgiyi basan alet, **5.** *mim.* dar ve düz silme, kenar, bordür, **6.** *anat.* *bk.:* **lemniscus**, **7.** kabartma halka/kenar, tüfek namlu bileziği, **8.** (eti) dilimlemek, dilmek, kemiğini çıkarıp dilimlere ayırmak, **9.** şeritlerle/kurdelelerle bağlamak / süslemek. ***e.a.-*** ***1&8.*** *filet.*

fill-in, *is.* **1.** yedek/vekil (kimse) : bir kimsenin yokluğunda onun görevini geçici olarak yapan/yerini dolduran kimse, **2.** *k.d.* özet, hulâsa, haber özeti, durumun kısa izahı.

filling, *is.* **1.** (dolmaya, hamur işlerine konulan) iç. *the ~ for the pie.* **2.** (diş) dolgu, **3.** dol(dur)ma, **4.** (dokumacılıkta) atkı, kumaşın atkısı, **5. ~ station** : benzin istasyonu. ***e.a.-*** *4. weft, woof, pick, 5. service station, gas station.*

fillip, *is.&f.* **1.** fiske, **2.** teşvik/tahrik edici, harekete geçirici, uyarıcı (şey). **give a ~** : teşvik/tahrik etmek, canlandırmak, **3.** fiske vurmak, **4.** fiske ile atmak. *He ~ed a coin into the beggar's cup.* **5.** teşvik/tahrik etmek, harekete geçirmek, canlandırmak. ***e.a.-*** *2. stimulus, 5. stimulate, arouse, revive.*

fillister, *is.* **1.** yiv, oyuk, (tahtada açılan) oyuk, **2. ~ plane** *d.d.* yiv/oluk rendesi, **3. ~ head** : yuvaksal vida başı.

filly, *is., ç.* **-lies 1.** genç kısrak (dört yaşından küçük), dişi tay, **2.** *k.d.* şen/şuh genç kız.

film, *is.&f.* **1.** yaygı, ince katman/tabaka. *a ~ of dew. Oil poured on water will spread and make a ~.* **2.** *foto* film, fotoğraf filmi, **3.** *sin.* film. *bk.:* ***motion picture.*** **to shoot a ~** : Film çekmek, **4. ~s** : (a) sinema filmleri, (b) sinema sanayii, sinemacılık, **5.** zar, **6.** ince tel/lif, **7.** ince duman, pus, buğu, **8.** zar/ince örtü ile kapla(n)mak, zar bağla(t)mak, buğulanmak. *His eyes ~ed with tears.* **9.** filme almak/çekmek, **10.** filmini çekmek, film çevirmek. *to ~ a novel.* **11.** sinemaya/filme uygun olmak. *His novels ~ well.* **12. ~able** : uyarlanabilir, filme/sinemaya uygun, **13. ~er** : filmci, film çeken, filme alan, uyarlayan.

film clip, *is.* *TV* film parçası, haber filmi.

film-director, *is.* yönetmen, film yönetmeni.

filmdom = film-land, *is.* sinema dünyası/âlemi, sinema sanayii ve personeli.

film-fan, *is.* sinema delisi/müptelâsı.

filmic, *sf.* filme/sinemaya özgü/benzer. **~ally** : filmle, filme benzer şekilde.

filmmaker, *is.* film yapımcısı, sinemacı.

filmmaking, *is.* (film) yapımcılık, sinemacılık.

film-magazine, *is.* sinema dergisi.

filmogenic, *sf.* filmegider.

filmogenie/filmogeny, *is.* filmegiderlik.

filmography, *is.* film dizelgesi.

filmology, *is.* film bilimi.

filmstrip, *is.* saydam resim kuşağı, ders filmi.

filmy, *sf.* **filmier, filmiest 1.** ince bir tabaka/zar ile kaplı, bulanık, ince, tül gibi, hafif şeffaf. **a ~ silk dress** : ince ipek elbise. **~ mists** : ince sis tabakası, **2. filmily** : incecik, tül gibi, ince zar gibi, **3. filminess** : incelik, şeffaflık, ince tül gibi olma, tüle/zara benzeme, ince bir zar ile örtülme.

filoplume, *is.* ince kuş tüyü.

filose, *sf.* iplikli, ipliksi. **~lle** : floş, ipek ipliği.

fils, *is., ç.* **fils 1.** *Fr.* oğul, oğlu, **2.** Irak ve Ürdün bronz parası : 1/1000 dinar, **3.** Kuveyt parası : 1/1000 dinar veya 1/100 dirhem.

filter, *is.&sf.&f.* **1.** süzgeç, filtre. *A ~ is used to remove impurities from drinking water.* **oil ~** : (oto) yağ filtresi, **2. ~ cigarette** *d.d. k.d.* filtreli sigara, **3.** *foto.* renk/ışık filtresi. *color ~.* **4.** *fiz.* filtre, süzgeç : zayıflatması frekansa göre değişen, bazı frekanstaki işaretleri çok, diğerlerini az zayıflatan elektrik devresi, **5.** süz(ül)mek, süzgeçten geç(ir)mek, **6. ~ bed** : (su) süzme/arıtma/tasfiye havuzu, **7. ~ feeder** : besinsüzer : suyu bedeninden geçirip içindeki organik maddeleri veya küçük canlıları sindiren hayvan (sünger, midye vb.), **8. ~ paper** : süzgeç/filtre kâğıdı, **9. ~ tip** : sigara filtresi, filtreli sigara/ağızlık.

filterable = filtrable, *sf.* **1.** süzülebilir, filtreden geçirilebilir, **2.** *bkt.* bakteri süzgecinden geçen. *a ~ virus.* **3. ~ness = filterability** : süzülebilme .

filth, *is.* **1.** kir, kirli/pis şey. *The street was littered with garbage and other ~.* **2.** pislik, murdarlık, necaset. *to live in ~.* **3.** (a) küfür, sövme, kaba söz. *He shouted a lot of ~ at the other driver.* (b) ayıp/müstehcen şey. *I don't know how you can read such ~.* **4.** ahlâksızlık, rezillik.

filthy. *sf.* **filthier, filthiest 1.** pis, kirli, mülevves, murdar, **2.** ayıp, çirkin, müstehcen, gayriahlâkî. *~ language.* **3.** alçak, şenî, menfur, süflî, murdar, **4. ~ lucre** : para, **5. filthily** : pis/kirli bir şekilde, pis pis, ayıp/çirkin bir şekilde, **6. filthiness** : pislik, kirlilik, mülevveslik, murdarlık, ayıplık, çirkinlik, müstehcenlik. ***e.a.-*** *1. dirty, 2. vulgar, obscene, pornographic, dirty, offensive, 3. vile, underhand.*

filtrable, *sf. bk.:* **filterable.**

filtrate, *is.&f.* **-trated, -trating 1.** *bk.:* **filter** (5), **2.** süzülmüş sıvı, süzüntü, süzgeçten/filtreden geçen sıvı, **3. filtration** : süzme, filtreden geçirme.

filum, *is., ç.* **fila** *anat.* iplik, lif, ipliğe benzer parça/cisim/yapı. ***e.a.-*** *filament.*

fimble, *is. bot.* erkek kenevir/kendir otu.

fimbria, *is., ç.* **-briae** *biy.* saçak, püskül, çentik, tırtık.

fimbriate(d), *sf.* *biy.* saçaklı, püsküllü, çentikli, tırtıklı. *~ petals.* ***e.a.-*** *fringed.*

fimbriation, *is.* *biy.* **1.** saçaklı/püsküllü/çentikli/ tırtıklı olma, **2.** saçaklı/püsküllü parça, çıkıntı vb.

fimbrillate, *sf.* *biy.* ince saçakları/püskülleri olan.

fin, *is.&f.* **finned, finning 1.** yüzgeç, balık ve benzeri su hayvanlarının yüzme organı, **2.** *den.* (a) kanatçık, salma omurga, (b) *bk.:* **fin keel**, **3.** *hv.* (a) *bk.:* **vertical stabilizer**, (b) uçağın simetri düzlemine paralel kanat biçimli çıkıntı/uzantı, **4.** soğutma kanadı, kanada benzer çıkıntı, **5.** *argo* el, **6.** *ABD- argo* 5 dolarlık banknot, **7.** *gen.* **fins** *bk.:* **flipper** (2), **8. dorsal ~** : sırt yüzgeci. **pectoral ~** : göğüs yüzgeci, **9.** (balığın vb.) yüzgeçlerini kesmek, **10.** kanatçık/yüzgeç takmak, **11.** yüzgeçlerini hareket ettirmek, (can çekişen balina) yüzgeçleriyle suya vurmak, **12. ~less** : yüzgeçsiz, **13. ~like** : yüzgeç gibi/ biçiminde.

finable = fineable, *sf.* para cezasına tabi. **~ness** : para cezasına tabi olma.

finagle, *f.* **-gled, -gling** *k.d.* **1.** (bir işi kurnazlık ve açıkgözlülükle) başarmak/becermek. **He ~d his way into the job** : Kurnazlıkla işe girdi. **2.** aldatmak, kandırmak, faka bastırmak, dolandırmak, **3.** (hile ile/kurnazlıkla) elde etmek. *to ~ free tickets.* **4. finagler** : dolandırıcı, hilekâr. ***e.a.-*** *2. cheat, swindle, 3. wangle, 4. cheater, swindler.*

final, *sf.&is.* **1.** son, en son, sonuncu. *Z is the ~ letter in the alphabet. one ~ point. ~ examinations/installment. a ~ cup of coffee before we left.* **2.** nihaî. *the ~ goal. a ~ result.* **3.** kesin, kat'î. *a ~ decision.* **4.** *huk.* temyizi olanaksız, temyiz edilemez. *The decisions of the judge will be ~.* **5. ~s** : (a) final, kesin sonuç veren oyun, son ve kat'î spor maçı, (b) son sınav, dönem sonu sınavı, **6.** (gazete) son baskı. ***e.a.-*** *1. last, 2. ultimate, 3. conclusive, decisive.*

finale, *is.* **1.** *müz.* bitiş, final, **2.** kesin/kat'î sonuç.

finalism, *is. fels.* erekçilik, gayecilik : evrende her şeyin bir gayeye yönelik olduğuna inanan felsefe.

finalist, *is.* finalist : finale kalan/en son yarışmaya katılan oyuncu/atlet.

finality, *is., ç.* **-ties 1.** kesinlik, kat'iyet. **with ~** : kesinlikle, kat'î/kesin olarak. *"No!" He said with ~.* **He spoke with an air of ~** : Kesin bir tavırla konuştu. **2.** son olma, sona erme, sona ermiş olma, **3.** *fels. bk.:* **finalism.**

finalize, *f.* **-lized, -lizing 1.** sonuçlandırmak, sonuca ulaştırmak, nihayetlendirmek, nihayete erdirmek, sonuca bağlamak, **2.** bitirmek, tamamlamak, (müzakerelerde) anlaşmaya varmak. *We should ~ by the end of the week.* **3. finalization** : sonuçlandırma, sonuca ulaştırma/bağlama, nihayetlendirme, bitirme, tamamlama, anlaşmaya varma.

finally, *zf.* **1.** (en) sonunda/nihayet, son olarak. *They talked about it for hours, ~ they decided not to go.* **~ I would like to say...** : Son olarak şunu söylemek isterim... **2.** kesinlikle, kesin/kat'î olarak, kat'iyetle, tamamıyla. *It's not ~ settled yet.* **3.** son söz olarak, velhasıl. ***e.a.-*** *1. at last, lastly, in the end, ultimately, eventually, 2. conclusively, decisively, irrevocably, completely, definitively.*

finance, *is.&gl.f.* **-nanced, -nancing 1.** maliye, malî işler, maliyecilik. **Minister/Ministry of ~** : Maliye Bakanı/Bakanlığı, **2. ~s** : malî durum, gelir, malî kaynaklar, **3.** sermaye sağlamak/temin etmek, finanse etmek, parasını temin etmek, (bir işin/girişimin) masraflarını karşılamak. *This project will be ~d by increased taxes.* **4.** malî işlerini yönetmek/idare etmek, **5. ~ bill** : vergi kanunu, hükûmete gelir sağlatan kanun, **6. ~ company** : kredi kurumu : teminat/ipotek karşılığında borç para/kredi veren kurum. ***e.a.-*** *2. revenue, funds, income.*

financial, *sf.* **1.** malî, akçalı, maliyeye/paraya ait, maliye+, para+. **~ operations** : malî işlemler. **~ year** : malî yıl, bütçe yılı. **~ adviser** : maliye danışmanı, malî müşavir, **2. ~ly** : malî olarak, malî bakımdan, paraca, sermayece. *This organization is ~ly supported by the government.* ***e.a.-*** *1. fiscal, monetary, pecuniary.*

financier, *is.&f.* **1.** maliyeci, maliye uzmanı, **2.** sermayedar, **3.** *bk.:* **finance** (3, 4).

financing, *is.* sermaye temini/yatırımı, sermaye, yatırım, yapım anamalı, finansman.

finback, *is. zool.* Fin balinası *(Balaenoptera physalus)* : Atlantik ve Pasifik kıyılarında görülen, sırt yüzgeci büyük, boyu 18-21 m olan bir balina türü. ***e.a.-*** *rorqual, finback whale.*

finch, *is. zool.* ispinoz (kuşu) : ispinozgillerden serçe, çapraz gaga, keten kuşu, iri gaga vb. gibi kuşlardan herhangi biri *(Fringillidae* familyası). **bullfinch** : şakrak kuşu. **chaffinch** : ispinoz. **goldfinch** : saka kuşu. **greenfinch** : ispinoz.

find, *is.&f.* **found, finding 1.** (a) bulmak. **to ~ a job** : iş bulmak. **He found a dime in the street** : Sokakta on kuruş buldu. (b) buluş, bulgu, keşif, bulunan (kıymetli) şey, **2.** erişmek, ulaşmak, elde etmek. **I hope you'll ~ happiness someday** : İnşallah bir gün mutluluğa erişirsin. *The water will soon ~ its highest level.* **3.** keşfetmek. *Columbus found America.* **4.** (kaybolan bir şeyi) tekrar bulmak, ele geçirmek, **5.** kavuşmak, (yeniden) elde etmek. *to ~ one's voice.* **6.** anlamak, (tecrübe vb. ile) öğrenmek, tespit etmek. *to ~ sth to be true.* **It has been found that...** : Anlaşılmıştır ki/tespit edilmiştir ki... **7.** (hesaplayarak bulmak, sonucuna varmak. *to ~ the sum of several numbers.* **8.** *huk.* (a) hükmetmek, hükme varmak, bulmak. *to ~ a person guilty.* (b) (jüri/mahkeme kararını, hükmünü) açıklamak, tebliğ etmek. *Have they found their verdict yet?* **9.** temin/tedarik etmek. *to ~ food and lodging for a friend.* **10.** (mahkeme/jüri) karar vermek. **The jury found for the plaintiff** : Jüri davacı lehinde karar verdi. **11. ~ expression in (of a feeling)** : (duygu) ... şeklinde ifadesini bulmak/tezahür etmek, açıklanmak, **12. ~ fault with ...** : ...-e kusur bulmak, şikâyet etmek, **13. ~ favor in** ***s.o.*****'s eyes** : birinin gözüne girmek/teveccühünü kazanmak, **14. ~ it in one's heart/in oneself to** : kıyabilmek, içi götürmek, ...derecede insafsız olmak. *How can you ~ it in your heart to beat that child?* **15. ~ oneself** : kendine gelmek, öz benliğini/şahsiyetini bulmak, kendi kabiliyet ve meziyetlerini keşfetmek, **16. ~ one's feet** : durumu düzeltmek, kendini geçindirecek hâle gelmek, yeteneklerini geliştirmek, **17. ~ one's tongue/voice** : (fikrini/düşüncesini) çekinmeden söylemek, açık konuşmak, **18. ~ out** : (a) gerçeği öğrenmek/keşfetmek/bulup çıkarmak. **find s.o. out** : birinin ne mal olduğunu anlamak, (b) anlamak, farkına varmak, haberdar olmak, **19. ~ wanting** : kusurlu bulmak, umduğu gibi çıkmamak. **be found (to be) wanting (in)** : yeterli/lâyık görülmemek, **20. all found** : (ücrete ek olarak) yiyip içme ve yatma (dahil). *The cook gets $60 a week and all found.* **21. take (sth/s.o.) as one finds (it/him)** : (bir şeyi/kimseyi) olduğu gibi kabul etmek, hoş görmek. *We always eat in the kitchen; you'll have to take us as you find us!*

finder, *is.* **1.** bulan, keşfeden, bulucu, kâşif, **2. viewfinder** *d.d.* (foto) vizör, fotoğraf makinesinde fotoğrafı alınan bölge sınırını gösteren cihaz, **3.** *astr.* buldurucu : gözetlenecek gök cisminin kolay bulunması için büyük teleskopa takılan geniş açılı küçük teleskop, **4.** aracı, mutavassıt, komisyoncu. **~'s fee** : komisyon, **5. ~s keeper = finding's keeping** : bulanın malı, kayıp eşyayı bulanın onu kendine mal etmesi.

***fin de siècle**, Fr.* **1.** asrın/yüzyılın sonu, özellikle XIX. yy. sonu, **2.** (XIX. yy. sonuna doğru) (a) sanattaki incelik, toplumsal değerlerdeki değişme vb. ile ilgili, (b) çökmüş, soysuzlaşmış, münkariz.

finding, *is.* **1.** buluş, keşif, bulgu, **2.** bulma, bulunmuş şey, **3.** hüküm, karar, varılan sonuç. *The committee will publish its ~s next month.* **4. ~s** : terzi, kunduracı vb. sanatkârların kullandığı) alet/edevat, takım. *A jeweler's ~s include swivel, clasps, and wire.*

fine^{1}, *sf.* **finer, finest 1.** güzel, âlâ. mükemmel. *a ~ house/woman/view.* **2.** ince. *~ wire/thread/sand.* **the ~r points of sth** : bir şeyin incelikleri, **3.** keskin. *a ~ tool/edge.* **4.** iyi, açık, berrak. **~ weather, 5.** hassas. *a ~ instrument.* **6.** ince ruhlu/duygulu. *a ~ musician.* **7.** hünerli, marifetli, iyi yetişmiş, **8.** nazik, kibar. **~-spoken** : kibar konuşan, **9.** zarif, **10.** narin, **11.** gösterişli, süslü. **~ feathers make ~ birds** : Süslü elbiseler insanı kibar gösterir. **12.** güzel, yakışıklı. *a ~ young man.* **13.** saf, arı, katıksız, katışıksız, **14. prices are cut very ~** : fiyatlar asgarî hadde indirilmiştir, **15. one ~ day** : günün birinde. **one of these ~ days** : gün olur zaman olur, günün birinde, **16. to put too ~ a point on it** : ince eleyip sık dokumak. ***e.a.-1.** excellent, superior, perfect, select, **2.** thin, **3.** keen, sharp, **8.** elegant, exquisit, polished, refined, **9.** ornate, elegant, **10.** delicate, subtle, **11.** showy, smart, **12.** good-looking, handsome, **13.** pure.* ***k.a.- 2.** coarse, thick, **3.** blunt.*

fine^{2}, *zf.* **1.** *k.d.* mükemmel (bir şekilde), kusursuz, çok iyi, âlâ. *She cooks ~. It suits me ~. The machine works ~ if you oil it.* **2.** zarif/kibar bir şekilde, kibarca, zarafetle, **3.** ince ince, (çok) ince. *Cut up the vegetables very ~.* **4. cut/run it ~** *k.d.* ucu ucuna getirmek, çok az zaman bırakmak. *You're cutting it a bit ~ if you want to catch 5.30 train.*

fine^{3}, *f.* **fined, fining 1.** inceltmek, (ince)toz hâline getirmek/gelmek. **~ down/away/off** : incelmek, inceltmek, **2.** arıtmak, tasfiye etmek, arınmak, tasfiye olmak, **3.** ufal(t)mak, küçül(t)mek, **4.** para cezası kesmek/hükmetmek, para cezasına çarptırmak. ***e.a.- 2.** purify, clarify, **3.** diminish.*

fine^{4}, *is.* **1.** para cezası. *He had to pay a $50 ~.* **2.** *huk.* arazi tasarruf hakkının yenilenmesi karşılığında derebeyine ödenen ücret, **3.** hukukî davada zarar gören lehine hükmedilen tazminat, **4.** *esk.* (her çeşit) ceza, **5.** *müz.* son, **6.** *esk.* son, sonuç, **7. in fine** : (a) özetle, kısaca, hulâsaten, (b) sonuç olarak, binnetice. ***e.a.- 4.** penalty, **5&6.** end, conclusion, **7.** (a) briefly, in short, (b) finally, in conclusion.*

fineable/fineableness, *bk.:* **finable/finableness.**

fine art(s), *is.* güzel sanat(lar).

fine-cut, *sf.* ince kıyım, ince kıyılmış. *~ tobacco.*

fine-draw, *gl.f.* **-drew, -drawn, -drawing 1.** belirsiz/kaynatma dikiş dikmek, **2.** (son derece) inceltmek, (tel vb.) ipince yapmak, **3. ~n** : (a) belirsiz (dikiş), (b) pek ince. *a ~n distinction. a ~n wire.*

fine-grain, *sf.* ince taneli, hassas (fotoğraf).

fine-grained, *sf.* **1.** ince elyaflı (odun vb.), **2.** *bk.:* **fine-grain.**

finely, *zf.* **1.** inceden inceye, güzel bir şekilde, **2.** ince ince. *~ chopped onions.*

fineness, *is.* **1.** incelik, zarafet, güzellik, **2.** arılık, safiyet, bir alaşımdaki saf altın miktarı (karat veya binde olarak).

fine print = small print, *is.* ince baskı : bir sözleşme/kontrat/sigorta poliçesinde sınırlamaları açıklayan ve asıl metinden daha ince basılmış olan maddeler.

finery, *is., ç.* **-eries 1.** süs, şıklık, gösterişli giyim/süs, ziynet, **2.** *bk.:* **refinery**. ***e.a.-*** *1. ornament, decoration.*

fine herbes, *is.* ince kıyılmış baharat otları (nane, kekik, maydanoz, dereotu vb.).

finespun = fine-spun, *sf.* **1.** ince, ince eğrilmiş (iplik), **2.** son derece ince/zarif/kibar/narin.

finesse, *is.&f.* **-nessed, -nessing 1.** incelik, zarafet, güzellik, nezaket, **2.** ustalık, maharet. **He handled the meeting with great ~** : Toplantıyı büyük bir maharetle yönetti. **3.** hile, kurnazlık, **4.** ustalıkla/maharetle yönetmek/idare etmek, **5.** kurnaz davranmak, **6.** (briç) elinde daha yüksek değerde kart olduğu halde küçük değerli kart oynama(k).

finest, *sf.&is., ç.* **1.** en güzel/zarif/kibar/güzel vb. (**fine** sıfatının üstünlük derecesi), **2.** polis memurları : genellikle şehir ve bölge adlariyle beraber kullanılır. *the city's ~.*

fine structure, *is.* ince yapı : elektron mikroskobunda incelenen biyolojik yapı.

fine-tooth comb, *is.* **1.** sık tarak, **2.** **(go over) with a fine-tooth comb** : inceden inceye, büyük bir dikkatle/titizlikle, kılı kırk yararcasına (incelemek/araştırmak). *They went over the company's records with a fine-tooth comb but could find nothing wrong.*

fine-toothed, *sf.* **1.** ince (dişli). *a ~ comb/saw.* **2.** **go over with a ~ comb** *: bk.:* **fine-tooth comb** (2).

fine-tune, *gl.f.* **-tuned, -tuning 1.** *rad. TV* ince/hassas ayar yapmak, **2.** *k.d.* düzeltmek, yoluna koymak, (gelişme/kararlılık vb. sağlamak için) en uygun yöntemleri uygulamak. *to ~ the nation's economy.*

fine-tuning, *is.* ince ayar(lama).

finfish, *is.* balık, yüzgeçli hakikî balık. *bk.:* **shellfish.**

finfoot, *is., ç.* **-foots** *zool.* yüzgeç ayaklı (kuş) *(Helior-nithidae)* : su tavuğu, yaban ördeği gibi Asya, Afrika ve G Amerika'da yaşayan su kuşları. **~ed** : yüzgeç ayaklı.

finger^{1}, *is.* **1.** parmak, elin başparmaktan başka herhangi bir parmağı. **first/index ~** : işaret/şehadet parmağı. **second/middle ~** : orta parmak. **third/ring ~** : yüzük parmağı. **little ~** : küçük parmak, serçe parmağı, **2.** eldiven parmağı, **3.** (uzunluk ölçüsü olarak) parmak genişliği, **4.** parmak boyu/uzunluğu, 11.5 cm, **5.** gösterge, ibre, müşir gibi parmağa benzer şey. *the ~ on the speedometer.* **6.** (makine parçalarında) çıkıntı, **7.** **be/feel all ~s and thumbs = one's ~s are all thumbs** : âciz kalmak, işin üstesinden gelememek, becerememek, sakarlığı üzerinde olmak. *I feel all ~s and thumbs. My ~s are all thumbs today, I really couldn't play the piano.* **8.** **burn one's ~s = get one's ~s burnt** : (başkasının işine karışarak) başına dert açmak, belâyı satın almak. **burn one's ~s (over sth)** : (bir şeyden) ağzı yanmak, **9.** **have a ~ in the pie** : (a) ilişiği/çıkarı olmak, (b) katılmak, iştirak etmek, (bir işe) karışmak/ burnunu sokmak, müdahale etmek, (c) çorbada tuzu olmak, dahli/etkisi olmak, (işin içinde) parmağı olmak, **10.** **have green ~s** : eli bereketli olmak, sebze/çiçek vb. yetiştirmekte usta olmak, **11.** **have sth. at one's ~ ends/tips** : bir işin ehli olmak, künhüne vakıf olmak, girdisini çıktısını bilmek, **12.** **keep one's ~s crossed** : (bir işte) başarı dilemek, başaracağını ummak, sonuçtan ümitli olmak/ümidini kesmemek. **Keep your ~s crossed while I take the test** : Bana sınavda başarı dile/başarım için dua et. **Keep your ~s crossed!** Maşallah de! Nazarın değmesin. **13.** **lay a ~ on** : kılına dokunmak/zarar vermek, elini sürmek. **I won't let anyone lay a ~ on him** : Onun kılına dokundurtmam. *It's not my fault, I never laid a ~ on her.* **14.** **lay/put one's ~ on** : (a) üstüne basmak, tam isabet ettirmek, olduğu gibi hatırlamak, göstermek, (b) (isabetle) bulmak, bulup çıkarmak, keşfetmek. *I can't quite put my ~ on what's wrong with the engine.* **lay one's ~ on the cause** : sebebini bulmak, meselenin esasına parmağını basmak, **15.** **My ~s are itching to do it** : Bunu yapmak için sabırsızlanıyorum, bir an önce yapmaya can atıyorum. **16.** **not lift a ~** : dokunmamak, ilişmemek, kendi hâline bırakmak, kılı kıpırdamamak, ilgilenmemek, **17.** **raise/lift/stir a ~** : imdadına koşmak, yardıma çalışmak. *He was the only one who lifted a ~ to save the child.* **18.** **put the**

~ on *argo* (a) (suç ortağını) polise haber vermek, ihbar etmek, ele vermek, (b) soyulacak evi/kurbanını) seçmek, **19. slip through one's ~s** : sıvışmak, kaçıp kurtulmak, elinden kaçmak. **let slip through one's ~s** : elinden kaçırmak, **20. twist around/round one's little ~** : parmağında/parmağının ucunda oynatmak, her istediğini/dediğini yaptırmak. *She can twist her father round her little ~.* **21. work one's ~s to the bones** : çok sıkı çalışmak.

finger^{2}, *f.* **1.** parmakla dokunmak, ellemek, el sürmek. *She ~ed the soft silk.* **2.** *müz.* (a) parmakla çalgı çalmak, **3.** notaların hangi parmakla çalınacağını göstermek, **4.** çalmak, aşırmak, **5.** parmak şeklinde uzanmak, çıkıntı yapmak, **6.** parmakla göstermek/işaret etmek, **7.** *ABD* ele vermek, polise ihbar etmek/göstermek. ***e.a.-*** *3. steal, pilfer.*

finger alphabet = finger-language, *is.* (sağır ve dilsizlerin) parmak lisanı.

finger board = fingerboard, *is.* **1.** (keman/ut vb.) sap, **2.** (piyano) klavye. ***e.a.-*** *2. keyboard.*

finger bowl = finger-glass, *is.* (sofrada) el tası : parmak yıkamak için içine su konulan kap.

fingerbreadth, *is.* parmak genişliği 18-25 mm.

fingered, *sf.* **1.** parmaklı (çok defa son ek olarak kullanılır : *stubby-~, five-~, a light ~ pickpocket* gibi), **2.** lekeli, lekelenmiş, ellenmiş (mal, kumaş), **3.** *zool. bot.* parmaklı, parmak gibi uzantıları olan, **4.** *müz.* çalarken hangi parmağın kullanılacağı işaretlenmiş. ***e.a.-*** *3. digitate.*

fingerer, *is.* (eldivene) parmak yapan.

finger hole, *is.* **1.** (nefesli sazlarda) parmak deliği, **2.** (telefon kadranında, yuvarlama topunda vb.) tutamak, parmak oyuğu.

fingering, *is.* **1.** parmaklama, parmakla dokunma, elleme, yoklama, **2.** *müz.* parmakla saz çalma, (b) çalarken hangi parmağın kullanılacağını gösteren işaret(ler).

fingerless, *sf.* parmaksız.

fingerling, *is.* **1.** parmak büyüklüğünde balık yavrusu, **2.** küçük/ufak/parmak kadar şey.

fingernail, *is.* tırnak.

finger paint, *is.* parmak boyası, çocukların parmakla resim yapması için peltemsi boya.

finger-paint, *f.* parmakla resim yapmak.

finger painting, *is.* **1.** parmakla (boyalı) resim yapma, **2.** parmak boyası ile yapılmış resim.

finger plate, *is.* elleme levhası : kapı vb. de el sürülen yerin kirlenmemesi için konulan madenî/plâstik/cam levha.

finger post, *is.* **1.** parmak şeklinde işaret levhası, **2.** (bir şeyin anlaşılmasını sağlayan) kılavuz, rehber.

fingerprint, *is.&f.* parmak izi (almak/çıkarmak). **~ing** : parmak izini alma/çıkarma.

fingerstall, *is.* (yaralı parmağa konulan) parmak koruyucusu.

finger-tight, *sf.* el ile sıkıştırılmış.

fingertip, *is.&sf.* **1.** parmak ucu, **2.** yüksük, parmak ucu koruyucusu, **3.** parmak ucuna kadar uzanan, **4. at one's ~s** : hazır, emre âmade, elinin altında. **have sth. at one's ~s** : çok iyi bilmek, derin vukufu olmak, girdisini çıktısını bilmek. *You'd better ask Cahit, he's got the whole subject at his ~s.* **5. to the~s = to one's ~s** : tam(amıyla), hakikî, katıksız, sapına kadar. **He's a soldier right to his ~s** : Tam/hakikî bir askerdir.

finger wave, *is.* (parmakla yapılan) saç ondülesi.

finial, *is.* **1.** *mim.* bina tepesindeki süs, **2.** ucu yukarı dönük uç tezyinatı, **3. ~ed** : tepesi süslü.

finical, *sf.* **1.** *bk.:* **finicky**, **2.** *esk.* çok ayrıntılı/teferruatlı, **3. ~ity = ~ness** : titizlik, müşkülpesentlik, **4. ~ly** : titizlikle, müşkülpesentlikle.

finickin = finicking = finnicking, *sf. bk.:* **finicky.**

finicky = finnicky, *sf.* **1.** titiz, müşkülpesent, kılı kırk yaran, meraklı, ince eleyip sık dokuyan. *He's terribly ~ about his food.* **2. finickiness = finickingness** : titizlik, müşkülpesentlik. ***e.a.-*** *1. fussy, finical, fastidious.*

finis, *is., ç.* **finises** son, netice, nihayet, bitiş, bitim. ***e.a.-*** *end, conclusion.*

finish^{1}, *f.* **1.** bit(ir)mek. *to ~ a job. He ~ed his speech and sat down.* **~ third** : (yarışta) üçüncü gelmek. **We ~ed up all squares** : Berabere kaldık/ödeştik. **2.** sona er(dir)mek, ikmal et(tir)mek, son bulmak. *to ~ school. to ~ a semester.* **~ in a point** : sivri bir uçla son bulmak (ucu sivri olmak), **3.** *gen.* ~ **up/off** : tüketmek. *to ~ up a can of paint.* **4.** *gen.* ~ **off** : telef etmek, yok etmek, mahvetmek, (işini) bitirmek, öldürmek. **He's ~ed** : İşi bitti, mahvoldu. *This spray will ~ off the cockroaches.* **5.** *gen.* ~ **up** : tamamlamak, yapıp bitirmek. *She ~ed up a painting. They hope to ~ their new home before winter.* **6.** cilâ vurmak. *We ~ed the desk in antique red lacquer.* **7.** *esk.* ölmek, **8.** ~ **with** : (a) kullanıp/okuyup vb. bitirmek. *Have you ~ed with my book yet?* (b) ilgisi kalmamak, ilişkiyi/ilgiyi/münasebeti kesmek. **I've ~ed with him** : Onunla ilgim kalmadı. **Wait till I've ~ed with him** : Ona dünyanın kaç bucak olduğunu gösteririm. ***e.a.***- *1&2. complete, terminate, conclude, close, 3. consume, 4. kill, destroy, defeat, 6. polish, perfect, 7. die.*

finish^2, *is.* **1.** son, nihayet. **fight to the ~** : sonuna kadar mücadele (etmek). **be in at the ~** : (yarış, dövüş vb.) sonunda bulunmak/katılmak, **2.** bitiş, bit(ir)me. *a close ~.* **3.** ölüm. **a fight to the ~** : ölünceye kadar mücadele, **4.** cilâ, rötuş. *a glossy ~.* **5.** (bina içindeki) süs, tezyinat, **6.** (boya vb.) son tabaka, cilâ, perdah, **7.** son tabaka olarak kullanılan malzeme. ***e.a.***- *1. end, termination, conclusion, 4. polish.*

finished, *sf.* **1.** bitmiş, sona ermiş. *Everything is ~ between us.* **2.** tamamlanmış, bitirilmiş, ikmal edilmiş, mamul. *the ~ product/article.* **3.** kusursuz, mükemmel. *a very ~ performance.* **4.** hünerli, marifetli, usta. *a ~ musician/violonist.* **5.** (takati) tükenmiş/bitmiş/kalmamış, bitkin, ümitsiz, takatsiz, bitmiş, mahvolmuş. *I'm ~; I'll never succeed in life now, I've lost my job.* ***e.a.***-*1. ended, 2. complet(ed), 3. polished, 4. skilled, 5. doomed, condemned.*

finisher, *is.* **1.** bitiren, ikmal eden, tamamlayan (kimse), **2.** fabrikada çıkacak ürünlerin son işlerini yapan işçi/makine, **3.** son/nihaî darbe, ezici darbe.

finishing, *sf.* **1.** bitirici, tamamlayıcı, **2.** perdah, cilâ, bitirme+, **3.** ~ **nail** : yuvarlak başlı süs çivisi, **4.** ~ **school** : genç kızları toplum hayatına hazırlayan orta dereceli özel okul.

finite, *sf.* **1.** sınırlı, mahdut, sonlu, sonu olan, fâni. *Death ends our ~ existence. A ~ number of possibilities. Light moves at a ~ speed.* **2.** *mat.* (a) sonlu. ~ **difference** : sonlu kalan. ~ **difference equation** : sonlu kalanlar denklemi. ~ **dimensional space** : sonlu boyutlu uzay. ~ **extension field** : sonlu genişleme oyutu. ~ **function** : sonlu işlev. ~ **induction** : sonlu tümevarım. ~ **intersection property** : sonlu kesişim özelliği. ~ **partial sum** : sonlu tikel toplam. ~ **set** : sonlu küme. (b) sonsuz veya sonsuz küçük olmayan, (c) sıfırdan farklı, sıfır olmayan, **3.** ölçülebilir, sayılabilir, **4.** *gr.* belgin, belgili, çekimli : ait olduğu şahıs, miktar, zaman, koşul vb. belirli olan. ~ **verb** : belgin/çekimli eylem, **5.** ~**ly** : sınırlı/sonlu/mahdut bir şekilde, **6.** ~**ness** : sınırlılık, sonluluk, mahdutluk.

finitude, *is.* sınırlılık, sonluluk, mahdutluk.

fink, *is.&gs.f.* *argo* **1.** grev bozan, oyun bozan, kalleş, **2.** (iş hayatında) casus, **3.** muhbir, jurnalcı, **4.** hoşa gitmeyen kimse, **5.** (polise) ihbar etmek, **6.** grevi bozmak, oyunbozanlık/kalleşlik yapmak. ***e.a.***- *1. strikebreaker, 2. labor spy, 3. informer, stool pigeon, 4. jerk, 5. squeal, 6. scab.*

fin keel, *is. den.* kotra omurgası.

Finland, *is.* Finlandiya. ~**er** : Finlandiyalı, Fin.

finless, *sf.* yüzgeçsiz.

finlike, *sf.* yüzgeç gibi, yüzgece benzer.

finmark = finnmark, *is.* Finlandiya markı.

Finn, *is.* **1.** Fin, Finlandiyalı, **2. Finnish** *d.d.* Fince, Fin dili, **3.** Fince konuşan.

finnan haddie = finnan haddock, *is.* tütsülenmiş mezit balığı.

finned, *sf.* yüzgeçli.

Finnic = Finnish, *sf.&is.* **1.** Fince, Ural dillerinin Fin dalı, **2.** Finceye ait.

finnicky, *sf. bk.:* **finicky.**

Finnish, *bk.:* **Finnic.**

finnmark, *is. bk.:* **finmark.**

Finno-Ugric, *is.&sf.* Ural dillerinin Fin-Macar grubu : Fince, Macarca, Estonca.

finny, *sf.* **-nier, -niest 1.** yüzgeçli, yüzgece benzer, yüzgeci olan, **2.** balıklı, balığı bol olan. ***e.a.***- *1. finned.*

FIO = *Free In and Out* : girişi ve çıkışı serbest.

finochio, *is. bot.* rezene *(Foeniculum vulgare dulce)* : taze filizleri salata/gıda olarak yenilen bir bitki. **Florence fennel, sweet fennel** *d.d.*

fin ray, *is.* yüzgeç kılçığı, balık yüzgecinin ışınlara benzeyen ince kemikleri.

fiord = fjord, *is.* fiyort : kıyıları kayalık/dağlık/uçurum şeklinde dar ve uzun körfez.

fioritura, *is., ç.* **-ture** *müz.* süs notası, esas melodiye ait olmayan nota. *e.a.- ornament, embellishment.*

fipple, *is. müz.* sesleç, ağızlık, zorzup : nefesli çalgıların ağız kısmında çalgıcının içine üflediği delikli ağızlık. ~ **flute** : zurna, kaval, ağızlıklı flüt.

fique, *is. bot.* fik *(Furcraea macrophylla)* : nergisgillerden Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen Hint kenevirine benzer elyaflı bir bitki.

fir, *is.* **1.** *bot.* köknar *(Abies),* **2.** köknar kerestesi, **3. scotch ~ = yellow ~** : sarıçam *(Pinus sylvestris),* **4. silver ~** : gümüş selvi, akçam *(Picea pectinata),* **5. ~ cone** : kozak.

Firdausi = Ferdus = Firdousi = Firdusi, *is.* Firdevsî (932-1020).

fire^{1}, *is.* **1.** ateş. *She's afraid of ~. Put more wood on the ~.* **2.** alev, kıvılcım, **3.** yangın. **~ bucket** : yangın (söndürme) kovası. **~ hazard** : yangın tehlikesi çok olan yer. **~ insurance** : yangın sigortası. *A great ~ destroyed the furniture factory.* **4.** ocak, soba, yemek pişirmekte kullanılan/sıcaklık veren araç. *Put the kettle on the ~.* **5.** (elmas vb. de) parlaklık, parıltı, ateş/alev gibi parıltılı şey. *The ~ of a diamond. The ~ of lightning. An insane ~ in his eye.* **6.** yakıcı ihtiras/tutku, gayret, şevk, tehalük, cezbe, sanat heyecanı, hırs. *The boy is full of ~ and courage.* **7.** hayal gücü, zekâ, **8.** yangı, humma, hastalık ateşi, hararet, **9.** azap, işkence, mihnet. *the ~s of persecution.* **10.** (ateşle) dağlama, işkence için ateşe atma, **11.** (alkollü içkilerde) sertlik, keskinlik, yakıcılık, **12.** kıvılcım, şerare. *to strike ~ from stones.* **13.** (ateşli silâhla) ateş etme, ateş. **to open ~** : ateş açmak. **cease ~** : ateş kesmek. **running ~** : yaylım ateş, **14.** yıldız vb. gibi parlak cisim, **15.** *mec.* (a) yağmur : birbiri arkasına dizili olaylar zinciri. **a ~ of questions** : soru yağmuru. (b) çatma, şiddetli tenkit, sözle hücum, **16.** *esk.* şimşek, yıldırım, **17. between two ~s** : iki ateş arasında, zor/çıkmaz durumda. **be between two ~s** : iki ateş arasında kalmak, her iki tarafın da hücumuna uğramak, çıkmaza saplanmak, **18. blow (up) a ~** : ateşi körüklemek, **19. catch ~ = catch on ~** : ateş almak, tutuşmak, alevlenmek. *First the paper caught ~ and then the sticks.* **20. go through ~ and water** : her şeyi/her türlü tehlikeyi göze almak, her mihnete/meşakkate katlanmak, kendini ateşe atmak, **21. ~ and sword** : (savaşta) yakıp yıkma, kılıçtan geçirme, katliam, **22. hang ~** : (a) (mermi, bomba vb.) geç patlamak, (b) gecik(tiril)mek, ertele(n)mek, geriye/sonraya bırak(ıl)mak, muallâkta/askıda kalmak. *The new project is hanging ~.* **23. heap coals of ~ on one's head** : fenalığa karşı iyilik yaparak birini utandırmak/mahcup etmek. *Jean Valjean stole the Bishop's silver, but the Bishop heaped coals of ~ on his head by giving silver to him.* **24. lay a ~** : ateşe hazırlamak: odun, kömür, çıra, kâğıt vb. dizip yakmaya hazır hâle getirmek, **25. make a ~** : ateş yakmak. **make up a ~** : ateşe (odun, kömür vb.) eklemek, ateşi sürdürmek, **26. miss ~** : (a) (silâh, mermi vb.) patlamamak, ateş almamak, (b) başaramamak, başarısızlığa uğramak, isabet ettirememek, beklenen etkiyi uyandıramamak. *The joke missed ~.* **27. on ~** : (a) tutuşmuş, yanmakta. **be on ~** : yanmak. *The house is on ~.* (b) ateşli, istekli, gayretli, şevkli. **get on like a house on ~** : : hızla ilerlemek/gelişmek; çok iyi anlaşmak, canciğer olmak, **28. open ~** : ateş açmak, ateşe başlamak, **29. play with ~** : ateşle oynamak, tehlikeli bir işe girişmek, **30. pull (sth) out of ~** : güçlüklere rağmen başarmak, (yapıncaya kadar) akla karayı seçmek. **We just pulled the game out of the ~** : Maçı güç belâ kazandık. **Pull one's chestnut out of the ~** : paçayı kurtarmak, bir işten zararsız sıyrılmak, **31. set ~ to = set on ~** : (a) ateşe vermek, tutuşturmak, yangın çıkarmak, yakmak, (b) kışkırtmak, tahrik etmek, alevlendirmek, gayret vermek, **32. set the Thames on ~** : yararlı bir iş yapmak, bir işe yaramak, yaraya merhem olmak. *Jim's a nice boy but he'll never set the Thames on ~.* **33. set the world on ~** : üstün derecede başarı kazanmak, dünyaya ün salmak, **34. strike ~** : (a) kıvılcım saçmak, (b) tepki yapmak, **35. St. Elmo's ~** : gemici nuru : fırtınalı havalarda geminin direğinde ara sıra görülen kıvılcım, **36. The fat's in the fire** *bk.:* **fat**, **37. (to be) out of the frying pan into the ~** : yağmurdan kaçarken doluya tutulmak, bir tehlikeden kurtulup daha fenasına yakalanmak.

38. There's no smoke without ~ : Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. **39. under ~** : (a) ateş altında (özellikle askerî birlik). *to show courage under ~.* **be under ~** : düşman ateşine maruz kalmak. (b) tenkide/eleştiriye maruz, muaheze edilen, hücuma uğramış. ***e.a.- 2.*** *flame, blaze, flare,* ***3.*** *conflagration,* ***5.*** *brilliance, brightness, luminosity,* ***6.*** *ardor, enthusiasm, passion, fervor,* ***8.*** *fever, inflammation,* ***9.*** *ordeal, trial,* ***13.*** *shooting,* ***16.*** *lightning, thunderbolt,* ***27.*** *(a) ignited, burning, afire, (b) eager, ardent, zealous,* ***31.*** *(a) burn, ignite, (b) excite, arouse, inflame.*

fire^2, *f.* **fired, firing 1.** (silâhla) ateş etmek, (silâhı) ateşlemek/patlatmak/atmak. *The police ~d at the running criminals. He ~d his gun at them.* **~ a broadside** *den.* borda ateşi açmak, geminin bir tarafındaki bütün toplarla ateş açmak, **2.** yakmak, ateşe vermek, ateşlemek, ateşle dağlamak. **~ a horse** : bir atı dağlamak. **~ a boiler** : kazanı yakmak, **3.** alevlendirmek, tutuşturmak, **4.** pişirmek. *Bricks are ~d to make them hard.* **5.** canlandırmak, gayrete getirmek, **6.** ilham/heyecan vermek, **7.** teşvik/tahrik etmek, harekete geçirmek, uyandırmak. *Stories of adventure ~ the imagination. Your speech ~ed the crowd's admiration.* **8.** (dinamit vb.) patlatmak, atmak. **~ a mine** : mayın/lâğım patlatmak, **9.** *k.d.* (işinden) kovmak, azletmek, *argo* sepetlemek. *Get out! You're ~d!* **10.** *k.d.* atmak, yağdırmak. *to ~ a stone through the window.* **11.** *esk.* (ateş ederek) püskürtmek, kovmak, **12.** yanmak, alevlenmek, ateş almak, tutuşmak, iştial etmek, **13.** (ateş/alev gibi) parlamak. **~ up** : (a) fayrap etmek, (b) birdenbire kızmak/parlamak, **14.** (arzu, ihtiras vb. ile) tutuşmak, yanmak, heyecanlanmak. *I was ~d with the desire to visit İstanbul.* **15.** (silâh vb.) atmak, sıkmak. *to ~ a rocket. to ~ at a fleeing enemy.* **~ a volley** : yaylım ateşi açmak, **16.** (yaprak) sararmak, kızarmak, **17.** (patlamalı motorda yakıt, hava karışımını) ateşlemek, tutuşturmak, iştial ettirmek. *~ an engine.* **18. ~ away** *k.d.* (a) durmadan konuşmak, (b) soru yağmuruna tutmak. **~ a question a s.o.** : birine anî sual sormak, **19. ~ away!** Haydi! Başla! **20. ~ off** : (a) (tuğla, seramik vb.) pişirmeyi tamamlamak, (b) *k.d.* hemen göndermek, (c) ateş etmek, fişek atmak, **21. firer** : ateşleyen, ateş yakan, ateş eden, tutuşturan. ***e.a.- 2&3.*** *ignite, light, kindle,* ***6.*** *inspire, dismiss, sack,* ***10.*** *throw, hurl.*

fire alarm, *is.* **1.** yangın alarmı/işareti, **2.** yangın zili.

fire-and-brimstone, *sf.* **1.** hırslı, öfkeli, ateş püskürən, **2.** cehennemî, cehennem korkusu veren. *a ~ sermon.*

fire ant, *is. zool.* kızıl karınca *(Solenopsis invicta)* : G Amerika'dan ABD'ye gelmiş kırmızı renkli, tahripkâr ve zehirli bir karınca türü.

firearm, *is.* ateşli silâh.

fireback, *is.* **1.** ızgaradaki ateş tuğlaları, **2.** kızıl sülün, Asya sülünü *(Lophura).*

fireball, *is.* **1.** *As.* kumbara, **2.** ateş topu (güneş vb.), **3.** akan yıldız, ışıklı meteor, **4.** küresel fanus/avize, **5.** atom bombası patlayınca hasıl olan ateş topu, **6.** *k.d.* çok gayretli/çalışkan işçi, enerjik kimse.

firebase, *is. As.* (topçu) ateş mevzii.

fire bed, *is.* ocak, demirci ocağı.

fire beetle, *is.* ateş böceği *(Pyrophorus)* : Antil adalarında yaşayan bir tür ateş böceği.

fire bell, *is.* yangın zili/çanı.

firebird, *is. ABD- k.d.* ateş kuşu : tüyleri kızıl, turuncu renkli çeşitli kuşlara verilen ad.

fire blight, *is.* kızılsam : elma, armut, ayva vb. meyvelerde *Erwinia amylovora* bakterilerinin sebep olduğu ciddî bulaşıcı hastalık.

fireboard, *is.* ocak/şömine kapağı/tahtası.

fireboat, *is.* yangın söndürme/itfaiye gemisi.

firebomb, *is.&f.* **1.** yangın bombası (atmak), **2. ~er** : (a) yangın bombası atan kimse, (b) **water bomber** *d.d.* su püskürtme uçağı, **3. ~ing** : (a) yangın bombası atma/kullanma, (b) (orman yangınını söndürmek için) uçaktan su püskürtme.

firebox, *is.* **1.** ocak, **2.** lokomotif ocağı, **3.** yangın ihbar kutusu : yangın çıkınca itfaiye merkezine alârm göndermeye mahsus düzenek/tertibat, **4.** *esk. bk.:* **tinderbox** (1).

firebrand, *is.* **1.** yanan/alevli odun parçası, meş'ale, öksü, **2.** fesatçı, kundakçı, tahrikçi, **3.** çok enerjik kimse, ateş parçası. ***e.a.- 2.*** *hothead, agitator.*

firebrat, *is.* ocak biti *(Thermobia domestica)* : sıcak evlerde, fırın, kalorifer kazanı ve boruları civarında yaşayan, elbiselere, duvar kâğıtlarına, nişastalı maddelere zarar veren ufak, kanatsız ve kabuklu bir böcek.

firebreak, *is. ABD* yangın durdurucu (bölge) : ormanlarda yangının yayılmasını önlemek için ağaçları kesilen bölge.

firebrick, *is.* ateş tuğlası, ateşe dayanıklı tuğla.

fire brigade, *is.* itfaiye (teşkilâtı).

firebug, *is. ABD- k.d.* kundakçı, kasten yangın çıkaran kimse. ***e.a.-*** *incendiary, pyromaniac, arsonist.*

fire chief, *is.* itfaiye müdürü.

fire clay, *is.* ateş tuğlası kili, ateşe dayanıklı kil.

fire cock, *is.* yangın musluğu. ***e.a.-*** *fire plug, fire-hydrant.*

fire company, *is.* **1.** itfaiye/yangın söndürme bölüğü, **2.** *Brit.* yangın sigorta şirketi.

fire control, *As.* ateş idaresi/güdümü : özel cihazlarla gemi/topçu ateşinin güdümlü mermilerin hedefe isabetinin gözlem ve ayarı.

firecracker, *is.* patlangaç, havaî fişek.

firecrest = fire-crested wren, *is.* sürmeli çalı kuşu *(Regulus ignicapillus)* : kırmızı tepelikli çalı kuşu.

fire-cure, *gl.f.* **-cured, -curing** (tütünü) tütsülemek, tütüne çeşni/koku vermek için açık ateş ve dumana maruz bırakmak. **~d tobacco** : tütsülenmiş tütün.

firedamp, *is.* (maden ocaklarında) metan, tutuşur gaz, grizu.

fire department, *is.* **1.** itfaiye teşkilâtı, yangın söndürme kurumu, **2.** itfaiye erleri.

firedog, *is.* (ocağın) kütük demiri. ***e.a.-*** *andiron.*

firedrake, *is.* (efsanevî) ateş saçan ejderha.

fire drill, *is.* yangından korunma talimi.

fire-eater, *is.* **1.** ateşbaz, ateş yutan hokkabaz, **2.** kavgacı/kabadayı/mütecaviz kimse, **3. fire-eating** : kavgacı(lık), kabadayı(lık), mütecaviz(lik).

fire engine, *is.* yangın tulumbası, itfaiye arabası.

fire escape, *is.* yangın merdiveni.

fire extinguisher, *is.* yangın söndürücü, söndürme aleti.

firefang, *gs.f.* çürümek, küflenmek, oksitlenerek bozulmak (saman, hububat, peynir, gübre vb.).

firefight, *is. As.* ateş teatisi, ateş muharebesi, müsademe, vuruşma.

fire fighter, *is.* itfaiyeci, yangın söndürme eri.

fire fighting, *is.* yangın söndürme.

fireflaught, *is. İsk.* **1.** şimşek (parıltısı), **2.** kayan yıldız, **3.** *bk.:* **aurora borealis**, **4.** sinirli, çabuk öfkelenen/parlayan kimse. ***e.a.-*** *1. lightning, 2. shooting star.*

firefly, *is., ç.* **-flies** ateş böceği *(Lampyridae).* ***e.a.-*** *glowfly, lightning bug, glowworm.*

firefoam , *is.* yangın söndürme köpüğü.

fireguard, *is.* **1.** ocak siperi : kıvılcım sıçramasına karşı ocak önüne konulan tel kafes, **2.** yangın güvenlik bölgesi : yangının sirayetini önlemek için yanıcı maddelerden arıtılmış bölge. ***e.a.-1.*** *firescreen.*

firehall, *is. bk.:* **fire station.**

fire-hazard, *is.* yangın tehlikesi yaratan şey/yer.

fire-hose, *is.* itfaiye hortumu.

firehouse, *is., ç.* **-houses** *bk.:* **fire station.**

fire-hydrant, *is.* yangın musluğu. ***e.a.-*** *fireplug, firecock.*

fire irons, *ç. is.* maşa, kürek vb. ocak aletleri.

fireless, *sf.* **1.** ateşsiz, **2.** *mec.* cansız, **3. ~ cooker** : ısısaklar tencere : çabuk soğumaması için ısı kaybına karşı yalıtılmış tencere.

firelight, *is.* alev, parıltı, ateşten çıkan ışık.

firelock, *is.* **1.** çakmaklı tüfek, **2.** *esk.* çakmaklı tüfeği taşıyan asker. ***e.a.-*** *1. flintlock.*

fireman, *is., ç.* **-men** **1.** itfaiyeci, **2.** (lokomotifte) ateşçi, **3.** *ABD- den.* ateşçi, gemi makinelerinin bakım ve işletilmesinden sorumlu bahriye eri, **4. visiting ~** : *ABD- k.d.* ağırlanacak misafir.

fire marshall, *is.* **1.** itfaiye şefi, **2.** *As.* yangın söndürme subayı.

fire-new, *sf. esk.* yepyeni, taptaze, yeni fırından çıkmış. ***e.a.-*** *brand-new.*

fire-office, *is.* yangın sigorta şirketi.

fire opal, *is.* ateş opali, kızıl güngözü taşı.

firepan, *is.* **1.** mangal, **2.** ızgara, **3.** (çakmaklı tüfekte) çakmak.

firepink, *is. bot.* ateşpembe *(Silene virginica)* : D ABD'de yetişen kırmızı çiçekli sinekkapan.

fireplace, *is.* **1.** ocak, şömine, süs ocağı, **2.** ateşlik, ateş yakılan yer. ***e.a.***- *1. hearth.*

fireplug, *is.* yangın musluğu. ***e.a.***- *hydrant, fire-cock.*

fire-policy, *is.* yangın sigorta poliçesi.

fire pot, *is.* **1.** ateşlik, fırın/soba vb. nin ateş yanan yeri, **2.** pota. ***e.a.***- *2. crucible.*

fire power = firepower, *is. As.* **1.** ateş gücü, **2.** (askerî birliğin, gemi, uçak veya silâhın) toplam atışı, **3.** bir takımın kazanma yeteneği.

fireproof, *sf.&f.* ateşe dayanır/yanmaz/ateş geçmez (hâle getirmek). ***e.a.***- *incombustible.*

fireproofing, *is.* **1.** ateşe dayanır/yanmaz/ateş geçmez hâle getirme, **2.** yanmaz/ateşe dayanıklı malzeme.

firer, *is.* **1.** ateşçi, ateşe kömür atan, **2.** ateş yakan, yangın çıkaran, **3.** nişancı, silâhla ateş eden, **4.** (cinsine/atış hızına göre) silâh. **a rapid firer** : seri ateşli silâh.

fire-raiser, *is.* kundakçı, kasten yangın çıkaran kimse.

fire-raising, *is.* kundakçılık, kasten yangın çıkarma.

fire-reel, *is. Cnd. bk.:* **fire engine.**

fire-resistance, *is.* ateşe dayanıklılık.

fire-resistant, *sf.* ateşe dayanıklı.

fire room, *is. den.* kazan dairesi. ***e.a.***- *stokehold, stokehole.*

fire sale, *is.* yangında hasar gören malın ucuz satışı.

fire screen, *is. bk.:* **fireguard.**

fire ship, *is.* ateş veya kundak gemisi : ateşlenerek düşman gemileri/tesisleri üzerine salıverilen içi patlayıcı madde dolu gemi.

fireside, *is.&sf.* **1.** ocak başı. *to sit by the ~.* **2. hearth-side** *d.d.* ateşlik: ocakta/fırında ateşin kapladığı saha ve çevresi, **3.** aile ocağı, ev, yurt, **4.** ocak başı(nda bulunan). *a ~ chair.* **5.** samimî, sıcak, candan, teklifsiz, senli benli. **a ~ chat** : samimî konuşma, ocak başı sohbeti. *A report written in ~ language.*

fire station, *is.* itfaiye merkezi. **station house, firehouse** *d.d.*

firestone, *is.* **1.** yanmaz taş, **2.** *esk.* çakmak taşı.

fire-stop, *is.&f.* **1.** yangın durdurucu : yangının sirayetini önlemek için bina vb. boşluklarına doldurulan yanmaz malzeme, **2.** yanmaz malzeme kaplamak.

firestorm, *is.* **1.** büyük yangın : geniş bir alanı kaplayan ve söndürülemeyen yangın, **2.** büyük galeyan, kaynaşma, kargaşalık, taşkınlık, gösteri. *a ~ of protest.* ***e.a.***- *2. outburst, upheaval, disturbance.*

firethorn, *is. bot.* kuş alıcı *(Pyracantha coccinea)* : beyaz çiçekli, kırmızı meyveli bir tür funda.

fire tongs, *is.* **1.** maşa, **2.** demirci kıskacı.

fire tower, *is.* yangın kulesi.

firetrap, *is.* yangın tuzağı : yangın hâlinde içinden kolay kaçılamayan bina vb.

fire truck, *is.* itfaiye/yangın söndürme arabası.

fire-walker, *is.* ateş korları üzerinde yalın ayak yürüyen.

fire wall, *is.* **1.** yangın duvarı : yangının sirayetini önlemek için yapılan duvar, **2.** *hv.* uçak motorunu uçağın gövdesinden ayıran yanmaz duvar.

firewarden, *is.* yangın bekçisi, yangından korunma ve yagın söndürme işlerine nezaret eden görevli.

firewater, *is. k.d.* alkollü içki : likör, viski vb. (K Amerika kızılderililerinin uydurduğu kelime).

fireweed, *is.* yakı otu, yangın yerlerinde çabuk biten bitki(ler). *ör.:* söğüt otu *(willow herb).* ***e.a.***- *pilewort.*

firewood, *is.* **1.** yakılacak odun, çıra, **2. ironwood** *d.d. bot.* sert ağaç *(Cyrilla racemiflora)* : Orta Amerika ve GD ABD'de yetişen odunu sert bir ağaç ve bu ağacın odunu.

firework, *is.* **1.** *gen.* **~s** : donanma fişeği, havaî fişek, **2. ~s** : (a) havaî fişek gösterisi, (b) (iki kişi arasında) tartışma, heyecanlı atışma/münakaşa, öfkeli çıkışma, azarlama. *There'd be ~s if you annoy the teacher by talking in class.* (c) parlak sanat gösterisi. *~s of virtuosity.*

fireworm, *is.* **1.** ateş böceği, **2.** yangın güvesi *(Rhopo-bota naevana)* : larvası kızılcık yapraklarını yiyip bitkiyi yanmış gibi gösteren bir tür güve.

fire-worship, *is.* ateşe tapma. **~per** : ateşe tapan, mecusî, zerdüştî.

firing, *is.* **1.** ateşleme, ateş yakma, ateşe verme, dağlama, ateş etme, silâh atma, **2.** yakıt, yakacak (madde), **3.** (çini ve çömlekleri) fırınlama, pişirme, **4.** (bitki: çorak toprakta) kavrulma, **5.** ~ **line** *As.* (a) ateş hattı, (b) ateş hattında savaşan birlikler, (c) ön cephe, **6. be in (on) the ~ line** : hücuma maruz kalmak, muaheze edilmek, sorumlu tutulmak, **7.** ~ **pin** : ateşleme iğnesi : ateşli silâhlarda füzeye çarpıp mermiyi ateşleyen iğne, **8.** ~ **range** : (a) ateş menzili, menzil, ateşli silâhın mermiyi atabildiği en büyük uzaklık, (b) ateş sahası, ateşli silâhlarla atış talimi yapılan yer, **9.** ~ **squad** : ateş müfrezesi/mangası : (a) idam mahkûmunu kurşuna dizen, veya, (b) ölünün mezarı başında saygı gösterisi olarak havaya ateş eden askerî müfreze.

firkin, *is.* **1.** ufak varil/fıçı (yağ vb. koymağa mahsus), **2.** çeyrek varil, 9 galon 40.9 l (İngiliz sıvı ölçüsü).

firm^1, *sf.* **1.** sert, katı, pek, sıkı. **become ~** : sertleşmek, katılaşmak. ~ **ground** : sert toprak. **to stand ~** : sıkı durmak. ~ **friends** : sıkı dostlar, **2.** sağlam, dayanıklı, sarsılmaz, muhkem. **I'm on ~ ground** : Sağlam temele/zemine dayanıyorum. **a ~ belief/conviction** : sarsılmaz inanç/kanaat. *That chair is not ~ enough to stand on.* **3.** kararlı, azimkâr, ciddî, durağan, sarsıntısız, hareketsiz. *a ~ step. You must be ~ with your children.* **be ~ about sth** : bir şey üzerinde ısrar etmek, **4.** sabit, değişmez, dönmez. *Prices are still ~. The pound stayed ~ against the dollar.* **5.** metin, kuvvetli, sıkı. **stand ~** : metin olmak, sıkı durmak, dayanmak. **to hold ~** : sıkı tutmak, **6.** kesin, kat'î. *a ~ expression. a ~ purpose.* ~ **order** : kesin sipariş. **I have a ~ belief in telling the truth** : Gerçeği söylemek gerektiğine kesin inancım vardır. **7.** güvenilir, devamlı. *a ~ friend.* ***e.a.-1.*** *hard, solid, rigid, stiff,* ***2.*** *strong, well-founded,* ***3.*** *resolute, positive, determined,* ***4.*** *steady, set, definite, immutable,* ***5.*** *strong, unyielding, vigorous,* ***6.*** *definite, final,* ***7.*** *steadfast, enduring, unwavering.* ***k.a.- 1.*** *yielding, soft, loose, flabby, limp, drooping,* ***2.*** *weak.*

firm^2, *f.* pekiş(tir)mek, katılaş(tır)mak, sağlamlaş(tır)mak, sabitleş(tir)mek, kat'ileş(tir)mek. *The jelly ~ed quickly. The government must act to ~ the prices up.* ***e.a.-*** *tighten, strengthen, harden.*

firm^3, *is.* şirket, firma, ticarethane, ortaklık. ***e.a.-*** *company, business, concern, house.*

firmament, *is.* **1.** sema, gök(yüzü), gökkubbe, asuman, **2.** *esk. bk.:* **basis**, **3. ~al** : semavî, gökyüzüne ait. ***e.a.- 1.*** *heavens, sky.*

firman, *is.. ç.* **-mans** *T.* ferman, buyruk.

firmer chisel, *is.* (marangozlukta) saplama keskisi.

firmly, *zf.* **1.** sağlamca, sağlam/sabit bir şekilde, muhkemce, **2.** kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î olarak, **3.** metanetle, kuvvetle, sebatla.

firmness, *is.* **1.** sağlamlık, muhkemlik, katılık, sertlik, sıkılık, **2.** kesinlik, kat'iyet, **3.** metanet, sebat, istikrar, dayanıklılık, kavilik.

firn, *is. meteor. bk.:* **névé**

firry, *sf.* **1.** köknarlı, köknarı bol olan, **2.** köknardan yapılmış, **3.** köknara ait.

first^1, *sf.* **1.** ilk, birinci. *The ~ day of the week.* **For the ~ time** : ilk olarak. ~ **edition** : birinci baskı, **2.** ilkel, temel, baş, en büyük. *~ principles.* **3.** *sin.* ön, öncelik. **~-release** : öncelik oynatımı. ~ **screening** : ön oynatım. ~ **run theater** : öncelik oynatımı sineması, **4.** *müz* (a) en tiz, (b) en tiz perdeden (çalan/okuyan), **5. at ~** : ilk önce, önceleri, önceden, evvelemirde. *At ~ I didn't like her, but now I do.* **6. at ~ hand** : dolaysız, aracısız, doğrudan doğruya, **7.** ~ **come ~ served** : sıra ile, geliş sırasıyla, **8.** ~ **in ~ out** : (satılan mal) ilk giren ilk çıkan, **9.** ~ **in last out** : (işçiler) ilk iş verilen son çıkarılan, **10.** ~ **thing** : ilk önce, ilk iş olarak, her şeyden önce, evvelâ, evvelemirde, vakit geçirmeden, derhâl. *I'll do it ~ thing in the morning.* **11.** ~ **things ~** : önce en önemli işler, ehemmi mühimme tercih etmek gerekir, **12. from the (very) ~** : başlangıçtan beri, derhâl, görür görmez. **I knew I was in love from the very ~** : Görür görmez ona âşık olduğumu anladım. **13. the ~** : hiç, zerre kadar, en ufak. *I haven't the ~ idea what it means. They don't know the ~ thing about it.* ***k.a.-*** *last.*

first^2, *zf.* **1.** ilk önce, her şeyden/hepsinden önce, evvelemirde. **~(ly), let me deal with the most important problem** : İlk önce en önemli sorunu ele alayım. **2.** ilk (olarak/defa). **When I ~ met her** : Onunla ilk tanıştığım zaman... **at ~** : ilk önce, evvelce, evvelâ.. **3.** ...daha iyi, evlâ. **I'd die ~** : Ölürüm daha iyi. **4.** ...-den önce/evvel. *Before we go I must ~ change my clothes.* **5.** önceleri, ilk zamanlarda. *~ there were no bus service in our district.* **6. ~ and foremost** : ilk önce, her şeyden önce/evvel, en önemlisi, en başta. *He's written many different kind of books, but he's ~ and foremost a poet.* **7. ~ and last** : bir kere..., evvelemirde, en önemlisi, hepsinden daha önemli olarak, daima, herşeyi hesaba katarak, genellikle. *Although he served in governments, he was ~ and last a great soldier.* **8. ~ of all = ~ off = in the ~ instance = in the ~ place** : ilk önce, en evvel, her şeyden önce, evvelemirde. *~ of all let me say how glad I am to be here. ~ off, let's see where we agree and disagree.* **9. ~ or last** : er geç, eninde sonunda.

first^3, *is.* **1.** (zaman, sıra, rütbe, durum vb. itibarıyla) birinci, ilk, başta gelen. **the ~ two** : (baştan itibaren) ilk ikisi, **2.** başlangıç. **from the ~** : başlangıçtan beri, başından itibaren. **from ~ to last** : baştan başa, başından sonuna kadar, **3.** (ayın) ilk günü, (bir çağın/saltanatın) ilk yıl (ı), (bir dizide) ilk eleman. **4.** (yarışmada) birincilik, **5.** *oto.* birinci vites, **6.** *müz.* (benzer aletlerde) tiz sesli olan, **7.** (İngiliz üniversitelerinde) sınıf/ders birincisi, birinciliği kazanan, **8. ~s** : en iyi cins eşya/mal, **9. first base** *d.d.* (a) (beyzbolde) koşucunun ilk ulaşacağı üs, (b) ilk amaç/hedef, bir işte ulaşılmak istenen ilk aşama, **10. to get to ~ base** *k.d.* ilk amaca ulaşmak, ilk aşamasını başarmak. *His plan never got to ~ base.*

first aid, *is.* ilk yardım. **first-aid** : ilk yardım+.

first aide-de-camp, *is.* başyaver.

first-born, *sf.&is.* **1.** ilk doğan, **2.** ilk çocuk, **3.** ilk ürün, ilk sonuç. ***e.a.-*** *1. eldest, first-begotten.*

first cause, *is.* **1.** ilk neden : Aristo felsefesinde müsebbibi evvel, **2.** *b.h.* Allah, Cenabıhak.

first class, *is.* **1.** birinci mevki/sınıf/derece/rütbe vb. **2.** (tren, uçak, vapur vb.) birinci/lüks mevki, **3.** *ABD* (bazı koşulları sağlayan) posta müraselâtı, birinci sınıf posta (mektup, kart vb.).

first-class, *sf.&zf.* **1.** en üstün nitelikli, âlâ, mükemmel, en iyi, en üstün. *Your work is ~, I'm very pleased with it.* **2.** birinci/lüks mevki (ile). *I always travel ~. We have plenty of space in the ~.* **3.** öncelikli, ayrıcalıklı. *~ treatment.*

first cost, *is.* maliyet fiyatı.

first cousin, *is.* halazade, teyzezade, amcazade, dayızade.

First Day, *is.* pazar, ilk gün : *Society of Friends* tarafından kullanılır. ***e.a.-*** *Sunday.*

first-day cover, *is.* ilk gün damgasıyla damgalı pul/zarf.

first-degree burn, *is. patol.* hafif yanık : yanan yüzeyde kızartı, ateş, ağrı ile beliren, fakat kabarma ve kömürleşme göstermeyen yanık.

first edition, *is.* ilk baskı.

first estate, *is.* ilk toplumsal / siyasal sınıf : Fransa'da ruhban, İngiltere'de Lordlar kamarasındaki başpiskopos ve piskoposlar.

first family, *is.* **1.** eşraf, âyan : bir şehrin en tanınmış/soylu ailesi, **2.** *b.h. ABD* bir devletin/ülkenin/şehrin en büyük idarî amirinin ailesi, **3.** bir yere/koloniye ilk yerleşen aile.

first floor, *is.* **1.** *ABD* zemin kat, **2.** (Avrupada, bazan ABD'de) birinci kat, zemin katın üstü. ***e.a.-1.*** *ground floor.*

first fruits, *ç. is.* **1.** turfanda, ilk çıkan meyve, **2.** ilk ürün/semere : bir girişimin ilk sonucu/ürünü.

first-generation, *sf.* ilk kuşak/nesil : yabancı ülkede doğmuş ve sonradan ABD vatandaşı olmuş veya yabancı anne, babadan ABD'de doğmuş kimse.

firsthand = first-hand, *sf.&zf.* aracısız, dolaysız, vasıtasız, ana kaynaktan, doğrudan doğruya. *~ information. He got the information ~.*

first intention, *man. bk.:* **intention** (4a).

First International, *is.* Milletler Arası İşçi Birliği : Bütün dünya işçilerinin çıkarlarını korumak için kurulmuş sosyalist örgüt (1864-1876).

first lady, *is.* **1.** *ABD- b.h.* Baş kadın : Cumhurbaşkanının eşi, **2.** bir meslekte/sanatta vb. en çok başarı ve ün sağlayan, en önde gelen kadın.

first lieutenant, *is. As.* üsteğmen.

first light, *is. den.* şafak, fecir, tan, günün ilk ışığı.

first-line, *sf.* **1.** ateş hattında/ileri hatta bulunan, hemen savaşa/hizmete hazır. ~ *troops.* **2.** çok önemli, üstün nitelikli.

firstling, *is.* **1.** (kendi türünde) başta gelen, öncü, **2.** ilk doğan (hayvan), ilk döl.

First Lord, *is. Brit.* Birinci Lord, başkan, büyük bir devlet dairesinin başı. **First Lord of the Admiralty** : Amirallik Dairesi Başkanı.

firstly, *zf.* ilk olarak, ilk önce, her şeyden önce/evvel, evvelâ, evvelemirde.

first mate, *is. den.* kaptan yardımcısı, ikinci kaptan. **chief mate, chief officer, first officer, mate** *d.d.*

first mortgage, *is.* birinci derece ipotek.

first-mortgage, *sf.* birinci derece ipotekli.

first name, *is.* ad, isim. ***e.a.-*** *given name.*

first night, *is.* açılış gecesi, ilk gece, gala gecesi.

first-night, *sf.* ilk gece+, gala+. ~ **show** : gala gösterisi. ~**er** : gala seyircisi, ilk gececi : oyunların ilk temsilini muntazaman izleyen seyirci.

first offender, *is.* ilk defa suç işleyen kimse.

first officer, *is.* **1.** *bk.:* **first mate**, **2.** *bk.:* **copilot.**

first paper, *is. ABD- k.d.* vatandaşlığa kabul için yapılan ilk müracaat (1952'den sonra kaldırılmıştır).

first person, *is. gr.* **1.** ilk şahıs, mütekellim : dil bilgisinde konuşan şahsı gösteren zamir, fiil, vb. **2.** kelimelerin konuşan şahsı belirten şekilleri. *" I, me, we, us are ~ ~ pronouns."* **3.** anlatımda sık sık ilk şahsın kullanılması. *a novel narrated in the ~ ~.*

first post, *is. Brit.* birinci yat borusu.

first principle, *is.* temel ilke.

first quarter, *is. astr.* ilk dördün, birinci terbi : ay yüzeyinin hilâlden takriben bir hafta sonra 1/4 yüzeyinin aydınlandığı zaman.

first-rate, *sf.&zf.* **1.** birinci sınıf(tan), birinci, **2.** mükemmel, en iyi/âlâ, çok iyi. **to use ~ materials** : en iyi cins malzeme kullanmak. *"How does the cake taste?" "It's ~!"*

first reading, *is.* sunuş : yasa önergesinin meclise ilk sunuluşu.

First Reich, *is.* Mukaddes Roma İmparatorluğu.

First Republic, *is.* (Fransa'da) Birinci Cumhuriyet (1792-1804).

first sergeant, *is. As.* başçavuş.

first-strike, *is.* (atomlu silâhla vurulan) ilk darbe.

first-string, *sf.* **1.** en önemli, başta gelen, tanınmış. *the ~ critics.* **2.** *sp.* birinci küme : devamlı oyunculardan kurulmuş. *a ~ football team.*

first watch, *den.* ilk nöbet, saat 20.00-24.00 nöbeti.

first water, **1.** (mücevher) en halis, saf, **2.** en iyi kalite, en yüksek derece/rütbe. *This is choral music of the ~ ~.*

First World War = World War I, *is.* Birinci Dünya Savaşı, Harbiumumî (1914-1918).

firth = frith, *is. İsk.* haliç, dar ve uzun körfez.

fisc, *is.* devlet hazinesi, krallık hazinesi, maliye. ***e.a.-*** *treasury, exchequer.*

fiscal, *sf.&is.* **1.** hazineye ait, **2.** malî, parasal, akçalı. ~ **year** : malî yıl, bütçe yılı. ~ **agent** : maliye memuru. *Important changes were made in the government's ~ policy.* **3.** (İspanya, Portekiz vb. de) savcı, **4.** damga pulu, **5.** ~**ly** : malî olarak, malî yönden. ***e.a.-*** *2. financial, 3. public prosecutor, 4. revenue stamp.*

fish^1, *is.. ç.* **fish, fishes 1.** balık. **bony ~es** : kılçıklı/kemikli balıklar, **2.** son ek olarak birçok deniz hayvanının adında kullanılır : *starfish, crayfish, jellyfish* gibi, **3.** balık eti, balık etinden yapılan yemek. **We have ~ for dinner** : Akşam yemeğinde balık var. **4. Fishes** *astr.* Balık burcu, **5.** *k.d.* kişi, kimse, şahıs, adam, fert (ekseriya sevilmeyen, acayip, garip kimselerden bahsedilirken kullanılır). **a queer/cold/odd ~** : acayip/soğuk/garip kimse. **He's a queer ~** : Acayip bir adamdır. **Poor ~!** Zavallı adam! *The poor ~ was caught red-handed.* **6.** (tahta, demir vb.) takviye çubuğu, berkitme parçası, **7. All is ~ that comes**

to his net : Ne koparırsa onu kâr sayar (Gelsin de ne gelirse gelsin). **8. cry stinking ~** *bk.:* **stink, 9. drink like a ~** : (alışkanlıktan dolayı) çok/fazla içki içmek, **10. feed the ~es** : (a) balıklara yem olmak, denizde boğulmak, (b) (deniz tutmasından) kusmak, **11. kettle of ~** : (hâlli gereken) iş, sorun, mesele. **A pretty kettle of ~** : Kötü bir iş, güç/çapraşık mesele. **That's another kettle of ~** : O da ayrı bir sorun/ O mesele bambaşka. **12. (like) a ~ out of water** : sudan çıkmış balık (gibi) (çevresine uyamayan, yerini yadırgayan kimse hakkında kullanılır). **He's like a ~ out of water** : Sudan çıkmış balığa benziyor. **13. mute as a ~** : balık gibi dilsiz, **14. neither ~ nor fowl** : ne balık ne kuş; hiçbir özelliği yok; ne kokar ne bulaşır; ne idüğü belirsiz. **Neither ~, flesh nor fowl/good red herring** : Hiçbir şeye benzemez/yaramaz. **15. not the only fish in the sea** *a.s.* Bulunmaz Bursa kumaşı değil ya; Amasya'nın bardağı, biri olmazsa bir daha. *He said he could find other girls, she was not the only ~ in the sea.* **16. other ~ to fry** : daha önemli bir iş. **I've got other ~ to fry** : Yapılacak daha önemli işim var. **17. There's as good ~ in the sea as ever came out of it** *a.s.* Amasya'nın bardağı, biri olmazsa bir daha.

fish^2, *f.* **1.** balık avlamak/tutmak. **~ a river** : bir nehirde balık avlamak. **~ for a trout** : alabalık avlamak. **Let's go ~ing** : Balık avına gidelim. **2.** araştırmak, arayıp taramak. *She ~ed in her purse for a coin/for her key.* **3.** (su, çamur vb. içinde) araştırmak, (suyu) taramak. *~ for pearls.* **4.** *den.* (a) seren berkitmek, (b) takviye/belleme vurmak, uzun tahta/demir çubukla takviye etmek/sağlamlaştırmak. *to ~ a spar.* **~ the anchor** : gemi demirini fışkıya vurmak, **5. ~ for** : (a) yakalamaya/tutmaya/çekmeye çalışmak. *He ~ed for the key with a bent wire.* (b) (dolaylı yollardan/gizlice) elde etmeye çalışmak/uğraşmak. **~ for compliments** : kendini methettirmeye çalışmak, iltifat edilmesini istemek. **~ for information** : gizlice haber almaya çalışmak, ağız aramak, **6. ~ in troubled waters** : bulanık suda balık avlamak, karışık durumdan yararlanarak çıkar sağlamak, **7. ~ out** : (a) (avlaya avlaya) balık bırakmamak, balık neslini tüketmek. **The river is ~ed out** : Nehirde balık kalmadı. (b) seçip almak, **8. ~ or cut bait** : iki şıktan birini seçmek, **9. ~ up/out** : (çekip/bulup) çıkarmak. *I ~ed a coin from my pocket.* **10. ~able** : balık avlanabilir.

fish and chips, *is. Brit.* balık (fileto) ve kızarmış patates.

fish-ball/-cake/-finger, *is.* balık köftesi.

fishberry, *is., ç.* **-ries** balık üzümü *(Anamirta cocculus)* : Hindistan'da yetişen ve pikrotoksin elde etmekte kullanılan bir meyve.

fishbolt, *is.* lama cıvatası.

fishbone, *is.* kılçık.

fishbowl, *is.* **1.** balık kavanozu, **2.** mahremiyeti olmayan/göz önünde bulunan (yer, durum).

fish cake = fish ball, *is.* (patatesli) balık köftesi.

fish crow, *is. zool.* balıkçı karga *(Corvus ossifragus)* : ABD'nin Atlantik kıyılarında balıkla beslenen bir tür karga.

fish duck, *is. bk.:* **merganser.**

fish eagle, *is. bk.:* **osprey.**

fisher, *is.* **1.** balıkçı, balık avcısı, **2.** balıkla beslenen hayvan, **3.** *zool.* pekan *(Martes pennanti)* : KD Amerika'da yaşayan samura benzer etçil hayvan, **4.** pekan kürkü (koyu kahverengindedir). ***e.a.****- 1. fisherman.*

fisherman, *is., ç.* **-men 1.** balıkçı, balık avcısı, **2.** balıkçı gemisi, **3. ~'s bend** : balıkçı düğümü.

fishery, *is., ç.* **-eris 1.** balıkçılık, **2.** balık (çılık) sanayii, **3.** balık tarlası, dalyan, balık yetiştirme/tutma yeri. *Salmon is the main catch in the Pacific fisheries.* **4.** *huk.* balık avlama hakkı.

fish-eye, *sf.* geniş açılı, balık gözü (mercek/objektif). **a ~ lens** : geniş açılı mercek : takriben 180°'lik geniş bir açı içinde dairesel resim çeken objektif.

fish farm, *is.* balık çiftliği, balık üretme alanı.

fish finger, *is. Brit.* balık köftesi. ***e.a.****- fish stick.*

fish flake, *is. Cnd.* balık kurutma plâtformu.

fish flour, *is.* balık unu.

fish fry, *is.* **1.** balık kızartması, kızartılmış balık, **2.** kızartılmış balık yenen piknik vb.

fishgarth, *is.* dalyan.

fishgig, *is.* balık zıpkını/kargısı. **fizgig** *d.d.*

fish glue, *is.* balık tutkalı.

fishgrass, *is. bk.:* **fanworth.**

fish hatchery, *is.* balık üretme yeri.

fish hawk, *is. bk.:* **osprey.**

fishhook, *is.* olta, olta çengeli.

fish house, *is.* balıkhane, (kıyıda) balıkçı kulübesi.

fishily, *zf.* şüpheli bir şekilde.

fishiness, *is.* **1.** şüpheli olma, **2.** balık gibi kokma, **3.** balık lezzetinde olma, **4.** balığa benzeme.

fishing, *is.* **1.** balık avı, balık tutma/avlama, **2.** balıkçılık, **3.** balık avlanan yer, **4.** ağız arama, araştırma, **5.** ~ **boat** : balıkçı kayığı/gemisi, **6.** ~ **expedition** *huk.* (a) ilk soruşturma, istintak, açılacak bir dava ile ilgili bilgileri toplamak için yapılan ilk tahkikat, (b) dava dışı soruşturma, konu dışı sorular, bir dava esnasında sanığa/tanığa esas dava ile ilgisi olmayan sorular sorulması, **7.** ~ **ground** = ~ **banks** : balığı bol bölge, **8.** ~ **hole** : balık kuyusu : kışın balık avlamak için su yüzeyindeki buzda açılan delik, **9.** ~ **line** : olta ipi, **10.** ~ **pole** : olta çubuğu, **11.** ~ **rod** : olta kamışı, **12.** ~**-smack** : küçük balıkçı gemisi, **13.** ~ **tackle**= ~ **gear** : balık(çı) takımı.

fish joint, *is.* lama eki, bağlama demiri ile yapılan ek.

fish knife, *is.* balık bıçağı.

fish ladder = fish pass = fishway, *is.* balık savağı : bir baraj etrafında som balığı vb. nin akıntıya karşı yukarı çıkabilmeleri için yapılmış basamaklı havuz.

fishlike, *sf.* **1.** balık gibi, **2.** *mec.* soğuk, cansız.

fishline, *is.* olta ipi.

fish market, *is.* balık pazarı.

fish meal, *is.* balık unu : yiyeceklere katılan veya gübre olarak kullanılan kurutularak öğütülmüş balık.

fishmonger, *is. Brit.* balıkçı, balık satıcısı.

fishnet, *is.* balık ağı.

fish oil, *is.* balık yağı.

fish pass, *is. bk.:* **fish ladder.**

fish plate, *is.* ek levhası, lama, kenet, bağlama levhası : uç uca getirilen iki çubuğu/rayı vb. birbirine sıkıca tutturmak için ek yerinin yanlarına konulup cıvata ile sıkıştırılan levhalardan her biri.

fish pole, *is. bk.:* **fishing pole.**

fishpond, *is.* balık havuzu, özellikle süs balıklarının bulunduğu havuz.

fishpound, *is.* balık ağı, serme ağ.

fish protein concentrate = FPC, *is.* balık özü : balık unundan elde edilip besinlere eklenen proteince zengin madde.

fishskin disease, *is. patol. bk.:* **ichthyosis.**

fishspear, *is.* balık kargısı, zıpkın.

fish stick, *is. ABD-Cnd.* **1.** balık dilimi : düzgün dikdörtgen dilimler hâlinde kesilip dondurulmuş balık eti, **2.** hazır balık dilimi/porsiyonu : ekmek kırığına bulanıp pişirildikten sonra paketlenip satılan hazır balık yemeği.

fish story, *is. k.d.* martaval, palavra, çok abartılmış/mübalâğalı hikâye.

fishtail, *is.&gs.f. k.d.* **1.** (kuyruğunu bir yandan bir yana hızla çevirerek) uçağı yavaşlatma(k), **2.** (arka kısmı) sağa sola kayma(k), yalpalama(k). *The car ~ed on the icy curve.* **3.** (kuyumculukta) balık kuyruğu : kıymetli taşı tutan üçgen biçimli dört çıkıntı, **4.** ~ **kick** : balık kuyruğu vuruşu : yüzerken iki ayağı birleştirerek suya vurma.

fish warden, *is.* balık zabıta memuru : balık avı yasalarını yürütmekle görevli memur.

fishwife, *is.*, *ç.* **-wives 1.** balıkçı kadın (satıcı), **2.** ağzı bozuk/küfürbaz kadın. **She gossips like a** ~ : Mahalle karısı gibi dedikodu yapar. **She talks like a** ~ : Küfürbaz bir kadın gibi konuşur.

fishy, *sf.* **fishier, fishiest 1.** balık gibi, balık kokusunda/lezzetinde, (şeklen) balığa benzer, **2.** balıklı, balığı bol/çok, balıktan ibaret, **3.** *k.d.* düzmece, yalan, asılsız, inanılması imkânsız. *The fishiest story I've ever heard.* **4.** *k.d.* şüpheli, şüphe uyandıran, güvenilmez, güven/itimat telkin etmeyen, karışık, dalavereli. **That sounds** ~ : Şüpheli görünüyor. **5.** sıkıcı, anlamsız, donuk, renksiz, bulanık. ~ **eyes** : donuk gözler. *e.a.- 3. improbable, unlikely,* **4.** *questionable, doubtful, suspicious,* **5.** *dull, expressionless.*

fishyback, *is.* (yüklü kamyon veya büyük sandıkları) mavna ile taşıma. *bk.:* **birdyback, piggyback.**

fisk, *is. bk.:* **fisc.**

fissate, *sf.* (derin) çatlak/çatlamış, yarık, yarılmış.

fissi- = fiss-, *ön ek* "yarık, çatlak". *ör.: fissirostral.*

fissile, *sf.* **1.** çatlayabilir, yarılabilir, çatlamaya/yarılmaya müsait. ~ *wood/crystal.* **2.** ince tabakalara ayrılabilir, bölünebilir, **3.** *bk.:* **fissionable**, **4. fissility** : çatlayabilme, yarılabilme. ***e.a.-*** *1. cleavable.*

fission, *is.&f.* **1.** çatlama(k), yarılma(k), bölünme(k), parçalanma(k), **2.** *biy.* bölünme : bir canlının bölünerek başka canlılar oluşturması, **3.** *fiz.* **nuclear ~** *d.d.* (çekirdeksel) bölünüm, yarılım : atom çekirdeğinin bölünerek daha hafif atomlar oluşturması ve bu esnada enerji yayılması. *bk.:* **fusion**, **4. ~ bomb** *bk.:* **atomic bomb.**

fissionable= fissile, *sf. fiz.* bölünebilir, yarılabilir. **fissionability** : bölünebilme, yarılabilme.

fissipalmate, *sf.* yarı zar parmaklı : ayak parmakları kısmen zarla bitişik.

fissiparous, *sf.* **1.** *biy.* bölünerek üreyen, **2.** hizipçi, bölünme/ayrılma eğiliminde olan. *He knows how to reconcile ~ elements in his party.* **3. ~ly** : bölünerek, **4. ~ness** : bölünme, bölünerek üreme. ***e.a.- 2.*** *divisive.*

fissiped, *sf.&is. zool.* **1. ~al = ~ial** *d.d.* çok tırnaklı, ayrık parmaklı, ayak parmakları bitişik olmayan (hayvan), **2.** çok tırnaklılar *(Fissipedia)* familyasına mensup hayvan (kedi, ayı vb.).

fissirostral, *sf.* **1.** yarık gagalı (kuş) (kırlangıç, çobanaldatan vb.), **2.** yarık (gaga).

fissure, *is.&f.* **-sured, -suring 1.** yarık, çatlak. *a ~ in a rock.* **2.** yarma, **3.** *anat.* (a) (akciğer vb. gibi organlarda yaratılıştan mevcut olan) yarık, (b) (beyindeki) kıvrım, kıvrımlar arası çizgi, (c) (derideki) çatlak, **4.** çatla(t)mak, yar(ıl)mak, ayırmak, ayrılmak, böl(ün)mek, aç(ıl)mak. ***e.a.-1.*** *cleft,* ***2.*** *cleavage,* ***4.*** *crack, split, cleave, open, divide.*

fist, *is.&f.* **1.** yumruk. *He shook his ~ angrily.* **2.** muşta, **3.** *k.d.* el, **4.** *k.d.* el yazısı, **5.** *bas.* işaret parmağı : önemli bir yeri işaretlemeye yarayan parmak resmi, **6.** avuçlamak, avucunun içine almak, avuçla kavramak/tutmak, **7.** yumrukla(ş)mak, yumrukla döv(üş)mek/vurmak. ***e.a.-1.*** *grip, clunch,* ***3.*** *hand,* ***4.*** *handwriting,* ***5.*** *index*

-fisted, *(son ek)* "yumruklu". **two-fisted** : iki yumruklu. **close-fisted = tight-fisted** : cimri, hasis.

fistfight, *is.* yumruk kavgası, anî dalaşma.

fistful, *is.*. *ç.* **-fuls** *k.d.* avuç dolusu, bir avuç. *The child seized a ~ of nuts.*

fistic, *sf.* yumruksal, yumruklu, yumruk oyunu+, boks+, yumrukla yapılan. **~ heroes** : yumruk oyunu/boks kahramanları. ***e.a.-*** *pugilistic.*

fisticuff, *is.&f.* **1.** yumruk darbesi, **2. ~s** : yumruk kavgası, **3.** yumruk yumruğa kavga (etmek)/dövüşme(k), yumruklaşma(k), **4. ~er** : yumrukla dövüşen

fistula, *is.*. *ç.* **-las, -lae 1.** *patol.* akarca, fistül, **2.** *cer.* akınak, sızınak, **3.** *vet. patol.* irinli yangı, derin cerahatli iltihap (atların omuz başlarında rastlanan vb.), **4.** *esk.* kamış, boru. ***e.a.- 4.*** *reed, pipe, flute.*

fistulous = fistular = fistulate, *sf.* **1.** *patol.* akarcalı, akınaklı, sızınaklı. **~ withers** : atın akarcalı omuz başı, **2.** akarcaya ait, **3.** boru şeklinde, **4.** borulu, boru/boruya benzer parça içeren.

fit^1, *sf.* **fitter, fitting 1.** uygun, münasip, muvafık, elverişli, yarar, yarayışlı. **~ to eat/ drink** : yenilir/içilir. *Is it ~ to eat?* **~ for nothing** : hiçbir işe yaramaz. *This movie is not ~ for children.* **2.** yakışır, yaraşır. ~ *behavior. a dress ~ for a queen.* **3.** yetenekli, yeterli, yetkili, ehil, muktedir. **to be ~ for a job** : işin ehli olmak, bir işe yetenekli/muktedir olmak. **He is not ~ for the post** : Bu mevki için yetenekli değildir. *She's not a ~ person to be in charge of small children.* **4.** değer, lâyık, müstahak. **A dish (meal) ~ for a king** : Krallara lâyık bir yemek. **5.** hazır, amade. *Crops ~ for gathering. Ground ~ for planting.* **He is not ~ to be seen** : (a) âlem içine çıkamaz, (b) çok hastadır, görülemez. **to be ~ for duty** : (a) (hastalıktan sonra) çalışabilecek durumda olmak, (b) (askerlikte) göreve hazır olmak, **6.** zinde, sağlıklı, idmanlı, gürbüz, sıhhati iyi. *I'm not feeling very ~ this morning. He runs 5 km every morning, that's why he's so ~.* **7.~to:**...derecede, raddesinde, -casına/-cesine. **~ to burst** : çatlayacak derecede, çatlarcasına, katılırcasına. **They were laughing ~ to burst** : Katılırcasına gülüyorlardı. **She was crying ~ to break one's heart** : Ağlayışı insanın içini parçalıyordu. ~ **to drop** : nerede ise yıkılacak/düşüp bayılacak, yere yıkılacak derecede. **We worked till we were ~ to drop** : Çalışmaktan ayakta duracak hâlimiz kalmadı. **I feel ~ to drop** : Ayakta duracak hâlim yok/Nerede ise düşüp bayılacağım. **8.** ~ **to hold a candle** *k.d.* kabına erişmek, *mec.* eline su dökebilmek, boy ölçüşebilmek. *He is not ~ to hold candle to Ali when it comes to learning foreign languages.* **9.** ~ **to be tied** *k.d.* (a) çok kızmış, sinirli, (b) sabırsız, patlayacak hâlde, yerinde duramaz (hâlde), **10. (as) ~ as a fiddle** : sırım/çakı/çivi gibi, turp gibi, tam sıhhatli, zinde, **11. dressed up ~ to kill** *ABD- k.d.* çok gösterişli bir şekilde giyinmiş. **12. keep ~** : zindeliğini korumak, sıhhati iyi olmak. *To exercice daily to keep ~.* **13. see/think ~ to do** : (a) uygun/münasip/muvafık görmek. *She may see ~ to ignore the whole incident.* (b) acele karar vermek (ekseriya yanlış/uygunsuz karar). *I don't know why he saw ~ to leave so suddenly.* ***e.a.-*** *1. appropriate, suitable, suited, apt, adapted, applicable, apropos. 2. proper, fitting, befitting, becoming, 3. qualified, competent, 4. worthy, deserving, 5. ready, prepared, 6. healthy.*

fit^{2}, *f.* **fitted, fitting 1.** uy(dur)mak, uygun olmak, uygun hâle getirmek, yakış(tır)mak. *The dress ~s her well/perfectly. The key doesn't ~ the lock.* **It ~s like a glove** : Tıpatıp/tam uydu/yakıştı. **to ~ the action to the word** : özü sözüne uymak, **2.** münasip/muvafık olmak, uygun gelmek, bağdaşmak. ~ **together = ~ in** : birbirine uymak, birbiriyle bağdaşmak. **His plan doesn't ~ mine** : Onun plânı benimkiyle bağdaşmıyor. **3.** hazırlamak. ~ **s.o. for a career** : birini bir mesleğe hazırlamak. *They are receiving preliminary training to ~ them for the expedition.* **4.** (araya) sıkıştırmak, yerleştirmek. *to ~ another appointment into a busy schedule. Can you ~ another book in?* **I'll ~ it in somehow** : Her hâlde (araya) sıkıştırmaya çalışırım. **5.** sığmak. *This dictionary won't ~ in the shelf.* **6.** takmak, donatmak, teçhiz etmek. *The car is ~ted with radial tires. We have ~ed our house up with all modern conveniences.* **7.** dikkatle yerleştirmek/üzerine koymak, ayarlamak. *He ~ed the picture into the frame.* **8.** ~ **in** : uyuşmak, anlaşmak, kaynaşmak. *He doesn't ~ in with another group.* **9.** ~ **on** : (elbise) prova etmek, **10.** ~ **out/up** : ihtiyacını temin etmek, teçhiz etmek, donatmak, giydirip kuşatmak, **11.** ~ **two things together** : iki şeyi birbirine takmak/uydurmak. ***e.a.-*** *1. harmonize, 2. conform, 3. prepare, 6. provide, furnish, equip, 9. place, adjust, 10. supply, equip.*

fit^{3}, *is.* **1.** uyma, uygunluk, uygun gelme, yakışma, münasip olma. *a perfect ~. the ~ of a coat.* **2.** uyan/yakışan şey. **the coat is a good/poor ~** : palto iyi yakışıyor/yakışmıyor, **3.** prova etme, uydurma, ayarlama, yakıştırma, **4. a tight ~** : sıkı geçme.

fit^{4}, *is.* **1.** tutarak, tutarık, tutarga, sara, hastalık nöbeti. **a fainting ~** : bayılma, baygınlık nöbeti. **have a ~** : (a) sarası tutmak, (b) *argo* delirmek, deli olmak. **fall into a ~** : sarası tutmak. **frighten *s.o.* into ~s** : birinin ödünü koparmak, **2.** galeyan, tufan, (hiddet vb. den) köpürme. **a ~ of laughter** : kahkaha tufanı. **be in ~s of laughter** : gülmekten katılmak. **She kept them in ~s of laughter with her jokes** : Şakalarıyla onları gülmekten katılttı. ~ **of anger** : hiddet galeyanı. *In a ~ of anger he hit his friend.* **3.** (duygusal) taşkınlık, feveran, (anî) gayret. *In a ~ of efficiency he answered all his mail in an hour.* **a ~ of industry** : aşırı gayret/çalışkanlık, **4. by ~s and starts = by ~s = in ~s and starts**: rastgele, ara sıra, düzensiz olarak, aklına estikçe. **work by ~s and starts** : düzensiz/aklına estikçe çalışmak, **5. have a ~ of...** : ...damarı tutmak, ...(yapacağı) gelmek/tutmak. **have a ~ of laughter** : gülmesi tutmak. **He had a ~ of idleness** : Tembellik damarı tuttu. **He vill have a ~ when he knows** : Bunu duyarsa adama inme iner. **6. throw a ~** *k.d.* çok kızmak/öfkelenmek, tepesi atmak. ***e.a.-*** *1. paroxysm.*

fit^{5}, *is. esk.* **1.** şarkı, balad, hikâye, **2.** şarkı veya baladın bir parçası, **3.** *İsk.* ayak, adım. ***e.a.-*** *1. son, ballad, story, 3. foot, step.*

fitch = fitchet = fitchew, *is.* **1.** *bk.:* **polecat, 2.** sansar kürkü, **3.** ~ **brush** : kokarca kılından fırça.

fitchy = fitchée, *sf.* (armacılıkta) bir kolu noktalı (haç).

fitful, *sf.* **1.** düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam, süreksiz, kesintili, nöbetli, kaprisli. *a ~ sleep/conver-sation.* **2.** huzursuz, rahatsız. *to spend a ~ night.* **3.** **~ly** : düzensiz/intizamsız/süreksiz bir şekilde, kesintili olarak, huzursuz/rahatsız bir hâlde, **4.** **~ness** : düzensizlik, intizamsızlık, süreksizlik, huzursuzluk, rahatsızlık. ***e.a.-*** *1. irregular, spasmodic, convulsive, intermittent, 2. restless.* ***k.a.-*** *1. constant.*

fitly, *zf.* **1.** uygun/münasip bir şekilde, münasipçe, münasip surette, **2.** uygun/münasip/müsait zamanda, yerinde.

fitment, *is.* **1.** cihaz, teçhizat, takım, **2.** (elbise) prova. ***e.a.-*** *1. equipment, 2. fitting.*

fitness, *is.* **1.** uygunluk, uygun/yerinde/münasip olma, **2.** yetenek, istidat, kabiliyet, liyakat, **3.** zindelik, dinçlik, sağlık, sağlamlık, sıhhati yerinde olma.

fittable, *sf.* **1.** uydurulabilir, yakıştırılabilir, uygun/münasip şekle sokulabilir, bağdaştırılabilir, **2.** takılabilir, donatılabilir, teçhiz edilebilir, **3.** yerleştirilebilir, araya sıkıştırılabilir.

fitted, *sf.* (vücuda) uyan/tam oturan, yakışan. *a ~ dress.*

fitter, *is.* **1.** uyan/yakışan şey/kimse, **2.** (elbise) provacı, prova yapan terzi, **3.** döşemeci, tesisatçı, montör, makine parçalarını monte eden kimse, **4.** tesviyeci, **5.** (seyahat vb. için) malzeme temin eden kimse.

fitting, *sf.&is.* **1.** uygun, münasip, muvafık, elverişli, yerinde, **2.** lâyık, yakışan, yakışır, **3.** uyma, uygunluk, münasiplik, elverişlilik, **4.** (elbise) prova, dene(n)me, **5.** düzenek, tertibat, teçhizat, takım, parça, **6.** **~s** : mobilya, malzeme, dekor, **7.** **~ly** : münasip/uygun/elverişli şekilde, yakışacak/uyacak tarzda, **8.** **~ness** : uygunluk, münasiplik, elverişlilik, yakışma, uyma. ***e.a.-*** *1&2. proper, appropriate, suitable, fit, meet, right, seemly.*

five, *sf.&is.* **1.** beş (sayı), **2.** 5 (rakam), **3.** beş kişilik takım/grup, **4.** (oyun kâğıdında/zarda) beş(li), **5.** **take ~** *k.d.* beş dakika dinlenme/paydos/teneffüs, **6.** *k.d.* beş dolarlık banknot, **7.** **~ year plan** : beş yıllık plân, **8.** **~-and-ten (store) = ~and-dime = dime store = ten-cent-store** : (ucuz satış yapan) tuhafiye mağazası, **9.** **~-day week** : beş çalışma günü olan hafta, cumartesi ve pazar tatil yapılan hafta, **10.** **~ o'clock shadow** : saat beş gölgesi : akşama doğru erkeklerin hafifçe uzayan traşının çehreye verdiği gölge, **11.** **~ hundred** : bir nevi iskambil oyunu, **12.** **~ iron = mashie** : (topa vuran yüzeyi hafif eğimli) golf sopası, **13.** **~ senses** : beş duyu (organı).

five-finger, *is.* **1.** *bot.* beşparmak otu *(Potentilla canadensis)*, **2.** *bk.:* **bird's-foot trefoil**, **3.** *bk.:* **oxlip**, **4.** *bk.:* **Virginia creeper**, **5.** beş kollu deniz yıldızı.

fivefold, *sf.&zf.* **1.** beş kat, beş misli, **2.** beş kısımlı, beş parçalı.

five-gaited, *sf.* beş gidişli (at) : âdeta (**walk**), tırıs (**trot**) ve eşkin (**canter**)'den başka yavaş (**slow**) ve rahvan (**rack**) yürüyüş için terbiye edilmiş.

fivepenny, *sf.* **1.** beş kuruşluk, çeyreklik, beş kuruş değerinde, **2.** 4.5 cm uzunlukta marangoz çivisi.

fivepins, *is.* *Cnd.* beş dikeçlik top yuvarlama oyunu.

fiver, *is.* *argo* beşlik, beş papel, beş dolarlık/sterlinlik banknot.

fives, *ç. is.* *Brit.* bir nevi top oyunu.

five-spot, *is.* **1.** beşli : iskambilde beşli kâğıt, zarda beşli yüz, dominoda beşli parça, **2.** *argo* beşlik (banknot), **3.** *bot.* beşbenek *(Nemophila maculata)* : Kaliforniya'da yetişen, mor benekli beyaz çiçekler açan bir ot.

five-star, *sf.* beş yıldızlı, (rütbesi/derecesi/niteliği vb.) en yüksek/üstün/âlâ. *a ~ general. a ~ brandy. a ~ book.*

fix^1, *f.* **fixed** (or **fixt**), **fixing** **1.** tespit etmek, sağlamca oturtmak/bağlamak/tutturmak, kurmak. *He ~ed the antenna to the roof of the house.* **to ~ one's hopes on sth** : bir şeye ümit bağlamak, **2.** yerleş(tir)mek, takmak, sokmak, koymak. *We ~ed the post in the ground.* **to ~ sth. in one's mind** : bir şey aklına koymak, **3.** saptamak, belirlemek, tayin etmek, kesinleştirmek. **to ~ a price** : fiyatını saptamak. *He ~ed the price at 5 dollars. The decision ~ed his fate.* **on the date ~ed** : saptanan tarihte, **4.** (bakışlarını/dikkatini bir şey üzerine) dikmek/çevirmek/toplamak/teksif etmek. *He ~ed his eyes on the door.* **All eyes were ~ed on her** : Bütün gözler ona çevrilmişti. **5.** (dikkati/gözleri) üzerinde toplamak/tutmak, üzerinden ayırmamak. **~ s.o. with**

one's eyes : birine dik dik bakmak. **He ~ed her eyes with his eyes** : Gözlerini onun gözlerinden ayırmadı. **6.** sağlamlaş(tır)mak, **7.** sabitleş(tir)mek. *to ~ color.* **8.** (sorumluluğu/suçu vb.) bir kimse üzerine atmak, yamamak, isnat etmek. **~ the blame on s.o. :** kabahati birisine atmak. *You can't blame the robbery on him.* **9.** (zaman, yer vb.) kararlaştırmak, tayin/tespit etmek. *We ~ed the date for the wedding. We've ~ed on starting tomorrow. Nothing has been ~ed yet.* **10.** (a) onarmak, tamir etmek. *Can you ~ this radio? I must get my car ~ed.* (b) tedavi etmek, **11.** düzeltmek, düzenlemek, düzene/intizama sokmak, tanzim etmek, tertiplemek, ayarlamak. *Don't worry, I'll ~ it all. I must ~ my files.* **12.** (noksan vb.) tamamlamak, sağlamak, temin etmek, **13.** *k.d.* (el altından/gizlice ve gayrimeşru yollardan) lehine çevirmek, elde etmek, kendine taraftar yapmak, iltimas sağlamak. *to ~ a jury/a game. to ~ the election/the race. Can they ~ the judge?* **14.** (yemek) hazırlamak. *She's ~ing breakfast/lunch/dinner. Let me ~ you a drink. I'll go and ~ us something to eat.* **15.** *k.d.* ödeşmek, hakkından gelmek, öcünü almak, icabına bakmak. **I'll ~ him** : (a) Onun icabına bakarım. (b) Onunla anlaşırım. **16.** *k.d.* (bilhassa ev hayvanlarını) kısırlaştırmak, iğdiş ettirmek, **17.** *kim.* (a) katılaştırmak, sabitleştirmek, kararlı/sabit hale getirmek, (b) havanın azotunu faydalı hale çevirmek, azotlu gübre yapmak, **18.** *foto.* tespit banyosu yapmak. **~ing bath** : tespit banyosu, **19.** (mikroskopla incelemek için) hazırlamak, **20.** *ABD- k.d.* uslandırmak, ıslah etmek, yola getirmek, zapturapta almak, ceza vermek. *A sound thrashing will ~ him.* **21.** *k.d.* hazırlanmak, ...üzere olmak. **I'm ~ing to go** : Gitmeye hazırlanıyorum. **I was just ~ing to call you** : Tam sana telefon etmek üzereydim. **22. ~ on/upon** : karar vermek, karar kılmak, kararlaştırmak, (kararını/fikrini) belirtmek, seçmek. **They finally ~ed on that house** : Nihayet o evde karar kıldılar. **23. ~ up** *ABD- k.d.* (a) hazırlamak, düzene sokmak, düzeltmek, tertip/tanzim etmek, (b) giyinip kuşanmak, süslenmek. *You should ~ up to go to the party.* (c) (ihtiyacını) karşılamak, sağlamak, temin/tedarik etmek, bulmak, misafir etmek. **We must ~ him up with a job/with a nice girl** : Ona bir iş/iyi bir kız bulmalıyız. **They ~ed us up in a good hotel** : Bize iyi bir otel buldular. **We ~ed them up for one night** : Onları bir gece misafir ettik. (d) onarmak, tamir etmek, (e) tedavi etmek, çare bulmak. *The doctor ~ed him up.* ***e.a.-1.*** *fasten, secure, stabilize, establish,* ***2.*** *set, plant, implant,* ***3.*** *establish, define, determine,* ***10.*** *(a) repair, mend, correct, amend, (b) cure,* ***11.*** *arrange, adjust,* ***12.*** *provide, supply,* ***14.*** *prepare,* ***15.*** *get even, revenge,* ***16.*** *catrate, spay,* ***20.*** *chastise,* ***22.*** *decide on, determine,* ***23.*** *(a) arrange for, (b) dress up, (c) furnish, provide, with, (d) repair, renew, (e) cure.*

fix^{2}, *is.* **1.** *k.d.* çıkmaz, güç durum, içinden çıkılmaz bir hâl, belâ, musibet. **to be in/get into a ~** : çıkmaza saplanmak. **What a ~ !** Çattık belâya! **2.** *den.* (geminin/uçağın/gök cisminin) haritadaki yeri. **to take a ~ on** : yerini/mevkiini tayin etmek. **I've got a ~ on him now** : Şimdi yerini tayin ettim. **3.** geminin yerini tespit etme, mevki tayini, **4.** *argo* doz, bir defada zerk edilen eroin veya başka uyuşturucu madde. **to get/give oneself a ~** : (bir dozluk) uyuşturucu ilâç almak/zerk etmek, **5.** *argo* (el altından/gizlice/gayrimeşru yollardan yapılan/sağlanan) düzen, tertip, hile, iltimas. ***e.a.- 1.*** *dilemma, plight, quandary, predicament.*

fixable, *sf.* tespit edilebilir, sağlamlaştırılabilir, saptanabilir, tayin/tespit edilebilir, düzeltilebilir.

fixate, *f.* **-ated, -ating 1.** tespit etmek/edilmek, sağlamlaş(tır)mak, sabit/değişmez hâle getirmek/gelmek, **2.** (gözünü) dikmek, (bakışlarını/dikkatini bir şey üzerinde) toplamak/teksif etmek, **3.** *psikol.* çocukça düşkünlük göstermek, (bir şeye) aşırı derecede bağlanmak/bağlılık göstermek, iptilâ derecesinde tutulmak/tutkunluk göstermek. **~d response** : kökleşmiş tepki, cezalandırma ya da ödülleme yöntemleriyle değiştirilemeyen tepki.

fixation, *is.* **1.** tespit (etme/edilme), sağlamlaştır(ıl)ma, sabitleş(tir)me, sabit/değişmez hâle getirme/gelme, bağla(n)ma, **2.** *psikol.* düşkünlük, (çocukça) iptilâ, tutku, marazî bağlılık. **law of ~** : saplanım yasası, **3.** takınak, sabit fikir, zihin dalgınlığı, düşüncelerin hep aynı şeye takılması, **4.** *kim.* (a) katılaş(tır)ma, uçucu/kararsız maddeyi kararlı/sabit hâle getirme, (b) (renkleri) sabitleştirme, (c) havanın azotunu faydalı bir bileşime çevirme. ***e.a.- 2&3.*** *obsession, preoccupation.*

fixative, *sf.&is.* **1.** tespit edici, saptayıcı, sabitleştirici, değişmekten/solmaktan koruyan, **2. fixatif** *d.d.* (a) tespit maddesi, saptayıcı/sabitleştirici madde, değişmekten/solmaktan koruyan madde, (b) (esanslarda) buharlaşmayı geciktiren madde.

fixature, *is.* briyantin.

fixed, *sf.* **1.** sabit, sağlam, durağan, kımıldamaz, bağlı, **2.** tutturulmuş, tespit edilmiş. *Tables are firmly ~ on the floor.* **3.** (renk) sabit, solmaz, (bakış) sabit, dik. *a ~ dye. a ~ stare/gaze.* **4.** (fikir vb.) sabit, değişmez. *a ~ opinion. He has very ~ ideas on this subject.* **5.** kararlaştırılmış, üzerinde anlaşmaya varılmış. **The date's not completely ~ yet** : Henüz tam bir tarih kararlaştırılmadı. **6.** her yıl aynı tarihe gelen, muayyen, belirli. *a ~ holiday.* **7.** düzenlenmiş, tertiplenmiş, **8.** *k.d.* önceden ayarlanmış, gizlice anlaşmaya varılmış, (rüşvetle vb.) elde edilmiş. *a ~ horse race. a ~ jury.* **9.** maktu, muayyen. *~ charges for taxicabs.* **10.** *kim.* (a) uçucu olmayan, sabit. *a ~ acid.* (b) kararlı bir bileşim yapan, **11.** *ABD- argo* (para, teçhizat vb.) sağlanmış, her şeyi tamam. **well ~** : paralı, zengin. *He's well ~.* **12.** *biy. bk.:* **sessile**, **13. ~ asset(s) = capital asset** : sabit değer(ler), **14. ~ charge(s)** : sabit harcama(lar), **15. ~ cost** : sabit gider/masraf : bakım vb. masrafı gibi üretim seviyesi ile pek az değişen masraf, **16. ~ focus** : sabit odak, **17. ~ liability** : uzun vadeli borç, **18. ~ oil** *kim.* sabit/uçmaz doğal yağ : uçucu olmayan ve leke bırakan yağ (zeytinyağı, hayvanî yağ vb. gibi). *bk.:* **volatile oil**, **19. ~ satellite**: durağan/sabit uydu: yeryüzüne nazaran konumu değişmeyen haberleşme uydusu, **20. ~ star** *astr.* durağan/sabit yıldız, **21. ~ly** : sabit/kararlı bir şekilde, sağlamca, kımıldamayacak şekilde, **22. ~ness** : sabitlik, kararlılık, sağlamlık, durağanlık. ***e.a.-*** *1. rigid, 2. fastened, 3. stable, permanent, set, 4. definite, 5. arranged, decided on.*

fixed idea, *is.* **1.** sabit fikir, **2.** *müz. bk.:* **idée fixe** (2).

fixed-point, *sf. mat.* çakılı nokta : ondalıklarla hesaplamada ondalık noktasının (virgülün) yerinin sabit olması. **~ form** : çakılı nokta biçimi. *bk.:* **floating-point.**

fixed-wing, *sf. hv.* sabit kanatlı (uçak).

fixer, *is.* **1.** tamirci, **2.** *k.d.* rüşvet yediren/gayrimeşru yollardan işini yürüten kimse, *argo* piston, torpil, **3.** *foto.* fiksatif, sabitleştirici ilâç, **4.** *argo* el altından uyuşturucu madde satan kimse.

fixing, *is.* **1.** saptama, tespit etme, bağlama, sağlamlaştırma, onarma, tamir etme, düzenleme, saptayıcı yıkama, sabitleştirme, **2. ~s** *ABD* (Keza *k.d..:* **fixins**) : (a) tertibat, teçhizat, eklentiler, müştemilât, (b) garnitür, esas yemeğin yanındaki çerez/süs kabilinden ilâveler. *A turkey dinner with all the ~s.* ***e.a.-3.*** *(a) appurtenances, (b) trimmings.*

fixity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** durağanlık, sabitlik, süreklilik, kararlılık, değişmezlik, devamlılık, sağlamlık, mukavemet, **2.** durağan/sabit/sürekli/kararlı/sağlam/devamlı şey. ***e.a.-*** *1. stability, permanence, steadiness, firmness.*

fixt, *f. bk.:* **fix** *(geç.z.&sf.f.).*

fixture, *is.* **1.** takıt, eklenti, müştemilât, donatım, duvara/tavana sabit ve sürekli olarak takılı eşya. **a light ~** : sabit lâmba. **kitchen ~** : mutfak donatımı/eşyası, **2.** bir yere bağlı olan kimse/şey, bir yerin yerlisi, demirbaş, sabit eşya. *After 25 years of service, he is considered a ~ in the factory.* **I seem to be a ~ here** : Buraya bağlandım kaldım. **3.** *huk.* demirbaş (eşya), **4.** *az kul.* tespit etme, bağlama, **5.** tarihi belirlenmiş spor oyunu, maç, av vb.

fixure, *is. esk.* metanet, salabet, sağlamlık, sabitlik. ***e.a.-*** *firmness.*

fizgig, *is.* **1.** hoppa, hafifmeşrep (kız/kadın), **2.** havaî fişek (vızıltı çıkararak yanan), **3.** kaynana zırıltısı (oyuncak), **4.** zıpkın. ***e.a.-*** *4. fishgig.*

fizz, *is.&gs.f.* **1.** fışıltı, fışırtı, vızıltı, (gazoz, şampanya vb. den çıkan) fışırtılı ses, **2.** *ABD* (a) maden suyu/sodası, köpüklü içki, (b) köpürme, içki köpüğü, (c) fiz (denilen içki) : likör, limon suyu, şeker ve maden suyu/sodası karışımı. **a gin ~** : cinfiz, (d) *k.d.* şampanya. *a bottle of ~.* **3.** canlılık, neşe, taşkınlık, **4.** fışıldamak, fışırdamak, fışırtılı ses çıkarmak, **5. ~er** : fışıldayan. ***e.a.-*** *3. spirit, liveliness, 4. effervesce.*

fizzle, *is.&gs.f.* **-zled, -zling 1.** fışırtı, hışırtı, vızıltı, köpürme, **2.** *k.d.* foslama, fosa çıkma, fiyasko, başarısızlık, bozgun, **3.** fışıldamak, fışırdamak, gittikçe zayıflayıp sönen fışıltılı ses çıkarmak. *The firecracker ~d instead of exploding with a bang.* **4.** *gen.* ~ **out** *k.d.* foslamak, fos olmak, bozulmak, boşa çıkmak, suya düşmek, fiyasko vermek, iyi bir başlangıçtan sonra utandırıcı bir başarısızlığa uğramak. *The plan ~d out.* ***e.a.*****-2.** *failure, fiasco, flop,* **3.** *fizz, hiss,* **4.** *fail, end in failure.*

fizzwater, *is.* köpüren su, gazozlu su, maden suyu/sodası. ***e.a.***- *soda water.*

fizzy, *sf.* **fizzier, fizziest** köpüren, köpüklü, kabarcıklı, kabarcıklar çıkaran (maden suyu, gazoz, şampanya vb.). ***e.a.***- *1. bubly, fizzing, effervescent.*

fjeld = **field**, *is.* (İskandinavya'da) çıplak ve kayalık düzlük, yüksek ova/yayla.

fjord = **fiord**, *is.* **1.** fiyor : kıyıları dik kayalı dar körfez, **2.** (İskandinavya'da) koy, küçük körfez.

FL = **Fla.** = Florida.

flab, *is.* yumuşak/gevşek/sarkık doku.

flabbergast, *gl.f.* **1.** şaşırtmak, hayrette bırakmak, hayrete düşürmek, hayret ettirmek, **2.** **~ingly** : şaşılacak derecede. ***e.a.***- *1. surprise, dumbfound, astonish, amaze, astound, confound, stagger, nonplus.*

flabby, *sf.* **-bier, -biest** **1.** sarkık, pörsük, gevşek, yumuşak, (adale, et), lapamsı, pelte gibi. ~ *cheeks/legs/muscles.* **2.** sarkık/gevşek/yumuşak adaleli. *You're not fat but you're ~.* **3.** zayıf, iradesiz, zayıf karakterli, **4.** **flabbily** : sarkık/pörsük/gevşek bir hâlde, **5.** **flabbiness** : sarkıklık, pörsüklük, gevşeklik, zayıflık. ***e.a.***- *1. flaccid, soft, limpid, 3. feeble.* ***k.a.***- *1. firm.*

flabella, *ç. is. bk.:* **flabellum.**

flabellate = **flabelliform**, *sf. bot. zool.* yelpazeli, yelpazemsi, yelpaze biçiminde/şeklinde. ***e.a.***- *fan-shaped.*

flabelli-, *ön ek* "yelpaze".

flabelliform, *sf. bk.:* **flabellate.**

flabellum, *is.*, *ç.* **-bella** **1.** yelpaze (özellikle dinî törenlerde kullanılan), **2.** *zool.* yelpaze biçimli organ.

flaccid, *sf.* **1.** gevşek, sarkık, pörsük, yumuşak. ~ *muscles.* ~ *plant stems.* **2.** zayıf, güçsüz, kudretsiz. **a ~ will** : zayıf irade. ~ *leadership.* **3.** **~ity** = **~ness** : gevşeklik, sarkıklık, pörsüklük; zayıflık, güçsüzlük, **4.** **~ly** : gevşek/pörsük/zayıf/güçsüz bir şekilde. ***e.a.*****-1.** *limp, flabby,* **2.** *weak.* ***k.a.***- *1. resilient, firm.*

flack, *is. argo* **1.** basın temsilcisi, **2.** (basın temsilcisinin verdiği) haber, **3.** *bk.:* **flak.** ***e.a.***- *1. press agent, 2. publicity.*

flacon, *is.*, *ç.* **flacons** *Fr.* (kapaklı, süslü) küçük şişe. ***e.a.***- *flask.*

flag^1, *is.* **1.** bayrak, sancak, bandıra, flâma. **The Turkish ~** : Türk bayrağı. **The regimental ~** : Alay sancağı. **hang the ~ at half-mast** : bayrağı yarıya indirmek. *~s hanging at half-mast as a sign of sorrow.* **admiral's ~** : fors. **~ captain** : amiral gemisi süvarisi. **black ~** : korsan bayrağı/bandırası. **house ~** : kumpanya bayrağı. **the white ~** : beyaz bayrak, mütareke/teslim flâması. **yellow ~** : sarı bayrak (karantina işareti). **~ of convenience** : kaçamak bayrağı : vergiden kaçmak için bir geminin taşıdığı ve hangi memlekete ait olduğu bilinmeyen bayrak, **2.** (avcılıkta) köpek veya geyik kuyruğu, **3.** *gazetecilikte* (a) tabelâ, (b) başlık, serlevha, **4.** *müz.* çengel, **5.** (şahin, atmaca gibi kuşların bacaklarındaki) yumuşak tüy, kuş kanatlarının ikinci eklemindeki tüyler, **6. dip the ~** : sancakla selâmlamak, **7. fly/wear a ~** : bayrak asmak, **8. haul down the ~** : (a) bayrak indirmek, (b) teslim olmak, **9. hoist a ~** : bayrak/sancak çekmek, **10. keep the ~ flying** : (a) ilkeleri, töreleri, inanılan fikirleri vb. sürdürmek, varlığını/benliğini korumak/devam ettirmek. (b) (milletin/ailenin) şerefini/itibarını korumak, **11. lower/strike the ~** : teslim olmak üzere bayrağı aşağı indirmek, **12. show the ~** : görünüvermek, kısa bir ziyarette bulunmak. *We won't stay long; we'll just show the ~ at dinner and then leave early.* **13. show the white ~** : korkak olmak, **14. under the ~ (of)** : himayesinde, hizmetinde, bayrağı/egemenliği altında. *to live under American ~.* **15. wave a red ~** : kızdırmak, tahrik etmek (boğa güreşinde vb.). ***e.a.*****-1.** *ensign, standard, banner, pennant,* **3.** *(a) nameplate, (b) masthead,* **4.** *hook.*

flag^2, *f.* **flagged, flagging** **1.** bayrak çekmek, bayraklarla süslemek. *to ~ the streets in honor of President's visit.* **2.** *gen.* **~ down** : bayrakla işaret vermek, bayrak sallamak. **~ down a train** : durması için trene bayrak sallamak, **3.** işaretlerle/flâmalarla haberleşmek, **4.** bayrak vb. sallayarak avını tuzağa düşürmek, **5.** (kitap sayfasına vb.) işaret/bellik koymak, işaretlemek.

flag^3, *is. bot.* **1.** (zambak, süsen, saz vb. gibi) süngü yapraklı bitkiler. **yellow ~** : sarı zambak *(Iris pseudacorous).* **blue ~** : mor zambak *(Iris versicolor).* **sweet ~** : eğir *(Acorus calamus),* **2.** süngü yaprak : bu bitkilerin yaprağı.

flag^4, *gs.f.* **flagged, flagging 1.** pörsümek, gevşemek, solmak, pörsüyüp sarkmak. *The roses were beginning to ~.* **2.** (kuvveti/gücü/metaneti/ilgisi vb.) azalmak, zayıflamak, kesilmek, neşesi kaçmak, yorulmaya başlamak, dermansız kalmak. *Public enthusiasm tends to ~. His ~ging interest in the subject.*

flag^5, *is.&gl.f.* **flagged, flagging 1.** (iri ve yassı) kaldırım taşı, **2.** kaldırım taşı döşemek. ***e.a.-*** *1. flagstone.*

Flag Day, *is.* **1.** *ABD* bayrak günü : ABD bayrağının Kongrece kabul edildiği 14 Temmuz 1777 tarihinin yıl dönümü, **2.** *k.h. Brit.* hayır işleri için rozet satılan gün.

flagella, *ç. is. bk.:* **flagellum.**

flagellant, *sf.&is.* **1.** (özellikle dinî düşüncelerle kendi kendini) kırbaçlayan/döven (kimse), **2.** *b.h.* mensupları alenen kendilerini kırbaçlayan Orta Çağlara mahsus bir mezhep, **3.** şiddetle tenkit eden/eleştiren, **4.** **~ism** : kendi kendini kırbaçlama.

flagellar, *sf.* kamçı+, kamçılı.

flagellate, *is.&sf.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** kamçılamak, kırbaçlamak, dövmek, **2.** kırbaçlayarak/döverek yürütmek/sürmek/cezalandırmak, **3.** *biy.* (a) kamçılılar sınıfından tek gözeli hayvancık, (b) **flagellated** *d.d.* kamçılı, **4.** *bot.* tincikli : etrafına ufak kökler salıp tutunan, **5.** kamçılı tek gözeli hayvanların sebep olduğu. *~ diarrhea.*

flagellation, *is.* **1.** (dinî disiplin veya anormal cinsel dürtü ile) kamçılama, kırbaçlama, dövme, **2.** *biy.* tinciklenme, kamçıya benzer çıkıntılar üretme.

flagellator, *is. bk.:* **flagellant.**

flagellatory, *sf.* kamçılama+, kamçılayıcı, kamçılayan.

flagelliform, *sf. biy.* kamçısal : kamçı şeklinde/biçiminde, uzun, ince ve esnek.

flagellum, *is., ç.* **-gella, -gellum 1.** *biy.* kamçı : bazı tek gözeli hayvanların ve bakterilerin kamçıya benzer çıkıntıları, **2.** *bot.* tincik, kök filizi, **3.** kamçı, kırbaç. ***e.a.-*** *2. runner, 3. whip, lash.*

flageolet, *is.* kaval : önünde dört, arkasında iki parmak deliği bulunan ve düz tutularak çalınan flüt.

flagger, *is.* **1.** bayrak çeken, bayraklarla donatan, **2.** flâmalarla haberleşen.

flagging, *sf.&is.* **1.** gevşek, zayıf, cansız, dermansız, bitkin, bîtap, güçsüz, zayıflayan, güçsüzleşen, **2.** (iri, yassı) kaldırım taşları, **3.** taş döşeli kaldırım, **4.** kaldırım döşeme, **5.** **~ly** : dermansız/bitkin bir hâlde. ***e.a.-*** *1. weakening, failing, drooping, languid, weak, dwindling.*

flagless, *sf.* bayraksız.

flaggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** zayıf, güçsüz, takatsiz, kuvvetsiz, dermansız, gevşek, kararsız, sebatsız, metanetsiz, **2.** (iri, yassı) kaldırım taşlarından oluşmuş, taş döşeli, taşa benzer, **3.** levha hâlinde, **4.** sazlık, sazlarla kaplı, **5.** sazyapraklı, kamış yapraklı. ***e.a.-*** *1. flagging, drooping, limp, 3. laminate.*

flagitious, *sf.* **1.** habis, menfur, alçak, rezil, adî, şenî, iğrenç. *a ~ person. a ~ crime.* **2.** **~ly** : alçakça, habisane, adî/iğrenç bir şekilde, **3.** **ness** : alçaklık, rezillik, adîlik, iğrençlik. ***e.a.-*** *1. villainous, heinous, flagrant, infamous, profligate, corrupt, depraved, dissolute, nefarious, vicious, atrocious.*

flag-lieutenant, *is.* amiral yaveri.

flagman, *is., ç.* **-men 1.** bayraktar, sancaktar, alemdar, bayrak/sancak taşıyan, **2.** flâmacı, işaretçi, flâma veya bayrakla işaret veren kimse.

flag officer, *is.* sancak sahibi, amiral veya komodor : ABD bahriyesinde rütbesini gösterir sancak kullanmaya yetkili deniz subayı.

flag of truce, *is. As.* beyaz bayrak, mütareke bayrağı, düşmana mütareke teklifi için çekilen bayrak.

flagon, *is.* **1.** büyük şişe, kulplu şarap testisi, **2.** (kapaklı) sürahi.

flagpole = flagstaff, *is.* bayrak direği, gönder.

flag rank, *is.* amirallik aşaması/rütbesi.

flagrance = flagrancy = flagrantness, *is.* **1.** kabahatin âşikârlığı/büyüklüğü, **2.** rezalet, adîlik, alçaklık, ahlâksızlık, rezillik.

flagrant, *sf.* **1.** bariz, apaçık, fahiş, göze batan. *a ~ error.* **2.** rezil. adî, ahlâksız, çirkin, alçak. *a ~ crime/cheating. a ~ coward.* **3.** *esk.* yanan, alevlenen, **4.** **~ly** : bariz/apaçık bir şekilde, bile bile, göz göre göre, alenî/çirkin bir şekilde, alçakça, rezilâne. ***e.a.****- 1&2. notorious, heinous, scandalous, disgraceful, shocking, 3. blazing, burning, glowing.*

flagrante delicto, *huk.* suç üstü, suç/cürüm işlenirken, cürmümeşhut hâlinde.

flagship, *is.* **1.** sancak gemisi, amiral gemisi, **2.** bir denizcilik şirketinin en büyük yolcu/ yük gemisi.

flag smut, *is.* karayanık : buğdayların yaprak ve saplarına arız olan bir hastalık. *Urocystis tritici* adlı mantar sebep olur.

flagstaff, *is., ç.* **-staves, -staffs** *bk.:* **flagpole.**

flag station = flag stop, *is.* ihtiyarî durak : yalnız işaret verildiği veya inecek yolcu olduğu zaman trenlerin durduğu istasyon.

flagstone, *is.* iri, yassı kaldırım taşı. **flag** *d.d.*

flag-wagger, *is. Avust. bk.:* **flag-waver.**

flag-waver, *is.* **1.** işaretçi, **2.** aşırı vatansever, müfrit vatanperver.

flag-waving, *is.* aşırı vatanseverlik gösterisi.

flail, *is.&f.* **1.** harman döveni, zincire bağlı topuz/çubuk, **2.** gürz, **3.** harman döveni ile dövmek, **4.** (gürz vb. ile) vurmak. *His arms ~ing the water.*

flair, *is.* **1.** yetenek, kabiliyet, istidat, Allah vergisi. **have a ~ for sth.** : bir şeye özel istidadı olmak. **a ~ for acting** : artistlik kabiliyeti, **2.** zevkiselim, zarafet. *a woman with a ~ for style.* **3.** seziş, anlayış, idrak, sağgörü, temyiz/ tefrik kabiliyeti, basiret, feraset, nüfuzunazar. **to have a ~ for bargains** : kelepirleri sezmekte usta olmak. ***e.a.****- 1. talent, ability, bent, knack, leaning, 2. smartness, elegance, 3. perception, discernment.*

flak = flack, *is.* **1.** uçaksavar ateşi. **despite heavy ~** : şiddetli uçaksavar ateşine rağmen... **2.** uçaksavar topu. **~ battery** : uçaksavar topçu bataryası, **3.** *k.d.* can sıkıcı eleştiri/muhalefet, itiraz, şikâyet, karşı çıkma. **The proposal ran into ~** : Öneri şiddetli eleştiri ile karşılaştı. *He got a lot of ~ for what he said on TV.* **4.** *k.d.* dalaşma, hararetli tartışma/münakaşa, **5. ~-boat** : uçaksavar gemi, **6. ~ curtain** : askerî uçakların can alıcı kısımlarını ateşten koruyucu çelik ağ. ***e.a.****- 3. dissension.*

flake, *is.&f.* **flaked, flaking 1.** (balık pulu gibi) ince/ufak parça, pul. **a ~ of snow** : kuşbaşı kar, **2.** ince tabaka, safiha, levha(cık), yufka. *~s of rust. ~s of ice floating on the pond.* **corn ~s** : mısır gevreği : mısır unundan ince levhalar hâlinde yapılmış kahvaltılık, **3.** (balık kurutmaya mahsus) ızgara, **4.** *den.* (gemi tamir edilirken işçilerin üzerinde çalıştıkları) asma iskele, **5.** pul pul olmak/ayrılmak/soy(ul)mak, pullanmak, tabakalara ayrılmak, **6.** ince levhalarla kapla(n)mak/ört(ül)mek, **7. ~ away/off** : pul pul/tabaka tabaka soy(ul)mak. *The paint is beginning to ~ off.* **8. ~ out** : yorgunluktan çöküp kalmak, düşüp bayılmak, **9. fake** *d.d. den.* (halatı) kangal yapmak, **10. flaker** : yufkacı, yufka makinesi, pul pul/tabakalara ayıran. ***e.a.****-1. chip, 2. layer, lamina, stratum, 5&7. chip, 8. collapse, faint.*

flaky, *sf.* **flakier, flakiest 1.** pullu, pul pul, ince tabakalar hâlinde, safihalı, yaprak yaprak, pulsu, yufkalı. **~ pastry** : yufkalı hamur işi, **2.** pul pul ayrılan, tabakalaşan, katmerli, tabakalı. *Mica is a ~ substance.* **3.** *argo* (a) garip, acayip, terelelli, (b) güvenilmez, şüpheli, itimada lâyık olmayan, **4. flakily** : pul pul, katmer katmer, **5. flakiness** : pul pul olma, tabakalaşma, pullanma. ***e.a.****-3. (a) eccentric, peculiar, screwy, (b) unreliable, questionable*

flam, *is.&f.* **flammed, flamming 1.** yalan, hile, sahtekârlık, **2.** aldatma, kandırma, faka bastırma, tuzağa düşürme, **3.** aldatmak, kandırmak, faka bastırmak, tuzağa düşürmek, iğfal/idlâl etmek, yalan söylemek, **4.** (iki çomak hemen hemen aynı anda vurulduğu hâlde farklı iki ses veren) trampet çalışı. ***e.a.****- 1. falsehood, humbug, nonsense, sham, 2. trick, deception, 3. deceive, cheat, delude.*

flambé, *sf. Fr.* alevli, flambe, üstüne brendi dökülüp tutuşturularak tevzi edilen (yemek). **flambée, flambéed** *d.d.*

flambeau, *is., ç.* **-beaux, -beaus 1.** (yanan) meş'ale, **2.** büyük süslü kandil. ***e.a.****- 1. torch.*

flamboyance = flamboyancy, *is.* **1.** süs, şaşaa, parlaklık, gösteriş, **2.** görkem, ihtişam, tantana.

flamboyant, *sf.&is.* **1.** süslü, göz alıcı, şaşaalı, gösterişli, gösterişçi. *a ~ person.* **2.** renk renk, rengârenk, parlak. *~ colors.* **3.** görkemli, muhteşem, tantanalı, mutantan, tumturaklı, şatafatlı. ~ *speeches.* **4.** *mim.* XV-XVI. yy. Fransız Gotik mimarîsi tarzında, **5.** *bk.:* **royal poinciana, 6. ~ly** : görkemlice, ihtişamla, gösterişle, süslü/göz alıcı bir şekilde. ***e.a.-1.*** *showy, florid, ornate, ostentious, 2. colorful, resplended, brilliant.*

flame, *is.&f.* **flamed, flaming 1.** alev, yalaz, yalım, alaz, şule. **in ~(s)** : alevler içinde. *The whole city was in ~s.* **2.** ateş, aşk ateşi, şevk, gayret, **3.** anî parlama, hiddet, şiddet, öfke, **4.** parlaklık, parıltı, şaşaa, **5.** parlak renk, alev rengi, **6.** *k.d.* sevgili. **old ~** : eski sevgili, eski göz ağrısı. *She is an old ~ of mine.* **7.** alevlenmek, alev almak, yalazlanmak, tutuşmak, (alev alev) yanmak. *The candles ~d brighter.* **8.** alev rengi almak, kızarmak, parlamak, parıldamak, kızıllaşmak. *Her cheeks ~d. The evening sky ~d with red and orange. His face ~d with rage.* **9.** (aşk, ihtiras vb.) tutuşmak, yanmak, **10.** (öfke, hiddet) parlamak. *Her anger suddenly ~d. He ~d with indignation.* **11.** tutuşturmak, yakmak, ateşe vermek, **12.** (yemek) flambe yapmak. ~ *weal chops at the table.* **13.** alevle sterilize etmek, aleve maruz bırakmak, aleve tutmak, **14. burst/break into ~(s)** : tutuşmak, alev alev yanmak, **15. fan the ~** : ateşi yelpazelemek, alevlendirmek, kışkırtmak, yangına körükle gitmek, **16. go up in ~** : birdenbire/anîde tutuşmak/alevlenmek, **17. ~ up** : birdenbire alevlenmek/parlamak/öfkelenmek. ***e.a.-*** *1. blaze, fire, conflagration, 2. ardor, zeal, passion, 4. brilliance, brightness, 6. sweetheart, 7. blaze, burn, 8. flash, glow.*

flame cell, *is. zool.* alev göze : Düz kurt *(flatworm)* gibi bazı ilkel hayvanların dışkı borusu ucundaki çukur gözelerden biri.

flame cultivator = flame weeder, *is.* otyakan : zararlı otları alevle yok eden alet.

flame-cut, *f.* (madenleri) üfleçle kesmek. **flame-cutter** : üfleç, hamlaç, kesme üfleci.

flame-head, *is.* alazlaç.

flamen, *is., ç.* **flamens/flamines** (eski Roma'da tek tanrıya inanan) papaz, rahip. **a ~ of Jupiter** : Jüpiter tanrısına inanan papaz

flamenco, *sf.&is.* **1.** çingene+, Andaluzya çingenelerine özgü, **2.** çingene dansı, **3.** *müz.* (a) çingene müziği, (b) Andaluzya çingenelerine mahsus müzik üslûbu.

flamer, *is.* alevlendiren, tutuşturan, yakan, ateşe veren.

flameless, *sf.* alevsiz, yalazsız, yalımsız, alazsız.

flamelike, *sf.* alev/yalaz/yalım/alaz gibi, alev renginde.

flame-out = flame out = blowout, *is.* sön(dür)me : yakıt gelmemesi yüzünden jet motorunun durması.

flame photometer, *is.* alevli ışılölçer : eriyik içine püskürtülen madensel tuzu alevle buharlaştırarak izgesel çizgi yoğunluğu ile nicel analiz yapan izgesel ışılölçer. **flame photometric** : alevli ışıl ölçümsel. **flame photometry** : alevli ışıl ölçüm.

flameproof, *sf.&gl.f.* tutuşmaz, ateş almaz, aleve dayanır, alev geçirmez, yanmaz, ateş geçmez (hâle getirmek).

flame test, *is. kim.* alev testi/denemesi : alevde ısıtıp rengini inceleyerek yapılan tahlil.

flamethrower, *is. As.* alev saçan, alev makinesi, alev püsküren silâh.

flame tree, *is. bot.* **1.** alev ağacı *(Brachychiton acerifolium)* : Avustralya'da yetişen, parlak kırmızı çiçekler açan bir ağaç, **2.** *bk.:* **royal poinciana.**

flaming, *sf.* **1.** alevli, alev saçan, alevlenen, ateş püsküren, alazlı, yalazlı, yalımlı, çok sıcak, çok parlak. *a ~ red sunset. the ~ sunset sky.* **2.** alev gibi, alev şeklinde/biçiminde/renginde/parlaklığında. ~ *red hair.* **3.** taşkın, heyecanlı, ateşli. ~ *youth.* **4.** *argo* daniska(sı), zır... : kötü sözü şiddetlendirmek için kullanılır. **You ~ fool!** Seni zır deli seni! **5.** berbat, adî, pek kötü, şeni. *a ~ reputation.* **6. ~ly** : alev alev, alev saçarak. ***e.a.-1.*** *blazing, 2. ardent, passionate, 4. bloody, 5. notorious, flagrant.*

flamingo, *is., ç.* **-gos, -goes** *zool.* flâmingo, Flâman kuşu *(Phoenicopterus ruber)* : Leyleksiler takımının flâmangiller familyasından kıvrık gagalı, çok uzun bacaklı, pembe, beyaz tüylü büyük bataklık kuşu.

flammable, *sf.* **1.** kolayca alevlenebilir/tutuşur/ateş alır, yanar, yanabilir, iştial edebilir, kabiliiştial, **2. flammability** : alevlenebilme, kolay tutuşma/alev alma. ***e.a.-1.*** *combustible, inflammable.* ***NOT*** **: FLAMMABLE** ve **INF-**

LAMMABLE aynı anlamda kelimelerdir. Bilim ve endüstride en çok **FLAMMABLE** kullanılır, bunun dışında aynı anlamda **INFLAMMABLE** kullanılmaktadır. Alevlenmez, tutuşmaz, yanmaz anlamında ***NONFLAMMABLE*** veya ***NON-INFLAMMABLE*** kelimeleri kullanılır. **INFLAMMABLE** kelimesine "alevlenmez vb." anlamı vermek son derece yanlıştır.

flamy, *sf.* **flamier, flamiest** alevli, alev gibi. ***e.a.***- *flaming, blazing.*

flan, *is., ç.* **flans** *İsp.* **1.** reçelli/meyveli börek, torto, **2.** (İspanya usulü) şekerli yumurtalı krema, **3.** madenî para basılmak üzere hazırlanmış yuvarlak maden, disk.

flancard = flanchard, *is.* uyluk zırhı.

flanerie, *is. Fr.* avarelik, başıboşluk, tembellik, gevşeklik. ***e.a.***- *idleness, dawdling.*

flaneur, *is., ç.* ***-neurs*** *Fr.* avare, başıboş, tembel, hayta işsiz güçsüz kimse. ***e.a.***-*idler, dawdler, loafer.*

flange, *is.&gs.f.* **flanged, flanging 1.** kenarlık, yaka, yanak, **2.** flanş, kulak, kuşak, çember, başlık (yapmak /takmak/geçirmek), **3. ~less** : kuşaksız, çembersiz, kenarlıksız, **4. flanger** : kenarlık/kuşak geçiren.

flank, *is.&f.* **1.** böğür, yan taraf, **2.** hayvanın böğür eti, kaburga ile but arasındaki et, **3.** böğür eti dilimi, **4.** yan, cenah, (bina vb. nin) yanı, **5.** *As.* yan, cenah, kanat. ~ **attack** : yan taarruzu, kuşatma/çevirme hareketi. ~ **march** : yan yürüyüş, yan taarruzunu yapmak, maksadıyla cepheye paralel yürüyüş. ~ **movement** : çevirme hareketi. **turn the ~ of** : yandan çevirme hareketiyle düşmanın yanını geri çekilmeye mecbur etmek. **turn s.o.'s ~** : yandan hücum etmek, umulmadık bir taraftan hücuma geçerek hasmını bozmak. **take the enemy in the ~** : düşmanın yanlarına saldırmak, **6.** (istihkâm veya kalenin) sağ/sol ucu, **7.** yan tarafında olmak/bulunmak, **8.** yanını/cenahını/kanadını savunmak/müdafaa etmek /korumak/takviye etmek, **9.** yanını/cenahını tehdit etmek, yanına/kanadına saldırmak/ hücum etmek, yandan çevirmek, **10.** kenarlarına yerleştirmek, kenarını çevirmek/çevrelemek. *a road ~ed with linden trees. High buildings ~ed the main street.* **11.** yanlarda/cenahlarda yerleşmek/yer almak, **12.** yanını/kanadını çevirmek, yanlamak, yanında olmak. **~ed by 2 policemen** : iki polisin ortasında.

flanker, *is.* **1.** yanda/cenahta bulunan (kimse/şey), **2.** *As.* (a) yancı : yanları/cenahları koruyan birlik, (b) istihkâmın/kalenin yan çıkıntıları, **3. flank back** *d.d.* (futbolda) yan, geri kısımda oynayan oyuncu.

flank speed, *is.* (gemi) tam hız.

flank steak, *is.* **1.** sığırın böğründeki armut biçimli et parçası, **2.** böğür kebabı : bu etten kesilmiş pirzola.

flannel, *is.&gl.f.* **-neled, -neling** (*Brit.* **-nelled, -nelling**) **1.** fanilâ, pazen, **2. ~s** : (a) pazen pantalon, spor pantalonu, (b) fanilâ, iç çamaşırı, pazen/yün çamaşır, **3.** fanilâ giydirmek, **4.** fanilâ ile ovmak, **5. ~ly** : (a) pazen/fanilâ gibi, pazene benzer, (b) (ses) boğuk.

flannelet(te), *is.* pazen : bir yüzü havlı fanilâ (düz veya desenli).

flap^1, *f.* **flapped, flapping 1.** (kanat) çırpmak. ~ **off** : uçmak. *The bird ~ped slowly off. The large bird ~ped its wings.* **2.** (kanat darbesi gibi) vurmak. *She ~ped a newspaper at the insect. She ~ped at the insect with a newspaper.* **3.** (kanat gibi) sallanmak, çarpmak, (sallanarak/ çarparak) gürültü yapmak. *The sails ~ped in the gentle wind.* **4.** (kuşun kanatları vb.) sallanmak, inip kalkmak, indirip kaldırmak. *The wind was ~ping the curtains.* **5.** kolları kuş kanadı gibi sallamak, **6.** gürültü ile çarpmak, atmak, vurmak, açıp kapamak, şakla(t)mak. *to ~ a newspaper on the floor.* **7.** (geniş bir cisimle) vurmak, **8.** *k.d.* (sertçe/gürültü ile) atmak, fırlatmak, katlamak, kapatmak, **9.** *s.bl.* (sesi) titretmek, **10.** ısrarla/ budalaca konuşmak. *Always ~ping about his own importance.* **11.** *argo* meraklanmak, telâşa düşmek, heyecanlanmak, şaşırmak. **Don't ~!** Merak etme(yin)! ***e.a.***-***11.*** *become excited/ confused/alarmed.*

flap^2, *is.* **1.** kanat çırpma, çırpınma, çarpma, gürültü ile sallanma. *the slow ~ of the sails.* **2.** kanat sesi, çarpan bir şeyin gürültüsü, **3.** (geniş bir cisimle) vuruş, darbe. *to give him a ~ on the ear with the newspaper.* **4.** (sarkan) kapak, kanat. *to stick down the ~ of the envelope.* **5.** kırmalı kapı/pancur kanadı, **6.** ~ **hinge** *d.d.* menteşe kanadı, **7.** *cer.* (vücudun başka bir yerine eklenmek üzere kesilmiş) et/deri parçası, **8.** *hv.* (uçak) kanatçık. *The ~s on the wings of an aircraft.* **9.** *argo* (a) telâş, endişe, sinirlilik, kriz, buhran. **Don't get in a ~ : we'll soon find it** : Telâşa kapılma, şimdi buluruz. (b) âcil durum, **10.** *s.bl.* (a) sesin titremesi, (b) dili üst dişlere dokundurarak çıkarılan ses : **very**' deki **r** ve **water**' daki **t**'yi telâffuz ederken yapıldığı gibi, **11.** ~**less** : kanatsız, kapaksız, **12.** ~**py** : kanatlı, kapaklı, kanat gibi çarparak ses çıkaran.

flapdoodle, *is. k.d.* saçma, zırva, fasa fiso, lâfügüzaf, boş lâf. ***e.a.-*** *nonsense, bosh, twaddle.*

flapjack, *is.* gözleme : tavada çevrilerek pişirilen bir nevi börek. ***e.a.-*** *griddlecake, pancake.*

flappable, *sf. argo* çabuk sinirlenen/telâşlanan/paniğe kapılan.

flapper, *is.* **1.** kanat, kapı/pencere kanadı, çarparak ses çıkaran geniş şey, **2.** (bir kenarı menteşeli) kapak, kepenk, **3.** keklik palazı, yeni uçmaya başlayan kuş yavrusu, **4.** *ABD* (1920 yıllarında) hoppa ve serbest kız, **5.** patpat, şakşak, vurarak sinek öldürmeye mahsus alet, **6.** ayı balığı vb. kanadı, **7.** ~**dom** : kanatlılık, **8.** ~**ish** : kanat gibi, kanadımsı.

flare, *is.&f.* **flared, flaring** **1.** titrek alevlerle yanmak (rüzgâra maruz meş'ale gibi), (alev) titremek. *Candles flaring in the wind.* **2.** *gen.* ~ **up** : parlamak, birdenbire alevlenmek. *The fire ~d up as the paper caught on.* **3.** *gen.* ~ **up/out** : patlak vermek, birdenbire zuhur etmek/meydana gelmek, (isyan, ihtilâl vb.) çıkmak. *The fighting ~d up again in spite of the peace talks.* **4.** parla(t)mak, parılda(t)mak, ışılda(t)mak, **5.** (çan şeklinde) yay(ıl)mak, genişle(t)mek, (borazanın ucu, kadın kloş etekliği vb. gibi). *a ~d skirt. The sides of the ship ~ from the keel to the deck.* **6.** açıkça ortaya atmak, teşhir etmek, gösteriş yapmak, **7.** ateşle/meş'ale ile işaret vermek, **8.** ~ **out/up** : anîde öfkelenmek/parlamak/hiddetlenmek, **9.** (titrek) alev, (kısa süren, yanıp sönen) ışık, alev, yalaz. *The ~ of a match showed us his face.* **10.** anî parlama/parıltı, anî parlayan alev, **11.** (işaret için kullanılan) parlak ışık, ışıldama, göz kamaştırıcı aydınlık, **12.** ışıldak, meş'ale, işaret fişeği, işaretleşme maksadıyla parlak ışık veren her türlü cihaz, **13.** feveran, taşkınlık, anî öfkelenme/parlama, birdenbire gayrete gelme, **14.** (çan biçiminde) gittikçe genişleme/yayılma. *The ~ of a skirt. a bit more ~ in the trousers.* **15.** gittikçe genişleyen /yayılan şey, **16.** *optik* parlaklık : istenmeyen yansımalarla görüntü üzerine düşerek tabiîliği bozan fazla ışık, **17.** *foto.* donukluk : fotoğraf makinesi içinde yansıyan ışığın fotoğrafta hasıl ettiği sisli/bulanık görünüş. ***e.a.-*** *1. flame, 2. blaze, 4. shine, glow, 10. flash. eş ses.- flair.*

flare-back, *is.* **1.** alev tepmesi, **2.** topun kuyruk kamasından çıkan alev, **3.** sahibine zararı dokunan öfke/tehevvür. *a ~ of anger.*

flare-up, *is.* **1.** parlama, parıldama, alevlenme, anî parlayıp/alevlenip sönme, anî parıltı, **2.** anî hiddet(lenme)/öfke(lenme)/tehevvür, **3.** (hastalık, isyan, ayaklanma vb.) patlama, patlak verme, birdenbire meydana çıkma, zuhur etme.

flaring, *sf.* **1.** alevlenen, parlayan, yalazlanan, **2.** alevli, parlak, yalazlı, **3.** parlak ve gösterişli, göz kamaştıran/kamaştırıcı, süslü püslü. *a ~ resort hotel.* **4.** gittikçe genişleyen/açılan. *a ~ skirt. a ~ nostrils.* **5.** ~**ly** : alevlenerek, parlayarak, yalazlanarak, alev alev, ışıl ışıl, pırıl pırıl. ***e.a.-*** *1. blazing, flaming, 3. bright, showy, gaudy.*

flash^{1}, *is.* **1.** parıltı, ışıltı, lema, (şimşek vb.) çakma, anî parlayıp sönme. *~es of lightning.* **2.** (sevinç, ümit, öfke, fikir vb.) parlama, parıltı, birdenbire içine doğma, (olay) anî zuhur, patlak verme. *a ~ of hope/of temper/of wit.* **a ~ of inspiration** : anî ilham. **I had a ~ of intuition** : Birdenbire içime doğdu. **3.** (kısa) an, **4.** kısa bakış, **5.** hafif tebessüm, **6.** el/cep feneri, **7.** kaba/zevksiz gösteriş, yaldız, yapmacık, göz boyayıcı süs, tasannu, **8.** **news** ~ *d.d.* (gazetecilikte) kısa telgraf haberi, ön haber, bülten, ayrıntısı sonradan bildirilecek önemli bir haberin acele gönderilen özeti. *We've just had a flash that...* **9.** *foto.* flâş, fotoğraf çekmek için anî yanıp sönen ışık, **10.** yalaz, alev, anî ışık, bomba veya benzeri patlayıcı maddenin hasıl ettiği kısa süreli ve şiddetli ışık ve ısı, **11.** *esk.* (kayığı suda yüzdürmek için yaratılan) anî su akıntısı, **12.** *esk.*

(haydutların, hırsızların vb. kendi aralarında kullandıkları) anlaşılmaz/acayip dil, **13. ~ in the pan** : (a) saman alevi : sonuçsuz kalan anî gayret, gösterişli bir şekilde başlayıp neticesiz kalan girişim, (b) iddia ve gösterişle ortaya atılıp sonunu getiremeyen/başarısızlığa uğrayan kimse, (c) barutun patlamadan yanması, **14. in a ~ = like a ~** : çok anî, kaşla göz arasında, göz açıp kapayıncaya kadar, birdenbire. **It all happened in a ~** : Çok anî oldu. **I'll be back in a ~** : Hemen gelirim. **It came to him in a ~ that...** : Birden hatırladı ki... **15. quick as a ~** : hemen, çabucak. **say quick as a ~** : taşı gediğine koymak, anî ve zekice cevap vermek. ***e.a.- 1.*** *flare, gleam, glare, glitter, sparkle,* ***3.*** *instant, twinkling, wink,* ***4.*** *glimpse, look,* ***5.*** *smile,* ***6.*** *flashligt,* ***12.*** *cant, jargon,* ***14.*** *suddenly, very quickly,* ***15.*** *at once.*

flash^2, *f.* **1.** (ışık, alev vb.) birdenbire parla(t)mak, ışılda(t)mak, parılda(t)mak, parlayıp sönmek. *The sun ~ed from behind the cloud.* **2.** (şimşek) çakmak, yanıp sönmek, yakıp söndürmek. *Lightning ~ing in the sky. To watch ~ing lights of the cars.* **3.** *gen.* **~ out** : (öfke vb.) birden parlamak, anîde/pat diye söyleyivermek, çıkışmak. **to ~ out a stupid remark** : birdenbire saçma bir söz söyleyivermek, **4.** ışınlamak, ışın yaymak, ışık saçmak, parıldamak, şua neşretmek. *His eyes ~ed in a sinister fashion.* **5.** (birdenbire) göze çarpmak/görünmek, görünüp kaybolmak, (kısa bir süre) göstermek. *The policeman ~ed his badge. She ~ed a sudden smile at him.* **6.** (hızla, şimşek/yıldırım gibi) geçmek/gitmek/hareket etmek/atılmak. *a train ~ed by. The days ~ by.* **7.** acele haber göndermek, (radyo vb. ile) derhâl haberleşmek/haber yollamak/ulaştırmak. *to ~ a message by telegraph. They ~ed the news back to Ankara.* **8.** (birden) hatırlamak/aklına gelmek/içine doğmak/ilham vaki olmak. *An idea ~ed into his mind.* **It ~ed upon me** : Birden aklıma geldi/hatırladım. **It ~ed upon me (or into my mind) that...** : Birden hatırladım ki... **9.** *k.d.* anî gösteriş /çıkış yapmak, (böbürlenerek) göstermek. *to ~ a hundred dollar bill.* **10.** (nehir, kanal vb.) taş(ır)mak, **11.** *esk.* (dalga) hızla (kıyıya) çarpmak, **12.** (camı/cam eşyayı) renklendirmek, renkli bir tabaka ile kaplamak, (b) ısıtarak renklendirmek veya donuklaştırmak, **13.** (yağmurdan korumak için) dama saç kaplamak, **14. ~ back** : (romanda/hikâyede/filmde vb.) geçmişe dönmek, geçmişi an(ımsa)mak. **My mind ~ed back to last summer** : Geçen yazı anımsadım. **15.** (anîde) buharlaşmak, buhara dönüşmek, buharlaşıvermek. *Hot water ~ing to steam under reduced pressure.* **16.** (anî) alevlen(dir)mek, alev al(dır)mak, tutuş(tur)mak, yakmak, yakarak kalıntısını incelemek, **17.** yansıtmak, (kısa süre için) göstermek. *to ~ a message on the cinema screen.* **18.** *argo* (cinsel organlarını) kasten göstermek. ***e.a.- 1&4.*** *gleam, glance, glint, glitter, sparkle, glisten, glimmer, shimmer, coruscate,* ***9.*** *show off,* ***10.*** *splash.*

flash^3, *sf.* **1.** sahte/kaba bir şekilde) gösterişli, göz boyayan, alâyişli, süslü, musanna, göze çarpan. *~ behavior.* **2.** anî, apansız, gelip geçici. *a ~ storm. ~ flood. ~ freezing. a ~ fire.* **3.** (hırsızlara/seserilere/haydutlara özgü. **~ language/slang** : hırsız argosu, **4.** şık, gösterişli, cazip. *That's a very ~ car.* **5.** anî alevlenmeden ileri gelen, anî alevlenmeye/parlamaya karşı koruyan. *~ injuries. ~ clothing.* ***e.a.-1.*** *showy, ostentatious, flashy, gaudy, tawdry, pretentious, superficial,* ***2.*** *sudden, brief,* ***4.*** *sporty.*

flashback, *is.* **1.** (roman/hikâye/sinema vb. de) geçmişe /maziye dönüş, geçmiş olay, geçmişe ait sahne, anımsama, hatırlama. *The events of his childhood are shown in (a) ~.* **2.** alevin (geri) tepmesi.

flashboard = flushboard, *is.* savak kapağı : su yüksekliğini artırmak için baraj üstüne takılan tahta.

flash bulb, *is. foto.* **1.** flâş/projektör ampulü, **2. flashtube** *d.d.* elektronik flâş.

flash burn, *is.* alaz yanığı : çok kısa süre yüksek enerjiye (ışınetkin erkeye vb.) veya sıcaklığa maruz kalmaktan ileri gelen yanık.

flash card, *is.* ansıtma kartı : öğretim maksadıyla kısa süre sınıfta gösterilen, üzerinde resim/yazı/rakam vb. bulunan kart/karton.

flashcube, *is. foto.* döner flâş : bir küpün dört yüzüne yerleştirilmiş, kamera üstüne takılan ve sıra ile dönerek fotoğraf çekilirken ışık veren flâş.

flasher, *is.* **1.** çakarışık, ışıldak : sürekli yanıp sönerek işaret veren ışık (oto ışıklı işareti vb.), **2.** ışıkçakar : ışığı otomatik yakıp söndüren alet.

flash flood, *is.* taşkın, seylâp, feyezan, anî sel.

flash-forward, *is.* geleceğe bakış, ileriye/geleceğe geçiş : olayın/hikâyenin akışını kesip gelecekte olacak olayı araya sokmaktan ibaret hikâye/tiyatro tekniği.

flashgun = flash gun, *is. foto.* flâşçakan : foto flâşını ve diyaframı beraberce çalıştıran düzen.

flashing, *is.&sf.* **1.** duvar/baca eteği, çatının duvarla birleştiği yere kaplanan saç mahfaza, **2.** yapay taşkın : tıkalı lâğım vb. açmak için yaratılan kuvvetli akış, **3.** parla(t)ma, ışığı yakıp söndürme, yanıp sönme, **4.** yanıp sönen, çakan, parlayan, **5.** **~ly** : yanıp sönerek.

flash lamp = flashlamp, *is. foto.* flâş lâmbası.

flashlight, *is.* **1.** el feneri, işaret feneri, **2.** pırıltı, parıltı, yanıp sönen/yalaplanan ışık, yalpıma, yalaplanma, **3.** (fotoğraf çekerken) yanıp sönen ışık, böyle ışıkla çekilen fotoğraf.

flashover, *is.* **1.** *elekt.* çakma, çakıp atlama, elektrik şimşeği, bir yalıtkanı delip geçen elektrik akımı, delme akımı, **2.** anî alevlenme/alev alma.

flash point, *is.* **1.** **flashing point** *d.d.* parlama/alevlenme noktası : sıvı bir yakıtın buharlarının havada aleve maruz kalınca tutuşabileceği en düşük sıcaklık, **2.** anî harekete geçme zamanı/sınırı, atılma/hamle anı.

flashtube, *is. bk.:* **flash bulb** (2).

flashy, *sf.* **flashier, flashiest** **1.** parıltılı, ışıltılı, alevli, parlak, göz kamaştıran. *a ~ performance.* **2.** gösterişli, şaşaalı, göze çarpan, frapan, cicili bicili, ucuz fakat süslü. *a ~ car. cheap ~ clothes.* **3.** *esk.* ışık saçan, parlayıp sönen, **4.** **flashily**: (a) gösterişle, süslü püslü, gösterişli bir şekilde, (b) göze çarpacak şekilde, **5.** **flashiness** : gösteriş(lilik), sahtelik, yapmacıklık. ***e.a.-*** *2. showy, gaudy.*

flask, *is.* **1.** şişe, hasırlı şişe : şarap veya yağ konulan uzun boyunlu yuvarlak şişe, **2.** yassı şişe, matara, cepte taşınan yassı madenî veya cam şişe. *a ~ full of brandy.* **3.** şişe dolusu, **4.** (dökümcülükte) kalıp, kalıp çıkarılmak üzere içine kum doldurulan kap.

flasket, *is.* **1.** küçük yassı şişe (içki şişesi), **2.** uzun ve yassı sepet.

flat^1, *sf.* **flatter, flattest** **1.** yassı, düz. **as ~ as a pancake** : yamyassı. **~ land** : düz arazi, düzlük, **2.** yüzüstü, sırtüstü, dümdüz. *Lie down ~ (on your back)* : Sırtüstü yat. **to fall ~ on one's face** : yüzüstü düşmek/kapaklanmak, **3.** (bir şeye) yaslanan/bitişik. **~ against the wall** : duvara yaslanan/bitişik, **4.** yıkılmış, yere yatmış/serilmiş, yer ile yeksan (olmuş), yıkık, harap. *The storm left the trees ~. The earthquake laid the whole city ~.* **5.** yayvan, derin veya kalın olmayan, **6.** yayılmış, serilmiş, açılmış, **7.** (a) (lâstik) patlak, patlamış, sönük, sönmüş, çökmüş. *~ tire.* (b) (batarya) boşalmış, şarjsız, **8.** kesin, kat'î, mutlak, düpedüz, açık, vazıh, olumlu, müspet. *a ~ denial/refusal.* **That's ~** : (a) Açık ve kesindir/şüphe götürmez. (b) İşte o kadar! Vesselâm! Son sözüm budur! **9.** maktu, değişmez. *a ~ price.* **~ rate** : tek fiyat, **10.** tatsız, yavan, durgun, ilginç değil. *Everything seems so ~ since you left.* **I was feeling rather ~** : Hiç neşem yoktu. **11.** bayat, tatsız, lezzetsiz. *~ food.* **12.** (içecek) gazı uçmuş, köpüğü dağılmış, köpüksüz. *Your beer's gone ~ while you were telephoning.* **13.** saçma, manasız, maksatsız (söz, şaka), **14.** (piyasa) durgun, hareketsiz. *The market is ~.* **15.** (resim) (a) sathî, derinlik hissi vermeyen, (b) renk farklarından yoksun, (c) donuk, mat. *a ~ yellow.* **16.** (ses) boğuk, yeknesak, **17.** *müz.* bemol. **A ~, B ~, C ~** *etc. A ~ is semitone lower than A natural.* **18.** *gr.* eksiz, ek almadan ve şekil değiştirmeden türetilmiş. Örnek : **brush** (fırça)'dan **to brush** (fırçalamak) fiilinin türetilmesi; -**ly** ekini almadan zarf olarak kullanılan sıfatlar : **fast, slow, cheap** vb. gibi, **19.** *s.bl.* yumuşak sesli, **20.** **~ a** : (e) sesi : **glad, bat, act** kelimelerindeki **a** ' nın söylenişi gibi. ***e.a.-*** *1. plane, level, 2. supine, prostrate, prone, 7. (a) deflated, collapsed, 8. absolute, positive, categorical, 10. dull, lifeless, boring, spiritless, prosaic, insipid, uninteresting, 11. vapid, unsavory, 13. pointless, 21. tired out, exhausted.* ***k.a.-*** *1. upright, vertical.*

flat^2, *is.* **1.** düzlük, düz yer. **~ race** : düz yerde yarış. **on the ~** : düzlükte, düz arazide. *I can walk 5 km. an hour on the ~.* **2.** *gen.* **~s** : düz/ökçesiz/alçak topuklu kadın ayakkabısı, **3.** düz taraf, düz yüzey, (el) aya). *The front of an open hand is ~. The ~ of his hand.* **4.** ova, düz arazi, **5.** sığlık, bataklık, **6.** *müz.* bemol işareti,

7. *tiy.* sahne dekoru olarak kullanılan kumaş gerili çerçeve, **8.** ince, geniş çocuk kitabı. *a juvenile ~.* **9.** *k.d.* patlak otomobil lâstiği. *Stop, I think we've got a ~!* **10. platform** *d.d. den.* (a) (iki güverte arasındaki) küçük güverte, (b) alçak/düz mavna, salapurya, **11.** yassı (dikdörtgen kesitli) demir/çelik çubuk, **12.** (tohumları filizlendirmekte vb. kullanılan) alçak (kenarlı) kutu, geniş kutu, **13.** (futbol) hücum sahası.

flat^3, *f.* **flatted, flatting 1.** düzleş(tir)mek, yassılaş(tır)mak, yassıl(t)mak, düzeltmek, tesviye etmek, **2.** *müz.* (ses perdesini) yarım ton indirmek/kalınlaştırmak, belirli perdeden aşağı söylemek/çalmak, **3. ~ in = flatten in** *den.* yelkenin uskota yakasını geminin ortasına getirmek, **4.** *esk.* tadını kaçırmak, neşesini bozmak, neşesi kaçmak, **5.** *esk.* düşmek, uzanmak, kapaklanmak

flat^4, *zf.* **1.** düz/yatay durumda, dümdüz, yatay/ufkî olarak, **2.** açıkça, kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î olarak. **(to be) ~ broke** : meteliksiz/beş parasız kalmak, meteliğe kurşun atmak. **He told me ~ that...** : Bana kesinlikle dedi ki... **He turned it down ~** : Kesinlikle reddetti. **3.** tamamen, büsbütün, alabildiğine. **~ broke** : büsbütün meteliksiz, beş parasız, **4.** tam olarak, tamı tamına, doğrudan doğruya, aynen, tıpkı, tıpkı tıpkısına. **in 10 seconds ~** : tam on saniyede, **5.** *müz.* hakikî tondan aşağı, kalın (sesle). *to sing ~.* **6.** *fin.* faizsiz, **7. fall ~** : (a) tam/büyük bir başarısızlığa/akamete uğramak, etkisiz/başarısız kalmak. *The joke fell ~.* (b) yüzükoyun düşmek, kapaklanmak. *Bill fell ~ on the floor.* **fall ~ on one's face** : pat diye yüzükoyun düşmek, **8. lie down ~ on the ground** : boylu boyuna yere yatmak, **9. ~ out** *k.d.* (a) son hızla, büyük bir gayretle. **go ~ out** : alabildiğine koşmak, son gayretini sarf etmek. **go ~ out for sth.** : bir şeyi elde etmek için elinden geleni yapmak. **to be working ~ out** : bütün gücü/gayreti ile çalışmak. (b) açıkça, apaşikâr, kesinlikle, açıktan açığa. **He called ~ out for revolution** : Açıktan açığa ihtilâl istedi. (c) **to be ~ out** : bîtap düşmek; horlamak, horul horul uyumak; sızmak, zilzurna sarhoş olmak. ***e.a.-1.*** *horizontally, levelly,* ***2.*** *positively, absolutely,* ***3.*** *completely, utterly,* ***4.*** *exactly, precisely.*

flat^5, *is.* kat, daire, apartman dairesi. **top ~** : üst kat.

flat angle, *is.* düz açı, 180°'lik açı. ***e.a.-*** *straight angle.*

flatbed, *sf.&is.* düz yataklı, düz platformlu, düz döşemeli (kamyon/treyler).

flat-bed press, *is. bk.:* **cylinder press.**

flatboat = flatbottom, *is. den.* (özellikle nehirlerde kullanılan) sal, duba, düz sal, tabanı düz mavna.

flatcar, *is. ABD* düz vagon, açık yük vagonu.

flat-coated retriever, *is.* bir cins İngiliz köpeği.

flatfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** yassı balık : yan yüzergillerden *(Heterosomata Pleuronectiformes)* yassı vücutlu, yan yüzen, gözleri üst tarafta bulunan balıklardan herhangi biri : kalkan, pisi balığı, dil balığı vb.

flatfoot, *is.* **1.** *çoğulu:* **-feet** : düztaban(lık), **2.** *argo çoğulu:* **-foots** : polis memuru.

flatfooted, *sf.&zf.* **1.** düztabanlı, **2.** ayaklarını sürüyerek yürüyen, **3.** (a) sabit kadem, ayakları üzerinde iyi denge sağlayan, (b) dürüst, açık sözlü, samimî, özü sözü bir. **have a honest ~ way of saying a thing** : açık sözlü olmak, **4.** hazırlıksız, şaşırmış, müşkül durumda. **catch one ~** : birini şaşırtmak, hazırlıksız yakalamak, müşkül durumda bırakmak. *The amount of dinner check caught us ~.* **5.** azimkâr, kararlı, kararından dönmez, **6.** açıkça, düpedüz, kesinlikle, kesin/kat'î olarak, **7. ~ly** : dürüstçe, açıkça, samimî olarak, dobra dobra, **8. ~ness** : (a) düztabanlılık, (b) dürüstlük, samimîlik. ***e.a.-*** ***3.*** *(b) forthright,* ***4.*** *unready,* ***5.*** *firm, uncompromising,* ***6.*** *flatly.*

flat-hat, *g.s.f.* **1.** (uçakla) alçaktan uçmak, damları/şapkaları sıyırıp geçmek, **2.** gösteriş yapmak, **3. ~er** : alçaktan uçan pilot. ***e.a.-*** ***1.*** *hedgehop,* ***2.*** *show off.*

Flathead, *is.* **1.** Yassı kafalı: KB Montana'da yerli *Salishan* kabilesi mensubu, **2.** *Chinook* kızılderilisi (çocuklarının kafasını yassılttıklarından bu ad verilmiştir).

flatiron, *is.* **1.** (yassı) ütü, **2.** *jeol.* üçgensel yassı tepe.

flat knot, *is. bk.:* **reef knot.**

flatland, *is.* **1.** düz yerey, engebesiz arazi : ova, yayla, **2.** ovalık/engebesiz/düz bölge, **3. ~er** : ovalı, yaylalı.

flatlet, *is. Brit.* küçük möbleli apartman : küçük bir mutfağı ve banyosu olan döşeli daire. *e.a.- efficiency apartment.*

flatling(s), *zf. Brit.- k.d.* **1.** yassı tarafı ile, (kılıç vb. nin) kenarı ile, **2.** kesinlikle, kat'iyetle. *e.a.- 2. flatly, positively.*

flatly, *zf.* **1.** kesinlikle, kat'iyetle, kesin/kat'î olarak. *He is ~ opposed to the whole idea.* **2.** soğuk/ilgisiz bir tavırla. *"It's hopeless", he said ~.*

flatness, *is.* **1.** düzlük, yassılık, **2.** tatsızlık, yavanlık.

flat-out, *sf&zf.*, **1.** düpedüz, açıkça, şüphe götürmez. *It was a ~ lie.* **2.** *Brit.* bütün gücü/gayreti/hızı ile (çalışan/giden vb.), **3.** bitkin, çok yorgun, bîtap, **4.** tamamen, büsbütün alabildiğine, **5.** doğruca, açıkça, dobra dobra. *Tell him ~ what you think.*

flat silver, *is.* gümüş sofra takımı. *e.a.- flatware.*

flatten, *f.* **1.** yassıl(t)mak, yassılaş(tır)mak, yayvanlaş(tır)mak, düzleş(tir)mek, düzel(t)mek, ezmek, yamyassı yapmak. *A rabbit ~ed by a passing car. The hills ~ (out) here.* **2.** *müz.* (bir notayı) yarım ton pes okumak/çalmak, **3.** ~ **out** *hv.* (uçak irtifa kaybettikten sonra) düzleşmek, düzelmek, yatay olarak uçmak, **4.** **~er** : düzleştiren düzelten, yassılaştıran. *e.a.- 3. level off.*

flatter, *is.&f.* **1.** yassıltan, yassılaştıran, düzleştiren (kimse/şey), **2.** (demirci) baskı çekici, **3.** yassı hadde, yassıltma haddesi, saat yayı vb. yapmaya mahsus hadde makinesi, **4.** yaltaklanmak, dalkavukluk etmek, yağ çekmek, tabasbus etmek, överek/methederek göze girmeye çalışmak, **5.** (sırf gösteriş için) iltifat etmek, yüze gülmek, övmek, methetmek. *He ~ed her about her cooking.* **6.** gururunu okşamak, (överek) göklere çıkarmak, (aşırı derecede) övmek, **7.** aslından daha güzel göstermek. *The portrait ~s her. This picture ~s her.* **8.** yakışmak, kusurlarını örtmek. *The black dress ~ed her.* **9.** aklını çelmek, aldatmak, avutmak, tatlılıkla kandırmak, **10.** zevk/haz/gurur duymak/vermek, çok mahzuz/memnun olmak. *She was ~ed at the invitation (that they invited her).* **11.** ~ **oneself (that)** : (a) (yanlış) zehaba kapılmak, zannetmek, sanmak. *We ~ ourselves that we can do without their help.* (b) (boşuna) ümit beslemek, ümit vermek. *Don't ~ yourself (that) you will succeed.* **12.** **~able** : iltifat edilebilir, yüzüne gülünebilir, övülebilir, **13.** **~er** : dalkavuk, yaltakçı, mütebasbıs, *argo* yağcı.

flattering, *sf.* **1.** dalkavuk, yaltakçı, mütebasbıs, **2.** (moda) çok yakışan, **3.** **~ly** : yaltaklanarak, yaltakçılıkla, dalkavuklukla.

flattery, *is., ç.* **-teries** **1.** dalkavukluk, tabasbus, yaltaklanma, müdahene, *argo* yağcılık, **2.** (aşırı) övme/methetme, methiye.

flatting, *is.* **1.** yassıltma, yassılaştırma, düzleştirme, düzeltme, saç/levha hâline koyma, **2.** yağlıboyayı kuruduktan sonra parlamayacak şekilde sürme yöntemi.

flattish, *sf.* **1.** yassıca, düzce, düzgünce, oldukça yassı/düz, **2.** tatsızca, yavanca.

flattop, *is.* **1.** *ABD* uçak gemisi, **2.** yassı tepe : tepesi düz olan şey.

flatulence = **flatulency**, *is.* **1.** şişkinlik, midede/bağırsakta gaz husulü. *to suffer from ~.* **2.** gösteriş, böbürlenme, şişinme.

flatulent, *sf.* **1.** şişkinlik veren, midede/bağırsakta gaz hasıl eden (gıda vb.), **2.** (midesi/bağırsakları) gazlı, şişkin, yelli, gaz sancısı çeken, **3.** gösterişli, yapmacık, şişirilmiş, abartılmış, boş, tumturaklı. *a ~ style.* **4.** **~ly** : gösterişle, şişirerek, abartarak, yapmacık bir şekilde. *e.a.- 3. pompous, turgid.*

flatus, *is., ç.* **-tuses** yel, (midede/bağırsakta toplanan) gaz.

flatware, *is.* **1.** sofra/yemek takımı : çatal, kaşık, bıçak vb. **2.** tabak(lar), tabak takımı. *bk.:* **hollowware.**

flatwise = **flatways**, *zf.* yassılamasına, düz(lemesine).

flatwork, *is.* düz giyim : yatak çarşafları, masa örtüleri, çamaşır gibi makine ile ütülenen (el ile ütü istemeyen) eşya. **flat wash** *d.d.*

flatworm, *is.* yassı kurt. *e.a.- platyhelminth.*

flaunt, *is.&f.* **1.** gösteriş yapmak, kibirle/gururla/azametle (etrafa) göstermek, teşhir etmek, çalım satmak. *to ~ one's new fur coat. to ~ through streets.* **2.** (bayrak) gururla/azametle dalgalanmak. *The flag ~s in the breeze.* **3.** *bk.:* **flout** (bu anlamda kullanılması pek doğru değildir), **4.** gösteriş, çalım, azamet, kibir, gurur, **5.** *esk.*

gururla gösterilen/teşhir edilen şey, **6.** **~er** : gösterişçi, gösteriş yapan/çalım satan kimse, **7.** **~ingly** : gösterişle, çalımla, azametle, gururlanarak. ***e.a.-*** *1. flourish, parade, display, show.*

flaunty, *sf.* **flauntier, flauntiest** **1.** gösterişçi, gösteriş yapan, çalım satan, azametli, çalımlı, gururlu/kibirli (kimse), **2.** gösterişli, cicili bicili, aşırı süslü, yapmacık, sun'î, yaldızlı, musanna (şey), **3.** **flauntily** : gösterişle, çalımla, azametle, sun'î/yapmacık bir şekilde, **4.** **flauntiness** : gösterişçilik, çalım satma.

flautist, *is.* flütçü, flavtacı. ***e.a.-*** *flutist.*

flavanone, *is. kim.* flavanon, $C_{15}H_{12}O_{2}$: renksiz kristal keton veya bunun glikozit şeklinde bitkilerde bulunan türevlerinden herhangi biri.

flavescent, *sf.* **1.** sararmış, **2.** sarımtrak. ***e.a.-*** *2. yellowish.*

flavin = flavine, *is. kim.* **1.** sarı boya : önemli birçok sarı enzimlerin proteinsiz kısmında bulunan çok halkalı keton, **2.** *bk.:* **quercetin.**

flavo- = flav-, *ön ek* "sarı". *ör.: flavopurpurin, flavin.*

flavone, *is. kim.* **1.** flavon, $C_{15}H_{10}O_{2}$: renksiz kristal keton. Çuha çiçeği gibi bitkilerin sap, yaprak ve tohumlarında bulunur. Bu ketondan türeyen glikozitler bitkilere sarı renk verir ve boya olarak kullanılır.

flavoprotein, *is. biy.- kim.* flavoprotein : kimyasal olarak bir proteine bağlı enzim. Hayvan gözelerinde besinlerin yanmasını sağlar.

flavopurpurin, *is. kim.* sarı katran boyası, $C_{14}H_{8}O_{5}$: Kömür katranından elde edilen, alizarine benzer, rengi sarıya kaçan pürpürin eşizi bir boya.

flavor = flavour, *is.&f.* **1.** tat, lezzet. *the ~ of ripe fruit. This soup has the ~ of lemon.* **2.** lezzet/tat veren şey, yemek ve içkilere lezzet/çeşni vermek için eklenen madde. *hard candy with artificial ~.* **3.** çeşni, ruh, bir şeyin kendine has niteliği/havası. *Many novels by Yaşar Kemal have a ~ of Anatolian villages. The film gives the ~ of Paris in the twenties.* **4.** (resim, edebî eser vb.) hava, üslûp, göze çarpan özellik. *A novel that has the ~ of Dickens.* **5.** *esk.* koku, rayiha, **6.** lezzet/tat/çeşni/rayiha vermek. *She ~ed the cake with chocolate. We use salt, pepper and spices to ~ food.* **7.** (belirli bir) özellik/çeşni/hava vermek. *Many exciting adventures ~ an explorer's life.* **8.** **have a ~ of (sth)** : (bir şeyi) andırmak, (bir şeyin) havasını vermek, (bir şey) lezzetinde olmak, **9.** **~ed** : lezzetli, rayihalı, çeşnili, **10.** **~less** : lezzetsiz, tatsız. ***e.a.-*** *1. taste, savor, 2. flavoring, 3. essence, spirit, 5. smell, odor, aroma, fragrance.*

flavo(u)rful = flavo(u)rous = flavo(u)rsome = flavo(u)ry, *sf.* lezzetli, leziz, tatlı. ***e.a.-*** *tasty.*

flavo(u)rfully, *zf.* lezzetle, lezzetli/tatlı bir şekilde.

flavo(u)ring, *is.* lezzet/tat veren şey. *vanilla /chocolate ~. Add a spoonful of banana ~.*

flaw^{1}, *is.&f.* **1.** kusur, noksan(lık), eksiklik, sakatlık, zaaf, ayıp. *Vanity was the great ~ in his character. There's a ~ in this cloth.* **2.** hata, adlî bir belgeyi hükümsüz kılan yanlışlık. *The ~s in this contract.* **3.** yarık, çatlak, rahne. *A ~ in the dish caused it to break.* **4.** çatla(t)mak, yar(ıl)mak, sakatla(n)mak, kusurlu/eksik göstermek. *The scar ~ed her skin.* ***e.a.-*** *1. defect, fault, imperfection, blemish, 3. crack, break, breach, rift, rent.*

flaw^{2}, *is.* **1.** **windflaw** *d.d.* bora, kısa süreli şiddetli rüzgâr (ekseriya anî yağışla beraber), **2.** kısa süreli soğuk/sert hava, **3.** *esk.* anî öfke/kızgınlık, tehevvür, feveran. ***e.a.-*** *1. gust, squall.*

flawless, *sf.* **1.** kusursuz, noksansız, eksiksiz, hatasız, mükemmel, **2.** **~ly** : kusursuz/noksansız bir şekilde, mükemmelen, **3.** **~ness** : kusursuzluk, noksansızlık, hatasızlık, mükemmellik. ***e.a.-*** *1. perfect.*

flawy, *sf.* **flawier, flawiest** **1.** kusurlu, eksik, noksan, hatalı, çatlak(lı), defolu, **2.** rüzgârlı, fırtınalı, boralı, anî ve kısa süreli sert rüzgâra maruz. ***e.a.-*** *1. defective, 2. gusty, squally.*

flax, *is.* **1.** *bot.* keten *(Linum usitatissimum),* **2.** keten(elyafı), **3.** ketene benzer herhangi bir bitki.

flaxen = flaxy, *sf.* **1.** keten+, ketenden (yapılmış) , ketene benzer, ketenimsi, keten gibi, **2.** sarı, lepiska. *~ hair.*

flaxseed, *is.* keten tohumu.

flay, *gl.f.* **1.** (derisini) yüzmek/soymak, (şiddetle/derisi yüzülünceye kadar) kamçıla(t)mak/kırbaçla(t)mak. *The tyrant had his enemies ~ed alive. To ~ a dead horse.* **2.** (şiddetle) azarlamak, haşlamak, merhametsizce tenkit etmek. *The angry man ~ed his servant with his tongue.* **3.** (zorla/hile ile) parasını almak, soymak, **4.** **~er** : derisini yüzen, kamçılayan. ***e.a.-*** *1. skin, 2. excoriate, scold, 3. fleece, rob, cheat, extort.*

F layer, *is.* **1.** F tabakası : iyonosferin en yüksek ve iyon yoğunluğu en fazla olan tabakası (gece oluşur), **2.** çürüyen bitki kalıntılarıyla kaplı orman toprağı.

flea, *is.* **1.** *zool.* pire *(Siphonaptera).* İlgili sıfat : **pulicene**. **2.** pire gibi zıplayan herhangi bir böcek. **water ~, beach ~** gibi, **3. ~ in one's ear** : azarlama, paylama, çıkışma, zılgıt, **4. put a ~ in one's ear** : dostça uyarmak, ihtar etmek, *mec.* kulağını bükmek. *I put a ~ in his ear about the next meeting.* **5. send** *sf.***o. away/off with a ~ in his/her ear** : birini paylamak, ağzının payını vermek, terslemek, ters bir cevapla kovmak, haşlamak, zılgıt vermek. *He tried to kiss her, but she sent him off with a ~ in his ear.* ***e.a.-*** *3. rebuke, rebuff, scolding, 5. criticize, rebuke.*

fleabag, *is.* **1.** *argo* bitli han : ucuz, adî, pespaye otel veya pansiyon, **2.** *az. kul.* (torba şeklinde, taşınabilen) yatak, **3.** pis mahlûk, sevilmeyen yaratık. *She loves her dog, but nobody else can bear the old ~.*

fleabane, *is. bot.* pire otu *(Pulicaria dysentrica, Erigeron philadelphicus)* : pireleri öldürdüğüne veya uzaklaştırdığına inanılan birkaç çeşit bitki.

flea beetle, *is. zool.* zıp zıp böceği, toprak piresi : *(Chrysomelidae)* : yapraklarla beslenen, pire gibi zıplayan ve bazan bitkilere hastalık virüslerini bulaştıran çeşitli küçük böcekler *(Altica, Epirix* vb.).

fleabite, *is.* **1.** pire ısırması/yeniği, **2.** pire ısırmasından hasıl olan kızartı, **3.** hafif ağrı, *mec.* can sıkıcı şey, karın ağrısı, **4.** az/önemsiz şey, **5. a mere ~** : devede kulak, önemsiz şey.

flea-bitten, *sf.* **1.** pire ısırmış, **2.** pireler üşüşmüş, pireli, pirelenmiş. *a ~ blanket.* **3.** (at) benekli, beyaz veya kır üzerine kırmızı/kahverengi benek veya çizgileri olan. *a ~ horse.* **4.** *k.d.* pis, kirli, sefil, perişan, pejmürde. ***e.a.-*** *4. wretched, shabby.*

fleahopper, *is. zool.* ot piresi *(Miridae)* : ekilmiş bitkileri yiyerek geçinen küçük zıplayan böcekler.

fleam, *is.* **1.** neşter, **2.** testere dişi.

flea market, *is.* bit pazarı.

flea-pit, *is. argo* mahalle sineması, ucuz/adî sinema.

flea weevil, *is. zool.* buğday piresi : pire gibi zıplayan bir nevi buğday biti.

fleawort, *is. bot.* **1.** boğa yaprağı *(Inula Conyza),* **2.** karnıyarık *(Plantago Psyllium)* : tohumu pireye benzer, ıslatılınca şişer ve kaypaklaşır. Hekimlikte müleyyin olarak kullanılır.

flèche, *is., ç.* **flèches** *Fr.* **1.** *mim.* sivrikule, **2.** *As.* oktabya.

fléchette, *is., ç.* **fléchettes** *Fr. As.* (silâhla veya uçaktan atılan) çelik ok, I. Dünya Savaşında kullanılmıştı.

fleck, *is.&gl.f.* **1.** benek, küçük leke, ışık lekesi, renkli nokta. *Brown cloth with ~s of red. Freckles are brown ~s on the skin.* **2.** damla, tane, ufak parça, zerre. *~s of dust in the air. A ~ of milk on the baby's chin. ~s of snow drifted down.* **3.** beneklemek, lekelemek, yer yer aydınlatmak. *Sky ~ed with little clouds. The grass under the trees was ~ed with sunlight.* ***e.a.-1.*** *spot, mark, 2. flake, particle, speck, 3. spot, dapple, speckle, streak.*

flection, *is.* **1.** eğ(il)me, bük(ül)me, **2.** eğrilik, büküklük, **3.** eğri/bükük/bükülmüş şey, **4.** *anat. bk.:* **flexion**, **5.** *gr. bk.:* **inflection** (2), **6. ~al** : bükülgen, **7. ~less** : bükünsüz, bükülmez. *1-3 için* **flexion** *ş.d.y.*

flecky, *sf.* benekli, lekeli, nokta nokta.

fled, *f. bk.:* **flee** *(geç. z.&sf.f.).*

fledge, *f.* **fledged, fledging 1.** (kuş yavrusunu tüyleri çıkıncaya kadar) beslemek, **2.** (kuş) tüylen(dir)mek, **3. fletch** *d.d.* (oka vb.) tüy takmak.

fledged, *sf.* (kuş) tüylenmiş, kanatlanmış, uçacak/bağımsız yaşayacak hâle gelmiş. **fully-~** : yetişkin, diplomalı/tam uzman. *He is now a fully- ~ doctor/architect.* **a fully- ~ British citizen** : doğma büyüme İngiliz vatandaşı.

fledgeless, *sf.* tüysüz.

fledgeling = fledgling, *is.* **1.** tüyleri henüz bitmiş yavru kuş, **2.** *mec.* acemi çaylak, toy/tecrübesiz kimse, acemi. *~ nurses.*

fledgy, *sf.* **fledgier, fledgiest** tüylü, tüylenmiş, tüyleri bitmiş. ***e.a.-*** *feathered, feathery.*

flee, *f.* **fled, fleeing 1.** (tehlikeden vb.) kaç(ın)mak, kaçıp kurtulmak, hızla uzaklaşmak, tüymek. *They all fled (from) the burning ship.* **2.** (zaman) uçup gitmek, geçmek, geçip gitmek, sürüklenmek. *The clouds are ~ing before the wind.* **3.** kaybolmak, yok olmak, sırra kadem basmak, gözden uzaklaşmak. *The shadows ~ as day breaks. Mists ~ing before the rising sun.* **4.** kaçmak, firar etmek, bırakmak, terk etmek. **~ the country** : memleketten kaçmak, terkidiyar etmek, vatanını terk etmek. ***e.a.-*** *1. run away, shun, escape, avoid, 2. fly, 3. vanish.*

fleece, *is.&gl.f.* **fleeced, fleecing 1.** yünlü post, koyun postu, yapağı, (koyun vb. hayvanların sırtını örten) yün, **2.** kırkım, bir defada kırkılan yün, bir koyunun bütün yapağısı, **3.** yapağıya/yüne benzer şey. *a ~ of snow. a ~ of hair.* **4.** kapitone, müflon, elbiselerin içine geçirilen yumuşak kabarık kumaş, **5.** (koyun) kırkmak, **6.** (bir kimseyi) dolandırmak, (parasını) soymak, yolmak, sağmak, tırtıklamak. *The gamblers ~d him a large sum. The really ~d us at the hotel.* **7.** yün serpmek, yer yer yünle kaplamak/örtmek. ***e.a.-*** *5. shear, 6. swindle, fraud.*

fleeced, *sf.* **1.** yünlü, yapağı gibi, **2.** (kumaş) yumuşak.

fleecer, *is.* **1.** koyun kırkan, kırkıcı, **2.** dolandırıcı.

fleecy, *sf.* **fleecier, fleeciest 1.** yünlü, yünden, yünle kaplı, yün/yapağı gibi. *a ~ winter coat. a coat with a warm ~ lining.* **~ clouds in the blue sky** : mavi gökte (yapağı gibi) küme küme bulutlar, **2. fleecily** : yumuşacık, yünlü gibi, **3. fleeciness** : yünlülük, yumuşaklık, yüne benzerlik.

fleer, *is.&f.* **1.** kabaca/terbiyesizce gülmek, **2.** alay/istihza etmek, eğlenmek, alaya almak, **3.** istihza, eğlenme, alay, terbiyesiz/kaba gülüş, **4.** alaycı, müstehzi, eğlenen kimse. ***e.a.-*** *1. sneer, scoff, 2. mock, deride, 3. gibe, jeer, sneer.*

fleet^{1}, *is.* **1.** donanma. *The Turkish ~.* **2.** filo, bir deniz subayının komutasındaki en büyük deniz birliği, **3.** savaş gemileri topluluğu, asker nakliye gemileri, **4.** (birlikte hareket eden veya aynı komuta altında bulunan veya aynı firmaya ait olan) çok sayıda gemi/uçak/kamyon vb. **a ~ of cabs/trucks** : bir firmanın bütün taksileri/kamyonları.

fleet^{2}, *sf.&f.* **1.** çevik, çabuk, seri. *to be ~ of foot. a ~-footed runner.* **2.** uçucu, gelip geçici, çabuk geçen/zail olan, **3.** *Brit.- k.d.* sığ, **4.** uçmak, hızla geçmek/gitmek, (zaman) geçmek, **5.** *den.* yer değiştirmek, gitmek, seyretmek, hareket etmek, **6.** *esk.* kaymak, akmak, **7.** *esk.* sönüp gitmek, azalıp bitmek, yok olmak, **8.** *esk.* sürüklenmek, **9.** *esk.* yüzmek. ***e.a.-*** *4. fly, speed, hasten, beguile, 5. shift, 6. glide, 7. fade, vanish, 8. drift, float, 9. swim.*

fleet^{3}, *is. Brit.- k.d.* **1.** koy, küçük körfez, denizin karaya girintisi, **2. the Fleet** *bk.:* **Fleet Prison**. ***e.a.-*** *1. inlet, creek.*

fleet admiral = admiral of the fleet, *ABD* büyük amiral : ABD deniz kuvvetlerinin en yüksek rütbeli subayı.

fleet-footed, *sf.* hızlı kaçar, hızlı koşar, ayağına çabuk, hızlı/sür'atli koşabilen. *a ~ runner.*

fleeting, *sf.* **1.** geçici, çabuk geçen, süreksiz, ömürsüz, fâni, kısa (süren), gelgeç, uçup giden. *a ~ look. the ~ hours. Youth is so ~.* **2. ~ly** : geçici olarak, kısa/süreksiz bir şekilde, hızla gelip geçerek, **3. ~ness** : geçicilik, süreksizlik, kısa sürelilik. ***e.a.-1.*** *passing, flitting, flying, brief, fugitive, transient, transitory.*

fleetly, *zf.* çabucak, hızla, sür'atle. ***e.a.-*** *rapidly.*

fleetness, *is.* çabukluk, hız(lılık), sür'at.

Fleet Prison, *is.* (Londra'da eski) borçlular hapishanesi.

Fleet Street, *is.* **1.** Londra basın mahallesi (Londra'nın Bâbıâli'si), **2.** *mec.* İngiliz basını/gazetecileri.

fleishig = fleischig, *sf.* etli, etle pişirilmiş/hazırlanmış, etli/etli ürünler için kullanılan.

Fleming, *is.* **1.** Flâman : K Belçika'da ve bir kısmı K Fransa'da yerleşmiş Alman asıllı kimse, **2.** Flâmanca konuşan Belçikalı.

Flemish, *sf.&is.&f.* **1.** Flâman, Flâmanlara/Flâmancaya ait, **2.** Flâmanlar : K Belçika ve kısmen K Fransa'da yerleşmiş Alman asıllı ahali, **3.** Flâmanca, Flâman dili (kısaca **Flem** *d.d.).*

Hollanda diline çok yakın Almanca diyalekti, **4.** *k.h. den.* (halatı) Felemenk düğümü yapmak, **5.** ~ **bond** : Felemenk örgüsü : boyuna ve enine tuğlalarla örülen, bir boyuna tuğlanın üst ve altında enine tuğla bulunan duvar örgüsü, **6.** ~ **coil** = ~ **fake** *: den.* Felemenk düğümü.

flench = flinch, *bk.:* **flense.**

flense, *gl.f.* **flensed, flensing 1.** (balinanın, ayı balığının vb.) derisini/yağını yüzmek/kesip çıkarmak, **2.** yüzmek, soymak, **3. flenser** : balina vb. derisi yüzen.

flesh, *is.&f.* **1.** et, insan ve hayvan vücudunun kas ve yağ dokularından oluşan yumuşak kısmı, **2.** kas/yağ doku, **3.** kasaplık et, gıda olarak kullanılan et (tavuk ve balık eti hariç), **4.** şişmanlık, semizlik. **put on** ~ : şişmanlamak, semirmek. **loose** ~ : zayıflamak, **5.** (ruhun tersi olarak) beden cisim, vücut. **The spirit is willing but the ~ is weak** : Gönül ister amma (zayıf) beden yapamaz. **the sins of the** ~ : cismanî günahlar, **6.** beşer tabiatı, insanın maddî/hayvanî niteliği/karakteri (manevî ve ahlâkî niteliğin tersi), **7.** insaniyet, insanoğlu, **8.** (genel olarak) canlı yaratıklar. **all** ~ : bütün canlılar, bütün insaniyet. **go the way of all** ~ : ölmek. **He's gone the way of all** ~ : Öldü. **9.** soy, nesil, ırk, **10.** *bot.* meyvenin etli kısmı, **11.** ten, cilt, vücut. ~ **color** : ten rengi, **12.** maddî/bedenî arzu. **the pleasures of the** ~ : cismanî haz. **the lusts of the** ~ : şehvanî arzular, **13. in the** ~ : (a) kendisi, cismi, maddî varlığı, görünen/elle tutulan hâli. *He's nicer in the ~ than in his photographs.* (b) canlı, yaşayan, (c) gerçekte, hakikatte, **14. make one's ~ creep** : tüylerini ürpertmek. *It makes my ~ creep.* **one's pound of** ~ : (birinin) boynunun borcu/vecibesi, **15.** (bıçağı/süngüyü, kılıcı vb.) ete saplamak, **16.** (av köpeğini, şahini vb.) etle beslemek, (daha iyi avcı olması için) et yedirmek, **17.** (maddî ihtiraslarını/hırsını/arzusunu) tahrik etmek, ateşlemek, **18.** tıka basa yedirmek, **19.** (iskeleti) etle/ete benzer madde ile kaplamak, **20.** (dericilikte) etleri sıyırmak, deriye yapışık kalmış etleri soymak, **21.** ~ **out** : (a) etlenmek, şişmanlamak, semirmek, (b) kanıtlamak, ispatlamak, delil/bürhan göstermek. *He ~ed out his arguments with solid facts.* **22.** (askeri) savaşa/muharebeye sokmak. *to ~ troops.* ***e.a.-*** *4. fatness, plumpness, weight, 7. mankind, humanity, 9. stock, kin, kindred, 13. (a) in person, (b) alive, 18. surfeit, glut.*

flesh and blood, *is.* **1.** nesil, soy, zürriyet, evlât, yakın akraba, kan ve can. **one's own ~ ~** : bir kimsenin öz evlâdı (kanı ve canı). **I must help them because they are my own ~ ~** : Onlara yardım etmeliyim, zira onlar benim akrabamdır. **2.** insan, beşer, can, varlık. **more than ~ ~ can endure** : insanın dayanamayacağı kadar, beşer tahammülünün üstünde. **It's more than ~ ~ can stand** : Buna can dayanmaz.

flesh-colored, *sf.* ten renginde.

flesh-eater = flesh-eating, *sf.* etçil, et yiyici. ***e.a.-*** *carnivorous.*

flesher, *is.* **1.** deri yüzen, deride kalan etleri yüzüp çıkaran kimse, **2.** *İsk.* kasap.

flesh fly, *is.* et sineği *(Sarcophagidae)* : yumurtalarını etin üzerine bırakan karasinek.

fleshiness, *is.* şişmanlık, tombulluk, semizlik. ***e.a.-*** *corpulence.*

fleshings, *ç. is.* **1.** ten rengi dar pantalon, **2.** deriden sıyrılarak alınan et parçaları (tutkal yapmakta kullanılır), **3.** hayvan vücudunda et ve yağın dağılışı, **4.** hayvanın semirme/semizleme istidadı.

fleshly, *sf.* **-lier, -liest 1.** şişman, etli, semiz, **2.** bedenî, cismanî, **3.** şehevî, şehvanî, cinsel, nefsanî, **4.** dünyevî, fâni, beşerî, insanî. ***e.a.-*** *1. plump, fat, fleshy, 2. bodily, corporeal, 3. sensuous, sensual, sexual, carnal, 4. worldly, mortal, human.*

flesh meat, *is.* (kırmızı) et (tavuk, kuş, balık eti hariç).

fleshpot, *is. (gen. ~s çoğul hali kullanılır)* **1.** et kabı/tenceresi, **2.** zevk ve safa, eğlence, rahat ve lüks yaşam. **Sigh for the ~s of the Egypt** : Geçmişteki refah ve bolluğa hasret çekmek. **3.** lüks eğlence yeri (gece kulübü, genel ev vb.). *Visiting the ~s of the city.*

flesh-tint, *is.* ten rengi.

flesh wound, *is.* sathî/hafif yara : kemiğe/iç organlara işlemeyip yalnız etli kısmı etkileyen yara.

fleshy, *sf.* **fleshier, fleshiest 1.** etli, semiz, şişman, **2.** ete benzer, etten oluşmuş, **3.** *bot.* etli (meyve, yaprak.vb).~ *fruit/leaves. The rich ~ texture of a perfectly ripe melon.* ***e.a.-*** *1. plump, fat, corpulent, 3. pulpy, succulent.*

fletch, *gl.f.* (oka) tüy takmak. ~ *an arrow.* ***e.a.-*** *fledge.*

fletcher, *is.* okçu, ok yapan kimse.

Fletcherism, *is.* (sindirimi kolaylaştırmak için) yemeği iyice çiğneme alışkanlığı (ABD besin uzmanı H. Fletcher'e (1849-1919) izafeten.

fleur de coin, *sf.* pırıl pırıl, yeni darphaneden çıkmış gibi (madenî para).

fleur-de-lis, *is.*, *ç.* **fleurs-de-lis** **1.** eski Fransız krallarının arması olan) üçlü zambak yaprağı, **2.** zambak.

fleur-de-lys, *is.*, *ç.* **fleurs-de-lys** *bk.:* **fleur-de-lis.**

fleury, *sf.* zambaklı, zambak yaprağına benzeyen (haç).

flew, *is.&f.* **1.** *bk.:* **fly**^{1} *(geç.z.),* **2.** balık ağı. ***e.a.- 2.*** *flue.*

flews, *ç. is.* sarkık dudak(lar) : bazı köpeklerin üst dudaklarının aşağı sarkan kısımları.

flex, *is.&f.* **1.** bükmek, eğmek. *He slowly ~ed his stiff arm.* **2.** (kas) kas(ıl)mak, (işe hazırlanırken) kolları birkaç defa uzatıp çekmek. *The gardener ~ed his muscles and began to dig.* **3.** bük(ül)me, eğ(il)me, **4.** *Brit.* (a) kordon, (bükülebilen) elektrik kablosu, (b) *argo* lâstik bant, çorap lâstiği. ***e.a.- 1.*** *bend.*

flexibility, *is.* **1.** esneklik, elâstikiyet, **2.** bükül(ebil)me, eğil(ebil)me, **3.** uysallık, uyum, munislik. ***e.a.-*** *flexibleness.*

flexible, *sf.* **1.** bükülebilir, eğilebilir. *Leather, rubber and wire are ~ materials.* **2.** esnek, elâstikî, değişen koşullara kolayca uyabilen, uyumlu, kolayca değiş(tiril)ebilir. *a ~ schedule. ~ plans. ~ working hours.* **3.** uysal, munis. *a ~ personality.* **4.** **~ness** *bk.:* **flexibility**, **5.** **flexibly** : (a) eğilerek, bükülerek, eğilebilir/bükülebilir şekilde, (b) esneklikle, elâstikî olarak, (c) uysallıkla. ***e.a.-1.*** *pliable, limber, pliant,* ***2.*** *elastic, supple, adaptable,* ***3.*** *tractable, compliant.*

flexile, *sf. bk.:* **flexible.**

flexility, *is. bk.:* **flexibility.**

flexion, *is.* **1.** *anat.* (a) bükülme, eğilme, kıvrılma, (kolun/bacağın) bükülmesi/kıvrılması, (b) bükülü/kıvrık durum, **2.** *Brit. bk.:* **flection** (1-3), **3.** **~al** : bükülme+.

flexitime = flextime, *is.* esnek düzen : esnek (zamanlı) çalışma düzeni, işe başlama, bitirme zamanını bazı sınırlamalarla çalışanın seçimine bırakan çalışma düzeni.

flexography, *is.* döner baskı : lâstik levhalar ve çabuk kuruyan mürekkep kullanan döner baskı yöntemi. **flexographic** : döner baskılı. **flexographically** : döner baskı ile.

flexor, *is. anat.* kasar kas : organları büken/kasan kas.

flexuous = flexuose, *sf.* **1.** eğri büğrü, kıvrık, kıvrıntılı, kıvrımlı, bükük, bükümlü, büküntülü, **2.** katı olmayan, **3.** **flexuosity** : eğrilik, kıvrım, büküntü, büküm, **4.** **~ly** : kıvrım kıvrım, kıvrılarak, kıvrıntılarla.

flexure, *is.* **1.** bük(ül)me, eğ(il)me, kıvırma, kıvrılma, katla(n)ma, **2.** eğrilik, kıvrıklık, eğri/kıvrık/bükük yer, kat(lanmış yer), **3.** kuş kanadının son eklemi, **4.** **flexural** : eğilme+, bükülme+, kıvrılma+. ***e.a.- 1.*** *flexing, bending, flexion,* ***2.*** *bend, fold, turn, curve.*

fley, *f.* **fleyed, fleying** *İsk.* korkutmak, ödünü koparmak, dehşete düşürmek. ***e.a.-*** *frighten, terrify.*

flibbertigibbet, *is.* **1.** hoppa, hafifmeşrep, geveze, dedikoducu, çenesi düşük (kimse, genellikle kadın), **2.** *esk.* dedikodu. ***e.a.- 1.*** *chatterbox, chattering/flighty/frivolous person,* ***2.*** *gossip.*

flic, *is. Fr. k.d.* polis. ***e.a.-*** *policeman.*

flick, *is.&f.* **1.** fiske, (parmakla, kamçı vb. ile) hafif vuruş/darbe. *By a ~ of his whip, he drow the fly from the horse's head.* **2.** şıkırtı, şakırtı, fiske/hafif vuruş sesi, **3.** anî/hafif hareket. *The fisherman made a short cast with a ~ of his wrist.* **4.** sıçrayan şey, parça, damla, benek, leke. *a ~ of mud. a ~ of moisture.* **5.** *Brit.- k.d.* sinema, **6.** fiske vurmak, hafifçe vurmak. *She ~ed him a blow on the face.* **7.** fiske ile/hafifçe vurarak kovmak/uzaklaştırmak/atmak/defetmek, atıvermek, silkelemek, silkip atmak. *to ~ dust from one's coat. The cow ~ed the flies away with its tail.* **8.** (hızla/anî olarak) hareket ettirmek/gezdirivermek. *I'll just ~ a duster round the sitting room.* **9.** atılmak, hızla/anîde harekete geçmek, **10.** (kanat) çırpmak, titre(t)mek, salla(n)mak, çırpınmak, **11.** **~ off** : fiske vurarak toz vb. yi silkmek, **12.** **~ over** : sayfaları hızla çevirmek, **13.** **~ through** : sayfalara hızlı bir göz atmak, şöyle bir göz gezdirmek. ***e.a.- 4.*** *fleck, streak, daub, splotch, splash,* ***10.*** *flutter.*

flicker^1, *is.&f.* **1.** titrek yanmak, titrek ışık vermek, (alev/ışık) titremek/oynamak, yanıp sönmek, pırıldamak, kırpışmak, (şimşek) çakmak, parlamak, belirmek. **the ~ing light of the candle** : mumun titrek ışığı. *A dying fire ~ed on the hearth. The hope ~ed within her that her husband might be alive.* **2.** titre(ş)mek, ihtizaz etmek, seğirmek, dalgalanmak. *Shadows ~ed on the wall.* **~ing eyelids** : göz seğirmesi, **3.** çırpınmak, titretmek, salla(n)mak. *There was just enough breeze to ~ the candle.* **4.** titrek alev/ışık, **5.** titre(ş)me, titreşim, sönüp yanma, titrek ışık verme, **6.** geçici belirti, lerze, parıltı. *a ~ of hope.* **7.** anî/seri hareket, anî parlamak, parlayış, parıltı. *a ~ of anger.* **8.** göz kırpmak, göz açıp kapama. **without a ~** : göz kırpmadan, **9. ~ingly** : titreşerek, çırpınarak, kırpışarak, parlayıp sönerek. ***e.a.**- 2. vibrate, quiver, 3. flutter.*

flicker^2, *is. zool.* benekli ağaçkakan *(Colaptus auratus),* Amerika'da yaşar, kanat altlarında ve kuyruklarında parlak sarı, kırmızı benekler vardır. **golden-winged woodpecker, high-hole, yellowhammer** *d.d.*

flickertail, *is. zool.* yer sincabı *(Citellus richardsonii)* : gri tüylü, kısa kuyruklu K Amerika sincabı. ~ **State** : North Dakota (takma adı).

flickery, *sf.* titrek, kırpışan, parlayıp sönen.

flied, *f. bk.:* **fly** *(geç.z&.sf.f.).*

flier = **flyer**, *is.* **1.** uçan (yaratık, kuş/böcek vb.), **2.** pilot, tayyareci, **3.** pek hızlı giden (kimse/şey), **4.** makinenin hızlı hareket eden parçası, **5.** *k.d.* yüksek/uzun atlama. *He took a ~ off the bridge.* **6.** *k.d.* uğraşma alanı dışında yapılan (riskli, spekülâtif) yatırım, **7.** serüvenimsi atılım/girişim. *He took a ~ in politics after getting his degree.* **8.** *mim.* basamak, düz merdiven basamaklarından her biri. *bk.:* **winder** (2), **9.** *ABD* küçük el ilânı, **10.** *zool.* uçan balık *(Centrarchus macropterus)* : aşağı Missisippi vadisinde, Virjinya-Florida dolaylarında bulunan gümüşî yeşil renkli güneş balığı.

flies, *is.&f.* **1.** sinekler (tekili : **fly**), **2.** uçar : **fly** fiilinin üçüncü tekil şahsı.

flight^1, *is.&f.* **1.** uçuş, uçma, (işi, tarzı, gücü). *A bird's first ~ from the nest. A bird in ~.* (İlgili sıfat : **volar**), **2.** uçuş menzili/uzaklığı/mesafesi, bir uçuşta alınan yol. *a 600 km flight.* **3.** uçan kuş sürüsü, toplu olarak uçan yaratıklar/cisimler. **a ~ of swallows** : uçan kırlangıç sürüsü. **a ~ of planes** : grup hâlinde uçan uçaklar, **4.** uçak yolculuğu, sefer, hava seferi, seyir, yol alma. *Did you have a good ~ ?* **The 2 o'clock ~ to Paris** : Paris'e saat 2 seferi. *A ~ delayed because of poor weather conditions. ~ number 447 to Geneva is ready to leave.* **5.** hava filosu : iki veya daha fazla uçaktan oluşan askerî birlik, **6.** uçma/uçuş tekniği, pilotluk. *~ traning.* **7.** seyir, göç, uzay yolculuğu, **8.** hızlı geçiş/hareket. *the ~ of time.* **9.** *mim.* (iki sahanlık arasındaki) merdiven, bir katı ötekine bağlayan merdiven. *to fall down a ~ of stairs.* **10.** hayal âleminde gezinme. *a ~ of imagination.* ~ **of fancy** : hayal kurma, hayal oyunu, **11.** olta yemini döndürme düzeni, **12.** (uzun menzilli) ok atma yarışı, **13.** (kuşlar) sürü hâlinde uçmak, göç etmek. *Geese ~ing on the marsh.* **14. ~ arrow** *d.d.* uzun menzilli ok, **15. ~ attendant** : hostes, **16. ~ bag** : uçakta kullanılan el çantası, **17. ~ check** : (pilotun) uçuş sınavı, (uçağın) uçuş denemesi, **18. ~ control** : (a) uçuş kontrolu, uçağın yerden radyo ile kontrolu, (b) (uçak içindeki) uçuş kontrol düzeni, **19. ~ deck** : (a) (uçak gemisinde) uçuş güvertesi, (b) (bazı uçaklarda) ön kompartman, **20. ~ engineer** : uçuş mühendisi, uçak mekanizmasının düzgün çalışmasından sorumlu kişi, **21. ~ feather** : uçuş tüyü : kuş kanadında uçuşu sağlayan iri sağlam tüylerden her biri, **22. ~ lieutenant** : uçuş subayı, İngiliz ve Kanada hava kuvvetlerinde rütbesi kara ordusundaki yüzbaşıya denk pilot subay, **23. ~ line** : (a) uçak konma ve bakım alanı, (b) uçuş yolu/hattı, bir uçağın havada uçtuğu veya uçması gereken yol, **24. ~ officer** : uçuş subay yardımcısı : (a) İngiliz/Kanada hava kuvvetlerinde rütbesi uçuş subayından bir derece küçük havacı subay, (b) ABD hava kuvvetlerinde II. Dünya Savaşında ihdas edilen bir rütbe, **25. ~ path** : uçuş yolu, uçağın/füzenin uçuş yörüngesi, **26. ~ pay** : uçuş zammı, ABD hava kuvvetlerinde uçuş personeli maaşına yapılan zam, **27. ~ plan** : uçuş planı, **28. ~ sergeant** : havacı başçavuş, **29. ~ status** : uçuş sicili, havacı personelin uçuş durumlarını gösterir kayıtlar, **30. ~ strip** : (a) iniş alanı : karayolları yakınında zaruret hâlinde uçakların inmesi için ayrılan düz alan, (b) pist, **31.** ~ **surgeon** *ABD* uçuş doktoru, uçan personelin sağlık konularında uzmanlaşmış doktor, **32. in the first** ~ : ön safta.

flight^2, *is.* **1.** kaçış, firar, acele hareket, **2. put to** ~ : kaçırtmak, kaçmaya/firara zorlamak, bozguna/hezimete uğratmak. *Our army will quickly put the enemy to ~.* **3. take ~ = take to ~** : çekilmek, ric'at etmek, kaçmak, tüymek. ***e.a.***- *1. fleeing, 2. rout, 3. reatreat, flee.*

flightless, *sf.* uçamaz (deve kuşu gibi).

flight-test, *gl.f.* uçuş denemesi/deneme uçuşu yapmak.

flightworthy, *sf.* **-thier, -thiest** uçabilir, uçuşa elverişli.

flighty, *sf.* **flightier, flightiest 1.** hayalperest, havaî, hafifmeşrep, oynak. *a ~ young girl.* **2.** budala, kaçık. *a ~ old lady.* **3.** sorumsuz, kararsız, ne dediğini bilmez, dönek, maymun iştahlı. *a ~ temper.* **4.** ürkek. *a ~ horse.* **5.** *esk.* hızlı, sür'atli, **6. flightily** : hayalperestlikle, havaî/hafifmeşrep bir hâlde, kararsızca, sorumsuzca, ne dediğini bilmeden, **7. flightiness** : hayalperestlik, havaîlik, hafifmeşreplik, kararsızlık, döneklik, kuş beyinlilik. ***e.a.***- *1. capricious, frivolous, fickle, 2. delirious, light-headed, crazy, 3. irresponsible, silly, 4. skittish, 5. swift, fleet.*

flim-flam, *is.&sf.&f.* **-flammed, -flamming 1.** saçmalık, boş lâf, manasız/önemsiz şey, **2.** hile, desise, aldatma, dolap, oyun, dalavere, **3.** saçma, manasız, **4.** hilekâr, dalavereci, üç kâğıtçı. *a ~ man.* **5.** aldatmak, dolandırmak, hile/desise yapmak, **6. ~er** : hilekâr, dolandırıcı, dalavereci, üçkâğıtçı. ***e.a.-1.*** *twaddle, bosh, nonsense, rubbish, 2. trick, deception, humbug, fraud, hoax, swindle, hanky-panky, 3. frivolous, nonsensical, 4. deceptive.*

flimsy, *sf.&is.* **flimsier, flimsiest 1.** dayanıksız, mukavemetsiz, hafif, ince, çürük, sağlam olmayan, entipüften. *a ~ foundation. Muslin is too ~ to be used for sail. ~ cloth.* **2.** zayıf, yetersiz, tutarsız, inanılması güç. *a ~ excuse. a ~ argument.* **3.** pelür kâğıdı, ince kâğıt, **4.** ince kâğıttaki kopye (rapor vb.), **5. flimsily** : dayanıksız/zayıf/çürük/yetersiz bir şekilde, **6. flimsiness** : dayanıksızlık, zayıflık, çürüklük, entipüftenlik. ***e.a.***- *1. shoddy, 2. weak, inadequate, limp.*

flinch, *is&gs.f.* **1.** çekinme(k), kaçınma(k), (tehlikeli/zor/nahoş bir şeyden) uzaklaşma(k), sakınma(k). *I ~ed from telling her news. He didn't ~ from warning her.* **2.** (acıdan/ıstıraptan) ürkme(k), korkup sakınma(k), irkilme(k), *mec.* göz kırpmak. **without** ~ : göz kırpmadan, ürkmeden, korkmadan, hiç sakınmadan, pervasız, **3.** bir nevi iskambil oyunu, **4.** *bk.:* **flense**, **5. ~er** : sakınan, çekinen, kaçınan, ürken kimse, **6. ~ingly**: sakınarak, çekinerek, ürkerek, kaçınarak, sakınırcasına, çekinircesine, ürkercesine, kaçınırcasına. ***e.a.***- *1. recoil, quail, 2. wince.*

flinder(s), *is.* kıymık, parça, kırıntı. **to break/fly into ~s** : parçalamak, kıymıklamak, parça parça etmek. *The box was smashed into ~s.* ***e.a.***- *splinter(s), fragment(s), shred(s).*

fling^1, *f.* **flung, flinging 1.** fırlatmak, (hızla) atmak, savurmak. *He flung his books on the table. The angry man flung his hat on the floor.* **to ~ the window open** : pencereyi hızla açmak. **The door was flung open** : Kapı ardına kadar açıktı. **to ~ on/off one's coat** : paltosunu acele ile giymek/çıkarmak. **to ~ s.o. a look of contempt** : birine nefretle/istihkarla bakmak. **to ~ an accusation at s.o.** : birinin üzerine suç atmak, **2.** hızla uzaklaş(tır)mak, gitmek, hızlı hızlı gezmek/dolaşmak. **She flung (herself) angrily from the room** : Öfke ile odadan dışarı fırladı. *He flung around the room.* **3.** (şiddetle/birdenbire) koymak, tık(a)mak, kapa(t)mak. **to ~ s.o. into jail** : birisini bapse tıkmak/atmak. *~ him into jail!* **4.** fırlamak, atılmak, seğirtmek, tüymek, **5.** (kol/bacak vb.) hızla hareket ettirmek, sarmak, dolamak. *The girl happily flung her arms around her mother's neck.* **6.** silk(in)mek, (at) binicisini üstünden atmak, düşürmek, çifte atmak, öteye beriye sıçramak, salla(n)mak, **7.** (birdenbire) sürüklemek/sevk etmek. *The attack flung the enemy force into confusion.* **8. ~ away** : dışarı at(ıl)mak/fırla(t)mak, **9. ~ off** (a) dağıtmak, yaymak, (b) terk edip gitmek, kurtulmak, izini kaybettirmek. **to ~ off the chains of marriage** : evlilik bağlarından kurtulmak, (c) defetmek, **10. ~ oneself into** : (bir işe) şevkle sarılmak. *~ oneself into a job.* **11. ~ out** : (a) (küfür) savurmak, sövüp saymak. *He flung out in a rage against the whole human race.* (b) (a) çifte vurmak, (c) dışarı atmak, kapı dışarı etmek,

12. ~ the past in s.o.'s face : birisinin geçmiş kusurlarını yüzüne vurmak, kirli çamaşırlarını ortaya sermek, **13. ~ up** : havaya fırlatmak, başından atmak. **~ up a job** *k.d.* birdenbire işinden çıkmak/ayrılmak, **14. ~ up one's arms in exasperation** : hiddetle yumruk sallamak, **15. ~ up one's hands in horror** : korkudan eli ayağı titremek, dehşete kapılmak. ***e.a.-*** *1. throw, cast, hurl, 4. rush, dash, 6. kick, plunge.*

fling^{2}, *is.* **1.** fırla(t)ma, hızla atma, savurma, sıçrama, atış, atılış, sıçrayış. **at full ~** : tam hızla, **2.** hakaret, lâf sokuşturma, iğneli söz, alay, istihza, **3.** eğlence, çılgınlık, serbest davranış. **have one's ~** : gençlik çılgınlıkları yapmak, iyice eğlenmek, *mec.* kurtlarını dökmek, meydanı boş bulup bol bol eğlenmek, **4.** *k.d.* deneme, girişim, teşebbüs, **5. have/take a ~ at sth.** : (a) bir şeyi şöyle bir denemek, yapmaya çalışmak, (b) alay/istihza etmek, **6. Highland ~** : hora, hareketli bir İskoç dansı. ***e.a.-*** *2. taunt, gibe, 4. attempt.*

flinger, *is.* atan, fırlatan, (beyzbol) atıcı.

flint, *is.&gl.f.* **1.** çakmak taşı. **~ and steel** : çelik çakmak, **2.** çok katı/sert (şey). **~-hearted** : taş yürekli, katı yürekli, merhametsiz, insafsız. **with a heart of ~** : merhametsizce, insafsızca, taş yüreklilikle. **He has a heart of ~** : Taş yüreklidir. **3.** çakmak taşı koymak, çakmağa taş koymak, **4. skin a ~** : sineğin yağını hesap etmek, **5. ~ corn** *bot.* sert mısır *(Zea Mays indurata)*, **6. ~ glass** : en iyi cins cam : Pb, K, Na ve Si içeren ve mercek yapmakta kullanılan kırılım imleci yüksek bir cam, **7. ~ ware** : hamurunda çakmak taşı bulunan iyi cins çömlek.

flintlike, *sf.* çakmak taşı gibi, sert.

flintlock, *is.* **1.** filinta, **2.** çakmaklı tüfek.

flinty, *sf.* **flintier, flintiest 1.** katı, sert, çakmak taşı gibi, **2.** çakmak taşlı, çakmak taşı içeren. *a ~ rock formation.* **3.** acımasız, merhametsiz, insafsız, taş yürekli, katı yürekli. **a ~ heart** : merhametsiz yürek. **~ eyes** : sert bakış, **4. flintily** : katıca, sertçe; insafsızca, taş yüreklilikle, merhametsizce, **5. flintiness** : sertlik, katılık; insafsızlık, merhametsizlik, taş yüreklilik. ***e.a.-*** *3. hard, cruel, obdurate, unmerciful.*

flip^{1}, *f.* **flipped, flipping 1.** fiske vurmak, fiske vurarak havaya fırlatmak, başparmakla vurup havaya fırlatmak/atmak, fırlatıp atmak. **to ~ a coin** : yazı tura atmak. *He ~ped the coin on the counter.* **2.** (havaya fırlatarak) döndürmek, çevirmek. *to ~ an egg over in the pan. He ~ped the pages of the book.* **3.** (kol/kanat vb.) sallamak, çırpmak, **4.** darılmak, küsmek, kırılmak, bozuşmak. *He ~ped over his new girl friend.* **5.** (anî olarak) kapa(n)mak, düş(ür)mek. *She ~ped her fan shut. The branch ~ped back.* **6.** *argo* (a) **~ out** *d.d.* (aklını) oynatmak, kaçırmak, sapıtmak. *He really ~ped after his experience in the war.* (b) tepesi atmak, öfkelenmek, zıvanadan çıkmak, (c) heyecandan zıplamak, çok heyecanlanmak, sevinmek, *mec.* bayılmak. *I knew you'd ~ when you saw my new car.* **7. ~ off (cigarette ash)** : (sigara külünü) fiske vurup düşürmek, **8. ~ over (pages)** : (sayfaları) çevirmek, **9. ~ through (book)** : (kitap) karıştırmak.

flip^{2}, *is.* **1.** fiske, hafif vuruş, fırlatma, atma, **2.** sarsma, sarsıntı, anî hareket, çevirme, döndürme, **3.** takla (atma), (özellikle havada atılan takla). *The airplane took a ~ just before it crashed.* **4.** bir çeşit alkollü içki : şarap/likör, şeker, yumurta ile yapılır ve üstüne Hindistan cevizi ekilir.

flip^{3}, *sf.* **flipper, flippest** *k.d.* arsız, küstah, patavatsız, münasebetsiz, yersiz, sırnaşık, şımarık, yılışık. *a ~ remark.* ***e.a.-*** *impertinent, flippant, pert, saucy.*

flip chart, *is.* çevir göster : kolayca çevrilip seyircilere gösterilen karton üzerine yapılmış resim/grafik vb.

flip-flop, *is.&f.* **-flopped, -flopping 1.** ters takla (atmak), **2.** anî dönüş, birdenbire yön ve fikir değiştirme, **3.** öteye, beriye veya sağa, sola vuruş/vurmak, **4.** *elekt.* iki durumlu : kararlı iki durumdan ya birini ya ötekini alabilen elektronik devre, aç-kapa devresi.

flippancy, *is., ç.* **-cies** saygısızlık, küstahlık, arsızlık, münasebetsizlik, patavatsızlık, sırnaşıklık, şımarıklık, yılışıklık ***e.a.-*** *lightness.* ***k.a.-*** *seriousness.*

flippant, *sf.* **1.** saygısız, küstah, arsız, münasebetsiz, patavatsız, sırnaşık, şımarık, yılışık, hoppa, düşüncesiz. *a ~ answer.* **2.** *k.d.* katlanabilir, eğilip bükülebilir, **3.** *esk.* konuşkan, geveze, zevzek, **4. ~ly** : saygısızca, küstahça, arsız arsız, münasebetsizce, patavatsızca, sırnaşıklıkla, şımarıklıkla, yılışık yılışık, hoppalıkla, düşüncesizce. ***e.a.*****-** *1. disrespectful, impertinent, saucy, pert, impudent, 2. nimble, limber, pliant, 3. glib, voluble.*

flipper, *is.* **1.** (kaplumbağa, ayı balığı vb. de) yüzgeç, **2.** *gen.* **~s**, bazan **fin** *d.d.* dalgıç pabucu : dalgıçların giydiği kaz ayağı biçiminde lâstik pabuç, **3.** *argo* el. ***e.a.*****-** *3. hand.*

flipping, *sf.&zf. Brit.- argo* lânet, kahrolası. **Don't be so ~ rude!** O kadar kaba olma! ***e.a.*****-** *bloody.*

flip side, *is. argo* gramofon plâğının arka yüzü.

flirt, *is.&f.* **1.** flört/kur yapmak, âşıkane ilgi kurmaya çalışmak, âşıkdaşlık yapmak. **to ~ with a girl** : bir kıza kur yapmak, **2.** fırla(t)mak, hızla hareket et(tir)mek, **3.** (yelpaze vb.) iki yana salla(n)mak. *She ~ed her fan impatiently.* **4. ~ with** : (a) aklından geçirmek, fazla önem vermeden düşünmek. *We ~ed with the idea of going abroad but decided against it.* (b) küçümsemek, hiçe saymak, **5. ~er** *d.d.* flört, âşıkdaşlık/kur yapan kimse, **6.** fırlat(ıl)ma, at(ıl)ma, hızla hareket et(tir)me, **7.** anî/hızlı hareket, (kanat) çırpma. *With a ~ of its tail, the bird flew away.* **8. ~ingly** : (a) flört/kur yaparcasına, cilve ile, işvebazlıkla, (b) fırlarcasına, fırlatırcasına. ***e.a.*****-***3. toss, dart, flit, 4. flutter.*

flirtation, *is.* **1.** flört/kur yapma, âşıkdaşlık yapma, cilveleşme, sevişme, *mec.* kırıştırma, **2.** cilve, işve(bazlık), **3.** ciddî olmayan kısa süreli aşk macerası. ***e.a.*****-** *2. coquetry.*

flirtatious, *sf.* **1.** cilveleşen, kırıştıran, flört eden, **2.** cilveli, işvebaz, hafifmeşrep, *argo* fındıkçı, **3.** flört+, kur yapma+, **4. ~ly** : işve/cilve ile, cilve yaparak, flört edercesine, **5. ~ness** : işvebazlık, cilve(lilik), *argo* fındıkçılık.

flirty, *sf. bk.:* **flirtatious** (1-3).

flit, *is.&f.* **flitted, flitting 1.** uç(uş)mak. *The birds ~ted from branch to branch.* **2.** seğirtmek, koşuşmak, ortalarda dolaşmak, **3.** (zaman vb.) hızla geçmek, geçip gitmek, gelip geçmek.*Time ~s. Many idle thoughts ~ted through his mind as he lay in the sun.* **4.** *Brit.* ölmek, ahirete göçmek, **5.** *esk.* aktarmak, başka yere nakletmek, yerini değiştirmek, **6.** uçma, uçuş, hızlı hareket, seğirtme, koşuşma, **7.** ibne, erkek homoseksüel. ***e.a.*****-** *1&6. fly, flutter.*

flitch, *is.&gl.f.* **1.** domuz döşü pastırması, *esk.* herhangi bir hayvanın döşünden yapılmış pastırma, **2.** pisi balığı dilimi, **3.** (a) ince tahta, çubuk, (b) tahta çubuk demeti, **4.** dilimlemek, dilim dilim kesmek.

flitter, *is.&f. bk.:* **flutter.**

flittermouse, *is., ç.* **-mice** *esk.* yarasa. ***e.a.*****-** *bat.*

flivver, *is. (şaka)* külüstür/eski/küçük/ucuz otomobil.

float^{1}, *f.* **1.** (suya) batmamak, su yüzünde durmak. *The wood ~s on water.* **2.** yüz(dür)mek, su yüzünde gitmek/hareket et(tir)mek, akıntı ile sürüklenmek. **We are trying to ~ the sunken ship** : Batık gemiyi yüzdürmeye çalışıyoruz. **The canoe ~ed downstream** : Sandal akıntı ile sürüklendi. **3.** (havada) muallâkta durmak, (sıvı/gaz içinde) asılı kalmak veya hareket etmek, hava ile sürüklenmek. *a balloon ~ing on high. A feather ~ed down on the wind.* **4.** (hayal gibi/hafifçe/zarafetle) hareket etmek. *She ~ed down the stairs.* **5.** (zihninde/hayalinde/gözlerinin önünde) dolaşıp durmak, **6.** serbest/bağımsız olmak, bir yere bağlı olmamak, **7.** avare gezip dolaşmak, oradan oraya sürüklenmek, *mec.* mekik dokumak. *He ~s from job to job. The old man ~s from town to town with nowhere to go and nothing to do.* **8.** *gen.* **~ between** : (iki tarafa) sallanmak, yalpalamak, **9.** (para değerini, faiz hadlerini vb.) serbest (piyasaya) bırakmak, yabancı dövizlere göre para değerini kontrol etmemek. *After the dollar started ~ing, other states let their monies ~ as well.* **10.** taşmak, sel basmak, **11.** malalamak, mala ile düzeltmek, **12.** (bir yüzeyi) sıvı ile kaplamak, **13.** (şirket vb.) kurmak. **~ a company** : bir şirket kurmak, şirket için sermaye tedarik etmek, **14.** (hisse senedi vb.) satışa çıkarmak. *to ~ an issue of stock.* **to ~ a loan** : istikraz tahvilleri çıkarmak, **15.** (para değeri) dalgalanmak, yabancı dövize göre serbestçe inip çıkmak, **16.** (fikir vb.) ortaya çıkmak, zuhur etmek, belirmek, yayılmak. *The idea was first ~ed before the war.* **17. ~ about/around** : bulunmak, olmak, dolaşmak. **"Where's my pen?" "It must be ~ing about somewhere."** "Kalemim nerede?""Buralarda bir yerde olmalı." **18. ~able** : yüzebilir, suya batmaz, su yüzünde durabilir, **19. ~ability** : yüzebilme, su yüzünde kalabilme, suya batmama.

float^2, *is.* **1.** sal, şamandıra, su üstünde yüzen herhangi bir cisim, **2.** duba, **3.** cankurtaran yeleği, **4.** yüzer top, su akışını kontrola yarayan içi boş top, **5.** *hv.* flotör : uçak kanatlarına bağlı yüzdürücü, **6.** olta mantarı, **7.** *zool.* yüzme torbası : hayvanın suda yüzmesini sağlayan balona benzer organ, **8.** **~board** *d.d. bk.:* **paddle** (5), **9.** (geçit resminde kullanılan) süslü araba, **10.** mala, sıvacı malası, **11.** dondurmalı gazoz, **12.** **~s** : yer ışıkları, tiyatro sahnesinin ön kısmındaki ışıklar, **13.** *gen.* **~s** : yün örgü veya dokumada alttan geçen iplik(ler), **14.** bir bankadan diğerine havale edilen paraya çevrilmemiş evrak (çek, vb.), **15.** (para) döviz piyasasında dalgalanma.

floatage, *is. bk.:* **flotage.**

floatation, *is. bk.:* **flotation.**

float bridge, *is.* sallı köprü, yüzer köprü.

float chamber, *is.* yüzeç odası, sabit düzey kabı : içindeki sıvıyı sabit düzeyde tutan düzeneği haiz kap.

floatel, *is.* yüzer otel.

floater, *is.* **1.** yüzen (kimse/şey), **2.** sık sık işini/görevini değiştiren kimse, **3.** *ABD* yasaya aykırı olarak aynı seçimde çeşitli yerlerde oy veren kimse, **4.** seyyar malı hırsızlığa ve hasara karşı sigorta eden poliçe, **5.** avare, serseri, başıboş dolaşan, **6.** *sp.* yavaş atılan top. ***e.a.-*** *5. vagrant.*

float-feed, *sf. mak.* yakıt düzengeçli : yakıt akış hızını düzenleme cihazı olan.

float glass, *is.* düz cam : ergimiş kalay üzerine ergimiş cam hamuru dökerek yapılan düzgün yüzeyli cam.

floating, *sf.* **1.** yüzen, suya batmayan, yüzer, yüzücü, **2.** bağımsız, serbest, bir yere/şeye bağlı olmayan, gezici, seyyar, **3.** *patol.* sarkık, sarkmış, doğal yerinde bulunmayan, özellikle aşağı doğru yer değiştirmiş olan. *a ~ kidney.* **4.** gezginci, göçmen, bir ülkede yerleşmeyip sık sık yer değiştiren. *a ~ population.* **5.** *fin.* (a) emre hazır, her an kullanılabilir, sabit bir işe yatırılmamış (sermaye), (b) değişen, dalgalı, mütehavvil, değişik zamanlarda değişik miktarda ödenen (borç). *a ~ debt.* **6.** *mak.* sessiz, sarsıntısız, amortisörlü, sarsıntı ve titreşimleri yaylarla hafifletilmiş, **7.** ~ **bridge** : yüzen köprü, dubalı köprü, **8.** ~ **capital** : döner sermaye, **9.** ~ **currency** : altın/dolar vb. ne bağlı olmayarak değeri değişebilen para, **10.** ~ **derrick** *den.* gezer maçuna, dubalı maçuna, **11.** ~ **(dry) dock** : yüzer havuz, **12.** ~ **heart** *bot.* yüzen yürek *(Nymphoides)* : yaprakları yürek biçiminde olan bir su bitkisi, **13.** ~ **island** : (a) yüzen ada, (b) köpüklü krema, **14.** ~ **kidney** *tıp* sarkık böbrek, **15.** ~ **light** : fener dubası, fenerli şamandıra, **16.** ~-**point** *mat.* kayan nokta(lı), **17.** ~ **population** : gelip geçici ahali, bir kentin yerlisi olmayan fakat sık sık gidip gelen halk, **18.** ~ **rib** *anat.* göğüs kemiğine bağlı olmayan kaburga, insanın en alt iki kaburgası, **19.** ~ **supply** : serbest ticaret metaı : serbest piyasada alınıp satılan emtia, mal, senet, bono vb., **20.** ~ **trade** : deniz ticareti.

floatplane, *is.* deniz uçağı.

float voter, *is.* serbest seçmen, bir partiye bağlı olmayan seçmen.

floaty, *sf.* **floatier, floatiest** yüzen, suya batmayan, hafif. ***e.a.-*** *buoyant, light.*

floc, *is.&f.* **flocced, floccing 1. flock** *ş.d.y.* yün parçası, **2.** pamuk/yün gibi topak topak olmak/yapmak, topakla(ş)mak.

floccillation, *is. patol.* buhran geçiren hastanın yatak çarşaflarını çekip yırtması.

floccose, *sf.* **1.** *bot.* top top yumuşak tüylü, pamuk gibi, pamuğa benzer, **2.** *bk.:* **flocculent.**

flocculant, *is.* yumuşatıcı : çinicilikte kilin yumuşaklığını artırmaya yarayan kimyasal madde.

flocculate, *f.* **-lated, -lating 1.** (pamuk gibi) kümeleşmek, küme küme/top top olmak (bulut vb.), **2.** topaklanmak, topak topak olmak (toprak vb.), **3. flocculation** : kümeleşme, topaklaşma, top top olma.

floccule, *is.* **1.** yumak, topak, yün yumağına benzer şey, **2.** (sıvı içinde) topak, topaklaşmış madde.

flocculence = flocculency, *is.* topaklanma, yumaklanma, top top olma.

flocculent, *sf.* **1.** yün/yumak gibi, yün yumağına benzer, yünlü : yünle veya yüne benzer yumuşak bir madde ile kaplı, **3.** gevşek yünlü madde içeren veya yünden ibaret olan, **4.** **~ly** : yün gibi/yumuşak bir şekilde.

flocculus, *is., ç.* **-li 1.** *bk.:* **floccule, 2.** *astr.* güneş lekesi, güneşteki parlak veya koyu lekelerden her biri, **3.** *anat.* beyin yarım küresi.

floccus, *sf.&is.*, *ç.* **flocci** **1.** perçem, püskül, saç/yün kümesi, **2.** *meteor.* yuvarlak/küme küme (bulut).

flock^{1}, *is.&f.* **1.** sürü : hayvan, kuş vb. sürüsü. **~s and herds** : koyun ve sığır. **~ master** : çoban, sürü sahibi. **come/arrive in ~s** : sürü sürü/sürüler hâlinde gelmek. *They came in ~s.* **2.** kalabalık, topluluk, güruh. **a whole ~ of tourists** : turist kalabalığı, **4.** toplum, cemaat, zümre, grup. **a pastor and his ~** : rahip ve cemaati, **5.** (bir araya) toplanmak, kalabalıklaşmak, üşüşmek, sürü hâlinde gelmek/gitmek. *People ~ed to the exhibition. The children ~ed around the Christmas tree.* ***e.a.-1&2.*** *bevy, covey, flight, gaggle, brood, hatch, litter, shoal, swarm, group, company, crowd, drove, herd, pack.*

flock^{2}, *is.&f.* **1.** saç/yün/pamuk yumağı, **2.** kıtık, kiznek, şilte ve minderleri doldurmakta kullanılan yün/pamuk döküntüsü. **~-bed** : kıtıklı yatak, **3.** duvar kâğıdına kumaş görünüşü vermek için kullanılan ince ince didiklenmiş yün ve kumaş parçaları. **~-paper** : parlak havlı duvar kâğıdı, **4.** *bk.:* **floc**, **5.** (şilte vb. ni) kıtıkla doldurmak, **6.** tiftiklenmiş yünle kaplamak, **7.** **~ing**: (a) (kumaş/kadife görünüşü vermek için duvar kâğıdına kaplanan madde, (b) kumaş görünüşlü yüzey.

flocky, *sf.* **flockier, flockiest** *bk.:* **flocculent.**

floe, *is.* **1. ice ~** *d.d.* yüzen buz : denizde yüzen buz levhası, **2.** buz sahrası : yüzen buzlarla kaplı bölge.

flog, *gl.f.* **flogged, flogging** **1.** dövmek, dayak atmak, kırbaçlamak, kamçılamak, **2.** zorla yaptırmak, yapmaya zorlamak, (dayak atarak) zorlamak/icbar etmek, dayak zoru ile (bir işi) yaptırmak. *He was ~ged into accepting.* **3.** *Brit.-argo* (özellikle çalınmış eşyayı) satmak/satmaya çalışmak, **4.** şiddetle eleştirmek/tenkit etmek. *Newspapers ~ging the government over tax inequities.* **5. ~ a dead horse** : (a) boşuna/beyhude uğraşmak, vakit kaybetmek, boşuna gayret sarf etmek, akıntıya kürek çekmek, (b) bilinen bir şeyi tekrarlayıp durmak, boşuna nefes tüketmek, malûmuilâma çalışmak, (c) bayatlamış/unutulmuş bir konuya dikkati çekmeye çalışmak, **6. ~ to death** : bıktırmak, bir kimseye kabul ettirmeye veya onu ikna etmeye ısrarla çalışıp sonunda illâllah dedirtmek, kabak tadı verdirmek, gına getirtmek, ısrar ede ede ilgiyi dağıtmak. *It wasn't a bad idea, but he ~ged it to death.* **7. ~gable** : dayağı hak eden, dayağa lâyık olan, **8. ~ger** : dayak atan, döven, kırbaçlayan, **9. ~ging** : dayak atma, dövme, kırbaçlama, kamçılama, dayak/kırbaç cezası. ***e.a.-*** *1. whip, castigate, chastise, scourge, lash, thrash, belabor.*

flong, *is. bas.* kâğıttan hurufat kalıbı.

flood, *is.&f.* **1.** sel, taşkın, feyezan, seylâp, su taşması/basması. (İlgili sıfat : **dilluvial**). *The town was destroyed by the ~s after the storm.* **2. the Flood** : Tufan, Nuh Tufanı, **3.** sel gibi akan şey, yağmur, bol, sürü, akın vb. **~ of words** : söz yağmuru. **~ of light** : bol ışık. **a ~ of sunshine** : bol güneş ışığı, **4. ~ tide** *d.d.* met, kabarma, deniz suyunun yükselmesi, **5.** *k.d. bk.:* **floodlight** (1-2), **6.** *esk.* deniz, derya, umman, muazzam su kütlesi, **7. in ~** : taşmış, taşkın halinde (nehir). *The river was in ~.* **8.** taşmak, sel/su basmak. *Every spring the river ~s the valley.* **9.** dolup taşmak. *Roads ~ed with cars.* **10.** (bolluğa) gark etmek, *mec.* boğmak. *They ~ed him with advice.* **be ~ed with letters** : mektup yağmuruna tutulmak. **~ the market** : piyasayı mala boğmak, bol bol piyasaya (mal) sürmek, **11.** sel gibi akmak, taşmak, coşmak, (nehir) kabarmak, akın etmek. *Settlers ~ed from Europe to America in 19th century.* **12.** *tıp* (a) (rahim) fazla kanamak (özellikle doğumdan sonra), (b) rahim kanamasından muztarip olmak, **13. ~able** : taşkına/sele maruz, sel basabilir, taşabilir, **14. ~er** : taşan, taşıran, **15. ~ control** : su baskınını önleme. ***e.a.-*** *2. deluge, 4. tide.*

floodgate, *is.* savak, bent kapağı.

flood lamp, *is. bk.:* **floodlight** (1).

flooding, *is.* sel basması, su taşkını, feyezan, seylâp.

floodlight, *is.&f.* **-lighted/-lit, -lighting** **1.** ışıldak, projektör, aydınlatma/donatma ışığı, **2.** ışıldakla aydınlatmak/donatmak, **3. ~ing** : ışıldakla aydınlatma, **4. floodlit** : ışıldakla aydınlatılmış.

flood plain, *is.* taşkın ovası.

flood tide, *is.* **1.** met, kabarma, **2.** en yüksek noktasına erişen met, **3.** tepe, doruk, zirve.

floodwater, *is.* sel suyu, taşkın/met suyu.

floor, *is.&f.* **1.** taban, döşeme, oda zemini, **2.** (a) kat. **ground ~** : zemin kat. **first/second/third/... ~** : birinci/ikinci/üçüncü... kat. **We live on the 6th ~** : altıncı katta oturuyoruz. **A house with two ~s** : iki katlı bir ev, **3.** dip. **the ~ of the ocean** : okyanusun dibi, **4.** (belirli bir maksatla hazırlanmış) yer. **a threshing ~** : harman yeri, **5.** bir boşluğun tabanı/kaidesi. *the ~ of a tunnel.* **6.** (mecliste) müzakere salonu, milletvekillerinin oturduğu ve söz alarak konuştuğu yer, **7.** (mecliste) söz hakkı. **to get/have the ~** : söz (hakkı) almak. *The chairman decides who has the ~.* **The Senator from Utah has the ~** : Söz, Utah senatörünündür. **8.** borsa salonu, **9.** *den.* teknenin dibi, **10.** *k.d.* taban ücret, asgarî ücret/fiyat. *Each shop is free to set the price anywhere between a ~ of $12 and a ceiling of $15.* **11.** (madencilikte) kömür vb. tabakasının altındaki zemin/tabaka, **12. take the ~** : (a) dansa başlamak, (b) söylemek için ayağa kalkmak, kürsüye çıkmak, **13. wipe the ~ with** *k.d.* tam bozguna/yenilgiye/hezimete uğramak. **The government party wiped the ~ with the opposition in the last election** : Son seçimde iktidar partisi muhalefet karşısında tam yenilgiye uğradı. **14.** tabanını/zeminini döşemek (tahta, taş vb.). **~ with board** : tahta döşemek, **15.** vurup yere yıkmak. *The soldier ~ed his attacker with one heavy blow.* **16.** *k.d.* yenmek, mağlûp etmek. *He was ~ed by my argument and had to admit defeat.* **17.** *k.d.* şaşırtmak, zihnini karıştırmak, hayrette bırakmak. *The last question on the exam ~ed us all.* **18.** zemine/yere koymak, yerleştirmek. ***e.a.- 2.*** *story,* ***15.*** *knock down,* ***16.*** *beat, defeat,* ***17.*** *confuse, confound, nonplus.*

floorage, *is.* taban alanı, döşeme sahası.

floorboard, *is.* döşeme/taban tahtası.

floorcloth, *is.* **1.** döşemelik, muşamba, **2.** tahta bezi.

floorer, *is.* **1.** döşemeci, **2.** (birini yere yıkan) darbe, vuruş, **3.** *k.d.* bilmece, muamma, şaşırtan/zihni karıştıran şey.

floor exercice, *is.* yer jimnastiği, aletsiz jimnastik.

floor furnace, *is.* tandır, yer fırını.

flooring, *is.* **1.** döşeme, **2.** döşemelik (malzeme), **3.** yer, zemin, taban.

floor lamp, *is.* ayaklı lâmba.

floor leader, *is.* *ABD* Senato veya Temsilciler Meclisinde çoğunluk veya azınlık lideri.

floor-length, *sf.* yerlere kadar uzanan. *a ~ gown.*

floor manager, *is.* **1.** *bk.:* **floorwalker**, **2.** yönetici, yönetmen : oturduğu yerden bazı faaliyetleri (toplantıda aday seçimi vb.) yöneten kimse.

floor model, *is.* **1.** örnek mal : büyük mağazalarda müşteriye örnek olarak gösterilen ev eşyası, **2.** salon modeli, konsol : masaya değil doğrudan doğruya yere konulan büyük radyo/TV vb.

floor plan, *is. mim.* kat plânı.

floor polish, *is.* döşeme cilâsı, tahta/muşamba cilâsı.

floorshift, *is.* (otomobil döşemesine yerleştirilmiş) hız değiştirme düzeni.

floor show, *is.* (gece kulüplerinde) eğlence programı, varyete, atraksiyon.

floor-space, *is.* döşeme alanı/sahası.

floor-through, *is.* kat daire : apartmanın bütün katını kaplayan daire.

floorwalker, *is.* *ABD* gezici yönetmen : büyük mağazalarda gezerek satışı kontrol ve müşterilere rehberlik eden memur. ***e.a.-*** *shopwalker, floor manager.*

floozy = floozie, *is., ç.* **-zies** *argo* orospu, fahişe, adî/ahlâksız kadın, şırfıntı.

flop, *is.&zf.&f.* **flopped, flopping 1.** *gen.* **~ down** : pat diye düşmek, birden düşüvermek, yığılmak, çökmek, kendini atmak. *He ~ped down into the chair.* **2.** *gen.* **~ over** : dönüvermek, bir taraftan/partiden öbürüne geçivermek, **3.** *k.d.* başaramamak, başarısızlığa uğramak, *mec.* suya düşmek. *The new plan ~ped dismally.* **4.** (kuş kanadı gibi) vurmak, çıp(ın)mak. *The fish ~ped hopelessly on the deck.* **5.** kaldırıp atmak, lap diye bırakıvermek/düşürmek, pat diye bırakmak, **6.** acemice kaldırıp yere vurmak, acemice kendini bırakıvermek/atıvermek. **~ about** : acemice çırpınmak. *He can't swim, he just ~s about in the water.* **7.** *argo* uyumak, **8.** çarpma (sesi), çırpınma, yere/suya düşen şeyin çıkardığı ses : pat, cop, lap, güm, vb. **He fell with a ~ into the water** : Cop diye suya düştü. **9.** *k.d.* başarısızlık, başarısız teşebbüs (eser, icat vb.) falso, fiyasko. *The new play was a ~.* **10.** çökme, devrilme, **11.** *argo* uyuyacak yer, uyuma fırsatı, **12.** döneklik, dönüverme, **13.** (a) dosdoğru, tamamıyla, (b) pat diye, paldır küldür. **She fell ~ on the floor unconscious** : Bayılarak pat diye yere düştü. **14. ~per** : (a) (iyi uçamayan) yaban ördeği, (b) yalancıktan kazaya uğramış gibi sigortadan para alan kimse. ***e.a.-*** *3. fail, 7. sleep, 9. failure.*

flophouse, *is., ç.* **-houses** ucuz/adî otel.

flopover, *is. TV* kayma, resmin düşey kayması.

floppers, *is. bot.* kuş pençesi *(Kalanchoe pinnata).*

floppy, *is.&sf.* **-pier, -piest 1.** (elbise vb.) sarkık, yumuşak. *This material is too ~ for a coat.* **2.** *k.d.* zayıf, gevşek, **3. ~ disk** *d.d. bil.* ince teker, bilişim verilerinin kaydedildiği ince, bükülebilir magnetik teker/disk, **4. floppily** : gevşek/sarkık bir şekilde, **5. floppiness** : sarkıklık, yumuşaklık, gevşeklik. ***e.a.-*** *1. soft, flexible, 2. limp, weak, 3. diskette.*

flora, *is., ç.* **floras, florae 1.** bitey : bir bölgede yetişen bitkilerin topu, **2.** bitey bilimi : biteyler hakkında yazılmış eser, **3.** bitkiler âlemi. *bk.:* **fauna**, **4.** *b.h.* (eski Roma) çiçek tanrıçası

floral, *sf.* **1.** çiçek+, çiçeklere ait, **2.** *b.h.* çiçek tanrıçası Flora'ya ait, **3. ~ envelope** *bk.:* **perianth**, **4. ~ly** : çiçeklerle ilgili olarak.

floreated, *sf. bk.:* **floriated.**

Florence, *is.* Floransa (İtalyancası : **Firenze**). **~ flask** : *kim.* uzun boyunlu altı düz küresel şişe.

Florentine, *sf.&is.* **1.** Floransalı. *The ~ poets of the 14th century.* **2.** (XIII-XV. yy. da) Floransa'da gelişen sanat tarzında, **3.** (yemek) ıspanaklı. **eggs ~** : ıspanaklı yumurta.

florescence, *is.* çiçeklenme, çiçek açma. ***e.a.-*** *bloom.*

florescent, *sf.* çiçeklenmiş, çiçek açmış, çiçekli.

floret, *is.* **1.** çiçekçik, küçük çiçek, **2.** bileşik bir çiçeği oluşturan küçük çiçeklerden her biri.

flori- = flor-, *ön ek* "çiçek". *ör.: floriferous.*

floriated = floreated, *sf.* çiçekli, çiçeklerle süslü. *~ design. ~ china.* **floriation** : çiçekli süs.

floribunda, *is.* yediveren (gül).

floriculture, *is.* çiçekçilik, (özellikle kapalı limonlukta) çiçek yetiştirme. **floricultural** : çiçekçilik+. **floriculturist** : çiçekçi, çiçek yetiştiricisi.

florid, *sf.* **1.** pembe. *a ~ complexion.* **2.** süslü, gösterişli, müzeyyen, **3.** (hastalık) bütün belirtileri/arazı gösteren. *the ~ stage of a disease.* **4.** *esk.* çiçekli, çiçeklerle süslü, **5.** *esk.* sağlıklı, sıhhatli, **6. ~ity = ~ness** : (a) pembelik, (b) süs, gösteriş, çiçeklerle süslenme, **7. ~ly** : (a) pembe pembe, (b) süslü/gösterişli bir şekilde. ***e.a.-*** *1. rosy, ruddy, reddish, 2. flowery, showy, embellished, decorated, ornate, 5. healthy.* ***k.a.-*** *1. pale, 2. plain, simple, unaffected.*

floriferous, *sf.* **1.** çiçekli, çiçeklenmiş, çiçek açmış, **2. ~ly** : çiçekli bir şekilde, **3. ~ness** : çiçeklilik.

florin, *is.* **1.** florin : 2 şilin veya 0.1 sterlin değerinde bakır, nikel alaşımı İngiliz parası. 1971'de tedavülden kaldırılmıştır. **2.** gulden : Hollanda lirası, **3.** Floransa altını : 1252'de basılmış, geniş ölçüde taklit edilmiştir. **4.** eski İngiliz altını : 1343'te III. Edward zamanında basılmıştır. **5.** eski Avusturya altını : XIV.yy. ortalarında basılmıştır.

florist, *is.* çiçekçi : çiçek ve süs bitkileri yetiştiren/satan kimse.

floristic, *sf.* **1.** çiçek+, çiçeklere/biteylere ait, çiçeklerle ilgili, **2. ~ally** : çiçekçilikle ilgili olarak , **3. ~s** : bitey bilimi : bitkisel coğrafyanın bir dalı.

-florous, *son ek* "çiçekli, çiçek açan". **uniflorous** : tek çiçekli, tek çiçek açan.

floruit, *is.* (bir sanatkârın) en verimli çağı (özellikle doğum ve ölüm tarihi bilinmeyen sanatkârlar için kullanılır.).

floss, *is.* **1.** bükülmemiş ham ipek, floş, **2.** ipek/pamuk elyafı, **3.** ipek gibi yumuşak tüy vb., **4.** *bk.:* **dental floss**. (1&2. için **floss silk** *d.d.*).

floss ferri, *is. min.* demirgülü : demir cevherlerinde rastlanan çiçek şeklinde kireç damarları.

flossy, *sf.* **flossier, flossiest 1.** ipek gibi, hafif ve yumuşak, **2.** *argo* şatafatlı, gösterişli, tantanalı, şaşaalı, **3.** *argo bk.:* **floozy**. ***e.a.-1.*** *downy,* ***2.*** *fancy, glamorous, showy.*

flotage = floatage, *is.* **1.** yüzme, su yüzünde durma, **2.** yüzebilme/suya batmama özelliği, **3.** yüzen/su yüzünde duran nesne, **4.** su üstünde yüzen enkaz, çöp, vb. **5.** geminin su üstünde kalan kısmı. ***e.a.-*** ***2.*** *buoyancy,* ***3.*** *flotsam.*

flotation = floatation, *is.* **1.** yüzme, su yüzünde durma, suya batmama, **2.** *tic.* sermaye temini, esham ve tahvilât satma, **3.** *metal.* yüzdürme, zenginleştirme : öğütülmüş cevheri bir sıvı içinde karıştırıp çöken ve yüzen kısımları ayırarak zenginleştirme, **4.** ~ **collar** : yüzdürücü : uzay gemisi denize inince batmamasını sağlayan şişirilmiş düzenek, **5.** ~ **gear** *hv.* yüzme takımı: uçağın suda yüzmesini sağlayan düzenek.

flotilla, *is.* küçük filo, flotilla.

flotsam, *is.* **1.** *huk.* gemi enkazı, batan gemiden ayrılıp suda yüzen parça, enkaz, sahipsiz mal. *bk.:* **jetsam, lagan**, **2.** suda yüzen cisim, **3.** başıboş/avare kimseler, serseriler, ayak takımı.

flotsam and jetsam, *is.* **1.** denizde yüzen ve karaya vuran enkaz, **2.** kıvır zıvır, döküntü, kalıntı, **3.** işsiz güçsüz serseriler, avare ayak takımı. *The ~ ~ of our society.* ***e.a.-2.*** *oddments,* ***3.*** *transients, drifters.*

flounce, *is.&f.* **flounced, flouncing 1.** *gen.* ~ **away/off/out** *etc.* : (öfke ile/sabırsızlıkla) fırlamak, atılmak, elini kolunu sallayarak yürümek. *She ~d out of the room in a rage.* **2.** kıvırtmak, (vücudunu) kıvırmak, bükmek, **3.** (öfke vb. ile) fırlama, fırlayış, atılış, **4.** (kadın elbisesinin eteğinde) fırfır, farbala, kırma, volan, **5.** (etekliği) fırfır/farbala/kırma ile süslemek, kırmalamak, farbala/kırma/volan koymak. ***e.a.-*** ***2.*** *twist, turn, jerk.*

flouncing, *is.* **1.** fırfırlı/farbalalı/kırmalı kumaş, **2.** fırfır, farbala, kırma.

flounder^{1}, *is.&f.* **1.** *gen.* ~ **about/along/on/through** *etc.* : bocalamak, debelenmek, (çamura/suya) bata çıka yürümek. *The child was ~ing about in the water. Men and horses were ~ing in the deep snowdrifts.* **2.** güçlükler/yanlışlıklar içinde sürüklenip gitmek, boşuna çabalamak, şaşkınlık/utanç/mahcubiyet içinde bocalamak, **3.** bocalama, debelenme, çabalama, **4.** ~**ingly** : bocalayarak, debelenerek, çabalayarak.

flounder^{2}, *is., ç.* **-der, -ders** *zool.* **1.** dere pisisi, köpek dili, yassı balık *(Platychthys flesus)* : Avrupa kıyılarında yaşayan ve kıyılardan ırmak ve göllere geçen 40 cm uzunluğunda bir balık türü, **2. winter** ~ : Atlas yassı balığı *(Pseudopleuronectes americanus)* : K Atlantik'te bulunur, eti yenir, **3. California** ~ : Kaliforniya yassı balığı *(Platychthys stellatus)*, **4.** (dil balığı hariç) herhangi yassı balık.

flour, *is.&f.* **1.** un, **2.** ince toz, **3.** un serpmek, unlamak, una bulamak, **4.** öğütmek, un yapmak, un hâline getirmek, **5.** (cıva) başka madenin arı olmaması nedeniyle malgama yapamayıp ince taneler hâlinde yüzeyde belirmek, **6.** (hava ekisiyle, boya) tozlaşmak, ufalmak, un gibi olmak. ***e.a.-*** ***2.*** *powder,* ***4.*** *grind,* ***6.*** *chalk.*

flourish, *is.&f.* **1.** gelişmek, inkişaf etmek. *A period in which art ~ed.* **2.** yıldızı parlamak, şöhretin/başarının/ilerlemenin doruğuna ulaşmak, gözde olmak, **3.** başarı/muvaffakiyet kazanmak, zengin olmak, **4.** serpilmek, büyümek, neşvünema bulmak, **5.** (kınından çıkarılmış silâhı) gösterişle sallamak, gösteriş yapmak, **6.** yazıları/mektupları süslemek, **7.** süslü/tumturaklı dil kullanmak, **8.** (kollarla) kibirli jestler yapmak, **9.** (kılıcı, değneği vb.) öteye beriye savurmak, **10.** süslemek, tezyin etmek, **11.** *esk.* çiçeklenmek, çiçek açmak, **12.** (kılıç, vb.) sallama, savurma, gösteriş yapma, **13.** süs, gösteriş, fantazi, **14.** (yazıda) süs, dekor, **15.** (hitabette) sırf etki uyandırmak için söylenen söz, **16.** *müz.* (a) gösterişli/fantezi pasaj, (b) tören borusu, **17.** *az kul.* gelişme, inkişaf etme. **in full** ~ : tam gelişme hâlinde, **18.** *esk.* çiçeklenme, çiçek açma, **19.** ~**er** : gelişen, inkişaf eden, başarı/şöhret kazanan, gösteriş yapan. ***e.a.-*** ***1&2.*** *grow, increase, prosper, advance,* ***5.*** *flaunt,* ***10.*** *ornament,* ***11.*** *blossom.* ***k.a.-*** ***1.*** *fade, decline, fail, languish.*

flourishing, *sf.* **1.** gelişen, tekâmül/inkişaf eden, ilerleyen. *~ economy.* **2.** başarılı, yıldızı parlayan, **3.** serpilen, büyüyen, **4.** mamur, bayındır, **5.** müreffeh, zengin, **6.** iyi, yolunda, **7.** ~**ly** : gelişerek, inkişaf ederek, ilerleyerek, serpilerek, büyüyerek.

floury, *sf.* **1.** un gibi, **2.** unlu, unlanmış, una bulanmış.

flout, *is.&f.* **1.** küçümsemek, hakir görmek, istihkar/istihfaf/hakaret etmek, **2.** ~ **at** : alay etmek, eğlenmek, saygısızlık etmek, **3.** alay, istihza, küçümseme, aşağılama, hakir görme, hakaret, **4.** ~**er** : küçümseyen, hakir gören, eğlenen, alay eden, **5.** ~**ingly** : küçümseyerek, hakir görerek, hakaretle, alay/istihza ederek. ***e.a.-*** *1. mock, jeer, scorn, scoff at, 3. gibe, scoff.*

flow, *is.&f.* **1.** ak(ıt)mak. *The river ~s into the sea.* **2.** (kan) dolaşmak, deveran etmek, **3.** fışkırmak, **4.** çıkıp yayılmak, tamim edilmek, neşredilmek. *Orders ~ed from the office.* **5.** (kadın) âdet görmek, aybaşı olmak. **6.** gelip gitmek, dolup boşalmak, sel gibi akmak. **to ~ past sth.** : bir şeyin önünden geçip gitmek. *The crowd ~ed through the gates. Tears were ~ing down her cheeks.* **7.** (söz, düşünce vb.) akıcı olmak, kolayca birbirini izlemek, selis/beliğ olmak, **8.** (saç) dökülmek, uzanmak. **Her hair ~ed over her shoulders** : Saçları omuzlarına dökülmüştü. **9.** (içki vb.) bol bol/su gibi içilmek/sarf edilmek. *The tavern ~ed with wine.* **10.** taşmak, kabarmak, met hâlinde olmak, **11.** sel/su basmak. **The water ~ed over the fields** : Tarlaları su bastı. **12.** ahenkli/akıcı olmak, göze hoş görünmek. *The lines of the statue ~.* **13.** dolmak, dolup taşmak. *The heart ~ing with joy. Her eyes ~ed with tears.* **land ~ing with milk and honey** : bereketli toprak/arazi/diyar, refah içinde olan ülke, **14.** akma, akış, **15.** akıntı, akım, cereyan, **16.** verdi, debi, belirli zamanda akan sıvı miktarı. *a daily ~ of 150* m^3. **17.** *fiz.* akı, seyelân, **18.** (kadınlarda) âdet, aybaşı, **19.** taşma, taşkın, **20.** met, **21.** akıcılık, zarafet. *the ~ of a gown.* **22.** düzgün konuşma yeteneği, akıcılık, selâset, belâgat. **have a ready ~ of language** : çok akıcı/selis konuşmak. ***e.a.-1.*** *gush, spout, spurt, 5. menstruate, 7. run, 9. teem, 15. stream, current, 19. overflowing.*

flowage, *is.* **1.** akma, akış, cereyan, seyelân, **2.** taşma, taşkın, su basması, **3.** *mak.* akma : bir madenin tedricen ve sürekli olarak şekil değiştirmesi/deforme olması.

flow chart, *is.* **1. flow sheet** *d.d.* izlem : üretim sürecinde, malzemenin geçirdiği evreleri gösteren ayrıntılı çizenek, **2.** (bilgisayarda) akış çizeneği : bir sorunun çözüm yöntemini, işlem sırasını gösteren çizenek, **3.** (otomatik kontrol düzenlerinde, telefon santrallarında vb.) elemanların birbirine bağlı olarak işleyiş sırasını gösteren çizenek.

flow diagram, *is.* izlem özeti : bilgisayar için düzenlenmiş az ayrıntılı izlem.

flower, *is.&f.* **1.** çiçek. ~ **bed** : çiçek tarhı. ~ **show** : çiçek sergisi, **2.** çiçek açan bitki, **3.** çiçek açma, çiçeklerle bezenme. **in ~** : çiçeklenmiş, çiçek açmış. **Peonies were in ~** : Şakayıklar çiçek açmıştı. **burst into ~** : birdenbire çiçeklenmek, **4.** çiçek şeklinde süs/tezyinat, **5.** süslenme, **6.** *bk.:* **figure of speech**, **7.** olgunlaşma, kemale erme, (hayatın/güzelliğin vb.) en olgun hâli. **in full ~** : en yüksek noktasında, en verimli/parlak çağında. *She was in full ~ of her career.* **8.** seçkin/güzide (şey/kimse), *mec.* göz bebeği. **the ~ of the army** : ordunun seçkin şahsiyeti/göz bebeği, **9.** en âlâ/üstün (ürün, örnek vb.), **10.** ~**s** *kim.* çiçek : sıvılaşmaksızın buhar hâlinden toz hâline gelen madde. ~**s of sulfur** : kükürt çiçeği, **11.** ~**s** : süs, cazibe, güzellik. *~s of speech.* **12.** çiçeklenmek, çiçek aç(tır)mak/vermek, **13.** olgunlaşmak, kemale ermek, olgunluk çağına gelmek, açılıp gelişmek, **14.** (çiçeklerle) süslemek, **15.** çiçeklerle örtmek, **16.** ~**like** : çiçek gibi, çiçeğe benzer, narin, güzel.

flowerage, *is.* **1.** çiçekler, **2.** çiçekli süs/tezyinat, **3.** çiçeklenme, çiçek verme/açma (işi, zamanı).

flower-bearing, *sf.* çiçekli, çiçek veren.

flower-bed, *is.* çiçek tarhı.

flower bud, *is.* tomurcuk.

flower child, *is.* **1.** ülkücü çocuk : sade ve ülkücü bir yaşamı alışılmış hayat tarzına yeğ tutan genç, **2.** *argo* hipi. ***e.a.-*** *2. hippie.*

flower-de-luce, *is., ç.* **flowers-de-luce** **1.** zambak, **2.** (armacılıkta) zambak resmi. ***e.a.-*** *1. iris, 2. fleur-de-lis.*

flowered, *sf.* **1.** çiçekli, **2.** çiçeklerle/çiçek resimleriyle süslü. *a ~ gown.*

flowerer, *is.* (belirli bir zamanda/biçimde) çiçek açan. **late ~** : geç çiçek açan. **spring ~** : baharda çiçek açan.

floweret, *is.* çiçekçik, küçük çiçek. ***e.a.-*** *floret.*

flowerfence, *is. bot.* sarı ponsiyana *(Poinciana cherrima)* : sarı, turuncu çiçek açan bir ponsiyana türü. **Barbados pride** *d.d.*

flower girl, *is.* **1.** düğünde çiçek taşıyan/gelinin yoluna çiçek serpen kız, **2.** *Brit.* çiçekçi/çiçek satan kız.

flower head, *is. bot.* kömeç, küme çiçek. ***e.a.-*** *capitulum.*

flowering, *sf.* **1.** çiçekli, çiçek açmış, çiçeklerle süslü/bezenmiş, **2.** ~ **ash = manna ash** : çiçekli dişbudak *(Fraxinus ornus)* : G Avrupa'da yetişen, yeşilimsi petalli çiçek açan ve balsıra/kudret helvası elde edilen ağaç, **3.** ~ **dogwood** : çiçekli kızılcık *(Cornus florida)* : K Amerika'da yetişir, baharda küçük yeşilimtrak çiçekler açar. Virginia eyaletinin simgesel çiçek ve ağacı. **4.** ~ **maple = redvein maple** : çiçekli akçaağaç *(Abutilon)* : ebegümecigillerden yaprakları akçaağaca benzeyen ve turuncu renkli iri çiçekler açan bodur ağaç, **5.** ~ **plant** : (a) çiçekli bitki : çiçek, meyve ve tohum veren bitki, (b) süs bitkisi, çiçeği için yetiştirilen bitki. ***e.a.-1.*** *blooming, blossoming.*

flowerless, *sf.* **1.** çiçeksiz, çiçekleri dökülmüş/bitmiş, **2.** *bot.* tohumsuz. ***e.a.- 2.*** *cryptogamic.*

flower-of-an-hour, *is.* saat çiçeği : ebegümecigillerden ortası koyu renkli sarı, beyaz çiçekler açan yabanî ot.

flowerpot, *is.* saksı, çiçek saksısı.

flowery, *sf.* **-erier, -eriest 1.** çiçekli, çiçeklerle dolu/süslü, **2.** çiçek desenleriyle süslü, **3.** gösterişli, debdebeli, tantanalı, mutantan, görkemli, ihtişamlı, tumturaklı. *a ~ style of oratory.* **4.** çiçeğe benzer, çiçeği andıran. *a ~ aroma.* ***e.a.- 3.*** *florid, showy, elaborate.*

flowing, *sf.* **1.** akan, akar. ~ **water** : akarsu. **2.** akıcı, selis, fasih, beliğ, belâgatli. ~ *language/words.* **3.** zarif, düzgün, kesintisiz, ahenkli. ~ *lines.* ~ *gestures/movements.* ~ *robes.* **4.** dökük, uzun. ~ *hair.* **5.** bol, bereketli, dolu. **a land ~ with riches** : servet dolu bir ülke, **6.** **~ly** : akarcasına, akıcı bir şekilde, selis/fasih/beliğ bir şekilde, belâgatle, düzgün/kesintisiz/ahenkli bir şekilde.

flown, *sf.&f.* **1.** akma : birbirine karışan renklerle süslü. ~ *porcelain.* **2.** *den.* gevşek (yelken), **3.** *esk.* dopdolu, silme, lebalep/ağzına kadar dolu. ~ *with wine.* **4.** *bk.:* **fly** *(sf.f.).* **5.** Bazan son ek olarak kullanılır : **high-** ~ : yükseklerde uçan.

flow sheet, *is. bk.:* **flow chart** (1).

fl. oz. = fluid ounce.

flu, *is. k.d.* grip, enflüenza. ***e.a.-*** *influenza.*

flub, *is.&f.* **flubbed, flubbing 1.** yanlış, falso, hata, pot, beceriksizlik, acemilik, **2.** becerememek, acemice iş görmek, yüzüne gözüne bulaştırmak. ***e.a.- 1.*** *blunder,* ***2.*** *bundle.*

flubdub = flubdubbery, *is. k.d.* saçma, safsata, züppelik. ***e.a.-*** *airs, claptrap, bunkum, flashiness, ostentatiousness.*

fluctuant, *sf.* dalgalanan, değişen, kararsız, inip çıkan. ***e.a.-*** *fluctuating, varying, unstable.*

fluctuate, *f.* **-ated, -ating 1.** dalgalan(dır)mak, inip çıkmak, **2.** (düzensiz bir şekilde) değiş(tir)mek, kararsız olmak, bir kararda kalmamak. **The temperature ~s from day to day** : Sıcaklık günden güne değişir. **The price of vegetables ~s according to the season** : Sebze fiyatları mevsime göre değişir. **3.** tereddüt etmek, bocalamak. ***e.a.- 1.*** *undulate, oscillate, vibrate, waver, swing,* ***3.*** *vacillate, hesitate, dawdle, falter, dillydally.* ***k.a.-*** *abide, stay, persist.*

fluctuation, *is.* **1.** dalgalanma, salınım, **2.** düzensiz değişme/değişim, kararsızlık, çalkantı, inip çıkma. *~s in the temperature.* **3.** tereddüt, bocalama, ikircim, ikircik(lenme), **4.** kalıtımsal olmayıp çevre koşullarından ileri gelen vücut değişikliği. ***e.a.- 1.*** *undulation, oscillation,* ***2.*** *vacillation, instability.*

flue, *is.* **1.** baca, baca deliği, ocak bacası. ~ **ash** : uçkun, kül, **2.** (duman/hava/gaz için) delik, boru, geçit, **3.** buhar kazanı borusu, **4.** *müz.* (a) ~ **pipe** *d.d.* yarıklı boru, org borusu, (b) **windway** *d.d.* borunun üst kısmında hava akışını düzenleyen yarık, (c) ~ **stop** : yarıklı boruda ses düzengeci, **5.** hafif tüy, tüy gibi hafif/yumuşak/kabarık şey, **6.** **flew** *d.d.* balık ağı, **7.** (kuşlarda) tüyün yan çıkıntısı, **8.** *den. bk.:* **fluke** (1), **9.** olta çengelinin sivri ucu.

flue-cured, *sf.* (boru ile üflenen) sıcak hava ile kurutulmuş (tütün).

fluency, *is.* akıcılık, selâset, belâgat, ifade düzgünlüğü, fasihlik, fesahat. *The orator had great ~ of speech.*

fluent, *sf.* **1.** akıcı, açık, selis, beliğ, düzgün, fasih, pürüzsüz, kusursuz. ~ **French** : düzgün Fransızca. *He speaks ~ French.* **2.** düzgün/akıcı/beliğ konuşan, belâgatli. *a ~speaker. He is ~ in 4 languages.* **3.** zarif, düzgün, pürüzsüz, yumuşak, lâtif, kusursuz. *~ motion. ~ curves.* **4.** akıcı, akışkan, akan, akar (dere, çeşme vb.), **5.** **~ly**: akıcı/selis/düzgün/beliğ/fasih bir şekilde, belâgatle. **talk a language ~ly** : bir dili düzgün/fasih konuşmak. ***e.a.- 1&2.*** *glib, voluble,* ***3.*** *easy, graceful,* ***4.*** *fluid.*

fluff, *is.&f.* **1.** yumuşak tüy, hav, kuş tüyü, yumuşak kürk, ayva tüyü, yüzdeki ince tüyler. *Woollen blankets often have ~ on them.* **2.** yumuşak/hafif küme/yığın, yumak. *a ~ of summer clouds. The little kitten looked like a ball of ~.* **3.** hafif/basit/önemsiz şey, **4.** *k.d.* (sahnede) dil sürçmesi, gaf, yanlışlık, **5. a bit of ~** *argo* güzel kadın/kız, **6.** kabar(t)mak, yumuşa(t)mak, tüy gibi/pamuk gibi yapmak/olmak. *I ~ed the pillows when I made the bed.* **The bird ~ed out its feathers** : Kuş, tüylerini kabarttı. *She ~ed up her hair.* **7.** *k.d.* (dil) sürçmek, tökezlemek, başaramamak, (tiyatroda) söyleyeceği sözü unutmak veya yanlış okumak. *The actress ~ed her lines (= forgot what she had to say).* ***e.a.-7.*** *blunder.*

fluffy, *sf.* **fluffier, fluffiest** **1.** kabarık, hafif, yumuşak, tüy gibi, puf puf, köpüklü, köpük gibi. *Her divan is covered with ~ pink pillows. A ~ cake. Whipped cream is ~.* **2.** tüylü, havlı, yumuşak tüylerle kaplı. *~ baby cheeks.* **3.** (fikir vb.) basit, önemsiz, sathî, değersiz, anlamsız, saçma. *Vague, ~, uncertain policies.* **4. fluffily** : yumuşacık, yumuşak/tüylü/hafif bir şekilde, tüy gibi, **5. fluffiness** : yumuşaklık, tüylülük, tüy gibilik. ***e.a.- 1.*** *soft, downy, feathery, fuzzy, fleecy, woolly,* ***3.*** *frivolous.*

flügelhorn, *is. müz.* kornet : bilhassa askerî bandolarda bulunan üç valflı nefesli çalgı.

fluid, *is.&sf.* **1.** sıvı, mayi, akışkan madde, sıvı ve gaz gibi kolayca akan, bulunduğu kabın şeklini alan madde. *Water, mercury, air and oxygen are ~s.* **2.** akışkan+, seyyal, akıcı, akar, **3.** akışkanlara ait, akışkanlar+. ~ **mechanics** : akışkanlar mekaniği, **4.** kararsız, çabuk değişen, (şekli) belirsiz, müphem. *We've just begun to plan the work, and our ideas on the subject are still ~.* **5.** yumuşak/akıcı üslûplu. *ballerina's ~ movements.* **6.** (a) çeşitli maksatlarla kullanılmaya elverişli, (b) kolayca paraya çevrilebilen. *~ assets.* **7. ~ dram = ~ drachm** : 1/8 sıvı onsluk (≈ 3.7 cm^3) sıvı ölçüsü, **8. ~ drive** : (*oto.*) sıvılı/yağlı kavrama, **9. ~ ounce** : sıvı ons : ABD'de 1/16 pint (≈ 29.6 cm^3), İngiltere'de 1/20 imperial pint (≈ 28.4 cm^3) lük sıvı hacim ölçüsü, **10. ~ pressure** : sıvı/akışkan basıncı, **11. ~al** : akışkan+, akıcı, **12. ~ally = ~ly** : akışarak, akarak, akışkan bir şekilde, **13. ~ity = ~ness** : akışkanlık, akıcılık. ***e.a.- 1.*** *liquid, vapor,* ***k.a.- 1.*** *solid.*

fluidextract, *is. ecz.* toz ilâcın 1 gramını 1 cm^3 alkolde eriterek yapılan ilâç.

fluidic, *sf.&is.* **1.** akışkan, akar, akıcı, **2.** çalışması belirli şekildeki kanaldan geçen akışkan basıncına tâbi olan (düzenek, kontrol cihazı, vb.).

fluidics, *is.* akarlı işletici bilimi : sayma, şiddetlendirme, sezme vb. gibi işlemleri akışkanlara yaptıran bilim dalı.

fluidify, *f.* **-fied, -fying** sıvılaş(tır)mak, sıvı toplamak.

fluidise/fluidisation/fluidiser, *Brit. bk.:* **fluidize/fluidization/fluidizer.**

fluidize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** sıvılaştırmak, sıvı/akışkan hâle getirmek, **2.** *kim.* (toz hâlindeki maddeleri) gaz/hava akımı ile taşımak/nakletmek, **3. fluidization** : sıvılaştırma, **4. fluidizer** : sıvılaştıran.

fluke, *is.&f.* **fluked, fluking** **1.** tırnak : gemi demirinin tırnağı, çapanın her kolunun ucunda toprağa geçen üçgenimsi sivri parça, **2.** zıpkın ucu/çatalı, ok/mızrak ucu, **3.** üçgensel balina kuyruğunun her bir yarısı, **4.** rastlantı, tesadüf, talih, şans. **by ~** : tesadüfen, talih/şans eseri olarak. *He passed his examination by ~. He knew very little about his subject.* **5.** (bilârdo oyununda) kazara/tesadüfî başarılı vuruş, **6.** tesadüfen kazan(dır)mak/kaybet(tir)mek, tesadüfen vaki olmak, şans eseri isabet et(tir)mek/becermek, **7.** *zool.* (a) yassı balık, dil balığı *(Paralichthys dentalus)* : Atlas Okyanusunda yaşar. (b) yassı kurt : yaprak şeklinde ve yassı bir asalak kurt. **liver ~** : karaciğer kelebeği *(Distomum)* : koyun ve sığır karaciğerlerinde kelebek hastalığı yapan asalak, **8. ~less** : (a) sivrisiz, çatalsız, (b) yassı kurtsuz.

fluky = flukey, *sf.* **flukier, flukiest 1.** *k.d.* rastgele, tesadüfî, şansa bağlı, bilgi ve maharetle değil tesadüfen elde edilen, rastgele vuku bulan, **2.** kararsız, dönek, biteviye değişen/yön değiştiren, değişik, mütehavvil, sağı solu/ne olacağı belli olmayan. ~ *weather/wind.* **3. flukiness** : rastgele/tesadüfî/şansa bağlı oluş; kararsızlık, döneklik, değişme. ***e.a.- 1.*** *unsteady, changeable.*

flume, *is.&f.* **flumed, fluming 1.** derin sel çukuru/yatağı, ırmak akan dar boğaz, değirmen deresi, savak, çörten, türbin kanalı, **2.** (kütük, balık vb. nakli için açılmış) su yolu, kanal, **3.** su yolu ile kütük, balık vb. nakletmek, **4.** dere/ırmak suyunu kanala sevk etmek.

flummery, *is., ç.* **-meries 1.** lâpa, un/yulaf unu lâpası, **2.** meyveli pelte, **3.** muhallebi gibi un, süt, şeker, yumurta vb. ile yapılmış herhangi bir tatlı, **4.** palavra, boş lâf, zırva, saçma, *mec.* tabasbus, yaltaklanma. ***e.a.-4.*** *humbug, nonsense.*

flummox, *gl.f. k.d.* şaşırtmak, yanıltmak, afallatmak. ***e.a.-*** *bewilder, confuse, confound, perplex.*

flump, *is.&f. k.d.* **1.** (pat diye) bırakıverme(k)/düşürme(k), çökme(k). *He ~ed down into his chair with a sigh.* **2.** pat, güm : ağır bir şeyin düşmesinden çıkan ses.

flung, *f. bk.:* **fling** *(geç.z.&sf.f.).*

flunk, *is.&f. k.d.* **1.** (sınavda) başarısızlık, sınıfta kalma, *argo* çakma, **2.** (sınavda vb.) başaramamak, başarı kazanamamak, (sınıfta) kalmak, *argo* çakmak. *He ~ed his chemistry examination but passed all others.* **3.** ~ **out** : başarısızlıktan dolayı okuldan at(ıl)mak, kov(ul)mak. **You're gonna ~ out if you don't study hard** : Sıkı çalışmazsan okuldan atılırsın. **4.** (öğrenciyi) sınıfta bırakmak, çaktırmak, kırık not vermek, **5.** (başarısız öğrenciyi) tart etmek, okuldan kovmak/atmak.

flunkey, *is., ç.* **-keys** *bk.:* **flunky.**

flunky, *is., ç.* **-kies 1.** uşak, hizmetçi. *He worked as a ~ in a ship.* **2.** dalkavuk, yaltakçı, müdahin, mütebasbıs, *argo* yağcı. **3. ~hood** : uşaklık, dalkavukluk, **4. ~ish** : uşak/hizmetçi gibi, **5. ~ism** : uşaklık, hizmetçilik; dalkavukluk. ***e.a.- 1.*** *lackey, 2. toady, yesman.*

fluophosphate, *is. kim. bk.:* **fluorophosphate.**

fluor, *is. bk.:* **fluorite.**

fluorene, *is. kim.* flüorin, $C_{13}H_{10}$: reçine ve boya yapımında kullanılan katı kristal.

fluoresce, *gs.f.* **-resced, -rescing** florışımak.

fluorescein(e), *is. kim.* fluoresin, $C_{20}H_{12}O_5$: hekimlikte ve boya yapımında kullanılan sarımtrak kırmızı kristal. Alkali eriyiklerinde turuncu bir renk ve koyu yeşil florışıma gösterir.

fluorescence, *is. fiz.- kim.* **1.** florışıma, flüorışıllık : dışarıdan gelen bir ışınıma maruz kalınca ışık yayma özelliği/eylemi. *bk.:* **phosphorescence** (1), **2.** flüorışın : florışıma ile yayınlanan ışınım.

fluorescent, *sf.* **1.** flüorışıl, **2.** ~ **lamp** : floresan lâmba, flüorışıl lâmbası.

fluoridate, *gl.f.* **-dated, -dating** flüorürlemek.

fluoridation, *is.* flüorürleme, diş çürümesini önlemek için içme suyuna flüorür katma.

fluorid(e), *is. kim.* **1.** florür : hidroflüorikasidin tuzu, sodyum florür NaF gibi, **2.** flüor içeren herhangi bir bileşim : metil florür CH_3F gibi.

fluoridise/fluoridisation, *Brit. bk.:* **fluoridize/fluori-dization.**

fluoridize, *gl.f.* **-dized, -dizing 1.** florürlemek, florürle muamele etmek, **2. fluoridization** : florürleme.

fluorinate, *gl.f.* **-nated, -nating** *kim.* flüorlamak flüorla muamele etmek/birleştirmek .

fluorine, *is. kim.* flüor : Halojenler grubundan açık yeşilimtrak sarı, yiygen (korozif) toksik gaz. Metal olmayan maddelerin en tepkin olanı. Simgesi : F, atom ağ. 18.9984, atom nu. 9, özgül ağ. 1.695 g/l (0 C).

fluorite, *is.* neceftaşı, flüorit, kalsiyum florür : CaF_2. Başlıca flüor kaynağı olan mineral. **fluor, fluorspar, fluor spar** *d.d.*

fluoro- = fluor- = fluo-, *ön ek* **1.** "flüorlu" : bir bileşimde flüor olduğunu gösterir : *fluorocarbon* gibi, **2.** "florışıma" *ör.:* *fluoroscopy, fluoroscope.*

fluorocarbon, *is. kim.* flüorlu karbon : karbonlu hidrojenlerde H yerine F geçmesiyle elde edilen bileşimler. Yangın söndürücü, yağlayıcı, soğutucu olarak ve reçine, plâstik yapımında kullanılırlar.

fluorochrome, *is. kim.* flüorlu krom : incelenen organik maddeleri boyamak ve onları florışıllaştırmak için kullanılan madde.

fluorography, *is.* flüorışıl fotoğraf : X ışınlarının florışıl bir ekran üzerinde oluşturduğu görüntünün fotoğrafının alınması. **photofluography** *d.d.*

fluorometer = **fluorimeter**, *is.* florışılölçer : florışıma şiddetini ölçen alet. Çok defa florışıl maddenin kimliğini ve niteliğini incelemekte kullanılır. **fluorometric** : florışıl ölçümlü. **fluorometry** : florışıl ölçüm.

fluorophosphate = **fluophosphate**, *is. kim.* florofosfat : florofosforik asidin tuzu/esteri.

fluoroscope, *is.* florışıl inceler, floroskop : donuk (saydam olmayan) bir cismin (örneğin canlı vücudun) iç yapısını incelemeye yarayan düzen. Cisimden geçen X ışınları veya benzeri ışınımın florışıl ekran üzerindeki görüntüsü incelenir.

fluoroscopic, *sf.* florışıl inceleme+. **~ally** : florışıl inceleme ile.

fluoroscopy, *is.* florışıl inceleme, florışıl gözlem, floroskopi. **fluoroscopist** : florışıl gözlemci.

fluorosis, *is. patol.* fluor zehirlenmesi : aşırı fluor kullanmaktan ileri gelen zehirlenme. **fluorotic** : fluorla zehirlenmiş, fluor zehirlenmesi ile ilgili.

fluorouracil, *is. kim.* fluoroürasil : C4H3 FN2O2 : kanserin bazı türlerini tedavide kullanılan fluorlu baz pirimidin.

fluorspar, *is. min. bk.:* **fluorite**

flurry, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** serpinti, savruntu, kar serpintisi, kısa süreli kar yağışı, (nadiren sağanak anlamında da kullanılır). *Snow flurries are expected this evening.* **2.** anî telâş, heyecan, şaşkınlık, kargaşalık. **a ~ of activity** : telâşlı/hararetli faaliyet. *The thought of a long journey put her in a ~.* **in a ~ of excitemet** : heyecan ve telâşla. *A ~ of excitement went round the hall as the king came in.* **3.** (borsa) anî fiyat dalgalanması, **4.** *az kul.* bora, anî/kısa süreli rüzgâr. *A ~ upset the small sailboat.* **5.** (zıpkınlanan balığın) ölüm çırpınmaları/ihtilâçları, **6.** telâşlan(dır)mak, telâşa düş(ür)mek, heyecanlan(dır)mak, sinirlen(dir)mek, şaşır(t)mak. **get flurried** : telâşlanmak, telâşa düşmek, iki ayağı bir pabuca girmek. *Noise in the audience flurried the actor so that he forgot his lines.* ***e.a.***- *2. commotion, stir, fuss, ado, fluster, flutter, excitement, agitation,* **6.** *excite, confuse, disturb, agitate, fluster, discompose.*

flush^1, *is.&f.* **1.** (yüz) kızarma(sı), kızarıklık, pembeleşme. *The sick boy had a ~ in his cheeks.* **2.** (birdenbire) akma/boşalma, anî/hızlı su akıntısı, bol su dökerek temizleme. *The pipe is blocked, give it a good ~ (out).* **3.** coşma, köpürme, parlama, galeyan, feveran, teheyyüç, heyecan. *He felt a ~ of anger.* **in the first ~ of passion** : ilk heyecanla, ilk coşkun duygularla. **in the first ~ of victory** : zafer sarhoşluğu ile. *In the first ~ of success he ordered drinks for everybody.* **4.** tazelik, körpelik, taravet. *the ~ of youth.* **be in the ~ of health** : çok sıhhatli olmak, *mec.* yanağından kan damlamak, **5.** (bitki vb.) birden bitme/yeşerme/çoğalma. *In south India the rainy weather brings a ~ of greenness to the dry land in a few hours.* **6.** en parlak/verimli çağ. **first ~** : gençlik, *mec.* bahar. **the first ~ of womanhood** : kadınlığın baharı. **He was killed in an accident in the first ~ of manhood** : Pek genç yaşta bir kazada öldü. **7.** (anî) ateş, sıcaklık, humma ateşi, vücuda anî ateş basması. *the ~ of fever.* **8.** (yüz) kızar(t)mak, pembeleş(tir)mek. *She ~ed when she couldn't answer the question. The setting sun ~ed the mountain tops.* **9.** (temizlemek için) bol su dökmek/boşaltmak, bol su ile yıkamak. *The city streets were ~ed every night.* **~ out** : bol su akıtarak (tıkanıklığı) açmak. *The waste pipe is blocked; try ~ing it (out) with hot water.* **10.** coş(tur)mak, heyecanlan(dır)mak, galeyana/heyecana getirmek/kapılmak. *to be ~ed with success. The team was ~ed with its first victory.* **11.** (bitki) yeşermek, filizlenmek, filiz sürmek, bitmek, büyümek, ürün vermek. *The plants ~ed twice during the year.* ***e.a.***- *1. blush, glow,* **8.** *blush, redden.*

flush^2, *sf.&is.&zf.&f.* **1.** düz, dümdüz, aynı düzeyde/seviyede/hizada. *These cupboards are ~ with the wall (= they do not stick out). The door fits ~ into its frame.* **2.** bitişik, muttasıl. *The table was ~ against the wall.* **3.** bol paralı. **~ with money** : cebi para dolu. **be ~ of money** : cebi para dolu olmak, **4.** bol, mebzul. *Money is ~*

when times are good. **5.** zengin, müreffeh, bolluk içinde. ~ *times.* **6.** (yüzü) kızarmış, kırmızı. *Her face was ~.* **7.** canlı, zinde, dinç, taze, taravetli, sağlam, **8.** dopdolu, tepeleme/ağzına kadar dolu, **9.** *den.* düz güverteli, güvertesi baştan kıça kadar dümdüz olan (gemi), **10.** *bas.* (satır başları) aynı hizada, girintisiz, **11.** dosdoğru, dolaysız, direkt. *a ~ hit.* **12.** *k.d.* tam, dosdoğru, doğruca. *He hit him ~ on the jaw.* **13.** düzleştirmek, dümdüz yapmak, bir düzeye/hizaya/seviyeye getirmek, (çukurları doldurup) düzeltmek, **14.** filizlenmek, filiz/sürgün çıkarmak, **15.** filiz, sürgün. ***e.a.- 1.*** *even(ly), level,* ***2.*** *contiguous,* ***3.*** *affluent, prosperous,* ***4.*** *abundant, plentiful,* ***5.*** *prosperous,* ***6.*** *glowing, ruddy,* ***7.*** *lusty,* ***11.*** *direct, square,* ***12.*** *directly, squarely.*

flush^3, *is.&f.* **1.** (av) ürkütüp uçurmak/kaçırmak, **2.** (birdenbire/ürküp) uçmak, kaçmak, (yuvadan dışarı) fırlamak, **3.** ~ **from** : (kuşları avlamak için) ürkütmek, ürkütüp uçurmak. *to ~ the birds from their hiding places.* **4.** ~ **out** : (saklandığı yerden) çıkarmak, söküp atmak, dışarı çıkmaya zorlamak. *The police ~ed the criminals out of their hiding place.* **5.** (ürküp uçan) kuş sürüsü.

flush^4, *sf.&is.* **1.** (iskambilde) floş, aynı renkten bir el kâğıt. *a ~ hand.* **royal ~** : floş royal, en yüksek kâğıt sırasıyla floş. **straight ~** : kâğıt sırasıyla floş.

flush-deck, *sf. den.* düz güverteli.

flushed, *sf.* coşkun, coşmuş, heyecanlı, göğsü kabarmış, müftehir, haz ve zevkle dolu/sarhoş. *The soldiers, ~ with their first success, went on to gain another victory.*

flusher, *is.* **1.** çalkayan, çalkayıcı, **2.** lâğım temizleyici (kimse/düzen), **3.** çalkama düzeni, **4.** sokak yıkayıcısı, **5.** helâ sifonu.

flushness, *is.* **1.** dümdüzlük, dümdüz/aynı düzeyde/seviyede olma, **2.** bitişiklik, bitişme, ittisal, **3.** bolluk, mebzuliyet, zenginlik, refah, **4.** yüz kızarması, **5.** canlılık, zindelik, dinçlik, taravet, tazelik, sağlamlık, **6.** (ağzına kadar) dolma, dolup taşma.

fluster, *is.&f.* **1.** şaşır(t)mak, telâşlan(dır)mak, telâşa düş(ür)mek/sokmak/kapılmak, sinirlen(dir)mek, bocala(t)mak. *The shouts of the crowd ~ed the speaker and he forgot what he was going to say.* **Don't ~ me!** Beni şaşırtma/sinirlendirme. **to get ~ed** : şaşırmak, sinirlenmek, telâşlanmak, **2.** sarhoş etmek, içki içirerek aklını başından almak, **3.** şaşkınlık, şaşırma, telâş(lanma), sinirlen(dir)me, bocala(t)ma, heyecan(lanma). **to be (all) in a ~** : telâşlanmak, şaşırmak, heyecanlanmak, iki ayağı bir pabuca girmek. ***e.a.-1.*** *bewilder, disconcert, disturb, discompose, confuse, agitate, befuddle, flurry, upset,* ***2.*** *agitation, confusion, flurry, turmoil, upset, bewilderment, distraction, dither.*

flustrate, *gl.f.* **-trated, -trating** *k.d. bk.:* **fluster** (1).

flustration, *is. bk.:* **fluster** (2).

flute, *is.&f.* **fluted, fluting 1.** flüt, flavta, **2.** *mim.* oluk, oyuk, yiv, **3.** (kumaşta) kırışık, kat, yiv. **4.** flüt çalmak, **5.** flüt gibi ses çıkarmak, **6.** oluk/yiv açmak, yiv yapmak, **7.** **~like** : flüt gibi, flüte benzer. ***e.a.- 2&3.*** *groove, furrow.*

fluted, *sf.* **1.** (ses) ince, berrak, yumuşak ve tatlı, flüt sesine benzer. ~ *notes.* **2.** oyuklu, yivli. ~ **column** : yivli sütun.

fluter, *is.* **1.** *esk.* flütçü, flavtacı, flüt çalan, **2.** yiv/oluk açan kimse. ***e.a.-1.*** *flutist.*

fluting, *is.* **1.** flüt çalma, **2.** flüt sesi, **3.** yiv, oluk, yivli süs, **4.** yiv/oluk açma. ***e.a.- 3.*** *groove, furrow, flute.*

flutist = flautist, *is.* flütçü, flavtacı, flüt/flavta çalan.

flutter, *is.&f.* **1.** (bayrak vb.) dalgalan(dır)mak. *The flag ~ed in the wind.* **2.** (kanat) çırpmak. *The bird ~ed her wings.* **3.** titre(ş)mek, titretmek, **4.** çırpınmak, (yürek) çarpmak, (nabız zayıf bir şekilde) atmak. *Her pulse ~ed. The boy's heart ~ed with excitement.* **5.** telâşlan(dır)mak, telâşa/heyecana kapılmak/kaptırmak, telâş/heyecan vermek. *The crowd ~ed with expectations.* ~ **the dovecotes** : ortalığı telâşa düşürmek/birbirine katmak, **6.** salla(n)mak, yalpalamak, sallanarak/yalpalayarak/başıboş/gayesiz gitmek. *She ~ed her handkerchief from the train window as a goodbye. She ~ed into the room.* **7.** şaşırtmak, sinirlendirmek, aklını karıştırmak, **8.** uçuşmak, (şuraya buraya) uçmak. *The butterfly ~ed from flower to flower.* **The dead leaves ~ed to the ground** : Sararmış yapraklar yerlere uçuşuyorlardı. **9.** kırp(ıştır)mak, açıp kapamak. *She ~ed her eyelids at him.* **10.** dalgalanma, çalkalanma, **11.** telâş, kargaşalık, kaynaşma, itişip kakışma. **(all) in a ~** : keşmekeş, karmakarışık telâş içinde. *The appearance of the Queen caused a great ~ in the crowd.* **12.** titreme, heyecan(lanma), asabiyet. **to cause a ~** : heyecana sebep olmak, **13. ~ kick** *d.d.* (yüzmede) ayak vurma, dizleri hareketsiz tutup ayakları hızlı hızlı kaldırıp vurarak yüzme, **14.** titreme, çırp(ın)ma, **15.** *tıp* çarpıntı, kalp ritmi bozukluğu, **16.** *hv.* titreşim, (uçak) kanat sarsıntısı, **17.** *ilet.* verici frekansındaki düzensiz değişmelerden ileri gelen ses distorsiyonu, **18. have a (little) ~** : az para koyarak kumara/bahse girme, **19. ~er** : kanat çırpan, titreyen, sallanan, çırpınan, telâşlanan, heyecanlanan, **20. ~ingly** : kanat çırparak, titreyerek, sallanarak, çırpınarak, telâşlanarak, heyecanlanarak. ***e.a.-1.*** *wave, **2.** flap, **3.** vibrate, **4.** beat, **5.** agitate, **7.** confuse, **8.** fly, **11.** commotion, dither, stir.*

flutterboard, *is.* yüzme tahtası. **kickboard** *d.d.*

fluttery, *sf.* **1.** telâşlı, heyecanlı, **2.** titrek, çırpınan, çarpıntılı, titreşen, sarsıntılı.

fluvial = **fluviatile**, *sf.* **1.** nehir+, akarsu+, nehre/ırmağa ait. *~ contour.* **2.** nehirde/ırmakta oluşan/bulunan/yaşayan, nehrin meydana getirdiği. *~ deposits.*

fluviomarine, *sf. jeol.* nehir- deniz+ : nehir ve denizlerin birlikte oluşturdukları.

flux, *is.&f.* **1.** akma, akıntı, akış, **2.** met akıntısı, taşma, boşalma, **3.** (sürekli) değişme/değişiklik/tahavvül. *His political views are in ~. Language is always in a state of ~.* **4.** kararsızlık, istikrarsızlık, sebatsızlık. **be in a state of ~** : kararsız olmak, sık sık değişmek. **years of political ~ and turmoil** : siyasî istikrarsızlık ve kargaşalık yılları, **5.** *patol.* (a) bağırsaklardan anormal akıntı, (b) dizanteri. **bloody ~** : kanlı basur/dizanteri, **6.** *fiz.* (a) akı, seyelân. **~ density** : akı yoğunluğu. **magnetic ~** : mıknatıs akısı. (b) akış hızı, debi, bir akışkanın birim zamanda akan miktarı, **7.** *kim. metal.* (a) eritken, döküm katığı : ergiyince bir maden içindeki yabancı madde ile birleşerek kolayca ayrılan ve geride arı maden bırakan madde, (b) ergimiş madenin oksitlenmesini önleyen ve önce oluşmuş oksitleri ayıran madde (lehim yağı gibi). *Rosin is used as a ~ in soldering.* **8.** kaynaşım, (birlikte) ergime/kaynaşma. *metal in ~.* **9.** akar cam : emaye işinde kullanılan ve kolayca ergiyen bir tür cam, **10.** ergi(t)mek, sıvılaş(tır)mak, **11.** kaynaştırmak, **12.** *esk.* ergiyip akmak, **13.** *esk.* boşaltmak, **14. ~ gate = ~ valve** : pusula, yerin mıknatıssal alan yönünü gösteren alet. ***e.a.- 4.*** *instability, **5.** (b) dysentery, **10.** melt, **12.** flow, **13.** purge.*

fluxion, *is.* **1.** akma, akış, akım, akı, seyelân, cereyan, **2.** sürekli değişme/değişiklik, **3.** *patol.* akıntı, **4.** *mat. esk.* zamana göre türev, değişme hızı, **5. ~al = ~ary** : (a) akısal, akıntısal, (b) değişen kararsız, **6. ~ally** : akıcı/değişken/kararsız bie şekilde. ***e.a.- 5.*** *(b) variable, inconstant.*

fluxmeter, *is. fiz.* akıölçer : atışlı akımölçer (balistik galvanometre) kullanarak bir çevrimin toplam mıknatıssal akısını ölçen alet.

fluyt, *is.* küçük ticaret gemisi : XVII. yy. da K Avrupa'da kullanılan üç direkli, kıçı yuvarlak, dibi düz gemi.

fly^1, *f.* **flew** (veya 8, 15 için **flied**), **flown, flying 1.** uçmak. *Most birds and insects ~. The aircraft was ~ing above thick fog.* **2.** (rüzgâr vb. ile) sürüklenmek, uçurulmak, **3.** dalgalanmak. *Flags ~ing in the air.* **4.** uçakla/uzay aracı ile vb. gitmek, seyahat etmek. *I usually ~ Swissair. "How did you get here?" "I flew (=came by aircraft)".* **5.** fırlamak, anîde/hızla gitmek, hızlı hareket etmek. **He flew from the room** : Odadan dışarıya fırladı. **The door flew open** : Kapı şırak diye açıldı. **~ to arms** : (millet) silâha sarılmak, **6.** kaçmak, tüymek, firar etmek, kayıplara karışmak. **The bird has flown** : (Aranan kimse) kayıplara karıştı. **He was forced to ~ the country** : Memleketten kaçmaya zorlandı. **7.** çabuk geçmek, hızla geçip gitmek. **How time flies!** Zaman ne çabuk geçiyor! **The train flew past** : Tren hızla geçip gitti. **8.** (beyzbol) (a) topa vurup yükseklere fırlatmak. *He flied into right field.* (b) *bk.:* **~ out, 9.** (a) uçur(t)mak. *to ~ a kite.* (b) şahinle avlamak, **10.** (uçak, uzay aracı, roket vb.) uçurmak/kullanmak/idare etmek. *He was the first man ever to ~ that type of aircraft.* **11.** (bayrak vb.) çekmek, dalgalandırmak, sallamak. *to ~ a flag.* **12.** (bir yerin üzerinden) uç(ur)mak. **to ~ the Pacific Ocean** : Büyük Okyanus üzerinden uçmak. **13.** havadan ulaştırmak/nakletmek/göndermek. *He's ~ing his car to Eu-*

rope. **14.** kaç(ın)mak, sakınmak. *to ~ an enemy wrath.* **15.** *tiy.* dekor çekmek : dekoru sahnede yukarı çekmek/kaldırmak, **16.** ~ **about/around** : (a) öteye beriye uç(uş)mak. *Dead leaves were ~ing about.* (b) hızla iş görmek, koşuşmak, **17.** ~ **apart** : parçalanmak, birdenbire kopup ayrılmak, **18.** ~ **at/into** : (üzerine) atılmak, (sözle/bedenen) saldırmak, hücum etmek, fırlamak. ~ **at one's throat** : birinin boğazına sarılmak/öfke ile üstüne atılmak. ~ **into passion/rage** : kızmak, öfkelenmek, hiddete kapılmak. ~ **into pieces** : paramparça olmak. *The bottle flew into a thousand pieces.* **19.** ~ **away** : uçup gitmek, kaçma, **20.** ~ **back** : geri uçmak, uçup geri gelmek, mümkün mertebe çabuk dönmek, geri fırlamak/tepmek, **21.** ~ **blind** *hv.* kör uçuş yapmak, yalnız aletleri kullanarak ilerisini görmeden uçmak, **22.** ~ **high** : (a) yüksekte uçmak, (b) çok ihtiraslı/hayalperest olmak, gözü yükseklerde olmak, (c) coşmak, **23.** ~ **in the face of** : (yasaları/töreleri) hiçe saymak, tanımamak, meydan okumak, kafa tutmak, (söz vb.) dinlememek, itaatsizlik etmek, karşı gelmek, **24.** ~ **off** : uçup gitmek, çabucak gitmek, fırlamak, tüymek, (düğme vb.) kopmak, **25.** ~ **off the handle** *bk.:* **handle** (7), **26.** ~ **out** : (beyzbolde vurduğu topu karşı oyuncu yakalayınca) oyundan çıkmak, **27.** ~ **past** : önünden/üzerinden uçmak/geçmek, **28.** ~ **the coop** *ABD- argo* sıvışmak, kaçmak, tüymek, *argo* cızlamı çekmek, **29.** ~ **to pieces** : paramparça olmak, tuzla buz olmak, **30. let ~** : (a) (füze, silâh vb.) atmak, fırlatmak. **to let ~ a stone/an arrow** : taş/ok atmak. (b) (heyecan vb.) serbest bırakmak, birdenbire söylemek, *mec.* basmak. **to let ~ a curse** : küfürü basmak, **31. let ~ at** *s.o.* : (a) birine ağzına geleni söylemek, (b) birine tokat aşketmek, (c) (at) çifte atmak, **32. make the dust/feathers/fur/sparks ~** : kavgaya sebep olmak, kıyameti koparmak, tozu dumana katmak, **33. make the money ~** : har vurup harman savurmak, su gibi para harcamak, **34. send ~ing** : kaçırtmak. **send things ~ing** : ortalığı darmadağın etmek, tozu dumana katmak. ***e.a.-1.*** *flit, flutter, hover, soar, 3. float, flutter, 6. flee, escape, 18. attack, 23. defy, 28. sneak off, get away, escape, 30. (a) aim, shoot, throw.*

fly^2, *is., ç.* **flies 1.** düğme/fermuar kapağı, yırtmaç kapağı, pantalon vb. de düğme veya fermuarı gizleyen kumaş kapak, **2.** çadır kapısı/perdesi, **3. tent ~** *d.d.* üst örtü : çadırın dış çatısını örten kumaş kapak, **4.** uçuş, uçma (işi), **5.** *beyzbol bk.:* **fly ball**, **6.** (çalar saatlerde) düzengeç, **7.** *basım* (baskı makinesinde) toplaç, kâğıt toplayıcı, basılmış kâğıtları toplayıcı düzen, **8.** (bayrakta) (a) kenar, uzunluk, (b) uç, **9.** *tiy.* sahne üstü : sahne üstünde asma dekorların saklandığı yer, **10. on the ~** : (a) uçuşta, uçuş esnasında, yere inmeden önce, (b) alelâcele, çabucak, durmadan, aralıksız. ***e.a.- 1.*** *placket, 4. flight, 10. (b) hurriedly.*

fly^3, *is., ç.* **flies 1. true ~** *d.d.* sinek *(Musca domestica).* **common house ~** : ev sineği. **stable ~** : karasinek. **forest ~** : at sineği *(Hippobosca equina).* ~ **swatter** : sineklik, sinek raketi, **2.** ateş böceği, mayıs böceği gibi kanatlı böceklerden biri, **3.** (balıkçılıkta) sineğe benzer sun'î yem, olta iğnesi, **4.** ~ **in the ointment** : keyfe keder veren şey, can sıkıcı/üzücü şey. **There's a ~ in the ointment** : Bir bit yeniği var. **He's a ~ in the ointment** : Mazarrat başı odur. **5. die like flies** : kütle halinde/yığın yığın ölmek, **6. not harm/hurt a ~** : karıncayı bile incitmemek, **7. rise to the ~** : (a) (balık) sun'î sineğe doğru sıçramak, (b) (insan) kendisini tahrik etmek için söylenen söze kanarak kızmak/öfkelenmek, **8. There are no flies on him** : Çok açıkgözdür, anasının gözüdür, hinoğluhindir. **9. You catch more flies with honey than with verjuice** : Bir kimseyi iyilikle yola getirmek daha kolaydır.

fly^4, *sf.* **flier, fliest** *Brit.- argo* **1.** akıllı, bilgili, cin fikirli, zeki, açıkgöz, kurnaz, tilki gibi. **He's a ~ customer (= fellow)** : Çok kurnazdır, faka basmaz, cin gibidir. **2.** uyanık, atik, çevik. ***e.a.- 1.*** *smart, sharp, cleverknowing, quick-witted, 2. nimble, agile.*

flyability, *is.* uçabilme.

flyable, *sf.* uçabilir, uçurulabilir.

fly agaric, *is.* sinek mantarı *(Armanita muscaria)* : sinekleri zehirleyen bir madde çıkaran bir tür mantar.

fly ash, *is., ç.* **fly ashes** uçkun külü : duman, uçan gaz vb. den elde edilen kül.

flyaway, *sf.* **1.** uçarı, kararsız, dönek, havaî, hafifmeşrep. *A pretty, careless, ~ woman.* **2.** rüzgârda uçan/savrulan. ~ **hair.** **3.** (elbise vb.) bol. *a ~ jacket.* **4.** uçuşa hazır. *~ aircraft.* ***e.a.- 1.*** *flighty.*

fly ball, *is.* (beyzbol) savurma topu, vurularak havaya fırlatılan top. **fly** *d.d.*

flybelt, *is.* çeçe sineklerinin istilâ ettiği bölge.

fly-bitten, *sf.* sinek yenikleriyle dolu.

fly block, *is. den.* hareketli palanga makarası, çengelli makara.

flyblow, *is.&gl.f.* **-blew, -blown, -blowing 1.** (et, yiyecek vb. üzerindeki) sinek yumurtası/sürfesi/kurtçuğu, **2.** (et veya başka yiyeceklere) yumurtlamak, yumurta/sürfe bırakmak (sinek vb.).

flyblown, *sf.* **1.** sinek yumurtası ile dolu, kurtlu, kurtlanmış. ~ *meat.* **2.** kokmuş, bozuk, bozulmuş, kötü. *A world ~ with the vices of irresponsible power.* **3.** eskimiş, yıpranmış, aşınmış, fersude, bayatlamış, değersiz. *He always brings out the same ~ stories when he makes an after-dinner speech.* ***e.a.-2.*** *spoiled, tainted, contaminated.*

flyboat, *is.* **1.** hızlı/seri bot/gemi, **2.** düz tabanlı Hollanda kıyı botu.

fly book, *is.* (balıkçılıkta) sun'î sinek mahfazası (kitap şeklinde).

fly-boy, *is.* uçucu, havacı, tayyareci, hava kuvvetleri mensubu.

fly bridge, *is.* üst güverte : kaptan köprüsünün üstünde kumanda teçhizatı ile donatılmış güverte.

fly-button, *is.* pantalonun ön düğmesi.

flyby, *is., ç.* **flybys** (*Brit.:* **flypast**) **1.** alçak uçuş : uçakların alçaktan uçuşu, **2.** yakın uçuş : uzay aracının bir gök cismi (Mars vb.) yakınından bilimsel veriler toplayarak uçuşu, **3.** yakınuçar : yakın uçan uzay aracı.

fly-by-night, *sf.&is.* **1.** (özellikle iş hayatında) güvenilmez /itimat edilemez (kimse), dolandırıcı, gece kaçağı, borcunu ödemeden gizlice geceleyin kaçan, **2.** süreksiz, kısa süreli/ömürlü, geçici. ~ *fashions.* ***e.a.- 2.*** *brief, transitory, impermanent.*

fly-by-nighter, *is. bk.:* **fly-by-night** (1).

fly-by-wire, *sf.* elektrikle yönetilen. *a ~ helicopter.*

fly casting, *is.* yapma sinekli olta ile balık avı.

flycatcher, *is.* **1.** sinekkapan *(Muscicapidae)* : sinekle beslenen çeşitli kuşlardan herhangi biri, **2. tyrant ~** *d.d.* sinekçil *(Tyrannidae)* : Amerika'ya özgü sinekkapan kuş, **3. least ~ = chebec** : küçük sinekçil *(Empidonax minimus)* : K Amerika'da yaşar. **4. red-breasted ~** : cüce sinekkapan *(Muscicapa parva)*, **5. pied ~** : kara sinekkapan *(Muscicapa hypoleuca)*, **6. spotted ~** : benekli sinekkapan *(Muscicapa striata).*

flyer, *is. bk.:* **flier.**

fly-fish, *gs.f.* yapma sinekle balık avlamak.

fly front, *is.* (elbisede) ön yırtmaç.

fly gallery, *is. tiy.* çalışma geçidi.

flying, *sf.&is.* **1.** uçan, uçucu. **a ~ insect** : uçan böcek. **an unidentified ~ object** : uçan daire, **2.** dalgalanan, çırpınan, sallanan, asılı, havada serbest hareket eden. ~ *banner.* **3.** havada icra edilen. *a ~ leap.* **4.** hızla giden/uzaklaşan, **5.** acele, kısa. *a ~ visit/trip.* **6.** *den.* kontra, **7.** uçma+, uçuş+, havacılık+. **~ lesson** : uçuş dersi. **8.** *den.* bağlanmamış, serbest (yüzen), **9. ~ boat** : deniz uçağı, **10. ~ boxcar** *k.d.* yük uçağı, **11. ~ bridge** *den. bk.:* **fly bridge**, **12. ~ buttress** *mim.* kemerli payanda, istinat kemeri, **13. ~ circus** : (a) havada akrobatik hareketler yapan uçak filosu, (b) I. Dünya Savaşında bir arada uçan avcı uçakları, **14. ~ colors = ~ colours** : (a) zafer, başarı, muzafferiyet. **pass (sth)/come off with ~ colors** : parlak zafer/başarı kazanmak. (b) (havada dalgalanan) bayrak, sancak, **15. ~ column** : akıncı kolu/müfrezesi, **16. ~ doctor** *Avust.* uçan doktor : uçakla uzak bölgelere gidip hasta tedavi eden doktor, **17. ~ fatigue** *bk.:* **aeroneurosis**, **18. ~ field** : uçuş alanı, **19. ~ fish** : uçan balık *(Exocoetidae)* ; uçar balık : kefal, kırlangıç balığı gibi yüzgeçleri kanat şeklinde genişlemiş olan, su yüzüne fırlayıp bir süre uçabilen balıklar, **20. ~ fortress** : uçan kale, II. Dünya Savaşında ABD'nin geniş çapta kullandığı dört radyal piston motorlu ağır bombardıman uçağı, **21. ~ fox = fruit bat** : uçan tilki *(Pteropus edulis)* : eski dünyanın tropik bölgelerinde yaşayan, kafası tilki başına benzer, meyve yiyen bir tür yarasa, **22. ~ frog** : uçan kurbağa *(Rhacophorus nigrapalmatus)* : geniş zarlı ayakları sayesinde uçar gibi uzun atlayışlar yapan Hint kurbağası, **23. ~ gurnard = butterflyfish** : uçan kırlangıç balığı *(Dactylopteridae volitans)* : renkli, geniş yüzgeçleri sayesinde sudan atlayıp kısa mesafelerde uçabilen balık türü, **24. ~-height** *hv.* uçuş yüksekliği, manevra yapmaya elverişli yükseklik, **25. ~ jib** *den.* dış yelken, baş yelkenlerinin en dışta olanı, kontraflok, **26. ~ lemur = colugo** : uçan maki *(Cynocephalus temminckii, C. volans)* : GD Asya'da ve Filipinler'de yaşayan kedi büyüklüğünde, böcek yiyen memeli hayvan. Omuzundan kuyruğuna kadar uzanan katlanmış deriyi paraşüt gibi kullanarak ağaçtan ağaca kolayca atlar, **27. ~ lizard = dragon** : uçan kertenkele *(Draco)*, **28. ~ machine** *esk.* uçak, tayyare, **29. ~ mare** : (güreşte) omuzdan atma, salto, rakibin bileğini bükerek omuz üzerinden kaldırıp yere atma, **30. ~ officer** *Brit.* hava teğmeni, **31. ~ phalanger** : (a) kanatlı keseli *(Acrobates pygmaeus)* : Avustralya'da ağaçtan ağaca uçar gibi atlayan keseli bir hayvan, (b) **~ squirrel** *d.d.* uçan sincap *(Petaurus)* : Yeni Gine'de yaşayan uzun kuyruklu, yumuşak tüylü keseli hayvan, **32. ~-picket** : seyyar grev gözcüsü, **33. ~ saucer = ~ disk = unidentified flying object (UFO)** : uçan daire, **34. ~ squad** : seyyar polis müfrezesi, yıldırım ekibi, sür'atle harekete geçebilen, acil bir olay yerine hemen sevk edilebilen polis birliği, **35. ~ squadron** *As.* hazır kıt'a, akıncı birliği, **36. ~ squirrel** : (a) uçan sincap *(Glaucomys volans)* : K Amerika'da yaşayan iri gözlü, ön ve arka bacakları arasındaki deri uzantılarını kanat gibi kullanarak uçar gibi ağaçtan ağaca atlayan ufak sincap, (b) *bk.:* **~ phalanger**, **37. ~ trapez** : uçan trapez.

Flying Dutchman, *is.* **1.** Uçan Hollandalı : fırtınalı havalarda Ümit Burnu yakınlarında görüldüğüne inanılan, uğursuzluk ve felâket simgesi sayılan efsanevî gemi, **2.** bu geminin kaptanı : efsaneye göre günahları yüzünden kıyamete kadar denizlerde dolaşmaya mahkûm edilmiştir.

flying start, *is.* **1.** tez atılım : başla işareti verilmeden veya verilir verilmez yarışa başlama, **2.** er başlama : koşmakta olan yarışçılar çizgiyi geçerken başla işaretinin verilmesi, **3.** erken/tez davranış, elverişli başlangıç, hevesle/azimle başlama. **get off to a ~ ~** : hevesle/azimle başlamak. *He's got off to a ~ ~ in his new job.*

flying wedge, *is.* kanat düzeni : asker veya polisin yürüyüş kolunda kanat şeklinde açılmaları.

flying wing, *is.* **1.** uçan kanat, gövdesiz uçak, **2.** *Cnd.* hücum çizgisi gerisinde konumu değişen futbol oyuncusu.

flyleaf, *is.*, *ç.* **-leaves** (kitabın başında/sonunda) boş yaprak.

flyless, *sf.* sineksiz, böceksiz.

flyman, *is.* *tiy.* perdeci, sahneci, çalışma köprüsü işçisi, perde ve seyyar sahneleri yöneten kimse.

fly net, *is.* sineklik, sinek ağı, sineklerin girmemesi için konulan ağ.

flyoff, *is.* model yarışması : uçak ve füzelerin teknik modelleri arasından en uygun olanı seçme yarışması.

flyover, *is.* **1.** gösteri uçuşu : gösteri maksadıyla uçakların kalabalık yerler üstünde uçuşu, **2.** *Brit.* üst geçit. ***e.a.-*** *2. overpass.*

flypaper, *is.* sinek kâğıdı.

flypast, *is.* *Brit.* *bk.:* **flyby.**

fly rod, *is.* olta kamışı.

flysch, *is.* (Alplerde çok rastlanan) kum kaya : yükselen sıradağların yamacında kum taşlarından oluşan büyük yığıntı.

fly sheet, *is.* **1.** el ilânı, **2.** (kitap/katalog vb. nin nasıl kullanılacağını gösteren) yönetmelik.

flyspeck, *is.&f.* **1.** sinek (pisliği) lekesi, **2.** bencik, nokta nokta benek, **3.** *bitki patol.* karabenek : *Leptothyrium pomi* adlı mantarın elma vb. meyvelerde sebep olduğu hastalık, **4.** bencik bencik lekelemek.

fly-strike, *is.* sinek sürfeleri üşüşmesi.

fly swatter, *is.* sineklik, patpat, sinek raketi.

flytier, *is.* sun'î olta sineği yapımcısı.

flyting, *is.* yergi, taşlama, hicviye .

flytrap, *is.* **1.** sinek tuzağı, **2.** *bot.* sinekkapan (bitki). **Venus's- flytrap** : sinekkapan *(Dionaea muscipula).*

flyweight, *is.* sinek ağırlık, yumruk oyununda 112 lb (50.8 kg) veya daha hafif sporcu.

flywheel, *is.* düzen teker.

fly whisk, *is.* sinekkovan : sinek kovma yelpazesi.

FM, **1.** *elekt.* frekans modülasyonu, **2.** *rad.* frekans modülasyonlu radyo yayını. *bk.:* **AM.**

Fm, *kim.* *bk.:* **fermium.**

f number, *optik. foto.* **1.** diyafram ayarı ölçüsü : bir merceğin odak uzaklığının çapına oranı. f/1.4 odak uzaklığının mercek çapının 1.4

katı olduğunu gösterir. **2.** f/ simgesini izleyen sayı : Bu sayı küçük ise mercek çapı büyük, poz süresi kısadır.

foal, *is.&f.* **1.** tay, sıpa, bir yaşından küçük at/eşek yavrusu. **in/with ~** : gebe (at/eşek), **2.** (kısrak/eşek) doğurmak, yavrulamak.

foam, *is.&gs.f.* **1.** köpük. *~ on a glass of beer. the ~ of the breaking waves. The dog with ~ around its mouth is suffering from rabies.* **2.** fom : plâstik maddeden yapılmış süngerimsi yumuşak madde. **~ extinguisher** : köpüklü yangın söndürücü, **3.** köpürmek, köpürerek akmak. *The stream ~s over the rocks.* **4.** öfkelenmek. **~ at the mouth** : ağzı köpürmek, çok öfkelenmek. *He could hardly speak, he was ~ing with anger.* **5. ~ing** : köpüklü, köpüren, köpürme, **6. ~ingly** : köpürerek, **7. ~less** : köpüksüz, **8. ~like** : köpük gibi, **9. ~ rubber** : sünger, sünger lâstik, köpük kauçuğu : yastık, döşek vb. yapmakta kullanılan hafif, süngerimsi, yumuşak plâstik madde.

foamy, *sf.* **foamier, foamiest 1.** köpüklü, köpük dolu, köpükle kaplı/örtülü, **2.** köpük(ten oluşmuş), **3.** köpüğe benzer, köpük gibi, köpüğümsü, **4.** köpük+, **5. foamily** : köpüklü köpüklü, köpürerek, **6. foaminess** : köpüklülük, köpüklenme. ***e.a.-*** *1. frothy.*

fob, *is.&gl.f.* **fobbed, fobbing 1.** saat kösteği, **2.** (pantalonda) saat cebi, **3.** zincire/kurdeleye bağlı süs, **4.** *esk.* aldatmak, kandırmak, iğfal etmek, **5. ~ off** : (a) atlatmak, hesaba katmamak, önem vermemek, baştan savmak, kale almamak. *He took no notice of our suggestions : he ~bed them off (~bed us off) and talked of something else.* **6. ~ off on** : hile yapmak, hile ile sahte malı hakikî diye sürmek, *argo* yutturmak, faka bastırmak. *The salesman ~bed off the faulty machine on the lady.* **7. ~ off with** : kazıklamak, kazıklamak, yutturmak. *The salesman ~bed off the lady with a faulty machine.* (b) martaval okumak, uydurma mazeret beyan ile atlatmak/oyalamak, yalan atmak. *He ~bed me off with a story of his misfortunes.* ***e.a.-*** *4. deceive, cheat.*

f.o.b. F.O.B. = fob = FOB = free on board : taşıta teslim.

fob watch, *is.* cep saati.

FOC = F.O.C. = free of charge : bedava, ücretsiz, parasız, meccani.

focal, *sf.* odak+, odaksal. **~ distance = ~ length** : odak uzaklığı. **~ -plane** : odak düzlemi. **~ly** : odaksal olarak.

focal infection, *is. patol.* odaksal bulaş : diş, bademcik vb. gibi organda bakterilerin toplanarak başka organlara hastalık bulaştırması.

focalise/focalisation, *Brit. bk.:* **focalize/focalization.**

focalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** odaklamak, odağa getirmek, **2.** bir noktada/merkezde toplamak, birleştirmek, temerküz ettirmek, **3.** *tıp* (yangı/iltihap) bir yerde/organda toplanmak, bir organa inhisar etmek, **4. focalization** : odaklama, bir noktada toplama/temerküz ettirme.

focal point, *is.* **1.** odak noktası, **2.** merkez, toplanma/birleşme/temerküz noktası. *In winter the fireside is the ~ ~ of the family in many homes.* **3.** öz, ana fikir, esas, ilke. *The ~ ~ of our discussion was the need for action.*

foci, *ç. is.* odaklar. Tekili : **focus.**

fo'c's'le = fo'c'sle, *bk.:* **forecastle.**

focus^{1}, *is., ç.* **focuses, foci 1.** *fiz.* odak (noktası), **2.** *optik* (a) merceğin odak noktası, (b) merceğin odak uzaklığı, (c) görüntü netliği, (d) net görüntü verecek şekilde optik cihazın ayarlanması. **in ~** : odakta, odaklanmış, ayarlı, net, vazıh. **out of ~** : ayarsız, bulanık, müphem, vuzuhsuz. **to bring a telescope into ~** : teleskobu ayarlamak, **3.** merkez, (dikkat, faaliyet vb. nin) yoğunlaşma noktası. *She always wants to be the ~ of attention.* **4.** *geom.* odak. *the ~ of an ellipse/hyperbola/parabola.* **5.** zelzele merkezi, **6.** *patol.* hastalığın gelişme/etkime merkezi. *The ~ of a disease is the part of the body where it is most active.*

focus, *f.* **focused, focusing** (*Brit.* : **focussed, focussing**) **1.** odakla(n)mak, odağa getir(il)mek, ayarla(n)mak. *to ~ the lens of a camera.* **2.** bir noktada topla(n)mak/birleş(tir)mek, temerküz et(tir)mek, (bir noktaya) çevir(il)mek. *to ~ one's thoughts. to ~ one's mind on work.* **All eyes were ~ed on him** : Bütün gözler ona çevrilmişti/dikilmişti. **3.** (dikkatini/düşüncelerini) toplamak, vazıh düşünebilmek. *He must be very tired today, he doesn't seem to ~ at all. I can't ~ properly.* **4. ~ on** : (a) (bir noktaya) yöneltmek, çevirmek, tevcih etmek. *The scientist ~ed his telescope on the moon.* (b) dikkatle incelemek/ele almak/üzerinde durmak. *Today we're going to ~ on the question of unemployment in the country.* **5.** **~able** : odaklanabilir, **6.** **~er** : odaklayan, bir nokta üzerinde toplayan, **7.** **~ing** : odakla(n)ma, bir noktada topla(n)ma, **8.** **~less** : odaksız, odaklanmamış.

fodder, *is.&gl.f.* **1.** yem, (kuru ot/saman vb. gibi) hayvan yemi, **2.** ilkel malzeme. *He collected data which became computer ~.* **3.** yemlemek, yem vermek, beslemek. ***e.a.-*** *1. feed.*

fodgel, *sf. İsk.* şişman, tombul, semiz, etine dolgun. ***e.a.-*** *fat, stout, plump.*

foe, *is.* **1.** düşman, hasım, **2.** muhalif. ***e.a.-*** *1. enemy, 2. opponent, antagonist.* ***k.a.-*** *1. friend.*

foehn, *is.* sam yeli, dağlardan esen kuru ve sıcak rüzgâr.

foeman, *is., ç.* **-men** (savaşta) düşman.

foetal/foetation, *bk.:* **fetal/fetation.**

foeticidal/foeticide, *bk.:* **feticidal/feticide.**

foetid/foetor/foetus, *bk.:* **fetid/fetor/fetus.**

fog, *is.&f.* **fogged, fogging** **1.** sis, duman. *We often have thick ~s on the coast during winter.* **2.** şaşkınlık, zihin bulanıklığı/dağınıklığı/karışıklığı. **I am in a complete ~** : Zihnim karmakarışık/şaşırıp kaldım/nerede olduğumu, ne yaptığımı bilemiyorum. **3.** *foto.* donukluk, siliklik, bulanıklık, **4.** *kim.* sıvı zerrecikleri ve gaz karışımı, **5.** biçildikten sonra tekrar büyüyen çimen, **6.** kışın tarlalarda bırakılan uzamış ot/çimen, **7.** *İsk. bk.:* **moss**, **8.** sislen(dir)mek, buğulan(dır)mak, sis bürümek/basmak, sisle örtülmek/kaplanmak. *The steam ~ged my glasses. My glasses ~ged in the steamy room.* **9.** *foto.* donuklaş(tır)mak, silikleş(tir)mek, bulanık yapmak, (klişeyi/filmi) bozmak. *The light you let into the camera ~ged the film.* **10.** (zihnini/aklını) karıştırmak, bulandırmak, yanıltmak, müphemleş(tir)mek, muğlâklaştırmak, keşmekeş etmek/olmak. *The debate did little else but ~ the issue.* **11.** şaşır(t)mak, şaşkına çevirmek/dönmek, hayrete düşürmek. ***e.a.-*** *1. cloud, 2. daze, vagueness, 9. dim, blur, 10. confuse, obscure, puzzle, 11. bewilder, perplex, befuddle, muddle, mistify.*

fog bank, *is. meteor.* sis yığını, (özellikle denizde) uzaktan görülen sis.

fogbound, *sf. den.* sis yüzünden hareket edemeyen, sisle kaplı. *We were ~ in London and had to wait 12 hours for the air service to the north.*

fogbow, *is.* (siste görülen) gök kuşağı, sisli gök kuşağı. **mistbow, seadog, white rainbow** *d.d.*

fog chamber, *is. fiz.* sis odası.

fogdog = seadog, *is.* sis ortasında görülen beyazlık/ışıklı alan.

fogey, *is., ç.* **-geys** *bk.:* **fogy**

fogfruit, *is. bot.* sisli mine *(Lippia lanceolata)* : Minegillerden Amerika'da yetişen ve mavimtrak beyaz çiçekler açan tırmanıcı bir bitki.

foggage, *is. İsk. bk.:* **fog** (5-7).

foggy, *sf.* **-gier, -giest** **1.** sisli, puslu. *a ~ walley. a ~ spring day.* **2.** karanlık, loş, dumanlı, **3.** belirsiz, müphem, bulanık, vuzuhsuz. *~ thinking. His understanding of history was rather ~.* **4.** **not have the foggiest (idea)** *k.d.* hiç/en ufak/zerre kadar fikri olmamak. *I haven't the foggiest idea what it is.* **5.** *foto.* donuk, silik, bulanık, **6.** **foggily** : sisli/bulanık bir şekilde, hayal meyal, belirsiz/müphem bir şekilde, **7.** **fogginess** : sislilik, pusluluk, bulanıklık, belirsizlik, müphemlik, vuzuhsuzluk. ***e.a.-*** *1. misty, murky, 2. dim, obscure, 3. vague, unclear, confused, perplexed, bewildered, 4. blurred.*

foghorn, *is.* sis düdüğü.

fog-lamp, *is.* sis projektörü.

fog-signal, *is.* sis işareti.

fogy, *is., ç.* **-gies** **1.** gerici, mürteci, geri kafalı kimse (ekseriya **old fogy** şeklinde kullanılır). **fogey** *d.d.* **2.** **~ish** : gerici+, geri kafalı. *~ish opinions.* **3.** **~ism** : gericilik, irtica, geri kafalılık.

foh, *ün. bk.:* **faugh.**

föhn, *is. bk.:* **foehn.**

foible, *is.* **1.** (küçük) kusur, zaaf. *Talking too much is one of her ~s.* **2.** kılıcın (otrasından ucuna kadar olan) ince/zayıf kısmı. ***e.a.-*** *1. frailty, quirk, crotchet, eccentricity, weakness, peculiarity, fault.* ***k.a.-*** *1. strength, 2. forte.*

foie gras, *is.* ördek/kaz ciğeri. **pâté de ~ ~** : kaz ciğeri ezmesi.

foil^1, *is.&f.* **1.** önlemek, engellemek, engel/mani olmak, (bir planı/teşebbüsü vb.) akamete uğratmak, bozmak, (isyan vb.) bastırmak. *Loyal troops ~ed the revolt. We ~ed his attempt to es-*

cape. **2.** (bir kimseyi işini yapmaktan) alıkoymak, işini bozmak, (avda avcıları) şaşırtmak, **3.** *esk.* bozgun, hezimet, başarısızlık, **4.** *esk.* hayvan izi, hayvanın geride bıraktığı koku, **5.** talim meçi, eskrim kılıcı, **6. foils** : eskrim, kılıç oyunu. ***e.a.***- *1. prevent, thwart, impede, hamper, balk, frustrate, defeat, hinder, spoil, baffle, 3. defeat, check, repulse, 4. track, trail.*

foil^2, *is.&gl.f.* **1.** (ince) levha/safiha/varak, (madenî) yaprak, yaldız kâğıdı, alüminyum levha. *Milk bottle tops are made of tin ~.* **2.** (ayna) sır, **3.** (kıymetli taşlarda) foya : rengini/parlaklığını göze çarpar hâle getirmek için kıymetli taş altına konulan ince maden tabakası, **4.** kıyaslanınca başkasının karakterini/değerini daha iyi belirten kimse. *In the play, a vicked old uncle acts as a ~ to the noble prince.* **5.** *mim.* (a) kemer oyması, (b) yaprak şeklinde süs, **6.** *bk.:* **airfoil, hydrophoil**, **7.** madenî yaprakla sarmak/kaplamak, yaldız kâğıdına sarmak, **8.** zıt nitelikte bir şeyin yanına koyarak değerini meydana çıkarmak/belirtmek.

foilsman, *is., ç.* **-men** eskrimci, kılıç oyuncusu.

foin, *is.&f. esk.* (silâhla) saldırma(k), hamle (etmek), silâhlı saldırı(ş). ***e.a.***- *lunge.*

foison, *is. esk.* **1.** bolluk, bereket, mebzuliyet, **2.** bol/bereketli ürün / mahsul, **3.** *İsk.* fiziksel enerji, kuvvet, metanet, **4. ~s** *esk.* servet, zenginlik. ***e.a.***- *1. abundance, plenty, 4. resources.*

foist, *gl.f.* **1.** *gen.* ~ **on/upon** : kazıklamak, kazık atmak, (hile ile) kabul ettirmek/sokuşturmak, (aldatarak) yutturmak, sahte/hileli bir şeyi hakikî/iyi diye sürmek, bir şeyi birine yamamak. *to ~ inferior merchandise on a customer. Don't trust that shopkeeper : he'll try to ~ off damaged goods on you.* ~ **oneself on s.o.** : birine yamanmak. *They didn't invite him, but he ~ed himself on them.* **2.** ~ **in/into** : (hile ile/aldatarak) sokuşturmak, eklemek, ithal etmek, *to ~ a clause into a contract. The author discovered that the translator had ~ed several passages into his book.*

folacin = folate, *is. bio-kim. bk.:* **folic acid.**

fold^1, *f.* **1.** katlamak, kıvırmak, bükmek. *She ~ed the handkerchief and put it in her pocket.* **2.** *gen.* ~ **up** : devşirmek. *She ~ed up the tablecloth and put it in the cupboard.* **3.** (çaprazlama) birbirine kavuşturmak, üst üste getirmek. ~ **the arms** : kolları kavuşturmak. *He ~ed his arms on his chest.* **4.** *gen.* ~ **about/round** *etc.* : sarmak, dolamak. *to ~ one's arms about a person's neck.* **5.** (kanatlarını vb.) kapatmak. *The insect ~ed its wings.* **6.** sarmak, sarıp sarmalamak, kaplamak, bohçalamak. *to ~ sth in paper.* **7.** kucaklamak, bağrına basmak. *to ~ s.o. in one's arms.* **8.** ~ **in** : (aşçılıkta yumurta akını vb.) yavaşça katmak, kaşıkla alt üst ederek karıştırmak. ~ **in beaten egg whites. 9.** (iskambilde) kartları tersine kapatarak oyunu terk etmek, **10.** katlanmak, kıvrılmak, bükülmek. *This garden chair ~s flat. I'll need a ~ing bed for camping.* **11.** *tiy.* (tutulmadığı için) kapanmak, temsile devam etmemek/son vermek. *The show will ~ Saturday.* **12.** ~ **up** : (a) suya düşmek, sonuç vermemek, sonu gelmemek, foslamak, başarısızlığa uğramak. *He ~ed up when the prosecutor discredited his story.* (b) iflâs etmek, (dükkânı) kapatmak, zarar edip iş hayatından çekilmek. *They ~ed the business after only two months and with great loss.* (c) katlayarak küçül(t)mek. ***e.a.***- *1. bend, 3. clasp, cross, 4. bend, wind, 6. enclose, wrap, envelop, 7. clasp, embrace, enfold, 12. (a) collapse, break down, fail.*

fold^2, *is.* **1.** kat, katman, tabaka. *to wrap sth in ~s of cloth.* **2.** kıvrım, kıvrıntı, büklüm, boğum, kat, pli. *He cut the paper along the ~.* **3.** *jeol.* (arazide) çukur, oyuk, **4.** katlama, kıvırma, kırma, **5.** *anat.* kıvrım. ***e.a.-1.*** *pleat, layer, 2. crease, 4. folding, 5. plica.*

fold^3, *is.* **1.** ağıl (koyun vb. için), **2.** (ağıla kapatılan) koyun vb., **3.** koyun sürüsü, **4.** kilise veya üyeleri, **5.** toplum, cemaat, **6.** (koyun vb. ni) ağıla kapatmak. ***e.a.***- *1. pen, 3. flock.*

-fold, *son ek* **1.** "kat, misli, kere, defa". **twofold** : iki kat. **to reward tenfold** : on misli ödüllendirmek. *The value of this house has increased fourfold since we bought it.* **2.** (belirtilen sayıda) "parça(lı), kısım(dan oluşan)". *Twofold aspect of a problem.*

foldable, *sf.* katlanabilir.

foldaway, *sf.* katlanır, açılır kapanır, dürülebilir, dürülüp kaldırılabilir. *a ~ bed.*

foldboat, *is. bk.:* **faltboat.** **~ing** : katlanır sandalla hızlı akıntılı/düşüşlü nehirlerde gezme sporu.

folded, *sf.* katlanmış, katlı, kıvrımlı, kıvrık, devrik. ~ **structure** *coğ.* kıvrımlı yapı.

folder, *is.* **1.** katlanan/kırılan/bükülen şey, **2.** katlama/kıvırma/bükme makinesi, **3.** broşür, risale, **4.** dosya, klâsör.

folderol, *is. bk.:* **falderal.**

folding, *sf.&is.* **1.** katlanır, katlanabilir, açılıp kapanır, kırma, **2.** katla(n)ma, kıvırma, kıvrılma, **3.** ağıla kapat(ıl)ma, **4.** ~ **chair** : açılır kapanır iskemle, **5.** ~**-door** : çift kanatlı/katlanır kapı, katmer kanatlı kapı, **6.** ~ **machine** : katlama makinesi, **7.** ~ **money** : kâğıt para.

fold mountain, *is. coğ.* kıvrımlı dağlar.

foldout, *is.* katlanır sayfa : büyük boyutta basılıp katlanarak kitap arasına yerleştirilen harita, tablo vb.

folia, *ç. is. bk.:* **folium.**

foliaceous, *sf.* **1.** yapraksı, yaprak gibi, yaprağa benzer, yaprak şeklinde, **2.** yapraklı, yapraklardan oluşmuş, **3.** ~**ness** : yapraklılık, yapraklardan oluşma. ***e.a.****- 1. leaflike, 2. leafy.*

foliage, *is.* **1.** (bitkinin) yapraklar(ı), yeşillik, **2.** *mim.* süslemede kullanılan yaprak ve dal şekilleri, **3.** ~**d** : yapraklı, yeşillikli, **4.** ~ **leaf** : yaprak : çiçek yaprağı değil, ağaç/bitki yaprağı, **5.** ~ **plant** : süs bitkisi, yapraklarının güzelliği için yetiştirilen bitki.

foliar, *sf.* yaprak+, yapraklara ait/uygulanan. ~ **sprays** : yapraklara püskürtülen ilâçlar.

foliate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** yapraklı, yapraklarla süslü/kaplı/bezenmiş, **2.** yaprağımsı, yaprağa benzer, yaprak gibi/şeklinde/biçiminde, **3.** ~**d** *d.d. mim.* (a) yaprak (şekilleri/resimleri) ile süslü. *a ~ capital.* (b) yaprak yaprak, yapraklara ayrılmış, yapraklardan oluşmuş. *~ tracery.* **4.** yapraklanmak, yaprak çıkarmak/vermek, **5.** yapraklara ayrılmak, ince tabakalara ayrılmak, tabakalaşmak, **6.** yaprak şekli vermek, **7.** yapraklarla/yaprak şekileriyle süslemek, **8.** dövüp ince yaprak şekline sokmak, **9.** sır sürmek, ince madenî levha ile kaplamak, **10.** (kitap yapraklarını) numaralamak.

-foliate, *son ek* (belirtilen sayıda/biçimde) yapraklı. **trifoliate** : üç yapraklı.

foliated, *sf.* **1.** yaprak biçiminde. *~ ornaments.* **2.** (a) ince/ayrılabilir levhalardan/yapraklardan oluşmuş (kristal), (b) yaprak yaprak, tabaka tabaka ayrılabilen. *a ~ rock.* **3.** *mim. bk.:* **foliate** (3).

foliation = **foliature**, *is.* **1.** yapraklanma, yeşerme, yeşillenme. *~ of trees in the spring.* **2.** yapraklı/yapraklanmış olma, **3.** *bot.* tomurcuk içinde veya bitki üzerinde yaprakların dizilişi, **4.** yapraklar, yeşillik, **5.** *basım* kitap yapraklarını numaralama, **6.** *mim.* (a) yaprak şeklinde süsler, (b) yaprak şekilleriyle süsleme, **7.** *jeol.* (a) kayalarda yaprak şeklinde kristalli tabakalar oluşması, (b) yaprağa benzer kristalli tabaka.

folic acid, *is. biy.-kim.* folik asit, C19H19 N7O6 : B-kompleks vitaminlerinden birinin sentetik şekli. Kansızlığın tedavisinde kullanılır. **folacin** *d.d.*

folie à deux, *is., ç.* ***folies à deux*** *Fr. psikol.* çift delilik : birbirine yakın iki kişide aynı sabukluğun görülmesi.

foliicolous, *sf.* yaprak üzerinde büyüyen. *the ~ ascomycetes.*

folio, *sf.&is., ç.* **-lios**, *f.* **-lioed, -lioing 1.** (kitap) ikiye katlanmış (kâğıt tabakası): ikilik, forması iki yaprak veya dört sayfa olan, **2.** (a) büyük boyutlu (kitap) : ikiye katlanmış yapraklardan oluşan ve boyu 30 cm'yi aşan kitap, (b) böyle bir kitabın boyutları (genellikle 33-48 cm). (c) **in** ~ : büyük boyutlu/boyutta. *This book on art has been brought out in ~.* **3.** yalnız bir yüzü numaralanmış el yazması müsvedde veya kitap yaprağı, **4.** *basım* (a) (kitap) sayfa numarası, (b) (gazete) sayfa numarası, tarih ve gazetenin adı (beraber), **5.** (hesap defterinde) aynı numarayı taşıyan karşılıklı zimmet ve matlup sayfaları, **6.** *huk.* ortalama sayfa : bir belgenin uzunluğunu göstermekte kullanılan belirli kelime sayısı (ABD'de 100 kelime, İngiltere'de 72-90 kelime bir ortalama sayfa sayılır), **7.** (yaprak/sayfa) numaralamak, numara koymak.

foliolate, *sf. bot.* yaprak(çık)lı, yaprak(çık)lardan oluşan, yaprak(çık)lara ait. **bifoliate/trifoliate** : iki/üç yaprak(çık)lı.

foliose = **folious**, *sf. bot.* yapraklı. *~ lichens.* ***e.a.****- leafy.*

folium, *is., ç.* **folia 1.** ince levha/yaprak, safiha, özellikle başkalaşmış kayalarda görülen ince levha hâlindeki katman, **2.** *geom.* yaprak :

iki ucu aynı düğüm noktasında birleşen kapalı eğri. ~ **of Descartes** : Dekart yaprağı. ***e.a.-*** *1. lamella, 2. loop.*

folk, *is.&sf.* **1.** *gen.* **~s** : (a) halk, ahali. **country ~** : köy halkı. *Most city ~ know very little about farming.* (b) samimî konuşmada "arkadaşlar" anlamında kullanılır : *Well, ~s, shall we go out this afternoon?* **2.** *gen.* **~s** : kimseler. **old ~s** : yaşlı kimseler, yaşlılar. **poor ~s** : fakir kimseler, fakirler, yoksullar, **3.** **~s** : *k.d.* (a) hısım, akraba, aile efradı, (b) ebeveyn. *I'll come if my ~s give me permission.* **5.** *esk.* kabile, aşiret, **6.** halk+, halka ait. **~ dance** : halk oyunu. **~ song/ litterature** : halk türküsü/edebiyatı, **7.** **~ish** : halk+, toplumsal, **8.** **~ishness** : toplumsallık. ***e.a.-1.*** *people, 4. (a) relatives, (b) parents, 5. tribe.*

folkathon, *is. argo* uzun süren halk müziği konseri.

folk etymology = popular etymology, *is.* halk deyimi, halk dili, bir kelimenin halk dilinde aldığı şekil, galat. Örneğin **crevice** kelimesi halk dilinde ***crayfish*** şeklini almış, **agnail** kelimesi ***hangnail*** olmuştur.

folklore, *is.* **1.** halk arasında doğup gelişen gelenek, âdet, töre, inanç, atasözü, şiir, destan, masal türkü vb. gibi kültürel varlıklar, **2.** halk bilimi, folklor, halk kültürünün incelenmesi, **3.** **~ic = ~istic** : halk bilimine ait, **4.** **~ist** : halk bilimci, folklorcu.

folk mass, *is.* halk ayini, dinî müzik yerine halk müziği ile yapılan ayin.

folk medicine, *is.* halk tababeti : çoğunlukla bâtıl inanışlara dayanan, otlardan yapılmış ilâçlar vb. ile hasta tedavi usulü.

folkmoot = folkmot = folkmote, *is.* (eskiden İngiltere'de) halk meclisi, il/ilçe halkı genel kurulu.

folk music, *is.* halk musikisi/müziği.

folk-rock, *is.* halk rok müziği : rock-and-roll ve halk müziği karışımı.

folk singer, *is.* halk şarkıcısı, âşık.

folk song, *is.* türkü, halk türküsü/şarkısı.

folksy, *sf.* **-sier, -siest** **1.** teklifsiz, samimî, dostça, dostane, ahbapça, senli benli. *The Senator affected a ~ style. It was just a nice ~ evening.* **2.** sade, iddiasız, gösterişsiz. *She bought herself a rather ~ little teapot.* **3.** basit, kaba, amiyane. *The movie was full of ~ stupidity.* **4.** **folksily** : teklifsizce, samimî olarak, dostça, dostane, ahbapça, senli benli bir şekilde, sade/iddiasız/gösterişsiz olarak, **5.** **folksiness** : teklifsizlik, samimîlik, dostça/ahbapça/senli benli davranış, sadelik, iddiasızlık, gösterişsizlik.

folk tale = folk story, *is.* halk masalı, efsane, töresel/an'anevî/efsanevî hikâye.

folkways, *ç.is.* *sos.* toplum davranışı : halka özgü âdet/gelenek/töre vb.

follicle, *is.* **1.** *bot.* tek gözeli basit meyve/tohum, **2.** *anat.* kesecik, bezecik, folikül, **3.** **~ mite** : saç dibi kurdu *(Demodex)* : saç diplerinde asalak yaşayan küçük bir kurt.

follicle-stimulating hormone, *is. bk.:* **FSH.**

follicular, *sf.* **1.** kesecikli, kesecik şeklinde, **2.** kesecikle ilgili, keseciği etkileyen.

folliculate(d), *sf.* **1.** kesecikli, kesecikleri olan, **2.** kozalı, koza içinde bulunan.

folliculin, *is. bk.:* **estrogen, estrone.**

follies, *ç. is. bk.:* **folly.**

follis, *is., ç.* **folles** **1.** eski Roma para birimi, **2.** eski Roma'da *Diocletian* zamanında çıkarılan gümüş kaplı bakır para, **3.** Bizans İmparatorluğunun bakır parası (M.S. 500).

follow^{1}, *f.* **1.** izlemek. *to ~ the course of a satellite. Night ~s day.* **2.** takip etmek, arkasından gitmek/gelmek. *The boy ~ed his father out. Drive ahead, and I'll ~ you. My dog ~ed me to school.* **3.** örnek almak, izinden gitmek, taraftarı olmak. *Turkish youth ~s Atatürk. He ~ed the example of his brother and went to University.* **4.** uymak, itaat/riayet etmek, dinlemek, baş eğmek, tutmak. **to ~ orders** : emirlere uymak. **to ~ advice** : nasihat dinlemek/tutmak. **to ~ the customs of a country** : bir memleketin âdetlerine uymak, **5.** taklit/kopya etmek. *She ~ed the fashions slavishly.* **6.** ...boyunca ilerlemek/gitmek. *The railway ~s the river for several kilometers.* **7.** sonucu/neticesi olmak, sonucunu/neticesini doğurmak, sonucuna varmak. **Misery ~s war** : Harp sefalet doğurur. **It ~s then that he must be innocent** : Bundan, onun suçsuz olduğu sonucu çıkar. **It ~s from this that** : Bundan anlaşılacağı gibi, binaenaleyh, bundan şu sonuç çıkar ki, demek oluyor ki. **It does not ~ that** : bu...demek değildir, bundan... sonucu çıkarılamaz, **9.** kovalamak, peşini bırakmamak. *to ~ an enemy. The hounds ~ed the fox. The police are*

~ing a murderer who's in hiding. **10.** erişmeye çalışmak, peşinde olmak. *to ~ an ideal.* **11.** (söylenen şeyi) anlamak, kavramak, dikkat etmek. *Do you ~ me? I don't quite ~ you. He found hard to ~ the conversation.* **12.** (sıra/zaman/değer vb. bakımından) ...-den sonra gelmek. *The number 6 ~s the number* **5.** *May ~s April.* **13.** (bir olay başka bir olayı) izlemek/takip etmek. *After the defeat great desorders ~ed.* **14.** yakından ilgilenmek, (gelişmeleri) takip etmek. *He ~ed new political developments with interest.* **15.** (devamlı) ilgilenmek, meşgul olmak. *to ~ sports. He ~s all the latest inventions.* **16.** meslek/iş edinmek, mesleğinde çalışmak. **~ the plough** : çiftçi olmak. **~ a profession** : bir mesleğe mensup olmak. **~ the sea** : gemici olmak. **You must study hard if you intend to ~ the engineering** : Mühendis olmak istiyorsan çok sıkı çalışmalısın. **17. as ~s** : şunlardır, şöyledir, aşağıdadır, aşağıdaki gibi(dir), böylece, şöyle ki. **The results are as ~s** : Sonuçlar şöyledir. *The duties of various officers are as ~s.* **18. ~ about/around/round** : peşini bırakmamak, daima arkasından/peşinden gitmek, peşine düşmek/takılmak. *The child ~s her mother about all day long.* **19. ~ after** : peşinden gitmek, takip etmek, **20. ~ on = ~ upon** : (a) (bir zaman aralığından sonra) devam etmek. *The second half of the concert will ~ on in 20 minutes.* (b) (bir olayı) izlemek/takip etmek. *Her ilness ~ed on her mother's death.* **21. ~ one's nose** : dosdoğru/burnunun doğrusuna gitmek, **22. ~ out** : yapmak, yerine getirmek, icra/ifa etmek, yapıp bitirmek, (işi) sonuna kadar götürmek. **He ~ed his orders to the point** : Aldığı emirleri harfiyen yerine getirdi. **23. ~ suit** : (a) (iskambilde) aynı cinsten oynamak, (b) (bir kimseyi) kendine örnek almak, (bir kimsenin) izinden gitmek, **24. ~ through** : (a) (başladığı işi) tamamlamak/bitirmek, (bitirinceye kadar) elden bırakmamak, (başladığı işe) devam edip sonuca/başarıya ulaştırmak. **When one begins a job, one should try to ~ it through** : İnsan başladığı işi bitirmeye çalışmalıdır. (b) (golf vb.) topu sürüp hedefe ulaştırmak, **25. ~ up** : (a) peşini bırakmamak, inatla/ısrarla izlemek/takip etmek, vazgeçmemek. **~ up a clue** : bir ipucunu izlemek, (b) üstelemek, teyit/tekit etmek. *He ~ed up his first request by asking again a week later.* (c) (sonuca/başarıya ulaş(tır)ıncaya kadar) izlemek/takip etmek. **~ up a victory** : bir zaferi sonuna kadar getirmek. ***e.a.-*** *1. succeed, ensue, supervene, 2. trail, shadow, accompany, 4. obey, observe, conform, heed, 5. imitate, copy, 7. result, arise, proceed, 9. pursue, 13. happen, 22. execute.* ***k.a.-*** *1. precede, 2. lead, 4. disregard.*

follow^{2}, *is.* **1.** izleme, takip (etme/edilme), kovuşturma, **2.** (bilârdoda) takipli vuruş.

followable, *sf.* izlenebilir, takip edilebilir, kovuşturulabilir.

follower, *is.* **1.** izleyen, takip eden/kovuşturan (kimse/şey), **2.** taraftar, mürit, halef, muakkip. *a ~ of Socrates.* **3.** taklitçi, mukallit. *He was little more than a ~ of current modes.* **4.** maiyet erkânı, hizmetkâr, **5.** *mak.* başka bir parçadan hareket alan (kam vb.), **6.** *Brit.- k.d.* âşık, hayran, tutkun, **7. ~ship** : taraftarlık, bir öndere taraftar olma, önderin peşinden/izinden gitme. ***e.a.-2.*** *adherent, disciple, supporter, 6. admirer, beau.*

following, *is.&sf.&e.* **1.** taraftarlar, müritler, halefler, bir fikri/kimseyi destekleyenler, maiyet. *This politician has quite a large ~ in the East.* **2.** hayran(lar), tutkun(lar), seyirci(ler). *That TV show has a large ~.* **3. the ~** : şunlar, aşağıdaki (izahat, not, açıklama, kimse vb.)ler. *The ~ have been chosen to play in tomorrow's match : Ali, Veli, Ersin, Nuri, Erol.* **4.** ertesi, müteakip, izleyen, takip eden, arkadan gelen, sonraki. **the ~ day** : ertesi gün. **the ~ events** : sonraki olaylar, **5.** şu, aşağıdaki. **Please send me the ~ books** : Lütfen bana şu kitapları gönderiniz. **6.** aynı yönlü, müsait, destekleyici. *The sailing boat made good speed thanks to a ~ wind.* **7.** ...-den sonra, -yi müteakip. **~ the lecture, tea was served** : Konferanstan sonra çay ikram edildi. **~ the speech, there will be a few minutes for questions** : Nutuktan sonra birkaç dakikayı sorulara ayıracağız.

follow-my-leader = follow-the-leader, *is.* öykünme, taklitçilik, ebemin dediği (çocuk oyunu).

follow-through, *is.* **1.** devam, tamamlama, bitirme, ikmal (etme), **2.** *sp.* sopanın/raketin topa vurduktan sonraki hareketi.

follow-up, *is.&sf.* **1.** izleme, kovuşturma, takip, **2.** üsteleme, tayit, tekit, **3.** (bir şeyi) izleyen, takip eden, (bir şeyin) arkasından giden/gönderilen/yapılan. *a ~ circular. He needed a ~ treatment from a specialist doctor.*

folly, *is., ç.* **-lies** (2-5 için) **1.** delilik, divanelik, ahmaklık, budalalık. *It would be a ~ to continue...* **2.** akılsızca yapılan iş, saçmalık, manasızlık. *The government persisted in its ~.* **3.** pahalı/verimsiz/yararsız girişim/teşebbüs, kârsız yatırım, işe yaramaz lüks bina, **4. follies** : (tiyatro) revü, **5.** *esk. bk.:* **wickedness, wantonness.**

Folsom, *sf.* tarihten önceki çağlarda K Amerika'da yaşamış insanlara ait. *~ culture. ~ man.*

Fomalhaut, *is.* Güney Balık Burcunun *(Piscis Austrinus)* en parlak yıldızı.

foment, *gl.f.* **1.** kışkırtmak, tahrik etmek, körüklemek. *to ~ trouble.* **2.** (burkulan/şişen yeri vb.) sıcak su/kumaş ile ısıtmak, sıcak kompres yapmak. *bk.:* **poultice. 3. ~er** : kışkırtıcı, kışkırtan, tahrik eden, körükleyen kimse. ***e.a.-1.*** *incite, provoke, arouse, inflame, stir up.*

fomentation, *is.* **1.** kışkırtma, tahrik/teşvik etme, körükleme, **2.** sıcak kompres/pansuman, sıcak su/kumaş ile ısıtma.

fond^1, *sf.&f.* **1.** çok seven, meraklı. **~ of** : ...düşkünü/canlısı, çok seven. **to be ~ of** : çok sevmek, düşkün/müptelâ olmak. *to be ~ of animals/of sweets.* **2.** sevgi/şefkat dolu, muhabbetli, şefkatli. *to give sf.o. a ~ look.* **3.** çok düşkün/müptelâ, aşırı sevgi gösteren, üzerine titreyen. *a ~ parent. a ~ mother may spoil her child.* **4.** saf, safiyane. *to nourish ~ hopes of becoming a president.* **~ imagination** : hüsnü kuruntu, **5.** *k.d.* aptal, ahmak, budala, deli. *In spite of his bad results in the examination, he has a ~ belief in his own cleverness.* **6.** *esk.* bön, sadedil, her şeye inanan, **7.** *k.d.* (fena bir şeye) alışmış. *You're too ~ of leaving the door open when you go out.* **8.** *esk.* şımartmak, **9.** sevmek, **10.** okşamak, bağrına basmak, **11.** delirtmek, aptallaştırmak, ahmaklaştırmak, **12.** *esk.* sevgi/muhabbet göstermek, **13.** aptallık/ahmaklık yapmak, bön/saf davranmak. ***e.a.- 2.*** *loving, affectionate, 3. tender, overindulgent, doting, 8. pamper, 9. love, 10. fondle.*

fond^2, *is., ç.* **fonds 1.** esas, temel, **2.** *esk. bk.:* **fund.** ***e.a.-1.*** *foundation, basis, groundwork, background.*

fondant, *is.* **1.** fondan, şekerleme, **2.** birçok şekerlemenin yapıldığı kalın, kaymak kıvamında şeker.

fondle, *f.* **-dled, -dling 1.** okşamak, okşayarak sevmek. *to ~ a precious object. to ~ a child.* **2.** bağrına basmak. *Mothers like to ~ their babies.* **3.** *esk.* sevgi ve şefkatle muamele etmek, okşayarak sevgisini göstermek, şımartmak, **4. fondler** : seven, okşayan, **5. fondling** : (a) sevilen/okşanan şey, gözde, sevgili, (b) *esk.* ahmak, aptal, budala. ***e.a.-1.*** *caress, 3. pamper, coddle, 5. (b) fool, simpleton.*

fondly, *zf.* **1.** sevgi ile, muhabbetle, şefkatle. *She greeted her old friend ~.* **2.** safça, safiyane, saf bir ümitle, bönce, bön bön. *They ~ believed the war would come to a favorable end.* **3.** *esk.* aptalca, ahmakça, budalaca. ***e.a.-1.*** *tenderly, lovingly, affectionately, 2. naively, credulously, dotingly, 3. foolishly.*

fondness, *is.* **1.** sevgi, muhabbet, şefkat. *I had noticed his growing ~ for her.* **2.** düşkünlük, iptilâ, heves, arzu. *His ~ for wine.* **3.** zaaf, aşırı düşkünlük. *a ~ for sweet.* **4.** *esk.* bönlük, safderunluk, safdillik, aptallık. ***e.a.- 1.*** *affection, tenderness, love, 4. credulity, foolishness.*

fondue, *is., ç.* **-dues** fondü : eritilmiş peynir, baharat, beyaz şarap, (bazan) yumurta, tereyağı ile yapılmış bir İsviçre yemeği.

fons et origo, *Lât.* kaynak ve köken. ***e.a.-*** *source and origin.*

font, *is.* **1.** vaftiz kurnası, **2.** (bilhassa Katolik kilisesinde) içinde kutsal su bulunan kap, maşrapa, tas, **3.** lâmbanın gaz haznesi, **4.** *esk.* çeşme, **5.** *esk.* kaynak, köken, **6. fount** *d.d. bas.* (belirli cins ve boyda) hurufat takımı. ***e.a.- 2.*** *stoup, 5. source, origin.*

fontal, *sf.* **1.** ilkel, özgün, orijinal, **2.** vaftiz+. ***e.a.- 1.*** *primary, original, 2. baptismal.*

fontanel(le), *is. anat.* **1.** bıngıldak, **2.** *esk.* vücuttaki zararlı maddelerin çıktığı herhangi delik.

fontina, *is.* (koyun sütünden yapılmış) İtalyan peyniri.

food, *is.* **1.** besin, gıda. *Milk is the natural ~ for young babies.* **2.** yiyecek, yemek, mama, taam. **baby ~** : bebek maması. **canned/preserved/tinned ~** : konserve yiyecek, **3.** yenilen/yenilecek şey, erzak. **~ supplies** : yedek erzak. **to buy ~** : erzak satın almak. **There was no ~ in the house** : Evde erzak kalmamıştı. **4.** yem, besleyici madde. **cat/dog ~** : kedi/köpek yemi. **a plant ~** : bitkileri besleyici madde (gübre vb.).

5. besleyen/geliştiren/inkişaf ettiren şey. *intellectual ~.* **give ~ for thought** : düşündürmek. *His father's advice gave the boy ~ for thought.* **6. ~ bank** : gıda yardım merkezi, fakirlere dağıtılmak üzere gıda toplayan yer, **7. ~ chain** : beslenme zinciri, küçükleri daha büyüklere yem olan canlılar topluluğu, **8. ~ control** : gıda kontrolü, **9. ~ cycle** : besi çevrim : bir çevrede canlıların yaşamını sürdürmeye yetişebilen beslenme zincirleri dizisi, **10. ~ fish** : yenilebilen balık, insanlara gıda olan balık, **11. ~less** : besinsiz, gıdasız, erzaksız, **12. ~lessness** : besinsizlik, gıdasızlık, erzaksızlık, **13. ~ poisoning** : gıda zehirlenmesi, **14. ~ processor** : yemekişler : sebzeleri kıymak, doğramak, rendelemek, ezmek ve hamur yoğurmak için kullanılan yüksek hızlı elektrikli mutfak aleti, **15. ~ stamp = ~ coupon** : erzak fişi, ABD'de fakirlerin ucuz/bedava erzak alabilmesi için hükûmetin dağıttığı para yerine geçen fiş/kupon, **16. ~ vacuole** : sindirim boşluğu (amiplerde vb. rastlanan) içindeki besinleri sindiren göze boşluğu, **17. ~ webb** : beslenme ağı : bir çevrede birbirlerine bağlı beslenme zincirlerinin tümü, **18. to be ~ for fishes** : denizde boğulmak, **19. to be ~ for worms** : ölmek, gömülmek, kurtlara yem olmak. ***e.a.-1.*** *nutriment, bread, sustenance, victuals, meat, viands, diet, menu. 3. provisions.*

food-gathering, *sf.* erzak toplayan (ilkel insan vb.) : gıdasını tarımsal yollardan değil, avcılık ve balıkçılıkla, meyve, tohum, bitki kökü toplayarak elde eden.

foo dog, *is.* (Doğu sanatında rastlanan) aslan yeleli vahşî köpek (resmi/heykeli).

foodstuff, *is.* yiyecek, erzak, gıda maddeleri.

foofaraw = foofoorah = foofarraw = fooferaw, *is. k.d.* **1.** farfara, kuru gürültü, telâş, (basit bir şey için çıkarılan) velvele, **2.** aşırı süs(leme).

fool^1, *is.* **1.** ahmak, budala, aptal, alık, akılsız (kimse), enayi, sersem. **stupid ~** ! Aptal! Sersem! **Don't be a ~!** Aptallık etme! Enayiliği bırak! **Some ~ of a doctor = Some ~ doctor** : Sersem doktor. **He was a ~ not to accept** : Kabul etmemekle aptallık etti. **He's more of a ~ than I thought** : Zannettiğimden daha aptalmış. **He was ~ enough to accept** : Kabul etmekle hata (aptallık) etti. **What ~ has put that wet paint brush on my chair?** Hangi sersem yaş boya fırçasını sandalyemin üzerine koydu? **2.** soytarı, hokkabaz, **3.** küçük düşürülen kimse, aptal/budala yerine konulan kimse, **4.** aşırı düşkün/tutkun, müptelâ, *mec.* deli. **-ing fool** : ... delisi. **He is a dancing ~** : Dans delisidir. **5. A ~ and his money are soon parted** : Deliye para dayanmaz (budala olan bütün parasını çabucak harcar). **6. a ~ to oneself** *Brit.* kendi kendini aldatma. **to be a ~ to oneself** : kendi kendini aldatmak. **He's a ~ to himself** : Kendi kendini aldatıyor (Enayiliğine doymasın). **7. all ~s day = April ~'s day** *ABD* 1 Nisan, **8. be nobody's ~** : akıllı/kurnaz olmak/davranmak, *k.d.* faka/tongaya basmamak, *mec.* (dolma) yutmamak. **He's nobody's ~** : Onu aldatamazsın/faka bastıramazsın. **9. make a ~ of oneself** : gülünç düşmek, maskara/kepaze/rezil olmak. **He made a ~ of himself in front of everybody = He made himself look a ~** : Elâleme rezil/kepaze oldu, **10. make ~ of s.o.** : (birini) enayi yerine koymak, budala mevkiine düşürmek, gülünç, düşürmek, rezil/maskara etmek, faka/tongaya bastırmak, aldatmak, kafese koymak. *They published his letters to her and made a ~ of him before the world. The stranger made a ~ of trusting old lady and went off with a lot of her money.* **11. (the) more ~ you (him/them** *etc.***)** : aptallığın ta kendisi, akılsızlığın daniskası (budur). **"I decided to accept it." "More ~ you, I wouldn't do that, no matter how much they offer."** "Kabul etmeye karar verdim." "Akılsızlığı bırak, ben olsam servet bağışlasalar kabul etmem." **12. play the ~ = act the ~** : (a) aptal gözükmek, kendine aptal süsü vermek, (b) maskaralık yapmak. *Teachers don't like the boys to play ~ during lessons.* **13. There's no ~ like an old ~** : Yaşlı budalanın eşi bulunmaz. **14. to go on a ~'s errand** : emekleri boşa gitmek, beyhude uğraşmak, **15. to send s.o. on a ~'s errand** : birisine kalburla su taşıtmak, pösteki saydırmak, aptal yerine koymak. ***e.a.- 1.*** *simpleton, dolt, dunce, blockhead, numskull, ignoramus, dunderhead, ninny, nincompoop, booby, boob, saphead, sap, idiot, imbecile, moron, dupe, 2. zany, clown, jester.*

fool^2, *f.* **1.** aldatmak, kandırmak, *argo* faka/tongaya bastırmak, *mec.* yutturmak, kafese koymak, gözünü boyamak. *You can't ~ him, he's* *much too clever. She ~ed the old man out of all his money (= got it from him by a trick).* **2.** maskaralık/delilik etmek, aptal davranmak, **3.** şaka yapmak, eğlenmek, oynatmak, alay etmek, *k.d.* dalga geçmek. **Stop ~ing!** Şakayı bırak! Dalga geçme! **I was only ~ing** : Sadece şaka yapıyordum. **4.** ~ **about/around** : (a) boş gezmek, vakit öldürmek, aylaklık/avarelik yapmak, aylak aylak/avare dolaşmak, *argo* havyar kesmek. *He never does any work, he just ~s about all day long.* (b) eğlenmek, oyalanmak, dalga geçmek, kız/kadın peşinde koşmak, (c) kendine aptal süsü vermek, aptal görünmek. **Stop ~ing about!** Aptallığı bırak! (d) ~ **around with** : kurcalamak, ...ile oynamak, **5.** ~ **away** : delice sarf etmek, israf etmek, har vurup harman savurmak, **6.** ~ **with** : (a) kurcalamak. *He was hurt while ~ing with a loaded gun.* (b) ...ile oynamak/eğlenmek, ciddiye almamak, önem vermemek. *to ~ with s.o.'s affections.* ***e.a.- 1.*** *delude, deceive, trick, hoodwink, cheat, gull, hoax, cozen, dupe, **2.** joke, play, **3.** jest, pretend, **4.** (b) trifle, philander.*

fool^{3}, *is. Brit.* kaymaklı meyve ezmesi, haşlanmış meyve püresi üzerine kaymak konularak yapılan tatlı. *blueberry ~; gooseberry ~.*

foolery, *is., ç.* **-eries 1.** aptallık, ahmaklık, budalalık, sersemlik, avanaklık, akılsızlık, saçmalık, **2.** maskaralık, hokkabazlık, soytarılık.

foolfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *bk.:* **filefish.**

foolhardy, *sf.* **-dier, -diest 1.** delice cesur/atılgan, çılgın, cür'etkâr, **2. foolhardily** : delice cesaret/atılganlık göstererek, çılgıncasına, cür'etkârane, **3. foolhardiness** : delice cesurluk/atılganlık, çılgınlık, cür'etkârlık. ***e.a.-1.*** *incautious, audacious, daring, reckless, rash, adventurous.*

foolhen, *is. bk.:* **spruce grouse.**

fooling, *is.* **1.** maskaralık, komiklik, **2.** aldatma, kandırma.

foolish, *sf.* **1.** akılsız, ahmak, alık, budala, aptal, sersem. **It would be ~ to believe her** : Ona inanmak budalalık olur. **That was very ~ of you** : Çok akılsızca davrandın. **2.** mantıksız, saçma, manasız, gülünç. *a ~ answer/explanation.* **look ~** : gülünç görünmek. **feel ~** : gülünç düşmek, kendini gülünç (olmuş) hissetmek. **make s.o. look ~** : birini gülünç mevkie düşürmek, rezil etmek, **3.** değersiz, önemsiz, cüz'i, adî, bayağı, **4. ~ly** : akılsızca, ahmakça, alık alık, budalaca, aptalca, sersemce; mantıksızca, saçma/manasız/gülünç bir şekilde, **5. ~ness** : akılsızlık, ahmaklık, budalalık, aptallık, sersemlik; mantıksızlık, saçmalık, manasızlık, gülünçlük. ***e.a.- 1.*** *senseless, vacant, vapid, simple, witless, fatuous, silly, inane, stupid, asinine, **2.** unwise, absurd, ridiculous, **3.** trifling, paltry, trivial, insignificant.* ***k.a.- 1&2.*** *wise, intelligent.*

foolproof, *sf.* **1.** güvenceli, salim, pek kolay/emin, çok basit, (çok dikkatsiz kullanılsa bile) hata yapma imkân ve ihtimali olmayan, kazadan belâdan uzak. *a ~ machine. The car had a ~ safety catch on the door.* **2.** kusursuz, dört başı mamur, noksansız, başarı kazanması muhakkak olan. *a ~ plan/method.* ***e.a.- 2.*** *infaillible, neverfailing.*

foolscap, *is.* **1.** *Brit.* 13.5x17" lik (34.3x43 cm) kâğıt boyutu (resim veya matbaa kâğıdı), **2.** ~ **octavo** *d.d.* 4.25x6.75" lik (10.8x17 cm) kitap boyutu, **3.** ~ **quarto** *d.d.* 6.75x8.5" lik (17x21.6 cm) kitap boyutu.

fool's cap, *is.* **1.** soytarı külâhı, **2.** tembel külâhı : eskiden okullarda tembel öğrencilere ceza olarak giydirilen yüksek ve sivri tepeli külâh.

fool's errand, *is.* sonuçsuz/nafile iş, sonuç vermeyeceği önceden bilinen iş, beyhude teşebbüs, saçma şey.

fool's gold, *is.* pirit : görünüşü altına benzediği için insanı aldatan Fe ve Cu sülfür gibi cevher.

fool's mate, *is.* (satranç) çoban matı.

fool's paradise, *is.* aldatıcı/geçici mutluluk, yanlış inanış ve ümitlere dayanan asılsız saadet.

fool's-parsley, *is. bot.* deli maydanozu *(Aethusa Cynapium)* : maydanoza benzeyen pis kokulu, zehirli ot.

foot^{1}, *is., ç.* (1-3, 7, 8, 11, 13, 16 için) **feet**, (14-15 için) **foots 1.** ayak. (İlgili sıfat: **pedal**). **at one's feet** : ayağının dibinde, etkisi altında. **sit at one's feet** : (a) bir kimsenin hayranı/öğrencisi/müridi olmak, (b) birinin ayak ucuna oturmak. **under ~** : ayak altında, **2.** (omurgasız hayvanlarda) ayak, ayağa benzer kısım, **3.** kadem (uzunluk ölçüsü), 12 inç veya 30.48 cm. *He's 6 feet tall. The building is 40 feet high.* **cubic ~** : ayak küpü (28.317 l.). **square ~** : ayak-kare (929 cm^{2}), **4.** piyade, yaya asker. **a regiment of ~** :

piyade alayı. ~ **passenger** : yaya yolcu. **go at a ~'s pace** : yaya hızı ile/ağır ağır gitmek, **5.** yürüyüş/gidiş (şekli, hızı). **swift of ~** : ayağına tez, hızlı yürüyen, **6.** adım, **7.** (görev/şekil bakımından) ayağa benzer şey, **8.** kısa çorap, çorabın ayak kısmı, **9.** (bir şeyin) en alçak kısmı, alt, taban, kaide, **10.** (yukarı/baş kısmın karşıtı olarak) ayak kısmı. *the ~ of a bed; the ~ of a column.* **11.** dağ eteği/dibi, **12.** (bir dizide) son, sonuncu, **13.** (şiirde) vezin tef'ilesi : bir kapalı ve bir, iki açık heceden oluşan hece grubu. **The way | was long | the wind | was cold.** mısraında iki | çizgi arası bir "foot"dur. **14.** *gen.* ~s : tortu, çöküntü, posa, telve, rüsup, **15.** *gen.* ~s : (tiyatroda) sahne aydınlatması, **16.** *den.* yelken tabanı. ~ **of a mast** : direk ıskaçası. ~ **of a sail** : yelkenin altabaşosu, **17. a ~ in both camps** : her iki tarafı da idare etme (hem nalına hem mıhına). *His political opinions aren't very decided or courageous; he keeps a ~ in both camps.* **18. a ~ in the door** : iltimas/kayırma başlangıcı, **19. be carried off one's feet** : heyecana kapılmak, dalga vb. ile sürüklenmek, **20. be carried out feet foremost** : cenazesi çıkmak, **21. be on one's feet** : (a) ayakta durmak/kalmak, yürümek, taban tepmek. *I'm on my feet all day long.* (b) iyileşmek, (hastalıktan) iyileşip ayağa kalkmak. *This medicine will soon have you on your feet again.* (c) (konuşmak üzere) ayağa kalkmak. *No sooner had the question been put than he was on his feet to reply.* **22. die on one's feet** : çökmek, başaramamak, **23. fall/land on one's feet** : dört ayak üstüne düşmek, uygunsuz koşullara rağmen başarmak, şansı yaver gitmek, **24. feet first** : (a) önce ayaklar. *We plunged into the river feet first.* (b) ölü. **The only way you'll go out of there is feet first** : Oradan ancak ölün çıkar. **25. get off on the right (or wrong) ~** : uygun (veya uygunsuz) şekilde başlamak, **26. find one's feet** : (a) (bebek, hayvan yavrusu) yürümeye başlamak, ayaklanmak, (b) (yabancı çevreye) alışmak, intibak etmek. *He's only been at the school 2 weeks, and he hasn't really found his feet yet.* (c) yardıma muhtaç olmadan bir işi başarmak, **27. get a ~ in** *k.d.* katılmak, girmek, iltihak etmek, ayağını atmak. *He's joined the sports club in the hope of getting a ~ in one of the teams.* **28. get/have cold feet** : (a) caymak, (son anda) vazgeçmek. *They had cold feet at the last minute and refused to sell their house.* (b) *mec.* korkmak, **29. get to one's feet** : ayağa kalkmak, **30. get under s.o.'s feet** : birinin ayaklarına dolaşmak, işine engel olmak, **31. have feet of clay** : dışarıdan görünmeyen önemli bir kusuru olmak, **32. have one ~ in the grave** : bir ayağı çukurda/mezarda olmak, **33. keep one's feet** : ayakta durmak, düşmemek, sarsılmamak. *He found it difficult to keep his feet on the icy road.* **34. knock s.o. off his feet** : birinin ayağını kaydırmak, **35. measure other's feet by one's own last** : başkalarını kendince değerlendirmek, kendine göre değer biçmek, **36. My ~ !** *k.d.* İnanmam! Haydi sen de! Kime yutturuyorsun! *"She says she's too busy to speak to you." "Busy, my ~! She just doesn't want to."* **37. off one's feet** : (a) yatar vaziyette, (b) iradesi dışında, **38. on ~** : (a) yaya olarak, yürüyerek. **to go on ~** : yaya yürümek. *It takes longer to travel on ~ than by car.* (b) hazırlanmakta, hazır. *A plan's on ~ to invite the Minister of Health to visit our hospital.* **set on ~** : kurmak, başlatmak. *Who set that business on ~?* **39. put a ~ wrong** : yanılmak, yanlış adım atmak, hata işlemek, çürük/yaş tahtaya basmak. *He's very good at dealing with all kinds of people, he never puts a ~ wrong.* **40. put one's best ~ forward/foremost** : (a) iyi tesir bırakmaya çalışmak, iyi tarafını göstermek, (b) hızlı yürümek, acele etmek. *It's a long way to the village, but if you put your best ~ forward you'll reach it before the evening.* (c) çok gayret sarf etmek, elinden geleni yapmak. *You've been so lazy in the past few months, you'll have to put your best ~ forward if you want to pass that examination now.* **41. put one's ~ down** : azmetmek, sebat etmek, kararlı/azimli/sebatkâr olmak, kararında durmak, caymamak, ayak diremek. (b) *Brit.-argo* (otomobili) çok hızlı sürmek, **42. put one's ~ in/into it** *bk.:* **put**^{1} (33), **43. put one's feet up** : dinlenmek, istirahat etmek, **44. set ~ on/in** : ayak basmak, girmek, adımını atmak (olumsuz cümlelerde kullanılır). **Never set ~ on our property again!** Mülkümüze bir daha ayak basma! *No man has ever set ~ on that rocky island.* **45. set/put s.o. on his feet (again)** : (bir kimseyi) kalkındırmak, para vererek müstakil iş kurmasını sağlamak, *mec.* elinden tutmak, desteklemek. **He will need a lot of money to set his business on its feet again** : İşini tekrar yoluna koymak için çok paraya ihtiyacı var. **46. stand on one's own feet** : bağımsız olmak, kimseye muhtaç olmadan yaşamak, **47. sweep s.o. off his feet** : (birisini) yere yıkmak/devirmek, (b) (anîde) âşık olmak. *The young man has rather swept Suzie off her feet.* (c) (birisini) derhâl ve tamamıyla ikna etmek, inandırmak. *The crowd were swept off their feet by the force of the speaker's arguments.* **48. touch with a ten-foot pole** : elini sürmek, dokunmak. **I wouldn't touch that with a ten-foot pole** : Ona elimi bile sürmem. **49. vote with one's feet** : protesto maksadıyla ayağa kalkıp toplantıyı terk etmek, **50. wait on (s.o.) hand and ~** : (bir kimsenin) bir dediğini iki etmemek, etrafında dört dönmek, en ufak arzusunu yerine getirmek. ***e.a.*** *- **4.** infantry, **5.** pace, **6.** tread, step, **14.** sediment, dreg, **15.** footlights.*

foot^2, *f.* **1.** yürümek, yaya gitmek. *We'll have to ~ it.* **2.** *gen.* **~ it** : dans etmek, ayaklarla ritmik hareketler yapmak, **3.** (gemi) yol almak, seyretmek, **4.** yürüyerek geçmek, **5.** ayağına giymek/geçirmek. *to ~ a stocking.* **6.** *k.d.* ödemek, hesabı kapamak. **~ the bill** : hesabı ödemek. **Who'll ~ the bill for your stupid behavior?** Bu sersemliğinin hesabını kim ödeyecek? **7.** *esk.* yerleştirmek, kurmak, tesis etmek, **8.** *esk.* ayak basmak, **9.** *esk.* tekmelemek, tekme atmak, **10. ~ up** : toplamını bulmak, toplamak, yekûn etmek. ***e.a.*** *- **1.** walk, **2.** dance, **3.** move, **6.** pay, **7.** establish, **8.** set foot on, **9.** kick (away), **10.** total, add up.*

-foot, *son ek* "kademlik/ayaklık". **ten-foot** : on kademlik (3.05 m'lik).

footage, *is.* **1.** (kadem/ayak cinsinden) uzunluk, boyut. *the ~ of lumber.* **2.** sinema/film parçası. *newsreel ~.*

foot-and-mouth disease = hoof-and-mouth disease, *is. vet. patol.* şap hastalığı : sığır, davar gibi tırnaklı hayvanlarda görülen bulaşıcı hastalık, ağızda, ayaklarda kabarcık ve yaralar belirir, ateş yükselir, çok defa ölümle sonuçlanır.

football, *is.* **1.** *ABD* (a) Amerikan futbolu : on birer kişilik iki takım arasında yumurta biçiminde topla oynanan oyun, (b) bu oyunda kullanılan top, **2.** *Brit.* futbol, ayak topu, **3.** çatışma/çekişme/dalaşma konusu, üzerinde sert tartışmalar yapılan şey. *They're making a political ~ out of the tax reform bill before it even comes up for a vote.* **4. ~er** : futbolcu, futbol oyuncusu, **5. ~-pools** : spor toto. ***e.a.*** *- **2.** rugby, soccer.*

footbath, *is.* ayak banyosu : bina içi yüzme havuzlarının girişinde vb. ayakları yıkamaya/dezenfekte etmeye yarayan banyo.

footboard, *is.* **1.** ayaklık, ayak tahtası, **2.** tahta karyolanın ayak ucundaki parça, **3.** pedal, ayak manivelâsı, bir makineyi işletmek için ayakla basılacak yer. ***e.a.*** *- **3.** treadle.*

footboy, *is.* (üniformalı) uşak. ***e.a.*** *- page, attendant.*

foot brake, *is.* ayak freni.

footbridge, *is.* yaya köprüsü.

foot-candle = foot candle, *is. optik* mumayak (aydınlatma birimi) : ışık gücü 1 mum olan kaynağın 1 ayak (30.5 cm) uzaktaki yüzeyde husule getirdiği aydınlatma (= 1 lümen/0.093 m^2).

footcloth, *is., ç.* **-clothes 1.** halı, kilim, **2.** yerlere kadar uzanan süslü at koşum takımı.

foot-dragging, *is.* savsaklama, çöçeleme, sürüncemede bırakma, ağırdan/yavaştan alma, gereken önem ve çabuklukla davranmama.

footed, *sf.* **1.** ayaklı. *a ~ goblet.* **2.** (belirtilen sayıda) ayaklı/ayakları olan. *a four- ~ animal.*

footer, *is.* **1.** yaya, piyade, yaya yürüyen kimse, **2.** (boy/uzunluk ölçüsü olarak) -kademlik. **a six- ~** : 6 kademlik, boyu 6 kadem (183 cm) olan, **3.** *Brit.- k.d. bk.:* **Rugby** (2) ve **soccer.**

footfall, *is.* **1.** ayak izi, **2.** ayak sesi. *strange ~s on the stairs.* ***e.a.*** *- **1.** footstep.*

footfault, *is.&f. sp.* ayak yanlışı (yapmak): örneğin teniste servis yapanın topa vururken sınır çizgisini geçmesi.

footgear, *is.* çorap ve ayakkabılar, (ayağa özgü) giyecek.

foothill, *is.* alt tepe, alçak tepe, dağ eteğindeki tepe.

foothold, *is.* **1.** ayak desteği, ayak basacak sağlam yer. *He climbed the steep cliff by finding ~s in cracks in the rock.* **2.** dayanak, istinatgâh, garantili mevki, ilerleme/yükselme vadeden sağlam iş/mevki. *He obtained a ~ in the organization.* **3.** sağlamca yerleşme, kökleşme. **gain a ~** : kökleşmek. **It is hard to break a habit that has gained a ~** : Kökleşmiş bir alışkanlığı bırakmak zordur.

footing, *is.* **1.** dayanak, destek, (tırmanmada vb.) ayak basacak sağlam yer. *He lost his ~ and fell down on the ice.* **2.** temel, taban, kaide. *His reputation is built on a very solid ~.* **3.** sağlam mevki/iş, ilerleme/yükselme vadeden durum/iş. *Because they're trying to gain ~ in society, they invite many famous people to visit them.* **4.** adım (atma), dans etme, **5.** kararlılık, istikrar, sağlam durum. *He regained his ~.* **6.** bina temeli, toprak altındaki geniş kaide/temel, **7.** mevki, hâl, durum, vaziyet. *In ordinary times the army is kept on a peacetime ~, but if war seems likely it is put on a wartime ~.* **8.** (karşılıklı) ilişki/münasebet (şekli). **to be on good/friendly ~ with s.o.** : araları iyi olmak, dostça ilişkiler kurmak. *Canada and U.S. are on a friendly ~.* **on a better ~ than ever** : araları her zamankinden daha iyi, **9.** (yeni bir pozisyona) giriş/dühul. **to gain a ~ in society** : sosyeteye girmek, **10.** (çoraba vb.) (a) taban örme/ekleme, (b) eklenen ayak/taban, **11.** toplama, yekûn tutma, **12.** toplam, yekûn.

foot juggler, *is.* ayak hokkabazı.

foot juggling act, *is.* ayak hokkabazlığı.

foot-lambert, *is. optik.* fut-lambert : parlaklık birimi. 1 lümen/ft^2 ışık akısı gönderen ışıklı yüzeyin ya da 1 mumayak *(foot-candle)* aydınlanma alan tam yansıtıcı yüzeyin parlaklığı.

footle, *sf.&is.&gs.f.* **-led, -ling** *k.d.* **1.** saçma, manasız, anlamsız, **2.** aptallık, budalalık, **3.** saçmalık, manasızlık, anlamsızlık, **4.** aptalca konuşmak/davranmak, **5.** (boşuna) vakit kaybetmek, vakit öldürmek, aylaklık/avarelik yapmak. *She's done no work today, she's spent the time just footling about.* **6.** **~ away** : aptalca yitirmek, elden kaçırmak, heba etmek. *He's footled away his chances of success.* **7.** **footler** : aylak, avare, boşuna vakit öldüren kimse. ***e.a.-1.*** *nonsensical,* ***2.*** *foolishness, silliness,* ***3.*** *nonsense,* ***5.*** *trifle, fool,* ***7.*** *trifler.*

footless, *sf.* **1.** ayaksız, **2.** temelsiz, dayanaksız, mesnetsiz, desteksiz, **3.** *k.d.* anlamsız, saçma, sonuçsuz, gayesiz, verimsiz, maksatsız. *Dawdling and ~ conferences.* **4.** **~ly** : temelsiz/mesnetsiz bir şekilde; anlamsızca, saçma/gayesiz/verimsiz/maksatsız bir şekilde, **5.** **~ness** : temelsizlik, mesnetsizlik, desteksizlik; anlamsızlık, saçmalık, gayesizlik, verimsizlik, maksatsızlık. ***e.a.-*** ***2.*** *unsubstantial,* ***3.*** *stupid, inept, awkward, inefficient, futile.*

footlight, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (bazan **foots** *d.d.*) yer ışıkları, sahne önünde yerde dizili ışıklar, **2.** **~s** : aktörlük, sahne mesleği.

footling, *sf. k.d.* **1.** önemsiz, değersiz, **2.** aptal, ahmak, budala. ***e.a.-1.*** *trifling,* ***2.*** *foolish, silly.*

footlocker, *is.* küçük sandık, ekseriya askerlerin yataklarının ayak ucunda bulunan şahsî eşya sandığı.

foot-loose, *sf.* serbest, bağsız, başıboş, kayıtsız, istediği yere gidebilen, bir bağı/sorumluluğu olmayan. **~ and fancy-free** : tamamıyla serbest, hiçbir bağı olmayan.

footman, *is., ç.* **-men 1.** (üniformalı) uşak, **2.** *uz. kul.* piyade eri/neferi.

footmark, *is.* ayak izi. ***e.a.-*** *footprint.*

footnote, *is.&gl.f.* **-noted, -noting** dip not (koymak), haşiye (yazmak).

footpace, *is.* **1.** adî/yavaş yürüyüş (hızı), **2.** plâtform, küçük sahne, merdiven sahanlığı.

footpad, *is.* (yay) soyguncu, yolkesen, haydut, eşkiya.

footpath, *is., ç.* **-paths 1.** yaya yolu, patika, **2.** *Brit.* yaya kaldırımı. ***e.a.- 2.*** *footway, sidewalk.*

footplate, *is.* **1.** ayaklık, taşıt basamağı, **2.** lokomotif sahanlığı, **3.** toplu yükü zemine dağıtan plâtform.

foot-pound = ft-lb, *is. fiz.* fut-paund : İngiliz ölçü sisteminde iş birimi : uygulandığı yönde 1 kadem (≈ 30.5 cm) yol alan 1 paundluk (≈0.454 kg) kuvvetin yaptığı iş.

foot-poundal = ft-lb, *is. fiz.* fut-paundal : İngiliz ölçü sisteminde iş birimi : uygulandığı yönde 1 kadem (≈ 30.5 cm) yol alan 1 paundallık kuvvetin (≈0.454 kg-kuvvet) yaptığı iş.

foot-pound-second = FPS = fps = f.p.s., *sf.* (İngiliz) kadem-libre (paund)-saniye ölçü sistemi+.

footprint, *is.* ayak izi. *Who left these muddy ~s in the kitchen floor?*

footrest, *is.* ayaklık, ayak dayanacak/konacak yer.

footrope, *is. den.* **1.** yelkenin alt baş halatı, **2.** yelkenci ayak halatı.

foot rot = fouls, *is.* **1.** *bot.* kök çürüten : narenciye ağaçlarının gövde ve dallarının dibinde çürümelere sebep olan bir hastalık, **2.** *vet. patol.* toynak yangısı : davar ve sığırlarda topallığa sebep olan bir hastalık

foots, *ç. is.* posa, tortu : yağ, pekmez vb. tasfiye edilirken dibe çöken kısım.

footscraper, *is.* taban kazıyıcı : giriş kapısı önünde bulunan ve ayakkabı altlarının çamurunu sıyırmaya yarayan madenî çubuk.

footsie, *is.* **1.** *k.d.* gizli/kaçamak sevişme, muaşaka, **2. play ~ with** : (a) gizlice flört yapmak (özellikle gizli gizli ayağına/bacağına dokunarak), (b) (gizli gizli) yaltaklanmak, kendini sevdirmeye çalışmak, (c) *ABD* gizlice/el altından anlaşmak, gizli dolap çevirmek. *Politicians and labor leaders playing ~ (with each other) while rail services get steadily worse.*

footslog, *f.* **-slogged, -slogging** *k.d.* **1.** taban tepmek, çamurlara bata çıka yürümek, çamur çiğnemek, **2. ~ger** : piyade, **3. ~ging** : taban tepme, bata çıka yürüme.

foot soldier, *is.* piyade eri/neferi, yaya asker. ***e.a.-*** *infantryman.*

footsore, *sf.* **1.** ayakları pişmiş/şişmiş. *After a long day's walk in the country, they came home hungry and ~.* **2. ~ness** : ayak pişmesi/şişmesi.

footstalk, *is. bot. zool.* çiçek/yaprak sapı, sap, sapa benzer organ/çıkıntı. ***e.a.-*** *pedicel, peduncle.*

footstall, *is.* **1.** (kadınlara mahsus eyerin tek) üzengi(si), **2.** (heykel, sütün vb. de) taban, kaide.

footstep, *is.* **1.** ayak izi, ayak sesi. *Her ~s were clearly marked in the snow. He heard soft ~s coming up the stairs.* **2.** adım (uzunluğu). *The servant walked 2 or 3 ~s behind his master.* **3.** adım (atma), ayak (basma), **4.** basamak, **5.** *mec.* iz, yol, ilke, davranış, gidiş. **to follow in s.o.'s ~s** : birinin izinden/yolundan gitmek, onu kendine örnek almak. *The boy's following in his father's ~s and studying to be a doctor.* ***e.a.-*** *1. footprint, 2. pace, 3. footfall, tread, 4. step.*

footstone, *is.* mezar taşı, mezarın ayak ucundaki taş.

footstool, *is.* ayak sehpası, tabure.

foot-ton, *is. fiz.* kadem-ton : 1 tonluk yükü 1 kadem (30.5 cm) yukarı kaldırmakla yapılan iş.

footwall, *is.* **1.** taban : bir maden damarının alt kısmı, **2.** eğik bir arazi çatlağının (fayın) alt duvarı.

footway, *is.* **1.** yaya yolu/geçidi, patika, **2. footpath** *d.d. Brit.* kaldırım. ***e.a.-*** *1. footpath, 2. sidewalk.*

footwear, *is.* ayakkabı (kundura, çizme, terlik vb.).

footwork, *is.* **1.** (teniste, boksta, dansta vb.) ayakları kullanma (mahareti). *~ is important in boxing and dancing.* **2.** ayak işi, yürüyerek yapılan görev, **3.** (mahirane çevrilen) manevra. *It took a bit of fancy ~ to avoid the issue.*

footworn, *sf.* **1.** (yürümekten) aşınmış. *a ~ pavement/path.* **2.** *bk.:* **footsore.**

footy, *sf.* **-tier, -tiest 1.** *k.d.* adî, değersiz, pespaye, basit, bayağı, **2.** pis, kirli, pejmürde. ***e.a.-*** *1. poor, worthless, paltry, 2. shabby.*

foozle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** beceriksizce yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak. *to ~ a stroke in golf.* **2.** beceriksizlik, şapşallık, acemice yapılan iş (bilhassa golfte acemice vuruş). ***e.a.-*** *1. bungle.*

fop, *is.* züppe, çıtkırıldım, kendini beğenmiş. ***e.a.-*** *dandy, dude, coxcomb, prig, princock*

foppery, *is., ç.* **-peries 1.** züppelik, **2.** züppece iş.

foppish, *sf.* **1.** züppece, **2. ~ly** : züppelikle, züppecesine, **3. ~ness** : züppelik.

foppy, *sf. bk.:* **foppish.**

for, *e.&bağ.* **1.** için, gayesiyle, maksadıyla. *to run for exercice.* **~ sale** : satılık. **He does it for pleasure** : Onu kendi zevki için yapıyor. **He works for exams** : Sınavlara hazırlanıyor. **2.** -e ait/mahsus/özgü. **a letter ~ you** : size bir mektup. **clothes for children** : çocuk elbisesi (çocuklara mahsus elbise). **Is this ~ me?** Bu benim mi? **This parcel isn't ~ you, it's for your brother** : Bu paket senin değil, kardeşinin. **3.** (arzu, dilek vb. ifade eder) keşke, ah. **Oh, ~ a horse!** Ah, (keşke) bir atım olsaydı. **Oh, ~ a cup of tea!** Şimdi bir fincan çay olsa (ne iyi olurdu)! **4.** -e duyarlı/hassas, -den anlayan. **She has an ear ~ music** : Müziğe hassas bir kulağı var. **an eye ~ beauty** : güzellikten anlayan bir göz, **5.** -e/-a, -e karşı, ...hususunda. **bad ~ health** : sağlığa zararlı. **a weakness ~ the sweet things** : tatlılara karşı zaaf. **to get ready for a journey** : seyahate hazırlanmak, **6.** ...karşı(lığında)/mukabil(inde), -e mukabil, -e/-a. **These oranges are 5 for a dolar** : Bu portakalların beşi bir dolara. **I sold it for ten dollar** : On dolara sattım. **For one enemy he has a hundred friends** : Bir düşmana karşılık yüz dostu var. **7.** -e uygun, elverişli, değer, lâyık, münasip, ehil. **A subject ~ speculation** : Düşünülmeye değer bir konu. **He's the man ~ the job** : Bu iş için uygun bir kişidir. **She's the wife ~ me** : Bana lâyık bir eştir. **Clothes ~ winter** : Kışlık (kışa elverişli) elbise. **8.** -ca/-ce, -e kalırsa, bakımından. **as ~ me** : bence, bana kalırsa. **pressed ~ time** : zaman bakımından sıkışık, **9.** süresince, müddetle, zarfında, -ca/-ce, uzantısınca. **~ many hours** : saatlerce. **~ kilometers** : kilometrelerce. **~ days/years** : günlerce/yıllarca. **I'm going away ~ a few days** : Birkaç günlüğüne uzaklaşacağım. **I had known him ~ years** : Onu yıllardır tanırım. **~ good** : ilelebet. **~ a long time** : uzun süre. **~ the moment** = **~ the time being** : şimdilik. **10.** lehin(d)e, yanlısı, taraftar. **I'm all ~ it** : Ona tamamıyla taraftarım. **He's ~ the government** : Hükûmet taraftarıdır. **to vote ~ the bill** : tasarı lehinde oy vermek. **~ or against** : lehinde veya aleyhinde, **11.** yerine. **He used a stone ~ hammer** : Çekiç yerine taş kullandı. **12.** yararına, adına, namına. **to act ~ a client** : bir müşteri adına hareket etmek. **I'll see her for you if you like** : İstersen senin namına onunla görüşürüm. **13.** -e, ...şerefine. **to give a dinner ~ a person** : bir kimse şerefine ziyafet vermek, **14.** -e doğru, doğrultusunda, -e müteveccihen. **to start ~ London** : Londra'ya doğru yola koyulmak. **He left ~ Italy** : İtalya'ya gitti. **He swam ~ the shore** : Kıyıya doğru yüzdü. **15.** uğruna. **~ the advantage of everybody** : herkesin çıkarı uğruna, **16.** (kurtarmak) için. **to flee ~ one's life** : Canını kurtarmak için kaçmak. **17.** (olmak/yapmak vb.) için. **The navy trains men for sailors** : Deniz kuvvetleri, gençleri bahriyeli yapmak için eğitir. **18.** -e ait. **That's ~ you to decide** : Karar sizindir (size aittir). **19.** -mayacak kadar. **too many ~ separate mention** : ayrı ayrı zikredilemeyecek kadar çok, **20.** -e göre/bakılırsa. **He is tall ~ his age** : Yaşına göre uzun boyludur. **21.** olarak. **~ the first/last time** : ilk/son olarak. *I went there ~ the first time last May.* **22.** (sebebi) ile, -den (dolayı). **~ this reason** : bu nedenle, bu sebepten. **A city famous for its beauty** : Güzelliği ile tanınmış bir şehir **to jump ~ joy** : sevinçten zıplamak, **23.** karşın, rağmen. **~ all that** : bütün bunlara rağmen. **He is a honest guy ~ all that** : Bütün bunlara rağmen dürüst bir kişidir. **24.** (uzaklık, mesafe, süre vb. bildirir, bu anlamda tercüme edilmez). **to walk ~ a kilometer** : bir kilometre yürümek. **to work for ten hours** : on saat çalışmak, **25.** çünkü, zira. *She doesn't go out in winter, for she fears to catch cold.* **26.** (eylemsel önermeyi ilgi önermesine bağlamak için kullanılır) : **It's time ~ me to go** : Artık gitmeliyim (benim için gitme zamanıdır). **It's not ~ you to blame him** : Onu ayıplamak sana düşmez. **It's not ~ me to say** : Söylemek bana düşmez. **The best would be ~ you to go away** : En iyisi senin uzaklaşmandır. **Their one hope is ~ him to return** : Tek ümitleri onun geri gelmesidir. **27. ~ it** *Brit.* sorumlu, başı dertte. **to be ~ it** : sorumlu olmak, başı derde girmek. *You'll be ~ it if your father finds out you've not been to school for 3 days.* **28. as ~ that** : ona gelince. **but ~ her/him/them** : o/onlar olmasa. **But ~ her I should have died** : O olmasa ben ölürdüm. **29. It's time ~ dinner** : Yemek zamanıdır. **a train ~ Paris** : Paris treni (Paris'e giden tren). **What ~?** Ne için? **What did you that ~?** Bunu niçin yaptın? **What's this knife ~?** Bu bıçağın işi ne? **What's the German ~ bread?** Ekmeğin Almancası nedir? **30. Now ~ it!** Haydi bakalım! **You're ~ it!** İşin iş! Keyfin kekâ! **31. that's ... ~ you** : (ekseriya küçültücü anlamda) bulduğuna şükret, başka ne beklenir bunları arama/unut. **When I arrived late I couldn't get a hot bath and a good meal; still that's country hotels ~ you** : Geç vakit varınca ne sıcak bir banyo, ne doğru dürüst yemek bulabildim. Köy otellerinden başka ne beklenir? **32. there's ... ~ you** : Ne gezer! Nerede! Böyle şey arama! Demek ki bu! **There's gratitude for you!** Demek ki senin minnettarlığın bu! ***e.a.- 6.*** *in return of, in exchange for,* ***10.*** *in favor of,* ***11.*** *in place of, instead of,* ***12.*** *on behalf of, in the interest of,* ***20.*** *in proportion, with reference,* ***21.*** *as being,* ***22.*** *since, because, by reason of,* ***23.*** *in spite of,* ***25.*** *because.*

for-, *ön ek* **1.** "uzağa, öteye". *ör.: forbid, forget, forgo,* **2.** "çok, son derece". *ör.: forlorn, forbearance.*

forage, *is.&f.* **-aged, -aging 1.** yem, hayvan yemi (davar, sığır ve atlara verilen) ot, saman, arpa, **2.** yem arama, **3.** yiyecek/erzak peşinde koşma, **4.** akın, çapul, hücum, baskın, **5.** aramak, araştırmak. *She ~d about in her handbag for ten minutes, but she couldn't find her key.* **6.** yem/yiyecek/erzak vb. aramak/tedarikine uğraşmak. *The campers went foraging for wood to make a fire.* **7.** yağma/talan etmek, çapulculuk yapmak. *to ~ the countryside.* **8.** yemlemek, (hayvanlara) yem vermek, **9. ~ cap** *Brit.* asker kepi/başlığı, **10. forager** : yem arayan/tedarik eden. ***e.a.-1.*** *fodder, provender, feed, **4.** raid, **7.** plunder.*

foraging ant, *is. zool.* akıncı karınca *(Formicidae)* : sürü hâlinde kırları talan eden sıcak ülke karıncası.

foram, *is. bk.:* **foraminifer.**

foramen, *is., ç.* **-ramina, -ramens** *biy.* **1.** delik, **2. ~ magnum** : artkafa deliği : kafatasının altında omuriliğin geçtiği delik, **3. ~ ovale** : oval delik, dölütlerin kalp kulakçıkları arasındaki delik.

foraminal = foraminate = foraminous, *sf. biy.* delik+, delikli.

foraminifer, *is. zool.* delikliler : *Foraminifera* sınıfından kalkerli kabuğu delikli deniz hayvanları.

foraminiferal = foraminiferous, *is. zool.* delikli.

for and, *bağ. esk.* ve keza, kezalik, hakeza. ***e.a.-*** *and also.*

forasmuch as, *bağ.* mademki, zira, çünkü, sebebiyle, ...-dığından, nedeniyle, hasebiyle. ***e.a.-*** *inasmuch as, since, because, seeing that, in view of the fact that.*

foray, *is.&f.* **1.** yağma/talan (etmek), çapul(culuk), **2.** akın etmek), baskın (yapmak). *They ~ed into enemy territory.* **3. to go on a ~ = make a ~** : akın/baskın yapmak. *The officer sent a few of his men on a ~, they brought back several prisoners for questioning.* **4. ~ into** : (yabancısı olduğu bir alanda kısa süren) deneme. *The teacher's ~ into politics.* ***e.a.-1.*** *forage, pillage, plunder, **2&3.** raid.*

forayer, *is.* **1.** akıncı, **2.** yağmacı, çapulcu.

forb, *is.* (çayır ve çimenden başka) bitki.

forbad = forbade, *f. bk.:* **forbid** *(geç.z.).*

forbear, *is.&f.* **forbore, forborne, forbbearing 1.** çekinmek, sakınmak, kaçınmak, imtina etmek. **~ to say/from saying** : söylemekten çekinmek. *He's deserved to be punished several times, but I've forborne (from doing so).* **2.** alıkoymak, saklamak, açıklamamak, **3.** dayanmak, tahammül etmek, çekmek, katlanmak. **The wounded man could not ~ to cry out** : Yaralı adam dayanamayıp feryat etti. **4.** sabretmek, kendini tutmak. *I wanted to curse him, but I had to ~.* **5.** *bk.:* **forebear. 6. ~er** : çekinen, sakınan, kaçınan, sabreden. ***e.a.-*** ***1.*** *forgo, renounce, refrain, avoid, hold back, abstain/desist (from), **2.** withhold, **3.** endure, tolerate.*

forbearance, *is.* **1.** çekinme, sakınma, kaçınma, imtina (etme), kendini tutma, **2.** sabır, tahammül, müsamaha, katlanma, dayanma, **3.** *huk.* bizzat ihkakıhaktan kaçınma. ***e.a.-1.*** *abstinence, **2.** tolerance, toleration, sufferance, patience, self-contol, endurance, leniency.*

forbearing, *sf.* **1.** sabırlı, tahammüllü, dayanıklı, **2.** sakınan, çekinen, kaçınan, imtina eden, **3. ~ly** : sabırla, sabır/tahammül ederek, sakınarak, çekinerek, kaçınarak.

forbid, *gl.f.* **-bade/-bad, -bidden/-bid, -bidding 1.** menetmek, yasak etmek, yasaklamak. *to ~ a meeting. to ~ smoking. Employees are ~den to smoke in the office. It is ~den to talk in the classroom.* **2.** önlemek, engel/mani olmak, izin vermemek, müsaade etmemek, imkânsızlaştırmak, imkân vermemek. *The steepness of the slope forbade ascent.* **God ~** ! Allah göstermesin! Allah esirgesin! Asla! Hâşâ! **God ~ that I should ever say nasty things about you** : Hâşâ, senin hakkında asla kötü söz söylemem. **3.** kovmak, ihraç etmek, dışarı atmak, içeri sokmamak. **~ s.o. the house** : (birini) evine sokmamak. *I ~ you the house.* **4. ~der** : meneden, yasaklayan, önleyen, mani olan şey/kimse. ***e.a.-*** ***1&2.*** *interdict, prohibit, inhibit, enjoin, taboo, ban, prevent. **2.** preclude, stop, obviate, deter.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *permit, allow.*

forbidal = forbidance, *is.* **1.** yasak(lama), men(etme), **2.** yasaklanma, yasaklık, yasak/memnu olma, menedilme, memnuiyet.

forbidden, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **forbid** *(sf.f.),* **2.** yasak(lanmış), menedilmiş, memnu, **3. ~ City** : Yasak Kent : (a) Tibet'teki Lhasa şehri, (b) Pekin'de eski Çin İmparatoru sarayını içine alan surlarla çevrili bölge, **4.** ~ **degrees** : nikâh düşmeyen akrabalık dereceleri, **5.** ~ **fruit** : (a) memnu meyve : Kutsal Kitap'a göre Adem ve Havva'nın Allahın emrine aykırı olarak yiyip cennetten kovuldukları, iyi ile kötüyü ayırt etmeye yarayan bilgi ağacının meyvesi, (b) yasa/ahlâk dışı zevk ve sefahat düşkünlüğü. ***e.a.***- *2. prohibited.*

forbidding, *sf.* **1.** korkunç, netameli, haşin, uğursuz, meş'um, düşman(ca). *a ~ countenance. The enemy soldier's look was ~.* **2.** tehlikeli, tehditkâr. *~ clouds. The traveller's way was blocked by a ~ range of mountains.* **3.** **~ly** : korkunç/netameli/ haşin/uğursuz/meş'um bir şekilde, düşmanca, tehlikeli bir şekilde, **4.** **~ness** : korkunçluk, haşinlik, uğursuzluk, tehlikelilik, tehditkârlık. ***e.a.-1.*** *grim, unfriendly, hostile, sinister, disagreeable, repellent, 2. dangerous, threatening.*

forbode, *bk.:* **forebode.**

forbore, *f. bk.:* **forbear** *(geç.z.).*

forborne, *f. bk.:* **forbear** *(sf.f.).*

forby(e), *e.&zf. İsk.* **1.** yakın(ında), **2.** ayrıca, bundan başka. ***e.a.- 1.*** *near, close by, 2. besides.*

force, *is.&f.* **forced, forcing 1.** kuvvet, kudret, güç, erke, enerji. ~ **of gravity** : çekim/ ağınım kuvveti. **centrifugal** ~ : özekkaç/merkezkaç kuvvet. **centripedal** ~ : özekçil/merkezcil kuvvet. ~ **of will** : irade kuvveti. **to resort to** ~ : kuvvete başvurmak. **to settle a dispute by** ~ : bir anlaşmazlığı kuvvet zoru ile halletmek. **2.** zor(lama), cebir, tazyik. **by** ~ : zorla, cebren, zorbalıkla. *The thief took the money from the old man by ~.* **to rule by** ~ : zorbalıkla yönetmek, **3.** *huk.* baskı, **4.** inandırma gücü, ikna kuvveti, etki, tesir. **by** ~ **of** : etkisiyle. *The ~ of his argument was so great that many people accepted his belief as true.* **5.** manevî kuvvet/güç. *the ~ of one's mind.* **6.** iktidar, mücadele gücü, hüküm, hükmetme, **7.** *gen.* **~s** : askerî kuvvet, ordu. **air ~s** : hava kuvvetleri. **land ~s** : kara kuvvetleri. **naval ~s** : deniz kuvvetleri, **8.** ortak bir iş yapmak üzere örgütlenmiş topluluk. **a police** ~ : polis kuvveti, zabıta (gücü). **an office** ~ : memurlar, **9.** şiddet. *The ~ of explosion broke all the windows of the building.* **10.** *fiz.* kuvvet : (a) bir kütleye ivme veren etki, (b) kuvvet ölçüsü. *What is the ~ of gravity at sea level (= how great is it?).* **11.** yürürlük, mer'iyet. **in** ~ : yürürlükte, mer'î. **This law is still in** ~ : Bu yasa hâlâ yürürlüktedir. **It will come into** ~ **tomorrow** : Yarın yürürlüğe giriyor. **12.** değer, anlam, mana. *It isn't always possible, when translating a poem, to keep the complete ~ of the language in which it was written. What is the ~ of that question.* **There is** ~ **what he says** : Anlamlı konuşuyor, sözleri boş değil. **13.** zorlamak, icbar/mecbur etmek. **to** ~ **a suspect to confess** : sanığı itirafa zorlamak. **to** ~ **a smile** : zoraki gülümsemek. **to** ~ **one's hand** : acele karar vermeye zorlamak. **I find myself ~d to say that...** : ... demek zorundayım. **to be ~ed** : mecbur olmak, zorunda kalmak. **He was ~d to conclude that...** : ... sonucuna/hükmüne varmak zorunda kaldı. **14.** basmak, basınçla göndermek/sevk etmek. *They ~d air into his lungs.* **15.** sıkıştırmak, tazyik etmek, bastırmak, zorla tıkmak. *to ~ books into a box.* **16.** zorla almak, ele geçirmek, zaptetmek. *They ~d the town after a long siege.* **17.** (kapı, kilit vb.) kırarak açmak. *~ the door.* **18.** yapay yöntemlerle sebze/meyve/çiçek yetiştirmek. *The plants have been ~d so that they may be in flower by January.* **19.** kuvvet kullanmak, kuvvete/zora başvurmak, **20.** ırzına geçmek, **21.** (iskambilde) bir oyuncuyu belirli bir kâğıdı oynamaya zorlamak, **22.** zorla yol açmak. *to ~ one's way into/through.* **23.** ~ **back** : (a) *As.* (geri) püskürtmek, defetmek, geri çekilmeye/ric'ate zorlamak, sürüp çıkarmak, (b) tutmak, zapt etmek. **to ~ back one's tears** : gözyaşlarını tutmak. *to ~ back one's desire to laugh.* **24.** ~ **down** : (a) (uçağı) inişe zorlamak/ mecbur etmek. (b) **to ~ food down** : zorla yedirmek. (c) bastırmak, tıkmak. *If you ~ the clothes down you will get more into the suitcase.* **25.** ~ **out** : (a) zorla çıkarmak. *He ~d the cork out. They ~d the rebels out into the open.* (b) mecbur/ zorunda kalmak. **He ~d out a reply/an apology** : Cevap vermek/özür dilemek zorunda kaldı. **26. in** ~ : (a) yürürlükte, geçerli, mer'î, cari, tedavülde, faaliyette. **put in** ~ : infaz etmek, yürütmek, yerine getirmek. (b) çok sayıda, bütün gücü ile. *Trouble was expected at the meeting, so the police had to be there in ~.* **27. join ~s (with)** : kuvvetleri birleştirmek, ... ile iş birliği yapmak. *Britain an America joined ~s to fight for peace.* **28. forcer** : (a) zorlayan, tazyik eden kimse/şey, (b) yapay yöntemlerle sebze yetiştiren kimse, **29. forceless** : kuvvetsiz, güçsüz, zayıf. ***e.a.-*** *1. strength, energy, power, vigor, 2. violence, coercion, 4. efficacy, effectiveness, 12. value, significance, meaning, 13. compel, coerce, constrain, oblige, 14. impel, 16. overpower, overcome, violate, ravish, 20. rape, violate, 26. (a) effective..* ***k.a.-*** *1. weakness, 4. impotence.*

forceable, *sf.* zorlanabilir, tazyik/icbar edilebilir.

forced, *sf.* **1.** mecburî, zorunlu, cebrî. ~ **labor** : mecburî hizmet, angarya, zorla çalıştırılan işçiler. ~ **loan** : mecburî borçlanma, cebrî istikraz. ~ **landing** : mecburî iniş. ~ **march** : cebrî yürüyüş. ~ **sale** : mecburî satış, **2.** zoraki, yapmacık, zorla. **a ~ smile** : zoraki tebessüm, **3.** basınçlı, basınç altında, tazyikli, basınca maruz, **4.** acil, zarurî (durum), olağanüstü, zorlayıcı, **5.** ~ **march** *As.* cebrî yürüyüş, **6. ~ly** : mecburen, zorunlu olarak, zorla, kuvvet zoru ile, cebren, basınçla, basınç/tazyik altında, **7. ~ness** : zorunluluk, mecburiyet, cebir, tazyik. ***e.a.-*** *1. compulsory, 2. strained, affected, 4. emergency.*

force de frappe, *Fr.* Fransa'nın nükleer askerî gücü.

force feed, *is.* basınçlı yağlama.

force-feed, *gl.f.* **-fed, -feeding 1.** zorla yedirmek, zorla beslemek. *Geese were formerly often fattened by ~ing.* **2.** (fikir, propaganda vb.) zorla kabul ettirmek.

forceful, *sf.* **1.** kuvvetli, güçlü, etkili, etkin, tesirli, müessir, girgin, müteşebbis. *a ~ plea for peace. a ~ speech. He isn't ~ enough to make a good leader. a ~ manner.* **2.** kuvvet zoru ile yapılan/icra edilen. ***e.a.-*** *1. powerful, vigorous, effective, strong.*

force majeure, *is., ç.* **forces majeures** *huk.* zorlayıcı neden, mücbir sebep : bir anlaşma hükümlerinin yerine getirilmesini önleyici olağanüstü olay.

forcemeat = farcemeat, *is.* dolma içi, baharatlı kıyma.

force-out, *is.* (beyzbol) dışarı atılma.

force play, *is.* (beyzbol) cebrî oyun.

forceps, *is., ç.* **-ceps, -cipes** kerpeten, pens, maşa, penset : dişçilerin, cerrahların bir şeyi tutmak için kullandıkları her türlü alet.

force pump, *is.* basma tulumba. *bk.:* **lift pump.**

forcible, *sf.* **1.** cebrî, cebren, zorla, zor/kuvvet kullanarak. *~ entry into a house.* **2.** etkili, etkin, tesirli, müessir, şiddetli, kuvvetli. *a ~ blow.* **3.** inandırıcı, ikna edici. *a ~ speaker. a ~ theory. I haven't yet heard a ~ argument in favor of the new plan.* **4.** zora/kuvvete dayanan, **5. ~ness = forcibility** : etkinlik, müessiriyet, inandırıcılık, ikna kuvveti. *forcibility of a speech.* **6. forcibly** : zorla, cebren, kuvvet zoru ile; etkili/etkin/müessir bir şekilde. ***e.a.-2.*** *effective, vigorous, powerful, 3. cogent.*

forcing, *sf.* **1.** zorlama, mecbur etme, tazyik/icbar etme, **2.** (tarım) kapalı yerde ısı ile yetiştirme, **3. ~-house** : limonluk, ser, **4. ~ly** : zorlarcasına, zorlayarak.

ford, *is.&gl.f.* **1.** (nehirde yürüyerek geçilebilen) sığ yer, nehir geçidi, **2.** (sığ yerden yürüyerek) nehri geçmek, **3. ~able** : yürüyerek geçilebilir, **4. ~less** : geçitsiz, yürüyerek geçilemez.

fordo = foredo, *gl.f.* **-did, -done, -doing** *esk.* **1.** öldürmek, yok etmek, mahvetmek, **2.** harap/tahrip etmek, bozmak. ***e.a.-*** *1. kill, destroy, 2. ruin, undo.*

fordone = foredone, *sf. esk.* bîtap, bitkin, çok yorgun. ***e.a.-*** *exhausted.*

fore, *sf.&is.&zf.* **1.** önde(ki), ön+, ön tarafta (bulunan), başta, baş tarafta. *the ~ and hind legs of a horse. Your seat is in the ~ of the aircraft.* **2.** ilk, birinci, evvelki, önceki, **3.** *den.* önde/baş tarafta/pruvadaki, **4.** *den.* öne doğru, ön taraf(ta), pruvada. *The sailor went ~ to see that the sail was properly in place.* **5.** *esk.* önce, **6.** *k.d.* ileriye, **7.** ön taraf, baş, önde olan şey, **8. the ~** *den.* pruva direği. **at the ~** : pruva direğinde. **the ~ part** : ön/baş taraf, **9. to the ~** : (a) öne, başa, ön/baş tarafa. **come to the ~** : başa/öne geçmek, ilerlemek, sivrilmek, seçkinleşmek, temayüz etmek. *He soon came to the ~ as a professor.* (b) hazır, amade, elde mevcut. *He's never to the ~ when there's work to be done.* **10.** *k.d. bk.:* **before.** ***e.a.-*** *2. earlier, former, 5. before, 6. forward.*

fore-, *ön ek* **1.** "ön, önce, önde, başta" : zaman/yer/sıra/derece/rütbe bakımından önde/başta gelen. Ör.: *forecast, foretell, foresee, foreanswer, foreannounce, foreconclude, forepayment,* **2.** ön+, baş', öndeki, baştaki. *ör.: forebody, forecabin, foreleg, forewing,* **3.** (bir şeyin) ön kısmı : *forearm.*

fore-and-aft = fore and aft, *sf.&zf. den.* gemi boyunca, baş kıç doğrultusunda, baştan başa, baştan kıça kadar, uzunlamasına, boydan boya. *mec.* tepeden tırnağa. *The ship was manned ~ as it sailed into harbor on a visit to a foreign port.* **His body was protected by armor ~** : Bedeni, tepeden tırnağa zırhlarla korunmuştu.

fore-and-after, *is. den.* **1.** iki yelkenli : yalnız baş ve kıç yelkenleri olan gemi, **2.** geminin başından kıçına kadar uzanan şey.

fore-and-aft rig, *is. den.* baş kıç donanımı, uzunlamasına donanım : gemi eksenine paralel yelkenler.

fore-and-aft-rigged, *sf. den.* uzunlamasına donatılmış : yelkenleri gemi eksenine paralel yerleştirilmiş.

fore-and-aft sail, *is. den.* uzunlamasına yelken, gemi eksenine paralel yelken.

forearm, *is.&gl.f.* **1.** ön kol, kolun dirsekle bilek arasındaki kısmı. İlgili sıfat : **cubital**, **2.** dört ayaklı hayvanların ön bacaklarının dirsekten bileğe kadar olan kısmı, **3.** önceden silâhlan(dır)mak. **Forewarned is ~ed** : Erken haber alma, önceden silâhlanmaya bedeldir (Tehlike önceden bilinirse ona göre önlem alınır).

forebear = forbear, *is. gen.* **~s** : ata(lar), cet, ecdat. *My ~s came from Central Asia.* ***e.a.-*** *ancestor(s), forefather(s).*

forebode, *f.* **-boded, -boding 1.** önceden haber vermek, belirti/alâmet/işaret olmak, delâlet etmek. *Black clouds ~ a storm.* **2.** (özellikle uğursuz bir şeyi) önceden sezmek/hissetmek/sezinlemek, içine/kalbine doğmak, ayan olmak. *She ~d that misfortune would happen.* **3.** gaipten haber vermek, kehanette bulunmak, **4. foreboder** : kâhin, önceden/önceden haber veren. ***e.a.-*** *1. foreshadow, presage, forecast, augur, portend, foretell, 3. prophesy, predict.*

foreboding, *is.&sf.* **1.** önsezi, hissikablelvuku, (uğursuz bir şeyin vukuunu) önceden sezme/hissetme, içine/kalbine doğma. **to have a ~ that** : önceden sezmek, içine doğmak. *I had a ~ that I'll never see her again.* **2.** (uğursuzluk/felâket vb.) alâmet(i)/belirti(si), korku, haşyet, vehim, endişe. *She thought of a lonely future with ~.* **With many ~s he agreed to do it** : Korka korka yapmaya razı oldu. **3.** (bir felâketin vukuunu) önceden bildiren/sezdiren, endişe/korku/dehşet verici, ürkütücü, **4. to have ~s** : evhamlı/kuruntulu olmak, evhama/kuruntuya kapılmak, **5. ~ly** : (felâket vukuunu) önceden haber verircesine, endişe/korku ile, dehşetle, **6. ~ness** : önceden haber verme, ürkütme, endişe/korku/dehşet verme.

forebody, *is., ç.* **-bodies** *den.* ön gövde, gemi gövdesinin ön kısmı.

forebrain, *is. anat.* ön beyin. ***e.a.-*** *telencephalon, prosencephalon.*

foreby = forebye, *bk.:* **forby.**

forecaddie, *is.* ön değnekçi : golf alanının önünde duran ve topların yerini gösteren golf sopası taşıyıcısı.

forecast, *is.&f.* **-cast/-casted, -casting 1.** önceden fikir yürütmek, (olacak bir şeyi) önceden haber vermek/kestirmek, **2.** (özellikle hava durumunu) önceden tahmin etmek, tahminde bulunmak. *to ~ the weather. Cooler weather is ~ for tomorrow.* **3.** belirtisi olmak, ...-e emare/işaret olmak, ...-e delâlet etmek. *Such events may ~ war.* **4.** tasarlamak, önceden düzenlemek/tanzim etmek, **5.** (önceden) tahmin, önceden haber verme/kestirme, kehanet, **6.** hava (durumu) tahmini. **weather ~** : hava tahmin raporu. **7.** *az kul.* tahmin (işi/melekesi/gücü), **8.** *esk.* plânlamada ileriyi görüş, **9.** *esk.* tasarı, plân, **10. ~er** : tahminci, kestirici, hava durumunu önceden tahmin eden, **11. ~ingly** : önceden tahmin ederek/kestirerek, kehanetle. ***e.a.-1.*** *predict, foretell, anticipate, foresee, augur, 2. foreshadow, guess, estimate, 4. presage.*

forecastle = fo'c's'le = fo'c'sle, *is. den.* (tüccar gemisinde) tayfa kamarası, **2.** ön üst güverte, geminin baş kısmında makine dairesi/ambar/tayfa kamarası olarak yapılan kısım, **3.** baş kasarası, **4. ~ deck** : ön üst güverte.

fore-check, *gl.f.* (buz hokeyinde) ön savunmak, kendi alanının önünü savunmak. **~er** : ön savunmacı.

foreclose, *f.* **-closed, -closing 1.** *huk.* (a) ipotekli malı (borç vaktinde ödenmediğinden) haczetmek. *The building society will be forced to ~ (this mortgage) because regular repayment have not been made.* (b) (ipotekli malı) tekrar satın alma hakkından mahrum etmek, **2.** engellemek, imkânsızlaştırmak, **3.** önlemek, zorlaştırmak, **4.** hak iddiasında bulunmak, **5.** önceden tasfiye etmek/hesabı kapatmak/cevap vermek, **6. foreclosable** : (ipotekli mal) haczedilebilir. ***e.a.-2.*** *shut out, exclude, bar, 3. prevent, hinder, preclude, 5. close, settle.*

foreclosure, *is.* **1.** *huk.* ipotekli malı haczetme, haciz, **2.** (ipotekli malı) sahibinin kaybetmesi, tekrar satın alma hakkını yitirmesi.

forecourse, *is.* karesel ön yelken, trinketa yelkeni. ***e.a.-*** *foresail.*

forecourt, *is.* **1.** ön avlu, ön bahçe, **2.** (tenis, voleybol vb.) ağ önü. *bk.:* **backcourt.**

foredate, *gl.f.* **-dated, -dating** *bk.:* **antedate.**

foredeck, *is. den.* ön güverte, güvertenin ön tarafı.

foredo, *gl.f.* **-did, -done, -doing** *bk.:* **fordo.**

foredone, *sf. bk.:* **fordone.**

foredoom, *is.&gl.f.* **1.** önceden mahkûm etmek. **~ed to failure** : başarısızlığa/akamete mahkûm. *A plan ~ed to failure.* **2.** *esk.* peşin mahkûmiyet, önceden mahkûm etme, peşin hüküm, kötü kader, kör talih. ***e.a.-*** *2. destiny.*

foreface, *is.* ön yüz : dört ayaklı hayvanlarda yüzün ön kısmı.

forefather, *is.* **1.** ata, cet, **2. ~ly** : atalara/ecdada ait. **3. ~'s Day** : Atalar günü : Hristiyan hacıların Plymouth, Mass.'e ayak bastıkları 16.12.1620 gününün yıl dönümü (22 Aralık'ta kutlanır). ***e.a.-*** *1. ancestor.*

forefeel, *is.&gl.f.* **-felt, -feeling 1.** sezmek, önceden hissetmek, içine doğmak, **2.** önsezi, hissikablelvuku. ***e.a.-1.*** *anticipate, 2. premonition, presentiment.*

forefend, *gl.f. bk.:* **forfend.**

forefinger, *is.* işaret/şehadet parmağı. **index finger** *d.d.*

forefoot, *is., ç.* **-feet 1.** *zool.* ön ayak : dört ayaklı hayvanın/böceğin ön ayağı, **2.** *den.* çene : gemi pruvası ile omurganın birleştiği yer.

forefront, *is.* **1.** ön, ön taraf/sıra, en öndeki yer, **2.** ön plân, en önemli/etkili yer/mevki, **3.** ön cephe. *In the ~ of fighting.*

foregather, *gs.f. bk.:* **forgather.**

foreglimpse, *is.* ön bakış, ileriye/geleceğe bakış.

forego, *f.* **-went, -gone, -going 1.** önce (den) gitmek, önden gitmek, (zaman/yer bakımından) önüne geçmek, takaddüm etmek, **2.** *bk.:* **forgo, 3. ~er = forgoer** : (a) önden giden, öne geçen, öncü, haberci, önder, (b) vazgeçen, kendini ...-den mahrum eden. ***e.a.-*** *1. precede.*

foregoing, *sf.* önceki, evvelki, sözü geçen, mezkûr, yukarıdaki, yukarıda anılan. **In the ~ we have seen how people differ in their approach to problem** : Önceki açıklamada bu sorunun ne denli değişik yönlerden ele alındığını gördük. **according to ~** : önce de söylendiği gibi. ***e.a.-*** *preceding, precedent, previous, prior, earlier, former, antecedent.* ***k.a.-*** *following.*

foregone, *sf.* **1.** geçmiş, bitmiş, önce (vaki) olmuş, **2. ~ conclusion** : (a) doğal sonuç, beklenen/aşikâr netice. *It was a ~ conclusion that there would be traffic jams while the road was being repaired.* (b) kaçınılmaz/mukadder sonuç, zarurî netice. *The victory was a ~ conclusion.* ***e.a.-*** *1. previous, past, 2. (b) certainty.*

foreground, *is.* **1.** ön plân. **in the ~** : ön plânda, (resim, tablo vb. nin) en önünde, ön tarafta, göze çarpacak yerde, **2.** en önemli/göze çarpacak yer/mevki. *She talks a great deal in order to keep herself in the ~.* ***k.a.-*** *background.*

foregut, *is. anat.* ön sindirim borucuğu : omurgalıların embriyolarında sonradan gelişerek yutak, yemek borusu, mide ve onikiparmak bağırsağını oluşturan kanal. *bk.:* **hingut, midgut.**

forehand, *sf.&is.&zf.* **1.** (tenis vb.) sağ/doğru vuruş (ile yapılan), **2.** önde/ileride bulunan, **3.** ileri gelen, belli başlı, başta gelen, önemli, **4.** (ödeme vb.) peşin, önceden verilen/yapılan, **5.** atın boynu ve omuzları (binicinin önünde kalan kısım), **6.** *esk.* üstün/avantajlı durum. ***e.a.-*** *3. foremost, leading.*

forehanded, *sf.&zf.* **1.** *bk.:* **forehand** (1), **2.** beklenmeyen sorunları çözümleyebilen, **3.** ihtiyatlı, tedbirli, tutumlu, idareli, ilerisini/geleceği düşünen, **4.** zengin, hâli vakti yerinde, **5.** erken/vakitli yapılmış, **6.** **~ly** : ihtiyatla, tutumlu bir şekilde, ilerisini düşünerek, **7.** **~ness** : ihtiyat(lılık), tutum(luluk), idareli davranış, ilerisini düşünme. *e.a.-3. prudent, thrifty, 4. well-to-do, 5. early.*

forehead, *is.* **1.** alın, **2.** ön, bir şeyin ön tarafı, cephe. *e.a.- 1. brow.*

foreign, *sf.* **1.** yabancı, ecnebi. ~ **country** : yabancı ülke. ~ **language** : yabancı dil. ~ **agent** : yabancı ajan, casus. ~ **correspondent** : yabancı muhabir. ~ **currency** : ecnebi para, döviz. **the ~ exchange market** : döviz borsası, **2.** dış, haricî, dış/yabancı ülkelerle ilgili. ~ **policy** : dış siyaset. **Minister of ~ Affairs = ~ Minister =** *Brit.* **Secretary (of State) for ~ Affairs = ~ Secretary** : Dışişleri Bakanı. **Ministry of ~ Affairs = ~ Ministry =** *Brit.* ~ **Office** : Dışişleri Bakanlığı. ~ **relations** : dış ilişkiler. ~ **trade** : dış ticaret, **3.** aykırı, yabancı. ~ **to one's nature** : (kendi) tabiatına aykırı. **Lying is quite ~ to him/to his nature** : Yalan söylemek onun tabiatına aykırıdır. **4.** başkalarına/başka kimselere ait. *a statement supported by ~ testimony.* **5.** *huk.* (a) ecnebi, yabancı millete ait (tersi : **domestic**). (b) başka devlet veya bölgenin yetkisine giren, **6.** yersiz, ilgisi olmayan, konu dışı, yakışıksız, münasebetsiz, **7.** garip, acayip, görülmemiş, bilinmeyen, **8.** ~ **affairs** : dış işleri, hariciye, **9.** ~ **aid** : dış yardım, **10.** ~ **bill** = ~ **draft** : dış tahvil, başka bir devlete ödenmek üzere bir devletin çıkardığı tahvil/kambiyo senedi, **11.** **~-born** : yabancı doğumlu, yabancı ülkede doğmuş, **12.** ~ **exchange** : (a) kambiyo, döviz alım satımı, (b) çeşitli milletlere mensup iş adamları arasında malî hesaplaşma yöntemi, **13.** ~ **Legion** : Yabancı Alayı : Fransız ordusunda yabancılardan oluşan ve Fransa dışında görev yapan gönüllü alayı, **14.** ~ **mission** : (a) Hristiyan olmayan bir ülkedeki Hristiyan misyoner, (b) (siyasî/ticarî görevle yabancı ülkeye gönderilen) heyet, **15.** ~ **policy** : dış politika/siyaset, **16.** ~ **service** : dış ilişkiler dairesi, **17.** **~ly** : yabancı olarak, dıştan, dışarıdan, haricen, dış ülkelerden, **18.** **~ness** : (a) yabancılık, ecnebilik, (b) uygunsuzluk, münasebetsizlik. *e.a.-1&2. alien, 6. irrelevant, inappropriate, extraneous, outside, 7. strange, unfamiliar.*

foreigner, *is.* yabancı, ecnebi. *e.a.-stranger.*

foreignism, *is.* **1.** yabancı/ecnebi taklitçiliği : yabancı âdet, konuşma, davranış vb. leri benimseme/taklit etme, **2.** yabancı deyim/âdet/davranış vb.

forejudge, *gl.f.* **-judged, -judging 1.** önceden/peşin hüküm vermek, **2.** *bk.:* **forjudge.** *e.a.- 1. prejudge.*

foreknow, *gl.f.* **-knew, -known, -knowing 1.** önceden bilmek, **2.** **~able** : önceden bilinebilir, **3.** **~er** : önceden bilen, **4.** **~ingly** : önceden bilerek.

foreknowledge, *is.* ön bilgi, önceden bilme/haber alma *e.a.- prescience.*

forelady, *is., ç.* **-dies** *bk.:* **forewoman.**

foreland, *is.* **1.** (sahil) çıkıntı, burun, **2.** ön ülke : önde uzanan ülke/arazi. *e.a.- 1. cape, promontory, 2. headland. k.a.- 2. hinterland.*

foreleg = forelimb, *is.* (hayvanlarda) ön ayak.

forelock, *is.* **1.** perçem, (atlarda) yele, **2.** *mak.* kilit pimi, başlık çivisi, kilitlemek için halkaya takılan demir çivi/pim, **3.** **take time by the ~** : fırsatı kaçırmamak, fırsatlardan yararlanmak, **4.** **touch one's ~ (to s.o.)** : (eski zamanlarda) temenna etmek, (elini başına götürerek saygı ile) selâmlamak.

foreman, *is., ç.* **-men 1.** ustabaşı, işçi/ırgat başı, kalfa, **2.** jüri başkanı/sözcüsü, **3.** **~ship** : (a) ustabaşılığı, (b) jüri başkanlığı.

foremast, *is. den.* ön direk, baş/pruva direği.

forementioned, *sf.* sözü geçen, mezkûr, evvelce zikredilen. *e.a.- aforementioned.*

foremost, *sf.&zf.* **1.** başta (gelen), en öndeki/baştaki, başlıca, belli başlı. *The ~ writers in the English language.* **2.** ilk önce, önde. **head ~** : tepetaklak. **He stumbled and fell head ~** : Tökezledi ve tepe taklak düştü. **3.** **first and ~** : her şeyden önce, evvelemirde. *e.a.- 1. chief, leading, primary, prime, principal, paramount, preeminent, 2. first.*

foremother, *is.* (kadın) ata/cet, nine.

forename, *is.* ad, isim, küçük ad, şahıs/vaftiz adı (soyadından önce gelen ad). ***e.a.****-given name.*

forenamed, *sf.* (önce/yukarıda) adı geçen, mezkûr, evvelce zikredilen. ***e.a.****- aforementioned, aforesaid.*

forenoon, *is.&sf.* öğleden önce/evvel(ki), sabah(leyin). ***e.a.****- morning.*

forensic(al), *sf.&is.* **1.** türel, adlî, mahkemeye ait. ~ **medicine** : adlî tıp. ~ **skill** : avukatlık hüneri/yeteneği. ~ **science** : türel bilimi. *The use of scientific methods by the police is known as ~ science.* **2.** tartışılabilir, tartışmaya/münazaraya elverişli, münakaşa götürür, **3.** tartışma, münakaşa, münazara, **4.** ~**s** : tartışma sanatı, **5. forensicality** : türellik, **6. forensically** : türel olarak, türel/adlî bakımdan. ***e.a.****- 2. rhetorical, argumentative.*

foreordain, *gl.f.* **1.** (önceden) tayin etmek/hüküm veya karar vermek, **2.** kaderini önceden tayin/tespit etmek, mukadder kılmak, nasip/kısmet etmek, alnına yazmak. *~ed to success/to succeed. Some people believe that their lives are ~ed, and others that they are given the will to choose what they do.* **3.** ~**ment = foreordination** : kader, kısmet, nasip, yazgı, mukadderat, alın yazısı. ***e.a.****- 1. predetermine, 2. predestine, 3. predestination.*

forepart, *is.* ön kısım/taraf, ilk kademe/sınıf/aşama.

forepassed = forepast, *sf.* geçmiş, mazi. ***e.a.****- past, bygone.*

forepaw, *is.* ön pençe.

forepeak, *is. den.* ön ambar, gemi ambarının önü.

foreplay, *is.* (cinsel) ön uyarma : cinsel temasa hazırlık için şehvet uyandırıcı okşamalar.

forequarter, *is.* **1.** çeyrek gövde : koyun/sığır gövdesi yarısının kol, döş, boyun ve ön kaburgaları içine alan ön kısmı, **2.** ~**s** : bir hayvanın ön bacakları ve bunlara bağlı kısımlar, ön yarı gövde.

forerank, *is.* ön sıra, sıranın/safın/dizinin önü.

forereach, *f.* **1.** ~ **on/upon** : (öndeki gemiye) yetişmek, yetişip geçmek, **2.** üstün olmak, üstünlük kazanmak, geçmek, faik olmak, tefevvuk etmek, baskın çıkmak, geride bırakmak. ***e.a.****- 1. catch up with, 2. excel, outdo, surpass.*

forerun, *gl.f.* **-ran, -run, -running 1.** önde(n) koşmak, önde/başta gelmek, takaddüm etmek, **2.** muştulamak, müjdelemek, müjde vermek, **3.** sezinlemek, önceden haber vermek, geleceği sezmek/görmek, **4.** *esk.* (erken davranıp) önlemek, önüne geçmek, önce davranmak, **5.** *esk.* (yarışta) geçmek, (bir şeyde) üstünlük sağlamak. ***e.a.****- 1. precede, 2. prefigure, foreshadow, herald, 3. anticipate, foretell, 4. forestall, 5. outrun, outstrip.*

forerunner, *is.* **1.** ata, cet, öncel, selef, öncü. **the ~s of the scientists today** : bugünkü bilim adamlarının öncelleri, **2.** işaret, alâmet, delil, **3.** haberci, müjdeci, tellâl. ***e.a.****- 1. predecessor, ancestor, forebear, precursor, 2. omen, sign, symptom, portent, 3. herald, harbinger.*

foresaid, *sf. esk.* sözü geçen, mezkûr, evvelce/yukarıda zikredilen. ***e.a.****-aforesaid, aforementioned.*

foresail, *is. den.* ön yelken, ön direğin en alt yelkeni, trinketa yelkeni.

foresee, *f.* **-saw, -seen, -seeing 1.** önceden görmek/sezmek, ileriyi görmek, olacağı/geleceği keşfetmek. *We should have ~n this trouble months ago.* **2.** önceden bilmek/tahmin etmek. *Do you ~ any problems with the new system?* **3.** ~**ability** : önceden görülebilme/sezilebilme/tahmin edilebilme, **4.** ~**able** : önceden görülebilen/sezilebilen/tahmin edilebilen. *~able accident.* **5. in the ~able future** : (a) yakın gelecekte, pek yakında, kısa bir süre sonra. *We'll need some more money in the ~able future.* (b) (olumsuz cümlelerde) uzun (bir) süre (içinde), bir hayli zaman, uzun müddet. *The house certainly needs a new roof, but we can't afford one in the ~able future.* ***e.a.****-1&2. anticipate, predict, divine, discern, foreknow, apprehend, previse.*

foreseer, *is.* önceden/ilerisini gören/sezen kimse.

foreseeing, *sf.* **1.** öngörülü, ileriyi/uzağı/geleceği gören, basiretli, **2.** ~**ly** : öngörü ile, ileriyi/uzağı/geleceği görerek, basiretle.

foreshadow, *is.&gl.f.* **1.** önceden göstermek/belirtmek, olacağı önceden haber vermek, önceden tasarlamak, delil/alâmet/işaret olmak. *Present trends ~ future events.* **2.** alâmet, işaret, belirti, ön haberci, **3.** **~er** : önceden gösteren/belirten/haber veren. ***e.a.**- 1. prefigure, presage.*

foreshank, *is.* (koyun/sığır etinde) kol : hayvan ön bacağının dirsekten yukarı kısmı.

foresheet = headsheet, *is. den.* **1.** trinketa iskotası : ön yelkeni tutan halat, **2.** **~s** : kayığın ön tarafı.

foreshore, *is.* **1.** kıyı boyu/şeridi, su kıyısı ile ekili arazi arasında uzanan arazi şeridi, **2.** met esnasında suların örttüğü kıyı şeridi.

foreshorten, *gl.f.* **1.** (resimde üç boyutlu izlenimini verebilmek için) bazı boyutları kısaltmak, **2.** kısaltmak, büzmek, indirgemek. ***e.a.**- 2. abridge, reduce, contract.*

foreshow, *gl.f.* **-showed, -shown, -showing** önceden göstermek/bildirmek söylemek/haber vermek, geleceği göstermek. ***e.a.**-foretell, foreshadow.*

foreside, *is.* **1.** ön taraf, cephe, **2.** üst taraf, **3.** *ABD* kıyı şeridi, deniz kıyısı boyunca uzanan arazi şeridi.

foresight, *is.* **1.** sakıntı, önlem, ihtiyat, tedbir. **to have ~** : ihtiyatlı/tedbirli davranmak. **want of ~** : ihtiyatsızlık, tedbirsizlik, **2.** öngörü, sezgi, feraset, **3.** uzağı görme, ileriyi düşünme, **4.** sağgörü, basiret, **5.** (sürveyde) ilerideki bir noktanın açı ve elevasyonu, **6.** (silâhta) arpacık. **7.** **~ed = ~ful** : ihtiyatlı, müdebbir, öngörüşlü, sağgörü/basiret sahibi, ileriyi gören, **8.** **~edly** : ihtiyatla, müdebbirane, öngörüşle, sağgörü/basiret ile, ileriyi görerek, **9.** **~edness** : ihtiyatlılık, öngörüşlülük, sağgörü/basiret sahibi olma, ileriyi görme. ***e.a.**-1. prudence, 2&4. prevision, prescience, fore knowledge.*

foreskin, *is. anat.* sünnet derisi, gulfe. ***e.a.**- prepuce.*

forespeak, *gl.f.* **-spoke** (veya eski: **-spake**), **-spoken** (veya eski: **-spoke**), **-speaking** **1.** önceden konuşmak/söylemek, **2.** önceden haber vermek, kehanette bulunmak, **3.** önceden hak iddia etmek. ***e.a.**-2. predict, foretell.*

forespent, *sf. esk. bk.:* **forspent.**

forest, *is.&gl.f.* **1.** orman. *A large part of Africa is made up of thick ~.* **virgin ~** : balta girmemiş/bakir orman, **2.** ormandaki ağaç(lar). **to cut down a ~** : ormandaki ağaçları kesmek, **3.** (İngiliz yasalarına göre) hükümdara mahsus ağaçlıklı av sahası. *The deer ~ of Scotland.* **4.** çok sayıda/kalabalık şey. *When the teacher asked the boys an easy question, a ~ of hands shot up.* **5.** ağaçlandırmak, ormanlaştırmak, orman yetiştirmek, ormana çevirmek, orman hâline getirmek, **6.** **~less** : ormansız, **7.** **~like** : orman gibi. ***e.a.**- 1. grove, wood(s).*

forestage, *is. tiy.* ön sahne, sahne önüne : perde kapanınca sahnenin seyirciler tarafında kalan kısmı.

forestal = forestial, *sf.* orman+, ormana ait.

forestall, *gl.f.* **1.** önlemek, önce davranmak, erken davranıp engel olmak, önüne geçmek, önünü almak. *The mayor ~ed the riot by having the police ready.* **2.** önceden tedbir almak, olacağı önceden tahmin edip hazırlıklı bulunmak, **3.** *tic.* (yüksek fiyata satmak için) önceden mal satın almak, mal kapatmak, istif etmek. *bk.:* **engross**, **4.** karaborsacılık yapmak, **5.** (bir işi vaktinden önce yaparak) başkasının plânını alt üst etmek. *I meant to meet my friend at the station, but she ~ed me by arriving at an earlier train and coming to the house.* **6.** **~er** : aracı, istifçi, karaborsacı, **7.** **~ment = forestalment** : önleme, önce davranma, önceden tedbir alma/hazırlıklı bulunma. ***e.a.**-1. preclude, obviate, prevent, hinder, thwart, 2. anticipate.*

forestation, *is.* ormanlaştırma, ağaçlandırma, orman yetiştirme.

forestay, *is. den.* pruva ana istralyası.

forestaysail, *is. den.* iç yelken, geminin ön kısmının en içindeki yelken.

forested, *sf.* ormanlık, ağaçlık. ***e.a.**- wooded.*

forester, *is.* **1.** ormancı, orman uzmanı, **2.** orman memuru, **3.** *zool.* orman hayvanı, ormanda yaşayan hayvan, **4.** *zool.* boz kanguru *(Macropus canguru)*, **5.** *zool.* sarı, beyaz benekli siyah pervane *(Agaristidae).*

forest floor, *is.* orman toprağı : bitki artıklarıyla zenginleşmiş toprak.

forest fly, *is. zool.* at sineği *(Hippobosca equina).*

forest green, *is.* zeytin yeşili.

forestland, *is.* ormanlık arazi.

forest ranger, *is.* korucu, orman bekçisi.

forestry, *is.* **1.** ormancılık, orman yetiştirme/geliştirme ve bakım tekniği, **2.** ormanlık (arazi), orman.

forest tent caterpillar, *is. zool.* orman tırtılı *(Mala-cossoma disstria)* : turuncu renkli larvası orman ağaçlarının yapraklarını mahveden bir tür tırtıl.

foreswear/foresworn, *bk.:* **forswear/ forsworn.**

foretaste, *is.&f.* **-tasted, -tasting 1.** ön tat, önceden tadına varma, çeşni, örnek, önsezi, önceden tahmin. *The unusually warm spring day seemed like a ~ of summer. a ~ of happiness.* **2.** önceden tadına varmak, tadına/çeşnisine bakmak, (önceden) sezmek/tahmin etmek. ***e.a.-*** *1. anticipation.*

foretell, *f.* **-told, -telling 1.** önceden söylemek/haber vermek, kehanette bulunmak. *Who can ~ what will happen to the world in 1000 year's time? The megician foretold that the man would die.* **2.** *bk.:* **foreshadow**, **3. ~er** : önceden haber veren, kâhin. ***e.a.-*** *1. forecast, augur, predict, prophesy, prognosticate, 2. presage, forebode, foreshow.*

forethought, *is.* **1.** önlem, tedbir, ihtiyat. *If you had the ~ to bring your raincoat, you wouldn't have got wet in the storm.* **2.** ön düşünce, öngörü, sağgörü, basiret, uzağı görüş. *A little ~ will often prevent mistakes.* ***e.a.-*** *1. prudence, foresight, 2. anticipation, premeditation.*

forethoughtful, *sf.* **1.** önlemli, tedbirli, ihtiyatlı, **2.** ön düşünceli, öngörülü, sağgörülü, basiretli, uzağı görür, **3. ~ly** : önlemli/tedbirli bir şekilde, ihtiyatla; önceden düşünerek, öngörü ile, sağgörü ile, basiretle, uzağı görerek, **4. ~ness** : önlemli/tedbirli/ihtiyatlı davranış, öngörü, sağgörü, basiret, uzağı görüş. ***e.a.-*** ***1&2.*** *provident.*

foretime, *is.* geçmiş zaman, mazi. ***e.a.-*** *past.*

foretoken, *is.&gl.f.* **1.** ön belirti, emare, önişaret, delil, ön uyarı, **2.** *bk.:* **foreshadow** (1). ***e.a.-*** *1. forewarning, omen.*

foretooth, *is., ç.* **-teeth** ön diş. ***e.a.-*** *incisor.*

foretop, *is.* **1.** *den.* pruva çanaklığı, **2.** (at vb.) yele, **3.** perçem, saç lülesi.

fore-topgallant, *sf. den.* pruva babafingosu+. **~ mast** : pruva babafingo direği. **~ sail** : pruva babafingo yelkeni.

fore-topmast, *is. den.* pruva gabya çubuğu.

fore-topsail, *is. den.* pruva gabya yelkeni.

forever, *zf.&is.* **1.** sonsuzluğa dek, ebediyen, ilelebet. *I will remember her last words ~.* **2.** (sürekli zaman *continuous tense* ve istenmeyen şeyler için) biteviye, vira, mütemadiyen, bir düziye, aralıksız, durmadan, durup dinlenmeden, devamlı. *The little boy is ~ asking questions. The woman is ~ talking.* **3.** (ebediyet kadar) uzun zaman. *It took her ~ to find the answer.* **4. ~ and a day = for ever and ever** : sonsuzluğa dek, ilelebet, ebediyen, **5. ~ness** : sonsuzluk, ebediyet. ***e.a.-*** ***1&4.*** *eternally, everlastingly,* ***2.*** *continually, incessantly, always.*

forevermore = for evermore, *zf.* ebediyete kadar ilelebet, ebedî olarak.

forewarn, *gl.f.* **1.** önceden uyarmak, ikaz/ihtar etmek, haber vermek. **~ed is forearmed** : Önceden haber alan hazır olur. **2. ~er** : ön uyarıcı, önceden uyaran/ikaz eden kimse/şey. ***e.a.-*** *1. warn, caution, previse.*

forewent, *f. bk.:* **forego** *(geç.z.).*

forewing, *is.* (dört kanatlı böceklerde) ön kanat.

forewoman, *is., ç.* **-women 1.** başkadın, başkalfa kadın, kadın işçibaşı, **2.** kadın jüri başkanı. ***e.a.-*** *forelady.*

foreword, *is.* ön söz, mukaddeme. *bk.:* **afterword.** ***e.a.-****introduction, preface, preamble, prelude, prologue.*

foreworn, *sf. esk. bk.:* **forworn.**

foreyard, *is. den.* trinketa.

forfeit, *is.&sf.&gl.f.* **1.** ceza, cereme. **pay a ~** : ceza ödemek, cereme çekmek. *You'll have to pay a ~ if you violate the rules.* **2.** cezaya çarpılma, ceza ödeme, cereme çekme, **3.** işlenen suç/cürüm vb. sonucunda kaybedilen hak, hakkın sukutu, **4.** tutu, rehin : oyunda hata yapılınca ceza olarak alıkonulmak üzere ortaya konulan mal,

5. ceza olarak kaybetmek, işlediği bir hata/suç/cürüm veya ihmal karşılığında bir hakkını kaybetmek. *Violation of this contract makes him liable to ~ his deposit.* **6.** (ceza olarak) kaybedilmiş/tutulmuş/alıkonulmuş/müsader edilmiş, **7. ~ab-le** : ceza olarak kaybedilebilir, müsadere edilebilir, **8. ~er** : ceza olarak kaybeden. ***e.a.-*** *1. fine, penalty, 2. forfeiture.*

forfeiture, *is.* **1.** ceza olarak kaybetme, **2.** ceza olarak kaybedilen hak/mal, (ödenen) ceza. ***e.a.-*** *2. fine, penalty.*

forfend = forefend, *gl.f.* **1.** savunmak, korumak, esirgemek, müdafaa/muhafaza etmek, güvence sağlamak, emniyete almak, **2.** *esk.* önlemek, savuşturmak, defetmek, menetmek. ***e.a.-*** *1. defend, secure, protect, preserve, 2. prevent, avert, forbid, prohibit.*

forficate, *sf.* uzun çatallı, makas şeklinde (kuş kuyruğu).

forgat, *f. esk. bk.:* **forget** *(geç.z.).*

forgather = foregather, *gs.f.* **1.** toplanmak, bir araya gelmek, içtima etmek, **2.** rastlamak, rastgelmek, tesadüf etmek, tesadüfen karşılaşmak, **3.** ahbap olmak, sohbet etmek. ***e.a.-*** *1. convene, assemble, 2. encounter, meet, 3. associate, fraternize.*

forgave, *f. bk.:* **forgive** *(geç.z.).*

forge, *is.&f.* **forged, forging 1.** demirci ocağı. *The blacksmith took the white-hot horseshoe out of the ~.* **2.** demirhane, demirci dükkânı, demir imalâthanesi, **3.** demiri (ocakta kızdırıp) dövmek, (döverek) işlemek/şekil vermek, demirhanede çalışmak, demircilik yapmak, **4.** şekillendirmek, şekil vermek, kurmak, tesis etmek. *They ~d a strong and lasting friendship.* **5.** (hikâye, yalan vb.) uydurmak, **6.** (imzayı, el yazısını vb.) taklit etmek, sahtekârlık yapmak. **a ~d passport** : sahte pasaport. *He got the money dishonestly, by forging his brother's signature on a cheque.* **7.** kalpazanlık yapmak, **8.** *gen.* **~ ahead** : (ağır/devamlı/kararlı bir şekilde) ilerlemek, ilerleme kaydetmek. **to ~ ahead with one's work** : işinde gittikçe ilerlemek. *He didn't do very well when he first went to school, but he's ~d ahead in the last 2 years.* **9.** hamle/atılım yapmak, (anîde/birdenbire) ilerlemek, ileri geçmek, (at yarışında vb.) ileri atılmak, başa geçmek. *He ~d into the lead as they came round the last bend before the end of the race.* **10. forgeable** : (a) (demir vb.) dövülebilir, (b) (imza vb.) taklit edilebilir. ***e.a.-*** *2. smithy, 5. fabricate, 6. imitate, simulate, falsify, 7. counterfeit.*

forged, *sf.* **1.** (demir vb.) dövülmüş, dövme, **2.** (imza, belge vb.) sahte, taklit, kalp.

forger, *is.* **1.** demirci, demirdöven, **2.** sahtekâr, kalpazan, **3.** yalancı, uydurmacı, uydurma şeyler anlatan.

forgery, *is., ç.* **-ries 1.** sahtekârlık, sahte imza etme, imza taklit etme. *He was sent to jail for ~.* **2.** kalpazanlık, düzmecilik, taklitçilik, hileli benzeticilik, **3.** sahte (yapıt, imza, belge vb.), kalp, düzme, taklit. *When he bought the picture he was told it was a Rubens, but he later found out that it was a ~.*

forget, *f.* **forgot** (veya eski **forgat**), **forgotten** (veya **forgot**), **forgetting 1.** unutmak, hatırlayamamak, hatırından çıkmak. *I'm sorry, I've forgotten your name.* **I quite forgot** : Tamamıyla unuttum (büsbütün hatırımdan çıktı). *I shall never ~ what he did.* **And don't you ~ it!** Bunu sakın unutma/unutayım deme! Aklından çıkarma! Kulağında küpe olsun! **never to be forgotten** : unutulmaz, **2.** ihmal etmek. *He forgot his old friends when he became rich.* **3. ~ oneself** : (a) itidalini kaybetmek, çileden çıkmak. *The little girl annoyed him so much that he forgot himself and hit her.* (b) kendini düşünmemek, bencil davranmamak, cömert/âlicenap davranmak. *He works so hard for others that he ~s himself.* (c) kendinden geçmek, düşünceye dalmak, **4. ~ about** : büsbütün/tamamıyla unutmak, olmamış/yok farz etmek. **I forgot all about it** : Onu tamamıyla unuttum. **~ about it** : Onu unut (yok/olmamış say). **He seemed willing to ~ about the whole business** : Bu işi olmamış saymaya istekli/mütemayil görünüyordu, **5. never to-be-forgotten** : (asla) unutulmaz, **6. not forgetting** : ...de unutmamalı, ...bile/dahi, keza, bir de... **On the first floor there's a library and a drawing room, not forgetting the music room** : Birinci katta kütüphane, resimhane ve bir de müzik salonu var. **7. ~table** : unutulabilir, **8. ~ter** : unutan. ***e.a.-*** *2. neglect, omit.* ***k.a.-*** *1. remember, recollect, recall, reminisce.*

forgetful, *sf.* **1.** unutkan. *a ~ person. He is very ~.* **How ~ of me!** Amma da unutkanım ha! **2.** *gen.* **~ of** : savsak, ihmalci, ihmalkâr, dikkatsiz. **to be ~ of others** : başkalarını ihmal etmek. **He's ~ of his duty** : Görevini ihmal ediyor. **~ of danger** : tehlikeden habersiz, tehlikeye aldırış etmeyen, **3.** *esk.* unutturucu, unutturan, **4.** **~ly** : unutkanlıkla, **5.** **~ness** : unutkanlık. ***e.a.-1.*** *absent-minded, 2. heedless, neglectful, negligent, careless, inattentive, unmindful.*

forgetive, *sf. esk. bk.:* **inventive.**

forget-me-not, *is. bot.* **1.** unutmabeni *(Myosotis palustris)* : dostluk ve bağlılık simgesi sayılan açık mavi küçük çiçekler açan bir bitki, **2.** *Myosotis* türünden buna benzer bitkiler.

forging, *is.* **1.** demir dövme, **2.** dövme demir (parça), **3.** demircilik.

forgive, *f.* **-gave, -giving 1.** affetmek, hoş görmek. **to ~ s.o. (for) sth.** : bir kimsenin bir kusurunu affetmek. **to ~ s.o. for doing...** : bir kimsenin yaptığını affetmek. **You must ~ him for his rudeness** : Kabalığını affedin. **~ me, but...** : Affedersiniz, fakat..., **2.** bağışlamak. *~ a debt.* **3.** mazur görmek, kin/garez beslememek. *~ an insult.* **4.** **forgivable** : affedilebilir, bağışlanabilir, mazur görülebilir, **5.** **forgiver** : affeden, bağışlayan, mazur gören. ***e.a.-1.*** *absolve, pardon, 2. remit, 3. excuse.* ***k.a.- 1&3.*** *blame.*

forgiveness, *is.* **1.** af(fetme), bağışlama, mağfiret, **2.** affedilme, bağışlanma, **3.** affetme eğilimi.

forgiving, *sf.* **1.** affeden, bağışlayan, **2.** merhametli, **3.** müsamahalı, kin beslemez, **4.** **~ly** : affederek, bağışlayarak, merhamet/müsamaha ile, kin beslemeksizin, **5.** **~ness** : affetme, bağışlama, merhametlilik, müsamahakârlık.

forgo, *gl.f.* **forwent, forgone, forgoing 1.** vazgeçmek, sarfınazar etmek, -den kendini mahrum etmek, feragat etmek, el çekmek. *I decided to ~ the new car.* **2.** *esk.* ihmal etmek, görmemezlikten gelmek, **3.** *esk.* terk etmek, bırakmak. **forego** *ş.d.y.* **4.** **~er** : vazgeçen, feragat/sarfınazar eden kimse. ***e.a.-1.*** *abstain, refrain, renounce, relinquish, resign, give up, 2. neglect, overlook, 3. quit, leave.*

forgot, *f. bk.:* **forget** *(geç.z.&sf.f.).*

forgotten, *f. bk.:* **forget** *(sf.f.).*

forint, *is.* forint, Macar lirası, 1 ~ = 100 filler.

forjudge, *gl.f.* **-judged, -judging** *huk.* **1.** (mahkeme kararıyla) el koymak/elinden almak/mahrum etmek/ihraç etmek/çıkarmak/sürmek, **2.** **~ment** : el koyma, müsadere, elinden alma, mahrum etme.

fork, *is.&f.* **1.** çatal. **a table ~** : yemek çatalı, **2.** *bk.:* **tuning fork**, **3.** çatallaşma(k), çatallara/dallara ayrılma(k), **4.** kavşak, ayrım, (yolun/nehrin) çatallaştığı nokta. *They parted at the ~ of the road.* **5.** (nehir, yol) kol, **6.** *ABD* nehrin ana kolu, **7.** çatallı bel, **8.** seçenek, seçilebilecek iki yoldan biri, **9.** *esk.* ok başı, **10.** çatal kullanmak, çatal batırmak, çatal ile tutmak/delmek. **He ~ed the food into his mouth**: Yemeği çatalla (tutup) ağzına götürdü. **11.** çatallı bel ile deşmek/eşmek/bellemek/kaldırmak. *I shall have to ~ over the soil in the garden. to ~ hay.* **12.** (satrançta) bir taşla rakibin iki taşını birden tehdit etmek, **13.** (yol ayrımında sağa/sola) sapmak. *We ~ed right on leaving the village. ~ left for Oxford.* **14.** **~ over/out/up** *k.d.* teslim/tevdi etmek, ödemek, (para) vermek. *I had to ~ out $12,000 for that new car of mine.* ***e.a.- 4.*** *confluence, 9. alternative, choice, 14. deliver, pay, contribute, hand over.*

forked, *sf.* **1.** çatallı. **three-~** : üç çatallı. *Snakes have ~ tongues.* **2.** çatal şeklinde, kollara ayrılan. *a ~ road.* **3.** zikzaklı. *~ lightning.* **4.** ikiyüzlü, dönek, samimiyetsiz, **5.** **~ tongue** : ikiyüzlülük, döneklik, yalan, hile, sahtekârlık. *to speak with a ~ tongue.* **6.** **~ly**: (a) çatal çatal, çatallı biçimde, (b) ikiyüzlülükle, yalan/hile ile, **7.** **~ness** : (a) çatallılık, kollara ayrılma, (b) ikiyüzlülük, döneklik, sahtekârlık. ***e.a.- 5.*** *flasehood, duplicity, deceit.*

forkful, *sf.* bir çatallık, çatal dolusu. *a ~ of rice.*

forkless, *sf.* çatalsız.

forklift, *is.&f.* **1.** **forklift truck = fork truck** *d.d.* çatal kaldıraç, çatal kaldıraçlı kamyon (ile kaldırmak/istif etmek/taşımak).

forklike, *sf.* çatal gibi, çatala benzer.

fork-lunch = fork-supper, *is.* (soğuk) büfe yemeği.

forktail = fork-tailed, *sf.&is.* **1.** çatal kuyruklu (hayvan : balık, kuş vb.), **2.** kılıç balığı, **3.** çaylak, atmaca vb.

forky, *sf.* **forkier, forkiest** **1.** çatal(lı). *a ~ beard.* **2.** **forkiness** : çatallılık. ***e.a.*- *1. forked.***

forlorn, *sf.* **1.** kasvetli, sıkıntılı, hazin, ıssız, tenha, sefil. *~ look/appearance.* **2.** terk edilmiş, metruk, kimsesiz, sahipsiz. *A row of ~ old buildings down by the port. A ~ little dog.* **3.** umutsuz, üzgün, meyus. *He looked very ~. A ~ attempt.* **4.** yoksun, mahrum, **5.** **~ of hope** : (a) boş ümit. *It's a ~ hope.* (b) umutsuz/tehlikeli/beyhude girişim/teşebbüs, (c) *esk.* fedai/serdengeçti alayı, **6.** **~ly** : kasvetli/sıkıntılı/üzgün bir şekilde; umutsuzca, kimsesizce, ıssız/tenha bir hâlde, **7.** **~ness** : kasvet, sıkıntı; ıssızlık, tenhalık, kimsesizlik, umutsuzluk, üzgünlük, yeis. ***e.a.*-** *1. desolate, dreary, dismal, wretched, miserable, 2. abandoned, deserted, alone, lonely, lonesome, forsaken, 3. hopeless, desperate, despairing, dejected, cheerless, unhappy, 4. bereft, destitute, deprived.* ***k.a.*- *1&3.*** *happy, cheerful, elated, hopeful*

form^1, *is.* **1.** şekil, tarz, nevi. *A new ~ of government. A different ~ of life. Various ~s of energy.* **in the ~ of** : şeklinde. **medicine in the ~ of tablets** (= **in tablet ~**) : tablet şeklinde ilâç, **2.** biçim, suret, şekil. *I saw a ~ in the fog.* **3.** beden, vücut, endam, **4.** (terzilerin prova için kullandıkları) model, **5.** kalıp. *a mould is a~.* **6.** hâl. *Water appears also in the ~s of ice, snow and steam.* **7.** yol, yöntem, **8.** (sanat) üslûp, tertip. *to use traditional ~s. The effect of a work of litterature, art or music comes from its ~ as well as its content.* **9.** *zool.* sınıf, cins, **10.** tarz, düzen(leme), sıra, diziliş. *Your ideas are not in proper ~.* **11.** *fel.* biçim : özdek ve içeriğin karşıtı; "Ne" olana karşıt olarak "Nasıl" olan, **12.** *man.* biçim : terimler ve önermeler arasındaki bağlantı. Biçim bakımından önerme olumlu ya da olumsuz, tümel ya da tikeldir, **13.** usul, erkân. **in due ~** : usulü dairesinde, **14.** âdet, töre, teamül. **as a matter of ~ = for ~'s sake** : âdet yerini bulsun diye. **What's the ~ ?** Töre/âdet/teamül nedir? **15.** fiş, formüler. **application ~** : müracaat fişi. **fill in/fill up/fill out an application ~** : müracaat fişi doldurmak, **16.** örnek belge, **17.** gelenek, an'ane. *Shaking hands is a ~.* **18.** (çok defa anlamsız) formalite, merasim. **as a matter of ~** : formalite icabı, âdet/formalite yerini bulsun diye, **19.** yöntem, usul, **20.** görgü, adabımuaşeret. **good/bad ~** : kibar/uygunsuz davranış. **It's a bad ~ (= not a good ~)** : Bu ayıptır, yapılmaz. *Such behavior is very bad ~.* **21.** bedensel/zihnî durum/şekil, yetenek, form, kıvam. **in good ~ :** iyi hâlde, kıvamında, keyfi yerinde. **be in good ~** : tam kıvamında/formunda olmak. **out of ~** : keyifsiz, biçimsiz, (spor) formunda olmayan, **22.** *gr.* (a) *bk.:* **linguistic form**, (b) biçim : bir kelimenin aldığı değişik şekillerden her biri. Örneğin **talk** kelimesinin biçimleri **talks, talked, talking**' dir. *My and mine are possessive ~s of "I".* **23.** (bina inşaatında) iskele, kalıp, kasnak, **24.** *Brit.* (ortaokulda) sınıf. **first ~** : orta bir(inci sınıf), **25.** *ABD* (özel okullarda) sınıf. **the ~ room** : dershane, sınıf. *Children who have just started school go into first ~, the oldest children are in the 6th ~.* **26.** *Brit.* peyke, (arkalıksız) sıra, **27.** *basım* forma, kasnak. **lock up the ~** : kasnağı sıkmak. **28.** *Brit.- argo* sabıka. *A man who's got a ~ finds it difficult to get a job.* ***e.a.*- *1&2.*** *configuration, mold, appearance, cast, cut, figure, shape, outline,* ***5.*** *model, pattern, jig,* ***9.*** *sort, kind, order, type,* ***11.*** *essence,* ***13.*** *convention,* ***18.*** *ceremony, ritual, formality,* ***19.*** *system, mode, practice, formula,* ***24&25.*** *grade, class,* ***26.*** *bench.*

form^2, *f.* **1.** şekillen(dir)mek, şekil/biçim vermek/almak, biçimlen(dir)mek. *School helps to ~ a child's character.* **2.** oluş(tur)mak, teşkil/teşekkül etmek. *Steam ~s when the water boils. The ministers who ~ the government. An idea ~ed in his mind.* **3.** düzenlemek, tertiplemek, tertip etmek, **4.** yapmak, kurmak. *The Prime Minister ~ed his cabinet.* **to ~ a correct sentence** : doğru cümle kurmak, **5.** çıkmak, zuhur etmek, **6.** hasıl etmek/olmak, husule gelmek/getirmek, peyda olmak/etmek, etmek, edinmek. **to ~ an opinion** : fikir edinmek, **7.** *gr.* türetmek, **8.** *As.* diz(il)mek, saf olmak/teşkil etmek. **to ~ fours** : dörder olmak. **to ~ lines** : sıra olmak, sıraya girmek. **to ~ a queue** : kuyruk olmak, **9.** edinmek. **~ a habit** : âdet edinmek. *~ good habits.* **10.** **~ up** : (a) sıralanmak, sıraya girmek/dizilmek. ~

up behind your teacher. (b) oluşturmak, teşkil etmek, meydana getirmek. **to ~ up a square** : kare oluşturmak, **11.** **~able** : şekillendirilebilir, şekil/biçim verilebilir. ***e.a.-*** *1. shape, 2. compose, constitute, 3. arrange, organize.*

-form, *son ek* "biçiminde, biçimli, şeklinde, şekilli". *ör.: cruciform.*

formal, *sf.&is.* **1.** töresel, geleneksel, an'anevî, usule/teamüle/âdetlere uygun. *~ dress. a ~ dinner party.* **2.** resmî. **~ call** : resmî ziyaret. **~ authorization** : resmî izin/yetki. *A written contract is a ~ agreement to do something.* **3.** ciddî, kurallara/tüzelere bağlı, resmî ve soğuk tavırlı, merasime/teşrifata meraklı. *The judge always had a ~ manner in court. He's very ~ with everybody; he never joins in a laugh.* **4.** biçimsel, şeklî, (belirli/düzgün) şekilli, tertipli, muntazam. *The bushes were cut into ~ shapes of birds.* **a ~ garden** : muntazam (şekilli) bahçe, **5.** şeklen, (dış) görünüşte, zahirî, dış. **the ~ structure of a poem** : bir şiirin dış yapısı. **a ~ likeness** : şeklen/dış/zahirî benzerlik, **6.** akademik, okulda kazanılan. **~ education** : akademik öğretim/öğrenim. *He had little ~ education.* **7.** *fel.* biçimsel, **8.** *man. bk.:* **formal logic**, **9.** *mat.* (a) (a) mantıkî (ispat), (b) kanıtlanmış, baştan başa doğru (hesap), **10.** *gr.* biçimsel, kurallara uygun, şekle bağlı : anlama karşıt olarak dilin ses bilimsel, biçim bilimsel söz dizimi yönüne ilişkin olan, **11.** resmî balo/ziyafet vb.: tuvalet/gece elbisesi giyimi mecburî olan toplantı, **12.** tuvalet, gece elbisesi, **13.** *k.d.* resmî giyimli (kimse), **14.** *kim. bk.:* **methylal**, **15.** **~ness** *bk.:* **formality**. ***e.a.-1.*** *conventional, 2. official, 3. stiff, ceremonious, prim, punctilious, 6. academic, 12. evening dress.*

formaldehyde, *is. kim.* formaldehit, HCHO: renksiz, suda eriyen, boğucu kokulu zehirli gaz. Eriyiği mikrop öldürmede, reçine ve plâstik yapımında kullanılır. *bk.:* **formalin.**

formalin = formol, *is. kim.* formalin, formol : formaldehitin %40 oranında sudaki eriyiği, berrak, renksiz sıvı.

formalise/formalisation/formaliser, *Brit. bk.:* **formalize/formalization/formalizer.**

formalism, *is.* biçimcilik : özü, içeriği yeterince önemsemeden salt biçim üzerinde duran, biçime ağırlık veren görüş.

formalist, *is.* **1.** biçimci, şekilci, formaliteci, merasimperest, **2.** **~ic** : biçimci+, **3.** **~ically** : biçimcilikle.

formality, *is., ç.* **-ties** **1.** resmîlik, resmiyet, geleneklere/kurallara/törelere/tüzelere sıkı sıkıya bağlılık, *Visitors at the court of a king are received with ~.* **2.** biçimcilik, şekilcilik, **3.** merasim(perverlik), **4.** yöntem, usul, âdet. **as a mere ~** : âdet yerini bulsun diye, **5.** formalite : yasalara/yönetmeliklere göre yapılan (resmî) işlem(ler). *There are a few formalities to be gone through before you enter a foreign country.* **6.** kırtasiyecilik, sırf âdet yerini bulsun diye yapılan çok defa lüzumsuz/uzun/anlamsız işler.

formalize, *f.* **-ized, -izing** **1.** resmîleş(tir)mek, resmî hüviyet vermek/almak, resmî/teklifli olmak, **2.** (usullere/kurallara/yasalara uygun) şekil vermek. *The agreement must be ~d before it can have the force of law.* **3.** şekillendirmek, şekil/biçim vermek, **4.** **formalization** : resmîleş(tir)me, şekillendirme, şekil/biçim verme, **5.** **formalizer** : resmîleştiren, şekil/biçim veren.

formal logic, *is.* biçimsel mantık, genel/surî mantık : düşünmenin içerik bakımdan doğruluğunu değil, biçimsel doğruluğunu inceleyen mantık dalı.

formally, *zf.* **1.** resmen, resmî olarak, resmî bir şekilde, usulen, usul/formalite icabı. **to be ~ dressed** : resmî giyinmek, **2.** şeklen, şekil/biçim bakımından, şekil itibarıyla.

formant, *is. sf.bl.* biçimlendirici : karmaşık sesin yeğinliğinin en üst noktaya ulaştığı frekans.

format, *is.* **1.** düzen, biçim, kitabın genel düzeni, forma. *bk.:* **duodecimo, folio, octavo, quarto**, **2.** yapılış, kuruluş, düzen, tertip, diziliş, sunuş tarzı. *a complicated ~. the ~ of a legislative program/TV show, etc.* **3.** *bil.* biçim : yazı ve simgelerin bilgisayara verilmeye elverişli düzeni.

formate, *is. kim.* formik asitin tuzu/esteri.

formation, *is.* **1.** düzen, düzenle(n)me, şekil/biçim verme/alma, **2.** oluşum, yapı, oluş, teşekkül. *School life has a great influence on the ~ of a child's character.* **3.** dizi, tertip, **4.** *As.* düzgün diziliş tarzı. *The soldiers were drawn up in battle ~.* **5.** şekil, biçim, görünüş. *There are* *several kinds of cloud ~s. There was an interesting ~ of ice crystals on the windows.* **6.** *jeol.* oluşum : aynı cins kaya veya minerallerden ibaret tabakalar, **7. ~al** : biçimsel, oluşumsal.

formative, *sf.&is.* **1.** biçimlendiren, şekillendiren, biçim /şekil veren, oluşturan, geliştiren. *Home and school are the chief ~ influences in a child's life.* **2.** oluşma+, gelişme+, oluşumsal, gelişimsel, oluşma/gelişme/teşekkül ile ilgili. **a child's ~ years** : bir çocuğun gelişme yılları, **3.** *biy.* (a) üretken, üreyebilen, gelişebilen, göze bölünmesiyle yeni göze/doku meydana getirebilen. ~ *tissue.* (b) doku/organ vb. teşekkülü ile ilgili, **4.** *gr.* (a) oluşturucu : eksel, takısal, (ön/son) eke ait, (b) ek, takı, ön ek/son ek gibi bir kelimeden başka kelime üreten birim. **loudness** kelimesindeki **-ness** gibi, **5. ~ly** : biçimlendirerek, oluşturarak, geliştirerek, **6. ~ness** : biçimlendirme, oluşturuculuk, geliştiricilik.

form class, *is. gr.* eş türler sınıfı : dil bilgisi bakımından aynı görev ve özellikleri taşıyan kelimelerden oluşan sınıf : isim, sıfat, fiil, zarf vb.

form criticism, *is.* biçim eleştiri : (özellikle İncil'e ait yazıların) kaynak ve tarihî değerlerini çağdaşları olan edebî şekiller (şiir, mesel, deyim vb.) ile karşılaştırarak saptama/eleştirme yöntemi.

form drag, *is. fiz.* biçimsel sürtünme : bir sıvının içinde hareket eden cisme gösterdiği sürtünme direncinin o cismin şekline göre değişen bileşeni.

former, *is.&sf.* **1.** biçimlendiren, şekillendiren, şekil/biçim veren (şey/kimse), **2.** önceki, evvelki, önce gelen/adı geçen, ilk(i). **The ~ method seems better** : Evvelki yöntem daha iyiye benziyor. *Your ~ suggestion is not practical.* **2.** geçmiş, eski. ~ **times** : geçmiş zaman, eski günler. *In ~ times people lived in caves.* **3.** eski, sabık. *Mr. Churchill, the ~ Prime Minister of Britain. Name a ~ President of the U.S.* **4. the ~** : ilki, önceki, evvelki. *Of the two ideas I prefer the ~.* ***e.a.- 2.*** *earlier, prior,* ***2.*** *past, ancient,* ***3.*** *ex-, past,* ***4.*** *foregoing, antecedent.* ***k.a.- 4.*** *the latter.*

formerly, *zf.* **1.** eskiden, öncelcri, vaktiyle, eski zamanlarda. *This famous painting was ~ owned privately, but now it belongs to the national museum.* **2.** *esk.* hemen, şimdi, biraz evvel. ***e.a.- 1.*** *previously,* ***2.*** *just now.*

formfitting, *sf.* sımsıkı (bedene oturan). *a ~ blouse.* ***e.a.-*** *close-fitting.*

form genus, *is. biy.* biçim tür : biçimleri benzeyen türleri kapsayan yapay bir sınıf.

formic, *sf.* **1.** karınca+, **2.** *kim.* formik asitten türeyen, **3. ~ acid** : formik asit, karınca asidi, HCOOH : karıncalarda ve birçok bitkide bulunan renksiz, keskin kokulu, deriyi tahriş edici asit. Boyacılıkta, debbağlıkta (büzücü olarak) kullanılır.

Formica , *is.* formika.

formicarium, *is., ç.* **-caria** *bk.:* **formicary.**

formicary, *is., ç.* **-caries** karınca yuvası.

formicate, *v.i.* **-cated, -cating 1.** (karınca gibi) üşüşmek, yığılmak, kümelenmek, toplanmak, **2.** karıncalanmak.

formication, *is. patol.* karıncalanma.

formidable, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşetli. **a ~ voice/adversary. 2.** yıldırıcı, ürkütücü, **3.** hayret/dehşet verici, korku ile karışık hayranlık uyandırıcı, **4.** heybetli, üstün, büyük, **5.** çok güçlü/kuvvetli, çetin, yenilmesi güç. *The soldiers had to fight a ~ enemy.* **6.** çok zor/müşkül. *a ~ undertaking. The examination paper contained several ~ questions.* **7. ~ness = formidability** : korkunçluk, dehşet, heybetlilik, üstünlük, çetinlik, güçlük, **8. formidably** : korkunç/müthiş bir şekilde, dehşetle. ***e.a.- 1.*** *frightening, dreadful, fearful, threatening, menacing,* ***2.*** *intimidating,* ***4.*** *great, superior, exceptional,* ***5.*** *forceful, powerful,* ***6.*** *extremely difficult.*

formless, *sf.* **1.** biçimsiz, şekilsiz, **2. ~ly** : biçimsizce, şekilsizce, biçimsiz bir hâlde, **3. ~ness** : biçimsizlik, şekilsizlik. ***e.a.- 1.*** *shapeless.*

form letter, *is.* beylik/basmakalıp mektup : sadece adları eklenerek birçok kimseye gönderilen basılmış veya çoğaltılmış mektup.

formol, *is. kim. bk.:* **formalin.**

Formosa, *is.* Formoza, Taywan'ın eski adı. ***e.a.-*** *Taiwan.*

formula, *sf.&is., ç.* **-las, -lae 1.** formül, düstur, **2.** kural, usul, kaide, **3.** *mat. kim.* ilinti, formül. *Someone has stolen the secret ~ for the liquid that fires our new spaceship. The chemical ~ for water is H_2O.* **4.** reçete, tertip. *a ~ for making soup.* **5.** bebek maması : bebeği besleyici gıdalarla süt karışımı, **6.** resmî deyim : resmî evrakta, dinî törenlerde olduğu gibi tekrarlanan değişmez kelimeler/deyimler, **7.** basmakalıp söz. *"How do you do?" is a ~ for greeting.* **8.** çözüm yolu, çıkar yol, hâl çaresi. *The government is trying to find a ~ to stop inflation.* **9. formulaic** *d.d.* formüle uygun (olarak yapılmış/hazırlanmış/icra edilmiş), formüllerden oluşan, formülü oluşturan, **10. formulaically** : formüle uygun olarak, formülle. ***e.a.-4.*** *recipe, prescription.*

formularisation/formularization, *bk.:* **formulation.**

formularise/formularize, *bk.:* **formulate.**

formulariser/formularizer, *bk.:* **formulator.**

formulary, *sf.&is., ç.* **-laries 1.** formüler, formül kitabı/dergisi, **2.** formül : aynen tekrarlanan basmakalıp söz/deyim, **3.** *ecz.* kodeks, **4.** (kilise) ayin kitabı, **5.** formül şeklinde, **6.** formül+, formülle ilgili.

formulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** formülleştirmek, formül ile/formül şeklinde ifade etmek, kesin/açık/sistemli/özlü şekilde anlatmak. *Our ideas of fair treatment for all Canadians are ~d in a Bill of Rights.* **2.** (yöntem, sistem vb.) kurmak, yaratmak, geliştirmek, biçimlendirmek, **3.** formül hâline çevirmek/koymak, **4. formulation**: formülleştirme, formülle ifade etme, **5. formulator** : formülleştiren, formül şeklinde ifade eden. ***e.a.- 1-3.*** *formularise, formularize, formulise, formulize, 4. formularisation, formularization, formulisation, formulization, 5. 'formulariser, formularizer, formuliser, formulizer.*

formulisation/formulization, *bk.:* **formulation.**

formulise/formulize, *bk.:* **formulate.**

formuliser/formulizer, *bk.:* **formulator.**

formulism, *is.* **1.** formülcülük, formüllere bağlılık, **2.** formüller sistemi.

formulist, *sf.* **1.** formülcü, **2. ~ic** : formülcü+.

formyl group = formyl radical, *kim.* formil kökü : formik asittet türeyen tek valanslı O-CH- grubu.

Fornax, *is.* Fırın burcu.

fornical, *sf. anat.* kıvrımlı, kıvrık, kavisli, kubbeli.

fornicate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1. fornicated** *d.d. biy.* yaylı, kavisli, kubbeli, **2.** zina etmek, evlilik dışı cinsel ilişkide bulunmak.

fornication, *is.* **1.** zina, evlilik dışı cinsel ilişki, **2.** (İncil'e göre) (a) zina, (b) putperestlik. ***e.a.-*** *2. (a) adultery, (b) idolatry.*

fornicator, *is.* **1.** zani, zina işleyen, evlilik dışı cinsel ilişki kuran, **2. ~y** : zina ile/zanilerle ilgili.

fornix, *is., ç.* **-nices** *anat.* kıvrım, kavis, kubbe (beyinde görülen şekiller).

forsake, *gl.f.* **-sook, -saken, -saking 1.** terk etmek, yüzüstü bırakmak, terk edip gitmek, yalnız/kimsesiz bırakmak. *He forsook the theater for politics.* **2.** vazgeçmek, feragat etmek, fariğ olmak, reddetmek, ilişiğini kesmek. *to ~ a bad habit.* **3. forsaker** : terk eden, yüzüstü bırakan, vazgeçen, feragat eden kimse. ***e.a.-1.*** *desert, abandon, 2. renounce, give up, forswear, forgo, relinquish.*

forsaken, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **forsake** (p), **2.** terk edilmiş, metrûk, kimsesiz, yalnız, ıssız. *The little village had a ~ look. An old, ~ farmhouse.* **3. ~ly** : terk edilmişçesine, kimsesiz/yalnız/ıssız bir şekilde, **4. ~ness** : terk edilme, kimsesizlik, yalnızlık, ıssızlık. ***e.a.-2.*** *deserted, abandoned, forlorn, desolate.*

forsook, *f. bk.:* **forsake** *(geç.z.).*

forsooth, *zf. esk.* gerçekten, hakikaten, filhakika, elbette, sahiden (alay, istihza, şüphe, küçümseme ifade eder). ***e.a.-*** *indeed, certainly, in fact, in truth.*

forspent = forespent, *sf. esk.* bitkin, yorgun, bezgin. ***e.a.-*** *exhausted, worn-out, tired out.*

forsterite, *is. min.* forsterit : Mg_2SiO_4.

forswear, *f.* **-swore, -sworn, -swearing 1.** tövbe etmek, yeminle terk etmek, bırakmak için yemin etmek. *to ~ a bad habit.* **2.** yeminle ret/

inkâr etmek. *to ~ a debt.* **3.** yalan yere yemin etmek, yeminle verdiği sözde durmamak. **~ oneself** : yalan yere yemin etmek. ***e.a.-1.*** *abjure, 2. reject, renounce, 3. perjure.*

forsworn, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **forswear** *(sf.f.),* **2.** yalan yere yemin eden, **3. ~ness** : yalan yere yemin etme. ***e.a.-*** *2. perjured.*

forsythia, *is. bot.* sarı çan çiçeği *(Forsythia)* : zeytingillerden Çin menşeli ve baharda yapraktan önce parlak sarı çan biçiminde çiçekler açan bir bitki.

fort, *is.* **1.** kale, tabya, istihkâm, müstahkem mevki, **2.** *ABD* devamlı askerî karargâh, **3.** (K Amerika) ticaret merkezi : kürk ticareti yapılan eski çağlarda bu merkezler tahkim edilirdi. *Winnipeg is built on the site of Fort Garry, an old Hudson's Bay Company post.* **4. hold the ~** *bk.:* **hold**^{1} (53). ***e.a.-*** *1. forteress, fortification, castle, citadel.*

fort. = **1.** fortification, **2.** fortified.

fortalice, *is.* **1.** küçük kale, istihkâm, dış tahkimat, **2.** *esk. bk.:* **forteress.**

forte, *is.&sf.&zf.* **1.** bir kimsenin güçlü yanı, asıl hüneri, **2.** kılıç namlusunun kabzasından ortasına kadar olan kuvvetli kısmı. *bk.:* **foible, 3.** *müz.* (a) kuvvetli, (b) kuvvetli pasaj, (c) kuvvetle, **4. ~-piano** : kuvvetli ve (hemen arkasından) hafif. ***e.a.-*** *3. (a) loud, (c) loudly.*

forth, *zf.&e.* **1.** ileri(ye), öte(ye). **go ~** : (dışarıya/ileriye) çıkmak. **set ~** : yola koyulmak. **stretch ~ one's hand** : elini (ileri) uzatmak, **2.** (zaman/sıra/dizi vb.) -den sonra/itibaren/böyle. **from that day ~** : o günden itibaren/sonra. **from this time ~** : bundan böyle/sonra, **3.** (gizli yerden/âtıl durumdan) dışarıya, açığa, göz önüne, **4.** (bir yerden/ülkeden) uzağa, yabancı ülkeye. *to journey ~.* **5. back and ~** : ileri geri. **go back and ~ (between...)** : (...arasında) mekik dokumak, gidip gelmek, **6. bring ~** : doğurmak, meydana getirmek, hasıl etmek, **7. and so ~** : ve benzeri, vesaire, ilâahiri. **and so on and so ~** : vesaire vesaire, **8. hold ~** *bk.:* **hold**^{1} (38), **9.** *esk.* -den uzak/öte. ***e.a.-1.*** *forward, 2. onward, 3. out, 4. away, abroad, 9. out of, forth from.*

forthcoming, *sf.&is.* **1.** gelecek, (zamanca) yakın, (meydana) çıkacak, zuhur edecek, belirecek, önümüzdeki. **~ events** : gelecek olaylar. **The ~ week we will be busy** : Önümüzdeki hafta meşgul olacağız. **2.** hazır, emre amade, mevcut. *She needed help, but none was ~.* **No help was ~** : Yardımdan eser yoktu. **3.** *k.d.* (genellikle olumsuz cümlelerde) yardıma hazır, dost, yakın, ahbap. **I asked several villagers the way to the river, but none of them were very ~** : Köylülere nehir yolunu sordum, fakat hiçbiri cevap vermedi. **4.** (beklenen bir şeyin) zuhur(u), oluş, vuku, meydana geliş, **5. ~ness** : yakınlık, dostça/ahbapça davranış. ***e.a.-*** *4. appearance.*

forthright, *sf.&is.&zf.* **1.** açık sözlü, doğru, dürüst, içten, samimî, hilesiz. *His ~ behavior shows that he's honest, but he seems rude to some people.* **2.** dümdüz, dolambaçsız, dosdoğru, **3. ~ly** *d.d.* açıkça, dobra dobra, çekinmeden, içtenlikle, samimî olarak, tereddütsüz. *He told us ~ just what his objections were.* **4.** hemen, derhal, derakap, **5.** *esk.* doğru/dolambaçsız yol, **6. ~ness** : açık sözlülük, doğruluk, dürüstlük, içtenlik, samimîlik. ***e.a.-1.*** *outspoken, 2. direct, straightforward, 3. frankly, 4. at once, immediately, straightaway.* ***k.a.-*** *1. furtive.*

forthwith, *zf.* hemen, derhâl, derakap, gecikmeden, vakit geçirmeden. *She said she would be there ~.* ***e.a.-*** *immediately, at once, without delay.*

forties, *ç. is.. bk.:* **forty.**

fortieth, *sf.&is.* **1.** kırkıncı, **2.** kırkta bir (parça), 1/40, **3.** (bir dizinin vb.) 40. elemanı.

fortifiable, *sf.* tahkim/takviye edilebilir, kuvvetlendirilebilir.

fortification, *is.* **1.** kuvvetlendirme, tahkim /takviye etme, **2.** tahkimat. *Soldiers were busy with the ~ of the village.* **3.** istihkâm, **4.** *gen.* **~s** : kale, tabya, müstahkem mevki, **5.** takviye. ***e.a.-*** *4. fortress, citadel, 5. strengthening.*

fortified wine, *is.* takviyeli şarap : konyak katılarak alkol oranı (%16-23'e) yükseltilmiş şarap.

fortify, *f.* **-fied, -fying 1.** tahkim etmek, istihkâm yapmak/kurmak. *to ~ coastal areas. A fortified city.* **2.** takviye etmek, sağlamlaştırmak, **3.** kuvvetlendirmek, **4.** etkinleştirmek, (başka madde katarak) etkisini artırmak. *Refined foods are often fortified with vitamins and minerals.* **5.** (zihnen/manen) kuvvetlendirmek, cesaret vermek. *After praying quietly he faced his difficulkties with a fortified spirit.* **6.** pekitmek, doğrulamak, gerçeklemek, desteklemek, teyit/tekit etmek. *to ~ an argument by statistics.* **7.** (şaraba vb.) alkol katmak, **8. fortifier**: tahkim/takviye eden kuvvetlendiren, sağlamlaştıran, **9. ~ingly** : tahkim/takviye edercesine/ederek, kuvvetlendirerek, sağlamlaştırarak. ***e.a.-1&2.*** *strengthen, secure, reinforce,* ***4.*** *enrich,* ***6.*** *confirm, corroborate, support.* ***k.a.-1&2.*** *weaken, impair, undermine, debilitate.*

fortis, *sf.&is., ç.* **fortes** *s.bl.* sert sedalı (sessiz harf) : **p, t** gibi kuvvetli ses veren. ***k.a.-*** *lenis*.

fortissimo, *sf.&zf. müz.* çok kuvvetli (sesle).

fortitude, *is.* **1.** direşme, sebat, azim, tahammül, metanet, dayanıklılık, **2.** yiğitlik, cesaret, şecaat. ***e.a.- 1.*** *resolution, endurance, patience, perseverance, persistence,* ***2.*** *courage, pluck, guts, boldness.* ***k.a.-1.*** *weakness,* ***2.*** *cowardice, pusillanimity.*

fortitudinous, *sf.* cesur, yiğit, metin, dayanıklı, tahammüllü, mütehammil. *a ~ display of character.*

fortnight, *is.* iki hafta, 14 gün. **This day ~** : İki hafta sonra bugün.

fortnightly, *sf.&zf.&is., ç.* **-lies 1.** iki haftada bir olan, iki haftalık, 14 günde bir (olan), **2.** iki haftada bir çıkan dergi.

FORTRAN, *is.* FORTRAN : bilgisayarla çözümlenecek bilimsel problemlerde matematik simgeler ve formüllerle İngilizceye benzer deyimler kullanan izlenceleme dili (**FOR**mula **TRAN**slation).

fortress, *is.&gl.f.* **1.** kale, hisar, istihkâm, müstahkem mevki/şehir, **2.** güvenli/emniyetli yer.

fortuitism, *is. fel.* kadercilik, rastgelecilik : olayların doğal yasalara veya makul bir maksada göre değil, rastgele/gelişigüzel vukubulduğuna inanan doktrin. **fortuitist** : kaderci, rastgeleci.

fortuitous, *sf.* **1.** rastgele, gelişigüzel, tesadüfî, beklenmedik, umulmadık, raslantı sonucu vaki olan, arızî, olumsal, geçici. **a ~ meeting** : umulmadık tesadüf. **a ~ acquaintance** : tesadüfî tanışma, **2.** *k.d.* mutlu, mes'ut, bahtiyar. *Let me wish you joy on this ~ occasion!* **3. ~ly** : tesadüfen, beklenmeksizin, umulmadık zamanda, **4. ~ness** *bk.:* **fortuity**. ***e.a.- 1.*** *accidental, casual, incidental,* ***2.*** *fortunate, lucky.*

fortuity, *is., ç.* **-ties** rastlantı, tesadüf, şans, rastgelelik.

Fortuna, *is.* (eski Roma) talih tanrıçası.

fortunate, *sf.* **1.** mutlu, mes'ut, bahtiyar, talihli, şanslı. **to be ~** : talihli/şanslı olmak, şansı yaver olmak. **How ~!** Ne şans/talih! *He's ~ enough to have very good health.* **It was ~ (for him/her)** : Talihi/şansı varmış. **2.** uğurlu, hayırlı, isabetli. *a ~ event. a ~ investment.* **3. ~ly** : çok şükür, bereket versin (ki), **4. ~ness** : mutluluk, bahtiyarlık, talih, şans(lılık), uğurluluk, hayırlılık. ***e.a.- 1.*** *lucky, happy, prosperous, successful, advantageous,* ***2.*** *propitious, favorable.* ***k.a.-1.*** *unfortunate, unlucky, unhappy, illstarred.*

fortune, *is.&f.* **-tuned, -tuning 1.** baht, talih. **~ was against us, we lost** : Talihimiz yaver olmadı, kaybettik. **~ favored him** : Bahtı yaver gitti. **~ smiled on him** : Talih yüzüne güldü. **by good ~** : Bereket versin, çok şükür. **seek one's ~** : talihini başka yerde aramak, servet ve refah peşinde koşmak, **2.** kısmet, kader. **tell ~s** : fala bakmak. **Whatever my ~ may be** : Kaderim ne ise, alnıma ne yazıldı ise. **3.** uğur, şans. **try one's ~** : şansını denemek. *She had the good ~ to be free from illness all her life.* **4.** varlık, servet. **make a ~** : zengin olmak, servet yapmak. **a small ~** : *k.d.* küçük bir servet, bir hayli para. **Those jewels must have cost a small ~** : O mücevherler bir hayli pahalı olmalı. *Some men have made great ~s by developing oil business.* **5.** zenginlik, büyük servet, çok para. **a man of ~** : çok zengin adam. **marry a ~** : zengin bir kadınla evlenmek. **to come into a ~** : büyük bir servete konmak/varis olmak. **It has cost me a ~** : Bu bana çok pahalıya mal oldu. **6.** *esk.* servet bahşetmek/ihsan etmek/bağışlamak, zengin etmek. **7.** *esk.* tesadüfen vaki olmak, **8. ~ cookie** : talih bisküvisi : içinde küçük bir kâğıda yazılı fal bulunan kıvrık ince bisküvi, **9. ~ hunter** : servet avcısı, evlenmek için zengin arayan kimse, **10. ~-hunting** : servet avcılığı, **11. ~less** : (a) talihsiz, bahtsız, şanssız, (b) fakir, yoksul. ***e.a.-***

1-3. fate, destiny, luck, chance, lot, 4&5. wealth, prosperity, 11. (a) unfortunate, (b) poor, impoverished.

fortuneteller, *is.* falcı.

fortunetelling, *is.* falcılık.

forty, *is., ç.* **-ties 1.** kırk, 40 (sayı/rakam), **2.** kırk kişi/şey, **3. forties** : kırklı (yıllar/sayılar vb.), 40-49 arası. **a man of ~ / in his forties** : 40 yaşlarında (40-49 arası) bir adam. **the forties** : kırklı yıllar (1740-49, 1840-49, 1940-49 vb.). **The roaring forties** : 40-49° enlemleri arasında kalan fırtınalı denizler.

forty-niner, *is.* 49'lu : 1849'da (altına akın yılında) Kaliforniya'ya giden kimse.

forty winks, *is. k.d.* şekerleme, kestirme, kısa uyku.

forum, *is., ç.* **forums/fora 1.** (eski Roma) pazar yeri, meydan, **2.** mahkeme, **3.** (halkı ilgilendiren konuları tartışmak için yapılan) genel toplantı, **4.** toplu tartışma, **5. the Forum** : (Roma'daki) Forum.

forward(s), *sf.&zf.&gl.f.* **1.** ileri, ileriye doğru, ilerideki. **~ motion** : ileri hareket. **to move ~** : ilerlemek, ileri gitmek. **take 2 steps ~** : iki adım ileri gitmek. **backwards and ~s** : ileri geri. **from that day ~** : o günden itibaren, **2.** ön(ün)de, öndeki , öne, öne doğru, önceden, önceye, **3.** açığa, meydana. **to come ~** : meydana çıkmak, **4.** (geminin/uçağın) önüne/baş tarafına doğru. *You'll have to go ~ of the mast.* **5.** ilerlemiş, müterakki, **6.** hazır, müheyya, istekli, gönüllü. *He knew his lesson and was ~ with his answers.* **7.** küstah, cür'etkâr, **8.** geleceğe yönelik, istikbale matuf, önceden. *~ buying.* **9.** aşırı, müfrit, radikal, **10.** *sp.* akıncı, forvet, ön sırada yer alan oyuncu, **11.** göndermek, yollamak, sevk etmek, yeni adrese göndermek. *to ~ a letter. When we moved house, we asked the people who took our old house to ~ all our mail to our new address.* **12.** ilerletmek, ilerlemesine yardımcı olmak, gelişmesini çabuklaştırmak, ivedileştirmek. *~ the plans for a new school.* **13.** kitabı ciltlemeye hazırlamak, **14. ~ delivery** : sonradan teslim, sonraki tarihte teslim, **15. bring ~** : (a) gözönüne koymak/sermek, ileri sürmek, dikkati çekmek. *In his talk he brought ~ several new ideas.* (b) toplamı başka sayfaya nakletmek, (c) öne/önceye almak. **bring a date ~** : bir tarihi öne almak, **16. look ~ to** *bk.:* **look**^{1} (32), **17. put ~** : ileri sürmek, **18. put one's best foot ~** *bk.:* **foot**. ***e.a.-*** *1. onward, ahead, out, forth, 5. well-advanced, 6. ready, eager, prompt, 7. assuming, presumptuous, impertinent, impudent, bold, 8. early, preliminary, future, premature, 9. progressive, radical, 11. transmit, 12. hasten, promote, further, foster.* ***k.a.-*** *1. backward.*

forwarder, *is.* **1.** gönderen, sevk eden, **2.** nakliyatçı, sevkiyatçı, taşımacı.

forwarding, *is.* **1.** gönderme, sevk, sevkiyat, nakletme, yollama, nakliyatçılık, **2.** (ciltlenecek kitabın) dikişlerinin yapılıp cilt geçirilecek hale getirilmesi, **3.** (hakkâklıkta) oyma, **4. ~ agent** *bk.:* **freight forwarder.**

forward-looking, *sf.* ilerici, geleceği düşünen, istikbali düşünerek tasarlanmış. ***e.a.-*** *progressive.*

forwardly, *sf.&zf. esk.* **1.** istekle, tehalükle, can atarak, **2.** küstahça, küstahlıkla, cür'etkârane, **3.** öne /ileriye doğru, **3.** *esk.* hazır, istekli, ileri, erken. ***e.a.-*** *1. eagerly, 2. boldly, presumptuously, 3. ready, eager, advanced, early.*

forwardness, *is.* **1.** cür'et, küstahlık, **2.** şevk, gayret, istek, tehalük, can atma, seve seve hazır olma, **3.** öncelik, ilerilik, erkenlik, ileri olma. ***e.a.-1.*** *boldness, presumption, 2. eagerness, promptness, readiness, zeal, 3. earliness, precocity.*

forward pass, *is. futbol* ileri pas : topun muhasım kaleye doğru atılışı.

forwards, *zf. bk.:* **forward.**

forwent, *f. bk.:* **forgo** *(geç.z.).*

forwhy, *zf.&bağ. esk.* **1.** niçin, neden, **2.** çünkü, zira. ***e.a.-*** *1. why, wherefore, 2. because.*

forworn = foreworn, *sf. esk. bk.:* **worn-out.**

forzando, *sf.&zf. müz. It. bk.:* **sforzando.**

F.O.S. = **1.** ***free on station*** : istasyonda teslim, **2.** ***free on steamer*** : gemiye teslim.

fossa, *is., ç.* **fossae** *anat.* çukur, oyuk.

fosse = foss, *is.* **1.** hendek, (genellikle su ile dolu) savunma hendeği, **2.** hendek, çukur, kanal. ***e.a.-*** *moat, ditch, trench.*

fossette, *is. anat.* ufak çukur, gamze. ***e.a.-*** *dimple.*

fossick, *f. Avust.* **1.** (terk edilmiş maden ocaklarında, hurdalarda vb.) altın aramak, **2.** (kâr maksadıyla) araştırmak, aramak. *to ~ for clients.* **3.** kazmak, eşmek, **4.** peşinden koşmak, araştırmak, (bir şeyi) elde etmeye çalışmak, **4.** **~er** : altın arayıcı. ***e.a.- 1&2.*** *rummage, 3. dig, 4. seek, hunt, ferret out.*

fossil, *sf.&is.* **1.** taşıl, fosil, müstehase, **2.** taşlaşmış, fosilleşmiş, taşıl/fosil hâlinde. *~ insects. amber is a ~ resin.* **3.** *k.d.* eski (kafalı), modası geçmiş, antika (kimse/şey). **an old ~** : eski kafalı ihtiyar, moruk. **a ~ approach to teaching** : modası geçmiş yöntemlerle öğretim, **4.** yer altı(nda bulunan), kazılarak çıkarılmış. **~ fuel** : taşıl yakıt, yer altından çıkarılan yakıt. *Coal, oil and natural gas are ~ fuels.* **5.** (yalnız bazı deyimlerde geçen) eski kelime: **to and fro** deyimindeki **fro** gibi. ***e.a.- 3.*** *foggy, antiquated, fossilized.*

fossiliferous, *sf.* taşıllı, fosilli, taşıl/fosil içeren.

fossilise/fossilisable/fossilisation, *Brit. bk.:* **fossilize/fossilizable/fossilization.**

fossilize, *f.* **-ized, -izing 1.** *jeol.* taşıllaş(tır)mak, fosilleş(tir)mek, taşıla/fosile dönüştürmek, **2.** köhneleş(tir)mek, eski(t)mek, eski/köhne hale getirmek, **3.** (fikir, insan vb.) eski/değişmez/katı/işe yaramaz hâle gelmek/getirmek/dönüş(tür)mek, **4. fossilizable** : taşıllaşabilir, **5. fossilization** : taşıllaşma.

fossorial, *sf. zool.* kazıcı, kazmaya elverişli (ayak, pençe vb.). *a ~ foot.*

foster, *sf.&gl.f.* **1.** teşvik etmek, (gelişmesini/büyümesini) ilerletmek. *The mother tried to ~ her son's interest in music by taking him to concerts when he was young.* **2.** beslemek, büyütmek, bakmak. *We ~ed the young girl while her mother was in hospital.* **3.** canlandırmak, uyandırmak, canlı/uyanık tutmak. *Films and pictures about recent wars sometimes ~ angry memories and feelings of hatred between nations.* **4.** (sevgi, his) beslemek, (kin vb.) gütmek, geliştirmek. *Ignorance ~s superstition.* **5.** *Brit.* (çocuğu) evlâtlık vermek, yetimhaneye yerleştirmek, **6.** *esk.* beslemek, gıda/yiyecek vermek. **7.** başkasının çocuğunu ebeveyn gibi büyüten veya başkasına evlâtlık olan, **8.** kimsesiz çocuklara bakan. **~ home** : yetimhane, öksüzler yurdu, **9. ~ brother** : süt kardeşi, **10. ~ child** : evlâtlık, **11. ~ daughter** : kız evlâtlık, **12. ~ father** : babalık, çocuğu evlâtlık edinen adam, **13. ~ land** : ikinci vatan, sonradan edinilen yurt/vatan, **14. ~ mother** : analık, sütanne, sütnine, **15. ~ nurse** : sütnine, dadı, **16. ~ parent** : süt anne, baba, çocuğu evlâtlık edinen anne, baba, **17. ~ sister** : üvey kız kardeş, süt kız kardeş, **18. ~ son** : evlâtlık. ***e.a.-1.*** *further, encourage, promote, forward, advance, foment, 2. bring up, rear, support, sustain, maintain, 4. cherish, 6. feed, nourish.* ***k.a.- 1.*** *discourage.*

fosterage, *is.* **1.** evlâtlık edinme/büyütme/yetiştirme, **2.** evlâtlık olarak verme, **3.** evlâtlık olarak yetişme/bakılma, **4.** besleme, himaye, teşvik.

fosterer, *is.* teşvik eden, besleyen, büyüten, bakan.

fostering, *is.* **1.** *bk.:* **fosterage**, **2. ~ly** : (a) evlâtlık edinerek, besleyerek, bakıp büyüterek, (b) himaye/teşvik ederek.

fosterling, *is.* evlâtlık. ***e.a.-*** *foster child.*

fou, *sf. İsk.* sarhoş. ***e.a.-*** *drunk.*

foudroyant, *sf. Fr.* yıldırım gibi, anî, şaşırtıcı. ***e.a.-*** *stunning, dazzling.*

fought, *f. bk.:* **fight** *(geç.z.).*

foughten, *sf. esk.* mücadele+, muharebe+. **a ~ field** : muharebe meydanı.

foul^{1}, *sf.* **1.** iğrenç, kerih, murdar, berbat, kötü. *a ~ smell.* **by fair means or ~** : iyilikle veya kötülükle, iyi veya kötü yola başvurarak, ne yapıp ederek. *She always gets what she wants, by fair means or ~.* **2.** bozuk, bozulmuş. *~ air. Open the windows and let out the ~ air.* **3.** pis, kirli, ufunetli. **~ breath** : pis kokan nefes, **4.** çamurlu, **5.** tıkanmış, tıkalı. *a ~ gas jet. The fire will not burn because the chimney is ~.* **6.** fena, fırtınalı, gayrimüsait (hava). *~ weather delayed the ship.* **7.** (rüzgâr vb.) zıt, ters yönde esen. **fall ~ of the law** : kanunun pençesine düşmek, **8.** ayıp, **9.** tiksindirici, menfur, nefret verici. *Murder is a ~ crime. the ~ murderer.* **10.** çirkin, müstehcen, açık saçık (dil). *~ language.* **11.** kurallara aykırı. *He struck his opponent a ~ blow on the back of the neck.* **12.** *sp.* faul, hatalı, **13.** dolaşmış, dolaşık, birbirine geçmiş. **~ anc-**

hor : deniz dibinde bir engele takılan gemi demiri. ~ **cable** : başka bir tele takılmış kablo. *The sailor cut the ~ rope.* **14.** yanlışlarla dolu, hatalı. ~ **copy** : düzeltmelerle karalanmış nüsha, **15.** *den.* gambalı, midye bağlamış (tekne), **16.** *k.d.* çirkin, sevimsiz, **17.** *esk.* biçimsiz, şekilsiz. ***e.a.*- *1.*** *repulsive, repellent, loathsome, noisome,* ***2.*** *fetid, putrid, stinking,* ***3.*** *unclean, polluted, sullied, impure, dirty,* ***4.*** *muddy,* ***5.*** *clogged, obstructed,* ***6.*** *unfavorable, stormy,* ***7.*** *adverse,* ***9.*** *base, shameful, infamous, wicked, wile,* ***10.*** *smutty, vulgar, obscene, profane, scurrilous,* ***17.*** *disfigured.*

foul^2, *zf.* **1.** iğrenç/çirkin/berbat bir şekilde, alçakça, rezilâne, haince, **2.** *sp.* hatalı bir şekilde, **3. fall ~ of = fall afoul of** : (a) (gemi vb.) çarpışmak, (b) zıt gitmek, çatışmak, (c) saldırmak, taarruz/tecavüz etmek, **4. run ~ of** : çarpışmak, çatışmak. ***e.a.*-*1.*** *vilely, unfairly,* ***3.*** *(a) collide, (b) quarrel.*

foul^3, *is.* **1.** iğrenç/pis/bozuk/kirli vb. şey, **2.** çarpışma, çatışma, dolaşma, karışma, **3.** *sp.* hata, faul, **4.** *bk.:* **foul ball.**

foul^4, *f.* **1.** kirletmek, pisletmek, murdar etmek, bulaştırmak, bozmak. *Exhaust fumes ~ed the air.* **2.** kirlenmek, pislenmek, murdar olmak, bulaşmak, bozulmak. *Spark plugs ~ if not cared properly.* **3.** (baca, tüfek namlusu vb.) tıka(n)mak. *Grease ~ed the drain.* **4.** çarp(ış)mak. *One boat ~ed the other.* **5.** (halat vb.) dolaşmak, birbirine geçmek, dolaş(tır)ıp işlemez hâle gelmek/getirmek. *The rope ~ed the anchor chain.* **6.** rezil/rüsva etmek, şerefini ihlâl etmek. *a name ~ed by misdeeds.* **7.** *den.* ot veya midye bağlamak, çaparız vermek, **8.** *sp.* hatalı oynamak, faul vuruşu yapmak, **9.** ~ **out** : (a) (beyzbol) hatalı topa vurarak oyundan çıkarılmak, (b) (basketbol) müsaade edilenden fazla hata yaparak oyundan çıkarılmak, **10.** ~ **up** *argo* karıştırmak, bozmak, berbat etmek, acemice davranmak, becerememek, yüzüne gözüne bulaştırmak. ***e.a.*- *1.*** *defile,* ***3.*** *clog, obstruct,* ***4.*** *collide,* ***6.*** *defile, dishonor, disgrace,* ***10.*** *bungle, spoil.*

foulard, *is.* fular, kadın elbisesi/kravat vb. yapılan desenli ince kumaş.

foul ball, *is.* **1.** (beyzbol) faul çizgisi dışına çıkan top, **2.** *argo* beceriksiz, acemi, şanssız, acayip kimse.

fouled-up, *sf.* *k.d.* karmakarışık, keşmekeş, hercümerç, alt üst. ***e.a.*-** *confused, chaotic, disorganized.*

foul line, *is.* *sp.* **1.** hata/faul çizgisi, **2. free throw line** *d.d.* (basketbolde) sepetten 4.5 m ötede faul atışlarının yapıldığı çizgi, **3.** *bovling* top atış çizgisi.

foully, *zf.* **1.** çirkin/ayıp/müstehcen bir şekilde, açık saçık, edepsizce, **2.** habisane, adî/kötü bir şekilde, utanç verecek şekilde, **3.** *esk.* pis/murdar/kokmuş bir şekilde, **4.** *esk.* kaba saba, hakaretle. ***e.a.*- *1.*** *obscenely, lewdly,* ***2.*** *wickedly,* ***3.*** *fetidly,* ***4.*** *insultingly.* **foulmouthed**, *sf.* ağzı bozuk, küfürbaz.

foulness, *is.* **1.** bozukluk, pislik, murdarlık, kir, günah(kârlık), **2.** şer, kötülük, habaset, fenalık. ***e.a.*-*1.*** *filth, sinfulness,* ***2.*** *wickedness, evil.*

foul play, *is.* **1.** kurallara aykırı oyun, **2.** hiyanet, kast, suikast, cinayet. **He was a victim of ~ ~** : Bir cinayete kurban gitti. *The police aren't sure how the man died, but they think it may be a case of ~ ~ .* ***e.a.*- *2.*** *treachery, violence.*

fouls, *is.* *vet. patol.* *bk.:* **foot rot.**

foul shot = free throw, *is.* (basketbol) serbest atış.

foul tip, *is.* (beysbol) hatalı vuruş.

foul-up, *is.* *k.d.* düzensizlik, karışıklık, keşmekeşlik, ***e.a.*-** *disorder, confusion, mix-up, botch, mess.*

found^1, *f.&sf.&is.* **1.** *bk.:* **find** *(geç.z.),* **2.** donatılmış, tam teçhizatlı, her şeyi tamam, dayalı döşeli. *He bought a new boat, fully ~.* **3.** *Brit.* fiyata/ücrete/kiraya dahil, ek ücret istenmeden temin edilen. **all ~** : konut ve yemek ücrete dahil. *Room to let, laundry ~.* **4.** *Brit.* bedava/ücretsiz temin edilen şey, özellikle hizmetçiye bedava verilen yemek. **Maid wanted, good salary and ~** : Hizmetçi aranıyor, iyi ücret ve bedava yemek verilir. ***e.a.*- *2.*** *furnished, equipped, outfitted.*

found^2, *f.* **1.** kurmak, tesis etmek. *to ~ a dynasty. The Romans ~ed a great city on the banks of this river. This bank was ~ed in 1880.* **2.** temel(ini) atmak, bina etmek. *The castle is ~ed on solid rock.* **3.** *gen.* ~ **on/upon** : dayan(dır)mak, istinat et(tir)mek. *The story ~ed on* *fact. He ~ed his claim on facts.* **4.** temel/esas/sebep teşkil etmek, esasını oluşturmak. ***e.a.-*** *1. establish, set up, 3. base, ground.*

found^3, *gl.f.* (erimiş madeni, camı vb. kalıba) dökmek, döküm(cülük) yapmak, madeni ergiterek kalıba dökmek. ***e.a.-*** *cast.*

foundation, *is.* **1.** temel, taban, kaide. *The ~ of a house.* **lay the ~** : temel atmak. *A building must be laid on a firm ~.* **2.** dayanak, esas, (manevî) temel, mesnet. *The moral ~ of society. ~ of democracy. The report was completely without ~.* **3.** kurma, tesis etme, **4.** kuruluş, teessüs. *The ~ of the university took place over 200 years ago.* **5.** bağış, teberru, vakıf, **6.** bağış/teberru alan kurum, evkaf, **7.** makyaj altı (krem vb.). **~ cream** : pudra altı (krem), **8. ~ garment** *d.d.* korse, kadın vücuduna şekil veren iç çamaşır, **9.** (tek kişi ile oynanan iskambil oyununda) temel kart, **10. ~al** : temel+, temelini/esasını oluşturan, **11. ~ally** : temel olarak, temel oluşturacak şekilde, esas itibarıyla, **12. ~ary** : temele ait, **13. ~less** : temelsiz, esassız, bir temele dayanmayan, **14. ~ sire** : cins bir atın babası/ceddi, **15. ~ stone** : (a) temel taşı, bir binanın temeline törenle konulan taş, (b) esas, temel, dayanak. ***e.a.-*** *1. base, 4&6. establishment, 5. endowment, 8. corset, 15. (b) basis, groundwork.*

founded, *sf.* kurulmuş, müesses. **ill-~** : temelsiz, çürük temelli. **well-~** : sağlam temelli.

founder^1, *is.* kurucu, müessis, bani. *Atatürk is the ~ of the Turkish Republic.* **~ member** : kurucu üye. **~'s shares** : kurucu hissesi. *bk.:* **foundress.**

founder^2, *f.* **1.** (gemi/kayık vb. su dolarak) bat(ır)mak, suya gark etmek/olmak, **2.** (bina vb.) çök(ert)mek, yık(ıl)mak, **3.** iflâs et(tir)mek, bat(ır)mak, mahvetmek, mahvolmak, harap etmek/olmak, büyük başarısızlığa uğra(t)mak, **4.** (at) tökezlemek, topallamak, sakatlanmak, sekmek, sendelemek, **5.** tıkınmak, çok yemekten hasta olmak, mide fesadına uğramak, **6.** *vet. patol.* atın topal olmasına/sakatlanmasına sebep olmak. ***e.a.-*** *1. sink, 2. collapse.*

founder^3, *is.* **1.** dökümcü, döküm ustası, **2.** *vet. patol.* (atlarda) tırnak iltihabı.

founderous = foundrous, *sf.* çamurlu, batak(lık). ***e.a.-*** *miry, swampy.*

found-in, *is. Cnd.* tutuklu : genel evde, gayrimeşru kumarhane veya meyhanede yakalanan kimse.

founding father, *is.* **1.** kurucu, bani : bir kurumun, fikrin, doktrinin kurucusu, **2.** *b.h.* ABD Kurucu Meclis üyeleri : 1787'de Filadelfiya'da toplanan ABD Anayasa Meclisi üyeleri. ***e.a.-*** *1. founder.*

foundling, *is.* buluntu : sokakta bulunup alınan çocuk.

found object, *is.* bulunmuş eşya.

foundress, *is.* (kadın) kurucu, müessis.

foundrous, *sf. bk.:* **founderous.**

foundry, *is., ç.* **-ries 1.** döküm evi, dökümhane. **an iron ~** : demir döküm evi. *~ workers.* **2.** döküm(cülük), dökme(cilik), **3.** döküm(le yapılan) eşya, **4. ~ proof** *: basım* döküm provası : matbaa kalıplarının dökümü yapılmadan önceki son provası, **5. ~ type** : (el ile dizilen) matbaa harfleri, hurufat. ***e.a.-*** *3. casting.*

fount, *is.* **1.** çeşme, pınar, **2.** memba, kaynak, menşe. *That old man is a ~ of wisdom/knowledge.* **3.** *Brit. basım* hurufat kasası, baskı işinde kullanılan aynı cins ve büyüklükteki harfler. ***e.a.-*** *1. spring, fountain, 2. source, origin, 3. font.*

fountain, *is.* **1.** çeşme, pınar, memba, kaynak. **drinking ~** : çeşme, **2.** kaynak, menşe, memba. *The ruler was respected by his people as the ~ of honor.* **3.** fıskiye. *A ~ of water shot up from the burst pipe.* **4.** *bk.:* **soda fountain**, **5.** şadırvan, **6.** sıvı deposu, **7. ~ed** : çeşmeli, pınarlı, kaynaklı, **8. ~less** : çeşmesiz, pınarsız, kaynaksız, **9. ~like** : pınar/çeşme gibi, **10. ~ of Youth** : Gençlik Çeşmesi : hastalıkları iyileştirdiğine ve insanı gençleştirdiğine inanılarak *Ponce de Leon, Narvaez, DeSoto* vb. kâşiflerce Florida, Bahama ve civarında aranan efsanevî çeşme, **11. ~ pen** : dolmakalem, stilo.

fountainhead, *is.* **1.** pınarbaşı, (su) memba/kaynak, **2.** (herhangi bir şey için) kaynak, memba, köken, menşe. ***e.a.-*** *2. origin, source.*

four, *sf.&is.* **1.** dört, 4 (sayı, rakam). **a child of ~** : dört yaşında bir çocuk. **I'll leave at ~** : Saat dörtte gideceğim. **2.** dörtlü grup. *They set up a ~ to play cards.* **form ~s** *As.* dörder olmak, **3.** (iskambilde) dörtlü. *the ~ of hearts.* **4. on all**

~s : (a) dört ayak üstünde, (b) elleri ve dizleri üzerinde, dört elli (yürüyüş). **be on all ~s with ...** : ...ile eşit/aynı olmak, ...ile karşılaştırılabilmek. **The two cases are not on all ~s** : Bu iki durum (dava) birbirinin aynı değildir. **go/run on all ~s** : dört elli (elleri ve dizleri üstünde) yürümek, **5. ~ by ~** : dörder dörder, **6. ~ flush** : (pokerde) dört floş, bir elde dört kâğıdın aynı renk, birinin başka renk olması, **7. ~ freedoms** : dört hürriyet : 6.1.1941'de Başkan Roosevelt'in ABD'nin dış politikasının temeli olarak ilân ettiği ***söz, ibadet, korkusuz yaşama, başkalarına muhtaç olmama*** hürriyetleri, **8. ~-horse** : dört atlı, **9. ~ hundred** : *ABD* bir şehrin eşrafı/ileri gelenleri, üst tabaka, **10. open to the ~ winds** : her tarafı açık, **11. the ~ corners of the earth** : dünyanın dört bucağı. ***eş sesli-*** *for, fore.*

fourbagger, *is. beyzbol bk.:* **home run.**

fourchette, *is.* **1.** *anat.* am çatalı : ferç büyük dudaklarının arka birleşeği, **2.** *zool.* hayvan tırnağının çatalı, **3.** eldiven parmaklarının birleştiği yer, **4.** (kuşlarda) lâdes kemiği.

four-cycle, *sf.* dört devreli. **~ engine** : dört devreli motor.

four-dimensional, *sf. mat.* dört boyutlu.

foureye, *is. k.d.* dört göz : gözlüklü kimse.

four-eyed fish, *is. zool.* dört gözlü balık *(Anableps).*

four-flush, *gs.f.* **1.** (pokerde) dört floşla blöf yapmak, **2.** *k.d.* blöf yapmak. ***e.a.- 2.*** *bluff.*

fourflusher, *is.* palavracı, blöfçü.

fourfold, *sf.&zf.* dört kat, dört misli.

four-footed, *sf.* dört ayaklı. ***e.a.-*** *quadruped.*

four-four time, *bk.:* **common time.**

fourgon*, is., ç.* ***-gons*** *Fr.* furgon, kapalı yük vagonu.

four-handed, *sf.* **1.** dört elli, **2.** dört el ile çalınacak (müzik) (piyano düet gibi).

Four-H Club = 4-H Club, *is.* 4 H Kulübü : ABD Tarım Bakanlığının köylülere modern çiftçilik öğretmek amacıyla kurduğu kulüp.

Fourierism, *is.* Furiyecilik : 1815'te *F.M.C.Fourrier* tarafından ileri sürülen ve toplumsal adaletin sağlanması, şahsî arzuların tatmini için küçük kooperatifler kurma amacını güden ekonomik, toplumsal reform sistemi. **phalansterianism** *d.d.*

Fourier series, *is. mat.* Fourier derneyi/serisi.

four-in-hand, *sf.&is.* **1.** bağlanınca uçları aşağı sarkan (kravat), **2.** dört atlı (araba, takım).

four-leaf clover = four-leafed clover= four-leaved clover, *is.* dört yapraklı yonca.

four-legged, *sf.* dört ayaklı.

four-letter word, *is.* küfür, açık saçık/ayıp söz.

four-masted, *sf. den.* dört direkli.

four-master, *is. den.* dört direkli gemi.

four-oclock, *is. bot.* **1.** gece sefası *(Mirabilis Jalapa),* **2.** Kaliforniya'da yetişen gece sefasına benzer kırmızı çiçekli bitki *(Mirabilis laevis).*

four-part, *sf. müz.* dörtlük, dört kişi için (şarkı).

fourpence, *is. Brit.* **1.** dört peni, **2.** dört penilik eski gümüş sikke.

fourpenny, *sf.* **1.** (marangozlukta) (a) 1.5 inçlik (çivi); (b) $1^{3}/8$ inçlik (ince çivi). *~ nail.* **2.** dört penilik. *a ~ stamp.* **3. a ~ one** *Brit.- k.d.* (şiddetli) tokat/sille/şamar. *I'll give you a ~ one if you don't keep quiet.*

fourplex, *sf.&is.* dörtlü, dört kat. ***e.a.-*** *quadplex.*

fourposter (bed), *is.* dört direkli karyola.

four-pounder, *is.* dört librelik gülle atan top.

fourragère*, is., ç.* ***-gères*** *Fr.* **1.** sırma, apolet sırması, **2.** sırmalı nişan.

fours, *is.* dört ayak. **on all ~** : dört ayaklı, dört ayak üstünde. **The baby was creeping about on all ~** : Bebek emekliyordu.

fourscore, *sf.* **1.** seksen, **2. ~ and ten** : doksan. ***e.a.-*** *1. eighty, 2. ninety.*

foursome, *is.&sf.* **1.** (golf) iki çift tarafından oynanan oyun. **2.** iki çift, dörtlü (grup), kuartet, dörtlük, dört kişi tarafından yapılan. ***e.a.-*** *2. quartet.*

foursquare, *sf.&is.&zf.* **1.** dört köşe(li), kare, **2.** sağlam, sıkı, metin, muhkem, oturaklı, yerinden oynamaz, **3.** dosdoğru, açıkça, açık sözlü, dobra dobra. ***e.a.-1.*** *square, 2. firm, steady, unswerving, 3. forthright(ly), frank(ly), blunt(ly), outspoken(ly).*

four-star = **four-starred**, *sf.* **1.** mükemmel, üstün, âlâ, lüks. *a ~ French restaurant.* **2.** dört yıldızlı (general).

four-striper, *is. ABD* deniz yüzbaşısı.

four-stroke, *sf.* dört zamanlı. ~ **cycle** : dört çevrimli. ~ **cycle engine** : dört çevrimli motor.

fourteen, *is.* **1.** on dört, on dört (sayı, rakam), **2.** on dörtlü grup, **3.** ~**er** : on dörtlü, on dört heceli mısra, **4.** ~ **Points** : (Wilson'un) on dört madde(si) : 8.1.1918'de ABD Başkanı Wilson'un yayınladığı on dört maddelik barış koşulu.

fourteenth, *sf.&is.* **1.** on dördüncü, **2.** on dörtte bir, 1/14.

fourth, *sf.&is.&zf.* **1.** dördüncü, **2.** dörtte bir, 1/4, çeyrek, **3.** bir dizinin dördüncü sıradaki elemanı, **4.** *müz.* verilen bir notadan itibaren dördüncü nota, (b) bu iki nota arasındaki aralık, (c) bu notaların harmonik bileşimi, **5.** (taşıtta) dördüncü vites, **6. the Fourth** : 4 Temmuz, ABD 'nin bağımsızlık bayramı, **7.** dördüncü olarak, (sıra/rütbe/derece/yer vb. bakımından) dördüncü, **8.** ~ **class** (ABD posta sisteminde) ucuz tarifeli (dördüncü sınıf) posta müraselâtı. ~-**class** : ucuz tarifeli, ucuz/tenzilâtlı tarife ile, **9.** ~ **dimension** : (a) dördüncü boyut, zaman : uzay-zaman sisteminde bir noktanın yerini belirleyen üç sayıya ek olarak o konumu işgal ettiği anı belirleyen dördüncü sayı, (b) kavram dışı : kavranılması/anlaşılması güç, **10.** ~-**dimensional** : dört boyutlu, dördüncü boyut+, **11.** ~ **estate** : basın, matbuat, gazetecilik : bir ülkenin yönetim politikasında dolaylı etki yaratan gizli güç, **12.** ~ **International**:Dördüncü Enternasyonal :1936'da *Leon Trotsky* önderliğinde Sovyetler Birliğine karşı kurulan küçük radikal sosyalistler grubu federasyonu, **13.** ~ **of July** *: bk.:* **Independence Day**, **14.** ~ **Republic** : Dördüncü Cumhuriyet, Fransa'da 1946-58 dönemi. ***e.a.****- 7. fourthly, 11. public-press, journalism.*

fourthly, *zf.* dördüncü olarak, *esk.* rabian.

four-way, *sf.* **1.** dört yönlü : dört yönde ulaşım/hareket sağlayan, **2.** dörtlü, dört iştirakçiden oluşan.

four-wheel(ed), *sf.* **1.** dört tekerlekli, **2.** ~ **drive** : dört teker çekişli. *a jeep with ~ drive.*

four-wheeler, *is.* dört teker çekişli taşıt.

fovea, *is., ç.* **-veae** *biy.* **1.** çukurcuk : kemik veya başka bir organdaki küçük çukur, **2.** ~ **centralis** : orta çukur : göz retinasının arkasında en keskin görüş sağlayan küçük çukur, **3. foveal** : çukurcuk+.

foveate(d), *sf. biy.* çukurcuklu, küçücük çukuru olan.

foveiform, *sf.* çukurumsu, küçük çukur biçiminde.

foveola, *is., ç.* **-lae** *biy.* mini çukur, çok küçük çukur/çöküntü. **foveole, foveolet** *d.d.*

foveolar, *sf. biy.* mini çukursal.

foveolate(d), *sf. biy.* mini çukurlu, minnacık çukurları olan.

fow, *Brit.- k.d. bk.:* **full, fou, foul.**

fowl, *f.&is., ç.* **fowls 1.** kümes hayvanı: tavuk, horoz, piliç. **domestic** ~ : kümes hayvanları. **keep ~s** : kümes hayvanı beslemek. *She keeps ~s and sells the eggs.* **2.** hindi, ördek, kaz, sülün gibi kümes hayvanlarına benzer kuşlar, **3.** eti için beslenmiş kümes hayvanı, **4.** tavuk/hindi/ördek vb. eti, **5.** (birleşik kelimelerde) kuş(lar). **waterfowl** : su kuşları. **wildfowl** : yabanî av kuşları, **6. It is neither fish, flesh nor** ~ : Hiçbir özelliği yok/Ne olduğu belirsiz. **7.** kuş avlamak, **8.** ~ **cholera** *vet. patol.* tavuk kolerası : *Pasteurella multocida* bakterilerinin kümes hayvanlarında sebep olduğu bağırsak hastalığı, **9.** ~ **pest** = ~ **plague** *vet. patol.* tavuk vebası, **10.** ~ **pox** *: vet. patol.* tavuk difterisi, kümes hayvanlarında virüslerin sebep oldukları bir hastalık, **11. barnyard** ~ : kümes hayvanı. **Cochin** ~ : Çin tavuğu. **Guinea** ~ : Hint/Beç tavuğu *(Numida meleagris).* **jungle** ~ : yaban tavuğu *(Gallus gallus).* **Polish** ~ : tepeli tavuk.

fowler, *is.* kuş avcısı.

fowling, *is.* kuş avı/avcılığı. ~ **net** : ağ, kuş yakalama ağı. ~ **piece** : av tüfeği, çifte.

fox, *f.&is., ç.* **foxes 1.** *zool.* tilki *(Vulpes fulva).* **gray** ~ : boz tilki *(Urocyon cinereoargenteus).* **red** ~ : kızıl tilki *(Vulpes vulpes).* **arctic** ~ : kutup tilkisi. **corsac** ~ : karsak *(Vulpus corsac)* **2.** tilki kürkü, **3.** kurnaz/hilekâr adam. *Don't trust that man, he's a sly old ~.* **4.** *den.* örme, elde örülmüş ip (hasır, paspas vb. yapmakta kullanılır), **5.** *b.h.* K Amerika yerli kabilelerinden biri ve bunların dili, **6.** *esk.* kılıç, **7.** *k.d.* aldatmak, hile yapmak, faka bastırmak, **8.** kurnaz davranmak, kurnazlık etmek, **9.** (bira vb.) ekşi(t)mek, **10.** (kitap sayfaları eskimekten vb.) sararmak, lekelenmek, **11.** (a) (ayakkabı) yamamak, yama vurmak, (b) ayakkabıya yeni yüz geçirmek, **12.** *esk.* sarhoş etmek/olmak, **13. crazy like a ~** *: argo* kurnaz, akıllı, faka basmaz, aldatılması imkânsız, **14. flying ~** : meyve yiyen yarasa, **15. ~-and-geese** : tahtada oynanan bir oyun, **16. ~-brush** : tilki kuyruğu, **17. ~ chase** : (a) tilki avı, (b) tilki avcılığı oyunu, **18. ~-cub** : balak, tilki yavrusu, **19. ~-earth** : tilki ini. ***e.a.-6.*** *sword, 7. deceive, trick, 12. intoxicate, befuddle, become drunk.*

fox-fire, *is. ABD* **1.** (çürüyen ağaçlar üzerindeki yosunlarda görülen) organik ışınlanma, **2.** organik ışınlanmaya sebep olan yosun.

foxfish, *is. bk.:* **thresher** (3).

foxglove = fairy gloves, *is. bot.* yüksük otu, kovan çiçeği *(Digitalis purpurea)* : pembe, beyaz çiçekleri yüksük şeklinde aşağı sarkar. Yapraklarından kalp hastalığına iyi gelen bir ilâç elde edilir.

fox grape, *is. bot.* mor üzüm *(Vitus Labrusca)* : K Amerika'da birçok türü yetişen bir üzüm cinsi.

foxhole, *is.* tilki yuvası, 1-2 kişilik siper.

foxhound, *is.* tilki avı köpeği, tilki avında kullanılan tazı.

fox hunt = fox hunting, *is.* tilki avı.

foxhunter, *is.* tilki avcısı.

foxing, *is.* **1.** ayakkabının üst kısmını örten deri, **2.** (kitap yaprakları vb.) sararma, rengi solma.

foxlike, *sf.* tilki gibi, kurnaz, hilekâr.

foxskin, *is.* **1.** tilki derisi, **2.** tilki derisinden yapılmış kürk ceket.

fox squirrel, *is. zool.* tilki sincap : K Amerika'da bulunan çeşitli renklerde iri bir tür sincap.

foxtail, *is.* **1.** tilki kuyruğu, **2.** (tilki kuyruğu gibi püsküllü çiçekler açan) bir tür çimen.

fox terrier, *is.* tilki çıkaran : eskiden tilkileri deliklerinden çıkarmakta kullanılan koyu renk benekli beyaz tüylü küçük bir cins İngiliz köpeği.

fox trot, *is.* **1.** fokstrot : kısa, hızlı adımlarla oynanan bir dans, **2.** sekme, tilki adımı : atın tırıstan âdetaya geçerken attığı kısa adımlar.

fox-trot, *gs.f.* **-trotted, -trotting** fosktrot (dansı) yapmak/oynamak.

foxy, *sf.* **foxier, foxiest 1.** tilki gibi, kurnaz, akıllı, zeki, hilekâr, dalavereci, **2.** (renk) solmuş, sararmış, eskimiş, **3.** sarımsı/kızılımsı kahverengi. *~ eyebrows.* **4.** (bira vb.) ekşimiş, **5.** mayhoş, ekşi. *~grapes. ~ wine.* **6.** kıvrak/güzel vücutlu. *Now here's a ~ girl.* **7.** tilkiye benzer. *a narrow ~ face.* **8. foxily** : kurnazca, hile ile, **9. foxiness** : kurnazlık, hilekârlık. ***e.a.-1.*** *sly, wily, tricky, artful, crafty, clever, cunning, 2. discolored, defective, 4. soured, fermented.*

foy, *is. İsk.* **1.** (seyahate çıkacak bir kimseye verilen) hediye, ziyafet, **2.** (harman sonu vb. gibi vesilelerle verilen) şölen, ziyafet. ***e.a.-*** *1. gift, 1&2. feast.*

foyer, *is., ç.* **-ers 1.** (otel/tiyatro) giriş, methal, fuaye, **2.** (ev) giriş, antre, vestibül.

fozy, *sf.* **-zier, -ziest** *İsk.* çok olgun (meyve/sebze). **foziness** : aşırı olgunluk.

Fp, *müz.* = forte-piano.

fpm = ft/min = feet per minute.

fps = **1.** feet per second, **2.** foot-pound-second.

Fr, *kim. bk.:* **francium.**

Fr. = **1.** Father, **2.** *ç.* **Fr., Frs.** : franc, **3.** frater, **4.** French, **5.** Friar, **6.** Friday.

Fra, *is.* (Katoliklerde) birader, kardeş (rahip unvanı).

fracas, *is.* gürültü, velvele, (gürültülü) kavga, arbede, şamata. ***e.a.-*** *uproar, row, brawl.*

fraction, *is&gl.f.* **1.** *mat.* üleşke, kesir. **common ~** : bayağı üleşke/kesir, adî kesir. **simple/vulgar ~** : basit/bayağı üleşke/kesir. **compound ~** : bileşik üleşke /kesir. **decimal ~** : ondalık üleşke/kesir, **2.** parça, kısım. **~ of a second** : saniyenin bir parçası/kesri. **in the ~ of a second** : bir anda, anîde, çok kısa zamanda, **3.** cüz, zerre, **4.** çok küçük miktar, **5.** kırık, kırılmış parça, **6.** kır(ıl)ma, **7.** *kim.* bir karışımdan fiziksel yöntemlerle (damıtma, kristalleştirme vb.) ayrılan elemanlardan her biri, **8.** kesirlere/parçalara ayırmak, parçalamak, kırmak.

fractional, *sf.* **1.** kesirli, parçalı, bütünün bir parçasını/kesrini içeren, **2.** ufak, küçük, cüz'î, önemsiz. *1 mm is a ~ part of a meter.* **3.** *kim.* ayrımsal, : bir karışımdaki elemanların kaynama/donma noktaları, kristalleşme vb. gibi özelliklerindeki farklardan yararlanarak ayrıştırılması yöntemine ilişkin. ~ **distillation** : ayrımsal damıtma, **4. ~ly** : az/cüz'î miktarda, azıcık, önemsiz derecede.

fractionary, *sf. bk.:* **fractional.**

fractionate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** (parçalara/kesirlere/bölümlere) ayırmak, **2.** *kim.* ayrımlamak : bir karışımdaki elemanları kaynama/donma noktaları, kristalleşme vb. gibi özelliklerindeki farklardan yararlanarak ayrıştırmak, **3.** ayrımlama yöntemiyle üretmek, **4. fractionation**: (parçalara/kesirlere/bölümlere) ayırma; *kim.* ayrımlama.

fractionise/fractionisation, *Brit. bk.:* **fractionize/fractionization.**

fractionize, *f.* **-ized, -izing 1.** üleşkelere/kesirlere ayırmak, kesre çevirmek, kısımlara/parçalara bölmek, **2. fractionization** : üleşkelere/kesirlere ayırma, kesre çevirme, kısımlara/parçalara bölme.

fractious, *sf.* **1.** ters, aksi, huysuz, kavgacı, **2.** (at vb.) harın, asi, dikkafalı, inatçı, itaatsiz, **3. ~ly** : ters ters, aksice, huysuzlukla, kavgacı bir şekilde, asilikle, inatçılıkla, itaatsizce, **4. ~ness** : terslik, aksilik, huysuzluk, kavgacılık, asilik, dikkafalılık, inatçılık, itaatsizlik. ***e.a.- 1.*** *peevish, irritable, cross, quarrelsome, testy, petulant, snappish, touchy, 2. refractory, unruly, rebellious, stubborn, difficult.* ***k.a.-1.*** *temperate, 2. tractable.*

fractocumulus, *is. meteor.* alçak küme : genellikle yağmur getiren alçak ufak bulut kümeleri.

fractosrtatus, *is. meteor.* kesik küme : nimbostratus bulutları altında koyu çizgiler halinde görülen stratus bulutları.

fracture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** *tıp* kırık, kırılma, kemik veya kıkırdağın kırılması. *~ of the leg can be very serious in old people. bk.:* **comminuted ~, compound ~, greenstick ~, simple ~. 2.** kırılma şekli/tarzı. *a material of unpredictable ~.* **3.** kırılan yüzeyin karakteristik görünüşü (mineral vb.), **4.** kırma, parçalama, **5.** çatlak. *a ~ in the gas pipe allowed a lot of gas to escape.* **6.** (kemik vb.) kır(ıl)mak. *He fell and ~d his upper arm.* **7.** çatla(t)mak, parçala(n)mak. *The ice on the lake ~d under the weight of the boys playing on it.* **8.** hasara uğratmak, bozmak, darmadağın etmek. *a ~ed family torn apart by alcohol and insanity.* **9.** ihlâl etmek, konulan sınırları aşmak, kargaşalığa sebep olmak. *~d the English language by malaprops.* **10.** parçalamak, ayırmak, ayrıştırmak, **11. fracturable** : kırılabilir, parçalanabilir, çatlayabilir, **12. fractural** : kırık+, kırıktan ileri gelen, kırıkla ilgili. ***e.a.- 1.*** *break, rupture, tear, 2. crack, 9. violate, 10. fractionate.*

frae, *e.&zf. İsk. bk.:* **from.**

fraenum, *is., ç.* **fraena** *bk.:* **frenum.**

frag, *gl.f.* **fragged, fragging** *ABD ordu/bahriye argosu* (sevilmeyen gayretkeş üstü) el bombası ile yaralamak/saldırmak. **~ging** : bu tür saldırı.

fragile, *sf.* **1.** kırılabilir, kolayca kırılır, kırılgan. *This old glass dish is very ~.* **2.** narin, zayıf, nahif, çelimsiz, cılız. *Their happiness was very ~. The old lady looks very ~.* **3.** nazik, ince, **4.** güçsüz, takatsiz, bîtap, zayıf, yorgun, bitkin. *I'm feeling rather ~ this morning.* **5.** tutarsız, temelsiz, zayıf, esası olmayan. *a ~ excuse.* **5. ~ly** : kırılabilecek şekilde, narin/zayıf/cılız/güçsüz/bitkin bir hâlde, **6. ~ness = fragility** : (a) kolayca kırılma, gevreklik, narinlik, zayıflık, cılızlık, (b) kolay kırılan eşya. ***e.a.- 1.*** *delicate, frail, brittle, friable, crisp, 2-4. tenuous, slight, weak, 5. flimsy.* ***k.a.-*** *durable, tough, sturdy.*

fragment, *is.&f.* **1.** kırık, küçük/kırılmış parça. *scattered ~s of rocks.* **2.** bitmemiş/tamamlanmamış şey/kısım. *a ~ of a poem/of a novel.* **3.** kopuk/başı sonu belirsiz parça. *He heard ~s of their conversation.* **4.** parçala(n)mak, kır(ıl)mak, parçalara ayır(ıl)mak, parça parça olmak/yapmak, böl(ün)mek.

fragmental, *sf.* **1.** *bk.:* **fragmentary, 2.** *jeol. bk.:* **clastic, 3. ~ly** *bk.:* **fragmentarily.**

fragmentary, *sf.* **1.** parçalı, parça parça, parçalar hâlinde, bölük pörçük. *~ remains of a temple.* **2.** eksik (kalmış), noksan, tamamlanmamış, ikmal edilmemiş. *a ~ evidence. a ~ acco-*

unt. His knowledge of the subject is no more than ~. **3. fragmentarily** : parçalar hâlinde, parça parça, eksik/noksan bir halde, **4. fragmentariness** : parça parça olma, bölük pörçüklük, eksiklik, noksanlık. ***e.a.-*** *1. broken, disconnected, 2. incomplete.*

fragmentate, *f.* **-tated, -tating** parçala(n)mak, dağılmak, çözülmek, parça parça olmak. ***e.a.-*** *fragmentize, fractionate.*

fragmentation, *is.&sf.* **1.** parçala(n)ma, dağılma, çözülme, parça parça olma, **2.** (düşünce, tutum, toplumsal ilişki vb.) çözüşme, çökme, batma, devrilme, **2.** parçalanan, çözülen, dağılan. **~ bombs** : patlayınca şarapnel gibi parçalar saçan bomba. *~ grenades.*

fragmented, *sf.* **1.** parçalı, parçalara ayrılmış, parça parça, bölük pörçük, **2.** dağınık, tutarsız, birlikten yoksun, gelişmemiş, oluşmamış. *a ~ personality.* ***e.a.-*** *2. disorganized, disunified.*

fragmentise/fragmentisation, *Brit. bk.:* **fragmentize, fragmentization.**

fragmentize, *f.* **-ized, -izing 1.** parçalamak, kırmak, dağıtmak, parça parça etmek, **2. fragmentization** : parçala(n)ma, dağılma, çözüşme, çökme. ***e.a.-*** *1. fragment, 2. fragmentation.*

fragrance, *is.* **1.** rayiha, güzel koku. *The soap is made of several ~s.* **2.** güzel kokma, güzel koku/rayiha yayma. ***e.a.-****scent, perfume, aroma, balm.*

fragrancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **fragrance.**

fragrant, *sf.* **1.** güzel kokulu, rayihalı, mis kokulu. *The air of the garden was warm and ~.* **2.** hoş, lâtif, tatlı. *~ memories.* **3. ~ly** : burcu burcu, güzel güzel kokarak, mis gibi/rayihalı bir şekilde, **4. ~ness** : güzel kokma, güzel koku/rayiha saçma. ***e.a.-1.*** *aromatic, odorous, perfumed, balmy, sweet-smelling, 2. delightful.* ***k.a.- 1.*** *maladorous, noisome.*

frail, *sf.&is.* **1.** (sağlıkça) narin, nahif, zayıf, çelimsiz, sıska. *The sick woman's ~ hands could hardly hold a cup. a ~ child.* **2.** zayıf, dayanıksız, sağlam olmayan, kolayca kırılır/bozulur, entipüften. *That little chair looks too ~ to take a man's weight. ~ hopes. What a ~ excuse!* **3.** zayıf ahlâklı, kolay günah işler, kolayca baştan çıkabilir. *~ humanity.* **4.** kuru yemiş sepeti, hasır sepet, **5.** *ABD- argo* genç kadın/kız, **6. ~ly** : (a) zayıfça, kolay kırılabilecek şekilde, (b) zayıf ahlâklı olarak, **7. ~ness** : (a) zayıflık, zafiyet, zaaf, dayanıksızlık, (b) zayıf ahlâk(lılık). ***e.a.- 1&2.*** *feeble, breakable, frangible, fragile, weak, delicate, brittle.* ***k.a.- 1&2.*** *sturdy, robust, strong, tough.*

frailty, *is., ç.* **-ties 1.** (sağlıkça) narinlik, zayıflık, çelimsizlik, sıskalık, zaaf, zafiyet, **2.** dayanıksızlık, sağlam olmama, entipüftenlik, **3.** ahlâk zayıflığı/zaafı, manevî zaaf, kolay günah işleme, kolayca baştan çıkma/ahlâksızlığa sapma. *One of the frailties of human nature is laziness.* **4.** günah, kusur, ahlâksızlık, ahlâk zayıflığından doğan kusur. ***e.a.-1&2.*** *delicacy, weakness, fragility, 3. susceptibility, suggestibility, 4. flaw, defect.*

fraise, *is.* **1.** tahkimat kazığı, istihkâmlara yerleştirilen sivri uçlu kazık, **2.** (XVI. yy. da giyilen) kırmalı yakalık.

fraktur = fractur, *is. bas.* eski Almanca matbaa harf şekilleri.

framable = frameable, *sf.* çerçevelenebilir.

frambesia = framboesia, *is. patol. bk.:* **yaws.**

frame, *is.&f.* **framed, framing 1.** çerçeve. **a window ~** : pencere çerçevesi. **a picture ~** : resim çerçevesi. *The ~ of my glasses needs mending.* **2.** çatı, yapı, (bina) iskelet, söve. **~ house** *ABD* ahşap ev, **3.** cüsse, vücut (yapısı), beden. *a man with a large/powerful ~. Such hardships are more than the human ~ can bear.* **4.** (gazete, dergi vb.) çerçeve : etrafı çizgilerle çevrilmiş yazı, **5.** *gen.* **~s** : gözlük çerçevesi, **6.** gergef, kasnak, kafes, **7.** dokuma tezgâhı, **8.** belirli bir ruh hâli, haletiruhiye, hâl, mizaç. **~ of mind** : düşünüş tarzı, mizaç, hâl, ruh hâleti, **9.** sistem, düzen, nizam, ana hat. **the ~ of a plan** : bir plânın ana hatları, **10.** *den.* kaburga, **11.** *beyzbol- argo bk.:* **inning, 12.** *bovling* bölüm : oyunun on bölümünden her biri, **13.** bilârdo kafesi, **14.** *sin.* resim, çerçeve, birbirini izleyen resimlerden her biri, **15.** *argo bk.:* **frame-up, 16.** çerçevelemek. *I'm having this picture ~d, so that I can hang it on the wall.* **17.** kurmak, düzenlemek, tertiplemek. *to ~ one's life according to a noble pattern.*

18. tasarlamak, taslağını yapmak, vücut vermek, yapmak. *Laws are ~d in Parliament.* **19.** şekil vermek, şekillendirmek, uydurmak, ifade etmek. *An examiner must ~ his question clearly.* **20.** yapmak, çatmak. *Forts were ~d for defense against land and sea forces, but are useless against air attack.* **21.** *k.d.* (suçsuz bir kimseye) suç atmak, suçu üzerine yamamak/yüklemek, suçlamak. *He was ~d by the real criminals and was sent to prison for a robbery he wasn't guilty of.* **22.** *k.d.* (yarış vb. de) hile ve düzenle istenen sonucu elde etmek, **23.** *az kul.* gelişmek, oluşmak. *The boy's young, but he's framing well as a cricketer.* **24.** *esk.* (bir şey yapmayı) vadetmek, teşebbüs etmek, hazırlanmak, alışmak, (bir işi) becermek. **How is new apprentice framing?** Yeni çırak işe alışıyor mu (işi becerebiliyor mu)? **25.** *esk.* ilerlemek, adımlarını yöneltmek, **26. framer** : (a) çerçeveleyen, (b) kuran, düzenleyen, yapıp çatan, (c) tasarlayan, taslağını yapan, şekillendiren, şekil veren kimse, **27. ~less** : çerçevesiz. ***e.a.- 9.*** *system, order,* ***13.*** *rack.*

frame of reference, *ç.* **frames of reference 1.** *fiz.* yerlem çatkısı : bir noktanın, bir cismin uzaydaki konumunu belirlemek için kullanılan başvuru eksenleri takımı, **2.** *mat.* konaç dizgesi, koordinat eksenleri, **3.** temel dayanak : fikir, bulgu, düşünce vb. nin dayandığı kavramsal yapı; fikirlere/eylemlere yön veren temel ilke ve kurallar.

frame-up, *is. k.d.* **1.** iftira, karacılık, yalan yere suç yükleme, (birisine) suç atma/yamama, kumpas, suçsuz bir kimseyi suçlu göstermek için kurnazca düzenlenmiş plân, **2.** hileli düzen, (bir yarışma vb. de istenen sonucu sağlamak için yapılan) sahtekârlık, dolap, düzen, tertip.

framework, *is.* **1.** çatı, kafes, bina/gemi vb. iskeleti. *In modern times most ships have a metal ~; formerly they were made of wood.* **2.** çerçeve, **3.** temel yapı/kuruluş, bünye, sistem. *the ~ of society. the ~ of modern government.* **4.** *bk.:* **frame of reference**, **5.** (tezgâh, gergef vb. ile dokunan) kumaş, el işi.

framing, *is.* **1.** çerçevele(n)me, **2.** yapma, çatma, kurma, düzenleme, **3.** çerçeve, yerlem çatkısı.

franc, *is., ç.* **francs 1.** frank : Fransız parası, **2.** İsviçre, Belçika, Lüksemburg, Lichtenstein, Martinique, Senegal, Tahiti para birimi, **3.** Fas'ta dirhemin yüzde biri.

France, *is.* Fransa.

franchise, *is.&f.* **-chised, -chising 1.** oy hakkı, seçimlerde oy verme hakkı. *In England, women were given the ~ in 1918.* **2.** (hükûmet tarafından bir şahsa/gruba verilen) ayrıcalık, bağışıklık, imtiyaz, muafiyet. *a ~ to operate a bus line.* **3.** (bir şirketin/imalâtçının satıcıya belirli bir bölge için tanıdığı) imtiyaz, özel izin, satış hakkı/yetkisi, acentelik, **4.** imtiyaz bölgesi : imtiyazın/satış hakkının geçerli olduğu bölge, **5.** özel pazarlama hakkı, **6.** *esk.* yasal bağışıklık, kanunî muafiyet, belirli bir yasal hüküm dışında tutulma, **7.** *esk.* serbestlik, özellikle kölelikten, hapisten, manevî bağlardan kurtulup serbest kalma, **8.** (bir kimseye/şirkete) ayrıcalık/bağışıklık tanımak, imtiyaz vermek, **9.** *esk.* serbest bırakmak, **10.** *esk. bk.:* **enfranchise**. ***e.a.-1.*** *suffrage,* ***2&3.*** *privilege.*

franchised, *sf.* **1.** ayrıcalıklı, imtiyazlı, **2.** özel satış izni olan, **2.** serbest bırakılmış.

franchisee, *is.* imtiyaz sahibi (kimse/şirket vb.).

franchisement, *is.* **1.** ayrıcalık, imtiyaz, **2.** satış hakkı, **3.** serbestlik.

franchiser, *is.* **1.** *bk.:* **franchisee**, **2.** *bk.:* **franchisor.**

franchisor, *is.* ayrıcalık tanıyan, imtiyaz veren.

Franciscan, *sf.&is.* (1209'da St. Francis'in kurduğu) dilenciler sınıfı veya Fransiskan mezhebi üyesi.

francium, *is. kim.* fransiyum : alkali madenler grubundan ışınetkin eleman. Simgesi **Fr**, atom ağ. 223, atom nu. 87, ergime noktası 27 C. Aktinum'un doğada çözüşmesinden oluşur ve yapay olarak toryumun protonlarla bombardıman edilmesiyle elde edilir.

Franco-, *ön ek* Fransız-. *ör.: Francophile, Franco-Prussian.*

Franco-American, *sf.&is.* Fransız asıllı Amerikalı, özellikle Kanadalı.

francolin, *is. zool.* çil kuşu, turaç, duraç *(Francolinus)* : Asya ve Afrika'da yaşar.

Francophil(e), *sf.&is.* Fransız dostu/taraftarı/hayranı.

Francophilia, *is.* Fransız dostluğu/taraftarlığı, Fransa hayranlığı.

Francophobe, *sf.&is.* Fransız düşmanı/aleyhtarı.

Francophobia, *is.* Fransız düşmanlığı/aleyhtarlığı.

Franco-Provençal, *is.* eyalet Fransızcası : Batı İsviçre'de ve yakınındaki Fransız illerinde konuşulan diyalekt.

Francophone, *sf.&is.* Fransızca konuşan.

Franco-Prussian War, *is.* Fransa-Prusya Savaşı (1870-1871).

franc-tireur, *is.*, *ç.* ***franc-tireurs*** Fransız çeteci/akıncı.

frangible, *sf.* **1.** narin, kolay kırılır, **2.** **~ness** = **frangibility** : narinlik, kolay kırılabilme. ***e.a.***- *1. breakable, fragile, frail.*

frangipane, *is.* **1.** bademli kremalı pasta, **2.** *bk.:* **frangipani.**

frangipani, *is.*, *ç.* **-panis, -pani** **1.** *bot.* Hint yasemini *(Plumeria rubra)*, **2.** Tropikal Amerika'ya mahsus bir tür yasemin ıtırı, bundan çıkarılan esans.

Franglais, *is.* İngilizceden (özellikle Amerikan dilinden) Fransızcaya geçmiş kelimeler.

frank, *sf.&is.&f.* **1.** açıksözlü, dürüst, samimî, yürekten, içi dışı bir. **to be ~ with s.o.** : birisine karşı dürüst davranmak/açık konuşmak/samimî fikrini söylemek. *Will you be quite ~ with me about this matter (=tell me the truth, without trying to hide anything).* **My ~ opinion is that...** : Samimî kanaatim şudur ki... **2.** açık, apaçık, aşikâr, dobra dobra, gizlisi saklısı olmadan. *a ~ appeal to base motives.* **3.** *esk.* cömert, eli açık, **4.** *esk.* serbest, **5.** postada ücretsiz gitmesi için mektup/paket üzerine atılan imza/konulan işaret, **6.** (mektup, paket vb.) posta ile ücretsiz gönderme hakkı, **7.** ücretsiz giden mektup, paket vb. **8.** postada ücretsiz gitmesi için mektup/paket vb. üzerine işaret koymak/imza atmak, **9.** mektuba posta ücretinin ödendiğini gösteren damga basmak, **10.** bir kimseyi ücretsiz/serbestçe geçirmek, **11.** serbest geçiş hakkı tanımak. *to ~ a visitor through customs.* **12.** *bk.:* **frankfurter**. ***e.a.***- *1. sincere, outspoken, candid, honest, open, bold, 2. direct, undisguised, uninhibited, 3. liberal, generous, 4. free.*

Frank, *is.* **1.** Ren vadisi yerlisi *esk.* Alman halkından bir kimse, **2.** Frenk, Batı Avrupalı.

Frankenstein, *is.* **1.** Frankenştayn : kendi mahvına sebep olan bir şey icat eden kimse, **2.** **~ monster** *d.d.* insanı mahva sürükleyen ve kendi icadı olan nesne.

franker, *is.* **1.** ücretsiz gitmesi için mektup üzerine işaret koyan kimse/damga makinesi, **2.** bir kimseyi ücretsiz/serbest geçiren.

frankfurter, *is.* ufak baharatlı sosis. **frankforter, frankfort, frankfurt** *d.d.*

frankincense, *is.* akgünlük, buhur, tütsü : Afrika'da yetişen günlük ağacının *(Boswellia Carteri)* reçinesi. ***e.a.***- *olibanum.*

Frankish, *sf.&is.* **1.** Frenklere ait, **2.** Frenkçe : eski Frenklerin konuştuğu Batı Alman lehçesi.

franklin, *is.* eski çağlarda İngiltere'de asil olmayan orta hâlli arazi sahibi.

franklinite, *is.* franklinit : Zn-Mn-Fe oksitli çinko cevheri.

Franklin stove, *is.* Franklin sobası : B. Franklin'in icadı önü kapaklı şömine biçimli soba.

frankly, *zf.* açıkça(sı), samimî olarak, dobra dobra, dürüstçe, doğrusu aranırsa. **~ speaking** : açıkçası, doğrusu. *~, I don't think the plan will succeed.* ***e.a.***- *openly, candidly, unreservedly, plainly, in truth, indeed.*

frankness, *is.* açık sözlülük, dürüstlük, samimiyet, açık yüreklilik. ***e.a.***- *candor, openness.*

frankpledge, *is.* (eski İngiliz hukukunda) **1.** bir toplumun onarlık gruplara ayrılarak her gruptaki şahısların birbirinin tutumundan sorumlu tutulması, **2.** böyle bir grup(tan her biri).

frantic, *sf.* **1.** çılgın, çileden çıkmış, (öfke/korku/ıstırap vb. den) çılgına dönmüş, kendinden geçmiş, öfkeli, mütehevvir, çılgınca heyecanlı. *The mother was ~ with grief when she heard that her child was dead. ~ gestures.* **2.** *k.d.* telâşlı, heyecanlı, sabırsız, sinirli. *I've had a ~ rush to get my work done. He made a ~ search for the lost child.* **3.** *esk.* deli. *That noise is dri-*

ving me ~ (= making me mad). **4.** **~ally** = **~ly** : çılgınca, çileden çıkarcasına, öfke ile, telâşla, heyecanla, **5.** **~ness** : çılgınlık, çileden çıkma, öfke, tehevvür, telâş, çılgınca heyecan. ***e.a.-1.*** *frenzied, wild, infuriated, 3. insane, mad.* ***k.a.- 1&2.*** *calm, collected, cool. composed.*

frap, *gl.f.* **frapped, frapping** *den.* (zincirle/halatla) sımsıkı bağlamak. ~ **a rope** : halatı sarmak.

frappé, *sf.&is., ç.* **-pés** **1.** buzlu, soğutulmuş (meyve suyu), **2.** buzlu içki, buzlu şerbet, **3.** meyveli dondurma, **4.** **frappe** *ş.d.y.* *bk.:* **milk shake.**

frass, *is.* böcek dışkısı.

frat, *is. argo bk.:* **fraternity.**

frater, *is.* **1.** (dinî/siyasî vb. cemiyetlerde) birader, kardeş, yoldaş, **2.** *esk.* manastır yemekhanesi.

fraternal, *sf.* **1.** kardeşçe, kardeş gibi, kardeşlere ait, kardeş+. *There's a strong ~ likeness between 2 boys.* **2.** kardeşlik cemiyetine ait. *~ order.* **3.** arkadaşça, dostça, kardeşçe. *The party sent its ~ greetings to the trade union meeting.* **4.** **~ism** : kardeşlik, kardeşçe bağlılık, **5.** **~ly** : kardeşçe, dostça, arkadaşça, **6.** ~ **order** = ~ **association** = ~ **society** : kardeşlik cemiyeti : ortak amaçlarına erişmek, ortak çıkarlarını korumak için erkekler arasında kurulan cemiyet, **7.** ~ **twin** = **identical twin** : ikiz kardeş : ayrı ayrı döllenmiş iki yumurtadan üreyen ve birbirine tıpatıp benzemeyen ikizler. ***e.a.-*** *3. friendly, brotherly*

fraternise/fraternisation, *Brit. bk.:* **fraternize/fraternization.**

fraternity, *is., ç.* **-ties** **1.** *ABD* erkek öğrenciler derneği (genellikle Yunan alfabesinden alınmış iki, üç harfle anılırlar), **2.** kardeşlik/dostluk cemiyeti, **3.** ortak gaye ve çıkarları olan kimselerden oluşan topluluk. **medical** ~ : tıp derneği/cemiyeti, **4.** dinî/yardım cemiyeti, **5.** kardeşlik, uhuvvet. **Liberty, equality and** ~ : Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik.

fraternize, *f.* **-nized, -nizing** **1.** kardeşlik etmek, kardeşlik bağı kurmak, kardeş gibi olmak/görüşmek, samimî/dost olmak, sıkı fıkı olmak. **Army officers may not be ~ with their men** : Subaylar erlerle sıkı fıkı olamazlar. **2.** düşmanla (kardeş gibi) samimî olmak. *While the agreement to stop firing was in force, the opposing soldiers were forbidden to ~.* **3.** *az kul.* kardeşlik cemiyeti/dernek kurmak, **4.** **fraternization** : kardeşlik etme, kardeşlik bağı kurma, samimî olma, **5.** **fraternizer** : kardeşlik/dostluk/samimiyet kuran kimse.

fratricide, *is.* **1.** kardeş katili, **2.** kardeş katli, kardeşini öldürme, **3.** **fratricidal** : kardeş katli+, kardeş katline ait, kendi kardeşini öldüren.

Frau**, is., ç.* ***Frauen/Fraus *Alm.* hanım, eş, zevce, evli kadın, hanımefendi (çoğunlukla hitap için kullanılır). ***e.a.-*** *1. wife, lady.*

fraud, *is.* **1.** hile, dolandırıcılık, sahtekârlık, güveni kötüye kullanma, emniyeti suiistimal. *The judge found the man guilty of ~.* **2.** aldatma, kandırma, *argo* tongaya/faka bastırma, **3.** hilekâr/dolandırıcı/sahtekâr kimse. *He isn't a doctor, he's a ~.* **4.** hileli/sahte mal/şey/nesne. *This woollen dress is a ~, it's supposed to be washable, but now I've washed it, it's too small to wear.* **5.** **a pious** ~ : (a) sahte dindar, mürai, (b) iyi niyetle söylenen/zararsız bir yalan. ***e.a.-*** *1. deceit, trickery, 2. deception, trickery, imposture, 3. impostor, cheat.*

fraudulence = **fraudulency**, *is.* hile(kârlık), sahtekârlık, dolandırıcılık, yalan, tezvir. ***e.a.-*** *fraud, deceit.*

fraudulent, *sf.* **1.** hileli, sahte, düzmece, aldatmalı, hile ile ele geçirilen. ~ **conversion** : (para) aşırma, aşırtı, ihtilâs. **by** ~ **means** : hile ile, sahtekârlıkla, hileli yollardan, **2.** hileci, hilekâr, sahtekâr, dolandırıcı, **3.** **~ly** : hile ile, sahtekârlıkla. ***e.a.-1&2.*** deceitful, dishonest.

fraught, *sf.&is.&gl.f.* **1.** **gen.** ~ **with** : ...ile dolu/yüklü. **silence** ~ **with menace** : tehdit dolu bir sükût. **situation** ~ **with danger** : tehlikeli durum, **2.** *esk.* yüklü, mahmul. *Ships ~ with precious wares.* **3.** *k.d.* üzüntülü, kederli, canı sıkılmış, **4.** *İsk.* yük, hamule, **5.** *esk.* (gemiyi) yüklemek. ***e.a.-*** *1. involving, full of, filled, laden, 4. load, cargo, freight.*

Fräulein**, is., ç.* ***Frälein/Fräuleins *Alm.* genç kız, evlenmemiş hanım/bayan.

Fraunhofer lines, *is.* Fraunhofer çizgileri : güneş izgesindeki/spektrumundaki siyah çizgiler.

fraxinella, *is. bot.* geyik otu *(Dictamnus albus)* : sedef otugillerden beyaz çiçekli keskin kokulu bitki. **burning bush, dittany, gas plant** *d.d.*

fray^1, *is.&f.* **1.** (gürültülü) kavga/dövüş, vuruşma, arbede, karışıklık, mücadele. **eager for the ~** : kavgaya hazır. *He rushed into the ~.* **Are you ready for the ~?** Mücadeleye hazır mısın? **2.** *esk. bk.:* (a) **fright**, (b) **frighten**, (c) **fight.**

fray^2, *is.&gl.f.* **1.** (kumaş, halat vb.) tarazlan(dır)mak, yıpratmak, yıpranmak, aşın(dır)mak. *The beggar's shirt was ~ed at the neck.* **2. ~ through** : eskimek, yıpranmak, aşınmak, **3.** (kumaşın kesilen ucu) tiftiklenmek. *She found it difficult to make a nylon dress, because the material ~ ed so quickly when she cut it.* **4.** (sinir) boz(ul)mak. *The argument ~ed their nerves.* **5.** sürtmek, ovmak, **6.** (kumaş vb. de) yıpranmış/eskimiş/tarazlanmış kısım, **7. ~ing** : yıpranma, yıpratma, tarazlanma. ***e.a.-*** ***1.** fret,* ***4.** upset, discompose, irritate, strain,* ***5.** rub.*

frazil (ice), *is. Cnd.* ince buz : şiddetli su akıntıları kıyısında oluşan ince/sivri/yuvarlak buz.

frazzle, *is.&f.* **-zled, -zling** *k.d.* **1.** eski(t)me(k), yıpratma(k), yıpranma(k), tarazla(n)ma(k), tiftikle(n)me(k), **2.** yor(ul)ma(k), bîtap düş(ür)me(k), **3.** aşırı yorgunluk, bitkinlik, **4.** parça (kumaş), kalıntı, kırpıntı, **5. beat s.o. to a ~** : birini (oyunda) adam akıllı yenmek, **6. worn to a ~** : (a) lime lime olmuş, eskimiş, yıpranmış, (b) çok yorgun, bitkin, takatsiz. ***e.a.-*** ***1.** fray,* ***2.** weary, tire out,* ***4.** remnant, shred.*

FRB = **1.** Federal Reserve Bank, **2.** Federal Reserve Board.

freak^1, *sf.&is.&f.* **1.** acayip, garip, alışılmamış, **2.** acayiplik, garabet, anormallik, **3.** garibe, ucube. **a ~ of nature** : hilkat garibesi. **~ show** : ucubeler gösterisi, hilkat garibelerinin gösterildiği eğlence, **4.** anî/sebepsiz değişme. *That kind of sudden storm is a ~.* **5.** *argo* (a) sapık, tiryaki, müptelâ, garip bir tutku peşinde sürüklenen, normal yaşantıdan uzaklaşmış kimse. *a drug ~. a baseball ~.* (b) *bk.:* **hippie**, **6.** çılgınlık, kapris, maymun iştahlılık, gelip geçici fikir/arzu/heves, **7.** *argo* (uyuşturucu madde etkisiyle) coşmak, kendinden geçmek, acayip davranışlarda bulunmak, **8. ~ out** *argo* (a) uyuşturucu madde etkisiyle) şiddetli taşkınlıklar yapmak, zapt olunmaz coşkunlular göstermek, hezeyana gelmek, (b) çıldırmak, aklını kaçırmak, sapıtmak. ***e.a.-1.*** *odd, irregular, unusual,* ***2.*** *aberration, anomalie,* ***3.*** *monster,* ***6.*** *caprice.*

freak2, *is.&gl.f.* **1.** benek, alacalık, renkli çizgi/benek, **2.** benekle(ndir)mek, alacalandırmak, renkli çizgilerle /noktalarla süslemek.

freakily, *zf.* acayip bir şekilde, delice, sapıkça.

freakiness, *is.* acayiplik, delilik, sapıklık.

freakish, *sf.* **1.** acayip, sapık, deli, garibe nevinden. *a ~ appearance.* **2.** sapıtmışa benzer, anormal, terelelli, **3.** tesadüfî, rastgele, garip, önceden tahmin edilemeyen. *a ~ twist of fate.* **4. ~ly** *bk.:* **freakily**, **5. ~ness** *bk.:* **freakiness**. ***e.a.-*** ***1.*** *whimsical,* ***2.*** *queer, odd, abnormal.*

freak-out = **freak out,** *is. argo* çılgınlık, taşkınlık, sapıklık, delice/çılgınca hareket/davranış.

freaky, *sf.* **freakier, freakiest** *bk.:* **freakish.**

freckle, *is.&f.* **-led, -ling 1.** çil, güneş lekesi, ben, **2.** leke, benek, **3.** çillen(dir)mek, çil basmak, beneklen(dir)mek. *The sun ~s the skin of some people.*

freckled, *sf. bk.:* **freckly.**

freckly, *sf.* **-lier, -liest** çilli, çil basmış, benekli.

free^1, *sf.* **freer, freest 1.** özgür, hür, serbest, bağımsız, azade, özerk. *A land of ~ men. Wild animals in their natural state are ~. The prisoner wished to be ~ again.* **to get ~** : serbest kalmak, kurtulmak. **to set ~** : serbest bırakmak, kurtarmak. *He pitied the trapped bird and set it ~.* **the ~ world** : hür dünya, **2.** bağımsız/hür kimselere özgü/mahsus. *They were thankful to be living on ~ soil.* **3.** bağımsız, müstakil, siyasî bakımdan hür/özgür. *Turkey is a ~ country.* **4.** gümrüksüz, vergi ve resimden muaf. **~ of duty** : bağışık, muaf, gümrüksüz, **5.** (tercüme, şiir) kurallara bağlı olmayan, serbest. *~ verse. a ~ translation.* **6.** açık, engelsiz (yol vb.). *The road is now ~.* **7.** işgal edilmemiş, kullanılmayan, boş. **The-**

re are 2 ~ **rooms** : Boş iki oda var. *I have little ~ time, I have a great deal to do.* **8.** ~ **from** = ~ **of** : -sız/-siz, -den muaf/masun. ~ **from worry** : endişesiz. ~ **of taxes** : vergisiz, vergiden muaf. ~ **from criticism** : eleştirmeden masun. ~ **from care** : bakım istemeyen. ~ **from pain** : ağrısız. ~ **from noise** : gürültüsüz. ~ **of error** : yanlışsız, hatasız, **9.** *kim.* serbest, bileşime girmemiş. ~ *oxygen/hydrogen.* **10.** (herkese) açık, herkesin yararlanabileceği. ~ **market** : açık/serbest pazar. *a ~ port.* **11.** genel, herkesin katıldığı. *a ~ fight.* **12.** engelsiz, engellenmemiş, mecburî/zorunlu olmayan. ~ *motion.* **13.** bağsız, bağlanmamış, çözük. ~ *end of a rope. The ~ end of the flag has been torn by the wind.* **14.** ihtiyarî, isteğe bağlı, **15.** teklifsiz, lâubalî, samimî. **make ~ with** : (a) lâubalî/yüzgöz olmak. *He makes too ~ with the girls in the office.* (b) teklifsizce kullanmak. *She's made ~ with my cigarettes during my absence.* **16.** arsız, şımarık. *The boy's manner is rather ~ in the presence of his teachers.* **17.** cömert, eli açık. ~ *with his money.* **18.** kayıtsız, şartsız, hudutsuz. **to be ~ with one's money** : hesapsız (bol bol, su gibi) para harcamak, **19.** bedava, ücretsiz, parasız, meccani. ~ *school.* ~ *ticket.* ~ **gift** : karşılıksız hediye. ~ **of charge** : bedava, ücretsiz, parasız. **for ~** *k.d.* bedava, beleş, parasız. *I got this book for ~.* **20.** kolay işlenir (arazi, mücevher, maden vb.). **21.** *den.* elverişli, müsait (rüzgâr), **22.** *s.bl.* engelsiz. ~ **vowel** : engelsiz ünlü/sesli harf, **23.** *gr.* bağımsız. ~ **form** : bağımsız biçim, **24.** *fiz.* (a) serbest, dış kuvvetlerin etkilemediği. *~ flight. a ~ particle.* (b) erkin : hiçbir biçimde herhangi bir koşula bağlı olmayan. ~ **charge** : erkin yük. ~ **electron** : erkin eksicik. ~ **energy** : erkin erke. ~ **fall** : erkin düşüş. ~ **oscillation** : erkin salınım. ~ **radical** : erkin kökçe. ~ **vibration** : erkin titreşim, **25.** dürüst, açık sözlü, samimî, dobra dobra. *He is very ~ in telling his faults. His speech is too ~.* **26.** uzak, azade. *They like living in a village, ~ of crowds and noise.* **27.** ~ **and clear** *huk.* ipoteksiz ve borçsuz, **28.** ~ **and easy** : (a) kayıtlardan azade, teklifsiz, resmiyetten uzak, samimî, endişesiz, rahat. *She leads a ~ and easy sort of life and never troubles much about anything.* (b) küstah, arsız, lâubalî, **29. set** ~ : serbest bırakmak, azat etmek, salıvermek, kurtarmak. ***e.a.-1-3.*** *independent, autonomous, sovereign,* ***8.*** *immune, safe,* ***11.*** *general,* ***13.*** *loose, unattached,* ***16.*** *licentious,* ***17.*** *generous, liberal,* ***18.*** *unstinted,* ***21.*** *favorable,* ***25.*** *honest, candid, frank, outspoken.*

free2, *zf.* **1.** serbestçe, hür/özgür bir şekilde, başıboş. *Don't let the dog run ~ on the main road.* **2.** bedava, parasız/ücretsiz olarak, meccanen. *Babies are allowed to travel ~ on buses.* **3.** *den.* müsait rüzgârla. *a yacht sailing ~.* ***e.a.- 1.*** *freely.*

free^3. *gl.f.* **freed, freeing 1.** serbest bırakmak, azat etmek, salıvermek, hapisten kurtarmak/tahliye etmek. *She ~d the birds from the cage. When will the prisoners be ~d?* **2.** ~ **of/from** : (sıkıntıdan vb.) kurtarmak, (ihtiyacı) gidermek/bertaraf etmek, (sıkıntıyı/üzüntüyü) hafifletmek. *to ~ s.o. from anxiety/from hunger.* **3.** ~ **from** : muaf tutmak, azat etmek, serbest bırakmak, izin vermek. *I need to go out; can you ~ me (from duty) for an hour?* **4.** ~ **from/of** : temizlemek, (yolu vb.) açmak. *to ~ a desk of clutter. to ~ a highway from obsructions.* ***e.a.- 1.*** *release, liberate, emancipate, manumit, discharge,* ***2&3.*** *relieve, exempt,* ***4.*** *clear, disengage.*

-free, *son ek* "-sız/-siz, -den arıtılmış/âri/muaf/azade". **saltfree** : tuzsuz. **tax-free** : vergisiz, vergiden muaf. **worry-free** : endişesiz, endişeden azade.

free agent, *is.* **1.** serbest (sözleşme ile bağlı olmayan) sporcu/atlet, **2.** hareketlerinde serbest/özgür kimse.

free alongside ship/vessel = F.A.S. : gemi bordasında teslim.

free-and-easy, *sf.* teklifsiz, senli benli, lâubalî. ***e.a.-*** *informal, unceremonious.*

free-associate, *gl.f.* **-ated, -ating** özgür çağrışmak, özgür çağrışım yapmak.

free-association, *is. psikol.* özgür çağrışım, serbest tedai : düşünce ya da kelimelerin kişinin istençli denetimi olmadan birbirini izlemesi. ~ **test** : özgür çağrışım ölçeri, hür tedai testi.

freebase, *is.&f.* **-based, -basing** (uyuşturucu olarak sigara gibi içilen) derişik kokain (yapmak/kullanmak).

freebie = freebee, *is. argo* beleş mal, anafor (bilet vb.)

freeboard, *is.* **1.** *den.* (a) fribord : yük gemisinin yük çizgisinden güverteye kadar yüksekliği, (b) borda yüzeyi : teknenin su üstünde kalan yan yüzeyi. ~ **deck** : alt kısmı tamamen su geçirmez güverte, **2.** otomobil şasisinin yerden yüksekliği.

freeboot, *gs.f.* **1.** korsanlık/vurgunculuk/çapulculuk yapmak, **2.** ~**er** : korsan, haydut, vurguncu, çapulcu. ***e.a.*- *2.*** *pirate, buccaneer, plunderer.*

freebooty, *is. esk.* yağma(cılık) korsanlık, vurgun(culuk), çapul(culuk), soygun(culuk).***e.a.*- *2.*** *plunder, loot, spoil.*

freeborn, *sf.* **1.** hür doğmuş, doğuştan hür/özgür (esir/köle olmayan), **2.** hür doğanlara/özgürlere ait.

Free Church, *is.* (devletten) bağımsız kilise.

free city, *is.* serbest şehir: bağımsız hükûmeti olan/kendi başına özgür bir devlet olan şehir.

free coinage, *is.* serbest sikke basımı : madenini veren kimse adına (ücretle veya ücretsiz) darphanede para basma.

free companion, *is. bk.:* **free lance** (3).

free company, *is.* (Orta Çağlarda) ücretli askerler bölüğü.

free diver, *is.* serbest dalgıç : hava deposu olmadan ağız borusu ile solunan dalgıç.

free diving, *is.* serbest dalış/dalgıçlık.

freedman, *is., ç.* **-men** azatlı köle, azat edilmiş/hür bırakılmış (erkek) köle.

freedom, *is.* **1.** serbestlik, hürriyet. *The master gave the slave his ~.* **2.** bağışıklık, muafiyet, dış kontol ve etkilerden muaf olma. *~ from care/responsibility.* **3.** istenç, seçenek, ihtiyar, irade, **4.** özgürlük, bağımsızlık. ~ **of press** : basın özgürlüğü, **5.** istiklâl, siyasî bağımsızlık, **6.** (bir şehre/şirkete tanınan) ayrıcalık, imtiyaz, hak. *~ to levy taxes.* **7.** kişisel özgürlük (köleliğin tersi), **8.** bir şeyi serbestçe kullanma hakkı, bağ ve mecburiyetten azade oluş. *to have the ~ of a friend's house. We give our guests the ~ of our house.* **9.** *gen.* ~ **from** : -sızlık, -den kurtulma, azat olma, muaf olma. *~ from pain/from tax.* **10.** hareket serbestliği. *Tight clothes don't allow enough ~ of movement.* **11.** dürüstlük, açık sözlülük, **12.** samimiyet, lâubalîlik, senli benlilik, açık saçıklık. *the ~ of modern sculpture.* **13.** serbest düşünüş, **14.** vatandaşlık/üyelik vb. imtiyazlarından serbestçe yararlanma hakkı, **15.** fahrî hemşehrilik/üyelik sıfatı. **to give s.o. the ~ of a city** : bir kimseye bir şehrin fahrî hemşehriliğini vermek. *The minister was given the ~ of the city.* **16.** ~ **of speech = free speech** : söz hürriyeti, **17.** ~ **of the press** : basın hürriyeti, **18.** ~ **of the seas** : denizlerde seyrüsefer hürriyeti : milletlerin karasuları dışındaki denizlerde seyrüsefer serbestliği. ***e.a.*-*1.*** *liberty,* ***4&5.*** *independence,* ***6.*** *privilege,* ***9.*** *exemption, immunity.*

freedwoman, *is., ç.* **-women** azatlı cariye, kölelikten azat edilmiş kadın.

free enterprise, *is.* serbest teşebbüs : ekonominin serbest rekabet ve arz talep prensibi ile kendi kendini düzenlemesi doktrini.

free-fire zone, *is. As.* serbest atış bölgesi : içinde bulunan herkesin/her şeyin ateşe maruz kalacağı bölge.

free flight, *is.* serbest uçuş, roketin itişimsiz uçuşu.

free-for-all, *is.* **1.** halka açık, umuma mahsus (yarışma, güreş, münazara vb.), **2.** kıran kırana, gürültülü/intizamsız güreş.

free form, *is.* **1.** *d.b.* bağımsız biçim : yalnız başına anlam taşıyan dil elemanı : *book, tree, desk* vb. gibi, *bk.:* **bound form**, **2.** düzensiz şekil, çevresi/hatları gayrimuntazam şekil (resim, vb.).

free-form, *sf.* **1.** düzensiz şekilli, çevresi/hatları gayrimuntazam. *a ~ bowl. ~ sculpture.* **2.** düzensiz, tertipsiz. *a ~ conglomerate. a ~ excursion.* **3.** kendiliğinden oluşan, düşünülmeden /plânsız yapılan. *~ management.* ***e.a.*-*3.*** *spontaneous, impulsive.*

free gift, *is.* karşılıksız hediye, satışı teşvik için müşterilere dağıtılan hediye. **as a ~ ~** : meccanen, hediye olarak.

free gold, *is.* **1.** ABD Hazine dairesinde altın rezervinden fazla bulunan altın, **2.** tabiatte serbest bulnnan altın madeni.

free hand, *is.* sınırsız yetki/serbestlik. **give s.o. a ~ ~** : tam serbestlik/yetki/salâhiyet vermek. *The committee was given a ~ ~ , with no questi-*

ons asked about how they spent the money. **have a ~ ~** : istediği gibi harekette serbest olmak.

freehand, *sf.&zf.* el ile, aletsiz (yapılan). *a ~ map/drawing.*

free-handed, *sf.&zf.* **1.** eliaçık, cömert, **2.** (serbest) el ile, aletsiz, **3.** **~ly** : cömertçe, **4.** **~ness** : cömertlik. ***e.a.****- 1. open-handed, generous, liberal, 2. freehand*

free-hearted, *sf.* açık kalpli, dürüst, cömert, samimî, serbest, kayıtsız. ***e.a.****-open-hearted, frank, generous, spontaneous.*

freehold, *is. huk.* **1.** iyelik hakkı, mülkiyet, kaydıhayat şartıyla tasarruf hakkı (mülk, unvan, makam vb.), **2.** (kaydıhayat şartıyla sahip olunan) mülk, unvan, makam vb.

freeholder, *is.* iye, mülk sahibi.

free kick, *is.* (futbol) serbest vuruş.

free in and out, yükleme, boşaltma ücretleri ödenmiş.

free-labour, *is. Brit.* **1.** serbest (köle olmayan) işçiler, **2.** iş sendikasına bağlı olmayan işçiler, **3.** ücretsiz çalışan işçiler.

free lance, *is.* **1.** serbest yazar/sanatkâr, **2.** kendini tam manasıyla/sadakatle vermeden bir davayı savunan kimse, **3.** (Orta Çağlarda) ücretli asker, para karşılığında herhangi bir devlete hizmet eden asker/şövalye. ***e.a.****- 3. free companion.*

free-lance, *sf.&zf.&gs.f.* **-lanced, -lancing** **1.** serbest yazarlık/fotoğrafçılık vb. yapmak, serbest çalışmak, **2.** serbest (çalışan), bağımsız. *She works ~.* **3.** **free-lancer** : serbest çalışan kimse.

free list, *is.* **1.** *ABD* serbest ithal listesi : gümrüksüz ithal edilebilen mallar listesi, **2.** (bir yere) parasız girenlerin listesi, **3.** parasız dergi alanların listesi.

free liver, *is.* keyif ehli : yiyip içip keyfine bakan/bol bol yeyip içen kimse.

free-living, *sf.* **1.** yiyip içip keyfine bakma, bol bol yeyip içme, **2.** *biy.* serbest yaşar : ne asalak, ne ortak ne de bitişik yaşayan. ***k.a.****- 2. parasitic, symbiotic.*

freeload, *gs.f. argo* **1.** beleş/başkalarının sırtından geçinmek, bedava yiyip içmek, anaforculuk yapmak, **2.** **~er** : beleşçi, anaforcu, asalak, bedava yiyip içip geçinen, **3.** **~ing** : beleşçilik, anaforculuk, asalaklık.

free love, *is.* serbest aşk, nikâhsız evlilik, evlenmeden/sorumluluğa katlanmadan karı koca hayatı yaşama.

free lunch, *is.* beleş yemek : eskiden müşteri çekmek için bazı bar ve eğlence yerlerinin verdiği ücretsiz yemek.

freely, *zf.* **1.** kolayca, isteyerek, gönül rızasiyle, bile bile. *I ~ admit that what I said was wrong.* **2.** açıkça, doğruca, dobra dobra, sakınmadan, çekinmeden, hiçbir şeyi gizlemeden. *You may speak quite ~ in front of me; I shan't tell anyone what you say.* **3.** serbestçe. *Oil the wheel, then it will turn ~.* **4.** bol bol, cömertçe. *He gives ~ to many organizations that help the poor.* **5.** fazlaca, ziyadesiyle. *The wound was bleeding ~.* ***e.a.****-1. willingly, readily, 2. openly, plainly, frankly, 3. unconstrainedly, 4. abundantly, plentifully, generously.*

freeman, *is., ç.* **-men** **1.** özgür/bağımsız/hür/serbest kimse, **2.** vatandaş, hemşehri, bütün siyasî hakları haiz kimse. *The famous politician was made a ~ of the city of London.*

freemartin, *is.* (erkek buzağı ile ikiz doğmuş) kısır (dişi) buzağı.

Freemason, *is.* **1.** farmason, mason, üyeleri arasında kardeşçe sevgi ve karşılıklı yardım gayesi güden gizli örgüt üyesi, **2.** *esk.* taş ustaları birliği üyesi.

freemasonic, *sf.* farmason+.

freemasonry, *is.* **1.** arkadaşlık, içten gelen sevgi/sempati. *The ~ of thinkers.* **2.** farmasonluk. ***e.a.****- 1. fellowship.*

freeness, *is.* serbestlik, hürriyet, özgürlük.

free on board = f.o.b. : gemide teslim.

free pass, *is.* paso, ücretsiz bilet.

free port, *is.* **1.** serbest liman : bütün ticaret gemilerine eşit koşullarla açık liman, **2.** gümrüksüz liman : gürüksüz olarak mal ihraç/ithal edilen liman.

free on rail, *is.* trende teslim.

free press, *is.* hür/serbest basın.

freer, *is.&sf.* **1.** serbest bırakan, azat eden, **2.** daha serbest/özgür : **free** sıfatının artıklık *(comparative)* derecesi.

free radical, *is. kim.* özgür kök : çoğunlukla kendi molekülü ile dengede bulunan elektron kaybetmiş doymamış atom kümesi ya da molekül. CH3+ gibi.

free ride, *is. k.d.* ikram, bedava elde edilen şey.

free school, *is.* serbest okul : geniş görüşlü öğretim yapan okul.

freesia, *is. bot.* frezya *(Freesia)* : Afrika zambağı.

free silver, *is.* (altına nazaran sabit oranda) serbest gümüş para basma.

free soil, *is.* özgür bölge, (ABD'de iç savaşlardan önce) köleliğin yasak olduğu bölge.

Free-Soil, *sf. ABD* **1.** köleliğin yayılmasına karşı gelen, özgür bölge yanlısı, **2.** ~ **Party** : Özgür Bölge Partisi (1848-1856), **3.** ~**er** : Özgür Bölge Partili.

free speech, *is. bk.:* **freedom of speech.**

free spoken, *sf.* **1.** açık sözlü, özü sözü bir, sözünü esirgemeyen, düşündüğünü açıkça söyleyen, **2.** ~**ly** : açık sözlülükle, sakınmadan, çekinmeden, dobra dobra, **3.** ~**ness** : açık sözlülük. ***e.a.-*** *1. outspoken, frank.*

freestanding = free-standing, *sf.* tabansız, kaidesiz, taban üzerinde oturmayan (heykel vb.), ayrı, müstakil, bitişik olmayan (ev, cihaz vb.).

Free State, *is.* **1.** (İç Savaşlardan önce) ABD'de köleliği yasak eden devlet/eyalet, özgür devlet, **2.** *bk.:* **Irish Free State.**

freestone, *sf.&is.* **1.** yarma, çekirdeği yapışık olmayan (şeftali, erik, kaysı vb.), **2.** kolay yontulan taş, Malta taşı. **3.** ~ **State** : Connecticut (takma adı).

freestyle, *is.* serbest yüzme (stili).

free-swimming, *sf. zool.* yüzen (su hayvanları).

freethinker, *is.* serbest düşünceli : (din konularında) kilise etkisinde kalmadan düşünen kimse.

freethinking, *is.* serbest düşünme.

freethought, *is.* serbest düşünce (özellikle dinde).

free throw, *bk.:* **foul shot.**

free throw line, *bk.:* **foul line** (2).

free trade, *is.* **1.** serbest ticaret, hükûmetlerin kısıtlamadığı milletler arası ticaret, **2.** gümrüksüz dış ticaret, **3.** serbest/gümrüksüz ticaret sistemi/ilkesi, **4.** *esk.* kaçakçılık. ***e.a.-4.*** *smuggling.*

freetrader = free trader, *is.* **1.** serbest ticaret yanlısı, **2.** *esk.* kaçakçı. ***e.a.- 2.*** *smuggler.*

free university, *is.* özel üniversite/yüksek okul.

free verse, *is.* serbest nazım.

freeway, *is.* (geniş) çevre yolu, otoyol, ekspres otomobil yolu.

freewheel, *is.&gs.f.* **1.** aylak tekerlek, aylak çark, avara çark : motorun hızı arabanın hızından az olduğu zaman tekerleklerin serbest dönmesini sağlayan düzen, **2.** bisiklette pedallar kullanılmayınca arka tekerleği serbest bırakan kenet, **3.** (taşıt veya sürücüsü) tekerlekler yürütme mekanizmasından ayrılmış olarak gitmek, **4.** serbestçe işlemek/hareket etmek/kullanılmak, **5.** ~ **hub** : tek yönlü kavrama göbeği.

freewheeling, *sf.* **1.** aylak tekerlekli, **2.** *k.d.* (a) sorumsuz/kendi başına hareket eden (kimse), (b) sorumsuz, mes'uliyetsiz, fazla serbest davranan, sonu düşünülmeden yapılan/söylenen (söz/eylem vb.), **3.** ~ **clutch** : tek yönlü kavrama.

free will, *is.* **1.** elindelik, istenç, seçme, ihtiyar, **2.** *fel.* özgür istenç, hür irade : bir kimsenin çeşitli yollardan birini seçme yeteneğinin dış etkenlere değil kendi istek ve iradesine dayandığı öğretisi.

freewill, *sf.* **1.** gönüllü, istekli, iradî, ihtiyarî, isteyerek yapılan. *a ~ offering.* **2.** özgür istenç/hür irade felsefesine dayanan. ***e.a.-1.*** *voluntary.*

free world, *is.* hür dünya : komünist veya totaliter yönetim altında olmayan milletler topluluğu.

freeze^1, *f.* **froze, frozen, freezing 1.** don(dur)mak, buz hâline gelmek/getirmek. *The water ~s at the temperaure of 0 C. By freezing meat we can keep it from spoiling.* **2.** buz tutmak/bağlamak. *The engine has frozen up. The water pipes froze.* **3.** çok üşümek, donmak. *I'm freezing. I was frozen stiff after a long walk in cold weather.* **4.** soğu(t)mak, soğuk olmak. *It will ~ hard tonight. It's freezing in this room, can't we have a fire?* **5.** kışta kalmak, donarak ölmek. ~ **to death** : donarak ölmek. *Mountain climbers were lost in the snow and nearly froze to death.* **6.** (korku, heyecan vb. den) donakalmak, donup kalmak, hareketsiz bırakmak/kalmak. *He heard a step behind him and froze with fear.* **Fear made him ~ in his tracks** : Korkudan olduğu yerde donakaldı. **7.** (birdenbire) dur(dur)mak, hareketsiz kalmak/bırakmak. *The teacher froze the noisiy class with a single look.* **8.** *fin. k.d.* (a) bloke etmek, dondurmak, (b) kullanılışını yasaklamak/kısıtlamak. *Cobalt was frozen during the war.* **9.** (fiyatları) dondurmak, narh koymak, **10.** *cer.* (vücudun bir kısmını) dondurmak, hissini iptal etmek. *to ~ a tooth.* **11.** *sin.* durdurmak, görüntüyü hareketsizleştirmek, **12.** arayı açmak, dostluğa son vermek, yabancılaşmak. *After their quarrel, they sat in frozen silence.* **13.** ~ **in** : buzlar içinde sıkışıp kalmak. *The ship was frozen in for the winter.* **14.** ~ **one's blood** : (korkudan) donakalmak, çok korkmak, dehşete kapılmak. ~ **the blood (in one's veins)** : tüylerini ürpertmek, dehşet içinde bırakmak, **15.** ~ **on/onto** *k.d.* yapışmak, sımsıkı tutmak, bir şeyi kendine mal etmek, **16.** ~ **out** *ABD- k.d.* (a) (istiskal ederek) savmak, soğuk davranarak uzaklaştırmak, şiddetli rekabetle (işten/toplumdan) çekilmeye zorlamak. *The clique's unfriendliness froze out all newcomers.* (b) (şiddetli soğuk yüzünden) ertelemek/iptal etmek. *The meeting was frozen out.* (c) önlemek, yasak etmek, **17.** ~ **over** : (yüzeyi) buz tutmak, buzla örtülmek/kaplanmak. *The lake has frozen over; you can walk on it.* **18.** ~ **up** : (a) soğuk davranmak, istiskal etmek, (b) (aktör) heyecandan dili tutulmak/donup kalmak, söyleyeceğini unutmak, (c) buz kesilmek, tamamen donmak, **19. freezable** : donar, donabilir, donabilen, buz tutan, buzlaşan. ***e.a.**-4. chill, 6. paralyze, 7. stop, halt, 12. alineate, 15. seize, hold on, 16. (a) exclude, force out, (c) prevent.*

freeze^{2}, *is.* **1.** don(dur)ma, buz tutma, **2.** don. *The ~ last night damaged the apple trees.* **3.** (fiyatların/kiraların/maaşların vb.) dondurulması (için yapılan yasa), **4.** *fin.* blokaj, bekletim. ***e.a.**- 2. frost.*

freeze-dry, *gl.f.* **-dried, -driying 1.** dondurup kurutmak : gıda meddeleri, kan plâzması, antibiyotik gibi maddeleri dondurduktan sonra vakumda suyunu uçurup kurutarak muhafaza etmek, **2.** ~**ing** : dondurup kurutma.

freeze frame, *is. sin. TV* görüntü dondurma : hareketsiz/dondurulmuş görüntü/resim. Aynı resmi üst üste birçok defa çekerek sinemada/ TV de hareketi durmuş/donmuş gibi gösterme sanatı.

freeze-frame, *sf.&f.* **-framed, -framing** *sin.TV* **1.** görüntüyü dondurmak, **2.** donuk görüntü. ~ **effect** : donuk görüntü etkisi.

freezer, *is.* **1.** soğutucu, dondurucu, **2.** dondurma makinesi, **3.** buz dolabı, soğuk hava deposu/vagonu.

freeze-up, *is. Cnd.* (özellikle kuzeyde nehir ve göllerin) donma zamanı. ~ *came late last year.*

freezing, *sf.* **1.** donma noktası+. *It's below ~ outside.* **2.** dondurucu, çok/aşırı soğuk, buz gibi. **It's ~ here** : Burası çok soğuk/buz gibi. **3.** donan, kısmen donmuş, donmaya başlamış, donmakta olan, **4.** ~ **point** : *fiz. kim.* (sıvının) donma noktası. *The ~ point of water is 0°C or 32°F. The ~ point of alcohol is much lower than that of water.*

free zone, *is.* serbest bölge : malların gümrüksüz olarak sokulup depo edildiği şehir/liman bölgesi.

freight, *is.&gl.f.* **1.** taşıma, nakliye. *This aircraft company deals with ~ only, it has no travel service.* ~ **agent** : nakliye şirketi. ~ **bill** : konşimento. ~ **car** : yük vagonu. ~ **insurance** : nakliye sigortası. ~ **ton** *bk.:* **ton** (2). ~ **train** : yük treni, marşandiz, **2.** navlun, taşıma/nakliye ücreti, **3.** *ABD-Cnd.* kara/deniz/hava yolu ile yük/eşya nakli, **4.** *Brit.* yük, hamule, geminin yükü. *This ~ must be carefully handled when loading.* **5.** *Brit.* deniz ulaştırması, **6.** (uçak/gemi vb. ile) taşımak, nakletmek, **7.** ~ **with** : yüklemek, tahmil etmek. *The boat is ~ed with coal.* **8.** ~**less** : ücretsiz taşınan. ***e.a.**- 6. transport, 7. load.*

freightage, *is.* **1.** taşıma, nakletme, **2.** navlun, nakliye/taşıma ücreti, **3.** yük, eşya. ***e.a.**- 3. freight, cargo, lading.*

freighter, *is.* **1.** yük gemisi, şilep, **2.** nakliyeci, nakliyat şirketi, **3.** gönderen, eşya sevk eden/mal gönderen kimse, sevk edilen malın sahibi.

freight forwarder = forwarding agent = forwarder, *is.* nakliyeci, nakliyat şirketi.

fremd, *sf. İsk.* **1.** yabancı, acayip, **2.** düşmanca. ***e.a.**- 1. foreign, strange, 2. unfriendly.*

fremitus, *is., ç.* **-tus** *patol.* (el ile hissedilen) titreşim, hırıltı (göğüs hırıltısı vb.).

French, *sf.&is.* **1.** Fransız, **2.** Fransızca, **3.** Fransız+, Fransızlara/Fransa'ya/Fransızcaya ait, **4. ~ bean** : (a) taze/yeşil fasulye, (b) barbunya fasulyesi (bitkisi), **5. ~ bread** : Fransız ekmeği, **6. ~ buldog** : Fransız buldok köpeği, **7. ~ Canada** : (a) Québec eyaleti, (b) Fransız asıllı Kanadalılar, **8. ~ Canadian** : (a) Fransız (asıllı) Kanadalı, (b) Kanada Fransızcası, **9. ~ chalk** : (a) terzi tebeşiri, (b) talk (kumaşlardan yağ lekelerini çıkarmakta kullanılır), **10. ~ chop** : kuzu pirzolası, **11. ~ Community** : Fransız (Milletler) toplumu : Fransa ve bağımsızlık kazanan eski sömürgelerinden oluşan siyasî birlik (1958'de kuruldu), **12. ~ cooking** : Fransız aşçılığı/mutfağı, **13. ~ cuff** : katlanır kol düğmesi, **14. ~ curve** : pistole, eğriçizer, münhani/eğri cetveli, **15. ~ door** : camlı kapı, **16. ~ dressing** : Fransız sosu : sirke, bitkisel yağ ve baharattan yapılmış salata sosu, **17. ~ endive** : beyaz marul, **18. ~ fried (potatoes) = ~ fries** : yağda kızartılmış (patates), **19. ~ heel** : Fransız ökçesi, (kadın ayakkabısında) yüksek ökçe, **20. ~ horn** : Fransız kornosu, pistonlu korno, **21. ~ kiss** : Fransız öpüşü : ağız açık ve diller birbirine sürtünerek öpüşme, **22. ~ leave** : sıvışma, tüyme, izinsiz/habersiz ayrılma. **take ~ leave** : sıvışmak, tüymek, izinsiz/habersiz ayrılmak, **23. ~ lesson** : Fransızca dersi, **24. ~ letter** *Brit.- argo* prezervatif, **25. ~ pastry** : Fransız pastası, **26. ~ polish** : parlak mobilya cilâsı, **27. ~ Revolution** : Fransız İhtilâli (1789), **28. ~ seam** : Fransız simi, kumaşın her iki tarafına dikilen sim, **29. ~ teacher** : Fransızca öğretmeni, **30. ~ telephone = handset** : mikrotelefon, **31. ~ toast** : yumurtalı ekmek kızartması, yumurtaya batırılıp tavada kızartılmış ekmek, **32. ~ West Indies** : Fransız Antilleri : Martinik, Guadalup vb. den oluşan adalar, **33. ~ window** : uzun pencere : tabana kadar uzanan iki kanatlı pencere, **34. ~ wine** : Fransız şarabı, **35. the ~ king/embassy** : Fransa kralı/elçiliği, **36. The ~ way of life** : Fransız hayat tarzı, **37. the ~ people** : Fransızlar, Fransız halkı. ***e.a.*-** *4. (a) snap bean, (b) kidney bean.*

french, *gl.f.* taze fasulyeyi uzunlamasına dilmek/kesmek.

French Academy, *is.* Fransız Akademisi : 1635'te *Cardinal Richelieu* tarafından kurulan ve kırk dil bilgininden oluşan Fransız Dil Kurumu.

Frenchify, *gl.f.* **-fied, -fying** *k.d.* **1.** Fransızlaş(tır)mak, Fransız âdet, giyim, tavırlarını vb. benimse(t)mek, **2. Frenchification** : Fransızlaş(tır)ma.

Frenchman, *is., ç.* **-men 1.** Fransız (erkek), **2.** Fransız gemisi, **3.** *zool. Brit.* kızıl ayaklı keklik. ***e.a.*-*3.*** *red-legged partridge.*

Frenchness, *is.* Fransızlık, Fransızların niteliği.

Frenchwoman, *is., ç.* **-women** Fransız kadını.

Frenchy, *sf.* **Frenchier, Frenchiest**, *is., ç.* **Frenchies** *k.d.* **1.** Fransız tavırlı/karakterli, Fransızlığa özenen, **2.** *argo* Fransız, **3. Frenchily** : Fransız'a benzer tarzda, Fransız tavırları/edası ile, **4. Frenchiness** : Fransızlığa özenme, Fransız tavrı takınma. ***e.a.*-*2.*** *Frenchman.*

frenetic = frenetical = phrenetic = phrenetical, *sf.* **1.** coşkun, çok heyecanlı, çılgın, **2. ~ally** : coşarak, heyecanla, çılgınca. ***e.a.*- *1.*** *frantic, frenzied.*

frenum = fraenum, *is., ç.* **-na** *anat. zool.* zar kıvrımı : bir organın hareketini kontrol eden/sınırlayan kıvrım (dil altındaki zar gibi).

frenzied = phrenzied, *sf.* **1.** çılgın, coşkun, taşkın, çılgına dönmüş, çok heyecanlı, çok öfkeli/sevinçli. *The people greeted their leader with ~ shouts of joy.* **2. ~ly** : çılgınca, coşkunlukla, büyük heyecanla. ***e.a.*- *1.*** *frantic, frenetic.*

frenzy = phrenzy, *is., ç.* **-zies**, *v.* **-zied, -zying 1.** coşkunluk, taşkınlık, aşırı heyecan. *The spectators were in a ~ after the home team scored the winning goal.* **2.** çılgınlık, cinnet, şiddetli öfke/tehevvür. *In a ~ of hate he killed the enemy. She was in a ~ of grief when she heard her son's death.* **3.** çıldırtmak, delirtmek, kudurtmak, çılgına döndürmek, **4. ~ for** : fikrisabit, çılgınca istek/arzu. *Man had a ~ for getting away from any control.* ***e.a.*-*1.*** *mania, delirium, hysteria, rage, fury, raving,* *2. madness, insanity, lunacy.* ***k.a.*- *1.*** *calm,* *2. sanity.*

Freon , *is. kim.* freon : soğutucu olarak kullanılan florürlü hidrokarbonlardan biri (diklorodifluoro-metan gibi).

frequence, *is. bk.:* **frequency.**

frequency, *is., ç.* **-cies 1.** sıklık, sık sık vuku bulma/tekrarlanma, **2.** oluş oranı, tekerrür nisbeti, **3.** *fiz.* sıklık, frekans : (a) eş sürelerle hep aynı şekilde tekrarlanan bir olayın birim zamandaki eş süre sayısı, (b) titreşimli olaylarda birim zamandaki titreşim sayısı; özellikle alternatif akımda saniyedeki eş süre/periyot sayısı. Simgesi **f**, birimi **Hz**. ~ **band** : sıklık kuşağı, frekans bandı, **4.** *mat. ist.* sıklık : (a) dönemli (periyodik) bir işlevde serbest değişkenin birim değişmesi halinde işlevin belirli bir değeri alma sayısı, (b) nitel denemelerde bir olayın ortaya çıkış sayısı. ~ **curve** : sıklık eğrisi. ~ **distribution** : sıklık dağılımı. ~ **function** : sıklık işlevi. ~ **table** : sıklık çizelgesi, **5.** *esk.* kalabalık, yığılışma, izdiham, **6.** ~ **modulation** : sıklık kiplenimi, frekans modülasyonu.

frequent, *sf.&f.* **1.** sık, mükerrer, sık sık (olan/vuku bulan). **to make ~ trips to a place** : bir yeri sık sık ziyaret etmek. *Sudden rainstorms are ~ on this coast.* **2.** devamlı, muntazam, mutad, alışılmış. **a ~ customer** : devamlı müşteri. **It's a ~ practice of his to take an early morning swim** : Her sabah erkenden yüzmeyi âdet edinmiştir. **3.** kısa aralıklı, kısa mesafelerle birbirini izleyen. *a coast with ~ lighthouses.* **4.** *esk.* aşina, bildik, samimî, **5.** *esk.* dolu, kalabalık, **6.** sık sık gitmek/uğramak/ziyaret etmek, dadanmak, üşüşmek. *to ~ the art galleries/bars/movies. She's fond of books and ~s the libraries.* **7.** *esk.* muntazaman/devamlı okumak, **8.** **~able** : sık sık gidilebilir/ziyaret edilebilir, **9.** **~er** : sık sık giden/ziyaret eden, müdavim, devamlı ziyaretçi, **10.** **~ness** : sıklık, sık sık tekrarlanma, tekerrür. ***e.a.***- *2. constant, habitual, persistent, common, usual, 4. intimate, familiar, 5. full, thronged, crowded, filled.*

frequentation, *is.* sık sık gitme/uğrama/ziyaret etme, dadanma.

frequentative, *sf.&is.* **1.** *gr.* tekrarlamalı : alışılmış/sık sık yapılan eylemle ilgili, **2.** tekrarlamalı fiil. *"Sparkle" is the ~ of "spark".*

frequented, *sf.* sık sık uğranılan, işlek, uğrak yeri.

frequently, *zf.* sık sık, aralıksız, durmadan, habire, vira, mütemadiyen, çoğunlukla, çoğu zaman, çoğu kez, ekseriya. ***e.a.***- *often, repeatedly.*

frère, is., ç. frères Fr. **1.** (erkek) kardeş, birader, **2.** papaz, keşiş, rahip, frer, **3.** ihvan, meslekdaş. ***e.a.***- *1. brother, 2. friar, monk*

fresco, *is.*, *ç.* **-coes, -cos**, *f.* **-coed, -coing** **1. true fresco** *d.d.* duvar sulu boyası, yaş alçı üzerine renkli resim yapma sanatı, **2.** fresk, renkli sulu boya duvar resmi, **3.** yaş alçı üzerine renkli resim yapmak, **4.** **~er** = **~ist** : alçı ressamı, alçı üzerine sulu boya resim yapan, **5.** ~ **secco** = **dry** ~ : kuru alçı üzerine renkli resim yapma sanatı.

fresh, *sf.&is.&f.* . **1.** taze, körpe, yaş. *~ fruit/vegetables. ~ coffee. ~ foot-prints.* **2.** en son, yeni gelen, henüz gelmiş/mezun olmuş, çiçeği burnunda. *~ news.* **a youngster (just) ~ from school** : çiçeği burnunda bir lise mezunu, **3.** yeni. **form ~ friendships** : yeni arkadaşlar edinmek. **a ~ approach** : yeni bir yaklaşım. *to seek ~ experiences.* **4.** ek, ilâve, yeni baştan. ~ **supplies** : ek malzeme/erzak. **make a ~ start** : yeni baştan başlamak, **5.** (su vb.) tatlı, tuzsuz, iyi. ~ **water** : tatlı/iyi su, memba suyu. ~ **butter** : tuzsuz tereyağı, **6.** taze, bozulmamış, ekşimemiş, bayatlamamış. *~ bread. Is the milk still ~?* **7.** taze : konserve vb. değil. *~ vegetables. ~ tomatoes.* **8.** canlı, dinlenmiş, **9.** solmamış, körpe, terütaze, taravetli. **as ~ as a daisy** : terütaze, **10.** dinç, genç, zinde, **11.** (hava vb.) serin, temiz. **let some ~ air into a room** : odayı havalandırmak. **get some ~ air** : biraz (temiz) hava almak. **in the ~ of the morning** : sabah serinliğinde. **a ~ white shirt** : temiz beyaz bir gömlek, **12.** *meteor.* sert, şiddetli, kamçılayan (rüzgâr). **a ~ breeze** : serin/tatlı sert rüzgâr, **13.** acemi, tecrübesiz. *~ recruits.* **14.** *ABD- k.d.* küstah, arsız, yılışık, saygısız, cür'etkâr, *argo* sulu. **get/be ~ with s.o.** : (birine) sulanmak, yılışmak, sarkıntılık yapmak, **15.** (inek) yeni doğurmuş/buzağılamış. *a ~ cow.* **16.** canlı, parlak, renkli. **~-colored** : renkli/sıhhatli (yüz). ~ **complexion** : (cilt/yüz) tazelik, körpelik, taravet, **17.** serinlik, tazelik, **18.** memba, su kaynağı, **19.** başlangıç, **20.** *bk.*: **freshet**, **21.** tazeleş(tir)mek, tazelik vermek, yenile(ş)mek, körpeleş(tir)mek, **22.** **break ~ ground** : (a) çığır açmak, yepyeni bir şey yapmak / meydana getirmek, yenilik yaratmak, (b) ilk adımını atmak, başlamak. ***e.a.***-*2. latest, recent, 3. new, novel, 4. additional, another, further, 8. brisk, vigorous, 10. energetic, 11. pure, clear, 12. strong, 13. inexperienced, green, callow, untrained, raw, unskilled, uncultivated, 14. saucy, impudent, disrespectful, 16. vivid, colorful, original.* ***k.a.***-*1. decayed, faded, dull, old, 6. stale, contaminated.*

fresh-, *ön ek* "taze, yeni". **fresh-picked fruit** : taze/yeni koparılmış meyve.

freshen, *f.* **1.** tazele(n)mek, tazeleş(tir)mek, yenile(n)mek, tazelik/taravet vermek/kazanmak, yeşer(t)mek, (bitki) canlan(dır)mak. *We need a good rain to ~ the flowers.* **2.** ~ **up** : ferahlamak, (yıkanarak, elbise/çamaşır değiştirerek vb.) rahatlaşmak, serinlemek. *to ~ up after a long trip. to ~ up with a shower.* **3.** (inek) doğurmak, buzağılamak, süt vermeye başlamak, **4.** (rüzgâr) serinlemek, sertleşmek, şiddetini artırmak. *The wind ~ed at sunset.* **5.** (tuzlu balık vb.) tuzunu çıkarmak, **6.** *den.* bir halatın yerini değiştirerek sürtünüp aşınmasını önlemek, **7.** **~er** : ferahlatıcı/serinletici şey (içki, kolonya vb.). ***e.a.-*** *1. refresh, revive, renew.*

freshet, *is.* **1.** taşkın, taşma, su baskını, seylâp, feyezan : şiddetli yağış veya karların ergimesiyle akar suların taşması, **2.** denize dökülen akar su.

fresh gale, *is.* serin yel : Beaufort ölçeğine göre saatte 63-74 km hızla esen yel.

freshly, *zf.* **1.** henüz, yeni. *a ~ cleaned floor.* **2.** taze taze. *a ~ percolated coffe.* **3.** serin serin, şiddetli, kuvvetli. *a ~ blowing breeze.* **4.** canlı/parlak bir şekilde, taptaze, terütaze. *~ picked fruits. a ~ green leaf.* **5.** küstahça, arsızca, terbiyesizce, yılışıkça. *a ~ forward remark.* ***e.a.-*** *1. newly, recently, 3. strongly, vigorously, 4. brightly, vividly.*

freshman, *sf.&is.*, *ç.* **-men** **1.** acemi, **2.** yeni, tecrübesiz. *~ senator.* **3.** üniversite/kolej birinci sınıf (öğrencisi). *~ courses.* **4.** ilk, birinci, başlangıç. *This is my ~ year with the company.* ***e.a.-*** *4. initial, first.*

freshness, *is.* **1.** tazelik, körpelik, dirilik, canlılık, **2.** taravet, yenilik, **3.** acemilik, toyluk, **4.** (rüzgâr) sertlik.

fresh water, *is.* **1.** tatlı su, memba suyu, **2.** nehir/göl suyu, tuzsuz su.

fresh-water, *sf.* **1.** tatlı su+. ~ **fish** : tatlı su balığı, **2.** tatlı suya alışmış, yalnız nehir ve göllerde sefer yapan, açık denize alışık olmayan. *a ~ sailor.* **3.** *esk.* tecrübesiz, bilgisiz, beceriksiz, **4.** taşra+, denizden uzak, içerilerde / taşrada bulunan, **5.** *ABD* tanınmamış, küçük. *a ~ college.* ***e.a.-3.*** *untrained, unskilled, inexperienced.*

fresnel, *is.* frenel, 10^{12} Hz = 10^{6} MHz'lik frekans birimi.

fret^{1}, *is.&f.* **fretted, fretting** **1.** üzülmek, (canı) sıkılmak, içine dert olmak, endişelenmek, kendini yemek. **Don't ~, all will be well** : Üzülme, her şey düzelecek. *The child's ~ting for his absent mother. It's no use ~ting your life away because you can't have everything you want.* **2.** aşın(dır)mak, kemirmek, yıpran(dır)mak, (ovarak/sürterek) yıpratmak, ye(n)mek. *acids that ~ at the strongest metals.* **3.** aşındırıp yol açmak. *The river ~s at its banks until a new channel is formed.* **4.** ~ **away** : aşınmak, yıpranmak, yenmek. *to ~ away under constant wear.* **5.** çalkala(n)mak, dalgalan(dır)mak, çalkanarak/dalgalanarak akmak. *A light wind ~ted the surface of the water.* **6.** üzmek, canını sıkmak, sinirlendirmek, taciz/rahatsız etmek, kızdırmak, öfkelendirmek. **7.** üzüntü, can sıkıntısı, endişe, merak, öfke, **8.** aşınma, yıpranma, **9.** aşınmış/yıpranmış yer. ***e.a.-*** *2. erode, corrode, abrade, wear, chafe, 5. agitate, ripple, 6. torment, irritate, annoy, vex, worry, harass, goad, tease, 7. annoyance, vexation, agitation, worry, irritation, 8. erosion, corrosion, gnawing.*

fret^{2}, *is.&f.* **fretted, fretting** **1.** köşeli nakış, kıvrım süs, kenar süsü, **2.** kenarını süslemek, (köşeli nakışlarla/kıvrımlarla) süslemek, **3.** telli sazın parmak basacak yeri/bölümleri(ni yapmak), **4.** **~less** : (a) *mim.* nakışsız, süssüz, (b) (telli saz) parmak basacak bölümü olmayan.

fretful, *sf.* **1.** sinirli, huysuz, aksi, ters, hırçın, titiz, mızıkçı. *a restless, ~ baby. "I want to go home" said the old lady in a ~ voice.* **2.** dalgalı, çalkantılı. *the ~ sea.* **3.** ara sıra hızlanan. *the ~ wind.* **4.** **~ly** : sinirli, sinirli, huysuzlukla, hırçınlıkla, titizlikle, mızıklanarak, **5.** **~ness** : sinirlilik, huysuzluk, aksilik, terslik, hırçınlık, titizlik, mızıkçılık. ***e.a.-1.*** *peevish, irritable, complaining, pettish, impatient, petulant, restive, 2. agitated, seething, 3. gusty.* ***k.a.-*** *1. patient, calm, uncomplaining.*

fret saw, *is.* kıl testere, oyma testeresi.

fretsome, *sf.* üzücü, can sıkıcı, sinirlendirici. ***e.a.-*** *annoying, irritating, bothersome.*

fretwork, *is.* **1.** oymalı/kabartmalı süs, **2.** kıvrım süs, köşeli/kabartmalı nakış/tezyinat.

Freudian, *sf.&is.* **1.** Freud ve onun psikanaliz metoduna/kuramlarına ait, **2.** Freud'un psikanaliz metodu taraftarı, **3.** **~ism** : Freudçuluk, Freud (psikanaliz metodu) taraftarlığı, **4.** **~ slip** : bilinçsiz dil sürçmesi : yazarken/konuşurken bilinçaltı nedenlerle (arzu, istek, özlem vb.) yapılan hata.

FRG = Federal Republic of Germany (Batı Almanya).

F.R.G.S. = Fellow of the Royal Geographical Society.

Fri. = Friday.

friable, *sf.* **1.** gevrek, (kolayca) ufalanabilir/ezilebilir/toz hâline getirilebilir. *~ rock/soil.* **2.** **~ness = friability** : gevreklik, kolayca ufalanabilme. ***e.a.***- *1. crumbly, fragile.*

friar, *is.* **1.** (Katoliklerde) keşiş, rahip, **2.** **~ly**: keşiş+, keşiş gibi, keşişe benzer, **3.** **~'s balsam** : aselbent eriyiği, **4.** **~'s lantern** *bk.:* **ignis fatuus**. ***e.a.***-*1. monk.*

friarbird, *is. zool.* keşiş kuşu *(Philemon corniculatus)* : Avustralya'da yaşayan siyah, çıplak başlı, bal yiyen kuş. **four-o'clock** *d.d.*

friary, *is., ç.* **-aries** **1.** manastır, **2.** keşişler/rahipler birliği/topluluğu.

fribble, *is.&sf.&f.* **-bled, -bling** **1.** oyalanmak, eğlenmek, **2.** **~ away** : boş yere/akılsızca harcamak, heba etmek, ziyan etmek, (vakit) öldürmek. *to ~ away the day.* **3.** oyalanan/(önemsiz şeylerle) vakit öldüren kimse, hayta, havaî, ziyankâr, müsrif kimse, **4.** önemsiz/kıymetsiz, şey, kıvır zıvır, **5.** oyalanma, boşuna vakit öldürme, haytalık, hoppalık, havaîlik, **6.** hafifmeşrep, hoppa, hayta, havaî, boşuna vakit öldüren. ***e.a.***- *3. trifler, 5. frivolousness, frivolity, 6. frivolous, trifling.*

fricandeau, *is., ç.* ***-deaus, -deaux*** *Fr.* dana kızartması / yahnisi. **fricando** *ş.d.y.*

fricasse, *is.&gl.f.* **-seed, -seeing** **1.** tas kebabı, salçalı yahni : hafifçe yağda kızartıldıktan sonra pişirilip kendi suyundan yapılan salça ile yenilen kuşbaşı et (dana, tavuk vb.), **2.** salçalı yahni pişirmek.

frication, *is. s.bl.* sürtüşme : **f, s, z** gibi seslerin çıkarılması esnasında havanın dil ve dişlere sürtünerek dar kanaldan çıkarılması.

fricative, *sf.&is. s.bl.* **1.** sürtüşmeli (ses), **2.** sürtüşmeli sessiz harf : **f, s, z** gibi. ***e.a.***-*1. spirantal, 1&2. spirant.*

friction, *is.* **1.** sürt(ün)me, delk. *The efficiency of the machine decreases as the ~ increases.* **2.** sürtme kuvveti. *The ~ opposes the movement of a body.* **3.** *tıp* ov(uştur)ma, friksiyon, **4.** anlaşmazlık, ihtilâf, uyuşmazlık, sürtüşme. *Political differences caused ~ between the two countries.* **5.** **~ clutch** *mak.* sürtünmeli kavrama, **6.** **~ drive** : sürtünmeli işletme : hareketi dişli çarklar yerine yüzey sürtünmesi ile ileten otomobil güç iletim sistemi, **7.** **~ layer** *bk.:* **surface boundary layer**, **8.** **~ tape** : yalıtım sargısı, izole bant.

frictional, *sf.* **1.** sürtünmeli, sürt(ün)me+, sürt(ün)me ile ilgili, sürtünmeden ileri gelen, **2.** sürtünme ile işleyen/çalışan, sürtünmeden husule gelen, **3.** **~ly** : sürtünmeli olarak, sürtünme suretiyle.

Friday, *is.* **1.** cuma (günü). **He'll arrive (on) ~** : Cuma günü gelecek. *He'll leave ~ morning. He arrived on a ~. She works ~s.* **2.** **Black ~** : Uğursuz Cuma : Cuma gününde vuku bulan bir felâketin yıl dönümü, **3.** **Good ~** : Paskalyadan önceki cuma, **4.** **~ the 13th** : (ayın 13'üne rastlayan cuma) tamamen uğursuz bir gün, **5.** Cuma : *D. Defoe'* nin *Robinson Crusoe* romanındaki sadık hizmetçi arkadaş, **6.** sadık hizmetçi/ yardımcı. **man/girl ~** : sadık (erkek/kadın) yardımcı.

fridge, *is. Brit.- k.d.* buzdolabı : **refrigerator** 'un kısaltılmışı.

fried, *sf.&f.* **1.** kızartılmış, yağda pişirilmiş. **~ eggs** : sahanda yumurta, **2.** *bk.:* **fry** *(pt&pp),* **3.** *argo* sarhoş, **4.** **~ cake** : kızartılmış tatlı : lokma, tulumba tatlısı ve Amerikalıların **doughnut** 'ı gibi. ***e.a.***- *3. intoxicated, drunk.*

friend, *is.&gl.f.* **1.** arkadaş, ahbap. **He's my best ~** : En iyi arkadaşımdır. **2.** koruyucu, destekleyici, hâmi, yardım eden. **~ of the poor** : fakirlerin koruyucusu, **3.** dost. **a ~ of mine** : dostlarımdan biri. **a ~ of the family** : aile dostu. **A ~ in need is a ~ indeed** *a.s.* Gerçek dost karagün dostudur (Hakikî dost sıkıntılı zamanda belli olur). **4.** yoldaş, vatandaş, **5.** *k.d.* yararlı nitelik/şey/durum, **6.** (adı bilinmeyen kimseye hitap ederken) arkadaş, **7.** *esk. bk.:* **befriend**, **8.** **be ~s with = make ~s with** : ...ile arkadaş/ahbap/ dost olmak, **9.** **make ~s** : dost kazanmak, **10.** **~ at court** : arka, dayı, torpil. **have a ~ at court** : arkası/dayısı olmak, **11.** **~less** : arkadaşsız, dostsuz, dostu olmayan, **12.** **~lessness** : arkadaşsızlık, dostu olmama. ***e.a.- 1.*** *comrade, chum, confident, acquaintance, pal, crony,* ***2.*** *backer,* ***4.*** *compatriot, ally, associate, confrere.* ***k.a.- 1, 3, 4.*** *enemy, foe.*

friendly^1, *zf.&sf.* **-lier, -liest 1.** dost+, arkadaş+, samimî, içten, dostça, arkadaşça, dosta yakışır. **a ~ greeting** : dostça selâm. **~ relations between countries** : memleketler arasında dostça ilişkiler. **a ~ nation** : dost millet. **to be on ~ terms with s.o.** : birisiyle iyi/dostça geçinmek, arası iyi olmak, **2.** güler yüzlü, kanı sıcak, sokulgan, munis, iyi yürekli, nazik. **People here are so ~. 3.** iyiliksever, yardımsever. **~ society** : yardım(sevenler) cemiyeti, yardımlaşma kurumu, **4.** uygun, elverişli, müsait, işe yarar. *a ~ wind. We found shelter from the rain under a ~ tree.* **5. friendlily** *d.d.* dostane, dostça, arkadaşça, ahbapça, dosta yakışır şekilde. **to be ~** : dostça/samimî davranmak. **6. friendliness** : dostluk, arkadaşlık, samimiyet, yakınlık, dostça davranış. ***e.a.-1.*** *companiable, neighborly, affectionate, intimate,* ***2.*** *amicable, amiable, cordial, genial, kindly,* ***3.*** *kind, helpful, benevolent,* ***4.*** *favorable.* ***k.a.- 1.*** *unfriendly, antagonistic, hostile, indifferent,* ***5.*** *amicably.*

friendly^2, *is., ç.* **-lies** dost, arkadaş, misafirperver kimse, özellikle bir ülkeyi istilâ edenlere veya oraya gelip yerleşenlere dostça davranan kimse.

friendship, *is.* **1.** dostluk, arkadaşlık, ahbaplık, içtenlik, samimiyet, nezaket. *Real ~ is more valuable than money.* **out of ~** : dostça, dostane, dostlukla, dostluk icabı, **2.** *esk.* yardım. ***e.a.- 1.*** *friendliness, amity, comity,* ***2.*** *aid.*

frier, *is. bk.:* **fryer.**

fries, *is.&f.* **1.** *k.d.* kızartılmış patates dilimleri, **2.** *bk.:* **fry** (çoğulu), **3. fry** fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsı.

Friesian, *sf.&is. bk.:* **Frisian.**

frieze, *is.* **1.** *mim.* (boydan boya şerit hâlinde) duvar nakışı, kenar süsü, saçak tezyinatı, süs kuşağı, friz, **2.** (mobilyada) pervaz, etek, **3.** dizi, sıra, şeridi andıran herhangi bir şey. *A constant ~ of visitors wound its way around the ruins.* **4.** şayak, paltoluk kalın yün kumaş.

frig^1, *gl.f.* **frigged, frigging** *argo - kaba* **1.** *gen.* **~ about** : sikmek, (bir kadınla) cinsî münasebette bulunmak, **2.** istimna etmek, 31 çekmek, **3. ~ off** : çekip/defolup gitmek, siktirip gitmek, siktir olmak, **4. ~ around** *k.d.* saçma sapan işlerle vakit öldürmek. ***e.a.-1.*** *have coitus/ intercourse,* ***2.*** *masturbate,* ***3.*** *go away.*

frig^2, *is. Brit.- k.d. bk.:* **refrigerator.**

frigate, *is.* **1.** fırkateyn : destroyerden küçük, manevra kabiliyeti yüksek harp gemisi, **2.** *ABD* destroyerden büyük, kruvazörden küçük 5000-7000 tonluk harp gemisi, **3.** XVII-XIX. yy. da kullanılan ağır silâhlı harp gemisi, **4.** (şiirde) kürek ve yelkenle işleyen hafif/hızlı gemi.

frigate bird, *is. zool.* bora kuşu *(Fregata aquila)* : çok uzun kanatlı, çengel gagalı, ayakları perdeli, çok hızlı uçan yırtıcı deniz kuşu. **hurricane-bird, man-o'-war bird** *d.d.*

frigger, *is.* cam süsü.

frigging, *is.&sf.&zf. argo* **1.** öz doyurum, istimna, **2.** lânet, kahrolası, Allahın belâsı vb. gibi anlamlarda ifadeye kuvvet vermek için kullanılır. ***e.a.-1.*** *masturbation,* ***2.*** *fucking, darned, damned.*

fright, *is.&gl.f.* **1.** korku, dehşet. *I nearly died of ~ at the sight of the escaped lion.* **be in a ~** : korku içinde olmak. **get/have a ~** : korkmak. **give (s.o.) a ~** : (birisini) ürkütmek/korkutmak, gözdağı vermek. **It gave me such a ~** : Beni öylesine korkuttu ki... **I got the ~ of my life when the machine burst into flames** : Makine alev alınca öyle bir korktum ki (ömrümde hiç o kadar korkmamıştım). **take ~ at** : çok korkmak, ödü patlamak, dehşete kapılmak, **2.** *k.d.* korkunç/korkutucu şey/kimse, çok çirkin/acayip/gülünç şey/kimse, ucube, garibe, korkuluk. **What a ~ she looks in that hat!** O şapka ile pek acayip görünüyor! **3.** *bk.:* **frighten.** ***e.a.- 1.*** *fear, terror, horror, dismay, dread, scare, apprehension, alarm, consternation.* ***k.a.-1.*** *bravery, courage, boldness, fortitude.*

frighten, *gl.f.* **1.** korkutmak, dehşet/korku salmak, dehşete düşürmek. *The little girl was ~ed by the big dog. Did he ~ you?* **a ~ing dream** : korkulu rüya, **2.** gözdağı vermek, (gözünü) yıldırmak/korkutmak. **to be ~ed of (doing) sth.** : bir işi yapmaktan korkmak, **3. ~ away/off** : ürkütmek, korkutup kaçırtmak. *to ~ away pigeons. He ~ed off his attacker by calling the police.* **4. ~ into** : korkutarak/zorla yaptırmak, mecbur etmek. *He ~ed the old lady into signing the paper.*

to ~ s.o. into doing sth. : birisini korkutup bir işi yaptırmak. **He was ~ed into doing it** : Onu korkusundan yaptı. **5. ~ out of** : (a) korkudan yitirmek/kaybetmek. **~ s.o. out of his wits** : birinin ödünü patlatmak. **It nearly ~ed him out of his wits (or his skin)** : Ödünü patlattı/onu çok korkuttu. (b) korkutup engel olmak/alıkoymak. *The presence of police ~ed many criminals out of attempting further crimes.* **6. ~able** : korkutulabilir, ürkütülebilir, **7. ~er** : korkutan, ürküten, **8. ~ingly** : korkutarak, ürküterek, korku/dehşet salarak, korkuturcasına. ***e.a.*- *1&2.*** *shock, startle, dismay, intimidate, alarm, scare, terrify, terrorize, appall.*

frightened, *sf.* **1.** korkan, korkmuş, ürkmüş, ödü kopmuş, dehşet/korku içinde. *The ~ horse ran away from the fire.* **to be ~** : korkmak. *She was ~ to look down from the top of the tall building.* **2. ~ of** : korkan, korkar. **to be ~ of** : -den korkmak. ödü kopmak. *Some people are ~ of thunder, others of snakes.* **3. ~ly** : korkarak, ürkerek, korkmuş bir hâlde, korku içinde. ***e.a.*- *1.*** *afraid, scared, fearful, terrified.*

frightening, *sf.* **1.** korkunç, dehşet verici. *a ~ experience.* **2. ~ly** : korkunç/müthiş/dehşet verici bir şekilde.

frightful, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet verici, tüyler ürpertici. *a ~ explosion. a ~ thunderstorm. The battlefield was a ~ scene.* **2.** *k.d.* berbat, kötü, çok fena, nahoş, iğrenç, çok zor. *We're having ~ weather this week. The examination questions were ~. A ~ headache.* **3.** *k.d.* pek çok, pek ziyade, aşırı derecede. *a ~ number of losses. a ~ amount of money.* **4. ~ly** : (a) korkunç bir şekilde, mütbiş, (b) *k.d.* son derece, çok. **I'm ~ly sorry** : Aman affedersiniz/çok müteessirim/üzgünüm/çok özür dilerim. **5. ~ness** : korkunçluk, korkutuculuk, dehşet. ***e.a.*- *1.*** *dreadful, terrible, alarming, fearful, awful,* ***2.*** *horrible, shocking, revolting, hideous, horrid, ghastly, gruesome, unpleasant, annoying,* ***3.*** *great.* ***k.a.*- *1&2.*** *delightful.*

frigid, *sf.* **1.** çok soğuk, dondurucu, buz gibi. *The air on the mountaintop was ~. The parts of the world near the North and South Poles are called ~ zones.* **2.** soğuk tavırlı, duygusuz, ilgisiz, heyecansız, ruhsuz. *She smiled faintly at him, it was a ~ greeting. A ~ reaction to the proposal.* **3.** resmî, gayrisamimî, soğuk. *A welcome that was polite but ~.* **4.** (kadın- cinsel bakımdan) soğuk, hissiz : (a) cinsel temasa karşı ilgisiz veya bunun aleyhinde olan, (b) cinsel temastan zevk almayan, orgazma ulaşamayan, **5. ~ity = ~ness** : (a) soğukluk, (b) duygusuzluk, hissizlik, ilgisizlik, soğuk davranış, **6. ~ly** : soğuk bir şekilde, duygusuzca, ilgisizce, soğuk soğuk, heyecansız/cansız bir şekilde. ***e.a.*-*1.*** *very cold,* ***2.*** *unfriendly, unemotional,* ***3.*** *stiff, formal.*

Frigidaire , *is.* buzdolabı, frijider.

frigidarium, *is., ç.* **-daria** (eski Roma hamamlarında) soğukluk, serinleme yeri.

Frigid Zone, *is.* Kutup Bölgesi : Kuzey/Güney Kutbu ile eksen ucu çemberleri arasında kalan soğuk bölge.

frigorific, *sf.* soğutucu, dondurucu.

frigorifico, *is., ç.* **-ficos** *İsp.* mezbaha ve buzhane tesisleri.

frijol(e), *is., ç.* **frijoles** *İsp.* barbunya fasulyesi *(Phaseolus)* : Lâtin Amerika'da makbul bir gıda.

frill, *is.&f.* **1.** fırfır, farbala, kırma(lı kumaş, yaka vb.), **2.** *ABD- k.d.* gereksiz süs, gösteriş, özenti, gösterişli tavır, yapmacık, **3.** *zool.* kuş ve bazı hayvanların boyunlarındaki saçak gibi tüyler, **4. armila** *d.d. bot.* bazı yosun saplarındaki ince zar, **5.** *foto.* fotoğraf filminin ucundaki kıvrım, **6.** fırfır/farbala/kırma/kıvrım yapmak, kırmalarla süslemek, **7.** kıvır(ıl)mak, kırış(tır)mak, buruşturmak, **8.** (fotoğraf filminin ucu) kıvrılmak, **9. ~er** : kırma/kıvrım/fırfır yapan, kırmalarla süsleyen. ***e.a.*-*1.*** *ruffle,* ***6.*** *crimp,* ***7.*** *wrinkle.*

frilled, *sf.* kırmalı, kıvrımlı, farbalalı, süslü.

frilled lizard, *is. zool.* yakalı kertenkele *(Chlamydo-saurus kingii)* : Avustralya'da yaşayan 90 cm uzunlukta ve boynunda dikleşebilen yaka gibi bir zar bulunan ağaç kertenkelesi.

frillies, *is. k.d.* kırmalı iç eteklik/kadın çamaşırı.

frilling, *is.* kırma(lı etek vb.), fırfır, farbala.

frilly, *sf.* **frillier, frilliest 1.** kırmalı, fırfırlı, farbalalı, süslü, **2.** kırmayı/fırfırı andıran, fırfırımsı.

fringe, *is.&sf.&f.* **fringed, fringing 1.** saçak, püskül. *The chesterfield had a ~ along the bottom edge.* **2. ~ of** : dizi, sıra, çevreleyen şeyler. *a ~ of trees stood round the pool.* **3.** kâkül, perçem. *A ~ of hair over her forehead.* **The girl wore her hair in a ~** : Kız, saçını kâkül yapmıştı. **4.** (bitki) püskül, demet. *a ~ of grass along the sidewalk.* **5.** (hayvanda) kâküle benzer uzun tüy. *The dog had long ears with a silky ~ to them.* **6.** kenar, çevre, etraf, kıyı. *He had a little house on the ~s of the forest.* **7.** yan, kanat, siyasî bir topluluğa gevşek bağlarla bağlı grup, bir bütünün özelliklerinden bir kısmını taşıyan ve bazı hâllerde kolayca ayrılabilen dağınık kütleler/topluluklar. **lunatic ~ of a party** : bir partinin aşırı kanadı. *He belongs to the radical ~ of the labor movement.* **8.** *fiz.* girişim saçağı : ışığın girişimi sonucunda elde edilen ışıklı ve karanlık çizgilerden her biri, **9.** kenar+, çevresel, yan+, dış+, kenarında/çevresinde/etrafında bulunan. **a ~ area** : kenar bölge, TV vericisinden uzak ve alışın zayıf/distorsiyonlu olduğu bölge, **10.** tâli, daha az önemli, asıl maksadın/konunun dışında bulunan. *We don't want to spend too much time on ~ issues.* **11.** çevrelemek, etrafını çevirmek /sarmak, kenarında/çevresinde bulunmak. *Guards ~e the building to protect it from the rioters. Bushes ~d the road. A pool ~d with trees.* **12.** saçak/kenar takmak, püskül geçirmek, **13.** ~ **benefit** : ek çıkar, yan ödeme, maaş veya ücretten başka alınan para/mal (sağlık sigortası, emeklilik, ikramiye, prim vb.). *One of the ~ benefits of this job is free health insurance.* **14.** ~ **land** : (Kuzey Kanada'da) demir yolu (istasyonu)ndan uzak arazi, **15.** ~ **lily** = ~ **violet** *bot.* kıvırcık zambak *(Thysanotus)* : Batı Avustralya'da yetişen ve kenarları kıvırcık mor salkım çiçekler açan kalımlı bitki, **16.** ~ **of consciousness** *psikol.* yan bilinç : herhangi bir anda bilincin/dikkatin yoğunlaştığı konu dışında olan fakat farkına varılan olay(lar), **17.** ~ **tree** *bot.* püskül ağacı *(Chionanthus virginicus)* : zeytingillerden ABD'nin güneyinde yetişen dar, uzun petalli beyaz salkım çiçekler açan bodur ağaç, **18.** ~**less** : saçaksız, püskülsüz, **19.** ~**like** : saçak/püskül gibi. ***e.a.-10.*** *secondary,* ***11.*** *border.*

fringed gentian, *is. bot.* kıvırcık yılan otu *(Gentiana crinita)* : KD Amerika'da yetişen mavi kıvırcık çiçekli bir bitki.

fringed orchis = fringed orchid, *is. bot.* dilimli orkide *(Habernaria)* : çeşitli renklerde çiçek açan, taç yaprakları dilimli birkaç çeşit orkide.

fringed polygala, *is. bot.* şen kanat *(Polygala paucifolia)* : KD Amerikada yetişen kıvırcık püsküllü, kırmızı, mor çiçekli bir bitki. **flowering wintergreen, gaywings** *d.d.*

fringillid, *sf.&is. zool.* **1. fringilline** *d.d.* ispinozgillerden *Fringillidae* familyasına mensup, **2.** ispinozgillerden herhangi bir kuş.

fringy, *sf.* **fringier, fringiest 1.** püsküllü, saçaklı, **2.** püskülümsü, püsküle/saçağa benzer.

frippery, *sf.&is., ç.* **-peries 1.** cicili bicili, süslü ve gösterişli, ucuz ve cafcaflı, bayağı, zevksiz, ufak, cüz'î, önemsiz, değersiz, işe yaramaz, **2.** (elbisede) gereksiz süs, adî/ucuz/cicili bicili elbise, **3.** değersiz/adî süs/ziynet eşyası, **4.** gösteriş, yapmacık/sun'î (tavır/hareket). **a mere ~** : sırf gösteriş. ***e.a.-1.*** *tawdry, trifling,* ***2.*** *finery,* ***3.*** *gewgaws, trifles,* ***4.*** *ostentation.*

Frisbee , *is.* oyun diski : 23 cm ince plâstik disk.

Frisco, *is. k.d.* San Fnansisco (kısaltılmışı).

frisé, *is.* kıvırcık, frize kumaş veya halı.

frisette = frizette, *is.* (kıvırcık) kâkül, saç lülesi.

friseur, *is., ç.* **-seurs** *Fr.* kadın berberi (erkek), kuaför.

Frisian = Friesian, *sf.&is.* **1.** Frizon+, Frizon'a/Frizonlulara/bunların diline ait, **2.** Frizonlu, Kuzey Felemenkli, bunların dili, **3.** *Brit. bk.:* **Holstein, 4.** ~ **Islands** : Frizon adaları : Kuzey Denizinde Hollanda, Batı Almanya ve Danimarka kıyılarında uzanan takımadalar.

frisk, *is.&f.* sıçrama, zıplama, hoplama, sıçrayarak oynama. *The dogs were having a ~ on the grass.* **2.** *ABD- argo* (el ile yoklayarak) üstünü arama(k), (silâh, kaçak madde vb.) arama(k), **3.** sıçrayıp oynamak, sıçramak, (zıp zıp) zıplamak. *The lambs are ~ing in the fields.* **4.** sallamak, zıplatmak, hoplatmak. ~ **its tail** : (at vb.) kuyruğunu sallamak, **5.** *argo* (bir kimsenin) üstünü ararken bir şeyini çalmak, araklamak, **6.** ~**er** : sıçrayan, zıplayan, **7.** ~**ingly** : sıçrayarak, zıplayarak. ***e.a.-1&3.*** *gambol, romp, frolic, leap, skip.*

frisket, *is.* **1.** koruyucu örtü : püskürtme boya yaparken boyanmaması istenen yerleri kaplayan örtü, **2.** *basım* el baskısında kâğıdın baskı dışı kısımlarının kirlenmesini önleyen çerçeve.

frisky, *sf.* **friskier, friskiest 1.** şen, neşeli, zinde, canlı. *The spring weather's making me feel quite ~.* **2.** oynak, oyuncu, civelek, yerinde duramayan, **3. friskily** : neşeyle, canlılıkla, **4. friskiness** : neşe, canlılık, zindelik, oynaklık. ***e.a.-*** *1. lively, frolicsome, playful.*

frit = fritt, *is.&gl.f.* **fritted, fritting 1.** (a) cam hamuru, seramik/çini hamuru, (b) sır, **2.** cam haline gelmeden önceki ham madde karışımı, **3.** cam hamurunu ergitmek.

frit fly, *is. zool.* saydam sinek *(Oscinosoma frit)* : hububat tanelerine çok zararlı bir küçük sinek.

frith, *is. bk.:* **firth.**

fritillaria, *is. bot.* şah tuğu, tuğ lâlesi *(Fritillaria)* : zambakgillerden benekli mor çiçekler açan soğan köklü birkaç tür ot (Kutup bölgelerinde yetişir).

fritillary, *is., ç.* **-laries 1.** *bk.:* **fritillaria, 2.** benekli kelebek (*Argynnis, Dione* ve *Speyeria* türleri) : turuncu kanatlarının üstü siyah benekli ve arka kanadın altı gümüş renginde süslü birkaç tür kelebek.

fritter, *is.&f.* **1.** *gen.* ~ **away** : azar azar harcamak/sarf etmek/tüketmek, (zaman, para vb.) israf/ziyan/heba etmek, boşuna sarf etmek . *~ing away our natural resources. She ~s away all her money on cheap clothes. to ~ away one afternoon.* **2.** ufala(n)mak, parçala(n)mak, parça parça kes(il)mek/doğra(n)mak/kıy(ıl)mak, **3.** *gen.* ~ **away** : büzülmek, ufalmak, küçülmek, azalmak. *His fortune ~ed away.* **4.** parça, kırıntı, dilim, **5.** (yağda kızartılmış) çörek (içine elma vb. dilimleri konularak kızgın yağda pişirilir). ***e.a.-*** *1. waste, disperse, squander, dissipate, 3. dwindle, shrink, 4. piece, fragment, shred.*

fritz, *is. argo* **1.** bozuk şey, **2. on the ~** : bozuk, çalışmaz hâlde. *The TV is on the ~ again.* ***e.a.-*** *2. out of order.*

Friulian, *is.* KD İtalya halkı, bunların lehçesi.

frivol, *f.* **-oled, -oling** *(Brit.* **-olled, -olling**) *k.d.* **1.** gereksiz/değersiz şeylerle vakit öldürmek, eğlenmek, **2. ~ away** : vaktini boşa harcamak, heba etmek. *~ away one's time.* **3. ~er = ~ler** : hayta, boş gezen, vaktini boşa harcayan. ***e.a.-*** *1. trifle.*

frivolity, *is., ç.* **-ties 1.** havaîlik, hoppalık, hafifmerreplik, uçarılık, saçmalık, manasızlık. *Her ~ of mind makes her unsuited to a position of trust.* **2.** haytalık, avarelik, vakit öldürme, gönül eğlendirme, (vaktini/parasını) boşa harcama/heba etme.

frivolous, *sf.* **1.** önemsiz, ehemmiyetsiz, değersiz, üzerinde durmaya değmez. *a ~ suggestion. He wasted his time on ~ matters.* **2.** anlamsız, manasız, saçma, boş. *~ conduct.* **3.** havaî, hoppa, hafifmeşrep, uçarı, gayriciddî. *a ~ girl. ~ behavior is out of place in school.* **4. ~ly** : havaîlikle, hoppalıkla, ciddiye almaksızın, önemsizce, anlamsızca, manasızca, **5. ~ness** : havaîlik, hoppalık, hafifmeşreplik, uçarılık; önemsizlik, anlamsızlık, manasızlık, saçmalık. ***e.a.-*** *1. trifling, petty, trivial, 3. silly, foolish, fickle, giddy.* ***k.a.-1.*** *weighty, important, vital, 3. mature, sensible, serious, earnest.*

friz = frizz, *f.* **frizzed, frizzing**, *is., ç.* **frizzes 1.** kıvırmak, **2.** kıvrılmak, kıvrım kıvrım olmak, **3.** kıvrım, bukle, kıvırcıklık, kıvırcık saç, **4.** kıvırma, kıvrılma, kıvırcıklaşma, **5. ~er** : kıvıran.

frizette, *is. bk.:* **frisette.**

frizzle, *is.&f.* **-zled, -zling 1.** *bk.:* **friz** (1&2), **2.** kıvrım, lüle, kısa saç kıvrımı, kıvırcık saç, **3.** cızırda(t)mak, cızırdatarak kızartmak, cızırdayarak kızarmak, **4. frizzler** : kıvıran, kıvırcık yapan.

frizzly, *sf.* **-zlier, -zliest** *bk.:* **frizzy** (1).

frizzy, *sf.* **-zier, -ziest 1.** kıvırcık, kıvrımlı, kıvır kıvır, **2. frizzily** : kıvırcık bir şekilde, kıvır kıvır, **3. frizziness** : kıvırcıklık. ***e.a.-1.*** *frizzied, frizzly.*

fro, *zf.* **1.** *esk. bk.:* **from, back, 2. to and ~** : öteye beriye, şuraya buraya, ileri geri, aşağı yukarı. ***e.a.-*** *2. back and forth.*

frock, *is.&gl.f.* **1.** entari, fistan, kadın elbisesi, **2.** iş gömleği / elbisesi, **3.** cüppe, lata, papaz cüppesi/latası, **4. ~ coat** *d.d.* frak, redingot, **5.** cüppe giydirmek, **6.** papaz tayin etmek, **7. ~less** : entarisiz, cüppesiz. ***e.a.-1.*** *gown, dress, 2. smock.*

froe, *is. ABD bk.:* **frow.**

frog, *is.&gs.f.* **frogged, frogging 1.** *zool.* kurbağa, su kurbağası *(Rana).* **American bullfrog** : öküz kurbağası *(Rana catesbyana).* **flying ~** : uçar kurbağa *(Rhaco-phorus nigrapalmatus).* **grass ~** : çayır kurbağası *(Rana temporaria).* **jumping ~** : çevik kurbağa *(Rana agilis).* **lake ~** : göl kurbağası *(Rana ridibunda).* **moor ~** :

mağrip kurbağası *(Rana arvalis)*. **water ~** : yeşil su kurbağası *(Rana viridis)*. **2.** ses kısılması. **a ~ in one's throat** : ses kısılması/kısıklığı. **He had a ~ in his throat** : Sesi kısıldı. **3.** *b.h.- hkr.* Fransız, **4.** (çiçeklerin düzgün durması için vazo dibine konulan) tutucu, çiçek altlığı, **5.** kılıç askısı : kemere bağlı olup kılıç kınını tutan askı, **6.** *d.y.* makas göbeği : rayların çaprazvari kavuştukları nokta, X şeklindeki ray düzeni, **7.** tırnak içi/çıkıntısı : at, eşek vb. tırnağının ortasında üçgen biçimindeki çıkıntı, **8.** toka, çapraz : kordonla kumaşın üzerine yapılmış kıvrımlı/süslü düğme iliği, **9.** kurbağa yakalamak/avlamak, **10. ~ kick** : kurbağalama yüzüş, **11. ~ lily** : sarı su zambağı, **12. ~ spit = ~ spittle** : (a) *bk.:* **cuckoo spit**, (b) su yosunu : su yüzüne yayılan yeşil tatlı su yosunu, **13. ~like** : kurbağa gibi, kurbağaya benzer.

frogeye, *is., ç.* **-eyes** *bitki patol.* kurbağa gözü, bazı küflerin yapraklarda sebep olduğu bir hastalık : etrafı koyu renk çerçeveli beyaz lekeler halinde görülür.

frogfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *bk.:* **angler** (2).

froggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** kurbağaya özgü, **2.** kurbağalı, kurbağası çok, kurbağa dolu, **3.** kurbağamsı, kurbağayı andıran.

froghopper, *is. zool.* tükrük böceği *(Cercopidae)* : küçükken bitkilerin tükrüğe benzer ifrazatı üzerinde yaşayan çekirgeye benzer bir böcek. **spittle insect, spittle bug** *d.d.*

frogman, *is., ç.* **-men** kurbağa adam.

frogmarch, *f. Brit.* **1.** (birisini) kolundan tutüp sürüklemek, **2.** dört kişi birisini kollarından ve bacaklarından tutup yüzü yere dönük durumda götürmek.

frogmouth, *is. zool.* keçisağan *(Podargus)*: Hindistan ve Avustralya'da bulunan çok geniş gagalı gece kuşu. Avustralya yerlileri **mopoke** adını verirler. **goatsucker** *d.d.*

frogspawn, *is.* kurbağa yumurtası.

frolic, *is.&sf.&f.* **-licked, -licking 1.** eğlence, neşe, zevküsafa, coşkunluk, coşma, gülüp eğlenme, eğlenceli oyun. **have a ~** : eğlenmek, eğlenceli oyun oynamak. *The children are having a ~ before bedtime.* **2.** gülüp eğlenmek, hoplayıp zıplamak, neşe ile koşuşmak. *The young lambs were ~king in the field.* **3.** başkasına oyun oynamak, şaka yapmak, **4.** *esk.* şen, neşeli, canlı, hayat dolu. ***e.a.-*** *1. fun, gaiety, merriness, merrymaking, party, 2. sport, romp, gambol, have fun, 3. gay, merry, full of fun.*

frolicker, *is.* gülüp eğlenen, hoplayıp zıplayan, neşe ile koşuşan.

frolicksome, *sf.* **1. frolicky** *d.d.* şen, şuh, oynak, cıvelek, eğlenceyi seven. *Young creatures are naturally ~.* **2. ~ly** : neşe ile, şen/şuh bir şekilde, **3. ~ness** : şenlik, neşe, şuhluk, oynaklık. ***e.a.-*** *1. gay, playful, merry.*

from, *prep.* **1.** -dan/-den/-tan/-ten. **~ Ankara** : Ankara'dan. **far ~ the city** : şehirden uzak. **ten kilometers ~ the shore** : kıyıdan on kilometre (uzakta). **I received a letter ~ my mother** : Annemden bir mektup aldım. **~ 50 to 60** : 50'den 60'a kadar (50 ile 60 arası). **~ morning to noon** : sabahtan öğleye kadar, **2.** -den dolayı, ...nedeniyle. **He died ~ starvation** : Açlıktan öldü. **3.** -den beri, -den bu yana. **~ childhood** : çocukluktan beri. **~ this date onward** : bu tahrihten itibaren, bu tarihten sonra, **4.** -lı/-li/-lu/-lü. **He is ~ Edirne** : Edirnelidir. **He is ~ Iran** : İranlıdır. **5.** -e göre/nazaran, -e bakılırsa. **From the evidence, he must be guilty** : Delillere bakılırsa suçlu olması gerekir. **~ what I heard** : işittiğime göre, **6. as ~** : -den itibaren, -den başlayarak, **7. ~ time to time** : ara sıra, bazan.

fromage**, is. Fr.* peynir. ***e.a.- *cheese.*

fromenty, *is. Brit.- k.d. bk.:* **frumenty.**

frond, *is. bot.* **1.** dilim yaprak : dilimli ve ekseriya geniş yüzeyli yaprak (eğrelti ve palmiye yaprakları gibi), **2.** dal yaprak : yaprak ve dal görevlerinin bir arada bulunduğu filiz sürgünü (eğrelti ve deniz yosunlarında görülür), **3. ~ed** : dilim yapraklı, dal yapraklı.

frondescence, *is.* **1.** yapraklanma (işi, süresi), **2.** yapraklar, **3. frondescent** : yapraklanmış. ***e.a.-*** *2. leafage, foliage.*

frondose, *sf. bot.* **1.** dilim yapraklı, dilim yaprağı andıran, **2. ~ly** : dilim yapraklı olarak.

front¹, *is.* **1.** ön, cephe, ön taraf, ön yüz. *the ~ of a dress. the ~ of the house.* **come to the ~** : öne gelmek. **go to the front** : öne/cepheye gitmek, **2.** baş, en ileri/yüksek/başta gelen yer/mevki. **to be at the ~ of** : en önde/başta gelmek, ileride olmak. *We are at the ~ of scientific research.* **3.** kenar, kıyı, yol/kıyı boyunca uzanan arazi şeridi, arsanın yola/kıyıya bitişik kenarı.

the sea/lake ~ : deniz/göl kenarı. **a house on the ~** : deniz/göl/nehir kıyısında bir ev, **4.** ortak cephe, birleşik hareket grubu, aynı amaç uğrunda birleşen kişiler topluluğu. **the labor ~** : işçiler cephesi/grubu, **5.** (fahrî) başkan, **6.** gizli cephe, gizli maksatları örtmekte kullanılan görünüşte saygıdeğer kişi/grup/kurum, **7.** (a) tavır, tutum, davranış. **present a bold ~** : cesaret göstermek. **put a bold ~ on it** : cesur görünmek, cesaret taslamak. (b) *mec.* yüzsüzlük, arsızlık, küstahlık, cür'et. **have the ~ to do sth.** : bir şey yapmaya cür'et etmek, küstahlıkta bulunmak, **8.** *k.d.* gösteriş, kibir, kendini beğenmişlik, kendine fazla önem verme, kendini yüksek görme, **9.** göğüslük, kolalı gömlek göğüslüğü, takılıp çıkarılabilen kolalı göğüslük/önlük, **10.** *tiy.* seyircilerin oturduğu kısım, **11.** (otel) sıra kendisinde olan uşak, **12.** *meteor.* (soğuk/sıcak) cephe : soğuk ve sıcak hava kütlelerinin birleşme yüzeyi. *The weather report says there is a cold ~ approaching from the north.* **13.** *s.bl.* ön. ~ **vowel** : damaksıl, ön ünlü, **14.** *Brit.* (plâjda) tahtadan yapılmış gezi yeri, **15.** *şiir* mevsim/ay başlangıcı, **16.** alan, saha, faaliyet alanı. **progress on the educational ~** : eğitim alanındaki ilerleme, **17.** *esk.* alın, yüz, **18.** *Cnd.* (a) ülkenin hudut boyundaki meskûn ve medenî kısmı, (b) Kuzey Buz Denizi kıyılarında ilkbaharda ayı balığı avlama bölgesi, **19.** ~ **to** ~ : yüz yüze, karşı karşıya, **20.** **in** ~ : (a) önde, ileride. *The driver sits in ~ and the passengers sit behind.* (b) ön(ün)den, ön tarafından. *This dress fastens in ~.* **21.** **in ~ of** : (a) önünde. *The car parked just in ~ of the house.* (b) huzurunda, yanında, karşısında, ...varken. *You shouldn't use such bad language in ~ of the children.* **22.** **in the ~** *bk.:* **in ~**. **23.** **out** ~ *k.d.* (a) (tiyatroda) seyirciler arasında. *My family are out ~ this evening, so I shall hope to give a good performance.* (b) giriş kapısı önünde, (c) yarışmacıların önünde, **24.** **out in ~** : önünde, ileride. **way out in ~** : tâ ileride, en önde, **25.** **up** ~ *k.d.- sp.* en önde, ön sırada/tarafta. **players who play up ~** : en önde oynayan oyuncular.

front^{2}, *sf.* **1.** ön+, cephe+, karşı+, öne/ön tarafa ait. ~ **tooth** : ön diş. ~ **garden** : ön bahçe. ~ **room** : ön oda. ~ **bench** *Brit.* (parlamentoda) ön sıralar, parti liderleri. ~ **line** *As.* cephe, **2.** önden, cepheden, karşıdan. ~ **view** : önden/karşıdan görünüş, **3.** ilk, baş, ön. *the ~ page.* ~ **matter** *basım* kitabın baş sayfaları, asıl metinden önceki sayfalar. **4.** *s.bl.* ön : dil öne uzatılarak telâffuz edilen. ~ *vowels.* **5.** gizleyici, gizlemeye/örtmeye/gizli tutmaya yarayan. *Certain rich men who wish to remain unknown are using a ~ organization to hide their trade in forbidden goods.* **6.** *golf* ilk dokuz kuyu. *He did the ~ 9 in 34 strokes.*

front^{3}, *f.* **1.** yönelmek, yüzünü (bir tarafa) dön(dür)mek, teveccüh etmek, bakmak, dönük/müteveccih olmak. *The house ~s east. The hotel ~s on the main road.* **2.** cephe teşkil etmek, cephesine/önüne yerleştirmek, önünü/cephesini kaplamak/örmek. **The house is ~ed with brick** : Evin cephesi tuğla örülüdür. **3.** yüz yüze gelmek, karşılaşmak, **4.** karşı gelmek, karşısına çıkmak, önünü kesmek, meydan okumak. *to ~ the enemy bravely.* **5.** (yasa dışı bir eylemi) gizlemek, örtmek, yasa dışı bir eylem için birleşmek. *Some claimed that the docker's union ~ed for the smuggling ring.* **6.** ~ **on** : kıyısında/kenarında/nazır olmak. **a ten-acre plot ~ing on a lake** : Göl kıyısında 40,470 m^{2} lik arazi. ***e.a.-*** *1. face, 2. confront, 4. oppose, defy.*

front^{4}, *ünl.* **1.** Öndeki! Sıradaki! (otelde hizmet sırası olan uşağı göreve çağırmak için söylenir) **2.** *As.* Öne! Karşıya! (bak, gel vb.).

frontage, *is.* **1.** (bina, arsa vb.) ön, cephe, yüz. *The shop has ~s on 2 busy street.* **2.** cephe uzunluğu, **3.** (bina vb. cephesinin baktığı) yön, cihet, **4.** sokağa/nehire vb. cephesi olan arsa/arazi, **5.** bina ile sokak/nehir/göl arasındaki boşluk, **6.** ~ **road** : servis yolu : bir mülkü ana yola bağlayan yol.

frontal, *sf.&is.* **1.** ön(den), cephe(den), karşı(dan). ~ **attack** : cephe taarruzu, önden/karşıdan saldırma. **full ~ nudity** : vücudun ön kısmının tam çıplaklığı (tenasül organlarını da gösterecek şekilde), **2.** *anat.* (a) alın+. ~ **bone** : alın kemiği. ~ **lobe** : beynin alın tümseği. (b) alın kemiği, **3.** *meteor.* cephe+, farklı hava kütlelerini ayıran yüzey (ile ilgili). *A new ~ system is moving toward us from the west.* **4.** (kilise) mihrap örtüsü, **5.** *mim.* cephe, binanın ön yüzü, **6.** *esk.* alın bağı, **7.** ~**ly** : önden, cepheden.

front burner, *is. k.d.* öncelikli/en önemli konu. **on the ~ ~** : çok önemli, öncelikli. *Welfare reform is on the ~ ~.*

front court, *is.* basketbol takımının ön savunma alanı, takımda ön ve merkez oyuncu yeri.

front dive, *is.* ön dalış : yüzü suya dönük olarak dalış.

front foot, *is. ABD* bir kademlik (30.5 cm) cephe uzunluğu : arsalarda cephe uzunluk birimi.

frontier, *is.&sf.* **1.** hudut, sınır. **a ~ town** : hudut kasabası. *Turkey has ~s with Russia and Iran.* **2.** en uzak meskûn bölge, **3.** *gen.* **~s** : (bilgi vb.) sınır, limit, hudut. *The ~s of medical knowledge.* **4. ~like** : hudut gibi, hudut şeklinde. ***e.a.-*** *1. boundary, border.*

frontiersman, *is., ç.* **-men** *ABD* sınır halkı, hudutta yaşayan kimse.

frontispiece, *is.* **1.** kitabın başındaki resimli/süslü sayfa, **2.** *mim.* (a) süslü cephe, binanın (süslü) cephesi, (b) alınlık, kapı üstündeki üçgensel süs. ***e.a.-*** *2. (a) façade, (b) pediment.*

frontless, *sf. esk.* **1.** utanmaz, arlanmaz, hayasız, **2. ~ly** : utanmadan, **3. ~ness** : utanmazlık, arlanmazlık, hayasızlık. ***e.a.-****1. shameless, unblushing.*

frontlet, *is.* **1.** (hayvanlarda) alın, **2.** (kuşlarda tüyü değişik renkli) alın, **3. frontal** *d.d.* alın bağı, **4.** (Yahudilerde) alında taşınan muska.

front man, *is., ç.* **front men 1.** önder, öncü, önde/başta gelen kimse, temsilci, **2.** (sirk vb.) çığırtkan.

front money, *is.* öndelik, peşin ödenen para, avans.

fronto-, *ön ek* **1.** *anat.* "alın, alın kemiği". *ör.: frontoparietal,* **2.** *meteor.* "cephe+". *ör.: frontogenesis.*

front office, *is.* genel merkez : bir kurumun en büyük yöneticisinin bulunduğu bina/daire.

frontogenesis, *is. meteor.* cephe oluşumu: soğuk-sıcak hava kütleleri arasında bir cephenin doğması/genişlemesi. *bk.:* **frontolysis.**

frontolysis, *is. meteor.* cephe dağılımı/çözülümü : soğuk-sıcak hava kütleleri arasındaki cephenin kaybolması. *bk.:* **frontogenesis.**

fronton, *is.* "jai alai" oynanan bina.

front-page, *sf.&f.* **-paged, -paging 1.** (gazetenin baş sayfasına geçecek kadar) önemli/heyecanlı. **~ news** : önemli haber(ler), **2.** (gazetenin) baş sayfasına basmak.

frontopalatal, *sf.&is. s.bl.* ön damaksıl (sessiz harf).

frontparietal, *sf.* (kafatasının) ön yan kemiği+.

front rank, *is.* en üstün durumda/en ön safta olan kimse. **front-rank** : en üstün, ön safta, başta, birinci.

front room, *is.* ön oda, sokağa bakan/ön cephedeki oda, misafir odası. ***e.a.-*** *living room, parlor.*

front runner, *is.* **1.** *sp.* önde koşan, baş koşucu, **2.** (herhangi bir yarışmada) birinci, başta gelen yarışmacı.

front sight, *is.* (tüfekte) arpacık.

front-view, *is.* önden görünüş, cephe resmi, elevasyon.

frontward(s), *zf.* öne doğru, önüne, önünde.

front-wheel drive, *sf.&is.* önden çekişli, yalnız ön tekerlekleri motor gücü ile devinen (araç).

frore, *sf. esk.* donmuş, buz tutmuş. ***e.a.-*** *frozen, frosted.*

frosh, *is., ç.* **frosh** *k.d.* üniversiteye/koleje yeni giren öğrenci. ***e.a.-*** *freshman.*

frost, *is.&f.* **1.** don, donma hâli. *~ has killed several of our new plants.* **2.** ayaz, dondurucu soğuk. *There was a hard ~ last night. The young shoots on the trees have been damaged by a late ~ (= one towards the end of spring).* **3. hoarfrost** *d.d.* : kırağı. *The grass was covered with ~ in the early morning.* **white ~** : kırağı. **black ~** : (kırağısız) kuru soğuk, **4.** soğuk davranış, soğukluk, **5.** *k.d.* tam başarısızlık/muvaffakiyetsizlik, fiyasko, başarısız iş/girişim/olay. *The party was a ~, no one enjoyed it at all.* **6. degree of ~** *Brit.* donma noktası altındaki soğukluk derecesi (Fahrenheit olarak). *10 degrees of ~ is equivalent to 22°F. There was 20 degrees of ~ last night and the river's completely frozen.* **7.** don(dur)mak, buz utmak, buzlanmak. *The fields ~ed over on this wintry morning.* **8.** kırağı tutmak, kırağılanmak, kırağı ile kaplanmak, **9.** dondurarak mahvetmek/öldürmek, **10.** (pastaları) şekerlemek, şekerli karışımla kaplamak,

11. (boya/vernik vb.) üstü katılaşmak, katılaşıp ince bir tabaka oluşturmak, **12.** (cam) buzlu yapmak, **13.** ayazlatmak, **14.** (saçı) (ilâçla) ağartmak, kırlaştırmak, **15.** *argo* canını sıkmak, sinirlendirmek, kızdırmak, **16.** **~less** : donmamış, donsuz, **17.** **~like** : donmuş/buz gibi. ***e.a.-*** *5. fiasco, failure, 7. freeze, 10. ice, 15. annoy, irritate.*

frostbite, *is.&gl.f.* **-bit, -bitten, -biting 1.** soğuk vurması, (soğuktan) donma, ayazlama, kışta kalma. *He is suffering from ~.* **2.** donmak, ayazlamak, soğuk vurmak, kışta kalmak.

frostbiting, *is.* soğuk havada yelkencilik sporu.

frostbitten, *sf.&f.* **1.** (a) donmuş, soğuk vurmuş, ayazlamış, donarak çürümüş. *~ vegetables.* (b) kışta kalmış, soğuktan donmuş. *~ toes.* **2.** *bk.:* **frostbite** *(sf.f.).*

frost boil, *is.* (parke caddede) soğuktan çatlayıp kabarmış kısım.

frostbound, *sf.* donmuş, donuk, donu çözülmemiş (toprak). *Tha garden's still ~, it's useless to think of planting anything.*

frosted, *sf.* **1.** donmuş, soğuk vurmuş, **2.** buzlu (cam vb.), **3.** şekerlemeli, şekerle kaplı (pasta vb.), **4.** çabuk donan. ***e.a.-1.*** *frostbitten, **4.** quick-frozen.*

frostfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *bk.:* **tomcod.**

frostflower, *is. bot.* **1.** mum çiçeği *(Milla biflora)* : zambakgillerden GB ABD ve Meksika'da yetişen bir bitki, **2.** bunun yıldız biçiminde, beyaz, mumlu yapraklı çiçeği, **3.** yıldız çiçeği. ***e.a.-*** *3. aster.*

frost fog, *is. meteor. bk.:* **pogonip.**

frost heave, *is. jeol.* (yer altı sularının donması nedeniyle) toprak kabarması.

frosting, *is.* **1.** şekerleme : pastaların üzerine kaplanan şekerli karışım, **2.** *mat* yüzey (maden, cam vb.), **3.** cam tozundan yapılmış süs malzemesi.

frost line, *is.* donma derinliği : azamî donmuş toprak derinliği.

frostwork, *is.* **1.** buz çiçekleri : cam üstünde buzlanmadan ileri gelen süslü şekiller, **2.** buzlu cam süsü : buz çiçeği taklidi olarak cam/maden üzerine yapılan süs.

frosty, *sf.* **frostier, frostiest 1.** soğuk, buz gibi, dondurucu. *~ weather. It was a cold ~ day. The air was bright and ~.* **2.** kırağılı, kırağı kaplı, kırağılanmış, kırağı tutmuş/düşmüş, don yemiş, **3.** (saç) kır, ak, kırlaşmış, ağarmış, **4.** (tavır/davranış) soğuk, donuk, cana yakın olmayan, uzak, samimiyetsiz. **a ~ reception** : soğuk bir kabul/karşılama. *She gave me a ~ greeting: it was plain that she hadn't forgiven me.* **5.** yaşlılıktan/ihtiyarlıktan ileri gelen, **6.** **frostily** : soğuk bir şekilde, **7.** **frostiness** : soğukluk, don (ukluk). ***e.a.-1.*** *freezing, very cold, **4.** cold, unfriendly.*

froth, *is.&f.* **1.** köpük, **2.** (hastalıktan ileri gelen) köpüklü salya, **3.** saçma, boş/anlamsız söz, **4.** köpür(t)mek, köpük saçmak, köpük bağlamak/çıkarmak. *Before washing the clothes, ~ up the soap mixture. The sea was rough, and the waves ~ing round the rocks.* **5.** **~ at the mouth** : ağzı köpüklü, ağzından köpükler saçılan, **6.** **to be ~ing at the mouth** *k.d.* çok kızmak/köpürmek, öfke ile ağzından köpükler saçmak. *My boss is very angry, he's ~ing at the mouth.* ***e.a.-*** *1. foam, spume, 4. foam.*

frothy, *sf.* **frothier, frothiest 1.** köpüklü, köpüren, köpük saçan. *This glass of beer is very ~, there's only half a glass of drink in it.* **2.** saçma, önemsiz, değersiz, cüz'î, sathî, esassız, asılsız, hayalî, hafif, tül/köpük gibi. *a ~ piece of amusement. ~ poetry. ~ garments.* **3.** **frothily** : köpüklü köpüklü, köpüklü bir şekilde, köpürerek, **4.** **frothiness** : köpüklülük, köpürme.

frottage, *is.* **1.** sürtme resim : kâğıt altına kabartma bir resim koyup üstten kara kalem sürterek resim yapma; bu tür yapılan resim, **2.** *psikol.* kertme : bir şeye/kimseye sürtünerek cinsel bakımdan tatmin olunma.

frotteur, *is. psikol.* kerten : sürtünerek cinsel bakımdan tatmin olunan kimse.

froufrou, *is.* **1.** (etek, kumaş vb.) hışırtı, hışırdama, **2.** (kadın elbisesinde) fırfır, aşırı süs, **3.** *k.d.* şıklık taslama. ***e.a.-1.*** *rustling, swish, **3.** fanciness.*

frounce, *is.&f.* **frounced, frouncing 1.** *esk.* yapmacık, gösteriş, sun'î/yapma sevgi gösterisi, **2.** *esk.* (saçlarını) kıvırmak, kıvırcık yapmak, **3.** kırış(tır)mak, buruş(tur)mak, pli yapmak, **4.** *esk.* kaşlarını çatmak. ***e.a.-*** *1. affectation, 2. curl, 3. pleat, 4. frown.*

frouzy, frouzier, frouziest, *bk.:* **frowzy.**

frow = froe, *is. ABD* keser.

froward, *sf.* **1.** inatçı, asi, itaatsiz, ters, aksi, serkeş, dik kafalı, **2.** *esk.* muhalif, **3.** **~ly** : inatla, inatçılıkla, aksi aksi, isyan edercesine, **4.** **~ness** : inatçılık, asilik, itaatsizlik, serkeşlik, dik kafalılık. ***e.a.-1.*** *contrary, disobedient, intractable, refractory, 2. adverse.* ***k.a.-1.*** *compliant, obedient, tractable.*

frown, *is.&f.* **1.** kaş(larını) çatmak. *She ~s when the sun gets in her eyes.* **2.** kaş çatarak/öfke ile/hiddetle bakmak. *The teacher ~ed at the noisy class.* **3.** *gen.* ~ **on/upon** : uygun/hoş görmemek, ayıplamak, tasvip etmemek, menetmek, doğru bulmamak. *Mary wanted to go to Europe by herself, but her parents ~ed on the idea.* **4.** (cansız şeyler) korkunç gözükmek, korku/haşyet uyandırmak. *~ing cliffs. The mountains ~ down on the plain.* **5.** kaş çatma. *She looked at her examination paper with a ~.* **6.** hiddetli/öfkeli bakış, **7.** çatık kaş, kaş çatılınca alında meydana gelen kırışıklık. *You'll develop a deep ~ if you don't wear your glasses for reading.* **8.** uygun görmediğini/doğru bulmadığını gösteren ifade, **9.** **~er** : kaşlarını çatan, çatık kaşlı kimse. ***e.a.-1.*** *scowl, glower, lower, gloom, 3. disapprove.* ***k.a.-1.*** *smile.*

frowning, *sf.* **1.** çatık kaşlı, asık suratlı, abus, **2.** **~ly** : kaşlarını çatarak, hiddetle, memnun olmadığını belirterek.

frowst, *is.&f.* *Brit.- k.d.* **1.** (pencereleri kapalı ve sıcak bir odadaki) bozuk/sıkıcı hava, havasızlık. *Open the window; there's a terrible ~ in here!* **2.** (havası bozuk bir odada) kapalı kalmak. *After ~ing in the office all day, he was glad to take a walk.*

frowsty, *sf.* **frowstier, frowstiest** *Brit.- k.d.* **1.** havası bozuk, küflü, pis kokulu, bunaltıcı, ufunetli, **2.** **frowstily** : sıkıcı/bunaltıcı bir şekilde, **3.** **frowstiness** : havasızlık, hava bozukluğu, bunaltıcılık, sıkıcılık. ***e.a.-1.*** *musty, ill-smelling, stuffy, frowzy.*

frowzy, *sf.* **frowzier, frowziest (frouzy** *ş.d.y.)* **1.** pis, kirli, dağınık, pasaklı, hırpani, şapşal, çirkin, **2.** havası bozuk, küflü, pis kokulu, bunaltıcı, ufunetli, **3.** **frowzily** : pis/kirli/hırpanî bir şekilde; sıkıcı/bunaltıcı bir şekilde, **4.** **frowziness** : pislik, kirlilik, dağınıklık, pasaklılık, (hava) bozukluk, bunaltıcılık. ***e.a.-1.*** *slovenly, dirty, untidy, slatternly, unkempt, 2. frowsty, musty, stuffy, stale, ill-smelling.*

froze, *f. bk.:* **freeze** *(pt).*

frozen, *sf.&f.* **1.** *bk.:* **freeze** *(pp)*, **2.** donmuş, donuk, buzlu, buz kesilmiş. *The water in the pail was ~.* **3.** çok soğuk, buz gibi, **4.** soğuktan donmuş/hasar görmüş, donarak ölmüş, **5.** buz tutmuş, buzla tıkanmış/kaplanmış. *a ~ water-pipe. a ~ lake.* **6.** (duygu, his, tavır, davranış vb.) soğuk, samimiyetsiz, hissiz, duygusuz, **7.** (yiyecek) dondurulmuş. *~ food/vegetables/meat.* **8.** *ekon.* (a) (fiyat, maaş vb.) dondurulmuş, sabit, belirli bir düzeyde sabit tutulan, artıp eksilmeyen. ~ **prices** : sabit/dondurulmuş fiyatlar. (b) (mal vb.) kolayca paraya çevrilemeyen. ~ **assets** : donmuş kıymetler. ~ **credits** : dondurulmuş krediler, **9.** ~ **custard = ice milk** : kaymaklı dondurma, **10.** ~ **sleep** *tıp bk.:* **cryotherapie**, **11.** **~ly** : dondurulmuş bir şekilde, **12.** **~ness** : don(durul)ma, donukluk, donmuşluk.

frs. = francs.

F.R.S. = Fellow of the Royal Society (scientific).

F.R.S.A. = Fellow of the Royal Society of Arts.

fruct- = fructi-, *ön ek* "meyve-". *ör.: fructiferous.*

fructiferous, *sf.* **1.** meyveli, meyve veren, **2.** verimli, semereli, **3.** **~ly** : meyveli/verimli bir şekilde.

fructification, *is.* **1.** meyve verme, yemişlenme, **2.** meyve, yemiş, **3.** meyve organları.

fructify, *f.* **-fied, -fying** **1.** meyve vermek, verimli olmak, **2.** meyve verir hâle getirmek, verimlileştirmek, mümbitleştirmek, **3.** **fructifier** : verimlileştiren, mümbitleştiren. ***e.a.-*** *2. fertilize.*

fructose, *is. kim. ecz.* meyve şekeri, früktoz : $C6H12O6$: Meyvelerde ve balda bulunur. Besin olarak ve hastaları damardan beslemekte kullanılır. **levulose, fruit sugar** *d.d.*

fructuous, *sf.* **1.** verimli, meyveli, meyve veren, semereli, mümbit. *a ~ land.* **2.** yararlı, faydalı, kârlı, kazançlı, **3.** **~ly** : verimli/yararlı/kazançlı bir şekilde, **4.** **~ness** : verimlilik, mümbitlik, yararlılık. ***e.a.-1.*** *fruitful, productive, fertile, 2. profitable.*

frug, *is.&f.* **frugged, frugging** (bir nevi) tvist dansı (oynamak).

frugal, *sf.* **1.** tutumlu, idareli. *She's always ~ of her money.* **2.** sade, basit, miktarca az, kıt kanaat. *They lived simply, and usually had a ~ supper of bread and cheese.* **3. ~ity = ~ness** : tutumluluk, **4. ~ly** : tutumla, idare ile, tutumlu/idareli bir şekilde. ***e.a.-*** *1. thrifty, provident, economical.* ***k.a.-1.*** *lavish, wasteful.*

frugivorous, *sf.* meyvecil, meyve yiyen, meyve ile beslenen (bazı yarasalar vb.).

fruit^1, *is.*, *ç.* **fruits/fruit 1.** meyve, yemiş. **dried ~** : kuru yemiş. **soft ~** : çilek vb. gibi yumuşak meyve. **~ cup** : bardak/kadeh içinde verilen karışık meyve salatası. **~ salad** : meyve salatası. **~ knife** : meyve bıçağı. **stone ~** : çekirdekli meyveler. **~-bud** : çiçek/meyve veren tomurcuk. **2.** *bot.* bitkinin tohumlu/çekirdekli kısmı, **3.** *mec.* sonuç, semere, netice. **Their plans haven't borne ~** : Plânları bir sonuç vermedi. *His failure is the ~ of laziness.* **4.** *mec.* ürün, mahsul, hasıla, verim. *His invention was the ~ of much effort.* **5.** *fin.* kâr, kazanç, **6.** döl, evlât, nesil, **7.** *argo* ibne, erkek homoseksüel, **8.** *Brit.- argo* ahbap. **old ~** : eski ahbap (nadiren kullanılır), **9. ~like** : meyve gibi, meyveye benzer. ***e.a.-3.*** *outcome, result, consequence, 4. product, 6. offspring, progeny, 7. homosexual.*

fruit^2, *f.* **1.** meyve ver(dir)mek. *The tree ~s in the late summer. Pruning will sometimes ~ a tree.* **2.** verimli olmak/kılmak, sonuç/netice ver(dir)mek.

fruitage, *is.* **1.** meyveler, **2.** meyve ürünü, **3.** meyve verme, **4.** sonuç, netice. ***e.a.-*** *4. result, consequence.*

fruitcake, *is.* **1.** meyveli pasta/kek, **2.** *argo* terelelli, garip, acayip kimse. **as nutty as a ~** : zırdeli.

fruited, *sf.* **1.** meyveli, meyve/ürün veren, **2.** meyveli, meyve ilâve edilmiş.

fruiter, *is.* **1.** meyveci, meyve üretici/yetiştirici, **2.** meyve taşıyan gemi, **3.** manav, **4.** meyve ağacı.

fruiterer, *is. Brit.* manav, meyve tüccarı, kabzımal.

fruit fly, *is. zool.* **1.** meyve sineği *(Trypetidae Ceratitis/Anastrepha)* : larvaları meyvelere zarar veren birkaç çeşit haşerat, **2. drosophila** *d.d.* meyve kelebeği : larvaları meyve ile beslenen ve kendisi kalıtım araştırmalarında kullanılan kelebek türü.

fruitful, *sf.* **1.** meyvesi bol, bol meyveli, bol meyve/ürün veren, **2.** verimli, mahsuldar. *a ~ garden/soil.* **3.** iyi sonuç veren, yararlı, faydalı, kârlı, semereli, müsmir, **4. ~ly** : verimli/mahsuldar/yararlı/faydalı bir şekilde. *He used his time ~ly in the learning of several languages.* **5. ~ness** : verimlilik, mahsuldarlık, yarar(lılık), fayda(lılık). ***e.a.-2&3.*** *productive, fertile, 3. profitable.* ***k.a.- 1-3.*** *unfruitful, fruitless, 3. barren.*

fruition, *is.* **1.** gerçekleşme, iyi/yararlı sonuç verme. *~ of one's labor. Her plans have at last come to ~.* **2.** doyum, doygunluk, tatmin olunma, erişilen/gerçekleştirilen bir şeyden duyulan haz/zevk, **3.** (ağaç) meyve verme. ***e.a.-*** *1. realization, fulfillment, accomplishment, consummation, 2. enjoyment.*

fruitless, *sf.* **1.** verimsiz, semeresiz, yararsız, faydasız, nafile, beyhude, sonuçsuz, neticesiz, başarısız. *So far the search for the missing boy has been ~.* **2.** meyvesiz, kısır, **3. ~ly** : boş yere, nafile olarak, bir sonuca ulaşmaksızın, başarısız bir şekilde, **4. ~ness** : verimsizlik, semeresizlik, yararsızlık, faydasızlık, başarısızlık, sonuçsuzluk. ***e.a.-1.*** *useless, unproductive, ineffective, unprofitable, futile, bootless, unavailing, idle, 2. unfruitful, sterile, barren.* ***k.a.-*** *1. useful, profitable, 2. fertile, fruitful.*

fruitmachine, *is. Brit.* otomatik kumar makinesi.

fruit nappie = fruit nappy, *is.* meyve/tatlı tabağı.

fruit ranch, *is.* meyve bahçesi/çiftliği.

fruit stand, *is.* meyve tablası/sergisi, işporta.

fruit sugar, *is.* meyve şekeri, früktoz. ***e.a.-*** *fructose.*

fruit tree, *is.* meyve ağacı.

fruitwood, *is.&sf.* meyve ağacı kerestesi (nden yapılmış).

fruity, *sf.* **fruitier, fruitiest 1.** meyveli, meyve gibi, meyve tadında/lezzetinde, **2.** güzel kokulu, rayihalı, lezzetli, **3.** çok tatlı, bal gibi, ballı, şekerli, **4.** aşırı tatlı dilli, mültefit, sokulgan, yaltakçı, **5.** zevk verici, hoş, ilginç ve açık saçık. *His description was ~ but embarrassing.* **6.** *ABD- argo* deli, sapık, **7.** *ABD-argo* ibne, götveren. ***e.a.-*** *2. pungent, 3. sweet, mellifluous,* *cloying, syrupy,* ***4.*** *unctuous, ingratiating,* ***5.*** *attractive, suggestive, interesting, enjoyable,* ***6.*** *crazy, wacky, insane,* ***7.*** *homosexual.*

frumentaceous, *sf.* tahılımsı, buğdayımsı, tahıl türünden, buğdaya/tahıla benzer.

frumenty = fromenty = furmenty = furmety, *is. Brit.- k.d.* sütlü aşure : süt, şeker, yarma, üzüm ve zencefille pişirilen aşureye benzer tatlı.

frump, *is.* rüküş, derbeder, hırpanî, pasaklı kadın. ***e.a.-*** *dowdy, drab.*

frumpily = frumpishly, *zf.* rüküş/pasaklı bir şekilde.

frumpiness = frumpishness, *is.* rüküşlük, pasaklılık.

frumpish, *sf.* rüküş, pasaklı, çirkin, biçimsiz.

frumpy, *sf.* **frumpier, frumpiest** *bk.:* **frumpish.**

frustrate, *sf.&f.* **-trated, -trating 1.** işini bozmak, işi bozulmak, (plânlarını/çabalarını) boşa çıkarmak, iptal etmek, (emek/çaba) boşa gitmek, *mec.* suya düş(ür)mek. *Heavy rain ~d our plan for a picnic.* **2.** (amaca ulaşmasına) engel olmak, akamete uğratmak, yenmek, (başarıya ulaşmasını) önlemek, etkisiz bırakmak. *to ~ an opponent.* **3.** hayal kırıklığına/hüsrana uğra(t)mak, canını sıkmak, canı sıkılmak, üz(ül)mek. *It is frustrating to stand in line for an hour to get into a movie and then not get seats.* **4.** *esk. bk.:* **frustrated**. ***e.a.-1.*** *balk, foil, check, defeat, baffle, nullify,* ***3.*** *disappoint, thwart.*

frustrated, *sf.* **1.** üzgün, meyus, hayal kırıklığına uğramış, cesareti kırılmış. *Everything had gone wrong that day and by evening she was so ~ that she couldn't enjoy the show.* **2.** amacına ulaşamamış, yenilgiye uğramış, emeği boşa gitmiş.***e.a.-1.*** *disappointed,* ***2.*** *thwarted.*

frustrater, *is.* üzen/hayal kırıklığına uğratan şey.

frustrating = frustrative, *sf.* **1.** üzücü, sinirlendirici, sinir bozucu, hayal kırıklığına uğratan, **2.** engelleyen, boşa çıkaran, sonuçsuz bırakan.

frustration, *is.* **1.** hüsran, yeis, sinirlilik, asabiyet, hayal kırıklığı, (amaca ulaşamamaktan, engellere çarpmaktan ileri gelen) üzüntü, üzgünlük. *Life is full of ~s for most people.* **2.** üzme, hayal kırıklığına uğratma, **3.** boşuna uğraşma, amaca ulaşamama, **4.** iptal/men etme, sonuçsuz bırakma.

frustule, *is. bot.* tek gözeli su yosununun silisli çeperi.

frustum, *is., ç.* **-tums, -ta** *geom.* kesik koni.

frutescent, *sf.* **1.** çalı gibi, çalımsı, çalıya benzer, fundamsı, **2. frutescence** : çalımsılık, çalıya benzerlik. ***e.a.- 1.*** *shrubby.*

frutex, *is.* çalı, funda. ***e.a.-*** *shrub.*

fruticose, *sf. bot.* çalı gibi, çalıya benzer. ***e.a.-*** *shrublike.*

fry^1, *is.&f.* **fried, frying 1.** (yağda/tavada) kızar(t)mak, piş(ir)mek. *to ~ a fish/hamburger. The eggs were ~ing in the pan.* **2.** *argo* elektrik çarpmasından ölmek, özellikle elektrik sandalyesinde idam edilmek, **3.** *k.d.* güneşte (cildi) yanmak. *We shall ~ if we stay long in this hot sun.* **4.** kızartma, kavurma, yağda kızartılmış yemek (patates vb.), **5.** kızartma pikniği : yemeklerin kızartılıp yendiği piknik. *a fish ~.* **6.** *esk.* haşla(n)mak, **7. to have other fish to ~** : (yapacak) başka işi olmak.

fry^2, *is., ç.* **fry 1.** yavru balık, **2.** çok sayıda doğan her türlü hayvan yavrusu, **3.** bireyler, fertler, bir topluma mensup kimseler. *bk.:* **small fry, 4.** sakatat : kasaplık hayvanın karaciğeri, böbreği vb.

fryer = frier, *is.* **1.** (yağda) kızartan kimse, **2.** tava, içinde kızartma yapılan kap, **3.** kızartmalık (piliç vb.).

frying pan, *is.* **1.** tava, **2. out of the ~ ~ into the fire** : bir belâdan daha kötü bir belâya. **jump out of the frying pan into the fire** : bir belâdan kurtulayım derken daha kötüsüne çatmak, yağmurdan kaçarken doluya tutulmak. ***e.a.- 1.*** *fry-pan, frypan, skillet.*

f-stop, *is.* (fotoğraf makinesinin) diyafram ayarı ölçüsü.

fub, *gl.f.* **fubbed, fubbing** aldatmak, kandırmak. ***e.a.-*** *fob.*

fubsy, *sf.* **-sier, -siest** *Brit.- k.d.* bodur, kısa boylu ve tıknaz. ***e.a.-*** *plump, chubby, stout.*

fuchsia, *is.&sf.* **1.** *bot.* küpe çiçeği *(Fuchsia)* : kırmızı/pembe/mor/beyaz dört yapraklı çiçekler açar, **2.** *bot.* Kaliforniya küpesi *(Zausc-*

hneria californica) : iri kırmızı çiçekler açar, **3.** eflâtun (renginde), parlak morumsu kırmızı renk(li). *a ~ dress.*

fuchsin = **fuchsine**, *is.* galibarda, koyu kırmızı boya. ***e.a.****- basic magenta, magenta.*

fuck, *is.&f.&ünl. argo-kaba* **1.** (a) sikme (k), (b) sikilen kimse, **2.** kötü muamele etmek, fena davranmak, canına okumak, **3.** *bk.:* **fucking**, **4. ~er** : siken, **5. ~ about/around** *Brit.* sersemce/salakça davranmak, aptallık/salaklık etmek, **6. ~ off** : (a) defolup gitmek. **~ off!** Defol! Siktir ol! Çek arabanı! (b) taciz/rahatsız etmemek. (c) tembel tembel dolaşmak, vakit öldürmek. *I don't feel like working, so I'll ~ off today.* **7.** *gen.* **~ up** : bozmak, acemice iş yapmak, yüzüne gözüne bulaştırmak, berbat etmek, içine sıçmak, sıçıp batırmak, **8.** *gen.* **~ with** : (başkasının işine) karışmak, burnunu sokma, vazifesi olmadığı halde araya girmek, yersiz müdahale etmek, **9. not care/give a ~** : umursamamak, umurunda olmamak, aldırış etmemek, metelik vermemek. ***e.a.****- 7. bungle, botch, spoil. ruin, 8. meddle.*

fucking, *sf.&zf. argo-kaba* lânet, kahrolasıca, siktirici (çoğunlukla kuvvetlendirici olarak kullanılır). **You ~ fool** : Seni sersem seni! **That ~ stone fell on my ~ foot** : Şu lânet taş ayağımın üstüne düştü.

fucoid, *is.&sf.* esmer deniz yosunu(na benzer/ait).

fucus, *is., ç.* **-ci, -cuses** esmer deniz yosunu, alg.

fud, *is. bk.:* **fuddy-duddy.**

fuddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** şaşırma, şaşkınlık, sersemlik, sarhoşluk, **2.** sersemletmek, sarhoş etmek. *Too much strong drink will ~ your brain.* **3.** karıştırmak, becerememek, yüzüne gözüne bulaştırmak, **4.** şaşırtmak, şaşkına çevirmek, **5.** ayyaş olmak, sızmak, içki içmeyi âdet edinmek, **6. fuddled** : sersemlemiş, şaşırmış; sarhoş, çakırkeyf. ***e.a.****-1. confusion, muddle, jumble, 2. intoxicate, 3. muddle, 4. confuse, 5. tipple.*

fuddy-duddy, *sf.&is., ç.* **-duddies 1.** geri kafalı, köhne, tutucu, muhafazakâr, mürteci. *Uncle Tom is a ~; he still believes women shouldn't work outside the house.* **2.** müşkülpesent, mızmız (kimse). ***e.a.****-1. oldfashioned, conservative, 2. fussy, picayune, fussbudget.*

fudge, *is.&f.* **fudged, fudging 1.** yumuşak şekerleme (şeker, süt, tereyağı, çikolata vb. den yapılır), **2.** (hakaret ifadesi olarak) saçma, zırva, yâve, boş lâf. *That's a lot of ~!* **3.** küçük haber, son haber, gazeteye son dakikada (geri kalan kısımlarını değiştirmeden) konulan haber, **4.** son haberi basan makine, **5.** kaçınmak, sakınmak, imtina/içtinap etmek. *The government have ~d the issue of equal rights for all races because they're afraid it would make them unpopular.* **6.** aldatmak, dolandırmak, hile yapmak, sözünden caymak. *to ~ on a promise. to ~ on an exam.* **7.** kural dışına çıkmak, sınırı/haddini aşmak. *You shouldn't ~ on the rules.* **8.** beklenen başarıya/sonuca ulaşamamak, **9.** uydurmak, taklit etmek, **10.** abartmak, şişirmek, tahrif etmek, asılsız şey söylemek, bire beş katmak, saçmalamak. *He ~d the figures.* **11.** acemice yapmak/derlemek, yarım yamalak yapmak, şurdan burdan çalıp bir araya getirmek. *There's nothing new in this book; the writer has ~d up a lot of old ideas.* ***e.a.****-6. evade, avoid, dodge, hedge, waffle, 7. cheat, welsh, 9. fake, 10. exaggerate, falsify.*

Fuehrer, *is. bk.:* **Führer.**

fuel, *is.&f.* **-eled, -eling** *(Brit.* **-elled, -elling) 1.** yakıt, mahrukat, yakacak (şey). *Wood, oil and gas are different kind of ~.* **liquid ~** : akaryakıt. **solid ~** : katı yakıt. **Add ~ to the flames** : Yangına körükle gitmek, büsbütün alevlendirmek. **~ cock** : gaz ocağı musluğu. **~-gauge** : yakıt (seviye) göstergesi. **~ pump** : yakıt pompası, **2.** besin, gıda. *Your baby needs ~ to live and grow.* **4.** besleyen/tahrik eden/kışkırtan şey. *His insults were ~ to her hatred.* **5.** yakıt sağlamak/tedarik etmek, **6.** yakıt almak/tedarik etmek. *Aircraft sometimes ~s in midair.* **7.** ateşe yakacak atmak, **8.** *den.* yakıt yüklemek, **9. ~er** = **~ler** : yakıt veren/sağlayan.

fuel cell, *is.* **1.** yakıt pili : yakıtın oksitlenmesiyle elektrik üreten üreteç, H ve O ile çalışıp elektrik enerjisi sağlayan cihaz, **2.** yakıt ile oksitleyicinin kimyasal birleşmesi ile elektrik sağlayan düzen.

fuel injection, *is.* yakıt püskürtme.

fuel injector, *is.* yakıt püskürtücü, mazot enjektörü.

fuel oil, *is.* mazot, akaryakıt.

fug, *is.* (sıcak ve havasızlıktan ileri gelen) bunalma, sıkıntı, kasvet, sıkıcı hava. **~gy** : sıkıcı, bunaltıcı.

fugacious, *sf.* **1.** *bot.* dayanıksız, geçici, çabuk solan/dökülen, **2.** uçucu, uçar, **3.** süreksiz, ömürsüz, fâni, çabuk zeval bulan, **4.** **~ly** : dayanıksız/geçici/uçucu bir şekilde, süreksiz olarak, **5.** **~ness = fugacity** : dayanıksızlık, geçicilik, uçuculuk, süreksizlik, ömürsüzlük, fânilik. ***e.a.-*** *2. volatile, 3. fleeting, transitory.*

fugal(ly), *sf.&zf. müz.* füg+, füg türünde bestelenmiş.

-fugal, *son ek* "kaç/kaçan/uzaklaşan". *ör.: centrifugal.*

fugato, *is., ç.* **-tos** *It. müz.* fügato : kısmen füg üslûbunda bestelenmiş parça.

-fuge, *son ek* "uçan, uçuran". *ör.: vermifuge, insectifuge.*

fugitive, *sf.&is.* **1.** kaçak, kaçkın, firarî. *a ~ slave.* **2.** geçici, uçucu, **3.** süreksiz, kısa ömürlü, ancak kısa bir süre ilgi çeken (konu vb.). *~ essays.* **4.** derbeder, serseri, avare, gezgin, başıboş dolaşan, **5.** (renk) solan, **6.** **~ly** : kaçak olarak, derbederlikle, serseriyane, başıboş bir şekilde, süreksiz olarak, **7.** **~ness** : kaçaklık, firarîlik, geçicilik, süreksizlik; derbederlik, avarelik, serserilik, başıboşluk. ***e.a.-1.*** *runaway, 2. fleeting, transitory, transient, passing, 3. ephemeral, trivial, light, 4. wandering, rowing, vagabond, straying, roaming.* ***k.a.-*** *2&5. permanent, 3. lasting.*

fugle, *gs.f.* **-gled, -gling** *k.d.* işaret etmek/vermek, işaret verir gibi hareket yapmak.

fugleman, *is., ç.* **-men** **1.** *esk.* bölükbaşı : bölüğün başında durup hareketleriyle askerlere yapacaklarını gösteren talimli er, **2.** önder, lider, bir siyasî partinin veya topluluğun başkanı.

fugue, *is.* **1.** *müz.* füg, **2.** *psikol.* geçici bellek yitimi/hafıza kaybı : bir kimsenin geçmişini tamamen unutup yeni bir hayata başlaması ve hafızası yerine gelince bu geçici unutkanlık dönemini hiç hatırlamaması, **3.** **~like** : füg gibi, füg şeklinde.

Führer, *is. Alm.* **1.** önder, lider, **2.** **der ~** : Adolf Hitler'e verilen unvan. **Fuehrer** *ş.d.y.*

Ful, *is., ç.* **Fuls, Ful** *bk.:* **Fulani.**

-ful, *son ek* **1.** "...dolu/dolusu, -lı/-li". **eventful** : olaylarla dolu, olaylı, hâdiseli. **handful** : avuç dolusu. **careful** : dikkatli, **2.** "-cı/-ci, verici". **shameful** : utandırıcı, utanç verici. **harmful** : zarar verici.

Fula, *is., ç.* **-las, -la** *bk.:* **Fulani.**

Fulah, *is., ç.* **-lahs, -lah** *bk.:* **Fulani** (1).

Fulani, *is., ç.* **-nis, -ni** **1. Fulah** *d.d.* Fellâh : Sudan ve Senegal'in doğusundaki göçebe zenci-Arap halkı, **2.** Fellâh dili, Fellâhça. **Ful, Fula** *d.d.*

fulcrum, *is., ç.* **-crums, -cra** **1.** destek, mesnet, manivelâ destek/dayanma noktası, **2.** *zool.* hayvanlarda destek/dayanak görevi yapan parça.

fulfil, *gl.f.* **-filled, -filling** *bk.:* **fulfill.**

fulfill, *gl.f.* **-filled, -filling** **1.** (söz, vait vb.) tutmak, yerine getirmek. *If you make a promise, you should ~ it.* **2.** yapmak, ifa/icra/infaz etmek, (iş) görmek. *A nurse has many duties to ~ in caring the sick.* **3.** tamamlamak, bitirmek, ikmal/itmam etmek. *to ~ a contract.* **4.** itaat/riayet etmek, saymak, yerine getirmek. *The doctor's instructions must be ~ed exactly, the sick man's life depends on it.* **5.** erişmek, nail olmak. *If he's lazy, he'll never ~ his ambition to be a doctor.* **6.** gerçekleşmek, tahakkuk etmek, doğru çıkmak. *Many of his youthful ambitions have never been ~ed.* **7.** tatmin/memnun etmek, (işe/maksada) yaramak, (maksada) hizmet etmek. *to ~ a need.* **8.** geliştirmek, yetiştirmek. *She succeded in ~ing herself both as an actress and as a mother.* **9.** *esk.* doldurmak, **10.** **~er** : yerine getiren, yapan, ifa/icra eden, tatmin eden, gideren. ***e.a.-*** *1. accomplish, achieve, 2. perform, execute, discharge, 3. finish, complete, 4. obey, 5. carry out, 6. realize, 7. satisfy, serve, meet, fill, 8. develop, 9. fill.*

fulfillment = fulfilment, *is.* **1.** (söz, vait vb.) tutma, yerine getirme. *The help that we give her depends on her ~ of her promise to work harder.* **2.** yapma, ifa/icra/infaz etme, (iş) görme, **3.** tamamla(n)ma, bit(ir)me, ikmal etme/edilme, **4.** itaat/riayet etme, sayma, yerine getirme, **5.** erişme, nail olma, **6.** gerçekleş(tir)me, tahakkuk et(tir)me. **come to ~** : gerçekleşmek, **7.** tatmin/memnun etme/olma. ***e.a.-*** *3. completion, 6. realization.*

fulgent, *sf.* **1. fulgid** *d.d.* parlak, pırıl pırıl (parlayan), göz kamaştırıcı, şaşaalı, **2. ~ly** : parlak bir şekilde, **3. ~ness** : parlaklık. ***e.a.-*** *1. shiny, bright, dazzling, radiant, resplendent.*

fulgurant, *sf.* şimşek gibi (çakan), parıltılı.

fulgurate, *f.* **-rated, -rating 1.** şimşek gibi çakmak, parıldamak, yanıp sönmek. *Blue eyes that ~d terror, love or hate.* **2.** *tıp* elektrikle (siğil vb.) yakmak, **3. fulguration** : (a) şimşek gibi çakma, parıldama, yanıp sönme, (b) elektrikle (siğil vb.) yakma. ***e.a.-*** *3. (b) electrodesiccation.*

fulgurating, *sf.* *tıp* keskin, bıçak gibi saplanan (ağrı).

fulgurite, *is.* yıldırım izi : yıldırımın kaya/kum içinde açtığı delik.

fulgurous, *sf.* yıldırımlı, şimşekli, yıldırım/şimşek gibi.

fulham = fullam, *is. esk.- argo* hileli zar.

fuliginous, *sf.* **1.** isli, kurumlu, dumanlı, **2.** duman renginde, koyu gri/kurşunî, siyah, **3.** karanlık, kasvetli, **4. ~ly** : isli/dumanlı/karanlık bir şekilde, **5. ~ness** : islilik, dumanlılık, karalık, karanlık, kasvet. ***e.a.-*** *1. sooty, smoky, 2. dark gray, 3. murky, obscure.*

full^1, *sf.* **1.** dolu, dolmuş. *a ~ cup. a garden ~ of flowers.* **~ to overflowing = ~ to brim = chock ~** : dopdolu, ağzına kadar dolu. **~ up** : dopdolu. **a ~ gallop** : (at) dörtnala, **2.** tam, tüm, bütün, tamam. **~ pay** : tam maaş/ücret. **a ~ hour** : tam bir saat. **~ support** : tüm destek. **~ member** : tam/asil üye, **3.** azamî (haddinde), son, tıka basa, ağzına kadar, noksansız, tam. *a ~ load.* **~ speed** : son/azamî hız. **~ steam ahead** : son hızla ileri, **4.** (elbise) bol, geniş. *a long, ~ cape.* **5.** dolun (ay). **~ moon** : dolunay, mehtap, **6.** dolgun, iri, şişman. *a ~ bust/figure.* **~ lips** : etli/dolgun dudaklar, **7. ~ of** : gark olmuş, dalmış, meşgul. *She was ~ of her own anxieties. ~ of plans for the future.* **8.** öz, aynı anne babadan. **~ brother/sister** : öz kardeş/kız kardeş, **9.** *müz.* kalın/pes/gür (ses). *~ tones.* **10.** (yer, makam vb.) işgal edilmiş, **11.** bol, doyurucu. *a ~ meal.* **12.** heyecanlı. *a ~ heart.* **13.** (renk) koyu, katışıksız, **14. ~ and by** *den.* orsasına, pupa yelken, yelkenler tam şişmiş olarak. *sailing ~ and by.* **15. ~ blast in ~ swing** : bütün gücüyle (çalışmak), **16. in ~** : tam, etraflı, **17. ~ in cry** : yakından izleyen/takip eden (köpekler için söylenir), **18. ~ nelson** : (güreş) künde, **19. in ~ view** : göz önünde, alenen, açıkça, alenî olarak. ***e.a.-*** *1. filled, abundant, 2. complete, entire, whole, 3. maximum, 6. plump, 7. engrossed, occupied.* ***k.a.-*** *1. empty.*

full^2, *zf.* **1.** tam, tamamen, dosdoğru. *The blow struck him ~ in the face. The sun shone ~ on her face.* **2.** çok, pek çok. **~ well** : pek âlâ, gayet iyi. *You know it ~ well. They knew ~ well that he wouldn't keep his promise.* **3.** *esk.* tamamıyla, kâmilen, büsbütün, hiç olmazsa, fazlasıyla, **4. ~ out** : son hızla, bütün gücü ile. *He was riding his motorcycle ~ out.* ***e.a.-*** *1. exactly, directly, straight, 2. very, 3. fully, completely, entirely, quite, at least.*

full^3, *f.* **1.** (elbise) bolluk bırakarak dikmek, bol dikmek, pli veya boluk bırakmak, **2.** (ay) dolunay hâline geçmek, **3.** (kumaş) çırpmak, (çuhayı) dibek içindeki kül ve sabunla dövüp yıkamak.

full^4, *is.* **1.** doluluk, bir şeyin dolusu, olgunluk, kemal, en son mertebe, en yüksek derece/seviye. **The tide's at ~** : Met, en yüksek seviyesine erişti. **The moon's at the ~** : Ay, tam dolunay hâline geldi. **2. in ~** : (a) tam olarak, noksansız, eksiksiz. *The account has been paid in ~.* (b) kısaltmadan, **3. to the ~** : tamamıyla, kâmilen, tam manasıyla, sonuna/son haddine kadar. *We enjoyed our holiday to the ~.* ***e.a.-*** *2. completely, 3. thoroughly, very greatly.*

fullback, *is.* (futbol) bek (oyuncu).

full blast, *zf.* *k.d.* tam faaliyette, son sür'atle, en büyük kapasite ile.

full blood, *sf.* öz (akraba), üvey olmayan.

full-blooded, *sf.* **1.** safkan, katışıksız, halis, öz, cins. *He's a ~ Indian; his parents were pure Indians and so were their parents.* **2.** dinç, gürbüz, zinde, kanlı canlı, **3.** şiddetli, kuvvetli. *a ~ argument. a ~ style of writing.* **4.** sapına kadar. *a ~ socialist.* **5. ~ness** : cinslik, katışıksızlık, safkanlık; dinçlik, gürbüzlük, zindelik. ***e.a.-*** *1. thoroughbred, 2. vigorous, virile, hearty, 3. forceful.*

full-blown, *sf.* **1.** tamamen açılmış (çiçek). *a ~ rose.* **2.** tam gelişmiş, topyekûn. *We're afraid that the fighting on the border may develop into a ~ war.*

full board, *is.* yemekli, üç öğün yemek dahil (otel, pansiyon).

full-bodied, *sf.* **1.** (içki) kuvvetli, keskin, rayihalı, lezzetli, doyurucu, tatmin edici. *This is a fine ~ red wine.* **2.** geniş bedenli, iri cüsseli, dolgun, **3.** önemli, anlamlı ve etraflı, önem/anlam taşıyan. *~ study of litterature.*

full-bred, *sf.* saf kan, cins.

full brother, *is.* öz kardeş.

full briddle, *is.* tam dizgin.

full circle, *zf.* tam devir : birtakım gelişmelerden sonra başlangıç noktasına dönen. **come ~ ~** : devrini tamamlamak, dönüp dolaşıp başlangıç noktasına gelmek. *It's January 1st : the year has come ~ ~.*

full-cut, *sf.* (mücevher) tam traşlı, elli sekiz yüzlü.

full dress, *is.* resmî elbise, frak, (kadınlar için) uzun etekli tuvalet.

full-dress, *sf.* **1.** ayrıntılı, dört başı mamur, tam (en ince teferruatına kadar) her şeyi tamam. *a ~ rehearsal. a ~ debate. a ~ report.* **2.** her türlü imkân kullanılarak yapılmış, **3.** resmî, resmî elbise giymeyi gerektiren. *a ~ dinner/reception. Soldiers wear ~ uniform on many ceremonial occasions.* ***e.a.*** *- 1. all-out, exhaustive, 3. formal.*

fuller, *is.* **1.** çırpıcı, kassar, **2.** demirci çekici, demir dövmekte kullanılan bir ucu yuvarlak çekiç.

fuller's earth, *is.* kil, lekeci toprağı.

fuller's teasel, *is.* **1.** *bot.* deve dikeni *(Dispacus fullonum),* **2.** kumaş tüyünü kabartmak için kullanılan deve dikeni başı.

fulllery, *is., ç.* **-eries** kumaş çırpma yeri.

fullface, *is.&zf.* **1.** *bas.* kalın harf, **2.** karşıdan, cepheden, önden (çekilmiş resim). *This photograph was taken ~.*

full-faced, *sf.* **1.** tombul/ablak suratlı, yuvarlak yüzlü, **2.** yüzü seyircilere/belirli bir yöne dönük, cepheden/karşıdan çekilmiş (resim), **3.** *basım* kalın/siyah harflerle basılmış.

full-fashioned, *sf.* dikişsiz tek parça halinde ve beden hatlarına uygun örülmüş. *~ hosiery.*

full-fledged, *sf.* **1.** (a) tam gelişmiş/olgunlaşmış, olgun, erişkin, kâhil. *a ~ adult.* (b) tam, dört başı mamur. *a ~ debate.* **2.** tüylenmiş, tüyleri büyümüş, **3.** işler vaziyette, tam teşekkül etmiş ve faaliyete geçmiş. *a ~ industry.* **4.** tam yetkili. *a ~ doctor/lawyer.*

full gainer, *is.* ters perendeli atlama : yüzü havuza dönük iken zıplayıp havada ters perende atarak ayak üstü suya dalış. **gainer** *d.d.*

full-grown, *sf.* olgun, yetişkin, erişkin, kâhil, tam büyümüş/gelişmiş. *a ~ elephant can weigh over 6,000 kilograms.* ***e.a.*** *- mature.*

full-hearted, *sf. bk.:* **whole-hearted.**

full house, *is.* **1. full hand** *d.d.* (poker) ful, dolu el : aynı sayılı üç kâğıtla eşit iki kâğıttan oluşan el (üç üçlü, iki altılı gibi), **2.** *tiy. sin.* her yer dolu, hiç boş yer yok, kapalı gişe, bütün biletler satılmış.

full-length, *sf.* **1.** (tam) boy, endam. **a ~ mirror** : boy/endam aynası. **a ~ portrait** : boy resmi, **2.** (elbise) uzun, etekleri yere kadar uzanan. *This evening dress has a ~ skirt.* **~ window** : yere kadar uzanan pencere, **3.** (kitap, piyes, temsil vb.) uzun, normal uzunlukta. *He has written several one-act plays, but only one ~ play.*

full marks, *ç. is. Brit.* tam not, tam tavsiye/övme/medih.

full membership, *is.* asil/tam üyelik.

full moon, *is.* **1.** dolunay, mehtap, bedir, **2.** dolunay süresi, mehtaplı geceler. *There's a good deal of light in the sky at ~ ~.*

full-mouthed, *sf.* **1.** kalın sesli, **2.** (ses) gür, yüksek, gürültülü, **3.** (hayvan) dişleri tamam. ***e.a.*** *- 2. noisy, loud.*

fullness, *is.* **1.** dolgunluk, doluluk, **2.** tokluk, şişkinlik. *He complained to the doctor that he had a feeling of ~ after eating.* **3.** olgunluk, kemal, tam oluş, tamamiyet, bütünlük. **4.** şişmanlık, **5. in the ~ of** : ...ile dolu olarak, öylesine. **In the ~ of her joy she could hardly speak** : (Öylesine sevinçli idi ki) sevincinden zorlukla konuşabiliyordu. **6. in the ~ of time** : vakti/zamanı/vadesi gelince, münasip zamanda, ileride, gel zaman git zaman. *You may have to suffer hardship now, but in the ~ of time you will have your reward.*

full-page, *sf.* tam sayfa, bütün sayfayı kaplayan. *It cost a lot of money to put a ~ notice in a newspaper.*

full professor, *ABD* profesör. *bk.:* **associate professor, assistant professor.**

full rhyme = perfect rhyme, *is. şiir* tam kafiye.

full-rigged, *sf.* **1.** *den.* üç direkli tam armalı (gemi), **2.** tam donanımlı, bütün teçhizatı tamam.

full sail, *is.* **1.** bütün yelkenler, **2.** pupa yelken, bütün yelkenler açılmış olarak. *The ship was moving ahead ~ ~.* **full-sailed** : pupa yelken.

full-scale, *sf.* **1.** tam ölçüde, doğal büyüklükte, tam boy, orijinal boyutlu. *He made a ~ model of a horse.* **2.** geniş, ayrıntılı, teferruatlı, tafsilâtlı, mufassal, derin. *He's writing a ~ history of Turkey. a ~ investigation.* **3.** yaygın, topyekûn, kapsamlı, şümullü, bütün olanak ve araçları kullanan. *The quarrel between 2 countries nearly developed into a ~ war.* **4.** bütün gücü/var kuvveti ile, şiddetli. *a ~ fighting. a ~ attack on an enemy position.* **e.a.-** *3. total, complete.*

full score, *is. müz.* her aletin çalacağı veya sesin okuyacağı notaları ayrı ayrı gösteren kitap.

full speed, *is.* **1.** son hız, azamî sür'at, **2.** *den.* tam hız/sür'at, normal geçiş hızı, **3.** son hızla/sür'atle, olanca hızı ile. *to move ~ ~ ahead.*

full stop, *is.* **1.** nokta, **2.** tam duruş. **come to a ~ ~** : durmak, tamamıyla hareketsiz kalmak, kımıldamamak.

full swing, *is.* **1.** tam faaliyet, geniş ölçüde hareket, tam kapasite. *The meeting was in ~ ~ when we arrived.* **2.** son hızla/sür'atle, bütün gücü ile. *He ran ~ ~.* **3.** hareket serbestliği. *to be given ~ ~.*

full-throated, *sf.* **1.** gür, olanca sesi ile, gırtlağı yırtılırcasına. *The lion gave a ~ roar.* **2.** tamam, ahenkli. **e.a.-***1. loud, vociferous, 2. sonorous.*

full tilt, *zf.* son hızla/sür'atle, tam güçle/kapasite ile, kuvvetle. *The factory is now going ~ ~.*

full-time, *sf.&zf.* **1.** tümel, tüm gün, bütün gün/hafta vb. (çalışan), sürekli, devamlı, daimî. *~ clerk wanted. She's a ~ student at the university. ~ employment. He used to work ~, but now he only works 4 days a week. bk.:* **part-time**, **2. a ~ job** *k.d.* bütün zamanı alan/serbest vakit bırakmayan iş. *It's a ~ job looking after 3 young children.*

full toss = full pitch, *is.* (krikette vb.) tam vuruş, topu yere değmeden hedefe ulaştıran vuruş.

fully, *zf.* **1.** tamamen, tamamıyla, tam olarak, tastamam. *She was now ~ awake. He could not ~ describe what he had seen. I don't ~ understand his reasons for leaving.* **2.** bol bol, fazlasıyla, bütünüyle. *~ covered by insurance.* **3.** büsbütün, kâmilen, **4.** en az, hiç olmazsa, -den fazla. **It was ~ three hours before they could reach her** : Ona ulaşıncaya kadar en az üç saat geçti. **It's ~ an hour since he left** : Ayrılalı bir saatten fazla oluyor. **e.a.-***1. completely, altogether, 2. abundantly, plentifully, 4. at least, quite.*

fully-fashioned, *sf. bk.:* **full-fashioned.**

fully-fledged, *sf. bk.:* **full-fledged.**

fully-grown, *sf. bk.:* **full-grown.**

fulmar, *is. zool.* **1.** kutup fırtına kuşu *(Fulmarus glacilalis)* : Kutuplarda yaşayan martıya benzer iri bir kuş, **2. giant ~** : dev martı *(Macronectes giganteus)* Güney Buz Denizinde yaşar. **mallemuck** *d.d.*

fulminant, *sf.* **1.** anî, şiddetli, **2.** *tıp* ansızın gelen/beliren (hastalık).

fulminate, *is.&f.* **-nated, -nating 1.** (kimyasal madde vb.) (birdenbire/ansızın) patla(t)mak, infilâk et(tir)mek, **2.** *gen.* **~ against** : şiddetle aleyhinde bulunmak, (aleyhinde) atıp tutmak/ateş püskürmek/veriştirmek. *to ~ against taxes/against the government.* **3.** *tıp* (hastalık) anîde ve şiddetle belirmek/kendini göstermek/zuhur etmek, **4.** *esk.* gök gürlemek, şimşek çakmak, **5.** *kim.* (a) fülminat : fülminik asidin patlayıcı tuzlarından biri, özellikle cıva fülminat (kuvvetli bir patlayıcıdır), (b) **fulminating compound** *d.d.* patlayıcı herhangi bileşik. **e.a.-***1. detonate, explode, 2. inveigh, 4. thunder, lighten.*

fulminating, *sf.* **1.** (parlak ışık saçarak) patlayan, **2.** aleyhinde atıp tutan, ateş püskürən, tehdit savuran, **3.** anîde ve şiddetle beliren. *~ infection.* **4. ~ compound = ~ powder** *bk.:* **fulminate** 5 (b).

fulmination, *is.* **1.** şiddetle aleyhinde bulunma, tenkit etme, ateş püskürme, atıp tutma, lânet okuma, **2.** şiddetli patlama/infilâk.

fulminator, *is.* **1.** şiddetle aleyhinde bulunan kimse, **2.** (şiddetli) patlatıcı madde.

fulminatory, *sf.* **1.** şiddetle aleyhinde bulunan, ateş püskürən, lânet okuyan, **2.** patlayıcı, patlatıcı.

fulmine, *f.* **-mined, -mining** *esk. bk.:* **fulminate.**

fulminic, *sf.* son derece patlayıcı, kararsız. **e.a.-** *explosive, unstable.*

fulminic acid, *is. kim.* fülminik asit, patlarasit : HCNO. Siyanik asidin bir eşizi. Yalnız tuzlarıyla tanınır. Alkalilerle birleşip müthiş patlayıcı tuzlar verir.

fulminous = fulmineous, *sf.* gök gürültüsü/şimşek gibi, şimşeği andıran.

fulness, *is. bk.:* **fullness.**

fulsome, *sf.* **1.** aşırı, müfrit, taşkın (iltifat vb.), dalkavukça. *~ praise/compliment. He was too ~ in his praise. I don't like such ~ expressions of admiration.* **2.** iğrenç, tiksindirici, mide bulandırıcı, menfur, **3.** *esk.* bol, bereketli, mebzul, geniş. *a ~ harvest. ~ detail.* **4. ~ly** : aşırı/müfrit bir şekilde, **5. ~ness** : aşırılık, ifrat. ***e.a.-*** *1. gross, offensive, 2. disgusting, sickening, repulsive, loathsome, 3. abundant, profuse.*

fulvous, *sf.* esmer, sarımtrak kahverengi, kırmızı, sarı. ***e.a.-*** *tawny.*

fumagillin, *is.* küf özü : küflerden elde edilen ve bilhassa amiplerin sebep olduğu enfeksiyonlara karşı kullanılan antibiyotik. Formülü : $C_{26}H_{34}O_7$.

Fu Manchu mustache, *is.* çengel bıyık : uçları aşağı doğru kıvrılan uzun bıyık.

fumaric acid = boletic acid, *is. kim.* fümerik asit, $C_4H_4O_4$ veya $HOOCCH{=}CHCOOH$. Maleik asidin eşizi katı kristal. Bitkilerde bulunduğu gibi sentetik olarak da yapılır. Hayvan ve bitki solunumunda çok önemlidir. Sentetik reçineler yapmakta, tartarik asit yerine içki ve hamur kabartıcı tozlarda kullanılır.

fumarole, *is.* tüten delik, yanardağ bacası : volkanik duman püskürten küçük delik. **fumarolic** : tüten delik+.

fumatorium, *is., ç.* **-riums, -ria** tütsü evi, tütsüleme/dumanlama yeri : zehirli dumanla böcekleri öldürmek için içine bitki konulan hava geçmez odacık.

fumatory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** tütsülü, dumanlı, tütsüleyen, tütsüleme+, **2.** *bk.:* **fumatorium.**

fumble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** *gen.* **~ for/after/about/around** : (el yordamıyla, beceriksizce) aramak, araştırmak, şurasını burasını yoklamak. **to ~ about for sth. in the dark** : karanlıkta el yordamıyla bir şey aramak. *He ~d about in his pocket for the ticket.* **2.** boş yere çabalamak, nafile uğraşmak, *mec.* kekelemek, kem küm etmek, konuşurken duraklamak, dili dolaşmak. *He's not a good speaker, he often has to ~ for the right word.* **3. ~ with** : elindeki bir şeyle gayesiz/dalgın oyalanmak, elinde evirip çevirmek, mıncıklamak, **4.** *sp.* elindeki topu beceriksizce düşürme(k), tutamama(k), **5.** becerememek, acemice/baştan savma yapmak, kıvıramamak, yüzüne gözüne bulaştırmak. *He ~d the introduction.* **6.** el yordamıyla arama/araştırma/yoklama, **7.** beceriksizlik, becerememe, **8.** kekeleme, (konuşurken) duraklama, dili dolaşma, **9. fumbler** : beceriksiz kimse, **10. fumblingly** : beceriksizce, acemice, **11. fumblingness** : beceriksizlik, acemilik.

fume, *is.&f.* **fumed, fuming 1.** *gen.* **~s** : (pis kokulu/zararlı) duman, buhar, gaz. *The strong ~s of the acid nearly choked him. Factory ~s. Noxious ~s of carbon monoxide.* **2.** öfke, hiddet. **to be in a ~** : öfkelenmek, hiddetlenmek, *mec.* ateş püskürmek, küplere binmek. *She was obviously in a ~.* **3.** (pis kokulu/zararlı/zehirli) duman/gaz çıkarmak/yaymak/neşretmek, tütmek. *The burnt heaps of wood were still fuming.* **4.** tütsülemek, **5.** buğulanmak, buğusu çıkmak, **6.** öfkelenmek, kızmak, hiddetlenmek, *mec.* köpürmek, ateş püskürmek. *He freted and ~d over the delay.* **7.** duman gibi/dumanla beraber yükselmek, **8. ~less** : dumansız, **9. ~like** : duman gibi, dumanımsı, **10. fumer** : tütsüleyen. ***e.a.-*** *2. rage, fury, 6. chafe, fret, rage.*

fume chamber = fume cupboard, *is. Brit.* dumandan arıtma hücresi : hava üflenerek zararlı gazların yok edildiği odacık.

fumed, *sf.* tütsülenmiş, dumanla karartılmış, (meşe vb. kerestesi) amonyak buharına tutarak renk verilmiş veya rengi koyulaştırılmış.

fumigant, *is.* tüter ilâç : haşarat öldürücü ve dezenfektan olarak kullanılan uçucu kimyasal madde.

fumigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** tütsülemek, dumanlamak, tephir etmek, buhar/gaz ile dezenfekte etmek, **2. fumigation** : tütsüleme, tephir, buharla/gazla dezenfekte etme.

fumigator, *is.* **1.** tütsücü, tütsüleyen, buharla/gazla dezenfekte eden, **2.** tephirhane, tephir/dezenfekte cihazı, **3. ~y** : tütsüleyici, dezenfekte edici.

fuming, *sf.* **1.** dumanlı, tüten, duman çıkaran, **2.** *mec.* öfkeli, hiddetli, öfkelenen, hiddetlenen, **3. ~ly** : (a) tüterek, tüte tüte, dumanlar çıkararak, (b) öfke ile, hiddetle.

fumitory, *is., ç.* **-ries** *bot.* şahtere (otu) *(Fumaria officinalis)* : yaprakları ince dilimli, morumsu salkım çiçekler açan tırmanıcı bitki. Tıpta kullanılan birçok alkoloitin kaynağıdır.

fumulus, *is., ç.* **-lus, -li** *meteor.* ince bulut, pus, sis.

fumy, *sf.* **fumier, fumiest** dumanlı. - *vaporous.*

fun^{1}, *is.* **1.** zevk, eğlence, neşe, şenlik. **get/have ~** : eğlenmek, zevk duymak/almak. **Have ~!** Eğlen! Keyfine bak! **He had great ~** : Çok eğlendi. **2.** eğlenceli/zevkli şey, hoşsohbet/eğlendirici/lâtifeci/şakacı kimse. **It was a great ~** : Çok eğlenceli oldu. **What ~!** Aman ne hoş! Enfes! **3.** şaka, lâtife, alay. **He is full of ~** : Çok neşeli ve tuhaftır. **4. ~ and games** *argo* (a) eğlenceli oyun/toplantı, eğlence, (b) okşama ve cinsî münasebette bulunma, (c) son derece kolay şey, (d) (şaka yollu) çok zor, çetin, **5. for ~ = for the ~ of it = for the ~ of the thing** : eğlenmek/gönül eğlendirmek/hoş vakit geçirmek için, zevk için. *He's learning French for ~.* **6. in ~** : şakadan, şaka/lâtife olarak, lâtife yollu, şaka olsun diye. *I'm sorry I hid your pen; I only did it in ~, I didn't mean to cause trouble.* **7. like ~** *k.d.* asla, kat'iyen, dünyada olmaz, ne gezer? Nerde? Sen neden bahsediyorsun? **"Did he go?" "Like ~ he did!"** "Gitti mi?" "Ne gezer?" **8. make ~ of = poke ~ at** : eğlenmek, alay etmek, alaya almak. *The youngsters made ~ of their teacher. People poke ~ at her because she wear such strange hats.* ***e.a.*** *-1. enjoyment, merriment, pleasure, gaity, frolic, revel, amusement, 6. playfully, as a joke, 7. absolutely not, certainly not, by no means, 8. ridicule, deride .*

fun^{2}, *f.* **funned, funning** eğlenmek, şaka yapmak, lâtife/alay etmek, takılmak. ***e.a.*** *- joke, kid.*

fun^{3}, *sf. k.d.* **1.** hoş, eğlendirici, eğlenceli. *It was a ~ evening. It's a ~ thing to do. A ~ party/game.* **2.** şakacı, lâtifeci. *He's a ~ person to be with.* **3.** tuhaf, acayip, gülünç, gösterişli, çok süslü, göz alıcı. ***e.a.*** *-1. pleasant, 3. whimsical, flamboyant.*

funambulism, *is.* ip cambazlığı. **funambulist** : ip cambazı.

function^{1}, *is.* **1.** iş, görev, vazife. *The brain performs a very important ~ : it controls the nervous system of the body.* **2.** tören, merasim. *The minister has to attend all kinds of official ~s, such as welcoming foreign guests of the government, opening new schools and hospitals.* **3.** *k.d.* toplantı, davet. *"You look as if you're dressed for some ~ or other." "Yes, I'm going to a friend's wedding."* **4.** başkalarına bağlı olarak değişen olay/nitelik/şey. *The size of the crop is a ~ of the quality of the soil and the amount of rainfall.* **5.** *mat.* işlev, fonksiyon, tâbi : (a) verilen bir kümenin her elemanına aynı/farklı kümenin bir elemanını tekabül ettiren matematik bağıntı, (b) değeri başka bir çokluğa bağlı olarak değişen çokluk, **6.** *geom.* (a) üçgenin kenarları ile açıları arasındaki bağıntı (sinüs, kosinüs vb.), (b) hiperbolik işlev, **7.** *gr.* işlev : cümle kuruluşunda dil elemanlarının dil bilimindeki görevi. **~ word** : işlevsel kelime, iki kelime arasındaki ilişkiyi gösteren kelime, **8.** işleme, çalışma, **9. ~less** : görevsiz, işi/görevi olmayan, işlemeyen. ***e.a.*** *- 5. (a) map, mapping, transformation, 6. (b) hyperbolic function.*

function^{2}, *gs.f.* **1.** işlemek, çalışmak, görevini yapmak. *The engine doesn't ~. The machine won't ~ properly if you don't oil it well.* **2. ~ as** : ...işini görmek, -e yaramak. *That heavy old china ornament ~s as a doorstep now.* ***e.a.*** *- 1. act, operate, work, 2. serve.*

functional, *sf.* **1.** görevsel, göreve/vazifeye ait, görevle ilgili, **2.** amelî, pratik, işe yarar, iş görür. *a ~ modern chair.* **3.** özel maksatlı, belirli bir amaca yönelik. *~ training.* **4. functionalistic** *d.d.* görevselci : yapısı yapacağı göreve uygun olan (bina, mefruşat vb.), **5.** çalışır/işler durumda, faaliyet hâlinde. *When will the ventilating system be ~ again?* **6.** işlevsel, cebirsel bir işlemle ilgili, **7.** *psikol.* işlevsel : beden yapısını değiştirmeden ruhsal ve fizyolojik işlemleri etkileyen, bir organın görevine tesir eden. **~ deafness** : işlevsel sağırlık. **~ disorder** : işlevsel bozukluk. **~ inferiority** : işlevsel aşağılık. **~ intelligence level** : işlevsel anlak düzeyi. **~ knowledge** : işlevsel bilgi. **~ psychology** : işlevsel ruh bilimi, **8. ~ analysis** : işlevsel çözümleme, **9. ~ calculus** : işlevsel işlence, **10. ~ disease** : işlevsel hastalık : ilgili dokuda organik değişme görülmediği halde bir organın çalışmasında anormal değişiklik yapan hastalık, **11. ~ group** : işlevsel kök : kimyasal tepkimelerde tek bir öğe gibi davranıp içinde bulunduğu bileşiğin temel özelliklerini belirleyen atom grubu (hidroksil kökü gibi), **12.** ~ **illiterate** : işlevsel cahil : okuma yazması görevi için yetersiz olan, **13.** ~ **shift** *gr.* işlev değişimi : bir kelimenin dil bilgisi bakımından değişik bir işlevde kullanılması. **"All systems are go."** cümlesinde **go** fiilinin sıfat olarak kullanılması gibi.

functionalism, *is.* **1.** *mim.* görevselcilik : bina, mobilya vb. yapısının yapacağı göreve uygun olması gerektiğini savunan öğreti, **2.** kullanma maksadı, amelî fayda ve duruma uygunluk hususlarını ön plâna alan herhangi öğreti.

functionalist, *sf.&is.* görevselci (kimse).

functionally, *zf.* işlevsel/amelî olarak.

functionary, *is., ç.* **-aries** memur, görevli.

function word, *is.* görevli kelime : iki kelime arasındaki ilişkiyi gösteren ya da başkası yerine geçen kelime (zamir, edat, bağlaç vb. gibi).

functor, *is.* **1.** işleç, bir iş yapan nesne, **2.** işlem işareti.

fund, *is.&gl.f.* **1.** ödenek, tahsisat, fon, belirli bir amaçla ayrılmış para. *a retirement ~. The school has a ~ of $900 to buy books with.* **2.** stok, toplu mal/bilgi vb., kullanmaya hazır mal/servet/malzeme. *There is a ~ of information in a dictionary. When explaining a new point to a class, it helps a teacher to have a ~ of good examples to make his meaning clear.* **3.** ~**s** : para. **He had to cancel his trip because he ran out of ~s** : Parası kalmadığından seyahatini iptal etti. **My ~s are a bit low at present** : Bugünlerde param biraz kıt. **4.** ödenek sağlamak, (bir işe) para tahsis etmek, sermaye bulmak/temin etmek. *This research project is ~ed by the government.* **5.** mütedavil borçları sabit faizli daimî borca çevirmek, **6.** sermayeye tahvil etmek, eshama çevirmek, **7.** (sermayeleri) bir araya toplamak/biriktirmek/birleştirmek. **We will ~ our resources** : Paramızı/kaynaklarımızı birleştireceğiz.

fundament, *is.* **1.** yer biçimi, coğrafî yapı, arazi şekilleri, akarsular, iklim vb., **2.** kıç, göt, makat, **3.** *esk.* temel, esas. ***e.a.**-2. buttocks, anus, 3. base, foundation.*

fundamental, *sf.&is.* **1.** temel, esas, ana, belli başlı, başlıca. ~ **principles** : temel ilkeler. *The ~ cause of his success was his ability to work for long hours without tiring.* **2.** temelden, kökten, esastan, baştan başa. *a ~ revision. a ~ change of attitude.* **3.** özgün, orijinal, öz kaynaklı. *a ~ idea.* **4.** *müz.* (a) temel frekansta titreşen (tel), (b) ~ **note/~ tone** *d.d.* temel ses, esas nota, birçok harmoniği olan ses, **5.** çok önemli, gerekli, elzem, şart. *Fresh air is ~ to good health.* **6.** (bir kimsenin) yaratılışı/mizacı icabı olan, karakterinde mezcedilmiş olan. *He has some rather strange ideas sometimes, but no one can doubt his ~ good sense.* **7.** temel (ilke/kural/yasa vb.), esas, asıl, en gerekli/önemli şey. *A ~ of good behavior is consideration for other people.* **8.** ~ **frequency** *d.d. fiz.* temel sıklık/frekans. ~ **modes of vibration** : temel kipler. ~ **units** : temel birimler, **9.** ~ **law** : temel yasa, anayasa, **10.** ~ **particle** = **elementary particle** *fiz.* temel parçacık, **11.** ~ **rights** : temel haklar, **12.** ~**ity** = ~**ness** : temellik, esaslık, belli başlılık, **13.** ~**ly** : esasen, esas itibarıyla, başlıca. ***e.a.**- 1. principal, main, essential, basic, 2. radical, 3. first, original, 5. indispensable. **k.a.**-1. secondary, subordinate, non-essential, superfluous, last, least.*

fundamentalism, *is.* **1.** (Protestanlıkta) aşırı tutuculuk/muhafazakârlık : Amerika'da XX. yy. da doğan ve İncil'e harfi harfine uymayı savunan dinî cereyan, **2.** aşırı tutucuların inançları, **3.** **fundamentalist** : aşırı tutucu/muhafazakâr.

fundus, *is. anat.* **1.** dip, taban, organ dibi/içi : bir organın iç kısmı veya dışarıya açılan kısmın karşı tarafı (midenin geniş iç yüzeyi, mesanenin alt gerisi, döl yatağının geniş üst kısmı vb.), **2.** **fundic** : dip+.

funebrial, *sf. bk.:* **funereal.**

funeral, *sf.&is.* **1.** cenaze+, cenaze töreni/merasimi. *Many friends attended the old lady's ~.* **2.** gömme, defin. *a ~ service. ~ customs vary with different religions.* **3.** cenaze alayı. **The ~ made its way slowly through the silent streets** : Cenaze alayı yavaş yavaş sessiz sokaklardan geçip gitti. **at ~ pace** : ağır ağır yürüyerek, **4.** ~ **director** : cenaze töreni yöneticisi, **5.** ~ **chapel** = ~ **home** = ~ **parlor** = **mortuary** : cenaze evi : ölülerin yıkandığı, yakıldığı veya cenaze törenlerinin yapıldığı bina, **6.** ~ **oration** : cenaze töreninde yapılan konuşma, **7.** ~ **urn** : yakılan ceset külünün saklandığı kap, **8.** **It (or that) is yo-**

ur (his/their etc.) (own) ~ *k.d.* Bu (veya o) senin (onun/onların vb.) bileceği iş. (Beni ilgilendirmez/Ne hâlin varsa gör/Ne halt edersen et!) *If you choose to do it, it's your ~; don't expect me to help you if you're caught.* ***e.a.-1.*** *obsequies.*

funerary, *sf.* cenaze+, cenazeye/cenaze törenine ait.

funereal, *sf.* **1.** cenaze+, cenaze töreni+, **2.** yaslı, matemli, üzüntülü, hazin, kasvetli. **They went along at a ~ rate** : Yavaş yavaş ilerlediler. **3.** yas+, matem+. **a ~ silence** : matem sessizliği. *Nobody spoke for half an hour, we all sat in a ~ silence.* **4. ~ly** : yasla, matemle, hazin hazin, üzüntülü/kasvetli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *funerary, funebrial.*

funest, *sf.* uğursuz, meş'um, netameli. ***e.a.-*** *sinister, fatal, disastrous.*

funfair, *is. Brit.* **1.** eğlence, panayır, az bir para karşılığında döner dolaba, atlı karıncaya vb. bindiren, çeşitli eğlenceler gösteren seyyar eğlence yeri, **2. amusement park** *d.d.* lunapark, eğlence parkı.

fungal, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **fungous**, **2.** *bk.:* **fungus.**

fungi, *ç. is.* mantarlar. Tekili : **fungus.**

fungi-, *ön ek* "mantar+". *ör.: fungicide.*

fungible, *sf.&is. huk.* **1.** değiştirilebilir, değiştirilmesi/mübadelesi mümkün, kabili mübadele, (para, buğday gibi) aynı cinsten veya benzer bir mal ile değiştirilebilen (mal). *Coins are ~.* **2. fungibility** : değiştirilebilme. ***e.a.-1.*** *interchangeable.*

fungic, *sf.* mantar+, küf+, mantara/küfe benzer/ait.

fungicidal, *sf.* **1.** mantar öldürücü, küflendirmez, **2. ~ly** : mantarları öldürecek şekilde.

fungicide, *is.* mantar öldürücü, küflendirmeyen/mantar veya küf teşekkülüne engel olan ilâç.

fungiform, *sf.* mantar biçiminde.

fungistat, *is.* küf üretmez, küf/mantar yaşatmaz madde.

fungistatic, *sf.* **1.** küf üretmez, küf/mantar yaşatmaz (ilâç vb.), **2. ~ally** : küf üretmez şekilde.

fungo, *is., ç.* **-goes** (beyzbol) havaya atılıp düşerken vurulan top.

fungoid, *sf.&is.* **1.** mantara benzer, mantarımsı, **2.** mantar gibi büyüyen.

fungosity, *is.* **1.** mantarımsılık, mantara benzerlik, **2.** birdenbire büyüme.

fungous, *sf.* **1.** mantarlı, küflü, mantar+, küf+, mantarın/küfün sebep olduğu. *~ plant disease.* **2.** mantarımsı, küfümsü, mantara/küfe benzer, **3.** birdenbire çıkan/büyüyen, mantar gibi.

fungus, *sf.&is., ç.* **fungi, funguses 1.** mantar, küf, mantar türünden canlı/ölü organizmalarla beslenen klorofilsiz bitki, **2.** *patol.* mantar : yaralarda veya deri üzerinde peyda olan mantara/süngere benzer şiş, birdenbire büyüyen şiş, **3. ~like** : mantarımsı.

fun house, *is.* (lunaparkta) kahkaha evi, eğlence yeri.

funicle, *is. bot.* tohum bağı : tohumu bitkiye bağlayan ince sap.

funicular, *sf.* **1.** ipli, telli, halatlı, ip+, tel+, halat+, **2.** telle/halatla/kablo ile işleyen, **3. ~ railway** *d.d.* füniküler, kablo ile işleyen tren. *A ~ railway is a railway system in which the cars are moved by cables.*

funiculate, *sf. bot.* tohum bağlı, tohumları saplı (bitki).

funiculus, *is., ç.* **-li 1.** *anat.* ince lif (sinir lifi vb.), **2.** *bot. bk.:* **funicle.**

funk, *is.&f. Brit.- k.d.* **1.** korku, korkma, dehşet, panik. **to be in a blue ~** : müthiş korkmak, dehşete/paniğe kapılmak, **2.** yeis, fütur, üzüntü, keder. *He's been in a ~ since he and his girlfriend broke up.* **3.** çok korkmak, dehşete/paniğe kapılmak, **4.** korkup çekilmek, ürkmek, yılmak, **5.** korkaklık etmek, kaçınmak, **6.** basit/adî/bayağı müzik, **7.** *esk.* pis koku, **8. ~ hole** : (a) emin sığınak, güvenlikle sığınılacak yer, (b) *bk.:* **dugout** (1), **9. ~er** : korkak, ürkek, ödlek. ***e.a.-1.*** *fear, panic, 3. frighten, 4. quail, shrink, 5. shirk, 9. shirker, coward.*

funkia, *is. bk.:* **plantain lily.**

funky, *sf.* **funkier, funkiest 1.** *k.d.* korkak, ürkek, korkmuş, dehşete/paniğe kapılmış, **2.** üzgün, meyus, ümidi kırılmış, ye'se/fütura kapılmış, **3.** *argo* pis kokulu, kokmuş, murdar, **4.** *argo* (a) kaba, adî, bayağı, incelikten yoksun. *~ piano playing.* (b) olağan dışı, gayritabiî, alışılmamış, (c) mükemmel, âlâ. *a ~ party.* (d) şehevî, şehvanî, cinsel duyguları uyarıcı, **5. funkiness** : (a) pis kokma, (b) kabalık, bayağılık, adîlik, (c) gayritabiîlik, (d) mükemmellik, (e) şehvanîlik. ***e.a.-1.*** *terrified, panicky, 2. depressed,* *3. foul, 4. (a) earthy, down-to-earth, (b) offbeat, unconventional, (c) excellent, fine, (d) sensual, sexy.*

funnel, *is.&gl.f.* **-neled, -neling** *(Brit.:* **-nelled, -nelling) 1.** huni. *He used a ~ to fill the bottle with oil.* **2.** baca, lokomotif veya vapur bacası. *Steamship had two ~s.* **3.** boru, havalandırma borusu/deliği, **4.** akıtmak, aktarmak, (ince delikten) doldurmak. *He ~ed the oil into the bottle.* **5.** sıkışmak, sıkışarak dar bir yerden geçmek. *The large crowd ~ed out of the gates after the football match.* **6.** huni şekli vermek, huni şekline sokmak. *He ~ed his hands and whistled through them.* **7. ~ cloud** *bk.:* **tuba** (2), **8. ~ed** : hunili, huni/baca gibi, **9. ~like** : hunimsi, huni biçiminde.

funnies, *ç. is. ABD- k.d.* (gazetenin) mizah/karikatür sayfası. **funny paper** *d.d.*

funny, *sf.* **-nier, -niest 1.** gülünç, tuhaf, komik. *a ~ remark. a ~ person/story.* **2.** eğlenceli, eğlendirici, **3.** güldürücü, mizahî, nükteli, nüktedan. *He was always trying to be ~.* **He's a very ~ man** : Çok nüktedandır. **4.** *k.d.* garip, acayip. *a ~ idea. The meat tastes ~.* **There's something ~ about this affair** : Bu işte bir acayiplik var. *That's ~; I thought I left my wallet right here.* **5.** küstah, utanmaz, arsız, hayasız, **6.** aldatıcı, şüpheli, şüphe uyandırıcı. *He won't stand for any ~ stuff.* **7.** *k.d.* rahatsız, huzursuz, âdeta hasta. *He went home because his stomach was feeling ~.* **8.** *k.d.* hafifçe aklını kaçırmış, aklını oynatmış. *He went rather ~ after the death of his only son.* **9. get ~ with** : (a) küstahlık/arsızlık/saygısızlık yapmak. *Don't get ~ with me!* (b) aldatmaya kalkışmak, **10. ~ bone = crazy bone** *anat.* dirsek ucu, dirsek kemiğinin hassas noktası, dirsekte bir şeye çarpınca kolun karıncalanmasına sebep olan sinirin geçtiği yer, **11. ~ book** : güldürü/mizah kitabı, **12. ~ business** *argo* (a) çapraşık iş, (b) dalavere, hile, dubara, aldatma, **13. ~ farm** *argo* tımarhane, akıl hastanesi, **14. ~ haha** *k.d.* güldürücü, eğlenceli, komik, **15. ~man**: güldürücü, meddah, komedyen, **16. ~ money** *argo* (a) kalp para, (b) kaynağı gizli, maksadı şüpheli para (özellikle siyasî maksatlara tahsis edilen yolsuzluğa teşvik edici para), (c) başka bir şirketi satın almak için piyasaya sürülen bono, tahvil, vb. **17. ~ old** *k.d.* maskara. **Look at that ~ old dog!** Şu köpeğin maskaralığına bak! **18. ~ paper** *bk.:* **funnies**, **19. ~ peculiar** *k.d.* acayip, garip. *"It's a ~ book." "Do you mean ~ haha or ~ peculiar?"* **20. funnily** : gülünç/komik/eğlendirici bir şekilde, garip/acayip bir tarzda, **21. funniness** : gülünçlük, tuhaflık, komiklik, güldürücülük, nüktedanlık; gariplik, acayiplik. ***e.a.-1.*** *amusing, comical, comic, diverting, farcial, absurd, ridiculous, incongruous, droll, witty, 2. facetious, 3. laughable, ludicrous, humorous, 4. curious, strange, peculiar, odd, queer, 5. insolent, sassy, 6. deceitful, underhanded, deceptive, tricky, 7. slightly ill, 8. slightly mad, 13. mental hospital, 14. amusing, 19. strange.* ***k.a.-1.*** *solemn, sad, melancholy, sober, serious.*

fur, *is.&sf.&f.* **furred, furring 1.** *zool.* kürk, memeli hayvanların tüyü/tüylü derisi, **2.** post, **3. ~s** *d.d.* kürk (manto, palto vb.), **4.** kürke benzer şey, dil pası. **have ~ on one's tongue** : dili paslı olmak, **5.** kürk+, kürklü, kürkten yapılmış, **6.** kazan taşı : su kaynayan kapların, sıcaksu borularının iç yüzeyinde oluşan kireç birikintisi, **7.** kürkle kaplamak, **8.** kürk elbise/manto giydirmek, **9.** (dil) paslanmak, **10.** *mim.* döşeme/duvar/tavan vb. altını tahtalarla beslemek, ilâve tahta çıtalar koymak, **11. ~ and feather** *k.d.* kürklü hayvanlar ve kuşlar, **12. ~ brigade** : (eskiden Kanada'da) kürk kervanı : uzak yerlerden ticaret merkezllerine kürk taşıyan sandal, kızak vb. katarı, **13. make the ~ fly** : (a) kavga/karışıklık çıkarmak, kavgaya sebep olmak, ortalığı birbirne katmak, kıyameti koparmak. *When the woman made an unpleasant remark about another woman's child, it really made the ~ fly.* (b) (işi) çabucak/bir çırpıda yapmak/bitirmek, **13. rub a person's ~ the wrong way** : sinirlendirmek, sinirine dokunmak.

fur. = furlong(s).

furan = furfuran = furane, *is. kim.* furan, C4H4O : organik sentezlerde kullanılan çevrimsel sıvı bileşik.

furbearer, *is.* kürklü/kürkü kıymetli hayvan.

furbelow, *is.&gl.f.* **1.** farbala, saçak, **2.** şatafatlı süs, cicili bicili şey. **frills and ~s** : şatafatlı/lüzumsuz süs, **3.** (farbalarla) süslemek

furbish, *gl.f.* **1.** parlatmak, silmek, cilâlamak. *He was ~ing an old silver ornament that he'd bought cheap.* **2.** yenilemek, yeni gibi yapmak. *We're ~ing up our house with a fresh coat* *of paint.* **3.** tazelemek, (kullanılmayan bir şeyi) kullanılır hâle getirmek. *You'll have to ~ up your French if you're going to spend the summer in France. bk.:* **refurbish. 4. ~er** : parlatan, cilâlayan, yenileyen, tazeleyen. ***e.a.-1.*** *burnish, polish, **2.** renovate.*

furcate, *sf.&gs.f.* **-cated, -cating 1.** çatal(lı), çatallaşmış, çatallanmış, dallı budaklı, **2.** çatallaşmak, çatallanmak, çatallara/dallara ayrılmak, dallanmak, dal budak salmak, **3. furcation** : çatallaşma, çatallanma, çatallara/dallara ayrılma, dallanma, dal budak salma. ***e.a.-1.*** *forked, branching*

furcula, *is., ç.* **-lae 1.** kuşlarda) göğüs kemiği, lâdes kemiği, **2.** zıp zıp böceğinin zıplamasına yarayan karın altındaki çatal çıkıntı, **3. furcular**: lâdes kemiği+. ***e.a.-1.****wishbone, furculum.*

furculum, *is., ç.* **-la** *bk.:* **furcula.**

furfur, *is., ç.* **furfures 1.** (deri/saç) kepeklenme, pullanma, pul pul olma, **2. ~s** : kepek, pul (saç veya deride). ***e.a.- 2.*** *dandruff*

furfuraceous, *sf.* **1.** kepekli, pullu, kepeğe benzer, **2. ~ly** : kepekli bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *branlike, scaly, scurfy.*

furfural = furfuraldehyde, *is. kim.* kepek özü, C4H3OCHO : kepek ve mısır koçanından elde edilen çok halkalı sıvı aldehit. Plâstik yapımında, makine yağlarının arıtılmasında kullanılır.

furfuran, *is. kim. bk.:* **furan,**

furibund, *sf.* öfkeli, kızgın, mütehevvir, çılgın(a dönmüş), öfkeden kudurmuş. ***e.a.-*** *furious, frenzied, raging,*

furious, *sf.* **1.** öfkeli, kızgın, mütehevvir, gazaba gelmiş, küplere binmiş, gözü dönmüş. *The general was ~ to hear of the defeat.* **2.** (fırtına vb.) şiddetli, sert, azgın, kudurmuş. *a ~ storm. There was a ~ knocking at the door.* **3.** çok güçlü/hızlı, önüne geçilmez. *He struck his enemy a ~ blow.* **4. ~ly** : öfke ile, kudurmuşçasına, azgınca, şiddetli bir şekilde, **5. give s.o. ~ly to think** : birisini çabuk düşünüp kesin karar vermeye zorlamak. *The unexpected news gave him ~ly to think.* **6. ~ness** : öfke, hiddet, tehevvür, azgınlık, kudurmuşluk, şiddet, sertlik.

furl, *f.* **1.** (yelken, bayrak vb.) dür(ül)mek, sar(ıl)mak, katla(n)mak. *to ~ a sail/a flag. This umbrella doesn't ~ properly.* **2. ~able** : dürülebilir, sarılabilir, katlanabilir, **3. ~er** : düren, saran, katlayan.

furless, *sf.* kürksüz.

fur-lined, *sf.* içi kürklü, kürk astarlı. *a ~ coat.*

furlong, *is.* 220 yarda (1/8 mil 201 m.).

furlough, *is.&gl.f.* **1.** sıla izni : ABD ordusunda yılda bir aylık izin. **go on ~** : sılaya gitmek, **2.** (demir yolu işçilerini geçici/sürekli olarak) işten çıkarma, işine son verme, **3.** (askere) izin vermek, **4.** (demir yolu işçisini) işten çıkarmak, işine son vermek. ***e.a.-2.*** *layoff, **4.** lay off.*

furmenty = furmety, *is. bk.:* **frumenty.**

furnace, *is.&gl.f.* **-naced, -nacing 1.** ocak, fırın, kalorifer ocağı, külhan. **blast ~** : yüksek fırın, **2.** (cehennem gibi) çok sıcak yer, **3.** azap yeri/vakti, **4.** fırınlamak, ocakta kızdırmak, **5. ~like** : fırın gibi.

furnish, *gl.f.* **1.** *gen.* **~ with** : sağlamak, temin/tedarik etmek, (malzeme vb.) vermek. **to ~ an army with provisions** : orduya erzak temin etmek. **to ~ one with necessary time** : birisine gerekli zamanı vermek. *The sun ~es light and heat.* **2.** döşemek, tefriş etmek, donatmak, teçhiz etmek. *We ~ed the living room. The new hotel is finished, but it's not yet ~ed.* **3. ~ed** : döşeli, möbleli, mefruş. *a ~ed room/apartment.* **4. ~er**: döşemeci, mobilyacı, mefruşatçı.

furnishing, *is.* **1.** döşemelik, döşeme/mefruşat malzemesi. **~ fabrics** : döşemelik kumaş, **2. ~s** : (a) döşeme, mefruşat, mobilya. *House sold with ~s and fittings.* (b) terzi levazımatı, giyim/süs eşyası. *That store sells men's ~s.*

furniture, *is.* **1.** döşeme, mobilya, mefruşat. *Beds, chairs, tables and desks are ~.* **2.** malzeme, eşya, levazım, demirbaş eşya, **3.** *bas.* garnitür : dizilen harfleri tutan veya boşlukları dolduran ağaç/maden çubuk veya parçalar, **4.** *esk.* at koşumu.

furor, *is.* **1.** taşkınlık, heyecan, şiddetli ihtiras. *He wrote the poem in a ~.* **2.** şiddetli öfke, tehevvür, kudurma, hezeyan, cinnet, delilik, **3.** tutku, rağbet, düşkünlük, iptilâ, **4.** toplumsal taşkınlık/tehevvür, ayaklanma, kargaşalık, gürültü, şamata, homurdanma. *There was a great ~ in the crowd when the announcement was made.* **5. ~** ***loquendi*** *Lât.* konuşma tutkusu/iptilâsı,

6. ~ ***poeticus*** *Lât.* şairane vecd/istiğrak/kendinden geçme, **7.** ~ ***scribendi*** *Lât.* yazma tutkusu/iptilâsı.***e.a.***- *2. fury, rage, madness, frenzy,* ***3.*** *vogue,* ***4.*** *uproar, commotion, rumpus.*

furore, *is. Brit. bk.:* **furor** (3,4).

furosemide = **fursemide**, *is. ecz.* furosemit : bilhassa vücudun bir yerinde su toplanması halinde kullanılan kuvvetli bir idrar söktürücü: C12H11ClN2O5S.

furred, *sf.* **1.** kürklü, **2.** kürkten yapılmış (elbise vb.), **3.** kürkle kaplı/örtülü, **4.** (dil) paslı. *A ~ tongue is a sign of illness.* **5.** çıtalı, çıtalarla donatılmış.

furrier, *is.* **1.** kürkçü, kürk tüccarı, kürk manto yapan/satan/tamir eden kimse, **2.** *bk.:* **furry.**

furriery, *is., ç.* **-eries** **1.** kürkçülük, kürk tüccarlığı/yapımı/satışı/tamirciliği, **2.** (toplu olarak) kürkler.

furrily, *zf.* kürklüce, kürklerle örtülü olarak.

furriner, *is. k.d.* yabancı, garip, bir yerin yerlisi olmayan kimse. *That was a ~ come from outside.* ***e.a.***- *foreigner.*

furriness, *is.* kürklülük, tüylülük, (dil) paslılık.

furring, *is.* **1.** kürk kaplama, kürkle süsleme, **2.** kaplanan kürk, **3.** (dil) paslanma, **4.** *mim.* (a) ~ **strip** *d.d.* çıta, (b) duvara/tabana çıta kaplama.

furrow, *is.&f.* **1.** (toprakta kazılan) iz, sapan izi, karık. ~ **slice** : sapanın devirdiği toprak. **2.** tekerlek izi. *Heavy trucks made deep ~s in the muddy road.* **3.** kırışık. *The ~s of a wrinkled face. ~s in his brow.* **4.** tahta/maden üzerinde açılan ufak oluk, **5.** tarla, kırsal arazi, **6.** iz bırakmak/açmak, **7.** (yüzde) kırışıklar yapmak/hasıl etmek, **8.** kırış(tır)mak, kırış kırış olmak/yapmak, buruş(tur)mak, **9.** **~er** : iz açan/bırakan, buruşturan, kırıştıran, **10.** **~less** : kırışıksız, **11.** **~like** : iz şeklinde, ize benzer, **12.** **~ed** = **~y** : kırışıklı, kırış kırış. ***e.a.-1&2&4.*** *groove,* ***3.*** *wrinkle,* ***5.*** *field.*

furry, *sf.* **furrier, furriest** **1.** kürklü, kürk gibi, kürke benzer, **2.** kürkle örtülü/kaplı/kapalı, kürk giymiş, **3.** tüylü, kaba ve yumuşak.

fur seal, *is. zool.* kürklü fok *(Callorhinus alascanus)* : kürkü makbul bir tür fok/ayı balığı.

further^{1}, *zf.* **far** zarfının artıklık derecesi; üstünlük derecesi: **furthest** **1.** daha ileri(ye)/uzağa/öteye. *I'm too tired to go ~. To go ~ and ~ south. They live a little ~ along the road.* **2.** daha çok/fazla/ziyade, geniş ölçüde, ziyadesiyle. **There is nothing ~ we can do** : Daha fazla bir şey yapamayız (Yapabileceğimiz başka bir şey yok). **We'll enquire ~ into this question tomorrow** : Bu soruyu yarın geniş ölçüde inceleyeceğiz. **3.** ayrıca, bundan başka, buna ilâveten, üstelik. *He said ~ that he would support us in any way he could. The house isn't big enough for us, and ~, it's too far from the town.* **4.** başka yer(d)e/taraf(t)a. *You will have to look ~ than the village if you want to buy a really good radio set.* **5.** **go** ~ : daha fazla (sını yapmak/vermek/söylemek vb.). *I'll give you $20 for it, but I can't afford to go any ~.* **6. see s.o. ~ (first)** *k.d.* (öfke ile) reddetmek, haddini bildirmek. **I'll see him ~ first** : Ben ona haddini bildiririm. **7. wish s.o. ~** *k.d.* (birisinin) başından defolup gitmesini temenni etmek. *She talked without stopping for half an hour, and I began to wish her ~.* ***e.a.***- ***1.*** *farther,* ***2.*** *more, to a greater extent,* ***3.*** *moreover, furthermore, besides, in addition,* ***4.*** *elsewhere.*

further^{2}, *sf.* **far** sıfatının artıklık derecesi; üstünlük derecesi: **furthest** **1.** daha uzak, öte. **the ~ side of the street** : sokağın öte tarafı, **2.** (daha) başka/fazla, daha çok, ek, ilâve. *Have you any ~ questions to ask?* ~ **education** *Brit.* yaşlıların eğitimi. **The money would have had to be raised by ~ taxation** : Ek vergilerle para sağlanacaktı. **3.** yeni, bundan başka, ayrıca. *There'll be a ~ performance of the play next week. The office will be closed until ~ notice.* ***e.a.***- ***1.*** *farther,* ***2.*** *more, additional.*

further^{3}, *gl.f.* ilerletmek, (gelişmesine/başarmasına) yardım etmek, desteklemek, teşvik etmek, her türlü imkânı/fırsatı/avantajı sağlamak. *We'll do all we can to ~ your plans.* ***e.a.***- *advance.*

furtherance, *is.* ilerletme, geliştirme, başarı sağlama, teşvik, yardım, muavenet, destek. *He's gone to the university for the ~ of his studies.* ***e.a.***- *promotion, advancement.*

furtherer, *is.* ilerleten, (gelişmesine/başarmasına) yardım eden, teşvik eden, destekleyen.

furthermore, *zf.* ayrıca, bundan başka, üstelik, zaten, bir de, hem de. *The house is very old, and ~ it's expensive.* ***e.a.**- besides, moreover, in addition.*

furthermost, *sf.* en uzak. *He sat in the corner ~ from the fire.* ***e.a.**- farthest, most distant*

further to, *e.* (iş mektuplarında) -e ek olarak/ilâveten. *Further to our letter of May 5th, we are writing to confirm that all arrangements for your journey are now complete.*

furthest, *sf.&zf.* en uzak(taki), en sonra (ki), en çok. *bk.:* **further**. ***e.a.**- farthest.*

furtive, *sf.* **1.** gizli, kaçamak(lı), kimseye sezdirmeden. *a ~ glance. He made a ~ attempt to read his sister's letter.* **2.** sinsi, el altından, hırsızlama, şüphe uyandıran. *The man's ~ manner made the policeman watch him to see what he would do.* **3.** **~ly** : gizlice, gizli gizli, el altından, sinsice, sinsi sinsi, **4.** **~ness** : gizlilik, sinsilik. ***e.a.**-1. secret, surreptitious, covert, stealthy, 2. sly, shifty, cunning, foxy, underhanded.* ***k.a.**- 1&2. forthright, straightforward.*

furuncle, *is. patol.* çıban, kan çıbanı. ***e.a.**- boil.*

furuncular = **furunculous**, *sf. patol.* çıbanlı, çıbanımsı.

fury, *is., ç.* **-ries** **1.** hiddet, gazap, şiddetli öfke, kızgınlık, tehevvür. **to fly into a ~** : çok öfkelenmek, küplere binmek, **2.** şiddet, azgınlık, çılgınlık, taşkınlık, **3.** **Furies** : Yunan efsanelerinde suçluları cezalandıran yılan saçlı üç tanrıça, **4.** şirret kadın, **5.** **like ~** *k.d.* hiddetle, çok hızlı/şiddetli, deli gibi. **It rained like ~** : Çok şiddetli yağmur yağdı, **work like ~** : inek/eşek gibi çalışmak. ***e.a.**-1. frenzy, ire, anger, rage, 2. violence, vehemence, fierceness, 5. violently, intensely, madly, rapidly.*

furze, *is. bot.* karaçalı *(Ulex europaeus)* : fasulyegillerden sarı çiçekler açan kalımlı ve dikenli bir bitki. **gorse, whin** *d.d.*

furzy, *sf.* **furzier, furziest** *Brit.* **1.** çalılık, karaçalı ile kaplı, **2.** karaçalı+.

fusain, *is., ç.* (2. için) **-sains** **1.** ressam kömürü : iğ ağacından yapılan ve resim yapmakta kullanılan ince kömür, **2.** kömürle yapılmış resim.

fuscous, *sf.* gri esmer, koyu esmer, karanlık. ***e.a.**- dusky.*

fuse^{1}, *is.* **1.** fitil, havaî fişek/dinamit vb. fitili, tapa. *He lit the ~ and ran behind the rock before the bomb could explode.* **2.** *bk.:* **fuze** (1), **3.** *elekt.* sigorta.

fuse^{2}, *f.* **fused, fusing** **1.** *bk.:* **fuze** (3), **2.** eri(t)mek. *Lead will ~ at a lower temperature than some other metals.* **3.** **~ together** : eriyip birbiriyle kaynaşmak, (ısıtarak/ergiterek) kaynaştırmak, yapış(tır)mak, birleş(tir)mek, alaşımlaş(tır)mak. *Copper and zinc are ~d to make brass.* **4.** (elektrik sigortası) atmak. **The lights have ~d, the whole place is in darkness** : Lâmbaların sigortası attı, her yer karanlığa büründü. ***e.a.**- 1. melt, 2. amalgamate, liquefy, dissolve, merge, coalesce.* ***k.a.**- 1. solidify, 2. separate.*

fused, *sf.* **1.** ergimiş, **2.** ergiyerek birleşmiş/kaynamış/yapışmış, **3.** sigortalı, sigorta ile korunmuş (elektrikli cihaz), **4.** **~ quartz** : kuartz camı, **5.** **~ silica** : optik camı. ***e.a.**- 1. molten, 4. quartz glass, 5. silica glass.*

fusee = **fuzee**, *is.* **1.** rüzgâr/yel kibriti : rüzgârlı havada bile kullanılabilen iri başlı kibrit, **2.** (demir yolu) işaret fişeği : yaklaşan trenlere karşı kullanılan kırmızı uyarma fişeği, **3.** saatlerde zemberek çözülürken azalan kuvveti telâfi eden zincir ve çark düzeni, **4.** (bomba, dinamit vb. için) fitil, **5.** çakmaklı tüfek, **6.** *esk.* atın ayak kemiğinde şişlik.

fuselage, *is.* (uçaklarda) gövde : kanat, kuyruk ve motorların bağlandığı ana yapı.

fuseless, *sf.* **1.** fitilsiz (patlayıcı madde), **2.** *elekt.* sigortasız.

fusel oil, *is.* füzel yağ : bazı içkiler yapılırken meydana gelen bir çeşit zararlı ve karışık alkol. Çok miktarda amil alkol içerir. Çeşitli kimyasal işlemlerde eritici olarak kullanılır. **fusel** *d.d.*

fusibility, *is.* ergiyebilme, ergime (ısı etkisiyle sıvıya dönüşme) kabiliyeti. ***e.a.**- fusibleness.*

fusible, *sf.* **1.** ergiyebilir, ergitilebilir, ısı etkisiyle sıvıya dönüşebilir, **2.** **~ metal** = **~ alloy** : sigorta madeni/alaşımı : nisbeten alçak sıcaklıkta ergidiği için elektrik sigortası yapılan Bi-Pb-Sn alaşımı, **3.** **~ness** *bk.:* **fusibility**, **4.** **fusibly** : ergiyerek, ergime suretiyle.

fusiform, *sf.* iğimsi, iğ şeklinde (bazı kökler vb.). *a ~ bacteria. A milkweed pod is somewhat ~.* ***e.a.**- spindle-shaped.*

fusil(e), *sf.&is.* **1.** dökme+, ergitilerek/döküm suretiyle yapılmış, **2.** *esk.* ergir, ergiyebilir, ergitilebilir, **3.** *esk.* ergi(til)miş, **4.** *esk.* hafif çakmaklı tüfek, **5.** (armalarda) dar ve uzun eşkenar dörtgen. **e.a.**-*1. fused, founded, 2. fusible, 3. melted, molten.*

fusilier = fusileer, *is.* **1.** silâhendaz, tüfekli piyade, **2.** *b.h.* bazı İngiliz alaylarına verilen ad.

fusillade, *is.&f.* **-laded, -lading 1.** yaylım ateşi, baraj ateşi, sürekli/toplu ateş. *As the soldiers marched forward, they were met by a ~ from the fort.* **2.** yaylım ateşi açmak, mermi yağmuruna tutmak, **3. ~ of qoestion** : soru yağmuru.

fusion, *is.* **1.** ergi(t)me, **2.** ergitip birleştirme/kaynatma, ergiyip birleşme/kaynaşma, **3.** birleşme, kaynaşma, karışma, karışım. *A theoretical production is the ~ of many talents.* **4.** (a) siyasî partilerin birleşmesi, (b) birleşmiş partiler, koalisyon, **5. nuclear ~** *d.d. fiz.* kaynaşım : yeğni öğe çekirdeklerinin birleşerek daha ağır bir çekirdek oluşturması, örneğin Deuterium atomlarının birleşip Helyum meydana getirmesi. *bk.:* **fission. 6. ~ bomb** *bk.:* **hydrogen bomb.**

fusionism, *is.* (politikada) birleşimcilik, birleşme/koalisyon taraftarlığı/politikası/eylemi. **fusionist** : birleşimci, birleşme/koalisyon yanlısı.

fuss^{1}, *is.* **1.** (gereksiz) telâş, faaliyet, sağa sola koşuşma. **What's all this ~ about?** Bütün bu telâş niye? **2.** yaygara, gürültü. *What a ~ about nothing! Don't make so much ~ over losing a penny.* **3.** itiraz, tartışma, sızıldanma, şikâyet (çoğunlukla önemsiz bir şey hakkında), **4.** ufak kavga, ağız dalaşı. *Ended up having a pretty good ~ with my wife.* **5.** endişe, vesvese. **get into ~** : endişelenmek, endişeye/vesveseye kapılmak, **6.** can sıkıntısı/memnuniyetsizlik gösterisi, (sonu çoğunlukla cezalandırmaya varan) öfke, kızgınlık. *There's sure to be a ~ when they find the window's broken.* **7. ~ and feathers** : gereksiz telâş. **My mother's full of ~ and feathers this morning** : Annem bu sabah pek telâşlı. **8. kick up a ~** : ortalığı telâşa vermek, yaygara koparmak, pireyi deve yapmak, (hiç yoktan) mesele çıkarmak, **9. make a ~ of** : (birinin) üzerine titremek, aşırı düşkünlük/iptilâ/sevgi göstermek, birini fazla ağırlamak. **make a ~ about sth.** : bir şeyi mesele yapmak. **e.a.**-*1. pother, stir, commotion, bustle, ado, 2. argument, dispute, 3. objection, protest.*

fuss^{2}, *f.* **1.** (gereksiz yere) telâşlanmak, telâş etmek, (ortalığı) telâşa vermek, endişelenmek, endişeye kapılmak. *Don't ~; we're sure to catch our train.* **2.** sızıldanmak, şikâyet etmek, **3.** (basit/önemsiz şeylerle) canını sıkmak, sinirlendirmek, taciz/iz'aç etmek. *Don't ~ him while he's working.* **4.** titizlenmek, titiz davranmak, ince eleyip sık dokumak. **not be ~ed (about sth.)** *Brit.- k.d.* kalender meşrep olmak, fark gözetmemek, ince eleyip sık dokumamak. **"Would you like tea or coffee?""I'm not ~ed (= I would like either)"** "Çay mı istersiniz, kahve mi?""Fark etmez (hangisi olursa olsun)" **5. ~ about/around** : (a) aşırı/gereksiz ilgi göstermek, titiz olmak, vesveseli/endişeli olmak. *She ~es too much about her health, she's always trying some new medicine.* (b) her şeye titizlenmek, durmadan mesele çıkarmak, **6. ~ over (s.o.)** : aşırı sevgi/düşkünlük göstermek, üzerine titremek, üstüne fazla düşmek. *She ~es over her youngest son.* **7. ~ up** : süslemek, süslü/cazip göstermek için uğraşıp durmak. *The director ~ed up the stage with too many people.* **e.a.**- *2. complain, 3. annoy, bother, agitate, upset, 4. worry.*

fussbudget = fusspot, *is.* telâşlı ve yaygaracı kimse, *k.d.* telâşe nazırı. **fussbudgety** : telâşlı, yaygaracı.

fusser, *is.* telâşlanan, ortalığı telâşa veren, titiz kimse.

fussy, *sf.* **fussier, fussiest 1.** titiz, müşkülpesent, fazla meraklı, ince eleyip sık dokuyan, kılı kırk yaran. *She's ~ about her dresses.* **2.** telâşçı, telâşlı, sinirli, huysuz, aceleci, yaygaracı, cırlak. *Small ~ movements of her hands. It's not restful to be in the company of a ~ person.* **3.** aşırı süslü, cicili bicili, süslü püslü (elbise vb.), **4.** çok ayrıntılı/teferruatlı, teferruata boğulmuş. *~ bookkeeping procedures.* **5.** *k.d.* ilgili, alâkalı, endişeli, dikkatli, fark gözeten, teferruata dikkat eden. **I'm not ~** : Bence fark etmez, fark gözetmem. **6. fussily** : telâşla, titizlikle, vesvese ile, titizlenerek, **7. fussiness** : titizlik, telâş(lılık), titizlenme, vesveseye kapılma. **e.a.**- *1. finicky, fastidious, 2. fidgety, fretful, irritable, 5. concerned, caring.*

fustanella, *is.* (Yunan Efzun askerlerinin giydikleri) eteklik.

fustian, *is.&sf.* **1.** (pamuklu) kadife, dimi. *~ was used for clothing in Europe throughout the Middle Ages.* **2.** tumturaklılık, **3.** kadife+, kadifeden yapılmış, **4.** tumturaklı, iddialı, gösterişli, **5.** değersiz, kıymetsiz, saçma. ***e.a.**- 2. bombast, rant, claptrap, 4. pompous, bombastic, 5. worthless, cheap.*

fustic, *is.* **1.** *bot.* boya ağacı *(Chlorophora tinctoria)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen ve sarı boya yapmakta kullanılan bir tür ağaç, **2.** bu ağacın kerestesi, **3.** (bu ağaçtan elde edilen) sarı boya, **4.** boya veren çeşitli ağaçlar. (1-3 için) **old fustic** *d.d.*

fustigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (şaka) sopa çekmek/atmak, sopa ile dövmek, köteklemek, pataklamak, dayak atmak, **2.** şiddetle eleştirmek/yermek/tenkit etmek, **3. fustigation** : dayak, kötek, **4. fustigator** : dayak atan, pataklayan, **5. fustigatory** : dayak kabilinden. ***e.a.**- 1. beat, cudgel.*

fusty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** küflü, küf kokulu, pis/çürük kokan, kokmuş, kokuşuk, müteaffin, **2.** eski, köhne, modası geçmiş, demode. *His knowledge of science is a bit ~, as he hasn't studied it at all since he left the school 30 years ago.* **3.** tutucu, muhafazakâr, softa, eski kafalı, **4. fustily** : küflü/kokmuş/eski/köhne bir şekilde, **5. fustiness** : küflülük, kokmuşluk, eskilik, köhnelik. ***e.a.**- 1. musty, moldy, stuffy, rank, malodorous, 2. out-of-date, old-fashioned, 3. fogyish, conservative.*

futhark = futhorc = futhork, *is.* eski İngiliz-İskandinav alfabesi.

futile, *sf.* **1.** nafile, beyhude, boş(una), başarısız, sonuçsuz, yararsız, faydasız, gereksiz, lüzumsuz, abes. *Efforts to convince him were ~.* **2.** değersiz, kıymetsiz, bir işe yaramaz, önemsiz, ehemmiyetsiz. *~ chatter. That ~ young man does nothing but waste money.* **3. ~ly** : beyhude yere, boşu boşuna, nafile, sonuçsuz olarak, **4. ~ness** : beyhudelik, nafilelik, yararsızlık, sonuçsuzluk. ***e.a.**-1. useless, ineffective, ineffectual, unsuccessful, vain, bootless, fruitless, 2. trifling, frivolous, unimportant, trivial.* ***k.a.**- 1. useful, effective, fruitful, effectual.*

futilitarian, *sf.&is.* nafileci : hayatta bütün ümitlerin boş, bütün çabaların nafile olduğuna inanan (kimse). **~ism** : nafilecilik.

futility, *is., ç.* **-ties** (2&3 için) **1.** beyhudelik, nafilelik, yararsızlık, faydasızlık, etkisizlik, başarısızlık, gereksizlik. *He sits there brooding on the ~ of human effort.* **2.** saçmalık, manasızlık, abeslik, önemsizlik, **3.** beyhude/nafile eylem, önemsiz olay. ***e.a.**-1. ineffectiveness, uselessness, 2. trifle, frivolity, unimportance.*

futtock, *is. den.* döşek: ahşap geminin dip kerestesi.

future, *is.&sf.* **1.** gelecek (zaman), istikbal. **in the ~** : gelecekte, istikbalde. *The ~ is always unknown to us.* **2.** gelecek+, müstakbel. **at some ~ time** : gelecekte, istikbalde. **His ~ wife** : Müstakbel eşi/karısı. **~ events** : gelecek olaylar, **3.** gelecekte olacak şey. *She claims she can tell the ~.* **4.** gelecekteki durum (özellikle başarı/başarısızlık, istikbal. **a young man with a ~** : istikbali (parlak) olan bir genç, **5.** *gr.* (a) gelecek zaman, istikbal sigası, (b) gelecek zamanı gösteren. *~ tense.* **6.** *gen.* **~s** : sonradan teslim şartıyla mal alış/satışı (özellikle ihtikâr maksadıyla), böyle alınan mal veya hisse senedi. **Cotton ~s are selling at high prices** : Yetişecek pamuk ürünü yüksek fiyata satılıyor. **7. ~less** : geleceği/istikbali karanlık/şüpheli, umutsuz, gelecekten umudunu kesmiş.

future life, *is. bk.:* **afterlife.**

future perfect, *is. gr.* **1.** bitmiş gelecek : gelecekte belirli bir zamandan önce tamamlanacak olan bir işi/durumu bildiren fiil. : **will/shall have+** ***past participle*** şeklinde yapılır. **By next week, he will have gone** : Gelecek haftaya kadar gitmiş olacak. **2.** bu zamanı gösteren, **3.** bitmiş gelecek zamanlı fiil/cümle.

future shock, *is.* **1.** gelecekteki bocalama : hızlı toplumsal ve teknolojik gelişmeye çabuk uyamamaktan doğan ruhsal/bedensel sarsıntı, **2.** güç koşullar altında işe uyma veya karar almada kişilerin/kurumların geçirdiği bunalım.

Futurism, *is.* **1.** Fütürizm : İtalya'da 1910'da başlayan sanat hareketi; alışılmış sanat ilkelerini aşarak resim, müzik ve edebiyata çağdaş hayatın hız, dinamizm ve atılımlarını getirmeye çalışan bir cereyan, **2.** gelecekçilik : geçmiş ve şimdiki zamandan ziyade geleceğe güven ve ümit bağlama, **3. Futurist** : Fütürist, gelecekçi.

futuristic, *sf.* **1.** geleceksel, müstakbel, geleceğe/istikbale ait. *a ~ advance in automation.* **2.** *b.h.* Fütürizme/gelecekçiliğe ait, **3. ~ally** : geleceksel olarak.

futurity, *is., ç.* **-ties 1.** gelecek zaman, istikbal, **2.** gelecek kuşak/nesiller, halef, **3.** ahiret, **4.** gelecek olay/olanak/durum, **5.** çok önceden kararlaştırılmış yarışma.

futurology, *is.* ön sezim, ön tahmincilik : bilim, teknoloji, siyasal ve toplumsal yapı vb. alanlarında muhtemel gelişme ve ilerlemeleri önceden tahmin işi.

fuze, *is.&gl.f.* **1.** (bomba, dinamit vb. patlayıcı maddeleri) ateşleme düzeni (elektrik veya mekanik), **2.** *bk.:* **fuse**^{1} (1), **3. fuse** *ş.d.y.* (bombayı, dinamiti vb.) fitillemek, fitil takmak.

fuzz, *is., ç.* **fuzz**, *f.* **1.** hav, tüy, ince/hafif kıl, tüy gibi herhangi bir şey. *Peaches and some caterpillars are covered with ~.* **2.** hav/tüy tabakası, tüy gibi kabarık şey. *The girl's hair stood out in a ~ round her head.* **3.** *ABD- argo* polis, *argo* aynasız, **4.** tüylenmek, tüyle kaplanmak, tüy gibi uçmak. *The blanket is ~ing.* **5.** donuklaş(tır)mak, bulan(dır)mak, belirsizleş(tir)mek. *e.a.- 5. blur.*

fuzzy, *sf.* **fuzzier, fuzziest 1.** havlı, tüylü, hav/tüy gibi. *The baby's hair was just a ~ halo.* **2.** belirsiz, bulanık, donuk, hayal meyal. *Everything looks ~ when I don't have my glasses on. The TV picture is rather ~ tonight.* **3.** tutarsız, insicamsız. *a ~ argument/thinking.* **4.** (sarhoşluktan) sersem, abuk sabuk, **5. fuzzily** : (a) havlı/tüylü bir şekilde, (b) bulanık/donuk/belirsiz bir şekilde, **6. fuzziness** : (a) havlılık, tüylülük, (b) bulanıklık, donukluk, belirsizlik. ***e.a.-2.*** *indistinct, blurred, 3. incoherent, muddleheaded.*

f.v. *Lât.* **folio verso** : sayfanın arkasında, arka sayfada.

fwd. = **1.** forward, **2.** foreword.

FWD = Front Wheel Drive.

-fy, *son ek* " -lendir(il)mek, -leştir(il)mek, -leşmek, -laşmak, -e çevirmek/getirmek, olmak, etmek, yapmak". *ör.: simplify, beautify, electrify, unify, signify, liquefy.*

FY = fiscal year.

fyce, *is. bk.:* feist.

FYI = for your information : bilgi için.

fyke, *is.* ABD (torba şeklinde) balık ağı.

fylfot, *is.* gamalı haç, ***e.a.***- *swastika.*

fytte, *is. bk.:* **fit** 5 (1&2).

F.Z.S. = Fellow of Zoological Society.

* * *

*

G

G, g, *is.*, *ç.* **G’s/Gs, g’s/gs 1.** İngiliz alfabesinin yedinci harfi, **2.** G sesi : *get, go, German* kelimelerindeki gibi, **3.** baskı işlerinde g harfinin kalıbı, **4.** *b.h.- argo* bin dolar (*Grand* kelimesinin kısaltılmışı).

G, **1.** sırada yedinci, **2.** *müz.* sol notası. **G clef** : sol anahtarı. **G flat** : sol bemol. **G minor** : sol minör. **G sharp** : sol diyez. **G string** : (kemanda) sol teli, kemanın en pes teli. **key of G** : sol perdesi, **3.** *elekt.* iletkenliğin simgesi.

g, *fiz.* **1.** yer çekimi ivmesi, **2.** gram.

Ga, *kim. bk.:* **gallium.**

GA, *ABD* Georgia : Adreste kullanılan kısaltma.

G.A. = **1.** General Assembly, **2.** General Average.

gab, *is.&f.* **gabbed, gabbing 1.** gevezelik (etmek), boşboğazlık (etmek) çene çalma(k), palavra (atmak). **the gift of (the) ~** : konuşkanlık, konuşma kabiliyeti, çenebazlık. **Have the gift of the ~** : konuşkan/çenebaz olmak, çenesi kuvvetli olmak. **Shut your ~!** Kapa çeneni! Sus! **2.** *mak.* çengel, kanca. **3. gabber** : geveze, boşboğaz, çenebaz, palavracı, çenesi düşük. ***e.a.- 1.** chatter,* **2.** *hook.*

GABA, [= **G**amma **A**mino **B**utyric **A**cid] : gama amino asit, H2N(CH2)3COOH : bitkilerde ve sinir dokuda, özellikle beyinde bulunan bir bileşik.

gabardine, *is.* **1.** gabardin, **2.** *bk.:* **gaberdine.**

gabbard = gabbart, *is. İsk.* nehir gemisi.

gabble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** gevezelik, boşboğazlık, çenebazlık, *k.d.* lâklâkıyat, dırdır, vırvır, **2.** anlaşılmaz sesler, **3.** çabuk ve anlaşılmayacak şekilde konuşmak, sözü gevelemek. *He ~d on about the accident. He ~d (out) an excuse.* **4.** anlaşılmaz sesler çıkarmak, **5.** (kaz, tavuk vb.) tıslamak, gıdaklamak vb. **6. ~ away** : dırdır/vırvır etmek, gevezelik/boşboğazlık etmek, **7. gabbler** : boşboğaz, geveze, çenebaz, vırvırcı, dırdırcı. ***e.a.-** 3. jabber, bable, 5. cackle.*

gabbro, *is.*, *ç.* **-bros** *jeol.* gabro : feldspat ve silikatlı siyah volkanik kaya. **~ic = ~id = ~itic** : gabro+.

gabby, *sf.* **-bier, -biest 1.** konuşkan, dilbaz, çenebaz, geveze, zevzek, lâklâkıyatçı, **2. gabbiness** : gevezelik. ***e.a.-** 1. talkative, loquacious, garrulous.*

gabelle, *is. Fr.* tuz vergisi. 1790'da kaldırılmıştır.

gaberdine, *is.* **1. gabardine** *ş.d.y.* cübbe, palto, aba : Orta Çağlarda özellikle Musevilerin giydiği kaba ve bol cübbe, **2.** gabardin (kumaş).

gaberlunzie, *is. İsk.* gezgin dilenci.

gabfest, *is. ABD- k.d.* ahbap toplantısı, yârenlik, sohbet, çene çalma.

gabion, *is.* **1.** içi toprak dolu tabya veya metris sepeti, **2.** baraj/liman inşaatında kullanılan içi taş dolu suya batmış silindir, **3. ~ade** : (a) toprak tabya, (b) taş dolu silindirlerle yapılan liman/baraj temeli.

gable, *is. mim.* **1.** üçgen çatının ön (mesnet) duvarı, **2.** pencere/kapı üstündeki sivri tepelik, **3. gabled** : üçgen çatılı, sivri tepelikli, **4. ~like** : üçgen çatı biçiminde, **5. ~ roof** : üçgen çatı, **6. ~-roofed** : üçgen çatılı, **7. ~ wall** : üçgen tepeli duvar, **8. ~ window** : üçgen/sivri tepelikli pencere.

Gabonese, *sf.* Gabonlu, Gabon+. **~ Republic** : Gabon Cumhuriyeti : 1960'da Fransa'dan ayrılıp bağımsızlık kazanan Orta Afrika ülkesi. **Gaboon, Gabun** *d.d.*

Gabriel, *is.* Cebrail : Allahın emirlerini ileten melek.

gaby, *is.*, *ç.* **-bies** *k.d.* bön, aptal, budala, enayi, safdil kimse. ***e.a.-** simpleton, fool, stupid.*

gad, *is.&f.* **gadded, gadding 1.** başıboş dolaşma(k), maksatsız ve gayesiz sağa sola koşuşma(k), avare gezme(k), haytalık (yapmak). **always on the ~** : daima dolaşan. **to be on the ~** : koşuşup durmak, etrafta dolaşmak, **2.** üvendire, nodul, sığır gütmek için kullanılan sivri uçlu değnek, **3.** madencilikte kullanılan sivri uçlu demir, **4.** arazi ölçme çubuğu, **5.** sivri uçlu demirle maden cevheri kırmak. **6. ~der** : avare, hayta, başıboş (dolaşan). ***e.a.-*** *1. ramble.*

Gad, *ünl. k.d.* Allah! (*God* kelimesinin değişik şekli.)

gadabout, *is.* avare, serseri, başıboş, hayta.

gadarene, *sf.* telâşlı, pürtelâş, paldır küldür, düşüncesiz. *a ~ rush to the cities.* ***e.a.-*** *headlong, precipitate.*

gaddi = gadi, *is. Hint.* **1.** *bk.:* **hassock, 2.** *bk.:* **throne, 3.** hükümdarlık.

gadfly, *is., ç.* **-flies 1.** *zool.* büve, büvelek *(Hypoderma bovis),* **2.** yapışkan huylu, taciz eden / ısrarlarıyla can sıkan kimse.

gadget, *is.* alet, (mekanik/elektronik) cihaz, çok işe yarar nesne. **~-minded** : alet/edevat meraklısı.

gadgeteer, *is.* aletçi, alet/cihaz icat eden veya bunları ustalıkla kullanan kimse.

gadgetry, *is.* (özellikle elektronik) aletler, cihazlar, aygıtlar. *The ~ of a well-equipped modern kitchen.*

gadgety, *sf.* aletle/cihazla mücehhez.

Gadhelic, *sf.&is. bk.:* **Goidelic.**

gadid = gadoid, *sf.&is. zool.* morina *(Gadidae)* cinsinden (balık), morina cinsine ait.

gadolinite, *is.* gadolinit : *gadolinium, holmium* ve *rhenium* gibi nadir alkali toprak madenlerin elde edildiği silikat cevheri.

gadolinium, *is. kim.* gadolinyum : nadir alkali toprak madeni. Simgesi : **Gd**, atom ağ. 157.25, atom nu. 64. **gadolinic** : gadolinyum+.

gadroon, *is.* **1.** *mim.* (kabartma pervaz üzerine yapılan) oyma süs, **2.** gümüş eşya kenarına yapılan kabartma süs, **3. ~ed** : oyma/kabartma süslü.

Gadsbodikins = Odsbodikins = Odsbodkins, *ünl.* vallahi, billâhi (hafif yemin olarak eskiden kullanılırdı).

gadwall, *is., ç.* **--walls, -wall** *zool.* boz ördek *(Anas strepera)* : Kuzey yarım küresinin ılıman bölgelerinde yaşayan gri, kahverengi yabanî ördek.

Gadzooks = Odzooks = Odzookers, *ün. esk.* Allahın belâsı (**God's hooks**' un kısaltılmışı).

Gael, *is.* **1.** Gal dilini konuşan Keltli, **2.** *bk.:* **Gaelic.**

Gaelic, *is.&sf.* **1.** Gal dili, İskoçya Keltlerinin dili, **2.** Galli, İskoçyalı Kelt, **3.** Gal diline/Gallilere ait.

gaff, *is. &f.* **1.** zıpkın, balıkçı kaması, **2.** dövüş horozunun ayağına geçirilen madenî mahmuz, **3.** kanca, ayakçalık kancası (ağaçlara çıkmakta kullanılır), **4.** *den.* giz, randa yelkeninin üst sereni. **~ topsail** : giz yelkeni, **5.** gürültülü/sinir bozucu konuşma, ağız kavgası, dalaşma, **6.** *argo* aldatma, hile, dalavere, desise, dolap, oyun, şeytanlık, **7.** zıpkınla balık avlamak, zıpkınlamak, **8.** *argo* aldatmak, hile yapmak, faka bastırmak. **to ~ the dice** : zarda hile yapmak, **9. blow the ~** *Brit.- argo* sırrı açığa vurmak, ifşa etmek, **10. stand the ~** *ABD- argo* sıkıntıya/meşakkate katlanmak. ***e.a.-*** *6. hoax, fraud, trick.*

gaffe, *is.* pot (kırma), kusur, kabahat, gaf, *k.d.* çam devirme. ***e.a.-*** *blunder.*

gaffer, *is.* (**Godfather** kelimesinin kısaltılmışı) **1.** ihtiyar (köylü), yaşlı adam, **2.** *Brit.* (a) ustabaşı, işçibaşı, (b) *argo* baba, babalık, **3.** cam (üfleme) ustası. ***e.a.-*** *2. (a) foreman.*

gag, *is.&f.* **gagged, gagging 1.** (konuşmaktan/bağırmaktan menetmek için) ağzını tıkamak, ağzına tıkaç koymak. *The bandits tied the watchman's arms and ~ged him.* **2.** konuşturmamak, (zor veya yetki kullanarak) konuşmaktan menetmek, söyletmemek, susturmak, konuşma serbestliğini kısıtlamak. *The newspapers have been ~ged, so nobody knows what really happened.* **3.** (ameliyatta) ağıza tıkaç koymak, **4.** öğür(t)mek, kus(tur)mak, boğazı(nı) tıka(n)mak, boğulur gibi olmak. *He was ~ged on a piece of meat.* **5.** madenî çubuğu kalıpla bükmek/eğmek/düzeltmek, **6.** *k.d.* nüktelerle güldürmek, alaylı şakalar yapmak, gülütler yaratmak. *~ a show.* **7.** (boru vb.) tıka(n)mak, engellemek, engel/

mani olmak, **8.** dayanamamak, tahammül edememek, **9.** (susturmak için ağıza sokulan) tıkaç, **10.** *tıp* ağız açan : açık tutmak için ağıza sokulan alet, **11.** çubuk kalıbı, presle madenî çubuklara şekil vermekte kullanılan çelik blok, **12.** gülüt, alaylı/kaba şaka, tulûat kabilinden söylenen güldürücü söz/nükte, lâtife. **This is a ~?** Bu da şaka mı? Böyle şaka mı olur? **13.** (parlamentoda) müzakereyi kesme, oturuma son verme, **14.** konuşma hürriyetini kısıtlama. **put a ~ on press reports** : basına sansür koymak, **15.** hile, düzen, dalavere. **It's a ~ to raise funds** : Bu para toplamak için (başvurulan) bir hiledir. ***e.a.- 4.*** *retch, choke, heave,* ***7.*** *obstruct,* ***12.*** *quip, prank, joke,* ***13.*** *cloture,* ***15.*** *hoax, trick.*

gaga, *sf. argo* **1.** aptal, budala, bunak, akılsız, deli, **2.** meftun, hayran, (delicesine) tutkun. **go ~ over sth** : (bir şey için) deli divane olmak, çok beğenmek. *They went quite ~ over the show.* ***e.a.-1.*** *silly, foolish, crazy,* ***2.*** *infatuated, foolishly enthusiastic.*

gage^1, *is.&gl.f.* **gaged, gaging 1.** mücadeleye davet alâmeti : düelloya davet için yere atılan eldiven vb. **to throw the ~ to s.o.** : birine meydan okumak. *The kinght threw down his gauntlet as a ~ of battle.* **2.** düelloya/mücadeleye davet, meydan okuma, **3.** tutu, rehin, teminat, taahhüt, kefalet, **4.** *esk.* bahse girmek, bahis tutmak, tehlikeye atmak, **5.** rehin bırakmak, güvence vermek, kefil olmak. ***e.a.- 3.*** *pledge, security, pawn,* ***4.*** *stake, wager, risk,* ***5.*** *pledge.*

gage^2, *is.&f.* **gaged, gaging 1.** *bk.:* **gauge, 2.** *bot.* can eriği *(Prunus domestica).* ***e.a.- 2.*** *greengage.*

gager, *is.* **1.** rehin, güvence, teminat, **2.** *bk.:* **gauger.**

gagger, *is.* **1.** tıkayan (kimse/şey), tıkaç, susturan, konuşmasına engel olan (kimse/şey), **2.** tokaç, tokmak, döküm kalıplarında kumu sıkıştırmak için kullanılan L şeklindeki tokmak, **3.** gülütçü, meddah, gülüt/gülünç fıkralar/hikâyeler yazan/söyleyen kimse. ***e.a.- 3.*** *joker, gagman, gagster.*

gagle, *is.&gs.f.* **-gled, -gling 1.** kaz gibi ses çıkarmak/ötmek, **2.** sürü, (özellikle) kaz sürüsü, **3.** kaz sesi/ötüşü, **4.** topluluk, güruh, grup. *a ~ of reporters and photographers.* **5.** geveze/zevzek kadınlar grubu/topluluğu. ***e.a.-1&3.*** *cackle,* ***2.*** *flock,* ***4.*** *aggregation, cluster.*

gagman, *is., ç.* **-men 1.** gülütçü, gülüt/mizah yazarı, gülünç fıkralar/hikâyeler yazan kimse, **2.** meddah, komedyen, gülünç fıkralar/hikâyeler anlatan kimse. ***e.a.-*** *gagger, gagster, joker.*

gag rule = gag law, *is.* susturma kuralı : mecliste konuşma hürriyetini/süresini sınırlandıran/kısıtlayan kural/yasa.

gagster, *is.* **1.** *bk.:* **gagman, 2.** *argo* şakacı, gülünç/komik şakalar yapan kimse. ***e.a.- 2.*** *joker, comic.*

gahnite, *is.* ganit, çinko alüminat : Zn Al2O4. Koyu yeşil veya siyah cevher.

gaiety = gayety, *is., ç.* **-ties 1.** şenlik, neşe, şetaret, sürur. *His jokes added ~ to the party.* **2. gaities** : eğlence, eğlenti, şenlik. *The gaities of the New Year season.* **3.** gösteriş, (kıyafette) süs/zarafet. *~ of dress.* ***e.a.-1.*** *merriment, jollity, joyousness, gayness,* ***2.*** *merrymaking,* ***3.*** *showiness, finery, brilliance, glitter, gaudiness.* ***k.a.- 1.*** *sadness.*

gaillardia, *is.* çayır süsü *(Gaillardia)* : Batı Amarika'da yetişen sarı, mor çiçekli bir bitki.

gaily = gayly, *zf.* **1.** sevinçle, sevinerek, neşe ile, şetaretle, şen/memnun/mesrur bir şekilde. *She ran ~ to meet them.* **2.** gösterişle, gösteriş yaparcasına. *to dress ~.* **3. talk ~ about sth.** : bir şeyden dem vurmak, ulu orta konuşmak. ***e.a.- 1.*** *merrily, cheerfully,* ***2.*** *showily.*

gain^1, *is.&f.* **1.** kazanmak, (emek karşılığı) elde etmek, almak, sağlamak, edinmek. **to ~ experience** : tecrübe kazanmak/edinmek. **to ~ advantage** : üstünlük/kazanç sağlamak. *I'm new in the job, but I'm already gaining experience. What have you ~ed by doing this? He'll ~ nothing by being rude.* **2.** (yarışta/müsabakada/savaşta) kazanmak. **to ~ the prize** : ödül kazanmak. **to ~ the battle** : muharebeyi kazanmak. **to ~ the day** *As.* zafere ulaşmak. **3.** (ağırlık vb.) kazanmak, almak. **to ~ weight** : (a) şişmanlamak, (b) önem kazanmak. **to ~ speed** : hızlanmak. **to ~ strength** : kuvvetlenmek, kuvvet bulmak/kazanmak, **4.** ulaşmak, varmak, erişmek. *to ~ one's destination. The swimmer ~ed the shore.* **~ the upper hand** : üstün gelmek, **5.** ilerlemek, terakki etmek, düzelmek, iyileşmek, salâh bulmak. **to ~ in health** : sağlığı düzelmek/iyileşmek. *The sick child is ~ing in health and will soon be well.* **6.** ~ **ground** : ilerlemek, ilerleme kaydetmek, **7.** ~ **on/upon** : yaklaşmak, ulaşmak, yetişmek. *The pirate ship was slowly ~ing on them.* **8.** (yarışma vb. de) (a) rakiplerini geçmek/geride bırakmak, rakibinden ileri gitmek. ~ **on one's pursuers** : kendisini takip edenlerden uzaklaşmak, (b) rakibine yaklaşmak, aradaki mesafeyi kapatmak. ~ **on a competitor** : rakibine yaklaşmak/ondan daha ileri gitmek. *He saw that the second runner was ~ing.* **9.** (saat) ileri gitmek. *My watch ~s about 3 minutes a week.* **10.** (arkadaş, dost vb.) edinmek, kazanmak. *to ~ a friend.* **11.** ikna etmek, inandırmak, (taraftar) kazanmak. *~ adherents to a cause. The idea slowly ~ed popularity.* **12.** çekmek, celp etmek. *~ attention.* **13.** artmak, çoğalmak. *The day was ~ing in warmth.* **14.** kazanç, kâr, menfaat, kazanma, kâr etme/sağlama. **financial ~** : malî kazanç, **15.** yarar, fayda, istifade, **16.** artış, art(ır)ma. *a ~ in speed. a ~ of ten percent.* **17.** *elekt.* kazanç, bir yükseltecin işaret gücünü kuvvetlendirme miktarının logaritmik ölçüsü. *This amplifier has a gain of 20 dB.* **18. gains** : kazanç, kâr, **19. ill-gotten gains** : yolsuz/gayrimeşru gayri kanunî kazançlar. ***e.a.-1.** obtain, get, secure, procure, earn, 2. win, attain, achieve, 3. acquire, pick up, 4. reach, arrive at, get to, 5. improve, progress, advance, prosper, flourish, 12. attract, 13. increase, 14. profit, advantage, acquisition, 16. increase, advance, 18. profits, earnings, winnings.* ***k.a.-** 1. lose, forfeit.*

gain^2, *is.&gl.f.* **1.** (marangozlukta) yiv, oluk, çentik, geçme oyuğu, **2.** yivlemek, yiv/oluk/çentik açmak, **3.** yive/oluğa geçirerek sağlamlaştırmak, geçme ile birbirine tutturmak.

gainable, *sf.* kazanılabilir.

gain-control, *is. rad.* ses ayarı, kazanç kontrolu.

gainer, *is.* **1.** kazanan/ileri giden (kimse/şey), **2.** *bk.:* **full gainer.**

gainful, *sf.* **1.** kârlı, kazançlı. *a ~ employment.* **2.** ~**ly** : kazançla, kâr ederek, kâr/kazanç sağlayarak, kârlı bir şekilde. **be ~ly employed** : kârlı bir işte çalışmak, çalışıp para kazanmak, **3.** ~**ness** : kârlılık. ***e.a.-** 1. profitable, lucrative.*

gainless, *sf.* **1.** kârsız, kazançsız, kâr/kazanç sağlamayan, **2.** ~**ness** : kârsızlık. ***e.a.-** 1. unprofitable, profitless, unavailing.*

gainsay, *is. &f.* **-said/-sayed, -saying 1.** inkâr etmek, reddetmek. **There's no ~ing his ability** : Yetenekleri inkâr edilemez. **The facts cannot be gainsaid** : Gerçekler inkâr edilemez. **2.** aleyhinde konuşmak/bulunmak/davranmak, **3.** karşı koymak, muhalefet etmek. *to ~ an opponent.* **4.** *az kul.* inkâr, ret, **5.** ~**er** : ret/inkâr eden. ***e.a.-** 1. deny, 2. dispute, controvert, contradict, 3. oppose, 4. contradiction.* ***k.a.-** 1. confirm, concede, affirm, assert.*

'gainst, *e.&bağ. Brit. bk.:* **against.**

gait, *is.&gl.f.* **1.** yürüyüş, gidiş (tarzı), **2.** atın yürüyüşü/yürüyüş tarzı. *bk.:* **trot, canter, gallop, pace, single-foot. 3.** hareket/ilerleme/vakit geçirme tarzı. *The leisurely ~ of a summer in the country.* **4.** atı belirli bir yürüyüş tarzına alıştırmak, **5.** (müsabakada) köpeği hakem önünde yürütmek.

gaited, *sf.* "yürüyüşlü, yürüyen, giden, revan." (genellikle birleşik kelimeler yapar) **slow-~** : yavaş yürüyen, âheste revan. **heavy-~ oxen** : ağır yürüyüşlü öküzler.

gaiter, *is.* **1.** tozluk, dolak, getr, **2.** ~ **shoe** *d.d.* yanları lâstik kumaşlı bağsız kundura, **3.** ayakkabı ile giyilen üstü kumaştan yapılmış çamurluk, yarı çizme, **4. spring ~** : (oto) makas yayı kılıfı, **5.** ~**ed** : tozluklu, dolaklı, **6.** ~**less** : tozluksuz, dolaksız.

gal, *is.* **1.** *k.d.* kız, kadın, **2.** *bk.:* **gallon, 3.** ivme birimi, cm/s^2 (jeodezi ve jeofizikte kullanılır).

gala, *is.& sf.* **1.** bayram, büyük şenlik, resmî ziyafet, gala, **2.** şenlik+, şenlikli, şenliğe/bayrama yaraşır. ~ **performance** *tiy.* ilk oynatım, gala (gösterisi). **a ~ occasion** : şenlik vesilesi. *Her birthday parties were always ~ occasions.* **3.** bayram ihtişamı/elbisesi. ***e.a.-1.** celebration, festivity, 2. festive, festal, showy.*

galactagogue = galactogogue, *sf.&is.* sütü çoğaltan/artıran/gürleştiren (ilâç).

galactic, *sf.* **1.** *astr.* gök ada+, samanyolu+, gök adaya/samanyoluna ait, **2.** muazzam, pek çok, külliyetli. *a ~ sum of money.* **3.** *fizy.* süt gürleştirici, sütü çağaltan/artıran/gürleştiren. **4.** ~ **circle** : gök ada çemberi : Samanyolunun merkezinden geçen çember. **5. ~ latitude** : gökada enlemi : bir gök cisminin gök ada düzleminden açısal uzaklığı, **6. ~ noise** : gök ada gürültüsü : Samanyolunun uzaya yaydığı geniş bantlı gürültü işareti. **7. ~ plane** : gök ada (çemberi) düzlemi, **8. ~ pole** : gök ada kutbu. ***e.a.***-*2. huge.*

galactite, *is.* süt taşı, akik.

galacto- = galact-, *ön ek* "süt". *ör.: galactopoietic.*

galactometer/galactometry, *bk.:* **lactometer/lacto-metry.**

galactopoietic, *sf.&is.* süt artıran, süt salgısını çoğaltan/gürleştiren (ilâç). **galactopoiesis** : süt salgısı/husulü.

galactose, *is. kim.* galaktoz, $C_6H_{12}O_6$: süt şekeri.

galactosemia, *is. patol.* galaktosemya : doğuşta galaktozu glükoza çeviren enzimin yokluğundan doğan ve zekâ gerilemesine, karaciğerin tahribine vb. yol açan hastalık.

galactoside, *is.* galaktozlu glikozit.

galah, *is. zool.* pembe kakadu *(Cacatua roseicapilla).*

Galahad, *is.* **1.** bahadır, asil ve yiğit kimse, **2.** Kral Arthur efsanelerinin kusursuz şövalyesi.

galangal = galangale = galingale, *is. bot.* havlıcan *(Galanga officinalis)* : zencefilgillerden kökleri baharat olarak kullanılan ıtırlı bir bitki .

galantine, *is.* kemiksiz tavuk/dana eti peltesi.

galanty show, *is.* gölge oyunu : XIX. yy. da İngiltere'de yayılan Karagöz oyununa benzer bir oyun.

galatea, *is.* düz veya çizgili sağlam pamuklu kumaş.

Galatia, *is.* **1.** Galatya : Ankara, Yozgat, Çankırı havalisinin eski adı, **2. ~n** : Galatyalı, **3. ~ns** : Ahdicedit'in bir bölümü : St. Paul tarafından Galatya Hristiyanları için yazılmıştır.

galavant, *gs.f. bk.:* **gallivant.**

galax, *is. bot.* süt beyazı *(Galax aphylla)* : GD ABD'de yetişen beyaz çiçekli kalımlı bitki.

galaxy, *is., ç.* **-axies 1.** *astr.* gök ada, kehkeşan, Samanyolu, Samanuğrusu, **2.** seçkin topluluk, güzide heyet. *The queen was followed by a ~ of brave knights and fair ladies.* ***e.a.***- *1. Milky Way.*

galbanum, *is. ecz.* kasnı, şeytantersi : Asya'da yetişen *Ferula* türü bir bitkiden elde edilen pis kokulu bir sakız. Hekimlikte ve güzel sanatlarda kullanılır.

gale, *is.* **1.** fırtına, sert/şiddetli rüzgâr. *The old tree was blown down in a ~.* **2.** *meteor.* hızı saatte 52-101 km olan rüzgâr, **3.** tufan, anî patlak veren gürültülü şey. **a ~ of laughter** : kahkaha tufanı, **4.** *esk.* esinti, meltem, hafif rüzgâr, **5.** *Brit.* taksitle kira ödeme, **6.** *bot. bk.:* **sweet gale.** ***e.a.***- *3. gust, 4. breeze.*

galea, *is., ç.* **-leae 1.** *bot. zool.* miğfercik : bazı çiçek ve böceklerin miğfere benzer organları, **2.** sarık.

galeate(d), *sf.* miğfercikli, miğfer şeklinde organı olan.

galeiform, *sf.* miğfere benzer, miğfer biçiminde. **galeate** *d.d.*

galena = galenite, *is.* galen, kurşun sülfür, PbS : kükürtlü kurşun cevheri.

galenic(al), *sf.* **1.** galen+, galenli, galen içeren, **2.** bitkisel ilâçlara ait.

galenical, *sf.&is. ecz.* **1.** bitkisel ilâç, bitkilerden elde edilen ilâç, **2.** basit/kaba/ilkel ilâç, arıtılmamış/tasfiye edilmemiş ilâç.

galeopsis, *is. bot.* yalancı kenevir otu *(Labiatae).*

galère, *is.* aynı sınıftan insanlar topluluğu.

gal Friday, *bk.:* **girl Friday.**

Galibi, *is., ç.* **Galibi/Galibis 1.** Fransız Giyanası yerli haklı, **2.** bunların dili.

Galicia, *is.* **1.** Galiçya, **2.** KB İspanya'da bir il, **3. ~n** : Galiçyalı.

Galilean, *sf.&is.* **1.** Galileli : eski devirlerde Musevilerin Hristiyanlara verdikleri ad, **2.** Galile (Lut gölü çevresi) ülkesine ait, **3. the ~** : Hz. İsa, **4.** gök bilgini Galileo'ya ait/onun kuramları/keşifleri ile ilgili.

galilee, *is.* (bazı İngiliz kiliselerinde) avlu, veranda, giriş, vestibül.

Galilee, *is.* **1.** Galile, Lut gölü çevresi, **2.** K İsrail'in dağlık bölgesi, **3. Sea of ~ = Lake Tiberias**: Lut gölü.

galimatias, *is.* saçma/boş lâf, anlamsız/karışık söz. ***e.a.***- *gibberish, gobbledegook.*

galingale, *is. bk.:* **galangal.**

galiot = galliot, *is.* çektirme, küçük kadırga, hem kürek hem yelkenle giden küçük gemi.

galipot = gallipot, *is.* (sert) çamsakızı.

gall^{1}, *is.* **1.** acılık, çok acı şey. **It was ~ and wormwood to him** : Bu ona çok acı geldi. **2.** kin, garez, nefret. *Her heart was filled with ~.* **3.** öd, safra, özellikle tababette kullanılan öküz ödü, **4.** küstahlık, terbiyesizlik, cür'et(kârlık). *He had a lot of ~ to talk to his employer in such a nasty way.* **5. dip the pen in ~ = write in ~** : (bir kimseye bir hususta) acı şeyler yazmak, kaleminden zehir damlamak. **pen dipped in ~** : zehirli (zehir gibi acı şeyler yazan) kalem, **6.** *esk. bk.:* **gall bladder**. ***e.a.-*** *1. bitter(ness), 2. rancor, hate, 3. bile, 4. impudence, boldness, effrontery, temerity.*

gall^{2}, *is.&gl.f.* **1.** sürterek yaralamak, yağır yapmak. *The rough strap ~ed the horse's skin.* **2.** sinirlendirmek, üzmek, canını sıkmak, kızdırmak, taciz etmek, incitmek. *Discourtesy ~s me. They were ~ed by enemy fire. Her unkind remarks ~ed me.* **3.** sürtünme ile yaralanmak/yara olmak/yara açılmak, **4.** yağır : sürtünme sonucu hayvan derisinde açılan yara, **5.** can sıkıcı/sinirlendirici/üzücü şey, **6.** can sıkıntısı, sinirlenme, üzülme, kızma. ***e.a.-*** *1. chafe, 2. vex, irritate, annoy, harass, 4. excoriation.*

gall^{3}, *is.* mazı, ur : bitki/ağaç gövdelerinde böcek, mantar, bakteri, kimyasal ilâç vb. sonucu hasıl olan şişkinlik. (Meşe urundan tanin çıkarılır.)

Galla, *is., ç.* **-las/-la** **1.** Habeşistanlı/Kenyalı göçebe halk, **2.** bunların dili.

gallant, *sf.&is&f.* **1.** cesur, yiğit, kahraman, yürekli. *a ~ deed. a ~ soldier. They made a ~ effort to save the building.* **2.** gösterişli, görkemli, muhteşem, heybetli. *When that ~ ship went down there was no other like her left on the sea.* **3.** (özellikle kadınlara karşı) nazik, kibar, mültefit (kimse), **4.** âşık, sevdalı, ateşli, tutkun, **5.** şık, kibar, gösterişli çapkın (genç). **6.** (kadınlara karşı) nazik/kibar/mültefit davranmak, **7.** (bir kadına) eşlik/refakat etmek, **8.** şık giyinmek, **9.** *az kul.* kur yapmak, aşkını belirtmek. **10. ~ly** : (a) cesurane, kahramanca, yiğitçe, (b) kibarca, nazikâne, **11. ~ness** *: bk.:* **gallantry**. ***e.a.-1.*** *courageous, brave, valorous, heroic, bold, daring, 2. stately, grand, elegant, splendid, beautiful, 3. courtly, polite, courteous, 4. amorous, suitor, lover, paramour.* ***k.a.-*** *1. cowardly, 3. impolite.*

gallantry, *is., ç.* **-ries** **1.** cesaret, yiğitlik, kahramanlık, şecaat, **2.** (kadınlara karşı) nezaket, kibarlık iltifat, **3.** âşıkane söz/davranış, **4.** yiğitçe davranış/söz, **5.** *esk.* gösteriş, süslü giyiniş. ***e.a.-1.*** *bravery, valor, heroism, 2. chivalry, courtliness.*

gall bladder, *is. anat.* öd kesesi, safra kesesi.

galleass = galliass, *is. den.* büyük kadırga : XV-XVIII. yy. da Akdeniz'de kullanılan savaş gemisi.

gallein, *is. kim.* galleyn, C20H12O7 : Menekşe renginde kristal ftalein. Kumaşları boyamakta ve gösterge olarak kullanılır.

galleon, *is. den.* kalyon : XV-XVIII. yy. da kullanılan büyük savaş ve ticaret gemisi.

galleried, *sf.* galerili, dehlizli.

gallery, *is., ç.* **-leries** **1.** dehliz, koridor, **2.** veranda, **3.** dar ve uzun oda, **4.** bina dışını çevreleyen balkonumsu plâtform veya geçit, **5.** (tiyatro, cami, kilise vb. de) galeri, **6.** *tiy. sin.* üst balkon, galeri, **7.** sürü, güruh, cahil ve basit halk topluluğu, **8.** sergi evi teşhir salonu, (resim/heykel vb.) galeri(si), **9.** (sergilenen/teşhir edilen) resim/heykel vb. kolleksiyonu, **10.** salon, (atış, fotoğraf vb. için kullanılan) büyük oda/bina, **11.** *den.* gemilerin kıç tarafındaki balkon/galeri, **12.** (mobilyacılıkta masa, sehpa vb. nin yanını çevreleyen) kenarlık, **13.** maden galerisi, **14.** (barajlarda, maden ocaklarında vb. boşaltma, kontrol vb. için yapılmış) tünel, **15.** *esk.* hayvanların açtığı yer altı geçidi, **16.** *esk.* iki müstahkem mevki arasındaki kapalı geçit, **17. play the ~** : ün kazanmak için avama hoş görünmek, sırf halkın ilgi ve sempatisini toplamak için makul olmayan şeyler yapmak, seyirciler veya halk üzerinde parlak bir tesir uyandırmaya çalışmak.

gallery forest, *is.* bozkırda nehir boyunca yetişen orman.

gallerygoer, *is.* sergi evi müdavimi, muntazaman sanat sergilerini gezen kimse.

galleta = galleta grass, *is. bot.* yem otu *(Hilaria rigida, Hilaria jamesii)* : GB ABD ve Meksika'da hayvan yemi olarak kullanılan kalımlı sert bir ot.

galley, *is., ç.* **-leys** **1.** *den.* (a) kadırga, çektirme, küreklerle ve bazan yelkenle hareket eden savaş gemisi, (b) büyük kayık, (c) gemi mutfağı, **2.** *basım* (a) gale, dizgi teknesi, dizilmiş harflerin konulduğu tekne, (b) ~ **proof** *d.d.* ilk tashih/düzeltme, (c) dizgi uzunluk ölçüsü (takriben 22 inç/56 cm), **3.** ~ **press** : prova tezgâhı, **4.** ~ **slave** : (a) forsa, kadırgada çalışan kürek mahkûmu, (b) köle gibi çalıştırılan kimse, yeknesak/ağır işlerde çalıştırılan işçi. ***e.a.*** *- 4. (b) drudge.*

galley-west, *zf. ABD- k.d.* düzensiz, tarumar, darmadağın. **to knock ~** : yere sermek, altüst/tarumar etmek.

gallfly, *is., ç.* **-flies** ur sineği : yumurtalarını bitkilere bırakarak larvasını besleyen urların teşekkülüne sebep olan böcek türü.

gall gnat, *bk.:* **gall midge.**

galliard, *is.&sf.* **1.** hareketli bir dans (XVI-XVII. yy.), **2.** bu dansın müziği, **3.** *esk.* şen, neşeli, canlı, **4.** *bk.:* **gallant**. ***e.a.****- 3. gay, lively.*

galliardise, *is. esk.* neşe, canlılık, şenlik, eğlenti. ***e.a.****- gaity, revelry.*

gallic, *sf.* **1.** *kim.* galik : üç valanslı galyum içeren, **2.** bitki urlarından elde edilen.

Gallic, *sf.* **1.** Gal +, eski Galyaya ait, **2.** Fransız +, Fransa ile ilgili. ~ *charm.*

gallic acid, *is. kim.* galik asit, C6H2 (OH)3COOH : deri tabaklamakta, mürekkep ve boyalarda kullanılan katı kristal.

Gallican, *sf.&is.* **1.** Galyalı, Fransız, **2.** (a) Fransız Katolik kilisesine ait, (b) 1870'ten önce Papanın yetkisini kısıtlama amacı güden Fransız Katolik partisine/okuluna mensup kimse, **3.** **~ism** : Papanın yetkisini kısıtlama (doktrini/hareketi/taraftarlığı).

Gallicise/Gallicisation/Galliciser, *bk.:* **Gallicize/Gallicization/Gallicizer.**

Gallicism, *is.* **1.** Fransızcaya özgü deyim/tabir/kelime, **2.** Fransızcadan alınmış deyim/ifade söz, **3.** Fransızcadan harfiyen çevrilmiş deyim. Örneğin, anlamı "**That is 'obvious**" olan Fransızca ***"Ça saute aux yeux"*** deyiminin İngilizceye "**That leaps to the eyes**" şeklinde çevrilmesi. **4.** Fransız etkisi/karakteri/özelliği.

Gallicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** (dil, karakter, âdet vb.) Fransızlaş(tır)mak, **2.** **Gallicization** : Fransızlaş(tır)ma, **3.** **Gallicizer** : Fransızlaş(tır)an.

galligaskins, *is.* **1.** şalvar, dizlik, XVI-XVII. yy. da giyilen bol pantalon, **2.** (alay/şaka olarak) bol/sarkık pantalon/çorap, **3.** *k.d.* deri tozluk, getr.

gallimaufry, *is., ç.* **-fries 1.** karmakarışık, keşmekeş (şey), **2.** (yemek) türlü, yahni. ***e.a.****- 1. hodgepodge, jumble, medley, 2. ragout, hash.*

gallinacean, *is.* tavuksu, tavuğa benzer kuş.

gallinaceous, *sf.* **1.** kümes hayvanlarına benzeyen, **2.** tavukgillerden, kümes hayvanları cinsinden.

galling, *sf.* **1.** (sürtünerek) yara yapan, yaralayıcı, rahatsız edici, **2.** inciten, incitici, gücendiren, güce giden, rencide eden, taciz/rahatsız eden, **3.** kızdıran, sabrı tüketen, öfkelendiren, can sıkıcı. *a ~ defeat.* **4.** **~ly** : inciterek, can sıkıcı/güce gidecek/kızdıracak şekilde. ***e.a.****- 1. chafing, 3. irritating, exasperating.*

gallinipper, *is. k.d.* ısıran/sokan böcek, (özellikle) iri Amerika sivrisineği.

gallinule, *is. zool.* su kuşu : su kuşları *(Rallidae)* familyasından herhangi bir kuş. *ör.: bk.:* **moorhen.**

galliot, *is. bk.:* **galiot.**

Gallipoli, *is.* Gelibolu. ~ **Peninsula** : Gelibolu Yarımadası.

gallipot, *is.* **1.** ufak kap, eczacıların merhem vb. koymak için kullandıkları küçük porselen şişe/kutu/kavanoz, **2.** *bk.:* **galipot.**

gallium, *is. kim.* galyum : kurşunî çelik renginde üç valanslı maden. Simgesi **Ga**, atom ağ. 69.72, atom nu. 31, özgül ağ. 20°C'de 5.91, kaynama noktası 1983°C, ergime noktası 30°C. Yüksek sıcaklığa dayanan termometre yapmakta kullanılır.

gallivant = galavant, *gs.f.* **1.** eğlence/zevk peşinde koşmak, gününü gün etmeye bakmak, gezip tozmak, zevk için seyahat etmek. *They're ~ing around Europe this summer.* **2.** çapkınlık/hovardalık yapmak, karşı cinsten kimselerle âşıkane gezip eğlenmek, **3.** **~er** : eğlence/zevk peşinde koşan, çapkın, hovarda.

galliwasp = gallywasp, *is.* Antil kertenkelesi *(Celustus occiduus, Diploglossus)* : Orta Amerika ve Antil adalarında bulunan zararsız, iri bir kertenkele.

gall midge = gall gnat, *is.* ur sineği, ur sivrisineği *(Cecidomyiidae)* larvası bitkilerde ur oluşturan bir tür sivrisinek.

gall mite, *is.* ur kenesi *(Eriophydae)* : bitkilerde ur oluşturan dört ayaklı böcek.

gallnut, *is.* mazı, yumru.

Gallo-, *ön ek* "Fransız". *ör.: Gallo-Romance.*

galloglass = gallowglass, *is.* (eski İrlanda'da çete reisinin) silâhlı hizmetçi(si)/muhafız (ı).

gallon, *is.* galon : ABD'de 3.7854 l, İngiltere ve Kanada'da 4.546 l'lik sıvı hacim ölçüsü. *kıs.:* **gal.**

gallonage, *is.* **1.** galon olarak hacim ölçüsü, galon miktarı, **2.** galon olarak tüketim/sarfiyat.

galloon, *is.* (ipek, reyon, altın/gümüş) sırma(lı) şerit. **~ed** : sırma şeritli.

galloot, *is. bk.:* **galoot.**

gallop, *is.&f.* **1.** dörtnala/doludizgin gitmek/sürmek. *The horse ~ed down the hill. The ~ed off (on their horses).* **2.** koşmak, seğirtmek, tüymek. *She came ~ing downstairs to tell us news.* **3.** (şahıs/zaman vb.) pek çabuk gitmek/geçmek, **4.** dörtnala. *We went at a ~ over the hills.* **5.** dörtnala/doludizgin gidiş. *a long ~ before the breakfast.* **6.** acele, telâş. *She went through the work at a ~, so it can't have been done very well.* **7.** seğirtme, koşma, hızla gitme, acele gidiş. **8.** **~er** : (a) dörtnala giden (binici/at), (b) *Brit.* atlı yaver.

gallopade = galopade, *is. bk.:* **galop.**

galloping, *sf.* **1.** dörtnala giden, **2.** (hastalık) hızla ilerleyen, ölüme götüren. **~ consumption** : hızla ilerleyen verem.

Gallo-Romance, *is.* eski Fransızca : Lâtince aslından gelen ve 600-900 yıllarında Fransa'da konuşulan dil.

gallous, *sf. kim.* galyumlu, iki valanslı galyum içeren.

Galloway, *is.* **1.** GB İskoçya'da bir bölge, **2.** İskoç sığırı (siyah kıvırcık tüylü), **3.** İskoç atı (ufak, kuvvetli bir cins).

gallows, *is., ç.* **-lowses, -lows 1.** darağacı, idam sehpası, **2.** askı sehpası, bir şeyi asmak için kullanılan darağacına benzer sehpa, **3. the ~** : idam cezası. **4. cheat the ~** : darağacından kurtulmak, idamdan paçayı kurtararak, **5. ~ bird** : asılacak herif, ipten kazıktan kurtulmuş kimse, **6. ~ humor** : soğuk şaka, korkunç veya çok ciddî bir durum karşısında yapılan şaka, **7. ~ tree = gallow tree** : darağacı.

gallstone, *is. patol.* safra taşı, öd taşı.

Gallup poll, *is.* kamuoyu yoklaması.

gallus, *is., ç.* **-luses** *gen.* **galluses** : pantalon askısı.

gall wasp, *is. zool.* ur arısı *(Cyinipidae)* : larvaları bitkilerde ur oluşturan bir tür yabanî arı.

galoot = galloot, *is. argo* aptal, şapşal, salak, alık.

galop = gallopade = galopade, *is.* **1.** tırıs dansı, hızlı bir dans, **2.** bu dansın müziği.

galore, *sf.&zf.&is.* **1.** bol bol, mebzulen, ibadullah. *Over Christmas we had parties ~.* **2.** *esk. bk.:* **abundance.** ***e.a.-*** *1. in abundance, plentiful.*

galosh, *is.* **1.** *gen.* **galoshes** : kaloş, kısa çizme (yağmurlu/karlı havalarda ayakkabı üstüne giyilir), **2.** *esk.* ağır kundura/çizme. **galoshe, golosh** *d.d.*

galumph, *gs.f. k.d.* lap lap/hantal hantal yürümek. *He went ~ing up the stairs in his great boots.*

galvanic, *sf.* **1.** galvanik, elektrik akımı üreten, elektrik akımından ileri gelen, **2.** etkin, etkileyici, göze çarpıcı. *a ~ personality.* **3.** heyecanlı, sinirli, elektrik çarpmış gibi. *a ~ response.* **4.** anî, şiddetli, şaşırtıcı. *a ~ reaction. The warning about the bomb had a ~ effect, and people ran everywhere.* **5. ~ally** : etkin bir şekilde, anî o larak, şiddetle, elektrik çarpmışçasına. **6. ~ battery = voltaic battery** : pil bataryası, **7. ~ cell** : Galvani gözesi, volta gözesi, pil, **8. ~ couple** : Galvani çifti : elektolite daldırınca elektrik kaynağı oluşturan farklı iki maden, **9. ~ pile = voltaic pile** : pil, galvani pili. ***e.a.-*** *2. stimulating, 3. jerky, nervous, 4. startling, shocking.*

galvanise/galvanisation/galvaniser, *Brit. bk.:* **galvanize/galvanization/galvanizer.**

galvanism, *is.* **1.** *elekt.* galvanizma : kimyasal etkilerin ürettiği elektrik, **2.** *tıp* elektrikle tedavi, elektriğin tedavide kullanılması, **3.** hayatiyet, canlılık, anî tepkimenin doğurduğu kuvvet. *We were overwhelmed by the ~ of the actor's performance.*

galvanize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** (galvanik) akımla uyarmak, **2.** *tıp* (kasları/sinirleri) elektrik akımı ile uyarmak veya tedavi etmek, **3.** (anî olarak/birdenbire) harekete geçirmek, tahrik etmek, heyecanlandırmak. *The fear of losing his life ~d him (into fighting back).* **4.** galvanizlemek, galvanize etmek, demir/çelik üzerine çinko kaplamak, **5. galvanization** : (a) kasları/sinirleri elektrik akımı ile uyarma/tedavi etme, (b) anî harekete geçirme, (c) galvanizleme, çinko kaplama, **6. galvanized iron** : galvanizli demir, çinko saç, **7. galvanizer** : galvanizleyen, galvaniz ustası. ***e.a.*** *- 3. startle, excite.*

galvanocautery, *is., ç.* **-teries** *tıp* elektrikle dağlama, elektrik akımı ile kızdırılmış telle dağlama.

galvanography, *is.* galvanografi, bakır üzerine galvanik usulle çıkarılan kalıpla baskı.

galvanometer, *is.* mini akımölçer, galvanometre. **ballistic ~** : atışlı akımölçer, balistik galvanometre.

galvanometric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* mini akımölçerle ölçülen, galvanometrik, **2. ~ally** : mini akımölçerle, galvanometre ile.

galvanometry, *is.* mini akım ölçme tekniği.

galvanoplasty = galvanoplastics, *is.* galvanoplasti, akımla kaplama : elektrolitik yöntemle bir maddeyi madenle kaplama yöntemi/tekniği/işi. **galvanoplastic** : kaplamalı, (elektrolitik yöntemle) kaplanmış.

galvanoscope, *is.* mini akım göstergesi : çok küçük elektrik akımlarının varlığını ve yönünü gösteren alet.

galvanothermy, *is. tıp* elektrikle ısıtma.

galvanotropism, *is.* elektriğe yönelme : bir canlının/organın elektrik akımı yönünde (veya ters yönde) büyümesi/devinmesi. **galvanotropic** : elektriğe yönelen.

Galveston plan, *bk.:* **commission plan.**

galyac = galyak, *is.* (Özbekçe) küçük kuzu/oğlak derisinden yapılmış düz parlak bir kürk.

gam, *is.&f.* **gammed, gamming 1.** balina sürüsü, **2.** ziyaret, özellikle balina avcı gemilerinin ve tayfalarının birbirini ziyareti, **3.** *argo* bacak, güzel kadın bacağı, **4.** *ABD- k.d.* ziyaret etmek, (özellikle balina avcılarının birbirini gemilerinde ziyaret etmesi), **5.** (balinalar) sürü hâlinde toplanmak. ***e.a.*** *- 1. flock, herd,* ***2&4.*** *visit,* ***3.*** *leg,* ***5.*** *congregate.*

gama grass, *is. bot.* uzun çayır, uzun ot *(Tripsacum dactyloides)* : ABD'de yetişen, boyu 120-210 cm'yi bulan bir ot. **gama** *d.d.*

gamashes, *ç. is. Brit.- k.d.* süvari çizmesi/tozluğu.

gamb, *is.* **1.** baldır, **2.** (armada) bir hayvanın (özellikle aslanın) bütün ön bacağı.

gambado, *is., ç.* **-dos/-does 1.** uzun tozluk/getr, **2.** üzengi yerine eyere bağlanmış uzun tozluklardan her biri, **3. gambade** *d.d.* (a) at sıçraması, sıçrama, atlama, hoplama, sıçrayış. ***e.a.*** *- 3. spring, leap, caper, antic, gambol.*

gambeson, *is.* deri ceket : Orta Çağlarda zırhın üstüne/altına giyilen deri veya içi pamuklu kaba kumaştan yapılmış giysi.

Gambia, *is.* Gambiya : 1965'te bağımsızlık kazanmış eski İngiliz (Afrika) sömürgesi. *Republic of ~.*

gambier = gambir, *is.* gembir : Asya'da yetişen bir nevi asma *(Uncaria gambir)* yaprağının özü. Damar büzücü, kuvvet verici ilâçlarda, boyacılıkta ve tabaklamada kullanılır. **gambia** *d.d.*

gambit, *is.* **1.** gambit : satrançta daha üstün bir duruma geçmek için başlangıçta bir veya birkaç taşın feda edilmesi, **2.** bir kimseye üstünlük sağlayacak girişim/hareket, **3.** ilk hamle/girişim, örneğin bir tartışmanın açış konuşması. *His opening ~ was to call for an investigation.*

gamble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** kumar oynamak, **2.** sonucu şüpheli bir işe girişmek, daha iyi bir sonuç bekleyerek ele geçen olanağı reddetmek veya bir tehlikeyi göze almak, işi şansa bırakmak. *She decided to ~ by refusing the job offer and hoping for a better one.* **to ~ on stock exchange** : borsa oyunu oynamak, **3. ~ away** : kumara vermek, kumarda kaybetmek/tüketmek. *He ~d all his hard-earned money away in one night.* **4.** (bir şeyi pey sürerek) bahse girmek, ileri sürmek, tehlikeye atmak. *I'll ~ my life on his honesty.* **5. ~ on** : -e güvenmek. **You may ~ on that** : Ona güvenebilirsiniz. **6.** kumar, kumar oyunu, **7.** tehlikeli girişim, sonu şüpheli teşebbüs, şans/baht işi. *The operation may not succeed, it's a ~ whether he lives or dies.* **The ~ came off (or paid off)** : Şansımız yaver gitti, tehlikeyi göze aldık ama sonunda kazandık. **8. to have a ~ on...** : (yarışta) ...üzerine oynamak. *e.a.- 3. squander, lose, 4. bet, wager, stake.*

gambler, *is.* kumarbaz.

gambling, *is.* **1.** kumar (oynama). **~-den** = **~ hell** = **~ house** : kumarhane, batakhane, **2.** büyük fayda bekleyerek tehlikeyi göze alma, tehlikeli işe girişme.

gamboge, *is.* **1. cambogia** *d.d.* : Hint zamkı, katalomba, gomagota : Kamboçya ve Tayland'da yetişen Garcina türü (örneğin *Garcinia Hanburyi*) ağaçlardan elde edilen reçine zamk. Sarı boya ve müshil olarak kullanılır. **2.** sarı veya turuncu sarı (renk), **3. gambogian** : Hint zamkı+.

gambol, *is.&gs.f.* **-boled, -boling** *(Brit.* **-bolled,-bolling)** sıçrama(k), zıplama(k), hoplama(k), sıçrayarak oynama(k). *Lambs ~led in the meadow.* **e.a.-** *frolic, caper, spring, frisk, romp.*

gambrel, *is.* **1.** (hayvanların, özellikle atın) art ayak bileği, **2. ~ stick** *d.d.* kasap çengeli : kasapların kesilmiş hayvanları ayağından astıkları çengel, **3. ~ roof** : *mim.* balık sırtı dam, Felemenk çatısı : yanları daha dik, tepesi daha az meyilli sivri çatı.

gambusia, *is. zool.* doğuran balık. Su böceklerinin sürfelerini yer. Sivrisineklerle mücadelede kullanılır.

game, *is.&sf.* **gamer, gamest**, *f.* **gamed, gaming 1.** oyun. **Children's ~** : Çocuk oyunu. **Let's have a ~ of chess** : Haydi satranç oynayalım. **~ of chance** : kumar. **~ of cards** : iskambil partisi. **card ~** : iskambil oyunu, **2.** oyuncak, oyun aracı, oyun/spor malzemesi (satranç tahtası ve taşları gibi). *We got several ~s for Christmas. A store selling toys and ~s.* **This isn't a ~!** Bu oyuncak değil! (Bu iş ciddîdir, şakaya gelmez.) **3.** eğlence, seyirciler karşısında oynanan yarışmalı oyun. *Are you going to the ~ tonight?* **4.** (spor, yarışma vb.) karşılaşma, (bir defada oynanan) oyun, yarışma, parti. **to have/play a ~ of** : bir parti oyun oynamak. **to be good at ~s** : iyi sporcu olmak. **The final ~ of the season** : Mevsimin son karşılaşması. **5.** (a) bir oyunu kazanmak için gereken sayı, (b) herhangi bir anda kazanılan sayı/puan. *After 10 minutes of play, the ~ was 6-6. At the end of first period the ~ was 7 to 3 in our favor.* **6. ~s** : (atletik) yarışma/müsabaka. *The Olympic ~s.* **7.** kurnaz davranış, manevra, taktik, zekâ/kurnazlık/sebat/maharet vb. isteyen şey. *The ~ of life/of diplomacy. The ~ of politics.* **8.** *k.d.* meslek, iş, uğraşı, meşgale. **The teaching ~** : Öğretim mesleği. **It's a profitable ~** : Kârlı bir iştir. **How long have you been in this ~ ?** Ne kadar zamandır bu işin içindesin(iz)? **9.** hile, düzen, tertip, plân, bir amaca ulaşmak için tasarlanan hareket tarzı. *He tried to trick us, but we saw through his ~.* **What's the ~ ?** Ne oluyor? Ne dolaplar dönüyor? **What's his little ~ ?** Ne dolaplar çeviriyor? **Now, none of your little ~!** Bana oyun oynayamazsın/külâh giydiremezsin. **10.** şaka, eğlence, önem verilmeyen/hafife alınan şey. *To her, love is merely a ~. Stop your ~s and nonsense!* **11.** oynayış, oynama tarzı, oyunda gösterilen yetenek/maharet, oyunculuk. *His ~ of golf is not very good.* **12.** av, avlanma, av hayvanı. **a ~ bird** : av kuşu. **~ laws** : avlanma yasaları. **big ~** : (aslan vb. gibi) büyük av, **13.** av eti. **Do you like ~** : Av etini sever misiniz? **14.** alay/eğlence konusu, eleştirmeye/küçük düşürmeye hedef olan şey. *They were fair ~ for scorn.* **15.** mücadele ruhu, azim, yiğitlik, cesaret, **16.** *k.d.* topal, sakat. *a ~ leg.* **17.** cesur, yiğit, gözüpek, atılgan, yılmaz. *a ~ sportsman.* **to be ~** : cesur olmak, yılmamak. **die ~** : sonuna kadar sebat/cesaret göstermek, **18. ~ for** *k.d.* mücadeleye/dövüşmeye/oyuna vb.) hazır, istekli, tehlikeyi göze almış. **to be ~ for sth.** : bir şeye hazır/istekli olmak. **He is ~ for anything** : Her şeye cesaretle atılır/gözünü budaktan sakınmaz. *The explorer was ~ for any adventure.* **19. beat s.o. at his own ~** : düşmanı kendi oyunuyla yenmek/birisini kazdığı kuyuya düşürmek, **20. fair ~** : (a) avlanması sakıncasız hayvanlar, (b) meşru hedef, sözle hücum edilebilecek kimse. **A politician is a fair ~ for everyone** : Politikacılar herkes için meşru hedeftir. **21. fly at a higher ~** : gözü daha yükseklerde olmak, **22. give the ~ away** : gizli plânları açığa vurmak, sırrı ifşa etmek, *k.d.* baklayı ağzından çıkarmak, **23. have the ~ in one's hands** : duruma hâkim olmak, başarıdan emin olmak, **24. have a ~ with s.o.** : (a) birisiyle oyun oynamak, (b) birisine oyun oynamak, **25. It's all in the same ~** : Hesapta bu da var (Bir işin hem iyi hem kötü tarafına razı olmalı). **26. make ~ of s.o.** : alay etmek, eğlenmek, matrak geçmek, alaya almak, **27. off one's ~** : (oyunda) başarısız, formunda değil, her zamanki başarısından düşük. **be off one's ~** : iyi oyun çıkaramamak, formunda olmamak, **28. play s.o.'s ~** : birinin ekmeğine yağ sürmek, keyfince hareket etmek, nabzına göre şerbet vermek. **I'll play his ~ for a while** : Bir süre onun keyfince hareket edeceğim. **Don't play his ~** : Onun oyununa gelme/ona aldanma/ayağını denk al. **29. play the ~** *k.d.* (a) oyunu töresince/usulüne göre oynamak, (b) dürüst davranmak. **30. not to play the ~** : (a) mızıkçılık etmek, (b) dürüst davranmamak, **31. put s.o. off his ~** : birinin plânlarını alt tüst etmek/akamete uğratmak. **32. spoil s.o.'s ~** : birinin işini/plânını bozmak, **33. The ~ isn't worth the candle** : Zahmete değmez. **34. The ~'s up** : Hapı yuttuk! Yandık! Plân suya düştü! *argo* Şapa oturduk! Çuvalladık! **35. Two can play at that ~** : Bu oyunu başkaları da bilir. ***e.a.*-*1.*** *amusement, pastime,* ***3.*** *sport, contest,* ***8.*** *profession, business,* ***9.*** *racket, scheme, trick, strategy,* ***10.*** *fun, joke,* ***16.*** *lame,* ***17.*** *resolute, brave, plucky,* ***18.*** *willing, ready,* ***26.*** *ridicule, make fun, laugh at.*

gamebag, *is.* av çantası.

game bird, *is.* av kuşu, özellikle bıldırcın.

gamecock, *is.* dövüş horozu.

game fish, *is.* **1.** av balığı : *Salmonidae* familyasına mensup herhangi balık (alabalık, som balığı vb.), **2.** avlanmasına yasal izin verilen balık.

game fowl, *is.* **1.** dövüş horozu, **2.** av kuşu.

gamekeeper, *is. Brit.* avlak bekçisi, av sahasında hayvanlara bakan ve yabancıların avlanmasını önleyen kimse. **gamekeeping** : avlak bekçiliği.

gamelan, *is.* GD Asya'ya mahsus çok sesli bir orkestra.

game law, *is.* av yasası. **game laws** : av hukuku.

game licence, *is.* av ruhsatı.

gamely, *zf.* cesurane, cesaretle, yiğitçe.

gameness, *is.* cesaret, sebat, yiğitlik, gözüpeklik. ***e.a.*-** *endurance, pluck*

game of chance, *is.* kumar, şans/baht oyunu.

game-park = game-reserve, *is.* avlak, av sahası.

game-preserve, *is.* (özel) av sahası.

game plan, *is. ABD* kalkınma plânı : ekonomik bir amaca ulaşmak için dikkatle hazırlanmış plân.

game room, *is.* oyun salonu.

gamesmanship, *is.* oyunculuk, oyunbazlık, oyunun hilelerini/kurnazlıklarını iyi bilip kullanma yeteneği. **to be good at ~** : oyunbaz olmak, oyun hilelerini/kurnazlıklarını iyi bilmek/uygulamak. **It's a piece of ~ on his part** : Bu onun bir oyun hilesi/kurnazlığıdır. *Learning the fine points of political ~.*

games master, *is.* (erkek) beden eğitimi öğretmeni.

games mistress, *is.* (kadın) beden eğitimi öğretmeni.

gamesome, *sf.* **1.** şen, neşeli, canlı, hareketli, oyuncu, **2. ~ly** : neşe ile, canlı/hareketli bir şekilde, **3. ~ness** : şenlik, neşe, canlılık, hareketlilik. ***e.a.*-*1.*** *playful, frolicsome, gay, merry, sportive.*

gamester, *is.* kumarcı, kumarbaz. ***e.a.*-** *gambler.*

gametangium, *is., ç.* **-gia** *bot.* (bitkilerde) eşey göze üreten.

gamete, *is. biy.* eşey göze, eşeylik gözesi, cinsiyet hücresi, gamet. **gametic** : eşey gözesel.

game theory = theory of games, *is.* oyunlar kuramı : içinde çıkar çatışması bulunan durumlarda en iyi/kazançlı yolu seçmekte kullanılan uz bilimi kuramı.

gameto- = gamet-, *ön ek* "eşeysel, eşeylik, eşey göze". *ör.: gametophore.*

gametocyte, *is. biy.* eşey göze üreten, gamet üreten göze.

gametogenic = gametogenous, *sf.* eşey göze gelişimi+.

gametogenesis = gametogeny, *is. biy.* eşey göze gelişimi, gametlerin gelişimi.

gametophore, *is. bot.* eşey gözecil : eşey göze/gamet üreten parça/yapı. **gametophoric** : eşey gözecil+.

gametophyte, *is. bot.* (bitkilerde) eşey göze üretimi, eşey göze/cinsiyet organının meydana geldiği dönem veya kuşak/nesil. **gametophytic** : eşey göze üreten.

game warden, *is.* av polisi : kamu arazisinde avcılık yasalarını yürütmekle görevli memur.

gamey, *sf. bk.:* **gamy.**

gamic, *sf. biy.* eşeysel, cinsel, ancak döllenme ile oluşan.

gamin, *is., ç.* **gamins** *Fr.* haylaz (çocuk), hayta, başıboş gezen kimsesiz çocuk. ***e.a.***- *street urchin.*

gamine, *is., ç.* **gamines** *Fr.* **1.** erkek tavırlı kız, arsız kız, erkek Fatma, **2.** adî/şımarık/yılışık/küstah/saygısız/edepsiz(kız). ***e.a.-1.*** *tomboy, hoyden,* **2.** *pert/impudent girl.*

gaming, *is. & sf.* **1.** kumarbaz, kumarcı, **2.** kumar+, kumara ait, **3.** kumar oynama.

gamma, *is.* **1.** gama : Yunan alfabesinin üçüncü harfi, **2.** *mat. biy.* bir dizinin üçüncü elemanı, **3.** *astr.-b.h.* bir yıldız kümesinin parlaklıkta üçüncü yıldızı. *The third brightest star in the Southern Cross is Gamma Crucis.* **4.** bir mikrogramlık ağırlık birimi : 10^{-6} gram, **5.** *foto.* fotoğraf filminin banyo süresi birimi, **6.** *fiz.* 10^{-5} Gauss değerinde magnetik alan şiddeti birimi, **7.** gama ışınları+, **8.** ~ **globulin** : gama globülin : kan plâzmasının kızamık, sâri sarılık, çocuk felci gibi bazı hastalık mikroplarına karşı koruyucu etkisi olan proteinli bileşeni, **9.** ~ **ray** : gama ışını : ışınetkin bir atom çekirdeğinin saldığı yüksek frekanslı ışınlama.

gammadion, *is., ç.* **-dia** gamalı haç, gama harfi biçiminde süs.

gammer, *is. Brit.* kocakarı. *bk.:* **gaffer.**

gammon, *is.&f.* **1.** (tavlada) mars (etmek), **2.** domuz budu pastırması, tuzlanmış ve tütsülenmiş domuz budu, **3.** domuz etini tütsülemek, **4.** *Brit.- k.d.* saçma, boş lâf, palavra, aldatma. **That's all ~ (and spinach)!** Bu, deli saçması! **5.** aldatmak, (aldatma maksadıyla) palavra atmak, boş/asılsız lâf etmek, *argo* işletmek. *We were ~ed into sounding the fire alarm.* **6.** *den.* cıvadrayı baş bodoslamasına tringa halatı ile bağlamak, **7.** **~er** : palavracı, boş lâf eden, aldatan kimse, **8.** **~ing** : cıvadra tringası. ***e.a.-4.*** *nonsense, bosh, humbug,* **5.** *deceive, hoax, humbug*

gammy, *sf. k.d.* sakat, topal. ***e.a.***- *lame, game.*

gamo-, *ön ek* **1.** *biy.* "eşeysel, cinsel, cinsiyetle ilgili, çiftleşmiş, cinsel olarak birleşmiş". *ör.: gamogenesis.* **2.** *bot.* "bitişik, birleşik, bileşik". *ör.: gamophyllous, gamopetalous.*

gamogenesis, *is. biy.* cinsel üreme, çiftleşme suretiyle üreme.

gamogenetic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* cinsel üreyen, cinsel üreme+, **2.** **~ally** : cinsel üreme suretiyle.

gamopetalous, *sf. bot.* bitişik petalli, taç yaprakları bitişik. *a ~ flower.* ***e.a.***- *sympetalous.*

gamophyllous, *sf. bot.* bitişik yapraklı, yapraklarının kenarları bitişik.

gamosepalous, *sf. bot.* çanak yaprakları bitişik, bitişik sepalli. ***e.a.***- *synsepalous.*

-gamous, *son ek* "eşli, evli, cinsel olarak birleşmiş". **monogamous** : tek eşli, tek evli. **polygamous** : çok eşli.

gamp, *is. Brit. mizah* büyük şemsiye.

gamut, *is.* **1.** uzam, tüm kapsam, vüs'at, şümul, bir konunun en ince ayrıntılarıyla tümü, bir şeyin topu/tamamı. **He's run (= experienced) the whole ~ of human experience** : Feleğin her türlü çemberinden geçti (Başına gelmedik hâl kalmadı). **2.** *müz.* gam, ıskala, bütün ses perdeleri. ***e.a.***- *1. range.*

gamy, *sf.* **gamier, gamiest 1. gamey** *ş.d.y.* bayat (et, özellikle av eti), av eti kokusunu andıran, **2.** cesur, atak, gözüpek, kavgacı, dövüşken (çoğunlukla hayvanlar için kullanılır), **3.** rezil, kepaze, açık saçık, müstehcen, ayıp. *Gave her all the ~ details.* **4.** namussuz, seciyesiz, ahlâksız, bozuk (ahlâk/karakter). *a ~ character.* **5. gamily** : (a) yiğitçe, cesurane, (b) hafif bayatlamış av eti çeşnisinde, **6. gaminess** : (a) cesurluk, yiğitlik, ataklık, gözüpeklik, (b) hafif bayatlık. ***e.a.***- *2. brave, plucky, spirited, 3. scandalous, spicy, racy, salacious, 4. corrupt, disreputable.*

-gamy, *son ek* "evlilik, eşlilik". **polygamy** : çok evlilik, çok kadınla evlenme.

gan, *f. bk.:* **gin**^{3} *(geç.z.).*

gander, *is.&gs.f.* **1.** erkek kaz. *bk.:* **goose. What's sauce for the goose is sauce for the ~** *a.s.* Seninki/onunki can da benimki can değil mi? **2.** ahmak, budala, aptal, kaz kafalı, enayi, **3.** *k.d.* (başıboş/serseriyane) gezmek/dolaşmak, **4.** *ABD- argo* bakış, nazar, *argo* dikiz. **take a ~** : bakmak, nazar atfetmek, *argo* dikizlemek. **take a ~** : Şuna bakıver. *Talking and taking ~ at the girls.* ***e.a.-2.*** *simpleton, fool,* **3.** *wander, ramble,* **4.** *look, glance.*

Gandhian, *sf.* Gandi +, Gandici, Gandi taraftarı.

Gandhism = **Gandhiism**, *is.* Gandicilik, Gandi ilkeleri taraftarlığı, pasif direnmecilik.

gandy dancer, *d.y.- argo* **1.** demir yolu işçisi, **2.** gezginci/seyyar/muvakkat işçi.

ganef = **ganev** = **ganof** = **gonif** = **gonoph**, *is. argo* **1.** hırsız, **2.** fırsat düşkünü, alçak, adî. ***e.a.*** *- 1. thief, 2. rascal.*

gang, *is.&f.* **1.** sürü, güruh. *A ~ of swimmers appeared at the dock.* **2.** grup, topluluk. **Let's have the ~ over for coffee after the show** : Temsilden sonra toplanıp kahve içelim. **3.** (işçi) takım, ekip, tayfa. *a ~ of laborers. Two ~s of workmen were repairing the road.* **4.** çete, avene. *a ~ of thieves.* **the whole ~** : tekmil avene, bütün çete, arabozucular. **~s of terrorists** : tedhişçi/terörist çeteleri, **5.** (alet) takım. *a ~ of drills.* **6.** birleşmek, grup/çete teşkil etmek, gruplaşmak, bir araya toplanmak, **7.** topluca/çete halinde saldırmak/hücum etmek, **8.** *As.* yürümek, gitmek, **9.** *bk.:* **gang up**, **10.** *bk.:* **gangue**. ***e.a.*** *- 1. company, crew, party, clique, coterie, 3. team, squad, shift, 4. cabal, 9. go, walk.*

gangbang, *is.* **1.** topluca ırza tecavüz : birçok kişinin toplu olarak bir kadının ırzına tecavüzü, **2.** toplu fuhuş : grup hâlinde kadın ve erkeklerin birbirleriyle rastgele cinsî münasebette bulunması.

gang-board, *is.* borda iskelesi. **walk the ~** : denizde boğdurulmak.

gangbusters, *is.* (haydut ve canileri yakalamakla görevli) güvenlik polisi. **like ~** : yıldırım gibi, peşini bırakmaksızın, nefes aldırmadan, aman vermeksizin.

ganger, *is.* işçibaşı, ekipbaşı.

Ganges, *is.* Ganj nehri.

gang hook, *is.* olta takımı, iki, üç çengelli olta.

gangland, *is.* cinayet şebekeşi, gizli cinayet örgütü, yer altı şebekesi/örgütü. ***e.a.*** *- criminal underworld.*

ganglia, *ç. is. bk.:* **ganglion.**

gangliate(d) = **ganglionate(d)**, *sf.* düğümlü, ukdeli.

gangliform, *sf.* düğümsel, düğüm şeklinde.

gangling = **gangly**, *sf.* sırık gibi, leylek bacaklı, çok uzun boylu. *a ~ boy.*

ganglio- = **gangli-**, *ön ek* "düğüm, ukde".

ganglioid, *sf.* düğümsel, düğüm gibi, düğüme benzer.

ganglion, *is., ç.* **-glia, -glions** **1.** *anat.* düğüm, sinir düğümü, **2.** ur, şişkinlik, lenfa uru, kiriş veya eklem şişkinliği (ekseriya bilekte görülen şiş), **3.** fikir/hareket/erke/eylem merkezi, **4.** **ganglial** = **gangliar** : düğüm+, düğüm/iş/ur şeklinde.

ganglionate(d), *sf. bk.:* **gangliate(d).**

ganglionic, *sf. anat.* düğüm+, düğümsel, düğüm/ur/şişkinlik ile ilgili.

ganglionitis, *is.* sinir düğümü yangısı.

ganglioside, *is.* **gangliosid** : sinir dokularında, karaciğer, dalak ve böbrekte rastlanan kompleks yağ.

gangly, *sf.* **-glier, -gliest** *bk.:* **gangling.**

gangplank = **gangway**, *is.* iskele tahtası, yolcuların vapura binip inmesi için iskeleye uzatılan tahta.

gangplow, *is.* çok bıçaklı pulluk.

gangrel, *is. As.* serseri, derbeder, avare, başıboş (dolaşan kimse). ***e.a.*** *- vagrant, wanderer.*

gangrene, *is.&f.* **-grened, -grening** **1.** *patol.* kangren, yaranın çürümesi, kanla beslenemediği için sağalması olanaksız yara, **2.** ahlâkî/manevî çöküntü, yaygınlaşmış ve düzeltilmesi olanaksız kötülük, **3.** kangrenleş(tir)mek, kangren etmek/olmak, düzeltilmesi/tedavisi imkânsızlaşmak.

gangrenous, *sf.* kangrenli, kangrenleşmiş, kangren olmuş.

gang saw, *is.* çoklu hızar/testere. **gang sawyer** : hızarcı.

gangster, *is.* haydut, eşkıya, şaki, gangster, Ali kıran baş kesen. **~ism** : haydutluk, eşkıyalık, gangsterlik.

gangue = **gang**, *is. jeol.* gang : maden cevheri ile birlikte çıkan taş, toprak, değersiz yığıntı.

gang up, *gs.f.* **1.** (belirli bir maksat uğrunda) birleşmek, iş birliği/söz birliği yapmak, ortaklaşa/birlikte davranmak. *The merchants ganged up to raise prices.* **2.** **~ ~ on** : birlikte/topluca üzerine saldırmak/çullanmak/hücum etmek. *They ganged up on him and beat him up.* **3.** (birlikte) direnmek, karşı gelmek, baskı yapmak. *The class ganged up against the teacher.*

gangway, *is.&ünl.* **1.** geçit, yol, **2.** *den.* (a) dehliz, ambarda eşyalar arasındaki geçit, (b) (güvertede bir kısımdan ötekine geçilen) iskele, (c) *bk.:* **gangplank**, (d) lumbar ağzı, **3.** *Brit.* (sinema, tiyatro, okul vb.) sıralar arasındaki geçit, pasaj, **4.** muvakkat tahta geçit, **5.** (maden ocaklarında) ana geçit, **6. logway** *d.d.* (kütüklerin kereste fabrikasına sevk edildiği) rampa, kütük yolu, **7.** Savul(un), çekil(in), yol ver(in), destur, değmesin! *argo* Yağlı boya! ***e.a.-*** ***1.*** *passageway,* ***3.*** *aisle,* ***7.*** *clear the way! get out of the way!*

ganister, *is.* **1.** yanmaz taş, ganister, fırınların/ocakların içine döşenen ateşe dayanıklı silisli taş, **2.** ateş tuğlası : çakmak taşı ve toprakla yapılan ateşe dayanıklı tuğla (izabe fırınlarının iç yüzüne döşenir).

ganja(h), *is. Hint. bk.:* **marijuana.**

gannet, *is., ç.* **gannets, gannet** *zool.* sümsük kuşu *(Sula bassana)* : özellikle K Atlantik kıyılarında balık tutan iri beyaz deniz kuşu. Uzunluğu ≈ 1 m.

ganof, *is. bk.:* **ganef.**

ganoid, *sf.&is.* sedef balık *(Ganoidei)* : nesli tükenmiş sert ve parlak pullu bir balık, **2.** sedef gibi, parlak ve sert (balık pulu).

gantlet = gauntlet, *is.&gl.f.* **1.** geçme ray : dar yerlerde çift demir yolu raylarının yan yana değil kısmen iç içe döşenmesi, **2.** geçme ray döşemek, (rayları) birbirinin içinden geçirmek. *to ~ tracks.* **3.** *bk.:* **gauntlet (1&2, 4-6).**

gantline, *is. den.* kaldırma halatı : direk vb. gibi yüksek bir yere bağlı tek makaradan geçirilip yük, alet vb. kaldırmak, bayrak çekmek için kullanılan halat.

gantry = gauntry, *is., ç.* **-tries** **1.** sinyal iskeleti : demir yolu üzerinde işaretleri taşıyan çerçeve/çatı, **2.** makas köprüsü : vinç vb. nin köprü şeklindeki taban çatısı, **3. ~ scaffold** *d.d.* roket desteği : atılacak rokete desteklik yapan iskelet.

Ganymede, *is.* **1. ~s** *d.d. mit.* ilâhların sakisi, **2.** *astr.* Jüpiterin uydularından biri, **3.** *k.h.* saki, içki dağıtan oğlan.

gaol, *is.&gl.f. Brit.* **1.** ceza evi, hapishane, zindan, **2.** hapsetmek, **3. break ~** : hapishaneden kaçmak, **4. ~-bird** : hapishane kaçkını, sabıkalı, **5. ~-delivery** : tutukluların yargılanma emri, **6. ~er** : zindancı, **7. ~eress** : kadın zindancı, **8. ~-fever** : tifüs. ***e.a.-*** ***1&2.*** *jail,* ***8.*** *typhus.*

gap, *is.&f.* **gapped, gapping 1.** boşluk, açıklık, gedik, açık yer. **a ~ in his memory** : hafızasında bir boşluk. **He felt a ~ which will be hard to fill** : Doldurulması güç bir boşluk hissetti. *The gate was locked but we went through a ~ in the fence.* **2.** aralık, fasıla, mesafe, süreksizlik. *There's a ~ of 2 miles between us and the nearest house.* **3.** ayrılık, fark, görüş/fikir ayrılığı/farkı, ihtilâf, anlaşmazlık, uyuşmazlık, uygunsuzluk. **the generation ~** : nesiller arasındaki uyuşmazlık/fikir ayrılığı, **4.** yarık, yarma vadi, iki dağ arası, **5.** eksiklik, noksanlık. *My diary is not complete, there are several ~s in it.* **6.** yar(ıl)mak, yarık aç(ıl)mak, ayrılmak, aralık/boşluk meydana getirmek, yol açmak, **7. bridge/close/fill/stop a ~ (in)** : eksikliği/noksanı tamamlamak, boşluğu doldurmak, noksanı gidermek/telâfi etmek, ayrılığı/ihtilâfı gidermek. **to close the ~ between two points of view** : iki zıt fikri uyuşturmak, aralarını bulmak. ***e.a.-*** ***1.*** *breach,* ***2.*** *hiatus,* ***3.*** *divergence, difference, disparity.*

gape, *is.&gs.f.* **gaped, gaping 1.** (hayretten, şaşkınlıktan vb.) ağzı açık kalmak, bakakalmak, ağzını açarak alık alık bakmak. *The children ~d when they saw the huge birthday cake.* **2.** esnemek, (uyku/açlık/yorgunluk vb. nedeniyle) ağzını açmak/açık tutmak, **3.** (boşluk/yarık vb.) açılmak/peyda olmak. *A deep crevasse ~d before us. Holes ~d in the pavement.* **4.** açıklık, boşluk, gedik, yarık, aralık, **5.** (ağzını) açma, (ağzı açık) alık alık bakakalma, **6.** esneme, **7.** *zool.* (kuş, balık vb. ağzının) açılış miktarı, **8. gaper** : (a) ağzını açan, esneyen, ağzı açık bakan, (b) iri istiridye/deniz tarağı *(Myacidae).* ***e.a.-*** ***1.*** *gaze,* ***2&6.*** *yawn,* ***4.*** *gap, breach,* ***5.*** *stare.*

gapes, *is.* **1.** *vet. patol.* (kuşlarda, kümes hayvanlarında görülen) açık ağız hastalığı : boğazına musallat olan çatalkurt *(gapeworm)* nefes almasını zorlaştırdığından hayvan ağzını açık tutar, **2.** esneme nöbeti, sık sık esneme.

gapeseed, *is.* şaşırtaç : hayret uyandıran şey, hayretten insanın ağzını açık bırakan nesne.

gapeworm, *is.* çatalkurt *(Syngamus trachea)* : kuşlarda ve kümes hayvanlarında açıkağız hastalığına sebep olur.

gaping, *sf.* **1.** ağzı açık, **2.** (uçurum vb.) dev ağzı gibi açık, **3.** (yara) geniş ve açık, **4. ~ly** : hayretle, şaşkınlıkla, (hayretten) ağzı bir karış açık.

gaposis, *is. k.d.* elbise giyildiği zaman düğme veya çıtçıtlar arasında göze çarpan boşluk.

gappy, *sf.* boşluklu, gedikli, aralıklı.

gap-toothed = gat-toothed, *sf.* gedik dişli, dişleri arasında boşluk bulunan.

gapy, *sf.* **1.** açıkağız hastalığına yakalanmış (tavuk, kuş vb.), **2.** sürekli esneyen.

gar, *is., ç.* **gar, gars** *zool.* **1. garfish/garpike** *d.d.* zargana *(Lepisosteus)* : K Amerika'da bulunan iri bir tatlı su balığı. Ağzı kılıç gibi uzun, dişleri keskindir. Uzunluğu 1.5 m. **2.** *bk.:* **needlefish** (1).

garage, *is.&gl.f.* **garaged, garaging 1.** garaj. *Their new house has a two-car ~.* **2.** garaja koymak, garajda saklamak, **3. ~man** : garajcı, garaj işçisi/tamircisi, garajda/otomobil tamirhanesinde çalışan işçi, **4. ~ sale = tag sale** : eski eşya satışı, eski ve kullanılmayan eşyanın garaj önüne yığılarak satılması.

garb, *is.&gl.f.* **1.** kıyafet, giyiniş (tarzı) moda, **2.** giyim, giysi, üst baş. *a doctor's ~. a painter's ~.* **3.** kılık, dış görünüş. *He went to change his clothes and came back in priest's ~.* **4.** giydirmek. ***e.a.*- *1.*** *style, cut,* ***2.*** *clothing, dress, costume, attire, garments, raiment,* ***4.*** *dress, clothe, attire, array.*

garbage, *is.* **1.** çöp, süprüntü. *The street was covered with ~.* **2.** değersiz/işe yaramaz şey/eşya, pislik, döküntü, kırıntı, kalıntı. *We threw out several boxes of ~ when we cleaned the attic.* **3.** *argo* yalan, palavra, saçma, zırva, manasız söz. *That argument is a lot of ~ and shouldn't be taken seriously.* **4. ~ can** : çöp tenekesi, **5. ~ collection** : çöplerin toplanması, **6. ~ collector = ~-man** : çöpçü, **7. ~ truck** : çöp kamyonu, **8. ~-destructor** : çöp yok edici, **9. ~-disposer** : kırıntı değirmeni. ***e.a.-1.*** *refuse, rubbish,* ***2.*** *junk,* ***3.*** *trash, lies, foolishness,* ***4.*** *dustbin,* ***6.*** *dustman,* ***7.*** *dustcart.*

garbanzo, *is., ç.* **-zos** *Asp.* nohut. ***e.a.*-** *chickpea.*

garble, *is.&gl.f.* **-bled, -bling 1.** bozma(k), tahrif etme(k), yanıltmak maksadıyla bir yazının/sözün işine gelen kısımlarını alma(k), yanlış aksettirme(k). *The newspaper gave a ~d account of the meeting.* **a ~d news** : tahrif edilmiş haber, **2.** (istemeyerek/farkında olmadan) birbirine karıştırma(k), yanlış anlama(k). *to ~ instructions.* **3.** *esk.* (a) eleme(k), (b) en iyisini seçme(k), **4.** elenti, eleme sonunda kalan döküntü, **5.** bozulan/tahrif edilen şey. ***e.a.-1.*** *distort, mispresent,* ***2.*** *jumble,* ***3.*** *(a) cull, sift, (b) select, choose.*

garbler, *is.* bozan, tahrif eden, birbirine karıştıran, yanlış anlayan kimse.

garbless, *sf.* kılıksız, kıyafetsiz, elbisesiz, giyimsiz.

garboard, *is. den.* (gemi) dip kaplaması, burma tahtası.

garboil, *is. esk.* kargaşalık, karışıklık. ***e.a.*-** *uproar, commotion, turmoil, confusion.*

garçon, *is., ç.* **-çons** *Fr.* **1.** garson, lokanta hizmetçisi, **2.** oğlan, delikanlı, **3.** uşak, erkek hizmetkâr. ***e.a.*- *1.*** *waiter,* ***2.*** *boy,* ***3.*** *(male) servant.*

gardant, *sf. bk.:* **guardant.**

garden, *is.&sf.&f.* **1.** bahçe, bostan. **the ~ of Eden** : Cennet bahçesi. **2.** park. *a public ~ .* **3. lead (s.o.) up to the ~ path** : (bir kimseyi) yanlış bir şeye inandırıp üzerinde işlemek, *argo* işletmek, **4. botanical ~** : nebatat bahçesi. *The city has a beautiful botanical ~.* **hanging ~** : asma bahçe. **kitchen ~** : sebze bahçesi. **market ~** : bostan. **nursery ~** : fidanlık. **zoological ~** : hayvanat bahçesi. **~ - city** : bahçeli evler. **~-frame** : küçük limonluk. **~ party** : gardenparti, **5.** bahçe+, bahçede yetişen, bahçeye mahsus. *~ tools. fresh ~ vegetables. ~ flowers.* **He lives just over the ~ wall from us** : Kapı bir (bitişik) komşumuzdur. **6.** basit, alelâde, harcıâlem. **common or ~** : alelâde. *These are common or ~ transistors.* **7.** bahçıvanlık yapmak, bahçe/bostan yapmak, bahçede çalışmak, çiçeklerle/sebzelerle uğraşmak, sebze yetiştirmek. ***e.a.*- *6.*** *ordinary, commonplace.*

garden apartment, *is.* **1.** bahçeli apartman dairesi : kendine mahsus küçük bir bahçesi olan zemin kat apartman dairesi, **2.** geniş bahçe içinde yapılmış çok yüksek olmayan apartmanın herhangi bir dairesi.

garden balm, *bk.:* **balm** (5).

garden cress, *is. bot.* tere *(Lepidium sativum).* ***e.a.****- peppergrass.*

gardener, *is.* **1.** bahçıvan, **2.** bahçecilik yapan/bahçede çalışan kimse.

garden heliotrope, *is.* vanilya çiçeği *(Heliotropium aborescens),* **2.** *bk.:* **valerian** (1).

gardenia, *is. bot.* gardenya, ful *(Gardenia)* : güzel kokulu beyaz/sarı çiçekler açan sıcak iklim ağacı/fundası veya bunun çiçeği.

gardening, *is.* **1.** bahçıvanlık, **2.** bahçe işleriyle uğraşma.

gardenless, *sf.* bahçesiz.

gardenlike, *sf.* bahçemsi, bahçe gibi, bahçeye benzer.

garden-planning, *is.* bahçe mimarlığı.

Garden State, *is.* New Jersey (takma adı).

garden-stuff, *is.* bahçe ürünü, meyve/sebze.

garden-suburb, *is.* bahçelievler

garden-variety, *sf.* alelâde, basbayağı, harcıâlem. *He is just a ~ business executive.* ***e.a.****- common, usual, ordinary.*

garden-warbler, *is. zool.* bahçe ötleğeni.

garderobe, *is. esk.* **1.** gardırop, elbise dolabı, **2.** dolap dolusu elbise, **3.** özel oda (yatak odası vb.).

garfish, *is., ç.* **-fish/-fishes** *bk.:* **gar** (1).

garganey, *is. zool.* çıkrıkçın, ağustos ördeği *(Anas querquedula)* : Avrupa ve Asya'ya mahsus, başının ve boynunun iki tarafında geniş beyaz çizgi bulunan küçük bir ördek türü.

Gargantua, *is.* iri yarı/dev gibi adam, obur/doymak bilmez kimse. Rabelais'nin Gargantua (1534) mizah romanındaki tip.

gargantuan, *sf.* iri yarı, dev gibi, kocaman, heybetli, muazzam, çok büyük. *a ~ task/undertaking/apetite/meal.* ***e.a.****- huge, enormous, gigantic, prodigious, colossal.*

garget, *is. vet. patol.* inek memesi yangısı/iltihabı.

gargety, *sf.* yangılı, iltihaplı (inek memesi).

gargle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** gargara yapmak, (ağzını/boğazını) çalkalamak, **2.** gargara yapar gibi ses çıkarmak, **3.** gargara, ağız/boğaz suyu, **4. gargler** : gargara yapan.

gargoyle, *is.* **1.** insan/hayva başına benzeyen oluk ağzı, çörten, aslanağzı, **2.** kaba saba oyma insan/hayvan şekli, **3.** ucube, çirkin kimse, **4. gargoyled** : çörtenli.

garibaldi, *is.* (uzun kollu) blûz : XIX. yy. da kadınların giydiği ve Garibaldi askerlerinin kırmızı gömleklerine benzeyen blûz.

garish, *sf.* **1.** cafcaflı, aşırı süslü, zevksiz ve gösterişli şekilde süslenmiş, **2.** parlak/göze çarpan renkli elbise giyinmiş, **3.** aşırı parlak, göz alıcı, **4.** havaî, hoppa, **5. ~ly** : cafcaflı/süslü/göz alıcı bir şekilde, **6. ~ness** : gösterişli şekilde süslülük, parlaklık, göz alıcılık, havaîlik, hoppalık. ***e.a.****- 1. loud, tawdry, gaudy, overdecorated, 3. glaring.* ***k.a.****- 1. somber.*

garland, *is.&gl.f.* **1.** çelenk, **2.** çelenk biçiminde süs, **3.** derleme, antoloji, seçme edebî eserler, **4.** *den.* (a) halat kangalı, gemi gövdesinin iskelede sıyrılmaması için yana asılan tampon, (b) bahriyeli torbası/filesi, **5.** çelenkle süslemek, çelenk yapmak/koymak. ***e.a.****- 1. wreath, festoon, chaplet, 3. anthology, collection, 4. (a) grommet.*

garlic, *is.&sf.* **1.** *bot.* sarımsak *(Allium sativum),* **2.** sarımsaklı, sarımsak+. **~ bread** : sarımsaklı ekmek. **~ salt** : sarımsaklı tozu, **3. garlicky** : sarımsaklı.

garment, *is.&gl.f.* **1.** giysi, elbise, **2.** giydirmek.

Garment Center = Garment District : Elbise Pazarı, New York'ta kadın elbisesi yapım/dağıtım merkezi.

garmentless, *sf.* elbisesiz.

garner, *is.&gl.f.* **1.** ambarlamak, ambarda saklamak. *Wheat is cut and ~ed at harvest time.* **2.** kazanmak, edinmek, **3.** toplamak, biriktirmek, istif etmek. *Squirrels ~ nuts in the fall.* **4.** ambar, depo, zahire/tahıl ambarı, **5.** depolanan şey, yığın, küme. ***e.a.****- 1. deposit, 2. get, acquire, 3. gather, collect, 4. granary, storehouse, grain bin, 5. accumulation.*

garnet, *is.* **1.** lâl taşı, nar taşı : Ca, Mg, Fe, Mn ve Al silikatlarından oluşan değişik renkli, fakat çoğunlukla nar kırmızısı renginde cam gibi saydam ve sert cevher. Ziynet taşı veya zımpara olarak kullanılır. **2.** lâl (rengi), nar kırmızısı, **3.** *den.* ikili (çift makaralı) palanga, **4.** **~like**: lâl taşı gibi, nar taşına benzer.

garnierite, *is.* nikel taşı : Ni-Mg silikat cevheri. Nikel elde edilen en önemli cevher.

garnish, *is.&gl.f.* **1.** süslemek, donatmak, tezyin etmek, **2.** (servis tabağındaki yemeğin etrafını) süslemek, **3.** *huk.* haczetmek, haciz koymak, haciz ihbarnamesi göndermek, **4.** süs(leme), tezyin (etme), **5.** *argo* anafor : yeni bir işçiden/mahpustan ustabaşının/kıdemli mahpusların zorla aldıkları para, **6.** **~ing** : süs, garnitür. ***e.a.-1.*** *adorn, decorate, embellish, ornament, beautify, 3. garnishee, 4. ornament, decoration.*

garnishee, *is.&gl.f.* **1.** haczetmek, haciz koymak, **2.** haciz ihbarnamesini tebliğ etmek, **3.** malına haciz konan kimse.

garnishment, *is.* süs(leme), tezyinat, dekor, **2.** *huk.* (a) haciz, (b) haciz kararı/emri.

garniture, *is.* süs, garnitür, ziynet, tezyinat, dekor.

garotte(r), *is.&f.* **-rotted, -rotting** *bk.:* **garrote(r)**.

garpike, *is.* *bk.:* **gar** (1).

garret, *is.* tavan arası. ***e.a.-*** *attic* .

garrison, *is.&gl.f.* **1.** garnizon, müstahkem bir yere yerleşmiş askerler, askerî birliklerin yerleştiği yer, askerî karargâh, **2.** garnizon kurmak, **3.** askerî birlikleri garnizonlara yerleştirmek, **4.** (bir şehre/kaleye/mevzie vb.) asker yerleştirmek, **5. ~ cap** *: bk.:* **overseas cap**, **6. ~ house** : (a) Kızılderililerin hücumuna karşı tahkim edilmiş ev, (b) ikinci katı birinci kat üstünde çıkıntı yapan ev, **7. ~ state** : askerî güce dayanan/askerliğe önem veren devlet, özellikle totaliter eğilimli devlet.

Garrison finish, *is.* son anda yarışı kazanma : bilhassa at yarışlarında önce arkada kalıp son anda birden hızlanarak birinciliği alma.

garron, *is.* *İsk.&Ir.* küçük ve sağlam yapılı koşum atı.

garrote, *is.&gl.f.* **-roted, -roting 1.** bukağılı idam : İspanya'da eskiden uygulanan vidalı demir halkayı sıkıştırıp boğarak idam usulü, **2.** bukağı : bu idamda kullanılan vidalı halka, **3.** boğma aleti : uçlarında tutamakları bulunan ip, tel, zincir vb., **4.** (bukağı ile boğazını sıkarak) idam etmek, **5.** boğmak, (soygun esnasında) boğazını sıkmak. **garotte, garrotte** *ş.d.y.*

garroter, *is.* boğarak idam eden, cellât.

garrulity, *is.* gevezelik, zevzeklik, boşboğazlık, çenebazlık. ***e.a.-*** *loquacity, talkativeness.*

garrulous, *sf.* **1.** geveze, zevzek, boşboğaz, çenebaz, **2.** ayrıntılı, dağınık, lüzumsuz teferruata boğulmuş, lâf kalabalığına getirilmiş. *a ~ speech.* **3.** **~ly** : (a) gevezelikle, boşboğazlıkla, çenebazlıkla, (b) uzun ve ayrıntılı olarak, **4.** **~ness** : gevezelik, zevzeklik, boşboğazlık, çenebazlık. ***e.a.-*** *1. prating, babbling, talkative, 2. verbose, wordy, diffuse.* ***k.a.-1.*** *taciturn.*

garter, *is.* **1.** çorap bağı, diz bağı, jartiyer, **2.** kol bağı : gömlek kolunu yukarıda tutan bağ, **3.** *b.h. Brit.* (a) (İngiltere'de) diz bağı nişanı, (b) dizbağı nişanı alanlar cemiyeti, (c) bu cemiyetin üyesi, **4.** (çorap bağı/diz bağı ile) bağlamak, **5. ~ belt** : (kadınların elbise altına giydikleri) çorap bağlı/jartiyerli kemer/korse, **6. ~ snake** *zool.* bağ yılanı *(Thamnophis)* : K ve Orta Amerika'ya mahsus zehirsiz yılan. ***e.a.-*** *1. suspender, sock suspender.*

garth, *is.* **1.** (manastırlarda) açık avlu, **2.** *esk.* küçük bahçe/avlu. ***e.a.-*** *2. yard.*

gas, *is., ç.* **gases**, *f.* **gassed, gassing 1.** *fiz.* gaz. *Oxygen and nitrogen are ~es.* **2.** havadan başka gaz hâlindeki herhangi bir cisim, **3.** anestezide kullanılan gaz karışımı, **4.** mide gazı. *He suffers from ~.* **5.** hava gazı, (yakıt olarak kullanılan) doğal gaz. *~ was once used for lighting, but is now used chiefly for cooking and heating. To cook by/with ~. To turn on/off the ~.* **6.** *ABD-k.d.* (a) otomobil benzini, (b) taşıtın gaz pedalı, hızlandırıcı, akseleratör. **step on the ~** : (a) gaza basmak, taşıtı hızlandırmak/hızlı sürmek, (b) acele etmek. **We'd better step on the ~ and get these dishes done** : Biraz acele edip şu tabakları yıkasak iyi olur. **7.** (maden) patlayıcı gaz, metan, hava karışımı, **8.** zehirli gaz. *The police used tear ~ to dispel the mob.* **9.** *argo* palavra, boş lâf, anlamsız söz. **to have a ~** : çene çalmak. **10.** *argo* eğlendirici/hoşa giden/cazip/başarılı şey/kimse. *Her parties are a real ~.* **11.** (taşıta) benzin doldurmak, **12.** gazla zehirlemek/boğmak, (bayıltmak vb. için) gaz kullanmak. *Police were forced to ~ the violent criminals who refused to leave the building.* **13.** gazla tedavi etmek, **14.** gaz çıkarmak/neşretmek/yaymak, **15.** *argo* çene çalmak, boş lâf etmek, gevezelik yapmak, palavra atmak, saçmalamak, **16.** ~ **up** : (taşıtın deposunu) benzin(le) doldurmak. *We ~sed up before we left the city.* **17.** *argo* kuvvetli bir tepki (heyecan, sevinç vb.) uyandırmak. *His remarks ~sed them.* **18.** **~less** : gazsız, benzinsiz, **19.** ~ **attack** *As.* zehirli gaz hücumu, **20.** ~ **black** : hava gazı isi (boya olarak kullanılır), **21.** ~ **bladder** *bk.:* **air bladder** (2), **22.** ~ **bomb** = ~ **shell** *As.* zehirli gaz bombası/mermisi, **23.** ~ **burner** = ~ **jet** : bek, hava gazı memesi/ibiği, **24.** ~ **chamber** : gaz hücresi : idam mahkûmlarına zehirli gaz vererek öldürmekte kullanılan odacık, **25.** ~ **engine** : gaz motoru. ***e.a.-*** *6. (a) gasoline, (b) accelerator.*

gasbag, *is.* **1.** gaz torbası/balonu, gaz toplamaya/depolamaya mahsus elâstikî torba, **2.** *argo* lâf ebesi, palavracı, geveze.

Gascon, *is.&sf.* **1.** Gaskonyalı, **2.** *k.h.* martavalcı, palavracı, övüngen, kendini öven/metheden. ***e.a.-*** *2. boaster, boastful, braggart.*

gasconade, *is.&gs.f.* **-aded, -ading 1.** övünme(k), kendini övme(k)/methetme(k), **2.** övüngenlik, palavracılık, martavalcılık. **3.** **gasconader** : övünen, kendini metheden. ***e.a.-*** *1. bluster, boast, brag, 2. bravado, boasting.*

gaselier = **gasalier** = **gasolier**, *is.* hava gazı avizesi.

gaseous, *sf.* **1.** gazlı, gaz gibi, gaza benzer, **2.** gaz şeklinde, gaz hâlinde (sıvı veya katı değil). *Steam is water in a ~ condition.* **3.** özsüz, hafif, boş, sathî, **4.** **~ness** : gazlık, gaz hâlinde oluş. ***e.a.-*** *3. light, unsubstantial, superficial.*

gas fitter, *is.* hava gazcı, hava gazı tesisatçısı.

gas fitting, *is.* hava gazı tesisatçılığı.

gas fittings, *is.* hava gazı takıtları : hava gazının ısıtma/aydınlatmada kullanılmasını sağlayan cihaz/tertibat.

gas fixture, *is.* hava gazı feneri/sobası.

gas gangrene, *is. patol.* gazlı kangren : kirli yaralarda anaerobik bakterilerin sebep olduğu gaz çıkaran kangren.

gas guzzler = **gas-guzzler**, *is. k.d.* çok benzin yakan (otomobil). **gas-guzzling** : çok benzin yakma.

gash, *is.&gl.f.* **1.** uzun ve derin yara, bıçak yarası, **2.** yaralamak, (uzun ve derin) yara açmak, bıçaklamak, yarmak. ***e.a.-*** *1&2 slash.*

gasholder, *is.* gaz deposu/tankı, gazı depolamaya mahsus silindirik kap.

gashouse = **gasworks**, *is.* gazhane, hava gazı fabrikası.

gasiform, *sf.* gaz şeklinde/hâlinde, gazlı. ***e.a.-*** *gaseous.*

gasify, *f.* **-fied, -fying 1.** gazlaş(tır)mak, gaz haline gelmek/dönüş(tür)mek/koymak, gaz yapmak, **2.** **gasifiable** : gaz hâline gelebilir, **3.** **gasification** : gaz hâline gelme, **4.** **gasifier** : gaz hâline getiren, gazlaştıran.

gas jet, *is.* **1.** bek, gaz memesi, **2.** gaz alevi.

gasket, *is.* **1.** conta, salmastra, **2.** *den.* sarılı yelkeni serene bağlayan ince halat, kalçete, yelkeni kısmen kapatmak için kullanılan köstek, **3.** (kalafat etmeye mahsus) kıtık.

gaskin, *is.* **1.** hayvan budu : dört ayaklı hayvanların arka bacaklarının kalça ile diz arasındaki kısmı, **2.** **gasking** *d.d. bk.:* **gasket**, **3.** **gaskins** *esk.* dizlik, dar pantalon, donlu çorap. ***e.a.-*** *3. hose, breeches.*

gasless, *sf.* gazsız, benzinsiz.

gaslight, *is.* **1.** hava gazı ışığı/aydınlığı, **2.** hava gazı lâmbası/feneri, **3.** **~er** : hava gazı çakmağı.

gaslit, *sf.* **1.** gazla aydınlatılan, **2.** hava gazının geniş ölçüde aydınlatmada kullanıldığı dönem. *The ~ era.*

gas log, *is.* gaz kütüğü : hava gazlı şöminede kütük şeklindeki gaz yakıcı.

gas main, *is.* ana gaz borusu.

gasman, *is., ç.* **-men 1.** hava gazı memuru : hava gazı saatlerini okuyan memur, **2.** *bk.:* **gas fitter.**

gas mantle, *is.* gaz fitili.

gas mask, *is.* gaz maskesi.

gas meter, *is.* gazölçer, hava gazı saati.

gasogene = **gazogene**, *is.* gazojen.

gasohol, *is.* alkollü benzin : otomobil yakıtı olarak kullanılan %90 kuşunsuz benzin ve %10 susuz etil alkol karışımı.

gasolier, *is. bk.:* **gaselier.**

gasoline = **gasolene**, *is.* benzin. **gasolinic** : benzin+.

gasometer, *is.* gazölçer, gazometre, laboratuarda gaz depo etmeye/ölçmeye yarayan cihaz.

gasp, *is.&f.* **1.** kısa/kesik kesik nefes/soluma, **2.** kesik kesik/nefes nefese söyleme(k)/konuşma(k), **3.** nefesi/soluğu kesilmek, nefes nefese/soluk soluğa kalmak. **4.** güçlükle/birdenbire (ses çıkararak) nefes almak, nefesini toplamak, **5.** ~ **for/after** : özlemek, arzu etmek, hasretini çekmek, **6.** ~ **for breath** : nefesi kesilmek, nefes nefese olmak. *I came out of the water and ~ed for breath.* **7.** ~ **out** = ~ **forth** = ~ **away** : soluk soluğa (heyecanla, telâşla vb.) söylemek/konuşmak, kesik kesik söylemek/konuşmak. *He ~ed out the message.* **8.** ~ **with/in ... at** : (korku, hayret, aşırı heyecan vb. ile *hiii* diye ses çıkararak) derin ve anî nefes almak. *I ~ed with/in surprise at the unexpected news.* **9. at the last** ~ : (a) son nefesinde, ölmek üzere, (b) son anda, son dakika(sın)da, **10. fight to the last** ~ : son nefesine kadar dövüşmek/mücadele etmek, **11. give a** ~ : (korku/hayret vb. den) nefesi kesilmek, **12. to be at one's last** ~ : (a) can çekişmek, son nefesini vermek, ölmek üzere olmak, (b) (yorgunluktan vb.) yapmaya takati kalmamak, iflâhı kesilmek, takati kalmamak, **13. to the last** ~ : son nefesine/ölünceye kadar. ***e.a.-*** *2. pant, 5. crave, desire.*

gasper, *is. Brit.- argo* sigara. ***e.a.-*** *cigarette.*

gasping, *sf.* **1.** şaşırtıcı, hayret verici, nefesi kesen, **2.** nefesi kesilen, güçlükle/kesik kesik soluyan, **3.** **~ly** : nefes nefese, soluk soluğa, nefesi kesilerek, kesik, kesik (söz), **4.** ~ **disease** : bronşit.

gas pipe, *is.* gaz borusu.

gas-plant, *is. bk.:* **dittany** (3).

gasproof, *sf.* gaz geçirmez.

gas range, *is.* hava gazı fırını.

gas ring, *is.* tekli hava gazı ocağı.

gasser, *is.* **1.** gaz kaynağı, gaz veren şey, **2.** doğal gaz kuyusu, **3.** *argo* palavracı, martavalcı, övüngen kimse, **4.** *argo* esaslı, çok başarılı/hoş/fevkalâde şey.*The new show is a real ~.*

gassing, *is.* **1.** benzin doldurma, **2.** gazla zehirle(n)me, gaza maruz kalma/bırakma, **3.** gazlama, gaz püskürtme, buharla dezenfekte etme.

gas station, *is.* benzinci, benzin istasyonu. ***e.a.-*** *filling station, service station.*

gas-stove, *is.* hava gazı ocağı.

gassy, *sf.* **1.** gazlı, gaz dolu, **2.** gaz gibi, gaza benzer, **3.** midede gaz hasıl eden, şişkinlik veren, **4.** *k.d.* geveze, palavracı, martavalcı, övüngen. *a ~ speaker.* **5. gassiness** : gazlılık, gaz dolu olma, gaza benzerlik. ***e.a.-*** *3. flatulent.*

gas tank, *is.* **1.** benzin deposu/tankı, **2.** hava gazı deposu, **3.** (taşıtın) benzin deposu.

gasteropod, *is.& sf. bk.:* **gastropod.**

gas thermometer, *is.* gazlı termometre : gaz basınç veya hacminin değişmesi ile sıcaklık ölçen alet.

gastight, *sf.* **1.** gaz geçirmez, **2.** gaz kaçırmaz, **3.** **~ness** : gaz geçirmezlik/kaçırmazlık.

gastral, *sf.* mide+, sindirim borusu+.

gastralgia, *is. patol.* mide nevraljisi, **2.** karın ağrısı, **3. gastralgic** : mide/karın ağrısı ile ilgili.

gastrectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* mide ameliyatı, midenin kısmen/tamamen ameliyatla çıkarılması.

gastric, *sf.* **1.** karın+, mide, mideye ait, midevî, **2.** ~ **fever** : mide humması, **3.** ~ **juice** : mide/sindirim suyu, **4.** ~ **ulcer** : mide ülseri.

gastrin, *is. biy.- kim.* gastrin, mide suyu salgılanmasını sağlayan hormon.

gastritis, *is. patol.* mide yangısı, gastrit. **gastritic** : gastrit+.

gastro- = gastr-, *ön ek* "mide, karın" *ör.: gastrology.*

gastrocolic, *sf.* mide kalın bağırsak, mideyi kalın bağırsağa birleştiren. ~ *ligament.*

gastroderm, *is. bk.:* **endoderm.**

gastroenteritis, *is. patol.* mide bağırsak yangısı. **gastroenteritic** : mide bağırsak yangısı ile ilgili.

gastroentero-, *ön ek* "mide bağırsak". *ör.: gastroenterology.*

gastroenterology, *is.* sindirim bilimi : sindirim yollarının (mide, bağırsak) yapısını, hastalıklarını inceleyen bilim. **gastroenterological** : sindirim yolları+. **gastroenterologist** : sindirim yolları (mide, bağırsak) hastalıkları uzmanı.

gastroenterostomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* mide bağırsak ameliyatı : mide ile onikiparmak bağırsağı arasında yeni bir geçiş yolu yapma ameliyatı.

gastrointestinal, *sf. anat.* mide bağırsak, mide ve bağırsakla ilgili.

gastrolith, *is.* mide taşı.

gastrologer, *is. bk.:* **gourmet.**

gastrology, *is.* mide bilimi, gastroloji : midenin yapısını, çalışmasını ve hastalıklarını inceleyen tıp dalı. **gastrologist** : mide uzmanı, gastrolog.

gastronome = gastronomist, *is.* iyi yemek meraklısı, boğazına/midesine düşkün kimse, şikemperver. ***e.a.***- *gourmet, epicure.*

gastronomic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* iyi yiyip içmekle ilgili, **2. ~ally** : iyi yiyip içerek, şikemperverane.

gastronomy, *is.* **1.** iyi yemek yeme/yemekten anlama sanatı, şikemperverlik, **2.** iyi yemek pişirme/süsleme uzmanlığı.

gastropod = gasteropod, *is. &sf. zool.* **1.** karından bacaklı hayvan, **2. gastropodous** *d.d.* karından bacaklı(lar sınıfına mensup).

gastroscope, *is. tıp* gastroskop : midenin içini gösteren alet. **gastroscopic** : gastroskopla, midenin içini gösteren aletle yapılan.

gastroscopy, *is., ç.* **-pies** *tıp* gastroskopla (midenin içini gösteren aletle) muayene.

gastrotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* mide ameliyatı.

gastrotrich, *is. zool.* kirpikli kurt *(Gastrotricha)* : tatlı ve tuzlu sularda yaşayan ve kirpiksi çıkıntılarla yüzen kurtlar.

gastrovascular, *sf. zool.* sindirim dolaşım+ : hem sindirim hem dolaşım görevi yapan (organ).

gastrula, *is., ç.* **-las, -lae** *embril.* ön dölet, gastrula : çok gözeli hayvan döletlerinin ilk oluşumları sırasındaki iki sıra gözeden oluşan içi boş varlık. **gastrular** : ön dölet+, ön döletsel.

gastrulation, *is. embril.* ön döletleşme, ön dölet/gastrula oluşumu.

gas tube, *is.* gazlı tüp, gazlı elektronik tüpü.

gaswork, *is., ç.* **--works** gazhane, hava gazı fabrikası. **gashouse** *d.d.*

gat, *is.&f.* **1.** *esk.* **get** fiilinin geçmiş zamanı, **2.** *argo* tabanca, **3.** geçit, kanal : sahilden içerilere giden kanal, su yolu. ***e.a.***- *2. pistol, revolver.*

gate, *is.&f.* **gated, gating 1.** kapı : bahçe, ağıl gibi üstü açık yerlerin kapısı, **2.** giriş, methal, **3.** (park, abide, sokak vb. nin) giriş kapısı veya girişteki süslü mimarî yapı, **4.** geçit, dağ geçidi, (dağlar arasındaki) boğaz, **5.** yol, ulaşım yolu. **the ~ to success** : başarı yolu, **6.** (yol/demir yolu geçitlerini kapamaya yarayan) bariyer, tahta perde, hareketli yol kesici. *Level crossings are often equipped with ~s to keep the cars off the track when the train is passing.* **7.** (su kanalı, baraj vb.) sürgülü kapak, **8.** (buhar borularında) valf, vana, **9.** (spor vb.) para ile giren seyirci sayısı. **~ money** : (maç) giriş ücreti, duhuliye, **10.** (maç vb.) hasılat, seyircilerden alınan toplam ücret. *The two team divided a ~ of $4560.* **11.** *döküm* (a) **ingate** *d.d.* (kalıba erimiş madenin döküldüğü) delik, (b) (döküm soğuduktan sonra bu delikte kalan) maden artığı, **12.** *elekt.* geçit : (a) uygulanan gerilim değerine göre elektrik devresini açıp kapayan elektronik düzen, (b) kısa bir süre elektronik devreyi ç alıştıran işaret. *logic ~.* **13.** içinde testere(ler) bulunan çerçeve, **14.** *hv.* koridor, uçuş yolu, **15.** *esk.* geçit, yol, **16.** *k.d.* (alışılan) tarz/yöntem/davranış, **17.** (İngiliz üniversitelerinde) izinsiz bırakmak, öğrencinin okul kapısından çıkmasını yasaklamak, **18. between you, me, and the gatepost** : söz aramızda, çok gizli, mahrem, **19. get the ~** *argo* reddedilmek, kovulmak, **20. give (s.o.) the ~** *argo* (a) kovmak, kapı dışarı etmek, yol vermek, (nişanlı/sevgili/arkadaş) ilgiyi kesmek, (b) işinden atmak/kovmak, görevine son vermek. ***e.a.***- *15. path, way.*

gate-crasher, *is.* beleşçi, parasız/davetiyesiz giren seyirci.

gatefold, *is. basım* katlanmış sayfa : kitap, dergi vb. de sayfa büyüklüğünden büyük kâğıda basılarak katlanan resim, tablo, harita vb.

gatehouse, *is., ç.* **-houses 1.** (kale, park vb. girişinde) kapıcı/bekçi odası, **2.** baraj kapakları üstündeki oda/yapı (su akışını kontrol tertibatının bulunduğu oda).

gatekeeper, *is.* kapıcı, kapı bekçisi.

gate leg, *is.* kanatlı masa ayağı : açılır kapanır kanadı olan masanın kanadı açıldığı vakit altına konulan menteşeli ayak.

gate-leg(ged) table, *is.* kanatlı masa : kanadı açılınca menteşeli ayak üstüne dayanan masa.

gateless, *sf.* kapısız, kapaksız.

gatelike, *sf.* kapı gibi, kapı şeklinde.

gateman, *is., ç.* **-men** *bk.:* **gatekeeper.**

gate money, *is.* (maç, yarış vb.) hasılat, toplam bilet ücreti.

gateway, *is.* **1.** (kapı ile) kapanabilen geçit, **2.** geçit kapısı, bir geçidi/girişi kapamaya yarayan düzen, **3.** geçit/giriş (noktası), methal. *New York soon became the ~ to America. The ~ to the Orient.* **4.** yol, araç. *Hard work is the ~ to success.*

gather, *is.&f.* **1.** topla(n)mak, bir araya gelmek/getirmek. ~ **round** : etrafına toplanmak. ~ *round, and I will tell you a story. A crowd ~ed to see what happened.* **2.** anlamak, sonuç/netice çıkarmak, sez(in)mek, hükmetmek, kavramak. **As will be ~ed from the enclosed letter** : İlişik mektuptan anlaşılacağı üzere. *I ~ed from his words that he was really much upset. I ~ she's ill, and that's why she hasn't come.* **3.** (ürün/mahsul) dermek, toplamak, hasat etmek. *The farmers are ~ing the corn/their crops.* **4.** devşirmek, top(ar)lamak. ~ *your toys from the floor. to ~ sticks for a fire.* **A rolling stone ~s no moss** *a.s.* Yuvarlanan taş yosun tutmaz (Çok yer değiştiren para biriktiremez). **5.** (ilgi) toplamak/çekmek, **6.** biriktirmek, kolleksiyon yapmak, **7.** sarmak, etrafına dolamak. *He ~ed his scarf around his neck. She ~ed crying child in her arms.* **8.** seçmek, seçip almak, **9.** ~ **up** : (enerjisini/gücünü) toplamak. ~ **oneself up** : toparlanmak, kendini toplamak. ~ **oneself together (for a spring)** : (sıçramak için) gerilmek. ~ **strength** : (hasta) kuvvetlenmek, kuvvet bulmak, **10.** (alın) buruş(tur)mak, kırış(tır)mak. *He ~ed his brow in a frown.* **11.** (kumaş) büzmek, kırma/pli yapmak. **a ~ed skirt** : (belden) büzgülü etek. *The skirt is ~ed at the waist.* **12.** (kitap ciltlemek üzere) fasikülleri sıraya koymak/dizmek, **13.** (aracın hızını) artırmak, (araç) hızlanmak/hız kazanmak. ~ **speed** : gittikçe hızlanmak. *As we came onto the open road we ~ed speed. The train ~ed speed as it left the station.* **14.** *den.* hızlanmak, yol almak, **15.** toplanmak, birikmek, dolmak. *Tears ~ed in her eyes.* **16.** artmak, çoğalmak, **17.** *tıp* (cerahat) topla(n)mak. **have a ~ed finger** : parmağı iltihaplanmak. *A boil is a painful swelling that ~s under the skin.* **18.** toplanma, büzülme, **19.** toplantı, **20.** toplanan ürün/mahsul, **21.** *gen.* ~s : buruşuk, kırışık, kırma (kumaşta/elbisede), **22.** **a ~ing storm** : fırtına havası. **A storm is ~ing** : Fırtına kopacak (bulutlar toplanıyor). **in the ~ing darkness** : Gittikçe basan karanlıkta, **23.** **be ~ed to one's fathers** : ölmek, atalarının arasına karışmak. ***e.a.-*** *1. accumulate, amass, hoard, assemble, collect, muster, marshal, rally, 2. assume, understand, infer, 3. pluck, reap, 4. pick up, 5. attract, 6. collect, 7. wrap, 16. increase, 23. die.* **k.a.-** *1. separate.*

gatherable, *sf.* **1.** toplanabilir, bir araya getirilebilir, **2.** anlaşılabilir, sonuç çıkarılabilir, istihraç edilebilir. ***e.a.-*** *2. inferable.*

gathered, *sf.* buruşuk, kırışık (alın), çatık (kaş).

gatherer, *is.* **1.** toplayan, biriktiren, bir araya getiren, derleyen. *a ~ of anecdotes.* **2.** para toplayan, tahsildar, **3.** kırma/büzgü yapan.

gathering, *is.* **1.** toplama, devşirme, derleme, bir araya getirme, yığma, **2.** toplanan/devşirilen şey, **3.** toplantı, içtima, **4.** topluluk, kalabalık, cemaat, **5.** kolleksiyon, külliyat, **6.** (kumaşta) büzgü, kırma, pli, buruşukluk, kırışıklık, **7.** iltihap, cerahat(li şiş), apse, **8.** (kitap) sıraya konulmuş sayfa/fasikül demeti. ***e.a.-*** *3. assemblage, assembly, meeting, 4. congregation, company, throng, crowd, 5. collection, compilation, 7. boil, abcess, carbuncle.*

Gatling gun, *is.* Gatling (makineli) tüfeği : bir eksen etrafında dönerek otomatik doldurulup ateşlenen bir sürü namlusu olan ilkel makineli tüfek.

gat-toothed, *sf. bk.:* **gap-toothed.**

gauche, *sf.* **1.** (toplumsal ilişkilerde) beceriksiz, patavatsız, savruk, acemi, çamdeviren, pot kıran. **2.** ~**ness** : beceriksizlik, patavatsızlık, savrukluk, acemilik, pot kırma. ***e.a.-1.*** *awkward, boorish, tactless.*

gaucherie, *is.* **1.** (toplumsal ilişkilerde) beceriksizlik, patavatsızlık, savrukluk, acemilik, **2.** pot kırma, çam devirme, acemi/beceriksiz davranış. ***e.a.-*** *1. awkwardness, tactlessness.*

gaucho, *is., ç.* **-chos** *İsp.* (Güney Amerika otlaklarında) sığır çobanı.

gaud, *is.* **1.** (değersiz) süs/ziynet, cıncık boncuk, **2.** ~**s** : gösteri, şaşaalı tören. ***e.a.-1.*** *trinket.*

gaudery, *is., ç.* **-ries** **1.** gösteriş, yaldız, göz boyama, **2.** süslü/gösterişli eşya, ziynet, süs. ***e.a.-*** *2. finery.*

gaudy^1, *sf.* **gaudier, gaudiest** **1.** aşırı süslü, cicili bicili. ~ *jewellery.* **2.** zevksiz ve gösterişli, göze çarpan, yaldızlı, **3.** cafcaflı, şatafatlı, **4.** **gaudily** : gösterişli/süslü bir şekilde, **5.** **gaudiness** : aşırı süslülük, gösteriş. ***e.a.-*** *1. showy, 2. flashy, loud, conspicuous, obvious, 3. garish.* **k.a.-** *2. modest, sober.*

gaudy^2, *is.*, *ç.* **gaudies** *Brit.* İngiltere üniversitelerinde yıllık ziyafet veya kutlama töreni.

gauffer, *is.&gl.f.* *bk.:* **goffer .**

gauge, *is.&gl.f.* **gauged, gauging 1.** tahmin/takdir etmek, tahminde bulunmak, hakkında hüküm vermek. *To ~ the distance with one's eye.* **To ~ the right moment** : Uygun zamanı takdir etmek. *It is difficult to ~ the character of a stranger.* **2.** ölçmek, ölçüye vurmak, mesaha etmek. *He has a special instrument to ~ the width of a metal strip.* **3.** ayarlamak, ayarını düzeltmek, **4.** tartmak, **5.** (taşı/tuğlayı belirli boyutlarda) yontmak, kesmek, **6.** mikyas, ölçü birimi/standardı, **7.** ölçü aleti, gösterge, mastar, şablon, gabari, ölçek, müş'ir, mihenk, mihengir. **fuel ~** : benzin/yakıt göstergesi. *oil ~. temperature/wind/rain ~. wire ~.* **8.** miyar, ölçüt, kriter, tahmin ve takdire temel teşkil eden ilke veya standart ölçü, **9.** ölçü, boyut, hacim, miktar, uzunluk, kapasite vb. ölçüsü. **It is a ~ of his experience** : Bu onun tecrübesinin bir ölçüsüdür. **10.** (tüfek) çap, kalibre, çapı tüfeğin çapına eşit ve ağırlığı 1 libre olan kurşun küre sayısı. *a 12 ~ shotgun.* **11.** *d.y.* ray açıklığı. **standard ~** : normal açıklık (1.435 m). **broad ~** : geniş hat. **narrow ~** : dar hat, **12.** dingil açıklığı/mesafesi : arabanın aynı dingilindeki iki tekerleğin birbirine uzaklığı, **13.** tel çapı, saç kalınlığı, **14.** (örgü işlerinde) 1.5 inç (3.81 cm) deki ilmek sayısı. *15 denier, 60- ~ stockings.* **15.** *den.* geminin diğer gemiye veya rüzgâra göre bulunduğu yer. **have the lee ~ of** : (gemi) rüzgâr altında bulunmak. **have the weather ~ of** : (gemi) rüzgâr üstünde bulunmak, **16.** harcın katılaşmasını çabuklaştırmak için katılan alçı miktarı, **17. take the ~ of (sth/s.o.)** : (bir kimseyi/şeyi) değerlendirmek, değerini/yeteneklerini vb.) takdir etmek, mihenge/ölçüye vurmak, tartmak, hesaplamak. *NOT :* özellikle teknik anlamda **gage** şeklinde de yazılır. **18. ~able** : ölçülebilir, ayarlanabilir, tahmin/takdir edilebilir, **19. ~ably** : ölçülebilecek/ayarlanabilecek şekilde, tahmin/takdir edilebilecek tarzda. ***e.a.*- *1. appraise, estimate, judge,* 2. *measure.***

gauger, *is.* **1.** ölçmen, ölçen, ölçü/ayar memuru, ayarcı, **2.** makineden çıkan parçaların boyutlarını kontrol eden işçi, **3.** vergi tahsildarı, **4.** fıçı vb. içindeki vergiye tâbi sıvıları ölçen maliye memuru.

Gaul, *is.* **1.** Galya : Fransa, Belçika, G Hollanda ve K İtalya'yı kapsayan bölgenin eski adı. **Cisalpine ~** : Alplerin güneyindeki Galya, **Transalpine ~** : Alplerin kuzeyindeki Galya. **2. Gallia** *d.d.* yukarıdakine ilâveten İsviçre ile Ren batısındaki Almanya'yı da içine alan eski Roma İmparatorluğu eyaleti, **3.** Galyalı, **4.** Fransız, **5. ~ish** : (a) Galce, eski Gal dili, (b) Galya+, Galli+, Galce+, **6. ~lism** : Gaullecülük : Fransa'da *de Gaulle* 'ün başlattığı siyasî hareket, Gaullecülerin ilkesi/politikası, **7. ~list** : (a) de Gaullecü, de Gaulle politikası taraftarı, (b) II. Dünya Savaşında Nazi işgaline karşı direnen Fransız.

Gauleiter, *is.* Nazi kontrolundaki bölgenin siyasî şefi.

gault = galt, *is.* katı killi arazi.

gaultheria, *is.* *bot.* keklik üzümü *(Gaultheria)* : yaz kış yeşil kalan güzel kokulu funda.

gaunt, *sf.* **1.** sıska, cılız, lagar, gıdasızlık veya açlıktan yanakları çökmüş, gözlerinin feri sönmüş, kuru ve zayıf. *Hunger and suffering make people ~.* **2.** kasvetli, sıkıcı, mağmum, tenha, ıssız. *a ~ region. The old house stood ~ and empty, a complete ruin.* **3. ~ly** : zayıf/sıska/cılız bir hâlde, **4. ~ness** : zayıflık, sıskalık, cılızlık. ***e.a.*- *1. lean, scrawny, angular, rawboned, thin, haggard,* 2. *bleak, desolate, grim, barren, gloomy.***

gauntlet = gantlet, *is.* **1.** zırh eldiveni, **2.** uzun eldiven, **3. take/pick up the ~** : (a) düelloyu/mücadeleyi (veya meydan okuma şeklindeki daveti) kabul etmek, (b) bir kimseyi/fikri savunmak. **throw down the ~** : meydan okumak, **4.** sopa/sıra dayağı çekme : eski bir askerî ceza. Suçlu iki sıra dizili askerler arasından geçerken herkes değnek vb. ile vurur. **run the ~** : (a) sıra dayağı yemek, (b) bütün tehlikelerine rağmen bir işe girişmek. *During the war, convoys ran the ~ of enemy submarines.* (c) düşmanca eleştirmelere/hücumlara maruz kalmak, (bir kimsenin) hışmına uğramak. *He ran the ~ of newspaper attacks.* **5.** sıra dayağı çekmek üzere iki sıra hâlinde dizilmiş asker, **6.** işkence, eziyet, cefa, büyük sıkıntı, **7.** *bk.:* **gantlet** (1&3). **8. ~ed** : uzun eldivenli. ***e.a.*- *6. ordeal.***

gauntry, *is.*, *ç.* **-tries** *bk.:* **gantry.**

gaur, *is.*, *ç.* **gaurs, gaur** *zool.* yaban öküzü *(Bibos frontalis gaurus)* : Hindistan ve GD Asya'da bulunan iri bir cins yaban öküzü.

gauss, *is., ç.* **gauss** *elekt.* gaus : CGS birim sisteminde manyetik endüksiyon birimi. Manyetik alana dik 1 cm/s hızla hareket eden 1 abkulonluk elektrik yükü üzerine 1 dinlik kuvvet uygulayan manyetik endüksiyon. 1 Gauss = 1 Maxwel/cm^2 = 10^{-4} Weber/m^2.

Gaussian, *sf.* Gaus+. ~ **curve** *ist. bk.:* **normal curve.** ~ **distribution** *ist.* Gaus dağılımı. ~ **process** : Gaus süreci.

gaussmeter, *is.* gaus olarak taksimatlı manyetometre.

gauze, *is.* **1.** tül, bürümcük, **2.** gazlı bez, **3.** kafes tel, elek teli. **wire ~** : eleklik tel, **4.** pus, duman, **5. ~like** *bk.:* **gauzy.** *e.a.- 4. haze, mist.*

gauzy, *sf.* **gauzier, gauziest 1.** tül gibi : ince, hafif ve saydam, **2. gauzily** : tül gibi, **3. gauziness** : tüle benzerlik

gavage, *is. Fr.* **1.** (semirtmek için kümes hayvanlarını) zorla besleme, **2.** *tıp* mideye lâstik sonda sokarak besleme.

gave, *f. bk.:* **give** *(geç.z.).*

gavel, *is.&gl.f.* **-eled, -elin** (*Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** tokmak, yargıçların veya bir toplantıya başkanlık edenlerin sükûneti sağlamak için kürsüye vurdukları tokmak, **2.** (Orta Çağlarda) haraç, derebeyine verilen vergi, **3.** haraca kesmek, zorla almak.

gavelkind, *is.* **1.** miras kalan araziyi erkek evlâtlara eşit bölüştüren eski İngiliz mülkiyet sistemi, **2.** bu tarz mülkiyete tâbi arazi, **3.** mirası erkek evlâtlara eşit bölüştürme âdeti.

gavelock, *is. Brit.- k.d. bk.:* **crowbar.**

gavial, *is. zool.* krokodil, Hint timsahı *(Gavialis gangeticus)* : Hindistan'da bulunan uzun çeneli iri timsah.

gavotte = gavot, *is.* **1.** gavot, eski bir Fransız dansı, **2.** gavot dansı müziği.

gawk, *is.&gs.f.* **1.** aptal, salak, şapşal kimse, **2.** aptal aptal bakmak. *Don't ~ at it, do something!* **3.** salakça/beceriksizce yürümek/hareket etmek/davranmak, aptallaşmak, salaklaşmak, **4. ~ish** *bk.:* **gawky, 5. ~ishly** *bk.:* **gawkily, 6. ~ishness** *bk.:* **gawkiness**. *e.a.-1. simpleton, stupid, clumsy, 2. gape.*

gawky, *sf.* **gawkier, gawkiest 1.** aptal, salak, şapşal, beceriksiz, sakar, hantal, eli işe yakışmaz, **2. gawkily** : aptalca, salak salak, şapşalca, beceriksizce, sakarca, hantalca, **3. gawkiness** : aptalllık, salaklık, şapşallık, beceriksizlik, sakarlık, hantallık. *e.a.-1. awkward, clumsy, dull, foolish, ungainly.*

gay, *sf.&is.* **1.** şen, neşeli, keyifli, şetaretli. *~ laughter. We were all ~ at the thought of the coming holidays.* **2.** parlak, canlı. *The fields were ~ with flowers. ~ colors/decorations. We painted the kitchen in ~ colors.* **3.** zevkli, eğlenceli, zevk ve eğlence dolu. **lead a ~ life** : zevk ve eğlence içinde yaşamak, **4.** ahlâksız, uçarı, sefih, ayyaş, müsrif, şehvet düşkünü. **a ~ dog** : çapkın/hovarda adam, ahlâksız köpek. **a ~ woman** : hafifmeşrep kadın. *They had a ~ and wild life.* **5.** *argo* ibne, eşcinsel, homoseksüel, **6. ~ness** : şenlik, neşe, keyif, eğlence, şetaret, parlaklık, canlılık. *e.a.- 1. merry, happy, carefree, joyous, joyful, jolly, cheerful, light-hearted, frolicsome, lively, jaunty, sporty, vivacious, sprightly, 2. bright, showy, 4. licentious, dissipated, wanton, dissolute, rakish, libertine, 5. homosexual, 6. gaiety.* **k.a.-** *1. unhappy, miserable, grave, sober.*

gayety, *is., ç.* **-ties** *bk.:* **gaiety.**

gayly, *zf. bk.:* **gaily.**

gaywings, *bot.* şenkanat *(Polygala paucifolia)* : KD Amerika'da yetişen ve pembemsi çiçekler açan küçük bir ot,

gazabo, *is., ç.* **-bos, -boes** *ABD- argo* adam, delikanlı. *e.a.- guy, fellow, man, boy,*

gaze, *is.&gs.f.* **gazed, gazing 1.** gözünü dikerek/dik dik bakmak, gözünü ayırmamak, ilgi/hayret/merak/hayranlık vb. ile bakmak. *We ~d at the stranger wondering who he was. I spent most of my time gazing out of the window.* **2.** (devamlı/sabit) bakış, dik dik bakma, gözünü ayırmama. *She turned her ~ from one person to the other.* **His ~ met mine** : Bakışlarımız karşılaştı. **A dreadful sight met his ~** : Korkunç bir manzara gözüne ilişti. **3. at ~** : (armacılıkta) seyirciye doğru bakan (geyik vb.). *a stag at ~.* **4. ~ about/around** : seyretmek, etrafa bakınmak, **5. ~ at/upon (sth)** : (bir şeye) dikkatle bakmak, gözünü (bir şeyden) ayırmamak. *e.a.- 1. stare, gape, look.*

gazebo, *is., ç.* **-bos, -boes 1.** cihannüma, manzaralı, görüş sahası geniş olan balkon/taraça, **2.** *ABD- argo bk.:* **gazabo.**

gazehound, *is.* gözcü tazı : avını koku ile değil görerek yakalayan av köpeği.

gazelle, *is., ç.* **-zelles, -zelle** *zool.* gazel, ceylân, ahu *(Gazella subgutturosa).*

gazer, *is.* dik dik/dikkatle bakan.

gazette, *is.&gl.f.* **1.** gazete, **2.** *Brit.* resmî gazete, **3.** *Brit.* resmî gazetede yayınlama/ilân etmek. ***e.a.- 1.*** *newspaper, 3. publish, announce.*

gazetteer, *is.* **1.** coğrafya sözlüğü : ülkeleri, şehirleri, nehirleri vb. liste hâlinde gösteren ve kısa bilgi veren eser, atlas indeksi, **2.** *az kul.* gazeteci, gazete yazarı/yayınlayıcısı.

gazogene = gasogene, *is.* gazoz makinesi : bir sıvıya gaz (özellikle CO2) emdiren cihaz.

gazump, *is.&f. Brit.- argo* **1.** (tam sözleşme imzalanacağı sırada önceden mutabık kalınan fiyatı yükselterek ev alanı) dolandırma(k)/aldatma(k)/kazıklama(k), **2. ~er** : dolandıran, aldatan, kazıklayan kimse, **3. ~ing** : dolandırma, aldatma, kazıklama.

G.B. = Great Britain.

G.B.E. = Knight/Dame Grand Cross of the British Empire.

GCA = ground controlled approach.

G.C.B. = Grand Cross of Bath.

G.C.D. = g.c.d. = greatest common divisor.

G.C.F. = g.c.f. = greatest common factor.

G clef, *müz. bk.:* **treble clef.**

G.C.T. = Greenwich Civil Time.

Gd, *kim. bk.:* **gadolinium.**

Ge, *is. kim. bk.:* **Germanium.**

gean, *is. bot.* yabanî kiraz. ***e.a.-*** *wild sweet cherry.*

geanticlinal, *is.&sf. jeol.* geniş yukaç(sal).

geanticline, *is. jeol.* geniş yukaç.

gear^1, *is.* **1.** *mak.* (a) dişli çark. **bevel/conical ~** : konik dişli. **differential ~** : diferansiyel dişlisi. **driving ~** : işletme çarkı/dişlisi. **fixed ~** : durağan/sabit dişli. **sliding ~** : baladör. **worm ~** : sonsuz dişli. (b) dişli takımı, (c) dişlilerin birbirini kavraması. **in ~** : dişlisi geçmiş/kavramış, **2.** takım, donanım, tertibat, avadanlık. *fishing ~. a plumber's ~.* **The kitchen ~ is in this cupboard** : Mutfak takımı bu dolaptadır. **3.** koşum, eyer takımı, **4.** *den.* (a) yelken donanımı (halat, palanga vb.), (b) bahriyeli edevatı, **5.** elbise vb., şahsî eşya, levazımat. **He had his tennis ~ on** : Tenis elbisesini giymişti. *He leaves his ~ all over the house.* **6.** *esk.* zırh, silâh(lar), esliha, **7.** cihaz, donanım, teçhizat. *steering ~.* **8.** hız değiştirgeci, vites. **in ~** : viteste. **in high ~** : yüksek viteste. **not in ~** : boşta, viteste değil. **He put the car into ~** : Arabayı vitese geçirdi. **The car slipped/jumped out of ~** : Araba vitesten çıktı. **to change/shift ~** : vites değiştirmek. **low ~** : alçak/birinci vites. **second/third/fourth ~** : ikinci/üçüncü/dördüncü vites. **reverse ~** : geri vites. **top ~** : en büyük vites. **Production moved into high/top ~** : Üretim son hızına ulaştı. **9.** *Brit.- k.d.* saçma söz, **10.** *Brit.- k.d.* toplumsal işler, günlük faaliyet, iş güç, **11.** (uçak) iniş takımı, **12. out of ~** : (a) vitesten çıkmış, boşta, (b) muattal, çalışamaz durumda. **throw out of ~** : dişlileri ayırmak, vitesten çıkarmak, boşa almak, **13. slip a ~ = slip a cog** *argo* hata etmek/işlemek, yanlış yapmak. ***e.a.- 2.*** *apparatus, paraphernalia, 3. harness, 5. clothing, garment, 7. equipment, 9. nonsense.*

gear^2, *f.* **1.** dişli takmak, dişli çarklarla donatmak, dişlilerle birbirine bağlamak, **2.** vitese takmak/geçirmek. **~ down** : vitesi küçültmek. **~ up** : vitesi artırmak, hızlanmak, **3.** donatmak, teçhiz etmek, (koşum) takmak, **4.** (olumlu sonuca ulaşmak için içinde bulunulan duruma) uy(dur)mak, (kendini) ayarlamak. **to ~ production to demand** : üretimi talebe göre ayarlamak. *They ~ed their output to seasonal demands.* **The steel industry was ~ed to the needs of war** : Çelik sanayii savaş ihtiyaçlarına göre ayarlanmıştı. **5.** uymak, intibak etmek, hazırlanmak, hazır olmak, tedbir almak. **The factory was not ~ed to cope with an increase of production** : Fabrika üretimi artırmak için tedbir almamıştı. **He ~ed himself up for the interview** : Kendini görüşmeye hazırladı. *They were all ~ed up for the new sales campaign.*

gear^3, *sf. argo* mükemmel, fevkalâde, çok iyi, *argo* kıyak. *That's a real ~ records.*

gearbox = gear box, *is.* vites kutusu.

gearing, *is.* **1.** *mak.* dişli tertibatı, **2.** *den.* halat ve palanga.

gearshift, *is.* dişli/hareket mekanizması, (otomobil) vites kolu. **gear lever** *d.d. Brit.*

gearless, *sf.* dişlisiz, dişlisi olmayan.

gearwheel = gear wheel, *is.* dişli çark.

gecko, *is., ç.* **geckos, geckoes** *zool.* duvar kertenkelesi *(Gekkonidae)* : sıcak ülkelerde gecelerde duvarlarda gezen 10-30 cm uzunluğunda bir kertenkele, böcekle beslenir, parmak uçları yapışkandır, acayip bir ses çıkarır. **wall lizard** *d.d.*

gee^{1}, *is.&ünl.* **1.** (at, öküz vb. sürerken) sağa git, **2.** vay, vah, aman, vay canına, ya, deme be! (hayret, heyecan vb. ifade eder), **3.** *argo* bin, binlik, bin dolar (**grand**' ın baş harfi), **4.** ~ **up** : deh (hayvanı sürme ünlemi).

gee^{2}, *f.* **geed, geeing 1.** sağa dön(dür)mek, **2.** ~ **up** : ilerle(t)mek, yürü(t)mek, (hayvanı) hızlı sürmek, **3.** kaçınmak, sakınmak, savuşturmak, paçayı kurtarmak. **jee** *ş.d.y.* ***e.a.-3.*** *evade.* ***k.a.-1.*** *haw.*

geegaw, *is.& sf. bk.:* **gewgaw.**

geek, *is. argo* **1.** (yılanın başını ısırıp koparmak gibi korkunç ve çirkin hünerler gösteren) hokkabaz, **2.** kişi, kimse, adam. ***e.a.-*** *2. person, fellow.*

geepound, *is. fiz. bk.:* **slug**^{1} (10) (kütle birimi).

geese, *ç. is.* kazlar. *bk.:* **goose.**

geest, *is.* lığ, eski çağlara ait yığıntı.

gee-whiz, *sf.&ünl.* **1.** hayret verici, akıllara durgunluk veren. *Some people still look upon atom power as in the ~ stage.* **2.** vay canına Allah Allah!

geezer, *is. argo* garip/acayip adam, ihtiyar, bunak, moruk.

gefilte fish = gefillte fish = gefülte fish, *is.* balık köftesi : yumurta, ekmek kırığı ve baharata bulanarak sebze suyu ile pişirilip soğuk yenilen kılçıksız beyaz balık eti (Yahudi yemeği).

gegenschein, *is. astr.* gece parıltısı : geceleri güneş ışığının bazı meteorlarda yansıması sonucu gökyüzünde görülen zayıf, beyzî ışık lekesi. **counterglow** *d.d. bk.:* **zodiacal light.**

Gehenna, *is.* **1.** cehennem, **2.** işkence/eza/cefa yeri. ***e.a.-*** *1. hell.*

gehlenite, *is.* gelenit : Al-Ca silikat cevheri.

Geiger counter, *is.* Geiger sayacı : ışınetkinliğin varlığını gösteren alet. Bir tüp içindeki gaz ışınetkinlikle yükünleşerek elektrik akım darbeleri üretir. Bu darbeleri sayan bir sayaç ışınetkinlik derecesini gösterir.

geisha, *is., ç.* **-sha, -shas** geyşa : özel olarak erkeklere arkadaşlık etmek için yetiştirilmiş şarkıcı dansöz Japon kızı.

Geist, *is. Alm.* can, ruh, akıl, fikir. ***e.a.-*** *spirit, mind.*

gel, *is.&f.* **gelled, gelling 1.** pelte, **2.** pelteleş(tir)mek.

geländesprung = gelände jump, *is.* (kayakçılıkta) engel atlama.

gelatification, *is.* pelteleşme, jelâtinleşme.

gelatin(e), *is.* **1.** pelte, jelâtin : et, kemik vb. kaynatılıp soğutulunca elde edilen et suyu peltesi, **2.** tutkal, **3.** pelte şeklinde yiyecek/tatlı vb. **4.** ~ **slide** *d.d. tiy.* jelatin süzgeç : ışık oyunları elde etmek için sahne ışıkları üzerine geçirilen renkli/saydam jelatinli örtü.

gelatinate, *f.* **-nated, -nating** *bk.:* **gelatinize.**

gelatinise/gelatinisation/gelatiniser, *Brit. bk.:* **gelatinize/gelatinization/gelatinizer.**

gelatinize, *f.* **-nized, -nizing 1.** pelteleş(tir)mek, jelâtinleş(tir)mek, **2.** (üzerini) jelâtinle kaplamak, **3. gelatinization** : pelteleş(tir)me, jelâtinleş(tir)me, **4. gelatinizer** : pelteleştiren, jelâtinleştiren.

gelatinoid, *sf.&is.* peltemsi, pelte/jelâtin gibi (madde).

gelatinous, *sf.* **1.** pelteli, jelâtinli, tutkallı, pelteye/jelâtine/tutkala benzer, jelâtinden yapılmış, **2.** **~ly** : peltemsi/jelâtinli bir şekilde, **3.** **~ness** : peltemsilik, tutkallılık.

gelation, *is.* **1.** don(dur)ma, (soğuktan) katılaş(tır)ma, **2.** *fiz. kim.* pelteleş(tir)me. ***e.a.-*** *1. freezing.*

geld, *is.&gl.f.* **gelded/gelt, gelding 1.** (bilhassa atı) enemek, iğdiş etmek, burmak, **2.** (esaslı bir şeyden) mahrum etmek, zayıflatmak, zayıf düşürmek, **3.** (eskiden İngiltere'de arazi sahiplerinin krala verdikleri) vergi, **4.** **~er** : eneyen, buran, iğdiş eden, **5.** **~ing** : (a) iğdiş (edilmiş) at, beygir, (b) hadım. ***e.a.-1.*** *castrate, spay, 2. weaken, 5. (b) eunuch.*

gelechiid, *is.&sf.* güve *(Gelchiidae).* ***e.a.-*** *moth.*

gelid, *sf.* **1.** çok soğuk, buz gibi, buzlu, **2.** **~ity = ~ness** : soğukluk, buz gibilik, **3.** **~ly** : soğuk/buz gibi bir şekilde. ***e.a.-1.*** *icy, very cold.*

gelignite = gelatin dynamite, *is.* jelâtinli dinamit: nitroselülöz, nitrogliserin, potasyum nitrat vb. karışımı patlayıcı madde.

gellant = gelant, *is.* pelteleştirici/dondurucu madde.

gelsemium, *is., ç.* **-miums, -mia 1.** *bot.* sarı yasemin, **2.** *ecz.* (yatıştırıcı/müsekkin ilâç olarak kullanılan) sarı yasemin kökü.

gelt, *f.* **1.** *bk.:* **geld** *(geç.z.&sf.f.)*, **2.** *argo* para, mangır, mangiz. ***e.a.-*** *2. money.*

gem, *sf.&is.&gl.f.* **gemmed, gemming** **1.** mücevher, cevher, değerli/kıymetli taş. *Diamonds and rubies are ~s.* **2.** mücevher gibi değerli/kıymetli şey. *This ~ of wisdom. a ~ like her. This house is a ~.* **3.** çok sevilen/hürmet edilen kimse, *mec.* göz nuru, baş tacı, **4.** hafif bir çeşit pasta, **5.** *bas. Brit.* dört punto matbaa harfi, **6.** (kuyumculukta) sahici, hakikî, kıymetli. *a ~ ruby.* **7.** mücevherlerle/kıymetli taşlarla süslemek/tezyin etmek, **8.** **~like** : mücevher gibi, çok kıymetli, nadide, eşsiz.

Gemara, *is.* **1.** *bk.:* **Talmud**, **2.** Talmud'un ikinci kısmı.

geminate, *sf.&f.* **-nated, -nating** **1.** **geminated** *d.d.* çift, ikiz, **2.** ikizleş(tir)mek, çift yapmak/olmak, **3.** **~ly** : çift çift, çifter çifter, çiftli/ikiz olarak.

gemination, *is.* **1.** ikizleş(tir)me, ikileş(tir)me, **2.** *s.bl.* sessiz harfin ikileş(tiril)mesi, **3.** *söz.s.* (hitabette özel bir etki bırakmak için) ikileme, tekrir, bir kelimenin/cümlenin tekrarı.

Gemini, *is., ç.* **Geminorum** **1.** *astr.* İkizler burcu, Cevza, **2.** *astrol.* (a) oniki burcun üçüncüsü, (b) İkizler burcunda doğan, **3.** *ABD* iki kişilik uzay gemisi.

gemma, *is., ç.* **gemmae** **1.** *bot.* bazı bitkilerden ayrılarak kendi kendine gelişen göze/tomurcuk/yaprak vb. (yosun, kızılyaprak vb. de olduğu gibi), **2.** *biy.* tomurcuk, yaprak tomurcuğu, **3.** **~ceous** : tomurcuklu, tomurcuk hâlinde. ***e.a.-*** *2. bud.*

gemmate, *sf.&gs.f.* **-mated, -mating** **1.** tomurcuklu, tomurcuklanan, tomurcuklar vasıtasiyle yeni filiz veren/üreyen, **2.** tomurcuklanmak, tomurcuklarla çoğalmak/üremek.

gemmation, *is. biy.* tomurcuklanma, tomurcuklarla çoğalma/üreme.

gemmed, *sf.* murassa, mücevherlerle süslü.

gemmiparous, *sf.* **1.** tomurcuklanan, tomurcuk hasıl eden, tomurcuklarla çoğalan/üreyen, **2.** **~ly** : tomurcuklanarak, tomurcuklarla üreyerek.

gemmulation, *is. biy.* tomurcuktan üreme.

gemmule, *is.* **1.** *bot. bk.:* **gemma**, **2.** *zool.* büyüyüp hayvan olan eşeysiz göze demeti, **3.** *biy.* kalıtım göze : Darwin'in kalıtımsal nitelikleri taşıdığını farz ettiği kuramsal canlı varlık.

gemmy, *sf.* **-mier, -miest** **1.** cevherli, mücevherli, (kıymetli) taşlı, mücevherlerle işlenmiş, **2.** mücevher gibi, parlak, **3.** **gemmily** : mücevherlerle süslü olarak.

gemology = gemmology, *is.* **1.** mücevhercilik, kuyumculuk, mücevher uzmanlığı, **2.** **gemological = gemmological** : mücevhercilik+, **3.** **gemologist = gemmologist** : mücevherci, kuyumcu, mücevher uzmanı.

gemot(e), *is.* (Anglo-Sakson İngiltere'de) yasama veya yargılama meclisi.

gemsbok, *is., ç.* **-boks** *zool.* Afrika ceylânı *(Oryx gazella)* : G Afrika'da yaşayan uzun, düz boynuzlu, uzun ve püsküllü kuyruklu bir tür ceylân. Boyu 1.35 m, boynuz uzunluğu 0.9-1.2 m. **gemsbuck** *d.d.*

gemstone, *is.* kıymetli taş, (yontulmamış) cevher.

gemütlich = gemuetlich, *sf. Alm.* rahat, huzur verici, hoşa giden, ferahlatıcı, halim, iyi huylu. ***e.a.-*** *cozy, cheerful, congenial, genial, cordial, agreeable.*

-gen = -gene, *son ek* "üreten, doğuran, hasıl eden". *ör.:* **hydrogen** : su üreten. **antigen** : karşıntan üreten.

genappe yarn, *is.* alazlanmış iplik, tiftikleri giderilmiş düz ve parlak iplik.

gendarme, *is., ç.* **-darmes** **1.** jandarma, **2.** *Fr.* polis.

gendarmerie = gendarmery, *is.* jandarmalar, polisler, jandarma/polis birliği.

gender, *is.&f.* **1.** *gr.* (a) cins : eril *(masculine)*, dişil *(feminine)* veya yansız *(neuter)* olma hâli, (b) bir cinsten olan adlar topluluğu, (c) adın cinsini belirleyen ulam, ek, çekim vb. **2.** cinsiyet, erkeklik veya dişilik (mizahî olarak kullanılır), **3.** *esk.* tür, cins, nevi, sınıf, **4.** *esk. bk.:* **engender**. ***e.a.-*** *2. sex, 3. kind, sort, class.*

gene, *is.* gen, jen.

genealogic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* soy bilimine ait, şecere, soy+, nesep+, **2.** **~al tree** : soy ağacı, şecere, **3.** **~ally** : soy bilimi açısından, soyla/neseple ilgili olarak, soyca, soy bakımından. ***e.a.-*** *2. family tree.*

genealogy, *is., ç.* **-gies** **1.** soy bilimi, nesep, şecere, aynı soydan gelenleri karşılıklı ilişki ve yakınlık dereceleri ile gösteren kayıtlar, **2.** soyun incelenmesi, nesep tetkiki, **3.** soy, silsile. ***e.a.-*** *3. ancestry, lineage.*

genera, *ç. is. bk.:* **genus.**

generable, *sf.* üretilebilir.

general, *sf.&is.* **1.** genel, umumî, küllî, geniş kapsamlı, yaygın, şümullü, umuma ait. **in a ~ way** : genellikle, genel olarak, umumiyetle. **~ rule** : genel kural. **as a ~ rule** : genellikle, umumiyetle. **~ assembly** : genel kurul. **~ election** : genel seçim. **This type of behavior is fairly ~ amongst young people** : Bu tür davranış gençler arasında oldukça yaygındır. *The word cat can be used as a ~ term for cats, lions and tigers.* **2.** kabataslak, ana hatlarıyla, takribî, kesin olmayan, toplu(ca), kısa(ca). **to give s.o. a ~ idea/outline of a subject** : bir konuda birisine kabataslak fikir vermek. **I've got the ~ idea** : Az çok fikir edindim. **Give me a ~ idea of the work** : İş hakkında bana topluca/kısaca fikir ver. **~ resemblance** : ana hatlarıyla benzerlik, **3.** karışık, çeşitli, içinde her şey bulunan. **~ cargo** : karışık yük. **~ dealer** : tuhafiyeci, **4.** *As.* general, paşa, albaylıktan yüksek askerî rütbe. **Brigadier ~** : Tuğgeneral. **Major ~** : Tümgeneral. **Lieutenant ~** : Korgeneral. **General (or General of the Army)** : Orgeneral, **5.** (kilise) bir dinin/mezhebin en büyüğü, **6.** geniş kapsamlı hüküm/ilke vb., **7.** *esk.* halk, avam, **8. in ~** : (a) bütün olarak, tüm kapsamıyla, (b) genellikle, genel/umumî olarak, çoğunlukla. *In ~ people like her.* ***e.a.-1.*** *universal, common, 8. (a) as a whole, (b) usually, as a rule.* ***k.a.-*** *1. special, limited.*

general admission, *is.* (tiyatro, maç vb.) numarasız yer giriş ücreti.

general agent, *is.* **1.** umumî vekil/temsilci, **2.** umumî acenta.

General American (Speech), *is.* Amerikan İngilizcesi : Güney ve bazı Doğu illeri dışında genel olarak ABD'de konuşulan İngilizce. Hâlen birçok dil bilgini bu deyimi kabul etmiyor.

General Assembly, *is.* **1.** (ABD'nin bazı eyaletlerinde) yasama organı, teşriî meclis, **2.** (Birleşmiş Milletlerde) Genel Kurul.

general confession, *is.* **1.** topluca (cemaat olarak) günahları itiraf ve affı için yalvarış, **2.** uzun bir süre içinde işlenmiş günahların itirafı.

General Court, *is.* **1.** (ABD sömürge iken) yasama ve yargı meclisi, **2.** *ABD* (Massachusets ve New Hempshire'da) Yasama Meclisi.

generalcy, *is., ç.* **-cies** **1.** generallik, general rütbesi/makamı, **2.** generalliğe atama, **3.** generallik süresi.

general delivery, *is.* **1.** post restant : mektupları postanede sahiplerine teslim eden posta şubesi, **2.** post restant olarak gönderilen müraselât.

general discharge, *ABD - As.* **1.** genel terhis, **2.** genel terhis belgesi/tezkeresi.

general election, *is.* genel seçim : **1.** *ABD* (a) ikinci derece veya son seçim, (b) eyalet veya federal meclis seçimi, **2.** *Brit.* beş yılda bir yapılan Avam Kamarası seçimi.

generalisation, *is. Brit. bk.:* **generalization.**

generalise/generaliser, *bk.:* **generalize/generalizer.**

generalissimo, *is., ç.* **-mos** başkumandan.

generalist, *is.* genel bilgi/tecrübe sahibi, bir alanda uzman olmayıp her işi gören kimse.

generality, *is., ç.* **-ties** **1.** genel söz/görüş/fikir, umumî mütalaa. *Let's focus on specifics, not on generalities.* **2.** genel ilke/kural/yasa vb. **3.** çoğunluk, ekseriyet. **the ~ of** : çoğu, çoğunluğu, büyük kısmı. *The ~ of men are neither good nor bad, but somewhere in between.* **4.** genellik, kapsam, şümul. **a rule of great ~** : geniş kapsamlı kural. **5.** genel/harcıâlem konu/söz. *We talked only of generalities. A speech filled with generalities.* **6. in the ~** : genellikle, genel olarak, umumiyet itibarıyla.

generalization = generalisation, *is.* **1.** genellik, umumîlik, umumiyet, **2.** genelleştirme, umumîleştirme, kapsamını genişletme, teşmil (etme), **3.** genel mütalaa/fikir/ilke vb.

generalize, *f.* **-ized, -izing** **1.** genelleştirmek, umumîleştirmek, **2.** genel bir hükme varmak, genel bir fikir/kanaat edinmek. *It's possible to ~ from the information given to us and to make various decisions.* **3.** istidlâl etmek, hüküm vermek, hükme varmak. **4.** herkese teşmil/tamim etmek, genişletmek, yaymak. *Don't ~; it isn't fair to say all women drivers are bad just because one knocked you down.* **5. generalized** : genel(leştirilmiş), umumî, (özellikle) bir çevreye münhasır kalmayan, **6. generalizer** : genelleştiren, genel hükme varan, kapsamını genişleten. ***e.a.-*** *3. infer.*

generally, *zf.* **1.** *genellikle, umumiyetle. We ~ go to the sea for our holidays.* **2.** çoğunlukla, ekseriya, çok zaman. *He is ~ on time. He is ~ right.* **3.** çoğunluk tarafından, çoğunlukla, ekseriyetle. *The plan has been ~ accepted.* ***e.a.**- 2. usually, commonly, often.*

general officer, *is. As.* general, rütbesi albaydan yüksek olan subay.

general of the air force, *is.* Hava Kuvvetleri Komutanı.

general of the army, *is.* Ordu/Kara Kuvvetleri Komutanı.

general orders, *is. As.* **1.** genel emirler, bütün orduyu kapsayan emirler, **2.** ordu iç hizmetler yönetmeliği, nöbet yönetmeliği. *bk.:* **special order.**

general paresis, *is. patol.* genel inme : firenginin sebep olduğu ve beyin dokusunun tahribinden ileri gelen kötürümlük. **paresis, general paralysis** *d.d.*

general post office, *is. ABD* merkez postanesi.

general practitioner, *is.* pratisyen doktor, ihtisas yapmamış doktor.

general-purpose, *sf.* harcıâlem, her işte kullanılabilen, her işe/maksada uygun. ***e.a.**- all-purpose.*

general semantics, *is.* genel anlam bilimi : Alfred Krozybski tarafından kurulan, kelime ve simgelerin kritik analizi yardımıyla insanların tutum ve davranışlarını düzeltme/geliştirme amacı güden bir eğitim disiplini.

generalship, *is.* **1.** komutanlık, büyük askerî birlikleri sevk ve idare yeteneği, **2.** sevkulceyş, taktik, **3.** generallik (rütbesi, görevleri).

general staff, *is. As.* genelkurmay, erkânıharbiye.

general store, *is.* çeşitli eşya mağazası, büyük bakkaliye, ekseri kırsal bölgelerde giyim, yiyecek, hırdavat vb. satan dükkân. *General stores are usually located in small communities and rural areas.*

general strike, *is.* genel grev.

general theory of relativity, *is.* genel görelilik kuramı, umumî izafiyet teorisi.

generate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** vücuda getirmek, meydana getirmek, **2.** üretmek, hasıl etmek, husule getirmek. *Rubbing ~s heat.* **3.** istihsal etmek. *Steam can be used to ~ power of electricity.* **4.** doğurmak, tevlit etmek, **5.** yaratmak. *A good diplomat ~s good will.* **6.** *mat.* (a) (başka bir geometrik elemanın hareketiyle) çizmek. *a point ~s a line.* (b) tabanı/temeli olmak, üretmek. *The number 2 ~s 2, 4, 8.* ***e.a.**- 2. reproduce, procreate, produce, 4. beget, 5. create, 6. (a) trace.*

generation, *is.* **1.** nesil, kuşak. **The post-war ~** : Savaş sonrası kuşağı. *The picture showed 4 ~s : great-grandmother, grandmaother, mother and baby.* **the rising ~** : yetişen/genç kuşak. **the young ~** : genç kuşak, yeni nesil, **2.** ortalama nesil ömrü, **3.** doğuş, doğuruş, zürriyet, **4.** soy, **5.** çağdaş kişiler, **6.** batın, **7.** tenasül, zürriyet meydana getirme, **8.** üretim, istihsal. *Falling water may be used for the ~ of electricity.* **9.** *biy.* üreme. *The asexual ~ of a fern.* **10.** *mat.* çizim, doğurma : bir geometrik şeklin başkasını çizmesi/doğurması, **11.** *fiz.* zincirleme reaksiyon esnasında husule gelen farklı çekirdek kümelerinden her biri, **12.** teknolojik gelişme kademelerinden her biri. *The third ~ of rocket missiles. Second ~ computers.* **13. ~al** : kuşak+, nesil+, nesiller arası. **~al differences in language** : nesiller arası dil farkları, **14. ~ally** : nesillerle ilgili olarak, **15. ~ gap** : nesiller arası uyuşmazlık : aile ile çocuklar arasındaki görüş farkından doğan anlaşmazlık. ***e.a.**- 7. procreation, reproduction, 8. production.*

generative, *sf.* **1.** üretsel, doğumsal, tenasülî, **2.** üretici, üretebilen, yaratabilen, üretken, doğurgan, **3. ~ cell** : üretici göze, eşey göze, gamet, **4. ~ grammar** : üretici dil bilgisi : (a) belirli kuralları uygulamak suretiyle her kavramı/düşünceyi anlatabilecek kelime ve cümle kurulabileceğini, bir dilde bu gibi sonsuz sayıda kelimeler ve cümleler oluştuğunu savunan kuram, (b) bu kuralların tümü, **5. ~ nucleus** : üretici çekirdek : çiçek tozunun (polenin) ilk bölünmesinden oluşan ve sperm çekirdekleri üreten iki çekirdekten her biri, **6. ~ phonology** : üretici ses bilimi, **7. ~ semantics** : üretici anlam bilimi : söz dizimiyle anlamsal düzeni kaynaştıran görüş.

generator, *is.* **1.** üreteç, generatör : bir tür enerjiyi başka türe dönüştüren makine. **electric ~** : elektrik üreteci (dinamo, alternatör vb.), *2. kim.* gaz veya buhar üreten cihaz, **3.** doğuran/üreten/meydana getiren (kimse), **4.** *mat.* bir/birkaç işleme tabi tutulunca başka bir eleman üreten matematik eleman, özellikle *bk.:* **generatrix.**

generatrix, *is., ç.* **generatrices 1.** *mat.* doğuray : hareket ederek başka bir geometrik şekil meydana getiren nokta/çizgi/yüzey, **2.** doğuran dişi yaratık.

generic, *sf.&is.* **1.** türsel : (özellikle biyolojide) tür/cins/fasileye ait, **2.** genel, geniş, bir tür/sınıf/grup veya cinsin bütün bireylerine uygulanabilen, **3.** ticarî marka olarak tescil edilmemiş, jenerik (ilâç), **4. ~ally** : türsel olarak, belirli bir türle ilgili olarak. ***e.a.- 2.*** *general, common, universal.*

generosity, *is., ç.* **-ties 1.** cömertlik, âlicenaplık, **2.** genişlik, vüs'at, bolluk. ***e.a.- 1.*** *munificence, bountifulness, liberality, magnanimity, 2. largeness, fullness, abundance, amplitude.*

generous, *sf.* **1.** cömert, eli açık, âlicenap. *He's very ~ in helping poor people.* **2.** bol bereketli. *A quarter of a pie is a ~ serving.* **3.** lezzetli, rayihalı, güzel kokulu. *a ~ wine.* **4. ~ly** : cömertçe, bol bol, **5. ~ness** : cömertlik, âli cenaplık, eli açıklık. ***e.a.- 1.*** *munificent, unstinting, noble, unselfish, magnanimous, bountiful, liberal, openhanded, charitable, 2. large, abundant, ample.* ***k.a.- 1.*** *stingy, selfish, ungenerous, illiberal, avaricious, parsimonious, close*

genesis, *is., ç.* **-ses 1.** yaratılış, doğuş, hilkat, doğum, tevellüt, oluş(ma), oluşum, meydana gelme, türüm, teşekkül, **2.** başlangıç, mebde, menşe. *The world has seen the ~ of space travel.* **3.** *b.h.* Tekvin : Tevrat'ın yaratılış bölümü. ***e.a.- 1.*** *creation, 2. origin.*

-genesis, *ön ek* "üreme, doğum, oluş, gelişme, evrim". *ör.: parthenogenesis, biogenesis.*

gene-splicing, *is. biy-kim. bk.:* **recombinant DNA.**

genet, *is.* **1. genette** *ş.d.y* : (a) *zool.* (kokusuz) misk kedisi *(Genetta genetta),* (b) bu hayvanın kürkü, **2.** *bk.:* **jennet.**

genetic(al), *sf.* **1.** *biy.* genetik : bir şeyin aslına/doğuşuna ve doğal gelişmesine ait, **2.** soya çekimli, kalıtımsal, **3.** genlerle ilgili, **4.** kalıtım bilimsel, **5.** *d.b.* köksel : çeşitli dillerin aynı kökten geldiğini gösteren belirtilerle ilgili, **6. ~ code** *biy-kim.* kalıt yasa : kalıtımın hayatî kimyasal temeli, kalıtımı belirleyen yirmi çeşit amino asidin proteinlerde diziliş biçimleri, **7. ~ drift** : kalıtımsal sapınç, **8 ~ engineering** : soy geliştirme tekniği : mikroorganizmaların, hayvanların, bitkilerin vb. soylarını ıslah etme tekniği, **9. ~ heritage** : kalıtım. **10. ~ marker** : soy simge : bir soyun kalıtımsal özelliklerini belirleyen alâmetifarika, **11. genetically** : kalıtım bilimle, kalıtımsal olarak.

-genetic, *son ek* "üremsel, doğumsal, gelişimsel, evrimsel". *ör.: psychogenetic, spermogenetic.*

geneticist, *is.* kalıtım bilgini/uzmanı, genetikçi.

genetics, *is.* **1.** *biy.* kalıtım bilimi, **2.** kalıtımsal özellik, bir canlı varlığın soydan geçen nitelik ve eylemleri, **3.** *bk.:* **genesis.**

geneva, *is.* Hollanda cini, ardıç rakısı : Hollanda'da yapılan ardıç rayihalı keskin bir içki.

Geneva, *is.* **1.** Cenevre, **2. ~ bands = ~ tabs = bands** : Protestan papazların boyunlarına taktıkları çift beyaz kurdele, **3. ~ Convention** : Cenevre Anlaşması : 1864'te Cenevre'de imzalanan ve harp esirlerine, harpte yaralanan, hastalanan ve ölenlere uygulanacak insanî muameleleri belirleyen milletler arası anlaşma, **4. ~ cross** : kızılhaç (işareti), **5. ~ gown** : papaz cübbesi : Protestan papazları ayinlerde giydikleri geniş yenli siyah cübbe. ***e.a.- 4.*** *red cross .*

Genevan, *sf.&is.* **1.** Cenevreli, **2.** Kalvinist.

Genève, *is. Fr.* Cenevre.

Genevese, *sf.&is., ç.* **-vese** *bk.:* **Genevan.**

Genghis/Jenghis/Jenghiz Khan, *is.* Cengiz Han.

genial, *sf.* **1.** şen, güler yüzlü, sokulgan, samimî, candan, dostane, sevimli, nazik. *a ~ welcome.* **2.** hoş, lâtif, ılıman, mutedil, (bitki vb. yetişmesine) uygun/müsait/elverişli (iklim). *The ~ climate of İstanbul. ~ sunshine.* **3.** *az kul.* dâhice, dâhiyane, **4.** *esk.* yerli, o yerde doğmuş,

5. *anat. zool.* çeneye ait/yakın, çene ile ilgili, **6. ~ity** = **~ness** : şenlik, sevimlilik, güler yüz(lülük), sokulganlık, samimiyet, nezaket, **7. ~ly** : şen ve güler yüzle, samimî olarak, nazik/sevimli/dostane bir şekilde. ***e.a.-*** *1. cordial, friendly, pleasant, agreeable, gracious, cheerful, kind, 2. favorable, mild, comforting, 4. native, inborn.*

genic, *sf. bk.:* **genetic.**

-genic, *son ek* **1.** "üreten, oluşturan, doğuran, uyandıran, hasıl eden, -tıran". *ör.: erogenic, carcinogenic,* **2.** "-sel, -den üreyen/türeyen/oluşan/elde edilen". *ör.: phytogenic, nephrogenic,* **3.** "-e uygun/elverişli". *ör.: photogenic.*

geniculate, *sf. biy.* **1.** diz eklemli : diz gibi eklemi olan, **2.** diz gibi bükülmüş, **3. ~ly** : diz eklemli olarak.

geniculation, *is.* **1.** diz eklemli olma, diz gibi eklemi bulunma, **2.** diz gibi bükülme.

genie, *is.* (İslâm mitolojisinde) cin, peri. ***e.a.-*** *jinn.*

genii, *ç. is. bk.:* **genius.**

genioplasty, *is.* çene ve alt yanak plâstik ameliyatı.

genipap, *is.* **1.** *bot.* cin elması *(Genipa americana)* : boya kökügillerden Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen bir ağaç, **2.** bu ağacın portakal büyüklüğünde kahverengi meyvesi (yenir).

genista, *is. bot.* katırtırnağı *(Genista scoparia, G. luncea).*

genital, *sf.* **1.** tenasülî, cinsiyet organlarına ait, cinsiyet organları ile ilgili, **2.** *bk.:* **generative, 3.** *psikol.* (a) cinsel, ruhsal gelişmenin son aşamasına ait : bu aşamada aşk ve mutluluk gibi tam tatmin cinsel eşte bulunur, (b) dış cinsiyet organlarının uyarılması ve cinsel tahriki ile ilgili, **4. ~ly** : cinsel/tenasülî olarak.

genitalia = **genitals**, *is. anat.* (dış) tenasül organları, cinsiyet organları. **genitalic** = **genitalial** : tenasül organları ile ilgili.

genitive, *sf.&is. gr.* **1.** tamlayan durumu : bir kavramın başka bir kavrama bağlandığını, onunla bütünlendiğini gösteren durum, iyelik/mülkiyet bildiren durum : *ör.: John's book, man's fate, sun's light.* **2.** tamlayan durumdaki kelime, **3. genitival** : tamlayan (durumunda bulunan), **4. genitivally** : tamlayarak.

genito-, *ön ek* " tenasül, eşeylik". *ör.: genitourinary.*

genitor, *is. az kul.* **1.** baba, peder, **2. ~s** : ebeveyn.

genitourinary, *sf.* tenasül ve idrar yollarına ait.

geniture, *is. esk.* doğum, üreme. ***e.a.-*** *birth, generation, nativity.*

genius, *is., ç.* (2,3,8 ->) **geniuses**, (6,7,9 ->) **genii 1.** deha, **2.** dâhi, **3.** olağanüstü zeki kimse, özellikle zekâ ölçüsü (*bk.:* **IQ**)140'tan yukarı olan kimse, **4.** üstün yetenek/kabiliyet/istidat, **5.** (bir millet/çağ/dil vb. için) ayırıcı vasıf, özellik, karakter, **6.** (bir kurumu, kuruluşu vb.) yaşatan ruh, **7.** hayat boyunca insana eşlik ettiği farz edilen biri iyi diğeri kötü iki periden biri, **8.** başka bir kimsenin/yerin/şeyin karakter, gidişat ve mukadderatını iyi veya kötü yönde etkileyen kimse, **9.** cin. ***e.a.-*** *4. gift, talent, aptitude, faculty.*

genius loci, *Lât.* **1.** bekçi, bir yerin bekçisi, **2.** bir yerin zihinde iz bırakan özel karakteri.

genoa = **genoa jib**, *is. den.* büyük flok yelkeni.

Genoa, *is.* Cenova. İtalyanca : **Genova**, eski Ceneviz.

genocide, *is.* soy kırımı, katliâm. **genocidal** : soy kırımına ait.

Genoese, *sf.&is., ç.* **-ese** Cenovalı, Cenevizli, Cenova+.

genotype, *is.* **1.** kalıtımsal/soysal yapı, bir canlının/canlı grubunun kalıtımsal yapısı, **2.** aynı kalıtımsal/soysal yapılı canlı grubu/sınıfı, üçüncü tür.

genotypic(al), *sf.* kalıtımsal/soysal yapı ile ilgili.

-genous, *son ek* **1.** "üreten, hasıl eden". *ör.: pyrogenous, sporogenous,* **2.** "üretilen, -den üremiş". *ör.: parthogenous, hypogenous.*

Genova, *is.* Cenova (İtalyanca yazılışı).

Genovese, *sf.&is. bk.:* **Genoese.**

genre, *sf.&is., ç.* **-res** *Fr.* **1.** tür, nevi, çeşit, **2.** (sanat) tarz, belirli bir şekil, ifade ve tekniğe göre gelişen sanat eserleri topluluğu. *The novel and drama are two literary ~s.* **3.** *g.s.* (a) günlük hayatı tasvir eden (tablolar), (b) günlük hayatı gerçekçi bir şekilde resmetme üslûbu.

genro, *is., ç.* **-ros 1.** Japonya'da eskiden hükümdarın danışmanlığını yapan emekli devlet adamı/adamları heyeti, **2.** danışman, müşavir. **elder statesman** *d.d.*

gens, *is., ç.* **gentes 1.** (eski Roma'da aynı soyadını taşıyan ailelerden oluşan) kabile, aşiret, uruk, **2.** *ant.* klan, aynı erkeğin soyundan gelenler. ***e.a.-*** *1. tribe, 2. clan.*

genseng, *is. bk.:* **ginseng.**

gent, *sf.& is.* **1.** *k.d.* erkek, adam, centilmen, çelebi, **2. gents** *argo* erkekler helâsı, **3.** *esk.* zarif, kibar, nazik, asil, soylu. ***e.a.-*** *1. gentleman, 2. man's room, 3. elegant, graceful.*

gentamicin, *is. ecz.* centamisin : geniş etkili bir antibiyotik. *Actinomycete (Micromonospora purpurea* veya *M. echinospora)'* dan elde edilir.

genteel, *sf.* **1.** kibar topluma özgü, **2.** soylu, kibar, zarif, nazik, **3.** kibarlık budalası, kibar/soylu görünmeye özenen, **4. ~ly** : kibar/soylu/zarif bir şekilde, nezaketle, **5. ~ness** : kibarlık, soyluluk, zarafet, nezaket. ***e.a.-*** *2. polite, well-bred, fashionable, elegant.*

genteelism, *is.* kibar deyim, bir sözün/kelimenin kibarcası.

gentian, *is.* **1.** *bot.* yılan otu *(Gentiana lutea)* : K Amerika ve Avrupa'da yetişen çiçekli, püsküllü bir bitki. **red ~** : kızıl kantaron *(Gentiana pupurea),* **2.** *ecz.* yılan otu kökünden yapılan kuvvet ilâcı, **3. ~ violet** : çiçek moru : mikroskopla incelenen cisimleri boyamakta, antiseptik olarak küf ve bakterileri yok etmekte, solucan düşürmekte, yanıkların tedavisinde kullanılan bir boya. **crystal violet, methylrosaniline chloride** *d.d.*

gentianaceous, *sf. bot.* yılan otugillerden, *Gentianaceae* familyasına mensup (bitki).

gentianella, *is.* **1.** *bot.* dağ menekşesi *(Gentiana acaulis)* : gösterişli mavi çiçekli bir Alp bitkisi, **2.** parlak mavi renk.

gentil, *sf. Fr.* nazik, kibar, terbiyeli, asil. ***e.a.-*** *kind, gentle, noble.*

gentile, *sf.&is.* **1.** Musevi/Yahudi olmayan, **2.** Hıristiyan, **3.** (Mormonlukta) ne Mormon, ne Musevi, **4.** putperest, kâfir, münkir, dinsiz, **5.** bir aşirete/kabileye/millete ait/mensup. ***e.a.-*** *2. Christian, 4. pagan, heathen.*

gentilesse, *is. esk. bk.:* **gentility** (1, 2).

gentilism, *is.* kâfirlik, dinsizlik, putperestlik. ***e.a.-*** *paganism, heathenism.*

gentility, *is.* **1.** kibarlık, zarafet, nezaket. *The lady had an air of ~.* **2.** soyluluk, asalet, **3.** soylu/asil kimse. **4.** sahte kibarlık, asalet taslama, **5. the aristocracy and the ~** : aristokratlar ve yüksek tabaka, **6. shabby ~** : düşkün kibarın hâli.

gentle^1, *sf.* **-tler, -tlest** 1. kibar, nazik. *a ~ disposition. A very ~ person who never loses her temper.* **2.** ılımlı, mutedil. *~ heat.* **to use ~ methods** : ılımlı/mutedil davranmak, tatlılıkla işi halletmek, **3.** yavaş, hafif, tedricî. **The car came to ~ stop** : Araba yavaşça durdu. **a ~ slope** : hafif meyil. **~ exercice** : hafif idman. *I heard a ~ knock on the door.* **4.** asil, soylu. **of ~ birth** : soylu, asil, **5.** sayın, saygıdeğer, muhterem, saygı/hürmet telkin eden. *~ reader.* **6.** uysal, yumuşak huylu, yumuşak başlı, mülâyim, halim selim, uz. *a ~ dog.* **to be ~ with one's hands** : eli uz olmak. **~ as a lamb** : kuzu gibi uysal, **7.** tatlı, yumuşak, lâtif. **Try a little ~ persuasion**: Tatlılıkla gönlünü etmeye çalış. **a ~ sound** : tatlı bir ses. **the ~(r) sex** : cinsilâtif, **8.** terbiyeli, ince, zarif, **9.** *bk.:* **armigerous**, **10.** *esk.* asil, şövalye ruhlu. *a ~ knight.* ***e.a. -*** *1. amiable, kindly, peaceful, soothing, humane, lenient, merciful, meek, kind, 2. mild, moderate, temperate, 3. gradual, 4. wellborn, noble, 5. honorable, respectable, 6. docile, tractable, tame, manageable, 7. soft, low, delicate, 8. polite, refined, 10. noble, chivalrous.* ***k.a.-1&8.*** *rough, harsh.*

gentle^2, *gl.f.* **-tled, -tling 1.** uysallaştırmak, evcilleştirmek, yumuşak başlı/itaatli yapmak. *The rider ~d his horse.* **2.** yumuşatmak, sakinleştirmek, **3.** kibarlaştırmak, nazikleştirmek, **4.** okşamak, okşayarak yola getirmek, **5.** *esk.* asilleştirmek, değer/paye vermek, şeref/itibar kazandırmak. ***e.a.-1.*** *tame, 2. mollify, calm, pacify, 4. stroke, soothe, 5. ennoble, dignify.*

gentle^3, *is.* **1.** *bk.:* **maggot**, **2.** *esk.* asil kişi.

gentle breeze, *is. meteor.* meltem : Beaufort ölçeğinde saatte 8-12 mil (13-19 km) hızla esen yel.

gentle craft, *is.* **1.** olta ile balık avlama, **2.** *esk.* kunduracılık. ***e.a.-*** *1. angling, 2. shoemaking.*

gentlefolk(s), *is.* soylular, asiller, soylu/asil kişiler, kibar sınıfı, yüksek tabaka.

gentleman, *is., ç.* **-men 1.** kibar/terbiyeli/nazik adam. *He is a perfect ~. A ~ never uses* *such a language.* **2.** efendi, bey, bay. **There's a ~ to see you** : Bir bey sizi görmek istiyor. *Ask the ~ to come in please. Ladies and gentlemen, please take your s eats.* **3.** çelebi, centilmen, **4.** iyi bir aileye mensup erkek, **5.** (özellikle **gentleman's gentleman** deyiminde) kibar sınıfından bir erkeğin hizmetkârı, uşak, **6.** kralın/kraliçenin (asil aileden gelen) erkek hizmetkârı. **~-in-waiting** : kralın maiyetinde hizmet eden asilzade, **7.** gelir/servet sahibi kimse, çalışmadan geçinen kimse, **8.** *ABD* kongre üyesi (erkek), **9.** (tarihte) rütbesi "yeoman"dan üstün olan kimse.

gentleman-at-arms, *is., ç.* **gentlemen-at-arms** (İngiltere'de) kral(içe) muhafızı : resmî merasimlerde kralı/kraliçeyi koruyan kırk muhafız subay.

gentleman-commoner, *is., ç.* **gentlemen-commoners** *Brit.* imtiyazlı öğrenci : Oxford ve Cambridge üniversitelerinde daha yüksek ücretle kendi hesabına okuyan öğrenci.

gentleman-farmer, *is., ç.* **gentlemen-farmers** çiftlik ağası : kendi zevki için çiftlik işleten kimse.

gentlemanly = gentlemanlike, *sf.* **1.** kibar (ca), nazik, terbiyeli, centilmence, efendice, centilmene/efendiye yakışır, **2. gentlemanliness** : kibarlık, efendilik, çelebilik, centilmenlik.

gentleman of fortune, *is. bk.:* **adventurer.**

gentleman's gentleman, *is.* uşak, kibar sınıfından bir erkeğin hizmetkârı. ***e.a.-*** *valet.*

Gentleman Usher of the Black Rod, *bk.:* **Black Rod.**

gentlemen, *ç. is. bk.:* **gentleman.**

gentlemen's agreement = gentleman's agreement, **1.** şeref sözü (anlaşması), yazılı sözleşme olmadan sırf şahsî itibara ve söze dayanan anlaşma, **2.** özel bir kulüp, cemiyet, din, mezhep vb. nin kendi üyelerinden başkalarını kabul etmeme âdeti.

gentleness, *is.* kibarlık, naziklik, terbiye, nezaket.

gentle sex, *is.* cinsilâtif, kadınlar.

gentlewoman, *is., ç.* **-women 1.** soylu/asil kadın, iyi aileden gelen kadın, hanımefendi, kibar hanım, **2.** asil bir hanımın şahsî hizmetçisi, **3. ~ly** : kibarca, asil/kibar hanıma yakışır tarzda, hanımefendice.

gently, *zf.* kibarca, nazikâne, asilâne, yavaşça, hafifçe. **to deal ~ with s.o.** : birisine kibarca davranmak, kibar muamele etmek. **The road slopes ~ down the river :** Yol hafif bir eğimle nehire iner. **to go ~ with/on s.o.** : bir kimseyi zorlamamak, üstüne varmamak. **~ does it!** Yavaş ol! Zorlama! **~ born** : doğuştan asil, soylu aileden.

Gentoo, *sf. &is., ç.* **-toos** *esk.* **1.** Hindu, **2.** Hindu dili, **3.** Hindulara/Hindu diline ait.

gentrice, *is. esk.* soyluluk, asalet.

gentrify, *f.* **-fied, fying 1.** imar etmek, eski bir kenti/semti imar ederek değerini yükseltmek, **2.** geliştirmek, kalkındırmak, inkişaf ettirmek, düzeltmek, ilerletmek, durumunu ıslah etmek. **3. gentrification** : imar etme, geliştirme, kalkındırma, inkişaf ettirme, düzeltme, ilerletme. ***e.a.-*** *2. improve, uplift.*

gentry, *is., ç.* **gentries 1.** kibar/aydın tabaka/sınıf. **the academic ~** : ulema, akademik sınıf. **2.** (İngiltere'de asillerden sonra gelen) orta sınıf. *The landed ~ are those who own land from which they obtain their income.* **3.** kibarlık, asalet, zarafet, **4.** *hkr.* takım, güruh : küçük düşürmek için belirli bir toplumsal sınıfa takılan ad. **the lightfingered ~** : yankesici takımı. ***e.a.-*** *3. courtesy.*

genu, *is., ç.* **genua** *anat.* **1.** diz, **2.** diz gibi bükülmüş organ/parça. ***e.a.-1.*** *knee.*

genuflect, *gsf.* **1.** (dua için vb.) diz çökmek, saygı ifadesi olarak dizleri bükmek, **2.** zillete düşmek, alçalmak, **3. ~ion = genuflexion** *Brit.* diz çökme, reverans. ***e.a.-*** *2. kowtow.*

genuine, *sf.* **1.** sahici, hakikî, öz, hilesiz, taklit veya sahte olmayan. *a ~ diamond. ~ leather.* **2.** mevsuk, güvenilir, inanılır. *They seemed nice, ~ fellows.* **3.** samimî, içten, yürekten, riyasız. *~ sorrow.* **4.** özbeöz, su katılmamış, halis. *a ~ Indian.* **5. ~ly** : sahiden, gerçekten, sahici/hakikî olarak, güvenilir bir şekilde, içtenlikle, riyasız/samimî olarak, **6. ~ness** : sahicilik, hakikîlik, hilesizlik, güvenilirlik, içtenlik, samimîlik. ***e.a.-*** *1. authentic, real, true, 3. frank, sincere.* ***k.a.-*** *1. counterfeit, fraudulent.*

gen up, *f. Brit.- argo* öğretmek, belletmek. *We genned him up before leaving.*

genus, *is., ç.* **genera, genuses 1.** cins, nevi, çeşit, sınıf, kısım, takım, **2.** *biy.* tür, **3.** *man.*

cins, sınıf, küme : yakın türlerin içinde bulundukları birlik.

-geny, *son ek* "oluş, üre(t)me, geliş(tir)me". *ör.: anthropogeny, philogeny, biogeny.*

geo-, *ön ek* "yer(yüzü), arz". *ör.: geology, geocentric.*

geobotany, *is.* **1.** yer bitki bilimi : bitkilerle üzerinde yetiştikleri toprak tabakalarının ilgisini inceleyen bilim, **2.** *bk.:* **phytogeography.**

geocentric, *sf.* **1. ~al** *d.d. astr.* yer merkezli, yer özekli : arzın merkezinden ölçülen/hesaplanan. *The ~ latitude of a planet.* **2.** arzı merkez kabul eden. *a ~ theory of the universe.* **3.** yeryüzünü ve yeryüzündeki hayatı esas alan, **4. ~ally** : yer özekli olarak, arzı merkez kabul ederek, **5. ~ parallax** : *bk.:* **parallax** (2).

geochemistry, *is.* **1.** yer kimyası : yeryüzü kabuğununun yapısını ve uğradığı değişiklikleri kimyasal bakımdan inceleyen bilim, **2. geochemical** : yer kimyasal, **3. geochemist** : yer kimyası uzmanı.

geode, *is.* **1.** *jeol.* kristalli kovuk : içinde kristalli oyuk bulunan kayaç, **2.** kayaç içindeki kristalli oyuk, **3. geodic** : kovuksal, kristalli kovuk+.

geodesic, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d. mat.* kesel : düzlem geometrideki doğru çizgi yerine kesel çizgileri kullanan (geometri), **2. ~ line** *d.d.* kesel çizgi : eğri bir yüzey üzerinde verilen iki noktayı birleştiren en kısa çizgi, **3. ~ dome** *mim.* kesel kubbe : üçgen biçiminde modüllerden kurulmuş ve üzeri hafif, sağlam bir madde ile kaplanmış kubbe. *A ~ dome uses the minimum amount of material and reduces the volume and cost of construction material.*

geodesy = geodetics, *is.* yer ölçümü : yer ölçme bilgisi. Yeryüzünün şeklini, büyüklüğünü, bir yerin coğrafî konumunu, geniş arazi parçalarının yüz ölçümünü belirleyen ve kıtaların haritasını çizen bilgi dalı. **geodesist** : yer ölçümü uzmanı.

geodetic(al), *sf.* yer ölçümüne ait. **geodetically** : yer ölçümüyle.

geodetic survey, *is.* yer ölçümüne ait gözlem/sürvey : yeryüzünün yuvarlaklığı göz önünde tutularak yapılan gözlem.

geoduck, *is.* dev istiridye *(Panope generosa)* : ABD'nin KB kıyılarında avlanan eti yenir çok iri bir istiridye.

geodynamic, *sf.* yer dinamiği+, jeodinamik.

geodynamics, *is.* yer dinamiği, jeodinamik : yeryüzünün oluşumunu etkileyen kuvvetleri inceleyen jeoloji dalı.

geognosy, *is.* yer yapı bilgisi : yeryüzünü oluşturan maddeleri, havayı, suyu ve yer küresinin iç yapısını inceleyen jeoloji dalı. **geognostic** : yer yapı bilimsel.

geographer, *is.* coğrafyacı, coğrafya (araştırma) uzmanı.

geographic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* coğrafî, coğrafyasal, **2. ~ally** : coğrafyaya ait, **3. ~al mile** *bk.:* **mile** (2), **4. ~ determinism** *sos.* coğrafî gerekircilik : toplumsal gelişmede baş etkenin coğrafî öğeler (iklim, toprak, su kaynakları vb.) olduğunu savunan okul.

geography, *is., ç.* **-phies** **1.** coğrafya, **2.** coğrafya kitabı, **3.** coğrafya incelemeleri, **4.** yeryüzünde (veya bir gezegende) bir bölgenin topografik durumu/özellikleri. *The ~ of the Arctic.*

geoid, *is.* **1.** yerküresi : yüzeyi deniz ve okyanusların yüzeyi ve bunların karalardaki uzantısından ibaret kuramsal küre, **2.** yeryüzüne mümkün mertebe intibak eden kutuplarda basık elipsoid.

geologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* yer bilimi+, jeolojik, **2. ~ally** : yer bilimine ait, yer bilimiyle, **3. ~ time** : yer bilimine ait zaman : yer bilimi tarihinde geçen çağlar, devirler, süreler.

geologise, *f. Brit. bk.:* **geologize.**

geologist, *is.* yer bilimci, yer bilimi uzmanı, jeolog.

geologize, *f.* **-gized, -gizing** yer bilimi öğrenmek, yer bilimiyle meşgul olmak, yer bilimi açısından incelemek/araştırmak.

geology, *is., ç.* **-gies** **1.** yer bilimi, jeoloji, **2.** yer bilimine ait inceleme/araştırma, **3.** yer bilimi ders kitabı, **4.** yeryüzünün veya bir uzay cisminin yer bilimine ait özellikleri.

geomagnetic, *sf.* yer mıknatıssal, yer mıknatısı ile ilgili.

geomagnetism, *is.* yer mıknatıslığı, yer mıknatısiyeti.

geomancy, *is.* **1.** toprak falı : bir avuç toprağı serpip oluşturduğu şekillere bakarak gaipten haber verme, **2. geomancer** : toprak falcısı, **3. geomantic** : toprak falı+.

geomedicine, *is.* yer bilimi hekimliği : hastalıkların coğrafyaya ait etkenlerini inceleyen tıp dalı.

geometer, *is. bk.:* **geometrician.**

geometric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* uzam bilgisine ait geometrik, hendesî, **2.** uzam bilgisinin incelediği çizgi, eğri ve şekillerden oluşan, **3.** uzam bilgisi şekillerinin hâkim olduğu resim, heykel veya süsleme ile ilgili, **4.** **~ally** : uzam bilgisine ait, uzam bilgisi yardımıyla, **5.** **~ configuration** : konbiçim, **6.** **~ locus** : uzam bilgisine ait yer, **7.** **~ mean** : uzam bilgisine ait ortalama : n pozitif sayının çarpımının n 'inci mertebeden kökü bunların uzam bilgisine ait ortalamasıdır, **8.** **~ progression = ~ sequence = ~ series** : eş çarpanlı dizi, geometrik dizi/seri : ardışık sayıların oranı daima sabit olan sayılar dizisi, **9.** **~ ratio** : eş çarpan, eş çarpanlı dizinin ardışık iki teriminin oranı, **10.** **~ series** : (a) eş çarpanlı derney : terimleri eş çarpanlı diziden oluşan sonsuz seri, (b) *bk.:* **geometric progression**

geometrician, *is.* uzam bilgini, uzam bilgisi uzmanı.

geometrid, *is.&sf.* arşın güve *(Geometridae)* : ince gövdeli, geniş kanatlı bir tür güve. Kurtçuğu arşınlar gibi yürür.

geometrise, *f. Brit. bk.:* **geometrize.**

geometrize, *f.* **-trized, -trizing 1.** uzam bilgisine ait yöntemlerle çalışmak, geometrik yöntemler uygulamak, **2.** uzam bilgisine ait (geometrik) şekle sokmak, **3.** uzam bilgisi/geometri öğrenmek.

geometry, *is.* **1.** uzam bilgisi, geometri, hendese, **2.** uzam bilgisi/geometri öğrenimi, **3.** uzam bilgisi/geometri ders kitabı. **Analytic/descriptive/plane/solid ~** : analitik/tasarı/düzlem/uzay geometri, **4.** şekil, biçim.

geomorphic, *sf.* **1.** yeryüzünün şekli ve biçimi ile ilgili, **2.** yer biçimli, biçimi yeryüzüne benzeyen.

geomorphologic(al), *sf.* yer biçimi bilimine ait.

geomorphology = physiography, *is.* yer biçimi bilimi.

geophagia = geophagy, *is.* toprak yeme (alışkanlığı). **geophagism** : toprak yeme. **geophagist** : toprak yiyen. **geophagous** : toprak yiyen+.

geophysics, *is.* yer fiziği, jeofizik. **geophysical** : yer fiziksel, jeofizik+. **geophysicist** : yer fiziği/jeofizik uzmanı.

geophyte, *is. bot.* yer altı tomurcuklu bitki : tomurcukları toprağa gömülü bitki. **geophytic** : yer altı tomurcuklu.

geopolitics, *is.* **1.** siyasal coğrafya, jeopolitik : coğrafî durum, ekonomi, nüfus vb. gibi faktörlerin politikaya etkisini inceleyen bilim, **2.** siyasal coğrafyaya dayanan hükûmet politikası, **3.** belirli bir bölgeyi veya devleti etkileyen coğrafî ve siyasal etkenler, **4.** **geopolitical** : siyasal coğrafya ile ilgili, jeopolitik, **5.** **geopolitician** : siyasal coğrafya/jeopolitik uzmanı.

geoponic, *sf.* **1.** tarımsal, ziraî, çiftçilikle ilgili, **2.** kırsal. ***e.a.-1.*** *agricultural, 2. rustic.*

geoponics, *is.* tarım bilimi, tarım/ziraat bilgisi, çiftçilik. ***e.a.-*** *husbandry.*

geopotential, *is. fiz.* yer erkil : bir kütlenin bulunduğu yerdeki erkil erkesi (potansiyel enerjisi) ile deniz düzeyindeki erkil erkesi arasındaki fark.

geopressured = geopressurized, *sf.* yer basınçlı : yer altından basınçla yeryüzüne çıkan (su, gaz vb.).

George, *is.* **1.** Jorj (erkek adı), **2.** **by ~** : Maşallah! Vallahi! **3.** Diz bağı nişanı armasında bulunan Sen Jorj resmi, **4.** **St. ~** : İngiltere'nin koruyucu azizi, **St. ~'s Day** : St. Jorj yortusu, 23 Nisan, Hıdrellez, **5.** **~ Cross/Medal** : sivillere verilen kahramanlık nişanı (ilk olarak 1940'ta Kral VI. George tarafından verilmiştir), **6.** *Brit.* St. George'un resmini taşıyan madenî para.

georgette, *is.* jorjet, ince ipek kumaş. **~ crepe** *d.d.*

Georgia, *is.* **1.** ABD'den biri, **2.** Gürcistan. Resmî adı : *Georgian Soviet Socialist Republic.* **3.** **Strait of ~** : Georgia Boğazı : Kanada'nın batısında Vancouver adası ile kıt'a arasında 240 km uzunluğunda bir boğaz, **4.** **~ pine** *bk.:* **longleaf pine.**

Georgian, *sf.&is.* **1.** George adlı dört İngiliz kralı zamanına ait (1714-1830), **2.** İngiltere'de V. George zamanına ait, **3.** ABD Georgia eyaletine ait, **4.** Gürcü, **5.** Gürcüce, **6.** Gürcülere/Gürcistan'a ait, **7.** İngiltere'de Georgelar zamanında yaşamış kimse, özellikle yazar.

georgic, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* tarımsal, ziraî, **2.** pastoral şiir, tarıma/çiftçiliğe dair şiir. ***e.a.-*** *1. agricultural, 2. bucolic.*

geoscience, *is.* **1.** yer bilimi : jeoloji, yer fiziği, yer kimyası vb. **2.** (toptan) yer bilimleri, **3.** **~ist** : yer bilimci.

geostatic, *sf.* **1.** yer basınç(sal) : toprağın bir cisme uyguladığı basınçla ilgili, **2.** yer basıncına dayanıklı (inşaat).

geostatics, *is.* zemin statiği : yer altında denge hâlinde bulunan kuvvetlere nazaran katı bir cismin statiği.

geostationary = geosynchronous, *sf.* arza göre sabit : ekvator civarında gökyüzünde dünya ile aynı hızda dönen ve dünyaya nazaran sabit imiş gibi görünen (uydu).

geostrategy, *is.* **1.** coğrafî strateji : siyasal coğrafyanın strateji ile uğraşan bölümü, **2.** belirli bir coğrafî bölgede jeopolitik ve stratejik etkenlerin birleştirilmesi, **3.** bir hükûmetin siyasal coğrafyaya dayanan strateji kullanması, **4.** **geostrategic** : coğrafî strateji+, **5.** **geostrategist** : coğrafî strateji uzmanı.

geostrophic, *sf. meteor.* dünyanın dönmesinden ileri gelen (kuvvet, hava cereyanı vb.).

geosynclinal, *sf.&is. jeol.* taş çöküntüleri+.

geosyncline, *is. jeol.* taş çöküntüsü, yerel çöküntü, yer kabuğunun V şeklinde geniş bir çöküntü yaptığı bölge.

geotactic, *sf.* yer çekimli. **~ally** : yer çekimli olarak.

geotaxis, *is. biy.* yer çekimli devinim : canlıların yer çekimi etkisiyle hareketi.

geotectonic, *sf.* yer kayma oluşumlu, jeotektonik.

geothermal = geothermic, *sf.* iç sıcaklık+, yer altı ısısı ile ısınan/işleyen. ~ **gradient** : iç sıcaklık basamağı.

geotropic, *sf. biy.* yere doğru, yere yönelik. **~ally** : yere yönelerek.

geotropism, *is. biy.* yere doğrulum, yere yönelim.

gerah, *is.* İbranî ağırlık birimi ve madenî parası.

geraniaceous, *sf. bot.* ıtırgiller familyasından.

geraniol, *is. kim.* ıtır özü, $C_{10}H_{18}O$: gül, ıtır vb. de bulunan yağlı, renksiz bir alkol. Esans ve güzellik maddeleri yapımında kullanılır.

geranium, *is. bot.* **1.** ıtırgillerden, herhangi bir bitki : ıtır, turnagagası vb. **2.** **stork's bill** *d.d.* sardunya *(Pelargonium)* : güzel çiçekler açan bir bitki, **3.** sardunya çiçeği, **4.** ~ **grass** : Mekke samanı *(Andropo - gan scoenanthus)*, **5.** **feather ~** : nezle otu *(Chenopo-dium botrys)*

gerardia, *is. bot.* cerardiya, sıraca otugillerden pembe, mor, sarı çiçekler açan bir ot.

geratology, *is.* yaş bilimi : yaşamının sonuna yaklaşan canlıları inceleyen bilim. **geratological** : yaş bilimine ait.

gerb(e), *is.* kıvılcımlar saçan havaî fişek.

gerbera, *is. bot.* gerber : sarı, turuncu, pembe çiçekler açan bir bitki.

gerbil(le), *is. zool.* cerbil *(Gerbillus)* : Asya, Avrupa ve G Rusya'ya mahsus toprağı kazarak yuva yapan, arka bacakları uzun kemirici hayvan.

gerent, *is. az kul.* yönetmen, yöneten, idareci, idare eden, idare amiri. ***e.a.-*** *ruler, manager.*

gerenuk, *is. zool.* Afrika ceylânı *(Litocranius walleri)* : D Afrika'da yaşayan kızıl kahverenkli, uzun boyunlu ceylân.

gerfalcon, *is. bk.:* **gyrfalcon.**

geriatric, *sf.* yaşlıların sağlığı ile ilgili.

geriatrics, *is.* **1.** yaşlılık hekimliği, **2.** *bk.:* **gerontology**, **3.** **geriatrician = geriatrist** : yaşlılar hekimi, ihtiyarlık hastalıkları uzmanı.

germ, *is.* **1.** mikrop. ~ **warfare** : mikrop harbi, **2.** esas, temel, asıl, başlangıç. *the ~ of an idea.* **3.** *embril.* (a) tohum, tomurcuk, çim, (b) öz, tohumun özü, tohumda/yumurtada bulunan nüve/çekirdek, **4 .** *biy.* gelişme veya evrimin ilk basamağı (tohum gözeciği vb. gibi). ***e.a.-*** *1. microbe, microorganism, 2. rudiment, origin, basis, 3. (a) bud, offshoot, seed, 4. gamete.*

german, *sf.&is.* **1.** öz (üvey değil), anne ve babası aynı. Genellikle birleşik kelimeler hâlinde kullanılır : **a brother-~** : öz kardeş. **sisters-~** : öz kızkardeşler, **2.** öz amca/dayı/hala/teyze çocuğu (birleşik kelime hâlinde). *a cousin-~* . **3.** *esk. bk.:* **germane**, **4.** *esk.* yakın/öz akraba, **5.** kotilyon dansı (partisi) : karışık adımlarla ve sık sık eş değiştirerek oynanan bir oyun

German, *sf.&is.* **1.** Alman+, Almanca+, Almanlara/Almancaya ait, **2.** Cermen, 1871'den önce Orta Avrupa'da yaşayan ve Almanca konuşan kabile/devlet/aşiretlere ait, **3.** Alman, **4.** Almanca. **High ~ = New High ~ (= HG)** : öz Almanca : Almanya, Avusturya, İsviçre'nin bazı bölgeleri ve Alsas'ta konuşulan standart edebî Almanca. **Low ~ (= LG)** : (a) Ova Almancası : Hollanda, K Almanya vb. gibi alçak ovalarda konuşulan Almanca, (b) *Dutch, Flemish, Frisian* ve *İngilizce* gibi batı Cermen dilleri bölümü. **Old High ~** : 800-1100 yılları arasında G Almanya'da konuşulan Almanca. **Middle High ~ (=MHG)** : 1100-1450 yıllarındaki öz Almanca. **Middle Low ~ (= MLG)** : 1100-1450 yılları arasında konuşulan ova Almancası.

German cockroach = Croton bug, *is. zool.* sarı hamam böceği *(Blatta germanica).*

German Democratic Republic, *is.* Alman Demokratik Cumhuriyeti, 1990'da Batı Almanya ile birleşen eski Doğu Almanya.

germander, *is. bot.* **1.** meşecik *(Teucrium Chamaedrys, T. canadense).* **wall ~** : yer meşesi. **water ~** : sarımsak otu *(Teucrium scordium),* **2.** **~ speedwell** *d.d.* : yavşan otu *(Veronica chamaedrys).*

germane, *sf.* **1.** ilgili, alâkalı, ilişik, müteallik, ait, yakın ilgisi/alâkası olan, uygun. **Your statement is not ~ to the discussion** : Söylediklerinin konumuzla ilgisi yok. *It is clearly not ~ to the present conditions.* **2.** *esk.* yakın akraba, **3.** **~ly** : ilgili olarak, uygun bir şekilde, **4.** **~ness** : ilgili oluş, ilgi, ilişki, uygunluk. ***e.a.-*** *1. pertinent, relevant, appropriate, fitting.* ***k.a.-*** *1. foreign.*

germanic, *sf. kim.* germanyum+ : dört valanslı germanyum içeren.

Germanic, *sf.&is.* **1.** eski Cermenlere ait : Ren, Tuna ve Vistül nehirleri arasına yerleşen ve sonraları genişleyerek Alman, İngiliz, Hollanda, Belçika, Danimarka, İskandinavya ve bir kısım İsviçrelileri içine alan Hint-Avrupa kabileleri ile bunların dil ve âdetlerine ait, **2.** *bk.:* **German**, **3.** Cermen dil ailesi : Almanca, İngilizce, Hollandaca, İskandinav dilleri vb., **4.** **Primitive ~ = Teutonic** *d.d.* Töton dili : bu dillerin tarih öncesi ceddi.

Germanise, *f. bk.:* **Germanize.**

Germanism, *is.* **1.** Almancaya özgü deyim, tabir, söz vb. **2.** Alman örfü/âdeti/töresi/davranışı/düşünce tarzı vb. **3.** Alman(ya) taraftarlığı/hayranlığı.

germanium, *is. kim.* germanyum : transistorlarda kullanılan dört valanslı nadir maden. Simgesi : **Ge**, atom ağ. 72.59, atom nu. 32, özgül ağ.: (20°C'de) 5.36.

Germanize, *f.* **-ized, -izing 1.** Almanlaş(tır)mak, Alman duygu/karakter/âdet/göreneklerini benimse(t)mek, **2.** *esk.* Almancaya çevirmek/tercüme etmek, **3.** **Germanization** : Almanlaş(tır)ma, **4.** **Germanizer** : Almanlaştıran.

German measles, *is. patol.* kızamıkçık : Virüslerle bulaşan ve boğaz ağrısı, ateş, ciltte kızarıklıklarla beliren, kızamıktan daha az tehlikeli bir hastalık. Hamile kadın yakalanırsa doğan çocuk anormal olabilir. **rubella, rubeola** *d.d.*

Germano-, *ön ek* "Alman". *ör.: Germanophile.*

German Ocean, *is. esk.* Kuzey Denizi. ***e.a.-*** *North Sea.*

Germanophile, *is.* Alman(ya) dostu/taraftarı/hayranı.

Germanophobe, *is.* Alman düşmanı, Almanya'dan/Almanlardan/Alman kültüründen nefret eden/korkan kimse. **Germanophobia**: Alman düşmanlığı/korkusu.

germanous, *sf. kim.* germanyumlu, iki valanslı germanyum içeren.

German script, *is.* Alman el yazısı.

German shepherd = German shepherd dog = German police dog, *is.* Alman çoban köpeği, polis köpeği.

German silver, *is.* nikel gümüşü, fakfon : Cu+Zn+Ni alaşımı.

German wirehaired pointer, *is.* Alman av köpeği.

Germany, *is.* Almanya.

germ-carrier, *is.* mikrop taşıyıcı : kendisi hastalanmadan mikropları başkasına bulaştıran insan/hayvan.

germ cell, *is. biy.* eşey göze : ilkel göze ile olgun gamet arası herhangi bir evrede bulunan cinsel üreme gözesi.

germen, *is., ç.* **-mens, -mina** *esk. bk.:* **germ.**

germfree, *sf.* mikropsuz.

germicidal, *sf.* mikrop öldürücü/öldüren, antiseptik.

germicide, *is.* mikrop öldürücü madde, antiseptik.

germinability, *is.* filizlenebilme.

germinable, *sf.* filizlenebilir.

germinal, *sf.* **1.** tohuma/öze/mikroba ait, **2.** mikroba veya tohuma benzer, **3.** ilkel, iptidaî, gelişmemiş, oluşum evresinde (fikir, madde vb.). ~ *ideas.* **4.** yaratıcı, verimli, **5.** ~ **disc** = ~ **disk** : oğulcuk döngesi : döllenmiş yumurtada embriyonun ilk oluşmaya başladığı nokta, **6.** ~ **vesicle** : dölet keseciği. ***e.a.-*** *4. creative, productive, **6.** blastocyst.*

germinant, *sf.* filizlenen, çimlenen, (filiz) süren. ***e.a.-*** *germinating, sprouting.*

germinate, *f.* **-nated, -nating 1.** gelişmeye başlamak. *An idea was germinating in his head.* **2.** *biy.* filizlenmek, filiz sürmek, filiz vermek, çimlenmek. *Seeds ~ in the spring.* **3.** doğmak, başlamak, vücut bulmak, oluşmak, **4.** geliştirmek, üretmek, filizlendirmek. *Warmth and moisture ~ seeds.* **5.** yaratmak, vücuda getirmek, oluşturmak, **6. germination** : filizlenme, çimlenme, gelişme, **7. germinator** : (a) filizlendiren, çimlendiren, filizlendirme kabı, (b) geliştiren. ***e.a.-*** ***1.*** *evolve,* ***2&4.*** *sprout,* ***3.*** *begin,* ***4.*** *produce,* ***5.*** *create.*

germinative, *sf.* **1.** filizlenebilir, çimlenebilir, **2.** gelişebilir, vücut bulabilir, büyüyebilir, **3.** geliştirici.

germ-killer, *sf.* mikrop öldürücü. ***e.a.-*** *germicide.*

germ layer, *is.* öz katman : dölütü oluşturan üç göze katmanından her biri. *bk.:* **ectoderm, entoderm, mesoderm.**

germless, *sf.* mikropsuz.

germlike, *sf.* mikrobumsu, mikroba benzer, mikrop gibi.

germ plasm, *is.* öz kansıvı : tohum gözelerinin kalıtım niteliklerini taşıyan kansıvısı/plâzması. **idioplasm** *d.d.*

germproof, *sf.* mikropsuz, mikroptan arıtılmış, mikrop üretmez/yaşatmaz/geçirmez.

germ theory, *is. patol.* mikrop teorisi : hastalıkların mikroplardan ileri geldiğini savunan teori.

germy, *sf.* **germier, germiest** mikroplu, mikrop dolu. ~ *river water.*

gerodontics = **gerodontia** = **gerodontology**, *is.* yaşlı dişçiliği : diş hekimliğinin yaşlanma ve yaşlılarla uğraşan bölümü.

geront- = **geronto-**, *ön ek* "yaşlılık, ihtiyarlık". *ör.: gerontology.*

gerontocracy, *is., ç.* **-cies 1.** yaşlılar hükûmeti, yaşlılardan kurulmuş meclisle yönetim, **2.** yaşlılar kurulu/kurultayı/meclisi.

gerontology, *is.* yaşlılık bilimi : yaşlanma ve yaşlılığın özel sorunlarıyla uğraşan bilim dalı. **gerontological** : yaşlılık bilimi+. **gerontologist** : yaşlılık bilimi uzmanı. *bk.:* **geriatrics.**

-gerous, *son ek* "-li, ...üreten/taşıyan/hasıl eden". *ör.: dentogerous, crystalligerous.*

gerrymander, *is.&f. ABD* **1.** seçim bölgelerine ayırma(k) : ABD'de bir siyasî partiye üstünlük sağlayacak şekilde seçim bölgesini ayarlama(k), **2.** kendi çıkarına göre ayarlama(k)/ yönetme(k), hile karıştırma(k).

gertcha, *ünl.-kaba* Haydi ordan! Defol! Siktir! Kime yutturuyorsun! (inanmayış ifade eden kaba ünlem)

gerund, *is. gr.* **1.** zarf-fiil, zarf, rabıt sigası, bağ, bağ fiil. Lâtince gibi bazı dillerde fiilden türetilen, genelleştirilmiş veya tamamlanmamış bir eylemi ifade eden ad. **2.** İngilizcede fiil sonuna **-ing** getirilerek elde edilen ve özne/nesne olarak kullanılan kelime. **"Doing the work carefully is essential."** cümlesindeki "**doing**" gibi, **3. ~ial** : ulaç+, ulaç gibi, ulaç olarak kullanılan.

gerundive, *sf.&is. gr.* **1.** zarf gibi, zarfa benzeyen, **2.** (Lâtincede) zorunluluk, gereklilik, özellik vb. bildiren edilgen gelecek zaman (**future passive participle**) hâli veya fiilden üretilen sıfat, fiil sıfatı. "***Haec dicendum est*** : Bu söylenmelidir." cümlesindeki ***dicendum*** gibi, **3. gerundivial** : zarflı, **4. gerundively** : zarf olarak.

gesellschaft, *is.* **1.** kişiler arasında gayrişahsî anlaşma, sözleşme ve ortaklığa dayanan toplumsal ilişki, **2.** bu tür ilişkilere dayanan toplum.

gesso, *is.* **1.** tutkallı alçı : boyanacak yüzeyi sıvamakta kullanılan alçı ve tutkal karışımı, **2.** tutkallı alçı ile boyanmış yüzey.

gest = **geste**, *is. esk.* **1.** destan, manzum hikâye/aşk hikâyesi, **2.** küçük hikâye, masal,

3. serüven, sergüzeşt, macera, **4.** tavır, tutum davranış, **5.** jest, hareket, **6.** *esk.* seyahat aşaması, seyahatin herhangi bir merhalesi/safhası. ***e.a.-2.*** *story, tale, 3. exploit, adventure, 4. deportment, conduct, 5. gesture.*

gestalt, *is., ç.* **-stalts/-stalten** *psikol.* **1.** biçim : oluştuğu parçalar ve ilişkilerin toplamı ile açıklanamayan, bunun üstünde karmaşık bir bütünlüğü olan görünüm veya yapı, **2. ~ completion test** : biçim tamamlama ölçeri, **3. ~ factor** : biçim etmenleri, **4. ~ homology** : biçim türdeşliği, **5. ~ psychology = configurationism** : biçim ruh bilimi : ruhsal olayların tepke (refleks), duyu vb. gibi bireysel elemanların basit toplamına göre değil, daha karmaşık bir işleve göre biçimsel birikiminden oluştuğunu savunan görüş.

Gestapo, *is., ç.* **-pos** *Alm.* **1.** Nazi Almanyası gizli polis örgütü, **2.** fesat, hiyanet, tedhiş vb. gibi eylemlerinden şüphe edilen kimseleri meydana çıkarmaya çalışan ve ekseriya zorbaca yöntemler kullanan gizli polis örgütü.

Gesta Romanorum, *is.* Romalıların Masalları : XII-XIV. yy. da derlenen ve sonraları *Chauser, Shkaespeare* gibi yazarlara konu ve ilham kaynağı olan Lâtince hikâyeler külliyatı.

gestate, *f.* **-tated, -tating 1.** (gebe kaldıktan doğuruncaya kadar) rahminde/karnında taşımak, **2.** tedricen geliş(tir)mek, yavaş yavaş meydana çık(ar)mak, **3.** gebe/hamile olmak.

gestation, *is.* **1.** gebelik, rahimde/karında taşıma, **2.** gebelik süresi, **3.** (zihinde bir fikir, plân vb.) doğma, gelişme, oluşma, **4. ~al = gestative** : gebelik+, gebelikle ilgili, **5. ~ period** : gebelik süresi.

gestic(al), *sf.* (dans ederken vb.) beden hareketleri+.

gesticulant, *sf.* jestler/el kol hareketleri yapan.

gesticular, *sf.* jest+, jestli, el kol hareketleriyle.

gesticulate, *f.* **-lated, -lating 1.** jestler/el kol hareketleri yapmak, **2.** jestlerle anlatmak/ifade etmek.

gesticulation, *is.* **1.** jest(ler) yapma, el/kol hareketleriyle ifade etme, **2.** *bk.:* **gesture** (1).

gesticulative = gesticulatory, *sf.* **1.** jestlerle anlatılan/ifade edilen, **2. gesticulatorily** : jestlerle ifade ederek/edercesine.

gesture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** çalım, jest, hareket : fikir, duygu, heyecan vb. ifade eden el/kol/baş/yüz/beden hareketleri. *He made an angry ~.* **2.** gösteri(ş), jest, bir sonuç elde etmek için ya da usul/formalite icabı yapılan hareket. *a political ~ to draw popular support. a friendly ~. He did it as a ~ of support. What a nice ~!* **3.** jestler/el kol vb. hareketleri yapmak. *She ~d sharply, to silence him.* **4.** jestlerle/elkol vb. hareketleriyle ifade/işaret etmek. **He ~d towards the door** : Eliyle kapıyı işaret etti (çık anlamında kapıyı gösterdi). **5. gestural** : jestlerle yapılan/ifade edilen. **6. gesturer** : jest yapan, jestlerle ifade eden.

gesundheit, *ünl.* Çok yaşa(yın) (aksıran kimseye söylenir)

get^1, *f.* **got** (veya eski : **gat**), **gotten/got, getting 1.** almak, temin/tedarik etmek. *to ~ a birthday present. to ~ information. I got a letter yesterday. Get a pencil from the desk. Where did you ~ those shoes?* **2.** elde etmek, ele geçirmek, kazanmak, tedarik etmek, malik olmak, bulmak. *He got first prize in school contest. He got a bad reputation for carelessness. I'll ~ something to eat before I go out.* **3.** (alıp) getirmek, götürmek, (dışarı) çıkarmak. **~ me my books** : Bana kitaplarımı getir. **Go and ~ your books** : Git kitaplarını getir. **~ sth home** : Eve bir şey götürmek. **~ s.o. home** : birini ev(in)e götürmek. ~ *s.o. out of house.* **4.** yaptırmak, -tirmek, (bir şeyin vukuunu) sağlamak. **to ~ one's hair cut** : saçını kestirmek. **~ a house built** : bir ev yaptırmak. **~ one's arm broken** : kolu kırılmak. ~ *a fire to burn.* **~ the work done/finished** : işini yapmak/bitirmek, **5.** (a) erişmek, ulaşmak, varmak, gelmek, bağlantı/irtibat/temas kurmak. **I got home early last night** : Dün gece eve erken geldim. **Your letter got here yesterday** : Mektubun dün geldi. **You can ~ me by telephone** : Beni telefonla arayabilirsin (temas sağlayabilirsin). (b) (taşıta) binmek, yetişmek. (c) (telefona vb.) cevap vermek. *Don't answer the telephone, I'll ~ it.* **6.** işitmek, duymak, (radyo ile) almak. *I didn't ~ your last name. Can you ~ Ankara on your radio?* **7.** anlamak, kavramak, öğrenmek, ezberlemek. **I dont ~ you/your meaning** : Seni/ne demek istediğini anlamıyorum. **I don't ~ it, why did he do that ?** Neden bunu yaptı, anlamıyorum. ~ **(sth/s.o.) right/wrong** *k.d.* (bir şey/kimseyi) doğru/yanlış anlamak. **Don't ~ me wrong, I'm not complaining** : Beni yanlış anlama, şikâyet etmiyorum. **Have you got your history lesson** : Tarih dersini öğrendin mi? **I got the verse by heart** : Şiiri ezberledim. **8.** yakalamak, tutmak. *I got you.* **9.** (ceza) almak, (cezaya) çarptırılmak, mahkûm olmak. *to ~ 20 years in jail.* **10.** kandırmak, inandırmak, ikna etmek. *We will ~ him to go with us. I'll ~ her to sign the paper. We got him to speak.* **11.** hazırlamak. **to ~ the breakfast/lunch/dinner** : kahvaltıyı/yemeği hazırlamak. **Will you help me ~ dinner** : Yemeği hazırlamama yardım eder misin? **12.** (özellikle hayvanlarda) gebe bırakmak, **13.** (duygularını) etkilemek, müteessir etmek, dokunmak. **Her tears got me** : Gözyaşları beni etkiledi/müteessir etti. **The play didn't really ~ me** : Piyes beni sarmadı. **14.** hakkından gelmek, haklamak, baskın çıkmak, üstün gelmek, icabına bakmak, mat etmek. *I'll get them during the negotiations.* **15.** öç/intikam almak, öldürmek, *argo* canına okumak. **I'll get you/him** : Senin/onun canına okurum. **16.** (hastalığa) yakalanmak, tutulmak, (hasta) olmak, (hastalık) kapmak. *He's got a bad cold. He got measles from his sister. to ~ malaria.* **17.** *argo* şaşırtmak, kızdırmak, canını sıkmak, sinirlendirmek. *That remark got me. That music gets me.* **It really ~s me when he says those stupid things** : O saçmalamaya başlayınca tepem atıyor. **18.** (bir yere) varmak, (menzile) ulaşmak, vasıl olmak. *What time do we ~ there? When does the train ~ there?* **19.** gelmek, gitmek, hareket etmek. **~ in here !** Buraya gel! **20.** -bilmek, yapabilmek, başarmak, muvaffak olmak, fırsat(ını) bulmak. **If I ~ to see him I'll ask him to call you** : Onu görebilirsem sana telefon etmesini söylerim. **When you ~ to know him you'll find he's quite different from how you imagined** : Onu tanımak fırsatını bulursan tasavvur ettiğinden çok farklı olduğunu göreceksin. **21.** ...olmak, -la(n)mak, -latmak/-letmek, maruz kalmak. **to ~ tired** : yorulmak. **to ~ sick/old** : hastalanmak, ihtiyarlamak. **What's got you?** *k.d.* Sana ne oldu? Ne oluyorsun? **~ lost** : kaybolmak, kendini/yolunu kaybetmek. **to ~ one's hands dirty** : ellerini kirletmek. **to ~ married** : evlenmek. **to ~ a blow** : darbeye maruz kalmak, darbe yemek. **I got a blow on the head** : Kafama bir yumruk yedim. **22.** (para) kazanmak, almak. *He's eager to ~ but not give.* **23.** *k.d.* sıvışmak, tüymek, **24.** (bir işe) başlamak, girişmek (bu anlamda **get** sonuna fiilin **-ing** hâli gelir). **to ~ working** : çalışmaya başlamak, işe girişmek, **25.** sebep olmak, ilgisi olmak. **What's that got to do with it?** Bunun onunla ne ilgisi var? **26.** (sonuç olarak) bulmak, (hesaplayıp) bulmak. *I got the answer to the problem.* **27.** *argo* ilgi çekmek, hoşa gitmek, **28.** vurmak, isabet etmek, çarpmak, öldürmek. **The shrapnel got him in the arm** : Şarapnel koluna isabet etti. **That shot got him** : O kurşunla öldü. **29.** fark etmek, farkına varmak, görmek, sezmek. *Did you ~ that look?* **30. ~ about = ~ around** : (a) dolaşmak, hareket etmek, gidip gelmek, seyahat etmek. *She gets about a lot, working for an international company.* (**invalid**) **be able to ~ about** : (hasta) yataktan kalkıp dolaşabilmek. (b) (haber, dedikodu vb.) yayılmak, şayi olmak, her tarafta duyulmak, (c) toplumsal faaliyetlerde bulunmak, herkesin yardımına koşuşmak, **31. ~ above oneself** : kendini beğenmek/bir şey sanmak, böbürlenmek, **32. ~ across** : (a) açıklamak, izah etmek, anlatmak, anlaşılmasını sağlamak, anlaşılmak. *Did your speech ~ across (to the crowd)? It finally got across him that he wasn't welcome.* (b) *Brit. k.d.* (birisinin) canını sıkmak, (c) *k.d.* (piyes vb.) başarılı olmak, **33. ~ after** : (a) (öğüt/nasihat/azar vb. ile) yola getirmeye çalışmak, (b) peşini bırakmamak, ısrarla takip etmek/istemek, **34. ~ ahead** : başarmak, başarılı/muvaffak olmak, ilerlemek. *He was determined to ~ ahead in life/in business.* **35. ~ ahead of** : (ilerisine/önüne) geçmek, ilerlemek, geride bırakmak, üstün olmak, üstünlük sağlamak. *You have to ~ ahead of your competitors.* **36. ~ along** : (a) gitmek, ayrılmak. *I must be getting along now.* (b) **~ on/go along/go on** *d.d.* ilerlemek, gelişmek, gelişme/ilerleme kaydetmek. *How is your work getting along? It's getting along nicely, thank you.* (c) **~ on** *d.d.* (güçlüklere rağmen) devam et(tir)mek, başarmak. *We can ~ along without your help.* (d) **~ on** *d.d.* (dostça) geçinmek, anlaşmak, uyuşmak. *He doesn't ~ along with his brother.* (e) **~ on** *d.d.* yaşlanmak, ihtiyarlamak, yaşı ilerlemek, (f) **~ along with you! = go along with you!** *k.d.* Defol! Git! Yıkıl! Haydi oradan! Beni kandıramazsın! Amma yaptın ha! (g) **~ along without (sth)** :

(bir şey)siz de olabilmek, idare etmek, geçinmek, (bir şeye) muhtaç olmamak, **37.** ~ **around** : (a) aldatmak, yolunu bulup kurtulmak, kurnazlıkla galebe çalmak (müşkül durumdan) sıyrılmak, üstünden atmak. *If you are clever, you can sometimes ~ around the tax laws.* (b) (bir şey elde etmek için) yaltaklanmak, dalkavukluk yapmak, *argo* yağcılık yapmak, (c) seyahat etmek, dolaşmak, gezmek, (d) *bk.:* **get about**, (e) ~ **around/round to** : (nihayet) eli değmek, vakit bulabilmek. *After a long delay, he got around to writing the letter.* **38.** ~ **at** : (a) ulaşmak, er(iş)mek, ele geçirmek, yetişmek, gitmek, varmak. *Put the food where the cat can't ~ at it.* **difficult to ~ at** : gitmesi/ulaşılması güç. **If I can ~ at him, he'll be sorry** : Bir elime geçerse hâli yamandır. (b) kasdetmek, murat etmek, demek istemek, demeye getirmek. **I don't see what are you getting at** : Ne demek istediğini anlamıyorum. **What are you getting at ?** Ne demek istiyorsun(uz)? Maksadın(ız) ne? (c) keşfetmek, belirtmek, kavramak, künhüne varmak. *to ~ at the root of the problem. ~ at the truth.* **39.** ~ **away** : (a) kaçmak, tüymek, firar etmek, sıvışmak, savuşmak, gitmek, kurtulmak. **The thieves got away with all our money** : Hırsızlar bütün paramızı çalıp kaçtılar. **There's no getting away from it** : Bundan kurtuluş yok (Bunu sineye çekeceğiz/kabul etmek zorundayız). (b) harekete geçmek, (koşuya) başlamak, (işe/yola) koyulmak, (c) ayrılmak, başka yere gitmek. *The last bus got away at 10 o'clock.* (d) koparmak, kapıp götürmek, **40.** ~ **away with** : (a) (bir işten zararsız/cezasız) sıyrılmak, yakasını kurtarmak, şüphe uyandırmadan/yakalanmadan atlatmak. **You'll never get away with it** : Bundan yakanı kurtaramazsın (Bunu senin yanına koymam). *How did he get away with cheating?* (b) (yiyecek/içecek) tüketmek, sarf edip bitirmek. *The crew got away with over ten cases of beer that afternoon.* (c) ~ **away with you!** Haydi canım! Haydi oradan! **41.** ~ **back** : (a) geri gelmek, dönmek, avdet etmek. *I heard you were away, when did you ~ back?* (b) geri almak, istirdat/telâfi etmek. ~ **one's own back** : malını geri almak; öcünü almak, acısını çıkarmak. ~ **sth. back into its box** : bir şeyi tekrar kutusuna koymak. (c) ~ **back at** : öç almak, haklamak, hakkından gelmek, canına okumak. *I'll ~ back at him one day!* **42.** ~ **behind** : (a) desteklemek, (b) geri kalmak. **43.** ~ **by** : (a) aşmak, geçmek. **This got by the censor** : Bu, sansürden geçti. (b) (güçlüklere rağmen) geçinebilmek, geçinip gitmek, yetmek, alâküllihâl idare etmek. **She can't ~ by on such a small income** : Bu kadar az gelir ile geçinemez. *They got by on his small salary.* (c) yakayı ele vermeden yapmak, (d) (pek iyi olmamakla beraber) kabul edilmek, şöyle böyle kabul edilmek. *Your work will ~ by, but try to improve it.* **44.** ~ **cracking** : başlamak, devam etmek, sürdürmek, yürütmek. *You must ~ cracking on that assignment.* **45.** ~ **done with** *k.d.* bitirmek, tamamlamak, ikmal etmek, **46.** ~ **down** : (a) in(dir)mek, aşağıya almak, alaşağı etmek, (b) (çocuk) yemek masasından kalkmak. *Please, may I ~ down?* (c) ~ **down to** : (işe) başlamak/girişmek, kolları sıvamak, ciddiyetle ele/göz önüne/dikkate almak, üzerinde durmak, (bir konuya) gelmek/girmek, dikatini üzerinde toplamak. **to ~ down to the matter at hand** : dikkatini eldeki konu üzerinde toplamak. ~ **down to one's work** = ~ **down to it** : işe iyice girişmek, kolları sıvamak, (d) yıldırmak, cesaretini kırmak, yormak, pes dedirmek, caydırmak, bezdirmek. *Nothing gets me down so much as a cold. Three straight losses got the team down.* (e) (güçlükle) yutmak. *Try to ~ the medicine down.* (f) not etmek, yazmak. *Get down every word she says.* (g) ~ **down to brass tacks** = ~ **down to cases** : asıl/en önemli konuya gelmek/girmek, **47.** ~ **even (with)** : öcünü/intikamını almak, ödeşmek, hakkından gelmek, acısını çıkarmak, misilleme yapmak, **48.** ~ **going** : (a) harekete geçmek, (işe) başlamak. ~ **going!** Haydi! Başla! (b) çabuklaştırmak, ivmek, **49.** ~ **in** : (a) girmek, dühul etmek, kabul edilmek/ettirmek. *He forgot his key and couldn't ~ in.* (b) gelmek, varmak, vasıl olmak. *The plane got in late.* (c) teslim etmek. *Did you ~ the paper in by the right date?* (d) katılmak, iltihak etmek. *He's got in with a fast crowd.* (e) (ürün) kaldırmak, toplamak, içeri almak. ~ **in the harvest** : ürünü toplamak/hasat etmek. *The farmers are getting the crops in.* (f) (lâf, söz) sokuşturmak, lâfa karışmak. *May I ~ a word in?* **I couldn't ~ a word in** : Ağzımı açıp bir kelime söyleyemedim. ~ **in**

a word edgewise : lâf sokuşturmak, (g) (eve) getirmek. *Get the doctor in.* **50. ~ in good with** *argo* gözüne girmek, **51. ~ in on** : yararlanmak, faydalanmak, pay çıkarmak, **52. ~ in one's hair** *k.d.* canını sıkmak, başının etini yemek, **53. ~ in one's way** : yoluna/karşısına çıkmak, **54. ~ in supplies**: erzak almak, **55. ~ into**: (a) (okula/müsabakaya vb.) kabul olunmak/girmek. **~ into a club** : bir kulübe girmek/üye olmak, (b) (taşıta) binmek. *They got into the car and drove off.* (c) **~ into bad habits** : kötü alışkanlıklar edinmek. **~ into the way of doing sth.** : bir şeye alışmak, âdet edinmek. **~ s.o. into the way of doing sth.** : birini bir şeye alıştırmak, (d) **~ into a temper** : hiddetlenmek, (e) **~ sth. into one's head** : (bir fikri vb.) kafasına sokmak, kavramak, anlamak, (f) **~ s.o. into trouble** : birinin başına dert açmak, başını belâya sokmak. ***NOT* : To get a woman into trouble** : Bir kadını hamile bırakmak anlamına gelir, bu deyim dikkatle kullanılmalıdır. **56. ~ it** *k.d.* (a) azarlanmak, cezalanmak, cezaya çarp(tırıl)mak. *I'll ~ it if I'm late.* (b) anlamak, **57. ~ married** : evlenmek, **58. ~ near** : yaklaşmak, **59. ~ nowhere** : sonuca ulaşamamak, başaramamak, başarısızlığa uğramak. **We are ~ting nowhere = We are not ~ting anywhere** : Bu işin sonu yok/boşuna uğraşıyoruz/yerinde sayıyoruz. **60. ~ off** : (a) (cezadan/sorumluluktan) kurtulmak, sıyrılmak, yakayı kurtarmak. **~ off a duty** : bir işten muaf olmak. **~ sth. off one's hands** : bir işi başından atmak, bir angaryadan kurtulmak, (b) (cezadan vb.) kurtarmak, berat ettirmek. *A good lawyer might ~ you off.* (c) seyahate/yola çıkmak, ayrılmak. *We have to ~ off early tomorrow.* (d) taşıttan/binekten) inmek. *They got off the bus and walked away.* ***Note:*** *One would* ***get out*** *of a small boat.* (e) (çalışmaya) son vermek, paydos etmek, (işi) bırakmak. *What time do you ~ off? I ~ off at 6 o'clock.* (f) (şaka/lâtife/nutuk) söylemek, (fikir) beyan/ifade etmek. *to ~ off a joke.* (g) *argo* küstahlaşmak, küstahlık/yüzsüzlük yapmak, cür'et göstermek. **tell s.o where to ~ off = tell s.o. where he can ~ off** *Brit.* birine haddini bildirmek/ağzının payını vermek. (h) uyutmak. *I'll come downstairs as soon as I've got the baby off (to sleep).* (i) **~ (s.o./sth) off** : çıkarmak, kurtarmak. **~ off a stranded ship** : karaya oturmuş gemiden çıkmak/gemiyi yüzdürmek, **61. ~ (a thing) off one's chest** : içini dökmek, derdini/sırrını açmak/açılmak, **62. ~ off with** *Brit.* (mukabil cinsten biri ile) işi pişirmek, sıkı fıkı olmak, tavlamak. **She got off with him 5 minutes after the party started** : Beş dakika içinde onunla işi pişirdi. **63. ~ on** : (a) ilerlemek, terakki etmek. *A young man has to think of ~ting on (in his job).* (b) geçinmek, idare etmek, geçinip gitmek. **How are you ~ting on?** Nasılsınız? İşleriniz/sıhhatiniz nasıl? (c) uyuşmak, anlaşmak, (birbiriyle) geçinmek. **~ on with s.o.** : birisiyle geçinmek/uyuşmak, birine ısınmak, (d) (fiilin **-ing** şekli ile) (zaman/yaş) ilerlemek, yaklaşmak. *Time is ~ting on.* **~ on for** : -e yaklaşmak/merdiven dayamak. **He is ~ting on for fifty** : Ellisine merdiven dayıyor (yaşı elliye yaklaşıyor). **It is ~ting on for ten** : Saat ona geliyor/yaklaşıyor. (e) (taşıta/ata vb.) binmek. *He got on the plane at Paris.* (f) giyinmek. **I can't ~ these shoes on** : Bu ayakkabıları giyemiyorum (dar geliyor). (g) başarmak, muvaffak olmak, sivrilmek, **64. ~ on one's feet** : (a) ayağa kalkmak, (b) kendi yağı ile kavrulmak, kendini geçindirecek hâle gelmek, **65. ~ on one's nerves** : sinirine dokunmak, bam teline basmak, (fena) etkilemek. *The noise got on my nerves.* **66. ~ (a person/thing) on the brain** : aklından çıkarmamak, aklına takılmak, **66. ~ on with** : (a) devam etmek. *~ on with your work.* (b) acele etmek, elini çabuk tutmak. *Get on (with it), we've a train to catch.* **Get on with you !** Haydi canım! **67. ~ one's daughter off one's hands** : kızını evlendirmek, **68. ~ one's goat** *argo* kızdırmak, sinirlendirmek. **The boy's laziness all summer got his father's goat** : Oğlanın bütün yaz tembellik yapması babasını kızdırdı. **69. ~ one's hand in** : eli alışmak, usta olmak, **70. ~ one's way** : istediğini/tuttuğunu koparmak, (hile ile/ısrarla) istediğini elde etmek, **71. ~ onto** : (a) birisiyle görüşmek. *I'll ~ onto the director and see if he can help.* (b) hilesini/foyasını meydana çıkarmak. *He tricked the people for years until the police got onto him.* (c) seçilmek, atanmak. *My friend got onto the City Council.* (d) işi/konuyu ele almak, (işe/müzakereye) başlamak. *Let's ~ onto our subject.* (e) binmek. *I got onto the plane at Rome.* **72. ~ out (of)** : (a) çıkmak, gitmek, defolmak. ~ **out (of here)!** Defol! *The meeting went on late, so I got out as soon as I could.* (b) yayınlamak, etrafa yaymak, herkese duyurmak, ortaya çıkmak, sız(dır)mak, (c) çekilmek, ayrılmak, kaç(ın)mak, kurtulmak, kurtarmak. ~ **out without loss** : zararsız kurtulmak. ~ **out of doing sth.** : bir işten sıyrılmak//kurtulmak. ~ **out of the habit of doing sth.** : bir alışkanlıktan kurtulmak. ~ **out from under** : (karışık bir işten) sıyrılmak, yakayı kurtarmak, (d) ortaya çıkarmak, tamamlamak. *to ~ out a book. They've got a better car out now.* (e) güçlükle/zorla söyle(t)mek. *The police got the truth out of him.* (f) kazanmak, eline geçmek. **I shall ~ nothing out of it** : Bundan bir kazancım olmayacak/elime bir şey geçmeyecek. **73. ~ out of bed on the wrong side** : solunda/ters tarafından kalkmak, **74. ~ out of hand** : çığırından çıkmak, çapraşık/dizginlenemez hâle gelmek, **75. ~ out of one's depth** : başından büyük işe girişmek, **76. ~ out of sight** : gözden/ortadan kaybolmak, göz önünden uzaklaşmak, **77. ~ over** : (a) iyileşmek, şifa bulmak, (hastalığı) atlatmak. *to ~ over an illness.* (b) açıklamak, anlaşılmasını sağlamak, (c) galebe çalmak, alt etmek, yenmek, iktiham etmek. *How shall we ~ over this difficulty?* (d) (bir uçtan bir uca) dolaşmak, seyahat etmek, gezmek, (e) sonuna gelmek, (nahoş bir şeyi) atlatmak, savuşturmak, bertaraf etmek. *You'll be glad to ~ your operation over.* (f) **I can't/couldn't ~ over** : Çok şaştım, hayret ettim, şaşıp kaldım. **78. ~ ready** : hazırlanmak, **79. ~ religion** : dindarlaşmak, birden dine bağlanmak, **80. ~ rid of** : kurtulmak, başından savmak/atmak/defetmek, **81. ~ round = ~ around** : (a) gidivermek, etrafını dolaşmak, dolaşıp geçmek. **as you ~ round the corner** : köşeyi dönünce, (b) yayılmak, şayi olmak, (c) kandırmak, ikna etmek, razı etmek. ~ **round s.o.** : dil dökerek birini kandırmak. *Father doesn't want to let us go, but I know how to ~ round him.* (d) yenmek, üstesinden gelmek, altından kalkmak. ~ **round a difficulty** : bir müşkülü yenmek. ~ **round the law** : hileişeîyesini bulmak, **82. ~ set** : hazırla(n)mak, hazır olmak, **83. ~ somewhere/anywhere** : başarmak, ilerleme kaydetmek, bir sonuca ulaşmak. *We are now getting somewhere, in spite of all dificulties. The government won't get anywhere with its plan.* **84. ~ the better of = ~ the best of** : üstün çıkmak, **85. ~ the drop on** : (a) haberi olmadan silâh çekmek, (b) kazançlı durumda olmak, **86. ~ the hang of** : manasını kavramak, işletme sırrını öğrenmek, **87. ~ there** *k.d.* başarmak, amacına ulaşmak, **88. ~ the upper hand** : kazanmaya başlamak, **89. ~ through** : (a) ~ **through to** : varmak, ulaşmak, bağlantı /irtibat kurmak. *The messenger wasn't able to ~ through to our cabin in the woods. I can't ~ through to Paris. I tried to telephone you, but I couldn't ~ through.* (b) bitirmek, tamamlamak. *When you ~ through (with your work) let's go out. The new law got through.* (c) (söz/meram) anlatmak. *I can't ~ (it) through to him that he must rest. No one can ~ through her when she's angry.* (d) (gün, zaman) geç(ir)mek. *He hardly knew how to ~ through his days.* (e) yaşamını/hayatını sürdürmek, geçinip gitmek, (f) (başarı ile) sona erdirmek, bitirmek. *to ~ through an examination.* **90. ~ tired** : yorulmak, **91. ~ to** : bağlantı/ irtibat kurmak, temas sağlamak, (b) *k.d.* etkilemek, tesir etmek, iz bırakmak, (c) başlamak. *to ~ to telling stories.* (d) yapabilmek. *I ~ to go to the theater every week now.* **92. ~ together** : (a) toplamak, biriktirmek, (b) toplanmak, bir araya gelmek, içtima etmek. *We ~ together twice a year.* (c) anlaşmak, uzlaşmak, uyuşmak, anlaşmaya varmak. *They simply couldn't ~ together on matters of policy.* **93 ~ under** : (a) altına girmek, (b) altından geçmek. (c) önlemek, kontrol altına alınak, hakkından gelmek. ~ **a fire under** : yangını söndürmek, **94. ~ up** : (a) (ayağa) kalkmak, (b) yataktan kalkıp oturmak, (c) çıkmak, tırmanmak, (d) hazırlamak, düzenlemek, tertip etmek. *to ~ up a party/a play. He spent all evening getting up the next day's lesson.* (e) (bilgi) edinmek, öğrenmek. *to ~ up a subject.* (f) (at için : çabuk git anlamında) deh! (g) *k.d.* giyinmek, ...kılığına girmek. *She got herself up as a peasant girl. She got herself up in a new dress.* (h) (kitap vb.) (belirli bir tarzda) meydana çıkmak, (i) artırmak, geliştirmek, kuvvetlendirmek, takviye etmek. *to ~ up one's courage.* ~ **up steam** : hızlanmak, şevklenmek, istimi yükseltmek, **95. ~ up to** : -e varmak/gelmek/erişmek. *What page have you got up to?* **96. ~ used to** : alışmak, **97. ~ wet** : ıslanmak, **98. ~ wind of** : sezmek, koku(sunu) almak, farkında olmak, farkına varmak, duymak. **99. ~ with** *argo* ilgilenmek, uymak, **100. ~ with it** : uyanık/müteyakkız bulunmak, tetikte bulunmak, **101. has got/have got** : (a) **has/have** yerine dolaysız öznelerle veya soru cümlelerinde kullanılır : **She's got a new hat** : Onun yeni bir şapkası var. **Have you got the tickets?** Biletler sende mi/Biletleri aldın mı? *I've got a car.* (b) zorunluk bildiren veya vurgulu cümlelerde **has/have** yerine kullanılır : **I have got to go home right away** : Derhal eve gitmeliyim. **He's got to see a doctor right away** : Derhâl bir doktora görünmesi gerekir. ***e.a.- 1.*** *receive, **2.** obtain, acquire, earn, gain, **3.** fetch, take, carry away, **4.** cause, prevail on, **5.** (a) reach, (b) board, **6.** hear, **7.** learn, understand, comprehend, memorize, **8.** capture, seize, **10.** persuade, induce, **11.** prepare, **12.** beget, **13.** affect, **14.** defeat, overmaster, **15.** take vengeance, kill, **16.** contract, catch, **17.** puzzle, irritate, buffle, annoy, **18.** arrive, reach, **19.** come, go, move, **22.** earn, gain, **28.** strike, hit, kill, **29.** observe, take note, **30.** (b) spread, **32.** (b) annoy, **34.** succeed, **35.** surpass, outdo, excel, **36.** (a) leave, go away, (b) advance, proceed, (c) continue, survive, (d) agree, be on good terms, (e) grow old (er), **37.** (a) outwit, circumvent, dodge, (b) cajole, flatter, (c) circulate, **38.** (a) reach, touch, arrive at, (b) imply, intimate, hint at, intend, mean, (c) discover, determine, **39.** (a) escape, flee, (b) start out, (c) leave, go, **41.** (a) return, come back, (b) recover, regain, (c) be revenged, get revenge on, **42.** (a) support, (b) fall behind, **43.** (a) pass, **45.** get finished, **46.** (a) descend, bring/come down, (c) attend, concentrate, (d) depress, discourage, fatigue, (e) swallow, **47.** revenge, **48.** (a) act, begin, **49.** (a) enter, (b) arrive, **60.** (c) leave, depart, (d) alight, dismount, descend, (e) tell, express, utter, **63.** (a) advance, (b) survive, (c) agree, (d) advance, (e) mount, **72.** (a) leave, depart, (c) withdraw, retire, escape, evade, (d) produce, complete, **77.** (a) recover, (c) overcome, surmount, **87.** succeed, **89.** (b) complete, finish, (e) survive, **91.** (a) contact, (b) affect, influence, make impression on, (c) begin, **92.** (a) gather, accumulate, (b) congregate, meet, assemble, (c) agree, **94.** (a) arise, stand, (b) rise, (c) ascend, mount, climb, (d) prepare, arrange, devise, organize, (g) dress up, bedeck, (i) stimulate, rouse, develop, **95.** reach, **98.** be aware of.*

get^2, *is.* **1.** hayvan yavrusu, döl, zürriyet. **the ~ of a stallion** : tay, **2.** (tenis vb. de aleyhte sayı olabilecek topu) kurtarma. ***e.a.-1.*** *offspring.*

getatability, *is.* erişilebilme, ulaşılabilme, yaklaşılabilme. ***e.a.-*** *accessibility.*

getatable, *sf.* erişilebilir, ulaşılabilir, yaklaşılabilir. ***e.a.-*** *accessible.*

getaway, *is.* kaçış, firar, kaçıp kurtulma, paçayı kurtarma. **~ car** : (hırsız vb.) kaçma arabası.

Gethsemane, *is.* **1.** Kudüs'te Hz. İsa'nın yakalanıp işkenceye uğratıldığı bahçe, **2.** (ruhî/manevî) işkence/eza/cefa yeri veya vesilesi.

get-out, *is.* **1.** (nahoş bir durumdan) kaçış, kurtuluş, **2. all ~** *k.d.* son derece. **big as all ~** : son derece büyük. ***e.a.- 1.*** *escape.*

getter, *is.* **1.** alan, alıcı(kimse/şey), **2.***elekt.* gaz alıcı : elektron tüplerinin yapımı esnasında tüp boşluğunda kalabilecek gaz molekülleriyle birleşip tam bir vakum oluşturmaya yarayan baryum vb. gibi madde, **3.** *Cnd.* zehirli yem : çiftliğe zarar veren hayvanları yok etmek için kullanılır.

get-together, *is.* toplanma, buluşma, bir araya gelme, samimî toplantı.

getup = get-up, *is. k.d.* **1.** biçim, üslûp, yapılış, tertip, (kitap vb.) dizgi, **2.** (takım) elbise, kostüm giysi, **3.** öncecilik, inisiyatif, gayret, faaliyet, enerji. ***e.a.- 1.*** *format, style, **2.** costume, outfit, **3.** drive, initiative, get-up-and-go.*

get up and go = get-up-and-go, *is.* öncecilik, inisiyatif, atılganlık, gayret, dirilik, zindelik, canlılık, çeviklik, coşkunluk. ***e.a.-*** *energy, drive, enthusiam, initiative.*

geum, *is. bk.:* **avens.**

GeV = Gev = Giga-electron-volt, 10^9 elektron volt.

gewgaw = geegaw, *sf.&is.* **1.** cici bici, ufak tefek süslü eşya/oyuncak, kıvır zıvır, **2.** cicili bicili, süslü püslü, gösterişli (fakat değersiz). ***e.a.- 1.*** *bauble, trinket, **2.** showy, gaudy.*

gey, *sf.&zf.* bir hayli, çok, fazla, oldukça. ***e.a.-*** *considerable, tolerable, very, quite.*

geyser, *is.* **1.** kaynaç, kaynarca, sıcak su/gaz/çamur fışkırtan doğal kaynak, **2.** *Brit.* yunak sobası, şofben, termosifon, suyu çabuk ısıtan kazan.

geyserite, *is.* kaynaç taşı : kaynaç ve kaynarcalar etrafında oluşan opale benzer kum taşı.

Ghana, *is.* Gana, *esk.* Altın Kıyısı : 1957'de İngiliz Milletler Topluluğuna giren bir cumhuriyet.

Ghanaian = Ghanian, *sf.&is.* Ganalı.

gharri = gharry, *is., ç.* **-ries** *Hint.* at arabası, fayton.

ghastly, *sf.&zf.* **-lier, -liest 1.** korkunç, müthiş, dehşetli, tüyler ürpertici. *Murder is a ~ crime. Hearing of their death was the most ~ news.* **2.** (ölü benzi gibi) uçuk, solgun, sararmış. *a ~ look. The sick man's face was ~.* **a ~ smile** : zoraki/ölü gibi sırıtma, **3.** *k.d.* berbat, çok fena. *We had a ~ time at the party, because we didn't know anybody. a ~ error.* ***e.a.-1.*** *horrible, dreadful, terrifying, hideous, gruesome, dismal, grisly, grim,* ***2.*** *pale, wan, pallid, cadaverous,* ***3.*** *very bad, unpleasant, terrible.*

ghat = ghaut, *is. Hint.* **1.** nehre inen merdiven (basamaklı yol), **2.** dağ geçidi, **3.** dağ silsilesi, **4. burning ghats** *d.d.* cesetlerin törenle yakıldığı yer.

ghazi, *is., ç.* **-zies** gazi.

Gheber = Ghebre, *is.* Zerdüşt, ateşe tapan. ***e.a.-*** *Zoroastrian*

ghee, *is.* manda yağı : Hindistan'da manda yağını kaynatarak yapılan sadeyağ.

gherkin, *is.* **1.** turşuluk hıyar, **2.** ufak salatalık, **2.** *bot.* yabanî hıyar *(Cucumis anguria)* : ABD ve Antil adalarında yetişen ufak bir hıyar türü (turşu yapılır).

ghetto, *is., ç.* **ghettos, ghettoes/ghetti 1.** Yahudi mahallesi : eskiden Avrupa şehirlerinde Yahudilerin yerleştiği mahalle, **2.** azınlık mahallesi, ABD'nin kalabalık şehirlerinde azınlıkların oturduğu fakir mahallesi.

ghettoize, *gli.* **-ized, -izing 1.** azınlıkları ayrı mahalleye yerleştirmek, **2. ghettoization** : azınlıkları ayrı mahalleye yerleştirme.

Ghibelline, *sf.&is.* Orta Çağda İtalya ve Almanya'da Papalığa karşı gelen aristokrat partisine mensup (kimse).

ghibli, *is.* samyeli : K Afrika'da esen sıcak çöl rüzgârı.

ghilli, *is. bk.:* **gillie.**

ghost, *is.&f.* **1.** hayalet, hortlak. **~ dance** : hortlak dansı, K Amerika Kızılderililerinin ruh çağırma dansı. **be the mere ~ of one's former self** : iğne ipliğe dönmek, eski durumunun gölgesi hâline gelmek, **2.** ruh, can. **to give up the ~** : ölmek, can vermek. **the Holy ~** : Ruhülkudüs. **raise a ~** : ruh çağırmak. **lay a ~** : ruh/cin kovmak, **3.** (zihni daima meşgul eden) anı, anma, hatırlama, fikrisabit. *~s from the past.* **4.** iz, eser, gölge. *the ~ of a smile.* **5.** *k.d. bk.:* **ghostwriter**, **6.** *optik&TV* gölge, yan görüntü, **7.** pek az, zerre, cüz'î. **He hasn't a ~ of a chance** : Zerre kadar (başarı) ümidi yoktur. **There isn't a ~ of a chance** : En ufak bir ihtimal bile yoktur. **I haven't the ~ of an idea** : Zerre kadar fikrim/haberim yoktur. **8.** *bk.:* **ghostwrite**, **9.** hayalet (şeklinde) görünmek, **10.** hayalet gibi dolaşmak, **11. ~like** : hayalet gibi, hayalet şeklinde. ***e.a.-1.*** *apparition, phantom, phantasm, wraith, spook, specter,* ***2.*** *soul, spirit,* ***4.*** *trace, shadow.*

ghostly, *sf.* **-lier, -liest 1.** hayalet/ölü/hortlak gibi, **2.** *az kul.* manevî, ruhanî, **3. ghostliness** : hayalete/hortlağa benzeme. ***e.a.- 2.*** *spiritual.*

ghost-station, *is.- d.y.* kullanılmayan istasyon.

ghost town, *is.* hayal kent : tamamen terk edilmiş şehir.

ghost word, *is.* hayal kelime, kullanılmayan kelime : yanlış dizilme/yazılma/telâffuz sonucu türeyen kelime.

ghostwrite, *f.* **-wrote, -written, -writing** başkası adına (kitap, nutuk vb.) yazmak.

ghostwriter, *is.* hayal yazar : başkası adına (kitap, nutuk vb.) yazan kimse.

ghoul, *is.* **1.** gulyabanî, hortlak, cadı, mezar soyan ve insan eti yiyen korkunç yaratık, **2.** mezar hırsızı, **3.** iğrenç şeyleri seven kimse.

ghoulish, *sf.* **1.** gulyabanîye/hortlağa/cadıya benzer, **2. ~ly** : gulyabanî/hortlak/cadı gibi, **3. ~ness** : gulyabanîye/hortlağa/cadıya benzerlik.

GHQ = G.H.Q : *General Hedaquarters* : Genel Karargâh.

GHz, gigahertz = 1000 MHz = 10^6 KHz = 10^9 Hz.

GI = G.I., *sf.&is., ç.* **GI's/GIs**, *f.* **GI'd, GI'ing** *k.d.* **1.** asker, er, eski Amerikan askeri / neferi, **2.** askerî disiplin ve usule çok bağlı. *A* *sergeant who was more GI than anyone. A captain who is very GI.* **3.** askerî, asker+, askere mahsus. **GI shoes** : asker ayakkabısı, postal, **4.** askerî yönetmeliğe/usullere uygun. **a GI haircut** : asker traşı, **5.** erler/askerler ile ilgili, onlara ait, **6.**(askerî teftişe hazırlık olarak) temizlemek.

Gi, *bk.:* **gilbert.**

giant, *is.&sf.* **1.** dev, **2.** dev gibi, iri yarı (kimse/şey), **3.** iri, cesim, kocaman, muazzam, **4.** ~ **lizard** *bk.:* **Komodo dragon**, **5.** ~ **panda** *bk.:* **panda** (2), **6.** ~ **powder** : bir tür dinamit, **7.** ~ **reed** *bot.* dev kamış *(Arundo donax)* : sapından org kamışı yapılan iri bir kamış türü, **8.** ~ **star** *astr.* dev yıldız, çapı güneşinkinin 10 ilâ 100 katı olan yıldız, **9.** ~ **stride** : dev adımı. **to advance with ~ strides** : dev adımlarıyla ilerlemek, **10. There were ~s in those days** : Atalarımız bizden çok üstün kimselerdi. **11. ~like** : dev gibi, heyulâ gibi, iri yarı, korkunç.

giantess, *is.* **1.** dişi dev, **2.** iri yarı kadın.

giantism, *is.* **1.** *patol.* anormal gelişme, **2.** devlik, iri yarılık.

Giant's Causeway, *is.* K İrlanda kıyılarında cesim bazalt sütunlu arazi.

giaour, *is. T.* gâvur, kâfir, (özellikle) Hristiyan.

giardiasis, *is. patol.* bağırsak iltihabı : *Giardia lambia* adlı parazitlerin sebep olduğu hastalık.

gib, *is.&f.* **gibbed, gibbing 1.** *mak.* çivi, pim, saplama, **2.** *zool.* erkek kedi, **3.** saplama/pim/çivi ile tespit etmek/tutturmak.

gibber, *is.&gs.f.* **1.** geveleme(k), çabuk çabuk ve anlaşılmaz şekilde konuşma(k). *Monkeys ~ed at each other.* **2.** abuk sabuk konuşma (k), gevezelik (yapmak), saçmalama(k). **a ~ing idiot** : budala, alık, ebleh. ***e.a.-2.*** *bable.*

gibberellic acid, *biy.-kim.* küf asidi, $C_{18}H_{21}O_4COOH$: *Gibberella fujikuroi* küfünün asidi. Bitkilerin büyümesini düzenler, bazı meyvelerin verimlerini artırır.

gibberellin, *is. kim.* sürgün özü : bazı küflerden elde edilen ve bitki büyümesini, özellikle tomurcukların gelişmesini düzenleyen organik bileşik.

gibberish, *is.* **1.** abuk sabuk söz, çabuk çabuk söylenen anlaşılmaz söz. *The ~ of monkeys.* **2.** anlaşılması zor/karışık/muğlâk/teknik deyimlerle dolu söz/yazı.

gibbet, *is.&gli.* **-beted, -beting 1.** darağacı, **2.** asılanların ibret için teşhir edildikleri direk, **3.** *mak.* vinç kolu, **4.** (darağacına) asmak, idam etmek, **5.** gülünç/rezil/kepaze etmek, teşhir etmek. ***e.a.- 1.*** *gallows.*

gibbon, *is. zool.* uzun kollu maymun, jibon *(Hyloba-tes)* : G Asya'da ağaçlarda yaşayan uzun kollu, kuyruksuz maymun türü.

gibbose, *sf. bk.:* **gibbous.**

gibbosity, *is., ç.* **-ties 1.** dışbükeylik, **2.** şiş, tümör.

gibbous = gibbose, *sf. astr.* **1.** dışbükey, muhaddep, yuvarlak, (gök cismi), **2. ~ly** : dışbükey biçimde, **3. ~ness** :dışbükeylik, yuvarlaklık.

gibbsite, *is.* cipsit, $Al_2O_3.3H_2O$: sulu alüminyum oksit, boksit cevherinin en önemli yapıtaşı.

gibe, *is.&f.* **gibed, gibing (jibe** *ş.d.y.*) **1.** alay/istihza etmek, eğlenmek, dalga/matrak geçmek, alaya almak. ~ **at s.o** : birini alaya almak, gülünç düşürmek, **2.** alay, istihza, **3. make ~** : alay etmek, eğlenmek. *Don't make ~s about her behavior until you know the reason for it.* ***e.a.-1.*** *mock, jeer, taunt, deride, ridicule, scoff, sneer,* ***2.*** *scoff, jeer.*

GI Bill (of Rights), *ABD- k.d.* harp malûllerine yüksek öğrenim, ev satın alma vb. gibi hususlarda kredi sağlanmasını ön gören yasa.

giblet(s), *is.* tavuğun ayrı pişirilen ciğer, katı, kanat, yürek vb. gibi kısımları.

Gibraltar, *is.* **1.** Cebelitarık, **2. Strait of ~** : Cebelitarık Boğazı, **3.** zapt edilemez kale/mevzi, **4.** *k.d.* gücüne/metanetine güvenilir kimse/şey.

Gibson, *is.* **1.** bir nevi cin/votka ve vermut kokteyli, **2. ~ girl** : (C.D. Gibson'un tavsif ettiği) 1890 yıllarının ideal Amerikan kızı.

gid, *is. vet. patol.* delibaş : davarların, bilhassa koyunların beyin ve omuriliğine yerleşen *Multiceps multiceps* adlı şerit kurdu larvalarının sebep olduğu hastalık. **sturdy** *d.d.*

giddap = giddyap = giddyup, *ünl.* deh! (atı hızlı sürmek için söylenir).

giddy, *sf.* **-dier, -diest,** *f.* **-died, -dying 1.** hoppa, hafifmeşrep, terelelli, beyinsiz, kararsız, uçarı. *Nobody can tell what that ~ girl will do next. She's a ~ thing, you'll never get her to take life seriously.* **2.** sersem(lemiş), başı dönen /

dönmüş. **to feel ~** : başı dönmek, sersemlemek. *I felt ~ just watching the children going round and round.* **3.** baş döndürücü, sersemletici (yükseklik, dönme hareketi vb.). *a ~ climb. We looked down from the ~ height.* **4.** hızla dönen. **5.** sersemle(t)mek, başı(nı) dön(dür)mek, **6. giddily** : (a) başı dönerek, sersemlemiş olarak, (b) hafifmeşreplikle, hoppa/uçarı bir şekilde, **7. giddiness** : (a) baş dönmesi, sersemleme, (b) hoppalık, hafifmeşreplik, uçarılık. ***e.a.-1.*** *flighty, impulsive, fickle, inconstant, vacillating, heedless, frivolous, 2. dizzy, light-headed, 4. whirling.*

gie, *f.* **gied, gied** (or **gien**), **gieing** *İsk. bk.:* **give.**

gift, *is.&gl.f.* **1.** hediye, armağan. *a birthday ~.* **Don't look a ~ horse in the mouth** : Hediye atın dişine bakılmaz. **~ certificate/coupon** : hediye kuponu. **a free ~** : hediye (satılan bazı eşya ile beraber alıcıya bedava verilen küçük eşya), **2.** verme, hediye/armağan etme, atiye, ihsan, **3.** *huk.* bağışlama/hibe/hediye verme hakkı. *The house is in his ~ (=He can give it to whoever he wants).* **4.** yetenek, istidat, kabiliyet, Allah vergisi. *He has the ~ of speaking well. He has a ~ for music/for languages.* **5.** kelepir, beleş, bedava. *At $3, it's a ~!.* **I wouldn't have it as a ~** : Bedava verseler almam! **6.** hediye/armağan vermek/etmek, **7.** hibe etmek, vakfetmek, **8. a ~ from the Gods** : lûtfuilâhi, Allahın lûtfu, talih. ***e.a.-*** *1. present, donation, offering, grant, benefaction, dowry, boon, bounty, gratuity, 4. talent, aptitude, faculty, bent, genius, knack.*

gifted, *sf.* **1.** yetenekli, kabiliyetli, istidatlı, hünerli. *a very ~ person.* **2.** (çocuk) zeki, akıllı, üstün zekâlı. *The education of ~ children.* **3. ~ly** : yetenekli/istidatlı bir şekilde, zekice, akıllıca, **4. ~ness** : yeteneklilik, hünerlilik, zekilik, akıllılık. ***e.a.-1.*** *talented.*

gift of gab, *k.d.* belâgat, natıka, güzel söz söyleme yeteneği, hitabet kabiliyeti.

gift of tongues, *is.* (İncil'e göre) : **1.** çeşitli dilleri konuşan bir kalabalığa hitap ederek hepsinin anlamasını sağlama hususunda havarilere verilen bir kabiliyet, **2.** anlaşılmaz şeyler konuşan meczup/vecde gelmiş kimse.

gift-wrap, *is.&gl.f.* **-wrapped/wrapt, -wrapping 1.** hediyeyi paketleme(k)/paket hâlinde sarma(k), **2. ~ing** : hediyelik eşya sargısı : süslü sargı kâğıdı, kurdele.

gig, *is.&f.* **gigged, gigging 1.** *den.* kik, hafif filika, 4/6/8 kürekli sandal, **2.** gemide kaptanın emrine tahsis edilen sandal, **3.** tek atlı fayton, **4.** bir tür zıpkın, **5.** dört oltalı balık avı takımı, **6.** piko/kumaş kabartma tezgâhı, **7.** *argo* ihtar, tevbih : (okulda/orduda) küçük kabahatler için verilen ceza, **8.** iş, **9.** müzisyenin kısa süre angaje edilmesi, **10.** *esk.* topaç, **11.** tek atlı fayton sürmek/faytonla gitmek, **12.** zıpkınla/dörtlü olta ile balık avlamak, **13.** kumaşa kabartma yapmak, **14.** (okulda/orduda) ihtar/tevbih cezası vermek.

giga-, *ön ek* "milyar, 10^9 kat". *gigameter, gigahertz.*

gigaelectron volt = GeV = Gev : 1 milyar elektron volt.

gigahertz, *is., ç.* **-hertz/-hertzes** gigahetz, 10^9 Hz. *kıs.:* **GHz. gigacycle** *d.d.*

gigameter, *is.* gigametre, 10^9 m. = 10^6 km.

gigantean, *sf. bk.:* **gigantic.**

gigantesque, *sf.* dev gibi, devâsa, deve ait/yakışır, kocaman.

gigantic, *sf.* **1.** cesim, muazzam, çok büyük, çok iri/kocaman. *a ~ building project.* **2.** dev gibi, devâsa, deve mahsus/yakışır, **3. ~ally** : muazzam bir şekilde, **4. ~ness** : dev gibilik, devâsalık, azamet, heybet, çok büyük/muazzam oluş. ***e.a.-*** *1. enormous, immense, colossal, mammoth.* ***k.a.-*** *1. tiny.*

gigantism, *is. patol.* dev hastalığı : pitüvit bezinin anormal çalışması yüzünden vücudun olağanüstü büyümesi.

gigantomachia = gigantomachy, *is. mit.* devlerin savaşı : devlerin Olimp tanrılarıyla savaşması.

gigas, *sf. bot.* dev (bitki) : geniş gövdeli, koyu/kalın yapraklı, iri çiçekli/tohumlu (bitki).

gigaton, *is.* **1.** gigaton, 1 milyar (10^9) ton, **2.** bir milyar ton TNT'nin patlama gücüne eşit birim.

gigawatt = GW, *is.* gigavat =1 milyar (10^9) vat =1 milyon KW = 1000 MW.

giggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** fıkırdama(k), kıkırdama(k), kıkır kıkır gülme(k), arsız arsız/sırnaşıkça gülme(k), **2.** kıkırtı, arsız arsız gülüş, **3. giggler** : fıkırdayan, kıkırdayan, kıkır kıkır/arsız arsız/sırnaşıkça gülen, **4. gigglingly** : fıkırdayarak, kıkırdayarak, kıkır kıkır/arsız arsız/sırnaşıkça gülerek. *e.a.-1. titter, snicker, snigger.*

giggly, *sf.* **-lier, -liest** fıkırdak, oynak, hoppa, şımarık, kıkır kıkır (gülen).

giglet = giglot, *is.* **1.** hoppa/oynak/fıkırdak/civelek kız, **2.** *esk.* şehvetli/şehvet düşkünü kadın. *e.a.- 1. romp, minx.*

gigolo, *is.* **1.** tokmakçı, jigolo, **2.** profesyonel erkek refakatçi/eskort, para karşılığı bir kadına eşlik eden erkek.

gigot, *is.* (koyun/kuzu) but.

gigue, *is.* **1.** eski bir İngiliz dansı, **2.** *müz.* Orta Çağlara özgü ufak keman. *e.a.- 1. jig.*

GI Joe, *k.d.* (ABD ordusunda) er, nefer, asker.

Gila monster, *is. zool.* boncuklu kertenkele *(Helo-derma suspectum)* : KB Meksika ve GB ABD'de rastlanan derisi boncuk boncuk, sarı, turuncu, siyah benekli, zehirli bir kertenkele, ısırınca yarım saatte insanı öldürebilir. Boyu ≈ 50 cm, Gila nehri civarında yaşadığından bu ad verilmiştir.

Gila woodpecker, *is. zool.* çöl ağaçkakanı *(Centurus uropygialis):* saharo dev kaktüsü üzerine yuva yapar.

gilbert, *is. elekt.* gilbert : CGS birim sisteminde mıknatıssal yüksüren kuvvet (manyetomotor kuvvet) birimi, 0.7958 amper-sarım.

gild, *is.&gl.f.* **gilded/gilt, gilding 1.** yaldızlamak, tezhip etmek, altın (yaldız) kaplamak, süslemek, telleyip pullamak, **2.** parla(t)mak, parılda(t)mak, parlak göstermek. *The light from the setting sun ~ed the windows.* **3.** bir şeyi olduğundan iyi göstermek, göz boyamak, **4. ~ the lily** : (a) lüzumsuz yere süslemek, zaten güzel olan bir şeyi süsleyerek doğal güzelliğini bozmak, (b) güzel bir şeyi abartarak övmek/methetmek, **5. ~ the pill** : sıkıcı bir şeyin etkisini azaltıcı çare bulmak, kötü etkiyi azaltmak, **6.** *esk.* (kanla vb.) kızıla boyamak, **7.** *bk.:* **guild.**

gilded, *sf.* **1.** yaldızlı, süslü, müzehhep, **2.** (aslında çirkin olduğu hâlde) görünüşte güzel, allanıp pullanmış, sahte güzel, **3. ~ youth** : varlıklı ve moda düşkünü gençlik, **4. The ~ Chamber** : Lordlar Kamarası.

gilder, *is.* **1.** tezhipçi, altın yaldızcı/kaplamacı, **2.** süsleyen, parlatan, yaldızlayan, **3.** *bk.:* **gulden** (1, 2)

gildhall, *is. bk.:* **guildhall.**

gilding, *is.* **1.** altın kaplama, tezhip, yaldız(lama), **2.** gösteriş, göz boyama, süs, yaldız.

Gilgamesh = Gilgamish, *is.* Gılgamış: Gılgamış efsanesinin kahramanı, Sümer kralı.

gill, *is.&gl.f.* **1.** solungaç, galsama. **~ arch**: solungaç yayı. **~ bar** : solungaç ipliği. **~ cover** : solungaç kapağı. **~ net** : sık dokunmuş balık ağı. **~ raker** : solungaç tarağı, balık solungaçlarından katı maddelerin geçmesini önleyen kemiksel çıkıntı. **~ slit = ~ cleft** : solungaç yarığı, **2.** mantarın altındaki levhacıklar, **3.** *gen.* **~s** : (tavuk/horoz/hindi vb.) sarkık gerdan, **4.** *gen.* **~s** : (insanlarda) yüz ve boyun nahiyesi. **green around the ~s** : hasta görünüşlü, benzi uçuk/soluk, görünüşte hasta/rahatsız. **look green around the ~s** : hasta/keyifsiz/rahatsız görünmek. **look rosy around the ~s** : sıhhatli görünmek, **5.** sürgü, kelebekli sürgü, kanat(çık), **6.** çelik dişli tarak, keten tarağı, **7.** (balık) ayıklamak, temizlemek, **8.** (sık ağla) balık avlamak/yakalamak, **9.** gil, sıvı hacim ölçüsü : 0.25 pint = 0.118 l *ABD* veya 0.142 l (Brit.), **10.** kız, sevgili, maşuka, mahbube, **11.** *k.d.* yer sarmaşığı, **12.** *Brit.- k.d.* koyak, dar ve derin dere, sel çukuru, **13.** çay, dere, küçük ırmak, **14. ~ fungus** : (alt tarafında ince levhacıkları olan) mantar, **15. ~-less** : solungaçsız, **16. ~-like** : solungaç gibi, solungaca benzer. *e.a.-10. girl, sweetheart, 11. ground ivy, 12. ravine, gully, 13. brook.*

gillie = gilly = ghillie, *is., ç.* **gillies/ghillies,** *f.* **gillied, gillying 1.** (Orta Çağlarda İskoçya'da) derebeyi uşağı, **2.** *İsk. Ir.* avcı/balıkçı rehberi/yardımcısı, **3.** *gen.* **ghillie** : süslü bağlı kundura, **4.** sirk kamyonu (ile taşımak, **5.** (Orta Çağ-İskoç) derebeyine uşaklık yapmak, **6.** balıkçı/avcı rehberliği yapmak.

gillnet, *gl.f.* sık ağla balık avlamak. **~er** : sık ağla balık avlayan.

gillyflower = gilliflower, *is.* **1.** *bot.* şebboy *(Matthiola incana),* **2.** parlak koyu kırmızı bir tür elma.

gilsonite , *is.* gilsonit : boya ve vernik imalinde kullanılan çok arı asfalt. **uintaite, uintahite** *d.d.*

gilt, *sf.&is&f.* **1.** *bk.:* **gilded**, **2.** altın rengi, yaldızlı, süslü, müzehhep, **3.** (altın) yaldız, tezhip. **take the ~ off the gingerbread** : işin tadını kaçırmak, pişmiş aşa soğuk su katmak, **4.** (genç, yavrulamamış) dişi domuz. **5.** *bk.:* **gild** *(geç.z.&sf.f.).*

gilt-edge(d), *sf.* **1.** kenarı yaldızlı (kitap vb.), **2.** sağlam, güvenilir, en âlâ, mükemmel. ~ **securities** : güvenilir /sağlam esham/tahvilât.

gilthead, *is. zool.* altınbaş : kafaları altın renginde birkaç çeşit deniz balığı. Örneğin : **percoid** (levrek), **cunner** (lüfer) vb.

gimbal(s) = gimbal ring, *is.* yatay tutma düzeni : üzerine tutturulan pusula vb. gibi bir aleti daima yatay durumda tutacak şekilde iç içe yerleştirilmiş üç çemberden ibaret düzenek.

gimcrack, *sf.&is.* cicili bicili, cafcaflı, süslü püslü, değersiz, kıvır zıvır, bir işe yaramaz (eşya). ***e.a.-*** *gewgaw.*

gimcrackery, *is.* **1.**değersiz/lüzumsuz şey/ süs, **2.** (sanatta/edebiyatta) yapmacık, özenti, tasannu.

gimel, *is.* İbranî alfabesinin üçüncü harfi.

gimlet, *sf.&is.&gl.f.* **1.** burgu, delgi, **2.** sivri, keskin, delici, burgu gibi, **3.** limonlu cin/ votka, **4.** burgulamak, burgu ile delmek, **5.** **~-eyed** : keskin bakışlı. ~ **eyes** : keskin gözler, burgu gibi delici/sabit bakışlı gözler.

gimmal, *is.* **1.** döner eklem, dönme hareketini birbirine ileten eklemler, **2.** şifre yüzük : birbirine geçme halkalardan yapılmış yüzük.

gimme, *sf.&is., ç.* **gimmies** *argo* **1.** haris, bencil, tamahkâr, çıkarcı, menfaatperest. *the ~ generation.* **2.** hırs, tamah, bencillik, çıkarcılık, menfaatperestlik. *a bad case of gimmies.* ***e.a.-*** *1. greedy, 2. greediness.*

gimmick, *is.* **1.** *ABD- argo* aldatmaca, göz boyama, gizli hile, dalavere, hileli şey, (kurnazca gözden kaçırılmış, aldatıcı, zarara sürükleyici, göz boyayıcı) düzen. *The manufacturer needed a new sales ~. An election ~.* **2.** *k.d.* gizli düzen : sihirbazın hünerini yapmasını sağlayan gizli tertibat, **3.** adı bilinmeyen ufak alet.

gimmickry, *is.* **1.** yutturmaca/hile/dalavere yapma, düzen kurma, aldatma(ca), **2.** yutturmacılık, dalaverecilik, düzenbazlık, hilecilik.

gimmicky, *sf.* hileli, dalavereli, düzenli, yutturmaca(lı), kurnaz. *a ~ idea.*

gimp, *is.&gl.f.* **1.** (sırmalı) şerit, kaytan, dantela için kullanılan kalın iplik, **2.** *k.d.* heves, istek, gayret, canlılık, neşe, dinçlik, zindelik, **3.** *argo* (a) topal, (b) sakat, kötürüm, **4.** topallama(k). *He came ~ing across the floor.* ***e.a.-*** *2. spirit, vigor, ambition, vim, 3. (a) limp, (b) cripple, 4. limp.*

gimpy, *sf.* **gimpier, gimpiest** *ABD- argo* **1.** topal, aksak, topallayan, aksayan, **2.** canlı, neşeli, şevkli , hevesli, gayretli, zinde, enerjik. ***e.a.-*** *1. lame, crippled, 2. peppy, perky, lively, vigorous, energetic.*

gin^{1}, *is.* **1.** cin (içki). ~ **and tonic** : cin tonik, cin, yeşil limon suyu ve tonikle yapılan içki, **2.** *bk.:* **gin rummy.**

gin^{2}, *is.&gl.f.* **ginned, ginning 1. cotton gin** *d.d.* çır çır, çiğidi pamuktan ayıran makine, **2.** tuzak, kapanca, **3.** makara, maçuna, **4.** bostan dolabı, **5.** yel değirmeni tulumbası, **6.** (çır çır makinesi ile) çiğidi pamuktan ayırmak, **7.** (avı) tuzağa düşürmek, kapana kıstırmak. **8.** pamuğu çiğidinden ayıran. ***e.a.-*** *7. snare, trap.*

gin^{3}, *f.* **gan, gun, ginning** *esk. bk.:* **begin.**

gin^{4}, *bağ. k.d.* *bk.:* **if, whether.**

gin bloc, *is.* vinç makarası, palanga.

gingal = gingall, *is. bk.:* **jingal.**

gingeley = gingeli = gingelley = gingely = gingili, *is.* susam, susam yağı. ***e.a.-*** *sesame.*

ginger, *is.&sf.&f.* **1.** *bot.* zencefil *(Zingiber officinale)*, **2.** zencefil kökü, **3.** kızıl turuncu/ kahverengi. zencefil rengi. *She has a bright ~ hair.* **4.** *k.d.* canlılık, zindelik, çeviklik, azim, şevk, gayret. *Put some ~ into your running.* **5.** zencefilli, zencefil kokulu, zencefilden yapılmış, **6.** zencefillemek, zencefil katmak/ilâve etmek, **7.** ~ **up** : canlandırmak, gayret/canlılık vermek, zindeleştirmek, çevikleştirmek. *He ~ed up his talk with a few jokes.* **8.** ~ **ale** : zencefilli gazoz, **9.** ~ **beer** : zencefilli bira. ***e.a.-*** *4. liveliness, pep, animation, piquancy, vigor, spirit, 7. enliven, invigorate.*

gingerbread, *is.&sf.* **1.** zencefilli çörek, **2.** zencefilli kurabiye, **3.** aşırı özentili, gösterişli, zevksiz bir şekilde süslenmiş. *A ~ style of 19th century architecture.* **4.** özentili/gösterişli/ iddialı/zevksiz süs, **5.** ~ **palm** = ~ **tree** *bk.:* **doom palm**, **6. take the gilt off the ~** : bir şeyi en çekici niteliğinden yoksun bırakmak.

ginger group, *is. Brit.* etkinciler grubu : bir örgütün (siyasal parti vb.) en faal grubu.

gingerly, *sf.&zf.* **1.** yavaşça, ihtiyatla, dikkatle, çekinerek, itina ile, müdebbirane. *He ~ picked the delicate flowers.* **tread/walk ~** : pek dikkatli yürümek, ayağını denk almak, **2.** *esk.* nazikâne, zarafetle, yapmacık eda ile, **3.** dikkatli, ihtiyatlı, tedbirli, çekingen, müdebbir, **4.** **gingerliness** : dikkat(lilik), ihtiyat(lılık), tedbir. ***e.a.-*** *1. warily, cautiously, carefully, 2. mincingly, daintily, 3. cautious, wary, careful.*

ginger nut = gingersnap, *is.* zencefilli kurabiye.

gingery, *sf.* **1.** zencefilli, zencefil gibi, baharatlı, keskin kokulu, acı (lezzetli), **2.** zencefil renginde, kızıl/turuncu kahverengi. ***e.a.-*** *1. gingerlike, pungent, spicy.*

gingham, *is.* **1.** alaca dokuma, çubuklu/damarlı pamuklu kumaş, **2.** şemsiye.

gingiva, *is., ç.* **-givae** diş eti. ***e.a.-*** *gum.*

gingival, *sf.* **1.** diş etine ait, **2.** *s.bl. bk.:* **alveolar** (2).

gingivitis, *is. patol.* diş eti iltihabı.

ginglymus, *is., ç.* **ginglimi** *tıp* tek düzlemli eklem : bir düzlemde hareket sağlayan eklem.

gink, *is. argo* garip kişi, tuhaf/acayip/kötü adam.

ginkgo, *is., ç.* **-goes** *bot.* Çin kaysısı *(Ginkgo biloba) :* Çin'den Amerika'ya getirilmiş, yaprakları yelpaze biçiminde, etli meyvesi ve çekirdeği yenilen bir ağaç. Daha ziyade gölgesi için yetiştirilir. **gingko, jingko, maidenhair tree** *d.d.*

gin mill, *is. argo* ucuz ve adî bar/salon, meyhane, batakhane.

gin rummy, *is.* cin rami : iki kişi ile oynanan bir iskambil oyunu, on kartı tutturan kazanır. **gin** *d.d.*

ginseng = genseng, *is.* **1.** *bot.* çinsin *(Panax Ginseng/Schingseng* veya *Panax quinqefolium) :* Çin, Kore ve K Amerika'da yetişen, kökleri güzel kokulu bir bitki, **2.** çinsin kökü, **3.** çinsinli müstahzar/ilâç.

gin-sling, *is.* cinli bir içki.

gip/gipper, *ABD- argo bk.:* **gyp** (1-3).

gipon, *is.* jüpon. ***e.a.-*** *jupon.*

Gipsy, *is. bk.:* **Gypsy.**

gipsy moth, *is. bk.:* **gypsy moth.**

giraffe, *is., ç.* **-raffes/-raffe** **1.** *zool.* zürafa *(Giraffa camelopardalis),* **2.** *astr.* Zürafa burcu.

girandole = girandola, *is.* **1.** çarkıfelek fişeği, dönen (havaî) fişek, **2.** kollu şamdan, **3.** küçük taşlarla çevrelenmiş büyük taşlı küpe, **4.** döner fıskiye, **5.** *As.* birbirine bağlanmış mayınlı tahkimat.

girasol = girasole = girosol, *is.&sf.* **1.** opal, parlak kırmızımsı aynüşşems, **2.** kızıl parıltılı : mavimtrak beyaz renkli olup ışığı kırmızımsı yansıtan (mücevher), **3.** yer elması. ***e.a.-*** *2. opalescent, 3. Jerusalem artichoke.*

gird, *is.&f.* **girded/girt, girding** **1.** (kuşak/kemer) sarmak, bağlamak, dolamak. *The climber ~ed himself with a rope.* **2.** çevrelemek, kuşatmak, ihata etmek, etrafını çevirmek/sarmak. *a sea-girt island shining in the sun.* **3.** (harekete geçmek üzere) hazırlanmak. *They ~ed themselves for battle.* **~ oneself for the fray** : mücadeleye hazırlanmak, **4.** donatmak, temin/teçhiz etmek, giydirmek, (rütbe/nişan vb.) tevcih etmek, **5.** *gen.* **~ at** : alay/istihza etmek, eğlenmek, alaya almak, *argo* dalga/matrak geçmek, **6.** *esk.* alay, istihza, eğlenme, *argo* dalga/matrak geçme, **7.** **~ on** : kuşanmak. *He ~ed his father's sword on.* **8.** **~ up** : (elbiseyi) yukarı kıvırmak/toplamak. **~ up one's loins** : eteğini beline bağlamak. **Her long skirt was girt above her knees** : Uzun etekliği dizlerinin üstüne kıvrılmıştı. ***e.a.-*** *1. encircle, bind, 2. surround, hem in, enclose, 4. furnish, provide, equip, clothe, 5. jeer, sneer, scoff, mock, rail, 5&6. gibe, jeer.*

girder, *is.* kiriş, hatıl, belleme kirişi, yollama, direk, mertek. **~ box** : sandık kiriş. **~ bridge** : kirişli köprü. ***e.a.-*** *beam .*

girdle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling** **1.** korse, **2.** kemer, kuşak, **3.** kuşatan/saran/ihata eden şey. *~ of trees around the pond.* **4.** yüzük kaşı, kesilmiş kıymetli taşın yan kenarı, **5.** *anat. bk.:* **pelvic arch, pectoral arch**, **6.** ağacın gövdesinde kabuğu soyarak yapılan halka/kemer, **7.** kuşatmak, sarmak, çevirmek, ihata etmek, **8.** kemer/kuşak bağlamak, **9.** çevrelemek, etrafında dolaşmak, **10.** ağacın kabuğunu soyarak halka/kemer yapmak, **11.** *İsk. bk.:* **griddle**, **12.** **~ -cake** : bir nevi sac pidesi, **13.** **~like** : kemer gibi, kemer/kuşak biçiminde. ***e.a.-*** *2&3. belt, cord, sash, 7. encircle, enclose, encompass, surround, 8. gird.*

girdler, *is.* **1.** kuşatan, saran, ihata eden, çevreleyen, kemer/kuşak saran (kimse/şey), **2. twig ~** *d.d.* ağaçları halka şeklinde kemiren böcek *(Oncideres cingulata),* **3.** kemerci, korseci, kemer/kuşak/korse yapımcısı.

girl, *is.* **1.** kız. *There are more ~s than boys in this school. My little ~ is ill.* **2.** genç bekâr kadın, **3.** hizmetçi kız, **4.** *k.d.* sevgili. **~ friend = one's best ~** : sevgili, **5.** *k.d.* kadın. *The men have invited the ~s to play football against them.* **6. old ~** *Brit.* (a) hanım, (arkadaşça konuşurken kullanılır), (b) bir okulun eski kız öğrencisi, **7. ~ Friday = gal Friday** : yazı ve evrak memuresi, çeşitli büro işlerine bakan kadın memur, **8. ~ friend** : bayan/kız arkadaş, sevgili, **9. ~ guide** : kız rehber, **10. ~ scout** : kız izci. ***e.a.-*** *1. daughter, 4. sweetheart, 5. woman.*

girlhood, *is.* **1.** kızlık, genç kızlık çağı. *The old woman recalled her ~ with pleasure.* **2.** (toplu olarak) kızlar. *The nation's ~.*

girlie = girly, *sf.&is., ç.* **girlies 1.** kız, kızcağız, **2.** *argo* kısa/açık saçık giyinmiş kadınları gösteren. *a ~ magazine/show.*

girlish, *sf.* **1.** kız gibi, (genç) kızlara yakışır/özgü, genç kıza benzer. *She thought she was too old now for such ~ games.* **2. ~ly** : kız gibi, genç kızlara yakışacak şekilde, **3. ~ness** : kız gibilik, genç kıza benzerlik.

girn, *is.&f. Brit.- k.d.* (köpek gibi) hırlama(k). ***e.a.-*** *snarl, growl.*

giro, *is., ç.* **-ros 1.** *bk.:* **autogiro**, **2.** *Brit.* (banka/posta) havale, ciro, para/kredi aktarma. **national ~** : postanelerden işlenen bankacılık servisi.

girosol, *is. bk.:* **girasol.**

girt, *is.&f.* **1.** *bk.:* **gird** *(geç. z.& sf.f.).* **2.** *bk.:* **gird** (1), **3.** *bk.:* **girth** (1-6), **4.** bağlama kalası/tahtası : zemin kat üzerinde bina ahşap çatısının köşe direklerini bağlayan kalas, **5.** (çatı) kiriş mesnedi, hatıl.

girth, *is.&f.* **1.** çevre, muhit (ölçüsü), **2.** kolan, kuşak, **3.** çevreleyen/kuşatan şey, **4.** kolan/kuşak takmak, **5.** çevrelemek, kuşatmak, **6.** çevresini/muhitini ölçmek, **7.** *esk. bk.:* **grith**. ***e.a.-*** *1-6 girt.*

gisarme, *is.* baltalı harbe. ***e.a.-*** *halberd, battle-ax.*

gismo = gizmo, *is., ç.* **-mos 1.** *ABD- argo* (adı/görevi bilinmeyen) alet, takım, nesne, *argo* zımbırtı, **2.** uğur, tılsım, (özellikle kumarda) üstünlük sağlayan/uğur getiren gizli yöntem/formül. ***e.a.-*** *1. gadget, 2. gimmick.*

gist, *is.* **1.** ana fikir, öz, özet, hulâsa, esas konu, meal, meselenin esası/ruhu. *What was the ~ of his speech? The ~ of an argument. I haven't time to read this report, can you give me the ~ of it?* **2.** dayanak, temel, mesnet, adlî işlemin dayanağı. ***e.a.-*** *1. essence, 2. ground.*

git, *f. k.d. bk.:* **get.**

gitano, *is., ç.* **-nos** (erkek) İspanya çingenesi.

gittern, *is. müz. esk.* gitar. ***e.a.-*** *cittern.*

give^{1}, *f.* **gave, given, giving 1.** vermek. *to ~ a present. Please ~ me a glass of water.* **to ~ a lecture** : ders/konferans vermek. **to ~ pleasure/pain/trouble** : zevk/ıstırap/eziyet vermek. *Can you ~ me more information?* **to ~ medicine** : ilâç vermek. **~ sth to s.o. = ~ s.o. sth** : birine bir şey vermek, **2.** devretmek. *I gave it to him for $5.* **to ~ one a cold** : bir kimseye nezle geçirmek/bulaştırmak, **3.** bahşetmek, ihsan etmek, müsaade/izin vermek. *~ me permission to leave. ~ him enough time to get home before you telephone. ~ me a chance to try the job.* **We must ~ ourselves an hour to get there** : Oraya kadar yolu bir saat hesap etmeliyiz. **4.** bağışlamak, hibe/hediye etmek, bağış yapmak. *He gives freely (to the poor). You gave him money and he wasted it.* **5.** tevdi/emanet etmek. *I'll ~ you charge of the house while we're away.* **6.** göstermek, beyan/arz etmek, açıklamak, meydana çıkarmak. **He gave no reason** : Bir sebep göstermedi. **to ~ evidence** : delil göstermek. *He gave proof of his courage when he ran back into the burning house.* **7.** sağlamak, temin etmek. **to ~ help** : yardım etmek/sağlamak. *Fire ~s warmth.* **8.** sunmak, takdim etmek, arz etmek. *to ~ s.o. one's compliments.* **9.** emanet bırakmak, emaneten vermek, **10.** ödünç/ariyet vermek, **11.** üretmek, hasıl etmek, husule gelmek. *Cows ~ milk.* **12.** (öğüt/nasihat) vermek/etmek. *to ~ advice.* **13.** söylemek, okumak, irat etmek. **He gave a reading of his poetry** : Şiirlerinden parçalar okudu. **14.** (konser/temsil/ziyafet vb.) vermek, icra etmek. *to ~ a concert. We are giving Jo a party for his birthday. Another performance will be given next week.* **15.** çıkarmak, yaymak, ısdar etmek. **to ~ a cry** : feryat etmek, **16.** feda etmek, kurban etmek. **Many have given their lives in the cause of independence** : Birçokları istiklâl uğruna canlarını feda ettiler. *He gave his life for his country.* **17.** özvermek, (nefsini/vaktini vb.) adamak/hasretmek/tahsis etmek. *She ~s all her time to her family.* ~ **one's life to** : hayatını adamak, kendini vermek, **18.** (dış etkilere) dayanamamak, direnci/mukavemeti kırılmak, eğilmek, çözülmek, açılmak, bel vermek. *The lock gave when he battered the door. The door gave when they pushed it.* **The frost is giving** : Don çözülüyor, buzlar eriyor. **19.** çökmek, yıkılmak, **20.** esnemek, esnek olmak, açılmak, genişlemek. *The leather will ~ when you've been wearing the shoes a few weeks.* **21.** aşketmek, vurmak. *He gave the ball a kick.* **22.** kadeh kaldırmayı teklif etmek. **Ladies and gentlemen, I ~ you our victory** : Bayanlar, baylar zaferimiz şerefine kadeh kaldırmayı teklif ediyorum. **I ~ you our host** : Ev sahibinin şerefine! **23.** terk etmek, teslim etmek, vermek. **to ~ ground** : toprak vermek/terk etmek, **24.** etkilemek, ...etkisi/tesiri yapmak/bırakmak. **The news gave us a shock** : Haber bize şok tesiri yaptı. **25.** ceza vermek, hüküm giymek, mahkûm olmak. **He was given 3 months** : Üç aya mahkûm oldu. **26.** doğruluğunu kabul/itiraf etmek. *It is too late to go to the party, I ~ you that. But we could go somewhere else.* **27.** (elini/yanağını vb.) uzatmak, teslim etmek. *She gave me her cheek to kiss. She gave him her hand to shake.* ~ **me your hand** : Bana elini uzat! ~ **s.o. one's arm** : (koluna girmesi için) bir kimseye kolunu uzatmak. **She gave herself (sexually)** : Kendini teslim etti. **28.** atfetmek, tevcih etmek, yöneltmek. *to ~ s.o. a cold glance.* **29.** *k.d.* açıklamak, söylemek, sır/haber vermek, ifşa etmek, baklayı ağzından çıkarmak. *Okay now, give! What happened?* **30.** *Brit.* (maçlarda) ilân etmek. **Jo was given out** : Jo, oyun dışı ilân edildi. **31.** ~ **a good account of** : (zor bir durumdan) yüzünün akı ile çıkmak, **32.** ~ **and take** : alış veriş/değiş tokuş yapmak, trampa etmek, **33.** ~ **a song/a beating/a cry etc...** : şarkı söylemek/dayak atmak/feryat etmek vb. ~ **a laugh** : gülmek. ~ **a shout** : bağırmak, **34.** ~ **as good as one gets** : aynen karşılık vermek, misilleme yapmak, altta kalmamak, taşı gediğine koymak, **35.** ~ **(a person) credit for** : (a) (bir kimseyi) haklı/yetenekli saymak, hakkını teslim etmek, (b) kredi açmak, (c) eserin sahibini tanı(t)mak, (d) üstünlüğünü kabul/teslim etmek, **36.** ~ **away** : (a) bağışlamak, ihsan/ikram etmek, hediye/hibe etmek, bedava dağıtmak. *He gave away all his money to the poor.* (b) (nikâh töreninde) gelini damada vermek. *Mary was given away by her father.* (c) teşhir etmek, maskesini indirmek, iç yüzünü açıklamak, (d) (sırrı) açıklamak/ifşa etmek. açığa vurmak. *That remark ~s away his real opinion on the matter.* (e) (birisini) ele vermek, ihbar etmek, (birine) ihanet etmek. *His way of speaking English gave him away.* (f) elden kaçırmak, yitirmek. *He gave away his last chance of winning the election when he said the wrong thing.* **37.** ~ **back** : (a) geri vermek, iade etmek. ~ *it back to me.* (b) (ses/ışık) yansıtmak. *The cave ~s back the sound of your voice.* **38.** ~ **battle** : muharebe etmek, **39.** ~ **birth to** : doğurmak, **40.** ~ **chase** : kovalamak, **41.** ~ **down** : (inek) kendini sağdırmak, **42.** ~ **ear to** : kulak vermek, dinlemek, **43.** ~ **forth** : (a) yaymak, neşretmek, ilân etmek, (b) dışarı vermek, çıkarmak, **44.** ~ **ground** : (üstün kuvvet vaya mantık karşısında) yenildiğini kabul etmek, boyun/baş eğmek, pes demek, **45.** ~ **in** : (a) teslim olmak, yenilgiyi kabul etmek, (b) teslim etmek, elden vermek. *Give your examination papers in (to the teacher) when you've finished.* **46.** ~ **it to s.o. (hot/straight)** *argo* (a) paylamak, azarlamak, haşlamak, (b) cezalandırmak, dövmek, pataklamak, **47.** ~ **me/her/etc... a/an** : (a) en çok hoşlandığı(m), en çok hoşuma/hoşuna giden. ~ **me a nice old house any time** : Güzel bir eski ev her zaman hoşuma gider. (b) elime/eline geçerse, verilirse. ~ **her a new toy and she'll destroy it within the day** : Eline bir oyuncak geçerse bir günde kırar. **48.** ~ **of** : cömertçe vermek, esirgememek, hasretmek, **49.** ~ **off**: (koku vb.) çıkarmak, yaymak, neşretmek, salmak, sızdırmak. *to ~ off a bad smell. to ~ off steam.* **50.** ~ **offense** : darıltmak, gücendirmek, **51.** ~ **one a piece of one's mind** : (a) bir kimsenin kusurunu yüzüne vurmak, (b) aklını başına getirmek, **52.** ~ **oneself airs** : çalım satmak, gösteriş yapmak, kurumlanmak, böbürlenmek, poz takınmak, **53.** ~ **oneself trouble** : sıkıntıya girmek, başını derde sokmak, **54.** ~ **on/onto/upon** : bakmak, nazır/yönelik olmak, açılmak. *The window ~s on the sea. The door ~s onto the garden.* **55.** ~ **or take (a certain amount)** : (belirli bir miktar) farkla/

daha az veya daha çok, aşağı yukarı. **It will take an hour, ~ or take a few minutes** : Aşağı yukarı (birkaç dakika farkla) bir saat sürer. *The distance is 2 kilometers, ~ or take a few meters.* **56. ~ out** : (a) yaymak, göndermek, neşretmek, (b) ilân etmek, herkese duyurmak. *The date of election will be given out soon.* (c) dağıtmak, tevzi etmek. ~ *the money out to the children.* (d) bîtap/yorgun düşmek, takatsiz kalmak, (e) **run out** *d.d.* bitmek, tükenmek, kalmamak. *The fuel gave out.* (f) *k.d.* durmak, stop etmek, çalışmaya son vermek. *The engine gave out.* **57. ~ over** : (a) devretmek, havale etmek, emanet etmek, tevdi/teslim etmek. *We gave him over to the police. The keys were given over to our neighbor during our absence.* (b) son vermek, durdurmak, (c) kendini tutamamak/kapıp koyvermek. **She gave herself over to tears** : Gözyaşlarını tutamadı. (d) ayırmak, tahsis etmek. **The day was given over to relaxing** : Gün, dinlenmeye ayrılmıştı. (e) **~ up to** *d.d.* kendini/bütün vaktini vermek/hasretmek. *I gave myself over to writing this dictionary.* (f) **be given over to** : (fena bir şeye) kapılmak, yakayı kaptırmak, **58. ~ place** : yer vermek, meydan/sebebiyet vermek, **59. ~ rise to** *bk.:* **rise^{2}** (16), **60. ~ (s.o.) what for** : *k.d.* şiddetle azarlamak/dövmek, ağzının payını vermek, dünyanın kaç bucak olduğunu göstermek, **61. ~ suck to** : emzirmek, meme vermek, **62. ~ thanks** : şükretmek, teşekkür etmek, **63. ~ the slip** : sıvışmak, yanından savuşup kaçmak, *argo* toz olmak, tüymek, **64. ~ to** : sebep olmak, -dırmak /-dirmek/-tırmak/-tirmek. **~ one to think** : (birini) düşündürmek. **You gave us to believe it would be changed** : Onun değişebileceğine bizi inandırdınız. **They gave me to understand that you would be here** : Burada olacağınızı bana anlatmışlardı. **65. ~ up** : (a) ümidini kesmek, ümitsizliğe düşmek, ye'se kapılmak, (b) vazgeçmek, terk etmek, bırakmak. *to ~ up smoking.* (c) teslim olmak/etmek. *He gave himself up to the police. We gave him up to the police.* (d) kendini adamak/vakfetmek, kendini vermek. *The student gave himself up to studying.* (e) ilişkiyi/münasebeti kesmek, (arkadaşlığa/dostluğa) son vermek, yüz çevirmek. *She gave up her lover to save her marriage.* (f) **~ up on** *k.d.* tamamen ümidini kesmek. *I ~ up on you : you'll never learn Calculus.* (g) **~ up the ghost** : ölmek, son nefesini vermek, ruhunu teslim etmek, **66. ~ way (to)** : (a) (tartışma vb. de) pes demek, yanıldığını kabul etmek, baş eğmek, boyun eğmek, (b) çökmek, yıkılmak, kırılmak. *The floor gave way under the weight.* (c) (araba sürerken) başkasına yol vermek, geçmesine müsaade etmek, (d) geri çekilmek, yol vermek, ric'at etmek, (e) yerini bırakmak/terk etmek, önemini yitirmek. *Steam trains gave way to electric trains.* (f) (duygularını/hislerini vb.) açığa vurmak, açıklamak, kapıp koyvermek, **67. What gives?** *argo* Ne oluyor? Ne dolaplar dönüyor? **68. giveable** : verilebilir, bağışlanabilir, **69. giver** : veren, bağışlayan. ***e.a.- 1.*** *offer, present, confer, supply,* ***3.*** *grant,* ***4.*** *donate, contribute, bestow,* ***12.*** *impart,* ***17.*** *devote,* ***18.*** *collapse,* ***36.*** *(a) bestow, (c) expose, betray, (d) reveal,* ***45.*** *(a) yield, (b) deliver, hand in,* ***46.*** *scold, reprimand, (b) punish, beat,* ***48.*** *devote,* ***49.*** *emit,* ***56.*** *(a) emit, (b) announce, (c) distribute, issue,* ***57.*** *(b) stop,* ***65.*** *(a) despair, abandon hope, (b) desist, (c) surrender, relinquish, (d) devote*

give^{2}, *is.* **1.** esneklik, elâstikiyet, **2.** (zor karşısında) eğilme, bükülme , çökme. ***e.a.- 1.*** *elasticity, resilience.*

give-and-take, *is.* **1.** karşılıklı fedakârlık, karşılıklı olarak bazı şeylerden feragat ederek anlaşma/uzlaşma, el birliği, iş birliği, uysallık. *You can never say that one of you is right and the other is wrong; there has too be a bit of ~ of both sides.* **2.** fikir teatisi/alış verişi, musahabe, sohbet. ***e.a.- 1.*** *cooperation, compromise.*

giveaway, *sf.&is.* **1.** açıklama, açığa vurma, ifşa, istemeyerek ağzından lâf kaçırma/sırrı açıklama. **dead ~** : apaçık delil. *She tried to hide her feelings, but the tears in her eyes were a (dead) ~.* **2.** hediye (dağıtımı) : satışı/sürümü artırmak maksadıyla veya bir malı tanıtmak için müşterilere dağıtılan çeşni, **3.** hediyeli radyo/TV programı : kazanan yarışmacıya hediyeler dağıtan program, **4.** dalavere, vicdansız muamele, bazılarını aldatarak başkalarına çıkar sağlama, **5.** çok ucuz, bedava, beleş. **~ prices** : çok ucuz fiyat, âdeta bedava.

given, *sf.& is. &f. &e.* **1.** *bk.:* **give** *(sf.f.)*, **2.** belirli, muayyen. **at a ~ time** : belirli bir zamanda. **in a ~ time** : belirli bir zaman içinde. *You must finish the test in a ~ time.* **3.** *gen.* **~ to** :

düşkün, müptelâ, mütemayil, meraklı, kendini vermiş. **be ~ to** : meraklı olmak, âdet/itiyat edinmek. **~ to drink** : içki müptelâsı, kendini içkiye vermiş, **4.** verilmiş, hediye/hibe edilmiş, **5. ~ that** : verildiğine göre, verilmiştir, veriliyor. *~ that the radius is 16 cm, find the circumference.* **6.** (resmî evrakta) ...tarihinde düzenlenmiştir. *~ on the 24th day of June, in the year of 1985.* **7. (if) ~** : şayet, eğer. **I'd come to see you in France, (if) ~ the chance** : Fırsat bulsam gelip seni Fransa'da görürdüm. **8. I am not ~ that way** : Ben böyle bir adam değilim. **9.** veri, ilk bilgi, doğruluğu bilinen/varsayılan olay/vakıa/gerçek, **10.** -e bakılırsa, -e göre, ... göz önüne alınırsa, göz önünde tutulursa. **~ their inexperience, they've done a good job = ~ that they're inexperienced, they've done a good job** : Tecrübesizliklerine bakılırsa iyi iş yaptılar.

given name, *is.* ad, isim.

gizmo, *is., ç.* **-mos** *bk.:* **gismo.**

gizzard, *is.* **1.** (kuşlarda) taşlık, katı, börkenek, **2.** (şaka) mide, **3. stick in one's ~** : kursağında kalmak, gücüne gitmek, ağır gelmek, hazmedememek. **It stuck in my ~** : Hazmedemedim/gücüme gitti/bana ağır geldi. ***e.a.*-*1.*** *ventriculus.*

Gl, *kim. bk.:* **glucinum.**

glabella, *is., ç.* **-bellae** *anat.* kaş arası, kaşlar arasındaki düzlük. **glabellar** : kaş arasında bulunan.

glabrate, *sf.* **1.** *zool. bk.:* **glabrous**, **2.** *bot.* düz.

glabrous, *sf. zool. bot.* tüysüz, kılsız. **~ness** : tüysüzlük, kılsızlık.

glacé, *sf.&f.* **-céed, -céing 1.** donmuş, buzlu, buz tutmuş, **2.** (pasta) dondurulmuş, dondurmalı, **3.** şekerli, şekerlenmiş, üstü şekerle kaplanmış (meyve vb.). **marrons ~** : kestane şekeri, **4.** parlak, cam gibi, glase (deri, kumaş vb.). *~ silk.* **5.** dondurmak, **6.** üstünü şekerle kaplamak, **7.** parlatmak, cam gibi parlak bir görünüş vermek. ***e.a.*- *1.*** *frozen,* ***2.*** *iced, frosted,* ***3.*** *candied.*

glacial, *sf.* **1.** buz+, buzul+, buza/buzula ait. **a ~ formation** : buz(ul) oluşumu/teşekkülü, buz(ul)lu yapı/oluşum, **2.** buzullu, cümudî, buzul çağına ait. *a ~ terrain. a ~ deposit.* **3.** dondurucu, son derece soğuk. *a ~ wind.* **4.** *mec.* soğuk, donuk, ilgisiz, samimiyetten uzak. *a ~ stare. a ~ handshake.* **5.** *kim.* buzumsu (kristaller oluşturan). **~ acetic acid** : katı sirke, 16.7°C'de katılaşan %99.5 saf sirke asidi, **6.** çok yavaş. *a ~ pace. Progress on the bill has been ~.* **7. ~ deposits** : *jeol.* buzul çökertisi, **8. ~ drift** : buzul birikintisi, buzulların sürüklediği taş ve toprak, **9. ~ epoch = ~ period** *jeol.* buzul çağı, cümudiye devri, Kuzey Yarım Küresinin buzlarla kaplı olduğu jeoloji çağı, **10. ~ly** : soğuk soğuk, buz gib, dondururcasına, soğuk bir şekilde. ***e.a.*- *3.*** *frigid, icy,* ***4.*** *unfriendly.*

.**glacialist = glaciologist**, *is.* buzulcu, buzul uzmanı.

glaciate, *f.* **-ated, -ating 1.** buz(ul)laşmak, buz(ul)lanmak, buz(ul) ile kaplanmak, **2.** *az kul.* buz tutmak, donmak, **3.** buzulların etkisine maruz kalmak, **4. glaciation** : buz(ul)laşma, buz (ul) ile kaplanma, buzulların etkisine maruz kalma. ***e.a.*- *2.*** *freeze.*

glacier, *is.* **1.** buzul, cümudiye, **2. ~ed** : buzullu, buzullaşmış, **3. ~ meal** *bk.:* **rock flour**, **4. ~ milk** : buzul akıntısı/suyu : buzuldan doğan bulanık (süt görünüşünde) su dereciği.

glacio-, *ön ek* "buzul". *ör.:* **glaciology.**

glaciology, *is.* **1.** buzul bilimi : buzulların oluşumu, dağılışı, hareketi ve yeryüzü biçimine etkisini inceleyen yer bilimi dalı, **2. glaciologic (al)** : buzul bilimsel, **3. glaciologist** : buzul bilimi uzmanı.

glacis, *is., ç.* **glacis, glacises 1.** iniş, eğim, eğiklik, hafif meyilli bayır, **2.** sahra şevi, tahkimat önündeki toprak siperi.

glad, *sf.* **gladder, gladdest**, *is.&f.* **gladded, gladding 1.** memnun, mesrur, mahzuz, hoşnut. *I'm ~ you could come. I'll be glad when the exams are over.* **2.** sevinçli, ferah, memnuniyet/sevinç/ferahlık veren. *~ news of victory.* **3.** sevinç(li), sevinçten ileri gelen. **We heard her ~ shout when she saw us** : Bizi görünce sevinç çığlıkları attı. **4.** parlak, güzel, **5.** *bk.:* **gladiolus** (1), **6.** *esk.* memnun etmek, **7. ~ eye** *k.d.* göz etme/kırpma, gözle işaret etme. **to get/give a ~ eye** : göz etmek, göz kırpmak, **8. ~ hand** *k.d.* el sıkma, tokalaşma, aşırı bir memnuniyetle "hoş geldiniz" deme, **9. ~ rags** *argo* bayramlık (giysi), en süslü elbise. ***e.a.*- *1.*** *delighted, pleased, elated, gratified,* ***2&3.*** *merry, joyous, joyful, cheerful, happy, cheery,* ***4.*** *bright,* ***6.*** *gladden.* ***k.a.*- *1-3.*** *sad.*

gladden, *f.* **1.** memnun etmek, sevindirmek. *The children's happiness ~ed all our hearts.* **2.** *esk.* memnun olmak/kalmak, sevinmek, **3. ~er** : sevindiren, memnun eden şey. ***e.a.- 1.*** *cheer, please, elate, delight, gratify, exhilarate, rejoice.*

glade, *is.* **1.** kayran, alan, düzlük, ormanda ağaçsız yer, **2. ~like** : kayran/düzlük gibi.

glad-hand, *gl.f. k.d.* **1.** el sıkmak, tokalaşmak, **2.** aşırı ve yapmacık bir memnuniyetle karşılamak.

gladiate, *sf. bot.* kılıç biçimli, şeklen kılıca benzeyen.

gladiator, *is.* **1.** gladyatör : eski Roma'da seyircileri eğlendirmek için vahşî hayvanlarla (veya başka insanlarla) güreştirilen esir veya ücretli güreşçi, **2.** dövüşçü, **3.** ödül için güreşen/dövüşen kimse, **4. ~ial** : gladyatör+, gladyatör güreşini andıran, kanlı, vahşî.

gladiola, *is. bk.:* **gladiolus** (1).

gladiolus, *is., ç.* (1. için) **-lus, -li, -luses,** (2. için) **-li 1.** *bot.* kuzgunkılıcı, kılıç çiçeği, glayöl, kuzgun otu *(Gladiolus illyricus)*, **2.** *anat.* göğüs kemiğinin orta ve alt kısmı. ***e.a.- 1.*** *gladiola, sword grass, sword lily.*

gladly, *zf.* memnuniyetle, sevinçle, seve seve, maalmemnuniye.

gladness, *is.* memnuniyet, memnunluk, haz, sevinç.

gladsome, *sf.* **1.** sevindirici, sevinç/memnunluk verici, memnun edici, mutlu, **2.** *bk.:* **glad** (1-3), **3. ~ly** : sevinç/memnunluk verecek şekilde, sevindirircesine, memnun ederek, **4. ~ness** : sevindiricilik, memnun edicilik.

Gladstone, *is.* **1.** dört tekerlekli iki kişilik tenezzüh arabası, **2. ~ bag** *d.d.* ortadan menteşeli iki gözlü bavul.

glaiket = glaikit, *sf. İsk.* **1.** saçma, manasız, **2.** (kadın) oynak, hafifmeşrep, havaî, **3. ~ness** : (a) saçmalık, manasızlık, (b) oynaklık, hafifmeşreplik, havaîlik. ***e.a.- 1.*** *silly, nonsense, foolish,* ***2.*** *giddy, flighty.*

glair, *is.&gl.f.* **1.** (çiğ) yumurta akı, **2.** (yumurta akından yapılmış) çiriş, tutkal, **3.** (yumurta akına benzer) ağdalı/yapışkan/lüzucî madde, **4.** tutkallamak, yumurta akı sürmek, **5. ~iness** : ağdalılık, yapışkanlık, lüzuciyet, **6. ~y** : ağdalı, lüzucî, yapışkan. ***e.a.- 6.*** *viscous.*

glaire, *is.&gl.f.* **glaired, glairing 1.** *bk.:* **glair**, **2. ~ous** : *bk.:* **glairy.**

glaive, *is. esk.* kılıç, pala. ***e.a.-*** *sword, broadsword.*

glamor = glamour, *is.&gl.f.* **1.** füsun, sihir, cazibe, çekicilik, parlaklık, göz kamaştırıcı dış güzellik. *~ of foreign countries. ~ of show business.* **2.** sürükleyici heyecan. *The ~ of being an explorer.* **3.** büyücülük, sihirbazlık, **4.** *esk.* afsun, büyü. *to cast a ~ . The girls appeared to be under a ~.* **5.** büyülemek, teshir etmek, **6. ~ boy/girl** : gözde (erkek/kadın) sanatçı, şahane hayat süren aktör/aktris, **7. ~ puss** : peri yüzlü, çok güzel/çekici yüzü olan kimse. **8. ~ stock** : gözde hisse senedi : değeri gittikçe yükselen ve iyi kâr getiren hisse senedi. ***e.a.-1.*** *fascination, charm, attractiveness,* ***3.*** *magic, enchantment, witchery,* ***5.*** *bewitch, glamorize.*

glamorize = glamourize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** çekici/cazip/büyülü/sihirli yapmak, cazibe/büyü/sihir kazandırmak, **2.** (a) övmek, methetmek, göklere çıkarmak, yüceltmek, ululamak, (b) romantikleştirmek, **3. glamorization = glamourization** : çekici/cazip/büyülü/sihirli yapma, cazibe/büyü/sihir kazandırma, övme, methetme, göklere çıkarma, yüceltme, **4. glamorizer = glamourizer** : çekici/cazip/büyülü/sihirli yapan, cazibe/büyü/sihir kazandıran, öven, metheden, göklere çıkaran, yücelten.

glamorous = glamourous, *sf.* **1.** büyüleyici, çekici, cazip, sehhar, füsunkâr, efsunkâr, harikulâde güzel, parlak, şaşaalı, **2.** sürükleyici, heyecan verici, **3. ~ly** : büyüleyici/çekici/cazip/sehhar/efsunkâr bir şekilde, **4. ~ness** : büyüleyicilik, çekicilik, cazibe, sihir, füsunkârlık, efsunkârlık, harikulâde güzellik.

glance, *is.&f.* **glanced, glancing 1.** (bir an için) bakmak, göz atmak/gezdirmek, bakıvermek, şöyle bir bakmak/nazar atfetmek. **~ at** : bakıvermek. *He ~d at his watch. I ~d round the room before I left.* **2.** parıldamak, parlamak, parlayıp sönmek. *The glasses ~d in the firelight.* **3. ~ off/aside** : sıyırıp geçmek, sıyırtmak, hafifçe vurup sekmek/kaymak. *The arrow ~d off his shield. The spear ~d off his armor and hit the wall.* **4.** ima etmek, kısaca temas edip geçmek, kısaca zikretmek, **5.** yansıtmak, **6.** sıyırttırmak, (bir şeyi) sıyırıp geçecek şekilde atmak, **7. ~ one's eye down/over/through** *etc.* : acele göz gezdirmek, kısaca göz atmak. ~ **through/over a document** : bir belgeye şöyle bir göz gezdirmek. *He ~d his eye over the titles of the articles.* **8.** (kısa) bakış, nazar. *He gave her an admiring ~. One ~ at his face told me he was ill.* **9.** parıltı, lem'a, parlayıp sönme. *the ~ of a brightly polished sword. the ~ of sunlight.* **10.** sıyırıp geçme, çarpıp yansıma/sekme. *A sudden ~ of the sword cut his shoulder.* **11.** ima, **12.** (kriket oyununda topu saptırmak için) vuruş, **13.** (madencilikte) parlak cevher, yapısında maden bulunan ve göze parlak görünen cevher, **14. at a ~** : bir bakışta. *He saw at a ~ that she'd been crying.* **15. at first ~** : ilk bakışta. *They looked the same at first ~, but in fact they were different.* ***e.a.- 2.*** *gleam, flash, glisten, scintillate,* ***4.*** *allude,* ***8.*** *look,* ***9.*** *gleam, flash, glint,* ***11.*** *allusion, insinuation.*

glancing, *sf.* **1.** dolaylı, tesadüfî, rastgele. *made ~ allusions to her past.* **2.** kısaca, üstünkörü, alelâcele, **3.** sıyırıp geçen. *He hit him a ~ blow on the chin.* **4. ~ly** : (a) dolaylı olarak, rastgele, (b) kısaca, hafifçe dokunarak, alelâcele/üstünkörü bir şekilde. ***e.a.- 1&2.*** *incidental, indirect, casual, offhand.*

gland, *is.* **1.** beze, bez, gudde, salgı bezi, **2.** *bot.* ur, yumru, **3.** *mak.* (a) salmastra (kovanı/bileziği). ~ **box = stuffing box** : salmastra kutusu, (b) derece kenedi.

glandered, *sf. vet. patol.* ruamlı, ruam/sakağı hastalığına tutulmuş.

glanders, *is. vet. patol.* **1.** sakağı, ruam : atlarda ve katırlarda *Actinobacillus mallei* denilen bir mikrobun sebep olduğu ve insana da geçebilen bulaşıcı tehlikeli hastalık : Çene altı şişer, akciğer iltihaplanır, burun akar vb. *bk.:* **farcy**, **2. glanderous** : (a) *bk.:* **glandered**, (b) ruama benzer, ruam gibi.

glandiferous, *sf.* palamutlu (meşe vb.).

glandiform, *sf.* palamut şeklinde.

glandular, *sf.* **1.** bezeli, guddeli, bezeden/guddeden ibaret, **2.** bezel, beze/guddeye ait/benzer, **3.** doğal, doğuştan, fıtrî, yaratılıştan. ~ *instinct for adventure and romance.* **4.** cinsel, cismanî, **5.** ~ **fever** *patol. bk.:* **infectuous mononucleosis**, **6. ~ly** : beze/gudde şeklinde; doğal olarak. ***e.a.- 1&2.*** *glandulous,* ***3.*** *innate, inherent,* ***4.*** *sexual, physical.*

glandule, *is.* bezecik, guddecik, küçük beze/gudde.

glandulous, *sf. bk.:* **glandular.**

glans, *is., ç.* **glandes** *anat.* kamış başı. ~ **penis** : erkek tenasül organının yuvarlak başı. ~ **clitoris**: bızır başı.

glare, *sf.&is.&f.* **glared, glaring 1.** göz kamaştırıcı ışık, parıltı. *There was a red ~ over the burning city.* **in the full ~ of the sun** : yakıcı/parlak güneş altında. **in the ~ of publicity** : herkesin gözü önünde, apaçık, apaşikâr, **2.** (öfkeli/keskin/düşmanca) bakış. *I started to offer help, but the fierce ~ on his face stopped me.* **3.** sahte ihtişam, aşırı gösteriş, **4.** parlak/düz yüzey (buz vb.), **5.** (göz kamaştıracak derecede) parlamak, çok parlak olmak. *The sun ~d out of the blue sky.* **6.** (öfkeli/keskin/düşmanca/dik dik/ters ters) bakmak, (yiyecekmiş gibi/ateş püskүren gözlerle) bakmak. *They didn't fight, but stood there glaring at one another.* **7.** *esk.* göze çarpmak/batmak, dikkati çekmek, gösteriş yapmak, caka satmak, meydan okumak, **8.** *esk.* (ışığı) yansıtmak, yansıtarak parlamak, **9.** parlak, düz, şeffaf. ~ **ice** : düz ve parlak buz, **10. ~less** : parıltısız. ***e.a.- 1.*** *blaze, flare, glitter, flash,* ***3.*** *showiness, garishness,* ***5.*** *shine, blaze, dazzle, sparkle, glisten, glitter.*

glaring, *sf.* **1.** çok parlak, göz kamaştırıcı. *This ~ light hurts my eyes.* **2.** aşırı gösterişli, fazla süslü, musanna, cafcaflı, **3.** apaçık, bariz, aşikâr, göze batan, hemen göze çarpan, örtülemez, inkâr edilemez, *mec.* sırıtan. ~ *defects. The report is full of ~ faults.* **4.** öfkeli/keskin/dik bakışlı. ~ *eyes.* **5. ~ly** : çok parlak bir şekilde, göz kamaştırırcasına, açıkça, aşikâr olarak, **6. ~ness** : çok parlaklık, göz kamaştırıcılık, apaçıklık, aşikârlık, barizlik. ***e.a.-1.*** *dazzling, glary,* ***2.*** *garish, gaudy, flashy,* ***3.*** *prominent, obvious, conspicuous, flagrant.*

glary, *sf.* **glarier, glariest 1.** çok parlak, göz kamaştırıcı/alıcı, parıltılı, **2.** *ABD* düz ve kaygan.~ *ice.* **3. glariness** : parlaklık, parıltı, göz kamaştırma. ***e.a.-1.*** *glaring, dazzling,* ***2.*** *smooth, slippery.*

Glasphalt , *is.* cam asfalt : cam tozu karıştırılmış asfalt.

glass, *sf.&is.&f.* **1.** cam. *Windows are made of ~.* **frosted/ground ~** : buzlu cam. **plate ~** : dökme cam, ayna camı. **pyrex ~** : ateşe dayanıklı cam. **stained ~** : renkli cam, **2.** cama benzer madde : ergimiş boraks, yanardağ camı vb. **3.** camdan yapılmış şey : pencere vb. **cupping ~** : hacamat şişesi. **graduated ~** : taksimatlı şişe/boru. **grown under ~** : limonlukta yetiştirilmiş, **4.** bardak, kadeh. **drinking ~** : su bardağı. *He knocked a ~ off the table.* **5.** ayna. **looking ~** : ayna, **6.** mercek, büyüteç, adese, pertavsız. **magnifying ~ = reading ~** : büyüteç, **7.** barometre. *The ~ is falling, it's going to be wet.* **weather ~** : barometre, **8. ~es** : gözlük, çifte dürbün. **wear ~es** : gözlük takmak/kullanmak, **9.** cam eşya. **~ and china** : cam ve porselen eşya. **cut ~** : billûr, kristal, elmastraş, **10.** bir bardak dolusu. *to drink a ~ of water.* **11.** dürbün, teleskop. **field ~(es)** : (çifte) dürbün. **spy ~** : tek dürbün, **12.** camlı, camdan yapılmış, cam+. **a ~ tray/dish. the ~ industry** : cam sanayii, **13. sandglass** : kum saati, **14.** camlamak, camla kaplamak, **15.** yansıtmak, **16. have a ~ too much** : içkiyi fazla kaçırmak, (zilzurna) sarhoş olmak, **17. have a ~ jaw** : (boksör) bir yumrukta yere serilmek, **18. People who live in ~ houses shouldn't throw stones** : Sırça evde oturan taş atmaktan sakınmalıdır : (a) Göreceği karşılıktan incinenler sözlerine / yaptıklarına dikkat etmelidir; (b) Kendinde bir kusur varken başkalarını aynı kusurla suçlamamalı, (c) Senin yaptıklarını yapanları kınama. *e.a.- 4. tumbler, 5. mirror, 6. lens, 7. barometer, 8. eyeglass, 9. glassware, 10. glassful, 15. reflect.*

glassblower, *is.* cam üfleyici : üfleyip şişirerek şişe, ampul, vb. yapan işçi.

glass blowing, *is.* cam üfleme, üfleyip şişirerek şişe/ampul vb. yapma.

glass-bulb, *is.* ampul.

glass-case, *is.* camekân, vitrin.

glass-cloth, *is.* cam bezi, cam elyafından yapılmış kumaş.

glass-culture, *is.* seracılık : camlı evlerde bitki yetiştirme usulü.

glass-cutter, *is.* elmastraş, cam kesici, camcı kalemi.

glass eye, *is.* **1.** cam/takma göz, **2.** açık renk göz.

glass-eyed, *sf.* **1.** cam gözlü, **2.** açık renk gözlü.

glass-fiber, *is.* cam lifi/pamuğu.

glassful, *is.*, *ç.* **-fuls** bardak dolusu.

glasshouse, *is.*, *ç.* **-houses 1.** cam fabrikası, **2.** *Brit.* ser, sera, limonluk, **3.** camlı köşk, **4.** *argo* askerî ceza evi. ***e.a.*** *- 1. glassworks, 2. greenhouse.*

glassiness, *is.* **1.** cama benzerlik, **2.** anlamsızlık, donukluk, dalgınlık.

glass jaw, *is.* dayanıksızlık, metanetsizlik, (boks) bir yumrukta devrilme.

glassless, *sf.* camsız.

glasslike, *sf.* camsı, cam gibi, cama benzer.

glass lizard = glass snake, *is.* kül rengi kör yılansı *(Ophisaurus apus)* : Doğu ABD'de bulunan ayaksız, çok uzun kuyruklu, kuyruğu kolayca kopan bir tür kertenkele.

glassmaker, *is.* camcı, cam imalâtçısı. **glassmaking** : camcılık, cam imalâtı.

glassman, *is.*, *ç.* **-men 1.** camcı, cam eşya yapan/satan kimse, zücaciyeci, **2.** *bk.:* **glazier.**

glass paper, *is.* **1.** cam zımpara kağıdı : bir yüzüne tutkalla ince cam tozu yapıştırılmış perdah kâğıdı, **2.** cam kâğıdı : çok ince cam elyafından yapılmış ateşe, neme vb.dayanıklı kâğıt.

glass snake, *is. bk.:* **glass lizard.**

glass sponge, *is. zool.* camlı sünger *(Triaxonida) :* kuruyunca cama benzeyeyn bir tür sünger.

glassware, *is.* zücaciye, cam eşya, sırça.

glass wool, *is.* cam pamuğu, cam yünü, cam elyafı.

glasswork, *is.* **1.** ~s *d.d.* cam fabrikası/imalâthanesi, **2.** cam yapımı, cam eşya imali, **3.** camcılık, cam takına, **4.** sırlama, **5.** cam eşya, zücaciye, **6. ~er** : camcı, cam işçisi. ***e.a.*** *- 4. glazing, 5. glassware.*

glassworm, *is. bk.:* **arrowworm.**

glasswort, *is. bot.* **1. samphire** *d.d.* cam otu *(Salicor-nia)* : deniz kıyılarında yetişen yaprakları sulu bir bitki. Eskiden yakılarak sodalı külü cam imalinde kullanılırdı. **2. saltwort** *d.d.* tuzlu ot *(Salsola kali).*

glassy = glassie, *sf.* **glassier, glassiest 1.** cam/ayna gibi, düzgün ve parlak, cama benzer, camlı. *a ~ sheet of water.* **2.** berrak, şeffaf. *~ water.* **3.** anlamsız, dalgın, donuk, ölgün, sabit bakışlı. *~ eyes. After he hit his head his eyes went ~ and we knew he might be seriously hurt.*

4. **glassily** : cam/ayna gibi, düzgün/parlak bir şekilde, (b) anlamsızca, dalgın dalgın, donuk/ölgün gibi. ***e.a.-*** *1&2. clear, shiny, 3. dull, lifeless, fixed, blank, uncomprehending.*

glassy-eyed, *sf.* dalgın/donuk/ölgün/sabit bakışlı.

Glaswegian, *sf.&is.* **1.** Glasgowlu, **2.** Glasgow'a/Glasgowlulara özgü.

Glauber's salt, *is. kim. ecz.* Glauber tuzu, sodyum sülfat, Na2SO4 : kumaş boyamakta ve müshil olarak kullanılan renksiz, kristalli tuz. **Glauber salt** *d.d.*

glaucoma, *is. göz.* karasu, glokoma : göz yuvarlağının içindeki sıvı basıncının artması, görüşün azalması ile beliren ve körlüğe kadar gidebilen göz hastalığı. **~tous** : karasu inmiş, glokomalı.

glauconite = terre-verte, *is.* yeşil kum : sulu K-Al ve Fe silikattan ibaret gevşek taneli, zeytin yeşili mineral. **glauconitic** : yeşil kum+, yeşil kumlu.

glaucous, *sf.* **1.** gök yeşil : açık mavimtrak yeşil veya yeşilimsi mavi, donuk yeşil, **2.** *bot.* dumanlı (erik, üzüm vb.), üstü toz gibi ince beyaz bir madde ile kaplı, **3.** ~ **gull** *bk.:* **burgomaster** (2), **4.** ~ **willow** *bk.:* **pussy willow**, **5.** **~ly** : gök yeşil renklerle.

glaze, *is.&f.* **glazed, glazing** **1.** (pencereye) cam takmak, camlamak, cam geçirmek. **double-glazed** : çift (kat) camlı. *The house is being double-glazed (= 2 sheets of glass are put on each window) to keep in the heat.* **2.** sırlamak, **3.** cilâlamak, perdahlamak, **4.** (resimde renk tonunu değiştirmek için) üstüne ince bir saydam tabaka sürmek, **5.** parlatmak, cam gibi düzgün ve parlak hâle getirmek, **6.** parlamak, cilâlanmak, cam gibi düzgün ve parlak gözükmek, **7.** (bileme çarkı) düzleşmek, aşındırma özelliğini yitirmek, **8.** (göz) bulanmak, donuklaşmak. *His eyes ~d over.* **9.** perdah, parlaklık, cam gibi düzgünlük, **10.** sır : yüzeye parlaklık veren madde. *the ~ on a china cup.* **11.** (resim yüzeyine sürülen) ince saydam boya. **12.** sırlanmış/parlak yüzey, **13.** pasta vb. üzerine sürülen ince (şeker vb.) tabaka, **14.** ~ **ice, silver frost, silver thaw, verglas**, *(Brit.:* **glazed frost**) *d.d.* ince buz : yağan yağmurun donması sonucu ağaçları ve yeryüzünü kaplayan ince buz tabakası.

glazed, *sf.* **1.** donuk, bulanık, sisli. *~ eyes.* **2.** donmuş, katı, sert, anlamsız. *the ~ faces of survivors.* **3.** camlı. **double-~** : çift camlı, **4.** sırlı, sırlanmış, perdahlı.

glazer, *is.* cilâlayan, perdahlayan, sırlayan; cilâ makinesi.

glazier, *is.* camcı, pencereye cam takan kimse. **~'s diamond** : elmastraş, camcı elması.

glazing, *is.* **1.** cam takma, camlama. **double ~** (pencere) çift cam sistemi, **2.** (takım olarak) pencere/kapı camları, aynalar, **3.** sırlama, perdahlama, cilâlama, **4.** sırlı/perdahlı/cılâlı parlak yüzey.

gleam, *is.&gs.f.* **1.** parlama, parıltı, ışın, şua. *The red ~ of firelight. ~s of sunshine came round the edges of the dark cloud.* **2.** hafif veya kısa süreli/gelip geçici ışık. *~ of dawn in the east.* **3.** iz, eser, gelip geçici şey, *mec.* ışık, parıltı. *After a ~ of hope, they all became discouraged. A ~ of interest came into his eye. ~ of intelligence.* **4.** parıldamak, pırıldamak, parlamak, ışık saçmak. *The furniture ~ed after being polished. A cat's eyes ~ in the dark. His eyes ~ed with delight.* **5.** parlayıp sönmek, kısa süre parlamak, **6.** (birdenbire) belirmek/gözükmek/zuhur etmek/meydana çıkmak. *Amusement ~ed in his eyes.* **7.** (kısa süre/hafifçe) parlatmak, aydınlatmak, **8.** **~ing = ~y** : parıltılı, parlak, ışık saçan, **9.** **~ingly** : parıltı ile, parlayarak, **10.** **~less** : parıltısız, donuk. ***e.a.-1.*** *glimmer, beam, ray, glow, 3. trace, 4. shine, glimmer, flash, glitter, sparkle.*

glean, *f.* **1.** başaklamak, hasattan sonra artakalan başakları toplamak, **2.** (sabırla/yavaş yavaş) bilgi/haber toplamak, gerçekleri bulup çıkarmak. *The spy ~ed information from the soldier's talk.* **3.** derlemek, (sabırla/yavaş yavaş) toplayıp bir araya getirmek, seçip ayırmak, **4.** bağ bozumundan sonra kalan üzümleri toplamak, **5.** **~able** : derlenebilir, toplanabilir, başaklanabilir, **6.** **~er** : başakçı, derleyen, toplayan.

gleaning, *is.* **1.** başaklama, hasattan sonra artakalan başakları toplama, **2.** *gen.* **~s** : (a) başaklanmış ürün, (hasattan sonra toplanan) başak, (b) derleme, (güçlükle/azar azar elde edilen) haber/bilgi.

glebe, *is.* **1.** *esk.* arazi, toprak, tarla, **2.** ~ **land** *d.d. Brit.* vakıf arazi, mahalle papazına ait tarla, **3.** **~less** : topraksız, tarlasız, arazisiz. ***e.a.-*** *1. field, soil, land.*

gled(e), *is. Brit.- k.d.* çaylak *(Milvus ictinus).* ***e.a.****- kite.*

glee, *is.* **1.** sevinç, neşe, şetaret, coşkunluk. *She danced with ~ when she saw the new toys.* **2.** çok sesli şarkı, **3.** ~ **club** : çok sesli şarkılar derneği. ***e.a.****- 1. jollity, hilarity, mirth, joviality, joy, delight, merriment.*

gleed, *is. k.d.* kor, kızgın ateş, korlaşmış kömür.

gleeful, *sf.* **1.** sevinçli, neşeli, sevinç/neşe dolu, coşkun, şen, şatır, **2.** ~**ly** : sevinçle, neşe ile, **3.** ~**ness** : sevinç, neşe, şetaret. ***e.a.****- 1. merry, exultant, joyful, mirthful, gleesome, joyous.*

gleek, *gs.f. esk.* şaka yapmak, alay etmek. ***e.a.****- gibe, jest.*

gleeman, *is., ç.* **-men** *esk.* saz şairi, âşık. ***e.a.****- minstrel.*

gleesome/~ly/~ness, *bk.:* **gleeful/~ly/~ness.**

gleet, *is.* **1.** *patol.* cerahatli akıntı (örneğin bel soğukluğundan ileri gelen), böyle bir akıntı hasıl eden iltihap, **2. nasal** ~ *d.d. vet. patol.* atlarda burun iltihabı.

gleg, *sf. İsk.* **1.** zeki, anlayışlı, keskin zekâlı, çabuk kavrayan, sür'atiintikal sahibi, uyanık, müteyakkız, **2.** ~**ly** : zekice, anlayışla, çabuk kavrayarak, **3.** ~**ness** : zekilik, anlayış, çabuk kavrama, sür'atiintikal. ***e.a.****- 1. keen, quick, sharp, alert.*

glen, *is.* (ıssız, dar ve derin) vadi. ~**like** : derin vadi şeklinde.

glengarry, *is., ç.* **-ries** İskoç kepi, şeritli bere : yanları düz, tepesi çukur, arkasından kurdeleler sallanan bir tür başlık. ~ **bonnet** *d.d.*

glenoid, *sf. anat.* çukursu, oyuklu (kemik).

glen plaid = glen check = Glenurquhart plaid, *sf.&is.* **1.** damalı, satrançlı : açıklı koyulu (çok defa siyah, beyaz) renklerde ve birbirine dik şeritlerden oluşmuş, **2.** damalı kumaş.

gley, *is.* ıslak killi toprak.

gliadin(e), *is. biy.- kim.* prolamin : hububat gluteninden elde edilen ve yüksek proteinli diyetlerde kullanılan besin.

glib, *sf.* **glibber, glibbest 1.** geveze, zevzek, boşboğaz, palavracı, düşünmeden çabuk çabuk konuşan, aklına/ağzına geleni sakınmadan söyleyen, düşüncesiz. *a ~ talker.* **2.** düşünülmeden söylenmiş, düşüncesiz, önemsemeyen, hafife alan, doğruluğu şüpheli, gayrisamimî, sathî, uydurma. *a ~ answer/excuse/conver-sation. Finding ~ solutions to knotty problems. No one believed his ~ excuses.* **3.** çevik, yumuşak ve rahat hareket eden, **4.** *esk.* kaygan, düz(gün). **5.** ~**ly** : (a) gevezece, düşünmeden, (b) sathî bir şekilde, önemsemeyerek, (c) çevikçe, yumuşak/rahat bir şekilde, **6.** ~**ness** : (a) gevezelik, düşüncesizlik, zevzeklik, boşboğazlık, (b) sathîlik, önemsememe, (c) çeviklik, yumuşaklık. ***e.a.****-1. facile, fluent, 2. superficial, slick, 4. slippery, smooth.*

glide, *is.&f.* **glided, gliding 1.** kayma(k), kayıp gitme(k), (kanat çırpmadan) uçma(k), süzülme(k). *The boat ~d over the river. Birds, ships, dancers and skaters ~.* **2.** *gen.* ~ **along/away/by** : (fark edilmeden/yavaş yavaş) geçmek, geçip gitmek, akmak. *The years ~d past.* **3.** *gen.* ~ **in/out/along** *etc.* : sessizce/görünmeden hareket etmek. *Fish were gliding about in the lake.* **4.** *hv.* (a) motor gücünü azaltarak inişe geçmek, süzülmek, (b) plânör uçurmak, **5.** *müz.* ara vermeden bir notadan ötekine geçmek, **6.** kayar gibi dans etme, bu tür dans, **7.** *s.bl.* (a) yarım ses, (b) geçiş sesi, iki heceyi birbirine bağlayan ses : *quiet* kelimesindeki *i* ve *e* arasındaki *y* sesi gibi, **8.** sığ/sakin akarsu, **9.** *metal. bk.:* **slip**^{2} (14), **10.** *müz. bk.:* **slur** (5a), **11.** ~ **path= ~ slope** : (uçak) iniş yolu, **12. glider** : (a) kayan/kayıp giden/süzülen şey/kimse, (b) plânör, (c) kaydırak, kaydırıcı, (d) salıncaklı kanape. ***e.a.****-1. slide.*

gliding, *sf.* **1.** kayan, süzülen, süzülüp/kayıp giden, yavaş yavaş hareket eden/yürüyen. *a ~ step.* **2.** ~ **angle** : iniş/süzülüş açısı, **3.** ~ **bomb** : kanatlı bomba, **4.** ~ **distance** *hv.* iniş uzaklığı, **5.** ~ **range** : iniş menzili, belirli bir yükseklikten inişe geçen uçağın normal koşullar altında gidebileceği en uzak mesafe, **6.** ~**ly** : kayarak, süzülerek, kayar/süzülür gibi.

gliff, *is. İsk.* **1.** an, kısa süre/müddet, **2.** kısa bakış/nazar, **3.** ürkme, anî korku, irkilme.

glim, *is. argo* **1.** ışık, lâmba, fener, mum, kandil. **Douse the ~!** : Lâmbayı söndür! Lâmbaya püf de! **2.** göz, **3.** *esk.* kırpıntı, parça. ***e.a.****- 1. light, lamp, candle, flashlight, 2. eye, 3. scrap.*

glime, *is.&f.* **glimed, gliming** *Brit.- k.d.* dikizleme(k), gizlice/sinsice/kurnazca gözetleme(k).

glimmer, *is.&gs.f.* **1.** parıltı, hafif/titrek ışık, **2.** (belirsiz/zayıf) fikir/duygu, ima, sezgi, seziş, *mec.* ışık, parıltı. **a ~ of hope** : umut ışığı/parıltısı. *The doctor's report gave us only a ~ of hope. I had only the vaguest ~ of why I was there.* **3.** azıcık, zerre, nebze, az bir parça. *a ~ of intelligence.* **a ~ of the truth** : bir nebze hakikat, **4.** parıldamak, (hafifçe) parlamak, hafif/titrek ışık vermek. *A faint light ~ed at the end of the passage. The candle ~ed and went out.* **5.** belirmek, (müphem bir şekilde) görünmek/gözükmek. ***e.a.*** *- 1. shimmer, gleam, flicker, 2. inkling, 3. bit, 4. flicker, shine, shimmer, twinkle, flash.*

glimmering, *sf.&is.* **1.** zayıf/titrek ışık, parıltı, **2.** ima, seziş, sezme. hafif belirti, **3.** hafif parıltılı, titrek/zayıf ışıklı, parlayan, parıldayan, (hafif) parlak, **4. ~ly** : hafif parlayarak, parıltılı bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. glimmer, 2. inkling*

glimpse, *is. &f.* **glimpsed, glimpsing** **1.** (çok kısa süre) görünme(k), göze çarpma(k)/ilişme(k), çalkap görünme(k). **to catch a ~ of** : çalkap görmek/gözüne çarpmak/ilişmek. *I only caught a ~ of the parcel, so I can't guess what was inside. I caught a ~ of the falls as our train went by.* **2.** kısa/anî görünüş, zuhur, **3.** müphem fikir, ima, sezinti, seziş, **4.** *esk.* hafif titrek ışık, parıltı, **5. ~ at** : gözüne çarpmak, çalkap görmek, **6.** *esk.* görünüp kaybolmak, hafifçe belirmek, **7. glimpser** : kısaca/bir an için gören. ***e.a.*** *- 1. glance, 3. inkling, 4. gleam, glimmer.*

glint, *is.&f.* **1.** parlaklık, (anî görünen) ışık, parlama, parıltı. *There was a ~ of steel as the man swing his axe. I could tell he was angry by the ~ in his eye.* **2.** kısa süre/çalkap görünme, görünüp kaybolma, iz, emare, **3.** birden parla(t)mak, parılda(t)mak. *His eyes ~ed when he saw the money.* **4.** fırlamak, atılmak, birden/anî hareket etmek/çıkış yapmak, **5.** kısa süre bakmak, bakıvermek, nazar atfetmek, **6.** kışa süre/çalkap görünmek, görünüp kaybolmak. ***e.a.*** *- 1. gleam, glimmer, sparkle, flash, luster, 2. inkling, trace.*

glioma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* beyin/omurilik uru/tümörü, gliyoma.

glissade, *is.&f.* **-saded, -sading** **1.** (karlı dik bayırda aşağı) kayma(k), **2.** (bale) kayarcasına ilerleme(k)/ilerleyiş, **3. glissader** : kayan, kayarcasına ilerleyen.

glissando, *sf.&is., ç.* **-di** *müz.* (piyanoda) parmağı tuşlar üzerinde kaydırarak çalınan (parça).

glisten, *is.&gs.f.* **1.** parıltı, parlaklık, parlama, **2.** parıldamak, parlamak. *Her eyes ~ed. Street ~ing after a rain.* **3. ~ingly** : pırıl pırıl, parlayarak. ***e.a.*** *- 1. glitter, sparkle, brightness, 2. glimmer, gleam, glitter, shimmer, sparkle, shine, flash.*

glister, *is.&f. esk. bk.:* **glisten, glitter, sparkle.**

glitch, *is. argo* (makinede/plânda) arıza, bozukluk, kusur. ***e.a.*** *- defect, mishap, error.*

glitter, *is.&gs.f.* **1.** parlamak, parıldamak. **All that ~ is not gold** : Parlayan her şey altın değildir (Görünüşe aldanmamalı). **2.** göze çarpmak, gösteriş yapmak, **3.** göz boyamak, görünüşte çok cazip/çekici hâle koymak, görünüşte yaldızlayarak aldatmak. *The ~ing generalities of propaganda.* **4.** parıltı, parlaklık, parlama, şaşaa, ihtişam, gösteriş, **5. ~ ice** *d.d. Cnd.* buzlu yağmur, yağmurdan ileri gelen buz. ***e.a.*** *- 1. shine, sparkle, flash, 4. brilliance, magnificence, 5. freezing rain.*

glitterati, *ç. is. k.d.* zenginler, meşhurlar.

glittering, *sf.* **1. glittery** *d.d.* parlak, gösterişli, cazibeli, **2. ~ly** : parlak/gösterişli bir şekilde.

glitz, *is. argo* süs, yaldız, iddialı gösteriş, ihtişam, şaşaa. *A cocktail lounge noted for its ~.*

glitzy, *sf.* **glitzier, glitziest** *argo* **1.** çok zarif, gösterişli, görkemli, muhteşem, göz alıcı. *A ~ gown designed for a movie premiere.* **2. glitziness** : zarafet, ihtişam. ***e.a.*** *- 1. elegant, smart, showy, pretentious*

gloam(ing), *is. esk.* alaca karanlık. ***e.a.*** *- twilight, dusk.*

gloat, *is.&gs.f.* **1.** *gen.* **~ over** : (bilhassa başkasının felâketine) son derece sevinme(k), memnunluk/haz/zevk duyma(k), memnun olma(k), yüreğini soğutma(k), "Oh olsun!' deme(k). *to ~ over another's bad luck. ~ over enemy's misfortune. He ~ed quietly at the thought that his enemy had been trapped.* **2.** (muzafferane/zalimce duyulan) zevk, haz, memnunluk, **3.** *esk.* hayranlık, tutkunluk, meftuniyet, hayran/meftun olma(k), **4. ~er** : başkasının felâketine sevinen kimse, **5. ~ing** : (a) başkasının felâketine sevinen, (b) sevindirici, memnunluk verici, yürek ferahlatıcı, **6.** **~ingly** : sevinerek, sevinircesine.

glob, *is.* **1.** damla, katre. *little ~s of ink.* **2.** topak. *a huge ~ of whipped cream.* ***e.a.*** *- 1. blob, 2. lump.*

global, *sf.* **1.** evrensel, cihanşümul, bütün cihanı/dünyayı kapsayan. *~ changes. a system of ~ communication.* ~ **village** : evren köy : hızlı haberleşme araçları sayesinde küçülmüş gibi farz edilen dünya, **2.** küresel, küre biçiminde, **3.** geniş kapsamlı, şümullü, genel. *a ~ peace plan.* **4.** **~ly** : evrensel bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. universal, world-wide, 2. spherical, globular, 3. comprehensive, general.*

globalism, *is.* evrenselcilik, (politika vb.) evrenselleştirme, bütün dünyaya yayma. **globalist** : evrenselci.

globalize, *gl.f.* **-ized, -izing** **1.** evrenselleştirmek, bütün dünyaya yaymak, kapsamını genişletmek, genelleştirmek, **2.** **globalization** : evrenselleştirme.

globate(d), *sf.* küresel, kürevî, küre biçiminde.

globe, *is.&f.* **globed, globing** **1.** *gen.* **the ~** : küre, yer küresi, dünya, küreiarz, **2.** gezegen veya herhangi bir gök cismi, **3.** **terrestrial ~** : yer küresi, üzerine yeryüzü haritası çizilmiş küre. **celestial ~** : gök küresi : üzerine gökyüzü haritası çizilmiş küre, **4.** top, yuvarlak, **5.** küreye benzer yuvarlak cisim, **6.** (tarihte) hükümdarlık simgesi olarak taşınan altın küre, **7.** küreleş(tir)mek, küre şekli vermek, küre şeklini almak, yuvarlaklaş(tır)mak, toparlaklaş(tır)mak. ***e.a.*** *- 4. ball, 6. orb .*

globe amaranth, *is. bot.* solmaz kadife *(Gomphrena globosa)* : solmazgiller familyasından bir çiçek.

globefish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* **1.** fahaka, dört dişli balık, kirpi balığı, top balığı *(Ovoides fahaka).* **2.** **~es** : dört dişligiller *(Tetrodontidae).* ***e.a.*** *- 1. puffer.*

globeflower, *is. bot.* **1.** altıntop *(Trollius europaeus)* açık sarı top çiçekler açan bir bitki, **2.** top çiçek *(Trollius laxus)* : düğün çiçeğigillerden Amerika'da yetişen bir bitki.

globe-trotter = globetrotter = globe trotter, *is.* evrengezer, dünyayı gezen, (özellikle gezip görmek maksadıyla) çeşitli ülkelere sık sık seyahat eden kimse.

globe-trotting = globe-trot, *is.* evren gezisi, dünya seyahati, dünyayı dolaşma.

globigerina, *is., ç.* **-nas, -nae** çukurcalar : kalkerli çukur kabukları denizlerin 2000-4000 m derinliklerinin 1/3'ünü kaplayan kalkerli delikli bir gözeli hayvanlar (foraminiferler).

globoid, *sf.&is.* küremsi, yuvarlak, top gibi (cisim/kütle).

globose, *sf.* **1.** **globous** *d.d.* küresel, küre şeklinde, **2.** **~ly** : : küresel biçimde, **3.** **~ness = globosity** : kürsellik. ***e.a.*** *- 1. spherical, globe-like, globe-shaped.*

globular, *sf.* **1.** küresel, küre şeklinde, (yus)yuvarlak, **2.** yuvarlak, topaklı, yuvarlardan/topaklardan/küreciklerden oluşmuş, **3.** evrensel, dünya çapında, cihanşümul, **4.** **~ity = ~ness** : küresellik, yuvarlaklık, **5.** **~ly** : küresel/yuvarlak bir şekilde. ***e.a.*** *- 1-3. globulous.*

globule, *is.* kürecik, yuvarlacık, damla.

globuliferous, *sf.* kabarcıklı, damlacıklı, kürecikli.

globulin, *is. biy.- kim.* globülin : bitki ve hayvan dokularında bulunan, saf suda erimeyen fakat tuzlu suda eriyen, ısınınca pıhtılaşan protein.

globulose, *sf. bk.:* **globulous.**

globulous, *sf.* **1.** kabarcıklı, kürecikli, kabarcıklar/kürecikler içeren, top top, kabarcıklardan oluşan, **2.** küresel, yuvarlak, top gibi. ***e.a.*** *- 1&2. globular, globulose, 2. spherical.*

glochidial = glochidiate, *sf.* **1.** (ucu) dikenli, **2.** midyecik+.

glochidium, *is., ç.* **-chidia** **1.** *bot.* ucu dikenli uzantı/tüy, **2.** *zool.* midyecik : *Uniondae* familyasından bir tür midyenin larvası (geçici asalak olarak balık solungaçlarında veya dış organlarında yaşar).

glockenspiel, *is.* tınlak : tokmaklarla vurularak çalınan ve her biri ayrı ses veren madenî çubuklardan yapılmış müzik aleti.

glomerate, *sf.* kümelenmiş, tortop (olmuş/edilmiş), yığın hâlinde.

glomeration, *is.* **1.** kümelenme, yığılma, tortop olma, birikme, **2.** küme, yığın, (yusyuvarlak) birikinti. ***e.a.*** *- 1. conglomeration.*

glomerule, *is. bot.* **1.** yuvarlak demet/salkım (çiçek vb.), **2.** *bk.:* **glomerulus.**

glomerulonephritis, *is.* böbrek yumakçık yangısı.

glomerulus, *is., ç.* **-li 1.** yumakçık : kılcal damar/sinir yumağı, özellikle böbreklerde idrarı süzen damar yumağı, **2. glomerular** : yumakçık+.

glonoin(e), *is.* (tababette kullanılan) nitrogliserin.

gloom, *is.&f.* **1.** karanlık, zulmet, koyu gölge. **to cast over sth.** : bir şey üzerine gölge düşürmek, bir şeyi kötülemek. **It was all ~ and doom** : Her şey karanlıktı/İstikbal ümitsizdi. **2.** üzüntü, hüzün, keder, elem, yeis, kasavet, gam, sıkıntı, can sıkıntısı. *The news of defeat filled them all with ~.* **to cast a ~ over s.o.** : birisine üzüntü/keder/hüzün vermek, birisini yeise sürüklemek, **3.** umutsuzluk, melâl, karamsarlık, **4.** *esk.* somurtma, surat asma, kaş çatma, **5.** canı sıkılmak, üzülmek, kederlenmek, meyus olmak, sıkıntı/kasvet duymak, surat asmak, **6.** (hava) kararmak, **7.** (karanlık/kasvetli/iç sıkıcı bir şekilde) gözükmek/belirmek. *The castle ~ed before them.* **8.** *esk.* canını sıkmak, üzmek, keder/yeis vermek, **9.** *esk.* karartmak, kasvetlendirmek, **10. ~ful** : karanlık, kasvetli, üzücü, üzüntülü, kederli, **11. ~fully** : karanlık/kasvetli/üzüntülü/kederli bir şekilde, **12. ~less** : üzüntüsüz, kedersiz, kasvetsiz, ferah. ***e.a.- 1.*** *shadow, shade, obscurity, darkness, dimness, 2. despondency, sadness, 3. dejection, hopelessness, 7. loom, 8. sadden.* ***k.a.- 1.*** *brightness, 2&3. cheerfulness.*

glooming, *is. esk. bk.:* **gloaming.**

gloomy, *sf.* **gloomier, gloomiest 1.** loş, kapanık, (hemen hemen) karanlık. *a ~ winter day. ~ skies.* **2.** kasvetli, sıkıcı, sıkıntılı, üzücü, keder/hüzün verici, cesaret kırıcı. *a ~ book. a ~ prospect.* **3.** ümitsiz, meyus, yeis verici, ümit kırıcı, karamsar. *a ~ view of the future.* **See the ~ side of things** : her şeyi karamsar görmek. *Our future seems ~. A ~ mood.* **to feel ~** : karamsar olmak, her şeyi kara(nlık) görmek. **He took a ~ view of everything** : Her şeyi ümitsiz/karanlık görüyordu. **4. gloomily** : üzgün/kederli bir şekilde, **5. gloominess** : (a) loşluk, karanlık, (b) üzücülük, keder/hüzün vericilik, yeis, üzüntü, mahzunluk. ***e.a.- 1.*** *shadowy, dusky, dark, dim, 2. dismal, discouraging, 3. hopeless, despairing, pessimistic, sad, dejected, downcast, downhearted, depressed, glum.* ***k.a.- 3.*** *happy.*

gloria, *is.* **1.** ayla, hale, nur aylası, **2.** (şemsiye veya elbise yapmakta kullanılan) yünlü, ipekli veya yünlü, pamuklu kumaş. ***e.a.- 1.*** *halo, nimbus, aureole.*

Gloria, *is.* **1.** Hamt ilâhisi : Gloria kelimesi ile başlayan Lâtince ilâhilerden herhangi biri, **2. ~ *in Excelsis Deo*** : "Şan ve şeref Ulu Tanrınındır.": Lâtince bir ilâhinin başlangıcı, **3.** bu ilâhinin müziği.

glorification, *is.* **1.** yücel(t)me, ulula(n)ma, tebcil (etme), **2.** hamt, sena, **3.** övme, medih, **4.** *Brit.* kutlama, **5.** *k.d.* yüce/ulu (şey).

glorify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** çok övmek/methetmek, göklere çıkarmak, methüsena etmek, **2.** büyüklük atfetmek, olduğundan büyük/önemli/mükemmel görmek/göstermek, fazlasıyla büyültmek, **3.** yüceltmek, ululamak, tebcil etmek, yükseltmek, tapınmak, **4.** görkemleştirmek, parlak ve muhteşem göstermek. *A large chandelier glorifies the whole room.* **5.** güzelleştirmek, güzellik/cazibe vermek, cazip ve güzel hâle getirmek. *Romantic love is glorified in song and litterature.* **6. glorifier** : çok öven, metheden; ululayan, yücelten; görkemleştiren; güzelleştiren (kimse/şey). ***e.a.-1.*** *extol, praise, laud, 3. exalt, honor, worship.*

gloriole, *is.* ayla, hale, nur ayla. ***e.a.-*** *halo, nimbus, aureole.*

glorious, *sf.* **1.** şanlı, şerefli. *a ~ victory.* **2.** mükemmel, harikulâde, fevkalâde, enfes, lâtif. **have a ~ time** : fevkalâde eğlenmek/vakit geçirmek. *We had a ~ evening.* **3.** parlak, muhteşem, görkemli, ihtişamlı, çok güzel, şaşaalı. **a ~ day** : parlak (günlük güneşlik) bir gün. *a~ sunset.* **4.** ünlü, tanınmış, meşhur, **5. ~ly** : şanla, şerefle; parlak/muhteşem/harikulâde bir şekilde, **6. ~ness**: şan, şeref; mükemmellik, harikulâdelik; parlaklık, ihtişam, görkemlilik. ***e.a.- 2.*** *wonderful, delightful, admirable, fine, 3. splendid, resplended, magnificient, 4. renowned, illustrious, celebrated.* ***k.a.- 4.*** *unknown.*

glory, *is., ç.* **-ries**, *f.* **-ried, -rying 1.** şan, şeref, şöhret, ün. **crowned with ~** : şanlı, ünlü. **cover oneself with ~** : şan kazanmak, **2.** debdebe, haşmet, ihtişam, görkemlilik, parlaklık, harikulâde güzellik. *the ~ of autumn/of a summer day. Rome at the heights of its ~.* **3.** övgü, övme, medih, sena, sitayiş, **4.** celâl, izzet, **5.** mutlak saadet, mutluluk, manevî huzur, gönül huzuru. **to**

be in one's ~ : gönül huzuru içinde olmak, **6.** ayla, hale, nur ayla, **7.** şükran, hamd, hamdüsena. **give ~ to God** : Allaha şükretmek/hamdüsena etmek. **~ be to God** : Hamdolsun, Elhamdülillâh. **8.** *gen.* **~ in** : iftihar etmek, sevinç/gurur duymak, övünmek. *His father gloried in his success.* **9.** *esk.* böbürlenmek, **10. go to (one's) ~** : ölmek, rahmete kavuşmak, vefat etmek, ahirete göçmek. **gone to ~** : ölmüş, müteveffa, rahmete kavuşmuş, **11. in one's ~** : en parlak/görkemli çağında, en mutlu çağında. **be in one's ~** : en mükemmel hâlinde olmak, fevkalâde mutlu olmak, hayranlarıyla çevrilmiş olmak, şan ve şöhretin zirvesinde olmak. *She was in all her ~, dressed in gold from head to foot.* **12. old ~** : ABD bayrağı, **13. send to ~** : öldürmek, **14. ~-box** : çeyiz sandığı, **15. ~-hole** : (a) *argo* karmakarışık oda/dolap vb., (b) cam yumuşatma fırını, (c) fırın ağzı, (d) *bk.:* **lazaretto** (3). ***e.a.-*** *1. fame, renown, eminence, celebrity, 2. magnificence, splendor, resplendence, 3. praise, 5. gratification, contentment, 6. halo, nimbus, aureole, 7. thanksgiving, 8. exult, rejoice, take pride, be proud, 9. boast, brag.* ***k.a.-1.*** *disgrace, obloquy.*

glory, *ünl.* **~ be** *d.d.* Allah Allah! Maşallah!

gloss^1, *is.&f.* **1.** parlaklık, cilâ, perdah, vernik. *the ~ of satin. Varnished furniture has a ~.* **2.** gösteriş, dış güzellik, yaldız, yapmacık. *They hide their hatred of each other under a surface ~ of good manners.* **3.** parla(t)mak, cilâla(n)mak, perdahla(n)mak, **4. ~ over** : (kusurları) örtmek/gizlemek/saklamak, yaldızlamak, göz boyamak. *He tried to ~ over his negligence.* **5. put a ~ on the truth** : hakikati örtmek/saklamak, **6. take the ~ off** : (a) matlaştırmak, cilâsını/parlaklığını gidermek, (b) ilginçliğini gidermek, çekiciliğini/cazibesini kaybettirmek, **7. to lose its ~** : (a) matlaşmak, donuklaşmak, cilâsını/parlaklığını yitirmek/kaybetmek, (b) ilginçliğini/çekiciliğini/cazibesini kaybetmek. ***e.a.-1.*** *shine, glaze, luster, polish, sheen, 2. front, pretense, 4. palliatel.*

gloss^2, *is.&f.* **1.** açıklama, haşiye, satır aralarında verilen metin tercümesi. *Some of Shakespeare's language is so different from today's that I could never understand it without the ~.* **2.** yorum, şerh, tefsir, **3.** lûgatçe, küçük sözlük, **4.** tevil, tahrif, kasten/kurnazca yapılan yanlış tefsir, **5.** açıklamak, açıklama/şerh/haşiye yazmak, şerh koymak, **6.** yorumlamak, tefsir etmek, şerh etmek, **7. ~ over/away** : tevil/tahrif etmek, yanlış yorumlamak/tefsir etmek, başka anlama çekmek, (kusur vb.) gizlemek/örtmek. *to ~ over the truth. to ~ over his failure.* **to ~ over a fault** : bir kusuru gizlemek/örtbas etmek. ***e.a.-*** *1. comment, annotation, 2. commentary, critique, exegesis, explication, 3. glossary, 5. annotate, 7. explain away, hide.*

glossa, *is., ç.* **-sae, -sas 1.** (böceklerde) alt dudak dilimi, **2.** *anat.* dil. ***e.a.-*** *2. tongue.*

glossal, *sf.* dil+, dile ait.

glossary, *is., ç.* **-ries 1.** lûgatçe, küçük sözlük, **2. glossarial** : lûgatçe/küçük sözlük şeklinde, **3. glossarist = glossator** : küçük sözlük yazarı, sözlükçü.

glossectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* dil ameliyatı, dilin kısmen/tamamen kesilmesi.

glosseme, *is. gr.* dil bilimi.

glosser, *is.* **1.** parlatıcı, cilâcı, perdahçı, parlatan/cilâlayan kimse, **2.** yaldızlayan/göz boyayan kimse, **3.** yorumcu, müfessir, tefsirci, şerh/tefsir/açıklama yapan kimse.

glossily, *zf.* parlakça, parlak/cilâlı bir şekilde.

glossiness, *is.* parlaklık.

glossingly, *zf.* yorumlarla, şerhlerle, açıklamalı olarak, tefsir suretiyle.

glossitis, *is. patol.* dil iltihabı. **glossitic** : dil iltihabı+.

glossless, *sf.* cilâsız, mat, donuk.

glosso- = gloss-, *ön ek* "dil, lisan". *ör.: glossology.*

glossography, *is.* **1.** açıklama, yorumlama, yorum/şerh/tefsir yazma, lûgatçe yazma, **2. glossographer** : yorumcu, tefsirci, müfessir, açıklama/yorum/şerh yazan.

glossolalia, *is.* **1.** (vecd içinde söylenen) anlaşılmaz sözler/sesler, **2.** bilinmeyen/uydurma dil, **3.** *bk.:* **gift of tongues.**

glossology = glottology, *is. esk.* **1.** dil bilimi, **2. glossological** : dil bilimine ait, **3. glossologist** : dil bilgini. ***e.a.-1.*** *linguistics.*

glossy, *sf.* **glossier, glossiest**, *is., ç.* **glossies 1.** parlak, cilâlı, perdahlı. *Our cat has a ~ black fur.* **2.** aldatıcı, göz boyayıcı, yanıltıcı, sahte, **3.** (kâğıt) parlak. *bk.:* **matte, 4.** parlak kuşe kâğıda basılmış resimli dergi, **5.** parlak kâğıda basılmış fotoğraf. ***e.a.-*** *1. shining, lustrous, polished, 2. specious, 4. slick.*

glost, *is.* (çinicilikte) sır, sırlı seramik/çini/çömlek.

-glot, *son ek* "belirli sayıda dil bilen/konuşan". **polyglot** : çok dil bilen. **tetraglot** : dört dil bilen.

glottal, *sf.* **1.** gırtlaksı, gırtlağa ait, **2.** *gr.* gırtlaksıl : gırtlaktan çıkarılan (ünsüz), **3.** ~ **catch** = ~ **stop** : gırtlak vuruşu, hemze.

glottic, *sf.* **1.** gırtlaksı, gırtlağa ait, **2.** *esk.* dil bilimine ait. ***e.a.-*** *1. glottal, 2. linguistic.*

glottis, *is.*, *ç.* **glottises, glottides** *anat.* gırtlak, hançere. **glottidean** : gırtlağa ait.

glotto-, *ön ek* "dil, lisan". *ör.: glottochronology.*

glottochronology, *is.*, *ç.* **-gies 1.** dil tarihlemesi : Aynı aileden iki dilin birbirinden ayrıldığı tarihi ya da iki dil durumu arasında geçen süreyi belirleme yöntemi. **glottochronological** : dil tarihlemesine ait.

glove, *is.&f.* **gloved, gloving 1.** eldiven. **boxing ~** : boks eldiveni. **baseball ~** : beyzbol eldiveni. **~-box** : eldiven kutusu. **~ compartment** : (otomobilde) eldiven kompartmanı/gözü. **~-puppet :** ele giyilen kukla, **2. bk.:** *gauntlet*, **3.** eldiven giydirmek/geçirmek/takmak, **4.** eldiven vazifesi görmek, **5. hand and ~** : sıkı fıkı, çok samimî, **6. fit like a ~** : tıpatıp uymak, biçilmiş kaftan olmak, tam ölçüsünde/kararında olmak, **7. handle with kid ~s** : kızdırmamak için bir kimseye yumuşak/mülâyim davranmak, gönlünce gitmek, aşağıdan almak, çok dikkatli davranmak, **8. take up (or throw down) the ~** : meydan okumak, mücadeleyi kabul etmek, **9. put on the ~s** : yumruklaşmak, boks etmek, **10. take off the ~s =handle s.o. with ~s off** : merhametsizce davranmak, gözünün yaşına bakmamak, **11. the ~s were off** : kavgaya/dövüşe hazır idiler, **12. to be hand in ~ (with...)** : ...ile iyi uyuşmak/anlaşmak, dostça geçinmek, yakın dost/arkadaş olmak, sıkı fıkı olmak, aralarından su sızmamak, **13. ~less** : eldivensiz, **14. ~like** : eldivenimsi, eldiven gibi, eldivene benzer.

glover, *is.* eldivenci.

glow, *is.&gs.f.* **1.** ışıltı: akkor hâline gelen madenin yaydığı ışık. **~ discharge** : ışıltılı boşaltım, **2.** parlaklık, (kızıl) parıltı, kızıllık. *The red ~ in the sky. The oil lamp gives a soft ~. The ~ of copper in the kitchen.* **3.** kızarma, kırmızılık, yüzü yanma, ateş basma, sağlıktan veya aşırı beden çalışmasından ileri gelen cilt kırmızılığı. *the ~ of health on his cheeks.* **in a ~** : yüzü/vücudu kızarmış/ısınmış, **4.** (şiddetli heyecan, öfke, tehevvür vb. sonucu) parlama, taşkınlık. *a ~ of anger/of happiness.* **in the first ~ of enthusiasm** : ilk heyecanın verdiği ateşle, **5.** şevk, gayret, **6.** ışımak, (ısıdan) kızarmak, ışık yaymak/saçmak, akkorlaşmak, akkor hâline gelmek. *The iron bar was heated till it ~ed. The fire ~ing in the darkness.* **7.** parlamak. *The cats eyes ~ed in the darkness.* **He ~ed with pleasure** : Sevinçten/hazdan gözleri parladı. **8.** kızarmak, kızıllaşmak, kırmızılaşmak. **Her cheeks ~ed with shame** : Utançtan yanakları kızardı. **9.** al al olmak, pembeleşmek, pembe/kırmızı bir renk almak. **He was ~ing with health** : Sağlıktan yanakları kıpkırmızı idi (yanaklarından kan damlıyordu). *The compliment made her ~ (with pleasure).* **10.** *mec.* (kuvvetli bir duygu ile) yanmak, yanıp tutuşmak, şevke gelmek, köpürmek. **to ~ with love** : sevda ile yanıp tutuşmak. **to ~ with rage** : öfkeden köpürmek, **11.** (heyecanla/taşkın hislerle) dolmak, dolup taşmak, coşmak, kendinden geçmek, kabına sığamamak. **to ~ with pride** : gururundan kabına sığamamak. **to ~ with admiration** : hayranlıkla kendinden geçmek, **12. to speak in ~ing terms of s.o.** : birini (överek) göklere çıkarmak. ***e.a.-*** *1. incandescence, blaze, 2. brightness, 3. ruddiness, redness, 5. ardor, 5&6. shine, 8. blush, 9. flush.*

glower, *is.&gs.f.* **1.** dik dik/öfkeli/yiyecekmiş gibi bakma(k)/bakış. **2. ~ingly** : dik dik, öfkeli öfkeli.

glowfly, *is.*, *ç.* **-flies** ateş böceği. ***e.a.-*** *firefly.*

glowing, *sf.* **1.** ışıltılı, akkorlaşmış, akkor hâlinde, kıpkırmızı (kesilmiş), **2.** parlak ve canlı (renk). **~ colors** : parlak renkler. **to paint sth. in ~ colors** : bir şeyi parlak/cazip göstermek, **3.** sağlıklı, (sağlıktan) pembe pembe, taşkın, heyecanlı, şevkli, ateşli, hararetli. *~ cheeks.* **4.** öven, metheden, göklere çıkaran. **to give a ~ account/description of sth** : bir şey (överek) göklere çıkarmak, ballandırmak. *He gave a ~ description of the house, which made me want to see it for myself.* **5. ~ly** : (a) pırıl pırıl, parlak bir şekilde, (b) heyecanla, hararetle, (c) överek, methederek.

glow lamp, *is.* ışıl lâmba, neon lâmbası.

glowworm, *is.* **1.** ateş böceği *(Lampyris nocticula)*, **2.** *Lampyridae* familyasından bazı böceklerin kanatsız, ışık veren dişileri ve tırtılları.

gloxinia, *is. bot.* gloksinya *(Sinninga speciosa)* : iri çan şeklinde kırmızı, beyaz, mor çiçekler açan bahçe bitkisi.

gloze, *is.&f.* **glozed, glozing 1.** ~ **over** : tevil etmek, örtbas etmeye çalışmak, noksanları/kusurları önemsiz göstermeye uğraşmak, **2.** yatıştırmak, teskin etmek, (zorlukları vb.) hafifletmek, **3.** *esk.* yorumlamak, (anlamını) açıklama (k), şerh/tefsir (etmek), **4.** *esk.* (a) gösteriş, sahtelik, yapmacıklık, (b) yaltaklanma(k), dalkavukluk (etmek), methetme(k), yüze gülerek aldatma(k). **5.** parla(t)mak, parılda(t)mak, pırılda(t)mak, parlaklaş(tır)mak, ışık saçmak, **6. glozing** *esk.* dalkavuk, yüze gülen, yaltaklanan, **7. glozingly** : yüze gülerek, yaltaklanarak, dalkavuklukla. ***e.a.***- *1. extenuate, gloss over, 2. palliate, 3. comment, gloss, 4. (a) pretense, (b) fawn, flatter, 5. shine, brighten, gleam, 6. fawning, flattering.*

glucagon, *is.* glükagon : pankreas ve bazı gözelerin çıkardığı, kanda şeker derişimini artıran ve ensüline zıt etki yapan hormon.

glucinum = glucinium, *is. kim.* berilyum (Fransa'da kullanılan adı). *bk.:* **beryllium.**

gluconate, *is.* glikonat, glikoz asidinin tuzu/esteri.

gluconic acid, *is.* glikoz asidi, CH2OH (CHOH)4COOH : glikozun oksitlenmesiyle elde edilen, besin ve ilâç sanayiinde, madenleri temizlemekte kullanılan kristalli bileşik.

glucoprotein, *is. biy.- kim. bk.:* **glycoprotein.**

glucose, *is.* **1.** *kim.* üzüm şekeri, glikoz, C6H12O6 : **dextraglucose** veya **d-glucose** denilen türü meyvelerde ve hayvan dokularında bulunur, tadı bildiğimiz şekerin yarısı kadardır, **2. starch syrup** *d.d.* dekstroz, maltoz ve dekstrin içeren şurup, **3. glucosic** : glikoz+, glikozlu.

glucoside, *is.* **1.** glikozit : asit veya enzimle muamele edilince glikoz veren bileşimler. *bk.:* **glycoside, 2. glucosidal = glucosidic** : glikozit+.

glue, *is&gl.f.* **glued, gluing 1.** tutkal, zamk, yapıştırıcı, **2.** tutkal gibi yapışkan madde, **3.** tutkallamak, yapıştırmak, **4.** (bütün varlığı ile) bağlanmak, dört elle/sıkı sıkıya sarılmak, bütün dikkatini vermek. *He ~d himself to his books.* **5. glued to** : çakılı, çakılı kalmış, yapışık, yapışmış, ayrılmaz. *His eyes were glued to television. I stayed ~d to his side, because I was so afraid of getting lost.* **6. gluer** : tutkalcı, tutkallayan, yapıştıran, **7. ~like** : tutkal gibi, **8. ~pot** : tutkallık, tutkal kabı : içine tutkal kabı konularak ısıtılan kaynar su kabı, **9.** ~ **sniffer** : tutkal buharını içine çeken, **10.** ~ **sniffing** : tutkal buharını içine çekme (keyif verici, sanrı gösterici etkisi vardır).

gluey, *sf.* **gluier, gluiest 1.** yapışkan, tutkallı, zamklı, tutkal gibi, **2.** tutkala bulanmış, tutkallanmış, tutkal sürülmüş, **3. ~ness** : yapışkanlık , tutkallılık. ***e.a.***- *1. viscid, sticky, viscous.*

glum, *sf.* **glummer, glummest 1.** somurtkan, suratsız, asık suratlı, üzgün, süngüsü düşük. *"You look ~." "I've just lost my money."* **2. ~ly** : somurtarak, asık suratla, üzgün/somurtkan bir şekilde, **3. ~ness** : somurtkanlık, surat asma, üzgünlük. ***e.a.***-*1. gloomy, dejected, morose, moody, sulky, despondent, sullen, dismal, melancholy.*

glumaceous, *sf.* **1.** kavuzlu, zarflı, **2.** *bk.:* **glumelike.**

glume, *is. bot.* **1.** kavuz, (buğday vb. nin) tane zarfı, çayırgillerin başakçıklarında pul şeklindeki çenek, **2. ~like** : kavuz biçiminde, çenek gibi.

glunch, *sf.&is.&f. İsk.* **1.** somurtma(k), surat asma(k), **2.** somurtkan, asık suratlı. ***e.a.***- *1. frown, 2. sullen, sulky, glum.*

gluon, *is.* glüon : atom parçaları arasındaki bağı sağlayan kütlesiz enerji nicemi.

glut, *is.&f.* **glutted, glutting 1.** tıka basa doyurmak, fazlasıyla tatmin etmek/gidermek/söndürmek. *to ~ the appetite. Years of war had ~ted his appetite for adventure.* **2.** piyasayı mala boğmak, piyasaya fazla mal sürmek, (tıka basa) doldurmak. *The prices for wheat dropped when the market was ~ted with it.* **3.** tıkamak, boğmak. *to ~ a channel.* **4.** ~ **oneself (with)** : tıka basa yemek, tıkınmak, oburca/doyasıya yemek. *She ~ted herself on chocolate.* **5.** fazla bolluk, furya, (mal ile) dolup taşma, mal fazlalığı. *There was a ~ of eggs (on the market) a few months ago.* **6.** fazlalık, bolluk, mebzuliyet. *There's a ~ of old films on TV these days.* **7.** tıka basa yeme, doyma, tıkınma, doyasıya/oburcasına yeme. **8.** tokluk. ***e.a.-*** *1. cloy, satiate, surfeit, stuff, 4. gorge, cram, 5. oversupply, surplus, excess, surfeit, surabundance.*

glutamate, *is. kim.* glütamat, glütamik asidin tuzu/esteri. *ör.:* **monosodium ~.**

glutamic acid = glutaminic acid, *is. kim.* glütamik asit : COO(CH2)2CH(NH2)COOH : beyaz kristalli amino asit, hayvan ve bitkisel proteinlerin hidrolizinden elde edilir. Sodyumla verdiği tuz yemeklere çeşni/rayiha vermekte kullanılır.

glutaminase, *is. kim.* glütaminaz : hidrolizle glütamini glütamik asit ve amonyağa çeviren enzim.

glutamine, *is. kim.* glütamin, C5H11O3N2.

glutaraldehyde, *is. kim.* glütaraldehit, C5H8O2 : deri tabaklamada, dezenfeksiyonda vb. kullanılan iki aldehit gruplu bileşik.

glutaric acid, *is. kim.* glüten asidi, C5 H8O4 : organik sentezlerde kullanılır.

glutathione, *is. biy.-kim.* glütation, C10H 17N3O6S : bitki ve hayvan dokularında bulunur. Biyolojik oksitleme, redükleme ve bazı enzimlerin faaliyete geçmesinde rol oynar.

gluteal, *sf. anat.* but+, kaba et, but kasları ile ilgili.

glutelin, *is. biy.-kim.* glutelin : hububat tanelerinde bulunan bitkisel protein.

gluten, *is.* gluten : hamuru özleştiren elâstik protein. **~ bread** : gluten ekmeği. **~ flour** : gluten unu. **~ous** : glutenli.

gluteus, *is., ç.* **glutei** ilye, kaba et, kıç/but kası.

gluteus maximus, *is., ç.* **glutei maximi** büyük ilye, kaba etin en büyük kası.

glutinous, *sf.* **1.** glüteli, yapışkan, tutkallı, **2. ~ly** : yapışkan bir şekilde, **3. ~ness = glutinosity** : yapışkanlık. ***e.a.-*** *1. gluey, viscid, sticky.*

glutton, *is.* **1.** obur, boğazına düşkün kimse, pisboğaz, **2.** haris, doymak veya bıkmak bilmez, yılmaz, yorulmaz. **a ~ for punishment** : eziyetten yılmaz, kendine işkence eden. *She kept coming to work even when she was ill : she's a real ~ for punishment.* **He's a ~ for work** : İnek gibi çalışıyor. **3.** *zool. bk.:* **wolverine** (1).

gluttonize, *is.&f.* **-ized, -izing** *esk.* tıkınmak, hayvan gibi oburca yemek.

gluttonous, *sf.* **1.** obur, pisboğaz, **2.** aç gözlü, haris, gözü doymaz, **3. ~ly** : oburca, aç gözlülükle, **4. ~ness** : oburluk, aç gözlülük, pisboğazlık. ***e.a.-*** *1. insatiable, voracious, greedy.*

gluttony, *is., ç.* **-tonies** oburluk, aç gözlülük, pisboğazlık, yiyicilik.

glyceraldehyde, *is. kim.* gliseraldehit, C3H6O3 : karbohidrat metabolizmasında şekerin ayrışmasıyla ara ürün olarak teşekkül eden ve redüksiyonla gliserin veren tatlı bir kristalli bileşik.

glyceric acid, *is. kim.* gliserik asit, C3 H6O4 : gliserinin oksitlenmesinden üreyen renksiz şurubumsu bileşik.

glyceride, *is. kim.* gliserit : gliserinin yağ asitleriyle verdiği ester.

glycerin(e), *is. kim. bk.:* **glycerol.**

glycerinate, *is & gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** gliserinat : gliserik asidin tuzu, **2.** gliserinlemek, gliserin emdirmek.

glycerol, *is. kim.* gliserin, HOCH2CHOH CH2OH : doğal yağların alkaliler veya çok sıcak buharla ayrışmasından oluşan tatlı, yağlı, renksiz alkol. Gıda/kozmetik sanayiinde, hekimlikte vb. kullanılır. **glycerin(e)** *d.d.*

glyceryl, *is. kim.* **1. ~ group/~ radical** *d.d.* gliseril, üç valanslı C3H5 veya -CH2(CH-)CH2- : gliserinden OH'ların çıkmasıyla elde edilir. **2. ~ stearate** : stearin, **3. ~ trinitrate** : nitrogliserin. ***e.a.-*** *2. stearin, 3. nitroglycerin.*

glycine, *is. biy.-kim.* glisin, C2H5O2N : çeşitli proteinlerin hidrolizinden elde edilen tatlı, renksiz, kristalli katı amino asit.

glyco-/gluc-/gluco-/glyc-, *ön ek* "tatlı". *ör.: glycogen.*

glycogen, *is. biy.-kim.* glikojen, (C6H1105)n : beyaz, amorf polisakkarit, başlıca karaciğerde bulunur, hidroliz olarak glikoza dönüşür. Molekül yapısı nişastanın aynıdır. Hayvanlarda karbohidratlar glikojen hâlinde depo edilir. **animal starch** (hayvanî nişasta) *d.d.*

glycogenesis, *is. biy.-kim.* **1.** glikojen üremesi, (vücutta polisakkaritlerin) glikojene dönüşmesi, **2.** (karaciğerde) glikozun şekere dönüşmesi.

glycogenic, *sf.* **1.** glikojen oluşması ile ilgili, **2.** glikojenin sebep olduğu.

glycol, *is. kim.* **1.** iki hidroksil grubu içeren alkol, **2. ethylene ~** *d.d.*glikol, CH2OHCH2OH : otomobillerde antifriz, sanayide eritici olarak kullanılan sıvı.

glycolic acid = glycollic acid, *is. kim.* **1.** glikolik asit, CH2OHCOOH : kumaş boyamada, basmacılıkta, haşarat öldürmekte kullanılan kristalli toz. Doğal olarak ham üzümde, şekerkamışı suyunda, şeker pancarında bulunur.

glycolipid, *is. biy.-kim.* glikolipid : hidrolizle yağ asidine, galaktoza veya benzeri şekere dönüşen bileşik.

glycolysis, *is.* glikoliz : glikoz, glikojen gibi karbohidratların enzimlerle parçalanması. **glycolytic** : glikozu vb. parçalayan.

glyconeogenesis, *is.* glikojen üretimi : vücutta yağların ve yağ asitlerinin karbohidrata/glikojene dönüşümü.

glycoprotein, *is. biy.-kim.* glikoprotein : karbohidrat ve protein bileşiminden oluşan karmaşık protein. **glucoprotein, glycopeptide** *d.d.*

glycoside, *is. biy.-kim.* glikozid : hidroliz sonucunda şeker ile karbohidratsız bir ürün veren bileşimlerden herhangi biri. **glycosidic** : glikozit+.

glycosuria, *is. patol.* idrarda şeker bulunması, glikozüri (şeker hastalığında görülür).

glyoxaline, *is. kim. bk.:* **imidazole.**

glyph, *is.* **1.** *mim.* oyuklu yiv, **2.** (heykellerde) oyma/kabartma şekil, **3.** *ark.* resimli yazı, hiyeroglif, **4. ~ic** : oyuklu, kabartmalı, oymalı.

glyphograph, *is.* **1.** oymalı klişe, **2. ~er** : oymacı, oymalı klişe yapan, **3. ~ic** : oymalı klişe ile, **4. ~y** : oymalı klişecilik : bakır levha üzerine kaplanan ince mum tabakasında harfleri oyarak yapılan baskı.

glyptic, *sf.&is.* oymacılık, kıymetli taş oymacılığı+.

glyptics, *is.* oymacılık, kıymetli taş oyma sanatı.

glyptodont, *is.* gliptodont : Pleistosen çağında yaşamış sırtı, başı ve kuyruğu boynuz gibi sert pullarla kaplı, 2.70 m uzunluğunda, kaplumbağaya benzer memeli hayvan.

glyptograph, *is.* **1.** oyma süs, oymalı süs, kıymetli taş üzerine kazılmış tezyinat, **2. ~er** : oymacı, **3. ~ic(al)** : oymalı, oyma+, **4. ~y** : (a) oymacılık, kıymetli taşları oyma ile süsleme sanatı, (b) oyma süslü kıymetli taşların incelenmesi. ***e.a.-*** ***4.*** *(a) glyptics.*

Gm, = gigameter.

gm, = gram.

G-man, *is., ç.* **G-men** *ABD* Federal polis memuru, Federal Soruşturma Bürosu (FBI) memuru.

G.m.a.t. = Greenwich mean astronomical time.

GMT = G.M.T. = Greenwich mean time.

gnar = gnarr, *gs.f.* **gnarred, gnarring** *esk.* hırlamak, hırıldamak, homurdanmak. ***e.a.-*** *snarl, growl.*

gnarl, *is. &f.* **1.** budak, yumru, boğum, **2.** burmak, bükmek, eğmek, kıvırmak, yamru yumru bir hâle getirmek, **3.** hırlamak, hırıldamak, homurdanmak. ***e.a.-*** ***1.*** *knot ,* ***2.*** *twist,* ***3.*** *growl, snarl.*

gnarled, *sf.* **1.** budaklı, yamru yumru, eğri büğrü, boğumlu, kıvrık, çarpık çurpuk, **2.** yıpranmış, nasırlı, sertleşmiş, kaba saba, mafsalları şişmiş, derisi buruşmuş (eller), **3.** huysuz, ters, aksi. ***e.a.-*** ***1.*** *knotty, bent, twisted,* ***2.*** *weather-beaten, roughened, hardened,* ***3.*** *crabby, cantankerous.*

gnarly, *sf.* **gnarlier, gnarliest 1.** *bk.:* **gnarled, 2. gnarliness** : (a) eğri büğrülük, (b) huysuzluk, aksilik.

gnash, *is.&f.* **1.** (dişleri) gıcırdatma(k), diş bileme(k), **2.** diş gıcırdatarak ısırmak/çiğnemek/yemek, **3. ~ingly** : diş gıcırdatarak. ***e.a.-1.*** *grind.*

gnat, *is. zool.* **1.** *ABD* tatarcık *(Ceratopogonidae),* **2.** *Brit.* sivrisinek, **3.** karasinek, büğelek, **4. ~like** : tatarcık/sivrisinek vb. gibi, **5. to strain at a ~** : sineğin yağını aramak, her şeye bahane bulmak, mızmızlık yapmak. **to strain at a ~ and swallow a camel** : önemsiz şeyler üzerinde durup önemlileri ihmal etmek. ***e.a.-*** ***2.*** *mosquito,* ***3.*** *black fly, buffalo gnat.*

gnatcatcher, *is.* sinek kuşu *(Polioptila).* **blue-gray** ~ : mavi sinek kuşu *(Polioptila caerulea)* : Amerika'da bulunan kısa kanatlı, siyah kuyruklu, sineklerle beslenen küçük bir kuş.

gnathal = **gnathic**, *sf.* çene+, çeneye ait. **gnathic index** : çene çıkıklığı.

gnathion, *is. anat.* çene ucu, çenenin en sivri noktası.

gnathite, *is.* eklem bacaklıların ağız çıkıntısı.

gnathonic, *sf. az kul.* **1.** dalkavuk, yaltakçı, müdahin, **2.** **~ally** : dalkavuklukla, yaltaklanarak. ***e.a.-*** *1. sycophantic, fawning.*

gnathostome, *is.* çeneli, çenesi olan omurgalı kayvan.

-gnathous, *son ek* "çeneli". *ör.: pognathous.*

gnaw, *f.* **-gnawed, gnawed** (or **gnawn**), **gnawing** **1.** kemirmek, ısıra ısıra yemek. *to ~ a bone. The mouse has ~ed right through the oatmeal box.* **2.** kemirerek yapmak/açmak. *Rats can ~ holes (in wood).* **3.** aşın(dır)mak, tüketmek, yiyip bitirmek, **4.** üzmek, azap/işkence vermek, sıkıntı/endişe vermek, *mec.* içini kemirmek, tazip/muazzep etmek. *A feeling of guilt ~ed his conscience. Grief ~s my heart. Something's ~ing at my mind.* **5.** **~able** : kemirilebilir, **6.** **~er** : kemiren, kemirici.

gnawing, *is.&sf.* **1.** kemirme, kemirerek yeme, **2.** *gen.* **~s** : (açlıktan ileri gelen) eziklik, ezinti, ezilme, ağrı, ıstırap, kıvranma. *the ~s of hunger.* **3.** üzüntü/ıstırap/azap verici, iç kemirici. *~ anxiety/hunger.* **4.** **~ly** : üzüntü/ıstırap/azap verircesine, içini kemirircesine. *a ~ly persistent sensation in the stomach.*

gnawn, *f. -bk.:* **gnaw** *(sf.f.).*

gneiss, *is.* gnays : bileşim ve renkleri değişik katmanlardan oluşan metamorfik kaya. **~ic** = **~oid** : gnays+.

gnome, *is.* **1.** yer altı cücesi, yer altındaki hazinelerin bekçisi farz olunan efsanevî cüce, **2.** garip/çirkin cüce : *a little ~ of a man.* **3.** (mücevherat üzerinde) cüce resmi, **4.** özdeyiş, atasözü, darbımesel, vecize, **5.** **~s of Zurich** *k.d.* Zürihli bankerler, yabancı ülkelere kredi teminini kontrol eden İsviçreli bankerler, **6.** **gnomish** : cüce, cücemsi, cüceye benzer. ***e.a.-*** *1. troll, goblin, sylph, 4. aphorism, maxim.*

gnomic(al), *sf.* **1.** özdeyiş+, vecizevî, özdeyiş/vecize/darbımesel gibi, özdeyişe/vecizeye benzer, **2.** özdeyiş/vecize yazarına ait, **3.** **gnomically** : özdeyişle, veciz olarak. ***e.a.-*** *1. aphoristic.*

gnomist, *is.* özdeyişçi, özdeyiş/vecize yazarı.

gnomologic(al), *sf.* özdeyişsel, vecizemsi.

gnomologist, *is.* özdeyiş derlemecisi.

gnomology, *is.* **1.** seçme özdeyişler, derlenmiş özdeyişler/vecizeler, özdeyiş/vecize antolojisi, **2.** özdeyiş/vecize tarzında yazılmış yazı.

gnomon, *is.* **1.** güneş saati mili/göstergesi, **2.** kesik paralelkenar, bir paralelkenardan kendine benzer bir şekil çıkarıldıktan sonra kalan şekil.

gnomonic(al), *sf.* **1.** güneş saati mili/göstergesine ait, **2.** güneş saati ile zaman ölçümü ile ilgili, **3.** *bk.:* **gnomic**, **4.** **gnomonics** : güneş saati yapma sanatı.

-gnomy, *son ek* "bilgisi, sanatı". *ör.: physiognomy.*

gnosis, *is.* manevî/ruhanî bilgi, tasavvuf.

-gnosis, *son ek* "bili(m), tanı(ma), bilgisi, teşhis". *ör.: prognosis, diagnosis.*

gnostic(al), *sf.&is.* **1.** bilimsel, özellikle manevî/ruhî bilimlerle ilgili, **2.** bilinirciliğe/gnostisizme ait, **3.** **gnostically** : bilinircilikle.

Gnosticism, *is.* bilinircilik, gnostisizm : Hristiyanlığın ilk çağlarında kısmen değiştirilen ve ruhanî sırları bilmek iddiasında bulunan eski Yunan ve Doğu felsefesi karışımı bir sistem.

Gnosticize, *f.* **-cized, -cizing** **1.** Gnostikleş(tir)mek, bilinirci görüşleri benimsemek/savunmak, **2.** bilinircilik yönünden açıklamak/yorumlamak.

gnothi seauton, kendini bil (eski Rumca vecize).

gnotobiotic, *sf.* **1.** mikropsuz (veya tek bir çeşit mikrop bulunan) ortamda yaşayan, **2.** **~ally** : mikropsuz ortamda yaşayacak şekilde, **3.** **~s** : mikropsuz ortamda yaşayan canlılar bilimi. ***e.a.-*** *1. axenic.*

GNP = Gross National Product : Gayrisafi Millî Hasıla.

gnu, *is., ç.* **gnus, gnu** *zool.* gnu, Güney Afrika antilobu *(Connochaetes taurinus)* : öküz başlı, kıvrık boynuzlu, yeleli ve uzun kuyrukludur. **wildebeest** *d.d.*

go^1, *f.* - **went, gone, going 1.** gitmek. **I must go/be going** : Gitmeliyim. **Go straight home** : Doğru eve git. *The plane goes fast.* **2.** (bir yerden) ayrılmak, hareket etmek. *When does the train go? He went early. It is time for us to go.* **3.** işlemek, çalışmak. *Does your watch go well? The engine's going now.* **4.** olmak, duçar olmak, (maruz) kalmak. -ırmak/-irmek, -laşmak/-leşmek. **to go mad/insane** : delirmek. **to go hungry** : acıkmak. **Her hair's going grey** : Saçları kırlaşıyor. **When the crop fail, the people go hungry** : Ürün yetişmezse halk açlığa duçar olur/aç kalır. **5.** davranmak, hareket etmek. *go warily.* **6.** dalmak. **go to sleep** : uykuya dalmak. **7.** tanınmak, bilinmek. **to go by a false name** : takma adla tanınmak, **8.** ulaştırmak, götürmek, yol vermek, açılmak. **Which road goes to the station**: İstasyon yolu hangisidir? **Where does this door go?** Bu kapı nereye açılır? **9.** (zaman) geçmek. *Summer holidays go quickly.* **10.** tahsis edilmek, verilmek, devrolunmak, harcanmak, sarf edilmek. *My money goes for food and rent. First prize goes to the winner.* **11.** (a) ~ **at/to** : satılmak. *The house went to the the highest bidder.* (b) satın almak. **My money doesn't go far** : Param fazla bir şey satın alamıyor. **$5000 goes a long way** : 5000 dolar çok şey satın alabilir. **12.** sayılmak, telâkki edilmek. **A good lunch as lunches go** : İyi bir yemek sayılır (Yemek olarak iyi bir yemek). **13.** sonuçlanmak, sonucuna var(dır)mak/ulaştırmak, sebep/vesile olmak, yönelmek, yaramak, kuvvetlendirmek. **The election went bad for him** : Seçim onun aleyhinde sonuçlandı. **How did the game go?** Oyun nasıl sonuçlandı? **This goes to prove my point** : Bu, benim noktainazarımı ispata yarar. **14.** ayrılmak, uzaklaşmak, kurtulmak, paçayı kurtarmak. *to go without hat.* **to go unpunished** : cezasız kurtulmak, **15.** yeri ...olmak. *This book goes on the top shelf.* **16.** (renk, biçim, üslûp vb.) uymak, uygun olmak, ahenkli olmak, sığmak. **These colors go well together** : Bu renkler birbirine uyuyor. **It won't go in the box** : Bu, kutuya sığmaz. **17.** yetişmek, ulaşmak, varmak, kavuşmak, uzanmak. *This belt won't go around my waist. His memory does not go back that far.* **18.** tüketilmek, sarf edilmek, bitmek, sona ermek, kaybolmak. **These extra expenses must go** : Bu fazla masraflar sona ermelidir. **My pen is gone** : Kalemim kayboldu. **19.** ilerlemek, ileri gitmek, devam etmek. **go on** : devam et, **20.** (haber, söylenti vb.) dolaşmak, yayılmak, (hastalık) bulaşmak, sirayet etmek, yayılmak. *The rumor has gone around. Measles went through the entire school.* **21.** ...diye ses çıkarmak. *The gun goes "bang". The cork went "pop!". The chain goes "clank".* **22.** (okula) devam etmek, (cümle, şiir, şarkı vb.) sonu ...olmak/gelmek. *He goes to the college.* **How does that song go?** : Bu şarkının sonu nasıldı? *The story goes that he was murdered.* **23.** başvurmak, müracaat etmek. *to go to court.* **24.** (a) yıpranmak, eskimek, aşınmak, zayıflamak. *His eyesight is going. His hearing went. These shoes are going.* (b) geçmek, zail olmak. *My headache has gone.* **25.** ölmek. *His wife went first. He went out like a light.* **26.** yıkılmak, kırılmak, bozulmak. *The engine in the old car finally went.* **27.** (yarışa vb.) başlamak, harekete geçmek, fırlamak. *Go when you hear the bell.* **28.** olmak, etmek, eşit olmak. **Sixteen ounces go to the pound** : On altı ons bir libre eder. **29.** içinde/dahil olmak. **Three goes into fifteen five times** : On beşte üç, beş defa var. **30.** sonuçlandırmak, sonucunu doğurmak, sonucu etkilemek, sonuca dahil olmak, **31.** ...üzere olmak. **He is going to write** : Yazmak üzeredir. **32.** şayanıkabul olmak, uymak, uygun olmak. **Anything goes** : Hepsi uyar/hangisi olursa olsun kabule şayandır. **33.** kesin olmak, son karar/son söz olmak. **What I say goes!** Sözlerim kesindir. **34.** kendini maruz bırakmak, at(ıl)mak, (zahmete vb.) katlanmak. *Don't go to any trouble (for me). He went to great pains to do it.* **35.** (mastar hâlinde önüne geldiği fiilin bildirdiği işi kuvvetlendirir, ona ivedilik, kesinlik vb. anlamı katar) : **He decided to go borrow it** : Ödünç almaya kesinlikle karar verdi. **36.** *k. d.* tahammül/müsamaha etmek, dayanmak. **I can't go that music** : Bu müziğe tahammül edemiyorum. **I can't go tea** : Çay bana dokunur. **37.** *k. d.* bahse girmek, pey sürmek. *I'll go 5 dollars on number six/on that race.* **38.** paylaşmak, ...oranında iştirak etmek. **to go halves** : yarı yarıya paylaşmak, **39.** büyümek, ürün vermek, ağırlığında olmak. *These tomatoes will go half a pound each.*

40. üzerine almak, taahhüt etmek. *His father went bail for him.* **41. go about** : (a) *den.* tiramola etmek, (b) icra/ifa etmek, yapmak, yapmaya başlamak, üzerinde çalışmak, ele almak. *go about a task. Go about one's business. How do yu go about building a boat? Don't go about the job that way.* (c) dolaşmak, gezinmek (bir yerden bir yere/şuraya buraya) gitmek, (d) yön değiştirmek, geri dönmek, (e) ...ile meşgul olmak. **42. go after** : (a) peşinden gitmek, peşine düşmek, kovalamak, kovuşturmak, elde etmeye çalışmak. *to go after a job/a girl/a prize.* (b) (sırada) arkasından/sonra gelmek. **43. go against** : (a) karşı gelmek/olmak/durmak, muhalefet etmek, kafa tutmak. *She went against her mother.* (b) aykırı/aleyhinde olmak, aleyhinde sonuç vermek. *The case may go a gainst you.* **44. go ahead** : (tereddütsüz/çekinmeden) devam etmek, ileri gitmek, önden yürümek, başlamak. *He went ahead with his plan in spite of their objections. The council gave us permission to go ahead with our plans. Work is going ahead.* (b) durumunu düzeltmek, (c) ilerlemek, yoluna devam etmek. **45. go all out** : son gücünü/gayretini sarf etmek, **46. go all the way** : (a) tamamıyla anlaşmak, (b) cinsî münasebette bulunmak, **47. go along** : (a) devam etmek, gitmek. **Go along!** : Haydi, git! (b) aynı fikirde olmak, fikrini kabul etmek. *We will go along with you/ your suggestions.* (c) **go along with** : eşlik/refakat etmek, **48. go a long way** *bk.:* **go far**, **49. go and** : (a) maalesef, yazık ki, (b) düşüncesizce, unutkanlıkla, aptalca. **She had to go and lose her gloves** : Maalesef/unutkanlıkla eldivenlerini kaybetti. (c) hayret ifade eder : **She went and won first prize!** Büyük ödülü kazanıverdi! **50. go around** : (a) gezinmek, dolaşmak, arkadaşlarla düşüp kalkmak. *Why do you go around with such strange people?* (b) **go round** *d.d.* herkese yetmek, kâfi gelmek. *If there is not enough chairs to go around, some people will have to stand.* (c) sarmak, çevirmek, (d) yaygın olmak, yayılmak. *There are a lot of colds going around.* **51. go at** : (a) saldırmak, hücum etmek, üstüne atılmak. *Our dog went at the postman. The boys went at the dinner as if they were starving.* (b) gayretle/hevesle başlamak, devam etmek. *The students are really going at their studies.* (c) (ucuz fiyata) satılmak/gitmek. *There were good coats going at $30.* **52. go back** : (a) dönmek, avdet etmek. *Let's go back home now.* (b) (söze/konuya/düşünceye) dönmek, gelmek, avdet etmek. *Let's go back to what the chairman said earlier.* (c) (tarihi/geçmişi) gerilere uzanmak/gitmek. *My family goes back to 18th century.* (d) (bitki) cılız/bodur kalmak, gelişememek. *Our roses went back a little in the dry weather.* **53. go back on** : (a) caymak, (sözünden) dönmek, vazgeçmek. **to go back on a promise** : vaadini tutmamak. (b) vefasızlık göstermek, terk etmek. *Never go back on your friends.* **54. go bad** : bozulmak, çürümek, **55. go bail for...** : ...-e kefil olmak, **56. go begging** : (a) istenilmemek, sahipsiz olmak, (b) çok ucuza satışa çıkmak, **57. go behind** : aslını araştırmak, tahkik etmek, **58. go(s.o.) better** *k. d.* (birisinden) bir derece üstün olmak, **59. go beyond** : aşmak, öteye geçmek, **60. go by** : (a) geçmek, yanından geçmek, geçip gitmek, (fırsat vb.) kaçmak. **Don't let this chance go by** : Bu fırsatı kaçırma. **go by the board** : metruk kalmak, (fırsat) kaçırılmak. (b) -e göre davranmak, -i rehber edinmek, -in izinden gitmek, riayet etmek, uygulamak. **a good rule to go by** : uygulamaya değer bir kural, faydalı bir kural/kaide. **to go by a decision** : karar gereğince hareket etmek. **You can't go by what he says** : Sen onun dediğine bakma. *He promised to go by the rules.* (c) ... adı ile tanınmak. *She goes by the nickname of "Slim". What name does he go by?* (d) -e göre hüküm vermek. **Going by her clothes, she must be very rich** : Giyimine bakılırsa çok zengin olmalı. **61. go down** : (a) yenilmek, bozguna uğramak, düşmek, tahrip edilmek. *The city went down before the enemy.* (b) (gıda) yutulmak, boğazdan geçmek. *This food goes down smoothly.* (c) (tarihe) geçmek. *This day will go down in history. He will go down in history as a dictator.* (d) *Brit.* üniversiteden ayrılmak, öğrenimini bırakmak/terk etmek. *He went down without taking a degree.* (e) (briç) düşmek, (f) inmek, eksilmek, (fiyat/değer) düşmek, ucuzlamak, (seviye) alçalmak, azalmak. *The price must go down. Eggs are going down. The floods are going down.* (g) (güneş, gemi) batmak. **before the sun goes down** : güneş batmadan önce. *Two ships* *went down in the storm.* (h) (ateş) sönmek, (rüzgâr vb.) hafiflemek, dinmek. *The wind went down in the evening.* (i) (fiyat/kalite vb.) azalmak, düşmek. (j) makbule geçmek, (k) **go down the drain** *k. d.* (para) çarçur edilmek, boşuna sarf edilmek, (fırsat) kaçırılmak, (mal) atılmak. (l) kabul edilmek, onaylanmak. *His motion did not go down by the assembly.* (m) (şiş) inmek. *My ankle has gone down so I should be able to walk soon. This tire is going down, I'll pump it up.* **62. go far = go a long way** : (a) çok iş görmek, (para) çok şey satın almak. *Ten dollars don't go far nowadays.* (b) başarılı olmak, (mesleğinde) ilerlemek. *The boy is clever and will go far (in his job).* (c) (ihtiyaca) yetmek, (uzun süre) dayanmak. *Those potatoes won't go far when there are 10 people to feed.* **63. go for** : (a) peşinde olmak, peşine düşmek, elde etmeye çalışmak. *to go for a job/a prize. He is going for the championship.* (b) *k. d.* saldırmak, üstüne atılmak/hücum etmek, sözle hücum etmek, azarlamak, zılgıt vermek. *My wife went for me, because I was late for dinner.* (c) tarafını tutmak, desteklemek, tercih etmek, (d) (çok) beğenmek, hoşlanmak, cazibesine tutulmak. *Do you go for modern music?* (e) (belirli fiyata) gitmek, satılmak. **go for a song** : çok ucuza satılmak. (f) geçmek, sayılmak, geçerli olmak, uygulanmak. *I find this report badly done, and that goes for all the other work done in this office.* (g) aramak, almaya gitmek, (h) **go for nothing** : heba olmak, boşa gitmek. *All my hard work went for nothing.* **64. go great guns** : büyük bir başarı göstermek, **65. go halves (or shares)** *k. d.* paylaşmak, yarı yarıya bölüşmek, **66. go hang** : kahrolmak, unutulmak, **67. go hard with** : güç duruma düşürmek, başını derde sokmak, **68. go hungry** : aç kalmak, **69. go in and out** : girip çıkmak, **70. go in for** : (a) meraklısı olmak, ilgilenmek, ilgi duymak. *He used to go in for basketball.* (b) meşgul olmak, uğraşmak, meşgale edinmek, yapmaya çalışmak, ...için mücadele etmek, ...-den zevk almak. *I don't go in for sports.* (c) katılmak, iştirak etmek, girmek. *I go in for examination next week.* **71. go into** : (a) incelemek, araştırmak, irdelemek, tahkik etmek. *The police are going into the murder case.* (b) (birisinin işini) üzerine almak, deruhde etmek. (c) meslek olarak seçmek, intisap etmek. *to go into politics/engineering.* (d) (bir sayıya) bölünmek, (içinde) olmak. **Two will go into six** : Altı, ikiye bölünür. **Three into two won't go** : İki, üçe bölünmez. *3 goes into 9 three times.* (e) **go into effect** : yürürlüğe girmek, (f) (bir yere) ulaşmak, varmak, vasıl olmak. *to go into town/work.* (h) (izaha) girişmek. *Let's not go into details, just keep to the main points. Go into an explanation.* **72. go in with** : ...ile ortak olmak, birleşmek. **73. go it** : (a) (uygunsuzca/usulsüzce/çılgınca) davranmak, (b) meşgul olmak, (c) idare etmek, (d) atılmak, hızlı gitmek. **go it alone** : kendi kendine (yardıma ihtiyaç kalmadan) yapmak, kendiliğinden harekete geçmek. *If no one can help, I'll go it alone.* **74. go mad** : çıldırmak, delirmek, **75. go native** : yerlileşmek, yerlilere benzemek, yerli gibi olmak, **76. go off** : (a) patlamak, infilâk etmek, ateş almak. *The gun went off accidentally.* (b) (alarm vb.) çalmak. *The alarm went off when the thieves got in.* (c) (beyan/ifade edildiği şekilde) gitmek, geçmek, cereyan etmek, vaki olmak. **The concert went off well** : Konser iyi geçti. *The interview went off very badly.* (d) (niteliği) bozulmak, kötüleşmek. *The milk has gone off. These classes went off since we had a new teacher.* (e) bayılmak, uyumak, (uykuya) dalmak. *Has the baby gone off yet?* (f) (sahneden) çıkmak, (g) arızalanmak, kesilmek, durmak, sönmek. **The hydro went off during the storm** : Fırtına esnasında elektrik kesildi. (h) dayanmak, katlanmak, çekmek, (i) (ağrı vb.) dinmek, zail olmak, geçmek. *The pain went off after 3 treatments.* (j) (artık) hoşlanmamak, ilgiyi kaybetmek, terk etmek. *I've gone off coffee, give me some tea.* (k) **go off with** *k. d.* (izinsiz) alıp götürmek, *argo* yürütmek, araklamak. **She's gone off with my book** : Kitabımı yürüttü. **77. go on** : (a) davranmak, ...olmak, (söylenen şekilde) hareket etmek. **If you go on that way, you'll get into trouble** : Böyle hareket edersen başın derde girer. (b) devam etmek, ileri gitmek. *Go on, I'm listening.* **Go on working = Go on with your work** : İşine devam et. (c) gevezelik etmek, çene çalmak, (d) (vaki) olmak, cereyan etmek. **What's going on here?** Burada ne oluyor? (e) (şüphe ifade eder) İnanmam! Haydi oradan! Yapma be! **Go on with you!** Haydi oradan! **Go on, you're kidding me** : Haydi oradan, benimle dalga geçiyorsun! (f) (sahneye) çıkmak. **go on the stage** : tiyatro/sahne hayatına atılmak. **go on the road** : turneye çıkmak, (g) (delili olarak) kullanmak, dayanmak, istinat etmek. *A bloody knife was all the police had to go on to catch the killer.* (h) **go on strike** : grev yapmak. (i) işlemek, işlemeye başlamak. **The lights went on** : Işıklar yandı. **The radio goes on when you turn this switch** : Bu düğmeyi çevirince radyo çalışır. (j) (zaman) geçmek, ilerlemek. **As time went on, things began to change** : Zaman ilerledikçe işler değişmeye başladı. *As the day went on, it became hotter.* (k) yönetmek, idare etmek. **How did you go on for money while you were out of work** : İşsiz kalınca para işini nasıl idare ettin? (l) dırdır etmek, şikâyette bulunmak. *She's always going on at her husband.* (m) **to go on with = to be going on with** *Brit.* şimdilik. *Here's $10 to be going on with. I'll give you some more tomorrow.* **78. go one better** : (a) (başkasından) daha ileri gitmek, üstün olmak, (b) daha fazla pey sürmek, peyi artırmak, **79. go out** : (a) (evden vb.) çıkmak, ayrılmak, dışarı gitmek. *She went out at 8 o'clock.* (b) (moda vb.) geçmek, rağbetten düşmek. *Short skirts went out some time ago, but they've come back again.* (c) sönmek, işlememek, durmak, (faaliyeti) sona ermek. **The lights went out** : Işıklar söndü. (d) çıkıp eğlenmek, gezip tozmak, (eğlenceye vb.) gitmek. *We don't go out much.* (e) seyahate gitmek. *My friend went out to Europe.* (f) grev yapmak, işi bırakmak. *The union went out for higher wages.* (g) (iskambilde/golfte) (gerekli sayıyı veya daha fazlasını yaparak) oyundan çıkmak, kazanmak, (h) arkadaşlık/flört etmek, düşüp kalkmak. *Are she and Bob still going out?* (i) (bir kimseye) sempati duymak, acımak, (kalbi) sızlamak. *Her heart went out to them.* (j) (zaman) geçmek, sona ermek. *March went out with high winds and rain.* (k) düşüp bayılmak, uykuya dalmak. **He went out like a light** : Düşüp bayılıverdi (veya hemen uykuya daldı). (l) (hükûmet) iktidardan düşmek. *This party may go out at the next election.* (m) (kadın çalışmak için) evden ayrılmak. *Many married women go out to work.* **80. go over** : (a) okumak, gözden geçirmek, incelemek, tetkik etmek. *We went over the list of names and chose 2.* (b) gezip incelemek, (tetkik için) ziyaret etmek. *We went over several houses, but haven't bought one yet. We're going over the glass factory.* (c) tekrarlamak, tekrar ele almak, tezekkür etmek. *I'll go over the latest report.* (d) başarılı/etkili olmak, başarmak, iyi etki bırakmak. *His speech went over well.* (e) incelemek, muayene etmek, (f) dönüşmek, şekil değiştirmek. *Ice goes over to water quickly.* (g) prova etmek, (h) (parti/taraf) değiştirmek, geçmek. *He went over from People's Party to the Liberal Party.* (i) *argo* dövmek, pataklamak, (j) gitmek, geçmek. *I'm just going over Ali's office for a minute.* **81. go places** : hayatta ilerlemek, **82. go round** : (a) (düşünce, söz vb.) zihnine takılmak, zihnini işgal etmek, aklından çıkmamak. *There's a tune going round (in) my head.* (b) *bk.:* **go around. 83. go shares with** : ...ile paylaşmak, **84. go slow** *Brit.* (işi) yavaşlatmak, ağırdan almak, **85. go steady** : birisiyle devamlı olarak flört etmek, **86. go the whole hog** : (a) bir işi dört başı mamur yapmak, (h) istediğini elde etmek için her şeyi göze almak, çekinmeden girişmek, **87. go through** : (a) (hastalık vb.) çekmek, katlanmak, duçar olmak, (tecrübe vb.) geçirmek. **go through fire and water** : çok ıstırap çekmek, feleğin çemberinden geçmek, çetin sınav atlatmak. *The country has gone through too many wars. He went through some hard times.* (b) yoklamak, gözden geçirmek, iyice incelemek, altından girip üstünden çıkmak, (c) (tasarı, plân, öneri) kabul edilmek, onaylanmak. *The new law has gone through the parliament.* (d) sarf edip bitirmek. *She went through all her money.* (e) (tren vb.) durmadan geçmek/gitmek, (f) hepsini yapmak, okumak, bitirmek, ikmal etmek. *I went through two books over the weekend.* (g) ara(ştır)mak. *He went through his pockets to find a nickel.* **88. go through with** : (sonuna kadar) sebat etmek, dayanmak, yürütmek, sonuca ulaştırmak, bitirmek, tamamlamak. *He disliked the job so much that he refused to go through with it.* **89. go to** : (a) gitmek, ziyaret etmek, hazır bulunmak, katılmak, iştirak etmek. *Are you going to go to the party?* (b) (öğrenci olarak) devam etmek, gitmek. *He goes to İstanbul University.* (c) (zahmete, sıkıntıya, masraf vb.) girmek, katlanmak. **go to a lot of/great trouble** : büyük zahmetlere/sıkıntılara katlanmak. **go to great/considerable expense** : büyük masraflara girmek/katlanmak. (d) (bir işe) girişmek, başlamak. **go to sleep** : uyumak. **go to war** : harbe girişmek, **90. go to!** *esk.* (a) Deme! Deme be! Sahi mi? İnanmam! (b) Haydi! **91. go to bed** : (a) yatmak, (b) *bas.* baskıya gitmek, (c) cinsî münasebette bulunmak, beraber yatmak, **92. go together** : (a) uymak, yakışmak, ahenkli/hemahenk olmak, (b) arkadaşlık/kur/flört yapmak, (kadın, erkek) birbiriyle sık sık görüşmek/buluşmak, **93. go to ground** : (av) deliğine kaçmak, **94. go to hell** : cehenneme gitmek, mahvolmak. **Go to hell!** Cehennem ol! Allah kahretsin/canını alsın! **95. go to it** *k. d.* derhal/azimle başlamak, girişmek, mübaşeret etmek, **96. go to one's head** : başını döndürmek, kafasını tutmak, **97. go to pieces** : (a) parçalanmak, (b) manen/maddeten düşmek, (c) sıhhati bozulmak, ayılıp bayılmak, **98. go to press** : (kitap, gazete vb.) basılmak, baskıya verilmek, **99. go to sea** : (a) denizci olmak, (b) denize çıkmak, **100. go to the country** *Brit.* kendi seçim bölgesinin oyuna başvurmak, **101. go to the dogs** : berbat olmak, düşmek, alçalmak, mahvolmak, **102. go to the wall** : altta kalmak, iflâs etmek, **103. go to town** : (a) şehre inmek, (b) büyük bir enerji ile hareket etmek, **104. go together** : (a) düzenlenmek, yerine oturtulmak, takılmak, (b) uymak, iyi gitmek, yakışmak, (c) beraber gitmek, devamlı eşlik etmek, **105. go too far** : haddini aşmak, fazla ileri gitmek, **106. go under** : (a) iflâs etmek, mahvolmak, (b) (gemi) batmak, (c) katlanmak, duçar/maruz olmak, (yük/sorumluluk altında) ezilmek, **107. go under the name of** : adıyla tanınmak, **108. go underground** : (a) yer altı örgütü/gizli teşkilât kurmak, (b) faaliyetine gizli olarak devam etmek, **109. go up** : (a) (bina) inşa edilmek, yapılmak, inşa hâlinde olmak. *New houses are going up quickly. How many houses have gone up this year?* (b) (fiyat, maliyet, değer) yükselmek, artmak, fırlamak. *Prices have gone up again.* (c) (aktör söyleyeceği sözü) unutmak, (d) üniversiteye girmek/başlamak, önemli bir yere gitmek. *to go up to London.* (e) *k.d.* batmak, mahvolmak, (f) **go up in flames** : yanmak, yanıp kül olmak. *The whole house went up in flames.* (g) (tiyatro perdesi) açılmak. *What time does the curtain go up?* **110. go with** : (a) yaraşmak, uymak, uygun olmak, yakışmak. *That tie goes with your suit.* (b) beraber gitmek, eşlik etmek. *Happiness doesn't necessarily go with money.* (c) **go out with** *d.d. k.d.* flört etmek. *He's been going with Linda for a long time.* (d) **go with the tide** : zamana uymak, (e) yan yana gitmek, ayrılmamak. *Responsibility goes with becoming a father.* (f) **go with the crowd/the times/the stream**: kalabalığa/zamana/günün icaplarına uymak, **111. go without** : -sız olmak, mahrum olmak. **go without saying** : apaçık/aşikâr/ortada olmak, izaha/söylemeye lüzum olmamak, söz götürmemek. *It goes without saying that the burglar got in through the back door.* **112. a going concern** : başarılı bir iş, **113. here goes!** Haydi! Başlıyor(uz). **114. let go** : (a) serbest bırakmak, kendi hâline terk etmek, kapıp koyvermek, (b) kovmak, işine son vermek, (c) ilgiyi kesmek, hissesinden/payından vazgeçmek. **Let go!** Bırak! **115. let oneself go** : (a) serbest kalmak, bağlardan/tahditlerden/sınırlamalardan kurtulmak, serazat olmak, (b) kendini salıvermek, kendine dikkat etmemek, **116. to go** *k.d.* (a) alıp götürülecek (yiyecek vb.). *He ordered 2 hamburgers and coffe to go.* (b) daha var. **Two pages to go** : İki sayfa daha var. **117. as far as it goes** : bir dereceye kadar, **118. as far as that goes** : mademki ondan bahsediyoruz, ona gelince, **119. What goes there?** *As.* Kim o? Kim var orada? **120. as people (or things) go** : başkalarına bakılırsa, başkalarına kıyasla. **She was a good cook, as cooks go** : Başkalarına kıyasla iyi bir aşçı idi. *It's cheap, as these things go.* **121. be going** : var/mevcut olmak. **Is there any food going?** Yiyecek bir şey var mı? **122. be going to (do or happen)** : Şartsız cümlelerde gelecek zaman yerine geçer ve şu anlamları verir : (a) özne bir şahıs ise niyet, tasavvur bildirir. **He's going to buy her some shoes**: Ona ayakkabı alacak (almaya niyetleniyor). (b) kontrol dışı doğal olaylar vb. hakkında olasılık bildirir : **It is going to rain** : Yağmur yağacağa benziyor. **I'm going to be sick** : (Galiba) hasta olacağım. **123. from the word go** : ta başından beri, başlangıçtan itibaren, **124. go it alone** : kendi başına, bağımsız.

e.a.- ***1.*** *move, proceed,* ***2.*** *depart, leave,* ***3.*** *function, work, run,* ***4.*** *be, become,* ***8.*** *reach, extend, give access,* ***9.*** *elapse, pass,* ***13.*** *conduce, tend, result, end, lead, serve,* ***15.*** *belong,* ***19.*** *progress, proceed,* ***20.*** *circulate,* ***23.*** *refer, appeal, resort* ***24.*** *(a) fail, give away,* ***25.*** *die,* ***26.*** *break, fail,* ***27.*** *begin, start,* ***36.*** *endure, tolerate, stand, put up with,* ***37.*** *bet, bid,* ***41.*** *(a) turn, (b) perform, work on,* ***47.*** *(a) continue, carry on, proceed, (b) agree, cooperate, (c) accompany,* ***50.*** *(c) encircle, enclose,* ***51.*** *(a) attack, assault,* ***53.*** *(b) forsake,* ***59.*** *exceed, surpass,* ***60.*** *(a) pass, (b) be guided by,* ***61.*** *(f) descend, decline, decrease, (g) sink,* ***63.*** *(b) attack, assault, (c) support, advocate, (d) favor, like,* ***71.*** *(a) investigate, discuss, (b) take up,* ***72.*** *join, share with,* ***76.*** *(a) explode, (c) happen, take place, (d) deteriorate,* ***77.*** *(a) act, behave, (b) continue, (c) chatter, (d) happen,* ***78.*** *(a) outdo, excel,* ***80.*** *(a) read, scan, examine, (c) repeat, review, (d) succeed, (g) rehearse, (i) beat up,* ***84.*** *slow down,* ***87.*** *(a) bear, experience, undergo, endure, suffer, (b) examine, search, inspect, (d) spend, exhaust, use up, (f) finish, (g) search,* ***88.*** *complete,* ***89.*** *(a) visit, attend, participate.*

go^{2}, *is., ç.* **goes** **1.** gidiş, gitme, **2.** *k.d.* gayret, kuvvet, enerji. **A man with a lot of go** : Çok gayretli bir adam. *The children are full of go, they run and play all day.* **There is no go in him** : Hiç gayret sarf etmiyor (hımbılın biri). **3.** teşebbüs, hamle, girişim, girişme, deneme. **have a go (at sth/doing sth)** : (bir işe/şeye) girişmek, teşebbüs etmek, bir işle uğraşmak. *He had a go at stopping the thief, but he couldn't hold on. Let's have another go at this problem.* **4.** başarı, muvaffakiyet. **He made a go of it** : İşini başardı. *He seems to be making a go of his new store.* **That was a near go** : Dar kurtulduk. **5.** *Brit.- k.d.* Cambridge üniversitesinde A.B. derecesi için yapılan ilk sınav, **6.** *k.d.* anlaşma. *It's a go.* **7. no go** *k.d.* nafile, beyhude, ümitsiz, çaresiz. **It's no go : your plan won't ever get off the ground** : Nafile uğraşma, bu plân yürümez. **go-no-go gage** : tolerans dışı olanları reddeden düzen, **8. on the go** : çok meşgul/faal, durmadan çalışır, hareket hâlinde, koşuşup durur. **He is so busy that he's on the go from morning till night** : Çok meşguldür, sabahtan akşama kadar koşuşup durur. **9.** (oyunda) sıra. **It's my go** : Sıra bende. **10. All systems (are) go** : Her şey tamam! Başlayabiliriz. **11. It's all go** : çok meşgul, **12.** izin, müsaade. **give a go** : izin vermek, **13. all/quite to go** : modada, rağbette, **14. Here's a (rum) go!** Durum çok tuhaf! *e.a.-2. energy, spirit, vigor,* ***3.*** *attempt, try,* ***4.*** *success,* ***6.*** *agreement, bargain,* ***7.*** *futile, useles, hopeless, impossible,* ***8.*** *active, very busy.*

go^{3}, *ünl.* Başla!

go^{4}, *sf. ABD* **1.** hazır, **2.** düzgün (gerektiği gibi) çalışmakta, faal. **All systems are go** : Bütün sistemler normal çalışır durumdadır. **3. go-as-you-please** (a) keyfî, serbest, rastgele, gelişigüzel. *Things are very go-as-you-please here.* (b) kanaatkâr, azla yetinen.

go^{5} **= I go**, *is.* Japon daması : 361 gözlü damaya benzer tahta üzerinde siyah, beyaz taşlarla oynanan bir oyun.

goa, *is. zool.* Tibet ceylânı *(Procapra picticaudata).*

goad, *is.&gl.f.* **1.** nodul, meses, üvendire, gönder, **2.** nodullamak, dürtmek, üvendire ile dürtüp tahrik etmek/yürütmek/sürmek, teşvik etmek, **3. ~ on** : zorlamak, zorla/dürterek yaptırmak. *He was tired of working but the need for money ~ed him on.* **4. ~like** : üvendire gibi. *e.a.- 1. prod, 2. incite, spur.*

go-ahead, *is.&sf.* **1.** başlama/devam etme izni/müsaadesi. **to get the ~** : başlama izni almak. *They got the ~ on the construction work.* **2.** girginlik, cerbeze, teşebbüs, enerji. *He has a great deal of courage and ~.* **3.** girgin, cerbezeli, müteşebbis, atılgan. *a frank, ~ manner of speaking.* **4.** ilerleyen, gelişen, devam eden. *a vigorous ~ company.* **5.** ilerleme/devam izni veren.

goal, *is.* **1.** amaç, hedef, gaye, ülkü, maksat, murat. *His ~ was to be a great doctor.* **2.** *sp.* (a) gol, kazanılan sayı, (b) gol atma. **score a ~** : gol atmak. *Our team won, 4 ~s to 1.* (c) kale, (d) yarış vb. nin bitiş noktası, **3. ~less** : amaçsız, hedefsiz, gayesiz, ülküsüz, maksatsız, **4. ~ line** : gol çizgisi, **5. ~ post** : kale direği, **6. ~mouth** : kale önü. *e.a.- 1. aim, end, purpose, object, objective, intention, 2. (d) finish.*

goalie, *is. k.d.* kaleci. *e.a.- goalkeeper.*

goalkeeper = goaltender, *is. sp.* kaleci.

goalkeeping, *is. sp.* kalecilik.

goaltending, *is.* **1.** *bk.:* **goalkeeping**, **2.** (basketbolde) topun sepete girmesini önleyici nizam dışı hareket.

goanna, *is. zool. Avust.* iri varangil kertenkelesi.

Goa powder, *is. bk.:* **araroba** (2).

go-around, *is.* **1.** sefer, sıra, dönem, oturum, deneme, girişim, teşebbüs. *They reached an apparent agreement during the first ~.* **2.** (öfkeli/kızgın) tartışma, münakaşa, mücadele. *Had a real ~ with her about it.* **3.** oyalama, kaçamak, savsama, baştan savma. **He's been giving me the ~** : Beni oyalıyor/baştan savuyor. **4.** (etrafında) dönme, dolaşma (hava trafiğinde vb.). ***e.a.-*** *1. round, 2. argument, struggle, 3. runaround.*

goat, *is.* **1.** *zool.* keçi, teke *(Copra hircus).* **billy/he ~** : teke, erkeç. **nanny ~** : dişi keçi. İlgili sıfat : *hircine, capris.* **Syrian ~** : küpeli keçi. **wild ~** : dağ keçisi, yabanî keçi, **2.** *astr.* oğlak burcu, **4.** *k.d.* ahmak, enayi, budala, avanak, başkalarının cezasını/sorumluluğunu yüklenen kimse, şamar oğlanı. **act/play the ~** : enayilik etmek, budalaca davranmak, **5. ~like** : keçi gibi, keçiye benzer, **6. get one's ~** : *ABD - k.d.* sinirlendirmek, can(ını) sıkmak, kızdırmak. *People who come late to work get my ~.* **7. the sheep and the ~s** : iyiler ve kötüler. ***e.a.-*** *2. capricorn, 4. scapegoat.*

goat antelope, *is. zool.* **1.** keçi antilop *(Naemorhedus)* : keçiye benzer bir tür antilop, **2.** dağ keçisi *(Rupicaprini).*

goatee, *is.* sivri sakal, keçi sakalı, yalnız çenede olan sakal. **goateed** : sivri sakallı, keçisakallı.

goatfish, *is., ç.* **-fishes, -fish** *zool.* keçi balığı, sakallı balık *(Mullidae)* : sıcak denizlerde yaşayan kırmızı altın renginde, çenesinden sakal gibi iki uzantısı olan bir tür balık. **red mullet, surmullet** *d.d.*

goat-god, *is.* keçi ayaklı tanrı *(Pan, satyr* gibi).

goatherd, *is.* keçi çobanı.

goatish, *sf.* **1.** keçi gibi, kaba, pis (kokulu), **2.** şehvet düşkünü, **3. ~ly** : (a) kabaca, pis pis kokarak, (b) şehvetle, **4. ~ness** : (a) kabalık, pislik, (b) şehvetlilik. ***e.a.-*** *2. lustful, lecherous.*

goatsbeard, *is. bot.* **1.** teke sakalı *(Tragopogon pratensis),* **2.** keçigülü *(Aruncus sylvester)* : gül familyasından ince diş diş yapraklı, beyazımsı uzun salkım çiçekli kalımlı bitki.

goatskin, *is.* **1.** keçi postu/derisi, **2.** (keçi derisinden yapılmış) tulum.

goat's-rue, *is. bot.* **1.** keçi otu *(Galega officinalis)* : Avrasya'da yetişen kalımlı, soğuğa dayanıklı bir ot, **2.** keçi bezelyesi *(Tephrosia virginiana)* : Amerika'da yetişen bezelye familyasına mensup sarı, mor çiçekli bir ot.

goatsucker, *is. zool.* **1.** keçisağan *(Caprimulgus europaeus)* : kısa gagalı, geniş ağızlı, kısa bacaklı, böcek yiyen bir kuş, **2.** çobanaldatan *(Caprimulgidae).* ***e.a.-*** *frogmouth, nightjar, nighthawk, whippoorwill.*

gob, *is.&gl.f.* **gobbed, gobbing 1.** topak, parça, yığın, küme. *She put a big ~ of honey on her bread.* **2. ~s** *: k.d.* külliyetli, çok (miktarda). *He must have ~s of money.* **3.** *k.d.* Amerikan deniz eri, **4.** *Brit.- argo* ağız. **Shut your ~!** Ağzını kapa! Sus! Kapat çeneni! **5.** (maden çıkarılan çukuru moloz vb. ile) doldurmak. ***e.a.-*** *1. mass, lump, 3. sailor.*

gobang = gobban = go-moku, *is.* Japon daması.

gobbet, *is.* **1.** (çiğ) et parçası. **2.** parça, topak, kütle, yığın, **3.** *esk.* iri bir parça yiyecek. ***e.a.-*** *2. lump, mass.*

gobble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** çabuk çabuk/çalakaşık yemek, yutmak, aç gözlülük etmek, **2. ~ up** *k.d.* (hevesle) kapmak, toplamak. *He ~d up every piece of information he could find on the computers.* **3.** "glu glu" : babahindinin çıkardığı ses, **4.** babahindi gibi ses çıkarmak. ***e.a.-*** *1. gulp, bolt, devour.*

gobbledegook = gobbledygook, *is. argo* şatafatlı, resmî dil, tumturaklı/özentili dil. *Official documents are often full of ~.*

gobbler, *is.* **1.** babahindi, erkek hindi, **2.** çabuk çabuk/çalakaşık yiyen, yutan, (yemeği aç gözlülükle) silip süpüren, obur, açgözlü.

Gobelin, *sf.&is.* **1.** goblen. **~ tapestry/upholstery** : goblen halısı/döşemelik kumaşı. **2.** goblen halısı.

go-between, *is.* **1.** aracı, ara bulucu, uzlaştırıcı, mutavassıt. *He acted as a ~ in the settlement of the strike.* **2.** simsar, tellâl. ***e.a.-*** *1. intermediary, 2. broker.*

Gobian, *sf.* Gobi Çölü+.

gobioid, *sf.&is.* **1.** kaya balığı (türünden herhangi bir balık, **2.** kaya balığıgillerden.

goblet, *is.* **1.** kadeh, **2.** *esk.* tas, kulpsuz su/içki tası, **3.** ~ **cell** : kadeh şeklinde göze : bağırsak iç cidarlarında vb. bulunan üst kısmı geniş salgı gözesi.

goblin, *is.* gulyabanî, (çirkin ve cüce) cin. ***e.a.-*** *gnome, gremlin.*

gobo, *is., ç.* **gobos, goboes 1.** ışık örtüsü, mercek siperi : sinema/TV kamerasını direkt ışıktan koruyan siper, **2.** mikrofon siperi : mikrofona bozucu seslerin ulaşmasını önleyici düzen.

gobony = gobonée, *sf. bk.:* **compony.**

goby, *is., ç.* **-bies, -by** *zool.* kaya balığı *(Gobiidae)* : karın yüzgeçleri emici bir huni şeklinde birleşmiş tatlı su veya tropik deniz balığı. **black** ~ : kömürcin kayası *(Gobius niger).* **fresh water** ~ : tatlı su kayası *(Gobius fluviatilis).* **red** ~ : tekir kayası *(Gobius cruentatus).* **rock** ~ : hortum kayası *(Gobius paganellus).* **yellow** ~ : sarı kaya balığı *(G. auratus).*

go-by, *is. k.d.* görmemezlikten gelme, kaçınma, çekimserlik, yüz vermeme, umursamama, aldırış etmeme, saygısızlık, istiskal, hiçe sayma. **to give one the** ~ : birisini tanımazlıktan gelmek, yüz vermemek, istiskal etmek, önem vermemek, atlatmak, baştan savmak, hiçe saymak. *After the quarrel she gave me the ~ whenever we met.* **to give sth. the ~ :** (bir şeyden) kaçınmak/çekinmek. *You won't get too fat if you give sweets the ~.* ***e.a.-*** *snub.*

go-cart, *is.* **1.** (portatif) bebek arabası, **2.** yürüteç : bebeklerin tutunarak yürüme öğrendikleri küçük araba, **3.** çekçek, el arabası, **4.** bir/iki çocuk taşıyan el arabası. ***e.a.-*** *1. stroller, 2. walker, 3. handcart, 4. kart.*

God, *is.* **1.** Allah, Tanrı, Cenabıhak, Halik, Halikımutlak, Rabbilâlemin. ~ **bless me/my soul!** Allah Allah! ~ **forbid!** Allah göstermesin/esirgesin/korusun! Maazallah! Hâşâ! ~ **save the Queen** : Yaşasın Kraliçe (İngiltere'nin millî marşı). ~ **willing** : İnşallah, Allahın izniyle, Cenabıhak isterse. ~ **wot** : Allah bilir. **by** ~ : Vallahi, billâhi. **For ~'s sake** : Allahaşkına, Allah rızası için. **Good ~!** : Aman Allah(ım)/Yarabbi! **In ~'s name** : Bismillâh. **It's ~'s truth** : Asıl gerçek budur. **So help me** ~ : (Mahkemede yemin sonunda söylenir) Allah yardımcım olsun/Allahın yardımıyla. **Thank ~ !** Hamdolsun, çok şükür, Allaha şükür, Elhamdülillâh. **Would (to)** ~ : Allah vere de, keşke. **Act of** ~ *(huk.* tabiî âfet, mücbir sebep, olağanüstü hâl. **~'s acre** : mezarlık. **a ~ spot** : cehennemin dibi. ~ **knows** *k.d.* Vallahi! ~ **only knows** : Allah bilir. **serve ~ and Mammon** : Hem Allaha hem paraya tapınmak. **Ye Gods!** Hay Allah! **2.** mabut, ilâh, put, sanem. **a feast for the ~s** : şahane bir şölen/ziyafet, **3.** tanrı/ilâh mertebesine çıkarılan kimse/şey. *His father was a ~ for him.* **make a ~ of** : tapınmak, ilâh mertebesine çıkarmak, putlaştırmak, tanrılaştırmak. *He makes a ~ of his work, and forgets his family.* **a little tin ~** : kendini çok yüksek/önemli gören/alçak dağları ben yarattım diyen kimse.

god, *gl.f.* **godded, godding** tanrılaştırmak, ilâhlaştırmak, putlaştırmak, tanrı/ilâh mertebesine yükseltmek. ***e.a.-*** *idolize, deify.*

God-awful, *sf. k.d.* çok korkunç, müthiş, dehşetli.

godchild, *is., ç.* **children** vaftiz evlâdı/çocuğu.

goddamn = goddam, *ünl. & sf. & is. &zf.* **1.***k.d.* Kahrolsun! Allah kahretsin! Lânet! **2.** önemsiz/değersiz şey. **(not) to give a good ~** : zerre kadar önem ver(me)mek. *He was in no mood to give a good ~ about anything.* **3.** kahrolası(ca), **4.** son derece, pek çok, haddinden ziyade. ***e.a.-*** *3&4. damned.*

goddamned, *sf.&zf.* **-damnedest/-damndest** *k.d.* kahrolası (ca), Allahın belâsı, lânet, **2.** son derece karışık, içinden çıkılmaz. ***e.a.-*** *goddam, goddamn, damned.*

goddaughter, *is.* vaftiz kızı, manevî kız.

goddess, *is.* **1.** tanrıça, ilâhe, mabude, **2.** tapınılan/perestiş edilen kadın, çok güzel/cazip kadın, **3.** **~hood** : tanrıçalık, ilâhelik, mabudelik.

go-devil, *is. ABD* **1.** (kaya, kütük vb. çekmeye yarayan) kızak, **2.** patlatma demiri : petrol kuyusuna yerleştirilen dinamiti patlatmak için üzerine düşürülen sivri uçlu demir, **3.** demir yolu el arabası, drezin, **4.** (boru hatlarındaki tıkanıklığı açmaya yarayan) eklemli sürgü.

godfather, *is.&f.* vaftiz babası/manevî baba (olmak).

God-fearing, *sf.* **1.** dürüst, doğru, Allahtan korkan, Allahın emirlerinden ayrılmayan, **2.** dindar, sofu. ***e.a.-*** *2. pious, devout.*

godforsaken, *sf.* **1.** ıssız, tenha, metruk, cehennemin dibi, kuş uçmaz kervan geçmez. *a ~ town/place.* **2.** Allahın belâsı, mel'un, sefil, perişan, berbat, pespaye. *~ murderers.* ***e.a.***- *1. desolate, remote, deserted, 2. wretched, depraved, neglected, pitiable.*

Godgiven, *sf.* **1.** Allah vergisi, Allahın lûtfu, **2.** çok elverişli, uygun.

Godhead, *is.* **1.** Allahlık, Tanrılık, ulûhiyet, **2.** Allah. ***e.a.***- *1. Godhood, divinity, deity, 2. God.*

godhood, *is.* Allahlık/Tanrılık vasfı, ulûhiyet, ilâhilik. ***e.a.***- *divinity, godhead.*

godless, *sf.* **1.** Allahsız, Tanrısız, imansız, dinsiz, Allah tanımaz, **2.** gaddar, zalim, insafsız, günahkâr, Allahtan korkmaz, **3. ~ly** : dinsizce, imansızca, Allahtan korkmadan, gaddarca, zalimane, **4. ~ness** : Allahsızlık, dinsizlik, imansızlık; gaddarlık, zalimlik. ***e.a.***- *1. atheistic, 2. wicked, evil, sinful.*

godlike, *sf.* **1.** tanrısal, ilâhi, Allah/Tanrı gibi, Tanrıya mahsus/yaraşır, **2.** harikulâde mükemmel/güzel, ekmel, **3. ~ness** : (a) tanrısallık, ilâhilik, ulûhiyet, (b) üstünlük, harikulâdelik, fevkalâdelik, kemal.

godling, *is.* küçük tanrı/mabut.

godly, *sf.* **-lier, -liest 1.** dindar, zahit, sofu, **2.** *esk.* Allaha/Tanrıya mahsus, Allahtan gelen, **3. godlily** : dindarca, dindarane, **4. godliness** : dindarlık.

godmother, *is.* vaftiz annesi, manevî anne.

godown, *is.* (Hindistan ve Uzak Doğu'da) ambar, depo.

godparent, *is.* vaftiz ebeveyni, manevî ebeveyn.

God's country, *is.* **1.** güzel ülke, Allahın lûtfuna mazhar olmuş güzel ve bereketli arazi, **2.** uzak/kırsal bölge.

godsend, *is.* Allah vergisi, Allahın lûtfu, devlet kuşu, tam vaktinde Allahtan gelen yardım, beklenmedik zamanda vaki olan iyi şey. *It was a ~ to have him there at the right moment.*

godson, *is.* manevî oğul.

Godspeed, *is.* Allah yardımcın olsun. **wish/bid s.o. ~** : *esk.* birisine "Yolun açık olsun/Allah yardımcın olsun" demek, uğurlamak (birisi yola çıkarken veya bir işe başlarken kullanılır).

Godward(s), *sf.&zf.* Allaha doğru yönelmiş/müteveccih(en).

godwit, *is. zool.* kıyı çulluğu *(Limosa)* : kıyılarda yaşayan, gagası yukarı kıvrık, çulluğa benzer bir kuş.

goer, *is.* **1.** giden (kimse) **2.** *son ek* sık sık giden/devam eden, müdavim : *churchgoer, moviegoer.*

goes, *f.&is.* **1.** *bk.:* **go**^{1}, **2.** *bk.:* **go**^{2}.

goethite, *is.* demir hidroksit, FeO(OH) : kırmızımsı veya koyu kahverengi demir cevheri.

gofer = go-fer, *is. argo* uşak, ufak tefek işleri yapan hizmetçi.

goffer = gauffer, *is.&f.* **1.** kırma, kırma demiri/kalıbı, **2.** kıvırmak, kırma yapmak, kırmak.

go-getter, *is. ABD- k.d.* cerbezeli, becerikli, atak, müteşebbis, tuttuğunu koparır, açık göz (kimse).

go-getting, *is.* cerbeze, beceriklilik, ataklık, müteşebbislik, tuttuğunu koparma, açık gözlülük.

goggle, *sf.&is.&f.* **-gled, -gling 1. ~s** : kapalı gözlük, şoför/pilot gözlüğü, güneş/su altı gözlüğü, koruma gözlüğü, **2.** patlak/devrik/şaşı (göz), dışarı fırlamış (göz/bakış), **3.** (gözlerini) belertmek, patlak/ileri fırlamış gözlerle bakmak, **4.** (göz) belermek, ileri fırlamak, çıkık olmak, **5.** (gözlerini) devirmek, şaşılatmak, **6.** (göz) devrilmek, şaşı bakmak.

goggle-eyed, *sf.&zf.* patlak/devrik/şaşı gözlü/gözlerle.

gogglet = guglet = gurglet, *is.* testi, özellikle Hindistan'da kullanılan uzun boyunlu, mesamatlı su testisi.

gogo, *is., bk.:* **à gogo.**

go-go, *sf. k.d.* **1.** (a) canlı, faal, enerjik, oynak, gözü açık. *the ~ generation.* (b) yeni, çağdaş, modern, zamana/modaya uygun, revaçta. *the ~ set.* **2.** (a) vurguncu, kazanç için cür'etkâr/atak borsa oyunlarına girişen. *a ~ mutual fund.* (b) (spekülâtif oyunlar yüzünden) fiyatı çok değişen/dalgalanan/inip çıkan. *a ~ stock.* **3. ~ dancer** : gogo dansözü.

Goidelic, *is.&sf.* **1.** Gal dili : İskoçya ve İrlanda'da konuşulan Kelt dili, **2.** Gallere ve Gal diline ait. **Gadhelic, Goidhelic** *d.d.*

going, *is.&sf.* **1.** gidiş, gitme, hareket, azimet, ayrılış. *Our ~ was delayed while the ship waited.* **His ~ was sudden** : Ayrılışı anî oldu. **We were sad to hear of his ~ (=death)** : Ölüm haberine üzüldük. **2.** yol durumu, seyahat/yürüyüş şartları/imkânı. **The ~ was bad** : Yol durumu fena idi. *Let's leave while the ~ is good.* **The mud made it rough/hard/heavy ~ for the car** : Çamur, arabanın yol almasını zorlaştırdı. **3.** ilerleyiş, ilerleme, terakki. *Good ~ toward the presidency. He found the ~ too slow and gave up the job.* **4.** *gen.* **~s** : davranış, tutum, tavır ve hareket, **5.** işleyen, yürüyen, giden, devinen, hareket eden, hareketli, faal, faaliyet hâlinde olan. **set the clock ~** : saati kurmak. **6.** mevcut, var olan. *He's the biggest fool ~. That's the best car ~.* **7.** başarılı, faaliyetine (başarı ile) devam eden. *a ~ company.* **a ~ concern** : başarılı iş/şirket, **8.** geçerli, cari, mutat, olağan, yaygın, hüküm süren. *What is the ~ price of good farmland in Bursa?* **9.** **~ on** : (a) yaklaşıyor, geliyor, hemen hemen, aşağı yukarı. **It's ~ on ten o'clock** : Saat ona geliyor. (b) vuku buluyor, oluyor. **What's ~ on here?** Burada ne oluyor? (c) süren, devam eden. **There is nothing ~ on** : Hiçbir şey olduğu yok. **That party has been ~ on all night** : Eğlence bütün gece sürdü. ***e.a.- 1.*** *departure, leaving, 3. progress, advancement, 4. behavior, conduct, deportment, 5. moving, working, 6. existing, active, alive, 8. current, prevalent, usual, 9. leaving, departing, 10. (a) nearly, almost, (b) happening, (c) continuing, lasting.*

going-over, *is., ç.* **goings-over 1.** inceleme, araştırma, tahkikat, taharri, **2.** azar(lama), tevbih, *argo* zılgıt. *His father gave him a real ~ for fighting with the boys.* **3.** dayak, kötek, dövme, *argo* ıslatma. **4.** tamir, elden geçirme. *The car needs a proper ~ before we use it again.* ***e.a.-1.*** *examination, investigation, 2. scolding, 3. beating.*

goings-on = goings on, *ç. is. k.d.* **1.** ahval, gidişat, olup bitenler, (özellikle eleştirmeye değer) durum. *Her parents were unhappy about the ~ at the party.* **2.** olaylar, vukuat, nahoş şeyler. *There was shooting, and loud music, and all sorts of ~ I can't describe!* ***e.a.- 2.*** *happenings, events.*

going train, *is.* saat mekanizması, (saat ibrelerini döndüren) çark düzeni. *bk.:* **striking train.**

goiter, *is. patol.* **1.** **goitre** *d.d.* guşa, cedre, guatr : tiroid bezesi şişkinliği. *bk.:* **hyperthyroidism**, **2. ~ed** *bk.:* **goitrous.**

goitrogen, *is.* **1.** guşa üreten, guatra sebep olan madde : *thiourea, thiouracil* gibi, **2.** **~ic** : guşa üreten, **3.** **~icity** : guşaya/guatra sebep olma (özelliği).

goitrous, *sf.* **1.** guşalı, guatrlı, guatrı olan, **2.** guşaya/guatra ait.

go-kart = go-cart = kart, *is.* (bir kişilik küçük) yarış otomobili.

Golconda, *is.* **1.** Hindistan'da XVI. yy. da elmastraşçılığı ile ün salmış şehir, **2.** zengin maden, servet ve refah kaynağı.

gold, *is.&sf.* **1.** altın : telgen, dövülgen, paslanmaz kıymetli maden. Simgesi **Au**, atom ağ. 196.967, atom nu. 79, özgül ağ. 19.3 (20 C' de), **2.** altın para. *to pay in ~.* **3.** *bk.:* **gold standard**, **4.** para, servet, zenginlik, **5.** altın+, altından yapılmış, altın gibi (parlak, kıymetli, saf, üstün vb.). *a ~ watch/ring/bracelet/coin.* **a heart of ~** : saf/temiz kalp. **black ~** : petrol, **6.** altın rengi. *~ paint.* **old ~** : donuk altın rengi, mat sarı renk. *The sun shone on the ~ of her hair.* **7.** **~ mine** : altın madeni, **8.** altına dayanan/çevrilebilen. **~ clause** *ABD* vadesi gelen tahvil karşılığının altınla ödenmesini öngören madde, **9.** **~ basis** : altına dayanan, altın esasına göre ayarlanan (fiyat sistemi), **10.** **~ beetle = ~bug** *zool.* altın böceği *(Metriona bicolor)* : gül, sarmaşık vb. ile beslenen parlak sarı renkli böcek, **11.** **~ certificate** : (a) ABD hazinesince çıkarılan ve Federal hükûmette para aktarmak için kullanılan özel banknot, (b) eskiden altınla değiştirilebilen ABD hazine bonosu, **12.** **~ digger** : (a) altın arayıcı, (b) *k.d.* fındıkçı : zengin erkeklerden para sızdırmaya çalışan kadın, sırf parası için zengin erkekle evlenen kadın, **13.** **~ dust** : altın tozu.

goldarn = goldurn, *is.&sf.&zf. k.d. bk.:* **goddamn** (öfke, nefret, hayret vb. ifade eden ünlem).

goldarned = goldurned, *sf.* **-darnedest** *k.d. bk.:* **goddamned** (öfke, nefret, hayret vb. ifade eden ünlem).

goldbeating = gold beating, *is.* **1.** varakçılık : altını döverek ince yaprak hâline getirme, **2. goldbeater** : varakçı, **3. gold beater's skin** : altın yaprakları ayırmaya mahsus kuru kursak.

gold-brick, *gs.f. argo* **1.** atlatmak, kaytarmak, yan çizmek, hile ile işin içinden sıyrılmak, aylaklık/haylazlık yapmak, erinmek, üşenmek, **2.** dolandırmak, aldatmak. ***e.a.-1.*** *shirk, loaf,* *2. swindle, cheat.*

goldbrick = goldbricker, *is. ABD- argo* kaytarıcı, kaytaran/yan çizen/atlatan kimse, haylaz, aylak (özellikle askerler için söylenir).

gold brick, *is. k.d.* **1.** sahte altın külçe : ucuz madenden yapılıp (dolandırmak maksadıyla) dışı yaldızlanarak altına benzetilmiş tuğla biçiminde külçe, **2.** (aldatmak maksadıyla kıymetli bir şey yerine konulan) sahte cisim, **3. sell s.o. a ~ ~** : birisini dolandırmak.

Gold Coast, *is.* **1.** (Afrika'da) Altın Kıyı, Altın Sahili, **2.** *k.d.* zenginler mahallesi, zenginlerin gittiği lüks yerler.

goldcrest, *is. zool.* çalı kuşu *(Regulus regulus).*

golden, *sf.* **1.** altın rengi, altın sarısı, sarı. *Her ~ hair. The windows were ~ from the light of the setting sun.* **2.** altın(dan yapılmış). *~ errarrings.* **3.** çok değerli/kıymetli, bulunmaz, her zaman ele geçmez, az rastlanır, nadir, nadide. *a ~ opportunity. ~ deeds.* **4.** çok parlak, canlı, ateşli, faal. *~ youth. the ~ days of youth.* **5.** mutlu, saadet ve refah dolu, mes'ut, müreffeh. *~ hours. a ~ era of exploration.* **6.** çok yetenekli/kabiliyetli, başarılı. *Television's ~ boy.* **7.** akıcı, yumuşak, ahenkli. *a ~ voice.* **8.** ellinci (yıl dönümü). *a ~ wedding anniversary.* **9. ~ly** : altın gibi, değerli/eşsiz/nadide bir şekilde, **10. ~ness** : altın renklilik, çok değerlilik, eşsizlik, nadidelik. ***e.a.-1.*** *yellow, blond, 3. valuable, advantageous, favorable, fine, 4. radiant, 5. happy, prosperous, flourishing, 6. talented, favored, 7. mellow, resonant*

golden age, *is.* **1.** altın çağ : insanların barış ve mutluluk içinde yaşadıkları hayalî çağ, **2.** parlak çağ/devir, yükselme çağı : bir milletin tarihinde, edebiyatta vb. en büyük gelişme çağı, **3.** olgunluk çağı : insanın bilgi, tecrübe vb. bakımından en olgun olduğu çağ, **4.** *k.d.* emeklilik yaşı.

golden ager, *is. k.d.* emekli, mütekait.

golden alexanders, *ç. is. bot.* sarı zizi *(Zizia aurea)* : K Amerika'da rutubetli orman ve çayırlarda yetişen havuç familyasından sarı çiçekli, kalımlı bir bitki.

golden aster, *is. bot.* sarıyıldız *(Chrysopsis mariana)* : K Amerika'da yetişen, altın sarısı çiçekler açan bitki.

golden bantam corn, *is.* sarı mısır.

golden calf, *is.* **1.** altın dana : Aaron'un yaptığı ve İsraillilerin taptığı put, **2.** Jeroboma'ın yaptığı buna benzer iki puttan her biri, **3.** para veya maddî servet.

golden club, *is. bot.* altın çomak *(Orontium aquaticum)* : yılanyastığıgillerden ufacık sarı çiçekler açan Amerika'ya mahsus su bitkisi.

golden eagle, *is. zool.* altın kartal, kaya kartalı *(Aquila chrysaëtos)* : K yarım küresine mahsus, boynunda ve başının arkasındaki tüyleri altın renginde olan bir kartal.

goldeneye, *is., ç.* **-eyes, -eye** *zool.* sarıgöz (ördek) *(Bucephele clangula* ve *B. islandica)* : Avrasya ve Amerika'ya mahsus sırtı siyahımsı yeşil, göğsü beyaz, gözleri parlak sarı iri bir tür dalıcı ördek.

Golden Fleece, *is. mit.* Altın Pösteki.

Golden Gate, *is.* Altın Kapı : Büyük Okyanusu San Fransisko körfezine bağlayan takriben 3 km genişliğindeki boğaz.

golden glow, *is. bot.* altın ışık *(Rudbeckia laciniata)* : uzun saplı, sarı çiçekli bir bahçe bitkisi.

golden goose, *is.* altın yumurtlayan kaz.

golden handshake, *is.* emeklilik ikramiyesi.

Golden Horde, *is.* Altınordu : XIII. yüzyılda Doğu Avrupa'yı istilâ ederek 1486'ya kadar Rusya'da hüküm süren kavim. Başbuğları Batu Han'ın çadırı altın olduğu için bu adı almışlardır.

Golden Horn, *is.* (İstanbul'da) Haliç.

golden jubilee, *is.* altın jübile : ellinci yaş/yıl dönümü jübilesi.

golden mean, *is.* **1.** ılım(lılık), itidal, ifrata kaçmayış, makul ve ılımlı tutum, **2.** *bk.:* **golden section**. ***e.a.-*** *1. moderation.*

goldenmouthed, *sf.* beliğ, belâgatli. ***e.a.-*** *eloquent.*

golden nematode, *is. zool.* sarıkurt *(Heterodera rostochiensis)* : patates, domates gibi sebzelerin köküne musallat olan asalak sarı iplik kurdu.

golden oldie, *is.* (hâlâ sevilen) eski şarkı vb.

golden parachute, *is. k.d.* altın ödenek : başka şirkette görev aldığı için ilk şirketinde işine son verilen yüksek memura verilen tazminat/ikramiye.

golden pheasant, *is.* sarı sülün *(Chrysolophus pictus) :* Çin ve Tibet'te rastlanan parlak sarı renkli sülün.

goldenrain tree, *is. bot.* altıntop ağacı *(Koelreuteria peniculata)* : yuvarlak tepeli, uzun sarı salkım çiçekli bir ağaç.

golden retriever, *is. zool.* sarı avcı : kalın düz veya dalgalı sarı tüylü İngiliz av köpeği.

goldenrod, *is. bot.* sarısap *(Solidago)* : küçük sarı çiçekler açan bileşik bir bitki.

golden rule, *is.* temel kural : "Sana yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma." şeklinde özetlenen temel ahlâk kuralı.

goldenseal, *is. bot.* **1.** sarıkök *(Hydrastis canadensis)* : ABD'de yetişen, kökü sarı, sapı tüylü, yeşilimsi beyaz tek çiçek açan bir bitki, **2.** sarıkök : bu bitkinin kökü (eskiden ilâç olarak kullanılırdı).

golden section = golden mean, *is. g.s.* altın bölüm : $a/b = b/(a+b)$ bağıntısını sağlayan a ve b uzunlukları veya kenarları bunlarla orantılı olan şekil ($a/b = 0.618$ dir).

golden shiner, *is. zool.* sarıparlak *(Notemigonus crysoleucas)* : KD Amerika'da bulunan yanları gümüşî renkte ve parlak altın renkli yansımalar gösteren bir tür balık.

Golden State, *is.* Kaliforniya (takma ad).

golden warbler, *is. bk.:* **yellow warbler.**

golden wattle, *is. bot.* sarıakasya *(Acacia pycnantha)* : Avustralya'da yetişen geniş yapraklı, sarı çiçekli bir ağaç. Tanin ve yararlı bir reçine elde edilir.

golden wedding, *is.* evliliğin ellinci yıl dönümü.

golden years, *is. k.d.* emeklilik çağı.

golden yellow, *is.* **1.** altın sarısı, parlak açık sarı renk, **2.** turuncu sarı.

gold-exchange standard, *is.* altına denk para sistemi : parasını altına dayandıran bir ülkeninkine eş değerde tutulan para sistemi.

gold fever, *is.* altın hırsı/humması.

gold field, *is.* altın madeni bölgesi.

gold-filled, *sf.* (kuyumculukta) altın kaplama/kaplanmış.

goldfinch, *is. zool.* **1.** saka kuşu *(Carduelis carduelis)* : sarı, kırmızı, siyah tüylü ötücü bir kuş, **2.** karabaşlı iskete *(Spinus tristis)* veya bunlara benzer kuş : erkeğinin tüyleri yazın sarı, kuyruk ve kanatları karadır.

goldfinny, *is., ç.* **-nies** *zool.* sarıyüzgeç *(Centrolabrus rupestris)* : parlak renkli Avrupa çurçur balığı.

goldfish, *is., ç.* **-fish, -fishes 1.** kırmızı balık, havuz balığı *(Carrassius auratus)*, **2.** *argo* konserve som balığı.

gold foil, *is.* altın levha(lar) (altın yapraktan biraz daha kalın olanlar). **gold-foil** : altın levhalı.

goldilocks = goldylocks, *is.* **1.** sarı saçlı, sarışın (bilhassa kız), **2.** *bot.* altınbaş : sarı top çiçekli birkaç tür bitki *(Linosyris vulgaris, Chrysocoma, Ranunculus auricomus).*

gold leaf, *is.* (çok ince) altın yaprak/varak /safiha. **gold-leaf** : altın yapraklı, altın yapraktan yapılmış.

gold mine, *is.* **1.** altın madeni, **2.** *k.d.* servet/refah kaynağı, hazine, zengin kaynak, çok kârlı iş. *His special knowledge made him a ~ ~ of information. His real-estate business is a ~ ~.*

goldminer, *is.* altın madencisi, altın madeni sahibi/işçisi.

gold mining, *is.* altın madenciliği.

gold note = gold certificate, *is. ABD* altına çevrilebilen banknot.

gold-of-pleasure, *is. bot.* sarıhardal *(Camelina sativa)* : Hardalgillerden uzun sivri yapraklı, küçük sarı çiçekli ve armut şeklinde tohum zarflı kalımsız ot. Tohumu yağlıdır. **false flax** *d.d.*

gold plate, *is.* **1.** altın tabak, **2.** altınla kaplama.

gold-plate, *gl.f.* **-plated, -plating** altın(la) kaplamak.

gold-plated, *sf.* altın kaplama(lı). *~ silver is called vermeil.*

gold point, *is.* **1.** *ekon.* altın düzey : dış ticarette ödemenin altınla yapıldığı zaman zarara uğranılmayan nokta/düzey, **2.** *fiz.* altının ergime noktası : 1063°C, sıcaklık ölçümünde referans olarak kullanılır.

gold reserve, *is.* **1.** altın razervi/stoku/mevcudu : bir ülkenin para değerini korumak için merkez bankasında sakladığı altın miktarı, **2.** ABD Federal hükûmetinin taahhütlerinin teminatı olarak hazinede tuttuğu altın miktarı.

gold rush, *is.* altına hücum : altın madeni keşfedilen bölgeye halkın kütle hâlinde göçmesi (1849'da Kaliforniya'ya olduğu gibi).

goldsmith, *is.* **1.** kuyumcu, **2.** *esk.* sarraf, **3.** **~ beetle** : *zool.* (a) altın böcek *(Cetonia aurata)* : Avrupa'da rastlanan parlak altın renkli iri bir böcek, (b) yaprakyiyen *(Cotalpa lanigera)* : Amerika'ya mahsus parlak sarı renkli, yaprakla beslenen iri böcek.

gold standard, *is.* altın esası, altın para kuralı/sistemi : para değerinde altını esas tutma usulü. **go off the ~ ~** : altın esasından ayrılmak.

gold star, *is.* altın yıldız, şehitlik simgesi : bir aile/kurum fertlerinden birinin harpte öldüğünü göstermek üzere bayrağa konulan altın renkli yıldız.

gold-star, *sf.* altın yıldızlı, şehit+. **~ mother** : şehit anası.

gold stick, *is.* (İngiltere'de) **1.** kral maiyet memuru, **2.** bu memurun görev simgesi olarak taşıdığı yaldızlı çubuk.

goldstone, *is.* altın yaldızlı bardak. ***e.a.-*** *aventurine.*

goldthread, *is.* **1.** *bot.* sırmakök *(Captis trifolia)* : Düğün çiçeğigillerden K Amerika'ya mahsus ince, uzun, sarı köklü ve beyaz çiçekli bir ot, **2.** bu otun kökü (hekimlikte kullanılır).

goldurn(ed), *sf.&zf. k.d. bk.:* **goldarn(ed).**

gold washer, *is.* altın ayırıcı : yıkayarak altını kumdan ayıran kimse/alet.

golem, *is.* Orta Çağ Yahudi efsanesine göre yapıldıktan sonra bir mucize olarak canlanan insan heykeli.

golf, *is.&f.* **1.** golf oyunu, **2.** golf oynamak, **3.** **~ bag** : golf çantası/torbası, **4.** **~ ball** : golf topu, **5.** **~ club** : (a) golf sopası/değneği, (b) golf kulübü, **6.** **~ course = ~ links** : golf alanı/sahası, **7.** **~er** : golf oyuncusu, **8.** **~ widow** *k.d.* golf dulu : kocası daima golf oynadığı için yalnız kalan kadın.

Golgi body, *is.* Golgi cisimciği : hayvan gözelerinde bulunan ve salgılamada (ifrazatta) rolü olduğu sanılan ağımsı madde.

Golgotha, *is.* **1.** Golgota : Hz. İsa'nın çarmıha gerildiği yer, **2.** *k.h.* işkence/kurban yeri, **3.** *k.h.* mezar(lık).

goliard, *is.* yergici : XII-XIII. yy. da Avrupa'da yer yer gezerek Lâtince manzum yergiler yazan/söyleyen. **~ery** : yergicilik. **~ic** : yergi+.

Goliath, *is.* Calût : Hz. Davud'un sapan taşı ile öldürdüğü Filistin ordusu şampiyonu dev gibi savaşçı.

goliath beetle, *is.* dev böceği *(Goliathus goliathus)* : Afrika'ya mahsus iri bir böcek. Erkeğinin boyu 12.5 cm, kanat genişliği 20 cm kadardır.

golliwog = golliwogg, *is.* **1.** acayip/gülünç zenci kuklası, **2.** acayip/gülünç kimse.

golly, *ünl. k.d.* Allah Allah! Acayip! Tuhaf! Garip! Vay canına! Bak hele!

golosh, *is. bk.:* **galosh.**

goluptious, *sf. Brit.* lezzetli, hoş. ***e.a.-*** *luscious, delightful.*

gombeen, *is. Brit. Ir.* **1.** tefecilik, murabahacılık, **2.** **~ -man** : tefeci, murabahacı. ***e.a.-*** *1. usury, 2. usurer.*

gombo, *is. bk.:* **gumbo.**

gombroom, *is.* Acem porseleni, yarı saydam beyaz renkli porselen.

gomeral = gomerel = gomeril, *is. İsk.* aptal, enayi, budala. ***e.a.-*** *fool.*

go-moku, *is. bk.:* **gobang.**

Gomorrah = Gomorrha, *is.* Gomora : Tevrat'a göre sefahat ve ahlâk bozukluğu içinde yüzen, komşusu Sodom ile birlikte bir yangında mahvolan şehir.

gomphosis, *is., ç.* **-phoses** *anat.* gömme eklem, sabit eklem : çene kemiğine diş kökünün oturması gibi bir kemik parçasının öbüründeki boşluğa yerleşmesinden oluşan eklem.

gomuti, *is.* **1.** *bot.* **gomuti palm** *d.d.* Hint hurması *(Arenga pinnata)* : Hindistan'da yetişen ve hurma şekeri veren bir tür ağaç, **2.** bu ağacın elyafı : siyah, atkuyruğu kılları gibi olup suya dayanıklı halat, urgan vb. yapmakta kullanılır.

gon-, *ön ek bk.:* **gono-.**

-gon, *son ek* "açılı, köşeli, kenarlı, -gen". *ör.: polygon, pentagon.*

gonad, *is. anat.* er bezi, yumurtalık, eşeylik organı. **~al = ~ial = ~ic** : er bezi+.

gonadectomize, *gl.f.* ameliyatla er bezini çıkarmak.

gonadectomy, *is. cer.* er bezini çıkarma ameliyatı.

gonadotrophic = **gonadotropic**, *sf. biy.-kim.* gonadotropik : pitüvit bezi veya plâsentanın salgıladığı ve erz bezi/yumurtalık faaliyetinin etkileyen maddeye ait.

gondola, *is.* **1.** gondol, Venedik sandalı, **2.** (a) K Amerika'ya özgü dibi düz mavna (XVIII-XIX. yy.), (b) yük dubası, salapurya, (c) ~ **car** *d.d.* açık yük vagonu, **3.** balonun altına takılan sepet veya yolcu kompartımanı.

gondolier, *is.* gondolcu, (Venedikli) sandalcı.

Gondwana, *is. jeol.* Güney kıt'ası : G yarım kürede bulunan ve Paleozoik çağ sonlarında parçalanarak G Amerika, Afrika ve Avustralya'yı oluşturan kuramsal kıt'a. **Gondwanaland** *d.d. bk.:* **Laurasia.**

gone, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **go**^{1} *(sf.f.)*, **2.** gitmiş, ayrılmış. **to be ~** : gitmek, ayrılmak. **Be ~!** Git! Defol! Yıkıl! **3.** kaybolmuş, kaybedilmiş, ümitsiz. **a ~ case** : kaybedilmiş bir dava, **4.** mahvolmuş, yok olmuş, **5.** ölmüş, **6.** kaybedilmiş, ümitsiz. **a ~ case** : kaybedilmiş bir dava, **7.** geçmiş.~ **with the wind** : geçip gitmiş, rüzgâr gibi geçmiş/geçti. **It was ~ 5 before he came** : Geldiği zaman saat 5'i geçiyordu. **It is just ~ 3** : Saat tam 3 oldu. **8.** zayıf, mecalsiz. *a ~ feeling.* **9.** tükenmiş, bit(iril)miş, kalmamış, **10.** gebe, hamile. *She is 6 months ~.* **She was far ~ with child** : Doğumu yaklaşmıştı. **11.** *gen.* **real ~** *argo* müthiş, yaman, dehşetli, fevkalâde. *A real ~ guy.* **12. far ~** : (a) çok ilerlemiş, ileri safhada. **to be far ~** : (hastalığı) çok ilerlemiş olmak. (b) yıpranmış, hırpalanmış, yorgun, bitkin, (c) ölümü yakın, ölümün eşiğinde, ölmek üzere, bir ayağı çukurda, **13.** ~ **on** *k.d.* sevdalı, âşık, (olmuş), sevdalanmış, *argo* abayı yakmış. **be ~ on s.o.** : birine âşık olmak/tutulmak/abayı yakmak. ***e.a.-*** *2. departed, left, 3. lost, hopeless, 4. ruined, failed, 5. dead, 6. past, 7. weak, faint, 9. used up, consumed, spent, 10. pregnant, 11. outstanding, terrific, 12. (a) much advanced, (b) exhausted, worn out, wearied.*

goneness, *is.* zayıflık, bîtaplık, takatsizlik, güçsüzlük, bitkinlik.

goner, *is. k.d.* ölmüş/gitmiş/yok olmuş/kaybolmuş/geri gelmesi imkânsız (kimse/şey), ölümü yakın/ümitsiz/mahvı mukarrer (kimse/şey). **to be a ~** : mahvolmak, *argo* hapı yutmak.

gonfalon = **gonfanon**, *is.* **1.** yatay çubuğa asılmış bayrak, **2.** Orta Çağda İtalya Cumhuriyetlerinin bayrağı.

gonfalonier, *is.* **1.** bayraktar, **2.** (Orta Çağ İtalya Cumhuriyetlerinde) başyargıç, seçimle görev başına gelen yetkili.

gong, *is.* **1.** gong : tokmakla vurulunca kalın, tannan ses veren bronz disk, **2.** elektrik zilinin tası, **3.** saatlerde saat işareti vuran yay/tokmak, **4.** *Brit.- argo* nişan, madalya, **5.** **~like** : gong şeklinde.

Gongorism, *is.* musanna üslûp, yapmacıklı bir şekilde zarif söz/yazı, özellikle İspanyol şairi *Gongoray Argote* (1561-1627) tarzında özentili edebî dil. **Gongorist** : musanna üslûpla yazan. **Gongoristic** : musanna, yapmacıklı, özentili.

gonidium, *is., ç.* **-nidia** *bot.* **1.** ürem göze : (alglerde) tek gözeli eşeysiz üreme organı (tetraspor, zoospor gibi), **2.** yosun gözesi, **3. gonidial** = **gonidic** : ürem gözesel, **4. gonidioid** : ürem-göze şeklinde.

gonio-, *ön ek* "açı". *ör.: goniometer. bk.:* **-gon.**

goniometer, *is.* açıölçer, gonyometre : katı açıları (örneğin kristallerin açılarını) ölçmeye yarayan alet. **goniometric(al)** : açıölçümsel. **goniometrically** : açı ölçerek. **goniometry** : açı ölçme, gonyometri.

gonion, *is., ç.* **-nia** *anat.* çene ucu : alt çenenin en alt kısmı.

-gonium, *son ek* "tohum, üretken göze". *ör.: sporogonium.*

gonna, *k.d.* **going to**' nun halk dilinde kısaltılmışı. **Are ya gonna go or not?** = **Are you going to go or not** : Gidecek misin, gitmeyecek misin?

gono- = **gon-**, *ön ek* "eşeysel cinsel, üretken". *ör.: gonophore*

gonochorism, *is.* ayrı eşeylilik.

gonochoristic, *sf.* ayrı eşeyli.

gonococcus, *is., ç.* **-cocci** *bkt.* bel soğukluğu mikrobu *(Neisseria gonorrhoeae).* **gonococcal** = **gonococcic** : bel soğukluğu mikrobunun sebep olduğu. **gonococcoid** : bel soğukluğu mikrobu şeklinde.

gonocyte, *is. biy.* tohum göze : özellikle olgunlaşma safhasındaki eşey göze. ***e.a.****- oocyte, spermatocyte.*

gonof = gonoph, *is. bk.:* **ganef.**

gonogenesis, *is.* tohum göze olgunlaşması/gelişimi.

gonophore, *is.* **1.** *zool.* medüz üreten : hidrozoanlarda eşeysiz olarak teşekkül edip medüz vb. husule getiren tomurcuk gibi uzantı, **2.** *bot.* eşey uzantı : çiçeklerde ercik ve dişilik organlarını taşıyan uzantı, **3. gonophoric = gonophorous** : (a) medüz üreten+, (b) eşey uzantısal.

gonorrhea = gonorrhoea, *is. patol.* bel soğukluğu.

gonorrheal = gonorrhoeal, *is. patol.* bel soğukluğuna sebep olan, bel soğukluğundan ileri gelen.

-gony, *son ek* "üre(t)me, yarat(ıl)ma, yaratılış, doğuş, doğma, halk etme, halk edilme". *ör.: theogony, cosmogony, sporogony.*

goo, *is. k.d.* **1.** koyu/yapışkan madde. *Wash that ~ off your hands.* **2.** aşırı duyarlık/hassaslık.

goober = goober pea, *is. ABD* fıstık. ***e.a.****- peanut.*

good^{1}, *sf.* **better, best 1.** dürüst, faziletli, iyi ahlâk sahibi. *a ~ man.* ~ **breeding** : terbiye, iyi ahlâk, **2.** iyi mükemmel, yeterli, tam, tatminkâr. **a ~ idea** : iyi bir fikir. ~ **food** : mükemmel/yeterli besin. ~ **health** : tam/mükemmel sağlık. **a ~ supply** : yeterli erzak/malzeme, **3.** uygun, doğru, münasip, yerinde. **It is ~ that you are here** : Burada bulunmanız münasiptir. **a ~ advice** : yerinde bir nasihat. **Do what seems ~ to you** : Nasıl uygun görüyorsan öyle yap. **4.** uslu, itaatli, terbiyeli, kibar. *a ~ child.* **Be ~ when we visit your aunt** : Teyzenlere gidince uslu dur. **5.** kerim, cömert, hayırhah, samimî, lütufkâr. *a ~ deed.* **Please be ~ enough to close the door** : Lütfen kapıyı kapayınız. *It's ~ of you to help. Say a ~ word for me. a ~ king.* **6.** (a) şerefli, saygıdeğer. *a ~ name. My ~ friend.* (b) geçerli, muteber. *His cheques are not ~, because he has no money. The ticket is ~ for one month.* **7.** bilgili, kültürlü, iyi eğitim görmüş. *She has a ~ background.* **8.** güvenilir, emin, sağlam. *You need ~ shoes for walking on the hills.* **9.** arı, saf, hakikî, hilesiz, katışıksız. *It is hard to tell counterfeit money from ~ money.* **10.** doğru, geçerli, sağlam, sahih, dakik. *~ judgment. This watch keeps ~ time.* **11.** yararlı, yarayışlı, faydalı, sıhhî. *Fresh fruit is ~ for you. a ~ book.* **12.** lezzetli, taze, bozulmamış/yenilebilir (gıda). *A ~ apple. The eggs are old, I hope they're still ~.* **13.** hoş, lâtif, şen, zevkli. *Have a ~ time.* **14.** cazip, çekici, güzel, yakışıklı. *She has a ~ figure.* **15.** düzgün, pürüzsüz, **16.** candan, samimî, yakın. *a ~ friend.* **17.** yeterli, bol, dolgun. *a ~ supply.* **18.** âlâ, **19.** müsait. *a ~ day for fishing. a ~ chance for getting a job.* **20.** hünerli, akıllı, becerikli, mahir, yetenekli. *a ~ manager. ~ at arithmetic. He's ~ at languages.* **21.** kusursuz, mükemmel, dört başı mamur. *a really ~ job. a ~ play. to do a ~ job.* **22.** yeni, temiz (elbise). *Don't play in the woods, you're wearing ~ clothes. He wore his ~ suit to the office today.* **23.** sağlıklı, sağlam, sıhhatli. *~ lungs. ~ eyes.* **24.** tam, tüm, dolu, bütün. **a ~ day's work** : tam bir günlük iş. **25.** (a) büyük, çok. **a ~ amount** : büyük miktar. **We travelled a ~ distance** : Uzun bir seyahat yaptık. (b) en az, hiç olmazsa. **It's a ~ mile away** : En az bir mil uzaktadır. **He wasted a ~ half hour** : En az yarım saat kaybetti. **26.** (hava) güzel, lâtif. *~ weather.* **27.** hayırlı, **28.** (et) yağsız, **29.** dini bütün, müstakim, **30. a ~ deal = a ~ few** : bir hayli, bir çok. *I spent a ~ few years of my life there.* **31. all in ~ time** : zamanı gelince, münasip zamanda, **32. as ~ as** *bk.:* **as**^{2} (14). **33. ~ for** : (a) ancak, -e yarar. *It's not a good film, but it's ~ for a laugh.* (b) değerinde, ayarında, denk, eş değer. *This stamp is ~ for \$90.* (c) (belirli bir süre) dayanır/gider/ömürlü. *These tires are ~ for another 10,000 km.* (d) geçerli, muteber, -lik. **a licence ~ for one year** : bir yıllık ruhsat. (e) (takdir, tasvip vb. için kullanılır): ~ **for you! = ~ on you!** Aferin! İyi ettin! **34. in good time** : erken, **35. It's a ~ thing** : İyi ki! Çok şükür! *It's a ~ thing we came home early, before snowstorm started.* **36. make ~** : (a) (zararını) ödemek, tazmin/telâfi etmek. *He made ~ the damage done by his car.* (b) (anlaşmayı) yerine getirmek, ifa etmek, sözünü tutmak. *to make ~ a promise.* (c) başarmak, muvaffak olmak, zengin olmak. *His parents expected him to make ~.* (d) sağlamlaştırmak, tahkik etmek, (doğruluğunu) gerçekleştirme/sağlamak, kanıtlamak, (e) yapmak, icra etmek, (f) *Brit.* onarmak, tamir etmek. *He made ~ the whole area under the windows.* ***e.a.****- 1. virtuous, righ-*

teous, pure, moral, conscientious, worthy, exemplary, upright, ***2.*** *commendable, admirable, excellent, satisfactory,* ***3.*** *right, proper, fit,* ***4.*** *obedient, heedful, well-behaved,* ***5.*** *kind(ly), benevolent, humane, gracious, beneficient, friendly, helpful,* ***6.*** *honorable, worthy,* ***7.*** *educated, refined,* ***8.*** *reliable, safe, strong,* ***9.*** *genuine,* ***10.*** *sound, valid, correct,* ***11.*** *beneficial, healthy,* ***12.*** *palatable, edible,* ***13.*** *pleasant, agreeable, genial, enjoyable,* ***14.*** *attractive,* ***15.*** *smooth,* ***16.*** *close, warm,* ***17.*** *sufficient, ample, full, adequate,* ***18.*** *fine,* ***19.*** *suitable, favorable, satisfactory, profitable, useful, serviceable, beneficial,* ***20.*** *efficient, proficient, capable, able, clever, competent, skillful, suited, suitable, expert, adroit,* ***22.*** *new, fine quality,* ***23.*** *healthy,* ***24.*** *full,* ***25.*** *(a) great.* ***34.*** *early,* ***36.*** *(a) compensate, repay, (b) fulfill, (c) succeed, prosper, (d) substantiate, verify, prove, (e) accomplish, execute (f) repair.* ***k.a.- 1-15, 18-21.*** *bad.* ***NOT :*** **GOOD** sıfatı, **be, feel, seem, smell, sound, taste** gibi fiillerden sonra gelerek bu fiillerin öznelerini niteler : **The news sounds good. This flower smells good.** Fakat bir eylemi nitelemek için zarf olarak ***good*** kullanılması yanlıştır, onun yerine **WELL** kullanılmalıdır. Örneğin **She dances well** denmelidir, ***She dances good*** demek yanlıştır. Mamafih konuşma dilinde sağlık durumunu, bir makinenin iyi işlediğini ifadede **well** yerine **good** kullanılması oldukça yaygındır : **This engine runs good. I feel good.**

good^{2}, *is.* **1.** iyilik, hayır. **do s.o. ~** : birine iyilik yapmak, hayır işlemek. *He does a lot of ~ for the town by giving money to build new schools.* **2.** yarar, fayda, menfaat. *I work for the ~ of my family.* **3.** iyi/hayırlı/yararlı şey, **4. the ~** : (a) fazilet, iyi ahlâk, doğruluk, (b) faziletli/iyi ahlâklı/doğru kimseler. **Moslems believe the ~ go to heaven when they die** : Müslümanlar, iyi ahlâklı kimselerin ölünce cennete gideceklerine inanırlar. **5.** *ABD* sığır etinin niteliğine göre derecelendirilmesinde ***choice*** (en âlâ, seçme)' den sonra gelen nitelik, **6. goods** : (a) mal, şahsî eşya, (b) ticarî eşya/mal, emtia, yük. **goods train** : yük katarı, marşandiz, (c) *ABD- k.d.* (belirli bir maksada hizmet eden) nitelik, yetenek, (d) *ABD- k.d.* hakikî/iyi kaliteli mal. *the real goods.* (e) **deliver the goods** *: ABD- k.d.* : istenen/beklenen/vadedilen şeyi vermek/yerine getirmek/ başarı ile yapmak, (f) *ABD- k.d.* suç delili (çalınmış eşya vb.) **to catch s.o. with goods** : birisini suç delilleri ile yakalamak. **get/have the goods on** : aleyhinde suç delili elde etmek/ göstermek. (g) *ABD* kumaş, dokuma, tuhafiye, **7. do s.o. ~** : birine iyi gelmek, yararlı olmak. *Milk does you ~* . **8. for ~ = for ~ and all** : temelli/daimî olarak, büsbütün, bütün bütün, tamamıyla. *He has left the country for ~.* **9. in ~ with** *ABD- k.d.* iyi geçinen, anlaşan. **to be in ~ with** : ...ile iyi anlaşmak, takdir/teşvik görmek, **10. no ~ = not much ~ (doing sth/to s.o.)** : beyhude, yararsız, faydasız, gereksiz, lüzumsuz. *It's no ~ talking to him, because he never listens. A car's not much ~ to me, I can't drive.* **11. to the ~** : (a) genellikle yararlı/faydalı/iyi/âlâ. **That's all to the ~, but what do I get out of it?** Bütün bunlar iyi/âlâ, fakat bana ne yararı olacak? (b) kârlı, kazançlı. *I sold it for more than I paid for it, so I'm $10 to the ~.* **12. up to no ~** : fesat/ kötülük peşinde, niyeti/maksadı kötü. *When I saw him climbing through the window behind the shop I knew he was up to no ~.* **13. What's the ~ of X? = What ~ is X?** : X'in faydası ne? X neye yarar? *What's the ~ of getting the car out when it's near enough to walk?What ~ is money when you haven't any friends?*

good^{3}, *ünl.* (bazan **very good** denir) : İyi! Güzel! Mükemmel! Pek âlâ!

good^{4}, *zf.* **1.** iyi (**good** kelimesinin zarf olarak kullanılması hakkında **good^{1}** sonundaki nota bakınız), **2. ~ and** *ABD- k.d.* tamamen, tamamıyla, büsbütün, son derece, aşırı, fazlasıyla, çok. **He was ~ and angry** : Büsbütün öfkelenmişti. **I'll go when I'm ~ and ready** : Tamamen hazır olunca gideceğim. **This soup is ~ and hot** : Bu çorba çok sıcak. ***e.a.-1.*** *well,* ***2.*** *very, completely, exceedingly.*

good afternoon, *ünl.* tünaydın.

good behavior, *is.* **1.** usluluk, mutilik, yasalara/kanunlara riayet, iyi hâl ve tutum. *The convict's sentence was reduced for ~ ~.* **2.** (resmî dairede) görevin hakkıyla ifası.

Good Book, *is.* Kutsal Kitap, İncil. ***e.a.-*** *Bible.*

good-by = good by, *ünl.&is., ç.* **-bys 1.** Allaha ısmarladık! Hoşça kal(ınız)! Güle güle! Selâmetle! **2.** veda. ***e.a.- 2.*** *farewell, adieu.*

good-bye = **good bye**, *ünl.&is., ç.* **-byes** *bk.:* **good-by.**

good cheer, *is.* **1.** neşe, sevinç, cesaret. **to be of ~ ~** : neşeli/cesur olmak, **2.** eğlence, ziyafet, zevkusafa. **to make ~ ~** : eğlenmek, **3.** âlâ gıda ve içki, yeme ve içme. **to be fond of ~ ~** : boğazına düşkün olmak. ***e.a.-*** *2. merrymaking, revelry, **2&3.** feasting.*

Good Conduct Medal, *ABD- As.* fazilet nişanı : ABD ordusunda temayüz edenlere verilen madalya.

good day, *ünl.* iyi günler, günaydın, merhaba.

good egg, *argo* güvenilir/iyi kimse.

good evening, *ünl.* tünaydın, iyi akşamlar, akşamı şerifler hayrolsun.

good faith, *is.* iyi niyet, hüsnüniyet. **in ~ ~** : iyi niyetle. **to act in ~ ~** : iyi niyetli davranmak/hareket etmek.

good fellow, *is.* iyi adam/çocuk, hoşsohbet kimse/zat.

good-fellowship, *is.* sohbet, arkadaşlık, samimiyet. ***e.a.-*** *geniality, comradeship.*

good for, *sf.* **1.** -e yarar, **2.** ... eder/değer. **Good for ten dollars** : On dolar eder. **3.** mutebe, **4.** ... dayanır. **These shoes are good for 3 years** : Bu ayakkabılar üç yıl dayanır. **5. Good for you!** Aferin!

good-for nothing, *sf.&is.* **1.** bir işe yaramaz, değersiz, beş para etmez. **2.** değersiz/adî kimse, serseri, yaramaz, mendebur. ***e.a.- 1.*** *useless, worthless.*

Good Friday, *is.* Paskalya yortusundan önceki cuma, Hz. İsâ'nın çarmıha gerilmesini anma günü.

Good gracious, *ünl.* Allah Allah! Tuhaf şey! Acayip!

good hearted = **goodhearted**, *sf.* **1.** iyi yürekli/kalpli, merhametli, iyiliksever, bayırsever, hayırhah, **2. ~ly** : iyi yürekle, merhametle, hayırseverlikle, **3. ~ness** : iyi yüreklilik, hayırseverlik, merhametlilik. ***e.a.- 1.*** *kind, benevolent, considerate.*

Good heavens, *ünl.* Aman Yarabbi! Allah Allah! Aman Allah!

Good Hope, Cape of ~ ~ : Ümit Burnu.

good humor, *is.* hoş mizaç/tabiat, şakacılık.

good-humored, *sf.* **1.** şen, şakacı, nekre, hoşsohbet, güler yüzlü, hoş mizaçlı/tabiatli. *a ~ man. a ~ remark.* **2. ~ly** : şaka ile, güler yüzle, neşe ile, **3. ~ness** : şenlik, şakacılık, güler yüzlülük, nekrelik, hoşsohbetlik. ***e.a.-1.*** *good-natured, cheerful.*

goodish, *sf.* **1.** iyice, fena değil, oldukça iyi, **2.** hayli, oldukça. *He walked a ~ distance for a sick man (=farther than one would expect).* **It takes a ~ amount of patience to look after 4 children** : Dört çocuğa bakmak bir hayli sabır ister.

good life, *is.* **1.** dürüst/namuslu/faziletli hayat, **2.** rahat/zengin/müreffeh/lüks hayat.

good-looker, *sf.* güzel/cazip/zarif/yakışıklı kimse.

good-looking, *is.* güzel, cazip, zarif, yakışıklı. ***e.a.-*** *beautiful, attractive, handsome.*

good looks, *is.* güzellik, cazibe, zarafet, yakışıklılık.

goodly, *sf.* **-lier, -liest 1.** iyi (nitelikli), makbul. *a ~ gift.* **2.** güzel/zarif/hoş (görünüşlü), **3.** külliyetli, bir hayli, çok, büyükçe. *a ~ sum.* **4. goodliness** : iyilik, hoşluk, güzellik, zarafet.

goodman, *is., ç.* **-men** *esk.* **1.** evin beyi, koca, **2.** efendi, ağa (çiftçi ve köylüler için kullanılır).

good morning, *ün.* Günaydın! Sabahlar (sabah şerifler) hayrolsun!

good morrow, *esk. bk.:* **good morning.**

good nature, *is.* iyi huy/mizaç/tabiat, şakacılık, şenlik.

good-natured, *sf.* **1.** iyi huylu/mizaçlı/tabiatli, şakacı, şen, hoşsohbet, halim selim. *A ~ warm person.* **2. ~ly** : şakacı/şen/hoşsohbet bir tavırla, **3. ~ness** : iyi huyluluk, şakacılık, şenlik, hoşsohbetlik. ***e.a.- 1.*** *agreeable, cheerful, equable, amiable, affable.* ***k.a.-1.*** *illnatured, cranky, cross, peevish, irritable.*

Good Neighbor Policy, *is.* İyi Komşuluk Politikası : 1933'te ABD Başkanı Roosevelt'in ortaya attığı ve Batılı devletleri ortak savunma ve dost geçinmeye teşvik eden politika.

goodness, *is.&ünl.* **1.** iyilik, güzellik, **2.** erdem, fazilet, iyi ahlâk, dürüstlük, doğruluk, **3.** cömertlik, âli cenaplık, nezaket. **have the ~ to** : lütfen, nezaketen, **4.** mükemmellik, mükemmeliyet, kusursuzluk. *~ of workmanship.* **5.** en iyi/

yararlı/faydalı kısım. *All ~ has been boiled out of the vegetables.* **6.** Allah. **~ knows** : Allah bilir. **For ~' sake** : Allah aşkına! **Thank ~** : Allaha şükür, hamdolsun, elhamdülillâh. **I wish to ~** : Aman, keşke, Allah vere de. *I wish to ~ he'd be careful.* **7. honest-to- ~** *k.d.* hakikî, kusursuz, dört başı mamur. *She served him honest-to-~ home cooked meal.* **8. My ~ ! = ~ gracious!** Aman Allahım! Aman Yarabbi! Allah Allah! ***e.a.*-*2.** virtue, integrity, honesty, uprightness, probity, morality, **3.** kindness, generosity, **4.** excellence (of quality), worth, value, **5.** essence, strength.* ***k.a.*- *1.** badness, evil.*

good night, *ünl.* İyi geceler, Allah rahatlık versin!

good-night, *is.* iyi geceler (dileği/temennisi). **He said his ~s before leaving the party** : İyi geceler dileyerek toplantıdan ayrıldı.

good offices, *is.* **1.** ara buluculuk, anlaşmazlığı yatıştırma, **2.** nüfuz, yetkili bir kimseye söz geçirebilme.

good-oh = good-o, *ünl. &zf. Brit.- k.d.* **1.** İyi! Âlâ! Güzel! (Onaylama, takdir, hayranlık, fikir birliği vb. ifade eder.) **2.** pekâlâ, doğru, münasip, **3.** evet.

Good Samaritan, *is.* hayırsever, yardımsever, hayırhah, karşılık beklemeden darda kalanlara yardım eden kimse.

Good Shepherd, *is.* Hazreti İsa. ***e.a.*- *Jesus Christ.***

good-sized, *sf.* oldukça büyük/kocaman.

good speed, *ünl.* güle güle, selâmetle, iyi yolculuklar, yolun açık olsun, uğurlar ola (seyahate/yolculuğa çıkan kimseye söylenen iyi dilek sözü). ***e.a.*- *good luck, Godspeed.***

good-tempered, *sf.* **1.** iyi huylu, munis, yumuşak başlı, halimselim, mülâyim tabiatlı, **2. ~ly** : iyi huylulukla, mülâyimlikle, tatlılıkla, **3. ~ness** : iyi huyluluk, yumuşak başlılık, munislik, mülâyimlik. ***e.a.*- *1.** good-natured, amiable.*

good turn, *is.* yardım, lûtuf, inayet. ***e.a.*- *favor.***

good usage = good use, *is.* yerinde/doğru kullanma (kelime, deyim, terkip vb. için söylenir).

goodwife, *is., ç.* **-wives 1.** *esk.* ev kadını, evin hanımı, **2.** *esk.* hanımefendi (saygılı hitapta kullanılan unvan).

goodwill = good will, *is.* **1.** iyi niyet, hüsnüniyet, hayırhahlık, **2.** uysallık, seve seve anlaşma/razı olma, **3.** (ticaret/iş hayatında) itibar, iyi tanınma, güvenilme, şöhret. ***e.a.*- *1.** benevolence, kindness, favor, **2.** consent, acquiescence.*

good-will ambassador, *is.* iyi niyet elçisi.

good-willed, *sf.* iyi niyetli, hüsnüniyetli, iyi niyet/hüsnüniyet sahibi.

goody, *ünl.&is., ç.* **goodies** *k.d.* **1.** *gen.* **goodies** : şeker, çerez, şekerleme, hoşa giden/çekici şey (özellikle tatlı yiyecek), **2.** *gen.* **goodies** : seçme/nadide/güzel şey, zevk veren şey/parça. *A record collector played some goodies for me on his phonograph.* **3.** arzu edilen/cazip/lüks/erişilmek istenilen nesne. *All the goodies - new cars, central heating, holidays a broad- that a higher income brings.* **4.** *esk.* hanım, hatun : orta tabaka kadınları için kullanılan unvan, **5.** (çocuk dili) Ne iyi! Aman ne güzel!

goody-goody, *sf.&is., ç.* **goody-goodies** gösterişçi, iyilik taslayan, başkalarına karşı iyi görünen (kimse).

gooey, *sf.* **gooier, gooiest** *ABD- k.d.* **1.** yapışkan, yapış yapış (ve genellikle tatlı). *~ cakes.* **2.** aşırı duygulu/hassas, duygusal. ***e.a.*- *1.** sticky, viscid, **2.** sentimental.*

goof, *is.&f. argo* **1.** aptal/budala/ahmak (kimse), **2.** gaf, pot, aptalca işlenen hata/yanlışlık, **3.** (aptalca) hata yapmak, gaf yapmak, pot kırmak, *argo* şişmek, **4. ~ off/around** : vakit öldürmek, *argo* havyar kesmek. *We just ~ed around till train time.* **5. ~ off** *: argo* işten kaçınmak, kaytarmak, atlatmak, başından savmak, *k.d.* yan çizmek, **6.** *gen.* **~ up** : berbat etmek, becerememek, alt üst etmek, yüzüne gözüne bulaştırmak, *kaba* içine sıçmak, sıçıp batırmak. *You really ~ed that up.* ***e.a.*- *2.** blunder, (silly) mistake, **3.** blunder, **5.** evade (work), **6.** botch, bungle, spoil, make a mess.*

goofball = goof ball, *is. argo* **1.** (doktor tavsiye etmeden kullanılan barbitüratlı) uyku hapı, **2.** deli, akıldan piyade.

goof-off, *is. argo* kaytarıcı, işten kaçan/kaytaran kimse.

goofy, *sf.* **goofier, goofiest** *argo* **1.** gülünç, saçma, manasız, **2.** ahmak, akılsız, budala, aptal, sapık, kaçık. *A fellow who is sort of ~.* **3. goofily** : (a) gülünç/saçma/manasız bir şekilde, (b) ahmakça, akılsızca, budalaca, sapık/

kaçık gibi, **4. goofiness** : (a) gülünçlük, saçmalık, manasızlık, (b) ahmaklık, akılsızlık, budalalık, sapıklık. ***e.a.- 1.*** *ridiculous,* ***2.*** *silly, wacky, nutty, crazy, stupid, dopy.*

googly, *is., ç.* **-glies** (kriket) aldatıcı (yuvarlandığı yoldan çıkıp başka yola giden) top.

googol, *is. mat.* gugol : 10'un yüzüncü kuvveti : 10^{100} : 1 önüne 100 sıfır yazarak elde edilen sayı.

googolplex, *is. mat.* gugolpleks : 10'un 10^{100}. kuvveti.

goo-goo, *sf.&is., ç.* **goo-goos 1.** sevdalı, aşık, seven baştan çıkaran (ekseriya **goo-goo eyes** = sevdalı/baygın gözler deyiminde geçer). **make ~ eye at ecah other** : birbirine sevdalı/baygın bakışlarla bakmak, **2.** (**good government**'in kısaltılmışı) politikada devrim/reform taraftarı. *This group was dismissed by machine politicians a goo-goos.* ***e.a.-1.*** *loving, enticing, amorous.*

gook, *is. k.d.* **1.** çamur, balçık, yapışkan pislik, **2.** yapışkan sıvı/sos/salça, **3.** *hkr.* doğulu, Doğu Asyalı, sarı ırktan olan kimse.

goombah, *is.* koruyucu, hâmi, yaşlı ve babacan adam.

goombay, *is.* Bahama dansı.

goon, *is.* **1.***argo* aptal, budala, ahmak (kimse), **2.** *k.d.* zorba, ücretli katil, kundakçı, şantajcının adamı olan katil, şiddet kullanarak grevcileri yıldırmak için kiralanmış adam, **3.** *k.d.* çirkin/sevilmeyen genç adam. ***e.a.-1.****stupid, dolt,* ***2.*** *hoodlum, thug.*

gooney = goonie = goony, *is., ç.* **gooneys, goonies** *zool.* karabacaklı albatros. **gooney bird** *d.d.*

goop, *is. argo* yapışkan/yıvışık şey.

goopy, *sf.* **goopier, goopiest** yapışkan, yıvışık.

goosander, *is. bk.:* **merganser.**

goose^1, *is., ç.* (1-4 ve 6 için) **geese**, (5 için) **gooses 1.** kaz *(Antidae anserinae, A. Branta),* **2.** dişi kaz, **3.** kaz eti, **4.** aptal, kaz kafalı, ahmak kimse. **Such a ~!** Aptalın/budalanın biri! **Don't be such a ~!** Budala olma! Aptallığı bırak! **Silly little ~!** Kaz kafalı! Aptal! **5.** (eğri tutamaklı) terzi ütüsü, **6. cook one's ~** *bk.:* **cook** (6), **7. All his geese are swans** *:a.s.* Kargaya yavrusu şahin görünür. **8. fox and geese** : körebe oyunu, bunu taklit ederek dama tahtası üzerinde oynanan birkaç çeşit oyun, **9. Greylag ~ = greylag** : boz kaz, yaban kazı *(Anser anser, A. cinereus),* **10. Kill the ~ that lays golden eggs** : Altın yumurtlayan kazı kesmek (İşini kendi eliyle bozmak). **11. red-breasted ~** : kızıl kaz *(Branta ruficollis),* **12. wild ~ chase** : boş/nafile/sonu gelmez iş, boşuna emek. **be sent on a wild ~ chase** : boş/nafile işe gönderilmek, **13. white-fronted ~** : beyaz alınlı kaz, **14. ~like** : kaz gibi.

goose^2, *gl.f.* **goosed, goosing** *argo* **1.** (birisinin kıçına parmak atmak, kıçını dürtmek, **2.** (kısa süre) hızla gaza basmak, (otomobili vb.) anî hızlandırmak.

goose barnacle, *bk.:* **barnacle .**

gooesberry, *is., ç.* **-ries** *bot.* Bektaşî üzümü *(Ribes grossularia).* **~ fool** : kaymaklı Bektaşî üzümü ezmesi. **play ~** : yalnız kalmak isteyen iki sevgilinin yanından ayrılmamak, huzur bozmak, karaçalı gibi araya girmek. **I found him/her under a ~ bush** : (eski mizah) Onu çalının altında buldum (bebek doğumunu ima için söylenir.)

goose bumps, *ç. is. bk.:* **gooseflesh.**

goose egg, *is. argo* sıfır (oyun/yarışma sonucunu ifade için kullanılır).

gooseflesh = goose flesh, *is.* ürpermiş/tüyleri diken diken olmuş deri. **goose bumps, goose pimples, goose skin** *d.d.*

goosefoot, *is., ç.* **-foots** *bot.* **1.** kazayağı *(Cheno-podium)* : küçük yeşil çiçek açan çeşitli ot ve fundalardan her biri, **2.** kazayağıgillerden *(Chenopidaceae)* ıspanak, pancar gibi gıda olarak yenilen bitkiler.

gooseherd, *is.* kaz çobanı.

gooseliver, *is.* kaz ciğeri sucuğu.

gooseneck, *is.* kaz boynu (şeklinde eşya) : U şeklindeki boru, makine parçası, lâmba ayağı vb. **~ed** : kaz boyunlu.

goose pimples, *ç. is. bk.:* **gooseflesh.**

goose-pimply, *sf.* tüyleri ürpermiş.

goose-quill, *is.* kaz kanadı tüyü, tüy kalem.

goosestep, *is.* kaz adımı, merasim yürüyüşü, Alman askerinin yürüyüşü.

goose-step, *gs.f.* **-stepped, -stepping** kaz adımlarıyla yürümek, resmigeçit yapmak. *Troops ~ped past the reviewing stand.* **~er** : resmigeçit yapan.

goosey = **goosy**, *sf.* **goosier, goosiest** **1.** kazkafalı, aptal, ahmak, **2.** (tüyleri) ürpermiş, (derisi) diken diken olmuş.

GOP = **G.O.P.** = Grand Old Party, Republican Party.

gopher^{1}, *is. zool.* **1.** yer sincabı *(Citellus)* : K Amerika bozkırlarında yaşayan bir tür sincap, **2.** *bk.:* **pocket gopher**, **3.** *bk.:* ~ **snake**, **4.** *b.h.* Minnesotalı (Minnesota'ya **Gopher State** takma adı verilmiştir.) **5.** yer tosbağası *(Gopherus polyphemus)* : Güney ADB'de toprağı kazarak yuva yapan bir tür kaplumbağa.

gopher^{2}, *is. argo* **1.** gayretli/gayretkeş kimse (bilhassa satıcı), **2.** uşak, yumuş oğlanı : kahve, sigara vb. almaya gönderilen çocuk.

gopher snake, *is. zool.* **1.** yer yılanı *(Pituophis catenifer)* : KB Amerika'da toprak altı yuvalarına girerek yer sincabı, yer sıçanı vb. avlayan yılan, **2.** *bk.:* **indigo snake.**

gopher wood, *is.* Nuh'un gemisini yaptığı ahşap/kereste (muhtemelen çam veya köknar).

gopherwood, *is. bk.:* **yellowwood.**

gor, *ünl. Brit.- k.d.* **1.** hafif küfür olarak kullanılır, **2.** hayret, inanmazlık ifade eder.

goral, *is. zool.* dağ ceylânı, keçi ceylân *(Naemor-hedus goral)* : Himalaya dağlarında yaşayan kısa boynuzlu, grimsi tüylü ceylân.

gorbelly, *is., ç.* **-lies** *esk.* **1.** göbek, büyük ve şiş karın, **2.** göbekli şişko (kimse). ***e.a.-*** *1. potbelly, 2. fat, big-bellied.*

gorblimey = **gorblimy**, *ünl. Brit.- argo bk.:* **blimey.**

gorcock, *is. Brit.- k.d. bk.:* **moorcock.**

gordiacean, *is. zool.* iplik kurdu *(Nematomorpha) :* uzun boğumsuz gövdeli kurtlardan herhangi biri.

Gordian, *sf.* **1.** Frikya kralı Gordius'a ait, **2.** ~ **knot** : kördüğüm : Gordius'un bağladığı ve çözenin Asya'ya hâkim olacağı söylenen düğüm. Büyük İskender düğümü çözememiş, kılıcı ile kesmiştir. **3. cut the ~ knot** : güç bir sorunu sür'at ve cesaretle çözmek, anî ve kesin bir çözüm yolu bularak zor durumdan kurtulmak.

Gordon setter, *is.* Gordon köpeği : siyah uzun tüylü, kahverengi benekli iri bir cins kuş avı köpeği.

gore, *is.&f.* **gored, goring** **1.** pıhtılaşmış kan, **2.** süsmek, (boynuzla/fildişi ile) vurup yaralamak, **3.** üçgen yama: elbiseye/yelkene eklenen üçgen şeklinde kumaş parçası. *bk.:* **gusset** (1), **4.** peş, etekliği oluşturan parçalardan her biri, **5.** üçgen tarla/arsa, özellikle geniş arazi parçaları arasına sıkışmış üçgen biçimli arazi, **6.** peş koymak, üçgen şeklinde kumaş eklemek, **7. gored** : peşli, üçgen yamalı.

gorge, *is.&f.* **gorged, gorging** **1.** boğaz : iki dağ arasındaki derin/dar geçit, derin dere, sel yatağı, **2.** küçük kapız (kanyon), **3.** oburcasına yenilen yemek, **4.** yutulan şey, midedeki yemek, **5.** bir geçidi tıkayan kütle. *An ice ~ blocked the river.* **6.** kalenin arka geçidi, **7.** boğaz, gırtlak, **8.** tiksinti, tiksinme, iğrenme, nefret. **make one's ~ rise** : tiksindirmek, midesini bulandırmak, öğürtü vermek, nefret uyandırmak. **Such cruelty makes one's ~ rise** : Bu denli hunharlık insanda nefret uyandırıyor. **9.** tıkınmak, aç gözlülükle/oburcasına yemek, atıştırmak. Genellikle edilgen ve dönüşlü şekli kullanılır : *to be gorged, to ~ oneself.* **10.** (oburcasına/hapır hupur) yutmak, **11.** tıkamak, tamamen doldurmak. *Veins ~d with blood.* **12. ~able** : (oburcasına) yenilebilir, yutulabilir, **13. gorger** : tıkınan, oburcasına yiyen, silip süpüren kimse. ***e.a.-*** *1. defile, ravine, 7. throat, gullet, 8. disgust, resentment, 9. glut, cram, bolt, gulp, gobble, satiate, 10. devour, swallow, 11. fill up.*

gorged, *sf.* **1.** dolmuş, gerilmiş, patlamak üzere, **2.** yutulmuş, acele ile yenilmiş, tıkınılmış, **3.** boğazına halka/yular geçirilmiş. *A lion ~ with a collar.* **4. ~ly** : tıkınırcasına, tıkınarak, acele acele yiyip yutarak.

gorgeous, *sf.* **1.** harikulâde, görkemli, muhteşem, pek parlak, göz kamaştırıcı, debdebeli, tantanalı, çok güzel. *a ~ sunset. 50 ~ girls dancing in our show.* **2.** lâtif, hoş, nefis, hoşa giden. *This cake is ~. I had a ~ time.* **3. ~ly** : harikulâde/görkemli/muhteşem, pek parlak/göz kamaştırıcı bir şekilde, ihtişamla, debdebe/tantana ile, **4. ~ness** : harikulâdelik, görkemlilik, ihtişam, debdebe, tantana, fevkalâde güzellik. ***e.a.-*** *1. superb, splendid, brilliant, resplendent, rich, grand, glittering, dazzling, magnificient, sumptuous, 2. delightful, enjoyable, pleasant.* ***k.a.-*** *1&2. poor, plain.*

gorgerin, *is. mim.* sütun boğazı.

gorget, *is.* **1.** boğaz zırhı : zırhın boğaza gelen kısmı, (zırhlı) yakalık, **2.** (Orta Çağlarda giyilen ve ucu saçlara tutturulan) baş örtüsü,

3. (kuş vb.) boğazdaki renkli benek, **4.** *As.* üniforma yakalığı, **5.** *cer.* taş çıkarmaya mahsus cerrah aleti, **6.** **~ed** : yakalıklı.

gorgon, *is.* **1.** çok çirkin/korkunç kadın, cadı, acuze, hortlak, **2.** *b.h. mit.* görenleri taş hâline getiren yılan saçlı üç kız kardeşten her biri : *Stheno, Euryale, Medusa,* **4.** **~ian** : çok çirkin, korkunç, cadı gibi.

Gorgonian, *is.&sf.* dallı mercan *(Gorgonacea)* : dallı, boynuzlu kalkerden iskeleti olan bir tür mercan.

Gorgonzola cheese, *is.* mavi, yeşil damarlı keskin lezzetli İtalyan peyniri.

gorhen, *is.* orman tavuğu. ***e.a.-*** *moorhen.*

gorilla, *is.* **1.** *zool.* goril *(Gorilla gorilla)* : Orta Afrika'nın batısında bulunan iri, ot yiyen maymun, boyu ≈ 1.80 m, **2.** çirkin/kaba kimse, izbandut, **3.** *argo* fedaî, özel koruyucu, amansız hırsız, bir haydudun tedhiş/yıldırma için kullandığı yardımcı, **4.** **gorillian = gorilline** : goril+, goril gibi, gorile benzer, **5.** **gorilloid** : goril şeklinde, gorilimsi.

gorily, *zf.* kanlı bir şekilde, kana bulanmış olarak.

goriness, *is.* kanlılık, kana bulanma.

gormand, *is. bk.:* **gourmand.**

gormandise(r), *Brit. bk.:* **gormandize(r).**

gormandism, *is. bk.:* **gourmandism.**

gormandize = gourmandize, *is.&f.* **-ized, -izing** **1.** tıkınmak, oburca yemek yemek, oburluk yapmak, **2.** *az kul.* yiyeceğini içeceğini seçmekte titizlik/itina/zevkiselim, **3.** **gormandizer** : obur.

gormless, *sf. Brit.- k.d.* aptal, salak, akılsız, budala. ***e.a.-*** *slow-witted, stupid.*

gorp, *is.* çerez : kuru üzüm, ceviz, fındık, çikolata vb.

gorse, *is. Brit. bk.:* **furze.**

gory, *sf.* **gorier, goriest** **1.** kanlı, kan lekeli, kanlarla lekelenmiş, **2.** pıhtılaşmış, kana benzeyen, **3.** kanlı, çok kan dökülen. *a ~ battle.* **4.** nahoş, çirkin, hoşa gitmeyen. *The ~ details of a divorce.* ***e.a.- 1&3.*** *bloody,* ***4.*** *unpleasant, disagreeable.*

gosh, *ünl.* Hay Allah! Amanın! (hayret, şaşkınlık, korku ifade eder) **By ~** : Allah Allah! Fesüphanallah!

goshawk, *is. zool.* çakır doğan, çakır kuşu *(Accipiter gentilis)* : Palearktik bölgelerde, K Amerika'da yaşayan kartalgillerden sırtı koyu kahve ya da kül rengi, karnı ak ve enine çizgili bir kuş türü.

gosling, *is.* **1.** kaz palazı, **2.** acemi/tecrübesiz/toy kimse

gospel, *is.&sf.* **1.** İncil-i Şerif, **2.** müjde, iyi haber, özellikle ahirette müminlerin kurtuluş müjdesi, **3.** Hz. İsa'nın hayat hikâyesi ve dinî öğütleri : özellikle Ahdicedit'in dört kitabından birincisinde bulunanlar, **4.** *b.h.* Ahdicedit'in dört kitabından her biri, **5.** kilisede İncil'den okunan parça, **6.** gerçek, hakikat, doğru söz, doğruluğuna inanılan şey. *Take his report as ~.* **7.** inanç, akide, önemli doktrin. *Political ~.* **8.** İncil+, İncil'de bulunan, İncil'den alınmış. *a ~ hymn. ~ singer. ~ preacher.* **9.** İncil'e/İncil'in esaslarına uygun olan, İncil'e özgü, **10.** **~ truth** : apaçık gerçek, bedihî hakikat, münakaşasız kabul edilen gerçek/vakıa. ***e.a.- 9.*** *evangelical.*

gospeler = gospeller, *is.* (kilisede) İncil'den parça/ilâhi okuyan.

Gosplan, *is.* (Rus) Devlet Plânlama Komitesi : sanayi, tarım, eğitim ve sağlık işlerini plânlayan kurum.

gospodin, *is., ç.* ***-poda*** (Rusça) bay, bey, efendi.

gosport, *is.* bükülebilir konuşma borusu : pilotlar veya odalar arasında tek yönlü konuşma sağlar.

gossamer, *is.&sf.* **1.** ince örümcek ağı : bilhassa sonbaharda durgun havalarda çimenler, fundalar üzerinde veya havada görülür, **2.** bu ağın teli, **3.** çok ince tül, **4.** (örümcek ağı gibi) ince kumaş, **5.** **~ed/~y** *d.d.* ince, hafif, tül/örümcek ağı gibi. ***e.a.- 5.*** *light, thin.*

gossan, *is.* demir başlık : kaya veya maden damarının pas rengi oksitlenmiş pirittten oluşan üst kısmı.

gossip, *is.&gsf.* **-siped, -siping** **1.** dedikodu, **2.** gevezelik, zevzeklik, boş lâf, boşboğazlık. *Neighbors having a nice ~ in the street.* **3.** **~er** *d.d.* dedikoducu, geveze, zevzek, çenesi düşük, boşboğaz, **4.** *Brit.* vaftiz ebeveyni, **5.** *esk.* arkadaş (özellikle kadın). **6.** dedikodu yapmak, boşboğazlık/gevezelik/zevzeklik etmek. ***e.a.-1.*** *hearsay, rumor, scuttlebutt, chitchat,* ***3.*** *gossipmonger, rumormonger,* ***6.*** *chatter, prattle, prate.*

gossipmonger, *is.* dedikoducu.

gossipry, *is.* **1.** dedikodu, **2.** dedikoduculuk. ***e.a.-*** *1. gossip.*

gossipy, *sf.* **1.** dedikoducu. ~ *neighbors.* **2.** dedikodulu, dedikodu dolu. *a ~ letter.* **3. gossipiness** : dedikoduculuk.

gossoon, *is. Ir.* **1.** oğlan, erkek çocuk, **2.** garson, erkek hizmetçi. ***e.a.-*** *1. boy, lad, 2. servant.*

gossypol, *is.* çiğit boyası, C30H30O8 : pamuk tohumunda bulunan zehirli bir fenol boya.

got, *f. bk.:* **get** *(geç.z.&sf.f.). NOT* : Titiz dil bilginleri **HAVE GOT** deyiminin kullanılmasına karşı çıkarlar. ***"I've got the money"*** diyecek yerde **"I have the money"** demek dil bilgisi bakımından daha doğrudur. Benzer şekilde ***"You have got to be there on time."*** yerine **"You have to be there on time."** demek tercih edilmelidir. Mamafih bilhassa konuşma dilinde **have got** deyimi pek çok kullanılır.

Gotama, *is.* Buda. **Gotama Buddha, Gautama** *d.d.*

Goth, *is.* **1.** Got : III-V. yy. da Avrupa'yı istilâ ederek Roma İmparatorluğu arazisine yerleşen kavim, **2.** kaba (adam), barbar. ***e.a.-*** *2. barbarian.*

Gotham, *is.* **1.** New York şehrinin takma adı, **2.** halkının aptallığı ile tanınmış bir İngiliz köyü.

Gothic, *sf.&is.* **1.** Gotik : XII-XVI. yy. da yaygın mimarî tarzı(nda) : başlıca özelliği sivri köşeli yaylar kullanmasıdır, **2.** Gotik tarzında yapılmış (heykel, resim, mobilya vb.), **3.** Orta Çağ XIII-XV. yy. Avrupa mimarîsi tarzında (önceleri küçültücü anlamda kullanılırdı), **4.** Orta Çağa özgü, kaba, vahşî, **5.** Orta Çağ edebiyatına benzer : vahşîyane, karanlık, esrarengiz olayları, çöküntü ve ahlâk düşüklüğünü vb. konu alan, **6.** Gotça, Got dili, **7.** Gotik yazı, **8.** *k.h. ABD* gotik matbaa harfleri, **9. ~ally** : Gotik üslûbunda, kabaca, **10. ~ arch** : Gotik tarzı/sivri kemer, merkezleri farklı iki çember yayından oluşan kemer, **11. ~ity = ~ness** : Gotiklik, kabalık, vahşîlik, **12. ~ novel** : Gotik tarzı roman (üslûbu) : XVIII-XIX. yy. da yaygın tarihî, canlı, hareketli konuları işleyen esrarengiz, heyecanlı, korkunç olaylarla dolu roman (tekniği).

Gothicise(r), *Brit. bk.:* **Gothicize(r).**

Gothicism, *is.* **1.** Gotik üslûbuna uy(dur)ma/bağlılık (mimarî, heykel, resim vb. de), **2.** Gotik üslûbu, **3.** Gotik kültürüne bağlılık, **4.** kabalık, barbarlık, vahşîlik. ***e.a.-*** *4. rudeness, barbarism.*

Gothicize, *gl.f.* **-cized, -cizing 1.** Gotikleştirmek, Gotik üslûbuna uydurmak, **2.** (hile ile) Orta Çağa aitmiş gibi göstermek, **3. Gothicizer** : Gotikleştiren, Gotik üslûbuna uyduran; Orta Çağa aitmiş gibi gösteren.

göthite, *is. min. bk.:* **goethite.**

gotten, *f. bk.:* **get** *(sf.f.).*

Gott mit uns*, Alm.* Allah bizimledir/yardımcımızdır, Allah yardımcımız olsun.

gouache, *is., ç.* **gouaches 1.** zamklı sulu boya (ile resim yapma tekniği), **2.** bu teknikle yapılan resim, **3.** bu teknikte kullanılan opak (donuk) boya.

Gouda, *is.* **1.** Hollanda'da bir şehir, **2. ~ cheese** : Huda/Hollanda peyniri : tam/yarı yağlı sütten yapılmış, kırmızı mumla kaplı sarı peynir.

gouge, *is.&gl.f.* **gouged, gouging 1.** oluklu keski : yuvarlak veya V ağızlı marangoz/heykeltraş kalemi, **2.** oluklu yiv : oluklu keski ile açılan yiv/oyuk. *There was a long ~ in the desk top.* **3.** *k.d.* (a) dolandırma, tehditle para sızdırma, hile, zorbalık, (b) zorba/dolandırıcı/hilekâr kimse, **4.** oyma(k), (keski ile) oyuk/yiv açma(k), **5.** (keski ile vb.) zorlayıp çıkarmak. **~ out s.o.'s eye** : birinin gözünü oymak/çıkarmak, **6.** zorbalıkla/tehditle para sızdırmak, zorbalık/hile yapmak, kazıklamak, pahalıya satmak. ***e.a.-*** *2. groove, trench, 3. (a) swindle, extortion, trick, cheat, (b) swindler, 5. scoop out, 6. extort, swindle, cheat.*

gouger, *is.* **1.** oluklu keski ile oyan, oyuk açan, **2.** dolandırıcı, hilekâr, kazıkçı, tehditle para sızdıran.

goulash, *is.* gulaş, Macar yahnisi. **Hungarian ~** *d.d.*

gourami, *is., ç.* **-mi, -mis** *zool.* **1.** yuva balığı *(Osphronemus goramy)* : Kendine yuva yaparak yaşayan, eti çok makbul Asya tatlı su balığı, **2.** süs yuva balığı, gurami : birkaç çeşit akvaryum balığı. **banded ~** : çizgili gurami *(Colisa fasciata).* **dwarf ~** : cüce gurami *(Colisa lalia).* **three-spot ~** : benekli gurami *(Trichogaster trichopterus).*

gourd, *is. bot.* **1.** su kabağı *(Cucurbita pepo ovifera).* **bottle ~** : testi kabağı *(C. lagenaria Siceraria)* : içi çıkarılarak sert kabuğu testi gibi kullanılan bir tür kabak, **2.** su kabağından yapılmış şişe/maşrapa, **3.** su kabağı bitkisi, **4. bitter ~** : hanzal *(Citrullus colocynthis),* **5. dish cloth ~** : lif kabağı *(Cucurbita luffa),* **6. snake ~** : yılan kabağı *(Trichosanthes angunia),* **7. out of one's ~** *argo* deli, kaçık, **8. ~like** : su kabağı gibi. ***e.a.-*** *7. crazy, foolish.*

gourde, *is., ç.* **gourdes** Haiti lirası. 1 ~ = 100 *centimes.*

gourmand = gormand, *is. Fr.* **1.** boğazına düşkün, **2.** *esk.* obur, **3. ~ism** : oburluk. ***e.a.-*** *1. gourmet, 2. glutton.*

gourmandise = gormandize, *is.* boğazına düşkünlük.

gourmet, *is. Fr.* ağzının tadını bilen kimse, yemek hususunda zevk ehli/titiz kimse.

gout, *is.* **1.** *patol.* damla sayrılığı, nikris : (özellikle el ve ayak parmakları) eklem iltihabı, **2.** damla, katre, özellikle kan damlası. ***e.a.-*** *2. drop, splash, clot.*

goût, *is. Fr.* zevk, zevkiselim. ***e.a.-*** *taste, style, preference.*

gouty, *sf.* **goutier, goutiest 1.** damla hastalığına özgü/ait, **2.** damla sayrılığından ileri gelen, damlaya sebep olan, **3.** damlalı, nikrisli, damla sayrılığına tutulmuş, **4.** şiş, şişkin, şişmiş (damla sayrılığında olduğu gibi), **5.** goutily : gibi), **6. goutily** : damlalı/nikrisli gibi, şişmiş vaziyette, **7. goutiness** : nikrislilik, şişkinlik, şişlik.

gouvernante = governante, *is. Fr.* **1.** *bk.:* **chaperon**, **2.** *bk.:* **governess.**

govern, *f.* **1.** yönetmek, idare etmek. *to ~ a nation/a country.* **2.** yön/veçhe vermek, sevk ve idare etmek, etkilemek. *The motives ~ing a decision.* **3.** hâkim olmak, hükmetmek, kontrol etmek. *to ~ one's temper.* **4.** düzenlemek, tanzim etmek. *the principles ~ing a case.* **5.** *gr.* (a) ...almak, ...ile (beraber) kullanmak. *In English, a transitive verb ~s the objective case.* **This verb ~s the dative** : Bu fiil yönelme/"-e" halini alır. (b) (bir kelimeyi) kendine uydurmak. *In "Take me home" the verb ~s the pronoun.* **6.** (motor hızını) düzenlemek/ayarlamak/tanzim etmek, **7.** hükûmet sürmek, hükûmet olarak görev yapmak, **8.** etkilemek, etkisi/tesiri altında bulundurmak, müessir olmak. *This decision ~ed the case.* **9. ~ability = ~ableness** : yönetilebilme, **10. ~able** : yönetilebilir. ***e.a.-*** *1. reign, rule, administer, manage, 2. guide, influence, 3. check, control, restrain, inhibit, 8. decide, determine.* ***k.a.-*** *1. obey.*

governance, *is.* **1.** yönetim, idare, kontrol, **2.** yönetim/hükûmet şekli/sistemi. ***e.a.-*** *direction, control, government.*

governess, *is.* mürebbiye, dadı.

government, *is.* **1.** hükûmet. **~ party** : iktidar partisi. **~ house** : hükûmet binası/konağı. **minority ~** : azınlık hükûmeti. **The ~ and the opposition** : hükûmet ve muhalefet. **The government is taking measures to stop pollution** : Hükûmet kirlenmeyi önleyici tedbirler alıyor. **2.** yönetim, idare (sistemi). *democratic/socialist ~.* **local ~** : yerel yönetim, mahallî idare. **~ by the people and for the people** : halkın halk tarafından yönetimi, **3.** yönetim örgütü, idarî teşkilât, **4.** (a) kabine, bakanlar kurulu. **to form a ~** : kabine/hükûmet kurmak. *The Prime Minister has formed a new ~. He was invited to join the ~.* **The ~ has fallen** : Kabine düştü. **5.** yönetim bölgesi (memleket, eyalet, il vb.), **6.** *gr.* yönetme : bir birimin belli bir tümleç alması bakımından yerine getirdiği işlev, bir kelimenin durum, kip vb. nin diğer kelime tarafından belirlenmesi, **7.** devlet. **~ papers/securities** : devlet tahvilâtı. **8. ~al** : yönetimsel, idarî, devlete/hükûmete ait, devletle/hükûmetle ilgili, **9. ~ally** : yönetimle/hükûmetle ilgili olarak.

government issue = G.I. = GI *ABD* hükûmetin sağladığı/dağıttığı/çıkardığı malzeme/bono vb. (Askere dağıtılan üniforma gibi).

governor, *is.* **1.** vali, **2.** *ABD* eyalet başkanı/valisi. **~'s council** : (eyalet) yönetim kurulu. **3.** *Brit.* (a) yönetim kurulu üyesi, idare meclisi azası. *The ~ of a bank.* (b) yönetmen, idare amiri. *The ~ of a prison.* **4. ~-general** *d.d. Brit.* genel vali : İngiltere sömürgelerinde kralı temsil eden kimse, **5.** *mak.* düzengeç, nâzım, regülatör, **6.** *Brit.- k.d.* (a) baba. *My ~ won't let me go.* (b) patron. *Your ~ won't like it.* (c) (şaka kabilinden) beyim, paşam (bir kimsenin yüksek mevki sahibine hitabı). **Thanks ~!** Sağol paşam! **All right ~, I'll do what you say** : Başüstüne beyim, ne emrederseniz yaparım.

governorate, *is.* valilik, vilâyet.

governor general, *is.*, *ç.* **governors general 1.** genel vali. **2.** *Brit.* **governor-general** *bk.:* **governor** (4).

governor-generalship, *is.* genel valilik.

governorship, *is.* valilik (görevi, makamı), yöneticilik, idarecilik.

gowan, *is. İsk.* **1.** papatya, **2. ~ed = ~y** : papatyalı, papatya dolu, papatyası bol. ***e.a.**- 1. daisy.*

gowk, *is.* **1.** aptal, budala, salak, **2.** deli. ***e.a.**- 1. fool, simpleton, 2. cuckoo.*

gown, *is.&gl.f.* **1.** entari, fistan, kadın elbisesi, **2.** cübbe, kisve, avukat/profesör vb. cübbesi, **3. evening ~** *d.d.* gecelik, **4. night ~** : gecelik, gece entarisi, **5. surgeon's ~** : cerrah gömleği, **6.** üniversite mensupları, öğretim üyeleri ve öğrenciler. **town and ~** : şehir halkı ve üniversite mensupları. **cap and ~** : üniversite mensuplarının merasim giysileri, **7.** (entari, cübbe vb.) giy(dir)mek.

gownsman, *is.*, *ç.* **-men** cübbeli/kisveli kimse, meslekî kisve giyen kimse (profesör, avukat, yargıç, hoca, papaz vb.).

goy, *is.*, *ç.* **goyim/goys** Musevî olmayan kimse, Musevîlere göre : gâvur, kâfir: hakaret/nefret ifade eder.

G.P. = GP = 1. General Practitioner, **2.** general purpose, **3.** Graduate in Pharmacy, **4.** Grand Prix.

G.P.O = General Post Office.

G.P.U. : Rus Gizli Polisi (1922-1935).

GQ = General Quarters.

gr, = **1.** grade, **2.** grain(s), **3.** gram(s), **4.** grammar, **5.** great, **6.** gross, **7.** group.

Graafian follicle, *is. anat.* yumurtalık keseciği : memelilerin yumurtalıklarında her biri bir yumurta içeren keseciklerden her biri. **Ovisac, Graafian vesicle** *d.d.*

grab, *is.&f.* **grabbed, grabbing 1.** kapmak, (çabucak) tutmak/yakalamak, el atmak, ele geçirmek, kavramak. *The dog ~bed the meat and ran.* **2.** gasp etmek, zorla almak/zapt etmek, (haksız olarak) el koymak. *a vicious scheme to ~ land.* **3.** *k.d.* yakalamak, enselemek, tutuklamak. *The police ~bed the robbers after a long chase.* **4.** (alelacele) almak/yemek. *to ~ a sandwich.* **5.** *argo* sarmak, ilgilendirmek, ilgi/alâka çekmek. *This book just doesn't ~ me at all.* **6.** *gen.* **~ at** : el atmak, yakalamaya/tutmaya çalışmak. *He ~bed at me, but missed and I ran on.* **7. ~ (sth) away (from s.o.)** : (birisinden) bir şey araklamak/aşırmak/kapıp kaçmak, **8.** kapma, kapış, yakalama. **make a ~ at/for** : kapmak. *She made a ~ for the apple.* **~ sampling** : el ile çeşni/nümune alma. **~ bag** : (a) (panayırda) eşya piyangosu torbası, (b) içinde çeşitli ufak eşya bulunan torba, **9.** gasp, haksız iktisap, zorla alma/zapt etme. **~ policy** : gasp siyaseti, **10.** tutucu, kavrayıcı, bir cismi tutup kaldıran mekanik düzen. **~ hook** : dört kancalı çengel. **~ line** : cankurtaran ipi. **~ rope** *den.* vardakova, gemicilerin tutunması için gemi yanında asılı duran halat, **11.** Hint yelkenlisi : iki, üç direkli, üçgen yelkenli kıyı gemisi, **12. up for ~s** *k.d.* hazır, emre amade. *The Republican nomination for mayor was up for ~s.* ***e.a.**-1. snatch, clutch, grasp, grip, catch.*

grabber, *is.* **1.** kapkaççı, yağmacı, her şeyi kapmak isteyen aç gözlü kimse, **2.** gasp edici, gasıp, **3.** vinç, çengel, tutucu, kavrayıcı (alet/düzen).

grabble, *gs.f.* **-bled, -bling 1.** (el ile) yoklamak, el yordamı ile aramak, **2.** yere yayılmak/serilmek, **3. grabbler** : (el ile) yoklayan, el yordamı ile arayan; yere yayılan/serilen. ***e.a.**- 1. grope, 2. sprawl, scramble, flounder.*

grabby, *sf.* **-bier, -biest 1.** gasp edici, kapıp kaçan, yağmacı, **2.** aç gözlü, haris. ***e.a.**- 1. grasping, 2. greedy.*

graben, *is. jeol.* çöküntü, çukur : yer kabuğunda iki ucundan koparak aşağı çökmüş kısım. *bk.:* **horst.**

grace, *is.&f.* **graced, gracing 1.** zariflik, zarafet, letafet, incelik, naziklik, nezaket. **have ~ to** : lütfetmek, **2.** çekicilik, cazibe, **3.** kayra, iyilik, lütuf, kerem, ihsan, inayet. **by the ~ of God** : Allahın inayetiyle. *By the ~ of God the ship came safely home through the storm.* **4.** iltimas, himaye, **5.** yarlıgama, mağfiret, gufran, merhamet, rahim, **6.** mühlet, müsaade, (borç ödenmesi, taahhüdün yerine getirilmesi gibi hususlarda) süre uzatımı, mehil. *The bank gave him 3 days ~. I'll give you a week's ~, but if the work is not finished, then I'll write to my lawyer.* **7.** *ilâh.* (a) lütfuilâhî, (b) ruh selâmeti, (c) fazilet, (d) rahmet,

8. manevî güç/kuvvet, iman kuvveti, **9.** (yemekten önce/sonra okunan) şükran duası. **say ~** : şükretmek, şükran duası okumak, **10.** feraset, anlayış, seziş, incelik, yapılması doğru olan şeyi anlama/sezme. *He had the ~ to go.* **He had the ~ to be ashamed** : Hiç olmazsa utandı. **11.** *müz.* ek melodi : asıl melodiye ilâve edilen ve ufak olarak yazılan notalar. **~ note** : melodiye eklenen fazla nota, **12. Your/His/Her ~** : Hazretleri, Cenapları : eskiden hükümdarlara, hâlen dük, düşes, ve başpiskoposlara verilen unvan. *He spoke a few words to His Grace the Duke of Bedford.* **13. Graces** *mit.* güzellik tanrıçaları : Zeus'un güzellik, zarafet ve sehhariyeti simgeleyen üç kızı, **14.** süslemek, tezyin etmek. *Many fine paintings ~d the rooms of the house.* **15.** şeref vermek, şereflendirmek, teşrif etmek. *to ~ an occasion with one's presence. We were ~d with the presence of the President.* **16.** lütuf göstermek, inayet etmek. **17.** *müz.* (asıl melodiye) nota eklemek, **18. ~ cup** : sofrada şerefe içilen son içki/kadeh, **19. act of ~** : genel af, suç bağışlama. **as an act of ~** : bir lütuf olarak, **20. airs and ~s** : yapmacık, sun'î tavır, başkaları üzerinde iyi etki bırakmak için takınılan sun'î nezaket/kibarlık, **21. a saving ~** : (kabahatleri mazur gösteren) iyilik, iyi/üstün taraf. **He had the saving ~ that...** : Kendini affettiren tarafı ...dır. **22. be in the good (bad) ~s of...** : ...-in gözünde ol(ma)mak. **in his good ~s** : teveccühüne mazhar, (birinin) gözüne girmiş, **23. fall from ~** : (a) gözden düşmek, itibarını kaybetmek, (b) eski kaba/çirkin tavırlarını takınmak, **24. with (a) good ~** : isteyerek, seve seve, memnuniyetle. **Do sth. with a good ~** : hoşlanmadığı bir şeyi memnuniyetsizliğini gizleyerek yapmak, **25. with (a) bad ~** : istemeyerek, zoraki, istemeye istemeye, arzusu hilâfına. **He accepted that he was wrong wit a bad ~** : Hatasını zoraki kabul etti. **do sth. with a bad ~** : bir şeyi zoraki/söylene söylene yapmak, **26. year of ~** : milâdî yıl. **in the year of ~ 1991** : Milâdî 1991 yılında. **In this year of ~** : bu yıl (zarfında). ***e.a.-1.*** *charm, elegance, beauty, comeliness, gracefulness, **3.** kindness, kindliness, **5.** mercy, clemency, pardon, leniency, **6.** reprieve, **14.** adorn, embellish, beautify, deck, decorate, ornament, **15.** honor, dignify, **16.** favor, **24.** willingly.* ***k.a.- 1.*** *ugliness, **3.** animosity, **5.** harshness.*

graceful, *sf.* **1.** zarif, ince, kıvrak, lâtif, nazik, kibar, güzel. *A good dancer must be ~. She thanked him with a ~ speech.* **2. ~ly** : incelikle, nazikâne, nezaketle, kibarca, **3. ~ness** : incelik, zarafet, letafet, nezaket, naziklik, kibarlık, güzellik. ***e.a.- 1.*** *elegant, delicate, comely, beautiful, limber, lithe, lovely.* ***NOT*** : **graceful**, hareketlerin güzelliğini, **beautiful** ise görünüş güzelliğini ifadede kullanılır.

graceless, *sf.* **1.** nahoş, kaba, kötü, çirkin, nezaketsiz, **2.** hayırsız, hayasız, haylaz, çapkın. *That boy is a ~ rascal.* **3. ~ly** : kabalıkla, kabaca, nezaketsizce, çirkin bir şekilde, **4. ~ness** : kabalık, çirkinlik, nezaketsizlik.

gracias, *ünl. İsp.* teşekkür ederim. ***e.a.-*** *thank you.*

gracile, *sf.* **1.** ince (yapılı), zarif, narin, sade, **2. ~ness = gracility** : incelik, narinlik, zarafet, sadelik. ***e.a.-1.*** *slender, slim, thin, slight, graceful.*

gracilis, *is., ç.* **-les** *anat.* bacak kası : bacakları birbirine yaklaştırmaya ve dizleri bükmeye yarayan kas.

gracioso, *is., ç.* **-sos** *İsp.* palyaço : İspanyol komedilerinde komik/güldürücü tip. ***e.a.-*** *clown, buffoon.*

gracious, *sf.&ünl.* **1.** nazik, mültefit, şirin, cana yakın, hoşsohbet. *Her ~ manner pleased everyone. The Queen greeted the crowd with a ~ smile.* **2.** müreffeh, rahat, konforlu, lüks. *~ living.* **3.** iyiliksever, lûtufkâr, merhametli. *He was very ~ to me.* **4.** (Allah) kerim, rahim. **God is ~** : Allah kerimdir. **Lord be ~ unto him** : Allah yardımcısı olsun. **5.** *esk.* mes'ut, bahtiyar, **6. His most ~ Majesty** : Haşmetmaab Kral Hazretleri. *Her ~ Majesty Queen Elizabeth.* **7. Good ~ !** Allah Allah! (hayret, şaşkınlık, üzüntü, ferahlama, vb. ifade eder) **~ (me)! = Goodness ~** : Aman Yarabbi! **8. ~ly** : nezaketle, nazikâne, iltifat ederek, **9. ~ness** : naziklik, nezaket, iltifat, cana yakınlık, şirinlik. ***e.a.- 1.*** *courteous, benevolent, polite, benign, friendly, kind, cordial, affable, genial, sociable, **2.** elegant, refined, prosperous, **3.** indulgent, **4.** merciful, compassionate, tender, mild, gentle, **5.** fortunate, happy.* ***k.a.- 1.*** *ungracious, **4.** cruel.*

grackle, *is. zool.* **1.** karakuş *(Icteridae)* : Amerika'ya mahsus, kargaya benzer, uzun kuyruklu, siyah tüylü kuş. **boat-tailed ~** : karakarga *(Cassidix mexicana).* **common ~** : parlak tüylü karakuş *(Quiscalus quiscula),* **2.** sığırcık *(Sturnidae)* ve benzeri Avrasya kuşları. ***e.a.***- *1. jackdaw, crow blackbird.*

grad, *is. k.d. bk.:* **graduate.**

grad. = **1.** gradient, **2.** graduate, **3.** graduated.

gradate, *f.* **-dated, -dating 1.** tedricen değiş(tir)mek, (bir renkten/dereceden/şiddetten diğerine) tedricen veya fark edilmeden geç(ir)mek, **2.** derecelemek, derecelere bölmek/ayırmak.

gradation, *is.* **1.** tedricen değiş(tir)me, **2.** derece, kademe, aşama, merhale. *A good actor can express every ~ of feeling from joy to grief.* **3.** (bir renkten/tondan diğerine) tedricen veya fark edilmeden geçme, nüans, renk farkı. *There are many ~s of color between light and dark blue.* **4.** sıralama, dereceleme, derecelere bölme/ayırma, **5.** *jeol.* tedricî aşınma : zamanla yüksek yerlerin aşınıp toprağın alçak yerlerde toplanması, **6. vowel ~** *d.d. gr. bk.:* **ablaut**, **7. ~al** : tedricen değişen, tedricî, aşamalı, **8. ~ally** : tedricen, aşamalı olarak, kademe kademe.

grade, *is.&f.* **graded, grading 1.** derece, rütbe, **2.** aşama, mertebe, basamak, **3.** sıra, kademe, **4.** (okulda) sınıf, **5.** bir sınıftaki öğrenciler, **6. the ~s** : ilkokul. **Children in the ~s** : İlkokul çocukları. **7.** *ABD* (öğrencinin başarı derecesini gösteren) not, numara, **8.** (yiyecek) nitelik, kalite. **~ A** : en âlâ, birinci kalite. **up to ~** : istenilen nitelikte, **9.** eğim, meyil, iniş, yokuş, çıkış, rampa, eğim derecesi. **down ~** : (a) inişli, yokuş aşağı, (b) gittikçe kötüleşen. **up ~** : (a) çıkışlı, yokuş yukarı, (b) gittikçe iyileşen. **be on the down/up ~** : gittikçe kötüleşmek/iyileşmek, **10.** (inşaatta bina etrafındaki) yer düzeci, zemin seviyesi. **~ crossing** : düzey/hemzemin geçidi, **11.** (hayvancılıkta) cins, halis kan bir hayvanla başka bir hayvandan üreyen döl, **12.** sınıflandır(ıl)mak, derecelendir(il)mek, sınıflara/derecelere ayırmak/ayrılmak, tasnif etmek/edilmek. *These apples are ~d by size. The exercices are ~d according to difficulty.* **~ up/down** : derecesini yükseltmek/alçaltmak, **13.** derecesini/sınıfını belirtmek, **14.** (öğrenciye/sınav ve ödev kâğıdına) not atmak. *The teacher ~d the papers.* **15.** bir renkten/tondan tedricen öbürüne geçirmek. *Red and yellow ~ into orange.* **16.** (yol) tesviye etmek/düzeltmek, düzenlemek, tanzim etmek. *to ~ a road. The workmen ~d the land around the new house.* **17.** (hayvan) soyunu/neslini ıslah etmek. **~ up cattle** : sığır neslini ıslah etmek, **18. at ~** : (a) aynı seviyede/düzeyde, (b) (su yatağı) aşınma ve birikinti olmayacak şekilde düzenlenmiş. **19. make the ~** : amaca ulaşmak, başarmak. ***e.a.***- *7. mark, 9. slope, 12. class, sort, 14. mark, 19. succeed.*

-grade, *son ek* **1.** "gidiş, yürüyüş, adım", **2.** "yürüyen, giden". *ör.: retrograde, plantigrade.*

graded, *sf.* **1.** sınıflandırılmış, derecelendirilmiş, sınıflara/derecelere ayrılmış, tasnif edilmiş, **2.** dereceli, taksimatlı, **3.** düzeltilmiş, tesviye edilmiş.

grader, *is.* **1.** sınıflandıran, derecelendiren, tasnif eden, derecelere/sınıflara ayıran (kimse), **2.** (belirtilen) sınıf öğrencisi, **3.** *ABD* greyder, yol tesviye makinesi.

grade school, *is.* ilkokul. ***e.a.***- *elementary school.*

grade separation, *is.* kesişmez kavşak : alt veya üst geçitli yol kavşağı.

gradient, *sf.&is.* **1.** eğim, meyil (yol, demir yolu vb.), **2.** eğik düzlem, yokuş, iniş, **3.** *fiz.* bayırlık : (sıcaklık, basınç, potansiyel, alan şiddet vb.) bir çokluğun belirli bir yönde birim uzaklıktaki değişme miktarı, **4.** *mat.* düşüm, eğim : bileşenleri verilen bir işlevin kısmî türevleri ile beliren vektör. *kıs.:* **grad, 5.** düzgün eğimli, düzgün olarak yükselen/alçalan, **6.** (hayvan) yürüyerek ilerleyen, **7.** *zool.* yürümeye/koşmaya elverişli/uyumlu (bazı kuşların ayakları gibi). ***e.a.***- *2. grade, 7. gressorial.*

gradin, *is., ç.* **-dins** *Fr.* basamak, (anfiteatrda) sıra. **gradine** *ş.d.y.*

grading, *is.* sınıflandırma, tasnif, derecelendirme, sınıflara/derecelere ayırma, **2.** derece/numara verme, not atma, **3.** ayırım, tefrik, **4.** toprak tesviyesi.

gradiometer, *is. fiz.* eğimölçer, düşümölçer : fiziksel bir büyüklüğün (sıcaklık, yerin magnetik alanı vb.) uzaklıkla değişimini ölçen alet.

gradual, *sf.&is.* **1.** tedricî, kerteli, kademeli, derece derece, yavaş, azar azar. ~ *improvement in health.* ~ *increase in temperature.* **2.** hafif, hafifçe yükselen/alçalan. **a ~ slope** : hafif eğim. *The hill had a ~ slope. There's a ~ rise in the path.* **3.** (a) kilisede ayin esnasında okunan ilâhi, (b) ilâhi kitabı, **4. ~ly** : tedricen, azar azar, yavaş yavaş, giderek, gittikçe, **5. ~ness** : tedricîlik, azar azar değişme. *e.a.- 1. slow. k.a.- 1. sudden.*

gradualism, *is.* **1.** kertecilik : amaca tedricen ulaşma ilkesi, özellikle siyasal ve toplumsal değişmelerin yavaş yavaş uygulanması ilkesi, **2.** *fel.* bağdaşırlık : görünüşte zıt kavramların aslında tezat teşkil etmeyip karakterce derece derece birine ve öbürüne yakın kavramlarla birbirine bağlı olduğu kuramı, **3. gradualist** : kerteci, **4. gradualistic** : kerteci, bağdaşırcı.

graduand, *is. Cnd.* (okulu) bitirme adayı, mezun olmak üzere olan öğrenci, son sınıf öğrencisi.

graduate, *sf.&is.&f.* **-ated, -ating 1.** (üniversite/kolej/okul) mezunu, diplomalı. *a university/high school ~.* **2.** ihtisas öğrencisi, üniversitenin ilk kademesini bitirip ileri kademe öğrenimi yapan öğrenci, **3.** dereceli kap, (sıvı) ölçü kabı, **4.** uzmanlık+, ihtisas+, yüksek öğrenime/uzmanlık öğrenimine/öğrencilerine ait. *A ~ student is one who is studying for an advanced degree.* **5.** *bk.:* **graduated** (3), **6.** mezun etmek / olmak, diploma vermek/almak. *Her brother ~d from university last year. The college must ~ more science students. NOT: "He graduated from college"* deyimi **"He was graduated from college"** den daha yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. **"He graduated college"** demek yanlıştır. **7.** derecelen(dir)mek, derecelere/kademelere ayırmak/bölmek/ayrılmak, taksimatlandırmak. *A thermometer is ~d.* **8.** tedricen değişmek, **9. ~ nurse = trained nurse** : diplomalı hemşire, **10. ~ school** : uzmanlık/ihtisas okulu, üniversite mezunlarına uzmanlık öğrenimi veren okul/fakülte, **11. ~ student** : uzmanlık/ihtisas öğrencisi, üniversitenin ilk kademesini bitirdikten sonra ileri (ihtisas) öğrenim(i) yapan öğrenci.

graduated, *sf.* **1.** dereceli, kademeli, derecelere/kademelere ayrılmış. **In ~ stages** : tedricen, derece derece, kademe kademe. *a ~ series of lessons.* **2.** ölçülü, dereceli, derecelenmiş, taksimatlı, taksimatlandırılmış, **3.** (kuş kuyruğu) sivri : orta tüyü uzun, yana doğru gittikçe kısalan, **4.** (vergi) kademeli, gelir arttıkça vergi oranı yükselen. *a ~ income tax. An income tax is ~ so that the people who make most money pay the highest rate of taxes.*

graduation, *is.* **1.** (okuldan) mezun etme, **2.** mezun olma, (okulu) bitirme. ~ *day/ceremony.* **3.** mezuniyet/diploma töreni/merasimi, diploma verme/dağıtma töreni, **4.** (alet/ölçü kabı üzerindeki) derece/bölüm/taksimat çizgisi, derece, taksimat, **5.** derecelendirme, taksimatlandırma, **6.** dereceli/kademeli düzen.

gradus, *is., ç.* **-duses** (Lâtince/Yunanca manzume yazanlar için) uyak/kafiye sözlüğü.

Graecise/Graecism/Graecize/Graeco-,*bk.:* **Grecise/Grecism/Grecize/Greco-.**

Graf, *is., ç.* **Grafen** *Alm.* kont : Almanya, Avusturya ve İsviçre'de kullanılan asalet unvanı. *e.a.- earl.*

graffito, *ç. is.* **-ti 1.** *ark.* (duvarlara/kayalara vb.) kazılmış resim/yazı vb., **2. graffiti** : kaldırımlara/bina duvarlarına/umumî helâlara vb. yazılmış yazılar.

graft, *is.&f.* **1.** (bahçıvanlıkta) (a) filiz aşısı, aşı, (b) aşılanmış ağaç, (c) aşı yeri, (d) aşı kalemi, çelik, (e) aşılamak, (f) aşılayarak başka tür ağaç yetiştirmek, **2.** *cer.* doku/organ aşılama/nakletme, başka yere/kimseye aşılanmış doku/organ, **3.** aşılama(k), aşı yapma(k), doku/organ nakletme(k). **skin ~ing** : deri yamama, **4.** (fikir vb.) aşılamak, telkin etmek. *to ~ new ideas.* **5.** *den.* halatın etrafını örmek, **6.** yetkiyi kötüye kullanma(k), nüfuz suiistimali (yapmak), rüşvet alma(k), irtikâp/yolsuzluk (yapmak), para yeme (k), **7.** (alınan) rüşvet, (yetkiyi kötüye kullanarak sağlanan) çıkar/menfaat.

graftage, *is.* aşıcılık, (ağacı) aşılama, aşı yapma.

grafter, *is.* **1.** (ağaca) aşı yapan, aşılayan, aşıcı, **2.** rüşvet alan, rüşvetçi, mürtekip, para/rüşvet yiyen, yetkisini kötüye kullanan.

graham, *sf.* **1.** arı/saf buğday unundan (yapılmış). ~ **cracker** : saf buğday unundan yapılmış gevrek, **2. ~ flour** : elenmemiş saf buğday unu, kepekli un. *e.a.- 2. whole-wheat flour.*

Grail, *is.* Hz. İsa'nın son akşam yemeğinde kullandığı kâse : Orta Çağlarda buna olağanüstü kudret atfedilirdi. **Holy ~** *d.d.*

grain^{1}, *is.* **1.** tane (buğday, arpa, mısır vb.), **2.** tohum, **3.** taneli bitkiler, hububat, **4.** (tuz, biber, barut, kum vb.) tane(si), **5.** en küçük ağırlık ölçüsü, takriben 1bir buğday tanesinin ağırlığı : 1/437.55 ons = 0.0648 gram, **6.** nebze, zerre, cüz, en küçük miktar, pay. **Not a ~ of truth in what he said** : Sözlerinde en ufak hakikat payı yok. **a ~ of common sense** : bir nebze sağduyu/anlayış, **7.** ağaç damarlarını diziliş şekli, tahta ve mermerin damarlı görünüşü. **dye in ~** : boya ile ağaç/mermer görünüşü vermek, **8.** derinin tüyleri yolunmuş yüzü. **~ side** : derinin tüyleri yolunmuş yüzü, **9.** tanesel şekil, **10.** kumaşın elyafı/iplikleri, **11.** (mensucat) doku, dokunuş, **12.** ağaç/taş/maden vb. damarı, **13.** bir maddeyi oluşturan tanelerin büyüklüğü. **sugar of fine ~** : ince taneli (toz) şeker, **14.** kristalleşme hâli. *boiled to the ~.* **15.** (a) mizaç, huy, (b) temel/belirgin nitelik, özellik, karakteristik vasıf. *Anti intellectual doctrines are very much in the American ~.* **16.** *esk.* kırmız böceğinden yapılan kırmızı boya, **17. against the ~ = against one's ~** : mizacına/huyuna/yaratılışına/tabiatına aykırı/zıt. **It goes against the ~ for me to do it** : Böyle (iş) yapmak tabiatime aykırıdır/âdetim değildir. **It goes against the ~ for him to apologize** : Özür dilemek âdeti değildir. **I'll do it, but it goes against my ~** : Onu istemeye istemeye yapacağım. **18. with a ~ of salt** : ihtiyatla, şüphe ile, kaydı ihtiyatî ile. **take sth with a ~ of salt** : bir şeyi şüphe ile karşılamak. *I take his words with a ~ of salt.* **19. ~ alcohol** : hububat alkolü, **20. ~ elevator** *ABD* tahıl ambarı, silo, **21. ~ field** : hububat tarlası, **22. ~ sorghum** : darı süpürgesi, **23. ~less** : tanesiz, (ağaç, mermer vb.) damarsız, **24. ~ moth** : buğday güvesi *(Tinea granella)* : tırtılları tahıl üzerinde yaşayan, kanatları dar ve tüylü pul kanatlı böcek, **25. ~ rust** : tahıl pası, hububata ârız olan bir hastalık.

grain^{2}, *gl.f.* **1.** tanele(n)mek, tane tane olmak, tanelere ayır(ıl)mak, **2.** ağaç/mermer vb. damarları görünüşünde boyamak. **~ing** : ağaç damarı/mermer görünüşü verme, **3.** sepilemek, derinin tüylerini çıkarmak/temizlemek, deriyi işlemek, **4. ~er** : (a) taneleyen, (b) boya ile ağaç/mermer süsü veren, (c) deriyi sepileyen. ***e.a.*****-** *1. granulate.*

grained, *sf.* **1.** taneli, tane tane. **coarse/fine ~** : kaba/ince taneli/damarlı, **2.** damarlı, damar damar (ağaç, mermer vb.). **close ~** : sık damarlı.

grains of paradise = guinea grains, *is.* gine biberi *(Afromonum Melegueta)* : B Afrika'da yetişen zencefilgillerden bir bitkinin karabibere benzer keskin kokulu tohumu. Likörleri sertleştirmede ve veterinerlikte kullanılır.

grainy, *sf.* **grainier, grainiest 1.** tanesel, taneye benzer, **2.** taneli, tane tane, kumlu, çekirdekli, **3.** damarlı (ağaç, tahta, mermer vb.), **4. graininess** : tanelilik, damarlılık. ***e.a.-1.*** *granular.*

grallatae = grallatores, *ç. is.* bataklık kuşları.

grallatorial, *sf.* bataklık kuşlarına ait : leylek, turna kuşu, balıkçıl vb. gibi kuşlarla ilgili.

gram, *is.* **1. gramme** *ş.d.y.* gram, metrik sistemde kütle birimi. *kıs.:* **g, 2.** Hint nohudu, **3.** (Hindistan'da yetişen bir nevi) fasulye *(Phaseolus aureus, P. Mungo),* **4.** *k.d.* büyükanne (**grandmother**'ın kısaltılmışı).

-gram, *son ek* **1.** "yazılı, yazılmış, çizili, çizilmiş". *ör.: telegram, diagram, cardiogram,* **2.** "-gram" : *kilogram, miligram.*

gram. = **1.** grammar, **2.** grammarian, **3.** grammatical.

grama = grama grass, *is.* çayır otu *(Bouteloua gracilis) :* GB ABD otlaklarında yetişen çayır türü. **blue grama** : gök çayır.

garamary = garamarye, *is. esk.* sihirbazlık, sihir (bilgisi). ***e.a.-*** *magic, occult lore.*

gram atom, *kim.* atom gram : bir elemanın atom ağırlığına sayıca eşit gramlık miktarı. **gram-atomic weight** *d.d. bk.:* **Avogadro number.**

gram calorie, *is.* (küçük) kalori. *kıs.:* **g-cal.**

gram equivalent = gram-equivalent weight = equivalent weight, *kim.* eş değer gram: bir öğenin 1.008 g hidrojen veya 8 g oksijenle birleşebilen niceliği.

gramercy, *is.&ünl. esk.* **1.** Çok teşekkürler! Eyvallah! Sağol! Çok şükür! **2.** Allah Allah! Deme! Bak hele! Vay canına! (hayret belirten ünlem)!

gramicidin = gramicidin D, *is. ecz.* gramisidin : gram pozitif organizmaların sebep olduğu lokal enfeksiyonların tedavisinde kullanılan kristalli, suda erimeyen antibiyotik.

gramineous, *sf.* **1.** çimenimsi, çimen/ot gibi, **2.** bitkilerin çimenler *(Gramineae* veya *Poaceae)* familyasına mensup, **3.** **~ness** : çimenimsilik.

graminiferos, *sf.* ot üreten.

graminivorous, *sf.* **1.** otçul, otla beslenen, ot yiyen, **2.** tanelerle beslenmeye uygun (kemirici hayvanların çenesi gibi).

grammalogue, *is.* simge kelime, bir işaretle (steno vb.) temsil edilen kelime.

grammar, *is.* **1.** dil bilgisi, gramer. *English ~.* **2.** dil bilgisi kitabı, **3.** dil bilgisi kurallarına uygun konuşma/yazma yeteneği. *Her ~ is excellent.* **4.** herhangi bir bilim veya sanatın temel kuralları, bunların öğrenimi, **5.** **comparative ~** : karşılaştırmalı dil bilgisi. **general ~** : genel dil bilgisi, bütün dillerin ortak kurallarından bahseden gramer, **6.** **~less** : cahil, dil bilgisinden yoksun, **7.** **~ school** : (a) *bk.:* **elemantary school**, (b) *Brit.* ortaokul ve liseye denk okul, (c) *esk.* Lâtince ve Yunanca öğreten lise ayarında okul.

grammarian, *is.* **1.** dil bilgini, dil bilgisi uzmanı, gramerci, **2.** bir dilin düzgün kullanış kurallarını kuran uzman.

grammatical, *sf.* **1.** dil bilimsel, dil bilgisel. **~ analysis** : dil bilimsel çözümleme, **2.** dil bilgisi kurallarına uygun, **3.** dil bilgisine ait, **4.** **~ gender** : dil bilgisel cins, **5.** **~ly** : dil bilgisi ile, dil bilimsel olarak, dil bilgisi kurallarına uygun olarak, **6.** **~ meaning** : dil bilimsel anlam, temel kelimeye eklenen dil bilimsel eklerden ve değişikliklerden vb. doğan anlam. *bk.:* **lexical meaning**, **7.** **~ morpheme** : biçim birim, **8.** **~ness** : dil bilimsellik, dil bilgisine uygunluk.

gramme, *is. Brit. bk.:* **gram.**

gram molecule = gram-molecular weight, *is. kim.* molekülgram : ağırlığı gram olarak molekül ağırlığına eşit olan madde miktarı. *bk.:* ***Avogadro number.*** **gram-molecular = gram-molar** : molekülgram+.

Gram-negative, *sf.* Gram negatif : Gram yöntemiyle boyanınca mor boya tutmayan (bakteri).

gramophone, *is.* gramofon. ***e.a.-*** *phonograph.*

Gram-positive, *sf.* Gram pozitif : Gram yöntemiyle boyanınca mor boya tutan (bakteri).

gramps, *is. k.d.* dede. ***e.a.-*** *grandfather.*

grampus, *is., ç.* **-puses 1.** *zool.* koca yunus *(Grampus griseus)* : Kuzey denizlerinde yaşayan yunus balığına benzer bir memeli deniz hayvanı. Boyu 2.70-4.00 m. **2.** yunusgillerden balinaya benzer çeşitli deniz hayvanları : **killer whale** *(Orca orca)* gibi. ***e.a.- 1.*** *springer.*

Gram's method, *is. bkt.* boya tutmalarına göre bakterileri sınıflandırma yöntemi : çiçek moru *(gentian violet)* ve iyot eriyiği ile boyanıp alkole batırılınca mor boyayı tutan bakteriler Gram pozitif, tutmayanlar Gram negatif diye sınıflandırılır.

gran, *is. k.d.* nine, büyükanne. ***e.a.-*** *grandmother.*

granadilla, *is. bot.* **1.** çarkıfelek *(Passiflora edulis, P. quadrangularis)*, **2.** bu bitkinin yenilen meyvesi.

granary, *is., ç.* **-ries 1.** tahıl/hububat/zahire ambarı, **2.** çok tahıl yetiştiren bölge.

grand, *sf.&is., ç.* (13->) **grands**, (14->) **grand 1.** büyük. **The ~ Fleet** : Büyük Donanma (1914-18 Savaşında İngiliz ana filosu), **2.** şahane, saltanatlı, debdebeli. *a ~ celebration.* **3.** muazzam, azametli, heybetli, gösterişli, tantanalı. **in ~ style** : gösterişli, tantanalı, son modaya göre. *Writing in the ~ style.* **They are rather ~ people** : Pek tantanalı ve azametli kimselerdir. **4.** görkemli, muhteşem, haşmetli, **5.** kibar, asil, soylu. *a ~ old man.* **He's a ~ fellow** : Asil/soylu kişidir. **6.** ulu, yüce, çok yüksek. *~ mountains. a ~ potentate.* **7.** baş, başlıca, ana. *~ example. ~ staircase.* **8.** en önemli/mühim. *~ personages.* **9.** tam, tamam, noksansız, geniş, şümullü, genel, umumî. **the ~ total** : genel toplam, umumî yekûn, **10.** mağrur, kibirli, büyüklük taslayan. *a man of ~ gestures and pretentious statements. The King's court was full of nobles and ~ ladies.* **11.** fevkalâde, enfes, âlâ, mükemmel, çok güzel. *There's a ~ view of the mountains. A ~ time. ~ mountain scenery.* **12.** *müz.* büyük topluluk için yazılmış. *a ~ fugue.* **13.** *müz.* kuyruklu piyano, **14.** *k.d.*bin dolar, **15.** **~ly** : muazzam/muhteşem bir şekilde, azametle, ihtişamla, **16.** **~ness** : büyüklük, ihtişam, azamet, heybet. ***e.a.- 1.*** *great,* *2. stately, majestic, regal, royal, princely, exal-*

ted, dignified, ***3.*** *lofty, sublime,* ***4.*** *magnificient, splendid, brilliant, superb, glorious,* ***5.*** *noble, revered,* ***7.*** *chief,* ***9.*** *complete, comprehensive,* ***10.*** *conceited,* ***11.*** *first-rate, very good, splendid.* ***k.a.- 1.*** *insignificant,* ***3.*** *base,* ***8.*** *minor.*

grand-, *ön ek* soyca bir göbek öte. *ör.: grandfather, grand-aunt, grandchild, grandson, vb.*

grandam(e), *is.* **1.** büyük anne, **2.** nine, yaşlı kadın. ***e.a.- 1.*** *grandmother.*

grandaunt, *is.* büyük hala/teyze.

grandchild, *is., ç.* **-children** torun.

grand cilmacteric, *is.* altmış üç yaş, ömrün altmış üçüncü yılı.

granddad, *is. k.d.* dede. ***e.a.-*** *grandfather.*

granddaddy, *is., ç.* **-dies** *k.d.* dede. ***e.a.-*** *grandfather.*

granddaughter, *is.* (kız) torun.

grand dragon, *is.* Ku Klux klanında yüksek rütbeli memur.

grand duchess, *is.* **1.** grandüşes : (a) büyük dükün eşi, (b) büyük dükalığı yöneten kadın, **2.** Çarın kızı veya kız torunu.

grand duchy, *is.* büyük dükalık (ülke).

grand duke, *is.* **1.** büyük dük, grandük, **2.** (eski Rusya'da) Çarın oğlu/torunu, **3. grand ducal** : büyük dük+.

grande dame, *is., ç.* ***grandes dames*** *Fr.* soylu bayan, asil hanımefendi.

grandee, *is.* **1.** (İspanya/Portekiz) asilzade, **2.** yüksek rütbeli adam, kodaman, ekâbir, **3. ~ship** : asilzadelik, kodamanlık.

grandeur, *is.* **1.** büyüklük, azamet, ihtişam, heybet, haşmet, **2.** saltanat, debdebe, tantana, **3.** güzellik, mükemmeliyet, **4.** büyük/muhteşem şey. ***e.a.- 1.*** *majesty, splendor, magnificence, nobility, dignity, greatness.*

grandfather, *is.* **1.** dede, büyük baba, **2.** cet, **3.** yaşlı/muhterem adam, **4. ~ clause** : (a) ABD 'nin bazı güney eyaletlerinde zencilere seçim hakkı tanımayan yasa (1915'te kaldırılmıştır), (b) bazı eylemleri yasaklayan fakat daha önce başlamış benzer eylemlere ayrıcalık tanıyan yasa, **5. ~ clock = ~'s clock** : sarkaçlı büyük saat, **6. ~ly** : büyük baba gibi, iyi kalpli.

Grand Guignol, *is.* hissî ve korkunç kısa dram.

grandiflora, *is.&sf.* **1.** iri çiçekli, **2.** bir tür melez gül.

grandiloquence, *is.* tumturaklılık, tumturaklı söz/nutuk.

grandiloquent, *sf.* **1.** tumturaklı (konuşan), **2. ~ly** : tumturaklı bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *inflated, rhetorical, pretentious.*

grand inquisitor, *is.* engizisyon mahkemesi başkanı.

grandiose, *sf.* **1.** heybetli, muhteşem, devasa, çok büyük/yüksek, **2.** gösterişli, göz alıcı, debdebeli, tantanalı. *With a ~ movement, he pointed out all the land that belonged to him.* **3. ~ly** : heybetle, ihtişamla, gösterişle, debdebe/tantana ile. **4. grandiosity** : heybet, ihtişam, gösteriş, debdebe, tantana. ***e.a.- 1&2.*** *pompous, grand, imposing, bombastic, magnificient.*

grandioso, *sf.&zf. müz.* muhteşem, geniş. ***e.a.-*** *majestic, broad.*

grand jury, *is.* soruşturma kurulu : on iki ilâ otuz üç kişiden oluşan büyük jüri.

Grand Lama, *is. bk.:* **Dalai Lama.**

grand larceny, *is. huk.* büyük hırsızlık. *bk.:* **petty larceny.**

grand lodge, *is.* (Farmason vb.) yönetim kurulu.

grandma, *is. k.d.* büyük anne, nine, anneanne, babaanne. ***e.a.-*** *grandmother.*

grand mal, *is. patol.* bir nevi sara : anî baygınlık, adalî spazm ve ağız köpürmesi şeklinde belirir. *bk.:* **petit mal.**

grandmamma = grandmama, *is. k.d.* büyük anne, nine. ***e.a.-*** *grandmother.*

grand march, *is.* resmî balo açış töreni (nde davetlilerin salonda yaptıkları yürüyüş).

grandmaster = grand master, *is.* **1.** dünya satranç şampiyonu, **2.** satranç üstadı, **3.** *b.h.* askerî şövalye örgütü başkanı.

grand monde, *is. Fr.* kibarlar âlemi, yüksek tabaka/sosyete.

grandmother, *is.* **1.** büyük anne, nine, anneanne, babaanne, **2.** (kadın) cet, ata, **3. ~ly** : (a) büyükanneye has/yaraşır şekilde, büyük anne sevgisi/şefkati ile, (b) fazla özenle/ihtimamla, **4. Teach your ~ to suck eggs** : "Sen giderken ben geliyordum." "Babana akıl öğret."

Grand Mufti, *is.* **1.** Şeyhülislâm, **2.** (eskiden) Kudüs'te müslümanların yetkili önderi.

grandnephew, *is.* küçük yeğen, yeğenin oğlu. ***e.a.***- *great-nephew.*

grandniece, *is.* küçük (kız) yeğen, yeğenin kızı. ***e.a.***- *great-niece.*

grand old man, *is.* muhterem üstat : sanatta, politikada vb. uzun süre emeği geçmiş, kendi alanında çok iyi tanınan ve sayılan yaşlı adam.

grand opera, *is.* acıklı opera : konusu acıklı, sonu kötü biten opera türü, müzikli dram.

grandpa = grandpapa, *is. k.d.bk.:* **grandfather.**

grandparent, *is.* dede, nine, büyük baba, büyük anne.

grand piano, *is.* kuyruklu piyano.

grand prix, *is., ç.* ***grands prix*** *Fr.* **1.** büyük/baş ödül, büyük ikramiye, **2.** *b.h.* (milletler arası) büyük otomobil yarışı. ***e.a.-1.*** *grand prize.*

grandsire, *is. esk. bk.:* **grandfather.**

grand slam, *is.* **1.** *briç* bir elde hepsini kazanma. *bk.:* **little slam. 2.** *sp.* bir sezonda bütün şampiyonlukları kazanma, **3.** *k.d.* tam başarı.

grandson, *is.* (erkek) torun.

grandstand, *is.&sf.&gs.f.* **-standed, -standing 1.** (kapalı) tribün, **2.** (kapalı) tribün seyircileri, **3.** (seyircileri etkilemek için) gösteriş yapmak, gösterişli davranmak. *He doesn't hesitate to ~ if it makes his point.* **4.** tribünde bulunan.~ *seats.* **5.** geniş görüş alanı sağlayan, hâkim, tepeden, kuşbakışı. *A ~ view of the parade.* **6.** *k.d.* gösterişli, iddialı, seyredenler üzerinde büyük etki bırakmak isteyen, **7. ~er** : gösterişçi, gösteriş meraklısı, gösteriş yapan kimse, **8. ~ play** *ABD- k.d.* gösterişli oyun/maç, alkış toplamak gayesi güden oyun.

grand tour, *is.* **1.** büyük gezi/tur, **2.** (eskiden zengin İngiliz ve Amerikalı çocukların öğrenimlerinin tamamlayıcısı sayılan) büyük Avrupa gezisi, Avrupa'nın başlıca şehirlerini kapsayan gezi.

granduncle, *is. bk.:* **great-uncle.**

grand vizier, *is.* sadrazam.

grange, *is.* **1.** çiftlik, **2.** *Brit.* binalarıyla birlikte çiftlik, **3.** derebeyliğine veya dinî kurumlara ait çiftlik binaları ve ambarları, **4.** *b.h. ABD* nümune çiftliği lojmanları/evleri, **5. the Grange** : nümune çiftliği.

granger, *is.* **1.** çiftçi, **2.** *b.h. ABD* nümune çiftliği görevlisi, **3. ~ism** : (a) nümune çiftçiliği, (b) kitabı süsleme/zedeleme. ***e.a.***- *1. farmer.*

grangerise(r), *Brit. bk.:* **grangerize(r).**

grangerize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** (kitabı) süslemek, başka kitaplardan alınan resim, şekil vb. ile bir kitabın muhtevasını zenginleştirmek, **2.** (içinden resim ve şekilleri keserek) kitabı zedelemek, **3. grangerizer** : kitabı (a) süsleyen, (b) zedeleyen.

grani-, *ön ek* "taneli, tanesel". *ör.: graniform.*

Granicus, *is.* Kocabaş ırmağı (eski adı) : M.Ö. 334'te Büyük İskender bu ırmağın kıyısında Pers ordusunu yenmiştir. Uzunluğu 72 km.

graniferous, *sf. bot.* taneli, tane veren.

graniform, *sf.* tanesel, tane biçiminde.

granite, *is.* **1.** granit : başlıca kuvars, feldspat ve mikadan oluşan sert volkanik kaya/taş, **2.** sağlamlık, sertlik, metanet, **3. granitic** : granit+, granit gibi, sağlam, sert, **4. granitlike** : granit gibi, granite benzer, **5. ~ paper** : bencikli kâğıt : az miktarda renkli elyaf içeren granit görünüşlü kâğıt, **6. ~ State** : New Hempshire (takma adı).

graniteware, *is.* **1.** sert mine kaplanmış demir kap kacak, **2.** ince ve sert çanak çömlek.

granitite, *is.* siyah mikalı granit.

granivore, *is.* tanecil, tane yiyen hayvan.

granivorous, *sf.* tanecil, tane yiyen, tahıl ile beslenen.

grannie = granny, *sf.&is., ç.* **-nies 1.** *k.d.* nine, büyük anne, **2.** yaşlı kadın, **3.** titiz/huysuz kimse, **4.** *G ABD* hasta bakıcı, ebe, **5.** ninevarî nine/büyük anne gibi, **6.** eski kafalı, eski moda, modası geçmiş, köhne. *a long ~ skirt.* **7.** *bk.:* **granny knot.**

granny knot, *is.* acemi düğümü : acemice yapılmış camadan bağı. **granny's knot, granny's bend** *d.d.*

grano-, *ön ek* "granitli". *ör.: granolith.*

granola, *is.* kuru yemişli/meyveli kahvaltılık: genellikle kahvaltıda sütle yenilen bir gıda.

granolith, *is.* granitli döşeme taşı: toz granitli çimentodan yapılmış döşeme/kaldırım taşı.

granophyre, *is.* granofir : kuartz ve feldspat kristalleri içeren ince taneli granit. **granophyric** : granofirli.

grant, *is.&gl.f.* **1.** bahşetmek, ihsan etmek, imtiyaz vermek. *to ~ a charter.* **2.** vermek, hibe etmek, bağışlamak. *to ~ permission. The boys were ~ed a holiday for Queen's wedding.* **3.** razı olmak, muvafakat etmek, kabul/tasdik etmek. *to ~ a request. I ~ that you are right.* **4.** (doğru) farz etmek, kabul/ikrar etmek. *I had to ~ him the reasonableness of his argument.* **5.** ferağ etmek. *to ~ property.* **6.** **~ed** : evet, kabul (lâkin). *"We've been very successful this year." " Granted, but can we do it again next year?"* **7.** **~ed that = ~ing that** : öyle olsa bile, öyle olduğunu farz/kabul etsek bile, farz edelim ki ...dir. **~ed that he has enough money to buy the house, it doesn't mean he's going to do so** : Evi satın alabilecek kadar parası olsa bile, bu, mutlaka evi satın alacak demek değildir. **8.** **take sth./s.o for ~ed** : (a) itirazsız kabul etmek. *He took for ~ed all that his parents told him.* (b) doğru kabul etmek, olmuş gibi farz etmek, muhakkak saymak. **You take too much for ~ed** : Her şeyi doğru kabul ediyorsun/olmuş bitmiş gibi farz ediyorsun. (c) olağan/tabiî saymak, aksini düşünememek. *He took for ~ed that the invitation included his wife.* **9.** **take one for ~ed** : (birinin kıymetini takdir etmeden onun yaptıklarını) olağan saymak, istismar etmek, **10.** bağış, teberru, hibe, ihsan, imtiyaz, ödenek, burs. *The company received large ~s from the government for research.* **11.** bağışlama, hibe/teberru/ihsan etme, imtiyaz verme, **12.** *huk.* ferağ, terk, hibe, **13.** senetle bağışlanan mal/arazi, **14.** Maine, N. Hempshire ve Vermount'ta vaktiyle şahıslara/kurumlara bağışlanmış bölge, **15.** **~able** : bağışlanabilir, hibe/ihsan edilebilir. **16.** **~er** : bağışlayan, hibe/ihsan eden. ***e.a.*** *- 1. award, vouchsafe, bestow, confer, 2. give, accord, 3. accede, agree, 4. admit, concede, 5. transfer, 10. concession.* ***k.a.*** *- 1&2. receive.*

grantee, *is.* kendisine bağışlanan/hibe edilen kimse.

grant-in-aid, *is., ç.* **grants-in-aid** **1.** devlet yardımı : merkezî hükûmetçe kamu yararına bir proje için mahallî idareye yapılan malî yardım, **2.** (eğitim vb. için kurum ve şahıslara yapılan) para yardımı, bağış.

grantor, *is. huk.* bağışçı, hibe eden/bağışlayan kimse.

grantsmanship, *is.* bağış/hibe elde etme (sanatı).

granular, *sf.* **1.** tanesel, **2.** taneli, tanecikli, tanelerden oluşmuş, **3.** pürüzlü, **4.** **~ity** : tanelilik, pürüzlülük, **5.** **~ly** : tane tane, taneli bir şekilde, **6.** **~ snow** : buzlu kar.

granulate, *f.* **-lated, -lating** **1.** tanele(n)mek, **2.** pürüzlenmek, (yüzeyi) pürüz peyda etme, kabar(cıklan)mak, **3.** *patol.* kabuk bağlamak üzere iken kabarcık peyda etmek, **4.** **granulater = granulator** : taneleyen, şekeri toz şeker haline getiren makine, **5.** **granulative** : taneleyici.

granulated sugar, *is.* toz şeker, kristal şeker.

granulation, *is.* **1.** tanele(n)me, tane tane yapma/olma, **2.** tane, **3.** *patol.* (a) kabarcıklanma, kabarcık peyda etme, (b) *bk.:* **~ tissue**, **4.** *astr.* bulgurcuk : güneş yüzeyinde teleskopla görülebilen kısa süreli ufak kabarcıklı leke.

granulation tissue, *is. patol.* kabarcık doku : iyileşmeye başlayan yaraların yüzünde oluşan kabarcıklar.

granule, *is.* **1.** tanecik, habbe, **2.** zerre. ***e.a.*** *- 2. particle, pellet, corpuscule, sporule.*

granuliform, *is.* tane şeklinde.

granulite, *is.* tanekaya : kuartz, feldispat veya piroksen taneciklerinin bir arada sıkışmasından oluşmuş metamorfik kaya. **granulitic** : tane kaya şeklinde.

granulocyte, *is. anat.* tanecikli akyuvar, granülosit.

granuloma, *is., ç.* **-mas, -mata** *patol.* taneli ur : taneli dokulardan oluşan tümör. **~tous** : taneli urlu.

granulometry, *is.* tane ölçümü, tane büyüklüklerine göre sınıflandırma.

granulose, *f. bk.:* **granular**

grape, *is.* **1.** üzüm, **2.** üzüm kütüğü/asması, **3.** koyu mor (renk), **4.** *bk.:* **grapeshot**, **5.** **the ~** *bk.:* **wine**, **6.** **fox ~** : yabanî üzüm *(Vitis labrusca)*, **7.** **bunch of ~s** : üzüm salkımı, **8.** **gather the ~s** : üzüm toplamak, bağ bozmak, **9.** **press/tread the ~s** : (şaraplık) üzümü çiğnemek, **10.** **sour ~s** : (a) koruk, (b) ele geçirilemediği için hor görülen şey, **11.** ~ **brandy** : üzüm rakısı, **12.** ~ - **leafhopper** : asma böceği *(Erythroneura)* asma yaprağını yiyen zararlı bir böcek.

grapefruit, *is.* **1. pomelo** *d.d.* : greyfurt, altıntop, kız memesi, **2.** greyfurt ağacı *(Citrus paradisi).*

grape hyacynth, *is. bot.* salkımlı sümbül *(Muscari botryoides)* : üzüme benzeyen yuvarlak mavi çiçekli bitki.

grape ivy, *is. bot.* asma sarmaşığı *(Cissus incisa).*

grape rot, *is.* küf hastalığı : *Plasmopara viticola* denilen parazit küfün üzüm yapraklarında sebep olduğu hastalık. **grape blight, downy mildew** *d.d.*

grapery, *is., ç.* **-eries** üzüm bağı, bağ, üzümlük.

grapeshot, *is.* misket (gülle), şarapnel.

grapestone, *is.* üzüm çekirdeği.

grape sugar, *is.* üzüm şekeri. ***e.a.****- dextrose.*

grapevine, *is.* **1.** asma, **2.** ~ **telegraph** *d.d.* söylenti, dedikodu, şayia, kulaktan kulağa haber yayma. **hear sth. from the** ~ : bir şeyi dedidoku olarak duymak.

graph, *is.& gl.f.* **1.** çizenek, diyagram, **2.** *mat.* çizge, eğri, grafik. ~ **paper** : grafik kâğıdı, milimetrik kâğıt, **3.** betim, simge, bir fikri/sesi/dil ile ifade edilecek şeyi gösteren işaret, **4.** grafik/eğri çizmek, çizenekle/grafikle göstermek, **5.** simgelemek, betimlemek.

-graph, *son ek* **1.** "yazılmış, kaydedilmiş" : *monograph, litograph,* **2.** "yazan, kaydeden" : *telegraph.*

grapheme, *is. gr.* **1.** yazı birimi, çizi birimi : bir yazı sisteminin en küçük çizgisel elemanı, **2.** ses birimi, harf : bir dilde tek bir sesi simgeleyen yazılı işaret, **3. graphemically** : yazı birimiyle, ses birimiyle, harfle.

graphemics, *is. gr.* yazı bilimi : yazı sistemlerinin konuşma ile ilgisini inceleyen bilim.

-grapher, *son ek* "yazıcı, kaydedici, yazan, kaydeden". **telegrapher** : telgrafçı, telgraf yazan.

graphic(al), *sf.* **1.** canlı, açık, vazıh, etraflı, ayrıntılı, insanın gözleri önünde canlandıran. *~ description. a ~ account of an accident/of a battle.* **2.** çizgesel, çizgelerle/grafikle/eğrilerle gösterilen. *a ~ record of school attendance for a month.* **3.** yazı+, yazılı, yazı ile ifade edilen. *~ symbols.* **4.** çizgili, çizili, çizilmiş, çizgilerle belirtilmiş. *~ signs.* **5.** *jeol.* üzerinde doğal olarak yazıya benzer şekiller bulunan (kaya), **6.** *mat.* çizgesel, çizimsel, grafik(le), grafik yöntemle, çizime dayanan. ~ **solution** : çizgesel/grafik çözüm, **7. graphically = graphicly** : çizimle, çizenekle, tersimî olarak, grafikle. ***e.a.****- 1. vivid, striking, telling, detailed, pictorial, picturesque, 2. diagrammatic, 4. written, inscribed, drawn.*

graphic accent, *gr.* uzatma/inceltme imi, vurgu imi : harflerin üzerine konularak seslerini uzatan/incelten/vurgulayan işaretler : ^ ' " gibi.

graphic arts, *is.* **1. graphics** *d.d.* baskı resim sanatları, grafik sanatlar : orijinal sanat eserinin kopyasını levha, blok vb. üzerine oyarak/çizerek basma sanatı, **2.** resim, yağlı boya, baskı sanatları.

graphics, *is.* (tekil anlamda) **1.** teknik resim, **2.** (a) çoğaltma, röprodüksiyon (resim, fotoğraf, harita), (b) *bk.:* **graphic arts** (1), **3.** çizgesel/grafik çözüm.

graphite, *is.* **1.** grafit, **2. graphitic** : grafit+.

graphitize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** grafitleştirmek, grafite dönüştürmek, **2.** grafitlemek, (bir cismin yüzeyini) grafitle kaplamak.

grapho- = graph-, *ön ek* "yazı, yazma" : *graphology.*

graphology, *is.* **1.** yazı bilimi, grafoloji : el yazısından karakteri okuma sanatı, **2. graphologic(al)** : yazı bilimsel, **3. graphologist** : yazı bilimi uzmanı.

-graphy, *son ek* **1.** "yazma, kaydetme, resmetme" : *biography, photography,* **2.** "yazılmış", **3.** "yazı/resim şekli", **4.** "bilgisi" : *geography, petrography.*

grapnel, *is.* çengelli/kancalı demir, filika demiri, dört tırnaklı demir, borda kancası.

grappa, *is.* (İtalya'ya mahsus) üzüm posasından yapılmış ve yıllanmamış içki.

grapple, *is.&f.* **-pled, -pling 1.** kanca, çengel, borda kancası, filika demiri, bir gemiyi öbürüne bağlayan kancalı/çengelli demir, **2.** yakalama(k), kavrama(k), sıkıca tutma(k), sarılma(k),

3. (güreşte) birbirine sarılma, yalnız ellerle mücadele etme, göğüs göğüse savaşma, **4.** kanca ile tutmak, **5.** filika demiri kullanmak, **6.** (güreş vb.) sar(ıl)mak, tut(uş)mak, kucakla(ş)mak, **7.** ~ **with** : göğüs göğüse dövüşmek/savaşmak, cebelleşmek. *He was grappling with a boy twice his size.* **8.** ~ **with** : (bir güçlüğü yenmeye) uğraşmak, çabalamak, çözümlemeye/halle çalışmak. **to ~ with difficulties** : güçlüklere göğüs germek. **to ~ with a problem** : bir problemi çözmeye uğraşmak, **9. grappler** : (a) çengelli demir, (b) güreşçi, dövüşçü, mücadele eden kimse. ***e.a.-1.*** *grapnel, seize, grip,* ***6.*** *clinch,* ***7.*** *fight, struggle,* ***8.*** *cope, contend, struggle.*

grappling, *is.* **1.** çengel. kanca, bir şeyi yakalamaya/tutmaya yarayan alet, **2.** *bk.*: **grapnel**, **3.** ~ **iron** : kanca, borda kancası, bir şeyi tutmak/kaldırmak için çengelli demir.

grapy, *sf.* **grapier, grapiest 1.** üzümlü, üzüm gibi, üzümden yapılmış, **2.** üzüm/üzümsuyu tadında. *a ~ wine.*

grasp, *is.&gl.f.* **1.** (el ile) tutmak, yakalamak, kapmak. *to ~ s.o.'s hand.* ~ **a nettle** : cesaretli davranmak. ~ **your chances while you can** : Fırsatı elden kaçırma. **2.** kavramak, sımsıkı tutmak. **to ~ the nettle** : kendini zora koşmak; akıntıya kürek çekmek, **3.** anlamak, (zihnen) kavramak, idrak etmek. *I ~ed the main points of the speech.* **4.** ~ **at/for** : (a) el atmak, tutmaya/yakalamaya çalışmak. *Drowning man ~ing at a rope.* (b) istekle/seve seve/memnuniyetle kabul etmek, dört elle sarılmak. ~ **at a straw** : en ufak bir şeye umut bağlamak, (denize düşe) yılana sarılmak. *He ~ed at anything that might help him.* **5.** tutma, yakalama, yakalayış, kapma. **to lose one's ~ on/of sth** : bir şeyi serbest bırakmak, **6.** kavrama, sımsıkı tutma. **a strong ~** : sımsıkı kavrama, **7.** (tutan/kucaklayan) el/kol/avuç. **He took her in his ~** : Onu kollarının arasına aldı. **I kept her hand in my ~** : Ellerini ellerimde tuttum. **8.** iktidar, yetenek, güç, kudret. **to have a thing within one's ~** : bir şeye gücü yetmek. **Success is within his ~** : Başarmaya gücü yeter. **9.** hüküm, hâkim/sahip olma, nüfuz, tahakküm. *to wrest power from the ~ of a usurper. the tyrant's ~.* **take a ~ of oneself** : kendine (hislerine vb.) hâkim olmak. **to have s.o. in one's ~** : bir kimseyi hükmü altına almak, tahakküm etmek, **10.** anlama/kavrama (yeteneği), anlayış, idrak, zekâ. **This subject is within everyone's ~** : Bu konuyu herkes anlayabilir. **Matters beyond one's ~** : bir kimsenin anlayamayacağı şeyler. **It's beyond my ~** : Buna aklım ermez. **a thorough ~ of the subject** : konunun hakkıyla anlaşılması. *He has a good ~ of mathematics.* **He has no ~ of our difficulties** : Karşılaştığımız güçlükler hakkında hiçbir fikri yok. **11.** **~able** : anlaşılabilir, kavranabilir, idrak edilebilir, **12.** **~er** : (a) anlayan, kavrayan, idrak eden, (b) tutan, yakalayan kimse. ***e.a.- 1.*** *grip, clasp, clutch, grab, catch, snatch,* ***2.*** *seize, hold, embrace,* ***3.*** *comprehend, understand,* ***6.*** *hold, grip,* ***8.*** *reach,* ***9.*** *hold, possession, mastery, clutches,* ***10.*** *comprehension,* ***11.*** *comprehensible, understandable.*

grasping, *sf.* **1.** tutan, yakalayan, kavrayan, sıkı sıkıya sarılan, **2.** haris, aç gözlü, tamahkâr, gözü (paraya) doymaz, muhteris. *a ~ shopkeeper.* **3.** **~ly** : (a) yakalayarak, kavrayarak, sımsıkı sarılarak, (b) aç gözlülükle, tamahkârlıkla, **4.** **~ness** : aç gözlülük, tamahkârlık ***e.a.- 2.*** *greedy, avaricious, covetous.*

grass, *is.&f.* **1.** *bot.* çayır, çim(en) *(Gramineae).* **Keep off the ~!** Çimlere basmayınız! **The ~ is greener on the other side of the fence** : Uzaktan bütün tarlalar yeşil görünür/Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür/Uzaktan davulun sesi hoş gelir. **2.** ot, hayvanların otlamasına elverişli her türlü bitki. **Bermuda ~** : domuzayrığı *(Cynodon dactylon).* **black ~** : sıçankuyruğu *(Alopecurus agrestis).* **corn panic ~ = deccan ~** :tavşan otu *(Panicum colonum).* **couch ~** : ayrık otuna benzer bir ot *(Poa palustris),* **meadow ~ = rye ~** : karaçayır *(Lolium temulentum).* **scurvy ~** : kaşık otu *(Cochlearia officinalis),* **3.** çimenlik, çayırlık, yeşil saha, **4.** otlak, mera. *Half the farm is ~.* **to put under ~** : otlağa salıvermek, **5.** **grasses** : ot sapı, sap. *filled with dried grasses.* **6.** çimenlerin büyüdüğü mevsim, **7.** *argo* haşiş, esrar otu, marihuana, **8.** *argo* salata, yeşil sebze, **9.** *Brit.- argo* gammaz, jurnalci, ihbarcı, (kendisi de suçlu olduğu hâlde) suçluyu polise ihbar eden, **10.** otlamak, yayılmak, **11.** çimlenmek, çayırla/çimenle örtülmek, otla kapla(n)mak, **12.** ~ **on s.o.** : birini polise ihbar etmek/ele vermek. **Bill must have ~ed on us** : Bizi ele veren muhakkak Bill'dir. **13. go to ~** : (a) otlamak, otlamaya gitmek, (b) istirahate çekilmek, **14. let the ~ grow under one's feet** : gecik(tir)mek, vaktinde harekete geçmemek, savsaklamak, ihmal etmek, âtıl davranmak, fırsatı kaçırmak, **15. not let the ~ grow under one's feet** : atik davranmak, vakit kaybetmemek, zamanında harekete geçmek, çok faal olmak, **16. out to ~ = out at ~** : (a) otlamakta, mer'aya/otlamaya gitmiş, (b) işten ayrılmış/çıkarılmış, azat edilmiş. *He's too old to work fast, so his employers have turned him out to ~.* **17. put/send/turn out to ~** : (a) (hayvanı) çobana katmak, çayıra/otlağa/otlamaya göndermek/çıkarmak. **put/turn a horse out to ~** : atı çayıra çıkarmak, (b) *k.d.* (birisini mecburen) emekliye ayırmak. ***e.a.****- 4. pasture, 10. graze.*

grass cloth, *is.* ot hasır/kumaş : bitki liflerinden örme kumaş.

grass-green, *is.* çimen yeşili, parlak yeşil.

grasshopper, *is.* **1.** *zool.* çekirge *(Acrididae, Tettigonidae),* **2.** naneli kokteyl, **3.** *ABD- argo* pırpır, küçük uçak : askerî gözlemlerde, tarlalara ilâç serpmekte vb. kullanılır, **4. knee-high to a ~** *k.d.* bodur, kısa boylu (çocuk).

grassland, *is.* **1.** otlak, mer'a, **2.** bozkır, kırsal arazi. ***e.a.****- 1. pasture, 2. prairie.*

grasslike, *sf.* ot/çimen gibi, ota benzer, ince uzun yapraklı.

grass-of-Parnassus, *is. bot.* taşkıran otu *(Parnassia) :* taşkırangillerden beyaz çiçekli kalımlı bitki.

grassplot, *is.* çimenlik. ***e.a.****- lawn.*

grassquit, *is. zool.* çayır kuşu *(Tiaris)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan küçük bir tür ispinoz.

grass-roots = grass roots, *ç. is. ABD- k.d.* **1.** avam, halk, ahali, aşağı tabaka, taşra halkı/seçmenleri, **2.** kırsal bölge, tarım bölgesi, **3.** köylü, çiftçi, kırsal bölge halkı (özellikle toplumsal, ekonomik veya siyasî grup olarak), **4.** (bir şeyin) özü/esası/künhü, asıl sebep, kök, başlangıç, kaynak, menşe. *We must go back to ~ before we can change what has happened.*

grass snake, *is.* su yılanı *(Natrix natrix)* : üstü halkalı zehirsiz yılan.

grass snipe, *is. zool.* alaca çulluk *(Erolia melanotos)* : göğsünün üst kısmı kahverengi çizgili Yeni Dünya kuşu. ***e.a.****- pectoral sandpiper.*

grass tree, *is.* çayır ağacı *(Xanthorrhoea)* : Avustralya'da yetişen kalın gövdeli, çayıra benzer püskül tepeli ve sık başak biçiminde çiçekli bir bitki.

grass widow, *is.* **1.** *k.d.* (a) terk edilmiş metres, (b) piç anası, gayrimeşru çocuk doğuran kadın, **2.** kocasından ayrılmış/boşanmış kadın, **3.** kocası geçici olarak başka yerde bulunan kadın. *I'm ~ ~ this week.*

grass widower, *is.* **1.** karısından ayrılmış/boşanmış erkek, **2.** karısı geçici olarak başka yerde bulunan erkek.

grassy, *sf.* **grassier, grassiest 1.** çimenli, otlu, yeşillikli, **2.** ot/çayır/çimen gibi, otla/çimenle kaplı. *~ lawns.* **3.** çimen renginde, **4.** ottan/çayırdan ibaret, ottan yapılmış, **5.** ot kokan, otumsu. *~ butter.* **6. grassiness** : çimenlilik, yeşillik.

grat, *f. bk.:* **greed** *(pt).*

grate, *is.&f.* **grated, grating 1.** pencere kafesi/demiri, **2.** ızgara, ocak ızgarası, **3.** ocak, şömine, **4.** (maden filizini elemeye mahsus) kalbur, **5.** demir parmaklık, **6.** ızgara/kafes geçirmek, parmaklık koymak, **7.** *gen.* **~ on** : (duygularını/hislerini) incitmek, rencide etmek, üzmek, sinirlendirmek. *His rude manners ~ on the other people.* **8.** gıcırda(t)mak. *The door ~d on its old, rusty hinges.* **9.** bozuk/çatlak/tırmalayıcı ses çıkarmak. *to ~ on the ear.* **10.** (gıcırtı ile) birbirine sürt(ün)mek. *to ~ the teeth.* **11.** rendelemek. *to ~ a carrot. to ~ cheese.* **12.** *esk.* (sürtünme ile) aşın(dır)mak, **13. grater** : rende. ***eş ses.****- great.*

grateful, *sf.* **1.** minnettar, müteşekkir. *I am (most) ~ to you for your kindness. I should be ~ if you come.* **2.** şükran/minnet ifade eden. **~ letter** : teşekkür mektubu. *He sent me a very ~ letter.* **3.** hoş, güzel, makbul. *The ~ warmth of the fire. a ~ breeze.* **4.** yürekten, samimî. *With ~ thanks.* **5. ~ly** : minnetle, şükranla, **6. ~ness** : minnet(tarlık), şükran. ***e.a.****-1. thankful, obliged, indebted, 3. pleasing, refreshing, agreeable, pleasant, gratifying, satisfying.* ***k.a.****- 1. ungrateful.*

gratification, *is.* **1.** memnunluk, memnuniyet, hoşnutluk, haz, zevk. *It gave me some ~ to hear their good opinion of my son.* **2.** zevk, haz, memnunluk veren şey, **3.** memnun/hoşnut bırakma, zevk/haz verme, tatmin (etme). *The ~ of every wish of every person is not possible.* **4.** *esk.* mükâfat. ***e.a.- 4.*** *reward, recompense, gratuity.*

gratify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** memnun/mahzuz/hoşnut etmek, zevk/haz vermek. *Flattery gratifies a vain person.* **It gratified me to know how soon she would be well again** : Çabuk iyileşeceğini öğrendiğime memnun oldum. **2.** tatmin etmek, (ihtiyacını) gidermek. *She wanted to ~ her curiosity. Would it ever be possible to ~ my desire to see Europe?* **3.** *esk.* mükâfatlandırmak, **4. gratifier** : memnun eden, haz veren, tatmin eden. ***e.a.- 2.*** *satisfy, indulge, humor, 3. reward, remunerate.*

gratifying, *sf.* **1.** memnun edici, memnuniyet/haz verici, hoşa giden, **2.** tatminkâr, hoş. *It was ~ to know of the success of our own efforts.* **3. ~ly** : memnun edici bir şekilde, memnuniyet/haz vererek, hoşa gidecek tarzda, tatminkâr bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *pleasing, 2. satisfying, agreeable.*

gratin, *is. Fr. bk.:* **au gratin.**

grating, *is.&sf.* **1.** parmaklık, ızgara, pencere kafesi, **2.** *bk.:* **diffraction grating**, **3.** gıcırtılı (ses), **4.** (duyguları) inciten, rencide eden, sinirlendirici, can sıkıcı, **5. ~ly** : gıcırtı ile, gıcırtılı bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *grater, lattice, 3. rasping, 4. irritating, annoying.*

gratis, *sf.&zf.* bedava, beleş, caba, parasız, ücretsiz, meccanî, meccanen. *It is yours, ~. He works ~ to repair the house.* ***e.a.-*** *gratuitous, free, freely.*

gratitude, *is.* minnettarlık, şükran, minnet. *She showed me her ~ by inviting me to dinner.* ***e.a.-*** *gratefulness, thankfulness.*

gratuitous, *sf.* **1.** bedava, beleş, caba, ücretsiz, parasız, **2.** sebepsiz, yersiz, haksız, uluorta, keyfî, nâhak. *a ~ insult. ~ acts of vandalism.* **3.** *huk.* karşılıksız, tazminatsız, karşılığında ücret/tazminat beklemeyen. **a ~ contract** : taraflardan yalnız birine çıkar sağlayan sözleşme, **4. ~ly** : durup dururken, belli bir sebep olmadan, sebepsiz/haksız olarak. *She had no wish to offend him ~ly.* **5. ~ness** : (a) bedavalık, beleşlik, ücretsizlik, (b) sebepsizlik, yersizlik, haksızlık, keyfîlik. ***e.a.- 1.*** *free, gratis, 2. unwarranted, groundless, unjustified, unprovoked.*

gratuity, *is., ç.* **-ties 1.** bahşiş, **2.** hediye, bağış, teberru, **3.** *Brit.* (a) hükûmetin harp malûllerine verdiği ikramiye, (b) emekliye ayrılan veya terhis edilen askere verilen ödül. ***e.a.-1.*** *tip.*

gratulant, *sf.* şükran/minnet bildiren/ifade eden.

gratulate, *f.* **-lated, -lating** *esk.* **1.** sevinçle karşılamak, **2.** *bk.:* **congratulate.**

gratulation, *is. esk.* **1.** sevinç, sürur, haz, memnuniyet, **2.** sevinç ifadesi, **3.** *bk.:* **congratulation.** ***e.a.-1.*** *gratification, satisfaction, pleasure.*

gratulatory, *sf. bk.:* **congratulatory.**

graupel, *is. bk.:* **snow pellets.**

gravamen, *is., ç.* **-vamina** *huk.* **1.** suçlamanın sanık aleyhine ağır hasan kısmı, **2.** şikâyete sebep olan hâl, keder verici şey, **3.** esas, temel, öz. ***e.a.- 2.*** *grievance, 3. gist.*

grave^{1}, *is.* **1.** mezar, kabir, lâhit. **Dig one's own ~** : Mezarını kendi (eliyle) kazmak. **From cradle to the ~** : Beşikten mezara kadar. **Someone is walking over my ~** : Tüylerim ürperiyor. **to have one foot in the ~** : bir ayağı çukurda/mezarda olmak. **to turn (over) in one's ~** : mezarında kemikleri sızlamak. **secret as the ~** : çok gizli. **silent as the ~** : mezar gibi sessiz, **2.** türbe, makber, **3.** ölen/kaybolan/geçmişe intikal eden şeyin gömüldüğü yer. *the ~ of dead reputations.* **4.** ölüm. **He'll come to an early ~** : Vaktinden evvel ölecek. ***e.a.- 2.*** *tomb, sepulcher, 4. death.*

grave^{2}, *sf.* **graver, gravest** (1,2 ve 4 için) **1.** ciddî, vakur, vekarlı, ağırbaşlı, temkinli. *a ~ person. ~ thoughts. a ~ face. a ~ ceremony.* **2.** önemli, mühim, vahim, ağır, tehlikeli. *It was a ~ decision to make. ~ responsibilities. ~ situation. The sick man's condition is ~.* **3.** *gr.* (a) vurgusuz, (b) pes, alçak frekanslı, (c) aksanlı, Fransızcadaki aksan grav (`) gibi, **4.** (renk) donuk, sönük, cansız, karanlık, loş, kasvetli, **5. ~ly** : ciddî/vakur bir şekilde, temkinle, vekarla; önemle, ağır/vahim bir şekilde, **6. ~ness** : ciddîlik, ağırbaşlılık, vekar, temkin; mühimlik, vahamet, ağırlık. ***e.a.- 1.*** *dignified, sedate, serious, solemn, earnest, staid, thoughtful, 2. weighty, critical, important, momentous, 4. dull, somber.* ***k.a.- 1.*** *frivolous, gay.*

grave^{3}, *gl.f.* **graved, graven/graved, graving 1.** hakketmek, oymak, kazmak. **graving-tool** : hakkâk/oyma kalemi, çelik kalem, **2.** nakşetmek, derin iz bırakmak. *graven in the mind.* **3.** *den.* kalafat etmek, geminin altını temizleyip zift sürmek. **graving dock** : kalafat yeri, gemi tamir havuzu. ***e.a.-1.*** *engrave, carve, incise, sculpture, 2. impress deeply.*

grave^{4}, *sf.&zf. müz.* ağır, yavaş, ciddî, vakur (bir şekilde). ***e.a.-*** *slow(ly), solemn(ly).*

graveclothes, *is.* kefen.

gravedigger, *is.* mezarcı, mezar kazıcı.

gravel, *is.&sf.&gl.f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling)** **1.** çakıl, **2.** *patol.* (a) (böbreklerde) kum, böbrek taşı, (b) böbrek taşının sebep olduğu hastalık, **3.** çakıl kaplamak/döşemek. *to ~ a road.* **4.** şaşırtmak, şaşırtarak hareketsiz bırakmak, afallatmak. **be ~ed** : afallamak, apışıp kalmak, cevap verememek, taş gibi donup kalmak, **5.** *k.d.* kızdırmak, öfkelendirmek, **6.** *esk.* (gemi) karaya oturmak, **7.** tırmalayıcı, sert, haşin. *a ~ voice.* **8. ~ish** : çakıllıca, biraz çakıllı. ***e.a.- 4.*** *puzzle, perplex, confound, baffle, 5. irritate, annoy.*

gravel-blind, *sf.* yarı kör.

gravelly, *sf.* **1.** çakıllı, çakıl gibi, **2.** sert, haşin, tırmalayıcı. *a ~ voice.*

graven, *f.&sf.* **1.** *bk.:* **grave^{3}**, **2.** nakşedilmiş, hâkkedilmiş, derin iz bırakmış, **3.** oyulmuş, kazılmış.

graven image, *is. bk.:* **idol** (1).

graver, *is.* **1.** oymacı/hakkâk kalemi, **2.** oymacı, hakkâk. ***e.a.- 2.*** *engraver.*

graverobber, *is.* **1.** mezar hırsızı, **2.** *esk.* mezardan ölü çalan.

graveside, *is.&sf.* mezarın yanı(nda olan).

gravestone, *is.* mezar taşı.

Gravettian, *sf.* Avrupa paleolitik kültürü ile ilgili.

graveyard, *is.* **1.** mezarlık, kabristan, **2. ~ shift = ~ watch** *argo* (a) gece nöbeti, gece yarısından sabaha kadar süren nöbet, (b) gece nöbetçisi.

gravid, *sf.* **1.** gebe, hamile, **2. ~ity = ~ness** : gebelik, hamilelik, **3. ~ly** : gebe olarak. ***e.a.- 1.*** *pregnant.*

gravimeter, *is.* **1.** özgül ağırlıkölçer : katı ve sıvıların özgül ağırlığını ölçen alet, **2. gravity meter** *d.d.* yer çekimölçer : yer çekimi kuvvetini ölçen alet.

gravimetric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* ağırlık ölçümü+, **2. ~ally** : ağırlık ölçerek, ağırlık ölçmek suretiyle.

gravimetry, *is.* özgül ağırlık/yoğunluk ölçme.

gravipause, *is.* çekimsiz uzay : gök cisimlerinin çekim kuvvetlerinin birbirini yok ettiği (bileşkelerinin sıfır olduğu) uzay bölgesi.

gravisphere, *is.* çekim küresi : bir cismin çekim alanını içine alan küre. **gravispheric** : çekim küresel.

gravitas, *is.* ciddiyet, vekar.

gravitate, *gs.f.* **-tated, -tating 1.** (çekim kuvveti vb. etkisiyle) devinmek, -e doğru gitmek, üşüşmek, hareket etmek, çekilmek, cezp edilmek. *People ~ toward foods that are cheaper.* **2.** düşmek, batmak, çök(el)mek. *However often you mix it up in the water, the mud will ~ towards the bottom again.* **3. ~ to/toward(s)** : etkilenmek, etkisi/tesiri altında kalmak, büyük ilgi/cazibe duymak. *Artists ~ toward one another.* **4. gravitater** : çekilen, cezbedilen, düşen, batan, çekim kuvvetiyle devinen. ***e.a.- 2.*** *fall, sink.*

gravitation, *is.* **1.** *fiz.* (a) çekim kuvveti, yer çekimi, cazibe, (b) çekme, cezp etme, çekim kuvveti etkisiyle devinme, **2.** düşme, batma, çök(el)me, **3.** çekilme, incizap, bir şeye doğru gitme, göç etme. *The ~ of people toward the suburbs/to the cities.* **4. ~al** : çekimsel, çekim+. **~al field** : çekim alanı, **5. ~ally** : çekim kuvvetiyle, yerçekimi ile, çekerek.

gravitative, *sf.* **1.** çekim+, çekimsel, çekim/cazibe ile ilgili, **2.** çeken, cezp eden.

gravity, *is., ç.* **-ties 1.** yer çekimi, çekim kuvveti, cazibe (kuvveti). **law of ~** : Yer çekimi yasası, **2.** ağırlık, sıklet. **center of ~** : ağırlık merkezi. **specific ~** : özgül ağırlık, **3.** ciddiyet, vekar, temkin, ağırbaşlılık, **4.** önem, vahamet, ciddiyet. **He seems to ignore the ~ of his illness** : Hastalığının vahametini bilmemezlikten geliyor. **5.** (ses) kalınlık, peslik, **6. ~ cell** : *elekt.* yoğunluk pili : yoğunlukları farklı iki elektrolitli pil, **7. ~ fault** *jeol.* yoğun çatlak : üst tabakası alt tabakanın altına kaymış gibi görünen çatlak, **8. ~ meter** *bk.:* **gravimeter**, **9. ~ railroad ~**

railway : yer çekimli tren : yer çekimi kuvvetinden yararlanarak işleyen tren. *e.a.- 2. weight, heaviness, 3. dignity, solemnity, 5. lowness.*

gravure, *is.* gravür, tifdruk, klişe baskısı.

gravy, *is., ç.* **-vies** **1.** et suyu, sos, salçalı et suyu, **2.** *argo* (a) açıktan para, anafor, beklenmeden ele geçen para, (b) hak edilenden fazla olarak elde edilen menfaat/kâr/kazanç. *We've covered all our expenses; the rest is ~.* **3.** ~ **boat** : kayık biçiminde et suyu kabı, sosluk, **4.** ~ **train** *argo* anafor, zahmetsiz çıkar ve kâr sağlayan mevki, **5. get on the ~ train** : anafora konmak, **6. ride a ~ train** : (a) zahmetsiz kâr sağlamak, kelepire/anafora konmak, (b) keyif sürmek, zevk ve safa içinde keyfine bakmak.

gray = grey, *sf.&is.&f.* **1.** gri, kurşunî, kül rengi, boz, kır (renk), **2.** karanlık, kasvetli, sıkıcı. *~ skies. a ~ day.* **3.** kır saçlı, **4.** yaşlı, ihtiyar. *He's very ~.* **5.** belirsiz, müphem, karanlık, bilinmeyen. *There are too many ~ areas in social sciences.* **6.** kurşunî/kül renkli şey, **7.** gri kumaş/elbise. **to dress in ~** : gri elbise giymek, **8.** boyanmamış veya ağartılmamış kumaş, **9.** konfederasyon ordusu veya bu ordu mensubu, **10.** ağar(t)mak, rengini at(tır)mak, kırlaş(tır)mak, bozar(t)mak, kurşunî/kül rengine dön(dür)mek, **11. ~ly** : gri/kurşunî olarak, **12. ~ness** : grilik, kurşunîlik. *e.a.- 2. dark, dismal, gloomy, cheerless, 4. elderly, old.*

grayback, *is.* **1.** sırtı boz : sırtları kül rengi kuş, balina vb. gibi hayvanlardan herhangi biri, **2.** *ABD- k.d.* ABD iç savaşlarında konfederasyon askeri.

graybeard, *is.* **1.** kır sakallı, ak sakallı, **2.** ihtiyar, pirifâni, **3.** görmüş geçirmiş/tecrübeli/akıllı kimse, **4. ~ed** : kır sakallı. *e.a.- 2. old man, 3. sage.*

gray duck, *is.* boz ördek *(Anas stepara, Ana acuta).*

gray eminence, *is.* gizli yetki : başka bir kimse vasıtasıyla gizli yollardan ve bencil maksatlarla gayriresmî yetki/otorite kullanan kişi.

grayfish, *is., ç.* **-fishes, -fish** boz balık : Amerikan köpek balıklarının piyasadaki adı. *e.a.- shark, dogfish*

gray fox, *is.* boz tilki *(Urocyon cinereoargenteus)* : G Amerika, GD ve Doğu ABD'de bulunan sırtı koyu kül rengi, ayakları, bacakları ve kulakları sarı, pas renginde bir tür tilki.

gray goods = greige, *is.* kaba kumaş : boyanmamış, ağartılmamış veya bitirilmemiş kumaş.

gray gum, *is.* bozkabuk *(Eucalyptus tereticornis)* : Avustralya'da yetişen gri kabuklu okaliptüs.

grayhead, *is.* ihtiyar, ak saçlı kimse.

gray-headed, *sf.* **1.** ak saçlı, kır saçlı, **2.** yaşlı, ihtiyar, **3.** ihtiyarlığa özgü. *e.a.- 2. old, aged.*

grayhound = greyhound, *is.* tazı.

grayish, *sf.* bozca, grimsi, açık kurşunî/kül rengi.

Gray Lady, gönüllü hemşire : Amerikan Kızılhaçında gönüllü çalışan kadın.

grayling, *is.* **1.** gölge balığı *(Thymallus)* : Avrupa'da sazlıklarda ve hızlı akan derelerde yaşayan alabalıkgillerden, sırt yüzgeci büyük, makbul av balığı, uzunluğu 25-50 cm. **2.** bozkelebek *(Satyridae).*

gray matter, *is.* **1.** *anat.* sinir doku : özellikle omurilik ve beyinde gri lifler ve sinir gözeleri içeren doku. *bk.:* **white matter**, **2.** *k.d.* beyin, zekâ, akıl. **Use your gray matter** : Düşün biraz! *e.a.- 2. brain, intelligence.*

grayout, *is.* göz kararması : Özellikle büyük ivmelere maruz uçakla uçanlarda görülen ve oksijen yetersizliğinden ileri gelen geçici görüş bulanıklığı.

gray plover = black-bellied plover, *is.* alacalı yağmur kuşu.

Gray's Inn, *bk.:* **Inns of Court.**

gray squirrel, *is.* boz sincap *(Sciurus carolinensis).*

graywacke = greywacke, *is.* boz kum taşı : feldspat, şist, arduvaz ve çeşitli mineraller içeren kurşunî renkte kum taşı.

graywether, *is. bk.:* **sarsen.**

gray whale, *is. zool.* bozbalina *(Eschrichtius glaucus)* : K Pasifik'te yaşayan 15 m boyunda kurşunî siyah renkli balina.

gray wolf, *is. zool.* bozkurt *(Canis lupus)* : Asya, Avrupa ve K Amerika'da yaşar.

graze, *is.&f.* **grazed, grazing** **1.** otla(t)mak. *The cattle are grazing (in the field). We can't ~ the cattle till summer. I shall ~ the bottom field.* **2.** (otlayan hayvanları) gütmek, gözetlemek, gözkulak olmak, çobanlık yapmak, **3.** sıyır(t)mak, sıyrılma(k), dokunarak/sürtünerek/

sıyırarak geçme(k), teğet geçme(k), yalama(k). *The wing seemed to ~ the treetops as the plane climbed safely away. The bullet ~d his arm.* **4.** sıyırtma(k), sürt(ün)üp berele(n)me(k). *She fell down and ~d her knee.* **5.** sıyrık, bere, **6. grazer** : sıyırarak geçen, **7. grazingly** : sıyırarak, hafifçe dokunarak. ***e.a.-*** *4. abrade, skim, scrape, scratch, brush, 5. abrasion, scratch.*

grazier, *is.* **1.** *Brit.* sığırtmaç, sığır çobanı, sığırcı, satmak için sığır besleyen kimse, **2.** *Avust.* koyun yetiştirmek için otlak kiralayan kimse.

grazing, *is.* **1.** otlak, mer'a, **2.** *k.d.* geveleyen, geviş getiren, durmadan ufak tefek şeyler yiyen kimse. ***e.a.-*** *1. pasturage.*

grazioso, *sf.&zf. It. müz.* lâtif, letafetle. ***e.a.-*** *graceful(ly), elegant(ly).*

Gr. Br. = Gr. Brit. = Great Britain : Büyük Britanya.

grease, *is.&f.* **greased, greasing 1.** yağ, içyağı, et yağı, hayvanî yağ, don yağı, kuyruk yağı. *You will never get the ~ off the plates if you don't use soap.* **in ~ = in pride = prime of ~** : semiz, avlanmaya elverişli (av hayvanı), **2.** gres yağı, katı makine yağı, yağlı madde, **3. ~ wool** *d.d.* kirli yün, yapağı, **4.** yağla(t)mak, yağ sürmek. *He took his car to have it ~d. ~ the tin with butter before baking the cake.* **5. ~ heel/greasy heel** *d.d. vet. patol.* (atlarda) topuk iltihabı, **6. ~ s.o.'s palm = ~ the hand/palm of** : rüşvet vermek, **7. ~ the wheels** : para ile işini yürütmek, **8. like ~d lightning** : çok hızlı, şimşek/yıldırım gibi.

greaseball, *is. hkr.* İtalyan/İspanyol/Portekiz/Yunan asıllı kimse.

grease band, *is.* (zararlı haşaratı tutmak için meyve ağaçlarına sarılan) yağlı sargı.

greasebush, *is. bk.:* **greasewood.**

grease cup, *is.* yağdanlık, gres kutusu. ***e.a.-*** *oilcup.*

grease gun, *is.* (el ile işleyen) yağ/gres pompası, (yatak yağlamak için) yağlama tabancası.

grease monkey, *argo* tamirci, otomobil/uçak vb. tamircisi, tamirhane işçisi.

greasepaint, *is. tiy.* makyajda kullanılan yağlı boya.

grease pencil, *is.* yağlı (kurşun)kalem : parlak yüzeylere yazı yazmak için soyulabilen spiral kâğıda sarılı yağ ve boya karışımı boya kalemi.

greaseproof (paper), *sf.* yağ geçirmez (kâğıt).

greaser, *is.* **1.** yağcı, yağlayan, **2.** *hkr.* Lâtin Amerikalı, özellikle Meksikalı.

greasewood = greasebush, *is. bot.* yağlı çalı *(Sarco-batus vermiculatus)* : Batı ABD'de yetişen ve yağlı olduğu için yakıt olarak kullanılan bir tür funda.

greasy, *sf.* **greasier, greasiest 1.** yağlı, yağlanmış, yağa bulanmış, yağ ile lekelenmiş, yağ sürülmüş. *~ hair/skin.* **2.** yağlı : yağ ile yapılmış, içinde yağ bulunan. *~ food.* **3.** kaygan, kaypak. *Roads were ~ after the snowfall.* **4.** (hava, gökyüzü) kapalı, bulanık, bulutlu. *~ weather.* **5.** (tavır, davranış) mütebasbıs, yaltak(çı), yağcı, **6. greasily** : (a) yağlı yağlı, yağlı bir şekilde, kaypakça, kaypak bir hâlde, (b) tabasbusla, yaltakçılıkla, yaltaklanarak, **7. greasiness** : (a) yağlılık, kaypaklık, (b) yaltakçılık, tabasbus, yağcılık, **8. ~ spoon** *argo* ucuz/kirli lokanta, özellikle yağda kızartılmış yemekler yapan gayrisıhhî lokanta. ***e.a.-*** *2. oily, unctuous, 3. slippery.*

great^1, *sf.* **greater, greatest 1.** iri, cesim, muazzam, kocaman, azametli, cüsseli. *a ~ house/tree/crowd/army.* **2.** (sayı, değer vb.) çok, büyük, külliyetli. **take ~ care** : çok/büyük ihtimam göstermek. **a ~ many** : pek çok/külliyetli, **3.** müthiş, şiddetli. *~ pain.* **4.** müstesna, mükemmel, fevkalâde. *a ~ occasion. We had a ~ time at the party.* **5.** meşhur, tanınmış, ünlü, şöhretli, seçkin, mümtaz. *a ~ inventor. a ~ family.* **6.** önemli, mühim. *a ~ era in history. a ~ victory.* **7.** belli başlı, başlıca, başta gelen. *His ~est novel.* **8.** yüksek rütbeli/mevkili, baş. *a ~ noble.* **9.** soylu, asil, yüce, ulu, âli. *~ thoughts/deeds. a ~ heart.* **10.** gözde, revaçta, rağbet gören, çok kullanılan. *"Humor" was a ~ word with the old physiologists.* **11.** çok yakın, samimî, sıkı fıkı, candan. *~ friends.* **12.** büyük, değerli, yüce, yüksek, muteber, herkesi hayran bırakan. *a ~ statesman/composer/artist. The ~ men of the past.* **13.** (zaman, mesafe vb.) uzun, uzak, fazla, sürekli. *to wait a ~ while. a ~ distance.* **live to a ~ old age** : çok yaşlanmak, **14.** *k.d.* (a) **~ at/for/on** : usta, mahir, yetenekli, kabiliyetli. **to be ~ on** : çok usta/kabiliyetli olmak, meraklısı olmak. **a ~ walker** : yürüyüş meraklısı. *He's ~ on reading poetry aloud.* (b) çok iyi, fevkalâde, olağanüstü, mükemmel. *a ~ movie. He's a ~ fellow. She's a ~ friend. What a ~ idea!* **It would be ~ if...** : ...olsa çok iyi olurdu. **15. ~ with** *: k.d.* gebe, hamile. *~ with child.* **16.** (soyda) ikinci göbekten. *~-grandfather, ~-grandmother, ~-grand-son, etc.* **17. go ~ guns** *argo* hızla ilerlemek. ***e.a.-*** *1. big, immense, enormous, gigantic, huge, vast, grand, 2. numerous, 3. extreme, considerable, 4. remarkable, notable, outstanding, 5. famous, distinguished, renowned, illustrious, 6. important, vital, critical, significant, momentous, 7. chief, main, principal, leading, 9. noble, lofty, 10. popular, favorite, 14. (a) proficient, skillful, expert, (b) very good, first rate, excellent, splendid, 15. pregnant*

great^{2}, *zf.* çok iyi/âlâ, mükemmel, yolunda. *The project is going ~.* ***e.a.-*** *very well.*

great^{3}, *is., ç.* **greats** büyük adam, kendi alanında ün yapmış kişi. **~s** : gözde kimseler. *He is one of the theater's ~s.*

great anteater, *bk.:* **ant bear** (1).

great ape, *is.* goril, şempanze. ***e.a.-*** *gorilla, chimpanzee.*

great auk, *is. zool.* iri su kuşu *(Pinguinus impennis)* : eskiden Atlantik'in kuzeyinde yaşamış ve hâlen soyu tükenmiş iri, uçamayan bir kuş.

great-aunt, *is.* büyük hala/teyze : babanın/annenin halası/teyzesi.

Great Awakening, *is.* Büyük Uyanış: Amerika'da İngiliz sömürgelerindeki protestanların 1725-1770'te giriştikleri dinî inançları kuvvetlendirme hareketi.

great bat, *is. zool.* erken uçan yarasa *(Pterygistes noctula)* : bina ve ormanlarda yaşayan, çok erken ve çok yükseklerden uçan yassı burunlu yarasa.

Great Bear, *is. astr.* Büyük Ayı (burcu).

great bird of paradise, *is.* büyük cennet kuşu *(Paradisea apoda)* : sırtı ve kanatları kahverengi, karnı menekşe rengi, başı, kuyruğu, boynu sarı, uzunluğu 1 m ötücü kuş.

great black-back, *is.* büyük kara başlı martı *(Larus marinus)* : sırtı kara, karnı ak, uzunluğu ≈ 70 cm.

great blue heron, *is.* gök balıkçıl *(Ardea herodias)* : Amerika'da yaşayan kurşunî mavi tüylü iri balıkçıl.

great blue whale, *is.* gökbalina *(Balaenoptera musculus)* : uzunluğu 30 m ağırlığı 119 ton.

Great Britain, *is.* Büyük Britanya : 1707'den beri bu adanın adı politik anlamda İngiltere yerine kullanılmaktadır. *bk.:* **United Kingdom.**

great bustard, *is.* büyük toy kuşu *(Otis tarda)* : ekin tarlalarına zarar veren 1 m uzunlukta bir kuş.

great calorie, *is.* büyük kalori.

great circle, *is.* büyük çember/daire : (a) merkezden geçen düzlemin küre yüzeyi ile arakesiti, (b)küre üzerinde iki noktayı birleştiren en kısa yol.

great-circle, *sf.* **1.** büyük çembe (boyunca), **2. ~ course** : (uçak/gemi) büyük çember boyunca uçuş/sefer, yeryüzünde (havadan/denizden) bir noktadan ötekine en kısa yoldan gidiş, **3. ~ sailing** *den.* büyük çember boyunca sefer.

greatcoat, *is. Brit.* (ağır) palto. **~ed** : ağır paltolu.

great council, *is. esk.* **1.** İngiltere'de büyük konsül, kralın mutasarrıflarından kurulu meclis, **2.** (İtalya'da) belediye meclisi.

great crested grebe, *is.* tepeli dalgıç *(Podiceps cristatus)* : sazlık göllerde yaşar. Uzunluğu 66 cm.

great crested newt, *is.* taraklı semender *(Triturus cristatus)* : 15 cm uzunlukta, sırtı esmer, karnı sarı ve kara benekli semender.

Great Dane, *is.* Dan köpeği : iri, kısa tüylü, açık kahverengi benekli gri, mavi veya kara benekli beyaz renkte bir cins köpek. Omuz yüksekliği 80 cm.

Great Depression, *is.* Büyük (İktisadî) Bunalım : Ekim 1929'da başlayıp 1930 yıllarında ABD ve bütün dünyayı saran ekonomik çöküntü dönemi.

Great Divide, *is.* **1.** su bölümü çizgisi, büyük dağ silsilesi, **2.** hayat ile ölümü ayırdığı tasarlanan çizgi, **3.** büyük kriz/buhran, **4. cross the ~ ~** : ölmek.

Great Dividing Range, *is.* Avustralya'nın doğusundaki dağ silsilesi.

Great Dog = Greater Dog, *is. astr.* Büyük Köpek (burç). ***e.a.-*** *Canis Major.*

greaten, *f.* büyü(t)mek, genişle(t)mek, art(ır)mak, çoğal(t)mak. ***e.a.-*** *enlarge, increase.*

greater, *sf.* **1.** daha büyük, **2.** *b.h.* banliyöleriyle birlikte (şehir). ~ *London,* ~ *New York,* ~ *Montreal etc.*

greater multangular bone, *bk.:* **multangulum.**

greater sandeel, *is.* büyük kum yılan balığı *(Ammodytes lanceolatus)* : 30 cm uzunlukta yeşilimsi yılan balığı.

Greater Sunda Islands, *is. esk.* Büyük Sunda Adaları : Borneo, Celebes, Java, Sumatra ve Molucca adaları.

greater weever, *is.* çarpan balığı *(Trachinus draco)* : 25-40 cm uzunlukta, gri, kırmızı renkli, sırt yüzgeçlerindeki dikenleri çok zehirli, eti lezzetli balık. Marmara, Akdeniz ve Atlantik'te yaşar.

greater yellowlegs, *bk.:* **yellowlegs.**

greatest common divisor, *mat.* en büyük ortak bölen.

great galago, *is.* büyük galago *(Galago crassicaudatus)* : kırçıllı sarı, esmer renkli memeli hayvan. Uzunluğu 33 cm, kuyruğu 37 cm.

great go, *Brit.- k.d.* (Cambridge Üniversitesinde) bitirme sınavı.

great-grandchild, *is.* küçük torun, torunzade, torunun çocuğu.

great-granddaughter, *is.* torun kızı.

great-grandfather, *is.* büyük dede : babanın/annenin dedesi.

great-grandmother, *is.* büyük nine, büyük babaanne/anneanne, babanın/annenin büyük annesi.

great-grandparent, *is.* büyük ebeveyn, ata, cet.

great-grandson, *is.* torunoğlu, küçük torun, torunun oğlu.

great grey owl, *is.* bozbaykuş *(Strix nebulosa)* : K yarım küresi ormanlarında yaşayan iri yuvarlak başlı, sarı gözlü, uzun kuyruklu ve kurşunî tüylü baykuş.

great grey shrike, *is.* büyük örümcek kuşu *(Lanius excubitor)* : sırtı kül rengi, karnı ak ötücü kuş.

great gross, *is.* 12 grosa, 12x144 = 1728 adet.

great guns, **1.** *k.d.* büyük hızla/sür'atle. *His work is going ~ ~.* **2.** hayret/şaşkınlık vb. ifade için kullanılır.

great-hearted = greathearted, *sf.* **1.** cömert, yüce gönüllü, âlicenap, asil tabiatli, **2.** cesur, yiğit, atak, korkusuz, **3.** **~ly** : cömertçe; cesaretle, korkusuzca, **4.** **~ness** : cömertlik; cesaret, yiğitlik, ataklık. ***e.a.-*** *1. magnanimous, noble, generous, 2. courageous, brave, fearless.*

great horned owl, *is.* sorguçlu baykuş *(Bubo virginianus)* : Amerika'ya mahsus, başında kulak gibi iki sorguç tüyü olan, iri, yırtıcı baykuş.

Great Lakes, *is.* Büyük göller : ABD ile Kanada arasındaki beş büyük göl : Erie, Huron, Michigan, Ontario, Superior gölleri.

great laurel, *bk.:* **great rhododendron.**

Great Leap Forward, *is.* Büyük Atılım : Çin Halk Cumhuriyetinin büyük ekonomik kalkınma plânı (1958).

greatly, *zf.* çokça, büyük/geniş ölçüde, pek çok/ziyade, ziyadesiyle, fazlasıyla, aşırı derecede, son derece. ~ *moved by his kindness.* ~ *to be feared.*

Great Mogul, *is.* Moğol İmparatoru : Hindistan'da 1526'da Babür tarafından kurulan İmparatorluğun hükümdarları için söylenir.

great-nephew = grandnephew, *is.* küçük yeğen, yeğenin oğlu.

greatness, *is.* **1.** büyüklük, ululuk, azamet, cesamet, çokluk, **2.** ün, şöhret.

great-niece = grandniece, *is.* küçük yeğen, yeğenin kızı.

great Northern diver, *is. zool.* **1.** buz dalgıcı *(Colymbus glacialis)* : Amerika ve Avrupa'nın kuzeyinde yaşayan ≈ 1 m uzunluğunda dalgıç kuşu, **2.** *bk.:* **loon** (1).

great pastern bone, *bk.:* **pastern** (2).

Great Plague, *is.* Büyük Afet : 1665'te Londra'da çıkan hıyarcıklı veba salgını.

Great Plains, *is.* Büyük Yaylalar : ABD ve Kanada'da Kayalık Dağların doğusundaki yaylalar.

Great Power, *is.* Büyük Devlet : olağanüstü askerî ve ekonomik güce sahip olup milletler arası sorunlara kendi çıkarınca yön verebilen devlet.

great primer, *is.* iri baskı : eskiden İncil'in baskısında kullanılan on sekiz punto.

Great Pyrenees, *is.* Pirene köpeği : beyaz tüylü iri bir köpek cinsi.

great reed warbler, *is.* çil ardıcı *(Acrocephalus arundinaceus)* : sırtı pas sarısı, karnı açık renkli ötücü kuş.

great rhododendron, *is. bot.* iri defne *(Rhododen-dron maximum)* : Doğu ABD'de yetişir, pembe beyaz çiçek açar. **great laurel, great rosebay** *d.d.*

Great Russia, *is.* Orta ve Kuzey Rusya.

Great Russian, *is.* **1.** Orta ve Kuzey Rusya halkı, asıl Rus, **2.** Rusça : Ukrayna ve Beyaz Rusya hariç, asıl Rusya'da konuşulan resmî Rus dili.

Great Schism, *is.* Büyük Hizip/Ayrılık : Katolik dininde rakip iki papanın hüküm sürdüğü ayrılık dönemi (1378-1417).

Great Scott! *ünl.* Allah Allah! (Hayret, şaşkınlık vb. ifade eder.)

great seal, *is.* **1.** resmî mühür, (eski) mührühümayun, **2.** *b.h. Brit.* (a) İngiltere'de Büyük Britanya mührünü taşıyan mühürdar, (b) mühürdarlık makamı. ***e.a.-*** *2. Lord Chancellor.*

great skua, *Brit. bk.:* **skua** (1).

Great Society, *is.* İleri Toplum : Başkan Lyndon B. Johnson önderliğinde ABD Demokrat Partisinin amaç olarak ilân ettiği esaslar : eğitimin ıslahı, yaşlılara ücretsiz sağlık hizmeti, fakirliğin ortadan kaldırılması vb.

Great Spirit, *is.* Amerika Kızılderililerinin dinî önderi.

great spotted cuckoo, *is.* tepeli guguk *(Coccystes glandarius)* : gri, kahverengi tüylü, ≈ 40 cm uzunluğunda sıcak orman ve bahçelerde yaşayan bir kuş türü.

great tit, *is. zool.* büyük baştankara *(Parus major)*.

great toe, *is. anat.* ayak başparmağı. ***e.a.-*** *big toe.*

great-uncle, *is.* büyük amca/dayı : babanın/annenin amcası/dayısı. ***e.a.-*** *granduncle.*

Great Wall of China = Chinese Wall, *is.* Çin Seddi.

Great War, *is.* Büyük Savaş, Umumî Harp, I. Dünya Harbi/Savaşı. ***e.a.-*** *World War I.*

Great White Father, *is.* (şaka olarak) **1.** ABD Başkanı, **2.** kodaman, büyük mevki sahibi kimse.

great white heron, *is.* akbalıkçıl : **1.** Florida'da yaşayan iri beyaz balıkçıl *(Ardea occidentalis)*, **2.** GD Avrupa, Afrika, Asya ve Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan akbalıkçıl *(Casmerodius albus)*.

great white shark, *is.* iri köpek balığı *(Carcharodon carcharias)* : sıcak ve ılıman denizlerde yaşar, bazan insana saldırır. **man-eater** *d.d.*

great white trillium, *is. bot.* aktirilyum *(Trillium grandiflorum)* : KD ABD'de yetişir, iri ak çiçekleri sonradan gülpembesine dönüşür.

Great White Way, *is.* Büyük Ak Yol : New York'ta *Broadway-Times Square* civarındaki tiyatro bölgesi.

great willow herb, *is. bk.:* **willow herb.**

greave, *is.* **1.** baldır zırhı : dizden ayak bileğine kadar bacağı koruyan önlü arkalı iki parça zırh, **2.** **~d** :baldırı zırhlı. ***e.a.-*** *1. jamb, jambeau.*

greaves, *is. bk.:* **crackling** (3).

grebe, *is. zool.* dalgıç kuşu *(Colymbidae)*, yumurta piçi *(Podicipedidae)*. **black-necked ~** : kara gerdanlı dalgıç *(C. arcticus)*. **red-necked ~** : pas rengi gerdanlı dalgıç *(C. stellatus)*. **great crested ~** : tepeli *(Podiceps cristatus)*. **little ~** : ırmak dalgıcı *(P. fluviatilis)*. **Slovanian ~** : kulaklı yumurta piçi.

Grecian, *sf.&is.* **1.** Rum, Yunanlı, Grek, **2.** Yunan dili/edebiyatı uzmanı, **3.** **~ bend** : Rum kalçası : XIX. yy. da kadınlar arasında moda olan ve çok defa yastıklar ilâvesiyle abartılan çıkık kalça/kıç modası.

Grecise, *Brit. bk.:* **Grecize**

Grecism, *is.* **1.** Grek sanat ve kültürünün ruhu/esası, **2.** Grek sanat ve kültürünü benimseme, **3.** Grekçe terim. *(Brit.:* **Graecism**).

Grecize, *f.* **-cized, -cizing 1.** Grekleştirmek, Grek karakteri vermek, **2.** Grekçeye tercüme etmek, Grekleşmek, Yunanlaşmak, Rumlaşmak, Grek âdet ve kültürünü benimsemek. **Grecise, Graecise, Graecize** *ş.d.y.*

Greco-, *ön ek* "Grek+, Greko-"

Greco-Roman, *sf.* Greko-Romen. *~ art.*

gree, *is.&f.* **greed, greeing** *İsk.* **1.** üstünlük, faikiyet, muzafferiyet, **2.** zafer ödülü, **3.** anlaşmak, uyuşmak, mutabık kalmak, **4.** *esk.* iyi niyet, hüsnüniyet, iyilik, lûtuf, **5.** *esk.* tarziye, tazmin. ***e.a.-*** *1. superiority, mastery, victory, 3. agree, 4. good will, favor, 5. satisfaction.*

Greece, *is.* Yunanistan.

greed, *is.* hırs, tamah(kârlık), aç gözlülük, oburluk, iştah. *a miser's ~ for money. ~ for gold.* ***e.a.-*** *greediness, avarice, cupidity, covetousness.* ***k.a.-*** *generosity.*

greedy, *sf.* **greedier, greediest 1.** haris, muhteris, tamahkâr, aç gözlü, gözü doymaz, **2.** obur, pisboğaz, aç gözlü. *The ~ little boy ate all the food at the party.* **3. ~ of/for** : hevesli, arzulu, istekli, teşne, susamış. *The roots of the plant are ~ for water.* **4. greedily** : hırsla, aç gözlülükle, oburcasına, tamahkârlıkla, **5. greediness** *bk.:* **greed**. ***e.a.- 1.*** *grasping, rapacious, selfish, avaricious, covetous,* ***2.*** *ravenous, voracious,* ***3.*** *eager, anxious, covetous.* ***k.a.-1.*** *generous, unselfish.*

greedy-guts, *is. Brit.- k.d.* obur. ***e.a.-*** *glutton.*

greegree, *is. bk.:* **grigri**

Greek, *sf.&is.* **1.** Grek, Yunan(lı) Rum+, Rumca, Grekçe. **I fear the ~s bearing gifts** : Kötü maksatla verilen hediyelerden korkarım. **When ~ meet the ~ then comes the tug of war** : İki Rum bir araya gelirse mutlaka çıngar çıkar. **2.** Rum Ortodoks kilisesi+, **3.** *k.d.* karmakarışık, anlaşılmaz, muğlâk. **It's all ~ to me!** Zerre kadar anlamıyorum/Anladımsa Arap olayım/Buna hiç aklım ermez. **4.** Rum kilisesine mensup kimse, **5.** *bk.:* **Hellenic** (2), **6.** Yunan kültürünü seven kimse, **7. ~ Catholic** : (a) Rum Ortodoks kilisesi üyesi, (b) Papanın yetkisini tanımakla beraber Rum kilisesi ayini yapan kimse. **8. ~ Church = ~ Orthodox Church** : Rum Ortodoks kilisesi, **9. ~ cross** : Rum/Ortodoks haçı : dört kolu eşit haç, **10. ~ fire** : Rum ateşi : Bizanslıların savaş gemilerine karşı kullandıkları ve ıslatılınca yanan bir nevi kimyasal bileşik, **11. ~ Revival** : Yunan mimarisinin canlanması : XIX. yy. ın ilk yarısında eski Grek motif ve süslerini taklit eden mimarî tarzı.

green, *sf.&is.&f.* **1.** yeşil, yeşillik, çayır, çimen, **2.** yeşermiş, yeşillenmiş, yeşillikle kaplanmış. *~ fields. The country is very ~ in the spring.* **3.** yeşil sebzelerden yapılmış. *a ~ salad.* **4.** taze, canlı, genç, hayat dolu, **5.** yaş, kurutulmamış. *~ lumber. Wood which is ~ (= which is not dry enough to burn).* **6.** ham gelişmemiş, olgunlaşmamış. *~ fruit. ~ apples are sour.* **7.** acemi, cahil, toy, tecrübesiz, saf, bön, **8.** taze, yeni. *a ~ wound.* **9.** soluk, rengi atmış. *He looks a little ~ around the gills.* **10.** (et) taze, yeni kesilmiş. *~ meat.* **11.** fırınlanmamış (çömlek, tuğla vb.), **12.** (beton, çimento vb.) tam katılaşmamış, **13.** çiğ, pişmemiş, **14.** (at) yarışa girmemiş. *~ horse.* **15.** mülâyim, ılıman, karsız. *a ~ season.* **16.** (deri) işlenmemiş. *~ hides.* **17.** (her şeyi) tamam, (işlemeye) hazır. *All systems are ~.* **18.** yeşil kumaş/elbise vb. **19. putting ~** *d.d.* golf hedef deliğinin etrafındaki düz çimen, **20.** yeşillenmek, yeşer(t)mek, **21. ~s** : (a) (koparılarak süs için kullanılan) yaprak, (b) sebze yaprağı (ıspanak, marul vb.), (c) ABD ordusunun mavi, yeşil üniforması. ***e.a.- 2.*** *verdant,* ***4.*** *young, vigorous, flourishing,* ***6.*** *raw, fresh, immature, unripe,* ***7.*** *credulous, dupe, naive,* ***8.*** *fresh, recent, new,* ***9.*** *pale, wan,* ***15.*** *mild, clement, snowless.*

green alga, *is.* yeşil yosun *(Chlorophyceae).*

greenback, *is. ABD* kâğıt para, banknot.

greenback, *is.* **1.** Amerika iç savaşlarından sonra tedavüldeki kâğıt paranın azaltılmasına karşı gelen siyasî parti *(Greenback Party)* üyesi, **2.** kâğıt paranın yalnız ABD hükûmetince desteklenmesine taraftar olan kimse.

green bean = string bean = snap bean, *is.* taze fasulye.

greenbelt, *is.* yeşil kuşak : şehri kuşatan park, bahçe, çiftlik gibi yeşil sahaların tümü.

green-blind, *sf.* yeşil renk körü. **~ness** : yeşil körlüğü.

greenbottle (fly), *is. zool.* altın sinek *(Lucilia caesar)* : larvalarını yaralar üzerine bırakan kırmızı, yeşil renkli sinek.

greenbrier, *is. bot.* dikenli asma *(Smilax rotundifolia)* : zambakgillerden, D ABD'de yetişen, yaprakları yürek biçiminde, çiçekleri ufak yeşil, meyvesi siyahımsı tırmanıcı bir bitki. **cat brier** *d.d.*

greenbug, *is.* yeşil bit *(Schizaphis gramium)* : hububat taneleri için çok zararlı yeşil renkli bir böcek.

greenbul, *is.* yeşil bülbül (Afrika'da yaşar).

green bulbul, *is.* **1.** yeşil bülbül : GD Asya ve GB Pasifik'te bulunan yeşil, mavi, siyah, sarı tüylü meyve ile beslenen bülbül. **fruitsucker, leafbird** *d.d.* **2.** *bk.:* **greenbul.**

green card, *is.* **1.** yabancı (özellikle Meksikalı) işçinin giriş kartı, **2.** *oto.* uluslar arası sigorta kartı, yeşil kart.

green-channel, *is.* gümrüğe tâbi eşyası olmayan yolculara mahsus geçit.

green cloth, *is.* **1.** çuha (veya benzeri kumaş), **2.** iskambil masası.

green corn, *is.* taze mısır (koçanı).

green dragon = dragonroot, *is. bot.* yeşil ejder *(Ari-saema dracontium)* : KD Amerika'da yetişen uzun saplı ufak çiçekli bir tür yılan yastığı.

greenery, *is., ç.* **-eries 1.** yeşillik, bitki örtüsü, yeşil bitkiler, **2.** bitkilerin yetiştirildiği yer.

green-eyed, *sf.* **1.** yeşil gözlü, **2.** kıskanç, günücü, hasetçi, hasut. **3.** ~ **monster** : kıskançlık, günücülük, haset. ***e.a.- 2.*** *jealous, envious, 3. jealousy.*

greenfinch, *is. zool.* yeşil ispinoz, yelve, florya *(Chloris chloris)* : tüyleri zeytin yeşili, sarı ispinoz.

green fingers, *ç. is. bk.:* **green thumb.**

greenfly, *is. Brit.* yaprak biti. ***e.a.-*** *aphid.*

greengage, *is.* can eriği, bardak eriği, frenk eriği.

green gland, *is. zool.* yeşil beze : kerevides vb. gibi on ayaklı kabuklu eklem bacaklılarda duyarga tabanına açılan bir çift bezeden her biri.

green glass, *is.* yeşil/adî cam.

greengrocer, *is. Brit.* manav, sebzeci/meyveci.

greengrocery, *is., ç.* **-ceries** *Brit.* **1.** manav/sebzeci/meyveci dükkânı, **2.** (dükkânda satılan) sebze/meyve.

greenhead, *is., ç.* **-heads, -head** *zool.* yeşilbaş (ördek) erkek ördek.

greenheart, *is.* **1.** *bot.* yeşilöz *(Ocotea/ Nectandra rodiaei)* : yaprağını dökmeyen, kerestesi yeşilimsi, sert ve dayanıklı tropik G Amerika ağacı, **2.** Tropik Amerika'da yetişen kerestesi makbul herhangi ağaç, **3.** bu ağaçların kerestesi : rıhtım, iskele, köprü, gemi inşaatında vb. kullanılır.

green heron, *is. zool.* yeşilbalıkçıl *(Butorides virescens)* : tüyleri koyu mavimtrak yeşil küçük bir balıkçıl cinsi, Amerika'da bulunur.

greenhorn, *is. argo* **1.** toy/acemi/tecrübesiz/genç kimse, **2.** kolay aldanan her söze kanan kimse, saf, bön, enayi, **3.** *ABD- k.d.* yeni gelmiş göçmen (küçümseme ifade eder).

greenhouse, *is., ç.* **-houses 1.** limonluk, ser, sebze/çiçek yetiştirilen camlı ev, **2.** uçağın bazı kısımlarını çevreleyen saydam plâstik örtü, **3.** ~ **effect** : ser etkisi : yer yüzeyinin ve alçak hava tabakalarının ısınması (güneş ışınlarının yeryüzünde ısıya çevrilmesi, ışınlanan kızıl ötesi erkenin CO2 ve su buharında yutulması vb. sonucunda husule gelir ve atmosferdeki CO2 oranı ile artar).

greening, *is.* yeşil elma, olgunlaşınca kabuğu yeşil kalan elma.

greenish, *sf.* yeşilimsi, yeşilimtrak, yeşil+. ~ **warbler :** *zool.* yeşil öteğen *(Phylloscopus trochiloides) :* Avrupa ve Ön Asya çam ormanlarında yaşayan sırtı yeşil, kahverengi, karnı beyazımsı ötücü kuş.

green jacamar, *is. zool.* yeşil jakamar *(Galbula viridis)* : parlak kuşgillerden Brezilya ormanlarında yaşayan sırtı altın yeşili bir kuş.

greenkeeper, *is. bk.:* **greenskeeper.**

Greenland, *is.* **1.** Grönland, Avustralya'dan sonra dünyanın en büyük adası (2,175, 830 km^2), **2. ~er** : Grönlandlı, **3. ~ic** : Grönland+, **4.** ~ **right whale:** *zool.* balina *(Balaena mystycetus)* : uzunluğu 20 m, ağırlığı 20 ton, Arktik denizlerde yaşar, **5.** ~ **Sea** : Grönland Denizi.

greenlet, *is. bk.:* **vireo.**

green light, *is.* **1.** yeşil ışık, trafikte "geç" işareti, **2.** izin, müsaade, ruhsat. *We're ready to build our house. We're just waiting for the ~ ~ from the council.* **3. give s.o. the ~ ~** : bir işin başlamasına izin vermek.

greenling, *is. zool.* **1.** Atlas levreği *(Hexagrammos decagrammus)* : K Pasifik'in kayalık kıyılarında gıda için avlanan sırt yüzgeci uzun, iri bir balık, **2.** *bk.:* **lingcod**, **3.** *bk.:* **pollack.**

green lumber, *is.* yaş kereste.

greenly, *zf.* **1.** yeşil yeşil, yemyeşil bir hâlde, **2.** acemice. ***e.a.- 2.*** *clumsily.*

green lizard, *is. zool.* yeşil kertenkele *(Lacerta viridis)* : Akdeniz bölgerinde yaşayan 30-50 cm uzunluğunda kertenkele.

green manure, *is.* **1.** yeşil gübre : toprağı zenginleştirmesi için yeşil iken sürülüp toprağa katılan bitki (fasulye, yonca vb.), **2.** ayrışmamış (ham) gübre.

green-manure, *gl.f.* yeşil gübre ile gübrelemek.

green mold, *bk.:* **blue mold** (1).

green monkey, *is. zool.* yeşilmaymun *(Cercopit-hecus aethiops sabaeus)* : Batı Afrika'da bulunan sırtı yeşilimsi gri, kuyruğu sarı renkte bir tür maymun.

Green Mountain State, *is.* Vermont (takma adı).

greenness, *is.* **1.** yeşillik, tazelik, çiğlik, **2.** çimen vb., yeşil bitkiler, **3.** toyluk, acemilik, tecrübesizlik, gençlik, **4.** bönlük, safderunluk. ***e.a.*-** *3. youthfulness, 4. naïveté, innocence, gullibility.*

greenockite, *is.* sarı cevher, kadmiyum sülfür, CdS : yarı saydam sarı hekzagonal kristaller şeklinde bulunan cevher.

green onion, *is.* taze soğan.

Green Paper, *is.* önerge, hükûmet önergesi.

green peach aphid, *is.* şeftali biti, yaprak biti *(Myzus persicae)* : birçok bitki hastalığının virüsünü taşıyan, bilhassa şeftalileri mahveden sarı, yeşil renkli bir haşarat. **greenfly** *d.d.*

green-peas, *is.* taze bezelye.

green pepper, *is.* **1.** dolmalık biber *(Capsicum frutescens grossum)*, **2.** (her çeşit) taze biber *(Capsicum frutescens).*

green power, *is.* para gücü/etkisi.

green revolution, *is.* tarımsal devrim : tarım usullerini ve üretimi birlikte geliştirme, verimi artırma.

greenroom, *is.* dinlenme odası : tiyatro ve konser salonlarında aktör ve müzisyenlerin temsilden önce ya da sonra dinlendikleri oda.

greensand, *is.* yeşil kum .

greens fee, *is.* golf sahası giriş ücreti.

greenshank, *is. zool.* yeşilbacak *(Tringa nebularia)* kıyılarda yaşayan yeşil bacaklı çulluk.

greensick, *sf.* **1.** kansız, kansızlık hastalığına yakalanmış, **2. ~ness** *bk.:* **chlorosis** (2).

greenskeeper = greenkeeper, *is.* golf sahası bakıcısı.

green snake, *is. zool.* yeşilyılan *(Liopeltis vernalis* ve *Orphiodrys aestivus)* : parlak yeşil renkli, böcek yiyerek geçinen zararsız iki tür K Amerika yılanı.

green soap, *is.* yeşil sabun : KOH ve keten tohumu yağından yapılır, deri hastalıklarını tedavide kullanılır.

greenstick fracture, *is. tıp* yarı kırık, çatlak : uzun bir kemiğin çatlayıp kısmen eğilmesi.

greenstone, *is.* yeşil taş, koyu yeşil renkli bazalt taşı.

greenstuff, *is.* yeşillik, yeşil sebze.

greensward, *is.* çimenlik, çimen.

green tea, *is.* yeşil çay : çay yapraklarını fermantasyona tâbi tutmadan kurutarak yapılan çay.

greenth, *is. az.kul.* yeşillik. ***e.a.*-***verdure.*

green thumb, *is.* bahçıvanlık hüneri/mahareti.

green-thumbed, *sf.* bahçıvanlıkta hünerli, eli bereketli.

green toad, *is. zool.* yeşilkurbağa *(Bufo viridis).*

green turtle, *is. zool.* yeşilkaplumbağa *(Chelonia mydass)* : sıcak denizlerde yaşayan, etinden çorba yapılan deniz kaplumbağası.

green vegetable, *is.* yeşil sebze, yaprakları ve sapları yenen sebze.

green vitriol, *is.* demir sülfat. *bk.:* **ferrous sulfate.**

Greenwich Time = Greenwich Mean Time = Greenwich Civil Time, *is.* (ortalama) Grinviç saati.

greenwood, *is.* yeşil orman, ağaçlık, ormanlık, ormanın ağaçlar yeşerdiği zamanki hâli.

green woodpecker, *is. zool.* yeşil ağaçkakan *(Picus viridis)* : Avrupa ve Ön Asya'da ovalarda yaşayan başı kırmızı, gövdesi yeşil ağaçkakan. Uzunluğu 32 cm.

greet[1], *f.* **1.** selâmla(ş)mak. *He ~ed us by shouting a friendly "Hello!"* **2.** karşılamak, istikbal etmek. *She ~ed him with a loving kiss.* **~ a speech with cheers** : bir nutku alkışlarla karşılamak. *The speech was ~ed by loud cheers.* **3.** karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, karşısına çıkmak. *I woke up and ~ed by bird songs.* **~ the eye** : gözüne çarpmak. **~ the ear** : kulağına gelmek, **4.** *esk.* selâm vermek. ***e.a.*-** *1. salute, hail, accost, address, 2. welcome.*

greet[2], *is.&gs.f.* **grat, grutten, greeting** *İsk.* **1.** ağlamak, **2.** ağıt, ağlama. ***e.a.*-** *1. weep, lament, cry, 2. weeping, sobbing.*

greeter, *is.* **1.** selâmlayan, karşılayan, **2.** ağlayan.

greeting, *is.* **1.** selâm. *"Good morning" I said, but she didn't return my ~.* **2.** **~s** : kutlama, tebrik, dostluk/saygı/iyi niyet ifadesi. **~ card** : tebrik kartı. **New Years ~s** : Yılbaşı tebriki. *We sent a card with birthday ~s.* **3.** saygılı hitap. *They sent Mr. Brown a letter with the ~ "Dear Sir."*

gregarine, *is. &sf.* **1.** gregarin : omurgasız hayvanların sindirim borusuna yerleşerek sist yapan *Gregarinidae* sınıfından bir parazit, **2. gregarinian** *d.d.* gregarin+.

gregarious, *sf.* **1.** toplumsever, topluluğu seven, insanlardan/arkadaştan hoşlanan, insancıl, arkadaş canlısı, **2.** toplumcul : toplu halde yaşayan/gezen, sürü hâlinde yaşayan (hayvan), **3. ~ly** : topluca, toplu halde, **4. ~ness** : toplumseverlik, toplumculluk, toplu halde/sürü halinde yaşama.

grego, *is.* başlıklı kısa palto.

Gregorian, *sf.* **1.** Gregor+. **~ calendar** : Gregor takvimi, 1582'de Julian takviminin revizyonu ile Papa XIII. Gregor tarafından tesis edilen ve halen kullanılan takvim. **~ year** : Milâdî yıl/sene, **2.** Ermeni kilisesine ait, **3. ~ chant** : Katolik kilisesi ilâhisi.

greige, *sf.&is.* **1.** ağartılmamış/boyanmamış (kumaş/iplik), **2.** gri, bej (renk).

greisen, *is.* kristalli kuartz, mika karışımı (kaya).

gremial, *is.* piskopos önlüğü : ayin esnasında piskoposun önüne örttüğü kumaş.

gremlin, *is.* cin : uçaklarda arızaya sebep olduğu söylenen muzip varlık.

gremmie = gremmy, *is., ç.* **gremmies** acemi su kayakçısı. **gremlin** *d.d.*

grenade, *is.* **1.** el/tüfek bombası, **2.** zehirli gaz (gözyaşı gazı vb.) atmaya veya yangın söndürmeye mahsus ecza dolu şişe/kap.

grenadier, *is.* **1.** (İngiliz ordusunda) muhafız alayı (*Grenadier Guards*) askeri, **2.** *esk.* seçme piyade eri, **3.** *esk.* kumbaracı er, **4. rat-tail, rat tail** *d.d.* uzun kuyruklu balık *(Macrouridae)* : gövdesi geriye doğru incelerek sıçan kuyruğu gibi uzun bir şekil alan derin deniz balığı.

grenadine, *is.* **1.** tül : ipek/pamuk/yün/naylon vb. den dokunmuş ince, seyrek kumaş, **2.** nar şurubu, nar suyu.

Gresham's law, *is.* kötü paranın iyi parayı piyasadan kovması yasası : tedavül değerleri aynı olan paralardan maden değeri az olan piyasada kalır, öbürü piyasadan çekilir.

gressorial = gressorious, *sf. zool.* yürümeye elverişli (bazı kuşların ayakları vb.).

grew, *f. bk.:* **grow** *(geç.z.).*

grewsome /~ly /~ness, *bk.:* **gruesome/~ly / ~ness.**

grey, *bk.:* **gray.**

grey flesh fly, *is.* kül rengi et sineği *(Sarcophaga carnaria)* : larvalarını hayvan ölüsü veya et üzerine bırakan sinek.

greyheaded woodpecker, *is.* kül rengi ağaçkakan *(Picus canus)* : Avrupa ve Asya'da ovalarda yaşar, tüyleri kahverengi, alnı kırmızı, ayakları yeşildir.

greyhen, *is. Brit.* kayıntavuğu.

greyish/~ly /~ness, *bk.:* **grayish/~ly/~ness.**

greyhound = grayhound, *is.* tazı.

greylag = graylag = greylag goose, *is.* yaban kazı *(Anser anser)* : kazların en büyüğü, uzunluğu 80 cm. Tüyleri beyaz, kahve ve kül rengi karışıktır. Avrupa ve Asya'da yaşar.

greywacke, *is. bk.:* **graywacke.**

grey wagtail, *is.* dağ kuyruksallayanı *(Motacilla cinerea)* : Palearktik bölgede sulak yerlerde yaşayan sırtı kül rengi ötücü kuş. Uzunluğu 21 cm.

grey wolf, *bk.:* **gray wolf.**

gribble, *is. zool.* su burgusu *(Limnoria lignorum, L. terebrans)* : su altındaki tahtaları oyarak tahrip eden küçük eş ayaklı (*isopod*) deniz hayvanı.

grice, *is. İsk.* domuz. ***e.a.****- pig.*

grid, *is.* **1.** ızgara, tel kalbur, **2.** *elekt.* (a) (akümülatörlerde) delikli kurşun levha, (b) yüksek gerilim besleme ağı, (c) (elektron tüplerinde) ıskara, kontrol ıskarası, **3.** (sürvey) referans çizgileri ağı, **4.** (harita ve plânlarda) koordinat sistemi, **5.** *bk.:* **gridiron** (3), **6. ~ bias** : ıskara öngerilimi/polarizasyonu : elektron tüpünde katot ızgara arasına uygulanan gerilim, **7. ~ circuit** : ızgara devresi, **8. ~ current** : ızgara akımı, **9. ~ declination** : (haritacılıkta) düşey referans çizgileri ile hakikî kuzey yönü arasındaki açı, **10. ~ leak** : ızgara kaçağı/kaçak direnci : elektron tüpünün ızgarasında biriken fazla elektronları katoda iletmek için ızgara, katot arasına bağlanan direnç, **11. ~ north** : haritada itibarî olarak alınan kuzey yönü, **12. ~ road** *Cnd.* orijinal sürveyin referans çizgilerinden geçen yol, **13. ~ variation= grivation** *: den.* bir noktanın boylamı ile hakikî kuzey yönü arasındaki açı.

griddle, *is.&gl.f.* **-dled, -dling 1.** saplı tava, **2.** (yemek pişirmeye mahsus) saç, soba üstündeki düz yüzey, **3.** tavada/kızgın saçta pişirmek.

griddlecake, *is.* gözleme. ***e.a.-*** *flapjack, pancake.*

gride, *is.&f.* **grided, griding 1.** gıcırtı, gıcırda(t)ma, **2.** gıcırda(t)mak, (gıcırdatarak) kesmek/kazımak, raspa etmek, eğelemek, rendelemek, **3.** delmek, kesmek. ***e.a.- 2.*** *grate, grind, scrape, 3. pierce, cut.*

gridiron, *is.* **1.** demir ızgara, kebap ızgarası, ocak ızgarası, **2.** ızgara şeklinde şey, **3. grid** *d.d. ABD* futbol sahası, **4.** *tiy.* sahne ışık ve panolarını taşıyan ızgara, **5.** (boru, demir yolu vb.) ağ, şebeke.

gridlock, *is.* **1.** tam tıkanma/tıkanıklık : ana kavşakların tıkanması nedeniyle şehir trafiğinin tamamen durması, **2.** kavşak tıkanması : yol kavşağına gelen taşıtların daha öteye geçemeyerek yolu tıkaması.

grief, *is.* **1.** elem, keder, acı, ıstırap, dert, gam, hüzün, şiddetli üzüntü. *She went nearly mad with ~ after the child died.* **To my great ~ I had no son** : Heyhat, oğlum olmadı. **2.** elem / keder kaynağı, felâket, belâ, musibet, baş belâsı. *His wild behavior was a ~ to his mother.* **3. come to ~ = be brought to ~** : (a) felâkete uğramak, ıstıraba duçar olmak, belâsını bulmak. *She rode fast down the hill but came to ~ and fell.* (b) başarısızlığa/akamete/hüsrana uğramak, *mec.* suya düşmek. *Although he worked hard, his plan came to ~.* **4. good ~!** Allah Allah! Acayip! Vay canına! **5. ~less** : üzüntüsüz, kedersiz, elemsiz, dertsiz, gamsız. ***e.a.- 1.*** *misery, sorrow, mishap, misadventure, 2. trouble, annoyance, disaster, 3. (b) fail.* ***k.a.- 1.*** *joy.*

grief-stricken, *sf.* çok üzgün, kederli, meyus, dertli, gamlı, matemli, mustarip, mahzun. ***e.a.-*** *afflicted, sorrowful.*

grievance, *is.* **1.** şikâyet/hoşnutsuzluk kaynağı/sebebi, şikâyete sebep olan hâl/durum, keder/üzüntü veren şey, **2.** yakınma, şikâyet, hoşnutsuzluk, haksız bir muameleye karşı duyulan memnuniyetsizlik. *She has a very real ~ against the hospital, since the operation which ruined her health.* **3.** *esk.* haksız muamele etme, kötülük yapma, **4. air/state one's ~s** : dertleşmek, içini dökmek, **5. have a ~ against s.o.** : birisi hakkında şikâyette bulunmak, **6. pet ~** : özel dert, **7. redress a ~** : haksızlığı gidermek, şikâyet sebebini ortadan kaldırmak, **8. ~ committee** : şikâyet kurulu : şikâyetleri dinleyip sebeplerini ortadan kaldırmak amacıyla, işçi birlikleri ve işverenlerden kurulan karma kurul. ***e.a.- 1.*** *injustice, 2. complaint.*

grievant, *is.* şikâyetçi.

grieve, *f.* **grieved, grieving 1.** üzülmek, kederlenmek, elem/ıstırap çekmek, müteessir olmak, esef etmek, yas tutmak. *She is still grieving (for her dead husband).* **2.** üzmek, kederlendirmek, elem/ıstırap vermek, kedere/yasa gark etmek. *It ~s me to see him change.* **3.** *esk. bk.:* **oppress, wrong, offend, injure, 4. griever** : (a) üzen, ıstırap/elem veren, (b) üzülen, yas/matem tutan, (b) dert/şikâyet dinleyen şikâyet kurulu üyesi, **5. grievingly** : üzülerek, ıstırap/elem çekerek, yasla, kederle. ***e.a.- 1.*** *sorrow, weep, lament, mourn, 2. sadden, pain, distress.*

grivous, *sf.* **1.** üzücü, elem/keder verici, müellim, acı, müessif. *a ~ loss.* **2.** menfur, mel'un, iğrenç, pek çirkin, ağır cezaya lâyık. *a ~ sin.* **3.** elemli, acıklı, hazin, keder/hüzün dolu. *a ~ cry.* **4.** ağır, vahim, ezici, bunaltıcı, sıkıcı. *You have made a ~ mistake, which may never be put right.* **5.** elem/ıstırap verici, ciddî, ağır, tehlikeli. *He received a ~ wound in battle. a ~ fault.* **6. ~ bodily harm** *huk.* yaralama, cerh, cezayı gerektiren bedenî tecavüz, **7. ~ly** : (a) üzücü/elem verici bir şekilde, (b) elemle, üzülerek ıstırapla, (c) ağır/vahim/tehlikeli/ciddî bir şekilde, **8. ~ness** : (a) üzücü/elem ve ıstırap verici olma, acıklılık, hazinlik, (b) ağırlık, vahamet, ciddîlik. ***e.a.-1.*** *distressing, sad, sorrowful, regrettable, 2. flagrant, atrocious, deplorable, heinous, outrageous, 3. sorrowful, mournful, 4. burdensome, oppressive, onerous, grave, 5. serious.*

griff, *bk.:* **griffin** (2).

griffe, *is. mim.* sütun tabanı süsü.

griffin, *is.* **1.** kartal başlı/kanatlı, aslan gövdeli efsanevî canavar, **2.** (Hindistan ve D Asya'ya) yeni gelen (batılı beyaz ırka mensup kimse). ***e.a.- 1.*** *griffon, gryphon, 2. griff.*

griffon, *is.* **1. wirehaired pointing ~** *d.d.* (kuş avında kullanılan kaba, sert, açık gri tüylü, kestane rengi benekli orta boy) av köpeği, **2.** *bk.:* **Brussels griffon, 3. ~ vulture** *d.d.* kızıl akbaba *(Gyps fulvus),* **4.** *bk.:* **griffin** (1).

grift, *is.&f. argo* **1.** dolandırıcılık, **2.** dolandırılan para, **3.** dolandırmak, anaforlamak. ***e.a.-*** *3. swindle.*

grifter, *is.* **1.** *argo* dolandırıcı, sahtekâr, anaforcu, vurguncu, **2.** sirklerde, eğlence yerlerinde yan gösterileri yöneten kimse.

grig, *is. k.d.* **1.** çekirge, **2.** sülük, **3.** hayat dolu/cevval kimse. ***e.a.-*** *1. cricket, grasshopper.*

grigri, *is., ç.* **-gris** muska, nazarlık, tılsım. **greegree, gris-gris** *d.d.* ***e.a.-*** *charm, amulet, fetish.*

grill, *is.&f.* **1.** ızgara, **2.** ızgarada pişmiş et/balık/kebap vb. **mixed ~** : karışık ızgara/kebap, **3.** kebapçı (lokantası/dükkânı), **4.** (demir çubuklardan yapılmış) pencere kafesi, **5.** posta pulları üzerinde ızgara şeklinde yapılan kabarık delikler veya ince çizgiler, **6.** ızgarada pişirmek, kebap yapmak, **7.** dağlamak, ateşle işkence etmek, **8.** paralel çizgilerle işaretlemek/damgalamak, **9.** *k.d.* ahret suali sormak, sıkı sıkıya sorguya çekmek, sıkıştırmak. *The detectives ~ed the prison until he confessed.* **10.** kavrulmak, pişmek, kebap olmak. *~ed by the hot desert sun.* **11.** *bk.:* **grille**. ***e.a.-*** *6. broil.*

grillade, *is., ç.* **grillades** kebap, (bir porsiyon) ızgara (yemeği).

grillage, *is. mim.* temel ızgarası : yükü dağıtmak için birbirine dik konulmuş mertek/çubuk dizisi.

grille = grill, *is.* **1.** parmaklık, kapı/pencere/gişe parmaklığı, **2.** soğutma ızgarası (radyatör vb.), **3.** koruyucu ekran : elektronik cihazı dış etkilerden korumak için üzerine geçirilen delikli madenî levha/ızgara vb.

grilled, *sf.* **1.** parmaklıklı, ızgaralı, **2.** ...ızgarası/kebabı. **~ fish** : balık ızgarası.

griller, *is.* ızgara, kebap ızgarası.

grilling, *is.* **1.** ızgara, **2.** sorguya çekme, sıkıştırma, ahret suali sorma.

grillroom, *is.* kebapçı (dükkânı).

grillwork, *is.* ızgara, ızgara vazifesi gören madde, ızgaraya benzer şekil/eşya.

grilse, *is., ç.* **grilses, grilse** (yumurtlamak üzere denizden nehre ilk defa dönen) som balığı.

grim, *sf.* **grimmer, grimmest 1.** haşin, sert, ekşi yüzlü, asık suratlı, çirkin, suratsız, **2.** uğursuz, meş'um, netameli, tehditkâr, **3.** zalim, gaddar, vahşî, merhametsiz. *His expression was ~ when he told them they were to be shot.* **4.** ümitsiz, **5.** korkunç, tüyler ürpertici. *a ~ tale. He made ~ jokes about death and ghosts.* **6.** yavuz, çetin, boyun eğmez, kararlı, azimkâr. *a ~ smile. ~ determination.* **7. hold on/hang on like ~ death** : (güçlüklere rağmen bir şeye) var kuvvetiyle sarılmak, yılmadan/azimle devam etmek, **8. ~ly** : huşunetle, sertçe, asık suratla; uğursuzca; zalimane, gaddarlıkla; korkunç bir şekilde, tüyler ürpertircesine, **9. ~ness** : haşinlik, sertlik, çirkinlik, suratsızlık; uğursuzluk, şeamet; zalimlik, gaddarlık, merhametsizlik; korkunçluk. ***e.a.-*** *1. harsh, relentless, 2. frightful, horrid, grisly, gruesome, 3. fierce, savage, cruel, 5. horrible, ghastly, terrifying, 6. unyielding, unflinching.* ***k.a.-*** *1. lenient, 3. gentle.*

grimace, *is.&gs.f.* **-aced, -acing 1.** yüz ekşitme, surat buruşturma, işmizaz, **2.** yüz(ünü) ekşitmek, surat(ını) buruşturmak, **3. grimacer** : yüz(ünü) ekşiten, surat(ını) buruşturan, **4. grimacingly** : yüz(ünü) ekşiterek, surat(ını) buruşturarak.

grimalkin, *is.* **1.** kedi, **2.** ihtiyar dişi kedi, **3.** cadı, acuze, huysuz ihtiyar kadın. ***e.a.-****1. cat, 2. old cat.*

grime, *is.&f.* **grimed, griming 1.** kir, yüzeysel kir/leke/pislik, bilhassa bir şeyin yüzeyini kaplayan kir. *His face and hands were covered with ~ from the coal dust.* **2.** kirletmek, karartmak. ***e.a.-*** *1. soot, dirt, smut, 2. begrime.*

Grimes Golden, *is.* güz elması : Sonbaharda olgunlaşan sarı bir cins elma.

Grimm's Law, *d.b.* Grimm yasası : Hint Avrupa dillerinden sessizlerin gelişerek *Germanic* dillere geçişini belirten kuram.

grimy, *sf.* **grimier, grimiest 1.** kirli, pis, yozlu, **2. grimily** : kirli bir şekilde, **3. griminess** : kirlilik, pislik.

grin, *is.&f.* **grinned, grinning 1.** (ağzı kulaklarına vararak) gülümsemek, sırıtmak (memnuniyet, haz vb. ifadesi olarak). *They ~ned with* *pleasure when I gave them the sweets.* **2.** ağzı kulaklarına varma(k), dişlerini gösterme(k). *a snarling dog ~s.* **3.** gülümseyerek memnuniyetini belirtmek. *He ~ned approval.* **4. to ~ from ear to ear = to ~ like an ape** : ağzı kulaklarına varmak, aptal aptal sırıtmak, **5. ~ and bear it** *k.d.* güler yüzle katlanmak, ezaya/cefaya/mihnete tahammül göstermek, sineye çekmek, **6. ~ like a Cheshire cat** : sırıtmak, ağzı kulaklarına varmak, **7. ~ on the other side of one's face** : yaptığına pişman olmak, pişmanlık/nedamet duymak. *You'll ~ on the other side of your face if you have to pay for the damage you did.* **8.** sırıtma, sırıtış, (geniş) tebessüm, **9.** *İsk. bk.:* **snare, trap**, **10. ~ner** : sırıtan, sırıtkan, **11. ~ningly** : sırıtarak, sırıtırcasına. ***e.a.-*** *1. smile.*

grind, *is.&f.* **ground/grinded, grinding 1.** bile(n)mek, taşlamak. *to ~ an ax. A man came to ~ the knives and scissors.* **2.** öğüt(ül)mek. *She ~s fresh coffe beans every day. Wheat is ground into flour in a mill. Our back teeth ~ food.* **3.** *gen.* **~ down** : cefa/eziyet/işkence etmek. *The slaves were ground down by their masters.* **4.** gıcırdatmak, sürtmek, sürterek parlatmak. *Some people ~ their teeth during their sleep. to ~ one's heel into the earth.* **5.** döndürmek, (sapından tutup) çevirmek. *to ~ (out music on) a hand organ.* **6.** ez(il)mek, ufala(n)mak, toz hâline getirmek/gelmek, **7. ~ away** *k.d.* sıkı ders çalışmak, *argo* hafızlamak, ineklemek, kuşlamak. *He's ~ing away for his examination. He's ~ing away at his French.* **8.** *ABD* göbek atmak, göbek çalkalamak. *bk.:* **bump** (9), **9. ~ the faces of the poor** : fakir halkı bedava (boğazı tokluğuna) eşek gibi çalıştırmak, istismar etmek, **10. ~ to a halt** : gıcırtı ile (yavaş yavaş) durmak, **11. ~ out** : makine gibi üretmek/istihsal etmek. *~ out best-sellers. to ~ out a few lines/popular stories.* **12.** bileme, taşlama, **13.** öğütme, ezme, un/toz haline getirme, birbirine sürtme, **14.** gıcırtı, gıcırdama, **15.** meşakkatli/zor iş, ömür törpüsü, sıkıcı iş. *He finds any kind of study a real ~. The daily ~ of the house work.* **16.** *argo* çok çalışan öğrenci, hafız, inek, kuş, **17.** *ABD* göbek atma/çalkalama, **18.** un, toz, öğütülmüş madde. *a ~ of coffee.* **19. ~able** : (a) öğütülebilir, toz/un haline getirilebilir, (b) bilenebilir. ***e.a.-*** *1. whet, 2. pulverize, crush, powder, 3. oppress, torment, harass, 4. abrade, grit, rub, grate, 7. drudge*

grindelia, *is. bot.* **1.** kaba yıldız *(Grindelia)* : iri, sarı çiçekler açan bir bitki, **2.** bu bitkinin tababette kullanılan kuru yaprak ve çiçeği.

grinder, *is.* **1.** öğütücü, öğütme makinesi, öğüten kimse, **2.** bileyici, bileme/taşlama makinesi, bileği taşı, **3.** azı dişi. **~s** *k.d.* dişler, **4.** iri dürüm : (içinde et, peynir, domates, turşu olan) büyük sandviç, **5.** dersine çok çalışan öğrenci, *argo* inek, kuş. ***e.a.-*** *3. molar, 4. submarine.*

grindery, *is., ç.* **-eries 1.** bileyici dükkânı, **2.** *Brit.* saraç alet ve malzemesi.

grinding, *is.& sf.* **1.** gıcırtı, **2.** öğütme, **3.** ezme, **4.** bileme, taşlama, rodaj. **~ machine** : taşlama/rektifiye tezgâhı, **5.** öğütücü. *the ~ teeth.* **6.** dayanılmaz, tahammül edilmez (ağrı, acı, ıstırap vb.), **7.** ezici, kahredici. **~ powerty** : ezici sefalet, **8.** (ses vb) gıcırtılı, tırmalayıcı, **9. ~ wheel** : bileme çarkı, bileyici çarkı, **10. ~ly** : (a) gıcırdayarak, gıcırtı ile, (b) ezerek, öğüterek, (c) ezercesine, ezici/kahredici bir şekilde.

grindstone, *is.* **1.** bileği taşı/çarkı, **2.** değirmen taşı, **3. keep/have/put one's nose to the ~** : didinmek, durmadan (gece gündüz) çalışmak/çalabalamak/uğraşmak, didinip durmak. *He keeps his nose to the ~ and saves as much as possible to buy a new house.*

gringo, *is., ç.* **-gos** *hkr.* yabancı, özellikle ABD'li.

grip, *is.&f.* **gripped/gript, gripping 1.** (sımsıkı) kavrama(k), tutma(k), yakalama(k). **get/take a good ~ of/on sth** : bir şeyi sımsıkı tutmak/kavramak. *He took a ~ on the tooth and pulled it out. She ~ped my hand in fear. He ~ped the nail and pulled it out.* **2.** tutma/kavrama kuvveti, **3.** kontrol, hâkimiyet, hüküm, tahakküm. *He kept a firm ~ on his children. Don't get into the ~ of moneylenders. Keep a ~ on yourself (=Don't act hastily).* **Lose one's ~ on affairs** : işlerin yakasını/ipin ucunu bırakmak, işi oluruna bırakmak, **4.** el çantası, **5.** anlama, (zihnen) kavrama, anlayış, kavrayış, idrak. **have/get a good ~ of the situation/subject** : durumu/konuyu iyice kavramak. **to have a good ~ on a problem** : bir sorunu iyice anlamak, **6.** el sıkma. *Members of the club use the secret ~.* **7.** pençe, el, maşa, bir şeyi tutan/kavrayan şey. **a hair ~** : saç maşası, **8.** tutak, tutamaç, tutamak, kabza, kulp, sap, bir şeyin tutulacak yeri, **9.** sancı, anî/şiddetli ağrı, **10.** *bk.:* **grippe**, **11.** *argo tiy. sin.*

TV sahne görevlisi, **12. come to ~s with** : (a) rastlamak, karşılaşmak, (b) kavgaya/mücadeleye tutuşmak. **come to ~s with the enemy** : düşmanla kapışmak. *The two enemies came to ~s.* **13. come/get to ~s with** : ciddî bir şekilde ele almak, ciddî olarak uğraşmak/halle çalışmak/üzerine eğilmek. *The speaker talked a lot, but never really got to ~s with the subject.* **14.** ilgisini/dikkatini çekmek, zihinde yer etmek, etkilemek, tesir etmek, sarmak. **The story ~ped the reader** : Hikâye, okuyucuyu sardı. **to ~ the mind** : zihinde yer etmek. **The picture ~ped my imagination** : Resim, muhayyilemde yer etti. **15.** manasını anlamak/kavramak, **16.** kenetlemek, kavrama/kenet vb. ile tutturmak/bağlamak. ***e.a.***- *1. grasp, 2. control, hold, grasp, 5. apprehension, 8 . handle, hilt, 11. stagehand, 12. (a) encounter, meet, 13. grapple.*

gripe, *is.&f.* **griped, griping 1.** (sımsıkı) yakalama(k)/tutma(k)/kavrama(k), **2.** sıkıntı vermek, cefa/eziyet etmek, ıstırap çektirmek, zulmetmek, canını yakmak, **3.** (bağırsak/mide) sancılan(dır)mak, sancı vermek, ağrı(t)mak. **I feel my stomack griping** : Midemde sancı duyuyorum. **a griping pain** : şiddetli karın ağrısı. **4.** *k.d.* canını sıkmak, kızdırmak, öfkelendirmek, sinirlendirmek. *His tone of voice ~s me.* **5.** (parasını) sımsıkı tutmak, cimrilik yapmak, **6.** *k.d.* sızlanmak, yakınmak, şikâyet etmek, homurdanmak, vırvır etmek. *What's he griping about now? He's griping about his income tax again.* **7.** *den.* (yelkenli gemi) rüzgâra tutulmak, **8.** kontrol, hakimiyet, tahakküm. *The empire held many small nations in its ~.* **9.** pençe, kavrama, tutan/kavrayan şey, **10.** tutamak, sap, kulp, kabza, **11.** *ABD- k.d.* şikâyet, sızlanma, yakınma. *My main ~ is, there's no hot water.* **12. ~s** *patol.* sancı, karın ağrısı, kulunç, kolik. ***e.a.***- *1. grip, grasp, clutch, 2. distress, oppress, 4. annoy, irritate, 6. grumble, complain, 8. control, hold, grasp, 9. claw, grip, 10. handle, hilt, 11. complaint.*

griper, *is.* yakalayan, sımsıkı tutan, kavrayan.

gripey, *sf.* **gripier, gripiest** *bk.:* **gripy.**

gripingly, *zf.* yakalayarak, sımsıkı tutarak, kavrayarak.

grippe, *is. patol.* grip. ***e.a.***- *influenza.*

gripper, *is.* tutucu, tutan/kavrayan şey, kenet, mandal, kanca, kıskaçlı çengel, çıtçıt.

gripping, *sf.* **1.** ilginç, ilgi çekici, heyecanlı, enteresan, cazip, çekici, büyüleyici. *a ~ novel.* **2. ~ly** : ilginç bir şekilde, **3. ~ness** : ilginçlik. ***e.a.***- *1. fascinating.*

grippy, *sf.* **1.** gripli, gribe yakalanmış, **2.** gribe benzer, **3.** *esk.* cimri, hasis. ***e.a.***- *3. miserly, stingy.*

gripsack, *is.* seyahat/el çantası. ***e.a.***- *grip, traveling bag.*

gript, *f. bk.:* **grip** (pt).

gripy = gripey, *sf.* **gripier, gripiest** sancı veren, sancılı, karın ağrısına benzer.

Griqua, *is.* (Güney Afrika'da) melez (kimse).

grisaille, *is., ç.* **-sailles** (2. için) **1.** gölge resim : açıklı koyulu kurşunî renklerle tezyinî resim usulü, **2.** gölge resimle yapılmış sanat eseri, özellikle süslü cam.

griseofulvin, *is.* grizofülvin, $C_{17}H_{17}ClO_6$: deri/tırnak iltihaplarının tedavisi için ağızdan verilen antibiyotik.

griseous, *sf.* kurşunî, (mavimsi) gri. ***e.a.***- *pearl-gray.*

grisette, *is.* **1.** (Fransız) satıcı kız, fındıkçı, işvebaz, şık ve şuh/hoppa işçi kız, **2.** hem çalışan hem fuhuş yapan genç kadın.

gris-gris, *is., ç.* **gris-gris** *bk.:* **grigri.**

griskin, *is. Brit.* domuz etinin yağsız bel kısmı.

grisly, *sf.* **-lier, -liest 1.** korkunç, dehşet verici, tüyler ürpertici. *It was the most ~ crime the town had ever seen.* **2.** iğrenç, menfur. *a ~ countenance. A ~ story about people who ate human flesh.* **3.** *esk. bk.:* **gristly, 4.** *bk.:* **grizzly, 5. grisliness** : korkunçluk, dehşet, iğrençlik. ***e.a.-1.*** *frightful, gruesome, macabre, horrible, dreadful, 2. disgusting, repellent, revolting, repulsive, odious, loathsome.*

grison, *is. zool.* grizon *(Grison vittata)* : Amerika'da yaşayan sansara benzer etçil hayvan. Boyu ≈ 35 cm.

grist, *is.* **1.** öğütülecek zahire, **2.** öğütülmüş hububat/zahire, **3.** bir defada öğütülen zahire miktarı, **4.** *ABD- k.d.* miktar, hisse, pay, kısım, parça, **5. ~ to (or for) one's mill** : çıkar/

menfaat/gelir kaynağı, kâr/kazanç sağlayan şey. **That brings ~ to the mill** : Kazanç sağlayan şey budur. **All is ~ that comes to his mill** : Her şeyden yararlanır/kâr çıkarır.

gristle, *is.* kıkırdak. ***e.a.-*** *cartilage.*

gristly, *sf.* **-tlier, -tliest** kıkırdaklı, kıkırdağa benzer, kıkırdak gibi, kıkırdaktan ibaret. **gristliness** : kıkırdaklılık.

gristmill, *is.* buğday değirmeni.

grit, *is.&f.* **gritted, gritting 1.** (gıdaya karışan) toz, ince kum vb. *There was ~ in the spinach.* **put/throw ~ in the bearings** : baltalamak, sabote etmek, gizlice/el altından zarar vermek, **2.** metanet, cesaret, yiğitlik, sebat, azim. *The fighter showed plenty of ~.* **3.** iri taneli kum, kum taşı, kefeki taşı, öğütme hassası olan taş, **4. Grit** *Cnd.- k.d.* (a) Liberal Parti üyesi, Liberal Parti+, **5.** gıcırdatmk, gıcırdatarak birbirine sürtmek. *to ~ teeth.* ***e.a.-*** *2. pluck, courage, determination, resolution, fortitude, 5. grate, grind*

grith, *is. İsk.* (geçici) sığınak, melce. ***e.a.-*** *asylum, sanctuary.*

grits, *is.* **1.** kırma, hububat kırması, kabuğu çıkarılmış ve kabaca öğütülmüş hububat, **2.** *ABD* mısır lâpası, iri mısır unundan yapılan lâpa.

gritty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kumlu, içine kum taneleri karışmış, **2.** cesur, yiğit, **3. grittily** : (a) ince kumlu (bir şekilde), kumlu kumlu, (b) cesaretle, **4. grittiness** : (a) kumluluk, (b) cesaret, yiğitlik. ***e.a.-*** *2. courageous, plucky, resolute.*

grivation, *is. bk.:* **grid variation**.

grivet, *is. zool.* saba maymunu *(Cercopitheus aethiops)* : sırtı grimsi, karnı beyaz, yüzü, el ve ayakları siyah, uslu, anlayışlı bir maymun. Uzunluğu 50 cm, kuyruğu 60 cm Habeşistan'da yaşar.

grizzle, *sf.&is.&f.* **-zled, -zling 1.** kurşunî, kül rengi, gri, kır (renkli), **2.** kır saç, **3.** kır/gri peruka, **4.** kırlaş(tır)mak, kül rengi olmak/yapmak, **5.** *Brit.* sızıldanmak, mızıklanmak, şikâyet etmek, mırıldanmak, homurdanmak. ***e.a.-*** *1. gray, 5. complain, whimper, whine, fret.*

grizzled, *sf.* kır(laşmış), ağarmış, kül rengi, gri.

grizzler, *is.* sızıldanan, mızıklanan, şikâyet eden.

grizzly, *sf.* **-zlier, -zliest** kurşunî, kül rengi, gri.

grizzly bear = grizzly, *is., ç.* **-zlies** *zool.* korkunç ayı *(Ursus horribilis)* : KB Amerika'da yaşayan iri, çok vahşî bir ayı. Tüyleri kül renginden kahverengine kadar değişik renkte olur. Uzunluğu 2.5 m, omuz yüksekliği ≈ 1 m.

gro, *bk.:* **gross** (12).

groan, *is.&f.* **1.** inilti, inleme, figan, **2.** "hı" sesi : istihza, alay, ret vb. ifade eder, **3.** oflama, puflama, ağır bir yük/sıkıntı altında çıkarılan ses, **4.** inlemek, inildemek. *The old man who was injured in the accident lay ~ing beside the road.* **5.** ah/figan etmek, inleyecek derecede ıstırap çekmek, **6.** (alay, istihza, ret vb. ifade eden) "hı! aah!" gibi ses çıkarmak, **7.** çatırdamak, gıcırdamak. *The steps of the old house ~ed under my weight.* **8.** yük altında olmak/ezilmek, aşırı yüklenmek. **a table ~ed with food** : yemek dolu bir masa, **9. ~ under/beneath** : (altında) ezilmek, inim inim inlemek, ıstırap çekmek. *The people ~ed under the load of taxes.* **10.** fısıldamak, alçak sesle anlatmak. *He ~ed out the story of how his friend had been killed.* **11. ~er** : inleyen, inildeyen, **12. ~ingly** : inleyerek, inlercesine.

groat, *is.* 4 peni: eski İngiliz gümüş parası (1279-1662).

groats, *is.* **1.** kırma hububat, dövülmüş kabuksuz buğday, yulaf vb. **2.** arpa/sert buğday/yulaf kırması.

grocer, *is.* bakkal.

grocery, *is., ç.* **-ceries 1.** *ABD* bakkaliye, bakkal dükkânı, **2. groceries** : erzak, bakkalın sattığı eşya, **3.** bakkallık (işi/mesleği).

groceryman, *is., ç.* **-men** bakkal.

grog, *is.* **1.** sulu içki, su katılmış alkollü içki, **2.** sert içki, **3. ~gery** : ucuz/adî meyhane.

groggy, *sf.* **-gier, -giest 1.** sendeleyen, (yorgunluktan veya dayak yemekten) sersemlemiş, **2.** *esk.* sarhoş, ayyaş, **3. groggily** : sendeleyerek, **4. grogginess** : sendeleme. ***e.a.-*** *1. staggering, 2. drunk.*

grogram, *is.* grogren : ipek, yün ve keçi kılından yapılmış kaba kumaş.

grogshop, *is. Brit.* küçük meyhane.

groin, *is.&gl.f.* **1.** *anat.* kasık, **2.** *mim.* (a) iki kemerin birleştiği çizgi, kemer ara kesiti, (b) kesişen kemerler yapmak/teşkil etmek, **3. groyne** *d.d.* kıyı koruma seti : kıyı aşınmasını önlemek için yapılan set, mendirek.

grommet = **grummet**, *is.* **1.** *mak.* (a) madenî bilezik/halka, (b) yalıtma bileziği/halkası : içinden geçen teli topraktan yalıtan plâstik veya kauçuk halka, **2.** *den.* (a) (ip/tel) halka, ilmek, (b) yelken ipinin bağlandığı halat ilmek veya madenî halka, (c) conta, **3.** (boru ekleri arasına konulan) rondelâ.

gromwell, *is. bot.* hodan çiçeği *(Lithospermum)* çeşitli renklerde çiçek açan, tohumu beyaz, parlak ve sert bir bitki.

groom, *is.&gl.f.* **1.** seyis, **2.** damat, güvey, **3.** İngiliz saray hademesi, **4.** *esk.* uşak, **5.** giyinip kuşanmak, süslenmek, kendine çeki düzen vermek, (saç/tüy) taramak/düzeltmek. *an impeccably ~ed woman. Monkeys ~ each other.* **6.** (atları) tımar etmek, **7.** özel eğitimle siyasî memuriyete/seçime hazırlamak, **8.** **~er** : süslenen, giyinip kuşanan, kendine çeki düzen veren. ***e.a.*** *- 2. bridegroom, 4. manservant.*

groomman, *is., ç.* **-men** sağdıç, düğünde güveye refakat eden erkek.

groove, *is.&f.* **grooved, grooving** **1.** oluk, oyuk. *The cupboard door slides along the ~ it fits into.* **2.** yiv, yarık, iz, kanal. *The needle is stuck in the ~ of the record, so it keeps repeating the same bit of music. Wheels leave ~s in a dirt road.* **3.** alışkanlık, itiyat, âdet, alışılmış/sabit yöntem. **to get into a ~** : bir alışkanlığa saplanmak/eski âdetlerine bağlı kalmak. **It is hard to get out of a ~** : Alışkanlığı terk etmek zordur. **4.** *basım* harf tabanındaki oluk, **5.** *argo* eğlence, zevkli/eğlendirici şey, **6.** **in the ~** *argo* (a) rağbette, gözde, modaya uygun, (b) fevkalâde, mükemmel. *Glen Miller's band is really in the ~ tonight!* **7.** oluk/yiv açmak/yapmak, oluk/yiv/yarık hasıl etmek/meydana getirmek. *The sand on the shore has been ~d by the waves.* **8.** oluklarla/yivlerle/kanallarla birleş(tir)mek, **9.** *Gen.* **~ on** : zevkini/tadını çıkarmak, zevk duymak, hoşlanmak, hoş vakit geçirmek. *He ~s on classical music.* **10.** zevk/heyecan vermek, **11.** uyuşmak, ahenktar/hemahenk olmak, ahenk teşkil etmek, anlaşmak, bağdaşmak .

grooved, *sf.* oluklu, yivli.

groovy, *sf.* **groovier, grooviest** *argo* **1.** hoş, fevkalâde, mükemmel, cazip, güzel, *argo* kıyak. *a ~ car. The music was really ~.* **2.** alışkanlıklarını terk etmeyen, adetlerine bağlı. ***e.a.*** *- 1. wonderful, marvellous, excellent.*

grope, *f.* **groped, groping** **1.** el yordamıyla aramak/yürümek/yolunu bulmak, elleriyle yoklamak. *He ~d his way up the stairs.* **~ for/after sth** : bir şeyi el yordamı ile araştırmak. **2.** körü körüne araştırmak. *to ~ for an answer.* **3.** **groper** : el yordamıyla arayan.

groping, *sf.* **1.** sendeleyen, tereddütle ilerleyen, **2.** anlama arzusu gösteren, **3.** **~ly** : sendeleyerek, tereddütle. ***e.a.*** *- 1. stumbling.*

grosbeak, *is. zool.* iri gaga : ispinozgillerden iri gagalı bir kuş. **scarlet ~** : alşakrak, al renkli şakrak kuşu *(Corpadacus erythrinus).*

groschen, *is., ç.* **-schen** **1.** (Avusturya) kuruş : şilinin yüzde biri, **2.** *k.d.* nikel 10 feniklik Alman parası, **3.** Almanya'da XIII. yy. da tedavüle çıkarılmış gümüş paralardan her biri.

grosgrain, *is.* grogren, gron : ipek veya reyonden yapılmış kalın kumaş veya kurdele.

gross, *sf.&is., ç.* (12 için) **gross**, (13 için) **grosses** **1.** kesintisiz, brüt, gayrisafi, kesintiler yapılmadan önce. *~ profits. ~ income.* **~ tonnage** : gayrisafi/brüt tonilato. **~ weight** : brüt ağırlık, **2.** daniska, tam, yontulmamış. **a ~ scoundrell** : alçağın daniskası, **3.** bariz, apaçık, göze batan, affedilmez. *~ injustice. ~ error. ~ negligence.* **4.** çirkin, kötü, şenî, iğrenç, müstehcen, ayıp, tiksindirici. *~ remarks. She was shocked by the ~ words he used.* **5.** kaba, cahil, bilgisiz. **~ ignorance** : kara cahillik, **6.** iri, büyük. *She makes ~ errors in pronunciation.* **7.** çok şişman, cüsseli, **8.** sık, kesif, kalın, ağır. *~ vegetation. ~ growth of a jungle.* **9.** genel, geniş kapsamlı, kaba saba, üstünkörü, **10.** toptan, tüm, tekmil. *The ~ weight of the box of candy is more than the weight of the candy alone.* **11.** *anat. patol.* mikroskopsuz görülebilen. *a ~ lesion.* **12.** grosa, 12 düzine, 144 adet. **by the ~** : grosalarla, 144 adet olarak, **13.** kesintisiz/brüt gelir. **14.** *esk.* küme, hepsi, bütünü, **15.** **in ~** : toptan, bütünüyle, **16.** **~ly** : (a) kabaca, kaba/çirkin bir şekilde, (b) kesintisiz olarak, **17.** **~ness** : (a) kabalık, çirkinlik, (b) irilik, şişmanlık, hantallık. ***e.a.*** *- 1. aggregate, 2. rank, 3. flagrant, extreme, 4. indelicate, indecent, obscene, vulgar, 5. unrefined, ignorant, untutored, 6. large, big, bulky, massive, great, 7. fat, 8 . thick, dense, heavy, 10. total.* ***k.a.*** *- 1. net, 4. decent, 6&7. delicate, small, dainty.*

grosser, *is.* *argo* (belirli miktarda) gelir sağlayan (sinema filmi). **big ~** : büyük gelir sağlayan.

gross national product = GNP, *is.* gayrisafi millî hasıla.

gross profit, *is.* gayrisafi kâr.

gross ton, *is.* **1.** *Brit. bk.:* **ton** (1) (**long ton**), **2. gross tonnage = gross register tonnage** *d.d. den.* brüt tonaj : bir geminin (bazı açık kısımları, güverte binaları ve depoları hariç) toplam hacmi (100 kadem küp cinsinden).

grossularite, *is.* renkli garnet, Ca3Al2 Si3O12 : çeşitli renklerde rastlanan kristalli cevher.

gross weight, *is.* brüt ağırlık, daralı/gayrisafi ağırlık.

grosz, *is.*, *ç.* **groszy** (Polonya) kuruş : **zloty**'nin 1/100'ü değerinde alüminyum para.

grot, *is. bk.:* **grotto.**

grotesque, *sf.&is.* **1.** acayip, garip, gayritabiî (görünüş/karakter vb.). *The child drew ~ animals, unlike real horses, dogs or cows.* **2.** gülünç, tuhaf, **3.** (resim vb.) hayalî, efsanevî : acayip şekil ve büyüklükte insan, hayvan ve bitki resimleriyle karışık, **4.** ucube, garip/acayip yaratık/şey, **5.** grotesk üslûp, **6.** acayiplik, gariplik, gülünçlük, gayritabiîlik, **7. ~ly** : acayip/garip bir şekilde, **8. ~ness** : acayiplik, gariplik, gayritabiîlik. ***e.a.- 1.*** *bizarre, strange, fanciful.*

grotesquery = grotesquerie, *is.* **1.** acayiplik, gariplik, gayritabiîlik, gülünçlük, tuhaflık, **2.** ucube, garip/acayip yaratık/şey, **3.** grotesk tezyinî sanat.

grotto, *is.*, *ç.* **-toes, -tos 1.** mağara, **2.** sun'î mağara, yer altı odası. ***e.a.- 1.*** *cave, cavern.*

grouch, *is.&gs.f.* **1.** *k.d.* homurdanmak, söylenmek, mırıldanmak, sızıldanmak, şikâyet etmek, surat asmak, hâlinden memnun olmamak, **2.** suratsız, asık suratlı, homurdanan/hâlinden memnun olmayan kimse, **3.** şikâyet, vır vır, vızıltı, memnuniyetsizlik, söylenip durma, hâlinden memnun olmama. *She's always got a ~ about something : if it's not the weather, it's the rise in prices.* ***e.a.-1.*** *grumble, complain, to be sulky/morose,* ***2.*** *sulky, morose, ill-tempered, grumbler,* ***3.*** *grudge, complaint.*

grouchy, *sf.* **grouchier, grouchiest 1.** suratsız, asık suratlı, homurdanan/hâlinden memnun olmayan, **2. grouchily** : suratsızca, asık suratla, homurdanarak, hâlinden memnun olmaksızın, **3. grouchiness** : suratsızlık, asık suratlılık, homurdanma, hâlinden memnun olmama. ***e.a.-1.*** *sulky, sullen, morose, discontented, ill-tempered.*

ground^1, *is.* **1.** yer, yeryüzü, arz. *Snow covered the ~. The branch broke and fell to the ~.* **2.** toprak. *The ~ was hard.* **3.** arazi, arsa. **rising ~** : yokuş, bayır, **4.** *gen.* **~s** : (a) alan, saha, meydan. *picnic ~s. hunting ~.* (b) sebep, mesnet, vesile. **~s for divorce** : boşanma sebebi. **No ~s for complaint** : Şikâyete sebep yok. **on the ~ that** : nedeniyle, sebebiyle, bahanesiyle, ileri sürerek, **5.** konu, mevzu, nokta, husus, tartışma/konuşma zemini. **This report covers a great deal of new ~** : Bu rapor birçok yeni konuları kapsıyor. **6.** dayanak, mesnet, mebde, prensip, temel, esas, bir fikri/kuramı doğrulayan/destekleyen gerçekler. **on sure/firm ~** : sağlam temele/esasa dayanarak, **7.** (kumaş, resim vb.) yüzey, zemin, düz satıh. *The cloth has a blue pattern on a white ~.* **8. ~s** : (a) telve, çökelti, çökelek, çöküntü, tortu. *coffee ~s.* (b) (evin etrafındaki) bahçe, çimenlik, **9.** *elekt.* toprak, sıfır potansiyelli nokta, **10.** *den.* denizin dibi, dip. *Our ship touched the ~.* **11.** kara, yeryüzü, **12.** (marangozlukta) taban, astar, **13. above ~** : (a) canlı, hayatta, (b) yeryüzünde, meydanda, **14. break ~** : (a) (sabanla toprağı) sürmek, (b) temel kazmak, temel atmak, işe başlamak, (c) zemin hazırlamak, hazırlık (plânlarını) yapmak. **break fresh/new ~** : çığır açmak, bir işi ilk olarak yapmak, yeni/özgün eser vücude getirmek, keşif yapmak, **15. cover ~** : (a) yol almak/katetmek, (b) ilerlemek, ilerleme kaydetmek, (c) konuya değinmek, konuyu işlemek. *I'll try to cover all the ~ in a short speech of half an hour.* **16. cut the ~ out from under one's feet** : (a) ayağını kaydırmak, plânlarını bozmak, (b) delillerini çürütmek, **17. down to the ~** : her hususta, tamamen, **18. fall to the ~** : (a) başarısızlığa uğramak, pes demek, vazgeçmek, sırtı yere gelmek, yere düşmek, (b) batıl olmak, suya düşmek, **19. from the ~ up** : (a) temelinden, tedricen, basitten mürekkebe doğru, (b) baştan başa, yoğun bir şekilde, tamamen. *He learned his father's business from the ~ up.* **20. gain ~** : (a) ilerlemek, ilerleme kaydetmek.

During the second day of fighting the army began to gain ~. (b) onaylatmak, kabul ettirmek, (c) yayılmak, genişlemek, (d) başarı kaydetmek, durumu düzeltmek, (e) önemi artmak, **21. get in on the ~ floor** : *ABD- k.d.* temelden katılmak, bir işe başlangıçta katılmak, **22. get off the ~** : başarılı bir çıkış yapmak, ilk adımda başarmak, *hv.* kalkmak, uçmak, *mec.* başlamak, **23. give ~** : (a) (geri) çekilmek, (ordu) ric'at etmek. *Under our attack the enemy was forced to give ~.* (b) iddiasından vazgeçmek, (c) gitgide önemini kaybetmek, **24. give ~ for** : -e mahal vermek/yol açmak, sebep olmak, imkân vermek, **25. go to ~** : (tilki, cani vb.) saklanmak, gizlenmek, **26. have/keep both feet/one's feet on the ~** : gerçekçi düşünmek, düşüncelerinde makul/pratik olmak, **27. hold/stand one's ~** : direnmek, ayak diremek, sebat etmek, yılmamak, boyun eğmemek. *Even though the boxer was hurt, he stood his ~.* **28. into the ~** : gereğinden fazla, aşırı, ifrat. **29. lose ~** : (a) gerilemek, üstünlüğünü kaybetmek, fenalaşmak, (b) (ordu) ric'at etmek, geri çekilmek, (c) rağbetten düşmek, itibar görmemek, **30. off the ~** : hareket hâlinde, **31. on good ~s** : iyi/makul sebeplere dayanan, **32. on one's home ~** : kendi bilgi alanında, **33. on the ~s of** : nedeniyle, sebebiyle, -e dayanarak, **34. run into the ~** *k.d.* ifrata kaçmak, aşırı/fazla ileri gitmek, **35. shift one's ~** : tutumunu/durumunu değiştirmek, tevil etmek, başka delillere/savunmaya başvurmak, **36. stand one's ~** : mevkiini muhafaza etmek, **37. suit s.o. down to the ~** *Brit.- k.d.* tam istediği gibi olmak, tam manasıyla işine gelmek. *That suits him down to the ~ : he's always wanted to go abroad alone.* ***e.a.*****-** ***1.*** *earth, land,* ***2.*** *earth, soil,* ***4.*** *(b) reason,* ***5.****topic, subject,* ***7.*** *background,* ***8.*** *dregs, sediment,* ***14.*** *(a) plough, (b) dig,* ***18.*** *(a) fail,* ***19.*** *(b) extensively, thoroughly, completely, entirely,* ***20.*** *(a) advance, progress,* ***23.*** *(a) retreat, yield,* ***29.*** *(b) retreat,* ***33.*** *because, of, by reason of,* ***34.*** *overdo.*

ground^2, *sf.* **1.** yer, yeryüzünde bulunan/vaki olan/yaşayan/yetişen vb. *a~ attack.* **2.** yeryüzüne ait/özgü, **3.** *As.* kara+, karada faaliyet gösteren. **~ forces** : kara kuvvetleri.

ground^3, *f.* **1.** (temel üzerine) kurmak/oturtmak/yerleştirmek/tesis etmek, **2.** temel atmak, temel(i) olmak, **3.** esasını/temelini öğretmek, esaslı şekilde öğretmek. *The class is well ~ed in grammar.* **~ a pupil in mathematics** : bir öğrenciye matematiğin esaslarını öğretmek, **4.** resme zemin boyası vurmak, **5.** *elekt.* topraklamak, toprağa bağlamak, **6.** *den.* (gemi) karaya otur(t)mak. *The boat ~ed in shallow water.* **7.** *hv.* (fena hava şartları dolayısıyla) uçuş izni vermemek. *All aircraft have been ~ed because of thick mist.* **8.** yere konmak/koymak/in(dir)mek/vurmak/çarpmak. **~ arms !** Tüfek indir! **9.** (beyzbol) yerdeki topa vurmak, **10.** (esasa/temele) istinat et(tir)mek/dayan(dır)mak. *I ~ my argument on my own experiences.* ***e.a.*****-** ***1&2.*** *found, establish, settle,* ***10.*** *base.*

ground^4, *sf.&f.* **1.** öğütülmüş, un/toz hâline getirilmiş, **2.** (yüzeyi) pürüzlü. **~ glass** : buzlu cam, **3.** *bk.:* **grind** *(geç.z.&sf.f.).*

groundage, *is.* (geminin) liman ücreti.

ground alert, *is. As.* hazırlık emri : uçak ve mürettebatı için harekete hazır ol emri.

ground bait, *is.* suyun dibine batan olta yemi.

ground ball, *is.* (beyzbol) yere sürtünerek giden top.

ground bass, *is. müz.* temel melodi : en kalın sesle tekrarlanan melodi.

ground beetle, *is.* yer böceği *(Carabidae)* : kütük ve taşlar altında yaşayan bir böcek.

ground cherry, *is.* **1. husk tomato** *d.d.* fındık domatesi *(Physalis)* : kabuk içinde ufak domates gibi bir meyve veren bitki, **2.** bodur kiraz*(Prunus fruticosa),* **3.** bu bitkilerin meyveleri.

ground cloth, *is.* **1.** taban örtüsü : sahne tabanına örtülen örtü, **2. groundsheet** *d.d.* nemden korumak, için tabana yayılan su geçirmez örtü.

ground control(led) approach = GCA, *hv.* yerden yönetilen iniş : uçağın konumu yer radarından gözetlenip sürekli talimat verilerek sağlanan iniş.

ground cover, *is.* **1.** toprağa yakın kalın bitki örtüsü, **2.** çimen yerine yetiştirilen bodur bitki.

ground crew, *is.* (uçak) yer bakım, işletme personeli, meydan ekibi.

ground-effect machine, *is.* yere değmez makine : aşağı doğru kuvvetle hava üfleyerek yere/suya değmeden kısa mesafelerde yürüyen makine.

grounder, *is. beyzbol bk.:* **ground ball.**

ground fir, *is. bot.* kurtayağı *(Lycopodium sabaenifolium)* : sert yapılı bir tür yosun.

ground floor, *is.* **1.** zemin kat, **2.** *k.d.* (iş hayatında) avantajlı mevki/durum. **to get in on the ~ ~** : bir işe ta başından başlamak (üstün/avantajlı durumda olmak).

ground glass, *is.* **1.** parlatılmış cam, **2.** cam tozu.

ground hemlock, *is. bot.* yer baldıranı *(Taxus canadensis)* : K Amerika'ya mahsus kalımlı bir funda.

ground hog, *is. bk.:* **woodchuck.**

Ground-hog Day = Ground-hog's Day, *is.* 2 Şubat : Efsaneye göre dağ sıçanı o gün kış uykusundan uyanıp dışarı çıkar, gölgesini görürse kış altı hafta daha sürer.

ground ice, *is.* dip buzu, su dibindeki buz.

ground in, *f.* temel bilgileri öğretmek. *She was well grounded by her mother in the manners used at the royal court.*

grounding, *is.* **1.** temel eğitim/öğretim : bir bilgi dalında temel bilgilerin öğretilmesi/öğrenilmesi. *a good ~ in Computer.* **2.** topraklama, **3.** uçuşun yasak edilmesi.

ground itch, *is.* kaşıntı : deriye çengelli kurt larvalarının girdiği yerde duyulan kaşınma hissi.

ground ivy, *is. bot.* yer sarmaşığı *(Glecoma hederacea. Nepeta hederacea)* : nanegillerden yuvarlak yapraklı, mavi, mor çiçek açan bir bitki.

groundkeeper, *is.* bekçi : park, stadyum vb. gibi belirli bir yeri korumakla görevli kimse.

ground layer, *bk.:* **surface boundary layer.**

ground lead = ground wire, *is. elekt.* toprak teli.

groundless, *sf.* **1.** asılsız, esassız, temelsiz, mesnetsiz, sebepsiz. *~ fears.* **2. ~ly** : asılsız/esassız/temelsiz, mesnetsiz/sebepsiz olarak, **3. ~ness** : asılsızlık, esassızlık, temelsizlik, mesnetsizlik, sebepsizlik.

ground level, *is. fiz. bk.:* **ground state.**

groundline, *is.* **1.** (resimde) alt/ön çizgi, zemin çizgisi, **2.** temel, esas. ***e.a.-*** *2. foundation, basis.*

groundling, *is.* **1.** yercil, yere/toprağa yakın yaşayan bitki/hayvan, **2.** dipçil : denizin dibinde yaşayan balık(lar), **3.** hödük, basit/kaba zevkleri olan kimse, **4.** *esk.* tiyatroda ayakta duran seyirci.

ground log, *is. den.* hız/akıntı göstergeci : bir ipe bağlanıp suya atılan, geminin hızını ve akıntı kuvvetini ölçmeye yarayan kurşun ağırlık.

ground loop, *is. hv.* yerde dönme : uçağın kalkarken/inerken anî dönmesi.

groundman, *is., ç.* **-men 1.** yer işçisi, toprak kazma vb. işleri yapan amele, **2.** *bk.:* **groundkeeper.**

groundmass, *is. jeol.* (volkanik kayalarda) ana kütle : kristallerin içine gömüldüğü taneli/kristalli veya cam gibi ana madde.

groundnut, *is.* **1.** yer fıstığı *(Arachis hypogaea)*, Amerikan fıstığı *(Apios tuberosa)*, **2.** toprak altındaki yumru kökü yenilen herhangi bir bitki, **3.** bu bitkilerin kökü (fıstık vb.).

ground owl, *is. ABD- k.d. bk.:* **burrowing owl.**

ground pine, *is. bot.* **1.** kurtluca, meşecik *(ajuga chamaepitys)*, **2. ground fir** *d.d.* kurtayağı *(Lycopodium obscurum, L. complanatum).*

ground pink, *is. bot.* **1.** yer pembesi *(Gilia dianthoides)* : G Kaliforniya'da yetişen bir ot, **2.** *bk.:* **moss pink .**

ground plan, *is.* **1.** kat plânı : binanın herhangi bir katının plânı, **2.** ana/temel plân.

ground plate, *is.* **1.** *bk.:* **groundsill**, **2.** demir yolu traverslerinin taban levhası, **3.***elekt.* toprak levhası.

ground plum, *is.* **1.** *bot.* yer eriği *(Astragalus caryocarpus)* : K Amerika bozkırlarında yetişen ve erik biçiminde meyve veren bitki, **2.** yer eriği (meyve).

ground rattlesnake, *is.* yer çıngıraklı yılanı *(Sisturus miliarus).* **pygmy rattlesnake, massasauga** *d.d.*

ground rent, *is.* yer/arsa kirası.

ground robin, *is. bk.:* **towhee.**

ground rule, *is.* ana kural, temel/esas kaide, temel ilke.

grounds, *is.* **1.** özel arazi, mülk, **2.** oyun sahası, stadyum, **3.** sebep, bahane, **4. coffee ~** : telve.

ground school, *is.* uçak pilot okulu.

groundsel, *is.* **1.** *bot.* kanarya otu *(Seneico vulgaris)* : ufak sarı çiçekler açan yabanî ot, **2.** *bk.:* **sill.**

groundsheet, *is. bk.:* **ground cloth** (2).

groundsill = groundsell, *is.* yer kirişi, taban kirişi : ahşap binalarda en alttaki yatay kiriş.

groundspeed, *is.* yer hızı : uçağın yere nazaran uçuş hızı.

ground squirrel, *is. zool.* **1.** tarla sincabı *(Citellus tridecemlineatus)* : Merkezî ve K Amerika'da bulunan sincapgillerden kemirici hayvan, **2.** *bk.:* **chipmunk.**

ground state = ground level, *is. fiz.* taban hâli : bir öğeciğin en düşük erkeli (en kararlı) durumu.

ground swell, *is.* soluğan : fırtına, deprem vb. nedeniyle deniz sularının geniş alanda kabarması.

ground water, *is.* yer altı suyu.

ground wave, *is. rad.* yer dalgası :yere yakın/paralel intişar eden elektromanyetik dalga.

ground wire, *is. bk.:* **ground lead.**

groundwork, *is.* zemin, temel, esas, hazırlık çalışması. ***e.a.-*** *preparation, preliminaries, foundation, basis.*

ground zero, *is.* patlama merkezi : nükleer bombanın patladığı noktadan geçen düşeyin yeryüzünü kestiği nokta. ***e.a.-*** *hypocenter.*

group, *is.&f.* **1.** grup, küçük kalabalık. *a ~ of children/of tall trees.* **~ insurance** : grup sigortası, toplu sigorta, **2.** heyet, topluluk, takım, küme. **to gather into ~s** : küme küme toplanmak. **to form a ~** : bir takım kurmak, **3.** *biy.* sınıf, birbirine benzer bitki/hayvan topluluğu. *Wheat, rye and aots belong to the grain ~.* **4.** *kim.* (a) grup, radikal, kök : bir molekülün parçasını oluşturan birbirine bağlı atom kümesi : hidroksil grubu OH gibi, (b) periyodik cetvelde benzer özellikli elemanlar kümesi, grup, **5.** *jeol.* iki veya daha fazla katmandan oluşan kaya, **6.** *As.* birlik, bir karargâha bağlı iki veya daha fazla taburdan oluşan askerî müfreze, **7.** *ABD* iki veya daha fazla filodan oluşan taktik hava birliği, **8.** *den.* filo, belirli bir harekâtla görevli birkaç harp gemisi veya uçak filosundan oluşan birlik, **9.** *mat.* öbek : belirli işlemler sonucunda aynı küme içinde kalan elemanlar veren kapalı küme, **10.** *d.b.* öbek : iki durak arasında yer alan ya da bir vurgu çevresinde toplanan öğeler bütünü, **11. in ~s** : küme küme, öbek öbek, kümeler hâlinde, **12.** kümele(n)mek, bir araya gelmek/getirmek, gruplaş(tır)mak, **13.** gruplara/sınıflara ayırmak/ayrılmak. *We can ~ animals into several types.* **14.** yan yana gelmek, gruba/kümeye/topluluğa katılmak, **15. ~ captain** *Brit.* hava albayı.

grouper, *is., ç.* **-ers, -er 1.** hani balığı *(Epinephelus, Mycteroperca)* : Tropik ve sabtropik denizlerde bulunan levrek türü birkaç çeşit balık. Bazılarının boyu 2 m, ağırlığı 100 kg'ı bulur. **red ~** : kızıl hani *(Epinephelus moris).* **2.** *argo* grup üyesi : toplu olarak ev kiralayan bekârlar grubuna katılan kimse.

groupie, *is. argo* rock-and-roll müzisyeni hayranı/delisi : özellikle cinsel ilişki kurmak, için rock-and-roll sanatkârları peşinde koşan genç kız.

grouping, *is.* kümeleşme, toplanma, gruplaşma.

group marriage = communal marriage, *is.* (ilk insanlarda) toplu evlenme, ortak evlilik.

group therapy, *is. psikol.* küme sağaltımı, toplu tedavi.

grouse^{1}, *is., ç.* **grouse, grouses** *zool.* orman tavuğu *(Tetraonidae)* : sülüne benzer tombul vücutlu bir kuş. **hazel ~** : fındık tavuğu *(Tetrastes bonasia).* **red ~** : kızıltavuk *(Lagopus stocicus).* **sand ~** : kaya kuşu *(Pterocles arenarius).* **Palla‘s sand ~** : bağırtlak *(Syrrhaptes paradoxus).* **spruce ~** : Kanada orman tavuğu *(Canachites canadensis).*

grouse^{2}, *is.&f.* **groused, grousing** *k.d.* **1.** homurdanmak, şikâyet etmek, söylenmek, sızlanmak, dırlanmak, dırdır etmek, **2.** homurdanma, şikâyet, sızlanma, dırlanma, dırdır etme. *His main ~ is over the inadequacy of the pay.* **3. grouser** : homurdanan, şikâyet eden. ***e.a.-*** *1. grumble, complain, 2. complaint, grumble.*

grout, *is.&gl.f.* **1.** sulu harç, duvarcı sıvası, **2.** iç duvar veya tavan sıvası, alçı, **3.** *gen.* **~s** : tortu, posa, telve, rüsup, çökelti, **4.** *esk.* (a) bulgur lapası, sümündür aşı, (b) **~s** *bk.:* **groats,**

5. (taş ve tuğla aralarını) harçla doldurmak, sıvamak, **6.** harç veya alçı ile tutturmak. ~ *a bolt into a wall.* **7.** *Brit.* (domuz vb.) eşelemek, **8. grouter** : sıvacı, alçı vb. ile sıvayan. ***e.a.***- *3. lees, grounds.*

grouty, *sf.* **groutier, groutiest** *k.d.* somurtkan, asık suratlı, haşin, huysuz, aksi, ters. ***e.a.***- *sulky, surly, bad-tempered.*

grove, *is.* **1.** koru, ağaçlık, **2.** meyve bahçesi, özellikle narenciye bahçesi, **3. groved** : ağaçlıklı, koruluk, **4. ~less** : ağaçsız, korusuz.

grovel, *gs.f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling)** **1.** yaltaklanmak, dalkavukluk/tabasbus etmek, alçakçasına yalvarmak, kendini alçaltmak.*The frightened slaves ~ed before their cruel master.* **2.** yerlere/ayaklarına kapanmak, yerde sürünmek, secde etmek, baş/boyun eğmek. *He said he would never ~ before a conqueror.* **3.** adî/aşağılık şeylerden zevk almak, **4. grovel(l)er** : yaltakçı, dalkavuk, mütebasbıs, zelil, alçak, haysiyetsiz, **5. grovel(l)ingly** : yaltaklanarak, dalkavuklukla, tabasbusla, alçakça, zelilâne. ***e.a.***- *1. humble. 2. crawl, prostrate.*

grow, *f.* **grew, grown, growing 1.** büyü(t)mek, **2.** geliş(tir)mek, inkişaf et(tir)mek, serpilmek, boy atmak. *Our friendship grew from common interests.* **3.** genişle(t)mek, tevsi/tevessü etmek. *The influence of this group has ~n over last two decades.* **4.** yetiş(tir)mek, bitmek, üre(t)mek. *He ~s corn. Weeds ~ in gardens.* **5.** (sakal vb.) bırakmak/uzatmak/salıvermek. *to ~ a beard. to ~ hair.* **6. be ~n** : örtülmek, kaplanmak. *The lawn was ~n with weeds.* **7.** çoğal(t)mak, art(ır)mak. *Our fears grew.* **8.** ilerlemek, **9.** çıkmak, hasıl olmak, husule gelmek, **10.** olmak, -laşmak, -lamak/-lemek, gittikçe ...olmak. **to ~ old** : ihtiyarlamak. **She grew angry** : Gittikçe öfkelendi. **11.** yetiştirmek, meydana getirmek, hasıl etmek, **12. ~ away from** : (ebeveyninden, eşinden vb.) uzaklaşmak, ilgiyi kesmek. *I feel I don't know her any more; she's ~n right away from the family.* **13. ~ into** : (a) büyüyüp ...olmak, -laşmak. *He's ~n into a fine young man.* **to ~ into a woman** : (büyüyüp) kadın olmak. (b) olgunlaşmak, tecrübe kazanmak, (işe vb.) alışmak. *You need time to ~ into a job.* **14. ~ on/upon** : (a) (etkisi) gittikçe artmak/büyümek/kökleşmek.*The habit grew on me. An uneasy feeling grew upon him.* (b) gittikçe yer etmek/sarmak/etkilemek, beğenilmek, hoşa gitmek. **This picture ~s on/upon one** : Bu resim gittikçe insanı sarıyor. *A village by the sea that ~s on one.* **15. ~ out of** : (a) büyüdükçe terk etmek/vazgeçmek. *to ~ out of a bad habit.* (b) büyüyerek sığmamak. *My daughter has ~n out of all her old clothes.* **He grew out of his shoes** : (Büyüdüğü için) ayakkabıları küçük geliyor. (c) -den doğmak/neşet etmek/ileri gelmek/hasıl olmak/çıkmak. *Her sympathy grew out of understanding.* **16. ~ up** : (a) tamamıyla büyümek/gelişmek/olgunlaşmak. **~ up !** Çocukluğu bırak! Olgunlaş! (b) doğmak, vücuda gelmek, ortaya çıkmak, neşet/zuhur etmek, **17. ~able** : büyüyebilir, gelişebilir. ***e.a.-1&3.*** *enlarge, expand, extend, increase, 2. develop, 3. swell, wax, 4. raise, produce, flourish, thrive, cultivate, 7. multiply, 9. originate, arise, 10. become.* ***k.a.- 1&3.*** *decrease, wane*

grower, *is.* **1.** (sebze, meyve vb.) yetiştirici, üretici, müstahsil. *vegetable ~. fruit ~.* **2.** (belirli bir şekilde) gelişen, büyüyen, yetişen üreyen (şey). *This plant is a quick ~.*

growing, *sf.&is.* **1.** büyüyen, yetişen, biten, üreyen, **2.** artan, çoğalan, **3.** büyüme, yetişme, üreme, **4.** artma, çoğalma, **5. ~ly** : büyüyerek, artarak, çoğalarak, **6. ~ pains** : (a) büyüme sıkıntıları : olgunlaşma çağında duyulan manevî güçlükler, (b) büyüme çağındaki çocukların kol ve bacaklarında duyulan ağrılar (aşırı zorlama, biçimsiz duruş veya ruhsal nedenlerden ileri gelir), (c) gelişme/başlama güçlükleri, geçici güçlükler : yeni bir projeye başlarken veya hızlı gelişme esnasında karşılaşılan sıkıntılar. *A city plagued with ~ pains.* **7. ~ point** : gelişen uç : bitki tomurcuğunun büyüyen/gelişen noktası.

growl, *is.&f.* **1.** hırıldama(k), hırıltı. *The dog ~ed at the stranger.* **2.** mırıldanma(k), homurdanma(k) mırıltı, homurtu, **3.** guruldama(k), gurultu. *His somach ~ed.* **4.** gürüldeme(k), gürleme(k), gürültü. **The thunder ~ed** : Gök gürledi. **5.** mırıldanarak/homurdanarak ifade etmek. *to ~ one's thanks. When he came late, he ~ed (out) an excuse.* **6. ~ingly** : hırlayarak, homurdanarak, mırıldanarak. ***e.a.***- *2. grumble, 4. rumble.*

growler, *is.* **1.** hırlayan/homurdanan/gürleyen/guruldayan (kimse/şey/hayvan), **2.***k.d.*

bira kabı, bira almak, için müşterinin getirdiği sürahi/testi/maşrapa vb. **3.** (gemiler için tehlike oluşturan) buz dağı, **4.** bobinlerdeki kısa devreyi bulmaya, mıknatıslamaya veya mıknatısıyet gidermeye yarayan elektromagnetik düzen, **5.** *Brit.* fayton, dört tekerlekli at arabası.

grown, *sf.* **1.** büyümüş, gelişmiş, yetişmiş, yetişkin. *a ~ boy.* **2.** olgunlaşmış, olgun, kemale ermiş, kâmil. *A ~ man like you shouldn't act like that.* **3.** *bk.:* **grow** *(sf.f.)*, **4.** (bitki vb. ile) örtülü, kaplı. **Tower ~ over with ivy** : Sarmaşık kaplı kule. ***e.a.-*** *2. adult.*

grownup = grown-up, *sf.&is.* **1.** olgun, kâmil, büyük, büyümüş, yetişkin (kimse). *She has a ~ daughter who lives abroad.* **2. ~ness** : olgunluk, yetişkinlik, büyüklük, kâmillik. ***e.a.-*** *1. adult, mature.*

growth, *is.&sf.* **1.** büyüme, gelişme, inkişaf, artma, artış, çoğalma, yetişme. *There has been a sudden ~ in economy.* **2.** büyümüş/kemale ermiş hâl, kemal, olgunluk. *Trees take many years to reach their full ~.* **3.** ürün, mahsul. *Oranges of Turkish ~.* **4.** büyümüş/gelişmiş şey. *a ~ of weeds. Nails are thin horny ~s at the ends of the fingers.* **5.** *patol.* şiş, ur, marazî teşekkül. *a cancerous ~.* **6.** kaynak, menşe, mal, ...de yetişen. *Ideas of foreign ~. Onions of English ~.* **7.** gelişen, büyüyen, artan, çoğalan, ilerleyen. *a ~ industry.* **~ stock** : ileride değerinin artması beklenen hisse senedi. ***e.a.-1.*** *development, increase, expansion, 3. cultivation.* ***k.a.-*** *1. decline, decrease*

groyne, *is. bk.:* **groin** (2).

grub, *is.&f.* **grubbed, grubbing** **1.** tırtıl, sürfe, larva, kurt, **2.** esir gibi durmadan çalışan kimse, **3.** *k.d.* yiyecek, **4.** eşelemek, (toprağı) kazmak/eşmek. *The dog was ~bing (about) under the bush looking for a bone.* **5.** *gen.* **~ up/out** : eşip çıkarmak, kökünden sökmek, yeri kazıp ağaç köklerini çıkarmak. *The old apple tree must be ~bed up and young ones planted.* **6.** *argo* yemek ye(dir)mek, **7.** köle gibi/durmadan çalışmak. *People~ for a living/for money.* **8.** alt üst edip aramak, dikkatle araştırmak, didik didik etmek, altını üstüne getirmek. *We ~ed in the countyside for food and fuel.* **9.** *argo* aşırmak, yürütmek, çalmak, otlamak, otlakçılık etmek, **10. ~ber** : (a) eşeleyen, (toprağı) kazan/eşen, eşip çıkaran, (b) esir gibi çalışan/didinen, (c) kazma, kazıcı alet. ***e.a.-*** *2. drudge, 3. food, 4. dig, 5. uproot, 6. eat, 7. drudge, toil, 8. rummage, search, 9. scrounge.*

grubby, *sf.* **-bier, -biest** **1.** kirli, pis. *~ hands.* **2.** kurtlu, tırtıllı, sürfeli, **3.** adî, rezil, aşağılık. *a ~ little con artist.* **4. grubbily** : kirli, pis bir şekilde, adîce, rezilane, **5. grubbiness** : kirlilik, pislik, adîlik, rezillik, aşağılık. ***e.a.-1.*** *dirty, slovenly, 3. contemptible.*

grubstake, *is. & gl.f.* **-staked, -staking** **1.** (ileride kâra ortak olmak şartıyla maden arayıcısına) : (a) teçhizat/erzak vb. sağlamak, (b) bu şekilde verilen teçhizat, erzak vb., **2.** yeni bir teşebbüse (a) malzeme yardımı yapmak, (b) verilen yardım malzemesi, **3. grubstaker** : malzeme/teçhizat yardımı yapan/alan.

Grub Street, *is.* **1.** Londra'da eskiden fakir yazarların oturduğu sokak (yeni adı *Milton Street*), **2.** piyasa yazarları, fakir yazarlar.

grubstreet, *sf.* adî, niteliksiz, kalitesiz, düşük evsaflı, sırf para için yazılmış. *a ~ book.*

grubworm, *is. bk.:* **grub** (1).

grudge, *is.&gs.f.* **grudged, grudging** **1.** garez, kin, haset, hınç, diş bileme. **bear a ~ against s.o.** : birine karşı kin/garez beslemek/gütmek, diş bilemek. *I always feel he has a ~ against me.* **2.** haset/gıpta etmek, kıskanmak, gözü kalmak. *They ~ him his wealth. He ~d me my little prize even though he had won a bigger one.* **3.** istemeyerek vermek, çok görmek, esirgemek, diriğ etmek. *The mean man ~d his horse the food that it ate.* **4.** *esk.* hoşnutsuzluk duymak, memnun olmamak, **5. owe s.o. a ~** : muğber olmak, haklı olarak kin beslemek, **6. pay off an old ~** : geçmişteki suçunun cezasını vermek, hoşa gitmeyen eski bir hareketinden dolayı birini cezalandırmak, **7. ~less** : kinsiz, garezsiz, kin/garez gütmeyen. **8. grudger** : kinci, kin/garez besleyen. ***e.a.-*** *1. bitterness, rancor, malevolence, enmity, hatred, malice, spite, 2&3. envy, begrudge.*

grudging, *sf.* **1.** isteksiz, gönülsüz, çok gören, esirgeyen. *~ acceptance of the victory of an opponent. She was ~ in her thanks.* **2. ~ly** : isteksizce, istemeye istemeye, zoraki. ***e.a.-*** *1. unwilling, ungenerous, reluctant.*

gruel, *is.* bulamaç, sulu yulaf lâpası, yavan çorba, un çorbası.

gruel(l)ing, *sf.&is.* **1.** çok yorucu, bîtap düşürücü, meşakkatli, (iş). *a ~ race/contest.* **2.** işkence, eziyet **e.a.**- *1. exhausting, very tiring.*

gruesome = grewsome, *sf.* **1.** iğrenç, tiksinç, tiksindirici, menfur, **2.** korkunç, dehşetli, ürkütücü, ürpertici. *~ scenes of battle and death.* **3.** **~ly** : iğrenç/tiksindirici/korkunç bir şekilde, dehşetle, **4.** **~ness** : iğrençlik, tiksindiricilik; korkunçluk, ürkütücülük, dehşet. **e.a.**-*1. shocking, horrid, horrendous, repugnant, grisly, revolting, 2. frightful, horrible.*

gruff, *sf.* **1.** boğuk, kısık, kalın (ses). *a ~ voice.* **2.** haşin, kaba, sert, hırçın, ters, huysuz. *a ~ manner. He has a ~ manner, but a heart of gold.* **3.** **~ish** : oldukça haşin/kaba/sert/hırçın, **4.** **~ly** : haşin/kaba/sert bir şekilde, hırçın hırçın, huysuzlukla, **5.** **~ness** : haşinlik, kabalık, sertlik, hırçınlık, terslik, huysuzluk. **e.a.**- *1. hoarse, 2. rough, brusque, surly, rude, unfriendly, bad-tempered.* **k.a.**- *2. courteous.*

gruffy, *sf.* **gruffier, gruffiest** *bk.:* **gruff.**

gruffily/gruffiness, *bk.:***gruffly, gruffness.**

grugru, *is.* **1.** ~ **palm = grigri** *d.d. bot.* dikenli çam *(Acrocomia)* : G Amerika'da yetişen ve kozalağı yenilen bir tür çam, **2.** ~ **grub** = ~ **worm** *d.d. zool.* çam biti *(Rhynchophorus palmarum)* : G Amerika'da çamlara zarar veren bir böcek nilen bir tür çam, **3.** ~ **grub** = ~ **worm** *d.d. zool.* çam biti *(Rhynchophorus palmarum)* : G Amerika'da çamlara zarar veren bir böcek.

grum, *sf.* **grummer, grummest** *az kul.* somurtkan, asık suratlı, ters, huysuz, kaba, haşin. **e.a.**- *morose, sullen, surly, glum.*

grumble, *is.&f.* - **bled, -bling** 1. mırıldanma(k), söylenme(k), dırdır etme(k), sokranma(k), **2.** homurdanma(k), şikâyet etmek. *He has everything he needs, he has nothing to ~ about.* **3.** guruldamak. *His stomach was grumbling from hunger.* **4.** ~ **out** : öfkeli öfkeli söylenmek, bağırıp çağırmak. *He ~d (out) his reasons for disliking the arrangement.* **5.** şikâyet, mırıltı, homurtu, **6.** gurultu, guruldama, **7.** **~s** : şikâyet, sızıltı, hâlinden memnun olmama, **8.** **grumbler** : mırıldanan, söylenen, homurdanan, dırdır eden, şikâyet eden, **9.** **grumblingly** : homurdanarak, söylenerek, sokranarak, şikâyet edercesine, **10.** **grumbly** : gurultulu, mırıltılı. **e.a.**-*1. murmur, 2. growl, complain, 3. rumble.*

grume, *is. az kul.* **1.** lüzucî/koyu madde, **2.** pıhtı. **e.a.**- *2. clot.*

grummet, *is. bk.:* **grommet.**

grumous = grumose, *sf.* **1.** *az kul.* pıhtılaşmış, pıhtılı, topak topak, **2.** *bot.* başaklı, toplu taneler hâlinde. **e.a.**- *1. clotted, lumpy.*

grump, *is.&f.* **1.** devamlı şikâyet eden kimse, hâlinden memnun olmayan kimse, **2.** somurtmak, surat asmak, hâlinden sürekli şikâyet etmek, **3.** **~s** : suratsızlık, somurtkanlık, hâlinden memnuniyetsizlik.

grumphie = grumphy, *is. İsk.* domuz, dişi domuz. **e.a.**- *pig, sow.*

grumpish, *sf. bk.:* **grumpy.**

grumpy, *sf.* **grumpier, grumpiest** **1.** hırçın, aksi, ters, huysuz, suratsız, asık suratlı, somurtkan, dırdırcı, **2.** **grumpily** : hırçınlıkla, aksi aksi, ters ters, huysuz huysuz, asık suratla, somurtarak, **3.** **grumpiness** : hırçınlık, aksilik, terslik, huysuzluk, suratsızlık, somurtkanlık. **e.a.**- *1. surly, cranky, ill-temmpered.*

Grundy, Mrs. mutaassıp, titiz, hoşgörüsüz, fazla iffet taslayan, muhafazakâr (kimseler) (*Thomas Morton'* un *Speed the Plough* (1798) piyesindeki *Mrs. Grundy* tipine izafeten). **~ism** : taassup, titizlik, hoşgörüsüzlük. **~ist = ~ite** : titiz, mutaassıp, hoşgörüsüz.

grungy, *sf.* **-gier, -giest** *argo* çirkin, harap, fersude, köhne, eski, kırık dökük. *a ~ hotel in the old part of the town.* **e.a.**- *ugly, rundown, dilapidated, dirty.*

grunion, *is. zool.* ay balığı *(Leuresthes tenuis)* : Kaliforniya kıyılarında yaşayan ve mehtaplı gecelerde sahile gelip yumurtlayan küçük bir balık.

grunt, *is.&f.* **1.** (domuz gibi) homurdanmak/hırıldamak, **2.** homurdanarak ifade etmek/söylemek. *The sullen boy ~ed his apology.* **3.** homurdanma, homurtu, hırıltı. *The old man got out of his chair with a ~.* **4.** *zool.* homurdanan balık *(Pomadasyidae Haemulidae)* : sıcak denizlerde yaşayan ve homurdanır gibi sesler çıkaran bir balık, **5.** *ABD- argo* piyade eri, **6.** **~ingly** : homurdanarak. **e.a.**- *2. grumble.*

grunter, *is.* **1.** domuz, **2.** homurdanan hayvan/kimse. **e.a.**- *1. hog.*

grushie, *sf. İsk.* gür, kalın, sık, çabuk gelişen. **e.a.**- *thick.*

grutch, *is.&f. İsk. bk.:* **grudge.**

Gruyère, *is.* gravyer peyniri. ~ **cheese** *d.d.*

gr. wt. = **gross weight** : brüt ağırlık.

G-string, *is.* **1.***bk.:* **breechcloth, loincloth**, **2.** striptiz artistlerinin mahrem yerlerini örtmek için taktıkları bant, **3.** sol notası teli.

G-suit, *is. bk.:* **anti-G suit.**

Gt. Br. = **Gt. Brit.** = Great Britain.

gtt. = (reçetelerde) damla.

g.u. = genitourinary.

guacamole, *is.* (Meksika) avokado sosu : ezilmiş avokado, soğan, limon suyu ve acı biberden yapılan koyu bir salça.

guacharo, *is., ç.* **-ros** *zool.* yağ kuşu *(Steatornis caripensis)* : G Amerika'da meyve ile beslenen bir gece kuşu. Yavrularından tereyağına benzer bir yağ çıkarılır. **fatbird, oilbird** *d.d.*

guaco, *is., ç.* **-cos** **1.** yılan otu *(Mikania Guaco)* : yıldızgillerden tropikal Amerika'da yetişen tırmanıcı bir bitki, **2.** yılan otu yaprağı veya özü : yılan sokmasına karşı panzehir olarak kullanılır, **3.** zeravent *(Aristolochia maxima)* : yılan sokmasına karşı kullanılan tropikal Amerika bitkisi.

guaiacol, *is. ecz.* gayakol, CH3OC6H4OH : balgam söktürücü ve mevziî uyuşturucu olarak kullanılan sarımsı yağlı sıvı.

guaiacum = **guiac**, *is.* **1.** *bot.* ikizyaprak *(Guaiacum officinale, G. sanctum)* : tropikal Amerika'da yetişen birkaç çeşit funda veya ağaç, **2.** bu ağacın sert, ağır kerestesi, **3.** bu ağaçtan elde edilen yeşilimsi kahverengi reçine: romatizmaya, cilt hastalıklarına karşı ve kuvvet ve iştah verici olarak kullanılır.

guan, *is. zool.* guan *(Cracidae)* : Orta ve G Amerika'da bulunan iri sülüne benzer bir kuş.

guanaco, *is., ç.* **-cos** *zool.* yabanî lama *(Lama guanicoe)* : G Amerika'da bulunan, devegillerden lamaya benzer, otçul hayvan.

guanase, *is. biy.-kim.* guanez : pankreas, timüs ve adrenal bezelerinde bulunan ve guanini üre sarısına *(xanthine)* çeviren enzim.

guanidin(e), *is. kim.* guanidin, HN=C (NH2)2 : plâstik, reçine ve patlayıcı madde yapmakta kullanılan, suda eriyen katı madde.

guanine, *is. kim.* guanin, C5H5N5O : martı gübresi, balık pulu, kas doku ve pankreasta bulunan ve nükleoproteinin ayrışmasından meydana gelen beyaz katı madde.

guano, *is.* **1.** kuş/martı gübresi : Peru yakınlarındaki adalara deniz kuşlarının bıraktığı dışkılardan yapılan gübre, **2.** balık gübresi vb. gibi yapay gübre.

guarani, *is., ç.* **-ni, -nis** Paraguay lirası, 100 *centimos.*

Guarani, *is., ç.* **-nis, -nies, -ni** **1.** G Amerika'da Tupian aşiretine mensup kimse, **2.** bu aşiretin konuştuğu Tupian dili.

guarantee, *is.&f.* **-teed, -teeing** **1.** inanca, güvence, teminat, garanti. *There is a year's ~ on this watch. a ~ against defective workmanship. Money-back ~ with all items.* **2.** kefalet, **3.** kefil. **stand ~ for s.o.** : birine kefil olmak, **4.** teminat altına alan şey. *Wealth is not ~ of happiness.* **5.** söz, vait, teminat, **6.** garanti etmek, inanca/güvence/teminat vermek. *This company ~s its clocks for a year.* **7.** kefil olmak. *The father ~d his son's future behavior. I will ~ him for a $1000 loan.* **8.** söz vermek, vadetmek, temin etmek, sağlamak. *I ~ that I'll be there.* **9.** sağlama bağlamak, teminat altına almak. *The insurance ~d him against money loss in case of fire. The father ~d his son's future.* **10.** (sorumluluğunu) üzerine almak, üstlenmek, deruhte etmek. *I ~ to prove every statement I made.* ***e.a.-8.*** *promise, 9. insure.*

guaranteed (annual) income, *bk.:* **negative income tax.**

guarantor, *is.* **1.** kefil, borçlancı. **to stand ~ for s.o.** : birine kefil olmak, *Will you be my ~ for the loan?* **2.** güvence/teminat veren, garanti eden kimse/devlet/firma vb.*The ~ of world peace.*

guaranty, *is., ç.* **-ties**, *f.* **-tied, -tying** **1.** inanca, güvence, teminat, garant, **2.** kefalet, **3.** kefil olma, güvence/teminat verme, **4.** kefil, **5.** *bk.:* **guarantee** (7-11). ***e.a.-*** *1. warranty, 4. guarantor.*

guard, *is.&f.* **1.** korumak. *The dog ~s the house (against strangers).* **2.** gözaltına almak, nezaret etmek, nezaret altında bulundurmak. *The soldiers ~ed the prisoners day and night.* **3.** muhafaza etmek, kontrol altında tutmak, hakim olmak. *The frontier is heavily ~ed.* **4.** himaye etmek, **5.** uyanık/müteyakkız bulunmak, dikkat etmek, **6.** (satrançta) savunmak, müdafaa etmek, **7.** ~ **against** : önlemek, önlem/tedbir almak, vukuuna mani olmak. **In order to ~ against this** : bunu önlemek için. **We must try to ~ against**

this happening : Bunun vukuunu önlemeliyiz. **to ~ against errors** : hataları önlemek, **8.** nöbet tutmak/beklemek, **9.** *esk.bk.:* **escort**, **10.** bekçi, muhafız, korucu, koruma görevlisi. **advance ~** : ileri karakol. **rear ~** : artçı. **keep ~** : nöbet tutmak/beklemek, korumak. **relieve the ~** : nöbetçi değiştirmek. **one of the old ~** : eskilerden biri (asker, politikacı vb.), **11.** nezaret, muhafaza, himaye, gözcülük, nöbetçilik, muhafızlık, koruma, savunma, müdafaa. **be on ~** : nöbet beklemek. **go on ~ = mount ~** : nöbete gitmek, nöbet tutmak. **come off ~** : nöbeti bitmek. **to keep s.o. under ~** : birini nezaret/muhafaza altında tutmak, **12.** koruma, düzeni, koruyucu şey/cihaz/düzen. *He wears goggles as a ~ against accidents.* **13.** güvenlik önlemi, emniyet/ihtiyat tedbiri, **14.** koruma pozisyonu, kendini korumak için alınan durum, **15.** *futbol* müdafi, **16.** (satranç) müdafi, koruyucu, başka bir taşı koruyan taş, **17.** *Brit.* tren şefi, kondüktör, **18. Guards** : muhafız birliği/alayı, **19. off (one's) ~** : (hücuma karşı) savunmasız, korunmasız, müdafaasız, tedbirsiz, hazırlıksız. **to catch s.o. off his ~** : birini gafil avlamak. **be caught off one's ~** : gafil avlanmak. **throw s.o. off his ~** : birini gaflete sevk etmek, **20. on (one's) ~** : uyanık, tetikte, müteyakkız, tedbirli. **be on one's ~** : tetikte/uyanık durmak. **On ~ !** Dikkat! Hazır ol! **put s.o. on his ~** : birini uyarmak/ikaz etmek, ihtiyatlı olmasını söylemek, **21. stand ~** : korumak, savunmak, müdafaa/muhafaza etmek, **22. ~able** : korunabilir, savunulabilir, muhafaza/müdafaa edilebilir, **23. ~er** : koruyucu, koruyan, savunan, muhafaza eden kimse, **24. ~less** : koruyucusuz, bekçisiz, savunmasız, **25. ~like** : koruyucu gibi. ***e.a.***- *1. shield, safeguard, save, defend, protect, 2. watch, 3. control, 7. alert, 10. watchman, sentry, sentinel, 13. safeguard, 19. unweary, 20. cautious, wary, 21. protect.*

guardant = gardant, *sf.* (armacılıkta) yüzü karşıdan gövdesi yandan resmedilmiş (hayvan).

guard boat, *is.* nöbetçi filikası.

guard cell, *is. bot.* koruyucu göze.

guard-chain, *is.* (saat vb.) emniyet zinciri.

guard duty, *is.* nöbet(çilik), nöbet görevi.

guarded, *sf.* **1.** ihtiyatlı, tedbirli, uyanık, tetikte, müteyakkız, çekingen, sakınan, muhteriz. *~ criticism. "Maybe" is a ~ answer to a question.* **2.** korunan, muhafazalı, mahfuz, savunmalı, **3. ~ly** : ihtiyatlı/tedbirli/uyanık bir şekilde, ihtiyatla, sakınarak, **4. ~ness** : ihtiyat(lılık), uyanıklık, tedbir, teyakkuz. ***e.a.***- *1. cautious, careful, prudent, 2. protected, watched, restrained.*

guard hair, *is.* (bazı hayvanlarda) koruyucu tüy : asıl kürkü koruyan uzun/kaba dış tüy.

guardhouse, *is., ç.* **-houses** nöbetçi kulübesi, askerî karakol.

guardian, *is.&sf.* **1.** koruyucu, muhafız, gardiyan. **Board of ~s** : Belediye yardım kurulu. **2.** *huk.* vasi, veli, **3.** koruyan, muhafaza/himaye eden, **4. ~less** : koruyucusuz, muhafızsız, gardiyansız. ***e.a.***- *1. protector, defender, 2. custodian, 3. protecting, defending.*

guardian angel, *is.* koruyucu melek, sıyanet meleği.

guardianship, *is.* **1.** bekçilik, muhafızlık, gardiyanlık, **2.** koruma, muhafaza (etme), himaye (etme), nezaret (etme), **3.** vasilik, vesayet, velâyet, velilik, **4.** sorumluluk, yükümlülük. ***e.a.***- *2. care, protection, custody, 4. responsibility, charge.*

guard of honor = honor guard, *is.* saygı birliği, ihtiram kıt'ası.

guardrail, *is.* parmaklık, korkuluk, siper demiri, vardamana, vardavele.

guard ring, *is.* **1.** koruma halkası, **2.** koruma yüzüğü.

guardroom, *is.* **1.***As.* nöbetçi odası, **2.** bekçi odası, **3.** tutuklu odası, tevkifhane, tutukluların gözaltında tutuldukları oda.

guardsman, *is., ç.* **-men 1.** bekçi, koruyucu, nöbetçi, **2.** *ABD* millî muhafız kıt'ası subayı/eri, **3.** *Brit.* hassa alayı eri.

guard's van, *is. Brit. bk.:* **caboose** (1).

Guatemala, *is.* Guatemala. **~n** : Guatemalalı.

guava, *is.* **1.** *bot.* guava *(Psidium Guajava)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bir tür ağaç, **2.** guava armudu : guava ağacının armuda benzer ufak meyvesi (reçel, püre vb. yapılır).

guayule, *is., ç.* **-les 1.** *bot.* lâstik otu *(Parthenium argentatum)* : GB ABD ve Meksika'da yetişen ve dokularından bir nevi lâstik elde edilen kalımlı bitki, **2. ~ rubber** *d.d.* : bu bitkiden elde edilen lâstik.

gubbins = gubbings, *is. Brit.* **1.** *k.d.* hurda, parça, kırpıntı, değersiz şey, **2.** *bk.:* **gadget**, **3.** ahmak, budala. ***e.a.-*** *1. scraps, 3. simpleton.*

gubernatorial, *sf. ABD* valiye/valiliğe ait.

guberniya = gubernia = gubernyiya, *is.* **1.** (Sovyet Rusya'da) taşra ili, kırsal idarî bölüm, **2.** (1917'den önce) il, vilâyet.

guck, *is. ABD-Cnd. argo* çamur, balçık, çirkef, bataklık çamuru. ***e.a.-*** *slime, mud, goo, gunk.*

guddle, *gl.f. k.d.* **1.** derelerde elleriyle balık yakalamak, **2.** *esk.* el yordamıyla aramak. ***e.a.-*** *2. grope.*

gude = guid, *sf.&is. İsk. bk.:* **good.**

gudgeon^1, *is.&gl.f.* **1.** *zool.* dere kayası *(Gobio gobio)* : sazana benzer eti lezzetli, ufak tatlı su balığı, ağzının iki yanında sakal gibi duyargaları vardır, **2.** golyan balığı, **3.** alık, salak, aptal, çabuk aldanan kimse, **4.** olta yemi, çekici/aldatıcı şey, **5.** aldatmak, faka/tongaya bastırmak. ***e.a.-*** *2. minnow, 3. dupe, 4. bait, allurement, enticement, 5. cheat, dupe.*

gudgeon^2, *is.* **1.** *mak.* mil, mihver, pin, menteşe mili/pini/kovanı, **2.** çengel, kanca, **3.** dümen dişi iğneciği. **~-pin** :kenet/piston mili. ***e.a.-*** *1. trunnion, pivot.*

guelder-rose, *is. bot.* kartopu *(Viburnum opulus roseum)* : beyaz top çiçekler açan bir bitki. **bush cranberry, cranberry tree, elder snowbwll, marsh elder** *d.d.*

guenon, *is. zool.* boz maymun *(Cercopithecus)* : uzun kuyruklu bir tür Afrika maymunu.

guerdon, *is.&f. esk.* **1.** ödül/mükâfat (vermek), **2.** **~er** : ödül veren, **3.** **~less** : ödülsüz. ***e.a.-*** *1. reward.*

guernsey, *is., ç.* **-seys** **1.** (bedene sımsıkı oturan) denizci gömleği/süveteri, **2.** *b.h.* Görsi ineği : İngiltere'nin *Guernsey* adasında yetişen ve bol süt veren açık kahverengi, beyaz renkli inek cinsi.

guerrilla = guerilla, *is.&sf.* **1.** çete(ci), eşkiya, gerilla(cı), **2.** **urban ~** : şehir eşkiyası, **3.** **~ warfare** : çete harbi, gerilla savaşı, **4.** **~ism** : çetecilik, eşkıyalık, gerillacılık, **5.** **~ theater = street theater** : çete/sokak tiyatrosu : toplumsal/siyasal konularda sokak ve parklarda verilen beklenmedik kısa temsiller.

guess, *is.&f.* **1.** tahmin etmek. *to ~ the height of a tree.* **I ~ed him about 25** : 25 yaşında tahmin ettim. **~ how much (=what) it cost** : Fiyatını tahmin et. **to ~ right** : doğru tahmin etmek, **2.** keşfetmek, bilmek, bulmak, çözmek. **to ~ a riddle** : bir muammayı çözmek. *She ~ed my thoughts.* **You've ~ed it** : Bildin, keşfettin. *I've already ~ed who had done it.* **3.** zannetmek, farz etmek. *I ~ you're right.* **I ~ not** : Zannetmem. **I ~ so** : Galiba, (öyle) zannederim. **4.** **~ at/about** : tahminde bulunmak, tahmin/takdir etmek. *We ~ed at the height of the building.* **5.** **keep s.o. ~ing** : (bir kimseye) olup bitenlerden haber vermemek, habersiz/karanlıkta bırakmak, şüphe içinde bırakmak, şaşırtmak, **6.** tahmin, zan, farz. *My ~ is that he didn't come because his wife wouldn't let him.* **It was just a lucky ~** : İsabetli bir tahmin idi. **at a rough ~** : kaba bir tahminle, aşağı yukarı. **I give you three ~es** : Üç defada bilirsen ne âlâ. **My ~ is that he will refuse** : Zannederim reddedecek. **7.** tahmin etme, keşfetme, bilme, **8.** **have/make a ~** : tahmin etmek, tahminde bulunmak. **have a ~!** Tahmin et! **That was a good ~** : İyi bildin/tahmin ettin. **9.** **make/have a ~ at sth** : bir şeyi bulmaya/keşfetmeye çalışmak, **10.** **by ~ and by God** : Allah bilir nasıl! **11.** **It's anyone's ~** : Allah bilir, (Allahtan başka) kimse bilemez. **12.** **Your ~ is as good as mine** : Ne bileyim? Benim kadar sen de tahmin edebilirsin. Senden fazla bildiğim bir şey yok. **13.** **~able** : tahmin edilebilir, **14.** **~er** : tahmin eden, **15.** **~ingly** : tahminle, tahmin ederek. ***e.a.-*** *1. hazard, 1&2&4. conjecture, surmise, estimate, 3. believe, think, suppose, 6&7. conjecture, surmise, supposition.* ***k.a.-*** *3. know.*

guesstimate, *is.&gl.f.* **-mated, -mating** *argo* tahmin (etmek) kafadan/işkembeden atma(k).

guesswork, *is.* tahmin, zan, sanı, şans/baht işi, sırf tahmine dayanan işlem/eylem/hüküm/sonuç. *There is a lot of ~ involved in buying a used car.* **It's pure ~** : Sırf tahminden ibaret. **by ~** : rastgele, tahminî olarak, baht işi. ***e.a.-*** *conjecture.*

guest, *is.&sf.&f.* **1.** konuk, misafir. **~ room** : misafir odası. **~ towel** : misafir havlusu. *~ lecturer/actor/star/speaker.* **~ of honor** : şeref misafiri. **We were their ~s last summer** : Geçen yaz onlara misafir olduk. **be my ~ !** Elbette! Hay hay! Buyurun! *"May I use your phone?" "Certainly, be my ~!"* **2.** ziyaretçi, davetli, **3.** (otel, lokanta vb.) müşteri. **paying ~** : pansiyoner, **4.** *biy.* asalak (bitki/hayvan), **5.** *esk. bk.:* **stranger**, **6.** misafir etmek, ağırlamak, **7.** *k.d.* misafir/konuk/davetli olmak, misafir olarak kalmak/ağırlanmak, davetli olarak katılmak. *He ~ed on a TV panel show.* **8. ~less** : konuksuz, misafirsiz. ***e.a.-*** *1. company, 2. visitor, 3. patron, 4. inquiline.*

guest-rope, *is. den.* tonoz halatı, vardakova, yedek halat.

guff, *is. k.d.* palavra, boş/saçmasapan söz/lâf. ***e.a.-*** *humbug, nonsense.*

guffaw, *is. &f.* **1.** kahkaha, kaba gülüş, **2.** kahkaha atmak, kahkaha ile gülmek, kaba kaba gülmek.

guggle, *is.&f.* **-gled, -gling** *bk.:* **gurgle.**

gugglet, *is. bk.:* **goglet.**

Guiana, *is.* **1.** Guyana : G Amerika'nın KD tropik bölgesi, **2.** bu bölgenin kıyısını oluşturan Guyana, Fransız Guyanası ve Surinam, **3. ~n = Guianese** : Guyanalı, Guyana dili, Guyana'ya ait.

guidance, *is.* **1.** rehberlik, önderlik, yol gösterme, kılavuzluk, delâlet, irşat. *Under her mother's ~ Ann learned to cook.* **2.** öğüt, nasihat, akıl verme, yardım. *I need some ~ with my studies.* **3.** eğitim sırasında çocuğa/ailesine öğüt verme/yol gösterme, **4.** hafif ruhsal bozukluklarda uygulanan programlı ve güdümlü tedavi yöntemi, **5.** rehber, kılavuz, delil, işaret, yol gösteren şey, **6.** *hv.* güdüm : roket ve füzelerin kendi iç mekanizmaları ile yönetilmesi/sevk ve idaresi. ***e.a.-*** *1. direction, leadership, 2. advice, help.*

guide, *is.&f.* **guided, guiding 1.** yol göstermek. *He ~d the man through the streets to the railway station.* **2.** kılavuzluk/rehberlik etmek, delâlet/işaret etmek. *The light ~d them back to the harbor.* **3.** yedmek, (belirli yöne/yola) sevk etmek, yöneltmek, yönetmek, idare etmek. *The government will ~ the country through the difficulties ahead. Let these principles ~ your life.* **4.** öğüt/nasihat/akıl vermek, irşat etmek, yetiştirmek, **5.** nezaret etmek, gözaltında bulundurarak doğru yola sevk etmek, doğru yolu göstermek, **6.** kılavuz, rehber, yol gösteren kimse. *You need a ~ to show you the city.* **7.** işaret, yol gösteren şey, **8.** rehber (kitap), yönetmelik, talimatname, **9.** *mak.* düzengeç, nâzım, yatak, kızak, ray, sevk kanalı, oluk. *a sewing-machine ~.* **10.** önder, mürşit, **11.** *As.* askerin sıralanması veya belirli bir düzene girmesi için başlangıç alınan kimse/birlik. *~ right!* **12. guidable** : yöneltilebilir, sevk edilebilir, yol gösterilebilir, kılavuzluk edilebilir, **13. guider** : yol gösteren, kılavuzluk eden kimse, **14. guidingly** : yol göstererek, kılavuzluk/rehberlik ederek. ***e.a.-*** ***1-3.*** *pilot, steer, escort, conduct, direct, lead,* ***3.*** *manage, control, regulate .*

guideboard, *is.* (yol) işaret levhası : turistlere yol göstermek için köşe başlarına konulur.

guidebook, *is.* kılavuz/rehber (kitap).

guided missile, *is.* güdümlü mermi/roket.

guide dog, *is.* kılavuz köpek : körlere yol gösteren eğitilmiş köpek.

guideline, *is.* **1.** kılavuz çizgi: resim vb. yapmakta kılavuz olarak kullanılan hafif çizilmiş çizgi, **2.** kılavuz ipi/halatı : kayalık arazide adım atılacak yeri belirleyen ip, **3.** tüzük, kural, ileride yapılacak işleri düzenleyen temel ilke, temel program, ana hat.

guidepost, *is.* **1.** yol işareti, yol gösteren direk, **2.** *bk.:* **guideline.**

guide rail, *is.* kılavuz ray, sevk yatağı.

guide rope, *is.* **1.** *hv.* (balondan sarkıtılan) yönetme halatı, **2.** *den.* açavele, yük kaldıran halatı yan tarafa çekmek için kullanılan ip.

guideway, *is.* kılavuz yol : özel yapılmış hızlı araçlara mahsus 1.8 m genişlikte beton yol.

guide word, *is.* kılavuz kelime : sözlük, telefon rehberi vb. gibi alfabetik kitaplarda her sayfanın başındaki ve sonundaki kelimeleri gösteren ve sayfanın üstüne yazılan kelime. ***e.a.-*** *catchword.*

guidon, *is. As.* **1.**tabur/alay sancağı, **2.** sancaktar, sancak taşıyan er.

guidwillie, *sf. İsk.* **1.** cömert, eli açık, **2.** samimî, candan. ***e.a.-*** *1. generous, liberal, 2. cordial, cheering.*

guild = gild, *is.* **1.** lonca, esnaf/işçi birliği, birlik, **2.** hayır kurumu, **3.** *ekol.* benzer yaşamlı dört bitki grubundan her biri : (a) sarmaşıklar *(Lianas),* (b) üst bitkenler *(epiphytes),* (c) çürükçüller *(sapro-phytes),* (d) asalaklar *(parasites).*

guilder = **gilder**, *is. bk.:* **gulden (1&2).**

guildhall = **gildhall**, *is.* **1.** lonca salonu/binası, esnaf birliği merkez binası, **2.** belediye binası. **the Guildhall** : Londra Belediye Dairesi.

guildship, *is.* **1.** *bk.:* **guild (1&2), 2.** esnaf birliği/lonca üyeliği.

guildsman, *is., ç.* **-men** esnaf birliği/lonca üyesi.

guild socialism, *is.* lonca toplumculuğu : XX. yy. başlarında İngiltere'de çıkan ve sanayiin işçi birlikleri yönetiminde devlete mal edilmesini savunan kuram.

guile, *is.* **1.** kurnazlık, hilekârlık, aldatıcılık, hile, huda, düzen. *He is full of ~.* **2.** *esk.* hileli/ kurnazca plân. ***e.a.- 1.*** *duplicity, treachery, deceit, fraud, fraudulence, deception, dishonesty, 2. trick, trickery, stratagem, strategy, chicanery, duplicity.*

guileful, *sf.* **1.** kurnaz, hilekâr, aldatıcı, hileci, hain, düzenbaz, **2. ~ly** : kurnazca, kurnazlıkla, hile ile, **3. ~ness** *bk.:* **guile** (1). ***e.a.- 1.*** *cunning, wily, deceptive, sly, tricky.*

guileless, *sf.* **1.** riyasız, hilesiz, saf, samimî, dürüst. *She gave him a ~ look, but he knew he couldn't really trust her.* **2. ~ly** : riyasızca, hilesizce, safiyane, dürüst/samimî olarak, **3. ~ness** : riyasızlık, hilesizlik, saflık, samimîlik, dürüstlük. ***e.a.- 1.*** *honest, frank, sincere, straightforward.*

guillemot, *is. zool.* **1.** kuzey karabatağı *(Cepphus)* : Kuzey denizlerine mahsus karabatağa benzer dar gagalı bir deniz kuşu, **2.** *Brit.* karadalgıç *(Uria).*

guilloche, *is.* **1.** girift nakış, kenar süsü, meneviş, **2.** *mim.* burma süs.

guillotine, *is.&gl.f.* **-tined, -tining 1.** giyotin, **2.** *cer.* bademcik makası, **3.** kâğıt bıçağı, kâğıt kesme makinesi, **4.** (İngiliz parlamentosunda) müzakere kısıtlaması : bir yasayı çabuk çıkarmak için konuşma sürelerini kısıtlama, **5.** giyotinle idam etmek/kafasını kesmek.

guilt, *is.* **1.** suçluluk, suç, cürüm, mücrimlik. *There can be no doubt about the ~ of a man who is found with stolen money in his pocket.* **~ complex** : suçluluk karmaşası, **2.** suç/mes'uliyet/günahkârlık duygusu, vicdan azabı. *Nothing could erase the ~ from his conscience.* **~ conscience** : suçluluk bilinci, suçlu olduğunu bilme. ***e.a.- 1.*** *guiltiness, culpability, criminality, crime, sin.* ***k.a.-*** *innocence.*

guiltless, *sf.* **1.** suçsuz, masum, **2. ~ of** : bilgisiz, habersiz, bîhaber, tecrübesiz, bir konuda bilgisi/tecrübesi olmayan. *~ of political life.* **3. ~ly** : suçsuz olarak, masumane, **4. ~ness** : suçsuzluk, masumiyet. ***e.a.- 1.*** *innocent.* ***k.a.- 1.*** *guilty.*

guilty, *sf.* **guiltier, guiltiest 1.** suçlu, mücrim, kabahatli, günahkâr. *He is ~ of murder.* **find s.o. ~** : birinin suçlu olduğunu tespit etmek. **not ~** : suçsuz, masum. *The jury pronounced the prisoner ~ of murder.* **plead ~** : suçunu (mahkemede) itiraf etmek. **verdict of ~** : jürinin verdiği mahkûmiyet kararı, **2.** suç+, suç sayılan, suça yönelik. **~ intent** : suç (işleme) niyeti, **3.** suçluluk/sorumluluk/vicdan azabı duyan. **a ~ conscience** : suçluluk bilinci, suçlu olduğunu bilme, kendini suçlu hissetme, **4. guiltily** : suçlu suçlu, mücrimane, suçlu olarak, suçlu gibi, **5. guiltiness** : suçluluk, cürüm, mücrimlik, günahkârlık. ***e.a.- 1.*** *culpable, blameworthy.* ***k.a.- 1.*** *guiltless, innocent.*

guimpe, *is.* **1.** kısa blûz altına giyilen iç gömleği, **2.** rahibe yakalığı : bazı rahibelerin omuzlarını örten geniş kolalı kumaş.

Guinea, *is.* **1.** Gine, **2.** eski İngiliz altın parası (değeri 21 şilin veya 105 peni), **3.** *ABD- argo* İtalyan asıllı kimse, **4. ~-Bissau** : Gine ve Somali'de 1974'te kurulan bir cumhuriyet (eskiden Portekiz sömürgesi idi), **5. ~ corn** *bk.:* **durra, 6. ~ fowl** : beç tavuğu *(Numida meleagris),* **7. ~ grains** *bk.:* **grains of paradise, 8. ~ grass** : uzunçayır *(Panicrum maximum),* **9. ~ hen** : dişi beç tavuğu, **10. ~n** : Gineli, Gine+, **11. ~ pepper** : Gine biberi *(Capsicum Frustescens longum)* : bir çeşit kırmızı acı biber, **12. ~ pig** : (a) kobay *(Cavia porcellus),* (b) *k.d.* tecrübe tahtası, üzerinde tıbbî deneme yapılan kimse, **13. ~ worm** : iplik kurdu *(Dracunculus medinensis)* : Hindistan ile tropikal Afrika'da akar ve durgun sularda yaşayan, larvası insan ile hayvan gövdelerinin alt kısmıyla bacaklarda asalak olarak deri altına yerleşip hastalığa sebep olan iplik gibi ince bir kurt.

guipure, *is., ç.* **-pures 1.** keten dantel, **2.** şerit kaytan.

guise, *is.&f.* **guised, guising 1.** (genel dış) görünüş, şekil, biçim. *an old principle in a new ~.* **2.** gösteriş, aldatıcı/hileli görünüş, kisve. *an enemy in friendly ~.* **under the ~ of...** : ...olduğu iddiasıyla, ...kisvesi altında, **3.** kılık, kıyafet, giyim, giyiniş tarzı. *In the ~ of a shepherd.* **4.** *esk.* hâl, tavır, tutum, davranış, **5.** *esk.* giydirmek, **6.** *Brit.- k.d.* kılığına/kisvesine sokmak, asıl benliğini gizlemek, tebdili kıyafet etmek, başka bir kılığa girmek. ***e.a.*** *- 1.form, shape, appearance, aspect, semblance, 2. pretense, 3. costume, dress, 4. manner, mode, fashion, 5. dress, attire, 6. disguise.*

guitar, *is.* **1.** *müz.* gitar, kitara, **2.** elektrikli gitar, **3. ~ist** : gitarcı, gitar çalan kimse, **4. ~like** : gitar gibi.

guitarfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* gitar balığı *(Rhinobatidae)* : sıcak denizlerde yaşayan gitara benzer bir balık.

guitguit, *is. zool. Bk.:* **honeycreeper.**

Gujarat = Gujerat, *is.* Gücarat : Hindista'nın batısında bir devlet. Başkenti : Ahmedabat.

Gujarati, *is.* Gücaratça : Gücaratlıların dili.

gul, *is. T.* gül. ***e.a.*** *- rose.*

gulag, *is.* **1.** (Sovyetler Birliği'nde) esir kampı, kürek mahkûmları kampı, **2.** kürek mahkûmu : esir kampına gönderilen mahkûm. *He survived the ~s of North Vietnam.*

gular, *sf.* boğaz+, boğaza ait. ***e.a.*** *- pharyngeal.*

gulch, *is. ABD* sel çukuru.

gulden, *is., ç.* **-dens, -den 1.** gulden, florin (100 cents) : Hollanda lirası. *kıs.:* **Gld, f, fl. 2.** *esk.* Hollanda altın lirası, **3.** Hollanda Antilleri para birimi, **4.** Avusturya florini, **5.** eski Alman prensliklerinde kullanılan çeşitli altın paralar. ***e.a.*** *- 1&2. guilder.*

gules, *is.&sf.* (armalarda) kırmızı/al renk(li). *a lion ~.*

gulf, *is.&gl.f.* **1.** körfez. **Persian ~** : Basra Körfezi. **~ of Mexico** : Meksika Körfezi, **2.** uçurum, girdap. *The ground trembled, and suddenly a great ~ opened before us.* **3.** (ekonomik konularda, eğitimde vb.) geniş/aşılmaz boşluk, büyük fark, fikir ayrılığı, uzlaşmazlık, anlaşmazlık, ihtilâf. *The quarrel left a ~ between the two friends. The ~ between theory and practice.* **4.** su girdabı, yutan şey, **5.** yutmak, **6. ~like** : körfez/uçurum/girdap gibi, **7. gulfy** : uçurumlu, girdaplı. ***e.a.*** *- 2. chasm, abyss, gorge, 4. whirlpool, 5. engulf, swallow.*

Gulf States, *is. ABD* Körfez Devletleri : Meksika Körfezine kıyısı olan Florida, Alabama, Mississipi, Louisiana ve Texas.

Gulf Stream, *is.* **1.** Körfez Akıntısı, Golfstrim : Meksika körfezinden başlayıp ABD'nin doğu kıyısına giden ve Newfoundland'ın güneydoğusunda K Atlantik akıntısı ile birleşen sıcak su akıntısı, **2. ~ ~ system** *d.d.* Okyanus akıntıları : bu akıntı ile Florida ve K Atlantik akıntılarından oluşan akıntılar.

gulfweed, *is.* **1.** körfez otu *(Sargassum bacciferum)* : Golfstrim bölgesinde ve Amerika'nın tropik denizlerinde bulunan zeytunî kahverengi kaba deniz yosunu, **2.** buna benzer yosun.

gull^1, *is. zool.* martı *(Larus argentatus).* **black-headed ~** : karabaş martı *(Larus articilla).* **herring ~** : büyük/gümüşî martı *(Larus argentatus).* **little ~** : cüce martı *(Larus minutus).* **Mediterranean ~** : Akdeniz martısı. **~like** : martı gibi, martıya benzer.

gull^2, *is. &gl.f.* **1.** ahmak, aptal, budala, enayi, kolay aldanan kimse, **2.** *esk.* hile, düzen, oyun, aldatma, **3.** aldatmak, dolandırmak. ***e.a.-1.*** *dupe, 2. trick, deception, 3. deceive, trick, swindle, dupe.*

Gullah, *is.* **1.** köle zenci : S. Carolina, Georgia ve KD Florida kıyılarına Afrika'dan köle olarak getirilip yerleştirilmiş zenci, **2. Geechee** *d.d.* bu köle zencilerin İngilizce şivesi.

gullet, *is.* **1.** boğaz, **2.** gırtlak, yutak, meri, yemek borusu, **3.** boğaza benzer şey, **4.** su kanalı, **5.** sel çukuru, dere. ***e.a.-1.*** *esophagus, 2. throat, pharynx, 5. gully, ravine.*

gulley, *is., ç.* **-leys** *bk.:* **gully (1&2).**

gullible = gullable, *sf.* **1.** ahmak, avanak, budala, safdil, bön, enayi, aptal, kolay aldanan kimse, **2. gullibility = gullability** : ahmaklık, avanaklık, budalalık, enayilik, bönlük, aptallık, **3. gullibly = gullably** : ahmakça, avanakça, budalaca, aptalca, enayice

gully, *is., ç.* **-lies,** *f.* **-lied, -lying 1.** sel çukuru/yatağı, yağmur sularının aktığı çukur, **2.** hendek, oluk, su yolu, ark, **3.** sel çukuru aç(ıl)mak, kanal/oluk/hendek/ark açmak. ***e.a.-*** *1&2. gulley, 2. ditch. gutter.*

gulosity, *is.* hırs, tamahkârlık, aç gözlülük, oburluk. ***e.a.-*** *greediness, gluttony.*

gulp, *is.&f.* **1.** yutma, yutma sesi, "lık lık" sesi, **2.** yudum, lokma, **3.** yutarken boğazında kalmak, boğulur gibi olmak, **4.** *gen.* ~ **down** : yutuvermek, (iri lokmalar/yudumlar hâlinde çabuk çabuk) yutmak, hırsla/aç gözlülükle yemek/ yutmak, lıkır lıkır içmek. *~ down one's food. Don't ~ down your food.* **5.** boğazında düğümlenmek. *to ~ down a sob.* **6.** ~ **back** : alıkoymak, engel olmak, tutmak, önlemek, mani olmak. *She ~ed back her tears.* **7.** **~ingly** : oburcasına yutarak, **8.** **gulpy** : hırsla/oburcasına yutan. ***e.a.-*** *2. mouthful, 3. gasp, choke, 4. swallow.*

gum^1, *is.&f.* **gummed, gumming** **1.** ağaç zamkı, reçine, **2.** zamk, tutkal, yapıştırıcı madde, **3.** **chewing ~** *d.d.* sakız, çiklet, **4.** lâstik, kauçuk, **5.** *bk.:* **gum tree**, **6.** pul zamkı, **7.** **bluegum tree** *bot.* sıtma ağacı *(Eucalyptus globulus)*, **8.** **dragongum tree** *: bot.* kardeşkanı ağacı *(Pterocarpus draco)*, **9.** (zamkla) yapış(tır)mak, **10.** zamklamak, tutkallamak, zamk/tutkal sürmek, **11.** zamk akıtmak/çıkarmak/ifraz etmek, **12.** yapışkan hâle gelmek/getirmek, **13.** ~ **down** : zamkla yapıştırmak, **14.** ~ **up** : (a) yapışıp kalmak, (b) tıka(n)mak, pislikle dolup çalışmaz hâle gelmek/getirmek, (c) *argo* işi bozmak, berbat etmek, çıkmaza sokmak. *Our future plans are all ~med up by the lack of necessary funds.* **15.** **~less** : zamksız, sakızsız, **16.** **~like** : zamk/ sakız gibi. ***e.a.-*** *2. glue, mucilage.*

gum^2, *is.&f.* **gummed, gumming** **1.** *gen.* **~s** : diş eti, **2.** **beat one's ~s** *argo* zevzeklik/ gevezelik etmek, saçma sapan konuşmak, zırvalamak, **2.** yemeği diş eti ile/damakla çiğnemek.

gum^3, *ünl.* **By ~!** Aman Yarabbi! Hay Allah!

gum ammoniac, *is.* amonyaklı reçine : maydanozgillerden bir bitkiden *(Dorema ammoniacum)* elde edilir. Balgam söktürücü, tahriş giderici olarak ve porselen zamkı yapımında kullanılır. **ammoniac(um)** *d.d.*

gum arabic, *is.* akasya sakızı, arap zamkı : akasyaların bazı türlerinden (özellikle *acacia arabica* 'dan) çıkarılan sakız gibi madde. Zamk ve mürekkep yapmakta, gıdaları koyulaştırmakta, eczacılıkta haplara şekil ve tat vermekte vb. kullanılır. **acacia, gum acacia** *d.d.*

gumbo = gombo, *sf.&is.* **1.** *bot.* bamya, **2.** bamya+, bamyalı, bamya gibi, bamyaya benzer, **3.** bamya çorbası, tavuklu/balıklı bamya, **4.** ~ **soil** *d.d.* balçık, sulanınca yapışkan toprak. ***e.a.-*** *1. okra.*

gumboil, *is. patol.* diş eti iltihabı.

gumbo-limbo, *is. bot.* vernik ağacı *(Bursera simaru)* : G. Florida'da ve Amerika'nın tropik bölgelerinde yetişen parlak bakır rengi kabuklu bir ağaç. Zamk ve vernik olarak kullanılan kırmızımsı bir reçine verir.

gumbotil, *is. (Jeo.)* buzul balçığı : buzulların sürükleyip yığdığı yapışkan killi toprak.

gumdrop, *is. ABD* öksürük şekeri.

gum elastic, *is.* kauçuk. ***e.a.-*** *rubber.*

gum elemi, *is. kim. bk.:* **elemi**

gum juniper, *is.* ardıç sakızı/reçinesi. ***e.a.-*** *sandarac.*

gumma, *is., ç.* **gummas, gummata** *patol.* yumuşak frengi kabarcığı. **~tous** : kabarcıklı.

gummiferous, *sf.* zamklı, reçineli, sakızlı, zamk/sakız/reçine üreten/hasıl eden.

gummite, *is.* gamit : yapışkan, sarı, kızıl kahverengi uranyumlu cevher.

gummose/gummous, *sf.* zamklı, yapışkan. ***e.a.-*** *gummy.*

gum mustic, *is.* sakız, mastika.

gummy, *sf.* **-mier, -miest** **1.** yapışkan, zamklı, **2.** sakızlı, sakız gibi, sakıza benzer, yumuşak ve yapışkan, **3.** sakız/reçine üreten. **4.** **gumminess** : yapışkanlık, zamklılık, sakıza benzerlik. **gummose, gummous** *d.d.*

gum plant = gum weed, *is. bot.* sütleğen *(Grindelia)*.

gumption, *is. k.d.* **1.** girişkenlik, atılganlık, beceriklilik, **2.** cesaret, **3.** sağduyu, aklıselim. **Use your ~!** Makul ol! Sağduyunu kullan! **He's got a lot of ~** : Çok makul kişidir. **He's got no ~** : Sağduyudan yoksundur/makul bir insan değildir. **4.** uyanıklık, gayret. ***e.a.-*** *1. initiative, enterprise, aggressiveness, resourcefulness, 2. courage, spunk, guts, 3. common sense.*

gum resin, *is.* zamklı sakız, zamklı reçine : bitkilerin çıkardığı yapışkan reçine. **gumresinous** : zamklı reçineli.

gumshoe, *is.&f.* **-shoed, -shoeing** **1.** lâstik ayakkabı, **2.** altı lâstikli tenis/jimnastik pabucu, **3.** *ABD* polis, hafiye, detektif, taharri memuru, **4.** gizlice araştırmak, hafiyelik/detektiflik yapmak. ***e.a.-*** *1. overshoe, 2. sneaker, 3. policeman, detective.*

gum thorn, *is. bot.* sakız dikeni *(Acorna gummifera).*

gum tragacanth, *is.* kitre. ***e.a.*-** *tragacanth.*

gum tree, *is. bot.* kâfur ağacı, sıtma ağacı, zamk ağacı, okaliptüs, zamk üreten herhangi bir ağaç. **up a gum tree** *k.d.* zor durumda, çıkmazda.

gum water, *is.* sulu arap zamkı : eczacılıkta, güzel sanatlarda kullanılır.

gumwood, *is.* okaliptüs kerestesi/tahtası, reçineli ağaçlardan herhangi birinin kerestesi/odunu.

gun, *is.&f.* **gunned, gunning 1.** *As.* top. **the big ~s** : ağır topçu. **2.** tüfek, silâh. **machine ~** : makineli tüfek. **double-barelled ~** : çifte. **single barelled ~** : tek namlulu tüfek, **3.** tabanca, revolver. **He's got a ~** : Tabancası/silâhı var. *The thief was carrying a ~.* **to draw a ~ on s.o.** : birine tabanca çekmek, **4.** püskürteç, püskürtme cihazı. *a paint ~.* **grease ~** : yağ/gres tabancası. **spray ~** : püskürteç, **5.** *Brit.* av partisi üyesi, **6.** silâhla avlamak, **7.** *gen.* **~ down** : (tüfekle/tabanca ile) ateş etmek, vurmak, vurup yaralamak/öldürmek. *He was~ned down as he left his car. to ~ down a killer.* **8.** gazlamak, birdenbire motora fazla yakıt sevk etmek, hızlandırmak. *He ~ned the engine to pass.* **9.** *bk. :* **gin**^{3} *(sf.f.),* **10. ~ for/after** : (a) *ABD- argo* birini yok etmeye çalışmak, vurmak/öldürmek maksadıyla aramak, (b) peşine düşmek, bütün gayretiyle araştırmak, bulmaya/ele geçirmeye çalışmak. **~ for victory** : bütün gücüyle zafere ulaşmaya çalışmak, **11. beat the ~ = jump the ~** *: argo* (a) işaret verilmeden yarışa başlamak, (b) bir işe vakitsiz (vaktinden önce) başlamak, acele etmek/davranmak, ivmek, **12. big ~** *argo* kodaman, nüfuzlu/önemli kimse, yüksek mevki sahibi adam, **13. blow great ~s** *k.d.* fırtına kopmak, (rüzgâr) çok şiddetli esmek, tozu dumana katmak, **14. bring up one's big ~s** : en kuvvetli delili ileri sürmek, en büyük desteği sağlayan kimseyi ileri sürmek, **15. carry too many ~s for s.o.** : birisinden çok üstün/kuvvetli olmak. **He carries too many ~s for me** : O benden çok üstündür. Onunla boy ölçüşemem. **16. give it/her the ~** *argo* (a) (makinenin motorunu) birdenbire hızlandırmak, (b) hızını/şiddetini/verimini vb. artırmak, **17. give something the ~** *argo* harekete geçirmek, hızlandırmak, **18. go great ~s** *: ABD- argo* büyük bir maharetle/sür'atle/hüner ve bilgi ile çalışmak/ifa etmek, becerikli iş yapmak, **19. son of a ~** *bk.:* **son** (5), **20. spike s.o.'s ~s** : engellemek, bir kimsenin işine/plânına engel olmak, çelme takmak, çanına ot tıkamak, **21. stick to one's ~s** : direnmek, ayak diremek, zorluklardan yılmamak, sebat etmek, (iddiasından/davasından) vazgeçmemek, **22. under the ~** *k.d.* müşkül/zor durumda, kendini savunma zorunda.

gun barrel, *is.* tüfek namlusu.

gunboat, *is.* gambot. **~ diplomacy** : tehdit politikası, diplomatik ilişkileri silâh tehdidiyle yönetme.

gun captain, *is. den.* topçu kumandanı.

gun carriage, *is.* top kundağı.

gun carrier, *is.* silâh taşıyıcısı.

guncotton, *is.* pamuk barutu.

gun crew, *is.* top mürettebatı, silâh mürettebatı.

gun deck, *is.* top güvertesi.

gun dog, *is.* av köpeği.

gunfight, *is.&f.* **-fought, -fighting 1.** silâhlı çatışma, vuruşma, kavga, muharebe, savaş, **2.** (silâhlarla) vuruşmak, savaşmak, harp etmek.

gunfighter, *is.* silâhşör, silâhlı muharip, silâh kullanmakta mahir kimse.

gunfire, *is.* **1.** silâh ateşi, top/tüfek/makineli tüfek ateşi, **2.** *As.* topçuluk, ateşli silâhların savaşta kullanılma taktiği.

gunflint, *is.* filinta çakmağı, tüfek çakmağı.

gung ho, *k.d.* **1.** hep beraber (II. Dünya Savaşında bazı ABD deniz birliklerinin benimsedikleri Çince simge deyim/moto), **2.** *ABD- argo* hevesli, gayretli, şevkli, çok istekli, sadık, görevine bağlı. ***e.a.*-** *2. eager, enthusiastic, zealous.*

gunk = gunge, *is. k.d.* pis/berbat/iğrenç/yapışkan madde. ***e.a.*-** *filthy /s ticky/slimy matter.*

gunkhole, *is.&gs.f.* **-holed, -holing 1.** küçük koy, küçük deniz taşıtları için mahfuz koy, **2.** motorla denizde küçük gezintiler yapmak.

gunless, *sf.* topsuz, tüfeksiz, silâhsız.

gunlock, *is.* (tüfekte) mekanizma.

gunman, *is., ç.* **-men 1.** *ABD* silâhşör, iyi silâh kullanan kimse, **2.** silâhlı eşkıya/haydut/

gangster, **3.** tüfekçi, **4.** **~ship** : silâhşörlük, silâhlı eşkıyalık, gangsterlik, tüfekçilik. ***e.a.-*** *3. gunsmith.*

gun metal, *is.* **1.** top madeni, tunç : bakır, kalay, çinko alaşımı, **2.** gri alaşım : zincir, kemer tokası vb. yapmakta kullanılan menevişli koyu kurşunî/siyahımsı gri renkte maden alaşımı, **3.** **gun-metal** :menevişli koyu kurşunî renkte.

gun moll, *is. argo* **1.** gangsterin sevgilisi, **2.** kadın haydut/hırsız. **moll** *d.d.*

gunnel, *is. zool.* **1.** horozbina *(Pholis gunnelus)* : uzun pulsuz vücutlu, sırt yüzgeçleri uzun K Atlantik balığı, dut/hırsız. **moll** *d.d.*

gunnel, *is. zool.* **1.** horozbina *(Pholis gunnelus)* : uzun pulsuz vücutlu, sırt yüzgeçleri uzun K Atlantik balığı, **2.** *bk.:* **gunwale**. ***e.a.-*** *1. bracketed blenny.*

gunner, *is.* **1.** topçu, **2.** (ABD deniz kuvvetlerinde) ordu donatım subayı, **3.** (ABD hava kuvvetlerinde) topçu subayı, **4.** *As.* topçu eri, **5.** (tüfekli) avcı, **6.** **~ship** : topçuluk, donatım subaylığı, tüfekli avcılık.

gunnery, *is.* **1.** topçuluk, top imal ve kullanma tekniği, **2.** topla ateş etme, savaşta top kullanma, **3.** toplar, **4.** **~ sergeant** : (bahriye) topçu çavuşu, **5.** **~ officer** : (bahriye) topçu subayı, ateş idare subayı.

gunning, *is.* **1.** avcılık, tüfekle avlanma, **2.** silâhlı cinayet, silâhla vurma/adam öldürme.

gunny, *is., ç.* **-nies** **1.** çuval bezi, **2.** *bk.:* **gunnysack**. ***e.a.-*** *1. burlap.*

gunnysack = gunny-bag, *is.* çuval, telis, çul.

gunpaper, *is. As.* barut kâğıdı : nitrik asitle muamele edilmiş kâğıt.

gun pit, *is. As.* top mevzii.

gunplay, *is.* silâhlı çatışma, (silâhlı haydutla polis arasında vb.) ateş teatisi.

gunpoint, *is.* **1.** nişan noktası, silâh namlusunun ucu, **2.** **at ~** : silâh tehdidiyle, zorla. *He forced them to hand over the money at ~.*

gunpowder, *is.* barut. **~ Plot** *Brit.* Parlamentoyu havaya uçurarak İngiliz Kralı I. James ve Parlamento üyelerini öldürmek için 5.11.1605'te yapılan başarısız suikast. **~ tea** : kıvırcık çay.

gunpowdery, *sf.* **1.** *esk.* patlayıcı, tehlikeli, **2.** barutlu, barut kokan. ***e.a.-*** *1. explosive.*

gun room, *is.* **1.** silâhhane, silâhların muhafaza edildiği salon, **2.** *Brit.* savaş gemisinde küçük rütbeli subaylar bölümü.

gunrunner, *is.* silâh kaçakçısı

gunrunning, *is.* silâh kaçakçılığı : ülkeye kaçak olarak silâh/mühimmat sokma.

gunshot, *is.&sf.* **1.** silâhla/topla atılan (mermi). **a ~ wound** : mermi/kurşun yarası, **2.** silâh/top menzili. **out of ~** : menzil dışında. *We were careful not to come within ~ of the enemy.* **3.** silâh/top atışı, (silâhla/topla) ateş.

gun-shy, *sf.* **1.** silâh sesinden ürken (at, köpek). *a ~ bird dog.* **2.** açıkça güvensizlik gösteren.

gunslinger, *is. argo bk.:* **gunfighter, gunman.**

guusmith, *is.* tüfekçi, tüfek ustası, tüfek yapan/tamir eden kimse. **~ing** : tüfekçilik.

gunstock, *is.* tüfek kundağı.

gun tackle, *is.* (biri sabit) iki makaralı palanga.

Gunter's chain, *is.* Günter zinciri : ABD'de kamu arazisini ölçmekte kullanılan 66' (20.12 m) uzunluğunda zincir.

gunwale, *is. den.* küpeşte. ***e.a.-*** *gunnel*

guppy, *is., ç.* **-pies** **1.** *zool.* lebistes *(Lebistes reticulatus, Poecilia reticulata)* : Barbados, Trinidad ve Venezüela'da bulunan küçük tatlı su/akvaryum balığı, **2.** akma gövdeli ve nefes borulu denizaltı.

gurge, *is.&gs.f.* **gurged, gurging** **1.** çevrinti, burgaç, su çevrintisi, girdap, **2.** burgaçlanmak, girdap gibi dönmek. ***e.a.-*** *1. whirlpool, 2. swirl.*

gurgitation, **1.** fokurdama, kaynama, burgaçlanma, girdap suyu gibi dönme/çevrilme.

gurgle, *is.&f.* **-gled, -gling** **1.** lıkırtı, tokurtu, gurultu, çağıltı, çağlama sesi, gurultuya benzer ses, **2.** lıkırdamak, tokurdamak, **3.** gayrimuntazam gürültülü bir sesle akmak. *Water ~s from a bottle.* **4.** şırıldamak, çağlamak. *The brook gurgling over the rocks.* **5.** guruldamak, gurul gurul/lıkır lıkır ses çıkarmak. *Baby gurgling in his crib.* **6.** **gurglingly** : tokurdayarak, guruldayarak, çağlayarak.

gurglet, *is. bk.:* **goglet.**

Gurkha, *is., ç.* **-khas, -kha** **1.** Gurka : Hindistan-Nepal'de yaşayan Hindu dinine mensup Rajputların bir kolu, **2.** İngiliz ve Hindistan ordusunda Rajputlu asker.

gurnard, *is.*, *ç.* **-nard, -nards 1. gurnet, sea robin** *d.d.* kırlangıç balığı *(Triglidae)*, **2.** *bk.:* **flying gurnard**, **3. armed ~** : dikenli öksüz balığı *(Peristedion cataphractum)*, **4. gray ~** : benekli kırlangıç balığı *(Triglia milvus)*, **5. red ~** : öksüz balığı *(Triglia lyra)*, **6. streaked ~** : mazak *(Trigla lineata)*.

gurney, *is.*, *ç.* **-neys** sedye, teskere : hastaları yatar durumda (ameliyat odasına vb.) taşımaya mahsus ayaklı/tekerlekli yatak veya sedye.

gurry, *is.* balık sakatatı, balığın iç organları.

guru, *is.* **1.** (Hindu) ruhanî öğretmen, hoca, **2.** mürşit, manevî önder, **3.** *k.d.-mizah* fikirleri doğru bulunup benimsenen kimse, **4. ~ship**: hocalık, mürşitlik.

gush, *is.&f.* **1.** fışkır(t)mak. *Blood ~ed from the wound. Oil ~ed from the broken pipe.* **2.** coşmak, coşkunlukla/heyecanla konuşmak, aşırı hassasiyetle/taşkınlıkla/yapmacıklı ve gösterişli şekilde duygularını açıklamak. *Women ~ing over the baby.* **3.** şiddetle/gürül gürül akmak. *The stream ~es forth from the rock.* **4.** taş(ır)mak, boşan(dır)mak, dök(ül)mek. **Her eyes ~ed with tears** : Gözlerinden yaşlar boşandı. **5.** fışkırma, taşma, boşalma, dökülme. *There was a ~ of blood as the wound reope-ned.* **6.** fışkıran/taşan/boşalan/dökülen sıvı, **7.** taşkın ve yapmacık sevgi vb. gösterisi, aşırı heyecanlı/coşkun konuşma. *a ~ of expressions of sorrow.* **7.** (kuvvetli bir duyguyu) anîde açıklama/belirtme, anî belirti, tezahür. *a ~ of interest/ enthusiam/anger.* ***e.a.-1&3&4.*** *flow, spurt, spout, pour.*

gusher, *is.* **1.** bol petrol fışkıran kuyu, **2.** aşırı heyecan gösteren yapmacık hareketli kimse.

gushing, *sf.* **1.** fışkıran, taşan. *a ~ spring.* **2.** coşan, coşkun, (aşırı /yapmacık) heyecanlı, taşkın. **~ woman** : coşkun/heyecanlı kadın, **3. ~ly** : (a) fışkırarak, taşarcasına, **4.** coşkunlukla, heyecanla, taşkınlıkla.

gushy, *sf.* **gushier, gushiest 1.** konuşkan, geveze, zevzek, **2.** *k.d.* aşırı iltifat eden, coşkun, heyecanlı, taşkın, **3. gushily** : gevezelikle; heyacanla, coşarak, taşkınlıkla, **4. gushiness** : gevezelik, zevzeklik, aşırı konuşkanlık, coşkunluk, fazla heyecanlılık. ***e.a.-1.*** *unrestrained, unreserved, 2. effusive.*

gusset, *is.&f.* **1.** (terzilikte) kuş, köşelik, yama, peş, elbise/gömlek/eldiven/pabuç vb. ye sağlamlaştırma veya bedene uydurma maksadıyla konulan üçgen/baklava biçiminde parça, **2.** köşebent (demiri), **3.** köşelik/yama koymak.

gussy, *gl.f.* **-sied, -sying** *argo* **1.** *gen.* **~ up** : giyinip kuşanmak, en iyi elbisesini giymek. *The girls gussied themselves up for the party.* **2.** *gen.* **~ up** : süslemek, süsleyip püslemek, yaldızlamak. *Most of the items are gussied up with gold plating.*

gust^{1}, *is.&gs.f.* **1.** Anî rüzgâr/esinti. **A ~ upset the small sailboat** : anî bir rüzgâr küçük yelkenliyi devirdi. **~ of rain** : (anî) sağanak, **2.** (su, yangın vb.) taşma, alevlenme, parlama, anî şiddetlenme, **3.** taşkınlık, anî heyecan gösterisi. **a ~ of anger** : hezeyan, anî hiddet. **There was a ~ of laughter from the audience** : Dinleyiciler kahkahayı basıverdiler. **4.** (şiddetle/şiddetli darbeler hâlinde) esmek, (birden) şiddetlenmek, (anîde) şiddetini artırmak. *Winds ~ing 90 km/h.* **5. ~less** : şiddetli esmeyen, hızını artırmayan.

gust^{2}, *is.&gl.f.* **1.** *esk.* tat, lezzet, **2.** *esk.* eğlenme, zevk alma, haz duyma, zevkini tatmin etme, **3.** *esk.* tatmak, tadına bakmak, tat almak, zevkine varmak, **4. ~able** : lezzetli, tatlı, zevkli, haz verici. ***e.a.-1.*** *flavor, taste, 2. enjoyment, gratification, 3. taste, savor.*

gustation, *is.* **1.** tatma, tadına bakma, **2.** tat alma duygusu.

gustative, *sf.* **1.** *bk.:* **gustatory**, **2. ~ness** : tadımsallık, tat alma ile ilgili olma.

gustatorial, *sf.* **1.** *bk.:* **gustatory**, **2. ~ly** *bk.:* **gustatorily.**

gustatory, *sf.* **1.** tatma+, tat duyma+, tatsal, tadımsal, tatma duygusu ile ilgili. **~ cell/nerve** : tatma gözesi/siniri. **~ stimulation** : tadımsal uyarı. **Eating fine food gives ~ pleasure** : Lezzetli yemek yemek, tadımsal bir zevk verir. **2. gustatorily** : tadımsal olarak, tatma duygusu ile ilgili olarak. ***e.a.- 1.*** *gustative, gustatorial.*

gusto, *is.*, *ç.* **gustoes 1.** (yeme, içme vb. den) zevk alma, zevkine varma, tadını çıkarma, hoşlanma, telezzüz. *The hungry boy ate his dinner with ~.* **2.** zevk, haz, tat, şahsî zevk, tatmin. *He started painting with great ~.* **3.** *esk.* (sanatta) üslûp, stil. ***e.a.- 1&2.*** *taste, liking, enjoyment, relish, 2. zest, satisfaction.*

gusty, *sf.* **gustier, gustiest 1.** (ara sıra şiddetlenen) rüzgârlı, fırtınalı, sağanaklı, tipili, boralı. *a ~ day.* **2.** kesik kesik, darbeler hâlinde, ara sıra şiddetlenen/şiddetle esen, anî/birdenbire parlayan. *~ laughter.* **a ~ temperament** : anî öfkelenen mizaç, **3.** iddialı/gösterişli (konuşma), **4.** sağlam, sıhhatli, kuvvetli, dinç, gayretli, etkin, müessir, **5.** *İsk.* lezzetli, leziz, tatlı, iştah açıcı, **6. gustily** : ara sıra şiddetlenerek, **7. gustiness** : ara sıra şiddetlenme, zaman zaman şiddetli esme. ***e.a.-1.*** *blustery,* ***4.*** *vigorous, hearty,* ***5.*** *tasty, savory, appetizing.*

gut, *is.&sf.&f.* **gutted, gutting 1.** bağırsak. *Because of his illness, they must carry an operation to remove part of the gut.* **2. guts** : (a) bağırsaklar, (b) *argo* cesaret, metanet, sebat, azim, yiğitlik, yüreklilik. **He's got no guts** : Korkağın/tabansızın biridir. **It takes a lot of guts to do this** : Bu işi yapmaya yürek ister/Bu her babayiğidin harcı değildir. (c) esas parça, asıl/önemli iç organ, asıl, esas, öz, ruh. *The guts of a car. The guts of a problem.* **3.** (bağırsaktan yapılan) kiriş, misina. *The fishing line is made out of ~.* **4.** ipek olta ipi : ipek vermek üzere olan ipek böceği öldürülerek karnından çıkarılıp oltaya bağlanan iplik, **5.** dar geçit, dar su kanalı, (dağlar arasında) dar ve derin boğaz, **6.** bağırsaklarını çıkarmak/dışarı dökmek, **7.** yağma/talan etmek, **8.** (yangın) binanın içini tamamen tahrip etmek. *Fire ~ed the building and left only the brick walls standing.* **9.** *k.d.* esas, temel, önemli, belli başlı, hayatî. **to discuss the ~ issues** : temel sorunları görüşmek, **10.** içgüdüsel, duygusal, hissî, his ve heyecanlara dayanan. **a ~ reaction** : içgüdüsel tepki. **~ decision** : hissî karar. **11. hate s.o.'s guts** *argo* birisinden son derece nefret etmek. **I hate his guts** : Ondan müthiş nefret ediyorum. ***e.a.- 2.*** *(a) bowels, entrails, (b) courage, stamina, endurance, fortitude,* ***6.*** *disembowel,* ***7.*** *plunder,* ***9.*** *basic, vital, essential.*

gutbucket, *is.* gürültülü caz.

gut course, *is. ABD- k.d.* şipşak kurs, az gayret gerektiren kolej/üniversite dersi. ***e.a.-*** *snap course.*

gutlike, *sf.* bağırsak gibi, bağırsak şeklinde.

gutless, *sf. argo* **1.** korkak, yüreksiz, tabansız, cesaretsiz, **2. ~ness** : korkaklık, yüreksizlik, tabansızlık, cesaretsizlik.

gutsy, *sf.* **gutsier, gutsiest** *argo* **1.** cesur, atılgan, gözü pek, yılmaz, atak, sakınmasız, **2.** kuvvetli, şiddetli, heyecanlı, ihtiraslı, tahrik edici, uyarıcı. *a ~ style of singing.* **3. gutsily** : cesaretle, yılmaksızın, **4. gutsiness** : cesurluk, atılganlık, gözü peklik, ataklık. ***e.a.- 1.*** *courageous,* ***2.*** *forceful, lusty, passionate.*

gutta, *is., ç.* **guttae 1.***ecz.* damla, **2.** *mim.* koni biçiminde sütun altı.

gutta-percha, *is.* gutaperka, Sumatra sakızı : Malezya'da yetişen gutaperka *(Palquium Gutta)* ağacından elde edilen sütlü sıvı. Diş dolgusunda ve elektrik tellerinin yalıtılmasında kullanılır.

guttate(d), *sf. biy.* **1.** damlamsı, damla şeklinde, damlaya benzer, **2.** benekli.

guttation, *is.* damlalaşma, sızdırma, yaralanmamış bitki yüzeyinde su damlalarının birikmesi.

gutter, *is.&f.* **1.** (cadde kenarlarındaki) su yolu, **2.** hendek, su arkı, **3.** oluk, damlardaki yağmur oluğu, **4.** su/sel çukuru, **5.** *bovling* top yolunun yanlarındaki kanal, **6.** adî/süflî tabaka : ahlâksızlık, cinayet ve pislik içinde yaşayan en düşük toplum. **the language of the ~** : adî tabaka dili. **born in the ~** : aşağı halk tabakasından, **7.** (kitap vb. de birbirine bakan sayfalar arasındaki) kenar boşluğu, **8.** akmak, sızmak, **9.** (mum) eriyip akmak, **10.** (lâmba/mum alevi) sönecek gibi küçülmek/titremek, **11. ~ out** : (a) gittikçe küçülüp/zayıflayıp sönmek. *The candle ~tered out.* (b) sessizce sona ermek. *His screen career had slowly ~tered out.* **12.** hendek açmak, kanal/su yolu kazmak, **13.** oluklamak, dama oluk takmak. *to ~ a new house.* **14. ~ing** : binanın olukları, **15. ~like** : oluk şeklinde. ***e.a.- 3.*** *eave, trough.*

guttersnipe, *is.* **1.** sokak piçi, külhanbeyi, sokak serserisi, **2. guttersnipish** : külhanbeyivari, sokak serserisi gibi. ***e.a.- 1.*** *hoodlum, street arab.*

guttle, *f.* **-tled, -tling 1.** oburca/aç gözlülükle yemek, tıkınmak, silip süpürmek, **2. guttler** : oburca/aç gözlülükle yiyen, tıkınan, silip süpüren. ***e.a.- 1.*** *gormandize.*

guttural, *sf.&is.* **1.** boğaz+, gırtlak+, boğaza/gırtlağa ait, **2.** genzel, genizsi, kaba, boğuk, gırtlaktan. *The man spoke in a ~ voice.* **3.** *s.bl.* boğazsıl, gırtlaktan telâffuz olunan, **4. ~ly** : genizden, gırtlaktan, **5. ~ness = ~ity = ~ism** : genzellik, genizsilik, boğazsıllık, gırtlaktan konuşma.

gutturalise/gutturalisation, *Brit. bk.:* **gutturalize/gutturalization.**

gutturalize, *f.* **-ized, -izing 1.** genizden/genzel/genzek konuşmak, gırtlaktan konuşmak, **2.** *s.bl.* boğazsıllaştırmak, genzelleştirmek, **3. gutturalization** : genizden/genzel/genzek konuşma, boğazsıllaştırma, genzelleştirme.

gutty, *sf.* **-tier, -tiest** *argo bk.:* **gutsy.**

guy, *is.&f.* **guyed, guying 1.** *k.d.* adam, herif, kişi. *He's a nice ~.* **2.** *Brit.* acayip kılıklı adam, **3.** *Brit.* 5 Kasımda *(Guy Fawkes Day)* sokaklarda gezdirilip yakılan Guy Fawkes'in kocaman kuklası, **4.** lente, dengeleme halatı/teli, **5.** lentelemek, lente vurmak, lente ile tutturmak/sabitleştirmek, **6.** *k.d.* (bir kimse ile) alay etmek/eğlenmek, eğlence konusu yapmak, alaya almak, takılmak, matrak geçmek, **7. give the ~ to** *Brit.-argo* (bir kimseyi) atlatmak, sıvışmak, tüymek. ***e.a.-*** *1. fellow, chap, man, 6. ridicule.*

Guy Fawkes Day, *Brit.* 5 Kasım : 1605'te Kral I. James ve parlamento üyelerine suikast düzenleyen Guy Fawkes'in yakalandığı gün.

guzzle, *f.* **-zled, -zling 1.** çok hızlı ve fazla içmek/yemek, hırsla/oburcasına yutmak, tıkınmak, tıkıştırmak. *Pigs ~ their food. He's been guzzling beer all evening.* **2. guzzler** : (a) oburca yiyen/içen kimse/şey, (b) kurak bölgelerde kuşlar için yapılan su içme yeri.

g.v. = gravimetric volume.

gybe, *is.&f.* **gybed, gybing** *bk.:* **jibe**^{1}.

gym, *is. ABD- k.d.* **1.** spor salonu, jimnastikhane, **2.** beden eğitimi, jimnastik, **3. ~ shoe** : jimnastik pabucu/ayakkabısı, **4. ~ suit** : jimnastik elbisesi. ***e.a.-*** *1. gymnasium, 2. physical training.*

gymkhana, *is.* **1.** *Brit.* atletizm yarışması, **2.** atletizm sahası, **3.** *ABD* spor arabası yarışı.

gymnasia, *ç. is. bk.:* **gymnasium.**

gymnasiarch, *is.* (eski Yunanistan'da) spor alanı görevlisi, festival oyunları yöneticisi.

gymnasiast, *is.* **1.** beden eğitimi öğrencisi, **2.** *bk.:* **gymnast.**

gymasium, *is., ç.* **-siums, -sia 1.** spor salonu, beden eğitimi binası/salonu, **2.** (eski Yunanistan'da) gençlerin beden eğitimi ve tartışma yaptıkları alan, **3.** (bazı Avrupa ülkelerinde, özellikle Almanya'da) lise, **4. gymnasial** : spor salonuna ait.

gymnast, *is.* beden eğitimi uzmanı/öğretmeni.

gymnastic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* beden eğitimi+, idman+, jimnastik+, beden eğitimine/jimnastiğe ait, **2. ~ally** : jimnastikle, idmanla, idman yaparak.

gymnastics, *ç. is.* **1.** beden eğitimi, idman, jimnastik, **2. mental ~** *d.d.* zihin idmanı/egzersizi. *My earlier philosophic study had been an intellectual ~.*

gymno- = gymn-, *ön ek* "çıplak, açık, kabuksuz". *ör.: gymnosperm.*

gymnosophist, *is.* çıplak sofu : eskiden Hindistan'da bulunan ve çıplak gezen filozof sınıfından bir kimse.

gymnosophy, *is.* çıplak sofuluk.

gymnosperm, *is. bot.* **1.** kabuksuz/çıplak tohumlu bitkiler sınıfı. *bk.:* **angiosperm, 2. ~ism= ~y** : çıplak tohumluluk, **3. ~ous** : çıplak tohumlu.

gynaeceum, *is., ç.* **-cea 1.** (eski Yunan ve Roma'da) harem dairesi, **2.** *bot. bk.:* **gynocium.**

gynandromorph, *is. biy.* **1.** çift eşeyli : vücutça her iki cinsin özelliklerini gösteren kimse, **2. ~ic = ~ous** : çift eşeyli, **3. ~ism = ~y** : çift eşeylilik.

gynandrous, *sf. bot.* karma eşeyli : orkidelerde olduğu gibi er ve dişi organları bir sütunda birleşmiş olan.

gynandry = gynandrism, *is.* çift eşeylilik, er, dişilik, hünsalık. ***e.a.-*** *hermaphroditism.*

gynarchy, *is., ç.* **-chies 1.** kadın erki : kadın(lar) yönetimi/saltanatı, devletin kadın(lar) tarafından idaresi, **2. gynarchic** : kadın erkli, kadın(lar) tarafından yönetilen. ***e.a.-*** *1. gynecocracy.*

-gyne, *son ek* **1.** "kadın, dişi" : *pseudogyne,* **2.** "dişilik organı": *trichogyne.*

gynecic, *sf.* kadınsal, nisaî, kadınlara ait.

gynecium, *is., ç.* **-cia** *bk.:* **gynoecium.**

gyneco- = gynec- = gyn- = -gynous, *ön ek* "kadın, dişi". *ör.: gynecology.*

gynecocracy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **gynarchy.**

gynecocrat, *is.* **1.** kadın erki taraftarı, **2. ~ic** : kadın erkli, kadınların yönettiği.

gynecoid, *sf.* kadın gibi, kadına benzer, kadınımsı.

gynecologic(al), *sf.* nisaî, kadın hastalıkları+.

gynecologist, *is.* nisaiyeci, kadın hastalıkları uzmanı.

gynecology, *is.* kadın/doğum hastalıkları bilgisi, nisaiye, jinekoloji.

gyniatrics = gyniatry, *is. patol.* kadın hastalıkları teşhis ve tedavi bilgisi.

gyno- = gyn-, *ön ek* "kadın, dişi". *ör.: gynophore.*

gynoecium, *is., ç.* **-cia** *bot.* (çiçeklerde) pistil, dişilik organı. **gynoeceum, gynecium** *d.d.*

gynophore, *is. bot.* pistil sapı : bazı çiçeklerde dişilik organını taşıyan sap. **gynophoric** : pistil sapı+.

-gynous, *son ek bk.:* **gyneco-.**

-gyny, *son ek* **1.** "...kadınlı/karılı". **polygny** : çok karılı, **2.** bitkinin dişilik organına nazaran durum belirtir. *ör.: epigyny.*

gyp, *is. &gl.f.* **gypped, gypping** *k.d.* **1.** (kurnazlıkla) aldatmak/kandırmak/dolandırmak, faka/tongaya bastırmak, **2.** hile, dalavere, dubara, aldatma, dolandırma, dolandırıcılık, **3. gypper** *d.d.* hileci, hilekâr, dalavereci, dubaracı, dolandırıcı, düzenbaz kimse, **4.** *Brit.* (Cambridge Üniversitesinde) kolej hademesi. Keza (1-3) **gip** *ş.d.y.* ***e.a.-1.*** *cheat, swindle, defraud, rob,* ***2.*** *fraud, swindle, cheat,* ***3.*** *swindler.*

gypseous, *sf.* alçı+, alçı gibi, alçılı.

gypsiferous, *sf.* alçılı, içinde alçı bulunan.

gypsophila, *is. bot.* kireç otu *(Gypsophila)* : karanfil gillerden ufak piramit şeklinde çiçekler açan bir Akdeniz bitkisi.

gypsum, *is.* alçı taşı, sulu kalsiyum sülfat : CaSO4.2H2O.

gypsy, *sf.&is., ç.* **-sies** **1.** *b.h.* Çingene, Kıptî, **2.** Çingenece, Çingene dili, **3.** göçebe, çingeneye benzer, çingene/göçebe hayatı süren kimse, **4.** çingene+, çingeneye benzer/mahsus, **5. ~ cab** *d.d. ABD-k.d.* çingene arabası, kaçak dolmuşçu : ancak telefon eden müşteriyi almasına izin verildiği hâlde gizlice yoldan müşteri toplayan taksi. ***e.a.- 2.*** *Romany,* ***3.*** *wanderer.*

gypsydom = gypsyhood = gypsyism, *is.* çingenelik.

gypsyesque = gypsyish = gypsylike = gypseian, *sf.* çingene gibi.

gypsy moth, *is.* çingene güvesi *(Porthetria dispar)* : sürfesi ağaç yapraklarıyla beslenen çok zararlı bir güve.

gyral, *sf.* **1.** düzdönen, çember veya helis üzerinde hareket eden, **2.** kıvrımsal, özellikle beyin kıvrımlarıyla ilgili. ***e.a.- 1.*** *gyratory.*

gyrate, *sf.&gs.f.* **-rated, -rating** **1.** düzdönmek, çember/helis üzerinde hareket etmek, bir nokta etrafında dönmek, **2.** *zool.* kıvrımlı, yuvarlak, zemberek şeklinde. ***e.a.- 1.*** *whirl,* ***2.*** *convoluted.*

gyration, *is.* **1.** düzdönme, dönüş, deveran, çembersel/helezonî hareket, bir nokta etrafında dönme, **2. ~al** : düzdönme+, düzdönen.

gyrator, *is.* **1.** düzdönen, **2. gyratory** : düzdönen+, çember/helis üzerinde dönen.

gyre, *is.&gs.f.* **gyred, gyring** **1.** çember, halka, **2.** dönme, dönüş, deveran, çemdersel/helisel hareket, **3.** düzdönmek, devretmek, çember/helis üzerinde devinmek.

gyrene, *is. argo* Amerikan bahriyelisi.

gyrfalcon = gerfalcon, *is. zool.* akdoğan *(Falco rusticolus candicans)* : Kutup ve çevresinde yaşayan beyaz tüylü, kanatları kahverengi-kurşunî kırçıllı/benekli, iri cüsseli doğan/şahin.

gyro, *is., ç.* **-ros** *bk.:* **1. gyrocompass, 2. gyroscope.**

gyrocompass, *is.* döner pusula, topaç pusulası, ciroskoplu pusula.

gyro horizon, *is. hv. bk.:* **artificial horizon** (2).

gyroidal, *sf.* helezonî. **~ly** : helezonî bir şekilde.

gyromagnetic, *sf.* dönel manyetik : dönen elektrikle yüklü bir zerrenin manyetik özellikleriyle ilgili. **~ ratio** : dönel manyetik oran : dönen elektrikle yüklü zerrenin manyetik momentinin açısal momentine oranı.

gyropilot, *is. hv.* otomatik pilot, topaçlı pilot düzeni. ***e.a.-*** *automatic pilot.*

gyroplane, *is. bk.:* **autogiro.**

gyroscope, *is.* düzdöner, ciroskop : (a) yerin kendi ekseni çevresinde döndüğünü göstermeye yarayan aygıt, (b) torpidoların istenilen yönde gitmesini sağlayan, sağa/sola sapmaları düzenleyen araç.

gyroscopic, *sf.* **1.** düzdönen, ciroskopik, **2.** **~ally** : düzdönerle, ciroskopla, **3.** **gyroscopics** : düzdöner bilimi : mekaniğin düzdönerleri inceleyen bölümü.

gyrose, *sf.* dalgalı çizgili.

gyrostabilizer, *is.* yalpalatmaz : vapurlarda bir yandan bir yana sallantıyı azaltan/gideren düzdöner/ciroskop. **gyroscopic stabilizer** *d.d.*

gyrostat, *is.* cirostat, değişik düzdöner : katı bir mahfaza içinde dönen bir tekerlekten ibaret düzen.

gyrostatic, *sf.* cirostatik, cirostata ait, topaç bilimiyle ilgili. **~ally** : cirostatik olarak, topaç bilimiyle.

gyrostatics, *is. mek.* döngü bilimi, topaç bilimi, düzdöner bilimi.

gyrus, *is.*, *ç.* **gyri** *anat.* kıvrım, özellikle beyindeki kıvrım. ***e.a.-*** *convolution.*

gyve, *is.&gl.f.* **1.** *gen.* **gyves** : bukağı, pranga, ayak zinciri, **2.** (ayağına) bukağı vurmak, prangaya/zincire vurmak, prangalamak. ***e.a.- 1.*** *shackle, fetter.*

* * *
*

H

H, h, *is., ç.* **H's/Hs, h's/hs 1.** İngilizce alfabenin sekizinci harfi, **2.** H sesi, **3.** H'ye benzer şey, **4.** baskı işlerinde H/h harfinin kalıbı.

H, 1. *elekt.* henry, henries, **2.** *fiz.* arz manyetik alan şiddetinin yatay bileşeni, **3.** *kim.* Hidrojenin simgesi, **4.** argo eroin.

h, 1. *fiz.* Plank sabiti *bk.:* **Plank's constant**, **2.** harbor, **3.** hard(ness), **4.** height, **5.** hence, **6.** hour(s), **7.** hundred, **8.** husband.

ha, *ünl.* Ha! Vay! Oh! Ya! : hayret, sevinç, şüphe, zafer, başarı vb. bildiren ünlem. *"Ha! I've cought you!" cried the giant to Jack.* **ha ha** : gülme sesi taklidi.

ha. *kıs.* hektar.

h.a. *Lât. hoc anno* : bu yıl(da).

haaf, *is.* (Shetland ve Orkney adaları açıklarında) derin deniz balık avlama bölgesi.

habanera, *is.* **1.** Havana dansı : menşei Afrika olan ağır bir Küba dansı, **2.** bu dansın müziği.

habeas corpus, *huk.* **1.** ihzar emri : tutuklamanın yasal yollardan yapılıp yapılmadığını tespit için tutuklunun yargıç huzuruna çıkarılması emri, **2.** yasa dışı tutuklanmayı önlemek için vatandaşın yargıç huzuruna çıkmayı isteme hakkı, **3.** ~ ~ **Act** : yasa dışı tutuklamayı meneden İngiliz yasası, **4. writ of ~ ~** : memurun tutukladığı kimseyi mahkemeye getirmesini ihtar eden emir.

haberdasher, *is.* **1.** *ABD* erkek giyimi satan mağaza (sahibi), **2.** *Brit.* tuhafiyeci, aktar.

haberdashery, *is., ç.* **-eries 1.** *ABD* erkek giyimi satan mağaza, **2.** *Brit.* tuhafiye mağazası, **3.** (mağazalarda satılan) erkek giyimi, tuhafiye,

habergeon = haubergeon, *is.* zırh yeleği.

habile, *sf.* mahir, maharetli, hünerli, becerikli, kabiliyetli, zeki. ***e.a.-*** *skillful, dexterous, able, adroit, clever.*

habiliment, *is.* **1.** *gen.* **~s** : cihaz, donanım, teçhizat, **2.** *gen.* **~s** : elbise, kılık, kıyafet, kisve, belirli bir meslek grubuna/yaşayış tarzına özgü giyim. ***e.a.-*** *1. equipment, accouterments, furnishings, 2. clothing, clothes, attire, garb.*

habilitate, *f.* **-ated, -ating** *esk.* **1.** giydirmek, **2.** yetenekli kılmak, yetenek/hüner/maharet kazandırmak, **3.** yetki/yetenek/istidat kazanmak, yetenekli/istidatlı olmak. *~d as a professor in the engineering faculty.* **4. habilitation** : giydirme, yetenek/hüner/maharet kazan(dır)ma. ***e.a.-*** *1. clothe, dress, 2&3. qualify.*

habit, *is.&f.* **1.** âdet, alışkı. **to be in the ~ = to make a ~ of (doing ...)** : (yapmayı) âdet edinmek. **Let's hope he doesn't make a ~ of it** : İnşallah ona alışmaz. **I don't make a ~ of it** : Âdetim değildir. **to get/fall into bad ~s** : kötü âdetler edinmek. **His ~ is to do the hardest job first** : En zor işi en önce yapmak âdetidir. **contrary to ~** : mutat hilâfına, **2.** alışkanlık, itiyat. **to get into/out of the ~ of doing...** : ...yapmaya alışmak/yapmayı terk etmek. **to get s.o. into the ~ of doing ...** : birisini ... - e alıştırmak. **to have a ~ of doing ...** : ... itiyadında olmak. **by/out of/from (sheer) ~** : (sırf) alışkanlıkla. **grow out of a ~** : gitgide alışkanlığını terk etmek, **3.** iptilâ, düşkünlük. **~ forming** : alışkanlık meydana getiren, iptilâ hasıl eden, **4.** huy, tabiat. **a man of morose ~** : abus/somurtkan tabiatlı bir adam. **~ of body** : bünye, **5.** *argo* uyuşturucu madde alışkanlığı, özellikle eroin iptilâsı. **They couldn't cure him of the ~** : Onu eroin iptilâsından vazgeçiremediler. **drug ~** : esrar alışkanlığı, **6.** zihnî yapı, **7.** yaratılış, tıynet, **8.** (hayvanın/bitkinin) yetişme/gelişme tarzı. **The honeysuckle is of a twinning ~** : Hanımeli sarılarak büyüyen bir bitkidir. **9.** (mineralin kendine özgü) kristal şekli, **10.** kılık, kıyafet, kisve, üniforma, belirli bir rütbe/sınıf/meslek/dinî mertebe vb. gösteren giyim/elbise. *The grey Nuns traditionally wore a grey ~.* **take the ~** : rahibe olmak, **11.** giydirmek, kuşatmak, **12.** *esk.* oturmak, ikamet etmek, **13.** *esk.* alıştırmak. ***e.a.-*** *1. custom, habitude, 3. bent, wont, 5. addiction, 10. garb, array, 11. dress, clothe, array, 12. dwell, 13. accustom.*

habitable, *sf.* **1.** oturulabilir, oturmaya/ikamete elverişli, **2. ~ness = habitability** : oturulabilme, oturmaya/ikamete elverişlilik, **3. habitably** : oturulabilecek şekilde, oturmaya/ikamete elverişli olarak.

habitan, *is., ç.* **-tans** *bk.:* **habitant** (2).

habitant, *is., ç.* **-tants 1.** ikamet eden)oturan kimse, sakin, **2.** Fransız aslından gelen Kanadalı veya Louisianalı çiftçi.

habitat, *is.* **1.** doğal çevre, (hayvan)bitkinin) yetiştiği yer, doğma/büyüme yeri. *The jungle is the ~ of tigers.* **2.** ev, konut, mesken, ikametgâh, oturulan yer, **3.** deniz altı araştırmacılarının içinde çalıştıkları basınçlı silindirik oda. ***e.a.-*** *2. habitation, abode, residence, domicile.*

habitation, *is.* **1.** ev, konut, mesken, ikametgâh, oturulan yer, **2.** oturma, ikamet, **3.** toplum, cemaat, bir bölgenin sakinleri, **4. ~al** : konutsal, eve/konuta ait. ***e.a.-*** *1. habitat, abode, residence, domicile, 3. settlement, community.*

habit-forming, *sf.* alışkanlık meydana getiren, iptilâ hasıl eden.

habitual, *sf.* **1.** alışılmış, mutat, itiyat edinilmiş. *a ~ smile. ~ courtesy.* **2.** âdet edinilmiş, âdet hükmüne girmiş. *a ~ gossip.* **3.** her zamanki, her zaman kullanılan/yapılan/rastlanan. *She took her ~ place at the table.* **4. ~ly** : alışılmış/mutat bir şekilde, âdet üzere, her zamanki gibi, **5. ~ness** : alışkanlık, itiyat. ***e.a.-*** *1. customary, accustomed, regular, usual, confirmed, inveterate,* ***k.a.-*** *1-3. occasional, unaccustomed.*

habituate, *f.* **-ated, -ating 1.** alıştırmak, itiyat/alışkanlık kazandırmak, *Wealth ~d him to luxury. Loggers are ~d to hard work.* **2.** alışmak, tiryakisi olmak, alışkanlık peyda etmek, **3.** *esk.* sık sık gitmek, **4. habituation** : alış(tır)ma, âdet/itiyat edinme. ***e.a.-*** *1. familiarize, acclimatize, acclimate, train, 3. frequent.*

habitude, *is.* **1.** alışkanlık, itiyat, âdet, **2.** *esk.* dostluk, aşinalık, tanışıklık, **3. habitudinal** : itiyat/alışkanlık+, alışkanlıktan ileri gelen. ***e.a.-*** *1. habit, custom, 2. familiarity.*

habitué, *is., ç.* **-tués** *Fr.* müdavim, daimî ziyaretçi, gedikli müşteri.

haboob, *is.* şiddetli kum fırtınası.

habu, *is. zool.* ada çıngıraklı yılanı *(Trimeresurus) :* Okinava vb. adalarında yaşayan çok zehirli bir yılan.

hacek, *is.* yumuşatma işareti :Türkçede ğ üzerindeki işaret. Çek dilinde c ve s üzerine konulur.

hachure, *is.&gl.f.* **-chured, -churing 1.** tarama (çizgileri), (resimde) gölge çizgileri, (haritada) dağ yamaçlarını gösteren eğim çizgileri, **2.** (tarama çizgileriyle yapılan) gölge, **3.** (çizgilerle) taramak/göstermek/belirtmek/işaretlemek.

hacienda, *is., ç.* **-das** *İsp.- ABD* **1.** büyük çiftlik/emlâk, **2.** büyük çiftlik binası, **3.** fabrika, iş yeri, madencilik/hayvan yetiştirme kurumu.

hack^1, *f.* **1.** çentmek, yarmak, kıymak, yontmak, (balta ile vurarak) kesmek. **~ away/down** : (balta ile) kesip devirmek. *He ~ed the tree down.* **2.** toprağı deşmek/kazmak/yarmak, sürüp ekmek, **3.** (ağaç, çalı vb. gibi engelleri keserek) yol açmak. *They ~ed a trail through the jungle. We ~ed our way through the underbush.* **4.** zedelemek, yaralamak, (kaba/haşin muamele ile) hasara uğratmak, satır atmak. *The editor ~ed the story to bits.* **5.** (kabaca) budamak, kesip biçmek, *mec.* kuşa benzetmek. *The Senate ~ed the budget almost in half before returning it to the house,* **6.** (beybolda) karşı taraf oyuncusunun koluna vurmak, **7.** *Brit.* futbolda karşı taraf oyuncusuna tekme vurmak, **8.** *argo* (a) *gen.* **~ it** : becermek, üstesinden gelmek. *He tried sales work, but he couldn't ~ it.* (b) katlanmak, tahammül etmek. *He couldn't ~ the long hours.* **9.** kuru kuru öksürmek, **10. ~ about** : (bir metni) tamamen değiştirmek, satır atmak. *My book has been ~ed about terribly by the editor.* **11. ~ at** : kesip parçalamak/devirmek, budamak. *He ~ed away at the branches.* **12. ~ through** : (a) (balta ile) keserek yol açmak, (b) acele ile/baştan savma yapmak, *argo* şişirmek. *I'll just ~ my way through the list.* ***e.a.-*** *1. cut, slice, chop, mangle, haggle, 3. clear, 4. mutilate, mangle, 5. trim.*

hack^2, *is.&f.* **1.** piyasa yazarı/ressamı/sanatkârı : sırf para için çalışan/yazar sanatkâr, **2.** kuvvetli şahsiyet isteyen bir kurumda para ve çıkar uğruna şahsiyetini/benliğini/karakterini/özgürlüğünü feda edip körü körüne hasrınefseden kimse. *a political ~*. **3.** rutin/harcıâlem yazılar yazan yazar, sırf sütun doldurmak için kalitesiz yazılar yazan muharrir, **4.** ihtiyar at, **5.** kiralık atlı araba, **6.** *k.d.* (a) taksi, (b) **hackie** *d.d :* taksi şoförü, **7.** *Brit.* (a) kiralık at, (b) yük beygiri, **8.** (at, beygir vb. ni) kiraya vermek, **9.** (çok kullanarak) eskitmek, yıpratmak, hurdaya çevirmek, **10.** *Brit.* atla gezintiye çıkmak, **11.** *k.d.* taksi sürmek. ***e.a.-*** *3. drudge, 4. jade, 5. hackney, 6. (a) taxicab, (b) cabdriver*

hack^3, *sf.* **1.** kiralık, kiralanmış, kira ile tutulmuş, para ile satın alınmış. *a ~ writer. ~ work.* **2.** adî, bayağı, kalitesiz, özensiz, düşük kaliteli, *~ writing.* ***e.a.-*** *1. hired, 2. hackneyed, trite, banal.*

hack^4, *is.&f.* **1.** (yiyecek, balık vb. kurutmaya mahsus) ızgara, **2.** musur, yemlik, hayvan yemi koymaya mahsus raf, **3.** (kurutmak, yem vermek vb. için bir şeyi) ızgara üzerine koymak/sermek.

hackamore, *is.* yular : acemi tayları alıştırmak için kullanılan ilmekli ip.

hackberry, *is., ç.* **-ries** **1.** kuş kirazı, **2.** *bot.* kuş kirazı ağacı *(Celtis)*, **3.** bu ağacın odunu.

hackbut = hagbut, *is. bk.:* **harquebus.**

hackee, *is. bk.:* **chipmunk.**

hacker, *is.* **1.** balta ile kesen, kesip deviren/yol açan, **2.** (golf, tenis vb.) acemi oyuncu, **3.** acemi bilgisayarcı, bilhassa başkalarının bilgisayar program ve dosyalarını habersizce kullanmaya çalışan kimse.

hack hammer, *is.* taş yontma çekici.

hackie, *is. k.d.* taksi şoförü. ***e.a.-*** *hack, cabdriver.*

hacking cough, *is.* kuru öksürük.

hacking jacket = hacking coat, *is. Brit.* binici ceketi.

hackle, *is.&f.* **-led, -ling** **1.** horozun boynundaki ince uzun tüy(lerden her biri), **2.** horozun veya benzeri kuşların boyunlarındaki tüylerin tümü, **3.** **~s** : (a) yele, hayvanların bonundaki tüyler, (b) öfke, hiddet, kızgınlık, tehevvür. **with one's ~s up** : (kavgacı horoz gibi) dövüşmeye hazır, öfkeli, kızgın, hiddetli. **to raise the ~s of s.o. = to get)make s.o.'s ~s up** : (birini) öfkelendirmek, çileden çıkarmak, **4.** (balıkçılıkta) : (a) **~ fly** *d.d.* (horozun boyun tüylerinden yapılmış) sun'î sinek, (b) bu sineklerin bacakları, **5.** keten/kendir tarağı, **6.** olta ucuna sun'î sinek takmak, **7.** (keten tarağı ile) taramak, **8.** çentmek, yontmak, (balta ile) kesmek, parçalamak, **9.** **hackler** : (keten tarağı ile) tarayan, tarakçı. ***e.a.-*** *5&7. hatchel, heckle, 8. hack, mangle, cut, chop.*

hackly, *sf.* kaba, pürüzlü, parçalanmış. *a ~ fracture.* ***e.a.-*** *rough, jagged, broken.*

hackman, *is., ç.* **-men** *ABD* arabacı, paytoncu, kiralık araba sürücüsü.

hackmatack, *is.* **1.** *bot. bk.:* **tamarack**, **2.** bu ağacın kerestesi.

hackney, *sf.&f.&is., ç.* **-neys** **1.** binek atı, **2.** koşum atı, hafif arabayı çeken at, **3.** *b.h.* bir cins İngiliz atı, **4.** kira arabası, payton, **5.** *esk.* kiralık at, **6.** *esk.* kaba işçi, kaba/basit işleri yaptırmak için tutulmuş kimse, **7.** kiralık, kira ile iş gören, **8.** eskimiş, yıpranmış, aşınmış, fersude, hurda, adî, bayağı, **9.** *esk.* çok kullanmak, her işe kullanmak, eskitmek, yıpratmak, körletmek, **10.** *esk.* (at, araba vb.) kiraya vermek/tahsis etmek, kiralık olarak kullanmak. ***e.a.-*** *8. common, trite.*

hackney coach, *is.* **1.** kiralık araba/payton, **2.** (iki atlı, dört tekerlekli, altı kişi taşıyan) payton/at arabası.

hackneyed, *sf.* basmakalıp, harcıâlem, beylik, adî, bayağı, bayat, dile düşmüş. **~ expression** : basmakalıp/beylik/klişeleşmiş söz/deyim. *~ phrase. "White as snow" is a ~ comparison.* ***e.a.-*** *trite, stale, banal, band, overdone, overused, commonplace.*

hacksaw = hack saw, *is.* demir testeresi, vargel testere.

hackwork, *is.* günlük/harcıâlem iş : ilginç olmadığı hâlde sırf para kazanmak için yapılan iş (özellikle yazı işi), belirli bir formüle ticarî standartlara göre yapılan edebî, artistik ve profesyonel iş.

had, *f. bk.:* **have** *(geç.z.&sf.f.)*. **had better = had rather** deyimleri tavsiye veya dolaylı emir olarak çok kullanılır ve "... iyi olur, iyi edersin, en iyisi ... " anlamına gelir. **You had**

better take cover before he sees you : O seni görmeden saklansan iyi olur = En iyisi o seni görmeden saklan. Konuşmada çok defa **had** kaldırılarak **you had better** yerine sadece **you better** denir : *If he asks you to go, **you better** go.*

hadal, *sf.* (Okyanuslarda) 6000 m'den daha derin.

haddock, *is.*, *ç.* **-dock/-docks** *zool.* mezit balığı *(Melanogrammus aeglefinus)* : K Atlantik'te yaşayan, morinaya benzer, fakat daha küçük bir tür balık.

hade, *is.* *&f.* **haded, hading** *jeol.* **1.** düşey düzlemle çatlak yüzey düzlemi (veya maden damar yüzeyi) arasındaki açı, **2.** (çatlak, yarık vb.) düşey düzlemden ayrılmak, düşeye nazaran eğimli olmak.

Hadean, *sf.* cehennemî, ölüler âlemi +, yer altı dünyası+

Hades, *is.* **1.** ölülerin ruhlarının bulunduğu yer altı dünyası, **2.** *mit.* Pluto : ölüler diyarının tanrısı, **3.** (Yeni İncil'e göre) ölünün mekânı/durumu, **4.** *k.h.* cehennem. ***e.a.*-** *4. hell.*

Hadhramaut = Hadramaut, *is. coğ.* Hadramut : Yemen'in GD kıyı bölgesi. **~ian** : Hadramutlu.

hadj, *is.*, *ç.* **hadjes** *Ar.* hac. **haj, hajj** *ş.d.y.*

hadji, *is.*, *ç.* **hadjis** *Ar.* **1.** hacı, Mekke'yi ziyaret etmiş Müslüman, **2.** (Orta Doğu'da) Kudüs'ü ziyaret etmiş Hristiyan. **hadjee, haji, hajji** *ş.d.y.*

hadn't = had not.

hadst, *f. esk.* **have** fiilinin şimdiki zamanının ikinci tekil şahsı (artık kullanılmıyor).

hae, *gl.f. İsk. bk.:* **have.**

haecceity, *is.* kişilik, benlik, ferdiyet, özellik, hususiyet. ***e.a.*-** *individuality.*

haem- = haemo, *ön ek bk.:* **hem-.**

haema- *ön ek bk.:* **hema-.**

haemachrome, haemagogue, *bk.:* **hemachrome, hemagogue.**

haemal, *sf. bk.:* **hemal.**

haemat- = haemato- *ön ek bk.:* **hemat-.**

haematal, *sf. bk.:* **hemal** (1).

haematic, *sf. bk.:* **hematic.**

haematin(ic), *is.&sf. bk.:* **hematin(ic).**

haemat- = haemato-, *sf. bk.:* **hemato-.**

haematoblast, *is. bk.:* **hematoblast.**

haematocryal, *sf. bk.:* **hematocryal.**

haematocyte, *is. bk.:* **hematocyte.**

haematogenous, *sf. bk.:* **hematogenous.**

haematologic(al), *sf. bk.:* **hematologic (al).**

haematologist, *is. bk.:* **hematologist.**

haematoma, *is.*, *ç.* **-mas, -mata** *bk.:* **hematoma.**

haematopoiesis, *sf. bk.:* **hematopoiesis.**

haematosis, *is. bk.:* **hematosis.**

haematothermal, *sf. bk.:* **hematothermal.**

haematoxylin, *is. bk.:* **hematoxylin.**

haematoxylon, *is.* **1.** bakkam odunu veya boyası, **2.** *bk.:* **hematoxylon.**

haematozoon, *is.*, *ç.* **-zoa** *bk.:* **hematozoon.**

haemic, *sf. bk.:* **hemic.**

haemin, *is. bk.:* **hemin.**

haemo-, *ön ek bk.:* **hemo-.**

haemoblast, *is. bk.:* **hemoblast.**

haemocyte, *is. bk.:* **hemocyte.**

haemoglobin, *is. bk.:* **hemoglobin.**

haemolysin, *is. bk.:* **hemolysin.**

haemolysis, *is. bk.:* **hemolysis.**

haemophil(ia), *is. bk.:* **hemophil(ia).**

haemophiliac, *sf. bk.:* **hemophiliac.**

haemophilic, *sf. bk.:* **hemophilic.**

haemorrhage, *is.&f. bk.:* **hemorrhage.**

haemorrhoid, *is. bk.:* **hemorrhoid.**

haemostasia, *is. bk.:* **hemostasia.**

haemostasis, *is. bk.:* **hemostasis.**

haemostat(ic), *is.&sf. bk.:* **hemostat(ic).**

haeres, *is.*, *ç.* **haeredes** *bk.:* **heres.**

hafiz, *is. Ar.* hafız.

hafnium, *is. kim.* hafniyum : Dört valanslı bir maden. Simgesi : **Hf**, atom ağ. 178.49, atom nu. 72, özgül ağ. 12.1. Zirkonyum cevherinde rastlanır.

haft, *is.&gl.f.* **1.** sap, kabza : bıçak, hançer, kılıç vb. nin tutulan yeri, **2.** sap takmak, **3. ~er** : sap takan.

hag, *is.* **1.** kocakarı, cadaloz, acuze, yaşlı/çirkin kadın. *She's a real ~.* **2.** cadı, büyücü kadın, **3.** *bk.* : **hagfish**, **4.** *esk.* dişi hayalet, cin, **5.** *Brit.- k.d.* (a) bataklık, bataklığın yumuşak yeri, (b) bataklık ortasındaki ada, **6.** kesilen/

devrilen ağaç, **7.** ağaç kesme/devirme, **8.** balta ile kesmek/yarmak/devirmek. ***e.a.*** *- 5. (a) quagmire, 8. hack, hew.*

hagberry, *is., ç.* **-ries** *bk.:* **hackberry.**

hagborn, *sf.* cadı dölü, cadıdan doğma.

hagbut, *is. bk.:* **harquebus.**

hagfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* körbalık, asalak balık *(Myxine glutinosa)* : Yılan balığına benzer, gözleri teşekkül etmemiş, yuvarlak ağızlı, sivri dişli bir balık. Başka balıkların gövdesini dişleriyle delerek iç organlarını yer. Uzunluğu 45 cm. **hag** *d.d.*

Haggada, *is. bk.:* **Haggadah** (1).

Haggadah, *is., ç.* **-doth/-dahs 1.** Musevî din kitaplarının efsane kısmı, **2.** Musevî din kitaplarının tefsiri, **3. haggadic(al)** : bu kitaplara veya tefsirlere ait, **4. haggadist** : bu kitap veya tefsirlerin müellifi.

haggard, *sf.* **1.** (yorgunluk/ıstırap/acı/açlık vb. den) bitkin, bîtap, **2.** yabanî, vahşî. *~ eyes.* **3.** (kuşçulukta ergin tüyleri çıktıktan sonra yakalanan atmaca/şahin vb. hakkında) vahşî, evcilleşmemiş, **4. ~ly** : bitkin/bîtap bir hâlde, **5. ~ness** : bitkinlik, bîtaplık. ***e.a.*** *- 1. emaciated, drawn, gaunt, 2. wild, wild-looking, 3. untamed.*

haggis, *is. İsk.* (İskoç usulü) işkembe dolması : koyun/sığır işkembesine kıyılmış yürek, ciğer, içyağı, baharat ve yulaf unu doldurularak pişirilir.

haggish, *sf.* **1.** cadı/acuze gibi, cadıya benzer, **2. ~ ly** : cadalozca, cadıca, cadılıkla, **3. ~ness** : cadılık, cadalozluk, acuzelik.

haggle, *is.&f.* **-gled, -gling 1.** sıkı/çekişe çekişe pazarlık, çekişme, niza, **2. ~ over/about/with** : çekişe çekişe/sıkı sıkıya pazarlık etmek. *to ~ over/about the price. I'm not going to ~ over a penny here and there.* **3.** çekişmek, niza etmek, münazaa etmek, **4.** acemice kesmek/budamak/yontmak, **5.** *esk.* (pazarlık ede ede) bezdirmek/bıktırmak, **6. haggler** : sıkı sıkıya/çekişe çekişe pazarlık eden kimse, nizacı. **7. haggling** : sıkı/çekişe çekişe pazarlık, çekişme, niza. ***e.a.*** *- 2. bargain, 3. wrangle, dispute, cavil, 4. mangle, hack.*

hagi- = hagio-, *ön ek* **1.** "kutsal, mukaddes". *ör.: hagioscope,* **2.** "azizler, evliyalar". *ör.: hagiography.* ***e.a.*** *- 1. holy, 2. saints.*

hagiarchy, *is., ç.* **-archies** *bk.:* **hagiocracy.**

hagiocracy, *is., ç.* **-cies 1.** kutsal (sayılan) kişiler/azizler yönetimi/egemenliği, **2.** kutsal (sayılan) kişilerin yönettiği devlet.

Hagiographa, *is.* Haciyograf : Eski Ahit'te Musevîlere ait üç kısımdan üçüncüsü.

hagiographer = hagiographist, *is.* **1.** Haciyograf yazarı, **2.** azizlerin hayat hikâyesini yazan kimse.

hagiography, *is., ç.* **-phies 1.** evliyaname : evliyaların/azizlerin hayat hikâyesi (yazılması, eleştirmeli incelenmesi), **2. hagiographic(al)** : evliyaname+.

hagiolatry, *is.* **1.** azizlere tapma, **2. hagiolater** : azizlere tapan, **3. hagiolatrous** : azizlere tapma+.

hagiology, *is., ç.* **-gies** (2&3. için) **1.** azizler edebiyatı, azizlerin hayat ve menkıbeleriyle uğraşan edebiyat bölümü, **2.** evliyaname, azizlerin/evliyaların yaşam öyküsü, **3.** evliyaname/azizlerin yaşam öyküleri kolleksiyonu, **4. hagiologic(al)** : evliyaname+, **5. hagiologist** : evliyaname yazarı.

hagioscope, *is.* **1.** kutsal pencere : yan tarafta oturanların mihrabı görmeleri için kilise iç duvarında bırakılan açıklık, **2. hagioscopic** : kutsal pencere+.

hagridden, *sf.* (cadı/sihirbaz tarafından) işkenceye maruz (bırakılan), eza/cefa gören, kâbuslu, ağırlık basmış, uğursuz bir fikre saplanmış, büyülenerek kedere gark olmuş.

Hague, The, *is.* **1.** Lahey : Hollanda'da Milletler Arası Adalet Divanının bulunduğu şehir. **'s Gravenhage, Den Haag**, *d.d.* **2. ~ Tribunal** : Milletler Arası Adalet Divanı : Milletler arası davaların barışçı yollardan çözümü için 1899'da kurulmuştur.

hah, *ünl. bk.:* **ha.**

ha-ha = haw-haw, *is. &ünl.&f.* **1.** kahkaha sesi (taklidi), **2.** kahkaha atmak, kahkahalarla gülmek, **3.** (bahçe etrafını çeviren) alçak çit, manzarayı örtmemesi için hendek içine gömülü çit.

hahnium, *is. kim.* hahniyum, kaliforniyumun azot çekirdekleriyle bombardımanında elde edilen ışınetkin eleman : Simgesi: **Ha**, atom ağ. 262, atom nu. 105.

Haida, *is., ç.* **-das/-da 1.** British Columbia ve Alaska'da yaşayan Kızılderili, **2.** bunların dili.

Haiduk = Heyduck = Heyduke = Heyduc = Heiduc = Heiduk, *is.* **1.** (XVI. yy.) Macar ücretli askeri, **2.** Sırp eşkiyası, Balkanlarda Türklere isyan eden İslâv haydudu.

haik, *is.* ihram, çarşaf, Arapların dış giyim olarak vücutlarına sardıkları kumaş.

haiku = hokku, *is., ç.* **-ku** (2. için) Japon şiiri : Japonlara mahsus, mısraları 5, 7 ve 5 heceli, toplam 17 hece ve 3 mısradan oluşan şiir.

hail^{1}, *is,&f.* **1.** selâmlama(k), yüksek sesle ismiyle çağırarak selâm verme(k). *An old friend ~ed me from the other side of the street.* **2.** seslenme(k), (yüksek sesle) çağırma(k). *to hail a cab.* **3.** alkışlama(k), tezahürat yapma(k). *The crowd ~ed the conquerors.* **4.** atama(k), tayin etme(k). *They ~ed him captain.* **5. ~ as** : ...(olarak) tanımak. *They ~ed it as work of art. They ~ed him as king.* **6. ~ from** : ... - li olmak, doğum yeri ...olmak, ... - den gelmek. **Where do you ~ from?** Nerelisin? **Where does this ship ~ from?** Bu gemi nereden geliyor? **7. within ~ing distance** : yakın, ses duyulacak uzaklıkta, **8.** (ünlem olarak) selâm, **9. ~er** : selâmlayan, selâm veren. ***e.a.***- *1. greet, salute, 2. call out, 3. acclaim, 4. designate, 5. recognize.*

hail^{2}, *is.&f.* **1.** (çapı 8 mm'den büyük) dolu, **2.** dolu yağmak. *It ~ed the whole afternoon,* **3.** *gen.* **~ on/upon** : dolu gibi yağ(dır)mak. *The plane ~ed leaflets on the city.* **to ~ curses on s.o.** : birine küfür/lânet yağdırmak, verip veriştirmek, **4.** (yağmur/dolu gibi) yağma. **a ~ of bullet** : kurşun yağmuru. **a ~ of question** : soru yağmuru, **5. ~ down** : yağmak, **6. ~ed out** : doludan mahvolmuş. *The crop was ~ed out.* ***eş ses.***- *hale.*

hail-fellow = hail fellow = hail-fellow well met, *sf. &is.* candan, cana yakın, canciğer, sıcakkanlı, çabuk ahbap olan (kimse). ***e.a.***- *sociable, genial.*

Hail Mary, *bk.:* **Ave Maria.**

hailstone, *is.* dolu (tanesi). *There were large ~s all over the lawn.*

hailstorm, *is.* dolu fırtınası/kasırgası.

hain't = ain't, *k.d.* **have not** veya **has not**'ın halk dilinde aldığı şekil.

hair^{1}, *is.* **1.** saç. **a fine head of ~** : gür ve güzel saç. **He has black ~** : Saçları siyahtır. **to wash one's ~** : Saçını/başını yıkamak. **to get one's hair cut** : saçını kestirmek, saç tıraşı olmak. *I must get my ~ cut.* **to do one's ~** : saçlarını düzeltmek/taramak, saç tuvaleti yapmak. **to have one's ~ done** : saçını yaptırmak. *Her ~ is always very well done/very neat/very nice.* **to have one's ~ set** : mizampli yaptırmak, **2.** kıl, tüy. *The cat has left her loose ~s all over my clothes.* **against the ~** : tüyün tersine, **3.** kıl gibi ince şey, tel, lif, elyaf, **4.** *bot.* telcik, **5.** yün kumaş (deve tüyü, tiftik, alpaka vb.), **6.** kıl payı, kıl kadar, çok az/ufak/cüz'î miktar (zaman, mesafe vb.). **He won the race by ~** : Yarışı çok az farkla kazandı. **7. get in s.o.'s ~** *argo* (birinin) canını sıkmak, (bir kimseyi) rahatsız/taciz etmek, bir kimseye musallat/tebelleş olmak, damarına basmak. **He gets in my ~** : Canımı sıkıyor. **8. get/have s.o. by the short ~s = get s.o. by the short and curlies** *argo* kavgada /münakaşada alt etmek, alaşağı etmek, üstün gelmek, sıkışık duruma sokmak, **9. ~ of dog = ~ of the dog that bit one** *argo* (akşamdan kalma içki mahmurluğunu gideren) içki, **10. get grey ~** *k.d.* üzüntüden saçı ağarmak, çok üzülmek, **11. give grey ~** *k.d.* üzüntü/endişe vermek, üzüntüden saçlarını ağartmak, **12. Keep your ~ on!** *argo* Öfkelenme! Kızma! Sakin ol! **13. let one's ~ down** : (a) rahatına/keyfine bakmak, teklifsiz davranmak, (b) içini dökmek/açmak, sırrını açmak, **14. lose one's ~** : (a) saçı dökülmek, (b) *argo* öfkelenmek, **15. make s.o.'s ~ curl** *k.d.* dehşete salmak, korku/dehşet vermek, (manen) sarsmak, **16. make one's ~ stand on end = make one's ~ rise** : korkutmak, dehşete salmak, tüylerini diken diken yapmak. *It was enough to make your ~ stand on end.* **His ~ stood on end at the sight** : Görür görmez düyleri diken diken oldu. **17. not harm/touch a ~ on s.o.'s head** : kılına (bile) dokunmamak, nazik/kibar davranmak, hiçbir zararı dokunmamak. *bk.:* **not harm a fly, 18. not turn a ~** : aldırmamak, aldırış etmemek, umursamamak, umurunda olmamak, istifini bozmamak, kılı kıpırdamamak, boş vermek, **19. put one's ~ up** : (kız) saçlarını topuz yapmak, **20. split ~s** : kılı kırk yarmak, **21. tear one's ~ (out)** : saçını başını yolmak, son derece üzülmek/öfkelenmek, öfkeden deliye/çılgına dönmek, **22. to a ~** : tıpkı, tamamıyla, tıpatıp, kılı kılına, tıpkısı tıpkısına, tıpı tıpına, en ince ayrıntılarına kadar, **23. without turning a ~** : kılı kıpırdamadan, son derece sükûnetle/soğukkanlılıkla. ***e.a.-*** ***13.*** *relax,* ***15.*** *shock,* ***16.*** *terrify, horrify, frighten,* ***22.*** *exactly.*

hair^{2}, *sf.* **1.** saç/kıl/tüy gibi, kıldan/tüyden yapılmış, **2.** saç+, saç bakımına yarayan. **~ dye** : saç boyası. **~ net** : saç filesi. **~ style** : saç biçimi/modası.

hairball, *is.* tüy/kıl yumağı (kedi vb. gibi yalayarak tüyünü düzelten hayvanların mide ve bağırsaklarında rastlanır).

hairbell, *is. bk.:* **harebell.**

hairbrained, *sf. bk.:* **harebrained.**

hairbreadth, *sf.&is. bk.:* **hair's-breadth.**

hairbrush, *is.* **1.** saç fırçası, **2.** ince resim fırçası.

haircloth, *is.* kıl kumaş, çul. **cilice** *d.d.*

haircrack, *is.* kılçatlak, madende vb. kıl gibi ince çatlak.

haircut, *is.* **1.** saç tıraşı. **I want a ~** : Saç tıraşı istiyorum. **2.** saç kesilme biçimi.

hairdo, *is.* saç tuvaleti/şekli/modası.

hairdresser, *is.* **1.** kadın berberi, kuaför, **2.** *Brit.* berber. ***e.a.-*** ***2.*** *barber.*

hairdressing, *is.* **1.** saç kesme, saç yapma, saç tuvaleti, **2.** berberlik, kuaförlük, **3.** saç tuvaleti/biçimi/şekli/modası, **4.** saç ilâcı, saça kolayca şekil vermek için kullanılan ilâç. ***e.a.-*** ***3.*** *hairdo, coiffure.*

haired, *sf.* (belirtilen şekilde/renkte) saçlı. **black- ~** : siyah saçlı. **wavy- ~** : dalgalı saçlı.

hair folicle, *is. anat.* saç kökü.

hairgrip, *is.* saç tokası. ***e.a.-*** *hairpin.*

hairiness, *is.* (fazla/sık) saçlılık, kıllılık, tüylülük.

hairless, *sf.* **1.** saçsız, tüysüz, kılsız, dazlak, **2. ~ness** : saçsızlık, tüysüzlük, dazlaklık. ***e.a.-*** ***1.*** *bald.*

hairlike, *sf.* kıl gibi, incecik.

hairline, *is.* **1.** ince çizgi, **2.** (alında) saç çizgisi, **3.** ince dokunmuş kumaş, **4.** *basım* (a) harf üzerindeki çok ince çizgi, (b) ince çizgilerden oluşmuş harflerle baskı usulü.

hair net, *is.* saç filesi.

hair pencil, *is.* **1.** kıl fırça, kıldan yapılmış resim fırçası, **2.** bazı tırtılların ince kılı.

hairpiece, *is.* takma saç. ***e.a.-*** *wig, toupee.*

hairpin, *is. & sf.* **1.** firkete, saç tokası, **2.** keskin (yol dönemeci), U şeklinde (viraj). **a ~ turn** : U dönemeci. ***e.a.-*** ***1.*** *hairgrip.*

hair-raiser, *is.* tüyler ürpertici/korkunç/dehşet verici hikâye/olay/macera vb.

hair-raising, *sf.* korkunç, tüyler ürpertici, dehşet verici. *a ~ experience. Prices are ~ these days. Driving in Paris is a ~ business.* ***e.a.-*** *terrifying.*

hair's-breadth = hairsbreadth = hairbreadth, *is.&sf.* kıl payı, pek az (mesafe, zaman), çok yakın, ramak. **He escaped drowning by a ~** : Az kaldı boğuluyordu = Boğulmasına ramak kaldı. **to be within a ~ of death** : ölümüne ramak kalmak. **The bullet missed him by a ~** : Az kaldı vuruluyordu. *He was within a ~ of bankruptcy.*

hair seal, *is.* **1.** kulaksız ayı balığı *(Phocidae)*, **2.** bu hayvanın kürkü. ***e.a.-*** ***1.*** *earless seal.*

hair shirt, *is.* kıl fanilâ : vaktiyle keşişlerin kendilerine eziyet için giydikleri kaba giysi.

hair slide, *is.* ufak saç tokası. **slide** *d.d.*

hair space, *is.* (matbaacılıkta) en kısa aralık, harfler/işaretler arasındaki en küçük açıklık.

hairsplitter, *is.* kılı kırk yaran kimse.

hairsplitting, *is.&sf.* **1.** kılı kırk yarma, en ince ayrıntılar üzerinde durma, **2.** kılı kırk yaran. ***e.a.-*** ***1.*** *quibbling.*

hairspray, *is.* saç fıs fısı, fıs fıs, püskürtme saç ilâcı.

hairspring, *is.* ince saat yayı, kıl yay, spiral. ***e.a.-*** *balance spring.*

hairstreak, *is.* tüy kelebek *(Lycaenidae)* : kanatlarının altında ince çizgiler ve arka kanatları altında kıl gibi çıkıntılar bulunan küçük siyah kelebek.

hair stroke, *is.* (yazıda/baskıda) çok ince çizgi.

hairstyle, *is.* saç biçimi/modeli.

hairstyling, *is.* kadın berberliği, saç tuvaleti.

hairstylist, *is.* kadın berberi .

hair trigger, *is.* istinatlı tetik : hafifçe dokunmakla silâhı ateşleyen tetik.

hair-trigger, *sf.* tezişler : kolayca ve sür'atle işleyen/harekete geçen, hafif dokununca çalışan.

hairweaving, *is.* **1.** saç örme : (dazlak kısmı örtmek için) takma saçla doğal saçın naylon iplikle birbirine örülmesi, **2. hairweaver** : saç örücüsü.

hairworm, *is. zool.* **1.** kıl kurdu *(Trichostrongylidae)* : hayvan bağırsaklarında asalak yaşayan kıl gibi ince kurt, **2.** kıl solucan *(Gordiidae, Mermithidae)* : akarsularda bulunan ve larvaları böceklerde asalak yaşayan kurtçuklardan her biri. ***e.a.***- *2. horsehair snake.*

hairy, *sf.* **hairier, hairiest 1.** saçlı, kıllı, tüylü. *~legs. a ~ chest.* **2.** kıl/tüy gibi, kıla/tüye benzer, kaba. *This wool is rather ~.* **3.** *k.d.* zor, güç, çetin, müşkül, tehlikeli, korkunç. *a ~ situation. a ~ trip in a canoe down the rapids. It was rather ~ driving down that narrow road in the darkness. A ~ adventure.* **4. ~ wetch** *bot.* tüylü çayır *(Vicia villosa)* : süs ve hayvan yemi olarak yetiştirilen, yaprakları tüylü, mavi çiçekler açan bir ot, **5. ~ woodpecker** *: zool.* tüylü ağaçkakan *(Dendrocoposvillosus)* : K Amerika'da yaşar. ***e.a.***- *3. difficult, disturbing, dismaying, frightening, risky, rugged.*

Haiti, *is.* **1.** Haiti (Adası/Cumhuriyeti), **2. Hayti** *ş.d.y. :* Hispaniola'nın eski adı, **3. ~an** : Haiti+, Haitili, **4. ~ian Creole = Creole = Haitian** : Haiti Fransızcası : Haitililerin çoğunluğunun ana dili.

haji, *is., ç.* **hajis** *bk.:* **hajji.**

hajj, *is., ç.* **hajjes** hac. **hadj** *ş.d.y.*

hajji, *is., ç.* **hajjis** hacı. **hadji, haji** *ş.d.y.*

hake, *is., ç.* **hake, hakes** *zool.* **1.** barlam *(Merluccius bilinearis, M. smiridus)* : Mezgitgillerden Akdeniz'de ve Avrupa denizlerinin derinliklerinde yaşayan bir tür balık. Uzunluğu 50 cm.

Hakenkreuz, *is. Alm.* gamalı haç, Nazilerin simgesi. ***e.a.***- *swastika.*

hakim = hakeem, *is. Ar.* Müslüman ülkelerde : **1.** yargıç, hakim, **2.** hükümdar, hükmeden/idareyi elinde tutan kimse, **3.** vali, **4.** hekim, doktor, **5.** hikmet sahibi/akıllı/bilgin kişi. ***e.a.***- *1. judge, 2. ruler, 3. governor, 4. physician.*

hal-, *ön ek bk.:* **halo-.**

Halakah, *is., ç.* **-koth** Musevî dininde Talmud'da bulunan ve tefsire muhtaç olan dinî kurallar. **Halacha** *d.d.*

halalah = halala, *is.* halala : Suudi Arabistan parası : 1/5 kuruş veya 1/100 riyal.

halation, *is. foto.* donukluk, ağıl : fazla aydınlık yerlerin çevresinde görülen net olmayan (bulanık) çizgi.

halberd = halbert, *is.* teber, baltalı harbe, baltalı kargı : XV-VI. yy. da kullanılan mızrak ve balta bileşimi bir silâh. **halberdier** : teberdar, teberli/harbeli asker.

halcyon^{1}, *is.* **1.** efsaneye göre kışın fırtınayı durdurup sakin denizde yuva yapan kuş, **2.** *zool.* yalıçapkını, iskele kuşu, emircik *(Halycon).*

halcyon^{2}, = **halcyonian = halcyonic**, *sf.* **1.** durgun, sakin, dingin,~ *weather.* **2.** müreffeh, zengin varlıklı, **3.** şen, gamsız, üzüntüsüz, mutlu, mes'ut. *~ days of youth.* **4.** yalıçapkını+, iskele kuşu(na ait), **5. ~ weather** : (a) kış ortasında iyi hava, (b) barış ve bereket dönemi. ***e.a.***- *1. calm, peaceful, tranquil, 2. wealthy, prosperous, affluent, 3. joyful, carefree, happy.*

hale^{1}, *sf.* **haler, halest 1.** sağlam, sağlıklı, sıhhatli, dayanıklı, dinç, zinde, güçlü kuvvetli. *a ~ and hearty old man.* **2.** *İsk.* kusursuz, arızasız, sağlam. ***e.a.***- *1. sound, hearthy.* ***k.a.***- *1. sickly, infirm.*

hale^{2}, *gl.f.* **haled, haling** sürüklemek, zorla götürmek/sevk etmek. *to ~ a man into court.* ***e.a.***- *haul, pull, drag.*

haleness, *is.* sağlamlık, dinçlik, zindelik.

haler, *is., ç.* **halers 1.** sürükleyen, zorla götüren/sürükleyen, **2.** *bk.:* **heller** (1), **3. heller** *d.d:* Çekoslovak kuruşu, 1/100 koruna.

half^{1}, *is., ç.* **halves 1.** yarı(m), (1'den küçük). **I gave her one ~ of my apple** : Elmanın yarısını ona verdim. **to take ~ of** : yarısını almak. **Two halves make a whole** : İki yarım bir bütün eder. **~ a dozen** : yarım düzine. **to go halves** : yarı yarıya bölüşmek. **They had gone halves in everything** : Her şeyi yarı yarıya bölüştüler. **cut in ~ = cut into halves** : yarıya/ikiye bölmek. **He is too clever by ~** : Lüzumundan fazla akıllıdır. **the first/second ~** : ilk/ikinci yarısı. **do sth. in/by halves** : bir işi yarım yamalak yapmak, **2.** buçuk (1'den büyük sayılar için). **Two and a ~ kilos = two kilos and a ~** : İki buçuk kilo. **~ past ten** : (saat) on buçuk. **at ~ past**

ten : saat on buçukta. **two and a ~** : iki buçuk, **3.** *sp.* yarı dönem/devre, oyunun iki döneminden biri, **4. not the ~ of = not ~ of = not ~** : yarısı bile değil. **And that's not ~ of it = I haven't told you the ~ of it** : Bu söylediklerim daha yarısı bile değil (Daha neler var neler)! **to make a good start is ~ the battle** : İyi başlanmış iş yarı başarılmış sayılır. **5. better ~** : eş (karı veya koca). **How is your better ~** : Eşin nasıl? **6. go off ~-cocked** *k.d.* tedariksiz gitmek, **7. have a ~ mind** : meyilli/niyetli olmak.

half^2, *sf.* **1.** yarım. **a ~ cup** : yarım fincan (dolusu). **~ French ~ English** : yarı Fransızca yarı İngilizce. **~ one thing ~ another** : yarım yamalak, bölük pörçük, **2.** yarım yamalak, tam olmayan, noksan. **A half truth is often no better than a lie** : Yarım gerçek yalanla birdir. **I don't like ~-measures** : Yarım yamalak tedbirlerden hoşlanmam.

half^3, *zf.* **1.** (birleşik kelimelerde) yarı. **half-asleep** : yarı uykuda. **half-baked** : yarı pişmiş. **half-dressed** : yarı giyinik. ***NOT :*** **half-**, birçok kelimenin önüne gelerek onlara "yarı, kısmî" anlamı ekler. Bunların anlamı temel kelimenin anlamından kolayca çıkarılabilir. **2.** kısmî, kısmen, yarı yarıya, tamamlanmamış, âdeta, nerde ise, hemen hemen. **a glass ~ full of milk** : yarı yarıya süt dolu bir bardak. **The beggar was half-dead from hunger** : Dilenci nerde ise açlıktan ölecekti. **3.** oldukça, nisbeten, bir dereceye kadar. **She was only ~ recovered from her illness** : Hastalıktan oldukça iyileşmişti. **I ~ suspect that...** : ... - den bir dereceye kadar şüpheliyim. **4. in ~** : ikiye ayrılmış/bölünmüş. **cut in ~** : ikiye bölmek/ayırmak, **5. not ~** : (a) asla, kat'iyen, pek... değil, hiç de ... değil. **not ~ bad** : hiç de fena değil. **not ~ good enough** : asla iyi değil. **The food's not ~ bad** : Yemek hiç de fena değil. (b) yarısı bile değil, (c) hem de nasıl, pek çok, ziyadesiyle. **"Did you like it?" "Not half!"** : "Hoşuna gitti mi?" "Hem de nasıl!". **He didn't ~ swear** : Öyle bir küfretti ki! **I didn't ~ like it** : Çok hoşuma gitti. **It isn't ~ windy today** : Bugün çok fırtına var. **6. ~ as big/much** : bir buçuk katı/misli. **He earns ~ as much as you** : Seninkinin bir buçuk katı kazanıyor.

half-acre, *is.* 2,023.5 m^2 lik yüzey ölçümü.

half-and-half, *sf.&zf.&is.* **1.** yarı yarıya, eşit olarak. *We shared our profit ~ and ~.* **2.** karışık, **3.** iki kısımdan oluşan, **4.** eşit oranda iki cismin karışımı, **5.** süt ve kaymak karışımı, **6.** *Brit.* iki çeşit içki karışımı.

half armor, *is.* yarım zırh, bacakları açıkta bırakan zırh.

half-assed = half-ass, *argo- kaba* **1.** rastgele, gelişigüzel, baştan savma, körü körüne, iyi plânlanmamış. *He does his work in a ~ of way.* **2.** yeteneksiz, bilgisiz, **3.** hayalî, gerçekten uzak. ***e.a.-*** *1. haphazard, 2. incompetent, 3. unrealistic.*

halfback, *is.* **1.** (futbol) hafbek, **2.** (soker, ragbi, hokey vb.) hücum çizgisinde oynayan oyuncu.

half-baked, *sf.* **1.** yarı pişmiş, hamur gibi, **2.** yarım yamalak, iyi hazırlanmamış/plânlanmamış/düşünülmemiş, *a ~ venture.* **3.** gerçekten uzak, hayalî. *~ theorists.* **4.** *k.d.* deli, kaçık, aptal. ***e.a.-*** *3. unrealistic, 4. eccentric, crazy, stupid, half-witted.*

half blood, *is.* üveylik.

half-blood(ed), *sf.* **1.** melez, yarımkan, **2.** üvey, (ebeveynlerinden yalnız biri ortak).

half boot, *is.* yarım çizme.

half-bound, *sf.* yarım ciltli : zırh ve kenarları iyi, diğer kısımları düşük nitelikli malzeme ile ciltlenmiş (kitap).

half-breadth plan, *is.* geminin boyuna kesit plânı.

half-bred, *sf.&is.* melez, yarımkan.

half-breed, *sf.&is.* **1.** melez, yarımkan, iki farklı ırk karışımı (özellikle beyaz, siyah veya beyaz, kızılderili karışımı).

half-brilliant cut, *is. bk.:* **single cut.**

half-brother, *is.* üvey (erkek) kardeş.

half buck, *is. ABD- argo* yarım dolar.

half-bushel, *is.* yarım kile (18 litre).

half cadence, *is. müz.* yarım ahenk.

half-caste, *sf.&is.* **1.** melez (kimse), **2.** Avrupalı-Hintli veya Avrupalı-Müslüman karışımı, **3.** melez/yarımkan kimselere ait. ***e.a.-*** *1. half-bree, 2, Eurasian*

half-cent, *is.* yarım sent : 1793-1857 yıllarında ABD'de kullanılan bronz sikke.

half cock, *is.* yarıtetik : ateşli bir silâhın horozunun yarıya kadar çekilip bırakılması hâli. Bu durumda tetik çekilse de silâh ateş almaz.

half-cocked, *sf.* **1.** yarı tetikli : horozu yarı yola çekilmiş (ateşli silâh), **2.** *ABD* hazırlıksız, düşünülmemiş, kötü tasarlanmış, **3. go off ~ = go off at half cock** : (a) vaktinden önce ateş etmek/almak/vuku bulmak, (b) hazırlıksız veya düşünmeden konuşmak/davranmak/harekete geçmek.

half crown, *is.* yarım kron : İngiltere'de 1971'den önce 2 şilin 6 peni (1/8 sterlin) değerindeki sikke.

half-cup, *is.* yarım fincan = 4 sıvı onsu = 8 çorba kaşığı = 118 cm^3.

half dime, *is.* 5 sentlik ABD gümüş parası : 1794-1805 ve 1829-1873 yıllarında kullanılmıştır.

half dollar, *is.* yarım dolar : 50 sent değerinde ABD gümüş parası.

half eagle, *is.* 5 dolarlık ABD altın parası (1929'da tedavülden kaldırılmıştır).

half-evergreen, *sf.* **1.** yarı kalımlı : kışın bir müddet yeşilliğini koruyan (bitki), **2.** ılıman iklimlerde bütün yıl yeşil kaldığı hâlde soğuk iklimlerde yaprağını döken (bitki).

half-fare, *is.* yarım ücret.

half gainer, *is.* (havada yarım daire çizerek) balıklama dalış.

half-gallon, *is.&sf.* yarım galon(luk) (hacim ölçüsü).

half-hardy, *sf.* yarı dayanıklı : düşük sıcaklığa dayanan fakat şiddetli dona dayanamayan, soğuk iklimlerde ancak ihtimamla yetiştirilebilen (bitki).

half-hearted, *sf.* **1.** isteksiz, gönülsüz, gevşek, gayretsiz, müstağni. *a ~ attempt.* **2. ~ly** : isteksizce, gönülsüzce, istemeye istemeye, zoraki, **3. ~ness** : isteksizlik, gönülsüzlük, ***e.a.-*** *1. indifferent, perfunctory.* ***k.a.-*** *1. enthusiastic.*

half hitch, *is.* dülger bağı, sade ilmik, *den.* meze volta.

half-holiday, *is.* yarım günlük (öğleden sonraki) tatil.

half-hose, *is.* kısa çorap.

half-hour, *is.&sf.* **1.** yarım saat. *It took us ~ to get there.* **2.** (saat) buçuk. **The bus goes every 30 minutes, on the hour and the ~** : Otobüs her 30 dakikada bir, saat başlarında ve buçuklarda kalkar. **3. ~ly** : yarım saatlik, yarım saatte bir, yarım saat ara ile.

half-inch, *is.* yarım parmak/inç/pus (1.25 cm).

half leather, *bk.:* **half binding.**

half-length, *sf.&is.* yarım boy, vücudun yukarı kısmını gösteren (resim).

half-life, *is., ç.* **-lives** *fiz.* yarılanma süresi, yarı yaşam : ışınetkin bir maddenin ışıma ve bozunma sonucu nicelikçe yarıya düşme süresi. **halflife, half life, half-life period** *d.d.*

half-light, *is.* yarı aydınlık, loşluk.

half-line, *is.* yarı doğru.

half-lined, *sf.* yarım astarlı.

half-liter, *is.* yarım litre, 500 cm^3 lük hacim ölçüsü.

half-long, *is.* ne kısa ne uzun (süre), vasat (süre).

half-mast, *is,&f.* **1.** bayrağın yarıya indirilmesi. *When Atatürk died, flags were lowered ~ as a mark of respect.* **2.** (bayrağı) yarıya indirmek. *~ a flag.* **3. (at) ~** : (mizah) dizde, diz kapağında (kısa dikilmiş uzun pantalonlar için söylenir).

half-measure, *is.* yarı önlem, yetersiz önlem, yarım yamalak tedbir.

half-mile, *is.&sf.* **1.** yarım mil (805 m), **2.** yarım millik koşu, yarım millik, yarım mil uzakta/ötede, **4.** yarım mil koşan.

half-moon, *is.* yarım ay.

half-mourning, *is.* yarı matem elbisesi, **2.** yarı matem süresi.

half nelson, *is.* (güreş) boyunduruk.

half note, *is. müz.* yarım nota, süresi tam notanın yarısına eşit olan nota.

half pay, *is.* **1.** yarım maaş, **2.** geri hizmette bulunan veya emekli olan subayın indirilmiş maaşı.

half-peck, *is.* dört kuart(lık) (hububat, sebze vb.).

halfpenny, *is., ç.* **halfpennies** (1. için) veya **halfpence** (3. için) **1.** yarım peni (İngiliz parası, 1971'den beri kullanılmıyor), **2. new ~** *d.d.* yeni yarım peni : eskisinin 1.2 katı değerde yeni İngiliz bronz parası, **3.** toplamı yarım peni olan meblâğ, **4.** yarım penilik, fiatı/değeri yarım peni olan.

half-pike, *is.* **1.** *bk.:* **spontoon**, **2.** vaktiyle denizcilerin düşman gemilerine yanaşmak için kullandıkları kısa kargı.

half-pint, *is.* **1.** yarım pint (0.236 litre), **2.** *k.d.* bodur, kısa boylu adam, **3.** *argo* önemsiz kimse.

half-pound, *is.* yarım libre (227 gr).

half-price, *is.* yarı fiat, yarım duhuliye.

half-quire, *is.* 12 (yaprak) kâğıt.

half-rater, *is.* küçük yat.

half rest, *is.* *müz.* yarım aralık/fasıla : bir tam nota çalınma süresinin yarısına eşit aralık.

half rhyme, *is.* yarım kafiye. ***e.a.-*** *slant rhyme.*

half-rod, *is.* **1.** 2.75 yarda veya 8.25 kademlik (2.52 m) uzunluk, **2.** 15.125 yarda karelik (12.65 m^2) alan.

half-round, *is.* yarım daire (şeklinde).

half-seas over, *sf.* *argo* sarhoş, çakırkeyf. ***e.a.-*** *drunk.*

half-share, *is.* **1.** yarı pay, (kârdan vb.) yarım hisse, **2.** hisse senedi başına düşen kârın yarısı.

half shell, *is.* yarım kabuk: midye, istiridye vb. gibi iki kabuklu deniz hayvanlarının kabuklarının her biri.

half-sister, *is.* üvey bacı/abla/ kızkardeş.

half size, *is.* yarım beden : kısa boylu kadınlara mahsus 12.5'tan 24.5'a kadar buçuklu beden ölçüsü.

half-slip, *is.* eteklik biçiminde iç çamaşırı.

half sole, *is.* (kundura, çizme vb. için) yarım pençe.

half-sole, *gl.f.* **-soled, -soling** (kundura, çizme vb. ne) yarım pençe vurmak.

half sovereign, *is.* yarım altın : 10 şilin değerinde İngiliz parası (1917'de tedavülden kaldırılmıştır).

half-staff, *is.* *bk.:* **half-mast.**

half step, *is.* **1.** *müz.* *bk.:* **semitone**, **2.** *As.* yarım adım : hızlı yürüyüşte 15 inç (38 cm.), yavaş yürüyüşte 18 inç (46 cm.) lik adım.

half-term, *is.* yarıyıl tatili.

half tide, *is.* yarı gelgit, yarım met.

half-timbered = half-timber, *sf.* yarı ahşap (ev).

half time, *is.* (spor) yarı, devre, dönem, ara, haftaym.

half-tint, *sf.* açıkla koyu renk arası.

half title, *is.* **1. bastard title** *d.d.* yarı başlık : kitap metninden önce bütün bir sayfaya basılan başlık, **2.** bölüm başlığı.

halftone, *is.* *&sf.* **1.** *müz.* *bk.:* **semitone**, **2.** *bas.* (a) noktalı klişe, (b) noktalı klişe ile resim basma usulü, (c) bu usulle basılmış resim, **3.** (resim, fotoğraf vb.) hafif gölge, siyah, beyaz arası.

half-track, *is.* tırtıl tekerlekli (çoğunlukla zırhlı) taşıt.

half-tracked, *sf.* tırtıl tekerlekli.

half-true, *sf.* yarı gerçek, kısmen doğru.

half-truth, *is.*, *ç.* **-truths** yarı gerçek iddia/beyan : özellikle yanıltmak, sorumluluktan kaçınmak vb. gibi maksatlarla çoğu tahrif edilmiş hakikat.

half-turn, *is, &f.* **1.** yarım devir/dönüş, **2.** *As.* sağa/sola dönmek.

half-volley, *is,&f.* yarımuçar : top yerden pek az yükselmişken vurma(k).

half-way, *sf.&zf.* **1.** yarı yol(da), orta(da), orta nokta(sın)da, yarıya, ortaya. *The rope reaches only ~. The ~ point was reached at 12 o'clock.* **get ~ through the work** : işi yarılamak, **2.** hemen hemen, yarı yarıya, nerde ise, az kalsın. *He ~ surrendered to their demands.* **3.** kısmî, **4.** yetersiz, noksan, eksik. *~ measures are never satisfactory.* **5. meet s.o. ~** : (iddia ve isteklerinin bir kısmından vazgeçerek) anlaşmak, uyuşmak, ikisinin ortasını bulmak. *You want to pay $4, but I want $6. Meet me ~ and make it $5.* **6. meet trouble ~** : vakitsiz endişeye/üzüntüye kapılmak, boşuna üzülmek. ***e.a.-*** *2. almost, nearly, just about, 3. partial, 4. incomplete, inadequate.*

halfway house, *is.* **1.** yarı yol durağı/hanı : iki şehir arasındaki yolun takriben ortasındaki durak/han/otel, **2.** orta nokta, orta yer, **3.** uyum evi : akıl hastası, uyuşturucu madde müptelâsı, mahpus vb. nin normal hayata uyumunu sağlayan özel konut, **4. There's no ~ ~** : İkisinin ortası olamaz.

half-wit, *is.* salak, ahmak, budala, ebleh, bön, safdil kimse. ***e.a.-*** *fool, dolt.*

half-witted, *sf.* **1.** salak, ahmak, budala, ebleh, bön, safdil, **2. ~ly** : budalaca, aptalca, aptal

aptal, bön bön, **3. ~ness** : ahmaklık, budalalık, salaklık, bönlük. ***e.a.-*** *1. foolish, silly, stupid, feeble-minded.*

half-world, *is.* **1.** yarı dünya, dünyanın yarısı, **2.** *bk.:* **demimonde**, **3.** *bk.:* **underworld** (1).

halibut = holibut, *is., ç.* **- but, buts** *zool.* **1.** yassı balık *(Hippoglossus).* **Atlantic ~** : Atlantik yassı balığı *(H. hippoglossus).* **Pacific ~** : Pasifik yassı balığı *(H. stenolepsis),* **2.** kalkana benzer yassı balıklardan her biri, **3. ~ liver oil** : balık yağı : A ve D vitamini kaynağı olarak kullanılır.

Halicarnassean = Halicarnassian, *sf.* Bodrum +, Bodrumlu, Bodrum'a ait.

Halicarnassus, *is.* Bodrum (kasabası), Halikarnas.

halide, *is.&sf. kim.* **1.** halojen grubundan bir elemanın başka bir elemanla/kökle bileşimi, **2.** haloid, halojen bileşimine ait, halojen bileşimine benzer. **halid** *ş.d.y.*

halidom(e), *is. esk.* **1.** kutsallık, **2.** kutsal emanet, **3.** kutsal yer, tapınak, mabet, **4. by my ~** : dinim/mukaddesatım hakkım için. ***e.a.-*** *1. holiness, 2. holy relic, 3. sanctuary.*

halite, *is.* kaya tuzu, NaCl : beyaz /renksiz mineral. ***e.a.-*** *rock salt.*

halitosis, *is.* pis (kokulu) nefes.

halitus, *is., ç.* **-tuses** *esk.* nefes, soluk, solunum. ***e.a.-*** *1. breath, exhalation, vapor.*

hall, *is.* **1.** koridor, (bina içinde) geçit, **2.** hol, giriş, büyük binaların/evlerin girişindeki oda, **3.** toplantı salonu, **4.** okul/üniversite binası, dershane veya yatakhane, **5.** (İngiliz üniversite ve kolejlerinde) (a) (öğretim üyeleri/öğrenci) yemek salonu, (b) bu salonda verilen yemek, (c) öğrenci yurdu, (d) (eskiden Oxford ve Cambridge'de) küçük kolej (binası), **6.** *Brit.* büyük malikâne/sayfiye/konak, **7.** (eski şatolarda yemekhane/yatakhane ve eğlence yeri olarak kullanılan) salon, **8.** (Orta Çağlarda derebeylerine/asillere ait) şato, büyük ev. ***e.a.-*** *1. corridor, passageway, 2. vestibule, lobby, 3. auditorium*

hallah, *is., ç.* **hallahs/halloth** Musevî dinî törenlerinde yenilen ekmek. **chaleh, challah** *d.d.*

hallan, *is. İsk.* (kulübelerde oturanları soğuktan koruyan) bölme/duvar.

halle, *is.* (Musevî dininde) ilâhi (Nu. 113-118).

hallelujah = halleluiah, *is.&ünl.* **1.** Allaha şükür! **2.** Allaha şükretme, **3.** sevinç/şükran/minnettarlık sedası.

Halley's Comet, *is. astr.* Halley kuyruklu yıldızı : 1910 ve 1986 yıllarında görülmüştür. Devrini 75 yılda tamamlar.

halliard, *is. bk.:* **halyard.**

hallmark, *is.&gl.f.* **1.** (altın/gümüş) ayar damgası, **2.** saflık/gerçeklik/üstün nitelik simgesi/alâmeti/işareti. **the ~ of genius** : deha alâmetifarikası, **3.** ayırıcı vasıf/karakter, mükemmeliyet, kusursuzluk. *Courtesy and self-control are the ~s of a gentleman.* **4.** (altın/gümüş vb. ye) ayar damgası basmak, **5. ~er** : ayar damgası basan.

hallo, *is.&ünl.&f.* **-loed, -loing 1.** (bir kimseye seslenmek, çağırmak, cevap vermek için) Alo! Hey! Yahu! Bana bak! (av köpeklerine) Tut! Yakala! **2.** (yüksek sesle/bağırarak) çağırmak, ünlemek, seslenmek, haykırmak, **3.** (birine) alo/hey/yahu diye seslenmek. **halloa, halloo, hallow, hollo, holloa** *ş.d.y.* ***e.a.-*** *2. shout, cry.*

Hall of Fame, *is.* Ünlüler Salonu : New York Üniversitesinde ünlü Amerikalılar adına ayrılmış salon, **2.** bir meslek/spor vb. dalında yücelen kişiler şerefine ayrılmış oda/salon/bina vb.

hallow, *is,&f.* **1.** kutsamak, kutsallaştırmak, takdis etmek, **2.** kutsal tanımak, ululamak, tazim etmek, **3.** *bk.:* **hallo, 4. ~er** : kutsallaştıran, takdis eden. ***e.a.-*** *1. sanctify, consecrate, 2. venerate.*

hallowed, *sf.* **1.** kutsal, mukaddes, kutsallaştırılmış, takdis edilmiş, **2. ~ness** : kutsallık, ***e.a.-*** *1. holy, venerated, sacred.*

Halloween, *is.* Azizler günü arifesi, (31 Ekim), Hortlak gecesi : çocukların hortlak maskeleri giyip kapı kapı dolaşarak şeker ve meyve topladıkları gece.

Hallowmas(s), *is. esk.* Azizler günü yortusu, 1 Kasım.

Hallstatt = Hallstattan = Hallstattian = Hallstadt = Hallstadtan, *sf.* (Orta Avrupa) tunç devrine ait.

hall tree, *is.* şapka/palto askısı. ***e.a.-*** *hatrack, hat tree, clothes tree.*

hallucinate, *f.* **-nated, -nating** sanrıla(t)mak, hayal/birsam görmek/göstermek, hayale kapılmak.

hallucination, *is.* **1.** sanrı, birsam, hayal, halüsinasyon, **2.** kuruntu, evham, vehim, **3. ~al = hallucinative** : *bk.:* **hallucinatory**. ***e.a.-*** *1. phantasm, aberration, illusion, delusion.*

hallucinator, *is.* **1.** sanrıveren, sanrı/birsam doğuran (madde), **2. ~y** : sanrısal, hayalî, hayal/kuruntu/evham mahsulü. ~ *visions.*

hallucinogen, *is.* **1.** sanrıveren, sanrı/birsam doğuran madde, **2. ~ic** : sanrıveren, sanrılatıcı.

hallucinosis, *is. psikol.* sanrılanma, hayal/birsam görme, sanrılatıcı hastalık.

hallux, *is., ç.* **halluces** *anat. zool.* ayak başparmağı.

hallway, *is.* **1.** koridor, **2.** hol.

halo, *is., ç.* **-los/-loes**, *f.* **-loed, -loing 1.** hale, ayla, ağıl, ışık halkası, **2.** (resim) azizlerin başı etrafına resmedilen hale, **3.** şeref nuru, **4.** *meteor.* ayın/güneşin etrafında görülen ve ışığın atmosferdeki buz kristallerinde kırılmasından ileri gelen ışıklı halka, **5.** halelenmek, hale/ayla/ışık halkası ile çevir(il)mek/kuşat(ıl)mak.

halo- = hal-, *ön ek* **1.** "tuz". *ör.: halophyte,* **2.** "deniz". *ör.: halobiont,* **3.** "tuz üreten, halojen".

halobiont, *is.* tuzcul : denizde/tuzlu ortamda yaşayan canlı.

halocline, *is.* (denizde belirli derinlikte) tuzluluk artışı.

haloed, *sf.* aylalı, haleli, ayla/hale ile çevrili.

halo effect, *is.* ayla etkisi : tüm kişilik özelliklerinin etkisi altında kalarak bir özelliğin değerlendirilmesi.

halogen, *is. kim.* tuzüreten, halojen : periyodik cetvelin yedinci grubundaki F, Cl, Br, I ve Astatin elemanlarına verilen ad.

halogenate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* **1.** halojenlemek, halojenle birleştirmek/muamele etmek, **2.** (bir organik bileşime) halojen sokmak, **3. halogenation** : halojenleme, **4. halogenoid** *bk.:* **haloid**, **5. halogenous** : halojenli.

haloid = halogenoid, *sf. kim.* halojene benzer, halojenden türemiş.

halolike = haloesque, *sf.* hale/ayla gibi, haleye/aylaya benzer.

halophyle, *is.* **1.** tuzcul, tuzlu ortamda yaşayan canlı, **2. halophylic = halophylous** : tuzcul, tuzlu ortamı seven.

halophyte, *is.* **1.** tuzcul : tuzlu veya alkali toprakta yetişen bitki, **2. halophytic** : tuzcul, **3. halophytism** : tuzculluk, tuzlu ortamı seven.

halt, *is.&f.&ünl.* **1.** dur(dur)ma(k), durakla(t)ma(k), **2.** duruş, mola, konak(lama). **3.** dur (askerî birliklere, polisten kaçan sanıklara verilen emir), **4.** bocalamak, duraksamak, **5.** ikircimlenmek, tereddüt etmek, duraksamak, **6.** *esk.* topallamak, aksamak, **7.** aksak, topal, **8.** aksaklık, topallık, **9. call a ~** : durdurmak, kesmek, son vermek, **10. come to a ~** : birdenbire durmak, **11. ~ingly** : ikircimle, tereddütle, tereddüt ederek, duraksayarak, **12. ~ingness** : ikircim, tereddüt, duraksama, **13. ~ing place** : durak, konak (yeri), **14. ~less** : ikircimsiz, tereddütsüz. ***e.a.-*** *1&3. stop, 4. falter, stumble, 5. vacillate, waver, 6. limp, hobble, 7. lame, limping, 8. lameness, limp.*

halter^1, *is.&gl.f.* **1.** yular, **2.** idam ipi, **3.** boyundan askılı ve sırtı açık kadın elbisesi, **4.** yular takmak, yularla/iple bağlamak. **~-break** : (atı) yulara alıştırmak, **5.** engellemek, mani olmak, **6.** (iple) asmak, idam etmek, **7.** durduran kimse, **8.** duran/duraksayan/tereddüt eden/bocalayan kimse. ***e.a.-*** *4. hang.*

halter^2, *is., ç.* **halteres** dengeleç : böceklerde göğsün iki tarafında uçarken dengeyi sağlayan yuvarlak uçlu çıkıntılardan her biri. **balancer** *d.d.*

halutz = chalutz, *is., ç.* **-lutzim** (İbranîce) İsrail göçmeni : toprağı işleyip geliştirmek için İsrail'e göç eden kimse.

halva = halvah, *is. T.* helva.

halve, *gl.f.* **halved, halving 1.** yarıya bölmek, iki eşit kısma ayırmak, **2.** (eşit olarak/yarı yarıya) paylaşmak, bölüşmek. *The two girls agreed to ~ expenses on their trip.* **3.** yarılamak, yarıya indirmek. *The new machine ~s the time of doing the work by hand.* **4.** (golf) karşı oyuncu kadar sayı yapmak, **5. ~ together** : (uçlarını birbirine uyacak şekilde keserek) iki tahtayı eklemek/birleştirmek.

halves, *is.* **1. half**'ın çoğulu : yarımlar, **2. by ~** : noksan, eksik (bir şekilde), natamam, kısmen, (b) isteksizce, gönülsüzce, istemeye istemeye, **3. go ~ (in)** : (masrafı eşit olarak) bölüşmek, yarı yarıya paylaşmak. *Let's go ~ in buying wine. Go ~ with me.* ***e.a.-*** *2. (a) incompletely, (b) half-heartedly, 3. share equally.*

halyard = **halliard** = **haulyard**, *is.* kandilisa, çördek, abli, bazı yelken ve serenleri veya bayrağı yerine kaldıran halat. **signal** ~ : savla.

Halys, *is.* Kızılırmak (eski adı).

ham^{1}, *is.* **1.** jambon, tuzlanmış tütsülenmiş domuz budu. *He ate ~ and eggs for breakfast.* **2.** domuz budu, **3.** dizin arka, iç kısmı, **4.** *gen.* **~s** : but, kalça ve kıç.

ham^{2}, *is. &gs.f.* **hammed, hamming 1.** *tiy.- argo* (a) abartarak oynayan oyuncu, (b) aşırı davranış, mübalâğalı hareket/jest, **2.** *k.d.* amatör radyo operatörü, **3.** *tiy.* aşırı duygusal veya abartmalı bir şekilde oynamak. *It's easier to ~ the part of King Lear than to play it simply and sincerely.* **4.** **~ up** : lüzumsuz/yapmacık jestlerle süslemek. *Your story is very funny, but there's no need to ~ it up.* ***e.a.-*** *1. (b) overacting.*

hamadryad, *is., ç.* **-ads, -ades 1.** orman perisi, ağaçla beraber yaşayan ve beraber ölen efsanevî peri, **2.** *bk.:* **king cobra**, **3. hamadryas** *d.d.* Habeş maymunu *(Papio hamadryas)* : külrengi tüylü Afrika maymunu.

hamal = **hammal** = **hamaul**, *is. Ar.* **1.** (Orta Doğu'da) hamal, **2.** (Hindistan'da) uşak, erkek hizmetçi. ***e.a.-*** *1. porter, 2. servant*

hamartia, *is.* (eski Yunan trajedilerinde) trajik hata.

hamate, *sf.&is.* **1.** çengel/kanca şeklinde, **2.** çengelli, kancalı, çengele benzer çıkıntısı olan, **3. unciform** *d.d. :* çengelimsi bilek kemiği.

Hambletonian, *is.* **1.** bir cins Amerikan koşu atı, **2.** üç yaşındaki koşu atları arasında yapılan yıllık yarış.

hambone, *is,&f.* **-boned, -boning 1.** domuz budu kemiği, **2.** *argo* (a) acemi/mübalâğalı rol/jest yapan oyuncu/ müzisyen, (b) mübalâğalı rol/jest yapmak.

hamburg, *is. bk.:* **hamburger.**

Hamburg, *is.* **1.** Hamburg (şehir), **2.** Hamburg tavuğu : kara tüylü, beyaz benekli, bacakları koyu mavi renkli küçük bir tavuk cinsi, **3.** Avrupa'ya mahsus sulu, tatlı bir tür kara üzüm.

hamburger, *is.* **1.** sığır kıyması, **2.** (sığır kıymasından) köfte, cızbız, **3.** köfteli sandviç. ***e.a.-*** *2. hamburg, hamburger steak, Salisbury steak.*

hame, *is.* hamutun koşum kayışına bağlı eğri çubuklardan biri. ~ **tug** : koşum kayışını eğri çubuğa bağlayan kayış ilmeği/halkası.

ham-fisted = **ham-handed**, *sf. Brit.* hantal, kaba, beceriksiz, çolpa, eli ağır. ***e.a.-*** *clumsy, graceless, tactless, inept, heavy-handed.*

Hamiltonianism, *is.* politikada kuvvetli merkeziyetçi devlet ve koruyucu gümrük tarifesi taraftarlığı. **Hamiltonian** : bu politika yanlısı.

Hamite, *is.* **1.** Nuh'un oğullarından Ham soyundan gelen, **2.** KD Afrika'da yerleşmiş ve eski Mısırlıları, bugünkü Berberîleri içine alan ırka mensup kimse.

Hamitic, *is.&sf.* (K Afrika'da) Hamî dilleri ailesi : eski Mısır dili, Berberce.

Hamito-Semitic, *is.&sf.* (K Afrika ve GB Asya'da konuşulan) Hamî-Sami dilleri.

hamlet, *is.* **1.** küçük köy, **2.** *Brit.* kilisesiz köy, başka bir köyün kilisesine bağlı köy. ***e.a.-*** *1. village.*

hammada = **hamada**, *is.* çöl : kum ve çakılla örtülü kayalık çöl.

hammam, *is. Ar.* hamam.

hammer, *is.&f.* **1.** çekiç, **2.** tokmak, **3.** tüfek horozu, **4.** muhtelif aletlerin çekice benzer oynak kısımları (zil tokmağı, piyano tellerine vurup ses çıkaran manivelâlı tokmak vb. gibi), **5.** mezatçı tokmağı, **6.** şahmerdan, **7.** *sp.* çekiç atmada kullanılan ucuna zincir bağlı 16 lb'lik madenî top, **8.** *anat.* çekiç kemiği, **9. under the ~** : satılık, haraç mezat, açık artırma ile (satılacak mal). **to go/come under the ~** : açık artırma ile satılmak, **10. between the ~ and the anvil** : iki ateş arasında, çok zor durumda, **11. claw ~** : tırnaklı çekiç. **pick ~** : tek ağızlı kazma, **12.** (çekiçle çivi vb.) çakmak, vurmak. *~ the nails in.* **13. ~ down/up etc** : çivilemek, (çivileyerek) asmak/tespit etmek. *to ~ up an announcement.* **14.** *gen.* **~ together** : çivilerle tutturmak. *He ~ed together a picture frame.* **15.** çekiçle dövmek/işlemek, çekiçlemek. *to ~ brass.* **16.** *gen.* **~ out/together** : yapmak, yapıp çatmak, kurmak, meydana getirmek, geliştirmek, son şeklini vermek. *to ~ out an agreement.* **17.** *gen.* **~ out** : çıkarmaya/oluşturmaya çalışmak. *to ~ out a tune on the piano.* **18.** *gen.* **~ out** : (büyük zahmetlerle/çok uğraşarak) anlaşmazlığı/ihtilâfı gidermek/bertaraf etmek, anlaşmaya varmak, ihtilâfa son vermek. *They ~ed out their differences over a glass of beer.* **19.** *gen.* **~ home** : ısrarla/ kuvvetle belirtmek, kuvvetle savunmak, zorla fikrini kabul ettirmeye uğraşmak. *to ~ home the need for action.* **20.** ~ **in/into** : zorla/tekrarlayarak kafasına sokmak/anlatmak, iyice kafasına yerleştirmek. *I've been trying to ~ into the children the danger of playing with a gun. He ~ed his lesson into his head.* **21.** ~ **away** : (a) (bir iş üzerinde) çok uğraşmak, çok büyük gayret sarf etmek, çalışıp çabalamak. *She ~ed away at her homework. He ~ed away at his speech for hours. I ~ed all afternoon.* (b) ısrarla üzerinde durmak, habire taciz etmek, *k.d.* başının etini yemek. *He ~ed away at his mother until he got what he wanted.* **22.** *gen.* ~ **away** : tekrarla(t)mak, tekrar et(tir)mek. *The teacher ~ed away at the multiplication tables.* **23.** *k.d.* (kavgada/sporda) yenmek, ezmek, galebe çalmak, galip gelmek. *We ~ed the other team.* **24.** bir kimsenin borsa üyeliğinden atıldığını ilân etmek, **25.** **~er** : çekiçle vuran/çakan/işleyen, çekiçleyen, tokmaklayan, **26.** **~like** : çekiç gibi, çekice benzer, ***e.a.***- *3. cock, 8. malleus, 22. reiterate.*

hammer and sickle, *is.* orak ve çekiç : Sovyet Rusya'nın 1923'ten beri simgesi olan orak çekiç resmi.

hammer and tongs, *k.d.* alabildiğine, bütün gücü ile, olanca kuvvetiyle, büyük gürültü/şamata ve gayretle. **be/go at it hammer and tongs** : (2 kişi) şiddetle kavga etmek. *The two boys fought hammer and tongs.*

hammered work, *is.* dövme işi : çekiçle dövülerek yapılan madenî eşya.

hammerhead, *is.* **1.** *zool.* çekiç balığı *(Sphyrna zygaena)* : Sıcak denizlerde yaşayan, kafası çekice benzer bir tür köpek balığı. Uzunluğu 4.5 m. **2.** *zool.* gölge kuşu *(Scopus umbretta)* : başı çekiç biçiminde, balıkçıla benzer kahverengi Afrika kuşu, **3.** *zool.* meyve yiyen yarasa *(Hypsignathus monstrosus)* : Afrika'da yaşayan kafası at başına benzeyen iri bir yarasa, **4.** çekiç başı, **5.** **~ed** : çekiç başlı.

hammering, *is.* **1.** çekiçleme, çekiçle vurma/dövme, **2.** çekiçle meydana getirilmiş şekil/biçim, **3.** **give s.o. a good ~** : (a) birini iyice dövmek, (b) (spor) birini kolayca yenmek.

hammerless, *sf.* (ateşli silâh) horozsuz, horozu gizli.

hammerlock, *is.* (güreşte) kolu arkaya bükme.

hammer throw, *sp.* çekiç atma. **hammer thrower** : çekiç atıcı.

hammertoe, *is. patol.* **1.** parmak eğriliği : ayak başparmağının eğik olması, **2.** eğri parmak.

hammily, *zf.* abartmalı/mübalâğalı bir şekilde.

hamminess, *is.* abartma(cılık), mübalâğa(cılık).

hammock, *is.* **1.** hamak, asma yatak, **2.** *bk.:* **hummock**, **3.** **~like** : hamak gibi, hamak biçiminde.

hammy, *sf.* **-mier, -miest** *argo* **1.** abartıcı, mübalâğacı, aşırı/mübalâğalı hareketler yapan, **2.** abartılmış, mübalâğalı. ***e.a.***-*1. overacting, 2. overacted, exaggerated.*

hamper, *is.&gl.f.* **1.** engel, mania, **2.** *den.* geminin çalışması için gerekli olmakla beraber işi zorlaştıran alet/makine vb., **3.** kapaklı büyük sepet, sepet sandık, çamaşır sepeti. *a picnic ~. a clothes ~.* **4.** engellemek, engel/mani olmak, engel/zorluk/müşkülât çıkarmak, zorlaştırmak, kösteklemek. *The snow ~ed my movement.* **5.** karışmak, müdahale etmek, bozmak, **6.** ~ **edness** : engelleme, engel olma, **7.** **~er** : engelleyen, engel/mani olan. ***e.a.***- *4. obstruct, prevent, hinder, impede, disrupt, curb, encumber, manacle, restrain, clog, fetter, trammel, 5. interfere with, curtail.* ***k.a.***- *4. further, assist, expedite.*

hamster, *is.* **1.** *zool.* cırlak sıçan, hamster *(Cricetus cricetus)* : sırtı kırmızı, karnı kara, yiyeceğini iri avurtlarında biriktiren, kısa kuyruklu, tombul, kemirici hayvan, uzunluğu 20 cm, kuyruğu 3 cm Avrupa'da yaşar, **2.** bu hayvanın kürkü, **3.** **grey ~** : pirinç hamsteri.

hamstring, *is.&gl.f.* **-strung/-stringed, -stringing** **1.** diz kirişi : insan dizinin arkasında bulunan iki kirişten her biri, **2.** (dört ayaklı hayvanlarda) arka diz kirişi, **3.** (diz kirişini keserek) sakatlamak, topal etmek, **4.** baltalamak, mecalsiz bırakmak, çalışamaz hâle getirmek. ***e.a.***- *3. cripple, disable, 4. thwart.*

hamulus, *is., ç.* **-li** *biy.* **1.** (tüy, kemik vb. ucundaki) çengelcik, küçük kanca, çengel/kanca şeklinde çıkıntı, **2.** **hamular = hamulate = hamulose = hamulous** : çengelli, kancalı.

hamza(h), *is.* (Arap alfabesinde) hemze, duraklama işareti.

Hanafi, *is.* Hanefî, Müslümanlıkta dört mezhepten biri. *bk.:* **Hanbali, Maliki, Shafii.**

hanaper, *is.* (sepet örgüsü) evrak mahfazası.

Hanbali, *is.* Hanbelî, Müslümanlıkta dört mezhepten biri. *bk.:* **Hanafi, Maliki, Shafii.**

hand^1, *is.* **1.** el. (İlgili sıfat : **manual**). **right/left** ~ : sağ /sol el. **have/hold in one's hands** : elinde tutmak. **to take s.o.'s** ~ : birinin elinden tutmak. **to lead s.o. by the** ~ : birisini elinden tutup götürmek, yol göstermek. **He's very good/clever with his hands** : Çok beceriklidir/elinden iyi iş gelir. **clean** ~ **s** : dürüstlük, **2.** ele benzer uzuv : yüksek omurgalılarda ön ayağın uç kısmı, **3.** (hayvanlarda) pençe, kıskaç vb. : tutunma/tırmanma/yakalama organı, **4.** ibre, gösterge, müşir, ele benzer şekil. *The ~s of the clock (or watch) show the time.* **hour** ~ : akrep. **minute** ~ : yelkovan. **second** ~ : saniye ibresi, **5.** *bk.:* **index**^{1} (6), **6.** işçi, amele. **a field/farm** ~ : tarla/çiftlik amelesi. **a factory** ~ : fabrika işçisi, **7.** maharetli/hünerli kimse. *She is a great ~ at thinking up new games.* **an old** ~ **= a good** ~ : tecrübeli/yetenekli/mahir/ehil kimse, usta, kurt. *An old ~ at the job is one who is very familiar with it through long experience.* **8.** hüner, maharet, yetenek, kabiliyet. *The artist's work showed a master's ~.* **9.** (belirli bir iş yapan) kimse. *a poor ~ at running a business,* **10.** tayfa, bir topluluğun/takımın bir üyesi. *All ~s on the deck! All ~s cooperated.* **The ship was lost with all ~s** : Gemi bütün tayfaları ve yolcularıyla beraber kayboldu. **11.** *gen.* **~s** : yetki, salâhiyet, kudret, kontrol, sorumluluk, görev, mülkiyet. **Get/become out of** ~ : Kontrolu dışına/çığırından çıkmak. **The property is no longer in my ~s** : Mülk elimden çıktı (artık benim malım değil). *The meeting is getting out of ~ : will everybody stop talking at once.* **12.** (pazarlık, müzakere vb. de) durum. **an action to strengthen one's** ~ : birinin durumunu kuvvetlendirecek girişim, **13.** vasıta, el ile yapılan iş. **death by his own** ~ : kendi eliyle ölüm (intihar), **14.** yardım, himmet, işe karışma. **give/lend a ~ to** : yardım etmek. **Give me a** ~ : Bana yardım et/yardım elini uzat. **15.** yön, cihet, taraf, yan. **The house is on the right** ~ : Ev sağ taraftadır. **16.** el yazısı (şekli/üslûbu). *a legible ~. He writes a clear ~.* **17.** imza, **18.** alkış tufanı. **give a good/big ~ to** : çok alkışlamak. *The crowd gave the winner a big ~.* **get a big/good** ~ : çok alkışlanmak, **19.** vaat, (evlenme vaadi vb.). **He won her** ~ : Ondan evlenme vaadi aldı. **20.** karış : atın yüksekliğini ölçmekte kullanılan 10 cm'lik ölçü. *This horse is 18 ~s high.* **21.** (iskambil) (a) el, (b) sıra, (c) oyun, **22. hands** : at dizginlerini idare edebilme hüneri, **23.** hevenk, (meyve/yaprak vb.) demet, **24. handle** *d.d.* dokuntu, temas : elle dokununca kumaşın bıraktığı izlenim. *the smooth ~ of satin.* **25.** *esk.* kaynak, mehaz, bilgi/malzeme kaynağı olan şahıs. *She heard his story at first ~. A book written by several ~s.* **26.** rol, dahl, sorumluluk, pay, bir işin yapılmasına karışma. *We all had a ~ in it.* **27.** yan, taraf, noktainazar, cihet, bakım. **on the one** ~ : bir taraftan/bakıma. **on the other** ~ : diğer taraftan. **At her left ~ stood two men** : Sol tarafında iki adam duruyordu. **28. at first** ~ : (a) doğrudan doğruya, aracısız, asıl yerinden/kaynağından. *I learnt it at first ~ from my neighbor.* (b) bizzat. *I found out at first ~ by seeing it with my own eyes.* **(at) second** ~ : ikinci elden, elden düşme, **29. at** ~ *k.d.* yakın, yanında, el altında (zaman/yer bakımından). **The day of victory is at** ~ : Zafer günü yakındır. **30. at s.o.'s ~s** : ...yüzünden/sebebiyle. **I suffered at his ~s** : Onun yüzünden ıstırap çektim. **31. at the ~/~s of** : ...aracılığı ile, vasıtasıyla, eliyle, **32. bring up by** ~ : (anası ölen hayvan yavrusunu) eliyle beslemek/büyütmek, **33. by** ~ : bizzat, aracısız, kendi eliyle, **34. change ~s** : el değiştirmek, başkasının eline/mülkiyetine geçmek, **35. come to** ~ : (a) eline geçmek, (b) gelmek, vasıl olmak. **come/fall into s.o.'s ~s** : (birisinin) eline geçmek/düşmek. **We fell into enemy's hands** : Düşmanın eline düştük. **36. eat out of one's** ~ : her şeye boyun eğmek, (bir kimsenin) her dediğini yapmak, eline ayağına kapanmak, her isteğine/emrine uymak, dize gelmek. **I'll soon have him eating out of my** ~ : Yakında onu dize getiririm. **37. force s.o.'s** ~ : (a) zorlamak, icbar etmek, (b) ne yapacağını/niyetini açıklamak, **38. from ~ to** ~ : elden ele, **39. from ~ to mouth** : ihtiyatsızca, tutumsuzca, ilerisini düşünmeden, müsrifane, gelecek için bir şey artırmadan. **to live from ~ to mouth** : bugün yiyip yarını düşünmemek, **40. get/keep one's ~ in** : elini çekmemek, devamlı meşgul olmak, **41. get sth. off one's ~** : (a) bir şeyi başından atmak/savmak, (b) bir şeyden kurtulmak, (işi) tamamlamak, **42. get the upper ~ (of)** : güç bir işe hâkim olmak, müşkülpesent bir kimseyi kontrol altına almak, **43. give a ~** : yardım etmek, **44. give s.o. a free ~** : (birisini) yaptığı işte serbest bırakmak, (bir kimseye) tam yetki vermek, **45. give s.o. one's ~ on/upon sth.** : el sıkarak anlaşmak, mutabık kalmak, **46. ~ and foot** : (a) kıskıvrak, elini ayağını, tamamıyla, kımıldayamaz bir hâlde. **tie/bind somebody ~ and foot** : birinin elini ayağını bağlamak, (b) her arzusuna/emrine amade, el pençe divan, bir dediğini iki etmeden. **Wait on (somebody) ~ and foot** : bir dediğini iki etmemek, her arzusunu yerine getirmek, **47. ~ and glove = ~ in glove with** : ...ile sıkı fıkı, çok samimî/yakın, canciğer, aradan su sızdırmamacasına (özellikle fena bir kimse veya şeyle sıkı iş birliği için kullanılır), **48. ~ in ~** : (a) el ele, (b) el birliğiyle, iş birliğiyle, beraber, yan yana. *Doctors and nurses work ~ in ~ to save lives. Dirt and disease go ~ in ~.* **49. ~ over fist** *k.d.* çabucak, kolayca, gittikçe artan bir şekilde, zahmetsizce. *making money ~ over fist.* **50. ~s down** : (a) (a) kolayca, zahmetsizce, hiç zorluk çekmeden, parmağını oynatmadan. **win ~s down** : kolayca/zahmetsizce kazanmak. *He won the contest ~s down.* (b) itirazsız, su götürmez bir şekilde, **51. ~ to ~** : yumruk yumruğa, göğüs göğüse. *to fight ~ to ~.* **52. have a ~ in** : (içinde) parmağı olmak, ilgisi/dahli olmak, kısmen sorumlu olmak. **He has his ~s in everything** : Her işte onun parmağı var. *He has a ~ in the theft.* **53. have one's ~s full** : çok meşgul olmak, başını kaşıyacak vakti olmamak, işi başından aşmak, başka işe vakti olmamak, **54. in ~** : (a) hazır, elde mevcut, emre amade. *money in ~.* (b) hazırlanmakta, yapılmakta. **The work is now in ~** : İş ele alınmıştır/yapılmaktadır. (c) gözaltında, kontrol altında. **The situation is now in ~** : Durum kontrol altına alınmıştır (Şimdi duruma hakim bulunuyoruz). **These children need taking in ~** : Bu çocukları yola getirmek gerekir. **55. in one's ~** : elinde, uhdesinde, yetkisi dahilinde. **in s.o.'s ~s** : birisinin uhdesinde/ihtimamı altında. **in good ~s** : emin/güvenilir ellerde, **56. join ~s** : (a) ortak olmak, ortaklık kurmak, (b) evlenmek, **57. keep/get one's ~ in** : ilgisini/alâkasını devam ettirmek, ilgisini kesmemek, bir işle sürekli olarak meşgul olmak, hünerini/melekesini kaybetmemek, üstünde devamlı çalışmak, **58. lay ~s on** : (a) birisini yakalamak, tutuklamak, ele geçirmek, enselemek, (b) (dinî törende papaz) elini birinin başına koymak, kutsamak, takdis etmek, (c) el uzatmak, tecavüz etmek, saldırmak, dövmek, **59. lend/give a ~** : yardım etmek, yardım elini uzatmak. **not to do a ~'s turn** : çalışmamak, iş yapmamak, elini işe sürmemek, **60. let sth. get out of ~** : (bir işte) ipin ucunu kaçırmak, kontrolunu kaybetmek, hâkim olamamak, **61. off one's ~ s** : elinden çıkmış, sorumluluğu dışında, **62. on all ~s = on every ~** : her tarafta(n), her yerde(n), **63. on ~** : (a) elde/depoda (mevcut), emre amade, hazır. **cash on ~** : hazır/peşin para. *The supermarket has lots of oranges on ~.* **I have a lot of work on ~** : Elimde çok işim var. (b) kaçınılmaz, önüne geçilemez, (vukuu) muhakkak, (c) *ABD* mevcut, hazır. *I will be on ~ tomorrow.* **64. on the one ~** : bir bakıma, bir cihetten. *On the one ~ I feel that to buy this house would be a good investment.* **65. on the other ~** : diğer taraftan, bundan başka, ayrıca, mamafih, fakat, lâkin. *I want the car very much, on the other ~ I can't afford to buy it.* **66. out of ~** : (a) derhal, hemen, birdenbire, hiç tereddütsüz (özellikle olumsuz kararlar için kullanılır). *I refused it out of ~.* (b) elden/kontroldan çıkmış, zap tedilemez, kontrolsüz. *The angry crowd soon got out of ~.* (c) bitmiş, mahvolmuş, elden çıkmış, **67. play into (s.o.'s) ~s** : (düşmanın) ekmeğine yağ sürmek, ona çıkar sağlayacak bir iş yapmak, **68. raise one's ~ to/against s.o.** : birine el kaldırmak, dövmeye yeltenmek, **69. show one's ~** : (gerçek niyetini/maksadını) açıklamak/açığa vurmak/ifşa etmek, **70. sit on (one's) ~s** *k.d.* (a) isteksizce alkışlamak, oyuna/temsile pek ilgi göstermemek, (b) boş oturmak, hiçbir şey yapmamak, **71. take a ~** : girişmek, teşebbüse geçmek, iştirak emek. *He was tempted to take a ~ himself.* **72. take/have in ~** : (a) duruma hâkim olmak. *We have the matter in ~. The children must be taken in ~.* (b) girişmek, ele/üstüne almak, deruhde etmek. *The superviser promised to take the matter in ~.* **73. throw in one's ~** : yenilgiyi/mağlûbiyeti kabul etmek, pes demek, vazgeçmek, **74. throw up one's ~** : ümitsizce bırakmak, **75. tie s.o.'s ~s** : birisini etkisiz hâle getirmek, ellerini bağlamak, **76. to ~** : (a) yakın, erişilebilir , (b) elde, bir kimsenin mülkiyetinde, **77. try one's ~ (at)** : denemek, gayret etmek, çalışmak. *After trying his hand at politics, he soon went back into business.* **78. turn one's ~ to** : (a) öğrenmeye/alışmaya çalışmak, (b) bir işi ele almak, (c) becerikli olmak, eli her işe yakışmak, **79. upper ~** : üstünlük, **80. wash one's ~s of** : elini eteğini çekmek, artık karışmamak, ilgilenmemek, sorumluluğu üzerinden atmak, sıyrılmak, **81. win a lady's ~** : (bir kadını) evlenmeye razı etmek, **82. with a heavy ~** : (a) zulümle, şiddetle, sert bir şekilde, (b) acemice, hantalca, beceriksizce, **83. with a high ~** : keyfî bir şekilde, keyfince, diktatörce, zorbalıkla, kaba güçle. *He ran the organization with a high ~.* ***e.a.- 6.*** *worker, laborer,* ***8.*** *skill,* ***10.*** *crewman, sailor,* ***11.*** *power, custody, possession,* ***12.*** *position,* ***13.*** *agency, instrumentality,* ***14.*** *aid, assistance, cooperation,* ***15.*** *side, direction,* ***17.*** *signature,* ***19.*** *pledge,* ***23.*** *bunch, cluster,* ***27.*** *aspect, view point,* ***29.*** *near, close, soon, ready, nearby,* ***39.*** *improvidently,* ***46.*** *(b) slavishly, continually,* ***47.*** *(b) concurrently, conjointly,* ***49.*** *speedily, increasingly,* ***50.*** *(a) effortlessly, easily, (b) indisputably, incontestably,* ***62.*** *everywhere,* ***63.*** *(b) imminent, (c) present,* ***82.*** *(a) oppressively, (b) awkwardly, clumsily,* ***83.*** *arbitrarily.*

hand^{2}, *f.* **1.** (el ile/elden) vermek, uzatmak. *~ me that book, please. Please ~ me the butter.* **2.** yardım etmek, el vermek, elinden tutup götürmek. *He ~ed the elderly woman cross the street. To ~ a lady into the bus.* **3.** *den.* (a) yelken istinga edip sarmak, (b) çekerek taşımak, **4. ~ around= ~ round** : (bir şeyi, özellikle gıdayı) elden ele geçirmek/dolaştırmak, **5. ~ down = pass on = pass down** : (a) (mahkeme kararını) tebliğ etmek, bildirmek, (b) nesilden nesile iletmek/nakletmek. *This custom has been ~ed down since the 17th century. This ring has been ~ed down in my family.* (c) *ABD* açıklamak, resmen beyan etmek. *The board of directors will ~ down the figures on Monday.* **6. ~ in** : (yetkili kimseye) tevdi/teslim etmek, vermek. *The tests were ~ed in to the teacher.* **~ in one's resignation** : istifasını vermek, **7. ~ it to** *k.d.* üstünlüğünü kabul/teslim etmek, tanımak, saymak. *You've got to ~ it to him : he's quite a surgeon.* **8. ~ on** : (nesilden nesile) geçirmek, elden ele vermek/devretmek. *The silver service was ~ed on to the eldest daughter.* **9. ~ out** : (a) (bedava) dağıtmak, tevzi etmek. *The storekeeper ~ed out free candies.* (b) düzenlemek, tertip etmek, icra/ifa etmek, donatmak. **~ out severe punishment** : şiddetli ceza vermek, **10. ~ over** : (a) tevdi/emanet etmek. *The captain was unwilling to ~ over the command of his ship (to a younger man).* (b) vermek, devretmek, teslim etmek. *The thief was ~ed over to the police.* ***e.a.- 1.*** *pass, deliver,* ***2.*** *help, assist,* ***5.*** *(a) deliver, announce, (b) pass along,* ***8.*** *transmit.*

hand^{3}, *sf.* **1.** el, **2.** el yapısı, el ile işlenmiş, **3.** elde taşınan, ele giyilen, **4.** el ile işleyen. ***e.a.- 4.*** *manual.*

hand ax, *is.* **1.** (taş devrine mahsus) el baltası, taştan yapılmış balta, **2.** nacak, dahra.

handbag, *is.* **1.** el çantası, kadın çantası, **2.** küçük bavul, valiz. ***e.a.- 1.*** *purse,* ***2.*** *valise, travelling bag.*

handball, *is.* **1.** el topu, hentbol topu, **2.** hentbol (oyunu).

handbarrow, *is.* **1.** el arabası, **2.** teskere. ***e.a.- 1.*** *handcart.*

hand-bell, *is.* (el ile çalınan) zil, el zili.

handbill, *is.* el ilânı.

handbook, *is.* el kitabı, rehber. ***e.a.-*** *manual.*

handbrake, *is.* el freni, park freni.

handbreadth, *is.* el eni, el genişliği : 6-10 cm arasında değişen uzunluk ölçüsü.

handcar, *is. ABD* drezin, el ile işleyen küçük demir yolu arabası.

handcart, *is.* el arabası. ***e.a.-*** *handbarrow.*

handclap, *is.* el çırpma.

handclasp, *is.* el sıkma, tokalaşma. ***e.a.-*** *handshake.*

handcraft, *is.&f.* **1.** el işi, **2.** el ile işlemek/yapmak. ***e.a.- 1.*** *handicraft.*

handcuff, *is.&f.* **1.** kelepçe, **2.** kelepçe vurmak/takmak.

handed, *sf.* **1.** elli, eli olan, **2.** işçisi olan. **short-~** : işçisi az olan, **3. clean- ~** : temiz, dürüst, namuslu, **4. empty- ~** : eli boş, **5. even- ~** : tarafsız, bitaraf, âdil, **6. left-~** : solak, **7. open-~** : eli açık, cömert, **8. right-~** : sağ eliyle iş gören, sağa dönen, **9. single-~** : tek başına, yalnız çalışan, yardımcısız, **10. two-~** : iki eliyle çalışan, iki el ile kullanılan, iki kişi ile oynanan, **11. under-~** : hileli.

handedness, *is.* -lık, ...eli daha fazla kullanma eğilimi. **left-~** : solaklık.

handfast, *is.&f. esk.* **1.** sıkı tutma, kavrama, kavrayış, **2.** el sıkarak sonuçlandırılan sözleşme/anlaşma/akit/ahitname (özellikle evlenme akdi), **3.** (el ile) sıkı tutmak, kavramak, **4.** (el ele vererek) nişanlamak, evlendirmek, nikâh kıymak, **5. ~ing** : (a) nişanla(n)ma, nişan, (b) (elele vererek kıyılan) özel nikâh /evlenme.

handfeed, *gl.f.* **-fed, -feeding 1.** (çiftlik hayvanlarını belli saatlerde) yemlemek, yem vermek. *bk.:* **self-feed, 2.** el ile yedirmek, elinde beslemek.

handful, *is., ç.* **-fuls 1.** avuç dolusu, bir avuç. **a ~ of rice** : bir avuç pirinç. **by the ~ = in ~s** : avuç avuç, **2.** pek az, cüz'î. *We invited 12, but only a ~ of them came. There was only a ~ of people at the concert.* **3.** *k.d.* ele avuca sığmaz, cevval, hareketli, afacan. *That child is quite a ~.* ***e.a.***- *3. michief-maker.*

hand glass, *is.* **1.** el aynası, **2.** el büyüteci, pertavsız.

handgrenade, *is.* el bombası.

handgrip, *is.* **1.** elle yakalama/kavrama, el sıkma. *a firm ~. a friendly ~.* **2. ~s** : göğüs göğüse kavga/çatışma/vuruşma, **3.** sap, tutamak, kulp, tutacak/tutunacak yer. ***e.a.***- *3. handle.*

handgun, *is.* tabanca.

hand-held, *sf.* elle tutulan, elle tutularak işletilen. *a ~ electric mixer.*

handhold, *is.* **1.** tutunma, elle yakalama/kavrama, **2.** sap, tutamak, kulp, tutacak/tutunacak yer.

hand horn, *is.* borazan.

handicap, *is.&gl.f.* **- capped, - capping 1.** engelli/manialı yarış/koşu : yarışmacıları zaman, mesafe, ağırlık vb. bakımından eşit yapmak için bazılarına zorluk, bazılarına kolaylık sağlayan yarışma/müsabaka. **be on a ~** : engelli olarak yarışmak, **2.** engel, mania. **be under a ~** : engelle karşılaşmak. **Ill-health is a great ~ to success** : Sağlığın bozukluğu başarıya büyük bir engeldir. **3.** elverişsiz durum, başarıyı/ilerlemeyi zorlaştırıcı şey. *Being small is a ~ in a crowd like this.* **4.** (vücutça/zihnen) sakatlık, noksanlık. *A sore throat is a ~ to a singer. Blindness is a great ~.* **5.** engellemek, engel çıkarmak, zorlukla karşılaştırmak. *He was ~ped by his age. The pitcher was ~ped by a lame arm. He is ~ped by bad eyesight.* **6.** handikap vermek : daha zayıf/yeteneksiz yarışmacılarla eşit duruma getirmek için zaman/mesafe/ağırlık bakımından ilâve yük vermek. *The Sports Committee ~ped me 50 meters.* **7.** *sp.* yarışmacının geçmişine bakarak yarış sonucunu tahmine uğraşmak.

handicapped, *sf.* **1.** sakat, vücutça kusurlu, topal, aksak, kötürüm. **the ~** : sakatlar, yardıma muhtaç olanlar, **2.** (zihnen) malûl. **mentally ~** : geri zekâlı, **3.** handikaplı. *a ~ player.*

handicapper, *is.* **1.** yarış atlarının taşıyacağı ağırlığı tespit eden görevli, **2.** yarışta kazanacak atları tahmin eden kimse (gazete vb. için).

handicraft = handcraft, *is.* **1.** el sanatı, hüner, **2.** hüner/maharet isteyen iş/sanat, **3.** el işi, elde işlenen sanat eseri, **4. ~ship** : el işçiliği, el sanatı.

handicraftman, *is., ç.* **-men** el işçisi, usta, sanatkâr. ***e.a.***- *craftman.*

Handie-Talkie , *is.* el telsizi, elde taşınan alıcı verici telsiz.

handily, *zf.* **1.** mahirane, hünerle, maharetle, **2.** kolayca, rahatça, münasip/müsait şekilde. ***e.a.***- *1. dexterously, 2. easily, conveniently, accessibly.*

handiness, *is.* **1.** maharet, hüner, beceriklilik, **2.** kolaylık, uygunluk, münasiplik, müsaitlik, elverişlilik.

handiwork, *is.* **1.** el işi, **2.** iş, eser.

handkerchief, *is.* **1.** mendil, **2.** eşarp, atkı, baş örtüsü.

hand-knit, *sf.&f.* **-knitted, -knitting 1.** el örgüsü, elde örülmüş, **2.** (elde) örmek.

handle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** kulp, sap, tutamak, tutamaç, kabza, **2.** tokmak (kapı tokmağı), **3.** *argo* lâkap, unvan, takma ad. **to have a ~ to one's name** : asalet unvanı olmak. **~ to one's name** : asalet vb. unvanı, **4.** (a) hasılat : at yarışı, spor olayı vb. de toplanan para, (b) pey : bahsimüşterek, kumar vb. de sürülen para, **5.** vesile, bahane, fırsat, vasıta, âlet. **Don't let your conduct give any ~ for gossip** : Davranışlarınla dedikoduya fırsat/meydan verme. **6. hand** *d.d.* dokuntu, temas : elle dokununca kumaşın bıraktığı izlenim, **7. fly off the ~** *k.d.* çok kızmak, köpürmek, tepesi atmak, küplere binmek, **8.** ellemek, el sürmek, (el ile) dokunmak, ele almak, (el ile) tutmak/taşımak. *Don't ~ the ornaments, they're very delicate.* **9.** yönet(il)mek, idare etmek/edilmek, kontrol etmek, sorumlu olmak. *My wife ~s the household accounts. He ~d a difficult argument skillfully.* **He is hard to ~** : Onu idare etmek güçtür. **to ~ a situation** : bir durumu idare etmek, **10.** (belirli bir tarzda) kullanmak, el ile yapmak/işletmek. *to ~ color expertly in painting.* **~ with care** : dikkatle kullanmak/ele almak/idare etmek, **11.** eğitmek, yetiştirmek, yönetmek, sevk ve idare etmek, denetlemek, kontrol etmek. *to ~ troops. The captain ~s his soldiers well.* **12.** uğraşmak, meşgul olmak. *The poem ~s the problem instinct versus intellect in man.* **13.** alıp satmak, ticaretini yapmak. *to ~ dry goods. The store ~s meat and groceries. We don't ~ that sort of book.* **~ a lot of money** : elinden çok para geçmek, **14.** davranmak, muamele etmek. *~ children kindly, if you want them to trust you. I ~d him carefully, because he was very angry.* **15.** işlemek, idaresi/yönetimi (belirtilen tarzda) olmak. **This car is handling very well** : Bu araba çok iyi işliyor (idaresi çok kolay/rahat). **16. ~able** : yönetilebilir, idare/kontrol edilebilir, yönetimi kolay, **17. ~less** : kulpsuz, sapsız, tutamaksız, tokmaksız. ***e.a.-*** *3. title, 8. touch, feel, carry, 9. manage, direct, be responsible for, 10. use, employ, 11. train, direct, control, 12. deal with, 13. deal, trade in, 14. treat, deal with.*

handlebar, *is.* **1.** *gen.* **~s** : (bisiklette) yönelteç, gidon, **2. ~ moustache** *d.d. ABD- k.d.* palabıyık.

-handled, *son ek* "kulplu, saplı". **long-handled** : uzun saplı. **black-handled** : kara saplı.

hand lens, *is.* el büyüteci, pertavsız.

handler, *is.* **1.** yöneten, idare eden, uğraşan, meşgul olan, alıp veren, **2.** boks öğreten, **3.** (müsabakada) köpeği sahneye çıkaran, hayvan terbiyecisi, yönetici.

handlike, *sf.* el gibi, ele benzer, el biçiminde.

handling, *sf.&is.* **1.** elleme, (el ile) dokunma/temas, **2.** davranma, muamele etme, **3.** kullanma, bakım, icra, ifa, **4.** yönetme, idare etme, **5.** (ticarî eşyayı) paketleme, ambalâjlama ve sevk etme işleri. **a 10 percent ~ charge** : yüzde on ambalâj ve sevk ücreti.

handlist, *is.* liste, müracaat kitapları listesi.

handloom, *is.* el tezgâhı.

handmade, *is.* el işi.

handmaid = handmaiden, *is.* **1.** hizmetçi (kız/kadın), cariye, odalık, besleme, evlâtlık, **2.** tamamlayıcı (bilgi vb.). *Good sense is the indispensable ~ of the critical art.*

hand-me-down, *sf.&is.* **1.** kullanılmış, elden düşme, müstamel, (elbise, eşya vb.), **2.** ucuz, düşük nitelikli (eşya). *~ clothes.*

hand-mill, *is.* el değirmeni.

hand mower, *is.* (el ile yürütülen) çim biçme makinesi.

handoff, *is.* pas, yakın oyuncuya atılan top.

hand organ, *is.* lâterna.

handout, *is.* **1.** sadaka, bedava dağıtılan yiyecek. *The tramp was given a ~.* **2.** (gazetecilikte) bildiri, tebliğ, basına verilen haber. *Please read the ~ carefully.* **3.** (bedava dağıtılan) örnek, çeşni, nümune, **4.** elden dağıtılan belge, vesika, ilân vb.

hand over fist, *zf.* çabucak ve çok miktarda. *He began to make money hand over fist.*

hand-pick, *gl.f.* **1.** (el ile) toplamak, dermek, devşirmek, **2.** dikkatle seçmek, **3.** belirli bir iş/maksat için seçmek/ayırmak, **4. ~ed** : seçme, seçkin, seçilmiş, en iyisi, elleme, el ile toplanmış.

handpress, *is.* el cenderesi/presi.

handprint, *is.* el izi.

handpuppet, *is.* el kuklası : ele takılıp oynatılan kukla.

handrail, *is.* korkuluk, tırabzan, merdiven parmaklığı, *den.* küpeşte, vardamana.

hand-ride, *f.* **-rode, -ridden, -riding** (yarış atını) el ile (kırbaçsız ve mahmuzsuz) sürmek.

hand-running = hand running, *zf. k.d.* birbiri arkasına. arkası kesilmeden, sıra ile, ara vermeden, fasılasız, bilâfasıla. ***e.a.-*** *consecutively, in succession.*

handsaw, *is.* el testeresi.

hand's-breadth, *is. bk.:* **handbreadth.**

hand screw, *is.* el kıskacı, kenet, marangoz kenedi. ***e.a.-*** *wood clamp.*

hands-down, *sf.&zf.* **1.** kolay(ca), müşkilâtsız, zorluksuz, hiç zorluk çekmeden, parmağını kıpırdatmadan. *a ~ victory. He won the race ~.* **2.** itirazsız, şüphe götürmez (şekilde). *a ~ best-seller.* ***e.a.-*** *1. easy, easily, effortless(ly), 2. certain, indubitable.*

handsel = **hansel**, *is.&gl.f.* **-seled, -seling** *(Brit.* **-selled, -selling)** **1.** (yeni yıl, yeni işe girme vb. vesilesiyle uğur getirmesi için verilen) hediye, yılbaşı/uğur hediyesi (vermek), **2.** siftah, ilk başlangıç, ilk deneme, **3.** pey, ilk taksit, kaparo, teminat, **4.** (yeni yapılan iş/alınan şey şerefine) ziyafet vermek, **5.** siftah etmek, ilk olarak denemek. ***e.a.-*** *2. foretaste, 3. earnest.*

handset, *is.* mikrotelefon, telefonun verici alıcı düzenini taşıyan ve konuşurken elle tutulan parçası.

handsewn, *sf.* el dikişi, elde dikilmiş.

handshake, *is.* el sıkma, tokalaşma. **golden ~** : olağanüstü emeklilik ikramiyesi : bir şirketin zorla emekliye ayırdığı yönetim üyesine verdiği ikramiye.

hands-off, *sf.&ünl.* **1.** müdahalesiz, dış etkisiz, dış etkiden/müdahaleden masun, serbest. *The new ~ foreign policy.* **2.** Dokunma! Elleme! El Sürme! Bırak!

handsome, *sf.* **-somer, -somest 1.** yakışıklı, güzel (sıhhatli ve mütenasip endamlı). *We usually say that a man is ~, but a woman is pretty or beautiful.* **2.** cazip, şirin, sevimli, cana yakın, hoş. *a ~ house.* **3.** bol, mebzul, hayli, çok, büyük, önemli. *a ~ fortune. Ten thousand dollars is a ~ amount of money.* **4.** cömert, lûtufkâr, yerinde. *a ~ compliment/gift. a ~ gesture.* **5.** hünerli, mahir, ustalıklı, zarif, lâtif, **6. ~ly** : (a) yakışıklı bir şekilde, güzelce, sevimli/cana yakın bir şekilde, (b) *den.* yavaşça, dikkatle, (c) cömertçe, cömertlikle. *He behaved very ~ly.* **7. ~ness** : yakışıklılık, güzellik, sevimlilik, cana yakınlık. ***e.a.-*** *1. beautiful, 2. attractive, 3. large, considerable, ample, 4. gracious, generous, proper, 5. dexterous, graceful.* ***k.a.-*** *1. ugly.*

handspike, *is.* küskü, manivela.

handspring, *is.* perende (atma).

handstand, *is.* el üstü duruş, amuda kalkma.

hands up! *ünl.* Eller yukarı! Davranma!

hand-to-hand, *sf.&zf.* yumruk yumruğa, göğüs göğüse. *~ fight/combat.*

hand-to-mouth, *sf.* **1.** kıt kanaat, güçlükle. *a ~ existence.* **2.** ihtiyatsız, çok müsrif, kararsız, (geleceği) şüpheli. ***e.a.-*** *1. precarious, unsettled, improvident.*

hand truck, *is. bk.:* **truck** (2).

handwaled, *sf. İsk.* seçme, el ile seçilmiş/ayıklanmış.

handwheel, *is.* el çarkı.

handwork, *is.* **1.** el işi, nakış, el ile yapılan iş, **2. ~ed** : el ile işlenmiş, **3. ~er** : el işçisi.

handwoven, *is.* el örgüsü.

handwrite, *gl.f.* **-wrote, written, -writing** el ile yazmak.

handwriting, *is.* **1.** el yazısı. *an eccentric ~. He recognized his mother's ~ on the envelope.* **2.** el ile yazma, **3.** *esk.* el yazması : el ile yazılmış eser, belge vb. **4. ~ on the wall** = **writing on the wall**: kara yazı, alın yazısı, kör talih, uğursuz alâmet/emare, **5. see/read the ~ on the wall**: (a) sonunun/akibetinin yaklaştığını görmek, (b) gerçeği olduğu gibi görmek, apaçık hakikati görmek/anlamak. ***e.a.-*** *3. manuscript.*

handy, *sf.* **handier, handiest 1.** hazır, yakın, el altında. *I always have an aspirin ~ . The shops are quite ~.* **2.** yararlı, faydalı, işe yarar, elverişli, kullanışlı. *a ~ tool. a ~ little car. a ~ reference book. This is a ~ little box.* **3.** becerikli, usta, hünerli, mahir, eli işe yatkın. *a ~ person. He's ~ with his fists/with a gun.* **4. come in ~** : işe yaramak, hiç de fena olmamak. **That would come in very ~** : Bu çok işe yarar. *A few more traveller's cheques may come in ~ on holiday.* **Keep that, it will come ~ some day** : Onu sakla, bir gün işe yarar. ***e.a.-*** *1. accessible, available, nearby, 2. convenient, useful, 3. deft, dexterous, skillful.*

handyman, *is., ç.* **-men** el ulağı, elinden her iş gelen işçi.

hang^{1}, *f.* **hang** (veya 5, 9, 12 için **hanged**), **hanging 1.** asmak. *to ~ curtains. ~ your coat (up) on the hook.* **2.** yere eğ(dir)mek. *to ~ one's head in sorrow.* **3.** (ceza olarak) asmak: asarak idam etmek, ipe çekmek. *He was ~ed several weeks after being sentenced. He ~ed himself from a beam in the attic.* **4.** kaplamak, asarak süslemek. *to ~ a room with pictures. The wall was hung with paintings.* **5.** takmak, tespit etmek, tutturmak. *to ~ an ax to its helve.* **6.** yapıştırmak. *to ~ wallpaper.* **7.** (resmi galeride) sergilemek, teşhir etmek, **8.** (kapı vb. yi menteşelerle) yerine takmak, **9.** (öfke vb. ifade eder) : **I'll be ~ed if I do** : Yaparsam Allah belâmı versin! Ölsem yapmam! **I'll be ~ed = ~ it = ~ it all** : Allah kahretsin! Allah belâsını versin! **10.** (bir üyenin muhalif kalmasiyle jüri kararına) engel/mani olmak, engellemek, askıda/sürüncemede bırakmak, **11.** asılmak, sarkmak, sallanmak, asılı olmak, **12.** (asılarak) idam edilmek, ipe çekilmek. *He was ~ed for his crime.* **13.** (aşağı doğru) eğilmek, meyletmek, eğik/meyilli olmak, **14.** (şarta) muallâk/bağlı olmak. *His future ~s on the outcome of their discussion.* **15.** şüpheli olmak, kesin/kat'î olmamak, tereddüde düşmek, **16.** ertelenmek, sürüncemede kalmak, askıda/muallâkta kalmak, **17.** oyalanmak, gecikmek, asılıp kalmak, inat/sebat etmek, **18.** havada asılı kalmak, sallanıp durmak, **19.** *gen.* **~ on/upon** : (a) dikkat etmek, dikkatle dinlemek veya nazarıitibara almak. *She hung on the teacher's every word.* (b) tâbi/bağlı/mütevakkıf olmak. *It all ~s upon his decision.* **20.** (resim/tablo vb.) sergilenmek, teşhir edilmek. *His works ~ in most major museums.* **21.** (jüri) karar verememek, **22.** (vücut hatlarına) uymak, vücuda oturmak. *That coat ~s well in back.* **23.** **~ around/about** *k.d.* (a) başıboş/avare dolaşmak, bir şeyin etrafında dönüp dolaşmak/dolaşarak beklemek, *argo* havyar kesmek. *I hung around for an hour, but he didn't come.* (b) oyalanmak, vakit öldürmek. *Don't ~ about, we have a train to catch.* (c) (belirli bir maksat için) beklemek, uzaklaşmamak, ayrılmamak. *~ about, don't go away.* **24.** **~ back** : (a) çekinmek, imtina/tededdüt etmek, gerilemek, geri çekilmek/durmak. *The bridge looked so unsafe that we all hung back in fear.* (b) geri kalmak, arkada kalmak, **25.** **~ fire** : geciktirmek, sonraya bırakmak, ertelemek, tehir etmek, ara vermek, devam etmemek. *We are working very hard in the new house, so our plans for a holiday must ~ fire for a time.* **26.** **~ heavy** : (zaman) yavaş geçmek, **27.** **~ in = ~ in there** *argo* sebat etmek, yılmamak, dayanmak, direnmek, cesaretini yitirmemek, **28.** **~ in the balance** : şaşırıp kalmak, tereddüde düşmek, ne yapacağını/ne olacağını bilmemek, **29.** **~ on** : (a) tutunmak, (el ile) yapışmak, sıkı tutmak. *~ on (to the strap), the bus is starting.* (b) (telefonda vb.) beklemek, ayrılmamak. *I'm afraid the line is busy, would you ~ on? I finish work at 5, but I'll ~ on till half past to meet you.* (c) sebat etmek, (bir işe) devam etmek, dayanmak, dişini sıkmak, sabretmek, peşini bırakmamak. *You must be tired, but try to ~ on till all the work is finished.* (d) **~ upon** *d.d. bk.:* **hang** (19), (e) **hinge on** *d.d.* istinat etmek, dayanmak, bağlı olmak. *The story ~s on the relationship between 2 sisters.* (f) **~ on s.o.'s lips** : (birisini) hayran hayran dinlemek, dikkat etmek. *He hung on her lips/on her every word.* **30.** **~ one on** : *argo* (a) birisine vurmak, darbe indirmek, (b) körkütük/zil zurna sarhoş olmak, **31.** **~ onto** : (a) saklamak, muhafaza etmek, beklemek. *We should ~ onto the house and sell it later when the prices are higher.* (b) tutunacak yeri/istinatgâhı olmak, yardım görmek, destek bulmak, dört elle sarılmak. *The old man had only his religion to ~ onto when he lost his family.* **32.** **~ out** : (a) (dışarı) sark(ıt)mak, as(ıl)mak, (b) *argo* (bir yerde) oyalanmak, boş vakitlerini (bir yerde) geçirmek, (c) *argo* oturmak, ikamet etmek, kalmak. *He ~s out in an old house.* (d) **let it all ~ out** *argo* kendi işi ile meşgul olmak, **33.** **~ over** : (a) **~ over from** : ... - den kalmak, süregelmek. *This custom ~s over from the old days.* (b) tehdit etmek, ...üzere olmak, vukuu yakın olmak. *The danger of war hung over the Europe for ten years.* (c) **~ over one's head** : (kötü bir ihtimal bir kimseyi) tehdit etmek, Demoklesin kılıcı gibi başında asılı durmak. *The examinations are ~ing over her head, that's why she can't sleep at night.* **34.** **~ together** : (a) birbirine sadık kalmak, birbirinden ayrılmamak, daima beraber olmak, dayanışmak, (b) birbirine sıkı sıkıya tutunmak/sarılmak, (c) birbirine uymak, mantıklı/insicamlı/tutarlı olmak. *His story doesn't ~ together.* **35.** **~ up** : (a) (çengele/çiviye vb.) asmak, (b) (telefonu) kapatmak. **I was so angry I hung up on her (while she was talking)** : Öyle kızdım ki (daha o konuşurken) telefonu yüzüne kapattım. (c) gecikmek, geri kalmak, geri bırak(ıl)mak, ertele(n)mek, tehir etmek. *The peace talks were hung up while the representatives spoke to their governments.* (d) *Avust.* (atı) bağlamak. *~ up your horse and come in for a drink.* ***e.a.- 2.*** *droop,* ***10.*** *deadlock,* ***11.*** *dangle,* ***14.*** *depend, rely,* ***15.*** *waiver, hesitate,* ***17.*** *linger, remain, persist,* ***18.*** *hover, float,* ***22.*** *(a) linger, loiter, (b) dawdle,* *(c) hang on, wait,* ***24.*** *hesitate,* ***27.*** *persevere,* ***29.*** *(a) hold fast, (b) wait, (c) persevere, (e) depend on, (f) listen to eagerly,* ***30.*** *(a) strike, hit,* ***33.*** *(b) threaten,* ***34.*** *(b) cohere, cling together,* ***35.*** *(c) delay, detain, hold back, suspend.*

hang^2, *is.* **1.** asılış, asılma, sarkma. *I don't like the ~ of the shirt.* **2.** *k.d.* anlam, mana, kavram, düşünce, kullanılış tarzı, **3. get the ~ of sth** *k.d.* (kullanılışını, usulünü vb.) anlamak, öğrenmek, alışmak, yolunu yordamını bulmak. *He had never used a computer before, but it didn't take him long to get the ~ of it.* (b) (esasını/ruhunu/maksadını vb.) anlamak/kavramak. *I didn't quite get the ~ of what he said.* **4. give/care a ~** *k.d.* (genellikle olumsuz cümlelerde) ilgilenmek, ilgi/alâka göstermek, alâkadar olmak, umursamak, umurunda olmak, aldırış etmek. **He doesn't give a ~ about anybody** : Kimseye metelik vermez/aldırış etmez. **I don't care a ~** : Bana vız gelir/umurumda değil! ***e.a.-*** ***2.*** *meaning, concept, thought.*

hangable, *sf.* **1.** asılabilir, idam edilebilir. *A person is not ~ according to the law until he is of a certain age.* **2.** idamı mucip, cezası idam olan. *a ~ offense.*

hangar, *is.&gl.f.* **1.** hangar, baraka, sundurma, **2.** hangarlamak, hangara koymak. ***e.a.-*** ***1.*** *shed, shelter.*

hangbird, *is.* asma kuşu : asma yuva yapan kuş.

hangdog, *sf.&is.* **1.** ürkek, korkak, yılgın, sünepe, sinsi. **have a ~ look** : ürkek/sünepe bir hali olmak, **2.** suçlu, kabahatli, **3.** sefil, alçak, rezil, habis, aşağılık, adî, **4.** *esk.* alçak/rezil/habis/sinsi kimse. ***e.a.-*** ***1.*** *browbeaten, defeated, abject, coward,* ***2.*** *guilty, shamefaced,* ***3.*** *furtive, degraded, sneaking.*

hanger, *is.* **1.** askı, elbise askısı. *coat ~. clothes ~.* **2.** askı halkası, ilmik, bir şeyi asmaya yarayan kısım, **3.** çengel, kanca, **4.** bir şeyi asan kimse, **5.** *az kul.* cellât. ***e.a.-*** ***3.*** *hook,* ***5.*** *hangman, executioner.*

hanger-on, *is., ç.* **hangers-on 1.** çanak yalayıcı, asalak/parazit/süflî kimse, beleşçi, tufeylî, **2.** sırnaşık, istenmediği hâlde bir kimsenin peşinden ayrılmayan kimse, **3.** bir yerin gediklisi/müdavimi.

hangfire, *is.* geç patlama : ateşleme fitilindeki bozukluk yüzünden patlamanın/infilâkin gecikmesi.

hang glider, *is.* atlataç : V şeklinde uçurtmaya benzeyen atlama plânörü. Pilot kendini altına bağlayarak uçurum vb. den uçar gibi süzülerek atlar.

hang gliding, *is.* uçatlama : V şeklinde uçurtmaya benzer plânörle atlama.

hanging, *is.&sf.* **1.** as(ıl)ma, as(ıl)arak idam etme/edilme, ipe çek(il)me, **2.** *gen.* **~s** : duvar halısı, perde (vb gibi duvara asılı eşya), **3.** asma (işi), **4.** iniş, bayır aşağı meyil/eğim, **5.** idamı gerektiren, idam cezasına lâyık, idama sebep olan. *a ~ offense.* **This is a ~ matter** : Bu, insanı darağacına götürür. **6.** idamcı, idam cezasına taraftar olan. *a ~ judge.* **7.** asılı, asılmış, sarkan, sarkık. *a ~ rock.* **8.** asma : yüksekte/dik yamaçta bulunan. **a ~ garden** : asma bahçe. **~ Gardens of Babylone** : Babil'in Asma Bahçeleri. **9.** asık, aşağı yönelik. *a ~ look/face.* **10.** askı+, bir cismi asmaya mahsus, **11.** askıda/muallâkta (kalmış), sonuçsuz, sonuca/karara bağlanmamış. *The matter was left ~.* ***e.a.-*** ***3.*** *suspension,* ***4.*** *declivity, (downward),* ***9.*** *drooping, downcast,* ***11.*** *undecided.*

hangman, *is.* cellât. **~'s knot** : cellât düğümü, asılacak kimsenin boynuna geçirilen düğüm.

hangnail = agnail, *is.* şeytan tırnağı.

hangout, *is. k.d.* **1.** ev, konut, mesken, mekân, sık sık gidilen yer, **2.** (canilerin) buluşma yeri.

hangover, *is.* **1.** ayıltı, (sarhoşluk) mahmurluk, akşamdan kalma, (hastalık vb.) bakiyesi, baş ağrısı vb., **2.** (bir şeyden/eski devirden arta kalan) bakiye, kalıntı.

hangtag, *is.* yafta, bakım/nitelik etiketi : bir malın kullanma ve bakımını gösteren etiket.

hang-up = hang up, *is. argo* güçlük, engel, takıntı, takınak, ketleme, ürkeklik, korku, sıkıntı. **He's got a ~ about flying** : Uçmaktan korkar. ***e.a.-*** *inhibition.*

hank, *is.&gl.f.* **1.** çile (ipek, yün vb.), **2.** belirli uzunlukta iplik. *A ~ of cotton yarn measures 840 yards.* **3.** kangal, bukle, (saç) kıvrım. *a ~ of hair.* **4.** *den.* çengel, çember, halka, **5.** *den.* yelkeni halka/çengel ile bağlamak. ***e.a.-*** ***3.*** *coil, loop, knot.*

hanker, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ after/for** : özlemek, özlem(ini) çekmek, özlem/hasret/arzu duymak, arzulamak, iştiyak beslemek, gözünde tütmek.

He is lonely and ~s for friendship. **2.** **~er** : özleyen, özlem duyan, hasret çeken kimse. ***e.a.-*** *1. long, yearn, crave, wish.*

hankering, *is.* **1.** *gen.* **~ for/after** : özlem, hasret, özleyiş, şiddetli arzu/istek, iştiyak. *I have a ~ for a large juicy steak. A ~ after fame and wealth.* **2.** **~ly** : özleyerek, özlem duyarak, şiddetle arzu ederek, hasretle, özlemle. ***e.a.-*** *1. longing, craving.*

hankie = hanky, *is., ç.* **-kies** mendil. (**handkerchief**'in kısaltılmışı).

hanky-panky = hankey-pankey, *is.* **1.** *k.d.* dalavere, hile(kârlık), sinsilik, sinsice/el altından yapılan (yolsuz) iş, göz boyama. **He denied that there was any ~ involved in his getting the contract** : Dalavere çevirerek kontratı aldığını inkâr etti. **2.** *ABD* zina, **3.** *Brit.* sihirbazlık, gözbağcılık, el çabukluğu. ***e.a.-*** *1. deceit, mischief, trickery, 2. adultery, 3. magic.*

Hansa = Hanse, *is.* **1.** (Orta Çağlarda) esnaf loncası, **2.** lonca giriş aidatı, **3.** **Hansa town = Hansetown** *d.d.* Loncalar Birliğine girmiş şehir, **4.** *bk.:* **Hansetic League.**

Hansard, *is.* (İngiliz Parlamentosu) duruşma zaptı/tutanağı.

Hanseatic, *sf.&is.* Loncalar Birliğine dahil (şehir).

Hanseatic League = Hansa, *is.* (Orta Çağlarda Almanya'da kurulmuş) Loncalar Birliği.

hansel, *is.&gl.f.* **-seled, -seling** *(Brit.:* **-selled, -selling**) *bk.:* **handsel**

Hansen's disease, *is. patol. bk.:* **leprosy.**

hansom = hansom cab, *is.* fayton : arabacısı arkada oturan, iki tekerlekli, tek atlı, iki kişilik araba.

hant = ha'nt, *f. k.d. bk.:* **haunt.**

hantle, *is. İsk.* çok, bir hayli. ***e.a.-*** *a good many, a good deal.*

Hanuman, *is.* (Hint mitolojisinde) maymun tanrı.

haole, *is.* beyaz ırktan olup Hawai'de yaşayan kimse.

hap, *is.&gs.f.* **happed, happing** *esk.* **1.** tesadüfî olay/vak'a, **2.** talih, kısmet, şans, tesadüf, rastlantı, **3.** *k.d.* örtü, yatak örtüsü (örtmek). ***e.a.-*** *1. happening, occurence, 2. luck, chance, fortune.*

hapax legomenon, *is., ç.* **hapax legomena** (bir belgede vb.) yalnız bir defa görülen kelime/cümle.

hapchance, *is.* tesadüfî olay/oluntu.

haphazard, *sf.&zf.&is.* **1.** rastgele, gelişigüzel, tesadüfî, rastlantılı, baht işi. *~ answers are usually wrong.* **2.** **at ~**: rastgele, bahtına, tesadüfen, gelişigüzel. *Events seemed to happen at ~.* **3.** rastlantı, rastgele/tesadüfî olay, kısmet, kader, şans, kaza, **4.** **~ly** : rastgele, tesadüfen, tesadüfî bir şekilde, **5.** **~ness** : rastlantı, şans, tesadüf, rastgelelik, gelişigüzellik. ***e.a.-*** *1. random, accidental, irregular, aimless, 3. hazard, accident, mere chance, 4. at random, by chance.*

hapless, *sf.* **1.** talihsiz, bahtsız, şanssız, bedbaht, **2.** **~ly** : talihsizlikle, **3.** **~ness** : talihsizlik. ***e.a.-*** *1. luckless, unlucky, unfortunate.*

haplo- = hapl-, *ön ek* "tek, yalın, sade, tekil, yalnız, bir defa". *ör.: haploid.*

haploid, *sf.&is.* **1.** **haploidic** *d.d.* tek, yalın, basit, **2.** *biy.* yalın/tek dizi kromozomlu (organizma).

haplology, *is. gr.* **1.** orta hece düşmesi, seslem yutumu : kelime ortasındaki bir seslemin/hecenin çıkarılması. **interpretative**'den **interpretive** üretilmesi gibi, **2.** **haplologic** : seslem yutumu+.

haplopia, *is. göz.* normal görüş. *bk.:* **diplopia.**

haplosis, *is.* yarılanma : göze bölünmesi esnasında kromozom sayısının yarıya düşmesi.

haply, *zf. esk.* belki, muhtemelen, tesadüfen. ***e.a.-*** *perhaps, by chance.*

happen, *gs.f.* **1.** olmak, vaki olmak, vukua gelmek. **What's ~ed?** Ne oldu? **A funny thing ~ed** : Tuhaf bir şey oldu. **The accident ~ed yesterday** : Kaza dün oldu/vukua geldi. **2.** olup bitmek, meydana gelmek. **Just as if nothing had ~ed** : Sanki hiçbir şey olmamış gibi. **3.** rastgelmek, karşılaşmak, tesadüfen olmak/vuku bulmak. **It ~ed that I wasn't at home when the fire started** : Yangın başlangıcında (tesadüfen) evde değildim. **I ~ed to see him on the street** : Tesadüfen onu sokakta gördüm. **A funny thing ~ed to me this morning** : Bu sabah garip bir şeyle karşılaştım. **4.** zuhur etmek, başına gelmek, kaderi/akıbeti...olmak. **Nobody knew what ~ed to the last explorer** : Son kâşifin akibetini kimse bilemedi. **Something has ~ed to**

him : Başına bir iş geldi. **5. ~ on/upon** : tesadüfen bulmak/keşfetmek/meydana çıkarmak/karşılaşmak. *to ~ on a clue to a mystery. He ~ed on a dime while looking for his ball.* **6.** (tesadüfen) olmak/bulunmak/gelmek/gitmek vb. **How did you ~ to go there?** Nasıl oldu da oraya gittin? **He ~s to be my friend, so don't say nasty things about him** : O benim arkadaşımdır, aleyhinde konuşayım deme ha! **7. as it ~s = as it ~ed** : tesadüfen, tesadüfe/aksiliğe/şansa bakın ki. **As it ~s, I have no money with me** : Aksiliğe bakın ki üstümde para yok. **It so ~s that I am going there today** : Tesadüfe bakın ki bugün ben oraya gidiyorum. **8. whatever ~s** : ne olursa olsun, **9. Don't let it ~ again** : Bir daha yapayım deme! Tekerrür etmesin! **Do you ~ to have a pen?** Yanınızda kalem var mı? **Do you ~ to know?** Acaba biliyor musun(uz)? **How does it ~ that...** : Nasıl oluyor da... **If anything ~ed to me, my wife would have enough money** : Bana bir hâl olursa (ölürsem) eşime yetecek kadar para var. **I ~ to know that he is not rich** : Onun zengin olmadığını biliyorum (tesadüfen öğrendim). **If he does ~ to see her...** : Farzımuhal onu görecek olursa... **It so ~ed that** : Öyle oldu ki/tesadüfen. **These things ~** : Olur böyle şeyler! ***e.a.- 1-4.*** *occur, take place, transpire, befall, chance, betide.*

happening, *is.* **1.** olay, olgu, vak'a, hadise, **2.** *tiy.* tulûat : irticalen sahneye konulan ve seyircileri şaşırtmak gayesini güden oyun, **3. ~s** : olaylar, olup bitenler, vukuat, hâdisat. ***e.a.- 1.*** *event, occurence.*

happenstance, *is.* rastlantı, tesadüf, şans eseri. **to occur by ~** : tesadüfen olmak/vukua gelmek. *His success was more ~ than hard working.* ***e.a.-*** *chance, accident.*

happily, *zf.* **1.** sevinçle, saadetle, mutlulukla, mutlu/mes'ut/bahtiyar (bir şekilde), saadet içinde. *She smiled ~.* **to live ~** : mutlu yaşamak. **She is ~ married** : Mutlu bir yuva kurdu. **They lived ~ ever after** : Mutlu bir ömür sürdüler. **2.** bereket versin ki, çok şükür, iyi bir tesadüf olarak, şans eseri olarak. **~ the accident was prevented** : Çok şükür kaza önlendi. *~ no one was hurt in the accident.* **3.** maharetle, ustaca, ustalıkla, mahirane, münasip bir şekilde. *The letter is ~ phrased.* ***e.a.- 1.*** *cheerfully,* ***2.*** *luckily, fortunately, providentially,* ***3.*** *aptly, skillfully, felicitously, appropriately, successfuly.*

happiness, *is.* **1.** mutluluk, saadet, bahtiyarlık, (iyi) talih. **have the ~ to ...** : nasibi olmak. *I wish you all the ~ .* **Money does not bring always ~** : Para daima mutluluk getirmez. **2.** neşe, sevinç, memnuniyet, **3.** uygunluk, etkileyici ifade/üslûp. ***e.a.- 1&2.*** *contentedness, contentment, delight, enjoyment, joy, pleasure, satisfaction, bliss, gladness, prosperity,* ***3.*** *aptness, felicity.* ***k.a.- 1&2.*** *misery.*

happy, *sf.* **-pier, -piest 1.** mutlu, kutlu, mes'ut, bahtiyar. **a ~ event** : mutlu bir olay. *a ~ marriage/life.* **~ ending** : mutlu sonuç. **I wish you ~ birthday/~ new year** : Doğum günün/yeni yılın kutlu olsun. **2.** memnun, hoşnut, şen, neşeli, sevinçli. **I was very ~ to see her again** : Onu tekrar gördüğüme çok sevindim. *I'll be ~ to meet him when I have free time. The child is ~ playing in the garden.* **3.** talihli, şanslı. *a ~ occurence. By a ~ chance, I found the lost money.* **4.** uygun, münasip, yaraşır, (pek) yerinde, isabetli. *a ~ phrase. a ~ way of expressing an idea.* **That was not a very ~ remark** : Bu söz pek uygun düşmedi. **5.** (birleşik kelimelerde) ...delisi... düşkünü, ...meraklısı. **girl-happy** : kız delisi. **a trigger-happy gangster** : eli tetikte bir haydut. ***e.a.- 1&2.*** *joyful, cheerful, merry, contented, gay, blissful, satisfied, delighted, pleased, glad, rapturous,* ***3.*** *lucky, fortunate,* ***4.*** *apt, felicitous, appropriate, fitting, opportune, suitable.* ***k.a.- 1&2.*** *sad, unhappy, disconsolate,* ***3.*** *unlucky, unfortunate,* ***4.*** *inopportune.*

happy-go-lucky, *sf.&zf.* **1.** kaygısız, tasasız, düşüncesiz, kaygıdan azade, **2.** gelişigüzel, rastgele. *The arrangements were very ~.* **to do sth. in a ~ way** : Bir işi baştan savma/gelişigüzel yapmak, **3.** *esk.* tesadüfen, kazara. ***e.a.- 1.*** *easy-going, unconcerned, carefree, careless,* ***3.*** *haphazardly.*

happy hunting ground, *is.* **1.** (Amerikalı kızılderili savaşçıların öldükten sonra gideceklerine inandıkları) av cenneti, **2.** beleş/kelepir mal elde edilen yer/depo/kaynak. *Junkyards have become ~ ~ ~s for the man in search of spare parts.*

happy medium, *is.* ılımlı, orta, bir şeyin ortası, ne ifrat, ne tefrit.

harakiri = hari-kari = hara-kari, *is.* **1.** harakiri : Japonların bağırsakları bıçaklayarak intiharı, **2.** intihar, intihara benzer/mahva sürükleyen eylem. *political ~.*

harangue, *is.&f.* **-rangued, -ranguing 1.** tirat : uzun, heyecanlı, şiddetli ve palavralı nutuk/söylev, **2.** uzun ve tumturaklı söz/yazı, **3.** azarlama, sözle tecavüz, **4.** uzun/heyecanlı/şiddetli nutuk söylemek, nutuk çekmek, uzun uzun/can sıkarcasına konuşmak, dırdır etmek, habire söylenmek, taciz etmek. *He ~d her into getting her hair cut.* **5. haranguer** : uzun uzun nutuk çeken kimse. ***e.a.-*** *1. tirade, speech.*

harass, *gl.f.* **1.** taciz/bizar/tedirgin/rahatsız etmek, rahat vermemek, eziyet/sıkıntı vermek. *I feel ~ed by all the work in the office.* **2.** *As.* aralıksız/sık sık saldırılarla (düşmanı) taciz etmek. *They ~ed the enemy. Pirates ~ed the villages along the coast.* **3. ~er** : taciz/bizar/tedirgin/rahatsız eden kimse/şey, **4. ~ingly** : taciz/bizar/tedirgin/rahatsız ederek/edercesine, **5. ~ment** : taciz/bizar/tedirgin/rahatsız etme. **sexual ~ment** : sarkıntılık. ***e.a.-*** *1. torment, disturb, worry, pester, persecute, badger, vex, plague, 2. harry, raid.*

harbinger, *is.&gl.f.* **1.** haberci, müjdeci, tellâl. *The robin is a ~ of spring.* **2.** alâmet, işaret, delil, **3.** konakçı : askerî birliklerin/konvoyun önünden gidip konaklama ve iaşe işlerini düzenleyen kimse, **4.** habercilik yapmak, (birinin gelişini) önceden haber vermek/müjdelemek, haber taşımak. ***e.a.-*** *1. herald, forerunner, 2. omen, sign, 4. presage, herald.*

harbor = harbour, *is.&f.* **1.** liman. **~ dues** : liman vergisi. **~ master** : liman müdürü/reisi, **2.** barınak, sığınak, melce, **3.** barın(dır)mak, sığın(dır)mak. *to ~ refugees.* **4.** saklamak, gizlemek, yataklık yapmak. *to ~ fugitives/thieves/a criminal.* **5.** (fikir vb.) beslemek. *to ~ suspicion.* **to ~ a grudge against s.o.** : birisine karşı kin beslemek, **6.** içermek, içine almak, ihata/ihtiva etmek, **7.** (gemi) limana sığın(dır)ma, demirlemek, **8. ~er** : (kin, şüphe, vb.) besleyen kimse, geyiği izleyip yuvasını bulan avcı, **9. ~less** : limansız, barınaksız, sığınaksız, **10. ~side** : iskele tarafında. ***e.a.-*** *1. haven, port, 2. asylum, sanctuary, retreat, 3. protect, lodge, 4. conceal, hide, 5. maintain, entertain, cherish, 6. contain, house, 7. shelter.*

harborage = harbourage, *is.* **1.** (gemi) demirleme yeri, **2.** barınak, sığınak, melce, sığınacak/barınacak yer.

harbor seal = sea calf = sea dog, *is. zool.* benekli fok/ayı balığı *(Phoca vitulina)* : K Amerika ve Avrupa kıyılarında bulunan küçük, benekli bir tür ayı balığı.

hard^{1}, *sf.* **1.** sert, katı, pek. *Rocks are ~. The ice is as ~ as rock.* **~ court** : beton tenis kortu, **2.** sıkı. *a ~ knot. His muscles were ~.* **3.** zor, güç, müşkül. *a ~ problem/task.* **~ to please** : müşkülpesent, **4.** çetin. *~ to solve.* **5.** ağır, zahmetli, yorucu. **~ labor** : ağır iş cezası, **6.** gayretli, çalışkan, faal. *a ~ worker.* **7.** şiddetli. *a ~ rain. a ~ fall.* **8.** ters, aksi, kötü, çirkin, dayanılmaz, çekilmez, tahammül edilemez. **~ luck** : talihsizlik, şanssızlık, kötü talih. **~ times** : kötü zamanlar, sıkıntılı günler, **9.** zalim, merhametsiz, kalpsiz, şefkatsiz. *~ treatment.* **be ~ on s.o.** : birine karşı insafsız/zalim davranmak, acımamak, gözünün yaşına bakmamak, **10.** sert, şiddetli. *a ~ winter.* **~ hit** : büyük zarara uğramış. **11.** haşin. *a ~ master.* **12.** kesin, inkâr edilemez, **~ facts/ ~ evidence** : kesin deliller, **13.** (bir şeye) gücenmiş, kırılmış, küskün, muğber. **~ feeling** : güceniklik, gücenme, iğbirar, **14.** dikkatli, inceleyici, araştırıcı, müdekkik. *a ~ look.* **15.** hiddetli, haşin, kaba, ters, huysuz, asık. **a ~ face** : haşin/asık surat, **16.** *foto.* kontrastlı, **17.** (koşul, çalışma vb.) sıkı. **~ study** : sıkı çalışma. **He is always ~ at it** : Durmadan çalışıp çabalıyor. **be ~ at work** : sıkı/harıl harıl çalışmak, **18.** acımasız, duygusuz, merhametsiz, gerçekçi. *a ~ view of life.* **19.** inatçı, iflâh olmaz, yola gelmez, düzeltilemez. *a ~ character.* **20.** *k.d.* cimri, hasis, tamahkâr, **21.** nakit. **~ cash** : nakit para, **22.** altınla desteklenen (banknot). *~ currency.* **23.** (alkollü içki) (a) sert : %22.5'tan fazla alkol içeren, (b) keskin, ekşimiş. *~ cider.* **24.** (su) sert, acı, kireçli, **25.** (ekmek, pasta vb.) (a) gevrek, sert kabuklu. *~ rolls.* (b) bayat. *~ bread.* **26.** (kumaş) düz, az tüylü, **27.** (uzay aracı inişi) sert, cihazın kısmen hasara uğramasına yol açan. *a ~ landing on the moon.* **28.** *As.* yer altında, atom taarruzuna karşı korunmuş, **29.** *s.bl.* (a) kalın sesli, (b) (c ve g harfleri için) k sesi veren, **30. ~ bargaining** : sıkı/çekişe çekişe pazarlık, **31. ~ of hearing** : ağır işiten, kısmen sağır, **32. ~ up** *k.d.* (a) eli dar, muhtaç, acele paraya ihtiyacı olan, (b) ihtiyaç/sıkıntı içinde. ***e.a.-*** *2. firm, tight, 3. difficult, troublesome, 5. fatiguing, 7. severe, 8. bad, unendurable, unbearable, 9. oppressive, harsh, rough, 10. austere, severe, 11. harsh, severe, 12. undeniable, 13. resentful, unfriendly, 14. searching, 15. sharp, harsh, 16. contrasty, 17. rigorous, 18. dispassionate, unsentimental, 19. incorrigible, disreputable, tough, 20. niggardly, stingy, 25. (a) crisp, (b) stale, tough, 26. smooth.*

hard^2, *zf.* **1.** sıkı, çok. **to work ~** : çok/sıkı çalışmak, **2.** dikkatle, inceden inceye. *to look ~ at a thing.* **3.** sertçe, şiddetle, **4.** kaskatı. **frozen ~** : kaskatı donmuş, **5.** hızla, kuvvetle. *She tripped and came down ~ on her back.* **6.** büyük üzüntü/teessür ile. **He took the news very ~** : Haberden büyük üzüntü duydu. **7.** çok yakın, hemen yanı başında. **War seemed ~ at hand** : Savaş çok yakın görünüyordu. **8.** aşırı, ifrat derecede. **He's hitting the bottle pretty ~** : İçkide ifrata kaçıyor. **9.** *den.* alabanda. **~ aport/starboard** : iskele/sancak alabanda, **10. ~ by** : çok yakınında, **11. ~ put to it = ~ put** : son derece zor(lukla), güç(lükle) müşkül(âtla). **~ put to it meet the deadline** : zamanında bitirmek çok güç. **be ~ put to it** : zor durumda olmak, başı sıkıntıda/dertte olmak; akla karayı seçmek, **12. die ~** : şiddetle karşı koymak, kolay teslim olmamak, **13. go ~ with** : ...için zor/çetin/acı olmak. **It will go ~ with us if...** : ... olursa hâlimiz haraptır/çekeceğimiz var. **14. ~ on/upon (s.o.'s) heels** : tam peşinden, adım adım (arkasından).

hard-and-fast, *sf.* mutlak itaati gerektiren, mutlaka uyulması/riayet edilmesi şart olan. **~ rules** : mutlaka uyulması gereken kurallar/kaideler.

hard-ass, *sf.&is. argo-kaba* inatçı, nemrut, sert, yola gelmez (kimse). ***e.a.-*** *tough, inflexible.*

hardback, *sf.&is.* ciltli (kitap).

hardbake, *is. Brit.* bademli karamela.

hardbaked, *sf.* pişkin, sertleşinceye kadar pişirilmiş.

hardball, *is.&sf. argo* **1.** beyzbol, **2. play ~** : (iş hayatında, politikada) sert/şiddetli/haşin/mütecaviz/atak davranmak, **3.** haşin, sert, mütecaviz, şiddetli. *~ politics,* **4.** çetin, zor, güç, müşkül. *~ questions.* ***e.a.-*** *1. baseball, 3. aggressive, ruthless, 4. difficult, complicated.*

hard-bill, *is. zool.* cevizkıran : sert gagası ile yemişleri ve tohumları kırıp içini yiyen kuşlar sınıfı.

hard-bitten, *sf.* çetin, yaman, atılgan, atak, (mücadeleden) yılmaz, inatçı, serkeş, bildiğinden şaşmaz. ***e.a.-*** *tough, unyielding, stubborn.*

hardboard, *is.* sunta, sıkıştırılmış talaştan yapılan tahta.

hard-boil, *gl.f.* (yumurtayı) kaynatıp katılaştırmak.

hard-boiled, *sf.* **1.** lop, katı (yumurta). *bk.:* **soft-boiled**, **2.** *k.d.* çetin, sert, gözü pek, atak, cesur, pişkin, eski kurt, gerçekçi, hisse/heyecana kapılmayan. *a ~ detective. a ~ appraisal.* ***e.a.-*** *2. tough, realistic, unsentimental, callous, hard-headed, practical.*

hardboot, *is.* yarış atı meraklısı.

hardbound, *sf.* ciltli (maroken/karton). *bk.:* **paperback.**

hard candy, *is.* şekerleme : akide şekeri gibi sert şeker.

hard cider, *is.* ekşimiş elma şarabı.

hard case, *is.* **1.** sert/çetin/atak/gözü pek kimse, **2.** kötü alışkanlıkları olan kimse, **3.** zor/acınacak durumda olan kimse.

hard clam, *is. bk.:* **quahog.**

hard coal, *is.* taş kömürü, maden kömürü, antrasit. ***e.a.-*** *anthracite.*

hard-coated, *sf.* sık tüylü (köpek vb.).

hard copy, *is.* kâğıda yazılı suret/kopye : aracısız okunabilecek yazı (mikrofilm, disk vb. üzerindeki değil).

hard core, *is.* **1.** nüve : siyasî vb. topluluğun kendini sürekli olarak adamış sadık taraftarlarından oluşan grup, **2.** çetin ceviz : bir kurumun/toplumun çetin, kolay yola gelmez, değişmeye karşı direnen, baş eğmez bireyi/grubu.

hard-core, *sf.* **1.** baş eğmez, dik kafalı, sabit fikirli. *a ~ segregationist. ~ opposition to the government's goods and services tax.* **2.** açık saçık. *~ movies. ~ pornography. bk.:* **soft-core.** **3.** devasız, çaresiz, süreğen. *~ unemployment.* **4.** esaslı, sağlam, kararlı, değişmez.

hardcover, *sf.&is.* maroken ciltli (kitap). ***e.a.-*** *hardbound.*

hard dinkum, *is. Avust.- k.d.* çetin/zor iş.

hard drink = hard liquor, *is.* sert içki, (rakı, viski vb. gibi) alkolü fazla olan içki.

hard drinker = heavy drinker, *is.* ayyaş, çok içki içen.

hard drug, *is.* uyuşturucu ve alışkanlık peyda edici ilâç (eroin vb. gibi).

hard edge(d), *sf.* keskin çizgili/geometrik şekillerden oluşmuş (resim).

harden, *f.* **1.** sertleş(tir)mek, katılaş(tır)mak. *Snow ~ed until ice was formed.* **2.** pekiş(tir)mek, sağlamlaş(tır)mak, kuvvetlen(dir)mek, takviye etmek. *Life in the mountain ~ed me until I felt no fear or weakness in mind or body.* **3.** duygusuz/merhametsiz olmak, katı/taş yürekli olmak. *I ~ed my heart against him.* **4.** ciddîleşmek, sertleşmek. *Her face ~ ed at the word.* **5.** dik kafalı olmak, kafa tutmak, boyun eğmemek, **6.** (fiyat) (a) istikrar kazanmak. *Prices ~ed quickly.* (b) yükselmek, pahalılaşmak, **7.** (su) acılaş(tır)mak, kireçle(n)mek, sertleş(tir)mek. *Water ~s when lime gets into it. Water is ~ed by lime.* **8.** **~ to** : duygusuzlaşmak, vurdumduymaz olmak, duyguları nasırlaşmak, **9.** kesinleşmek, kat'ileşmek, şüphe götürmez hâl almak. **As time went by the evidence began to ~** : Zamanla delil kesinleşti. ***e.a.-*** *1. solidify, indurate, petrify, 2. reinforce, toughen, 5. toughen, inure, 6. firm.*

hardened, *sf.* **1.** sert(leşmiş), katı(laşmış), **2.** acımasız, merhametsiz, sert/katı yürekli, hissiz, **3.** (a) kesinlikle ispatlanmış, şüphe götürmez. *a ~ criminal.* (b) değişmez, kararlı, müstakar. *a ~ attitude.* **4.** (meşakkate, çileye vb.) alışmış, alışkın. *a ~ trooper.* **I'm ~ to it** : Ona alışkınım. ***e.a.-*** *2. pitiless, unfeeling, 3. (a) confirmed, 4. inured, toughened.*

hardener, *is.* **1.** sertleştiren/katılaştıran (kimse/şey) sertleştirici, katılaştırıcı, dondurucu, sikatif, **2.** çeliğe su veren işçi.

hardening, *is.* **1.** sertleş(tir)me, katılaş(tır)ma. **~ of arteries** : damar sertleşmesi. *I noticed a ~ of his attitude.* **2.** sertleştirici/katılaştırıcı madde.

hard-favored = hard-favoured, *sf.* asık suratlı, çirkin/sevimsiz (suratlı). **~ness** : asık suratlılık, çirkinlik.

hard-featured, *sf.* sert suratlı, zalim görünüşlü.

hard feelings, *is.* kırgınlık, güceniklik, gücenme.

hard-fisted = hardfisted, *sf.* **1.** cimri, pinti, hasis, eli sıkı, tamahkâr, **2.** yumruğu kuvvetli, **3.** eli nasırlı (işçi), **4.** zalim, merhametsiz. *~ gangsters.* **5.** **~ness** : (a) cimrilik, hasislik, (b) yumruk kuvveti, (c) zalimlik, merhametsizlik. ***e.a.-*** *1. stingy, miserly, closefisted, 4. ruthless.*

hard goods, *is.* sağlam/bozulmaz mal (otomobil, mobilya, vb.). *bk.:* **soft goods**. ***e.a.-*** *durables.*

hard-grained, *sf.* **1.** sıkı damarlı (ağaç), **2.** sert, kaba.

hardhack, *is. bot.* kule çiçeği *(Spiraea tomentosa)* : K Amerika'da yetişen tüylü yapraklı, pembe beyaz çiçekli bir bitki. ***e.a.-*** *steeplebush.*

hardhanded = hardhanded, *sf.* **1.** eli nasırlı, kaba/nasırlı elli, **2.** zalim, merhametsiz, **3.** **~ness** : zalimlik. ***e.a.-*** *2. oppressive, cruel, despotic, strict.*

hard hat, *is.* **1.** çelik başlık/miğfer, **2.** *Brit.* melon şapka.

hard-hat, *is.* **1.** inşaat işçisi, **2.** **hard hat, hardhat** *ş.d.y.* gerici, tutucu, muhafazakâr, mürteci.

hardhead, *is., ç.* **- heads** (1&2 için) veya **- head/-heads** (3&4 için) **1.** zeki, kurnaz, akıllı, becerikli, makul kimse, **2.** inatçı, dik kafalı, aksi kimse, **3.** *bk.:* **menhaden**, **4.** *bk.:* **alewife** (1), **5.** **~ sponge** : sert sünger *(Spongia officinalis dura)* : Orta Amerika ve Antil kıyılarında bulunan sünger türü.

hardheaded = hard-headed, *sf.* **1.** zeki, kurnaz, akıllı, becerikli, **2.** inatçı, dik kafalı, aksi, **3.** **~ly** : zekice, kurnazca, akıllıca, becerikli bir şekilde; inatçılıkla dik kafalılıkla, aksilikle, **4.** **~ness** : kurnazlık, akıllılık, beceriklilik; inatçılık, dik kafalılık, aksilik. ***e.a.-*** *1. shrewd, practical, 2. obstinate, stubborn, willful, blockhead, dogged.*

hard-hearted = hardhearted, *sf.* **1.** taş yürekli, katı yürekli, acımasız, merhametsiz, gaddar, duygusuz, **2.** **~ly** : taş yüreklilikle, acımaksızın, merhametsizce, gaddarca, duygusuzca, **3.** **~ness** : taş yüreklilik, katı yüreklilik, merhametsizlik, gaddarlık. ***e.a.-*** *1. unmerciful, pitiless, unfeeling.*

hard-hitting, *sf.* etkin, müessir, dokunaklı, tesirli, sert, çetin, yaman. *a ~ series of articles.* ***e.a.-*** *vigorous, effective.*

hardihood, *is.* **1.** yaşama azmi, dayanıklılık, mihnete/meşakkate dayanma, **2.** güç, kudret, mukavemet, **3.** cesaret, cür'et, ataklık, **4.** arsızlık, küstahlık. ***e.a.-*** *1. fortitude, 2. strength, power, vigor, 3. courage, 4. daring, boldness.*

hardily, *zf.* cür'etle, cesaretle, atılganlıkla.

hardiment, *is. esk. bk.:* **hardihood.**

hardiness, *is.* **1.** mihnete/meşakkate/sıkıntıya katlanma/dayanma, mihnetkeşlik, cefakeşlik, **2.** cesaret, cür'et, ataklık. ***e.a.-*** *2. courage, boldness, audacity.*

hardinggrass, *is. bot.* Afrika çayırı *(Phalaris tuberosa stenoptera)* : Avustralya ve G Afrika'dan Amerika'ya getirilen ve yem olarak ekilen çayır.

hardish, *sf.* sertçe, katıca, oldukça sert.

hard knocks, *is. ABD- k.d.* mihnet, meşakkat, eza, cefa, sıkıntı, zorluk. ***e.a.-*** *adversity, hardship.*

hard labor, *is.* kürek cezası, mahkûmlara zorla yaptırılan iş.

hard-line, *sf.* uzlaşmaz, aşırı, müfrit, başeğmez, sert, haşin, bir teoriye/plâna/fikre sıkı sıkıya bağlı. **~ attitude** : uzlaşmaz tutum. *a ~ communist. ~ union demands.*

hard-liner, *is.* uzlaşmaz/baş eğmez/aşırı/müfrit kimse.

hard lines, *is. Brit.* talihsizlik, kara talih, şanssızlık. ***e.a.-*** *tough luck, bad breaks.*

hardly, *zf.* **1.** hemen hemen hiç, asla, pek az, pek cüz'î. **~ any** : hemen hiçbir(i). **~ anywhere** : hemen hemen hiçbir yer(d)e. **We ~ had time for breakfast** : Kahvaltıya pek az vakit bulabildik. **2.** pek...değil, tamamen...değil. **That is ~ true** : Bu pek doğru değil. **I ~ know the people I work with** : Beraber çalıştığım kimseleri pek tanımıyorum (pek az tanıyorum). **I've ~ finished my work, so I can't come out** : İşimi tamamen bitiremedim, dışarıya gelemem. **This is ~ the time for buying new clothes. I've got just enough money for food** : Yeni elbise almanın sırası değil; ancak boğazımıza yetecek kadar param var. **3.** zor(lukla), güçlükle, zahmetle. *He can ~ speak/write/move. I culd ~ wait to hear the news.* **4.** pek az muhtemel, pek ihtimal yok, pek olası değil. **He will ~ come now** : Onun şimdi gelmesine pek ihtimal yoktur. **5.** *Brit.* şiddetle, huşunetle, sert bir şekilde. *to treat s.o. ~. To deal ~ with a person.* ***e.a.-*** *1. barely, scarcely, almost not, 2. not quite, probably not, not really, only just, 5. harshly, severely.*

hard maple, *is. bot. ABD* şurup veren akçaağaç *(Acer saccharum).*

hardness, *is.* **1.** sertlik, katılık, peklik, **2.** güçlük, zorluk, müşkilât, **3.** sertlik derecesi, **4.** suyun sertliği, **5.** *min.* bir madenin sertliği.

hard-nosed, *sf.* **1.** inatçı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz, **2.** çıkarcı, işini bilir, zeki, kurnaz, soğukkanlı, hissiyata kapılmaz. *a ~ businessman.* ***e.a.-*** *1. indomitable, stubborn, tough, 2. shrewd, practical.*

hard-of-hearing, *sf.* ağır işitir, sağır.

hard-on, *is., ç.* **-ons** *argo- kaba* (erkek tenasül uzvu) kalkma, sertleşme. ***e.a.-*** *erection.*

hard palate, *bk.:* **palate** (1).

hardpan, *is. ABD* **1.** sert toprak, killi toprak (tabakası), **2.** işlenmemiş sert toprak, **3.** sağlam temel.

hard-pressed, *sf.* sıkışık (durumda), işi başından aşmış, *k.d.* iki ayağı bir pabuca girmiş. *~ to get the manuscript ready for the publisher.*

hard put, *sf.* **1.** ağır vergi yükü altında (ezilmiş), **2.** (bir işi) yapamaz durumda, ...-den âciz. *~ ~ to think of an excuse.*

hard rock, *is.&sf. Cnd.* **1.** sert kaya/maden damarı : yalnız matkapla/dinamitle parçalanabilen maden cevheri. *~ ~ miners.* **2.** *argo* kuvvetli kimse, çetin ceviz, **3.** *argo* şiddetli, sert.

hard rubber, *is.* ebonit, sert kauçuk, volkanize kauçuk.

hards, *ç. is.* kıtık. ***e.a.-*** *hurds, tow.*

hard sauce, *is.* katı sos : pudra şekeri, tereyağı, vanilya vb. ile yapılan kremalı sos.

hard-science, *is.* doğal bilim.

hardscrabble, *sf.* kıt kanaat, zorlukla, zor geçim sağlayan. *a ~ existence. ~ farms.*

hard sell, *is. k.d.* zorla satış : bol reklâm yaparak satışı artırma. *The company is using the ~ ~ technique to promote its new product. bk.:* **soft sell**

hard-set, *sf.* **1.** katı, donuk, sert, katılaşmış, donmuş, sertleşmiş, sabit. **a ~ smile** : donuk bir tebessüm, **2.** zor/müşkül/tehlikeli durumda, **3.** inatçı. ***e.a.-*** *1. fixed, 2. beset, 3. obstinate, stubborn.*

hard-shell = hard-shelled, *sf.* **1.** sert kabuklu, **2.** *k.d.* uzlaşmaz, bildiğinden şaşmaz, yola gelmez, müsamahasız, sabit fikirli. ***e.a.-*** *2. rigid, uncompromising, strict, inflexible, hardcore.*

hard-shell, *is.* **1. ~(ed) crab** *d.d.* sert kabuklu yengeç *(Callinectes sapidus)* : özellikle K Amerika'da bulunan mavi yengeç, **2. ~(ed) clam** *bk.:* **quahog.**

hardship, *is.* **1.** eziyet, meşakkat, müşkülât, zorluk, sıkıntı, cefa, **2.** sefalet, mahrumiyet, bunalım, dayanılmaz/tahammül edilmez durum/şey. ***e.a.-*** *affliction, suffering, oppression, deprivation, privation, difficulty, trouble.*

hard shoulder, *is.* yan şerit : yol kenarında zaruret hâlinde arabaların çekilip durmasına elverişli sert zeminli yol şeridi.

hard sledding, *is.* **1.** güçlükle ilerleme, **2.** elverişsiz durum, zorluk, müşkülât.

hard-spun, *sf.* kıvrak, iyice bükülmüş (iplik).

hardstand(ing), *is.* (uçak/motorlu taşıt) duruş alanı.

hard-surface, *gl.f.* (yola taş/çakıl/asfalt vb.) kaplamak/döşemek.

hardtack, *is.* peksimet, galeta (eskiden gemilerde ve orduda demirbaş erzak olarak kullanılırdı). **pilot biscuit, pilot bread, ship biscuit, ship bread** *d.d.*

hardtop, *is.* sert çatı : üstü tek parça olarak yapılmış ve yan pencereleri arasında bölme çubuğu bulunmayan otomobil.

hard up, *sf.* yoksun, muhtaç, parasız, fakir. **~ ~ for...** : ...-e muhtaç, ...-den yoksun. *We were very ~ ~ when I lost my job.*

hardware, *is.* **1.** hırdavat, madenî eşya. *Locks, hinges, nails and tools are ~.* **2.** (bir işin yürümesi için gerekli) mekanik cihaz(lar), **3.** *As.* savaş araçları : silâh, mühimmat, tank, uçak, füze vb. **4.** *bil.* elektronik/mekanik düzen. *bk.:* **software**, **5.** nalbur dükkânı, nalburiye, hırdavatçı, **6.** (eğitimde ses alma cihazı, kapalı devre TV vb. gibi) araç. **educational ~** : öğretim aracı, **7. ~man** : hırdavatçı.

hard wheat, *is.* sert buğday.

hardwood, *is.&sf.* **1.** sert kereste/odun : meşe, gürgen, karaağaç, akçaağaç, kiraz vb. gibi kozalaksız ağaçların kerestesi/odunu, **2.** sert keresteden yapılmış. *~ floors.*

hard-wooded, *sf.* sert keresteli, kerestesinin işlenmesi zor.

hardworking, *sf.* çok çalışkan. *She is a ~ student.* ***e.a.-*** *industrious.*

hardy^1, *sf.* **-dier, -diest 1.** dayanıklı, tahammüllü, mütehammil, mukavim, sağlam. *~ animals.* **2.** kışa/soğuğa dayanıklı (bitki vb.). *~ plants.* **3.** cesaret/metanet/sebat isteyen. *the hardiest sports.* **4.** cesur, yiğit, atılgan, gözü pek, yılmaz. *~ explorers.* **5.** cür'etkâr, küstah, kendine güvenen. ***e.a.-*** *1. sturdy, strong, robust, vigorous, hale, stout, sound, 4. courageous, bold, daring, resolute, brave, intrepid, 5. presumptuous, foolhardy.*

hardy^2, *is., ç.* **-dies** örs keskisi.

hare^1, *is., ç.* **hares, hare 1.** *zool.* (yabanî) tavşan *(Lepus Leporidae).* (ilgili sıfat : **leporine**). **mountain- ~** : kar tavşanı, **2.** (tavşan tazı oyununda) kovalanan oyuncu, **3. ~ and hounds** : tavşan tazı oyunu, **4. First catch your ~ (and then cook it)** : Ayıyı vurmadan postunu satma. **5. mad as a March ~** : son derece ürkek/vahşî, **6. Run like a ~ !** : Var kuvvetinle koş! **7. Run with the ~ and hunt with the hounds** : Tavşana kaç, tazıya tut demek (Zıt iki fikrin ikisini de kabul etmek). **8. start a ~** : (a) (avlamak için) tavşanı yuvasından kaçırmak, (b) konudan uzaklaştırıcı fikir ortaya atmak.

hare^2, *f.* **hared, haring** *Brit. gen.* **~ off/away/about** : tüymek, tavşan gibi hızla koşmak/kaçmak, tabanları yağlamak. *They ~d off after the thief. He ~d down the road.* ***e.a.-*** *hurry, run.*

harebell, *is. bot.* **1.** yaban sümbülü *(Campanula rotundifolia)* : çan biçiminde mavi çiçekler açan bir ot, **2.** çan çiçeği *(Scilla nonscripta).* **hairbell, bluebell** *d.d.*

harebrained = hairbrained, *sf.* **1.** kuş beyinli, kafasız, sersem, **2. ~ness** : kuş beyinlilik, kafasızlık, sersemlik. ***e.a.-*** *1. giddy, reckless, heedless.*

harelike, *sf.* tavşan gibi, tavşana benzer.

harelip, *is.* **1.** yarık dudak, tavşan dudağı. **2. ~ed** : yarık dudaklı, tavşan dudaklı.

harem, *is.* **1.** harem : Müslüman evlerinde kadınlar dairesi, **2.** harem halkı, haremde bulunan kadınlar, **3.** bir tek erkeğe bağlı dişi hayvanlar sürüsü.

haricot, *is.* **1.** koyun eti yahnisi, etli yahni, **2.** *Brit.* fasulye, barbunya fasulyesi *(Phaseolus vulgaris),* **3.** fasulye tanesi.

harikari, *is. bk.:* **harakiri.**

hark, *is.&f.* **1.** av köpeğini geri çağırma (için kullanılan ünlem), **2.** dinlemek, işitmek. Genellikle emir şeklinde kullanılır : ~ **!** Dinle! Dur! Sus! *~ ! I can hear their voices.* **3.** ~ **at** *Brit.- k.d.* (istenmeyen bir şeyi/kimseyi) dinlemek, bakmak. ~ **at him then! Who does he think he is anyhow?** Şuna bak hele! Kendini ne zannediyor yani? **4.** ~ **back** : (a) (av köpeği : kaybettiği iz kokusunu almak için) geri dönmek, (b) sadede gelmek, evvelki konuya dönmek / avdet etmek, (c) geçmişi anmak/anımsamak, maziyi yadetmek. **He always ~s back to how things were when he was young** : Hep gençlik günlerini anımsar. ***e.a.-*** *2. listen, hear, 4. (b) revert.*

harken = **hearken**, *f. esk.* **1.** dinlemek, kulak vermek, dikkat etmek, **2.** **~er** : dinleyen, kulak veren. ***e.a.-*** *1. listen, hear, heed.*

harl, *is.* **1.** keten ipliği, lif, **2.** sürü(n)mek, **3.** kaba sıva vurmak, **4.** *bk.:* **herl.**

harlequin, *is.&sf.* **1.** soytarı, palyaço, **2.** alacalı yılan, **3.** alacalı, çok renkli, **4.** dış köşeleri yukarı kıvrık (gözlük), **5.** ~ **bug = cabbage bug = calicoback = fire bug** *zool.* alacalı böcek *(Murganita historionica)* : lâhana ve benzeri bitkilerle beslenen kırmızı, sarı benekli parlak siyah veya mavi renkli bir böcek, **6.** ~ **duck** *zool.* alaca ördek *(Historionicus historionicus)* : Kuzey denizlerine özgü, erkeğinin tüyleri alacalı bir tür ördek. ***e.a.-*** *1. buffoon.*

harlequinade, *is.* **1.** pandomima, palyaço oyunu, **2.** soytarılık, palyaçoluk. ***e.a.-*** *1. pantomime, farce, 2. buffoonery.*

harlot, *is.&sf.* **1.** fahişe, orospu, **2.** *esk. bk.:* **rogue.** ***e.a.-*** *1. prostitute, strumpet, whore.*

harlotry, *is., ç.* **-ries** **1.** fahişelik, orospuluk, **2.** fahişeler, orospular. ***e.a.-*** *1. prostitution.*

harm, *is.&gl.f.* **1.** zarar, ziyan, hasar. **to do bodily ~** : yaralamak. *The accident did a lot of ~ to the car.* **2.** kötülük, fenalık, manevî zarar. **do somebody ~** : birisine kötülük yapmak. **no ~ done** : hasar yok/kimseye bir şey olmadı, **3.** zarar/ziyan vermek, hasara sebep olmak, hasar yapmak. *There was a fire in our street, but our house wasn't ~ed at all.* **to ~ one's reputation** : bir kimsenin şerefini/adını kirletmek, **4.** kötülük/fenalık yapmak. **He wouldn't ~ a fly** : Karıncayı bile incitmez (Kimseye fenalığı dokunmaz). **5. come to ~ = (of ~) come to s.o.** : bir kimseye zarar gelmek. **My brother's ship was caught in a storm but he came to no ~ (=no ~ came to him)** : Kardeşimin gemisi fırtınaya yakalandı, fakat kendisine bir zarar gelmedi. **6. out of ~'s way** : emniyette, emin yerde. **7. ~er** : zarar veren. ***e.a.-*** *1. injury, damage, hurt, 2. evil, wrong, 3. injure, damage, hurt.* ***k.a.-*** *1. benefit, 3&4. help.*

harmal, *is. bot.* üzerlik *(Peganum harmala).*

harmattan, *is.* tozkaldıran : Batı Afrika kıyısında karadan esen tozlu, kuru rüzgâr.

harmful, *sf.* **1.** zararlı, muzır, kötü, zarar/ziyan verici, tehlikeli, **2.** **~ness** : zararlılık, kötülük. ***e.a.-*** *1. injurious, detrimental, dangerous.* ***k.a.-*** *1. beneficial, helpful, safe, harmless.*

harmless, *sf.* **1.** zararsız, tehlikesiz. *The dog seems fierce, but he's ~. The bomb was rendered ~.* **2.** hasar/zayiat vermeyen, **3.** zarara/hasara uğramamış, **4.** **~ly** : zararsız/tehlikesiz bir şekilde, zarar/ziyan vermeden. *The rocket thudded ~ly to the ground.* ***e.a.-*** *1. innocuous, 3. unharmed, unhurt.*

harmonic, *sf.&is.* **1.** ahenkli, ahenktar, uyumlu, kulağa hoş gelen, **2.** *müz.* (a) harmonik, harmoniye ait, (b) frekansı ilkel bir ses frekansının tam katı olan, **3.** *mat.* uyumlu, armonik. ~ **analysis** : uyumlu çözümleme. ~ **average = ~ mean** : uyumlu ortalama. ~ **division** : uyumlu bölme. ~ **function** : uyumlu işlev, *sinus* ve *cosinus* işlevlerinin toplamı cinsinden ifade edilebilen işlev. ~ **progression** : uyumlu dizi. ~ **ratio** : uyumlu oran. ~ **series** : uyumlu derney, **4.** *fiz.* uyumcul. ~ **motion** : uyumcul devinim. ~ **wave** : uyumcul dalga, **5.** **~al** : uyumlu, ahenkli, uyumcul, **6.** **~ally** : uyumla, ahenkle, uyumlu bir şekilde, uyumcul olarak, **7.** **~alness** : uyumluluk, ahenklilik, uyum, uyumculluk. ***e.a.-*** *1. harmonious, concordant, consonant.*

harmonica = **armonica**, *is.* **1. mouth organ** *d.d.* mızıka, armonika, **2.** irili ufaklı cam bardaklar veya madenî paralardan oluşan bir tür çalgı.

harmonious, *sf.* **1.** uyumlu, birbirine uygun, ahenkli. *The two countries were enjoying ~ relationships with one another.* **2.** tatlı sesli, hoş sesli, **3.** düzenli, muntazam, **4. ~ly** : uyumla, uygun/ahenkli bir şekilde, birbirine uyarak, **5. ~ness** : uyumluluk, uygunluk, ahenk(lilik), düzen(lilik). ***e.a.-*** *1. concordant, consistent, amicable, congenial, sympathetic, 2. euphonious, melodious, tuneful.* ***k.a.-*** *1&2. discordant.*

harmonisable/harmonisation/harmonise (r), *Brit. bk.:* **harmonizable/harmonization/ harmonize(r).**

harmonist, *is.* **1.** uyumcu, ses/ahenk uzmanı, uyum kurallarını bilen, **2. ~ic** : uyumsal, ahenktar, ahenk+, **3. ~ically** : uyumla, ahenktar bir şekilde.

harmonium, *is.* küçük org, armonyum.

harmonize, *f.* **-nized, -nizing 1.** uyumlamak, uyum/ahenk sağlamak, telif etmek, uygunlaştırmak, uydurmak. **to ~ one's views to the existing facts** : görüşlerini mevcut gerçeklere uydurmak. **to ~ several different points of view** : değişik görüşler arasında uyum sağlamak, **2.** *müz.* armonize etmek, harmonisini yapmak, **3.** uymak, hemahenk olmak. *The colors in the room ~d.* **4.** ahenkle şarkı söylemek, **4. harmonizable** : uydurulabilir, uyum/ahenk sağlanabilir, **5. harmonization** : uyumlama, uyma, uyum/ ahenk sağlama, **6. harmonizer** : uyumlayan, uyum/ahenk sağlayan. ***e.a.-*** *1&3. reconcile, agree, accord, correspond.*

harmony, *is., ç.* **-nies 1.** uyum, uygunluk, ahenk, birlik. *to live in ~. the harmony of color in painting.* **2.** *müz.* harmoni, ahenk bilimi, seslerin hoş bir etki bırakacak şekilde birbirine uyması, **3.** uyuşma, anlaşma, mutabakat, muvafıklık, dayanışma, tesanüt. ***e.a.-*** *1. concord, unity, agreement, accord, peace, amity, friendship, consonance, conformity, correspondence, consistency.*

harmotome, *is.* harmotom : Al-Ba-K silikat cevheri.

harness, *is.&gl.f.* **1.** koşum takımı. **~ maker** : saraç, **2.** (dokuma tezgâhında) dokuma çerçevesi : atkıları tutan çerçeve, **3.** (paraşütü vücuda veya kaldırılacak yüke bağlayan) kayış düzeni. *a parachute ~. a shoulder ~.* **4.** bağlama kayışı. *We need a ~ for the baby's crib.* **5.** *esk.* (şövalye/asker/at için) zırh, **6. in ~** : (a) iş başında, günlük işi gücü ile meşgul. **get back in ~** : iş başına geri dönmek. *She was content to be back in ~ after a good holiday.* **die in ~** : ölünceye kadar mesleğinde çalışmak. (b) birlikte, bir arada, hep beraber, dayanışma halinde. **run/work in double ~** : ortağı (özellikle eşi) ile beraber çalışmak/yaşamak, **7.** koşum takımını takmak, (hayvanı) koşmak, **8.** yararlı hale getirmek, ...-den yararlanmak, kontrolu/hakimiyeti altına almak, yararlı bir maksada yöneltmek. *to ~ the energy of the sun. We built several dams to ~ energy of the rivers.* **9.** *esk.* zırh kuşanmak/ kuşatmak, **10. ~er** : koşumcu, koşum takımı yapan/takan, **11. ~ like** : koşum takımı gibi. **12. ~ hitch** : koşum düğümü, **13. ~ horse** : (a) koşum atı, yük/araba atı, (b) koşumlu yarış atı, **14. ~ race** : koşumlu yarış.

harnessed antelope, *is. zool.* çizgili antilop *(Trage-laphus)* : koşuma benzer çizgili ve benekli Afrika antilopu.

Haroun-al-Raschid, *bk.:* **Harun al-Rashid.**

harp, *is.&f.* **1.** *müz.* arp (çalgı), **2.** arpa benzer nesne, **3.** *ABD- argo* İrlandalı (hakaret sözü), **4.** arp çalmak, **5.** *esk.* ifade etmek, söylemek, **6. ~ on/upon** : dönüp dolaşıp aynı konuya gelmek, hep aynı nakaratı okumak, ısrarla (bir konu) üzerinde durmak/konuşmak/yazmak, **7. to be always ~ing on the same string** : hep aynı teraneyi/nakaratı okumak. **He is always ~ing on that** : Hep aynı nakaratı okuyor. **8. ~er = ~ist** : arpçı, arp çalan. ***e.a.-*** *5. utter, express.*

harpings, *is., ç. den.* gemi posta kuşağı : gemi provasındaki sağlam ahşap kalaslar.

harpoon, *is.&f.* **1.** zıpkın (balina ve büyük balık avında kullanılır), **2.** zıpkınlamak, zıpkınla avlamak/öldürmek, **3. ~er** : zıpkıncı, **4. ~ gun** : zıpkınatan, zıpkın tüfeği, **5. ~like** : zıpkın gibi, zıpkına benzer.

harpsichord, *is. müz.* klâvsen, eski tip piyano, çimbalo. **~ist** : klâvsenci, klâvsen çalan.

Harpy, *is., ç.* **1.** *mit.* kadın başlı, kuş bedenli canavar, **2.** *k.h.* zorla gaspeden, muhteris, tamahkâr kimse, **3.** cadı, şirret, çenesi düşük/dırdırcı kadın, **4.** ~ **eagle** *zool.* tepeli/sorguçlu kartal *(Harpia harpyja)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan iri, kuvvetli bir kartal, **5.** **~like** : cadı gibi, şirret, çenesi düşük. ***e.a.-*** *2. rapacious, grasping, 3. shrew.*

harquebus, *is., ç.* **-buses** çakmaklı tüfek. **harquebuse, harquebuss, arquebus, hackbut, hagbut** *d.d.*

harquebusier, *is.* (çakmaklı) tüfekçi, bu silâhı taşıyan asker.

harridan, *is.* cadaloz, acuze, huysuz kocakarı.

harrier, *is.* **1.** soyguncu, yağmacı (kimse), **2.** *zool.* atmaca *(Circus).* **marsh** ~ : bataklık atmacası : bataklıklarda küçük memeli hayvanları, kuşları ve sürüngenleri avlayarak geçinen yırtıcı kuş. **pallid** ~ : boz atmaca, **3.** tavşan tazısı, **4.** kır koşucusu.

Harris tweed , *is.* (elde dokunan bir tür) tüvit kumaş.

Harrovian, *sf.&is.* Harrowlu, Harrow okulu öğrencisi. **old** ~ : Harrow okulu mezunu.

harrow, *is.&f.* **1.** tırmık, tarak, sürgü, tapan, kesek kırma makinesi, **2.** tırmıkla(n)mak, tırmık çek(il)mek, sürgü geçir(il)mek, kesek kır(ıl)mak, **3.** hırpalamak, işkence/eziyet etmek, (manevî) eza/cefa etmek, sinirlendirmek, üzmek, asabını bozmak. ~ **s.o.'s feelings** : birine eza/cefa etmek, kalbini kırmak, **4.** *esk.* namusuna tecavüz etmek, ırzına geçmek, **5.** **~er** : tırmıkçı, tırmıklayan. ***e.a.-*** *3. distress, torment, 4. ravish, violate, despoil.*

harrowing, *sf.* **1.** üzücü, feci, elemli, müellim, yürek parçalayıcı, asap bozucu, **2.** **~ly** : feci/elem verici bir şekilde.

harrumph, *gs.f.* hırıldamak, hırıltı çıkarmak, boğazını temizler gibi ses çıkarmak, azarlar gibi "hı" demek.

harry, *f.* **-ried, -rying** **1.** eziyet/işkence etmek, taciz/bizar etmek, rahat vermemek, canını sıkmak. *He was harried by fear of losing his job.* **2.** soymak, yağma/talan etmek, yakıp yıkmak, tahrip etmek, harabeye çevirmek. *The pirates harried the towns along the coast.* **3.** akın/hücum etmek, saldırmak, taarruz etmek, sürüp çıkarmak. *The soldiers harried the enemy out of the country.* ***e.a.-*** *1. plague, trouble, harass, annoy, torment, worry, 2. ravage, devastate, plunder, rob, pillage, sack, 3. raid, attack, assault.*

harsh, *sf.* **1.** kaba, haşin, ters, huysuz, hırçın. *This cloth is ~ to touch. He is a ~ man. ~ treatment.* **2.** zalim, insafsız, merhametsiz. *a ~ master.* **3.** ıssız, vahşî, arızalı. *a ~ land.* **4.** sert, acı, tırmalayıcı, hırpalayıcı. *a ~ voice.* **5.** nahoş, duyguları inciten/rencide eden, **6.** **~ly** : sertçe, huysuzca, kaba bir şekilde, insafsızca, acımadan, **7.** **~ness** : kabalık, haşinlik, terslik, zalimlik, insafsızlık, merhametsizlik. ***e.a.-*** *1. ungentle, unpleasant, 2. stern, cruel, austere, hard, unfeeling, unkind, badtempered, 3. desolate, stark, 4. grating, strident, discordant, dissonant.*

harshen, *f.* kaba/haşin/ters/huysuz/hırçın/zalim/insafsız/merhametsiz olmak/yapmak.

harslet, *is. bk.:* **haslet.**

hart, *is., ç.* **harts, hart** *zool.* erkek geyik/karaca *(Cervus elaphus),* özellikle beş yaşından büyük ala geyik. ***e.a.-*** *stag.*

hartal, *is.* (Hindistan'da siyasî direnme veya matem için) dükkânların kapanması.

hartebeest, *is., ç.* **-beests, -beest** *zool.* kaama, inek antilopu *(Alcelaphus buselaphus)* : G Afrika'da yaşayan sarı lekeli, küllü kahverengi iri bir antilop.

hartshorn, *is.* **1.** geyik boynuzu (eskiden amonyak elde etmede kullanılırdı), **2.** *esk.* amonyum karbonat.

hart's-tongue = harts-tongue, *is. bot.* geyikdili *(Phil-litis scolopendrium)* : uzun dar yapraklı eğrelti otu.

harum-scarum, *sf.&zf.&is.* **1.** deli dolu/delişmen/zırzop/havaî/patavatsız (bir şekilde). *What a ~ child you are!* **2.** apar topar, alelâcele, paldır küldür. *He rushed ~ down the main street.* **3.** savruk/dağınık/karmakarışık/keşmekeş başıboş (bir şekilde), **4.** deli dolu/delişmen/havaî/zırzop kimse, **5.** *esk.* deli dolu davranış/hareket. ***e.a.-*** *1&2. reckless(ly), rash, irresponsible, wild(ly), 3. disorganized, uncontrolled.*

Harun al-Rashid = Haroun-al-Raschid = Harun ar-Rashid, *is.* Harun Reşit (764-809) : Abbasî Halifesi (786-809).

haruspex, *is.*, *ç.* **haruspices** bağırsak falcısı : eski Roma'da kesilen kurbanların bağırsaklarına bakarak ilâhların arzularını okuyan falcı/kâhin.

haruspical, *sf.* bağırsak falı ile ilgili.

haruspicy, *is.* bağırsak falcılığı.

Harvard beets, *is.* pancar turşusu.

harvest, *is.&f.* **1.** **harvesting** *d.d.* hasat, ekin biçme, ürün toplama. *We all helped with the ~.* **2.** hasat mevsimi, ekin biçme zamanı. *The weather changed at (the) ~.* **3.** ürün, mahsul, rekolte. *The ~ of hazelnut/corn/wheat was good this year.* **4.** sonuç, netice, semere. *He is reaping the ~ of his mistakes.* **5.** biçmek, hasat etmek. *to ~ wheat.* **6.** ürün toplamak, mahsul devşirmek. *to ~ the fields.* **7.** sonuç / semere elde etmek, sonuca ulaşmak, **8.** **~able** : hasat edilebilir, biçilebilir, devşirilebilir, **9.** **~ festival** : hasat bayramı, **10.** **~ fly = ~ mite** *bk.:* **cicada, 11.** **~ moon** : hasat dolunayı : güz gün dönümüne en yakın dolunay / mehtap, **12.** **~ mouse** : tarla faresi *(Micromys minutus ve Reithrodontomys),* **13.** **~ tick = ~ bug** : kadife böceği *(Trombicula)* : hasat zamanı çok rastlanan ve deriye yapışan kırmızı bir böcek. ***e.a.-*** *3. crop, yield, 4. consequence, result.*

harvester, *is.* **1.** orakçı, hasatçı, **2.** biçerdöver, **3.** **~ ant** : buğday karıncası.

harvest home, **1.** (hasat edilen) ürünün eve taşınması, **2.** harman sonu, **3.** harman sonu ziyafeti, **4.** hasat ürünü eve taşınırken söylenen şarkı.

harvesting, *is.* hasat, ekin biçme.

harvestman, *is.*, *ç.* **-men** **1.** hasatçı, orakçı, biçici, **2.** *bk.:* **daddy-longlegs** (1).

harvesttime, *is.* hasat/ ekin biçme/harman zamanı.

has, *f.* (o) maliktir, (onun) var. *bk.:* **have.**

has-been, *is.* etkisini/değerini/şöhretini yitirmiş (kimse/şey).

hasenpfeffer=hassenpfeffer, *is.* (biberli) tavşan yahnisi.

hash, *is.&gl.f.* **1.** etli/kıymalı patates/sebze, **2.** keşmekeş, karmakarışık şey, bozulmuş/berbat olmuş şey. **make a ~ of it** : bozmak, berbat etmek. **He made a ~ of it** : Bir çuval inciri berbat etti. **a ~-up of old ideas** : tekrar ortaya atılmış eski fikirler, **3.** **settle s.o.'s ~** *argo* ağzının payını vermek, yuvasını yapmak, susturmak, ağzını tıkamak, icabına bakmak, haklamak, hakkından gelmek. *That remark sure settled her ~.* **4.** *argo bk.:* **hashish, 5.** (et) kıymak, doğramak, **6.** bozmak, berbat etmek, alt üst etmek, **7.** **~ over** *argo* ayrıntılarıyla göz önüne almak, etraflıca incelemek, tekrar ele almak/tezekkür etmek, uzun uzadıya müzakere etmek. *The two leaders spent hours ~ing over their problems. They ~ed the plan over.* **8.** **~ up** : (a) bozmak, berbat/alt üst etmek, keşmekeşe çevirmek, (b) eti doğramak, kıyma yapmak, (c) anımsa(t)mak, hatırla(t)mak. ***e.a.-*** *2. mess, jumble, muddle, hodgepodge, 3. subdue, get rid of, put an end to, 5. mince, 6. muddle, confuse, bungle, mess up, 7. review, 8. (a) mess up.*

hash browns = hashed browns, *is.* kaynatıldıktan sonra yağda kızartılmış patates.

hasheesh, *is. bk.:* **hashish.**

Hashemite = Hashimite, *is.* Haşimî (hanedanı). **~ Kingdom of Jordan** : Ürdün Krallığı.

hashhead, *is. argo* esrarkeş.

hash house, *is. argo* ucuz/adî lokanta/aş evi.

hashish = hasheesh, *is.* **1.** Hint keneviri çiçek ve yaprakları (uyuşturucu madde olarak çiğnenir veya içilir), **2.** haşiş, Hint kenevirinden çıkarılan esrar. **bhang, cannabis, charas** *d.d.*

hash mark, *is. As.- argo* **1.** *bk.:* **service stripe, 2.** *bk.:* **inbounds.**

hash slinger, *is. ABD- argo* ucuz lokanta garsonu.

Hasid, *is.*, *ç.* **Hasidim** **1.** gizemci bir Musevi tarikati üyesi (1750'de Polonya'da kurulmuştur). **Chasid, Hassid** *d.d.* **2.** **~ism** : gizemci Musevî tarikati inançları/icraatı/taraftarlığı.

haslet = harslet, *is.* sakatat : yiyecek olarak kullanılan hayvan ciğeri, yüreği vb.

hasn't = has not, *bk.:* **have.**

hasp, *is.&gl.f.* **1.** mandal, asma kilit köprüsü/menteşesi, kenet, toka, **2.** *Brit.- k.d.* iplik makarası, yün çilesi, **3.** mandallamak, mandal/menteşe üzerine asma kilit takıp kilitlemek.

hassenpfeffer, *is. bk.:* **hasenpfeffer.**

hassle, *is.&f.* **hassled, hassling** *k.d.* **1.** tartışma(k), dövüşme(k), çekişme(k), kavga/mücadele/münazaa (etmek). *There was a ~ about who was going to ride the front seat of the* *car.* **2.** dert, baş belâsı, güçlük, zorluk, sıkıntı. *Driving in city traffic is too much of a ~. Traffic jams create a lot of ~.* **3.** taciz/rahatsız etmek, huzurunu/rahatını kaçırmak, başına belâ kesilmek, sıkıntı vermek, canını sıkmak. *The film star was being ~d by newspaper reporters.* **hassel** *d.d.* ***e.a.-*** *1. quarrel, squable, struggle, argument, argue, fight, wrangle, 2. trouble, annoyance, bother, 3. worry, annoy, bother, badger, harass, irritate.*

hassock, *is.* **1.** diz yastığı, diz/ayak dayayacak minder, puf, **2.** ot öbeği, sık çimen parçası. ***e.a.-*** *2. tussock.*

hast, *f. esk.* **have** fiili şimdiki zaman ikinci tekil şahsı.

hasta la vista, *İsp.* esen kal, tekrar görüşelim, Allaha emanet ol. ***e.a.-*** *so long, good-by, until we meet.*

hasta mañana, *İsp.* yarın görüşelim. ***e.a.-*** *until tomorrow, see you tomorrow.*

hastate, *sf. bot.* **1.** üçgensel, mızrak başı biçiminde. *~ leaf.* **2. ~ly** : üçgen/mızrak başı biçiminde.

haste, *is.&f.* **1.** hız, sür'at, ivedilik, **2.** acele. **in ~** : acele ile, ivedilikle. **in great ~** : alelacele, sür'atle, hızla, telâşla. **to do sth in ~** : bir şeyi acele ile/üstünkörü yapmak. **More ~ less speed = ~ make waste** : Acele işe şeytan karışır (= Tizreftar olanın pâyine dâmen dolaşır). **3.** telâş. **Why all this ~?** Bu telâşa sebep ne? **4. make ~** : ivmek, acele etmek. **Make ~ all of you and get ready** : Hepiniz acele hazırlanın. **5.** *bk.:* **hasten**, **6. ~ful** : aceleci, telâşlı, telâşçı, **7. ~fully** : acele ile, telâşla, ivedilikle, **8. ~less** : acelesiz, telâşsız, **9. ~lessness** : acele/telâş etmeme, temkin, itidal. ***e.a.-*** *1. speed, swiftness, 2. hurry, flurry, bustle, ado, urgency, 3. precipitancy, 4. hurry.* ***k.a.-*** *1-2. delay, slowness, 3. deliberation, calmness.*

hasten, *f.* **1.** ivmek, acele etmek, hemen/vakit geçirmeden yapmak/etmek. **I ~ to add...** : Hemen ilâve edeyim ki... **I ~ to tell you that...** : Hemen (şurasını) söyleyeyim ki... **2.** çabuklaştırmak, hızlandırmak, ivdirmek, acele ettirmek, alelacele yapmak. **He ~ed his steps** : Adımlarını çabuklaştırdı/sıklaştırdı. **He ~ed home** : Alelâcele eve koştu. **to ~ to (a place)** : soluğu (bir yerde) almak. ***e.a.-*** *1. hurry, 2. accelerate, expedite, quicken, speed.*

hastener, *is.* ivdirgeç : mektup, fatura vb. nin ivedi teslim edilmesini gerektiren not.

hastily, *zf.* ivedilikle, hızla, sür'atle, çabucak, alelâcele, telâşla.

hastiness, *is.* ivedilik, hızlılık, sür'at, çabukluk, acele, telâş.

hasty, *sf.* **hastier, hastiest 1.** tez, seri, ivedi, hızlı, sü'atli, çabuk, **2.** acele, kısa süreli, kısa süren. *a ~ visit. He ate a ~ meal.* **3.** üstünkörü, düşüncesiz. *His ~ decisions caused many mistakes.* **4.** kısa, sathî. *a ~ glance.* **5.** çabuk öfkelenen. *He should not be so ~.* **6.** aceleci, telâşçı. *She's too ~; if she would only think before speaking she wouldn't have so much trouble.* **7. ~ pudding** : (a) mısır unu ve pekmezle yapılmış bir tür muhallebi, (b) un bulamacı, lâpa. ***e.a.-*** *1. speedy, hurried, quick, 3. precipitate, rash, 4. brief, fleeting, superficial, 5. irascible.*

hat, *is.&f.* **hatted, hating 1.** şapka, külâh, takke, başlık (giydirmek). **top/silk ~** : silindir şapka, **2.** (Katoliklerde) kardinal şapkası, (b) kardinallik makamı/rütbesi, **3. ~ in hand** : saygı ile, kemalihürmetle, mütevaziyane, tevazu ile, **4. pass the ~ (round)** *k.d.* para/iane toplamak, **5. take off oen's ~ to = take one's ~ off to (s.o.)** : saygı ile eğilmek, övmek, methetmek, (birinin) üstünlüğünü itiraf etmek, takdir ve hayranlığını ifade etmek. *I take off my ~ to his courage. I take my ~ off to him for his new discovery.* **6. talk through one's ~** *k.d.* palavra atmak, bilir bilmez konuşmak, kafadan atmak, saçmalamak, **7. throw/toss one's ~ in the ring** : (siyasî bir mevki için) adaylığını koymak, **8. under one's ~** *k.d.* gizli, saklı, mahrem. **Keep it under your ~!** Kimseye söyleme! Aramızda kalsın! **9. a bad ~** *argo* ahlâksız, edepsiz, **10. at the drop of a ~** : anîde, birdenbire, ansızın, **11. old ~** : eski kafalı, eski moda, **12. hang up one's ~** : (mutat bir işe) son vermek, eleğini asmak. *At the age of 64, he hung up his hat (for the last time).* **13. I'll eat my hat if...** : Bahse girerim ki, ... ise Arap olayım. *I'll eat my ~ if England wins tomorrow.* **14. My ~ !** : (Dünyada) inanmam! Sen onu külâhıma anlat! **Poor, my ~! He's got more money than either of us!** Fakirmiş! Sen onu benim külâhıma anlat! Senden benden çok parası var. **15. ~less** : şapkasız, **16. ~lessness** : şapkasızlık, **17. ~like** : şapka gibi, şapka/külâh biçiminde. ***e.a.-*** *3. humbly, respectfully, 5. praise, 8. secret, confidential, **10.** suddenly, **11.** old fashioned.*

hatable, *sf. bk.:* **hateable.**

hatband, *is.* **1.** şapka şeridi, **2.** başa takılan siyah matem kurdelesi.

hatbox, *is.* **1.** şapka kutusu, **2.** yuvarlak kadın bavulu.

hatch^{1}, *is.&gl.f.* **1.** (civciv) yumurtadan çıkmak. *Ten chickens ~ed today.* **2.** (yumurtadan) civciv çıkarmak. *A hen ~ es chickens.* **3.** plân yapmak, (tertip/düzen vb.) kurmak. *The robbers were ~ing an evil scheme.* **4.** (yumurtadan) civciv çık(ar)ma, **5.** bir kuluçkada çıkan civcivler, sonuç, netice, (bir plânın sonucu), **6. ~ability** : civciv çıkarabilme, kuluçkaya yatabilme, **7. ~ able** : civciv çıkabilir, kuluçkalık, **8. ~er** : kuluçka tavuk, kuluçka makinesi.

hatch^{2}, *is.&gl.f.* **1.** *den.* (a) ambar ağzı, (b) ambar kapağı, kaporta. **Batten down the ~es!** Ambar kapaklarını kapa! (c) *bk.:* **hatchway** (1), **2.** çatıya açılan delik, dam geçidi, **3.** çatı kapağı, **4.** *hv.* uçak kapısı, **5.** iki parçası da açılan bölmeli kapının alt yarısı, **6.** savak, bent kapağı, **7.** tarama, tarama çizgisi, **8.** (resim/oymacılık) tarama çizgileriyle göstermek, taramak, **9. Down the ~ !** *k.d.* Şerefe! (içkiyi son yudumuna kadar içme anlamında söylenir) **10. under the ~es** : (a) güverte altında, (b) hapiste, hapsedilmiş.

hatchback, *is.* arka kapağı yukarıya açılan (otomobil).

hatcheck, *sf.* elbise ve şapkaların konulduğu (yer). **a ~ room** : vestiyer.

hatchel, *is.&f.* **-eled -eling 1.** keten/kendir tarağı, **2.** keten taramak. ***e.a.-*** *hackle.*

hatchery, *is., ç.* **- eries 1.** kuluçka yeri, **2.** balık üretme istasyonu.

hatchet, *is.* **1.** nacak, kısa saplı balta, el baltası, **2.** *bk. :* **tomahawk**, **3. bury the ~** (or **tomahawk**) : barışmak, barış/sulh yapmak, **3. ~ face** : dar ve sivri yüz, **4. ~ faced** : dar ve sivri yüzlü, **4. ~ job** *k.d.* baltalama, kasıtlı/yıkıcı eleştirme/eylem, **5. ~like** : nacak/balta gibi, nacağa benzer, **6. ~ man** *k.d.* (a) profesyonel katil, (b) yıkıcı eleştirmen, iftiracı yazar : devlet adamlarını yazı/söz ile yeren/küçük düşüren kimse.

hatchway, *is.* **1. hatch** *d.d.* ambar/lombar ağzı/kapağı, **2.** bodrum/tavan kapağı.

hat dance, *is.* şapka dansı, Meksika halk dansı : erkek, aşkını ilân için şapkasını yere atar, kadın kabul ederse etrafında dans edip onu başına koyar.

hate, *is.&f.* **1.** nefret, kin, düşmanlık. *There was ~ in his voice. She looked at me with ~ in her eyes.* **2.** nefret edilen şey/kimse. **3. s.o.'s pet ~** *k.d.* bir kimsenin son derece nefret ettiği şey/kimse, **4.** nefret etmek. *I ~ such cruelty.* **~ one's guts = ~ s.o. like poison** : (birisinden) son derece nefret etmek, bir kaşık suda boğmak istemek, **5.** kin/nefret beslemek, düşman olmak. *He ~s his little sister, because she breaks all his toys.* **6.** tiksinmek, iğrenmek, hoşlanmamak. *I hate doing that. She ~s fish and never eats any.* **7.** *k.d.* üzüntü/esef duymak, müteessir olmak. *I ~ (having) to tell you, but I damaged your car.* **I ~ your going away** : Gitmenize çok müteessirim. **8. hater** : nefret eden kimse. ***e.a.-*** *1. hatred, **4&5.** detest, despise, loathe, execrate, abhor, abominate, **6.** dislike.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *love.*

hateable = hatable, *sf.* menfur, nefret edilen, nefrete lâyık.

hateful, *sf.* **1.** nefret uyandıran, menfur, nefret edilen. *~ oppression.* **2.** nahoş, hoşa gitmeyen, tiksindirici. *a ~ task.* **3.** kin/nefret dolu, kindar, düşman(ca). *a ~ speech. You are always ~ to me and nice to everbody else.* **4. ~ly** : nefretle, **5. ~ ness** : nefret etme, kin/nefret duyma. ***e.a.-*** *1. abominable, abhorrent, repugnant, loathsome, obnoxious, odious, offensive, **2.** unpleasant, dislikable, distasteful, detestable, **3.** malicious, malignant, malevolent.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *likable, pleasant, agreeable.*

hatemonger, *is.* **1.** kinci, kindar, başkalarının kin ve nefret duygularını körükleyen, **2. ~ing** : kincilik.

hate sheet, *is.* kinci gazete : belirli bir ırk/millet/din vb. hakkında tek taraflı kindar yazılar yazan gazete ve benzeri yayın aracı.

hath, *f.* *esk.* **have** fiili şimdiki zaman üçüncü tekil şahıs.

Hathor, *is.* (eski Mısır) aşk ve sevinç tanrıçası/ilâhesi (inek başı ile simgelenirdi).

Hatikvah, *is.* İsrail millî marşı.

hatmaker, *is.* şapkacı, şapka imalâtçısı.

hatpeg, *is.* şapka asacak kanca.

hatpin, *is.* şapka iğnesi.

hatrack, *is.* şapka askısı.

hatred, *is.* nefret, kin, düşmanlık, adavet, husumet. *She is full of ~ for the driver who kiled her child.* ***e.a.-*** *animosity, detestation, loathing, abhorrence, abomination, hate, enmity.* ***k.a.-*** *love.*

hatstand, *is.* şapkalık, şapka askısı.

hatter, *is.* şapkacı, şapka yapan/satan kimse. **as mad as a ~** : zırdeli.

hat tree = hall tree, *is.* (ayaklı) şapka askısı.

hat trick, *is.* (sporda) üst üste üç sayı kazanma.

haubergeon, *is. bk.:* **habergeon.**

hauberk, *is.* zırhlı yelek. ***e.a.-*** *byrnie.*

haugh, *is. İsk.* alçak arazi, nehirlerin oluşturduğu lığlı vadi.

haughty, *sf.* **-tier, -tiest 1.** kibirli, gururlu, mağrur, çalımlı, azametli, kendini beğenmiş, züppe. *a ~ smile.* **2.** *esk.* asil, kibar, yüce, yüksek, **3. haughtily** : kibirle, gururla, azametle, çalımla, mağrurane, **4. haughtiness** : kibir(lilik), gurur, azamet, çalım. ***e.a.-*** *1. arrogant, snobbish, proud, supercilious, 2. exalted, lofty, noble.* ***k.a.-*** *1. lowly, humble, modest.*

haul¹, *f.* **1.** (kuvvetle) çekmek, sürüklemek. *The logs were ~ed to the mill by horses.* **2.** taşımak, **3. ~ down** : indirmek, mayna etmek. **to ~ down the flag/the colors** : baş eğmek, yenilgiyi kabul etmek, **4. ~ before/in/to/into** : tutuklayıp mahkeme huzuruna çıkarmak. *He was ~ed before the judge.* **5.** (güçlükle) bir yere varmak/ulaşmak/vasıl olmak. *After a long drive they finally ~ed into town at dusk.* **6.** (ticarî eşyayı) nakletmek, taşımak, sevk etmek, **7.** *den.* (belirli bir yönde) yelken açmak, **8.** (gemiyi tamir için) kızağa çekmek, **9.** *den.* (rüzgâr) yön değiştirmek, karşıdan esmek. *bk.:* **veer.** *The wind ~ed around to the east.* **10. ~ off** *k.d.* ağır bir yumruk indirmek için kolu geriye çekmek. *He ~ed off and socked the guy.* **11. ~ on/~ to the wind** : rüzgâr yönünde seyretmek, **12. ~ over the coals** : (yanlış yapılan bir işten dolayı) azarlamak/tekdir etmek/haşlamak, **13. ~ up** : (a) gemiyi rüzgâr yönüne çevirmek, (b) geminin rotasını değiştirmek, (c) yukarıya çekmek, (d) kayığı denizden karaya çekmek, (e) durmak, (f) **be ~ed up** : mahkemeye sevk edilmek. *He got ~ed up in court for assaulting a student.* ***e.a.-*** *1. drag, pull, tug, 2. carry, transport, 3. lower, 6. cart, transport, move.*

haul², *is.* **1.** (kuvvetle) çekme, sürükleme, **2.** yük, hamule, taşınan eşya. *Powerful trucks are used for heavy ~s.* **3.** taşınan yük miktarı, **4.** taşıma mesafesi. *It was a long ~ home, carrying our bags up the hill.* **5.** taşıma yolu, bir yükün taşındığı yol/mesafe, **6.** *k.d.* (a) kazanma, elde etme, (b) kazanç, kazanılan/elde edilen şey. **a fine ~** : vurgun, külliyetli kazanç, (c) bir defada elde edilen şey. *a good ~ of fish.* **7. long ~** : (a) uzun süre/müddet/zaman, (b) uzak mesafe, (c) uzun süren iş

haulage, *is.* **1.** çekiş, taşıma, nakletme, **2.** *d.y.* taşıma ücreti.

haulageway, *is.* kömür madeni ocağında kömürün taşındığı geçit.

hauler = haulier, *is.* taşıyan, çeken, nakleden.

haulm, *is.* **1.** ekin sapları, saman, **2.** bitki sapı. ***e.a.-*** *1. straw, hay, 2. stem, stalk.*

haulyard, *is. bk.:* **halyard.**

haunch, *is.* **1.** kalça, **2.** kalça ve budun etli kısmı, **3.** (hayvanlarda) sağrı, but ve bel kısmı, **4.** but eti, **5.** *mim.* kemer ayağı, **6. ~ bone** : kalça kemiği, **7. ~ed** : kalçalı. ***e.a.-*** *6. innominate bone.*

haunt, *is.&f.* **1.** dadanmak, musallat olmak, üşüşmek. *to ~ a house. to ~ a person. People say ghosts ~ that house.* **2.** aklından çıkmamak. *Memories of love ~ed him. I was ~ed by her last words to me. Memories of his youth ~ed the old man.* **3.** sık sık ziyaret etmek/uğramak. *He ~ed the art galleries.* **4.** usandırmak, bıktırmak, bezdirmek, taciz etmek, gına getirtmek, **5.** (ruh/hayalet) sık sık belirmek/gözükmek, yanından ayrılmamak, peşini bırakmamak. *A headless man~s the castle.* **6.** ayrılmamak, peşini/yakasını bırakmamak, ısrarla kalmak, **7.** *gen.* **~s** : uğrak, sık sık gidilen yer. *to return to one's ~s. He made the library his ~.* **8.** bazan **hant** *d.d.* (Orta-Güney ABD) hortlak, hayalet, **9. ~er** : dadanan, musallat olan, sık sık ziyaret eden, hayalet, hortlak. ***e.a.-*** *3. frequent, 6. loiter, linger, stay, 7. resort, den, hangout, 8. ghost.*

haunted, *sf.* **1.** perili, tekin olmayan, perilerin/hortlakların üşüştüğü. **a ~ house/castle** :

perili ev/köşk, **2.** aklı/zihni bir şeye takılmış, dalgın, düşünceli, sabit fikirli. *She looked progressively more ~.* ***e.a.-*** *2. obsessed, preoccupied, troubled, worried.*

haunting, *sf.* **1.** unutulmaz, akıldan/hatırdan çıkmayan, zihinde yer eden, devamlı musallat olan. *~ memories. He repeated the ~ melody,* **2.** **~ly** : unutulmaz bir şekilde, akıldan/hatırdan çıkmayacak tarzda.

Hausa = Haussa, *is., ç.* **Hausa 1.** Sudanlı/K Nijeryalı zenci, **2.** bunların dili.

hausen, *is. Alm. bk.:* **beluga** (1).

hausfrau, *is., ç.* ***-fraus, -frauen*** *Alm.* ev kadını. ***e.a.-*** *housewife.*

haustellate, *sf. zool.* emme hortumlu, (kan/öz su emmeye mahsus) hortumu olan (böcek vb.).

haustellum, *is., ç.* **haustella** *zool.* (böceklerde vb.) emme hortumu, (kan/öz su emmeye yarayan) hortum.

haustorium, *is., ç.* **haustoria** *bot.* **1.** asalakemen, asalak bitkinin başka bir bitki gözelerine dalıp ona zarar vermeden besin emen organı (kök vb.), **2.** **haustorial** : asalak emeçli. ***e.a.-*** *2. suctorial.*

hautbois = hautboy, *is., ç.* **hautbois, hautboys** *esk.* **1.** obua, **2.** **hautboyist** : obuacı. ***e.a.-*** *1. oboe.*

haute couture, *is. Fr.* **1.** yüksek/lüks moda, **2.** ileri moda yaratıcılarının icat ettikleri moda/giyim tarzı.

haute cuisine, *is. Fr.* nefis yemek pişirme sanatı.

hauteur, *is. Fr.* gurur, kibir, azamet, böbürlenme. ***e.a.-*** *haughtiness, arrogance.*

haut monde, *is. Fr.* yüsek sosyete. ***e.a.-*** *high society.*

Havana, *is.* **1.** Havana, Küba'nın başkenti, **2.** Havana purosu, **3.** Küba tütünü.

have^{1}, *f.* şimdiki zaman : ***I/you/we/they* have**, ***he/she/it* has**, *esk.* ***thou hast***, ***he hath*** geçmiş zaman : **had**, *esk.* ***thou hadst/haddest.*** *pp:* **had**, *pres. part.* **: having 1.** malik/sahip olmak. *He has a big house.* **We had a lot of rain last week** : Geçen hafta çok yağmur yağdı. **2.** almak, yemek, içmek, yapmak. **~ tea/coffee** : çay/kahve içmek. **~ dinner** : akşam yemeği yemek. **to ~ news** : haber almak. **He has 3 cigarettes each morning** : Her sabah üç sigara içer. **3.** (arkadaşlığa/akrabalığa vb.) kabul etmek. *He wanted to marry her, but she didn't ~ him.* **4.** **~ to** : -malı/-meli (zorunluk/mecburiyet ifade eder). **I ~ to go home** : Eve gitmeliyim/gitmek zorundayım. *We all ~ to eat. I ~ to finish my writing.* **5.** (duçar/maruz) olmak, geçirmek. **He had a heart attack last year** : Geçen sene bir kalp krizi geçirdi. **She had a surgery two months ago** : İki ay önce bir ameliyat geçirdi. **~ a good time** : iyi vakit geçirmek, **6.** (fikir vb.) taşımak, -lenmek, ...olmak. **to ~ doubts** : şüphesi olmak, şüphelenmek. **7.** ettirmek, yaptırmak, mecbur etmek, ...sağlamak. **~ him come here at five** : Saat beşte buraya gelmesini sağla (buraya getir). **~ it cleaned** : temizlet. **I ~ had a house built** : Bir ev yaptırdım. **He had his hair cut yesterday** : Dün saçını kestirdi. **8.** göstermek, izhar etmek. **to ~ the courage to** : ...cesaretini göstermek. **She had the crust to refuse my invitation** : Davetimi reddetmek kabalığını gösterdi. **9.** tutuşmak, etmek, yapmak. **to ~ fight** : kavgaya tutuşmak, kavga etmek. **I'll ~ his head (or hide)** *argo* Elime geçirsem derisini yüzeceğim. **to ~ a talk** : sohbet etmek, **10.** izin vermek, müsaade/müsamaha etmek, göz yummak. **I will not ~ it** : Buna müsaade edemem. **I'll ~ no complaint** : Şikâyet istemiyorum. **I won't ~ such behavior** : Böyle harekete izin veremem. **I won't ~ anything said against him** : Onun aleyhinde söz söyletmem. **11.** saymak, tutmak, **12.** bilmek, anlamak, vakıf olmak. **to have neither German nor Spanish** : ne Almanca ne de İspanyolca bilmek, **13.** doğurmak, dünyaya getirmek. **to ~ a baby** : çocuk doğurmak, **14.** elinde tutmak, hâkim olmak, üstün durumda bulunmak, baskın çıkmak. **He has you there** : O hususta senden üstün durumdadır. **15.** *argo* (a) aldatmak, faka bastırmak. **I've been had by that swindler** : O dolandırıcı beni faka bastırdı. **I think I've been had** : Galiba aldatıldım. (b) rüşvet vermek, (rüşvet vb. ile) elde etmek/ele geçirmek. *He is too honest to be had.* **16.** elde etmek, (satın) almak, temin etmek, sağlamak. **You can't ~ that house at that price** : O evi bu fiyata alamazsın. **17.** (belirli bir duruma) maruz bırakmak. **The problem had me stumped** : Bu sorun beni şaşırttı/afallattı. **18.** (merhamet vb.) beslemek. ~

pity on him. **19.** misafir etmek, (misafiri) ağırlamak. *We had Mary over for dinner.* **20.** (bir kadınla) cinsel ilişkide bulunmak, **21.** (hâli vakti yerinde/zengin) olmak. **There are some who ~ and some who ~ not** : Kimisi zengindir (varlıklıdır), kimisi de yoksul. **22.** (belirli bir nitelikte) olmak, (niteliğe) sahip olmak. **to ~ courage** : cesur olmak. **to ~ three equal angles** : üç açısı eşit olmak, **23.** yardımcı fiil olarak birleşik zamanlar yapmakta kullanılır: **She has gone** : O gitti. **It would ~ been an enjoyable night if I hadn't felt downcast** : Üzüntüm olmasaydı güzel bir gece geçirecektim. **24. had better** (or **best**) **= ought to** : ...iyi olur, en iyisi. **I had better go** : Gitsem iyi olur/En iyisi ben gideyim. **25. had rather** (or **sooner**) : yeğ tutmak, tercih etmek. **I'd rather** :...-i tercih ederim. *I'd rather have a glass of milk.* **I'd much rather he went with you** : Seninle gitmesini tercih ederim. **26. ~ a mind to** : niyeti olmak, **27. ~ at** : -e saldırmak/hücum etmek, üstüne atılmak, işe koyulmak. **to let s.o. ~ it** *k.d.* birisine saldırmak/hücum etmek, birisini haklamak/dövmek, **28. ~ done** : (işini) bitirmek, sona erdirmek, işi tamamlamak, **29. ~ had it** *argo* (a) bıkmak, gına getirmek, artık tahammül edememek. *I've been working like a fool, but now I've had it.* (b) yenilmek, yenilgiye uğramak, işi bitmek. *He was a great wrestler, but after this season he'll ~ had it.* **30. ~ and hold** : yasal sahibi olmak, kanunen sahip olmak, **31. ~ in = ~ got in** : (a) hazır bulundurmak, depo etmek. *Has she got enough sugar in?* (b) (bir iş yapmak için) birisini eve getirtmek. *We are having the builders in next week to improve the kitchen.* (c) (birisini eve) davet etmek. *We are having some friends in for coffee on Sunday evening.* **32. ~ in mind** : hatırında tutmak, aklında olmak, **33. ~ a hand in** : bir işle ilgisi olmak, bir işte parmağı/dahli olmak, **34. ~ (s.o.) in** : (birini) eve davet etmek, **35. ~ the doctor in** : doktor çağırmak, **36. ~ it** : (a) talih/şans/kader icabı, talihe bakın ki. **As luck would have it, we missed the train** : Talihsizliğe bakın ki treni kaçırdık. (b) (üstünlük/zafer vb.) kazanmak. **The ayes ~ it** : Lehte oy kullananlar kazandı. (c) cezalandırmak, canına okumak. *If he catches you, he'll let you ~ it.* (d) keşfetmek, (çözümünü/cevabını) bulmak. *Eureka! I ~ it!* (e) *k.d.* (söylenen durumda) bulunmak. *He never had it so good!.* **37. ~ it in for** : *k.d.* kin/garez beslemek, kinci olmak. *She has it in for me because I didn't invite her.* **38. ~ it out** : (anlaşmaya varıncaya kadar) münakaşa/mücadele/kavga etmek, **39. let him ~ it** : (a) Ona ver, o alsın! (b) Vur! Yapıştır! (c) Ağzının payını ver(elim)! Hakkından gel(elim)! **40. He will ~ it that** : İddia ediyor ki. **As Plato has it** : Eflâtun'un dediği gibi. **Rumor has it that the government will fall.** : Söylentiye göre hükûmet düşecek. **41. ~ it coming** : hak etmek, **42. ~ it in one** : kabiliyeti olmak, **43. ~ it off/away with ...** *Brit.- argo* ...ile cinsî münasebette bulunmak, **44. ~ it in your own way** : siz bilirsiniz, nasıl isterseniz öyle olsun, bildiğin gibi yap, **45. ~ none of** : izin/fırsat vermemek, kabul etmemek, **46. ~ no use for** : tiksinmek, nefret etmek, **47. ~ nothing on** : (a) üstünlüğü/avantajı olmamak, (c) çıplak olmak, azade olmak, **48. ~ off = ~ got off** : ezberlemek, ezbere bilmek/söykemek. *I ~ the whole poem off already.* **49. ~ on** : (a) giy(in)mek. *She had on a new dress.* (b) tertiplemek, düzenlemek, hazırlamak, plânlaştırmak, tasarlamak. *What do you have on for your vacation?* **50. ~ s.o. on** *argo* birini alaya almak, matrak geçmek, aldatmak. **He was having you on** : Seninle matrak geçiyordu. **51. ~ one's eyes on** : gözü kalmak, **52. ~ one's hands full** : çok meşgul olmak, **53. ~ out** : (a) çıkartmak, sökmek, çekmek. **~ a tooth out** : diş çekmek. (b) **~ a matter out** : bir meseleyi münakaşa ve halletmek. (c) *Brit.* kendi hâline bırakmak, dokunmamak, **Let father ~ his sleep out : he's very tired** : Bırak baban, uyusun, çok yorulmuş. **54. ~ over = ~ got over** : üstün olmak, üstünlüğü olmak. **What's she got over me?** Onun benden ne üstünlüğü var? **55. ~ sth. on s.o.** : elinde birini suçlayıcı delil bulunmak, **56. ~ to do with** : (a) ilgisi/alâkası/dahli olmak, (b) ilgilenmek, ...ile uğraşmak, (konu) işlemek/ele almak. *The book has to do with new discoveries.* (c) ...ile ortak/arkadaş olmak, **57 ~ up** *k.d.* (a) mahkemeye celp etmek, (b) (yediği şeyi) kusarak çıkarmak. ***e.a.-*** *8. show, exhibit,* ***10.*** *permit, allow, tolerate,* ***12.*** *know, understand, be skilled in,* ***13.*** *beget, give birth,* ***14.*** *prevail,* ***15.*** *(a) deceive, cheat, trick, outwit, fool, defraud, (b) bribe,* ***16.*** *obtain, receive,* ***25.*** *prefer,* ***27.*** *attack, hit.*

have^2, *is.* **1.** *gen.* **haves** : malik olanlar, mal/mevki sahipleri, zenginler, varlıklılar. **The haves and have nots** : zenginler ve fakirler, varlıklılar ve yoksullar, **2.** *k.d.* hile dalavere. ***e.a.-*** *2. trick*.

havelock, *is.* enselikli başlık (özellikle askerlerin güneşten korunmak için giydikleri).

haven, *is.&gl.f.* **1.** liman, **2.** sığınak, sığınılan yer, melce, **3.** sığınmak, iltica etmek. ***e.a.-*** *1. harbor, port, 2. refuge, asylum, 3. shelter.*

have-not, *is. gen.* **have-nots** yoksullar, fakirler.

haven't = **have not.**

haver, *is.&gs.f.* **1.** *Brit.- k.d.* yulaf tanesi, **2.** *İsk.* tapu veya resmî belge sahibi, **3.** *İsk.* saçmalamak, boş lâkırdı etmek, gevezelikle vakit öldürmek, **4.** tereddüt etmek, **5.** **~el** : geveze, boşboğaz, saçma konuşan kimse. ***e.a.-*** *1. oats, 3. bable, 4. waver, vacillate, 5. fool, babbler.*

havers, *ünl. Brit.* Saçma! Zırva! Manasız! ***e.a.-*** *rubbish, nonsense.*

haversack, *is.* arka çantası.

haversine, *is. trig.* (1-cosA)/2 değerine verilen ad.

havoc, *is.&f.* **-ocked, -ocking 1.** hasar, büyük zarar/ziyan, tahribat, **2.** tahrip etmek, mahvetmek, harabeye çevirmek, **3.** **cry ~** : (a) felâketi haber vermek, tehlikeye karşı uyarmak, (b) savaşta askere tahrip emri vermek, **4.** **play ~ with** : (a) kargaşalık yaratmak, karışıklık çıkarmak, (b) tahrip etmek, harabeye çevirmek, yerle bir etmek, **5.** **make ~ of** : harabeye çevirmek, tahrip etmek, kırıp geçirmek, çok zarar vermek. ***e.a.-*** *1. devastation, ruin, 2&3. (b) destroy, devastate, ruin, 4. destroy, ruin.*

haw^1, *is.&gs.f.* **1.** *bot.* alıç *(Crataegus Oxyacantha)*, **2.** (konuşurken) duraklama(k), tereddüt etme(k). **He hemmed and ~ed around but finally said what was on his mind** : Biraz kem küm etti, ama sonunda fikrini söyledi. **3.** konuşma esnasında duraklama/tereddüt ifade eden ses (çıkarmak).

haw^2, *is.&f.&ünl.* **1.** bazı hayvanlarda üçüncü göz kapağı, **2.** **~s** : bu göz kapağının iltihabı, **3.** koşum atını sola döndürmek için verilen emir, **4.** sola dön(dür)mek.

Hawaii, *is.* **1.** Hawai (adası), **2.** ABD'nin 50. eyaleti (21.8. 1959'da ABD'ne katılmıştır). Eski adı : ***Sandwich Islands, Territory of Hawaii.*** Takma adı : **Aloha State**, **3.** **~an** : Hawai+, Hawaili, Hawai dili.

hawfinch, *is. zool.* kocabaş *(Coccothraustes coccothraustes)* : İspinozgillerden Palearktik bölgelerde ağaçlık yerlerde yaşayan sırtı kahverengi, karnı pembe bir kuş. Uzunluğu 18 cm.

hawk^1, *is.* **1.** *zool.* atmaca *(Accipitridae)*, doğan, şahin *(Falconidae)* : gündüz yırtıcıları familyasından çengel gagalı, sivri ve kıvrık tırnaklı birkaç çeşit yırtıcı kuş, (İlgili sıfat : **accipitrine**), **2.** çaylak, avcı kuşlardan herhangi biri, **3.** *k.d.* dolandırıcı, **4.** **war ~** *d.d. k.d.* savaş politikası/şiddet taraftarı, **5.** **~like** : atmaca/şahin/çaylak gibi. ***e.a.-*** *3. sharper, swindler, shark.*

hawk^2, *gs.f.* **1.** atmaca/şahin/doğan gibi uçmak/avlanmak, **2.** şahin/doğan ile avlamak.

hawk^3, *f.* seyyar satıcılık yapmak, sokakta/kapı kapı dolaşıp (bağırarak) mal satmak. ***e.a.-*** *peddle.*

hawk^4, *is.&f.* **1.** öksürerek boğazını temizleme(k), **2.** balgam çıkarma(k). *to ~ up phlegm.*

hawk^5, *is.* (alttan saplı) sıvacı tahtası. ***e.a.-*** *mortarboard.*

hawkbill, *is. bk.:* **hawksbill turtle.**

hawker, *is.* **1.** şahin/doğan avcısı, şahin/doğan ile avlanan, **2.** işportacı, ayak satıcısı, seyyar satıcı. ***e.a.-*** *2. peddler.*

hawk-eyed, *sf.* keskin bakışlı, kartal gözlü, şahin bakışlı.

Hawkeye State, *is.* Iowa (takma adı).

hawking, *is.* doğancılık, doğan/şahin ile avcılık.

hawkish, *sf.* **1.** şahin gibi, **2.** cengâver, savaş taraftarı, mütecaviz, kavgacı.

hawkism, *is.* cengâverlik, savaşçılık, savaş taraftarlığı.

hawk moth, *is.* tavus kelebeği *(Sphingidae)*. **sphinx moth** *d.d.*

hawknose(d), *is.&sf.* şahin burunlu/gaga burunlu.

hawksbill turtle, *is. zool.* kiremitli kaplumbağa *(Eretmochelys imbricata)*. **hawksbill, tortoise-shell turtle** *d.d.*

hawkshaw, *is.* detektif, taharri memuru. ***e.a.-*** *detective.*

hawkweed, *is. bot.* şahin otu *(Hieracium venosum) :* küçük sarı, turuncu çiçekler açan kalımlı yabanî ot. **rattlesnake weed** *d.d.*

hawse, *is. den.* **1.** loça, **2.** loça deliği veya kovanı, **3.** demirlemiş geminin baş kısmı ile demirin suya girdiği nokta arasındaki uzaklık, **4.** çifte demirli geminin baş tarafındaki zincir yatağı, **5.** **~hole** : loça deliği, **6.** **~pipe** : loça kovanı.

hawser, *is. den.* **1.** halat, palamar, yoma, çekme halatı, **2.** **~ bend** : iki halatı birleştiren düğüm, **3.** **~-laid** : üç halattan oluşmuş. ***e.a.-*** *3. cable-laid.*

hawthorn, *is. bot.* alıç *(Crataegus oxyacantha)* : gülgillerden kırlarda yetişen, beyaz, pembe çiçekli, parlak renkli meyveli yabanî ağaç. ***e.a.-*** *haw, may.*

hay, *is.&f.* **1.** saman, kuru ot, **2.** biçilmiş/biçilecek ot, **3.** *argo* (az miktarda) para, mangiz. **It ain't ~** : Az para değil! **4.** ödül, mükâfat, **5.** *argo* yatak. **hit the ~** : yatmak, **6.** (bir nevi) köylü dansı, **7.** *esk.* çit, **8.** otla beslemek, (hayvana) kuru ot/saman vermek, **9.** otu biçip kurutmak, **10.** (kurutmak için) ot yetiştirmek, yonca/ot vb. ekmek, **11.** **make ~ = make ~ while the sun shines** : fırsatı kaçırmamak, fırsattan yararlanmak, **12.** **make ~ of sth.** : karmakarışık etmek. ***e.a.-*** *3. money, 4. reward, 5. bed, 7. hedge.* ***eş ses.-*** *hey.*

haybox, *is.* (yarı pişmiş yemeğin kendi sıcaklığında pişmeye devam etmesi için içine konulduğu) saman sandığı.

haycock, *is.* tınaz, küçük ot yığını.

hayer, *is.* ot biçip kurutan (kimse).

hay fever, *is. patol.* saman nezlesi. **pollinosis** *d.d.*

hayfield, *is.* otluk, çayır, yoncalık : biçilip kurutulmak üzere ot yetiştirilen arazi.

hayfork, *is.* **1.** yaba, dirgen, **2.** kuru ot/saman yükleme/boşaltma makinesi. ***e.a.-*** *1. pitchfork.*

hay-harvest, *is.* ot biçme ve kurutma.

haying, *is.* otu biçme/kurutma/denetleme/ambarlama

haylage, *is.* (%35-50 oranında nemli) kuru ot.

hayloft, *is.* samanlık, otluk, ot ambarı.

haymaker, *is.* **1.** *k.d.* vurup yere yıkan darbe, nakavt vuruşu, **2.** ot biçen ve (kurutmak için) seren kimse/makine. ***e.a.-*** *1. knockout, 2. hayer.*

haymaking, *is.* **1.** ot biçme/ kurutma, **2.** fırsatı kaçırmama, fırsattan yararlanma.

haymıow, *is.* **1.** otluk, samanlık : ahırın üstünde kuru ot/saman saklanan yer, **2.** buradaki kuru ot/saman.

hayrack, *is.* **1.** musur : ahırda hayvanların yemesi için ot/saman konulan tahta oluk, **2.** kuru ot/saman taşımak için arabaya eklenen kalas/çerçeve.

hayrick, *is. Brit. bk.:* **haystack.**

hayride, *is.* saman yüklü araba/kamyon ile yapılan gece gezintisi.

hayseed, *is.* **1.** ot/çim tohumu, **2.** kuru ot/saman kırıntısı, **3.** *k.d.* köylü, çiftçi yamağı, hödük. ***e.a.-*** *3. yokel, hick, rustic.*

haystack, *is.* tınaz, ot/saman yığını. ***e.a.-*** *hayrick.*

Hayti(an), *bk.:* **Haiti(an).**

haywire^1, *is.* balya teli : kuru ot balyalarını bağlamakta kullanılan tel.

haywire^2, *sf. ABD- argo* **1.** kırık, çatlak, yıkık, harap, **2.** karmakarışık, düzensiz, keşmekeş, ayarsız, bozuk, allak bullak. *My plans are all ~ since they changed the times of our holidays.* **3.** deli, sapık, **4.** baştan savma, derme çatma, sallapati, **5.** **go ~** : (a) sapıtmak, delirmek, (b) allak bullak olmak, karmakarışık/keşmekeş/alt üst olmak. *That's what you should do when your whole procedure goes ~.* ***e.a.-*** *1. broken (down), dilapidated, 2. confused, messy, 3. crazy, nutty, 4. shoddy, stop-gap, flimsy.*

hazan, *is., ç.* **hazanim/hazans** havra şarkıcısı.

hazard, *is.&gl.f.* **1.** tehlike, risk, riziko. *This constitutes a ~ for pedestrians. The life of an explorer is full of ~s.* **at all ~s** : her türlü tehlikeye rağmen, her ne pahasına olursa olsun, her şeyi göze alarak, ne yapıp yapıp, **2.** tehlikeli/tehlike doğuran şey. **a health ~** : sağlık için tehlikeli şey. *The many ~s of a big city. Natural ~s. Professional ~s.* **3.** baht, şans, tesadüf. **It was pure ~ that...** : Sırf bir tesadüf eseri olarak... **4.** kaza, önceden bilinmeyen olay, **5.** (golf) engel, mania, **6.** iki zarla oynanan eski bir oyun,

7. tehlikeye maruz şey, **8.** (tenis) sayı yapan servis atışı, **9.** (bilardoda) bir vuruş. **winning ~** : rakibin topunu deliğe sokan vuruş. **losing ~** : kendi topunu deliğe sokan vuruş, **10.** cür'et göstermek, cesaret edip girişmek. **~ a guess** : tahmin etmek, kafadan atmak, **11.** tehlikeye koymak/atmak/maruz bırakmak, riske etmek. *In making the investment, he ~ed all his savings. To ~ one's life.* **12.** tehlikeyi göze almak, ...tehlikesi ile karşılaşmak, tehlikeye maruz kalmak. *Thieves ~ arrest.* **13.** talihe/şansa/tesadüfe bırakmak, bahta havale etmek. *to ~ an attempt.* ***e.a.***- *1. danger, peril, risk, 3. chance, uncertainty, 4. accident, fortuity, fortuitousness, 10&13. venture, 11. gamble, stake, imperil, risk, 13. gamble on.* ***k.a.***- *1. safety.*

hazardous, *sf.* **1.** tehlikeli, dokuncalı, rizikolu. *a ~ occupation. Handling ~ materials.* **2.** talihe/şansa/tesadüfe bağlı, sonucu şüpheli, **3. ~ly** : (a) tehlikeli bir şekilde, (b) talihe/şansa/tesadüfe bağlı olarak, **4. ~ness** : (a) tehlike, dokunca, riziko(ya maruz bulunma), (b) talihe/şansa/tesadüfe bağlılık/bağlı olma. ***e.a.***- *1. risky, perilous, dangerous, 2. fortuitous.*

haze, *is.&f.* **hazed, hazing 1.** pus, hafif sis, ince duman. *a thin ~ veiled the hills. a ~ of cigarette smoke.* **2.** (zihinde/duygularda) belirsizlik, müphemlik, çapraşıklık, vuzuhsuzluk, zihin bulanıklığı. **to be in a ~** : zihni bulanmak, her şeyi sis içinde gibi/belirsiz görmek. *After he was hit on the head, everything was in ~ for him. I felt a ~ of tiredness come over my mind.* **3.** sise bürün(dür)mek, bulutlan(dır)mak, sis/duman/pus kaplamak, sislen(dir)mek, **4.** müphemleş(tir)mek, belirsizleş(tir)mek, **5.** *den.* fazla/çetin/lüzumsuz işle yormak/üzmek/bizar etmek, angarya yükleyerek yıldırmak, **6.** *ABD* (özellikle üniversiteye yeni girenleri) taciz etmek, rahat vermemek, fena şakalarla üzmek. *The freshmen resented being ~d by the older students.* **7.** (Batı Kanada ve ABD'de) at üstünden (at ve sığırları) gütmek/sürmek. ***e.a.***- *1. fog, mist, smog, 2. cloud, 6. bully.*

hazel, *is.&sf.* **1.** *bot.* fındık ağacı *(Corylus Avellana, C. americana, C. cornuta),* **2.** Avustralya fındığı, **3.** fındık kerestesi, **4.** elâ, açık kahverengi, fındık (kabuğu) rengi(nde). *~ eyes.* **5.** fındık ağacından/kerestesinden yapılmış, **6. ~ hen** *zool.* fındık kekliği *(Tetrastes bonasia),* **7. ~ly** : elâ, açık kahverengi, fındık kabuğu renginde.

hazelnut, *is.* fındık. ***e.a.***- *filbert.*

hazer, *is.* **1.** çetin/lüzumsuz işle yoran/üzen, **2.** taciz eden, rahat vermeyen, fena şakalar yapan.

hazing, *is.* **1.** taciz etme, yıldırma, gözünü korkutma, **2.** dayak atma, **3.** şaka olarak münasebetsiz işler yaptırma.

hazy, *sf.* **hazier, haziest 1.** sisli, puslu, dumanlı, buğulu. *~ weather. a ~ view of mountains. a mirror with ~ steam.* **2.** belirsiz, müphem, bulanık, karanlık, hayal meyal, vuzuhsuz, çapraşık, anlaşılmaz. *He had only a ~ recollection of what happened.* **to be ~ about sth** : bir şeyi hayal meyal hatırlamak, **3. hazily** : sisli / puslu / dumanlı bir şekilde; belirsiz / müphem, bulanık bir şekilde, hayal meyal, vuzuhsuzca, **4. haziness** : sislilik, pusluluk; belirsizlik, müphemlik, bulanıklık, vuzuhsuzluk. ***e.a.***- *1. misty, 2. vague, confused, obscure, indefinite.*

Hb, *biy.-kim.* hemoglobin.

H-beam = H-bar = H-girder, *is.* H kirişi : kesiti H şeklinde olan inşaat demiri.

H.B.M. = His/Her Britannic Majesty.

H-bomb, *is.* hidrojen bombası.

H.C. = *House of Commons :* Avam Kamarası.

H.C.F. = **h.c.f.** = **hch** = *highest common factor* : en büyük ortak çarpan.

hdqtrs. = headquartes.

he, *zm.&is.* **1.** o (erkek), kendisi. çoğ. : **they** (onlar). İyelik hâli : **his** (onun). **their/theirs** : onların(ki). Nesne hâli : **him** (onu), **them** (onları), **2.** kimse, şahıs, **3.** erkek (şahıs/hayvan). *There was 3 he's and 2 she's in the litter of kitten.* **4.** (ön ek olarak) erkek. **he-goat** : teke.

He, *kim.* Helyum (simgesi). *bk.:* **helium.**

HE = **H.E.** = **1.** high explosive, **2.** His Eminence, **3.** His/Her Excellency.

head^1, *is.* **1.** baş, kafa. İlgili sıfat : **cephalic, 2.** kelle, **3.** akıl, zekâ, beyin, kabiliyet. *She has a ~ for mathematics.* **4.** baş yer/mevki, önderlik/başkanlık mevkii, en büyük yetki veya itibar, önderlik, reislik, şeflik, **5.** önder, şef, başkan, reis, en ileride/önde olan kimse. *The ~ of one's profession.* **6.** kişi, kimse. **wise ~s** : akıllı kimseler. **Two ~s are better than one** : Akıl akıldan üstündür. **a crowned ~** : kral(içe), **7.** baş (taraf), uç, tepe. *the ~ of a pin. the ~ of a page.* **8.** ön taraf. *the ~ of a procession. the ~ of a rock.* **9.** (çekiç vb. gibi aletlerde) baş, uç. *the ~ of a hammer.* **10.** adet, tane, baş, birey, kişi. *ten ~ of cattle. a dinner at ten dollars a head.* **11.** zirve, doruk, şahika, en yüksek derece, en önemli/kritik nokta. *to bring matters to a ~.* **12.** saç, **13.** köpük. *the ~ on beer.* **14.** *bot.* (a) çiçek başı, (b) başak, ekin başı, **15.** çıban başı, **16.** *coğ.* burun, denize uzanan tepemsi kaya parçası, **17.** tura, madenî paranın resimli yüzü. **~s or tails** : yazı tura. **~s I win, tails you lose** : Ne olursa olsun ben kazanırım. **18.** bölüm, fasıl, madde, fıkra, bap. *to treat the matter under four ~s.* **19.** başa benzer herhangi bir şey, **20.** kaynak, memba, su başı, pınar başı, nehrin/pınarın çıktığı yer, **21.** başlık, serlevha, manşet. **under the ~ of** : başlığı altında, başlığı ile, **22.** *den.* (a) pruva, (b) seren yakası, (c) helâ, tuvalet, yüznumara, (d) demirin memesi, **23.** *gr.* baş kelime : bir cümlede belirtilen işi yapan kelime. *"the man who wrote that book"* taki *"man"* gibi, **24.** davul/darbuka/dümbelek zarı, **25.** (kömür madenlerinde) kömür yatağına giden yol, **26.** (torna vb.) ayna, işlenecek parçanın takıldığı kısım, **27. pressure ~** *d.d. fiz.* (a) sıvının iki noktası arasındaki düşey uzaklık, (b) sıvının iki noktası arasındaki basınç farkı, (c) (düşey sıvı sütunu olarak ifade edilen) sıvı basıncı. *water under a 60-foot head.* **28.** (ses kayıt cihazlarında) kayıt/silme ucu/kafası, **29.** itidal, soğukkanlılık, makul düşünüş, akıllılık. **Don't lose your ~** : İtidalini kaybetme, **30.** konu, mevzu. **I have much to say on that ~** : Bu konuda söyleyecek çok sözüm var. **31.** (sebze) baş, kelle, göbek, top. *a ~ of cauliflower/cabbage/onion.* **32. bring matters to a ~** : işi kesin bir sonuca bağlamak, **33. by the ~ = down the ~** *den.* baş tarafı suya batmış, **34. come to a ~** : (a) (sivilce vb.) cerahat toplamak, (b) hâd safhaya ulaşmak, buhranlı bir aşamaya girmek. *The international crisis came to a ~ and war was declared.* **Now matters are comig to a ~** : Şimdi işler gerginleşiyor/hâd safhaya giriyor (Şimdi dananın kuyruğu kopacak). **35. cost one's ~** : hayatına mal olmak. **It cost him his ~** : Hayatına mal oldu. **36. eat (one's) ~ off** : (a) tıkınmak, çok yemek, (b) (hayvanın) besleme masrafı kendi değerini geçmek, **37. from ~ to foot** : baştan başa, baştan ayağa, tepeden tırnağa (kadar), **38. give one his ~** : bir kimseye sonsuz serbestlik vermek, istediğini yapmasına izin vermek. **give a horse his ~** : dizginleri boşaltmak, **39. go to one's ~** : (a) (içki vb.) başına vurmak, başını döndürmek, şaşırtmak, sarhoş etmek. *The brandy went to his ~.* (b) kibirlenmek, burnu büyümek, kibirli/azametli/mağrur yapmak. *The applause of the crowd went to his ~.* **40. hang (one's) ~ = hide (one's) ~** : mahcup olmak, utanmak, utancını/mahcubiyetini belli etmek, **41. ~ and shoulders** : çok/kıyas kabul etmez derecede(üstün/ileri). *In intelligence, he was ~ and shoulders above the others.* **42. ~ over heels** : (a) tepetaklak, tepe üstüne, (b) adamakıllı, çok şiddetli, baştan aşağı, tepeden tırnağa, *mec.* sırsıklam. **~ over heels in love** : sırsıklam âşık, (c) acele ile, telâşla, düşünmeden, **43. have a ~** *k.d.* (sarhoşluktan sonra) fena hâlde başı ağrımak, **44. have rocks (or holes) in the ~** *ABD- argo* (a) delirmek, çıldırmak, aklını kaçırmak, kafadan kontak olmak, (b) aptallık/enayilik yapmak, **45. heads up!** *k.d.* Dikkat! Dikkat et/edin! *Heads up! The principal's coming.* **46. keep one's ~** : kendine hâkim olmak, itidalini/soğukkanlılığını korumak, **47. keep one's ~ above the water** : (a) yüzer durumda tutmak, başını su üstünde tutmak, suya batmamak, (b) kendi yağı ile kavrulmak, borca girmemek, kendi geliri ile geçinip gitmek, ayağını yorganına göre uzatmak. *He's finding it hard to keep his ~ above the water these days.* **48. lay ~s together** : (a) danışmak, istişare/müzakere etmek, baş başa/kafa kafaya vermek, (b) (gizlice anlaşarak) entrika çevirmek, fesat kurmak/tasarlamak, dolap çevirmek, **49. lose one's ~** : (a) tepesi atmak, çok öfkelenmek, aklı başından gitmek, şaşırmak, itidalini/soğukkanlılığını kaybetmek, pusulayı şaşırmak, (b) boynu vurulmak, kafası kesilmek, **50. make ~** : ilerlemek, terakki etmek, ilerleme/terakki kaydetmek, **51. make ~ against sth.** : (bir şeye) karşı durmak, göğüs germek, karşı gelmek, direnmek, kafa tutmak, **52. not make ~ or tail of** : anlamamak, mana verememek, sırrını çözememek. **I couldn't make ~ or tail of her explanation** : İzahından bir şey anlamadım. **53. one's ~ off** : bütün kuvvetiyle, son derece, aşırı bir şekilde, avaz avaz. **to yell one's ~ off** : avazı çıktığı kadar bağırmak/feryat etmek, çığlığı koparmak. **She cried her ~ off at every sentimental scene** : Her dokunaklı sahnede hüngür hüngür ağladı. **54. on/upon one's ~** : ...yüzünden, ...sebebiyle, **55. On your own ~ be it!** Günahı boynuna! **56. out of one's ~ = out of one's mind** *ABD* (a) deli, kaçık, çıldırmış, zıvanadan çıkmış, (b) çılgın, hezeyan hâlinde, mantıksız, akıl ve muhakemesini kaybetmiş, **57. over one's ~** : (a) merciini tecavüz ederek, daha yüksek bir makama. **go over s.o.'s ~** : merciini tecavüz etmek. *She went over her supervisor's ~ and spoke directly to a vice president. He went over his supervisor's ~ to complain.* (b) anlaşılmaz, anlaşılması zor, akıl ermez, idraki/yeteneği dışında. **Chemistry is over my ~** : Kimyaya aklım ermiyor. **talk over s.o.'s ~** : birine anlamayacağı şeylerden bahsetmek. (c) malî imkânları üstünde, paraca gücü yetmeyecek kadar. *He went in over his ~ in that poker game.* (d) (bir kimsenin) hakkını yiyerek, mağdur ederek. *An outsider has now been promoted over their ~s.* **58. put ~s together = lay ~s together** : (a) başbaşa/kafa kafaya vermek, danışmak, istişare/müzakere etmek, (b) (gizlice anlaşarak) entrika/dolap çevirmek, birlikte fesat kurmak/tasarlamak, **59. put sth. out of one's ~** : unut(tur)mak, aklından çıkarmak, **60. stand on one's ~** : baş aşağı durmak, **61. take into one's ~** : (a) aklına/kafasına koymak, tasarlamak, niyetlenmek, (b) aklına esmek, düşüncesiz iş yapmak, (c) kavramak, anlamak, kafasına sokmak, **62. talk (s.o.'s) ~ off** : durmadan konuşmak, gevezelik etmek, (bir kimsenin) kafasını şişirmek, **63. turn one's ~** : (a) başını döndürmek, (b) övmek, methetmek, pohpohlamak, överek göklere çıkarmak, gururunu okşamak, gururlandırmak, gurur vermek. *Her early success has not turned her ~.* ***e.a.- 3.*** *mind, brain, aptitude,* ***11.*** *climax,* ***21.*** *headline,* ***22.*** *(a) bow, (c) toilet, lavatory, (d) crown,* ***29.*** *self-control, sanity,* ***30.*** *subject,* ***41.*** *superior,* ***42.*** *(a) headlong, (b) intensely, completely, entirely, totally, thoroughly, (c) rashly, impetuously,* ***44.*** *(a) be crazy, (b) be stupid,* ***45.*** *be careful, watch out,* ***48.*** *(a) confer, consult, (b) plot, conspire,* ***50.*** *advance, make progress,* ***53.*** *extremely, excessively, rigorously,* ***56.*** *(a) insane, crazy, (b) delirious, irrational,* ***61.*** *(a) plan, intend, (c) get the idea.* ***k.a.- 1.*** *foot.*

head^2, *sf.* **1.** baş, birinci. *the ~ official.* **2.** baş tarafta bulunan, önde, başa/baş tarafa ait. *headgear, headpiece, headline.* **3.** önden/karşıdan esen/gelen. *a ~ wind.* **~ sea** : önden gelen dalgalar, **4. ~ on** : ön/baş taraftan, kafa kafaya, karşı karşıya. **~ on collision** : karşı karşıya çarpışma. **The car crashed ~ on into the wall** : Araba(nın önü) duvara tosladı. ***e.a.- 1.*** *chief, leading, principal, foremost, first, supreme*

head^3, *f.* **1.** başta olmak/gelmek. **to ~ a list** : listenin başında olmak. *He ~s the list of heroes.* **to ~ the poll** : seçim sandığında başta gelmek, **2.** birinci olmak, önde gelmek, ileri/öne geçmek, üstünlük sağlamak, **3.** baş/başkan olmak, lider/başkan/önder /şef/reis olmak, başına geçmek. *to ~ a department. to ~ a business.* **Who ~s the government** : Hükûmetin başında kim var? **4.** yönel(t)mek, tevcih etmek, dümen kırmak, belirli bir yönde gitmek/sürüklenmek. *I'll ~ the boat for shore. to ~ a vessel toward shore. to ~ toward town.* **We're ~ing home** : Eve gidiyoruz. **The country is ~ing for disaster** : Memleket felâkete sürükleniyor. **He's ~ing for a dissappointment** : Hayal kırıklığına uğrayacak. **5.** baş yapmak, başlık geçirmek. *to ~ an arrow/a pin.* **6.** *az kul.* başını kesmek, kellesini kesmek/uçurmak, **7.** (kaynak. memba) çıkmak, doğmak, **8.** (kaçan hayvanları durdurmak veya başka yöne çevirmek için) önüne geçmek, önünü kesmek, önlemek, **9.** (ağacı) budamak, tepesini kesmek. *to ~ (down) a tree.* **10.** başlık/serlevha koymak/yapmak. *to ~ a chapter/a letter.* **11.** baş bağlamak, baş vermek (lâhana, marul vb.). *Cabbage ~ quickly.* **12.** (tahıl) olgunlaşmak, yetişmek, başak bağlamak, **13.** başa koymak, başına geç(ir)mek, önderlik etmek. *to ~ a revolt.* **14.** önden gitmek, takaddüm etmek. *The car ~ed the procession.* **15.** (topa) kafa ile vurmak. *to ~ a soccer ball.* **16. ~ for** : (a) (bir hedefe) doğru gitmek, yönelmek. *It's getting late, we'd better ~ for home.* (b) (istenmeyen bir sonuca) sürüklenmek. *You're ~ing for an accident if you will drive after drinking.* **17. ~ off** : (a) yolunu kesmek, yönünü değiştirmek, geri çevirmek, önüne geçmek. *The cowboys tried to ~ off the stampeding herd. The police ~ed off the fleeing driver.* (b) önlemek, engel/mani olmak. *He tried* *to ~ off possible trouble for himself by taking great care.* (c) *mec.* geçmek, atlamak. **He ~ed off to the subject of ...** : ... konusuna geçti. ***e.a.-*** *1. lead, precede, 2. outdo, excel, 3. direct, command, govern, 6. behead, decapitate, 7. originate, rise, 9. poll, 10. headline, 17. (a) intercept, (b) prevent, forestall.*

-head, *son ek* "-lık" : durum, hâl, nitelik vb. bildirir. Modern İngilizcede bunun yerine **-hood** kullanılmaktadır. Ör.: *godhead, maidenhead.*

headache, *is.* **1.** baş ağrısı. **to have a ~** : başı ağrımak. *I have a ~.* **sick ~** : migren, **2.** *k.d.* baş belâsı, dert, belâ, sıkıntı.

headachy, *sf.* **1.** başı ağrılı, başı ağrıyan. **to feel ~** : başında ağrı hissetmek, kafası kazan gibi olmak, **2.** belâlı, sıkıntılı, üzücü, sıkıntı verici, **3.** baş ağrısı veren, baş ağrısına sebep olan. *a ~ cold.*

head and shoulders, *zf.* **1.** kat kat, pek çok, fazlasıyla, ziyadesiyle, kıyas kabul etmez derecede. *He stood ~ ~ ~ above the rest in ability.* **2.** *esk.* sebepsiz, zorla. ***e.a.-*** *1. by far, outstandingly.*

headband, *is.* saç kurdelesi, band.

headboard, *is.* karyola başlığı, baş tahtası.

headcheese, *is.* baharatlı kelle : dana veya domuzun kelle ve paçasından yapılmış baharatlı soğuk et.

head cold, *is.* baş nezlesi : burun delikleri ve civarını etkileyen adî soğuk algınlığı.

head-cook, *is.* ahçıbaşı.

head-count, *is.* *k.d.* nüfus sayımı. **~er** : anketçi.

head doctor, *is.* *argo* deli doktoru, akıl hastalıkları uzmanı. ***e.a.-*** *psychiatrist.*

headdress, *is.* **1.** başlık. *a tribal ~ of feathers.* **2.** saçın taranış şekli.

headed, *sf.* **1.** başlıklı, serlevhalı, **2.** kelleli, kelle bağlamış (marul, lâhana, vb.), **3.** (belirli nitelikte/sayıda) başı olan, başlı, kafalı. **two- ~** : iki başlı. **a round- ~ screw** : yuvarlak başlı vida. **red- ~** : kızıl saçlı. **empty- ~** : akılsız. **bald- ~** : dazlak. **pig- ~** : inatçı. **a cool- ~ businessman** : serinkanlı iş adamı.

header, *is.* **1.** başlıkçı, başlık koyan/takan veya çıkaran kimse/şey, **2.** biçerdöver : yalnız başakları kesen harman makinesi, **3.** cıvata başı yapan makine, **4.** T borusu : ana su borusunun kollara ayrıldığı yer, **5.** *mim.* (a) kenet tuğlası, dar yüzeyi duvarın dışında görünen tuğla. *bk.:* **stretcher** (5), (b) baş kirişi : taban veya çatıda paralel kirişlerin başına çakılı kiriş, **6.** *k.d.* baş aşağı, tepe takla. **take a ~** : (suya) baş aşağı dalmak/düşmek. *He stumbled and took a ~ into the ditch. He took a ~ into the water.* **7.** (futbol) kafa vuruşu.

headfast, *sf.* başı rıhtıma bağlanmış (gemi).

headfirst = headforemost, *zf.* **1.** baş aşağı. *He dived ~ into the sea.* **2.** alelâcele, pürtelâş, apar topar, acele ile, ivedilikle, telâşla, düşüncesizce. *He's gone ~ into the trouble.* ***e.a.-*** *1. deadlong, 2. rashly, precipitately, impetuously.*

head gate, *is.* **1.** baş kapak, kanal başı kapağı, **2.** savak baş kapağı.

headgear, *is.* **1.** başlık, takke, bere, şapka, **2.** miğfer, çelik başlık, **2.** koşum başlığı, dizgin, yular, **4.** maden vargel düzeni, maden ocağı vinci, **5.** *den.* baş yelken salviçesi.

headhunt, *is.* **1.** kafa avı/avcılığı, **2.** teknik eleman avı.

headhunter, *is.* **1.** kafa avcısı, düşmanlarının kafasını kesip saklayan kimse, **2.** teknik eleman avcısı : daha iyi para vererek değerli teknik elemanları celp eden kimse, **3.** (mizah) meşhur/önemli kimselerle beraber görünmekten hoşlanan kimse.

headhunting, *is.* **1.** kafa avcılığı, **2.** teknik eleman avcılığı.

headily, *zf.* **1.** düşüncesizce, **2.** inatla, inatçılıkla, muannidane, kafa tutarcasına, **3.** baş döndürücü/sarhoş edici bir şekilde.

headiness, *is.* **1.** düşüncesizlik, **2.** inatçılık, kafa tutma, **3.** (esans/içki) sertlik, kuvvetlilik, baş döndürücülük, sarhoş edicilik.

heading, *is.* **1.** başlık, serlevha, **2.** fasıl, madde, bölüm başlığı, **3.** yön, cihet, rota, **4.** *hv.* uçağın/geminin gidiş yönü (ile kuzey arasındaki açı), **5.** (maden ocağında) geçit, tünel, yol. ***e.a.-*** *1. title, caption, headline, 3&4. direction, course.*

headlamp, *is.* *bk.:* **headlight.**

headland, *is.* **1.** burun, denize uzanan kara parçası, **2.** (tarla ucunda/çit yakınında) sürülmemiş toprak.

headless, *sf.* **1.** başsız, başı/kafası olmayan, **2.** kafası kesilmiş, kesik başlı, **3.** öndersiz, baş(kan)sız, lidersiz, şefsiz, **4.** kafasız, akılsız, aptal, beyinsiz, **5.** **~ness** : başsızlık, kafasızlık, öndersizlik, akılsızlık, beyinsizlik, aptallık. ***e.a.-*** *2. beheaded, 4. foolish, stupid, brainless, erratic.*

headlight, *is.* ön fener/lâmba : otomobil, lokomotif vb. nin önündeki far, projektör. ***e.a.-*** *headlamp.*

headline, *is.&f.* **-lined, -lining 1.** başlık, serlevha, **2.** (gazetede) manşet, **3.** sayfa başlığı : kitap sayfalarının başında kitap/bölüm adını ve sayfa numarasını gösteren yazı, **4.** **~s** : özet, haber özeti/hulâsası, **5.** başlık/serlevha/manşet koymak. *The newspaper ~d the changes in the government.* **6.** başlıkta/manşette adı geçmek, **7.** *tiy.* afişte adı başta olmak, **8.** fazlaca reklâm (ı) yap(ıl)mak.

headliner, *is. tiy.- argo* yıldız, baş artist, afişlerde adı başta geçen artist. ***e.a.-*** *star.*

head linesman, *is.* baş futbolcu, (futbolda) baş oyuncu.

headlock, *is.* kafa kıstırma : güreşte rakibinin kafasını kolu ile kıstırma.

headlong, *sf.&zf.* **1.** balıklama, baş aşağı, tepetakla, başı önde. *to plunge ~ into the water.* **2.** alelâcele, telâşla, paldır küldür, doludizgin, apar topar, **3.** düşünmeden, düşüncesizce, **4.** acele, ivedi, telâşlı, çabuk, hızlı, anî, tez. *a ~ retreat.* **5.** düşüncesiz, cür'etkâr. *rushing ~ into trouble.* **6.** sabırsız, aceleci, telâşçı, tez canlı, atılgan, **7.** *esk.* dik, baş döndürücü. *a ~ height.* ***e.a.-*** *1. headfirst, 2. hastily, 3. rashly, recklessly, 4. hasty, 6. rash, impetuous, 7. steep, dizzy, precipitous.*

head louse, *is.* baş biti *(Pediculus humanus capitis).*

headman, *is., ç.* **-men 1.** başkan, önder, şef, lider, (aşiret köylerinde) aşiret reisi, **2.** *bk.:* **headsman.**

headmaster, *is.* **1.** *Brit.* başöğretmen, orta okul müdürü, **2.** *ABD* özel okul müdürü, **3.** **~ship** : başöğretmenlik, özel okul müdürlüğü

headmistress, *is.* **1.** *Brit.* (kadın) başöğretmen, orta okul müdiresi, **2.** *ABD* özel okul müdiresi, **3.** **~ship** : (kadın) başöğretmenlik, özel okul müdireliği.

head money, *is.* **1.** nüfus vergisi, nüfus başına ödenen vergi, **2.** (katilleri/canileri/hırsızları vb. yakalayana veya öldürene verilen) mükâfat.

headmost, *sf.* en ileri, an baştaki, birinci. ***e.a.-*** *foremost, most advanced, first, leading.*

headnote, *is. huk.* **1.** ön yorum, ön açıklama, **2.** yasa/kanun/karar vb. özeti.

head of hair, *is.* sık/gür saç. *She has a beautiful ~ ~ ~.*

head-on, *sf.&zf.* **1.** kafa kafaya, karşı karşıya, burun buruna. *a ~ collision. The car collided ~.* **2.** ileriye doğru, karşıdan, cepheden, **3.** taban tabana zıt (olarak). *a ~ confrontation.* ***e.a.-*** *2. frontal.*

head over ears, *zf. bk.:* **head over heels** (2).

head over heels, *zf.* **1.** tepe taklak, baş aşağı, **2.** son derece, aşırı derecede, şiddetle, tepeden tırnağa, *mec.* sırsıklam. **to be ~ ~ ~ in love** : sırsıklam âşık olmak. ***e.a.-*** *2. deeply, hopelessly, very much.*

headphone, *is. gen.* **~s** : kulaklık, telefon/ radyo kulaklığı. ***e.a.-*** *headset.*

headpiece, *is.* **1.** miğfer, çelik başlık, baş zırhı, **2.** başlık, külâh, bere, şapka, başa örtülen/konulan şey, **3.** *bk.:* **headset**, **4.** akıl, zekâ, kafa, beyin, **5.** *bas.* bölüm/sayfa başı süsü. ***e.a.-*** *1. helmet, 4. intellect, brains, intelligence.*

headpin, *is.* baş çomak : bovling oyununda oyuncuya en yakın/üçgenin tepesinde bulunan çomak.

headquarter, *f.* **1.** karargâh kurmak/yapmak/ittihaz etmek, **2.** karargâha yerleştirmek.

headquarters, *ç. is.* (hem tekil hem çoğul anlamda) **1.** karargâh, kumanda merkezi. *The ~ of the Third Army is Erzurum.* **General ~** : Genel karargâh, **2.** karargâh erkânı, merkezde çalışanlar, merkez bürosu.

headrace, *is.* (baş)oluk, değirmen oluğu, su çarkına/türbinine su akıtan oluk/kanal.

headrest, *is.* baş dayanağı/desteği, baş dayanacak yer.

head rhyme, *is.* baş kafiye, manzume mısralarının başlarındaki kafiye, aliterasyon. ***e.a.-*** *beginning rhyme, alliteration.*

headroom = headway, *is.* boşluk payı, baş üstü boşluğu, yükseklik, kapı sövesi ile baş arasındaki düşey uzaklık. *Some bridges do not* *have enough ~ to allow high truck to pass underneath.* ***e.a.-*** *clearance.*

headrope, *is.* yular, hayvanın başına geçirilen ip.

heads, *sf.* (yazı tura atmada) tura. *On the first toss, the coin came up ~.*

headsail, *is.* ön yelken.

head sea, *is.* karşı dalga : tam geminin karşısından vuran dalga.

headset, *is. rad. tel.* kulaklık.

headsheet, *is. den.* **1.** *bk.:* **foresheet** (1), **2. ~s** *bk.:* **foresheet** (2).

headship, *is.* önderlik, başkanlık, reislik, şeflik, üstünlük, önde/başta gelme. ***e.a.-*** *leadership, supremacy, primacy, command.*

head shop, *is. argo* esrarhane : uyuşturucu madde edevatı satan dükkân.

head shrinker, *is.* **1. shrink** *d.d. argo* kafa ütüleyici, akıl/ruh doktoru, ruh hekimi, **2.** kestiği kafaları küçülten kafa avcısı.

headsman = headman, *is., ç.* **-men** cellât, kafa kesen adam. ***e.a.-*** *executioner.*

head-splitting, *sf.* **1.** kafa şişiren (gürültü), **2.** (baş(ını) çatlatan (ağrı).

headspring, *is.* **1.** kaynak, pınar/memba kaynağı, **2.** kaynak, memba, menşe : herhangi bir şeyin doğduğu/çıktığı yer.

headstall, *is.* dizgin başlığı, koşum takımının hayvanın başına gelen kısmı.

headstand, *is.* baş üstünde amuda kalkma : başla elleri yere dayayıp bacakları ve gövdeyi havaya kaldırarak dengede durma.

head start, *is.* **1.** erken başlama, yarışmacıya tanınan avantaj. *a 10-minute ~ ~.* **2.** uygun/müsait başlangıç, iyi sonuç vadeden girişim. ***e.a.-*** *1. advantage.*

headstay, *is.* baş dayanak : yelkenli gemide ön direk tepesinden pruvaya uzanan payanda.

headstock, *is.* bir makinede hareketli parçaları içeren veya onlara destek olan kısım: mesnet, yatak, beşik, (torna vb.) ayna,ʻfener gövdesi.

headstone = head stone, *is.* **1.** mezar taşı, **2.** (binada) temel taşı, köşe taşı.

headstream, *is.* ana dere, ana kaynak, bir nehri doğuran dere/çay/kaynak.

headstrong, *sf.* **1.** inatçı, dik başlı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz, kafasının dikine giden. *a ~ young man.* **2.** atak, cür'etkâr, atılganca/telâşla/düşünmeden yapılan. *a ~ action.* **3. ~ly** : inatçılıkla, dik başlılıkla, bildiğinden şaşmaksızın, kafasının dikine, **4. ~ness** : inatçılık, dik başlılık, dik kafalılık, bildiğinden şaşmazlık. ***e.a.-*** *1. obstinate, willful, determined.*

heads-up, *sf.* uyanık, tetikte, müteyakkız, açıkgöz, fırsatlardan yararlanmasını bilen. ***e.a.-*** *alert, resourceful.*

heads up! *ünl.* Yukarı bak! Dikkat! Başını koru! : yukarıdan gelen bir tehlikeye, alçak geçide vb. karşı uyarmak için söylenir.

head-teacher, *is.* başöğretmen.

head-to-head, *sf.* baş başa.

head tone = head voice, *is.* kayıt başlığında üretilen ses.

head trip, *is. argo* zihin açıcı faaliyet.

head-up display, *is. hv.* ön görüntü : pilotun karşısındaki ekranda uçuş ve manevra ile ilgili önemli bilgiler dizisi.

head waiter, *is.* başgarson.

headwaters, *is.* nehri besleyen kaynaklar.

headway, *is.* **1.** ilerleme, ileri gitme, yol alma. **make ~** : ilerlemek, yol almak. *The ship was unable to make ~ in the storm.* **2.** terakki, (güçlüklere rağmen) ilerleme. *to make ~ in a business career.* **3.** *d.y.* aralık, fasıla, açıklık, aynı ray üzerinde aynı yönde giden iki tren arasındaki zaman aralığı, **4. headroom** *d.d.* yükseklik, köprü/kemer/geçit vb. nin düşey açıklığı. ***e.a.-*** *1&2. progress, 4. clearance, headroom.*

headwind, *is.* zıt rüzgâr, tam karşıdan/hareket yönüne zıt esen yel.

headword, *is.* **1.** başlık, baş kelime, ansiklopedilerde bölüm başı, kelimelerde anlamı açıklanan kelime, **2.** temel kelime : yalnız başına bir cümleciğin anlamını taşıyan kelime. *"a very old man"* ve *"a man in the street"* cümleciklerinde *"man"* gibi.

headwork, *is.* zihnî çalışma, kafa işi, (özellikle) akıllı/makul düşünüş.

heady, *sf.* **headier, headiest 1.** (içki, esans vb.) sert, keskin, kuvvetli, çarpıcı, baş döndürücü, sarhoş edici. *a ~ wine. a ~ fragrance.* **2.** heyecanlı, sevinçli, neşeli, sevindirici, heyecan/sevinç/neşe/ferahlık verici. *The ~ news of the victory. ~ with success.* **3.** inatçı, dik başlı, dik kafalı, bildiğinden şaşmaz, kafa tutan, **4.** şiddetli, zorlu, sert, tahripkâr, yıkıcı, **5.** zeki, akıllı, kafalı, kurnaz, açıkgöz. ***e.a.*** *- 1. toxicating, 2. exciting, exhilarating, 3. obstinate, headstrong, 4. violent, impetuous, destructive, 5. clever, shrewd.*

heal, *f.* **1.** sağal(t)mak, iyileş(tir)mek, şifa vermek/bulmak, tedavi etmek. *He was ~ed of his sickness. His wounds are ~ing (over). His cut finger ~ed in a few days.* ~ **up** : tamamen iyileşmek, (yara) kapanmak, **2.** barıştırma, ara bulmak, anlaşmalarını sağlamak, anlaşmazlığı gidermek. ~ **the breach** : barıştırmak, ara bulmak, **3.** arıtmak, (kötülüklerden) temizlemek, tasfiye etmek. *to ~ the soul/the spirit. ~ed of sin.* **4.** (fena bir şeyi) defetmek, uzaklaştırmak, **5.** (a) zail olmak, yok olmak. *Their disagreement ~ed over with time and they became firm friends.* (b) gidermek, yok/izale etmek, **6.** **~able** : iyileş(tiril)ebilir, tedavisi/iyileşmesi kabil. ***e.a.*** *- 1. cure, get well, mend, 2. reconcile, settle, 3. purify, 4. get rid of.*

heal-all, *sf.* **1.** panzehir, her derde deva, **2.** *bk.:* **selfheal**. ***e.a.*** *- 1. panacea.*

healer, *is.* **1.** sağaltman, tedavi eden/iyileştiren/şifa veren kimse, **2.** doktor, hekim. **Time is the greatest ~** : Zaman en büyük hekimdir. **3.** üfürükçü.

healing, *sf.&is.* **1.** sağal(t)ma, tedavi, iyileş(tir)me, **2.** sağaltıcı, iyileştirici, tedavi edici, şifalı, **3.** **~ly** : sağaltacak/iyileştirecek şekilde, iyileştirerek. ***e.a.*** *- 2. curative.*

health, *is.* **1.** sağlık, sıhhat. **mental ~** : ruh sağlığı. **~ is better than wealth** : Sağlık servetten üstündür. **From a ~ point of view...** : Sağlık bakımından... **Secretary for ~** : Sağlık Bakanı. **Department/Ministry of ~** : Sağlık Bakanlığı (eski : **Board of ~**). **~ hazard = ~ risk** : sağlığa zararlı/tehlikeli. **~ giving** : şifa veren. **~-farm** : kırda bir nevi şifa yurdu. **~ insurance** : sağlık sigortası. **~ officer** : sağlık müdürü/memuru. **~-resort** : kaplıcalı/deniz kıyısındaki şifa yurdu. **~ service** *Brit.* sosyal yardım. **~-stamp** : kızılay pulu. **~ visitor** : evlere giden hastabakıcı, **2.** beden sağlığı/sağlamlığı, afiyet. *good ~. poor ~.* **to regain one's ~** : sağlığa kavuşmak. **to lose one's ~** : hastalanmak. **He enjoys good ~** : Sağlığı yerindedir, turp gibidir. **3.** sağlamlık, canlılık, **4.** **drink to s.o.'s ~ = drink a ~ to s.o.** : (bir kimsenin sağlık ve saadetine) kadeh kaldırmak/tokuşturmak. *We all drank a ~ to bride.* **5.** **your (good) ~!** : Sıhhatinize! **6.** **~ food** : doğal besin, tabiî gıda. ***e.a.*** *- 3. vigor, vitality.*

healthful, *sf.* **1.** sağlıklı, sıhhî, sağlığa/sıhhate yarayışlı/yararlı/faydalı, şifalı, şifa veren. *a ~ diet. The ~ air at the seaside.* **2.** sağlam, gürbüz, sıhhatli. **to grow ~ after an illness** : hastalıktan sonra sağlığa kavuşmak, **3.** **~ly** : sağlıklı/sağlığa elverişli/şifalı bir şekilde, **4.** **~ness** : sağlığa yarayışlı/elverişli oluş, sıhhîlik. ***e.a.*** *- 1. wholesome, salubrious, 2. healthy.*

healthy, *sf.* **healthier, healthiest** **1.** sağlıklı, sıhhatli, sağlam, gürbüz. *a ~ baby. a ~ appearance.* **2.** sağlığa/sıhhate yarayışlı/yararlı/faydalı, şifalı, şifa veren. *~ recreations. ~ food.* **3.** yararlı, faydalı, yapıcı, iyi. **~ criticism** : yapıcı eleştiri, iyi niyetle yapılan tenkit. *That book is not ~ reading for a child.* **4.** gelişen, serpilen, büyüyen, iyileşen, başarılı, **5.** oldukça büyük, hatırı sayılır. *The product carries a ~ price tag.* ***e.a.*** *- 1. hale, hearty, well, healthful, salutary, robust, 2. wholesome, salubrious, hygienic, 4. flourishing, prosperous, 5. considerable.* ***k.a.*** *- 1. sick, ill, morbid, 2. unhealthy.*

heap, *is.&f.* **1.** küme, yığın, öbek. *a ~ of stones. a sand ~. The books lay in a ~ on the floor.* **fall in a ~** : düşüp yığılmak, **2.** *k.d.* pek çok, sürü, yığın. **a ~ of people** : bir sürü insan. **a whole ~ of trouble** : bir sürü dert/baş belâsı, **3.** **be struck/knocked all of a ~** *k.d.* çok şaşırmak, şaşırıp kalmak, hayretten küçük dilini yutmak. **I was struck all of a ~** : Şaşırıp kaldım. **4.** **~s more/better/longer** *etc. k.d.* çok/daha iyi/uzun vb. **I feel ~s better after my sleep** : Uykudan sonra kendimi çok daha iyi hissediyorum. **5.** **~s of** : külliyetli, yığın yığın, bir sürü, pek çok. **We have ~s of time** : Pek çok zamanımız var. **He has ~s of money** : Külliyetli parası var. **6.** *gen.* **~ up/on/together** *etc.* : yığ(ıl)mak, kümele(n)mek, birik(tir)mek, topla(n)mak. *She ~ed the dirty clothes beside the washing machine.* **7.** *gen.* **~ on/upon** : yüklemek, üzerine yığmak/atmak, çok miktarda vermek, gark etmek/boğmak. **to ~ work on s.o.** : birisine çok iş yüklemek. **to ~ praises on s.o.** : birisini sitayişlere boğmak, **8.** (tepeleme) doldurmak, bol bol almak/vermek. **He ~ed food on the plate = He ~ed the plate with food** : Tabağına yemeği (tepeleme) doldurdu. **~ed spoonful = ~ing spoon-**

ful : tepeleme dolu kaşık, **9. ~ed = ~ing** : yığılı, küme/yığın halinde, tepeleme dolu. ***e.a.***- *1. pile, mass, mound, 2. multitude, lot, 6. pile, 7. load.*

hear, *f.* **heard, hearing 1.** işitmek. *to ~ sounds/voices.* **I have ~d it said = I had ~d tell that...** : ...söylendiğini işittim. **2.** (ses) duymak, işitebilmek. *I can't ~ you. He cannot ~ well.* **Did you ~ what he said?** Ne dediğini duydun mu? **I've never ~d such rubbish** : Hiç böyle saçma şey duymamıştım. **make oneself heard** : sesini duyurmak, **3.** dinlemek, kulak vermek. *to~ news. to ~ a recital/a person's explanation.* **4.** *huk.* yargılamak, duruşmasını yapmak. *to ~ a case.* **5.** sorguya çekmek, ifadesini almak. *to ~ the defendant.* **6.** itaat etmek, söyleneni yapmak, (söze/nasihate) kulak vermek, can kulağı ile dinlemek, **7.** *gen.* **~ from** : haber/mektup almak. *I ~d from him last week.* **You will ~ from me soon** : Yakında size haber yollarım. **8. ~ about/of (sth.)** : (bir kimseden/şeyden) haber almak, haberi olmak, tanımak, duymak. **He wasn't ~d of for a long time** : Uzun zaman ondan haber alınamadı. **"Who's he?" "I never ~d of him."** "O kim?" "Bilmem, tanımıyorum." **I've never ~d of anyone doing a thing like that** : Bir insanın böyle bir şey yaptığını ömrümde duymadım. **9. ~ of** : tasvip/muvafakat/kabul etmek, razı olmak, rıza göstermek. (Genellikle olumsuz hali kullanılır.) **I won't ~ of it** : Bunu asla kabul etmem. **I will not ~ of your going** : Gitmene razı değilim. **He won't ~ of alterations to his plan** : Plânının değiştirilmesini kabul etmiyor. **10. ~ out** : sonuna kadar dinlemek. **Don't interrupt, just ~ me out before you start talking** : Sözümü kesme, sonuna kadar dinle de sonra cevap ver. **11. ~ tell of** *k.d.* söylendiğini (başkalarından) duymak/işitmek/haber almak. *I've often ~d tell of the wonderful parties she gives, but I've never been invited.* **12. Hear! Hear!** *Brit.* Bravo! Çok doğru! Yaşa! (Çoğunlukla parlamentoda konuşanı tasvip için kullanılır.) **13. ~able** : işitilebilir, duyulabilir, **14. ~er** : dinleyici, işiten/duyan kimse. ***e.a.***- *1&2. attend, listen to, 7. learn, be informed, 9. approve.* ***k.a.***- *9. disregard, 14. auditor.*

hearing, *is.* **1.** işitim, işitme, işitme duygusu. *The old man's ~ is poor. to have a good ~.* **hard of ~** : ağır işiten. **be quick (slow) of ~** : kulağı keskin ol(ma)mak, **2.** duyma(k), işitme(k), dinleme(k), dinleyiş, duyuş, işitiş. **~ the good news made him happy** : İyi haberler işitmek onu mutlu kıldı. **At first ~ I didn't like the music** : İlk dinleyişte müzikten hoşlanmadım. **3.** sesini duyurma/dinlenilme/fikrini savunma/ifade etme şansı. *to grant a ~. Give us a ~.* **gain/get a ~** : fikrini savunma/anlatma/açıklama şansı elde etmek, **4.** *huk.* duruşma, oturum, celse, yargılama. *The Royal Commission has set a date for its next ~.* **The judge gave both sides a ~ in court** : Yargıç mahkemede her iki tarafı yargıladı. **~ of case** : dava duruşması. **to condemn s.o. without ~** : bir kimseyi yargılamadan mahkûm etmek. **a fair ~** : adilâne/tarafsız yargılama, **5.** *huk.* hazırlık soruşturması/tahkikatı, ilk tahkikat, istintak, **6.** ses erimi, sesin işitilebileceği uzaklık. *to be within ~ of the baby.* **to talk freely in the ~ of others** : başkalarının işitebileceği şekilde serbestçe konuşmak. **in my ~** : huzurumda, bana işittirecek tarzda. **It was said in my ~** : Kulaklarımla işittim/duydum. **out of/within ~** : işitilmeyecek/işitilecek uzaklıkta, **7.** *k.d.* söylenti, şayia, dedikodu, haber, **8. ~ aid** : işitme cihazı. ***e.a.***- *6. earshot, 7. rumor.*

hearken(er), *bk.:* **harken(er).**

hearsay, *is.* **1.** söylenti, şayia, dedikodu, kuru lâf, (doğruluğu kanıtlanmamış, asılsız) iddia/söz/haber. **from/by ~** : söylentiye göre. **It's only ~** : Sadece/sırf dedikodu, söylentiden ibaret. **2. ~ evidence** *huk.* söylenti delil, başkalarından işitilerek öne sürülen delil. ***e.a.***- *1. rumor, gossip, report.*

hearse, *is.&f.* **hearsed, hearsing 1.** cenaze arabası/otomobili, **2.** üçgen mumluk : Katoliklerce Paskalyadan önceki haftanın son üç gününde yapılan ayinler esnasında üzerine on beş mum dikilen üçgen şeklindeki çerçeve, **3.** tabut veya mezar üstüne konulan, üzerinde kitabeler/anılar yazılı çerçeve, **4.** *esk.* tabut, **5.** *esk.* musalla taşı, tabut mesnedi, **6.** *esk.* tabuta/cenaze arabasına yerleştirmek, cenaze arabası ile taşımak, **7.** gömmek, defnetmek, **8. ~like** : cenaze arabası gibi. ***e.a.***- *4. coffin, 5. bier, 7. bury, entomb.*

heart^1, *is.* **1.** *anat.* yürek, kalp (İlgili sıfat : **cardiac**). **~ disease** : kalp hastalığı, **2.** vicdan. *In your ~ you know I'm a honest man.* **3.** gönül, duygu/his âlemi, derunî âlem. **~ and soul** : can ve gönülden, **4.** sevgi, muhabbet. **to win a person's ~** : bir kimsenin sevgisini kazanmak, **5.** cesaret, yürek, kuvvet, enerji, şevk, gayret. **put new ~ into s.o.** : birine yeniden cesaret vermek, teşvik etmek, **6.** orta (yer), merkez, göbek. **the ~ of the city** : şehrin merkezi/göbeği. **in the ~ of** : tam ortasında, göbeğinde, **7.** can, ruh, öz, esas, can damarı. **the ~ of the matter** : işin esası/özü/ruhu, **8.** göğüs, bağır. **to clasp/press a person/a child to one's ~** : birini/bir çocuğu bağrına basmak, **9.** (sevgi/övgü ifadesinde) can, hayat, ruh, kimse, şahıs. **dear ~** : canım, hayatım, ruhum. **a brave ~** : cesur kimse, **10.** kalp şeklinde herhangi bir şey, **11.** (iskambilde) kupa, **12.** merhamet, şefkat, iyilik, sempati. **a good ~** : iyi yüreklilik. **a sight that goes to the ~** : yürek parçalayan bir manzara, **13.** (içteki) duygular, düşünceler, sırlar, iç, derun. **to pour out one's ~** : kalbini dökmek, içini açmak, sırlarını/duygularını açıklamak. **a change of ~** : hislerin (iyi yönde) değişmesi, **14.** (bitkilerde) üretkenlik, verimlilik. **in good ~** : verimli, **15. ~s** : (a) (iskambilde) kupalar, (b) bir iskambil oyunu, **16. after one's own ~ :** gönlüne göre, tam istediği gibi. **He is a person after my ~** : Tam gönlüme göre/istediğim gibi birisidir. **17. at ~** : (a) aslında, hakikatte, temelde, esasında. **He seems nice, but he's dishonest at ~** : Iyi görünür amma aslında namussuzun biridir. **young at ~ = young of ~** : (yaşına rağmen) genç ruhlu, gönlü taze, (b) (bir kimsenin) fikrinde, düşüncesinde. *When I say don't eat the sweets, I have your health at ~.* **to have s.o.'s welfare at ~** : birinin mutluluğu ile candan ilgilenmek, **18. break one's/s.o.'s ~** : kalbini kırmak, gücendirmek, incitmek, rencide etmek. **He broke my ~** : Kalbimi kırdı. **I broke my ~ over his unwarranted remark** : Yersiz sözlerine çok gücendim. **19. by ~** : ezbere, ezberden. **to get/learn by ~** : ezberlemek, **20. cry one's ~ out** : doyasıya/ hüngür hüngür ağlamak, **21. do one's ~ good** : sevindirmek, içini/gönlünü ferahlatmak, **22. eat one's ~ out** : (a) çok üzülmek, içi içini yemek, kendini yeyip bitirmek, (kininden/öfkesinden vb.) çatlamak, (b) özlemek, **23. from the bottom of one's ~ = from the ~** : en candan, bütün kalbi ile, samimî olarak. **from the bottom of my ~** : en candan kalbimin derinliklerinden. **I pity him from my ~** : Ona samimî olarak acıyorum. **24. get to the ~ of** : esasını/sırrını çözmek/kavramak, (sorunun) ruhuna/özüne inmek, **25. give (lose) one's ~ to** : gönül vermek, gönlünü kaptırmak, sevdalanmak, derin aşka/sevdaya düşmek, **26. have a change of ~** : fikrini/tutumunu/davranışını değiştirmek, **27. have a ~** : insaf etmek, insaflı davranmak, sempatik olmak. **Have a ~ !** İnsaf be! İnsaf et yahu! **28. have at ~** : göz önünde tutmak, arzu etmek, amaçlamak. *to have another's best interest at ~.* **29. have one's ~ in one's boots** : (a) çok korkmak, ödü kopmak, (b) meyus olmak, fütur getirmek, **30. have one's ~ in one's mouth** : yüreği ağzına gelmek, ödü kopmak, çok endişeli/üzüntülü olmak, **31. have/be one's ~ in the right place** : iyi yürekli/cömert/merhametli/âlicenap olmak, iyi niyetli olmak. **His ~ is in the right place** : (Her şeye rağmen) iyi niyetlidir. **32. have the ~ (to do)** : (yapmaya) cesareti/yüreği olmak. *I didn't have the ~ to tell him the bad news.* **33. have one's ~ in (sth.)** : benimsemek, kendini vermek, iyice ilgilenmek. *I tried to learn music but I didn't have my ~ in it (my ~ wasn't in it).* **34. heart and soul** : heyecanla, can ve gönülden, bütün kalbiyle/ruhu ile, büyük bir istekle, can atarak, tehalükle. **with heart and soul** : seve seve, canla başla, **35. in one's ~ of ~** : kalbinin derinliklerinde, aslında, hakikatte. **in my ~ of ~s** : içimden, kalbimin derinliklerinden. *I said I loved her, but in my ~ of ~s I knew it wasn't true.* **36. lose ~** : ye'se düşmek, fütur getirmek, cesareti/ümidi kırılmak, **37. lose one's ~ to (s.o.)** : (birine) âşık olmak gönül vermek, kalbini kaptırmak, **38. make one's ~ bleed** : kalbini kırmak, üzmek, **39. not have the ~ (to) = not to find it in one's ~** : kıyamamak, cesaret edememek, içi götürmemek, yüzü olmamak. *No one had the ~ to tell him he was through as an actor.* **40. set one's ~ on sth (doing sth) = have one's ~ set on** : can atmak, çok istemek, bütün kalbiyle arzu etmek, bütün ümidini ...-e bağlamak, aklına koymak, kararlı olmak. *She has set her ~ on going to Europe after graduation.* **41. sick at ~** : üzgün, kederli, meyus, **42. take ~** : cesaretlenmek, cesaret almak, cesur olmak, **43. take to the ~** : (a) ciddî olarak düşünmek/ilgilenmek, canla başla alâkadar olmak, (b) içine işlemek, merak etmek, **44. to one's ~'s content** : doyasıya, doya doya, kana kana, canının istediği kadar, **45. wear one's ~ on one's sleeve** : hislerini (bilhassa aşkını) gizleyememek, belli etmek, açığa vurmak, açık kalpli olmak, **46. with all one's ~** : (a) gayretle, şevkle, seve seve, ciddiyetle, hararetle, (b) samimiyetle, içtenlikle, bütün kalbiyle.

e.a.- *4. love, affection,* ***5.*** *spirit, courage, enthusiasm, ardor,* ***6.*** *center,* ***7.*** *core, essence,* ***14.*** *fertility,* ***17.*** *(a) basically, fundamentally, secretly,* ***19.*** *by memory,* ***23.*** *sincerely,* ***34.*** *enthusiastically, fervently, completely.*

heart^2, *gl.f.* **1.** *az kul.* kalbine/zihnine yerleştirmek, unutmamak. *to ~ a warning.* **2.** *esk.* cesaretlendirmek, yüreklendirmek, cesaret vermek, teşvik etmek. ***e.a.-*** *2. encourage, hearten.*

heartache, *is.* kalp ağrısı, üzüntü, keder, ıstırap. ***e.a.-*** *sorrow, grief, anguish.*

heartaching, *sf.* üzgün, kederli, mustarip.

heart attack, *is.* kalp krizi.

heartbeat, *is. fizy.* yürek vuruşu/çarpıntısı, kalp çarpması, nabız.

heart block, *is. patol.* yürek durgusu : karıncık ve kulakçıkların düzensiz/koordinasyonsuz çalışması sonucunda bedende yeteri kadar kan dolaşmaması hâli. **Adams-Stokes disease** *d.d.*

heartbreak, *is.* büyük keder/üzüntü, kalp kırıklığı.

heartbreaker, *is.* büyük keder/üzüntü veren (olay), kalp kıran (kimse).

heartbreaking, *sf.* **1.** büyük keder/üzüntü verici, hazin, yürek parçalayıcı. *It was ~ to see him suffering. A ~ sight.* **2.** son derece yorucu/yıpratıcı ve sonuçsuz, **3.** kalplere çarpıntı/heyecan veren. *~ beauty.* **4.** **~ly** : hazin/yürek parçalayıcı bir şekilde.

heartbroken, *sf.* **1.** son derece üzgün/kederli, kalbi kırılmış, mahzun, meyus, **2.** **~ly** : üzgün/kederli bir şekilde, hüzünle, yeisle, kalbi kırılmış olarak.

heartburn, *is.* **1.** *patol.* mide ekşimesi, **2.** **~ing** *d.d.* kıskançlık, haset. ***e.a.-*** *1. brash, cardialgia, pyrosis, water brash,* ***2.*** *jealousy, envy.*

hearted, *sf.* **1.** (belirtilen nitelikte) yürekli/kalpli. **hard- ~** : katı yürekli. **sad- ~** : kederli. **a faint- ~ leader** : zayıf yürekli önder. **open- ~** : açık kalpli. **warm- ~** : sıcak kalpli, şefkatli, **2.** *esk.* kalpte yerleşmiş/mevcut, **3.** **~ly** : yürekle. **open- ~ly** : açık kalplilikle. **hard- ~ly** : katı yüreklilikle, **4.** **~ness** : yüreklilik, kalplilik. **hard- ~ness** : katı yüreklilik.

hearten, *gl.f.* **heartened, heartening** **1.** cesaret/güven vermek, yüreklendirmek, teşvik etmek, **2.** sevindirmek, sevinç/kıvanç vermek, canlandırmak, ihya etmek, **3.** **~er** : cesaret/güven veren, yüreklendiren, sevindiren, canlandıran, **4.** **~ ing** : cesaret/güven verici, sevindirici, **5.** **~ingly**: cesaret/güven vererek, sevindirerek, canlandırarak. ***e.a.-*** *1. encourage,* ***2.*** *cheer.*

heart failure, *is.* **1.** kalp sektesi, kalbin durması, ölüm, **2.** *patol.* kalp yetersizliği, kalbin yeteri kadar kan dolaşımı sağlayamaması hâli.

heartfelt, *sf.* yürekten, candan, içten, samimî. *~ joy.*

heart-free, *sf.* âşık/sevdalı olmayan, gönlü birine bağlanmamış, kalbi boş.

hearth, *is.* **1.** ocak, şömine, ocağın/şöminenin ateş yanan tabanı, **2.** aile ocağı, yurt, yuva. **the family ~** : aile ocağı. *The soldier longed his own ~.* **Without ~ or home** : Od yok ocak yok. **3.** *metal.* (a) izabe fırınında ergimiş madenin döküldüğü yer, (b) ocak, ergitilecek madenin konulduğu yer, **4.** maltız, mangal, kömür yakılan yer, **5.** yaratıcı merkez, doğuş yeri. *The central ~ of occidental civilization.* **6.** **~less** : ocaksız, **7.** **~ -rug** : ocak önüne serilen kilim, **8.** **~stead** : ocaklık. ***e.a.-*** *2. home.*

hearthside, *is.* **1.** ocak başı, **2.** aile ocağı. ***e.a.-*** *1. fireside,* ***2.*** *home.*

hearthstone, *is.* **1.** ocak taşı, **2.** ocak, yuva, **3.** yerleri, kapı eşiklerini beyazlatmak, için kullanılan yumuşak bir taş veya dövülmüş taş, kil karışımı.

heartily, *zf.* **1.** içtenlikle, samimiyetle. *to express good wishes very ~.* **2.** yürekten, canıgönülden, seve seve. *to set to work ~.* **3.** mebzulen, bol bol, kısıntısız, ziyadesiyle, çok. *They laughed ~. I'm ~ tired. to be ~ glad.* **4.** büyük bir iştahla. *They ate ~.* **5.** tamamıyla, büsbütün. *to be ~ disgusted. I ~ agree.* ***e.a.-*** *1. cordially, earnestly, enthusiastically,* ***2.*** *sincerely, genuinely, wholeheartedly,* ***3.*** *exuberantly, very,* ***5.*** *completely, thoroughly.*

heartiness, *is.* **1.** içtenlik, samimiyet, **2.** şevk, gayret, heyecan, coşkunluk, **3.** dinçlik, sağlamlık, dayanıklılık. ***e.a.-*** *2. zeal, enthusiasm,* ***3.*** *vigor, strength.*

heartland, *is.* iç ülke : memleketin taarruzdan masun, ekonomik ve politik bakımdan kendi başını kurtarabilen iç kısımları.

heartless, *sf.* **1.** kalpsiz, duygusuz, hissiz, acımasız, zalim, gaddar, insafsız, merhametsiz, vicdansız. ~ *words. a ~ person.* **2.** *esk.* cansız, ruhsuz, sönük, cesaretsiz, isteksiz, **3. ~ly** : kalpsizlikle, duygusuzca, acımaksızın, zalimce, gaddarlıkla, insafsızca, merhametsiz, vicdansızca, **4. ~ness** : kalpsizlik, duygusuzluk, hissizlik, zalimlik, gaddarlık, insafsızlık, merhametsizlik, vicdansızlık. ***e.a.-*** *1. cruel, pitiless, unkind, unfeeling, 2. spiritless, disheartened, dispirited.*

heart-lung machine, *is.* sun'î kalp : kalp ameliyatı esnasında kalbin yerini alarak vücutta kan dolaşımı sağlayan makine.

heart murmur, *tıp bk.:* **murmur** (4).

heart point, *bk.:* **fess point.**

heartrending, *sf.* **1.** yürek parçalayıcı, çok acıklı, yürekler acısı, çok üzüntü/keder verici. *It was ~ to hear of their death.* **2. ~ly** : yürek parçalayıcı/çok acıklı bir şekilde. ***e.a.-*** *1. heartbreaking, grievous.*

hearts-and-flowers, *is. argo* aşırı duygusallık. *I can't stand ~ stuff.*

heart's blood = life-blood, *is.* can, hayat. **I'd give my heart's blood to help him** : Ona yardım için canımı bile esirgemem.

heartsease = heart's-ease, *is.* **1.** gönül huzuru/rahatlığı/ferahlığı, huzurukalp, **2.** *bot.* hercaî menekşe *(Viola)*, **3.** *bk.:* **lady's thumb.**

heartseed, *is. bot. bk.:* **balloon vine.**

heartsick, *sf.* **1. heartsore** *d.d.* üzgün, kederli, meyus, gönül/kalp hastası, gönülden/kalbinden yaralı, **2. ~ening** : üzücü, keder/yeis verici, gönül kırıcı, **3. ~ness** : gönül yarası, üzgünlük, yeis, keder, elem. ***e.a.-*** *1. despondent, dissappointed, depressed.*

heartsome, *sf. İsk.* **1.** şen, neşeli, canlı, sevinçli, mesrur, **2.** neşe/sevinç/canlılık veren, sevindirici, **3. ~ly** : neşe ile, sevinçle, sevin(dir)erek, **4. ~ness** : şenlik, sevinç, kıvanç, neşe, sürur, canlılık. ***e.a.-*** *1. cheerful, spirited, lively, merry, gay, 2. cheering, heartening, animating, enlivening.*

heartsore, *sf. bk.:* **heartsick.**

heart-stricken, *sf.* **1. heart-struck** *d.d.* kalbinden vurulmuş, son derece üzgün/kederli, **2. ~ly** : kalbinden vurulmuşçasına, son derece üzgün bir şekilde. ***e.a.-*** *1. dismayed, grieved.*

heartstrings, *ç. is.* en derin sevgi, en kuvvetli duygular, hissî bağlılık. **feel a tug at the ~** : kalbinin en hassas teline dokunulmak. **to tug at one's ~** : kalbi/yüreği parçalanmak, çok üzüntü/keder duymak. **The sight of the small child crying tugged at my ~** : Küçük çocuğun ağladığını görünce yüreğim parçalandı.

heartthrob, *is.* **1.** yürek/kalp çarpıntısı, **2.** heyecanlı duygu, **3.** sevgili. ***e.a.-*** *2. passion, 3. sweetheart.*

heart-to-heart, *sf.* içten, samimî, candan, açık, yürekten, kalpten kalbe, baş başa. *a ~ talk.* ***e.a.-*** *frank, sincere, intimate, candid.*

heartwarming, *sf.* **1.** iç/gönül açıcı, gönül alıcı, gönül/yürek ferahlatıcı, sevindirici, sevinç/neşe verici. *a ~ family reunion. It was a ~ spectacle.* **2.** tatminkâr, memnun edici. *a ~ response to his work.* **3. ~ly** : (a) iç/gönül açıcı bir şekilde, sevindirerek, (b) tatminkâr bir şekilde, memnun ederek. ***e.a.-*** *1. cheering, 2. gratifying, rewarding, satisfying.*

heart-whole, *sf.* **1.** yürekli, cesur, yiğit, yılmaz, gözü pek, **2.** kimseye gönül vermemiş, **3.** samimî, candan, **4. ~ness** : (a) cesurluk, yiğitlik, gözü peklik, (b) samimiyet, içtenlik. ***e.a.-*** *1. courageous, dauntless, stout-hearted, 2. heart-free, 3. sincere, wholehearted, hearty, genuine.*

heartwood, *is.* odun özü, ağaç özü, ağaç gövdesinin merkeze yakın odun kısmı. ***e.a.-*** *duramen.*

heartworm, *is. vet. patol.* yürek kurdu *(Dirofilaria immitis)* : köpeklerde yüreğin sağ karıncığında ve akciğere giden atardamarda bulunan parazit kurt.

hearty¹, *sf.* **heartier, heartiest 1.** sevgi dolu, candan, yürekten, canıgönülden, kalpten, samimî, bütün kalbi ile, içten. *a ~ welcome. a ~ approval. a ~ greeting.* **2.** fazla neşeli ve gürültülü. *~ laughter.* **He burst out in a loud ~ laugh** : Gürültülü kahkahalarla güldü. **3.** hararetli, hevesli, can atarcasına, gayretli. *a ~ support.* **4.** şiddetli, kuvvetli. *a ~ push. a ~ dislike.* **5.** güçlü, kuvvetli, dinç. **hale and ~** : dinç, güçlü kuvvetli. *The old man was still hale and ~.* **6.** besleyici, doyurucu, bol, bereketli. *a ~ meal. a ~ beef stew.* **7.** sağlam, sağlıklı, sıhhatli, iştahlı. *a ~ appetite. a ~ eater.* **8.** (toprak) bereketli, bitek, verimli, mümbit. *a ~ land.* ***e.a.-*** *1. cordial, affectionate, warm-hearted, warm, genial, jovial, heartfelt,* *genuine, sincere, friendly, **2.** exuberant, unrestrained, **3.** enthusiastic, zealous, **4.** violent, forceful, **5.** strong, vigorous, healthy, **6.** nourishing, substantial, abundant, **7.** healthy, **8.** fertile.* ***k.a.***- *1. halfhearted, cold, reserved, stiff, 5. sickly, ill, unhealthy.*

hearty^2, *is., ç.* **hearties 1.** arkadaş, ahbap, yiğit can yoldaşı. **My hearties** : sevgili arkadaşlarım, can yoldaşlarım. (Bilhassa bahriyeliler arasında kullanılır.) *Pull a way, my hearties.* **2.** denizci, bahriyeli. ***e.a.***- *1. chum, buddy, shipmate, 2. sailor.*

heat^1, *is.* **1.** ısı, hararet. *The ~ from the fire dried their clothes.* **2.** sıcaklık, suhunet, sıcaklık derecesi. *What's the ~ of the water in the swimming pool? The ~ of an oven. moderate/ unpleasant ~.* **3.** normalin üstündeki vücut sıcaklığı, ateş. **prickly ~** : isilik : yazın şiddetli sıcağında vücutta hasıl olan kırmızılık ve kaşıntı, **4.** *fiz.* ısı, hararet, cisimlerin sıcaklık derecesini yükselten enerji şekli (İlgili sıfat : **thermal**). **~ capacity** : ısı sığası. **~ energy** : ısı enerjisi. **~ conduction** : ısı nakli. **~ of vaporization** : uçuklaşım/buharlaşma ısısı. **~ ray** : ısı ışını. **~ spectrum** : kızıl ötesi. **latent ~** : gizli ısı, donmuş bir cismin ergimesi veya sıvının buharlaşması için sabit sıcaklıkta aldığı ısı miktarı. **radiant ~** : ışıyan ısı. **specific ~** : özgül ısı : birim kütleli bir cismin sıcaklığını 1 C artırmak için gereken ısı miktarı, **5.** aşırı hava sıcaklığı, **6.** sıcak dalgası, geçici süreli sıcak hava, **7.** acılık (biber, baharat vb.), **8.** öfke, gazap, hiddet. **in a ~** : öfke ile. *He spoke with much ~.* **9.** şiddet, kızgınlık. **the ~ of the battle** : muharebenin şiddeti. *the ~ of passion.* **In the ~ of the argument I lost my self-control** : Münakaşanın kızgınlığı ile itidalimi kaybettim. **10.** *sp.* döngü, koşu nöbeti. *He won the first ~, but lost the final race.* **final ~** : final koşusu. **trial ~** : deneme koşusu, **11.** (maden işleme/ergitmede) tav, madenin (bir kere) kızdırılması, bir defada kızdırılan maden miktarı, **12.** *zool.* (a) kösnü, şehvet, (bilhassa dişi hayvanlarda) cinsel kızgınlık/şehvet/azma, (b) kızgınlık/şehvet süresi. **on ~** : (dişi hayvan) kösnük, kızgın. **be on ~** : kösnümek. **in ~** : kösnümüş, kızışmış, azgınlık devresinde olan (dişi hayvan), **13.** *ABD-argo* (a) baskının artması, (b) polis tarafından yapılan işkence, (c) baskın, (d) polis. ***e.a.***- *2. temperature, hotness, warmth, 7. pungency, 8. vehemence, passion, 9. ardor, fervor, zeal, 12. estrus, 13. (b) pressure, coercion, (d) police.* ***k.a.***- *1&2. coolness.*

heat^2, *f.* **1.** *gen.* **~ up** : ısınmak, ısıtmak. *We'll ~ some milk for coffee.* **2.** kız(dır)mak, öfkelen(dir)mek, **3.** kızış(tır)mak , hararetlen(dir)mek. ***e.a.***- *2&3. stir, excite, rouse.* ***k.a.***- *2&3. cool.*

heatable, *sf.* ısıtılabilir, kızdırılabilir.

heat barrier = thermal barrier, *is.* ısıl engel : roketin ısı ile sınırlanan maksimum hızı.

heat content, *is. fiz.* yığıntı. ***e.a.***- *enthalpy.*

heat cramps, *ç. is.* sıcak çarpması : uzun süre yüksek sıcaklıkta çalışma ve aşırı terleme sonucunda vücuttan tuz kaybından ileri gelen adale krampı.

heat death = thermal death, *fiz.* ısıl denge : maddesel bir sistemde ısıldirik (termodinamik) tam denge hâli.

heated, *sf.* **1.** ısınmış, ısıtılmış, sıcak, **2.** hararetli, kızgın, hiddetli, öfkeli, şiddetli. *a ~ discussion/argument.* **3. ~ly** : hararetle, şiddetle, hararetli/şiddetli bir şekilde, **4. ~ness** : kızgınlık, hiddet, sıcaklık, hararet.

heat engine, *is.* ısı motoru : patlamalı motor ve buhar türbini gibi ısı enerjisini mekanik enerjiye çeviren makine.

heater, *is.* **1.** ısıtıcı, ısıtmaç, soba, kalorifer, (suyu veya evin havasını) ısıtma düzeni, **2.** *elekt.* (elektron tüpü) filâman, katodu ısıtan tel, **3.** *ABD-argo* tabanca.

heat exchanger, *is.* ısı değiştirici, birbirine karıştırmadan bir sıvıdan ötekine ısı ileten düzen.

heat exhaustion = heat prostration, *is.* sıcak çarpması, güneş çarpması.

heat gun, *is.* kurutma makinesi/tabancası : alevsiz sıcak hava üfleyen cihaz.

heath, *is.* **1.** *Brit.* kır, çalılık, fundalık, **2.** *bot.* funda *(Calluna vulgaris)*, **3.** *bot.* süpürge otu, süpürge çalısı *(Erica)*. **black ~** : kara süpürge otu *(Erica cinerea)*. **tree ~** : süpürge ağacı *(Erica arborea)*, **4. one's native ~** : bir kimsenin ana yurdu.

heath aster, *is. bot.* yıldız funda *(Aster ericoides, A. arenosus) :* küçük pembe, beyaz küme çiçekler açan K Amerika fundası. **dogfennel** *d.d.*

heathberry, *is., ç.* **-ries** meyveli çalı : fundalıklarda yetişen ve ufak meyve veren bitkilerden her biri.

heathbird, *is. Brit.- k.d.* karatavuk. ***e.a.-*** *black grouse.*

heath cock, *is. Brit.- k.d.* karahoroz.

heathen, *sf.&is., ç.* **-thens, -then 1.** putperest, **2.** kâfir, münkir, dinsiz, **3.** *(eski)* ne Hristiyan ne de Musevî olan kimse, putperest, **4. ~ness** : putperestlik, dinsizlik, kâfirlik. ***e.a.- 1&2.*** *pagan, gentile.*

heathendom, *is.* **1.** putperestlik, putperest âdetleri, **2.** putperestler, putperestler ülkesi. ***e.a.-*** *1. heathenism.*

heathenise, *f. bk.:* **heathenize.**

heathenish, *sf.* **1.** putperest+, putperestlere özgü. *~ practices of idolatry.* **2.** dinsizce, kâfirce, barbarca, putperest gibi, dinsizlere/putperestlere yakışır.

heathenism = heathenry, *is.* **1.** putperestlik, putperest inancı/ayini, **2.** puta tapınma, **3.** dinsizlik, kâfirlik, zındıklık, **4.** barbarlık, barbarca davranış. ***e.a.-*** *2. idolatry, paganism, 3. irreligion, 4. barbarism.*

heathenize, *f.* **-ized, -izing 1.** dinsizleş(tir)mek, kâfirleş(tir)mek, **2.** putperest yapmak/olmak.

heather, *is. bot.* **1.** süpürge otu, funda *(Calluna vulgaris)* : İngiltere ve İskoçya'da yetişir, küçük pembemsi mor çiçekler açar, **2. bell ~** : kara süpürge otu *(Erica cinerea),* **3. ~ed** : fundalık.

heathery, *sf.* **1.** funda/süpürge otu gibi, fundaya benzer, **2.** fundalı(k), funda/süpürge otu ile kaplı.

heath(er) grass, *is. bot.* funda çayırı *(Sieglingia decumbens)* : Avrupa'da sulu ve soğuk arazide yetişir.

heath hen, *is. zool.* **1.** funda tavuğu *(Tympanuchus cupido cupido)* : eskiden Amerika'da yaşamış ve hâlen nesli tükenmiş bir tür karatavuk, **2.** *Brit.- k.d.* karatavuk.

heathy, *sf.* **heathier, heathiest 1.** çalılığa/fundalığa benzer/ait, **2.** çalılık, fundalık, çalı/funda ile örtülü.

heating pad, *is.* elektrikli minder, vücudun bazı kısımlarını ısıtmakta kullanılan, içinde ısıtıcı elektrik telleri bulunan ufak minder.

heat lightning, *is.* sessiz şimşek, uzakta çakan ve arkasından gök gürlemeyen şimşek.

heat of fusion, *fiz.* ergime ısısı : ergime sıcaklığında birim kütleli bir cismin katı hâlden tamamen sıvı hâle geçmesi için gereken ısı. *bk.:* **latent heat.**

heat of vaporization, *fiz.* buharlaşma ısısı : kaynama noktasına gelen birim kütleli bir cismin sıvı hâlden tamamen gaz hâline geçmesi için gereken ısı.

heat prostration, *tıp bk.:* **heat exhaustion.**

heat pump, *is.* ısı tulumbası : sıkıştırılabilen bir soğutucu aracılığı ile ısıyı bir kütleden (örneğin bina içinden) başka bir kütleye (dışarıdaki havaya/suya/toprağa) ileterek (binayı) ısıtan veya soğutan düzen.

heat rash, *is.* isilik. ***e.a.-*** *prickly heat.*

heat shield, *is.* (roket tekniğinde) ısı gömleği : roketin inişi esnasında hava sürtünmesinden aşırı ısınan kısımları koruyan tabaka.

heat sink, *is.* ısıemen : çalışan bir cihazın (elektron tüpü vb. nin) ürettiği fazla ısıyı alan düzen.

heat-stroke, *is.* sıcak çarpması : uzun süre aşırı sıcaklığa maruz kalanlarda görülen terlemenin durması, vücut yüksekliğinin fazla yükselmesi ve bitkinlik/baygınlık hâli. *bk.:* **heat exhaustion.**

heat-treat, *gl.f.* **1.** ısı ile muamele etmek, tavlamak, (madenleri) ısıttıktan sonra yavaş yavaş soğutmak, **2. ~ed** : tavlanmış, **3. ~er** : tavlayan, ısıl muameleye tabi tutan, **4. ~ment** : ısıl muamele, tavlama.

heat wave, *is.* **1.** sıcak dalgası : geniş bir bölgeyi kaplayan ve yavaş hareket eden sıcak hava kütlesi, **2.** sıcak dalgasının süresi.

heaume, *is.* (Orta Çağlarda) üst miğfer : miğfer üstüne giyilen ve bazan omuzları da örten zırh. ***e.a.-*** *helm.*

heave^1, *f.* **heaved** (veya denizcilikte **hove**), **heaving 1.** (ağır bir cismi güçlükle) kaldırmak. *He ~d the heavy box into the wagon.* **2.** (kuvvetle) kaldırıp fırlatmak/atmak. *to ~ a stone through a window. The sailors ~d the anc-*

hor overboard. ~ **the lead** : iskandil etmek, **3.** *den.* (belirli bir yönde) gitmek/hareket etmek. ~ **ahead/astern** : (gemi) biraz ileri/geri gitmek. *As we came into the harbor another ship hove alongside.* **4.** ~ **in(to) sight/view** *k.d.* çıkagelmek, zuhur etmek. *We were just about to leave when my old friend Ali hove into view.* **5.** güçlükle/zahmetle söylemek/ağzından çıkarmak/ nefes almak. **to** ~ **a sigh** : içini çekmek, göğüs geçirmek. *He ~ed a sigh of relief.* **6.** inip kalkmak, yükselip alçalmak. *His chest ~d as he breathed deeply after the race. The ship ~d and rolled in the swelling sea.* **7.** kus(tur)mak, kusmaya/ çıkarmaya çalışmak, **8.** *jeol.* yatay bir şekilde kabarıp kırılmak, **9.** kuvvetle çekmek, çekip çıkarmak. ~ *the anchor cable!* ~ **away at the capstan** : ırgat çekmek, **10.** (tepe vb.) yükselmek, kabarmak, şişmek. *The ground ~d during the eartquake.* **11.** itmek, **12.** ~ **at** : kaldırmaya çalışmak. *They ~d (away) at the heavy box, but couldn't lift it.* ~ **at/on a rope** : palamarı zorla çekmek, **13.** ~ **down** *den.* (gemiyi) yan yatırmak, kalafat etmek, **14.** ~ **ho!** *den.* Yisa! Heyamola! Vira salpa! **15.** ~ **to** *den.* (rüzgârı başa alıp) gemiyi durdurmak, orsa alabanda eğlendirmek. **When the ship received signal, she hove to** : Gemi işareti alır almaz durdu. **be hove to** : orsa alabanda yatırılmak, **16.** ~ **on** : (halatı vb.) kuvvetle çekmek, var kuvvetiyle asılmak, **17.** ~ **up** : (a) kusup çıkarmak. *After eating that bad food he ~d up violently.* (b) *den.* (demiri) vira etmek. ***e.a.-*** *1. hoist, lift, raise, 2. throw, 9. pull, haul, 10. swell, surge, billow, bulge, 11. push, 13. careen.*

heave^2, *is.* **1.** çekme, çekip kaldırma. *With a great ~, they got the dresser onto the truck.* **2.** (şiddetle) atma, fırlatma, itme, çekme, **3.** *jeol.* kalkıklık : sıkışıp kabaran yer kabuğunun düşey deformasyonu, **4.** (deniz) çalkalanma, kabarıp inme, **5. heaves = broken wind** *vet.* (atlarda) soluğan hastalığı.

heave-ho, *is.* kovma, sepetleme, kapı dışarı etme/atma, defetme, (baştan) savma. **give one** ~ : birini dışarı atmak.

heaven, *is.* **1.** cennet. **go to** ~ : cennete gitmek, **2.** sonsuz mutluluk (sağlayan yer/şey), cennet. **a** ~ **on earth** : yeryüzü cenneti. **It was in** ~ **when I heard the good news** : İyi haberi alınca sonsuz mutluluk duydum. **It was** ~ **to be at home after a difficult struggle with the snowstorm** : Şiddetli kar fırtınasıyla mücadeleden sonra eve gelince kendimi cennette zannettim. **in seventh** ~ : çok mutlu. **to be in seventh** ~ : çok mutlu olmak, başı göğe ermek, **3.** *gen.* **~s** : Allah, Tanrı, İlâhî kudret. **Good ~s!** Aman Yarabbi! Aman Allahım! Allah Allah! ~ **forbid** : Allah göstermesin! Tanrı esirgesin! Maazallah! ~ **forbid that he should accept** : Allah vere de kabul etmese. ~ **knows what will happen** : Ne olacağını Allah bilir. ~ **knows when the war will be over** : Harbin ne zaman biteceğini Allah bilir. **I wish to** ~ **that he hadn't left** : Allah vere de gitmemiş olsa. **Would to** ~ : Allah vere; keşke. **4. for ~'s sake** : Allah aşkına, Allahını seversen, **5. thank** ~ : çok şükür, bereket versin, elhamdülillâh, **6. ~s** : gök, sema, arşıâlâ, gök kubbesi, asuman. *Millions of stars were shining in the ~s.* **7. ~s!** Aman Allah(ım)! Yarabbi(m)! Allah Allah (hayret vb. ifade eder). *~s, what a cold room!* **Where in** ~ **have you been?** Nerelerde kaldın Allah aşkına? **8. move** ~ **and earth** : bütün gücü ile uğraşmak, elinden gelen her şeyi yapmak, yapmadığını bırakmamak, her çareye başvurmak. *He moved ~ and earth to get a ticket for the concert.* ***e.a-*** *1. paradise, 3. God, 6. sky, firmament.* ***k.a.-*** *1. hell.*

heavenly, *sf.* **1.** gök+, göksel, semavî, göğe ait, gökte bulunan. ~ **bodies** : gök cisimleri. *The sun, moon, stars, planets and comets are ~ bodies.* **2.** çok güzel, cennet gibi, harikulâde, pek nefis/lâtif. *What ~ weather! A ~ spot for a picnic.* **3.** tanrısal, kutsal, ilâhî. **Our** ~ **father** : Allah. ~ **peace** : ilâhî sulh ve sükûn. ~ **-minded** : aziz, **4.** ~ **City = New Jerusalem** : Kudüs, **5. heavenliness** : kutsallık, tanrısallık, ulûhiyet, ilâhîlik, semavîlik, cennet gibi olma. ***e.a.-*** *1. celestial, 2. beautiful, excellent, delightful, 3. divine, sublime, blessed, beatific, celestial.*

heaven-sent, *sf.* tam zamanında, isabetli, uygun, müsait, münasip. *A ~ rain revived the crops.* **A** ~ **oportunity** : münasip fırsat. ***e.a.-*** *timely, opportune, providential.*

heavenward, *sf.&zf.* **1.** göğe/cennete doğru giden, **2. heavenwards** *d.d.* göğe doğru/ yönelerek/müteveccihen, cennete doğru.

heaver, *is.* **1.** kaldıran/yükselten/yükleyen (kimse/şey), kaldırıcı, kaldıraç, manivelâ, kriko, **2.** halat bükücü, halat bükmek için kullanılan kısa demir /çubuk. ***e.a.-*** *2. handspike.*

heavier-than-air, *sf. hv.* havadan ağır (hava aracı).

heavily, *zf.* **1.** ağır, ağırca, bütün ağırlığı ile, ağır bir şekilde. **to lean ~ on** : (bir şeye) bütün ağırlığı ile dayanmak. ~ **loaded** : ağır yüklü, **2.** çok ağır/(can)sıkıcı bir şekilde, kabaca, hantalca, **3.** sıkıcı/ezici/bunaltıcı bir şekilde. *Cares weigh ~ upon him.* **4.** şiddetle, kesif/yoğun bir şekilde. *to suffer ~. to be ~ attacked.* ~ **populated** : kalabalık, nufus yoğunluğu fazla, **5.** sık. ~ **wooded** : sık ormanlık/ağaçlık, **6.** çok miktarda, fazlaca, bol bol, ziyadesiyle, aşırı derecede. *It rained ~ on Sunday.* **7.** *esk.* (çok) elem/keder/ıstırap verecek şekilde. *His woes press ~.* ***e.a.-*** *2. ponderously, lumberingly, dully, 3. oppressively, 4. severely, intensely, 5. densely, thickly, 7. sorely, grievously, with sorrow.*

heaviness, *is.* **1.** ağırlık, yük, sıklet, kesafet, **2.** şiddet, **3.** kasvet, uyuşukluk. ~ **of heart** : fütur, keder, iç sıkıntısı, **4.** (hava) kapanıklık, sıkıcılık. ***e.a.-*** *1. weight, burden.*

Heaviside layer, *is.* Heaviside tabakası, E tabakası : yerden 100 km yüksekte bulunan alt iyonosfer tabakası. Nisbeten alçak frekanslı radyo dalgalarını yansıtır. **E layer, Kennelly-Heaviside Layer** *d.d.*

heavy^{1}, *sf.* **heavier, heaviest 1.** ağır. *a ~ load. The box is too ~ for me.* **as ~ as lead** : kurşun gibi ağır, **2.** fazla, olağandan çok, zengin, bol, bereketli. *a ~ snowfall. a ~ vote.* ~ **crop** : zengin ürün. ~ **meal** : bol yemek, **3.** kabarmış, dalgalı. *a ~ sea.* **4.** sakil, ağır/iri cüsseli/yapılı, büyüklüğüne göre ağır. *a ~ person.* **5.** ağır, özgül ağırlığı yüksek. *a ~ metal.* **6.** şiddetli, kuvvetli, ağır. *a ~ blow.* **a ~ fire** : şiddetli top ateşi. *~ punishment.* **7.** derin. *a ~ thinker. a ~ silence.* **be a ~ sleeper** : uykusu derin/ağır olmak, **8.** *As.* (a) ağır (silâh). *~ weapons. ~ tank/machine gun.* (b) ağır silâhlarla donatılmış. *~ cavalry.* **9.** dayanılmaz, ağır, tahammülü güç, zor, yorucu. *~ taxes. a ~ task. ~ labor. a ~ sorrow.* **I've had a ~ day** : Yorucu bir gün geçirdim. **10.** aşırı, müfrit, haddinden fazla. *a ~ drinker/smoker.* **a ~ slope** : dik yokuş, **11.** kaba, kalın, iri yarı, zarafetsiz, incelikten yoksun. *~ lines. ~ features.* **12.** yüklü, dolu. *Words ~ with meaning. A tree ~ with fruit.* **13.** üzgün, sıkıntılı, kederli, kasvetli, üzücü. **Have a ~ heart** : Kederli olmak. **a ~ day** : (a) sıkıntılı bir gün, (b) çok çalışılan (yüklü) bir gün. ~ **-browed** : abus, asık suratlı. ~ **news** : üzücü haber, **14.** sıkıcı, usandırıcı, cansız, hareketsiz. *a ~ prose style.* **Time hangs ~ on his hands** : İşsizlikten canı sıkılıyor. *~ reading.* **15.** kaba, hantal, kullanışsız, beceriksiz. *a ~ gait. a ~ hand.* **a ~ step** : kaba ayak sesi, **16.** (gök, hava) kapalı, bulutlu. *a ~ sky.* **17.** (hamur işi) iyice kabarmamış, hamur, tıkız. *~ bread/doughnuts.* **18.** (yemek) ağır, hazmı güç, yağlı. *~ fruitcake.* **19.** gebe, hamile, doğumu yakın. ~ **with a child = ~ with young** : gebe, **20.** (taşıt) çok yük taşıyabilen, ağır, büyük. *a ~ truck.* **21.** (sanayi) ağır, (çelik, kömür vb. gibi) ham madde sağlayan. *~ industry.* **22.** *kim.* ağır (yerdeş/izotop) : atom ağırlığı normalden fazla olan yerdeş içeren. *~ water. ~ hydrogen.* **23.** *argo* çok iyi, mükemmel, **24.** ciddî, önemli. *a teacher who is ~ on his pupils. a ~ responsibility.* **25.** (koku) ağır, boğucu, bunaltıcı. *a ~ odor.* **26.** (göz) uykulu, yorgun, ağırlaşmış. *~ eyes.* ~ **-eyed** : (uykusuzluktan) gözleri çakmak çakmak, **27.** (borsa) faal (alış veriş), **28.** (trafik) sıkışık, yavaş ilerleyen. *~ traffic.* **29.** *ABD- argo* belâlı, netameli. *It's a ~ scene, man; let's leave.* **30. find it ~ going** : zor/müşkül bulmak, **31. hang ~** : kasvet çökmek, canı sıkılmak. *I had nothing to do and time was hanging ~ on my hands.* **32. make ~ weather of sth.** : bir şeyi zorlaştırmak, olduğundan daha zor hâle getirmek, **33. play the ~ father** : (birini) şiddetle azarlamak/paylamak. ***e.a.-*** *1. ponderous, massive, weighty, 2. massive, 4. sluggish, 5. dense, 7. deep, profound, 9. onerous, oppressive, grievous, cumbersome, difficult, severe, hard, harsh, burdensome, afflictive, 11. broad, thick, 12. laden, charged, fraught, burdened, momentous, 13. despondent, 14. tedious, tiresome, boring, wearisome, burdensome, dull, drab, ponderous, 15. sluggish, lumbering, clumsy, 16. overcast, cloudy, gloomy, lowering, 19. pregnant, 23. very good, excellent, 24. grave, serious, severe, 25. oppressive, 26. drowsy.* ***k.a.- 1-5, 8-11, 13, 17, 18, 20, 21.*** *light.*

heavy^{2}, *is., ç.* **heavies 1.** *tiy.* (a) kötü karakter. *Iago is the ~ of Othello.* (b) bu rolü oynayan artist, **2.** *As.* ağır top, **3.** *ABD- k.d.* ağırsıklet boksör/güreşçi vb.

heavy^3, *zf. bk.:* **heavily. to weigh ~** : ağır basmak.

heavy-armed, *sf.* ağır silâhlı.

heavy artillery, *is. As.* ağır top, uzun menzilli top : 155 mm ve daha büyük çaplı top. *bk.:* **light artillery, medium artillery.**

heavy bomber, *is. As.* ağır bombardıman uçağı.

heavy cream, *is.* (tam yağlı) kaymak/krema.

heavy cruiser, *is.* ağır kruvazör : 200 mm'lik topla mücehhez zırhlı harp gemisi. *bk.:* **light cruiser.**

heavy-duty, *sf.* dayanıklı, ağır işe elverişli.

heavy earth, *is. kim.* baryum oksit. ***e.a.-*** *baryta.*

heavy-footed, *sf.* (hareketlerinde/konuşmasında) ağır, yavaş, bati, ağırkanlı, hantal, beceriksiz, sakar.

heavy-handed, *sf.* **1.** eli ağır, beceriksiz, sakar, acemi, kaba, can sıkıcı. *a ~ treatment of the theme. Her ~ attempts at humor were embarrassing.* **2.** zalim, sert, haşin. *a ~ master.* **3. ~ly** : beceriksizce, sakarca, acemice, kabaca; zalimane, sertçe, huşunetle, **4. ~ness** : beceriksizlik, sakarlık, acemilik, kabalık; zalimlik, sertlik, huşunet. ***e.a.-*** *1. clumsy, graceless, ungraceful, awkward, bungling, 2. oppressive, cruel, harsh.*

heavy-hearted, *sf.* **1.** üzgün, meyus, kederli, kalbi kırık, **2. ~ly** : üzgün/meyus/kederli bir şekilde, **3. ~ness** : üzgünlük, yeis, keder. ***e.a.-*** *1. sad, sorrowful, dejected, gloomy, despondent, depressed.*

heavy hydrogen, *is. kim.* ağır hidrojen, döteryum. ***e.a.-*** *deuterium.*

heavyish, *sf.* ağırca, oldukça ağır.

heavy-laden, *sf.* **1.** ağır yüklü, ağır yük taşıyan. *a ~ cart.* **2.** bıkmış, usanmış, yılmış, bezmiş, bezgin. *~ with cares.* ***e.a.-*** *2. burdened, troubled, oppressed.*

heavy petting, *is.* sevişme, oynaşma, cinsel birleşme yapmadan aşk oyunu oynama.

heavyset, *sf.* **1.** iri cüsseli, iri yarı, dev gibi, **2.** sağlam yapılı, bodur, şişman, kısa ve kalın. ***e.a.-*** *stocky, stout.*

heavy spar, *is. min. bk.:* **barite.**

heavy water, *is. kim.* ağır su, döteryum oksit : D2O. 25°C'de özgül ağırlığı :1.1056 g/cm^3.

heavyweight, *sf.&is.* **1.** ağır, **2.** ortalamadan ağır (kimse/şey). *a coat of ~ material.* **3.** ağır sıklet(li), 79 kg'dan ağır (boksör/güreşçi), **4.** *k.d.* (a) nüfuzlu/önemli kimse. *a ~ in political field.* (b) çok akıllı kimse.

hebdomad, *is.* **1.** hafta, yedi günlük zaman süresi, **2.** yedi (7) adet, yedilik grup. ***e.a.-*** *1. week, 2. seven.*

hebdomadal, *sf.* **1. hebdomadary** *d.d.* haftalık, haftada bir (yayınlanan, vukua gelen). *~ journals.* **2. ~ly** : haftada bir. ***e.a.-*** *weekly.*

Hebe, *is.* **1.** *mit.* gençlik ve bahar tanrıçası, **2.** (kötüleyici anlamda) Yahudi. ***e.a.-*** *2. Jew.*

hebephrenia, *is. psikol.* gerilemeli bunama : genelikle yirmi yaşından küçük kimselerde görülen bir nevi usyarılım (şizofreni).

hebephrenic, *sf. psikol.* gerilemeli. **~ schizophrenia** : gerilemeli usyarılım.

hebetate, *sf.&f.* **-tated, -tating 1.** aptallaş(tır)mak, zekâsını kaybet(tir)mek, zihni(ni) körleş(tir)mek, **2.** *bot.* küt/yassı uçlu, **3. hebetation** : aptallaşma, **4. hebetative** : aptallaştırıcı.

hebetic, *sf. psikol.* erginlik/olgunluk çağına özgü, erginlik çağında vuku bulan.

hebetude, *is.* aptallık, anlayışsızlık, uyuşukluk, gevşeklik, letarji.

hebetudinous, *sf.* aptal, anlayışsız, uyuşuk, gevşek.

Hebraic, *sf.* **1. Hebrew** *d.d.* İbranîlere/İbranîceye ait, **2. ~ally** : İbranîlere/İbranîceye göre.

Hebraise/Hebraisation/Hebraiser, *Brit. bk.:* **Hebraize/Hebraization/Hebraizer.**

Hebraism, *is.* **1.** İbranîce deyim, **2.** İbranî düşüncesi/geleneği/karakteri/âdeti/ilkesi, **3.** İbranî dini, Musevîlik.

Hebraist = Hebrewist, *is.* **1.** İbranî dili uzmanı, **2.** Musevî din ve geleneklerine bağlı kimse.

Hebraistic(al), *sf.* İbranî+, İbranîlere/İbranîceye özgü.

Hebraize, *f.* **-ized, -izing 1.** İbranîleş(tir)mek, İbranî dil/kültür/gelenek ve dinine uy(dur)mak, **2.** İbranîce deyim kullanmak, **3. Hebraization** : İbranîleş(tir)me, **4. Hebraizer** : İbranîleş(tir)en.

Hebrew, *sf.&is.* **1.** İbranî, Musevî, Yahudi, **2.** İbranîce, Yahudice, İbranî dili, **3.** *bk.:* **Hebraic**, **4.** ~ **calendar** *bk.:* **Jewish calendar**, **5.** ~**s = Epistle to the ~s** : Ahdicedit'in bir kitabı.

hecatomb, *is.* **1.** (eski Yunan ve Roma'da) 100 öküzü kurban etme âdeti, **2.** katliam, büyük çapta kan dökümü.

heck, *ünl. k.d.* Allah kahretsin, kahrolası, lânet (olsun) (can sıkıntısı, öfke, nefret vb. ifade eder). **What the ~!** Kahrolsun! Bana vız gelir! Sat anasını! **What the ~ do you care?** Umurunda mı sanki? **~! I forgot my book** : Tüh, Allah kahretsin, kitabımı unuttum. **That's a ~ of a thing to say** : Bu da hiç ağıza alınacak lâf mı yani! **A ~ of a lot of money** : Külliyetli bir para. ***e.a.-*** *hell, darn.*

heckle = hackle, *is.&gl.f.* **1.** konuşmacının sözünü kesmek, soru yağmuruna tutmak, şaşırtıcı sorularla müşkül duruma düşürmek, sıkıştırmak (özellikle milletvekili adaylarını vb.), **2.** ditmek, keten tarağı ile taramak, **3.** keten/kendir tarağı, **4.** **~r** : konuşmacının sözünü kesen, soru yağmuruna tutan, şaşırtıcı sorularla müşkül duruma düşüren kimse.

hectare = hektare, *is.* hektar, 10.000 m^2, yeni dönüm.

hectic, *sf.* **1.** telâşlı, pek heyecanlı, hayhuylu, keşmekeş, hercümerç içinde. *a ~ life. a ~ day. The period preceding the trip was ~ and exhausting.* **2.** muannit, bedende yerleşmiş, alışkanlık hâline gelmiş, sık sık tekrarlayan, müzmin/iltihaplı bir hastalıktan ileri gelen. ~ **fever** : (verem vb. gibi hastalıklarda) muannit humma, her gün gelen humma, **3.** hummalı, humma nöbeti geçirir gibi, kızarmış, ateşli, alev alev. **Her cheeks were ~** : Yanakları alev alev (kızarmış) idi. ~ **flush** : muannit hummada yüz kızarması, **4.** **~ly = ~ally** : telâşla, heyecanla, keşmekeş/hayhuy içinde, **5.** **~ness** : telâş, heyecan, keşmekeşlik.

hectical, *sf. bk.:* **hectic** (1-3).

hecto-, *ön ek* "yüz-". **hectometer** : yüz metre.

hectocotylus, *is., ç.* **-yli** *zool.* dölleme kolu : bazı kafadan bacaklılarda üreme organına dönüşmüş (er suyunu dişiye nakleden) kol.

hectogram(me) = hektogram, *is.* 100 gram.

hectograph = hektograph, *is.* hektograf, jelâtinli çoğaltma/teksir makinesi. **hektographic** : hektografla. **hektography** : hektografla çoğaltma tekniği.

hectoliter = hektoliter, *is.* 100 litre. *Brit.:* **hectolitre.**

hectometer = hektometer, *is.* 100 metre. *Brit.:* **hectometre.**

hector, *is.&f.* **1.** kabadayı, kavgacı, mütehakkim adam, **2.** haşin/sert davranmak. *The teacher ~s his students to make them work harder.* **3.** taciz/rahatsız etmek, başına belâ kesilmek, **4.** kabadayılık etmek, yüksekten atmak, atıp tutmak. ***e.a.-*** ***1&2.*** *bully,* ***3.*** *tease, torment, harass, badger, persecute,* ***4.*** *bluster, rant.*

he'd, = **1.** he had, **2.** he would.

heddle, *is.* (dokuma tezgâhında) gücü, iplikleri birbirinden ayıran düşey tellerden her biri.

heder, *is., ç.* **hadarim, heders** Musevî okulu : özellikle Avrupa'da çocuklara İbranîce ve din dersleri öğreten okul. **cheder** *d.d.*

hedge, *is.&f.* **hedged, hedging** **1.** çit, bahçe/tarla sınırına dikilen şimşir/çalı/küçük ağaç vb. **beech ~** : kayın çiti, **2.** sınır, hudut. *a ~ of stone.* **3.** engel, mania, **4.** olasılı zararlara karşı önlem/tedbir, bir yatırımda/bahiste/müzakerede tüm zarara uğramayı önleyecek tedbir/davranış. *Buying a house will be a ~ against the possibility of our money losing value.* **5.** her iki taraf için bahse girişme, **6.** *gen.* ~ **in/off/about** *etc.* : çit çekmek, çitle çevirmek. *to ~ a garden.* **7.** *gen.* ~ **in/about** *etc.* : çevirmek, sarmak, kuşatmak, ihata etmek. *an island ~d in by water.* **~d about/around with difficulties** : zorluklarla çevrili, **8.** koruyucu önlem/tedbir almak, muhtemel aksi gelişmelere karşı korumak. *He ~d his plan against attack and then presented to the board.* **9.** zararı/kaybı azaltmak, olasılı zararlara karşı telâfi edici önlemler almak (yatırımı çeşitli kaynaklara dağıtarak veya her iki taraf için bahse girerek vb.). *~ one's bets.* ~ **a bet** : iki taraf için bahse girmek, **10.** önlemek, engel olmak/çıkarmak, serbest hareketten alıkoymak, (hareketini) kısıtlamak/sınırlamak/zorlaştırma, **11.** kaçamaklı davranmak, kaçamak cevap vermek. *Stop hedging and tell us what you want to do?* **12.** (korkusundan/kötü niyetle) gizlenmek/saklanmak, **13.** ~ **apple** *bk.:* **osage orange**, **14.** ~ **bill**

= **billhook** = **bill** : budama bıçağı, ağaç budamakta kullanılan çengel biçiminde bıçak, **15.** ~ **fund** : borsacılar, büyük sermaye kazançları sağlamak amacıyla mahdut sayıda kimselerden kurulmuş spekülatif borsa oyunu oynayan topluluk, **16.** ~ **garlic** : çit sarmısağı *(Sisymbrium officinale) :* hardal familyasından beyaz çiçekler açan, yaprakları yürek biçiminde, sarımsak kokulu uzun bir yabanî ot, **17.** ~**less** : çitsiz, **18. hedger** : (a) çit yapan, çitle çeviren, (b) zararı önleyici önlemler alan kimse. ***e.a.-*** . *2. barrier, limit, boundary, 7. surround, border, encircle, 10. obstruct, hinder, 11. evade, temporize, tergiversate, trim, 12. skulk.*

hedgehog, *is.* **1. hedgepig** *d.d. zool.* bostan kirpisi *(Erinaceus europaeus)* : kirpi gibi sırtı dikenli, böcek yiyen memeli hayvan, **2.** *ABD* kirpi, **3.** *As.* (a) dikenli tel çiti maniası, (b) (iyi tahkim edilmiş) müstahkem mevki. ***e.a.-*** *2. porcupine.*

hedgehop, *gs.f.* **-hopped, -hopping** (uçak) çok alçaktan (evlere/ağaçlara sürünürcesine) uçmak. ~**er** : çok alçaktan uçan uçak.

hedge hyssop, *is. bot.* **1.** çit otu *(Gratiola officinalis)* : sıraca otugillerden eskiden hekimlikte kullanılan bir ot, **2.** çit otuna benzer herhangi ot : **skullcap** : bere otu *(Scutellaria minor)* gibi.

hedge parson = **hedge priest**, *is. Brit.* gezginci cahil papaz.

hedgerow, *is.* sıra çit, çit dizisi : yan yana dikilen çalı, şimşir vb. nin oluşturduğu dizi.

hedge sparrow, *is. zool.* çit serçesi *(Prunella modularis).*

Hedjaz, *is. bk.:* **Hejaz.**

hedonic, *sf.* **1.** haz+, zevk+, hazza/zevke ait, **2.** hoşlanmacılık/hazcılık/zevkperestlik felsefesine ait, **3.** ~**ally** : hoşlanarak, zevk/haz duyarak, zevk/haz gayesi güderek.

hedonics, *ç. is.* **1.** *psikol.* zevk duyma/duymama hâllerinin incelenmesi, **2.** *fel.* ahlâk ilminin zevkleri/hazları inceleyen bölümü.

hedonism, *is.* **1.** *fel.* hazcılık: yaşamın anlamını hazda bulan dünya görüşü, **2.** zevke düşkünlük, zevkperestlik, **3. hedonist** : hazcı : yaşamın anlamını hazda bulan ve bu fikri savunan kimse, zevkine düşkün kimse, **4. hedonistic** : hazcı+, **5. hedonistically** : hazcılıkla, zevkperestlikle.

-hedral, *son ek* "yüzlü" : **-hedron** ile son bulan adlardan sıfat yapar. **tetrahedral** : dört yüzlü. **octahedral** : sekiz yüzlü.

-hedron, *son ek* "yüzlü (cisim)". **tetrahedron** : dört yüzlü (geometrik cism). **octahedron** : sekiz yüzlü.

heebie-jeebies, *ç. is. argo* korku, telâş, helecan, yürek çarpıntısı, korku nöbeti. ***e.a.-*** *jitters, willies.*

heed, *is.&f.* **1.** dikkat etmek, kulak kesilmek, (dikkatle) dinlemek. *Now, ~ what I say.* **2.** önemsemek, önem/ehemmiyet vermek, kulak asmak, aldırmak. *He didn't ~ my warning.* **3.** dikkat (etme), dikkatle dinleme, kulak verme/kesilme/asma, aldırma, aldırış, önemseme, önem/ehemmiyet verme, **4. pay/take no** ~ : aldırmamak, aldırış etmemek, oralı olmamak, kulak asmamak, önemsememek, önem/ehemmiyet vermemek, dikkat etmemek, **5. pay/give/take** ~ : dikkat etmek, bakmak, sakınmak, önemsemek, önem/ehemmiyet vermek. *Take ~ of what I say, if you want to succeed.* **6.** ~**er** : dikkatli, dikkat eden, kulak veren, söz dinleyen kimse. ***e.a.-*** *1&2. note, observe, consider, mark, 3. attention, notice, consideration, caution, vigilence, watchfulness.* ***k.a.-*** *1&2. disregard, ignore.*

heedful, *sf.* **1.** dikkatli, basiretli, ihtiyatlı. *He was ~ of what he was doing.* **2.** ~**ly** : dikkatle, ihtiyatla, basiretle, **3.** ~**ness** : dikkat(lilik), ihtiyat(lılık), basiret(lilik). ***e.a.-*** *1. attentive, mindful, careful, observant.*

heedless, *sf.* **1.** dikkatsiz, basiretsiz, ihtiyatsız, düşüncesiz, pervasız, habersiz, önem vermeyen, çekinmeyen, aldırış etmeyen. *~ of the danger, he returned to the burning house to save his dog.* **2.** ~**ly** : dikkatsizce, ihtiyatsızca, pervasızca, **3.** ~**ness** : dikkatsizlik, ihtiyatsızlık, pervasızlık. ***e.a.-*** *1. careless, reckless, thoughtless, inattentive, unmindful, oblivious.* ***k.a.-*** *1. heedful, careful, attentive, observant.*

heehaw, *is.&f.* **1.** anırma, eşeğin anırırken çıkardığı ses, aaai, **2.** kaba gülüş, kahkaha atarak kaba kaba gülme, **3.** anırmak, **4.** kaba kaba gülmek. ***e.a.-*** *1&3. bray, 4. guffaw.*

heel^{1}, *is.* **1.** topuk, ökçe : insan/hayvan ayağının arka kısmı, **2.** ayakkabı/çorap ökçesi/topuğu. *There's a hole in the ~ of my stocking.* **to wear (high) heels = to wear shoes with high**

~s : yüksek ökçeli ayakkabı giymek, **3.** (bütün olarak) ayak. **He was hung by the ~s** : Ayağından asılmıştı. **4.** yuvarlak uç, bir şeyin topuğa benzer yuvarlak kısmı. *a ~ of bread. the ~ of a golf club.* **5.** aya, avuç içinin bileğe yakın kısmı, **6.** son. *The ~ of a session.* **7.** art, arka, bir şeyin geri kısmı, **8.** *argo* alçak/rezil/kalleş kimse, **9. at/on one's ~s** : peşin(d)e, ardın(d)a, ardı sıra, hemen arkasın(d)a. **He followed (hot) on my ~s** : Peşimden takip etti. **10. bring to ~** : dize/yola getirmek, boyun/baş eğdirmek, itaat altına almak, **11. come to ~** : (a) (köpek) sahibinin peşinden gitmek, peşini bırakmamak, (b) (şahıs) uslanmak, boyun/baş eğmek, dize/yola gelmek, itaat etmek, **12. cool one's ~s** (veya *Brit.:* **kick one's ~s**) : (a) *k.d.* (beyhude/kasten) bekletilmek, (beklemekten) ayaklarına kara su inmek. **I had to cool my ~s for half an hour until he would see me** : Onunla görüşebilmek için yarım saat bekledim. (b) *argo* (ağaç) kök salmak, köklenmek, **13. down at the ~(s) = down at ~(s)** : (a) perişan/hırpanî kılıklı, (b) (pabuç) ökçesi aşınmış, **14. drag one's ~s** : istemeye istemeye gitmek, gönülsüz kabul etmek, ayaklarını sürümek, ayakları geri geri gitmek, **15. head over ~s** *bk.:* **head**, **16. kick up one's ~s** : (a) eğlenmek, hoş vakit geçirmek, oyalanmak, (b) serbest hareket etmek, **17. lay/clap (s.o.) by the ~s** : hapsetmek, **18. on/upon the ~s of** : art arda, peş peşe, birbiri ardından/peşinden, peşi sıra, **19. show a clean pair of ~s** : kaçıp gözden kaybolmak, **20. take to one's ~s** : tüymek, tabanları yağlamak, kaçmak, sıvışmak, **21. tread upon s.o.'s ~s** : birini yakından izlemek, peşine düşmek, peşinden ayrılmamak, **22. (be) under the ~ of the invader** : müstevlinin çizmesi altında (olmak). ***e.a.-*** *8. cad, crumb, contemptible, 20. flee, run away.*

heel^2, *f.* **1.** peşine düşmek, peşinden gitmek, izlemek, takip etmek, peşinden ayrılmamak, **2.** ökçe takmak, **3.** (golf) topa sopanın ucu ile vurmak, **4.** dövüş horozuna mahmuz takmak, **5.** (köpek) ayağının dibinden ayrılmamak, **6.** ökçeleri üzerine basmak (dansta vb.), **7.** mahmuzlamak. *He ~ed his horse.* **8.** ökçelerine dayanarak dinlenmek, **9.** *ABD- argo* (para/silâh vb.) sağlamak, temin/tedarik etmek.

heel^3, *is.&f.* **1.** (gemi vb.) yan yat(ır)ma (k). **The ship ~ed over in the storm** : Fırtınada gemi yana yattı. ***e.a.-*** *lean, cant, tilt.*

heel-and-toe, *sf.* topuklar üzerinde : bir ayağı yerden kaldırmadan öbürünü yere basan (yürüyüş vb.).

heelball, *is.* ökçe boyası : kunduracıların ayakkabı parlatmakta, antikacıların eski eserleri ovup temizlemekte kullandıkları cilâ ve isten yapılmış madde.

heel bone, *is. bk.:* **calcaneus.**

heeled, *sf.* **1.** ökçeli, topuklu. **high- ~** : yüksek ökçeli, **2.** *argo* (a) zengin, paralı, parası bol, cebi (para) dolu). **well- ~** : kesesi dolgun, parası bol, (b) silâhlı, tabancalı. ***e.a.-*** *2. (a) wealthy, flush.*

heeler, *is.* **1.** ökçeci, kunduracı, ayakkabı ökçesi yapan kimse, **2.** uşak, peyk, yardakçı, mahallî politikacının sadık yardımcısı, **3. ward ~** *d.d.* semtin oylarını kazanmaya çalışan kimse. ***e.a.-*** *2. henchman.*

heel fly, *is.* sığır sineği *(Hypoderma)* : sığırlara musallat olan bir tür sinek.

heelless, *sf.* ökçesiz, topuksuz.

heelpiece, *is.* **1.** ökçelik, ökçe yapmakta kullanılan ağaç/kösele vb. parçası, **2.** son, uç, bir şeyin ucu.

heelpost, *is.* uç direği : kapı vb. nin menteşelendiği sağlam direk.

heeltap, *is.* **1.** ökçe köselesi, ökçeyi yükseltmek için eklenen parça, **2.** cür'a : içki kadehinin/şişesinin dibindeki son yudum/damla. **No ~!** İçkiyi son damlasına kadar iç!

heeze, *gl.f.* **heezed, heezing** *İsk. bk.:* **hoist.**

heft, *is.&f.* **1.** ağırlık, sıklet. **It was a rather flimsy chair, without much ~ to it** : Oldukça hafif bir sandalye idi. **2.** önem, etki, tesir, nüfuz, **3.** *esk.* büyük kısım, gövde, ana parça, **4.** *k.d.* kaldırmak, **5.** tartılamak, kaldırarak ağırlığını denemek, **6.** *k.d.* tartmak, **7.** *bk.:* **haft**, **8. ~er** : kaldıran, tartan, tartılayan. ***e.a.-*** *1. weight, heaviness, 2. importance, influence, 4. lift, heave, hoist, 6. weigh.*

hefty, *sf.* **heftier, heftiest** **1.** ağır, sakil, hantal. **a ~ load** : ağır bir yük, **2.** iri yarı, cüsseli, çam yarması gibi. *a ~ fellow.* **3.** okkalı, büyük. *a ~ plateful of meat. They got a ~ bill for repa-*

irs. They sell them at a ~ profit. **4.** güçlü, kuvvetli, tesirli, şiddetli. *a ~ blow to the jaw.* **5.** bol, bereketli. *~ servings of steaks.* **6. heftily** : kuvvetle, şiddetle. *He heftily attacked to them.* **7. heftiness** : ağırlık, hantallık, kocamanlık, kuvvetlilik, şiddet(lilik). ***e.a.-*** *1. heavy, weighty, 2. big, muscular, 3. large, considerable, 4. powerful, mighty, strong, 6. strongly, mightily.*

hegari, *is.* ak darı : taneleri kireç gibi bembeyaz bir nevi süpürge darısı. Sudan'da ve GB ABD'de yetişir.

Hegelian, *sf.&is.* **1.** Hegel+, Alman filozofu Hegel'in felsefesi, eytişimsel yöntemi ile ilgili, Hegel'e özgü, **2.** Hegelci, Hegel felsefesi taraftarı, **3. ~ dialectic** : Hegel eytişimi : bir kavramdan öteki kavrama çelişmeleri ortadan kaldırarak ilerleyen mantıksal düşünme yolu, **4. ~ism = Hegelism = absolute idealism** : Hegelcilik, Hegel felsefesi, salt idealizm.

hegemonic(al), *sf.* egemensel.

hegemony, *is., ç.* **-nies** egemenlik, hâkimiyet, üstünlük, hegemonya. ***e.a.-*** *dominance.*

Hegira = Hejira, *is.* **1.** Hicret : Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye göçmesi (M.S. 622), **2.** Hicrî sene, **3.** *k.h.* göç, hicret.

he-goat, *is.* teke.

hegumen = hegumenos = hegoumenos, *is.* (Ortodoks kilisesi) başpapaz, başrahip. **hegumene** : başrahibe.

hegumeny, *is., ç.* **-nies** başpapazlık (makamı, dairesi).

Heidelberg man, *is.* ilk insan : Heidelberg yakınlarında 1907'de bulunan fosilleşmiş iri çene kemiklerine göre Pleistosen çağda yaşadığı sanılan insan.

heifer, *is.* düve, doğurmamış üç yaşından küçük inek.

heigh, *ünl.* Hey! Bana bak! (dikkat çekme/teşvik ünlemi)

heigh-ho, *ünl. esk.* Eyvah! Heyhat! Aman! Ya! (Üzüntü, bezginlik, yeis, bıkkınlık, esef, hayret vb. ifade eder.)

height, *is.* **1.** yükselti, yükseklik, irtifa, rakım. **At a ~ of 900 meters** : 900 metre yükseklikte, **2.** boy, kamet, endam, boy uzunluğu. *My ~ is 1.70 meters.* **He drew himself up to his full ~** : Doğruldu. **3.** yükselme, yükseliş. *The ~ of the mountains.* **4.** *gen.* **~s** : (a) dağ, tepe. *They stood on the ~s overlooking the walley.* (b) tepe, doruk, zirve, en yüksek nokta. **to reach the ~s of one's profession** : mesleğinin en önemli/verimli noktasına erişmek, **5.** evç, en yüce yer, evcibâlâ, son derece, bir şeyin en üstünü/yücesi. *The ~ of pleasure/of quality.* **in the ~ of the battle** : muharebenin en kızgın/civcivli zamanında. **the ~ of folly** : deliliğin son mertebesi, **6.** *esk.* yüksek (içtimaî) mevki. ***e.a.-*** *1. tallness, altitude, elevation, 2. stature, 4. (b) summit, apex, 5. zenith, culmination, peak, pinnacle, acme.* ***k.a.-*** *1. depth.*

heighten, *f.* **1.** yüksel(t)mek, **2.** art(ır)mak, büyü(t)mek, çoğal(t)mak. *As she waited, her fears ~ed.* **3.** şiddetlen(dir)mek, kuvvetlen(dir)mek. *to ~ one's appreciation. The background music ~ed the feeling of suspense.* **4.** abartmak, mübalâğa etmek, **5.** derinleş(tir)mek, **6.** *esk. bk.:* **elate**, **7. ~er** : yükselten, artıran, büyüten, çoğaltan, şiddetlendiren. ***e.a.-*** *1. elevate, exalt, 2. increase, augment, rise, grow, 3. intensify, sharpen, aggravate, 5. deepen.*

heighth, *is. k.d. bk.:* **height.**

height of land, *is. Cnd.* doruk çizgisi, su bölümü çizgisi. ***e.a.-*** *watershed, divide.*

height-to-paper, *is. bas.* standart harf yüksekliği : ABD'de 0.9186 inç, İngiltere'de 0.9175 inç.

heil, *ünl. Alm.* Selâm! Yaşasın! **~ Hitler** : Yaşasın Hitler!

Heimlich maneuver, boğulanı kurtarma : boğazında lokma kalarak boğulmak üzere olan kimseyi arkadan kucaklayıp anî ve şiddetli sıkıştırma ile kurtarma işi.

heinie, *is. argo* **1.** *hkr.* Alman askeri (Heinrich'in kısaltılmış, **2.** *bk.:* **buttocks**. ***e.a.-*** *1. kraut(head).*

heinous, *sf.* **1.** iğrenç, şeni, habis, menfur, tiksindirici, kötü, çirkin, kerih. *a ~ offense. a ~ murder.* **2. ~ly** : iğrenç / şeni / kötü / çirkin bir şekilde, habasetle, alçakça, **3. ~ness** : iğrençlik, şenaat, habaset, kötülük, çirkinlik. ***e.a.-*** *1. hateful, odious, abominable, reprehensible, atrocious, wicked, outrageous.*

heir, *is.&gl.f.* **1.** kalıtçı, vâris, mirasçı. **~ to the throne** : veliaht. *The king's eldest son is the ~ to the throne.* **direct ~** : çocuklar, torunlar, füru, **2.** *k.d.* vâris olmak, mirasa konmak. *The loveliest maid that ever ~ed a crown.* ***e.a.-*** *2. inherit.*

heir apparent, *is.*, *ç.* **heirs apparent** **1.** meşru mirasçı, **2.** mutlak vâris : bir mevkie geçmesi kesin görülen kimse, **3. heir apparency** : meşru mirasçılık, mutlak vârislik.

heir at law, *is.*, *ç.* **heirs at law** kanunî vâris/ mirasçı.

heirdom, *is.* **1.** vârislik, mirasçılık, **2.** kalıt, miras, veraset, miras yolu ile intikal eden mal. ***e.a.-*** *1. heirship, 2. inheritance.*

heiress, *is.* kadın mirasçı.

heirless, *sf.* vârissiz, mirasçısız.

heirloom, *is.* **1.** değerli miras, nesilden nesile intikal eden değerli şey, **2.** evlâdiye.

heir presumptive, *is.*, *ç.* **heirs presumptive** hâlihazır vâris : veliaht olmadığı için tahta vâris olan (lâkin veliaht doğduğu takdirde bu imtiyazı kaybeden) en yakın akraba. **presumptive heir** *d.d.*

heirship, *is.* mirasçılık (hakkı), miras, veraset. ***e.a.-*** *inheritance, heirdom.*

heishi, *ç. is.* (deniz kabukları ve boncuklardan yapılmış) gerdanlık.

heist, *is.&f.* *ABD- argo* **1.** çalma(k), aşırma(k), yürütme(k), araklama(k), **2.** **~er** : hırsız. ***e.a.-*** *1. rob(bery), steal(ing), burglary, hold up, theft*

Hejaz = Hedjaz, *is.* Hicaz.

Hejira, *is. bk.:* **Hegira.**

hektare, *is. bk.:* **hectare.**

hekto- = hekt-, *ön ek bk.:* **hecto-.**

hektogram, *is. bk.:* **hectogram.**

hektograph, *is. bk.:* **hectograph.**

hektoliter, *is. bk.:* **hectoliter.**

hektometer, *is. bk.:* **hectometer.**

Hel = Hela, *is.* **1.** (İskandinav mitolojisinde) ölüler kraliçesi, **2.** ölüler evi/diyarı, mezar (lık).

held, *f. bk.:* **hold** *(geç.z.&sf.f.).*

hele, *gl.f.* (bitki) yere dikip toprakla örtmek.

heli-, *ön ek bk.:* **helio-.**

heliac(al), *sf. astr.* **1.** güneş+, güneşe ait, **2.** güneşe yakın, güneşle ilgili : güneş yakınında görülen ve güneşle beraber doğup batan yıldızlar için kullanılır, **3. heliacally** : güneşle ilgili olarak.

helianthaceous, *sf.* günebakan (bitki).

helianthus, *is.*, *ç.* **-thuses** *bot.* günebakan/ günçiçeği (türünden bitki), ayçiçeği (ve benzeri bitkiler). ***e.a.-*** *sunflower.*

heliborne, *sf.* helikopterle taşınan/yapılan. *~ troops. a ~ assault.*

helibus, *is.* yolcu helikopteri.

helical, *sf.* **1.** sarmal, helisel, helezonî, burma(lı), spiral. **~ gears** : sarmal/burma/helezonî/ helisel dişli (çark), **2.** **~ly** : sarmallı, helis/ helezon şeklinde, helezonî. ***e.a.-*** *1. spiral.*

helices, *ç. is.* **helix.**

helicline, *is.* burma yol, burma geçit : helis şeklinde yükselen yol/geçit.

helico- = helic-, *ön ek* "sarmal, burma, helis, helezon, spiral". *ör.: helicodromic.*

helicodromic, *sf. hv.* sarmal yollu, burgu yollu : uçuş yolu burgu/helis şeklinde olan.

helicoid, *sf.&is.* **1.** sarmal, burmalı, burgulu, helisel, helezonî, spiral, **2.** *geom.* aylanç, burgu yüzeyi : bir helise ve eksenine dayanarak ötelenen doğrunun doğurduğu yüzey, **3.** **~al** : sarmal, spiral, **4.** **~ally** : sarılarak, sarmal/ helezonî biçimde, spiral şeklinde.

helicon, *is.* **1.** *müz.* burma boru, helikon : boru kısmı bedene dolanan nefesli çalgı, **2.** *b.h. mit.* güzel sanatlar ilâhelerinin bulunduğu dağ.

helicopter, *is.* helikopter.

helidrome, *is.* helikopter alanı.

helilift, *is.&f.* helikopterle (insan/malzeme) taşıma(k), helikopterle ulaştırma(k).

helio- = heli-, *ön ek* "güneş". *ör.: heliolatry, heliotherapy.*

heliocentric(al), *sf. astr.* **1.** güneş merkezli, merkezi güneş olan, güneşi merkez kabul/ farz eden. *~ universe. The Copernican system of astronomy is ~.* **2.** güneşin merkezinden görülen/ölçülen, **3. heliocentrically** : güneşi merkez kabul/farz ederek.

heliocentricity = heliocentrism, *is. astr.* güneş merkezlilik, güneşi merkez kabul/farz etme.

heliocentric parallax, *is. bk.:* **parallax** (2).

Heliochrome , *is.* doğal renkli fotoğraf.

heliochromic, *sf.* doğal renkli. **heliochromy** : doğal renkli fotoğraf tekniği.

heliogram, *is.* ışıl haber : ışıkla/pırıldakla gönderilen haber.

heliograph, *is.&f.* **1. helio** *d.d.* ışıldak, pırıldak, güneş ışığı ile haber gönderme düzeni,

2. *bk.:* **photoheliograph**, **3.** *bk.:* **photoengraving**, **4.** *meteor.* günölçer : güneşin aydınlatma süresini ve şiddetini kaydeden alet, **5.** ışıkla (güneş ışığı ile) haberleşmek, **6.** **~ic(al)** : ışıkla, ışıldakla, pırıldakla. ~ *ic communicaton.*

heliography, *is.* **1.** ışıkla (güneş ışığı ile) haberleşme, **2.** ışıkla oymacılık/hâkketme, **3.** fotoğrafçılık.

heliolater, *is.* güneşe tapan.

heliolatrous, *sf.* güneşe tapan, güneşe tapma ile ilgili.

heliolatry, *is.* güneşe tapma.

heliometer, *is.* güneşölçer, helyometre : eskiden güneşin, gök cisimlerinin çaplarını, açısal uzaklıklarını ölçmekte kullanılan objektifi bölmeli ve ayarlı teleskop.

heliometric, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* güneş ölçümlü, **2.** **~ally** : güneş ölçümle, güneşölçerle.

heliophyte, *is.* güncül, güneş seven : tam güneş ışığına dayanan veya iyi gelişmesi için tam güneş ışığı isteyen bitki.

Helios, *is.* (eski Yunan) Güneş tanrısı. **Helius, Hyperion, Titan** *d.d.*

helioscope, *is.* güneşgözler, güneş teleskopu : gözlere zarar vermeden güneşi incelemeye yarayan teleskop.

helioscopic, *sf.* güneşgözler/güneş teleskobu ile yapılan. **helioscopy** : güneşgözlerle inceleme.

heliostat, *is.* güngösterir, saat mekanizması ile işleyip güneş ışınlarını sabit bir yönde yansıtan aynalı cihaz. **~ic** : güngösterirle.

heliostaxis, *is. biy.* **1.** gün yönelim : canlıların gün ışığına (veya ters yöne) yönelmesi, **2.** **heliotactic** : gün yönelimsel.

heliotherapy, *is.* güneşle sağaltım/tedavi.

heliotrope, *is.* **1.** *bot.* günebakan, ışığa yönelen bitki, **2.** güneş çiçeği *(Heliotropium arborescens)* : güzel kokulu mor çiçekler açan bir çit bitkisi, **3.** kedi otu *(Valeriana officinalis)*, **4.** açık mor, **5.** kan taşı. ***e.a.-*** *3. valerian, 5. bloodstone.*

heliotropic, *sf.* **1.** *bot.* ışığa yönelen, **2.** **~ally** : ışığa yönelerek.

heliotropism = heliotropy, *is. bot.* ışığa yönelme, ışığa doğru gelişme.

heliotype/heliotypic/heliotypy, *is. bk.:* **collotype.**

heliozoan, *is.&sf.* **1.** ışınlı tek gözeli : *Heliozoa* sınıfından yuvarlak ve ışınsal çıkıntıları olan tek gözeli, **2.** **heliozoic** *d.d.* ışınlı tek gözelilere ait.

helipad, *is.* helikopter alanı (iniş/kalkış yeri).

heliport, *is.* helikopter iniş yeri (çoğunlukla bina damı).

helium, *is. kim.* helyum : balonları doldurmakta kullanılan havadan hafif eylemsiz/atıl gaz. Simgesi **He**, atom ağ. 4.0026, atom nu. 2, 0° C ve 760 mm cıva basıncında yoğunluğu 0.1785 g/l.

helix, *is., ç.* **helices, helixes** **1.** *geom.* burgu eğrisi, helis, sarmal eğri, helezon, **2.** *anat.* dış kulak kanalı, **3.** *mim.* küçük kıvrımlı süs.

hell^{1}, *is.* **1.** cehennem. *bk.:* **Gehenna, Hades, Inferno, Tartarus.** **2.** (a) işkence/sefalet yeri/kaynağı. **A ~ upon earth** : Allahın belâsı bir yer. *She made his life a ~ on earth.* (b) facia, fecaat, felâket. *War is ~.* **3.** azarlama, zılgıt, **4.** kumarhane, **5.** kırpıntı sepeti, terzilerin kırpıntıları attıkları yer, **6.** **hellbox** *d.d. basım* ıskarta hurufat kutusu, **7.** *argo* ifadeye kuvvet vermek için kullanılır : **What the ~ do you want?** Ne istiyorsun be adam? **What the ~ he is doing?** Ne halt ediyor? Ne haltlar karıştırıyor? **Who the ~ do you think you are?** Sen de kim oluyorsun yani? Kendini ne zannediyorsun? **How the ~ should I know?** Ben ne bileyim yahu? **8.** **a ~ of a = one ~ of a** *argo* (a) berbat, çok kötü, lânet. *a ~ of a nasty accident. a ~ of a trip.* (b) pek çok/ziyade, aşırı, fahiş, müthiş (şiddetlendirici olarak kulanılır). **a ~ of a lot** : pek çok/fazla. **a ~ of a long trip for an old car** : eski bir araba için müthiş uzun bir yolculuk. **a ~ of a nice guy** : son derece iyi bir adam. **make the ~ of a noise** : çok gürültü yapmak, gürültüsü ayyuka çıkmak. **a ~ of a lot of money** : pek çok para, **9.** **all ~ broke loose** : kıyamet koptu, ortalık birbirine karıştı. **~ let loose** : cehennemden bir örnek, **10.** **be ~ on** *argo* (a) çok sert/insafsız davranmak, canına okumak. *She's ~ on her servants.* (b) zarar vermek. *The country roads are ~ on tires.* **11.** **come ~ or high water** : ne olursa olsun, kıyamet kopsa bile, bütün zorluklara rağmen. *I'm going, come ~ or high water.* **12.** **get/catch ~** *argo* azarlanmak, zılgıtı/paparayı yemek. *He'll get ~ for coming home late.* **13.** **give (s.o.) ~** *argo* azarlamak, cezalandırmak, zılgıtı vermek. *My father wasn't there when I came in, but he gave me ~ in the morning.* **14. go to ~** : cehennem ol, çek arabanı, defol, canın cehenneme, cehenneme kadar yolun var. **Shut up telling me what to do, (you can) go to ~!** : Başımda dırdır edip durma, defol buradan! **15. ~ and high water** : ne (pahasına) olursa olsun, kıyamet kopsa bile. *He will keep his word through ~ and high water.* **16. for the ~ of it** *k.d.* sırf zevk için, lâf/iş olsun diye. *Then we decided to go swimming at midnight just for the ~ of it.* **17. ~ for leather** : çok hızlı/sür'atli, yıldırım gibi, dört nala, dolu dizgin. *I was half an hour late for work, and I cycled ~ for leather down the hill.* **18. get the ~ out of here!** Defol buradan! Cehennem ol! **Let's get the ~ out of here!** Çabuk buradan tüyelim! **19. hope to ~ = wish to ~** : Allah vere de, keşke. **I hope to ~ he didn't go alone** : Allah vere de yalnız gitmemiş olsa. **20. like ~** *argo* (a) çok, pek çok/ziyade, ölesiye, canı çıkasıya. **I worked like ~ to get the house built** : Evi yaptırıncaya kadar canım çıktı (ölesiye çalıştım). (b) (yapsın vb.) da görsün, dünyada/asla/kat'iyen (yapamaz). **Like ~ he is going to use my car** : Arabamı hele bir kullansın da görsün! (c) Elbette, hem de nasıl! Bu da sorulur mu? Onun da sözü mü olur? **"Will you do it?" "Like ~!"** Bunu yapar mısın?""Bu da sorulur mu!" **21. play ~ with** *k.d.* (a) (bir şeye) çok zarar vermek, (b) *Brit.* (birine) çok kızmak/öfkelenmek, **22. raise ~** *argo* (a) kıyameti koparmak, yaygarayı basmak, karışıklık çıkarmak, şiddetle itiraz etmek. *The disgranted prisoners started raising ~.* (b) curcuna ve gürültü ile eğlenmek, taşkınlıklar yapmak, **23. the ~ out of** : son derece, müthiş. **You scared the ~ out of me** : Beni müthiş korkuttun = Ödümü patlattın. **24. the ~ you will/won't/he can/can't** *etc. argo* hele bir ... yapsın da görsün, haddine mi düşmüş (şiddetle ret/uyuşmazlık ifade eder). **"Jo says he'll go to town." "The ~ he will!"** "Jo şehre gideceğini söylüyor." "Hele bir gitsin de görsün! = Hele gitsin, ben ona gösteririm! = Haddine mi düşmüş gitmek!" **25. There'll be ~ to pay** : (a) kıyamet kopacak. *There'll be ~ to pay if we don't get this work done on time.* (b) çekeceği var, başı derde girecek. **26. to ~ with it/him** : canı cehenneme, aldırma, boş ver, aman sen de, işin mi yok, **27. until ~ freezes (over)** : kıyamete kadar, balık kavağa çıkınca. ***e.a.-*** *1. inferno, 3. tongue-lashing, 8. (b) extremely, excessively, very.* ***k.a.-*** *1. paradise.*

hell^2, *ünl.* Tüh! Vah vah! Hay Allah kahretsin! Lânet olsun! (Esef, üzüntü, öfke, hiddet, nefret, hayret, can sıkıntısı vb. ifade eder.) *Oh, hell! I've missed the last train!* **bloody hell!** *Brit.* Tüh! yazıklar olsun!

he'll = he will, **2.** he shall.

Hellas, *is.* Yunanistan (eski adı). ***e.a.-*** *Greece.*

hellbender, *is. ABD* **1. land pike** *d.d. zool.* gizli solungaçlı semender : *(Cryptobranchus alleganiensis)* : Ohio nehri vadisinde yaşayan iri ve yırtıcı bir tür semender, **2.** *argo* (uzun süren) içki âlemi, cümbüş, **3.** *argo* ayyaş, sarhoş ve pejmürde kimse.

hellbent, *sf. ABD- argo* **1.** *gen.* **~ on/for** : istekli, azimli, kararlı, şevkli, (bir şeyi elde etmeyi) kafasına koymuş. *He was ~ on winning the race.* **2.** çok hızlı giden, dikkatsiz, tedbirsiz. *Drivers on a ~ mission of self destruction.* ***e.a.-*** *2. reckless.*

hellbox, *is. bk.:* **hell^1** (6).

hellbroth, *is.* büyü karışımı, cadıların sihirli ilâcı, *mec.* nahoş bir karışım.

hellcat, *is.* **1.** cadı, şirret (kadın), **2.** büyücü, efsuncu. ***e.a.-*** *1. shrew, 2. sorceress, witch.*

helldiver, *is.* dalgıç kuşu, yumurta piçi. ***e.a.-*** *grebe, dabchick.*

hellebore, *is. bot.* **1.** çöpleme *(Helleborus)* : kökü kuvvetli bir müshildir, **2. white ~** : ak çöpleme *(Veratrum album, V. viride)*, **3. black ~** : karaca ot, kara çöpleme *(Helleborus niger)*, **4. green ~** : marulcuk *(Hellaborus viridis)*, **5.** ak çöplemenin kökünden elde edilen alkaloid : kalp ve nefes yolları hastalıklarında, bit ve tırtıl gibi haşaratı öldürmekte kullanılır.

hellecious, *sf. argo* çok berbat/kötü, tahammül edilmez.

Helledic, *sf.* Bronz devri Yunan kültürüne ait (M.Ö. 2900-1100).

Hellene, *is.* Yunanlı. ***e.a.-*** *Greek.*

Hellenic, *sf.&is.* **1.** eski Yunanlılara (özellikle Büyük İskender'den önceki çağa) ait (dil, kültür, düşünce vb.), **2. Greek** *d.d.* Yunanca, Rumca, **3.** *bk.:* **Katharevusa**, **4. ~ally** : Yunanlı gibi/tarzında.

Hellenise/Hellenisation/Helleniser, *Brit. bk.:* **Hellenize/Hellenization/Hellenizer.**

Hellenism, *is.* **1.** eski Yunan medeniyeti, **2.** Yunanlılaşma: eski Yunan dilini, düşünce ve âdetlerini benimseme. *The ~ of Alexandrian Jews.* **3.** Yunanca deyim, tabir, terim.

Hellenist, *is.* **1.** *esk.* Yunan dil ve âdetlerini benimseyen kimse, **2.** Yunan dili ve edebiyatı uzmanı.

Hellenistic, *sf.* **1.** Helenistik, Büyük İskender'den sonraki Yunan dil, kültür vb. ne ait, **2.** M.Ö. III ilâ I. yy. Yunan mimarîsine ait, **3.** M.Ö. IV ilâ I. yy.larda Büyük İskender'in zapt ettiği ülkelerde gelişen güzel sanat üslûbuna ait, **4. ~ Age** : Helenistik Çağ : Büyük İskender'in fütuhatı ile başlayıp üç yüzyıl süren Yunan dil ve kültürünün Yakın Doğu'ya yayılma çağı, **5. ~al** : Helenistik, **6. ~ally** : Helenistik çağla ilgili olarak.

Hellenize, *f.* **-ized, -izing 1.** Yunanlılaştırmak, Rumlaştırmak, **2.** Yunan fikir ve âdetlerini benimsemek, Yunanlılık/Rumluk taslamak, **3. Hellenization** : Yunanlılaş(tır)ma, **4. Hellenizer** : Yunanlılaş(tır)an.

heller, *is., ç.* **heller 1.** eski Alman sikkesi (0.5 fenik), **2.** eski Avusturya bronz sikkesi, 1/100 korona, **3.** *bk.:* **haler** (3), **4.** *argo* (**hell-raiser** kelimesinin kısaltılmışı) belâlı, gürültücü/kaba kimse.

helleri, *is. bk.:* **swordtail.**

hellery, *is. Cnd.- argo* gürültülü oyun. ***e.a.-*** *roughhouse.*

Helles, *is.* Teke Burnu : Gelibolu Yarımadasının güney ucu.

Hellespont, *is. esk.* Çanakkale Boğazı. ***e.a.-*** *Dardanelles.*

hellfire, *is.* **1.** cehennem ateşi, **2.** cehennem azabı, cehennemde yanma cezası.

hellgrammite, *is.* dobson sineğinin sulara bıraktığı larva: Balık avlamada yem olarak kullanılır. **crawler, dobson, snake doctor** *d.d.*

hellhole = hell hole, *is.* **1.** azap/işkence yeri, son derece rahatsız/pis/intizamsız/dağınık yer, **2.** batakhane, ahlâksız/yasa dışı işler çeviren yer, **3.** gayya kuyusu.

hellhound, *is.* **1.** zebanî, şeytan, **2.** can düşmanı, zalim/hunhar kimse.

hellion, *is.* baş belâsı, muzır, haşarı, haylaz, mikrop gibi/ortalığı birbirine katan kimse.

hellish, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet saçan, cehennemî, cehennem gibi. *It was a ~ war.* **2.** berbat, çok kötü, sefil, sıkıntılı, azap verici. *We had a ~ time getting through traffic.* **3.** şeytanî, şeytan gibi, şeytanca, iblisane, **4. ~ly** : korkunç/müthiş bir şekilde, dehşet saçarak, berbat/çok kötü/sefil bir hâlde, şeytanca, iblisane, **5. ~ness** : korkunçluk, dehşet saçma, berbatlık, kötülük, şeytanlık, iblislik. ***e.a.- 1.*** *vile, horrible,* ***2.*** *miserable, abominable, execrable,* ***3.*** *wicked, devilish, malignant, fiendish.*

hellkite, *is.* insafsız/zalim/gaddar kimse, zebanî (gibi adam).

hello, *ünl.&is., ç.* **-los**, *f.* **-loed, -loing 1.** (selâmlamada) merhaba, günaydın, selâm, **2.** (telefona cevap verirken) alo, **3.** (hayret, şaşkınlık, aşırı memnuniyet/sevinç vb. ifade eden ünlem) Vay! Aman (ne iyi)! **4.** selâm. **She gave me a warm ~** : İçtenlikle bana selâm verdi. **5.** selâmlamak, selâm vermek, "merhaba" demek. *Brit.:* **hullo.**

hell-raiser, *is. argo* öfkeli/asabî tabiatli kimse.

hells bells, *ünl.* Yok deve! Devenin pabucu! Elinin körü! Hay lânet (şaşkınlık, hayret, can sıkıntısı, öfke ifade eder)!

helluva, *sf.&zf.* çok güç/nahoş, önemli, göze çarpan, dehşetli, müthiş, yaman. **hell of a** deyiminin değişik şekli. *bk.:* **hell^{1}** (8). *You are in a ~ mess.*

hell week, *is.* (üniversite vb.) öğrenci derneğine giriş haftası.

helm^{1}, *is.&gl.f.* **1.** *den.* (a) dümen yekesi, (b) dümen takımı, (c) dümenin gemi eksenine göre açısı. *15 degree ~.* **Down with the ~** : Orsa alabanda! **Port your ~** : İskeleye dümen kır! **answer the ~** : dümeni dinlemek/tutmak, **2.** yönetim, idare, kumanda, kontrol (mevkii), **3.** yönetmek, idare/kontrol/kumanda etmek, yedmek, yöneltmek, yön vermek, dümeni idare etmek, **4. at the ~** : başta, kumanda/idare mevkiinde, dümende. *With our leader at the ~, things are sure to improve.* **5. take the ~** : (a) yönetimi ele almak. *The situation began to improve soon after the new director took over the ~.* (b) dümen başına geçmek, **6. to be at the ~** : yönetim/idare başında bulunmak, yönetmek, yedmek, idare etmek, **7. ~less** : (a) dümensiz, yekesiz, (b) başıboş, baskısız. ***e.a.- 3.*** *steer, direct, guide, control.*

helm^2, *is.&gl.f.* **1. heaume** *d.d.* miğfer, Orta Çağlarda giyilen ve başı tamamen örten çelik şapka, **2.** miğfer giymek/takmak/geçirmek, **3. ~ed** : miğferli.

helmet, *is.* **1.** miğfer, (asker/itfaiyeci/motosikletli vb.) koruyucu başlık, tulga, kask, emniyet miğferi. **steel ~** : çelik miğfer. **sun/tropical ~** : kolonyal şapka, **2. ~ed** : miğferli, koruyucu başlıklı. *a ~ed motorcyclist.* **3. ~like** : miğferimsi, miğfere benzer, miğfer şeklinde, **4. ~ liner** : miğfer altı : çelik miğfer içine başı incitmemesi için konulan kumaş/plâstik altlık.

helminth, *is.* (asalak) kurt, bağırsak kurdu/solucanı.

helminthiasis, *is. patol.* kurtlanma, bağırsaklarda kurt/solucan bulunması.

helminthic, *sf.* **1.** bağırsak kurtlarına/solucanlarına ait, **2.** bağırsak kurtlarını/solucanlarını öldüren.

helminthology, *is.* **1.** kurt bilimi, asalak kurtları inceleyen bilim, **2. helminthologic(al)** : kurt bilimine ait, asalak kurtları inceleme ile ilgili, **3. helminthologist** : kurt bilimci, asalak kurtlar uzmanı.

helmsman, *is., ç.* **-men** dümenci, serdümen. ***e.a.-*** *steerman.*

helot, *is.* **1.** köle, esir, **2.** *b.h.* eski Isparta'da köle, **3. ~age** : kölelik, esirlik. ***e.a.-*** *1. serf, slave, bondman.*

helotism, *is.* kölelik, esirlik. ***e.a.-*** *serfdom, slavery.*

helotry, *is.* **1.** kölelik, esirlik, **2.** köleler, esirler. ***e.a.-*** *1. serfdom, slavery, helotism.*

help^1, *f.* **helped, helped, helping** *(k.d.:* **holp, holpen, helping)** **1.** yardım etmek, muavenet etmek. **He promised to ~ me with my work** : İşime yardım edeceğini vadetti. *to ~ a child to understand his lesson.* **2.** imdadına yetişmek, yardımına koşmak. *Help me, I'm falling!* **3.** *gen.* **can(not) ~** : sakınmak, tevakki etmek, elinde olmak, sorumlu olmak. **He cannot ~ doing it** : Yapmamak elinde değil. **He couldn't ~ laughing** : Kendini tutamayarak güldü. **I couldn't ~ crying** : Kendimi tutamayarak ağladım. **I can't ~ it** : Elimde değil! **4.** rahatlatmak, (hastalıktan/ıstıraptan/müşkül durumdan) kurtarmak, **5.** çare bulmak, deva olmak, önlemek, gidermek. **to ~ the sick** : hastanın derdine deva olmak. **She took an aspirin to ~ her headache** : Baş ağrısını gidermek için bir aspirin aldı. **It can't be ~ed** : Çaresiz! Olan oldu! Kazanın önüne geçilmez. **6.** almak, alıp yemek/içmek vb., kendine mal etmek, *argo* araklamak. **The food is on the table, ~ yourself** : Yemek masanın üstünde, al, ye. **They ~ed themselves for the farmer's apples** : Çiftçinin elmalarını arakladılar. **7.** yararı/faydası olmak, yarar/fayda sağlamak, işe yaramak, medar olmak. *Every little bit ~s.* **8.** kolaylaştırmak, katkıda bulunmak, teşvik etmek. *Curiosity ~s learning.* **9.** (sofrada yemek/içki vb.) dağıtmak. **~ yourself** : Buyurun(uz), kendiniz alın(ız). **10. cannot ~ but** : elinde olmayarak, gayriihtiyarî. **He could not ~ but smile at the answer** : (Bu) cevaba gayriihtiyarî gülümsedi. *I cannot ~ but admire her endurance.* **11. God ~s those who ~ themselves** : Allah çalışana yardım eder. **12. so ~ me** : vallahi, billâhi, doğrusu bu, ister inan(ın) ister inanma(yın), şerefim hakkı için. *That's exactly what happened, so ~ me.* **I'll pay you, so ~ me** : Vallahi borcumu ödeyeceğim. **13. no more than one can ~** : mümkün mertebe az. **He never does more work than he can ~** : Mümkün mertebe az iş yapar (Canını eziyete koşmaz). **14. ~ out** : yardımına koşmak. *Her relatives ~ed out when she became ill.* **15. so ~ me God** *huk.* Vallahi, Allah şahidim olsun, namus ve şerefim üzerine yemin ederim. *I swear to tell the truth, so ~ me God.* **16. ~able** : yardım edilebilir, çaresi bulunur, önlenebilir. ***e.a.-*** *1. aid, assist, encourage, befriend, support, uphold, back, abet, 2. save, rescue, succor, 3. avoid, refrain from, 4. relieve, alleviate, cure, heal, 5. remedy, stop, prevent, cure, 7. benefit, 8. promote.* ***k.a.-*** *4. afflict, 8. hinder.*

help^2, *is.* **1.** yardım, muavenet, **2.** yardımcı, muavin. *She certainly is a ~ around the house.* **3.** hizmetçi, uşak, çırak, yamak, **4.** *k.d.* işçi(ler), hizmetçi(ler), müstahdemler. **~ wanted** : İşçi aranıyor. **5.** çare, imdat, medar. **The thing is done, and there is no ~ for it now** : İş işten geçti, artık çaresi yok. **6.** *bk.:* **helping** (2).

helper, *is.* yardımcı, muavin, yardım eden, hizmetçi, uşak, işçi. ***e.a.-*** *aid, assistant, supporter, backer, auxiliary, ally.*

helpful, *sf.* **1.** yararlı, faydalı, işe yarar, elverişli, yardımcı, yardımsever, **2. ~ly** : yararlı/faydalı/işe yarar/elverişli bir şekilde, **3. ~ness** : yararlılık, elverişlilik. ***e.a.-*** *1. useful, beneficial, advantageous.* ***k.a.-*** *1. useless, inconvenient.*

helping, *is.&sf.* **1.** yardım, imdat, muavenet, **2.** öğün, porsiyon, bir defada alınan yemek, bir tabak dolusu yemek, **3.** yardımcı, yardım/muavenet eden.

helpless, *sf.* **1.** çaresiz, biçare, âciz, (başkasının yardımına) muhtaç, kimsesiz. *a ~ invalid.* **2.** zayıf, dermansız, güçsüz, kuvvetsiz, **3.** beceriksiz, kabiliyetsiz, **4.** şaşkın, ne yapacağını bilemeyen. *He looked at her with a ~ expression on his face.* **5. ~ly** : çaresizlikle, acz içinde, beceriksizce, şaşkın şaşkın, **6. ~ness** : çaresizlik, biçarelik, güçsüzlük, kuvvetsizlik, beceriksizlik, kabiliyetsizlik, şaşkınlık. ***e.a.-*** *1. dependent, 2. weak, powerless, incapacitated, 4. bewildered, confused, perplexed.*

helpmate = helpmeet, *is.* **1.** arkadaş, iş arkadaşı, yardımcı, muavin, **2.** eş, zevç/zevce. ***e.a.-*** *1. helper, 2. husband/wife.*

helter-skelter, *zf.&is.&sf.* **1.** acele ile, telâşla, alelâcele, apar topar, paldır küldür, çil yavrusu gibi. **She went ~ down the stairs** : Paldır küldür merdivenlerden indi. *The children ran ~ when the dog rushed at them.* **2.** gelişigüzel, karmakarışık, darmadağınık, intizamsız /düzensiz (bir şekilde). *His clothes were scattered ~ about the room.* **3.** telâş, karışıklık, şaşkınlık, keşmekeş, karmakarışık şey, gürültülü/telâşlı/acele iş, hengâme, **4.** acele, telâşlı, şaşkın, şaşırmış. *They ran in a mad, ~ fashion for the door.* ***e.a.-*** *2. pell-mell, haphazard(ly), disorderly, 3. confusion, tumultuous disorder, turmoil, 4. confused, hurried, precipitate.*

helve, *is.&gl.f.* **helved, helving 1.** sap, kabza, tutamak, balta/çekiç vb. sapı, **2.** sap takmak. ***e.a.-*** *1. handle.*

Helvetia, *is.* **1.** İsviçre (Lâtince adı), **2.** eski Roma'nın Alpler bölgesi (bugünkü İsviçre'nin batı ve kuzey kısmı), **3. ~n** : İsviçreli, **4. Helvetic** : İsviçre+, İsviçre'ye özgü. ***e.a.-*** *1. Switzerland, 3. Swiss.*

Helvetii, *ç. is.* Jül Sezar zamanındaki Kelt asıllı İsviçre halkı.

hem^{1}, *is.&gl.f.* **hemmed, hemming 1.** *gen.* **~ in/about/around** : kuşatmak, (etrafını) sarmak, muhasara/ihata etmek, çevrelemek, içine almak. *~med in by enemies. The whole army was ~med in by enemy with no hope of escape.* **2.** (kumaş/elbise eteği vb.) kıvırıp dikmek, kenarını bastırmak, etek baskısı yapmak, **3.** (elbise) dikilmiş kenar, baskı, kıvırma, etek baskısı, **4.** etek: elbise, perde vb. nin alt kenarı. **take the ~ up = take a dress/skirt up** : eteğini kısaltmak, **5.** kenar, hudut, sınır, **6. ~mer** : kenar bastırıcı, kenar/etek baskısı yapan (insan/makine), madenî levhanın kenarını kıvıran makine. ***e.a.-*** *1. enclose, confine, 5. border, edge.*

hem^{2}, *is.&ünl.&gl.f.* **hemmed, hemming 1.** Hım! : boğazı temizlemek, dikkati çekmek veya tereddüt/şüphe ifadesi olarak çıkarılan ses, **2.** hım demek, hım diye ses çıkarmak. *"Uh..." she ~med and then kept quiet.* **3.** konuşurken tereddüt etmek, tereddütle/çekinerek konuşmak, **4. ~ and haw** : mırın kırın etmek, kem küm etmek, açıkça söylemekten çekinmek, kaçamak cevap vermek, oyalamak. *The administration ~med and hawed over the students' demands. The committee ~med and hawed for several weeks and then turned the problem to a subcommittee.* ***e.a.-*** *4. equivocate, prevaricate, stall.*

hem- / hema-, *ön ek bk.:* **hemo-.**

hemachrome = haemachrome, *is.* al renk, kan kırmızısı, kana kırmızı rengini veren madde.

hemacytometer = hemocytometer, *is. tıp* kan sayacı : kandaki yuvarları sayan alet.

hemagglutinate, *gl.f.* kan kümeleşmek : kandaki alyuvarları bir araya toplamak. **hemagglutination** : kan kümeleşimi.

hemagglutinin, *is.* kan kümeleştirici : kandaki alyuvarları bir araya toplayan madde

hemagogic, *sf.* kan söktüren, kan akışını kolaylaştıran.

hemagogue = hemagog = haemagogue, *is. tıp* kan söktüren, kan akışını kolaylaştıran ilâç (kadınlarda aybaşı kanının vb. kolayca akmasını sağlayan ilâç).

hemal = haemal, *sf.* **1. hematal/haematal** *d.d.* kan+, kan damarı+, **2.** *zool.* bedenin yüreği içeren tarafın(d)a.

he-man, *is., ç.* **-men** kuvvetli/yiğit/kanlı canlı/iri yarı adam.

hemat-, *ön ek bk.:* **hemato-.**

hematein, *is. kim.* hemateyn : C16H12O6 : mikroskopla incelenen cisimleri boyamakta kullanılan kırmızımsı kahverengi katı madde.

hematic = haematic, *sf.&is.* **1.** kan+, kansal, kana ait, kanla ilgili, kanda bulunan, kanla dolu, kan renginde, **2.** kanı etkileyen/kanda değişiklik husule getiren (ilâç).

hematin(e) = haematin, *is.* **1.** *biy.-kim.* hematin : C34H32N4O4FeOH : hemoglobinin ayrışmasından ileri gelen renkli madde, **2.** (bazan) *bk.:* **hematein.**

hematinic = haematinic, *sf.&is.* **1.** kan yapıcı ilâç, alyuvarları çoğaltan ilâç (demir bileşimleri gibi), **2.** hematinli, hematinden elde edilen.

hematite = haematite, *is.* **1.** kırmızı demir oksit, hematit (başlıca demir cevheri), **2. hematitic** : hematit+.

hemato- = hemat- = haemat- = haemato- *ön ek* "kan" anlamı katar, **hemo-** ön eki ile eş anlamlıdır. *ör.: hematology, hematic.*

hematoblast = hemoblast = haematoblast = haemoblast, *is. anat.* gelişmemiş alyuvar.

hematocele = haematocele, *is. patol.* iç kanama, zar ile çevrili bir boşlukta meydana gelen kanama.

hematocrit, *is.* **1.** kan ayırıcı : kan yuvarlarını plâzmadan ayıran merkezkaç düzeni, **2. ~ value** *d.d.* alyuvar oranı : alyuvarların toplam kana hacimsel oranı.

hematocryal = haematocryal, *sf. zool.* soğukkanlı, kanı soğuk (balık ve sürüngenler gibi).

hematocyte, *is. bk.:* **hemcyte.**

hematogenesis = haematogenesis, *is.* **1.** kan üretimi, kan üremesi, kan oluşumu, **2. hematogenetic = hematogenic** : kan üreten, kan yapan, kan oluşturan. ***e.a.-*** *1. hematopoiesis.*

hematogenous = haematogenous, *sf.* **1.** kan üreten/yapan/oluşturan, **2.** kanda üreyen/oluşan, **3.** kan dolaşımı ile yayılan.

hematoid = haematoid, *sf.* kanlı, kan gibi, kana benzer.

hematologia, *is. bk.:* **hematology.**

hematology = haematology, *is. tıp* **1.** kan bilimi, hematoloji : kanın yapısını, oluşmasını, görevlerini, kan üreten organları ve kan hastalıklarını inceleyen bilim, **2. hematologic(al)** : kan bilimine ait, **3. hematologist** : kan bilimi uzmanı.

hematolysis, *is. bk.:* **hemolysis.**

hematoma = haematoma, *is., ç.* **-mas/-mata** *patol.* kan toplağı, kan çıbanı : içi kan dolu ur/şişkinlik.

hematophagous, *sf.* kanla beslenen.

hematopoiesis = haematopoiesis, *is. bk.:* **hematogenesis.**

hematopoietic, *sf. bk.:* **hematogenetic.**

hematosis = haematosis, *is.* **1.** *bk.:* **hematogenesis, 2.** *fizy.* (akciğerlerde oksijen alarak) kara kanın alkana dönüşümü.

hematothermal = haematothermal, *sf. zool.* sıcakkanlı, kanı sıcak (memeli hayvanlar ve kuşlar gibi). ***e.a.-*** *warm-blooded, homoiothermal.*

hematoxylin = haematoxylin, *is. kim.* hematoksilin : C16H14O6.3H2O : renksiz veya açık sarı kristalli bileşik. Gösterge olarak ve mikroskopla incelenen maddeleri boyamakta kullanılır.

hematozoon = haematozoon = hematozoön = haematozoön, *is., ç.* **-zoa** kan asalağı : kanda yaşayan asalak hayvan. **hematozoal = hematozoic** : kan asalağı+.

hematuria, *is. patol.* kanlı idrar, idrarda kan bulunması. **hematurii** : idrarında kan bulunan.

heme, *is. biy.- kim.* alsı : C34H32FeN4O4. Hemoglobinden elde edilen koyu kırmızı madde.

hemelytron = hemielytron = hemelytrum, *is., ç.* **-tra** ön kanat : yarım kanatlı böceklerin dip ön kanatlarından biri. **hemelytral** : ön kanatsal.

hemeralopia, *is. göz.* **1. day blindness** *d.d.* ışık körlüğü : gece veya loş ışıkta normal olan görüşün gündüz veya parlak ışıkta zayıflaması veya hiç görememe. *bk.:* **nyctalopia. hemeralopic** : ışık körü.

Hemerocallis, *is.* gün güzeli : sarızambağı da içeren zambak türü.

hemi- = **hem-**, *ön ek* "yarım, yarı". *ör.: hemisphere.*

-hemia, *son ek* **-emia** son ekinin **p, t, k** harfleri yanında aldığı şekil. *ör.: leucocythemia.*

hemiacetal, *is. kim.* yarım asetal : R herhangi bir alkil grubu olmak üzere formülü C (OH)(OR) şeklinde olan ve aldehitlerle ketonlardan asetaller elde edilirken ara ürün olarak teşekkül eden bileşimler.

hemialgia, *is. patol.* yarım ağrı, yarım baş/beden ağrısı.

hemic = **haemic**, *sf.* kansal, kanlı, kan+, kana ait.

hemicellulose, *is. kim.* yarı selüloz : başlıca bitkilerde rastlanan, selülozdan daha kolay hidrolize olan polisakkarit karbonhidratlardan herhangi biri.

hemichordate, *sf.&is. zool.* yarım kordalılar : hortum içindeki yutak duvarının ön tarafından bir sırt ipliği çıkıntısına sahip kurt biçiminde hayvanlar.

hemicrania, *is. patol.* yarım baş ağrısı, migren. ***e.a.-*** *migraine.*

hemicycle, *is.* **1.** yarı çember, yarım daire, **2.** yarı çember biçiminde şey, **3. hemicyclic** : yarı çembersel. ***e.a.-*** *1. semicircle.*

hemidemisemiquaver, *is. müz. Brit.* 64'lük nota.

hemielytron, *is., ç.* **-tra** *bk.:* **hemelytron.**

hemiglobin, *is. bk.:* **methemoglobin.**

hemihedral, *sf.* yarı yüzlü : tam simetri için yüzlerinden yarısı kâfi gelen (kristal). **~ly**: yarı yüzlü olarak.

hemihydrate, *is. kim.* yarı sulu bileşim : iki molekülü bir molekül su ile birleşen hidratlı bileşim.

hemihydrated, *sf. kim.* yarı sulu.

hemimetabolic, *sf.* yarı başkalaşımsal.

hemimetabolism = **hemimetabology**, *is.* yarı başkalaşım : özellikle larvalarını suya bırakan böceklerde tam erişkin hâle vardırmayan başkalaşım/istihale. **hemimetabolous** : yarı başkalaşan.

hemimorphic, *sf.* bakışımsız, simetrisiz (kristal).

hemimorphism = **hemimorphy**, *is.* bakışımsızlık.

hemimorphite, *is.* kalamin : Zn4(OH) 2. Si2O7.H2O. Renksiz, şeffaf, ortorombik kristalli çinko silikat cevheri. ***e.a.-*** *calamine.*

hemin = **haemin**, *is. biy.-kim.* kan izge : NaCl (tuz) kristali bir damla asetik asit ve kanla ısıtılınca teşekkül eden ve genellikle kanın varlığını tespite yarayan tipik kırmızımsı kahverengi mikroskopik kristal : C34H32 N4O4FeCl.

hemiola, *is.* (üç yerine iki veya iki yerine üç vuruştan ibaret) ritim değişmesi.

hemiparasite, *is.* yarı asalak : gerekince fotosentez yapabilen asalak bitki (ökse otu gibi). **hemiparasitic** : yarı asalak+.

hemiplegia, *is. patol.* yarı inme, yarım felç : beyin veya omurilik hastalığı sonucunda bedenin bir tarafının felce uğraması hâli. **hemiplegic** : yarı inmeli.

Hemiptera, *is. zool.* yarım kanatlılar.

hemipterous, *sf. zool.* yarım kanatlı, yarım kanatlılar sınıfından (böcek).

hemisphere, *is.* **1.** yarım küre, **2.** yeryüzü yuvarlağının yarısı, **3.** yeryüzünün yarısının haritası, **4.** *anat.* beynin yarısı.

hemispheric, *sf.* **1. ~al** *d.d.* yarım küresel, yarım küre+, **2. ~ally** : yarım küre şeklinde.

hemispheroid, *is.* **1.** yarı yuvar, yarımküreye benzer cisim, **2. ~al** : yarı yuvarlak, yarı toparlak.

hemistich, *is. şiir* **1.** yarım mısra, **2.** yarım satır, **3. ~al** : yarım mısralı.

hemiterpene, *is. kim.* yarı terebentin : formülü C5H8 olan karbonlu hidrojen grubu.

hemitrope, *is.&sf.* **1.** ikiz kristal, iki kristalin birleşmesinden oluşan kristal, **2. hemitropic** : ikiz, **3. hemitropism** = **hemitropy** : (kristallerde) ikizlik.

hemitropous, *sf.* **1.** *bot.* yarı dönük, yarı devrik (yumurtacık), **2.** bazı çiçekleri dölleyen (arı, böcek vb.), **3.** ikiz (kristal).

hemizygote, *is. kal. b.* yarı genli birey : bir çift genin yalnız birini taşıyan. **hemizygous** : yarı genli.

hemline, *is.* etek çizgisi/hizası, etek ucu.

hemlock, *is.* **1.** *Brit.* ağı otu, baldıran *(Conium maculatum)* : sapı benekli, yaprakları dilimli, küçük beyaz çiçekli, zehirli bitki. Hekimlikte kuvvetli bir müsekkin olarak kullanılır.

2. baldırandan yapılan zehirli içki, **3. water ~** : su baldıranı *(Cicuta virosa)*, **4. ~ spruce** *d.d.* Kanada çamı *(Tsuga canadensis)*, **5.** Kanada çamının yumuşak ve hafif kerestesi.

hemo- = hem- = haem- = haemo- = hema- = haema- = hemat- = hemato-, *ön ek* "kan". *ör.: hemocyte, hemodynamics.*

hemoblast, *is. bk.:* **hematoblast.**

hemochromatosis, *is. patol.* kanbastı hastalığı, hemokromatoz : En çok erkeklerde demir metabolizması bozukluğundan ötürü demir içeren boyalı maddelerin birikmesi ile derinin bronz rengi alması şeklinde görülen ve ekseriya şeker hastalığı belirtileri gösteren hastalık.

hemocoel(e), *is.* kan kesesi : eklem bacaklı ve yumuşakçaların gövdelerinde görülen dolaşım sisteminin bir parçası olan kanla dolu kese/boşluk.

hemocyanin, *is.* kan boyası : eklem bacaklı ve yumuşakçaların kan plâzmasında bulunan bakırlı bileşik.

hemocyte = hematocyte = haemocyte = haematocyte, *is.* kan yuvarı, kan göze, kan hücresi.

hemocytometer = hemacytometer, *is.* kan yuvarı sayacı.

hemodialysis, *is.* kan süzdürüm.

hemodialyzer, *is. tıp bk.:* **kidney machine.**

hemodynamic, *sf.* **1.** kan dolaşımsal, kan dolaşımı ile ilgili, **2.** kan dolaşımını sağlayan kuvvetlerle ilgili, **3. ~ally** : kan dolaşımı ile ilgili olarak.

hemodynamics, *is.* **1.** kan dolaşımı bilgisi : fizyolojinin kan dolaşımını inceleyen bölümü, **2.** kan dolaşımını sağlayan kuvvetler.

hemoflagellate = haemoflagellate, *is.* kamçısal kan asalağı : kanda asalak olarak yaşayan tek gözeli hayvancıklar (tripanozoma vb.).

hemoglobin = haemoglobin, *is.* **1.** hemoglobin : alyuvarlarda bulunan ve oksijeni bütün dokulara taşıyan proteinli kırmızı madde, **2. reduced ~** : toplardamardaki oksijenini vermiş hemoglobin, **3. oxyhemoglobin** : atardamarlardaki oksijen taşıyan hemoglobin, **4. ~ic = ~ous** : hemoglobin+, hemoglobinli.

hemoglobinopathy, *is., ç.* **-pathies** *patol.* hemoglobinopati : hemoglobinin moleküler yapısında husule gelen değişiklikten ileri gelen kan hastalığı.

hemoglobinuria, *is. patol.* idrarda kan bulunması. **hemoglobinuric** : idrarında kan bulunan.

hemolysin, *is.* kan eriten, hemolisin : bakterilerin vb. etkisiyle kanda husule gelerek alyuvarları yok edip hemoglobin açığa çıkaran madde.

hemolysis = haemolysis = hematolysis, *is. patol.* kan erimesi, kan yıkımı, hemoliz : kandaki alyuvarların yok edilerek hemoglobinin açığa çıkması.

hemolytic, *sf.* **1.** kan yıkımlı, kan erimeli, kan eritici, **2. ~ anemia** : yıkımlı kansızlık : zehirlenme, bulaşıcı hastalık gibi hâllerde alyuvarların çok sayıda yok olmasından ileri gelen kansızlık.

hemolyze, *f.* **-lyzed, -lyzing 1.** alyuvarları yok etmek/eritmek, **2.** alyuvarları yok olmak/yok olmak, kan yıkımı hastalığına tutulmak.

hemophile, *is.&sf.* **1.** *patol. bk.:* **hemophiliac**, **2.** *bk.:* **hemophilic**, **3.** kanda üreyen bakteri.

hemophilia = haemophilia, *is. patol.* hemofili, kanın pıhtılaşmaması.

hemophiliac = haemophiliac, *is.&sf. patol.* hemofilli, kanı pıhtılaşmayan kimse. **hemophile, bleeder** *d.d.*

hemophilic = haemophilic, *sf.* **1.** *patol.* hemofilli, kanı pıhtılaşmayan, **2.** *biy.* kanda üreyen, kan ortamında kültür yapan (bakteri).

hemophilioid = hemophiloid, *sf.* kanı pıhtılaşmaz.

hemopoiesis, *is. bk.:* **hematopoiesis**

hemoptysis, *is.* kanlı balgam : balgamda kan bulunması.

hemorrhage=haemorrhage, *is.&gs.f.* **-rhaged, -rhaging** kanama(k), kan kaybetme(k). ***e.a.*** *- bleed(ing).*

hemorrhagic, *sf.* kanama+, kanayan.

hemorrhoid = haemorrhoid, *is. patol.* **1.** basur, hemoroid, **2. ~al** : basur/hemoroid şeklinde, basur+. ***e.a.*** *- 1. pile.*

hemorrhoidectomy = haemorrhoidectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* basur/hemoroid ameliyatı.

hemosiderin, *is. biy.-kim.* hemosiderin : Kanda demir metabolizması bozukluğundan ve alyuvarların parçalanmasından ileri gelen sarımtrak kahverengi koloidal kırmızı demir oksit.

hemostasis = haemostasis = hemostasia, *is. tıp* **1.** kanamanın durması, **2.** (vücudun bir kısmında) kan dolaşımının durması, **3.** kan birikimi/toplanması.

hemostat = haemostat, *is. tıp* kan durdurucu : kanamayı durduran/azaltan ilâç/alet.

hemostatic = haemostatic, *is. tıp* kan durduran : kanamayı durduran/önleyen (ilâç/madde). ***e.a.***- *styptic, hemostat.*

hemp, *is.* **1.** *bot.* kenevir, kendir *(Cannabis sativa),* **2.** kenevir/kendir lifi/elyafı (halat, kaba kumaş vb. yapılır), **3.** *bot.* esrar otu *(Cannabis sativa indica),* **4.** kenevire benzer bitki, **5.** kendire benzer elyaf, **6.** haşiş, esrar, **7.** *k.d.* idam ipi, **8. Indian ~** : Hint keneviri *(Apocynum cannabium),* **9. Virginian ~ = water ~** : su kendiri *(Acnida cannabiona),* su keneviri *(Bidens tripartita),*. **10. ~ agrimony** *bot.* şeytansaçı *(Eupatrium cannabium)* : mor çiçek açan kaba bir ot, **11. ~ dogbane** *bot.* Hint keneviri, *bk.:* **hemp** (8), **12. ~like** : kendir/kenevir gibi, kendire/kenevire benzer, **13. ~ nettle** *bot.* kedibaşı *(Galeopsis tetrahit)* : nanegillerden ısırgan gibi dikenli bir ot, **14. ~seed** : kenevir tohumu.

hempen, *sf.* kenevir+, kenevirli, kenevirden yapılmış.

hempy, *sf.* **hempier, hempiest** *İsk.&Brit.-k.d.* asılasıca, ip/darağacı kaçkını, ipe/darağacına/asılmaya lâyık, idamlık (mizah yollu kullanılır). **hempie** *ş.d.y.*

hemstitch, *is.&f.* (mendil vb. kenarı) işleme(k), gözenek/ajur (yapmak), antika/sıçan dişi (işlemek). **~er** : mendil kenarı işleyen, gözenek/ajur vb. yapan.

hen, *is.* **1.** *zool.* tavuk. *bk.:* **rooster**, **2.** dişi kuş, özellikle kümes hayvanlarının dişisi. **a ~ pheasant** : dişi tavus. **a ~ sparrow** : dişi serçe, **3.** dişi balık/ıstakoz. **a ~ lobster** : dişi ıstakoz, **4.** *argo* kocakarı, **5. hazel ~** : dağ tavuğu *(Tetrastes bonasia),* **6. like a ~ with one chicken** : titiz, fazla telâşlı, **7. mad as a wet ~** : çok öfkeli. *Mrs. B. was mad as a wet ~ when the rabbits ate her tulips.* **8. ~like** : tavuk gibi, tavuğa benzer.

hen and chickens, *is. bot.* dağtomruğu, kök/dal salarak üreyen/çoğalan bitki, tomurcuklar vererek çoğalan bitki. ***e.a.***- *houseleek.*

henbane, *is. bot.* ban otu *(Hyoscyamus niger) :* it üzümügillerden yapışkan tüylü ve pis kokulu yapraklı, kırmızımsı kahverengi çiçekli, zehirli bir bitki. Kümes hayvanlarına zararlıdır. Belledona'ya benzer zehirli bir madde içerir.

henbit, *is. bot.* tavuk otu *(Lamium amplexicaule)* nane gillerden bir ot.

hence^{1}, *zf.* **1.** şu hâlde, o hâlde, bu sebepten, bundan dolayı, bu nedenle, binaenaleyh, binnetice, bunun sonucu olarak. **The attempts to raise money have failed; ~ the project will have to be abandoned** : Para toplama girişimleri sonuç vermedi, bu nedenle proje terk edilecek. **2.** bundan sonra, bundan böyle, (şu andan/bugünden) sonra. **They will leave a month ~** : Bir ay sonra gidecekler. *A year ~, the incident will have been forgotten.* **a week/ten days ~** : bir hafta/on gün sonra, **3.** buradan, bu yerden, bu dünyadan/hayattan. **She went ~ many years ago** : Yıllar var ki (çok seneler önce) buradan gitti (Gideli yıllar oluyor). **4.** *esk.* bu kaynaktan, bu kökten/menşeden. **~ came several problems** : Birçok sorun bu kaynaktan çıktı. **~ he has his courage** : Cesaretini buradan (bu kaynaktan) alıyor. ***e.a.***- *1. therefore, 2. from now, henceforth, 3. away.*

hence^{2}, *ünl. esk.* **1.** Defol! Yıkıl! Git! Uzaklaş! **2. ~ with!** Çek arabanı! Defol! Yıkıl karşımdan! ***e.a.***- *go, depart.*

henceforth = henceforward, *zf.* şu andan itibaren, bundan böyle, şimdiden/bundan sonra, buradan/şu noktadan itibaren, ileride, gelecekte, istikbalde. *I promise never to get drunk ~.* ***e.a.***- *from now on.*

henchman, *is., ç.* **-men 1.** taraftar, yardakçı, kendi çıkarı için bir partiyi/politikacıyı destekleyen. *Hitler and his henchmen.* **2.** güvenilir/mutemet adam, sadık yardımcı. *He had one of his henchmen collect the blackmail money.* **3.** hempa, suç ortağı, **4.** *esk.* uşak, hizmetçi. ***e.a.***- *4. squire, page, groom.*

hencoop, *is.* **1.** tavuk kümesi, kümes, **2.** tavuk kafesi.

hendeca-, *ön ek* "on bir". **hendecasyllable** : on bir heceli.

hendecagon, *is. geom.* : on bir kenarlı çokgen. **~al** : on bir kenarlı.

hendecahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* on bir yüzlü.

hendecasyllabic, *sf.* on bir heceli.

hendecasyllable, *is.* on bir heceli (kelime/mısra).

hendiadys, *is.* ikileme : bir sıfat terkibinin belirttiği anlamı iki isimle ifade tarzı. Örneğin ***lawful order*** yerine ***law and order,*** veya ***to look with envious eyes*** yerine ***to look with eyes and envy*** demek gibi.

henequen = **henequin** = **heniquen**, *is.* **1.** heneken, sabır otu elyafı : Meksika'da yetişen sabır otu bitkisinden elde edilen sert elyaf. Halat, kaba kumaş vb. yapılır. **2.** *bot.* sabır otu *(Agave fourcroydes).*

hen-harrier, *is. zool.* gökdoğan, mavidoğan *(Circus cyaneus).*

hen-hearted, *sf.* korkak.

henhouse, *is., ç.* **-houses** kümes.

henna, *is.&f.* **-naed, -naing 1.** *bot.* kına fidanı *(Lawsonia inermis),* **2.** kına : bu fidanın yapraklarından yapılan kırmızı, turuncu boya, **3.** kına rengi : turuncu, kahverengi ile kızıl kahverengi arası, **4.** kınalamak, kına yakmak/sürmek.

hennery, *is., ç.* **-neries** kümes.

henotheism, *is.* **1.** tek tanrıcılık : başka tanrıların varlığını inkâr etmeden tek bir tanrıya tapma, **2. henotheist(ic)** : tek tanrıcı.

hen party, *is. argo* kadınlar toplantısı.

henpeck, *gl.f.* vırvır etmek, başının etini yemek, (kocasına tahakküm amacıyla) durmadan söylenmek, bizar/taciz etmek.

henpecked, *sf.* kılıbık, karısından korkan, karısının sözü ile hareket eden.

henroost, *is.* tünek, tavuk tüneği.

henry, *is., ç.* **-ries, -rys** *elekt.* henri : MKS sisteminde endüktans birimi. İçinden geçen akım saniyede 1 amper değiştiği zaman 1 voltluk emk endükleyen devrenin endüktansı. Simgesi : **H.**

hen scratch = **hen track**, *is.* eciş bücüş el yazısı, okunmaz yazı.

hent, *is.&gl.f.* **hent, henting 1.** *esk.* yakalamak, tutmak, gasp etmek, tutuklamak, **2.** anlamak, kavramak, **3.** *esk.* niyet, maksat. ***e.a.- 1.*** *grasp, seize, apprehend,* ***3.*** *intent, purpose.*

hep, *sf.&ünl.* **1.** *argo bk.:* **hip**^{6}, **2.** (yürüyüşte adım sayarken) bir.

heparin, *is.* **1.** *biy.-kim.* heparin : çeşitli dokularda, özellikle karaciğerde bulunan bir müko-polisak-karit asit, **2.** *ecz.* heparin : kana zerk edilince pıhtılaşmayı önleyen ve tromboz tedavisinde kullanılan ilâç, **3. ~oid** : heparine benzer.

heparinize, *gl.f.* **-ized, -izing** heparinle tedavi etmek, pıhtılaşmasını önlemek için kana heparin zerk etmek. **heparinization** : heparinle tedavi etme.

hepat- = **hepato-** = **hepatico-**, *ön ek* "karaciğer". *ör.: hepatectomy, hepatotoxic.*

hepatectomize, *gl.f.* **-mized, -mizing** *cer.* karaciğer ameliyatı yapmak.

hepatectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* karaciğer ameliyatı, karaciğerin kısmen/tamamen çıkarılması.

hepatic, *sf.&is.* **1.** karaciğer+, **2.** karaciğere etkili (ilâç vb.), **3.** karaciğer renginde, kırmızımsı koyu kahverengi, **4.** *bot.* koyun otu, kızılyaprak. ***e.a.- 1-3.*** *hepatical,* ***4.*** *liverwort.*

hepatica, *is. bot.* ciğer otu *(Hepatica)* : morumsu pembe veya beyaz çiçekler açan, yaprakları üç kulaklı, kalımlı bir bitki. **liverleaf, liverwort** *d.d.*

hepatitis, *is. patol.* karaciğer yangısı/iltihabı.

hepatization, *is. tıp* morarma : hasta bir dokunun/organın karaciğer rengini ve görünüşünü alması (zatürreeli akciğer gibi).

hepatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *tıp* morarmak : (hasta bir doku/organ) karaciğer rengini ve görünüşünü almak.

hepato-, *ön ek bk.:* **hepat-.**

hepatocellular, *sf.* karaciğer gözelerine ait.

hepatocyte, *is.* karaciğer gözesi.

hepatogenic = **hepatogenous**, *sf.* karaciğerde oluşan/husule gelen.

hepatoma, *is.* karaciğer tümörü/kanseri.

hepatopancreas, *is.* karaciğer ve pankreasın görevlerini yapan organ (örneğin kabuklu böceklerde).

hepatopathy, *is., ç.* **-thies** karaciğer sayrılığı/hastalığı.

hepatotoxic, *sf.* karaciğere zararlı, karaciğeri zehirleyen. *~ drugs.*

hepatotoxicity, *is.* **1.** karaciğer zehirlenmesi, **2.** karaciğeri zehirleme/karaciğere zarar verme özelliği.

hepcat, *is. argo* caz delisi/müptelâsı. ***e.a.-*** *hipster.*

hepped up, *sf.* hevesli, meraklı. ***e.a.-*** *enthusiastic.*

Hepplewhite, *sf.* XVIII. yy. İngiliz mobilya stilinde.

hept- = hepta-, *ön ek* **1.** "yedi, 7". *ör.: heptameter, heptachord,* **2.** yedi atom/grup içeren : *heptad.*

heptachlor, *is. kim.* heptaklor : C10H5C17. Haşerat öldürücü, suda erimeyen, muma benzer bir madde.

heptachord, *is.* **1.** yedi notalık müzik ölçeği, **2.** yedi telli eski bir Yunan çalgısı.

heptad, *is.* **1.** yedi (sayısı), **2.** yedili grup, yedi şey, **3.** *kim.* yedi valanslı atom/grup.

heptagon, *is. geom.* yedigen, yedi kenarlı çokgen.

heptagonal, *sf.* yedi kenarlı/açılı.

heptahedral = heptahedrical, *sf. geom.* yedi yüzlü.

heptahedron, *is., ç.* **-drons/-dra** *geom.* yedi yüzlü (katı cisim).

heptahydrate, *is. kim.* yedi sulu : yedi su molekülü içeren hidrat. Magnezyum sülfat MgSO4.7H2O gibi.

heptahydrated, *sf. kim.* yedi sulu : yedi su molekülü içeren.

heptamerous = 7-merous, *sf.* **1.** yedi parçalı/bölümlü, yediye bölünmüş, **2.** *bot.* yedi yapraklı (çiçek vb.).

heptameter, *is. şiir* yedili/yedi heceli mısra.

heptametrical, *sf.* yedili, yedi heceli.

heptane, *is. kim.* heptan : petrol türevi alkan serisinden dokuz eşiz hidrokarbondan biri : C7H16. Yakıt, eritici vb. olarak kullanılır.

heptangular, *sf.* yedi açılı.

heptarch, *is.* **1.** yedi kişilik hükûmet erkânından biri, **2. ~ic = ~al = ~ical** : yedierki+, yedi kişilik hükûmetle ilgili.

heptarchy, *is., ç.* **-chies** **1.** yedi kişilik hükûmet, **2.** (İngiltere'de) yedi krallık : V-IX. yy. da hüküm süren yedi Anglosakson krallığı.

heptastich, *is.* yedi mısralı şiir.

heptasyllabic, *sf.* yedi heceli. **heptasyllable** : yedi heceli kelime/mısra.

Heptateuch, *is.* Ahdiatik'in ilk yedi kitabı.

heptavalent, *sf. kim.* yedi valanslı. ***e.a.-*** *septivalent.*

heptose, *is. kim.* heptoz : C7H14O7. yedi karbonlu monosakkarit.

her, *sf.&zm.* **1.** onun : dişil iyelik sıfatı. *~ dress/house/book. Those are ~ shoes, not mine.* **2.** onu. *We saw ~ this morning.* **3.** ona. *I gave her the book. Give it to ~. I'll tell ~.* **4.** onun. **I'm sorry about ~ leaving** : Onun ayrıldığına üzgünüm. **Did you see her coming home** : Onun eve geldiğini gördün mü? **5. to ~** : ona, **6. from ~** : ondan, **7. with ~** : onunla.

herald, *is.&gl.f.* **1.** (Eski Çağlarda) elçi, hükümdarın resmî habercisi, özellikle savaş zamanı bir hükümdardan ötekine mektup götüren ve kişisel dokunulmazlığı olan memur, **2.** haberci, tatar, münadi, tellâl, **3.** öncü, müjdeci. *The returning of swallows are ~s of spring.* **4.** yayınlayan/ilân eden (kimse/şey). *A good newspaper should be a ~ of truth.* **5.** (Orta Çağlarda) teşrifatçı, **6.** (sevinçle) haber vermek, ilân etmek. *His election was ~ed by the newspaper.* **7.** müjdelemek. *The robins ~ed the arrival of spring.* **8.** teşrifini haber vermek, takdim etmek, huzura çıkarmak. ***e.a.-*** *2. messenger, 3. forerunner, harbinger, 6. announce, hail, proclaim, 8. usher in.*

heraldic, *sf.* **1.** armacılığa ait, hanedan armacılığına ait. *a ~ history. a ~ device.* **2. ~ally** : armacılıkla ilgili olarak.

heraldist, *is.* armacı.

heraldry, *is., ç.* **-ries** **1.** armacılık, hanedan armacılığı, **2.** arma kolleksiyonu, **3.** nişan, alem, arma, **4.** debdebeli merasim/tören, **5.** habercilik, müjdecilik, önceden ilân etme. ***e.a.-*** *3. insignia, 4. pageantry.*

Heralds' College = College of Arms = College of Heralds, *is.* Armacılık Kurulu : İngiltere'de hanedan arma ve neseplerini tespit için 1493'te kurulmuştur.

herb, *is.* **1.** ot : gövdesi ağaçlaşmayan ve çiçek açan bitki, **2.** şifalı/kokulu/rayihalı bitki/ot : ilâç yapmakta, yemeklere tat/rayiha vermekte kullanılan bitki, **3.** *esk. bk.:* **herbage**, **4. medicinal ~s** : ilâç olarak kullanılan bitkiler, **5. pot ~s** : saksı bitkileri, **6. sweet ~s** : baharat olarak kullanılan bitkiler, **7. ~ garden** : şifalı bitkiler bahçesi, **8. ~less** : otsuz, **9. ~like** : otsu, ot gibi, ota benzer.

herbaceous, *sf.* **1.** otsu, ot gibi, ota benzer, ot cinsinden, **2.** yeşil yaprağa benzer (çiçek, sepal vb.). *a flower with ~ sepals.* **3.** ağaçlaşmamış (bitki, bitki parçası), **4. ~ly** : ot gibi, ota benzer şekilde.

herbage, *is.* **1.** ot(lar), **2.** yeşillik, yeşil yaprak, bitkilerin gevrek/sulu kısımları, **3.** *Brit.* otlak, mer'a. ***e.a.-*** *3. pasturage.*

herbal, *sf.&is.* **1.** otsu, otsal, otlara ait, **2.** ot bilimi, otları inceleyen bilim, **3.** *bk.:* **herbarium.**

herbalist, *is.* **1.** kökçü : şifalı bitkileri toplayan/satan kimse, **2.** *bk.:* **herb doctor**, **3.** *esk. bk.:* **botanist.**

herbarium, *is., ç.* **-bariums, -baria 1.** kurutulmuş bitki kolleksiyonu, **2.** ot evi : kurutulmuş bitki kolleksiyonlarının saklandığı oda/bina, **3. herbarial** : kurutulmuş bitki kolleksiyonuna/ot evine ait.

herb bennet, *is. bot.* karanfil otu *(Geum urbanum) :* sarı çiçekli ve kökü güzel kokulu bir bitki.

herb doctor = herbalist, *is.* ot hekimi : şifalı bitkilerle tedavi eden kimse.

herbicide, *is.* **1.** ot öldüren (özellikle zararlı bitkileri yok eden) ilâç, **2. herbicidal** : ot öldürücü.

herbiferous, *sf.* ot üreten, ot bitiren, bitki yetiştiren.

herbivora, *ç. is.* otçul hayvanlar.

herbivore, *is.* otçul (otla beslenen) hayvan.

herbivority, *is.* otçulluk, otla beslenme.

herbivorous, *sf.* **1.** otçul, bitkicil, otla beslenen (hayvan), **2. ~ly** : otla beslenerek.

herb Paris, *is., ç.* **herbs Paris** *bot.* Paris otu *(Paris quadrifolia)* : zambakgillerden önceleri tıpta kullanılan bir bitki. **paris, truelove** *d.d.*

herb Robert, *is., ç.* **herbs Robert** *bot.* yabanî sardunya *(Geranium robertanium)* : yaprakları güzel kokulu, kırmızı, mor çiçek açan bir bitki.

herby, *sf.* **herbier, herbiest 1.** otlu, otu bol, çimenli, **2.** (tadı/görünüşü) ota benzer, otsu, otu andıran, ot gibi. ***e.a.-*** *1. grassy, 2. herbaceous.*

herculean, *sf.* **1.** çok çetin/zor, insan gücünün üstünde, Herkül kuvveti isteyen. *Digging the tunnel was a ~ task.* **2.** çok kuvvetli/güçlü/cesur, Herkül gibi, **3.** *b.h.* Herkül+, Herkül'e ait.

Hercules, *is.* **1. Heracles, Alcides, Herakles** *d.d.* Herkül : Mitolojide müthiş gücü/kuvveti ile tanınır, Zeüs'un oğlu, **2.** *astr.* Herkül burcu, **3.** *k.h.* iri yarı, çok kuvvetli adam, **4. Hercules'-club** *bot.* (a) dikenli çit *(Zanthoxylum Clava-Herculis)* : sedef otugillerden dikenli bir funda veya bodur ağaç, (b) dikenli dişbudak *(Aralia spinoza).* ***e.a.-*** *4. angelica tree, prickly ash.*

herd, *is.&f.* **1.** sürü, hayvan/davar sürüsü. *a ~ of cows/horses/elephants.* **2.** kalabalık, küme, topluluk. *a ~ of autograph seekers.* **3. the ~** *hkr.* ayak takımı, avam, güruh, **4.** çoban, sığırtmaç (genellikle birleşik isim yapmakta kullanılır) : **goatherd** : keçi çobanı. **cowherd** : sığırtmaç, sığır çobanı, **5.** sürüye katılmak, (sürü hâlinde) dolaşmak, bir araya gelmek, sürü/grup teşkil etmek. *Many animals ~ for protection.* **They ~ed into the corner** : Köşede toplandılar. **6.** bir araya toplamak, sürü yapmak, sürü hâline koymak. **~ together** : bir araya topla(n)mak. *He ~ed everyone together to sing folk music.* **7.** (sürü) gütmek. *His job is ~ing sheep.* **8.** (bir topluluğu/grubu/sürüyü belirli bir hedefe) götürmek/sevk etmek, yedmek. *The teacher ~ed the children into the classroom. The farmer ~ed the cows into the field.* ***e.a.-*** *1. flock, drove, 2. crowd, mob, rabble, 3. masses, 4. herdsman, 5. assemble, unite, associate, 7. drive, lead, 8. conduct.*

herdbook, *is.* cins hayvanların sicili.

herder, *is.* çoban, sığırtmaç. ***e.a.-*** *herdsman.*

herdic, *is.* yaylı arabası : iki veya dört tekerlekli, arkadan binilen, oturacak yerleri yanlarda bulunan atlı araba.

herd instinct, *is.* sürü içgüdüsü : (a) sürü halinde toplanma/toplu hareket etme içgüdüsü, (b) toplumu taşkınlığa sürükleyen dürtü.

herdsman, *is., ç.* **-men 1.** çoban, sığırtmaç, **2.** *b.h.* Çoban burcu. ***e.a.-*** *1. herder, 2. Boötes.*

here^{1}, *zf.* **1.** buraya, burada. **Come (over) ~** : Buraya gel. **Your book is ~** : Kitabınız buradadır. **Spring is ~!** Bahar geldi. **2.** bu noktada, bu anda, şimdi. *~ the speaker paused. ~ you begin.* **3.** (mevcut bir şeye/kimseye/söylenecek söze vb. dikkati çekmek için kullanılır) : **My friend ~ knows the circumstances** : Arkadaşım durumu iyi biliyor. **~! I want you!** Gel! Sana söyleyeceklerim var. **~ is/are** : işte, **4.** mevcut, burada(yım) (yoklamaya cevap olarak söylenir), **5.** *gen.* **~ below** : bu dünyada, hayatta. **Man wants but little ~ below** : İnsanın hayatta pek az şeye ihtiyacı vardır. **6.** bu, söz konusu, mevzuubahis, eldeki, elimizdeki, görüşmekte olduğumuz. **The matter ~ is of grave concern** : Bu mesele son derece önemlidir. **This book ~ is most useful** : Bu kitap fevkalâde faydalıdır. **7. about ~** : bu civarda, buralarda, **8. ~ and now** : derhâl, hemen, şimdi, şu anda, vakit geçirmeden, gözümün önünde. **We must settle this problem ~ and now!** Bu meseleyi derhâl bir sonuca bağlamak zorundayız. *Finish your work ~ and now.* **9. ~ and there** : (a) yer yer, şurada burada, ötede beride. *~ and there we saw an early crocus blooming.* (b) arasıra, kâh...kâh, zaman zaman. *We heard gunfire ~ and there.* **10. ~, there and everywhere** : etraf(t)a, ortalığa, her taraf(t)a. **There were toys ~, there and everywhere in the house** : Evin her tarafına oyuncaklar yayılmıştı. **11. ~ goes!/ ~ we/I go!** *k.d.* (Genellikle zor veya nahoş bir işe başlarken) Ya Allah! Haydi bakalım! İşte başlıyor(um), ne olursa olsun! Ya herrü ya merrü! **I've never been on a horse before- Well, ~ goes!** Ömrümde ata binmedim, adam sen de, ne olursa olsun (şimdi biniyorum). **12. ~'s to** : ...şerefine! (kadeh kaldırırken söylenir). **~'s to you** : şerefinize! **~'s to a long a happy life!** Uzun mutlu bir ömür dileğiyle (hadehimi kaldırıyorum)! **13. neither ~ nor there** : ilgisi/ilişiği/önemi yok, mesele o değil. **What he took is neither ~ nor there; what we want to know is what he did with it** : Ne aldığının önemi yok, mühim olan mesele onu ne yaptığıdır. **That's neither ~ nor there** : Bunun konu ile ilgisi yok! **14. ~ today and gone tomorrow** : bugün var yarın yok, geçici, çok kısa ömürlü, **15. ~ you are!** Buyurunuz! İşte (istediğiniz)! **16. look ~ !** Bana/buraya bak! Baksan(ız)a! ***e.a.-*** *8. immediately, 13. immaterial, irrelevant.*

here^{2}, *is.* **1.** burası, bu yer/mevki, bu nokta. **from ~** : buradan. **3 km from ~** : Buradan 3 km ötede. **far from ~** : buradan uzak(ta). *It's only a short distance from here.* **2.** bu dünya/âlem/hayat.

here^{3}, *ünl.* **1.** Bana bak! Baksana! **hey! ~! What are you doing?** Hey! Ne yapıyorsun? **Look ~! = See ~!** Bana bak! **See ~! I can't allow this bad behavior in my house** : Bana bak! Evimde böyle terbiyesizliğe müsaade edemem! **2.** Pek! Pek âlâ! Şimdi! Haydi (dikkatı çekmek, teskin etmek vb. için söylenir)! **~, let me try it** : Bir de ben deneyeyim bakalım. **~, don't cry!** Haydi, ağlama bakayım!

here-, *ön ek* "bu (yer, zaman), işbu". *ör.: hereafter.*

hereabout(s), *zf.* buralarda, bu civarda, yakınlarda.

hereafter, *is.&zf.* **1.** ahiret, öbür dünya. **Do you believe in ~ ?** Ahirete inanıyor musun? **Her religion promises her happiness now and in the ~** : Onun dini bu dünyada ve ahirette saadet vadediyor. **2.** gelecek (zaman), istikbal, ati, **3.** gelecekte, istikbalde, atide, bundan böyle/sonra, daha sonra, ileride, badema, badehu, **4.** öbür dünyada, ahirette. ***e.a.-*** *2. future.*

hereat, *zf.* **1.** o anda, bunun üzerine, bu (olay) olur olmaz, **2.** bu nedenle/sebeple, bundan ötürü/dolayı.

hereby, *zf.* **1.** bu belge/vesika/beyanat vb. ile, bu vesile ile, bunun sonucu olarak, bu nedenle, bundan ötürü/dolayı. *I ~ certify that I am 21 years of age. I ~ declare her elected.* **I ~ resign my office** : Bu nedenle görevimden istifa ediyorum. **2.** *esk. bk.:* **nearby.**

heredes, *ç. is. bk.:* **heres.**

hereditable/hereditability/hereditably, *bk.:* **heritable/heritability/heritably.**

hereditament, *is. huk.* miras, miras yolu ile intikal eden mal.

hereditary, *sf.* **1.** kalıtsal, irsî, soydan gelen, soysal, mevrus. *~ traits. a ~ disease. ~ ability.* **2.** miras yolu ile geçen, kuşaktan kuşağa geçen. *Prince is ~ title.* **3.** (bir mevkii/unvanı) miras yolu ile elde tutan/işgal eden. *The King is a ~ ruler.* **4.** an'anevî. *~ enemy.* **5.** *huk.* (a) miras yolu ile intikal eden, (b) (unvanı/imtiyazı) miras yolu ile elde tutan, **6. hereditarily** : kalıtsal olarak, kalıtım/miras yolu ile, irsen, miras olarak, **7. hereditariness** : kalıtsallık, irsîlik, soydan gelme.

heredity, *is., ç.* **-ties** *biy.* **1.** kalıtım, soya çekim, irs, irsiyet, **2.** soydan soya geçen özellik, kalıtımsal/irsî vasıf/karakter.

Hereford, *is.* **1.** bir cins İngiliz sığırı : gövdesi beyaz benekli, yüzü beyazdır. **2.** İngiltere'de bir şehir adı.

herefrom, *zf.* *esk.* buradan, bu kaynaktan.

herein, *zf.* **1.** buraya, bu yere, burada, bu yerde, bunun içinde. ~ **enclosed you will find my check** : Çekim bu zarfın içindedir. **everything ~ contained** : bunun içindeki her şey, **2.** bu noktada. **It is ~ that the difference lies** : İşte fark bu noktadadır.

hereinabove = hereinbefore, *zf.* yukarıda, evvelce, bundan önce, bu belgenin evvelki kısmında. **as described ~** : yukarıda anlatıldığı veçhile.

hereinafter = hereinbelow, *zf.* (resmî yazıda) aşağıda, ileride.

hereinto, *zf.* buna, buraya, bu konuya/yere/duruma.

hereof, *zf.* **1.** bunun, bu belgenin/yazının vb. **every part ~** : bunun her bölümü. **As shown in the schedule on the last page ~** : Bu belgenin son sayfasındaki çizelgede gösterildiği gibi. **2.** bu hususta, buna dair/müteallik, bununla ilgili olarak. *more ~ later.*

hereon, *zf. bk.:* **hereupon.**

heres, *is., ç.* **heredes** *huk.* varis, mirasçı. **haeres** *ş.d.y.*

here's = here is.

heresiarch, *is.* mutezil, itizalci, yerleşmiş dinsel inançlara aykırı düşüncelerin öncüsü.

heresy, *is., ç.* **-sies** **1.** itizal : yerleşmiş dinsel inançlara aykırı düşünüş/fikir/mütalâa, **2.** itizalcilik, yerleşmiş dinsel inançlara aykırı fikirleri savunma, **3.** Katoliklerce inanılan şeyleri bilerek ve inatla reddetme, **4.** mevcut inanç veya kavramlara zıt düşünce/inanç/kuram vb.

heretic, *sf.&is.* **1.** mutezil, itizalci, yerleşmiş dinsel inançlara aykırı düşünen, **2.** Katolik inançlarını kasten reddeden vaftizli Katolik, **3.** mevcut ilke/kuram/öğreti/töre vb ye uymayan (kimse), **4.** *bk.:* **heretical.**

heretical, *sf.* **1.** dine/törelere/ilkelere/kuramlara aykırı, **2.** **~ly** : dine/törelere/ilkelere/kuramlara aykırı olarak, **3.** **~ness** : dine/törelere/ilkelere/kuramlara aykırılık.

hereto = hereunto, *zf.* buna, buraya, bu belgeye/konuya. **the map attached ~** : bu belgeye ekli harita.

heretofore, *zf.* önce, evvelce, şimdiye/şu ana kadar. **I will tell you now what I have ~ kept secret from you** : Şu ana kadar sakladığım sırları şimdi sana söyleyeceğim. ***e.a.-*** *previously, until now.*

hereunder, *zf.* **1.** aşağıda, bundan sonra, bunu müteakip, bunun altında. **according to the terms specified ~** : aşağıda belirtilen koşullara göre, **2.** buna göre, bunun verdiği yetki ile.

hereupon, *zf.* **1.** bunun üzerine/üzerinde, bu hususta/konuda. **We are in agreement ~** : Bu konuda aynı fikirdeyiz. **2.** bunu takiben/müteakip, akabinde, hemen bundan sonra. ~ *he left us.*

herewith, *zf.* **1.** bununla (birlikte), buna ilişik/ekli olarak, ilişikte, ekte, leffen. *I send you ~ 2 copies of the contract.* **2.** bu vesile ile, böylece, bu veçhile. ~ *the principle is established.* **3.** (ticarette) derhâl, hemen, şimdi. ***e.a.-*** *1. along with this, 2. hereby, 3. at once, now.*

heriot, *is.* derebeyi hissesi : derebeylik yasalarına göre bir mülkün ölen kiracısının malından derebeyine ödenen para/hisse.

heritable, *sf.* **1.** kalıtsal, kalıtımsal, irsî, mevrus, miras yolu ile intikal ede(bile)n, **2.** mirasa konabilir, tevarüs edebilir, **3.** **heritability** : kalıtsallık, irsiyet, miras yolu ile geçebilme, **4.** **heritably** : kalıtımla kalıtım/miras/irsiyet yolu ile, irsen. ***e.a.-*** *1. hereditable, 3. hereditability, 4. hereditably.*

heritage, *is.* **1.** miras, tereke, **2.** miras yolu ile kalan mal, **3.** ata yadigârı, atalardan miras kalan kültür, bilgi, töre vb. *The nation's ~ of hospitality.* ***e.a.-*** *1. inheritance, patrimony, birthright, 2. legacy, estate.*

heritor, *is.* **1.** (erkek) varis, mirasçı, kalıtçı, **2.** **heritress = heritrix = heretrix** : (kadın) varis, mirasçı, kalıtçı. ***e.a.-*** *1. inheritor, heir.*

herl = harl, *is.* **1.** oltaya takılan telek/tüy, **2.** (olta için) telekli sun'î sinek .

herm= herma, *is.* büst sütunu, üstünde büst bulunan dört köşeli kısa sütun/kolon.

herma, *is., ç.* **-mae** *bk.:* **herm.**

hermaphrodite, *is.&sf.* **1.** çift eşeyli, er dişi, hem erkek hem dişi cinsiyet organları bulunan kimse, **2.** *biy.* er dişi, erselik, hünsa, çift eşeyli (hayvan) (solucan vb. gibi), **3.** zıt iki niteliği nefsinde birleştiren (kimse/şey), **4.** *bot. bk.:* **monoclinous**, **5.** ~ **brig** *den.* iki direkli yelkenli gemi, **6.** **hermaphroditic(al)** : çift eşeyli, çift eşeysel, er dişi, **7.** **hermaphroditically** : çift eşeyli olarak, **8.** **hermaphroditism** : çift eşeylilik, er dişilik, erselik.

hermeneutic, *sf.* **1. ~al** *d.d.:* açıklayıcı, açıklayan/yorumlayan/tefsir eden, **2. ~ally** : açıklayıcı mahiyette, yorum/tefsir kabilinden. ***e.a.-*** *1. explanatory, interpretive.*

hermeneutics, *is.* yorum bilimi, (özellikle dinî kitapları) tefsir ilmi.

Hermes, *is. mit.* tanrıların habercisi, yol/ticaret/keşif/kurnazlık/belâgat tanrısı.

hermetic(al), *sf.* **1.** sımsıkı kapalı, hava geçirmez, **2.** dış etkilerden korunmuş, dış tesirlerden azade/masun, **3.** simya ilmine ait, büyülü, sihirli, gizemli, esrarengiz, **4.** *b.h.* simya, astroloji ve diğer gizli ilimlerin kurucusu sayılan eski Mısırlı din adamı veya Mısır tanrısı *Hermes Trismegistus* 'a veya onun eserlerine ait. ***e.a.-*** *1. airtight, 2. magical, occult.*

hermetically, *zf.* sımsıkı, hava geçirmez bir şekilde. *~ sealed.*

hermeticism, *is. bk.:* **hermetism.**

hermeticity, *is.* hava geçirmezlik, hava geçirmeyecek şekilde sımsıkı kapalı olma. *~ of a pipeline.* ***e.a.-*** *airtightness.*

Hermetism = Hermeticism, *is.* **1.** Hermetizm : *Hermes Trismegistus* 'un dinî, mistik, felsefî, astrolojik vb. yazıları ve fikirleri, **2.** bu yazılardaki fikirlere bağlılık/taraftarlık, **3. Hermetist** : bu fikirlere bağlı kimse.

hermit, *is.* **1.** tarikidünya : dinî ibadet için dünyadan el etek çekmiş/inzivaya çekilmiş kimse, **2.** münzevi : insanlardan uzak, yalnız yaşayan kimse, **3.** pekmezli kurabiye, **4.** *esk. bk.:* **beadsman**, **5. ~ crab** : *zool.* yalnızcıl yengeç *(Pagurus, Eupagurus, etc.)* : başka hayvanın boş kabuğuna yerleşen yumuşak vücutlu bir tür yengeç, **6. ~ thrash** *zool.* ardıç kuşu *(Hylocichla guttata)* : K Amerika'da bulunan göğsü benekli, kırmızımsı kuyruklu, güzel sesli bir kuş, **7. ~ warbler** *zool.* ötleğen *(Dendroica occidentalis)* : KB Amerika'da bulunan parlak renkli, güzel sesli ötücü kuş, **8. ~ic(al) = ~ish** : münzevi, **9. ~ically** : münzeviyane, herkesten uzak, yalnız başına, **10. ~like** : münzevi/tarikidünya gibi, **11. ~ry** : münzevilik, inzivaya çekilme.

hermitage, *is.* **1.** inzivagâh, tarikidünya hücresi, zaviye, **2.** inziva yeri, herkesten uzak dinlenme evi/yeri, tenha/asude yer, **3.** manastır, **4.** münzevi yaşayış, **5.** *b.h.* Leningrad'da II. Katerin tarafından yaptırılmış ve hâlen sanat müzesi olan saray. ***e.a.-*** *2. retreat, hideaway.*

hern, *is. esk. bk.:* **heron**

hernia, *is., ç.* **-nia, -niae** *patol.* **1.** fıtık, kavlıç, kasık yarığı, **2. hernial** : fıtıklı, fıtık+, fıtığa ait/benzer.

herniate, *gs.f.* **-ated, -ating** fıtıklaşmak, fıtık olmak, vücuttaki bir açıklıktan dışarı fırlamak. **herniated** : fıtıklı, fıtık olmuş, fıtıklaşmış.

hernio-, *ön ek* "fıtık". *ör.: herniotomy.*

hernioplasty, *is., ç.* **-ties** *cer.* fıtık ameliyatı.

herniorrhaphy, *is., ç.* **-phies** *cer.* fıtık dikişi : fıtığın dikilerek tedavisi.

herniotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* (keserek) fıtık ameliyatı.

hero, *is., ç.* **-roes 1.** kahraman, yiğit, bahadır, **2.** (üstün nitelikleri ve asil davranışları ile herkesin takdir ve hayranlığını kazanan) örnek kişi, **3.** roman/piyes kahramanı, baş karakter, **4.** *mit.* (a) yarı tanrı, (b) bir tanrı(ça)nın bir faniden olan çocuğu, **5.** *bk.:* **hero sandwich**, **6.** (İtalyan usulü) küçük somun, francala.

heroic(al), *sf.* **1.** kahramanca, yiğitçe, bahadırca, **2.** cesur(ane), asil(ane), kahramanlara yaraşır. *The ~ deeds of our firefighters. Only ~ measures could save the town from the invasion.* **3.** yılmaz, gözü pek, ölümü hiçe sayan. *a ~ explorer/warior/attempt.* **4.** kahramanlık+, kahramanlar+. **~ age** : kahramanlık/kahramanlar çağı. **~ poem** : kahramanlık şiiri, **5.** destanî, epik, konusu kahramanlık olan. **~ couplet** : destan beyti : İngiliz edebiyatında mısraları kendi aralarında kafiyeli olan beyit, **6.** (dil/üslûp) azametli, heybetli, tumturaklı, **7.** çok büyük, muhteşem, cesim, muazzam. *a statue of ~ proportions.* **8. heroically** : kahramanca, yiğitçe, bahadırca, cesurane, **9. heroicness = heroicalness** : kahramanlık, yiğitlik, bahadırlık, cesurluk. ***e.a.-*** *1-3. brave, bold, gallant, daring, noble, valiant, 5. epic, grandiloquent, 6. lofty, extravagant, grand.* ***k.a.-*** *1-3. cowardly.*

heroics, *is.* **1.** kahramanlık şiiri, **2.** abartmalı/mübalâğalı/tumturaklı söz(ler)/davranış/duygu.

heroicomic(al), *sf.* gülünç kahraman, gülünç bir şekilde asil ve kahraman görünmeye çalışan.

heroic stanza = heroic quatrain, *is.* destanî kıt'a/dörtlü : *abab* şeklinde 1-3 ve 2-4. mısraları kafiyeli destanî üslûpta yazılmış dörtlü.

heroic verse, *is.* kahramanlık şiiri : **1.** klâsik çağda altışar mısralı destanî şiir, **2.** (özellikle XVII-XVIII. yy. İngiliz destan edebiyatında) beşer mısralı destan şiiri. ***e.a.*** *- 1&2. heroic meter, 2. heroic line.*

heroin, *is. ecz.* eroin, morfin özü, toz şeklinde uyuşturucu madde. : C17H17NO (C2H3O2)2.

heroine, *is.* **1.** kadın kahraman, **2.** (tiyatro/roman/film vb.) baş kadın karakter, kadın kahraman.

heroism, *is.* **1.** kahramanlık, yiğitlik, bahadırlık, cesaret. *You don't often find soldiers with that ~.* **2.** kahramanca/cesurane eylem/davranış. ***e.a.*** *- 1. valor, bravery, courage, prowess, gallantry.* ***k.a.*** *- 1. cowardice.*

heroize, *gl.f.* **-ized, -izing** kahramanlaştırmak, kahraman muamelesi yapmak.

heron, *is. zool.* balıkçıl *(Ardeidae).* **buff-backed ~** : öküz balıkçılı *(Bubulcus ibis).* **gray ~** : bozbalıkçıl *(Ardea cinerea).* **great blue ~** : gökbalıkçıl *(Ardea herodias).* **great white ~** : akbalıkçıl *(Egretta alba).* **little ~** : cüce balıkçıl *(Florida caerulea).* **night ~** : gece balıkçılı *(Nycticorax nycticorax).* **purple ~** : mor balıkçıl *(Ardea purpurea).* **squacco ~** : alaca balıkçıl *(Ardeola ralloides).*

heronry, *is., ç.* **-ries** balıkçılların topluca yuva yaptıkları yer.

heron's-bill = stork's-bill, *is. bot.* leylek gagası *(Erodium)* : pembe/mor/beyaz/sarı çiçekli ve uzun ince meyveli bitki.

hero sandwich, *is.* somun dürümü, öksüz doyuran : küçük bir francalayı uzunlamasına yarıp arasına soğuk et, peynir, soğan vb. koyarak yapılan sandviç. **poor boy, submarine** *d.d.*

hero worship, *is.* **1.** büyük adamlara ilâh gibi tapınma, **2.** birine aşırı hayranlık/perestiş.

hero-worship, *gl.f.* **-shiped, -shiping** *(Brit.:* **-shipped, -shipping)** **1.** büyük adamlara ilâh gibi tapınmak, **2.** birine aşırı hayranlık göstermek, **3. ~er** : büyük adamlara ilâh gibi tapan.

herpes, *is. patol.* **1.** uçuk, kabarcıklı deri iltihabı, **2. ~ labialis** : dudak uçuklaması, **3. ~ simplex** : bulaşıcı uçuk : bir virüsün sebep olduğu, deride, ağızda, dudakta, tenasül organlarında içi su dolu kabarcıklar şeklinde beliren hastalık, **4. ~ virus** : uçuk virüsü/mikrobu, **5. ~ zoster = shingles** : zona.

herpetic(al), *sf.* uçuk+, uçuklu, uçuğa özgü/benzer.

herpetology, *is.* **1.** sürüngen bilimi : zoolojinin sürüngenleri ve hem karada hem suda yaşayan hayvanları inceleyen bölümü, **2. herpetologic(al)** : sürüngen bilimine ait, **3. herpetologically** : sürüngen bilimi açısından, **4. herpetologist**: sürüngen bilimi uzmanı.

Herr, *is., ç.* **Herren** *Alm.* Bay, Bey (İngilizce Mister karşılığı). **~volk** *bk.:* **master race.**

herring, *is., ç.* **-ring, -rings** **1.** ringa *(Clupea harengus)* : K Atlantik'te bol miktarda bulunan bir balık türü, **2.** K Pasifik'te bulunan buna benzer bir balık *(Clupea pallasii),* **3.** tirsi, sardalya gibi ringa balığı türünden balıklar *(Clupeidae),* **4. Pontic ~** : karagöz tirsi *(Culpea pontica),* **5. red ~** : (a) tütsülenmiş ringa, (b) esastan uzaklaştırmak için söylenen söz. **draw a red ~ across the trail** : bile bile konuşmayı esas konudan uzaklaştırmak, **6. ~ choker** *Cnd.- argo* ringa boğan : Kanada'nın Atlantik eyaletleri halkı, **7. ~ gull** *zool.* gümüş martı *(Larus argentatus)* : Kuzey denizlerinde ringa balığı ile beslenen gövdesi beyaz ve mavimsi gri, kanat uçları koyu renkte, ayakları pembe iri bir martı, **8. ~like** : ringa gibi, ringaya benzer.

herringbone, *is.&sf.* **1.** balıksırtı : bir sırası <<<<<<, öbür sırası >>>>>> şeklinde olan (kumaş, örgü, dikiş, duvarcılık vb. de kullanılır). **~ tweed** : balıksırtı kumaş. **~ stitch** : balıksırtı/çapraz dikiş, hıristo teğeli, iğne ardı dikiş. **~ gear** : V dişlisi, **2.** (kayakçılıkta) kayaklara V şeklinde basarak tepeye tırmanma usulü.

hers, *zm.* **1.** (kadın için) onun (**she** zamirinin iyelik hâli). *The red umbrella is ~. Are you a friend of ~?* **2.** onunki, o kadınınki. *My book is red, hers is blue.* **3. of ~** : onun ...i. **a friend of ~** : dostlarından biri. **That fool a brother of ~** : Onun o salak kardeşi.

herself, *zm.* **1.** o (kadın), (ta) kendisi, bizzat o. **She ~ wrote the letter** : Mektubu bizzat kendisi yazdı. *She brought the book ~ .* **2.** kendi kendi(si)ni/kendisine. **She asked ~ if it was really worthed all the trouble** : Bu kadar zahmete değer mi diye kendi kendisine sordu. **3.** kendi benliği/öz varlığı. **to be ~ (again) = to come to ~** : kendine gelmek, eski sağlığını/kuvvetini bulmak. *After a few weeks of rest, she will be ~ again.* **She was very ill yesterday, but she's more ~ today** : Dün çok hasta idi, fakat bugün biraz kendine geldi. *She lost her temper, but soon came to ~ (=regained control) and said she was sorry.* **4. (all) by ~** : kendi/yalnız başına, kendi kendine, yalnız(ca), yalnız olarak, yapayalnız. *She lives by ~ in the country. The little girl wrote the letter all by ~.*

hertz, *is., ç.* **hertz, hertzes** *elekt.* hertz, frekans birimi, saniyede bir devir. *kıs.:* **Hz.**

Hertzian wave, *is. fiz.* Hertz dalgası.

Herzegovina, *is.* Hersek : şimdi Yugoslavya'da bulunan eski Osmanlı eyaleti. **Bosnia and ~** : Bosna-Hersek. **~n** : Hersekli.

he's = **1.** he is. ~ *a writer.* **2.** he has. ~ *got two cars.*

hesitance, *is. bk.:* **hesitancy.**

hesitancy, *is., ç.* **-cies** kararsızlık, duraksama, ikircim, ikircik, tereddüt, bocalama. *a childlike ~.* ***e.a.-*** *hesitation, hesitance, indecision, uncertainty.*

hesitant, *sf.* **1.** çekingen, kararsız, duruksun, ikircimli, ikircikli, mütereddit. *He was ~ about asking for help.* **2.** (konuşurken) duraksayan, **3. ~ly** : kararsızlık içinde, duraksayarak, ikircimle, tereddütle, bocalayarak. ***e.a.-*** *hesitating, reluctant, undecided, indecisive, uncertain, irresolute, wavering, vacillating, disinclined.*

hesitate, *gs.f.* **-tated, -tating** **1.** ikircimlenmek, tereddüt etmek. *She ~d to take the job.* **2.** şüphe etmek, karar verememek, kararsızlık içinde kalmak/ bocalamak. *He ~d wondering which road to take.* **3.** çekinmek, imtina etmek. *I ~ to ask you, but will you lend me some money? I ~d to ask you, because you were so busy.* **4.** duraksamak, duraklamak. *He ~d before asking the question.* **5.** kekelemek, lâfını şaşırmak, ne diyeceğini bilememek, kemküm etmek. ***e.a.-*** *1. waver, 2. vacillate, 3. scruple, 4. pause, 5. stammer, falter.*

hesitater = hesitator, *is.* çekinen, tereddüt eden.

hesitatingly, *zf.* çekinerek, tereddütle, kararsızlık içinde, bocalayarak, çekine çekine.

hesitation, *is.* **1.** duraksama, ikircim, ikircik, tereddüt. **Without ~, I would say = I have no ~ in saying...** : Tereddütsüz söyleyebilirim ki... **Without the slightest ~** : Hiç/asla tereddüt etmeden. **2.** şüphe, kararsızlık, bocalama. *After some ~ she decided to come with us.* **3.** çekinme, çekingenlik, imtina, **4.** kekeleme, (konuşurken) duraksama, **5. ~ waltz** : duraklamalı vals : bir duraklama ve bir dönme hareketinden oluşan vals. ***e.a.-*** *1. hesitancy, vacillation, 2. indecision, irresolution, 4. stammer.*

hesitative, *sf.* **1.** ikircikli, ikircimlik, tereddütlü, mütereddit, çekingen, ürkek, kararsız, **2. ~ly** *bk.:* **hesitatingly.**

Hesperia, *is.* **1.** Batı ülkesi : eski Yunanlıların İtalya'ya, Romalıların İspanya'ya verdikleri ad, **2. ~n** : batılı. ***e.a.-*** *2. western, occidental.*

hesperidin, *is. biy.-kim.* hesperidin: C28 H34O15 : portakal ve limon kabuklarında bulunan kristalli glikozit.

hesperidium, *is., ç.* **-dia** *bot.* narenciye : limon, portakal, mandalina vb.

Hesperus, *is.* akşam yıldızı.

hessian, *is.* **1.** *b.h.* Hesse'li : Batı Almanya Wiesbaden yöresi halkı, **2.** ABD ihtilâli sırasında İngiliz ordusunda ücretli Alman askeri, **3.** çuval bezi, kanava, kanaviçe, **4.** ücretli asker, uşak, ücretle adî işler yapan kimse, **5. ~ boots** *d.d.* Hess çizmesi : XIX. yy. başlarında İngiltere'de giyilen püsküllü uzun erkek çizmesi, **6. ~ fly** : Hess sineği *(Phytophaga destructor)* : sürfesi hububatı tahrip eden ufak siyahımsı bir sinek. ***e.a.-*** *3. burlap, 4. mercenary, hireling, ruffian.*

hessite, *is.* gümüş telürit : Ag2Te : izometrik kristalli kurşunî renkte bir kristal.

hessonite, *is.* tarçın taşı. ***e.a.-*** *cinnamon stone, essonite.*

hest, *is. esk. bk.:* **behest.**

hetaera, *is., ç.* **-taerae** **1.** (eski Yunanistan'da) odalık, cariye, metres, **2.** fahişe, güzellik ve cazibesini servet ve mevki elde etmekte kullanan kadın. **hetaira** *ş.d.y.* **3. hetaeric** : odalık gibi, cariyeye benzer. ***e.a.-*** *1. paramour, concubine.*

hetaerism = hetairism, *is.* **1.** cariyelik, metreslik, nedimelik, **2.** (ilkel toplumlarda) toplu evlilik.

heter- = **hetero-**, *ön ek* **1.** "başka, farklı". *ör.: heterophyllous, heterogenous. bk.:* **homo-**, **2.** farklı/ayrı cinsten atomlardan oluşan. *ör.: heterocyclic.*

hetero, *sf.&is.* **1.** *kim.* (özellikle çevrimsel bileşimlerde) C'den başka atoma ait, **2.** *argo bk.:* **heterosexual.**

heteroatom, *is.* çevrimsel bileşimlerde C' den başka atom.

heterocercal, *sf. zool.* (balık kuyruğu vb.) çıkıntıları farklı, iki parçası birbirinden farklı büyüklükte.

heterochromatic = **heterochrome**, *sf.* **1.** farklı/değişik renkli/renkte, **2.** farklı frekanslardan oluşan, dalga uzunlukları farklı, **3.** *kal. b.* heterokromatin+.

heterochromatin, *is. kal. b.* heterokromatin : kromozomun boya tutan yoğun kısmı.

heterochromatism, *is.* farklı/değişik renklilik.

heterochromosome, *is.* eşeysel kromozom, cinsiyet kromozomu. ***e.a.-*** *sex chromosome.*

heterochromous, *sf.* değişik renkli, ayrı renklerde.

heterochthonous, *sf.* yabancı, ecnebi, yerli olmayan. ***e.a.-*** *foreign.* ***k.a.-*** *autochthonous.*

heteroclite, *sf.&is.* **1. heteroclitic(al)** *d.d.* (a) düzensiz, intizamsız, gayrimuntazam, anormal, (b) *gr.* kural dışı, bükünü *(inflection)* kurala uymayan (kelime), **3.** düzene/tüzeye/kurala uymayan şey/kimse.

heterocrine, *sf.* çift salgılı, hem iç hem dış salgı yapan (beze).

heterocycle, *is. kim.* yad çevrim : çevrimlerinden en az biri C atomu içermeyen bileşim.

heterocyclic, *sf. kim.* **1.** yad çevrimsel : çevrimlerinden en az biri C atomu içermeyen, **2.** etilen oksit H2C(O)CH2 gibi bileşimlere ait.

heterocyst, *is.* iri göze : bazı mavi, yeşil su yosunlarında görülen kalın çeperli iri saydam göze.

heterodactyl(ous), *sf.* ayrı parmaklı : birinci ve dördüncü parmakları geriye, ikinci, üçüncü parmakları ileriye dönük (kuş ayağı). Kemirgen gagalı kuşun ayağı gibi.

heterodox, *sf.* **1.** kabul edilmiş din esaslarına aykırı, **2.** aykırı fikirlere/ilkelere saplanmış.

heterodoxy, *is., ç.* **-doxies 1.** dine karşı gelme, kabul edilmiş din esaslarına aykırı davranma/düşünme, **2.** aykırı/muhalif fikir/ilke/doktrin.

heterodyne, *sf.&gs.f.* **-dyned, -dyning 1.** *ilet.* heterodin : gelen işaretleri (rad./TV) mahallî bir osilatörün ürettiği işaretle birleştirip bunların farkına eşit sabit frekansta çıkış elde eden (devre, alıcı vb.), **2.** frekans değiştirmek/karıştırmak : farklı frekanslı iki işareti birleştirerek başka frekansta bir işaret üretmek.

heteroecism, *sf. biy.* **1.** ayrı beslem : yaşamın çeşitli aşamalarını farklı organizmalar üzerinde (asalak olarak) geçirme, **2. heteroecious** : ayrı beslemli.

heterogamete, *is. biy.* farklı eşey göze, farklı göze : eşeysel olarak veya başka türlü farklılaşmış iki eşey gözeden her biri. *bk.:* **isogamete.**

heterogametic, *sf.* iki eşey üreten, erkek ve dişi döl üreten. *The human male is ~.*

heterogamic = **heterogamous**, *sf.* **1.** *biy.* farklı eşey gözeli : eşey gözeleri farklı olan veya farklı eşey gözelerin birleşmesinden üreyen. *bk.:* **isogamous**, **2.** *bot.* ayrı eşeyli (hem erkek hem dişi) çiçek veren. *bk.:* **homogamous**, **3. heterogamy** : farklı eşey gözelilik, farklı eşey gözelerin birleşmesinden üreme.

heterogeneity, *is.* ayrışıklık, çok türellik, çok yapımlılık, farklılık, heterojenlik. ***e.a.-*** *dissimilarity, disparateness.*

heterogeneous, *sf.* **1.** ayrışık, çok türelli, çok yapımlı, gayrimütecanis, heterojen, **2.** farklı, ayrı cinsten, karmakarışık. *a ~ mass of paper.* **3. ~ly** : ayrışık/çok türelli biçimde, karmakarışık bir hâlde, **4. ~ness** *bk.:* **heterogeneity**. ***e.a.-*** ***1&2.*** *unlike, dissimilar, various, mixed, miscellaneous.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *homogenous.*

heterogenesis, *is. biy.* **1. heterogeny** *d.d.:* ardışık üreme, art arda bir eşeyli bir eşeysiz üreme, **2.** *bk.:* **abiogenesis**, **3. heterogenetic** = **heterogenic** : ardışık üreyen, **4. heterogenetically** : ardışık üreme suretiyle. ***e.a.-*** ***1.*** *metagenesis.*

heterogenous, *sf. biy. patol.* dış kaynaklı, dıştan gelen, kaynağı bünye/organizma dışında bulunan.

heterogonous = **heterogonic**, *sf.* **1.** *bot.* farklı çiçekli, aynı bitkide farklı çiçekler bulunan, **2.** *bk.:* **heterogynous**, **3.** almaşık üreyen, kâh eşeyli kâh eşeysiz üreyen, **4.** almaşık yaşamlı : bir nesil asalak, müteakip nesil bağımsız yaşayan (yuvarlak kurtlarda olduğu gibi), **5.** **~ly** : almaşık üreme/yaşama suretiyle. ***k.a.*** *1. homogonous.*

heterogony, *is.* **1.** *biy.* almaşık yaşam : yuvarlak kurtlarda olduğu gibi bir neslin asalak, müteakip neslin bağımsız yaşaması, **2.** almaşık üreme : kâh eşeyli kâh eşeysiz üreme.

heterograft, *is. bk.:* **xenograft.**

heterography, *is.* **1.** farklı yazış, başka yazış : bir kelimenin kabul edilenden başka türlü yazılışı, **2.** farklı seslendirme : aynı harfi farklı kelime veya hecelerde başka sesler verecek tarzda kullanma, İngilizce "**can**" ve "**century**" kelimelerindeki "**c**" gibi, **3.** **heterographic(al)** : farklı yazılı, farklı sesli.

heterogynous, *sf. zool.* iki dişili : biri cinsel bakımdan gelişmiş ve üretebilen, diğeri üretemeyen iki tür dişisi olan (arılar, karıncalar vb.).

heterokaryon = **heterocaryon**, *is.* farklı çekirdekli göze : genetik bakımdan farklı iki veya daha fazla çekirdeği olan mantar gözesi.

heterokaryosis = **heterocaryosis**, *is.* farklı çekirdeklilik, farklı çekirdekli gözeleri olma.

heterokaryotic = **heterocaryotic**, *sf.* farklı çekirdekli, farklı çekirdekli gözelerden oluşan.

heterologous, *sf.* **1.** ayrı türlü : türü/menşei farklı olan, **2.** uyuşmaz, benzemez, **3.** *patol.* aykırı, anormal.

heterology, *is.* **1.** *biy.* uyuşmazlık, benzemezlik, görünüşte benzer, fakat menşe ve yapıca farklı oluş, **3.** *patol.* aykırılık, anormallik, normal yapıya benzemezlik.

heterolysis, *is. biy.- kim.* **1.** dış çözüşme : dışarıdan gelen bir madde etkisiyle çözüşme; özellikle bir canlının gözelerinin başka birinden gelen enzim veya lisin *(lysin)* etkisiyle parçalanması/tahribi, **2.** **heterolytic** : dış çözüşmel, dış çözümsel. ***k.a.-*** *autolysis.*

heteromerous, *is. bot.* değişik : farklı nitelik/şekil veya sayıda elemanlardan oluşmuş (halka dizilişli çiçek yaprakları gibi). ***k.a.-*** *isomerous.*

heteromorphic = **heteromorphous**, *sf.* **1.** *biy.* ayrıksı, değişik, anormal : yapı/biçim/büyüklük bakımından normalden farklı, **2.** *b.b.* başkalaşımlı, başkalaşıma uğrayan, çeşitli şekillere giren (böcek, tırtıl vb.).

heteromorphism, *is. biy.* ayrıksılık, başkalaşma.

heteronomous, *sf.* **1.** ayrı yasalı, ayrı yasalara tâbi, ayrı yasaları ilgilendiren, **2.** bağımlı, tâbi, başkasının egemenliği/hükmü altında olan, **3.** *biy.* farklı gelişimli, değişik gelişme/büyüme yasalarına uyan, **4.** **~ly** : bağımlı olarak, farklı gelişimle.

heteronomy, *is.* bağımlılık, tâbiiyet, başkasının egemenliği/hükmü altında olma.

heteronym, *is.* yad kelime : farklı sesli ve anlamlı kelime : yazılışları aynı, fakat söyleniş ve anlamları farklı iki kelimeden her biri. **lead** (önden gitmek), **lead** (kurşun) ve **tear** (gözyaşı), **tear** (yırtmak) gibi.

heteronymous, *sf.* **1.** yad anlamlı : farklı sesli ve anlamlı, yazılışları aynı, fakat söyleniş ve anlamları farklı (kelime), **2.** adı farklı, değişik adlı : aynı akrabalık derecesini belirttikleri hâlde kelime olarak farklı. ***Son and daughter*** *are ~ terms.* **3.** *patol.* şaşı, çapraz görüşlü : soldaki cismi sağda, sağdakini solda gören, **4.** **~ly** : yad anlamlı olarak, farklı adlarla.

Heteroousian = **Heteroöusian**, *sf.&is.* Hz. İsa ile Allahın madde ve ruh itibarıyla farklı olduğuna inanan (kimse). *bk.:* **Homoousian.**

heterophony, *is., ç.* **-nies** farklı seslendirme : aynı melodinin başka kişiler tarafından şahsî ritim ve melodi değişiklikleriyle icrası.

heterophyllous, *sf. bot.* farklı yapraklı : aynı bitki üzerinde farklı yaprakları olan. **heterophylly** : farklı yapraklılık.

heteroplasty, *is. cer.* **1.** yad dokulu ameliyat : başkasından kesilen doku ile yapılan plâstik ameliyat, **2.** **heteroplastic** : yad dokulu.

heteropolar, *sf. kim.* **1.** *bk.:* **polar** (3), **2.** **~ity** : ucaylaşma, yükünleşme.

heteroptreous, *sf.* kanatlı böceklerin alt sınıfından.

heterosexual, *sf.&is.* **1.** karşıt eşeysel, çift eşeysel, mukabil cinse veya her iki cinse ait, **2.** karşı cinse ilgi duyan (kimse), **3.** **~ity** : karşıt eşeysellik, çift eşeysellik, karşı cinse ilgi duyma, **4.** **~ly** : karşıt eşeyli/çift eşeyli olarak.

heterosis = hybrid vigor, *is. - kal. b.* melez gücü, melez gürlüğü : melez bitki ve hayvanların asıllarından çok daha fazla gelişmesi/gürleşmesi/kuvvetlenmesi. **heterotic** : melez gücü+, melez gürlüğü+.

heterosporous, *sf. bot.* **1.** çift sporlu : hem mikrospor hem makrospor üreten (eğrelti vb.), **2. heterospory** : çift sporluluk, çift spor üretme.

heterotaxis = heterotaxia = heterotaxy, *is.* **1.** düzensiz diziliş : vücut parçalarının, jeolojik katmanların vb. anormal/gayrimuntazam dizilişi, **2. heterotactic = heterotous = heterotaxic** : düzensiz (dizili).

heterotelic, *sf.* dış amaçlı : varlığının veya oluşunun amacı/maksadı kendi öz benliğinin dışında bulunan (olay, varlık).

heterotopia = heterotopy, *is. patol.* **1.** yad oluşum : bir dokunun olmaması gereken yerde teşekkülü, **2. heterotopic = heterotopous** : yad oluşumsal, yad oluşumlu.

heterotroph, *is.* **1.** dış beslek : beslenmek için dışarıdan organik bir bileşime (glükoz vb.) muhtaç olan mikroorganizma. *bk.:* **autotroph**, **2. ~ic = holozoic** : dış beslemli : bütün besinini dış organik maddelerden sağlayan. *bk.:* **autotrophic**, **3. ~ically** : dışarıdan beslenerek, **4. ~y** : dış beslenme.

heterotypic(al), *sf. biy.* **1.** ilk bölümsel : göze bölünmesinin ilk evresi ile ilgili, **2.** ayrı biçimli, ayrı türlü, biçimleri/türleri ayrı olan. *bk.:* **homotypic.**

heterozygosis = heterozygosity, *is. biy.* karma melezlik.

heterozygote, *is. biy.* karma melez : birbirine benzemeyen özelliklerde genleri ihtiva eden melez tür.

heterozygous, *sf. biy.* karma melez+.

hetman, *is., ç.* **-mans** Kazakların şefi. ***e.a.-*** *ataman.*

hetmanate = hetmanship, *is., ç.* **-mans** Kazak şefliği.

het up, *sf. argo* öfkeli, kızgın, tepesi atmış. ***e.a.-*** *upset, angry.*

heugh, *is. İsk.* **1.** yar, uçurum, **2.** dik ve derin çukur/vadi. ***e.a.-*** *1. precipice, crag, 2. ravine, pit.*

heuristic, *sf.&is.* **1.** keşfe yarayan, araştırmaya yöneltici/teşvik edici. *~ reasoning. ~ device.* **2.** öz araştırımsal : öğrenciyi bizzat araştırıp bulmaya yöneltici (öğretim yöntemi), **3. ~ally** : öz araştırmaya yönelik olarak.

hew, *f.* **hewed, hewed** (or **hewn**), **hewing 1.** (balta, kılıç vb. ile vurarak) kesmek, yarmak, biçmek. *He ~ed down the tree.* **~ one's way through** : kılıç vb. ile vurarak kendine yol açmak, **2.** yontmak, çentmek, oymak, yontarak şekil vermek. *to ~ a statue from marble. to ~ stone for building. to ~ logs into beams.* **to ~ out a small canoe** : yontarak küçük bir kayık yapmak, **3.** budamak. *to ~ branches from the tree.* **4.** devirmek, (keserek) yere yıkmak. **trees ~n down by the storm** : fırtınanın devirdiği ağaçlar, **5. ~ to** : uymak, riayet etmek, yolundan gitmek. **~ to the line** : kurallara harfiyen uymak. **The newspaper ~s strictly the party line** : Gazete parti ilkelerine sıkı sıkıya bağlı kalıyor. **6. ~ out** : (kendi gayret ve çalışması ile) sağlamak, elde etmek, temin etmek, zahmetle meydana getirmek. **~ out a career for oneself** : çalışıp çabalayarak bir meslek edinmek. *He ~ed out an important position for himself in the company.* **7. ~able** : kesilebilir, yarılabilir, biçilebilir, yontulabilir, budanabilir, **8. ~er** : kesen/biçen/yontan/budayan (kimse/şey), maden işçisi, oduncu, baltacı, odun kesicisi. ***e.a.-*** *1. cut, chop, hack, 3. sever, 4. fell, cut down, 5. uphold, conform to. eş ses.- hue*

hewers of wood and drawers of water, el işçileri, ağır işçiler, ağır/kaba/süflî iş yapanlar.

hewn, *sf.* **1.** kesilmiş, yontulmuş, budanmış, **2.** (dış yüzeyine) kabaca şekil verilmiş.

hex, *is.&gl.f.* **hexed, hexing, hexes 1.** büyü, sihir, afsun, **2.** nazar, kem göz, **3.** büyü/sihir/afsun yapmak, büyülemek, afsunlamak, **4.** gözü/nazarı değmek, uğursuzluk getirmek, **5.** cadı, büyücü, afsuncu, **6. ~er** : büyücü, afsuncu, büyü yapan, afsunlayan, cadı. ***e.a.-*** *1&2. curse, spell, jinx, 3. bewitch, 4. jinx, 5. witch.*

hexa- = hex-, *ön ek* "altı, 6". **hexagon** : altıgen.

hexachlorophene, *is. kim.* hekzaklorofen : diş macunlarına ve sabunlara karıştırılan mikrop öldürücü toz : (C6HCl3OH)2CH2.

hexachord, *is. müz.* altı ses : Orta Çağlarda kullanılan, üçüncü ve dördüncü notaları arasında tam aralık bulunan altı notalık diyatonik dizi.

hexad(e), *is.* **1.** altı sayısı, **2.** altılık dizi/grup, **3. hexadic** : altılık.

hexadecimal, *sf.* on altı tabanlı (sayı sistemi), on altı tabanına göre yazılmış (sayı).

hexaemeron = hexahemeron, *is.* **1.** Dünyanın yaratılışının ilk altı günü, **2.** Dünya yaratılışının öğretimi.

hexaethyl tetraphosphate = HETP, *is. kim.* 6-etil-4-fosfat : (C2H5O)6P4O7. Haşarat öldürücü sıvı.

hexagon, *is. geom.* altıgen.

hexagonal, *sf. geom.* **1.** altıgen şeklinde, **2.** altıgen kesitli/tabanlı, kesiti/tabanı altıgen olan, **3.** altıgenlere ayrılmış (yüzey), **4.** hekzagonal (kristal) : eşit üç ekseni bir düzlemde birbiriyle altmış yapan ve farklı uzunluktaki dördüncü ekseni bunlara dik olan kristalleşme türü, **5. ~ly** : altıgen şeklinde.

hexagram, *is.* **1.** altılı yıldız, altı köşeli yıldız, **2.** *geom.* altı çizgiden oluşmuş şekil, **3. ~moid** : altı köşeli yıldız şeklinde.

hexahedron, *is., ç.* **-drons, -dra** *geom.* altı yüzlü (geometrik katı cisim). **hexahedral** : altı yüzlü.

hexahydrate, *is. kim.* altı sulu : altı su molekülü içeren. Ör.: magnezyum klorür : MgCl2. 6H2O. **~d** : altı sulu.

hexameral = hexamerous, *sf.* **1.** altılı, altı parçalı, altı parçadan oluşan altıya bölünmüş, **2.** *zool.* organları altı simetrik ışınlı olan, **3.** *bot.* her dizisinde altı yaprak bulunan.

hexameter, *sf.&is.* (şiir) altı tef'ileli (mısra). **hexametral = hexametric(al)** : altı tef'ileli.

hexamethylenetetramine, *is. kim. ecz.* hekzamin, metenamin : (CH2)6N4. Kristalli toz. Vülkanizasyonu hızlandırmada, gaz maskelerinde, patlayıcı madde ile reçine yapımında, idrar söktürücü ve idrar yollarını dezenfekte edici ilâç olarak kullanılır. **hexamine, methenamine** *d.d.*

hexane, *is. kim.* hekzan : C6H14 formüllü beş karbonlu hidrojenden her biri. Eritici ve yakıt olarak kullanılır.

hexangular, *sf.* altı açılı. **~ly** : altı açılı şeklinde.

hexapartite, *sf. bk.:* **sexpartite.**

hexapla, *is.* altı sütun üzerine altı muhtelif tercümesi basılmış kitap (özellikle İncil). **hexaplar(ic)= hexaplarian** : altı tercümeli, altı sütunda altı tercümesi bulunan.

hexapod, *sf.&is.* altı ayaklı (böcek). **~ous** : altı ayaklı.

hexapody, *is., ç.* **-dies** altı heceli mısra.

hexarchy, *is., ç.* **-archies** altı devlet : her birinin ayrı hükümdarı bulunan altı devletten oluşan grup.

hexastich(on), *is.* (şiir) altı mısra : altı mısradan oluşan kıt'a. **hexastichic** : altı mısralı.

hexastyle = hexastylar, *sf. mim.* **1.** altı sütunlu, **2.** (klâsik mabet vb. de) bir (veya iki) cephesinde altı(şar) sütun bulunan.

hexasyllabic, *sf.* altı heceli. **hexassyllable** : altı heceli kelime/mısra.

Hexateuch, *is.* Ahdiatik'in ilk altı kitabı.

hexenbesen, *is.* cadı süpürgesi, bitkinin anormal gelişmesi.

hexer, *is.* büyücü, afsuncu, cadı.

hexerei, *is.* büyücülük, cadılık. ***e.a.***- *witchcraft.*

hexone, *sf.&is. kim.* **1.** hekzon : C6H12O. Kauçuk ve reçine eritmekte kullanılan renksiz sıvı keton, **2.** molekülünde 6 C atomu bulunan amino asit.

hexosamine, *sf.&is. biy.-kim.* hekzosamin : hidroksil grubu yerine amino grubu gelen heksoz türevi.

hexose, *sf.&is. kim.* heksoz 6 C atomu içeren şeker (glükoz, früktoz vb.).

hex sign, *is.* nazarlık, sihirli simge : nazara/kem göze karşı korunmak için konulan işaret.

hexyl = hexyl group = hexyl radical, *is. kim.* heksil : heksan ve türevlerinin tek valanslı C6H13- karbonlu hidrojen kökü.

hexylresorcinol, *is. ecz.* heksilresorsinol : C12H18O2. Keskin kokulu, sarımtrak beyaz, iğnemsi kristal bileşik. Mikrop öldürmede, antiseptik olarak ve bağırsak kurtlarını düşürmek için kullanılır.

hey, *ünl.* Hey! Haydi! Bana bak! Aa (teşvik, sevinç, hayret, soru vb. ünlemi)! *Hey! Where are you going?*

heyday = heydey, *is.&ünl.* **1.** en parlak devir, zindelik çağı, en güzel/kuvvetli/enerjik çağ, yükselme/başarı çağı. **The ~ of life** : Hayatın en güzel çağı. **The ~ of spring** : İlkbaharın en güzel günleri. **2.** coşkunluk, taşkınlık, bolluk, gayret, şevk, **3.** *esk.* Hayda! Yaşasın (sevinç, coşkunluk bildirir)! Ya! Öyle mi (hayret, şaşkınlık bildirir)! ***e.a.-*** *1. prime, 2. exuberance, ardor.*

hey rube, *is.* **1.** şehirliler/kasabalılar ile cambazhane veya karnaval halkı arasında kavga, **2.** yardıma gel (şehirlilerle kavga eden cambazhane/karnaval halkının çağrısı).

HF = high frequency.

Hf, *kim. bk.:* **hafnium.**

hf. = half.

Hg, *kim.* cıva (simgesi). *bk.:* **mercury.**

H.G. = **1.** High German, **2.** His/Her Grace.

H.H. = **1.** His/Her Highness, **2.** His Holiness.

H-hour, *is.* hücum saati : askerî taarruzun başlayacağı saat. **Zero hour** *d.d.*

hi, *ün.* **1.** Merhaba! Selâm! **2.** *Brit.* Hey! Baksana! Bana bak (dikkati çekmek için kullanılır),

HI = Hawaii (Posta kodu).

H.I. = *Hawaiian Islands* : Hawai Adaları.

hiatus, *is., ç.* **-tuses, -tus 1.** aralık, boşluk, boş yer, eksiklik, bir metinden çıkarılan parçanın bıraktığı boşluk, **2.** süreksizlik, açıklık, fasıla, **3.** kakışma, tenafür, ünlü boşluğu: ardışık iki hece/kelime içinde iki sesli harfin yan yana gelmesi ve bunların söylenişindeki kısa duraklama, **coordinate**'teki **oo** veya **see easily**'deki **ee** gibi. ***e.a.-*** *1. lacuna, 2. gap, break, opening.*

hibachi, *is., ç.* **-chis** *Jap.* maltız, mangal.

hibernaculum, *is., ç.* **-la 1.** kışlık in, barınak, hayvanların kış uykusuna yattıkları yuva, **2.** *biy.* kışlık korunca : kıştan korunmak için bitki parçaları/hayvan organları üzerinde oluşan doğal örtü. **hibernacle** *d.d.*

hibernal, *sf.* kışlık, kışa ait. ***e.a.-*** *wintry.*

hibernate, *gs.f.* **-nated, -nating 1.** kışlamak, kış uykusuna yatmak, **2.** inzivaya/köşeye/uzlete çekilmek, dünyadan elini eteğini çekmek, **3. hibernation** : kışlama, kış uykusuna yatma, inzivaya/köşeye/uzlete çekilme, **4. hibernator** : kış uykusuna yatan, inzivaya/köşeye/uzlete çekilen.

Hibernia, *is.* **1.** İrlanda : Lâtince ve şiirlerde kullanılan ad, **2. ~n** : İrlandalı, İrlanda'ya/İrlandalılara özgü, **3. ~nism = Hibernicism** : (a) İrlandalılara özgü deyim, (b) İrlanda âdeti/töresi vb. ***e.a.-*** *1. Ireland, 2. Irish.*

hibiscus, *is., ç.* **-cuses** *bot.* amber çiçeği : ebegümecigillerden bazı türleri iri güzel çiçekler açan bitki/funda/ağaç.

hic, *is.* hık : hıçkırırken çıkarılan ses.

hiccough, *is.&f. bk.:* **hiccup.**

hiccup, *is.&f.* **-cuped/-cupped, -cuping/-cupping 1.** hıçkırık, **2.** *gen.* **~s** : hıçkırma, hıçkırık tutma. **to get ~s** : hıçkırmak, hıçkırık tutmak. *She got the ~s as she began to speak.* **3.** hıçkırmak, hıçkırık tutmak, *He ~ed all night after drinking all that wine.* **4.** hıçkırığa benzer ses çıkarmak.

hic jacet, *Lât.* burada ...yatıyor/medfundur/gömülüdür (mezar taşlarına yazılır).

hick, *sf.&is.* hödük, taşralı, kaba köylü, kaba saba (kimse). **a ~ town** : taşra kasabası. ***e.a.-*** *rube, bumpkin, yokel, hayseed.*

hickey, *is., ç.* **-eys** *k.d.* **1.** şey, nesne, zımbırtı, alet, adı bilinmeyen veya muvakkaten unutulan alet/edevat vb. **2.** *elekt.* bağlantı düzeni : lamba veya avizeyi elektrik sortisine bağlamaya yarayan vidalı parça, **3.** *argo* (a) sivilce, (b) morluk, morarma, cinsî münasebet esnasında hırsla emerek öpme veya ısırma sonucunda ciltte kalan iz. ***e.a.-*** *1. device, gadget, doohickey, 3. (a) pimple, (b) bruise.*

hickory, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* Amerika cevizi *(Carya)* : K Amerika'da yetişen kerestesi makbul, bazılarının meyvesi yenir bir tür ceviz. *bk.:* **pecan, shagbark**, **2.** Amerikan cevizi kerestesi, **3.** (ceviz ağacından) baston, çubuk, değnek.

hid, *f. bk.:* **hide** *(geç.z.&sf.f.).*

hidable, *sf.* saklanabilir, gizlenebilir.

hidalgo, *is., ç.* **-gos** *İsp.* **1.** İspanyalı asilzade, **2.** İspanyolca konuşan Amerika ülkelerinde arazi sahibi/imtiyazlı kimse, ağa.

hidden, *sf.* **1.** gizli, saklı, kapalı, **2.** müphem, anlaşılmaz, karanlık, esrarengiz, **3. ~ tax** : vasıtalı vergi, **4. ~ly** : gizlice, gizli gizli, gizli/saklı olarak, kapalı bir şekilde, müphem/anlaşılmaz tarzda, karanlık/esrarengiz bir şekilde, **5. ~ness** : gizlilik, saklılık, kapalılık, müphemlik, esrarengizlik. ***e.a.-*** *1. concealed, secret, covert, veiled, occult, 2. obscure, mysterious, 3. indirect tax.*

hide^1, *f.* **hid, hidden/hid, hiding 1.** sakla(n)mak, gizle(n)mek. *I hid the broken plate behind the table. He hid in the closet.* **~ one's**

head : utancından saklanmak, sıvışmak, sinmek, **2.** açıklamamak, açığa vurmamak, örtbas etmek. *You're hiding some important facts. Don't ~ your feelings, say what you think.* **3.** örtmek, görünmesine engel olmak. *Clouds hid the moon/the sun. The sun was hidden by the clouds.* **4. ~ out = ~ up** : (polisten) saklanmak, kaçıp gizlenmek, izini kaybetmek. *After breaking out of the jail, he hid out in a deserted farmhouse. The bandits hid out for several weeks in a mountain shack.* ***e.a.-*** *1. conceal, secrete, mask, cloak, shroud, disguise, dissemble, 2. suppress.* ***k.a.-*** *1. reveal, display, show, disclose.*

hide^2, *is.&gl.f.* **hided, hiding 1.** deri, post, sahtiyan, (işlenmiş veya ham) hayvan derisi, **2.** *k.d.* insan derisi, **3. neither ~ nor hair** : hiçbir şey, ne bu ne de o. Ne Şam'ın şekeri, ne Arap'ın yüzü. **4. ~ or/nor hair** : *k.d.* hiçbir emare/işaret/haber (genellikle olumsuz cümlelerde kullanılır). *I haven't seen ~ or hair of them for 20 years at least.* **5.** dövmek, pataklamak, dayak atmak, tepelemek, *mec.* benzetmek, ıslatmak, **6. tan s.o.'s ~** *k.d.* birisini dövmek/pataklamak/ dayak atmak, tepelemek. **Get out of here or I'll tan your ~!** Defol karşımdan yoksa tepelerim! **7. save one's ~** : dayaktan/cezadan kurtulmak, kelleyi kurtarmak, ucuz atlatmak. ***e.a.-*** ***5&6.*** *beat, thrash.*

hide^3, *is.* eski İngiliz arazi ölçüsü : 24.3 ilâ 48.6 hektar arasında değişir.

hide-and-seek = hide-and-go-seek, *is.* saklambaç (oyunu). **play ~ with s.o.** : (kendini arayan birinden) bile bile kaçınmak/gizlenmek, saklambaç oynamak.

hideaway, *is.&sf.* **1.** (polisten) saklanacak yer, yatak, **2.** gizli, saklı. *a ~ bed.* ***e.a.-*** *1. refuge, retreat, hideout, 2. hidden, concealed.*

hidebound, *sf.* **1.** dar görüşlü, eski kafalı. *a ~ pedant.* **2.** tutucu, muhafazakâr, ananeperest, geçmişe/törelere sıkı sıkıya bağlı, **3.** (sığır, at vb.) çok zayıf, bir deri bir kemik, derisi kemiğine yapışmış, **4.** (ağaç) dar kabuklu, kabuğu gelişmesine engel olan, **5. ~ness** : dar görüşlülük, tutuculuk, muhafazakârlık, ananeperestlik. ***e.a.-*** *1. narrow-minded, bigoted.*

hideless, *sf.* derisiz, pöstekisiz.

hideous, *sf.* **1.** korkunç, tüyler ürpertici. *a ~ monster. a ~ murder/noise. He suffered a ~ fate when the enemy caught him.* **2.** son derece çirkin, iğrenç, tiksindirici. *a ~ sight/face.* **3.** aşırı, fahiş. *The ~ expense of moving.* **4. ~ly** : korkunç/ tüyler ürpertici bir şekilde, son derece çirkin/ iğrenç/ tiksindirici bir şekilde, aşırı/ fahiş bir şekilde, **5. ~ness = hideosity** : korkunçluk, son derece çirkinlik, iğrençlik; aşırılık, fahişlik. ***e.a.-*** ***1&2.*** *dreadful, horrible, frightful, repulsive, grisly, apalling, ghastly, very ugly, shocking.* ***k.a.-*** *2. attractive, pleasing, fair.*

hideout = hide-out, *is.* (kanundan/polisten kaçıp) saklanacak yer, gizli yer, sığınak. ***e.a.-*** *hideaway, retreat.*

hider, *is.* saklanan, gizlenen kimse.

hidey-hole = hidy-hole, *is.* saklanacak delik/yer. ***e.a.-*** *hideaway, hideout.*

hiding, *is.* **1.** sakla(n)ma, gizle(n)me. **go into ~** : gidip saklanmak, **2.** saklılık, gizlilik, saklı/gizli olma. **in ~** : saklanmış, gizlenmiş, saklı, gizli. **be in ~** : saklı/gizli olmak. **to remain in ~** : saklı/gizli kalmak, **3.** saklan(ıl)an yer, sakla(n)ma/gizle(n)me yeri. **~ place** : saklanılan yer, **4.** *k.d.* dayak (atma), dövme, patak(lama), kamçılama. ***e.a.-*** *1. concealment, 4. flogging, whipping, thrashing.*

hidrosis, *is. patol.* aşırı terleme, aşırı terleme ile beliren hastalık. **hidrotic** : aşırı terleyen.

hie, *f.* **hied, hieing/hying** gidivermek, ivedi/acele/apar topar gitmek (çoğunlukla dönüşlü hâli kullanılır) : **I ~d myself home** : Acele eve gittim. ***e.a.-*** *hasten, hurry.*

hiemal, *sf.* kışlık, kışa ait. ***e.a.-*** *wintry, hibernal.*

hier- = hiero-, *ön ek* "kutsal, mukaddes" Ör.: *hierology.*

hieracosphinx, *is., ç.* **-sphinxes, -sphinges** (eski Mısır sanatında) şahin başlı sfenks.

hierarch, *is.* **1.** başpapaz, dinî reis, **2.** yüksek mevki/yetki sahibi kimse, **3.** bazı eski Yunan mabetlerinde yetkililer/papazlar kurulu, **4. ~al = ~ic(al)** : başpapaza/dinî reise ait, hiyerarşiye/ aşama sırasına ait, **5. ~ically** : aşama sırası ile, **6. ~ism** : dinsel yönetim, papazlar yönetimi, **7. ~ist** : dinsel yönetim yanlısı.

hierarchy, *is., ç.* **-chies** **1.** aşama sırası/dizisi, aşamalara/derecelere ayrılmış kimseler/şeyler grubu, **2.** dinsel yönetim, kilise yönetimi, **3.** başpapazlık yetkisi/hükümranlığı, **4.** seçkin bir gruptan oluşmuş hükûmet, **5.** aşama/rütbe sırasına göre organize edilmiş kilise yetkilileri, **6.** meleklerin ayrıldığı üç sınıftan biri, **7.** (toplu olarak) melekler, **8.** (bilim/mantık) aşama, derece, sistematik bölümler dizisi. Örneğin biyolojide *kingdom, phyla, classes, order, families, genera, species* böyle sistematik bölümler dizisini oluşturur.

hieratic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* papazlığa/papazlara ait, **2.** (eski Mısır'da papazların kullandığı) kısa hiyeroglif yazısına ait, **3.** kural ve yöntemleri dinî törelerle saptanan sanat üslûbuna ait, **4.** **~ally** : papazca, papaz gibi. ***e.a.-*** *1. priestly, sacerdotal.*

hiero- = **hier-**, *ön ek* "kutsal, mukaddes, dinsel, ruhanî, papaz+" *ör.: hierocracy.*

hierocracy, *is., ç.* **-cies** dinsel yönetim, papazlar hükûmeti, din adamlarından kurulu hükûmet.

hierocratic(al), *sf.* dinsel yönetim+, papazlar hükûmeti+.

hierodule, *is.* (eski Yunanistan'da) tapınak hizmetçisi, mabede hizmet eden köle. **hierodulic** : tapınak hizmetçisi+.

hieroglyph = **hieroglyphic**, *is.* **1.** simge harf : resim yazı/hiyeroglifte kullanılan harf/simge/sembol, **2.** *gen.* **hieroglyphics** : resim yazı, simge yazı, hiyeroglif, **3.** giz simge : gizli anlamlı simge/şekil, **4.** **hieroglyphics** : okunması/çözülmesi güç yazı/şekil, **5.** **~ist** : simge yazı/hiyeroglif uzmanı.

hieroglyphic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* resim yazı/simge yazı/hiyeroglif şeklinde, **2.** simge yazılı, hiyeroglifle yazılmış, **3.** giz simge : gizli anlamlı simge/şekil, **4.** okunması/çözülmesi güç, anlaşılmaz, kargacık burgacık, **5.** **~ally** : simge yazı ile, hiyeroglifle, simge yazı şeklinde.

hierology, *is.* **1.** dinsel edebiyat, din bilgisi/öğrenimi, **2.** azizlerin hayatına dair edebiyat/öğrenim.

hierophant, *is.* **1.** (eski Yunanistan'da) başpapaz, **2.** (kutsal sırları, gizli doktrinleri açıklayan/yorumlayan) yorumcu, müfessir, kâhin, **3.** **~ic** : başpapaz+, başpapaza ait, **4.** **~ically** : başpapaz gibi.

hifalutin, *sf. bk.:* **highfalutin.**

hi-fi = **high fidelity**, *sf.&is. elekt.* doğal sesli (radyo/pikap vb. seslendirme cihazı) : sesi bozmadan (distorsiyonsuz) kaydeden ve üreten cihaz.

higgle, *gs.f.* **-gled, -gling** (çekişe çekişe) pazarlık yapmak, sıkı pazarlık etmek, çekişmek. ***e.a.-*** *haggle.*

higgledy-piggledy, *sf.&is.&zf.* **1.** keşmekeş, karmakarışık, karman çorman, alt üst. *Tiny towels piled ~ against each other.* **2.** karmaşa, karışıklık, keşmekeşlik ***e.a.-*** *1. jumbled, confused, disorderly, topsy-turvy, 2. muddle, confusion.*

higgler, *is.* **1.** çekişe çekişe/sıkı pazarlık eden, **2.** çerçi, ayak satıcısı, seyyar satıcı. ***e.a.-*** *2. peddler, huckster.*

high^1, *sf.* **1.** yüksek, yüksekliğinde, boyunda. *How ~ is the tower? It's 200 m ~. A high building/mountain/tree etc.* **Rooms with ~ ceilings** : Tavanları yüksek odalar. **2.** yüce, ulu. **~ place** : kutsal sayılan tepede tapınak, **3.** yüksek, yükseltilmiş, mürtefi, **4.** aşırı, fazla, yüksek, koyu. *~ speed. ~ fever. The gas is kept at ~ pressure.* **~ color** : koyu renk, **5.** pahalı, fahiş, yüksek(fiyat). *~ prices. ~ rents. Strawberries are ~ in winter.* **6.** asil, soylu, necip. *Set out with ~ purposes. ~ society/circles.* **7.** *müz.* tiz, yüksek perdeden, yüksek frekanslı. *She has a very ~ voice.* **8.** yüksek(ten), yukarı(dan). *A ~ dive/jump.* **9.** pek, çok, **10.** baş, şef, yüksek rütbeli. *a ~ official.* **11.** önemli, ciddî, vahim, **12.** kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, azametli, haşmetli. *a ~ manner.* **have ~ words** : kavga/münakaşa etmek, atışmak, verip veriştirmek, **13.** ileri, ilerlemiş, en yüksek derecesine erişmiş, ortası. *~ tide. ~ moon. They met at ~ noon, with the sun's heat beating down on them fiercely.* **~ summer** : yaz ortası, yazın en sıcak zamanı. **It's ~ time** : Zamanı geldi de geçti bile, zamanı geçmek üzere, vakit dar. **It's ~ time we went** : Artık gitme zamanımız geldi. **14.** (neşeden) coşkun, taşkın, şen şatır, mutlu, bahtiyar. **in ~ spirits** : mutlu, neşeli, keyfine payan yok. **have a ~ time** : çok eğlenmek, **15.** zengin, müreffeh, refah içinde, lüks. **~ fashion** : lüks giyinme tarzı. **~ living** : refah içinde yaşayış. **food ~ in vitamin** : vitamince zengin besin. **~ life** : lüks hayat, **16.** *k.d.* tutkun, sarhoş, esrar/içki etkisi altında, **17.** *coğ.* kutuplara yakın. ~ *latitude.* **18.** (politikada, dinî konularda vb.) müfrit, aşırı giden. ~ **Tory** : müfrit Muhafazakâr Partili, **19.** güçlü, kuvvetli, **20.** *oto.* yüksek (vites). *the ~ gear of an automobile.* **21.** *s.bl.* yüksek. ~ **vowel** : yüksek ünlü, dilin yuvarlak konumunda söylenen ünlü (i, ü, u ünlüleri gibi), **22.** (et) hafifçe bozulmuş/kokmuş/ağırlaşmış, **23.** (beyzbol) omuz hizasından yukarı (top), **24.** (iskambil) (a) yüksek değerli (kart), (b) kazanç sağlayan, oyunu kazandıracak değerde, **25.** ciddî, vahim, ağır. ~ *treason.* ~ *crimes.* **26.** ~ **and dry** : (a) sudan çıkmış, suyun dışında, karada, kupkuru yerde. *The fish was ~ and dry on the beach.* (b) yalnız, kimsesiz, çaresiz, nâçar. **leave s.o. ~ and dry** : birini yüzüstü bırakmak, kendi kaderine terk etmek. *He has left me ~ and dry with all this work to do. He took all the money and left me ~ and dry.* **27.** ~ **and mighty** *k.d.* azametli, kibirli, gururlu, mağrur, *esk.* devletlû, **28.** kritik, heyecanlı, heyecan verici. ~ *tragedy.* ~ *adventure. The ~ point of the novel is the escape.* **29.** (deniz, fırtına vb.) şiddetli, kuvvetli, sert, azgın. ~ *winds.* **30.** ~ **point** : en önemli/en heyecanlı nokta, **31.** ~ **tea** *Brit.* ikindi kahvaltısı, mükellef çay ziyafeti, **32. get one's ~ horse** : direnmek, ayak diremek, öfkelenmek, kafa tutmak, **33. hold one's head ~** : gururunu/cesaretini kaybetmemek, tepeden/gururla/güvenle bakmak, **34. in ~ terms** : överek, göklere çıkararak, **35. with a ~ hand** : (a) kendince, keyfî, indî, karakuşî, (b) tepeden bakarak, üstünlük/amirlik taslayarak. ***e.a.-*** *1. tall, lofty, 3. elevated, 4. strong, intense, excessive, 5. excessive, costly, dear, 6. exalted, noble, 10. chief, principal, main, 11. important, grave, serious, 12. lofty, haughty, arrogant, 14. elated, merry, hilarious, joyful, 15. rich, extravagant, luxurious, 17. remote, 18. extreme, grave, serious, 26. (b) stranded, deserted, helpless, 27. overbearing, haughty, imperious, 28. critical, climactic, 29. forcible, strong.* ***k.a.-*** *1. low.*

high^2, *zf.* **1.** yüksekte(n), yükseğe, yüksek seviyede/yer(d)e/noktada/noktaya. *The plane flew ~ above. He climbed ~er on the ladder.* ~ **dive** : yüksekten dalış, **2.** yüksek mevki/makam. *He aims ~ in his political ambitions.* **3.** çok miktarda, yüksek fiyat(la), **4.** yüksek derecede, **5.** zengin, bolluk/refah içinde, **6.** *den.* rüzgâra karşı, **7. fly ~** : hayal peşinde koşmak, havalarda uçmak, büyük emeller beslemek, **8. ~ and low** : (a) her yer(d)e. **look/hunt ~ and low for sth.** : bir şeyi her yerde/ fellek fellek aramak, aramadık yer bırakmamak. *We looked ~ and low but couldn't find him.* (b) zengin fakir, herkes, **9. ~ on the hog = ~ off the hog** *ABD- argo* ferah fahur, servet/bolluk içinde, müreffeh, zengin. *They've been living ~ on the hog since they struck oil.* ***e.a.-*** *5. richly, luxuriously, extravagantly, 8. everywhere.*

high^3, *is.* **1.** *oto.* yüksek vites, **2.** *k.d.* *bk.:* **high school**, **3.** *meteor.* yüksek basınç (merkezi). *bk.:* **anticyclone, low**^{3} (4), **4.** yüksek yer, tepe, gökyüzü, **5.** yüksek seviye/derece/mertebe. *The cost of living reached a new ~.* **6.** uyuşukluk, sarhoşluk, (eroin vb. kullananlarda görülen hâl), **7. on ~** : (a) yukarıda, yüksekte, (b) ahirette, cennette, **8. the Most High** : Cenabıhak, Ulu Tanrı.

high altar, *is.* (kilisede) baş mihrap.

high analysis, *sf.* %20'den fazla bitki besini içeren (gübre).

highball, *is.&f.* **1.** viski soda, sulandırılmış viski veya başka içki, **2.** (demir yolunda) (a) ileri işareti : eli veya feneri yukarı kaldırarak verilen hareket emri, (b) trenin tam hızla hareketi için verilen işaret, **3.** hızlanmak, tam hızla gitmek/seyretmek. *a ~ing express train.*

high bar, *is.* *bk.:* **horizontal bar.**

high beam, *is.* (taşıtlarda) uzak farı, uzağı aydınlatan lâmba.

highbinder, *is.* *ABD- argo* **1.** dolandırıcı, sahtekâr, madrabaz, **2.** cani, katil, haydut, **3.** vicdansız/alçak kimse, serseri, külhanbeyi, **4.** *esk.* kiralık katil : Amerika şehirlerinin Çin mahallesinde iş gören profesyonel cani. ***e.a.-*** *1. swindler, cheat, 2. criminal, gangster, 3. ruffian, rowdy.*

high blood pressure, *is.* yüksek tansiyon, yüksek kan basıncı. ***e.a.-*** *hypertension.*

highborn = highbred, *sf.* soylu, asil.

highboy, *is.* *ABD* ayaklı konsol, şifoniyer.

highbrow, *is.&sf. k.d.* **1. ~ed** *d.d.* aydın, münevver, kültürlü, mütefekkir, ileri fikirli, sanatta ince zevk sahibi, **2.** *hkr.* aydın taslağı, kendine aydın süsü veren gösterişçi (kimse), **3. ~ism** : kendine aydın süsü verme, aydınlık taslama.

highbush, *sf.* **1.** yüksek çalı+. **~ blueberry** : (a) yemişli çalı *(Vaccinium corynbosum)* : K Amerika'da nemli bölgelerde yetişen bir funda, (b) çalı yemişi, bu fundanın yemişi.

highchair = high chair, *is.* mama sandalyesi : küçük çocukların oturup yemek yedikleri, önüne yemek tepsisi takılabilen yüksek bacaklı sandalye.

High Church, Katolikliğe meyleden ve ayinlere çok önem veren (Anglikan kilisesi). **High Churchman** : bu kilisenin papazı.

high-class, *sf.* iyi cinsten, yüksek sınıftan, lüks, kaliteli. *a ~ hotel. ~ entertainment.*

high-colored, *sf.* **1.** koyu/parlak renkli, **2.** kızıl, parlak kırmızı. ***e.a.-*** *1. vivid, 2. florid, ruddy.*

high comedian, *is.* kibar güldürücü.

high comedy, *is. tiy.* kibar güldürü : kibar zümreye hitap eden, ince nüktelerle dolu komedi. *bk.:* **low comedy.**

high-command, *is. As.* **1.** başkomutanlık, **2.** başkomutanlık karargâhı, yüksek komuta heyeti.

high commissioner, *is.* yüksek komiser : İngiliz milletler topluluğuna bağlı ülkelerden birinin diğeri nezdindeki elçisi.

high-compression, *sf.* yüksek sıkıştırmalı : yakıt karışımını iyice sıkıştırdıktan sonra yanma silindirine gönderen (patlamalı motor).

high-count, *sf.* sık dokunmuş (kumaş).

High Court, *is. bk.:* **Supreme Court.**

high day, *is.* **1.** tatil/bayram günü, **2.** *bk.:* **heyday.**

high-energy, *sf.* **1.** yüksek enerjili, yüksek hızlı. **~ particle** : yüksek hızlı (enerjisi 100 MeV'dan yüksek olan) zerre, **2.** yüksek hızlı/enerjili zerrelerin sebep olduğu. *a ~ reaction.* **3.** hidroliz sonucunda yüksek enerji açığa çıkaran. *~ phosphate bonds in ATP.* **4. ~ physics** : yüksek enerji fiziği : yüksek hızla hareket eden zerrelerin yapı, özellik ve karşılıklı etkilerini inceleyen fizik dalı.

higher apsis, *is. bk.:* **apsis.**

higher criticism, *is.* yüksek eleştiri : Kitabı Mukaddes yazılarının tarihinin, kaynaklarının, sahihlik, güvenilirlik derecelerinin eleştirisel incelenmesi. *bk.:* **lower criticism.**

higher education, *is.* yüksek öğretim/öğrenim.

higher fungus, *is.* yüksek mantar, tam teşekküllü mantar.

higher law, *is.* ulu yasa : anayasa dahil bütün yasaların üstünde tutulan ahlâk ve din kuralları.

higher learning, *is.* yüksek öğrenim/tahsil.

higher mathematics, *is.* yüksek matematik.

higher-up, *is. k.d.* **1.** üst subay, **2.** geniş yetkili memur, üst makam (sahibi).

high explosive, *is.* kuvvetli patlayıcı madde (dinamit vb.). **higher-explosive** : kuvvetli patlayıcı.

highfalutin = hifalutin = highfaluting, *sf. k.d.* **1.** tumturaklı, şatafatlı, **2.** gösterişli, kurumlu, böbürlenen, kendini yüksek göstermeye çalışan. **a ~ manner** : gösterişli tavır. ***e.a.-*** *pompous, haughty, pretentious, bombastic.*

high fidelity, *bk.:* **hi-fi.**

high finance, *is.* büyük malî işletme, bu işletmeye katılan malî kurum.

high-flavored, *sf.* çok baharatlı.

highflier = highflyer, *is.* **1.** yükseklerde uçan (kimse/şey), **2.** *k.d.* gösterişçi, olmayacak emeller peşinde koşan.

high-flown, *sf.* **1.** kibirli, gururlu, mağrur, çalımlı, iddialı, gösterişçi, sahte. *~ compliments.* **2.** tumturaklı, özentili, şatafatlı, gösterişli, şişirilmiş. *~ style.* ***e.a.-*** *1. lofty, pretentious, 2. bombastic.*

highflying = high-flying, *sf.* **1.** yüksekte uçan. *~ aircraft.* **2.** olmayacak emeller/amaçlar peşinde koşan, hayalperest.

high frequency, *is.&sf. ilet.* yüksek frekans(lı), frekansı 3-30 MHz arasında olan.

high gear, *is.* **1.** (otomobilde en yüksek hızı sağlayan) yüksek vites, son hız, **2.** yoğun faaliyet.

High German, *is.* **1.** Batı Alman dilleri grubu : Almanca, Eskenazice, Bavaryaca ve Orta Almanya'daki birçok lehçe, **2.** *bk.:* **German** (4).

high-grade, *sf.&is.&f.* **-graded, -grading** **1.** âlâ, üstün (nitelikli/vasıflı), yüksek kaliteli. *a ~ performance.* **2.** zengin (maden cevheri), saf maden oranı yüksek. *~ gold ore.* **3.** maden ocağından azar azar çalınan külçe altın veya zengin maden cevheri, **4.** maden ocağından azar azar külçe altın veya maden cevheri çalmak, tırtıklamak, **5.** depodan kerestenin en iyisini almak. ***e.a.*** *- 1. superior.*

high-handed = highhanded, *sf.* **1.** zorba, mütehakkim, tahakküm eden, amirlik/üstünlük taslayan, işleri sırf keyfince yürüten, keyfî, karakuşî. *a ~ way of running things.* **2.** **~ly** : zorbalıkla, mütehakkimane, keyfî/karakuşî bir şekilde, **3.** **~ness** : zorbalık, mütehakkimlik, keyfîlik, karakuşîlik. ***e.a.*** *- arbitrary, overbearing.*

high hat, *is.* siyah ipekten uzun şapka. ***e.a.*** *- top hat.*

high-hat, *sf.&gl.f.* **1.** züppe, tepeden bakan, başkasına önem vermeyen, kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, **2.** zarif, modaya uygun, **3.** tepeden bakmak, küçük/hakir görmek, önem vermemek, saymamak, **4.** **~ter** : züppe, kendini beğenmiş, kibirli/mağrur kimse. ***e.a.*** *- 1. snobbish, snob, disdainful, haughty, condescending, 2. elegant, high-fashionable, 3. snub.*

High Holiday, *is.* Musevîlerin iki önemli dinî bayram (*Rosh Hashanah* ve *Yom Kippur*) dönemi.

high horse, *is.* gururlu/mağrur davranış, tepeden bakış, kendini beğenme. **on one's ~ ~** : küstah, mağrur, kendini beğenmiş bir tavırla.

high hurdles, *bk.:* **hurdle** (2).

highjack(er), *bk.:* **hijack(er).**

high jinks = highjinks, *argo* gürültülü/şamatalı şenlik, eğlence, cümbüş.

high jump, *is.* **1.** yüksek atlama, **2.** **be for the ~ ~** : *Brit.- k.d.* cezayı hak etmek, cezaya lâyık/müstahak olmak. *He'll be for ~ ~ when they know he's used the firm's car.* **3.** **high jumper** : yüksek atlayıcı.

high-keyed, *sf.* **1.** çok sinirli/asabî, **2.** (resim) parlak renkli. ***e.a.*** *- 1. high-strung, nervous.*

highland, *sf.&is.* **1.** yayla, yüksek düzlük, **2.** dağlık, (İskoçya'nın) dağlık bölgesinde bulunan. **a ~ meadow** : yaylak. **~ cattle** : İskoç sığırı, **3.** **~s** : dağlık arazi.

Highlander, *is.* **1.** Kuzey İskoçyalı, **2.** *k.h.* dağlı, dağlık bölge sakini, **3.** İskoç askeri.

Highland fling, *is.* kıvrak bir İskoç dansı.

Highlands, *is.* Kuzey İskoçya.

high-level, *sf.* **1.** yüksek düzey(de)/seviye (de), yüksek kademe(li). *a ~ meeting.* **2.** yüksek mevkili/mevki sahibi, üst kademe(deki). *~ personnel. ~ diplomats.* **3.** yüksekten, yüksek bir yerde yapılan, **4.** **~ language** *bil.* yüksek düzeyli dil : kullanıcının diline ya da uzmanlık alanının diline daha çok benzeyen bilgisayar izlenceleme dili.

high-life, *is.* kibar/zengin sınıf(ın hayatı). **high-liver** : zengin, lüks ve varlıklı hayat süren kimse.

highlight, *is.&f.* **-lighted, -lighting** **1.** belirtmek, tebarüz ettirmek, (öneml/özel bir noktaya) dikkati çekmek, **2.** (resim) ışıklandırmak, ışıtmak, ışıklı/aydınlık bir alan resmetmek, **3.** önemli/ilginç/unutulmayacak/hatırda tutulacak nokta/olay/kısım/parça. *The ~ of our trip was the drive along the seashore.* **We'll show you a film of the ~s of the competition, as there isn't time for the whole thing** : Tümüne zamanımız olmadığından yarışmanın ilginç kısımlarını içeren bir film göstereceğiz. **4.** (resimde) ışıklı/aydınlık kısım. *Rembrandt is famous for his use of dramatic ~s in his paintings.* ***e.a.*** *- 1. emphasize, feature.*

highliner, *is.* *Cnd.* (Atlantik kıyılarında) en çok balık tutan (gemi/kaptan).

high-low, *is.* bir nevi poker oyunu.

high-low-jack, *is. bk.:* **all fours** (2).

highly, *zf.* **1.** oldukça, hayli, çok, pek çok, ziyadesiyle, son derece, bol bol. *~ amusing. ~ seasoned food. ~ pleased. ~ skilled. ~ interesting.* **2.** (son derece) lehinde, överek, takdirle, methüsena ile. *to speak ~ of a person. of a person.* **3.** pahalı, çok paraya mal olan, yüksek maaşla/ücretle. **~ paid** : çok para/ücret alan. *a ~ paid consultant.* **4.** yüksek mevkide. *He is ~ placed in his firm.* **5.** **~-strung** *bk.:* **high-strung.** ***e.a.*** *- 1. greatly, exteremely, very (much), 2. favorably, with praise.*

High Mass, *is.* (Katolik kiliselerinde) büyük ayin.

high-minded, *sf.* **1.** yüce gönüllü, âlicenap, asil ruhlu, cömert. *a ~ person. a ~ act of charity.*

2. *esk.* gururlu, kibirli, mağrur, **3. ~ly** : cömertçe, asilâne, **4. ~ness** : cömertlik, âlicenaplık, yüce gönüllülük. ***e.a.-*** *2. proud, haughty, arrogant.*

high-muck-a-muck = **high-muckety-muck**, *is. ABD- argo* kodaman, azametli ve kibirli, yüksek mevki sahibi kimse. **high muckamuck** *ş.d.y.*

high-necked, *sf.* uzun yakalı (elbise).

highness, *is.* **1.** yükseklik, yücelik, ululuk, büyüklük, azamet, gurur, kibir(lilik), **2. His/Her/ Your ~** : Cenapları, ekselâns, altes (Prens(es)lere verilen unvan). *The Prince of Wales is addressed as "Your ~", and spoken of as "His Royal ~".*

high noon, *is.* **1.** öğle, tam öğle zamanı, günün ortası, **2.** tepe, zirve, doruk, bir şeyin en yüksek düzeyi. ***e.a.-*** *2. peak, pinnacle.*

high-octane, *sf.* yüksek oktanlı (benzin).

high-pitched, *sf.* **1.** *müz.* tiz. *a ~ whistle.* **2.** koyu, yoğun, kesif, şiddetli. *~ excitement of the chase.* **3.** (çatı) dik meyilli, düşeye yakın. *a ~ roof.* **4.** haris, hırslı, çok istekli/hevesli, büyük emeller peşinde koşan. ***e.a.-*** *2. intense, 3. steep, 4. ambitious, lofty.*

high place, *is.* yüksek tapınak : eski Samî ırkından gelen kavimlerin yüksek yere yaptıkları mabet.

high-powered, *sf.* yüksek güçlü, dinamik. *a ~ car/rifle. a ~ sales talk.*

high-pressure, *sf.&gl.f.* **-sured, -suring** **1.** yüksek basınçlı. *a ~ cylinder. a ~ laminate.* **2.** (hava) yüksek basınç. **There is a ~ area just to the south** : Tam güneyde bir yüksek basınç merkezi var. **3.** atak, cerbezeli, zorlayıcı, tuttuğunu koparan. *a ~ salesman.* **4.** yıpratıcı, ruhsal gerginlik yaratan, baskı yapan, baskı altında tutan, sinir törpüleyici. *She has a ~ job. ~ occupations.* **5.** zorla satmak/satmaya çalışmak, alıcıyı zorlamak/kandırmaya çalışmak. ***e.a.-*** *3. vigorous, persistent, agressive.*

high-priced, *sf.* pahalı. ***e.a.-*** *expensive, costly.*

high priest, *is.* **1.** başrahip, başpapaz, **2.** önder, lider, son söz sahibi, **3.** (eskiden Musevîlerde) başhaham, hahambaşı, **4. high priesthood** : başrahiplik.

high-principled, *sf.* namuslu, dürüst, prensip sahibi.

high-proof, *sf.* yüksek alkollü, alkol derecesi yüksek, keskin. *~ whisky.*

high relief, *is.* yüksek kabartma.

High Renaisssance, *is.* Son Rönesans : İtalya'da XV-XVI. yy. da gelişen sanat üslûbu. *bk.:* **Early Renaissance.**

high-rise, *sf.&is.* **1.** yüksek, çok katlı (bina, apartman). *a ~ apartment house.* **2.** yüksek tutamaklı (bisiklet) : tekerlekleri küçük, tutamakları normalden uzun bisiklet, **3. high rise, high-riser** *d.d.* gökdelen, yüksek bina.

high-riser, *is.* **1.** *bk.:* **high-rise** (2,3), **2.** yüksek yatak : alt kısmı çekilerek iki kişilik olabilen yatak.

highroad, *is.* **1.** *Brit.* ana yol, geniş yol/ cadde/şose, **2.** (en) kolay/(en) emin yol veya hattıhareket. *a ~ to fame.* ***e.a.-*** *1. highway.*

high roller, *is.* **1.** kumarbaz, büyük para ile kumar oynayan kimse, **2.** müsrif, mirasyedi, parasını lükse ve sefahate bol bol harcayan, har vurup harman savuran.

high school, *is.* **1.** lise : ABD'de 9-12 veya bazan 10-12, Kanada'da 7-12 veya 7-13. sınıfları içine alan okul. **junior ~** : ortaokul. **senior ~** : lise, **2.** binicilikte ileri hünerler öğreten sistem, **3. high schooler** : liseli, lise öğrencisi.

high sea, *is.* **1.** engin, açık deniz, karasularından 3 mil veya daha fazla uzaklıktaki sular, **2.** *gen.* **high seas** : (a) deniz ve okyanusların açık/engelsiz kısmı, (b) *huk.* denizcilik yasalarının geçerli olduğu deniz yüzeyi, **3. high-sea** : engin(deki), açık deniz(deki).

high season, *is.* iş mevsimi, hararetli mevsim : ticaretin, ekonomik faaliyetin hararetli ve fiyatların yüksek olduğu mevsim. *Your ticket will cost more if you fly during (the) ~ ~ in summer.*

high sign, *is. argo* işmar, göz/kaş işareti.

high society, *is.* yüksek sosyete.

high-sounding, *sf.* şatafatlı, tumturaklı, gösterişli, azametli, tantanalı, şaşaalı. *~ titles/ words.* ***e.a.-*** *pompous, imposing.*

high-speed, *sf.* çok hızlı/sür'atli (çalışan/ çalışabilen).

high-spirited, *sf.* **1.** cesur, atılgan, ateşli, yılmaz, maneviyatı kuvvetli, oynak/hareketli (at). *a ~ horse. The team put up a ~ defense, even though they knew they were loosing.* **2. ~ly** :

cesurane, cesaretle, atılganlıkla, **3.** **~ness** : cesurluk, cesaret, atılganlık. ***e.a.-*** *1. courageous, mettlesome.*

high street, *is. Brit.* ana cadde. ***e.a.-*** *main street.*

high-strung, *sf.* sinirli, asabî, sinirleri gergin, fazla hassas, alıngan. ***e.a.-*** *tense, nervous.*

high-style = high-fashion, *sf.&is.* lüks moda, en son ve pahalı moda.

hight, *sf.&gl.f.* **1.** *esk.* ...adlı/isimli, ...adı verilen, **2.** *İsk.- esk.* emretmek, kumanda etmek, emir vermek. ***e.a.-*** *1. called, named, 2. order, command.*

high table, *is.* (İngiliz okullarında şeref misafirlerine, müdüre vb. mahsus) yüksek yemek masası.

hightail, *gs.f. k.d.* **1.** sıvışmak, tüymek, *argo* kirişi kırmak, cızlamı çekmek, **2.** ~ **it** : sıvış, tüy, kaç. ***e.a.-*** *2. hurry, rush, scamper.*

high-tech, *sf.&is.* **1.** *bk.:* **high technology**, **2.** mamul sanayi maddeleri kullanılarak yapılan (dekor).

high technology, *is.* ileri/yüksek uygulayım bilimi/teknoloji : en son buluşları ve mühendisliğin en ileri olanaklarını kapsayan teknoloji (mikroelektronik, bilgi işlem, telekomünikasyon, bilgisayar vb.). **high-technology** : ileri uygulayım bilimine ait.

high-tension, *sf. elekt.* yüksek gerilim+ : yüksek gerilime maruz/dayanan, yüksek gerilimle çalışan. *~ wiring.*

high-test, *sf.* **1.** iyi cins, yüksek kaliteli, sıkı muayeneden geçmiş, **2.** uçucu, alçak sıcaklıkta buharlaşan. *~ gasoline.*

high tide, *is.* **1.** kabarma, met : gelgitte suların en yüksek olduğu zaman, **2.** doruk, en yüksek nokta, evcibâlâ, son mertebe/derece. ***e.a.-*** *2. culminating point.*

high time, *is.* **1.** eşref saat, en uygun/münasip zaman, son fırsat, son an/dakika, iş işten geçmeden önceki an. *It's ~ ~ that we got ready to go.* **2.** *k.d.* hoş vakit, eğlence/zevkusafa zamanı, en eğlenceli zaman.

high-toned = high-tone, *sf.* **1.** *ABD- k.d.* üstünlük taslayan, yüksekten atan, palavracı, kurumlu, çalımlı, gösterişli, kendini beğenmiş, **2.** (ekseriya alay için) asil, vakur, yüksek prensip sahibi, mutaazzım, **3.** (ses) ince, tiz. ***e.a.-*** *1.- pretentious, pômpous, 2. dignified.*

high-treason, *is.* hainlik, (vatana/devlete) ihanet.

high-up, *sf.&is., ç.* **-ups** yüksek mevkide/mevkili, yüksek mevki/makam sahibi (kimse), kodaman.

high water, *is.* **1.** taşkın, kabarma, nehir suyunun en yüksek zamanı, **2.** *bk.:* **high tide** (1), **3. come hell or ~ ~** *Brit.* kıyamet kopsa bile, ne olursa olsun, her ne pahasına olursa. *bk.:* **hell**^{1} (11&15).

high-water mark, *is.* **1.** suyun (taşkın esnasında) en çok yükseldiği nokta/düzey, taşma düzeyi, **2.** doruk, en fazla gelişme/ilerleme/başarı noktası.

highway, *is.* **1.** ana yol, geniş kara yolu, **2.** umuma mahsus deniz veya kara yolu, **3.** doğal yol, tabiî/doğal seyir, bir eylemin/ilerlemenin izlediği doğal/dolaysız seyir/akış/gelişme, **4.** ~ **robbery** : (a) soygun(culuk), yolkesicilik, eşkıyalık, (b) aşırı/fahiş kâr (sağlama), (ticarette) sogunculuk, vurgunculuk.

highwayman, *is., ç.* **-men** eşkıya, yol kesici, soyguncu.

high wire, *is.* cambaz teli/ipi : yükseğe gerilmiş ve üzerinde cambazların oynadığı tel/ip.

high-wrought, *sf.* **1.** ustalıkla/sanatkârane işlenmiş, özen(ti)li, ince, ayrıntılı, **2.** son derece heyecanlı. ***e.a.-*** *1. elaborate.*

high yaller = high yellow, *is.* melez zenci, esmer/açık kahverengi tenli zenci.

H.I.H. = HIH = His/Her Imperial Highness.

hijack, *gl.f. ABD- argo* **1.** (uçak, taşıt vb.) kaçırmak, hareket hâlindeki uçağı veya başka taşıtı silâh tehdidi altında kendi istediği yere çevirmek. *to ~ an airliner.* **2.** (kamyon vb.) durdurup soymak. *The truck was ~ed about 80 kilometers out of the city.* **3.** (nakliyat esnasında bir kimsenin kıymetli eşyasını) zapt etmek/çalmak. *Several shipments have been ~ed.* **4.** (birisini bir işe) zorlamak, icbar etmek, **5.** **~er** : uçak korsanı, silâh tehdidi ile uçağı istediği yere çeviren.

hijinks, *is. bk.:* **high jinks.**

hijira = hijirah, *is. bk.:* **hegira.**

hike, *is.&f.* **hiked, hiking 1.** (ormanda, kırda vb.) uzun yol yürümek, uzun yürüyüş yapmak, **2.** *gen.* ~ **up** : (etek vb.) topla(n)mak, sıyrılmak, yukarı toplanmak/çıkmak. *My shirt ~s* *up if I don't wear a belt. He ~d himself up onto the platform.* **3.** *gen.* ~ **up** : yukarı çekmek/sıyırmak/kaldırmak. *to ~ up one's socks/trousers. He ~d his son up on his shoulders to see the marching soldiers.* **4.** (fiyat, ücret, maaş vb.) (anî/birdenbire) art(ır)mak, yüksel(t)mek. *The company is going to ~ the wages. The rents are hiking.* **5.** *den.* yelkenlerinin yan yatmasını önlemek için rüzgâr tarafında eğilmek/sarkmak, **6.** uzun ve çetin yürüyüş, **7.** yükseliş, artış. *a ~ in prices/rents/wages. a new price ~.* ***e.a.- 1&6.*** *walk, march, tramp,* ***2&3.*** *move, pull, raise, draw,* ***4&7.*** *increase.*

hiker, *is.* yürüyen, gezen, uzun yürüyüş yapan.

hilar, *sf.* tohum göbeği+, tohum göbeği ile ilgili/yakınında.

hilarious, *sf.* **1.** şen, neşeli ve gürültücü/gürültülü. *It was a ~ party.* **2.** şen, neşeli, sevinçli, keyifli, **3.** güldürücü, tuhaf, komik, herkesi güldüren, etrafa neşe saçan. *The joke was ~.* **4. ~ly** : neşe ile, sevinçle, neşeli ve gürültülü bir şekilde, **5. ~ness** *bk.:* **hilarity.** ***e.a.- 1&2.*** *gay, cheerful, merry,* ***3.*** *funny.*

hilarity, *is., ç.* **-ties 1.** gürültülü şenlik/eğlence, **2.** neşe, şenlik, şetaret, sevinç, kıvanç. ***e.a.- 1.*** *mirth,* ***2.*** *cheerfulness, mirthfulness.*

hilary term, *is. Brit.* **1.** (İngiliz yüksek mahkemesinin) Ocak dönemi (11-31 Ocak), **2.** (üniversite) kış yarıyılı.

Hilbert space, *is. mat.* Hilbert uzayı.

hilding, *sf.&is.* alçak, rezil, adî (kimse). ***e.a.-*** *base, contemptible, mean.*

hill, *is.&gl.f.* **1.** tepe. ~ **climb** : tepeye tırmanma yarışı. *He was going up the ~.* **2.** yokuş, bayır, **3.** yığın, küme, **4.** öbek, tümsek, dikili bitki gövdesi etrafındaki toprak yığını. *The potatoes were planted in ~s.* **5.** tümseklenmiş toprağa dikili bitki(ler). *a ~ of corn.* **6.** etrafını tepelerle çevirmek, **7.** tepe/tümsek teşkil etmek, **8.** bitki köklerinin etrafına toprak yığmak, **9. as old as the ~s** : çok eski/yaşlı, Nuhnebi zamanından kalma, **10. go over the ~** *argo* (a) hapisten kaçmak, (b) (orduda) izinsiz çıkmak, kaçmak, **11. over the ~** : (a) güçten/kuvvetten düşmüş, zindeliğini yitirmiş, (b) yaşı ilerlemiş, yaşlı, ihtiyar, **12. right side of the ~** *k.d.* ellisini geçmemiş, yaşı elliden küçük, **13. the Hill** *Cnd.* (a) parlamento, (b) **Parliament Hill** *d.d.* Ottawa'da parlamento binasının bulunduğu tepe, **14. wrong side of the ~** *k.d.* (yaşı) elliyi geçmiş, **15. ~er** : tümsekleyici : pulluğa takılı toprağı tümsek yapan alet. ***e.a.- 1.*** *eminence, prominence, mound, knoll, hillock, foothill,* ***2.*** *incline.*

hillbilly, *sf.&is., ç.* **-lies** *hkr.* köylü, hödük, ABD'nin güneyinde ormanlık dağ köylerinde yaşayan (kimse). ~ **music** : köylü müziği.

hillcrest, *is.* tepe üstü.

hilliness, *is.* **1.** tepelik/tepelerle dolu olma, **2.** yokuşlu/bayırlı/dik olma, arızalılık.

hill myna, *is. zool.* Asya sığırcığı *(Gracula religiosa) :* sığırcıkgillerden *(Sturnidae)* parlak siyah tüylü, sarı gerdanlı, kolayca evcilleştirilip konuşma taklidi öğretilebilen bir kuş.

hilloa, *ünl.&is., ç.* **-loas**, *f.* **-loaed, -loaing** *bk.:* **hallo.**

hillock, *is.* tepecik, tümsek, küçük tepe. **~ed = ~y** : tümsekli, tepecikli.

hillside, *sf.* yamaç, dağ eteği.

hilltop, *is.* doruk, zirve, tepe üstü. ***e.a.-*** *summit.*

hilly, *sf.* **hillier, hilliest 1.** tepeli, tepelik, tepelerle dolu, **2.** tepemsi, dik, yokuş, yüksek. ***e.a.- 2.*** *elevated, steep.*

hilt, *is.&gl.f.* **1.** kabza, kılıç/kama/tüfek vb. kabzası, **2.** sap, tutamak, bir aletin elle tutulan yeri, **3.** kabza/sap takmak, **4. (up) to the ~** : tamamıyla, büsbütün, baştan başa, kâmilen, sonuna/sapına kadar. *He's up to the ~ in trouble (=in trouble up to the ~).* **He had backed me to the ~ in all my projects** : Bütün projelerimi sonuna kadar destekledi. **5. ~less** : kabzasız, sapsız, tutamaksız. ***e.a.- 1&2.*** *handle,* ***4.*** *completely, fully, thoroughly.*

hilum, *is.* **1.** *bot.* (a) tohum göbeği : tohumun zarfına birleştiği noktadaki çukurluk, (b) nişasta zerreciği, **2.** *anat.* damar ve sinirlerin bir organa girdiği/organdan çıktığı nokta. ***e.a.- 1.*** *(a) umbilicus.*

him, *zm.* (eril) onu, ona. *I'll see ~ tomorrow. Give ~ the message.* *eş ses.- hymn.*

H.I.M. = His/Her Imperial Majesty.

Himalaya, *is.* **1. the ~ = ~s = ~ Mountains** *d.d.:* Himalaya dağları, **2. ~n** : Himalaya+, Himalayalı.

himation, *is., ç.* **-matia** atkı, peştamal : eski Yunanlıların sol omuz üzerinden bedene sardıkları kumaş.

himself, *zm.* (eril) bizzat o, kendisi. Şu hâllerde kullanılır : **1.** ifadeye kuvvet vermek için : *He ~ spoke to the men. He ~ will do it. I want the manager ~, not his secretary.* **2. him** zamirinin dönüşlü şekli olarak : *He cut ~.* **3.** Allah veya Hz. İsa'dan bahsedilirken, **4.** (standart olmayarak) mukayese cümlelerinde **as** veya **than**'dan sonra : *His wife is as stingy as ~.* **5.** fiil veya edatların nesnesi olarak : *The old car only had room for ~ and three others.* **6.** *Ir.* önemli kişileri, özellikle aile reisini belirtmek için **he** yerine : *~ has said so.* **7. to be ~ = come to ~** : kendinde olmak, şuuruna hâkim olmak. **He is not ~** : Kendinde değil. **He feels ~ again** : Kendine (tekrar normal hâline) geldi. **8. (all) by ~** : yalnız/tek başına, kendi kendine, kimsenin yardımı olmaksızın. *The baby can walk by ~ now. He lives all by ~ in the country.*

hin, *is.* eski İbranî hacim ölçüsü, 5.7 litre.

hind^1, *sf.* **hinder, hindmost/hindermost** arka, geri, art. *The mule kicked up his ~ legs.* **get on one's ~ legs** :(alay) ayağa kalmak. **e.a.-** *back, rear, posterior.*

hind^2, *is., ç.* **hinds, hind 1.** *zool.* dişi geyik, özellikle üç yaşında veya daha büyük dişi alageyik, **2.** çilli balık *(Epinephelus)* : Batı Atlantik'in sıcak bölgelerinde bulunan derisi benekli yırtıcı balık.

hind^3, *is. esk.* köylü, rençper, **2.** (İskoçya ve K İngiltere'de) çiftlik amelesi .

Hind = **1.** Hindi, **2.** Hindu, **3.** Hindustan(i).

hindbrain, *is. bk.:* **metencephalon, rhombencephalon.**

hinder^1, *gl.f.* **1.** geciktirmek, tehir etmek, kesintiye/inkıtaa uğratmak. *You're ~ing me in my work by talking all the time.* **2.** engellemek, menetmek, mani olmak, önlemek, durdurmak. *You're ~ing my work.* **3.** engel/mani teşkil etmek. *Recurring problems that ~ completion of a project.* **e.a.-** *1. retard, delay, hamper, impede, encumber, obstruct, check, 2. prevent, block, thwart, stop, deter, balk, bar.* **k.a.-** *1. encourage, further, 2. aid.*

hinder^2, *sf.* araka(daki), geri(deki), arkada/geride bulunan. *the ~ part of the ship.* **e.a.-** *posterior.*

hindermost, *sf. esk. bk.:* **hindmost.**

hindgut, *is. zool.* gödencik : embriyon sindirim kanalının alt kısmı (sonradan gelişerek kalın bağırsak ve şerci oluşturur). *bk.:* **foregut, midgut.**

Hindi, *is.* Hintçe, Hindu dili.

hindmost, *sf.* **1.** en gerideki/arkadaki, en son(daki), **2. Everyone for himself and the devil take the ~** : Sona kalan dona kalır/Herkes kendi başının çaresine baksın. **3. ~-quarter** : kıç. **e.a.-** *1. last.*

Hindoo, *sf.&is., ç.* **-doos** *bk.:* **Hindu.**

Hindooism, *is. bk.:* **Hinduism.**

Hindoostani = Hindostani, *sf.&is. bk.:* **Hindustani.**

hindquarter, *is.* **1.** (kesilmiş hayvanlarda) but, **2. ~s** : hayvanın but kısmı, kaba et, but.

hindrance, *is.* **1.** (a) engel, mania, (b) engelleme, mani olma, **2.** engellenme. **without let or ~** : engel olmadan, **3.** engelleyen/önleyen şey. **You are more of a ~ than a help** : Yardım edeceğine işi büsbütün engelliyorsun (Gölge etme, başka ihsan istemem.). **e.a.-** *3. impediment, obstruction, obstacle.*

hind shank, *is.* but eti.

hindsight, *is.* **1.** bir şeyin nitelik ve önemini sonradan anlama, **2.** (tüfekte) gez.

Hindu = Hindoo, *is.&sf.* **1.** Hintli, Hindistanlı, **2.** Hindu dininden olan/Hintçe konuşan (kimse), **3. ~ism** : Hindu dini.

Hindu Kush, *is.* Hindukuş (dağları).

Hindustan, *is.* Hindistan.

Hindustani = Hindoostani = Hindostani, *is.* Hintçe, Ordu dili. **Urdu, Hindi** *d.d.*

hinge, *is.&f.* **hinged, hinging 1.** menteşe, reze. *Oil the ~s, the gate is creaking.* **2.** (midye vb. hayvanların kabuğunda) eklem, mafsal, oynak, **3.** ilke, prensip, esas kural, temel, dayanak. *The home is the ~ on which family life turns.* **4. mount** *d.d.* (pulculukta) pulu albüme tutturan ve incelenmek için pulun kaldırılmasına imkân veren ince zamklı kâğıt, **5.** menteşelemek, rezelemek, menteşe takmak, menteşe ile tutturmak. *The cupboard door is ~d on the right, so it opens on the left.* **6.** (menteşe gibi) dönmek, asılmak, **7. ~ on/upon** : -e dayanmak, bağlı/tâbi olmak. *Everything ~s on his decision. The success of the* *enterprise will ~ on the dedication of the people involved.* **8. hinged** : menteşeli, eklemli, mafsallı, oynaklı, **9.** ~ **joint** : tek yönlü/düz eklem : yalnız bir düzlemde hareket sağlayan eklem, (dirsek gibi), **10. ~less** : menteşesiz, eklemsiz, **11. ~like** : menteşe gibi, **12. hinger** : menteşeleyen, menteşe takan, menteşe ile tutturan. ***e.a.-*** *3. principle.*

hinny, *is., ç.* **-nies** katır (erkek at ile dişi eşekten üreyen). *bk.:* **mule.**

hint, *is.&f.* **1.** sezdiri, ima, ihsas, üstü kapalı söz. **to drop/throw out/let fall a ~** : sezdirmek, ima/ihsas etmek. **He dropped me a ~ that he would like an invitation** : Davet beklediğini ima etti. **He dropped a gentle ~ about it** : Onu hafifçe ima etti/çıtlattı. **broad ~** : açık ima. **No need to drop ~s** : İmaya gerek yok. **to know how to take a ~ = to be able to take a ~** : Hemen sezmek (Leb demeden leblebiyi anlamak). **He took the ~ and left at once** : Durumu sezdi ve tüydü. **2.** ipucu, emare, belirti, iz, işaret. **Give me a ~** : Bana bir ipucu ver. **He gave no ~ of his feelings** : Duygularını hiç belli etmedi (hiç renk vermedi). **not the slightest ~ of...** : ...-den en küçük bir iz/emare bile yok, **3.** öğüt, tavsiye, yol gösterme. **~s for travellers** : yolculara tavsiyeler. **~s on maintenance** : bakım öğütleri. **helpful ~s** : faydalı öğütler, **4.** iz, eser, cüz'î miktar, bir nebze, biraz. **There's a ~ of summer in the air, although it's only May** : Mayısta olmamıza rağmen yaz havası var. **There was a ~ of sadness about him** : Biraz üzgün görünüyordu. **There's a ~ of garlic in the soup** : Çorbada biraz sarımsak var. **5.** *esk.* fırsat, olanak, imkân, **6.** ima/ihsas etmek, sezdirmek, çıtlatmak, üstü kapalı (olarak) anlatmak/söylemek, dokundurmak. **He ~ed me that he was unhappy** : Bedbaht olduğunu ima etti. *I ~ed that he ought to work harder.* **He ~ed to me nothing of his intention** : Niyetini hiç sezdirmedi. **7. ~ at** : (a) alâmet/işaret olmak, hissettirmek. *The unsettled weather ~ed at a storm.* (b) demek istemek. **What are you ~ing at ?** Ne demek istiyorsun (uz)? **8. ~er** : ima/ihsas eden, **9. ~ingly** : ima/ihsas ederek, ima ile, ima edercesine, ima yollu, çıtlatarak. ***e.a.-*** *1. allusion, insinuation, innuendo, inkling, intimation, clue, 5. opportunity, occasion, 6. insinuate, suggest (indirectly), imply.* ***k.a.-*** *6. express, declare.*

hinterland, *is.* **1.** arka ülke, kıyının gerisindeki arazi, **2.** iç bölge, **3.** *gen.* **~s** : ücra bölge, ülkenin şehirlerden uzak / geri kalmış bölgesi.

hip^{1}, *is.* **1.** kalça. *Women have rounder ~s than men. The skirt fits well over the ~s.* **with one's hands on one's ~s** : elleri kalçalarında. **~ bath** : yarım banyo, bele kadar gelen banyo. **~ flask** : (cepte taşınan) yassı şişe, brendi şişesi. **~ pocket** : (pantalon) arka cep, **2.** *bk.:* **hip joint**, **3.** kalça kemiği. *He broke his right ~ when he fell.* **~ disease** : kalça kemiği hastalığı, **4.** *mim.* damın eğimli yüzeylerinin birleşme açısı, **5. on/upon the ~** *esk.* müşkül/zor durumda, zayıf vaziyette. **have s.o. on the ~** : birini zayıf durumda yakalamak, **6.** (a) **~ and thigh** : acımadan, merhametsizce, (b) **smite ~ and thigh** : bozguna/hezimete uğratmak, perişan etmek, **7. ~less** : kalçasız, **8. ~like** : kalça gibi. ***e.a.-*** *3. hipbone, 6. (a) mercilessly, unsparingly.*

hip^{2}, *sf.* **1.** kalça+, kalçaya kadar uzanan (elbise vb.), **2. ~ boot** : uzun çizme, balıkçı çizmesi, **3. ~ joint** : kalça eklemi, **4. ~ lock** : (güreşte) kalça çelmesi. ***e.a.-*** *1. hiplength.*

hip^{3}, *f.* **hipped, hipping 1.** (hayvan) kalçası çıkmak, kalçasını incitmek, **2.** ortası kabarık çatı yapmak.

hip^{4}, *is.* kuşburnu, yabanî gülün meyvesi.

hip^{5}, *ünl.* sevinç çığlığı olarak söylenir : **Hip hip hurrah!** Şa şa şa!

hip^{6}, *sf.* **hippier, hippiest** *argo* **1.** *gen.* **~ to** : bilgili, bilen, her şeyden haberi olan, vâkıf, haberdar, uyanık, tetik, gözü açık, zamana uygun, modern, **2. get/be ~ to** : bilgisi/haberi olmak, haberdar/vâkıf olmak, **3. ~ness** : bilgili/vâkıf/haberdar olma. ***e.a.-*** *1. informed, knowledgeable, aware, sophisticated.*

hip^{7}, *is.&f.* **hipped, hipping 1.** kuruntu, iç sıkıntısı, **2.** kuruntu/iç sıkıntısı vermek, endişelendirmek. ***e.a.-*** *1. hypochondria.*

hipbone, *is.* kalça kemiği. ***e.a.-*** *innominate bone.*

hiphuggers, *is.* kalçadan kemerli pantalon.

hipp-, *ön ek bk.:* **hippo-.**

hipparch, *is.* (eski Yunanistan'da) süvari kumandanı.

hipped^1, *sf.* **1.** kalçalı, **2.** kalçası belirtilen şekilde olan, ...kalçalı. **broad-~** : geniş kalçalı. **narrow-~** : dar kalçalı, **3.** (sığır vb.) kalçası incinmiş/çıkmış, **4.** *mim.* kabarık çatılı.

hipped^2, *sf.* **1.** *k.d.* üzgün, üzüntülü, meyus, kederli, çökmüş, **2.** *ABD- argo gen.* ~ **on** : çok meraklı/hevesli, düşkün, müptelâ, ...delisi. *He's ~ on modern arts/on movies.* **hippish** *d.d.* ***e.a.-*** *1. depressed, 2. obsessed, absorbed, interested.*

hippety-hop = hippity-hop, *zf.&gs.f. k.d.* **1.** hoplaya zıplaya, zıp zıp, **2.** hoplamak, zıplamak, hoplayarak/zıplayarak gitmek.

hippie = hippy, *is.* hipi, genç kalender.

hippo, *is., ç.* **-pos** *k.d. bk.:* **hippopotamus.**

hippo- = hipp-, *ön ek* "at". *ör.:* **hippodrome.**

hippocampus, *is., ç.* **-pi** *anat.* **1.** beyin çıkıntısı : beyinde bulunan iki beyaz çıkıntıdan her biri (kesiti deniz atına benzer), **2. hippocampal** : beyin çıkıntısı+.

hippocras, *is.* baharatlı şarap, Hipokrat şurubu : şarap ve baharattan yapılmış eski bir ilâç.

Hippocratic, *sf.* Hipokrat+. ~ **oath** : doktorların sadakat yemini, yeni mezun olan doktorlara ettirilen yemin.

hippodrome, *is.* **1.** at meydanı, hipodrom, **2.** at cambazhanesi, sirk, **3.** (eski Yunanistan/Roma) at ve araba yarış alanı.

hippogriff = hippogryph, *is.* başı ve kanatları kuşa, gövdesi ata benzeyen efsanevî yaratık.

hippopotamus, *is., ç.* **-muses, -mi** *zool.* **1.** su aygırı, hipopotam *(Hippopotamus amphibius)*, **2. hippopotamian = hippopotamic** : su aygırı+.

hippy, *sf.* **-per, -piest**, *is., ç.* **-pies 1.** iri/geniş kalçalı, kalçası büyük. *a ~ girl.* **2.** *bk.:* **hippie.**

hip roof, *is. mim.* **1.** sağrılı çatı, **2. hip roofed** : sağrı çatılı.

hipshot, *sf.* **1.** kalça kemiği çıkık (at vb.), **2.** topal, aksak, hantal, sakar. ***e.a.-*** *2. lame, awkward.*

hipster, *is. argo* **1.** yenilik delisi, hippi, acayip yeniliklere büyük ilgi gösteren kimse, **2.** (özellikle 1950'li yıllarda) topluma karşı ilgisiz, toplumdan uzaklaşmış kimse, **3.** (bele kadar uzanmayıp) kalçaya kadar uzanan, kalçaya oturan giysi. *These trousers are ~s.* **3. ~ism** : (a) *bk.:* **hipness**, (b) acayip yeniliklere ilgi duyan, uyuşturucu madde kullanan ve toplumdan uzaklaşan kimselerin yaşayış tarzı.

hipsters, *ç. is.* (bele kadar uzanmayıp) kalçaya kadar uzanan/kalçaya oturan pantalon.

hiragana, *is.* Japon heceleme alfabesi.

hircine, *sf.* **1.** keçi gibi, keçiye benzer/ait, **2.** keçi (gibi) kokan, **3.** şehvetli. ***e.a.-*** *3. lustful.*

hire, *is.&gl.f.* **hired, hiring 1.** kiralamak, kira ile tutmak. *He ~d a car and a man to drive it.* **2.** ücretle tutmak, **3.** ~ **out** : ücretle çalışmak, ücretli iş bulmak, kiraya vermek. **She ~s herself out as baby sitter** : Ücretle küçük çocuklara bakıyor. **He ~d out his car** : Arabasını kiraya verdi. **4.** işe almak, iş vermek, (ücretle) istihdam etmek, **5.** ~ **on** : iş bulmak, işe/memuriyete girmek, **6.** kira, ücret. *to pay for ~ of a room.* **to work for ~** : ücretle çalışmak, **7.** kiralama, kira ile tutma, **8.** kiralanma, **9. for ~** : kiralık. *They have boats for ~.* **10. ~able = hirable** : kiralanabilir, **11. hirer** : kiracı, kiralayan, kira ile tutan. ***e.a.-*** *1. rent, let, lease, charter, 2&4. employ.*

hireling, *sf.&is.* **1.** ücretli adam/işçi, uşak, hizmetçi, para ile çalıştırılan kimse, **2.** *hkr.* aç gözlü, çıkarcı, menfaatperest, tamahkâr, para canlısı, yalnız para için çalışan, para için her şeyi yapan (kimse). *~ politicians.* ***e.a.-*** *2. venal, mercenary.*

hire-purchase (system), *Brit.* taksitle satın alma/ödeme (usulü).

hiring hall, *is.* iş bulma kurumu.

hirple, *is.&gs.f.* **-pled, -pling** *İsk.* topallama(k), aksama(k), topallayarak yürüme(k). ***e.a.-*** *bobble, limp.*

hirsel, *is.&f.* **hirseled/hirselled, hirseling/hirselling 1.** (koyun vb.) sürü, **2.** sürü yapmak, sürü teşkil etmek, (koyun vb.) bir araya toplamak/sürü haline getirmek, **3. hirsle** *d.d.* kayarak/sürünerek gitmek/hareket etmek.

hirsute, *sf.* **1.** kıllı, (kaba) tüylü, saçlı, saçı sakalına karışmış, **2.** *bot. zool.* tüylü, dikenli, kürklü, **3.** saç+, kıl+, **4. ~ness** : kıllılık, tüylülük, saçlılık. ***e.a.-*** *1. hairy, shaggy, 2. bristly.*

hirudin, *is.* pıhtılaşmayı önleyen bir toz (sülüklerin ağız bezelerinden elde edilir).

hirudinoid, *sf.* sülüksü, sülük gibi, sülüğe benzer.

hirundine, *sf.* kırlangıç gibi, kırlangıçvari, kırlangıç+.

his, *zm.* **1.** onun (eril). *He lost ~ book. He will visit his mother/father.* **2.** onun(ki). **This writing is ~** : Bu onun yazısıdır. **That book is ~** : O, onun kitabıdır. **His was the cleverest reply of all** : En akıllıca cevap onunki idi. **3. His** : saygı ifadesi olarak devlet adamlarının unvanlarının başına getirilir : **His Majesty the King** : Kral Hazretleri. **His Excellency** : Ekselânsları.

his'n = hisn, *argo bk.:* **his.**

Hispania, *is. ed.* İspanya. ***e.a.*-** *Spain.*

Hispanic, *sf.&is.* **1.** İspanyol, **2.** Lâtin Amerikalı, **3.** İspanyol asıllı ABD vatandaşı. ***e.a.*-** *Spanish.*

Hispanicize, *gl.f.* **-cized, -cizing 1.** İspanyollaştırmak, **2.** İspanyol nüfuz ve egemenliğine sokmak/tâbi kılmak, **3. Hispanicization** : İspanyollaştırma.

Hispaniola, *is.* Haiti adası. Eski adı : **Haiti, Hayti.**

hispanism, *is.* İspanya ile ilgili söz, cümle, özellik vb.

Hispano, *is., ç.* **-nos** *bk.:* **Hispanic.**

hispid, *sf. bot. zool.* **1.** dikenli, pürüzlü, sert tüylü/kıllı, iğneli, **2. ~ity** : dikenlilik, pürüzlülük, tüylülük.

hispidulous, *sf. bot. zool.* kısa ve sert tüylü/kıllı.

hiss, *is.&f.* **1.** tıslamak, yılan gibi *sss* sesi çıkarmak, ıslık sesi çıkarmak. *The snake ~ed as we approached.* **2.** protesto etmek maksadıyla ıslık çalmak, ıslıklamak, yuhalamak, **3.** ıslık çalarak uzaklaştırmak. **~ one off the stage** : ıslıklayarak sahneden kovmak. *They ~ed him off the stage.* **4.** fısıldamak, fısıldayarak söylemek. *"Sit down and be quiet!" he ~ed.* **5.** ıslık sesi, tıslama, fısıltı, **6. ~er** : tıslayan, ıslık çalan, fısıldayan, **7. ~ing** : tıslama, **8. ~ingly** : tıslayarak, ıslık çalarak.

hisself, *zm. argo bk.:* **himself.**

hist, *ünl.&is.&gl.f.* **1.** hişt, sus, dur, dinle (dikkat çekici ünlem), **2.** *k.d. bk.:* **hoist.**

histaminase, *is. biy.- kim.* histaminaz : duyarca (alerji) tedavisinde histaminleri parçalamak için kullanılan bir enzim.

histamin(e), *is. biy.- kim.* histamin : C5H9N3 : duyarcalı (alerjik) tepkilerde çıkarılan bir amin bileşimi. Damarları genişletir, mide ifrazatını artırır ve rahimin büzülmesine sebep olur. **histaminic** : histamin+.

histidin(e), *is. biy.- kim.* histidin, bazik amino asit : C3H3N2CH2CH(NH2)COOH. Proteinlerin ayrışmasından oluşur.

histiocyte/histiocytic, *anat. bk.:* **macrophage.**

histo- = hist-, *ön ek* " doku, nesiç". *ör.: histology.*

histochemical, *sf.* doku kimyası+. **~ly** : doku kimyası ile.

histochemistry, *is.* doku kimyası : göze ve dokuların kimyasal yapılarını inceleyen bilim.

histocompatibility, *is.* doku uyuşumu : başka bir canlıdan alınan dokunun aşılandığı bünyeye uyması.

histogen, *is. bot.* üretken doku : bir bitkinin dokularını üreten ilkel doku. **histogenic** : üretken doku+.

histogenesis, *is. biy.* doku üremesi/gelişimi.

histogenetic, *sf. biy.* doku üremsel. **~ally** : doku üremesiyle.

histogram, *is. ist.* dikdörtgen çizge, histogram : değişken değerlerinin yer aldığı eksen üzerinde bölüm sıklıklarıyla orantılı bitişik dikdörtgenlerden oluşan çizge.

histoid, *sf. patol.* bağ dokusal, bağ dokuya benzer, bağ dokulardan oluşmuş. *a ~ tumor.*

histologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.:* doku bilimsel, **2. ~ally** : doku bilimiyle, doku bilimi açısından.

histologist, *is.* doku bilimi uzmanı.

histology, *is., ç.* **-gies 1.** doku bilimi, histoloji, mikroskopik anatomi, dokuların mikroskopik yapılarını inceleyen bilim, **2.** doku yapısı, özellikle organik dokuların mikroskopik yapısı.

histolysis, *is. biy.* doku çözüşümü, organik dokuların çözüşümü/ayrışımı. **histolytic** : doku çözüşümü+.

histone, *is. biy.- kim.* histon : hidroliz sonucunda amino asit üreten basit protein.

histopathologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* doku sayrılık bilimsel, **2. ~ally** : doku sayrılık bilimi yönünden.

histopathologist, *is.* doku sayrılık uzmanı.

histopathology, *is.* **1.** doku sayrılık bilimi, doku hastalıkları bilimi, doku patolojisi : doku hastalıklarını ve hasta dokuları inceleyen bilim, **2.** hastalıklardan ileri gelen doku değişimi. ~ *of tuberculosis.*

histophysiologic(al), *sf.* doku işlev bilimine ait.

histophysiology, *is.* doku işlev bilimi, doku fizyolojisi : dokuların görev ve çalışmalarını inceleyen bilim.

histoplasmosis, *is. patol.* histoplasmoz : *Histoplasma capsulatum* adlı mantarların nefes yolu ile vücuda girerek sebep oldukları akciğer, karaciğer, dalak ve merkezî sinir sistemi hastalıkları: Humma, ateş, kansızlık, zayıflama şeklinde belirir.

historian, *is.* **1.** tarihçi, tarih bilgini, **2.** müverrih, tarih yazarı.

historic, *sf.* **1.** tarihî, tarihsel, tarihe geçmiş. ~ **character** : tarihî şahsiyet. ~ **method** : tarihsel yöntem, **2.** önemli, mühim. ~ **moment** : önemli/tarihî an, dönüm noktası.

historical, *sf.* **1.** tarihî, tarihsel, tarihe geçmiş. ~ *events.* **2.** tarihle/geçmiş olaylarla ilgili, **3.** tarihî olayları inceleyen, tarihî olaylara ait. *a ~ account.* **4.** tarihe uygun, tarihî belgelere dayanan. *a ~ novel.* **5.** geçmiş, mazide vuku bulan, **6.** ~ **linguistics** : tarihsel dil bilimi, **7.** ~**ly** : tarihî olarak, tarih açısından, tarihe dayanarak, **8.** ~ **materialism** : (Marksizmde) tarihî maddecilik/materyalism, **9.** ~ **method** : tarihsel yöntem, **10.** ~**ness** : tarihsellik, tarihe/geçmiş zamana ait olma, **11.** ~ **present** *gr.* hikâye kipi, geçmiş olayları anlatırken kullanılan hâl kipi, **12.** ~ **school** : tarihsel okul : (a) ekonomiyi kontrol eden etkenlerin toplumsal kurumlarla birlikte tarihsel gelişmeye uğradığını savunan öğreti, (b) yasaların tarihsel ve toplumsal koşullarla geliştiğini/değiştiğini savunan hukuk kuramı.

historicism, *is.* tarihçilik : **1.** tarihin değişmez yasaları olduğunu ve bunları insanın değiştiremeyeceğini savunan kuram, **2.** bütün kültürel olayların tarihçe belirlendiğini ve tarihçilerin her çağı olduğu gibi ve tarafsız olarak incelemesi gerektiğini savunan kuram, **3.** tarihsel kurum, töre ve yasalara aşırı ve derin saygı gösterme ilkesi, **4.** tarihî olayları izaha ve gelecek gelişmeleri önceden kestirmeye yarayacak değişmez kuralların araştırılması, **5. historicist** : tarihçi.

historicity, *is.* tarihsellik, tarihe/tarihsel gerçeklere uygunluk, tarihî geçerlik, olayın tarihî yönü.

historied, *sf.* tarihî, tarihe geçmiş/mal olmuş. ***e.a.-*** *historical, storied.*

historiographer, *is.* **1.** tarihçi, müverrih, tarih yazarı, **2.** vak'anüvis, **3.** ~**ship** : tarihçilik, müverrihlik, vak'anüvislik.

historiographic, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* tarihçilik/müverrihlik ile ilgili, **2.** ~**ally** : tarihçilik/müverrihlik yönünden, tarihçi olarak, tarihçi görüşü ile.

historiography, *is., ç.* **-phies 1.** tarihçilik, müverrihlik, tarih yazma sanat ve yöntemi. *a course in ~.* **2.** tarihî araştırma ve belgelere dayanarak tarihî olayları hikâye etme, **3.** yazılı tarih, tarih kitapları, tarihî eserler, **4.** resmî tarih.

history, *is., ç.* **-ries 1.** tarih, **2.** tarih kitabı, **3.** tarihî olaylar, **4.** önemli olaylarla dolu geçmiş çağ, **5.** geleceğe şekil, gelecek olaylara yön verecek nitelikteki eylem/fikir/olaylar, **6.** tarihî dram, **7. make** ~ : tarih yaratmak, tarihe geçecek önem ve kapsamda olay yaratmak.

histrionic(al), *sf.* **1.** sahneye/aktörlere ait, rol ile ilgili, **2.** calî, yapmacık, sahte, aşırı duygusal, fazla dramatik, **3. histrionically** : (a) sahne/rol ile ilgili olarak, (b) calî/yapmacık/sahte bir şekilde, gösteriş olarak.

histrionics, *is.* **1.** tiyatro sanatı, aktörlük, rol yapma tekniği, **2.** sahte/aşırı duygusallık, yapmacıklık, **3.** yapmacık/sahte/asılsız şey. *All the shouting and ~ are just for effect, he doesn't really mean anything by it.*

hit^1, *f.* **hit, hitting 1.** vurmak, dövmek. ~ *the nail with the hammer.* **I ~ him** : Onu dövdüm. **He ~ the ball** : Topa vurdu. ~ **a man when he's down** : zaten yenilmiş bir kimseye saldırmak, **2.** çarp(ış)mak. ~ **on/against** : çarpmak, vurmak. *to ~ one's head against the wall. The ball ~ the wall. She ~ her hand on the table.* **3.** hedefe varmak, isabet et(tir)mek. **to ~ a target** : hedefi vurmak, **4.** *gen.* ~ **on/upon** : ararken/tesadüfen bulmak. **to ~ the right answer** : (tesadüfen) doğru cevap vermek. *We happened to ~ the right road in the dark.* **5.** (zorlukla vb.) karşılaşmak, (belâya) çatmak. *I ~ a difficult point in my work.* **6.** etkilemek, müteessir etmek, tesir etmek, dokunmak. **The death of his sister ~ him hard** : Ablasının ölümü ona çok dokundu.

The increase in food prices ~s our pocket (=money). **7.** saldırmak, hücum etmek, kuşatmak, **8.** *ABD- k.d.* yolculuğa çıkmak, yola koyulmak/düzülmek. **to ~ the road** : yola koyulmak. **We ~ the main road 3 km further on** : 3 km ileride ana yola çıktık. **9.** *ABD- k.d.* (bir yere) varmak/ulaşmak/vasıl olmak. **What time do we ~ the town?** Şehre saat kaçta varırız? **10.** doğru tahmin etmek, bilmek, isabet ettirmek, *argo* tam üstüne basmak. **You've ~ it!** Üstüne bastın! **11.** (yüksek bir düzeye) ulaşmak, erişmek. *Prices ~ a new high.* **12.** *ABD- argo* aşırı gitmek/kullanmak, ifrata varmak, (şişeye vb.) sarılmak. *to ~ the bottle.* **13. ~ below the belt** : (a) haksızlık/kalleşlik etmek, (b) (boksta) kurallara aykırı davranmak, **14. ~ between the eyes** : şaşırtmak, hayran/meftun etmek, çok iyi etki bırakmak. *Lisa ~ Joe between the eyes the moment he saw her.* **15. ~ bottom** : (a) azalmak, en düşük düzeye ulaşmak, (b) en zor/müşkül/fena duruma düşmek, **16. ~ for** *ABD- argo* elde etmek, koparmak, istemek, talep etmek. **to ~ his friend for ten dollars** : arkadaşından 10 dolar koparmak. **I ~ him a raise** : Ondan maaşıma zam istedim. **17. ~ it off** *k.d.* iyi geçinmek, uyuşmak, anlaşmak. *Bob ~ it off with his new new neighbor right away.* **18. ~ one's stride** *k.d.* (a) son hızla koşmak/ilerlemek, (b) çok iyi başarmak, bütün yeteneklerini göstermek, en yüksek dereceye ulaşmak, **19. ~ on/upon** : rastlamak, rastgele/tesadüfen bulmak, tesadüfen isabet ettirmek, **20. ~ out** : yumruklamak, yumruk vurmak, **21. ~ (s.o.) for six** : beklenmedik/anî bir hareketle (birisini) yenmek/şaşırtmak, **22. ~ s.o./sth off** : çok iyi tasvir/tavsif etmek, hicvetmek, taklidini yapmak, sür'atle/ustalıkla yapmak, **23. ~ s.o. where it hurts (most)** : can damarına basmak, en zayıf yerinden vurmak, **24. ~ the books** : (dersine) çok çalışmak, **25. ~ the bull's eye** *k.d.* asıl meseleye dönmek, en önemli konuyu ele almak, *argo* bam teline basmak, **26. ~ the deck** : (yataktan) kalkmak, işe koyulmak, çalışmaya başlamak, **27. ~ the dirt** *As.-argo* (düşman ateşinden korunmak için) yere yatmak, kendini yere atmak. *We ~ the dirt the moment we heard the machine gun fire.* **28. ~ the hay = ~ the sack** : yatmak, yatağa girmek, **29. ~ the headlines** : dile düşmek, (gazetelere) haber konusu olmak, **30. ~ the high points/spots** : en önemli hususlara değinmek, en önemli yerlere gitmek, **31. ~ the jackpot** : anîde/beklenmedik başarıya/servete vb. kavuşmak, büyük ikramiyeyi kazanmak, *mec.* turnayı gözünden vurmak, **32. ~ the nail on the head** : (yerden göğe kadar haklı olmak, (fikir/söz/karar) isabetli/yerinde olmak, tam bilmek, tam isabet ettirmek. **The solution he proposed ~ the nail on the head** : Önerdiği çözüm çok isabetli idi. **33. ~ the roof/ceiling** : çok öfkelenmek, tepesi atmak, küplere binmek. *When his father saw the condition of the car, he ~ the roof.* **34. ~ the sauce** *argo* ayyaş olmak, içkiye düşmek, sürekli olarak çok içki içmek, **35. ~ the spot** : (yiyecek, içecek vb.) tam doyurmak, tatmin etmek, **36. be hard ~** : çok zarar /hasar görmek, sarsılmak, büyük sarsıntıya uğramak. ***e.a.-*** *1. strike, beat, 2. collide, bump, bang, 4. discover, find, 7. attack, beset, 11. reach, attain.*

hit^2, *is.* **1.** vuruş, vurma, darbe. *He made a ~ at the man's face.* **2.** çarp(ış)ma, **3.** isabet, **4.** başarı, muvaffakiyet, çok başarılı şey. *The show was a big ~.* **5.** *argo* (uyuşturucu madde alış verişi vb. gibi yasa dışı işler için) gizli buluşma, **6.** (beyzbol) **base ~** *d.d.* başarılı vuruş, **7.** iyi şans/talih, **8.** yerinde/isabetli söz, **9.** şiddetli eleştiri/tenkit, **10. make a ~ with** : iyi tesir bırakmak, başarı kazanmak, turnayı gözünden vurmak. *She likes you, you've made a ~.* **11. ~ less** : (beysbol topuna) vuramayan. ***e.a.-*** *1. blow, stroke, 2. collision, 4. success.*

hit-and-run, *sf.* **1.** çarpıp kaçan, taşıtla birisine çarptıktan sonra olay yerinden uzaklaşan. *a ~ driver.* **2.** (hava hücumunda) anî bombalayıp uzaklaşan. *a ~ attack.*

hitch^1, *f.* **1.** iple bağlamak, yular takmak, (muvakkaten bir yere) bağlamak, iliştirmek. *He ~ed his horse to a post/to the rail of the fence.* **~ing post** : yuların bağlandığı kazık. **~ on to** : bir şeye bağlamak/takmak. **Another railway carriage has been ~ed on** : Bir vagon daha takıldı. **2.** *gen.* **~ up** : (atı) arabaya koşmak. **We ~ed up and were on our way before sunrise** : Güneş doğmadan atları (arabaya) koşup yola koyulduk. **3.** *gen.* **~ up** : çekelemek, çekiştirmek, çekmek. *to ~ up one's trousers. He ~ed his pants up.* **4.** sürüklemek, çekerek ilerletmek/hareket ettirmek. *He ~ed his chair nearer the fire.* **5.** *argo* evlendirmek, nikâhlamak. **be/get**

~ed : evlenmek. *We were ~ ed yesterday.* **6.** *ABD- k.d.* otostop yapmak, yoldan geçen taşıtı durdurup bedava seyahat etmek. *She ~ed a ride home.* **7.** topallamak, sekmek, topallayarak/seke seke yürümek, **to ~ forward** : seke seke ilerlemek, **8.** bağlanmak, bir yere takılıp kalmak, **9.** sıçramak, sıçrayarak ilerlemek, **10. ~ one's wagon to a star** : yüksek bir ülküye/ gayeye bağlanmak, yüksek bir ideal peşinde koşmak. ***e.a.- 1.*** *attach, connect, tie, fasten, hook, tether,* ***2.*** *yoke, harness,* ***3.*** *hike up,* ***5.*** *marry,* ***6.*** *thumb, hitchhike,* ***7.*** *limp, hobble.* ***k.a.- 1.*** *loose, loosen.*

hitch^2, *is.* **1.** (muvakkaten bir yere) bağlama, iliştirme, **2.** düğüm, ilmek, kolayca çözülebilir muvakkat düğüm. *He put a ~ on a rope.* **3.** (beklenmedik) engel, duraklama, gecikme. *A ~ in our plan for the picnic. A technical ~ prevented the system from working. A ~ in the program.* **4.** *As.-argo* askerlik, askerlik görevi süresi, **5.** çekme, çekeleme, çekiştirme, anî çekiş, **6.** topallama, aksama, sekme, **7.** bağlantı parçası. *The ~ joining the plough to the tractor is broken.* **8.** *ABD- argo* otostop, **9. without ~** : engelsiz, pürüzsüz, başarı ile, gecikmeden. ***e.a.- 3.*** *obstacle, halt, delay, stoppage, hindrance, catch,* ***6.*** *limp, hobble,* ***9.*** *smoothly, successfully.*

hitcher, *is.* (ip vb. ile) bağlayan kimse.

hitchhike, *gs.f.* **-hiked, -hiking** otostop yapmak, yoldan geçen taşıtı durdurup bedava seyahat etmek. *They ~d to Paris.* **hitchhiker** : otostopçu, beleş yolcu.

hitching post, *is.* (at vb. ni) bağlama kazığı.

hither, *sf.&zf.* **1.** yakın, beri(deki), bu taraftaki. **The ~ side of the road** : Yolun bu geçesi. **2.** buraya (doğru), beriye, beride. **Come ~** : Buraya gel. **3. ~ and thither** : etraf(t)a, her taraf(t)a, dört bir yan(d)a, şuraya buraya. *The frightened chikens ran ~ and thither.* **4. ~ and yon** : her tarafa, uzaklara, öteye beriye, **5. come-~ look** : çapkınca/davetkâr bakış.

hithermost, *sf.* en yakın(daki), bu tarafa en yakın bulunan.

hitherto, *zf.* **1.** şimdiye kadar, şu ana kadar, şimdiye dek. *a fact ~ onknown.* **2.** *esk.* buraya. ***e.a.- 1.*** *until now, up to this time.*

hitherward(s), *zf. bk.:* **hither** (2).

hit-or-miss, *sf.* rastgele, tesadüfî, dikkatsizce. ***e.a.-*** *careless, haphazard, random.*

hit or miss, *zf.* rastgele, tesadüfî, sonunu düşünmeden, dikkatsizce, lâkaydane, sonu ne olursa olsun, ne çıkarsa bahtına, ya herru ya merru. ***e.a.-*** *carelessly, haphazardly.*

hit parade, *is.* en çok sevilen şeyler (şarkılar vb.).

hitter, *is.* vuran, çarpan, döven kimse.

Hittite, *sf.&is.* Hitit, Eti (halkı, dili).

hive, *is.&f.* **hived, hiving 1.** kovan, arı kovanı, **2.** kovandaki arılar, **3.** kovana benzer şey, **4.** arı kovanı gibi (kalabalık yer). *On Saturdays, the department store is a ~.* **A ~ of industry** : binlerce işçi çalıştıran fabrika, **5.** küme, sürü, yığın, (arı) oğul, **6.** kalabalık, izdiham, yığılışma, **7.** kovana almak/koymak/doldurmak (arı, bal), **8.** biriktirmek, toplamak, **9.** kovana girmek, **10.** bir arada/toplu yaşamak, **11. ~ off** *Brit.- k.d.* (a) sıvışmak, gözden kaybolmak, haber vermeden sessizce uzaklaşmak. *Where's Jo? I suppose he's ~d off again.* (b) çalıştığı yerden ayrılıp bağımsız çalışmak. *The salesman ~d off from the firm into his own business.* (c) ayırmak. *The business was becoming so large that the directors decided to ~ off some parts of the work and start new firms.* ***e.a.- 1.*** *beehive,* ***5.*** *swarm,* ***6.*** *throng,* ***11.*** *(a) disappear, (c) separate.*

hives, *is. patol.* kurdeşen : kızartı ve kabarcıklar şeklinde görülen kaşıntılı bir deri hastalığı.

H.J. = *hic jacet Lât.* burada yatıyor.

H.J.S. = *hic jacet sepullus Lât.* burada gömülmüş yatıyor.

hl = hektolitre, 100 litre.

H.L. = House of Lords : Lordlar Kamarası.

hm = hektometre, 100 metre.

h'm, *ünl.* hım : düşünceli hâl, tereddüt, şüphe vb. belirtir.

H.M. = His/Her Majesty.

H.M.S. = **1.** His/Her Majesty's Service, **2.** His/Her Majesty's Ship.

ho, *ün.* **1.** hey, ya (dikkati çekme, sevinç, hayret vb. ünlemi), **2.** yön/hedef bildiren kelimelerden sonra dikkati çekmek için kullanılır : *westward ho! Land ho!*

Ho, *kim. bk.:* **holmium.**

hoactzin, *is. bk.:* **hoatzin.**

hoagie = **hoagy**, *is., ç.* **-gies** *bk.:* **hero sandwich.**

hoar, *sf.&is.* **1.** aklık, ağarmışlık, ağarmış/kırlaşmış örtü/görünüş, **2.** *bk.:* **hoarfrost**, **3.** *az kul. bk.:* **hoariness**, **4.** *az kul. bk.:* **hoary.**

hoard, *is.&f.* **1.** biriktirilmiş/saklanmış mal/eşya, define, **2.** biriktirmek, istif etmek, depo/stok etmek, ilerde kullanmak üzere (para yiyecek vb.) saklamak

hoarder, *is.* istifçi, biriktirip saklayan kimse.

hoarding, *is.* **1.** istif (etme), biriktirme, depo etme, saklama, stok yapma, **2.** **~s** : istif edilen/saklanan mal, **3.** *Brit.* muvakkat tahtaperde, **4.** ilân tahtası. ***e.a.*** *- 4. billboard.*

hoarfrost, *is.* kırağı. ***e.a.*** *- frost.*

hoarhound, *is. bk.:* **horehound.**

hoarse, *sf.* **hoarser, hoarsest 1.** kısık, boğuk. **His voice was ~ from shouting at the game** : Maçta bağırmaktan sesi kısılmıştı. **2.** kısık/boğuk sesli, sesi kısılmış. *He's ~ because of a cold.* **3.** kısık/boğuk ses, **4.** **~ly** : kısık/boğuk sesle, **5.** **~ness** : (ses) kısıklık, boğukluk. ***e.a.*** *- 1. husky, grating.* ***eş ses.*** *- horse.*

hoarsen, *f.* (ses) kısılmak, boğuklaşmak.

hoary, *sf.* **hoarier, hoariest 1.** kır, kırçıl, ak, **2.** kırlaşmış, ağarmış, **3.** yaşlı, ak saçlı, kır saçlı, ihtiyar, eski, asırdide, saygıdeğer, **4.** **hoarily** : kırlaşmış, ağarmış bir şekilde, **5.** **hoariness** : kırlaşma, ağarma; yaşlılık, ihtiyarlık, eskilik.

hoatzin = hoactzin, *is. zool.* ibikli sülün *(Opisthoco-mus hoazin)* : G Amerika'ya mahsus sarı ibikli, zeytunî tüylü, sülünden küçük bir kuş.

hoax, *is.&gl.f.* **1.** şaka, lâtife, muziplik, takılma. *The report of an attack from Mars was a ~.* **2.** aldatmaca, asılsız tehlike işareti, *argo* işletme, kafese koyma. *There was no bomb, as the telephone caller said. It was all a ~.* **3.** aldatmak, takılmak, takılmak, *argo* işletmek, **4.** **~er** : muzip, şakacı, lâtifeci, takılgan.

hob^{1}, *is.* **1.** ocak rafı, ocak yanında yemekleri sıcak tutmaya yarayan çıkıntı/raf, **2.** (bazı oyunlarda) hedef kazığı, **3.** hedef kazığı kullanan oyun, **4.** vida kılavuzu, kılavuz, vida dişi açan alet, diş frezesi, freze bıçağı.

hob^{2}, *is.* **1.** cin, peri, gulyabanî, ifrit, **2.** **play ~ with** *: k.d.* zarar vermek, yaramazlık/muziplik yapmak, **3.** **raise ~ with** *k.d.* alt üst/karkmakarışık etmek, birbirine katmak, kırıp geçirmek.

hob^{3}, *gl.f.* **hobbed, hobbing 1.** kabaralamak, ayakkabının altına kabara çakmak, **2.** (kılavuzla) vida açmak, kılavuz salmak, kesmek, freze etmek.

Hobbism, *is.* Hobizm : İngiliz filozofu Thomas Hobbes (1588-1679)'in şahsî çıkar çarpışmasından doğacak toplumsal kargaşalıkları önlemek için hükümdara salt yetki tanıyan kuramı.

hobble, *is.&f.* **-bled, -bling 1.** topalla(t)ma(k), aksa(t)ma(k), topal etme(k). **~ along** : topallayarak / aksayarak yürümek/dolaşmak. *I hurt my foot, but just succeeded in hobbling along.* **2.** sek(tir)me(k), seke seke gitme(k)/dolaşma(k), **3.** bukağı (vurmak). *The horse has been ~d so that he can't run away.* **4.** kösteklemek, engellemek, engel/zorluk çıkarmak, **5.** engel, köstek, mania, dert, müşkilât, ayak bağı, **6.** **~ skirt** : (alt kenarı) dar etek, **7.** **hobbler** : aksak, topal, topallayan, seke seke giden, **8.** **hobblingly** : topallayarak, sekerek, aksayarak, seke seke. ***e.a.*** *- 1. limp, 3. fetter, 4. impede, hamper.*

hobblebush, *is. bot.* yolkesen funda *(Viburnum alnifolium)* Hanımeligillerden K Amerika'da yetişen beyaz salkım çiçekli funda. Meyvesi olgunlaşınca kararır.

hobbledehoy, *is.* beceriksiz/hantal delikanlı, sakar.

hobby, *is., ç.* **-bies 1.** düşkü, merak, zevkli/oyalayıcı uğraş, zevkli meşgale, hobi, **2.** dahdah, çocukların oyuncak atı, **3.** *esk.* tay, **4.** **ride a ~** : kendi zevki için özel işine çok zaman ayırmak, **5.** *zool.* delice doğan, şahin *(Falco subbuteo)*, **6.** **~less** : düşküsüz.

hobby-horse, *is.* **1.** (sallanan) oyuncak at, **2.** dahdah, çocukların at diye bindiği değnek, **3.** (a) bele bağlı at modeli (oyunlarda ata binmiş süsü vermek için vücuda bağlanır), (b) böyle at modeli taşıyan kimse, **4.** gözde konu : merak ve ısrarla izlenilen/uğraşılan ve her fırsatta üzerinde konuşulan konu. *Father is again on his ~ of cutting costs.*

hobbyist, *is.* düşkücü, meraklı, düşkü/hobi sahibi, sırf zevk ve merak için bir konuda uğraşan kimse.

hobgoblin, *is.* **1.** umacı, korkutucu hayal, gerçek olmadığı halde korku ve dehşet veren sanı/vehim/hayal vb., **2.** ifrit, gulyabanî. ***e.a.*** *- 1. bugbear, 2. goblin, bogy, bugaboo, puck.*

hobnail, *is.* kabara (çivisi), iri başlı kısa çivi.

hobnailed, *sf.* kabaralı, altına kabara çivisi çakılmış. ~ *boots.*

hobnob, *gs.f.* **-nobbed, -nobbing 1.** sıkı fıkı/senli benli olmak, canciğer dost olmak, arkadaşlık etmek, **2.** beraber/baş başa içki içmek, içip eğlenmek.

hobo, *is., ç.* **-bos, -boes 1.** avare/aylak/serseri kimse, boş gezenin boş kalfası, **2.** gezici rençper, seyyar işçi/amele, **3. ~ism** : avarelik, aylaklık, serseriyane dolaşma, gezici rençperlik, seyyar işçilik. ***e.a.- 1.*** *tramp. vagrant.*

Hobson's choice, seçeneksizlik, seçenek olanaksızlığı, "Ya bu, ya hiç!"

hock, *is.&gl.f.* **1.** (at, sığır vb. de) art diz, arka ayağın orta eklemi, insanlarda dize tekabül eden eklem, **2.** (kümes hayvanlarında) diz, orta eklem, **3.** (at vb.) topal etmek, sakatlamak, **4.** *Brit.* Ren şarabı, beyaz Alman şarabı, **5.** *k.d.* rehin, **6.** rehine koymak, *He ~ed his watch to buy a ticket.* **7. in ~** : rehinde, rehin verilmiş, (b) borçlu. *in ~ to the bank.* **8. out of ~** : rehinden kurtarılmış, borçsuz, takıntısız. **He got his watch out of ~** : Saatini rehinden kurtardı. **9. ~er** : rehinci, rehine veren. ***e.a.-*** *3. hamstring, 5. pawn.*

hockey, *is.* **1.** hokey oyunu. **ice ~** : buz hokeyi. **field ~** : hokey, **2. ~ stick** *d.d.* hokey sopası.

hockshop, *is. k.d.* rehinci dükkânı.

hocus, *gl.f.* **-cused, -cusing** (*Brit.:* **-cussed, -cussing**) **1.** aldatmak, hile yapmak, *argo* tongaya bastırmak, kafese koymak, **2.** içeceğe ilâç katarak uyutmak, **3.** içkiye ilâç katmak.

hocus-pocus, *is.&f.* **-cused, -cusing** (*Brit.:* **-cussed, -cussing**) **1.** hokkabazlık, hile, göz boyama, el çabukluğu, **2.** sihirbazın sözleri : hokus pokus, **3.** palavra, lüzumsuz ve aldatıcı/oyalayıcı söz veya eylem(ler), **4.** hokkabazlık yapmak, **5.** aldatmak, hile yapmak, göz boyamak, tongaya bastırmak, kafese koymak. ***e.a.- 1.*** *trickery, deception, sleight of hand, 5. trick, cheat.*

hod, *is.* **1.** (içine tuğla, harç vb. konularak omuzda taşınan) duvarcı teknesi, **2.** kömür kovası, **3. ~ carrier** : duvarcı yamağı, duvarcıya tuğla/harç taşıyan yardımcı.

ho-dad = ho-daddy, *is.* sahte su kayakçısı : su kayağı bilmediği halde plâjlarda kayakçı geçinen kimse.

hodden, *is. İsk.* şayak, aba, kalın yünlü kumaş.

hodgepodge, *is.* **1.** karmakarışık/darmadağınık şey, keşmekeş, **2. hotchpotch** *d.d.* türlü (yemek). ***e.a.- 1.*** *jumble, mess, medley, conglomeration.*

Hodgkin's disease, *is. patol.* Hodgkin hastalığı : akkan düğümlerinin (lenfa bezlerinin), dalakla karaciğerin gittikçe büyümesi ve kansızlıkla beliren tehlikeli hastalık.

hodometer, *is. bk.:* **odometer.**

hodoscope, *is. fiz.* kozmik ışın göstergesi, hodoskop : kozmik ışınların varlığını gösteren Geiger sayaçları dizisi.

hoe, *is.&f.* **hoed, hoeing 1.** çapa, bahçıvan çapası, **2.** mala, alçı/harç hazırlamada kullanılan alet, **3.** çapalamak, çapa ile kazmak/toprağı yumuşatmak, zararlı otları sökmek. *He spent all morning ~ing.* **4. a hard row to ~** : uzun ve meşakkatli iş, **5. hoer** : çapacı, çapalayan, **6. ~like** : çapaya benzer, çapamsı.

hoecake, *is. G ABD* mısır unu pidesi.

hoedown, *is. k.d.* halk oyunları eğlencesi. *There's a ~ Saturday night.* **2.** halk oyunu, folklor oyunu, **3.** halk oyunları müziği.

hog^1, *is.* **1.** *zool.* domuz *(Suidae Artiodactyla),* **2.** iri kasaplık domuz, ehlîleştirilmiş domuz, **3.** *k.d.* obur/bencil/pis kimse, pisboğaz, **4.** *Brit.- k.d.* (a) kırkılmamış toklu (bir yaşındaki kuzu), (b) toklu yünü, (c) tosun vb. gibi bir yaşındaki hayvan, **5. go (the) whole ~** *k.d.* işi tam (lâyıkı ile) yapmak, sonuna kadar sebat etmek, **6. live/eat high off the ~ = live/eat high on the ~** *k.d.* hâli vakti yerinde/refah içinde olmak, ferah fahur geçinmek, yiyip içip keyfine bakmak, **7. low on the ~** : hesaplı olarak, fazla masraf yapmadan, **8. road ~** : dikkatsiz şoför, arabayı dikkatsiz sürerek başkalarını tehlikeye sokan sürücü, **9. ~like** : domuz gibi, domuza benzer. ***e.a.- 1.*** *pig, sow, boar, swine.*

hog^2, *f.* **hogged, hogging 1.** *argo* (a) aç gözlülükle kapmak, hissesinden fazla almak. *Don't ~ the blanket.* (b) alelâcele/oburca/hapır hupur yemek, domuz gibi tıkınmak. *He ~ged down his dinner and rushed out.* **2. ~ the road** : yolun ortasından araba sürmek, bütün yolu işgal etmek, geçit vermemek, **3.** sırtını kamburlaştırmak, domuz sırtı gibi kavisli yapmak, **4.** (atın yelesini) kırkmak, kısa kesmek, **5.** *den.* kamburlaşmak : gemi omurgası yukarı doğru bükülmek, **6.** **~ger** : (a) *İsk.* ökçesiz çorap, (b) para kesesi olarak kullanılan eski çorap, (c) hızlı keski makinesi, (d) *argo* lokomotif makinisti.

hogan, *is.* kızılderili kulübesi : Navaho Kızılderililerinin yaptığı duvarları ağaç kütüğü, damı çalı çırpı, çamurla sıvalı barınak.

hogback, *is. jeol.* balık sırtı tepe, tabaka doruğu, kenarları dik ve aşınmaya dayanıklı tepe.

hog cholera, *is. vet. patol.* domuz kolerası.

hogfish, *is., ç.* **-fish, -fishes** *zool.* **1.** lipsoz *(Lachno-laimus maximus)* : Florida ve Antil Adaları kıyılarında yaşayan iri bir cins balık, **2.** *bk.:* **pigfish.**

hogged, *sf.* **1.** dar sırtlı/kabarık (tepe), **2.** kısa kesilmiş (yele).

hogget, *is.* toklu, bir yaşındaki kuzu.

hoggin, *is.* kumlu çakıl, kum ve çakıl karışımı.

hoggish, *sf.* **1.** domuz gibi, domuzca, **2.** obur, pisboğaz, bencil, arsız, menfaatperest, **3.** **~ly** : domuz gibi, oburca, pisboğazlıkla, arsızlıkla, **4.** **~ness** : oburluk, pisboğazlık, bencillik, menfaatperestlik, arsızlık.

hogmanay = **hogmenay** = **hogmane**, *is.* **1.** *İsk.* yılbaşı gecesi, yılın son günü/gecesi, **2.** yılbaşı hediyesi.

hognose, *is. zool.* yassı kafalı yılan *(Heterodon)* : K Amerika'da bulunan zehirsiz bir yılan türü. **hognose(d) snake, sand wiper, puff adder** *d.d.*

hognosed skunk, *is. zool.* akkokarca *(Conepatus mesoleucus)* : Orta ve G Amerika'da yaşayan sırtı beyaz bir tür kokarca. **conepate** *d.d.*

hognut, *is. bot.* **1.** acı ceviz *(Carya glabra)* : Amerika'da yetişen bir ceviz türü, **2.** *bk.:* **earthnut** (2).

hog peanut = **earthpea**, *is. bot.* domuz fıstığı *(Amphi-carpa bracteata).*

hogshead, *is.* **1.** büyük fıçı (özellikle 63 ilâ 140 galonluk), **2.** 63 galonluk (238.5 l) sıvı ölçüsü.

hogsucker, *is. zool.* bir tür sazan balığı *(Hypentelium nigricans)* : zeytunî renkli ve kahverengi benekli tatlı su balığı (Doğu ABD).

hog-tie, *gl.f.* **-tied, -tying** **1.** dört ayağını (veya iki el ve iki ayağını) bir arada bağlamak, **2.** *k.d.* çaresiz/âciz bırakmak, *mec.* elini ayağını bağlamak.

hogwash, *is.* **1.** domuz yemi, domuzlara verilen mutfak artığı, **2.** değersiz şey, **3.** saçma, zırva, atmasyon (söz/yazı). ***e.a.-*** *1. swill, slop.*

hogweed, *is. bot.* paçavra otu, eşek marulu gibi kaba otlardan herhangi biri.

hogwild, *sf. k.d.* çılgın, kudurmuş, delirmiş, zıvanadan çıkmış. ~ **enthusiam** : çılgın heyecan.

ho-hum, *sf.&ünl.* **1.** can sıkıcı, bezdirici, bıktırıcı, yorucu. *a ~ performance.* **2.** ööf : can sıkıntısı/bezginlik vb. ifade eden ünlem. ***e.a.-*** *1. dull, boring, uninteresting, so-so.*

hoick, *f.* **1.** *gen.* ~ **about/around** : uçakla anî manevra (sert iniş/çıkış veya keskin dönüş) yapmak, **2.** hızla çekmek. ***e.a.-*** *2. yank.*

hoicks = **yoiks**, *ünl.* Tut! Yakala (av köpeğine söylenir)!

hoiden(ish), *bk.:* **hoyden(ish).**

hoi polloi, *is.* avam, ayak takımı, basit halk tabakası, sürü, güruh (ekseriya **the hoi polloi** şeklinde aşağılayıcı olarak kullanılır). ***e.a.-*** *herd, masses, rabble.*

hoist, *is.&gl.f.* **1.** (yukarı) kaldırma(k), yükseltme(k), (özellikle vinç, makara vb. ile) yukarı çıkarma(k), *den.* hisa/lava/yısa etmek, (bayrak) çekmek. ~ **sails** : yelken açmak. *~ blocks of stone. The sailors ~ed the flag.* **2.** *Brit.* yük asansörü, **3.** asansör, vinç, palanga vb., **4.** **be ~ with/by one's own petard** : kendi kuyusunu kazmak, kendi kazdığı kuyuya düşmek, kendi plânının kurbanı olmak, **5.** **give s.o. a ~ up** : (kalkarken/ata binerken) birine yardım etmek, **6.** **~er** : vinç, palanga, vinç opreatörü. ***e.a.-*** *1. raise, elevate, boost, lift, 2. freight elevator, 3. lift.* ***k.a.-*** *1. lower.*

hoity-toity = **higty-tighty**, *sf.&ünl.* **1.** düşüncesiz, havaî, **2.** kibirli, gururlu, çalımlı, kendini beğenmiş, burnu havada, **3.** alıngan, **4.** (küçümseme ve hoşnutsuzlukla karışık hayret ünlemi olarak) Maşallah! Bak hele bak! ***e.a.-*** *1. thoughtless, silly, frivolous, flighty, giddy, 2. pompous, haughty, 3. petulant.*

hoity-toity, *is., ç.* **-toities** *esk.* gurur, çalım, kibir(lilik), kendini beğenmişlik. ***e.a.- arrogance.***

hokey, *sf. argo* sahte, yapmacık, sun'î, düzmece. ***e.a.-*** *faked, false, contrieved.*

hokey-pokey = hoky-poky, *is.* **1.** hile, el çabukluğu, kandırma, aldatmaca, göz boyama, **2.** sokakta satılan dondurma. ***e.a.- 1.*** *hocus-pocus, trickery.*

hokku, *is., ç.* **-ku** *Jap.* **1.** (şiirde) ilk mısra, **2.** *bk.:* **haiku.**

hokum, *is. k.d.* **1.** saçmalık, **2.** seyircinin ilgisini çekmek için başvurulan basmakalıp oyunlar, **3.** (nutukta/makalede vb.) asıl konu ile ilgisi olmayan şeyler. ***e.a.- 1.*** *nonsense, bunk, bunkum.*

holandric, *sf.* **1.** tümeril kalıtımsal : yalnız erkekten erkeğe tevarüs eden, **2.** Y kromozomun homolog olmayan parçasındaki gen vasıtasıyla intikal eden, **3.** bir grubun bütün karakteristiklerini taşıyan, **4. holandry** : tümeril kalıtım.

Holarctic, *sf.* dünyanın kuzey kısımlarını kaplayan.

holard, *is.* topraktaki tüm su miktarı.

hold^1, *f.* **held, held** (veya eski: **holden**), **holding 1.** tutmak. *I held her hand. Please ~ my book. She's ~ing the baby in her arms.* **2.** alıkoymak, saklamak, ayırmak. *~ mercahndise until called for.* ~ **a room** : oda ayırmak, **3.** bırakmamak, zapt etmek, elinde tutmak, zorla alıkoymak. *They ~ the child for ransom. The city is held by the enemy.* **4.** bulundurmak, tutmak. **to ~ one's head high** : başını dik/yüksek tutmak. ~ **s.o. spellbound** : birisini etkisi altında bulundurmak (büyülemek), **5.** salıvermemek, alıkoymak. *They are ~ing him on a vagrancy charge.* **6.** düzenlemek, tertiplemek, yönetmek, toplamak. *to ~ a meeting/a conference.* **7.** engellemek, engel/mani olmak, durdurmak, sınırlamak, geciktirmek. **The dike held during the flood** : Set, sel basmasına engel oldu. ~ **the price increases to a minimum** : fiyat artışını sınırlamak. ~ **the press to insert a late story** : son haberi de derç etmek için baskıyı geciktirmek, **8.** sahip/malik olmak, (mevki vb.) işgal etmek, kontrol altında tutmak, hâkim olmak. **to ~ political office** : siyasî mevkii olmak. **He held his temper** : Öfkesine hâkim oldu. **9.** içermek, (içine) almak, istiap/ihtiva etmek. *This bottle ~ a quart. This theater ~s 500 people. Life ~s many surprises.* **10.** inanmak, kanaatinde olmak, kabul/tasdik etmek. *We ~ this belief. People once held that the earth was flat. He ~s some strange ideas.* **11.** saymak, telâkki etmek, tutmak, yerine koymak. **I ~ you responsible** : Seni sorumlu tutuyorum. **I ~ him to be a fool/that he's a fool/the view that he's a fool** : Bence o budalanın biridir (Onu budala yerine koyuyorum). **12.** (yasaya göre) karar vermek, hükmetmek. *The court ~s him guilty.* **13.** değerlendirmek, değer/kıymet biçmek. *We held her best of all the applicants.* **14.** mecbur etmek. ~ **s.o. to his agreement/to his word** : birisini anlaşmaya uymaya/sözünü tutmaya mecbur etmek. *They held him to his promise.* **15.** yöneltmek, çevirmek, tevcih etmek. *He held a gun on the cashier while an accomplice robbed the store.* **16.** dur(dur)mak, tutmak, kalmak, sabit olmak. ~ **your breath** : Nefesini tut. ~ **yourself still** : kımıldama, hareketsiz dur, **17.** yapışmak, çözülmemek, bağlı kalmak, **18.** sür(dür)mek, devam et(tir)mek, (aynı durumu) korumak/muhafaza etmek, bırakmak. *The breeze held all day.* ~ **silence** : sessizliği korumak. ~ **the audience in suspense** : dinleyicileri merak ve heyecan içinde bırakmak. **I hope the nice weather will ~** : İnşallah güzel havalar devam eder. **19.** dayanmak, sebat etmek, taşımak, tahammül etmek. **Will the rope ~?** İp (yükü) taşıyabilir mi? **The roof won't ~ much weight** : Çatı fazla ağırlığa dayanamaz. **20.** *gen.* ~ **with** : tarafını tutmak, taraftar olmak, iltizam etmek. *to ~ with the new idea.* **21.** *gen.* ~ **by/from/in/of** *etc.* : (imtiyaz/unvan/paye/derece) taşımak, haiz olmak, elinde tutmak, sahip olmak. *He ~s a Ph.D. He ~s the rights to hunt on this land. He ~s a half share in the business.* **22.** *gen.* ~ **to** : sadık olmak/kalmak, sadakat/bağlılık göstermek. *to ~ to one's purpose. He held to his promise.* **23.** geçerli/cari/yürürlükte/muteber/doğru olmak, uygulanmak. *That rule does not ~. This decision ~s for all such cases. What he said still ~s (=is still true).* **24.** sakınmak, çekinmek, kaçınmak, imtina etmek (genellikle emir kipi), **25.** *müz.* (notayı) uzatmak, **26.** (zihninde/kalbinde) tutmak, beslemek. **to ~ a grudge** : kin beslemek. **to ~ a belief** : inanç beslemek, **27.** üzerinde uyuşturucu madde bulundurmak, **28.** savunmak, müdafaa etmek, tutmak. ~ **the fort** : kaleyi tutmak (savunmak).

29. be left holding the baby *(Brit.:* **be left holding the bag)** : (a) başkasının yarım bıraktığı iş) üzerinde kalmak/üstüne yıkılmak, sorumluluk üzerinde kalmak, (b) eli boş dönmek, *argo* hava almak, açıkta kalmak, **30. ~ a candle to = ~ a stick to** : boy ölçüşmek, denk olmak, *argo* aşık atmak, **31. ~ aloof** : uzak durmak, yaklaşmamak, ilişki kurmamak, **32. ~ a thing over one** : bir şey ile durmadan tehdit etmek, **33. ~ at bay** : yaklaştırmamak, arada mesafe bırakmak, **34. ~ back** : (a) çekinmek, kendini tutmak, (b) gizlemek, saklamak. *to ~ back the truth.* (c) söylememek, gizli tutmak, sır saklamak, açığa vurmamak, (d) (işe/faaliyete) karışmamak, katılmamak, (e) alıkoymak, zapt etmek, **35. ~ by** : (a) sadık/bağlı kalmak, (fikrinden vb.) dönmemek. *During the whole struggle he held by his principles.* (b) inanmak, doğru bulmak, desteklemek, aynı fikirde olmak. *I don't ~ by some of strange ideas you believe in.* **36. ~ court** : (bir topluluk içinde) kendine hayran kazanmak, sükse yapmak, **37. ~ down** : (a) baskı/kontrol altında tutmak, baş kaldırtmamak, itaat altında tutmak, boyun eğdirmek, inkıyat ettirmek, (b) (işi) iyi yürütmek/yönetmek, üstesinden gelmek. *He had held down a tough job for a long time.* (c) indirmek, azaltmak, düşürmek. *We must try to ~ prices down.* (d) sınırlandırmak, tahdit etmek, **38. ~ forth** : (a) önermek, teklif etmek, ileri sürmek, (b) lâfı uzatmak, uzun uzadıya konuşmak, sürekli konuşarak bıktırmak/kafa şişirmek, nutuk çekmek, **39. ~ good** : doğru/geçerli olmak. *This rule ~s good at all times and places.* **40. ~ hands (with)** : (sevgi eseri olarak) elele tutuşmak, (birinin) elini tutmak, **41. ~ in** : (a) tutmak, zapt etmek. *He was so angry he couldn't ~ in his temper.* (b) kendini tutmak, kendine/nefsine hâkim olmak. *He held himself in for fear of saying something he would regret.* **42. ~ in esteem** : saymak, hürmet etmek, saygı göstermek, **43. ~ it** ! Kımıldama! Davranma! Öylece dur! **44. ~ off** : (a) uzakta tutmak, yaklaştırmamak, defetmek, (b) ertelemek, tehir etmek, sonraya bırakmak, geciktirmek. *to ~ off buying a car.* (c) (bir şeyi yapmaktan) kaçınmak, sakınmak, çekinmek, **45. ~ on** : (a) bırakmamak, salıvermemek, sımsıkı tut(un)mak, kavramak. *He held on to the overturned boat till help came.* (b) sürmek, sürüp gitmek, süregelmek, devam etmek. *The rain held on steadily all day.* (c) (fikrinde/tutumunda) sebat etmek, (d) (genellikle emir kipi) : durmak, beklemek. **~ on there a minute!** Bir dakika bekle! **~ on a bit!** Yavaş, biraz dur! **46. ~ one's ground** : yerini/durumunu korumak, **47. ~ one's head high** : (a) baş eğmemek, eğilmemek, mağlûp olmamak, (b) gururunu/izzetinefsini korumak, **48. ~ one's own** *bk.:* **own** (5), **49. ~ one's peace = ~ one's tongue** : dilini tutmak, susmak, konuşmamak, **50. ~ out** : (a) sunmak, takdim etmek, (b) uzatmak. *~ out your hand!* (c) dayanmak, varlığını sürdürmek, devamlı/sürekli olmak. *Our supplies would not ~ out much longer.* (d) direnmek, boyun/baş eğmemek, teslim olmamak. *The soldiers held out for ten days until help arrived.* (e) *argo* gizlemek, saklamak, gizli tutmak, açıklamamak. *to ~ out important information.* **51. ~ out for** *k.d.* (sözleşmede bir şart üzerinde) ısrar etmek, **52. ~ over** : (a) ertelemek, tehir etmek, sonraya/geriye bırakmak. *The game has been held over until next week.* (b) süresi bittiği hâlde makamında kalmak, uzun süre elinde tutmak, (c) fazla (uzun süre) kalmak, süresini uzatmak. *The movie was so popular that it was held over for another week.* (d) (tehdit veya kontrol için) elinde tutmak/kullanmak, **53. ~ the fort** : (a) mevkiini sağlamlaştırmak, sağlam mevkiini korumak, (b) sorumluluğu yüklenmek, vekâlet etmek, işi üzerine almak. *He is ~ing the fort until the manager returns.* **54. ~ the line** : (a) (telefondan) ayrılmamak, beklemek, telefonu kapatmamak (ekseriya emir kipi kullanılır) : *~ the line, please!* (b) şayanıkabul düzeyde tutmak. *~ing the line on the prices.* **55. ~ the road** : (oto) yola iyi gelmek, (fena hava koşullarında vb.) dengesini korumak, **56. ~ to** : (söz, vait vb.) tutmak, sadık kalmak, sözünde durmak, (karar vb. den) dönmemek, sebat etmek. *He ~s to his promise.* **57. ~ to account** : sorumlu/mes'ul tutmak, **58. ~ together** : (a) bir arada tutmak, (b) ayrılmamak, dağılmamak, çözülmemek, (c) tutturmak, raptetmek, birbirine bağlamak, tespit etmek, sağlamlaştırmak, (d) (ifade) tutarlı/anlamlı olmak, gerçeğe uygun görünmek, **59. ~ up** : (a) (örnek) göstermek/vermek. *Grandfather always held up his youngest son as an example to follow.* (b) teşhir etmek, göstermek, arz etmek. **to ~ s.o. up to ridicule** : sözleriyle birini küçük düşürmek, (c) engellemek, geciktirmek, durdurmak. *The policeman held up the traffic.* (d) *ABD- k.d.* yolunu kesip soymak, silâh tehdidi ile parasını almak. *The criminals held up the bank and took all the money.* (e) desteklemek, yardım etmek, yardımda bulunmak, (f) durdurmak, (g) devam etmek, (durumunu /mevkiini) korumak/sürdürmek. **Sales held up well** : Satışlar iyi gidiyor. ~ **up one's head again** : tekrar başını kurtarmak, (h) dayanmak, mukavemet etmek, (i) sükûnetini/ metanetini korumak, cesaretini kaybetmemek.*The grieving mother held up for her children's sake.* (j) gerçeğe uymak, doğruluğu anlaşılmak. *The police were doubtful first, but Tony's story held up.* (k) kaldırmak, yükseltmek. *Sue held up her hand.* **60.** ~ **water** : (a) sızdırmamak, su akıtmamak/geçirmemek, (b) *k.d.* geçerli/makul/doğru olmak, gerçeklere uymak, *mec.* su götürmek. *His story doesn't ~ water.* **61.** ~ **with** : (a) aynı fikirde olmak, mutabık olmak, anlaşmak, mutabakat sağlamak, (b) onaylamak, tasdik/teyit emek, muvafakat etmek, doğru bulmak, (c) (birisinin) tarafını tutmak, **62.** ~ **your horses** : dur, bekle. ***e.a.-*** *1. grasp, clasp, grip, 2. keep, retain, reserve, 5. detain, 6. convene, 7. hinder, restrain, 8. have, possess, own, occupy, control, 9. enclose, contain, 10. believe, think, embrace, espouse, 11. regard, judge, consider, deem, 13. rate, 15. point, direct, aim, 16. persist, last, endure, remain, 17. stick, adhere, cling, 20. agree, side, 23. apply, be valid, be in force, 24. refrain, forbear, 26. harbor, 28. defend, 34. (a) refrain, (b) keep back, (c) withhold, 37. (a) suppress, keep control, 38. (a) propose, offer, (b) harrangue, talk, preach, 41. (a) check, restrain, curb, (b) contain, 44. (a) repel, (b) defer, postpone, 45. continue, persist, (d) stop, halt, 50. (a) present, offer, (b) extend, (c) last, endure, continue to exist, 52. (a) defer, postpone, 59. (a) offer, give, (b) expose, (c) hinder, delay, (e) support, uphold, (f) stop, halt, (g) endure, (k) raise, lift, 61. (a) concur with, agree with, (b) approve of, condone, (c) side with*

hold^2, *is.* **1.** tutma, yakalama, kavrama, tutuş, kavrayış. **take/get/catch/lay ~ of** : tutmak, yakalamak. **Get ~ of the rope** : Halatı (sıkı) tut! **lose ~ of** : gevşetmek, (serbest) bırakmak, **2.** tutamak, sap, kulp, **3.** tutunacak yer, destek, dayanak. *Can you find a ~ for your hands so that you can pull yourself up?* **4.** alıkoyma, (özel bir maksat için) ayırma, saklama. *to put a ~ on a library book.* **5.** etki, tesir, nüfuz. *to have a ~ on a person.* **6.** *müz. bk.:* **fermata**, **7.** kısa duraklama/ aralık/fasıla, poz. *a ~ in the movement of a dance.* **8.** hapishane (odası), hücre, **9.** tutucu, kap, bir şeyin içine konulduğu şey. *a basket used as a ~ for letters.* **10.** *esk.* kale, müstahkem mevki, **11.** *den.* gemi ambarı, geminin iç tarafı, sintine. ***e.a.-*** *1. grasp, grip, 2. handle, 7. pause, 8. prison (cell), 9. receptacle, 10. stronghold.*

holdable, *sf.* tutulabilir.

holdall, *is.* hurç, büyük seyahat çantası/ bavulu.

holdback, *is.* **1.** engel, mania, **2.** gecikme, durma, ertelenme, **3.** (at) dizgin, **4.** (maaş/ücret) kesinti. *the ~ of a day's pay.*

holddown, *is.* **1.** (bütçe harcamalarında vb.) kısıtlama, **2.** tutucu : bir cismi belirli bir konumda tutan düzen.

holden, *f. esk.* **hold** fiilinin geçmiş zaman sıfat - fiili.

holder, *is.* **1.** tutucu, tutan şey, -lık/-lik. **cigarette-~** : sigaralık. *a toothbrush ~.* **2.** kulp, tutamak, tutamaç, **3.** iye, sahip, kiracı. **lease-~** : kiracı, **4.** *huk.* eldeci, hamil, zilyet, taşıyan, **5.** (makam) işgal eden. *The ~ of the office of chairman is responsible for arranging meetings.* **6.** bir şeyi sıcak tutan kumaş, **7.** ~ **in due course** : esas sahibi olmadığı hâlde kıymetli bir evrakın karşılığını yasal olarak alma yetkisi olan kimse, **8.** **~ship** : iyelik, eldecilik, sahiplik, sahip/hamil olma.

holdfast, *is.* **1.** kenet, çengel, tutucu (alet), destek, **2.** *bot.* tutucu (kök/dal vb). ***e.a.-*** *1. catch, clamp, hook.*

holding, *is.* **1.** tutuş, tutma, **2.** kiralanmış arazi, **3.** anamal yatırım ortaklığı, holding, **4.** *gen.* **~s** : edinç, mal, mülk ve tahvil gibi eldeki değerler, **5.** (bazı sporlarda) engelleme, **6.** hisse. **I have a small ~ in ...** : ...-de biraz hissem var. **7.** tutan, elinde bulunduran, **8.** ~ **company** : holding şirketi, hisse senetlerinin çoğunu satın alarak başka şirket(ler)i kontrolu altında tutan şirket, **9.** ~ **pattern** *hv.* hava alanına iniş izni bekleyen uçağın izlediği uçuş yolu.

holdout, *is.* **1.** geciktirme, oyalama, **2.** geciktiren/oyalayan (kimse) : daha elverişli koşulları bekleyerek sözleşme imzasını geciktiren kişi, **3.** toplumsal eyleme/girişime katılmayan kimse.

holdover, *is.* **1.** kalıntı, eskiden kalma (kimse/şey), **2.** süresi uzatılmış sinema, temsil vb.

holdup, *is.* **1.** soygun(culuk), yolunu kesip soyma, silâh tehdidiyle soyma, **2.** dur(dur)ma, durakla(t)ma, bir işin seyrinin durması veya gecikmesi, **3.** *k.d.* soyulma, kazıklanma, aşırı para ödemeye mecbur olma, **4.** muvakkat ağıl : çiftlikte hayvanların geçici olarak kapatıldıkları yer, **5.** (zamanı gelince kullanmak üzere) tutma, alıkoyma. ***e.a.-*** *1. theft, robbery, 2. stoppage, hindrance, delay, 3. extortion.*

hole^{1}, *is.* **1.** delik, boşluk, gedik. **in ~s = full of ~s** : delik deşik. **2.** çukur, oyuk, (diş) çürük. *a ~ in the ground. The men dug a ~ in the road. a ~ in tooth.* **3.** in mağara, hayvan yuvası. **a mouse's ~** : sıçan deliği/yuvası. *the ~ of a fox.* **4.** izbe, in gibi yer, karanlık ve pis yer. *What a wretched little ~ he lives in!* **5.** hücre, zindan, **6.** güç/kötü durum, zorluk, müşkül mevki, çıkmaz. **to be/find oneself in a ~** : kötü duruma düşmek, çıkmaza saplanmak. **put s.o. in a ~** : birisini zor durumda/müşkül mevkide bırakmak. **You've put me in a devil of a ~!** Beni çok müşkül bir mevkide bıraktın. **7.** *ABD* koy, küçük liman, **8.** kusur, hata. *They found serious ~s in his reasoning.* **9.** akarsuyun derin ve durgun yeri. *a swimming ~.* **10.** (a) (bilye veya topun gireceği) çukur, (b) topu çukura sokarak yapılan sayı, **11.** *golf* (a) top çukuru, (b) top çukurunu içeren saha bölümü, **12.** *fiz.* oyuk, deşik : yarı iletkende bir elektronun ayrılması ile oluşan + yüklü atom, **13. a square peg in a round ~** : makamına yakışmayan kimse, **14. in the ~** : (a) borç içinde, borçlu, (boğazına kadar) borca batmış, (b) (pokerde) ilk çekilip ters kapatılan kâğıt. *a king in the ~.* **15. make a ~ in** *k.d.* büyük bir boşluk/açık yaratmak, yara/gedik/rahne açmak. *The hospital bills made a large ~ in his savings.* **16. pick ~s in sth** : kusur bulmak, kusur bulmaya bahane aramak, *mec.* öküzün altında buzağı aramak, **17. ~-and-corner** *k.d.* gizli, saklı, el altından, sinsi, alçak. *We don't like these ~-and-corner methods.* **Search every ~-and-corner** : her köşeyi/kıyıyı bucağı araştırmak. ***e.a.-*** *1&2. aperture, cavity, pit, hollow, concavity, 3. burrow, den, cave, lair, 4. hovel, shack, 5. dungeon, 6. predicament, 7. cove, 8. fault, flaw, 17. secret, underhand*

hole^{2}, *f.* **holed, holing 1.** delmek, delik açmak, oymak, çukur açmak, **2.** çukura atmak/düşürmek, **3.** *golf* topu çukura sokmak. **~ out** : topa vurup çukura sokmak, **4.** tünel/geçit açmak, **5. ~ up** : (a) (kış uykusuna yatan hayvan vb.) inine çekilmek, (b) *argo* gizlenmek, saklanmak, (polisten) kaçıp izini kaybetmek. *The robbers ~d up in an old cabin.* ***e.a.-*** *5. hide.*

hole card, (pokerde) ilk çekilip ters kapatılan kart.

holeless, *sf.* deliksiz, oyuksuz, çukursuz.

holey, *sf.* delikli.

holibut, *is., ç.* **-but, -buts** *bk.:* **halibut.**

holiday, *is.&sf.&gs.f.* **1.** tatil. **legal ~** : resmî tatil günü. *Sunday is a ~ in many countries.* **2.** bayram/yortu günü. **Roman ~** : katılanların zararına olan eğlence, **3.** izin. **be on (one's) ~** : izinli/tatilde olmak. **take a month's ~ in summer** : Yazın bir aylık izin almak. *My secretary is away on ~ this week.* **4.** *Brit.* **~s** *: bk.:* **vacation**, **5. package-~** : götürü yolculuk/seyahat, **6.** bayram+, sevinçli, şen, neşeli. *a ~ mood.* **7.** bayramlık, bayrama mahsus. *~ attire.* **8.** *Brit.* tatile/izne çıkmak, izin almak, iznini kullanmak, bayram etmek, **9. ~er = ~maker** : izinli (kimse), izne çıkan/tatil alan kimse (özellikle tatil için başka yere giden). ***e.a.-*** *9. vacationer.*

holidays, *zf.* tatil(ler)de, tatil zamanında.

holier-than-thou, *sf.* sahte sofu, mutaassıp, dindarlık taslayan, dindar geçinen, kendini üstün gören. ***e.a.-*** *sanctimonious, self-righteous, priggish.*

holily, *zf.* kutsalca, takdis edercesine, sofuca, mutaassıbane, dindarca. ***e.a.-*** *sacredly, piously.*

holiness, *is.* **1.** kutsallık, kutsiyet, mübareklik, dindarlık, **2. His Holiness = Your Holiness** : Mukaddes Peder, Papa Cenapları (Papaya verilen unvan). ***e.a.-*** *1. sanctity.*

holism, *is. fel.* birlikçilik, birlik felsefesi : tabiatin/hilkatin birlik olduğunu ileri süren kuram; varlıkların (bilhassa canlıların) kendilerini oluşturan cüzlerin özellikleri toplamından daha geniş, farklı ve kapsamlı bir gerçek olduğunu savunma.

holist, *is.* **1.** birlikçi, **2.** tüm, tümleyici, tümünü kapsayan : geniş kapsamlı. *~ health care.* **3. ~ic** : birlikçi+, **4. ~ically** : birlikçi görüşle.

Holland, *is.* **1.** Hollanda, Felemenk, **2.** *k.h.* mat pamuklu kumaş. ***e.a.-*** *1. Netherlands.*

hollandaise sauce, *is.* Hollanda sosu : yumurta sarısı, tereyağı, limon suyu ve baharatla yapılıp sebze yemekleri, balık vb. ne konulan zengin bir sos.

Hollander, *is.* Hollandalı, Felemenkli. ***e.a.-*** *Dutchman.*

Hollands = Holland gin, *is.* Hollanda cini (içki).

holler, *f.* *k.d.* bağırmak, haykırmak, çağırmak, feryat etmek. *Stop ~ing, nobody's going hurt you!* **to ~ insults** : bağırarak hakaret etmek. ***e.a.-*** *shout, yell.*

Hollerith card, *is. bil.* delikli kart. ***e.a.-*** *punch card.*

Hollerith code, *is. bil.* Hollerith kodu : kartlar üzerinde harf ve rakamlara tekabül eden deliklerden oluşan kod.

hollo = holloa = holloo, *ünl.&is. bk.:* **hallo.**

hollow, *sf.&is.&f.&zf.* **1.** boş, içi boş. *a ~ sphere.* **~ excuse** : boş mazeret, **2.** oyuk, **3.** çukur, çökük. *~ cheeks.* **4.** (ses) boğuk. *a ~ voice/groan.* **5.** anlamsız, değersiz, işe yaramaz, kof, nafile. *a ~ victory/triumph.* **6.** *mec.* (a) sahte, yapmacık, gayrisamimî. *~ sympathy/words/promises. a ~ laugh.* (b) boş, aldatıcı, mutluluk getirmeyen. *~ joys and pleasures.* **7.** aç, **8.** oyukluk, oyuk/çukur yer, boşluk, çukurluk. *The ground was covered in little ~s. a ~ in the ground.* **the ~ of one's hand** : avuç içi (çukuru), **9.** vadi. *a wooded ~.* **10. (in) the ~ of one's hand** : avucunun içinde, **11.** hiçlik, nafilelik, beyhudelik, boşluk. *a ~ in one's life.* **12.** çukurlaş(tır)mak, oy(ul)mak, çukur açmak. *River banks ~ed by rushing water.* **13. ~ out** : oymak. *to ~ out a log.* **14.** *k.d.* tamamıyla, baştan başa, büsbütün. **to beat (all) ~** : kolayca yenmek, büsbütün hezimete/bozguna uğratmak, tam yenilgiye uğratmak, *mec.* ezmek, pestilini çıkarmak. ***e.a.-*** *1. empty, 2. concave, 3. sunken, fallen, 4. dull, muffled, deep, 5. meaningless, worthless, 7. (a) insincere, false, unreal, 8. hungry, 9. valley, 11. emptiness, void, vacuum.*

hollow-eyed, *sf.* çukur gözlü, (hastalık vb. nedeniyle) gözleri çukura kaçmış.

hollowhearted, *sf.* **1.** vefasız, riyakâr, aldatıcı, sözünde/vaadinde durmaz, ikiyüzlü, güvenilmez, **2. ~ly** : vefasızlıkla, riyakârlıkla, **3. ~ness** : vefasızlık, riyakârlık. ***e.a.-*** *1. insincere, deceitful.*

hollowly, *zf.* **1.** boş bir şekilde, boş olarak, **2.** sahtelikle, gayrisamimî olarak.

hollowness, *is.* **1.** boşluk, çukurluk, oyukluk, **2.** sahtelik, aldatıcılık, kofluk, nafilelik.

hollowware = holloware, *is.* (gümüş) tas/kâse, içi çukur gümüş kap. *bk.:* **flatware.**

holluschick, *is., ç.* **-chickie** (küçük) fok / ayı balığı.

holly, *is., ç.* **hollies 1.** *bot.* dikenli defne *(Ilex).* **American ~** : Amerikan defnesi *(Ilex opaca).* **English ~** : dikenli defne *(Ilex aquifolium),* **2.** defne yaprağı/dalı (süs için kullanılır).

hollyhock, *is. bot.* **1.** gülhatmi *(Althaea rosea),* **2.** hatmi çiçeği.

holly oak, *is. bk.:* **holm oak.**

holm, *is. Brit.- k.d.* **1.** düzlük : nehir/ırmak kenarındaki düz arazi, **2.** (göl/nehir ortasındaki) adacık, **3.** *bk.:* **holm oak.**

holmic, *sf. kim.* holmiyum+.

holmium, *is. kim.* holmiyum, nadir toprak madenlerinden biri. Simgesi : **Ho**, atom ağ. 164.930, atom nu. 67, özgül ağ. 8.795.

holm oak, *is. bot.* pırnal *(Quercus ilex)* : G Avrupa'da yetişen yapraklarını dökmeyen meşe. **holm, holly oak, ilex** *d.d.*

holo- = hol-, *ön ek* "tam, bütün, tüm". *ör.:* **holograph.**

holoblastic, *sf. embril.* tüm bölünen (yumurta). *bk.:* **meroblastic. ~ally** : tüm bölünerek.

holocaine, *is.* **phenacaine**'in ticarî adı.

holocaust, *is.* **1.** (bilhassa yangın yüzünden) tamamen yok olma/mahvolma, **2.** ateşte yakılan kurban, **3. the Holocaust** : kıyım, ırk kırımı, katliam, Nazilerin yaptıkları Musevî katliamı, **4. ~al = ~ic** : yok edici, mahvedici, yakıcı, kıyıcı, kıyım/katliam şeklinde.

Holocene, *sf.&is. jeol.* yeni çağ+.

holocrine, *sf.* öz ayrışımlı : gözeleri ayrışarak salgı çıkaran.

holoenzyme, *is.* tüm öz maya.

hologamous, *sf.* tüm eşey gözeli : eşey gözeleri öbür gözelerle aynı büyüklük ve biçimde olan.

hologamy, *is.* tüm eşey gözelilik.

hologram, *is.* tüm resim, üç boyutlu resim: bir cisim üzerinde yansıyan lâzer ışınları ile kamera kullanmadan filme alınan ve arkadan eş evreli *(coherent)* ışık ile aydınlatılınca üç boyutlu görünen resim.

holograph, *is.* öz yazı, öz belge, el yazması, tümü imza sahibinin el yazısı ile yazılmış belge (vasiyetname vb.). *a letter in the President's ~.*

holographic, *sf.* **1.** **~al** *d.d.* öz yazılı, el yazması. *a ~ will.* **2.** tüm resim+, tüm resimli, **3.** **~ally** : (a) el yazısı ile, (b) tüm resimle, tüm resim şeklinde/hâlinde.

holography, *is.* tüm resimcilik, (lâzer ışınlarıyla) üç boyutlu resim çekme tekniği.

hologynic, *sf.* dişi kalıtımsal : yalnız dişilerden tevarüs edilen. **hologyny** : dişi kalıtım.

holohedral, *sf.* tüm bakışık : tam simetriyi sağlayacak bütün yüzleri/düzlemleri bulunan (kristal). *bk.:* **hemihedral, tetrahedral.**

holohedrism = **holohedry**, *is.* tüm bakışım.

holometabolic = **holometabolous**, *sf.* tüm başkalaşımsal, tüm başkalaşmış, tüm başkalaşıma uğramış, tam istihale geçiren/geçirmiş.

holometabolism = **holometaboly**, *is.* tüm başkalaşım, tüm başkalaşma, tam istihale.

holomorphic, *sf.* **1.** *mat.* türeyen, **2.** (kristal) tüm biçimli, ikiz bakışımlı, iki ucu da simetrik.

holomorphism = **holomorphy**, *is. mat.* türeyebilme.

holoparasite, *is.* tüm asalak : bütün yaşamınca asalak.

holophote, *is.* tam ışıtan : bütün ışığı istenilen yönde toplayan lâmba (deniz feneri vb.). **holophotal** : tam ışıtır.

holophrastic, *sf.* **1.** *gr.* tüm anlamlı : başlı başına anlamı olan, tek kelimeyle ifade edilen (Emir kipi gibi. *ör.:* **go!**), **2.** çocuğun gelişmesinde maksadını tek kelimeyle anlattığı dönem(e ait).

holophytic, *sf.* **1.** kendi beslek : besinini fotosentez yolu ile organik olmayan maddelerden elde eden (bitki), **2.** **holophyte** : kendi beslek. ***e.a.- 1.*** *autotrophic.*

holoplankton, *is.* tüm sürükley : bütün yaşamını sürükleyde geçiren ilkel organizma (**diatom, alg** vb.).

holothurian = **holothurioid**, *sf.&is. zool.* derisi dikenli : deniz hıyarı gibi derisi dikenli herhangi bir hayvan.

holotype, *is. biy.* tüm örnek : hayvan ve bitkilerin sınıflandırılmasında bir sınıfı başlı başına temsil eden örnek. **holotypic** : tüm örneksel.

holozoic, *sf.* ayrı beslek : besinini başka bitki veya hayvanları yiyerek sağlayan. ***e.a.-*** *heterotrophic.*

holp, *f. esk. bk.:* **help** *(geç.z.).*

holpen, *f. esk. bk.:* **help** *(sf.f.).*

hols, *ç. is. Brit.- argo* tatil. ***e.a.-*** *holidays.*

Holstein, *is.* Hollanda ineği : siyah, beyaz tüylü, sütü bol ve az yağlı cins bir inek. **~ - Friesian** *d.d.*

holster, *is.* (meşin) tabancalık, tabanca kılıfı, kuburluk. **holstered** : kılıflı (tabanca).

holt, *is. esk.* **1.** koru, ormancık, **2.** ağaçlı tepe, **3.** hayvan (özellikle su samuru) yuvası.

holus-bolus, *zf. k.d.* cümbür cemaat, hep birden, hürya. ***e.a.-*** *alltogether, all at once.*

holy, *sf.* **-lier, -liest**, *is., ç.* **-lies** **1.** kutsal, mukaddes, kutsî. *~ ground. The Koran and the Bible are considered ~ books.* **2.** dinî maksatlara tahsis edilmiş, dine/dinî kurumlara ait, **3.** dindar, zahit. *a ~ life. a ~ man.* **4.** ulvî, yüce, temiz, ilâhî. *a ~ love.* **5.** mübarek, perestişe/tapınılmaya lâyık. *a ~ relic.* **6.** dinsel, dinî. *~ rites. a ~ day.* **7.** korkunç, ürkütücü, korku/haşyet verici. *~ mysteries.* **8.** **~ terror** *argo* korkunç kimse, dehşet saçan kimse, Allahın belâsı. **That child is a ~ terror** : Bu çocuk Allahın belâsıdır. **9.** tapınak, mabet, ibadet yeri, kutsal yer, **10.** mukaddesat, kutsal şeyler/kimseler, **11.** **~ Ark** : kutsal dolap : havralarda Tevrat'ın konulduğu dolap, **12.** **Holy Bible** : İncil, Kutsal Kitap, Kitabı Mukaddes, **13.** **~ bread** : kutsal ekmek : kiliselerde Aşâi Rabbanî ayininde kullanılan ekmek, **14.** **~ cats** = **~ cow** : *k.d.* Vay canına! Bak hele! Vay! Bana bak! (hayret, memnuniyet, öfke vb. bildirir.) *~ cow! You can't do that! ~ cats! What a beautiful garden!* **15.** **~ City** : (a) kutsal şehir, dindarlarca kutsal tanınan şehir, (b) cennet, (c) Kudüs, **16.** **~ day** : dinî bayram, yortu, **17.** **~ day of obligation** : (a) Katoliklerin mecburî olarak kiliseye gittikleri ve bazı işleri yapmaktan sakındıkları gün, (b) piskoposları Aşâi Rabbanî günü, **18. ~ Father** : Papa, **19. ~ Ghost = ~ Spirit** : Ruhülkudüs, **20. ~ hour** : dua saati, **21. ~ Innocent's Day** : Kutsal Masumlar Günü : Betlehemde çocukların Herod'un emriyle katledildikleri gün, 28 Aralık, **23. ~ Land** : Filistin, **24. ~ mackerel** *argo* Vay canına (hayret, şaşkınlık vb. ifade eder)! **25. ~ Moses!** *argo* Deme be! Deme yahu (hayret, sürpriz vb. ifade eder)! **26. ~ Office** : (a) Engizisyon (1542'de kurulmuştu), (b) Katolik kilisesine bağlı dine inanış ve ahlâkı korumakla görevli mahkeme, **27. ~ of holies = sanctum sanctorum** : (a) Musevî tapınağının en iç kısmı, (b) harim, en kutsal yer, **28. ~ oil** : kutsal yağ : papazın takdis ederek ayinde kullandığı zeytinyağı, **29. ~ order(s)** : (a) takdis merasimi, (b) rahiplik mertebesi. **take ~ orders** : rahip olmak, rahiplik mertebesine erişmek için kilisece tahdis edilmek, **30. ~ Roller** *hkr.* çılgın dindar : ayin esnasında âdeta cinnete kapılıp çılgınca hareketler yapan bir nevi protestanlık mezhebine mensup kimse, **31. ~ Rollerism** : çılgın dindarlık, dinî çılgınlık, **32. ~ Roman Empire** : Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğu (962-1806), **33. ~ Rood** : kutsal çarmıh : Hz. İsa'nın öldürüldüğü çarmıh, **34. ~ Saturday** : Paskalyadan önceki cumartesi, **35. ~ Scripture(s)** : Kutsal Kitap, **36. ~ See** : (a) Papalık yetkisi/otoritesi, (b) Papalık sarayı, **37. ~ Sepulcher** : Kutsal Mezar, Hz. İsa'nın mezarı, **38. ~ Spirit** : (a) İlâhî ruh, (b) Ruhülkudüs, **39. ~ synod** : (Doğu kilisesinde) yönetim kurulu, piskoposlar meclisi, **40. ~ Thursday** : (a) Paskalyadan önceki perşembe günü, (b) *bk.:* **Ascension Day**, **41. ~ water** : kutsal su, papazın takdis ettiği su, **42. ~ Week** : kutsal hafta, Paskalyadan önceki hafta, **43. ~ Writ** : (a) Kutsal Kitap, İncil, (b) bir konuda en yetkili kimsenin yazdığı/söylediği şey, münakaşa götürmez yazı/söz, **44. ~ Year = jubilee year** : af yılı : Papanın bazı vesilelerle tam ve genel olarak Katoliklerin günahlarını bağışladığı yıl. ***e.a.-*** *1. sacred, blessed, consecrated, hallowed, 3. saintly, godly, pious, devout, 4. spiritual, pure, 6. religious.* ***k.a.-*** *1. unholy, unconsecrated, desecrated, unhallowed, 3. unreligious, 4. profane, worldly, earthly, sacrilegious, blasphemous, sinful, wicked, evil, immoral, corrupt, impure, 5. impious.*

Holy Alliance, *is.* Mukaddes İttifak : 1815'te Paris'te Rusya, Avusturya ve Prusya arasında imzalanan, demokratik kuruluşları yok ederek Hıristiyanlığı devletin temeli yapmaya çalışan anlaşma.

holystone, *is.&f.* **-stoned, -stoning 1.** Malta taşı, yumuşak kum taşı, kösüre taşı, **2.** Malta taşı ile (geminin güvertesini) ovmak/temizlemek.

holytide, *is. esk.* ayin zamanı.

homage, *is.* **1.** biat, hükümdara sadakat yemini, **2.** ululama, tazim, saygı, hürmet, riayet. **do/pay ~ to** : saygılarını sunmak, arzıtazim etmek. *Everyone paid ~ to the great leader.* **3.** tazim ve hürmeti gösteren eylem/vergi/hediye vb. **4.** sadakat, bağlılık. ***e.a.-*** *2. respect, reverence, honor, obeisance, tribute, deference, 4. fidelity.*

homager, *is.* biat eden kimse, *bk.:* **vassal.**

homalographic, *sf. bk.:* **homolographic.**

hombre, *is., ç.* **-bres** (2. için) **1.** omber : bir nevi iskambil oyunu, **2.** *ABD- argo* herif, erkek, adam. ***e.a.-*** *2. man, fellow.*

homburg, *is.* melon/fötür şapka.

home^{1}, *is.* **1.** ev, aile ocağı, yuva. *He left ~ at the age of 17. My ~ is in Ottawa.* **2.** konut, mesken, ikametgâh. **stately ~** : kâşane. **last ~ = long ~** : mezar, **3.** yurt, bakım evi. **convalescent ~ = rest ~ = nursing ~** : dinlenme/huzur evi, bakım evi, şifa yurdu, **4.** (hayvan) yuva, **5.** doğum yeri, sıla, **6.** sığınak, melce, **7.** yurt, vatan, ana vatan, memleket. *Turkey is my ~.* **8.** (oyunlarda) hedef, amaç, **9.** *bk.:* **home plate**, **10.** bir şeyin doğduğu/icat edildiği/geliştiği yer. *New Orleans is the ~ of jazz.* **11. at ~** : (a) evde. *Is there anybody at ~ ? I've left my books at ~.* (b) bir kimsenin doğup büyüdüğü yerde/şehirde, ana vatanda, (c) çok iyi bilen, künhüne vâkıf. **be at ~ with/in/on a subject** : bir konuya hakkıyla vâkıf olmak, iyice bilmek. *He's at ~ in the computer sciences.* (d) ziyaretçi/misafir kabulüne hazır. *Mr. S. will be at ~, Sunday, 10 August, 5 PM.* (e) *sp.* kendi sahasında, kendi kentinde/kasabasında, (f) içi/gönlü rahat, huzur içinde. **be/feel/make oneself at ~** : rahat etmek, kendini rahat hissetmek, yadırgamamak, kendi evinde gibi (serbest) davranmak. **feel quite at ~** : hiç yadırgamamak, kendi evinde/çevresinde gibi hissetmek. **Make yourself at ~** : Rahatınıza bakın, kendi evinizde imiş gibi davranın. **feel at ~ with .s.o.** : birisine karşı hiç yabancılık hissetmemek. ***e.a.***- *1. abode, dwelling, habitation, domicile, residence, house, 3. asylum, 11. (c) proficient, conversant, well-informed.*

home^2, *sf.* **1.** iç, dahilî, yerli. **~ consumption** : iç tüketim, dahilî istihlâk, yurt içinde tüketilen maddeler. **~ trade** *Brit.* iç ticaret, **2.** *sp.* yerel, mahallî. *the ~ team.* (b) takımın bağlı olduğu kentte oynanan. *a ~ game.* **3.** eve ait/mahsus, **4.** etkili, müessir. *a ~ thrust.* **5. ~ port** : demirleme limanı. ***e.a.***- *1. domestic, 2. (a) local, 4. effective.*

home^3, *zf.* **1.** eve, evde, eve doğru, evin(d)e, yuvasın(d)a, aile ocağın(d)a. **I'm ~** : Evdeyim, eve geldim. **2.** derin, içten, yürekten, vicdanen, **3.** hedefine, amacına, gayesine. **Her arguments hit ~** : İtirazları amacına ulaştı. **4.** *den.* (a) istenilen durum(d)a. *Sails sheeted ~.* (b) yerli yerin(d)e, her zamanki konumun(d)a. *The anchor is ~.* (c) gemiye doğru. *to bring the anchor ~.* **5. bring ~ to** : açıklamak, tavzih etmek, iyice anlatmak, kafasına yerleştirmek, ispat etmek, meydana çıkarmak, iyice belirtmek. *The irrevocability of her decision was brought ~ to her. A teacher should bring ~ to children the importance of working hard.* **6. bring a charge ~ to s.o.** : birinin suçlu olduğunu ispat etmek, **7. come ~ to** : (a) çok etkilemek, (b) farkına varmak. *At last it's come ~ to me how much I love parents.* **8. chickens come ~ to roost** : (bir kimse) ettiğini bulur, lâyık olduğu cezaya er geç çarpılır. **His chickens finally came ~ to roost** : Sonunda ettiğini (lâyık olduğu cezayı) buldu. **His cruelty will come ~ to roost some day** : Günün birinde ettiği zulümlerin cezasını çekecek. **9. drive a point/an argument ~** : bir şeyi birinin zihnine yerleştirmek/kafasına sokmak, **10. go ~** : (a) eve /memleketine/sılaya gitmek, (b) isabet etmek, bam teline dokunmak, **11. go to one's last ~** : ölmek, **12. ~ free** *argo* (başarıdan/zaferden vb.) emin, kesin, muhakkak, güvenilir, müemmen. *One more game and then we're ~ free.* **13. nothing to write ~ about** *k.d.* zikretmeye/bahse değmez, **14. see s.o. ~** : birisine evine kadar eşlik etmek, birini evine götürmek. *He offered to see her home.* **15. write ~ about** *k.d.* özel olarak yorumda bulunmak, mütalâa beyan etmek. ***e.a.***- *2. deep, to the heart, effectively, 12. safe, secure, settled.*

home^4, *f.* **homed, homing 1.** eve/yuvaya dönmek, **2.** yerleşmek, yuva kurmak, mesken/yurt edinmek, oturmak, ikamet etmek, **3.** eve getirmek/göndermek, **4.** yerleştirmek, iskân etmek, **5.** hedefe yöneltmek, (otomatik kumanda vb. ile) bir hedefe veya hava alanına göndermek, **6. ~ in on** : (güdümlü mermi, uçak vb.) hedefe yönelmek, tam nişan almak, hedefine doğru (otomatik kumanda altında) yol almak. *to ~ in on an enemy plane.*

home and dry, *zf.* .başarmış, gayesine erişmiş, kurtulmuş.

home base, *is.* **1.** (beyzbol) ev kalesi, **2.** *den.* ana üs, merkez ana yurt üssü. ***e.a.***- *1. home plate.*

home-bird = homebody, *is., ç.* **-bodies** evcimen, evine bağlı/sadık kimse.

homebound, *sf.* **1.** eve giden, evine/yurduna/sılaya dönen. *~ travelers.* **2.** ana limanına doğru seyreden (gemi), **3.** eve bağlı, evden ayrılmayan, evden dışarı çıkmayan. *~ invalids.*

homebred, *sf.* **1.** yerli, evcil, ehlî, evde yetiştirilmiş/büyütülmüş, **2.** kaba, yontulmamış, **3.** *Cnd. bk.:* **home-brewed.**

home-brew, *is.* evde yapılmış içki. **~d** : evde yapılmış.

homecoming, *is.* **1.** eve/sılaya/vatana/yurda dönüş, **2.** (okullarda) mezunlar toplantısı (günü).

Home Counties, *is. Brit.* Londra'ya yakın/bitişik kontluklar.

home economics, *ç. is.* ev idaresi.

home economist, *is.* ev idaresi uzmanı.

home-farm, *is.* özel çiftlik.

home-felt, *sf.* içten / kalpten duyulan, derunî.

home-folk(s), *is.* **1.** ebeveyn, ev halkı, **2.** yakın akrabalar, **3.** hemşehriler.

home-fries = home fried potatoes, *ç. is.* (kaynatıldıktan sonra dilimlenerek yağda) kızartılmış patates.

home from home *(ABD)* = **home away from home** *Brit. is.* kendi evi gibi (rahat, cana yakın) yer. **It's a ~ from ~** : Burası insanın kendi evi sayılır.

home front, *is.* (savaşta) cephe gerisi, sivil sektör.

home-grown, *sf.* **1.** yerli, evde/çevrede yetiştirilmiş.~ *tomatoes.* **2.** mahallî özellikleri taşıyan/aksettiren. *a ~ politician.* **3.** yerlilere mahsus. *a ~ school.*

home guard, *is.* sivil savunma (örgütü).

homeland, *is.* ana yurt, ana vatan, sıla, memleket.

homeless, *sf.* **1.** evsiz, evsiz barksız, yuvasız, kimsesiz, odsuz ocaksız. *a ~ child.* **2. ~ly** : evsiz barksız/kimsesiz bir şekilde, **3. ~ness** : evsizlik, yuvasızlık.

homelike, *sf.* **1.** bildik, tanıdık, aşina, dost, samimî, cana yakın, **2.** ev gibi, kendi evini andıran, rahat, cazip. ***e.a.-*** *1. familiar, 2. comfortable, cozy.*

homely, *sf.* **-lier, -liest 1.** güzel veya cazip olmayan, çirkin, sevimsiz. *a ~ looking old lady.* **2.** kaba, zarafet ve kibarlıktan yoksun, **3.** sade, basit, gösterişsiz, mütevazi. *a ~ meal of bread and cheese.* **4.** alelâde, harcıâlem, her yerde görülen/rastlanan. *~ pleasures. ~ food.* **5.** candan, çok samimî, cana yakın, sevimli, arkadaş canlısı, **6.** bildik, tanıdık, aşina. *a ~ atmosphere.* **7. homeliness** : (a) rahatlık, huzur vericilik, (b) sadelik, basitlik, gösterişsizlik, (c) cana yakınlık, samimîlik, (d) aşinalık, tanıdıklık, (e) çirkinlik, sevimsizlik. ***e.a.-*** *1. ugly, unattractive, 2. crude, 3. plain, simple, 5. friendly, kindly, 6. familiar.* ***k.a.-*** *1. beautiful, attractive, 2. elegant, polished.*

homemade, *sf.* **1.** evde yapılmış, yerli (malı), kendi imalâtı. *All our pastry is ~.* **2.** acemice, kaba saba, elde yapılmış. ***e.a.-*** *2. amateurish, simple, crude.*

homemaker, *is.* ev kadını, kâhya, ev işlerini yöneten kimse. ***e.a.-*** *housewife, housekeeper.*

homemaking, *is.&sf.* ev idareciliği, ev idaresi.

homeo- = homoeo- = homoio-, *ön ek* "benzer, aynı, tıpkı, eş". *ör.: homeomorph.*

Home Office, *is. Brit.* İçişleri Bakanlığı, **2.** *k.h.* (şirket vb.) genel merkez.

homeomorph, *is.* eş biçimli/benzer şekilli/yapılı kristal. **~ic = ~ous** : eş biçimli, benzer şekilli/yapılı.

homeomorphism = homoeomorphism, *is.* (özellikle kimyasal bileşimleri faklı kristallerde) eş biçimlilik, şekil/yapı benzerliği.

homeopath(ist) = homoepath(ist), *is. tıp* eş sağaltman : hastalığı, sağlam insanda aynı hastalık belirtilerini gösteren ilâçla (bu ilâcı küçük dozlarda vererek) tedavi eden hekim.

homeopathy = homoepathy, *is. tıp* eş sağaltım : hastalığı, sağlam insanda aynı hastalık belirtilerini gösteren ilâçla (bu ilâcı küçük dozlarda vererek) tedavi etme usulü.

homeopathic, *sf.* eş sağaltımsal. **~ally** : eş sağaltımla.

homeostasis, *is.* iç denge, öz denge : yüksek hayvanlarda yıkıcı/yıpratıcı dış etkilere karşı bünyenin kendi fizyolojik denge ve kararlılığını koruması.

homeostatic, *sf.* iç denge(sel), öz denge (sel). **~ally** : iç denge/öz denge ile.

homeothermal, *sf. bk.:* **homoiothermal.**

homeotypic(al), *sf. biy.* (cinsel üremede) gözenin ikinci defa dörde bölünmesine ait.

homeowner, *is.* ev sahibi.

home plate, *is.* (beyzbolde) ev kalesi. **home, the plate, home base** *d.d.*

home port, *is.* ana liman : geminin kayıtlı olduğu liman.

homer, *is.* **1.** *ABD- k.d. bk.:* **home run**, **2.** yuvasına dönen güvercin, **3.** eski bir İbranî hacim ölçüsü : 220 l. ***e.a.-*** *3. kor.*

Homer, *is.* **1.** Homer, eski Yunan şairi, **2. Even ~ nods** : Kul kusursuz olmaz (herkesin yanıldığı zaman olur). **3. ~ian = ~ic(al)** : Homer devrine/şiirlerine ait, Homer tarzında, Homer şiirlerini andıran, **4. ~ic laughter** : gür kahkaha, **5. ~ically** : Homer tarzında.

home range, *is. ç.b.* yaşam alanı : bir hayvan türünün yaşadığı bölge.

homeroom = home room, *is.* **1.** sınıf (odası) : bir sınıftaki öğrencilerin yoklama vb. için toplandıkları oda, **2.** bir sınıftaki öğrenci topluluğu.

home rule, *is.* öz yönetim, özel idare, il (ler) yönetimi/idaresi, mahallî idare, bir devletin yasalarına uygun olarak il/eyalet/sömürge mahallî işlerinin yönetimi.

home ruler, *is.* öz yönetimci, öz yönetim yanlısı.

home run, *is.* uzun vuruş : beyzbolde tam kale koşusu gerektiren ve topu saha dışına çıkaran vuruş.

Home Secretary, *is. Brit.* İçişleri Bakanı.

homesick, *sf.* **1.** vatan/sıla özlemi çeken, evini özleyen, **2. ~ness** : özlem, hasretlik, yurtsama, vatan/sıla özlemi/hasreti.

homesite, *is.* **1.** ev yeri, **2.** ev yapmaya elverişli yer.

homespun, *sf.&is.* **1.** el dokuması, yerli dokuma, evde dokunmuş (kumaş). *~ cloth.* **2.** el dokuması/yerli kumaştan yapılmış, **3.** el dokumasına benzer (kumaş), **4.** saf, sade, basit, temiz yürekli. *~ humor. local ~ virtues.* ***e.a.-*** *4. plain, unpolished, simple, rustic, unsophisticated, homely.*

homestand, *is.* takımın kendi sahasında yapılan maç.

homestead, *is.&f.* **1.** malikâne, çiftlik ve müştemilâtı, **2.** *ABD* özel yasa ile korunan malikâne, **3.** *Cnd.* Batı Kanada'da Federal hükûmetin bazı koşullarla şahıslara devrettiği genellikle 65 hektarlık arazi, **4.** özel yasa ile malikâneye yerleş(tir)mek. *His grandfather ~ed in Alberta.* **5. ~ Act** : özel malikâne yasası : 1862'de ABD Kongresince kabul edilen ve batı ABD'de özel kişilere işlenmek üzere 65 hektarlık bedava arazi bağışlayan yasa, **6. ~er** : (a) malikâne sahibi, (b) özel malikâne yasasına göre kendine arazi tahsis edilen kişi, **7. ~ law = ~ exemption law** : (a) özel malikâne yasası ile tahsis edilen arazinin haczini ve gaspını yasaklayan yasa, (b) devlete ait araziyi, yerleşmek isteyenlere satmaya izin veren yas.

homestretch, *is.* **1.** bitiş yolu : yarışta bitiş çizgisine yakın düz yol, **2.** son dönem : bir yolculuğun veya çetin gayretin son kısm.

hometown, *is.&sf.* sıla, doğum yeri.

home-trade, *is.* iç ticaret.

home video, *is.* **1.** *bk.:* **video cassette recorder**, **2.** TV resim bandı.

home truth, *is.* **1.** çıplak, gerçek : duyguları inciten nahoş olay, nazik noktaya dokunan gerçek, **2.** apaçık gerçek : herkesin doğruluğunu kabul ettiği gerçeğin ifadesi.

homeward(s), *sf.&zf.* eve/yurda/vatana yönelik, eve doğru (giden/olan). **~ bound** : evine/yurduna dönmekte olan.

homework, *is.* **1.** ev ödevi, **2.** ev işi, evde yapılan iş, **3.** hazırlık çalışması, **4. to do one's ~** : hazırlıklı olmak, önceden hazırlanmak. *The interviewers noticed that she had done her ~.*

homey = homy, *sf.* **homier, homiest** *k.d.* **1.** ev gibi, rahat, huzur verici, dinlendirici, sevimli, cana yakın. *The old inn had a very ~ atmosphere.* **2. homeyness = hominess** : ev gibi/rahat/huzur verici oluş. ***e.a.-*** *1. cozy, homelike, homely.*

homicidal, *sf.* **1.** katil/adam öldürme ile ilgili, **2.** cani, adam öldürebilir (yaratılışta), cinayete eğilimli, **3. ~ly** : caniyane, cinayete eğilimli olarak. ***e.a.-*** *1. murderous.*

homicide, *is.* **1.** katil, cinayet, adam öldürme. *Theft and ~ are two widespread crimes in the big cities.* **2.** katil, cani, adam öldüren kimse. *In Anglo-Saxon times a ~ often paid blood money to the relatives of the person he had killed.* ***e.a.-*** *1. murder, manslaughter, slaying, bloodshed, 2. murderer, killer, slayer, manslayer.*

homiletic(al), *sf.* **1.** vaaz+, vaaza ait, vaazla ilgili, **2.** vaaz şeklinde/tarzında, **3.** vaaz verme/hazırlama sanatı ile ilgili, **4. homiletically** : vaaz şeklinde, vaaz verircesine.

homiletics, *is.* vaaz verme/hazırlama sanatı/ilmi.

homilist, *is.* öğütçü, vaiz, vaaz veren kimse.

homily, *is., ç.* **-lies 1.** vaaz, dinsel öğüt, **2.** ahlâkî öğüt/nasihat, uzun ve sıkıcı nasihat. *Another of my mother's little homilies on what not to do at parties.* **3. read s.o. a ~** : uzun uzadıya öğüt vermek. ***e.a.-*** *1. sermon.*

homing, *sf.* **1.** eve dönen, **2.** üsse/hedefe/menzile yönelten/gönderen/sevk eden. **~ device** : (roket/bomba) gütme cihazı, sevk düzeni, **3. ~ pigeon** : posta güvercini.

hominid = homonid = hominian, *is. ant.* insan(giller) : insan neslini ve ecdadını kapsayan *Hominidae* ailesinin ferdi.

hominine, *sf.* insanımsı, insan gibi, insana benzeyen.

hominoid, *is.* **1.** insan, beşer, **2.** büyük maymunları da içine alan *Hominidae* ailesinin bir ferdi, **3.** insana benzeyen hayvan.

hominy, *is.* **1.** iri mısır unu, (kepeksiz) mısır kırması, **2.** mısır lâpası, **3.** ~ **grits** : ince mısır kırması.

hommock, *is. bk.:* **hummock** (3).

Homo, *is., ç.* **Homos** insan (nesli) : çağdaş insanı *(Homo sapiens)* ve bugün soyu tükenmiş eski ecdadını (örneğin *Neandertal* insanı) kapsayan insanlık ailesi, nev'i beşer.

homo, *is., ç.* **homos** *bk.:* **homosexual.**

homo-, *ön ek* "eş, aynı, tıpkı, benzer, tek". *ör.: homocentric, homogeny.*

homocentric, *sf.* **1.** ~**al** *d.d.* eş merkezli, **2.** ~**ally** : eş merkezli olarak.

homocercal, *sf.* **1.** simetrik kuyruklu, kuyruk çıkıntıları simetrik olan (balık), **2.** ~**ity** = **homocercy** : simetrik kuyrukluluk.

homochromatic, *sf.* **1.** tek renkli, **2.** ~**ism** : tek renklilik. ***e.a.-*** *1. monochromatic.*

homocyclic, *sf. kim.* tek çevrimli : molekül yapısı çevriminde tek bir elemanın (genellikle C) atomları bulunan.

homoeo-, *ön ek bk.:* **homeo-.**

homoeomorphism/-morphic/-morphous, *bk.:* **homeomorphism/-morphic/-morphous.**

homoeopath(ist), *bk.:* **homeopath(ist).**

homoeopathy/-pathic, *bk.:* **homeopathy/ -pathic.**

homoerotic, *sf. psikol.* **1.** eş kösnül, eş uyarımlı, **2.** ~**ism** = **homoerotism** : eş kösnüllük, eş uyarım : aynı cinsten olanlara karşı cinsel arzu duyma.

homogametic, *sf.* tek türeyli, tek eşeyli, tek cinsiyetli gamet üreten.

homogamic = **homogamous**, *sf. bot.* **1.** tek eşeyli : çiçekleri cinsel bakımdan birbirinin aynı olan, **2.** türdeşli : erkek ve dişi organları aynı zamanda olgunlaşan. ***k.a.-*** *1. heterogamous, 2. dichogamous.*

homogamy, *is.* **1.** *bot.* tek eşeylik, **2.** eş benzerliği, benzer nitelikli bireylerden üreme.

homogenate, *is.* türdeş ürün.

homogeneity, *is.* **1.** türdeşlik, tecanüs, tek türlülük, bir yapımlılık, aynı cinsten/ mütecanis olma, **2.** eş değerlilik : özdeş dağılım işlevleri olma. *A test for ~ of variances. ~ of two statistical population.*

homogeneous, *sf.* **1.** türdeş, tek türlü, bir yapımlı, mütecanis, aynı cinsten. *a ~ rock. a ~ community.* **2.** benzer. *~ interests.* **3.** *mat.* (a) eş özellikli : özellikleri her yerde aynı olan. *a ~ solid.* (b) türdeş. ~ **polynomial** : türdeş çok terimli, her terimde değişkenlerinin üsleri toplamı ayni olan çok terimli. ~ **function** : türdeş işlev. $f(ax, ay) = a^k f(x,y)$ koşulunu sağlayan işlev, **4.** ~**ly** : türdeşçe, türdeş olarak, mütecanis bir şekilde, **5.** ~**ness** *bk.:* **homogeneity.**

homogenize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** türdeşlemek, tek türlemek, bir yapımlamak, mütecanis hâle getirmek, **2.** (çırparak) kıvamlaştırmak, kıvamına getirmek, çırpmak, sübyeleştirmek, **3.** ~**d** : kıvamlaşmış, bir yapımlı, tek türel, **4.** ~**r** : kıvamlaştıran, tek türelleştiren, çırpma makinesi, **5.** **homogenization** : türdeşleme, tek türleme, bir yapımlama, mütecanis hale getirme.

homogenous, *sf.* **1.** *biy.* benzeşik, bağdaşık, benzer, soydaş, eş soylu, aynı soydan geldiği için yapı ve şekli birbirine benzeyen, **2.** *bk.:* **homogeneous.**

homogeny, *is. biy.* benzerlik, soydaşlık, eş soyluluk, yapıca ve şeklen benzeme.

homogonous, *sf. bot.* **1.** eş ercikli : ercik (stamen) ve pistilleri aynı boyda olan (tek eşeyli çiçek), **2.** ~**ly** : eş ercikli olarak, **3.** **homogony** : eş erciklilik.

homograft, *is. ver.* eş tür doku : aynı cinsten olan iki bireyin birinden kesilip öbürüne aşılanan doku/ organ. *bk.:* **autograft.**

homograph, *is.* **1.** eş yazımlı : yazılışları aynı, kökleri, anlamları veya söylenişleri farklı iki kelimeden her biri. Örnek : **wind** : rüzgâr; **wind** : sargı. **mail** : posta; **mail** : zırh. *bk.:* **heteronym, 2.** ~**ic** : eş yazımlı+, **3.** **homography** : (a) eş yazımlılık, (b) *geom.* eş dönüştürüm. ***e.a.-*** *1. homonym.*

homoio-, *ön ek bk.:* **homeo-.**

homoiotherm, *is. zool.* **1.** sıcakkanlı hayvan, **2.** ~**al** = ~**ic** = ~**ous** : sıcakkanlı. ***e.a.-*** *2. warm-blooded.*

homoiousian, *sf.&is.* M.S. IV. yy.da çıkan ve Hz. İsa'nın yaratılış itibarıyla Allaha benzemekle beraber Allahın tıpkısı olmadığına inanan Hıristiyanlık mezhebine mensup (kimse), **2.** ~**ism** : bu mezhebe inanma.

homolecithal, *sf.* (yumurta sarısı) ufak ve düzgün.

homologate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** onaylamak, tasvip/tasdik etmek, uygun bulmak, **2. homologation** : onaylama. ***e.a.****- 1. approve, ratify.*

homological, *sf.* **1.** *bk.:* **homologous, 2. ~ly** : benzeşimle, benzerlikle, benzer şekilde.

homologise/homologiser, *Brit. bk.:* **homologize/homologizer**

homologize, *f.* **-gized, -gizing 1.** benzeştirmek, birbirine benzetmek, benzerliğini kanıtlamak/göstermek, **2.** benzeşmek, benzemek, denk olmak, uymak, müşabih/muadil olmak, **3. homologizer** : benzeş(tir)en, benzerliğini kanıtlayan.

homologous, *sf.* **1.** benzer, benzeşik, denk, uygun, uygan, müşabih, muadil, **2.** dengeşik : menşe ve yapıları benzer fakat görevleri farklı. *The wing of a bird and the foreleg of a horse are ~.* **3.** *kim.* tür ardışık : kimyasal bileşimleri birbirinden CH2'nin katlarınca ayrı olan ve benzer özellikler gösteren (bileşikler dizisi), CH4 ve C2H6 gibi, **4.** *tıp* eş etkin : üretildiği bakteriye karşı koyan (serum), **5. ~ chromosome** *biy.* eş kromozomlar : biri babadan, öbürü anadan gelen ve Mendel çifti oluşturan iki kromozom.

homolographic = homalographic, *sf.* eş oranlı, benzer oranlı : boyut ve şekil oranlarını değiştirmeyen. *a ~ map projection.*

homologue, *is.* **1.** benzer/benzeşik/denk/uygun/uygan şey, **2.** *biy.* dengeşik organ.

homology, *is., ç.* **-gies 1.** benzerlik, müşabehet, **2.** *biy.* (a) soydaş benzerliği, (b) dengeşiklik : evrim sonucu farklılaşmış canlılar arasında organ benzerliği. *bk.:* **analogy, homomorphy**, (c) bir ferdin çeşitli organlarının yapı benzerliği, **3.** *kim.* tür ardışım, tür ardışıklık : (a) bileşimleri birbirinden CH2'nin katlarınca ayrı olan bileşiklerin özellik benzerliği, (b) Periyodik cetvelde aynı grupta bulunan elemanlar arasındaki bağıntı, **4.** *mat.* benzeti : şekillerin geometrik özelliklerine göre sınıflandırılması.

homolosine projection, *is.* (haritacılıkta) eşit alan izdüşümü : karaların bağıl yüzey ölçümlerindeki distorsiyonu minimum yapan, buna mukabil okyanus alanlarında distorsiyona cevaz veren harita izdüşümü.

homolysis, *is.* öz ayrışım : kimyasal bir bileşimin elektrik yükü taşımayan iki atoma veya köke ayrışması.

homolytic, *sf.* öz ayrışımsal.

homomorphism =homomorphy, *is.* **1.***biy.* dış benzerlik : menşe ve cinsi farklı olmakla beraber dış görünüş veya şekil bakımından benzeme, **2.** *bot.* tek türellik : yalnız bir tür mükemmel çiçekli olma, **3.** *zool.* döl benzeşimi : yavru ile yetişkin hayvanların benzerliği, **4. homomorphic = homomorphous** : dış benzer, tek türel, dölü benzer.

homonuclear, *sf.* eş çekirdekli : Hidrojen gazı gibi molekülleri aynı sayıda çekirdekten oluşan.

homonym, *is.* **1.** eş adlı : yazılış ve söylenişleri aynı, anlamları farklı kelimelerden her biri. *ör.:* **chase** : kovalamak, **chase** : hâketmek, oymak, işlemek, **2.** *bk.:* **homophone** (1), **3.** *bk.:* **homograph, 4.** adaş, **5.** *biy.* bir türe verilip evvelce farklı bir türe verildiği için reddedilen ad, **6. ~ic** : eş adlı+, adaş, **7. homonymity = homonymy** : eş adlılık, adaşlık.

homonymous, *sf.* **1.** eş adlı, adaş, eş sesli, **2.** *bk.:* **ambiguous, 3. ~ly** : eş adlı/eş sesli olarak.

homoousian = homoöusian, *sf.&is.* M.S. IV. yy.da Hristiyanlar arasında Hz. İsa ile Allahın aynı olduğuna inanan (kimse). *bk.:* **homoiousian.**

homophile, *sf.&is.* **1.** homoseksüel, **2.** homoseksüellerin medenî haklarını savunan. *a~ organization.*

homophone, *is.* **1.** *s.bl.* eş sesli : söylenişleri aynı, anlamları farklı kelimelerden her biri (yazılışları aynı veya farklı olabilir). *ör.:* **heir, air, 2.** başka bir harfin verdiği sesi veren harf. *ör.:* **civil**'deki **c** ile **sin**'deki **s** harfi. ***e.a.****- 1. homonym.*

homophonic, *sf.* **1.** eş sesli, **2.** *müz.* eş perdeli, tek sesli, **3. ~ally** : eş sesli/eş perdeli/tek sesli olarak.

homophonous, *sf.* *s.bl.* eş sesli, söylenişi/telâffuzu aynı.

homophony, *is.* **1.** eş seslilik, **2.** *müz.* eş perdelilik, tek seslilik.

homoplastic, *sf.* **1.** eş biçimli, **2.** aynı türden başka bir bireye ait/başka bireyden alınmış. *~ grafts.*

homoplasy, *is.* eş biçimlilik : kalıtımsal değil, evrimsel gelişmeden oluşan biçim benzerliği.

homopolar, *sf. kim.* **1.** tek türel ucaylı, eş ucaylı : elektriği iletmeyen veya elektrik yükü eş dağılım gösteren, iyonlaşmamış, **2. ~ity** : eş ucaylılık.

homopolymer, *is.* tek türel çoğuz.

Homoptera, *is.* eş kanatlılar : dört kanatlı ısırıcı böcekler sınıfı.

homopteran, *sf.&is.* eş kanatlı (böcek).

homopterous, *sf.* eş kanatlı (böcekler).

homorganic, *sf. s.bl.* eş organsal : söylenişlerinde aynı ses organları çalışan (harf vb.). Örneğin **b, m, p** söylenirken dudaklar çalışır. *bk.:* **homotypical.**

Homosapiens, *is.* **1.** (çağdaş) insan : *Homo* türünün ve ilkel *Hominidae* familyasının yaşayan tek üyesi, **2.** insan türü, nev'i beşer. ***e.a.-*** *2. mankind.*

homoscedastic, *sf. ist.* **1.** eş değişkeli. *~ distribution.* **2. ~ity** : eş değişkelilik.

homosexual, *sf.&is.* **1.** eş cinsel, homoseksüel, cinsel sapık : kendi cinsinden olanlarla cinsel ilişki kuran (kimse), **2. ~ity** : eş cinsellik, cinsel sapıklık, **3. ~ly** : eş cinsel olarak.

homosphere, *is.* alt küre : atmosferin sabit oranda gazları içeren 70 km kalınlıktaki alt tabakası .

homospheric, *sf.* alt küresel.

homosporous, *sf. bot.* eş sporlu : tek cins spor üreten.

homospory, *is. bot.* eş sporluluk.

homotaxial, *sf. jeol.* **1. homotaxic** *d.d.* eş düzenli, **2. ~ly** : eş düzenli bir şekilde.

homotaxis, *is. jeol.* eş düzen : farklı jeoloji çağlarına ait olmakla beraber aynı düzen ve yapıda olma.

homothallic, *sf. bot.* **1.** tek besi dokulu : her iki cinsin görevini yapan tek tür besi doku içeren, **2.** çift eşeyli : hem erkek hem dişi cinsiyet organı olan, **3. homothallism** : (a) tek besi dokulu oluş, (b) çift eşeylilik. ***e.a.-*** *2. monoecious.*

homothermal, *sf. bk.:* **homoiothermal.**

homotransplant, *is. bk.:* **homograft.**

homotypical, *sf. s.bl.* eş türlü : benzer şekilde fakat farklı ses organlarıyla telâffuz edilen : **pie** ve **tie** gibi. *bk.:* **homorganic.**

homozygosis, *is. biy.* öz kalıtım.

homozygote, *is. biy.* öz kalıtımlı/safkan birey.

homozygous = homozygotic, *sf. biy.* öz kalıtımlı, saf, katışıksız.

Homs = Hums, *is.* Humus, Suriye'de bir şehir (eski adı : **Emesa**).

homunculus, *is., ç.* **-li** **1.** cüce, küçük insan, **2. homuncular** : cüce+, cücemsi. ***e.a.-*** *1. dwarf, manikin.*

homy, *sf.* **homier, homiest** *bk.:* **homey.**

Hon. = Honorable.

hon. = **1.** honorably, **2.** *Brit.* honorary.

honan, *is.* Çin ipeklisi : yabanî ipekten örülmüş ince kumaş.

honcho, *is., ç.* **-chos** *ABD- k.d.* patron, amir. *The ~ of an elite state police force.* ***e.a.-*** *boss.*

Honduran = Honduranean = Honduranian, *sf.* Honduraslı.

hone^1, *is.&gl.f.* **honed, honing** **1.** bileği (taşı), ustura bileyicisi, **2.** (delikleri genişletmekte vb. kullanılan) perdah aleti/makinesi, **3.** bilemek, keskinleştirmek. *to ~ a razor.* **4.** deliği perdahlamak/genişletmek. ***e.a.-*** *3. sharpen.*

hone^2, *is.&gs.f.* **honed, honing** *k.d* **1.** inlemek, inildemek, **2.** özlemek, özlemini/hasretini çekmek, hasret kalmak, arzulamak, çok istemek. *to ~ for the simple life.* ***e.a.-*** *1. moan, groan, grumble,* *2. yearn, long.*

honest, *sf.* **1.** dürüst, doğru. *an ~ man. an ~ statement. They are ~ people.* **~ dealings** : dürüst muamele. **the ~ truth** : tam gerçek. **to be quite ~ about it** : doğrusu şu ki. **To be ~ with you, I don't like it** : Doğrusunu istersen ondan hoşlanmıyorum. **2.** açık kalpli, samimî, doğru sözlü. **Now, be ~ !** Doğru söyle! **You've not been ~ with me** : Bana karşı dürüst /samimî/açık kalpli davranmadın. **3.** namuslu, meşru (yollardan kazanılmış). *~ wealth. ~ wages/profits.* **Make an ~ living = turn an ~ penny** : Namusuyla para kazanmak, namusuyla çalışıp geçinmek. **4.** içten, samimî. *an ~ face/look. an ~ opinion.* **5.** hilesiz. *~ weights/goods.* **6.** saygıdeğer, hürmete şayan/ lâyık. *an ~ name/person.* **7.** güvenilir, itimada şayan, **8.** sade, mütevazi, hürmetkâr, **9.** *esk.* namuslu, faziletli, iffetli, afif. *an ~ woman.* **make an ~ woman of (her)** : (ekseriya mizahî) baştan çıkardığı kadınla evlenmek, namusunu temizlemek. *He made an ~ woman of her.* **10. ~ broker** : tarafsız ara bulucu. *an ~ broker between the two* *companies.* **11.** ~ **injun** *k.d. bk.:* **honestly, truly**. ***e.a.-*** *1. just, upright, 2. fair, 4. sincere, frank, candid, straightforward, 5. respectable, reputable, 7. truthful, creditable, 8. humble, plain, unadorned, 9. chaste, virtuous.* ***k.a.-*** *1. corrupt, dishonest.*

honestly, *zf.&ünl.* **1.** dürüstlükle, dürüst bir şekilde, dürüst olarak, doğrulukla, doğruca, hilesizce, samimî olarak, sahiden, gerçekten, doğrusu. *I ~ beleived what he said. Do you ~ think this is right?* **2.** vallahi, doğrusunu ararsan, namusum hakkı için, cidden, sahiden, yemin ederim ki. **~ I don't care** : Vallahi umurumda değil! **I didn't tell anyone, ~ I didn't** : Vallahi/yemin ederim ki kimseye söylemedim. **~, this is getting annoying** : Doğrusu bu can sıkmaya başladı. **~ I can assure you that** : Sizi cidden temin ederim ki... **3.** Allah Allah! Vay canına! Bak hele! (hayret, şüphe vb. ifade eder). **~! What a thing to do!** Allah Allah! Bu da yapılır mı?

honestness, *is.* dürüstlük, doğruluk, açık/doğru sözlülük, samimîlik, namusluluk.

honest-to-goodness = honest-to-God, *sf. k.d.* **1.** dürüst, samimî, **2.** hakikî, hilesiz, saf, temiz. ***e.a.-*** *1. sincere, 2. genuine, real, authentic.*

honesty, *is., ç.* **-ties** **1.** dürüstlük, doğruluk. **~ is the best policy** : Doğruluktan şaşmamalı (= Dürüstlük en iyi yoldur). **2.** açık kalplilik, doğru sözlülük. *I insist on complete ~ with the people in my life.* **3.** içtenlik, samimiyet, hilesizlik. **in all ~** : samimî olarak, içtenlikle, **4.** *esk.* namus(luluk), iffet, fazilet, **5.** *bot.* gözlük otu *(Lunaria annua)* : mor çiçekli, tohum zarfı yarı saydam bir bitki. ***e.a.-*** *1. honor, honestness, probity, integrity, uptightness, fairness, justice, rectitude, 2. candor, veracity, truhfulness, 3. sincerity, frankness, 4. chastity, virtue, 5. moonwort, satinpod.* ***k.a.-*** *1-4. dishonesty.*

honewort, *is. bot.* sayvancık *(Cryptotaenia canadensis)* : maydanozgillerden beyaz sayvan çiçekli birkaç çeşit bitki. **wild chervil** *d.d.*

honey, *sf.&is., ç.* **honeys**, *f.* **honeyed/honied, honeying** **1.** bal. **clear/thick ~** : süzme/katı bal, **2.** çiçek özü, bal özü, **3.** tatlı/lâtif/zarif şey/söz vb., letafet, zarafet. **She's a ~** : Çok tatlıdır. *The ~ of flattery.* **He was all ~** : Ağzından bal akıyordu/Pek zarif/lâtif/tatlı idi. **4.** *b.h.* sevgili(m). **Yes, ~** : Evet sevgilim (şekerim/balım). **5.** *k.d.* çok mükemmel, fevkalâde, dört başı mamur şey. *That car is a ~.* **6.** bal gibi, tatlı, **7.** ballı, baldan yapılmış, **8.** sevgili, aziz, **9.** ballamak, bal ilâve ederek tatlılaştırmak, bal katmak, ballandırmak, **10.** **~ up** : tatlı dil dökmek, **11.** **~ful** : ballı, bal dolu, **12.** **~less** : balsız, **13.** **~like** : bal gibi. ***e.a.-*** *4. sweetheart, darling, 9. sweeten, 10. flatter.*

honey ant, *is.* bal karıncası *(Myrmecocystus)* : yaprak balını toplayıp karnında depo eden karınca türü.

honey badger, *is. zool. bk.:* **ratel.**

honey bag = honey sac, *is.* bal torbası : arının karnında bal yapmaya mahsus şişkinlik.

honey bear, *is.* **1.** bodur ayı *(Helarctos malayanus)*. Küçük, çarpık bacaklı, düzgün tüylü, meyve ve bal ile beslenen bir tür ayı. **melayan bear, sun bear** *d.d.* **2.** tembel ayı, **3.** *bk.:* **kinkajou.**

honeybee, *is. zool.* bal arısı *(Apis mellifera)*.

honey bread, *is. bk.:* **carob.**

honey bucket, *is. Cnd.- argo* oturak, lâzımlık, helâ kovası.

honeybun = honeybunch, *is.* sevgili.

honeycomb, *sf.&is.&f.* **1.** bal peteği, petek, gümeç, **2.** peteğimsi, petek şeklinde, göz göz (şey), **3.** **reticulum** *d.d.* : börkenek : geviş getiren hayvanlarda işkembenin ikinci bölmesi, **4.** delikler aç(ıl)mak, delik deşik etmek/olmak, petek şekline koymak, göz göz yapmak. *The rock was ~ed with passages.* **5.** **~ with** : her tarafına yayılmak/nüfuz etmek, içine işlemek, ...ile dolup taşmak, çalkalanmak, içinden çürümek, için için yıpranmak. *The city is ~ed with crime.* **~ed with spies** : casuslarla dolup taşmış. **The army was ~ed with discontent** : Ordu, hoşnutsuzluk yüzünden için için çürüyordu. **6.** **~ moth** : petek güvesi *(Galleria melonella)* : peteklere musallat olup arılara zarar veren bir tür güve, **7.** **~ tripe** : işkembe, börkenek. ***e.a.-*** *4. pierce, 5. permeate, subvert, weaken, fret, penetrate, 6. bee moth, waxworm.*

honey creeper, *is. zool.* arı kuşu *(Coeribidae)* : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yaşar, parlak tüylü küçük bir kuş. **guit-guit** *d.d.*

honeydew, *is.* **1.** balsıra, yaprak balı : bazı bitki yapraklarının sıcak havalarda çıkardığı tatlı öz su, **2.** bazı ufak böceklerin salgısı olan tatlı sıvı, **3.** pekmezle ıslatılan bir çeşit tütün, **4.** bal gibi tatlı şey, **5.** ~ **melon** *d.d.* kavun, şamama : yeşilimsi sarı pürüzsüz kabuklu, içi yeşilimsi beyaz ve tatlı bir kavun, **6.** ~**ed** : yaprak balı ile örtülü. *~ed foliage.*

honey eater = honeysucker, *is. zool.* bal kuşu *(Meli-phagidae)* : Asya ve Avustralya'da yaşayan, uzun gagası ve dili ile çiçeklerin özünü emen bir kuş.

honeyed = honied, *sf.* **1.** tatlı, ahenkli, hoş, lâtif. ~ *tones.* **2.** (bal gibi) tatlı, gönül alıcı, mültefit, gurur okşayıcı, **3.** ballı, ballandırılmış, bal katılmış , bal gibi, bala benzer. ~ *drinks.* **4.** ~**ly** : tatlı/ahenkli/hoş/ lâtif bir şekilde, bal gibi, tatlı tatlı, gönül alarak, mültefitane, gurur okşayıcı bir şekilde, **5.** ~**ness** : tatlılık, ahenklilik, hoşluk, gönül alıcılık, gurur okşayıcılık.

honey guide, *is. zool.* bal bulucu *(Indicatoridae)* : Afrika ve G Asya'da bulunan, arı yuvalarını kolayca buldukları için insan ve hayvanlara bu yolda rehberlik eden, tüyleri donuk renkli küçük bir cins kuş.

honey locust, *is. bot.* ballı akasya *(Gleditsia triacanthos)* : K Amerika'da yetişen ufak bileşik yapraklı, yeşilimsi çiçekli, dikenli ve içinde tatlı bir öz suyu bulunan uzun tohum zarflı bir ağaç.

honey mesquite, *is. bot.* tatlı çalı *(Prosopis juliflora)* : Antil adalarında yetişen dikenli çalı.

honeymoon, *is.&gs.f.* **-mooned, -mooning** **1.** balayı, **2.** balayı seyahati, **3.** ahenkli/mutlu dönem : ortaklaşa bir işin karşılıklı anlaşma, sevgi ve saygıya dayanan düzenli başlangıç dönemi. *The ~ between Congress and the President was over.* **4.** ~ **in/at** : balayına gitmek, balayını geçirmek, balayı yapmak, **5.** ~ **bridge** : iki kişi ile oynanan briç oyunu, **6.** ~**er** : balayına çıkan evli.

honey mouse = honey possum, *is. zool.* bal sıçanı *(Tarsipes spenserae)* : çiçek özü ve küçük böceklerle beslenen küçük bir keseli hayvan.

honey plant, *is.* ballı bitki : arıların bal özü topladıkları çeşitli bitkilerden her biri.

honeystone = mellite, *is.* bal taşı : reçine görünüşlü, yumuşak, sarımtrak veya kırmızımtrak renkli oktahedral kristalli alüminyum cevheri.

honeysucker, *is. bk.:* **honey eater.**

honeysuckle, *is. bot.* **1.** hanımeli *(Lonicera)* : beyaz, sarı, kırmızı boru çiçekli tırmanıcı bitki, **2.** ~**d** : hanımeliler bürümüş, hanımelili, **3.** ~ **ornament** *bk.:* **anthemion.**

honey-sweet, *sf.* bal gibi tatlı.

honeywort, *is. bot.* **1.** arı çiçeği *(Cerinthe retorta)*, **2.** tüylü yoğurt otu *(Galium cruciatum).*

hong, *is.* **1.** (Çin'de) fabrika/depo binaları, **2.** (eskiden Kanton'da) yabancılara ait fabrika.

honied, *sf. bk.:* **honeyed.**

honing, *is.* bileme.

***honi soit qui mal y pense**, Fr.* Fenalık düşünen kahrolsun (Order of the Garter'in simge sözü).

honk, *is.&gl.f.* **1.** kaz sesi, kazın ötüşü, **2.** kaz sesine benzer ses, **3.** *oto.* klâkson sesi, **4.** klâkson çalmak, **5.** kaz gibi ötmek, kaz sesi çıkarmak, **6.** ~**er** : (a) klâkson çalan, (b) Kanada kazı.

honkey, *is., ç.* **honkeys** *bk.:* **honkie, honky.**

honkie = honky, *is., ç.* **honkies** beyaz adam (özellikle zenciler tarafından hakaret için kullanılır).

honky-tonk, *sf.&is.* **1.** adî/ucuz gece kulübü veya dans salonu+, **2.** adî gece kulüpleriyle tanınmış, çok sayıda gece kulübü olan, **3.** *müz.* gürültülü, teneke sesi veren.

honor^1, *is. (Brit.:* **honour) 1.** şan, şeref, şöhret. **in ~ of** : şerefine. *A ceremony in ~ of those killed in battle.* **to earn a position of ~** : şerefli bir mevki kazanmak. **The ~ goes entirely to him** : Şeref tamamıyla ona aittir. **Win ~ in war** : Savaşta şeref kazanmak. **To whom have I the ~ of speaking** : Kiminle konuşmak şerefine nail oluyorum/Kiminle teşerrüf ediyorum? **2.** onur, namus, dürüstlük. **a man of ~** : namuslu bir adam. **to act with ~** : dürüst davranmak. **bound in ~** : namus borcu sayan. **code of ~** : ahlâk/ dürüstlük kuralları. **word of ~** : namus/şeref sözü. **leave sth. to s.o.'s sense of ~** : bir şeyi birinin sütüne/namusuna bırakmak, **3.** yüz akı, şeref/iftihar kaynağı, övünme kaynağı. *to be an ~ to one's profession/family.* **He's an ~ to his pa-**

rents : Ailesinin yüz akıdır/iftihar kaynağıdır. **4.** saygınlık, itibar, saygıdeğerlik. *to be held in ~. Our ~ is at stake.* **5.** saygı (gösterisi), ululama, tazim, hürmet. *to be received with ~.* **Give ~ to the dead** : ölüye saygı göstermek. **last ~s** : ölüye karşı gösterilen son saygı. *We pay ~ to heroes. Show ~ to one's parents.* **6.** ayrıcalık, imtiyaz, şeref. *to have the ~ of serving in a prize jury. Would you do me the ~ of dancing with me?* **7.** *gen.* **~s** : nişan, rütbe, paye, şöhret, ün. *political ~s. He received many ~s.* **8.** *b.h.* sayın: yargıçlara, belediye başkanlarına verilen tazim unvanı. **His ~, Your ~** şeklinde söylenir. **9. ~s** : (a) üniversitede olağanüstü başarı payesi. **take an ~s degree** : üstün başarı ile mezun olmak. *pass with ~s.* (b) üstün başarılı öğrencilere mahsus yüksek ders, **10.** (kadınlarda) iffet, namus, fazilet, **11. ~ card** *d.d.* (iskambilde) en yüksek dört veya beş koz, **12.** *golf* topa ilk vurma imtiyazı, **13. be on/upon one's ~** : (a) mes'uliyetini müdrik olmak, hareketlerinin sorumluluğunu kabul etmek, (b) sözünün eri olmak, vaadini tutmak. *He was on his ~ not to divulge the secret.* **upon my ~** : şerefim/namusum üzerine, **14. do ~ to s.o. = do s.o. ~** : (a) saygı/hürmet/itibar göstermek, saymak, hürmet etmek. *20 heads of state attended the Queen's coronation to do her ~.* (b) şeref kazandırmak, itibarını yükseltmek, **15. do the ~s** : saygı göstermek; ağırlamak, ev sahipliği yapmak, misafire hizmet/ikram etmek, **16. maid of ~** : (kraliçenin/prensesin) nedime (si), **17. guard of ~** : şeref kıt'ası, **18. ~ list** : (a) şeref pâyesi/rütbe/nişan verilenlerin listesi, (b) (okullarda) iftihar listesi, **19. make (it) a point of ~ to do sth** : bir işi yapmayı namus/vicdan borcu saymak. ***e.a.- 1.*** *fame, glory, reputation,* ***2.*** *honesty,* ***3.*** *credit,* ***4.*** *homage, deference, recognition,* ***5.*** *reverence, respect, esteem,* ***6.*** *privilege,* ***7.*** *badge, rank, decoration, distinction, dignity,* ***10.*** *chastity, virtue, purity.*

honor^2, *gl.f.* *(Brit.:* **honour**) **1.** saygı/hürmet göstermek/sunmak, saymak, hürmet etmek. *People came to ~ their leader.* **2.** şeref vermek/bahşetmek, onurlandırmak, teşrif etmek, itibarını artırmak, ululamak, tebcil etmek. *to be ~ed by a royal visit.* **We would be ~ed if you visit us** : Ziyaretinizle bize şeref verirsiniz. **3.** (daveti nezaketle)) kabul etmek. *to ~ an invitation.* **4.** (bono, çek vb.) kabul edip karşılığını ödemek, muteber addetmek. **~ a debt/a bill** : borcunu/faturayı ödemek. **to ~ one's signature** : taahhüdünü yerine getirmek, **5.** (dansta) eğilerek selâmlamak. ***e.a.- 1.*** *esteem, venerate, revere.*

honor^3, *sf.* *(Brit.:* **honour**) **1.** onursal, şeref+, onur+, saygınlık+, itibar+.

honorable = honourable, *sf.* **1.** şerefli, onurlu, namuslu, saygın, itibarlı, muteber. **an ~ man** : şerefli bir kişi, **2.** sayın, saygıdeğer, muhterem. *an ~ person.* **3.** şeref verici. *~ work.* **4. The Honorable** : Sayın : Başbakana, bakanlara, yüksek mahkeme yargıçlarına, parlamento üyelerine, eyalet valilerine vb. verilen unvan. *The Honorable Tansu Çiller. Will the Honorable member please answer my question?* **As my Honorable friend has said...** : Sayın arkadaşımın söylediği gibi... **5. the Right Honorable** : İngiliz kraliçesinin özel meclisi üyelerine verilen unvan, **6.** dürüst, **7. ~ discharge** *ABD-As.* (a) onurlu terhis : askerlik görevini sadakat, liyakat ve başarı ile tamamlayanların ordudan ayrılışı, (b) onurlu terhis belgesi, **8. ~ mention** : mansiyon, teselli mükâfatı, **9. ~ness** : dürüstlük, namus(luluk), şeref, itibar, onur, **10. honorably** : şerefle, onurla, saygınlıkla, itibarla, dürüstlükle, namuslu bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *upright, honest, noble, just.* ***k.a.- 1.*** *dishonorable, ignoble.*

honorand, *is.* şeref payesi alan kimse.

honorarium, *is., ç.* **-rarium, -raria 1.** ücret, serbest meslek sahibine yaptığı hizmet karşılığında ödenen para, **2.** huzur hakkı, ücret tespiti törelere/yasalara aykırı uzmanlık hizmetleri karşılığında verilen ödül. *The guest speaker received an ~.*

honorary, *sf.* **1.** onursal, fahrî, ücretsiz. *an ~ degree. an ~ president. an ~ membership.* **2.** şerefe dayanan, yerine getirilmesi bir kimsenin şeref ve haysiyetine kalmış (iş, görev, borç vb.), **3.** şeref veren itibar kazandıran, **4.** şeref nişanesi olarak verilmiş. ***e.a.- 1.*** *voluntary, unpaid,* ***4.*** *commemorative.*

honoree, *is.* şeref payesi/ödül/takdirname vb. alan kimse.

honorer, *is.* **1.** saygı/hürmet gösteren, **2.** ödeyen.

honor guard = guard of honor, *is.* şeref/merasim kıt'ası.

honorific, *sf.&is.* **1.** **~al** *d.d.* şeref veren, itibar kazandıran, yücelten, **2.** saygı/hürmet ifade eden, **3.** şeref payesi, saygı/hürmet/tazim unvanı, saygı belirten söz, **4.** **~ally** : yücelterek, şeref/itibar kazandıracak şekilde.

honor roll, *is.* **1.** (okullarda) iftihar listesi, **2.** kitabe : savaşta ölenlerin adları yazılı levha.

honors course, *is.* (üniversitede) üstün ders, uzmanlık dersi : üstün başarılı öğrencilere mahsus ve bitirenlere şeref derecesi veren üniversite kursu.

honors of war, *is.* *As.* askerlik şerefinin iadesi : savaşta yenilip teslim olan orduya galipler tarafından tanınan ayrıcalık (silâhlarını taşıma vb. gibi).

honors system, *is.* (üniversitelerde) üstün dersler sistemi : olağanüstü başarılı öğrencilere normal dersler yerine ileri dersleri izleme ayrıcalığı tanıyan sistem.

honor system, *is.* güvendüzen : okullarda öğrencilerin, ceza evinde tutukluların düzen ve kurallara uymalarına nezaret etmeyip onu kendi şeref ve namuslarına bırakan düzen.

honour, *is.&sf.&f.* *Brit.* *bk.:* **honor.**

honourable(ness), *sf.* *Brit.* *bk.:* **honorable(ness).**

honourably, *zf.* *Brit.* *bk.:* **honorably.**

honourer, *is.* *Brit.* *bk.:* **honorer.**

honourless, *sf.* *Brit.* *bk.:* **honorless.**

hoo, *k.d.* **1.** *bk.:* **who, how**, **2.** Yehu! Oho! (Sevinç, hayret vb. ifade eden ünlem).

hooch = hootch, *is.* **1.** *argo* alkollü içki, kaçak içki, **2.** **hoochie** *d.d.* kulübe, üstü saz ve ağaç dallarıyla örtülü barınak.

hood, *is.&gl.f.* **1.** başlık, kukuleta, palto başlığı (paltoya/mantoya bağlı başlık), **2.** başlık biçiminde şey, özellikle bazı çiçeklerin yaprakları, **3.** *ABD* kaput, kaporta, (otomobil) motor kapağı, **4.** (oto/araba) körük, **5.** şahinin başına geçirilen göz bağı, atmaca başlığı, **6.** at başlığı/göz bağı, **7.** yargıç ve profesör cübbelerinde rütbe gösteren ve omuzdan sarkan kumaş, **8.** (demirci ocağı, fırın vb.) davlumbaz, **9.** (bazı kuş ve hayvanlarda) ibik, hotoz, **10.** (gemi) ambar kapağı, **11.** başlık giydirmek/geçirmek, (üstünü) örtmek, gözünü bağlamak, (motor, ambar vb. kapağını) kapatmak, **12.** *argo* *bk.:* **hoodlum**, **13.** **~less** : başlıksız, kapaksız, **14.** **~like** : başlık gibi.

-hood, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük": **1.** İsimlerden durum, nitelik, örnek vb. belirten ad üretir : *manhood, girlhood, likelyhood,* **2.** çağ, dönem belirtir : *childhood, widowhood,* **3.** belirli bir hâl ve keyfiyetin varlığını belirtir : *falsehood, hardihood,* **4.** aynı nitelik ve durumdaki kimselerden oluşan topluluğu gösterir : *priesthood, brotherhood, knighthood.*

hooded, *sf.* **1.** başlıklı, kukuleteli, **2.** başlık, kukuleta biçiminde, **3.** *zool.* ibikli, **4.** *bot.* *bk.:* **cucullate**, **4.** **~ crow = hoodie = hoodie crow** *zool.* alaca karga *(Corvus corone cornix),* **5.** **~ seal** *bk.:* **bladdernose**, **6.** **~ness** : başlıklılık.

hoodlum, *is.* **1.** haydut, gangster, haraççı, **2.** katil, şaki, eşkıya, **3.** külhani, külhanbeyi, sokak serserisi, kabadayı, asi genç, **4.** **~ism** : haydutluk, katillik, eşkıyalık, serserilik. ***e.a.-*** *1. gangster, racketeer, 2. thug, ruffian.*

hoodoo, *is.*, *ç.* **-doos**, *f.* **-dooed, -dooing** **1.** uğursuzluk, şeamet, **2.** uğursuz/meş'um kimse/şey, **3.** (zenci) büyü(cü), **4.** *jeol.* sarp kaya sütunu : KB Amerika'da erozyon sonucu oluşmuş sütun şeklindeki kayalar, **5.** uğursuzluk/şeamet getirmek, uğursuzlaştırmak, **6.** **~ism** *bk.:* **voodooism**. ***e.a.-*** *1. bad luck, 2. jinx, 3. voodoo.*

hoodwink, *gl.f.* **1.** aldatmak, kafese koymak, göz boyamak, **2.** *esk.* gözlerini bağlamak, **3.** *esk.* saklamak, örtmek, gizlemek, **4.** **~er** : aldatan, göz boyayan. ***e.a.-*** *1. deceive, trick, 2. blindfold, 3. cover, hide.*

hooey, *is.&ünl.* *k.d.* **1.** saçma, zırva, asılsız lâf, **2.** Hey! Saçma! (itiraz, inanmazlık vb. bildirir) *~! You know that's not true.* ***e.a.-*** *1. nonsense, hokum, bunkum.*

hoof, *f.&is.*, *ç.* **hoofs/hooves** (1,2,4 için) veya **hoof** (3,5 için) **1.** toynak : at, sığır vb. tırnağı, **2.** toynaklı hayvan ayağı : at, eşek vb. ayağı, **3.** *k.d.* toynaklı hayvan, **4.** *k.d.* ayak (insan ayağı), **5.** **on the ~** : (kasaplık hayvan) canlı, sağ, hayatta, kesilmemiş, ayakta, **6.** *gen.* **~ it** *argo* yürümek, yürüyerek gitmek, yaya gitmek, taban tepmek. **Let's ~ it to the supermarket** : Çarşıya kadar yürüyelim. **7.** dans etmek, tepinmek, özellikle step dansı yapmak, **8.** tepelemek, tepmek, tekmelemek, tekme atmak, ayak altına almak, ayak altında çiğnemek, **9.** **~ s.o. out** : birisini tekmeleyip dışarı atmak, **10.** **~less** : toynaksız, **11.** **~like** : toynak gibi. ***e.a.***- *6. walk, 7. dance, 8. trample, kick.*

hoof-and-mouth disease, *bk.:* **foot-and-mouth disease.**

hoofbeat, *is.* (hayvanın) ayak sesi, toynak sesi.

hoofbound, *sf. vet. patol.* toynağı sıkışmış, sakat toynaklı.

hoofed, *sf.* toynaklı. ***e.a.***- *ungulate.*

hoofer, *is. argo* dansör, dansöz, step dansı yapan.

hoof-pick, *is.* toynaktan taş vb. çıkaran alet.

hoofprint, *is.* toynak izi, (hayvanın) ayak/tırnak izi.

hoo-ha, *is. k.d.* şamata, yaygara, önemsiz konuda gürültülü konuşma. ***e.a.***- *fuss, hullabaloo, uproar.*

hook, *is.* **1.** çengel, kanca. *Hang your coat on the ~ .* **2.** olta çengeli/iğnesi. *a fish ~.* **3.** tuzak, kapan, **4.** ucu kıvrık şey, **5.** (a) keskin dönemeç/köşe, (b) (arazide) çengel gibi kıvrık dil, **6.** orak, **7.** (hayvanlarda/bitkilerde) sivri/kıvrık organ, **8.** *sp.* (a) topun izlediği eğri yol, (b) eğri giden top, **9.** *boks* çengel vuruş, **10.** **pennant** *d.d.* nota işareti çengeli/kuyruğu, **11.** **~s** *argo* eller veya parmaklar, **12.** **by ~ or by crook = by ~ or crook** : her şeye başvurarak, her türlü araçla, ne yapıp yapıp, doğruluk veya hile ile, allem edip kallem edip, **13.** **~, line and sinker** *: k.d.* tamamıyla, kâmilen, büsbütün, olduğu gibi. **He fell for the story, ~, line and sinker** : Hikâyeye tamamıyla aldandı/kandı. **14.** **off the ~** *argo* (sıkıntıdan/sorumluluktan/müşkül durumdan) kurtulmuş, ferahlamış. **be/get off the ~** : kurtulmak, ferahlamak, **15.** **on (one's) own ~** *k.d.* kendi kendine, kendi başına, bildiği gibi, bağımsızca. **on my own ~** : kendi başıma, kendi kendime, bildiğim gibi, **16.** **on the ~** *argo* (a) mecbur, zorunlu, işin içinde, işe karışmış/kendini kaptırmış, (b) kasten geciktirilen, beklemekte, **17.** **get the ~** *argo* kovulmak, işinden atılmak, **18.** **sling one's ~** *Brit.- argo* uzaklaşmak, çekip gitmek, tası tarağı toplamak. *Tell him to sling his ~.* **19.** (çengel ile) tut(ul)mak/yakala(n)mak/çek(il)mek/bağla(n)mak, çengele as(ıl)mak/geçir(il)mek. *~ my dress. ~ it over that nail.* **20.** (ucu çengelli olta ile) balık tutmak. *to ~ a fish.* **21.** *argo* çalmak, aşırmak, **22.** *k.d.* hile ile yakalamak, tongaya bastırmak, aldatmak, **23.** (boynuzlu hayvan) tos vurmak, boynuzlamak, süsmek, **24.** (ilmiği) çengel ile tutup çekmek, **25.** çengelli şiş ile örmek, **26.** *sp.* (a) topa eğri vurmak, (b) (top) eğri bir yol izlemek, **27.** *boks* çengel yumruk vurmak, **28.** (çengel şeklinde) kıvır(ıl)mak, bük(ül)mek, **29.** *argo* (kız) koca avlamak, (birine) kancayı takmak. **to ~ a rich husband** : zengin bir koca avlamak. **~ up with...** : ...ile evlenmek/ilişki kurmak, **30.** **~ up** : (a) çengel ile tutturmak, çengele takmak, kancalamak, kopçalamak, bağlamak, (b) **~ up to**: (bir cihazı) güç kaynağına bağlamak, (c) (mekanizmayı) takıp takıştırmak, monte etmek, **31.** **to ~ it** *argo* tüymek, sıvışmak, kaçmak, kirişi kırmak, **32.** **~less** : kancasız, çengelsiz, **33.** **~like** : kanca/çengel gibi. ***e.a.***- *3. snare, trap, 13. entirely, completely, 15. independently, 16. (a) obliged, committed, involved, (b) waiting, 18. go away, 21. steal, pilfer, 22. trick, dupe, 28. crook, bend, 31. escape, run away.*

hooka(h), *is.* nargile. ***e.a.***- *narghile.*

hook and eye, *is.* kopça.

hook and ladder, *is.* merdivenli itfaiye kamyonu. **hook-and-ladder truck** *d.d.*

hooked, *sf.* **1.** kancalı, çengelli, **2.** çengel biçiminde, kıvrık, eğri, **3.** çengelle yapılmış, (çengelli) şiş/tığ ile örülmüş. **~ rug** : tığ ile örülmüş halı, **4.** *argo* düşkün, müptelâ, tiryaki, alışkın, **5.** *argo* evli, evlenmiş, **6.** **~ness** : (a) çengellilik, kıvrıklık, (b) iptilâ, düşkünlük, alışkanlık. ***e.a.***- *4. addicted, 5. married.*

hooker, *is. argo* **1.** tek direkli balıkçı gemisi, **2.** eski/hantal gemi, **3.** *esk.* iki direkli Hollanda gemisi, **4.** orospu, fahişe, **5.** bir bardak susuz içki, özellikle viski, **6.** hırsız, yankesici. ***e.a.***- *4. prostitute, 6. thief, pickpocket.*

Hooke's law, *is. fiz.* Huk kanunu : Elâstik sınırlar içinde bir cismin şekil değiştirmesi (zorlanması), birim yüzeye gelen kuvvetle (zor ile) orantılıdır.

hookey, *sf. bk.:* **hooky** (3).

hooknose, *is.* kartal burun, kıvrık burun. **~ed** : kartal burunlu.

hookup, *is.* **1.** *elekt.* (a) bağlantı şeması, (b) çalışacak şekilde monte edilmiş devre, **2.** bağlantı, irtibat, **3.** radyo/TV istasyonları şebekesi, **4.** ittifak, (şahıslar/gruplar arasında) ilişki, bağlantı, **5.** *hv.* uçağın havada uçan tanker hortumuna bağlanması.

hookworm, *is.* **1.** *zool.* kancalı kurt *(Ancylostoma duodenale, Nectar americanus)* : bağırsaklarda kancasıyla tutunarak asalak yaşayan solucan, **2.** ~ **disease** *d.d. patol.* kancalı kurt hastalığı, bu solucanın sebep olduğu aşırı kansızlık şeklinde beliren hastalık, **3.** ~**y** : kancalı kurtlu. ***e.a.*** *- 2. ancylostomiasis.*

hooky, *is.&sf.* **hookier, hookiest** **1.** çengelli, kancalı, bir sürü çengeli/kancası olan, **2.** çengel/kanca gibi, çengelimsi, çengele benzer, **3. hookey** *ş.d.y. ABD-k.d.* okul kaçağı, okuldan kaçan öğrenci. **play** ~ : okuldan kaçmak, *argo* okulu asmak.

hoolie = hooly, *sf.&zf. İsk.* yavaş, ağır, aheste. ***e.a.*** *- slow, easy.*

hooligan, *is. argo* **1.** (genç) sokak serserisi, haydut, azgın külhanbeyi, **2.** ~**ism** : serserilik, haydutluk. ***e.a.*** *- 1. hoodlum, gangster, ruffian.*

hoop, *is.&gl.f.* **1.** kasnak, çember. ~ **iron** : çember demiri, **2.** fıçı çemberi/kasnağı. *A ~ holds together the staves of a barrel.* **3.** (çocukların çevirdiği) çelik çember. *The boy rolled his ~ along the sidewalk.* **4.** çember şeklinde cisim/parça/şekil, **5.** yüzük, halka, **6.** (kroket oyununda) kemer, **7.** kadın elbiselerinin eteğine konan çember. ~ **skirt** : çemberli etek, **8.** çemberlemek, çember/kasnak geçirmek, **9.** çevirmek, çevrelemek, kuşatmak, ihata etmek, **10. go/be put through the** ~ : feleğin çemberinden geçmek, çetin hayat tecrübesi geçirmek, **11. put s.o. through the** ~ : birisini büyük müşkülâta maruz bırakmak, anasından emdiğini burnundan getirmek, **12.** ~**less** : kasnaksız, çembersiz, **13.** ~**like** : kasnak/çember biçiminde. ***e.a.*** *- 9. encircle, surround.*

hooper, *is.* çemberci, kasnakçı, fıçıcı, fıçılara çember geçiren kimse. ***e.a.*** *- cooper.*

hoopla, *is. k.d.* **1.** gürültü, şamata, velvele, **2.** yanıltıcı propaganda, yanıltmak, veya gerçeği gizlemek gayesi güden demeç/nutuk/yazı, **3.** halka oyunu : atılan halkanın geçtiği oyuncağı kazandıran oyun. ***e.a.*** *- 1. uproar, hullabaloo, commotion, 2. ballyhoo.*

hoopoe, *is. zool.* çavuş kuşu, ibibik, hüthüt *(Upupidae epops).*

hoop snake, *is. zool.* halka yılan *(Farancia abacura) :* kuyruğunu ağzına alarak halka gibi yuvarlandığına inanılan zehirsiz yılan. **mud snake** *d.d.*

hoopster, *is. argo* basketbolcu, basket oyuncusu.

hoorah = hooray, *ünl.&f.&is. bk.:* **hurrah.**

hoosegow = hoosgow, *is. argo* hapishane, kodes, zindan. ***e.a.*** *- jail, prison.*

Hoosier, *is.* **1.** Indianalı (takma ad), **2.** ~ **State** : Indiana (takma ad).

hoot, *is.&f.&ünl.* **1.** yuhalamak, yuha çekmek, yuhalarla karşılamak. *The crowd ~ed and jeered at the speaker.* **2.** (yuhalayarak) sahneden uzaklaştırmak, *They ~ed him off the stage.* ~ **s.o. down** : birini yuhalarla susturmak. *~ a speaker down/off/away.* **3.** Yuh! diyerek alay/istihza etmek, **4.** baykuş gibi ötmek, **5.** (baykuş) ötmek. *An owl ~ing in the garden.* **6.** (gemi) düdük öttürmek, (oto) korna çalmak, **7.** baykuş sesi, baykuş ötüşüne benzer ses, **8.** yuhalama, yuh çekme, **9.** *k.d.* en önemsiz şey. **I don't give a** ~ : Metelik vermem. **I don't care a ~/two ~s** : Bana vız gelir. **It's not worth two ~s** : Beş para etmez. **He doesn't care two ~s whether he passes his examinatin or not** : Sınavı başarıp başarmamak umurunda değil! **10.** *k.d.* güldürücü/gülünç/garip/acayip şey. *His costume was a ~.* **11.** ~**s** *d.d. İsk.* Öf! Püf! (sabırsızlık, itiraz, tiksinme vb. belirten ünlem)

hootch, *is.* **1.** *argo bk.:* **hooch** (1), **2. hooch, hoochie** *d.d. ABD- argo* (a) (Asya'da) kulübe, saz damlı ev, (b) ev, konut, barınak, mesken. ***e.a.*** *- 2. (a) shack, hut, (b) house, dwelling.*

hootchy-kootchy, *is., ç.* **-kootchies** kıvrak dans, göbek dansı, vücudu kıvırtarak yapılan yarı şarkvari dans. **hootchie-kootchie, hootchy-kootch** *d.d.*

hootenanny, *is., ç.* **-nies** **1.** *ABD* halk şarkıları/oyunları gösterisi, folklor gösterisi, **2.** *k.d.* şey, nesne. ***e.a.*** *- 2. gadget, thingamajig, thingumbob.*

hooter, *is.* **1.** siren, klâkson, fabrika düdüğü, **2.** baykuş gibi öten (kuş), **3.** *argo* burun.

hoot owl, *is.* öten baykuş.

hooves, *ç. is. bk.:* **hoof** (çoğul şekillerinden biri).

hop^{1}, *f.* **hopped, hopping 1.** sekmek, sekerek/seke seke yürümek, **2.** sıçramak, (kuş, tavşan vb.) zıplamak. *Sparrows were ~ing about on the lawn.* **3.** topallamak. *He had hurt his left foot and had to ~ along.* **4.** *k.d.* hoplamak, hoplayıp zıplamak, oynamak, dans etmek, **5.** *k.d.* (uçakla/hızlı araçla) gitmek, kısa yolculuk yapmak. **He ~ped to Boston for the day** : Bir günlüğüne Boston'a gitti. **6.** (çit vb. üzerinden) atla(t)mak. *to ~ a fence/a ditch. He ~ped the stream.* **7.** (taşıta) binmek/atlamak. *to ~ a train. I can just ~ a bus and be there in 20 minutes.* **8. ~ off** : uçmak, uçuşa başlamak, (uçak vb.) kalkmak, (uçuşa başlarken) yerden ayrılmak, **9. ~ it** *Brit.-argo* tüymek, gitmek, uzaklaşmak. **~ it!** Çek arabanı! Git! Defol! **10.** sekme, sıçrama, hoplama, atlama, zıplama, sıçrayış, atlayış, **11.** *k.d.* balo, danslı eğlence. *The annual spring ~.* **12.** *k.d.* (a) uçak yolculuğu, (b) kısa yolculuk, **13.** (top) zıplama, sekme, **14. ~, step and jump** : üç adım atlama, **15. catch (s.o.) on the ~** : (birini) gafil avlamak, zayıf bir durumda yakalamak, **16. keep (s.o.) on the ~** : (birini) daima meşgul/uyanık tutmak, *k.d.* göz açtırmamak. ***e.a.-*** *1&2. leap, spring, 3. limp, 4. dance, 6. jump over, 7. get on, board, 9. go away, beat it.*

hop^{2}, *is.&gl.f.* **hopped, hopping 1.** *bot.* şerbetçi otu *(Humulus lupulus)*, **2. hops** : kuru şerbetçi otu kozalağı (biracılıkta, hekimlikte kullanılır), **3.** *argo bk.:* **opium**, **4.** şerbetçi otu ile rayiha vermek, şerbetçi otu katmak, **5.** *gen.* **~ up** : (a) ilâç vererek tahrik etmek, (b) tahrik etmek, uyarmak, (c) gücünü artırmak, normalin üstünde güçle çalıştırmak. *~ up an engine.* ***e.a.-*** *5. (a) dope, (b) excite, arouse.*

hopcalite, *is.* hopkalit : Cu, Co, Mn ve Ag oksitlerinden oluşan tanesel karışım. CO 'e karşı koruyucu olarak kullanılır.

hop clover, *is. bot.* **1.** sarı yonca *(Trifolium procumbens)* : kurumuş çiçekleri şerbetçi otu kozalağına benzeyeyn bir tür karanfil, **2. black medic, nonesuch** *d.d.* kara yonca *(Medicago lupulina)*.

hope, *is.&f.* **hoped, hoping 1.** umut, ümit. *the ~ of winning.* **give up ~** : umudunu kesmek. **in the ~ of = in ~s** : ümidiyle, umarak. **beyond/past (all) ~** : umutsuz, imkânsız. **live in ~** : umutla yaşamak, **2.** emel, **3.** umut bağlanan şey/kimse. **He is the last ~ of the family** : O, ailenin son ümididir. *The drug was the patient's last ~.* **4.** *esk.* güven, itimat, **5.** ummak, ümit etmek, (ümitle) beklemek). *We're hoping to visit İstanbul this year. I ~ he'll come tomorrow.* **~ed for** : umulan, beklenen, **6.** ümit/temenni/arzu etmek, dilemek, olmasını istemek. *I ~ you haven't hurt yourself. I ~ that my work will be satisfactory.* **7.** emel beslemek, **8.** *esk.* güvenmek, itimat etmek, **9. ~ against ~** : ümidini kırmamak, olmayacak bir şeyi ummak, yeise kapılmamak, olması için dua etmek. *I fell asleep hoping against hope that the news was not true.* **10. ~ for the best** : gerisini talihe/Allaha bırakmak, sonuçtan umut kesmemek, güvenini sarsmamak. *Don't worry about the exam, you study as hard as you can, and then ~ for the best.* **11. hold out ~** : ümit etmek/ummak, ümidini kesmemek. *He can hold out no hope for success.* **12. raise s.o.'s ~(s)** : birisine ümit/cesaret vermek, maneviyatını kuvvetlendirmek. ***e.a.-*** *4. confidence, trust, reliance, 5. expect, 6. wish, 8. trust, rely.*

hope chest, *is.* çeyiz sandığı.

hopeful, *sf.&is.* **1.** ümitli, umutlu, ümitvar. *I'm ~ that he'll arrive early.* **2.** ümit verici, umut dolu, umut vaadeden/başarılı olması beklenen (kimse). *~ words.* **The future doesn't seem very ~** : İstikbal pek ümit verici görünmüyor. *He's the most ~ man in the politics.* **a young ~** : umut vaadeden bir genç, **3. ~ness** : umutluluk, umut besleme, umma, bekleme. ***e.a.-*** *1. expectant, sanguine, optimistic, confident.*

hopefully, *zf.* **1.** ümitle, ümit verici bir şekilde. *We worked ~ toward success.* **2.** inşallah, umarım ki. **~ we'll win** : İnşallah kazanırız. *~ we'll be there by dinnertime. ~ I'll finish next week.*

hopeless, *sf.* **1.** ümitsiz, meyus, üzgün, ümidi kırılmış. *~ tears.* **2.** ümit vermeyen, sonu şüpheli/karanlık. *Our position is ~, we'll never get out alive.* **3.** *k.d.* işe yaramaz, beş para etmez, ıslah kabul etmez. *Your work is ~ and so are you.* **4.** tehlikeli, tedavisi/iyileşmesi olanaksız. *a ~ case of cancer.* **She has a terrible illness, it's a ~ case** : Müthiş bir hastalığa yakalandı, iyileşmesi olanaksız. **5. ~ly** : umutsuzca, ümitsiz bir şekilde, ümidi kırılmış olarak, **6.** **~ness** : umutsuzluk, ümitsizlik, yeis, üzüntü. ***e.a.-*** *1. forlorn, disconsolate, dejected, despairing, 2. desperate, 3. useless, 4. incurable, irremediable.* ***k.a.-*** *1-4. hopeful.*

hoper, *sf.* uman, ümit eden.

hophead, *is. ABD- argo* esrarkeş, uyuşturucu madde müptelâsı.

hoplite, *is.* (eski Yunan) zırhlı piyade.

hop-o'-my-thumb, *is.* cüce. ***e.a.-*** *midget.*

hopped-up, *sf. ABD- argo* **1.** heyecanlı, telâşlı, coşkun, taşkın, yerinde duramayan, **2.** takviyeli, gücü artırılmış, sürşarjla çalışan. *a ~ jalopy. a ~ engine.* **3.** ilâçla uyuşturulmuş. ***e.a.-*** *1. excited, overexuberant, enthusiastic, exhilarated, 3. drugged, doped.*

hopper, *is.* **1.** sıçrayan/zıplayan/hoplayan (kimse/şey), **2.** zıplayan böcek/haşerat (çekirge, pire vb.), **3.** silo, ambar, sarpın, üstten doldurulup alttan boşaltılan huni biçimli depo, **4.** **~ car** *d.d. - d.y.* alttan kapağı açılarak yığma yükünü boşaltan vagon, **5.** dibi açılır yükleme/boşaltma kovası. *Some cement mixers are equipped with ~s.*

hop-picker, *is.* şerbetçi otu toplayan (kimse/makine).

hopping, *sf.* **1.** gayretli, çok çalışan, çok meşgul, **2.** mekik dokuyan, bir yerden öbürüne sık sık gidip gelen. **restaurant- ~** : lokantalar arasında mekik dokuyan, **3.** **~ mad** : öfkeli, kızgın, ateş püsküren, mütehevvir. ***e.a.-*** *1. busy, 3. furious, enraged.*

hopple, *gl.f.* **-pled, -pling** *bk.:* **hobble, tether.**

hopsack(ing), *is.* **1.** çuval bezi, **2.** çul, kaba kumaş.

hopscotch, *is.* seksek oyunu.

hop, skip and jump, *is.* pek yakın, iki adımlık (mesafe). *Only a hop, skip and jump from home to work.* ***e.a.-*** *a short distance.*

hop, step and jump, *is.* üç adım atlama. ***e.a.-*** *triple jump.*

hoptoad, *is. ABD- k.d. bk.:* **toad.**

hor. = **1.** horizon, **2.** horizontal, **3.** horology.

hora, *is. T.* hora (oyunu).

horal, *sf.* **1.** saatlik, **2.** saatte bir olan, **3.** saatlere ait. ***e.a.-*** *1&2. hourly.*

horary, *sf. esk.* **1.** saat/zaman bildiren, saat+. *the ~ circle.* **2.** saatlik, **3.** bir saat süreli, **4.** saatte bir olan, **5.** münasip/belirli bir saatte olan. ***e.a.-*** *2&4. hourly.*

Horatian, *sf.* **1.** Romalı şair ve hiciv yazarı Horace (M.Ö. 65-8)'a ait, **2.** Horace tarzında/üslûbunda, Horace üslûbunu andıran, **3.** **~ ode = Lesbian ode = Pindaric ode = Sapphic ode** : (şiirde) tekdüze kaside, kıtaları hep birbirine benzeyen kaside.

horde, *is.&gs.f.* **horded, hording** **1.** sürü, güruh, düzensiz kalabalık. *a ~ of children. ~s of children ran over the building. A ~ of flies buzzing about the table.* **2.** göçebe aşiret, **3.** Moğol aşireti, **4.** ordu, istilâ ordusu. *~s of Mongols and Turks invaded Europe during the Middle Ages.* **5.** **Golden Horde** : Altınordu, **6.** sürü hâlinde toplanmak. ***e.a.-*** *1. mob, herd, throng, swarm, crowd.* ***eş ses.*** *hoard.*

hordein, *is. biy-kim.* arpa tanelerinde bulunan prolamin.

horehound = hoarhound, *is. bot.* **1.** köpek ayası *(Marrubium vulgare)* : Nanegillerden küçük beyaz çiçekli, havlı yapraklı kalımlı bitki, acı suyu ilâç yapmakta kullanılır. **2.** nanegillerden çeşitli bitkiler, **3.** bu bitkilerden yapılan öksürük şekeri/ilâcı.

horizon, *is.* **1.** ufuk, çevren, göz erimi, **2.** *astr.* (a) **sensible ~** *d.d.* görülen ufuk : gök küresinin gözlemcinin bulunduğu noktada arza teğet küçük dairesi (düzlemi veya çemberi), (b) **celestial ~** *d.d.* uzay çevren : gök küresinin arz merkezinden geçen ve gözlem noktasındaki görülen ufuk düzlemine paralel olan büyük dairesi (düzlemi veya çemberi), **3.** (bilginin/idrakin vb.) kapsam sınırı/alanı/çevresi, **4.** *jeol.* bir çağa özgü birikinti tabakası, **5.** yerin düşey kesitinde katmanlardan her biri, **6.** **~al** : ufuk+, çevren+, geniş ufuklu, ufka yayılan, **7.** **~less** : ufuksuz, çevrensiz.

horizontal, *sf.&is.* **1.** yatay, ufkî. **~ plane** : yatay düzlem, **2.** ufuk+, çevrensel, **3.** yatay (düzlemde ölçülen). **a ~ distance** : yatay uzaklık, **4.** aynı (toplumsal) düzeyde bulunan, aynı durumda olan, aynı durumdakileri içeren, eşit ve tekdüze. *a ~ tariff. a ~ union. ~ trusts.* **5.** yatay düzlem/çizgi, **5.** **~ bar = high bar** : (a) barfiks, yatay jimnastik çubuğu, (b) barfiks yarışması, **6.** **~ (social) mobility** *sos.* yatay toplumsal devingenlik : aynı toplumsal düzeyde bir mevkiden öbürüne geçiş (aynı düzeyde iş değiştirme vb. gibi) veya toplumsal düzeyleri aynı olan bir gruptan öbürüne geçiş. *bk.:* **vertical mobility**. **7. ~ union** : lonca, esnaf birliği, **8. ~ly** : yatay olarak, yatay bir şekilde. ***e.a.*- *1.*** *level,* ***7.*** *craft union.*

hormone, *is.* **1.** *biy.-kim.* iç salgı, hormon, **2.** yapay hormon, **3. hormonal = hormonic** : iç salgısal, hormon+, **4. ~like** : iç salgıya benzer, iç salgı/hormon şeklinde.

Hormuz = Ormuz, *is.* **Strait of ~** : Hürmüz Boğazı.

horn, *is.&gl.f.* **1.** boynuz, **2.** boynuz şeklinde herhangi bir şey, **3.** *müz.* (a) boru, (b) *bk.:* **French horn**, **4.** *gen.* **~s** : (karısı tarafından aldatılan kimse hakkında) boynuz, **5.** *argo* borazan, **6.** klâkson, korna, düdük. *automobile ~. a foghorn.* **7.** *hv.* uçağın küçük kontrol kanatları, **8.** *elekt.* (a) boru şeklinde hoparlör, (b) boru şeklinde anten, **9.** eyer kaşı, **10.** hilâlin sivri uçları, **11.** piramit şeklinde dağ zirvesi (özellikle yüzeyi çukur olan), **12.** kurtuluş simgesi (İncil'de bu anlamda geçer). *a ~ of salvation.* **13.** pürüz, çok müşkül/çıkmaz bir sorunun şıklarından her biri, **14.** *jeol.* dağ tepesi, doruk, zirve, **15. blow one's own ~** : böbürlenmek, şişinmek, övünmek, kendini övmek/methetmek, **16. draw (or pull/haul) one's ~s** : (a) korkup (geri) çekilmek, geri durmak, *k.d.* yelkenleri suya indirmek, (b) kendini tutmak, hislerine hâkim olmak, (c) *Brit.* masrafları kısmak, **17. drinking ~** : boynuzdan yapılmış bardak, **18. hunting ~** : av borusu, **19. lock ~s** : anlaşmazlığa/ihtilâfa düşmek, anlaşamamak, uyuşamamak, çatışmak, **20. on the ~s of a dilemma** : iki müşkül şıktan biri, iki ucu pis değnek, "aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık", **21. take the bull by the ~s** : cesaretle işe girişmek/atılmak, yılmamak, müşkülâta göğüs germek, **22.** boynuzlamak, süsmek, tos vurmak, boynuzlarıyla vurmak, **23.** boynuz takmak, **24.** boynuz şekli vermek, **25.** *esk. bk.:* **cuckold**, **26. ~ in** *argo* (a) (bir işe) burnunu sokmak/karışmak/müdahale etmek, (b) davet edilmeden gitmek, **27.** boynuzdan yapılmış, **28. ~less** : boynuzsuz, **29. ~lessness** : boynuzsuzluk, **30. ~like** : boynuz gibi, boynuza benzer, boynuz biçiminde. ***e.a.*- *5.*** *trumpet,* ***8.*** *(a) loudspeaker,* ***15.*** *brag,* ***19.*** *conlict, disagree,* ***22.*** *gore, butt,* ***26.*** *(a) intrude, interrupt.*

hornbeam, *is. bot.* gürgen *(Carpinus betulus).*

hornbill, *is. zool.* boynuz gagalı *(Bucerotidae)* : Asya ve Afrika'nın sıcak bölgelerinde yaşayan ve gagasında boynuz gibi çıkıntı bulunan birkaç çeşit kuş.

hornblende, *is.* boynuz taşı : Mg-Al-Ca silikat ve Fe içeren siyah/yeşilimsi siyah renkli türlü taş/amfibol.

hornblendic, *sf.* boynuz taşı+, boynuz taşlı.

hornblower, *is.* borazan, borazancı.

hornbook, *is.* **1.** alfabe yaprağı/sayfası : eskiden çocuklara okuma öğretmek için kullanılan ince ve şeffaf boynuzla kaplı çerçeveli levha, çocuk alfabesi, **2.** ilkel öğrenim kitabı: basit ve ilkel bilgiler öğreten kitap.

horned, *sf.* **1.** boynuzlu. *a ~ beast. blunt ~. two-~.* **2.** uçları (boynuz gibi) sivri. *the ~ moon.* **3.** *esk. bk.:* **cuckold**, **4. ~ lizard = ~ toad = horn toad** *zool.* boynuzlu kertenkele *(Phrynosoma)* : KB Amerika'da yaşayan gövdesi sivri pullarla kaplı kertenkele türü, **5. ~ owl** *zool.* kulaklı baykuş : Amerika'da yaşayan kulak tüyleri iki boynuz gibi sivrilmiş baykuş türü, **6. ~ pout = horn pout** *zool.* boynuzlu yayın (balığı) *(Ictalurus nebulosus)*, **7. ~ screamer** *zool.* boynuzlu kuş *(Palamedea cornuta)* : Başında 10-15 cm uzunluğunda boynuzu olan 80 cm uzunluğunda bir kuş (Amazon nehri dolaylarında yaşar). **8. ~ wiper = sand wiper** *zool.* boynuzlu engerek *(Cerastes cornulus)* : K Afrika ve Arabistan'da, gözleri üstünde boynuz gibi çıkıntıları bulunan çok zehirli bir engerek yılanı.

hornero, *is. zool.* çömlekçi kuşu *(Furnarius rufus)* : Arjantin ve Brezilya'da yaşar. Sırtı pas rengi, karnı daha açık renk, uzunluğu 19 cm.

hornet, *is.* **1.** *zool.* (büyük) eşek arısı *(Vespidae) :* iğnesi çok zehirli yabanî arı. **bald-faced ~** : kel arı *(Dolichovespula maculata)* (Amerika'da bulunur). **giant ~** : dev eşek arısı *(Vespa crabo)* : (Avrupa'da yaşar), **2. ~'s nest** : belâ, musibet, başbelâsı, **3. bring a ~'s nest about one's ears = stir up a ~'s nest** : belâyı satın almak, başına belâ açmak, uyuyan yılanı uyandırmak.

hornito, *is., ç.* **-tos** *jeol.* yanar tümsek : G Amerika'nın volkanik bölgelerinde görülen, yanlarından, tepesinden duman ve buhar püsküren fırın biçiminde doğal tepecik.

horn-mad, *sf.* kızmış, tos vurmaya hazır (boğa vb.), **2.** son derece öfkeli/kızgın, küplere binmiş, tepesi atmış, gözleri dönmüş. ***e.a.***- *2. furious, maddened, enraged.*

horn of plenty, *is. bk.:* **cornucopia.**

hornpipe, *is.* **1.** boynuzlu klârnet : eski bir klârnet türü, **2.** İngiliz bahriyeli dansı, **3.** bu dansın müziği.

horn-rimmed, *sf.* bağa çerçeveli. ~ *glasses.*

horn silver, *is. bk.:* **cerargyrite.**

hornstone, *is.* **1.** boynuz taşı : çakmak taşına benzer gevrek bir tür kuartz, **2.** yanık kaya : yüksek sıcaklığa maruz kaldıktan sonra kristalleşmiş killi kaya.

hornswoggle, *gl.f.* **-gled, -gling** *argo* dolandırmak, aldatmak, kandırmak, faka bastırmak. ***e.a.***- *swindle, cheat, deceive, bamboozle, dupe, trick.*

horntail, *is. zool.* sivrikuyruk *(Siricidae)* : eşek arısına benzer bir böcek, dişisinin ince uzun kuyruğu vardır, larvaları ağaçları deler.

hornworm, *is.* boynuzlu tırtıl.

hornwort, *is. bot.* su çayırı *(Ceratophyllum)* : durgun sularda yetişen bir ot.

horny, *sf.* **hornier, horniest 1.** nasırlı, nasırlaşmış. ~ *hands.* **2.** boynuzumsu, boynuz gibi, boynuza benzer, **3.** boynuzlu, boynuzu olan, **4.** *argo* şehvetli, **5. hornily** : (a) nasırlaşmış bir hâlde, (b) şehvetle, **6. horniness** : (a) nasırlılık, (b) şehvet(lilik). ***e.a.***- *1. callous, 2. corneous, 4. lustful, lecherous.*

hornyhanded, *sf.* elleri nasırlaşmış

horologe, *is.* zamanölçer : güneş saati veya ilkel saat gibi zamanı gösteren basit alet.

horologer, *is. bk.:* **horologist.**

horologic(al), *sf.* saatçiliğe/zaman ölçmeye ait, zaman ölçen aletlerle ilgili.

horologist = horologer, *is.* **1.** saatçi, saat yapan kimse, **2.** zaman ölçme uzmanı, zaman ölçen aletler uzmanı.

horology, *is.* **1.** saatçilik, zaman ölçen aletler yapma tekniği, **2.** zaman ölçme sanatı.

horoscope, *is.* **1.** zayiçe, **2.** yıldız falı, **3. horoscopic** zayiçe/yıldız falı ile ilgili, **4. horoscopy** : yıldız falcılığı, müneccimlik, yıldızlara bakarak kehanette bulunma sanatı.

horrendous, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet verici, tüyler ürpertici. **a ~ crime** : korkunç bir cinayet. *The tax rate was ~.* **2. ~ly** : korkunç/müthiş/dehşet verici/tüyler ürpertici bir şekilde. ***e.a.***- *1. horrible, dreadful, frightful, terrible.*

horrent, *sf. esk.* **1.** diken diken olmuş, diken gibi, sert kıllı, **2.** korkmuş, dehşete kapılmış, tüyleri ürpermiş/diken diken olmuş. ***e.a.***- *1. bristling, 2. horrified, shuddering.*

horrible, *sf.* **1.** korkunç, müthiş, dehşet verici, tüyler ürpertici. *a ~ disease/crime/cruelty/sight.* **2.** *k.d.* (a) iğrenç, tiksindirici, berbat, menfur, çok kötü, çirkin, (b) acıklı, yürekler acısı. ~ *living conditions.* **3. ~ness** : korkunçluk, müthişlik, dehşet vericilik, tüyler ürperticilik, **4. horribly** : korkunç/müthiş bir şekilde, dehşet vererek. ***e.a.***- *1. dreadful, frightful, apalling, hideous, horrid, horrendous, shocking, horrific, ghastly, 2. (a) disgusting, (b) deplorable.* ***k.a.***- *1&2 pleasing, pleasant, delightful, fascinating.*

horrid, *sf.* **1.** korkunç, ürkütücü, korku/dehşet verici, müthiş, **2.** *k.d.* iğrenç, berbat, çok kötü, nefret uyandırıcı. ~ *weather. a ~ little boy.* **You ~ thing!** Seni utanmaz/hınzır seni! **Don't be ~ to each other** : Birbirinize kötü davranmayın/birbirinizin gözünü oymayın! **3.** *esk.* diken diken olmuş, (tüyleri) ürpermiş, sert kıllı, **4. ~ly** : korkunç/müthiş/berbat/iğrenç bir şekilde, **5. ~ness** : korkunçluk, ürkütücülük, müthişlik, dehşet vericilik, tüyler ürperticilik, berbatlık, kötülük. ***e.a.***- *1. dreadful, abominable, terrible, horrible, 2. offensive, nasty, extremely disagreeable, unpleasant, 3. bristling, rough.* ***k.a.***- *1&2. pleasing, pleasant, delightful.*

horrific, *sf.* **1.** korkunç, korkutucu, müthiş, dehşetli, dehşet saçan. *This film showed the most ~ murder scene.* **2. ~ally** : korkunç/müthiş bir şekilde, korku/dehşet saçarak, **3. ~ation** : (a) korkutma, dehşete düşürme, (b) korkutucu/dehşet verici şey. ***e.a.***- *1. horrible, horrifying.*

horrify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** korkutmak, dehşet vermek, (tüylerini) ürpertmek. *I was horrified at/by the news. We were horrified by what we saw.* **2.** *k.d.* nefret uyandırmak, çok kötü etki bırakmak. *His rough manner horrified his hostess.* **3. horrifyingly** : korkutarak, dehşet vererek, tüyler ürpertircesine, nefret uyandırırcasına. ***e.a.-*** *1. dismay, frighten, terrify, revolt, repel, apall, 2. shock, startle.*

horripilate, *gl.f.* **-lated, -lating** (tüylerini) ürpertmek.

horripilation, *is.* (soğuktan, korkudan vb.) ürperme, tüylerin ürpermesi. ***e.a.-*** *goose flesh.*

horror, *is.* **1.** korku, dehşet, yılgı, yılgınlık. *She recoiled in ~ from the snake.* **2.** korku/dehşet uyandıran şey, korkunç/dehşetli şey, **3.** korku/dehşet duygusu, **4.** *gen.* **~s** : (a) korku/dehşet buhranı, korku ile geçirilen sinir buhranı. *The ~s of war/of crime.* (b) çok içki içenlerde bazan görülen sinir buhranı, **5.** nefret, **6.** *k.d.* berbat/kötü/çirkin şey. *That hat is a ~.* **7.** *esk.* (tüylerin) ürperme(si). ***e.a.-*** *1. fear, dread, dismay, terror, 5. loathing, antipathy, detestation, hatred, aversion, 7 . bristling.* ***k.a.-*** *1. serenity, 5. attraction.*

horror-stricken = horror-struck, *sf.* çok korkmuş, dehşete kapılmış, korkudan donakalmış. ***e.a.-*** *aghast.*

hors de combat, *Fr.* savaş dışı, muharebe dışı, savaşamaz hâlde. ***e.a.-*** *disabled, out of fight/action*

hors d'oeuvre, *is., ç.* ***hors d'oeuvre, hors d'oeuvres*** *Fr.* çerez, meze, ordövr.

horse^{1}, *is., ç.* **horses, horse 1.** at, beygir, kısrak *(Equus callabu).* İlgili sıfat : ***equine*** . **blood ~** : saf kan at. **draft ~** : koşum atı. **gelded ~** : iğdiş. **race ~** : koşu /yarış atı, **2.** aygır. **iron ~** : lokomotif, **3.** *zool.* atgillerden herhangi hayvan : eşek, zebra vb. **4.** süvari, atlı (asker). **a thousand ~** : bin atlı. **a regiment of ~** : süvari alayı. **~ and foot** : atlı ve yaya, **5.** binit, oyuncak at. *a rocking ~.* **6.** *sp.* kasa, atlama sehpası, **7.** ayaklı destek. **clothehorse** : ayaklı elbise askısı, **8.** *argo* eroin, **9.** *min.* maden damarı içine sıkışmış kaya, **10.** *(satranç)* at, **11.** *ABD- argo* öğrencilerin yabancı dil derslerinde gizlice kullandıkları çeviri veya benzeri yardımcı araç, **12. back the wrong ~** : (a) yanlış ata oynamak, yarışı kaybeden at üzerinde bahse girmek, (b) kaybedilmiş davayı savunmak, **13. bet on the wrong ~** : tahmininde yanılmak, yanlış bilgi üzerine plân kurmak, geleceği görememek, **14. change ~s in the middle of a stream = change ~s in the midstream** : suyu geçerken at değiştirmek, önemli bir işin ortasında iken hareket plânını değiştirmek, **15. dark ~** : kapalı kutu : yetenekleri gizli olan veya bilinmeyen kimse, **16. eat like a ~** : oburca yemek, tıkınmak, **17. flogging a dead ~** : hiç kimseyi ilgilendirmeyen konu ile meşgul olmak, **18. from the ~'s mouth = out of ~'s mouth** *argo* güvenilir kaynaktan, yetkililerden. **news from the ~'s mouth** : yetkililerden alınan haber, **19. hold one's ~s** : sakin olmak, sükûnetini korumak, soğukkanlı davranmak, acele etmemek, sabırlı olmak. **Hold your ~s!** Sakin ol! Acele etme! **20. ~ of another color = ~ of a different color** : büsbütün/tamamıyla başka bir şey/konu/mesele, **21. lock the barn door after the ~ is stolen** : vaktinde tedbir almamak, tedbir almakta gecikmek, iş işten geçtikten sonra tedbir almaya kalkışmak, **22. look a gift ~ in the mouth** : kılı kırk yarmak, hediyede kusur aramak. **Don't look a gift ~ in the mouth** : Beleş atın dişine bakılmaz (Hediyede kusur aranmaz). **23. put one's money on a scratched ~** : topal atla yarışa çıkmak, **24. put the cart before the ~** : işe tersinden başlamak, ters iş görmek, atın önüne et, itin önüne ot koymak, **25. to be/get on one's high ~** *k.d.* kibirlenmek, böbürlenmek, başkalarına tepeden bakmak, kibirinden yanına yaklaşılamamak, "alçak dağları ben yarattım" demek, **26. to ~!** Ata bin! **27. mount/ride the high ~** : yüksekten atmak, caka satmak, **28. white ~s** : büyük köpüklü dalgalar, **29. wild ~s wouldn't drag it from me** : öldürseler söylemem, **30. willing ~** : gönüllü (olarak bütün işleri üzerine alan kimse), **31. work like a ~** : eşek gibi çalışmak, **32. You can lead a ~ to water but you can't make it drink** : Zorla güzellik olmaz. ***e.a.-*** *2. stallion, 4. cavalry.*

horse^{2}, *f.* **horsed, horsing 1.** ata bin(dir)mek, **2.** at tedarik etmek, **3.** at sırtında gitmek, atla gitmek, **4.** (kısrak) kızışmak, kösnümek, **5. ~ around** *argo* (a) eşek şakası yapmak, (b) hayta gibi dolaşmak, şuna buna sataşmak.

horse^{3}, *sf.* **1.** at+, ata ait. *the ~ family.* **2.** atla çekilen, **3.** atlı, ata binmiş. *~ troops.* .

horse-and-buggy, *sf. mec.* eski, modası geçmiş.

horseback, *is.&zf.* **1.** at sırtı. **on ~** : at üstünde, ata binmiş, **2.** *ABD* tümsek, sırt, doğal kum/çakıl/kaya yığını, **3.** at sırtında. **to ride ~** : at sırtında seyahat etmek, ata binmek.

horsebean, *is.* **1.** bakla, **2. Jerusalem thorn** *d.d.* katır dikeni *(Parkinsonia aculeata)* : Tropik Amerika'da yetişen diken yapraklı, sarı çiçek açan çit bitkisi. ***e.a.- 1.*** *broad bean.*

horse-block, *is.* binek taşı.

horse-box, *is.* at nakline mahsus vagon/ kamyon.

horse-breaker, *is.* at terbiyecisi.

horsecar, *is.* **1.** *ABD* atlı tramvay, **2.** at taşıma vagonu/kamyonu.

horse-chestnut, *is. bot.* at kestanesi *(Aesculus Hippocastanum):* Atların nefes yolları hastalıklarını tedavide kullanıldığından bu ad verilmiştir. ***e.a.-*** *buckeye.*

horse-cloth, *is.* çul.

horse-collar, *is.* hamut.

horse-coper = horse-dealer, *is.* at satıcısı/cambazı.

horse-doctor, *is. k.d.* nalbant, baytar.

horsedrawing = horsehauling, *is. Cnd.* taş yarışı : atlarla taş yüklü kızak çekme yarışması.

horse-drawn, *sf.* atla çekilen (araba vb.).

horse-faced, *sf.* uzun ve çirkin yüzlü.

horsefeathers, *is.&ünl. argo* **1.** entipüften şey, nazarıdikkate alınmaya değmez/önemsiz şey, **2.** Saçma! Manasız! ***e.a.- 2.*** *rubbish, nonsense.*

horseflesh, *is.* **1.** at eti, **2.** atlar.

horsefly = horse fly, *is.* at sineği *(Tabanidae).*

horse gentian, *is. bot.* hanımeli familyasından kalımlı birkaç çeşit bitki *(Triosteum).*

Horse Guards, *is.* hassa süvari alayı, atlı muhafız kıt'ası.

horsehair, *is.* **1.** at kılı, **2.** at kılından kumaş, **3.** atkılı kumaşla kaplı mobilya, **4.** at kılı ile doldurulmuş (yatak, koltuk vb.), **5. ~ snake = ~ worm** *bk.:* **hairworm** (2).

horsehide, *is.* **1.** at derisi, **2.** at gönü, at derisinden yapılmış kösele, **3.** *argo* beyzbol.

horse lattitudes, *den.* durgun enlemler : hava basıncı yüksek, sakin ve hafif rüzgârlı kuşak (30 kuzey ve güney enlemleri).

horselaugh, *is.* kaba gülüş/kahkaha.

horseleach = horseleech, *is.* **1.** at sülüğü *(Haemopsis marmoratis)* : durgun göllerden su içen atların burnuna kaçan iri bir sülük, **2.** *esk.* baytar, veteriner.

horseless, *sf.* **1.** atsız, atı olmayan, **2.** *esk.* atla çekilmeyen, at gücüne ihtiyaç duymayan, **3. ~ carriage** : *esk.* otomobil. ***e.a.- 3.*** *automobile, car.*

horselike, *sf.* at gibi, ata benzer.

horse mackerel, *is.* **1.** *bk.:* **bluefin tuna**, **2.** *bk.:* **jack mackerel.**

horseman, *is., ç.* **-men 1.** binici, **2.** süvari, atlı, **3.** atçı : at yetiştiren/terbiye eden kimse, **4.** *Cnd.* atlı polis.

horsemanship, *is.* binicilik, süvarilik. ***e.a.-*** *equitation.*

horse marine, *is.* **1.** *esk.* kıyıda görevli atlı denizeri/bahriyeli veya gemide görevli süvari eri, **2.** yadırgı, yabancı, garip, muhitin yabancısı, sudan çıkmış balık, doğal çevresinden uzak kimse. ***e.a.- 2.*** *misfit.*

horsemint, *is. bot.* **1.** yabanî nane *(Monarda punctata),* **2.** Amerika'ya Avrupa'dan getirilmiş iki çeşit kır nanesinden her biri : *Mentha longifolia* ve *M. aquatica.* ***e.a.- 1.*** *wild bergamot.*

horse mushroom, *is. bot.* at mantarı *(Agaricus arvensis)* yenilebilen iri cins mantar.

horse nettle, *is. bot.* sarı diken *(Solanum carolinense)* : Orta ve G ABD'de yol kenarlarında biten sarı dikenli, beyaz çiçekli, sarı yabanî meyveli bitki.

horse opera, *is. ABD- argo* kovboy filmi.

horse pistol, *is.* süvari tabancası.

horseplay, *is.* eşek şakası, kaba şaka, hoyratlık.

horseplayer, *is.* at yarışı meraklısı.

horsepond, *is.* at sulama havuzu.

horsepower, *is.* **1.** beygir gücü : 75 kgm/s veya 746 wat (İngiliz ölçü sisteminde 550 *foot-pound/s*), **2.** at gücü, atın çekme/taşıma gücü.

horsepower-hour, *is.* **1.** beygir saat : 1 beygir gücündeki makinenin 1 saat sürekli çalışarak yaptığı iş : 270,000 kgm veya 746 watsaat .

horse race, *is.* at yarışı.

horse racer, *is.* **1.** yarış atı yetiştiren/ meraklısı, **2.** binici, cokey, **3.** at yarışı meraklısı.

horseradish, *is.* **1.** *bot.* karaturp, bayır turpu, yaban turpu, acırga *(Armoracia rusticana),* **2.** turp salatası, **3. ~ tree** : ban ağacı *(Moringa* *oleifera)* : Hindistan'da yetişen, meyvesi sebze olarak yenen ve çekirdeklerinden yağ çıkarılan bir ağaç.

horse sense, *is. k.d.* sağduyu, sezgi, akılselim. ***e.a.-*** *common sense.*

horseshit, *is.&ünl. argo-kaba* saçma, zırva, yalan. ***e.a.-*** *bunk, nonsense, lies.*

horseshoe, *is.&gl.f.* **-shoed, -shoing 1.** nal, at nalı, **2.** nal şeklinde nesne, **3.** nallamak, **4. ~s** : nal atma : 10-12 m ilerideki demir kazığa nalı atıp geçirme oyunu, **5. ~ arch** *mim.* nal biçiminde kemer, **6. ~ crab = king crab** *zool.* iri yengeç *(Limulus polyphemus)* : üst kabuğu nal biçiminde, karnının en son oynak kısmı kuyruk gibi uzamış bir yengeç.

horseshoer, *is.* nalbant.

horse show, *is.* at gösterisi : yarış, manialı yarış vb.

horsetail, *is.* **1.** at kuyruğu, **2.** (Osmanlı İmparatorluğunda) tuğ, **3.** *bot.* kırkkilit, atkuyruğu *(Equise-tum)* : çiçeksiz ve tohumsuz, sapı eklemli ve içi oyuk kalımlı bitki.

horse trade, *is. ABD- k.d.* sıkı pazarlık : çıkar sağlamak için kurnazca ve çekişe çekişe yapılan müzakere/görüşme. *a political ~ ~.*

horse-trade, *gs.f.* **-traded, -trading** *ABD- k.d.* kurnazca/sıkı sıkıya pazarlık yapmak.

horse trader, *is.* **1.** *ABD- k.d.* kurnaz pazarlıkçı, kurnazca/sıkı sıkıya pazarlık yapmasını bilen kimse, **2.** at tüccarı, at alıp satan kimse.

horseweed, *is. bot.* **1. butterweed** *d.d.* at otu *(Erigeron canadense)* : K Amerika'da yetişen düz yapraklı, sarımsı çiçek açan bir ot, **2.** nezle otu : *(Ambrosia trifida)* : saman nezlesine sebep olan bir tür kaba ot, **3.** yabanî marul *(Lactuca canadensis).*

horsewhip, *is.&gl.f.* **-whipped, -whipping 1.** kamçı, kırbaç, **2.** kamçılamak, kırbaçlamak, **3. ~per** : kamçılayan, kırbaçlayan.

horsewoman, *is., ç.* **-women** kadın binici, ata binen kadın.

horsey, *sf.* **horsier, horsiest** *bk.:* **horsy.**

horst, *is. jeol.* iki çatlak/çöküntü arasında yüksekte kalmış kaya tabakası. *bk.:* **graben.**

horsy, *sf.* **horsier, horsiest 1.** at gibi, ata benzer, at+, ata ait, **2.** atlarla/at sporları ile ilgili, **3.** at yarışı meraklısı, **4.** biniciliğe özenen, binici/süvari gibi giyinen/davranan, **5.** *argo* kaba (tavırlı/görünüşlü vb.), **6. horsily** : (a) ata benzercesine, (b) atlarla/at yarışlarıyla ilgili olarak, (c) binici gibi, **7. horsiness** : (a) ata benzerlik, (b) at/yarış merakı/düşkünlüğü, (c) biniciliğe özenme, binici gibi giyinme/davranma.

hortative, *sf. bk.:* **hortatory.**

hortatively, *zf. bk.:* **hortatorily.**

hortatory, *sf.* **1.** öğütleyici, öğüt/nasihat verici, uyarıcı, ikaz edici, **2.** yüreklendirici, cesaret/gayret verici, teşvik edici. *a ~ speech.* **3. hortatorily** : öğüt/nasihat verircesine, nasihat yollu, uyararak, ikaz ederek; cesaret/gayret vererek, teşvik ederek. ***e.a.-*** *1. exhorting, hortative, 2. encouraging.*

hortensia, *is. bot.* ortanca *(Hortense).*

horticulture, *is.* **1.** bahçecilik, bahçıvanlık, çiçekçilik, sebze/meyve/çiçek yetiştirme sanatı, **2. horticultural** : bahçecilik+, bahçıvanlık+, çiçekçilik+, sebze/meyve/çiçek yetiştirme sanatı ile ilgili, **3. horticulturist** : bahçeci, bahçıvan, çiçekçi, sebze/meyve/çiçek yetiştiren kimse.

Horus, *is.* (eski Mısır) güneş tanrısı : Isis ve Osiris'in oğlu. Şahin (başlı insan) olarak simgelenirdi.

hosanna, *ünl.&is., ç.* **-nas,** *f.* **-naed, -naing 1.** Hamdolsun! Allaha şükür! **2.** hamdetme, şükretme, **3.** şükür/hamdüsena nidası, **4.** hamdetmek, şükretmek.

hose, *is., ç.* **hose** (1&3 için), **hoses** (2&4 için), *esk.* **hosen,** *f.* **hosed, hosing 1.** çorap. **half-~** : kısa çorap. **2.** hortum. **a fire ~** : yangın hortumu. **~-pipe** : hortum. **~-reel** : hortum makarası. **3.** *esk.* şalvar, dizlik, külot pantalon, **4.** *Brit.- k.d.* hububat kabuğu, kın, kılıf, **5.** hortumla sulamak/ıslatmak, **6.** *Cnd.-argo* yenmek, mağlûp etmek, aldatmak. ***e.a.-*** *1. sock, stocking, 4. sheath, 5. water, wash, spray, drench, 6. defeat, cheat.*

hosel, *is.* golf sopası çorabı.

hosier, *is.* **1.** çorapçı, çorap satıcısı, **2.** *Brit. bk.:* **haberdasher.**

hosiery, *is.* **1.** çorap, iç çamaşırı vb. giyim eşyası, **2.** çorapçılık.

hosp. = hospital.

hospice, *is.* imarethane, darülâceze, rahiplerin hacıları ve seyyahları misafir ettikleri yurt.

hospitable, *sf.* **1.** konuksever, misafirperver, mükrim. *a ~ family/man/household.* **2.** *gen.* **~ to** : açık (fikirli), yeni fikirleri kabule hazır. *to* *be ~ to new ideas.* **3.** **~ness** *bk.:* **hospitability**, **4.** **hospitably** : konukseverlikle, misafirperverlikle, açık fikirli olarak.

hospital, *is.* **1.** hastahane, darüşşifa, **2.** hayvan hastahanesi, **3.** *Brit.* düşkünler evi, darülaceze, **4.** tamir evi. **clock ~** : saat tamir evi, **5.** **field-~** : seyyar hastahane, **6.** **walk the ~s** : (tıp öğrencisi) hastahanelerde çalışmak, **7.** **~ bed** : hastahane yatağı, hastanın değişik konumlarda yatabilmesi için üç parçası değişik eğimlerle ayarlanabilen özel yatak, **8.** **~ ship** : hastahane gemisi. ***e.a.-1.*** *retreat, clinic, asylum, sanatorium, sanitarium.*

hospitaler = **hospitaller**, *is.* **1.** Birinci Haçlılar Seferi zamanında hastaları tedavi için kurulan dinî - askerî cemiyetin üyesi, **2.** hastahanede hasta ve düşkünlere yardım eden dindar kişi, **3.** *az kul.* hasta, hastahanede tedavi gören.

hospitality, *is., ç.* **-ties** **1.** konukseverlik, misafirperverlik, **2.** ağırlama, izaz, ikram. **show s.o. ~** : birini ağırlamak, misafir etmek.

hospitalization, *is.* **1.** hastahaneye yat(ır)ma, **2.** hastahanede yatma süresi, **3.** *ABD* hastahane sigortası : hastahane masraflarını kısmen/tamamen ödeyen sigorta. ***e.a.-*** *3. hospital insurance.*

hospitalize, *gl.f.* **-ized, -izing** hastahaneye yatırmak, tedavi maksadıyla hastaneye kabul et(tir)mek.

hospitalman, *is., ç.* **-men** *ABD- den.* hastahane asistanı. ***e.a.-*** *corpsman.*

hospitium, *is., ç.* **-tia** *esk. bk.:* **hospice, hostel, inn.**

hospodar, *is.* voyvoda : Osmanlı İmparatorluğu zamanında Eflâk ve Buğdan valilerine verilen unvan.

host, *is.&gs.f.* **1.** ev sahibi, misafir eden kimse. **act as a ~** : ev sahipliği yapmak, **2.** konukçu, mihmandar, **3.** *rad.-TV* izlence yönetmeni, yönetmen, **4.** otelci, hancı, **5.** *bot. zool.* konakçı, konut : asalakların üzerinde yaşadığı bitki/hayvan, **6.** kalabalık, çokluk, sürü, topluluk. **a ~ of** : pek çok, külliyetli, bir sürü, haddinden ziyade. *a ~ of details.* **He has ~s of friends** : Pek çok arkadaşı var. **We are faced with a ~ of difficulties** : Pek çok zorlukla karşılaştık. **the Heavenly ~s** : melekler, yıldızlar. **Lord God of ~s**: (a) Meleklerin amiri olan Allah, (b) Orduları zafere ulaştıran Allah. **He is a ~ in himself** : Bir çok adama bedeldir/Tek başına birçok kimsenin göreceği işi yapar. **7.** *esk.* ordu, **8.** *b.h.* (Katoliklerde) Aşâi Rabbanî ayininde takdis edilerek yenen ekmek/yufka, **9.** misafir etmek, ağırlamak, **10.** (düşmanca bir maksat için) toplanmak, bir araya gelmek, içtima etmek, **11.** **reckon without one's ~** : kendi kendine gelin güveyi olmak, ilgililere danışmadan iş görmek, güçlükleri düşünmeden plân kurmak. ***e.a.-*** *6. multitude, 7. army.*

hostage, *is.* **1.** tutak, rehine. *The gangsters took the child as ~. They held him as ~ until their demands are met.* **2.** *az kul.* güvence, teminat, **3.** **give ~ to fortune** : (çoluk çocuğun) bakımı ile mükellef olmak, geçimini sağlamak. ***e.a.-*** *2. security, pledge.*

hostel, *is.&f.* **1.** **youth ~** *d.d.* gençlik yatı yurdu : bisikletle/yürüyerek seyahat eden gençlerin nezaret altında konakladıkları han, **2.** *bk.:* **inn**, **3.** her gece bir yatı yurdunda kalarak seyahat etmek, **4.** **~ school** : Kanada'nın kuzeyinde (Eskimo ve Kızılderililere mahsus) yatılı okul.

hosteler, *is.* **1.** yatı yurdu işleten kimse, **2.** yatı yurdunda kalan/kalarak seyahat eden kimse.

hostelry, *is., ç.* **-ries** han, otel, yatı yurdu. ***e.a.-*** *inn, hotel, hostel.*

hostess, *is.&f.* **1.** ev sahibesi, kadın ev sahibi, misafirleri kabul eden/ağırlayan hanım, **2.** hostes : uçak, tren, vapur vb. de yolcuları ağırlayan hanım, **3.** garson kız (lokantalarda müşterilere yer gösteren), **4.** *bk.:* **taxi dancer**, **5.** otelci kadın, **6.** ev sahibeliği yapmak, misafirleri ağırlamak.

hostile, *sf.* **1.** düşmanca, hasmane. *~ criticism. ~ acts. ~ looks.* **2.** düşman+, hasım+. *a ~ nation. ~ forces. ~ witness.* **3.** karşıt, aleyhtar, muhalif. *~ to reforms.* **4.** **~ly** : düşmanca, hasmane, karşıt/muhalif olarak, aleyhte. ***e.a.-*** *1. adverse, averse, antagonistic, 2. enemy, belligerent, 3. inhospitable, unfriendly, antagonistic.* ***k.a.-*** *1-3. friendly, amiable, amicable.*

hostility, *is., ç.* **-ties** **1.** düşmanlık, husumet, **2.** düşmanca davranış, **3.** (bir fikre/plâna vb.) karşı gelme, muhalefet, **4.** **hostilities** : (a) savaş, harp, (b) savaşıma, vuruşma. ***e.a.-*** *1. animosity, animus, hatred, enmity, antagonism, belligerence, 3. opposition, 4. (a) war, (b) conflict, fight, clash.*

hostler = ostler, *is.* seyis, at bakıcısı, özellikle hanlarda atlara bakan kimse. ***e.a.-*** *stableman.*

hostly, *zf.* konukseverce, misafirperverane.

hostplant, *is. bot.* konakçı bitki : üzerinde asalak yaşayan bitki.

host-specific, *sf. biy.* daima aynı konakçıya asılan asalak.

hot¹, *sf.* **hotter, hottest 1.** sıcak. *a ~ summer day. ~ tea. The fire is ~. This food is too ~ to eat.* **2.** (a) kızgın, (b) sıcak tutan, ısıtan. *This coat is too ~ for summer wear.* **3.** (a) acı, baharlı. *~ pepper.* (b) yakıcı, **4.** hiddetli, çabuk parlayan/öfkelenen. *~ temper. ~ with rage.* **5.** (a) şehvetli, kızgın, (b) ateşli, heyecanlı. *~ words.* **6.** şiddetli, hararetli. *Hottest battle of the war. a ~ fight.* **7.** (koku vb.) taze, keskin, kuvvetli, **8.** (haber) pek yeni, taze, sıcağı sıcağına. *~ from the press.* **9.** *argo* yakın, izi üzerinde, yakından izleyen, peşinde, kovalayan, polisçe aranan. **to be ~ on the trail of a thief** : bir hırsızın izi üzerinde olmak. **in ~ pursuit** : yakından izleyerek, peşini bırakmadan **10.** (çocuk oyununda) hedefe çok yakın, **11.** (renk) koyu, **12.** gözde, rağbette, halktan rağbet gören. *the ~test singer of the year.* **13.** *argo* son derece şanslı/talihli, şansı yaver, yenilmez, yenme şansı büyük. *a ~ team. a ~ crap shooter.* **14.** *argo* saçma, zırva, acayip. *That's a ~ one.* **15.** *argo* çok ilginç, heyecanlı, ilgi çekici, skandallı. *a ~ news story.* **16.** (caz müziği) hareketli, oynak, **17.** *argo* (a) çalınmış, hırsız malı, kaçak. *~ diamonds.* (b) tehlikeli. *This town got too ~ for him.* **18.** becerikli, mahir, mükemmel/çabuk yapabilecek durumda/mizaçta. *Finish writing that story while you're still ~. He is not so ~ tonight.* **19.** *elekt.* gerilim altında, yüksek gerilimli. *a ~ wire.* **20.** ışınetkin, radyoaktif. *~ debris left by a nuclear explosion.* **21.** (maden işleme) kızgın, ağarmış, işlenebilecek derecede ısıtılmış. **~ working** : kızgın maden işleme, **22.** meşgul, faaliyet hâlinde. *War news kept the wires ~.* **23.** her an kullanmaya hazır, emre amade, olağanüstü hâllerde kullanmaya mahsus. *The ~ line between the White House and the Kremlin.* **24.** *k.d.* münazaalı, ihtilâflı. *a ~ issue.* **25.** **~ for** : düşkün, müptelâ. **~ for jazz** : caz delisi, **26. be in/get into ~ water** : başı derde girmek, belâya çatmak, **27. be/get ~ under the collar** : kızmak, köpürmek, ateş püskürmek, öfkelenmek, hiddetlenmek, **28. get ~** : (a) ısınmak, (b) kızmak, öfkelenmek, **29. make it ~ for** *k.d.* tatsızlığa/anlaşmazlığa/nahoş olaya yol açmak, rahatını/huzurunu kaçırmak, başını belâya sokmak. **make a place ~ for s.o.** : bir yeri bir kimse için cehenneme çevirmek/zindan etmek/durulamaz hale getirmek, **30. to feel ~** : terlemek, sıcaktan bunalmak. ***e.a.-*** ***1.*** *heated, fiery, burning, scorching, scalding, boiling, torrid, sultry,* ***3.*** *biting, piquant, sharp, spicy,* ***4.*** *fervid, fiery, passionate, excited, vehement,* ***5.*** *(a) lustful, lascivious, (b) excited, passionate,* ***6.*** *violent, furious, intense,* ***7.*** *fresh, strong,* ***8.*** *fresh, new,* ***9.*** *close,* ***11.*** *intense, dark,* ***12.*** *popular,* ***13.*** *lucky,* ***14.*** *funny, absurd,* ***15.*** *interesting, sensational, scandalous,* ***17.*** *(a) stolen, (b) dangerous,* ***24.*** *controversial,* ***25.*** *enthusiastic.*

hot², *zf.* **1.** hararetli/kızgın bir şekilde, **2.** sıcak sıcak, sıcak/kızgın iken, sıcak hâlde, **3. blow ~ and cold** : *mec.* bir dediği bir dediğini tutmamak, kâh öyle kâh böyle söylemek/davranmak, hem lehinde hem aleyhinde bulunmak, **4. give it s.o. ~** : azarlamak, haşlamak, cezalandırmak. ***e.a.-*** ***1.*** *hotly.*

hot³, *f.* **hotted, hotting** *Brit.- k.d. gen.* **~ up** : ısıtmak, kızdırmak. ***e.a.-*** *heat, warm.*

hot air, *argo* palavra, martaval, atmasyon, abartma, abartmalı/mübalâğalı söz/yazı.

hotbed, *is.* **1.** limonluk gibi cam altında bulunan kızışmış gübreli toprak, **2.** (fesat, kötülük vb.) yuva(sı)/kaynağı.

hotblood, *is.* safkan.

hotblooded, *sf.* **1.** çabuk öfkelenir/hiddetlenir, hiddetli, öfkeli, **2.** sıcakkanlı, heyecanlı, **3.** (at) safkan, Arap atı. **4. ~ness** : çabuk öfkelenme/hiddetlenme, heyecanlanma. ***e.a.-*** ***1.*** *excitable, impetuous,* ***2.*** *ardent, passionate,* ***3.*** *thoroughbred.*

hotbox, *is.* (demir yolu vagonlarında yetersiz yağlanma vb. nedeniyle) sürtme neticesi ısınmış yatak kutusu.

hot cake, *is.* **1.** gözleme (tatlısı), **2. sell/go like ~ ~** : kapışılmak, çok rağbet görmek, kısa zamanda satılmak. *The new book sold like ~ ~.*

hotch, *f. İsk.* kıpırdanmak, sallanmak. ***e.a.-*** *shake, fidget, wiggle.*

hotchpot, *is. huk.* varislere eşit olarak paylaştırmak için malları birleştirme.

hotchpotch, *is.* **1.** türlü, bazan yarma ilâve edilerek koyulaştırılmış etli sebze çorbası, **2.** *Brit. bk.:* **hodgepodge**, **3.** *huk. bk.:* **hotchpot.**

hot corner, *is.* (beyzbolde) üçüncü oyuncunun bulunduğu köşe.

hot cross bun, *is.* haçlı çörek : üzerine haç şeklinde tatlı sürülmüş bir nevi çörek.

hot dog, *is.* sıcak sosis, sosisli sandviç.

hotel, *is.* **1.** otel, konuk evi, **2.** (Fransa'da) resmî konut. ***e.a.-*** *1. hostelry, hostel, guesthouse, motel, inn.*

hôtel de ville, *is., ç.* ***hôtels de ville*** *Fr.* belediye binası/dairesi/sarayı. ***e.a.-*** *city hall.*

hôtel Dieu, *is., ç.* ***hôtels Dieu*** *Fr.* hastahane.

hotelier = hotelkeeper, *is.* otelci, otel sahibi.

hotfoot, *zf.&f.&is., ç.* **-foots 1.** acele ile, telâşla, telâşlı telâşlı. **We ran ~ to find out the news** : Haberi öğrenmek için acele ile koşuştuk. **2.** *gen.* **~ it** : acele gitmek, bir koşu gidivermek. *We ~ it down the street. to ~ it over to a neighbor's house.* **3.** birinin ayakkabı tabanına yerleştirilen kibriti yakarak yapılan kaba şaka.

hothead, *sf.* **1.** öfkeli, hiddetli, çabuk kızan, çabuk parlayan, **2.** aceleci, telâşçı, **3.** **~ly** : (a) öfke ile, (b) acele ile, telâşla, **4.** **~ness** : (a) öfke, hiddet, (b) acele, telâş. ***e.a.-*** *2. impetuous, rash.*

hothouse, *is., ç.* **-houses** limonluk, ser, sera.

hot line, *is.* **1.** direkt telefon hattı : özellikle devlet başkanları arasında önemli sorunlara çabuk çözüm yolu bulma amacı güden her an emre amade haberleşme kanalı, **2.** (her zaman cevap veren) imdat telefonu, **3.** dinleyicilerden gelen telefon konuşmalarını yayınlayan radyo programı.

hotly, *zf.* **1.** ateşli/kızgın/hararetli bir şekilde, **2.** acı/baharatlı bir şekilde, **3.** şiddetle, acele ile, öfke ve telâş ile, **4.** heyecanla, coşkunlukla, **5.** şehvetle, ihtirasla. ***e.a.-*** *1. ardently, 2. pungently, 3. hastily, violently, 4. eagerly, 5. lustfully.*

hot money, *is.* **1.** çalınmış para, **2.** (fazla faiz ve güvenlik sağlamak amacıyla) spekülatörler arasında çabucak el değiştiren para.

hotness, *is.* sıcaklık, kızgınlık, hararet.

hot pants, *ç. is.* **1.** çok kısa kadın pantalonu, **2.** *argo* şehvet, kuvvetli cinsel arzu. **get/have ~ ~ for** : -e karşı şiddetli cinsel arzu duymak.

hot pepper, *is. bot.* acı biber *(Capsicum).*

hot plate, *is.* sıcak tabla : üzerine konulan yemeği sıcak tutmaya mahsus ısıtılmış madenî levha, **2.** taşınabilir gaz veya elektrik ocağı.

hot pot, *is. Brit.* patatesli güveç : fırında pişmiş etli patates.

hot potato, *is.* **1.** *k.d.* tehlikeli/güç/nahoş iş, çetrefilli iş, **2.** *Brit.- k.d.* fırında pişmiş patates. ***e.a.-*** *2. baked potato.*

hot-press, *is.&gl.f.* **1.** sıcak pres, ütü makinesi, sıcak cilâ makinesi, **2.** sıcakta preslemek/ütülemek/cilâ yapmak.

hot pursuit, *is.* yakından takip, (düşmanı/hırsızı vb.) kovalama.

hot rock, *is.* çok hünerli uçak pilotu.

hot rod, *is. ABD- argo* motoru yenilenmiş ve gövdesi tamir görmüş eski araba.

hot rodder, *is.* **1.** *ABD- argo* motoru yenilenmiş eski araba süren, **2.** eski arabanın motorunu ve gövdesini yenileyen, **3.** hızlı/dikkatsiz araba süren.

hot-roll, *gl.f. metal.* sıcak haddelemek, sıcak madeni haddeden çekmek.

hot seat, *is. argo* **1.** *bk.:* **electric chair**, **2.** üzücü/sıkıntılı/müşkül durum, ağır mes'uliyetli mevki. **be in the ~ ~** *mec.* sorumluluktan kaçamamak, **3.** uçakta pilot fırlatma sandalyesi.

hot-short, *sf.* kızıl dereceye kadar ısıtılınca kırılan (maden).

hotshot = hot shot, *sf.&is. argo* **1.** cerbezeli, çok başarılı, ateşli, ateş gibi, tuttuğunu koparır. *a ~ young politician.* **2.** gösterişçi, gösterişli, zekâ ve hünerini parlak bir şekilde gösteren, **3.** seri, yıldırım gibi, çok hızlı (giden/işleyen/çalışan). *a ~ express.* **4.** maharetli işçi, (sporda) iyi oyuncu, **5.** itfaiyeci.

hotspot, *is.* **1.** sıcak/kızgın nokta, fırının vb. en kızgın yeri, **2.** orman yangını fazla olan yer, **3.** gece kulübü.

hot spring, *is.* (sıcak) kaplıca, ılıca (sıcaklığı 37°C'den fazla olan).

hotspur, *is.* atılgan, aceleci, düşüncesiz kimse. ***e.a.-*** *hothead, impetuous.*

hot stuff, *is. argo* **1.** çok ilginç/değerli (kimse/şey), yaman adam, **2.** ateşli, ihtiraslı, cinsel bakımdan çabuk uyarılan kimse, **3.** çok heyecanlı/sürükleyici/açık saçık şey, görülmedik/olağanüstü nesne. *This movie is ~ ~.* **4. ~ ~ man** : fırıncı çırağı.

hotsy-totsy, *sf. argo* mükemmel, yolunda, *mec.* gül pembe. *They had a quarrel, but everything is ~ now.*

hotten, *f.* **1.** ısıtmak. *~ up the soup.* **2.** kızmak, öfkelenmek, ateş püskürmek, **3.** heyecanlanmak, canlanmak.

Hottentot, *is.&sf.* **1.** Hotanto, Güney Afrikalı, **2.** Hotanto dili, **3.** *mec.* kara cahil, **4. ~'s bread** *bk.:* **elephant's-foot.**

hottish, *sf.* sıcakça, oldukça sıcak, ılık.

hot tub, *is.* sıcak su havuzu : birçok kimseyi alabilecek büyüklükte, ağaçtan yapılmış, suyu basınçlı ve sıcaklığı sabit tutulan yuvarlak havuz.

hot up, *f.* **1.** kızışmak, şiddetlenmek, hararetlenmek, hızlanmak, şiddet/hız kazanmak. *Air raids began to ~ ~ about the beginnig of July.* **2.** canlandırmak, kızıştırmak, şiddetlendirmek, hızlandırmak, ilginç hâle getirmek, heyecanlı bir konu hâline getirmek. *The studios had hotted up her come back.*

hot war, *is.* savaş, harp, silâhlı çatışma. *bk.:* **cold war.**

hot water, *is.* **1.** sıcak su, **2.** *k.d.* güçlük, müşkülât, çıkmaz, varta, baş belâsı. **get into ~ ~** : belâya çatmak, çıkmaza saplanmak. ***e.a.-*** *2. trouble, predicament.*

houdah, *is. bk.:* **howdah.**

hound, *is.&gl.f.* **1.** tazı, av köpeği. **~ dog** : av köpeği, **2.** (herhangi) köpek, zağar, **3.** *k.d.* it, alçak herif, **4.** *k.d.* düşkün, müptelâ, alışkın, hevesli, *mec.* deli. *an autograph ~.* **a bridge ~** : briç delisi, **5.** *den.* direk tepeliği : gemi donanımını tutan başlık, **6.** (at arabası vb.) mil, **7.** tazı ile ava gitmek, **8.** izlemek, takip etmek, peşini bırakmamak, peşinden gitmek/ayrılmamak. *The police ~ed the thief until they caught him.* **9.** iz'aç etmek, musallat olmak. **be ~ed by one's creditors** : alacaklılar kapısını aşındırmak. *I must finish the work so I don't have him ~ing me all the time.* **10.** (köpeği) kışkırtmak, (kışkırtıp) saldırtmak, **11.** *k.d.* (bir kimseyi bir eyleme) tahrik/teşvik etmek, kışkırtmak, ısrarla istemek, ısrar ederek yaptırmak. *His parents ~ed him to do his homework.* **12. follow the ~s = ride the ~s** : (ata binip tazılarla tilki, tavşan vb.) avlamak, **13. hare and ~s** : tavşan tazı oyunu, **14. ~er** : (a) ava giden, avcı, (b) izleyen, kovalayan, peşinden giden. ***e.a.-*** *1&7. dog, 8. pursue, follow, chase, trail, 9. pester, annoy, persecute, bully, harass, nag, 10&11. incite.*

hound's-tongue, *is. bot.* **1.** köpek dili *(Cynoglossum officinale)* : yaprakları dile benzeyen, meyvesi dikenli yabanî ot, **2.** buna benzer herhangi bir bitki.

hound's tooth = hound's tooth check, *is.* itdişi, kesik satranç desen, dokumalarda görülen bir desen.

hour, *is.&sf.* **1.** saat : günün 1/24'üne eşit zaman süresi. *He slept for an ~. There are 24 ~s in a day. She had left half an ~ before.* **2.** vakit, zaman, saat : günün belirli bir vakti. *What is the ~ ? What ~ do you open? The ~ is 7.20.* **Dinner ~** : yemek vakti/saati. *The happiest ~ of my life.* **3.** dönem, kısa zaman süresi. *After his ~ of glory, he was soon forgotten.* **4.** şimdiki (içinde bulunduğumuz) zaman, gün. **the man of the ~** : günün adamı/kahramanı. **the question of the ~** : günün sorunu, **5.** (a) çalışma saatleri. *The doctor's ~s were from 10 to 4. School ~s are 9 to12 and 1 to 4.* (b) mutat yatma/kalkma zamanı/saati. **keep regular ~s** : muntazaman hep aynı saatlerde yatıp kalkmak, **keep early/late ~s** : erken/geç yatmak/kalkmak, (c) (Hristiyanlıkta) dua saati, günün belirlenmiş yedi vakti, bu zamanlarda yapılan ayin, **6.** bir saatlik yol/mesafe/uzaklık. *We live about an ~ from the city.* **An ~ away from home** : Evden bir saatlik mesafede. **7.** *astr.* (a) ekvator çemberinin 1/24'ü, 15°'lik enlem, (b) *bk.:* **sidereal hour**, **8.** *eğt.* (a) ders saati, bir dersin süresi (40-55 dakika), (b) **credit hour** *d.d.* devam saati : bir yarıyıl boyunca bir derse ayrılan haftalık ders saati, **9.** saatlik, ...saati, saate/zamana ait, **10. after ~s** : (çalışma/okul vb.) saatlerinden sonra, **11. at the eleventh ~** : son dakikada, çok geç, iş işten geçtikten sonra, **12. one's ~** : (a) kritik an/saat, (b) **one's last ~** *d.d.* ölüm saati, bir kimsenin öldüğü saat, **13. on the ~** : saat başında. **every ~ on the ~** : her saat başı(nda). *From 8 a.m. to 10 p.m. trains leave every ~ on the ~.* **14. out of ~s** : çalışma saatleri dışında, **15. the small ~s = the wee ~s** : sabahın erken saatleri, gece yarısından sonraki ilk saatler, **16. zero ~** : başlangıç, bir şeyin vuku bulduğu zaman.

hour angle, *is. astr.* saat açısı : gözlemcinin meridyen düzlemi ile bir gök cisminin saat çemberi arasında batıya doğru ölçülen açı (gök cisminin kaç saat önce gözlemcinin meridyen düzleminden geçtiğini belirtir).

hour circle, *is. astr.* saat çemberi : bir gök cismi ile kutuplarda geçen düzlemle gök küresinin ara kesiti.

hourglass, *is.&sf.* **1.** kum saati, **2.** ince belli, beli ince. *She has an ~ figure.*

hour hand, *is.* akrep, saatleri gösteren ibre.

houri, *is., ç.* **-ris** huri, cennet perisi.

hourly, *sf.&zf.* **1.** saatte bir. *This medicine is to be taken ~.* **2.** saat(lik), saat başına. **an ~ wage** : saat ücreti, saat başına ödenen ücret. *an ~ production rate. ~ news service.* **3.** sık sık, sürekli (vuku bulan), **4.** her saat, her saat başında vuku bulan. *an ~ bus service.* **5.** her an, her saat, pek yakında. *We're expecting news ~. to hope ~ for sth.* **6.** sürekli, daimî, sonu gelmez. *Live in ~ dread of discovery.* ***e.a.****- 3. frequent(ly), very often, continual(ly), 6. continual.*

house, *sf.&is., ç.* **houses**, *f.* **housed, housing 1.** ev, konut, mesken, hane. *I've bought a ~. This is a new ~.* **country ~** : sayfiye, köşk. **detached ~** : müstakil ev, başka evlere bitişik olmayan ev. **semi-detached ~** : bir duvarı bitişik müstakil ev. **terraced ~** : bitişik sıra evlerden her biri. **tied ~ = town ~** : konak, **2.** aile, ev halkı. *The whole ~ was awake by 6 o'clock.* **3.** *b.h.* hanedan, sülâle, asil aile. *The ~ of Hapsburg. The ~ of Windsor is the British royal family.* **4.** bina, daire. **school ~** : okul. **power ~** : elektrik santralı. **public ~** : (a) birahane, meyhane, (b) misafirhane, **5.** tiyatro, konser salonu vb., **6.** *tiy.* seyirciler, (konser) dinleyiciler. *A large ~ heard the singer. The whole ~ laughed.* **a full ~** : (dinleyicilerle vb.) tıklım tıklım dolu. **a thin ~** : (pek) az seyirci, **7.** (kuş) yuva, (hayvan) in, barınak. **round ~** : lokomotif sundurması, **8.** meclis binası. *the ~s of Parliament.* **9.** kurultay, (yasal) meclis. **the ~ of Commons = Lower ~** : Millet Meclisi, Temsilciler Meclisi, Avam Kamarası. **Upper ~** : Lordlar Kamarası, Senato. **White ~** *ABD* Beyaz Saray, **10.** (yasal) meclis çoğunluğu, **11.** ticarethane, kurum, müessese, **12.** kumarhane, kumar oynanan gazino, **13.** (ticarethane/kumarhane) yetkili yönetim kurulu, müdürlük, **14.** piskoposlar meclisi, **15.** (okul) yatı yurdu, yatakhane, **16.** yatı yurdu öğrencileri, yatılı öğrenciler, **17.** *k.d.* genel ev, umumhane, kerhane, **18.** *den.* güverte üstündeki kapalı kısımlar, daire. *a bridge ~.* **19.** *astrol.* (a) burç simgesi : bir gezegenin etkisini gösterdiği kuşağın sembolü, (b) burç, göğün on iki kısmından biri, **20.** ev+, eve ait/mahsus. **~ paint** : ev boyası. **~ agent** : ev simsarı, komisyoncu. **~ arrest** : evde hapis, göz hapsi, **21.** bir eve koymak/yerleştirmek, **22.** barındırmak, iskân etmek, **23.** içermek, içine almak, ihata/ihtiva etmek, içinde bulundurmak. *The library ~s 500,000 books.* **24.** kapalı/emin bir yere yerleştirmek, siper altına almak, *den.* indirmek, **25.** (marangozlukta) geçme yapmak, geçme yaparak birbirine eklemek, **26.** barınmak, (evde) oturmak/ikamet etmek, eve yerleşmek, **27. clean ~** : (a) evi düzenlemek/tanzim etmek, (b) (bir kurumu/müesseseyi vb.) düzenlemek/nizama sokmak/iyi ve verimli çalışır hâle getirmek, tensikat yapmak. *The new mayor cleaned ~.* **28. keep ~** : evi idare etmek, **29. on the ~** : bedava, (ev/müessese/ticarethane sahibinden) ikram (olarak). *After visiting the candy factory, we were each given a box of chocolates on the ~.* **30. put/set one's ~ in order** : işini düzene sokmak/yoluna koymak/düzeltmek. ***e.a.****- 1. residence, domicile, dwelling, home, 2. household, 3. family, 6. audience, 13. management, 16. dormitory, 17. brothel, whorehouse, 22. lodge, harbor, 26. dwell.*

houseboat, *is.&f.* **1.** yüzer ev, duba üzerine kurulmuş ev, **2.** yüzer evde oturmak.

housebound, *sf.* eve kapatılmış/hapsedilmiş, evden ayrılması yasak.

houseboy, *is. bk.:* **houseman.**

housebreak, *f.* **-broke, -broken, -breaking 1.** ev soymak, eve zorla girip hırsızlık yapmak, **2.** terbiye etmek, **3.** evcilleştirmek, zorla itaat ettirmek, **4.** (kedi/köpek vb.) pisliğini dışarıya yapmaya alıştırmak, evi kirletmemeyi öğretmek. ***e.a.****- 3. tame, subdue.*

housebreaker, *is.* **1.** soyguncu, (ev soyan) hırsız, **2.** *Brit.* (a) yıkıcı, evleri yıkan şirket/amele vb., (b) ev antikacısı : evlerden kapı, pencere vb. alıp antika diye satan kimse.

housebreaking, *is.* **1.** soygunculuk, ev hırsızlığı, **2.** ev soyma, eve girip hırsızlık yapma, **3.** *Brit.* ev yıkma.

housebroken, *sf.* **1.** dışarıda/belirli bir yerde pislemeye alıştırılmış (kedi/köpek), **2.** halim selim, munis, terbiyeli.

housecarl, *is.* kralın özel muhafızı, eski İngiliz kral veya asilzadelerinin muhafız kıt'ası.

houseclean, *f.* **1.** evi temizlemek, silip süpürmek, **2.** ev temizliği yapmak, **3.** ayıklamak, tensikat yapmak, işe yaramaz kimseleri/eşyayı defetmek, **4.** tensikat yaparak işleri düzene sokmak.

housecleaning, *is.* **1.** evi temizleme, ev temizliği, **2.** ayıklama, tensikat, temizlik, işe yaramaz kimseleri/eşyayı/usulleri defetme.

housecoat, *is.* sabahlık, uzun entari.

house cricket, *is. zool.*cırcır böceği, küçük çekirge *(Acheta domesticus).*

house detective, *is.* (otellerde, büyük mağazalarda vb.) gözcü, özel detektif.

house doctor, *is. bk.:* **house physician.**

house dog, *is.* ev köpeği, bekçi köpeği.

housedress, *is.* ev elbisesi/kıyafeti, gündelik giysi.

housefather, *is.* (yatı yurtlarında) yönetmen.

house finch = linnet, *is. zool.* al ispinoz *(Carpodacus mexicanus)* : KB Amerika'ya mahsus göğsü kırmızı küçük bir ispinoz.

house-flag, *is.* (geminin mensup olduğu) kumpanya sancağı.

housefly, *is., ç.* **-flies** *zool.* kara sinek *(Musca domestica).*

housefront, *is.* evin cephesi.

houseful, *is., ç.* **-fuls** ev dolusu.

house girl, *is. bk.:* **housemaid.**

houseguest, *is.* gece yatısı misafiri.

household, *is.&sf.* **1.** ev halkı, aile (efradı), **2.** ev+, aile+, eve/aileye ait. ~ **expenses** : ev masrafları, **3.** evde kullanılan, ev idaresine/bakımına vb. ait, pişirmeye/temizliğe/çamaşır yıkamaya vb. yarayan. ~ **appliances** : (elektrikli) ev eşyası (buzdolabı, çamaşır/kurutma makinesi, elektrik ocağı/fırını vb.), **4.** harcıâlem, gündelik, her yerde rastlanan. ~ **word** : harcıâlem/her gün kullanılan kelime, **5.** *Brit.* maiyet+, bassa+. ~ **cavalry** : hassa süvari birliği, **6.** ~ **art** : ev idaresi, **7.** ~ **effects** = ~ **goods** : ev eşyası, **8.** ~ **troops** : muhafız birliği, hassa alayı : bir hükümdarı/sarayını koruyan askerî birlik. ***e.a.***- *2&3. domestic, 4. ordinary, familiar, common.*

householder, *is.* **1.** ev sahibi, **2.** aile reisi, **3.** ~**ship** : ev sahipliği, aile reisliği.

house-hunting, *is.* (oturulacak) ev arama.

househusband, *is.* ev erkeği : çalışan kadınla evli olup ev işlerini yapmak için evde kalan erkek.

housekeep, *gs.f.* **-kept, -keeping 1.** ev idare etmek, ev işleri yapmak, **2.** ~**er** : kâhya kadın, ev işlerini yöneten kadın, **3.** ~**ing** : (a) ev yönetimi/idaresi, (b) (sanayi/ticaret kurumunda) bina ve teçhizat bakımı ve yönetimi, (c) bakım : bir sistemin normal çalışması için yapılması gereken mutat işler.

housel, *is.&gl.f.* **-seled, -seling** *(Brit.* **-selled, -selling**) **1.** *esk.* Aşâi Rabbanî/şarap ekmek ayini, **2.** şarap ekmek ayini yapmak.

houseleek, *is. bot.* dam koruğu, kaya koruğu *(Sem-pervivum tectorum)* : eski damlarda ve duvarlarda büyüyen etli, kalın yapraklı, pembe çiçekli bitki.

houseless, *sf.* **1.** evsiz, yuvasız, barınaksız, **2.** ~**ness** : evsizlik, yuvasızlık. ***e.a.***- *1. homeless.*

houselights, *ç. is. tiy.* salon ışıkları.

houseline, *is.* bağ halatı, iki şeyi birbirine bağlamak için kullanılan ince halat.

housemaid, *is.* orta hizmetçisi.

housemaid's knee, *is. patol.* diz kapağı iltihabı.

houseman, *is., ç.* **-men** uşak, ev ve otellerde genel hizmetlere bakan erkek hizmetçi.

house martin, *is. zool.* alacalı kırlangıç *(Delichon urbica)* : mavi, siyah tüylü, çatal kuyruklu ve tüyleri beyaz benekli bir tür kırlangıç.

housemaster, *is. Brit.* erkek yatılı okullarında bir binayı yöneten öğretmen.

housemate, *is.* evdeş, aynı evde yaşayan.

housemother, *is.* **1.** kız öğrenci yurdu yönetmeni, **2.** çocuk yuvası sahibi/yönetmeni.

house mouse, *is.* fındık sıçanı, sıçan, fare, ev faresi *(Mus musculus)* : evlere musallat olan gri, kahverengi tüylü fare.

house of assembly, *is.* (İngiliz sömürgelerinde ve İngiliz milletler topluluğu ülkelerinde) millet meclisi.

House of Burgesses, *is.* (sömürge çağında) Virginia yasal meclisi.

house of cards, *is.* entipüften/dayanıksız iş, kolay yıkılan şey.

house of correction, *is.* ıslah evi, ıslahhane.

house of detention, *is.* tutuk evi, tevkifhane.

House of God, *is.* tapınak, ibadethane, cami, kilise. **house of worship, house of prayer** *d.d.*

house of ill repute = house of ill fame, *is.* genel ev, umumhane, fuhuş evi, randevu evi.

house of studies, *is.* medrese : belirli bir din zümresinde din bilgini yetiştiren kurum

house organ, *is.* özel gazete/bülten : bir kurumun kendi memurları ve müşterileri için yayınladığı haber organı.

houseparent, *is.* **1.** yatı yurdu sahibi veya yöneticisi olan karı kocadan her biri, yönetmen, yurt idarecisi, yurt müdürü/müdiresi, **2.** *bk.:* **housemother/house-father.**

house party, *is.* **1.** şölen, evde verilen ziyafet, bir/birkaç gece süren ev eğlencesi, **2.** bu eğlencelere kaltılan davetliler.

housephone, *is.* (otel vb.) iç telefon, dahilî telefon.

house physician = house doctor, *is.* (otel, kurum vb.) özel doktor, (hastahane vb.) daimî doktor.

houseplant, *is.* (evlerde yetiştirilen) süs bitkisi.

house-property, *is.* akaret, gayrimenkul mülk.

house-proud, *sf.* evi/ev yönetimi ile övünen.

houser, *is.* **1.** konutçu : konut projeleri yapan/yöneten kimse, **2.** *bk.:* **houseboat.**

house-raising, *is.* ev imecesi : kırsal bölgelerde komşuların birleşip birisinin ev yapmasına yardım etmesi.

houseroom, *is.* (evde veya başka binalarda) barınacak yer. **not give (sth.)** ~ : eve sokmamak. *I told him to take his old furniture away; I wouldn't give it ~ for anything.*

house rule, *is.* iç yönetmelik.

house seat, *is.* (tiyatro/sinema vb.) özel koltuk : tiyatro yöneticilerinin/artistlerin özel davetlileri için ayrılmış koltuk.

house-sit, *gs.f.* **-sat, -sitting** eve bakmak : sahibi yokken içinde oturarak eve mukayyet olmak. **~ter** : eve bakan.

house slipper, *is.* terlik, pijâma terliği.

house sparrow, *is.* serçe *(Passer domesticus).*

house-surgeon, *is.* (hastahanede) daimî operatör.

house-to-house, *sf.* ev ev, kapı kapı, sıra ile. ***e.a.-*** *door-to-door.*

housetop, *is.* **1.** dam, düz çatı, **2. from the ~s** : açıkça, alenen, **3. shout/proclaim/cry sth. from the ~s** : herkese duyurmak, alenen yaymak. *Shouting their grievances from the ~s.* ***e.a.-*** *1. roof, 2. openly, publicly, generally.*

house trailer, *is.* seyyar ev.

house-train, *gl.f.* *Brit.* **1.** terbiye etmek, temizliğe/intizama alıştırmak, **2. ~ed** : temiz, terbiyeli, intizamlı. ***e.a.-*** *1. housebreak.*

housewares, *ç. is.* ev/mutfak eşyası, kap kacak.

housewarming, *is.* "güle güle otur": yeni eve taşınanlar şerefine dostları (veya ev sahibi) tarafından verilen ziyafet.

housewife, *is., ç.* **-wives 1.** ev kadını/hanımı, **2.** *Brit.* dikiş kutusu. **hussy, huswife** *d.d.*

housewifely, *zf.* **1.** evcimence, ev hanımına yakışır şekilde, hanım hanımcık, hanım hanım, **2. housewifeliness** : evcimenlik, ev hanımlığı, ev hanımına yakışır tutum/davranış.

housewifery, *is.* evcimenlik, ev hanımlığı, ev idaresi. ***e.a.-*** *housekeeping.*

housework, *is.* ev işi.

housewrecker, *is. bk.:* **wrecker** (6).

house wren, *is. zool.* çalı kuşu *(Troglodytes aedon)* : yuvasını evlere yakın yapan türü.

housing, *is.* **1.** konut, barınak, mesken, **2.** evler, **3.** iskân, evlere yerleştirme. *The ~ of an influx of laborers.* **4.** korunak, koruyan/üstünü örten şey, **5.** *mak.* yuva, zarf, gömlek, kovan, mahfaza, makine parçalarını bir arada tutan gövde, **6.** (marangozlukta) yuva, başka bir parçanın geçmesi için tahtada açılan oyuk, **7.** *den.* direk tabanı : gemi direğinin güverte altında kalan kısmı, **8.** belleme, yapık, at örtüsü (korumak veya süs için) atın sırtına/sağrısına örtülen kumaş, **9.** *gen.* ~s : haşa, süslü koşum takımı, **10. ~ development = ~ estate** *Brit.* site, yeni konutlar, tek yönetim altında yapılıp satılan veya kiraya verilen benzer biçimli evler, **11. ~ problem** :

konut/mesken sorunu, iskân meselesi, **12. ~ project** : ucuz evler projesi : dar gelirliler için hükûmetçe desteklenen ucuz ve sıhhî evler yapma girişimi. ***e.a.*** *- **9.** caparison, trappings.*

houstonia, *is. bot.* minecik *(Houstonia caerulea).* ***e.a.*** *- bluet.*

hove, *f. bk.:* **heave** *(geç.z.&sf.f.).*

hovel, *is.&gl.f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling**) **1.** baraka, (harap, kirli, berbat) kulübe, **2.** ahır gibi ev, mezbele, **3.** açık ağıl, **4.** harap kulübede/barakada oturmak.

hover, *is.&gs.f.* **1.** havada durma(k), (fazla ayrılmadan) üzerinde/etrafında uçma(k). *A hawk ~ing over its prey. The helicopter ~ed over the building. The humming bird ~ed in front of the flower.* **2.** etrafından ayrılmama(k), etrafında dolaşıp durma(k). *The dogs ~ed around the kitchen door at mealtime.* **3.** duraksama(k), bocalama(k), ikirciklenme(k), tereddüt etme(k), kararsız olmak, sallanma(k), sendeleme(k), gidip gelme(k). *The sick man ~ed between life and death.* **4. ~er** : havada duran/bir nokta etrafında uçan kimse/şey, **5. ~ing accent** : belirsiz vezin, vurgulu hecesi belirlenemeyen mısra, **6. ~ingly** : havada dururcasına, etrafında uçarak/dönüp dolaşarak. ***e.a.*** *- **1.** fly, **3.** waver.*

Hovercraft , *is.* uçar kayak : aşağı doğru kuvvetle üflediği basınçlı hava üzerinde kayarak bataklık, nehir, göl, yumuşak arazi üzerinde hareket eden taşıt.

how^{1}, *zf.* **1.** nasıl. **~ did it happen?** Nasıl oldu? **2.** ne kadar, ne derece(de), ne miktar, kaç. *~ damaged is the car? I saw ~ courageously he acted. ~ do you like that?* **~ long** : (a) Uzunluğu ne kadar? (b) Ne kadar zaman? **~ early/late?** Ne kadar erken/geç? **~ old** : kaç yaşında. **~ old are you?** Kaç yaşındasın(ız)? **3.** niçin, ne maksatla, ne sebepten. *~ is it you are late? I can't see ~ he bought such an expensive car.* **4.** ne gibi, ne suretle, ne şekilde. *~ is one to interpret his action? Show her ~ to do it.* **Do you know ~ to do it** : Nasıl yapılacağını biliyor musun(uz)? **5.** ne. **~ do you mean?** Ne demek istiyorsun? Maksadın nedir? **6.** ifadeye kuvvet vermek için "son derece, pek, çok, o kadar...ki" anlamlarında kullanılır : **~ seldom I go there!** Oraya o kadar az gidiyorum ki! **7.** hangi sözlerle/unvanla/isimle, nasıl, ne şekilde. **~ does one address to the president?** Cumhurbaşkanına ne şekilde hitap edilmelidir? **~ is he called?** Adı nedir? **8.** ne hâlde, ne durumda, nasıl. **~ are you/ ~ do you feel/~ do you do?** Nasılsın(ız)/ne hâldesiniz (sağlığınız nasıl)? **~ goes it = ~ is it going?** Ne var ne yok? Ne âlemdesiniz? İşler nasıl? **9.** kaç(a)/kaçtan, hangi fiyata. **~ do you sell these apples?** Bu elmaları kaçtan satıyorsun? **10.** ne anlamda, ne kastederek. **~ did he intend that remark to be taken?** Bu sözü ne anlamda söyledi? Bu sözle neyi kastetti? **11. and how!** *k.d.* Elbette! Tabiî! Hem de nasıl! **Am I happy? And how!** Mutlu muyum? Elbette! **12. ~ about** : Ne dersin(iz)/ diyorsun(uz)/ fikriniz nedir/ ne buyurulur? **~ about having lunch?** Yemek yiyelim mi, ne dersiniz? **~ about natural gas, is it an alternative?** Doğal gaz hakkında fikriniz nedir, bir seçenek olabilir mi? **~ about you?** Ya siz? (Siz ne dersiniz?) **I like this best, ~ about you?** Ben bunu beğendim, ya siz? **13. ~ come?** *k.d.* neden, niçin, ne sebeple, nasıl oluyor da. *~ come you never visit us anymore? ~ come you didn't call last night?* **14. ~ is it (that)...?** Nasıl oluyor da...? **15. ~ is that (again)?** Efendim? Anlamadım, tekrar eder misiniz? *"My name is Kung-Fu." "How is that again?"* **16. ~ now** : Ne demek? Bu da ne demek oluyor? **17. ~ so?** : Sebep Ne? Neden? Niçin? Ne sebeple? *You haven't any desire to go? ~ so?* **18. ~ then** : Ne demek? Maksat ne? Bunun anlamı ne? ***e.a.*** *- **3.** why, **5.** what, **10.** certainly, you bet, **12.** why, how is it that, **16.** why.*

how^{2}, *bağ.* **1.** nasıl, ne şekilde, ne suretle. *He coudn't figure out ~ to solve the problem. Be careful ~ you act. Remember ~ they fought.* **2.** ne biçim(de), ne durumda. *I don't care ~ you leave your desk when you go.* **3.** ...gibi, ...şekilde/tarzda, nasıl ...ise öyle. **You can travel ~ you please** : Nasıl istersen öyle seyahat edebilirsin (=İstediğin gibi/şekilde seyahat et).

how^{3}, *is.* **1.** yapma tarzı, yöntem, usul, metot, tarz, **2. the ~ and the why** : yol yöntem, sebep, bir işin nasıl ve neden yapılacağı. **Show me the hows and whys of it** : Bana işin sebeplerini anlatın. **A child's unending whys and hows** : bir çocuğun niçin, nasıl şeklindeki sonu gelmez soruları. ***e.a.*** *- **1.** manner, method.*

how^{4}, *ünl.* Selâm! (Kızılderilileri takliden şaka yollu söylenir).

howbeit, *zf.&bağ.* **1.** *esk.* mamafih, bununla beraber, öyle olsa bile, ne ise, **2.** *esk.* her ne kadar, gerçi, ...ise de. ***e.a.***- *1. nevertheless, 2. although.*

howdah = houdah, *is.* (Hindistan'da) mahfe, fil veya deve sırtında taşınan tenteli taht.

howdie = howdy, *is. İsk.* ebe. ***e.a.***- *midwife.*

how do you do, müşerref/memnun oldum (ilk tanışıldığı zaman söylenir).

how-do-you-do = how-de-do = how-d'ye-do, *is. k.d.* çıkmaz, müşkül/nahoş durum. **a fine/pretty/nice ~** : tam bir çıkmaz, sıkıntılı/yüz karası bir durum.

howdy, *ünl.&is., ç.* **-dies** **1.** *k.d.* merhaba, nasılsın. **2.** *İsk.- argo bk.:* **howdie.** ***e.a.***- *1. hello, how do you do.*

howe'er, *zf.&bağ. bk.:* **however.**

however, *zf.&bağ.* **1.** mamafih, bununla beraber, yine de, diğer taraftan, buna rağmen, vakıa, ...ise de, ama, fakat. *We have not yet won; ~, we shall try again. It's raining hard, ~ I think I should go out. He hasn't arrived; he may, ~, come later.* **2.** (her) ne kadar, ne olursa olsun, ne derece/miktar olursa olsun, ne kadar...olsa da/bile. **~ much you spend, I will reimburse you** : Ne kadar harcarsanız harcayın, ben size öderim. **I refuse, ~ favorable the conditions** : Koşullar ne kadar elverişli olursa olsun, yine de reddederim. **~ cold it is, he always go swimming** : Ne kadar soğuk olursa olsun, daima yüzmeye gider. **3.** nasıl, ne türlü, ne yaptın da (bazan hayret ifade eder). **~ did you manage to get there?** Oraya gitmeyi nasıl becerdin? **~ you do it, the effect will be the same** : Ne türlü yapsan sonuç hep aynıdır. **Arrange your hours, ~ you like** : Çalışma saatlerini istediğin gibi ayarla. **4. ~ much** : her ne kadar.

howf = howff, *is.&gs.f. İsk.* **1.** konut, ev, ikametgâh, **2.** sık sık gidilen yer (meyhane vb.), **3.** ikamet etmek, oturmak, **4.** sık sık ziyaret etmek, **5.** sığınmak.

howitzer, *is.* havan topu, obüs.

howk = holk, *f. Brit.- k.d.* eşmek, kazmak. ***e.a.***- *dig.*

howl, *is.&f.* **1.** uluma(k). *Dogs and wolves ~. The wolves ~ed all night.* **2.** (a) inilti, feryat, (b) (ıstırap/üzüntü vb. ile) inlemek, feryat etmek, **3.** (a) uğultu, uğuldama, (b) uğuldamak. *The storm ~ed all night.* **4.** *k.d.* kahkaha (atmak). *It was so funny that we ~ed with laughter.* **5.** gülünç/tuhaf şey/durum, **6.** haykırmak, bağırmak, bağırarak söylemek. **~ defiance at the enemy** : düşmana (bağırarak) meydan okumak. *He ~ed out my name.* **6. ~ down/off** : yuhalamak, yuh çekmek, yuhalayarak kovmak/uzaklaştırmak. *The angry mob ~ed the speaker off the platform.* **To ~ down the opposition** : Muhaliflere yuha çekmek. ***e.a.***- *2. (b) wail.*

howler, *is.* **1.** uluyan/inleyen/feryat eden/haykıran/uğuldayan (kimse/şey), **2.** *k.d.* gülünç hata, budalaca yanlışlık, gaf, falso, **3. howling monkey** *d.d.:* uluyan maymun *(Alouatta)* : Amerika'nın tropik bölgelerinde yaşayan uzun kuyruklu, iri bir cins maymun. Erkekleri uluma sesi çıkarır.

howlet, *is. esk. bk.:* **owl.**

howling, *sf.* **1.** uluyan, inleyen, uğuldayan, haykıran, feryat eden, **2.** *k.d.* muazzam, çok büyük, müthiş. **~ mistake** : muazzam hata. **a ~ success** : çok büyük başarı. **a ~ shame** : müthiş rezalet, **3. ~ dervish** : rufai dervişi, **4. ~ monkey** *bk.:* **howler**, **5. ~ wilderness** : çöl, ıssız arazi/kır, **6. ~ly** : uluyarak, inleyerek, haykırarak, uğuldayarak.

howsoever, *zf.* **1.** her ne derecede, her ne kadar, **2.** (her) nasıl olursa olsun. *I'm glad he's come, ~ he comes.- Shak.*

how-to, *sf.* temel : marangozluk vb. gibi el işleri hakkında hiç bilmeyenlere temel bilgileri veren. **a ~ book** : temel bilgi kitabı.

hoy, *is.&ünl.* **1.** *den.* (a) mavna, duba, (b) (XVII-XVIII. yy. da balıkçılık ve kıyı ticareti için kullanılan) ufak gemi, **2.** Hey! (dikkati çekme ünlemi) **3.** Ho! (hayvanları uzaklaştırma ünlemi)

hoyden = hoiden, *sf.&is.* **1.** arsız/yılışık/sırnaşık (kız), erkek tavırlı/kaba (kız), erkek Fatma, **2. ~ish** : arsız, yılışık, sırnaşık, **3. ~ishness = ~ism** : arsızlık, yılışıklık, sırnaşıklık. ***e.a.***- *1. tomboy, 2. boisterous, ill-bred.*

hoyle, *is.* **1.** oyun ve eğlenceler, özellikle iskambil oyunları kurallarını derleyen ansiklopedi (İngiliz yazarı *E. Hoyle* (1672-1769)'a izafeten), **2. according to ~** : kurala uygun olarak, kural gereğince, doğru/tam bir şekilde. ***e.a.***- *2. correctly.*

HP = **hp** = horsepower.

H.P. = **h.p.** = **1.** *elekt.* high power, **2.** high pressure, **3.** horsepower.

H.Q. = **HQ** = **h.q.** = headquarters.

hr. = **h.** = hour(s).

H.R. = House of Representatives.

H.R.H. = His/Her Royal Highness.

hrs. = hours.

H.S. = **1.** High School, **2.** *Brit.* Home Secretary (İçişleri Bakanı).

H.S.H. = His/Her Serene Highness.

H.S.M. = His/Her Serene Majesty.

ht. = height.

Hts. = **Heights** : Tepeleri (yer adı ile birlikte).

huarache, *is., ç.* **-ches** *İsp.* üstü deri ile süslü sandal.

hub, *is.* **1.** poyra, tekerlek göbeği, **2.** öz, esas, merkez, faaliyet merkezi. **the ~ of the matter** : meselenin esası. **London is the ~ of the financial world** : Londra ticaret âleminin merkezidir. **the ~ of the universe** : evrenin merkezi, **3. the Hub** : Boston (takma adı), **4.** madenî para basma kalıbı, **5. from ~ to tire = up to the ~** : tamamıyla, baştan başa, yerden göğe kadar. **You're right up to the ~** : Yerden göğe kadar haklısın(ız).

hubba hubba, *ünl.&zf.- argo* **1.** Tamam! Doğru! Yaşasın! (heyecan ve onaylama ünlemi) **2.** çabucak, tezelden, alelâcele. ***e.a.-*** *2. quickly, rapidly.*

Hubbard squash, *is.* **1.** bal kabağı (içi sarı, kabuğu sarı veya yeşil), **2.** bal kabağı bitkisi.

hubble-bubble, *is.* **1.** nargile, **2.** kaynama sesi, **3.** karışıklık, gürültü, velvele, şamata, ayaklanma. ***e.a.-*** *1. hookah, 3. uproar, turmoil, hubbub, commotion.*

hubbly, *sf. k.d.* tümsekli, arızalı, pürüzlü, inişli yokuşlu. ***e.a.-*** *rough, bumpy, uneven.*

hubbub, *is.* **1.** gürültü, patırtı, velvele, şamata, **2.** karışıklık, ayaklanma. ***e.a.-*** *1. noise, 2. tumult, uproar, confusion, turmoil, disorder, commotion.*

hubby, *is., ç.* **-bies** *k.d.* koca, eş, zevç. ***e.a.-*** *husband.*

hubcap, *is. oto.* conta kapağı.

hubris = **hybris**, *is.* **1.** kibir, aşırı gurur, böbürlenme, kasılma, **2. ~tic** : kibirli, gururlu. ***e.a.-*** *1. arrogance.*

huchen, *is. zool.* Tuna som balığı *(Hucho hucho)* : Tuna'da avlanan 60 kg ağırlığında iri som balığı.

huck = **huckaback**, *is.* havlu kumaşı, havluluk bez.

huckle, *is. esk.* **1.** kalça, but, **2. ~back** : kambur. ***e.a.-*** *1. hip, haunch, 2. humpback.*

huckleberry, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** yaban mersini *(Gaylussacia)*, **2.** yaban mersini meyvesi : mor, siyah renkli ufak bir meyve, **3.** yaban mersini meyvesi ile yapılmış. *~ pie.* **4.** *bk.:* **blueberry** (1).

hucklebone, *is.* **1.** kalça kemiği, **2.** aşık kemiği. ***e.a.-*** *1. innominate bone, 2. talus.*

huckster, *is.&f.* **1.** seyyar satıcı, işportacı, ayak satıcısı, seyyar meyveci/sebzeci, **2.** madrabaz, tamahkâr/kazıkçı tüccar, **3.** *ABD- argo* (a) ilâncı, özellikle radyo/TV ilânları hazırlayan kimse, (b) zorla müşteriyi kandırıp malını satan satıcı, **4.** çekişe çekişe/sıkı pazarlık yapmak, çingene pazarlığı yapmak, **5.** seyyar satıcılık yapmak. *to ~ fresh vegetables.* **6. ~ism** : seyyar satıcılık, işportacılık, ayak satıcılığı; sıkı pazarlık. ***e.a.-*** *1. peddler, hawker, 4. haggle over, 5. peddle, sell.*

HUD = *Department of Housing and Urban Development :* İmar ve İskân Bakanlığı.

huddle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** üşüşmek, bir araya toplanmak/yığılmak/sıkışmak. *Sheep huddling together for warmth.* **2.** *gen.* **~ up** : büzülmek, tortop olmak, **3.** *Brit.* acele ile ve dikkatsizce/üstünkörü yapmak, baştan savmak, **4.** (eşyayı) acele ile karmakarışık yığmak/tıkmak, acele ile/dikkatsizce giyinmek, **5.** birbirine sokulup sarılmak/çömelmek. *Tom was cold, so he ~d up against his brother in bed.* **6.** kümelemek, (karmakarışık) yığmak. *~ things together/up/into sth.* **7.** toplanarak müzakere etmek/görüşmek/tartışmak, **8.** diz çökmek, çömelmek, büzülüp oturmak, **9.** küme, yığın, sürü, düzensiz topluluk, **10.** karışıklık, **11.** müzakere, görüşme. **be in ~ = go into a ~** *k.d.* toplanıp müzakere etmek, baş başa verip konuşmak/görüşmek, **12.** *futbol* oyuncuların baş başa verip konuşması, **13. huddler** : üşüşen, bir araya toplanan, kümelenen, (eşyayı) karmakarışık yığan, **14. huddlingly** : üşüşerek, bir araya toplanarak, kümelenerek, birbirine sokularak, (eşyayı) karmakarışık yığarak.

Hudibrastic, *sf.&is.* yergisel, yergi/hiciv/taşlama şeklinde, mizahî (mısra/beyit) (Samuel Butler'in 1663-78'de yayınlanan *Hudibras* adlı manzum hicviyesine izafeten).

Hudson seal, *is.* fok taklidi kürk.

hue, *is.* **1.** renk. *all the ~s of the rainbow. The diamond shone with every ~ under the sun.* **2.** renk tonu, parlaklık veya donukluk, rengin koyuluğu/açıklığı. **pale ~s** : donuk renkler. *The dark ~ of the ocean. The sky darkened in ~ as the night drew nearrer.* **3.** *esk.* şekil, görünüş, biçim. *The weird ~ of the deserted house.* **4.** *esk.* yüz, çehre, sima, **5.** ünlem, feryat, çığlık, haykırış, bağırma (şimdi yalnız **hue and cry** ifadesinde kullanılmaktadır). ***e.a.-*** *1. color, 2. tint, shade, 3. form, appearance, aspect, 4. complexion, 5. outcry, clamor.* ***eş ses.-*** *hew.*

hue and cry, *is.* **1.** (kaçan hırsızı/katili yakalamak için) çağrışma, bağrışma, halkın "Tutun, yakalayın!" diye haykırması, **2.** toplu hâlde bağırıp çağırma, gürültü koparma, toplu protesto. *They raised a (great) hue and cry against the new rule.*

hued, *sf.* renkli. **many- ~** : çok renkli. **golden- ~** : altın renkli.

hueless, *sf.* renksiz. **~ness** : renksizlik.

huff, *is.&f.* **1.** dargınlık, küskünlük, darılma, küsme, surat asma, gücenme, anî öfkelenme. **to leave in a ~** : darılıp terk etmek. **be in/get into/go into a ~** : darılmak, küsmek, surat asmak, gücenmek. *She's gone into a ~ because my brother didn't remember her name.* **2.** darıl(t)mak, küs(tür)mek, gücen(dir)mek, **3.** kabadayılık taslamak, zorbalık yapmak, tepeden bakmak, küçük/hakir görmek, **4.** oflamak, puflamak, **5.** *esk.* böbürlenmek, kibirlenmek, şişinmek, kasılmak, yüksekten atmak, **6.** (damada atlama fırsatını kaybeden hasmın) taşını kırmak. ***e.a.-*** *1. anger, irritation, offense, 2. offend, 3. hector, bully, 4. puff, blow, 5. swagger, bluster.*

huffish, *sf.* **1.** dargın, küskün, gücenmiş, öfkeli, kızgın, **2.** *esk.* küstah, mağrur, kibirli, zorba, kabadayı, palavracı, yüksekten atan, **3. ~ly** : dargın/küskün bir şekilde, gücenerek, öfke ile, hiddetle, **4. ~ness** : dargınlık, küskünlük, gücenme, öfke, kızgınlık. ***e.a.-*** *1. peevish, irritable, sulky, petulant, 2. insolent, bullying, arrogant.*

huffy, *sf.* **huffier, huffiest** **1.** alıngan, çabuk kızan/gücenen, **2.** dargın, küskün, gücenmiş, suratı asık. *a ~ mood.* **3.** küstah, zorba, kabadayı, kibirli, mağrur, kendini beğenmiş, yüksekten atan, palavracı, **4. huffily** : alınganlıkla, çabuk kızarak/gücenerek, dargınlıkla, darılarak, küserek, gücenerek, surat asarak, **5. huffiness** : alınganlık, çabuk kızma/gücenme, dargınlık, küskünlük, gücenme, surat asma. ***e.a.-*** *1. touchy, 2. offended, sulky, irritated, 3. haughty, arrogant.*

hug, *is.&f.* **hugged, hugging** **1.** kucaklama(k), sarılma(k). *She ~ged her sister and wished her good luck.* **2.** benimsemek, (fikre) dört elle sarılmak, bağrına basmak. *to ~ an opinion. They still ~ their belief his story.* **3.** (yanından/yakınından) ayrılmamak, yakın/yanında olmak, kıyısını takip etmek. *The road ~s the river.* **to ~ the shore** : (gemi) kıyıya yanaşmak, **4.** birbirine sarılmak/tutunmak/sokulmak, birbirinden ayrılmamak, **5.** (elleri/kolları arasında) sımsıkı tutmak, sıkmak. *The child was ~ging her doll.* **6. ~ oneself (with pleasure/delight) over sth** : son derece memnunluk/haz duymak, kendi kendini kutlamak, **7. ~ the wind** : (gemi) rüzgâra karşı gitmek, **8. ~gable** : kucaklanabilir, bağrına basılabilir, **9. ~ger** : kucaklayan, sarılan, bağrına basan, **10. ~gingly** : kucaklayarak, sarılarak, kucaklarcasına. ***e.a.-*** *1. embra-ce, clasp, 2. cherish, 4. snuggle, 6. congratulate.*

huge, *sf.* **huger, hugest** **1.** muazzam, çok büyük/iri, muhteşem, devâsa, dev gibi, kocaman, cesim, lenduha. *a ~ house. a ~ success. a ~ undertaking. A whale or an elephant is a ~ animal.* **2. ~ly** : muazzam/muhteşem bir şekilde, azametle, heybetle, dev gibi, **3. ~ness** : çok büyüklük/irilik, azamet, heybet, ihtişam. ***e.a.-*** *1. enormous, tremendous, immense, gigantic, colossal, vast, stupendous, mammoth.* ***k.a.-*** *1. small, tiny.*

hugger-mugger, *sf.&is.&f.* **1.** gizli, saklı, **2.** düzensiz, karışık, **3.** gizlilik, saklılık, gizleme, sır saklama, ketumiyet, ağzı sıkı olma, **4.** düzensizlik, karışıklık, **5.** gizlemek, saklamak, gizli/saklı tutmak, sır saklamak, ketum olmak, ağzını sıkı tutmak, **6.** gizli hareket etmek, gizli görüşmeler yapmak, gizli gizli iş yapmak.

e.a.*- *1. secret, clandestine, 2. disorderly, confused, jumbled, slovenly, 3. secrecy, concealment, 4. disorder, muddle, confusion, 5. suppress, hush up, keep secret, conceal

huggery-muggery, *is. bk.:* **hugger-mugger** (3&4).

huggle, *gl.f.* **huggled, huggling** *k.d. bk.:* **hug, cuddle.**

huh, *ünl.* Nasıl? Ne? Ne dedin? Ya! Vay canına! Allah Allah! (Soru, hayret, şaşkınlık, inanmama, hakaret, küçümseme vb. ifade eder.)

huic = yoicks, *ünl.* Tut! Yakala! (Tilki avcıları tazıları av üzerine saldırmak için söylerler.)

hula hoop, *is.* hulahup : (bele geçirilip çevrilen) çember.

hula-hula = hula, *is.* Hawai dansı ve müziği : kalça ve kolların anlamlı ritmik hareketleriyle oynanır.

hula skirt, *is.* saz etek : hula dansı oynayan Hawaili kızların giydiği saz yapraklarından yapılmış etek.

hulk, *is.&gs.f.* **1.** eski gemi teknesi, **2.** depo, hapishane vb. olarak yapılmış gemi, **3.** *hkr.* kaba ve hantal gemi, **4.** izbandut, iri/hantal/kaba kimse/şey. **a big ~ of a man** : izbandut gibi adam, **5.** hurda gemi/taşıt gövdesi, viran ev, vb., **6.** heyulâ gibi belirmek, **7.** *Brit.- k.d.* hantal hantal oturmak/uzanmak/dolaşmak/hareket etmek.

hulking, *sf.* hantal, ağır, kaba, biçimsiz, iri yarı. **a great ~ fellow** : iri yarı/ dev gibi adam. ***e.a.*- *bulky, heavy, clumsy, massive, ponderous.***

hulky, *sf.* **hulkier, hulkiest** *bk.:* **hulking.**

hull, *is.&gl.f.* **1.** (ceviz, fındık, çekirdek vb.) kabuk, **2.** (çilek vb.) çanak, taç yaprağı, **3.** kabuk, zarf, mahfaza, **4.** *den.* tekne, gemi teknesi. **bare ~** : kuru tekne, **5.** *hv.* (uçak, zeplin vb.) gövde, **6.** kabuğunu çıkarmak. **~ed corn** : kabuğu çıkarılmış mısır, **7.** (gemi vb.) teknesini delmek, (teknesine, özellikle su altında kalan kısma) gülle isabet ettirmek, **8. ~ down** : çok uzakta, teknesi gözükmeyen, ancak direk vb. gibi üst kısımları görünen (gemi), **9. ~ up** : (teknesi görünecek kadar) yakın, **10. ~er** : kabuk çıkaran, **11. ~ess = ~-less** : kabuksuz. ***e.a.*- *1. husk, shell, 2. calyx, 6. shuck***

hullabaloo = hullaballoo, *is., ç.* **-loos** gürültü, patırtı, velvele, yaygara. ***e.a.*- *uproar, hubbub.***

hullo, *is., ç.* **-los,** *f.* **-loed, -loing** *bk.:* **hallo, hello.**

hulloa, *is., ç.* **-loas,** *f.* **-loaed, -loaing** *bk.:* **hello.**

hum, *is.&ünl.&f.* **hummed, humming 1.** vızıldamak, arı gibi ses çıkarmak, dudaklar kapalı iken "mmm" sesi çıkarmak. *The bees were ~ming in the garden.* **2.** vınlamak, uğuldamak, **3.** mırıldanmak, mırıltı ile şarkı/ninni vb. söylemek. *The mother ~med her baby to sleep. To ~ a tune. She was ~ming a song to herself.* **4.** arı gibi çalışmak, harıl harıl çalışmak, *mec.* kolları sıvamak. **The household ~med** : Bütün ev halkı harıl harıl çalışıyordu. **5.** homurdanmak, kem küm etmek, tereddüt/memnuniyetsizlik/can sıkıntısı vb. ifade eden anlaşılmaz sesler çıkarmak, **6. ~ with** : (yürümekte olan iş) hız kazanmak, hızlanmak, (faaliyet) şiddetini/hızını artırmak. *Things are starting to ~ (with activity).* **7. ~ and haw** *Brit.* (bir şeyi yapmakta) tereddüt göstermek, duraksamak, ikirciklenmek, mırın kırın etmek, kem küm etmek, **8.** vızıltı, vızıldama. *The ~ of the bees.* **9.** uğultu, gürültü. *The ~ of the city street.* **10.** mırıltı, mırıldanma, **11.** vınıltı, vınlama, **12.** homurtu, homurdanma (memnuniyetsizlik, can sıkıntısı, tereddüt vb. ifade eden anlaşılmaz ses), **13.** (tereddüt, şüphe, memnuniyetsizlik, can sıkıntısı ifade eden ünlem olarak) Ya! Öyle mi? Acayip! Hım! (bir düşüneyim anlamındaki ses)

human, *sf.&is.* **1.** insanî, insanca, insana özgü, insan+. **~ behavior** : insan davranışı. **~ error** : insana özgü hata. **~ relations** : insan ilişkileri. **~ To err is ~, to forgive divine** : Kusur işlemek insanlara, affetmek Allaha özgüdür. **~ race** : insan ırkı. **~ rights** : insan hakları. *To know the future is beyond ~ power.* **2.** beşerî, beşeriyete/insanlığa ait. **~ being** : insanoğlu, nev'i beşer, insan, şahıs, **3.** toplumsal, insan topluluğuna ait. **~ affairs** : toplumsal olaylar. **~ collectivity** : ortak davranışlı topluluk. **~ geography** : toplumsal coğrafya, **4.** insancıl, insana değer veren, merhametli, şefkatli, insaniyetli. *~ understanding. She's getting more ~ as she gets to know us.* **5. ~like** : insanca, insan gibi, **6. ~ness** : insanlık, insaniyet.

humane, *sf.* **1.** insanî, insanca, insancıl, insanlığa yaraşır (şekilde), **2.** merhametli, şefkatli, müşfik, insaniyetli, iyiliksever, **3.** yükseltici, uygarlaştırıcı, insan kültürü ile ilgili. ~ *learning*. **4.** ~ **killer** : hayvanları acı çektirmeden öldüren ilâç, **5.** ~ **society** : insan ve hayvanları koruma cemiyeti, **6.** ~ **studies** = ~ **letters** : beşerî ilimler, konusu insan olan ilimler, **7.** ~**ly** : insanca, merhametle, şefkatle, **8.** ~**ness** : insanlık, merhamet, şefkat, rikkat. ***e.a.-*** *2. gentle, sympathetic, benevolent, compas-sionate, kind, merciful.* ***k.a.- 1&2.*** *inhumane.*

human ecology, *is.* **1.** toplumsal çevre bilimi : insanlarla ekonomik, politik ve toplumsal kurumlar arasındaki ilişkileri zaman ve mekân çerçevesi içinde inceleyen toplum bilimi dalı, **2.** insancıl çevre bilimi : hava, su vb. gibi çevre varlıklarının niteliğini korumaya, düzeltmeye yönelik çalışma ve davranışları inceleyen bilim.

human engineering, *is.* **1.** insan yönetimi : özellikle sanayi dalında insanları, onların sorunlarını yöneten ve düzenleyen bilim dalı, **2.** insan aygıtları mühendisliği : insanlara kolaylık sağlayan aygıtlar geliştirmekle uğraşan mühendislik dalı.

humanise/humanisation, *Brit. bk.:* **humanize /humanization.**

humanism, *is.* **1.** insanlık, insaniyet, insan olma nitelik ve karakteri, **2.** insancılık : insan onuruna saygıyı sağlamak, onun gönencini ve bütün yönleriyle gelişmesini gerçekleştirmek, bu amaçla toplumsal yaşamda gereken elverişli koşulları yaratmak ülküsü, **3.** insan bilimleri (edebiyat, felsefe, güzel sanatlar vb.) üzerinde çalışma.

Humanism, *is.* Humanizma : Rönesans çağında dinî düşünceleri bir tarafa bırakıp insanlık çıkar ve duygularını temel alarak klâsik Yunan ve Lâtin eserlerini inceleyen, canlandıran fikir ve edebiyat akımı.

humanist, *is.* **1.** insaniyetçi, hümanist : insanî değerler, insanlığın refahı ve iyiliği ile ilgilenen, insanlığı yüceltmeyen çalışan kimse, **2.** insan tabiatını ve insanî faaliyetleri inceleyen kimse, **3.** hümanizma uzmanı, **4.** klâsik edebiyat bilgini, **5.** Rönesans çağında Hümanizma akımı öncülerinden her biri, **6.** ~**ic** : (a) *bk.:* **humanitarian** (1&2), (b) Hümanizma ile ilgili, **7.** ~**ically** : insanî bir şekilde : insanlığın refah, iyilik ve yücelmesine yönelik olarak.

humanitarian, *sf.&is.* **1.** insancıl, insaniyetçi, insanlığın iyiliğine/refahına/yücelmesine yönelik, insanî, insaniyetperver (kimse/eylem), **2.** hayırsever, merhametli, şefkatlî (kimse), **3.** (a) Hz. İsa'nın Allah değil insan olduğuna inanan (kimse), (b) insanın baş görevi insaniyetin yücelmesine çaba sarf etmek olduğuna inanan (kimse), (c) insanın dine başvurmadan kendi gayretiyle kemale erişebileceğine inanan (kimse). ***e.a.- 1&2*** *philanthropic.*

humanitarianism, *is.* **1.** insancıllık, insaniyetçilik, insaniyetperverlik, **2.** hayırseverlik, merhamet, şefkat, **3.** (a) Hz. İsa'nın Allah değil insan olduğuna inanan doktrin (b) insanın baş görevi insaniyetin yücelmesine çaba sarf etmek olduğu öğretisi, (c) insanın dine başvurmadan kendi gayretiyle kemale erişebileceğini savunan doktrin, **4. humanitarianist** : insancıl, insaniyetperver, hayırsever, merhametli, şefkatli.

humanity, *is., ç.* **-ties** **1.** insanlık, insan (lar), insanoğlu, beşer(iyet), nev'i beşer, **2.** insan doğası/tabiati/karakteri, insanlık (niteliği), **3.** merhamet, şefkat, iyilikseverlik, mürüvvet, **4. the humanities** : (a) klâsik Yunan ve Lâtin dil ve edebiyatının incelenmesi, (b) edebiyat ve felsefe, insanî bilimler : fen ve teknik dışında kalan bilim dalları. ***e.a.-*** *3. kindness, benevolence.*

humanize, *f.* **-ized, -izing** **1.** insanlaş(tır)mak, insan niteliği vermek/kazanmak, **2.** insanîleş(tir)mek, iyiliksever/merhametli/şefkatli yapmak/olmak, **3. humanization** : insanlaş(tır)ma, insan niteliği verme/kazanma, insanîleş(tir)me, iyiliksever/merhametli/şefkatli yapma/olma, **4. humanizer** : insanlaştıran, insan niteliği veren, insanîleştiren, iyiliksever/merhametli/şefkatli yapan.

humankind, *is.* insanlar, insaniyet, insanoğlu, beşeriyet, nev'i beşer, âdemoğlu, toplum, halk. ***e.a.-*** *mankind, people.*

humanly, *zf.* **1.** insanca, insanî bir şekilde, iyilikle, şefkatle, rikkatle, merhametle, **2.** insan eli/gücü ile. *It's not ~ possible to complete all the work.* **3.** insanın bilgisi/yeteneği dahilinde, insan aklının/gücünün erişebileceği şekilde.

human nature, *is.* **1.** insan doğası/tabiati/karakteri/seciyesi, **2.** toplum içinde insanın davranışı/düşünüşü/tutumu.

humanoid, *sf.&is.* insanımsı, insan şeklinde, insana benzer (yaratık). *to search ~s in outer space.*

***humanum est errare**, Lât.* Hata insana mahsustur/Hatasız insan olmaz/İnsan olan hata yapabilir.

humble, *sf.* **-bler, -blest** *f.* **-bled, -bling** **1.** mütevazi, alçak gönüllü, kibirsiz. ~ **apology** : alçak gönüllülükle özür dileme, **2.** (derece/durum/mertebe/aşama/nitelik bakımından) aşağı, alçak, gösterişsiz, iddiasız, sade, basit. ~ **dwelling** : gösterişsiz/basit ev. *A one-room cabin is a ~ place in which to live.* **3.** hakir, âciz, aşağılık, adî, yaltakçı, dalkavuk, **4.** saygılı, hürmetkâr, itaatkâr, uysal, âciz. **In my ~ opinion** : Âcizane fikrim şudur ki... **your ~ servant** : bendeniz, âciz kulunuz, **5.** alçaltmak, küçük düşürmek, (kibirini) kırmak. *~ s.o.'s pride.* **6.** boyun/baş eğdirmek, gücünü/iradesini/bağımsızlığını yok etmek. *~ one's enemies.* ~ **oneself** : baş/boyun eğmek, küçülmek. *He ~d himself before the rich and great.* **7.** uysallaştırmak, uysal/mütevazi/itaatkâr hale getirmek, muti kılmak, **8.** ~**ness** : alçak gönüllülük, tevazu, uysallık, saygı, **9. humbler** : küçük düşüren, kibrini kıran, uysallaştıran, boyun eğdiren kimse, **10. humblingly** : küçük düşürürcesine, kibrini kıracak şekilde, uysallaştırarak, boyun eğdirerek, **11. humbly** : alçak gönüllülükle, tevazu ile, uysallıkla, boyun eğerek. ***e.a.-** 1. modest, unpretentious, meek, unassuming, 2. plain, common, poor, 3. servile, fawning, 4. res-pectful, submissive, polite, 5. abase, degrade, mortify, shame, humiliate, 6. subdue, break.* ***k.a.-** 1. proud, arrogant, 3. noble, exalted, 4. insolent.*

humblebee, *is. Brit. bk.:* **bumblebee.**

humble pie, *is.* **1.** *esk.* geyik sakatatı (ciğer, yürek vb.) ile yapılan pide, **2. eat humble pie** : kibri kırılmak, övünmekten vazgeçip boyun eğmek, çok müteessir olarak özür dilemek, *k.d.* tükürdüğünü yalamak.

humbug, *is.&f.* **-bugged, -bugging 1.** hile, yalan, aldatma, dalavere. **That's all ~** : Hepsi yalan/palavra. **There's no ~ about him** : Hilesiz/doğru adamdır. İçi dışı birdir. **2.** *argo* martaval, palavra, dümen, **3.** yalancı, sahtekâr, hilekâr, dolandırıcı, şarlatan, **4.** saçma/asılsız/manasız şey. *Dad says our argument is ~.* **5.** *Brit.* (genellikle kahverengi, beyaz çizgili) nane şekeri, **6.** aldatmak, hile yapmak, dolandırmak, *argo* kazık/madik atmak, tongaya bastırmak, **7.** palavra atmak, yalan söylemek, aldatmak, **8.** (ünlem olarak) saçma, manasız, zırva, palavra, **9.** ~**ger** : aldatan, hilekâr, dolandırıcı, yalancı, palavracı. ***e.a.-** 1. hoax, fraud, deception, pretense, sham, 3. impostor, pretender, charlatan, swindler, quack, 4. nonsense, drivel, 6. trick, delude, cheat, swindle, deceive.*

humdinger, *is. argo* olağanüstü/fevkalâde/harikulâde/şahane/şaheser (kimse/şey). **a ~ of a car** : şahane bir otomobil. *Her retort was a ~.*

humdrum, *sf.&is.* **1.** can sıkıcı, bayağı, yeknesak, yavan, usandırıcı, usanç verici. ~ **existence** : yeknesak bir hayat. **to live a ~ life** : yeknesak bir ömür sürmek. ~ **tasks** : can sıkıcı/usandırıcı iş/görev, **2.** (can) sıkıcılık, yeknesaklık, bayağılık, usandırıcılık, monotonluk, **3.** can sıkıcı kimse/şey, **4.** boş ve sıkıcı söz. **5.** ~**ness** : (can) sıkıcılık, yeknesaklık, bayağılık, usandırıcılık. ***e.a.-** 1. dull, tedious, monotonous, 3. bore.*

humectant, *sf.&is.* nemlendiren, nem çeken, nemlendirici, nem çekici : gliserol gibi nem çekerek başka bir maddeyi nemli tutan (madde). ***e.a.-** moistening.*

humeral, *sf.* **1.** *anat. zool.* kol/pazı kemiği+, **2.** omuz+, **3.** ~ **veil** : (papazların) omuz atkısı.

humerus, *is., ç.* **-meri 1.** *anat.* kol/pazı kemiği : omuzdan dirseğe kadar uzanan kemik, **2.** *zool.* (hayvanlarda) ön bacak kemiği.

humic, *sf. kim.* humus+, humuslu, humustan üreyen. ~ **acid** : humus asidi, humustan üreyen çeşitli organik asitlerden her biri.

humid, *sf.* **1.** nemli, yaş, ıslak, rutubetli, râtıp. *~ air. The air is very ~ here.* **2.** ~**ly** : nemlice, nemli olarak, nemli nemli, ıslak ıslak, **3.** ~**ness** : nemlilik, yaşlık, ıslaklık, rutubetlilik. ***e.a.-** 1. moist, damp.*

humidex, *is. Cnd.* nemlilik göstergesi : nemli ve sıcak havada duyulan rahatsızlık derecesini belirten gösterge. 20-29 : en rahat, 40 ve yukarısı çok rahatsızlık veren nem ve sıcaklık derecesini gösterir.

humidifier, *is.* nemlendirici, nem aygıtı.

humidify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** nemlendirmek, rutubetlendirmek, **2. humidification** : nemlendirme.

humidity, *is.* **1.** nem(lilik), rutubet, **2. relative** ~ *d.d.* bağıl nem. ***e.a.*** *1. dampness, humidness.*

humidor, *is.* nemlendirme kutusu, tav kutusu : puroları nemli tutan sigaralık.

humification, *is.* humuslaşma, humusa dönüşme.

humified, *sf.* humuslaşmış, humusa dönüşmüş.

humiliate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** utandırmak, mahcup etmek, küçük düşürmek, rezil etmek, terzil/tezlil etmek, kibrini kırmak, **2. humiliatingly** : utandırarak, mahcup ederek, küçük düşürerek, rezil edercesine. ***e.a.-*** *1. abase, mortify, embarrass, disgrace, shame, degrade, debase, humble.*

humiliation, *is.* **1.** utandırma, mahcup/rezil etme, küçük düşürme, kibrini kırma, **2.** utanma, utanç duyma, mahcup/rezil olma, küçük düşme, onuru/kibiri kırılma. ***e.a.-*** *2. mortification, degradation, dishonor, shame.*

humiliative, *sf.* utandırıcı mahcup edici, küçük düşürücü, rezil edici, onur/haysiyet kırıcı.

humiliator, *is.* **1.** utandıran, mahcup eden, küçük düşüren, rezil eden, onur/haysiyet kıran (kimse/şey), **2. humiliatory** *bk.:* **humiliative.**

humility, *is.* **1.** tevazu, alçak gönüllülük, kibirsizlik, **2.** uysallık, yumuşak başlılık, boyun eğme. ***e.a.-*** *lowliness, meekness, submissiveness.* ***k.a.-*** *pride.*

hummer, *is.&f.* **1.** vızıldayan, mırıldanan, uğuldayan (kimse/şey), **2.** *bk.:* **humdinger**, **3.** *Brit.- k.d.* mırıldanmak, homurdanmak. ***e.a.-*** *3. murmur, mumble.*

humming, *sf.* **1.** vızıldayan, uğuldayan, mırıldanan, **2.** çok gayretli, durmadan çalışan, çok faal, arı gibi işleyen. *a ~ commercial center.* **3.** *k.d.* kuvvetli, canlı, dinç, **4. ~ly** : (a) vızıldayarak, uğuldayarak, mırıldanarak, mırıl mırıl, vızır vızır, (b) harıl harıl, hiç durmadan, büyük bir gayretle. ***e.a.-*** *1. buzzing, 2. busy, active.*

hummingbird, *is. zool.* sinek kuşu, kolibri *(Trochili-dae)*, arı kuşu. **ruby-throated ~** : yakut gerdanlı arı kuşu *(Archilochus colubris).* **rufous ~** : kızıl arı kuşu *(Selasphorus rufus).* Amerika'ya mahsus parlak tüylü, ince, uzun gagalı, kanatlarını hızla çırparak havada sabit duran ve çiçeklere gagasını sokup özünü emen ufak bir kuş türü. Boyu 9 cm.

hummock, *is.* **1. hammock** *d.d.* bataklık ortasında yüksek ve kuru arazi, **2.** tümsek, tepecik, **3. hommock** *d.d.* buzlu sırt/bayır, buz yığını/tepesi, **4. ~y** : tümsekli, tümsek gibi, tepemsi.

humongous, *sf. argo* cesim, muazzam, devâsa, çok büyük.

humor = humour, *is.&f.* **1.** tuhaflık, komiklik, hoş/güldürücü nitelik. *The ~ of the situation. I see no ~ in your tricks.* **2.** nüktedanlık, nüktelilik, **3.** güldürü, mizah, gülünç/güldürücü yazı vb. **4. ~s** *d.d.* gülünçlük. *~s if the occasion.* **5.** huy, mizaç, **6.** tabiat, ruh hâli. *He is in a bad ~ today. Success puts you in good ~.* **7.** keyif, kapris, **8.** *biy.* salgı, suyuk, doğal veya hastalık sonucu bitki veya hayvanların bedeninde hasıl olan sıvı (kan, lenf, irin vb.), **9.** *esk.* bedendeki dört temel salgı : kan, safra, balgam ve irin. (Bunların oranının kişisel mizacı oluşturduğuna inanılırdı.) **10.** keyfine hizmet etmek, keyfine tâbi olmak, gönlünü almak, bir dediğini iki etmemek, nabzına göre şerbet vermek, gönlünce gitmek. *When a person is ill he may have to be ~ed.* **11.** idare etmek, ayak uydurmak, **12. be in the ~ for** : canı istemek, **13. good ~** : iyi huy, hoş mizaç. **be in a good ~** : neşeli olmak, keyfi yerinde olmak, **14. ill ~** : ters/kötü huy, aksi mizaç, **15. out of ~** : ters, huysuz, aksi, keyifsiz, sinirli, öfkeli, canı sıkıntılı, **16. sense of ~** : şakadan anlama, olayların gülünç yönünü görme yeteneği. **lacking in/devoid of ~** : nükteden anlamaz, **17. ~ful** : gülünç, mizahî, şaka dolu, **18. ~less** : mizahsız, güldürüsüz, ciddî, şakasız, **19. ~lessness** : mizahsızlık, güldürüsüzlük, ciddîlik. ***e.a.-*** *2. wit, 7. fancy, vagary, whim, caprice, 10. indulge.*

humoral, *sf. biy. fizy.* salgısal, salgıya ait, salgı ile ilgili, suyuktan/beden salgılarından ileri gelen.

humoresque, *is.* **1.** *müz.* hafif/neşeli/oynak parça, fantezi, **2. ~ly** : hafif/neşeli/oynak bir şekilde.

humorist, *is.* **1.** mizahçı, mizah/güldürü yazarı, **2.** nüktedan, şakacı, hoşsohbet, nekre, **3. ~ic = ~ical** : mizahî, güldürücü.

humorous, *sf.* **1.** gülünç, komik, güldürücü, mizahî, **2.** garip, tuhaf, eğlenceli, hoş. *The ~ side of life.* **3.** nükteli, lâtifeli, şaka kabilinden. *~ remarks.* **4.** şakacı, nükteci, nekre, lâtifeyi seven. *a ~ writer.* **5.** *esk.* beden salgılarına ait, salgısal, **6.** *esk.* nemli, rutubetli, ıslak, yaş, **7. ~ly** : şaka tarzında, mizah yollu, nükteli/hoş bir şekilde, **8. ~ness** : güldürücülük, nüktelilik, mizahîlik. ***e.a.-*** *1. funny, comic(al), ludicrous, laughable, 2. droll, 3. jocular, witty, 5. humoral, 6. moist, wet.* ***k.a.-*** *1-2. serious, solemn, sober.*

humour/~ful/~less, *Brit. bk.:* **humor.**

hump, *is.&f.* **1.** kambur, hörgüç, **2.** tümsek, tepecik, **3. the Hump** : (II. Dünya Savaşında) Himalayalar, **4. over the ~** : en zor/tehlikeli/zaman alıcı kısmı atlatıldı, işler düzene giriyor, çoğu gitti azı kaldı, **5.** *Brit.* huzursuzluk, iç sıkıntısı. **give s.o. the ~** *argo* (birinin) canını sıkmak, rahatını/huzurunu kaçırmak, üzmek. **have the ~** : canı sıkılmak, üzülmek, huzuru kaçmak. **It gives me the ~** : Canımı sıkıyor. **6.** kamburlaş(tır)mak. *The cat ~ed (up) when she saw the dog.* **7.** *k.d.* çabalamak, büyük gayret/çaba harcamak, **8.** *argo- kaba* (kadınla) çiftleşmek, cinsî münasebette bulunmak, **9.** *Avust.- argo* (a) omuzunda/sırtında taşımak, omuzlamak, sırtlamak, (b) taşımak, götürmek, yüklenmek. *~ed it upstairs.* **10.** *k.d.* (a) acele etmek, telâşlanmak, iki ayağı bir pabuca girmek, (b) sıvışmak, hızla gitmek, **11. ~less** : kambursuz, hörgüçsüz, tümseksiz. ***e.a.-*** *2. hum-mock, 6. hunch, arch, 8. copulate, 9. (b) carry, transport, 10. (a) hustle, hurry, (b) race.*

humpback, *is.* **1.** kambur (sırt), **2.** kambur (kimse), **3.** *zool.* hörgüçlü balina *(Megaptera).* **4. ~ed** : kambur(lu), sırtı kambur olan. ***e.a.-*** *2. hunchback.*

humph, *ünl.&f.* **1.** Hım! (şüphe, tereddüt ve hakaret ünlemi) **2.** "hım" demek.

humpy, *is.&sf.* **humpier, humpiest 1.** kamburlu, hörgüçlü, tümsekli, girintili çıkıntılı, **2.** kamburumsu, tümsek gibi, tümseğe benzer, **3.** *Avust.* kulübe, **4. humpiness** : kambur(lu)luk, hörgüçlülük, tümseklik. ***e.a.-*** *3. shanty, shack, hut.*

humus, *is.* **1.** humus, kara toprak, **2. ~like** : humus gibi.

Hun, *is.* **1.** Hun, **2.** barbar/yıkıcı/vahşî kimse, **3.** *hkr.* Alman, II. Dünya Savaşında Alman askeri, **4. ~like** : barbarca, barbar gibi.

hunch, *is.&f.* **1.** kamburlaş(tır)mak, kambur yapmak. *to ~ one's back.* **2.** omuzlamak, dirseklemek, omuzla/dirsekle itmek, dürtüklemek, itip kakmak, **3.** atılmak, fırlamak, saldırmak, hamle yapmak, **4.** (sırtını kamburlaştırarak) durmak/yürümek/oturmak, **5.** kabarmak, yükselmek, tepe/tümsek teşkil etmek, **6.** kambur, hörgüç, tümsek, **7.** *k.d.* önsezi, hissikablelvuku. **have a ~** : sezmek, içine doğmak. *I have a ~ he didn't really want to go.* **8.** itme, dirsekleme, omuzlama, omuzla/dirsekle iterek yol açma, **9.** iri/kalın parça, **10. play one's ~** : içine doğduğu gibi hareket etmek. ***e.a.-*** *1. arch, 2. shove, jostle, 3. lunge, 6. hump, 7. premonition, 8. push, shove, 9. chunk, lump, hunk.*

hunchback, *is.* kambur (kimse).

hunchbacked, *sf.* kambur(lu). ***e.a.-*** *humpbacked.*

hundred, *sf.&is., ç.* **-dreds**, (bir sayıdan sonra) **-dred 1.** yüz, 100 (sayısı/rakamı). **six hundred people** : 600 kişi, **2.** sayısı 100' e baliğ olan. **~s of dollars** : yüzlerce dolar, **3.** yüzlük küme/topluluk. *a ~ of men.* **4.** *k.d.* yüz dolarlık banknot, **5.** *esk.* İngiltere'de kontluğun idarî bölümü, **6.** (halen) Delaware'de idarî bölüm, **7. ~s** : yüzler : 100-199 veya 100-999 arasındaki sayılar (ev numaraları, sıcaklık derecesi, para vb. den bahsederken), **8. hund-red's place** *d.d: mat.* yüzler basamağı/hanesi : tam sayıda sağdan (ondalıklı sayıda virgülden) sola doğru üçüncü sayının itibarî yeri.

hundredfold, *sf.&zf.* yüz kat, yüz misli.

hundredth, *sf.&is.* **1.** (bir dizide vb.) yüzüncü (eleman), **2.** yüzde bir, 1/100 (parça), **3. ~'s place** *d.d. mat.* yüzde birler basamağı/hanesi, virgülden sağa doğru ikinci rakamın yeri.

hundredweight, *is., ç.* **-weights**, (bir sayıdan sonra : **-weight**) ağırlık ölçü birimi : ABD'de 100 lb (45.36 kg), İngiltere'de 112 lb (50.803 kg). *kıs. :* **cwt.**

hung, *f.* **1.** *bk.:* **hang** *(geç.z.&sf.f.)* (asılmış, asılı), **2. ~ over** *argo* (çok içtiği için) baş ağrısı çeken, akşamdan kalma, **3. ~ up** *argo* zorluğa uğramış, engelle karşılaşmış, müşkülâta maruz kalmış, **4. ~ up on** *argo* (a) kapılmış, müptelâ olmuş, yakayı kaptırmış. **He is ~ up on food** : Aklı fikri yemekte. (b) abayı yakmış, meftun olmuş, sevdaya tutulmuş.

Hung, *bk.:* **Hungarian** (3).

Hung. = **1.** Hungarian (3), **2.** Hungary.

Hungarian, *sf.&is.* **1.** Macar+, Macarca, Macaristan+, **2.** Macar, **3. Magyar** *d.d.* Macarca. *kıs.:* **Hung, Hung. 4. ~ goulash** *bk.:* **goulash**, **5. ~ partridge** *zool.* Macar kekliği *(Perdix perdix).*

Hungary, *is.* Macaristan (Macarcası : **Magyarország**).

hunger, *is.&f.* **1.** açlık. **to be faint of ~** : açlıktan bayılmak. **to collapse from ~** : açlıktan düşüp bayılmak. **die of ~** : açlıktan ölmek. **satisfy one's ~** : karnını doyurmak. **~-march** : açlık yürüyüşü, işsiz ve yoksulların gösteri yürüyüşü. **~-marcher** : açlık yürüyüşü yapan. **~ strike** : açlık grevi. **~ striker** : açlık grevi yapan kimse, **2.** kıtlık. *There is ~ in all the places where crop was spoilt.* **3.** özlem, göresime, iştiyak, (kuvvetli) arzu/istek. *~ for power. a ~ for kindness.* **4.** acıkmak, **5.** aç kalmak, açlığa mahkûm olmak, açlık sıkıntısı çekmek, **6. ~ for/after/to do sth.** : özlemek, özlem duymak, hasret çekmek, şiddetle arzulamak, **7.** aç bırakmak, açlığa mahkûm etmek, **8. ~ingly = ~ly** : aç bir şekilde, aç aç, acıkmış olarak, **9. ~less** : acıkmamış. ***e.a.-*** *1. famine, hungriness, starvation, 3. desire, yearning, 6. long for, desire, crave, yearn for, 7. starve.* ***k.a.-*** *1. satiety, fulness.*

hungry, *sf.* **-grier, -griest 1.** aç, acıkmış. **be/go ~** : acıkmak, **2.** çok istekli, özlemiş, hasret, susamış, teşne, müştak. *The orphan child was ~ for affection.* **3.** kıraç, kuru, verimsiz, çorak. *~ soil.* **4.** kıtlık+, yoksulluk+. **~ times** : kıtlık zamanları, **5.** *esk.* acıktıran. *This is a ~ work.* **6. hungrily = hungeringly** : aç bir şekilde, aç aç, acıkmış olarak, **7. hungriness** : açlık. ***e.a.-*** *1. starving, starved, ravenous, famished, 3. barren.* ***k.a.-*** *1. sated, satiated, surfeited.*

hung-up, *sf. argo* **1.** ruhî bunalımlı, bunalmış, ciddî ruhî sorunları olan, **2.** endişeli, vesveseli, üzüntülü, düşünceli, sıkıntılı. ***e.a.-*** *2. worried, anxious, concerned.*

hunk, *is. k.d.* iri parça. *a ~ of meat.* ***e.a.-*** *chunk.*

hunker, *gs.f. İsk. gen.* **~ down** : çömelmek.

hunkers, *is. İsk.* **1.** kaba etler, kıç, **2. on one's ~** : bağdaş kurarak, çömelmiş/bağdaş kurmuş vaziyette. ***e.a.-*** *1. buttocks.*

hunks, *is.* **1.** ters/aksi/huysuz (kimse), **2.** tamahkâr, hasis, cimri, pinti (kimse). ***e.a.-*** *1. crabbed, 2. covetous, miser.*

hunky, *is., ç.* **-kies** *ABD- hkr.* **1.** (yabancı asıllı, özellikle Macar) yeteneksiz/acemi işçi, **2.** *bk.:* **honky.**

hunky-dory = hunky, *sf. ABD-argo* mükemmel, âlâ. ***e.a.-*** *fine, O.K., all right.*

Hunnish, *sf.* **1.** Hun+, Hunlara ait, **2.** *k.h.* vahşî, barbar, yıkıcı, kırıp geçiren, **3. ~ness** : vahşîlik, barbarlık. ***e.a.-*** *2. barbarous, destructive, savage.*

hunt, *is.&f.* **1.** avla(n)mak, ava gitmek/çıkmak, av peşinden gitmek, **2.** *gen.* **~ down** : kovalamak, peşine düşmek, (yakalayıncaya kadar) peşini bırakmamak, **3. ~ high and low** : her yeri aramak, aramadık yer bırakmamak. *She ~ed high and low for the missing ring.* **4. ~ up/out** : aramak, araştırmak, arayıp bulmak. *I'll ~ up another tennis racket.* **5.** (bir yeri) iyice aramak, **6.** (av maksadıyla) bir yeri arayıp taramak, av arayarak dolaşmak, **7.** (atı/köpeği) av peşinden koşturmak, av peşine düşürmek, **8.** (avda) çan çalma sırasını değiştirmek, **9.** soruşturmak, **10.** (sabit bir nokta etrafında bir sağa bir sola) salınmak, sabit bir kararda değil kâh hızlı kâh yavaş işlemek, **11.** avlama, ava çıkma/gitme, avcılık, **12.** ara(ştır)ma. **the ~ is on for ...** : ... aranıyor/aranmakta. **The police is on the ~ for burglar** : Polis, hırsızı arıyor/ hırsızın peşinde. **13.** takip, kovalama, **14.** avlak, av sahası, **15.** av, şikâr, **16.** avcılar (topluluğu/kulübü), **17.** (çan çalmada) beş ilâ on iki çanın çalış sırasını değiştirme, **18. ~able** : avlanabilir, aranıp bulunabilir, **19. ~ed** : aranan, peşinden koşulan, **20. ~edly** : peşinden koşan varmış gibi, etkisinden kurtulamaksızın. ***e.a.-*** *1&2. pursue, track, chase, 4. search for, seek, 5. search, scour, 12. search, 13. pursuit.*

hunter, *is.* **1.** avcı, **2.** arayıcı, ... avcısı, ...peşinden koşan. **a fortune/treasure ~** : servet/define avcısı, **3.** (av için özel olarak eğitilmiş) at, av atı, **4.** av köpeği, **5.** avcı saati, kapaklı saat, **6. ~'s moon** : avcı mehtabı : hasat mevsimini izleyen mehtap.

hunting, *sf.&is.* **1.** avla(n)ma, ava çıkma. **fox ~** : tilki avı. **go a ~** : ava çıkmak. **go house ~** : (kiralık) ev aramak, **2.** *elekt.* salınım, salınma : dönen bir elektromekanik makinenin (örneğin senkron motorun) ortalama bir konum etrafında eş süreli titreşimler yapması, **3.** av+, avda kullanılan, avlanmaya yarayan, **4. ~ box** *Brit.* av kulübesi, **5. ~ case** : madenî saat kapağı, **6. ~ dog** : av köpeği, **7. ~ ground** : av alanı, **8. ~ horn** : avcı borusu, **9. ~ knife** : av bıçağı, **10. ~ leopard** *bk.:* **cheetah**, **11. ~ seat** : av köşkü, **12. ~ watch** : kapaklı saat, avcı saati, **13. a happy ~ for collectors** : antika meraklıları için uygun yer, **14. happy ~ grounds** : (Kızılderililere göre) cennet.

huntress, *is.* **1.** (kadın) avcı, **2.** avcı kısrağı.

huntsman, *is., ç.* **-men 1.** avcı, **2.** av köpeklerine bakan uşak.

hunt's-up, *is.* **1.** avcı borusu : sabahleyin avcıları uyandırmak için çalınan kıvrak hava, **2.** kalk borusu.

hurdle, *is.&f.* **-dled, -dling 1.** (yarışlarda kullanılan taşınabilir)) engel, mania, **2. ~s** : engelli yarış. **high ~s** : yüksek engelli yarış (engel yüksekliği 1.07 m). **low ~s** : alçak engelli yarış (engel yüksekliği 76 cm), **3.** (manialı at yarışlarındaki) engel, mania, çit, **4.** engel, çözümü zor sorun, **5.** *Brit.* dallardan örülmüş taşınabilir çit/parmaklık/engel, **6.** *Brit.* idam kızağı : eskiden idam mahkûmlarının üzerinde sehpaya götürüldükleri kızak veya çerçeve, **7.** (yarışta) engel/mania atlamak. *The horse ~d both the fence and the ditch.* **8.** engelleri yenmek/aşmak, zor bir sorunu çözmek, zorluklara galebe çalmak, **9.** engellerle kuşatmak, etrafına çit/mania/parmaklık çevirmek. **~ off** : etrafına çit çevirmek, **10.** engelli koşu yapmak, **11. hurdler** : (a) engelli yarışmacı/koşucu, (b) çit/mania yapan kimse. ***e.a.*** *- 4. obstacle, 8. overcome.*

hurdy-gurdy, *is., ç.* **-gurdies 1.** latarna, **2.** kolu çevrilerek çalınan müzik aleti, **3. hurdy-gurdist = hurdy-gurdyist** : latarnacı.

hurl, *is.&f.* **1.** fırlatma(k), fırlatıp/hızla atma(k). *He ~ed a brick through the window. ~ a spear at a tiger.* **to ~ oneself** : atılmak, saldırmak, savlet etmek. *They ~ed themselves at/upon the enemy.* **2.** savurma(k), **3.** haykırmak, bağırıp çağırmak. *He ~ed curses at the unfortunate man who had made the mistake. He ~ed insults at me.* **4.** füze atmak/fırlatmak, **5.** (beysbol) topu atmak, **6. hurler** : fırlatan, atan. ***e.a.*** *- 1. cast, pitch, throw.*

hurling, *is.* **1.** fırlatma, hızla atma, **2.** hokeye benzer bir nevi İrlanda oyunu.

hurly, *is., ç.* **hurlies** *bk.:* **hurly-burly** (2).

hurly-burly, *sf.&is., ç.* **-burlies 1.** gürültülü, patırtılı, velveleli, kargaşalı, **2. hurly** *d.d.* gürültü, vaveylâ, velvele, arbede, karışıklık, kargaşalık. ***e.a.*** *- 1. tumultuous, confused, disorderly, 2. commotion, uproar, tumult, turmoil, confusion, hubbub.*

hurrah, *ünl.&is.&f.* **1.** Yaşa! Varol! Yaşasın! Hura! (alkış, sevinç, teşvik vb. ünlemi) **2.** gürültü, şamata, **3.** "Yaşa! Varol!" diye bağırma(k), **4.** heyecan, sevinç taşkınlık. **hurray, hoorah, hooray** *d.d.* ***e.a.*** *- 2. hubbub, commotion, fuss, controversy, 4. excitement.*

hurricane, *is.* **1.** bora, kasırga, şiddetli fırtına : KB Atlantik'te esen ve hızı saatte 120 km'yi aşan tropikal fırtına. **eye of the ~** : kasırga merkezi, **2.** kasırgayı andıran şey, **3. ~ - bird** *zool.* bora kuşu, fregat kuşu *(Fregato aquila)*, **4. ~ deck** : (yolcu gemilerinde) üst güverte, **5. ~ - force wind** : şiddetli fırtına, bora, hızı saatte 120'km'yi bulan fırtına, **6. ~ lamp** : rüzgâr/gemici feneri, **7. ~ signal** : kasırga işareti : şiddetli ve tehlikeli bir kasırganın geleceğini haber veren bayrak. ***e.a.*** *- 3. frigate bird.*

hurried, *sf.* **1.** telâşlı, acele(ci), **2.** telâşa/aceleye gelmiş, acele ile yapılmış, şipşak.*~ work. a ~ reply.* **3. ~ly** : acele ile, telâşla, acele acele, çabuk çabuk, **4. ~ness** : acelecilik, telâş. ***e.a.*** *- 1. hurry, rushed, rushing, 2. hasty.*

hurry, *is.&f.* **-ried, -rying 1.** *gen.* **~ up** : acele etmek, ivmek, çabuk olmak/yapmak. **~ up!** Acele et! Çabuk ol! Haydi! *~, or we'll be late. ~ up, it's starting to rain.* **~ him up = Make him ~** : Söyle çabuk olsun/acele etsin. **2.** acele ettirmek, acele gitmek/göndermek/hareket ettirmek. *Don't ~ the driver. More soldiers were hurried to the front line.* **3.** hızlandırmak, hız vermek, çabuklaştırmak, tesri etmek, dürtmek. *We have to ~ up this job if we want to finish by Sunday. to ~ mail delivery. to ~ a lazy horse.* **4.** sıkıştırmak, (çabuk yapmaya) zorlamak, iki ayağını bir pabuca sokmak, aceleye getirmek. *to ~ s.o. into a decision. to ~ a ceremony.* **If we ~ the work, it may be spoiled** : Acele işe şeytan karışır. **5. ~ off** : acele/hızla uzaklaşmak, tüymek. *He picked up his bag and hurried off.* **6.** acele, telâş, ivedi(lik), istical. **There is no ~** : Acelesi yok. **Is there any (need for) ~** : Acele mi? Acelesi var mı? **Why all this ~** : Bu telâş/acele neden? **Everything was ~ and excitement** : Bir telâş ve heyecandır gidiyordu. **7. in a ~** : (a) alelâcele, acele ile, telâşla. *You make mistakes if you do things in a ~.* (b) istekli, hevesli. *You're never in a ~ to get up in the mornings.* (c) *k.d.* (genellikle olumsuz cümlede) kolay kolay, hiç, asla, bir daha, dünyada. **I won't forget her kindness in a ~** : Onun iyiliğini kolay kolay unutamam. *You won't find a better specimen than that in a ~.* (d) (genellikle olumsuz cümlede) isteyerek, içinden gelerek, hiç de, asla, bir daha. *I won't help her again in a ~, when she's been so ungrateful. I shan't ask that rude man to dinner again in a ~.* **8. to be in a ~** : acele etmek, acelesi olmak. *He was in a ~.* **9. to be in no ~** : (a) acelesi olmamak, daha vakti olmak. *I'm in no ~ to go.* (b) niyeti olmamak, canı istememek. *I'm in no ~ to go out in the rain.* **I'm in no ~ to help her, after what she did** : Bu yaptıklarından sonra ona artık yardım etmek niyetinde değilim. ***e.a.-*** *1-5. rush, 2&3. hasten, 6. rush, expedition, dispatch, speed, quickness, celerity, haste, 7. (a) hastily, (b) eager, (c) easily, (d) soon, willingly.* ***k.a.-*** *3. delay, slow.*

hurry-scurry, *is.&sf.&zf.&f.* **-scurried, -scurrying 1.** telâş, acele, koşuşturma, iki ayağı(nı) bir pabuca girme (sokma), **2.** telâşlı, telâşla, acele ile, acele/telâş içinde, acele acele, **3.** acele/telâş etmek, acelesi olmak, acele/telâş içinde olmak, acele/telâş içinde koşuş(tur)mak, iki ayağı bir pabuca girmek. ***e.a.-*** *1. turmoil, 2. helter-skelter, 3. hurry.*

hurry-skurry, *bk.:* **hurry-scurry.**

hurst, *is.* **1.** (ağaçlı) tepecik. (Yer adlarına eklenir : *Elmhurst, Sandhurst* gibi.) **2.** tepe, tümsek, öbek. ***e.a.-*** *2. hillock, knoll, mound.*

hurt, *is.&sf.&f.* **hurt, hurting 1.** yara, bere. *It was just a small ~.* **2.** ağrı, sızı, acı, **3.** zarar, hasar, incinme. *The failure was a great ~ to her pride.* **4.** yaralamak, **5.** ıstırap/acı vermek, ağrı(t)mak. *The wound still ~s him. My leg ~s.* **6.** zarar vermek, haleldar etmek. *to ~ one's reputation. It won't ~ to postpone the matter for a few days.* **7.** incitmek, rencide etmek, üzmek, keder/üzüntü vermek. **He wouldn't ~ a fly** : Karıncayı (sineği) bile incitmez. **She ~ his feelings** : Onu gücendirdi/incitti/rencide etti. **Did you ~ yourself ?** Bir yeriniz incindi mi? **He was rather ~ by their criticism** : Eleştirmeleri onu üzdü. **8.** ağrımak, acımak. *My finger still ~s.* **My head ~s** : Başım ağrıyor. **9.** yaralı, yaralanmış, berelenmiş, **10.** incinmiş, rencide olmuş. *~ pride.* **11.** hasara uğramış. *~ merchandise.* ***e.a.-*** *1. wound, injury, 2. suffering, 3. damage, harm, wrong, 4. injure, wound, damage, mar, 6. harm, mar, impair, damage, 7. afflict, wound, offend, grieve, 9. injured, 10. offended, 12. damaged.*

NOT : Yaralanma, bedenen incinme anlamında kullanıldığı zaman **hurt** fiili ile ***slightly / badly / seriously*** zarfları kullanılır : **He was seriously hurt in the accident.** Fakat manen incinme, gücenme vb. anlamlarında kullanılınca bu zamirleri almaz, onun yerine ***very (much)*** kullanılır : **I was very (much) hurt at his words** : Sözleri beni çok incitti.

hurter, *is. esk.* yaralayan, inciten, hasara uğratan.

hurtful, *sf.* **1.** yaralayıcı, yaralayan, **2.** inciten, incitici, rencide eden/edici. *There is no need to make such ~ remarks.* **3.** zararlı, zarar veren. *~ to the health.* **4. ~ly** : yaralayarak, inciterek, incitircesine, zarar vererek, **5. ~ness** : yaralama, incitme, inciticilik, zarar verme. ***e.a.-*** *1. injurious, 2. offending, offensive, 3. harmful, damaging .*

hurtle, *is.&f.* **-tled, -tling 1.** fırlamak, hızla atılmak/gitmek/hareket etmek. *Rocks ~d down the cliffs/through the air. The car ~d down the highway.* **2.** gürültü ile geçmek, çok gürültü yapmak. *The express train ~d past.* **3.** hızla/yıldırım gibi sürmek/atmak/savurmak/fırlatmak. *The impact of the crash ~d the driver against the windshield of the car.* **4.** *az kul.* **~ against/together** : çarp(ış)mak, toslamak, şiddetle birbirine vurmak, **5.** çarp(ış)ma , toslama. ***e.a.-*** *1. rush, 3. fling, dash, 4. collide, 5. clash, collision.*

hurtleberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bk.:* **whortleberry, 2.** *bk.:* **huckleberry.**

hurtless, *sf.* **1.** zararsız, **2.** hasarsız, hasara uğramamış. ***e.a.-*** *1. harmless, 2. unharmed, unhurt.*

husband, *is.&f.* **1.** eş, koca, zevç. **~ and wife** : karı koca, eşler, **2.** tutumlu/tedbirli idareci, **3.** *esk.* yönetmen, idareci, **4.** idare etmek, idareli/tutumlu davranmak, tasarrufla kullanmak, iktisat etmek. *The nation must ~ its natural resources.* **5.** *esk.* (a) (bir kadına) koca/zevç/eş olmak, evlenmek, (b) (birisine) koca/zevç/eş bulmak, evlendirmek, **6.** *esk.* çift sürmek, toprağı işlemek, **7.** **~er** : tutumla/idare ile kullanan, tutumlu davranan, çift süren, tarım yapan, **8.** **~less** : kocasız. ***e.a.-*** *4. manage, 5. conserve, 6. (a) marry, (b) mate, 6. till, cultivate.*

husbandman, *is., ç.* **-men** çiftçi. ***e.a.-*** *farmer.*

husbandry, *is.* **1.** çiftçilik, tarım, ziraat, **2.** hayvancılık, hububat ve kasaplık hayvan yetiştirme, **3.** tutumlu yönetim, tutum, tasarruf, iktisatlı davranış, **4.** ekonomik ev idaresi. ***e.a.-*** *1. agriculture, farming, 3. economy, thrift.*

hush, *sf.&is.&ünl.&f.* **1.** Sus! Sesini kes! **2.** sus(tur)mak, sesini kes(tir)mek, sükût et(tir)mek. **She ~ed the baby to sleep** : Bebeği susturup uyuttu. **3.** *gen.* ~ **up** : gizlemek, saklamak, örtbas etmek, kapatmak. *~ up a scandal. The president tried to ~ up the fact that his adviser had lied.* **She tried unsuccessfully to ~ up the fact that her husband was an ex-convict** : Kocasının sabıkalı olduğunu örtbas etmeye çalıştıysa da başaramadı. **4.** yatıştırmak, sakinleştirmek, teskin etmek. *to ~ s.o.'s fears.* **5.** sessizlik, sükût, sükûnet. *In the ~ of the night.* **A ~ fell over the room** : Odaya bir sessizlik çöktü. **the ~ before the storm** : fırtınadan önceki durgunluk, **6.** *esk.* sessiz, sakin. ***e.a.-*** *2. silence, 3. conceal, suppress, 4. calm, quiet, allay, soothe, 5. silence, quiet, stillness, 6. silent, quiet.*

hushaby, *ünl.* Uyu yavrum! Haydi uyu!

hushed, *sf.* **1.** sessiz, sakin, susmuş, **2.** gizli, hafi, **3.** **~ly** : (a) sessizce, sükûnetle, (b) gizlice. ***e.a.-*** *1. calm, still, 2. discreet, confidential.*

hushful, *sf.* **1.** sessiz, sakin, **2.** **~ly** : sessizce, sükûnetle. ***e.a.-*** *1. quiet.*

hush-hush, *sf. k.d.* çok gizli. *a ~ report.* ***e.a.-*** *secret, confidential.*

hush money, *is.* susmalık, sus payı, sükût hakkı, birinin bildiği sırrı açıklamaması için verilen rüşvet.

Hush Puppies , *is.* hafif ve yumuşak pabuç.

hush puppy, *is. ABD* yağda kızartılmış küçük yuvarlak mısır unu çöreği (köpeklere verildiğinden bu adı almıştır).

husk, *is&gl.f.* **1.** kabuk, meyve/tohum kabuğu, özellikle mısır koçanının dış yaprakları, **2.** herhangi bir şeyin işe yaramayan dış kısmı : kabuk, kılıf, **3.** cavlatmak, kabuğunu soymak, **4.** **~er** : kabuk soyan (kimse/ makine), **5.** **~like** : kabuk gibi, kabuğumsu, kabuğa benzer.

husking bee = husking, *is. ABD* mısır soymak için çiftlikte düzenlenen eğlenceli toplantı.

husk tomato, *is. bk.:* **ground cherry** (1).

husky^1, *sf.* **huskier, huskiest** **1.** gürbüz, sağlam, dinç, güçlü, kuvvetli, dayanıklı. *a fine ~ woman, excellent for a farmer's wife.* **2.** (ses) kısık, boğuk. *a ~ voice/cough.* **You sound ~ this morning** : Bu sabah sesin kısık geliyor. **3.** kabuklu, **4.** **huskily** : (a) boğuk/kısık sesle, (b) sağlamca, gürbüzce, dinç/kuvvetli bir şekilde, **5.** **huskiness** : (a) ses) kısıklık, boğukluk, (b) dinçlik, gürbüzlük, sağlamlık, dayanıklılık, (c) kabukluluk. ***e.a.-*** *1. burly, 2. hoarse.*

husky^2, *is., ç.* **huskies** **1.** *k.d.* dinç/gürbüz/ sağlam/kuvvetli kimse, **2.** Eskimo köpeği, **3.** *Cnd.* Eskimo, Eskimo dili.

hussar, *is.* **1.** *esk.* Macar süvarisi (XV. yy.), **2.** (parlak üniformalı) hafif süvari askeri.

hussy, *is., ç.* **-sies** **1.** aşüfte/şirret/edepsiz kadın, **2.** oynak/civelek kız, **3.** *Brit.* dikiş kutusu.

hustings, *is.* **1.** seçim kürsüsü : İngiltere'de 1872'den önce adayların seçim nutku söyledikleri kürsü, **2.** *Brit.* seçim hazırlığı, **3.** ~ **court** *d.d.* (Virginia'nın bazı kısımlarında) mahallî mahkeme, **4.** *Brit.* (eskiden büyük şehirlerde kurulan ve halen Londra'da mevcut olan) mahkeme.

hustle, *is.&f.* **-tled, -tling** **1.** gayretle/hızla ilerlemek/çalışmak, çabalamak. *He had to ~ to earn enough money to support his family.* **2.** itip kakmak, itip kakarak ilerlemek/yol açmak, **3.** *k.d.* (ticarette, iş hayatında) cerbezeli/ atılgan/yırtıcı olmak, tuttuğunu koparmak, **4.** *ar-*

go (a) gayrimeşru/hileli/ahlâksız yollardan geçim sağlamak, (b) (fahişe) sırnaşmak, asılmak, müşteri teminine çalışmak, **5.** sepetlemek, zorla/apar topar dışarı atmak, kıçına tekme vurup kovmak. *They ~d him out of the bar. The police ~d the tramps out of the town.* **6.** zorla sürüklemek, ite kaka götürmek. *They ~d the suspect away. The other boy ~d him along the street.* **7.** *k.d.* (birisini bir şey satın almaya, bir iş yapmaya) zorlamak, sıkboğaz etmek, **8.** *k.d.* hile ile/zorla satmak, *argo* yutturmak, kafeslemek, faka bastırmak. *to ~ souvenirs.* **9.** *argo* (hile ile/zorla para vb.) sızdırmak, gayrimeşru yoldan/zorbalıkla elde etmek, **10.** *ABD- k.d.* alelâcele yapıp bitirmek, aceleye getirmek, *argo* şişirmek, şipşak yapmak. **to ~ a bill through a legsilature** : yasa tasarısını alelâcele meclisten geçirmek, **11.** gayret, çaba, hummalı faaliyet, **12.** itişip kakışma, itip kakma, **13.** acele, telâş. **14. ~ and bustle** : hengâme, hayhuy, telâş, velvele, **15. ~ up** : acele yapmak/elde etmek. ***e.a.-*** *1. bustle, 2. jostle, shove, elbow, push, 10. hurry, hasten.*

hustler, *is.* **1.** *k.d.* cerbezeli/becerikli kimse, tuttuğunu koparan/ne yapıp yapıp amacına ulaşan kimse, **2.** *argo* kalpazan, dolandırıcı, sahtekâr, hileli yollardan kazanç sağlayan kimse, **3.** *argo* orospu, fahişe, sürtük, kaldırım yosması. ***e.a.-*** *1. go-getter, 2. swindler, 3. prostitute, streetwalker, hooker.*

huswife, *is. bk.:* **housewife.**

hut, *is.&f.* **hutted, hutting 1.** kulübe, **2.** sundurma, gölgelik, bir veya iki yanı açık basit damlı sığınak, **3.** *As.* baraka. **4.** kulübeye/barakaya sokmak/yerleş(tir)mek, **5. ~like** : kulübemsi, barakamsı, kulübe/baraka şeklinde. ***e.a.-*** *1. cottage, 4. billet.*

hutch, *is.* **1.** (tavşan vb. gibi küçük hayvanların konulduğu) kafes. *a rabbit ~.* **2.** kulübe, baraka, **3.** dolap, ambar vb. gibi eşya depo edilen yer, **4.** büfe üstü : büfe üstüne konulan kapaklı dolap, **5.** hamur teknesi, içinde hamur yoğurulan tekne, **6.** *az kul.* dolaba/büfeye vb. koymak/yerleştirmek, depo etmek. ***e.a.-*** *2. shunty, hut, shack, 6. hoard.*

hutment, *is.* asker barakaları.

huzza(h), *ünl.&is.&f.* **1.** Yaşa! Varol! (Sevinç, takdir, teşvik vb. ifade eder.) **2.** yaşa/varol ünlemi, **3.** yaşa/varol diye bağırmak/selâmlamak, sevinç nidaları ile karşılamak. *Crowds ~ed the tiumphant hero.*

H.V. = **h.v.** = **1.** *high voltage* : yüksek gerilim, **2.** *high velocity* : yüksek hız.

hwan, *is., ç.* **hwan** eski Güney Kore kâğıt parası.

Hwang Hai, *is.* (Çince) Sarı deniz. ***e.a.-*** *Yellow Sea.*

Hwang Ho, *is.* (Çince) Sarı Irmak. ***e.a.-*** *Yellow River.*

hyacinth, *is.* **1.** *bot.* sümbül *(Hyacinthus orientalis).* **water ~** : su sümbülü, **2.** sümbül çiçeği/soğanı, **3.** *mit.* Hyacinthus'un kanından türeyen çiçek (zambak, gladyola vb. **4. jacinth** *d.d.* (a) gök yakut, (b) mor yakut, **5.** yakut rengi : mavi veya morumsu mavi, **6.** *bk.:* **zircon. 7. ~ine** : (a) sümbül gibi, (b) yakut renginde, (c) sümbüllü, sümbüllerle süslü. ***e.a.-*** *4. (a) saphire, (b) amethyst.*

Hyades, *ç. is.* **1.** *astr.* Boğa burcunda V teşkil eden beş yıldız. Eskiden bunların güneşle beraber doğması yağmur yağacağına işaret sayılırdı. **2.** *mit.* Atlas'ın Zeüs tarafından yıldızlar arasına yerleştirilen beş kızı.

hyaena, *is. bk.:* **hyena.**

hyaline, *is.&sf.* **1. hyalin** *ş.d.y. biy. kim.* hiyalin, **2.** camsı, cam gibi, saydam (madde), **3.** cam+, camlı, camdan, cama ait, **4.** kristalli olmayan, biçimsiz, amorf. ***e.a.-*** *2. glassy, transparent, 4. amorphous.*

hyaline cartilage, *is. anat.* saydam kıkırdak.

hyaline membrane disease, *is. patol.* akciğer zarı hastalığı : yeni doğan bebeklerde (özellikle erken doğanlarda) sık ve güçlükle soluma şeklinde görülen tehlikeli bir hastalık.

hyalite, *is.* saydam opal (renksiz, bazan süt renginde).

hyalo- = **hyal-**, *ön ek* "saydam, şeffaf, cam gibi". *ör.: hyaloplasm.*

hyalogen, *is. biy. kim.* hiyalojen : hayvan dokularında bulunan ve hidroliz sonucu hiyalin üreten madde.

hyaloid, *sf.&is.* **1.** saydam şeffaf, cam gibi, **2. ~ membrane** *d.d.* göz zarı, saydam zar.

hyloplasm, *is. biy.* saydam plâzma : göze protoplâzmasının saydam kısmı. **~ic** : saydam plâzma+.

hyaluronic acid, *is. biy. kim.* hiyalüronik asit : dokularda bulunan, özellikle eklemlere kayganlık sağlayan mükopolisakkarit.

hyaluronidase, *is.* **1.** *biy. kim.* hiyalüronidaz : hiyalüronik asidi parçalayarak gözeler arasındaki ağdalığı azaltan enzim, **2.** *ecz.* deri altına zerk edilen ilâçların bedene yayılmasını sağlayan bir ilâç.

hybrid, *sf.&is.* **1.** melez (hayvan/bitki), **2.** karışık, birleşik, **3.** *gr.* karma (kelime), ayrı iki dilden alınan kelimelerle yapılan birleşik kelime. ***starvation*** gibi (***starve*** : İngilizce, ***-ation*** Lâtince). **4.** karışım, farklı iki kaynaktan türeyen şey, **5.** farklı iki kültürün/törenin etkisi ile yetişmiş kimse/toplum, **6.** ~ **computer** : karma bilgisayar, **7.** ~ **perpetual** : yediveren (gül) (kokulu cinsi), **8.** ~ **tea rose** : yediveren gülü (kokusuz cinsi), **9.** ~ **vigor** *bk.:* **heterosis**, **10.** **~ism** = **~ity** : (a) melezlik, karmalık, (b) melez üretme. ***e.a.-*** *1. mongrel.* ***k.a.-*** *1. purebred, thoroughbred.*

hybridise/hybridisable/hybridisation/hybridiser, *bk.:* **hybridize/hybridizable/hybridization/hybridizer.**

hybridize, *f.* **-ized, -izing** **1.** melezleştirmek, **2.** melez üretmek, **3.** karıştırmak, karmaştırmak, **4.** **hybridizable** : melezleştirilebilir, melez üretilebilir, **5.** **hybridization** : melezleştirme, melez üretme, karıştırma, karmaştırma, **6.** **hybridizer** : melezleştiren, melez üreten. ***e.a.-*** *1&2 cross, interbreed.*

hybris(tic), *bk.:* **hubris(tic).**

hyd. = **1.** hydrolics, **2.** hydrostatics.

hydathode, *is.* gözenek, mesame : bitkilerde solunum, fotosentez için gerekli oksijen ve karbondioksit alış verişine, suyun buhar olarak dışarı atılmasına yarayan, yaprakların alt yüzeyinde çok sayıda bulunan gözeler arası mikroskopik deliklerden her biri.

hydatid, *sf.&is.* **1.** *patol.* sulu çıban : şerit kurt larvasının insan ve hayvanlarda sebep olduğu çıban, **2.** çıban kurdu : sulu çıbana sebep olan şerit kurt *(cysticercus)*, **3.** **hydatidinous** *d.d.* çıbanlı, sulu çıban çıkarmış.

hydnocarpic acid, *ecz.* hidnokarpik asit C5H7(CH2)10COOH : cüzzam tedavisinde kullanılan beyaz kristalli madde.

hydra, *is.*, *ç.* **-dras**, **-drae** (1.-3. için), **-drae** (4. için) **1.** *mit.* dokuz başlı yılan : masala göre kesilen her baş yerine iki baş ürer, **2.** püsküllü belâ, biri çözülünce yenileri beliren çok yönlü zor sorun, **3.** *zool.* su yılanı, tatlı su polipi, **4.** *astr.* Yılan Burcu : Güney yarım küresinde bir burç, burçların en uzunu.

hydracid, *is. kim.* oksijensiz asit : HCl gibi.

hydragog(ue), *sf.&is.* müshil.

hydra-headed, *sf.* **1.** çok başlı, çok yönlü, çok bölümlü/şubeli, geniş, yaygın. *a ~ organization.* **2.** güçlüklerle dolu, yenilmesi çok zor. *passive but ~ resistance.*

hydrangea, *is. bot.* ortanca *(Hydrangea)* : iri beyaz/pembe/mavi çiçekler açan süs bitkisi ve çiçeği.

hydrant, *is.* **1.** yangın musluğu, **2.** musluk.

hydranth, *is. zool.* polip ağzı : poliplerin ağız, hortum ve midelerini kapsayan kısmı.

hydrargyrism = **hydrargyriasis**, *is. patol.* cıva zehirlenmesi. **hydrargyric** : cıva zehirlenmesi+.

hydrargyrum, *is. kim.* cıva. ***e.a.-*** *mercury.*

hydrastine, *is. ecz.* hidrastin : C21H21 NO6, sarıkök *(goldenseal)* ten elde edilen acı, kristalli alkaloid. Mideyi kuvvetlendirmek, rahim kanamalarını durdurmakta kullanılır.

hydrastinine, *is. ecz.* hidrastinin : C11H13 NO3. Rahim kanamalarını durdurmakta kullanılan zehirli bir alkaloid.

hydrastis, *is. bk.:* **goldenseal** (2).

hydrate, *is.&f.* **-drated, -drating** *kim.* **1.** bileşiminde belirli moleküler oranda su bulunan madde, **2.** (kimyasal olarak) su ile birleştirmek, **3.** **hydration** : su ile birleş(tir)me, **4.** **hydrator** : su ile birleştiren.

hydrated alumina, *bk.:* **aluminum hydroxide.**

hydrated lime, *is.* sönmüş kireç. ***e.a.-*** *slaked lime.*

hydraulic, *sf.* **1.** hidrolik, su kuvveti ile işleyen, **2.** basınç altındaki su veya başka sıvılarla işleyen. **a ~ elevator/crane** *etc.* **3.** hidrolikle ilgili, **4.** su altında sertleşen (çimento vb.). *~ cement.* **5.** **~ally** : su kuvvetiyle, hidrolik olarak, **6.** ~ **brake** : hidrolik fren : basınçlı yağ ile işleyen fren, **7.** ~ **fluid** : hidrolik sıvı : yağ vb. gibi hidrolik makinelerde kullanılan yüksek viskositeli sıvı, **8.** ~ **lift** : hidrolik yük asansörü (otomobili tamir için kaldırmaya yarayan asansör gibi), **9.** ~ **mining** : basınçlı su ile maden çıkarma, **10.** ~ **press** : su cenderesi, hidrolik pres, **11.** ~ **ram** : su mengenesi : düşen suyun kuvvetinden yararlanarak suyu kaynaktan daha yükseğe çıkaran düzen.

hydraulics, *is.* hidrolik : su ve benzeri akışkanları dinamik yönden inceleyip sonuçlarını tekniğe uygulayan bilim, uygulamalı akışkanlar dinamiği.

hydrazine, *is. kim.* **1.** hidrazin : N2H4. Diazo asitten elde edilen renksiz tüten sıvı, organik sentezlerde indirgeç olarak ve jet motorlarında yakıt olarak kullanılır, **2.** hidrazinin bir/birkaç H atomu yerine organik grubun gelmesiyle oluşan bileşimler sınıfı.

hydrazoic acid = triazoic acid, *is. kim.* hidrazoik asit : HN3. Renksiz, son derece patlayıcı, gözleri ve burnu tahriş eden keskin kokulu, zehirli sıvı. Tuzları *(hydrazoates)* ısıtılınca şiddetle patlar.

hydria, *is., ç.* **-driae** güğüm, iki kulplu su kabı.

hydric, *sf.* nemli, nemçeken, nemseven, nemli ortamda yetişen. *a ~ habitat. a ~ plant.*

-hydric, *son ek* **1.** hidrojenli, H+ içeren. *ör.: monohydric,* **2.** hidroksilli, hidroksil içeren. *ör.: hexahydric alcohols.*

hydride, *is. kim.* hidrit : H' in kendine göre daha elektropozitif bir elemanla yaptığı bileşen. *ör.:* NaH : sodyum hidrit, CH4 : metil hidrit.

hydriodic acid, *kim.* iyot asidi : hidrojen iyodit (HI) in suda erimesinden oluşan ve özellikleri kloridrik aside benzeyen kuvvetli asit. Hekimlikte kullanılır.

hydro, *sf.&is., ç.* **hydros** *Cnd.* **1.** *bk.:* **hydroelectric**, **2.** sudan üretilen elektrik gücü, **3.** hiroelektrik santralı, **4.** *k.d.* elektrik, **5.** *Brit.* (a) kaplıca, (b) kaplıca oteli. ***e.a.-*** *5. (a) spa.*

hydro-, *ön ek* **1.** "su". *ör.: hydroplane, hydrostatics, hydrophone,* **2.** Hidrojenli, H içeren : *ör.: hydrobromic, hydrocyanic acid.* Sesli harf önünde : **hydr-.**

hydrobiology, *is.* hidrobiyoloji : suların biyolojik özelliklerini inceleyen bilim. *bk.:* **limnology.**

hydrobomb, *is.* su bombası.

hydrobromic acid, *is. kim.* hidrobromik asit : HBr'ün suda erimesinden oluşan yenitgen (*corrosive*) sıvı.

hydrocarbon, *is. kim.* hidrokarbon, karbonlu hidrojen : CH4, C2H4, C2H2 gibi C ve H içeren bileşim.

hydrocele, *is. patol.* hidrosel, husyelerde su toplanması.

hydrocellulose, *is. kim.* hidroselüloz : selülozun hidrolizinden elde edilen ve kâğıt/reyon yapımında kullanılan jelâtinli madde.

hydrocephalic = hydrocephalous, *sf.* beyninde su toplanmış.

hydrocephalus = hydrocephaly, *is. patol.* beyinde su toplanması.

hydrochloric acid, *is. kim.* tuz ruhu, hidroklorik/klorhidrik asit, HCl.

hydrochloride, *is. kim.* hidroklorit : hidroklorik asidin (özellikle organik bazlarla oluşturduğu) tuz.

hydrocinnamoyl group/radical, *is. kim.* hidrosinamol kökü : tek valanslı C6H5CH2 CH2CO- grubu.

hydrocinnamyl group/radical, *is. kim.* hidrosinamil kökü : tek valanslı C6H5CH2 CH2CH2- grubu.

hydrocortisone, *is.* hidrokortizon : **1.** *biy. kim.* Karbohidrat ve protein metabolizmasında etkili böbrek üstü kabuğu steroid iç salgısı, C21H30O5. **2.** *ecz.* bu maddenin özellikle asetat şekli, mafsal romatizması ve bazı deri hastalıklarının tedavisinde kullanılır. **Compoud F, cortisol** *d.d.*

hydrocyanic acid, *is. kim.* siyanür asidi, hidrosiyanür asidi : HCN. Hidrojen siyanürün suda eriyiği. Çok kuvvetli bir zehir. **Prussic acid** *d.d.*

hydrodynamic, *sf.* **1.** akışkanlar dinamiği+ : hareket hâlindeki sıvılardan doğan kuvvetlerle ilgili, **2.** hidrodinamik+, **3.** **~ally** : hidrodinamik yönünden.

hydrodynamics = hydromechanics, *is.* **1.** akışkanlar mekaniği : duran ve hareket halindeki sıvıların özelliklerini inceleyen mekanik dalı, **2.** *bk.:* **hydrokinetics.**

hydroelectric, *sf.* **1.** hidroelektrik : akarsudan elde edilen elektrik gücü ile ilgili, **2.** **~ity** : akarsudan elde edilen elektrik.

hydrofluoric acid, *is. kim.* hidroflüorik asit, HF : Fluorlu hidrojenin suda erimesinden oluşan renksiz, dumanlar çıkaran kuvvetli asit. Camları işlemekte kullanılır.

hydrofoil, *is.* **1.** gemi kayağı, **2.** denizaltı yatay dümeni, **3.** kayakla su üzerinde giden küçük gemi, **4.** ~ **boat** : kayaklı gemi.

hydrogel, *is. kim.* hidrojel, sulu pelte : su ile birleşince pelteleşen asıltı/kolloid.

hydrogen, *is. kim.* hidrojen : renksiz, kokusuz, havadan hafif, tutuşur gaz. Simegi **H**, atom ağ. 1.00797, atom nu. 1, özgül ağ. (760 mm basınç ve 0°C' de) 0.08987 g/l.

hydrogenate, *gl.f.* **-ated, -ating** *kim.* hidrojenlemek, hidrojenle birleştirmek/muamele etmek, özellikle doymamış organik maddelerin moleküllerine hidrojen katmak. **hydrogenize** *d.d.*

hydrogenation, *is.* hidrojenle(n)me.

hydrogen bomb, *is.* hidrojen bombası. **H-bomb, fusion bomb, thermonuclear bomb** *d.d.* **bomb, thermonuclear bomb** *d.d.*

hydrogen bond, *is.* hidrojen bağı : H atomu ile iki elektronegatif atom (F, O, N vb.) arasındaki kimyasal bağ.

hydrogen bromide, *is. kim.* hidrojen bromür, HBr : keskin kokulu, renksiz gaz. Suda eriyerek hidrobromik asit verir.

hydrogen chloride, *is. kim.* hidrojen klorür, klorlu hidrojen, HCl : keskin kokulu, renksiz gaz, suda eriyerek tuz ruhu/hidroklorik asit verir.

hydrogen cyanide, *is. kim.* hidrojen siyanür, HCN : amonyağa benzer keskin kokulu, renksiz, çok zehirli gaz. Haşarat ve fare öldürmekte kullanılır, suda eriyerek siyanidrik asit verir.

hydrogen fluoride, *is. kim.* hidrojen flüorür, flüorlu hidrojen HF : renksiz, çok yakıcı/aşındırıcı gaz. Karbonlu hidrojenleri flüorlaştırmada ve tezgen (katalist) olarak kullanılır. Suda eriyerek hidroflüorik asit verir.

hydrogen iodide, *is. kim.* hidrojen iyodür, iyotlu hidrojen, HI : renksiz, kokusu boğucu gaz. Suda eriyerek hidroiyodik asit verir.

hydrogen ion, *is. kim.* **1.** hidrojen yükünü/iyonu : bütün asitlerin sudaki eriyiklerinde bulunan bir elektron kaybetmiş H atomu : H+, **2.** *bk.:* **hydronium.**

hydrogenisation/hydrogenization, *bk.:* **hydrogenation.**

hydrogenise/hydrogenize, *bk.:* **hydrogenate.**

hydrogenolysis, *is., ç.* **-ses** *kim.* hidrojenle ayrışma.

hydrogenous, *sf.* hidrojenli.

hydrogen peroxide, *is. kim.* oksijenli su, H2O2 : sudaki eriyiği antiseptik ve renk giderici olarak kullanılan kararsız bileşik.

hydrogen sulfide, *is. kim.* kükürtlü hidrojen, H2S : bozuk yumurta kokusunda, tutuşabilen, renksiz, zehirli gaz. Metalürji ve kimya sanayiinde kullanılır.

hydrograph, *is.* akış çizgesi/grafiği, hidrograf : zamanın fonksiyonu olarak su düzeyini/debisini gösteren eğri.

hydrography, *is.* **1.** su bilgisi, hidrografi : (a) coğrafyanın deniz, göl, ırmak ya da başka su alanlarını inceleyen dalı, (b) deniz, göl, ırmak diplerinin çizelgesini çıkarmayı amaçlayan deniz dibi yerbetimi, **2. hydrographer** : su bilgisi/hidrografi uzmanı, deniz haritacısı, **3. hydrographic(al)** : su bilgisi+, hidrografi+, **4. hydrographically** : su bilgisi/hidrografi yönünden.

hydroid, *sf.&is.* suda yaşayan (hayvanlar) : deniz anası, mercan vb.

hydrokinetic(al), *sf.* **1.** akışkan hareketi ile ilgili, **2.** su devimsel, hidrokinetik+.

hydrokinetics = hydrodynamics, *is.* akışkanlar kinetiği, akışkanlar mekaniğinin akışkan (sıvı, gaz) hareketini inceleyen bölümü, hidrokinetik.

hydrology, *is.* **1.** su bilimi, hidroloji : yeryüzü/yer altı sularının özelliklerini, akış ve dağılışlarını ve insanların yaşamına etkilerini inceleyen fiziksel coğrafya dalı, **2. hydrologic(al)** : su bilimsel, **3. hydrologically** : su bilimsel olarak, su bilimi açısından, **4. hydrologist** : su bilimi uzmanı.

hydrolysate, *is. kim.* sulu ayrışma ürünü, hidroliz sonucu oluşan madde,

hydrolyse/hydrolysable/hydrolysation/hydrolyser, *bk.:* **hydrolyze/hydroly-zable/hydrolyzation/hydrolyzer.**

hydrolysis, *is., ç.* **-ses** *kim.* sulu ayrışım, hidroliz : **1.** suyun H+ ve OH- yükünlerinin tuz yükünlerine etkiyerek asit ve baz oluşturması, yansızlaşmanın tersi, **2.** organik bileşiklerin su etkisiyle bozunmaları.

hydrolyte, *is. kim.* hidrolit, suda ayrışan, sulu ayrışıma uğrayan madde,

hydrolytic, *sf.* sulu ayrışımsal, hidrolitik.

hydrolyze, *f.* **-lyzed, -lyzing 1.** sulu ayrış(tır)mak, hidrolizle(n)mek, sulu ayrışıma maruz kalmak/bırakmak, **2. hydrolyzable** : sulu ayrışabilir/ayrıştırılabilir, **3. hydrolyzation** : sulu ayrış(tır)ma, **4. hydrolyzer** : sulu ayrıştırma aygıtı.

hydromagnetics, *bk.:* **magnetohydrodynamics.**

hydromancy, *is.* **1.** su falı, su falcılığı : suda görülen şekillere bakarak fal açma, **2. hydromancer** : su falcısı, **3. hydromantic** : su falı+, su falcılığı+.

hydromechanical, *sf. bk.:* **hydrodynamic.**

hydromechanics, *is. bk.:* **hydrodynamics** (1).

hydromedusa, *is., ç.* **-sae** su medüzü, denizanası.

hydromel, *is.* bal şerbeti.

hydrometallurgy, *is.* hidrometalürji : maden cevherini çevre sıcaklığında bazı sıvılarla muamele edip maden elde etme tekniği.

hydrometeor, *is. meteor.* **1.** havadaki yoğuşum : havadaki su buharının değişik biçimleri (yağmur, buz kristalleri, dolu, sis, bulut gibi). *bk.:* **lithometeor**, **2. ~ological** : havada yoğuşan, hava yoğuşumsal, **3. ~ology** : yağış bilimi, hidrometeoroloji.

hydrometer, *is.* **1.** suölçer, sıvıölçer, hidrometre : sıvı yoğunluğunu ölçen alet, **2. hydrometric(al)**:su ölçümsel, sıvı ölçümsel, **3. hydrometry** : su ölçümü, sıvı ölçümü, hidrometri.

hydromorphic, *sf. bot.* su biçimsel : biçimi suda gelişmeye elverişli.

hydronic, *sf.* su akışımlı : borulardan geçen su vb. ile ısıtılan/soğutulan. **~ally** : su akışımlı olarak.

hydronium, *is. kim.* su yükün : suda eriyen asitlerin + yüklü iyonları, H3O+ gibi.

hydropathy, *is.* **1.** su ile tedavi, su kürü, hidropati, **2. hydropathic(al)** : su kürü ile yapılan, hidropatik, **3. hydropath = hydropathist** : su ile tedavi uzmanı.

hydrophane, *is.* suda saydam : kuru iken yarı saydam olup suya daldırılınca saydamlaşan beyazımsı veya açık renkli opal. **hydrophanous** : suda saydamlaşan.

hydrophilic = hydrophile, *is. kim.* sucul, suya karşı kuvvetli ilgisi olan. **hydrophilicity** : sucülluk.

hydrophilous, *sf. bot.* **1.** su tozaklı : su aracılığı ile tozaklanan, **2.** *bk.:* **hydrophitic**, **3. hydrophily** : su ile tozaklanma, suda gelişme.

hydrophobe, *is. kim.* su sevmez (madde) : suya kimyasal ilgisi olmayan madde.

hydrophobia, *is. patol.* **1.** kuduz (hastalığı), **2.** su ürküsü, sudan korkma hastalığı. ***e.a.-*** *1. rabies.*

hydrophobic, *sf.* **1.** *patol.* kuduz+ (hastalığına ait), **2.** sudan korkan, **3.** *kim.* su sevmez : suya kimyasal ilgisi olmayan, **4. ~ity** : sudan korkma, su sevmezlik.

hydrophone, *is.* **1.** akış belirteci, hidrofon : boru içindeki su akışını meydana çıkaran alet, **2.** su altı ses belirteci : su altından gelen sesleri duyan alet (dalmış denizaltıları gürültüsünden bulmaya yarar), **3.** *tıp* sulu dinleteç/stetoskop : su sütunu ile sesi büyülten tıbbî dinleme aleti.

hydrophore, *is.* **1.** su basar : suya, yapının üst katlarına çıkabilecek basıncı veren birikimlik, **2.** örnek alıcısı : çeşitli derinliklerden su nümunesi alan alet.

hydrophyte, *is.* **1.** su bitkisi : su içinde veya çok sulu arazide yetişen bitki, **2. hydrophytic** : suda yetişen/gelişen, **3. hydrophytism** : suda yetişme/gelişme.

hydropic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* (bedenin bir yeri) su toplamış, **2.** şişkin, su toplayarak şişmiş, **3. ~ally** : su toplamış/şişkin bir hâlde. ***e.a.-*** *1. dropsical.*

hydroplane, *is&gs.f.* **-planed, -planing 1.** uçar bot : çok hızlı gidebilen kızaklı bot, **2.** deniz uçağı : denize konup kalkabilen uçak, **3.** uçak kızağı : uçağın denizde kayması için altına takılabilen kızak, **4.** denizaltı dalma çıkma dümeni, **5.** (uçar bot gibi) su üzerinde kaymak, **6.** uçar botla/deniz uçağı ile seyahat etmek.

hydroponic, *sf.* **1.** su tarımı+ : suda bitki yetiştirme ile ilgili, **2. ~ally** : suda yetiştirerek, su tarımı ile.

hydroponics, *is.* **tank farm** *d.d.* su tarımı : suda bitki yetiştirme. **hydroponist** : su tarımı uzmanı.

hydropower, *is.* (sudan üretilen) elektrik gücü.

hydroquinol = **hydroquinone**, *is. kim.* hidrokinon, C6H4(OH)2 : kinonun indirgenmesiyle elde edilen kristalli bileşik. Fotoğraf banyosunda ve oksitlenmeyi önleyici olarak kullanılır. **quinol** *d.d.*

hydroscope, *is.* su göstergesi, hidroskop : su içindeki cisimleri gösteren aygıt. **hydroscopic(al)** : su göstergesi+.

hydro-ski, *is.* su kayağı : deniz uçağının kolay havalanması için altına takılan kayak.

hydrosol, *is.* sulu asıltı, su içindeki asıltı/koloit.

hydrosome, *is. zool.* denizanasının tüm gövdesi.

hydrospace, *is.* deniz dibi : deniz suları ve altında kalan bölge.

hydrosphere, *is.* su küre, hidrosfer : dünyayı kaplayan sular (denizler, nehirler, göller ve havadaki su).

hydrostat, *is.* **1.** su bulucu : bir yerde (sızıntı, taşma vb. den ileri gelen) suyun varlığını gösteren alet, **2.** **~ic** = **~ical** : hidrostatik, **3.** **~ically** : hidrostatik olarak.

hydrostatics, *is.* hidrostatik : durgun sıvıların denge, basınç vb. gibi özelliklerini inceleyen bilim, hidrodinamiğin bir dalı.

hydrosulfate = **hydrosulphate**, *is. kim.* hidrosülfat : H2SO4'ün organik bazlar, özellikle alkaloitlerle yaptığı ve genellikle suda bazdan daha iyi eriyen tuz.

hydrosulfide = **hydrosulphide**, *is. kim.* hidrosülfit : tek valanslı kükürtlü hidrojen -HS içeren madde.

hydrosulfite = **hydrosulphite**, *is. bk.:* **hyposulfite** (1).

hydrotaxis, *is. biy.* su devim: suya yöneliş veya sudan uzaklaşma. **hydrotactic** : su devimsel.

hydrotherapeutic, *sf.* su tedavisi ile ilgili.

hydrotherapeutics, *is. bk.:* **hydrotherapy**.

hydrotherapy, *is. tıp* **1.** su tedavisi : suyun içten/dıştan ilmî şekilde uygulanmasıyla yapılan tedavi. *bk.:* **hydropathy**, **2.** **hydrotherapist** : su tedavisi uzmanı.

hydrothermal, *sf.* **1.** *jeol.* su ısısal, hidrotermal : sıcak su ve gazların yeryüzündeki etkisi ile oluşan, **2.** **~ly** : su ısısal olarak, sıcak su ve gazların etkisi ile.

hydrothoracic, *is. patol.* akciğer zarı su toplamış.

hydrothorax, *is. patol.* akciğer zarında su toplanması.

hydrotropic, *sf.* **1.** *bot.* nem devimsel : neme yönelen veya nemden kaçan, **2.** nem yöncül : neme göre belirli yönler alan.

hydrotropism, *is. bot.* nem devinim, nem yöncüllük : bitkilerin neme yönelimi veya nemden uzaklaşması.

hydrous, *sf.* **1.** sulu, **2.** *kim.* bileşiminde su bulunan.

hydroxide, *is. kim.* hidroksit : hidroksil grubu OH- içeren bileşik.

hydroxy, *sf. kim.* **1.** *bk.:* **hydroxyl**, **2.** **~ acid** : hidroksi asit : hem karboksil hem de hidroksil grubu içeren organik asit.

hydroxyl, *sf. kim.* hidroksil(li), hidroksil grubu içeren. **~ic** : hidroksil+.

hydroxylamine, *is. kim.* hidroksilamin, NH2OH : kimyasal olaylarda aracı ve indirgeyici olarak kullanılan kararsız bir bileşim.

hydroxylate, *f.* **-ated, -ating** *kim.* hidroksillemek, bileşimine hidroksil kökü (-OH) sokmak.

hydroxyl group = **hydroxyl radical**, *kim.* hidroksil kökü : tek valanslı -OH grubu.

Hydrozoa, *is. zool.* denizanasıgiller .

hydrozoan, *is. zool.* denizanası, medüz, mercan vb. gibi denizanasıgillerden herhangi bir hayvan.

Hydrus, *is. astr.* Su yılanı burcu.

hyena = **hyaena**, *is. zool.* sırtlan *(Hyaenidae).* **brown ~** : boz sırtlan *(Hyaena brunnea).* **spotted ~** : benekli sırtlan *(Crocuta crocuta).* **striped laughing ~** : sırıtan sırtlan *(Hyaena hyaena).* **hyenic** = **hyenine** : sırtlan+. **hyenoid** : sırtlanımsı, sırtlan gibi.

hyetal, *sf.* yağmur+, yağmurlu, yağışlı.

hyeto- = **hyet-**, *ön ek* "yağmur+, yağış+". *ör.: hyetal.*

hyetograph, *is.* yağış grafiği/haritası : bölgelerin ortalama yağış miktarını gösteren grafik/harita. **~ic(al)** : yağış haritasına ait. **~ically** : yağış haritası ile.

hyetography, *is.* yağışların incelenmesi : coğrafi bölgelere göre yıllık yağış miktarının etüdü.

hyetology, *is. az kul.* yağış bilimi : meteorolojinin yağışları inceleyen bölümü. **hyetological** : yağış bilimine ait. **hyetologist** : yağış bilimi uzmanı.

Hygeia, *is. mit.* sağlık tanrıçası.

hygiene, *is.* **1.** **~ics** *d.d.* sağlık (koruma) bilgisi, hıfzıssıhha, **2.** sağlık kuralları, sağlık kurallarına uyma/uygunluk (temizlik vb. gibi). **personal ~** : kişisel sağlık koruma. *Infant mortality was high because of bad ~ and the lack of nourishing foods.* **3.** **hygienic(al)** : sıhhî, sağlıklı, sağlık kurallarına uygun, **4.** **hygienically** : sıhhî/sağlıklı/sağlık kurallarına uygun bir şekilde.

hygienics, *is. bk.:* **hygiene** (1).

hygienist = hygeist = hygiesit, *is.* sağlık uzmanı.

hygro-, *ön ek* "nem, rutubet". *ör.: hygrometer.*

hygrograph, *is.* yazan nemölçer : havanın nemini otomatik olarak ölçüp yazan alet.

hygrometer, *is.* nemölçer : bağıl nemi ölçen alet.

hygrometric, *sf.* **1.** nem ölçme+, **2.** **~ally** : nem ölçerek.

hygrometry, *is.* nem ölçme (bilgisi/tekniği).

hygroscope, *is.* nemgözler, nem göstergesi : havanın nemini yaklaşık olarak gösteren alet.

hygroscopic, *sf.* **1.** nemçeker, havanın nemini emen/çeken, **2.** **~ally** : nem çekerek, **3.** **~ity** : nemçekerlik.

hying, *f. bk.:* **hie** *(pp).*

Hyksos, *is.* Hiksos : M.Ö. 1700-1580 yılları arasında Mısır'a egemen olan Asya'dan gelme Samî ırktan bir kavim (13-18. Firavun sülâleleri zamanı).

hyla, *is. zool.* ağaç kurbağası *(Hyla).*

hylo- = hyl-, *ön ek* **1.** "ağaç, orman". *ör.: hylophagous,* **2.** "özdek, madde, cisim". *ör.: hylozoism.*

hylophagous, *sf.* ağaç yiyen. ***e.a.-*** *xylophagous.*

hylotheism, *is.* maddesel dincilik : tanrıyı/tanrıları maddeleştiren/madde ile temsil eden din felsefesi. **hylotheist(ic)** : maddesel dinci.

hylozoism, *is. fel.* canlı özdekçilik : Nesnel, ruhsal, tinsel bütün gerçekliğin özünü ve temelini özdekte gören, özdekten başka hiçbir tözün bulunmadığını ileri süren dünya görüşü.

hylozoist, *sf. fel.* **1.** özdekçi, **2.** **~ic** : özdekçi+, **3.** **~ically** : özdekçilikle, özdekçi görüşle.

hymen, *is.* **1.** *anat.* kızlık/bekâret zarı, **2.** evlenme, izdivaç, **3.** evlenme şarkısı/şiiri. ***e.a.-*** *2. marriage.*

Hymen(aeus), *is. mit.* evlilik tanrısı.

hymeneal, *sf.&is.* **1.** evlilik+, evlenme+, düğün+, **2.** düğün şarkısı.

hymenium, *is., ç.* **-nia** *bot.* yosun zarı : yosunlarda sporları taşıyan tabaka. **hymenial** : yosunzarı+.

hymeno-, *ön ek* "zar". *ör.: hymenopteron.*

hymenopter, *is. bk.:* **hymenopteron.**

Hymenoptera, *is. zool.* zar kanatlılar.

hymenopteran, *sf.&is.* zar kanatlı (böcek).

hymenopteron, *is., ç.* **-tera** zar kanatlı böcek. **hymenopter** *d.d.*

hymenopterous, *sf.* zar kanatlı.

hymn, *is.&f.* **1.** ilâhi, **2.** millî marş, **3.** övgü, methiye, bir kimseyi/şeyi metheden kaside/şarkı/nutuk/kitap vb., **4.** ilâhilerle övmek/kutlamak, **5.** ilâhi okumak/söylemek, **6.** **~less** : ilâhisiz, **7.** **~like** : ilâhi gibi, ilâhiye benzer, ilâhi tarzında.

hymnal, *is&sf.* **1.** **hymn book** *d.d.* ilâhi kitabı, **2.** ilâhi+, övgü+, **3.** **~ stanza** *bk.:* **common measure** (2).

hymnist = hymnodist, *is.* ilâhi bestecisi.

hymnody, *is.* **1.** ilâhicilik, ilâhi okuma/söyleme/besteleme, **2.** ilâhiler, **3.** **hymnodical** : ilâhi şeklinde.

hymnology, *is.* **1.** ilâhiler bilgisi : ilâhileri, tarihlerini inceleme/sınıflandırma vb., **2.** ilâhi besteleme, **3.** ilâhiler, **4.** **hymnologic(al)** : ilâhi bilgisi ile ilgili, **5.** **hymnologist** : ilâhi uzmanı.

hyoid, *sf.&is. anat. zool.* **1.** **~ bone** *d.d.* dil kemiği, dilin kökünde bulunan U şeklindeki kemik, **2.** **~al = ~ean** *d.d.* dil kemiği+.

hyoscine, *is. bk.:* **scopolamine.**

hyoscyamine, *is. ecz.* hiyosiyamin, C17 H23NO3 : uyuşturucu, ağrı dindirici, göz bebeğini genişletici ve kasınç önleyici olarak kullanılan zehirli alkaloid.

hyoscyamus, *is.* (kuru) ban otu yaprağı *(Hyoscyamus niger)* : hiyosiyamin ve hiyosin ihtiva eder, uyuşturucu ve kasınç önleyici olarak kullanılır.

hypabyssal, *sf. jeol.* **1.** orta taneli (volkanik kaya), **2.** yeryüzünün orta derinliğindeki (volkanik kaya).

hypaethral, *sf. bk.:* **hypethral.**

hypanthium, *is., ç.* **-thia** *bot.* çanak sap : çanak/boru biçiminde çiçek sapı. **hypanthial** : çanaksı.

hype, *is.&gl.f.* **hyped, hyping** *argo* **1.** ~ **up** : uyarmak, tahrik etmek, heyecanlandırmak, canlandırmak, **2.** *gen.* ~ **up** : çoğaltmak, artırmak. *Gimmicks designed to ~ attendance at the games.* **3.** aldatmak, **4.** *gen.* ~ **up** : (ilân, reklâm, propaganda vb.) şiddetlendirmek, (çoğunlukla yalan, uydurma, abartmalı) ilân/propaganda yapmak, **5.** *bk.:* **hypodermic**, **6.** esrarkeş, uyuşturucu ilâç müptelâsı (bilhassa ilâcı deri altına zerk eden kimse), **7.** aldatma, hile, **8.** (satışı artırıcı) reklâm, ilân (bilhassa asılsız/abartmalı/aldatıcı nitelikte olan). ***e.a.- 1.*** *stimulate, excite, enliven, 2. increase, 3. deceive, put on, 7. deception, swindle, trick, put-on, 8. blurb.*

hyper-, *ön ek* **1.** "aşırı, fazla". *ör.: hypercritical,* **2.** *tıp* "yüksek, normalin üstünde". *ör.: hypertension,* **3.** *kim.* bileşimler dizisinde en yukarıda olan. Genellikle **per-** şeklinde kullanılır. **4.** üçten fazla boyutlu : *hyperspace, hypercube,* **5.** "üstünde, yukarısında" : *hyperthyroid.*

hyperacid, *sf.* fazla asitli, fazla ekşi.

hyperacidity, *is.* (midede) asit fazlalığı, mide ekşimesi.

hyperaction = hyperactivity, *is.* aşırı etkinlik/faaliyet.

hyperactive, *sf.* aşırı etkin, çok faal. *The child's ~ imagination.*

hyperacousia = hyperacusia = hyperacusis, *is. patol.* aşırı işitme duyarlığı, kulağın aşırı hassasiyeti.

hyperaemia/hyperaemic, *bk.:* **hyperemia/hyperemic.**

hyperaesthesia/hyperaesthetic, *bk.:* **hyperesthesia/hyperesthetic.**

hyperbaric, *sf.* basınçlı oksijenli, basınçlı oksojen kullanan/sağlayan. ~ *treatment.*

hyperbarism, *is. tıp* fazla basınç rahatsızlığı : fazla hava basıncının vücutta doğurduğu rahatsızlık.

hyperbola, *is. geom.* hiperbol : düzlemde sabit iki noktaya uzaklıklarının farkı sabit olan noktaların geometrik yeri.

hyperbole, *is. söz.s.* **1.** abartma, mübalâğa, apaçık/kasdî abartma, **2.** (ifadeye kuvvet vermek için yapılan ve edebî bir sanat olan) abartma, mübalâğa. *ör.: To wait an eternity. Waves as high as Everest.*

hyperbolic(al), *sf.* **1.** abartmalı, mübalâğalı, **2.** abartan, mübalâğa eden, **3.** *mat.* hiperbolik. ~ **function** : hiperbolik işlev, **4. hyperbolically** : abartmalı bir şekilde, mübalâğalı olarak, abartarak.

hyperbolism, *is.* abartmacılık, mübalâğacılık.

hyperbolist, *sf.* abartmacı, mübalâğacı.

hyperbolize, *f.* **-zed, -izing** abartmak, mübalâğa etmek. ***e.a.-*** *exaggerate.*

hyperboloid, *is. mat.* (dönel) hiperboloid : hiperbolün eksenlerinden birinin etrafında dönerek çizdiği dönel yüzey. **~al** : hiperboloid şeklinde.

Hyperborean, *sf.&is.* **1.** *mit.* kuzey rüzgârlarının ötesinde ebedî güneş ve bolluk ülkesinde yaşayan (kimse), **2.** *k,h.* çok soğuk, dondurucu, kutba mahsus. ***e.a.- 2.*** *arctic, frigid.*

hypercalcemia, *is. tıp* (kanda) kalsiyum fazlalığı.

hypercapnia = hypercarbia, *is. tıp* kanda CO2 fazlalığı, normalden fazla CO2 bulunması.

hypercatalectic, *sf. şiir* fazla heceli : normal vezinde bulunması gerekenden fazla hecesi olan (mısra).

hypercharge, *is. fiz.* aşırı yük (elektrik yükü).

hypercorrect, *sf.* **1.** çok dürüst/titiz, aşırı derecede dürüstlük/titizlik gösteren/taslayan, **2. ~ion** *gr.* aşırı düzgüncülük : aşırı düzgün konuşma/yazma gayretiyle cümleyi standart olmayan hâle sokma, **3. ~ly** : aşırı dürüstlükle, **4. ~ness** : aşırı dürüstlük. ***e.a.- 1.*** *fussy, finicky.*

hypercritic, *sf.* **1.** aşırı eleştirmeci/tenkitçi, fazla eleştiren kimse, **2. ~al** : aşırı eleştirmeli, **3. ~ally** : aşırı eleştirme ile, **4. ~ism** : aşırı eleştirmecilik.

hypercube, *is. mat. bk.:* **tesseract.**

hyperdulia, *is.* **1.** (Katoliklerde) Hz. Meryem'in kutsallığı, faniler arasında en kutsal varlık olarak tanınması. *bk.:* **dulia, latria, 2. hyperdulic(al)** : Hz. Meryem'i kutsal tanıyan.

hyperemia = hyperaemia, *is. patol.* kan hücumu, bedenin herhangi bir noktasında kan toplanması. **hyperemic** : (bedenin bir yerine) kan hücum etmiş.

hyperesthesia = **hyperaesthesia**, *is. patol.* aşırı duyarlık : ağrı, soğuk, sıcak ve dokunmaya karşı aşırı duyarlık/hassasiyet. *bk.:* **hypesthesia**, **2. hyperesthetic** : aşırı duyarlı, fazla hassas.

hypereutectoid, *sf. metal.* **1. hypereutectic** *d.d.* aşırı alaşımlı : ana madenden fazla alaşım madeni içeren, **2.** %0.8'den fazla karbon içeren (çelik).

hyperexcitability, *is.* aşırı uyarılabilme.

hyperextension, *is. fizy.* **1.** aşırı uzantı : normalden fazla uzamış organ, **2.** aşırı uzama.

hyperfocal distance, *is.* aşırı odak uzaklığı : bir fotoğraf makinesi sonsuza ayarlı iken resmini net çekebileceği en yakın cismin uzaklığı.

hyperfunction, *is.* aşırı işleme : özellikle bezelerin anormal şekilde fazla çalışması. ***k.a.***- *hypofunction.*

hypergamy, *is.* yüksek evlilik : toplumsal düzeyi daha yüksek birisiyle evlenme. **hypergamous**: yüksek evli.

hypergeometric distribution, *is. ist.* aşırı eş çarpanlı dağılım : sonlu bir evrenden yerine koymaksızın yapılan örnekleme sonucu elde edilen kesikli olasılıksal değişkenin dağılımı.

hyperglycemia = **hyperglycaemia**, *is. tıp* kan şekeri yüksekliği. **hyperglycemic** = **hyperglycaemic** : kan şekeri yüksek.

hypergol, *is.* tez tutuşur madde.

hypergolic, *sf.* tez tutuşur : oksitleyici madde ile temas eder etmez tutuşan (roket yakıtı vb.).

hyperinsulinism, *is.* ensülin fazlalığı, pankreasın fazla ensülin çıkarması.

hyperirritability, *is.* aşırı alınganlık/titizlik, çabuk öfkelenme eğilimi. **hyperirritable** : aşırı alıngan.

hyperkeratosis, *is. patol.* **1.** kornea gözelerinin aşırı çoğalması, **2.** nasırlaşma, **3. hyperkeratotic** : (a) kornea gözeleri çoğalmış, (b) nasırlaşmış.

hyperkinesia = **hyperkinesis**, *is. patol.* aşırı kasılım /kasınç/ihtilâç, irade dışı anormal derecede kas kasılması. **hyperkinetic** : aşırı kasınçlı.

hypermania, *is. psikol.* aşırı taşkınlık.

hypermeter, *is. şiir* **1.** fazla heceli (hece sayısı normal vezni aşan) mısra/beyit, **2. hypermetric(al)** : fazla heceli.

hypermetropia = **hyperopia** = **hypermetropy**, *is.* yakıngörmezlik, hipermetropluk, yakın cisimleri iyi görememe, **2. hypermetropic** : yakıngörmez.

hypermnesia, *is. psikol.* aşırı anımsarlık : geçmişin aşırı derecede ayrıntılarıyla hatırlanması. **hypermnesic** : aşırı anımsar.

hypermotility, *is.* (mide/bağırsak) aşırı devinim.

hyperon, *is. fiz.* hiperon : kütlesi ılıncık *(neutron)* ile ağır önelcik *(deuteron)* arasında olan zerre.

hyperopia, *is. bk.:* **hypermetropia. hyperope** = **hyperopic** : uzakgörür, yakıngörmez (göz).

hyperostosis, *is., ç.* **-toses** *patol.* kemik irileşmesi, kemiklerin aşırı büyümesi. **hyperostotic** : kemikleri irileşmiş.

hyperoxide, *is. kim. bk.:* **superoxide.**

hyperparasite, *is.* üst asalak : başka asalaklar üzerinde asalak geçinen varlık. **hyperparasitic** : üst asalaksal. **hyperparasitism** : üst asalaklık.

hyperphagia, *is. patol.* aşırı oburluk, açlık hastalığı. **hyperphagic** : aşırı obur, açlık hastası.

hyperphrasia, *is.* aşırı konuşkanlık : bazı ruh hastalarının aşırı coşkunluk anlarında gösterdikleri taşkın, aralıksız konuşma durumu.

hyperphysical, *sf.* **1.** doğa üstü, fizik ötesi, maddî âlemin üstünde/ötesinde olan, gayrimaddî, **2. ~ly** : doğa üstü olarak. ***e.a.***- *1. immaterial, supernatural.*

hyperpiesia = **hyperpiesis**, *is. patol.* yüksek tansiyon. ***e.a.***- *hypertension, high blood pressure.*

hyperpituitarism, *is. patol.* **1.** pitüvit bezesinin aşırı faaliyeti, **2.** bunun sonucu : **glantism, acromegaly** vb.

hyperplane, *is. mat.* hiperdüzlem : n boyutlu uzayda düzlem (n>3).

hyperplasia, *is.* **1.** *patol. bot.* aşırı oluşum, aşırı göze çoğalması, **2.** (gözelerin aşırı çoğalmasından ileri gelen) şişkinlik, büyüme, **3. hyperplastic** : aşırı oluşumsal.

hyperploid, *sf.&is. biy.* çok kromozomlu (göze/organizma) : kromozom sayısı diploid sayısından çok fakat onun tam katı olmayan. **~y** : çok kromozomluluk.

hyperpnea = hyperpnoea, *is. patol.* (aşırı derecede) sık solunum.

hyperpyrexia, *is. patol.* **1.** aşırı humma, anormal derecede yüksek ateş, **2. hyperpyretic = hyperpyrexial** : aşırı/şiddetli hummalı, ateşi çok yüksek.

hypersecretion, *is.* aşırı salgı, bezelerin normalden fazla salgı çıkarması. ***k.a.-*** *hyposecretion.*

hypersensitive, *sf.* **1.** alıngan, aşırı duygun/duygulu, fazla hassas. *to be ~ to criticism.* **2.** *patol.* aşırı duyar, aşırı duyarcalı/alerjik : normal kimsenin duyarcalı olmadığı şeye karşı duyarcalı, **3. ~ness = hypersensitivity** : alınganlık, aşırı duyarlık

hypersensitize, *gl.f.* **-tized, -tizing** *foto.* (filmi) aşırı duyarlaştırmak, duyarlığını/hassasiyetini artırmak.

hypersexual, *sf.* şehvet düşkünü. **~ity** : aşırı şehvet.

hypersomnia, *is.* aşırı uykuculuk.

hypersonic, *sf.* **1.** sesten en az beş kat hızlı, **2.** sesten en az beş kat hızlı giden/gidebilen, bu hızdaki hava akışını kullanan. *~ wind/tunnel.* **3. ~ally** : sesin en az beş katı hızla.

hypersophisticated, *sf.* **1.** çok ileri/incelikli/karmaşık, **2.** çok bilgiç/ukalâ, **3.** çok yapmacıklı/sun'î.

hyperspace, *is. mat.* hiper uzay : n boyutlu uzay (n>3). **hyperspatial** : hiper uzaysal.

hypersthene, *is. min.* Mg-Fe silikat, (MgFe)SiO3. Ortorombik kristalli, gri-yeşilimsi siyah veya koyu kahve renkli, %14'ten fazla FeSiO3 içeren cevher.

hypersurface, *is. mat.* hiper yüzey : n boyutlu uzayda yüzey (n>3).

hypertension, *is.* **1.** aşırı gerilim/gerilme, **2.** *patol.* (a) yüksek kan basıncı/tansiyon, kan basıncının (özellikle diastolik basıncın) yükselmesi, (b) yüksek kan basıncı ile beliren atardamar hastalığı.

hypertensive, *sf.&is.* **1.** *patol.* kan basıncını/tansiyonu yükseltici, **2.** tansiyon yükselmesi ile beliren, **3.** tansiyonu yüksek kimse.

hyperthermia = hyperthermy, *is. tıp* **1.** (anormal derecede) yüksek ateş/humma, **2.** sun'î olarak ateşi yükselterek hastalık tedavisi (ısıtarak veya protein vb. gibi yabancı madde zerk ederek).

hyperthyroid, *sf.* **1.** tiroid bezesi aşırı çalışan, tiroidin aşırı çalışması ile ilgili, **2.** heyecanlı, taşkın, atak.

hyperthyroidism, *is. patol.* **1.** kalkan/tiroid bezesinin aşırı çalışması, **2.** aşırı kalkanlanma : kalkan bezesinin aşırı salgısından ilerigelen davranışta abartılı coşku, çalkantı, nabız ve tansiyonun yükselmesi vb.

hypertonic, *sf.* **1.** *fizy.* aşırı kasılmış, dinlenme durumunda iken fazla gerilmiş/gergin (kas), **2.** *fiz. kim.* geçişim (osmos) basıncı daha yüksek, **3. ~ity** : (a) aşırı kasılım, (b) geçişim basıncı yüksekliği. ***k.a.- 1&2.*** *hypotonic.*

hypertrophic, *sf.* azman, irileşmiş, aşırı büyümüş.

hypertrophy, *is., ç.* **-phies**, *f.* **-phied, -phying** **1.** *patol. bot* (organ vb.) azmanlaşma, irileşim, irileşme, aşırı büyüme, **2.** azmanlaşmak, aşırı büyümek, irileşmek.

hyperuricemia, *is. patol.* kanda üre fazlalığı.

hypervelocity, *is.* yüksek hız, 3,000 m/s' den fazla hız.

hyperventilation, *is. tıp* tez ve derin solunum : kanda CO2'nin azalmasına sebep olan çabuk/derin teneffüs.

hypervitaminosis, *is. tıp* vitamin fazlalığı : gerekenden fazla vitamin almaktan oluşan anormal durum.

hypesthesia, *is. patol.* **1.** duyarsızlık, duygusuzluk : ağrı, sıcak, soğuk ve dokunum duygularının aşırı zayıflaması. *bk.:* **hyperesthesia**, **2. hypesthesic** : duyarsız, duygusuz.

hypethral = hypaethral, *sf.* damsız, tavansız : üstü kısmen/tamamen açık (klâsik bina).

hypha, *is., ç.* **-phae** *bot.* (yosunlarda) iplikçik. **hyphal** : iplikçik şeklinde, iplikçik+.

hyphen, *is.&f.* tire, (iki kelimeyi veya bir kelimenin kısımlarını ayıran) kısa çizgi (-) (koymak). **~ation** : tireleme, aralarına tire koyma, tire ile ayırma.

hyphenate, *sf.&f.* **-ated, -ating** **1.** tireli, tire ile birleşmiş, **2.** menşeleri farklı nesnelerin birleşmesinden oluşmuş, **3.** tire ile birleştirmek/ayırmak, tirelemek, tire ile yazmak.

hyphenated, *sf.* farklı menşeli, kökü/aslı farklı, karışık, hem doğduğu ülkeye hem ABD' ne bağlı olan. *~ citizens formerly suspected of having conflicting loyalties.*

hyphenize, *f.* **-ized, -izing** *bk.:* **hyphenate.**

hypnagogic, *sf.* yarı uyku hâlindeki. ~ **trance** : mızganma : uykuya dalmadan önceki ön uyku durumu.

hypno- = **hypn-**, *ön ek* "uyku, uykuda". *ör.: hypnothearpy, hypnology.*

hypnoanalysis, *is.* uyutumlu çözümleme, hipnoanaliz : sayrıyı uyutum durumuna sokarak yapılan ruhsal çözümleme. **hypnoanalytic** : uyutarak çözümleyen.

hypnogenesis, *is.* uyutum.

hypnogenetic, *sf.* uyutucu. **~ally** : uyutarak.

hypnograph, *is.* hipnograf : uyku esnasında bedenin faaliyetini ölçen alet.

hypnoid(al), *sf. psikol.* uykumsu, uykuya benzer.

hypnology, *is.* **1.** uyku bilimi, **2. hypnologic(al)** : uyku bilimsel, **3. hypnologist** : uyku bilimi uzmanı.

hypnopaedia, *is.* uykuda (telkinle) öğretim.

hypnopompic, *sf.* yarı uyanık. ~ *illusions.*

hypnosis, *is., ç.* **-ses 1.** uyutum, hipnoz, sun'î uyutma, tenvim, **2.** uykuya benzer durum, **3.** *bk.:* **hypnotism.**

hypnotherapy, *is.* **1.** uyutumla sağaltım, uyutarak tedavi : ruh sayrılıklarının sağaltımında deneği uyutarak bilinçaltındaki çatışma ile karmaşaları kavrama, çözümleme bilimi ve tekniği, **2. hypnotherapist** : uyutumla sağaltım uzmanı.

hypnotic, *sf.&is.* **1.** uyutumsal, uyutum. ~ **rigidity** : uyutum katılığı. **2.** uyutucu, ipnotize edici, **3.** uyutulabilir, ipnotize edilebilir (kimse), **4.** uyku esnasında, ipnotize edilmiş durumda, **5.** uyku veren, uyku getiren. *The effect of the rhytmic music can be ~.* **6.** uyutucu/uyuşturucu ilâç, **7.** ipnotize edilmiş/uyutulmuş kimse, **8. ~ally** : uyutarak, uyuturcasına.

hypnotise/hypnotisability/hypnotisable, *Brit. bk.:* **hypnotize/hypnotizability/hypnotizable.**

hypnotize, *f.* **-tized, -tizing 1.** (sun'î olarak) uyutmak, ipnotize etmek, **2.** (ipnotize etmiş gibi) etkilemek, tesir altına almak, kontrol etmek, yönetmek, **3.** ipnotizmacılık yapmak, **4. hypnotizability** : uyutulabilme, **5. hypnotizable** : uyutulabilir, **6. hypnotization** : uyutma, ipnotize etme.

hypo, *is., ç.* **-pos**, *f.* **-poed, -poing 1.** *bk.:* **sodium thiosulfate**, **2.** (deri altına yapılan) iğne, şırınga, **3.** uyaran, uyarıcı, münebbih, **4.** *argo bk.:* **hypochondriac**, **5.** (deri altına) zerk etmek, iğne/şırınga yapmak, **6.** uyarmak, canlandırmak, kalkındırmak, canlılık vermek. *Do everything possible to ~ the economy.* ***e.a.- 3.*** *stimulus,* ***6.*** *stimulate.*

hypo- = **hyp-**, *ön ek* **1.** "aşağı, alt(ında)". *ör.: hypoblast, hypodermic,* **2.** "düşük, normalden az". *ör.: hypotension,* **3.** (bileşimler dizisinde) en az kademede bulunan, en az oksitlenmiş. *ör.: hyponitrous acid, hypoxanthine.*

hypoacidity, *is.* asit azlığı/noksanlığı. **hypoacid** : az asitli, asidi az/düşük.

hypoallergenic, *sf.* duyarcasız, duyarca/alerji husule getirmeyen.

hypobarism, *is. tıp* basınç azlığı : hava basıncının vücuttaki gaz basıncından düşük olmasından ileri gelen rahatsızlık.

hypoblast, *is. embril.* **1.** iç deri, **2.** gastrulanın iç tabakasını oluşturan gözeler, **3. ~ic** : iç derisel. ***e.a.- 1.*** *entoderm.*

hypocaust, *is.* (eski Roma evlerinde) yer altı ısıtma düzeni : odaların altında veya duvarlarda yapılmış sıcak hava deposu/kanalı.

hypocenter, *is.* **1.** deprem merkezi, **2.** patlama merkezi : nükleer bombanın patladığı noktanın tam altına gelen yer.

hypochlorhydria, *is. patol.* asit noksanlığı : mide usaresinde çok az hidroklorik asit bulunması.

hypochlorite, *is. kim.* hipoklorit : hipoklor asidi tuzu/esteri.

hypochlorous acid, *is. kim.* hipoklor asidi : HOCl. Yalnız tuzları bilinen ve tuzlarının eriyiği kuvvetli renk giderme özelliği gösteren asit.

hypochondria, *is.* **1. hypochondriasis** *d.d. psikol.* sayrılık sayrılığı, kuruntu, hayalî hastalık, hastalık kuruntusu, tevehhüm, evham, **2.** karasevda, melânkoli, sebepsiz yeis/üzüntü.

hypochondriac, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* kuruntulu, hayalî, mevhum. ~ *depression.* **2.** kuruntu/evham mahsulü, kuruntudan ileri gelen, **3.** karınsal, üst karın bölgesine ait, **4.** hastalık hastası, hayalî hasta, kuruntulu/evhamlı kimse, **5.** karasevdalı, melânkolik, meyus, sebepsiz yeise/üzüntüye kapılan kimse, **6.** **~ally** : kuruntu ile, evhamla, kuruntu eseri olarak.

hypochondriasis, *is. psikol. bk.:* **hypochondria** (1).

hypochondrium, *is., ç.* **-dria** *anat. zool.* **1.** karın, göbek ile kaburga kemikleri arasındaki üst karın bölgesi, **2.** omurgalılarda üst karına tekabül eden kısım.

hypochromic anemia, *is.* kansızlık, kanda emoglobin/alyuvar noksanlığı.

hypocorism, *is.* **1.** takma ad, sevilen kimseye takılan kısa ad, **2.** ad takma, takma adla çağırma, **3.** çocuk gibi/çocuk konuşmasını taklit ederek konuşma.

hypocoristic, *sf.* **1.** takma ad+, kısa ad+, sevgi ve küçültme adlarına ait, **2.** **~ally** : takma adla, kısa adla.

hypocotyl, *is. bot.* çenet altı : tohumdan ilk çıkan filizin çift çenedi altındaki kısım. **~ous** : çenet altı olan.

hypocrisy, *is., ç.* **-sies** ikiyüzlülük, riya (kârlık), mürailik. ***e.a.-*** *pretense, dissimulation, sanctimony, sanctimoniousness, pharisaism, cant, insincerity, deceit.* ***k.a.-*** *sincerity, honesty, frankness, candor.*

hypocrite, *sf.&is.* ikiyüzlü, riyakâr, mürai. ***e.a.-*** *pretender, deceiver, dissembler, pharisee.* ***k.a.-*** *sincere, honest, frank.*

hypocritical, *sf.* **1.** ikiyüzlü, riyakâr, mürai, **2.** **~ly** : ikiyüzlülükle, müraice, riya ile, riyakârlıkla. ***e.a.- 1.*** *insincere, dishonest, deceitful, deceptive, false.*

hypocycloid, *is. geom.* iç çevrim eğrisi, hiposikloit. **~al** : iç çevrim eğrisi biçiminde. **~ of four cusps** : yıldız eğrisi, dört kollu çevrim eğrisi.

hypoderm, *is.* **1.** (eklem bacaklılarda) üst deri, **2.** *bot. bk.:* **hypodermis, 3.** **~al** : (a) alt kabuk+, (b) *bk.:* **hypodermic**, (c) deri altı. *~al infections of cattle.*

hypoderma, *is.* **1.** *bot.* alt kabuk : bitki saplarının kabuğu altındaki kabuksu doku, **2.** *zool. bk.:* **hypoderm** (1).

hypodermic, *sf.&is.* **1.** deri altı. **~ injection. ~ needle/syringe** : (deri altına ilâç zerk etmeye mahsus) iğne/şırınga, **2.** deri altına zerk edilen (ilâç). *~ medication. Doctor gave her a ~ to make her sleep.* **3.** deri altına yapılan iğne/şırınga, **4.** uyarıcı, enerji/gayret verici, **5.** **~ally** : deri altından. ***e.a.- 4.*** *stimulating.*

hypodermis, *is.* **1.** *zool.* (omurgasız hayvanlarda, eklem bacaklılarda) alt deri, **2.** *bot.* alt kabuk, **3.** **superficial fascia** *d.d.* deri altındaki ince yağ tabakası.

hypoeutectic, *sf. metal.* alt birerimsel : birerim alaşımından daha az miktarda alaşım madeni içeren.

hypoeutectoid, *sf. metal.* alt birerimli.

hypofunction, *is.* az çalışma : bezelerin/organların normalden daha az/yavaş çalışması. ***k.a.-*** *hyperfunction.*

hypogastric, *sf. anat.* alt karınsal : karnın alt kısmına ait.

hypogastrium, *is., ç.* **-tria** *anat.* alt karın : karnın alt/aşağı kısmı.

hypogeal = hypogean, *sf.* yer altı. ***e.a.-*** *underground, subterranean.*

hypogene, *sf. jeol.* **1.** yer altında oluşan (granit vb.), **2.** yer altından fışkıran suların biriktirdiği (mineral çökeltileri vb.), **3.** **hypogenic** : yer altındaki.

hypogenous, *sf. bot.* altta üreyen, yüzeyin altında büyüyüp gelişen (yaprak altlarında büyüyen yosunlar gibi). *bk.:* **epigenous.**

hypogeous, *sf.* **1.** yer altı, **2.** *bot.* toprak altında büyüyen/kalan. ***e.a.- 1.*** *underground, subterranean, hypogeal.*

hypogeum, *is., ç.* **-gea** **1.** temel, bodrum, mahzen, binanın yer altındaki kısmı, **2.** yer altı mezarı, yer altındaki türbe.

hypoglossal, *sf.&is. anat.* **1.** dil altı, dilin altında bulunan, **2.** **~ nerve** *d.d.* dil altı siniri : kafatasından inen on iki çift sinirin son iki siniri. Dilin hareketini sağlar.

hypoglycemia, *is. patol.* kanda şeker azlığı. **hypoglycemic** : kanında şeker azalmış.

hypognathous, *sf.* **1.** *zool.* alt gagası/çenesi uzun (kuş, böcek vb.), **2.** *ant.* alt çenesi uzun ve çıkık, **3.** **hypognathism** : alt gaganın/çenenin uzun oluşu.

hypogynous, *sf. bot.* **1.** pistil altı+ : pistil (dişilik organı) altındaki çiçekte bulunan (stamen, sepal vb.), **2.** stamen ve sepalleri pistil altında bulunan, **3.** **hypogyny** : stamen ve sepalleri pistil altında bulunma.

hypoid gear, *is. mak.* eksenleri dik (fakat kesişmeyen) konik dişli.

hypokinesia = hypokinesis, *is.* **1.** *patol.* uyuşukluk, hareketsizlik, hamlık : bedensel hareketin azlığından ileri gelen anormal durum, **2.** *psikol.* devim duyum azalması, **3. hypokinetic** : uyuşuk.

hypolimnion, *is., ç.* **-nia** göl dibi : gölün soğuk, oksijeni az ve durgun dip suları.

hypomania, *is. psikol.* hafif cinnet/delilik. **hypomanic** : hafif cinnet getirmiş.

hypomotility, *is.* mide/bağırsak tembelliği : mide ve bağırsağın anormal şekilde yavaş hareket etmesi. ***k.a.-*** *hypermotility.*

hyponastic, *sf. bot.* alt büyümeden ileri gelen. **hyponastically** : alt kısmı fazla büyüyerek.

hyponasty, *is. bot.* alt büyüme : bir organın alt kısmının daha hızlı büyümesi.

hyponitrous acid, *is. kim.* hiponitrik asit, H2N2O2 : beyaz kristalli, kararsız, patlayıcı, zayıf bir asit. Çoğunlukla tuzlarına rastlanır.

hyponoia = hyponea = hypopsychosis, *is.* akıl durgunluğu : zekânın işlememesi, zihnî faaliyetlerin zayıflaması/azalması.

hypopharynx, *is., ç.* **-pharynges, -pharynxes** (böceklerde) dilcik, böcek ağzında dile benzer çıkıntı.

hypophosphate, *is. kim.* hipofosfat, hipofosforik asidin tuzu.

hypophosphite, *is. kim.* hipofosfit, hipofosfor asidin tuzu. *ör.:* NaH2PO2 sodyum hipofosfit.

hypophosphoric acid, *is. kim.* hipofosforik asit, H4P2O6 : ıslak fosforun oksitlenmesinden oluşan kristalli tetrabazik asit.

hypophosphorous acid, *is. kim.* hipofosfor asit, H3PO2 : kuvvetli indirgeyici monobazik asit.

hypophyge, *is. mim. bk.:* **apaohyge** (1).

hypophyseal = hypophysial, *sf.* hipofiz+.

hypophysectomize, *gl.f.* **-mized, -mizing** hipofiz bezesini ameliyatla çıkarmak.

hypophysectomy, *is., ç.* **-mies** hipofiz ameliyatı, hipofiz bezesinin ameliyatla çıkarılması.

hypophysis, *is., ç.* **-ses** hipofiz bezesi. ***e.a.-*** *pituitary gland.*

hypopituitarism, *is. patol.* **1.** hipofiz bezesi faaliyetinin anormal şekilde azalması, **2.** cücelik : hipofiz bezesi salgısının azlığından ileri gelen şişmanlık, köselik ve kısa boyluluk.

hypoplasia = hypoplasty, *is.* **1.** *patol. bot.* göze azlığı : göze ve yapıcı elemanların anormal noksanlığı, **2.** *patol.* gelişememe, dumura uğrama, bir organın/bedenin gelişemeyip anormal şekilde küçük kalması, **3. hypoplastic** : gelişememiş, gelişememe+.

hypoploid, *sf.&is. biy.* kromozom sayısı diploidden az.

hypopnea = hypopnoea, *is. tıp* nefes darlığı.

hypopodium, *is., ç.* **-dia** *bot.* sap, yaprak sapı.

hypopsychosis, *is. bk.:* **hyponoia.**

hypopyon, *is.* göz çapaklanması.

hyposecretion, *is.* salgı azlığı/yetersizliği. ***k.a.-*** *hypersecretion.*

hyposensitize, *gl.f.* duyarsızlaştırmak, duyarlığını/hassasiyetini azaltmak (özellikle alerjiye sebep olan maddelere karşı). ***e.a.-*** *desensitize.*

hypostasis, *is., ç.* **-ses 1.** *fel.* (a) dayantı, temel, dayanak, (b) ilke, prensip, töz, **2.** *ilâh.* (a) Allahın üç temel vasfından her biri, (b) üçlemenin *(Trinity)* şahıslarından her biri, (c) Allah ve insanın Hz. İsa şahsında birleşmesi, **3.** *tıp* kan toplanması : dolaşım güçlüğü nedeniyle bir organda kan birikmesi, **4.** çökelti, bir sıvının dibine çöken şey.

hypostasise/hypostasize, *bk.:* **hypostatize.**

hypostatic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* esas(lı), temel, aslî, **2.** *ilâh.* şahsî, şahsiyete/öz varlığa ait. **~ union** : insan ve Tanrı niteliklerinin bir şahısta (Hz. İsa'da) birleşmesi, **3.** *tıp* kan toplanmasından ileri gelen. ~ *congestion.* **4.** *bk.:* **recessive** (2), **5. ~ally** : (a) temelden, aslî olarak, (b) kan toplanması suretiyle. ***e.a.-*** ***1.*** *fundamental.*

hypostatise/hypostatisation, *bk.:* **hypostatize/hypostatization.**

hypostatize, *gl.f.* **-tized, -tizing 1.** varsaymak, gerçek saymak/farz etmek, gerçek/hakiki gözü ile bakmak, (bir kavramı/fikri) gerçek olarak kabul etmek, **2. hypostatization** : varsayma, gerçek sayma.

hyposthenia, *is. patol.* **1.** zayıflık, dermansızlık, güçsüzlük, kuvvetsizlik, mecalsizlik,

2. hyposthenic : zayıf, dermansız, güçsüz, kuvvetsiz, mecalsiz. ***e.a.***- *1. weakness.*

hypostyle, *sf.&is. mim.* çok sütunlu : tavanı/damı birçok sütunlara oturtulmuş (yapı).

hyposulfite = hyposulphite, *is. kim.* **1. hydrosulfite** *d.d.* hiposülfit, **2.** *bk.:* **sodium hyposulfite.**

hyposulfurous acid = hydrosulfurous acid, *is. kim.* hiposülfür asidi, $H_2S_2O_4$: yalnız tuzlarının eriyikleriyle tanınan indirgeyici, renk giderici, kararsız asit.

hypotaxis, *is. gr.* bağımlı düzen, bağımlılık : cümlelerin bağımlı kuruluşu. **hypotactic** : bağımlı.

hypotension, *is. patol.* **1.** düşük basınç, tansiyon düşüklüğü, kan basıncının düşüklüğü, **2.** kan basıncı düşmesinden ileri gelen hastalık.

hypotensive, *sf.&is. patol.* düşük tansiyonlu, kan basıncı düşük (kimse).

hypotenuse = hypothenuse, *is. geom.* eğik kıyı, hipotenüs : dik üçgende dik açı karşısındaki kenar.

hypothalamus, *is.* hipotalamus : arabeyindeki kontrol merkezi : vücut sıcaklığı, metabolizma vb. gibi işlevleri düzenleyen merkez.

hypothec, *is.* tutu, rehin, ipotek.

hypothecary, *sf.* **1.** tutu+, rehin+, ipotek+, **2.** rehinli, ipotekli.

hypothecate, *f.* **-cated, -cating 1.** tutuya koymak, rehin vermek, ipotek etmek, **2.** *bk.:* **hypothesize. 3. hypothecater** *bk.:* **hypothesizer, 4. hypothecation** : rehin verme, ipotek etme, **5. hypothecator** : rehin veren, ipotek eden.

hypothermal, *sf.* **1.** ılık, **2.** vücut sıcaklığı düşük. ***e.a.***- *1. lukewarm.*

hypothermia = hypothermy, *is. tıp* **1.** anormal şekilde düşük vücut sıcaklığı, **2.** (metabolizmayı yavaşlatmak için) sun'î olarak vücut sıcaklığının düşürülmesi (kalp ameliyatlarında vb. uygulanır).

hypothesis, *is.* **1.** varsayım, faraziye, hipotez. **working ~** : geçici varsayım, **2.** kuram, nazariye, **3.** *man.* önerme, kaziye, **4.** sanı, zan, farz, tahmin. ***e.a.***- *1&2. theory, 4. supposition, assumption.*

hypothesise(r), *bk.:* **hypothesize(r).**

hypothesize, *f.* **-sized, -sizing 1.** varsaymak, farz etmek, faraziye kurmak, **2.** kuramlamak, nazariye kurmak, **3.** önermek, **4.** sanmak, zannetmek, tahmin etmek, **5. hypothesizer** : var sayan, farz eden. ***e.a.***- *1&4. assume, suppose, hypothecate.*

hypothetic(al), *sf.* **1.** varsayımlı, varsayılan, varsayımsal, farazî. *a ~ case.* **2.** kuramsal, nazarî, kurama/nazariyeye dayanan. *~ reasoning.* **3.** varlığı kabul veya farz edilen. *a ~ acid known only from its salts.* **4.** *man.* (a) varsayılı, tahminî, farazî, delile dayanmayan, (b) koşullu, şartlı (öneri), **5. ~ imperative** : koşullu buyruk : (Kant felsefesinde) istenen sonuca ulaşmak için yapılması gerekeni bildiren ifade, **6. ~ judgement** : koşullu yargı : bir koşulla sonucu arasında bağlantı kuran yargı, **7. hypothetically** : varsayımlı/farazî/nazarî olarak.

hypothyroidism, *is. patol.* **1.** tiroit yetersizliği, **2.** tiroit yetersizliğinden ileri gelen hastalık *(goiter, myxedema,* çocuklarda *cretinism).*

hypotonic, *sf.* **1.** *fizy.* gevşek, kuvvetsiz (doku), **2.** *fiz. kim.* geçişim (osmos) basıncı düşük. *bk.:* **isotonic, 3. ~ity** : gevşeklik, kuvvetsizlik; geçişim basıncı düşüklüğü. ***k.a.***- *hypertonic.*

hypoxanthin(e), *is. kim.* hipoksantin, $C_5H_4N_4O$: hayatî kimya araştırmalarında kullanılan alkaloid.

hypoxia, *is. patol.* oksijen azlığı/yetersizliği : vücut dokularına yeteri kadar oksijen gitmemesi. **hypoxic** : oksijen azlığından ileri gelen.

hyps- = hypsi- = hypso-, *ön ek* "yükselti, yükseklik, irtifa, rakım". *ör.: hypsometer.*

hypsography, *is.* **1.** yükselti bilimi : deniz düzeyinden yüksek yer kürenin haritasını yapmakla uğraşan bilim, **2.** haritacılık : arazi şekillerinin haritada gösterilmesi, **3.** *bk.:* **hypsometry.**

hypsometer, *is.* hipsometre : suyun kaynama noktasına dayanarak deniz düzeyinden yükseklikleri ölçen alet.

hypsometric, **1. ~al** *d.d.* yükseklik ölçümsel, **2. ~ally** : yükseklik ölçümle.

hypsometry, *is.* yükseklik ölçümü. **hypsometrist** : yükseklik ölçen.

hyracoid(ian), *sf.* kır sıçanıgillerden, kır sıçanı+.

hyrax, *is., ç.* **hyraxes, hyraces** *zool.* kır sıçanı *(Hyra-coidae)* : Afrika ve Akdeniz ülkelerinde bulunan kuyruk ve bacakları kısa dağ sıçanı. **dassie, coney, cony, rock rabbit** *d.d.*

hyson, *is.* Çin çayı, yeşil çay.

hyssop, *is.* **1.** *bot.* çördük, zufa otu *(Hyssopus offici-nalis)* : mavi çiçekli, güzel kokulu bir ot, **2.** (İncil'e göre) İbranîlerin dinî törende kullandıkları ot.

hyster- = **hystero-**, *ön ek* "döl yatağı, rahim".

hysterectomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* rahim ameliyatı.

hysteresis, *is. fiz.* **1.** histerezis, (manyetik vb.) kuvvet değişmelerini takipte gecikme, **2.** bir sistemin değişmelere karşı tepkisinin, o sistemin geçmişteki durumuna bağlı oluşu.

hysteretic, *sf.* gecikmeli. **~ally** : gecikerek.

hysteria, *is.* dönüşümce, isteri, peri hastalığı.

hysteric, *sf.&is.* **1. ~s** *d.d.* isteri nöbeti, **2.** *bk.:* **~al.**

hysterical, *sf.* **1.** isterik, **2.** korku/aşırı heyecan/şaşkınlık vb. den aklını yitirmiş, **3.** isteriye yakalanmış, **4.** çok gülünç/güldürücü, kahkahadan kırıp geçiren, **5. ~ally** : isterik bir şekilde, şuursuzca.

hysterogenic, *sf. tıp* isteriye sebep olan.

hysterogeny, *is. tıp* isteriye sebep olma.

hysteroid(al), *sf.* isteriye benzer, isteriyi andıran.

hysteron proteron, *is.* **1.** yanıltmaca, mugalâta : ispatlanacak sözü malûm ve ispatlanmış gibi alarak yürütülen usavurma, **2.** *söz.s.* söz evirtim, takdimitehir : sonra gelmesi gereken sözü öne alma.

hysterotomy, *is.*, *ç.* **-mies** *cer.* rahim ameliyatı.

hystericomorph(ic), *sf. zool.* oklu kirpimsiler *(Hystericomorpha)* : kemirici hayvanların alt sınıfı olan oklu kirpi, çinçila, kobay vb.

hyte, *sf. İsk.* deli. ***e.a.*-** *crazy, mad.*

Hz = Hertz, frekans birimi.

I

I, i, *is.*, *ç.* **I's/Is, i's/is** **1.** İngilizce alfabesinin dokuzuncu harfi, **2.** I sesi :*nice, big, ski* ' deki gibi, **3.** I şeklinde herhangi bir şey, **4.** sırada dokuzuncu olan, **5.** Romen rakamlarında bir sayısı, **6.** *kim.* İyod'un simgesi.

I, *zm.* ben. **I** *am your friend.* **I** *will see you tomorrow.* İyelik hâli : **my** = benim. **mine** : benimki. Nesnel hâli : **me** = beni, bana, benden. Çoğulu : **we** = biz. İyelik hâli : **our** = bizim. **ours** : bizimki. Nesnel hâli : **us** = bizi, bize, bizden. **NOT: I** zamiri bir edat ya da fiilin nesnesi olduğu zaman bunun nesnel hâli olan **me** kullanılır : ***Between you and me*** : Aramızda (Seninle benim aramda). Konuşmada *"Between you and I."* dendiği vaki ise de bu doğru değildir.

I, *is.*, *ç.* **I's** **1.** ben, kendim. *His talk was full of I's.* **2.** *fel.* benlik, şahsiyet, ego.

i, *mat.* sanal sayı birimi, -**1.**

-i-, birleşik kelimelerde eğer ikinci kelime Lâtince ise, kelimenin sonuna gelir : *cuneiform, Frenchify* gibi.

-ia, *son ek* **1.** *coğ* . memleket/ülke adlarının sonuna gelir : *Italia, Rumania, Austria* gibi, **2.** *patol.* hastalık adlarının sonuna gelir: *hysteria, malaria, anemia* gibi, **3.** *bot.* bitki türlerini bildiren adların sonuna gelir: *Lobelia, Fuchsia* gibi, **4.** Lâtince ve Yunancadan alınan kelimelerde/toplum adlarında görülür: *militia, regalia* vb. **5.** *biy.* sınıf adlarında geçer: *Mammalia, Amphibia, Reptilia,* vb. **6.** Roma festivallerini gösterir: *Bacchanalia, Lupercalia* vb. **7.** **-ium** ile sonlanan adları çoğul yapar : *atrium -> atria* gibi

IA = **Ia.** = Iowa.

-ial, *son ek* "-li, -e ait" : Lâtince köklü adlardan sıfat yapar : *filial, imperial, memorial* vb.

iamb, *is. şiir* **1.** kısa, uzun : birincisi kısa, ikincisi uzun heceli vezin (. -), **2.** bu tür vezinle yazılmış mısra : *ör.: Come live/with me/and be/ my love.*

iambic, *sf.&is.* **1.** (a) kısa-uzun heceli (vezin kullanan şiir), (b) kısa uzun hecelerle yazılmış mısralardan oluşmuş (şiir), (c) bu vezinle yazılmış yergi/taşlam//hicviye, **2.** *bk.:* **iamb.** **3.** **~ally** : kısa uzun hecelerle.

iambus, *is.*, *ç.* **-bi/-buses** *bk.:* **iamb.**

-ian, *son ek* "-li, -e ait/özgü, -cıl, ... gibi". **Canadian** : Kanadalı. **Bostonian** : Bostonlu. **humanitarian** : insancıl.

-iana, *son ek bk.:* **-an, -ana**

Iapetus, *is.* **1.** *astr.* Satürn'ün dokuz uydusundan biri, **2.** *mit.* Uranus ve Gaea'dan doğmuş devilâh.

Iaşi, *is.* Yaş şehrinin Romence yazılışı. ***e.a.-*** *Jassy.*

-iasis, *son ek* süreç ve sonuç bildirir, özellikle aslı Yunanca olan hastalık adlarına uygulanır. *Psoriasis* gibi.

IATA = International Air Transportation Association.

iatric(al), *sf.* tıbbî, tıbba/hekimliğe ait.

-iatrics, *son ek* "...tedavisi/sağaltımı". *ör.: pediatrics.*

iatro-, *ön ek* "tedavi/hekimlik ile ilgili". *ör.: iatrogenic.*

iatrogenic, *sf.* tedavi şeklinin/hekimlerin sebep olduğu (ruh hastalığı, nevroz vb.). **~ity** : tedaviden ileri gelme.

-iatry, *son ek* "tedavisi, sağaltımı, uzmanlığı". *ör.: psychiatry, podiatry.*

ib. = ibidem.

I-beam, *is.* I demiri, putrel, kesiti I şeklinde olan demir çubuk.

Iberia, *is.* **1. Iberian Peninsula** *d.d.* İberya, İberik Yarımadası, **2.** *esk.* Gürcistan. ***e.a.-*** *2. Georgia.*

Iberian, *sf.&is.* **1.** İberik Yarımadasına/halkına/diline ait, **2.** G Avrupa ve K Afrika'da yaşayan koyu esmer dolikosefal ırka ait, **3.** *esk.* Gürcistan'a/Gürcülere ait, **4.** İberyalı, İberik Yarımadasının eski halkı, **5.** *esk.* İberya dili (Bugün İspanya'nın Bask bölgesi halkının konuştuğu dil bunun devamıdır.) **6.** *esk.* Gürcü.

ibex, *is., ç.* **ibexes, ibices, ibex** *zool.* dağ keçisi *(Capra).* **Alpine** ~ : Alp keçisi *(Capra ibex).* **Cretan** ~ : Girit keçisi *(Capra hircus).*

ibid. = ibidem.

ibidem, *zf. Lât.* aynı kitapta/bölümde/sayfada, aynı yerde, evvelce sözü geçen yerde.

-ibility, *son ek* **-ability** son ekinin değişik şekli : "-lebilme, ...kabiliyeti, -lık, -iyet". *ör.:* **sensibility** : duyarlık, hassasiyet. **extensibility** : uzatılabilme, uzama kabiliyeti. **reductibility** : indirgenebilme.

ibis, *is., ç.* **ibises, ibis** *zool.* ibis *(Threskiornithidae)* : leyleksiler takımının ibisgiller familyasından balıkçıla benzer uzun ve eğri gagalı bir kuş. Afrika ve B Asya'da sulak yerlerde yaşar. **bald** ~ : kelaynak *(Geronticus eramita).* **glossy** ~ : çeltik kargası *(Plegadis falcinellus).* **sacred** ~ : eski Mısırlıların kutsal ibisi *(Threskiornis aethiopica).* **wood** ~ : Amerika doymazı *(Tantalus loculator)* : Amerika'da sulak yerlerde yaşar. Boyu 90-100 cm.

-ible, *son ek* **-able** son ekinin değişik şekli:"-ebilir". *ör.:visible, divisible, lisible, credible.*

Iblees = Iblis = Eblis, *is.* (İslâmiyette) iblis, şeytan.

-ibly, *son ek* **-ably** son ekinin değişik şekli : "-casına/-cesine, -abilecek şekilde". *ör.: visibly, lisibly.*

ibn-, *ön ek* (Arapça) -oğlu/-zade. *ör.: Ibn-Saud.*

ibn-Sina, *is.* İbni Sina. ***e.a.***- *Avicenna.*

Ibo, *is., ç.* **Ibos, Ibo 1.** İbo : Nijerya'da bir aşiret, **2. Kwa language** *d.d.* İboca, İbo dili.

-ic, *son ek* **1.** adlardan şu anlamlara gelen sıfatlar yapar: (a) "-î, -e ait, -sel" : *metallic, poetic, volcanic, symbolic.* (b) "-gibi, -e benzer" : *angelic.* (c) "-vari, tarzında" : *Byronic, Homeric.* (d) "-lı/-li/-lu/-lü içeren, -den oluşan" : *alcoholic.* (e) *kim.* **-ous** son ekli bileşimlerden daha yüksek valanslı : *cupric oxide, sulfuric acid, ferric chloride.* (f) "-den yararlanan, -kullanan" : *electronic.* (h) "-in sebep olduğu, -den ileri gelen" : *amoebic.* (i) "üreten, -ye sebep olan, doğuran" : *analgesic, hypnotic.* **2.** sıfattan üretilmiş Lâtin ve Yunan asıllı adlarda rastlanır: *stoic, music.*

IC = Integrated Circuit.

ICA = International Cooperation Administration.

-ical, *son ek* **-ic** ve **-al** son eklerinin bileşimi. **1.** "-sel, -î " -ic ile biten sıfatlardan çok defa eş anlamlı, bazan daha özel ve geniş anlam taşıyan sıfat yapar : *economical, geological, symmetrical* gibi, **2. -ic** ile biten adlardan sıfat yapar : *musical, mathematical.*

-ically, *son ek* **1. -ic** ile biten sıfatlardan zarf yapar : *terrific -> terrifically.* **2. -ical** ile biten sıfatlardan zarf yapar: *poetic -> poetically, magical -> magically.* **NOT : -ic** ile son bulan pek az sıfatın sonuna **-ly** getirilerek zarf yapılır : **public -> publicly** gibi. Genel olarak zarf **-ical** ile biten sıfattan üretilir. Sıfat yalnız **-ic** ile bitiyorsa zarf yapmak için **-ally** eklenir : **athletic -> athletically.**

ICAO = International Civil Aviation Organization.

Icarian, *sf.* **1.** çok cür'etkâr, küstah, atılgan, atak, gözü pek, **2.** ~ **Sea** *esk.* Ege Denizinin güneyi. ***e.a.***- *1. foolhardy, rash.*

ICBM = I.C.B.M. = Intercontinental Ballistic Missile : Kıt'alar arası roket. Menzili en az 8000 km.

ice^{1}, *sf.&is.* **1.** buz. (İlgili sıfat : *glacial).* *The water turns into ~ at 0°C.* **2.** buz+, buzlu, buz gibi, buzdan yapılmış, buz üzerinde yapılan. *~ cold water. an ~ chest. ~ hockey.* **3.** (su kütlesi üzerindeki) buz tabakası. *~ on the lake in winter.* **4.** buza benzer şey. **camphor** ~ : kâfuru merhemi, **5.** *ABD* meyveli dondurma, **6.** *Brit.* ~ **cream** *d.d.* dondurma, **7.** pasta (üstü) kreması, **8.** *argo* iş adamlarının özel çıkar sağlamak, himaye görmek için ödedikleri para, **9.** *argo* elmas, pırlanta, mücevherat, **10.** tiyatroda iyi yerden bilet almak için gişe memuruna el altından verilen para, **11.** buzlu hokey alanı, **12. break the** ~ : (a) (zor bir işe) başlamak, müşkülü/zorluğu yenmek, (b) resmiyeti kaldırmak/gidermek, havayı yumuşatmak, samimiyet yaratmak, **13. cut no** ~ : *ABD- k.d.* (a) iyi intiba/tesir bırakmamak, rağbet/itibar görmemek, geçmemek. *This kind of* *production will cut no ~ on the international market.* (b) **cut no ~ (with s.o.)** : (bir kimseye) söz geçirememek, üzerinde nüfuzu/etkisi olmamak, hiç tesir etmemek, sökmemek. *A man's money or importance never cuts any ~ with him.* **14. keep (sth.) on ice** : (bir şeyi) ileride kullanmak üzere saklamak, **15. on ~** *ABD- argo* (a) yedekte, askıda. **put on ~** : ertelemek, askıya almak. *You will have to put your vacation plans on ~ until your debts are paid.* (b) müemmen, emin, garantili, kesinlikle lehte sonuç verecek olan *mec.* çantada keklik. *Our team had the game on ~.* **16. on thin ~** : çok nazik/müşkül/tehlikeli durumda. **be/skate on thin ~** : çok müşkül/tehlikeli durumda bulunmak, tehlike ile karşı karşıya olmak.

ice^{2}, *f.* **iced, icing 1.** buzla örtmek/kaplamak, dondurmak, **2.** don(dur)mak, buzlaş(tır)mak, buz tut(tur)mak, **3.** (buzla) soğutmak, buz gibi yapmak, içine buz koymak, **4.** (pasta üzerine) şekerli krema sürmek, **5. ~ over/up** : buzlanmak, buzla örtülmek/kaplanmak, yüzeyi buz tutmak. *The windshield has ~d up.* **6.** (buz hokeyinde) diski gol çizgisi dışına atmak, **7.** *argo* öldürmek. ***e.a.-*** *2. freeze, 7. kill.*

-ice, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük" : sıfatlardan durum, nitelik, eylem bildiren adlar yapar. *ör.:* **cowardice** : korkaklık. **malice** : kötülük.

ice age, *is. jeol.* buzul çağı, cümudiye devri.

ice ax(e), *is.* buz baltası : dağcıların buzda ayak yeri yapmak için kullandıkları özel balta.

ice bag = ice pack, *is.* buz torbası/kesesi: hastaların vücuduna buz koymakta kullanılan su geçirmez torba.

iceberg, *is.* **1.** buz dağı, buz adası, aysberg, **2.** soğuk(kanlı)/heyecansız kimse, **3. ~ lettuce** : top marul : lâhana gibi top yapraklı, gevrek bir cins marul.

iceblink, *is.* buz parıltısı : buzlu bölgelerin üstünde görülen parıltı.

iceboat, *is.* **1.** buz yelkenlisi : donmuş nehir/göl üzerinde kayıp giden yelkenli kayık, **2.** buzkıran, donmuş denizlerde buzları kırarak ilerleyen gemi, **3. ~er** : buz yelkencisi, **4. ~ing** : buz yelkenciliği : buz yelkenlisi ile yarışma/kayma. ***e.a.-*** *2. icebreaker.*

iceboulder, *is.* buzul birikintisi : buzulların sürüklediği kum/çakıl/kil vb. birikintisi.

icebound, *sf.* **1.** etrafı buzla çevrilmiş. *an ~ ship.* **2.** buzdan dolayı kapatılmış.*an ~ harbor.*

icebox, *is.* **1.** buzluk, buz kutusu, **2.** buz dolabı. ***e.a.-*** *2. refrigerator.*

icebreaker, *is.* **1.** buzkıran : donmuş denizlerde buzları yararak giden gemi, **2.** buz kırıcı : buzları parçalayan alet/makine, **3.** (toplulukta) samimiyet yaratan/insanları birbirine kaynaştıran/resmiyeti ve soğuk havayı dağıtan kimse/şey, **4.** yüzen buz parçalarından köprüyü koruyan yapı.

ice bridge, *is. Cnd.* buz köprüsü : donmuş nehir/göl üzerinde açılan (kışa mahsus) taşıt yolu.

icecap, *is.* **1.** buz başlığı : başa konacak şekilde yapılmış buz kesesi, **2.** buzul, buz örtüsü : nisbeten düz geniş bir alanı örten ve merkezden çevreye doğru akan daimî buz/kar tabakası, buzul. **ice sheet** *d.d.*

ice cave, *is.* buz mağarası : bütün yıl veya yılın büyük kısmında buz içeren mağara.

ice-cold, *sf.* **1.** buz gibi, çok soğuk. *Her ~ feet. ~ drinks.* **2.** duygusuz, hissiz, heyecansız, (buz gibi) soğuk. ***e.a.-*** *2. unemotional, passionless.*

ice cream, *is.* **1.** dondurma. *chocolate ~ .* **2.** (ticarî anlamda) süt, yumurta akı, nişasta vb. ile yapılan dondurmaya benzer yiyecek.

ice-cream, *sf.* **1.** (vanilyalı) dondurma renginde. *an ~ suit.* **2. ~ chair** : arkalıksız yuvarlak tabure, **3. ~ cone** : (a) dondurma külâhı : koni biçiminde, yenebilen dondurma kabı, (b) bu kap içine konulmuş dondurma, **4. ~ parlor** : dondurmacı dükkânı, **5. ~ soda = soda** : dondurmalı soda : dondurma, şurup ve soda/maden suyu karışımı (uzun bardaklarla servis yapılır).

ice creeper, *is.* buz nalçası : kaymamak için ayakkabıların altına konulan sivri uçlu demir.

ice crystals, *is. meteor.* buzlu sis : yavaş yavaş düşen ince buz kristalleri. **ice needles, snow mist** *d.d.*

ice cube, *is.* buz küpü, küp şeklinde buz parçası.

iced, *sf.* **1.** buzlu, buz tutmuş, buzla kaplı/örtülü, **2.** buzlu : buzla soğutulmuş. **~ tea** : buzlu çay, **3.** şekerli krema ile kaplanmış (pasta vb.).

icefall, *is.* **1.** buz çağlayanı, donmuş çağlayan/şelâle, **2.** buzul önü : buzulun bir çağlayanı andıran dik cephesi, **3.** buz yığını : buzul içindeki karmakarışık buz kütlesi.

ice field, *is.* **1.** buzla, buz tarlası, denizde yüzen büyük ve geniş buz kütlesi, **2.** *bk.:* **icecap** (2).

ice floe, *is.* **1.** yüzen buz : denizde yüzen geniş ve yassı buz kütlesi (buzladan daha küçük), **2.** *bk.:* **floe** (1).

ice fog, *is.* buzlu sis : buz zerrelerinden oluşan sis.

ice foot, *is.* (kutuplarda) buz kuşağı : kutup kıyılarında donan deniz suyu ve kardan oluşan duvar.

ice fox, *is.* mavi tilki. *e.a.- arctic fox.*

ice hockey, *is.* buz hokeyi.

ice house, *is., ç.* **-houses** buzhane, buz yapım evi, buz deposu/mahzeni.

Icel, *bk.:* **Iceland** (3. b).

Iceland, *is.* **1.** İzlanda (adası) : 1944'ten beri bağımsız cumhuriyet, **2. ~er** : İzlandalı, **3. ~ic** : (a) İzlanda+, İzlanda'ya/İzlandalılara özgü, (b) İzlandaca, İzlanda dili. *kıs.:* **Icel, Icel., Ice, 4. ~ moss** *bot.* ciğer otu, İzlanda yosunu *(Cetraria islandica) :* soğuk ülkelerde rastlanan nişastalı bir tür yosun, gıda olarak yenir, tababette kullanılır, **5. ~ poppy** *bot.* İzlanda gelinciği *(Papaver nudicaule, Papaver alpinum) :* küçük çiçek açan kalımlı bir gelincik türü, **6. ~ spar** : İzlanda billûru : ışığı ucaylayan (polarize eden) ve çift kıran saydam bir kalsit.

iceless, *sf.* buzsuz.

icelike, *sf.* buz gibi.

icelocked, *sf.* donmuş, buzdan dolayı kapalı.

ice-lolly, *is. Brit.* meyveli dondurma çubuğu.

ice machine, *is.* buz (yapma) makinesi.

iceman, *is., ç.* **-men** **1.** buzcu, buz satan/evlere buz dağıtan adam, **2.** kayakçı, buz üzerinde seyahate alışık kimse.

icemantle, *is.* buz örtüsü.

ice milk, *is.* **1.** yağsız sütten yapılmış dondurma, **2.** *bk.:* **frozen custard.**

ice needle, *is. meteor.* **1.** buz iğnesi : Sirüs bulutlarını oluşturan ince ve uzun buz parçacıkları. Bazan güneş ışığında görülebilir. **2. ice needles** *bk.:* **ice cryastals.**

ice pack, *is.* **1. pack ice** *d.d.* buz kütlesi : bir arada sıkışıp tek bir parça hâline gelen buzlar kümesi, **2.** *bk.:* **ice bag.**

ice pick, *is.* buz kıracağı.

ice plant, *is.* **1.** *bot.* buz otu *(Mesembryanthemum crystallinum)* : yaprakları buzlu gibi görünen parlak kabarcıklarla örtülü bir tür sıraca otu. G. Afrika, Akdeniz bölgesi ve G Kaliforniya'da yetişir. **2.** buz fabrikası.

ice point, *is. fiz.* (suyun) donma noktası, 0°C.

ice rain, *is.* **1.** buzlu yağmur, yağar yağmaz buz tutan yağmur, **2.** sulu sepken : karla karışık yağmur. *e.a.- 2. sleet.*

ice-rink, *is.* buz alanı, patinaj sahası.

ice scape, *is.* buz manzarası (resmi).

ice sheet, *is.* **1.** buz örtüsü : çok geniş bir bölgeyi uzun süre kaplayan buz tabakası, **2.** (bir kıt'anın büyük bir kısmını kaplayan) buzul.

ice show, *is.* buz gösterisi, buz oyunları, buz revüsü, buz üzerinde kayarak yapılan müzikli eğlence.

ice skate, *is.* **1.** buz kayağı, buzda kaymak için altına metal namlu geçirilmiş ayakkabı, **2.** buz kayağının madenî namlusu.

ice-skate, *gs.f.* **-skated, -skating** (buzda) kaymak, buz kayağı yapmak. *Ice-skating is my favorite winter sport.*

ice storm, *is.* dondurucu fırtına : yağan yağmuru hemen donduran fırtına.

ice tongs, *is.* **1.** buz maşası : buz küplerini tutup bardağa koymağa mahsus maşa, **2.** buz kaldırıcı : büyük buz kütlelerini kaldıran alet.

ice water, *is.* **1.** buzlu su, (buz gibi) soğuk su, **2.** sulu buz, erimiş buz.

Ich dien, Alm. I serve (=hizmet ederim) : *Prince of Wales'* in simge sözü.

ichneumon, *is. zool.* **1.** firavun faresi, yer köpeği *(Herpestes ichneumon)* : gelinciğe benzer ince bedenli, etçil, memeli hayvan. Mısır' da yaşar. Fare, yılan, yumurta vb. ile beslenir. **2.** *bk.:* **ichneumon fly.**

ichneumon fly, *is. zool.* tırtır sineği *(Ichneumonidae)* : sürfeleri tırtıl veya başka böceklerin larvaları ile beslenen zar kanatlı böcek.

ichno- = ichn-, *ön ek* "iz, ayak izi". *ör.: ichnology.*

ichnology, *is.* iz bilimi : fosil ayak izleri bilimi, Paleontolojinin fosil ayak izlerini inceleyen bölümü.

ichor, *is.* **1.** *patol.* irin, cerahat, **2.** *mit.* tanrı kanı : tanrıların damarlarında dolaştığı farz edilen eter gibi sıvı, **3.** **~ous** : irinli, cerahatli.

ichthammol, *is. ecz.* iktamol : bitümlü şistin damıtılmasından elde edilen antiseptik, analjezik lüzucî madde.

ichthyic, *sf.* balık+, balığa ait/benzer. ***e.a.***- *piscine.*

ichthyo- = **ichthy-**, *ön ek* "balık". *ör.: ichthyology.*

ichthyofauna, *is.* balık direy : bir bölgede yetişen balıkların tümü. **ichthyofaunal** : balık direysel.

ichthyoid, *sf.&is.* **1. ichthyoidal** *d.d.* balık gibi, balığa benzer, **2.** balığa benzer (herhangi bir) omurgalı hayvan. ***e.a.- 1.*** *fishlike.*

Ichthyol , *is. ecz.* iktiyol. ***e.a.***- *ichthammol.*

ichthyolite, *is.* fosil balık. **ichthyolitic** : fosil balık+.

ichthyologic(al), *sf.* balık bilimsel .

ichthyologically, *zf.* balık bilimsel olarak, balık bilimi yönünden.

ichthyologist, *is.* balık bilgini/uzmanı.

ichthyology, *is.* balık bilimi.

ichthyophagist = **ichthyophagous**, *sf.* balıkla beslenen.

ichthyophagy, *is.* balıkla beslenme.

ichthyosaur(us), *is., ç.* **-sauruses** sürüngen balık : bugün ancak fosillerine rastlanan balığa benzer sürüngen deniz hayvanı, uzunluğu 1.20 ilâ 12. 0 m.

ichthyosis, *is. patol.* pul pul deri : derinin balık pulu gibi kabarıp sertleşmesi hastalığı. **fishskin disease** *d.d.* **ichthyotic** : pul pul deri hastalığı ile ilgili.

-ician, *ön ek* "-ci, bilgini/uzmanı/sanatkârı". *ör.: geometrician, musician, phonetician.*

icicle, *is.* **1.** sarkan buz, buz saçağı/salkımı, **2.** vurdumduymaz, hissiz, duygusuz kimse, **3. icicled** : buzları sarkan.

icily, *zf.* buzlu buzlu, buzlarla örtülü olarak, buz gibi/soğuk bir şekilde, ilgisizce, lâkaydane.

iciness, *is.* (buz gibi) soğukluk, buzluluk, ilgisizlik, lâkaytlık.

icing, *is.* **1.** (pasta/kek vb. üzerine sürülen) şekerli krema, **2.** *meteor.* buzlanma, buz tutma, (geminin/uçağın) yüzeyini kaplayan) buz, **3.** (hokeyde) diski yol çizgisi dışına çıkarma, **4.** **~ sugar** : pudra şeker ve (az miktarda) nişasta karışımı. ***e.a.- 1.*** *frosting.*

ici on parle français, *Fr.* Burada Fransızca konuşulur.

ICJ = International Court of Justice : Milletler Arası Adalet Divanı.

icker, *is. İsk.* (mısır vb.) koçan, (buğday vb.) başak.

icky, *sf.* **ickier, ickiest** *argo* **1.** iğrenç, tiksindirici, **2.** aşırı duygusal, fazla hassas, **3.** yapışkan, cıvık, **4. ickily** : (a) iğrenç/tiksindirici bir şekilde, (b) aşırı duygusallıkla, fazla hassasiyetle, (c) yapışkan bir şekilde, cıvık cıvık, **5. ickiness** : (a) iğrençlik, (b) aşırı duygusallık, (c) yapışkanlık, cıvıklık. ***e.a.- 1.*** *repulsive, distasteful, disgusting, **3**, sticky, viscid, gooey.*

icon, *is., ç.* **icons/icones 1. eikon, ikon** *d.d.* (a) resim, fotoğraf, suret, (b) (Ortodoks kilisesinde) kutsal kişilerin (Hz. İsa, melek, aziz vb.) resmi, **2.** *man.* temsil ettiği şeye benzeyen işaret/simge, **3. ~ic(al)** : resim şeklinde, simgesel, **4. ~ically** : resimlerle, simgelerle. ***e.a.-1.*** *(a) image, picture.*

Iconium, *is.* Konya (eski adı).

icono- = **icon-**, *ön ek* "resim, benzerlik, benzeyiş" *ör.: iconology, iconography.*

iconoclasm, *is.* töre yıkımı : yerleşmiş töre/gelenek/anane/âdet/inanç ve alışkanlıkları yıkma/tanımama ilkesi/eylemi.

iconoclast, *is.* **1.** töreyıkan : yerleşmiş töre/gelenek/anane/âdet/inanç ve alışkanlıkları yıkma/tanımama yanlısı, **2.** putkıran : kutsal resim ve heykelleri yıkan/yok eden kimse, **3. ~ic** : töre yıkıcı, put kırıcı, **4. ~ically** : töre yıkarcasına, putları kırarak.

iconograph(er), *is.* ressam, resim/tasvir yapan.

iconographic(al), *sf.* tasvirî, resme/tasvire ait.

iconography, *is., ç.* **-phies 1.** simgeleme, bilinen anlam ile kavramları resim ve tasvirlerle temsil etme, bir konuyu resimlerle canlandırma,

2. resim/tasvir konusu, **3.** simgeleri/resimleri çözümleme/yorumlama, (kutsal) resim ve simgeleri inceleme/anlamlarını çözme, **4.***bk.:* **iconology.**

iconolatry, *is.* **1.** puta tapma, tasvirlere / heykellere tapınma, **2. iconolater** : puta tapan kimse, **3. iconolatrous** : puta tapan.

iconology, *is.* **1.** simge bilimi : resim, tasvir ve simgelerin tarihî gelişmeleriyle incelenip yorumlanması, **2.** kutsal resimlerin/tasvirlerin incelenmesi, **3. iconological** : simge bilimsel, **4. iconologist** : simgeci, simge bilimci, simge bilimi uzmanı.

Iconoscope , *is.* ikonoskop : ışığa duyarlı mozayik yüzeyi yüksek hızlı elektron demeti ile tarayıp resim elemanlarının aydınlık derecesi ile orantılı akım üreten TV kamera tüpü. *bk.:* **orthicon.**

iconostas = **iconostasis**, *is.*, *ç.* **-ses** kutsal resimler duvarı : Doğu kiliselerinde kutsal bölmeyi dinleyici salonundan ayıran ve üzerinde kutsal resimler bulunan duvar veya ekran.

icos- = **icosa-** = **icosi-**, *ön ek* "yirmi".

icosahedron, *is.*, *ç.* **-drons** /**-dra** **1.** *geom.* yirmi yüzlü, **2. icosahedral** : yirmi yüzlü+, yirmi yüzlü şeklinde.

-ics, *son ek* **1.** "bilim, bilgisi, ilmi, sanatı" *ör.: mathematics, ethics, physics, electronics, politics, tactics,* **2.** "yöntemi/eylemi/işlemi". *ör.: athletics, acrobatics,* **3.** nitelik, işleme, olay/oluş bildirir. *ör.: mechanics, atmospherics.* **NOT : -ics** ile biten bilim adları tekil işlemi görür : *Physics is my best subject. Mathematics is difficult. Politics offers an uncertain future.* Bir sıfat, zamir ya da niteleyici cümle ile beraber kullanıldıkları zaman ise çoğul sayılırlar : *The physics of this subject are difficult. His mathematics are poor. Our tactics are superior to the enemy's. His politics are unusual.* **-ics** ile biten bütün diğer kelimeler çoğul fiil alırlar.

ICSH, **1.** *biy.-kim.* ara göze uyarıcı hormonu : kadınlarda *corpus lutheum'* un gelişmesini, erkeklerde ise erkeklik hormonu *testosteron* üretimini sağlayan hormon, **2.** *ecz.* bu hormonun ticarî şekli.

icterus, *is.* **1.** *patol.* sarılık, **2.** *bot.* yaprakların sararması, **3. icteric(al)** : sarılıklı, sarılığa yakalanmış, sarılığın sebep olduğu. ***e.a.-1.*** *jaundice.*

ictic, *sf.* **1.** (şiir) vurgusal, **2.** nöbet/kriz/felç şeklinde

ictus, *is.*, *ç.* **-tuses**, **-tus** **1.** (şiir) düzgün vurgu, **2.** *patol.* nöbet, kriz, felç, inme.

ICU = *Intensive Care Unit* : Yoğun Bakım Bölümü.

icy, *sf.* **icier, iciest** **1.** buzlu, buz tutmuş, buzla örtülü/kaplı. ~ *roads are dangerous.* **2.** soğuk, üşümüş, buz gibi. *My hands are ~.* **3.** dondurucu, üşütücü, çok soğuk. ~ *winds.* **4.** kaygan, kaypak. *an ~ sidewalk.* **5.** donuk/soğuk (hâl / tavır/davranış), ilgisiz, hissiz, lâkayt, bigâne. *an ~ stare. She gave me an ~ look.* ***e.a.-3.*** *cold, freezing, 4. slippery, 5. frigid, aloof.*

id, *is.* **1.** *psikol.* ilkel benlik, içgüdüsel güçlerin kaynağı, içgüdüsel ihtiyaç ve dürtülerden doğan ruhsal erke kaynağı, **2.** *patol.* isilik : enfeksiyon yaratan şeylere karşı ciltte hasıl olan kızarıklık.

ID = **1.***Idaho* (Posta kodu), **2.** *identification* (kimlik), **3.** *inside diameter* (iç çap), **4.** *inside dimensions* (iç boyutlar), **5.** *Intelligence Department* (İstihbarat Dairesi), **6.** *intradermal* (deri altı), **7.** *Infantry Division* (piyade tümeni).

I'd = **1.** I would, **2.** I should, **3.** I had.

-id, *son ek* **1.** "-in kızı". Komet veya küme yıldızlardan saçılan meteorları adlandırmakta kullanılır :*Andromedid, Persedid,* vb. **2.** "... destanı". **Aenedid** : Aene destanı, **3.** *zool.* "-gil (ler)". *ör. : leporid, arachnid, acarid,* **4.** "-li, -kan, ...dolu". **humid** : nemli. **fluid** : akışkan. **torrid** : ateşli, hararetli, **5.** "zerre, cisim" : *ör.: chromatid, energid.*

Ida, *is.* **1.** Kazdağı (1767 m, Edremit yakınında) (eski adı), **2.** Girit'teki en yüksek dağ (2.456 m).

Ida. = Idaho.

-idae, *son ek zool.* "-giller". **Felidae** : Kedigiller.

Idahoan, *sf.&is.* Idaholu, Idaho'ya özgü/ait.

ID card = **I.D. Card** = **identity card**, *is.* kimlik kartı.

-ide = **-id**, *kim.* **1.** ikili bileşimlerin son eki : maden olmayan veya elektronegatif olan eleman adına veya köküne eklenir: *hydrogen sulfide, cyanide, sodium chloride* gibi, **2.** başka bileşikten türeyen veya ona bağlı olan bileşimler için kullanılır : *anhydride, glucoside* gibi.

idea, *is.* **1.** fikir, düşünce. *That's an excellent idea. Have you any ~ of what I'm going to explain?* **I have no ~** : Hiç fikrim yok, bilmiyorum. **2.** tasavvur, niyet, plân. *I have an ~ for a new book.* **You have no ~ how worried I was** : Ne kadar üzüldüğümü tasavvur edemezsin. **She told them her ~ for the publicity campaign** : Tanıtma kampanyası hakkındaki plânını onlara söyledi. **3.** oy, mütalaa. *What's your idea on new tax system?* **4.** erek, amaç, maksat, hedef, gaye. *The ~ of becoming an engineer.* **The ~ of a vacation is to relax** : Tatilden maksat dinlenmektir. **Do you get the ~ ?** Maksadı anlıyor musun? **The ~ is that** : Maksat şudur ki... **5.** sanı, tahmin, önsezi. *I have an ~ that she will be late.* **I had no ~ that...** : ...-i bilemezdim, tahmin edemezdim, **6.** anlayış, idrak, bilgi. *a child's ~ of time.* **What an ~ can a man who is blind from the birth have of color?** Doğuştan kör olan bir kimsenin renk hakkında ne bilgisi olabilir? **He has some ~ of how to swim** : Biraz yüzmesini bilir. **7.** inanç, kanaat. *He has a strong ~ on the subject.* **8.** *fel.* (a) kavram, tasavvur, zihinde oluşan mefhum, (b) düşüncel, ülküsel, ideal, bir şeyin olması arzu edilen şey, (c) (Plâtonizmde) uzay ve zamanın ötesinde var olan, yalnızca tinsel olarak anımsama yolu ile kavranabilen, duyularla yalnız görüngüleri algılanabilen asıl gerçeklik, **9.** *esk.* benzerlik, **10.** *esk.* hayal, zihinde oluşan şekil, hatıra, mevcut bir şeyin/kimsenin zihinde bıraktığı izlenim, **11.** **~s** : yaratıcı fikirler, olumlu/müsbet/faydalı düşünce ve fikirler. **a man of ~s/full of ~s** : yaratıcı zekâya sahip bir kişi, yaratıcı/müsbet düşünceleri olan kimse, **12.** **fixed ~** : saplantı, fikrisabit, **13.** **get ~s into one's head** : boş hayallere/ümitlere kapılmak, olmayacak şeyler beklemek, **14.** **get the ~ that** : (yanlış olarak) zannetmek, sanmak, yanlış bir fikre saplanmak/kapılmak, **15.** **my ~ of** : bence, fikrimce. **Going to a film is not my ~ of spending a sunny day well** : Sinemaya gitmek bence güneşli bir günü iyi geçirmek değildir. **16.** **put ~s into s.o.'s head** : birisine olmayacak ümitler vermek, **17.** **The ~ !** Amma yaptın ha! **What an ~ !** Ne acayip fikir! Ne münasebet! Hiç olur mu? **The very ~ !** Ne kadar tuhaf/saçma/gülünç! **The very ~ of a thing !** Olur şey değil!/Böyle şey tasavvur edilemez! ***e.a.***- *1. concept, conception, thought, notion, 2. plan, scheme, design, intention, 3. opinion, 5. fantasy, fancy, 6. conception, 7. conviction, belief, 9. likeness, 10. mental image.*

ideaistic, *sf.* düşünsel, fikrî.

ideal^{1}, *is.* **1.** ülkü, ideal, mefkûre, gaye, amaç. *The ~s of the United Nations are peace and friendship throughout the world.* **2.** (kusursuz/mükemmel) örnek. **That's my ~ what a house should be** : Bence mükemmel bir ev böyle olur = Mükemmel ev örneği bence budur. **3.** örnek alınacak kimse/şey. *Her mother is her ~.* **4.** tasavvur edilebilen en mükemmel sonuç/şey/hâl, **5.** yalnız zihinde yaşayan/var olan şey, hayalindeki, tasavvur ettiği. *She's looking for a husband but hasn't found her ~ yet.* **6.** *mat.* özlek. **~ point** : özlek nokta. ***e.a.***- *1. objective, intention, goal, 2&3. example, model. archetype, prototype, standard.*

ideal^{2}, *sf.* **1.** kusursuz, mükemmel, ideal. *~ beauty.* **2.** üstün, en yüksek nitelikte/evsafta, bulunmaz, eşsiz, en iyi/âlâ. *an ~ spot for a home.* **3.** hayalî, mutasavver, düşüncel, tasavvura dayanan, nazarî, fikre/düşünceye dayanan, pratik olmayan. *an ~ future. The ~ theory of numbers.* **4.** ülküsel, mefkûrevî, ideal, **5.** çok yararlı, her ihtiyaca cevap veren, mevcudun en iyisi, **6.** *fel.* düşüncel : (a) gerçekte olmayıp yalnız düşüncede tasarım biçiminde var olan, (b) yalnızca düşünce ile kavranabilen. ***e.a.***-*1. perfect, complete, consummate, excellent, 2. best, 3. visionary, imaginary, impractical, utopian, 5. advantageous.*

idealess, *sf.* fikirsiz, düşüncesiz, bir fikre/düşünceye sahip olmayan.

idealise/idealisation/idealiser, *Brit. bk.:* **idealize/idealization/idealizer.**

idealism, *is.* **1.** ülkücülük, mefkûrecilik, büyük bir ülkü/gaye/amaç peşinde koşma, onu gerçekleştirmeye çalışma, **2.** idealleştirme, hayalîleştirme, kusurlarını giderip ideal/kusursuz hale getirme, **3.** idealleştirilmiş şey, **4.** (Güzel sanatlarda) idealizm : konuyu mükemmel bir örneğe göre işleme, **5.** *fel.* ülkücülük, idealizm : Berkeley, Kant, Hegel gibi filozofların geliştirdikleri, duygu ve düşünce dışında gerçek olamayacağını savunan çeşitli felsefî doktrinler.

idealist, *sf.&is.* **1.** ülkücü, idealist, mefkûreci, **2.** hayalperest, gerçekleşmesi olanaksız yüksek amaçlar peşinde koşan (kimse), **3.** konuları gerçek görünüşleri ile değil, idealleştirilmiş yönden ele alan sanatçı, **4.** ülkücülük/idealizm felsefesine inanan/taraftar olan (kimse).

idealistic(al), *sf.* **1.** ülkücü, **2.** idealizme/ülkücülüğe ait, **3.** fazla ümitli, **4.** kendi çıkarını düşünmeyip kamu yararına çalışan, **5. idealistically** : ülkücü/idealist tutumla, idealist olarak.

ideality, *is.*, *ç.* **-ties 1.** mükemmellik, eşsizlik, kusursuzluk, ideallik, ideal oluş, aranan bütün niteliklere sahip olma, **2.** *fel.* idealizm, ülkücülük : yalnız kavram halinde zihinde var olan, duyulur dünyanın karşısında hiçbir koşula bağlı olmayan, saltık olan nesneleri bulmaya çalışan öğreti, **3.** idealleştirme yeteneği, yaratıcı muhayyile, **4.** ülkücülük, ülkücü nitelik/karakter.

idealize, *f.* **-ized, -izing 1.** ülküleştirmek, idealleştirmek, ideal telâkki etmek, ideal hâline getirmek, **2.** mükemmelleştirmek, kusursuz/eşsiz hâle getirmek, **3.** ülkü/ideal/gaye edinmek, **4.** eşyayı/varlıkları ideal şekli ile temsil etmek veya göz önüne almak, **5. idealization** : ülküleştirme, idealleştirme, **6. idealizer** : ülküleştiren, idealleştiren.

idealless, *sf.* ülküsüz, idealsiz, gayesiz, amaçsız.

ideally, *zf.* **1.** mükemmelen, en iyi/mükemmel şekilde, en iyi sonucu verecek şekilde, ideal olarak, **2.** fikren, fikir olarak, **3.** kuramsal/nazarî olarak, nazariyatta. ~ *we should have twice office space as we have now.* ***e.a.****- 1. perfectly, 2. mentally, 3. in theory, in principle.*

ideal point, *is. geom.* özlek nokta : sonsuzdaki nokta, paralel iki doğrunun kesiştiği farzedilen nokta. Genel olarak istisnaî bir durumu yok etmek için düzleme/uzaya eklenen nokta.

ideate, *is.&f.* **-ated, -ating 1.** tasarlamak, tasavvur/tahayyül etmek, düşünmek, tefekkür etmek, **2.** anlamak, kavramak, idrak etmek, fikir edinmek, **3.** *fel.* (bir fikre tekabül eden) nesne. ***e.a.****- 1. imagine, think, 2. conceive.*

ideation, *is.* **1.** tasarlama, tasavvur/tahayyül etme, düşünme, tefekkür, idrak, anlama, kavrama, **2. ~al = ideative** : düşünsel, fikrî, tasavvurî, düşünce/fikir/tasavvur ile ilgili, **3. ~ally** : düşünsel olarak, fikren, tasavvur halinde.

idée fixe, *is.*, *ç.* ***idées fixes*** *Fr.* **1.** *bk.:* **fixed idea** (1), **2.** *müz.* **fixed idea** *d.d.* tekrarlama, özellikle Berlioz'un müziğinde tekrarlanan tema/motif. *bk.:* **leitmotif.**

idem, *zm. Lât.* aynı/sözü geçen/mezkûr (eser/yazar). *kıs.:* **id.** ***e.a.****- same as mentioned.*

idempotent, *is.&sf.* eş güçlü. ~ **quantity**: eş güçlü çokluk, kendisiyle çarpımı yine kendisine eşit olan çokluk. ~ **element** : eş güçlü öğe. ~ **matrix** : eş güçlü dizey.

idem quod, *Lât.* ...-nın aynı, tıpkısı. ***e.a.****- same as.*

identic, *sf.* **1.** *bk.:* **identical**, **2.** (diplomaside) şeklen aynı (iki devletin bir üçüncüye verdikleri nota vb.)

identical, *sf.* **1.** aynı, tıpkı, kendisi. *This is the the ~ knife which the murder was committed.* **2.** eş, özdeş, benzer. ~ **figures** : özdeş uzambiçimler, benzer şekiller. *He replaced the broken dish with an ~ one.* ~ **transformation** : özdeşlik dönüşümü, **3. ~ly** : aynen, tıpkı tıpkısına, özdeş olarak, benzer şekilde, **4. ~ness** : aynılık, eşlik, özdeşlik, benzerlik. ***e.a.****- 1. same, indistinguishable, 2. alike, like, similar.* ***k.a-1&2.*** *different, unalike, other, distinct, diverse.* ***NOT*** : Çok kimseler "***identical to***" şeklini kullanırlarsa da bu doğru değildir, doğrusu "**identical with**" demektir. Örneğin "**This chair is identical with mine.**" demek doğru, "***...identical to mine.***" demek yanlıştır.

identical rhyme, *is.* **1.** eş kafiye : aynı kelimenin tekrarlanmasıyla yapılan kafiye, **2.** *bk.:* **rime riche.**

identical twin, *is.* ikiz eşi : cinsiyeti aynı olan, birbirine çok benzeyen ikizlerden her biri. Aynı dişi yumurtadan gelişir. *bk.:* **fraternal twin.**

identifiable, *sf.* **1.** tanınabilir, kimliği belli/tespit edilebilir, **2. ~ness** : tanınabilme, kimliği belli olma, **3. identifiably** : tanınabilecek şekilde, kimliği belli olacak tarzda.

identification, *is.* **1.** tanı(n)ma, kimliğini/hüviyetini belirtme/tespit etme. ~ *of the dead body by the brother.* **2.** kimlik, hüviyet. *He carries ~ with him all the time.* **3.** *sos.* (bir toplumun değer ve çıkarlarını) benimseme/kabul etme, **4.** (a) yakın duygusal ilgi duyulan kişiye/topluluğa ruhsal yönelim, (b) kendine başka bir kişi/grup karakteri vererek baskıdan kurtulmak veya duygularını tatmin etmekten ibaret zihnî mekanizma, **5. ~ card = ~ papers = ID card** : kimlik kartı, hüviyet (cüzdanı). ***e.a.-*** *1. recognition.*

identifier, *is.* tanıyan, kimliğini/hüviyetini saptayan/tespit eden.

identify, *f.* **-fied, -fying 1.** tanımak, teşhis etmek, kimliğini belirtmek/saptamak, hüviyetini tespit etmek/meydana çıkarmak. *The witness identified the criminal. to ~ handwriting.* **2.** özdeşlemek, aynı olduğunu tespit/ispat etmek, bir tutmak, aynı/eşit telâkki etmek. *to ~ money with happiness.* **3.** *gen.* **~ with** : (a) duygu/çıkar/eylem ortaklığı yapmak, başka bir kimseye/gruba katılmak, kendini başka birisinin yerine koymak. *to ~ oneself with Hamlet. to ~ with the hero of a novel. He preferred not to ~ himself with that group.* **This politician is too closely identified with the former government to become a minister in ours** : Bu politikacı eski hükûmete kuvvetli bağlarla bağlı olduğundan bizim hükûmetimizde bakan olamaz. (b) (bir şeyi başkasına) eşit/denk saymak/tutmak, aynı telâkki etmek, birbirine karıştırmak. **Never ~ opinions with facts** : Kişisel düşüncelerle gerçekleri asla birbirine karıştırmayınız. (c) ilgi/sempati duymak, benimsemek, kendini ona yakın hissetmek. **Reading this book, we can ~ with the main character's struggle** : Bu kitabı okurken insan kahramanlarının mücadelesini benimsiyor. **4.** *biy.* (bir örneğin) grubunu/sınıfını saptamak, **5.** *psikol.* özdeşleşmek : kendini kuvvetli duygusal bağlarla bağlı olduğu bir kimse gibi tahayyül etmek, onun gibi düşünmek/davranmak, **6.** ele vermek, tanıtmak, teşhise/kimliğini saptamaya yaramak. *His guff voice identified him. Black and white stripes ~ the zebra.*

identikit, *is.&sf.* kimlik bulma takımı : çeşitli parçaları bir araya getirilerek tanıkların tarifine göre bir suçluya benzer resim yapmaya yarayan resim parçaları kolleksiyonu.

identity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** özdeşlik, aynıyet, tamamen eş/aynı/benzer oluş. *The ~ of the fingerprints in the gun proved that he was the killer. They have established ~ of these pearls with the ones reported missing.* **2.** kimlik, hüviyet. **Please prove your ~** : Lütfen kimliğinizi ispat ediniz. *The writer concealed his ~ under an assumed name.* **mistaken ~** : yanlış kimlik tespiti, kimlik tespitinde yanılma, **3.** benzerlik, birlik, eşlik. **an ~ of interests** : menfaat birliği, **4.** benlik, şahsiyet. **to lose one's ~** : benliğini yitirmek. **He doubted his own ~** : Kendi benliğinden şüphelendi. **5. ~ card = ID card = I.D. card** : kimlik kartı, **6. ~ certificate** : kimlik belgesi/cüzdanı, nüfus cüzdanı, **7. ~ crisis** : (ergenlik çağındaki) benliğini bulma bunalımı, şahsiyet buhranı, **8. ~ disc** : kimlik diski : üzerinde askerlerin kimliği yazılı madalyon, **9. ~ element** *mat.* özdeşlik öğesi : bir kümenin herhangi bir öğesi ile işleme tabi tutulduğunda onu değiştirmeyen öğe (Toplama işlemi için 0, çarpma/bölme işlemi için 1 sayısı özdeşlik öğesidir.), **10. ~ mapping** : özdeşlik izdeşimi/gönderimi, **11. ~ matrix** : birim dizey, **12. ~ principle** : özdeşlik ilkesi, **13. ~ transformation** : özdeşlik dönüşümü.

ideo-, *ön ek* "fikir". *ör.: ideology, ideogram.*

ideogram = ideograph, *is.* **1.** fikir simge : fikir ifade eden işaret/simge, **2.** söz simge : bir kelime veya işlemi gösteren işaret/simge. (bütün rakamlar, **+, -, x, =** işaretleri vb.).

ideographic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* fikir simgesel, söz simgesel, **2. ~ally** : fikir simge ile, söz simge ile.

ideography, *is.* fikir simgecilik, fikir simge kullanma, fikirleri simgelerle ifade etme.

ideologic(al), *sf.* **1.** ülküsel, fikrî, mefkûrevî, ideolojik, **2.** nazarî, hayalî, **3. ideologically** : ülküsel olarak, fikir/düşünce bakımından, nazarî/ideal olarak. *Ideologically they have many differences.* ***e.a.-*** *2. speculative, visionary.*

ideologist = ideologue, *is.* **1.** ideolog, ideoloji uzmanı, **2.** belirli bir ideolojiyi savunan kimse, **3.** kuramcı, nazariyeci, **4.** idealist, hayalperest, gerçekleşmesi olanaksız ideal fikirlere saplanan kimse.

ideologize, *f.* **-gized, -gizing 1.** düşün yapılaştırmak, ideoloji hâline getirmek, ideoloji edinmek, **2.** belirli bir ideolojiyi kabul ettirmek.

ideology, *is.*, *ç.* **-gies 1.** düşün yapı, ideoloji : siyasal/toplumsal bir öğreti oluşturan, bir hükûmetin/partinin/toplumsal sınıfın davranışlarına yön veren siyasal, türel, bilimsel, felsefî, dinsel, moral, estetik düşünce ve inançların tümü, **2.** bu düşünceleri ve amaçlarını eylem yolu ile gerçekleştirme gayesi güden siyasal/kültürel/ toplumsal plân. *fascist ~.* **3.** *fel.* fikir bilimi, fikriyat : fikirlerin köken, menşe, mahiyet ve niteliklerinin incelenmesi, (b) duyulardan fikirleri türetme sistemi, **4.** gerçekleşmesi olanaksız, hayalî kuramlar/düşünceler/nazariyat.

ideomotion, *is. fizy.* düşün devim : bir düşüncenin/fikrin uyandırdığı istem dışı kas /sinir devimi/hareketi. *bk.:* **sensorimotion.**

ideomotor, *is. fizy.* düşün devimsel. *bk.:* **sensorimotor.**

ides, *is.* eski Roma takviminde Mart, Mayıs, Temmuz ve Ekimin 15. ve diğer ayların 13. günleri ve bu günlerle biten sekiz günlük süre.

id est, *Lât.* yani, demek ki. *kıs.:* **i.e.**

-idia, *son ek* **-idion** veya **-idium** son ekinin çoğulu.

idio-, *son ek* **1.** "özgü, has, mahsus, kendinden, kendine bağlı/mahsus". *ör.: idiomorhic, idiosynchrasy,* **2.** "ayrı, farklı" *ör.:idioblast.*

idioblast, *is. bot.* farklı göze : bitkilerde komşu gözelerden büsbütün farklı göze/hücre.

idiocy, *is., ç.* **-cies 1.** alıklık, ahmaklık, aptallık, bönlük, delilik, belâhet, geri zekâlılık, dimağın gelişmemesinden doğan akıl/zekâ noksanlığı, **2.** aptalca/budalaca söz/davranış/eylem. *It would be ~ to antagonize such a poweful nation.*

idioglossia, *is. bk.:* **idiolallia.**

idiograph, *is.* imza, marka, alâmetifarika, bir kişiye/kuruma özgü işaret/marka/mühür vb. *bk.:* **logotype** (2). ***e.a.-*** *trademark.*

idiographic, *sf. psikol.* kişisel sorun ve olayların incelenmesi/açıklanması ile ilgili.

idiolallia, *is.* **1.** kuş dili : çocukların ya da akıl sayrılarının kelimelere hece ekleyerek ya da çıkararak konuştukları dil, **2.** bozuk telâffuz : kelimeleri anlaşılmaz şekilde bozuk olan telâffuz.

idiolect, *is.* şive, şahsî lehçe, bir kimsenin kendine özgü konuşma tarzı.

idiom, *is.* **1.** deyim, deyiş, anlamı kelimelerin anlamları toplamından büsbütün farklı ifade. Örneğin : **kick the bucket** : ölmek. **to put up with** : tahammül/müsamaha etmek, **2.** dil, lehçe, şive, bir bölge halkına özgü konuşma tarzı. *He speaks in the ~ of Ottawa walley.* **3.** tabir, terim, bir meslek grubuna/bilim dalına özgü anlatım şekli. *legal ~.* **4.** üslûp, ifade tarzı (sanatta, müzikte vb.). *The ~ of Bach.*

idiomatic(al), *sf.* **1.** deyimsel, deyimli, deyimlerle dolu, çok deyim kullanan. *~ French.* **2.** deyim tarzında/şeklinde, **3.** bir dile/lehçeye/ şiveye özgü, **4.** kendine has özellikte/üslûpta, özel bir karakter taşıyan. *~ writing. an ~ composer.* **5. idiomatically** : deyimsel olarak, deyimlerle dolu olarak, deyim şeklinde, esas anlamından farklı anlamda, **6. idiomaticalness** : deyimsellik, esas anlamdan farklı anlamda kullanılma.

idiomorphic, *sf.* **1.** öz biçimsel, öz biçimli, kendine özgü biçimi/şekli olan, **2. ~ally** : öz biçimle, özel/kendine özgü şekilde/biçimde/tarzda, **3. idiomorphism** : öz biçim(lilik), kendine özgü biçimi olma.

-idion, *son ek* "-cık/-cik, -cağız/-ceğiz". Yunanca asıllı kelimelerin anlamını küçültücü son ek. *ör.:* **enchiridion** : kitapçık, el kitabı. *bk.:* **-idium.**

idiopathic(al), *sf.* **1.** *patol.* sebebi bilinmeyen, anî zuhur eden (hastalık), **2.** kişisel, bireysel, ferdî, bir kişiye/şahsa özgü, **3. idiopathically** : (a) sebebi bilinmeksizin, anî olarak, (b) kişisel olarak.

idiopathy, *is., ç.* **-hies** *patol.* **1.** tekil sayrılık : başka bir hastalığın sonucu olmayan veya sebebi bilinmeyen sayrılık, **2.** duyarcal sayrılık : bir duyarca/alerji sonucu görülen hastalık (egzama, mide/bağırsak bozuklukları gibi).

idiophone, *is.* öz sesli çalgı : doğal olarak ses veren katı bir maddeden yapılmış müzik aleti (gong vb. gibi). **idiophonic** : öz sesli, doğal olarak ses veren.

idioplasm, *is. biy. bk.:* **germ plasm.**

idiosyncrasy, *is., ç.* **-sies 1.** huy, mizaç, tabiat, özgüllük, kişisellik, **2.** bünye, bir kişinin kendine özgü beden yapısı, **3.** (ilâçlara/besinlere karşı) öz duyarlık/yatkınlık/aşırı hassasiyet (eskiden **idiocracy** denirdi). *bk.:* **allergy** (1). ***e.a.-*** *1. temperament, peculiarity, quirk, eccentricity.*

idiosyncratic, *sf.* **1.** kişisel, özel, özgül, bir kimseye özgü. *an ~ gesture.* **2.** bünyesel, bünyevî. *~ response to a drug.* **3.** acayip, tuhaf, garip, **4. ~ally** : özellikle, kişisel olarak, bünyesel olarak; acayip/garip bir şekilde. ***e.a.-*** *3. eccentric.*

idiot, *is.* **1.** alık, bön, ahmak, aptal, ebleh, sersem, budala. **~ ! You've dropped my watch** : Sersem! Saatimi düşürdün. **I've left my umbrella in the train. What an ~ I am!** Şemsiyemi trende unuttum. Amma aptalım ha! **2.** (anadan doğma) geri zekâlı kimse. *born an ~. Her ~ son.* **3. ~ box** *argo* televizyon, **4. idiot's lantern** *Brit.- argo* televizyon, **5. ~ light** : uyarma ışığı : otomobil ön panosunda bulunan ve arıza olduğu zaman yanan ihbar lâmbası, **6. to play the ~** : aptal rolü yapmak, kendini aptal (imiş gibi) göstermek. ***e.a.- 1.*** *fool, halfwit, dolt, dunce, numskull, silly, simpleton, dullard, dummy, blockhead, jerk,* ***2.*** *imbecile, moron, cretin.* ***k.a.- 1&2.*** *genius, mastermind, prodigy.*

idiotic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* alıkça, ahmakça, aptalca, sersemce, budalaca, **2. ~ally** : alık alık, aptal aptal, aptalca, budalaca, **3. ~alness = idiotism** : aptallık, ahmahlık, sersemlik, budalalık. ***e.a.- 3.*** *idiocy.*

idle^1, *sf.* **idler, idlest 1.** işsiz. *~ workmen. When men cannot find employment, they are ~.* **the ~ rich** : işsiz/avare zenginler, **2.** boş, avare. *~ hours. We spent many ~ hours during the holidays.* **3.** işlemeyen, atıl, gayrifaal, muattal. *During the business depression half the machines in the factory were ~.* **4.** aylak, başıboş, tembel, haylaz. *an ~ worthless girl.* **5.** asılsız, anlamsız, saçma, manasız, boş. *~ talk.* **6.** sebepsiz. *~ fears.* **out of ~ curiosity :** sırf merak/tecessüs nedeniyle, **7.** boş, havaî, vahi. *~ pleasures.* **8.** etkisiz, nafile, beyhude, abes. *~ threats. I knew what would happen, but it was ~ to warn her.* **9.** yararsız, faydasız, işe yaramaz, atıl. *~ rage.* **~ capital** : atıl sermaye, **10.** temelsiz, mesnetsiz, gerçeklere dayanmayan. *~ reports.* **11.** *mak.* avara, boşta dönen. **run ~** : boşta işlemek, **12. ~ gear = ~r gear = ~ wheel** : avara dişli, **13. ~ pulley = ~r pulley = ~ wheel** : avara kasnak, **14. ~ness** : işsizlik, tembellik, aylaklık, avarelik. ***e.a.-1.*** *unemployed,* ***1&4*** *sluggish, lazy, indolent, slothful, inactive,* ***6.*** *groundless, vain, fruitless, wasteful,* ***8.*** *futile, ineffective,* ***9.*** *useless,* ***10.*** *unfounded.* ***k.a.- 1.*** *busy.*

idle^2, *f.* **idled, idling 1.** vaktini boş geçirmek, beyhude vakit geçirmek, vakit öldürmek, oyalanmak, *argo* havyar kesmek. **~ away** : boşa harcamak, ziyan etmek. *Don't ~ away your time.* **2.** aylak aylak/avare dolaşmak. *to ~ along the avenue.* **3.** *mak.*boşta çalışmak/işlemek. *The engine is idling.* **4.** işsiz bırakmak. *The strike ~d many workers.* ***e.a.- 1.*** *waste,* ***2.*** *loiter.*

idler, *is.* **1.** avare, aylak, işsiz güçsüz, vaktini boşa harcayan kimse, **2.** *mak.* avara (kasnak/dişli).

idlesse, *is. bk.:* **idleness.**

idly, *zf.* tembelce, aylakça, aylak aylak, tembel tembel, bir iş görmeden, *mak.* boşta.

Ido, *is.* basitleştirilmiş Esperanto.

idocrase, *is.* idokraz, karışık Ca-Al-Mg-Fe silikat cevheri : Ca10(Mg, Fe)2Al4Si9O34.(OH)4.

idol, *is.* **1.** put, **2.** mabut, tapıt, (Allah'tan başka) tapılan şey, **3.** gözde, göz bebeği, çok sevilen kimse/şey. *He was the only child, and the ~ of his parents. Atatürk was the ~ of the whole nation.* **4.** hayalet, bir şeye benzer hayal gibi şey, **5.** kuruntu, hayal mahsulü şey, **6.** yanlış fikir/kavram, saplantı, yanıltmaca, mugalâta. ***e.a.- 1.*** *image,* ***3.*** *favorite, darling, pet,* ***4.*** *phantom, apparition,* ***5.*** *fantasy,* ***6.*** *fallacy.*

idolater, *is.* **1.** putperest, puta tapan kimse, **2.** meftun, hayran, taparcasına seven kimse.

idolatress, *is.* **1.** putperest (kadın), **2.** meftun, hayran, taparcasına seven (kadın).

idolatrise/idolatriser, *Brit. bk.:* **idolatrise/idolatriser.**

idolatrize, *f.* **-trized, -trizing 1.** *bk.:* **idolize**, **2.** puta tapmak, **3. idolatrizer** : putperest, perestiş eden.

idolatrous, *sf.* **1.** putperest, puta tapan, **2.** hayran, meftun, perestişkâr, taparcasına seven, **3.** putperestlikle ilgili, **4. ~ly** : (a) putperestçe, puta taparcasına, (b) hayranlıkla, meftuniyetle, taparcasına, perestişkârane, **5. ~ness** *bk.:* **idolatry.**

idolatry, *is., ç.* **-ries 1.** putperestlik, puta tapma, **2.** hayranlık, meftunluk, perestiş, taparcasına sevme, (aşırı/körü körüne) sevgi. ***e.a.- 2.*** *adoration, veneration.*

idolise/idolisation/idoliser, *Brit. bk.:* **idolize/idolization/idolizer.**

idolism, *is.* **1.** *bk.:* **idolatry**, **2.** *esk.* yanlış düşünce, hatalı muhakeme.

idolize, *f.* **-ized, -izing 1.** çok/aşırı derecede sevmek, tapınmak, perestiş etmek, putlaştırmak, **2.** puta tapmak, putperestlik yapmak, **3. idolization** : çok/aşırı derecede sevme, tapınma, perestiş etme, putlaştırma; puta tapma, putperestlik, **4. idolizer** : çok/aşırı derecede seven, tapınan, perestiş eden, putlaştıran; puta tapan, putperest.

idoloclast(ic), *is.&sf. bk.:* **iconoclast(ic).**

idoneous, *sf. esk.* uygun, münasip, muvafık. *e.a.- fit, suitable.*

IDP = **1.** integrated data processing, **2.** international driving permit.

idyll = **idyl**, *is.* **1.** idil, pastoral şiir, köy ve kır hayatını idealleştirip tasvir eden kısa şiir veya düz yazı, **2.** destanî/romantik/dramatik konulu uzun manzume, **3.** pastoral şiire konu olacak sahne/olay, **4.** *müz.* köy/kır hayatını, romantik bir olayı konu alan kompozisyon, **5. ~ist** : idil yazarı, pastoral şair.

idyllic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* saf/samimî/sade/zarif/şairane manzara/olay vb, **2.** pastoral, köy ve kıra ait. *an ~ scene.* **3. ~ally** : saf/samimî bir şekilde, şairane ; köy ve kır ile ilgili olarak.

i.e. = ***id est*** *Lât.* yani. *e.a.- that is.*

-ie = **-y**, *son ek* **1.** "-cık/-cik, -cağız/-ceğiz". Sevgi ifade eden küçültme takısı. **doggie** : köpekçik. **birdie** : kuşcağız, **2.** "-lı /-li" : aidiyet, mensubiyet bildirir. **towny** : şehirli, **3.** sıfatların sonuna takılarak o nitelikteki şey/kimse anlamı verir : **cutie** : zarif/hoş şey. **toughie** : dik kafalı/asi/serkeş kimse.

IE = **I.E.** = Indo European.

IEEE = Institute of Electrical and Electronics Engineers.

-ier, *son ek* "-cı/-ci, -dar" meslek bildiren son ek. **cashier** : veznedar. **furrier** : kürkçü. **w** ile biten kelimelere eklenince **-yer** şeklini alır : **lawyer** gibi.

if^1, *bağ.* **1.** eğer, şayet, ...ise/-sa/-se, ...takdirde, ...hâlinde, **2.** -e rağmen/mukabil/karşın ...ise de, ...olsa bile, ...olmakla beraber. **I'll do it even if takes me all day** : Bütün günümü alsa bile bunu yapacağım. **3.** ...mi, olup olmadığını, acaba.... **He asked if I knew German** : Almanca bilip bilmediğimi sordu. **Ask if he is at home** : Evde olup olmadığını sor (= Sor bakalım evde mi?). **Let me know if you are coming** : Gelip gelmeyeceğini bana bildir. **4. ~ only** : keşke. **If only I knew** : Keşke bilseydim. **If only Dad could see me now!** Keşke babam bu günümü görebilseydi. **5. as if** : sanki, ...imiş gibi, gûya, sözde. **He acted as if he didn't know** : Bilmiyormuş gibi davrandı. **As if you didn't know** : Sanki bilmiyor muydun(uz)? (= Muhakkak biliyordunuz = Bilmediğinize inanmam.) **6.** edebî üslûpta **if** kullanılmadan fiil soru şekline sokulup "eğer, şayet..." anlamı verilir : **Were I in your place** = ***If I were in your place*** : Yerinizde olsaydım. **Should it be necessary** = ***If it should be necessary*** : Gerekirse. **Had I known earlier** = ***If I had known earlier*** : Daha önce haberim olsaydı. **7.** Olumsuz bir fiilden önce gelen **if** hayret, üzüntü, öfke, esef vb. bildirir. **Well, if I haven't left my umbrella in the train!** Bir de şemsiyemi trende unutmayayım mı! **And if he didn't try to knock me down!** Bir de beni vurup yere sermeye yeltenmesin mi! **If he hasn't done it again!** Hem de aynı şeyi gene yaptı. **8. if anything** : hatta, üstelik, bilâkis. **If anything, you ought to apologize** : Üstelik sen özür dilemelisin. **9. it isn't as if** = **it's not as if** : doğru değil, aslı yok, sebebi ... değil, ... için değil. **It isn't as if she weren't/isn't pretty** = **It isn't as if she were/is ugly** : Güzel olmadığı (çirkin olduğu) doğru değil (= Güzel olmasına güzel!). **I don't understand why she likes him so much, It isn't as if he's good looking at all** : Onun nesine âşık bilmem, her hâlde güzelliğine değil. **10. if not** : aksi takdirde, hiç olmazsa, ...değilse (de), ...olmasa bile. **Her clothes are neat, if not stylish** : Elbiseleri modaya uygun olmasa bile, zarif, **11. what if ...** : ya ... ise/olursa farz edelim ki. **What if it rains?** Ya yağmur yağarsa? *e.a.- 1. in case, provided, providing, on the condition that, in the event that, 2. even though, 3. whether.* ***NOT*** : **1.** eğer, şayet, keşke anlamında kullanılan **if** 'ten sonra ***was*** değil **were** kullanılmalıdır : **If only I were rich** : Keşke zengin olsaydım. **If he were older we could take him**: Eğer yaşı daha büyük olsaydı onu da götürürdük. Bu cümlelerde **were** yerine ***was*** kullanmak yanlıştır. **2.** buna mukabil, **3.** numaralı anlamda, yani "...mi, olup olmadığını vb." anlamında **if** 'ten sonra **was** kullanılır : **I don't know if he was there** : Onun orada olup olmadığını bilmiyorum. Üçüncü **IF**'ten sonra şu hâllerde **will** veya **won't** fiili kullanılabilir: (a) özne bir şahıs ise : **If you won't help me, I'll shoot myself** : Bana yardım etmezsen kendimi vururum. (b) cümle şimdiki zaman için doğru olan bir işi ifade ediyorsa : **If it will help, I'll lend you $90 (= if it is true now that $90 will help)** : Eğer işini görürse sana 90 dolar borç verebilirim.

if^{2}, *is., ç.* **ifs 1.** belirsizlik, meçhul, bilinmeyen şey. *The future is full of ifs.* **2.** koşul, şart. *There are too many ifs in his agreement.* **3. ifs and buts** : oyalamaca, mırın kırın. **I don't want any ifs and buts, swallow your medicine at once** : Mırın kırın istemem, ilâcını hemen yut bakayım!

IF = if = intermediate frequency : orta frekans.

IFC = International Finance Corporation.

iffy, *sf. k.d.* koşullu, şartlı, belirsiz, karanlık, meçhullerle dolu, bilinmeyen, çok yönleri çözülmemiş. *an ~ problem. The situation is far too ~ for any predictions.* ***e.a.-*** *uncertain.*

igloo, *is., ç.* **-loos 1.** kar kulübesi : kardan yapılmış Eskimo kulübesi, **2.** kubbe biçiminde bina/yapı, **3.** *As.* kubbe cephanelik. **iglu** *ş.d.y.*

igneous, *sf.* **1.** *jeol.* volkanik, şiddetli sıcaklıkta oluşmuş (kaya vb.), **2.** ateşli, ateş gibi, ateşe ait.

ignescent, *sf.&is. az kul.* **1.** kıvılcım saçan, kıvılcımlı (birbirine vurulunca kıvılcım saçan taşlar vb.), **2.** alevli, alev alev yanan. ***e.a.-*** *2. flaring.*

igni-, *ön ek* "ateş". *ör.: ignite.*

ignify, *gl.f.* **-fied, -fying** *az kul.* **1.** ateşlemek, yakmak, ateşe vermek, **2.** (ateşte) ergitmek. ***e.a.-*** *1. burn, 2. fuse, melt.*

ignis fatuus, *ç.* **ignes fatui 1. will-o'-the wisp = friar's lantern** *d.d.* batak alevi : bataklıklarda görülen ve ayrışan organik maddelerin çıkardığı gazın anî tutuşmasından ileri geldiği sanılan titrek alev/ışık, **2.** aldatıcı/yanıltıcı şey, boş gaye/ümit.

ignite, *f.* **-nited, -niting 1.** tutuş(tur)mak, ateşle(n)mek, ateşe vermek, ateş almak, yakmak, yanmak, alevlen(dir)mek, **2.** *kim.* çok ısıtmak, ısıtarak alevlenme noktasına getirmek, **3.** kızıştırmak, tahrik etmek, *mec.* alevlendirmek, körüklemek. *Oppression that ~d the hatred of the people.* **4. ignitable = ignitible** : ateşlenebilir, tutuş(turul)abilir, alevlenebilir, **5. ignitability = ignitibility** : ateşlenebilme, tutuş(turul)abilme, alevlenebilme. ***e.a.-*** *1. kindle, burn, light, 2. roast, 3. excite.*

igniter = ignitor, *is.* **1.** ateşleyen, ateşleyici (kimse/şey), **2.** *elekt.* tutuşturucu elektrot.

ignition, *is.* **1.** tutuş(tur)ma, ateşle(n)me, ateş alma, yakma, yanma, alevlen(dir)me, **2.** ateşleme düzeni/tertibatı, **3. ~ capacitor** : ateşleme yoğunlacı, **4. ~ coil** : ateşleme sargısı, **5. ~ distributor** : dağıtıcı, **6. ~ key** : ateşleme açkısı, **7. ~ spark** : ateşleme kıvılcımı, **8. ~ switch** : ateşleme çevirgeci, **9. ~ temperature** : tutuşma derecesi, **10. ~ timing** : öndeleme değişimi.

ignitron, *is. elekt.* cıvalı redresör/doğrultucu.

ignoble, *sf.* **1.** alçak, şerefsiz, haysiyetsiz, rezil, deni, pespaye, utandırıcı, yüz kızartıcı. *an ~ man/action. an ~ attitude.* **2.** adî, düşük, aşağılık, bayağı, kalitesiz, **3.** asil olmayan, soysuz. *He came from an ~ family.* **4. ~ness = ignobility** : alçaklık, şerefsizlik, haysiyetsizlik, rezillik, denaet, adîlik, aşağılık, bayağılık, soysuzluk, **4. ignobly** : alçakça, şerefsizce, haysiyetsizce, rezilane, adîce, soysuzca. ***e.a.-*** *1. mean, base, dishonorable, contemptible, 2. inferior, degraded, 3. lowly, obscure, plebeian.* ***k.a.-*** *1. honorable, 2. superior, 3. noble, magnanimous.*

ignominious, *sf.* **1.** alçak(ça), rezil(âne), yüz kızartıcı, şerefsiz, utandırıcı, küçük düşürücü, haysiyet kırıcı. *an ~ retreat/defeat. an ~ behavior.* **2. ~ly** : alçakça, rezilâne), yüz kızartıcı/utandırıcı/küçük düşürücü/haysiyet kırıcı bir şekilde, **3. ~ness** : alçaklık, rezillik, yüz kızartıcılık, şerefsizlik, utanç, küçük düşme, haysiyetsizlik. ***e.a.-*** *1. shameful, disgraceful, dishonorable, humiliating, contemptible, degrading, despicable, ignoble.*

ignominy, *is., ç.* **-minies** (2 için) **1.** alçaklık, rezalet, utanç, hacalet, şerefsizlik, haysiyetsizlik, rezillik, küçük düşme, rezil/kepaze olma, **2.** alçakça/namussuzca iş, kepazelik. ***e.a.-*** *1. disgrace, dishonor, disrepute, shame.* ***k.a.-*** *1. credit.*

ignorable, *sf.* hesaba katılmayabilir, aldırılmayabilir.

ignoramus, *is., ç.* **-muses** (çok) cahil kimse, eçhel, eçhelicühelâ. ***e.a.-*** *dunce.*

ignorance, *is.* **1.** cahillik, cehalet. *If he did wrong, it was from/through ~.* **2.** bilgisizlik, habersizlik. *We are in complete ~ of his plans. ~ of the law is no excuse.*

ignorant, *sf.* **1.** cahil, tahsilsiz, eğitimsiz, okumamış. *A person who has not had much opportunity to learn may be ~ without being stupid. He is quite ~ : He can't even read. He is not stupid, merely ~.* **2.** bilgisiz, habersiz, bilgisi/haberi olmayan. **be ~ of sth.** : bir şeyi bilmemek, bir şeyden haberi olmamak. *You are not ~ of the reasons for her behavior.* **He was ~ of the fact that his house had been burned** : Evinin yandığından haberi yoktu. **3.** cahilâne, bilgisizce. *an ~ statement. an ~ remark.* **4.** *k.d.* kaba, görgüsüz. *He's an ~ person; he always goes through a door in front of a lady.* **5.** **~ly** : cahilâne, bilgisizce, habersizce, haberi olmaksızın. ***e.a.-*** *1. unlearned, uninstructed, untutored, illiterate, uneducated, unlettered, untaught, 2. uninformed, unaware, unenlightened.* ***k.a.-*** *1. litterate, conversant, learned, educated, 2. cognizant, aware, informed.*

ignoratio elenchi, *is. Lât.* yanılgı, yanlış kanıt : mantıkta asıl konu ile ilgisiz bir şeyin kanıtlanma(ma)sına dayanarak bir şeyi kanıtlan(ma)mış sayma yanılgısı.

ignore, *gl.f.* **-nored, -noring 1.** aldırmamak, önem vermemek, bilmezlikten/anlamazlıktan/görmezlikten gelmek, kulak asmamak, hesaba katmamak, göz yummak, müsamaha etmek. **She saw him coming but she ~d him** : Onun geldiğini gördü fakat görmezlikten geldi. *~ the child if he misbehaves, and he'll soon stop. ~ rude remarks.* **We cannot ~ this behavior any longer** : Bu tür muameleye daha fazla göz yumamayız. **2.** *huk.* delil yetersizliğinden kabul etmemek, reddetmek, tanımamak, **3.** **ignorer** : aldırmayan, önem vermeyen, hesaba katmayan, göz yuman, bilmezlikten gelen kimse. ***e.a.-*** *1. neglect, disregard, overlook, slight, 2. reject.* ***k.a.-*** *1. heed, acknowledge.*

I-go, *is. bk.:* **go**^{5}.

Igorot, *is., ç.* **-rots, -rot** Igorot : Filipinlerde kuzey Luzon'da yaşayan ve bazıları kelle avcılığı yapan çeşitli kabileler.

iguana, *is. zool.* iguana, iri kertenkele *(Iguana iguana)* : Amerika'nın tropik bölgelerine mahsus iri, koyu renkli, otçul, ağaca tırmanan kertenkele. Yerlilerce eti makbuldür. Uzunluğu 1.80 m'yi bulur.

iguanodon, *is.* iguanodon : bugün ancak taşılı bulunan boyu 4.5-9.0 m, dik yürüyen otçul kertenkele.

ihram, *is.* ihram : Müslümanların hac esnasında sarındıkları iki parçalı beyaz kumaş.

IHS = **1.** Hz. İsa, **2.** insanlığın kurtarıcısı isa *(=Jesus Savior of Men).*

ikebana, *is. Jap.* çiçeklerle süsleme sanatı.

ikon, *is. bk.:* **icon** (1&2).

IL = Illinois (posta kodu).

ilang-ilang, *is. bk.:* **ylang ylang.**

ile-, *ön ek bk.:* **ileo-.**

-ile, *son ek* **1.** "-ebilir, -li" : yetenek, kabiliyet, istidat, olabilme, yapabilme anlamları katan son ek. *ör.:* **agile** : becerikli. **docile** : uslu. **fragile** : kırılabilir. **volatile** : uçabilir, buharlaşabilir, **2.** "-lik" : frekans spektrumunda belirli bir bandı gösterir. *ör.:* **quartile** : dörtte birlik. **decile** : onda birlik.

ileac, *sf.* **1.** **ileal** *d.d.* : kıvrık bağırsak+ : ince bağırsağın son 1/3 kısmına ait, **2.** *patol.* kıvrık bağırsak tıkanması ile ilgili.

ileitis, *is. patol.* kıvrık bağırsak yangısı/iltihabı.

ileo- = **ile-**, *ön ek* "bağırsak". *ör.: ileostomy.*

ileostomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* bağırsak delme : kıvrık bağırsakta (sürekli/yarı sürekli) delik açılması.

ileum, *is.* **1.** *anat.* kıvrık bağırsak, ince bağırsağın son üçte bir kısmı, **2.** (böceklerde) alt gödencik.

ileus, *is. patol.* bağırsak tıkanması : karın ağrısı ve kusma ile belirir.

ilex, *is. bot.* **1.** *bk.:* **holm oak**, **2.** çoban püskülü *(Ilex aquifolium)*, **3.** *bk.:* **holly.**

iliac, *sf.* **1.** kalça kemiği+, kalça kemiğine ait, **2.** **~ artery** : havsala ve bacaklara alkan ileten iki büyük atardamardan biri.

Iliad, *is.* **1.** ilyad : Homer'in Truva kuşatmasını anlatan destanı, **2.** *k.h.* destan, uzun manzum hikâye, **3.** uzun süren musibet/felâket vb., **4.** **~ic** : destanî, destanımsı, ilyadı andıran.

Ilion, *is.* Truva'nın Rumca adı. ***e.a.-*** *Troy.*

-ility, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük" : **-ile, -le** ile biten sıfatlardan ad yapar. *ör.: agility, civility, ability*

ilium, *is., ç.* **ilia** *anat.* kalça kemiği.

Ilium, *is.* Truva (Lâtince adı). ***e.a.-*** *Troy.*

ilk, *is.&sf.&zm.* **1.** tür, cins, tip, sınıf, aile, familya. *He and all his ~.* **2. of that ~** : (a) *İsk.* aynı soyadlı, aynı aileden/soydan/memleketten. **Ross of that ~ = Ross of Ross.** (b) aynı türden, **3.** *esk.* aynı, **4.** *İsk.* her, her bir. ***e.a.- 3.*** *same,* ***4.*** *each, every.*

ill^{1}, *sf.* **worse, worst 1.** hasta, mariz, rahatsız, keyifsiz. **to be/fall/be taken ~** : hastalanmak, hasta olmak. *He's ~, so he can't come.* **She was ~ with anxiety :** Üzüntüden hastalandı. **to feel ~** : rahatsız hissetmek, keyfi olmamak. **to look ~** : hasta görünmek, **2.** fena, kötü. **~ luck** : kötü talih, şanssızlık. **He suffers from ~ health** : Sağlığı iyi değil. **of ~ repute** : fena şöhret. **~ will** : kötü niyet. *~ deed/effects/fame.* **It's an ~ wind that blows nobody any good** : Her işte bir hayır vardır = Her felâketten çıkarılacak bir ders vardır. **3.** kusurlu, ayıp, çirkin, kaba, yanlış. **~ manners** : terbiyesizlik. **~ behavior** : kabalık, kaba davranış, **4.** hasım, düşman, aleyhte. **~ feelings** : düşmanca duygular, **5.** ters, aksi, zıt, muhalif, makûs, uğursuz, meş'um. **~ fortune** : makûs talih. **an ~ omen** : uğursuz alâmet, **6.** yeteneksiz, kabiliyetsiz, beceriksiz. *an ~ example of scholarship.* **7. ~ at ease** : huzursuz, rahatsız, endişeli, meraklı, içi rahat etmeyen. *He was ~ at ease with people whom he didn't understand.* **8.** zararlı. *an ~ wind.* **~ weeds grow apace** *a.s.* Zararlı şeyler çabuk gelişir. **9.** sert, çetin, müşkülpesent. **an ~ man to please** : hiçbir şeyden memnun olmayan/müşkülpesent bir kimse, **10.** haşin, zalim, insafsız, hain, haksız. *~ treatment.* **~ humor/temper** : haşin tabiat. ***e.a.- 1.*** *sick, unhealthy, ailing, diseased, afflicted, unwell,* ***2.*** *bad, evil, wicked, wrong, iniquitous, unsavory,* ***3.*** *faulty, objectionable, unsatisfactory, poor, improper, incorrect,* ***4.*** *hostile, unkindly, spiteful, bitter,* ***5.*** *unfavorable, adverse, unlucky,* ***6.*** *unskillful, inexpert,* ***7.*** *uncomfortable, nervous,* ***8.*** *harmful,* ***9.*** *hard,* ***10.*** *harsh, cruel.* ***k.a.-1.*** *well, healthy,* ***2-6.*** *good.*

ill^{2}, *is.* **1.** kötülük, fenalık. **He feels guilty over the ~ he has done** : Yaptığı fenalıktan ötürü kendini suçlu hissediyor. **to think ~** : fenalık düşünmek, **2.** zarar. **do ~** : zarar vermek, **3.** hastalık, illet, maraz, rahatsızlık, **4.** belâ, musibet, acı, felâket, talihsizlik. *Poverty is an ~.* **Economic and social ~s** : ekonomik ve toplumsal felâketler, **5.** *esk.* günah, şer. ***e.a.-1.*** *evil, mischief,* ***2.*** *harm, injury, hurt, pain, misery,* ***3.*** *disease, ailment, illness, sickness, affliction,* ***4.*** *calamity, trouble, misfortune,* ***5.*** *depravity, sin, wickedness.*

ill^{3}, *zf.* **worse, worst 1.** fena (surette), kötü(lükle). **The child has been ill-treated** : Çocuğa kötü muamele edildi. **2.** aleyhte, aleyhinde, zıt, karşı. **to speak ~ of s.o.** : bir kimsenin aleyhinde konuşmak, birini kötülemek. *He spoke ~ of his neighbors.* **3.** uygunsuz/hatalı/kusurlu bir şekilde, arzu edilmeyecek tarzda. **Such conduct ~ befits the occasion** : Bu tutum duruma uygun değildir. **4.** düşmanca, hasmane, **5.** nefretle, nefret edercesine, **6.** zorlukla, güçlükle, ancak. **I can ill afford it** : Benim pek harcım değil/pek gücüm yetmez. **I can ill afford the expense** : Masrafı pek kaldıramam/bu kadar masrafa gücüm yetmez. **I can ill afford to offend him** : Onu darıltmak pek işime gelmez. ***e.a.- 1.*** *wickedly,* ***2.*** *unfavorably, unfortunately,* ***3.*** *unsatisfactorily, poorly, badly, unsuitably, improperly, faultily,* ***5.*** *scarcely, hardly, with difficulty.*

I'll = I will, I shall.

Ill. = Ilinois.

ill-adapted, *sf.* uygunsuz, uymayan, uygun gelmeyen.

ill-advised, *sf.* **1.** ihtiyatsız, tedbirsiz. **It will be ~ to drive on an icy road** : Buzlu yolda araba sürmek ihtiyatsızlık olur. **an ~ decision** : ihtiyatsız bir karar, **2. ~ly** : ihtiyatsızca, tedbirsizlikle. ***e.a.- 1.*** *imprudent, injudicious, rash, unwise.*

ill-affected, *sf. esk.* **1.** -i beğenmeyen, isteksiz, **2.** hasta, rahatsız. ***e.a.- 2.*** *ailing, diseased.*

ill-assorted, *sf.* birbirine uymaz, uygun/mutabık olmayan, yakışmayan. *an ~ pair.*

ill-at-ease, *sf.* huzursuz, rahatsız, endişeli, meraklı, içi rahat etmeyen. ***e.a.-*** *uncomfortable, uneasy.*

illation, *is.* **1.** sonuç çıkarma, (söz veya davranıştan) anlam çıkarma, dolayısıyla anlama, istintaç, istidlâl, **2.** (varılan) sonuç/netice. ***e.a.- 1.*** *inference,* ***2.*** *conclusion, deduction.*

illative, *sf.* **1.** sonuç/netice bildiren. *An ~ word such as "therefore".* **2.** sonuç/anlam çıkarma ile ilgili, **3.** *gr.* giriş durumu : kapalı bir yere girme edimini belirten ad durumu. ***e.a.-*** *1&2. inferential.*

illaudable, *sf.* **1.** övülemez, methedilemez, övülmeye değmez, **2. illaudably** : övülemeyecek şekilde.

ill-being, *is.* hastalık, rahatsızlık, keyifsizlik, fakirlik, mutsuzluk, bahtsızlık.

ill-boding, *sf.* uğursuz, meş'um. *~ stars.* ***e.a.-*** *inauspicious, unlucky, ill-omened.*

ill-bred, *sf.* terbiyesiz, arsız, küstah, şımarık, görgüsüz, kaba, nobran, fena terbiye edilmiş. *an ~ remark. He's very ~.* ***e.a.-*** *impolite, rude, unmannerly.*

ill-breeding, *is.* terbiyesizlik, arsızlık, şımarıklık, görgüsüzlük, küstahlık, kabalık, nobranlık.

ill-conceived, *sf.* iyi düşünülmemiş, düşüncesiz, plânsız.

ill-conditioned, *sf.* **1.** huysuz, öfkeli, **2.** kötü durumda, biçimsiz. ***e.a.-*** *1. irritable, surly.*

ill-considered, *sf.* düşüncesiz, tedbirsiz. ***e.a.-*** *unwise.*

ill-defined, *sf.* belirsiz, müphem, iyi tanımlanmamış.

ill-deserved, *sf.* hak edilmemiş, lâyık/müstahak değil.

ill-disposed, *sf.* **1.** (başkalarına/başka fikirlere karşı) düşman, hasım, çekingen, muhalif, isteksiz, gönülsüz, **2.** kötü huylu, **3.** düzensiz, tertipsiz, savruk, **4.** **~ly** : (a) düşmanca, hasmane, muhalefetle, karşı koyarcasına, (b) düzensizce, tertipsizce, **5.** **~ness** : (a) düşmanlık, muhalefet, (b) düzensizlik, tertipsizlik, savrukluk. ***e.a.-*** *1. unfriendly, hostile, averse, disinclined.*

illegal, *sf.* **1.** yasa dışı, kanunsuz, kanuna aykırı, gayrimeşru. ~ **practices** : yasak eylemler. **It's ~ to park your car here** : Burada araba bırakmak yasaktır. **2.** kurala aykırı, (spor vb. de) kural dışı, **3.** *tic.* aşırı, fahiş, **4.** **~ly** : yasa dışı/kanuna aykırı olarak. ***e.a.-*** *1. unlawful, illegitimate, illicit, unlicensed.*

illegalise/illegalisation, *Brit. bk.:* **illegalize/illegalization.**

illegality, *is., ç.* **-ties** **1.** yasa dışı/gayrimeşru/kanuna aykırı olma, kanuna aykırılık, gayrimeşruluk, **2.** yasa dışı/gayrimeşru/kanuna aykırı eylem.

illegalize, *f.* **-ized, -izing** yasalara/kanunlara aykırı (olduğunu) ilân etmek, yasaklamak. **illegalization** : yasalara/kanunlara aykırı ilân etme, yasaklama.

illegible, *sf.* **1.** okunaksız, okunmaz, okunması zor/imkânsız, **2.** **~ness = illegibility** : okunaksızlık, **3. illegibly** : okunaksız bir şekilde.

illegitimacy, *is., ç.* **-cies** **1.** yasaya uymazlık, kanuna aykırılık, **2.** piçlik, gayrimeşruluk. ***e.a.-*** *2. bastardy.*

illegitimate, *sf.&is.&f.* **-mated, -mating** **1.** yasa dışı, yasaya uymaz, yasaya/kanuna aykırı/uymaz/mugayir, gayrikanunî, **2.** piç, gayrîmeşru, evlilik dışında doğan (çocuk). *an ~ child. of ~ descent.* **3.** yanlış, hatalı, yersiz, usulsüz, usule aykırı, **4.** saçma, mantıksız, mantık dışı, gayrimantıki, **5.** yasa dışı ilân etmek, meşru tanımamak, **6.** piçliğine hükmetmek, **7.** **~ly** : yasa dışı/gayrimeşru/kanuna aykırı olarak, **8.** **~ness = illegitimation** : yasaya/kanuna aykırılık, gayrimeşruluk. ***e.a.-****1. illegal, unlawful, 2. bastard, 3. erratic, irregular, incorrect, 4. illogical, unsound.*

illegitimatise, *gl.f.* **-tised, -tising** *bk.:* **illegitimatize.**

illegitimatize, *gl.f.* **-tized, -tizing** piç ilân etmek, piç olduğunu ispat etmek, piçliğine/gayrimeşruluğuna hükmetmek. ***e.a.-*** *bastardize.*

ill-equipped, *sf.* iyi donatılmamış/teçhiz edilmemiş.

ill fame, *is.* **1.** kötü şöhret, kötü tanınma, **2. house of ill fame** : genel ev, umumhane. ***e.a.-*** *2. brothel.*

ill-fated, *sf.* **1.** bahtsız, talihsiz, kara bahtlı, bahtı kara, kara yazılı. *an ~ attempt that ended in death.* **2.** uğursuz, meş'um. *an ~ voyage.* ***e.a.-*** *1. unfortunate, unlucky, 2. doomed.*

ill-favored = ill-favoured, *sf.* **1.** çirkin. *an ~ child.* **2.** nahoş, yersiz, münasebetsiz, yakışık almayan. *~ remarks.* ***e.a.-*** *1. ugly, 2. offensive, unpleasant, objectionable.* ***k.a.-*** *1. fair, attractive, beautiful, 2. well-favored, pleasant.*

ill-feeling, *is.* kin, garez, hoşnutsuzluk. **No ~ !** Gücenme/darılma yok! Kimsenin hatırı kalmasın!

ill-founded, *sf.* temelsiz, asılsız, mesnetsiz, dayanaksız, zayıf delillere dayanan, zayıf/çürük temele dayanan. ***e.a.-*** *unsupported.*

ill-gotten, *sf.* yolsuz, yasa dışı, gayrimeşru, hileli / kanunsuz yollardan elde edilen. ~ **gains** : gayrimeşru kazanç. ~ **gains never prosper** : Haram mal sahibine hayretmez.

ill humor, *is.* fena/kötü huy, hırçınlık, öfke, terslik, surat asma, somurtma.

ill-humored = ill-humoured, *sf.* huysuz, fena/kötü huylu, hırçın, öfkeli, ters, asık suratlı, somurtkan. ***e.a.-*** *surly, irritable, cross.*

illiberal, *sf.* **1.** dar fikirli, dar kafalı, dar görüşlü, hoşgörüsüz. ~ *opinions.* **2.** bilgisiz, kültürsüz, cahil, basit, **3.** *az kul.* hasis, cimri, pinti, **4.** liberalizm aleyhtarı, **5.** **~ism = ~ity = ~ness** : (a) dar fikirlilik, dar kafalılık, dar görüşlülük, hoşgörüsüzlük, (b) bilgisizlik, kültürsüzlük, cahillik, basitlik, (c) liberalizm aleyhtarlığı, **6.** **~ly** : (a) dar fikirlilikle, dar kafalılıkla, dar görüşle, hoşgörüsüzce, (b) bilgisizce, cahilane, basitlikle, (c) liberalizm aleyhinde. ***e.a.-1.*** *narrow-minded, bigoted, intolerant, 2. unscholarly, vulgar, 3. stingy, niggardly.*

illicit, *sf.* **1.** yasak, memnu, yasa dışı, gayrimeşru, kanuna aykırı, haram, izinsiz, ruhsatsız, kaçak, caiz olmayan, âdetlere/törelere aykırı. *an ~ act.* ~ **profits** : gayrimeşru kazanç.~ *trade in drugs.* ~ *gambling.* **an ~ love affair** : gayrimeşru aşk macerası, **2.** **~ly** : yasa dışı olarak, gayrimeşru yollardan, **3.** **~ness** : yasaklık, yasalara/kanunlara aykırılık, ***e.a.-*** *1. unlawful, unlicenced, unauthorized, prohibited.* ***k.a.-*** *1. lawful, legal, licenced, authorized.* ***eş ses.-*** *elicit*

illimitable, *sf.* **1.** sınırsız, hudutsuz, sonsuz, sınır/hudut tanımayan, ~ *spaces.* **2.** **~ness** : sınırsızlık, hudutsuzluk, sonsuzluk, **3.** **illimitably** : sınırsız/hudutsuz/sonsuz bir şekilde, sınır tanımaksızın. ***e.a.-*** *1. limitless, boundless, infinite.*

Illinois, *is.* **1.** illinois : ABD eyaletlerinden biri, **2.** K Amerika Kızılderili kabilelerinden biri, **3.** bu kabilenin dili, **4.** **~an = ~ian = Illinoian** : İllinoisli.

illiquid, *sf.* **1.** kolayca paraya çevrilemez. ~ *holdings.* **2.** parası noksan/yetersiz, **3.** **~ity** : kolay paraya çevrilememe.

illiteracy, *is., ç.* **-cies** **1.** ümmîlik, okuma yazma bilmeyiş, **2.** okumamışlık, tahsilsizlik, kara cahillik, cehalet, **3.** (cehalet sonucu olarak) yazmada/konuşmada yapılan hata. ***e.a.-*** *1. ignorance, 3. solecism.*

illiterate, *sf.&is.* **1.** ümmî, okuma yazma bilmeyen (kimse), **2.** okumamış, tahsilsiz, kara cahil. ~ *tribes.* **3.** kültürsüz, özellikle dil ve edebiyat bilgisinden yoksun. *He writes like an ~.* **3.** (belirli bir bilim dalında) cahil, bilgisiz. *He is musically ~.* **4.** **~ly** : ümmî gibi, cahilce, bilgisizce, kültürsüzce, **5.** **~ness** : ümmîlik, okuma yazma bilmeme, tahsilsizlik, kültürsüzlük, cahillik, bilgisizlik. ***e.a.-*** *1. ignorant, 2. untaught, uneducated.* ***k.a.-*** *1-3. literate.*

ill-judged, *sf.* tedbirsiz, ihtiyatsız, düşüncesiz, yersiz. ***e.a.-*** *injudicious, unwise, imprudent, rash.*

ill-looking, *sf.* **1.** çirkin, kaba, gösterişsiz, **2.** (görünüşü) fesat, uğursuz, ifrit/şeytan gibi. ***e.a.-*** *1. ugly, unattractive, homely.*

ill-mannered, *sf.* **1.** kaba, terbiyesiz, nezaketsiz. **2.** **~ly** : kabalıkla, terbiyesizce, nezaketsizce. ***e.a.-*** *1. impolite, rude, discourteous, coarse, uncouth, unpolished, crude, uncivil.* ***k.a.-*** *1. polite, courteous.*

ill nature, *is.* huysuzluk, kötü huy, çirkin tabiat.

ill-natured, *sf.* **1.** huysuz, kötü huylu, tabiatsiz, çirkin tabiatlı, aksi, sert, haşin, kaba, serkeş, **2.** **~ly** : huysuzlukla, aksilikle, sert/haşin/kaba bir şekilde, serkeşlikle, **3.** **~ness** : huysuzluk, kötü huy, çirkin tabiat. ***e.a.-*** *1. cranky, petulant, sulky, surly, sour, crusty, bitter, cross, disagreeable, spiteful, malevolent.* ***k.a.-*** *1. kindly, amiable.*

illness, *is.* **1.** hastalık, rahatsızlık, keyifsizlik. **a serious ~** : ciddî bir hastalık. **~es of children** : çocuk hastalıkları. **suffer an ~** : hastalanmak, hastalığa tutulmak, hastalıktan mustarip olmak. **He suffered from long periods of ~** : Uzun zaman hastalıktan mustaripti. **2.** *esk. bk.:* **wickedness, badness, evil.** ***e.a.-*** *1. sickness, indisposition.* ***k.a.-*** *health, robustness, salubrity.*

illogic, *is.* mantıksızlık. ***e.a.-*** *illogicality.*

illogical, *sf.* **1.** mantıksız, mantık dışı, mantığa aykırı, **2.** manasız, saçma. *an ~ fear of dark.* **3.** **~ly** : mantıksızca, mantıksız/saçma bir şekilde, **4.** **~ness** : mantıksızlık, manasızlık, saçmalık. ***e.a.-*** *1. unreasoning, 2. senseless, foolish.*

illogicality, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** mantıksızlık, **2.** mantıksız/saçma şey. ***e.a.-*** *illogic, illogicalness.*

ill-omened, *sf.* uğursuz, meş'um, netameli. ***e.a.***- *inauspicious, ill-fated, unlucky.*

ill-pleased, *sf.* hoşnutsuz, gayrimemnun.

ill-prepared, *sf.* hazırlıksız, gafil, fena hazırlanmış.

ill repute, *is.* **1.** kötü şöhret, **2. house of ~ ~** : genel ev, umumhane. ***e.a.***- *1. ill fame, 2. brothel.*

ill-sorted, *sf.* düzensiz, intizamsız, uygunsuz, tertipsiz, fena düzenlenmiş/tertiplenmiş, birbirine uymaz.

ill-spent, *sf.* israf edilmiş, kötü yere harcanmış, heba/ziyan edilmiş. ***e.a.***- *wasted, misspent*

ill-starred, *sf.* bahtsız, talihsiz, bahtı kara, kötü talihli, kara yazılı. *an ~ venture.* ***e.a.***- *unlucky, unfortunate, disastrous, ill-fated.*

ill-suited, *sf.* yakışmamış, uygunsuz, münasebetsiz, yakışık almayan.

ill temper, *is.* kötü huy, huysuzluk, aksilik, nobranlık, nadanlık, haşinlik.

ill-tempered, *sf.* **1.** huysuz, kötü huylu, aksi, nobran, nadan, haşin, öfkeli, **2. ~ly** : huysuzlukla, aksi aksi, nobranca, nadanlıkla, huşunetle, öfkeli öfkeli, **3. ~ness** : huysuzluk, kötü huy, aksilik, nobranlık, nadanlık, haşinlik. ***e.a.***- *1. ill-natured, quarrelsome, cross, surly.*

ill-timed, *sf.* vakitsiz, zamansız, mevsimsiz, aksi/kötü zamana rastgelen, aksi, münasebetsiz. *That was an ~ remark that hurt her feelings.* ***e.a.***- *untimely, inopportune, inappropriate.*

ill-trained, *sf.* iyi eğitilmemiş, iyi terbiye edilmemiş/yetiştirilmemiş.

ill-treat, *gl.f.* **1.** kötü davranmak, fena/kötü muamele etmek, hırpalamak, örselemek. *He ~s his dogs.* **2. ~ment** : kötü devranma, fena muamele etme, hırpalama, örseleme. ***e.a.***- *1. abuse, maltreat.*

illume, *gl.f.* **-lumed, -luming** *esk.* aydınlatmak, tenvir etmek. ***e.a.***- *illuminate.*

illuminable, *sf.* aydınlatılabilir.

illuminance, *is. bk.:* **illumination** (5).

illuminant, *is.* aydınlatan/aydınlatıcı şey, ışık kaynağı, ışık veren madde. *Electricity and oil are ~s.*

illuminate, *sf.&is.&f.* **-nated, -nating** **1.** aydınlatmak, aydınlanmak, tenvir/tenevvür etmek. *The room was ~d by four lamps. Poorly ~d streets.* **2.** ışıklandırmak, ışık vermek/saçmak, **3.** *Brit.* ışıklarla/kandillerle donatmak/donanmak. *The streets were ~d for the celebration.* **4.** (bilgi vererek) aydınlatmak, tenvir etmek, açıklamak, açık/anlaşılır hâle getirmek, anlatmak, izah etmek. *~ a difficult passage in a book.* **5.** nurlandırmak, güzellik vermek, (bilgi/ışık/medeniyet vb.) saçmak/yaymak. *A smile ~d her face. His leadership ~d the epoch.* **6.** fikrini açmak, uyandırmak, fikirlerini geliştirmek, **7.** (kitabı/yazıyı renkli resimlerle ve harflerle) süslemek, tezhip etmek. *an ~ d manuscript.* **8.** *esk.* ışıklı, aydınlık, aydınlanmış, **9.** *esk.* bilgili/aydın/münevver (kimse). ***e.a.***- *1. light up, 4. enlighten, clarify, elucidate, 5. glorify.*

illuminati, *is., ç.* **-to 1.** çok bilgili/aydın/münevver (olan veya olduğunu iddia eden kişi), **2.** *b.h.* çeşitli dinî cemiyetlere veya mezheplere (herkesi aydınlattıklarını/uyardıklarını belirtmek üzere) verilen ad.

illuminating, *sf.* **1.** aydınlatan, ışık veren, ışıklı, ışık saçan, **2.** açıklayan, açıklayıcı, izah eden/edici, aydınlatıcı, tenvir edici, **3. ~ly** : aydınlatarak, ışık saçarak, (b) açıklayarak, izah ederek. ***e.a.***- *2. enlightening.*

illumination, *is.* **1.** aydınlatma, ışıklandırma, tenvir etme, tenvirat, **2.** aydınlanma, ışıklan(dırıl)ma, tenevvür, **3.** *Brit.* ışıklarla/kandillerle donatma. **~s** : donanma, şehrayin, **4.** (fikren) aydınlanma, bilgi edinme, tenevvür, **5. illuminance** *d.d. optik* aydınlanma, ışık şiddeti : birim yüzeye düşen ışık şiddeti (lümen /m^2 cinsinden), **6.** (kitapları) süsleme, yaldızlama, tezhip, **7. ~al** : aydınlatma+, aydınlanma+.

illuminative, *sf.* aydınlatıcı, tenvir edici, açıklayıcı.

illuminator, *is.* **1.** aydınlatan, açıklayan, bilgi veren, izah eden (kimse/şey), **2.** aydınlatan/ışıklandıran şey, ışık kaynağı, **3.** tezhipçi, müzehhip, kitabı/el yazısını renkli ve yaldızlı şekillerle ve harflerle süsleyen kimse.

illumine, *f.* **-mined, -mining** aydınlatmak, aydınlanmak, ışıklan(dır)mak, ışı(t)mak, parla(t)mak. *A smile can often ~ a homely face.* ***e.a.***- *illuminate, light up, brighten.*

illuminism, *is.* **1.** nurculuk : olağanüstü bilgiye/manevî aydınlığa sahip olduğuna inanma ve bu inancı yayma, **2. illuminist** : aydıncı.

ill-usage, *is.* **1.** kötü davranma, haksız muamele etme, gaddar/zalim davranma/davranış, gaddarlık, zalimlik, **2.** hor kullanma, kötüye kullanma, suiistimal (etme).

ill-use, *is.&gl.f.* **-used, -using 1.** kötü davranmak, haksız muamele etmek, gaddar(ca)/zalim(ce) davranmak, **2.** hor kullanmak, kötüye kullanmak, suiistimal etmek, **3.** *bk.:* **ill-usage.**

illusion, *is.* **1.** yanıltıcı görüntü, yanıltan/yanlış izlenim uyandıran şey, **2.** (görünüşe) aldanma, yanılma, yanlış görüş/görme, yanlış izlenim, hata, **3.** hayal, hülya, kuruntu, **4.** *psikol.* yanılsama. **an optical ~** : yanılsatan görüntü, görüntü yanılsaması, göz yanıltısı, galatırüyet, **5.** çok ince ipekli kumaş/tül, **6.** *esk.* hile, yalan, aldatma, **7. be under an ~** : aldanmak, yanılmak, **8. cherish the ~ that = cherish an ~** : hayale/kuruntuya kapılmak, (yanlış bir şeye) inanmak istemek, **9. have no ~s about sth/s.o.** : (bir şeyin/kimsenin) iç yüzünü bilmek, iyi bilmek/tanımak, kesin fikri olmak, yanılmamak. **I have no ~s about his ability** : Onun yeteneklerini iyi bilirim. ***e.a.-*** *1. aberration, fantasy, chimera, delusion, hallucination, 2. misapprehension, 6. deception.*

illusional = illusionary, *sf.* hayalî, asılsız, hayal mahsulü, aldatıcı, batıl. *anticipated sales that were largely ~.* ***e.a.-*** *apparent, illusory.* ***k.a.-*** *factual, matter-of-fact.*

illusioned, *sf.* hayalî, hayalperest. *~ lovers.*

illusionism, *is.* **1.** *fel.* yanılsamacılık : maddî dünyanın sırf bir yanıltıcı görüntü/hayal olduğunu savunan felsefe kuramı, **2.** hokkabazlık, gözbağcılık, illüzyonizm.

illusionist, *is.* **1.** hokkabaz, gözbağcı, illüzyonist. *The ~ made us believe he really cut the lady in half.* **2.** hayalperest, kuruntu sahibi kimse, **3. ~ic** : (a) yanılsamacılıkla ilgili, (b) hokkabazlığa/gözbağcılığa ait, (c) hayalperestçe, kuruntulu.

illusive, *sf.* **1.** aldatıcı, yanıltıcı, yanılsatıcı, asılsız, hayalî, hayal mahsulü, göz boyayan, gerçek olmayan, **2. ~ly = illusorily** : hayalî/aldatıcı bir şekilde, **3. ~ness = illusoriness** : aldatıcılık, asılsızlık, hayalden ibaret oluş. ***e.a.-*** *1. deceptive, unreal, imaginary, visionary, false, fallacious, illusory.* ***k.a.-*** *factual, real.*

illusory, *sf.* *bk.:* **illusive.**

illustrable, *sf.* (resimlerle/şekillerle/örneklerle) açıklanabilir/tasvir edilebilir/anlatabilir, tanımlanabilir, izah/tarif edilebilir, resimlendirilebilir.

illustrate, *f.* **-trated, -trating 1.** (resimlerle/şekillerle/örneklerle) açıklamak/tasvir etmek/anlatmak, tanımlamak, izah/tarif etmek, açıkça göstermek. *The story he told about her ~s her true generosity very clearly.* **2.** (kitabı/dergiyi) resimle(ndir)mek, resimlerle süslemek. *A beautifully ~d history of science. A well-~d textbook.* **3.** *esk. bk.:* **enlighten, 4.** *esk.* meşhur yapmak, tanıtmak, şöhret kazandırmak, **5.** *esk.* (a) parlatmak, aydınlatmak, (b) süslemek. ***e.a.-*** *clarify, demonstrate, exemplify, 5. (a) brighten, (b) adorn.*

illustrated, *sf.* **1.** resimli. *a well- ~ textbook.* **2.** *Brit.* resimli dergi/gazete.

illustration, *is.* **1.** resim, şekil, açıklayıcı/izah edici herhangi bir şey, **2.** örnek, misal, açıklayıcı karşılaştırma/mukayese. *~ by example is better than explanations by words.* **3.** açıklama, izah, tavzih, tasrih. *cite instances in ~ of a theory.* **4.** *az. kul.* şöhret, tanınma, temayüz, **5. ~al** : açıklayıcı, izah/tavzih edici, **6. by way of ~** : örnek olarak, örneğin. *I tell you this story by way of ~.* ***e.a.-*** *2. explication, 3. elucidation, 4. illustriousness, distinction.*

illustrative, *sf.* **1.** açıklayıcı, izah/tavzih edici, tanımlayıcı. *~ examples. A good teacher uses ~ examples to explain difficult ideas.* **2. ~ly** : açıklayarak, açıklayıcı mahiyette, tavzihen.

illustrator, *is.* **1.** ressam, kitap ve dergilere resim yapan kimse, **2.** tasvir/tasrih eden (kimse/şey).

illustrious, *sf.* **1.** ünlü, meşhur, tanınmış, şöhretli, mümtaz. *an ~ poet/statesman.* **2.** şanlı, şerefli (iş/eylem). *~ deeds.* **3.** *esk.* parlak, aydınlık, **4. ~ly** : ünlü/meşhur bir şekilde, tanınmış olarak, **5. ~ness** : ün(lülük), şöhret, tanınmışlık, mümtaziyet. ***e.a.-*** *1. famous, renowned, celebrated, eminent, famed, distinguished, 2. glorious, 3. bright, luminous.* ***k.a.-*** *1. infamous.*

illuvial, *sf.* yığılı, yığsal, çökeltili, çökelmiş.

illuviate, *gs.f.* **-ated, -ating** (başka bir yerden aşındırılmış/eritilmiş maddeleri toprak üzerine) yığmak, çökeltmek.

illuviation, *is.* yığ(ıl)ma, çökel(t)me.

illuvium, *is., ç.* **-viums, -via** (toprak) yığıltı, çökelti.

ill will, *is.* kötü niyet, kin(darlık), garaz, düşmanlık, adavet, husumet. **bear s.o. ill will** : birine kin/garaz beslemek, kin gütmek. **feel/ show ill will to towards s.o.** : birine karşı kin/ nefret duymak/göstermek. ***e.a.***- *malice, antipathy, enmity, hostility, hate, animosity, malevolence.* ***k.a.***- *benevolence, goodwill, charity.*

ill-wisher, *is.* kötücül, kötü yürekli, bedhah, başkasına felâket/kötülük dileyen/düşünen, kötüniyetli kişi.

illy, *zf.* kötü/fena durumda, hasta olarak. ***NOT*** : **illy** zarfı **ill** sıfatından türetilmiş olmakla beraber genellikle zarf olarak da **illy** yerine **ill** kullanılır.

Illyria, *is. esk.* Dalmaçya, Adriyatik'in doğu kıyısı. **Illyrian** : Dalmaçya halkı, bunların dili (eski bir dil).

ilmenite, *is.* demir titanat : FeTiO3. Siyah renkli bir cevher.

ILO = **I.L.O.** = International Labor Organization.

I'm = I am.

im-, *ön ek* **in-** ön ekinin b, m, p önünde aldığı şekil. *ör.: imbrute, imbalance, immingle, immoral, impassion, imperishable, impose.*

image^1, *is.* **1.** resim, **2.** görüntü, hayal, imge. **real** ~ : gerçek görüntü. **virtual** ~ : edimsiz görüntü, **3.** fikir, kavram, izlenim, **4.** şekil, suret, görünüş, bir şeyin benzeri. *God created man in his own ~.* **5.** aynı, tıpkı. benzer, kopya. *That child is the ~ of his mother.* **6.** simge, sembol, timsal, remiz, işaret, alâmet, **7.** örnek, nümune, mücessem şekil. *He was the ~ of frustration.* **8.** tasvir, bir şeyin yazı veya sözle tanıtımı, **9.** put, sanem, tapıt, heykel. *an ~ of Virgin Mary.* **10.** benzetiş, teşbih, mecaz. **speak in ~s** : mecazlı konuşma, **11.** *psikol. bk.:* **imago**, **12.** *esk.* görünüş, zuhur, **13.** (bir kimse hakkında) toplumun kanaati, kamuoyu. **They had quite the wrong ~ of him** : Onun bakkında tamamen yanlış kanaat edindiler. **How can we improve our public ~ ?** Hakkımızdaki toplumsal kanaati nasıl düzeltebiliriz? (= Kamuoyunu nasıl lehimize çevirebiliriz?) ***e.a.***- ***1&9.*** *icon, idol,* ***2.*** *likeness, figure, representation,* ***3.*** *idea, conception, notion, impression,* ***4.*** *form, appearance, semblence,* ***5.*** *counterpart, copy, facsimile,* ***6.*** *symbol, emblem,* ***7.*** *type, embodiment,* ***8.*** *description,* ***9.*** *statue,* ***10.*** *simile, metaphor,* ***12.*** *apparition.* ***k.a.***- ***5.*** *original.*

image^2, *gl.f.* **-aged, -aging 1.** tasavvur/ tahayyül etmek, zihinde canlandırmak, kavramak, idrak etmek, **2.** resim/heykel yapmak, **3.** tasvir etmek, **4.** (ayna vb.) yansıtmak, aksettirmek, **5.** (resmini ekran üzerine) izdüşürmek, (resmini) perdede göstermek. *Familiar scenes were ~d on the screen.* **6.** simgeleştirmek, örnekleştirmek, **7.** benzemek. ***e.a.-1.*** *imagine, conceive,* ***3.*** *describe,* ***4.*** *reflect, miror,* ***5.*** *project,* ***6.*** *symbolize, typify,* ***7.*** *resemble.*

imagery, *is., ç.* **-ries 1.** düş, hayal, tahayyül, zihinde oluşan simge/görüntü, **2.** resimler, heykeller, **3.** teşbih, mecaz, **4.** tasvir.

imaginable, *sf.* **1.** tasavvur/tahayyül edilebilir, göz önüne getirilebilir, **2. ~ness** : tasavvur/ tahayyül edilebilme, göz önüne getirilebilme, **3. imaginably** : tasavvur/tahayyül edilebilecek şekilde, göz önüne getirilebilecek tarzda.

imaginal, *sf.* **1.** tam gelişmiş böceğe ait, **2.** görüntüsel, imgesel, tasvirî, hayalî, tasavvurî, düş/hayal/tasarlama ile ilgili.

imaginary, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** sanal, hayalî, mevhum, gerçek olmayan, **2.** *mat. bk.:* **~ number**, **3. ~ part** : sanal parça, karmaşık sayının sanal kısmı, **4. ~ unit** : sanal sayı birimi, sanal eksen üzerindeki birim uzunluk, **i** = -1 sayısı, **5. imaginarily** : sanal/hayalî/mevhum bir şekilde, sanal/hayalî olarak, **6. imaginariness** : sanallık, mevhumluk. ***e.a.***- ***1.*** *fanciful, visionary, chimerical, illusory, fantastic, fancied, quixotic, unreal.* ***k.a.***- *real, actual.*

imaginary number, *is. mat.* **1.** sanal sayı : karmaşık bir sayının sanal kısmı. Örneğin **a+ib'** deki **ib** gibi. ($i^2 = -1$, b 0). **2. pure imaginary number** *d.d.* sırf sanal sayı, gerçel kısmı sıfır olan karmaşık sayı. $a=0$, $b \neq 0$ olmak üzere **a+ib** sayısı. **imaginary** *d.d.*

imagination, *is.* **1.** imgeleme, hayalde canlandırma, tahayyül, hayal kurma, **2.** imgelem, hayal gücü, muhayyile. *Novelists use their ~. The difficulties are all in your ~.* **3.** tasarlama, tasavvur, **4.** hayal, kuruntu. *You didn't really see a ghost, it was only ~. Her pains are mostly ~.* **5.** icat kabiliyeti, güçlükleri yenme yeteneği. *Children are encouraged to use their ~s.* **6. ~al** : imgesel, hayalî, hayal mahsulü olan, muhayyilede bulunan. ***e.a.***- ***3.*** *fancy,* ***5.*** *resourcefulness.*

imaginative, *sf.* **1.** imgesel, hayalî, tasavvurî, gerçek olmayan, **2.** hayal mahsulü, uydurma. *~ litterature. Fairy tales are ~.* **3.** hayalperest, hayale kapılan, hayal kuran, **4.** hayal gücü kuvvetli, yaratıcı (zekâya sahip). *a ~ child.* **5. ~ly** : hayalî olarak, hayalperestlikle, **6. ~ness** : imgesellik, hayalî/hayal mahsulü oluş, gerçek olmama. ***e.a.-*** *2. fanciful.*

imagine, *f.* **-ined, -ining 1.** tasarlamak, tasavvur/tahayyül etmek, hayal etmek, hayalinde canlandırmak. *We can hardly ~ life without electricity. Can you ~ him/yourself becoming a famous actor?* **2.** sanmak, zannetmek, farz/tahmin etmek. *He ~s that people don't like him.* **I hardly ~ that he will be elected** : Onun seçileceğini pek sanmıyorum. *Don't ~ (= get the idea) that I can lend you money every time you need it.* **3.** *esk.* düşünmek, düşünceye dalmak, **4.** *esk.* plânlamak, plân/tuzak kurmak, **5. ~r** : tasarlayan, tasavvur/tahayyül eden, hayal kuran. ***e.a.-*** *1. image, picture, conceive, 2. believe, suppose, think, conjecture, assume, guess, 3. ponder, meditate, 4. plan, scheme, plot.*

imagism, *is.* (şiirde) imgecilik : 1900-1917 yıllarında İngiliz ve Amerikalı şairlerin kullandığı, duygu ve düşünceleri vazıh, sarih hayallerle ifade eden serbest nazım. **imagist** : imgeci. **imagistic** : imgesel. **imagistically** : imgesel olarak.

imago, *is., ç.* **imagos/imagines 1.** tam gelişmiş böcek. *bk.:* **larva, pupa, 2.** *psikol.* büyükler imgesi : çocukluktan bilinçaltında kalan ülküleştirilmiş ana/baba hayali.

imam = imaum, *is.* **1.** *İslâm.* imam, **2.** (Şiîlerde) Hz. Ali soyundan gelen ve Allah tarafından Hz. Muhamed'in halifesi olarak gönderildiğine inanılan imam, **3.** *esk.* Yemen hükümdarı.

imamate, *is.* **1.** imamlık, **2.** bir imamın hüküm sürdüğü ülke.

imamite, *is.* imamî : Şiîlerde Hz. Ali'den başlayıp Muhammedelmuntazır'da biten on iki imama inanan kimse.

imaret, *is. T.* imaret : yoksullara/öğrencilere yiyecek dağıtan hayır kurumu.

imbalance, *is.* **1.** dengesizlik, muvazenesizlik, **2.** vücuttaki organların çalışmasında dengesizlik veya bunun sonucu, **3.** ekonomik dengesizlik : millî ekonomi bölümleri arasında muvazenesizlik, **4.** nüfus dengesizliği : kadın ve erkek nüfus sayısının çok farklı oluşu, **5.** (okullarda vb.) çeşitli ırklardan öğrenci sayısının oransızlığı.

imbalm(er), *esk. bk.:* **embalm(er).**

imbark/~ation/~ment, *esk. bk.:* **embark/~ation/~ment.**

imbecile, *sf.&is.* **1.** budala, ahmak, bön, aptal, ebleh (kimse). *~ conduct. Don't be an ~.* **2.** saçma, zırva, manasız, budalaca, aptalca. *an ~ question.* **3. ~ly** : budalaca, aptalca, ahmakça, bön bön. ***e.a.-*** *1. fool, idiot, stupid, 2. silly, absurd, foolish.*

imbecilic, *sf.* budala, ahmak, bön, aptal.

imbecility, *is., ç.* **-ties 1.** budalalık, ahmaklık, bönlük, saflık, aptallık, **2.** saçmalık, manasızlık, zırvalama. ***e.a.-*** *2. silliness, absurdity, foolishness, futility, stupidity.*

imbed, *gl.f. bk.:* **embed.**

imbibe, *f.* **-bibed, -bibing 1.** içmek, **2.** emmek, soğurmak, massetmek. *The roots of a plant ~ moisture from the earth.* **3.** (bilgi) kapmak, iyice öğrenmek. *to ~ knowledge/ideas.* **4.** *esk.* masset(tir)mek, işba etmek, meşbu hâle getirmek, iyice ıslatmak/emdirmek, **5. imbiber**: içen, soğuran, emen, masseden, **6. imbibition** : içme, emme, soğurma, massetme, **7. imbibitional** : soğurumsal. ***e.a.-*** *1. drink, 2. absorb, 4. saturate, imbue, soak, steep.* ***k.a.-*** *1-4. ooze, exude.*

imbitter/~er/~ment, *bk.:* **embitter/~ er/~ment .**

imbody, *gl.f. bk.:* **embody.**

imbolden, *gl.f. bk.:* **embolden.**

imbosom, *gl.f. bk.:* **embosom.**

imbower, *gl.f. bk.:* **embower.**

imbricate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1.** üst üste binmiş (döşenmiş dam kiremitleri gibi), **2.** (resim/dekorasyon/süs vb.) katmer biçimli, üst üste binmiş gibi görünen, **3.** *bot.* katmerli, kat kat, üst üste binmiş (balık pulu, yaprak vb.), **4.** (kiremit gibi) üst üste bin(dir)mek, kat kat olmak, katmerlenmek, **5. ~ly** : üst üste, kat kat, katmerli bir şekilde. ***e.a.-*** *1-3. overlapping, imbricative.*

imbrication, *is.* **1.** üst üste binme, katmerlenme, kat kat olma, **2.** katmerli/kat kat süs/şekil.

imbricative(ly), *sf.&zf. bk.:* **imbricate(ly)**

imbroglio, *is., ç.* **-glios 1.** keşmekeş, karmakarışık iş/durum, karışık/dolambaçlı mesele, karışık/zor durum, hercümerç, **2.** ciddî anlaşmazlık, ihtilâf, **3.** karmakarışık küme/yığın.

Imbros, *is.* İmroz (adası).

imbrue = embrue, *gl.f.* **-brued, -bruing** **1.** bulamak, bulaştırmak, (kan vb. ile) sırsıklam yapmak, boyamak. *His sword was ~d with blood.* **2.** (iyice) ıslatmak, emdirmek, massettirmek, işba etmek. ***e.a.***- *1. drench, 2. imbue, impregnate.*

imbrute = embrute, *gl.f.* **-bruted, -bruting** hayvanlaş(tır)mak, hayvan derekesine düş(ür)mek. ***e.a.***- *brutalize.*

imbue, *gl.f.* **-bued, -buing 1.** (fikir, düşünce vb.) telkin etmek, ilham etmek, aşılamak, zihnini doldurmak. *~d with patriotism/hatred etc... Politicians ~d with a sense of their importance. He ~d his son's mind with the ambition to succeed.* **2.** işba etmek, iyice ıslatmak, sırsıklam yapmak, (sıvı/renk) emdirmek, massettirmek, soğurtmak, **3.** *bk.:* **imbrue** (1), **4. ~ment** : telkin/ilham etme, aşılama, işba etme, emdirme, doyurma. ***e.a.***- *1. charge, infect, fire, inspire, 2. saturate, impregnate, permeate, infuse, tincture, soak.*

IMF = I.M.F. = International Monetary Fund : Milletler Arası Para Fonu.

imidazole, *is. kim.* imidazol : C3H4N2. Organik sentezde kullanılan çok halkalı bileşim. **glyoxaline** *d.d.*

imide = imid, *is. kim.* imid : iki valanslı organik asit kökleriyle =NH grubunun birleşmesinden türeyen bileşim.

imido group = imido radical, *is. kim.* imido grubu : asit gruplarıyla birleşmiş =NH grubu.

imino group = imino radical, *is. kim.* imino grubu : asit gruplarıyla birleşmemiş =NH grubu.

imipramine, *is.* imipramin : C19H24N2. Ruhî sıkıntıları giderici beyaz kristalli toz.

imitable, *sf.* **1.** öykünülebilir, taklit edilebilir, taklidikabil, **2. ~ness = imitability** : öykünülebilme, taklit edilebilme.

imitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1.** öykünmek, taklit etmek, taklidini yapmak. *Parrots ~ human speech. He made us laugh by imitating a bear.* **2.** (birini) örnek tutmak, (bir kimseye) benzemeye çalışmak, kopye etmek. *You should ~ great and good men.* **3.** benze(t)mek, benzerini yapmak. *Wood painted to ~ marble. Plastic is often made to ~ wood.* ***e.a.***- *1-3. mimic, copy, counterfeit, ape, mock, impersonate, simulate, duplicate, resemble, reproduce.*

imitation, *is.&sf.* **1.** öykünme, taklit (etme), taklidini yapma. **in ~ of** : öykünerek, taklitden, taklit ederek, **2.** sahte (şey), taklit, benzer, kopye. *~ leather/jewellery/diamonds. ~ of the sounds of birds and animals.* **3.** örnek alma, uyma, benzeme. *He sets us a good example for ~.* **4.** *biy.* çevreye uyum : bir canlının dış görünüşünün başka bir canlıya veya çevresine benzemesi, **5.** taklitçi üslûp : başka bir yazarın üslûbuna/konusuna benzetilen edebî yazı, **6.** *müz.* bir nağmenin başka bir perdeden tekrarı, **7.** (Aristo estetiğinde) bir cismin/hareketin olması gerektiği biçimde temsili, **8.** olup bitenin sanatta/edebiyatta temsili, **9. ~al** : öykünümsel, taklit şeklinde. ***e.a.***- *2. counterfeit, copy, duplicate, 4. mimicry.*

imitative, *sf.* **1.** öykünen, taklit/kopye eden, aynını/benzerini yapan, mukallit, taklitçi, **2.** öykünümsel, taklidî, **3.** *biy.* çevreye uyan, **4.** sahte, taklit, kalp, hakikî olmayan, yapma, uydurma, **5.** *d.b.* doğal seslere benzeyen (kelime) : *buzz, clink, swish* gibi, **6. ~ly** : öykünerek taklit ederek, taklit suretiyle, **7. ~ness** : öykünme, taklitçilik, mukallitlik, kopyecilik. ***e.a.***-*1. imitating, copying, 3. mimetic, 4. counterfeit, 5. onomatopoeic.*

imitator, *is.* taklitçi, mukallit, taklit yapan, öykünen.

immaculate, *sf.* **1.** lekesiz, tertemiz. *an ~ tablecloth. an ~ white suite.* **2.** günahsız, kusursuz, mükemmel, iyi ahlâklı, halûk, pak, saf. *~ behavior.* **3.** hatasız, yanlışsız (metin/yazı vb.), **4.** *biy.* düz renkli, beneksiz, tek renkli, alacasız. **5. ~ly** : lekesiz olarak, tertemiz bir şekilde, **6. ~ness = immaculacy** : lekesizlik, temizlik, saflık, safiyet, masumiyet, paklık, arılık, kusursuzluk, günahsızlık.

Immaculate Conception, *is.* **1.** Günahsız Doğuş : Katolik kilisesine göre Meryem Ana' nın tamamen günahsız olarak doğmuş olması inancı, **2.** bunun kutlandığı 8 Aralık günü.

immane, *sf. esk.* **1.** muazzam, devâsa, heybetli, çok büyük, **2.** canavar, zalim. ***e.a.***- *1. gigantic, huge, immense, 2. monstruous, cruel.*

immanence = immanency, *is.* **1.** ayrılmazlık : özelliklerin kendilerini taşıyan nesnelere, ilineklerin töze bağlı olması, **2.** tümvarlık : Allahın her yerde/her zaman hazır ve nazır olması. ***e.a.***- *1. inherence.*

immanent, *sf.* **1.** ayrılmaz, her zaman kendi içinde var olan, meknuz, mündemiç, **2.** *fel.* öznel, içkin, içsel, enfüsî, sübjektif, derunî, batınî, sırf bilinçte var olan, **3.** tüm var olan : her yerde/her zaman hazır ve nazır olan (Allah), **4.** **~ism** : tüm varlık : Allahın ve ruhun her zaman/her yerde varlığına inanan kuram, **5.** **~ist** : tüm varlıkçı, tüm varlığa inanan, **6.** **~istic** : tüm varlıksal, **7.** **~ly** : ayrılmaz bir şekilde, öznel/içsel olarak. ***e.a.*** *- 1. inherent, indwelling, intrinsic, 2. subjective.*

immaterial, *sf.* **1.** önemsiz, ehemmiyetsiz, ilgisiz, ilgisi olmayan. **It's ~ to me** : Beni ilgilendirmez/bana vız gelir. **Don't tell me where it happened; that's quite ~** : (Olayın) nerede olduğunun bence hiç önemi yok. **2.** özdeksiz, manevî, ruhanî, (maddî/cismanî değil). *As ~ as a ghost.* **3.** **~ly** : önemsiz bir şekilde, ilgisi olmaksızın, maddî olmaksızın, manevî/ruhanî bir şekilde, **4.** **~ness** : önemsizlik, ilgisizlik, özdeksizlik, manevîlik, ruhanîlik. ***e.a.*** *- 1. unimportant, insignificant, irrelevant, inconsequential, 2. incorporeal, spiritual, insubstantial.*

immaterialise, *gl.f. Brit. bk.:* **immaterialize.**

immaterialism, *is.* özdeksizcilik : (a) özdeğin kendine özgü bir gerçekliği olmadığını kabul eden, (b) evrenin temelinin ve gerçekliğin özünün cisimsel olmadığını öne süren, (c) ruhun cisimsel olmadığını öne süren felsefe öğretisi. **immaterialist**: özdeksizci.

immateriality, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** özdeksizlik, gayrimaddîlik, **2.** maddî olmayan şey, özdek/madde dışı varlık.

immaterialize, *gl.f.* **-ized, -izing** özdeksizleştirmek, cisimsizleştirmek, gayrimaddî yapmak, manevî varlık kazandırmak.

immature, *sf.* **1.** olgunlaşmamış, kemale ermemiş, gelişmemiş, ham, toy, olmamış, pişmemiş. *an ~ girl. The ~ minds of young children.* **2.** *coğ.* genç, **3.** *esk. bk. :* **premature, 4.** **~ly** : olgunlaşmadan, gelişmeden, kemale ermeden ; toyca; vaktinden evvel, vakitsiz, **5.** **~ness = ~ity** : olmamışlık, hamlık, gelişmemişlik; toyluk.

immeasurable, *sf.* **1.** ölçüsüz, ölçülemez, sınırsız, hudutsuz, **2.** **~ness = immeasurability** : ölçüsüzlük, sınırsızlık, sonsuzluk, **3.** **immeasurably** : ölçüsüz/sonsuz/sınırsız bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. limitless, immense.*

immediacy, *is.* **1.** anîlik, (zamanca) yakınlık, gecikmesizlik, ivedilik, beklemezlik, anî zuhur, aracısızlık, doğrudan doğruya mevcut olma/vuku bulma. **The ~ of the danger** : Tehlikenin yakınlığı. **The ~ of our needs** : İhtiyaçlarımızın ivediliği. **2.** *fel.* (a) bilinç(lilik) : aracısız olarak (hafıza ve muhakemeye başvurmadan) edinilen bilgi, (b) sezgi : deneye veya usa vurmadan doğrudan doğruya bir şeyi biliverme.

immediate, *sf.* **1.** anî, ivedi, acele, âcil, müstacel, apansız, birdenbire, gecikmesiz. **for ~ delivery** : acele teslim edilecek. **an ~ need** : ivedi/âcil ihtiyaç. **an ~ reply** : ivedi cevap. **Take ~ action** : Derhal harekete geçmek. **I shall take ~ steps (or action) to ensure that...** : ...-i sağlamak için derhal harekete geçeceğim. **2.** şu anda, şimdi(lik), hâlihazır. **We have no ~ vacancies** : Şimdilik boş yerimiz yok. **Our ~ plans** : Şu andaki plânlarımız. **I'm too busy with ~ concerns to worry about the future** : Geleceği düşünemeyecek kadar günlük sorunlarla meşgulüm. **3.** (a) (en) yakın. **the ~ future** : en yakın gelecek. **the ~ relative** : en yakın akraba. **My ~ neighbor** : Bitişik komşum. (b) ilk, birinci. **My ~ object** : İlk hedefim, **4.** aracısız, vasıtasız, dolaysız. *The ~ cause of death.* **5.** doğrudan doğruya. *an ~ effect.* **6.** *fel.* sezgisel, hadsî. *an ~ inference.* **7.** **~ness** : ivedilik, anîlik, gecikmesizlik, yakınlık, aracısızlık, dolaysızlık. ***e.a.-1.*** *instant, instantaneous, 3. (a) nearest, next, close, 4. direct, 6. intuitive.*

immediate constituent, *is. gr.* dolaysız kurucu : bir cümleyi oluşturan kısımlardan her biri. *"He ate his dinner"* cümlesinin dolaysız kurucuları *"He"* ve *"ate his dinner."* dir. *bk.:* **ultimate constituent.**

immediately, *zf.&bağ.* **1.** hemen, çabucak, derhal, şimdi, şu anda. **I have to go home ~, it is very urgent** : Derhal acele olarak eve gitmem gerekiyor. *Stop that, ~ !* **2.** aracısız, doğrudan doğruya. **It does not affect me ~** : Beni doğrudan doğruya etkilemez. **3.** hemen, ardından, -i takiben. **The school is ~ on your right, behind the park** : Okul hemen sağınızda, parkın arkasındadır. **4.** *Brit.* ... anda, akabinde, (bir olay) olur olmaz. **You may leave ~ he comes** : O gelir gelmez gidebilirsin. ***e.a.*** *- 1. instantly, at once, instantaneously, forthwith, promptly, presently, 2. directly, 3. closely, 4. as soon as, at the instant that.* ***k.a.*** *- 1. later.*

immedicable, *sf.* **1.** çaresiz, tedavisiz, iyileşmez, devasız, tedavisi imkânsız, şifa bulmaz, **2.** **~ness** : çaresizlik, devasızlık, tedavi imkânsızlığı, şifasızlık, **3.** **immedicably** : çaresiz/tedavisi imkânsız bir şekilde, şifa bulamaksızın.

Immelmann (**turn**), *is. hv.* dönerek yükseliş : ilk olarak I. Dünya Savaşında Alman pilotu Immelmann'ın yaptığı bir uçuş manevrası. Uçak yükselerek zıt yönde uçmak için önce yarım takla atar, sonra ekseni etrafında dönüp yatay duruma geçer.

immemorial, *sf.* **1.** çok eski, hatırlanamayacak kadar eski. **from time ~** : ta ezelden(beri), çok eskiden. **~ customs** : çok eski töreler, **2.** **~ly** : çok eskiden.

immense, *sf.* **1.** engin, uçsuz bucaksız, hudutsuz, vâsi, **2.** çok büyük, kocaman, heybetli, muazzam, hadsiz hesapsız. *an ~ palace. an ~ improvement.* **3.** *k.d.* âlâ, mükemmel, fevkalâde, **4.** **~ly** : gayet, pek çok, son derece. *I enjojed it ~ly.* **5.** **~ness** *bk.:* **immensity**. ***e.a.-1&2.*** *wast, extensive, huge, boundless, prodigious, stupendous, immeasurable, enormous, infinite, gigantic, 3. fine, splendid, excellent, admirable.*

immensity, *is.*, *ç.* **-ties** (2. için) **1.** enginlik, genişlik, uçsuz bucaksızlık, sınırsızlık, sonsuz büyüklük, azamet, heybet, ihtişam. *The ~ of space.* **2.** çok büyük/muazzam şey. ***e.a.-1.*** *wastness, hugeness, infinity.*

immensurable/~ness/immensurability, *bk.:* **immeasurable/immeasurableness/immeasurability.**

immerge, *f.* **-merged, -merging** **1.** dal(dır)mak, (suya) bat(ır)mak. *~ one's hand in the water.* **2.** *az kul. bk.:* **immerse**, **3.** **~nce** : dal(dır)ma, (suya) bat(ır)ma.

immerse, *gl.f.* **-mersed, -mersing** **1.** dal(dır)mak, (suya) bat(ır)mak, **2.** (suya batırarak) vaftiz etmek, **3.** gömmek, **4.** kendini/bütün dikkatini vermek, (düşüncelere/işe vb.) dalmak. **to be ~d in a book/thought/work** : bir kitaba/düşüncelere/işe dalmak. *I ~d myself in work so as to stop thinking about her.* **5.** **immersible** : (suya vb.) daldırılabilir, batırılabilir. ***e.a.-1.*** *plunge, dip, sink, immerge, duck, douse, 3. embed, bury, 4. absorb, engage.* ***k.a.-*** *3. disinter.*

immersed, *sf.* **1.** (sıvıya) batmış, dalmış. **be ~ in one's work** : işe dalmak, kendini tamamen işe vermek, **2.** *biy.* gömülü, etrafındaki organlar/parçalar arasına gömülmüş (organ), **3.** *bot.* su altında büyüyen/gelişen, **4.** *az kul.* vaftiz edilmiş. ***e.a.-*** *4. baptized.*

immersion, *is.* **1.** dal(dır)ma, (suya) bat(ır)ma, **2.** (suya batırarak) vaftiz etme, **3.** (düşüncelere/işe vb.) dalma, bütün dikkatini verme, **4.** **ingress** *d.d. ast.* tutulma, (gök cismi) gölgeye girme. *bk.:* **emersion** (1), **5.** **~ lens** : (mikroskopta) daldırma merceği, **6.** **~ heater** : daldırmalı su ısıtıcı (elektrikli), **7.** **~ism** : (a) Hristiyanlıkta vaftiz için suya daldırmanın şart olduğuna inanma, (b) suya daldırarak vaftiz etme, **8.** **~ist** : vaftiz için suya daldırmanın şart olduğuna inanan.

immesh, *gl.f. bk.:* **emmesh.**

immethodical, *sf.* **1.** yöntemsiz, usulsüz, metotsuz, düzensiz, **2.** **~ly** : yöntemsiz/usulsüz/düzensiz bir şekilde, **3.** **~ness** : yöntemsizlik, usulsüzlük, metotsuzluk, düzensizlik. ***k.a.-*** *1. methodical.*

immigrant, *is.&sf.* **1.** göçmen, muhacir. *European ~s in Canada.* **2.** göçen, hicret eden, **3.**göçe/hicrete/göçmenlere/muhacirlere ait, **4.** yabancı ortamda yaşayan bitki/hayvan.

immigrate, *f.* **-grated, -grating** **1.** göçmek, hicret etmek, muhacir olmak, yabancı ülkeden gelip yerleşmek, **2.** (bitki/hayvan) yeni bir çevreye göç edip yerleşmek, **3.** **immigrator** : göçen, hicret eden. ***e.a.-*** *1. migrate.*

immigration, *is.* **1.** göç, hicret, göçme, hicret etme, dışarıdan gelip yerleşme, **2.** göçmen kafilesi, **3.** **~al** = **immigratory**: göç+, hicret+, göçme+, göç ile ilgili.

imminence, *is.* **1.** **imminency** *d.d.* (zamanca) yakınlık, zuhuru/vukuu yakın olma, **2.** yakın felâket/tehlike vb., yakında vuku bulacak uğursuz olay.

imminent, *sf.* **1.** olması yakın/muhakkak, eli kulağında. **an ~ danger** : yakın bir tehlike. **A storm is ~** : Fırtına yaklaşıyor. **He faced with an ~ death** : Yakın bir ölüm tehlikesi ile karşı karşıya kaldı. **2.** yakında vukuundan korkulan, tehditkâr (felâket vb.). *President said the war is ~ if Iraq is not withdrawn from Kuweit.* **3.** *az kul.* ileri uzanan/sarkan, tepede asılı, **4.** **~ly** : tehditkâr bir şekilde, vukuu pek yakın/kaçınılmaz olarak, **5.** **~ness** : (bir olayın vukuunun) yakınlığı/kaçınılmazlığı. ***e.a.-1&2.*** *impending, threatening.* ***k.a.-*** *1&2. distant, remote.*

immingle, *f.* **-gled, -gling** *bk.:* **mingle, intermingle.**

immiscible, *sf.* **1.** karışmaz, katılıp karış(tırıl)amaz, mezcedilemez (yağ ile su gibi), **2. immiscibility** : karışmazlık, **3. immiscibly** : karışamayacak şekilde.

immitigable, *sf.* **1.** yatıştırılamaz, bastırılamaz, hafifletilmesi ve yatıştırılması olanaksız, **2. immitigably** : yatıştırılamazcasına, bastırılamayacak şekilde.

immix, *gl.f.* karıştırmak, mezcetmek, birbirinin içine katmak. ***e.a.-*** *mingle, commingle.*

immixture, *is.* **1.** karıştırma, (birbirine) katma, mezcetme, **2.** karıştırılma, sokulma.

immobile, *sf.* sabit, hareketsiz, yerinden oyna(tıla)maz, kımılda(tıla)maz. *Keep the broken leg ~.* ***e.a.-*** *immovable, motionless, stable.*

immobilise/immobilisation, *Brit. bk.:* **immobilize/immobilization.**

immobility, *is.* hareketsizlik, sabitlik, yerinden kımıldamazlık. ***e.a.-*** *motionlessness.*

immobilize, *gl.f.* **-lized, -lizing 1.** hareketsizleştirmek, sabitleştirmek, tespit etmek, (yerinde) durdurmak, kımıldamaz hâle getirmek, hareketsiz bırakmak/kalmak. *When its engine broke down, the car ~d for weeks.* **2.** *fin.* (a) para değerini korumak için bir kısmını tedavülden çekmek, (b) sabit sermaye biriktirmek, **3.** (orduyu) terhis etmek, savaştan çekmek, **4. immobilization** : hareketsizleştirme, sabitleştirme, hareketsiz hâle getirme.

immoderacy, *is.* ölçüsüzlük, aşırılık, ılımsızlık, ifrat, itidalsizlik. ***e.a.-*** *immoderation, immoderateness, excess, extravagance, exorbitance, intemperence, overindulgence.* ***k.a.-*** *moderation.*

immoderate, *sf.* **1.** ölçüsüz, aşırı (derecede), ılımsız, ifrat, itidalsiz, ifrata kaçan, müfrit, çok fazla. *~ eating and drinking. ~ feelings of sorrow.* **2.** *esk. bk.:* **intemperate, 3.** *esk.* sınırsız, hudutsuz, **4. ~ly** : aşırı/ölçüsüz/ifrat derecede, ılımsızca, **5. ~ness** *: bk.:* **immoderacy.** ***e.a.-*** *1. excessive, extreme, exorbitant, extravagant, unreasonable, inordinate, unrestrained.* ***k.a.- 1.*** *moderate, reasonable.*

immoderation, *is. bk.:* **immoderacy.**

immodest, *sf.* **1.** arsız, utanmaz, iffetsiz, açık saçık, **2.** küstah, hayasız, haddini bilmez, **3. ~ly** : arsızca, utanmadan, iffetsizce, açık saçık bir şekilde, küstahça, hayasızca, haddini bilmeksizin, **4. immodesty** : arsızlık, utanmazlık, iffetsizlik, açık saçıklık, küstahlık, hayasızlık, haddini bilmezlik. ***e.a.-*** *1. indecent, shameless, wanton, lewd, obscene, 2. impudent, forward, brazen.* ***k.a.-1.*** *modest, decent, decorous, chaste.*

immolate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** kurban etmek, kurban kesmek/boğazlamak, **2. immolator** : kurban kesen. ***e.a.-*** *1. sacrifice.*

immolation, *is.* **1.** kurban etme, kurban kesme, **2.** kurban olma/kesilme, **3.** kurban.

immoral, *sf.* **1.** ahlâksız, ahlâkı bozuk, ahlâka aykırı, gayriahlâkî, edepsiz. *~ conduct. You ~ old man! Using other people for one's own profit is ~.* **2.** namussuz, iffetsiz, ahlâksız. *A prostitute lives off ~ earnings.* **3.** müstehcen, ayıp, açık saçık. *an ~ book.* **4. ~ly** : ahlâksızca, edepsizce, ahlâka aykırı olarak, namussuzca, iffetsizce, ayıp/açık saçık bir şekilde. ***e.a.- 1&2.*** *amoral, unmoral, nonmoral, wicked, licentious, profligate, abandoned, depraved, 3. obscene.* ***k.a.- 1.*** *moral. virtuous, righteous.*

immoralise, *gl.f.* **-ised, -ising** *Brit. bk.:* **immoralize.**

immoralist, *is.* ahlâksız, iffetsiz, namussuz, ahlâksız davranışları hoşgören/savunan kimse.

immorality, *is., ç.* **-ties 1.** ahlâksızlık, **2.** namussuzluk, iffetsizlik, **3.** ahlâksız/namussuz davranış/eylem. ***e.a.-*** *1. wickedness, dissoluteness, evilnes, 2. unchastity, lewdness.*

immoralize, *gl.f.* **-ized, -izing** ahlâkını bozmak, ahlâksız/namussuz/iffetsiz yapmak, namussuzlaştırmak.

immortal, *sf.&is.* **1.** ölmez, ölümsüz (varlık). *the ~ god.* **2.** ebedî, sonsuz, **3.** kalımlı, baki, daim, **4.** unutulmaz. *~ poetry/music/fame.* **5.** (şöhreti) unutulmaz kişi (şair, yazar vb.), **6.** mitoloji tanrılarından her biri, **7. ~s = the Fourty ~s** : Fransız Akademisinin kırk üyesi. ***e.a.-*** *1. deathless, undying, 2. eternal, 3. everlasting, perpetual, constant, imperishable, indestructible, 4. memorable.* ***k.a.-*** *1. mortal, 2&3. transient, transitory, ephemeral.*

immortalise/immortalisation/immortaliser, *Brit. bk.:* **immortalize/immortalization/immortalizer.**

immortality, *is.* **1.** ölümsüzlük, ölmezlik, **2.** ebedîlik, ebedî hayat, ebediyet, sonsuzluk, **3.** unutulmazlık, ebedî/unutulmaz şöhret. *The ~ of Shakespeare's poetry.*

immortalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** ölmezleştirmek, ebedîleştirmek, ebedî kılmak, **2.** ebedî şöhrete kavuşturmak, unutulmazlaştırmak, **3. immortalization** : ölmezleştirme, ebedîleştirme, **4. immortalizer** : ölmezleştiren, ebedîleştiren.

immortally, *zf.* ebedî olarak, ebediyen, ölümsüzce, ölmezlikle, unutulmaz şekilde.

immortelle, *is.* solmaz/kalımlı bitki/çiçek, özellikle ölmez otu *(Xeranthemum annum).* ***e.a.***- *everlasting.*

immotile, *sf.* kımıldamaz, hareketsiz.

immovable = immoveable, *sf.&is.* **1.** sabit, kımıldamaz (şey), **2.** hareketsiz (şey), **3.** değiş(tirile)mez, **4.** duygusuz, hissiz, vurdumduymaz, kolay etkilenmez, **5.** bildiğinden şaşmaz, yolundan dönmez, azimkâr, inatçı, sabitkadem, **6.** her yıl aynı güne gelen. *an ~ holiday.* **7. ~s** *huk.* taşınmaz/gayrimenkul (mal/mülk). **8. ~ness = immovability** : hareketsizlik, kımıldamazlık, sabitlik, **9. immovably** : hareketsiz/sabit bir şekilde, kımıldamaksızın, kımıldamadan, değişmeksizin. *e.a.- 1. fixed, stationary, stable, 2. motionless, 3. unalterable, 4. emotionless, impassive, stolid, 5. steadfast, unyielding.*

immune, *sf.&is.* **1.** bağışık, muaf. *~ to disease.* **2.** masun, korunmuş. *~ against attacks. The criminal was told he would be ~ from punishment if he said what he knew about the murder.* **3.** bağışıklı, bulaşıcı bir hastalığa karşı bağışıklığı/muafiyeti olan kimse, **4. ~ response** : bağışıklık yanıtı, bağışıklıksal yanıt, bağışıklıksal yanıtlam, **5. ~ serum** : bağışıklık serumu.

immunise/immunisation/immuniser, *Brit. bk.:* **immunize/immunization/immunizer.**

immunity, *is., ç.* **-ties 1.** (hastalığa karşı) bağışıklık, muafiyet, **2.** dokunulmazlık, masuniyet, **3.** (vergiden, askerlikten, sorumluluktan vb.) ayrıcalık, muaflık, ayrı tutulma, istisnalık. ***e.a.***- *2. exemption. 3. licence, liberty, prerogative.* ***k.a.***-*1. susceptibility, 2. proneness, 3. liability.*

immunize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** bağışıklamak, bağışık kılmak, muaf/masun tutmak, bağışıklık/muafiyet sağlamak, **2. immunization** : bağışıklama, bağışıklık sağlama, **3. immunizer** : bağışıklayan, bağışıklık/muafiyet sağlayan.

immuno-, *ön ek* "bağışık+, bağışıklık+". *ör.: immunology.*

immunoassay, *is.* bağışıklık deneyi : hastalık, tümör vb. teşhisi için vücuttaki karşıtten ve bağıştıran yoğunluğunun ölçülmesi.

immunochemistry, *is.* bağışıklık kimyası.

immunofluorescence, *is.* bağışık flüorışıllık : dokularda bazı bağıştıranların varlığını belirtmek için ültraviyole mikroskopla flüorışıllanmış karşıtten arama tekniği.

immunogenetics, *is.* **1.** kalıtsal bağışıklık bilimi, **2.** bağışıksal tepkileri karşılaştırarak hayvanların kalıtsal ilgilerinin araştırılması.

immunogenetic(al), *sf.* kalıtsal bağışıklık+.

immunogenic, *sf.* **1.** bağışıklık verici/sağlayıcı, muafiyet sağlayan, **2. ~ally** : bağışıklık sağlayarak, bağışıklık sağlamak suretiyle.

immunologic, *sf.* **1. ~al** *d.d.* bağışık bilimsel, **2. ~ally** : bağışık bilimiyle, bağışıklık bilimi yönünden.

immunology, *is.* **1.** bağışıklık bilimi, **2. immunologist** : bağışıklık bilimi uzmanı.

immunopathology, *is.* bağışık sayrı bilimi : bağışıklıkla ilgili hastalıkları inceleyen tıp dalı.

immunoreaction, *is.* bağışıklık tepkisi : bağıştıran ile karşıtten arasındaki tepki.

immunosuppression, *is.* bağışıklık yitimi : ilâç vb. ile bağışıklığın yok edilmesi. **immunosuppressive = immunosuppressant** : bağışıklık yitirici.

immunotherapy, *is.* bağışıksal sağıltım, bağışıklık kazandırarak sağıltım/tedavi, aşı/serum tedavisi.

immure, *gl.f.* **-mured, -muring 1.** (dört duvar arasına) kapatmak, hapsetmek, **2.** ayırmak, tecrit etmek, inzivaya çekmek, **3.** etrafına duvar çekmek, üstüne duvar örmek, **4.** *esk.* duvarla takviye/tahkim etmek, **5. ~ment** : kapatma, hapsetme. ***e.a.***- *1. confine, imprison, 2. seclude.*

immutable, *sf.* **1.** değişmez, sabit. ~ *laws of nature.* **2.** **~ness = immutability** : değişmezlik, sabit oluş, **3.** **immutably** : değişmeksizin, sabit kalarak, değişmez/sabit bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unchangeable, unalterable,* ***k.a.-*** *1. mutable, changeable, alterable.*

immy, *is., ç.* **-mies** *k.d.* **1.** yeşim taşı veya akik taklidi bilye/zıpzıp, **2.** **immies** :bilye/zıpzıp oyunu.

imp, *is.&gl.f.*, **1.** küçük şeytan, küçük habis ruh, **2.** afacan/yaramaz/haşarı çocuk, **3.** *esk.* filiz, ağaç/bitki sürgünü, **4.** *esk.* döl, zürriyet, **5.** (doğancılıkta kuşun uçuş kuvvetini artırmak için) kanadına tüy eklemek, **6.** *mec.* kuvvetlendirmek, takviye etmek, **7.** *esk.* (filiz, doku vb.) aşılamak. ***e.a.-*** *1. fiend, 2. urchin, 3. shoot, bud, graft, 4. offspring, 7. engraft.*

imp. = **1.** imperative, **2.** imperfect, **3.** imperial, **4.** impersonal, **5.** import(ed), importer, **6.** important, **7.** imprimatur, **8.** improper, **9.** implement, **10.** in the first place, **11.** imprint, **12.** improper, **13.** improved.

Imp. = **1.** Emperor, **2.** Empress.

impact, *is.&f.* **1.** vuruş, vurma, çarp(ış)ma, müsademe. *The car body collapses on ~.* **2.** vuruş kuvveti, darbe. *The ~ of a bullet.* **~ crater** : gök taşı çukuru, gök taşının çarpmasından oluşan çukur, **3.** (ışık) düşme, vurma. *The ~ of the light on the eye.* **4.** etki, tesir. *The ~ of science on culture. The ~ of Hegel on modern philosophy.* **5.** sıkıştırmak, pekiştirmek, **6.** doldurmak, kalabalıklaştırmak, üşüşmek, toplanmak, **7.** çarp(ış)mak, vur(uş)mak, müsademe etmek. ***e.a.-*** *1. collision, 4. influence, effect, 5. pack in, 6. fill up, congest, throng, 7. collide.*

impacted, *sf.* **1.** (kama gibi) arasına girmiş, sıkışmış, **2.** (diş) çene kemiği ile başka diş arasına sıkışmış. *an ~ tooth.* **3.** sıkıştırılmış, pekiştirilmiş, sımsıkı, **4.** çok kalabalık/sıkışık, üst üste.

impactive, *sf.* etkili, etkin, müessir, tesir eden.

impaction, *is.* **1.** sıkış(tı)ma, sıkıştırarak birbirine kaynatma, **2.** *tıp* peklik, inkıbaz.

impair, *is.&gl.f.* **1.** bozmak, zarar vermek, kötüleştirmek, fenalaştırmak, zayıflatmak, eksiltmek, azaltmak, zedelemek. *to ~ one's health by overwork. The strike seriously ~ed the country's economy.* **2.** *esk.* bozulmak, kötüleşmek, fenalaşmak, zayıflamak, **3.** *esk. bk.:* **impairment**, **4.** **~able** : bozulabilir, zarara uğrayabilir, zedelenebilir, kötüleşebilir, zayıflayabilir, **5.** **~er** : bozan, zarar veren, zedeleyen, zayıflatan, kötüleştiren şey/kimse. ***e.a.-*** *1. harm, weaken, enfeeble, deteriorate, spoil.* ***k.a.-*** *1. improve, repair.*

impairment, *is.* boz(ul)ma, zarar verme/görme, kötüleş(tir)me, fenalaş(tır)ma, zayıfla(t)ma, eksil(t)me, azal(t)ma, zedele(n)me, zarar, ziyan, noksan.

impala, *is., ç.* **-palas, -pala** Afrika ceylânı *(Aepyceros melampus).*

impale = empale, *gl.f.* **-paled, -paling** **1.** kazıklamak, sivri kazık üzerine geçirmek/oturtmak, **2.** kazığa vurmak/çakmak, kazığa vurarak öldürmek, **3.** çaresiz bırakmak, **4.** **~ment** : kazıklama, kazığa vurma, **5.** **~er** : kazıklayan, kazığa vuran.

impalpable, *sf.* **1.** dokunulmaz, el ile tutulamaz, sezilemez, **2.** anlaşılmaz, kavranılmaz, idraki zor. *~ ideas floating through his mind.* **3.** dokununca hissedilmez, çok ince (toz vb.). *Rock worn to a ~ powder.* **4.** **impalpability** : dokunulmazlık, sezilemezlik, anlaşılmazlık, kavranılmazlık, **5.** **impalpably** : dokunulmaz/sezilemez bir şekilde, anlaşılmaz şekilde.

impaludism, *is. patol.* müzmin sıtma. **marsh poisoning** *d.d.*

impanation, *is.* takdis edilmiş ekmek ve şarabın Hz. İsa'nın eti ve kanı olduğuna inanan doktrin.

impanel = empanel, *gl.f.* **-eled, -eling** *(Brit.:* **-elled, -elling)** **1.** jüri heyeti listesine yazmak/kaydetmek, **2.** listeden jüri heyetini seçmek, **3.** **~ment** : jüri heyeti listesine yazma, listeden jüri heyetini seçme.

imparadise, *gl.f.* **-dised, -dising** çok mutlu kılmak/sevindirmek, cennete çevirmek, cennet gibi yapmak, cennette hissettirmek.

imparity, is., ç. -ties eşitsizlik, dengesizlik, müsavatsızlık, fark(lılık). ***e.a.-*** *disparity, inequality, difference.*

impark, *gl.f.* park/koru hâline getirmek, park içine almak/kapatmak. **~ation** : park hâline getirme, park içine kapatma.

impart, *gl.f.* **1.** bildirmek, söylemek, bahsetmek, açıklamak, açmak. *to ~ information.* **I have nothing of interest to ~ you** : Size söylenecek ilginç bir şey yok. **to ~ a secret to a friend** : bir sırrı bir dosta açmak, **2.** vermek, iletmek, bahşetmek. *The good teacher ~s wisdom to his pupil.* **3.** pay etmek, pay vermek, paylaştırmak, **4.** yaymak, çıkarmak, neşretmek. *Peas and carrots during cooking ~ a delicious flavor.* **5. ~able** : söylenebilir, açıklanabilir, verilebilir. **6. ~ation= ~ment** : bildirme, söyleme, açıklama, haber verme, iletme, yayma, **7. ~er** : bildiren, söyleyen, açıklayan, haber veren, ileten, yayan. ***e.a.-*** *1. disclose, reveal, divulge, tell, relate, communicate, 2&3. grant, give, bestow, cede, confer, 4. transmit, exude.* ***k.a.-*** *1. conceal.*

impartial, *sf.* **1.** tarafsız, bîtaraf, **2. ~ity = ~ness** : tarafsızlık, bîtaraflık, **3. ~ly** : tarafsızlıkla, tarafsız bir şekilde, bîtaraf olarak. ***e.a.-1.*** *unbiased, unprejudiced, fair.* ***k.a.-*** *1. partial, biased, prejudiced, unfair.*

impartible, *sf.* **1.** bölün(e)mez, parçalan(a)maz, taksim edilemez (mülk), **2.** bildirilebilir, açıklanabilir, söylenebilir, **3. impartibility** : bölün(e)mezlik, parçalan(a)mazlık, **4. impartibly** : bölün(e)mez/parçalan(a)maz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. indivisible.*

impassable, *sf.* **1.** geçilemez, geçit vermez, aşılamaz. *an ~ jungle.* **2.** (güçlük) yenilmez, başa çıkılamaz, **3.** (para) geçmez, **4. ~ness = impassability** : geçilmezlik, geçit vermeme, **5. impassably** : geçilemeyecek şekilde.

impasse, *is., ç.* **-passes 1.** çıkmaz, güç/içinden çıkılmaz durum, kördüğüm, **2.** çıkmaz (sokak), kör yol. ***e.a.-1.*** *deadlock, stalemate, 2. dead end, blind alley.*

impassible, *sf.* **1.** acı duymaz, ıstırap çekmez, **2.** zarar/ziyan görmez, zarara/ziyana/hasara maruz kalmayan/uğramayan, **3.** duygusuz, hissiz, heyecansız, vurdum duymaz, etkilenmez, **4. ~ness = impassibility** : acı duymazlık; zarar/ziyan görmezlik; vurdum duymazlık, hissizlik, **5. impassibly** : acı duymaksızın; zarar/ziyan görmeksizin; duygusuz bir şekilde. ***e.a.-*** *2. invulnerable, 3. impassive.*

impassion, *gl.f.* heyecanlandırmak, heyecan uyandırmak, tahrik etmek. ***e.a.-*** *excite, inflame.*

impassionate, *sf.* **1.** heyecanlı, ateşli, coşkun, taşkın, kabına sığmaz, **2.** *esk.* heyecansız, durgun, sakin, soğukkanlı, **3. ~ly** : heyecanla. ***e.a.-*** *1. impassioned, 2. dispassionate.*

impassioned, *sf.* **1.** heyecanlı, ateşli, coşkun, taşkın, kabına sığmaz, **2. ~ly** : heyecanla, coşarak, taşkınlıkla. ***e.a.-*** *1. passionate, ardent, impassionate, emotional, vehement, fervent, fiery.* ***k.a.-1.*** *apathetic.*

impassive, *sf.* **1.** heyecansız, duygusuz, hissiz, **2.** durgun, sakin, asude, **3.** vurdum duymaz, ruhsuz, vicdansız, cansız, kayıtsız, bigâne, fütursuz, **4.** ağrı duymaz, etkilenmez, müteessir olmaz, sıkıntısız, **5. ~ly** : heyecansız/duygusuz/hissiz/durgun/sakin bir şekilde, **6. ~ness = impassivity** : heyecansızlık, duygusuzluk, hissizlik, durgunluk, sakinlik. ***e.a.-*** *1. emotionless, unperturbed, apathetic, unmoved, phlegmatic, 2. calm, serene, tranquil, unruffled, composed, 3. indifferent, unconscious, insensible, 4. unaffected, unflinching.* ***k.a.-*** *responsive.*

impaste, *gl.f.* **-pasted, -pasting 1.** yoğurmak, hamur/macun hâline getirmek, **2.** hamurla/macunla kaplamak, kalın bir tabaka ile sıvamak, **3.** koyu renk boya vurmak, **4. impastation** : yoğurma, hamur/macun hâline getirme, hamurla/macunla kaplama, koyu renk boya vurma.

impasto, *is.* **1.** koyu boya vurma usulü, koyu/kalın boyama, **2.** koyu boya tabakası.

impatience, *is.* **1.** sabırsızlık, **2.** içi tezlik, titizlik, **3.** hoşgörüsüzlük, müsamahasızlık, tahammülsüzlük. ***e.a.-2.*** *restlessness, 3. intolerance.*

impatiens, *is., ç.* **-tiens** *bot.* patlangaç otu : çiçek zarfı ve yaprakları ayırt edilemeyen bileşik çiçekli ve tohumu dokunulunca patlayıp açılan bir ot. **touch-me-not, noli-me-tangere** *d.d.*

impatient, *sf.* **1.** sabırsız, sabrı tükenmiş/kalmamış. **to get/become/grow ~** : sabrı tükenmek. *to get ~ with slow learners. The children were ~ to start playing.* **2.** tahammülsüz, tahammülü kalmamış. *She is ~ of delay. They are growing ~.* **3.** tez canlı, içi tez, aceleci, **4.** titiz, sinirli, hoşgörüsüz, müsamahasız. *an ~ gesture.* **5.** pek istekli, hahişger, sabırsız(lıkla bekleyen/

isteyen). ~ *for success.* ~ *to see his sweetheart.* **6. ~ly** : sabırsızlıkla. ***e.a.- 1.*** *uneasy, unquiet,* *2. testy, curt, brusque, abrupt, 3. hasty, impetuous, 4. irritable, intolerant, 5. eager. anxious.* ***k.a.-*** *calm.*

impavid, *sf. az kul.* **1.** korkusuz, cesur, atak, **2. ~ity** : cesurluk, ataklık, **3. ~ly** : korkusuzca, cesurane. ***e.a.- 1.*** *fearless, bold, intrepid.*

impawn, *gl.f.* **1.** güvence/teminat vermek, söz vermek, temin etmek, **2.** rehine koymak. ***e.a.- 1.*** *pledge, 2. pawn.*

impeach, *is.&gl.f.* **1.** (yüksek devlet memurunu) suçlama(k)/itham (etmek), mahkemeye verme(k), yüce divana sevk etme(k). ~ *a judge for taking bribes.* **2.** hakkında şüphe gösterme(k), suizan besleme(k), doğru olmadığını iddia etme(k). ~ *the testimony of a witness.* ~ *s.o.'s motives.* **3. ~ability** : suçlandırılabilme, mahkemeye sevk edilebilme, **4. ~able** : suçlanabilir, itham edilebilir, mahkemeye/yüce divana sevk edilebilir, suç teşkil eden. *an ~able offense.* **5. ~er** : suçlandıran, itham eden, mahkemeye/ yüce divana sevk eden. ***e.a.- 1.*** *accuse, charge.*

impeachment, *is.* **1.** suçlama, itham, devlet memurunu mahkemeye verme, **2.** *ABD* Federal hükûmet memurunu resmen temsilciler meclisinde suçlayarak senatoda yüce divana sevk etme, **3.** tanığın ifadesine güvenilemeyeceğini kanıtlama, şüphe yaratma, **4.** mahkemeye/yüce divana sevk edilme.

impearl, *gl.f.* inci gibi tanelenmek, inci tanesine benzer damlalar teşkil etmek, **2.** inciye benzetmek, incilendirmek, inci gibi yapmak, **3.** incilerle/inci taneleriyle süslemek.

impeccable, *sf.&is.* **1.** kusursuz, hatasız, mükemmel, arı, saf. ~ *manners. an ~ character/ record. He spoke ~ French.* **2.** günahsız, masum, günah işlemekten uzak, **3.** *esk.* kusursuz/günahsız/mükemmel kimse, **4. impeccability** : kusursuzluk. hatasızlık, mükemmellik, arılık, saflık, günahsızlık, masumluk, **5. impeccably** : kusursuz/hatasız/mükemmel bir şekilde, günahsız/masum olarak. ***e.a.- 1.*** *flawless, faultless, irreprochable, 2. sinless.*

impeccance = impeccancy, *is.* kusursuzluk, hatasızlık, günahsızlık.

impeccant, *sf.* kusursuz, hatasız, günahsız.

impecunious = impecuniary, *sf.* **1.** meteliksiz, parasız, züğürt, yoksul, fakir, **2. ~ly** : yoksullukla, fakirane, züğürtçe, meteliğe kurşun atarcasına, **3. ~ness = impecuniosity** : meteliksizlik, parasızlık, züğürtlük, yoksulluk, fakirlik. ***e.a.- 1.*** *destitute, penniless, poor.*

impedance, *is.* **1.** *elekt.* empedans, alternatif akıma karşı devrenin direnci : $Z = R^2+(XL-XC)^2$, **2.** *fiz.* çeli : (a) basit uyumcul devinim (harmonik hareket) yapan bir sistemde kuvvetin hıza oranı, (b) ses ileten ortamda dalga yüzeyi birimine isabet eden basıncın yüzeyden geçen akıya veya hacimsel hıza oranı.

impede, *gl.f.* **-peded, -peding 1.** önlemek, engellemek, engel/mani olmak, geciktirmek, zorlaştırmak, zorluk/engel/mania çıkarmak. *The advance was seriously ~d by the bad weather.* **2. impeder** : önleyen, engelleyen, engel/mani olan, zorlaştıran (şey/kimse). ***e.a.-1.*** *hinder, obstruct, slow, delay, check, stop, block, thwart, prevent.* ***k.a.-*** *advance, encourage, aid, help.*

impedient, *sf.&is.* **1.** önleyen, engelleyen, engel/mani olan, zorlaştıran, önleyici, engelleyici, geciktirici, zorlaştırıcı, **2.** engel, mania, zorluk. ***e.a.- 1.*** *impeding, hindering, 2. hindrance.*

impediment, *is.* **1.** engel, mania. *The new taxes were a major ~ to economic growth.* **2.** bedenî kusur/noksanlık. ~ **in the speech** : pelteklik, kekemelik, **3.** *huk.* (a) **absolute ~** : salt engel, yasal yetersizlik : çocukluk, delilik gibi yasal sözleşme yapmaya engel hâl, (b) **prohibitive ~** : yasaklayıcı engel : evliliğin yasallığını bozmadan cezalandırılmasını gerektiren hâl, (c) **relative ~** : evlilik akdine engel olan durum (yakın akrabalık vb.), **3. ~al = ~ary** : engelleyici, önleyici. ***e.a.- 1.*** *hindrance, obstruction, obstacle, encumbrance, check.* ***k.a.- 1.*** *help, encouragement.*

impedimenta, *is. ç.* ordu ağırlığı, levazım, yolcu eşyası, yürüyüşü güçleştiren eşya.

impeditive, *sf.* engelleyici, önleyici, zorlaştırıcı, yavaşlatıcı. ***e.a.-*** *obstructive, impedimental, impedimentary.*

impel, *gl.f.* **-pelled, -pelling 1.** zorlamak, icbar/mecbur etmek. *Poverty ~d him to crime.*

2. sürmek, itmek, sevk etmek, tahrik etmek. ***e.a.-*** *1. actuate, force, urge, 2. drive, propel, move.*

impellent, *sf.&is.* zorlayan/zorlayıcı/sevk edici, icbar edici (şey), saik, tahrik edici unsur.

impeller, *is.* **1.** zorlayan/iten (kimse/şey), **2.** pervane, işletici, sürücü, türbin rotoru, türbin çarkı.

impend, *gs.f.* **1.** (vukuu/zuhuru) yakın olmak, **2.** tehdit etmek, **3.** ~ **over** *az kul.* sarkmak, asılı olmak, **4.** **~ence = ~ency** : (vukuu) yakın olma, yakınlık, **5.** **~ent** *bk.:* **impending.**

impending, *sf.* **1.** vukuu yakın, yakında vuku bulacak, yakında olması beklenen/muhtemel. *We are well aware of ~ disaster.* **2.** tehditkâr, yakında vukubulma tehlikesi olan. *The ~ danger of war. The ~ storm.* **3.** *az kul.* tepede asılı/sallanan/sarkan. ***e.a.-*** *1. imminent, 2. threatening, menacing, 3. overhanging.*

impenetrability, *is.* **1.** delinemezlik, girilemezlik, nüfuz edilemezlik, **2.** anlaşılamazlık, idrâk edilemezlik, muğlâklık, **3.** *fiz.* girimsizlik : iki farklı cismin aynı anda aynı yeri işgal etmek olanaksızlığı.

impenetrable, *sf.* **1.** delinemez, girilemez, nüfuz edilemez.*~ darkness.~forests and swamps. Dig down to ~ rock.* **2.** anlaşılamaz, idrâk edilemez, muğlâk, anlaşılması imkânsız. *an ~ difficulty.* **3.** koyu, karanlık, zifirî, **4.** *fiz.* girimsiz : aynı anda aynı yeri işgal edemez, **5.** (başkalarının fikrini/tavsiyesini vb.) kabul etmez, etkilenmez, tesir altında kalmaz. *~ to all requests.* **6.** **~ness** *bk.:* **impenetrability**, **7.** **impenetrably** : delinemez/girilemez/nüfuz edilemez bir şekilde, anlaşılmaz/muğlâk bir tarzda. ***e.a.-2.*** *incomprehensible, inscrutable, 3. dense, 5. unreceptive, impervious.*

impenitent, *sf.* **1.** tövbesiz, nedametsiz, tövbe etmeyen, pişman/nadim olmayan. *an ~ criminal.* **2.** **~ly** : pişman olmaksızın, nadim/pişman olmadan, nedamet getirmeden, tövbe etmeksizin, **3.** **~ness = impenitence = impenitency** : tövbesizlik, nedametsizlik, pişman olmama. ***e.a.-*** *1. unrepentant.*

impennate, *sf.* kanatsız, tüysüz (kuş).

imperatival, *sf.* **1.** buyrumsal, emirsel, (gramerde) emir kipine ait, **2.** **~ly** : emirle, emir kipi ile.

imperative, *sf.&is.* **1.** zorunlu, zarurî, mecburî, mübrem, mutlaka lâzım, elzem, kaçınılmaz, şart. *Is it really ~ for them to have such a large army?* **2.** emreden, mutlaka itaat edilmesi gereken. *"Go at once!" he said with an ~ gesture.* **3.** *gr.* (a) emir (kipi). ~ **sentence** : emir cümlesi, (b) emir kipinde olan fiil, **4.** emir, zorunluluk, mecburiyet, lüzum, ihtiyaç, **5.** uyulması gereken ilke vb. **6.** **~ly** : zorunlu/zarurî, mecburî olarak, mecburen, zorla, mübrem/kaçınılmaz bir şekilde, **7.** **~ness** : zorunluluk, zaruret, mecburiyet, kaçınılmazlık. ***e.a.-*** *inescapable, indispensable, necessary, essential, unavoidable, 2. commanding, authoritative.*

imperator, *is.* **1.** imparator, mutlak hükümdar, **2.** Roma İmparatoru, **3.** (Roma Cumhuriyeti zamanında) muzaffer kumandan, **4.** **~ial** : imparatora ait, **5.** **~ally** : imparatorlukla, **6.** **~ship** : imparatorluk. ***e.a.-*** *1. emperor.*

imperatrice = imperatrix, *is. esk.* imparatoriçe. ***e.a.-*** *empress.*

imperceptible, *sf.* **1.** sezilemez, fark edilemez, farkına varılamaz, seçilemez, görülemez, hissolunamaz, **2.** çok az, cüz'î, belli belirsiz, tedricî. *an ~ improvement.* **3.** **~ness = imperceptibility** : sezilemezlik, fark edilemezlik, **4.** **imperceptibly** : sezilemeyecek/fark edilemeyecek derecede, sezilmeden, fark edilmeden, farkına varılmadan. **The days flowed imperceptibly into one another** : Günler fark edilmeden birbiri ardınca geçip gitti.

imperception, *is.* sezmeme, fark etmeme, farkına varmama.

imperceptive, *sf.* **1.** sezmeyen, fark edemeyen, farkına varamayan, seziş kudretinden yoksun, **2.** **~ness = imperceptivity** *bk.:* **imperception.**

imperfect, *sf.&is.* **1.** kusurlu, eksik, noksan, mükemmel olmayan, tamamlanmamış, bitmemiş, natamam. ~ **knowledge** : eksik/noksan bilgi. *an ~ knowledge of French.* **2.** *bot.* eşeylik organları (ercik ve pistilleri) ayrı çiçeklerde bulunan, **3.** *gr.* hikâye, bitmemiş eylem gösteren (fiil). ~ **aspect** : bitmemişlik görünüşü, **4.** *huk.* uygulanamaz, tatbik olunamaz, geçersiz, hükümsüz, **5.** *müz.* yarım aralık, **6.** **~ly** : eksik/noksan bir şekilde, tamamlanmamış bir hâlde, **7.** **~ness** : eksiklik, kusur, noksanlık, tamam olmayış. ***e.a.-1.*** *defective, faulty, incomplete, immature, underdeveloped, 2. diclinous.* ***k.a.-1.*** *complete, developed.*

imperfectible, *sf.* **1.** tamamlanamaz, ikmal edilemez, mükemmelleştirilemez, **2. imperfectibility** : tamamlanamama, ikmal edilememe, noksanlık.

imperfection, *is.* kusur, eksiklik, noksan(lık), ayıp. *This world is full of ~s. There are no ~s in this china.*

imperfective, *sf.&is. gr.* bitmemişlik. ~ **aspect** : bitmemişlik görünüşü : başlangıcı ve sonu göz önünde tutulmadan oluşumu içinde ele alınan eylemin görünüşü. *"The child was playing* : Çocuk oynuyordu." cümlesindeki fiil bitmemiş bir eylemi gösterir.

imperfect rhyme, *is.* yarım kafiye. ***e.a.***- *slant rhyme.*

imperforate = imperforated, *sf.* **1.** deliksiz, delinmemiş, **2.** (pul) zımbasız, tırtılsız, kenarları deliklerle birbirinden ayrılmamış, **3. imperforation** : deliksizlik, zımbasızlık, tırtılsızlık.

imperial, *sf.&is.* **1.** imparatorluğa ait, **2.** imparatora/imparatoriçeye ait, **3.** hümayun, **4.** şahane, imparatora yakışır, **5.** İngiliz ölçü standartlarına uygun. ~ **gallon** : İngiliz galonu, 4.546 l. ~ **bushel** *bk.:* **bushel, 6.** bir tür resim/baskı kâğıdı boyutu (İngiltere'de 23x33 inç, ABD'de 22x30 inç), **7.** at arabasının üst kısmı, **8.** boyutları çok büyük/üstün nitelikli şey, **9.** keçi sakalı, **10.** eski (1917'den evvelki) Rus altını, **11.** ~ **City** : imparatorluk başkenti, (özellikle eski Roma ve Mukaddes Roma-Germen İmparatorluğunda) Roma, **12.** ~ **Holiday** : İngiltere'de kraliçenin doğum günü vb. gibi tatil günü, **13.** ~ **moth** : sarı güve *(Eacles imperialis)* : kanatları sarı üzerine pembe/kahverengi/mor çizgili ve benekli iri bir pulkanatlı türü (kanat açıklığı 12.5 cm, kıllı sürfeleri meşe, palamut, ceviz vb. yaprakları ile beslenir), **14. ~ly** : imparatorca, imparator gibi, imparator(luğ)a yakışır/lâyık şekilde, **15. ~ness** : imparatorca davranış, şahanelik.

imperialism, *is.* **1.** sömürgecilik, müstemlekecilik, emperyalizm, **2.** yayılımcılık, fütuhatçılık, **3.** sömürme : siyasî ve askerî baskı ile başka ülkelerin ekonomi ve ticaretini elinde tutma, **4.** imparatorluk sistemi/hükûmeti, **5.** imparatorluk yetkisi/ruhu/karakteri.

imperialist, *sf.* **1.** sömürgeci, müstemlekeci, emperyalist, **2.** yayılımcı, fütuhatçı, **3.** imparator(luk) taraftarı, **4. ~ic** : sömürgeci, yayılımcı, emperyalist, **4. ~ically** : sömürgecilikle, yayılım siyaseti güderek.

imperil, *gl.f.* **-iled, -iling** (*Brit.:* **-illed, -illing**) **1.** tehlikeye atmak/maruz bırakmak, **2. ~ment** : tehlikeye at(ıl)ma/maruz bırakma/maruz kalma. ***e.a.***- *1. endanger.*

imperious, *sf.* **1.** mütehakkim, müstebit, emreden, zorba, amirane karşısındakine söz hakkı ve davranış özgürlüğü tanımayan. ~ *gestures/looks. an ~ voice/manner. an ~ person.* **2.** zorunlu, zarurî, mübrem, kaçınılmaz, acil. ~ *need.* **3.** *esk. bk.:* **imperial, lordly, 4. ~ly** : mütehakkimane, müstebitçe, emredercesine, zorbalıkla, amirane, **5. ~ness** : tahakküm, müstebitlik, zorbalık, amirane davranış. ***e.a.***- *1. dictatorial, domineering, arrogant, peremptory, overbearing, haughty, despotic, tyrannical, 2. necessary, urgent, imperative.* ***k.a.***- *1. meek, humble, submissive, 2. unnecessary.*

imperishability, *is.* **1.** bozulmazlık, dayanıklılık, çürümezlik, **2.** ölmezlik, sonsuzluk, beka, zevalsizlik. ***e.a.***- *1. imperishableness.*

imperishable, *sf.* **1.** bozulmaz, dayanıklı, çürümez, **2.** ölmez, yok olmaz, sonsuz, ebedî, daimî, zeval bulmaz. ~ *fame/glory.* **3. ~ness** *bk.:* **imperishability, 4. imperishably** : bozulmaksızın çürümeksizin, dayanıklı bir şekilde. ***e.a.***- *1. indestructible, everlasting, enduring, 2. immortal.*

imperium, *is., ç.* **-peria 1.** egemenlik, mutlak yetki/hakimiyet, imparator(luk) yetkisi/kudreti/hakimiyeti, **2.** *huk.* icra kuvveti, yasaları uygulama/yürütme yetkisi/gücü.

impermanent, *sf.* **1.** geçici, süreksiz, devamsız, muvakkat, **2. impermanence = impermanency** : geçicilik, süreksizlik, devamsızlık. ***e.a.***- *1. transitory.*

impermeable, *sf.* **1.** (sıvı/gaz) geçirmez, sızdırmaz, **2.** geçilmez, **3. ~ness = impermeability** : geçirmezlik, sızdırmazlık, **4. impermeably** : geçirmeyecek/sızdırmayacak şekilde. ***e.a.***-*1. impervious, 2. impassable.*

impermissible, *sf.* **1.** yasak, izin veril(e)mez, müsaade edil(e)mez, **2. impermissibility** : yasaklık, **3. impermissibly** : yasaklanarak, izin verilmeksizin. ***e.a.***- *1. unallowable.* ***k.a.***- *permissible, allowable.*

impersonal, *sf.&is.* **1.** gayrişahsî, kişisel/şahsî olmayan, belirli bir kişi ile ilgisi olmayan. *an ~ discussion. ~ remarks. an ~ approach to the case.* **2.** kişiliksiz, şahsiyetsiz, şahsiyeti olmayan, gayrimaddî. *an ~ deity. ~ forces. Electricity is an ~ force.* **3.** *gr.* kişisiz, yalnız üçüncü tekil şahsı kullanılan (fiil) : *it rains, it snows* gibi. **4. ~ly** : gayrişahsî olarak, kişiye yönelik olmaksızın.

impersonalise/impersonalisation, *Brit. bk.:* **impersonalize/impersonalization.**

impersonality, *is., ç.* **-ties** (6. için) **1.** gayrişahsîlik, kişiselsizlik, insan nitelik ve karakterinden yoksunluk, **2.** duygusuzluk, hissizlik, heyecansızlık, **3.** şahsî/ferdî ihtiyaç ve kaygılardan uzak/azade olma. *the ~ of an institution.* **4.** kime ait olduğu bilinememe. *the ~ of folk art.* **5.** belirli bir kimseye ait olmama. *the ~ and universality of his interests.* **6.** kişiliksiz/gayrimaddî şey.

impersonalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kişisizleştirmek, kişilikten/maddîlikten uzaklaştırmak, gayrışahsî hale getirmek, şahsiyetsizleştirmek, **2. impersonalization** : kişisizleştirme, şahsiyetsizleştirme.

impersonate, *i.&f.* **-ated, -ating 1.** kişilendirmek, şahıslandırmak, canlandırmak, kişilik / şahsiyet kazandırmak, **2.** taklit etmek, ...gibi davranmak, kendine ...süsü vermek. *The thief ~d a policeman.* **3.** temsil etmek, ...rolünü yapmak. *to ~ Hamlet.* **4.** *az kul.* canlı örneği olmak, şahsında ...-yi temsil etmek. *Mehmetçik ~s the heroism and patriotism of the Turkish soldier.* **5.** canlı, kişileşmiş, müşahhas, **6. impersonation** : kişilendirme, şahıslandırma, canlandırma, taklit etme, ...gibi davranma, kendine ...süsü verme, **7. impersonator** : taklit eden, mukallit, ...gibi davranan, kendine ...süsü veren. ***e.a.-*** *1. personify, typify, personate.*

impertinence, *is.* **1.** küstahlık, arsızlık, utanmazlık, münasebetsizlik, hayasızlık, yüzsüzlük, saygısızlık, haddini bilmezlik, **2.** uygunsuzluk, ilişkisizlik, yakışmazlık, yersizlik, ilgisizlik, ilgisi/alâkası olmayış, **3.** küstah/arsız vb. (kişi/eylem/söz). ***e.a.-*** *1. insolence, rudeness, impudence, incivility, disrespectfulness, 2. irrelevance, inappropriateness, absurdity, insuitability, incongruity.*

impertinency, *is. ç.* **-cies** *bk.:* **impertinence.**

impertinent, *sf.* **1.** küstah, arsız, yüzsüz, terbiyesiz, utanmaz, münasebetsiz, hayasız, saygısız, haddini bilmez. *an ~ boy. ~ remarks. an ~ manner toward a teacher.* **2.** uygunsuz, yakışmaz, yersiz, ilgisiz, ilgisi/alâkası olmayan, konu dışı, **3. ~ly** : küstahça, arsızca, yüzsüzce, terbiyesizce, utanmaksızın, münasebetsizlikle, hayasızca, yüzsüzlükle, saygısızca, haddini bilmeden, uygunsuzca, yersiz, ilgisizce, ilgisi/alâkası olmaksızın, konu dışı olarak, **4. ~ness** *bk.:* **impertinence.** ***e.a.-*** *1. saucy, insolent, rude, impudent, bold, fresh, insulting, pert, brazen, officious, meddlesome, intrusive, obtrusive, 2. irrelevant.*

imperturbable, *sf.* **1.** sakin, vakur, temkinli, soğukkanlı, ağırbaşlı, nefsine hâkim, istifini bozmaz, kılı kıpırdamaz, **2. ~ness = imperturbability** : sükûnet, vekar, temkin, soğukkanlılık, ağırbaşlılık, nefsine hâkimiyet, **3. imperturbably** : sakin sakin, vakurane, temkinle, soğukkanlılıkla, ağırbaşlılıkla, nefsine hâkim olarak, istifini bozmadan, kılı kıpırdamaksızın. ***e.a.-*** *1. calm, cool, serene, composed, collected, impassive, unmoved.* ***k.a.-*** *1. choleric, touchy.*

imperturbation, *is.* sükûnet, vekar, temkin, itidal, soğukkanlılık, ağırbaşlılık. ***e.a.-*** *calmness, tranquility, coolness, serenity, composure.*

imperviable, *sf. bk.:* **impervious.**

impervious, *sf.* **1.** (sıvı/gaz) geçirmez. *~ to gases and liquids. Rubber boots are ~ to water.* **2.** kapalı, nüfuz edilemez, zedelenmez, delinmez. *a mind ~ to reason.* **3.** etkilenmez, tesir edilemez, müteessir olmaz. *~ to threats. ~ to criticism/argument. She is ~ to all gossip about her.* **4. ~ly** : (sıvı/gaz) geçirmeyecek şekilde kapalı, etkilenmeksizin, müteessir olmaksızın, **5. ~ness** : (sıvı/gaz) geçirmezlik, etkilenmeme, müteessir olmama. ***e.a.-*** *1. impenetrable, impermeable, 2. unreceptive.*

impetigo, *is. patol.* irinli isilik, impetigo : çocuklarda görülen bulaşıcı bir deri hastalığı. **impetiginous** : isilikli.

impetrate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** yalvararak elde etmek, yalvara yalvara almak, **2.** yalvarmak, yakarmak, niyaz etmek, ısrarla istemek/

dilemek, **3. impetration** : yalvararak elde etme, yalvara yalvara alma, yalvarma, yakarma, **4. impetrative** : yalvaran yakaran, niyaz eden. ***e.a.-*** *1&2. entreat, beseech, supplicate.*

impetuosity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** acelecilik, telâş, şiddet, coşkunluk. **The ~ of the speaker stirred the audience** : Hatibin coşkunluğu dinleyicileri harekete geçirdi. **2.** acele iş, şiddetli/telâşlı hareket/eylem. ***e.a.-*** *1. ardor, violence, rush, eagerness.*

impetuous, *sf.* **1.** aceleci, telâşlı, fevrî, düşünmeden yapılan, düşünmeden hareket eden, çabuk öfkelenen. *an ~ decision. Children are usually more ~ than adults. Your ~ remarks will get you into trouble.* **2.** çabuk, hızlı, şiddetli, zorlu, sert, anî, mütehevvir. *The ~ rush of water over Niagara falls. An ~ wind.* **3. ~ly** : acele ile, telâşla, düşünmeden, çabucak, hızla, şiddetle, anî/sert bir şekilde, **4. ~ness** : acelecilik, telâş, düşünmeden/anî hareket etme. ***e.a.-*** *1. eager, impulsive, reckless, rush, 2. violent, furious, sudden, spontaneous, precipitate, swift, headlong.* ***k.a.-*** *1. deliberate, careful, planned.*

impetus, *is., ç.* **-tuses 1.** hareket ettiren kuvvet, dürtü, muharrik, uyarıcı, münebbih, güdü, saik. *The social and cultural ~ that propelled university graduates into careers in management.* **2.** devimsel erke, hareket enerjisi, kinetik enerji, zor, şiddet, güç, bir girişime güç kazandıran kuvvet/hız. *The treaty will give an ~ to trade between the two conutries.* ***e.a.-*** *stimulus, impulse, incentive, momentum.*

imphee, *is. bot.* Afrika otu *(Sorghum vulgare)* : hububat familyasından bir ot.

impi, *ç. is.* (Zulularda) silâhşörler, silâhlı savaşçılar.

impiety, *is., ç.* **-ties 1.** Allahsızlık, dinsizlik, dinsizce davranış, Allaha karşı saygısızlık, **2.** (büyüklere karşı) saygısızlık, hürmetsizlik, **3.** dinsiz/saygısız davranış/eylem.

impignorate, *gl.f.* **-rated, -rating 1.** rehin vermek, rehine koymak, güvence/teminat olarak vermek, **2. impignoration** : rehin verme, rehine koyma. ***e.a.-*** *pledge, pawn, motrgage.*

imping, *is.* (ağaç, organ) aşılama, ek(leme), ek parça.

impinge, *gs.f.* **-pinged, -pinging 1.** *gen.* **~ on/upon/against** : (ses, ışık vb.) çarpmak, vurmak, (ışık vb.) düşmek. *Sound waves impinging on the ear drum. Rays of light impinging on the eye.* **2.** *gen.* **on/upon** : tecavüz etmek, el uzatmak, sınırı aşmak. **To ~ upon s.o.'s authority** : yetki sınırını aşmak. **To ~ on another's rights** : Başkasının hakkına tecavüz etmek, **3.** *gen.* **~ on/upon** : etki(le)mek, tesir etmek, iz bırakmak, yer etmek. *To ~ upon the imagination.* **4. ~ment** : çarp(ış)ma, vur(uş)ma, (ışık vb.) düşme; tecavüz etme, sınırı aşma; etki(le)me, tesir etme, iz bırakma, yer etme, **5. impinger** : daldırma aleti : toz veya asıltı maddelerinden örnek almak için gaz/sıvı içine daldırılan alet. ***e.a.-1.*** *strike, dash, collide, 2. encroach, infringe.*

impious, *sf.* **1.** kâfir, dinsiz, Allahsız, zındık, **2.** saygısız, hürmetsiz, **3. ~ly** : kâfir/dinsiz gibi, saygısızca, **4. ~ness** : kâfirlik, dinsizlik, zındıklık; saygısızlık. ***e.a.-*** *1. irreligious, ungodly, blasphemous, 2. disrespectful, irreverent.*

impish, *sf.* **1.** afacan, yaramaz, cin/şeytan gibi, haşarı. *a ~ trick. the child's ~ face/grin.* **2. ~ ly** : afacanlıkla, yaramazlıkla, haşarılıkla, **3. ~ness** : afacanlık, yaramazlık, haşarılık. ***e.a.-*** *1. mischievous.*

implacable, *sf.* **1.** yatıştırılamaz, teskin edilemez (gazap, düşmanlık vb.), amansız, affetmez, aman vermez, merhametsiz. *an ~ enemy. ~ hatred/love.* **2. implacability** : yatıştırılamazlık, teskin edilemezlik, amansızlık, merhametsizlik, **3. implacably** : yatıştırılamaz/teskin edilemez bir şekilde, amansızca, merhametsizce. ***e.a.-*** *1. inoxerable, relentless, unappeasable, unrelenting, unforgiving, merciless.* ***k.a.-1.*** *placable, lenient, clement, yielding.*

implacental = implacentate, *sf. zool.* etenesiz, meşimesiz, son çıkarmayan (hayvan).

implant, *is.&gl.f.* **1.** telkin etmek, öğretmek, aşılamak, iyice benimsetmek, iyice kafasına sokmak/yerleştirmek. *~ sound principles in the minds of children.* **2.** (toprağa vb.) dikmek, gömmek, sıkıca içine yerleştirmek. *A ruby ~ed in the idol's forehead.* **3.** *tıp* (a) (canlı doku) aşılamak, (b) aşılanan canlı doku, (c) (kanser, tümör vb. tedavisi için) vücuda sokulmuş radyoaktif madde içeren tüp, **4. implanter** : telkin eden, (canlı doku vb.) aşılayan. ***e.a.-*** *1. instill, imbue, inculcate, 2. plant, infix, 3. insert.*

implantation, *is.* **1.** telkin etme, öğretme, aşılama, iyice benimsetme, iyice kafasına sokma/yerleştirme, **2.** dik(il)me, göm(ül)me, **3.** *tıp* (a) (canlı doku) aşılama, (b) deri altına katı ilâç yerleştirme, (c) kana bakteri zerk etme, **4.** (dişçilikte) çeneye doğal/yapay diş yerleştirme.

implausibility, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** inanılmazlık, saçmalık, makul/akla yakın olmama, **2.** inanılmaz/saçma şey, makul olmayan şey.

implausible, *sf.* **1.** inanılmaz, saçma, akla sığmaz, akıl almaz, makul/akla yakın olmayan, **2. implausibly** : inanılmaz/saçma bir şekilde, makul/akla yakın olmaksızın.

implead, *gl.f.* **1.** aleyhinde dava açmak, mahkemeye vermek, **2.** *az kul.* suçlandırmak, itham etmek, **3.** *esk. bk.:* **plead**, **4. ~able** : dava açılabilir. ***e.a.-*** *1. sue, 2. accuse, impeach.*

impleader, *is. huk.* **1.** davacı, müddei, **2. third party procedure** *d.d.* açılmış bir dava ile ilgili olarak sanığın başka birini suçlandırması.

implement, *is.&gl.f.* **1.** alet, araç, vasıta. *Ploughs, axes, shovels, can openers and brooms are all ~s. Farm ~s.* **2.** eşya, cihaz (ev eşyası, mobilya, elbise vb.), **3.** takım, gereç, avadanlık, **4.** tamamlamak, ikmal etmek, yapıp bitirmek. *Do not undertake a project unless you can ~ it. The plans not yet ~ed due to lack of funds.* **5.** icra/infaz etmek, yürürlüğe koymak, yürütmek. *to ~ one's ideas.* **6.** yerine getirmek, ifa etmek. *to ~ an order.* **7.** donatmak, teçhiz etmek, gerekli araç ve gereçleri sağlamak, **8. ~al** : tamamlayıcı, ikmal edici, yürürlüğe koyan/koymaya yarayan, **9. ~ation** : tamamlama, ikmal etme, yapıp bitirme; icra/infaz etme, yürürlüğe koyma, yürütme; yerine getirme, ifa etme; donatma, teçhiz etme, **10. ~er = ~or** : tamamlayan, ikmal eden, yapıp bitiren; icra/infaz eden, yürürlüğe koyan; yerine getiren, ifa eden; donatan, teçhiz eden. ***e.a.-*** *1&3. instrument, tool, utensil, means, agent, 4. supplement, 5. fulfill, perform, carry out, 6. accomplish.*

impletion, *is. az kul.* **1.** doldurma, imlâ, **2.** dolma, doluluk, dolmuş olma, **3.** doldur(ul)an şey.

implicate, *gl.f.* **-cated, -cating** **1.** (bir işe/eyleme/suça vb.) karıştırmak/sokmak/dahil etmek/bulaştırmak/methaldar etmek, (bir suçta/cinayette) parmağı/dahli olduğunu söylemek/göstermek/iddia etmek. **The thief's confession ~d two other people** : Hırsızın itirafı, bu işte iki kişinin daha parmağı olduğunu gösterdi. **To ~ officials in a bribery scandal** : Memurları rüşvet skandalına karıştırmak. **be ~d** : kapsanmak, karışmak, bir işte parmağı olmak, methaldar olmak. **without implicating anyone** : kimseyi karıştırmadan, **2.** ima etmek, dokundurmak, **3.** (iki olay arasında) bağ/ilişki kurmak, birbiriyle sıkı bağları olduğunu göstermek, **4.** *az kul.* birbirine sarmak, bükmek, dolaştırmak, katlamak. ***e.a.-*** *1. involve, 2. imply, 4. interwine, interlace, fold, twist, entangle.*

implication, *is.* **1.** imleme, anıştırma, ima, ihsas. **by ~** : dolayısıyla, zımnen, kapalı olarak, ima/ihsas suretiyle. *He smiled, with the ~ that he didn't believe me.* **2.** emare, ipucu, ima/ihsas edilen şey, zımnen anlaşılan/anlatılan şey. *There was no ~ of dishonesty in his failure in business.* **3.** (fena bir işe/suça vb.) karış(tır)ma/bulaş(tır)ma/dahil etme/olma, methaldar olma, (suçta vb.) parmağı/dahli olma, **4.** *man.* (a) içerme : mantıksal sonuç olarak bir şeyin başka bir şeyi kendi kapsamı içine alması, (b) çıkarım, istidlâl : biri öbüründen mantıkî olarak çıkarılabilecek iki önerme arasındaki bağıntı. **The ~ is that** : Bundan şu sonuç çıkar ki, bunun demek istediği şu ki... **5. ~s** : yakın ilgi, işin içinde bulunma, bir işle sıkı sıkıya ilgili olma, (fena bir eyleme) karıştırılma, **6. ~al** *bk.:* **implicative**. ***e.a.-*** *1. hint, 4. inference, 5. involvements.*

implicative, *sf.* **1. implicatory** *d.d.* ima edici, imalı, imleyici, ima kabilinden, zımnî, kapalı şekilde anlatılan, **2. ~ly** : ima suretiyle/yolu ile, imalı olarak, zımnen, kapalı şekilde.

implicit, *sf.* **1.** zımnî, imalı, kapalı, gizli, ima olunan, açıkça ifade edilmeden anlaşılan. *~ agreement. ~ in the contract. An ~ threat. A threat ~ in the way he looked.* **be ~** : kapalı olarak/zımnen anlaşılmak, **2.** *gen.* **~ in** : gizli, saklı, aşikâr olmamakla beraber gizlice anlaşılabilen, aslında olan. **It was ~ in his attitude that he thought I was guilty** : Tavırlarından beni suçlu zannettiği belli idi. **3.** tam, kesin, kat’î, mutlak. **~ confidence** : tam güven, **4. ~ly** : zımnen, gizli/

kapalı olarak, ima suretiyle, **5. ~ness = ~y** : (a) ima, imleme, dolayısıyla/gizli olarak anlatma, (b) kesinlik, (c) içerme, kapsama, içlem, tazammun. ***e.a.-*** *1. implied, 3. unreserved, absolute.* ***k.a.-*** *1. explicit.*

implied, *sf.* **1.** içerik, zımnî. *an ~ obligation/compliment.* **2.** anlaşılan, ima edilen, kastedilen, ...demek olan, **3. ~ly** : zımnen, gizli/kapalı olarak, ima suretiyle, ***e.a.-*** *1&2. implicit, involved, included, indicated, understood, suggested.*

implode, *f.* **-ploded, -ploding 1.** (içeride/içeriye doğru) patla(t)mak. *a blow causing a vacuum tube to ~.* **2.** *gr.* patlama sesine benzer sesle telâffuz etmek, **3.** çok sıkışmak. *massive stars which ~.* **4.** özekleşmek, merkezleşmek, temerküz etmek, **5.** tamamlanmak. ***e.a.-*** *4. centralize, 5. integrate.* ***k.a.-*** *1. explode.*

implore, *f.* **-plored, -ploring 1.** yalvarmak, dilemek, niyaz etmek, istirham etmek. *He ~d the God to save him. He ~ed the judge for mercy. ~ a friend to help one. an imploring glance.* **2. implorer** : yalvaran, **3. imploringly** : yalvararak, yalvarırcasına. ***e.a.-*** *1. beseech, entreat, beg, crave, solicit.* ***k.a.-*** *1. spurn, reject.*

implosion, *is.* **1.** (içeride/içeriye doğru) patlama, **2.** *gr.* iç patlama : telâffuz ederken patlar gibi ses çıkarma, **3.** merkezleş(tir)mek, bir merkezde topla(n)ma, teksif etme, **5.** tamamla(n)ma. ***k.a.-*** *1. explosion.*

implosive, *sf.&is.* **1.** *gr.* iç patlamalı : telâffuz edilirken patlar gibi ses çıkaran (sessiz harf), **2. ~ly** : iç patlamalı bir şekilde.

imply, *gl.f.* **-plied, -plying 1.** anıştırmak, imlemek, ima etmek. *His manners ~ that he would like to come with us.* **2.** içermek, tazammun etmek, zımnen delâlet etmek. *Refusal to answer implies guilt. Blushing implies shyness.* **3.** demek istemek, belirtmek, murat etmek, ifade etmek, kasdetmek. *Are you implying that I am not telling the truth?* **4.** *esk. bk.:* **enfold, entangle**, **5. impliedly** : anıştırarak, ima suretiyle, zımnen, kapalı olarak. ***e.a.-1.*** *assume, infer, hint at, intimate, 2. signify, 3. suggest.* ***k.a.-1.*** *express.*

impolicy, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** tedbirsizlik, ileriyi görememe, basiretsizlik, isabetsizlik, kötü/isabetsiz politika, **2.** tedbirsiz/basiretsiz/isabetsiz eylem. ***e.a.-*** *1. inexpediency.*

impolite, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, terbiyesiz, saygısız, küstah, **2. ~ly** : kabalıkla, nezaketsizce, terbiyesizce, saygısızca, küstahça, **3. ~ness** : kabalık, nezaketsizlik, terbiyesizlik, saygısızlık, küstahlık. ***e.a.-1.*** *discourteous, rude, disrespectful, insolent, rough, boorish, ill-mannered.* ***k.a.-*** *1. polite, courteous.*

impolitic, *sf.* **1.** tedbirsiz, ileriyi göremeyen, basiretsiz, isabetsiz, siyasete aykırı, **2. ~ly** : tedbirsizlikle, basiretsizce, isabetsizce, siyasete aykırı olarak, **3. ~ness** : tedbirsizlik, ileriyi görememe, basiretsizlik, isabetsizlik, kötü/isabetsiz politika izleme. ***e.a.-*** *1. inexpedient, injudicious, 3. impolicy.*

imponderable, *sf.&is.* **1.** ölçülemez, belirlenemez, önceden kestirilemez, tahmin ve takdir edilemez, değerlendirilemez (şey), **2.** önceden hesaplanamayan/etkisi belirlenemeyen (yan sebep). *Many ~ influnece the result of an election.* **3. ~ness = imponderability** : ölçülemezlik, belirsizlik, önceden kestirilememe, tahmin ve takdir edilemme, değerlendirilememe, **4. imponderably** : ölçülemeyecek/belirlenemeyecek/önceden kestirilemeyecek şekilde, tahmin ve takdirine imkân olmaksızın.

impone, *gl.f.* **-poned, -poning** *esk.* bahse girmek, bahis tutuşmak. ***e.a.-*** *wager, bet, stake.*

import, *is.&f.* **1.** ithal etmek, dış ülkelerden satın almak/getirtmek. *~ machinery from Germany.* **2.** ifade/beyan etmek, anlamını taşımak, delâlet etmek. *What does this ~ ?* **3.** ima etmek, **4.** *esk.* etkilemek, tesir etmek, **5.** önemi/hükmü olmak. *It ~s us to know whether...* **6.** sokmak, karıştırmak, **7.** dış alım, dıştan alım, ithalât, ithal, giriş. *~s of raw cotton. Food ~s.* **~ licence/permit** : ithalât izni/lisansı, **8.** ithal malı, yurt dışından getirilen mal, **9.** anlam, mana, meal. *The ~ of a speech. What is the ~ of his statement?* **10.** önem, ebemmiyet, sonuç, netice, (özellikle) bağıl önem. *It is hard to determine the ~ of this decision. Questions of great ~.* **11.** *Cnd.- argo* ABD'den gelen profesyonel futbolcu/atlet. **12. importability** : ithal edilebilme, **13. importable** : ithal edilebilir, **14. importer** : ithalâtçı. ***e.a.-*** *2. signify, mean, express, state, 3. imply, 4. concern, 5. matter, 6. introduce, 7. importation, 9. meaning, implication, signification, purport, sense, significance, 10. importance.*

importance, *is.* **1.** önem, ehemmiyet. **of ~** : önemli, mühim. *The ~ of washing one's hands is* *that it prevents infection. The matter is of great / no/not much/little ~ to us. He spoke with an air of ~.* **2.** nüfuz, itibar. **a man of ~** : nüfuzlu bir adam, **3.** etki, tesir, **4.** *esk.* önemli şey, **5.** *esk. bk.:* **importunity**, **6.** *esk.* anlam, mana, meal. ***e.a.- 1.*** *consequence, significance, concern, weight, moment,* ***6.*** *import, meaning.* ***k.a.-*** *unimportance.*

importancy, *is. esk. bk.:* **importance.**

important, *sf.* **1.** önemli, mühim, ehemmiyetli. *~ decisions. Its ~ to learn to read and write. An ~ discovery.* **2.** dikkate değer, unutulmaz, göze çarpan, belli başlı. *an ~ date in history.* **3. ~ to** : etkili, müessir, tesirli, tesir eden. *evidence ~ to the case. Details ~ to a fair decision.* **4.** azametli, kibirli, gururlu. **look ~** : azametli/kibirli bir tavır takınmak, kendine paye vermek. *His manner was grave and ~. He rushed around in an ~ manner, giving orders.* **5.** *esk. bk.:* **importunate, pressing, 6. ~ly** : (a) önemle, ehemmiyetle, (b) gururla, azametle, böbürlenerek, kendine paye vererek. ***e.a.- 1.*** *significant, momentous, outstanding, great, substantial, weighty, grave,* ***2.*** *noteworthy, memorable,* ***3.*** *meaningful, material, relevant,* ***4.*** *pretentious, pompous.* ***k.a.- 1&2.*** *unimportant, insignificant, trivial,* ***3.*** *irrelevant, immaterial.*

importation, *is.* **1.** ithalât(çılık), dış alım, ithal etme, giriş, **2.** ithal malı, ithal edilen şey.

importunacy, *is.* (usandırırcasına) ısrar, usandırıcılık, ibram, tedirgin etme, bezdirme, can sıkıcılık. ***e.a.-*** *importunity.*

importunate, *sf.* **1.** ısrarla isteyen, musır, zorla/ısrarla isteyerek taciz eden, bezdirici, can sıkıcı. *an ~ beggar. an ~ creditor.* **2. ~ly** : ısrarla, taciz edercesine, usandırırcasına, bıktırasıya, can sıkarcasına, **3. ~ness** : ısrarla isteme, taciz etme, musallat olma, bezdirme, usandırma, cansıkıcılık. ***e.a.- 1.*** *insistent, pressing, troublesome, annoying, pertinacious, importune.*

importune, *sf.&f.* **-tuned, tuning 1.** ısrarla istemek, ısrarla isteyerek taciz etmek/bıktırmak, bezdirmek, illâllah dedirtmek, *argo* başının etini yemek. *She ~d her husband for more money/with requests for money/to give her more money. My children ~ me with demands for new toys.* **2.** sarkıntılık yapmak, iz'aç etmek, **3.** *esk.* canını sıkmak, taciz/bizar/rahatsız etme, **4.** *esk.* sıkıştırmak, zorlamak, **5.** *bk.:* **importunate. 6. ~ly** *bk.:* **importunately, 7. importuner** : ısrarla isteyerek taciz eden/bıktıran, bezdiren, usandıran, can sıkan kimse/şey. ***e.a.- 1.*** *harass, beset, beseech, entreat, implore, plead, beg,* ***2.*** *solicit,* ***3.*** *annoy, trouble,* ***4.*** *impel, press.*

importunity, *is., ç.* **-ties 1.** ısrarla isteme, taciz etme, bıktırma, bezdirme, tedirgin etme, **2. importunities** : usandırıcı istek, ısrar, ibram, tedirginlik. ***e.a.- 1.*** *persistence, solicitation.*

impose, *f.* **-posed, -posing 1.** (vergi vb.) koymak, tarh etmek. *New duties were ~d on wines and spirits.* **2.** yükle(t)mek, tahmil etmek. *I must perform the task that has been ~d upon me.* **3.** (zorla/hile ile) kabul ettirmek/benimsetmek, kabule zorlamak, empoze etmek. *She ~d herself as their leader. The conquerors ~d difficult conditions of peace on the defeated enemy.* **4.** başkasının işine karışmak/müdahale etmek, *argo* burnunu sokmak, **5.** aldatmak, kandırmak, sahte bir şeyi sahici diye yutturmak. **~ fake antiques on the public** : Sahte antikaları sahici diye halka yutturmak, **6.** *bas.* dizmek, düzenlemek, tanzim etmek, dizilmiş sayfaları basılacak şekilde sıraya koymak, **7.** *esk.* (bir yere) koymak, yerleştirmek, **8. ~ on/upon** : (a) rahatsız etmek, zaafından yararlanmak, yüzsüzlük etmek, (bir kimsenin nezaketini/misafirperverliğini) suiistimal etmek, haksızca yararlanmak. *Thank you, but I don't think I'll stay the night : I don't want to ~ on you.* **to ~ on s.o.'s good nature** : birisinin yumuşak yüzlülüğünden yararlanmak, (b) aldatmak, (c) *az kul.* etkilemek, tesir etmek, nüfuzunu kullanmak, zorla kabul ettirmek, **9. imposable** : konulabilir, tarh edilebilir, yüklenebilir, kabul ettirilebilir, **10. imposer** : (vergi vb.) koyan, tarh eden, yükleyen, zorla kabul ettiren. ***e.a.- 1.*** *levy,* ***4.*** *intrude,* ***5.*** *foist, palm off,* ***7.*** *place, lay on, deposit,* ***8.*** *(a) misuse, (b) cheat, defraud.*

imposing, *sf.* **1.** gösterişli, kelli felli, heybetli, görkemli, muhteşem. *an ~ old lady. an ~ display of knowledge. an ~ view across the walley. an ~ building.* **2. ~ stone = ~ table** *basım* dizgi levhası : ayar ve düzeltme için dizili sayfaların üzerine konulduğu levha, **3. ~ly** : gösterişli/heybetli/görkemli/muhteşem bir şekilde, heybetle, ihtişamla, **4. ~ness** : gösteriş, heybetlilik, görkemlilik, muhteşemlik, ihtişam. ***e.a.- 1.*** *impressive, stately, grand, dignified, majestic, lofty, august, commanding.* ***k.a.- 1.*** *unimposing.*

imposition, *is.* **1.** yükle(t)me, tahmil etme (zorunluluk/mecburiyet) yükleme, mecbur etme, yükümlülük altına sokma, (vergi) koyma/tarh etme. *Everyone grumbled at the ~ of new taxes.* **2.** yükümlülük, mükellefiyet, angarya, yük, (vergi, ceza vb.), zorunluluk, mecburiyet, **3.** aldatma, kandırma, hile, tezvir, **4.** usandırma, bıktırma, bezdirme, taciz (etme), **5.** haksızlık, zulüm, haksız talep. *It's an ~ to ask to stay at work till 7 o'clock at night.* **6.** zahmet (verme), rahatsız etme. **Would it be an ~ to ask you to mail this parcel?** Zahmet olmazsa şu paketi postaya atar mısınız? **7.** *basım* dizme, tertipleme, düzenleme, tanzim etme, dizilmiş sayfaları basılacak şekilde sıraya koyma, **8.** (kilisede takdis için) elini üzerine koyma, **9.** *Brit.* öğrenciye ceza olarak verilen ev ödevi/yazı. ***e.a.- 2.*** *burden, obligation, 3. trickery, deception, imposture, fraud*

impossibility, *is., ç.* **-ties 1.** olanaksızlık, imkânsızlık, olamazlık, **2.** olanaksız/imkânsız/gayrimümkün şey. **This is a physical ~** : Bu maddeten imkânsızdır.

impossible, *sf.* **1.** olanaksız, imkânsız, olamaz, gayrimümkün, **2.** yapılamaz, gerçekleş(tiril)emez, muhal, ümitsiz. **If, to suppose the ~** : farzımuhal, **3.** gerçek/doğru değil, yalan, uydurma (dedikodu vb.), **4.** münasebetsiz, çekilmez, çirkin, tahammül edilmez. **an ~ person** : çekilmez kimse. *He's an ~ person.* **His bad temper makes life ~ for all the family** : Onun huysuzluğu bütün aileye hayatı cehennem ediyor. **You're ~ !** Senden illallah! **You're the most ~ person I've ever met** : Senin gibi çekilmez birine rastlamadım. **It's an ~ situation** : Bu duruma tahammül edilemez (Bu, içinden çıkılmaz/müşkül bir durumdur). **5. ~ness** *bk.:* **impossibility**. ***e.a.- 2.*** *impracticable, hopeless, 3. absurd, inconceivable, 4. intolerable, objectionable, undesirable.* ***k.a.- 1&2.*** *possible.*

impossibly, *zf.* **1.** imkânsız bir şekilde, **2.** güçleştirircesine, zorlaştırarak, **3.** son derece, ziyadesiyle, pek çok. *The problem is ~ difficult.*

impost, *is.&gl.f.* **1.** vergi, yüküm, mükellefiyet, **2.** gümrük resmi, **3.** (at yarışında) ata yüklenen ağırlık, binici ağırlığı, **4.** *mim.* (a) kemer ayağı, (b) sütun başlığı, **5.** (gümrük resmini tespit için) ithal mallarını sınıflandırmak. ***e.a.- 1.*** *tax, duty, tribute, 2. customs duty, 4. (a) spring.*

imposter = impostor, *is.* **1.** sahtekâr/dolandırıcı/hilekâr kimse, **2.** düzme(ce), sahte, yalancı, uydurma (peygamber, padişah vb.), başka kılık ve şahsiyete bürünerek halkı aldatan kişi. ***e.a.- 1.*** *deceiver, cheat, charlatan, 2. pretender.*

impostrous, *sf. bk.:* **imposturous.**

impostume = imposthume, *is. esk. bk.:* **abscess.**

imposture, *is.* **1.** sahtekârlık, dolandırıcılık, hilekârlık. **make a living by lying and ~** : yalanla ve dolandırıcılıkla geçinmek, **2.** (başka kılık ve şahsiyete bürünerek) aldatma. ***e.a.-*** *fraud, hoax, swindle, sham, fake, humbug, counterfeit.*

imposturous = impostrous, *sf.* sahtekâr, dolandırıcı, aldatıcı. ***e.a.-*** *deceitful, fraudulent.*

impotence = impotency, *is.* **1.** güçsüzlük, kuvvetsizlik, kudretsizlik, zayıflık, iktidarsızlık, etkisizlik, çaresizlik, acz. *We have reduced the enemy to ~.* **2.** cinsel iktidarsızlık, **3.** *esk.* kendini kontrol edememe, nefsine hâkim olamama. ***e.a.- 1.*** *weakness, ineffectiveness, helplessness.*

impotent, *sf.* **1.** güçsüz, kuvvetsiz, kudretsiz, zayıf, etkisiz, çaresiz, âciz. *A government that seems ~ in dealing with the trade unions. He wanted to do something for the people in the accident, but he was quite ~ to help.* **2.** (cinsel) iktidarsız (erkek), **3.** *esk.* nefsine hâkim olamayan, kendini kontrol edemeyen, **4. ~ly** : güçsüz / kuvvetsiz/kudretsiz/âciz bir durumda, çaresizlik içinde, elinden bir şey gelmeksizin. ***e.a.- 1.*** *weak, powerless, helpless, ineffective, 2. sterile.* ***k.a.- 1.*** *potent, 2. virile.*

impound, *gl.f.* **1.** (sahipsiz hayvanı) ağıla kapatmak, **2.** tutuklamak, tevkif etmek, yakalayıp kanuna teslim etmek, **3.** (bir delili/belgeyi) yasal yollardan muhafaza altına almak, **4.** haczetmek, müsadere etmek, **5.** suyu havuzda/barajda biriktirmek/toplamak, **6. ~er** : tutuklayan, el koyan, müsdere eden, **7. ~ment** : (a) kapatma, tutuklama, (b) müsadere, el koyma, haciz, (c) (havuzda/barajda toplanan) su (miktarı).

impoverish = empoverish, *gl.f.* **1.** fakirleştirmek, **2.** (toprağı vb.) kısırlaştırmak, bereketsizleştirmek, verimsizleştirmek, **3. ~er** : fakirleştiren, (toprağı vb.) kısırlaştıran, bereketsizleştiren, verimsizleştiren, **4.** **~ment** : fakirleştirme, (toprağı vb.) kısırlaştırma, bereketsizleştirme, verimsizleştirme. ***e.a.-*** *2. deplete, drain, weaken, enervate, fatigue, cripple.* ***k.a.-*** *1&2. enrich.*

impoverished, *sf.* **1.** fakir(leşmiş), **2.** (toprak vb.) kısır(laşmış), bereketsiz(leşmiş), verimsiz(leşmiş), **3.** (ülke, bölge vb.) kurak, çorak, doğal zenginliklerden yoksun. ***e.a.-*** *1. poor.*

impower, *gl.f. esk. bk.:* **empower.**

impracticable, *sf.* **1.** yapılamaz, uygulanamaz, gerçekleştirilemez, gerçekleşmesi olanaksız, icra edilemez. *The building plans are ~.* **2.** kullanışsız, (kullanılmaya) elverişsiz, **3.** (yol, arazi vb.) geçilemez, geçit vermez, çetin, sarp, arızalı, **4.** *az kul.* idaresi güç (kimse), inatçı, dik kafalı, yola gelmez, **5.** **~ness = impracticability** : yapılamazlık, uygulanamazlık, gerçekleştirilme olanaksızlığı, kullanışsızlık, (kullanılmaya) elverişsizlik, **6.** **impracticably** : yapılamayacak/uygulanamayacak şekilde, gerçekleştirilemiyecek tarzda, kullanışsız bir şekilde, (kullanılmaya) elverişsiz olarak. ***e.a.-*** *3. impassable, 4. intractable, unmanageable.*

impractical, *sf.* **1.** kullanışsız, elverişsiz, maksada uygunsuz, **2.** işe yaramaz, gerçekleştirilmesi güç, yarar sağlamayan, uygulanması mantığa aykırı. *an ~ plan that is impossible to fulfill.* **3.** beceriksiz, sakar, eli işe yatmaz. *an ~ person who can't even boil an egg.* **4.** idealist, gerçeklerden uzak, hayal peşinde koşan, **5.** **~ity = ~ness** : kullanışsızlık, elverişsizlik, maksada uygunsuzluk, işe yaramazlık, gerçekleştirilme güçlüğü, beceriksizlik, sakarlık, **6.** **~ly** : kullanışsız/elverişsiz bir şekilde, maksada uygunsuz olarak, beceriksizce, sakarlıkla.

imprecate, *gl.f.* **-cated, -cating** *gen.* **~on / upon** : lânetlemek, lânet/beddua etmek, tel'in etmek. **to ~ evil upon a person** : bir kimseye lânet yağdırmak. ***e.a.-****curse, execrate, denunciate.* ***k.a.-*** *bless.*

imprecation, *is.* **1.** lânetleme, lânet/beddua etme, tel'in etme, **2.** beddua, lânet, küfür. ***e.a.-*** *1. cursing, 2. curse, malediction.* ***k.a.-*** *blessing.*

imprecator, *is.* **1.** lânetleyen, lânet/beddua eden, tel'in eden kimse, **2.** **imprecatory**: lânetleyici, tel'in edici.

imprecise, *sf.* **1.** müphem, belirsiz, muğlâk, kesin/vazıh/dakik/sahih/sarih olmayan, tam ve doğru olmayan, **2.** **~ly** : müphem/belirsiz/muğlâk bir şekilde, kesin/vazıh/dakik/sahih/sarih olmaksızın, **3.** **~ness** : müphemlik, belirsizlik, muğlâklık. ***e.a.-****1. vague, ill-de-fined, inexact.* ***k.a.-****1. precise.*

imprecision, *is.* belirsizlik, müphemlik, muğlâklık, vuzuhsuzluk, sarahatsizlik.

impregnable, *sf.* **1.** zapt edilemez, fethedilemez, (zorla) ele geçirilemez, istilâ edilemez. *an ~ fortress.* **2.** sağlam, metin, dayanıklı, yenilmez, baş eğmez, mağlûp edilemez. *~ defenses / arguments. ~ moral strength.* **3.** döllenebilir, gebe bırakılabilir, **4.** **~ness** : zapt edilemezlik, fethedilemezlik, sağlamlık, metanet, dayanıklılık, yenilmezlik, baş eğmezlik, **5.** **impregnably** : zapt edilemez/fethedilemez bir şekilde, sağlamca, metin/dayanıklı bir şekilde. ***e.a.-*** *1. inconquerable, invulnerable,* ***1&2.*** *invincible, 2. unassailable, unyielding.* ***k.a.-*** *1. vulnerable, weak, defenseless, 2. assailable.*

impregnant, *is.* işba eden/doyuran madde.

impregnate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating** **1.** gebe/hamile bırakmak, **2.** döllemek, aşılamak, **3.** **~ with** : doldurmak, emdirmek, işba etmek, doyurmak, meşbu hâle getirmek. *Water ~d with salt.* **4.** nüfuz etmek, ilham/telkin etmek, zihnini doldurmak. *advice ~d with wisdom.* **5.** **impregnated** *d.d.* (a) döllenmiş, gebe kalmış, (b) meşbu, doygun, doymuş, **6.** **impregnation** : (a) dölle(n)me, aşıla(n)ma, (b) işba, emdirme, **7.** **impregnator** : (a) sun'î dölleme/aşılama cihazı, (b) emdiren/işba eden makine/kimse. ***e.a.-*** *2. fertilize, 3. saturate, fill, infuse, permeate, penetrate, 4. imbue, infect, tincture, interpenetrate.*

impresa, *is., ç.* **-sas/-ses** *It. esk.* **1.** simge, remiz, timsal, işaret, **2.** simge söz, moto. **imprese** *d.d.* ***e.a.-*** *1. emblem, 2. motto.*

impresario, *is., ç.* **-sarios/-sari** *It.* **1.** genel eğlence düzenleyicisi/yöneticisi, **2.** yönetmen, idareci, müdür.

imprescriptible, *sf. huk.* **1.** terk ettirilemez, sahibinin tasarrufundan çıkamaz, verilemez, satılamaz, hükmü geçmez, sahibinin hakkı baki kalan, sürekli, daimî, **2.** **imprescriptibly** : iyelik hakkı baki kalacak şekilde. ***e.a.-*** *1. inalienable.*

impress, *is.&f.* **-pressed** (eski: **-prest**), **-pressing** **1.** etkilemek, tesir etmek. **He ~ed me unfavorably** : Beni olumsuz yönde etkiledi. **2.** derin iz(lenim)/intıba bırakmak, **3.** hafızasında yer etmek, zihnine sokmak/yerleştirmek/nakşetmek. *His words are strongly ~ed on my memory. I ~ed on him the importance of his work.* **4.** damgalamak, (damga) basmak. *~ wax with a seal. ~ a seal on wax. A pattern ~ed on the clay pots before baking.* **5.** iyi tesir/intiba bırakmak, hoşuna gitmek. *The book did not ~ me at all.* **6.** hayran kalmak/olmak, mütehassis/çok memnun olmak. *I was very ~ed by /at/with his performance.* **7.** (önemini) anlatmak, kafasına sokmak. *My father ~ed on me the value of hard work.* **8.** *elekt.* gerilim üretmek, dış etki ile bir devrede voltaj husule getirmek, **9.** *esk.* zorla askere almak, zorla bahriye tayfası yapmak, **10.** kamulaştırmak, istimlâk etmek, **11.** zorlamak, icbar etmek, **12.** etkileme, tesir etme, **13.** damga, kabartma baskı, **14.** iz, nişan(e), **15.** **~er** : etkileyen, tesir eden, nişan/iz/intiba/izlenim bırakan. **16.** **~ment** *d.d.* etkileme, tesir bırakma, iz/intiba bırakma. ***e.a.-*** *1. affect, influence, 4. press, stamp, imprint, 13. stamp, imprint*

impressible, *sf.* **1.** etkilenebilir, tesir altında kalabilir, hassas, duyar, **2.** **~ness = impressibility** : etkilenebilme, duyarlık, **3.** **impressibly** : etkilenebilecek tarzda, duyarlıkla, hassas bir şekilde. ***e.a.-*** *1. impressionable, sensitive*

impression, *is.* **1.** etki, tesir, **2.** izlenim, intiba. *What were your first ~s of İstanbul? First ~s are often misleading. A strong/good/bad ~.* **3.** iz, damga/mühür izi, nişan, baskı izi. *The ~ of a seal on wax.* **4.** anı, zihinde hayal meyal kalan iz, müphem bir şekilde hatırlama. *I still have an ~ of that event of my childhood.* **5.** sanı, zan, tahmin. **It is my ~ that** : Bana öyle geliyor ki. **I got the ~ that** : Öyle sanıyorum ki. **under the ~ (that)** : sanarak, zannıyla. **to be under the ~ that** : sanmak, zannetnek, tahmin etmek. **I was under the ~ that** : Bana öyle geliyordu ki /öyle zannediyordum ki. *I asked him for a job under the ~ that he was the head of the firm, but he wasn't.* **6.** baskı, basım, tabı, basma, tabetme, nüsha, bası. *a first ~ of 6,000 copies. Five ~s (= reprints without resetting) of this book have been sold so far.* **7.** (dişçilikte) diş/çene modeli, **8.** (maden işlemede) kalıp, **9.** taklit, komedyenlerin başka şahısları taklidi, **10.** *psikol.* izlenim, uyarım, uyarma, uyarı : uyaranların duyu örgenlerimiz ve ilişkili sinirler üzerindeki etkileri ya da belirli bir durumun kişi üzerindeki çözümlenmemiş toplu etkisi, **11.** **~al** : izlenimsel, **12.** **~ally** : izlenimle.

impressionable, *sf.* **1.** kolayca etkilenir/tesir altında kalır, aşırı duygun/hassas, **2.** **~ ness = impressionability** : etkilenme, duygunluk, hassasiyet, kolayca etki altında kalma, **3.** **impressionably** : kolayca etkilenerek, aşırı duygunlukla. ***e.a.-*** *1. impressible.*

impressionism, *is.* **1.***g.s.* izlenimcilik, empresyonizm : Resimde XIX. yy. sonlarına doğru *Manet, Monet, Pissaro, Renoir* vb. nin önderliğini yaptığı ve konunun sanatkâr üzerindeki izlenimini birkaç fırça darbesi ile belirtme amacını güden sanat hareketi, **2.** edebiyatta konunun en göze çarpan yönlerini ayrıntıya ve derin tahlillere gitmeden anlatım tekniği, **3.** *müz.* XIX. yy. sonu ve XX. yy. başlarında *Debussy, Ravel* vb. nin kullandığı serbest ritim ve harmoni tekniği.

impressionist, *is.&sf.* **1.** izlenimci, empresyonist. *an ~ painter. ~ painting.* **2.** taklitçi, mukallit, tanınmış kişileri taklit ederek halkı güldüren sanatçı, **3.** **~ic** : izlenimsel, empresyonist.

impressive, *sf.* **1.** etkin, etkili, müessir, duyguları etkileyen, unutulmaz, muhteşem, muazzam, hayran bırakan. *an ~ ceremony.* **2.** **~ly** : etkin/etkili bir şekilde, duyguları etkileyecek tarzda, unutulmaz/muhteşem/muazzam bir şekilde, hayran bırakırcasına, **3.** **~ness** : etkinlik, duyguları etkileyicilik, unutulmazlık, muhteşemlik. ***e.a.-*** *1. imposing, awesome, moving.* ***k.a.-*** *1. unimpressive.*

impressment, *is.* **1.** zorla (askere/bahriyeye) alma, **2.** zorlama, **3.** kamulaştırma, istimlâk.

impressure, *is. esk. bk.:* **impression.**

impresst, *is.&f.* **1.** ön ödeme, avans, hazine avansı : resmî bir işin yapılması için devlet bütçesinden peşinen verilen para, **2.** *esk. bk.:* **impress** *(geç.z.&sf.f.).*

imprimatur, *is.* **1.** baskı izni/ruhsatnamesi (özellikle Katolik kilisesi tarafından verilen). *bk.:* **nihil obstat**, **2.** izin, ruhsat, onay, tasvip, tasdik. ***e.a.-*** *2. licence, sanction, approval.*

imprimatura, *is.* (yağlı boya resminde) renkli/mat zemin, fon.

imprimis, *zf. Lât.* ilk önce, ilk olarak. ***e.a.****- firstly.*

imprint, *is.&gl.f.* **1.** iz, damga, baskı/damga ile bırakılan iz. **The ~ of a foot = footprint** : ayak izi. **The ~ of suffering on a person's face** : Istırap çeken bir insanın yüz ifadesi. **2.** etki, tesir, izlenim, intıba. *Their work bears a sort of regional ~.* **3.** (kitabın başında) yayın/basım evinin adı ve yayın tarihi. *a publisher's/printer's ~.* **4.** etkilemek, tesir etmek, **5.** nakşetmek, hâkketmek, (aklına/zihnine/hafızasına) iyice yerleştirmek/sokmak. *Ideas ~ed on the mind.* **6.** damgalamak, damga/mühür basmak, (damga/mühür vb.) basıp iz bırakmak. *~ a letter with a postmark. ~ a postmark on a letter. The shape of the coin was ~ ed on the wax.* **7.** **~er** : etkileyen, tesir eden, nakşeden, damgalayan, iz bırakan.

imprison, *gl.f.* **1.** hapsetmek, zindana/hapse atmak, **2.** (dar bir yere) kapatmak, **3.** **~able** : hapsedilebilir, kapatılabilir, **4.** **~er** : hapseden kimse. ***e.a.****- 1. jail.*

imprisonment, *is.* **1.** hapis. **a month's ~** : bir ay hapis. **He was sentenced to one year's ~** : Bir yıl hapse mahkûm oldu. **2.** hapsolunma, hapse girme, mahpusluk, **3.** zorla alıkoyma/tutuklama, hapsetme.

improbability, *is., ç.* **-ties** **1.** olanaksızlık, imkânsızlık. *The ~ of his not arriving in time.* **2.** olanaksız şey, vukuu imkânsız olay .

improbable, *sf.* **1.** olanaksız, (vukuu) imkânsız, umulmayan, gayrimuhtemel. *an ~ story.* **2.** **~ness** *bk.:* **improbability**, **3.** **improbably** : olanaksızlıkla, (vukuu) imkânsız bir şekilde, gayrimuhtemel olarak.

improbity, *is.* şerefsizlik, iffetsizlik, namussuzluk, günahkârlık, dürüst olmayış.

impromptu, *sf.&is.&zf.* **1.** hazırlıksız, **2.** acele yapılmış, **3.** doğaçlı, irticalî. *an ~ speech.* **4.** doğaç, irtical, hazırlıksız yapılan/söylenen şey, **5.** *müz.* (piyano için yazılmış) küçük parça, empromptü, **6.** hazırlıksızca, hazırlanmadan, doğaçtan, irticalen, acele ile. *speech made ~.* ***e.a.****- 1. extemporaneous.*

improper, *sf.* **1.** yanlış, yolsuz, hatalı, kusurlu. **~ diagnosis of disease** : hastalığın yanlış teşhisi. *an ~ conclusion/inference.* **2.** uygunsuz, yakışıksız, ayıp, yakışık almayan. *Laughing and joking are ~ at a funeral.* **3.** çirkin, münasebetsiz, densiz, kaba. **an ~ suggestion** : münasebetsiz/kaba bir teklif, **4.** ayıp, müstehcen, açık saçık. *~ stories.* **5.** **~ fraction** *mat.* özge üleşke, bileşik/mürekkep kesir, payı paydasından büyük (veya ona eşit) kesir, **6.** **~ integral** *mat.* özge tümlev, belirsiz entegral : sınırlı olmayan işlevlerin türevi ya da sınırlı olmayan kümeler üzerindeki tümlev, **7.** **~ly** : yanlış/hatalı olarak, yersizce, uygunsuz/densiz/münasebetsiz bir şekilde, **8.** **~ness** : yanlışlık, uygunsuzluk, yersizlik, münasebetsizlik, densizlik, kabalık, çirkinlik, ayıplık. ***e.a.****-1.erroneous, incorrect, 1&2. inapplicable, unsuited, unfit, inappropriate, 3. indecorous, indecent, unbecoming, unseemly, 4. indecent.* ***k.a.****-1&2. fitting, suitable, proper, appropriate, 3. modest.*

impropriate, *sf.&gl.f.* **1.** (İngiliz kilise kanununda) ruhban sınıfından olmayan kimselere tevdi etmek/edilmiş, **2.** *esk.* (kişilere) tahsis etmek/tahsis edilmiş, **3.** **impropriation** : (a) (İngiliz kilise kanununda) ruhban sınıfından olmayan kimselere tevdi etme; (b) (kişilere) tahsis etme. ***e.a.****- 2. appropriate(d).*

impropriety, *is., ç.* **-ties** (4&5 için) **1.** uygunsuzluk, yanlışlık, **2.** yakışıksızlık, yakışık almama, münasebetsizlik, yersizlik, **3.** görgüsüzlük, terbiyesizlik, muaşeretsizlik, görgü kurallarına uymama, **4.** yanlış/uygunsuz ifade, **5.** kelimenin yanlış kullanılması. ***e.a.****-1. incorrectness, 2. inappropriateness, unsuitableness, 3. unseemliness, indecorousness.*

improve, *f.* **-proved, -proving** **1.** düzel(t)mek, ilerle(t)mek, ıslah etmek/olmak, düzenlemek, yoluna koymak, yola girmek. **You can ~ your handwriting if you try** : Uğraşırsan el yazını düzeltebilirsin. **2.** daha yararlı/faydalı hâle getirmek, (arazi vb.) iyileştirmek, daha iyi/işe yarar hâle getirmek. *I want to ~ my abilities. I'll ~ the shape of the handle so that it's easier to use.* **3.** değerlen(dir)mek, kıymetlen(dir)mek, değerini/kıymetini yükseltmek (mal/mülk vb.), **4.** iyiye kullanmak. *~ your time by studying.* **5.** iyileşmek, salâh bulmak, düzelmek. *He came back from his holiday with greatly ~d health. His health is improving. He's improving in he-*

alth. **6. ~ on/upon** : (niteliğini) iyileştirmek, daha iyi/güzel/mükemmel hâle getirmek, tekemmül ettirmek, mükemmelleştirmek. *Your complexion is wonderful, don't try to ~ upon nature.* **7. improvable** : düzel(til)ebilir, iyileş(tiril)ebilir, mükemmelleş(tiril)ebilir, **8. improvability = improvableness** : düzel(til)ebilme, iyileş(tiril)ebilme, mükemmelleş(tiril)ebilme, **9. improver** : düzelten, iyileştiren, mükemmelleştiren. ***e.a.-*** *1. amend, emend, ameliorate, better, refine, upgrade, 3. mend, gain.* ***k.a.-1&5.*** *worsen, impair.*

improvement, *is.* **1.** düzel(t)me, ilerle(t)me, ıslah etme/olma, düzenle(n)me, yoluna koyma/girme, terakki, tekâmül. *There is need for ~ in your handwriting. We all hope for an ~ in the weather.* **2.** daha yararlı/faydalı hâle getirme, (arazi vb.) iyileş(tir)me, salâh, iyiye doğru gitme/gelişme. *There has been an ~ in her health.* **3.** yenilik, bir şeyi ıslah etmek için yapılan/eklenen şey. *I have noticed a number of ~s in the town since I was here ten years ago.* **4.** (zaman vb.) değerlendirme, yararlı şekilde kullanma.

improvidence, *is.* **1.** ihtiyatsızlık, tedbirsizlik, basiretsizlik, **2.** tutumsuzluk, israf.

improvident, *sf.* **1.** ihtiyatsız, tedbirsiz, basiretsiz, ileriyi göremeyen, **2.** tutumsuz, müsrif, geleceği düşünmeyen, har vurup harman savuran, **3. ~ly** : ihtiyatsızca, tedbirsizlikle, basiretsizce, ileriyi/geleceği düşünmeksizin, tutumsuzca, müsriflikle, har vurup harman savurarak. ***e.a.-*** *1. thoughtless, careless, imprudent, incautious, unwary, reckless, short-sighted, 2. unthrifty, wasteful, prodigal.* ***k.a.-1.*** *prudent, thoughtful, careful, cautious, wary, 2. thrifty, economical.*

improvisation, *is.* **1.** doğaç, irtical, tulûat, o anda uydurma, hazırlıksız icra etme (müzik, şiir, tiyatro vb.), **2.** doğaçtan/irticalen söylenen şiir/müzik vb., **3.** geçici önlem/tedbir, **4. ~al** *bk.:* **improvisatory**

improvisator, *is.* tulûatçı, doğaçtan şiir söyleyen/müzik çalan vb.

improvisatory = improvisatorial = improvisational, *sf.* **1.** doğaçsal, irticalî, hazırlıksız, **2.** tulûatçıya/tulûatçılığa ait.

improvise, *f.* **-vised, vising 1.** doğaçlamak, irticalen söylemek/çalmak, tulûat yapmak, hazırlıksız yapmak, uyduruvermek. *I forgot the words of my speech, so I had to ~. The pianist ~d an accompaniment to the song.* **2.** birdenbire çaresini bulmak, hazırlıksız/geçici olarak yapmak/uydurmak, eğreti olarak kullanmak, yasak savma kabilinden yapmak. *She ~d a cake although she had no sugar.* **3. improviser** : tulûatçı, irticalen söyleyen/çalan vb. ***e.a.-*** *1. extemporize.*

imprudent, *is.* **1.** tedbirsiz, ihtiyatsız, düşüncesiz, basiretsiz. *Isn't it ~ of you to marry while your salary is so low?* **2. imprudence** : tedbirsizlik, ihtiyatsızlık, düşüncesizlik, basiretsizlik, **3. ~ly** : tedbirsizce, ihtiyatsızca, düşüncesizce, basiretsizce. ***e.a.-*** *1. indiscreet, injudicious, impolitic, ill-advised, heedless, thoughtless, rash, foolhardy, improvident, unwise.* ***k.a.-*** *1. prudent, discreet, judicious, well-advised, thoughtful, careful, wise.*

impudence = impudency, *is.* **1.** arsızlık, küstahlık, yüzsüzlük, hayasızlık, utanmazlık, edepsizlik, saygısızlık, kabalık, **2.** küstah/arsız vb. söz/hareket. ***e.a.-*** *1. impertinence, insolence, effrontery, rudeness, brazenness, gall, shamelessness.* ***k.a.-*** *1. courtesy, civility.*

impudent, *sf.* **1.** arsız, yüzsüz, hayasız, utanmaz, edepsiz, kaba, terbiyesiz. *What an ~ rascal he is! He was ~ enough to call me a fool.* **2.** küstah, saygısız, **3. ~ly** : arsızlıkla, küstahça, yüzsüzlükle, hayasızca, utanmadan, edepsizce, saygısızca, kabaca, terbiyesizce, **4. ~ness** : arsızlık, küstahlık, yüzsüzlük, hayasızlık, utanmazlık, edepsizlik, saygısızlık, kabalık, terbiyesizlik. ***e.a.-*** *1. insulting, rude, saucy, pert, fresh, brazen, presumptuous, impertinent, shameless, immodest, insolent.* ***k.a.-*** *1. courteous.*

impudicity, *is.* arsızlık, küstahlık, yüzsüzlük, hayasızlık, utanmazlık, edepsizlik, saygısızlık, kabalık, terbiyesizlik. ***e.a.-*** *immodesty, impudence, impudency.*

impugn, *gl.f.* **1.** (söz, beyan vb. nin) yanlışlığını iddia etmek, tekzip/tenkit/itiraz etmek, yalancı çıkarmak, kabul etmemek, sözle hücum etmek, hakkında şüphe uyandırmak, **2.** *esk.* dövmek, saldırmak, üstüne hücum etmek, **3. ~able** : tekzip/tenkit/itiraz edilebilir, yalanlanabilir, **4. ~ation = ~ment** : yanlışlığını iddia etme, tekzip/tenkit/itiraz etme, yalancı çıkarma, kabul etmeme, **5. ~er** : tekzip eden, yalanlayan, itiraz eden. ***e.a.-*** *1. critcize, censure, attack, malign, challenge, deny, 2. assail.* ***k.a.-*** *1. authenticate, advocate.*

impuissant, *sf.* **1.** güçsüz, kuvvetsiz, kudretsiz, zayıf, iktidarsız, **2. impuissance** : güçsüzlük, kuvvetsizlik, kudretsizlik, zayıflık, iktidarsızlık. ***e.a.-*** *1.impotent, weak, feeble, powerless.*

impulse, *is.* **1.** dürtü, (ruhî) saik, bir şey yapmak için duyulan anî istek/arzu. *I had a sudden ~ to visit her.* **2.** itici kuvvet. *to give an ~ to trade/education.* **3.** itme, itiş, sevk, tahrik, **4.** *psikol.* tepi, anî his, düşüncesiz/anî davranış. **to act on ~** : aklına eseni yapmak, düşünmeden harekete geçmek, **5.** *fiz.* itki : çok kısa süre etkiyen kuvvet ile etkime süresinin çarpımı, **6.** *elekt.* akım darbesi, empüls, kısa süreli akım, **7. ~ buying** : (bir malı, fiyatını/lüzumunu) düşünmeden satın alma, anî satın alma. **~ buyer** : düşünmeden/görür görmez satın alan kimse, anî alıcı. ***e.a.-*** *2. impetus, drive.*

impulsion, *is.* **1.** it(il)iş, it(il)me, zorla(n)ma, **2.** anî/düşüncesiz hareket, atılma, atılış, fırlama, **3.** şevk, iç dürtü, teşvik, **4.** itici kuvvet, zorlayıcı etki, **5.** *psikol.* tepilenim : belirli bir davranışı yapma zorunluğu duyma.

impulsive, *sf.* **1.** atılgan, atak, aceleci, düşüncesizce/anî hareket eden, fevrî. *a girl with an ~ nature.* **2.** itici, zorlayıcı, dürtücü, **3.** tahrik/teşvik edici, dayanılmaz, **4.** *psikol.* tepisel : düşünmeden, birdenbire yapılan (tepki), **5.** *fiz.* itkisel : kısa süre etkileyen, **6. ~ly** : atılganlıkla, ataklıkla, acele ile, düşüncesizce, anîde, fevrî olarak, **7. ~ness** : atılganlık, ataklık, acelecilik, düşüncesizce/anî davranış, fevrîlik. ***e.a.-1.*** *rash, quick, hasty, impetuous.*

impunity, *is., ç.* **-ties** (kişisel) dokunulmazlık, (şahsî) masuniyet, cezadan muafiyet. **with ~** : muaf olarak, ceza görmeden.

impure, *sf.* **1.** arı/saf/temiz olmayan, pis, bozuk, **2.** (renk vb.) karışık, karıştırılmış, **3.** katışık, karışık, mahlût, içinde yabancı madde bulunan, mağşuş. *~ milk.* **4.** (a) iffetsiz, ahlâksız, namussuz, (b) müstehcen, **5.** (dince) mekruh, **6.** *gr.* karışmış : yabancı kelimeler/deyimler içeren, saflığı bozulmuş, **7. ~ly** : pis/katışık/karışık bir şekilde, **8. ~ness** : pislik, arı/saf/temiz olmama, katışıklık, karışıklık.

impurity, *is., ç.* **-ties 1.** arı/saf olmayış, katışık/mağşuş olma, **2.** pislik, kirlilik, murdarlık, **3.** *elekt.* katışkı : bir yarı iletken içine giren az sayıda yabancı atom.

imputable, *sf.* **1.** isnat/atfedilebilir, başkasına yüklenebilir, **2. ~ ness = imputability** : isnat/atfedilebilme, başkasına yüklenebilme, **3. imputably** : isnat/atfedilebilecek şekilde, başkasına yüklenebilecek tarzda. ***e.a.-1.*** *ascribable, chargeable.*

imputation, *is.* **1.** suçlama, isnat, itham, (suç) yükleme/üstüne atma, **2.** suç, töhmet, kabahat. ***e.a.-*** *1. accusation, attribution, ascription, insinuation.*

imputative, *sf.* **1.** itham/isnat edilen, üstüne atılan, yüklenen, **2.** suç yükleme eğiliminde, itham/isnat etmeye mütemayil, **3. ~ly** : itham/isnat edercesine, suç yüklercesine.

impute, *gl.f.* **-puted, -puting 1.** suçlamak, (suç) yüklemek, isnat/itham etmek, (suçu) üstüne atmak/yıkmak/yastamak. *He was innocent of the crime ~d on him.* **2. ~ to** : atfetmek, hamletmek. *The police ~ the rise in crime to the greater freedom enjoyed by young people. They ~d the accident to the driver's carelessness.* **3.** *ilâh.* hayır veya şerri dolaylı olarak başka nedenlere bağlamak. ***e.a.*** *1. charge, 2. attribute, ascribe.*

imputrescibility, *is.* çürümezlik, kokuşmazlık, ayrışmazlık, çözüşmezlik, bozulmazlık.

imputrescible, *sf.* çürümez, kokuşmaz, ayrışmaz, çözüşmez, bozulmaz. ***e.a.-*** *incorruptible.*

in^1, *e.* **1.** için(d)e, dahilin(d)e. *to sit in a car. Apples in a bag.* **in a crowd** : kalabalık içinde, sürü hâlinde. **in black** : matem içinde, karalar giymiş. **in health** : sağlıklı, sağlık içinde, **2.** -da, -de. **in Turkey** : Türkiye'de. *in Europe/in İstanbul.* **in this direction** : bu yönde. **in the autumn** : sonbaharda. *She had a child in her arms.* **one in ten** : onda bir. **one in a million** : milyonda bir, **3.** süresince, zarfında. *in ancient times. in 2 hours. a task done in ten minutes.* **in a month** : bir ay zarfında, bir ayda, **4.** ile, -le. **in a loud voice** : yüksek sesle. **to speak in a whisper** : fısıltı ile konuşmak. **in pencil** : kurşun kalemle. **write in ink** : mürekkeple yazmak. **in alphabetical order** : harf sırası ile. **in dozens** : düzinelerle, **5.** itibarıyla, bakımından. *to be similar in appearance.* **6.** (dil) -ca /-ce. **in English**: İngilizce. **in French** : Fransızca, **7.** (maksat, gaye, amaç bildirir) : **in honor of** : şerefine, **8.** ...hâlinde. **in rows/groups** : sıralar/gruplar hâlinde. *to walk in groups.* **pack them in 10's** : onar onar (onluk gruplar hâlinde) paketle/destele, **9.** altında, -da/-de. **in the sun** : güneşin altında/güneşte. **in the rain** : yağmur altında/yağmurda. *in the moonlight.* **10.** bakım(ın)dan, noktainazarından. **Better in every way** : her bakımdan daha iyi. **They're equal in distance** : Uzaklık bakımından eşittirler/eşit uzaklıktadırlar. **In that he resembles his father** : O bakımdan babasına çekmiş. **11.** esna(sın)da, ... iken. **He was killed in action** : Muharebede (savaş esnasında) öldü. **In trying to save her he fell into the water** : Onu kurtarmaya çalışırken kendisi suya düştü. **in walking** : yürürken, **12.** şahsında. **We lost a great poet in him** : Onun şahsında büyük bir şair kaybettik. **13.** ...olarak. **The enemy lost 300 in killed and wounded** : Düşmanın kaybı ölü ve yaralı olarak 300 idi. **Said in reply** : Cevap olarak ...dedi. **14. in fact** : gerçekten, hakikaten, aslında, **15. in order that** : ...diye, ...için, **16. in that** : çünkü, bu sebeple, ... için, sebebiyle, hasebiyle, nedeniyle, mademki. *In that you have already done the work, you may be excused. The higher income tax is harmful in that it may discourage people from trying to earn more.* **17. as in** : ...-deki gibi. **The beautiful scene is still before my eyes, as in a painting** : Güzel manzara, bir tablo(daki) gibi hâlâ gözümün önündedir. **18. in all** : toplam olarak, topu topuna, hepsi. *We were fifteen in all.* **19. in camera** *huk.* gizli, hafi (mahkeme celsesi vb.), **20. in as far as = in so far as** : ...bakımından, cihet(iy)le, ...-e bakılırsa, ...itibarıyla/hasebiyle. *He was German in so far as he was born in Germany, but he became an American citizen in 1946.*

in^2, *zf.* **1.** içeride, içeri(ye), içine. *Open the bag and put the money in.* **Let's go in** : içeriye gidelim. **Please come in** : Lütfen içeri giriniz. **We moved in yesterday** : Dün (eve) taşındık. **2.** iç tarafında, içinde. *The shipskin coat has the woolly side in.* **3.** evde, dairede, bina içinde. **be in** : evde olmak. **Is your father in?** Baban evde mi? **We stayed in all day** : Bütün gün evde kaldık. **There is nobody in** : Evde kimse yok. **The doctor is not in today** : Doktor bugün gelmedi. **He will be in at 7 o'clock** : Saat 7'de gelecek. **4.** görev başında, iktidarda, seçilmiş. **He got in by one vote** : Bir oy farkla seçildi. **The labor party are in (=elected)** : İşçi partisi iktidara geldi (seçildi), **5.** uhdesinde, mülkiyetinde, işgali altında, **6.** (oyun) sırası kendinde, **7.** arası iyi, iyi geçinen, içli dışlı, sıkıfıkı. **be in with** *sf.o.* : arası iyi/sıkıfıkı dost/samimî olmak, sırlarını bilmek. **be well in with s.o.** : birisiyle içli dışlı olmak, sıkı fıkı dost olmak. **He's in with his boss** : Patronu ile arası iyi. **8.** rağbette, moda (olmuş). *Turbans are in this year.* **Long skirts came in last year** : Uzun etekler geçen sene moda oldu. **9.** mevsimi gelmiş, olgunlaşmış, piyasaya çıkmış. *Oranges are now in.* **10.** yerine, yerli yerine. **Fit a piece in** : Bir parçayı yerine yerleştirmek, **11. be in for** : kapılmak, katılmak, mecburen kendini kaptırmak, (belâya vb.) çatmak, (istenmeyen şeye) takılıp kalmak. **He's in for trouble**: Belâsını arıyor. **We are in for a fight** : (Şimdi) çattık belâya! Muhakkak kavga çıkacak. **We are in for a storm** : Mutlaka fırtına kopacak. **You don't know what you are in for** : Başına gelecekleri bilmiyorsun. **Are you in for the race?** Yarışa var mısın? **12. in for it** *ABD-argo* **= for it** *Brit.* : (püsküllü) belâ, baş belâsı. **We're in for it** : Şimdi hapı yuttuk = Çattık belâya! **13. be in on** : katılmak, iştirak etmek, (işe) karışmak. **A lot of people were in on planning** : Plânlamaya birçok kimse katıldı. **14. have it in for s.o.** : (birisine) kin beslemek/diş bilemek, **15. day in day out** : gün be gün, gel zaman git zaman, **16. in and out** : kâh içeri(de) kâh dışarı (da).

in^3, *sf.* **1.** iç, dahilî, içinde bulunan. *The in part of a mechanism.* **2.** *k.d.* güzide, seçme, herkesçe rağbet gören, beğenilen, lüks. *The in place to dine.* **3.** gelen. **in basket** : gelen evrak sepeti, **4.** bol, mebzul. *Summer squash is in now.* **5.** iş başındaki, iktidardaki. **the in party** : iktidar partisi, **6.** (ateş) yanmakta. **Is the fire still in?** Ateş hâlâ yanıyor mu? *e.a.- 1. inner, internal, 2. fashionable, 3. incoming, inbound, 4. plentiful, available.*

in^4, *is.* **1.** *gen.* **ins** : iktidardakiler, yöneticiler, hükûmet idaresini ellerinde tutanlar, **2.** iktidar partisi mensubu. *The election made him an in.* **3.** etki, nüfuz, itibar. *He's got an in with the influential people.* **4.** (tenis, voleybol vb.) saha içi(ne düşen servis topu) (tersi : **out**), **5. ins and outs** : (a) girinti ve çıkıntılar, (yol) kıvrımlar, dönemeçler, köşe bucak. *The ins and outs of a road.* (b) bütün ayrıntılar, incelikler, (bir şeyin) girdisi çıktısı. *The ins and outs of a business/ of politics.* **He knows all the ins and outs of his profession** : Mesleğinin bütün inceliklerini bilir.

in^5, *gl.f.* **inned, inning** *k.d.* **1.** mahsulü içeri almak, toplamak, hasat yapmak, **2.** kapatmak, hapsetmek, içeriye sokmak/tıkmak. ***e.a.-*** *1. harvest, 2. enclose.*

In, *kim. bk.:* **Indium** (simge).

IN = Indiana (Posta kodu).

in-^{1}, *ön ek* "iç, içeri, dahilî". *ör.: inland, income, indwelling.* Çok defa geçişli fiillerin anlamını kuvvetlendirir : *intrust, inweave* gibi. Bazan **en-, em-, im-** gibi şekiller de alır.

in-^{2}, *ön ek* "-sız /-siz, gayri-". İngilizce **un-** ön ekine eş değer Lâtince ön ek. Çok defa sıfat ve adların önüne gelir, onlara zıt anlam verir : *inattention, indefensible, inexpensive, inorganic, invariable* gibi. **l** ile başlayan kelimeler önünde **il-** şeklini alır : *illiterate* gibi. **b, m, p** ile başlayan kelimeler önünde **im-** şeklini alır : *imbalance, immiscible, impecunious* gibi.

-in^1, *son ek kim.* **1.** nötral kimyasal madde (yağ, protein, gliserid vb.) adlarında kullanılır: *stearin, albumin, lecithin, glycerin, acetin, palmitin* vb., **2.** enzim adlarında kullanılır : *pancreatin, rennin* vb. **3.** antibiyotiklerde kullanılır : *penicilin, streptomycin.*

-in^2, *son ek* fiillere eklenerek : **1.** (a) çeşitli toplumsal faaliyetleri gösteren adlar üretir : *be-in, design-in, lecture-in, study-in, s ing-in* vb., **2.** toplu protesto eylemleri gösteren adlar üretir : *sit-in* gibi.

in. = inch(es).

inability, *is.* yeteneksizlik, yetersizlik, iktidarsızlık, kabiliyetsizlik, istidatsızlık, kifayetsizlik. ~ *to work alone.* ***e.a.-*** *incapability, incompetence, disability.*

in absentia, *Lât.* gıyabında, yok iken, hazır bulunmadan. *Gave him the award in absentia.* ***e.a.-*** *in absence.*

inaccessible, *sf.* **1.** ~ **to** : erişilemez, ulaşılamaz, (yanına) varılamaz, yaklaşılamaz, sapa, sarp, **2.** ~**ness** = **inaccessibility** : erişilemezlik, ulaşılamazlık, varılamazlık, yaklaşılamazlık, **3.** **inaccessibly** : erişilemez/ulaşılamaz/yaklaşılamaz durumda.

inaccuracy, *is., ç.* **-cies 1.** yanlışlık, hata, kusur, doğru/dakik/sahih/tam olmama, **2.** yanlış/hatalı şey, doğru/dakik/sahih/tam olmayan şey. ***e.a.-*** *1. incorrectness, erroneousness, inexactness, 2. mistake, blunder, slip, inexactitude, error.*

inaccurate, *sf.* **1.** yanlış, hatalı, kusurlu, doğru/dakik/sahih/tam değil, aslından farklı, **2.** ~**ly** : yanlış/hatalı olarak, yanlışlıkla, **3.** ~**ness** *bk.:* **inaccuracy.**

inaction, *is.* faaliyetsizlik, atalet, avarelik, hareketsizlik, etkisizlik. ***e.a.-*** *idleness.*

inactivate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** faaliyetten/hareketten alıkoymak, faaliyetini/hareketini durdurmak, avareleştirmek, atıllaştırmak, atı/avare/etkisiz hâle getirmek, **2.** *tıp* etkisizleştirmek, (ısıtarak vb. bazı bazı biyolojik maddelerin, serum vb. nin) faaliyetini durdurmak. ~ *a virus.* **3. inactivation** : faaliyetten/hareketten alıkoyma, faaliyetini/hareketini durdurma, etkisizleştirme.

inactive, *sf.* **1.** gayrifaal, çalışmaz, işlemez, atıl, faal değil, **2.** pasif, durgun, yerinden kımıldamayan, **3.** uyuşuk, tembel, miskin, haylaz, hayta, avare, **4.** *As.* yedekte, geri hizmette, **5.** *fiz.* ışınetkisiz, ışınetkin/radyoaktif olmayan, **6.** ~**ly** : gayrifaal/çalışmaz/işlemez/atıl durumda, faaliyet göstermeksizin, uyuşuk/tembel bir şekilde, avarelikle, **7.** ~**ness** *bk.:* **inactivity.** ***e.a.-*** *1. inert, inoperative, 2. sedentive, passive, unmoving, immoblie, 3. lazy, idle, sluggish, indolent, slothful, supine.* ***k.a.-*** *1-3. lively, live, 1-5. active*

inactivity, *is.* faaliyetsizlik, hareketsizlik, atalet, etkisizlik, avarelik, tembellik, uyuşukluk. **masterly** ~ : basiretli hareketsizlik.

in actu, *Lât.* doğrusu, aslında, gerçekten. ***e.a.-*** *in reality.*

inadaptable, *sf.* **1.** uyumsuz, uygunsuz, uymaz, intibak edemez, **2. inadaptability** : uyumsuzluk, uygunsuzluk, uymazlık, intibaksızlık.

inadequate, *sf.* **1.** yetersiz, kifayetsiz, elverişsiz, eksik, noksan, değimsiz, liyakatsiz, yeteneksiz. ~ **preparation for an examination** : sınava yetersiz olarak hazırlanma. **The food was ~ for ten people** : Yemek on kişiye yetmedi. **2.** ~**ly** : yetersiz/kifayetsiz/elverişsiz bir şekilde, eksik/noksan olarak, değimsizce, liyakatsizlikle, yeteneksizlikle, **3. ~ness = inadequacy** : yetersizlik, kifayetsizlik, elverişsizlik, eksiklik, noksanlık, değimsizlik, liyakatsizlik, yeteneksizlik. ***e.a.-*** *1. insufficient, incompetent, incomplete, deficient.* ***k.a.-*** *1. adequate, sufficient.*

inadmissible, *sf.* **1.** kabul olunamaz, izin verilemez, uygun görülemez, onaylanamaz, göz önüne alınamaz, **2. inadmissibility** : kabul olunamazlık, izin verilemezlik, uygun görülemezlik, onaylanamazlık, **3. inadmissibly** : kabul olunamayacak şekilde, uygun görülemeyecek tarzda.

inadvertence, *is.* **1.** dikkatsizlik, kasıtsızlık, zuhul, dalgınlık, **2.** dikkatsizlikle/zuhulen yapılan iş, yanıltı, hata, sehiv. ***e.a.-1.*** *heedlessness, inadvertency, inattention, 2. oversight.*

inadvertency, *is., ç.* **-cies** *bk. :* **inadvertence.**

inadvertent, *sf.* **1.** dikkatsiz, **2.** dikkatsizlik/dalgınlık eseri, savsanmış, ihmal edilmiş, düşüncesiz, düşünülmemiş, **3.** kasıtsız, istenmeyerek olan, elde olmayan, zuhulen meydana gelen, **4. ~ly** : (a) dikkatsizlikle, dalgınlıkla, (b) istemiyerek, kazaen, kasıtsız olarak, zuhulen. *He ~ly upset the bowl of flowers.* ***e.a.-*** *1. inattentive, 2. thoughtless, careless, negligent, 3. unintentional, 4. (a) carelessly, heedlessly, (b) unintentionally.*

inadvisable, *sf.* **1.** tavsiye edilemez, öğütlenemez, makul/akla uygun olmayan, iyi/uygun değil, **2. ~ness = inadvisability** : tavsiye edilemezlik, öğütlenemezlik, makul/akla uygun olmama, **3. inadvisably** : tavsiye edilemeyecek/öğütlenemeyecek şekilde, makul/akla uygun olmaksızın. ***e.a.-*** *1. unwise, injudicious.*

in aeternum, *Lât.* ebediyen, ilelebet. ***e.a.-*** *forever.*

inalienable, *sf.* **1.** devrolunamaz, verilemez, alınamaz, satılamaz, sahibinin tasarrufundan çıkamaz. *~ rights.* **2. ~ness = inalienability** : devrolunamazlık, **3. inalienably** : devrolunamayacak şekilde.

inalterable, *sf.* **1.** değişmez, değiştirilemez, değişiklik kabul etmez, tadili imkânsız, **2. ~ness = inalterability** : değişmezlik, değiştirilemezlik, **3. inalterably** : değişmez/değiştirilemez/değiştirilemeyecek bir şekilde.

inamorata, *is., ç.* **-tas** *It.* **1.** sevgili (kadın), sevilen kadın, maşuka, mahbube, **2.** âşık kadın.

inamorato, *is., ç.* **-tos** *It.* **1.** sevgili (erkek), maşuk, mahbub, **2.** âşık/seven erkek.

in-and-in, *zf.* nesilden nesile, kuşaktan kuşağa, hep aynı nesil/kuşak içinde. *to breed stock ~. Families of one blood through marrying ~. This freak of color in range-bred horses is the result of ~ breeding.*

inane, *sf.&is.* **1.** saçma, budala(ca), anlamsız, manasız, akılsız, ahmak(ça). *an ~ thing to do. ~ questions. an ~ person.* **2.** boş, beyhude, nafile, **3.** *az kul.* uzay, boşluk, feza. *a voyage to limitless ~.* **4. ~ly** : saçma/anlamsız/manasız bir şekilde, budalaca, akılsızca, ahmakça. ***e.a.-*** *1. silly, empty-headed, pointless, foolish, insipid, 2. void, empty, unsubstantial.*

inanimate, *sf.* **1.** cansız. *~ rocks and stones. the ~ desert.* **2.** ruhsuz, ölü, **3.** donuk, sönük, âdeta cansız/ruhsuz. *an ~ face. ~ conversation.* **4. ~ly** : cansız/ruhsuz/ölü bir şekilde, donuk/sönük bir şekilde, **5. ~ness** : cansızlık, ruhsuzluk, ölülük, donukluk, sönüklük. ***e.a.-*** *1. lifeless, 2. unconscious, dead, inert, inorganic, 3. spiritless, dull, torpid, inactive, dormant.* ***k.a.-*** *1-3. animate.*

inanition, *is.* **1.** açlık, gıdasızlık, beslenememekten ileri gelen zafiyet, bitkinlik, takatsizlik, **2.** zihnî/fikrî/toplumsal canlılıktan yoksunluk, uyuşukluk, gevşeklik, boşluk. *The ~ of a decadent society.* ***e.a.-*** *1. starvation, 2. emptiness, lethargy.*

inanity, *is., ç.* **-ties 1.** saçmalık, zırva, anlamsızlık, manasızlık, **2.** saçma (şey), anlamsız/manasız şey, saçma sapan/boş söz, yave, **3.** ahmaklık, akılsızlık, budalalık. ***e.a.-****silliness, foolishness, emptiness.*

Inanna, *is.* (Sümerlerde) aşk ve savaş tanrıçası.

inappeasable, *sf.* yatıştırılamaz, din(dirile)mez, teskin edilemez. ***e.a.-*** *unappeasable.*

inappellable, *sf.* temyiz edilemez, temyizi imkânsız.

inappetence = inappetency, *is.* iştahsızlık.

inappetent, *sf.* iştahsız.

inapplicable, *sf.* **1. ~ to** : uygulanamaz, uygunsuz, uymaz, tatbik edilemez, maksada aykırı, (konu ile) ilgisiz, **2. ~ness = inapplicability** : uygulanamazlık, uygunsuzluk, maksada aykırılık, (konu ile) ilgisizlik, **3. inapplicably** : uygulanamaz/uygunsuz bir şekilde, tatbik edilemez bir hâlde, maksada aykırı olarak, (konu ile) ilgisi olmaksızın. ***e.a.-*** *1. unsuitable, irrelevant.*

inapposite, *sf.* **1.** uygunsuz, ilgisiz, münasebetsiz, yakışıksız, **2. ~ly** : uygunsuzca, ilgisiz/münasebetsiz bir şekilde, yakışıksız almaksızın. ***e.a.-*** *1. inappropriate, irrelevant, impertinent.* ***k.a.-*** *1. apposite, appropriate, relevant, pertinent.*

inappreciable, *sf.* **1.** sezilemez, hissedilemez, fark edilemez, farkına varılamaz, **2.** çok cüz'î, önemsiz, değersiz, kabiliihmal. *an ~ difference in the temperature.* **3. inappreciably** : sezilemez/hissedilemez/fark edilemez derecede, farkına varılamayacak kadar, çok cüz'î, önemsiz/değersiz bir şekilde, ihmal edilebilecek şekilde. ***e.a.-*** *1. imperceptible, unnoticeable, 2. insignificant.*

inappreciative, *sf.* **1.** değer bilmez, kadir bilmez, değerini/kadrini takdir edemez, beğenmez, beğenmeyen, değerini takdirden âciz, hoşnutsuz, memnun olmayan, **2. ~ly** : değer bilmezcesine, değerini/kadrini takdir edemeyecek derecede, beğenmezlikle, **3. ~ness** : değer bilmezlik, değerini/kadrini takdirden âcizlik, beğenmeme.

inapprehensible, *sf.* anlaşılmaz, idrak edilemez.

inapprehension, *is.* anlamama, idrak edememe.

inapprehensive, *sf.* **1.** *gen.* ~ **of** : korkusuz, -den habersiz/korkmaz/korkmayan. *to be ~ of danger.* **2.** anlamaz, idrak edemez, anlaksız, anlayışsız, **3. ~ly** : (a) korkusuzca, korkmadan, (b) anlamadan, anlamaksızın, **4. ~ness** : (a) korkusuzluk, korkmama, (b) anlamama, anlaksızlık, anlayışsızlık.

inapprochable, *sf.* **1.** yaklaşılamaz, yanaşılamaz, erişilemez, yanına varılamaz, **2.** eşsiz, rakipsiz, **3. inapprochability** : (a) yaklaşılamazlık, yanaşılamazlık, erişilemezlik, (b) eşsizlik, rakipsizlik, **4. inapprochably** : yaklaşılamaz/yanaşılamaz/erişilemez bir şekilde, eşsiz/rakipsiz bir durumda. ***e.a.-*** *2. unrivaled.*

inappropriate, *sf.* **1.** uygunsuz, uygun değil, yakışıksız, münasebetsiz, uygun/münasip olmayan, uymaz, yakışmaz, yakışık almaz. **Your short dress is ~ for a formal party** : Kısa elbisen resmî bir ziyafet için uygun değildir. **2. ~ly** : uygunsuz bir şekilde, uymayacak/yakışmayacak tarzda, **3. ~ness** : uygunsuzlluk. ***e.a.-*** *1. unsuitable, unfitting.*

inapt, *sf.* **1.** uymaz, uygunsuz, uygun değil, yersiz, münasebetsiz, uygun/münasip olmayan, uymaz, yakışmaz, yakışık almaz (maddî olmayan şeyler için kullanılır). *~ remarks.* **2.** beceriksiz, yeteneksiz, kabiliyetsiz, maharetsiz, acemi **3. ~ly** : (a) uygunsuz/münasebetsiz bir şekilde, (b) beceriksizce, acemice, **4. ~ness** : (a) uygunsuzluk, münasebetsizlik, (b) beceriksizlik, acemilik. ***e.a.-*** *1. unsuited, unsuitable, inappropriate, 2. incapable, clumsy, inept.* ***k.a.-*** *1. appropriate, suitable, 2. capable, apt.*

inaptitude, *is.* **1.** uygunsuzluk, münasebetsizlik, yersizlik, **2.** beceriksizlik, yeteneksizlik, istidatsızlık, kabiliyetsizlik, maharetsizlik, acemilik. *His ~ for the job is very unfortunate.* ***e.a.-*** *1. unsuitability, unfitness, 2. unskillfulness.*

inarch, *gl.f.* (ağacın dalını kesmeden) yanaştırarak aşılamak, Çin usulü aşılamak.

inarguable, *sf.* **1.** tartışılamaz, itiraz/münakaşa edilemez, su götürmez. *an~ fact.* **2. inarguably** : tartışılamaz/itiraz edilemez, su götürmez bir şekilde.

inarm, *gl.f.* kolları arasına almak, sarılmak, kucaklamak.

inarticulate, *sf.* **1.** anlaşılmaz. **He could utter only ~ sounds** : Sadece anlaşılmaz sesler çıkarabildi. **2.** meramını anlatmaktan âciz, kendisini iyi ifade edemeyen, ifadeden âciz, konuşamaz halde, dili tutulmuş. ~ **with rage** : öfkeden dili tutulmuş, **3.** dilsiz, konuşamayan, **4.** sözle/açıkça ifade edilmeyen, gizli, ifadesi imkânsız. *~ grief/fear.* **5.** *zool.* eklemsiz, mafsalsız, oynak yeri olmayan, **6. ~ly** : anlaşılmaz/anlatılamaz bir şekilde, **7. ~ness** : anlaşılmazlık. ***e.a.-*** *2. mute, 3. dumb, 4. unspoken, unexpressed.*

in articulo mortis, *Lât.* ölüm anında, ölmek üzere.

inartificial, *sf.* **1.** doğal, tabiî, yapmacıksız, **2.** sanat değerinden/zevkinden yoksun, sanata kabliyetsiz/yeteneksiz, **3. ~ity** : doğallık, tabiîlik, yapmacıksızlık, **4. ~ly** :doğal/tabiî olarak.

inartistic(al), *sf.* **1.** sanat değerinden yoksun, zevksiz, **2.** sanat zevkinden/yeteneğinden yoksun, sanat bakımından yeteneksiz, **3. inartistically** :sanat değerinden yoksun olarak, zevksiz bir şekilde.

inasmuch as, **1.** mademki, çünkü, -e binaen/göre, nedeniyle, hasebiyle, -i göz önünde tutarak. **Forgive them ~ ~ they are young** : Gençliklerine bağışla (genç oldukları için onları affet), **2.** *az kul.* bir dereceye kadar, ...derecesinde, nisbetinde, ...kadar. **His aim is to help the poor people ~ ~ he is able** : Onun gayesi yoksullara elinden geldiği kadar yardım etmektir. ***e.a.*** *- 1. because, since, seeing that, 2. insofar as, to the degree that, in the degree that.*

inattention, *is.* dikkatsizlik, ihmal, savsama, aldırmama, oralı olmama. ***e.a.****-negligence, heedlessness*

inattentive, *sf.* **1.** dikkatsiz, ihmalci, savsak, kayıtsız, lâkayt. *an ~ pupil.* **2.** **~ly** : dikkatsizlikle, ihmalcilikle, savsayarak, kayıtsızca, lâkaydane, **3.** **~ness** : dikkatsizlik, ihmalcilik, savsaklık, kayıtsızlık. ***e.a.*** *- 1. heedless, careless, neglectful, oblivious, unmindful.*

inaudible, *sf.* **1.** işitilmez, **2.** **~ness = inaudibility** : işitilmezlik, **3.** **inaudibly** : işitilmez bir şekilde, işitilmeyecek tarzda.

inaugural, *sf.&is.* **1.** açılış, küşat (törenine ait). **~ ceremony** : açılış töreni, küşat resmi. **2.** açış, küşat, başlangıç, bir olay dizisinin ilki. **an ~ speech/lecture** : açış nutku/dersi, **3.** açış nutku, başkanın göreve başlarken yaptığı konuşma/hitabe, **4.** açılış töreni, resmi küşat.

inaugurate, *gl.f.* **-rated, -rating** **1.** resmen işe başla(t)mak, (bir kimseyi) törenle bir göreve getirmek, **2.** başla(t)mak, (çığır/devir) açmak. *The invention of the transistor ~d a new era in communications technology.* **3.** (bir kuruluşu vb.) törenle/merasimle açmak, açılış töreni yapmak. *to ~ a university.* **4.** **inaugurator** : törenle açan kimse. ***e.a.*** *- **1&2.** initiate, commence, begin, install.*

inauguration, *is.* **1.** resmen işe başlama, (bir kimsenin) işe başlama töreni, **2.** açılış töreni/merasimi, resmi küşat, **3.** törenle açma/açılış, **4.** **~ Day** *ABD* Başkanın törenle işe başlama günü : seçimi izleyen 20 Ocak günü.

inauspicious, *sf.* **1.** uğursuz, meş'um, menhus, aksi, uygunsuz, gayrimüsait, **2.** **~ly** : uğursuzca, uygunsuzca, aksilikle, şeametle, **3.** **~ness** : uğursuzluk, aksilik, şeamet. ***e.a.*** *- 1. ill-omened, unfavorable, unfortunate, unlucky, disastrous.* ***k.a.*** *- 1. auspicious, favorable, fortunate, lucky, happy.*

inauthentic, *sf.* **1.** gayrisahih, gerçek/hakikî/doğru olmayan, **2.** **~ity** : gayrisahihlik, gerçek/hakikî/doğru olmama.

inbeing, *is.* **1.** iç varlık, cibilliyet, fıtrat, tabiat, yaratılış, **2.** ayrılmazlık, içinde bulunma, zatında mündemiç olma. ***e.a.*** *- inherence, immanence, essence.*

in-between, *sf.&is.* **1.** orta, mutavassıt, ılıman, mutedil. **a coat for ~ weather** : ılıman havada giyilecek palto, **2.** **~er** *d.d.* ortacıl, aracı, ara bulucu, mutavassıt, iki zıt şey arasında bulunan kimse/şey.

inboard, *sf.&zf.* **1.** içeride, içinde (gemide, uçakta), **2.** ortaya yakın, merkezde(ki). *The ~ end of a wing.* **3.** (motorbot) motoru içeride. *bk.:* **outboard.**

inborn, *sf.* **1.** doğal, tabiî, yaratılıştan, doğuştan, fıtrî. *an ~ talent for art.* **2.** kalıtımsal, irsî. ***e.a.*** *- 1. inbred, inherent, innate, natural, 2. hereditary, inherited.* ***k.a.*** *-1. acquired, learned.*

inbound, *sf.* **1.** limana giren, limana doğru yönelmiş. *~ ships.* **2.** **~s** : (basketbolde) saha dışından içeriye atılan. *~ pass.*

inbreathe, *gl.f.* **-breathed, -breathing** **1.** nefes almak, havayı ciğerlerine çekmek, **2.** içine dökmek, telkin/ilham etmek. ***e.a.*** *- 1. inhale, 2. inspire, infuse.*

inbred, *sf.* **1.** doğal, doğuştan, fıtrî, aslında var olan. *~ courtesy.* **2.** eş soylu : aynı soydan olan hayvanlardan türemiş. ***e.a.*** *- 1. inborn, innate, native.*

inbreed, *gl.f.* **1.** eş soylaştırmak : aynı soydan (olan hayvanları çiftleştirerek) üretmek, **2.** *az kul.* doğurmak, üretmek, içinde geliştirmek/oluşturmak.

inbreeding, *is. biy.* eş soylaş(tır)ma, eş üre(t)me : aynı soydan/cinsten hayvanların/bitkilerin birleşmesinden o soyun karakteristik özelliklerini taşıyan nesiller elde etme.

inbuilt, *sf. bk.:* **built-in.**

inburst, *is.* **1.** içeriye doğru yarılma/çatlama/patlama/fırlama, hücum etme. *an ~ of water.* **2.** içeri fırlayan/hücum eden şey.

inby = inbye, *sf.&zf.* **1.** yanında, yakın(ında), **2.** *İsk.* içeriye doğru/yönelik, merkezcil. ***e.a.*** *- 1. nearby, 2. inward.*

Inc. = inc. = **1.** inclosure, **2.** including, **3.** inclusive, **4.** income, **5.** incorporated, **6.** increase, **7.** incumbent.

Inca, *is.* **1.** İnka : İspanyollar fethetmeden önce (≈ M.S. 1400) Peru'da imparatorluk kuran halk, **2.** İnka imparatoru veya krallık ailesine mensup kimse, **3. Incaic** : İnka+, **4. Incan** : İnka+, İnka dili.

incage, *gl.f.* *bk.:* **encage.**

incalculable, *sf.* **1.** hesaplanamaz, hesaba gelmez, hadsiz hesapsız, sayısız, pek büyük. *This has done ~ harm to our reputation.* **2.** tahmin edilemez, önceden tahmini imkânsız, **3.** belirsiz, müphem, güvenilmez, kararsız. *a lady of ~ moods.* **His temper is ~** : Huyu hiç belli olmaz/dakikası dakikasına uymaz. **4. ~ness = incalculability** : hesaplanamazlık, hesaba gelmezlik, sayısızlık, **5. incalculably** : hadsiz hesapsız bir şekilde, pek aşırı şekilde. ***e.a.- 1.*** *very great, 2. unpredictable, 3. uncertain, unsure.*

incalescent, *sf.* **1.** kızışan, ateşlenen, gittikçe ısısı/harareti artan, **2. incalescence** : kızışma, ateşlenme.

in camera, *zf.* **1.** gizlice, gizli olarak, **2.** *huk.* gizli oturumda, hafi celsede, yalnız yargıcın huzurunda. ***e.a.- 1.*** *privately, secretly.*

incandesce, *f.* **-desced, -descing** akkorlaş(tır)mak, (ısınarak/ısıtarak) ağar(t)mak/beyazlaş(tır)mak, bir madenî ışık verinceye kadar ısıtmak.

incandescence = incandescency, *is.* **1.** akkorlaşma, ısınarak ışık yayma. *bk.:* **luminescence**, **2.** akkorluk, akkor ışık (ısınma sonucu yayılan) ışık.

incandescent, *sf.* **1.** akkor, ısınmadan ileri gelen (ışık), **2.** akkorlaşmış, ısınarak ağarmış, ısınıp ışık saçan. *an ~ filament.* **3.** çok parlak, göz kamaştırıcı. *The ~ spirit of freedom.* **4.** parlak, berrak, aydınlık, vazıh. *~ wit.* **5.** ateşli, hararetli, coşkun, heyecanlı. *~ affection.* **6. ~ lamp** : akkorlu lâmba, elektrik lâmbası/ampulü, ak ışıklı lâmba, **7. ~ly** : akkorlaşarak, akkor hâline gelerek, çok parlak/göz kamaştıracak bir şekilde. ***e.a.- 3&4.*** *brilliant, 4. lucid, 5. ardent.*

incantation, *is.* **1.** büyü, afsun, sihir, **2.** sihirbazlık, büyücülük, afsunculuk, **3.** büyü/afsun töreni, **4.** büyüleme, afsunlama, teshir etme, sihirli sözler söyleme/terennüm etme, **5.** muğlâk/karanlık hale getirme, muğlâklaştırma, **6. ~al** : büyü+, afsun+, sihir+, **7. incantatory** : büyüleyici, afsunlayıcı, sihirli, büyülü, afsunlu. ***e.a.- 1.*** *spell, charm, 2. magic, sorcery, 5. obfuscation.*

incapable, *sf.* **1.** yeteneksiz, **2.** kudretsiz, iktidarsız, güçsüz, gücü yetmez, âciz. **drunk and ~** : zilzurna/körkütük sarhoş, **3.** ehliyetsiz, kabiliyetsiz, **4. ~ of** : (a) âciz, (belirtilen işi) yapamaz. **~ of telling a lie** : yalan söyleyemez. **~ of proof** : ispat edilemez. **~ of appreciation** : takdirden âciz. **~ of learning** : öğrenemez, kalın kafalı. (b) elverişsiz, gayrimüsait. *These materials are ~ of exact measurement. ~ of being achieved.* (c) kanunen ehliyetsiz, **5. incapability** : yeteneksizlik, kudretsizlik, iktidarsızlık, güçsüzlük, **6. incapably** : yeteneksizce, gücü yetmeksizin. ***e.a.- 1&3.*** *incompetent, inefficient, 2. impotent.* ***k.a.- 1.*** *able.*

incapacitate, *gl.f.* **-tated, -tating 1. ~ for/from** : güçsüz/takatsiz/dermansız/âciz bırakmak, güçsüzleştirmek, (bir işi) yapamaz hâle getirmek. **His poor health ~d him for work/from working** : Sıhhatinin bozukluğu yüzünden çalışamaz hâle geldi. **2.** *huk.* ehliyetini iptal etmek, yasal hakkından mahrum etmek, **3. incapacitation** *bk.:* **incapacity.**

incapacity, *is.* **1.** güçsüzlük, iktidarsızlık, takatsizlik, dermansızlık, âcizlik, ehliyetsizlik, yetersizlik, kabiliyetsizlik. **~ for sth/doing sth/ to do sth** : bir şeyi yapamamak/yapmaktan âciz olmak, **2.** (yasal) yetkisizlik, salâhiyetsizlik. ***e.a.- 1.*** *incapability, disability, inability.*

incarcerate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** hapsedilmiş, mahpus, **2.** hapsetmek, hapse/zindana atmak, **3.** kapatmak, kapalı/mahsur bırakmak. **4. incarceration** : hapsedilme, hapsetme. ***e.a.- 1.*** *imprisoned, 2. imprison, confine, 3. enclose, 4. imprisonment.*

incarnadine, *sf.&is.&gl.f.* **-dined, -dining 1.** ten rengi, soluk pembe, pembemsi, **2.** al, kızıl, kırmızı, kan kırmızısı, **3.** pembeleştirmek, **4.** kızıllaştırmak, kızıla boyamak. ***e.a.- 1.*** *flesh-color(ed), pink, 2. crimson, blood-red.*

incarnate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** insan şeklinde, insan şekline girmiş, mücessem. *a devil ~. a fiend ~.* **2.** somut, müşahhas, canlı örnek, tımsal. *cruelty ~. chivalry ~. She was happiness ~.* **3.** (a) pembe, ten rengi, (b) al, kızıl, kırmızı, **4.** cisimlendirmek, tecessüm ettirmek, somutlaştırmak, müşahhaslaştırmak, müşahhas hâle getirmek. *The sculptor ~d his vision in a beautiful statue.* **5.** canlı örneği/müşahhas misali olmak. *a wife who ~s all the virtues.* **6.** insan şekli vermek, insan şeklinde tecessüm ettirmek. ***e.a.- 3.*** *incarnadine, 4. embody, actualize.*

incarnation, *is.* **1.** insan şekline girmiş varlık, **2.** somut ruh veya tanrı, **3.** insan şekline veya tabiatına bürünme, **4. the Incarnation** : Hz. İsa'nın insan şeklinde yeryüzüne inmiş Allah olduğuna inanan doktrin, **5.** bir fikri, niteliği vb. canlandırdığı kabul edilen insan veya nesne, canlı simge/örnek. *She's the ~ of all goodness.* **6.** somutlaşma, **7.** dönem : belirli bir hâl veya şekilde geçirilen süre. *In another ~ he might be a president.*

incase/incasement, *bk.:* **encase/encasement.**

incaution, *is.* dikkatsizlik, tedbirsizlik, gaflet. ***e.a.-*** *carelessness, heedlessness.*

incautious, *sf.* **1.** dikkatsiz, tedbirsiz, gafil, ihtiyatsız, düşüncesiz, **2. ~ly** : dikkatsizce, tedbirsizce, gafilane, ihtiyatsızca, düşüncesizce, **3. ~ness** *bk.:* **incaution.** ***e.a.-*** *1. careless, heedless, reckless, rash, imprudent.*

incavation, *is.* **1.** oyuk, boşluk, **2.** (içini) oyma/boşaltma

incendiarism, *is.* **1.** kundakçılık, kasten yangın çıkarma, **2.** tahrikçilik, fesatçılık. ***e.a.-*** *1. malicious burning, 2. agitation.*

incendiary, *sf.&is., ç.* **-aries** **1.** yangın+, yangın çıkarıcı, ateşleyici, yakıcı, alevlendirici. **~ bomb** : yangın bombası. *The enemy towns were set on fire with ~ shells and bombs.* **2.** kundakçı, kasten yangın çıkaran (kimse), **3.** tahrikçi, fesatçı, ayaklandırıcı, isyana sürükleyen (kimse). *an ~ speech/newspaper article. The agitator was arrested for making ~ speeches.* **4.** duyguları alevlendiren, **5.** *As.* yangın bombası/mermisi. ***e.a.-*** *3. inflamatory.*

incense, *is.&gl.f.* **-censed, -censing** **1.** tütsü, buhur, günlük, **2.** tütsü/buhur/günlük kokusu/dumanı, **3.** (herhangi) güzel koku, **4.** *az kul.* yaltaklanma, dalkavukluk, **5.** tütsülemek, tütsü yapmak, buhur/günlük yakmak, **6.** buhurdanla kokutmak, **7.** gazaba getirmek, çok kızdırmak/öfkelendirmek. **~d** : öfkelenmiş. **8.** *esk.* hisleri/heyecanları körüklemek/tahrik etmek. **9. ~ment** : öfke(lenme), gazap, kızma, kızgınlık. ***e.a.-*** *1&3. fragrance, 4. flattery, adulation, homage, 7. enrage, anger, provoke.*

incentive, *sf.&is.* **1.** özendirici, isteklendirici, teşvik edici, kışkırtıcı, harekete geçirici (şey), **2.** dürtü, saik, **3.** meram, istek, heves, özenme, bir iş yapma arzusu/hevesi. *He's got little/no ~. His interest gave me an ~ and I worked twice as hard.* **4. ~ly** : özendirerek, heveslendirerek, heves/arzu uyandırarak. ***e.a.-*** *1. inciting, stimulating, provocative, 2. stimulus, spur, incitement, encouragement.*

incept, *f.* **1.** *Brit.* (üniversiteden, özellikle Cambridge'den) master veya doktora derecesi almak, **2.** yutmak, mideye indirmek, sindirmek, özümsemek, **3.** *esk.* başlamak, (işe) girişmek. **4. ~or** : (üniversiteden) master veya doktora derecesi alan; yutan, sindiren; başlayan. ***e.a.-*** *2. engulf, ingest, 3. begin, undertake.*

inception, *is.* **1.** başlama, başlangıç, **2.** (üniversiteden, özellikle Cambridge'den) master veya doktora derecesi alma, **3.** üniversiteyi bitirme töreni, diploma töreni. ***e.a.-*** *1. beginning, start, origin, outset, 3. commencement.*

inceptive, *sf.&is.* **1.** *gr.* bir işin başladığını bildiren (fiil): Lâtincede fiilin şimdiki zamanına **-scere** eklenerek yapılır : **calescere** : ısınmaya başlamak gibi. **2.** başlayan, ilk, ön+, baş+, **3. ~ly** : başlayarak, başlangıç şeklinde. ***e.a.-*** *1. inchoative, 2. beginning, initial.*

incertitude, *is.* **1.** ikircik, ikircim, kararsızlık, tereddüt, duraksama, **2.** şüphe, **3.** güvensizlik, emniyetsizlik, ***e.a.-*** *1. uncertainty, indecisiveness, 2. doubtfulness, doubt, 3. insecurity.*

incessant, *sf.* **1.** aralıksız, fasılasız, kesintisiz, sürekli, devamlı, biteviye, ardı arkası kesilmeyen. *an ~ noise. a week of ~ rain.* **2. ~ly** : ara vermeden, hiç durmadan, durup dinlenmeden, aralıksız, fasılasız, sürekli/kesintisiz olarak, mütemadiyen, vira, habire, **3. ~ness = incessancy** : aralıksızlık, fasılasızlık, kesintisizlik, süreklilik, devamlılık, biteviyelik. ***e.a.-*** *1. ceaseless, unceasing, constant, continual, continuous.* ***k.a.-*** *1. intermittent.*

incest, *is.* akraba ile zina, nikâh düşmeyen yakın akraba ile evli gibi yaşama veya cinsel ilişki kurma.

incestuous, *sf.* **1.** yakın akraba ile zina ile ilgili, **2.** yakın akraba ile zina yapmaktan suçlu, **3.** yakın akraba ile yapılan zinadan doğan, **4. ~ly** : yakın akraba ile zina yapmakla ilgili olarak, **5. ~ness** : yakın akraba ile zina yapma suçu.

inch, *is.&f.* **1.** inç, pus, parmak, 2.54 cm'lik uzunluk ölçüsü, **2.** zerre, çok küçük miktar/uzunluk/derece vb. **Not an ~ from my face/nose** :

tam gözümün önünde. **He couldn't see an ~ in front of him** : Bir parmak ilerisini göremiyordu. **Not an ~ of the clothes is wasted** : Kumaşın bir santimi bile zayi edilmedi. **Not to yield an ~** : Bir karış gerilememek. **Not an ~ of our territory will be conceded** : Bir karış toprağı(mızı) terk etmeyeceğiz. **3. by ~es** : (a) **by an ~** *d.d.* kıl payı ile, zoru zoruna, kıtı kıtına, ramak kala, zar zor, güçlükle. **He could escape by ~es** : Güçlükle kurtuldu. **He missed being run by ~es** : Az kaldı tepeleniyordu (otomobilin altında kalıyordu). (b) **~ by ~** *d.d.* azar azar, tedricen, yavaş yavaş, ağır ağır. **die ~ by ~** : yavaş yavaş ölmek, **4. every ~** : her bakımdan, tamamıyla, tam, tepeden tırnağa, baştan başa, karış karış. **He knows every ~ of the neighborhood** : Buraları karış karış (avucunun içi gibi) bilir). **every ~ a soldier** : iliklerine kadar asker. **She is every ~ a lady** : Tam/mükemmel bir hanımefendidir. **5. within an ~ of** : çok yakınında, yanında, eşiğinde, nerede ise, ...üzere. **within an ~ of succeeding** : başarmak üzere, başarının eşiğinde. **within an ~ of death** : ölmek üzere, ölümün eşiğinde. **He came within an ~ of death** : Az kaldı ölüyordu/ölmesine ramak kaldı. **within an ~ of one's life** : ölümüne çok yakın, ölmek üzere, ölümün eşiğinde. **Flog s.o. within an ~ of his life** : Birinin dayaktan canını çıkarmak. **6. ~ by ~** : azar azar, karış karış, santim santim, **7. Give him an ~ and he will take a yard/an ell/a mile** : Yüz verince astarını ister. **8. not give/budge an ~** : (fikrinde) direnmek, bildiğinden şaşmamak, Nuh deyip peygamber dememek. **I tried every argument, but he didn't budge an ~** : Bin dereden su getirdim, fakat o bildiğinden şaşmadı. **9. not yield an ~** : boyun/baş eğmemek, pabuç bırakmamak, dayanmak, direnmek, sebat etmek, geri çekilmemek, bir karış gerilememek, **10.** *İsk.* adacık, kıyıya yakın küçük ada, **11.** yavaş yavaş hareket et(tir)mek, güçlükle ilerle(t)mek. **to ~ (one's way) forward/out/in etc.** : yavaş yavaş ilerlemek/çıkmak/girmek vb. **to ~ (sth) forward/in/out etc.** : bir şeyi yavaş yavaş ilerletmek/içeri sokmak/dışarı çıkarmak vb. **Prices are ~ing up** : Fiyatlar gittikçe yükseliyor. **I ~ed (my way) through the narrow space between the cars** : Arabalar arasındaki dar yoldan yavaş yavaş ilerledim. ***e.a.*** *- 3. (a) narrowly, (b) gradually, slowly, bit by bit, **4.** completely, entirely, **5.** merely, close, very near, almost, **10.** island*

inched, *sf.* ...inç uzunluğunda, ...inçlik.

-incher, *son ek* "...inçlik, ...inç uzunluğunda/boyunda".

in-chief, *zf.* baş-, başkan. **commander-in-chief** : başkomutan. **physician-in-chief** : baştabip, başhekim.

inchmeal = by inchmeal, *zf.* azar azar, yavaş yavaş, karış karış, tedricen. ***e.a.****-gradually, inch by inch, by inches, little by little.*

inchoate, *sf.* **1.** yeni başlamış, **2.** tamamlanmamış, noksan, gelişmemiş, ilkel, iptidaî, **3.** düzenlenmemiş, organize edilmemiş, **4. ~ly** : ilkel/noksan bir durumda, gelişmemiş bir şekilde, **5. ~ness** : ilkellik, noksanlık, iptidaîlik, gelişmemişlik. ***e.a.****-**1.** incipient, **2.** rudimentary, imperfect, incomplete, **3.** disordered.*

inchoation, *is.* başlangıç, mebde, menşe. ***e.a.****- beginning, origin.*

inchoative, *sf.&is.* **1.** *gr. bk.:* **inceptive**, **2.** *esk. bk.:* **inchoate.**

inch-pound, *is.* inç libre : 1 librelik (0.454 kg) kuvvetin kendi doğrultusunda 1 inç (0.0254 m) yol almasıyla yapılan iş, ≈ 0.0115 kgm.

inchworm, *is.* ölçmen tırtıl, yeri ölçer gibi yürüyen tırtıl. ***e.a.****- looper.*

incidence, *is.* **1.** oluş derecesi, vuku/tekerrür oranı, (arzu edilmeyen bir olayın) oluş sıklığı. **There's a high ~ of disease there** : Orada sık sık hastalık zuhur eder. *Disease has a high rate of ~.* **A high ~ of illiteracy** : okuma yazma bilmeyenlerin bağıl çokluğu, **2.** vuku (bulma), oluş, zuhur, **3.** etki alanı, kapsam, şümul, **4.** *fiz.* (ışık, elektron demeti) geliş, düşme, vürut : ışığın/elektron demetinin bir yüzey üzerine düşmesi/çarpması, (b) **angle of ~** *d.d.* : geliş açısı, **5.** *geom.* iki şeklin kısmen çakışması, ***e.a.****- **2.** occurrence, happening, **3.** range, scope, extent.*

incident, *is.&sf.* **1.** olay, vak'a, hadise. *That was the strangest ~ of my life.* **2.** (piyeste) başlı başına küçük olay, **3.** (önemsiz/ikinci derecedeki) olay. **Frontier ~s** : Sınır olayları, **4.** çarpışma, çatışma, vukuat. *In a recent ~ 2 bombs exploded.* **5.** (utandırıcı mahiyette) toplumsal olay, skandal, **6.** vukuu umulan/beklenen, muhtemel. *The risks ~ to the life of a test pilot.* **7.** bağlı, tâbi, doğal/ayrılmaz parçasını oluşturan. **The duties ~ to a position of responsibility** : Sorumlu bir mevkiin ayrılmaz bir parçası olan görevler. **These duties are ~ upon me as a teacher** : Öğretmen olarak bu görevler bana düşer. **8.** *fiz.* gelen, düşen, çarpan. ***e.a.-*** *1. event, 2. episode.*

incidental, *sf.&is.* **1.** tesadüfî, arızî, rastlantıya bağlı (olay, durum), **2.** olasılı, vukuu muhtemel, ayrılmaz, doğal olarak takip eden. *Discomforts ~ to exploration in a wild country.* **3.** arızî, beklenmeden vuku bulan, ara sıra olan/zuhur eden, **4.** önemsiz, ufak tefek, tâli, umulmadık, müteferrik. **~ expenses, additional to main expenses** : esas masraflara eklenen ufak tefek/müteferrik masraflar, **5. ~s** : ufak tefek/müteferrik masraflar. ***e.a.-*** *1. casual, chance, accidental, 4. minor, secondary.* ***k.a.-*** *1. fundamental, essential.*

incidentally, *zf.* **1.** tesadüfen, rastgele, kazara, arızî olara, umulmadık tarzda, **2.** (söz) sırası gelmişken, istitraden, ha, aklıma gelmişken, unutmadan söyleyeyim (ki). *I must go now. ~ if you want that book I'll bring it next time.* **3.** ara sıra, yer yer, bazan, ilâveten, fazla olarak, fazladan. **The book ~ contains some valuable reference** : Kitapta yer yer değerli kaynakçalar var. ***e.a.-1.*** *casually, by chance, 2. by the way, parenthetically.*

incidentalness, *is.* rastlantı, tesadüfîlik, rastgele oluş.

incinerate, *gl.f.* **-ated, -ating** yakmak, yakıp kül etmek.

incineration, *is.* yak(ıl)ma, yakıp kül etme, yanıp kül olma. ***e.a.-*** *cremation.*

incinerator, *is.* yakıcı, yakıp kül eden makine/fırın, çöp/ceset yakma fırını.

incipience = incipiency, *is.* başlangıç, henüz belirme/başlama.

incipient, *sf.* **1.** ilk(el), yeni beliren/başlayan, henüz başlamakta olan, başlangıç (hâlinde). *~ disease. ~ decay of the tooth.* **2. ~ly** : henüz başlangıcında iken, başlangıçta. ***e.a.-1.*** *initial.*

incipit, *is.* giriş, ön söz, mukaddeme, (müzikte) giriş parçası/notası, (kitapta) giriş sözü.

incise, *gl.f.* **-cised, -cising 1.** kesmek, yarmak, deşmek, **2.** hâkketmek, oymak, kazımak. ***e.a.-*** *1. cut into, 2. carve, engrave.*

incised, *sf.* **1.** kesilmiş, kesik, **2.** kesilerek yapılmış, hâkkedilmiş, oyulmuş, oyma+. *an ~ pattern. ~ ornamentation.* **3.** oyma şekillerle süslü. *~ pottery.* **4.** *tıp* keskin bıçakla açılmış (yara), **5.** (yaprak) keskin çentikli. ***e.a.-*** *1. cut, 2. carved, engraved.*

incision, *is.* **1.** kesme, yarma, deşme, **2.** kesik, çentik, yarık, **3.** *cer.* kesik : yumuşak dokuda keskin bıçakla açılan yara, **4.** (yaprak) çentik, **5.** keskinlik, sivrilik. ***e.a.-*** *2. gash, notch, cut, 4. notch, 5. incisiveness, keenness, acuteness.*

incisive, *sf.* **1.** keskin, sivri. *an ~ edge.* **2.** (a) zeki, ince/keskin (zekâ), nafiz, nüfuz eden. *an ~ wit. ~ criticism.* (b) kesin, kat'î, sert. *an ~ command.* **3.** kesici, kesmeye yarayan. *~ teeth.* **4. ~ly** : keskin/sivri bir şekilde; kesinlikle, kat'iyetle, isabetle, **5. ~ness** : keskinlik, kesinlik, kat'iyet, isabet. ***e.a.-*** *1. cutting, penetrating, 2. sharp, keen, acute.*

incisor, *is.* kesici diş, ön diş.

incisory, *sf.* kesici, kesmeye yarayan (diş vb.).

incite, *gl.f.* **-cited, -citing 1.** kışkırtmak, tahrik/teşvik etmek, harekete zorlamak/geçirmek. *The soldier was shut for inciting his comrades to rise against their officers.* **2.** sebep olmak, (öfke, düşmanlık, kin vb.) uyandırmak. *Insults ~ resentment. His words ~d anger in / among the soldiers.* **3. incitation** : kışkırtma, tahrik/teşvik etme, **4. inciter** : kışkırtan, tahrik/teşvik eden kimse, **5. incitingly** : kışkırtarak, kışkırtırcasına, tahrik/teşvik ederek/edercesine. ***e.a.-1.*** *instigate, stir up, provoke, encourage, goad, spur, arouse, foment, exhort, fire, induce.* ***k.a.-1.*** *discourage.* *NOT :* **INCITE**, iyi veya kötü bir eyleme teşvik etmek anlamında kullanılır : *Their captain's bravery incited the men to fight bravely.* **INSTIGATE** ise daima fena bir işe/eyleme teşvik etmek/kışkırtmak anlamına gelir : *The police never discovered who instigated the looting.* **AROUSE**, bir olaya sebep olmak, bir şeyi uyandırmak anlamı taşır : *It aroused my suspicion : Bende şüphe uyandırdı.* **FOMENT** ise uzun süren/sürekli tahrik, teşvik ve kışkırtma ifade eder : *The unjust taxes fomented rebellion.*

incitement, *is.* **1.** kışkırt(ıl)ma, tahrik/teşvik (etme/edilme). *~ to violence is sometimes a crime.* **2.** kışkırtan/kışkırtıcı şey, tahrik/teşvik eden/edici şey, tahrik sebebi. ***e.a.-*** *2. motive, incentive.*

incivility, *is.*, *ç.* **-ties 1.** kabalık, nezaketsizlik, görgüsüzlük, medeniyetsizlik, **2.** kaba/nezaketsiz davranış/muamele/hareket. ***e.a.-*** *impoliteness, rudeness.* ***k.a.-*** *politeness, civility, courtesy.*

incl. = **1.** inclosure, **2.** including, **3.** inclusive.

inclement, *sf.* **1.** sert, fırtınalı (hava), kötü, fena, elverişsiz. **~ weather, 2.** merhametsiz, haşin, insafsız, acımaz, sert (tabiatlı). *an ~ ruler.* **3. ~ly** : kötü/fena/elverişsiz bir şekilde; merhametsizce, huşunetle, acımaksızın, **4. ~ness = inclemency** : (a) (hava) kötülük, elverişsizlik, sert/fırtınalı vb. oluş. *The inclemency of the weather kept us at home.* (b) merhametsizlik, haşinlik, insafsız, acımazlık. ***e.a.-1.*** *stormy,* ***1&2.*** *severe, harsh,* ***2.*** *merciless, unmerciful,* ***4.*** *severity, harshness.* ***k.a.-1.*** *clement, mild, calm,* ***2.*** *merciful.*

inclinable, *sf.* **1.** eğilimli, istekli, arzulu, mütemayil, **2.** uygun, müsait. *to be ~ to a plea.* **3.** eğilebilir, meyilli/eğik yapılabilir.

inclination, *is.* **1.** istek, heves, arzu, eğilim, temayül. *a strong ~ for sports. I've no ~ towards life as a doctor/no ~ to be a doctor.* **2.** yetenek, istidat. *Many middle-aged people have an ~ to get fat.* **3.** (a) eğim, meyil. *the ~ of a roof.* (b) eğiklik, eğilme, meyletme, **4.** eğik düzlem, **5.** *mat.* (a) iki doğru/düzlem arasındaki açı, (b) eğim : bir doğrunun x ekseni ile yaptığı açı, **6.** *astr.* (a) bir gezegenin yörünge düzlemi ile başka bir düzlem (genellikle ekliptik düzlemi) arasındaki açı, (b) bir gezegenin ekvator düzlemi ile yörünge düzlemi arasındaki açı, **7. ~al = inclinatory** : eğik, eğimli, meyilli, eğim+, meyil+. ***e.a.- 1&2*** *tendency, propensity, proclivity, predilection, penchant,* ***3.*** *slant, slope, grade.*

incline, *is.&f.* **-clined, -clining 1.** eğ(il)mek, meylet(tir)mek. *to ~ one's head (in greeting).* **2.** yat(ır)mak, **3.** yetenek/istidat göstermek, istidadında olmak, yetenekli/müstait/müsait/mütemayil/taraftar olmak. *I ~ to (take) the opposite point of view. I ~ to believe his innocence.* **4.** (belirli bir tarzda düşünmeye/hissetmeye) sevk etmek, yanlısı/taraftarı olmak. *His letter ~s me to believe that he doesn't want to come. I am ~d to think (= I have a feeling or idea) that he is opposed to the plan.* **5.** istek/arzu duy(ur)mak. **We can go for a walk if you feel so ~d** : İstersen gezmeye gidebiliriz. **His attitude did not ~ me to help him** : Onun tutumu, bende kendisine yardım arzusu uyandırmadı. **6.** sap(tır)mak, inhiraf et(tir)mek, *mec.* çalmak, kaçmak. **green inclining to blue** : maviye çalan/kaçan yeşil, **7. ~ one's ear** : kulak vermek, (can kulağı ile) dinlemek, **8.** yokuş, bayır, çıkış, iniş, eğik/meyilli yüzey. *run down a steep ~.* **9.** (demir yolu) (a) **~ plane, ~d plane** *d.d.* eğimi takriben 45° olan kablolu tren yolu, (b) normal lokomotifin çıkamayacağı kadar dik eğimli demir yolu kesimi, **10.** eğim, meyil, diklik, **11. incliner** : eğen meylettiren, eğilim/temayül gösteren kimse. ***e.a.- 1.*** *bend, bow, lean, slope,* ***3.*** *tend, verge, veer,* ***7.*** *heed,* ***8&10.*** *slope, grade.*

inclined, *sf.* **1.** *gen.* **~ to** : istekli, arzulu, mütemayil, hazır, amade. **be ~ (to do sth)** : (bir şey yapmayı) canı istemek, temayül göstermek, huyu olmak. **He's ~ that way** : Onun huyu böyledir. **feel ~ (to do sth)** : canı istemek. **not to feel ~** : canı istememek, yanaşmamak. **He was ~ to stay** : Onun canı (evde) kalmak istiyordu. **I'm ~ to get tired easily** : Çabuk yoruluyorum. **I'm ~ to work hard** : Sıkı çalışmaya hazırım. **I'm ~ to agree with you** : Seninle aynı fikirdeyim. **2.** eğik, eğilmiş, meyilli, mail, yatık, yatkın, **3.** yetenekli, müstait, müsait, **4. ~ plane** : (a) eğik düzlem, (b) *bk.:* **incline** 9 (a). ***e.a.- 1.*** *disposed, willing,* ***2.*** *sloping, leaning, bent.*

inclining, *is.* **1.** istek, heves, arzu, eğilim, temayül, yetenek, istidat, **2.** *esk.* taraftar, yandaş. ***e.a.- 1.*** *inclination, disposition,* ***2.*** *party, following.*

inclinometer, *is.* **1.** eğimölçer : uçağın yatayla yaptığı açıyı ölçen alet, **2.** mıknatıssal eğimölçer : yer mıknatıssal alanının yatayla yaptığı açıyı ölçen alet, **3.** *bk.:* **clinometer.**

inclose/incloser/inclosure, *bk.* : **enclose/encloser/enclosure.**

include, *gl.f.* **-cluded, -cluding 1.** içermek, ihtiva etmek, içine almak. *This volume ~s all his works.* **2.** dahil etmek/olmak. *I ~ your last purchase in this bill.* **There were 12 persons including children** : Çocuklar dahil on iki kişi idiler. **3.** kapsamak, şamil/şümulü olmak. *Religion ~s morality.* **4.** hesaba katmak. *That item ~d in the bill. The price ~s taxes.* **5.** *esk.* *bk.:* **enclose, 6. includable = includible** : dahil edilebilir, kapsamına alınabilir. ***e.a.- 1-3.*** *comprise, contain, embody, comprehend, embrace, involve.* ***k.a.- 1-3.*** *exclude, preclude.*

included, *sf.* **1.** içinde, dahil. **all expenses ~** : bütün masraflar dahil. **All of us, me ~** : Ben de dahil, hepimiz. **2.** *bot.* gizli, saklı, gömülü, **3.** *esk. bk.:* **enclosed**, **4. ~ness** : içinde bulunma, dahil olma. ***e.a.- 1.*** *covered.*

inclusion, *is.* **1.** dahil etme/olma /bulunma, kapsa(n)ma, **2.** içinde bulunan/dahil olan şey, örneğin : (a) (minerallerde olduğu gibi) yabancı bir madde ile çevrilmiş gaz/sıvı/katı cisim, (b) protoplâzma içinde nişasta taneciği vb. gibi pasif ürün, **3.** *man. mat.* kapsama, bir kümenin bütün öğelerinin başka bir kümede de bulunması hâli.

inclusion body, *is. patol.* ara madde : virüslerin sebep olduğu bazı hastalıklarda gözeler arasında oluşan boyalı madde.

inclusive, *sf.* **1.** dahil, içeren, ihtiva eden. **From 5 to 10 ~** : 5'ten 10'a kadar (5 ve 10 dahil). *From Monday to Friday ~.* **2.** (her şeyi) kapsayan, içine alan. *an ~ fee.* **all- ~** : her şey dahil, **3.** geniş, şümullü, etraflı, teferruatlı. *an ~ report.* **4. ~ of** : kapsayan, içeren, ihtiva eden, hesaba katan, dahil. *Europe, ~ of British Isles. The cost of building, ~ of materials.* **5. ~ disjunction** *mat. man.* içermeli ayırtlam : " a veya b veya her ikisi" şeklinde ifade edilebilen mantık önermesi, **6. ~ly** : hepsi dahil, hepsi içinde olarak, şümullü bir şekilde, (hepsini) kapsayarak, **7. ~ness** : kapsam, şümul, kapsama, dahil olma. ***e.a.- 1&2&4.*** *including, embracing, 3. comprehensive.* ***k.a.- 1-4.*** *exclusive.*

incoercible, *sf.* **1.** zorlanamaz, sıkıştırılamaz, **2.** *fiz.* basınçla sıkıştırılamaz (gaz).

incogitable, *sf. az kul.* **1.** düşünülemez, anlaşılamaz, akla sığmaz, akla hayale gelmez, **2. incogitability** : düşünülemezlik, anlaşılamazlık. ***e.a.- 1.*** *unthinkable, inconceivable.*

incogitant, *sf.* **1.** düşüncesiz, idraksiz, anlayışsız, **2.** saygısız, **3.** düşünme yeteneğinden yoksun. ***e.a.- 1.*** *thoughtless, unthinking, 2. inconsiderate.*

incognito, *sf.&id.&zf.* **1.** kimliği gizli / saklı, kim olduğunu belli etmeyen, tebdilikıyafet etmiş, **2.** kimliğini gizleme, kıyafet değiştirme, takma ad kullanma, **3.** kimliğini gizleyen kimse, kıyafet değiştiren/takma ad kullanan kimse, **4.** takma, ad, sahte/yalancı kimlik, **5.** kimliğini gizleyerek, takma adla, kıyafet değiştirerek, mütenekkiren. *to travel ~. The Duke called himself Dick Brown and travelled ~.* Kadınlar için **incognita** denir.

incognizant, *sf.* **1.** *gen.* **~ of** : habersiz, bîhaber, farkında olmayan, haberi olmayan, tanımayan, **2. incognizance** : habersizlik. ***e.a.- 1.*** *unaware.*

incoherence = incoherency, *is.* **1.** tutarsızlık, bağdaşmazlık, rabıtasızlık, birbirini tutmazlık, anlaşılmazlık, anlamsızlık, manasızlık, **2.** tutarsız/rabıtasız şey.

incoherent, *sf.* **1.** tutarsız, bağdaşmaz, rabıtasız, irtibatsız, birbirini tutmaz, anlaşılmaz, anlamsız, manasız. *The ~ words of a madman.* **2.** abuk sabuk, ne söylediğini bilmez, sapıtmış (kimse). **He became quite ~ as the disease got worse** : Hastalık ilerledikçe büsbütün sapıttı. **3.** gevşek, dağınık, kolayca dağılabilen. *~ dust.* **4.** ahenksiz, düzensiz, **5.** uyuşmaz, farklı, bağdaşmaz, **6. ~ly** : tutarsız/rabıtasız/birbirini tutmaz bir şekilde, anlaşılmaz bir şekilde, anlamsızca, manasızca. ***e.a.- 1.*** *unintelligible, irrational, illogical, inconsistent, unclear, nonsensical.* ***k.a.- 1.*** *coherent, intelligible, rational, logical, consistent, clear.*

incombustible, *sf.&is.* **1.** yanmaz, tutuşmaz, ateş almaz, yakılamaz, iştial etmez (madde), **2. ~ness = incombustibility** : yanmazlık, tutuşmazlık, **3. incombustibly** : yanmaksızın, tutuşmazksızın, ateş almaksızın.

income, *is.* **1.** gelir, irat, varidat. **very small/low ~** : dar/az gelir. *Low-~ families need government help.* **Live within one's ~** : kazancına göre harcamak, *k.d.* kendi yağı ile kavrulmak/ ayağını yorganına göre uzatmak. **lowest ~ group** : en az gelirliler. **the middle ~ group** : orta gelirliler. **the highest ~ group** :zenginler, **2.** kâr, kazanç, faiz. **a small yearly ~** : yıllık az bir kazanç. **earned ~** : maaş, ücret, emek karşılığı sağlanan gelir. **unearned ~** : (kira, faiz, temettü vb. gibi) yatırım geliri, **3.** *esk.* gelme, geliş, muvasalat, içeri girme/giriş/akış. *Fluctuations in the nutrient ~ of a body water.* **4. ~ account** : (a) gelir hesabı, (b) **profit and loss ~** *d.d.* kâr zarar hesabı, **5. ~ bond** : gelir bonosu, kazanca göre faiz ödeyen bono, **6. ~ tax** : gelir vergisi, **7. ~ tax return** : gelir vergisi beyannamesi. ***e.a.- 1.*** *revenue, salary, wages, 2. earnings, interest, annuity, 3. entrance, influx, arrival.* ***k.a.- 1&2.*** *outgo, expenditure.*

incomer, *is.* **1.** (içeri) giren/gelen kimse, **2.** *Brit.* göçmen, muhacir, **3.** (bir işe) karışan, müdahale eden, *k.d.* burnunu sokan, davetsiz misafir, **4.** halef, birinin yerine gelen kişi. ***e.a.***- *2. immigrant, 3. intruder, 4. successor.*

incoming, *sf.&is.* **1.** gelen, giren. *~ traffic. ~ mail. ~ tenant.* **2.** (bir kimsenin) yerine geçen, (işe) başlayan. *the ~ mayor. the ~ President.* **3.** ele geçen (kâr vb.), **4.** yeni (hükûmet, yıl). *~ year.* **5.** girme, gelme, giriş, geliş, muvasalat, **6.** *gen.* **~s** : gelir, varidat. ***e.a.***- *5. arrival, advent, 6. income, revenue.*

incommensurable, *sf.&is.* **1.** kıyas kabul etmez, ölçülemez, ölçüye gelmez, mukayese edilemez (şey), **2.** oransız, nispetsiz (şey), **3.** *mat.* ölçeksiz, ölçekdeş olmayan (sayı, miktar), **4.** **~ness = incommensurability** : ölçülemezlik, oransızlık, **5.** **incommensurably** : ölçülemez/oransız bir şekilde. ***e.a.***- *2. disproportionate.* ***k.a.***- *commensurable.*

incommensurate, *sf.&is.* **1.** kıyas edilemez, oransız, nispetsiz, **2.** yetersiz, kifayetsiz, eksik, kusurlu. *His abilities are ~ to the task he has been given. A salary ~ with the position.* **3.** ölçülemez, ölçüye gelmez, **4.** **~ly** : kıyas kabul etmez bir şekilde, oransızca, yetersiz/eksik bir şekilde, **5.** **~ness** : ölçülemezlik, oransızlık, kıyaslanamazlık, yetersizlik, eksiklik. ***e.a.-1&3.*** *incommensurable, disproportionate, 2. inadequate.*

incommode, *gl.f.* **-moded, -moding** **1.** rahatsız/taciz etmek, zahmet vermek, külfet olmak, mahzurlu olmak. **Will it ~ you if I don't pay what I owe you until next year?** Borcumu gelecek yıla kadar geciktirmemin sizce bir mahzuru var mı? **2.** engel/mani olmak, engellemek, önlemek, geciktirmek. ***e.a.***- *1. discommode, disturb, trouble, bother, 2. impede, hinder, obstruct, delay.* ***k.a.***- *1. help, 2. expedite.*

incommodious, *sf.* **1.** kullanışsız, elverişsiz, rahatsız, zahmetli, işe yaramaz, sıkışık, uygun/elverişli olmayan, zahmet/sıkıntı verici, **2.** **~ly** : kullanışsız/elverişsiz bir şekilde, **3.** **~ness** : kullanışsızlık, elverişsizlik. ***e.a.***- *1. inconvenient, uncomfortable.*

incommodity, *is., ç.* **-ties** kullanışsızlık, elverişsizlik, rahatsızlık, sıkışıklık, uygunsuzluk, zahmetli/sıkıcı olma, işe yaramama. ***e.a.***- *inconvenience, annoyance, disadvantage.*

incommunicable, *sf.* **1.** söylenilemez, anlatılamaz, ifade edilemez, ifadesi imkânsız, **2.** *bk.:* **incommunicative**, **3.** **~ness** : (a) anlatılamazlık, ifade edilemezlik, (b) ketumluk, sır saklama, **4.** **incommunicably** : (a) anlatılamaz/ifade edilemez bir şekilde, (b) ketumiyetle, sır saklarcasına.

incommunicado, *sf.* başkalarıyla konuşması/görüşmesi yasak, tecrit edilmiş (mahpus).

incommunicative, *sf.* **1.** ketum, sükûtî, sır saklar, ağzı sıkı, başkalarına açılmayan, konuşkan değil, **2.** **~ly** : ketumiyetle, sır saklarcasına, **3.** **~ness** : ketumluk, sır saklama, ağzı sıkılık. ***e.a.***- *1. uncommunicative, reserved, taciturn.*

incommutable, *sf.* **1.** değiştirilemez, değiş tokuş yapılamaz, mübadele/tebdil/tahvil edilemez, **2.** değişmez, gayrimütehavvil, **3.** **~ness = incommutability** : değiş(tirile)mezlik, mübadele olanaksızlığı, **4.** **incommutably** : değiştirilemeyecek şekilde. ***e.a.***- *1. unchangeable, unalterable.*

incompact, *sf.* **1.** gevşek, dağınık, sıkı veya derli toplu olmayan, **2.** **~ly** : gevşek/dağınık bir şekilde, **3.** **~ness** : gevşeklik, dağınıklık. ***e.a.***- *1. loose.*

incomparable, *sf.* **1.** eşsiz, emsalsiz, mükemmel, eşi/emsali bulunmaz. *Her ~ beauty.* **2.** kıyas kabul etmez, mukayese edilemez, mukayesesi imkânsız, **3.** **~ness = incomparability** : eşsizlik, emsalsizlik, **4.** **incomparably** : eşsiz/emsalsiz bir şekilde.

incompatible, *sf.&is.* **1.** uygunsuz, ahenksiz, uyuş(a)maz, anlaşamaz, birbirine uymaz, telif edilemez, gayrikabili telif. **Excessive drinking is ~ with good health** : Çok içki içmek sağlığa zararlıdır. **two persons who were utterly ~** : birbiriyle hiç anlaşamayan iki kişi, **2.** zıt, karşıt, tezat hâlinde olan, tezat teşkil eden. *~ colors.* **3.** geçimsiz, birbiriyle geçinemeyen/anlaşamayan, **4.** *man.* zıt, çelişik. *~ propositions.* **5.** erişimsiz, aynı şahıs tarafından aynı anda tutulamayan/erişilemeyen (iki farklı mevki/rütbe vb.), **6.** *tıp* bağdaşmaz, aynı anda kullanıldıklarında zararlı etkileri olan (ilâç vb.). *~ drugs.* **7.** **~ equations** : bağdaşmaz denklemler, **8.** **~ness = incompatibility**:uygunsuzluk, ahenksizlik, uyuş(a)mazlık, anlaşamazlık, bağdaşmazlık, tezat, çelişki, **9. incompatibles** : birbiriyle uyuşamayan/anlaşamayan kimseler, **10. incompatibly** : uygunsuz/ahenksiz bir şekilde, uyuş(a)maksızın, anlaşmazlıkla, bağdaşmaksızın, zıt/çelişkili olarak. ***e.a.-1.*** *unsuitable, unsuited, inconsistent, unharmonious, incongruous, 2. contradictory, discordant.*

incompetence = incompetency, *is.* **1.** yetersizlik, yeteneksizlik, ehliyetsizlik, beceriksizlik, kabiliyetsizlik, liyakatsizlik, **2.** *huk.* yasal yetersizlik, kanunî ehliyetsizlik.

incompetent, *sf.* **1.** yetersiz, yeteneksiz, ehliyetsiz, beceriksiz, kabiliyetsiz, liyakatsiz. ~ *to teach science/for teaching science/as a teacher of science. an ~ teacher.* **2.** yetkisiz, salâhiyetsiz, **3.** *huk.* ehliyetsiz, kanunen ehil olmayan, **4. ~ly** : yetersiz/yeteneksiz bir şekilde, ehliyetsizce, beceriksizce, kabiliyetsizce, liyakatsizlikle. ***e.a.-1.*** *unqualified, inadequate, unfit, incapable.* ***k.a.-*** *1. competent, able, qualified, apt, expert.*

incomplete, *sf.* **1.** noksan, eksik, bitmemiş, tamam değil, natamam, tamamlanmamış, **2.** kusurlu, tam gelişmemiş, noksan. ~ **growth** : noksan/kusurlu gelişme, **3. ~ly** : noksan bir şekilde, eksik olarak, **4. ~ness = incompletion** : noksanlık, eksiklik, kusur. ***e.a.-*** *1. deficient, 2. defective.* ***k.a.-*** *1&2. complete.*

incompliance = incompliancy, *is.* **1.** dik başlılık, inatçılık, baş eğmezlik, aksilik, bildiğinden şaşmazlık, uysal olmama, **2.** eğilmezlik, bükülmezlik.

incompliant, *sf.* **1.** dik başlı, inatçı, baş eğmez, boyun eğmez, aksi, bildiğinden şaşmaz, uysal değil, **2.** eğilmez, bükülmez, **3. ~ly** : dik başlılıkla, inatçılıkla, baş eğmeksizin, boyun eğmeden, aksilikle, bildiğinden şaşmaksızın. ***e.a.-*** *1. unyielding, 2. inflexible.*

incomprehensible, *sf.* **1.** anlaşıl(a)maz, kavranamaz, idrak edilemez, akıl ermez, muğlâk, karışık, **2.** *esk.* sınırsız, hudutsuz, nihayetsiz, sonsuz, **3. ~ness = incomprehensibility** : anlaşıl(a)mazlık, idrak edilemezlik, akıl ermezlik, muğlâklık, karışıklık, **4. incomprehensibly** : anlaşıl(a)maz/kavranamaz/idrak edilemez bir şekilde, akıl ermezcesine, muğlâk/karışık bir şekilde. ***e.a.-1.*** *unintelligible, 2. limitless, boundless.* ***k.a.-1.*** *comprehensible, understandable, intelligible, clear, 2. limited, bounded.*

incomprehension, *is.* anlayışsızlık, kavrayışsızlık, idraksizlik, akıl erdirememe, akıl noksanlığı, kalın kafalılık.

incomprehensive, *sf.* **1.** sınırlı, mahdut, kapsamsız, şümulsüz, kapsamı/sınırı dar, **2.** anlayışsız, kavrayışsız, anlayışı kıt, kolay anlayamayan, kalın kafalı, **3. ~ly** : (a) sınırlı/mahdut bir şekilde, kapsamsızca, dar kapsamlı olarak, (b) anlayışsızlıkla, anlamadan, **4. ~ness** : (a) sınırlılık, kapsamsızlık, dar kapsamlılık, (b) anlayışsızlık, kalın kafalılık.

incompressible, *sf.* **1.** sıkış(tırıl)amaz, basınçla hacmi değiş(tirile)mez, basınca dayanıklı, **2. incompressibility** : sıkış(tırıl)amazlık, **3. incompressibly** : sıkış(tırıl)amayacak bir şekilde.

incomputable, *sf.* **1.** hesaplanamaz, hesaba sığmaz, hesap edilmesi imkânsız, hesapsız, muazzam, çok büyük, **2. incomputably** : hesaplanamayacak derecede, muazzam bir şekilde. ***e.a.-*** *1. incalculable.*

inconceivable, *sf.* **1.** akıl almaz, anlaşıl(a)maz, akla sığmaz, tasavvur edilemez, anlaşılması/tasavvur edilmesi imkânsız, inanılmaz, idrak edilemez, kavranamaz, akla hayale gelmez, akılları durduran, müthiş. ~ *brutality.* ~ *splendor. It once seemed ~ (to everyone) that men should travel to the moon.* **2.** *k.d.* olanaksız, imkânsız. *He can't go on holiday alone, it's ~.* **3. ~ness = inconceivability** : anlaşıl(a)mazlık, akla sığmazlık, tasavvur edilemezlik, **4. inconceivably** : anlaşıl(a)maz/akla sığmaz/tasavvur edilemez bir şekilde. ***e.a.-1.*** *unimaginable, unthinkable, incredible, unbelievable, 2. impossible.* ***k.a.-*** *1. conceivable, believable, credible, plausible, reasonable, comprehensible, 2. likely, probable.*

inconcinnity, *is.* uygunsuzluk, mutabakatsizlik, münasebetsizlik, ahenksizlik, yakışmazlık, zarafet yoksunluğu. ***e.a.-*** *inelegance.*

inconclusive, *sf.* **1.** inandırıcı/ikna edici/kesin olmayan, bir sonuca/hükme ulaştırmayan, yetersiz, kifayetsiz, belirsiz. *The evidence was ~.* **2.** sonuçsuz, neticesiz, etkisiz, tesirsiz, **3. ~ly** : inandıramaksızın, ikna edemeden, kesin olmaksızın, bir sonuca/hükme ulaştıramaksızın, etkisiz bir şekilde, **4. ~ness** : inandırıcı/kesin olmama, bir sonuca/hükme ulaştırmama, yetersizlik, belirsizlik; sonuçsuzluk, neticesizlik, etkisizlik. ***e.a.**-1. indecisive, indeterminate, indefinite, 2. ineffective.* ***k.a.**-1&2. conclusive, decisive, definite.*

incondensability = **incondensibility**, *is.* **1.** yoğuş(turula)mazlık, yoğunlaş(tırıla)mazlık, **2.** (gaz) sıvılaşmama, **3.** kısaltılamazlık, özetlenemezlik.

incondensable = **incondensible**, *sf.* **1.** yoğuş(turula)maz, yoğunlaş(tırıla)maz, teksif edilemez, **2.** (gaz) sıvılaştırılamaz, **3.** kısaltılamaz, özetlenemez, telhis/hulâsa edilemez.

incondite, *sf.* **1.** (yapılışı/kuruluşu) kusurlu, kaba, incelmemiş, itina edilmemiş, baştan savma. *~ prose.* **2.** kaba, terbiyesiz, görgüsüz, muaşeretsiz, nezaketsiz, **3.** **~ly** : kaba saba, kabaca, terbiyesizce, nezaketsizce. ***e.a.**-1. ill-constructed, unpolished, 2. crude, rough, unmannerly.*

inconformity, *is.* uygunsuzluk, uyuşmazlık, intibaksızlık, mutabakatsizlik. ***e.a.**- nonconformity.*

incongruence, *is. bk.:* incongruity.

incongruent, *sf.* **1.** uygunsuz, uyumsuz, uyuşmaz, birbirine uymaz, ahenksiz, mutabakatsiz, uygun/mutabık olmayan, **2.** *geom.* eşleşimsiz, **3.** *~ly* : uygunsuz/uyumsuz bir şekilde, uyuşmazlıkla, birbirine uymaksızın, ahenksiz olarak, eşleşimsiz olarak. ***e.a.**- 1. incongruous.*

incongruity, *is., ç. -ties* (2. için) **1.** uygunsuzluk, uyumsuzluk, uy(uş)mazlık, ahenksizlik, intibaksızlık, mutabakatsizlik, **2.** uygunsuz/ahenksiz şey.

incongruous, *sf.* **1.** *gen.* ~ **with/to** : uygunsuz, yakışıksız, birbirine uymayan/yakışmayan, yersiz, mutabakatsız, uyuşmaz, bağdaşmaz, aykırı, münasebetsiz. *Conduct ~ with his principles. A plan ~ with reason. A costume ~ to the occasion. ~ colors. A modern building that looks ~ in that old-fashioned village.* **2.** ahenksiz, falsolu, **3.** tutarsız, insicamsız, gayrimütecanis, birbirini tutmaz. *an ~ story.* **4. ~ly** *bk.:* **incongruently, 5. ~ness** *bk.:* **incongruity** (1). ***e.a.**- 1. discrepant, unsuitable, ridiculous, inappropriate, unbecoming, incompatible, 2. inharmonious, discordant, inconsonant, 3. contradictory, inconsistent.* ***k.a.**- 1. appropriate, suitable, congruous, 2. consonant, harmonious, 3. consistent.*

inconsecutive, *sf.* **1.** zincirlemesiz, izleşmez, birbirini izlemeyen, birbiri ardından gelmeyen, müteselsil/mütevali/zincirleme olmayan, **2. ~ly** : zincirlemesizce, izleşmeksizin, **3. ~ness** : zincirlemesizlik, izleşmezlik.

inconsequent, *sf.* **1.** tutarsız, insicamsız, birbirini tutmaz, **2.** mantıksız, mantıkî bir sonuç olmayan, mantıkla varılamayan, **3.** (konu ile) ilgisiz/alâkasız, konu dışı, konu ile münasebeti olmayan, **4.** bir sonuca varmayan, saçma, **5.** cüz'î, önemsiz, **6. ~ly** : tutarsız/insicamsız bir şekilde, mantıksızca, konu ile ilgisi olmaksızın, **7. ~ness** = inconsequence : tutarsızlık, insicamsızlık, mantıksızlık. ***e.a.**- 1. inconsistent, 2. illogical, inconsecutive, 3. irrelevant, 4. inconsequential, 5. trivial.*

inconsequent drainage, *is. coğ.* ön akaçlama : akaçlanan bölgenin oluşumundan önce meydana gelmiş boşaltma çukuru.

inconsequentia, *ç. is.* önemsiz ayrıntı, kıvır zıvır, fasa fiso, cüz'î/ufak tefek şeyler. ***e.a.**- trivia.*

inconsequential, *sf.* **1.** saçma, önemsiz, **2.** sonuçsuz, neticesiz, mantıkî bir sonuca varmayan, mantıksız, tutarsız, insicamsız, birbirini tutmaz, mantıkî bağlantıdan yoksun, **3.** yersiz, konu dışı, konu ile ilgisiz, **4. ~ity** = **~ness** : sonuçsuzluk, neticesizlik, mantıkî bir sonuca ulaşamama, saçmalık, önemsizlik, mantıksızlık, tutarsızlık, insicamsızlık, **5. ~ly** : bir sonuca ulaşamaksızın, tutarsız/insicamsız bir şekilde, konu ile ilgisi olmaksızın. ***e.a.**-1. trivial, unimportant, 2. illogical, 3. irrelevant.*

inconsiderable, *sf.* **1.** az, ufak (değer, miktar vb.), **2.** önemsiz, değersiz, kıymetsiz, kabili-ihmal, zikre değmez. *$10 is an ~ amount of money to a rich man.* **3. ~ness** : azlık, önemsizlik, değersizlik, kıymetsizlik, **4. inconsiderably** : az miktarda, ihmal edilebilecek derecede, önemsiz/değersiz/kıymetsiz olarak. ***e.a.**- 1. small, 2. trivial.*

inconsiderate, *sf.* **1.** saygısız, düşüncesiz, küstah, bencil, saygı göstermeyen, başkalarını düşünmeyen. *He's ~ o his family because he never tells them he's working late. ~ children / remarks.* **2.** düşüncesiz, iyice düşünmeden davranan, tedbirsiz, **3.** acele, aceleye gelmiş, *argo* şişirme, baştan savma, **4. ~ly** : saygısızca, düşüncesizce, küstahlıkla, bencillikle, **5. ~ness** = **inconsideration** : saygısızlık, düşüncesizlik, küstahlık, bencillik. ***e.a.**- 1&2. thoughtless, heedless, 3. rash, ill-considered, ill-advised.*

inconsistence = inconsistency, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** tutarsızlık, insicamsızlık, uygunsuzluk, uy(uş)mazlık, mübayenet, ayrılık, tutmazlık, karşıtlık, **2.** tutarsız/insicamsız/uygunsuz şey.

inconsistent, *sf.* **1. ~ with :** -e uymayan, aykırı, uy(uş)maz, çelişik, telif edilemez, mübayin. **Actions that are ~ with one's principles. Those remarks are ~ with what you said yesterday. 2.** tutarsız, kararsız, ahenksiz, birbirini tutmaz. *an ~ policy. ~ statements.* **3.** *mat.* tutarsız. **~ equations = incompatible equations :** tutarsız denklemler. **~ systems of equations :** tutarsız denklemler dizgesi, denklemlerden birini tatmin eden çözümlerin öbür denklemlere uymadığı denklemler dizgesi. *Örneğin* x+y=7 ve x+y=11 dizgesi tutarsızdır. **4. ~ly :** aykırı/uyuşmaz/tutarsız bir şekilde, çelişkili olarak, birbirini nakzedercesine. ***e.a.-*** *1. disagreeing, discrepant, irreconciliable, incompatible, incongruous, 2. incoherent.* ***k.a.-*** *1. consistent, 2. harmonious.*

inconsolable, *sf.* **1.** avutulamaz, avunmaz, teselli kabul etmez, tesellisi/avutulması imkânsız, **2. ~ness = inconsolability :** avutulamazlık, avunmazlık, **3. inconsolably** : avutulamaz/avunmaz bir şekilde, teselli edilemeksizin.

inconsonant, *sf.* **1.** uyumsuz, ahenksiz, uyuşmaz, akortsuz, **2. inconsonance :** uyumsuzluk, ahenksizlik, **3. ~ly :** uyumsuzca, ahenksizce. ***e.a.-*** *1. discordant.*

inconspicuous, *sf.* **1.** kolayca fark edilemez, göze çarpmaz, dikkati çekmeyen, göze batmayan. *The shy girl tried to make herself as ~ as possible. She always dresses in ~ colors.* **2.** önemsiz, ehemmiyetsiz, **3. ~ly** : fark edilmeksizin, göze çarpmadan, dikkati çekmeden, **4. ~ness** : fark edilmezlik, göze çarpmama, dikkati çekmeme. ***k.a.-*** *1. conspicuous, noticeable, prominent, striking.*

inconstant, *sf.&is.* **1.** kararsız, sebatsız, dönek, vefasız, değişken, güvenilmez (kimse). **an ~ lover** : vefasız âşık, **2. inconstancy** : kararsızlık, sebatsızlık, döneklik, vefasızlık, değişkenlik, **3. inconstantly** : kararsızlıkla, sebatsızca, döneklikle, vefasızlıkla. ***e.a.-1.*** *fickle, variable, changeable, capricious, vacillating, unstable, mercurial.* ***k.a.-*** *1. steady, constant.*

inconstruable, *sf.* mana verilemez, yorumlanamaz, tefsir edilemez, anlam/sonuç çıkarılamaz.

inconsumable, *sf.* **1.** tüketilemez, yoğaltılamaz, istihlâk edilemez, **2.** *ekon.* demirbaş, tüketimsiz, yoğaltımsız : tüketilmeden kullanılan (makine, para, gayrimenkul vb.), **3. inconsumably** : tüketilmeksizin, yoğaltılmadan, istihlâk edilmeden.

incontaminable, *sf.* kirletilemez, kir tutmaz, pisletilemez, bulaştırılamaz.

incontaminate, *sf.* kirlenmemiş, pislenmemiş, bulaşmamış, saf, arı. ***e.a.-*** *unsullied, undefiled.* ***k.a.-*** *contaminate, sullied, defiled.*

incontestable, *sf.* **1.** itiraz/inkâr edilemez, itiraz kabul etmez, su götürmez. *~ proof / evidence.* **2.** besbelli, bilinen, malûm, apaşikâr, **3. ~ clause** : itiraz götürmez madde : hayat sigortası poliçesinde sigortalının hangi koşullar altında poliçe hükümlerine itiraz edemeyeceğini bildiren madde, **4. ~ness = incontestability** : itiraz/inkâr edilememe, aşikârlık, **5. incontestably** : itiraz/inkâr edilemeyecek şekilde, aşikâr olarak. ***e.a.-1.*** *indusputable, unquestionable, unassailable, 2. obvious, incontrovertible, clearly true.* ***k.a.-*** ***1&2.*** *contestable, disputable, controvertible.*

incontinent, *sf.&zf.* **1.** nefsine (özellikle cinsel arzularına) hâkim olamayan, perhiz edemeyen, imsaksız, nefsini zapt edemez, **2.** *patol.* sidikli, idrarını tutamayan, **3.** *gen.* **~ of** : kendini tutamayan/zapt edemeyen, iradesiz, iradesine hâkim olamayan. *~ of temper.* **4.** bitip tükenmez, sonu gelmez, sonsuz, sınırsız. *an ~ flow of talk.* **5. ~ly** *d.d. esk.* hemen, derhal, derakap, gecikmeden, vakit kaybetmeden, **6. ~ly** : kendini tutamayarak, nefsine hâkim olamaksızın, iradesizce, ahlâkî sınır tanımaksızın, kösnülce, şehvanî hislerine kapılarak. ***e.a.-*** *5. immediately, at once, straightforward, forthwith,* ***6.*** *lewdly.*

incontrollable, *sf.* **1.** denetlenemez, kontrol edilemez, denetlenmesi/kontrolu olanaksız, önüne geçilmez, durdurulamaz, **2. incontrollably** : denetlenemez/kontrol edilemez/önüne geçilmez bir şekilde. ***e.a.-*** *1. uncontrollable.*

incontrovertible, *sf.* **1.** gerçekli, muhakkak, kesin, itiraz götürmez, itiraz kabul etmez, inkâr/cerhedilemez, tartışılamaz, münakaşa/su götürmez. *~ evidence. absolute and ~ truth.* **2. ~ness = incontrovertibility** : gerçeklik, kesinlik, kat'iyet, inkâr edilemezlik, **3. incontrovertibly** : muhakkak olarak, kesinlikle, inkâr edilemeyecek şekilde. ***e.a.-1.*** *indisputable, incontestable, undeniable, unquestionable.*

inconvenience, *is.&gl.f.* **-ienced, -iencing 1.** zahmet, rahatsızlık, sıkıntı, müşkülât, zorluk, güçlük. **to put s.o. to great ~** : bir kimseye büyük zahmet vermek. **I don't want to put you to any ~** : Size zahmet vermek istemem. **He went to a great deal of ~ to help me** : Bana yardım için büyük zahmetlere katlandı. **I was put to/I suffered great ~** : Çok sıkıntı çektim. **2.** uygunsuzluk, münasebetsizlik, **3.** rahatsız eden şey, rahat/huzur kaçıran nesne, engel, mania, sıkıntılı şey, baş belâsı, **4.** rahatsız etmek, zahmet/sıkıntı vermek, taciz etmek. ***e.a.-1.*** *bother, disconvenience, 3. hindrance, trouble, annoyance, 4. incommode.*

inconveniency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **inconvenience** (1-3).

inconvenient, *sf.* **1.** uygunsuz, uygun/münasip değil, münasebetsiz, vakitsiz, yersiz. **If it is not ~ (to you)** : Eğer (size) zahmet olmazsa/sizin için münasipse. **It's an ~ time to come visiting** : Bu, ziyaret için uygunsuz bir zamandır. **2.** zahmetli, çetin, zor, müşkül, sıkıcı. **It was very ~ for him to have to wait** : Beklemek ona çok zor/sıkıcı geldi. **3.** elverişsiz, mahzurlu. **It is most ~** : Son derece mahzurludur. **4. ~ly** : uygunsuz/münasebetsiz/vakitsiz bir şekilde, zahmet/sıkıntı verecek tarzda, uygun olmayan/biçimsiz bir zamanda. ***e.a.- 1-3.*** *annoying, untimely, troublesome, awkward.* ***k.a.- 1-3.*** *convenient.*

inconversable, *sf. az kul.* suskun, ketum, sükûtî, az konuşur, konuşkan değil. ***e.a.-*** *taciturn, uncommunicative.*

inconversant, *sf.* ~ **in/with** : bilgisiz, habersiz, bilgisi/haberi yok, aşina/vâkıf değil.~ *with the laws.* ***e.a.-*** *unfamiliar.* ***k.a.-*** *familiar, conversant.*

inconvertible, *sf.* **1.** (kâğıt para) : (a) altına/gümüşe çevrilemez, (b) başka paraya/dövize çevrilemez, **2.** değiştirilemez, mübadele edilemez, **3. ~ness = inconvertibility** : (a) altına/gümüşe/başka paraya/dövize çevrilemezlik, (b) değiştirilemezlik, **4. inconvertibly** : (a) altına/gümüşe/başka paraya/dövize çevrilemeyacak şekilde, (b) değiştirilemeyecek şekilde.

inconvincible, *sf.* **1.** inandırılamaz, kandırılamaz, ikna edilemez, **2. ~ness = inconvincibility** : inanmazlık, kanmazlık, ikna edilemeyiş, **3. inconvincibly** : inanmaksızın, kanmaksızın, ikna olmaksızın.

incoordinate = inco-ordinate = incoördinate, *sf.* **1.** düzensiz, tertipsiz, **2.** (hareket) uygunsuz, ahenksiz.

incoordination = inco-ordination = incoördination, *is.* düzensizlik, tertipsizlik, (hareketlerde) uygunsuzluk, ahenksizlik.

incoronate(d), *sf.* taçlı, taç giymiş. ***e.a.-*** *crowned.*

incoronation, *is. az kul. bk.:* **coronation.**

incorporable, *sf.* birleş(tiril)ebilir, kurumlaştırılabilir, anonim şirket hâline getirilebilir.

incorporal, *sf. bk.:* **incorporeal.**

incorporate, *sf.&f.* **-rated, -rating 1.** anonim şirket hâline getirmek/gelmek, **2.** kurumlaştırmak, kurum/cemiyet/şirket kurmak, **3.** birleş(tir)mek, birleş(tir)erek bir bütün oluşturmak, tevhit etmek. *I ~d the new plans with the old.* **4.** dahil etmek, içine sokmak. *Your suggestions will be ~d into the plan.* **5.** bütünleştirmek, bir bütün oluşturmak, bir cisim teşkil etmek, **6.** kapsamak, şamil olmak, içine almak, içermek. *His philosophy ~s some of Nietzche's ideas.* **7.** eklemek, ilâve etmek, katmak, almak. *He ~d Nietzche's ideas into his philosophy.* **8.** *az kul.* vücut vermek, teşahhus/tecessüm ettirmek. **9.** anonim (şirket), kurum/ortaklık/şirket haline gelmiş, kurumlaşmış, **10.** birleşmiş, bütünleşmiş, birleşerek bir bütün/vücut teşkil etmiş, **11.** *esk.* mücessem, müşahhas, **12.** *az kul.* cisimsiz, gayrimücessem, gayrimüşahhas, cismanî/maddî olmayan. ***e.a.-1.*** *enrol, 3. unite, 4&7. mix, 8. embody, 9. incorporated, 10. combined, joined, blended, 11. embodied, 12. incorporeal.*

incorporated, *sf.* **1.** anonim (şirket/ortaklık), **2.** birleşmiş, bütünleşmiş, birleşerek bir bütün/vücut teşkil etmiş, mücessem, **3. ~ bar** *bk.:* **integrated bar**, **4. ~ territory** : bağlı/mülhak ülke, ABD'nin bir parçası sayılan ve yerlileri ABD vatandaşlık haklarının çoğunu taşıyan ülke (Alaska ve Hawai'nin devlet olmadan önceki statüleri gibi), **5. ~ness** : birleşme, bütünleşme, birleşmiş olma.

incorporation, *is.* **1.** anonim ortaklık/şirket kurma, **2.** birleş(tir)me, dahil etme/olma, kapsama, **3.** kuruluş, kurum.

incorporator, *is.* **1.** (anonim şirket) kurucu, **2.** birleştiren/bütünleştiren kimse/şey.

incorporeal, *sf.* **1.** özdeksiz, gayrimaddî, madde dışı, cismanî/maddî olmayan, **2.** tinsel, manevî, **3.** *huk.* soyut, mücerret, maddî varlığı olmadığı halde yasalarla varlığı kabul edilen.*~ rights.* **4.** **~ity** *bk.:* **incorporeity**, **5.** **~ly** : tinsel/manevî olarak, özdeksiz/soyut bir şekilde. ***e.a.***- *1. insubstantial, immaterial, 2. spiritual, 3. intangible.*

incorporeity, *is.* **1.** özdeksizlik, cisimsizlik, maddesizlik, cismanî/maddî olmama, **2.** tinsellik, manevîlik, **3.** soyutluk, **4.** soyut/gayrimaddî şey (hak, nitelik vb.). ***e.a.***- ***1-3.*** *incorporeality.*

incorrect, *sf.* **1.** yanlış, hatalı. *an ~ answer. an ~ idea.* **2.** yakışıksız, biçimsiz, kusurlu, yersiz. *an ~ behavior.* **3.** düzeltilmemiş, tashihsiz. *an ~ copy.* **4.** **~ly** : yanlış/hatalı bir şekilde, **5.** **~ness** : yanlışlık, hata, kusur. ***e.a.***- *1. erroneous, untrue, wrong, inaccurate, 2. unsuitable, inappropriate, improper, 3. faulty.*

incorrespondence = **incorrespondency**, *is.* uymama, uygunsuzluk, benzemezlik, ayrıksılık. **incorrespondent** : uymaz, uygunsuz, benzemez, ayrıksı.

incorrigible, *sf.&is.* **1.** düzelmez, ıslah olmaz, yola gelmez, uslanmaz, akıllanmaz (kimse). *an ~ liar. an ~ child.* **2.** değiş(tirile)mez, düzeltilemez, iyice yerleşmiş/kök salmış. *an ~ habit.* **3.** sarsılmaz, değişmez, sabit. *an ~ optimist.* **4.** **~ness** = **incorrigibility**: düzelmezlik, ıslah olmazlık, yola gelmezlik, uslanmazlık, **5.** **incorrigibly** : düzelmez/ıslah olmaz/yola gelmez/uslanmaz bir şekilde. ***e.a.***-*1. depraved, delinquent, irreclaimable. 2. uncontrollable, unalterable, ineradicable, 3. determined.*

incorrupt, *sf.* **1.** ahlâkı bozulmamış, iyi ahlâklı, namuslu, iffetli, dürüst, doğru, **2.** bozulmamış, çürümemiş, kokuşmamış, **3.** hatasız, kusursuz, düzgün, temiz (dil, edebî metin vb.), **4.** **~ly** : ahlâkı bozulmadan, namuslu/dürüst bir şekilde, **5.** **~ness** : iyi ahlâk, namusluluk, dürüstlük, doğruluk. (1-3 için **incorrupted** *d.d.*). ***e.a.***- *1. honest, upright.*

incorruptibility, *is.* **1.** dürüstlük, namus(luluk), iffet, ahlâk sağlamlığı, **2.** rüşvet kabul etmezlik, **3.** bozulmazlık, çürümezlik. ***e.a.***- *incorruptibleness.*

incorruptible, *sf.* **1.** dürüst, namuslu, iffetli, sağlam ahlâklı, ahlâkı bozulmaz, doğruluktan ayrılmaz, **2.** rüşvet kabul etmez, **3.** bozulmaz, çürümez, kokuşmaz, **4.** **~ness** *bk.:* **incorruptibility**, **5.** **incorruptibly** : dürüst/namuslu bir şekilde, dürüstlükle, doğrulukla, sağlam ahlâkla.

incrassate, *sf.&f.* **-sated, -sating** **1.** *ecz.* (sıvıyı) koyulaştırmak, yoğunlaştırmak, **2.** *esk.* koyulaşmak, yoğunlaşmak, **3.** **~d** *d.d. biy.* kalınlaşmış, şişmiş, **4.** **incrassation** : koyulaştırma, yoğunlaştırma. ***e.a.***- *2. thicken, 3. thickened.*

increase, *is.&f.* **-creased, -creasing** **1.** büyü(t)mek, çoğal(t)mak, art(ır)mak, geliş(tir)mek, yüksel(t)mek, ziyadeleş(tir)mek. *The population of Turkey has ~d by 6 million in last five years. He ~d his efforts. To ~ in volume/in weight. To ~ sf.o.'s salary. To ~ the speed. He ~d his speed to 120 km/h.* **2.** artma, artış, çoğalma, fazlalaşma, büyüme, gelişme, yükselme, yükseliş, **3.** **increasable** : büyütülebilir, çoğal(tıl)abilir, art(ırıl)abilir, **4.** **~dly** = **increasingly** : gittikçe artarak, **5.** **increaser** : artıran, çoğaltan, yükselten, fazlalaştıran. ***e.a.***-*1. augment, expand, extend, prolong, enlarge, multiply, heighten, enhance, magnify, grow, develop.* ***k.a.***- *1. decrease, diminish, lessen, curtail, reduce.*

increate, *sf.* ezelden beri mevcut, yaratılmaksızın/kendiliğinden var olan (tanrısal varlık). **~ly** : kendiliğinden var olarak.

incredible, *sf.* **1.** inanılmaz, akıl almaz, akla sığmaz, görünüşte imkânsız, tasavvur edilemez. *an ~ idea/story/excuse. The plot of the book is ~.* **2.** olağanüstü, fevkalâde, harikulâde. *She has an ~ house.* **3.** **~ness** = **incredibility** : inanılmazlık, akıl almazlık, akla sığmazlık, fevkalâdelik, harikulâdelik, **4.** **incredibly** : inanılmaz/akıl almaz, akla sığmaz/tasavvur edilemez bir şekilde, akıllara hayret verecek derecede, olağanüstü/fevkalâde bir şekilde. ***e.a.***- *1. unbelievable.*

incredulity, *is.* kuşku, şüphe(cilik), inanmazlık. ***e.a.***- *disbelief, skepticism, doubt, unbelief.* ***k.a.***- *faith, belief.*

incredulous, *sf.* **1.** kuşkucu, şüpheci, kuşkulanan, kuşkusu/şüphesi olan, inanmaz, güvenmez, **2.** inanmayan, şüphelenen, şüphe/güvensizlik dolu. *an ~ smile. ~ looks.* **3.** **~ly** : kuşku/

şüphe ile, inanmayarak, kuşkulanarak, **4. ~ness** : kuşkuculuk, inanmazlık, şüphelenme, güvensizlik. ***e.a.*****-** *1. skeptical, unbelieving.*

increment, *is.* **1.** artma, büyüme, çoğalma, **2.** artış, zam, ek, ilâve. *Salary $ 24,000 per annum, with yearly ~s of $ 1,000 to a maximum of $ 40,000.* **3.** kâr, kazanç, **4.** *mat.* artış : (a) serbest değişkenin değerindeki + veya – değişme, (b) serbest değişkenin değerindeki artışa karşılık fonksiyonun değerindeki artış, **5. unearned ~** *ekon.* şerefiye, kendiliğinden değer artışı : sahibinin dahli olmadan dış sebeplerle (civarda nüfus artışı, imar vb.) mülk değerindeki yükselme. ***e.a.*****-***1. increase, growth, 2. addition, 3. profit, gain.*

incremental, *sf.* **1.** artan, artış+, **2. ~ism** : yavaş gelişmecilik : toplumsal/politik gelişme ve değişmelerin tedricî olması gerektiğini savunma, **3. ~ist** : yavaş gelişmeci, yavaş gelişme yanlısı, **4. ~ly** : artarak, arta arta, büyüyerek, çoğalarak, **5. ~ repetition** : değişik tekrarlama : dramatik etki yaratmak için şiir kıt'asını hafif değiştirerek tekrarlama. ***e.a.*****-** *2. gradualism.*

increscence, *is.* büyüme (ay hakkında kullanılır).

increscent, *sf.* büyüyen (ay).

incretion, *is. fizy.* **1.** iç salgı, **2.** (iç) salgılama, ifraz, **3. ~ary = incretory** : iç salgısal.

incriminate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** suçla(ndır)mak, itham etmek, suç yüklemek/isnat etmek. *Don't say anything that may ~ your friends.* **2.** bir kimsenin kusurlu/kabahatli/suçlu olduğunu göstermek/ima etmek. *His evidence ~s his friends.* **3.** sorumlu/mes'ul tutmak, **4. incrimination** : suçla(ndır)ma, itham etme, suç yükleme/isnat etme, **5. incriminator** : suçlayan, itham eden, suç yükleyen/isnat eden kimse, **6. incriminatory** : suçlayıcı, itham/isnat edici, suçlandırıcı.

incross, *is.&f.* **1.** öz melezleştirmek : birbirine yakın özellikteki bireyleri birleştirerek üretmek, **2. ~ breed** *d.d.* öz melez : bu tür birleşmeden doğan birey.

incrust = encrust, *f.* **1.** kabuk bağla(t)mak, kabuk teşkil/teşekkül etmek, kabuklaş(tır)mak, sert bir tabaka ile ört(ül)mek/kapla(n)mak, **2.** kakmak, gömme işlemek, mücevheratı kıymetli taşlarla süslemek, **3. ~ant** : (a) kabuklanan, kabuklaşan, (b) kakmacı, mücevheratı kıymetli taşlarla süsleyen. ***e.a.*****-** *2. inlay, embellish.*

incrustation = encrustation, *is.* **1.** kabuklanma, kabuklaşma, kabuk bağlama, kazantaşı oluşması, **2.** kabuk, kazan taşı, bir şeyi kaplayan sert tabaka, **3.** kakma, gömme suretiyle işleme, **4.** kakma işi süs/ziynet. ***e.a.*****-** *3&4. overlay, inlay.*

incubate, *f.* **-bated, -bating 1.** kuluçkaya yatmak, **2.** (kuluçkaya yatırarak veya makine ile) civciv çıkarmak, **3.** (erken doğan bebeği, mikroorganizmaları vb.) belirli sıcaklık ve koşullarda tutarak geliştirmek, **4.** üretmek, şekil/vücut vermek, **5.** gelişmek, büyümek, şekillenmek, organlaşmak, taazzuv etmek, **6.** *mec.* tasarlamak, kafasında (plân vb.) kurmak, **7. incubative** : kuluçka+. ***e.a.*****-** *1. brood, 5. develop. grow, take form.*

incubation, *is.* **1.** kuluçkaya yatma, civciv çıkarma, **2.** gelişme, **3.** tasarlama, **4.** *tıp* **~ period** *d.d.* kuluçka dönemi : mikropların vücuda girmesi ile hastalığın belirmesi arasındaki dönem, **5. ~al** : kuluçka+.

incubator, *is.* **1.** kuluçka makinesi, **2.** *tıp.* inkübatör : vaktinden önce/zayıf doğmuş bebeklere mahsus büyütme odacığı, **3.** mikroorganizma üretme/çoğaltma aygıtı, kuluçkaya yatan, civciv çıkaran.

incubus, *is., ç.* **-bi, -buses 1.** kâbus, karabasan, **2.** üzüntü, sıkıntı, (kâbus gibi) üzen/yeis veren/cesareti kıran şey. *the ~ of debt.* **3.** (efsaneye göre) uyuyan kadınlarla cinsî münasebette bulunan şeytan. *bk.:* **succubus.** ***e.a.*****-***1. nightmare.*

incudal = incudate, *sf.* **1.** *anat.* orta kulaktaki örs kemiğine ait, **2.** *meteor.* karabulut/fırtına bulutu+.

incudes, *ç. is. bk.:* **incus.**

inculcate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** *gen.* **~ upon/in** : iyice öğretmek, tekrar ede ede iyice kafasına yerleştirmek, talim etmek. *~ in young people the duty of loyalty. to ~ virtue in the young.* **2.** *gen.* **~ with** : aşılamak, telkin etmek. *Socrates ~d his pupils with the love of truth. He ~d all his children with the spirit of success.* **3. inculcation** : iyice öğretme, aşılama, telkin etme, **4. inculcator**: iyice öğreten, aşılayan, telkin eden. ***e.a.*****-***1. instill, infix, implant, ingrain.*

inculpable, *sf.* **1.** suçsuz, kabahatsiz, masum, **2. ~ness = inculpability** : suçsuzluk, kabahatsizlik, masumiyet, **3. inculpably** : suçsuz/kabahatsiz/masum bir şekilde. ***e.a.-1.*** *guiltless, blameless.*

inculpate, *gl.f.* **-pated, -pating 1.** suçlamak, suç yüklemek, (birisinin üzerine) suç atmak/isnat etmek, itham etmek, suçlu göstermek, **2. inculpation** : suçlama, suç yükleme, itham etme, suçlu gösterme, **3. inculpatory** : suçlayıcı. ***e.a.-1.*** *blame, accuse, incriminate.* ***k.a.-1.*** *exonerate.*

incult, *sf. esk.* **1.** sürülmemiş, işlenmemiş, ekilmemiş, **2.** kaba, vahşî, incelmemiş, nezaketten/incelikten yoksun. ***e.a.-1.*** *uncultivated, untilled,* ***2.*** *rude, wild, unrefined, coarse.*

incumbency, *is.*, *ç.* **-cies** (2-5. için) **1.** memuriyet, bir makamı (özellikle rahiplik makamını) işgal etme, **2.** yüküm, mecburiyet, zorunlu/mecburî olan şey, **3.** memuriyet dönemi, görev süresi, **4.** görev, ödev, vecibe, **5.** *az kul.* (üzerine çöken) ağırlık/yük/kütle.

incumbent, *sf.&is.* **1.** görevli, vazifeli, makam sahibi, bir makamı/mevkii işgal eden (kimse). *The ~ senator/president/priest.* **2.** *gen.* **~ on/upon** : vacip, yapılması gerekli, (üzerine) düşen, zorunlu, yükümlü, (bir işi yapmakla) görevli. **a duty ~ upon me** : bana düşen bir görev. **It's ~ on you to give a father's advice to your son** : Oğluna baba nasihati vermek senin görevindir. **3.** (bir şeye) dayanan/yaslanan/yüklenen, **4.** *Brit.* mahalle papazı, **5. ~ly** : görevli olarak, görev icabı. ***e.a.- 2.*** *obligatory.*

incumber, *gl.f. bk.:* **encumber.**

incumbrance, *is. bk.:* **encumbrance.**

incunabula, *ç. is.* (tekili: **incunabulum**) **1.** basılı ilk kitaplar, özellikle 1500 yılından önce Avrupa'da basılmış kitaplardan kalan nüshalar, **2.** başlangıç, bir şeyin ilkel çağı/dönemi, **3. incunabular** : ilkel.

incur, *gl.f.* **-curred, -curring** (zarara, tehlikeye vb.) uğramak, maruz kalmak/olmak, tutulmak, yakalanmak, hedef olmak, (tehlike vb. ile) karşılaşmak, başına gelmek.*The explorers ~red great danger when they tried to cross the rapids.* **to ~ a debt** : borçlanmak. **to ~ many expenses** : çok masraf yapmak/masrafa girmek/katlanmak. ***e.a.-*** *contract, assume, become subject to, arouse, incite, provoke.*

incurable, *sf.&is.* **1.** şifasız, çaresiz, devasız, iyileşmez, şifa bulmaz, tedavisi imkânsız, ıslah kabul etmez, geçmez. *~ disease/habits.* **2.** iyileşmez hasta. *a home for ~s.* **3. ~ness = incurability** : şifasızlık, çaresizlik, devasızlık, iyileşmezlik, tedavi imkânsızlığı, **4. incurably** : şifasız/çaresiz/devasız bir şekilde, iyileşmeksizin. ***e.a.-*** *irremediable, cureless.* ***k.a.-*** *curable, remediable.*

incurious, *sf.* **1.** ilgisiz, alâkasız, meraksız, kaygısız, lâkayt, bîgâne, elini eteğini çekmiş. *~ about the outside world.* **2. ~ly** : ilgisizce, alâkasızca, lâkayt/bîgâne bir şekilde, **3. ~ness = incuriosity** : ilgisizlik, alâkasızlık, meraksızlık, lâkaytlık, bîgânelik. ***e.a.-1.*** *indifferent, unobservant, inattentive, uninterested, unconcerned.* ***k.a.- 1.*** *curious, inquisitive.*

incurrable, *sf.* maruz kalınabilir, uğranabilir, başa gelebilir, karşılaşılabilir, hedef olunabilir.

incurrence, *is.* maruz kalma, uğrama, başa gelme, (tehlike vb. ile) karşılaşma, hedef olma, vuku bulma.

incurrent, *sf.* **1.** içeriye akan, içinden akan/akıtan. *the ~ siphon of a bivalve mollusk.* **2.** belirli bir anda vuku bulan/olan.

incursion, *is.* **1.** akın, baskın, hücum, saldırı. *The government strengthened the border against any possible ~ by guerillas.* **2.** tecavüz, **3.** istilâ, basma, kaplama, bürüme. *the ~ of sea water. The impressive ~ of the computer into the home and office.* **4.** giriş, intisap, duhul. *His ~ into arts.* ***e.a.- 1.*** *raid, attack,* ***2.*** *inroad, encroachment,* ***3.*** *invasion,* ***4.*** *penetration.*

incursive, *sf.* akın/baskın/saldırı şeklinde, tecavüzî, akın eden, saldıran, baskın yapan.

incurvate, *sf.&gl.f.* **-vated, -vating 1.** içbükey, oyuk, çukur, (içeri doğru) eğri, **2.** (içeri doğru) eğmek, bükmek, (doğru yoldan) saptırmak, **3. incurvation = incurvature** : içbükeylik, oyukluk, çukurluk.

incurve, *is. &gl.f.* **-curved, -curving 1.** (içeri doğru) eğ(il)mek, bük(ül)mek, kıvrılmak, **2.** (beyzbol) eğilerek giden top atışı.

incus, *is.*, *ç.* (1. için) **incudes**, (2. için) **incus 1.** *anat.* (orta kulaktaki) örs kemiği. *bk.:* **malleus, stapes, 2.** kara bulut, fırtına bulutu, kümülonimbüs bulutun örs şeklindeki tepesi. *bk.:* **incudal, incudate**. ***e.a.-*** *1. anvil, 2. thunderhead, anvil, anvil cloud, anvil top.*

incuse, *sf. &is.&gl.f.* **-cused, -cusing** **1.** hâkkedilmiş, darp edilmiş, damgalanmış, basılmış (madenî para üstündeki resim/şekil vb.), **2.** hâkketmek, darp etmek, damgalamak, basmak,

Ind, *is.* **1.** (edebiyatta) Hindistan, **2.** *esk. bk.:* **Indies**. ***e.a.-1.*** *India,*

Ind. = **1.** India, **2.** Indian, **3.** Indiana, **4.** Indies.

ind. = **1.** independent, **2.** index, **3.** indicated, **4.** indigo, **5.** indirect, **6.** industrial, **7.** industry.

I.N.D. Lât. (in nomine Dei= ***in the name of God)*** Allah aşkına.

IND = *investigational new drug* : araştırma safhasındaki yeni ilâç.

indaba, *is.* G Afrika yerlileri arasında (veya yerlileri ile) toplantı veya danışma.

indagate/indagation/indagator *esk. bk.:* **investigate/investigation/investigator.**

indamin(e), *is. kim.* indamin : $H_2NC_6H_4N=C_6H_4=NH$ tan türetilerek boya sanayiinde kullanılan bazlar serisi. Tuzları mavimsi/yeşilimtrak renktedir.

indebted, *sf.* **1.** borçlu, verecekli, **2.** minnettar, medyun.

indebtedness, *is.* **1.** borçluluk, borçlu olma, **2.** borç (miktarı), **3.** borçlar.

indecency, *is., ç.* **-cies** (4. için) **1.** ahlâksızlık, edepsizlik, hayasızlık, edebe/ahlâka aykırılık, **2.** uygunsuzluk, yakışıksızlık, ayıp, **3.** açık saçıklık, müstehcenlik, **4.** ayıp/ahlâksızca eylem/söz vb. ***e.a.-*** *2. impropriety, immodesty, 3. obscenity, indelicacy.*

indecent, *sf.* **1.** ahlâksız, edepsiz, hayasız, edebe/ahlâka aykırı, gayriahlâkî, ayıp, çirkin, müstehcen, açık saçık. *an ~ remark/joke.* **2.** *k.d.* yakışıksız, münasebetsiz, uygun/muvafık olmayan, hoş görülmeyen, nezaketsiz. *an ~ lack of gratitude.* **3.** makul olmayan, törelere aykırı. *You've given us an ~ amount of (= too much) work to do and ~ (= too little) wages.* **4.** ~ **assault** : ahlâksızca saldırı, namusa tecavüz, **5.** ~ **exposure** : (kasten) ayıp yerlerini (topluma) gösterme/teşhir, **6.** **~ly** : ahlâksızca, edepsizce, hayasızca, edebe/ahlâka aykırı olarak, ayıp, çirkin/müstehcen/açık saçık bir şekilde. ***e.a.-*** *1. indelicate, coarse, obscene, lewd, vulgar, improper, 2. inappropriate, unseemly, indecorous.* ***k.a.-*** *1. decent, 2. appropriate, becoming.*

indeciduous, *sf. bot.* **1.** dökülmez, dökülmeyen (yaprak), **2.** hep yeşil : yaprağını dökmeyen (ağaç). ***e.a.-*** *2. evergreen.*

indecipherable, *sf.* **1.** okunmaz, (şifresi) çözülmez, karışık, anlaşılmaz, **2.** **~ness** = **indecipherability** : okunmazlık, (şifresi) çözülmeme, karışıklık, anlaşılmazlık, **3.** **indecipherably** : okunmaz/(şifresi) çözülmez bir halde, karışık/anlaşılmaz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unreadable.*

indecision, *is.* kararsızlık, ikircim, tereddüt, duraksama. ***e.a.-*** *irresolution, vacillation, hesitation.*

indecisive, *sf.* **1.** kesin olmayan, muallâkta, askıda, şüpheli, meşkûk, sonu belli olmayan. *an ~ answer/battle.* **2.** kararsız, ikircikli, mütereddit. *a man with an ~ manner.* **3.** belirsiz, müphem, açıkça işaretlenmemiş, **4.** **~ly** : kesin olmaksızın, şüpheli/meşkûk bir şekilde, sonu belli olmaksızın, kararsızlıkla, ikircikle, tereddütle, belirsiz/müphem bir şekilde, **5.** **~ness** : kesin olmayış, şüpheli/meşkûk durum, kararsızlık, ikircik, tereddüt, belirsizlik, müphemlik. ***e.a.-*** *1. inconclusive, 2. irresolute, 3. indefinite, indistinct.* ***k.a.-*** *1. decisive, conclusive, 2. resolute, 3. definite.*

indeclinable, *sf. gr.* **1.** çekimsiz, tasrifsiz, **2.** **~ness** : çekimsizlik, **3.** **indeclinably** : çekimsiz olarak.

indecomposable, *sf.* ayrışmaz, çözülmez, çürümez.

indecorous, *sf.* **1.** ayıp, edebe aykırı, edep dışı, utandırıcı, uygunsuz, yakışmaz, **2.** **~ly** : ayıp/edebe aykırı bir şekilde, **3.** **~ness** : ayıplık, edebe aykırılık. ***e.a.-*** *1. improper, unseemly, indecent, indelicate, unbecoming.* ***k.a.-*** *1. decorous, seemly, decent, proper.*

indecorum, *is.* **1.** edepsizlik, ertem ve yönteme aykırılık, edebe aykırı/ayıp/edep dışı davranış/tutum, yakışmaz hareket, **2.** ayıp/edebe aykırı/utandırıcı şey. ***e.a.-*** *umseemliness, impropriety.*

indeed, *zf.&ünl.* **1.** gerçekten, hakikaten, doğrusu, sahiden. *The crowds were very large ~. War is ~ terrible. I was ~ very glad to hear the news.* **2.** (hayret/istihza/inanmazlık/şüphe vb. ifade eden ünlem olarak) Ya! Öyle mi! Allah Allah! Bak hele! Vay canına! **"I earn $1,000 a minute." " ~!"** : "Dakikada bin dolar kazanıyorum." "Vay canına!" **"He left without finishing his work." "~!"** "İşini bitirmeden gitti." "Bak hele!" **3.** elbette, cidden, sahiden. **Yes, ~!** : elbette. **No, ~!** : Hiç öyle değil! *Yes, it is ~ beautiful weather. "Did you hear the explosion?" "~ I did!"* **4.** hatta, aksine, bilâkis. *I didn't mind. ~, I was pleased.* **I like some of it very much ~** : Hatta bazı kısımları çok hoşuma gidiyor. ***e.a.-*** *1. really, certainly, in fact, in reality, in truth, 3. truly, undeniably.*

indef. = indefinite.

indefatigable, *sf.* **1.** yorulmaz, bıkmaz, usanmaz, yorulmak bilmez, **2. ~ness = indefatigability** : yorulmazlık, bıkmazlık, usanmazlık, **3. indefatigably** : yorulmadan, bıkmadan, usanmadan. ***e.a.-*** *1. tireless, unflagging, untiring.*

indefeasible, *sf.* **1.** (yürürlükten) kaldırılamaz, bozulamaz, iptal edilemez, feshedilemez, lâğvedilemez. *The Constitution is ~.* **2. ~ness = indefeasibility** : (yürürlükten) kaldırılamazlık, bozulamazlık, iptal edilemezlik, feshedilemezlik, lâğvedilemezlik, **3. indefeasibly** : (yürürlükten) kaldırılamayacak şekilde.

indefectible, *sf.* **1.** şaşmaz, yanılmaz, bozulmaz, arıza yapmaz, **2.** kusursuz, noksansız, hatasız, **3.** dayanıklı, çürümez, **4. indefectibility** : şaşmazlık, yanılmazlık, bozulmazlık, kusursuzluk, noksansızlık, hatasızlık, **5. indefectibly** : şaşmaz/yanılmaz/bozulmaz bir şekilde, kusursuz/noksansız/hatasız olarak. ***e.a.-*** *1. unfailing, 2. flawless, faultless, 3. lasting.*

indefensible, *sf.* **1.** haklı/mazur görülemez. *an ~ lie.* **2.** savunulamaz, savunmasız, müdafaasız, müdafaa edilemez, savunması/müdafaası imkânsız, korumasız, muhafazasız. *an ~ island.* **3.** inkâr edilemez, (fikrin) aksi savunulamaz, **4. ~ ness** : haklı/mazur görülemezlik, savunulamazlık, savunmasızlık, müdafaasızlık, **5. indefensibly** : haklı/mazur görülemeyecek durumda, savunulamayacak hâlde. ***e.a.-*1.** *inexcusable, untenable.*

indefinable, *sf.* **1.** belirsiz, müphem, tanımlanamaz, belirlenemez, anlatılamaz, tasvir/tarif edilemez, tarife sığmaz, **2. ~ness = indefinability** : belirsizlik, müphemlik, tanımlanamazlık, anlatılamazlık, **3. indefinably** : belirsiz / müphem bir şekilde, tanımlanamaz/belirlenemez tarzda, tarifi imkânsız olarak. ***e.a.-*** *1. vague, subtle, ineffable.*

indefinite, *sf.* **1.** sınırsız, hudutsuz, **2.** belirsiz, müphem, vuzuhsuz, belgisiz, bellisiz, **3.** *gr.* (a) **~ article** *d.d.* belgisiz tanımlık (İngilizcede **a, an**), (b) **~ pronoun** *d.d.* belgisiz zamir. *Some, any, somebody are ~ pronouns.* **4.** *bot.* (a) sayısız, sayısı pek çok, (ercik vb.), (b) belirsiz, gayrimuayyen (çiçeklenme), **5. ~ integral** *mat.* belgisiz tümlev, belirsiz entegral, **6. ~ly** : sınırsız/hudutsuz/belirsiz/müphem bir şekilde, vuzuhsuz olarak, belgisizce, bellisizce, **7. ~ness** : sınırsızlık, hudutsuzluk, belirsizlik, müphemlik, vuzuhsuzluk, belgisizlik, bellisizlik. ***e.a.-*** *1. unlimited, 2. vague, obscure, uncertain.*

indehiscent, *sf. bot.* **1.** (olgunlaşınca) açılmaz, kendi kendine açılmayan (tohum), **2. indehiscence** : (olgunlaşınca) açılmama, kendi kendine açılmama.

indelible, *sf.* **1.** silinmez, unutulmaz, sürekli, devamlı. *an ~ impression. ~ recollections. an ~ stain on his character.* **2.** sabit, silinmez iz/ sabit leke bırakan. **~ pencil** : sabit kalem, kopye kalemi. **~ ink** : sabit mürekkep, **3. ~ness = indelibility** : silinmezlik, unutulmazlık, **4. indelibly** : silinmez/unutulmaz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. permanent, lasting.*

indelicacy, *is., ç.* **-cies 1.** kabalık, nezaketsizlik, **2.** kaba/nezaketsiz konuşma/davranış.

indelicate, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, terbiyesiz. *an ~ remark.* **2.** incitici, rencide edici, ayıp, çirkin, **3. ~ly** : kabaca, nezaketsizce, terbiyesizce, incitici/rencide edici bir şekilde, **4. ~ness** : kabalık, nezaketsizlik, terbiyesizlik, inciticilik, rencide edicilik. ***e.a.-*** *1. rough, crude, gross, coarse, improper, indecorous.*

indemnification, *is.* **1.** tazmin etme, zararı ödeme, **2.** tazminat alma, zararını ödetme, **3.** tazminat, zarar ödentisi. ***e.a.-*** *3. compensation.*

indemnify, *gl.f.* **-fied, -fying 1.** tazmin etmek, zararını ödemek. *He promised to ~ me for my losses.* **2.** güvence/teminat vermek, zarar görmeyeceğine peşinen kefil olmak, **3. indemnifier** : tazmin eden, zararını ödeyen. ***e.a.*-*1.*** *recompense, reimburse, repay, compensate, remunerate, rectify.*

indemnitee, *is.* tazminat alan.

indemnitor, *is.* tazminat veren, zararı ödeyen/tazmin eden.

indemnity, *is., ç.* **-ties 1.** güvence, teminat, kefalet, **2.** tazminat, zarar ödentisi, ödence, ödenek. *When a country is defeated in war, it sometimes has to pay an ~ to the winners.* **3.** zararını ödeme, tazmin etme, **4.** sigorta, garanti, zarardan/cezadan korunma önlemi, **5.** (cezadan/zarar ödemeden) bağışlanma, muaf tutulma, muafiyet.

indemonstrable, *sf.* **1.** kanıtlanamaz, ispatlanamaz, (doğruluğu) gösterilemez, ispat edilemez, **2. ~ness = indemonstrability** : kanıtlanamama, ispatlanamama, **3. indemonstrably** : kanıtlanamayacak/ispatlanamayacak bir şekilde.

indene, *is. kim.* inden : C9H8. Kömür katranının kısmî damıtılmasından elde edilen renksiz, yağlı sıvı.

indent, *is.&f.* **1.** girintili çıkıntılı olmak, girinti çıkıntılar yapmak. *The sea ~s the coast. An ~ed coastline.* **2.** içerlek yazmak, içeriden başlamak, paragraf başı yapmak. *You must ~ the first line of each paragraph.* **3.** diş diş olmak, çentiklenmek, çentilmek. *The rim of the plate was ~ed.* **4.** diş/tırtık açmak, diş diş kesmek, kenarlarını oymak, **5.** çentmek, çentik açmak, çentiklemek, **6.** senetle birini uşaklığa vermek, **7. ~ (on s.o.) for sth** *Brit.* ısmarlamak, sipariş etmek. *The firm ~ed for new machinery.* **8.** *Brit.* ambardan erzak verilmesini resmen emretmek, **9.** *Brit.* iki nüsha hâlinde istem belgesi (talep müzekkeresi) kesmek, **10.** *Brit.- As.* talepte bulunmak, **11.** *esk.* senetli sözleşme yapmak, **12.** *bk.:* **indentation**, **13.** *bk.:* **indention**, **14.** *bk.:* **indenture**, **15.** diş, çenik, tırtık, **16.** *ABD- esk.* hükûmet bonosu, hükûmetin halktan borç aldığı parayı ve faizini gösteren senet, **17.** *Brit.* talepname, istem belgesi, sipariş emri.

indentation, *is.* **1.** çentik, diş, tırtık, bere, oyuntu, girinti çıkıntı, **2.** testere dişi gibi çentikler dizisi. *The ~ of a maple leaf.* **3.** çentik/diş açma, çentikleme, diş diş olma, **4.** *bk.:* **indention.**

indenter = indentor, *is.* **1.** istem belgesi düzenleyen, talep müzekkeresi ile talepte bulunan/malzeme talep eden kimse, **2.** diş/oyuk/çentik açan şey.

indention, *is.* **1.** çentik /diş açma, oyma, **2.** çentiklenme, diş diş olma, **3.** çentik, diş, **4.** (satırı) içerlek yazma, **5.** satır başı boşluğu.

indenture, *is.&f.* **-tured, -turing 1.** senet, sözleşme : iki veya daha fazla nüsha olarak düzenlenip tanınması için kenarları çentiklenen senet, **2.** (herhangi) sözleşme, mukavele, ahitname, kontrat, tasdikli senet, **3.** (bilhassa hizmetçi ve uşakla yapılan) onaylı sözleşme, **4.** resmî sarf evrakı, liste, sertifika, makbuz, **5.** borçlu ile bono sahipleri arasındaki resmî anlaşma, **6.** *bk.:* **indentation**, **7.** sözleşme veya senetle bağlamak, (bilhassa bir çırağı) sözleşme ile birinin yanına vermek, **8.** *esk.* çentmek, çentik/diş açmak, **9. ~ship** : sözleşmeli uşaklık/çıraklık.

indentured servant, *is. ABD- esk.* sözleşmeli hizmetçi : XVII-XIX. yüzyıllarda Amerika'ya gelip birisine (genellikle yedi yıl) sözleşme ile hizmet eden kimse.

independence, *is.* **1. independency** *d.d.* bağımsızlık, istiklâl. *India gained ~ from Britain in 1947.* **2.** serbestlik, hürriyet, **3.** geçinecek kadar parası/malı olma, kimseye muhtaç olmama, **4. ~ Day = Fourth of July** *ABD* Bağımsızlık Bayramı (4 Temmuz 1776).

independency, *is., ç.* **-cies 1.** *bk.:* **independence** (1), **2.** bağımsız ülke/devlet, **3.** (a) kilisenin bağımsızlığı ilkesi, (b) bu ilkeye dayanan siyasî kuruluş.

independent, *sf.* **1.** bağımsız, müstakil. *Turkey is an ~ country.* **2.** serbest, hür. *~ work. ~ thinking.* **3.** kendi kendine geçinen, kimseye muhtaç olmayan, **4.** serbest ve özgür, serazat, kendi başına buyruk. *She went out alone- she's very ~.* **5.** (politikada) bağımsız : bir partiye bağlı olmayan, **6.** *mat.* serbest. **~ variable** : serbest değişken, **7.** *gr.* bağımsız. **~ clause** : bağımsız cümle, **8. ~ of** : -den bağımsız/ayrı olarak, -e bağlı/tâbi olmaksızın. *~ of the feelings of others.* **9. ~ly** : bağımsız olarak, serbestçe, müstakilen. ***e.a.*-** *1. free, self-governing, autonomous, sovereign, 2. free, 3. well-to-do, affluent, 4. self-confident, inconstrained, 8. irrespective of, regardless of, apart from.* ***k.a.*-** *dependent.*

in-depth, *sf.* **1.** etraflı, geniş kapsamlı, şamil, derinlemesine. *an ~ study/research.* **2.** dengeli, iyi gelişmiş, ***e.a.***- *1. extensive, detailed, thorough, profound, 2. well-balanced, fully-developed.*

indescribable, *sf.* **1.** anlatılamaz, tanımlanamaz, nitelendirilemez, tarife sığmaz, tasviri/tarifi imkânsız, **2. ~ness = indescribability** : anlatılamazlık, tanımlanamazlık, tasvir/tarif imkânsızlığı, **3. indescribably** : (a) anlatılamayacak kadar, tanımlanması/tarifi imkânsız bir şekilde, (b) *k.d.* çok, fevkalâde.

indestructible, *sf.* **1.** yok edilemez, yıkılmaz, bozulmaz, tahrip edilemez, çok dayanıklı, **2. ~ness = indestructibility** : yok edilemezlik, yıkılmazlık, bozulmazlık, tahrip edilemezlik, çok dayanıklılık, **3. indestructibly** : yok edilemezcesine, yıkılmaz/tahrip edilemez bir şekilde.

indeterminable, *sf.* **1.** belirlenemez, belgilenemez, tayin/tespit edilemez, belirsiz, gayrimuayyen, sınırlanamaz, **2.** kararlaştırılamaz, kesinleştirilemez, kesin sonuca bağlanamaz, hallolunamaz, **3. ~ness** : belirlenemezlik, belgilenemezlik, tayin/tespit edilemezlik, belirsizlik, gayrimuayyenlik, sınırlanamazlık, kararlaştırılma/kesinleştirilme imkânsızlığı, **4. indeterminably** : belirlenemeyecek/tayin/tespit edilemeyecek şekilde, belirsizce, gayrimuayyen olarak, kararlaştırılamaz/kesinleştirilemez bir hâlde.

indeterminacy, *is.* **1.** belirsizlik, gayrimuayyenlik. *The ~ of small scale physical events.* **2. ~ principle** *fiz. bk.:* **uncertainty principle.**

indeterminate, *sf.* **1.** belirsiz, bellisiz, gayrimuayyen, sınırsız. *an ~ quantity.* **2.** müphem, gayrivazıh, bilinmedik, meçhul, **3.** yerleşmemiş, teessüs etmemiş, şüpheli, **4.** kesinleşmemiş, sonuçlanmamış, kararlaşmamış, **5.** *mat.* (a) belirsiz, tanımlanmamış, tarifsiz (nicelik) : 0/0 gibi. (b) bilinmeyenlerin birden fazla değer takımı ile gerçekleşen (denklem), **6.** *bot.* ekseni çiçekle/tomurcukla nihayetlenmeyen, daha fazla uzayabilen, **7.** (mühendislikte) statik kuralları ile çözümü imkânsız, **8. ~ sentence** : süresi belirsiz ve suçlunun davranışlarına bağlı olan hapis cezası, **9. ~ly** : belirsiz/bellisiz/gayrimuayyen/sınırsız/müphem bir şekilde, **10. ~ness** : belirsizlik, bellisizlik, gayrimuayyenlik, sınırsızlık, müphemlik. ***e.a.***- *1. indefinite, uncertain, 4. unsettled, undecided, inconclusive, 5. (a) undefined.*

indetermination, *is.* **1.** belirsizlik, bellisizlik, gayrimuayyenlik, sınırsızlık, **2.** müphemlik, vuzuhsuzluk, meçhullük, **3.** kararsızlık, ikircim, tereddüt.

indeterminsm, *is.* **1.** *fel.* belirlenmezcilik, yadgerekircilik : (a) nedensellik yasasına bağlı olmayan, bir nedene bağlanmayan olay ve durumların da bulunduğunu öne süren görüş, (b) insan davranışlarının dış etkilere bağlı olmadığını, irade serbestliği nedeniyle bir dereceye kadar bağımsız ve kendicil *(spontaneous)* olduğunu savunan kuram, **2.** *fiz.* belirsizlik : doğal olayların fizik yasaları ile kesin olarak öngörülemeyeceği, bu olayların sırf fizik yasalarına göre belirlenemeyeceği kuramı.

indeterminst(ic), *is.&sf. fel.* belirlenmezci.

index^1, *is.*, *ç.* **-dexes, -dices** **1.** dizin, **2.** katalog, liste, **3.** işaret, belirteç, indeks. **cost of living ~** : geçim indeksi. **a true ~ of his character** : karakterinin gerçek belirteci, **4.** gösterge, ibre, müşir, **5.** işaret çubuğu, **6. fist, hand** *d.d. bas.* parmak, el, bir metinde önemli bir kısma dikkati çekmek için konulan el resmi, **7. ~ finger** *d.d.* işaret parmağı, şahadet parmağı, **8.** bazı özellikleri/oranları belirten sayı veya formül, gösterge. **~ of growth** : artış/gelişme göstergesi, **9.** *mat.* (a) üs, (b) kök üssü, kaçıncı dereceden kök alınacağını belirten sayı : ^{n} x deki n sayısı, (c) alt takı : X_1, X_2, X_3 teki 1,2,3 gibi, **10.** *b.h.* yasak yayınlar listesi. **An Index of books relating to Communism** : Komünizm hakkında yasak kitaplar listesi. **11. Index Librorum Prohibitorum** : Katoliklerce okunması yasak kitaplar listesi. **12. ~ number** *ist.* gösterge sayısı : doğrudan ölçülemeyen ya da gözlenemeyen bir niceliğin zaman/uzay içindeki değişimini bir temele göre gösteren sayı, **13. ~ of refraction = refractive ~** *fiz.* kırılım imleci : ışığın belirli bir ortamdaki hızının boşluktaki hızına oranı.

index^2, *g.f.* **1.** dizinlemek, (kitaba) dizin/indeks yapmak, **2.** (bir kelimeyi) dizin/indeks içine almak, **3.** göstermek, işaret etmek, **4.** (bir kitabı) yasak yayınlar listesine sokmak, **5.** (maaş, ücret, vergi vb. yi) ekonomik göstergeye göre ayarlamak, **6. ~ation** : (maaş, ücret, vergi vb.

yi) ekonomik göstergeye göre ayarlama, **7. ~er** : dizinleyen, dizin/indeks/gösterge yapan.

India, *is.* **1.** Hindistan, **2. ~ dragget** *bk.:* **drugget** (1), **3. ~ ink** : çini mürekkebi, **4. ~ paper** : (a) ince kâğıt, (b) *bk.:* **Bible paper**, **5. ~ print** : Hint basması (kumaş), **6. ~ proof** : ince kâğıt üzerine basılmış prova/deneme baskısı, **7. ~ rubber** : (a) kauçuk, lâstik, (b) silgi (lâstiği), lâstik silgi, (c) *esk.* ayakkabı lâstiği, ayakkabı üzerine giyilen lâstik.

Indiaman, *is., ç.* **-men** (eskiden) Hindistan-İngiltere arasında sefer yapan ticaret gemisi.

Indian, *sf.&is.* **1. American ~** *d.d.* Kızılderili, Eskimolar hariç Amerika'nın yerli halkı (Moğol ırkından), **2.** Kızılderili+, **3.** *k.d.* Kızılderili dillerinden herhangi biri, **4.** Hint+, Hindistan+, Hindistan'a ait, **5.** Hintli, Hindistan veya Batı Hint Adaları halkı, **6.** *ABD- argo* bir örgütün üyesi. *All chiefs and no ~s can't run a committee.* **7. ~ agent** : ABD'ni temsilen Kızılderili kabile ve aşiretlerle meşgul olan memur, **8. ~ -berry** : balık otu, **9. ~ bread** *(a) bk.:* **corn bread**, (b) *bk.:* **tuckahoe**, **10. ~ buffalo** : manda, **11. ~ club** : lobut, **12. ~ corn** : mısır, **13. ~ Desert = Thar Desert** : Tar Çölü, **14. ~ file** : tek dizi, tek sıra (yürüyüş kolu), **15. ~ giver** *k.d.* verdiği hediyeyi geri alan kimse, **16. ~ giving** *k.d.* verdiği hediyeyi geri alma, **17. ~ hemp** *bot.* (a) *bk.:* **kemp** (1), (b) Kanada keneviri *(Apocynum cannabinum) :* süt gibi öz suyu olan, kabuğu sert elyaflı ve köklerinden kusturucu ve müshil ilâçlar yapılan kalımlı K Amerika bitkisi. **Canada hemp, Indian physic, hemp dogbane** *d.d.*. **18. ~ licorice** *bot.* Hint miyanı *(Abrus precatorius)* : miyankökü yerine kullanılan Hindistan'a özgü bitki, **19. ~ mellow** *bot.* Hint gümeci *(Abutilon incanum)* : ebegümeci familyasından geniş kadife yapraklı ve küçük sarı çiçekli bir bitki. **butterweed** *d.d.* **20. ~ meal** *bk.:* **cornmeal**, **21. ~ millet** *bot.* Hint darısı *(Sorghum vulgare)*, **22. ~ mulbery** *bot.* Hint dutu *(Morinda citrifolia)* : G Asya ve Avustralya'da yetişen parlak yapraklı, beyaz çiçekli, etli sarımtrak meyveli bodur ağaç. Kırmızı ve sarı boya yapmakta kullanılır. (**al, aal, awl** *d.d.*), **23. ~ Mutiny = Sepoy Mutiny** : Hint İsyanı : 1857-58'de İngiliz sömürgeciliğine karşı Hindistan'da yerli askerlerin isyanı, **24. ~ Ocean** : Hint Okyanusu, **25. ~ Office** *Brit.* Hindistan İşleri Bakanlığı, **26. ~ paintbrush = painted cup** *bot.* kınalı yüksük *(Castilleja linariaefolia)* : GB ABD'de yetişen, parlak renkli çiçekler açan bir bitki, **27. ~ pipe** *bot.* pipo çiçeği *(Monotropa uniflora)* : K Amerika ve Asya'da yetişen, yapraksız sap üzerinde pipoya benzer tek beyaz çiçek açan bir bitki, **28. ~ pudding** : Hint peltesi : mısır unu, süt ve pekmezle yapılan bir tatlı, **29. ~ red** : (a) kızıltoprak : Özellikle Basra Körfezinde bulunan kırmızı demir oksitli sarıkırmızı renkli toprak. Altın, gümüş eşyayı parlatmakta ve boya olarak kullanılır. (b) kızıl kahverengi, **30. ~ reservation** : Kızılderililere mahsus bölge, **31. ~ rice** : yabanî pirinç, **32. ~ silk = India silk** : Hint ipeklisi : ince, hafif, yumuşak ipekli kumaş, **33. ~ States and Agencies** : eskiden Hindistan'da yarı bağımsız olup 1947'de Hindistan'a ve Pakistan'a bağlanan devletler, kurumlar. **Native States** *d.d.* **34. ~ summer** : pastırma yazı, **35. ~ Territory** : Kızılderililer Bölgesi, şimdi Oklahoma'da (ABD) kalan eski bir Kızılderili arazisi, **36. ~ tobacco** *bot.* (a) yabanî lobelya *(Lobelia inflata)* : küçük mavi çiçekler açar, (b) yabanî tütün *(Nicotiana rustica)*, (c) kedipençesi *(Antennaria plantaginifolia)* : KD Amerika'da yetişir, **37. ~ wrestle** : Hint güreşi yapmak, **38. ~ wrestling** : (a) Hint güreşi, (b) bilek güreşi.

Indic, *sf.* **1.** Hint+, Hindistan+, Hintli+, **2.** *gr.* Hint-İran dilleri grubuna ait : Hintçe, Sanskritçe, Ordu dili, Bengalce gibi dilleri içine alan dil grubuna ait.

indic. = indicating, **2.** indicative, **3.** indicator.

indican, *is.* **1.** *kim.* indiken : $C_{17}H_{17}NO_6$. İndigo elde etmekte kullanılan glükozit, **2.** *biy.-kim.* indoksil potasyum sülfat : $C_8H_6NSO_4K$. Hayvanların idrarında bulunan bir bileşik .

indicant, *sf.&is.* **1.** gösterge, müşir, gösteren şey, **2.** *esk.* gösteren, göstermeye yarayan. **e.a.-** *2. indicative, indicating.*

indicate, *gl.f.* **-cated, -cating 1.** göstermek, bildirmek. *The thermometer ~s air temperature. The arrow on the sign ~s the right way to go.* **2.** imlemek, işaret etmek. *to ~ a place on a map. to ~ the right page.* **3.** belirtmek. *He ~d the need* *for a new school.* **4.** delâlet etmek, -e işaret olmak, ...anlamına gelmek. *His hesitation ~s unwillingness.* **5.** (kısaca) anlatmak, ifade/beyan etmek, tanımlamak. *He ~d his desire to cooperate.* **6.** *tıp* hastalık belirtilerine göre hastalığın cinsini veya tedavi yolunu tespit etmek, tıbben lüzum göstermek/gerektirmek. **The sudden rise in temperature was indicating the use of penicillin** : Ateşin hızla yükselmesi penisilin kullanmayı gerektirdi. **The examination ~d surgery** : Muayene sonunda ameliyata lüzum görüldü. **7.** gerek(tir)mek, gerekli olmak, şayanıarzu/tavsiye olmak. *A fresh approach to industrial relations is ~d.* **8. indicatable** : gösterilebilir, bildirilebilir, belirtilebilir, işaret edilebilir. ***e.a.- 1.*** *show, make known,* ***2.*** *point out, point to,* ***3.*** *demonstrate,* ***4.*** *imply, signify,* ***5.*** *state, express, suggest.*

indication, *is.* **1.** belirti, emare, alâmet, işaret, delil, kanıt. *There was not much ~ (= were not many ~s) that the next few years would be peaceful. There are ~s that the weather is changing (= There is every ~ of a change in the weather).* **2.** gösterme, imleme, anlatma, bildirme, belirtme, ifade etme, **3.** iş'ar, aletin gösterdiği değer/sayı, alette okunan/görülen. *The speedometer ~ was 80 km/h.* **4.** *tıp* belirti, emare : hastalığın sebebini, mahiyetini, ilerleme durumunu, en iyi tedavi şeklini gösteren işaret. ***e.a.-1.*** *sign, token.*

indicative, *sf.&is.* **1.** *gen.* **~ of** : gösteren, belirten, bildiren, işaret/delâlet eden, emare/delil olan, kanıtlayan. **Behavior ~ of mental disorder** : Akıl bozukluğunu belirten davranışlar. **Is a high forehead ~ of great mental power?** Geniş alın zekâ gücüne mi delâlet eder? **2.** (a) *gr.* bildirme (kipi), (b) bildirme kipinde fiil, **3. ~ly** : bildirerek, belirterek, bildirircesine, belirtircesine, emare/belirti teşkil edecek şekilde.

indicator, *is.* **1.** gösteren/bildiren/belirten kimse/şey, **2.** gösterge, müşir, ibre, **3.** göstergeç, ölçü alcti, **4.** *kim.* belirteç, ayıraç : bazı kimyasal maddelerin varlığını ve bazan yoğunluğunu gösteren madde. **Litmus paper can be used as an ~ of the presence or not of acid in a solution** : Turnusol kâğıdı, bir eriyikte asit olup olmadığını göstermekte kullanılabilir. **5.** *ekol.* delil, emare, alâmet : bir bölgede belirli çevresel koşulların varlığına delil olarak orada yaşayan bitki/hayvan, **6. ~y** *Brit. bk.:* **indicative** (1).

indices, *is. bk.:* **index.**

indicia, *is., ç.* **-cia, -cias 1. indicium** *d.d.* belirti(ler), işaret(ler), emare(ler), kanıt(lar), delil(ler), **2.** *ABD* (toptan gönderilen posta maddeleri üzerine pul yerine konulan) "ödendi" damgası.

indicium, *is., ç.* **-dicia, -diciums** *bk.:* **indicia** (1).

indict, *gl.f.* **1.** suçlamak, suç isnat etmek, itham etmek. **~ for riot/as a rioter/on a charge of rioting** : isyan etmekle suçlamak, **2.** (jüri) suçu sabit görmek, suçlu olduğuna hükmetmek, **3. ~able** : suçlandırılabilir, itham edilebilir, **4. ~ably** : suçlandır(ıl)arak, suçlandırılabilecek şekilde, itham edilebilecek tarzda, **5. ~ee** : suçlandırılan, suçu sabit görülen, **6. ~er = ~or** : suçlandıran, itham eden. ***e.a.- 1.*** *accuse, criminate,* ***2.*** *arraign.* ***k.a.- 2.*** *acquit.*

indiction, *is.* **1.** (eski Roma imparatorunun on beş yıl için çıkardığı) vergi fermanı, **2.** tarh edilen vergi.

indictment, *is.* **1.** suçlama, suç isnadı, itham. **bring an ~ against s.o.** : birisi aleyhinde dava açmak, **2.** savca, suçlama yazısı, iddianame, ithamname. **bill of ~** : jüri heyetine sunulan resmî ithamname. **joint ~** : toplu savca, birkaç kişiyi birden suçlayan ithamname, **3.** sanığın suçlu olduğunu bildiren jüri kararı, **4.** (bir şeyin aleyhindeki) delil, kanıt. **This is a clear ~ of government mismanagement** : Bu, hükûmetin fena yönetiminin açık bir delilidir.

Indienne, *sf. Fr.* baharatlı, Hint usulü pişirilmiş/hazırlanmış.

Indies, *is.* **1. the ~ = West ~** : Antil Adaları, **2.** Güneydoğu Asya : Hindistan, Çin Hindi, Endonezya.

indifference, *is.* **1.** ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, bîgânelik, lâkaydi, umursamayış, umursamama, aldırmama, aldırmazlık. *He treated my request with ~. His ~ to/toward the future needs is unfortunate.* **2.** önemsizlik, ehemmiyetsizlik, önem vermeme/vermeyiş. **It is a matter of (supreme) ~ to me** : Bence (zerre kadar) farketmez/bence önemsizdir. **Success or failure cannot be a matter of ~ to you** : Başarı veya başarısızlık sence önemsiz olamaz. **3.** istiğna, soğukluk, rağbetsizlik, **4.** bayağılık, alelâdelik, **5.** *esk.* farksızlık, farksız olma. ***e.a.- 1.*** *apathy, unconcern, insensibility, 2. unimportance, insignificance, 4. mediocrity.* ***k.a.- 1.*** *eagerness, responsiveness.*

indifferency, *is. esk. bk.:* **indifference.**

indifferent, *sf.&is.* **1.** ilgisiz, alâkasız, kayıtsız, lâkayt, bîgâne, umursamaz, aldırmaz, aldırış etmez, fütursuz, kaygısız, duygusuz. *How can you be so ~ to the sufferings of these children? The explorers were ~ to the discomforts and dangers of the expedition.* **2.** tarafsız, bîtaraf, taraf tutmayan. *We cannot remain ~ in this dispute. An ~ decision.* **3.** önemsiz, ehemmiyetsiz, fark etmez. **It is quite ~ to me** : Bence hiç fark etmez. *The time for starting is ~ to me.* **4.** müstağni, rağbet etmeyen, **5.** bayağı, alelâde, orta derecede, pek iyi olmayan, şöyle böyle. *an ~ performance. an ~ book.* **6.** zorunsuz, aslî/zarurî olmayan, **7.** *kim.* yansız, **8.** *fiz.* ılın, **9.** *biy.* farklılaşmamış, tek görevli, görev bölümü olmayan (göze ve doku gibi), **10. ~ly** : ilgisizce, alâkasız/kayıtsız/lâkayt bir şekilde, umursamaksızın, aldırmaksızın, aldırış etmeden, fütursuzca, kaygısızca, duygusuzca, tarafsızlıkla. ***e.a.-*** *1. apathetic, unconcerned, incurious, aloof, detached, disinterested, 2. impartial, neutral, 3. immaterial, insignificant, unimportant, 7&8. inert, neutral.*

indifferentism, *is.* **1.** ilgisizlik, alâkasızlık, kayıtsızlık, bîgânelik, lâkaydi, umursamayış, umursamama, aldırmama, aldırmazlık, **2.** ayırımsızlık : dinlerin aynı derecede muteber olduğu inanışı, **3. indifferentist** : aldırmazlık/ayırımsızlık yanlısı. ***e.a.-*** *1. indifference.*

indigenal, *sf. bk.:* **indigenous.**

indigence = indigency, *is.* yoksulluk, fakirlik, yokluk, kıtlık, mahrumiyet. ***e.a.-*** *poverty, privation, need, want, penury.* ***k.a.-*** *wealth.*

indigenous = indigenal, *sf.* **1.** *gen.* **~ to** : yerli, (bir ülkede) yetişen, bir ülkeye özgü. **The plants ~ to Turkey** : Türkiye'de yetişen bitkiler. **the ~ population** : yerli nüfus/halk. **~ language** : yerlilerin dili. *The elephant is ~ to India.* **2.** *gen.* **~ to** : doğal, doğuştan olan, fıtrî. **Feelings ~ to human beings** : İnsanların doğal duyguları. **3. ~ly** : yerli/doğal olarak, **4. ~ness** : yerlilik, doğallık. ***e.a.-*** *1. aboriginal, autochthonous, native, 2. natural, innate, inherent, inborn.* ***k.a.-*** *1. foreign, alien, naturalized, exotic.*

indigent, *sf.&is.* **1.** yoksul/fakir/züğürt (kimse), **2.** *esk. gen.* **~ of** : -den yoksun/mahrum, **3. ~ly** : yoksullukla, yoksulluk/fakirlik/mahrumiyet içinde, yoksul bir hâlde, fakirane. ***e.a.-*** *1. poor, needy, impoverished, 2. deficient, destitute, lacking.*

indigested, *sf. az kul.* **1.** düzensiz, intizamsız, nizamsız, (karma) karışık, **2.** biçimsiz, şekilsiz, kaba, **3.** sindirilmemiş, hazmedilmemiş, **4.** iyice düşünülmemiş. ***e.a.-1.*** *disordered, confused, 2. unformed, shapeless, formless, 3. undigested.*

indigestible, *sf.* **1.** sindiril(e)mez, hazmolun(a)maz, hazmı güç, **2. ~ness = indigestibility** : sindiril(e)mezlik, hazmolun(a)mazlık, hazım güçlüğü, **3. indigestibly** : sindirilemezcesine.

indigestion, *is.* **1.** sindirim güçlüğü, hazımsızlık, hazım zorluğu, mide fesadı. dispepsi, **2. indigestive** : hazımsızlık doğuran, hazmı güç. ***e.a.-*** *1. dyspepsia.*

indign, *sf.* **1.** haksız, yersiz, nahak, hak edilmeyen, lâyık olmayan, **2.** *esk.* değersiz, **3.** *esk.* utandırıcı, utanç verici, uygunsuz, ayıp, yüz kızartıcı, yakışmaz, yakışıksız, **4. ~ly** : haksız olarak, haksızlıkla. ***e.a.-*** *1. undeserved, 2. unworthy, 3. disgraceful, shameful, unseemly, unbecoming.*

indignant, *sf.* **1.** öfkeli, hiddetli, kızgın, hiddetlenmiş, gazaba gelmiş, (haksızlığa vb. karşı) gücenmiş/alınmış/kırgın/münfail. *~ at a false accusation. ~ with a cruel man.* **2. ~ly** : öfke ile, hiddetle, gazaba gelerek.

indignation, *is.* öfke, hiddet, kızgınlık, hiddet, gazap, tehevvür, (haksızlığa vb. karşı) gücenme/alınma/kırgınlık, infial. **Public ~ was running high** : Halkın infiali gittikçe artıyordu. *He arouse the ~ of people. They felt strong ~ against the police brutality.* **~ meeting** : bir haksızlığı protesto amacıyla yapılan toplantı. *An ~ meeting will be held this evening.* ***e.a.-*** *exasperation, wrath, ire, anger.*

indignity, *is.*, *ç.* **-ties 1.** saygısızlık, aşağılama, hakaret, birinin izzetinefsini yaralayan davranış. **The bandits subjected us to all kind of indignities** : Haydutlar bize her türlü hakareti yaptılar. **2.** *esk.* (a) değersizlik, (b) rezalet, rezillik, kepazelik, şerefsizlik, utandırıcı/rezil edici eylem. ***e.a.- 1.*** *insult, affront, outrage,* ***2.*** *(a) unworthiness, (b) disgrace.*

indigo, *sf.&is.*, *ç.* **-gos, -goes 1.** çivit, **2. ~ -blue = indigotic** *d.d.* çivit rengi, çivit mavisi, lâcivert, **3.** endigo : Indigofera türünden herhangi bir bitki.

indigo blue, *is.* **1.** lâcivert, çivit mavisi, çivit rengi, **2. indigo, indigotin** *d.d.* çivit, bazı bitkilerden elde edilen ya da anilinden sentetik olarak yapılan lâcivert renkli toz : $C_{16}H_{10}N_{2}O_{2}$.

indigo bunting = indigo bird, *is. zool.* mavi ispinoz *(Passerina cyanea)* : K Amerika'da yaşar. Erkeği parlak lâcivert, dişisi kahverenkli tüylüdür.

indigoid, *sf.&is.* çivitimsi (boya).

indigo plant, *is. bot.* çivit otu *(Indigofera tinctoria) :* Hindistan'da yetişen ve çivit elde edilen bir bitki.

indigo snake, *is. zool.* mor yılan *(Drymarchon corais)* : G ABD'de bulunur, küçük memeli hayvanları avlayarak geçinir, mor, siyah renkli, zararsız iri bir yılan. **gopher snake** *d.d.*

indigotin, *is. bk.:* **indigo blue** (2).

indirect, *sf.* **1.** dolambaçlı, dolaşık. *an ~ road. an ~ answer to a question.* **2.** dolaylı, vasıtalı. *A sudden increase in oil prices would have serious ~ effects on living costs. The ~ taxes on tobacco, wines, etc.* **3.** tâli, ikinci derecede, doğrudan doğruya olmayan. *Happiness is an ~ consequence of doing one's work well.* **4.** kaçamaklı, eğri, dürüst olmayan. *The politician's ~ answers angered the press.* **5.** araçlı, araçla yapılan, **6.** hileli, aldatıcı, dürüst olmayan. *~ methods.* **7. ~ discourse** *gr.* dolaylı söylem/anlatım. *"He said he was hungry."* gibi. Dolaysız şekli : *He said "I am hungry."* **8. ~ lighting** : dolaylı aydınlatma/ışıklandırma, **9. ~ object** *gr.* dolaylı tümleç, **10. ~ proof** *bk. :* **reductio ad absurdum**. **11. ~ result** : dolaylı sonuç, **12. ~ tax** : dolaylı/vasıtalı vergi, **13. ~ly** : dolaylı olarak, **14. ~ness** : dolaylılık, dolambaçlılık, kaçamak. ***e.a.- 4.*** *devious, evasive, digressive,* ***6.*** *dishonest, deceitful.* ***k.a.- 1.*** *direct, straight,* ***4.*** *straightforward, forthright.*

indiscernible, *sf.* **1.** seçilemez, ayırt edilemez, farkına varılamaz, tefrik edilemez, **2. ~ness** : seçilemezlik, ayırt edilemezlik, **3. indiscernibly** : seçilemez/ayırt edilemez bir şekilde, farkına varılamayacak şekilde.

indisciplinable, *sf.* düzencesiz, disiplin altına alınamaz, yola gelmez, boyun eğmez, itaatsiz, dik kafalı.

indiscipline, *is.* düzencesizlik, disiplinsizlik, itaatsizlik, dik kafalılık, kargaşa(lık).

indiscoverable, *sf.* **1.** keşfedilemez, **2. indiscoverability** : keşfedilme olanaksızlığı. ***e.a.- 1.*** *undiscoverable.*

indiscreet, *sf.* **1.** düşüncesiz, sağgörüsüz, tedbirsiz, **2.** geveze, boşboğaz, patavatsız, ağzında bakla ıslanmaz, **3. ~ly** : düşüncesizce, sağgörüsüzlükle, tedbirsizce; gevezelikle, boşboğazlıkla, patavatsızca, **4. ~ness** : düşüncesizlik, sağgörüsüzlük, tedbirsizlik; gevezelik, boşboğazlık, patavatsızlık. ***e.a.- 1.*** *imprudent, unwise.*

indiscrete, *sf.* **1.** birleşik, toplu, bütün, yekpare, bölünmemiş, dağılmamış, ayrışmamış, parçalara ayrılmamış, **2. ~ly** : birleşik/toplu/bütün olarak, parçalanmadan, **3. ~ness** : birleşiklik, bütünlük, yekparelik. ***e.a.- 1.*** *unified.*

indiscretion, *is.* **1.** düşüncesizlik, sağgörüsüzlük, tedbirsizlik, akılsızlık, **2.** gevezelik, boşboğazlık, patavatsızlık, münasebetsizlik, pot kırma, **3. ~ary** *bk.:* **indiscreet** (1-2).

indiscriminate, *sf.* **1.** rastgele, gelişigüzel, körü körüne, fark gözetmeyen, ayırımsız. **Their language is an ~ mixture of French and English** : Konuştukları dil, Fransızca ve İngilizcenin gelişigüzel karışımından ibarettir. **2.** karmakarışık, düzensiz, gayrimuntazam. **He tipped everything out of his suitcase in an ~ mass** : Bavulunda ne var ne yok hepsini çıkarıp karmakarışık yığdı. **3.** kontrolsuz, rastgele yapılan. *~ sexual behavior.* **4. ~ly = indiscriminatingly** : rastgele, gelişigüzel bir şekilde, körü körüne, fark gözetmeksizin, ayırım yapmaksızın, karmakarışık/düzensiz bir şekilde, **5. ~ness = indiscrimination** : rastgelelik, gelişigüzellik, fark gözetmeme, ayırımsızlık, karmakarışıklık, düzensizlik, **6. indiscriminating = indiscriminative** : fark gözetmeyen, ayırım yapmayan, seçisiz, ayırımsız. ***e.a.-*** *1. haphazard, random, 2. mixed, heterogenous, confused, 3. promiscuous, unrestrained.* ***k.a.-*** *1. discriminate, selective.*

indiscussible, *sf.* tartışılamaz, münakaşa edilemez.

indispensable, *sf.&is.* **1.** zorunlu, elzem, zarurî, pek gerekli, vazgeçilmez, onsuz olmaz (kimse/şey), *Air, food and water are ~ to life.* **2.** savsaklanamaz, ihmal edilemez, göz yumulamaz. *an ~ obligation.* **3. ~ness = indispensability** : zorunluluk, lüzum, zaruret, gereklilik, vazgeçilmezlik, **4. indispensably** : zorunlu/elzem/zarurî olarak. ***e.a.-*** *1. essential, crucial, absolutely necessary.* ***k.a.-*** *1. dispensable, unessential.*

indispose, *gl.f.* **-posed, -posing 1.** rahatsız etmek, rahatını kaçırmak, keyfini bozmak, **2.** hevesini/arzusunu kırmak, istek bırakmamak, soğutmak. *Hot weather ~s a person to work hard.* **3.** rağbetini azaltmak, **4.** (hafifçe) hasta etmek, **5.** yeteneksiz/yetkisiz kılmak, elverişsiz/kifayetsiz hale getirmek. ***e.a.-1&2.*** *disincline, 5. disqualify, make unfit.*

indisposed, *sf.* **1.** rahatsız, keyifsiz, hasta. **to be ~ with a cold** : soğuk algınlığından rahatsız olmak. **She has a headache and rather ~** : Başı ağrıyor ve pek keyfi yok. **2. ~ for/to do sth.** : (bir şeyi yapmaya) isteksiz, hevessiz. **The men were ~ to work nights** : İşçiler gece çalışmak istemiyorlar. **He seems ~ to go to university** : Üniversiteye gitmeye hevesli görünmüyor. **3. ~ness** *bk.:* **indisposition.** ***e.a.-*** *1. (slightly) ill/sick, unwell, 2. reluctant, averse, loath, disnclined, unwilling.*

indisposition, *is.* **1.** rahatsızlık, keyifsizlik, (hafif) hastalık, **2. ~ for/to do sth** : (bir şeyi yapmaya) isteksizlik, hevessizlik. ***e.a.-*** *1. illness, sickness, 2. disinclination, unwillingness, aversion, reluctance.*

indisputable, *sf.* **1.** kesin, gerçekli, gerçekleşmiş, muhakkak, tartışılamaz, münakaşa/itiraz kabul etmez, su götürmez, kesinlikle doğru, inkâr edilemez. *~ proof.* **2. ~ness = indisputability** : kesinlik, gerçeklik, kat'iyet, tartışılamazlık, **3. indisputably** : kesinlikle, kesin/muhakkak bir şekilde, kat'iyetle. ***e.a.-*** *1. incontestable, undeniable, unquestionable.* ***k.a.-*** *1. questionable, uncertain, disputable.*

indissoluble, *sf.* **1.** erimez, ayrışmaz, ayrılmaz, dağılmaz, **2.** sabit, kararlı, daimî, devamlı, sıkı, muhkem, sağlam. *The ~ bonds of friendship between the two countries.* **3.** (sürekli olarak) geçerli, bağlayıcı, zorunlu, mecburî, feshedilemez. *an ~ contract. The Roman Catholic Church regards the marriage as ~.* **4. ~ness = indissolubility** : erimezlik, ayrışmazlık, ayrılmaz, sabitlik, kararlılık, devamlılık, sıkılık, muhkemlik, sağlamlık, **5. indissolubly** : erimeksizin, ayrışmaksızın, sabit/kararlı/devamlı bir şekilde, sıkıca, sağlamca. ***e.a.-*** *2. firm, stable, lasting, permanent, 3. binding, obligatory.*

indistinct, *sf.* **1.** belirsiz, bellisiz, müphem, hayal meyal. *~ speech/sounds/memories. ~ figures in the fog.* **2.** (kolayca) seçilemez, fark edilemez, ayırt edilemez, zayıf, sönük. *an ~ light in the distance.* **3.** bulanık, vuzuhsuz, iyice fark edemeyen/seçemeyen. *~ eyesight/vision.* **4.** *esk. bk.:* **indiscriminate**, **5. ~ly** : belirsizce, bellisiz/müphem bir şekilde, hayal meyal, **6. ~ness** : belirsizlik, bellisizlik, müphemlik, hayal meyal görünüş, fark edilemezlik. ***e.a.-1-3.*** *blurred, faint, dim, uncertain, obscure.*

indistinctive, *sf.* **1.** belirsiz, bellisiz, müphem, belirli/ayırıcı niteliği olmayan, **2.** tefrik edemeyen, ayırt edemeyen, seçemeyen, **3. ~ly** : belirsizce, ayırt edilemez bir şekilde, **4. ~ness** : belirsizlik, müphemlik, ayırt edilememe.

indistinguishable, *sf.* **1.** birbirinden ayırt edilemez, tefrik edilemez, fark edilemez, (birbirinin) tıpkısı/benzeri. *All 3 sisters are ~. The material is ~ from real silk, but much cheaper.* **2.** anlaşılamaz, hissedilemez, sezilemez, idraki imkânsız, **3. ~ness = indistinguishability** : birbirinden ayırt edilemezlik, tefrik edilemezlik, fark edilemezlik, **4. indistinguishably** : birbirinden ayırt edilemez bir şekilde, tefrik edilemeyecek/fark edilemeyecek derecede. ***e.a.-*** *1. indiscernible, imperceptible.*

indite, *gl.f.* **-dited, -diting 1.** *esk.* yazmak, kaleme almak (şiir, nutuk vb.). *~ a poem.* **2.** *esk.* emretmek, emir/talimat vermek, **3. inditement** : yazma, kaleme alma, **4. inditer** : yazan, kaleme alan. ***e.a.-*** *1. write, compose, 2. enjoin, dictate.*

indium, *is.* *kim.* indiyum : gümüşî beyaz renkli, yumuşak, dövülgen, üç valanslı maden. Karataş/çinko sülfür (*sphalerite*) cevherlerinde az miktarda bulunur. İzgesinde iki mor çizgi göründüğünden (çivit rengine benzeterek) bu ad verilmiştir. Yatak madeni olarak, alçak sıcaklıkta eriyen alaşım yapmakta ve transistorlarda kullanılır. Simgesi **In**, atom ağ. 114.82, atom nu. 49, özgül ağ. (20°C'de) 7.3 g/cm^3.

indivertible, *sf.* **1.** çevrilemez, döndürülemez, saptırılamaz, yolu değiştirilemez. **2. indivertibly** : çevrilemez/döndürülemez/saptırılamaz bir şekilde.

individual, *sf.&is.* **1.** tek, ayrı, ayrı ayrı, her bir. *Each ~ leaf on the tree is different. A teacher cannot give ~ attention to his pupils if his class is very large.* **2.** yalnız, başlı başına, **3.** bireysel, ferdî, (tek) kişiye özgü, özel, şahsî.~ *tastes. ~ style. an ~ question. The preservation of ~ liberty.* **4.** özel, hususî, tek kişilik. ~ *portions.* **5.** *esk.* ayrılmaz, **6.** birey, fert, kişi, şahıs, kimse, adam. *The rights of the ~ are sometimes the most important rights in free society. What a bad tempered ~ you are!* **7.** tane, başlı başına bir bütün, **8.** *biy.* (a) yaratık, bağımsız/tek başına yaşayan varlık, (b) bileşik organizma veya topluluğun bireyi/ferdi, **9. individually** : tek tek, ayrı ayrı, birer birer, yalnız başına, bireysel olarak, kişiye özgü/özel/şahsî bir şekilde. ***e.a.-*** *1. single, separate, 3. characteristic, distinct, 4. special, 5. inseparable, 6. person.* ***k.a.-*** *3. common, 4. general.*

individualise/individualisation/individualiser, *Brit. bk.:* **individualize/individualization/individualizer.**

individualism, *is.* bireycilik, ferdiyetçilik : **1.** bireysel hak, hürriyet ve hareket bağımsızlığını savunan toplumsal kuram, **2.** fikir, düşünce ve davranışlarda bireysel bağımsızlık ilkesi/davranışı, **3.** bencillik, bireylerin yararlarını toplumsal yararlardan daha önemli sayan öğreti, **4.** *fel.* (a) yalnız bireyin bağımsız gerçekliği olduğunu savunan öğreti, (b) eylemleri toplumsal değil yalnız ferdî çıkarların yönettiği ve yarattığı öğretisi/inanışı. ***e.a.-*** *3. egoism.*

individualist, *is.* **1.** bireyci, ferdiyetçi, **2.** hür fikirli, serbest düşünceli/davranışlı, bağımsız/serazat kimse, **3. ~ic** : bireyci+, bencil, **4. ~ically** : bireycilikle, bencillikle.

individuality, *is., ç.* **-ties 1.** kişilik, şahsiyet, ferdiyet, benlik. *A man of marked ~. A dull woman who lacks ~.* **2.** özgüllük, özgünlük, özellik, hususiyet, başkasına benzemezlik, **3.** *esk.* ayrılmazlık, bölünmezlik, birlik, bütünlük, **4.** birey, şahıs, kişi, fert. ***e.a.-*** *1. character, personality, 3. inseparability, indivisibility, 4. individual, person.*

individualize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** bireyselleştirmek, kişilik/ferdiyet/şahsiyet vermek, kişiliğini/şahsiyetini belirtmek, karakterize etmek. *His style of writing ~s his work.* **2.** ayırmak, ayrı tutmak, birer birer ayırmak, tefrik etmek, **3.** ayrıntılarıyla incelemek, ayrı ayrı incelemek, **4.** özgüleştirmek, özgülleştirmek, şahsa tahsis etmek, zevkine/ihtiyacına uydurmak. *~d gifts for your best friends.* **5. individualization** : bireyselleştirme, kişilik/ferdiyet/şahsiyet verme, kişiliğini/şahsiyetini belirtme, karakterize etme, ayrıntılarıyla inceleme, ayrı ayrı inceleme, özgüleştirme, özgülleştirme, **6. individualizer** : bireyleştiren, ayıran, tefrik eden, özgüleştiren, özgülleştiren. ***e.a.-*** *2. distinguish, 3. specify, particularize.*

individually, *zf.* **1.** bizzat, kendisi, şahsen, kişi/fert olarak. *Each of us is ~ responsible.* **2.** tek tek, teker teker, birer birer, yegân yegân, ayrı ayrı. *~ they are really quite nice, but in a group they get nasty. The teacher help us ~.* **3.** özgüllükle, şahsına özgü olarak, eşsiz bir şekilde, **4.** birbirinden, biri ötekinden, fertbe fert. *People differ ~.* ***e.a.-*** *1. personally, 2. separately, distinctively.*

individuate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** bireyleştirmek, ayrı bir fert/varlık hâline getirmek, **2.** şahsiyet vermek/kazandırmak, farklı/kendine özgü bir karakter vermek/kazandırmak, **3. individuator** : bireyleştiren, kendine özgü bir karakter kazandıran. ***e.a.-*** *1&2. individualize.*

individuation, *is.* **1.** bireyleş(tir)me, şahsiyet/ferdiyet/kişilik kazan(dır)ma, ayrı bir fert/varlık hâline getirme/gelme, **2.** kişilik, şahsiyet, ferdiyet, bireysel varlık, **3.** *fel.* bireyleşme : (a) türsel bir örneğin bireyde gerçekleşmesi. *ör.:* Mehmetçikte kahraman asker örneğinin gerçekleşmesi. (b) bağımsız kişiliğe varan değişme süreci, şahsiyetin teşekkülü. ***e.a.-*** *2. individuality.*

indivisible, *sf.&is.* **1.** bölün(e)mez, taksim edil(e)mez, parçalan(a)maz, parçalara ayrıl(a)maz (şey), **2.** *mat.* kalansız bölünemez, **3. ~ness = indivisibility** : bölün(e)mezlik, **4. indivisibly** : bölünemeyecek şekilde.

indo- = **ind-**, *ön ek kim.* "indigo". *ör.: indophenol.*

Indo-, *ön ek* "Hint, Hindistan". **Indo-European** : Hint-Avrupa+.

Indo-Aryan, *sf&is.* **1.** beyaz Hintli : Hint-Avrupa dili konuşan beyaz ırklı Hint yerlisi, **2.** eskiden İran, Afganistan ve Hindistan'ı istilâ eden Hint-Avrupalılara mensup (kimse), **3.** Hindistan ve Pakistan'da konuşulan Hint-Avrupa dilleri grubu.

Indo-China, *is.* Hindiçini : Bengal Körfezi ile Güney Çin Denizi arasında kalan GD Asya yarımadası. Vietnam, Kamboçya, Laos, Siyam, Malezya ve Burma'yı içine alır. **Farther India** *d.d.*

Indo-Chinese, *sf.&is., ç.* **-nese** **1.** Hindiçini halkına/lisanına ait, **2.** Hindiçini halkından biri, **3.** Çince-Tibetçe dil grubundan biri. ***e.a.-*** *3. Sino-Tibetan.*

indocile, *sf.* **1.** dik başlı, dik kafalı, inatçı, yola gelmez, uslanmaz, baş eğmez, asi, serkeş, **2.** **indocility** : dik başlılık, dik kafalılık, inatçılık, asilik, serkeşlik. ***e.a.-*** *1. rebellious, intractable.*

indocrinate, *gl.f.* **1.** (bir fikri/ülküyü/ideali/doktrini) aşılamak, telkin etmek. *They have those political opinions because they've been ~d all their lives.* **2.** öğretmek, (tekrar ede ede) kafasına sokmak, **3.** bir politikayı/sistemi zorla kabul ettirmek, **4.** **indocrination** : aşılama, telkin etme, öğretme, bir politikayı/sistemi zorla kabul ettirme, **5.** **indocrinator** : aşılayan, telkin eden, öğreten, bir politikayı/sistemi zorla kabul ettiren.

Indo-European, *is.&sf.* **1.** Hint-Avrupa dilleri ailesi+, **2.** Hint-Avrupa dillerinden birini konuşan (halk), **3.** **Proto-Indo-European** *d.d.* Hint-Avrupa dilerinin tarihten önceki çağlardaki benzerleri.

Indo-Germanic, *sf.&is.* **Indo-European** ile aynı anlamdadır, artık kullanılmıyor.

Indo-Hitite, *is.* Hint-Eti dilleri ailesi : Eti dilinin Hint -Avrupa dilleri ile kardeş olduğuna inanılmaktadır.

Indo-Iranian, *is.&sf.* Hint-İran dilleri grubu+. Hint-Avrupa dillerinin bir dalı olup Farisî, Paşo, Avestan, Kürtçe ve Hindistan'da konuşulan dilleri içine alır.

indole = **indol**, *is. kim.* indol : C8H7N. Yasemin çiçeklerinde bulunan, bazı hayvanî proteinlerin ayrışmasından meydana gelen beyaz veya sarımtrak, kristalli madde. Parfümeride kullanılır.

indoleacetic acid, *is. biy.- kim.* indolasetik asit : C8H6NCH2COOH. Kristalli bitki hormonu. Bitkilerde kök teşekkülünü ve gelişmesini sağlar. **heteroauxin** *d.d.*

indolebutyric acid, *is. biy.- kim.* indolbütirik asit : C8H6N(CH2)3COOH. Kristalli bitki hormonu. İndolasetik asite benzer. Bitkilerde kök teşekkülünü ve gelişmesini sağlar.

indolence, *is.* **1.** tembellik, uyuşukluk, üşenme, gevşeklik, **2.** ağrısızlık, acısızlık, ağrı/acı duyurmama. ***e.a.-*** *1. sloth, laziness, idleness.*

indolent, *sf.* **1.** tembel, uyuşuk, üşenen. *an ~ worker.* **2.** tembelleştirici, uyuşturucu, rahavet verici. *~ heat.* **3.** *tıp* (a) ağrısız, acısız, ağrı/acı duyurmayan. *an ~ cyst.* (b) yavaş iyileşen. *an ~ ulcer.* (c) atıl, gayrifaal, yavaş gelişen, ilerlemeyen. *an ~ tumor.* **4.** **~ly** : tembel tembel, uyuşuk uyuşuk, tembellikle, üşenerek. ***e.a.-*** *1. lazy, slothful, inactive, idle, sluggish, torpid, slow.* ***k.a.-*** *1. industrious, diligent, active.*

indomitable, *sf.* **1.** yılmaz, azimkâr, sebatkâr, baş eğmez, boyun eğmez, bezmez, inatçı, yenilmez. *~ courage. His ~ spirit.* **2.** **~ness** = **indomitability** : yılmazlık, azim, sebat, baş eğmezlik, **3.** **indomitably** : yılmadan, azimle, sebatla, baş eğmeksizin. ***e.a.-*** *1. unconquerable, unyielding, persevering, stubborn.*

Indonesia, *is.* **1.** Endonezya : eski adı **Netherlands East Indies** veya **Dutch East Indies** idi. 1949'da bağımsızlığını kazanarak **Republic of Indonesia** adını aldı. Sumatra, Cava, Celebes, Kalimantan ve takriben 3000 küçük adadan oluşur. **2.** *bk.:* **East Indies.**

Indonesian, *is.&sf.* **1.** **Malaysian** *d.d.* Endonezyalı, Malezyalı, **2.** Endonezyaca, Endonezya Cumhuriyetinin resmî dili. Endonezya'da konuşulan çeşitli dillerin bir karışımı olup resmî adı **Bahasa Indonesia**'dır. **3.** **Malayo-Polynesian** dillerinin batı kolu, **4.** Endonezya'ya, halkına ve dillerine ait, **5.** **~ Borneo** : Borneo, **6.** **~ Timor** : Timor adasının Endonezyaya ait kısmı.

indoor, *sf.* **1.** iç(eri), ev içinde olan/yapılan, ev içi, dahilî. **~ games** : ev içinde oynanan oyunlar. **~ clothes** : ev içinde giyilen elbise. **~ li-**

fe : ev hayatı. ~ **antenna** : dahilî anten, **2.** ~ **relief** : (eskiden İngiltere'de) fakirler/düşkünler yurdunda dağıtılan yardım.

indoors, *zf.* **1.** içeride, içeriye, ev için(d)e. eve, evde. **Go/stay** ~ : Eve girmek/evde kalmak. **He ran** ~ : İçeriye seğirtti. ~ **and out** : içeride ve dışarıda.

Indo-Pacific, *sf.* Asya'nın Hint ve Pasifik Okyanusları kıyıları ile ilgili.

indophenol, *is. kim.* **1.** indofenol : HOC6 H4N=C6H4=O : Mavi, yeşil boya, **2.** indofenolden türeyen herhangi bileşim.

indorsable/indorse(ment)/indorsee/indorser, *bk.:* **endorsable/endorse(ment)/endorsee/endorser.**

indoxyl, *is. kim.* endoksil C8H7NO : kolayca oksitlenerek endigo veren kristalli bileşim.

Indra = Inda, *is.* eski Hindu dininde yağmur, şimşek ve şafak tanrısı.

indraft = indraught, *is.* içeriye doğru akış (hava, su vb.).

indrawn, *sf.* **1.** içine dönük, çekingen, muhteriz, dalgın, zihni meşgul, kendi iç âlemi ile meşgul, **2.** içeri çekilen/çekilmiş. *an ~ breath.* **e.a.-** *1. reserved, intospective, aloof, absracted, preoccupied.*

indri, *is., ç.* **-dris** *zool.* indri, *(Indri indri)* : Madagaskar'da yaşar. Maymunların indrigiller familyasından 60-80 cm uzunluğunda, kara ve ak kıllı, kısa kuyruklu, yerlilerce kutsal sayılan bir hayvan.

indubitable, *sf.* **1.** kesin, kat'î, muhakkak, kuşkusuz, şüphe götürmez, **2.** **~ness = indubitability** : kesinlik, kat'iyet, kuşkusuzluk, **3. indubitably** : (a) kesinlikle, kat'î olarak, muhakkak surette, kuşkusuz, şüphesiz, (b) elbette, hay hay, hakkınız var. **e.a.-** *1. certain, unquestionable.*

induce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** kandırmak, ikna etmek, aklını çelmek, imale etmek, sevk etmek, teşvik etmek. *They ~d him to accept.* **Advertising ~s people to buy** : Reklâm halkı alış verişe teşvik eder. ~ **him to stay** : Onu kalmaya ikna et. **Nothing will ~ me to do it** : Dünyada (başımı kesseler) onu yapmam. **2.** sebep olmak, sevk etmek, müsebbip olmak. **sleep ~d by drug** : ilâcın sebep olduğu uyku. **a sickness ~d by fatigue** : yorgunluktan ileri gelen hastalık. *Too much food ~d sleepiness.* **3.** *fiz.* irkiltmek, endüklemek, (akım/gerilim/mıknatıslık) üretmek, **4.** *man.* tüme varmak, istintaç etmek, **5. inducer** : kandıran, ikna eden, aklını çelen, imale eden, **6. inducible** : kandırılabilir, ikna edilebilir. **e.a.-** *1. actuate, prompt, incite, urge, spur, persuade, convince, prevail, 2. cause, bring about, produce, 3. assert, establish, infer.* **k.a.-** *1. dissuade, discourage.*

induced drag, *is. hv.* baskılı yedme/sürükleme, tesirli yedme, kalkışta yedme direnci.

inducement, *is.* **1.** kandırma, ikna etme, aklını çelme, imale/teşvik/tahrik etme, **2.** sebep, saik, vesile, ikna eden/kandıran/teşvik eden şey, müşevvik, teşvik/tahrik edici. *Prizes offered as ~s to students to do better work.* **hold out/offer ~s to s.o. to do sth.** : birine bir iş yaptırmak için çekici vaitlerde bulunmak/rüşvet vadetmek, **3.** *huk.* delil, kanıt, ispat, iddianın doğruluğunu gösteren şey. **e.a.-2.** *incentive, motive, stimulus, spur, incitement, attraction, lure.*

induct, *gl.f.* **1.** atamak, tayin etmek, (resmen/merasimle) memuriyete başlatmak, göreve/işe başlatmak. *They proposed to ~ him as a secretary.* **2.** *gen.* ~ **to/into** : (özel bilgi/tecrübe isteyen bir şeye) dahil etmek/sokmak/takdim etmek. *They ~ed him into the mystic rites of the order.* **3.** *ABD* askere almak, **4.** (bir mesleğe/kuruma vb.) kabul etmek, üye kaydetmek. *to ~ one into a new profession.* **e.a.-** *2. introduce, 3. draft, 4. admit.*

inductance, *is. elekt.* **1.** irkilimlik, irkiti : bir devrede veya yakın iki devrede akım değişmesinin yüksüren kuvvet (e.m.k.) oluşturması özelliği, **2.** irkilim kangalı, self bobini, endüktans, bobin.

inductee, *is.* askere alınan kimse.

inductile, *sf.* **1.** süneksiz, tel çekilmez, tel hâline getirilmez, **2. inductility** : süneksizlik, tel çekilmezlik.

induction, *is.* **1.** *elekt.* irkilim, irkitim, endükle(n)me, endüksiyon : değişen elektrik akımı veya manyetik akının bir iletkende gerilim veya akım üretmesi, **2.** *man.* tümevarım, istikra : özel durumlarda doğruluğu bilinen bir önermenin genel durumlarda da doğru olduğunu kanıtlama, **3.** (delil, olay vb.) öne sürme, meydana çıkarma, **4.** memuriyete alma, işverme, **5.** *embril.* büyüyen bir dokunun başka dokuların gelişmesini etkilemesi, **6.** (bir mesleğe/kuruma vb.) giriş, kabul etme/edilme, işe başlama, **7.** (makam, kurum vb.) kurulma, teessüs, **8.** *ABD* askere al(ın)ma (işlemi). *His ~ into the army.* **9.** patlamalı motorlarda yakıt, hava karışımının yanma odacığına salıverilmesi, **10.** *esk.* giriş, ön söz. **11.** ~ **coil = spark coil** : irkilim kangalı, endüksiyon bobini, **12.** ~ **heating** : irkilimle ısıtma, **13.** ~**less** : irkilimsiz, endüklemesiz. ***e.a.- 10.*** *preface.*

inductive, *sf.* **1.** *elekt.* irkilimli, irkilimsel, endüktif, **2.** *man.* tümevarımlı, istikraî. *~ reasoning.* **3.** *embril.* (başka dokuların gelişmesini) etkileyici, **4.** etkileyen, kandıran, ikna/imale eden, aklını çelen, **5.** *bk.:* **introductory**, **6.** ~**ly** : (a) *elekt.* irkilimle, irkilim yolu ile, endüktif olarak, (b) tümevarımla, tümevarım/istikra yolu ile, **7.** ~**ness** : irkiteçlik, endüktiflik. ***e.a.- 2.*** *bk.: deductive, 4. leading, influencing.*

inductive reactance, *is. elekt.* irkilimsel tepkinlik, endüktif reaktans : endüktansın alternatif akıma karşı gösterdiği direnç, açısal frekansla endüktansın çarpımı. *bk.:* **capacitive reactance.**

inductor, *is.* **1.** *elekt.* itkilteç, endüktans (bobini), **2.** atayan, tayin eden, (resmen) memuriyete başlatan.

indue, *gl.f.* **-dued, -duing** *bk.:* **endue.**

indulge, *f.* **-dulged, -dulging 1.** (arzu ve heveslerine) kapılmak, iptilâ/düşkünlük göstermek, müptelâ/tiryaki olmak, (arzularına) dayanamamak, hislerine esir olmak, kendini tutamamak, teslimiyet göstermek. *I wouldn't say he is a drinker, but he ~s at parties.* **He ~s in tobacco** : Tütün tiryakisidir. **She ~d her fondness for candy by eating a whole box** : Kendini tutamayıp bir kutu şekeri yedi. **2.** müsamaha etmek, göz yummak, her dediğini/istediğini yapmak, şımartmak. *It is sometimes necessary to ~ a sick child/the fancies of a sick child.* **3.** canının istediğin yapmak, (kendini) tatmin etmek. ***e.a.- 1.*** *yield to, 2. pamper, humor, spoil, baby, mollycodle, 3. gratify, satisfy.* ***k.a.- 2.*** *discipline, 3. refuse.*

indulgence, *is.&f.* **-genced, -gencing 1.** tutku, iptilâ, düşkünlük, **2.** hoşgörü, müsamaha, göz yumma, **3.** (a) keyfini/arzusunu tatmin için alınan/yapılan şey, (b) nefsini tatmin, **4.** (Katolik kilisesinde) pişmanlık hasıl olunca günah cezasından bir kısmının affolunması. *bk.:* **plenary indulgence**, **5.** (II. Charles ve II. James zamanında İngiltere'de) Katolik ve Protestanlara kısmî din hürriyeti bağışlanması, **6.** *tic.* erteleme, borç vadesinin uzatılması, **7.** (Katoliklerde) günah cezasını kısmen affetmek.

indulgency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **indulgence** (1-6).

indulgent, *sf.* **1.** müsamahakâr, hoşgörür, (kusurlara) göz yuman, merhametli, şefkatli.~ *parents.* **2.** ~**ly** : müsamaha ile, hoşgörerek, (kusurlara) göz yumarak, merhametle, şefkatle. ***e.a.- 1.*** *lenient.*

induline, *is.* çivit boyası, çivit rengi veren çeşitli boyalardan herhangi biri.

indult, *is.* ayrıcalık, muafiyetname : Papanın bazı piskoposlara vb. bahşettiği bir kısım kilise kurallarına uymama yetkisi.

induplicate = induplicative, *sf. bot.* **1.** (içeriye doğru) kıvrık, katlı (çiçek yaprakları vb.), **2. induplication** : kıvrıklık, kat.

indurate, *sf.&f.* **-rated, -rating 1.** sertleş(tir)mek, katılaş(tır)mak, **2.** duygusuzlaş(tır)mak, kabalaştırmak, (duyguları) nasırlaştırmak, inatçı yapmak, **3.** (meşakkat vb. ne) alıştırmak, tahammülünü artırmak, dayanıklı kılmak, **4.** sağlamlaştırmak, sağlamca yerleştirmek, pekiştirmek, **5.** sert, katı, **6.** duygusuz, hissiz, kaba, **7.** alışık, alışmış, tahammüllü, vurdum duymaz. ***e.a.- 1.*** *harden, 3. inure, accustom, 4. confirm, establish, 6. hardened, 7. callous, unfeeling, 8. inured.*

induration, *is.* **1.** sertleş(tir)me, katılaş(tır)ma, **2.** duygusuzlaş(tır)ma, kabalaştırma, (duyguları) nasırlaştırma, **3.** (meşakkat vb. ne) alıştırma, tahammülünü artırma, dayanıklı kılma, **4.** *jeol.* (a) tortuların katılaşarak kaya oluşturması, (b) kayaların sıcaklık, basınç vb. ile sertleşmesi, **5.** *patol.* (a) vücudun bir kısmının yangı, kan toplanması veya neoplâstik sızış *(infiltration)* nedeniyle sertleşmesi, (b) (böylece hasıl olan) sertlik, **6. indurative** : sertleştirici, katılaştırıcı, sağlamlaştırıcı.

indusium, *is., ç.* **-sia 1.** *bot.* eğrelti otunun spor keselerini örten zarf, **2.** *anat. zool.* kurtçuk kesesi, böceğin sürfe kesesi, **3. indusial** : spor kesesi zarfına/sürfe kesesine ait.

industrial, *sf.&is.* **1.** sınaî, endüstriyel, sanat+, sanayie/endüstriye ait. ~ **revolution** : sanayi devrimi. **an ~ school** : sanat okulu, **2.** sanayice gelişmiş, sanayide ileri, sanayileşmiş, endüstrileşmiş. *an ~ nation/area.* **3.** sanayi ile uğraşan/geçinen. *the ~ classes.* **4.** sanayi işçileri ile ilgili, işçilerle patronlar arasında olan. ~ **disagreement** : işçi, patron uyuşmazlığı, **5.** sanayide kullanılmaya elverişli, sanayide kullanılan. *~ diamonds. Alcohol, for ~ use.* **6.** fabrika işçisi/memuru, **7.** sanayi şirketi, **8.** sanayi ürünü, **9.** ~**s** : sanayi şirketleri hisse senetleri veya bonoları, **10.** ~ **action** : işçi hareketleri, grev, işçilerin protestosu. **take ~ action** : grev yapmak, **11.** ~ **archeology** : sınaî arkeoloji : sanayi devriminin ilk çağlarındaki fabrika, makine ve ürünlerin incelenmesi, **12.** ~ **arts** : zenaat, el sanatları, ortaokullarda ve sanat enstitülerinde öğretilen makine ve aletleri kullanma tekniği, **13.** ~ **court** : iş mahkemesi, **14.** ~ **design** : teknik resim. ~ **designer** : teknik ressam, **15.** ~ **disease** : iş hastalığı : belirli bir sanayi kolunda çalışanlara özgü hastalık, **16.** ~ **estate = trading estate** *Brit.* sanayi bölgesi, **17.** ~ **exhibition** : sanayi sergisi, **18.** ~ **law** : sanayi yasaları/kanunları, **19.** ~ **melanism** : sınaî esmerleşme : kirletici sanayi ürünlerinin böceklerde sebep olduğu renk değişmesi, **20.** ~ **park** : sanayi sitesi, **21.** ~ **psychology** : sanayi ruh bilimi, **22.** ~ **relations** : (a) sınaî ilişkiler : bir sanayi kurumunun işçilerle ve halkla ilişkileri, (b) bu ilişkileri yöneten ve iyileştirmeye çalışan daire, **23.** ~ **sociology** : sınaî toplum bilimi, sanayileşmiş toplulukları konu alan toplum bilimi, **24.** ~ **union** : sanayi işçileri birliği/sendikası, bir sanayi kolunda çalışan her çeşit meslek ve ihtisastaki işçileri üye kabul eden birlik, **25.** ~ **Workers of the World** : Dünya Sanayi İşçileri Birliği : Şikago'da 1905'te kurulup 1920'de dağılan milletler arası sendika.

industrialise/industrialisation, *Brit. bk.:* **industrialize/industrialization.**

industrialism, *is.* sanayicilik, geniş ölçüde sanayie ve sınaî ürünlere dayanan ekonomik sistem.

industrialist, *is.&sf.* **1.** sanayici, **2.** sanayie/sanayiciliğe dayanan.

industrialize, *f.* **-ized, -izing 1.** sanayileş(tir)mek, geniş ölçüde sanayi kur(dur)mak. *to ~ an area.* **2. industrialization** : sanayileşme, geniş ölçüde sanayi kurma.

industrious, *sf.* **1.** çalışkan, gayretli, hamarat. *an ~ student. The ant is an ~ insect.* **2.** *esk.* mahir, hünerli, marifetli, maharetli, **3.** ~**ly** : çalışkanlıkla, gayretle, hamaratlıkla, **4.** ~**ness** : çalışkanlık, hamaratlık. ***e.a.*** *1. diligent, hardworking, assidious, sedulous, energetic, busy, persistent, zealous, 2. skillful, clever.* ***k.a.*** *1. lazy, idle, indolent, lethargic, shiftless, slothful.*

industry, *is., ç.* (1&2 için) **-ries 1.** sanayi, işleyim, endüstri. **chemical ~** : kimya sanayii. **automobile ~** : otomobil sanayii. **heavy/light ~** : ağır/hafif sanayi. **paper ~** : kâğıt sanayii. **textile ~** : dokuma sanayii, **2.** iş, meşguliyet, **3.** (geniş anlamda) üretim ve ticaret, **4.** (toplu olarak) sanayiciler, **5.** sistemli çalışma, **6.** çalışkanlık, hamaratlık, gayret, **7.** *esk. bk.:* **ingenuity, skill.** ***e.a.*** *6. diligence, effort, attention, devotion.*

indwell, *f.* **-dwelt, -dwelling 1.** yurtlandırmak, yerleştirmek, iskân etmek, **2.** içinde/ruhunda (yaratıcı güç/gayret/heves) mevcut olmak, ruhunda/benliğinde yaşamak. *A creative power ~ing in the world.* **3.** oturmak, ikamet etmek, yerleşmek, sakin olmak, **4.** ~**er** : oturan, yerleşen, yurt edinen, sakin. ***e.a.*** *1. inhabit, 2. exist, 3. dwell, abide.*

-ine, *son ek* **1.** "...gibi, -e benzer, -e ait". *ör.: canine, crystalline,* **2.** "-den yapılmış". *ör.: opaline,* **3.** dişil ad/unvan yapmaya yarar: *heroine, Josephine* vb. **4.** aslında dişil olan soyut adlar yapar : *medicine, doctrine, routine, famine* vb. **5.** *kim.* (a) halojen grubundaki maddelerin adlarına takılır : *bromine, fluorine* vb. (b) alkaloid veya bazik maddeleri gösterir : *morphine, aniline* vb, (c) **-in** son ekinin değişik şekli olarak kullanılır.

inearth, *gl.f. esk.* gömmek, defnetmek. ***e.a.*** *bury, inter.*

inebriant, *sf.&is.* sarhoş edici (şey). ***e.a.*** *intoxicant.*

inebriate, *sf.&is.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** sarhoş etmek, **2.** mest etmek, manen sarhoş etmek, şenlendirmek, gönlünü ferahlatmak, neşelendirmek, canlandırmak, **3. inebriated** *d.d.* sarhoş, ayyaş, **4. inebriation** : sarhoş etme, mest etme, şenlendirme, neşelendirme, canlandırma. ***e.a.*** *1. intoxicate, 2. exhilarate, 3. drunk, drunkard, intoxicated.*

inebriety, *is.* sarhoşluk, ayyaşlık. ***e.a.*** *drunkness, intoxication.*

inedible, *sf.* **1.** yenmez, yemeye elverişsiz. *~ plants.* **2. inedibility** : yemeye elverişsizlik. ***k.a.**- 1. edible.*

inedita, *ç. is..* (henüz) yayınlanmamış (edebî) eserler. **The late author's ~** : Merhum yazarın henüz yayınlanmamış eserleri.

inedited, *sf.* **1.** yayınlanmamış, neşredilmemiş, **2.** düzeltilmemiş, düzenlenmemiş, olduğu gibi yayınlanmış. ***e.a.**- 1. unpublished.*

ineducable, *sf.* **1.** eğitilmez, (zekâ geriliği, ruhsal durum vb. nedeniyle) eğitilmesi olanaksız, **2. ineducability** : eğitilmezlik.

ineffable, *sf.* **1.** anlatıl(a)maz, anlatılması/tarifi olanaksız, tarif edilemez, tarife sığmaz. *~ joy/beauty.* **2.** söylen(e)mez, sözü edil(e)mez, ağıza alınmaz, kutsal, söylenmesi günah. *God's ~ name.* **3. ~ness = ineffability** : (a) anlatıl(a)mazlık, tarif edilemezlik, tarife sığmazlık, (b) ağıza alınmazlık, kutsallık, **4. ineffably** : anlatıl(a)maz/tarif edilemez bir şekilde, (b) ağıza alınmaz/kutsal şekilde. ***e.a.**- 1. inexpressible, unspeakable, 2. unutterable, taboo.*

ineffaceable, *sf.* **1.** silin(e)mez, **2. ineffaceability** : silinemezlik, **3. ineffaceably** : silinemeyecek şekilde. ***e.a.**- 1. inerasable, indelible.*

ineffective, *sf.* **1.** etkisiz, tesirsiz, sonuçsuz, neticesiz, sonuç/netice vermeyen, nafile, beyhude, **2.** yetkisiz, beceriksiz, kabiliyetsiz. *an ~ teacher. An ~ person should not be chairman.* **3. ~ly** : etkisizce, tesirsizce, sonuç/netice vermeksizin, nafile, beyhude; yetkisizce, beceriksizce, kabiliyetsizce, **4. ~ness** : etkisizlik, tesirsizlik, sonuçsuzluk, neticesizlik; yetkisizlik, beceriksizlik, kabiliyetsizlik. ***e.a.**-1. ineffectual, inefficient, 2. incompetent, incapable. **k.a.**-1&2. effective.*

ineffectual, *sf.* **1.** etkisiz, tesirsiz, beklenen sonucu vermeyen. *an ~ remedy.* **2.** beyhude, nafile, boşuna, işe yaramayan. *~ efforts.* **3.** başarısız, semeresiz. *an ~ attempt. an ~ leader.* **4. ~ity = ~ness** : etkisizlik, tesirsizlik; beyhudelik, nafilelik; başarısızlık, semeresizlik, **5. ~ly** : etkisizce, tesirsizce, beklenen sonucu vermeksizin; beyhude/nafile bir şekilde, boşu boşuna, işe yaramaksızın; başarısızca, semeresizce. ***e.a.**- 1. ineffective, 2. unavailing, futile, useless, 3. unsuccessful, fruitless.*

inefficacious, *sf.* **1.** etkisiz, tesirsiz, semeresiz, beklenen sonucu vermeyen. *an ~ medicine.* **2. ~ly** : etkisizce, tesirsizce, semeresizce, beklenen sonucu vermeksizin, **3. ~ness = inefficacity = inefficacy** : etkisizlik, tesirsizlik, semeresizlik, beklenen sonucu vermeme.

inefficiency, *is., ç.* **-cies 1.** verimsizlik, **2.** etkisizlik, tesirsizlik, iyi çalışmama, beklenen sonucu vermeme, **3.** yeteneksizlik, ehliyetsizlik, yetersizlik, kifayetsizlik.

inefficient, *sf.* **1.** verimsiz, randımansız, **2.** etkisiz, tesirsiz, iyi çalışmaz, beklenen sonucu vermez, **3.** yeteneksiz, ehliyetsiz, yetersiz, kifayetsiz. *an ~ worker.* **4. ~ly** : verimsiz/etkisiz/yeteneksiz bir şekilde. ***e.a.**- 3. incapable, incompetent.*

inegalitarian, *sf.* toplumsal/ekonomik eşitlikten yoksun.

inelastic, *sf.* **1.** esneksiz, elâstikiyetsiz, esnek/elâstkî olmayan, katı, sert, **2.** uymaz, uyarlanmaz, değişen koşullara uymayan, intibak kabiliyeti olmayan. *an ~ programme.* **3. ~ collision** *fiz.* esneksiz çarpışma, **4. ~ scattering** : esneksiz dağılım, esneksiz çarpışan zerrelerin dağılımı (bu hâlde toplam kinetik enerji çarpışma ile azalır), **5. inelasticity** : esneksizlik, elâstikiyetsizlik, katılık, sertlik. ***e.a.**- 1&2. inflexible, rigid, uncomprimising, unyielding.*

inelegance = inelegancy, *is., ç.* **-cies 1.** zarafetsizlik, kabalık, nezaketsizlik, **2.** zarafetsiz/kaba şey.

inelegant, *sf.* **1.** zarafetsiz, kaba, nezaketsiz, çirkin, zarafetten/kibarlıktan yoksun, **2. ~ly** : kabaca, nezaketsizce.

ineligible, *is.&sf.* **1.** seçil(e)mez, **2.** (maksada/işe) elverişsiz, uygun değil, (herhangi bir göreve/makama) yeterli nitelikleri olmayan (kimse). *He is ~ for this position.* **3. ~ness = inelligibility** : seçil(e)mezlik, (maksada/işe) elverişsizlik, uygunsuzluk, yetersizlik

ineloquence, *is.* belâgatsizlik.

ineloquent, *sf.* **1.** belâgatsiz, beliğ/uzdil değil, **2. ~ly** : belâgatsizlikle, beliğ olmayarak.

ineluctable, *sf.* **1.** kaçınıl(a)maz, kaçınılması olanaksız/imkânsız, içtinap edilemez, önlenemez, bertaraf edilemez, mukadder. *The victim of ~ fate.* **2. ineluctability** : kaçınıl(a)mazlık, önlenemezlik, mukadder oluş, **3. ineluctably** : kaçınıl(a)maz/önlenemez, bir şekilde, mukadder olarak. ***e.a.**- 1. inescapable, inevitable, certain.*

ineludible/ineludibly, *bk.:* **inescapable/ inescapably.**

inenarrable, *sf.* anlatılamaz, tarif/tasvir edilemez, anlatılması/tarifi imkânsız. ***e.a.-*** *indescribable, ineffable.*

inept, *sf.* **1.** yeteneksiz, ehliyetsiz, beceriksiz, hünersiz, toy, acemi, (iş için) elverişsiz. *He is quite ~ at tennis.* **2.** yersiz, uygunsuz, münasebetsiz, yakışıksız, **3.** saçma, aptalca, budalaca, ahmakça. *an ~ remark.* **4. ~ly** : yeteneksizce, beceriksizce, acemice, yersiz/uygunsuz bir şekilde, münasebetsizce; aptalca, budalaca, ahmakça, **5. ~ness** *bk.:* **ineptitude** (1). ***e.a.- 1.*** *unfit, unfitting, unsuited, 2. inappropriate, awkward, 3. absurd, foolish, pointless, inane.* ***k.a.- 1-3.*** *apt, adept.*

ineptitude, *is.* yeteneksizlik, ehliyetsizlik, beceriksizlik, toyluk, acemilik, **2.** saçma/budalaca/ahmakça davranış/söz.

inequality, *is., ç.* **-ties 1.** eşitsizlik, müsavatsızlık, fark(lılık). *social ~. Great inequalities in wealth cause social unrest.* **2.** taraf tutma, haksızlık, adaletsizlik, hakkaniyetsizlik, denksemezlik, **3.** (yüzey vb.) pürüz(lülük), arıza(lı oluş), düzgünsüzlük. *The inequalities of the landscape.* **4.** değişme, tahavvül, değişebilirlik, düzensizlik, ıttıratsızlık. *inequalities of climate /temperature.* **5.** *astr.* (a) astronomik düzenden, özellikle normal yörüngeden ayrılış, (b) bu ayrılışın miktarı, düzensizlik, **6.** *mat.* eşitsizlik : iki çokluğun eşit olmadığını gösteren ve < veya > işareti ile birbirinden ayrılan ifade. ***e.a.- 1.*** *disparity, 2. unjustice, partiality, 3. unevenness, 4. variableness.*

inequitable, *sf.* **1.** insafsız, haksız, adaletsiz, denksemez, hakkaniyetsiz, hak ve adalete uymaz. *an ~ division of the profits.* **2. ~ness** : insafsızlık, haksızlık, adaletsizlik, **3. inequitably** : insafsızca, haksızlıkla, adaletsizlikle. ***e.a.- 1.*** *unjust, unfair.*

inequity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** insafsızlık, haksızlık, adaletsizlik, denksemezlik, **2.** haksız/adaletsiz eylem. ***e.a.- 1.*** *injustice, unfairness.*

inequivalve(d), *sf.* kapakçıkları farklı (iki kapakçıklı yumuşakça).

ineradicable, *sf.* **1.** sökülemez, sökülüp atılamaz, kökünden çıkarılamaz, yok edilemez. *an ~ fault/failing.* **2. ~ness = ineradicability** : sökülemezlik, kökünden çıkarılamazlık, yok edilemezlik.

inerasable, *sf.* **1.** silin(e)mez, **2. ~ness** : silin(e)mezlik, **3. inerasably** : silin(e)mez bir şekilde.

inerrable, *sf.* **1.**yanılmaz, hatasız, şaşmaz, yanlış/hata yapmaz, **2. ~ness = inerrability**: yanılmazlık, hatasızlık, şaşmazlık, **3. iner-rably** : yanılmaksızın, hatasızca, şaşmadan, yanlış/hata yapmadan. ***e.a.- 1.*** *infaillible, inerrant.*

inerrancy, *is.* yanlışsızlık, hatasızlık, kusursuzluk, yanılmazlık, hataya düşmeme.

inerrant, *sf.* **1.** yanlışsız, hatasız, kusursuz, yanılmaz, hataya düşmez, **2. ~ly** : yanlışsız/hatasız/kusursuz bir şekilde, yanılmaksızın, hataya düşmeden. ***e.a.- 1.*** *infaillible, inerrable.*

inert, *sf.* **1.** eylemsiz, atıl, süreduran, durgun, hareketsiz, cansız. *~ matter.* **2.** *kim.* dingin, eylemsiz, atıl, kimyasal bileşim yapmayan. *an ~ gas.* **3.** *ecz.* tedavi özelliği olmayan, **4.** tembel, uyuşuk, **5. ~ly** : eylemsizce, atıl/hareketsiz/cansız bir halde, tembelce, uyuşuklukla, **6. ~ness** : eylemsizlik, atalet, durgunluk, hareketsizlik, tembellik, uyuşukluk. ***e.a.- 1.*** *unmoving, motionless, inactive, 3. sluggish.* ***k.a.-1.*** *active, dynamic, animated.*

inertia, *is.* **1.** süredurum, eylemsizlik, atalet, durgunluk, hareketsizlik, cansızlık. **moment of ~** : eylemsizlik döngüsü, eylemsizlik momenti, **2.** durgunluk, dinginlik, **3.** tembellik, uyuşukluk, bitkinlik. *a feeling of ~ on a hot summer day.* ***e.a.- 1.*** *inactivity, sluggishness, inertness.*

inertial, *sf.* **1.** süreduran, eylemsiz, **2. ~ coordinates = ~ reference frame = ~ system** : eylemsiz yerlemler : içinde bulunan nesnelerin ivmesiz oldukları, yani bir dış kuvvetin etkisi olmadıkça duruk ya da düzgün doğru devinim içinde kaldıkları yerlem çatkıları/konaç dizgesi/ koordinat sistemi. *Newton işleybilimi bu gibi dizgelerde geçerlidir.* **3. ~ guidance= ~ navigation** : eylemsiz güdüm : roket, uzay aracı, uçak vb. nin hız ile doğrultu değişmelerine duyarlı jiroskop vb. gibi aletlerle güdümü.

inescapable, *sf.* **1.** kaçınıl(a)maz, sakınıl(a)maz, içtinap edilemez, zarurî. *We were forced to the ~ conclusion that he was an embezzler,* **2. inescapably** : kaçınılmaz/sakınılmaz bir şekilde, zarurî olarak. ***e.a.- 1.*** *inevitable, unavoidable, ineluctable.*

-iness, *son ek* "-lık/-lik/-luk/-lük". **-y** ile son bulan sıfatlardan ad yapar : **happy-> happiness** : mutluluk.

in esse, *Lât.* olan, gerçekten/fiilen mevcut/var olan. ***e.a.-*** *in being, actually existing.*

inessential, *sf.&is.* **1.** önemsiz, gereksiz, ehemmiyetsiz, lüzumsuz (şey), **2.** *az kul.* esassız, asılsız. **3.** **~ity** : önemsizlik, gereksizlik, ehemmiyetsizlik.

inestimable, *sf.* **1.** paha biçilmez, takdiri imkânsız, pek değerli/kıymetli, **2.** **~ness = inestimability** : paha biçilmezlik, pek değerli/kıymetli oluş, **3.** **inestimably** : paha biçilmez derecede, pek değerli/kıymetli olarak. ***e.a.- 1.*** *immeasurable, invaluable, priceless.*

inevitable, *sf.&is.* **1.** kaçınıl(a)maz, sakınıl(a)maz, önlenemez, önüne geçilemez, çaresiz, menedilemez (şey), mukadder, zaruri, muhakkak. *An argument was ~ because they disliked each other so much.* **2.** *k.d.* mutat, bermutat, yanından ayrılmayan. *A Japanese or an American tourist with his ~ camera.* **3.** **~ness** : kaçınılmazlık, sakınılmazlık, önlenemezlik, çaresizlik, zaruret, **4.** **inevitably** : kaçınılmaz/sakınılmaz/önlenemez bir şekilde, çaresiz/zaruri olarak, mutat bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *certain, necessary, unavoidable.*

inexact, *sf.* **1.** yanlış, hatalı, doğru/tam/dakik değil, hakikatten farklı, hakikî rakam ve ölçüden farklı, **2.** **~itude = ~ness** : yanlışlık, hata, doğru/tam/dakik olmayış, **3.** **~ly** : yanlış/hatalı olarak, yanlışlıkla, yanlış bir şekilde.

inexcusable, *sf.* **1.** affedil(e)mez, mazur görülemez, özür/mazeret kabul etmez, **2.** **~ness = inexcusability** : affedil(e)mezlik, mazur görülemezlik, **3.** **inexcusably** : affedilemez/mazur görülemez bir şekilde.

inexecution, *is.* icraatsızlık, yapmama, icra/ifa etmeme.

inexertion, *is.* gayretsizlik, çabalamama, ceht/çaba/gayret göstermeme. ***e.a.-*** *inaction.*

inexhaustible, *sf.* **1.** tükenmez, tüketilemez, bitmez, sonu gelmez, arkası alınamaz. *an ~ supply. My patience is not ~.* **2.** yorulmaz, yorulmak bilmez. *an ~ runner.* **3.** **~ness = inexhaustibility** : tükenmezlik, tüketilemezlik, bitmezlik; yorulmazlık, **4.** **inexhaustibly** : tükenmez/bitmez bir şekilde; yorulmaksızın. ***e.a.-1.*** *unending,* ***2.*** *tireless.*

inexistence = inexistency, *is.* yokluk, hiçlik, adem, var/mevcut olmayış.

inexistent, *sf.* yok, mevcut değil, var/mevcut olmayan.

inexorable, *sf.* **1.** değiş(tirile)mez, durdurulamaz, önlenemez, yola gelmez/getirilemez, baş eğ(dirile)mez. **the ~ fate** : değişmez kader/alın yazısı, **2.** amansız, merhametsiz, yaman, aman dinlemez/vermez. *~ pressures. The ~ rise in the cost of living.* **3.** **~ness = inexorability** : değiş(tirile)mezlik, önlenemezlik; amansızlık, merhametsizlik, **4.** **inexorably** : değiş(tirile)mez/durdurulamaz/önlenemez, bir şekilde; merhametsizce, aman vermeksizin. ***e.a.-1.*** *unalterable, unyielding, inflexible,* ***2.*** *unrelenting, relentless, merciless, implacable.* ***k.a.- 1.*** *flexible,* ***2.*** *merciful.*

inexpedience = inexpediency, *is.* uygunsuzluk, elverişsizlik, tedbirsizlik.

inexpedient, *sf.* **1.** uygunsuz, uymaz, münasebetsiz, elverişsiz, maksada aykırı, tavsiye edilmez, **2.** ihtiyatsız, **3.** **~ly** : uygunsuz/elverişsiz bir şekilde, maksada aykırı olarak, ihtiyatsızca. ***e.a.- 1.*** *unsuitable,* ***2.*** *inadvisable, unwise.*

inexpensive, *sf.* **1.** ucuz, **2.** **~ly** : ucuzca, **3.** **~ness** : ucuzluk. ***e.a.- 1.*** *cheap.* ***k.a.- 1.*** *expensive, costly.*

inexperience, *is.* tecrübesizlik, acemilik, toyluk, görgüsüzlük, beceriksizlik.

inexperienced, *sf.* tecrübesiz, acemi, toy, görgüsüz, beceriksiz. ***e.a.-*** *untrained, unskilled, green, naive.* ***k.a.-*** *experienced, skilled, trained, sophisticated.*

inexpert, *sf.* **1.** tecrübesiz, acemi, hünersiz, toy, görgüsüz, beceriksiz, **2.** **~ly** : tecrübesiz/acemi/toy bir şekilde, görgüsüzce, beceriksizce, **3.** **~ness** : tecrübesizlik, acemilik, toyluk, görgüsüzlük, beceriksizlik. ***e.a.- 1.*** *unskilled, inept.*

inexpiable, *sf.* **1.** affedilmez, affolunmaz, affı imkânsız, kefaretle ödenmez. *an ~ crime/sin.* **2.** *esk.* sönmez, yatış(tırıla)maz, teskin edilemez. *~ hate.* **3.** **~ness** : affedilmezlik, affolunma imkânsızlığı, **4.** **inexpiably** : affedilmez bir şekilde, affolunamayacak derecede. ***e.a.- 1.*** *unpardonable,* ***2.*** *unappeasable, implacable.*

inexpiate, *sf.* affedilmemiş, kefaretle ödenmemiş, tamir/telâfi edilmemiş (suç).

inexplainable, *sf. bk.:* **inexplicable.**

inexplicable, *sf.* **1.** açıklanamaz, anlatılamaz, izah edilemez, sebebi anlaşılamaz, **2.** **~ness = inexplicability** : açıklanamazlık, anlatılamazlık, izah edilemezlik, açıklanma/izah olanaksızlığı, **3. inexplicably** : açıklanamaz/anlatılamaz/izah edilemez/anlaşılmaz bir şekilde, açıklanamayacak tarzda. ***e.a.-*** *1. inexplainable.*

inexplicit, *sf.* **1.** çapraşık, karışık, anlaşılması zor, muğlâk, açık/vazıh değil, **2. ~ly** : çapraşık/karışık bir şekilde, anlaşılması zor/muğlâk bir şekilde, açık/vazıh olmaksızın, **3. ~ness** : çapraşıklık, karışıklık, muğlâklık, açık/vazıh olmama, kolay anlaşılmama. ***e.a.-*** *vague, indefinite.*

inexpressible, *sf.* **1.** anlatılamaz, tanımlanamaz, tarif olunamaz, ifade edilemez, tarifi/anlatılması imkânsız.*~sorrow/anguish.* **2. ~ness = inexpressibility** : anlatılamazlık, ifade olanaksızlığı, tanımlanma/tarif imkânsızlığı, **3. inexpressibly** : anlatılamaz/tanımlanamaz/tarif olunamaz, ifade edilemez bir şekilde. ***e.a.-*** *1. indescribable.*

inexpressive, *sf.* **1.** anlamsız, anlatımsız, ifadesiz, anlam taşımayan, manasız, bir şey ifade etmeyen, **2.** *esk. bk.:* **inexpressible**, **3. ~ly** : anlamsızca, anlamsız/manasız bir şekilde, bir şey ifade etmeksizin, **4. ~ness** : anlamsızlık, manasızlık, bir şey ifade etmeme. ***e.a.-*** *expressionless.*

inexpugnable, *sf.* **1.** fethedilemez, zaptedilemez, yenilmez, kuvvet zoru ile alınması imkânsız. **an ~ fortress. 2.** kökleşmiş, sabit, değişmez. *~ hatred.* **3. ~ness = inexpugnability** : fethedilemezlik, zapt edilemezlik, yenilmezlik, **4. inexpugnably** : fethedilemezcesine, zapt edilemez/yenilmez bir şekilde. ***e.a.-1.*** *unconquerable, impregnable, 2. stable, fixed.*

inexpungible, *sf.* **1.** silinmez, kaybolmaz, yok edilemez, bozulmaz, çıkmaz, giderilemez, izale edilemez. *~ scent of a bottle of perfume he had broken.* **2. inexpungibility** : silinmezlik, kaybolmazlık, giderilemezlik, izale edilemezlik.

inextensible, *sf.* **1.** uzatılamaz, gerilmez, **2. inextensibility** : uzatılamazlık, gerilmezlik.

in extenso, *zf. Lât.* tam olarak, etraflıca, kısaltılmadan, ayrıntılarıyla. ***e.a.-*** *fully, at full length.*

inextinguishable, *sf.* **1.** sön(dürüle)mez, sönmeyen, bastırılamaz, giderilemez. *~ hopes/hatred.* **2. inextinguishably** : sön(dürüle)mez/bastırılamaz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unquenchable, irrepressible.*

inextirpable, *sf.* **1.** yok edilemez, kökü kazınamaz, imha edilemez. *an ~ disease.* **2. ~ness** : yok edilemezlik, yok edilme imkânsızlığı. ***e.a.-*** *1. ineradicable*

in extremis, *zf. Lât.* **1.** en sonunda, akıbet, **2.** ölüm döşeğinde. ***e.a.-*** *1. in extremity, 2. near death.*

inextricable, *sf.* **1.** içinden çıkılmaz, halledilemez, çözülemez. *an ~ maze. an ~ set of circumstances. ~ difficulties.* **2.** dolaşık, çapraşık, karmakarışık, çok karışık, birbirine dolaşmış, arap saçı gibi. *an ~ knot.* **3.** girift, muğlâk, anlaşılması/izahı güç. *~ confusion.* **4.** ayrılmaz, **5. ~ness = inextricability** : halledilemezlik, çözülemezlik, dolaşıklık, çapraşıklık, karışıklık, giriftlik, anlaşılmazlık, **6. inextricably** : içinden çıkılmaz/halledilemez/çözülemez bir hâlde, dolaşık/çapraşık/karmakarışık bir şekilde, girift/muğlâk bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unsolvable, 2. intricate, involved, 3. perplexing, complicated, 4. inseparable.*

inf. = **1.** infantry, **2.** inferior, **3.** infinitive, **4.** infinity, **5.** information, **6.** below, after, **7.** (reçetelerde) infuse.

infallible, *sf.* **1.** yanılmaz, şaşmaz. *an ~ memory.* **2.** emin, güvenilir, kesin, muhakkak. *an ~ rule.* **3.** etkin, müessir, tesiri kat'î. *an ~ cure / medicine.* **4.** (Katolik kilisesinde) hata yapmaz, din ve ahlâk konusunda her söylediği doğru (Papa için söylenir), **5. ~ness = infallibility** : yanılmazlık, şaşmazlık; eminlik, güvenilirlik; kesinlik; etkinlik, müessiriyet, **6. infallibly** : yanılmaksızın, şaşmadan; emin/güvenilir bir şekilde; kesinlikle, kat'iyetle; etkin/müessir bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unerring, 2&3. reliable, sure, trustworthy, certain.*

infamous, *sf.* **1.** kötü şöhretli, adı kötüye çıkmış, **2.** (a) rezil, kepaze, menfur, şenî, mel'un, adî. *an ~ criminal.* (b) ayıp, çok çirkin. *an ~ behavior.* **3.** *huk.* (a) medenî haklarından mahrum edilmiş, (b) medenî haklardan mahrumiyeti gerektiren (cürüm vb.), **4. ~ly** : rezilâne, kepazece, mel'unca, adîce, çok ayıp/çirkin bir vaziyette, **5. ~ness** *bk.:* **infamy**. ***e.a.-*** *1. disreputable, notorious, 2. disgraceful, scandalous, nefarious, wicked, heinous, villainous, detestable, evil, vicious, odious.* ***k.a.-*** *1. illustrious, glorious, 2. honorable, reputable, noble.*

infamy, *is.*, *ç.* **-mies** (3. için) **1.** kötü şöhret, **2.** rezalet, alçaklık, adîlik, mel'anet, şenaat, **3.** adî/alçakça davranış/eylem/tutum, **4.** *huk.* (ağır suç yüzünden) medenî haklardan mahrumiyet. ***e.a.- 1.*** *disrepute, obloquy, odium, opprobrium, shame, disgrace,* ***1&2.****infamousness.* ***k.a.- 1&2.*** *credit, honor, virtue, integrity, nobility.*

infancy, *is.*, *ç.* **-cies** **1.** bebeklik, (küçük) çocukluk (hâli/süresi), sabilik, **2.** başlangıç, ilk dönem/devre. *Space science is still in its ~.* **3.** (toplu olarak) bebekler, küçük çocuklar, **4.** *huk.* küçüklük, rüştten (18 yaşından) önceki zaman. ***e.a.- 1.*** *babyhood,* ***4.*** *minority.*

infant, *is.&sf.* **1.** bebek, küçük (henüz yürümeye başlamamış) çocuk, **2.** *huk.* reşit olmayan (21 yaşından küçük) kimse, **3.** acemi/toy kimse, bir işe yeni başlayan kimse, **4.** bebeklere/küçük çocuklara özgü. **~ class** : küçükler sınıfı. **~ school** : ana okulu, **5.** *az kul.* başlangıç çağında bulunan şey. ***e.a.- 1.*** *baby,* ***2.*** *minor,* ***3.*** *beginner, novice.*

infanta, *is.* (İspanya ve Portekiz'de) **1.** prenses, kralın kızı, **2.** veliaht olmayan prensin karısı, **3. infante** : veliaht olmayan prens.

infanticide, *is.* **1.** bebek/küçük çocuk katli, **2.** bebek katili, küçük çocuğu öldüren kimse, **3. infanticidal** : bebek/küçük çocuk katli ile ilgili.

infantile, *sf.* **1.** bebek+, çocuk+, çocukça, bebeğe/çocuğa özgü. **an ~ disease** : bebek hastalığı, **2.** bebeklere/küçük çocuklara benzer/ait, **3.** gelişmenin ilk çağında, bebeklik çağında, başlangıçta, **4.** *psikol.* çocuksu, gelişmemiş, çocukluktan kurtulamamış, **5. ~ behavior** : çocuksu davranış, **6. ~ complex** : çocukluk karmaşası, **7. ~ omnipotence** : çocukluk erkilliği, **8. ~ paralysis** *patol.* çocuk felci, **9. ~ sexuality** : çocukluk cinselliği, **10. ~ scurvy = Barlow's disease** : *patol.* çocuk iskorbütü : küçük çocuklarda ağız kokması, ishal, kansızlık ve kanamalarla beliren bir hastalık.

infantilism, *is.* **1.** bebeksilik: yetişkin kimselerde küçük çocuklara özgü bedensel, ruhsal hâllerin devamı, özellikle cinsel bakımdan gelişmeme, **2.** çocukça davranış/tutum, ruhen olgunlaşmama.

infantility, *is.* çocukluk, bebeklik.

infantry, *is.*, *ç.* **-tries** **1.** piyade, yaya asker, **2.** piyade birliği. **an ~ regiment** : piyade alayı, **3. light ~** : hafif piyade. **mounted ~** : bindirilmiş/motorlu piyade.

infantryman, *is.*, *ç.* **-men** piyade eri, yaya er.

infarct, *is.* *patol.* **1.** ölü doku : damar tıkanması sonucunda beslenemeyerek ölen doku, **2. ~ed** : (beslenemeyerek) ölmüş (doku), **3. ~ion** : (a) ölü doku oluşumu, dokunun kanla beslenemeyerek ölmesi, (b) ölü doku.

infare, *is.* *k.d.* yeni evliler şerefine verilen resepsiyon.

infatuate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating** **1.** meftun etmek, aşırı sevdaya düşürmek, aşktan çılgına döndürmek. *He's ~d with that girl.* **2.** çıldırtmak, aklını çelmek, çılgına/deliye döndürmek, **3.** *bk.:* **infatuated.**

infatuated, *sf.* **1.** çılgınca/deli gibi âşık, (kara) sevdalı, meftun, tutkun, aşk çılgını. **to be ~ with/by s.o.** : (birisine) çılgınca âşık olmak, kara sevdaya tutulmak. *I was ~ with that beautiful girl.* **2. ~ly** : çılgınca/deli gibi âşık olarak, meftun olarak. ***e.a.- 1.*** *fond, doting, overaffectionate.*

infatuation, *is.* **1.** çılgınca/deli gibi âşıklık, (kara) sevda, meftunluk, tutkunluk, çılgınca âşık olma, **2.** sevgili, maşuka, çılgınca sevilen kimse/şey.

infeasible, *sf.* **1.** olanaksız, gerçekleşmesi güç/imkânsız, uygulanamaz, yapılamaz, **2. ~ness = infeasibility** : olanaksızlıklık, gerçekleşemezlik, uygulanamazlık. ***e.a.- 1.*** *impracticable.*

infect, *f.* **1.** (hastalık) bulaş(tır)mak/sirayet et(tir)mek/aşılamak. *The spreading disease ~ed her eyes, and she became blind.* **2.** (yara vb.) mikrop kapmak. *~ a wound.* **3.** (zararlı madde) bulaştırmak, kirletmek, **4.** (ahlâkını) bozmak, ifsat etmek, **5.** (duygularını/eylemlerini) etkilemek, (duygu/heyecan vb.) aşılamak/yaymak/sirayet et(tir)mek. *The teacher ~ed his pupils with his enthusiasm. She ~ed the whole class with her laughter.* **6.** hastalığa yakalanmak. *~ed with cholera.* **7. ~er = ~or** : bulaştıran, sirayet ettiren kimse/şey. ***e.a.- 1.*** *contaminate,* ***3.*** *pollute.*

infection, *is.* **1.** (hastalık) bulaş(tır)ma/sirayet et(tir)me/aşılama, **2.** bulaşıcı hastalığa yakalanma, mikrop/hastalık kapma, **3.** bulaş, intan, bulaşıcı/sâri hastalık, **4.** *az kul.* bulaştırıcı/sirayet ettirici şey. *to clear air of ~s.* **5.** (zararlı fikir vb. nin) etkisinde kalma, etkilenme, (fikren) zehirlenme. *~ by propaganda.* ***e.a.- 1-3.*** *contagion.*

infectious, *sf.* **1.** bulaşıcı, sâri, sirayet edici. *an ~ disease.* **2.** bulaştırıcı, hastalık taşıyan, **3.** (başkalarını) etkileyici, (başkalarına da) sirayet eden/geçen/yayılan. *~ laughter.* **4.** bozucu, ifsat edici, **5.** *huk.* sakat, noksan, muallel, müsadereyi gerektiren, **6. ~ly** : bulaşıcı/sâri bir şekilde, sirayet edercesine/ederek, **7. ~ness** : bulaşıcılık, sârilik, sirayet edicilik. ***e.a.- 1&2.*** *infective, contagious,* ***3.*** *catching.*

infectious hepatitis, *is. patol.* bulaşıcı karaciğer yangısı : virüslerin sebep olduğu sarılık, ateş, bulantı, kusma ve karın ağrısı ile beliren hastalık.

infectious mononucleosis, *is. patol.* beze humması : ateş, boğaz ağrısı, (bilhassa boyunda) akkan düğümlerinde şişme, kanda tek çekirdekli akyuvarların artması ile beliren bulaşıcı hastalık. **glandular fever, mononucleosis** *d.d.*

infective, *sf. bk.:* **infectious.**

infectiveness = infectivity, *sf. bk.:* **infectiousness.**

infecund, *sf.* **1.** kısır, ürünsüz, mahsulsüz, verimsiz, kıraç, **2. ~ity** : kısırlık, ürünsüzlük, verimsizlik. ***e.a.- 1.*** *unfruitful, barren.* ***k.a.- 1.*** *fecund, fruitful.*

infelicitous, *sf.* **1.** uygunsuz, münasebetsiz, yakışıksız, pek yerinde olmayan, yersiz, biçimsiz. **An ~ remark about the size of her nose** : Burnunun büyüklüğünü ima eden münasebetsiz bir söz. *Essays written in an ~ style.* **2.** mutsuz, mes'ut olmayan. ***e.a.- 1.*** *inappropriate, inapt, unsuitable, unfortunate.*

infelicity, *is., ç.* **-ties** (3&5' için) **1.** mutsuzluk, bedbahtlık, **2.** talihsizlik, şanssızlık, **3.** uğursuz/talihsiz olay/durum/koşul, **4.** uygunsuzluk, münasebetsizlik, yersizlik, isabetsizlik, yakışık almazlık, **5.** uygunsuz/münasebetsiz/yakışıksız/yersiz şey/olay/davranış vb. ***e.a.- 1.*** *unhappiness,* ***2.*** *misfortune.*

infeoff(ment), *bk.:* **enfeoff(ment).**

infer, *f.* **-ferred, -ferring 1.** (kanıtlara dayanarak) sonuç çıkarmak, istidlâl etmek, anlamak, anlam çıkarmak, sonuca varmak. *I ~ from your letter that you do not wish to see us.* **2.** (olaylar, koşullar, söylenen sözler vb.) anlamını taşımak, sonucuna vardırmak, demek istemek, ifade etmek, göstermek, **3.** *k.d.* ima etmek, kapalı bir şekilde anlatmak, zımnen ifade etmek, **4.** tahmin etmek, zannetmek, sanmak, **5.** hükmetmek, hükmüne/sonucuna varmak, *From the testimony, the jury ~red that the defendant was lying.* **6. ~able = ~ible = ~rible** : sonuç çıkarılabilir, istidlâl edilebilir, anlaşılabilir, sonucuna/hükmüne varılabilir, **7. ~ably** : sonuç/anlam çıkarılarak, istidlâl suretiyle, **8. ~er** : sonuç/anlam çıkaran, istidlâl eden, sonucuna/hükmüne varan kimse. ***e.a.- 1.*** *deduce, conclude, judge,* ***3.*** *imply, hint, suggest,* ***4.*** *guess, speculate, surmise, gather.* ***NOT*** : Kullanışta **INFER** ve **IMPLY** kelimelerinin anlam farkına dikkat etmelidir. **IMPLY**, konuşan bir kimse için " kasdetmek, ima etmek, demek istemek"tir. **He said it was late, implying that we ought to go home** : Artık eve gitmemizi ima edercesine vaktin geç olduğunu söyledi. Bir kimsenin söylenenlerden veya gördüklerinden hüküm ve sonuç çıkarması ise **INFER** ile ifade edilir. **I inferred from what he said that he wants us to go home** : Sözlerinden bizim artık eve gitmemizi istediği anlamını çıkardım. **From your smile I infer that you're pleased** : Gülümsemenden memnun olduğunu anlıyorum.

inference, *is.* **1.** istidlâl, anlam/sonuç/hüküm çıkarma. **draw an ~** : istidlâl etmek, dolayısıyla anlamak, hükmetmek, hükmüne/sonucuna varmak, **2.** *man.* çıkarım, istidlâl : doğruluğu bilinen önermelere dayanarak verilen bir önermenin doğru ya da yanlış olduğunu çıkarma edimi, **3.** sonuç, netice, (varılan) hüküm. *Is that a fair ~ from your statement? He never arrives on time, and my ~ is that he feels the meetings are useless.* **4.** *k.d.* zan, tahmin, farz. ***e.a.- 3.*** *conclusion, deduction,* ***4.*** *conjecture.*

inferential, *sf.* **1.** çıkarımsal, istidlâlî, (dolayısiyle/sonuç olarak) anlaşılan/hükmedilen. *~ proof.* **2. ~ly** : çıkarımla, istidlâl suretiyle, sonuç olarak.

inferior, *sf.&is.* **1.** (mevki/rütbe/derece vb. itibarıyla) aşağı, alt, ast, madun, küçük rütbeli (kimse). **an ~ court of law** : alt mahkeme. **an ~ officer** : ast rütbeli subay, **2.** (yer/durum) aşağı, alçak, dibe yakın, dipte, **3.** (niteliği) düşük, adî, bayağı, değersiz, önemsiz, kötü, fena. *Goods of ~ workmanship. His work is ~ to mine.* **He's so clever he makes me feel ~** : O kadar zeki ki onun yanında kendimi değersiz hissediyorum. **4.** *bot.* (a) alt, başka organın altında bulunan, (b) (çanak) yumurtalığın altında, (c) (yumurtalık) üstünde çanak bulunan, **5.** *anat. zool.* başka organın altında bulunan (organ), **6.** *astr.* (a) yörüngesi dünya yörüngesi içinde bulunan (gezegen) (Utarit ve Zühre gibi), (b) güneş ile dünya arasında olan, (c) ufkun altında bulunan, **7.** *bas.* endis, altlık, harflerin/satırların altına dizilen (sayı/işaret vb.), H_2O'daki 2 gibi, **8.** **~ly** : (a) aşağı/alt/küçük rütbeli/dereceli olarak, ast durumunda, (b) adîce, bayağı bir şekilde, düşük nitelikli olarak.

inferiority, *is.* **1.** aşağılık, adîlik, bayağılık, değersizlik, değerce düşüklük/aşağılık, **2.** **~ complex** *psikol.* (a) aşağılık karmaşası, (b) kendine güvensizlik, **3.** **~ feeling** : aşağılık duygusu.

infernal, *sf.* **1.** cehennemî, cehennemlik, cehenneme ait, cehennem gibi, **2.** şeytanî, şeytanca. *The ~ powers. An ~ plot. ~ wickedness.* **3.** iğrenç, mel'un. *~ cruelty. an ~ nuisance.* **4.** *k.d.* Allahın belâsı, lânet, kahrolası. *That ~ noise!* **5.** **~ machine** : suikast bombası, gizli bomba, **6.** **~ity** : (a) cehenneme benzerlik, (b) şeytanlık, (c) iğrençlik, mel'unluk, **7.** **~ly** : (a) cehennem gibi, (b) şeytanca, (c) iğrenç/mel'un bir şekilde. ***e.a.***- *2. diabolical, fiendish, hellish, **3&4.** damnable, hateful, terrible, abominable.*

inferno, *is., ç.* **-nos** **1.** cehennem, **2.** cehennem gibi yer/şey, âfet, felâket. *The ~ of war.* **3.** müthiş/yakıcı sıcaklık. *The roaring ~ of blast furnace.* ***e.a.***- *1. hell.*

infero-, *ön ek* "alt, aşağı". **inferolateral** : alt yan. **inferoanterior** : alt ön(de bulunan).

infertile, *sf.* **1.** kısır, **2.** verimsiz, çorak, ürünsüz, mahsulsüz, **3.** **~ness = infertility** : kısırlık, verimsizlik, çoraklık, ürünsüzlük, mahsulsüzlük. ***e.a.***- *1. sterile, 2. unproductive, barren.*

infest, *gl.f.* **1.** (bit, kurt, haşarat vb.) üşüşmek, istilâ etmek, bürümek, etrafı sarmak. *Mice ~ed the old house. Warehouses ~ed with rats. Clothes ~ed with vermin/lice.* **2.** zarar verecek kadar çok olmak, çoğalarak belâ kesilmek, zarar vermek, musallat olmak. **a slum ~ed with crime** : cinayetler içinde yüzen gecekondu mahallesi, **3.** **~ation** : haşarat üşüşmesi/istilâsı, bitlenme, **4.** **~er** : üşüşen, istilâ eden, etrafı bürüyen/saran, musallat olan, belâ kesilen.

infeudation, *is.* **1.** (derebeylik yasalarına göre) timar/zeamet verme, **2.** halka öşürün bağışlanması, halkın aşar vergisinden muaf tutulması. ***e.a.***- *1. enfeoffment.*

infidel, *sf.&is.* **1.** imansız, kâfir, **2.** (a) dine, özellikle Hristiyanlığa inanmayan (kimse), (b) (Müslümanlara göre) kâfir, dinsiz, gâvur, mümin olmayan (kimse), **3.** dinsiz, zındık, hiçbir dine inanmayan, münkir. ***e.a.***- *1&2. atheist, unbeliever, 2. heathen.*

infidelity, *is., ç.* **-ties** **1.** sadakatsizlik, vefasızlık, **2.** ihanet, hiyanet, hainlik, **3.** zina, evlilikte ihanet. *conjugal ~.* **4.** imansızlık, kâfirlik, küfür. ***e.a.***- *1. disloyalty, unfaithfulness, 3. adultery.*

infield, *is.* **1.** (beysbol) iç alan : dört esas çizgi içindeki alan, **2.** **~er** *d.d.* iç alanda oynayan oyuncu, **3.** çiftlik evine yakın tarla, **4.** koşu yolu ile çevrili alan, **5.** **~ hit** : iç alan vuruşu, topu iç alanda bırakan vuruş.

infighting, *is.* **1.** burun buruna dövüşme/kavga, yakın vuruşma/dövüşme/yumruklaşma, **2.** kıran kırana dövüş/vuruşma, herkesin katıldığı dövüş, arbede, **3.** iç ihtilâf/anlaşmazlık, bir kurum/teşekkül içindeki muhalif gruplar arasında cereyan eden ve dışarı sızdırılmayan sürtüşme, **4.** **~er** : burun buruna/kıran kırana dövüşen, kavgacı, dövüşçü. ***e.a.***- *2. rough-and-tumble fighting, free-for-all fighting.*

infiltrate, *is.&f.* **-trated, -traing** **1.** süz(ül)mek, sız(dır)mak, sızıp içeri geçmek, **2.** gizlice sok(ul)mak/girmek, nüfuz etmek. *The enemy ~d our land. We ~ed men into enemy's country. The intelligence staff had been ~d by spies.* **3.** (fikir) kafasına girmek, zihninde yer etmek, **4.** **infiltrator** *d.d.* süz(ül)en, sız(dır)an, gizlice sok(ul)an/giren, nüfuz eden şey, **5.** **infiltrative** : süzücü, sız(dır)ıcı, gizlice sok(ul)an/giren, nüfuz edici. ***e.a.***- *1. filter, permeate, 2. penetrate.*

infiltration, *is.* **1.** süz(ül)me, sız(dır)ma, sızıp içeri geçme, **2.** süz(ül)en, sız(dır)an, gizlice sok(ul)an/giren, nüfuz eden şey, **3.** *As.* gizlice düşman hatlarına girme/sızma/dalma/nüfuz etme.

infinite, *sf.&is.* **1.** sonsuz, namütenahi, uçsuz bucaksız, sonu gelmez. ~ *space.* **2.** sınırsız, hudutsuz, nihayetsiz. ~ *plane surface.* **3.** bitmez tükenmez, sayısız, sayıya gelmez, külliyetli. ~ *patience.* ~ *sum of money. The* ~ *goodness of God.* **4.** pek çok, çok büyük, son derece. *A discovery of* ~ *importance. Such ideas may do* ~ *harm.* **take ~ pains** : son derece özen göstermek, **5.** *mat.* sonsuz. ~ **extension field** : sonsuz genişleme oyutu. ~ **numbers** : sonsuz sayılar. ~ **product** : sonsuz çarpım. ~ **series** : demey. ~ **set** : sonsuz küme, **6.** sonsuzluk, uzay, feza, **7. the ~ = the ~ Being** : Layetenahî Hâlik, Allah, **8. ~ly** : sonsuz olarak, sonsuz/sınırsız bir şekilde, **9. ~ness** : sonsuzluk, sınırsızlık. ***e.a.-*** *1. limitless, boundless, illimitable, endless, 3. innumerable, inexhaustible, countless, numberless, 6. space, 7. God.* ***k.a.-*** *1. finite, limited.*

infinitesimal, *sf.&is.* **1.** sonsuz küçük, son derece küçük, layetecezza. ~ *vessels in the circulatory system. To an* ~ *degree.* **2.** *mat.* sonsuz küçük, ereyi/limiti sıfır olan değişken, **3.** ~ **calculus** : sonsuz küçükler işlencesi/hesabı, **4. ~ly** : sonsuz küçük olarak.

infinitival, *sf.* **1.** eylemsi, mastar+, **2. ~ly** : eylemsilikle, mastar olarak, eylemlik/mastar şeklinde.

infinitive, *is.&sf. gr.* **1.** eylemlik, mastar, **2.** ~ **clause** = ~ **phrase** : : eylemsi önerme, fiili mastar şeklinde olan cümle. Örnek : *"What **to do** next? So young **to speak** so clearly."* **3. ~ly** *bk.:* **infinitivally.**

infinitize, *gl.f.* **-tized, -tizing** sonsuzlaştırmak.

infinitude, *is.* **1.** sonsuzluk, sınırsızlık, namütenahilik, lâyetenahiyyet. *Divine* ~. *The* ~ *of God's mercy.* **2.** sonsuz miktar/sayı. ***e.a.-*** *infinity.*

infinity, *is., ç.* **-ties 1.** sonsuzluk, sınırsızlık, namütenahilik, **2.** sonsuz/sınırsız/namütenahi şey, **3.** sonsuz uzay/zaman/çokluk, **4.** sonsuz uzaklık/miktar/sayı, **5.** çok büyük miktar, **6.** *mat.* sonsuzluk, sürgit : sınırsız olarak artan bir seri/işlev vb. nin ereyi/limiti (simgesi ile gösterilir).

infirm, *sf.&gl.f.* **1.** malûl, sakat, alil. **Old and ~** : Yaşlı ve malûl. **2.** zayıf, çelimsiz, kuvvetsiz, halsiz, mecalsiz. *walk with* ~ *steps.* **3.** kararsız, sebatsız, metanetsiz, dayanıksız. ~ **of purpose** : bir şeye karar veremeyen, **4.** sağlam ve sıkı olmayan, gevşek, **5.** geçersiz, gayrimuteber, çürük, temelsiz, esassız (delil, tapu, resmî evrak vb.), **6.** *esk. bk.:* **invalidate. 7. ~ly** : malûl/sakat bir halde, zayıf/çelimsiz/kuvvetsiz/hâlsiz/mecalsiz bir şekilde, **8. ~ness** *bk.:* **infirmity.** ***e.a.-*** ***1&2.*** *weak, feeble, 3. irresolute, unsteadfast, faltering, wavering, vacillating, indecisive, 4. tottering, shaky, unsteady, insecure, 5. unsound, invalid.* ***k.a.- 1&2&&4.*** *strong, hale.*

infirmarian, *is.* (dinî müessesede) hasta bakıcı.

infirmary, *is., ç.* **-ries 1.** küçük hastane, klinik, **2.** (okul, fabrika vb. de) revir, dispanser. ***e.a.-*** *1. hospital, 2. dispensary.*

infirmity, *is., ç.* **-ties** (1&3 için) **1.** malûllük, illet, sakatlık, hastalık. *Deafness and failing eyesight are among the infirmities of old age.* **2.** dermansızlık, hâlsizlik, mecalsizlik, kuvvetsizlik, zayıflık, **3.** manevî zafiyet, zaaf, noksan, kusur. ***e.a.-*** *1. frailty, ailment, 2. feebleness, weakness, 3. defect.*

infix, *is.&f.* **1.** *gr.* (a) iç ek : bir kelimenin arasına/içine yerleştirilen ek. Örneğin *çalışmak* kelimesinden *çalıştırmak* kelimesini elde etmek için eklenen *"tır"* eki iç ektir. (b) iç eklemek : kelimenin arasına ek sokmak, **2.** içine sokmak/koymak, tespit etmek, içine geçirip bağlamak, sağlamca yerleştirmek, **3.** (ağaç, fidan vb.) dikmek, **4.** (zihnine) yerleştirmek, kafasına sokmak, **5. ~ation = ~ion** : (a) iç ekleme, (b) içine sokma/koyma/yerleştirme, (c) zihnine/kafasına sokma. ***e.a.-*** ***2.*** *insert,* ***3.*** *implant,* ***4.*** *impress, instill, inculcate.*

in flagrante delicto = flagrante delicto = in flagrante*, Lât.* **1.** suçüstü(nde), suç işlerken, cürmümeşhut hâlinde, **2.** zina hâlinde, gayrimeşru cinsî münasebet yaparken. ***e.a.-*** *1. red-handed.*

inflame = enflame, *f.* **-flamed, -flaming 1.** tutuş(tur)mak, alevlen(dir)mek, ateşe vermek, ateş almak, yanmak, yakmak, **2.** öfkelen(dir)mek, kışkırtmak, tahrik etmek, körüklemek. *Her impassioned accusations ~d the crowd.*

3. (alev gibi) kızarmak, kızıllaşmak, kızıla boyanmak, kıpkırmızı olmak. *~d eyes.* **4.** şiddetlendirmek, alevlendirmek. *to ~ a hatred. Insults served only to ~ the feud.* **5.** iltihaplan(dır)mak, yangılan(dır)mak. *an ~d boil.* **6. inflamer** : tutuşturan, alevlendiren, ateşe veren, yakan; öfkelendiren, kışkırtan, tahrik eden körükleyen, şiddetlendiren. ***e.a.- 1.*** *fire, kindle,* ***2.*** *incite, stimulate,* ***4.*** *aggravate, intensify.* ***k.a.- 2.*** *cool, soothe.*

inflammable, *sf.&is.* **1.** tutuşkan, (çabuk) tutuşur/alevlenir/alev alır/ateş alır, (hemen) parlar (madde). *Gasoline is an ~ liquid. That truck is carrying ~s.* **2.** çabuk kızar/öfkelenir, alıngan, **3. ~ air** *esk.* hidrojen, **4. ~ness = inflammability** : (a) tutuşkanlık, çabuk alevlenme, (b) çabuk öfkelenme, **4. inflammably** : çabuk tutuşacak/alevlenecek şekilde. ***e.a.- 1.*** *flammable, combustible,* ***2.*** *excitable, irascible.* ***k.a.-1.*** *nonflammable.*

inflammation, *is.* **1.** tutuş(tur)ma, alevlen(dir)me, ateşe verme, ateş alma, **2.** *patol.* (a) yangı, iltihap, (b) kızarma.

inflammatory, *sf.* **1.** alevlendirici, kızdırıcı, tahrik edici, kışkırtıcı. *The leader of the opposition made an ~ speech attacking the government.* **2.** *patol.* yangılı, iltihaplı, yangılanabilir, iltihaplanabilir, iltihaplanmaya müstait. *an~ condition of the tonsils/lungs.* **3. inflammatorily** : tahrik edercesine, kışkırtırcasına, kışkırtarak, tahrik ederek. ***e.a.- 1.*** *provocative, inciting, enraging, insurgent.* ***k.a.- 1.*** *soothing, calming, pacifying.*

inflatable, *sf.* şişiril(ebil)ir (sandal, oyuncak vb.). *an ~ boat.*

inflate, *f.* **-flated, -flating 1.** şiş(ir)mek. *to ~ a balloon.* **2.** gururlan(dır)mak, överek kabartmak/şişirmek, mübalâğa ile methetmek, göğsü kabarmak, iftihar etmek. *to ~ with pride.* **3.** sevindirmek, memnun/mahzuz etmek, **4.** (fiyatları/tedavüldeki para miktarını) artırmak, piyasaya çok miktarda kâğıt para sürmek, **5.** ekonomik enflasyona maruz kalmak, **6. ~er = ~or** : (a) hava pompası, (b) şişirici, (c) fiyat yükseltici. ***e.a.- 1.*** *dilate, enlarge, expand,* ***2.*** *puff up, swell,* ***3.*** *elate.* ***k.a.- 1.*** *deflate, shrink.*

inflated, *sf.* **1.** şiş(ir)ilmiş, şişkin. *an ~ balloon/lung.* **2.** gururlu, methedilerek şişirilmiş, fazla övüngen. **~ with pride** : kibirden yanına varılmayan, hindi gibi kabaran, **3.** mübalâğalı, tumturaklı, **4.** fahiş, gereksizce artırılmış/yükseltilmiş (fiyat), **5.** (para) çok miktarda piyasaya sürülmüş, enflasyon düzeyine ulaşmış, **6.** *bot.* hava ile dolu, şişkin, hava boşluklu, **7. ~ly** : şiş(ir)ilmiş/şişkin bir hâlde; gururla, fazla övüngenlikle; abartmalı/mübalâğalı olarak; (fiyat) gereksizce artırılarak, **8. ~ness** : şiş(ir)ilme, şişkinlik; gurur, fazla övüngenlik; fahişlik, gereksizce artış/yükseliş. ***e.a.- 1.*** *swollen,* ***2.*** *puffed up,* ***3.*** *turgid, bombastic.*

inflation, *is.* **1.** para şişkinliği, enflâsyon : piyasadaki para hacminin aşırı derecede artması, **2.** para değer düşümü, piyasada para bolluğu yüzünden fiyatlardaki aşırı artış, **3.** şiş(ir)me, **4. cost-push ~** : maliyeti yükselterek fiyatları artırma, **5. demand-push ~** : talep fazlalığı veya para hacmi artışından ileri gelen fiyat yükselmesi, **6. runway ~** : dokuncalı para bolluğu, **7. ~ proofing** : para değerini koruyucu önlemler.

inflationary, *is.* **1.** enflasyoncu, enflasyonla ilgili, enflasyona sebep olan/götüren/yol açan, enflasyon doğurucu, fiyat yükseltici, pahalılık doğuran, **2. ~ spiral** : enflasyon kısır döngüsü : para hacminin artmasıyla fiyat ve ücretlerin de yükselmesi.

inflationism, *is.* **1.** enflasyonculuk, enflasyon taraftarlığı, **2. inflationist** : enflasyoncu, enflasyon taraftarı, piyasaya fazla para sürme taraftarı.

inflect, *f.* **1.** (içeri doğru) eğ(il)mek, bük(ül)mek, eğril(t)mek, sap(tır)mak, **2.** ses tonunu değiştirmek, **3.** *gr.* (a) bükünlemek, çekmek, tasrif etmek. *an ~ed verb.* (b) anlama/kullanışa göre) kelimenin şeklini değiştirmek. *a highly ~ed language. Latin nouns ~ for case and number. By ~ing "who" we have "whose" and "whom".* **4. ~ed** : (a) eğik, bükük, (b) *gr.* çekilmiş, tasrifli, **5. ~edness** : (a) eğiklik, büküklük, (b) çekilmişlik, tasrifli hâl, **6. ~ive** : (a) (içeri doğru) eğen/büken, (b) tasrifli, çekimli. *~ive language.* **7. ~or** : büken, eğen. ***e.a.- 1.*** *bed, curve,* ***2.*** *modulate.*

inflection = inflexion, *is.* **1.** ses kiplenimi, ses tonunun değişmesi/alçalıp yükselmesi. *A sentence that asks a question usually ends on a rising ~.* **2. flection** *d.d. gr.* (a) bükün, çekim, insiraf, (b) dizi, emsile, (c) dizi türü. *noun* ~. *verb* ~. (d) kelime şeklinin anlama göre değişimi, (e) kelimenin anlamını değiştiren ek : *dogs, played* kelimelerindeki *-s, -ed* gibi, (f) çekim veya dizi kuralları, **3.** bükülme, eğilme, eğrilme, sapma, **4.** *mat.* bükülme, büküm, dönüm : bir eğrinin içbükeylikten dışbükeyliğe geçtiği nokta. ~ **point** : büküm/dönüm noktası, **5.** **~less** : bükünsüz, bükümsüz, bükülmesiz, kiplenimsiz.

inflectional, *sf.* **1.** bükünlü, bükünsel, bükün+. **an ~ ending** : bükün eki. **~ languages** : bükünlü diller, **2.** **~ly** : bükünle, bükünlü olarak.

inflexed, *sf. bot. zool.* eğri, eğik, eğilmiş, bükülmüş, bükük, kıvrık. ***e.a.-*** *inflected.*

inflexible, *sf.* **1.** eğilmez, bükülmez, sert, katı. *an ~ rod. Marble is an ~ material.* **2.** sebatlı, kararlı, sebatkâr, azimkâr, kararından dönmez, bildiğinden şaşmaz, dediği dedik, inatçı, başeğmez. *an ~ will to succeed. The committee was ~ in its opposition to our request.* **3.** değiş(tirile)mez, sabit. *arbitrary and ~ laws.* **4.** **~ness = inflexibility** : (a) eğilmezlik, bükülmezlik, sertlik, katılık, (b) sebat, azim, kararından dönmezlik, (c) değiş(tirile)mezlik, sabitlik, **5.** **inflexibly** : eğilmeksizin, bükülmeksizin, sert/katı bir şekilde; sebatla, azimle, kararından dönmeksizin. ***e.a.- 1.*** *unbendable, stiff, rigid, hard, solid,* ***2.*** *rigorous, stern, unrelenting, unremitting, stubborn, obstinate, intractable, obdurate, adamant, resolute, relentless, implacable, inexorable, pertinacious, determined, unyielding,* ***3.*** *unalterable, unchangeable, fixed.* ***k.a.- 1.*** *flexible, elastic, resilient,* ***2.*** *amenable, irresolute, docile,* ***3.*** *alterable.*

inflexion/inflexional(ly), *Brit. bk.:* **inflection/inflectional(ly).**

inflict, *gl.f.* **1.** (dayak/tokat vb.) atmak, aşketmek, vurmak, yapıştırmak. *to ~ a blow. to ~ a dozen lashes. He ~ed a blow on his opponent's jaw.* **2.** uğratmak, çarptırmak, maruz bırakmak, duçar etmek, (ceza vb.) vermek, mahkûm etmek, yapmak, ika etmek. **to ~ punishment/a penalty/fine etc on/upon s.o.** : birini cezaya vb. çarptırmak. **to ~ a wound on s.o.** : birini yaralamak. **to ~ pain** : canını acıtmak, acı/ıstırap vermek. *The judge ~ed the death penalty upon the murderer. The hurricane ~ed severe damages on the island.* **3.** **~ on/upon** : (istenmeyen bir şeyi) kabule mecbur etmek, rahatsızlık/eziyet/sıkıntı vermek, rahatsız/taciz etmek, üzerine külfet/angarya yüklemek, başına sarmak. *Mary ~ed the children on her mother for the weekend. Mrs. Jones ~ed herself upon her relatives for a long visit. I'm sorry to ~ myself upon you. Don't ~ your problems on me!* **4.** **~er = ~or** : (a) (dayak vb.) atan, vuran, (b) uğratan, duçar eden, maruz bırakan, (c) taciz/rahatsız eden, külfet yükleyen, **5.** **~ive** : eza/cefa vb. veren, rahatsız/taciz edici, sıkıntıya vb. maruz bırakan. ***e.a.- 2.*** *afflict,* ***3.*** *impose.*

infliction, *is.* **1.** (dayak/tokat vb.) atma, aşketme, vurma, **2.** (cezaya vb.) uğra(t)ma, çarptırma, maruz bırak(ıl)ma, duçar etme/olma, **3.** ceza, eziyet, eza, cefa, ıstırap, felâket, âfet, uğranılan/maruz kalınan kötü şey.

in-flight = inflight, *sf.* uçakta, uçuş esnasında (verilen/sunulan). *an ~ movie.*

inflorescence, *is.* **1.** çiçeklenme, çiçek açma, **2.** *bot.* (a) çiçeklerin sapları üzerinde diziliş şekli, (b) bitkinin çiçek açan kısmı, (c) tek bir çiçek, (d) (toplu olarak) çiçekler, (e) çiçek demeti/salkımı, salkım çiçek, top top açan çiçek, **3.** **inflorescent** : çiçeklenen, çiçek açan.

inflow, *is.* **1.** (içeriye doğru) akış, akma, sızma, akıntı, sızıntı. *an ~ of foreign capital. an ~ of 25 liters per hour. an ~ pipe.* **2.** (içeri) akan şey. ***e.a.- 1.*** *influx.*

influence, *is.&gl.f.* **-enced, -encing** **1.** etki, tesir. **to have an ~ on sth.** : bir şeyi etkilemek. **under the ~ of fear** : korku tesiriyle, korkudan. **under the ~ of drink** : içki tesiriyle, sarhoşlukla. **a good/bad ~** : iyi/kötü etki, **2.** nüfuz, hüküm, baskı. **He has got ~** : Nüfuzludur, sözü geçer. *to use one's ~ to get a job.* **undue ~** : nüfuz suiistimali, nüfuzunu kötüye kullanma. **to exert an ~ (= to bring ~) to bear on sth** : bir şey üzerinde bütün nüfuzunu kullanmak, baskı yapmak. **to bring every ~ to bear (in order to)** : (...için) elinden geleni yapmak, her çareye başvurmak. **to have far-reaching ~** : geniş/büyük nüfuz sahibi olmak, sözünü her yerde geçirmek, **3.** nüfuzlu/sözü geçen kimse, *argo* piston. **man of ~** : nüfuzlu/sözü geçen kimse, **4.** *astrol.* esir, yıldızların yaydığına ve insanların mukadderatını etkilediğine inanılan ışınlama/radyasyon, **5.** *elekt.* irkilim, (elektrostatik) endüksiyon, **6.** etkilemek, tesir etmek, etki/tesir altında bırakmak. **Don't let him ~ you = Don't be ~d by him** : Onun etkisi altında kalma. **I don't want to ~ your decision** : Vereceğin karara tesir etmek istemem. **7.** zorlamak, baskı altında tutmak, zorla/baskı ile yaptırmak, ikna etmek, kandırmak. **My father ~d me to accept the job** : Babam işi kabul için beni zorladı. **8.** **~able** : etkilenebilir, etki/tesir altında kalabilir, **9.** **influencer** : etkileyen, etki/tesir yapan, etki altında tutan kimse. ***e.a.-2.*** *sway, rule, authority, prestige,* ***6.*** *impress, affect, sway, bias, direct, control, 7. impel, induce, persuade, mold.*

influent,*sf.&is.* **1.** (içeri/içine) akan, **2.** (nehir) kol, **3.** çevreye etkili bitki/hayvan : toplumun yaşam dengesi üzerinde önemli etkisi olan bitki/hayvan.

influential, *sf.&is.* **1.** etkili, tesirli, nüfuzlu, sözü geçen, (hatırı) sayılır (kimse). *~s from the worlds of finance, politics and the arts.* **2.** **~ly** : etkili/tesirli bir şekilde, söz geçirerek. ***e.a.-*** *1. effective, powerful.*

influenza, *is.* **1.** *patol.* grip, salgın nezle, enflüenza, İspanyol nezlesi, **2.** *vet. patol.* at nezlesi : atlarda ve domuzlarda görülen ateşli bir hastalık. **flu** *d.d.*

influx, *is.* **1.** içeri akma/akış, **2.** akın, üşüşme, tehacüm. *an ~ of tourists. The ~ of immigrants into a country.* **3.** nehir kavşağı, iki nehrin birleştiği yer, mansap, nehrin denize döküldüğü yer, **4.** nehir ağzı. ***e.a.- 1&2.*** *inflow.* ***k.a.- 1&2.*** *outflow.*

infold(er)/infoldment, *bk.:* **enfold(er)/enfoldment.**

inform, *sf.&f.* **1.** bildirmek, haber vermek, haberdar etmek, söylemek. **He ~ed them of his arrival** : Geldiğini onlara bildirdi. **Keep me ~ed of...** : ...-den beni daima haberdar et. **2.** (bir konuda) bilgi/izahat vermek, anlatmak, açıklamak, açıklamada bulunmak. **Although I missed the meeting, the other members ~ed me about what had happened** : Toplantıya katılamadımsa da, öbür üyeler olup bitenleri bana anlattılar. **3.** (baştan başa) kaplamak/yayılmak/istilâ etmek, içini doldurmak. *A love of nature ~ed his writing.* **4.** canlandırmak, can/ruh/canlılık vermek, ilham/ihsan etmek. *The compassion that ~s his work.* **God ~ed their hearts with pity** : Allah kalplerine merhamet ihsan etti. **5.** *esk.* öğretmek, eğitmek, **6.** **~ on/upon** : (savcıya/polise) ihbar etmek, suçluyu/suç delillerini bildirmek/haber vermek, curnal etmek. **Who ~ed the killer?** Katili kim ihbar etti? **7.** *esk.* şekilsiz. **8.** **~able** : bildirilebilir, haber verilebilir, **9.** **~ingly** : bildirerek, haber vererek, izahat/bilgi vererek. ***e.a.-*** *1. advise, apprise, notify, tell, relate, 3. permeate, pervade, 4. animate, inspire, 5. train, instruct, 7. formless.* ***k.a.-*** *1. conceal.*

informal, *sf.* **1.** törensiz, merasimsiz, teklifsiz, **2.** gayriresmî, **3.** resmî elbise gerektirmeyen, **4.** konuşulan, halkın konuştuğu. **~ English** : konuşulan (fakat resmiyette kullanılmayan) İngilizce, **5.** **~ly** : törensiz/merasimsiz/teklifsiz olarak, gayriresmî/samimî bir şekilde, senli benli bir şekilde. ***e.a.-1.*** *casual, natural, easy,* ***2.*** *unofficial, irregular,* ***4.*** *colloquial.*

informality, *is., ç.* **-ties** **1.** törensizlik, merasimsizlik, teklifsizlik, resmiyetten uzak oluş, **2.** teklifsiz/gayriresmî devranış.

informant, *is.* **1.** haberci, muhbir, haber veren/ihbar eden kimse, jurnalcı, **2.** *d.b.* denek : konuşması dil bilimciye dilsel gereç sağlayan birey. ***e.a.- 1.*** *informer.*

informatics, *is.* bilişim. ***e.a.-*** *information science.*

information, *is.* **1.** haber. **The next day, the ~ of victory has arrived** : Ertesi gün zafer haberi geldi. **2.** bilgi, malûmat. *The ~ in all reference books is carefully checked for accuracy.* **3.** haber/bilgi verme, **4.** danışma, istihbarat. *The ~ bureau may be able to help you.* **5.** *huk.* şikâyet, suçlama, savcı iddianamesi, **6.** (bilişim kuramında) taşınan haberin sayısal ölçüsü, haberleşme işaretinin anlam taşıyan özelliği (genellikle bit ile ölçülür), **7.** bilgisayar veya benzeri cihaz tarafından işleme tabi tutulacak kodlara çevrilen bilgi/data, **8.** **~ processing center** : bilgi işlem merkezi, **9.** **~ retrieval** : bilgi erişim : bellekte saklı verilerden belli bir konuda bilgi alma yöntem ve yordamları, **10.** **~ science = informatics** : bilişim : bilişimsel ve teknik bilgi ve verilerin sistemli bir şekilde toplanması, sınıflandırılması, saklanması, gerekince bu bilgilere erişilmesi yöntem ve yordamları, **11.** **~ theory** : bilişim kuramı : iletişim süreçlerini nicel olarak inceleyen, kullanılan iletişim ortamına göre gönderim hızını, etkinliğini ve doğru gönderim olasılığını araştıran bilgi dalı, **12.** **~al** : bilgi/haber taşıyan, haber ileten. ***e.a.- 1.*** *data, facts, intelligence, advice, news,* ***2.*** *knowledge, wisdom.*

informative, *sf.* **1. informatory** *d.d.* öğretici, bilgi verici, tanıtıcı, aydınlatıcı, eğitici, **2. ~ly** : öğreterek, bilgi vererek, aydınlatıcı/eğitici bir şekilde, **3. ~ness** : öğreticilik, bilgi vericilik, aydınlatıcılık, eğiticilik. ***e.a.- 1.*** *instructive.*

informed, *sf.* **1.** haberdar, haber alan. **well- ~ (sources)** : iyi haber alan (kaynaklar). **2.** bilgili, tahsilli. *What the ~ people should know about psychology.* **3. ~edly** : bilgili/haberdar olarak. ***e.a.- 2.*** *educated, intelligent.*

informer, *is.* **1.** haberci, **2.** ihbarcı, muhbir, jurnalcı, müzevir, münafık, casus, birini ihbar/şikâyet eden kimse, ele veren kimse, **3. common ~** : bir yasanın ihlâl edildiğini resmî makamlara haber veren kimse, **4. turn ~** : suç ortaklarını ihbar etmek.

infra, *zf.* aşağıya, aşağıda, altta, özellile bir metnin alt kısmında. *For additional examples, see ~. bk.:* **supra**. ***e.a.-*** *below.*

infra-, *ön ek* **1.** "alt, aşağı, düşük, daha küçük, ...ötesi".*ör.: infrared.* **2.** "altında, alt kısmında". *ör.: infrahuman, infrasonic, infracostal.*

infracostal, *sf. anat.* kaburgaların altında (bulunan).

infract, *gl.f.* **1.** ihlâl etmek, bozmak, halel getirmek, haleldar etmek, **2. ~ion** : ihlâl etme, bozma, halel getirme, haleldar etme, nakz, suç, kurala/yasaya aykırı davranış. *an ~tion of the law.* **3. ~or** : ihlâl eden, bozan, (yasaya vb.) aykırı davranan kimse. ***e.a.- 1.*** *violate, infringe, break,* ***2.*** *breach, violation, infringement.*

infra dig, *sf.* küçültücü, haysiyet/vekar kırıcı, küçük düşürücü. *Although his work was financially profitable, it was a bit ~ ~ .* ***e.a.-*** *undignified.*

infralapsarianism, *is.* **1. sublapsarianism** *d.d.* insanların kötü yola sapıp düşeceğini önceden görerek Allahın bazı kimseleri ebedî kurtuluşa ulaştırdığı doktrini. *bk.:* **supralapsarianism**. **2. infralapsarian** : bu doktrine inanan.

infrangible, *sf.* **1.** kırılamaz, **2.** bozulamaz, ihlâl edilemez, **3. ~ness = infrangibility** : kırılamazlık, bozulamazlık, ihlâl edilemezlik, **3. infrangibly** : kırılamaz/bozulamaz/ihlâl edilemez şekilde. ***e.a.- 1.*** *unbreakable,* ***2.*** *inviolable.*

infrared = infra-red, *sf.&is.* kızıl altı, kızıl ötesi. **~ absorption spectrum** : kızıl altı soğurum izgesi. **~ radiation** : kızıl altı ışınım. **~ spectrum** : kızıl altı izge. *bk.:* **ultraviolet.**

infrasonic, *sf.* ses altı, frekansı duyulabilen seslerin altında olan. **infrasonics** : ses altı bilimi, ses altı titreşimleri inceleyen bilim dalı.

infraspecific, *sf.* tür içi : bir türe dahil. *~ categories.*

infrastructure, *is.* **1.** alt yapı, enfrastrüktür : bir sistemin/kurumun temel ve ana çatısı, **2.** alt yapı tesisleri : havaalanı, liman, yol, ulaştırma/haberleşme tesisleri gibi temel askerî tesisler.

infrequence = infrequency, *is.* seyreklik, nedret, nadirlik, az bulunma.

infrequent, *sf.* **1.** nadir, **2.** seyrek, **3.** az bulunur, **4.** nadiren vuku bulan, **5. ~ly** : nadiren, seyrekçe, seyrek olarak. ***e.a.- 1-4.*** *scarce, rare, uncommon, sporadic.*

infringe, *f.* **-fringed, -fringing 1.** bozmak, ihlâl etmek, karşı gelmek. *A false label ~s the laws relating the food and drugs.* **2.** *gen.* **~ on/upon** : tecavüz etmek. **~ a patent** : ihtira beratının hakkına tecavüz etmek. **to ~ on s.o.'s privacy/rights** : birinin mahremiyetine/haklarına tecavüz etmek, **3. infringer** : (yasayı vb.) bozan, ihlâl eden, (hakka vb.) tecavüz eden. ***e.a.- 1.*** *violate, transgress, break, disobey,* ***2.*** *poach, trespass, encroach.* ***k.a.- 1.*** *obey.*

infringement, *is.* **1.** bozma, ihlâl, tecavüz, saldırı, suç. **~ of a treaty** : muahedenin ihlâli. **~ of the constitution** : anayasanın ihlâli. *~ of the law/of a copyright/of a patent.* **2.** ihlâl/haleldar etmek, sakatlama, tecavüz etme. ***e.a.-*** *violation, transgression, encroachment, trespass.*

infructuous, *sf.* **1.** meyvesiz, verimsiz, **2.** sonuçsuz, beyhude. ***e.a.-*** *fruitless, unfruitful, unprofitable.*

infundibular = infundibulate, *sf.* hunimsi.

infundibuliform, *sf. bot.* huni şeklinde/biçiminde.

infundibulum, *is., ç.* **-la** *anat.* **1.** huni biçiminde organ/parça, **2.** pitüvit bezesini beynin tabanına birleştiren hunimsi parça.

infuriate, *sf.&gl.f.* **-ated, -ating 1.** çıldırtmak, delirtmek, çılgına döndürmek, çok kızdırmak/öfkelendirmek, *argo* küplere bindirmek, zıvanadan çıkarmak, **2. ~d** *d.d. az kul.* çılgına dönmüş, çıldırmış, delirmiş, kudurmuş, çok kızgın/öfkeli, *argo* küplere binmiş, tepesi atmış, **3. ~ly** : çıldırmışçasına, deli/kudurmuş gibi, öfke ile, **4. infuriatingly** : çıldırtırcasına, kudurturcasına, çok öfkelendirerek/kızdırarak, **5. infuriation** : aşırı hiddet/öfke, tehevvür, (öfkeden) çıldırma/deliye dönme. ***e.a.-1.*** *enrage, anger, madden, irritate, make furious, 2. enraged, furious.*

infuse, *f.* **-fused, -fusing 1.** *gen.* **~ into** : aşılamak, telkin etmek. *to ~ loyalty into the new employees. The speech of the President ~d new hope and morale into the nation.* **2.** *gen.* **~ with** : ilham etmek. *Your suggestion ~d me with an idea for my project.* **3.** (çay vb.) demle(ndir)mek, haşlamak. *Add the tea leaves and ~ for five minutes.* **4.** *esk.* içine dökmek/akıtmak, **5.** ilham almak, telkin altında kalmak, aşılanmak, **6. infuser** : demlik, **7. infusive** : aşılayıcı, telkin / ilham edici, etkileyici. ***e.a.-*** *1. instill, ingrain, inculcate, 2. inspire, imbue, 4. pour in.*

infusible, *sf.* **1.** ergimez, ergitilemez, **2.** telkin/ilham edilebilir, **3.** demlendirilebilir, içine dökülebilir/akıtılabilir, **4. ~ness = infusibility** : ergimezlik, ergitilemezlik, ergi(tile)meme.

infusion, *is.* **1.** telkin/ilham etme, aşılama, **2.** demle(ndir)me, içine dökme, akıtma, karıştırma, **3.** demlenmiş şey, içine dökülen/akıtılan şey, **4.** *ecz.* (a) ilâcı suda eritme, (b) menku, haşlanmış bitki suyu, (c) suda eritilmiş ilâç, **5.** *tıp* (a) damara ilâç zerk etme, (b) damara zerk edilen ilâç.

infusionism, *is.* **1.** ruhun ilâhî, ölmez olduğunu, ana rahminde veya doğuşta bedene girdiğini savunan dinî doktrin, **2. infusionist** : bu doktrine inanan.

infusoria, *ç. is.* **1.** *zool.* haşlamlılar, kirpikliler *(Ciliata)* sınıfından tek gözeli hayvanlar, **2.** *esk.* çürüyen organik maddelerde bulunan tek gözeli mikroskopik organizmalar.

infusorial, *sf. zool.* haşlamlı(lara ait).

infusorian, *sf.&is. zool.* haşlamlı.

in futuro, *Lât.* gelecekte, istikbalde. ***e.a.-*** *in the future.*

-ing, *son ek* **1.** "-ma/-me" : fiil köküne eklenerek hal veya iş bildiren ad yapar : **hunting** : avlama. **reading** : okuma. **running** : koşma. **sleeping** : uyuma, **2.** fiilin gösterdiği işe yarayan malzeme bildirir : **flooring** : döşeme malzemesi, **3.** fiilin sonucu olan işi/eseri gösterir : **building** : yapı, bina. **painting** : yağlı boya resim. **earning** : kazanç, **4.** fiillerin *past participle* (geçmiş zaman ortacı) ve *participle adjective* (ortaçsıfat) hâllerini yapar: **He is talking** : O konuşuyor. **eating apple** : yenecek elma. **lasting happiness** : sürekli mutluluk.

ingate, *is.* döküm deliği : döküm kalıbına ergimiş madenin döküldüğü delik. ***e.a.-*** *gate.*

ingather, *f.* **1.** devşirmek, toplamak, toplayıp getirmek, hasat etmek, **2.** toplamak, birleştirmek, bir araya getirmek, **3. ~er** : devşiren, toplayan, bir araya getiren. **4. ~ing** : devşirme, toplama, hasat. ***e.a.-1.*** *gather, harvest, 2. collect, assemble.*

ingeminate, *sf.&gl.f.* **-nated, -nating 1.** tekrarlamak, yinelemek, **2. ingemination** : tekrarlama, yineleme. ***e.a.-*** *1. repeat, reiterate.*

ingenerate, *sf.&f.* **-ated, -ating 1.** ezelî, doğmamış, kendiliğinden mevcut, **2.** doğal, doğuştan, fıtrî, tabiî, yaratılışta olan, **3.** *esk.* doğurmak, üretmek, tevlit etmek. **4. ingeneration** : doğurma, üretme. ***e.a.-*** *2. inborn, innate, 3. engender, produce.*

ingenious, *sf.* **1.** hünerli, marifetli, zeki, usta, yaratıcı zekâ sahibi, dâhiyane, dâhice. *an ~ person. an ~ idea. The ~ boy made a radio.* **2.** usta işi, maharetle/ustalıkla yapılmış. *an ~ toy. This mousetrap is an ~ device.* **3. ~ly** : hünerle, ustaca, zekice, yaratıcı zekâ ile, dâhiyane, **4. ~ness** : hüner, marifet, ustalık, yaratıcı zekâ, deha. ***e.a.-*** *1. bright, gifted, able, resourceful, adroit.* ***k.a.-*** *1. unskillful.*

ingénue, *is., ç.* ***-nues*** *Fr.* **1.** saf kız, **2.** sahnede saf kız rolü oynayan kadın oyuncu. ***ingenue*** *ş.d.y.*

ingenuity, *is., ç.* **-ties** (**3.** için) **1.** hüner, marifet, maharet, ustalık, yaratıcılık, icat kabiliyeti, **2.** zekâ, kavrayış, **3.** icat, mahirane yapılmış düzen, **4.** *esk. bk.:* **ingenuousness**. ***e.a.-*** *1. inventiveness, 2. cleverness.*

ingenuous, *sf.* **1.** samimî, candan, açık yürekli, tabiî, hilesiz, dürüst, yapmacıksız, **2.** saf, masum, sadedil, bön, tecrübesiz. *Too ~ in belie-*

ving what people say. **3. ~ly** : samimî olarak, candan, açık yüreklilikle, tabiî/hilesiz/yapmacıksız bir şekilde, safiyane, masumiyetle, bön bön, tecrübesizce, **4. ~ness** : samimîlik, açık yüreklilik, tabiîlik, hilesizlik, yapmacıksızlık, saflık, masumiyet, sadedillik, bönlük, tecrübesizlik. ***e.a.-*** *1. candid, artless, innocent, guileless, natural, 2. naive, unsophisticated, simple.* ***k.a.-*** *1&2. disingenuous, cunning, devious, tricky.*

ingest, *gl.f.* **1.** (yemek) mideye indirmek, yutmak, **2. ~ible** : yutulabilir, **3. ~ion** : yutma, **4. ~ive** : yutulan, yutulacak. ***e.a.-1.*** *absorb, swallow.*

ingesta, *ç. is.* besin, yemek, yiyecek : yutulan/mideye indirilen şeyler. ***k.a.-*** *egesta.*

ingestant, *is.* **1.** besin, yemek, yiyecek : yutulan/mideye indirilen şey, **2.** yenilince alerjiye sebep olan şey.

ingle, *is. Brit.- k.d.* (ocakta yanan) ateş, ocak.

inglenook = ingle nook, *is. Brit.* ocak başı köşesi.

inglorious, *sf.* **1.** utandırıcı, utanç verici, haysiyet kırıcı, şerefi ihlâl eden. ~ *retreat/defeat.* **2.** *esk.* tanınmamış, meşhur olmayan, mütevazi, **3. ~ly** : utandırıcı/utanç verici/haysiyet kırıcı bir şekilde, **4. ~ness** : utandırıcılık, utanç vericilik, haysiyet kırıcılık. ***e.a.- 1.*** *shameful, disgraceful, dishonorable, ignominious, 2. obscure, humble.* ***k.a.- 1.*** *admirable, commendable, praiseworthy, exemplary, worthy, 2. famous, well-known.*

In God We Trust, "Allah Yardımcımızdır/Allaha güveniyoruz." **1.** ABD paraları özerindeki simge söz, **2.** Florida'nın simge sözü.

ingoing, *sf.* (içeriye) giren/gelen (özellikle yeni kiraladığı eve giren). ***e.a.-*** *entering, going in.*

ingot, *is.&f.* **1.** külçe (yapmak), **2.** kalıp(lamak), **3. ~ iron** : (a) külçe/yumuşak demir, %0.05'ten az karbon içeren demir, (b) *Brit.* yumuşak çelik, paslanmaz, telgen ve dövülgen, saf çelik.

ingraft/~er/~ment/~ation, *bk.:* **engraft/~er/~ment/~ation.**

ingrain = engrain, *sf.&is.&gl.f.* **1.** kökleştirmek, iyice yerleştirmek, (tabiata, zihne) nakşetmek, tespit etmek, derinlemesine nüfuz et(tir)mek, **2.** *esk.* (sabit renge) boyamak, **3.** kökleşmiş, derinlemesine nüfuz etmiş, sabit, çıkmaz, **4.** boyalı iplikten dokunmuş, dokunmadan önce boyanmış. ~ *carpet.* **5.** dokunmadan önce boyanmış iplik, yün, vb. **6.** boyalı iplikten dokunmuş halı.

ingrained = engrained, *sf.* **1.** kökleşmiş, iyice yerleşmiş/nüfuz etmiş, sökülüp atılamaz, köklü, müzmin. ~ *principles/superstition/prejudice/habits.* **2.** (a) bükülmüş, iplik yapılmış, iplik haline getirilmiş, (b) tanelenmiş, taneli, **3. ~ly** : kökleşmiş/iyice yerleşmiş/nüfuz etmiş durumda, köklü bir şekilde, **4. ~ness** : kökleşme, iyice yerleşme/nüfuz etme, köklülük. ***e.a.-*** *1. deep-rooted, inveterate, deep-seated.*

ingrate, *sf.&is. esk.* **1.** nankör (kimse), **2. ~ly** : nankörce, nankörlükle. ***e.a.- 1.*** *ungrateful.* ***k.a.- 1.*** *grateful.*

ingratiate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** *gen.* ~ **with** : (kendini) sevdirmek, (birisinin) gözüne girmek. *He ~d himself with the boss.* **2. ingratiation** : sevilme, göze girme.

ingratiating, *sf.* **1.** sevimli, cana yakın, hoş, lâtif, hoşa giden. *an ~ smile.* **2.** sokulgan, girgin, göze girmeye çalışan, çıkar sağlamak için yaltaklanan, yaltakçı, **3. ~ly** : (a) sevimli/cana yakın/hoş bir şekilde, (b) sokulganlıkla, girginlikle, göze girmeye çalışarak, yaltaklanarak, yaltakçılıkla, **4. ~ness** : (a) sevimlilik, cana yakınlık, (b) sokulganlık, girginlik, yaltaklanma, yaltakçılık. ***e.a.- 1.*** *charming, agreeable, pleasing, 2. flattering.*

ingratiatory, *sf.* **1.** göze girmeye/kendini sevdirmeye yönelik, **2.** sokulgan, girgin, yaltakçı.

ingratitude, *is.* nankörlük, iyilik bilmeme.

ingravescence, *is.* (hastalık) ağırlaşma, kötüleşme, ciddîleşme, vahamet kesp etme, tehlike arz etme.

ingravescent, *sf. patol.* ağırlaşan, kötüleşen, ciddîleşen, vahamet kesp eden, tehlike arz eden (hastalık).

ingredient, *is.* **1.** içerik, katkı, muhteva, (bir karışımın) içinde bulunan maddeler. *The ~s of a cake.* **2.** öğe, unsur, bileşen, cüz, bir bütünü oluşturan ilkel maddeler. *The ~s of political success.* ***e.a.-*** *constituent, element, component.* ***k.a.-*** *whole.*

ingress, *is.* **1.** giriş, girme, **2.** girme yetkisi/hakkı, **3.** giriş yolu, girilen yer, **4.** *astr.* gölgelenme : bir gök cisminin başkasının gölgesine girmesi, **5.** **~ion** : girme, giriş. ***e.a.-*** ***1&5.*** *entrance,* ***3.*** *entryway,* ***4.*** *immersion.*

ingressive, *sf.* **1.** giriş+, girme+, giren. *an ~ current of air.* **2.** *gr. bk.:* **inceptive**, **3.** **~ness** : girme.

ingroup, *is. sos.* dayanışma topluluğu : üyeleri birbirine dayanışma duygularıyla bağlı olan başkalarını küçük ve yabancı gören toplumsal bütün. *bk.:* **outgroup.**

ingrowing, *sf.* **1.** ete batan, etin içine doğru büyüyen. *an ~ nail/hair.* **2.** bir şeyin içinde/içerisine doğru büyüyen.

ingrown, *sf.* **1.** ete batmış, etin içine doğru büyümüş. *an ~ toenail.* **2.** bir şeyin içinde/içerisine doğru büyümüş.

ingrowth, *is.* **1.** ete batma, etin içine doğru büyüme, **2.** bir şeyin içinde/içerisine doğru büyüyen şey.

inguinal, *sf.* kasık+, kasığa ait.

ingulf(ment), *bk.:* **engulf(ment).**

ingurgitate, *f.* **-tated, -tating** **1.** oburcasına yutmak, tıkınmak, sömürmek, hapır hupur yemek, **2.** yutmak, girdap içine çekmek, **3.** **ingurgitation** : oburcasına yutma, tıkınma, sömürme, hapır hupur yeme. ***e.a.-*** ***1.*** *guzzle, swill, engulf, swallow up.*

inhabit, *gl.f.* **1.** oturmak, ikamet etmek, sakin olmak, **2.** içinde bulunmak/mevcut olmak/yaşamak. *Weird notions ~ his mind.* **3.** **~ability** : oturulabilme, ikamet edilebilme, oturmaya elverişlilik, **4.** **~able** : oturulabilir, ikamet edilebilir, oturmaya elverişli, **5.** **~ation** : otur(ul)ma, ikamet. ***e.a.-*** ***1.*** *dwell, live,* ***2.*** *indwell.*

inhabitance = inhabitancy, *is., ç.* **-cies** **1.** konut, ev, mesken, ikametgâh, **2.** oturma, eğleşme, ikamet etme, sakin olma. ***e.a.-*** ***1.*** *residence, dwelling.*

inhabitant = inhabiter, *is.* oturan, eğleşen (kimse), sakin, ikamet eden (kimse). **The ~s of the village** : Köy halkı/ahalisi/sakinleri, köyde oturanlar.

inhabited, *sf.* şenelmiş, insan oturan, meskûn. *an ~ island.*

inhalant, *sf.&is.* **1.** solukla içeri çekilen, solunan, nefesle çekilen (ilâç), **2.** solunma aygıtı : solukla içeri çekmekte kullanılan cihaz.

inhalation, *is.* **1.** soluma, soluk alma, teneffüs, nefesle içeri çekme, **2.** solukla içeri çekilen ilâç, **3.** **~al** : solunumsal, solunum şeklinde. *~al therapy.*

inhalator, *is.* solutucu, solutma aygıtı, solukla içeri çekilen ilâcı veren alet.

inhale, *is.&f.* **-haled, -haling** **1.** soluma(k), soluk alma(k), teneffüs etme(k), nefes alma(k), solukla içeri çekme(k). *to ~ air.* **2.** (sigara vb.) içme(k), (sigara dumanını vb.) yutma(k), **3.** *mec.* oburca yutmak. *He ~d about four meals at once.* ***e.a.-*** ***1.*** *breathe in.* ***k.a.-*** ***1.*** *exhale.*

inhaler, *is.* **1.** soluyan, soluk alan, teneffüs eden, nefes alan, solukla içeri çeken (kimse), **2.** solutucu : ilâç buharı, anestetik vb. gibi solukla içeri çekilecek ilâçları veren alet, **3.** **respirator** *d.d.* soluk aldırma cihazı, **4.** *bk.:* **snifter** (1).

inharmonic(al), *sf.* uyumsuz, ahenksiz, harmonik olmayan. ***e.a.-*** *dissonant, discordant.*

inharmonious, *sf.* **1.** uyumsuz, ahenksiz, **2.** uygunsuz, yakışıksız, aykırı, zıt, **3.** **~ly** : uyumsuz/ahenksiz bir şekilde, **4.** **~ness** : uyumsuzluk, ahenksizlik. ***e.a.-*** ***1.*** *inharmonic, discordant,* ***2.*** *conflicting, disagreeable.*

inharmony, *is.* uyumsuzluk, ahenksizlik, uygunsuzluk. ***e.a.-*** *discord.*

inhaul = inhauler, *is. den.* devşirme halatı : yelkeni katlayıp devşirmeye yarayan halat.

inhere, *gs.f.* **-hered, -hering** aslında/tabiatında/yaratılıştan var olmak, zatında mevcut olmak, devamlı/ayrılmaz bir şekilde bulunmak, mündemiç olmak, varlığı zorunlu olmak, zarurî olarak bulunmak/meydana gelmek. *Greed ~s in human nature.*

inherence, *is.* **1.** *fel.* ayrılmazlık : özelliklerin kendilerini taşıyan nesnelerle, ilineklerin tözle bağlantısı, **2.** doğal olarak/aslında/tabiatında bulunma, tabiî ve zarurî olarak mevcut olma.

inherency, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** *bk.:* **inherence**, **2.** doğal nesne, doğal olarak/aslında/tabiatında bulunan şey, tabiî ve zarurî olarak mevcut olan şey.

inherent, *sf.* **1.** doğal, tabiî, cibillî, fıtrî, doğuştan, zatında mündemiç, tabiatında var olan, ayrılmaz, aslî, zarurî. *Freedom of religion is an ~ part of the Bill of Rights. ~ honesty.* **be ~ in a thing** : bir şeyin aslında/tabiatında mevcut olmak. ~ **defect** : doğal/aslında var olan kusur. *The ~ sweetness of honey.* **with all ~ difficulties** : kaçınılmaz bütün güçlüklere rağmen. *Weight is an ~ quality of matter. He has an ~ love of beauty.* **2. ~ly** : doğal/tabiî olarak, doğuştan, aslında, tabiatında, bizatihi. ***e.a.- 1.*** *innate, native, inbred, ingrained, intrinsic, essential.*

inherit, *f.* **1.** kalıt almak, tevarüs etmek, varis olmak, miras olarak almak, mirasa konmak. *He ~d estate from his father. The eldest son will ~ the title. She inherited her mother's beauty and her father's bad temper. The new government ~ed a financial crisis.* **2. ~ability** = **~ableness** : kalıt/miras alabilme, tevarüs edebilme, **3. ~able** : irsî, kalıtımla geçebilir, miras kalması mümkün, **4. ~ably** : kalıtımla, miras yolu ile, miras olarak, irsen.

inheritance, *is.* **1.** kalıt, miras, veraset. **by ~** : miras olarak, verasetle, irsen, kalıtım/miras yolu ile. *He obtained his house by ~ from an aunt.* **2.** kalıtımsal nitelik, irsen geçen nitelik, irsî vasıf. *Good health is a fine ~.* **3.** *huk.* kalıtım, veraset, kalıt (alma), miras (hakkı). *The law of ~.* **4.** *esk.* iyelik/mülkiyet (hakkı), **5. ~ tax** : veraset/intikal vergisi. ***e.a.-1-3.*** *heritage, birthright, 4. ownership.*

inherited, *sf.* kalıtsal, mevrus, miras kalan, miras yolu ile intikal eden, atadan kalma, kalıtım yolu ile edinilmiş. *an ~ estate. ~ traits.*

inheritor, *is.* kalıtçı, varis, mirasçı, mirasa konan (erkek). Kadın ise : **inheritress** veya **inheritrix** denir

inhesion, *is.* tabiatında/aslında mevcut olma. ***e.a.-*** *inherence.*

inhibit, *f.* **1.** önlemek, durdurmak, engel/mani olmak, (hislerini vb.) tutmak, ketlemek, kendini çekmek/alıkoymak, bırakmamak. *The medicine ~ed the spread of the disease.* **2.** yasaklamak, menetmek, yasak etmek, **3.** ürkütmek, çekimser kılmak, çekingen/ürkek hâle getirmek. *He was greatly ~ed by his lack of education.* **4. ~ed** : çekingen, ürkek, ketli, ruhsal etkenler yüzünden hareketlerinde serbest olmayan. *too ~ed to laugh freely/to talk about sex.* **5. ~er**: önleyen, durduran, engel/mani olan, (hislerini vb.) tutan, ketleyen kimse/şey, **6. ~ive** : önleyici, durdurucu, engel/mani olucu, ketleyici. ***e.a.-1.*** *repress, discourage, restrain, 2. forbid, prohibit.* ***k.a.- 1-2.*** *allow.*

inhibition, *is.* **1.** önleme, durdurma, engel/mani olma, (hislerini vb.) tutma, ketleme, alıkoyma, yasaklama, köstekleme, menetme, **2.** önlenme, engellenme, durdurulma, menedilme, kösteklenme, **3.** *psikol.* (a) ketleme, nehiy : uyaran olmasına karşın, başlayan bir süreci durdurma ya da başlamasını önleme, (b) (organın/enzimin vb.) etkisini durdurma, kısıtlama, sınırlandırma, (c) çekingenlik, çekinme, ürkeklik. *She gets rid of her ~s when she's drunk 2 or 3 glasses of wine.* **4.** *kim.* yavaşlatım : bir kimyasal/fiziksel olayın yürümesini engelleme ya da durdurma, **5. ~ reactive** : tepkisel ketleme.

inhibitor, *is.* **1.** *bk.:* **inhibiter**, **2.** *kim.* yavaşlatıcı : bir kimyasal tepkimenin hızını yavaşlatmak ya da durdurmak için kullanılan özdek, **3.** bir cevherde ışıldamayı/lüminesansı önleyen yabancı özdek, **4.** (Roketlerde) bazı yüzeylerin yanmasını önleyen atıl (oksitlenmez) madde, **5. inhibitory** *bk.:* **inhibitive.**

in hoc signo vinces, *Lât.* Bu işaretle zafere ulaşacaksın (İmparator Konstantin'in simge sözü).

inhomogeneous, *sf.* bağdaşmamış, gayrimütecanis.

inhospitable, *sf.* **1.** konuk/misafir sevmez, konuk kabul etmez, yabancıları iyi karşılamayan, **2.** (iklim, bölge vb.) barınılmaz, ıssız, ücra, vahşî, kuş uçmaz kervan geçmez, **3. ~ness** : konuk sevmezlik, **4. inhospitably** : konuk/misafir sevmezcesine, istiskal edercesine.

inhospitality, *is.* konuk/misafirsevmezlik, konuk kabul etmeme, soğuk davranış, soğukluk, husumet.

inhouse, *sf.&zf.* yerli, iç+, içeride olan, bir kurumun kendi personeli/olanakları ile yapılan. *~ research.*

inhuman, *sf.* **1.** zalim, kıyıcı, merhametsiz, acımasız, şefkatsiz. *~ treatment. an ~ tyrant.* **2.** insanlık dışı, gayriinsanî, **3.** insanlığa yakışmayan, aşağılık. *~ living conditions. barbaric and ~ atrocities.* **4.** insan olmayan, insandan başka. *~ shapes.* **5.** soğuk, duygusuz. *His usual quiet, almost ~ courtesy.* **6. ~ly** : zalimce, kıyasıya, merhametsizce, acımaksızın, insanlık dışı/gayrî insanî/insanlığa yakışmaz bir şekilde, **7.** **~ness** : zalimlik, kıyıcılık, merhametsizlik, acımasızlık, insanlık dışı/gayriinsanî davranış. ***e.a.-*** *1. cruel, brutal, unfeeling, callous, savage, brutish, 5. cold, impersonal.*

inhumane, *sf.* **1.** zalim, kıyıcı, merhametsiz, acımasız, gaddar, **2.** **~ly** : zalimce, merhametsizce, acımaksızın, insanlık dışı/gayriinsanî/insanlığa yakışmaz bir şekilde.

inhumanity, *is., ç.* **-ties** **1.** zalimlik, zulüm, kıyıcılık, merhametsizlik, acımasızlık, insaniyetsizlik, **2.** zalim/gaddar/merhametsiz/insanlık dışı davranış/hareket.

inhume, *gl.f.* **-humed, -huming** **1.** gömmek, defnetmek, **2.** **inhumation** : gömme, defnetme, **3.** **inhumer** : gömen, defneden. ***e.a.-*** *1. bury, inter.*

inimicable = inimical, *sf.* **1.** düşman, hasım, **2.** zıt, karşıt, ters, muhalif, uygunsuz. *Actions ~ to friendly relations between countries.* **3.** zararlı, engel(leyici). *Lack of ambition is ~ to success.* **4.** **~ness = inimicality** : düşmanlık, husumet; zıtlık, karşıtlık, terslik, muhaliflik, uygunsuzluk; zarar, engel(leme), **5.** **inimically** : düşmanca, hasmane; zıt bir şekilde, karşıt/ters/muhalif olarak. ***e.a.-*** *1. hostile, unfriendly, 2. antagonistic, 3. harmful.*

inimitable, *sf.* **1.** taklit edilemez, taklidi imkânsız, yansılanamaz, benzetilemez, benzeri yapılamaz, eşsiz, eşi/misli bulunmaz, **2.** **~ness = inimitability** : taklit edilemezlik, taklit imkânsızlığı, yansılanamazlık, benzetilemezlik, eşsizlik, **3.** **inimitably** : taklit edilemez/yansılanamaz/benzeri yapılamaz/eşsiz/eşi bulunmaz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. matchless.*

iniquitous, *sf.* **1.** günahkâr, haksız, kötü, yasaya/kanuna aykırı, adaletsiz, insafsız, **2.** **~ly** : haksızlıkla, kötülükle, yasaya/kanuna aykırı olarak, adaletsizce, insafsızca, **3.** **~ness** : günahkârlık, haksızlık, kötülük, yasaya/kanuna aykırılık, adaletsizlik, insafsızlık. ***e.a.-*** *1. wicked, sinful, nefarious, evil, base.*

iniquity, *is., ç.* **-ties** **1.** haksızlık, kötülük, yasaya/kanuna aykırılık, adaletsizlik, insafsızlık, **2.** günah, kötülük, fesat. ***e.a.-*** *1. injustice, wickedness, 2. sin*

initial, *sf.&is.&gl.f.* **-tialed, -tialing** *(Brit.:* **-tialled, -tialling**) **1.** ilk, ön, baş, başlangıç. *The ~ letter of a word. The ~ stages of an undertaking. The ~ talks were the base of a later agreement. The ~ step of a process.* **2.** ilk harf, bir kelimenin ilk harfi, **3.** özel adın ilk harfi, **4.** (süslü) baş harf : kitapta bölüm başını gösteren büyük harf, **5.** parafe etmek, (adının baş harflerini yazarak) kısa imza atmak. *to ~ a note or document.* **6.** **~er = ~ler** : parafe eden, **7.** **~ly** : önce, ilk önce, başlangıçta, evvelâ. *~ly, he opposed the plan, but later he changed his mind.* **8.** **~ Teaching Alphabet** : İlköğrenim Alfabesi : İngilizce öğrenmeye başlayanlar içi kırk dört harfli fonetik alfabe. *kıs.:* **I.T.A.** ***e.a.-*** *1. first.*

initiate, *sf.&is.&gl.f.* **-ated, -ating** **1.** (tören vb.) başla(t)mak, açmak. *I want to ~ the ceremony by welcoming you all to Ankara.* **2.** (esaslarını) öğretmek/göstermek, alıştırmak, (bilim vb. de) ilk adımı attırmak, **3.** (cemiyet/tarikat vb. sırlarını öğreterek) üyeliğe kabul etmek. *The Rotarians ~d 12 new members.* **4.** girişmek, önayak olmak, önermek, teklif etmek. *to ~ a constitutional amendment.* **5.** (yeni) başlayan/başlamış/alıştırılmış (kimse), **6.** yeni üye, üyeliğe yeni kabul edilmiş (kimse), **7.** bir tarikat veya cemiyetin sırlarını öğrenmiş (üye), **8.** belirli bir alanda yetiştirilmiş (kimse). ***e.a.-1.*** *start, begin, commence, open, introduce, inaugurate, originate, 2. teach, indoctrinate, 3. admit, 4. propose.*

initiation, *is.* **1.** (bir kuruma/cemiyete/kulübe vb.) giriş/girme/kabul edilme/üye olma. *~ ceremonies.* **2.** (üyeliğe vb.) kabul töreni, **3.** başla(t)ma, girişme, önayak olma, başlangıç, başlayış, **4.** (bir şeyin esaslarını/sırlarını) öğrenmeye başlama, **5.** (bir şey hakkında az çok) bilgi sahibi olma, ünsiyet, âşinalık. *This misunderstanding was simply due to the lack of ~ to the subject.* ***e.a.-*** *3&4. beginning, 5. knowledgeableness.*

initiative, *is.&sf.* **1.** girişim, girişme, (kişisel) teşebbüs, girişkenlik. **take the ~ in doing sth.** : bir işe girişmek, ilk adımı atmak. **He has no ~** : Girişken değildir. **2.** (kendiliğinden bir işe) başlama hevesi/yetkisi/kudreti. **on one's own ~** : kendiliğinden, kendi arzusu/isteği/iradesi ile. **act/do sth. on one's own ~** : kendiliğinden (kendi isteği/iradesi ile) bir işe başlamak/girişmek, **3.** (sorumluluğu üzerine alarak verilen) karar, şahsî karar. *A statesman must have/show/display ~.* **4.** (a) öncecilik: belirli sayıdaki seçmenlere anayasada değişiklik, yeni bir anayasa veya tüzük yapılması hakkında teşebbüse geçme yetkisi tanıyan usul (İsviçre'de olduğu gibi), (b) yeni bir yasa teklif etme hakkı, **5.** teşvik edici, başlatıcı, başlatan, sebep olan, **6. ~ly** : kendiliğinden girişerek, şahsî teşebbüs ile, girişkenlikle. ***e.a.- 1.*** *enterprise,* ***2.*** *enthusiasm, energy, vigor.*

initiator, *is.* **1.** (iş vb.) başlatan, başlayan, önayak olan, teşebbüs eden girişen, (kimyasal bir tepkileşimi vb.) başlatan, **2. ~y** : (a) ilk, başlangıç, başlatıcı, önayak olan. *an ~y step.* (b) tanıtıcı, (bir kuruma/cemiyete/tarikata vb.) girmeye/üye olmaya yardım eden, **3. ~ily** : giriş/başlangıç mahiyetinde, başlangıç olarak. ***e.a.- 2.*** *(a) initial, (b) introductory.*

initiatress, *is.* başlayan/önayak olan/teşebbüs eden (kadın).

inject, *gl.f.* **1.** içitmek, zerk etmek, şırınga/enjeksiyon yapmak, iğne vurmak, iğne ile (ilâç vb.) vermek, **2.** içeri sokmak, yeni veya başka bir şeyi bir cismin içine sokmak, **3.** (istenilmeyen bir yere) girmek, davetsiz olarak gitmek, karışmak, **4.** (söz arasına) sokuşturmak/sıkıştırmak, münasebetsizce başkalarının lâfına karışmak, **5. ~able** : içitilebilir, zerk edilebilir, enjekte edilebilir. **6. ~or** : (a) şırınga, enjektör, (b) püskürteç, püskürtücü, püskürtme tulumbası. ***e.a.- 3.*** *intrude,* ***4.*** *interject.*

injection, *is.* **1.** içitme, zerk (etme), şırınga, enjeksiyon, iğne. **hypodermic ~** : deri altına yapılan iğne, **2.** içitilen/zerk edilen nesne, **3.** vücuda zerk edilen sıvı/ilâç, **4.** uzay aracını yörüngesine yerleştirme (işi/zamanı), **5.** (motora vb.) yakıt püskürtme, **6.** konu dışı bir fikri ortaya atma, **7. ~ cock** : püskürtme musluğu, **8. ~ cooling** : püskürtmeli soğutma, **9. ~ engine** : püskürtmeli motor, **10. ~ fuel** : püskürtme yakıtı, **11. ~ nozzle** : püskürtücü, püskürtme memesi, fışkırık, **12. ~ pipe** : püskürtme borusu.

injudicious, *sf.* **1.** akılsız, sağgörüsüz, basiretsiz, tedbirsiz, düşüncesiz, makul olmayan, **2. ~ly** : akılsızca, sağgörüsüzce, basiretsizce, tedbirsizce, düşüncesizce, **3. ~ness** : akılsızlık, sağgörüsüzlük, basiretsizlik, tedbirsizlik, düşüncesizlik. ***e.a.- 1.*** *unwise, imprudent, indiscreet.*

Injun, *is. k.d.* Amerikalı Kızılderili. **Honest ~ !** Hakikaten!

injunction, *is. huk.* tedbir kararı, men/durdurma kararı, bir kimsenin/kimselerin bir işi yapmalarını yasaklayan mahkeme kararı, **2.** emir, uyarma, öğüt, **3.** emir verme, yasak etme, menetme. ***e.a.- 2.*** *command, order, admonition.*

injunctive, *sf. huk.* **1.** emredici, emreden, tedbir kararına dayanan, mahkeme kararı ile durdurulan, **2. ~ly** : emirle, tedbir kararıyla, tedbir kararına dayanarak.

injure, *gl.f.* **-jured, -juring 1.** yaralamak. *She was ~d badly in the accident, The ~d (people) were taken to the hospital.* **2.** zarar vermek, hasara uğratmak. *The fruit trees were ~d by the frost.* **3.** incitmek, rencide etmek. *Her pride has been ~d. I hope I didn't ~ her (feelings).* **4.** gücendirmek, haksızlık yapmak, kötü/haksız davranmak. *You ~ him when you doubt his ability.* **5. injurable** : yaralanabilir, zarar görebilir, hasara uğrayabilir, incinebilir, rencide olabilir, gücenebilir, **6. injurer** : yaralayan; zarar veren, hasara uğratan; inciten, rencide eden, gücendiren. ***e.a.- 1.*** *damage, hurt, impair, spoil, mar, wound,* ***3.*** *offend,* ***4.*** *wrong, maltreat, abuse.* ***k.a.- 1.*** *soothe, heal,* ***2.*** *aid, help, assist, benefit.*

injured, *sf.* **1.** yaralı, yaralanmış, zedelenmiş, hasara uğramış, zarar görmüş, haleldar olmuş. *an ~ reputation.* **2.** incinmiş, gücenmiş, dargın, rencide olmuş, muğber. **an ~ voice** : gücenmiş bir ses. **Her face wore an ~ look** : Yüzünde dargın bir ifade vardı. **3.** haksızlığa uğramış, mağdur olmuş, **4. ~ly** : (a) yaralı gibi, yaralanmış/zedelenmiş/hasara uğramış bir şekilde, (b) incinerek gücenerek dargınlıkla, rencide olmuşçasına, (c) haksızlığa uğramışçasına, mağdur olarak, **5. ~ness** : yaralanma, zedelenme, hasara uğrama, zarar görme, haleldar olma, (b) incinme, gücenme, dargınlık, (c) haksızlığa uğrama, mağdur olma. ***e.a.- 1.*** *wounded, damaged, hurt, harmed,* ***2.*** *offended, reproachful,* ***3.*** *wronged*

injurious, *sf.* **1.** zararlı, zarar verici, muzır, yaralayıcı, tahripkâr, yıkıcı. *Behavior that is ~ to social order. Habits that are ~ to health. Hail is ~ to crops.* **2.** incitici, rencide edici, haksız,

3. yeren, yerici (söz), **4.** aşağılayıcı, onur kırıcı, hakaretâmiz, tahkir edici, küçültücü, küçük düşürücü, **5. ~ly** : (a) zararlı bir şekilde, zarar verecek şekilde, (b) inciterek, rencide edercesine, haksızlıkla, (c) onur kırıcı/aşağılayıcı bir şekilde, **6. ~ness** : (a) yaralama, zarar verme, tahripkârlık, yıkıcılık, (b) incitme, rencide etme, yerme, (c) aşağılama, onur kırıcılık, hakaret, küçük düşürme. ***e.a.****- 1. harmful, detrimental, damaging, destructive, deterious, 2. offensive, deragatory, defamatory, 3&4. insulting, abusive, slanderous, libelous.* ***k.a.****- 1. beneficial, profitable.*

injury, *is., ç.* **-juries 1.** zarar, ziyan, hasar, mazarratlık, **2.** üzgü, eza, incinme. **~ to one's pride** : gururun incinmesi, **3.** haksızlık. *You did me an ~ when you said I lied.* **4.** yara(lanma). **He received a serious ~ in the accident** : Kazada ciddî bir şekilde yaralandı. **5.** *huk.* mağduriyet, haksızlığa uğrama, hakların ihlâli, **6.** *esk.* iftira, karalama, **7.** şöhretin ihlâli, manevî zarar. **The accident will certainly be an ~ to the reputation of the airline** : Kaza muhakkak ki hava yollarının şöhretine halel getirecek. **8. add insult to ~** : gücendirmek yetmiyormuş gibi bir de hakaret etmek (hem dövmek/incitmek, hem de hakaret etmek). ***e.a.****-1. damage, impairment, mischief, 3. injustice, unfairness, wrong, 4. wound, hurt, 6. calumny.* ***k.a.****- 1. benefit.*

injustice, *is.* **1.** haksızlık, adaletsizlik. **to do s.o. an ~** : birisine haksızlık yapmak, **2.** insafsızlık, merhametsizlik, tarafgirlik, **3.** haksız/insafsız/adaletsiz davranış, haksız fiil/hareket. *To send an innocent man to jail is an ~.* ***e.a.****- 1. inequity, unjustness, 2. injury, wrong, unfairness, partiality, bias.* ***k.a.****- 1-3. justice, equity, fairness, right, righteousness, impartiality.*

ink, *is.&gl.f.* **1.** mürekkep, **2.** mürekkep balığının korunmak için çıkardığı siyah sıvı, **3.** mürekkeplemek, mürekkep sürmek/bulaştırmak, mürekkeple boyamak/yazmak, (dolma kaleme) mürekkep koymak. *They ~ed a new contract. To ~ a pen.* **4. inker** : mürekkep merdanesi, **5. ~less** : mürekkepsiz, **6. ~like** : mürekkep gibi, mükekkebimsi, mürekkebe benzer, **7. ~ bag = ~ sac** : mürekkep balığının mürekkep torbası, **8. ~ bottle** : mürekkep şişesi, **9. ~ eraser** : mürekkep silgisi, **10. ~ in/over** : kurşun kalemle çizilmiş veya yazılmış şeyleri mürekkeplemek, **11. ~ pad** : ıstampa, **12. ~ up** : mürekkeple koyulaştırmak, **13. ~pot = ~well** : okul sıralarındaki mürekkep hokkası, **14. in ~** : yazılmış olarak, **15. Indian ~** : çini mürekkebi, **16. invisible ~** : görünmez mürekkep, ısı veya kimyasal yöntemlerle görünür hâle gelen mürekkep, **17. printer's ~** : matbaa mürekkebi, **18. solid ~** : kalıp hâlinde kuru mürekkep.

inkberry, *is., ç.* **-ries 1.** *bot.* mordefne *(Ilex glabra)* : KD Amerika'da yetişen parlak yapraklı ve mor meyveli defne, **2.** bu defnenin meyvesi, **3.** *bk.:* **pokeweed.**

inkblot test, *is. psikol.* mürekkep lekesi ölçeri.

inkhorn, *sf. & is.* **1.** ukalâ(ca), iddialı, **2.** mürekkeplik, boynuzdan yapılan mürekkep hokkası, **3. ~ term** : ukalâca/basmakalıp söz/deyim.

inkle, *is.* biye, elbise kenarlarına dikilen kumaş şerit.

inkling, *is.* **1.** ima. işaret, **2.** (belli belirsiz) seziş, hafif şüphe, kuşku, **3. get/have an (some) ~ of sth** : bir şeyi sezmek/sezer gibi olmak, bir şeyin kokusunu almak. **get/have no ~ of sth.** : bir şeyden zerre kadar şüphe etmemek /haberi olmamak. **I hadn't an ~ of what was to happen** : Ne olacağından zerre kadar haberim yoktu. **4. give s.o. an ~** : birisine fikir vermek/çıtlatmak/ima etmek. *His explanations gave me an ~ of the difficulties.* ***e.a.****- 1. hint, intimation, clue, 2. suspicion.*

inkstand, *is.* **1.** hokka, **2.** yazı takımı. ***e.a.****- 1. inkpot, inkwell.*

inky, *sf.* **inkier, inkiest 1.** koyu, siyah, kapkara, zifirî, karanlık. *~ shadows. ~ darkness.* **2.** mürekkep gibi, mürekkebe benzer, **3.** mürekkepli, mürekkep lekeli, mürekkebe bulanmış. *~ fingers.* **4.** mürekkebe ait, **5.** mürekkep+, mürekkep içeren, mürekkepten yapılmış/ibaret, **6. inkiness** : karalık, siyahlık, mürekkep gibi/kapkara oluş.

inky cap, *is.* mürekkepli mantar *(Coprinus atramantarius)* : sporları olgunlaşınca yaprakçıkları siyah bir suya dönüşen mantar.

inlace, *bk.:* **enlace.**

inlaid, *sf.* gömme, kakma, üzerine altın/gümüş/sedef vb. kakarak süslenmiş. *an ~ panel. ~ gold/ivory. gold ~ in(to) wood. wood ~ with gold.*

inland, *sf.&is.&zf.* **1.** yurt içi, iç, dahilî, bir ülke/bölge içinde bulunan. ~ **trade** : iç ticaret. ~ *population.* **2.** *Brit.* yerli, memleket içinde faaliyet gösteren, **3.** karasal, denizden/huduttan uzak (yerler), yurt içi, iç bölgeler(e özgü), **4.** içeriler (d)e, yurt için(d)e, içeriye doğru, denizden uzak (ta). *We travelled ~. There are mountains ~.* **5.** ~ **boat = York boat** *Cnd.* nehir gemisi : Kanada'da Hudson Körfezinde ve iç sularda yük taşımak için yapılmış kürekli gemi, **6.** ~ **Revenue** *Brit.* (a) Vergi (Tahsilât) Dairesi, (b) tahsil edilen vergi. ***e.a.*- *2. domestic.***

inlander, *is.* iç ülke halkı, denizden uzak yerde yaşayan kimse(ler).

in-law, *is. k.d.* kayın. **The ~s** : bir kimsenin eşinin ailesi : ***father-~, mother-~, brother/ sister-~** etc.*

inlay, *is.&gl.f.* **-laid, -laying 1.** kakmak, gömme/kakma işlemek. *to ~ strips of gold.* **2.** kakmalarla süslemek, **3.** çerçevelemek, (bir resim veya sayfayı kâğıt veya mukavvadan) çerçeve içine koymak, **4.** gümüş vb. kaplı eşyanın çok aşınan kısımlarını takviye etmek, **5.** maden/taş/tahta vb. içine tel vb. gömmek/yerleştirmek. *to ~ a wooden box with silver.* **6.** mozayiklemek, mozayik/parke kaplamak, **7.** kakma işi, **8.** (diş) dolgu, **9.** mozayik, parke, **10.** ~ **graft**: *bot.* gömme aşı, **11.** **~er**: kakmacı, mozayikçi.

in-lb = inch-pound.

inlet, *is.&gl.f.* **1.** koy, küçük körfez, **2.** (iki ada arasında) dar boğaz, **3.** giriş, methal, girilecek yer. ~ **valve** : giriş/emme supabı, **4.** gömme parça, kakılmış parça/şey, **5.** iki su yolu arasındaki su yolu/geçidi, **6.** ağız : bir şeyin doldurulduğu/beslendiği yer. *the ~ of a pond.* **7.** içeri koymak/sokmak/bırakmak, kakmak. ***e.a.*-*7. insert, inlay.***

inlier, *is. jeol.* iç çıkıntı, örtülü oluşuk : sonradan oluşan kaya tabakası ile çevrilmiş kaya çıkıntısı.

in-line, *sf.* sırada, bir hizada. ~ **engine** : silindirleri bir hizada olan motor.

in loc. cit. *Lât.* zikredilen yerde.

in loco, *Lât.* yerinde, uygun/münasip yerde.

in loco parentis, *Lât.* ana baba yerin(d)e.

inly, *zf.* **1.** içte(n), yürekte(n), derunî, **2.** yürekten, kalpten, canıgönülden, tamamen. ***e.a.*- *1. inwardly, 2. intimately, deeply, thoroughly.***

inmate, *is.* **1.** tutuklu, mahpus, hapishaneye veya akıl hastanesine kapatılmış kimse, **2.** *esk.* başkalarıyla aynı evde oturan kimse, **3.** sakin, bir yerde oturan kimse.

in medias res, *Lât.* ortasında, işin/konunun orta yerinde.

in memoriam, *Lât.* anısına, hatırasına. *kıs.:* ***in mem.*** ***e.a.*- *in/to the memory of.***

inmesh, *gl.f. bk.:* **enmesh.**

inmost, *sf.* **1.** en (en iç, en derin, en uzak vb.). **We went to the ~ depths of the mine** : Maden ocağının en derin yerlerine indik. **2.** içten, derunî, yürekten, samimî, gizli. *His ~ desire was to be an astronaut. One's ~ thoughts.* ***e.a.*- *1. innermost, deepest, 2. intimate, private, secret.***

inn, *is.* **1.** han, küçük otel. *a country ~.* **2.** otel, **3.** meyhane, **4.** *Brit.* öğrenci yurdu. ***e.a.*- *1. hostelry, 2. hotel.***

innards, *ç. is., k.d.* **1.** bağırsaklar, hayvanın iç organları, **2.** iç mekanizma, bir makinenin vb. iç yapısı. *an engine's ~.* ***e.a.*- *1. entrails, viscera***

innate, *sf.* **1.** doğal, doğuştan, yaratılıştan, fıtrî, tanrı vergisi. *~ talent, an ~ love of music.* **2.** aslî, zatî, aslında var olan, zatında mündemiç. *an ~ defect in the hypothesis.* **3.** zekâ eseri : öğrenerek veya tecrübe ile değil düşünerek/zekâ ile edinilen. *~ knowledge.* **4.** **~ly** : doğal olarak, doğuştan, yaratılıştan; aslında var olan, zatında mündemiç olarak, zekâ eseri olarak, **5.** **~ness** : doğallık, tabiîlik, doğuştan/yaratılıştan/aslında var olma, zatında mündemiç bulunma. ***e.a.*- *1. inborn, native, natural, congenital, hereditary.***

inner, *sf.* **1.** iç, en içerde bulunan, içerideki, dahilî. **the ~ ear** : iç kulak. *the ~ bark of the tree. an ~ room.* **2.** samimî, gizli, şahsî, özel. *His ~ circle of friends. She kept her ~ thoughts to herself.* **3.** merkezî, yetkili. **the ~ circle of the government** : hükûmetin yetkili çevreleri, **4.** derunî, ruhî, zihnî, manevî, ruhanî. *the ~ life.* **5.** gizli, karanlık, belirsiz, müphem, saklı, aşikâr olmayan. **an ~ meaning/significance** : gizli/derin anlam, **6.** **~ly** : içten, içinden, içeriye doğru, gizlice. *a world that ~ly divided.* **7.** **~ness** : içeride bulunma, gizlilik, özellik, şahsîlik, samimîlik, manevîlik, ruhanîlik, ***e.a.*- *1. interior, 2. intimate, private, secret, 4. mental, spiritual, 5. hidden, obscure.***

inner bar, *is.* (İngiliz yasalarına göre) özel kraliyet, meclisi: sarayda bölme içinde oturan ve *"Junior Counsel"* den daha yetkili olan meclis. *bk.:* **outer bar.**

inner circle, *is.* iç grup : töreler, âdetler, düşünüşler üzerinde etkili küçük toplum.

inner city, *is.* eski mahalle, şehrin en eski/harap ve fakirlerle meskûn mahallesi. *bk.:* **central city.**

inner-directed, *sf.* iç güdümlü : dış etkilere kapılmayan. *bk.:* **other-directed.**

inner-direction, *is.* iç güdümlülük, dış etkilere kapılmama.

inner ear, *is. bk.:* **internal ear.**

Inner Light, *is.* İç Işık : dindaşlık *(Quakerism)* inancına göre insanın ruhunda mevcut olup onu yöneten ilâhî kudret, Hz. İsa'nın insanlara tuttuğu ışık.

inner man, *is.* **1.** manevî varlık, ruh, vicdan, insanın derunu, iç yüz, **2.** mide, iştah. *A hearthy meal to satisfy the ~ ~.* **3. look after the ~ ~** : boğazına bakmak, karnını doyurmak.

innermost, *sf.&is.* en iç, en içerideki/içteki (kısım). ***e.a.-*** *inmost.*

inner planet, *is.* iç gezegen : Güneşe en yakın olan Utarit, Zühre, Arz ve Merih gezegenlerinden herhangi biri.

inner product, *is. mat.* iç çarpım. ***e.a.-*** *scalar product.*

innersole, *is. bk.:* **insole.**

inner space, *is.* **1.** iç uzay : uzayın yeryüzüne yakın kısmı, **2.** insanın iç dünyası, **3.** denizaltı âlemi.

innerspring, *sf.* içten yaylı. *an ~ mattress.*

Inner Temple, *is.* **1.** *bk.:* **Inns of Court** (1), **2.** *bk.:* **temple**^{1} (4).

inner tube, *is.* (oto) iç lâstik.

innervate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** sinirleri kuvvetlendirmek, tenbih etmek, **2.** (vücudun bir kısmına) sinir sağlamak, sinirlerle donatmak.

innervation, *is.* **1.** sinirleri kuvvetlendirme, tenbih etme, **2.** (vücudun bir kısmına) sinirlerin dağılışı, **3. ~al** : sinirleri kuvvetlendiren/uyaran, münebbih.

innerve, *gl.f.* **-nerved, -nerving** sinirleri kuvvetlendirmek, metanet/cesaret vermek, canlandırmak. ***e.a.-*** *invigorate, animate.*

innholder, *is. bk.:* **innkeeper.**

inning, *is.* **1.** (beysbol) vuruş sırası, iki tarafın sıra ile vurucu mevkiine gelmesi, **2. ~s** : (kriket) oyun dönemi, **3. ~s** : iktidar dönemi : bir partinin/kişinin iktidar mevkiinde bulunduğu süre/dönem. *Now the Democrats have their ~s.* **4.** sıra, nöbet, fırsat, keşik, **5. ~s** : denizden kazanılan arazi, **6. ~s** : bataklıktan/denizden arazi kazanma. ***e.a.-*** *4. opportunity.*

innkeeper, *is.* otelci, hancı. ***e.a.-*** *innholder.*

innless, *sf.* hansız, otelsiz.

innocence, *is.* **1.** suçsuzluk, kabahatsizlik, masumluk, masumiyet. **The trial has established his ~** : Duruşma sonunda suçsuzluğu sabit görüldü. **2.** saflık, temiz yüreklilik, safiyet. *She has not lost her ~.* **3.** sadelik, hilesizlik, **4.** bönlük, cahillik, bilgisizlik, safderunluk, **5.** zararsızlık, **6. innocent = innocents** *d.d. bot. bk.:* **bluet** (2), **7.** *bot.* gökçe otu *(Collinsia verna, C. bicolor)* : mavi, beyaz çiçekler açan bir ot. ***e.a.-*** *1. guiltlessness, 2. chastity, purity, 3. simplicity, guilelessness, ingenuousness, 4.naïveté, 5. harmlessness*

innocency, *is. bk.:* **innocence** (1-5).

innocent, *sf.&is.* **1.** masum, günahsız, kusursuz (kimse). *~ children.* **2.** suçsuz, kabahatsiz (kimse). **The trial proved that the accused was ~** : Muhakeme sonunda sanığın suçsuz olduğu anlaşıldı. **3.** kasıtsız, hilesiz, iyi niyetli (kimse). *an ~ misrepresentation. an ~ lie/question.* **4.** zararsız, kimseye zararı dokunmayan. *~fun/amusement.* **5. ~ of** : -den yoksun/mahrum, -sız/-siz. **~ of merit** : değersiz. **A bare, bleak room, ~ of all adornment** : Her türlü süsten mahrum çıplak, soğuk bir oda. **6.** saf, bilgisiz, habersiz, tecrübesiz, bön, cahil, aklı ermez. *an ~ girl. ~ of grammar.* **7.** yasal, kanunî, kanuna uygun, **8.** temiz, saf, lekesiz. *the ~ snow.* **9.** temiz yürekli, iyi niyetli (kimse). *a trusting ~ young child.* **10.** sabi, küçük çocuk, **11.** *gen.* **~s** *: bk.:* **innocence** (6). **12. ~ly** : masumane, günahsızca, kusursuz/suçsuz/kabahatsiz olarak, hilesizce, iyi niyetle, kimseye zararı dokunmadan, safiyane, bön bön. ***e.a.-*** *1. pure, sinless, virtuous, faultless, impeccable, spotless, immaculate, chaste, 2. guiltless, blameless, 4. harmless, innocuous, 6. naïve, unsophisticated, artless, simple, half-witted, 7. lawful, 8. clean, spotless.* ***k.a.-*** *1&2. guilty, sinful, unchaste, culpable, criminal.*

innocuous, *sf.* **1.** zararsız, tehlikesiz. *an ~ home remedy. ~ snake/drugs.* **2.** incitmez, dokunmaz, **3.** ilgi uyandırmayan, ilginç olmayan, yavan, sönük, tatsız, **4. ~ly** : zararsızca, tehlikesizce, incitmeden, ilgi uyandırmadan, **5. ~ness** : zararsızlık, tehlikesizlik, incitmeme, dokunmama, ilginçsizlik, yavanlık, sönüklük, tatsızlık. ***e.a.-*** *1. harmless, 2. inoffensive, 3. pallid, insipid.*

innominate, *sf.* **1.** adsız, isimsiz, **2. ~ artery** *anat.* küçük atardamar : sağ ana atardamar (aort)tan çıkıp sağ tarafı besleyen iki damara ayrılan atardamar, **3. ~ bone** *anat.* kalça kemiği, üç parçanın (*ilium, ischium, pubis*) birleşmesinden oluşan iki kalça kemiğinden her biri, **4. ~ vein** *anat.* küçük toplardamar, baş ve boynu besleyen kanı yüreğe götüren iki damardan her biri. ***e.a.-*** *1. nameless, anonymous, 3. haunch bone, hipbone, hucklebone.*

innovate, *f.* **-vated, -vating 1.** yenilik yaratmak/çıkarmak, **2.** *gen.* **~ in/on/upon** : (bir şey üzerinde) değişiklik yapmak, (bir şeyi) değiştirmek/geliştirmek/tekemmül ettirmek, yeni fikir/yöntem vb. ortaya atmak. *to ~ on another's creation.* **3.** *esk. bk.:* **alter.**

innovation, *is.* **1.** yenilik, icat, yeni bir cihaz/fikir/yöntem vb. **2.** yenileştirme, yenilik çıkarma, yeni bir yöntem vb. ortaya atma, **3. ~al**: yeni, yenilik yaratan, **4. ~ist** : yenilik yaratan kimse. ***e.a.-*** *1. novelty.*

innovative, *sf.* **1.** yenilik yaratan/çıkaran/getiren, yenileştirici, geliştirici, yeniliğe yönelik, **2. ~ness** : yenilik yaratma, yaratıcılık, yeniliğe yönelme.

innovator, *is.* **1.** yenilik yaratan/çıkaran/getiren kimse, yenilik taraftarı, **2. ~y** *bk.:* **innovative.**

innoxious, *sf.* **1.** zararsız, tehlikesiz, **2. ~ly** : zararsızca, tehlikesizce, **3. ~ness** : zararsızlık, tehlikesizlik. ***e.a.-*** *1. harmless, inoccuous.* ***k.a.-*** *1. harmful, noxious.*

Inns of Court, *is.* **1.** Londra'da avukatlık stajını yapacak adayları seçen dört cemiyet: **Lincoln's Inn, Inner Temple, Middle Temple, Gray's Inn. 2.** bu cemiyetlerin binaları.

innuendo, *f.&is.*, *ç.* **-dos, -does 1.** kinaye, ima, imleme, üstü kapalı söz, anıştırma, dolaylı söz. *The gossip column was full of the ~s about famous people. If you throw such ~es against the Minister, you'll be sued for libel.* **2.** *huk.* (a) açıklama, bir cümleyi açıklayan ifade/ibare, (b) (hakaret davasında) hakaretamiz/küçük düşürücü sözlerin izahı, **3.** imlemek, ima etmek, imalı/kinayeli söz söylemek, *mec.* taş atmak, kinayeli konuşmak. ***e.a.-*** *1. insinuation, hint, intimation.*

innumerable = innumerous, *sf.* **1.** sayısız, pek çok, hesapsız. *~ stars.* **2.** sayılamaz, sayıya gelmez, sayılması imkânsız, **3. ~ness = innumerability** : sayısızlık, sayılamazlık, sonsuzluk, sayılma olanaksızlığı, **4. innumerably** : sayısız/sayılması imkânsız bir şekilde. ***e.a.-*** *1. countless, many, infinite, 2. numberless, countless.*

innumerate, *sf.&is. Brit.* **1.** hesap bilmez, hesaba aklı ermez (kimse), **2. innumeracy** : hesap bilmeme, hesaba aklı ermeme.

innutrition, *is.* **1.** besinsizlik, gıdasızlık, besin/gıda azlığı/noksanlığı/yetersizliği, yeterince beslenememe, yeterli besin/gıda alamama, **2. innutritious** : besinsiz, gıdasız.

inobservance, *is.* **1.** dalgınlık, gaflet, dikkatsizlik, etrafını görmeme, etrafındakileri farketmeme. *drowsy ~.* **2.** riayetsizlik, riayet etmeme, yapmama, ifa/icra etmeme, tanımama, hiçe sayma. ***e.a.-*** *1. inattention, heedlessness, 2. nonobservance, disregard.*

inobservant, *sf.* **1.** dalgın, gafil, dikkatsiz, etrafını görmeyen, etrafındakileri fark etmeyen, **2.** riayetsiz, riayet etmez, ifa/icra etmez, tanımaz, hiçe sayar, **3. ~ly** : dalgınlıkla, gafletle, dikkatsizlikle, riayet etmeksizin, tanımaksızın, hiçe sayarcasına.

inoculability, *is.* aşılanabilme.

inoculable, *sf.* aşılanabilir.

inoculant, *is. bk.:* **inoculum.**

inoculate, *f.* **-lated, -lating 1.** aşılamak, aşı yapmak. **to ~ s.o. against a disease** : bir hastalığa karşı aşılamak/aşı yapmak. **to ~ children against diphteria** : çocuklara difteri aşısı yapmak, **2.** (birisine) mikrop aşılamak/bulaştırmak. **to ~ s.o. with a germ** : birisine mikrop aşılamak/bulaştırmak, **3.** (fikir) aşılamak/telkin etmek, kafasına sokmak/yerleştirmek. *bk.:* **vaccinate, inject, 4. inoculative** : aşılayıcı, **5. inoculator** : aşıcı, aşı yapan, aşılayan. ***e.a.-bk.:*** *infuse.*

inoculation, *is.* **1.** aşı, **2.** aşıla(n)ma, aşı yap(tır)ma.

inoculum, *is., ç.* **-la** aşı. ***e.a.*** *- inoculant.*

inodorous, *sf.* kokusuz. ***e.a.*** *- odorless.*

inoffensive, *sf.* **1.** zararsız, incitmez, kimseye zararı dokunmaz/zarar vermez, tehlikesiz, mazlum, kendi halinde, sakin. *an ~ manner. a quiet ~ sort of woman.* **2. ~ly** : zararsızca, incitmeden, **3. ~ness** : zararsızlık, incitmezlik. ***e.a.*** *- 1. harmless, innocuous, unoffending, unobjectionable, innocent, peaceable.* ***k.a.*** *- 1. harmful, offensive, objectionable, offending.*

inofficious, *sf.* **1.** *huk.* töre dışı : törelere, ahlâkî vecibelere, aile bağlarına aykırı, özellikle en yakın akraba/hısım ve taallûkatı miras dışı bırakan. *an ~ will.* **2.** *esk.* savsakçı, savsayan, görevini yapmayan, **3. ~ly** : töre dışı olarak, törelere aykırı bir şekilde, **4. ~ness** : töre dışı oluş, törelere aykırılık. ***e.a.*** *- 2. disobliging.*

inoperable, *sf.* **1.** ameliyat edilemez, ameliyatı tehlikeli, ameliyatla iyileşemez. *an ~ cancer.* **2.** işletilemez, çalıştırılamaz, yürütülemez, uygulanamaz. *an ~ plan.* **3. ~ness = inoperability** : (a) ameliyat edilemezlik, ameliyatla iyileşme olanaksızlığı, (b) işletilemezlik, **4. inoperably** : ameliyat edilemez şekilde, işletilemez bir hâlde.

inoperative, *sf.* **1.** işlemez/çalışmaz (hâlde), **2.** etkisiz, tesirsiz, sonuçsuz, boş, hükümsüz. *~ remedies.* **3. ~ness**: işlemez/çalışmaz hâlde bulunma, etkisizlik, tesirsizlik, sonuçsuzluk.

inoperculate, *sf. bot.* kapaksız (spor kesesi vb.).

inopportune, *sf.* **1.** uygunsuz, yersiz, münasebetsiz, yakışıksız, gayrimüsait, sırasız, zamansız, mevsimsiz. *an ~ visit/request.* **2. ~ness = inopportunty** : uygunsuzluk, yersizlik, münasebetsizlik, sırasızlık, zamansızlık, mevsimsizlik, **3. ~ly** : uygunsuz/yersiz/münasebetsiz bir şekilde, gayrimüsait bir zamanda, sırasız/zamansız/mevsimsiz olarak. ***e.a.*** *- 1. inappropriate, unsuitable, untimely, unseasonable, inconvenient.*

in order that, *bağ.* ...için, maksadıyla, gayesiyle, ...diye.

inordinate, *sf.* **1.** aşırı, oransız, haddinden fazla, gayrimakul. *~ pride. ~ demands for higher wages.* **2.** ılımsız, sınır tanımayan, başıboş. *~ passion.* **3.** düzensiz, intizamsız, karmakarışık, **4. ~ly** : aşırı bir şekilde, oransızca, haddinden fazla olarak, ılımsızca, sınırsızca, düzensizce. **5. ~ness = inordinacy** : aşırılık, oransızlık, haddinden fazlalık, ılımsızlık, düzensizlik. ***e.a.*** *- 1. excessive, extreme, exorbitant, outrageous, disproportionate, unreasonable, 2. intemperate, immoderate, 3. disorderly, unregulated.* ***k.a.*** *- 1. reasonable, 2. temperate, moderate, 3. orderly, regulated.*

inorganic, *sf.* **1.** anorganik, gayriuzvî, organik/uzvî olmayan, **2.** cansız, camit. *~ nature.* **3.** *kim.* anorganik, madensel, bileşiminde karbonlu hidrojen ve türevleri bulunmayan. *~* **chemistry** : anorganik kimya, temel öğesi C olmayan anorganik maddeleri inceleyen kimya dalı, **4.** sun'î, tâli, yabancı, aslî/tabiî olmayan. *Dull, ~ things, without individuality or prestige.* **5.** *gr.* yabancı, kelimenin normal gelişmesi dışında : *against* kelimesindeki ***t*** gibi, **6. ~ally** : anorganik olarak, cansız/sun'î bir şekilde. ***e.a.*** *- 2. inanimate, 4. artificial, 4&5. extraneous.* ***k.a.*** *- -13. organic.*

inosculate, *f.* **-lated, -lating1.** (damar, sinir vb.) birleş(tir)mek, bağla(n)mak, bağlantı kurmak, (elyaf vb.) birleştirip sürekli bir madde haline getirmek, mezcetmek, katmak, karış(tır)mak, (elyafı) yan yana getirip bükmek, **2. inosculation** : (damar, sinir vb.) birleş(tir)me, bağla(n)ma, bağlantı. ***e.a.*** *- 1. unite, blend.*

inositol = inosite, *is.* **1.** *biy.- kim.* inozitol : Bitki ve tohumlarında, hayvan dokularında, üre-de, vitamin B kompleksinde geniş ölçüde bulunan ve hayvanların büyümesine çok gerekli olan madde : C6H6(OH)6. **2.** *ecz.* bu maddenin ticarî şekli : bazı karaciğer hastalıklarını tedavide kullanılır.

inotropic, *sf.* adale kasıcı, adale kasılmasını etkileyen.

inpatient, *is.* hastanede yatan hasta. *bk.:* **outpatient.**

in perpetuum, *Lât.* ebediyen, ilelebet. ***e.a.*** *- forever.*

in personam, *huk.* şahsa karşı, kişi aleyhinde (açılan dava vb.), (malı değil) şahsı hedef tutan. *bk.:* **in rem.**

in petto, *sf.&zf. It.* **1.** gizli(ce), gizli/hafî (olarak), açıklanmayan, **2.** minicik, minnacık, ufacık.

in phase = in-phase, *fiz.* eş evreli, eş fazlı, aynı fazda.

in posse**, Lât.* mümkün, muhtemel, olabilir, imkân dahilinde. *bk.:* **in esse**. ***e.a.- *in possibility.*

inpour, *f.* (içine) boşaltmak/dökmek.

in-print, *sf.* baskıda, basılmakta, tabedilmekte.

in-process, *sf.* işlenmekte, imalâtta, üretilmekte.

in propria persona**, Lât.* bizzat, şahsen, avukata danışmadan. ***e.a.- *personally.*

input, *sf.&is.&gl.f.* **inputted, inputting** **1.** giriş, **2.** *makine* giriş gücü, **3.** *elekt.* giriş gerilim/akımı/uçları. *bk.:* **output**. **4.** *gen.* **~s** : üretim öğeleri, istihsal unsurları (ham madde, içşilik, sermaye vb.), **5.** *fizy.* bir kimsenin yediği yemek miktarı, **6.** sağlanan/konulan miktar. *Increased ~ of fertilizer increases crop yield.* **7.** doldurma, besleme, tağdiye, **8.** veri, verilenler, bir teknik problemi çözmek için gerekli bilgi (data), **9.** *İsk.* bağış, teberru, yardım parası, hayır cemiyetine vb. verilen para, **10.** *bil.* (a) giriş : bilgisayara bilgi sağlayan, (b) girdi : bilgisayara verilen bilgi, (c) bilgisayara bilgi geçirmek/aktarmak.

input-output, *sf.&is. bil.* **1.** (a) giriş çıkış : bilgisayara bilgi giriş çıkışını kontrol eden cihaz, (b) bilgi giriş çıkış işlemi, (c) bilgi taşıyan düzen (manyetik şerit vb.), **2. ~ analysis** *ekon.* giriş çıkış analizi : sanayide giren malzeme, emek, sermaye vb. ile üretilen madde arasındaki ilişkinin ekonomik incelenmesi, **3. ~ channel** : giriş çıkış oluğu, **4. ~ control system** : giriş çıkış güdüm dizgesi, **5. ~ devices** : giriş çıkış aygıtları, **6. ~ process** : giriş çıkış gönderimi.

inqilab, *is. Urduca* inkılâp, devrim. **~ zindabat** : yaşasın devrim. ***e.a.***- *revolution.*

inquest, *is.* **1.** yasal/adlî soruşturma, tahkikat, özellikle jüri tahkikatı, **2.** soruşturma kurulu, tahkik heyeti. *The ~ was told that one of the witnesses had been delayed.* **3.** tahkikat raporu, soruşturma sonucunu gösteren resmî belge, soruşturma kurulu kararı, **4. Coroner's ~** : adlî tıp tahkikatı, sebebi bilinmeyen ölümlere ait resmî soruşturma. ***e.a.***- *1. hearing, inquisition, inquiry, investigation.*

inquiet, *sf.&gl.f.* **1.** endişeli, kaygılı, huzursuz, merak içinde, **2.** *esk.* sükûneti bozmak, **3. ~ly** : endişe ile, huzursuzca, merak ederek, **4. ~ness** : endişe, kaygı, huzursuzluk, merak. ***e.a.***- *2. disturb, disquiet.*

inquietude, *is.* **1.** endişe, kaygı, tasa, huzursuzluk, merak, **2. ~s** : endişe/huzursuzluk veren düşünceler. ***e.a.***-*1. anxiety, uneasiness, restlessness, 2. anxieties.*

inquiline, *sf.&is. zool.* **1.** ortakçı, başkasının yuvasında barınan (hayvan), **2. inquilinism = inquilinity** : ortakçılık, **3. inquilinous** : ortakçı.

inquire = enquire, *f.* **-quired, -quiring** **1.** sor(uştur)mak, soru/sual sormak. **to ~ the price of sth** : bir şeyin fiyatını sormak. **to ~ the way of s.o.** : birisinden yol sormak. **I ~d whether he would come** : Gelip gelmeyeceğini sordum. **2.** *esk. bk.:* **seek**, **3.** *esk.* (birisini) sorguya çekmek, **4.** tahkikat yapmak, araştırmak. **to ~ about a person** : bir kimse hakkında bilgi edinmek/tahkikat yapmak, **5. ~ after (s.o.)** : (birinin hatırını/sıhhatini vb.) sormak. *She ~d after my mother's health.* **6. ~ for (s.o.)** : (birisini) görmek istemek, görüşmek için birisini sormak. *A man has been inquiring for you at the office.* **7.** *gen.* **~ into (sth.)** : (bir şeyi) incelemek, tahkik etmek, araştırmak. **to ~ into s.o.'s past** : bir kimsenin mazisini araştırmak, **8. inquirable** : soruşturulabilir, tahkik edilebilir, **9. inquirer** : soruşturmacı, muhakkik, tahkikat yapan kimse. ***e.a.***- *1&4&5 investigate, examine, query, ask, question.* ***k.a.***- *1. tell.*

inquiring = enquiring, *sf.* **1.** araştırıcı, soruşturucu, öğrenmeye hevesli. *an ~ mind.* **2.** mütecessis, meraklı. *an ~ reporter.* **3.** inceleyen, soru soran, istifhamkâr. *He looked at his father with ~ eyes.* **4. ~ly** : cevap beklercesine.

inquiry, *is., ç.* **-quiries** **1.** soruşturma, araştırma, tahkikat, inceleme, anket, **2.** soru, sorgu, sual. *My ~ about his health was never answered.* **3. conduct/hold an ~** : soruşturma/tahkikat yapmak, **4. make inquiries about s.o.** : birisi hakkında tahkikat yapmak, **5. make inquiries after s.o.** : birisinin hatırını sormak, **6. open a judicial ~** : adlî tahkikat açmak, **7. public ~** : kamu soruşturması, amme tahkikatı, **8. set up an ~ regarding sth.** : bir şey hakkında soruşturma açmak. ***e.a.***- *1. investigation, scrutiny, exploration, study, 2. question, query, interrogation.* ***k.a.***- *2. answer, reply.*

inquisition, *is.* **1.** soruşturma, istizah, resmî tahkikat, inceden inceye araştırma, **2.** kişisel hakları göz önüne almadan dinsel, siyasal konularda sert, insafsız ve ağır cezayı/işkenceyi öngören sorguya çekme, **3.** zalimane ve bitip tükenmez sorgu, sual, **4.** araştırma, inceleme, **5.** tahkikat raporu, **6.** Engizisyon mahkemesi : XIII-XIX.yy. da Orta ve Güney Avrupa'da Katolik kilisesi emirlerine uymayanları cezalandırmak için kurulan dinî mahkeme. Sonraları **Holly Office** adını almıştır. **7. the Spanish ~** : İspanya Engizisyon mahkemesi : İspanya'da 1481'de kurulan zulüm ve işkence mahkemesi, **8. ~al** : zulüm ve işkence ile yapılan, **9. ~ally** : zulüm ve işkence yolu ile. ***e.a.*** *1. inquest, hearing, 4. inquiry, research.*

inquisitive, *sf.&is.* **1.** araştırıcı, inceleyici, bilgi âşıkı, öğrenmeye meraklı, çok soru soran (kimse). *an ~ mind.* **2.** (aşırı derecede) mütecessis, meraklı, özellikle başkalarına ait şeyleri merak eden (kimse), **3. ~ly** : soruşturarak, araştırarak, inceleyerek, aşırı merak ve tecessüsle. **4. ~ness** : (aşırı) merak, tecessüs. ***e.a.-*** *1. curious, 2. prying, snoopy.*

inquisitor = **inquisitionist**, *is.* **1.** araştırmacı, soruşturmacı, muhakkik, tahkikat memuru, **2.** soru soran, mütecessis/meraklı kimse, **3.** Engizisyon mahkemesi üyesi. **Grand ~** : Engizisyon mahkemesi başkanı. Kadın ise : **inquisitress.**

inquisitorial, *sf.* **1.** mütehakkimane soru soran, tahkikat memuruna benzer, can sıkarcasına meraklı, **2.** Engizisyon mahkemesi üyesi olarak iş gören, **3.** *huk.* gizli muhakeme usulü ile ilgili, **4. ~ly** : tahkikat memuru gibi, aşırı merak ve tecessüsle, inceden inceye araştırarak, **5. ~ness** : inceden inceye araştırma, aşırı merak ve tecessüsle sorular sorma.

in re, *Lât.* ...hakkında, ...ile ilgili olarak, -e müteallik. ***e.a.-*** *concerning, in the matter of.*

in rem, *Lât.* mal veya mülke karşı, şahıslarla ilgisi olmayan (adlî kovuşturma, mahkeme kararı vb.). *bk.:* **in personam.**

in rerum natura, *Lât.* eşyanın tabiatında.

in-residence, *sf.* (bir kuruma) resmen bağlı olan, orada ikamet eden. *The English Department's poet- ~ taught three courses.*

inroad, *is.* **1.** saldırı, tecavüz. *Ready to defend himself and his property from ~s of others.* **2.** akın, baskın. *They made ~s into enemy's country.* ***e.a.-*** *2. raid, foray.*

inrush, *is.* **1.** üşüşme, hücum, tehacüm, (içeriye doğru) şiddetli akış, akın(tı). **an ~ of visitors** : ziyaretçi akını, **2. ~ing** : üşüşen, akın eden, üşüşme, akın etme. ***e.a.-*** *1. inflow, influx.*

ins. = **1.** inches, **2.** inspector, **3.** insular, **4.** insulated, **5.** insulation, **6.** insurance, **7.** *Brit.* inscribed.

I.N.S. = International News Service.

insaecula saeculorum, *Lât.* ilelebet, ilânihaye, lâyetenahi, asırlar ve asırlarca. ***e.a.-*** *endlessly, for ever end ever, for all eternity.*

insalivate, *gl.f.* **-vated, -vating 1.** tükürüklemek, (çiğnerken) yemeği tükürükle karıştırmak, **2. insalivation** : tükürükleme.

insalubrious, *sf.* **1.** sağlığa zararlı, sıhhate muzır. *an ~ climate.* **2. ~ly** : sağlığa zararlı bir şekilde, **3. insalubrity** : sağlığa zararlı oluş. ***e.a.-*** *1. unwholesome.*

insane, *sf.* **1.** deli, çılgın, çıldırmış, aklını kaçırmış, sapık, mecnun, **2.** delice, akılsızca. *~ actions.* **3.** delilere/akıl hastalarına mahsus. **~ asylum** : tımarhane, **4.** saçma, mantıksız, manasız. *an ~ attempt.* **5. ~ly** : delice, çılgınca, çıldırmışçasına, mecnun/sapık gibi, **6. ~ness** : delilik, çılgınlık, çıldırma, aklını kaçırma, sapıklık, cinnet. ***e.a.-*** *1. lunatic, crazed, crazy, maniacal, mad, 4. foolish, irrational, senseless.*

insanitary, *sf.* **1.** pis, kirli, sağlığa zararlı, hastalık kaynağı. *~ conditions/drains.* **2. insanitariness = insanitation** : pislik, kirlilik, sağlığa zararlılık. ***e.a.-*** *1. unhygienic.*

insanity, *is., ç.* **-ties 1.** delilik, akıl hastalığı, cinnet, **2.** *huk.* (akıl hastalığı nedeniyle) cezaî ehliyetsizlik, **3.** çılgınlık, akılsızlık, akılsızca/delice davranış. *the ~ of going out in the rain.* ***e.a.-1.*** *lunacy, madness, craziness, mania, dementia, 3. foolishness, foolhardiness.* ***k.a.-*** *sanity, rationality.*

insatiable, *sf.* **1.** doymaz, doymak bilmez, aç gözlü, haris, obur, tatmin olunmaz. *~ ambition. an ~ love for music.* **Are you hungry again? you're ~!** Gene mi acıktın? Amma obursun! **2. ~ness = insatiability** : doymazlık, aç gözlülük, harislik, oburluk, **3. insatiably** : doymazcasına, doymak bilmeksizin, hırsla, ihtirasla, aç gözlülükle, oburca.

insatiate, *sf.* **1.** *bk.:* **insatiable**. *~greed.* **2.** **~ly** *bk. :* **insatiably**, **3.** **~ness = insatiety** *bk.:* **insatiableness.**

inscribable, *sf.* **1.** yazılabilir, kaydedilebilir, **2.** hâkkedilebilir, oyulabilir, **3.** içine teğet olarak çizilebilir, **4.** **~ness** : yazılabilme, kaydedilebilme; hâkkedilebilme, oyulabilme; içine teğet olarak çizilebilme.

inscribe, *sf. gl.f.* **-scribed, -scribing** **1.** yazmak, kaydetmek. *They have ~d their names upon the pages of history. The pages of history are ~d with their names.* **2.** kazmak, hâkketmek, oymak, (taşa/tunca vb.) yazmak. *Her initials were ~d on the bracelet.* **3.** ithaf etmek. *an ~d book. The book was ~d : "To Paula, with love from Dad."* **4.** (okula/resmî listeye vb.) kaydetmek, yazmak, **5.** derin etki bırakmak, nakşedilmek, unutulmayacak şekilde iz bırakmak/yerleşmek. *His father's words are ~d on his memory.* **6.** *Brit.* (a) hisse senedi çıkarmak, (b) hisse senedi satmak/almak, **7.** *geom.* içten teğet çizmek, bir şeklin içine teğet şekil çizmek, **8.** **inscriber** : yazan, kaydeden, hâkkeden, oyan.

inscription, *is.* **1.** yazı, yazıt, kitabe, **2.** ithaf, **3.** yazma, hâkketme, oyma, oyarak yazma, **4.** kaydetme, tescil etme, **5.** *Brit.* (a) hisse senedi çıkarma, (b) bir kimsenin aldığı/sattığı hisse senetleri, **6.** **~al** : yazıtsal, yazıt/kitabe şeklinde; yazılı, hâkkedilmiş, oyulmuş, **7.** **~less** : yazı(t)sız, kitabesiz.

inscriptive, *sf.* **1.**yazılı, hâkkedilmiş, oyulmuş, **2.** yazıt/kitabe şeklinde, **3.** **~ly** : yazılı olarak, hâkked(ile)rek, oymak suretiyle, oyarak, kazarak.

inscroll, *gl.f. bk.:* **enscroll.**

inscrutable, *sf.* **1.** araştırılamaz, incelenemez, keşfi/tahkiki/izahı imkânsız, **2.** anlaşılmaz, idrak edilemez, esrarlı, gizemli, esrarengiz, sırrına erişilemez, hikmeti anlaşılamaz, nüfuz edilemez. *an ~ smile/look.* **3.** **~ness = inscrutability** : anlaşılmazlık, esrarlılık, gizemlilik, esrarengizlik, sırrına erişilemezlik, **4.** **inscrutably** : anlaşılmaz/idrak edilemez/gizemli/esrarengiz bir şekilde. ***e.a.-*** *1&2. incomprehensible, undiscoverable, hidden, inexplicable, 2. mysterious, unfathomable, enigmatic, impenetrable.*

insculp, *gl.f. esk.* hâkketmek, oymak, oyarak yazmak. ***e.a.-*** *engrave, carve.*

insect, *is.&sf.* **1.** böcek, **2.** haşere, **3.** böcek gibi, böceğe benzer, böcek+. **~ bite** : böcek ısırması/sokması, **4.** menfur/iğrenç/tiksindirici kimse, nefret edilen kimse, **5.** **~an = ~ean = ~ival = ~ile** : böcek+, haşere+, böceklere ait, böceklerle ilgili, **6.** **~like** : böcek gibi.

insectarium, *is., ç.* **-tarium, -taria** böceklik, canlı böcek kolleksiyonu bulunan yer.

insectary, *is., ç.* **-taries** **1.** böceklik, böcek inceleme laboratuarı : böceklerin hayatını, bitkilere etkilerini, böcek öldürücü ilâçlara karşı davranış ve dayanıklıklarını inceleme istasyonu.

insecticidal, *sf.* böcek/haşarat öldürücü.

insecticide, *is.* böcek/haşarat öldürücü ilâç.

insectifuge, *is.* böcekkovan, böcekleri uzaklaştıran (ilâç).

insectivore, *is.* böcekçil, böcekyiyen (hayvan), böcekkapan (bitki).

insectivorous, *sf.* böcekçil, böcekyiyen, böcekkapan.

insectology, *is.* böcek bilimi. ***e.a.-*** *entomology.*

insecure, *sf.* **1.** güvenliksiz, emniyetsiz, tehlikeye maruz, tehlikeli. *Continuing terrorism made this part of the country quite ~.* **2.** güvencesiz, sağlam/garantili değil, emin ve muhkem olmayan, çürük, güvenilmez. *~ foundations. ~ lock/investment/position.* **3.** endişeli, endişe ve korku içinde, bir şeye güvenemeyen. *an ~ person. He always felt ~ in a group of strangers.* **4.** **~ly** : güvencesiz/emniyetsiz/tehlikeye maruz bir şekilde, sağlam/garantili/emin olmayarak, güvenilmez bir hâlde, **5.** **~ness** *bk.:* **insecurity**. ***e.a.-*** *1. unsafe, unprotected, dangerous, 2. unsure, risky, 3. threatened, apprehensive.* ***k.a.-*** *1-3. secure, safe, sure.*

insecurity, *is., ç.* **-ties** **1.** güvensizlik, emniyetsizlik, **2.** güvencesizlik, güvenmezlik, güvenmeme, **3.** endişe, korku, kendine güvenmeme, kendinden şüphelenme, kararsızlık. *A feeling of ~ kept him from becoming friendly with the stranger.* **4.** güvencesiz/güvenilmez şey, güven vermeyen nesne. *Insecurities of life.*

inseminate, *gl.f.* **-nated, -nating** **1.** (tohum) ekmek, tohumlamak, **2.** döllemek, ilkah etmek, **3.** (fikir) aşılamak, telkin etmek, fikrine / kafasına sokmak, inandırmak. *to ~ a group with new ideas.* **4.** **insemination** : tohumlama, (tohum) ekme; dölleme; (fikir) aşılama, telkin etme. ***e.a.-*** *1. sow, 2. impregnate, fertilize, 3. instill, implant.*

insensate, *sf.* **1.** duygusuz, hissiz, cansız. *the ~ stones.* **2.** insafsız, acımasız, gaddar, merhametsiz.~ *cruelty.* **3.** düşüncesiz, mantıksız, anlayışsız. ~ *folly.* **4.** **~ly** : duygusuz/hissiz/cansız olarak; insafsızca, acımadan, gaddarca, merhametsizce; düşüncesizce, mantıksızca, **5.** **~ness** : duygusuzluk, hissizlik, cansızlık; insafsızlık, gaddarlık, merhametsizlik; düşüncesizlik, mantıksızlık, anlayışsızlık. ***e.a.***- *1. inanimate, lifeless, inorganic, 2. insensible, brutal, brutish, unfeeling, 3. stupid, irrational, senseless, witless, dumb, foolish.*

insensibility, *is.* **1.** duygusuzluk, duyarsızlık, hissizlik, ilgisizlik, **2.** baygınlık, cansızlık, **3.** insafsızlık, acımasızlık, merhametsizlik. ***e.a.***- *1. indifference, 2. unconsciousness.*

insensible, *sf.* **1.** duygusuz, hissiz, uyuşmuş, duymaz, hissetmez. *A blind person is ~ to colors. ~ to pain. Hands ~ from cold.* **2.** baygın, cansız, şuursuz, kendini kaybetmiş. *The man hit by the truck was ~ for several hours.* **be knocked ~** : düşüp bayılmak, bir darbe ile kendinden geçmek, **3.** fark edil(e)mez, hissedil(e)mez, farkına varıl(a)maz, yavaş, belli belirsiz. *an ~ change. The room grew cold by ~ degrees. ~ motion.* **4.** ilgisiz, bîgâne, aldırış etmez, *k.d.* vurdum duymaz, lâkayt. *We were thrilled by the view, but Irene was ~ to it.* **5.** habersiz, bîhaber, farkında değil, farkına varmayan. *~ of his danger. ~ of kindness.* **6.** *esk.* manasız, mantıksız, saçma, **7.** anlaşılmaz, anlamsız, anlam taşımayan, **8.** kaba, zarafetten/incelikten mahrum, duygusuz. ***e.a.***- *2. unconscious, insentient, 3. imperceptible, 4. apathetic, indifferent, passionless, emotionless, 5. unaware, unappreciative, 6. senseless, 7. meaningless.*

insensibly, *zf.* **1.** duygusuzca, duymaksızın, hissetmeksizin, **2.** baygın/şuursuz/kendini kaybetmiş bir şekilde, **3.** fark edilmeksizin, hissedilmeksizin, farkına varılmadan, yavaşça, belli belirsiz bir şekilde, **4.** ilgisizce, bîgâne/lâkayt kalarak, aldırış etmeden, **5.** habersizce, farkına varmadan, **6.** anlaşılmaz/anlamsız bir şekilde, **7.** kabaca, zarafetten/incelikten mahrum olarak.

insensitive, *sf.* **1.** duyarsız, duygusuz, duymaz, hassas değil. *an ~ area of the skin. Dentists often give an injection to make a tooth ~ so that the drilling does not hurt.* **2.** ~ **to** : -den etkilenmez/müteessir olmaz. *~ to light.* **3.** vurdumduymaz, aldırmaz, aldırışsız, anlayışsız, kavrayışı kıt, kaba, duygusuz. *an ~ nature. So ~ as to laugh at someone in pain. an ~ remark.* **4.** **~ly** : duygusuzca, etkilenmeksizin, müteessir olmaksızın, aldırmadan, kılı kıpırdamadan, **5.** **~ness = insensitivity** : duyarsızlık, duygusuzluk; etkilenmeme, müteessir olmama, vurdum duymazlık, aldırmazlık.

insentient, *sf.* **1.** cansız, duygusuz, hissiz, duymaz, hissetmez, **2.** **insentience = insentiency** : cansızlık, duygusuzluk, hissizlik. ***e.a.***- *1. inanimate, lifeless.*

inseparable, *sf.&is.* **1.** ayrılmaz, bitişik, bağlı, **2.** birbirine çok bağlı, sadık, vefakâr, canciğer, içtikleri su ayrı gitmez. *~ friends.* **3.** *gen.* **~s** : (a) ayrılamayan şeyler, tefriki imkânsız nitelikler, (b) çok yakın/sadık/ayrılmaz/canciğer arkadaşlar/dostlar, **4.** **~ness = inseparability** : ayrılmazlık, bitişiklik, bağlılık; sadakat, vefa, **5.** **inseparably** : ayrılmaz, bitişik bir şekilde, birbirine bağlı olarak, sadakatle, vefakârlıkla.

insert, *is.&gl.f.* **1.** eklemek, ilâve etmek, içine/arasına koymak, araya sıkıştırmak, sok(uştur)mak, yerleştirmek. *to ~ elastic into the waistband of a skirt. He ~ed the key in the lock and turned quietly. To ~ a missing letter into a word. To ~ a spacecraft into orbit.* **2.** derç etmek, (gazeteye vb.) koymak, geçirmek. *To ~ an advertisement in a newspaper. To ~ a clause in a contract.* **3.** ek, ilâve, araya sokulan/eklenen nesne, **4.** (gazete/dergi vb.) ilâve, ek, kitaba vb. eklenen yaprak/sahife. *Some magazines have a local ~ for certain regions.* **5.** **~able** : eklenebilir, ilâve edilebilir, içine/arasına konulabilir/yerleştirilebilir, **6.** **~er** : ekleyen, ilâve eden, arasına yerleştiren. ***e.a.***- *1. introduce, place, set, put in, interpolate.*

inserted, *sf. 1. bot.* sürgün hâlinde, filizlenen, bitkinin bir parçasının yanından gelişen/büyüyen, **2.** *anat.* (vücudun bir organına) bağlı, ekli, (kemiği hareket ettiren kaslar gibi).

insertion, *is.* **1.** ekleme, ilâve etme, araya sıkıştırma, içine/arasına koyma, sok(uştur)ma, yerleştirme, **2.** ek, ilâve, eklenen/araya sokuşturulan şey/kelime vb., gazete/dergi ilâvesi, **3.** ilânın gazetede her bir çıkışı, **4.** ara danteli, düz kumaş üzerine süs olarak dikilen dantel /kurdele vb. **5.** *bot.* (a) (bir organın) ek/bağlanma yeri/

şekli, (b) kasın kemik vb. gibi hareket eden organa bağlandığı yer, (c) (yaprakla dalın vb.) birleşme yeri/şekli, **6.** **~al** : ekli, eklenmiş, ek/ilâve şeklinde.

in-service, *sf.* görev/iş başında, uygulamalı. ~ **training** : uygulamalı öğretim, iş başında öğrenim/öğretim.

insessorial, *sf.* **1.** tünemeye elverişli (kuşun ayağı vb.), **2.** tüneyen, tünemiş.

inset, *is.&gl.f.* **-set, -setting 1.** ek, ilâve, bir şeyin ortasına konulan parça, **2.** (daha büyük bir harita, resim vb. içine sıkıştırılmış) küçük harita, resim, vb., **3.** *bk.:* **influx**, **4.** *mim.* gömme, **5.** ekleme(k), ilâve etme(k), içine/ortasına yerleştirme(k). *to ~ a panel in a dress.* **6.** **~ter** : ekleyen, ilâve eden, içine yerleştiren.

insheath(e), *gl.f. bk.:* **ensheath(e).**

inshore, *sf.&zf.* **1.** kıyı+, sahil+, kıyıya/sahile yakın, kıyıda(n)/sahilde(n) yapılan.*~ fishing.* **2.** kıyıya yönelik kıyıya/sahile doğru (gelen/esen). *~ wind.*

inshrine, *gl.f. bk.:* **enshrine.**

inside^{1}, *sf.* **1.** iç, içindeki, ortasındaki, içinde bulunan. *~ pages. our ~ man.* **2.** gizli, kapalı, saklı. **the ~ story** : olayın iç yüzü/gizli (bilinmeyen) tarafı. **~ information** : gizlice (içeriden) alınan haber. **have ~ information** : bir şeyi yerinden/kaynağından öğrenmek. **the ~ of an affair** : bir işin iç yüzü, **3.** (süre/zaman) ...içinde, -den az (zamanda), -e kadar. *He promised to return ~ an hour/of a week.* **4.** içerden/el altından yapılan, **5.** **~ job** *k.d.* danışıklı iş, danışıklı dövüş, muvazaalı iş/cürüm : bir işin içinde bulunanlar tarafından ve bazan mağdur ile gizlice anlaşarak işlenen suç. *The police suspected that the theft was an ~ job.* **6.** **~ track** : (a) iç yol, yarış pistlerinden iç tarafta olan, (b) *k.d.* üstünlük, faikiyet, elverişli/avantajlı durum. **Have the ~ track** : üstün/elverişli durumda olmak. *The owner's son has the ~ track for the job.* ***e.a.*** *- 1. within, internal, interior, inner, 2. private, confidential, restricted.*

inside^{2}, *zf.* **1.** içeride, içeriye, içine, içinde, içini, içerisini. **to be ~** : içeride olmak. **go ~** : içeriye girmek. *Please go ~, into the living room.* **2.** kapalı yerde, ev/bina içinde. *He plays ~ on rainy days.* **3.** aslında, yaratılışta, derunî/batınî olarak. **~, she's really very shy** : Yaratılıştan çok mahcuptur. **4.** **~ of** : (mesafe/zaman) içinde, zarfında, dahilinde. *Our car broke down again ~ of a mile.* **5.** *Brit.* mahpus, hapiste. *He is ~ for murder.* ***e.a.*** *- 1. within, 2. indoors, 3. basically, 5. in prison.*

inside^{3}, *is.* **1.** iç, iç taraf. **the ~ of a house/of the hand** : evin/elin içi/iç tarafı, **2.** *gen.* **~s** : karın, iç organlar, mide ve bağırsaklar, bir makinenin iç aletleri. **He's got a pain in his ~s** : Karnı ağrıyor. **3.** (bir kurumun/grubun) yetkililer(i), işin içinde bulunanlar, künhüne vakıf olanlar, girdisini çıktısını bilenler. *Only someone on the ~ could have told.* **4.** sır, gizli bilgi, işin iç yüzü/kapalı tarafı. *He has the ~ on what happened at the convention.* **the ~ of an affair** : bir işin iç yüzü, **5.** **~ out** : (a) ters yüz, ters, alt üst, içini dışına. *He turned his pocket ~ out.* **to turn everything ~ out** : ortalığı alt üst etmek. *The wind blew the umbrella ~ out. I turned the bag ~ out, but there was no money in it.* (b) mükemmelen, noksansız, kusursuz, dört başı mamur, en ince ayrıntılarıyla, avucunun içi gibi. *He knows the computer science ~ out. He learned his lesson ~ out.* ***e.a.*** *- 1. interior, 2. innards, viscera, entrails, 5. (b) perfectly, completely.* ***k.a.*** *-1. outside, exterior.*

insider, *is.* **1.** üye, bir cemiyetin vb. üyesi, **2.** işin iç yüzünü/sırrını bilen, özel bir üstünlüğü veya nüfuzu olan kimse.

insidious, *sf.* **1.** sinsi, içinden pazarlıklı, hain, hilekâr, kurnaz. *an ~ plot. an ~ enemy.* **2.** aldatıcı, oyalayıcı, iğfal edici, gizlice tuzak hazırlayan/fırsat kollayan, **3.** tehlikeli : başlangıçta önemsiz görünüp gittikçe vahimleşen (hastalık). *an ~ disease.* **4.** **~ly** : sinsice, sinsi sinsi, hile ile, kurnazca, aldatarak, oyalayarak, iğfal ederek, gizlice tuzak kurarak, **5.** **~ness** : sinsilik, hainlik, hilekârlık, kurnazlık, aldatma, oyalama, iğfal etme, gizlice tuzak kurma. ***e.a.*** *-1. wily, sly, crafty, trick, treacherous, deceitful, artful, cunning.*

insight, *is.* **1.** kavrayış, vukuf, anlayış, bir şeyin iç yüzünü/esasını anlama/kavrama, künhüne vakıf olma. **have an ~** : çabuk kavramak, iç yüzünü bilmek/görmek. *He has an ~ of computer science.* **2.** feraset, nüfuzunazar, bir şeyin iç yüzünü/bir insanın huyunu çabuk kavrama yeteneği. **a man of ~** : anlayışlı/ferasetli/nüfuzunazar sahibi kimse. *Good teachers have ~ into the problems of their students.* ***e.a.*** *- 1. understanding, grasp, perception, 2. discernment, acumen, penetration, intuition.*

insightful, *sf.* **1.** kavrayışlı, vâkıf, anlayışlı, bir şeyin iç yüzünü/esasını anlayan/kavrayan, ferasetli, nüfuzunazar sahibi, derin görüşlü, derinlemesine inceleyen. *an ~ new treatise.* **2. ~ly** : kavrayışla, vukufla, anlayışla, bir şeyin iç yüzünü/esasını anlayarak/kavrayarak, ferasetle, nüfuzunazarla.

insigne, *is. bk.:* **insignia.**

insignia, *is.* (**insigne** kelimesinin çoğulu olup tekil anlamda kullanılır. *ç.* **-nia, -nias**) **1.** (makam/rütbe/mevki vb. gösteren) işaret, alâmet, nişan, **2.** (herhangi bir şey gösteren) işaret, alâmet. **~ mourning** : matem alâmeti. **insigne** *d.d.*

insignificance, *is.* **1.** önemsizlik, ehemmiyetsizlik, değersizlik, **2.** anlamsızlık, manasızlık. ***e.a.-*** *1. unimportance, 2. meaninglessness.*

insignificancy, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** *bk.:* **insignificance, 2.** önemsiz şey/kimse.

insignificant, *sf.* **1.** önemsiz, ehemmiyetsiz. *an ~ error.* **2.** değersiz, ufak, küçük. *an ~ fee. an ~ sum. ~ losses. He has an ~ position in a large company.* **3.** aşağılık, rezil, zelil, menfur. *an ~ fellow.* **4.** anlamsız, manasız. *~ talk/chatter.* **5. ~ly** : önemsiz/ehemmiyetsiz/değersiz bir şekilde. ***e.a.-*** *1. unimportant, trifling, petty, inconsequential, 2. small, trivial, 3. contemptible, 4. meaningless.* ***k.a.-*** *1. important, significant, 4. meaningful.*

insincere, *sf.* **1.** samimiyetsiz, riyakâr, ikiyüzlü, yalancı, vefasız, sadakatsiz, **2. ~ly** : yalan/riya ile, ikiyüzlülükle, samimî/dürüst olmaksızın, vefasızlıkla, **3. insincerity** : ikiyüzlülük, vefasızlık, samimiyetsizlik, riya. ***e.a.-*** *1. deceitful, hypocritical.*

insinuate, *f.* **-ated, -ating 1.** ima/ihsas etmek, sezdirmek, çıtlatmak, (sinsice/üstü kapalı olarak) söylemek. *He made no charge, but ~d that the mayor had accepted bribes. He ~d that she was lying.* **2.** kurnazca/sinsice (bir kimsenin fikrine vb.) sokmak, (aklını) çelmek, fitlemek, fit sokmak. **to ~ doubt into a person's mind** : bir kimsenin aklına şüphe sokmak, **3. ~ oneself (into)** : sokulmak, kurnazca/sinsice sokulup güvenini kazanmak, kurnazlıkla göze girmek. *to ~ oneself into a person's favor. The spy ~d himself into the confidence of important army officers.* **4.** imada bulunmak, ... demeye getirmek, ...demek istemek, *mec.* taş atmak. **What are you insinuating?** Ne demek istiyorsun? **5. insinuative = insinuatory** : ima/ihsas eden/edici, **6. insinuatively** : ima/ihsas edercesine, ima ederek, ima suretiyle, **7. insinuator** : ima/ihsas eden. ***e.a.-*** *1. hint, suggest, 2. introduce, inject, inculcate, 3. ingratiate.*

insinuating, *sf.* **1.** imalı, gizli anlam taşıyan, mânidar, sinsice imada bulunan. *an ~ letter.* **2.** yaltakçı, yaltaklanan, kurnazca göze girmeye çalışan, güven/teveccüh kazanmaya yönelik. *His ~ charm.* **3. ~ly** : ima ile, imalı olarak, gizlice, mânidar bir şekilde.

insinuation, *is.* **1.** (sinsi/kurnaz) ima, tariz, kinaye, çıtlatma, gizli itham, üstü kapalı söz, *mec.* taş atma, **2.** yaltaklanma, teveccüh kazanmaya/göze girmeye yönelik söz/hareket, **3.** *esk.* sinsice/yavaş yavaş sokulma, dalkavukluk, **4.** *esk.* dalkavukça söz/eylem.

insipid, *sf.* **1.** yavan, sıkıcı, ilginç olmayan. *an ~ tale/conversation. an ~ character. a pretty but ~ young lady.* **2.** tatsız, lezzetsiz. *~ food. a rather ~ fruit.* **3. ~ity = ~ness** : yavanlık, sıkıcılık, ilginç olmama, tatsızlık, lezzetsizlik, **4. ~ly** : yavan/sıkıcı bir şekilde, ilginç olmaksızın, tatsızca, lezzetsizce. ***e.a.-*** *1. uninteresting, pointless, vapid, lifeless, spiritless, jejune, 1&2. flat, dull, 2. tasteless, bland, flavorless, savorless, banal, inane.* ***k.a.-*** *1. interesting, zestful, exciting, 2. tasty, flavorful. palatable, appetizing.*

insipience, *is. esk.* akılsızlık, delilik. ***e.a.-*** *foolishness, stupidity.*

insipient, *sf.* **1.** akılsız, deli, **3. ~ly** : akılsızca, deli gibi.

insist, *f.* **1. ~ on/upon** : ısrar etmek, direnmek, ayak diremek. *He ~s on working late every night.* **to ~ on one's innocence = ~ that one is innocent** : suçsuz olduğunu ısrarla söylemek. **2.** (üzerinde) ısrarla durmak. *~ on a point. ~ on the importance of being punctual.* **3.** sebat etmek, davasından/iddiasından vaz geçmemek, ısrarla iddia etmek. *He ~s that he is right.* **4.** ısrarla talep etmek, kesinlikle istemek. *I ~ed that he should come with us = I ~ed on his coming with us.* **I ~ on obedience** : Kesinlikle itaat isterim.

5. ~er : ısrar eden, direnen, ayak direyen, sebat eden, **6. ~ingly** : ısrarla, ısrar edercesine, direnerek, ayak direyerek. ***e.a.***- *1. persist, maintain.*

insistence, *is.* **1.** ısrar (etme), direnme, ayak direme. **I did it, but only at your ~** : Bu işi sadece ısrar ettiğin için yaptım. **2.** sebat (etme).

insistency, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **insistence.**

insistent, *sf.* **1.** ısrar eden, direnen, ayak direyen, musır. *He's very ~ that he'll finish in time. An ~ refusal.* **2.** zorlayıcı, ısrar edici, dikkat/ilgi isteyen. *an ~ tone. an ~ knocking on the door.* **3. ~ly** : ısrarla, inatla, ısrar ederek. ***e.a.***- *1. persistent, 2. pressing, urgent.*

in situ, *Lât.* asıl yerinde, doğal durumda.

insnare/~ ment/~ er, *bk.:* **ensnare/~ ment/ ~ er.**

insobriety, *is.* sarhoşluk, ayyaşlık, bekrîlik, içkiye düşkünlük, itidalsizlik. ***e.a.***- *intemperance, immoderation, drunkness.*

insofar, *zf.* şu kadar, şu derecede. **~ as** : … kadar. **~ as I am able** : yapabildiğim/gücüm yettiği kadar, elimden geldiği kadar. **I'll help you ~ as I can** : Elimden geldiği kadar sana yardım ederim.

insolate, *gl.f.* **-lated, -lating** güneşletmek, güneşe maruz bırakmak.

insolation, *is.* **1.** güneşletme, güneşe maruz bırakma, **2.** *patol.* (a) güneş çarpması, (b) güneş ışığı ile tedavi, **3.** *meteor.* (a) güneş erke : birim yatay yüzeye düşen güneş ışığı enerjisi, (b) dünyanın veya başka bir gezegenin aldığı güneş ışığı. ***e.a.***- *2. (a) sunstroke.*

insole, *is.* **1.** (ayakkabı) iç taban, iç astar, **2.** (kundura içine konan) taban astarı. ***e.a.***- *inner sole.*

insolence, *is.* küstahlık, terbiyesizlik, edepsizlik saygısızlık, arsızlık.

insolent, *sf.&is.* **1.** küstah, terbiyesiz, saygısız, arsız, edepsiz (kimse), **2. ~ly** : küstahça, terbiyesizce, saygısızca, arsızca, edepsizce. ***e.a.***- *1. brazen, contemptuous, impertinent, insulting, overbearing, impudent.* ***k.a.***- *1. deferential, respectful, courteous, polite, mannerly.*

insoluble, *sf.* **1.** (suda vb.) erimez, çözüşmez, gayrimünhal. *Diamonds are ~.* **2.** çözülemez, halledilemez, çözümsüz, çözümü/izahı imkânsız (sorun, mesele, problem). *an ~ mystery.* **3. ~ness = insolubility** : (a) erimezlik, çözüşmezlik, (b) çözülemezlik, **4. insolubly** : erimez/ çözüşmez/çözülemez bir şekilde.

insolvable, *sf.* **1.** çözülemez, halledilemez, çözümü/halli olanaksız. *an ~ problem.* **2. insolvability** : çözülemezlik, çözüm olanaksızlığı, **3. insolvably** : çözülemez bir şekilde. ***e.a.***- *1. insoluble.*

insolvency, *is., ç.* **-cies** iflâs, batkı(nlık), ödeme güçsüzlüğü, müflislik. ***e.a.***- *bankruptcy.*

insolvent, *sf.&is.* **1.** *huk.* müflis, batkın, borcunu ödeyemez (kimse), **2.** iflâs+. müflis+.

insomnia, *is.* uykusuzluk. ***e.a.***- *sleeplessness.*

insomniac, *sf.&is.* **1.** uykusuz (kimse), uykusuzluk hastalığına yakalanmış (kimse), **2.** uykusuzluğa sebep olan, uyku kaçıran, uyutmaz. *~ heat.*

insomnious, *sf.* uykusuz. ***e.a.***- *sleepless, insomniac.*

insomuch, *zf.* **1.** *gen.* **~ that** : öyle (ki), o kadar (ki), o derecede (ki), **2.** *gen.* **~ as** *bk.:* **inasmuch as.** ***e.a.***- *1. so.*

insouciance, *is.* kaygısızlık, gailesizlik, lâkaytlık, ilgisizlik, umursamazlık, aldırmazlık, dikkatsizlik. *He seemed to go through the whole trial with a smiling ~.* ***e.a.***- *indifference, carelessness, unconcern.*

insouciant, *sf.* **1.** kaygısız, gailesiz, ilgisiz, lâkayt, umursamaz, aldırmaz. *an ~ disposition.* **2. ~ly** : kaygısızca, gailesizlikle, ilgisizce, lâkaydane, umursamaksızın, aldırmadan. ***e.a.***- *1. indifferent, carefree, unconcerned.*

insoul, *gl.f. bk.:* **ensoul.**

inspan, *gl.f.* **-spanned, -spanning** arabaya koşmak, boyunduruk takmak. ***e.a.***- *harness, yoke.*

inspect, *gl.f.* **1.** muayene etmek, (dikkatle) gözden geçirmek/bakmak. *to ~ every part. A dentist ~s the children's teeth twice a year.* **2.** denetlemek, teftiş/kontrol etmek, yoklamak. *The factory was ~ed annually by a government official. To ~ troops.* **3. ~able** : denetlenebilir, muayene/tetkik/teftiş edilebilir, **4. ~ingly** : denetlercesine, denetleyerek, muayene/teftiş ederek. ***e.a.***- *1. examine, scrutinize.*

inspection, *is.* **1.** muayene, gözden geçirme, bakma, **2.** denet(leme), teftiş/kontrol (etme), yoklama. *an ~ of the troops. The soldiers lined up for their daily ~ by the officers.* **3. ~ arms** : tüfek teftiş vaziyeti : tüfeği mekanizması açık olarak teftişe hazır vaziyette omuza yaslama durumu, bu duruma geçiş komutu, **4. Board of ~** : Denetleme/Teftiş Kurulu, **5. health ~** : sağlık muayenesi/yoklaması, **6. ~al** : denetleme+, muayene+, teftiş+. ***e.a.*-** *1. examination.*

inspective, *sf.* **1.** dikkatli, gözünü dört açmış, inceden inceye gözden geçiren, **2.** denetsel, teftiş+, muayene+, teftişle/muayene ile ilgili. ***e.a.*-*1. watchful, attentive.***

inspector, *is.* **1.** denetçi, müfettiş, murakıp, yoklamacı, muayene/kontrol memuru, **2. ~ general** : genel müfettiş : ordu ve bahriye teşkilâtını denetleyen ve gerekli raporları hazırlayan subay, **3. ~al = ~ial** : denetleme/teftiş ile ilgili, **4. ~ship** : denetçilik, müfettişlik, murakıplık.

inspectorate, *is.* **1.** denetçilik, müfettişlik, murakıplık (makamı/görevi), **2.** denetleme kurulu, teftiş heyeti, **3.** denetleme/teftiş bölgesi. ***e.a.*-** *1. inspectorship.*

insphere, *gl.f. bk.:* **ensphere**

inspiration, *is.* **1.** esin, ilham. **to draw one's ~ from ...** : ...-den esinlenmek/ilham almak. *Many poets and artists have drawn their ~ from the nature.* **2.** sünuhat : ilham olarak kalbe doğan duygu/his, zihne doğan iyi fikir. *He had a sudden ~.* **3.** ilham kaynağı. **to be an ~ to s.o.** : birine ilham kaynağı olmak. *His wife was a constant ~ to him.* **4.** vahiy, **5.** soluk, nefes alma, havayı ciğerlere çekme, **6.** telkin. ***e.a.*-** *1. stimulus, 5. inhalation.*

inspirational, *sf.* **1.** esinlendiren, ilham eden/veren, esinlendirici, ilham verici, **2.** mülhem, **3.** esin+, ilham+, telkin+, **4. ~ly** : esinlendirerek, ilham edercesine.

inspirator, *is.* **1.** esin/ilham veren, iyi fikirler/duygular aşılayan kimse. *Teachers who are ~s of the young.* **2.** solutucu : ciğerlere hava/oksijen vb. veren cihaz.

inspiratory, *sf.* **1.** solutucu : ciğerlere hava/oksijen vb. verici, **2.** soluma+, ciğerlere hava çekme ile ilgili.

inspire, *f.* **-spired, -spiring 1.** esinle(n)mek, ilham etmek/vermek/almak. *Her beauty ~d him (= he was ~d by her beauty) to write the song. ~ d poets/artists. in an ~d moment.* **2.** telkin etmek, (duygu/düşünce/fikir vb.) uyandırmak/aşılamak/vermek. **to ~ confidence in s.o. = to ~ s.o. with confidence** : birisine güven telkin etmek. *to ~ courage in s.o.* **He ~s hate/dislike in me** : Bende nefret uyandırıyor. **3.** etkilemek, zorlamak, sevk etmek, itmek, sürüklemek. *Threats don't necessarily ~ people to work.* **4.** heyecanlandırmak, canlandırmak, harekete geçirmek. *His words ~d the crowd.* **5.** vahiy gelmek, Tanrıdan ilham vaki olmak, **6.** (ilâhî tesirle) yönetmek, sevk etmek. *Let God's will ~ you.* **7.** soluk almak, (havayı/soluğu/nefesi) içine çekmek, **8.** uydurmak, (uydurma haber vb.) yaymak, *His enemies ~d false stories about him.* **9.** yaratmak, doğurmak, husule getirmek, uyandırmak. *to ~ fear.* **10.** *esk.* (üfleyerek) hayat vermek, canlandırmak, **11.** etkilenmek, mülhem olmak, etkisi altında kalmak. *He was particularly ~d by the Romanticists.* **12. inspirable** : ilham /telkin edilebilir, **13. inspirative** : esindirici, ilham verici, telkin edici, **14. inspirer** : esindiren, ilham eden, telkin eden. ***e.a.*-** *3. influence, impel, motivate, 4. animate, stir, 7. cause, bring about, give rise to, 8. inhale, 10. create, generate, arouse.*

inspired, *sf.* **1.** (a) esinlenmiş, ilham almış, ilhamlı, ilhamı bol. *an ~ poet.* (b) üstün başarılı. *an ~ performance.* **2.** mülhem, ilham edilmiş. *an ~ poem.* **3.** solunan, nefesle içeri çekilen. *~ air.*

inspiring, *sf.* **1.** iç açıcı, ferahlık/huzur verici, canlandırıcı. *The minister delivered an ~ sermon.* **2.** esindirici, ilham verici, duyguları yükseltici, **3.** telkin edici, **4. ~ly** : esindirerek, ilham vererek, telkin ederek.

inspirit, *gl.f.* **1.** canlandırmak, can/hayat/ruh vermek, **2.** neşelendirmek, ümitlendirmek, neşe/ümit vermek, **3.** cesaretlendirmek, yürek/cesaret vermek, **4. ~er** : canlandıran, can/hayat/ruh veren; neşelendiren, ümitlendiren, neşe/ümit veren; cesaretlendiren, **5. ~ingly** : canlandırarak, can/hayat/ruh verircesine; neşelendirerek, ümitlendirerek, neşe/ümit vererek; cesaretlendirerek, **6.** **~ment** : canlandırma, can/hayat/ruh verme, neşelendirme, ümitlendirme, neşe/ümit verme, cesaretlendirme. ***e.a.-1.*** *enliven, animate, 2. exhilarate, cheer, 3. encourage, hearten.*

inspissate, *sf.&f.* **-sated, -sating 1.** yoğunlaş(tır)mak, buharlaş(tır)ıp suyunu uçurarak vb. koyulaş(tır)mak, koyul(t)mak, **2. inspissated** *d.d.* yoğun(laşmış), koyu(laşmış), **3. inspissation** : yoğunlaş(tır)ma, koyulaş(tır)ma, **4. inspissator** : yoğunlaştıran, koyulaştıran. ***e.a.- 1.*** *condense, thicken.*

inst. = **1.** instant, **2.** instantaneous, **3.** *b.h.* institute, **4.** *b.h.* institution, **5.** instrumental.

instability, *is.* **1.** kararsızlık, istikrarsızlık. *The ~ of the dollar. emotional ~ . Various signs of political ~ began to appear.* **2.** sebatsızlık, dengesizlik, güvenilmezlik, **3.** devamsızlık, dayanıksızlık. ***e.a.- 1.*** *indecision, irresolution, 2. unreliability, unsteadiness, insecurity, 3. inconstancy.*

instable, *sf.* kararsız, istikrarsız, sebatsız, dengesiz, güvenilmez, devamsız, dayanıksız. ***e.a.-*** *unstable.*

instal = install, *gl.f.* **-stalled, -stalling 1.** tesis etmek, tesisat yapmak, kurmak. *to ~ a heating/lighting system. to ~ a telephone.* **2.** (resmen bir işe/memuriyete/makama) yerleştirmek/oturtmak/atamak. *to ~ a new assistant. to ~ a new judge.* **to ~ oneself** : yerleşmek. *He installed himself in his father's favorite chair.* **3.** düzenlemek, tanzim etmek.

installer, *is.* tesisatçı, kuran, tesis eden kimse.

installation, *is.* **1.** tesisat, donatım, tesis edilmiş/kurulmuş şey/sistem, düzen, tertibat. *They have requested new lighting ~s. a heating ~.* **2.** kurma, tesis etme, yerleştirme, donatma, montaj, **3.** kurulma, tesis edilme, yerleşme, **4.** *As.* üs, askerî tesis.

installment = instalment, *is.* **1.** taksit, bölek, kısmen ödeme/teslimat. **by monthly ~s** : aylık taksitlerle. *We're paying for the car by monthly ~s.* **2.** bölüm, kısım, tefrika. **in ~** : kısım kısım, tefrika hâlinde. *A story that will appear in ~s.* **3.** *bk.:* **installation** (1-3), **4. ~ plan** : taksitle ödeme (usulü).

instance, *is.&f.* **-stanced, -stancing 1.** örnek, misal, nümune. **an ~ of bad behavior/bad manners** : kabalık/terbiyesizlik örneği. *Her rude question was an ~ of bad manners.* **as an ~ of** : örnek/misal olarak. **This is an ~ of what I was talking about** : Bu, ne demek istediğime bir örnektir. **an isolated ~** : tek/münferit bir örnek, **2.** *huk.* duruşma, soruşturma, sorgu, tahkikat, istintak. (Başlıca şu ifadede kullanılır: **Court of first ~** : İlk soruşturma mahkemesi) **3.** *esk.* ivedilik, müstaceliyet, **4.** *esk.* zorlayıcı sebep, **5.** istek, talep, rica, ısrar, tahrik, kışkırtma. **at the ~ of** : isteği/ısrarı üzerine. *I am writing to you at the ~ of my client.* **6.** *esk.* istisna, **7.** *esk.* işaret, emare, alâmet, **8.** aşama, kademe, merhale, durum, hâl, olaylar dizisinin her bir parçası. **He prefers, at this ~, to remain anonymous** : Bu durumda adının gizli tutulmasını tercih ediyor. **9. for ~** : örneğin meselâ, örnek/misal olarak, **10. in many ~s** : çok kere, birçok hâlde, **11. in the first ~** : ilk önce, evvelemirde, her şeyden önce, ilk kademede/aşamada, başlangıçta, **12. in the present ~** : bu durumda, bu defa/sefer, **13.** örnek göstermek, misal vermek/getirmek, örnek (olarak) zikretmek. ***e.a.-1.*** *example, sample, specimen, illustraion, case, 2. suit, 3. urgency, 5. request, instigation, 6. exception, 7. sign, token, 9. for example, as an example, 13. exemplify, cite, mention.*

instancy, *is.* **1.** ivedilik, müstaceliyet, ivedi/âcil olma, **2.** (zuhuru/vukuu) yakın olma, yakınlık, **3.** anîlik, anîde/hemen/derakap vuku bulma. ***e.a.- 1.*** *urgency, insistence, 2. imminence, 3. immediateness.*

instant, *is,&sf.&zf.* **1.** an, lâhza. *Not for an ~ did I believe he had lied. (At) the ~ I saw him I knew he was my brother.* **2.** çok kısa zaman, saniye. **in an ~** : saniyesinde, hemen, şimdi, çok kısa zamanda. *I'll be ready in an ~.* **3.** anî, derhâl. **Come here this ~** : Derhâl buraya gel. **The medicine gave ~ relief from the pain** : İlâç derhal ağrıyı dindirdi. **The novel was an ~success** : Roman, derhâl başarı kazandı. **4.** ivedi, âcil, mübrem. *When there is a fire, there is an ~ need for action.* **5.** bu ay, içinde bulunduğumuz ay. **on the 5th ~** : bu ayın 5'inde. **Your letter of the 9th ~** : 9 tarihli mektubunuz. **6.** (gıda vb.) hazır, su veya sütle karıştırılınca hazır olan, *k.d.* şipşak, kolayca hazırlanan. ~ *pudding/soup/coffee.* **7.** *esk.* şimdiki, hâlihazır, **8.** (şiirde) anîde, derhâl, hemen, derakap, anında, **9. the ~** : derhâl, akabinde, (bir olay) olur olmaz. **The ~ I came** : Ben gelir gelmez. **The ~ I hear from him** : Ondan haber alır almaz. **The ~ he came in the door, everyone stopped talking** : O içeri girer girmez herkes konuşmayı kesti/sustu. **on the ~** : derhâl, derakap. ***e.a.- 1.*** *moment, **3.** immediate, **4.** urgent, pressing, **8.** instanly, instantaneously, at once.*

instantaneous, *sf.* **1.** anî, ansızın, bir anlık, anında/kısa zamanda olan. **an ~ explosion** : anî bir patlama. **Death was ~** : Ölüm anî oldu. **His reaction was ~** : Derhâl tepki gösterdi. **2. ~ly** : anî olarak, derhâl, ansızın, vakit geçirmeden, hemen o anda, **3. ~ness = instantaneity** : anîlik, ansızın/bir anda olma.

instanter, *zf. bk.:* **instantly.**

instantiate, *gl.f.* **-ated, -ating** (bir iddiayı/kuramı vb. kanıtlayan) somut örnek vermek, müşahhas misal göstermek.

instantly, *zf.&bağ.* **1.** derhal, hemen, anîde, anında, hiç beklemeden, vakit geçirmeden, derakap, **2.** *esk.* acele, ivedilikle, âcilen, **3.** akabinde, doğruca, (bir olay) olur olmaz. **I recognized her ~ I saw her** : Onu görür görmez tanıdım. ***e.a.-1.*** *immediately, at once, **2.** urgently, insistently, **3.** as soon as.*

instantness, *is.* anîlik.

instant replay, *is. TV* derhal tekrarlama, sıcağı sıcağına gösterme/yayınlama : kaydedilen bir olayın (maç vb.) vakit geçirmeden yayınlanması. ***e.a.-*** *action replay.*

instar, *is.&gl.f.* **-starred, -starring 1.** gelişme hâlindeki böcek, **2.** *esk.* yıldızlarla süslemek/donatmak, **3.** yıldız yapmak, yıldızlaştırmak.

instate, *gl.f.* **-stated, -stating 1.** (göreve, makama vb.)yerleştirmek/oturtmak/koymak, belirli bir duruma/hâle getirmek, **2.** *esk. bk.:* (a) **invest, endow,** (b) **bestow, confer, 3. ~ment** : yerleştirme, koyma.

in statu quo, *Lât.* olduğu gibi, eski hâlinde, evvelki gibi, ilk durumunda.

instauration, *is.* **1.** yenileme, onarma, tazeleme, **2.** *esk.* kurma, tesis etme, küşat etme, **3. instaurator** : yenileyen, onaran. ***e.a.- 1.*** *renewal, renovation, restoration, repair, **2.** establishment, instituting, inaugurating.*

instead, *zf.* **1.** ...yerde, yerine, tercihan, karşılık olarak, buna mukabil. **He never studies, ~, he plays tennis all day** : Ders çalışacak yerde bütün gün tenis oynar. **You cannot go, let me go ~** : Sen gidemezsin, yerine ben gideyim. **2. ~ of** : ...yerine/yerde, -den ziyade. **~ of making a profit we made a loss** : Kazanacak yerde kaybettik. **~ of sitting there, do some work** : Orada oturacağına biraz iş gör! **Use vegetable oil ~ of butter in cooking** : Yemeklerde tereyağı yerine bitkisel yağ kullanın.

instep, *is.* **1.** ayağın üst kısmı, tabanın oyuk tarafının üstündeki kısım, **2.** ayakkabı veya çorabın üst kısmı, **3.** at/inek vb. bacağının art diz ile bukağılık arasındaki kısmı.

instigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** kışkırtmak, tahrik/teşvik etmek, körüklemek, sürüklemek, sevk etmek. *Foreign agents ~d a rebellion. She ~d the man to disobey orders. to ~ treason. to ~ one to murder.* **2.** başlatmak, önayak olmak. *to ~ a strike. He ~d the 5-year industrial plan.* **3. instigatingly** : kışkırtırcasına, tahrik/teşvik edercesine, körüklercesine, **4. instigative** : kışkırtıcı, tahrik/teşvik edici, körükleyici, **5. instigator** : kışkırtan, tahrik/teşvik eden, körükleyen, sürükleyen, sevk eden. ***e.a.-1&2.*** *incite, provoke, foment.*

instigation, *is.* **1.** kışkırtma, tahrik, teşvik, körükleme, sürükleme, sevk etme. **at the ~ of...** : ...-in teşvikiyle/tahrikiyle, **2.** saik, müşevvik, teşvik/tahrik edici şey. ***e.a.- 2.*** *incentive, stimulus.*

instil = instill, *gl.f.* **-stilled, -stilling 1.** (fikir, terbiye vb.) aşılamak, zihnine sokmak/yerleştirmek. *to ~ courage. to ~ courtesy in a child. Reading good books ~s a love for really fine litterature.* **2.** azar azar damlatmak, sızdırmak, damla damla (içine) akıtmak, **3. instiller** : aşılayan, zihnine sokan/yerleştiren; damlatan, sızdıran, **4. instillment** : aşılama, zihnine sokma/yerleştirme; azar azar damlatma, sızdırma. ***e.a.- 1.*** *inculcate.*

instillation, *is.* **1.** (fikir, terbiye vb.) aşılama, zihnine sokma/yerleştirme, **2.** azar azar damlatma, sızdırma, **3.** aşılanan/öğretilen şey (fikir vb.).

instinct, *is.&sf.* **1.** içgüdü, insiyak, sevkitabiî. **by/from ~** : içgüdü ile. *Birds do not learn to fly : they fy by ~. We often do things by ~. Most animals have an ~ to protect their young.* **2.** anıklık, istidat, doğal yetenek. *Even as a child, he had an ~ for music.* **3.** *gen.* **~ with** : (hayatiyet/canlılık vb.) dolu, muttasıf. **A poem ~ with beauty** : baştan başa güzel bir şiir. **a look ~ with pity** : merhamet dolu bir bakış. **~ with life** : hayat dolu. *The picture is ~ with life and beauty.* **4.** *esk.* içten/yürekten gelen, bir iç kuvvetin etkisi altında olan. ***e.a.-*** *2. talent, knack.*

instinctive = instinctual, *sf.* **1.** içgüdüsel, içgüdüye/sevkitabiiye ait, **2.** insiyakî, içgüdü ile, içgüdü/sevkitabiî etkisiyle, içten gelen. **He felt an ~ distrust of the stranger** : Yabancıya karşı içten gelen bir güvensizlik duydu. *Climbing is ~ in monkeys.* **3. ~ly** : içgüdüsel olarak, içgüdü/sevkitabiî ile, insiyakî olarak. *~ly, I knew she was ill.* ***e.a.- 1&2.*** *spontaneous, innate, inherent, inborn, intuitive, natural.* ***k.a.- 1&2.*** *intentional, voluntary, willful, deliberate.*

institute, *is.&gl.f.* **-tuted, -tuting 1.** kurmak, teşkil/tesis etmek. *to ~ a government.* **2.** başlatmak, örgütlemek, tanzim/tertip etmek, yapmak, açmak, küşat etmek, faaliyete geçirmek. *He ~d many social reforms. The police ~d an inquiry into the causes of accident.* **~ legal proceedings against s.o.** : bir kimse hakkında yasal kovuşturma açmak, **3.** koymak, vazetmek. *~ restrictions on the use of pesticides.* **4.** (bir makama/göreve vb.) atamak, yerleştirmek, **5. ~ in/into** : (Kilise) bir bölgeyi bir papaza tahsis etmek, **6.** kurum, kuruluş, müessese. *The Canadian National ~ for the Blind.* **7.** kurum/müessese/enstitü binası. *We spent the afternoon at the Art ~.* **8.** (a) okul, enstitü. *a collegiate ~.* (b) özel bir konuda kısa öğretim programı, **9.** kurulmuş/müesses şey : töre, yasa, örgüt, kurum, vb. **10. ~s** : (yeni başlayanlar için) hukuk ders kitabı. ***e.a.-*** *1. set up, establish, found, 2. initiate, start, inaugurate, organize.*

instituter = institutor, *is.* **1.** kurucu, müessis, **2.** *esk.* öğretmen, hoca, **3.** *ABD* (Protestanlarda) papaza bir bölge tahsis eden. ***e.a.-*** *1. founder, establisher, 2. teacher, instructor.*

institution, *is.* **1.** kuruluş, örgüt, kurum, müessese. *A school, college or hospital is an ~. A financial ~. an ~ of learning.* **2.** kurum/müessese/enstitü binası, **3.** tımarhane, hapishane /ceza evi, ıslahhane. *a mental ~.* **4.** *sos.* (yerleşmiş) gelenek/töre/âdet/an'ane/yasa. *They adopted western culture and ~s. Giving present on Christmas is an ~.* **5.** *k.d.* (alışılmış/aşina) eylem/işlem/nesne/kimse. *He's an ~ around here. The old man in the park is a regular ~.* **6.** kurma, tesis/teşkil etme, koyma, vazetme, düzenleme, açma, küşat. *Many people favor the ~ of more clubs for young people.* **7.** (Kilise) (a) bir papaza bir bölge tahsisi, (b) Hz. İsa'nın Hristiyanların dinî ayinini başlatması.

institutional, *sf.* **1.** kurumsal, kurumlara/müesseselere ait, kurumu amaç tutan, kurumca sağlanan. **Their main business is in ~ sales rather than retail trade** : Asıl işleri perakende satıştan ziyade kurumları amaç tutuyor. **Old people in need of ~ care** : Kurumlarca bakıma muhtaç yaşlılar. **~ food** : bir kurumun çıkardığı yemek. **~ education** : okul tahsili, resmî okullarda gösterilen öğrenim, **2.** (hemen satışı artırmaktan ziyade) şöhret ve itibarı artırmaya yönelik (ilân vb.), **3.** esasa ait, bir konunun (özellikle yasanın) temeli/esası ile meşgul olan, **4.** beylik, harcıâlem, basmakalıp, sıkıcı, yeknesak. *~ food is sometimes blend and boring.* **5. ~ly** : kurumlar/müesseseler tarafından, kurumlarla ilgili olarak.

institutionalise/institutionalisation, *Brit. bk.:* **institutionalize/institutionalization.**

institutionalism, *is.* **1.** kurumlaş(tır)ma, **2.** mevcut kurumlara/törelere/yasalara/geleneklere kuvvetle bağlılık, **3.** muhtaç ve yoksullara hayır kurumlarınca yardım sağlama, **4.** toplumsal kurumların genel nitelikleri (disiplin, fark gözetmeme, koruyuculuk, hayırseverlik vb.), **5. institutionalist** : (a) kurum görevlisi, (b) mevcut kurumlara/törelere/yasalara/geleneklere kuvvetle bağlı kimse.

institutionalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** kurumlaş(tır)mak, müessese kurmak, müessese haline getirmek, **2.** törelere/yasalara/geleneklere uydurmak, yasallaştırmak, meşru hâle getirmek. *to ~ gambling in the form of lotteries.* **3.** resmîleştirmek, şahsî olmaktan kurtarmak, gayrişahsî hâle sokmak. *He argued that charity had become too ~d.* **4.** *k.d.* düşkünler evine/tımarhaneye vb. yerleştirmek/koymak. *They decided to ~ their mentally retarded son. to ~ alcoholics.* **5. institutionalization** : kurumlaş(tır)ma, müessese kurma, müessese haline getirme; törelere/yasalara/geleneklere uydurma, yasallaştırma, meşru hale getirme; resmîleştirme, şahsî olmaktan kurtarma, gayrişahsî hâle sokma; düşkünler evine/tımarhaneye vb. yerleştirme.

institutionary, *sf.* **1.** kurumsal, kuruma/müesseseye ait, **2.** toplumsal/politik veya dinî kurumlara ait, **3.** yasal kurumlarla ilgili, **4.** geleneksel, töresel, hukukî.

institutive, *sf.* **1.** kurucu, tesis edici, kurmaya/tesis etmeye yönelik, **2.** (yetkililerce) kurulmuş, müesses, **3. ~ly** : müessese/kurum haline getirmeye yönelik olarak. ***e.a.****- 2. instituted.*

instr. = **1.** instructor, **2.** instrument(al).

instruct, *gl.f.* **1.** öğretmek, eğitmek, okutmak, ders vermek. *She ~ed three generations of village children.* **2.** bildirmek, bilgi/haber/malûmat vermek, haberdar etmek, söylemek. *I have been~ed that you are planning to move out.* **3.** emir/talimat vermek. *The owner ~ed his agent to sell the property. The judge ~ed the witness that he should tell the whole truth. I ~ed him to come to work earlier.* **4.** yol göstermek, rehberlik etmek. *He ~ed her (in) how to do it.* **5. ~ible** : öğretilebilir, eğitilebilir, okutulabilir, bilgi verilebilir. ***e.a.****- 1. teach, train, educate, tutor, coach, school, 2. inform, apprise, enlighten, tell, 3. order, command, direct.*

instruction, *is.* **1.** öğretim, eğitim, öğretme, eğitme, okutma, ders (verme). **give ~** : öğretmek, ders/bilgi vermek. **receive ~** : öğrenmek, ders almak. **~ book** : ders kitabı, rehber, kılavuz. **~ in chemistry** : kimya öğretimi, **2.** öğrenim, öğrenme, bilgi, malûmat, **3.** *Gen.* **~s** : emir, talimat, tembih. *Their ~s were to be here at 7 o'clock.* **4.** *gen.* **~s** : tarifname, yönerge, talimat. *The kit includes complete ~s for assembling the set.* **~s for use** : (ilâç vb.) kullanılışı, kullanma şekli, **5.** *bil.* komut : üzerinde işlem yapılacak verilerle bilgisayarın yapabileceği temel işlemlerin herhangi birinden oluşan izlenceleme öğesi, **6. ~al** : (a) öğretim+, eğitim+. **~al methods** : öğretim yöntemleri. (b) öğretici, eğitici, bilgi verici. *an ~al film.* ***e.a.****-1. education, tutoring, coaching, training, schooling, teaching, 2. knowledge, information, 3. orders, directions, 6. (a) educational.*

instructive, *sf.* **1.** öğretici, eğitici, ders/ibret verici, aydınlatıcı. *A trip around the world is an ~ experience.* **2. ~ly** : öğretici/eğitici mahiyette, ibret/ders verecek şekilde, **3. ~ness** : öğreticilik, eğiticilik. ***e.a.****- 1. enlightening.*

instructor, *is.* **1.** öğretmen, eğitmen. *a driving ~.* **2.** okutman, asistan. *an ~ in chemistry = a chemistry ~.* (kadın ise : **instructress** denir). **3. ~ial** : öğretmen+. öğretmene ait/özgü. **~ial salary** : öğretmen maaşı, **4. ~ship** : öğretmenlik, eğitmenlik, okutmanlık. ***e.a.****- 1. teacher, tutor, preceptor, pedagogue.*

instrument, *is.&sf.&gl.f.* **1.** alet, araç. **a surgeon's ~s = surgical ~s** : cerrah aletleri. **optical ~s** : optik aletler. **medical ~s** : tıbbî aletler, **2.** çalgı, saz. **musical ~** : müzik aleti. **stringed ~s** : telli sazlar. **wind ~s** : nefesli sazlar. **percussion ~** : vurularak çalınan müzik aleti. **to play an ~** : saz çalmak, **3.** araç, vasıta, bir amacı/işi gerçekleştirmeye yarayan şey.*~s of war.* **4.** belge, belgit, senet, kamusal belge, resmî evrak, hüccet. *The King signed the ~ of abdication.* **5.** aracı, vasıta, alet, başka kişinin gayesine hizmet eden kimse. **through the ~ of** : ...aracılığı ile/vasıtasıyla/yardımıyla/delâletiyle. **He was made ~ of another's crime** : Başkasının işlediği cinayete alet edildi. **6.** ölçü aleti. *A thermometer is an ~ for measuring temperature.* **7.** gösterge, (özellikle seyrüsefer için kullanılan) elektronik/mekanik alet. **on ~s** : aletli (uçuş /iniş vb.), **8.** aletlerle donatmak/teçhiz etmek (özellikle kaydedici bilimsel aletlerle). *a fully ~ed missile.* **9.** resmî belge düzenlemek, **10.** (müzik parçasını sazlara göre) düzenlemek, orkestraya uyarlamak/adapte etmek, **11.** *hv.* aletli, göstergeli, yalnız göstergelere dayanarak uçuşu yöneten. **~ flying** : aletli uçuş. **~ landing** : aletli /göstergeli iniş, kör iniş. ***e.a.****-1. tool. implement, utensil, 3. agency, means, 4. document, 5. dupe, tool.*

instrumental, *sf.&is.* **1.** yararlı, etkili, tesirli, nüfuzlu. *His uncle was ~ in getting him a job. He was ~ in catching the criminal.* **2.** sazlı, çalgılı, sazlarla çalınan, sazlar için yazılmış (müzik). *I prefer ~ music to choral music.* **3.** alet/gösterge ile ilgili, **4.** *gr.* araç+, araç durumu : eylemin belirttiği oluşun hangi araçla yapıldığını gösteren durum. ***e.a.****- 1. useful, helpful.*

instrumentalism, *is. fel.* araççılık : Düşünme biçimlerinin, kuramların, mantık ve ahlâk biçimlerinin vb. yalnızca yaşamın değişik koşullarına uyma araçları olduğunu, fikirlerin değerinin insanlığa sağladığı yarar ve ilerleme ile ölçüleceğini savunan dünya görüşü.

instrumentalist, *is.&sf.* **1.** çalgıcı, çalgı/saz çalan kimse, **2.** *fel.* araççı : araççılık felsefesi yanlısı, **3.** araççılık felsefesine ait.

instrumentality, *is., ç.* **-ties** (**2&3.** için) **1.** yarar, fayda, **2.** yararlı/faydalı olma, yarar sağlama, **3.** araç, vasıta. **through the ~ of ...** : **...** in aracılığı/yardımı/delâleti/vasıtası ile.

instrumentally, *zf.* **1.** araçla, vasıtalı olarak, **2.** aletle, özellikle müzik aleti ile, çalgı/saz ile, çalgılı.

instrumentation, *is.* **1.** alet kullanma, aletle iş görme, (hekimlikte) aletle yapılan iş, **2.** *müz.* (a) çalgı bilimi : çalgılarının karakteristiklerinin incelenmesi ve sınıflandırılması, (b) çalgılama : müzik parçasını çalgılara göre düzenleme, **3.** araçlama : araçların/aletlerin geliştirilmesi, bilimsel, teknik ve askerî alanlarda etkili bir şekilde kullanılması ile uğraşan mühendislik dalı, **4.** (toplu olarak) aletler, belirli bir işe tahsis olunan aletlerin tümü, aletler takımı, **5.** araç, vasıta.

instrumented, *sf.* aletli, aletlerle donatılmış/mücehhez. *an ~ rocket.*

instrument panel = instrument board, *is.* alet panosu, kumanda panosu.

insubordinate, *sf.&is.* **1.** itaatsiz, asi, serkeş, isyankâr, isyan eden, baş kaldıran, baş eğmez (kimse), **2. ~ly** : asilikle, serkeşlikle, isyan ederek, **3. insubordination** : itaatsizlik, asilik, isyankârlık, serkeşlik. ***e.a.- 1.*** *disobedient, rebellious, refractory, unruly.*

insubstantial, *sf.* **1.** (a) narin, zayıf, nahif, çelimsiz, kuvvetsiz, entipüften, (b) doyurucu olmayan, tatmin etmeyen. *an ~ meal.* **2.** sanal, hayalî, gerçek olmayan, asılsız, esassız. *~ arguments. Dreams and ghosts are ~.* **3. ~ity** : (a) zayıflık, kuvvetsizlik, (b) sanallık, asılsızlık, **4. ~ly** : zayıf/kuvvetsiz bir şekilde, sanal/asılsız/hayalî olarak. ***e.a.- 1.*** *(a) frail, flimsy, weak, **2.** imaginary, unreal.*

insufferable, *sf.* **1.** çekilmez, dayanılmaz, tahammül edilemez, katlanılmaz. *~ insolence / rudeness. He's ~.* **2. ~ness** : çekilmezlik, tahammül edilemezlik, **3. insufferably** : çekilmez/tahammül edilemez bir şekilde.

insufficiency, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** azlık, kıtlık, darlık, eksiklik, noksanlık. *an ~ of money/food/supplies.* **2.** yetersizlik, kifayetsizlik, yeteneksizlik, bir organın görevini yeterince yapamaması. **~ of heart** : kalp kifayetsizliği. **Conscious of his insufficiencies, he tried to improve himself** : Yeteneksizliklerini biliyor ve düzeltmeye çalışıyordu. **insufficience** *d.d.* ***e.a.-1.*** *inadequateness, inadequacy, deficiency.*

insufficient, *sf.* **1.** az, kıt, eksik, noksan, dar. *~ sleep/money/income/food/supplies.* **2.** yetersiz, kifayetsiz, yeteneksiz, yetmez, yetişmez. *~ evidence/salary.* **3. ~ly** : az/kıt/eksik/noksan bir şekilde, yetersiz/kifayetsiz olarak. ***e.a.-1.*** *inadequate, deficient.* ***k.a.- 1.*** *sufficient, adequate, enough.*

insufflate, *gl.f.* **-flated, -lating 1.** (içine/üzerine) üflemek, **2.** *tıp* (ciğerler/vücut boşluklarına) hava/gaz/buhar vb. vermek/göndermek/sevk etmek, **3.** *ilâh.* dua edip üzerine üflemek, nefes etmek, **4. insufflation** : üfleme, **5. insufflator** : üfleyici, üfleme cihazı, püskürtücü.

insulant, *is.* yalıtkan, yalıtıcı/ayırıcı/mücerrit madde.

insular, *sf.&is.* **1.** adasal, ada+, adaya ait/özgü. *a moderate ~ climate.* **2.** adalı, adada yaşayan/bulunan (kimse). *an ~ people.* **3.** ada hâlinde, ada oluşturan/teşkil eden. *~ rocks.* **4.** ayrı, ayrılmış, tek başına, başkalarından tecrit edilmiş, **5.** ada halkına/adalılara özgü, **6.** dar fikirli, dar görüşlü. *~ habits and prejudices. ~ attitudes/point of view/intolerance.* **7.** *tıp* adacıklar hâlinde, başkalarından ayrılmış dokulara ait (özellikle pankreastaki *Langerhans* adacıklarına ait), **8. ~ism** : dar fikirlilik, dar görüşlülük, **9. ~ity** : (a) adasallık, ada hâlinde oluş, (b) adada oturma/yerleşme, (c) dar fikirlilik, dar görüşlülük, **10. ~ly** : (a) dar fikirli/dar görüşlü olarak. **an ~ly prejudiced mind** : dar görüşlü peşin hükümlerinden ayrılmayan bir zihniyet. (b) bütün adaya. **~ly distributed plants** : bütün adaya dağılmış bitkiler.

insulate, *gl.f.* **-lated, -lating 1.** yalıtmak, tecrit/izole etmek. *Wires are often ~d by a covering of rubber or plastic. Our house is ~d aga-*

inst winter cold. **2.** birbirinden ayırmak, ayrı yerlere koymak/yerleştirmek, uzak tutmak. *Children carefully ~d from harmful experiences.* **3. ~d** : yalıtık, yalıtılmış, tecritli, mücerret, ayrılmış, **4. ~ing** : yalıtkan, tecrit edici, mücerrit, ayırıcı, izole. ~ **tape** : yalıtkan şerit, izole bant. ***e.a.-*** *2. isolate, segregate, separate .*

insulation, *is.* **1.** yalıtım, izolasyon, yalıtma/tecrit etme, yalıtkı, yalıtma/tecrit maddesi, **3.** yalıtılma, tecrit edilme, ayrılma, ayrı kalma.

insulator, *is.* **1.** *elekt.* yalıtkan, mücerrit, izolatör, (havaî iletim hatlarında) fincan, **2.** yalıtıcı, yalıtan/tecrit eden kimse/şey. *Glass is an effective ~.*

insulin, *is.* **1.** *biy.-kim.* ensülin, glükoz ve karbonhidrat metabolizmasını düzenleyici pankreas hormonu, **2.** *ecz.* ensülin : şeker hastalığı tedavisinde kullanılan ilâç, **3.** ~ **shock** *patol.* ensülin şoku : kana fazla ensülin verilmesi sonucu kandaki şeker oranının azalmasından ileri gelen baygınlık/koma hâli.

insult, *is.&f.* **1.** tahkir/hakaret etmek, aşağılamak, hor görmek, onurunu/şerefini kırmak, fena muamele etmek. *The rebels ~ed the flag by burning it.* **2.** *esk.* saldırmak, tecavüz etmek. **3.** hakaret, aşağılama, hor görme, onur/şeref kırıcı söz/eylem, kötü davranış. *This is an ~ to our brave soldiers. That book is an ~ to one's intelligence.* **4.** *tıp* (a) yara, bere, (b) yaralayıcı/sağlığa zarar verici şey. *Pollution and other environmental ~s.* **5.** *esk.* saldırı, tecavüz, **6. add ~ to the injury** *bk.:* **injury** (8). **7. insulter** : hakaret eden, aşağılayan, küçük düşüren. ***e.a.-*** *1. affront, offend, scorn, injure, abuse, contempt, disparage, 2&5. attack, assault, 3. offense, affront, outrage, insolence.* ***k.a.-1&3.*** *compliment, 1. flatter, commend, praise, 3. flattery, homage, honor.*

insulting, *sf.* **1.** aşağılayıcı, küçük düşürücü, hakaretamiz, onur/şeref/haysiyet kırıcı. *to use an ~ langauge to s.o.* **2. ~ly** : aşağılayarak, hakaret ederek/edercesine, onur/şeref/haysiyet kırıcı bir şekilde.

insuperable, *sf.* **1.** aşıl(a)maz, geçil(e)mez. *an ~ barrier.* **2.** yenil(e)mez, başa çıkıl(a)maz, altından kalkıl(a)maz. *~ difficulties.* **3. ~ness = insuperability** : aşıl(a)mazlık, geçil(e)mezlik; yenil(e)mezlik, başa çıkıl(a)mazlık, **4. insuperably** : aşıl(a)maz/geçil(e)mez/yenil(e)mez bir şekilde. ***e.a.-*** *1&2. insurmountable.*

insupportable, *sf.* **1.** dayanılmaz, tahammül edilmez, çekilmez. *~ behavior/pain/dis-content/rudeness.* **2.** haksız, yersiz, mesnetsiz, doğruluğu kanıtlanamaz. *an ~ accusation.* **3. ~ ness = insupportability** : dayanılmazlık, tahammül edilmezlik, çekilmezlik; haksızlık, yersizlik, mesnetsizlik, doğruluğu kanıtlanamazlık, **4. insupportably** : dayanılmaz/tahammül edilmez/çekilmez bir şekilde; haksız, yersiz/mesnetsiz olarak. ***e.a.-*** *1. unbearable, unendurable, intolerable, insufferable, 2. unjustifiable.*

insuppressible, *sf.* **1.** bastırılamaz, önlenemez, örtbas edilemez, yok edilemez, kapatılamaz, lâğvedilemez, **2. insuppressibly** : bastırılamaz/önlenemez/örtbas edilemez bir şekilde.

insurable, *sf.* **1.** sigorta edilebilir, güvencelenebilir, **2. insurability** : sigorta edilebilme, güvencelenebilme.

insurance, *is.* **1.** sigorta, **2.** sigorta kapsamı, **3.** sigorta poliçesi, **4.** sigorta bedeli/tutarı, **5.** *az kul.* sigorta primi/taksiti. *He pays out $300 in ~/in ~ premiums every year.* **6.** sigorta etme, sigortacılık, **7.** güvence, korunca, sığınak. *Shelters designed to provide ~ against enemy attack.* **8. ~ broker** : sigorta şirketi memuru, **9. ~-card** : güvenceli belgesi, sigortalı sicil kartı, **10. ~ company** : sigorta şirketi, **11. ~ policy** : sigorta poliçesi, **12. ~ premium** : sigorta primi, **13. employment ~** : işçi sigortası, **14. fire ~** : yangın sigortası, **15. health ~** : sağlık sigortası, **16. life ~** : hayat sigortası, **17. marine ~** : deniz sigortası.

insurant, *is.* *az kul.* sigortalı, sigorta edilen kimse.

insure, *f.* **-sured, -suring 1.** sigorta et(tir)mek/olmak, sigorta sözleşmesi/poliçesi yapmak/düzenlemek. *I ~d my house against fire, and my car against accident, theft and collision. He ~d his life for $200,000. Insurance companies will ~ ships and their cargoes against loss at sea.* **2.** güvence/teminat vermek, güvence/emniyet altına almak. ***e.a.-1.*** *warrant,* ***2.*** *ensure, assure.*

insured, *is.* sigortalı, güvenceli, garantili, lehine sigorta yapılan kimse.

insurer, *is.* sigortacı, sigorta şirketi, sigorta eden kimse/şirket.

insurgence, *is.* isyan, ayaklanma, baş kaldırma. ***e.a.-*** *rebellion, revolt, uprising, insurrection.*

insurgency, *is.* **1.** isyankârlık, isyan etme, karışıklık çıkarma, **2.** *bk.:* **insurgence.**

insurgent, *sf.&is.* **1.** asi, isyankâr (kimse), hükûmete isyan eden/başkaldıran (kimse), **2.** bir siyasal parti içinde izlenen politikayı beğenmeyip başkaldıran grup, **3.** yükselen, şahlanan.~ *waves.* ***e.a.-*** *1. rebel(lious), 3. surging.*

insurmountable, *sf.* **1.** yenil(e)mez, üstün/galip gelin(e)mez, başa çıkılmaz, alt edil(e)mez, aşıl(a)maz, geçil(e)mez. ~ *problems/obstacles / difficulties.* **2.** **~ness = insurmountability** : yenil(e)mezlik, başa çıkılmazlık, aşıl(a)mazlık, geçil(e)mezlik, **3. insurmountably** : yenil(e)mez/başa çıkılmaz/aşıl(a)maz/geçil(e)mez bir şekilde. ***e.a.-*** *1. insuperable.*

insurrection, *is.* **1.** isyan, ihtilâl, kıyam, ayaklanma, baş kaldırma, **2. ~al** : isyan+, ihtilâl+, **3. ~ism** : asilik, isyancılık, ihtilâlcilik, isyan taraftarlığı, **4. ~ist** : asi, isyancı, ihtilâlci, isyan/ihtilâl taraftarı. ***e.a.-1.*** *insurgency, uprising, mutiny, revolt, rebellion.*

insurrectionary, *sf.&is. ç.* **-aries 1.** isyan mahiyetinde, baş kaldırma/ayaklanma tarzında, ihtilâlimsi. ~ *activity/movements.* **2.** asi, isyankâr, ihtilâlci, isyan/ihtilâl taraftarı (kimse). ***e.a.-*** *2. rebel, insurgent.*

insusceptible, *sf.* **1.** *gen.* **~ of/to** : etkilenmez, etkisi/tesiri altında kalmaz, masun, muaf, duygusuz, hissiz, hissetmez. ~ *of flattery/of pity.* ~ *to affection/to disease.* **2. insusceptibility** : etkilenmezlik, etkisi/tesiri altında kalmama, masuniyet, muafiyet, duygusuzluk, hissizlik, **3. insusceptibly** : etkilenmeksizin, etkisi/tesiri altında kalmadan, duygusuzca.

inswathe(ment), *az kul. bk.:* **enswathe (ment).**

inswept, *sf.* (ucu) sivrileşen/incelen/daralan.

int. = **1.** intelligence, **2.** interest, **3.** interior, **4.** interjection, **5.** internal, **6.** international, **7.** interval, **8.** intransitive.

intact, *sf.* **1.** tamam, noksansız, eksiksiz, kusursuz, lekesiz, dokunulmamış, el sürülmemiş, hiç zarar görmemiş, sağ salim, sapa sağlam. *He lived on the interest and kept his capital ~. I checked the dishes when we unpacked them and found they were all ~.* **2. ~ness** : tamamlık, noksansızlık, sağlamlık, kusursuzluk, lekesizlik. ***e.a.-*** *1. complete, whole, entire, untouched, undamaged, uninjured, unimpaired, perfect, integral, unharmed, unhurt, sound, safe.* ***k.a.-*** *1. impaired, damaged, injured, marred, broken, shattered.*

intaglio, *is., ç.* **-taglios, -tagli**, *f.* **-glioed, -glioing** *It.* **1.** oyma (mücevher, mühür, kıymetli taş vb.), **2.** hâkkedilmiş oyma iş, **3. ~ printing** *d.d. basım* oyma baskı, **4.** oymacılık, **5.** oymak, oyma işi yapmak (özellikle kıymetli taş üzerine). ***e.a.-*** *3. copperplate, steel-die printing.*

intake, *is.* **1.** giriş, çekiş, **2.** giriş ağzı, bir sıvının kanala/boruya girdiği yer, **3.** içeriye giren/alınan şey, alım, alıntı, **4.** aldı : içeriye giren/alınan madde miktarı. *the ~ of oxygen.* **5.** daralma, sıkışma, büzülme. ***e.a.-*** *5. narrowing, contraction.*

intangible, *sf.* **1.** soyut, özdeksiz, gayrimaddî, fiziksel varlığı olmayan, dokunulamaz, (el ile) tutulamaz. *Sound and light are ~. Soul is ~.* **2.** belirsiz, müphem, kapalı, karanlık, kolay anlaşılmaz/kavranamaz, kesin ve vazıh olmayan. *an ~ feeling of disaster filled the room. ~ ideas / arguments.* **3. ~ness = intangibility** : soyutluk, özdeksizlik, dokunulamazlık, (el ile) tutulamazlık; belirsizlik, müphemlik, **4. intangibly** : soyut, bir şekilde gayrimaddî olarak; belirsizce, müphem bir şekilde. ***e.a.-*** *1. impalpable, abstract, immaterial, insubstantial, untouchable, 2. vague, imperceptible, elusive, fleeting, shadowy, evanescent.* ***k.a.-*** *1. palpable, tangible, perceptible, material, concrete, physical.*

intarsia = tarsia, *is.* kakmacılık.

integer, *is.* **1.** *mat.* tüm sayı, tam sayı. *0, 1, 2, 3... are ~s.* **2.** tüm bütün. ***e.a.-*** *2. entity, whole*

integer vitae, *Lât.* masum, saf, günahsız. ***e.a.-*** *innocent, pure.*

integrable, *sf. mat.* **1.** tümlevlenebilir, entegre/itmam edilebilir, kabili itmam, **2. integrability** : tümlevlenebilme, entegre/itmam edilebilme.

integral, *sf.&is.* **1.** tümler, tamamlayıcı, bir bütünün ayrılmaz parçası olan, mütemmim. *The arms and legs are ~ parts of a human being.* **2.** tüm, bütün, tekmil, tamam, bölünmemiş, **3.** *mat.* tam (sayı), kesir olmayan, **4.** *mat.* tümlev+, tümleve ait, entegral, **5.** bütün bir şey, **6.** *mat.* (a) **Riemann ~** *d.d.* tümlev, Riemann tümlevi, bir eğri ile x ekseni ve sınır düşey konaçları arasında kalan alan ölçüsünün sayısal değeri, (b) ilkel işlev, **7. ~ calculus** : tümlev işlencesi, entegral hesabı, **8. ~ equation** : tümlevli denklem, entegral denklemi, **9. ~ity** : tümlük, bütünlük, tamamlık, **10. ~ly** : tüm/tamam/bütün olarak, bütünüyle, bütün bir şekilde. ***e.a.-*** *2. entire, complete, whole, 5. whole, 6. (b) primitive.*

integrand, *is.* tümlevlenen, itmam edilen, entegrali alınan.

integrant, *sf.&is.* tümleyici/bütünleyici (şey) bileşen, bir bütünü oluşturan (şey). ***e.a.-*** *constituent, component.*

integrate, *f.* **-grated, -grating 1.** tümleştirmek, bütünle(ştir)mek, tamamlamak, itmam etmek, katmak, mal etmek. *I ~d your suggestion with my plan.* **2.** birleş(tir)mek, karıştırmak, bir bütün halinde toplamak, tek cisim hâline koymak, bütün/yekpare kılmak. *The 3 neighboring cities have decided to ~.* **3.** toplamını veya ortalamasını bulmak, **4.** *mat.* tümlevlemek, tümlev/entegral almak, itmam etmek, **5.** *ABD* (a) okul/lokanta/kurum vb. ni) herkese (bütün ırklara) açmak, herkesin istifadesine sunmak, (b) (çeşitli ırk /din vb.gruplarına) eşit haklar tanımak, **6.** *ABD* (çeşitli ırk/din vb. gruplarına mensup kimseler) : (a) birbiriyle kaynaşmak. *Do they really want to ~ (with us)?* (b) çoğunluğun kültürünü benimsemek, temessül etmek, (c) (bir kimseyi topluma) uydurmak, intibak ettirmek, yararlı hâle getirmek. *to ~ a criminal into society. to ~ immigrants into Canadian society.* **7.** tutarlı /ahenkli/ insicamlı hale getirmek. *The government should ~ its approach to unemployment.* ***e.a.-1&2.*** *amalgamate, unify, unite, desegregate, join, incorporate.*

integrated, *sf.* **1.** karma : çeşitli ırktan/dinden kimselerden oluşmuş ve herkese eşit hak tanıyan. *an ~ school of different races and social classes.* **2.** toplu, derli toplu, derlenip toplanmış, tümleşmiş, bütünleşmiş, tamam(lanmış), mükemmel, noksansız. *an ~ plot. an ~ personality.* **3.** dengeli, ahenkli, düzenli, iyi organize edilmiş. *an ~ economy.* **4. ~ bar = incorporated bar** *huk.* birleşik baro : ABD'nin bazı eyaletlerinde bütün avukatların üye olmalarını zorunlu kılan baro teşkilâtı, **5. ~ circuit** : tüm devre, tümleşik çevrim : 5-6 mm^2 lik küçük bir silikon parçasına sığdırılmış çok sayıda direnç, transistor vb. devre elemanlarının tümü, **6. ~ data processing** : bütünleşik bilgi işlem : dizgedeki bütün makinelerin ortak dilini kullanarak bilgiyi tutarlı bir dizge biçiminde ve insan müdahalesini minimuma indirecek tarzda düzenleme. *bk. :* **automatic data processing**, **7. ~ information system** : bütünleşik bilişim dizgesi : bir örgütün yönetimiyle tüm verileri kapsayan ve stratejik desteğe özellikle önem veren bilişim dizgesi.

integration, *is.* **1.** tümle(ştir)me, bütünle(ştir)me, tamamlama, itmam etme, bir bütün hâline getirme/gelme, birleştirme, **2.** (çevre ile) uyuşma, (çevreye/kurallara) uyma, ahenk/denge sağlama, **3.** *psikol.* birleştirim : şahsiyeti oluşturan öğeleri tutarlı ve ahenkli bir bütün hâline getirme, **4.** *mat.* tümlevleme, entegrasyon, itmam, bir işlevin tümlevini bulma, türetik denklemi çözme, **5.** *ABD* karmalama, katma, birleştirme : çeşitli ırk ve gruplara ait okul veya toplumsal kurumları tek bir dizge hâlinde birleştirme. *The ~ of negro children into school system in the Southern States of America. Racial ~ in the school system.* **6. ~al** : tümleyici.

integrationist, *sf.&is.* karmacı, karma/birleştirme yanlısı (kimse) : ABD'de çeşitli ırklara ait okul ve toplumsal kurumları birleştirme yanlısı.

integrative, *sf.* tümleyici, bütünleyici, birleştirici, tamamlayıcı, birliğe yönelik, birlik/bütünlük sağlayan. *~ forces in fragmented society.*

integrator, *is.* tümlevci : tümlev alan kimse/şey, tümlev alma aleti.

integrity, *is., ç.* **-ties 1.** dürüstlük, doğruluk, iyi ahlâk, namus, şeref, fazilet. *a man of ~. commercial ~. The judge's ~ is unquestioned.* **2.** bütünlük, tümlük, tamamlık, tamamiyet, bölünmezlik, sağlamlık. *Our ~ as a nation is threatened. This treaty will guarantee our territorial ~.*

***e.a.**-1. honesty, virtue, probity, honor, uprightness, purity, rectitude, decency, morality, 2. completeness, wholeness, soundness, unity, coherence, cohesion. **k.a.**-1. dishonesty, immorality, duplicity, deceit, corruption, venality, 2. flimsiness, shakiness, fragility, faultiness, uncertainty, unsoundness.*

integument, *is.* **1.** deri, zar, kabuk, gömlek (vb gibi doğal örtü), **2.** örtü, kılıf, mahfaza, **3.** **~al = ~ary** : deriye/cilde ait. ***e.a.**- 1. cortex, involucre, involucrum, 2. covering, envelope, 3. cutaneous.*

intellect, *is.* **1.** akıl, zekâ, kavrayış, idrak. *~ distinguishes man fom animals.* **2.** anlık, kavrama yeteneği, idrâk kabiliyeti, usavurma/yargılama ve anlama gücü, **3.** zeki, akıllı, parlak zekâ sahibi kimse, anlayışlı/kavrayışlı kimse. *He is a good athlete but not much of an ~.* **4.** keskin/parlak zekâ, olağanüstü yetenek. *He is a man of ~.* **5.** **~ive** : (a) anlıksal, aklî, akla/zekâya dayanan, (b) akıllı, zeki, **6.** **~ively** : (a) akla/zekâya dayanarak, (b) akıllıca, zekice. ***e.a.**- 1. intelligence, mind, reason, wits, brains, perception, wisdom, understanding, 3. thinker, intellectual, 5. (a) intellectual, (b) intelligent, rational, cognitive. **k.a.**- 3. idiot, moron.*

intellection, *is.* **1.** anlayış, kavrayış, anlama, kavrama, idrâk, muhakeme, düşünme, düşünüş, **2.** fikir, kavram, düşünce, mefhum. ***e.a.**- 1. reasoning, 2. notion, idea, thought, perception.*

intellectual, *sf.&is.* **1.** anlıksal, zihnî, aklî, fikrî, akıl/zekâ/düşünceye ait.

interline, *gl.f.* **-lined, -lining** **1.** satırlar arasına yazmak, yazılı/basılı bir metnin satırları arasına kelime/cümle eklemek, **2.** (kitabın/belgenin satırları arasına) notlar/açıklamalar/haşiyeler yazmak, **3.** (kumaş ile iç astarı arasına) orta astar koymak, **4.** **~er** : orta astarı geçiren kimse. ***e.a.**- **1&2** interlineate.*

interlineal = interlinear, *sf.&is.* **1.** satırlar arasına yazılmış. *an ~ translation.* **2.** (aynı metnin) her satırı başka bir dilden yazılmış/basılmış (kitap). *the ~ Bible.* **3.** **~ly** : satırlar arasına yazılmış olarak.

interlineate, *gl.f.* **-ated, -ating** *bk.:* **interline** (1&2).

interlineation, *is.* satırlar arasına yazılmış yazı.

interlingua, *is.* ara dil : milletler arası haberleşme ve özellikle bilim adamları için düzenlenmiş yapma dil.

interlining, *is.* **1.** orta astarı, **2.** astarlık kumaş, **3.** satırlar arasına yazılmış şey.

interlink, *gl.f.* bağlaşmak, birbirine bağla(n)mak. **~ fates** : kaderlerini birbirine bağlamak.

interlock, *is.&f.* **1.** birbirne kenetle(n)mek/geçmek. *The branches of the trees ~ to form a natural archway.* **2.** (makine parçaları) birbirine uymak/uygun gelmek, sıkıca kavramak, **3.** kilitlenmek, **4.** *mak. elekt.* izlemleştirmek, bağımlaştırmak : (ekseriya güvenlik için) birinin işlemesi diğerinin işlemiş olmasına bağlı olacak şekilde düzenlemek, **5.** kenetle(n)me, **6.** izlemce, kilitlemeli güvenlik düzeni, **7.** **~er** : kenet, kilit, kenetleyen, kilitleyen (kimse/şey), **8.** **~ing directorates** : kenetlenmiş yönetim : ortak üyeleriyle birkaç şirketi kontrol eden yönetim kurulu.

interlocution, *is.* söyleşi, sohbet, hasbıhal, musahabe, mükâleme, muhavere, konuşma. ***e.a.**- conversation, dialogue.*

interlocutor, *is.* **1.** konuşan, konuşmacı, mütekellim, başkalarıyla konuşan kimse, **2.** *ABD* aracı : zenci taklidi güldürüde sorularıyla oyunu yöneten ortadaki oyuncu. ***e.a.**- 2. middleman.*

interlocutory, *sf.* **1.** konuşma/sohbet tarzında. *~ instruction.* **2.** söz arasında söylenen. *~ humor.* **3.** *huk.* (a) ara, geçici, kesin olmayan. **~ judgment/decree** : ara kararı, geçici emir. (b) ara kararı ile ilgili, **4.** **interlocutorily** : (a) konuşma/sohbet tarzında, (b) konuşma/sohbet esnasında, söz arasında.

interlocutress = interlocutrice = interlocutrix, *is., ç.* **-locutrices** (kadın) konuşmacı/konuşan.

interlope, *gs.f.* **-loped, -loping** **1.** ruhsatsız ticaret yapmak, **2.** başkasının işine karışmak, müdahale/tecavüz etmek, **3.** **interloper** : başkasının işine karışan/müdahale eden/burnunu sokan kimse. ***e.a.**- 2. meddle, encroach, trespass.*

interlude, *is.* **1.** ara, fasıla, iki sürekli olayı ayıran zaman aralığı. *~s of bright weather. Holidays are such short ~s in a life of work.* **2.** (İngiliz tiyatrosunda) (a) ara piyesi : asıl piyes arasında sunulan kısa güldürü, (b) kısa piyes : John Heywood ve başkaları tarafından yazılan, modern dramın ilk örneklerini oluşturan temsiller, **3.** ara müziği/faslı : tiyatroda perde aralarında, kilisede ayinler arasında vb. çalınan parça.

interlunar = interlunary, *sf.* mehtapla yeni ay arasında ayın görünmediği zamana ait.

interlunation, *is.* ay karanlığı, ayın karanlık olduğu süre.

intermarriage, *is.* **1.** başka ırka/dine/millete mensup kimseler arasında evlilik/evlenme, **2.** içeriden evlenme : aynı grup/aşiret vb. mensupları arasındaki evlilik. ***e.a.****- 2. endogamy.*

intermarry, *gs.f.* **-ried, -rying 1.** başka ırktan/dinden/milletten kimse ile evlenmek, **2.** içeriden evlenmek, akraba ile evlenmek, **3.** (iki kabile/aile vb.) evlilik yolu ile akraba/hısım olmak.

intermeddle, *gs.f.* **-dled, -dling 1.** (başkasının işine) karışmak/müdahale etmek/burnunu sokmak, **2. intermeddler** : (başkasının işine) karışan/müdahale eden/burnunu sokan. ***e.a.-1.*** *interfere, meddle.*

intermediacy, *is.* ara bulma, ara buluculuk, tavassut. ***e.a.****- intermediateness.*

intermediary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** aracı, ara bulucu, mutavassıt. *She acted as an ~ in the land deal between the city and the developer.* **2.** ortam, araç, **3.** ara durum/şekil/kademe, mutavassıt hâl/safha, **4.** ara, orta, vasat. ***e.a.- 1.*** *mediator, go-between,* ***2.*** *medium, mean.*

intermediate^{1}, *sf.&is.* **1.** ara, mutavassıt, aradaki. **the ~ examination** : ara sınavı. *the ~ stages of the development.* **2.** orta boy (otomobil). *an ~ car.* **3.** ortadaki, orta seviyede bulunan, orta (derecedeki), iki şey/şahıs arasında bulunan, **4.** iki olay arasında geçen zaman, **5.** orta (sınıf, derece, durum vb.). **~ courses** : orta seviyedeki dersler. **~ frequency** *rad.* orta frekans. **~-range balistic missile** : orta (800-1500 deniz mili) menzilli güdümlü mermi. **~ school** : ortaokul, **6.** aracı, ara bulucu, mutavassıt, **7.** orta boy araba/otomobil, **8. ~ host** : üzerinde bir asalağın bir süre yaşayıp eşeysiz ürediği canlı organizma, **9. ~ly** : (a) arada, mutavassıt durumda, (b) orta derecede, vasat olarak, (c) dolaylı olarak, **10. ~ness** : aracılık, ara buluculuk, tavassut. ***e.a.- 6.*** *intermediary, mediator,* ***9.*** *(c) indirectly,* ***10.*** *intermediacy.*

intermediate^{2}, *gs.f.* **-ated, -ating** ara bulmak, aracılık/ara buluculuk yapmak, tavassut etmek, müdahale etmek, araya girmek. ***e.a.****- intervene, mediate.*

intermediation, *is.* aracılık, ara buluculuk, tavassut.

intermediator, *is.* **1.** aracı, ara bulucu, mutavassıt, **2. intermediatory** : ara bulucu+.

intermedium, *is., ç.* **intermedia/intermediums 1.** *tiy.* ara oyunu, **2.** aracı, mutavassıt, **3.** ara müziği, **4.** ön kol kemiği ile dirsek arasındaki kıkırdak.

interment, *is.* gömme, defin (merasimi). ***e.a.****- burial.*

intermetallic, *sf.&is.* iki madenli, iki madenden veya bir madenle bir madensiden oluşan, belirli türde kristalleşen (alaşım).

intermezzo, *is., ç.* **-zi/zos 1.** ara oyun : iki perde arasında sunulan kısa dramatik müzikli eğlenceli temsil, **2.** uzun bir müzik parçasının ana bölümlerini birleştiren kısa parça, **3.** kısa fasıl (müzik).

intermigration, *is.* karşılıklı göç/hicret.

interminable, *sf.* **1.** bitmez, sonsuz, sonu gelmez, tükenmez, nihayetsiz. *an ~ job.* **2.** uzun, can sıkıcı, bıktırıcı, gına getirici, bezdirici. *Her ~ chatter. An ~ debate/sermont.* **3. ~ness = interminability** : bitmezlik, sonsuzluk, nihayetsizlik; uzunluk, can sıkıcılık, bıktırma, gına getirme, bezdirme, **4. interminably** : bitmez/tükenmez/sonu gelmez, bir şekilde, uzun uzun, can sıkıcı/bıktırıcı/gına getirici bir şekilde, bezdirircesine. ***e.a.-1.*** *endless, unending, everlasting,* ***2.*** *tedious.*

interminngle, *f.* **-gled, -gling** birbirine karış(tır)mak, mezcetmek, mezcolunmak. **The waters of of the streams met and ~d** : Derelerin suları birbirine karıştı. **~ with the crowd** : kalabalığa karışmak. **intermix** *d.d.*

intermission, *is.* **1.** (zaman) ara(lık), fasıla, paydos. *They studied for hours without an ~.* **2.** *tiy.* ara, iki perde arasındaki zaman aralığı, **3.** tatil/paydos etme, ara verme, **4.** tatil edilme. ***e.a.- 1.*** *recess, break, pause, interval.*

intermissive, *sf.* **1.** aralıklı, kesik kesik, **2.** aralık+, fasıla+.

intermit, *f.* **-mitted, -mitting 1.** ara vermek, geçici olarak tatil etmek, **2.** kesintiye/inkıtaa uğramak, fasılalı çalışmak/işlemek, **3.** duraksamak, bir süre faaliyeti durdurmak, **4. ~ter = ~tor** : ara veren, kesintiye uğratan, kesintili işleme sağlayan (alet vb.) **5. ~tingly** : aralıklarla, fasılalarla, aralıklı olarak, ara vererek, kesik kesik. ***e.a.- 1&3.*** *suspend, discontinue,* ***3.*** *desist.*

intermittence = intermittency, *is.* kesinti, fasıla, geçici olarak ara verme.

intermittent, *sf.* **1.** aralıklı, fasılalı, kesik kesik, gelip geçen/geçici, süreksiz, devamsız. *~ pain.* **2.** (göl, nehir vb.) senenin bir kısmında kuruyan, **3.** ~ **fever** : *patol.* aralıklı humma : sıtma vb. de olduğu gibi zaman zaman gelen humma/nöbet, **4.** ~**ly** : aralıklı/fasılalı olarak, kesik kesik, gelip geçici/süreksiz/devamsız bir şekilde. ***e.a.-*** *1. recurrent, periodic, alternate.* ***k.a.-*** *1. continued, incessant.*

intermix, *f.* **1.** *bk.:* **intermingle**, **2.** ~**able** : birbirine karıştırılabilir, **3.** ~**edly** : birbirine karışmış bir şekilde.

intermixture, *is.* **1.** birbirine karış(tır)ma, kat(ış)ma, **2.** karışım, karışmış şey, halita, mahlût, **3.** katkı, karıştırılan/karışıma eklenen şey. ***e.a.-*** *3. admixture.*

intermodal, *sf.* **1.** karma (ulaşım) : kara, deniz ve hava ulaştırmasını kapsayan. *an ~ sevice. ~ containers.* **2.** ~**ly** : karma ulaşımla.

intermontane, *sf.* dağlar arası(ndaki).

intermural, *sf.* **1.** duvarlar arası(ndaki), **2.** kurumlar/şehirler arası. *an ~ track meet.*

intern, *is.&gl.f.* **1.** (harp zamanında düşmanı, tarafsız bölgeye sığınan askeri vb.) alıkoymak, ikamete mecbur etmek, belirli bir yerde oturtmak, enterne etmek, gözaltına almak. *Aliens are sometimes ~ed in wartime.* **2.** (gemiyi bir limanda) hapsetmek/kapamak, kalebent etmek, **3.** (tıp öğrencisi) staj yapmak, stajyer olarak (hastahanede) çalışmak, **4.** **interne** *ş.d.y.* (a) stajyer doktor, stajını yapan tıp öğrencisi, (b) *bk.:* **student teacher**, **5.** *bk.:* **internee.**

internal, *sf.&is.* **1.** iç, dahilî, içe ait, içeride olan/bulunan. *The nation's ~ affairs are in turmoil.* **2.** içten, derunî, batınî, **3.** *ecz.* içilen, yutulan, ağızdan alınan (ilâç). *an ~ remedy.* **4.** zatî, zatında, bünyesinde, aslî, fıtrî, mündemiç. ~ **evidence** : zatî delil, bir şeyin kendisinde bulunan delil. *~ evidence of forgery in a document.* **5.** iç, dahilî, ülkenin iç işleriyle ilgili. *~ politics. ~ trade. ~ disturbances.* **6.** zihnî, manevî, fikrî, aklî. *~ malaise.* **7.** öznel, sübjektif, enfüsî. *an ~ response. Thoughts are ~.* **8.** *anat. zool.* iç, vücudun içinde bulunan. *an ~ organ. ~ bleeding.* ~ **structure** : iç bünye/yapı, **9.** *gen.* ~**s** : iç organ(lar), bağırsaklar, **10.** temel nitelik, esas/zatî özellik. **11.** ~ **auditory meatus** *anat.* şakak kemiği kanalı yüz sinirleri, işitme sinirleri ve damarların geçtiği kanal, **12.** ~ **combustine engine** : iç yakımlı makine, patlamalı/iç ihtiraklı motor, **13.** ~ **diseases** : iç hastalıklar, **14.** ~ **ear** : iç kulak, **15.** ~ **gear**: iç dişli : dişleri silindirin iç boşluğunda bulunan dişli, **16.** ~ **medicine** : dahiliye hekimliği : iç hastalıklarla uğraşan hekimlik dalı, **17.** ~ **respiration** : iç solunum, kan ile gözeler arasında oksijen ve karbondioksit alış verişi, **18.** ~ **revenue** : devlet iç geliri. **Department of ~ Revenue** : Maliye Vergi (tahsilât) Dairesi, **19.** ~ **rhyme** : (a) iç uyak/kafiye, aynı mısradaki kelimeler arasında ses uyumu, (b) mısralar arası uyak/kafiye, **20.** ~ **secretion** : iç salgı, hormon, **21.** ~ **stress** : iç gerilme, ısınma vb. nedeniyle maden/cam vb. içinde oluşan gerilme, **22.** ~ **structure** : iç yapı/bünye, **23.** ~**ness** = ~**ity** : (a) içeriklik, içeride olma/bulunma, (b) iç özellik, içteki madde, iç görünüş/karakter, (c) öznellik, sübjektiflik, enfüsîlik, manevîlik, manevî/ruhî konulara kendini verme, **24.** ~**ly** : (a) içten, içeriden, dahilen, (b) manen, manevî olarak, (c) zihnen, fikren. ***e.a.-*** *1. interior, 3. oral, 4. intrinsic, inherent, 7. subjective, 8. inner, 9. innards, entrails.*

internalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** benimsemek, özümsemek, nefsine maletmek, temessül etmek, **2.** öznelleştirmek, manevîleştirmek, manevî/derunî nitelik vermek, **3.** **internalization** : benimseme, özümseme, nefsine maletme, öznelleştirme, manevîleştirme.

international, *sf.&is.* **1.** milletler arası, uluslar arası, beynelmilel, enternasyonal. *~ trade/law/agreements/conferences.* **2.** iki veya daha fazla milleti ilgilendiren. *~ movement. a matter of ~ concern.* **3.** *b.h.* Milletler Arası Sosyalist/Komünist Örgütü : XIX. ve XX. yüzyıllarda kurulan çeşitli komünist örgütlerden her biri, **4.** milletler arası işçi örgütü : iki veya daha fazla ülkede şubesi bulunan işçi örgütü, **5.** ~ **air mile** *bk.:* **mile** (3), **6.** ~ **Bank for Reconstruction and Development** : Milletler Arası İmar ve Kalkınma Bankası, **World Bank** (Dünya Bankası)nın resmî adı, **7.** ~ **candle** *fiz.* milletler arası mum : 1921'den 1940'a kadar ışık şiddeti birimi kabul edilen, belirli koşullar altında yapılmış bir mumun verdiği ışık, **8.** ~ **Code** : Milletler Arası Haberleşme Kodu : denizciler tarafından

0'dan 9'a kadar rakamları simgeleyen bayraklarla haberleşmede kullanılan kod, **9. ~ Court of Justice = World Court** : Dünya Mahkemesi, 1945'te Birleşmiş Milletler tarafından milletler arası davalara bakmak için kurulmuş mahkeme, **10. ~ Date Line** : milletler arası tarih çizgisi, 180° boylamı izleyen kuramsal çizgi (**Date Line** *d.d.)* **11. ~ Geophysical Year (IGY)** : Milletler Arası Jeofizik Yılı, 1.7.1957'den 31.12. 1958'e kadar süren yoğun jeofizik araştırma ve buluşlarla dolu on sekiz aylık dönem, **12. ~ity** : arsıulusallık, beynelmilellik, milletler arası nitelik/durum, **13. ~ Labor Organization (ILO = I.L.O.)** : Milletler Arası İşçi Örgütü : dünyada çalışma koşullarını düzeltmek amacıyla Birleşmiş Milletlerce kurulmuş bir örgüt, **14. ~ law** : milletler arası hukuk, **15. ~ly** : milletler arası yoldan/kanaldan/yöntemlerle, milletler arasında, beynelmilel olarak, **16. ~ Monetary Fund** : Milletler Arası Para Fonu, **17. ~ Morse Code = continental code** : milletler arası Mors alfabesi, **18. ~ nautical mile** *bk.:* **mile** (3), **19. ~ Phonetic Alphabet** : Milletler Arası Fonetik Alfabe : 1886'da Fransa'da *International Phonetic Association* tarafından bütün dillerdeki sesleri temsil etmek amacıyla kurulan işaretler dizgesi, **20. ~ pitch** : standart akort sesi, müzik aletlerinin akort edildiği ses, 440 Hz. **21. ~ relations** : milletler arası ilişkiler, siyasal bilgilerin milletler arası ilişkileri inceleyen dalı, **22. ~ Scientific Vocabulary (ISV)** : Milletler Arası Bilimsel Sözlük, **23. ~ Style** : (a) milletler arası mimarî tarzı : 1920-1930 yıllarında geliştirilmiş mimarî üslûbu, beyaz yüzey, geniş camlar, çelik ve betondan ibaret modern mimarî, (b) XIV-XV. yy. Gotik resim üslûbu (doğal ayrıntılara ve kompleks perspektive önem verir), **24. ~ unit** : milletler arası birim, belirli standart etki yaratan vitamin vb. ni esas alan biyolojik ölçü.

Internationale, *is.* devrim marşı, enternasyonal : ilk defa 1871'de Fransa'da çıkmış, sonraları işçi ve komünistlerce benimsenmiş devrimci marş.

internationalise, *gl.f. Brit. bk.:* **internationalize.**

internationalism, *is.* **1.** milletler arası dayanışma ve iş birliği, milletler arasında siyasî ve ekonomik birlik ruhu ve fikri, **2.** milletler arası kurumlaşma/örgütlenme, **3.** milletler arası ilkeler/çıkarlar/nitelikler, **4.** komünist veya sosyalist enternasyonallik ilkesi/yöntemi.

internationalist, *is.* **1.** milletler arası dayanışma/iş birliği yanlısı, **2.** milletler arası yasa ve ilişkiler uzmanı, **3.** milletler arası komünist/sosyalist örgütü üyesi.

internationalize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** arsıulusallaştırmak, beynelmilelleştirmek, milletler arası kontrol altına almak, milletler arası hâle getirmek, **2. internationalization** : arsıulusallaştırma, beynelmilelleştirme, milletler arası kontrol altına alma, milletler arası hâle getirme.

interne, *bk.:* **intern** (4).

interneship, *bk.:* **internship** .

internecine = internecive, *sf.* **1.** karşılıklı öldürücü/mahvedici, birbirini öldüren/mahvedeen, **2.** kavgalı, çatışmalı, mücadeleli. *an ~ feud among proxy holders.* **3.** öldürücü, kanlı, kırıp geçirici. *~ warfare. ~ struggles.* ***e.a.- 1&3.*** *destructive.*

internee, *is.* tutsak, harp esiri, enterne edilmiş/ikamete memur kimse.

interneuron, *is. bk.:* **internuncial neuron.**

internist, *is.* dahiliyeci, iç hastalıklar uzmanı, dahiliye mütehassısı.

internment, *is.* **1.** tutsaklık, gözaltı, enterne etme/edilme, ikamete memur etme/edilme, **2. ~ camp** : tutsak/esir kampı, temerküz kampı.

internode, *is.* **1.** boğum, eklem arası, bir sapın iki boğum arasındaki kısmı, **2. internodal** : boğumsal, eklem arası+.

inter nos**, Lât.* aramızda. ***e.a.- *between ourselves.*

internship, *is.* stajyerlik, doktorluk stajı, staj dönemi, staj bursu.

internuncial, *sf.* **1.** *anat.* bağlayıcı, uyarı getiren ve emir götüren sinir liflerini birbirine bağlayan. **2. ~ neuron** : bağlayıcı sinir göze, **3.** Papanın elçisine ait.

internuncio, *is., ç.* **-cios 1.** aracı, ara bulucu, **2.** Papanın elçisi bulunmayan bir yabancı ülkeye Vatikan'dan gönderilen siyasî memur. ***e.a.- 1.*** *go-between,* ***2.*** *papal delegate.*

interoceanic, *sf.* okyanuslar arası.

interoceptive, *sf. fizy.* beden uyarısal, bedensel uyarı ile ilgili

interoceptor, *is. fizy.* bedensel uyarı almacı.

interocular, *sf.* gözler arası(nda).

interoffice, *sf.* daireler arası : bir kurumun daireleri arasında işleyen/cereyan eden.~ *memo.*

interosculate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** *bk.:* **interpenetrate, inosculate, 2.** bağlaştırmak, birbirine bağlamak, aralarında bağ oluşturmak, **3. interosculation** : bağlaşma.

interpellant, *sf.&is.* **1.** gensoruyu gerektiren/davet eden, istizahî, **2. interpellator** *d.d.* gensoru açan, gensoru sahibi.

interpellate, *gl.f.* **-lated, -lating** gensoru açmak, istzah etmek, istizahta bulunmak.

interpellation, *is.* gensoru, istizah.

interpenetrate, *f.* **-trated, -trating 1.** tamamen içine girmek, birbirinin içine nüfuz etmek, **2.** girişmek, iç içe girmek, **3.** birbirine geçmek, **4. interpenetrable** : içine girebilir/nüfuz edebilir, girişebilir, iç içe girebilir, **5. interpenetrant** : içine giren/nüfuz eden, girişen, iç içe giren, **6. interpenetration** : içine girme/nüfuz etme, girişme, iç içe girme, birbirine geçme.

interpenetrative, *sf.* **1.** içine girebilen/nüfuz edebilen, girişebilen, iç içe girebilen, **2. ~ly** : iç içe girercesine.

interpersonal, *sf.* **1.** bireysel, kişisel, bireyler/şahıslar/fertler arasında (olan/vuku bulan). ~ **relations** : bireysel/bireyler arası ilişkiler, **2. ~ly** : bireyler arası.

interphase, *is. biy.* ara dönem : iki göze bölünmesi arasında geçen süre.

interphone, *is.* iç/dahilî telefon, bir bina/gemi/uçak içindeki odalar/bölmeler arasında haberleşmeyi sağlayan düzen.

interplanetary, *sf.* gezegenler arası.

interplant, *gl.f.* (başka bitkilerin) arasına dikmek, mevcut bitkiler/ağaçlar arasına fidan dikmek.

interplay, *is.&f.* karşılıklı etki(lemek), birbirine tesir etme(k). ***e.a.-*** *interact.*

interplead, *gs.f.* **-pleaded/-plead/-pled, pleading** *huk.* birbiriyle davalaşmak : üçüncü bir şahıstan alacaklı olduklarını iddia eden iki kişiden haklı olanı tespit için dava açmak.

interpleader, *is. huk.* **1.** üçüncü bir şahıstan alacaklı olduklarını iddia eden iki kişiden haklı olanı tespit için açılan dava, **2.** bu tür dava açan kimse.

Interpol, *is.* İnterpol, milletler arası polis örgütü.

interpolate, *f.* **-lated, -lating 1.** (a) (çok defa izinsiz olarak ve yanlış fikir verecek mahiyette yazıya kelime/cümle ekleyerek) asıl metni değiştirmek, (b) araya söz katmak/eklemek. *He ~d a phrase about the growth of profits.* **2.** metne (yeni ve ciddî) ilâveler yapmak, **3.** araya sokuşturmak/sıkıştırmak, iki şey arasına başka bir şey eklemek, **4.** *mat.* iç değer biçmek, ara değeri bulmak, enterpolasyon yapmak, **5. interpolater = interpolator** : asıl metni değiştiren, araya söz ekleyen, metne (yeni ve ciddî) ilâveler yapan kimse, **6. interpolative** : asıl metni değiştirici, araya eklenen (söz/kelime vb.).

interpolation, *is.* **1.** (araya kelime/cümle ekleyerek) asıl metni değiştirme, asıl metne (yeni ve ciddî) ilâveler yapma, **2.** (asıl metne yapılan) ek/ilâve, **3.** *mat.* iç değer biçim : ara değeri bulma, enterpolasyon.

interpose, *f.* **-posed, -posing 1.** araya koymak, (iki şeyin arasına) yerleştirmek/sıkıştırmak. *to ~ an opaque body between a light and the eye.* **2.** araya girmek. *~ between two persons who are quarelling.* **3.** barıştırmak, ara buluculuk yapmak, **4.** söze karışmak, müdahale etmek, soru/fikir ortaya atarak konuşmayı kesmek. *She ~d an objection.* **5. interposable** : araya konulabilir/yerleştirilebilir/sıkıştırılabilir, **6. interposal** : araya koyma/yerleştirme/sıkıştırma, araya girme, barıştırma, ara buluculuk yapma, söze karışma, müdahale etme, **7. interposer** : araya giren, ara buluculuk yapan, söze karışan, müdahale eden, **8. interposingly** : araya girerek, müdahale ederek, söze karışarak. ***e.a.-*** *1. introduce, insert, 2. intervene, intercede, intrude, 3. mediate, 4. interrupt, interfere.*

interposition, *is.* **1.** araya koyma/konulma, (iki şeyin arasına) yerleş(tir)me/sıkış(tır)ma, **2.** araya girme, karışma, müdahale, **3.** araya konulan/yerleştirilen şey, **4.** *ABD* kendi egemenliğine müdahale mahiyetindeki Federal hükûmet icraatına eyalet hükûmetinin itiraz hakkı.

interpret, *f.* **1.** açıklamak, izah/tavzih etmek. *to ~ a difficult passage in a book. to ~ a parable.* **2.** yorumlamak, tefsir etmek, anlam vermek. *to ~ a reply as favorable. to ~ a dream. We ~ed his silence as refusal.* **3.** icra etmek, (rol) oynamak, (müzik) çalmak, **4.** (başka dile) çevirmek, tercüme etmek, tercümanlık yapmak. *He ~ed the comments of the foreign guest.* **5. ~ability = ~ableness** : açıklanabilme, izah edilebilme, yorumlanabilme, (başka dile) çevirilebilme, **6. ~able** : açıklanabilir, izah edilebilir, yorumlanabilir, (başka dile) çevirilebilir, **7. ~ably** : açıklanabilecek/izah edilebilecek/yorumlanabilecek şekilde, (başka dile) çevirilebilecek tarzda, **8. interpreter** : (a) çevirmen, tercüman, (b) açıklayan, izah eden, (c) yorumcu, yorumlayan, tefsir eden. ***e.a.-1.*** *explain, explicate, elucidate, clarify,* ***2.*** *construe, understand,* ***4.*** *translate, paraphrase.*

interpretation, *is.* **1.** açıklama, izah/tavzih etme. *The passage may be given several ~s.* **2.** yorum, tefsir. *Different ~s of the same facts.* **3.** anlam/mana verme. *a charitable ~ of his tactlessness.* **4.** (rol) oynama (tarzı), (müzik) çalma (şekli). *a wonderful ~ of a piece of music.* **5.** (başka dile) çevirme, tercüme (etme), **6.** *Cnd.* millî parkların öneminin ve amacının izahı, **7. ~al** : açıklama/izah şeklinde, yorum/tefsir mahiyetinde, çeviri/tercüme hâlinde. ***e.a.-1.*** *explication, elucidadtion, clarification,* ***3.*** *meaning,* ***5.*** *translation.*

interpretative = interpretive, *sf.* **1.** açıklayıcı, izah/tavzih edici, **2.** yorumlayıcı, tefsir edici, yorumlamaya/tefsire yarayan, **3.** çevirmeden/tercümeden ileri gelen. *an ~ distortion of language.* **4.** yorumlu, temsilî : tiyatro, müzik gibi yorum için aracıya ihtiyaç gösteren, **5.** *Cnd.* millî parkların önemini anlatan, **6. ~ dance** : temsilî dans : bir hikâyeyi/fikri sembolik hareketlerle yorumlayan modern bir dans türü, **7. ~ly** : açıklayarak, izah/tavzih ederek, yorumlayarak, temsilî bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *explanatory.*

interprovincial, *sf. Cnd.* **1.** eyaletler/provensler arası, **2.** eyaletleri/provensleri birbirine bağlayan. *an ~ highway.*

interpupillary, *sf.* göz bebekleri arası(ndaki). *~ distance.*

interracial, *sf.* **1.** ırklar arası, çeşitli ırktan kimseleri ilgilendiren, **2.** çeşitli ırktan insanlar arasındaki. *~ amity.*

interradial, *sf.* **1.** ışınlar arası(nda bulunan). *The ~ petals in an echinoderm.* **2. ~ly** : ışınlar arasında olarak.

interregnum, *is., ç.* **-nums, -na 1.** erk aralığı, fitret devresi, saltanat fasılası, iki hükümdarın saltanat süresi arasındaki hükümdarsız zaman, **2.** hükûmetsiz dönem, **3.** kesinti, inkıta, fasıla, mola, **4. interregnal** : erk aralığına ait, hükûmetsiz dönemde olan.

interrelate, *f.* **-lated, -lating** bağlılaşmak, ilişki kur(dur)mak, ilgili/bağlı olmak.

interrelated, *sf.* **1.** bağlılaşık, (birbiriyle) ilgili, karşılıklı ilgisi/alâkası olan, birbirine bağ(ım)lı. *an ~ series of experiments. The two proposals are ~ .* **2. ~ly** : (birbiriyle) ilgili olarak, birbirine bağ(ım)lı bir şekilde, **3. ~ness = interrelation = interrelationship** : karşılıklı ilgi/ilişki/alâka, birbirine bağ(ım)lılık.

interrex, *is., ç.* **interreges** geçici hükümdar, kral naibi, meşru hükümdar tahta geçinceye kadar hükümdarlık yapan kimse.

interrobang = interabang, *is.* soru-ünlem işareti : soru ve ünlem işaretlerini birleştirerek yapılan, soru ve hayret ifade eden işaret.

interrogate, *f.* **-gated, -gating 1.** sorguya çekmek, soru sormak, istintak etmek. *to ~ a suspect.* **2.** (bilgisayara vb.) belirli bir cevap almak için gerekli soru işaretini göndermek, **3. interrogatingly** : sorguya çekerek/çekercesine, soru sorarak. ***e.a.-1.*** *ask.*

interrogation, *is.* **1.** sorguya çekme, soru sorma, istintak etme, **2.** sorgu, sorguya çekilme, istintak edilme. *He seemed shaken after his ~.* **3.** soru, sual, **4.** soru işareti, istifham, **5. ~ mark = ~ point = question mark** : soru işareti, istifham (işareti): ? **6. ~al** : soru/sorgu şeklinde, sorgu ile ilgili.

interrogative, *sf.&is.* **1.** soran, sorulu, sorgu/sual ifade eden, istifhamlı, istifhamkâr. *an ~ look or tone of voice.* **2.** *gr.* soru+. **~ adjective** : soru sıfatı. **~ adverb** : soru zarfı. **~ particle** : soru eki. **~ pronoun** : soru zamiri. **~ sentence** : soru cümlesi, **3. ~ly** : sorarak, soru sorarcasına, istifhamkâr bir şekilde.

interrogator, *is.* **1.** sorgu yargıcı, mustantik, **2.** sorgu soran/sorguya çeken kimse, **3.** *rad.* sormaç : transponderi harekete geçirecek işareti gönderen verici cihaz.

interrogatory, *sf.&is., ç.* **-tories 1.** sorulu, soruşturucu, soru belirten soru ifade eden, soru/sual mahiyetinde, **2.** soru, sual, istizah, **3.** *huk.* soru önergesi, yazılı (olarak sorulan) soru. ***e.a.-1.*** *interrogative,* ***2.*** *question, inquiry.*

in terrorem, *Lât.* uyarıcı olarak, ikaz maksadıyla.

interrupt, *is.&f.* **1.** (sözü/işi vb.) kesmek, ara/fasıla vermek, kesintiye/inkıtaa uğra(t)mak. *It is not polite, to ~ when someone is talking.*

The war ~ed the flow of commerce between the two countries. **2.** (birinin işine vb.) engel/mani olmak. *A building ~s the view from our window.* **3.** intizamını bozmak, sekte vermek, sekteye uğratmak, **4.** kesinti, ara verme, daha öncelikli bir programı icra için bilgisayarın üzerinde çalıştığı programı geçici olarak durdurma, **5.** kesme devresi, kesinti işareti veren devre, **6.** **~ible** : kesilebilir, fasıla/ara verilebilir, inkıtaa uğratılabilir. ***e.a.***- *1. discontinue, suspend, intrude, interfere, 2. hinder, obstruct, stop.* ***k.a.***-*1. continue, resume.*

interrupted, *sf.* **1.** kesik, kesilmiş, kesintili, kesintiye/inkıtaa uğramış, **2.** *bot.* anî değişen, gelişme zincirinde anî değişme gösteren (ufak yaprakları iri yaprakların izlemesi gibi), **3.** **~ly** : kesintili olarak, kesik kesik, aralıklarla, fasılalarla, inkıtalarla, **4.** **~ness** : kesintili olma, kesik kesik işleme, inkıtalara/kesintilere uğrama.

interrupter = interruptor, *is.* **1.** kesintiye/inkıtaa uğratan, ara/fasıla veren, arasını kesen kimse/şey, **2.** *elekt.* anahtar, devre kesici, akım kesici, **3.** *As.* (a) taşıt üzerindeki silâhın ateş edince taşıta zarar vermesini önleyen düzen, (b) merminin top namlusu içinde patlamasını önleyen düzen.

interruption, *is.* **1.** ara/fasıla verme, geçici olarak dur(dur)ma, duraklama, arası kesilme, **2.** kesinti, kesilme, inkıta, ara, fasıla. *Numerous ~s have prevented me from finishing the work.* **without ~** : durmadan, dinlenmeden, ara vermeden, aralıksız, fasılasız, kesintisiz, **3.** kesintiye/inkıtaa uğratan şey. ***e.a.***- *2. cessation, intermission.*

interruptive, *sf.* **1. interruptory** *d.d.* kesintiye/inkıtaa uğratıcı, durdurucu, ara verici, **2.** **~ly** : kesintiye uğratarak, kesik kesik, fasılalarla.

interscholastic, *sf.* okullar arası.~ *athletics.*

interse, *Lât.* kendi aralarında. ***e.a.***- *among/ between themselves.*

intersect, *f.* kes(iş)mek, ikiye bö(ün)mek/ayır(ıl)mak, katetmek, birbirini kesmek. *Streets usually ~ at right angles. Draw a line to ~ two parallel lines at an angle of 60°.* ***e.a.***-*cut, cross, overlap.*

intersection, *is.* **1.** kavşak, iki yolun kesiştiği yer, yol kavşağı. *The light changed just before we get to the ~.* **2.** kes(iş)me, birbirini kesme/katetme. **point of ~** : kesişme noktası, **3.** *geom.* ara kesit, kesişme noktası/çizgisi/yüzeyi, faslı müşterek. *the ~ of two lines.* **4.** *mat.* kesişim : iki kümede ortak olan elemanların oluşturduğu küme, **5.** **~al** : kavşak+, kesişme noktasında bulunan, ara kesite/kesişme noktasına ait.

interservice, *sf.* askerî sınıflar arası(nda bulunan). ~ *rivalry.*

intersession, *is.* tatil, ara, yarıyıl/sömestr tatili.

intersex, *is. biy.* ara eşeyli : erkek ve dişi arasında cinsiyet özellikleri gösteren anormal birey.

intersexual, *sf.* **1.** eşeyler arası : eril ve dişil cinsler arasında mevcut olan. ~ *hostility.* **2.** ara eşeyli, her iki cinsin özelliklerini taşıyan, **3.** **~ism = ~ity** : ara eşeylilik, **4.** **~ly** : ara-eşeyli olarak.

interspace, *is.&gl.f.* **-spaced, -spacing** **1.** ara, aralık, boşluk, fasıla, **2.** ara vermek, arayı/aralığı açmak, aralık bırakmak, araya mesafe koymak, **3.** arasını/aradaki boşluğu doldurmak, aralığı/boşluğu kaplamak/işgal etmek. ***e.a.***- *1. interval.*

interspatial, *sf.* **1.** ara+, boşluk+, aralığa / boşluğa ait, **2.** **~ly** : ara yerde, boşlukta, aralıkta

interspecies = interspecific, *sf.* türler arası. ~ *hybrid.*

intersperse, *gl.f.* **-spersed, -spersing** **1.** serp(iştir)mek, öteye beriye serpemek/dağıtmak. *to ~ flowers among shrubs. The lawn was ~d with beds of flowers.* **2.** arasına katmak/karıştırmak, yer yer ...ile süslemek. *He ~d amusing anecdotes throughout his talk = He ~d his talk with amusing anecdotes.* **3. interspersal = interspersion** : serp(iştir)me, öteye beriye serpeme/dağıtma, türleri birbiriyle karıştırma, **4.** **~dly** : serpiştirilmiş/öteye beriye serpilmiş/dağılmış bir şekilde.

interstadial, *is.* ara çağ : iki buzul çağı arasında buzların geçici olarak gerilediği dönem.

interstate, *sf.* devletler arası, (özellikle ABD'de) eyaletler arası. ~ *commerce. an ~ highway.*

Interstate Commerce Commission, *is. ABD* Eyaletler Arası Ticaret Komisyonu : eyaletler arası ticareti düzenlemek için 1884'te kurulmuş, Başkanın seçtiği on bir üyeden oluşan komisyon.

interstellar, *sf.* yıldızlar arası(ndaki). *~ space.*

intersterile, *sf.* kısır, birbiri ile döl üretemez. **intersterilility** : kısırlık.

interstice, *is.*, *ç.* **-stices** **1.** çatlak, yarık, aralık, gedik. *the ~s between the slats of a fence.* **2.** süre, müddet, zaman aralığı, fasıla. ***e.a.-1.*** *aperture, crack, chink, crevice, 2. interval.*

interstitial, *sf.* **1.** çatlaklı, yarıklı, çatlağa/yarığa/aralığa ait, aradaki, ara yerdeki, **2.** *anat.* gözeler/dokular arası(nda bulunan). *~fluid.* **3.** **~ly** : ara yerde, ara boşlukta (olacak şekilde).

interstitial-cell-stimulating hormone, *is. bk.:* **ICSH.**

interstratify, *f.* **-fied, -fying** **1.** ara katmanlaş(tır)mak, katmanlar/tabakalar arasında oluş(tur)mak, (iki katman arasında) katman teşkil etmek, **2.** **interstratification** : ara katmanlaş(tır)ma, **3.** **interstratified** : ara katmanlaşmış, ara tabakalı, başka katmanlar arasına katman hâlinde sıkışmış.

intersubjective, *sf.* **1.** bilinçler arası : bilinçli iki ruh hâli arasında (oluşan). *~ communication.* **2.** konular arası : iki veya daha fazla konu arasında tesis edilebilen, nesnel.

intertestamental, *sf.* ahitler arası : Ahdiatik ile Ahdicedit arasındaki iki yüzyıllık süreye ait.

intertexture, *is.* **1.** birlikte dokuma/örme, dokuyarak/örerek birleştirme, **2.** birlikte dokunmuş/örülmüş şey, örülerek/birlikte dokunarak birleştirilmiş şey.

intertidal, *sf.* **1.** gelgit arası, met ve cezir arası, suların en yüksek ve en alçak düzeyleri arasında bulunan, **2.** **~ly** : gelgit arasında.

intertie, *is.&f.* **1.** ara bağlantı, iki elektrik dağıtım sisteminin birinden ötekine güç nakleden bağlantı, **2.** ara bağlantı yapmak, iki elektrik dağıtım sistemini birbirine bağlamak.

intertill, *gl.f.* **1.** iki sıra (sebze tarhı) arasına (sebze vb.) ekmek, **2.** **~age** : iki sıra arasına ekme.

intertropical, *sf.* dönenceler arası, iki dönence arasında bulunan, tropikal kuşağa ait.

intertwine, *f.* **-twined, -twining** **1.** örülmek, (birbirine) sarılmak, sarmaşmak. *Two wines ~d on the wall.* **2.** bir arada örmek, birbirine sarmak/geçirmek/bükmek, **3.** **~ment** : örülme, sarılma, sarmaşma, **4.** **intertwiningly** : örülmüşçesine, sarmaşmış bir hâlde.

Intertype, *is.* entertip : linotipe benzer bir makine.

intertwist, *is.&f. bk.:* **intertwine.**

interurban, *sf.&is.* **1.** şehirler arası, **2.** şehirler arasında işleyen (tren/otobüs/telefon vb.). *~ railways.*

interval, *is.* **1.** ara(lık), zaman aralığı, süre, müddet, zaman, fasıla. *an ~ of 50 years. There was a long ~ before he replied. Buses leaving at short ~s.* **2.** ara(lık), mesafe, uzaklık. *an ~ of 4 meters between posts.* **3.** *Brit.* perde arası. *I like eating ice cream in the ~.* **4.** *mat.* aralık, değişme aralığı, iki gerçel sayı (nokta) arasındaki bütün sayılar (noktalar). **~ of convergence** : yakınsaklık aralığı. **definition ~** : tarif aralığı. **closed/open ~** : kapalı/açık aralık, **5.** *müz.* fasıla, aralık, enterval, iki ses arasındaki perde/frekans farkı. **harmonic ~** : harmonik aralık, iki ses birlikte husule geldiği zamanki perde farkı. **melodic ~** : ezgisel aralık, birbirini izleyen sesler arasındaki perde farkı, **6.** **at ~s** : (a) ara sıra, zaman zaman, fasılalarla, aralarla, ara ile. **at regular ~s** : muntazam aralarla. **at monthly ~s** : birer ay ara ile, ayda bir. **at 10-minute ~s** : onar dakika ara ile, on dakikada bir. (b) yer yer, aralıklarla, ara ile, aralıklı olarak, seyrek seyrek. **to place objects at regular ~s** : eşyayı düzgün aralıklarla yerleştirmek. **We saw many lakes at ~s along the way** : Yol boyunca yer yer göller gördük. **7.** **~lic** : aralık+, fasıla+. ***e.a.-*** *1. interruption, 1&3. pause, recess, break, interlude, intermission, 2. interspace, space, opening, gap, separation.*

intervale = intervalland = intervale land, *is. ABD-Cnd.* dar ve derin vadi (özellikle nehir boyunca).

intervene, *gs.f.* **-vened, -vening** **1.** karışmak, araya girmek, katılmak. *to ~ in a dispute. to ~ between people who are disputing.* **2.** arada bulunmak, iki şey arasında olmak/vukua gelmek, **3.** diğer olaylar arasında meydana gelmek/olmak. *Nothing interesting ~d.* **4.** zuhur emek, birdenbire (beklenmedik zamanda) vuku bulmak, (işi) alt üst/allak bullak etmek. *We enjoyed picnic until a thunder ~d.* **Unless death ~s** : Ölmezsem, sağ kalırsam. **5.** (kuvvet zoru veya tehditle) müdahale etmek, (işe) karışmak, *argo* burnunu sokmak. *to ~ in the affairs of another country. ~ to settle a quarrel.* **6.** (zaman) aradan geçmek. **During the years that ~d** : Aradan geçen yıllar zarfında. **Many years ~d** : Aradan (birçok) yıllar geçti. **7.** *huk.* müdahil olmak, (davaya) katılmak, **8.** ara bulmak, ara buluculuk yapmak, **9. ~er = ~or** : müdahil, araya giren, karışan. ***e.a.***- *1. interpose, intercede, 5. interfere, intrude, butt in, 8. mediate, arbitrate.*

intervenient, *sf.&is.* **1.** anî/beklenmedik anda zuhur eden. *~ circumstances.* **2.** arada bulunan, yer yer rastlanan. *deep ~ ravines.* **3.** *bk.*: **intermediary.**

intervention, *is.* **1.** aracılık, tavassut, araya girme, **2.** müdahale, karışma. *armed ~ by one country in the affairs of other countries.* **~ in the domestic policies of smaller nations** : küçük devletlerin iç politikasına karışma, **3.** *huk.* müdahale, müdahil olarak davaya karışma, **4. ~al** : aracı/ara bulucu olarak, müdahale niteliğinde, **5. ~ism** : müdahalecilik, müdahale/karışma siyaseti, özellikle bir hükûmetin (a) başka memleketin siyasî işlerine, (b) yurt içinde ekonomik işlere karışması, **6. ~ist** : müdahaleci, müdahale/karışma siyaseti güden veya buna taraftar olan (kimse).

intervertebral, *sf.* **1.** omurlar arası(nda bulunan), **2. ~ disk** *anat.* omurlar arası kıkırdak/disk, **3. ~ly** : omurlar arasından.

interview, *is.&f.* **1.** görüşme, mülâkat, röportaj. *to arrange a job ~. The ambassador refused to give any ~s to journalists or TV men.* **2.** görüşmek, mülâkat/röportaj yapmak. **to ~ the President** : Cumhurbaşkanı ile mülâkat yapmak, **3. ~ee** : kendisiyle görüşülen/mülâkat yapılan kimse, **4. ~er** :görüşen, mülâkat yapan, röportajcı.

inter vivos, *huk.* sağlığında, sağ/hayatta iken verilen/yapılan vb.(hediye, hibe, vakıf vb.). *~ ~ gifts/trusts.*

intervocalic, *s.bl.* iki sesli arasındaki (sessiz harf). Örneğin *widow* kelimesindeki ***d*** harfi gibi. **2. ~ally** : iki sesli arasında.

intervolution, *is.* (birbirine) sarılma/dolaşma.

intervolve, *f.* **-volved, -volving** (birbirine) sarılmak/dolaşmak, sarmak, dolaştırmak.

interwar, *sf.* savaşlar/harpler arasındaki. *the ~ years.*

interweave, *is.&f.* **-wove/-weaved, -woven/-wove/-weaved, -weaving 1.** (çeşitli iplikleri) birlikte dokumak, dokuyarak birleştirmek. *They ~ red and gold = They ~ red with gold.* **2.** birlikte ör(ül)mek, **3.** mezcetmek, birbirine katmak/karıştırmak, birleştirmek. *to ~ truth with fiction. Our lives are interwoven.* **4.** birlikte doku(n)ma, dokuyarak birleştir(il)me, birlikte örülme, **5.** mezcetme, mezcedilme, birbirine kat(ıl)ma/karıştır(ıl)ma, birleştir(il)me, **6. interweaver** : birlikte dokuyan/ören, birbirine katan/karıştıran, birleştiren kimse. ***e.a.***- *1. intertwine, interlace, 3. blend, intermingle.*

interwork, *f.* **-worked/-wrought, -working 1.** birlikte/bir arada çalışmak/dokumak, birbirine mezcetmek/katmak/karıştırmak, **2.** etkileşmek, birbirine etkimek/tesir etmek. ***e.a.***- *1. interweave, 2. interact.*

intestacy, *is.* vasiyet(name)sizlik, vasiyetsiz ölme.

intestate, *sf.&is.* **1.** vasiyet(name)siz, vasiyetname bırakmadan. *He died ~.* **2.** vasiyet edilmemiş, vasiyetname ile birine bırakılmamış. *His property remains ~. an ~ estate.* **3.** vasiyetsiz ölen kimse.

intestinal, *sf.* **1.** bağırsak+, bağırsakla ilgili, bağırsakları etkileyen. *~ disorders.* **2. ~ fortitude**: cesaret, azim, sebat, metanet, **3. ~ly**: bağırsaktan, bağırsak yoluyla. ***e.a.***- *2. resoluteness, guts, pluck, courage, stamina.*

intestine, *is.&sf.* **1.** *gen.* **~s** : bağırsak(lar), **2. small ~** *d.d.* ince bağırsak, **3. large ~** : kalın bağırsak, **4.** iç, dahilî, yurt içi. *~ strife.* **~ war** : iç savaş. ***e.a.***- *3. bowels, 4. domestic, civil.*

inthral = inthrall(ment), *bk.*: **enthrall.**

inthrone, *gl.f. bk.*: **enthrone.**

intima, *is., ç.* **-mae 1.** *anat.* iç zar : kan damarı vb. gibi organların iç yüzeyini kaplayan zar, **2.** (böceklerde) soluk borusu zarı, **3. intimal** : iç zar+.

intimacy, *is., ç.* **-cies 1.** samimiyet, yakın arkadaşlık, sıkı dostluk, içli dışlı olma, **2.** vukuf, derin bilgi. *His ~ with Japan makes him a likely choice as ambassador.* **3.** gizlilik, mahremlik, mahremiyet. *He refused to tell it to me except in the ~ of his room.* **4.** teklifsizlik, teklifsiz dostluk, senli benli davranış. *The teacher allowed the pupils the ~ of calling him by his first name.* **5.** cinsel ilişki, (özellikle gayrimeşru) cinsî münasebet. ***e.a.***- *1. friendliness, amity, fraternity, brotherhood, camaraderie, 3. privacy, 4. familiarity, 5. intercourse, lovemaking, sexual relations.*

intimate^1, *sf.&is.* **1.** samimî, candan, (çok) yakın, sıkı fıkı, içli dışlı (arkadaş/sırdaş), kafadar. *an ~ friend. an ~ gathering. Only the couple's most ~ friends were invited.* **2.** gizli, özel, şahsî, mahrem. *one's ~ affairs. ~ thoughts. Some feelings are too ~ to discuss.* **3.** sevimli, cana yakın, asude, sakin. *an ~ little café.* **4.** cinsel ilişkisi olan, cinsî münasebette bulunan, **5.** derin(lemesine), vukuflu, vâkıf(ane). *~ knowledge of the law. An ~ knowledge of drugs enabled him to help the addicts.* **6.** derin, ayrıntılı, etraflı, mufassal, yakından. *a more ~ analysis.* **to have an ~ knowledge of a subject** : bir konuda ayrıntılı/derin bilgisi olmak, **7.** içten, yürekten, derunî, **8.** iç, esas, zatî, bizatihi, batınî. **the ~ structure of an organism** : bir canlının iç yapısı/bünyesi, **9. on ~ terms = on terms of ~** : (a) çok samimî, sıkı fıkı, içli dışlı, (b) birbiriyle yatıp kalkan, cinsel ilişkide bulunan, **10. to be on ~ terms with** : ...ile samimî/sıkı fıkı arkadaş olmak, **11. to become ~ with s.o.** : birisiyle samimî/yakın dost olmak, **12. to be ~ with** : (a) ...ile samimî olmak, (b) ...ile yasa dışı cinsel ilişki kurmak. **He had been ~ with her** : Onunla cinsel ilişki kurdu. **They were ~ several times** : Birçok defa cinsî münasebette bulundular. **13. ~ly** : samimî bir şekilde, içli dışlı olarak, yakından, **14. ~ness** : samimiyet, içli dışlılık, sıkı fıkılık. ***e.a.-*** *1. familiar, close, dear, crony, 2. private, personal, confidential, secret, privy, 3. cozy, 6. deep, detailed, thorough, profound, 7. inmost, deep within, 8. intrinsic, essential.*

intimate^2, *gl.f.* **-mated, -mating 1.** ima etmek, üstü kapalı anlatmak, *mec.* çıtlatmak. *He ~d a wish to go by saying that it was late. He ~d that he wanted to go.* **2.** *esk.* (resmen) beyan/ifade etmek, ilân etmek, açıklamak. *~ one's approval of a plan/that one approves of a plan.* **3. intimater** : (a) ima eden, üstü kapalı anlatan, (b) haber veren, ihbar eden, açıklayan, **4. intimation** : (a) ima, üstü kapalı anlatma, çıtlatma, (b) haber, ihbar, beyan, ilân, açıklama. ***e.a.-*** *1. hint, imply, suggest, 2. announce, declare.*

intime, *sf. Fr.* **1.** samimî, baş başa. *an ~ conversation.* **2.** rahat, sakin, asude. *an ~ little restaurant.* ***e.a.-*** *1. intimate, 2. cozy.*

intimidate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** yıldırmak, sindirmek, gözünü korkutmak, gözdağı vermek, tehdit etmek, **2. intimidation** : yıl(dır)ma, sin(dir)me, kork(ut)ma, gözdağı verme, tehdit etme. **surrender to intimidation** : tehdide boyun eğmek. ***e.a.-*** *1. frighten, daunt, terrorize, terrify, menace, subdue, bully, coerce, scare.* ***k.a.-*** *1. calm, encourage, inspire, embolden, reassure.*

intimidator, *is.* **1.** yıldıran, sindiren, gözünü korkutan, gözdağı veren, tehdit eden, **2. ~y** : yıldırıcı, sindirici, gözünü korkutucu, gözdağı verici, tehditkâr.

intinction, *is.* (kilise) ayinde ekmeği şaraba batırma.

intitle, *gl.f. bk.:* **entitle.**

intitule, *gl.f.* **-uled, -uling** *esk.* **1.** adlandırmak, isim/unvan vermek, **2. intitulation** : adlandırma, isim/unvan verme. ***e.a.-*** *1. entitle.*

into, *e.* **1.** içine, içerisine, -a/-e, -ya/-ye. *He fell ~ a ditch. We went ~ the forest. I finally got ~ the bed. Put it ~ the box. He fell ~ the hands of the enemy.* **2.** -e doğru/müteveccihen, ...doğrultusunda/istikametinde, -a/-e, -ya/-ye. *He walked ~ a police station. He was going ~ the town.* **3.** -e karşı/doğru. *He backed ~ a parked car.* **4.** durumuna, hâline. **to grow ~ a man** : büyüyüp adam olmak. **to change water ~ steam** : suyu buhar hâline getirmek. **collect them ~ heaps** : yığınlar hâlinde toplamak. **translate ~ another language** : başka dile çevirmek. **to join them all ~ one company** : hepsini tek bir şirket hâlinde birleştirmek, **5.** işine, mesleğine, konusuna. **to be ~** : ...ile meşgul olmak, meraklısı olmak. **He's really ~ philosophy these days** : Bugünlerde felsefeye merak sardı. **He went ~ banking** : Bankacılık mesleğine girdi. **Let's not go ~ that again** : Tekrar bu konuya girmeyelim. **6.** (zaman/mesafe) -ye kadar, -ye dek. **Work far ~ the night** : Gece geç vakitlere kadar çalışmak. *A line of men far ~ the distance.* **7.** bölü, taksim. **2 ~ 20 equals 10** : 20 bölü 2 eşittir 10. **5 ~ 14 goes 2 and 4 over** : 14'te 5 iki defa var, 4 artar. **8. burst ~ tears** : gözlerinden yaşlar boşanmak, gözyaşı dökmek.

intoed, *sf.* ayak parmakları içeriye dönük.

intolerable, *sf.* **1.** çekilmez, dayanılmaz, tahammül edilmez. *~ heat/insolence/agony/pain. The world is becoming an ~ place to live in.* **2.** aşırı, çok fazla, **3. ~ness = intolerability** : çekilmezlik, dayanılmazlık, aşırılık, **4. intolerably** : çekilmez/dayanılmaz/tahammül edilmez derecede, aşırı bir şekilde. ***e.a.****- 1. insufferable, unendurable, unbearable, 2. excessive, extreme, unreasonable.* ***k.a.****- 1. tolerable, endurable, bearable, comfortable, 2. reasonable.*

intolerance, *is.* **1.** hoşgörmezlik, hoş görmeme, müsamahasızlık, taassup. **religious ~** : dinî taassup, **2.** dayanmazlık, tahammülsüzlük. *~ of heat. ~ of popular music.* **3.** aşırı duyarlık, hassasiyet, duyarca, alerji. *~ to penicillin.*

intolerant, *sf.* **1.** hoşgörüsüz, müsamahasız, mutaassıp, **2.** *gen.* **~ of** : dayanamaz, tahammülsüz, çekemez. *a man who is ~ of opposition.* **3. ~ of** : aşırı duyar/hassas, duyarcalı, alerjik, bünyesi götürmez/dayanmaz. *~ of certain drugs. a plant ~ of direct sunlight.* **4. ~ly** : hoşgörüsüzlükle, müsamaha etmeksizin, taassupla, tahammül edemeksizin, aşırı duyar/hassas bir şekilde, **5. ~ness** *bk.:* **intolerance**. ***e.a.****- 1. illiberal, narrow, prejudiced, bigoted, fanatical, biased.* ***k.a.****- 1. tolerant, broadminded, fair, liberal.*

intomb(ment), *bk.:* **entomb(ment).**

intonate, *gl.f.* **-nated, -nating 1.** *bk.:* **intone**, **2.** *s.bl.* seslen(dir)mek. ***e.a.****- 2. voice.*

intonation, *is.* **1.** sesle(ndir)me, seslem, **2.** sesin ahengi/ifadesi, **3.** müzikal seslendirme tarzı, **4.** *s.bl.* titremleme, tonlama, **5.** şive, konuşma şekli, ses tonunun yükselip alçalma şekli, **6.** tek sesli müzik parçasının girizgâhı, **7. ~ pattern** : titremleme şekli, seslendirme tarzı, söyleyiş tonu, **8. ~al** : titremsel, seslendirme şekli ile ilgili.

intone, *f.* **-toned, toning 1.** yeknesak/can sıkıcı makamla okumak, muttarit bir sesle okumak, **2.** seslendirmek, belirli bir ses vermek, tekdüze/monoton konuşmak, şarkı söyler gibi konuşmak, **4.** şarkının başlangıcını söylemek, **5. intoner** : yeknesak/can sıkıcı makamla okuyan, muttarit bir sesle okuyan, seslendiren, tekdüze/monoton konuşan.

intorsion, *is.* içeri bükülme/sarılma/burulma, ekseıı etrafında kıvrılma/bükülme/sarılma.

intort, *gl.f.* (bir eksen etrafında/içeri doğru) bükmek/sarmak/kıvırmak/burmak.*~ed horns.*

in toto, *Lât.* tamamıyla, tüm/bütün olarak, hep beraber, kâmilen. *They accepted the proposal in toto.* ***e.a.****- in all, wholly, in the whole, totally, entirely.*

intown, *sf.* merkezî (yerde), şehrin merkezinde/ortasında/göbeğinde. *an ~ motel.*

intoxicant, *sf.&is.* sarhoş edici, sarhoş eden (madde).

intoxicate, *sf.&f.* **-cated, -cating 1.** *bk.:* **intoxicated**, **2.** sarhoş etmek, (alkol, ilâç vb. ile) kendini kontrol edemez hâle getirmek. *If a man drinks too much whisky, he becomes ~d.* **2.** (sevinç vb. den) çılgına döndürmek, çılgın bir hâle getirmek, (adetâ) çıldırtmak. *be ~d by success. He was ~d with joy. Success ~d him.* **3.** *patol.* zehirlemek, **4. intoxicable** : sarhoş edilebilir. ***e.a.****- 2. exhilarate, 3. poison.*

intoxicated, *sf.* **1.** sarhoş (olmuş), fazla içki içmiş. *He was ~ after several drinks.* **2.** mest, kendinden geçmiş, (sevinç vb. den) çılgına dönmüş. *The couple were ~ by the beauty of the night.* **3. ~ly** : sarhoşlukla, sarhoş/mest olarak, sarhoş bir hâlde. ***e.a.****-1. drunk, inebriated, drunken, 2. exhilarated, transported, rapt, enthralled, infatuated, elated, delighted, exalted, enchanted, entranced.* ***k.a.****- 1. sober, 2. bored, indifferent.*

intoxicating, *sf.* **1.** sarhoş edici, mest/hayran edici. *~drink. ~ beauty.* **2. ~ly** : sarhoş edercesine, mest edercesine.

intoxication, *is.* **1.** sarhoşluk, mestlik, mestolma, **2.** sarhoş etme/olma, **3.** aşırı sevinç/heyecan, (sevinçten) çılgına dönme, **4.** *patol.* zehirlenme. *intestinal intoxication.* ***e.a.****-1. drunkness, inebriation, 3. exhilaration, elation, 4. poisoning.*

intra-, *ön ek* **1.** "içinde" : *intracontinental,* **2.** "esnasında" : *intranatal,* **3.** "arasında" : *intradermal.*

intraarterial, *sf.* damar içi, atardamar içinde (bulunan), atardamar yolu ile giren. **~ly** : damar içine/içinden.

intracellular, *sf.* göze içi, hücre içi. **~ly** : göze içine.

Intracoastal Waterway, *is.* kıyı içi su yolu : Boston-Florida (1550 mil) ve Carabelle (Florida)-Brownsville (Texas) (1116 mil) arası kıyı boyu deniz yolu.

intracostal, *sf.* kaburga içi, kaburganın iç yüzeyindeki.

intracranial, *sf.* kafatası içi(nde olan/bulunan).

intractable, *sf.* **1.** inatçı, dik kafalı, serkeş, densiz, yola gelmez, kolay kontrol/idare edilemez, ele avuca sığmaz. ~ *children. The ~ child refused to obey.* **2.** işlenmesi/şekil verilmesi zor (madde). ~ *metal.* **3.** tedavisi güç. *an ~ malady/ pain.* **4. ~ness = intractability** : inatçılık, dik kafalılık, serkeşlik, densizlik, kontrol/idare/işleme/ tedavi zorluğu, **5. intractably** : inatçılıkla, dik kafalılıkla, serkeşlikle, densizlikle. ***e.a.-*** *1. stubborn, obstinate, headstrong, willful, unruly, unmanageable, perverse, ornery,* ***1&2.*** *fractious, unyielding.* ***k.a.-*** *1. amiable, tractable, obedient, docile, submissive, compliant.*

intracutaneous(ly), *bk.:* **intradermal(ly).**

intradermal, *sf. anat.* **1.** deri içi(nde), **2.** deri tabakaları arasına giden veya yapılan (şırınga vb.), **3.** ~ **test** : deri altı testi : az bir miktar bağıştıranı deri altına zerk ederek yapılan bağışıklık veya duyarlık denemesi, **4. ~ly** : deri içine/ içinden/altına/altından.

intradermic(ally), *bk.:* **intradermal(ly).**

intrados, *is., ç.* **-dos/-doses** *mim.* **1.** kemer içi, kemerin iç yüzeyi, **2.** kubbe altı, kubbenin iç yüzeyi.

intragalactic, *sf.* gök ada içi : gök ada/ kehkeşan içinde bulunan/oluşan.

intramolecular(ly), *sf.&zf.* özdecik/molekül içi+.

intramural, *sf.* **1.** okul içi. ~ *football/ athletics.* **2.** kurum içi, bina içi, bir kurum/bina vb. içinde olan. *bk.:* **extramural**, **3.** *anat.* organ içi, doku içi : bir organ veya doku içinde olan/ oluşan, **4. ~ly** : (okul, bina, kurum vb.) içinden, içeriden.

intramuscular, *sf.* **1.** kas içi, kasın/adalenin içinde olan/oluşan, **2. ~ly** : kas içinde/içine.

intransigeance = intransigeancy, *bk.:* **intransigence**

intransigeant(ly), *bk.:* **intransigent(ly).**

intransigence = intransigency, *is.* uzlaşmazlık, uyuşmazlık, inat(çılık), dik başlılık.

intransigent, *sf.&is.* **1.** uzlaşmaz/uyuşmaz/inatçı/dik başlı (kimse). *The ~ strikers refused to negotiate.* **2. ~ly** : uyuşmaksızın, inatçılıkla, dik başlılıkla. ***e.a.-*** *1. irreconciliable, uncompromising, inflexible, stubborn, intractable.* ***k.a.-*** *1. compromising, flexible, yielding, compliant, open-minded.*

intransitive, *sf.&is.* **1.** geçişsiz, nesnesiz, nesne kullanmayan, **2.** ~ **verb** : geçişsiz/nesnesiz fiil, nesne almadan işi tam bildiren fiil : **sit, lie** gibi. Bu fiillerin edilgen (pasif) hâli yoktur. **3. ~ly** : geçişsiz olarak, **4. ~ness** : geçişsizlik.

intrant, *is. esk.* okula/birliğe giren kimse, müntesip. ***e.a.-*** *entrant.*

intranuclear, *sf.* çekirdek içi, atom/göze çekirdeğinin içinde bulunan.

intrastate, *sf. ABD* devlet içi, eyalet içi. ~ *commerce. bk.:* **interstate.**

intratelluric, *sf. jeol.* **1.** yer içi : yer küresi içinde oluşan/vuku bulan, **2.** yeryüzüne çıkmadan kristalleşen (indifaî kaya vb.).

intrauterine, *sf.* döl yatağı/rahim içi(nde bulunan/oluşan). ~ **device** *bk.:* **IUD.**

intravasation, *is.* damara yabancı madde veya sıvının girmesi.

intravascular, *sf.* damar içi(nde bulunan/ meydana gelen). ~ *thrombosis.*

intravenous, *sf.* **1.** damar içi, damardan. ~ *injections/feeding.* **2.** ~ **drip** : damardan besleme, **3. ~ly** : damar içinden, damardan.

intra wires, *zf. huk.* (kişinin/kurumun) yasal yetkisi içinde.

intravital, *sf. biy.* sağ iken, hayatta iken (olan).

intra vitam, *sf. biy.* **1.** sağ/canlı iken, **2.** yaşayan/canlı organizmada bulunan, canlı üzerinde yapılan. *an ~ ~ diagnosis. the staining of tissues ~ ~.* **3.** canlı organizmayı öldürmeden boyayan (boya maddesi).

intrazonal, *sf.* bölgesel, yerel, mahallî : iklim ve bitkilerden ziyade yerel etkenler (civardaki maddeler vb.) ile belirlenen toprak grubu ile ilgili.

intreat, *f. esk. bk.:* **entreat.**

intrench(er), *bk.:* **entrench(er).**

intrenching tool = entrenching tool, *is.* portatif kürek : askerlerin siper kazmak için kullandıkları katlanabilir küçük kürek.

intrenchment, *is. bk.:* **entrenchment.**

intrepid, *sf.* **1.** korkusuz, pervasız, cesur, yılmaz, atılgan, gözü pek, yiğit. *an ~ explorer.* **2. ~ity = ~ness** : korkusuzluk, pervasızlık, cesurluk, atılganlık, gözü peklik, yiğitlik, **3. ~ly** : korkusuzca, pervasızca, cesaretle, yılmadan. ***e.a.-*** *1. fearless, dauntless, brave, courageous, bold.* ***k.a.-*** *1. timid.*

Int. Rev. = Internal Revenue.

intricacy, *is., ç.* **-cies** (2. için) **1.** giriftlik, karışıklık, muğlâklık, çetrefillik, çapraşıklık. *the ~ of international politics.* **2.** girift/karışık/çetrefil/çapraşık şey.

intricate, *sf.* **1.** girift, karışık, muğlâk, çetrefil, çapraşık, anlaşılmaz. *an ~ piece of machinery. A novel with an ~ plot.* **2. ~ly** : girift/karışık/çetrefil/çapraşık bir şekilde, **3. ~ness** *bk.:* **intricacy** (1). ***e.a.-*** *1. complex, puzzling.*

intrigant, *is., ç.* **-gants** *Fr.* dalavereci, hilekâr, entrikacı. **intriguant** *şdy.*

intrigante, *is., ç.* **-gantes** *Fr.* (kadın) dalavereci, hilekâr, entrikacı. **intriguante** *ş.d.y.*

intrigue, *is.&f.* **-trigued, -triguing 1.** merak/ilgi/tecessüs uyandırmak, ilgilendirmek, ilgisini çekmek. **The news ~d all of us** : Haber hepimizde merak/ilgi uyandırdı. **I am ~d by the story** : Hikâye bende merak uyandırdı. *That girl ~s me.* **2.** dalavere/hile yapmak, dolap/entrika çevirmek, düzen kurmak, el altından iş görmek, **3.** gizlice sevişmek, **4.** *az kul.* şaşırtmak, **5.** *esk. bk.:* **entangle**, **6.** *esk.* **trick, cheat**, **7.** *esk.* tuzak kurmak, **8.** hile, desise, dalavere, entrika, el altından görülen iş, oyun, dolap, düzen. *political ~s. The royal palace was filled with ~.* **9.** gizli aşk macerası, **10.** merak uyandırma niteliği, hikâyeyi ilginç duruma sokan karışık olaylar. ***e.a.-1.*** *interest, attract, fascinate, beguile, charm.*

intriguer, *is.* hilekâr, enktrikacı, dalavereci.

intriguingly, *zf.* hile/dalavere/entrika ile, el altından.

intrinsic(al), *sf.* **1.** zatî, aslî, yaratılıştan, aslında olan, mündemiç, gerçek, hakikî. *~ merit. a man's ~ worth. the ~ value of a gem.* **2.** *anat.* içinde/içerisinde bulunan (kas, sinir vb.). *the ~ muscles of the larynx.* **3. intrinsically** : aslında, haddizatında, aslen. ***e.a.-1.*** *innate, natural, true, essential, inherent, basic, fundamental, inborn, inbred, indigenous, per se.* ***k.a.-*** *1. extrinsic, accidental, incidental, extraneous, alien, acquired.*

intro, *is., ç.* **-tros** *ABD- k.d.* giriş. ***e.a.-*** *introduction.*

intro-, *ön ek* "içeriye, içine, içe doğru". *ör.: introvert.* ***e.a.-*** *in, into, within, inwardly.*

intro. = introd. = **1.** introduction, **2.** introductory.

introduce, *gl.f.* **-duced, -ducing 1.** tanıştırmak, tanıtmak, takdim etmek. *Will you ~ us?* **2.** ileri sürmek, piyasaya çıkarmak/sürmek, (kuruma/topluluğa) sokmak. *to ~ a new soap to the public. to ~ a debutante to society.* **3.** yaratmak, teklif etmek, yeni bir bilgi getirmek, öne/ileri sürmek, öngörmek, derpiş etmek. *to ~ a new concept in architectural design.* **4.** önermek, önerge vermek, kanun teklifi vb. sunmak, **5.** başlamak, açmak. *to ~ a speech with an amusing anecdote.* **6.** sokmak, eklemek, ilâve etmek, derç etmek. *to ~ a figure into a design.* **7.** getirmek, ithal etmek. *a plant ~d into America.* **8.** (hatibi/artisti vb.) dinleyicilere takdim etmek, **9.** bir kimseyi kral sarayına takdim etmek, **10. introducer** : tanıştıran, tanıtan, takdim eden, öneren, teklif eden kimse, **11. introducible** : takdim edilebilir, tanıştırılabilir, önerilebilir, teklif edilebilir. ***e.a.-*** ***1&2.*** *present, 2. institute, launch, 5. begin, preface, lead into, start, open.*

introduction, *is.* **1.** tanıştır(ıl)ma, tanıt(ıl)ma, takdim, **2.** tanıtılan/takdim edilen şey, **3.** önsöz, mukaddeme, **4.** giriş, başlangıç. *an ~ to chemistry.* **5.** ortaya çık(ar)ma, icat, bir işe (ilk olarak) uygulama. *The ~ of steel revolutionized the construction industry.* ***e.a.-3.*** *foreword, preface, preamble, prologue.* ***k.a.-*** *3. conclusion, epilogue.*

introductive, *sf. bk.:* **introductory.**

introductory, *sf.* **1.** ilkel, ön, giriş/ön söz niteliğinde, tanıtıcı, tanıtma+, tanıtma/takdim gayesi güden, **2. introductorily** : giriş/ön söz olarak, tanıtıcı olarak, tanıtma/takdim maksadiyle, **3. introductoriness** : ilkellik, tanıtıcılık. ***e.a.-*** *1. preliminary, introductive.*

introfy, *gl.f.* **-fied, -fying** *kim.* **1.** (bir sıvının) ıslatma/nüfuz etme kabiliyetini artırmak, **2. introfaction** : ıslatma kabiliyetini artırma **3. introfier** : ıslatma kabiliyetini artıran.

introgression, *is.* **1.** geçişim : genlerin bir kompleksten öbürüne geçişi, **2. introgressant** : geçişen, **3. introgressive** : geçişimsel.

introit, *is.* giriş ilâhisi : dinî ayinin başlangıcında (papaz veya koro tarafından) okunan ilâhi.

introject, *gl.f. psikol.* **1.** benimsemek, özenmek : başkalarının tutum, davranış ve fikirlerini (bilinçli veya bilinçaltı olarak) kendine maletmek. Aksi: ***project.*** **2.** yücelemek : kişinin gerçek niteliklerine karşı değil de anlıkta geliştirilen güzelleştirilmiş imgesine karşı beğenim ve bağlılık duymak, **3.** öze yönelmek, kendine yönelmek : başkasına karşı duyulan sevgiyi/nefreti kendi nefsine yöneltmek, **4.** (hayalî bir duruma) bürünmek, hayalî bir durumun gerektirdiği rolü oynamak, **5. ~ion** : benimseme, özenme; yüceleme; öz yönelim; (hayalî bir duruma) bürünme, **6. ~ive** : benimsemeli, özentili; yücemsel; öz yönelimsel; (hayalî bir duruma) bürünen.

intromission, *is.* **1.** içeri sokma, **2.** giriş, dühul, **3.** cinsî münasebette kamışın mihbile sokulması veya mihbilde kalma süresi.

intromit, *gl.f.* **-mitted, -mitting 1.** içeriye göndermek, içeri almak/sokmak/bırakmak, kabul etmek, **2. intromissibility** : içeri sokulabilme, kabul edilebilme, **3. intromissible** : içeri sokulabilir, kabul edilebilir, **4. intromissive** : sokma+, giriş+, **5. intromittent** : (hayvanların çiftleşmesinde) dişi organa girebilen/girmeye elverişli, **6. intromitter** : içeri sokan. ***e.a.- 1.*** *insert, introduce, admit.*

introrse, *sf. bot.* **1.** içe dönük, eksene dönük/yönelik, **2. ~ly** : içe dönük olarak.

introspect, *f.* içe bakmak, iç gözlemek, kendi öz duygu ve düşüncelerini araştırmak/çözümleme/tahlil etmek, murakabe etmek.

introspection, *is.* **1.** içe bakış, iç gözlem, kendi öz duygu ve düşüncelerini çözümleme, murakabe, **2. ~al** : içe bakan, içe bakış+, **3. ~ism** : içe bakışçılık, iç gözlemcilik, **4. ~ist** : içe bakan.

introspective, *sf.* **1.** içe bakan, iç gözlemsel, **2. ~ly** : içe bakarak, iç gözlemle, **3. ~ness** : içe bakma, iç gözleme.

introversion, *is.* **1.** *psikol.* içe dönüş, **2.** kendi içine dönme.

introvert, *sf.&is.&f.* **1.** *psikol.* içedönük (kimse), içine kapanık/iç âlemine dalmış (kimse), **2.** *k.d.* mahcup/çekingen (kimse), **3.** *zool.* kendi içine dönen organ, **4.** içeri döndürmek, içine atmak. *to ~ one's anger.* **5.** *psikol.* (düşünceyi/ilgiyi) kendi içine yöneltmek, **6.** *zool.* (bir organı) kendi içine çekmek/almak. ***e.a.- 6.*** *invaginate.* ***k.a.-*** *extrovert.*

intrude, *f.* **-truded, -truding 1.** zorla sokmak, (düşünce vb.) kabule zorlamak. *to ~ one's views. He ~d his own ideas into the argument.* **2.** *jeol.* katmanlar arasına zorla sok(ul)mak, **3.** (istenilmeyen yere/münasebetsizce) sokulmak, (bir işe) karışmak/burnunu sokmak, (davetsiz/müsaadesiz) girmek, sözü/sohbeti kesmek, münasebetsizce söze karışmak. *~ oneself into a meeting. ~ upon a person's time/privacy.* **the thought/suspicion that ~d itself into my mind** : kafama arız olan düşünce/şüphe. **I hope I'm not intruding** : İnşallah (işinize vb.) mani olmuyorum. **4. ~ upon one's privacy** : mahremiyetine tecavüz etmek, **5. intruder** : zorla/izinsiz olarak/hakkı olmadığı bir yere giren kimse, davetsiz misafir, münasebetsizce işe/söze karışan kimse, taciz eden, rahat kaçıran, mahremiyeti ihlâl eden, **6. intrudingly** : zorla/münasebetsizce işe/söze karışarak, saygısızca müdahale ederek. ***e.a.- 3.*** *interfere, interlope, trespass.*

intrusion, *is.* **1.** zorla içeri girme/sokulma. *It was an unthinkable ~ into a man's house.* **2.** müdahale, (işe) karışma/burnunu sokma, (sözü vb.) kesme, inkıta, kesinti, (münasebetsizce) söze karışma, izinsiz araya girme, mahremiyeti ihlâl.**~ at one's privacy** : bir kimsenin mahremiyetini ihlâl. *He was angry at numerous ~s on his privacy by rude journalists. I resent the ~ of the other people into my private affairs.* **3.** *huk.* fuzulî işgal, konut dokunulmazlığını bozma, mesken masuniyetini ihlâl, haneye tecavüz, **4.** *jeol.* (a) (lâv vb.) katmanlar arasına zorla sokulma/girme/nüfuz etme, (b) (katmanlar arasına) zorla giren madde, **5. ~al** : müdahale/işe karışma mahiyetinde, mahremiyeti ihlâl edici. ***e.a.- 1.*** *encroachment.*

intrusive, *sf.* **1.** içeri/araya giren /sokulan. *an ~ arm of the sea.* **2.** müdahaleci, müdahil, (başkasının işine) karışan/burnunu sokan, **3.** (izinsiz/zorla) içeri giren, tecavüz eden, mütecaviz, sokulgan, münasebetsizce araya giren, tecavüzî, tecavüz mahiyetinde, **5.** *jeol.* (a) (ergimiş hâlde) katmanlar arasına zorla giren/sızan (lâv, vb.), (b) sızıp katılaşan kayalardan oluşan, **6.** *s.bl. bk.:* **excescent** (3), **7.** **~ly** : mütecavizane, başkasının işine karışırcasına, münasebetsizce işe karışarak, **8.** **~ness** : mütecavizlik, başkasının işine karışma, münasebetsizce işe karışma/burnunu sokma/müdahale. ***e.a.- 2&3.*** *annoying, interfering, distracting, obtrusive.*

intrust, *gl.f. bk.:* **entrust.**

intubate, *gl.f.* **-bated, -bating** *tıp* **1.** (nefes borusuna vb.) boru sokmak, **2.** boru sokarak tedavi etmek, **3. intubation** : (nefes borusuna vb.) boru sokma.

intuit, *f.* sez(inle)mek, sezgi/hads ile öğrenmek/bilmek, içine doğmak. **~able** : sezinlenebilir.

intuition, *is.* **1.** sezgi, seziş, görü, hads, içine doğma, dolaysız/birden kavrama. *An ~ that her mother was ill.* **2.** sezilen gerçek/şey, içe doğan his. *My ~ told me to stay away.* **3.** sezme yeteneği, önsezi, **4. ~al** : sezgisel, hadsî, **5. ~ally** : sezgi ile, önceden sezerek, içine doğarak, hadsî olarak, **6. ~alism** : *bk.:* **intuitionism**, **7. ~alist** *bk.:* **intuitionist.**

intuitionism, *is.* **1.** sezgicilik : insanın sezgi sayesinde doğru ahlâk kurallarını bulacağını savunan öğreti, **2.** *fel.* sezgicilik : (a) gerçeklerin akıl ve bilgi ile değil, sezgi ile bulunabileceğini savunan, sezgiyi bilginin, özellikle felsefenin temeli olarak gören öğreti, (b) matematiğin temellerinin sezgi yolu ile doğrudan doğruya kesinlikle kavrandığını ileri süren görüş, **3. intuitionist** : sezgici.

intuitive, *sf.* **1.** sezgisel, hadsî, sezgiye dayanan, sezilen, içe doğan, dolaysız kavranan. *~ knowledge. an ~ guess.* **2.** sezgi ile hareket eden, sezişi kuvvetli. *an ~ person.* **3. ~ly** : sezgi ile, hadsî olarak, sezgi yolu ile, içine doğarak, **4. ~ness** : sezgisellik, sezgiye/hadse dayanma, içine doğma.

intumesce, *gs.f.* **-mesced, -mescing 1.** (sıcaklık vb. etkisiyle) şişmek, genişlemek, kabarmak, **2.** kabarcıklanmak, kabarcıklar hasıl etmek, fokurdamak.

intumescence = intumescency, *is.* **1.** şişme, genişleme, kabarma, **2.** şişkinlik, şiş, kabarıklık, (tümör vb.), **3. intumescent** : şişmiş, şişkin, kabarık.

inturn, *is.* içeri dönme/kıvrılma, içeri dönüklük (ayak parmakları vb. gibi). **~ed** : içeri dönük.

intussuscept, *gl.f.* **1.** içine almak, (bağırsağın bir kısmı diğer kısmının) içine girmek, iç içe geç(ir)mek. **2. ~ive** : iç içe giren/girebilen. ***e.a.-*** *1. invaginate.*

intussusception, *is.* **1.** içine alma, **2.** *biy.* özümseme : besinlerin küçük zerreler hâlinde gözelere girerek onları geliştirmesi/büyütmesi. *bk.:* **apposition**, **3. invagination** *d.d. patol.* (bağırsak vb.) iç içe geçme, bağırsağın bir kısmının öbür kısmı içine girmesi.

intwine(ment), *bk.:* **entwine(ment).**

intwist, *bk.:* **entwist.**

inuit, *is.* **1.** Eskimo : Amerika'nın kuzeyinde Grönland'dan Alaska'ya kadar kutba yakın yerlerde yaşayan yerli halk, **2.** Eskimoca, Eskimo dili.

inulase, *is. biy.- kim.* inülaz : inülini früktoza çeviren enzim.

inulin, *is. kim.* inülin : $(C_6H_{10}O_5)_n$. Bileşik bitkilerin köklerinde bulunan ve hidroliz sonunda früktoz veren, nişastaya benzer beyaz, tatsız polisakkarit. Böbreklerin çalışmasını kontrolda ve şeker hastalarına özel ekmek yapmakta kullanılır.

inunction, *is.* **1.** yağlama, yağ sürme, **2.** *tıp* ovarak yağı deriye emdirme, **3.** *ecz.* merhem, yağ. ***e.a.-*** *3. ointment, unguent.*

inundant, *sf.* taşan, feyezan eden. ***e.a.-*** *flooding, overflowing.*

inundate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** taşmak, feyezan etmek, sel basmak, su ile kaplamak. *The walley was completely ~d within two hours.* **2.** gark etmek, batırmak, gömmek, boğmak, *mec.* akın/tehacüm etmek. **be ~d with** : -e gark olmak/batmak/gömülmek, -e boğulmak, tehacümüne maruz kalmak. *Hospitals were being ~d with requests for help. She was ~d with telephone calls and begging letters.* **3. inundation** : taşma, taşkın, sel, feyezan, gark olma, batma, akın, tehacüm, **4. inundator** : gark eden, batıran, **5. inundatory** : gark edici, batırıcı. ***e.a.-*** *1. flood, overflow, 2. deluge, overwhelm, glut.*

inurbane, *sf.* **1.** kaba, nezaketsiz, terbiyesiz, **2. ~ly** : kabaca, nezaketsizce, terbiyesizce, **3. inurbanity** : kabalık, nezaketsizlik, terbiyesizlik.

inure = **enure**, *f.* **-ured, -uring 1.** *gen.* ~ **to** : (sıkıntıya/meşakkate/zorluğa vb.) alış(tır)mak. *Living in the North had ~d him to cold.* **2.** yürürlüğe girmek, cari/yürürlükte olmak, *Sick pay ~s from the first day of the sickness.* **3.** (yarar/fayda) sağlamak, (yararına/lehine) olmak. *The agreement ~s to the benefit of the employees.* **4. inured** : alışkın, alışmış, **5. ~ness** : (sıkıntıya/meşakkate/zorluğa vb.) alışma/alışkanlık, **6. ~ment** : alışkanlık. ***e.a.-1.*** *accustom, habituate.*

inurn, *gl.f.* **1.** (yakılmış cesedin külünü) mahfaza içine koymak, **2.** gömmek, defnetmek, **3. ~ment** : cesedin külünü mahfazaya koyma, gömme, defnetme. ***e.a.- 2.*** *bury, inter.*

in utero, *Lât.* ana rahminde, henüz doğmamış. ***e.a.-*** *unborn, in the uterus.*

inutile, *sf.* **1.** faydasız, nafile, (bir işe) yaramaz, beyhude, boş, gereksiz, lüzumsuz, **2. ~ly** : faydasız/boş yere. boşuna, beyhude/nafile olarak. ***e.a.- 1.*** *useless, unusable, unprofitable.*

inutility, *is., ç.* **-ties 1.** faydasızlık, nafilelik, beyhudelik, gereksizlik, lüzumsuzluk, **2.** işe yaramaz kimse/şey. ***e.a.- 1.*** *uselessness.*

inv. = **1.** invented, **2.** invention, **3.** inventor, **4.** invoice.

in vacuo, *Lât.* **1.** boşlukta, havasız yerde, **2.** ayrı, soyut, tecrit edilmiş.

invade, *f.* **-vaded, -vading 1.** istilâ etmek. *The enemy ~d his country. A city ~d by tourists. Holiday makers ~d the seaside in summer months. Doubts ~ his mind.* **2.** saldırmak, tecavüz etmek, hücum etmek. *The law punishes the people who ~ the rights of others.* **3.** üşüşmek, tehacüm/akın etmek. *Crowds ~d the bargain basement. Locusts ~d the fields.* **4.** ihlâl etmek. *to ~ one's privacy.* **5.** kaplamak, örtmek, yayılmak. *Clouds ~d the sky. Gangrene ~s healthy tissue. Viruses that ~ the blood stream.* **6. invadable** : istilâ edilebilir, **7. invader** : müstevli, istilâcı, istilâ/ihlâl/taarruz eden. ***e.a.- 1&2.*** *penetrate, attack, assault, assail, encroach,* ***3.*** *swarm, rush, infest, engulf, flood,* ***4.*** *intrude, trespass, infringe,* ***5.*** *penetrate, spread.* ***k.a.- 1&3.*** *vacate, evacuate, abandon, relinquish,* ***4.*** *respect, honor.*

invaginate, *sf.&f.* **-nated, -nating 1.** kılıfla(n)mak, kılıf geçir(il)mek, **2.** içine koymak/sokmak, **3.** (iç içe) katla(n)mak, (boru şeklindeki organın) bir kısmı(nı) öbürünün içine sok(ul)mak, **4.** kılıflı, kılıf geç(iril)miş, kılıflanmış, **2.** iç içe geçmiş, birbiri içine girmiş.

invagination, *is.* **1.** kılıfla(n)ma, kılıf geçir(il)me, **2.** içine koyma/sokma, **3.** *embril.* gastrula teşekkülü esnasında blastulanın içeri çökmesi/hareketi, **4.** *patol. bk.:* **intussusception** (3).

invalid, *sf.&is.&f.* **1.** sakat/malûl/hasta/yatalak/zayıf/hastalıklı/illetli (kimse). *His ~ sister. An ~ cannot get around and do things.* **2.** hastalara/sakatlara mahsus. *~ diet. an ~ chair.* **3.** geçersiz, hükümsüz, geçmez, değersiz. *If a will is not signed, it is ~. An ~ contract/cheque. The court ruled his election ~.* **4.** işe yaramaz, battal, iptal edilmiş, hükmü kalmamış, **5.** temelsiz, yersiz, mesnetsiz, savunulamaz, zayıf. *an ~ claim.* **6.** hasta/malûl olmak, sakat kalmak, yatalak olmak. *He was ~ed for life.* **7.** *Brit.* çürüğe çıkarmak, hastalık nedeniyle ordudan ihraç etmek. *He was ~ed out of the army.* **8.** *az kul.* çürüğe çıkmak, hastalık nedeniyle faal görevden ayrılmak. ***e.a.- 1.*** *infirm, sickly,* ***3&4.*** *void, null, worthless,* ***5.*** *weak, indefensible.*

invalidate, *gl.f.* **-dated, -dating 1.** iptal/battal etmek, hükümsüz kılmak, çürütmek, değerini/hükmünü/geçerliğini/kuvvetini yitirmek, zayıflatmak. *A contract is ~d if only one party signs it. Inaccuracies ~d the speaker's position.* **2. invalidation** : iptal etme, hükümsüz kılma, çürütme, geçerliğini yitirme, **3. invalidator** : iptal eden, hükümsüz kılan. ***e.a.- 1.*** *refute, rebut, annul, cancel, nullify, abrogate, repeal, weaken, discredit.* ***k.a.- 1.*** *validate, certify, authorize, enhance, strengthen.*

invalidism, *is.* sakatlık, malûllük, malûliyet.

invalidity = **invalidness**, *is.* **1.** geçersizlik, hükümsüzlük, battallık, muteber/yürürlükte/geçerli olmama, **2.** *bk.:* **invalidism.**

invalidly, *sf.* geçersiz/hükümsüz olarak. ***e.a.-*** *illegally.*

invaluable, *sf.* **1.** paha biçilemez, çok değerli/kıymetli. *This painting in the museum is ~.* **2. ~ness** : paha biçilemezlik, çok değerli/kıymetli oluş. **3. invaluably** : paha biçilmez bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *priceless, precious, very valuable.* ***k.a.- 1.*** *worthless.*

Invar , *is.* invar : %35.5 nikel içeren çelik alaşımı. 118° C'a kadar sıcaklıkla pek az uzar.

invariable, *sf.&is.* **1.**değişmez, sabit (şey). *an ~ pressure/temperature.* **2. ~ness = invariability** : değişmezlik, sabitlik, **3. invariably** : değişmez/sabit bir şekilde, değişmeksizin, sabit kalarak. ***e.a.- 1.*** *unchanging, unalterable, changeless, unvarying, uniform, constant.* ***k.a.- 1.*** *variable, changing.*

invariance = invariancy, *is.* değişmezlik, sabitlik.

invariant, *sf.&is.* **1.** değişmez, sabit, değişmeyen, **2.** *mat.* değişmez, sabite, sabit nicelik, bir aralıkta değeri sabit kalan çokluk. **~ series** : düzgen dizi. **~ subgroup :** değişmez alt öbek. **~ vector** : gizyöney. ***e.a.- 1.*** *invariable,* ***2.*** *constant.*

invasion, *is.* **1.** (a) istilâ, akın, (b) sirayet, yayılma. *The military ~ was set for dawn.* (b) sirayet, yayılma, **2.** saldırı, taarruz, **3.** müdahale, ihlâl, tecavüz. *The illegal search was an ~ of their civil rights. ~ of privacy.* ***e.a.- 1.*** *(a) penetration, infiltration,* ***2.*** *aggression, assault, attack, raid,* ***3.*** *encroachment, breach, intrusion, tresspass, infringement.* ***k.a.- 1.*** *evacuation,* ***2.*** *retreat, respect, honoring.*

invasive, *sf.* **1.** istilâcı, taarruzî, istilâ/saldırı amacını güden, tecavüzî, istilâ mahiyetinde, **2.** istilâ eden, mütecaviz, saldırgan, hızla yayılan. *~ cancer cells.* **3.** ihlâl eden, **4. ~ness** : saldırganlık, mütecavizlik, istilâcılık, hızla yayılma. ***e.a.- 1.*** *offensive,* ***2.*** *intrusive.*

invected, *sf.* tırtıklı, dantelli, kenarı dantel gibi küçük yaylarla süslü (arma vb.). *a chevron ~.*

invective, *sf.&is.* **1.** hakaret dolu, hakaretâmiz, tahkir/tezyif edici, tezyifkâr, küfürlü, sövmeli, sövüp sayan. *an ~ reply.* **2.** (ağır) hakaret, tahkir, tezyif, küfür, sövme, sövüp sayma, kötü/acı söz. *speeches filled with ~. A stream of coarse ~s.* **3. ~ly** : hakaretle, küfürle, söverek, küfrederek, sövüp sayarak, tahkir edercesine, **4. ~ness** : hakaret, tezyif, küfür, sövme. ***e.a.- 1.*** *denunciatory, vituperative, abusive,* ***2.*** *vituperation, abuse.*

inveigh, *gs.f.* **1.** *gen.* **~ against** : paylamak, çıkışmak, terslemek, çatmak, tenkit etmek, şiddetle aleyhinde bulunmak. *He ~ed against the poor working conditions in the factory.* **2. ~er** : paylayan, çıkışan, tenkit eden, şiddetle aleyhinde bulunan kimse. ***e.a.- 1.*** *rebuke, scold, reproach, rail, denounce, criticize, censure.* ***k.a.- 1.*** *praise, commend, approve, acclaim.*

inveigle, *gl.f.* **-gled, -gling 1.** *gen.* **~ into** : kandırmak, aldatmak, aldatarak bir kimseye iş yaptırmak, (bir iş yapmaya) ikna/razı etmek, *argo* faka/tongaya bastırmak. *to ~ a person into playing bridge. ~ s.o. into investing his money unwisely.* **2.** ayartmak, baştan çıkarmak, **3. ~ment** : kandırma, aldatma, (bir iş yapmaya) ikna/razı etme, *argo* faka/tongaya bastırma; ayartma, baştan çıkarma, **4. inveigler** : kandıran, aldatan, *argo* faka/tongaya bastıran; ayartan, baştan çıkaran. ***e.a.- 1&2.*** *entice, lure, cajole, induce, beguile, persuade, enmesh, seduce.*

invent, *gl.f.* **1.** icat etmek, ihtira etmek. *to ~ a machine. A.G.Bell ~ed the telephone in 1876.* **2.** uydurmak, düzmek, yaratmak. *to ~ a story. to ~ excuses.* **3.** *esk.* bulmak, keşfetmek. **4. ~able = ~ible** : icat edilebilir. ***e.a.- 1.*** *devise, contrive, originate, conceive,* ***2.*** *concoct, create, fabricate, coin,* ***3.*** *find, discover.*

invention, *is.* **1.** icat, ihtira, buluş. *the ~ of the computer. TV is a wonderful ~.* **The necessity is the mother of ~** : İhtiyaç icat doğurur. **2.** icat kabiliyeti, ihtira kuvveti, hayal gücü, muhayyile. *To be a good novelist, a person needs ~.* **3.** uydurma (haber vb.), yalan. *His account of robbery was pure ~.* **4.** *müz.* belirli bir konuda bestelenmiş kısa müzik parçası, **5.** *söz.s.* konu seçimi : zamana, dinleyicilere, olaylara uygun olarak söylev konusunun seçilmesi, **6.** *esk.* bulma, keşfetme, **7. ~al** : icat+, **8. ~less** : icatsız.

inventive, *sf.* **1.** yaratıcı, orijinal buluşları olan, **2.** icat/ihtira niteliğinde, icat/ihtira ile ilgili, **3.** hünerli, icat kabiliyeti olan, **4. ~ly** : yaratarak, icat ederek, **5. ~ness** : yaratıcılık, icat/ihtira kabiliyeti.

inventor, *is.* mucit, muhteri, bulan, icat eden/türeten kimse, icat/ihtira sahibi.

inventory, *is., ç.* **-tories**, *f.* **-toried, -torying 1.** envanter, müfredat, (miktar, değer ve özellikleri de gösteren) eşya listesi. **make/take/draw up an ~** : envanter yapmak/çıkarmak, müfredatını düzenlemek, **2.** sayım çizelgesi : bir kimsenin/kurumun mal ve mülkünü gösteren çizelge, **3.** ambar/stok mevcudu, (bir şirketin mamul/gayrimamul) mal ve malzeme listesi, **4.** stok eşya, mevcut mal. *Shopkeeper had a sale to reduce his ~.* **5.** doğal kaynaklar kataloğu, **6.** bir kimsenin özellik/hüner/yetenek vb. ni gösterir liste, **7.** envanter çıkarma(k)/tutma(k), eşya/mal sayımı yapma(k), **8.** kaydetmek, müfredat defterine geçirmek, **9.** özetlemek. *a book that inventories the progress in electronics.* **10.** değerine ulaşmak, değerinde olmak. *stock that inventories at two million dollars.* **11. inventoriable** : envanteri çıkarılabilir, envantere geçirilebilir, **12. inventorial** : envanter+, müfredat+, **13. inventorially** : envanter/müfredat ile ilgili olarak, envanter gereğince, envantere göre. ***e.a.**- 1. roster, record, register, account, list, 8. summarize.*

inveracity, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** yalancılık, **2.** yalan, yanlışlık. ***e.a.**- 1. mendacity, untruthfulness, 2. falsehood, untruth, lie.*

Inverness, *is.* **1.** İskoçya'da bir şehir, **2.** ~ **cape** : pelerin, **3.** ~ **coat** = ~ **cloak** : kolsuz palto.

inverse, *sf.&is.* **1.** ters, aksi, zıt (durum, koşul vb.). *DCBA is the ~ order of ABCD.* **2.** *mat.* ters, makûs. *the ~ of 4 is 1/4.* ~ **cosecant** : eş kesenlik yayı. ~ **cosine** : eş dikmelik yayı. ~ **cotangent** : eş teğetlik yayı. ~ **element** : ters öğe. ~ **function** : ters işlev. ~ **graph** : ters çizge. ~ **image** : ters görüntü. ~ **Laplace transformation** : ters Laplace dönüşümü. ~ **limit** : ters erey. ~ **mapping** : ters izdeşme, ters gönderim. ~ **matrix** : ters dizey. ~ **proposition** : evrik önerme. ~ **ratio/proportion** : ters oran. ~ **relation** : ters bağıntı. ~ **secant** : kesenlik yayı. ~ **sine** : dikmelik yayı. ~ **tangent** : teğetlik yayı. ~ **transformation** : ters dönüşüm, **3.** *geom.* evrik, **4.** ters çevrilmiş, alt üst edilmiş, **5.** bir şeyin tersi/zıddı/makûsu, **6.** ~ **feedback** *elekt.* ters geri beslem.

inversely, *zf.* **1.** tersine, aksine, zıddına, makûsen, makûs/ters bir şekilde, **2.** *mat.* ters+. ~ **propotional** : ters orantılı. ~ **proportional quantities** : ters orantılı çokluklar.

inversion, *is.* **1.** ters çevirme, aksetme, **2.** ters dönme/çevrilme, alt üst olma, **3.** ters çevrilmiş şey, **4.** *söz.s.* bir cümledeki kelimelerin sırasını değiştirme, **5.** *gr.* tersinirlik : kelimenin cümledeki yerinin değiştirilebilmesi, **6.** *anat.* (içeri) dönme, dönüklük (ayak vb.), **7.** *kim.* evirtim : seyreltik asitlerle kaynatma ya da enzim tezleştirmesiyle ayrışma sonucu yüksek karbon sayılı şekerlerin daha az karbon sayılı şekerler oluşturması, **8.** *müz.* (a) ses evirtim : orijinal bas sesler tiz olacak tarzda tonların değiştirilmesi veya bunun tersi, (b) bir melodinin orijinal şeklinin değiştirilmesi, **9.** *psikol.* eş cinsellik, cinsel sapıklık, homoseksüellik, karşıt cinsin cinsel rolünü oynama, **10.** *s.bl. bk.:* **retroflexion** (3), **11.** *meteor.* sıcaklık evrimi : sıcak hava tabakasının soğuk hava tabakası üstüne çıkması sonucunda yükseldikçe sıcaklığın artması, **12.** *elekt.* akım dönüşümü : doğru akımın alternatif akıma çevrilmesi, **13.** *geom.* evirtim, akis. ***e.a.**- 4. anastrophe, 9. homosexuality.*

inversive, *sf.* evrik, evirtik, ters, makûs.

invert, *is.&sf.&f.* **1.** ters(ine) çevirmek, alt üst etmek, altını üstüne çevirmek. *~ a glass.* **2.** yönünü/durumunu vb. aksetmek, **3.** tersindirmek, (işlemesini/faaliyetini/oluş sırasını) tersine çevirmek. *to ~ a process.* **4.** içini dışına çıkarmak, ters yüz etmek, **5.** *kim.* (a) evir(t)mek, (b) evirtilmiş, evirtik, **6.** *s.bl.* üst damaktan seslendirmek, dilin ucunu üst damağa dokundurarak söylemek, **7.** tersine dönmüş, baş aşağı (şey/kimse), **8.** *psikol.* eş cinsel, homoseksüel, **9.** **~ibility** : ters(ine) çevirilebilme, alt üst olabilme, yönünü/durumunu vb. aksedebilme, tersindirebilme, evirtilebilme, **10.** **~ible** : ters(ine) çevirilebilir, alt üst olabilir, yönü/durumu vb. aksedilebilir, tersindirebilir, evirtilebilir. ***e.a.**- 2. reverse.*

invertase = **sucrase**, *is. biy.- kim.* evirteç : mayalarda ve sindirim sıvılarında bulunan ve kamış şekerini glikoza çeviren enzim/maya.

invertebrate, *sf.&is.* **1.** *zool.* omurgasız (hayvan), **2.** zayıf (iradeli), kararsız, mütereddit, korkak (kimse), **3.** **~ness** = **invertebracy** : (a) omurgasızlık, (b)irade zayıflığı, korkaklık. ***e.a.**- 2. irresolute, weak, weak-willed.*

inverted, *sf.* **1.** evrik, ters, alt üst (edilmiş), baş aşağı, **2.** *gr.* tersinir, **3.** *kim.* evirtik, **4.** ~ **arch** *mim.* ters kemer (temellerde kullanılır), **5.** ~ **comma** = **turned comma** *Brit.* tırnak imi/işareti : " veya ". **6.** ~ **mordent** *bk.:* **mordent**. ***e.a.**- 5. quotation mark.*

inverter, *is.* **1.** evirten, ters çeviren, akseden, ters yüz yapan, **2.** *elekt.* çevireç : doğru akımı alternatif akıma çeviren cihaz. ***e.a.**- 2. invertor, converter.*

invertor, *is. bk.:* **inverter** (2).

invert soap, *is.* evrik sabun : normal sabundaki negatif iyon yerine molekül yapısında pozitif iyon bulunan bakteri öldürücü bir tür sabun.

invert sugar, *is.* meyve şekeri : doğal olarak meyvelerde bulunan, yapay olarak kamış şekerinin hidrolizi ile elde edilen früktoz ve glükoz karışımı.

invest, *f.* **1.** ~ **in** : yatırmak, yatırım yapmak. *I ~ed $1,000 in stocks/saving bonds. He ~ed his money in stocks, bonds and land.* **2.** harcamak, sarf etmek. *to ~ large sums in clothing.* **3.** (zaman/güç/emek/gayret vb.) sarf etmek, hasretmek, tahsis etmek. *I ~ed a lot of time and effort in this plan, and I don't want it to fail.* **4.** (yetki/salâhiyet/güç vb.) vermek, (rütbe vb.) tevcih etmek. *The military governor has been ~ed with full authority. He ~ed his lawyer with complete power to act for him.* **5.** (nitelik/özellik) vermek, teçhiz/temin etmek. *to ~ one's gesture with elegance.* **6.** tezahür etmek, taşmak, gözükmek, göze çarpmak, nebean etmek. *Goodness ~s his every action.* **7.** rütbe/nişan vb. vermek, **8.** makama/mevkie/tahta geçirmek/oturtmak, memuriyete yerleştirmek. *A king is ~ed by crowning him.* **9.** giydirmek. *The designer ~ed the performers with sumptuous costumes.* **10.** sarkmak, kuşatmak, (kumaş/elbise vb. ile) örtmek/süslemek/donatmak/kaplamak. *Spring ~s trees with leaves. Darkness ~s the earth by night.* **11.** (askerî kuvvetlerle) sarmak/kuşatmak, muhasara etmek. *The enemy ~ed the city and cut it off from our army.* **12.** **~able = ~ible** : (para/sermaye vb.) yatırılabilir, sarf edilebilir. ***e.a.**-2. spend, 3. use, give, devote, 4. vest, 5. endow, 6. infuse, belong, 9. dress, attire, clothe, 10. envelop, surround, 11. besiege.*

investigable, *sf.* incelenebilir, araştırılabilir, tahkik/tetkik edilebilir.

investigate, *f.* **-gated, -gating** **1.** incelemek, tetkik etmek, gözden geçirmek. *~ the market for sales of a product.* **2.** araştırmak, tahkik/teftiş/taharri etmek, tahkikat yapmak, sebebini araştırmak. *to ~ a crime/a murder/the cases of a plane crash. Detectives ~ crimes.* **3.** **investigative = investigatory** : inceleme/tetkik/tahkik niteliğinde, inceleyici, araştırıcı. ***e.a.**-1&2. inquire, explore, examine, scrutinize, research, query, inspect.* ***k.a.**- 1&2. conjecture, guess, ignore.*

investigation, *is.* **1.** inceleme, tetkik. *We have made ~s.* **His ~s led him to believe that...:** İncelemeleri onda ... kanaatini uyandırdı. **2.** tahkik(at), araştırma, soruşturma, teftiş. **The matter is under ~** : Durum araştırılıyor. **The ~ may take months** : Tahkikat aylarca sürebilir. **Preliminary ~** : ilk soruşturma. **scientific ~** : bilimsel araştırma. **He called for (an) immediate ~ into...** : ...-in derhâl araştırılmasını emretti. **3.** incelenme, araştırılma, **4.** **~al** : inceleme/araştırma/tahkikat niteliğinde, inceleme vb. ile ilgili. ***e.a.**- 1&2. scrutiny, exploration, examination, inquiry, research.*

investigator, *is.* araştırıcı, detektif, soruşturucu, soruşturmacı, muhakkik. **private ~** : özel detektif.

investitive, *sf.* **1.** yetki/salâhiyet veren, yetkisel, yetki/salâhiyet ile ilgili. *an ~ act.* **2.** atama+, tayin+, resmen bir mevkie/makama getirme (ile ilgili), rütbe/unvan tevcihine ait.

investiture, *is.* **1.** atama, tayin (etme), resmen bir mevkie/makama getirme/yerleştirme, **2.** rütbe/nişan/üniforma alma/giyme, **3.** resmî elbise, üniforma, nişan, **4.** (derebeylikte) resmen arazi tahsisi/tevcihi, **5.** *esk.* (para) yatırım.

investment, *is.* **1.** (para/sermaye) yatırım, envestisman. *By careful ~ of his capital, he obtained a good income.* **2.** para koyma/yatırma, **3.** (yatırılan) para/sermaye, mevduat. *an ~ of $1,000 in oil shares.* **4.** yatırım alanı, gelir sağlamak amacıyla paranın yatırıldığı şey, **5.** (zaman/emek/güç/gayret vb.) sarf etme/verme/hasretme/vakfetme/tahsis etme/ayırma. *Getting an education is a wise ~ of time and money.* **6.** *biy.* dış deri, dış tabaka/örtü, zarf, kabuk, **7.** üniforma/elbise giy(dir)me, **8.** memuriyete yerleştirme, rütbe/mevki verme, **9.** *As.* kuşatma, muhasara, **10.** *esk.* üniforma, resmî elbise, **11.** ~ **bank** : yatırım bankası, **12.** ~ **banker** : yatırım bankacısı, **13. ~ banking** : yatırım bankacılığı, **14. ~ company** : yatırım şirketi. ***e.a.- 6.*** *envelope,* ***9.*** *siege, blockade,* ***10.*** *garment, vestment.*

investor, *is.* yatırımcı, para yatıran, sermayesini bir teşebbüse yatıran kimse.

inveteracy, *is.* **1.** düşkünlük, iptilâ, tiryakilik, **2.** müzminlik, yerleşme, kökleşme, inat, taannüt. ***e.a.- 2.*** *tenacity, obstinacy, persistence.*

inveterate, *sf.* **1.** düşkün, müptelâ, tiryaki. *an ~ gambler/smoker/liar.* **2.** süreğen, müzmin, yerleşmiş, kökleşmiş, azılı.*~ prejudice. Cats have an ~ dislike of dogs.* **3. ~ly** : süreğen/müzmin/kökleşmiş bir şekilde, sürekli olarak, **4. ~ness** : düşkünlük, iptilâ; süreğenlik, müzminlik, süreklilik. ***e.a.- 1.*** *hardened,* ***2.*** *chronic set, fixed, rooted, deep-seated, deep-routed, confirmed.*

inviable, *sf.* **1.** yaşa(ya)maz, yaşa(ya)mayacak, ömürsüz, **2. ~ness = inviability** : ömürsüzlük, **3. inviably** : yaşa(ya)mayacak/ömürsüz bir şekilde.

invidious, *sf.* **1.** nefret/hiddet uyandırıcı, nahoş, hoşa gitmeyen, tiksindirici, hatır kırıcı, hakaretamiz. *~ remarks.* **2.** haksız, öfke ve huzursuzluk uyandıran. *a most ~ comparison. ~ distinctions.* **3.** *esk. bk.:* **envious, 4. ~ly** : nefret/hiddet uyandıracak şekilde, haksız olarak, **5. ~ness** : nefret/hiddet uyandırma, hatır kırıcılık, haksızlık. ***e.a.- 1&2.*** *obnoxious, repugnant, offensive.*

invigilate, *gs.f.* **-lated, -lating 1.** *Brit.* (sınavda) gözcülük/nezaret etmek, **2.** *esk.* bekçilik etmek, nöbet tutmak, **3. invigilation** : gözcülük, **4. invigilator** : gözcü. ***e.a.- 1&4.*** *proctor.*

invigorate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** canlandırmak, dinçleştirmek, zindeleştirmek, kuvvetlendirmek, canlılık/dinçlik/zindelik/kuvvet vermek. *to ~ the body. a lotion to ~ the skin.* **2. invigoration** : canlan(dır)ma, dinçleş(tir)me, zindeleş(tir)me, kuvvetlen(dir)me, **3. invigorator** : canlandıran, dinçleştiren, zindeleştiren, kuvvetlendiren şey. ***e.a.- 1.*** *animate, enliven, stimulate, rejuvenate, strengthen, refresh, vitalize.*

invigorating = invigorative, *sf.* **1.** canlandırıcı, dinçleştirici, zindeleştirici, ferahlatıcı, kuvvetlendirici, canlılık/dinçlik/zindelik/kuvvet verici. *An early morning swim is always ~. An ~ climate/speech.* **2. ~ly** : canlandırıcı/dinçleştirici/zindeleştirici bir şekilde, canlılık/dinçlik/zindelik/kuvvet vererek. ***e.a.-*** *animating, stimulating, energizing, rejuvenating, strengthening, refreshing, enlivening, vitalizing.* ***k.a.-*** *tiring, weakening.*

invincible, *sf.* **1.** yenil(e)mez, mağlûp edilemez. *an ~ army. an ~ will. The Majinot Line was thought ~.* **2.** dayanılmaz, aşılmaz, alt edilemez, altından kalkılamaz. *~ difficulties.* **3. ~ness = invincibility** : yenilmezlik, mağlûp edilemezlik, dayanılmazlık, aşılmazlık, **4. invincibly** : yenil(e)mez/mağlûp edilemez/aşılmaz bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *unconquerable, indomitable, impregnable, unbeatable, undefeatable,* ***2.*** *insurmountable, insuperable.* ***k.a.- 1.*** *conquerable, vulnerable,* ***2.*** *surmountable.*

in vino veritas, *Lât.* Şarapta gerçek gizlidir (= Şarap insanın sırlarını açığa vurdurur). Ziya Paşa'nın *"İşret güher-i âdemi temyize mihenktir"* mısraı bunu ifade eder.

inviolable, *sf.* **1.** dokunul(a)maz, (şeref ve haysiyeti) ihlâl edilemez, masun, kutsal. *an ~ sanctuary/law. The Gods are ~.* **2.** bozulamaz, nakzedilemez. *an ~ oath/vow.* **3.** saldırılamaz, taarruz/tecavüz edilemez, **4. ~ness = inviolability = inviolacy** : dokunul(a)mazlık, ihlâl edilemezlik, bozulamazlık, **5. inviolably** : dokunul(a)maz/ihlâl edilemez/bozulamaz bir şekilde. ***e.a.-1.*** *untouchable, sacred, sacrosanct,* ***2.*** *incorruptible,* ***3.*** *unassailable*

inviolate, *sf.* **1.** (şeref ve haysiyetine) dokunulmamış, ihlâl edilmemiş, taarruz/tecavüz edilmemiş, masun, saf, temiz, kutsal. **remain ~** : masun kalmak, **2.** el değmemiş, dokunulmamış, bozulmamış, **3.** (söz/vait) geri dönülmemiş, nakzedilmemiş, ihlâl edilmemiş. *That promise which remains ~.* **keep an oath/promise ~** : yeminini/vaadini tutmak. **keep a rule ~** : kurala uymak, kuralı ihlâl etmemek/bozmamak, **4. ~ly** : (şeref ve haysiyetine) dokunulmaksızın, taarruza/tecavüze uğramadan, masun/saf/kutsal bir şekilde, **5. ~ness = inviolacy** : (şeref ve haysiyetine) dokunulmama, ihlâl edilmeme, taarruz/tecavüz edilmeme, masunluk, saflık, temizlik, kutsallık; (söz/vait) tutma. ***e.a.-1&2.*** *intact, untouched, inviolable, pure, sacred,* ***2.*** *unbroken.* ***k.a.- 1&2.*** *violated.*

invisible, *sf.&is.* **1.** görül(e)mez, görünmez, gözle seçilemez. *Stars that are ~ to the naked eye. The sea is ~ from here.* **~ ink** : görünmez mürekkep, **2.** gizli, saklı, gizlenmiş. *an ~ seam.* **3.** fark edilemez, seçilemez, ayırt/tefrik edilemez, farkı anlaşılamaz. *~ differences. ~ shades of meaning.* **4.** örtülü, resmî kayıtlarda gözükmeyen. *~ exports. ~ assets. ~ earnings.* **5.** gizli şey, görünmeyen kimse/şey. **the Invisible** : (a) Allah, İlâhî Varlık, (b) görünmeyen âlem/kâinat, **6. ~ness = invisibility** : görül(e)mezlik, görünmezlik, gizlilik, **7. invisibly** : görülmeden, görünmeksizin, gizlice. ***e.a.-*** *1. unseen, unseeable, 2. hidden. concealed, 3. imperceptible, indiscernible.* ***k.a.-1.*** *visible, apparent, plain*

invitation, *is.* **1.** davet, **2.** davetiye, davetname, davet mektubu, **3.** çağırma, çağrı, **4. ~al = invitatory** : davetkâr, davet eden, davet/çağrı belirten/ifade eden/bildiren.

invitatory, *sf.&is. ç.* **-ries 1.** *bk.:* **invitational, 2.** ibadete/duaya davet.

invite, *is.&f.* **-vited, -viting 1.** davet etmek, çağırmak. *to ~ friends to dinner. We ~d all our relatives. He didn't ~ me.* **2.** (kibarca/resmen) istemek. *to ~ donations.* **3.** (tehlike vb.) davet etmek, celp etmek, (zorla/bile bile) üstüne çekmek, sebep olmak, yol açmak. *to ~ danger by fast driving. Speeding ~s accidents.* **to ~ trouble** : belâsını aramak, belâyı satın almak, **4.** cezp etmek, celp etmek, çekmek, **5.** *k.d.* davet, çağrı, **6. invitee** : davetli, misafir, **7. inviter** : davet eden. ***e.a.-*** *1. bid, call, 2. solicit, request, 4. lure, allure, entice, tempt, attract, 5. invitation.*

inviting, *sf.* **1.** davetkâr, çekici, cazip, cazibeli. *an ~ offer. ~ goods in the shop window.* **2.** lezzetli, hoş, lâtif, **3. ~ly** : davet edercesine, çekici/cazip/hoş bir şekilde, **4. ~ness** : davetkârlık, çekicilik, caziplik, letafet. ***e.a.-*** *1. attractive, tempting, alluring, enticing.*

in vitro, *sf.&zf. biy.* yapay/sun'î ortamda, kavanozda, deneme tüpü içinde. *the cultivation of tissues in vitro.*

in vivo, *sf.&zf. biy.* (hayvan veya bitkinin) vücudunda, bedeninde, canlı organizma içinde. *the cultivation of tissues in vivo.*

invocable, *sf.* yalvarılabilir, imdat/yardım dilenebilir.

invocate, *gl.f.* **-cated, -cating** *esk. bk.:* **invoke.**

invocation, *is.* **1.** dua, niyaz, yakarı, münacat, yardım/imdat isteme, istimdat, istiane, **2.** sihir, büyü, afsun, sihirli söz, **3.** ifa, icra, infaz, yürütme, **4.** *huk.* celp emri : başka bir davanın görülen dava ile ilgili delil ve belgelerini talep eden yargıç kararı, **5. ~al = invocative = invocatory** : yakarıcı, yalvaran/niyaz eden, yardım isteyen, **6. invocator** : dua/niyaz eden, yalvaran, yardım dileyen kimse.

invoice, *is.&gl.f.* **-voiced, -voicing 1.** satımca, fatura. **as per ~** : faturaya göre, fatura gereğince. **original/pro forma ~** : orijinal/proforma fatura. **to make out an ~** : fatura düzenlemek, **2.** fatura çıkarmak/tanzim etmek.*~ s.o. for goods.* **3.** fatura göstermek/ibraz etmek. ***e.a.-*** *1. bill.*

invoke, *gl.f.* **-voked, -voking 1.** yalvarmak, niyaz etmek. *to ~ God's mercy.* **2.** imdat dilemek, istimdat etmek, dua ile yardım rica etmek, himayesini dilemek. **to ~ s.o.'s aid** : birisinden yardım dilemek, **3.** yürürlükte olduğunu ilân etmek, yürürlüğe koymak, uygulamak, infaz etmek. *The government ~d the Emergency Measures Act.* **4.** başvurmak. *to ~ an article of the U.N. Charter.* **5.** temyiz/istinaf etmek, **6.** dua etmek. **~ a curse** : inkisar/beddua etmek, **7.** sihir/büyü ile ruh çağırmak, davet etmek. *~ evil spirits.* **8.** sebep olmak, sebebiyet vermek, celp etmek, uyandırmak. *They did their best to ~ popular enthousiasm for the war. Nursey rhymes ~ memories of my childhood.* **9. invoker** : yalvaran, dua/niyaz eden, sebep olan, uyandıran.

involucel = involucelum, *is. bot.* bürümcük : bileşik (küme) çiçeklerde her bir çiçek sapı altında bulunan daire şeklinde dizili ufak yapraklar.

involucelate(d), *sf. bot.* bürümcüklü (çiçek).

involucre = involucrum, *is.* **1.** bürüm : bileşik çiçeklerin sapları altında bulunan daire şeklinde dizili ufak yapraklar, **2. involucral = involucrate** : bürümlü.

involuntary, *sf.* **1.** istemeyerek/istemeden yapılan, ihtiyar dışı, gayriihtiyarî. *an ~ gesture.* **2.** bilinç dışı, tasarlamadan/düşünmeden vuku bulan. *an ~ movement of fear.* **3.** *fizy.* refleksle hareket eden, şuurlu olmayan. *~ muscles.* **4. involuntarily** : istemeyerek, elinde olmadan, gayriihtiyarî, **5. involuntariness** : istemeyerek/istemeden yapma, ihtiyar dışı/gayriihtiyarî oluş. ***e.a.-*** *1&3. automatic, 2. instinctive, unintentional, unconscious, 3. reflex, uncontrolled.* ***k.a.-*** *1-3. voluntary, 2. intentional, conscious.*

involute, *sf.&is.&gs.f.* **-luted, -luting 1.** girift, karışık, dolaşık, müşkül, muğlâk, çetrefil, **2.** (içe doğru) kıvrık/bükük, kıvrılmış, bükülmüş, **3.** *bot.* kıvırcık, kenarları içeriye kıvrık. *an ~ leaf.* **4.** *zool.* helezonî (böcek kabuğu vb.). *~ shell.* **5.** *geom.* düreç : bir eğrinin bütün teğetlerine dik olan eğri, örneğin bir ipliği gergin tutarak makaraya sararken her noktasının çizdiği eğri, **6.** kıvrılmak, bükülmek, **7.** doğallaşmak, doğal/normal şeklini/boyutlarını/durumunu almak, düzelmek, **8.** **~ly** : (a) girift/karışık/dolaşık/müşkül/muğlâk/çetrefil bir şekilde, (b) kıvrık/bükük/kıvrılmış/bükülmüş olarak.

involuted, *sf.* **1.** kıvrık, bükük, (içeri doğru) kıvrılmış/bükülmüş, **2.** girift, karışık, dolaşık, müşkül, muğlâk, çetrefil, **3.** doğal/normal şeklini/boyutlarını/durumunu almış, düzelmiş. ***e.a.-*** *involute.*

involution, *is.* **1.** giriftlik, karışıklık, dolaşıklık, muğlâklık, çetrefillik, **2.** girift/muğlâk/çetrefil durum/şey, **3.** *bot.* (a) kıvrılma, bükülme, (b) kıvrık/bükük parça/organ vb., **4.** *biy.* yozlaşma, gelişememe, dumura uğrama, **5.** *fizy.* (ihtiyarlıkta) uzvî gerileme, çöküntü, **6.** *embril.* gastrula teşekkülünde gözelerin ilk ağız *(blastopore)* etrafında içeri doğru hareketi, **7.** *gr.* muğlâk cümle, karışık ifade, **8.** *mat.* (a) dürev : tersi kendisine eşit olan işlev, (b) üst alma : bir sayıyı verilen bir kuvvete yükseltme (bu anlamda artık kulanılmıyor), **9.** büzülme, ilk durumuna dönme. ***e.a.- 1.*** *involvement, complexity, intricacy,* ***4.*** *degeneration.*

involutional, *sf.* **1.** çöküntülü, çöküntüsel. **2.** **~ melancholia = ~ psychosis** *psikol.* yaşlanma çöküntüsü : genellikle aybaşı kesim döneminde başlayan ve çöküntü, uykusuzluk, kaygı, suçluluk duygusu, bunalımlar ve sabuklamalar gibi belirtiler gösteren ruh sayrılığı.

involutionary, *sf.* **1.** girift, karışık, dolaşık, muğlâk, **2.** kıvrık, bükük, çöküntülü.

involve, *gl.f.* **-volved, -volving 1.** içermek, içine almak, ihtiva etmek. *Housekeeping ~s cooking, washing dishes, sweeping and cleaning.* **2.** etkilemek, tesir etmek, tesiri altında bırakmak. *These changes in the business ~ the interests of all the owners.* **3.** ihata etmek, kapsamak, **4.** *gen.* **~ in/with** : karış(tır)mak. *Don't ~ me in your quarrel. He is ~d in the scandal.* **5.** *gen.* **~ in/with** : (derde/müşkülâta vb.) sokmak, uğratmak, duçar etmek, sürüklemek, (borca) bat(ır)mak. *A plot to ~ one government in a war with another. They are deeply ~d in debt. Don't ~ yourself in unnecessary expense.* **6.** yol açmak, sebep olmak, methaldar etmek/olmak. *One foolish act can ~ you in a good deal of trouble.* **7.** (hissen, çıkarları yönünden vb.) bağlamak, tâbi kılmak, **8.** (zihnini/fikrini) çelmek/işgal etmek, (kendini/benliğini) vermek, dalmak. *to be ~d in one's work. She was ~d in working out a puzzle.* **9.** sarmak, kuşatmak, sarıp sarmalamak, bürü(n)mek. *to ~ an issue in obscurity. The outcome of the war is ~d in doubt.* **10.** *esk.* sarmak, örtmek, kaplamak, **11.** *esk.* sarılmak, yumak hâline gelmek. *The serpent ~d his scaly folds.* **12.** gerektirmek, icap ettirmek, istilzam etmek, mucip olmak, zarurî/gerekli/lüzumlu kılmak, ihtiyaç göstermek. *The job ~s long hours. To accept the position you offer would ~ my living in London.* **13.** *esk. mat.* üst almak, bir sayıyı bir kuvvete yükseltmek, **14.** karışık/anlaşılmaz hâle getirmek, muğlâklaştırmak. *A sentenced that is ~d is generally hard to understand.* ***e.a.- 1.*** *imply, entail, embrace, contain, comprise, comprehend, include,* ***2.*** *affect,* ***5&6.*** *implicate, entangle,* ***9.*** *envelope, enfold, wrap,* ***10.*** *roll, surround,* ***11.*** *coil,* ***14.*** *complicate.* ***k.a.- 4.*** *extricate.*

involved, *sf.* **1.** girift, çetrefil, karışık, muğlâk, anlaşılması güç. *an ~ sentence. Henry James's ~ style. The problem is much more ~ than you think.* **2.** (karışık/tehlikeli vb. işe) karışmış, bulaşmış, burnunu sokmuş, ilgili, methaldar. *We never managed to get anything done because of the large number of people ~.* **3.** üzerine almış, taahhüt etmiş, kendini adamış (bilhassa politikaya). *He is deeply ~ in politics.* **4.** çok yakın (cinsel) ilişki kurmuş, samimiyeti ilerletmiş, sıkı fıkı, içli dışlı. *He's deeply ~ (with her) and feels he must marry her because everyone expect it.* **5.** **be ~** : (a) söz konusu olmak, gerekmek, gerekli olmak, lâzım gelmek, ihtiyaç olmak. **Large amounts of money are ~** : Çok miktarda para söz konusudur. **A lot of work is ~** : Büyük emek gerekiyor. (b) (bir işe) karışmak, burnunu sokmak, yakın ilişki kurmak, **6.** **~ly** : girifit/çetrefil/karışık/muğlâk bir şekilde, **7.** **~ness** : giriftlik, çetrefillik, karışıklık, muğlâklık. ***e.a.-1.*** *complex, intricate, complicated, perplexing.* ***k.a.-1.*** *simple.*

involvement, *is.* **1.** (bir işe) karışma, burnunu sokma, yakından ilgi(lenme), müdahale etme, ele alma. *His ~ in the struggle is inexcusable. He avoids ~ in the political life. United Nation's ~ in this affair is absolutely necessary.* **2.** ilgi, ilgilenme, yakınlık, yakın ilişki, âşıkane münasebet. *Her ~ with that young man didn't last long.* **3.** karışıklık, giriftlik, çetrefillik, muğlâklık. *People complain about the ~ of new tax law.* ***e.a.- 3.*** *complexity, confusion.*

involver, *is.* **1.** içeren, kapsayan, ihtiva eden, **2.** etkileyen, tesir eden, **3.** saran, kuşatan.

invulnerable, *sf.* **1.** koruncalı, sağlam, metin, dayanıklı, mukavim, incinmez, yaralanmaz, zedelenmez, zarar görmez. *an ~ position.* **2.** fethedilemez, zapt edilemez, yenilmez, yıkılmaz. *The strategic nuclear submarine is almost ~.* **3.** **~ness = invulnerability** : sağlamlık, metinlik, dayanıklılık, mukavimlik; fethedilemezlik, zaptedilemezlik, yenilmezlik, **4.** **invulnerably** : sağlam/metin/dayanıklı/mukavim bir şekilde; fethedilemez/zapt edilemez durumda. ***e.a.- 1.*** *formidable, indomitable, imperishable, undestroyable,* ***2.*** *invincible, unconquerable, unassailable, undefeatable, unbeatable.* ***k.a.- 1&2.*** *vulnerable, weak, defenseless, unprotected, fallible .*

inwall, *is.&gl.f.* iç duvar (ile kaplamak/çevirmek).

inward^{1} = inwards, *zf.* **1.** içeriye doğru. *A passage leading ~. The door opens ~.* **2.** fikrin/ruhun derinliklerine doğru, maneviyata/iç âleme yönelik. *He turned his thoughts ~.* **3.** *esk.* içinde, içerisinde, **4.** *esk.* ruhen, zihnen, manen. *~ pained.*

inward^{2}, *sf.* **1.** iç, içe yönelik, kapalı, gizli, açıklanmayan. *He was constantly preoccupied with his ~ thoughts and feelings. an ~ passageway.* **2.** içerideki, içeride bulunan. *the ~ parts of the body.* **3.** dahilî, içeriye ait, **4.** vücut/beden içindeki, **5.** yurt içi, memleket/ülke içi. *~ tourism. He struggled to achieve ~ peace.* **6.** ruhsal, ruhî, manevî, batınî, zihnî. **7.** *esk.* kişisel, şahsî, samimî, âşina, **8.** aslî, esas, doğal, fıtrî, yaratılıştan, zatî, ayrılmaz, zatında mündemiç. *~ nature of the things.* ***e.a.- 1&2.*** *internal, inner,* ***5.*** *inland,* ***6.*** *spiritual, mental,* ***7.*** *personal, intimate, familiar,* ***8.*** *essential, inherent, intrinsic.*

inward^{3}, *is.* **1.** iç kısım, iç taraf, iç, **2.** **~s** *k.d.* iç organlar, bağırsaklar. ***e.a.- 2.*** *innards.*

inwardly, *zf.* **1.** içte, içten, içinden, içten içe, için için. *He was ~ pleased, but said nothing.* **2.** gizlice, kimseye sezdirmeden, açığa vurmadan. *~, he disliked his guest.* **3.** manen, ruhen, kalben.*~ happy.* **4.** alçak sesle, içinden, mırıldanarak, mırıltı hâlinde, **5.** merkeze/içeriye yönelmiş şekilde, **6.** *esk.* samimî bir şekilde, yakından, sıkı fıkı. ***e.a.- 1.*** *internally,* ***2.*** *privately, secretly,* ***3.*** *mentally, spiritually,* ***6.*** *closely, intimately.*

inwardness, *is.* **1.** içte/içeride bulunma, içerilik, iç varlık, **2.** duygu/düşünce derinliği, iç gözlem, teemmül, **3.** batınîlik, ruhanîlik, manevîlik, **4.** esas, asıl, **5.** iç yüz, asıl anlam, **6.** *esk.* âşinalık, samimîlik. ***e.a.- 2.*** *introspection,* ***3.*** *spirituality,* ***4.*** *essence,* ***6.*** *familiarity, intimacy.*

inweave, *gl.f.* **-wove/-weaved, -woven/-wove/-weaved, -weaving** içten/bir arada dokumak/örmek.

inwind, *gl.f.* **-wound, -winding** *bk.:* **enwind.**

inwrap, *gl.f.* **-wrapped, -wrapping** *bk.:* **enwrap.**

inwreathe, *gl.f.* **-wreathed, -wreathing** *bk.:* **enwreathe.**

inwrought, *sf.* **1.** içerisi süslenmiş/işlenmiş, (kumaş, maden vb. nin) içine nakşedilmiş/oyulmuş/işlenmiş, **2.** içi nakışlarla/oymalarla süslenmiş, **3.** karışıp birleşmiş, mezcedilmiş.

Io, *kim. bk.:* **ionium.**

Ioannina, *is.* Yanya (Yunanistan'da bir şehir). **Janina, Yanina** *d.d.*

iodate, *is.&gl.f.***-dated, -dating** *kim.* **1.** iyodat, iyodik asitin tuzu. **sodium ~** : sodyum iyodat, NaIO3, **2.** *bk.:* **iodize**, **3.** **iodation** *bk.:* **iodization.**

iodic, *sf. kim.* **1.** iyotlu, iyodik, beş valanslı iyot içeren, **2.** **~ acid** : iyodik asit, iyot asidi, HIO3 : çözümsel kimyada ayıraç olarak kullanılan katı kristal.

iodide, *is. kim.* iyodür, iyot ile başka bir eleman bileşimi. **sodium ~** : sodyum iyodür, NaI. **potassium ~** : potasyum iyodür, KI.

iodinate, *gl.f.* **-ated, -ating** iyotlaştırmak, iyotla birleştirmek. **iodination** : iyotlaş(tır)ma.

iodin = iodine, *is.* **1.** *kim.* iyot : Halojenler grubundan parlak, kurşunî, siyah renkli katı kristalli eleman. Simgesi : **I**, atom ağ. 126.904, atom nu. 53, özgül ağ. (20°C'de) 4.93. Uçunarak koyu menekşe renginde buhar verir. Alkolde eriyiği (tentürdiyot) antiseptik olarak kullanılır. **2.** *k.d.* **tincture of ~** *d.d.* tentürdiyot, **3.** ~ **131** : iyot 131 : ışınetkin iyot izotopu. Yarı ömrü 8.6 gün. Tiroid bezesi hastalıklarını teşhis ve tedavide kullanılır. **I-131, I131** *d.d.*

iodize, *gl.f.* **-dized, -dizing 1.** iyotlamak, iyotla birleştirmek/muamele etmek, **2. iodization** : iyotlama, **3. iodizer** : iyotlayan. *e.a.- 1. iodate, 2. iodation.*

iodo- = iod-, *ön ek* "iyot-, iyodo-". *ör.: iodometry.*

iodoform, *is. kim.* iyodoform : CHI3. Kloroforma benzer, sarı renkli, keskin kokulu, kristalli katı madde. Antiseptik olarak kullanılır.

iodol, *is. kim.* iyodol : C4I4NH. Sarımtrak kahverengi kristalli bileşim. İyodoform gibi kullanılır.

iodometry = iodimetry, *is. kim.* **1.** iyodometri, iyot ölçüm : hacimsel iyot miktarını veya iyotla birleşen/iyot açığa çıkaran madde miktarını belirleme yöntemi, **2. iodometric(al)** : iyot ölçümsel, **3. iodometrically** : iyot ölçümle.

iodophor, *is. kim.* iyodofor : iyotla organik madde karışımı. Tedricî olarak iyodu serbest bırakır. Bulaşımkıran (dezenfektan) olarak kullanılır.

iodopsin, *is.* iyodopsin : gözün retina tabakasında gün ışığında görmemizi sağlayan ışıkduyar mor renkli madde. A vitamininden oluşur.

iodous, *sf.* **1.** *kim.* iyotlu : üç valanslı iyot içeren, **2.** iyodumsu, iyot gibi, iyoda benzer/ait.

iolite, *is. bk.:* **cordierite.**

Io moth, *is.* sarı pervane *(Automeris io)* : K Amerika'ya özgü arka kanatlarında göz biçiminde pembe benekler bulunan sarı pervane/kelebek.

ion, *is. fiz. kim.* **1.** yükün, iyon : elektron kaybederek (kazanarak) + (-) elektrikle yüklenmiş atom veya atom kümesi, **2.** ~ **chamber** *bk.:* **ionization chamber**, **3.** ~ **engine** : yükün motoru : enerjisini iyonlaşmış zerrelerin elektrostatik alanda hızlanmasından alan bir tür motor, **4.** ~ **exchange** : yükün alış verişi : suyun sertliğini gidermekte, eriyiklerden madenlerin ayrılmasında kullanılan ve katı bir madde ile eriyik arasında iyon alış verişine dayanan yöntem, **5.** ~ **propulsion** : yükün itim : uzay aracında + iyonların ve elektronların taşıttaki elektrostatik kuvvetle itilmesi (ki çok büyük bir itme kuvveti sağlar).

-ion, *son ek* **1.** "-leme, -leyiş, -me, -ma, -lış" : iş, eylem, süreç bildiren son ek. **creation** : yaratılış/yaratma. **fusion** : ergime. **torsion** : burulma, **2.** işlem/eylem sonucunu bildirir. **regulation** : yönetmelik. **union** : birlik, **3.** hâl/durum bildirir. **subjection** : itaat, boyun eğme. **-ation, -ition, -tion** *ş.d.y.*

Ionia, *is.* İyonya : Batı Anadolu ve Ege Adalarının eski adı.

Ionian, *sf.&is.* **1.** İyonya(lılar)a ait, İyon+, İyonyalı+, **2.** İyonyalı, Yunanlı, **3.** eski Yunanlıların başlıca dört bölümünden birine mensup üye, **4.** ~ **Islands** : Yedi Adalar, Yunan Adaları : Korfu, Levkas, Itaka, Kefalonya, Zanta ve Cerigo, **5.** ~ **Sea** : Yunan Denizi : Akdeniz'in İtalya, Sicilya ve Yunanistan arasında kalan kısmı.

ionic, *sf.* **1.** yükünsel, yükünlere/iyonlara/iyonlara ait, **2.** yükün/iyon şeklinde oluşan, **3.** yükün+, iyon+, **4.** ~ **bond** : yükünsel bağ, **5.** ~ **equation** : yükünsel denklem, bir tepkimede yalnızca karşılıklı etkileşen yükünleri gösteren denklem.

Ionic, *sf.&is.* **1.** *mim.* İyonya üslûbunda, iyonik, **2.** (şiir) iki uzun iki kısa heceli (vezinle yazılmış şiir), **3.** İyonya'ya/İyonyalılara ait, **4.** İyon şivesi, **5.** kalınca bir çeşit harf.

ionise/ionisable/ionisation, *Brit. bk.:* **ionize/ioniza-ble/ionization.**

ionium, *is. kim.* iyonyum, toryumun ışınetkin yerdeşi. Simgesi : **Io**, atom nu. 90, atom ağ. 230.

ionizable, *sf.* yükünleşebilir, iyonlaşabilir.

ionization, *is.* yükünleşme, iyonlaşma.

ionization chamber, *is. fiz.* yükünleşme odacığı, üşerleşim odacığı, iyonlaşma hücresi : X-ışınlarının yoğunluğunu, ışınetkin maddelerin çözüşüm hızını ölçmekte kullanılan içi gazla dolu ve iki elektrodu bulunan cihaz. Elektrotlar arasından geçen akım içerideki gazın yükünleşme derecesini gösterir. **ion chamber** *d.d.*

ionize, *f.* **-ized, -izing** yükünleş(tir)mek, üşerleş(tir)mek, iyonlaş(tır)mak, iyonlara ayır(ıl)mak.

ionizer, *is.* yükünleştiren üşerleştiren, iyonlaştıran, iyonlara ayıran.

ionogen(ic), *is.&sf. kim.* yükün üreten, iyon veren, yükünleşen, iyonlaşan.

ionomer, *is. kim.* yüküncül, yükünsel bağı nedeniyle elektrik akımı geçiren plâstik madde.

ionopause, *is. meteor.* yükün geçiş bölgesi : yeryüzünden ≈ 640 km yüksekte yükün küre (iyonosfer) ile ekzosfer katmanlarını ayıran bölge.

ionophore, *is.* yüküntaşır : göze çeperinden geçemeyen yükünleri taşıyarak geçiren bileşimler sınıfı. *Valinomycin* gibi bazı antibiyotikler bu sınıftandır.

ionosonde, *is.* yükün sondası : 1 ilâ 25 MHz arasındaki frekanslarda çalışan, yükün kürenin yükseklik ve kalınlığını ölçmekte kullanılan radar.

ionosphere, *is.* yükün küre, iyonosfer : yeryüzünden 80 ilâ 400 km yüksekte stratosferle ekzosfer arasında iyonlaşmış katmanlardan oluşan atmosfer bölgesi.

ionospheric, *sf.* yükün küresel, iyonosferik. **~ally** : yükün küre ile ilgili olarak.

iontophoresis, *is.* yükün ulaşım: vücut dokuları ve deriden bazı ilâçların iyonlarını elektrik akımı aracılığı ile geçiren hekimlik yöntemi. **iontophoretic** : yükün ulaşımsal.

-ior, *son ek* kökü lâtince olan kelimelere takılan karşılaştırma eki. *ör.:* **superior** : üstün. **ulterior** : sonra gelen, sonraki.

iota, *is.* **1.** zerre, çok küçük miktar, önemsiz şey. **not one/an ~** : hiç, asla, zerre kadar. *Not an ~ of truth in the story. There is not an ~ of truth in that.* **2.** yota, Yunan alfabesinin dokuzuncu harfi, **3.** **~cism** : yotacılık : yota harfinin veya onun temsil ettiği sesin aşırı kullanılması. ***e.a.-*** *1. jot, bit, particle, atom, grain, mite.*

IOU = I.O.U. = *I owe you* (size borçluyum) : borç senedi.

-iour = -ior, *son ek* "-ci, ... yapan" *ör.: saviour, varrior.*

IPA = I.P.A. = International Phonetic Alphabet, **2.** International Phonetic Association, **3.** International Press Association.

ipecac = ipecacuanha, *is.* **1.** *bot.* amel otu *(Cephaelis ipecacuanha, C. acuminata)* : G Amerika'da yetişen kızıl kök familyasından tırmanıcı bir bitki, **2.** bu bitkinin kurutulmuş kökü (kusturucu ve müshil olarak kullanılır).

ipm = i.p.m. = *inches per minute* = 42.33x10^{-5} m/s.

ipomoea, *is.* **1.** *bot.* çalapa, gündüz sefası *(Ipomoea)* : bazı türleri iri güzel çiçek açar, **2.** çalapa kökü (*Ipomoea orizabensis*) : müshil olarak kullanılan bir tür reçine verir.

ips = i.p.s. = *inches per second* = 0.0254 m/s.

ipse dixit, *Lât.* **1.** kendisi söyledi, **2.** mesnetsiz söz, kanıtsız/ispatsız iddia.

ipsilateral, *sf.* bedenin aynı tarafında bulunan/gözüken/etki yapan. **~ly** : bedenin aynı tarafını etkileyecek şekilde.

ipsissima verba, *Lât.* tıpkı söz, harfiyen/kelimesi kelimesine aynı/tıpkısı, bir kimsenin aynen söylediği söz. ***e.a.-*** *verbatim.*

ipsissimis verbis, *Lât.* aynen, kendi sözleri ile.

ipso facto, *Lât.* bizzat, bizatihi, haddizatında, gerçekten, sırf bu nedenle, sırf bu olay dolayısıyla. *to be condemned ipso facto.*

ipso jure, *Lât.* yasal/kanunî olarak, yasa gereğince.

IQ = I.Q. *psikol. bk.:* **intelligence quotient.**

i.q. = idem quod , ...-in aynı/tıpkısı. ***e.a.-*** *the same as.*

Ir, **1.** *kim.* iridyum (simgesi), **2.** *bk.:* **Irish** (4).

ir-, *ön ek* **in-** ön ekinin **r** ile başlayan kelime önündeki şekli. *ör.: irradiate, irreducible, irresponsible*

I.R.A. = **1.** Irish Republican Army, **2.** Investment Retirement Account.

iracund, *sf. esk.* **1.** sinirli, asabî, çabuk öfkelenen, **2.** **~ity** : sinirlilik, asabîlik, çabuk öfkelenme. ***e.a.-*** *1. irascible, choleric.*

irade, *is. T.* irade, padişahın yazılı emri.

Irak = Iraq, *is.* Irak.

Iraki, *is., ç.* **-kis** Iraklı. **Iraqi** *d.d.*

Iran, *is.* **1.** İran, **2.** **~ian** : (a) İranlı, (b) İran+, İran'a özgü, (c) Acemce, Farisice, **3.** **~ian Plateau** : İran Yaylası.

Iraq, *is.* Irak. **Irak** *ş.d.y.*

Iraqi, *sf.&is., ç.* **-qis** **1.** Iraklı, **2.** **~ Arabic** *d.d.* Irak Arapçası, **3.** Irak+, Iraklı+, Irak dili+. **Iraki** *ş.d.y.*

irascible, *sf.* **1.** sinirli, asabî, çabuk öfkelenir, huysuz, ters tabiatli, **2.** öfkeli, sert, öfke ile söylenen/yapılan. *an ~ response.* **3.** **~ness** : sinirlilik, asabîlik, çabuk öfkelenme, huysuzluk, **4.** **irascibly** : sinirli/asabî bir şekilde, öfke ile, huysuzlukla, sert sert, asabiyetle. ***e.a.*- *1.*** *testy, touchy, irritable, choleric, short-tempered.* ***k.a.*- *1.*** *calm, even-tempered.*

irate, *sf.* **1.** sinirli, asabî, öfkeli, hiddetli, kızgın, **2.** öfke ile yapılan/söylenen. *an ~ reply.* **3.** **~ly** : sinirli/asabî bir şekilde, öfkeli öfkeli, hiddetle, **4.** **~ness** : sinirlilik, asabîlik, öfkelilik, hiddetlilik, kızgınlık. ***e.a.*- *1.*** *angry, enraged, furious, provoked.* ***k.a.*- *1.*** *calm.*

IRBM = I.R.B.M. = *Intermediate Range Ballistic Missile* : orta menzilli güdümlü mermi.

ire, *is.* **1.** öfke, hiddet, kızgınlık, gazap, tehevvür, **2.** **~less** : öfkesiz. ***e.a.*- *1.*** *anger, fury, rage, choler, spleen, wrath.*

Ire. = Ireland.

ireful, *sf.* **1.** öfkeli, hiddetli, kızgın, *k.d.* tepesi atmış. *an ~ look.* **2.** çabuk öfkelenir/kızar/hiddetlenir, **3.** **~ly** : öfke ile, öfkeli öfkeli, hiddetle, **4.** **~ness** : öfkelilik, hiddetlilik, kızgınlık. ***e.a.*- *1.*** *angry, wrathful,* ***2.*** *irascible.*

Ireland, *is.* **1.** **Emerauld Isle** veya (Lâtince) **Hibernia** *d.d.* İrlanda, **2.** **Republic of ~** : İrlanda Cumhuriyeti. Eski adı : **Irish Free State** (1922-37), **Eire** (1937-49).

Irelander, *is.* İrlandalı.

irenic = irenical, *sf.* **1.** barışçı, barışsever, sulhsever, sulhperver, barış/sulh taraftarı, **2.** uzlaştırıcı, barışa/sulha götüren, **3.** **irenically** : barışçı yoldan, barışseverlikle. ***e.a.*- *1.*** *peaceful, pacific,* ***2.*** *conciliatory.* ***k.a.*- *1.*** *acrimonious.*

irenics, *ç. is.* Hristiyan kiliselerini uzlaştırma doktrini.

Irgun, *is.* Palestin İngiliz idaresinde iken faaliyet gösteren militan Yahudi örgütü.

irid-, *ön ek bk.:* **irido-.**

iridaceous, *sf. bot.* **1.** süsengillerden (olan bitki) : zambak, çiğdem, kuzgunkılıcı (glayöl) vb., **2.** süsengillere ait, zambağa benzer, zambağımsı, zambak gibi.

iridectomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* iris ameliyatı : irisin kısmen ameliyatla çıkarılması.

irides, *is.* irisler. *bk.:* **iris.**

iridescence, *is.* pırıldaşma, renkli pırıltı, renk oynaşması, yanardönerlik.

iridescent, *sf.* **1.** pırıldaşan, pırıltılı, renk renk pırıldayan, yanardöner, rengârenk, gök kuşağı gibi renkler saçan, **2.** **~ly** : pırıldaşarak, pırıl pırıl, pırıldayarak.

iridic, *sf. kim.* iridyumlu, dört valanslı iridyum içeren.

iridium, *is. kim.* iridyum : plâtine benzer kıymetli metal. Simgesi : **Ir**, atom ağ. 192.2, atom nu. 77, özgül ağ. (20°C'de) 22.4. Plâtin alaşımlarında, dolmakalem ucu, mücevherat vb. yapımında kullanılır.

irido- = irid-, *ön ek* **1.** "gök kuşağı, pırıltı(lı), renk renk", **2.** "iris". *ör.: iridotomy,* **3.** "iridyumlu". *ör.: iridosmine.*

iridocyclitis, *is. patol.* iris ve kirpik iltihabı.

iridosmine = iridosmium, *is.* iridosmin : doğal olarak bulunan iridyum-osmiyum alaşımı. Genel olarak rodyum, rutenyum ve plâtin de içerir.

iridotomy, *is., ç.* **-mies** *cer.* sun'î göz bebeği yapma (ameliyatı).

iris, *is., ç.* **irises, irides** **1.** *anat.* iris, kuzahiye, göz bebeği etrafındaki renkli kısım, **2.** *bot.* zambak, süsen. **yellow ~** : sarı zambak. **brown ~** : pas lâlesi *(Iris lurida),* **3.** gök kuşağı, **4.** pırıltı, ışıltı, yanardönerlik, renk renk parıldama, **5.** gök kuşağı tanrıçası, alâimissema mabudesi, **6.** **~ diaphragm** : *foto.* diyafram. ***e.a.*- *3.*** *rainbow,* ***4.*** *iridescence.*

Irish, *sf.&is.* **1.** İrlandalı, **2.** İrlanda+, İrlandaya/İrlandalılara özgü, **3.** İrlandaca, Celtic kökünden gelen bir dil, **4.** **~ English** *d.d.* İrlanda İngilizcesi, İrlandalıların değişik bir şive ile konuştukları İngilizce, **5.** **~ bull** : İrlandalı saçması : anlamlı görünen fakat aslında saçma olan söz. *"It was hereditary in his family to have no children."* gibi, **6.** **~ coffee** : İrlanda kahvesi, viski ve kremalı kahve, **7.** **~ confetti** : mermi gibi atılan taş, tuğla, kaya vb. **8.** **~ Free State** : Bağımsız İrlanda Devleti, İrlanda Cumhuriyetinin eski adı (1922-37), **9.** **~ Gaelic** : İrlanda Keltçesi, İrlanda'da konuşulan Kelt dili. *kıs.:* **IrGael**, **10.** **~ism** : İrlanda âdeti/töresi/davranışı/deyimi vb. **11.** **~ly** : İrlandalı gibi/tarzında, **12.** **~ man** : İrlandalı, **13.** **~ moss = carrageen, carragheen** : İrlanda yosunu *(Chondrus crispus)* : Avrupa ve K Amerika'nın Atlantik kıyılarında bulunan morumsu kahverengi yosun, **14.** **~ Pale** *bk.:* **pale**^{2}

(6), **15.** ~ **potato** : patates, **16.** ~ **Republic** : İrlanda Cumhuriyeti, **17.** ~ **Republican Army** = **I.R.A.** : İrlanda Cumhuriyet Ordusu : İrlanda'nın İngiltere'den bağımsızlığını sağlamak için kurulmuş ve 1936'da İrlanda hükûmetince yasa dışı ilân edilmiş yer altı örgütü, **18.** ~ **Sea** : İrlanda Denizi : Atlantik'in İngiltere ve İrlanda arasındaki kısmı, **19.** ~ **setter** : İrlanda köpeği : kestane veya maun rengi tüylü bir cins köpek, **20.** ~ **stew** : patatesli yahni, **21.** ~ **terrier** : İrlanda teriye köpeği, **22.** ~ **tweed** : İrlanda tüvidi, erkek (elbiselik/paltoluk) kumaşı, **23.** ~ **water spaniel** : İrlanda spanyeli : kalın, kıvırcık, vişne rengi tüylü, uzun kulaklı bir tür ufak köpek, **24.** ~ **whiskey** : İrlanda viskisi, **25.** ~ **wolfhound** : İrlanda kurt köpeği.

Irishry, *is., ç.* **-ries 1.** İrlandalı, **2.** İrlanda tabiat ve mizacı, İrlandalılara özgü nitelik.

iris shutter, *is.* fotoğraf makinesi diyaframı.

iritis, *is. göz.* iris iltihabı. **iritic** : irisi iltihaplı.

irk, *gl.f.* bıktırmak, usandırmak, taciz/bîzar etmek, üzmek, sıkıntı vermek, canını sıkmak, bezdirmek. **It ~s me to (do that)** : Bunu yapmaktan usandım. *It ~s us to wait for people who are always late.* ***e.a.*** *- annoy, irritate, exasperate, chafe, fret, bother, tire, weary, vex, disgust, bore, bug.* ***k.a.*** *- please, delight, cheer, overjoy.*

irksome, *sf.* **1.** bıktırıcı, usandırıcı, taciz/bizar edici, üzücü, sıkıntı verici, can sıkıcı, bezdirici. ~ *restrictions. an ~ task.* **2.** **~ly** : bıktırırcasına, usandırırcasına, taciz/bizar ederek, üzerek, sıkıntı vererek, can sıkıcı/bezdirici bir şekilde, **3.** **~ness** : bıktırıcılık, usandırıcılık, üzücülük, can sıkıcılık, bezdiricilik. ***e.a.*** *- 1. distressing, tiresome, tedious, annoying, irritating, boring, vexing.*

IRO = *International Refugee Organization* : Milletler Arası Mülteci Örgütü.

iron^1, *is.* **1.** *kim.* demir. Simgesi : **Fe**, atom ağ. 55.847, atom nu. 26, özgül ağ. (20°C'de) 7.86. **cast ~** : dökme demir. **pig ~** : pik. **wrought ~** : dövme demir, **2.** sağlam, metin, kuvvetli, demir gibi (şey). **of ~** : demirden, demir gibi. **Man/heart of ~** : metin adam/sağlam yürek, **3.** demirden eşya, demirden yapılmış şey. **solde-ring ~** : havya. **~ mask** : demir maske, **4.** ütü. **electric ~** : elektrik ütüsü. **to give a dress an ~** : elbiseye ütü vurmak, elbiseyi ütülemek, **5.** dağlama, demiri, kızgın demir, **6.** maden uçlu golf sopası, **7.** zıpkın, **8.** *tıp* (kansızlığın tedavisi için verilen ve demir içeren) kuvvet şurubu, **9.** **~s**: köstek, pranga, bukağı, ayak zinciri. **to put/clap s.o. in ~s** : (birini) zincire vurmak, **10.** *esk.* kılıç, **11.** **angle- ~** : köşebent demiri, **12.** **curling ~** : saç maşası, **13.** **in ~s** : (a) *den.* yelkenlerinin rüzgâra nazaran durumu manevra yapmasına engel olan, (b) **into ~s** *d.d.* köstekli, prangalı, zincire vurulmuş, **into ~s** *d.d.* köstekli, prangalı, zincire vurulmuş, **14.** **~s in the fire** : öncelikli iş, bir kimsenin hemen ele alması gereken iş/proje. **to have too many ~s in the fire** : kırk tarakta bezi olmak, işi başından aşmak. **I've got too many ~s in the fire** : İşim başımdan aşıyor. **15.** **man/woman of ~** : çetin/zalim/amansız kimse, **16.** **old ~** : hurda demir, **17.** **pump ~** *k.d.* (spor yarışmalarında) ağırlık kaldırmak, **18.** **rule s.o. with a rod of ~** : birine sert/müsamahasız davranmak, sıkı zapturapt altında tutmak, **19.** **Strike while the ~ is hot** : Demir tavında dövülür/Eldeki fırsatı kaçırma. **20.** **the ~ hand/fist in the velvet glove** : mülâyim görünüş altında çelik gibi irade, **21.** **~ like** : demir gibi, sağlam, dayanıklı. ***e.a.*** *- 7. harpoon, 10. sword.*

iron^2, *sf.* **1.** demir+, demirden yapılmış, **2.** demir gibi, sağlam, metin, kuvvetli, **3.** haşin, zalim, merhametsiz, katı yürekli, **4.** yılmaz, yenilmez, sebatkâr, azimkâr, tuttuğunu koparır. *an ~ will.* **5.** sağlam, gürbüz, sıhhatli, demir/çelik gibi, **6.** **~ Cross** : Demir Haç : Prusya madalyası (I. Dünya Savaşı), Almanya kahramanlık nişanı (II. Dünya Savaşı), **7.** **~ curtain** : demir perde : bir ülkenin (özellikle Sovyet Rusya ve kontrolü altındaki komünist ülkelerin) başka ülkelere (batıya) her türlü bilgi ve haber sızmasını önlemek için koyduğu düşmanca yasaklamalar, **8.** **~ froth** : demir köpük, süngerimsi hematit, **9.** **~ glance** : kristalli hematit, **10.** **~ gray** : demir kırı, yeni kesilmiş demirin rengi, **11.** **~ Guard** : Demir Muhafız : Romanya'da II. Dünya Savaşından önce faaliyet gösteren faşist örgütü, **12.** **~ hand** : demir el, çok sıkı kontrol, **13.** **~ horse** : lokomotif, **14.** **~ lung** : çelik ciğer, sun'î akciğer, **15.** **~ man** *argo* yorulmaz, durup dinlenmeden çalışan kimse, **16.** **~ pyrites** : (a) pirit, (b) *bk.:* **marcasite**, (c) **pyrrhotite**, **17.** **~ ration** : demirbaş erzak,

18. ~ rust : pas, demir pası. ***e.a.-3.*** *stern, harsh, cruel,* ***4.*** *inflexible, unrelenting,* ***5.*** *strong, robust, healthy.*

iron^3, *f.* **1.** ütülemek. *She ~ed my shirt.* **2.** demir kaplamak, **3.** zincire/prangaya vurmak, **4. ~ out** : (a) *k.d.* yatıştırmak, uzlaştırmak, aralarını bulmak, anlaşmazlıkları/engelleri/pürüzleri gidermek. *~ out misunderstandings /points of disagreement.* (b) ütülemek, ütüleyerek düzeltmek. *~ out wrinkles.* **5. ~er** : ütücü, ütüleyen, ütü makinesi

Iron Age, *is.* **1.** Demir Çağı/Devri, **2.** içinde bulunduğumuz (tehlikelerle, güçlük ve meşakkatlerle dolu, bozuk) çağ.

ironbark, *is. bot.* sert kabuk : Avustralya'da yetişen sert kabuklu okaliptüs ağacı *(Eucalyptus resinifera).* Kerestesi ve reçinesi makbuldür.

ironbound, *sf.* **1.** demirle takviyeli/bağlı, **2.** kayalıklı, arızalı, **3.** sağlam, mukavim, dayanıklı, katı, sert. ***e.a.- 2.*** *rock-bound, rugged,* ***3.*** *rigid, unyielding, unalterable, inflexible.*

ironclad, *sf.&is.* **1.** zırhlı, demir/çelik kaplı, **2.** sağlam, kuvvetli, bozulmaz (söz, kontrat, şart vb.). *an ~ contract.* **3.** (XIX. yy.da) ahşap üzerine demir zırh kaplanmış gemi, zırhlı harp gemisi.

irone, *is. kim.* süsen özü : C14H22O. Süsen köklerinden elde edilen ve parfümeride kullanılan renksiz, uçucu, menekşe kokulu izomerik doymamış keton.

ironfisted, *sf.* zalim, merhametsiz. ***e.a.-*** *ruthless, tyrannical.*

Iron Gate(s), *is.* Demirkapı Geçidi : Tuna nehrinin Yugoslavya ile GB Romanya arasında Karpat Dağlarında açtığı 3.2 km uzunluğundaki dar boğaz. Almanca : ***Eisernes Tor***, Romence: ***Portile de Fier.***

ironhanded, *sf.* **1.** demir elli, müstebit, despot, zalim, **2. ~ly** : müstebidane, zalimce, despotlukla, **3. ~ness** : zalimlik, despotluk, müstebitlik. ***e.a.- 1.*** *despotic.*

ironic = ironical, *sf.* **1.** alaycı, müstehzi, kinayeli. *an ~ smile/compliment/remark.* **2.** inceden inceye alay/istihza eden. *an ~ speaker. an ~ man.* **3.** garip, acayip, tuhaf, kaderin garip cilvesi, hazin tesadüf. *It's ~ that so many pacifists have died violent deaths.* **4. ironically** : (a) istihza ile, alaycı bir şekilde, müstehziyane, kinayeli/iğneleyici bir şekilde, inceden inceye alay ederek, (b) gariptir ki, kaderin garip cilvesi olarak. *Ironically, the intelligence chief was the last person to hear the news.* (c) çift anlamlı olarak, **5. ironicalness** : alaycılık, istihza, müstehziyane/kinayeli konuşma vb. ***e.a.-1&2.*** *mocking, sarcastic, sardonic, facetious,* ***3.*** *surprising, unexpected, implausible, curious, strange, odd, weird.* ***k.a.- 1.*** *sincere, straighforward, direct,* ***3.*** *natural, predictable, expected.*

ironing, *is.* **1.** ütüleme, **2.** ütülenen/ütülenecek çamaşır/elbise vb. **3. ~ board** : ütü tahtası/masası.

ironist, *is.* mizahçı, cinasçı, mizah/güldürü yazarı.

ironize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** (besleyici/kuvvetlendirici olarak) demir katmak, **2.** istihza/alay etmek, alaya almak, gülünçleştirmek, şakaya vurmak.

ironmaster, *is. Brit.* demirci ustası, demirhane şefi.

ironmonger, *is. Brit.* hırdavatçı, nalbur, demir eşya satıcısı.

ironmongery, *is. Brit.* **1.** demir eşya, hırdavat, nalburiye, **2.** hırdavatçılık, nalburluk, demir eşya ticareti, **3.** hırdavat/nalbur dükkânı/mağazası.

iron oxide, *is.* demir oksit.

ironshod, *sf.* demirli, demirden, demir geçirilmiş, demirle takviye edilmiş. *~ hooves. an ~ wheel.*

ironside, *is.* **1.** yiğit/kuvvetli/dayanıklı adam, **2.** *b.h.* Edmund II of England'ın takma adı, **3. ~s** : (a) Cromwell Oliver, (b) Cromwell'in askerleri.

ironsmith, *is.* demirci.

ironstone, *is.* **1.** demir taşı : silisli demir cevheri, **2. ~ china** *d.d.* beyaz çini : İngiltere'de XIX.yy. da geliştirilmiş sert, ağır ve dayanıklı bir cins porselen.

ironware, *is.* demir eşya, demirden yapılmış mutfak eşyası ve aletler.

ironweed, *is. bot.* demir otu *(Verninia)* : Amerika'ya özgü, kırmızı, mor boru şeklinde çiçekler açan bir bitki. Sapı sert olduğundan bu ad verilmiştir.

ironwood, *is. bot.* sert ağaç : sert ve ağır kereste veren birkaç çeşit ağaç (gürgen vb.).

ironwork, *is.* demir işi, demir eşya. *ornamental ~.*

ironworker, *is.* **1.** demirci, **2.** demir işçisi, **3.** çelik inşaatı işçisi.

ironworking, *is.* demircilik.

ironworks, *is.* demirhane, demir/çelik fabrikası/atelyesi.

irony, *is.*, *ç.* **-nies** **1.** istihza, kinaye, gizli/inceden inceye alay, iğneleme, taş atma, kastolunan şeyin aksini söyleme. Örneğin pek fena bir şey için *"That's very good."* demek gibi. *Mark Twain's humor is filled with ~.* **2.** tersinleme : etkiyi artırmak için tersini söyleyerek biriyle/bir olayla alay etme, **3.** (edebiyatta) mizah, hiciv, **4.** **Socratic ~** *d.d.* bilmezlenme, bilmemezlikten gelme, tecahülüarif, *argo* işletme, **5.** **dramatic ~** *d.d.* bir piyeste oyuncunun bilmediği fakat seyircinin bildiği durum, **6.** garip tesadüf, beklenmedik olay, tahmine/umulana zıt gelişen vak'a/hadise. *It was an amusing ~ when a fake diamond was stolen instead of real one.* **7.** (yazıda/sözde) müstehzi üslûp, **8.** mizahî/müstehzi ifade, **9.** **~ of fate/cicumstances** : kaderin/tesadüfün cilvesi. *It was the ~ of fate that the great cancer doctor himself died of cancer.* ***e.a.-*** ***1-3.*** *sarcasm, satire.*

Iroquoian, *is.&sf.* **1.** Irokça : KD Amerika kızılderililerinin konuştuğu diller grubu : *Cayuga, Erie, Cherokee, Mohawk, Onondaga, Oneida, Seneca* ve *Tuscarora* dilleri, **2.** Irokça konuşan kimse.

Iroquois, *sf.&is.*, *ç.* **-quois** **1.** Iroklu : K Amerika'da beş büyük kızılderili aşiretinden oluşan konfederasyona mensup (üye/şahıs): *Cayugas, Mohawks, Onondagas, Senecas* ve *Tuscaroras* aşiretlerinden oluşur.

irradiance = irradiation, *is. fiz.* ışınlama.

irradiant, *sf.* ışınlayan, ışık saçan, parlayan, ışıldayan, parlak. ***e.a.-*** *radiant, shining, irradiating.*

irradiate, *sf.&f.* **-ated, -ating** **1.** ışımak, ışık/ışın saçmak, **2.** (fikren/manen) aydınlatmak, tenvir etmek, **3.** ışıklandırmak, aydınlatmak. *Faces ~d with joy.* **4.** ışınlamak, **5.** ışınlama ile ısıtmak, **6.** ışınla (X ışınları, ultraviyole ışınları vb. ile) tedavi etmek, **7.** ışınlamaya maruz bırakmak, **8.** *esk.* ışık yaymak, parlamak, **9.** parlak, ışıklı, aydınlık, **10.** **irradiative** : ışıyan, ışık/ışın saçan, aydınlatıcı, tenvir edici ışıklandırıcı, **11.** **irradiator** : ışın veren (alet/makine) (Röntgen cihazı vb.). ***e.a.-1&3.*** *illuminate,* ***2.*** *enlighten,* ***4.*** *radiate,* ***8.*** *shine,* ***9.*** *bright, irradiated.*

irradiation, *is.* **1.** ışınla(n)ma, ışın yayma, aydınlatma, aydınlanma, ışıklan(dır)ma, **2.** (fikren/manen) aydınlanma, tenevvür etme, **3.** ışın, şua, **4.** *optik* karanlık bir zemin üzerindeki parlak bir cismin genişlemiş gibi gözükmesi, **5.** ışın/şua tedavisi : X ışınları veya benzerlerinin hastalıkları tedavide kullanılması, **6.** X ışınlarına vb. tutma/maruz bırakma, **7.** *bk.:* **irradiance.**

irradicable, *sf.* **1.** yok edilemez, sökülüp atılamaz, köklü, sağlam, **2.** **irradicably** : köklü/sağlam bir şekilde. ***e.a.-*** ***1.*** *deeprooted.*

irrational, *sf.&is.* **1.** akılsız, düşüncesiz, muhakeme yeteneğinden yoksun (yaratık), kaçık, deli. *Animals and fish are ~ creatures.* **She had become quite ~ about it** : Bu hususta makul düşünemez oldu. **2.** *fel.* us dışı, akıl dışı, usla kavranamayan, akla uymaz, makul olmayan, gayrimakul, **3.** mantıksız, manasız, münasebetsiz, saçma, yersiz. *~ fears/behavior. It is ~ to be afraid of the number 13.* **4.** *mat.* oransız, irrasyonel (sayı). **~ number** : oransız sayı, iki tam sayının bölümü olarak ifade edilemeyen sayı (pi sayısı, 2, 3, 5 vb. gibi). **~ function** : oransız işlev, iki çok terimlinin (polinomun) bölümü şeklinde ifade edilemeyen işlev, **5.** *mat.* oransız: değişkenlerinden biri kök işareti altında bulunan veya kesirli üs içeren : xy + x = z gibi, **6.** *(Lâtin/Yunan şiiri)* (a) mısraın veznini bozan (hece), (b) bozuk vezinli (mısra), **7.** **~ly** : akılsızca, mantıksızca, manasızca, düşüncesizce, saçma bir şekilde, **8.** **~ness** *bk.:* **irrationality.** ***e.a.-*** ***1.*** *unthinking, unreasoning,* ***2.*** *unreasonable, unsound,* ***3.*** *illogical, absurd, senseless, foolish, nonsensical.* ***k.a.-*** ***1.*** *rational,* ***2.*** *reasonable,* ***3.*** *logical, wise, sensible.*

irrationalism, *is.* **1.** (düşünce ve davranışta) akılsızlık, mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, **2.** *fel.* us dışıcılık : akıl ve muhakemeye değil, içgüdü, hads, duygu ve dinsel inanışa dayanan, kâinatı yöneten kuvvetlerin akıl mantık dışı olduğunu savunan sistem.

irrationalist(ic), *sf.&is.* **1.** akılsız, düşüncesiz, muhakeme yeteneğinden yoksun (yaratık), **2.** akıl dışı, akla uymaz, gayrimakul, makul olmayan, **3.** mantıksız, manasız.

irrationality, *is., ç.* **-ties** (2. için) **1.** akılsızlık, düşüncesizlik, mantıksızlık, manasızlık, saçmalık, **2.** akılsız(ca)/mantıksız(ca) davranış/eylem/düşünce.

irreal, *sf.* **1.** sanal, gerçek olmayan, mevhum, hayalî. **2.** **~ity** : sanallık.

irreciprocal, *sf.* karşıtsız, karşılıklı/mütekabil olmayan.

irreclaimable, *sf.* **1.** geri istenemez/alınamaz, tekrar hak iddia edilemez, **2.** ıslah edilemez, tarıma elverişli hâle getirilemez, **3.** **~ness = irreclaimability** : geri istenemezlik/alınamazlık; tarıma elverişsizlik, **4.** **irreclaimably** : geri istenemeyecek/alınamayacak şekilde; tarıma elverişsiz olarak.

irreconciliable, *sf.&is.* **1.** uzlaştırılamaz, barıştırılamaz, anlaştırılamaz, araları bulunamaz (kimse). *~ enemies. The partner's differences seem ~.* **2.** uygunsuz, ahenksiz, uyuşmaz, telif edilemez, ahenk/birlik sağlanamaz, zıt (fikir/tutum). *~ theories.* **3.** muhalif, karşı gelen, zıt fikirli kimse, **4.** **~s** : zıt/uyuşmaz fikirler. *The ~s in the party made discussion of the proposal very difficult.* **5.** **~ness= irreconciliability** : uzlaşmazlık, barışmazlık, anlaşmazlık, uygunsuzluk, ahenksizlik, zıtlık, **6.** **irreconciliably** : uzlaştırılamaz/barıştırılamaz/anlaştırılamaz bir şekilde; uygunsuz/ahenksiz olarak, ahenk/birlik sağlanamaksızın, birbirine zıt olarak. ***e.a.*** *- 1. unappeasable, hostile, 2. incompatible, inconsistent, opposed.* ***k.a.*** *- 1. reconciliable, appeasable, 2. compatible, consistent.*

irrecoverable, *sf.* **1.** telâfi edilemez, geri alınamaz, telâfisi/geri alınması olanaksız, bir daha ele geçmez. *~ losses. Wasted time is ~.* **2.** (borç vb.) tahsili imkânsız, **3.** düzeltilemez, tashih/tamir edilemez, **4.** çaresiz, onulmaz, teselli kabul etmez. *~ sorrow.* **5.** **~ness** : telâfi/geri alınma olanaksızlığı, düzeltilemezlik, tashih/tamir edilemezlik, çaresizlik, onulmazlık, teselli kabul etmeme, **6.** **irrecoverably** : telâfi edilemez/geri alınamaz/telâfisi/geri alınması olanaksız bir şekilde, düzeltilemez/tashih/tamir edilemez durumda, çaresiz olarak, onulmaz bir hâlde. ***e.a.*** *- 1. irreparable, irretrievable.*

irrecusable, *sf.* **1.** reddedilemez, reddolunamaz, itiraz edilemez, reddi/itirazı imkânsız, kabulü zorunlu, **2.** **irrecusably** : ret/itiraz edilemeyecek şekilde, kabulü zorunlu olarak.

irredeemable, *sf.* **1.** geri (satın) alınamaz, bedeli iade edilemez, **2.** (kâğıt para) madenî paraya çevrilemez, nakde tahvil edilemez. *~ paper money.* **3.** (rehinden) kurtarılamaz, (bedeli ödenerek) geri alınamaz, geri istenilemez, **4.** çaresiz, ıslah/tamir/telâfi edilemez, ümitsiz, kurtarılamaz. *an ~ loss/misfortune.* **5.** **~ness = irredeemability** : geri alınamazlık, bedeli iade edilemezlik; nakde tahvil edilemezlik, (rehinden) kurtarılamazlık, çaresizlik, ıslah/tamir/telâfi edilemezlik, ümitsizlik, **6.** **irredeemably** : geri alınamayacak şekilde, (rehinden) kurtarılamayacak durumda, çaresizlikle, ümitsizlikle. ***e.a.*** *- 2. inconvertible, 3. irreclaimable, 4. irreparable, hopeless.*

irredenta = irridenta, *is. It.* yabancı idaresi altına geçmiş arazi/ülke.

irredentism, *is.* kurtarmacılık, istirdatçılık, yabancı idaresine geçmiş toprakları geri alma politikası.

irredentist, *is.&sf.* **1.** kurtarmacı, istirdatçı, ilhakçı : 1878'de İtalya'da kurulan ve İtalyan asıllı halkın yaşadığı toprakları İtalya'ya ilhak politikası güden partinin üyesi, **2.** istirdat/ilhak/kurtarma politikası güden (kimse).

irreducible, *sf.* **1.** indirgenemez, irca edilemez, azaltılamaz, küçültülemez. *$500 is the ~ minimum for repairs to the house.* **2.** sadeleştirilemez, başka (daha basit) şekle sokulamaz, indirgenemez. *an ~ matrix/polynomial/equation.* **3.** **~ ness = irreducibility** : indirgenemezlik, sadeleştirilemezlik, **4.** **irreducibly** : indirgenemeyecek/sadeleştirilemeyecek bir şekilde.

irreductible, *sf. bk.:* **irreducible.**

irreflexive, *sf.* yansımaz. **~ relation** : yansımaz bağıntı.

irreformable, *sf.* **1.** düzeltilemez, ıslah edilemez, başka biçime/düzene/şekle sokulamaz, **2.** değiştirilemez, tadil edilemez. *~ dogma.* **3.** **irreformability** : düzeltilemezlik, değiştirilemezlik.

irrefragrable, *sf.* **1.** inkâr edilemez, aksi iddia edilemez, itiraz götürmez. *~ arguments.* **2.** kırılamaz, ihlâl edilemez, değiştirilemez. *an ~ cement. ~ rules.* **3.** **~ness = irrefragrability** : inkâr edilemezlik; değiştirilemezlik, **4.** **irrefragrably** : inkâr edilemez/itiraz götürmez bir şekilde, ihlâl edilemeyecek/değiştirilemeyecek tarzda. ***e.a.*** *- 1. undeniable, indisputable, incontrovertible, 2. indestructible, inviolable.*

irrefrangible, *sf.* **1.** bozul(a)maz, dokunul(a)maz, ihlâl edilemez, fesholun(a)maz. *an ~ law.* **2.** kırılmaz (ışın), **3.** **~ness = irrefrangibility** : bozulmazlık, dokunulmazlık, ihlâl edilemezlik, fesholunmazlık, **4.** **irrefrangibly** :bozul(a)maz/dokunul(a)maz/ihlâl edilemez/fesholun(a)maz şekilde.

irrefusable, *sf.* reddedilemez.

irrefutable, *sf.* **1.** çürütülemez, cerh edilemez, aksi kanıtlanamaz, reddedilemez, inkâr edilemez, aksi iddia/ispat edilemez. *~ proof.* **2.** **~ness = irrefutability** : çürütülemezlik, cerh edilemezlik reddedilemezlik, **3.** **irrefutably** : çürütülemez/reddedilemez bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. incontrovertible.*

irreg. = irregular(ly).

irregardless, *sf. bk.:* **regardless** [**NOT** : **irregardless** kelimesi **ir-** ve **-less** gibi iki olumsuzluk eki içerdiğinden dil bilgisi bakımından yanlıştır. Ancak mizah ve alay için kullanılır.]

irregular, *sf.&is.* **1.** düzensiz, nizamsız, intizamsız, gayrimuntazam. *an ~ pattern. an ~ pulse. to be ~ in attendance. He leads a very ~ life.* **2.** usulsüz, yolsuz, yöntemsiz, usule aykırı. *an ~ proceeding.* **3.** çarpık, düz(gün) olmayan, bozuk, arızalı, **4.** töre dışı, âdetlere/törelere/ahlâk kurallarına aykırı. *an ~ marriage. ~ behavior /habits.* **5.** *bot.* bakışımsız, simetrisiz, simetrik olmayan (çiçek, yaprak vb.), **6.** *gr.* kuralsız, kıyassız, gayrikıyasî. *The verbs "keep" and "see" are ~ in their inflections. "Be" is an ~ verb.* **7.** *As.* başıbozuk, çeteci (asker). *~ troops.* **8.** kusurlu, özürlü (mal). *a sale of slightly ~ shirts.* **9.** intizamsız/anormal kimse, **10.** **~ly** : düzensiz/gayrimuntazam bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. uneven, disorderly, erratic, capricious,* *2. unmethodical, unsystematic, unusual, anomalous, 4. unconventional, improper, disorderly, 5. zygomorphic.* ***k.a.*** *- regular, normal, natural.*

irregularity, *is., ç.* **-ties** (3,4,5 için) **1.** düzensizlik, nizamsızlık, intizamsızlık, **2.** usulsüzlük, yolsuzluk, yöntemsizlik, usule/töreye/nizama aykırılık, **3.** çarpık/düzensiz/bozuk şey, arıza, engebe. *irregularities of the earths surface.* **4.** töreyi/yasayı/kuralları bozma/saymama/ihlâl etme, yolsuzluk. *Alleged irregularities in the government.* **5.** peklik, kabızlık, inkıbaz. ***e.a.*** *- 5. constipation.*

irrelative, *sf.* **1.** *gen.* ~ **to** : ilgisiz, münasebetsiz, ilgisi/ilişkisi/alâkası olmayan, **2.** konu dışı, **3.** **~ly** : ilgisi/münasebeti olmaksızın, konu dışı olarak, **4.** **~ness** : ilgisizlik, münasebetsizlik, konu ile ilgisi olmama. ***e.a.*** *-1&2. irrelevant.* ***k.a.*** *- 1&2. relevant, pertinent.*

irrelevance, *is.* **1.** ilgisizlik, münasebetsizlik, ilgisiz/alâkasız/konu dışı olan şey. *a report full of ~s.*

irrelevancy, *is., ç.* **-cies** *bk.:* **irrelevance.**

irrelevant, *sf.* **1.** ilgisiz, alâkasız, yersiz, münasebetsiz, konu ile ilgisi/ilişkisi/alâkası olmayan, uygulanamaz. *~ remarks/evidence. What you say is ~ to the subject. That's ~.* **2.** önemsiz, önemi yok. *If he can do the job well, his age is ~ (=does not matter).* **3.** **~ly** : ilgisi/münasebeti olmaksızın, konu dışı olarak. ***e.a.*** *- 1. immaterial, unrelated, impertinent, inapplicable.* ***k.a.*** *- 1. relevant, pertinent, related.*

irrelievable, *sf.* (sıkıntısı/ıstırabı vb.) hafifletilemez, azaltılamaz, yardım edilemez.

irreligion, *is.* **1.** dinsizlik, **2.** din düşmanlığı, din aleyhtarlığı, dine saygısızlık, **3.** **~ist** : dinsiz, din düşmanı.

irreligious, *sf.* **1.** dinsiz, dindar olmayan, dinle ilgisiz, **2.** dine aykırı/muhalif, **3.** din düşmanı, din aleyhtarı, **4.** **~ly** : dinle ilgisi olmaksızın, dine aykırı olarak.

irremeable, *sf. esk.* **1.** dönülmez, rücu edilemez, dönülmesi olanaksız, **2.** **irremeably** : dönülmeksizin. ***e.a.*** *- 1. irreversible.*

irremediable, *sf.* **1.** çaresiz, şifasız, tedavisiz, tedavisi olanaksız, çare bulunmaz, **2.** telâfi olunamaz, düzeltilemez, tamiri olanaksız, **3.** **~ness** : çaresizlik, şifasızlık, tedavi olanaksızlığı, **4.** **irremediably** : çaresizlikle, şifasız/tedavisi olanaksız bir şekilde, çare bulunmaksızın. ***e.a.*** *- 1. incurable, 2. irreperable.*

irremissible, *sf.* **1.** bağışlan(a)maz, affedil(e)mez, affolum(a)maz, **2.** **~ness = irremissibility**: bağışlan(a)mazlık, affedil(e)mezlik, **3.** **irremissibly**: bağışlan(a)maz/affedil(e)mez bir şekilde. ***e.a.*** *- 1. unpardonable.*

irremovable, *sf.* **1.** kaldırılamaz, çıkarılamaz, azledilemez, görevinden atılamaz, **2.** **~ness = irremovability** : kaldırılamazlık, çıkarılamazlık, azledilemezlik. **irremovability from office**: makamdan/görevden azledilemezlik, **3.** **irremovably**: azledilemeyecek şekilde.

irreparable, *sf.* **1.** onarılamaz, tamir edilemez/olunamaz, düzeltilemez, giderilemez, telâfi edilemez, çaresiz. ~ *harm/damage. She has done ~ damage to her reputation.* **2.** **~ness = irreparability** : onarılamazlık, tamir edilemezlik, düzeltilemezlik, telâfi imkânsızlığı, **3.** **irreparably** : onarılamayacak/tamir edilemeyecek/düzeltilemeyecek bir şekilde. ***e.a.-*** *1. irretrievable.*

irrepealable, *sf.* **1.** feshedilemez, iptal edilemez, (yürürlükten) kaldırılamaz, bozulamaz, **2.** **~ness = irrepealability** : feshedilemezlik, iptal edilemezlik, (yürürlükten) kaldırılma/bozulma olanaksızlığı, **3.** **irrepealably** : feshedilemeyecek/iptal edilemeyecek şekilde. ***e.a.-*** *irrevocable.*

irreplaceable, *sf.* **1.** eşsiz, eşi bulunmaz, yeri doldurulamaz, **2.** **~ness = irreplaceability** : eşsizlik, **3.** **irreplaceably** : eşsiz/eşi bulunmaz bir şekilde.

irrepleviable = irreplevisable, *sf. huk.* (gasp edilmiş eşya) istirdat edilemez, geri alınamaz, istirdadı/geri alınması olanaksız.

irrepressible, *sf.* **1.** bastırılamaz, zapt olunmaz, önüne geçilmez, durdurulamaz, tutulamaz, taşkın, coşkun. ~ *high spirit. an ~ talker. an ~ urge to have a chocolate milk.* **an ~ child** : ele avuca sığmaz çocuk, afacan, haşarı, **2.** **~ness = irrepressibility** : zapt olunmazlık, önüne geçilmezlik, taşkınlık, coşkunluk, **3.** **irrepressibly** : zapt olunmaz/önüne geçilmez bir şekilde. ***e.a.-*** *1. uncontrollable.*

irreprochable, *sf.* **1.** kusursuz, noksansız, mükemmel, hatasız, kabahatsiz, muaheze edilemez, kusur/noksan bulunamaz. ~ *conduct.* **2.** **~ness : irreprochability** : kusursuzluk, noksansızlık, mükemmellik, hatasızlık, **3.** **irreprochably** : kusursuz/noksansız/mükemmel bir şekilde. ***e.a.-*** *1. blameless, faultless.*

irresistible, *sf.* **1.** dayanılmaz, mukavemet edil(e)mez, önüne durulamaz, ezici, yıkıcı, çok kuvvetli, karşı konulamaz. ~ *desires/temptations. an ~ argument. an ~ political force.* **2.** çok cazip/çekici, baştan çıkaran. *On this hot day the sea was ~. She saw an ~ fur coat in the shop window.* **3.** **~ness = irresistibility** : dayanılmazlık, mukavemet edil(e)mezlik, önüne durulamazlık, ezicilik, yıkıcılık; aşırı cazibe/çekicilik, **4.** **irresistibly** : dayanılmaz/mukavemet edil(e)mez bir şekilde, karşı konulamazcasına, kuvvetle, son derece cazip/çekici bir şekilde.

irresoluble, *sf.* **1.** çözülemez, açıklanamaz, izah edilemez, **2.** *esk.* (sıkıntı vb.) hafifletilemez, dağıtılamaz, defedilemez, giderilemez, **3.** *esk.* eri(tile)mez, çözüşmez, **4.** **irresolubility** : çözülemezlik, açıklanamazlık, izah edilemezlik. ***e.a.-*** *3. indissoluble.*

irresolute, *sf.* **1.** kararsız, ikircikli, ikircimli, mütereddit, şüpheli. *He stood there ~, not knowing which path to try.* **2.** azim ve sebattan mahrum, çekingen, kararsız. *An ~ person makes a poor leader.* **3.** **~ly** : kararsızlıkla, ikircikle, ikircimle, tereddütle, çekingenlikle, **4.** **~ness** : kararsızlık, tereddüt, şüphe, çekingenlik. ***e.a.-*** *1. undecided, hesitating, vacillating, indecisive, faint-hearted, doubtful, wavering.* ***k.a.-*** *1. resolute, decisive, determined.*

irresolution, *is.* kararsızlık, ikircim, tereddüt, şüphe, ne yapacağını bilmeme. ***e.a.-*** *indecision, vacillation.*

irresolvable, *sf.* **1.** çözülemez, halledilemez, çözümü/halli olanaksız, karışık, muğlâk, **2.** tahlil/analiz edilemez, çözüştürülemez, elemanlarına ayrılamaz, **3.** **~ness = irresolvability** : çözülemezlik, halledilemezlik, çözüm olanaksızlığı, karışıklık, muğlâklık; çözüştürülemezlik.

irrespective, *sf.* **1.** tarafsız, bağımsız, müstakil, önemsemez, önem/ehemmiyet vermez, hesaba katmaz, itibar etmez, **2.** **~ of** : -e bakmadan, -i hesaba katmadan, önem vermeden, nazarıitibara almaksızın, fark gözetmeksizin, ...ne olursa olsun. **Any person, ~ of age, may join the club** : Yaşı ne olursa olsun (yaş farkı gözetmeksizin) herkes kulübe katılabilir. *They send information every week, ~ of whether it's useful or not. He rushed forward to help, ~ of the consequences. ~ of my wishes, I should go.* **3.** **irrespectively** : bakmadan, hesaba katmadan, nazarıitibara almaksızın, fark gözetmeksizin, ...ne olursa olsun, -den bağımsız olarak. ***e.a.-*** *2. regardless, without regard to, ignoring.*

irrespirable, *sf.* teneffüs edilemez, teneffüse elverişsiz.

irresponsible, *sf.&is.* **1.** sorumsuz, mes' uliyetsiz. *A dictator is an ~ ruler.* **2.** düşüncesiz, dikkatsiz, umursamaz, başkasının hakkına saygı göstermeyen (kimse). *It was ~ to leave the* *broken glass on the sidewalk.* **3.** güvenilmez, mes'uliyet duygusundan yoksun (kimse). *~ teenagers. ~ behavior. She is an ~ mother.* **4. ~ness = irresponsibility**: sorumsuzluk, mes'uliyetsizlik, **5. irresponsibly** : sorumsuzca, düşüncesizce, dikkatsizce, umursamadan, umursamaksızın, mes'uliyetine müdrik olmayarak. ***e.a.- 2&3.*** *careless, undependable, unreliable, indifferent, immature, untrustworthy, thoughtless, imprudent, reckless, capricious.* ***k.a.- 1-3.*** *responsible, careful, thoughtful, trustworthy, dependable.*

irresponsive, *sf.* **1.** yanıtsız, cevap/karşılık vermez, mukabele etmez, **2.** etkilenmez, müteessir olmaz, uyarıya cevap vermez, **3. ~ness** : yanıtsızlık, (uyarıya vb.) cevap vermeme, mukabele etmeme, etkilenmeme, müteessir olmama.

irretentive, *sf.* **1.** unutkan, (aklında) tutamayan, **2. ~ness = irretention** : unutkanlık.

irretraceable, *sf.* **1.** izlenemez, izi bulun(a)maz, izi takip edilerek geriye/membaına gidilemez, **2. irretraceably** : izlenemez bir şekilde.

irretrievable, *sf.* **1.** bir daha ele geçmez, geri alınamaz, telâfi/tamir edilemez, eski hâline getirilmesi olanaksız. *an ~ loss. They have done ~ damage to the physical environment.* **2. ~ness = irretrievability** :telâfi/tamir olanaksızlığı, **3. irretrievably** : bir daha ele geçmeyecek şekilde, telâfi/tamir edilemez bir şekilde, tamamen, büsbütün. *The war was irretrievably lost.*

irreverence, *is.* **1.** saygısızlık, hürmetsizlik, (özellikle dinî hususlara) riayetsizlik, **2.** saygısız/hürmetsiz eylem/tutum/davranış. ***e.a.-1.*** *disrespect.*

irreverent, *sf.* **1.** (dine) saygısız, hürmetsiz, riayetsiz. *Talking during a prayer is an ~ act.* **2. ~ly** : saygısızca. ***e.a.- 1.*** *disrespectful, impious, irreligious, profane, blasphemous, impudent, shameless.*

irreversible, *sf.* **1.** tersinmez, ters/geri çevrilemez, rücu edilemez, geri dön(ül)mez, tamir/telâfi edilemez, dönüşsüz, değişmez, tek yönlü. *an ~ decision. ~ changes to the climate. The damage was ~.* **2. ~ness = irreversibility** : tersinmezlik, ters/geri çevrilemezlik, dönüşsüzlük, değişmezlik, **3. irreversibly** : tersinmez bir şekilde, ters/geri çevrilemezcesine, tamiri/telâfisi imkânsız bir şekilde. *The ozone layer would be irreversibly damaged.*

irrevocable, *sf.* **1.** feshedilemez, değiştiril(e)mez, kesin, kat'î, geri alınamaz, dönüşsüz, gayrikabili rücu. *an ~ promise. My decision is ~. an ~ decree.* **2.** geri gelmez, bir daha ele geçmez. *an ~ past.* **3. ~ness = irrevocability** : feshedilemezlik, değiştiril(e)mezlik, kesinlik, kat'îlik, **4. irrevocably** : feshedilemez/değiştiril(e)mez bir şekilde, kesin olarak, kat'iyetle. ***e.a.-1.*** *unalterable, irreversible, final, conclusive, unchangeable.* ***k.a.-1.*** *reversible, changeable, alterable.*

irrigate, *gl.f.* **-gated, -gating 1.** (tarla, arazi vb.) sulamak. *~ desert areas and make them fertile.* **2.** *tıp* (yarayı/kanalı vb. antiseptik sıvı ile) yıkamak, üzerine antiseptik sıvı püskürtmek. *to ~ the nose and throat with warm water.* **3.** ıslatmak, **4.** (su serperek vb.) tazele(ndir)mek, **5. irrigable** : sulanabilir (arazi), **6. irrigably** : sulanabilecek şekilde, **7. irrigator** : sulayan. ***e.a.-3.*** *moisten, wet,* ***4.*** *refresh, revitalize.*

irrigation, *is.* **1.** (tarla, arazi vb.) sula(n)ma. *~ is needed to make crops grow in dry regions. an ~ project. ~ canals.* **2.** *tıp* (yarayı vb.) yıkama, tedavi için ıslak tutma, sıvı içine sokma, **3. ~al** : sulama+, **4. ~ist** : sulama uzmanı.

irrigative, *sf.* sulama+, sulamaya yarayan.

irriguous, *sf. az kul.* **1.** sulu/sulak/iyi sulanan (arazi), **2.***bk.:* **irrigative**. ***e.a.-1.*** *well-watered, moist.*

irritability, *is.* **1.** titizlik, öfke(lilik), sinirlilik, çabuk kızma/öfkelenme/hiddetlenme. *Signs of overwork are nervous tension, ~ and indigestion.* **2.** *fizy. biy.* irkilme, irkilim.

irritable, *sf.* **1.** titiz, ters, huysuz, sinirli, alıngan, çabuk kızar/öfkelenir/hiddetlenir. *She has been so ~ lately that I think she must be ill.* **2.** *fizy. biy.* çabuk irkilir, **3.** *patol.* duyarlı, hassas, çabuk tahriş olur/iltihaplanır. *A baby's skin is often quite ~.* **4. ~ness** *bk.:* **irritability, 5. irritably** : titizlikle, huysuzlukla, sinirli sinirli, alınganlıkla, çabuk hiddetlenerek. ***e.a.- 1.*** *testy, touchy, petulant, peevish, irascible.*

irritancy, *is.* **1.** öfke, sinirlilik, **2.** irkiltme, dalayıcılık, muharrişlik.

irritant, *sf.&is.* **1.** öfkelendirici, sinirlendirici, hiddetlendirici, kışkırtıcı, tahrik edici, **2.** irkilten, dalayıcı, tahriş edici, muharriş (madde), **3.** sinirlendiren/öfkelendiren şey.

irritate, *f.* **-tated, -tating 1.** kızdırmak, sinirlendirmek, öfkelendirmek, hiddetlendirmek, kışkırtmak, tahrik etmek. *His foolish questions ~d the teacher. Flies ~ horses.* **2.** *fizy. biy.* irkiltmek. *A muscle contracts when it is ~d by an electric shock.* **3.** *patol.* dalamak, kaşındırmak, tahriş etmek. *Rough material ~s the skin. The smoke ~d her eyes.* **4. irritator** : (a) kızdıran/sinirlendiren/öfkelendiren şey/kimse, (b) dalayan/tahriş eden şey. ***e.a.- 1.*** *annoy, exasperate, nettle, provoke, aggravate, rile, peeve, vex, chafe, gall, ruffle, pique, fret.* ***k.a.-1.*** *soothe, calm, mollify.*

irritated, *sf.* **1.** öfkeli, hiddetli, kızgın, sinirli, **2.** tahriş olunmuş, iltihaplanmış, **3. ~ly** : öfkeli/hiddetli/kızgın/sinirli bir şekilde. ***e.a.- 1.*** *annoyed, vexed.*

irritating, *sf.* **1.** öfkelendirici, hiddetlendirici, kızdırıcı, sinirlendirici, kışkırtıcı, tahrik edici, **2.** irkiltici, tahriş edici, **3. ~ly** : öfkelendirerek, hiddetlendirerek, kızdırarak, sinirlendirerek, kışkırtarak, kışkırtırcasına, tahrik ederek/edercesine. ***e.a.- 1.*** *provoking, annoying, vexing.*

irritation, *is.* **1.** kız(dır)ma, sinirlen(dir)me, öfkelen(dir)me, hiddetlen(dir)me, kışkırtma, tahrik etme, **2.** öfke, hiddet, kızgınlık, sinirlilik, **3.** *fizy. biy.* (a) iltihaplan(dır)ma, dala(n)ma, kaşın(dır)ma, tahriş etme/olma, **4.** irkil(t)me.

irritative, *sf.* **1.** öfkelendirici, hiddetlendirici, kızdırıcı, sinirlendirici, kışkırtıcı, tahrik edici, **2.** *patol.* dalayıcı, muharriş, tahriş edici, iltihaplandırıcı. *an ~ fever. ~ coughing.* **3. ~ness** : hiddetlendiricilik, sinirlendiricilik, kışkırtıcılık, tahrik edicilik; dalayıcılık, muharrişlik, tahriş edicilik.

irrotational, *sf.* **1.** dönmez, dönüşsüz. *an ~ electric field.* **2.** burgaçsız, girdapsız. *~ flow.*

irrupt, *gs.f.* **1.** baskın yapmak, (şiddetle) saldırmak, **2.** (kalabalık) taşkınlık göstermek, coşmak. *The crowd ~ed in a fervor of patriotism.* **3.** istilâ etmek, **4.** (hayvan nüfusu) aşırı derecede çoğalmak, birdenbire artmak. ***e.a.-2.*** *erupt.*

irruption, *is.* **1.** baskın, üşüşme, istilâ, hücum, tehacüm, saldırı. *a violent ~ of soldiers into the building.* **2.** feveran, patlama, püskürme. *a strong ~ of angry feelings.* **3.** (hayvan nüfusunda) anî/hızlı artış.

irruptive, *sf.* **1.** baskın şeklinde, istilâ/hücum/saldırı kabilinden, **2.** anî/hızlı/aşırı derecede artan/çoğalan, **3.** *(ieo.)* araya girmiş/sokulmuş, **4. ~ly** : baskın yaparcasına, istilâ edercesine, hücumla, saldırarak.

IRS = *Internal Revenue Service* : Vergi (Tahsilât) Dairesi.

Irtish = Irtysh, *is.* İrtiş (nehir).

is, *f.* **1. be** fiilinin şimdiki zaman üçüncü tekil şahsı : -dır/-dir/-dur/-dür. **The sky is blue** : Gökyüzü mavidir. **2. as is** : olduğu gibi, şimdiki hâliyle, hiçbir değişiklik/tamir vb. yapmadan. *I'll sell my car as is.*

Is. = is. = 1. island, **2.** isle.

isabella, *is.* **1.** *b.h.* İzabel, kadın adı, **2. ~ color** : koyu ten rengi, kahverengiye çalan koyu sarı renk, **3. ~ grape** : Amerika'ya mahsus mor renkli tatlı üzüm, **4. ~ moth** : sarı pervane *(Isia isabella)* : Amerika'ya mahsus arka kanatları turuncu, kırmızı pervane.

isacoustic, *sf. fiz.* **1.** eş sesli : şiddeti veya netliği eşit seslere ait, **2.** kapalı bir yerde akustik özellikleri aynı olan noktaları birleştiren çizgi/eğri/yüzey ile ilgili.

isagoge, *is.* **1.** (bir öğrenim dalına/araştırmaya) başlangıç, giriş, **2.** *bk.:* **isagogics.**

isagogic, *sf.&is.* **1.** (özellikle İncil'in tefsirine) başlangıç/giriş mahiyetinde, **2.** *bk.:* **isagogics.**

isagogics, *is.* **1.** öğrenime başlangıç/giriş, ilk bilgiler, **2.** İncil'e giriş, İncil'i oluşturan kitapların edebî tarihini, yazarlarını, yazılış tarih ve yerlerini vb. inceleyen din bilgisi. **isagoge, isagogic** *d.d.*

isallobar, *is. meteor.* eş basınç çizgisi : hava haritası üzerinde basınç değişmeleri aynı olan noktaları birleştiren çizgi.

isarithm, *is. bk.:* **isopleth.**

-isation, *son ek bk.:* **-ization.**

isba = izba, *is.* izbe, kütükten yapılmış kulübe.

ischaemia = ischemia, *is. tıp* kan azlığı : damar tıkanıklığından bazı dokulara giden kanın azalması. **ishaemic = ishemic** : kanı az.

ischium, *is., ç.* **-chia** *anat.* **1.** oturga: kalça kemiğinin alt kısmı, **2.** oturak kemiği, oturunca vücudun dayandığı kemiklerden her biri, **3. ischiadic = ischiatic = ischial** : oturga+, kalça kemiğinin alt kısmı ile ilgili.

-ise, *son ek* **1.** *bk.:* **-ize**, **2.** Fransızcadan alınan kelimelere eklenerek nitelik, durum, görev vb. bildirir : *franchise, merchadise* gibi.

isentropic, *sf.* eş dağıntılı, eş entropili, dağıntıyı/entropiyi değiştirmeden vuku bulan. *an ~ expansion.* **~ally** : eş dağıntılı.

-ish, *son ek* şu anlamları ekler : **1.** "-lı /-li / -lu/-lü". **Swedish** : İsveçli. **Polish** : Polonyalı, **2.** "-ca /-ce, ...gibi/tarzında". **babyish** : bebek gibi, **childish** : çocukça. **3.** "...meraklısı/müptelâsı, -e mütemayil/meyyal". **bookish** : kitap meraklısı. **knavish** : hilekâr, hileye mütemayil, **4.** sıfatlara eklenerek "oldukça, -ca/-ce, -ımsı/-imsi, -mtırak" vb. anlamları katar : **oldish** : oldukça ihtiyar, yaşlıca. **sweetish** : tatlımsı, oldukça tatlı. **greenish** : yeşilimsi, yeşilimtrak. **yellowish** : sarımsı, sarımtrak, **5.** *k.d.* "takriben, ...civarında, ...sularında". **fortyish** : 40 yaşlarında. **eightish** : (saat) 8 sularında, **6.** Fransızcadan alınmış fiilerin sonuna takılır : *establish, finish, cherish, punish, vb.*

Ishmael = Ismael, *is.* **1.** İsmail, İbrahim peygamberin oğlu, **2.** Arap, **3.** bedevî, serseri, başıboş, **4.** **~itish** : bedevî gibi, bedevîye benzer, **5.** **~itism** : bedevilik.

Ishmaelite, *is.* **1.** İsmailî, İsmail soyundan gelen kimse, **2.** Arap, **3.** bedevî, serseri, başıboş, derbeder. ***e.a.-*** *2. Arab, 3. wanderer, outcast.*

Ishtar, *is.* (Asurluların ve Babillilerin) aşk ve savaş tanrıçası. **Mylitta** *d.d.*

isinglass, *is.* **1.** balık tutkalı : bazı balıkların hava torbacığından elde edilen saydam jelâtin. Tutkal ve jel olarak kullanılır. **2.** (ince levha hâlinde) mika.

Isiac(al), *sf.* (Mısır) bereket tanrıçasına ait.

Isis, *is.* İsis, (Mısır) bereket tanrıçası.

Islam, *is.* **1.** İslâm, Müslümanlık, İslâmiyet, **2.** İslâm âlemi, Müslüman ülkeler ve milletler, **3.** Müslümanlık, **4.** **~ic = ~itic** : İslâmî. ***e.a.-*** *1. Mohammedanism, Moslemism, Islamism.*

Islamise/Islamisation, *Brit. bk.:* **Islamize/Islamization.**

Islamism, *is.* İslâmiyet, İslâm dini ve kültürü.

Islamite, *is.* Müslüman. ***e.a.-*** *Muslim.*

Islamize, *f.* **-ized, -izing 1.** Müslümanlaş(tır)mak, Müslüman yapmak/olmak, Müslümanlığın etkisine maruz kalmak/bırakmak, **2. Islamization** : Müslümanlaş(tır)ma, Müslüman yapma/olma.

island, *is.&gl.f.* **1.** ada. *Britain is an ~.* **2.** (geniş, düz arazide) ağaç kümesi, koru, **3.** (geniş, düz arazide tek başına) tepe, **4.** adaya benzer şey, **5.** *anat.* çevresindekilerden farklı doku, **6.** (uçak gemisinde) kumanda kulesi, **7.** başkalarından ayrılmış etnik grup, **8. traffic ~ = safety ~** *d.d.* güven adacığı, orta kaldırım, röfüj, geniş caddelerin ortasında yayaların güvenliğini sağlayan kaldırım, **9.** aralaştırmak, ada yapmak, ada hâline getirmek, **10.** adacıklar teşkil etmek, **11.** civardan ayırmak, izole etmek, tek başına bırakmak, **12. ~er** : adalı, ada halkı, **13. ~less** : adasız, **14. ~like** : ada gibi. ***e.a.- 11.*** *isolate.*

island universe, *is.* uzay ada, gök ada, (Samanyolunun dışındaki) kehkeşan.

isle, *is.&gl.f.* **isled, isling 1.** adacık, küçük ada, **2.** ada, **3.** adada oturmak/yaşamak, **4. The British ~s** : Büyük Britanya ve İrlanda.

islet, *is.* adacık, çok küçük ada. *~ of Langerhans* : *anat.* Langerhans adacığı: Pankreasta ensülin çıkaran iç salgı gözeleri.

islet-cell, *is. anat.* adacık göze, adacık gözesi.

ism, *is. alay* kuram, öğreti, teori, nazariye, doktrin.

-ism, *son ek* **1.** eylem, işlem, sonuç bildirir : **ostracism** : sürgüne gönderme, **2.** "-cilik": **skepticism** : şüphecilik. **nationalism** : milliyetçilik, **3.** "-lik" (nitelik, davranış vb.). **heroism** : kahramanlık. **patriotism** : vatanseverlik, **4.** inanış, öğreti, mezhep, doktrin bildirir : **Calvinism** : Kalvin mezhebi, **5.** (dilde) özellik, hususiyet bildirir : **Americanism** : Amerikan şivesi, **6.** *tıp* iptilâ, düşkünlük, bir şeyi aşırı kullanmaktan ileri gelen anormal durumu bildirir : **alcoholism** : içki iptilâsı, ayyaşlık, alkolizm, alkoliklik.

Ismaili, *is.* **1.** İsmail mezhebi, Şiîliğin bir şubesi, **2.** İsmailî mezhebine mensup kimse.

isn't = is not.

iso- = is-, *ön ek* **1.** "eş, eşit, aynı" : **isochromatic**: eş renkli. **2.** *kim.* "eşiz, ...ile izomer" : *isopropil.*

isoagglutination, *is. tıp* eş kümeleşim : bir kimsenin kanındaki alyuvarların aynı cinsten başka fertten alınan serumla kümeleşmesi.

isoagglutinin, *is. biy.-kim.* eş kümeç, eş kümeleştiren.

isoagglutinative, *sf. tıp* eş kümeleştirici.

isoagglutinogen, *is. tıp* eş kümeç üreten.

isoamyl acetate, *is. kim.* izoamil asetat : C7H14O2 veya CH3COOCH2CH(CH3)2. Renksiz, hoş kokulu sıvı ester. Eritici olarak, sun'i meyve kokusu vermekte ve kozmetik sanayiinde kullanılır. **banana oil, pear oil** *d.d.*

isoantibody, *is.* eş karşıntan.

isoantigen, *is.* **1.**eş karşıntan üreten, **2. ~ic** : eş karşıntan üreten, **3. ~icity** : eş karşıntan üreticilik.

isobar, *is.* **1.** *meteor.* eş basınç, eş basınç eğrisi : belirli bir anda hava basıncı aynı olan noktaları harita üzerinde birleştiren eğri, **2. isobare** *d.d. fiz.* atom ağırlıkları aynı fakat atom numaraları farklı olan maddelerden her biri. *bk.:* **isotope**, **3. ~ism** : eş basınçlılık.

isobaric, *sf.* **1.** eş basınçlı, hava basınçları aynı olan, **2.** eş basınçsal : eş basınç çizgilerine ait.

isobath, *is.* **1.** eş derinlik : harita üzerinde denizlerin aynı derinlikteki noktalarını birleştiren eğri, **2.** Jeoloji haritalarında arzın aynı derinlikteki noktalarını birleştiren eğri.

isobathic, *sf.* **1.** eş derinlikli, eş derinlikte bulunan, derinlikleri aynı olan, **2.** eş derinlik eğrisine ait.

isobutane, *is. kim.* izobütan : (CH3)3CH. Yakıt ve benzin yapımında kullanılan ve yakıt olarak kullanılan tutuşur gaz.

isobutylene = isobutene, *is. kim.* izobütilen : (CH3)2C=CH2. Çok uçucu sıvı veya tutuşur gaz. Bütilli kauçuk yapmakta kullanılır.

isocarpic, *sf. bot.* eş yapraklı : yemiş yaprağı sayıca çiçek yaprağına eşit olan.

isocheim, *is.* **1.** eş ısıl eğri : hava durumunu gösteren harita üzerinde ortalama kış sıcaklıkları aynı olan noktaları birleştiren eğri. **isochime** *d.d.* **2. ~al = ~enal = ~ic = isochimal** : eş ısıl.

isochore = isochor, *is. fiz.* eş hacim eğrisi : hacmi sabit tutulan bir maddenin/akışkanın basınç ve sıcaklık değişmeleri arasındaki bağıntıyı gösteren eğri.

isochoric, *sf.* eş hacimli, sabit hacimli.

isochromatic, *sf.* **1.** *optik* eş renkli, renkleri aynı olan, **2.** *bk.:* **orthochromatic.**

isochronal = isochronic = isochronous, *sf.* **1.** eş zamanlı, **2.** eş süreli, eş dönemli, eşit zaman aralıklarıyla vuku bulan, **3.** eş frekanslı, **4. isochronally** : eş zamanlı/eş süreli olarak.

isochronism, *is.* **1.** eş zamanlılık, **2.** eş sürelilik, eş dönemlilik, **3.** eş sıklık, eş frekanslılık.

isochronize, *gl.f.* **-nized, -nizing 1.** eş zamanlı/eş süreli yapmak, eş süreleştirmek, eş dönemleştirmek.

isochronous(ly), *sf.&zf. bk.:* **isochronal (ly).**

isochroous, *sf.* eş renkli, tek renkli. **isochroöus** *ş.d.y.*

isoclinal = isoclinic, *sf.&is.* **1.** eş eğimli, **2.** eş sapınçlı : pusula sapıncı aynı olan. *~ lines on a map.* **3.** *jeol.* eş eğimli, eğilimleri aynı olan (katmanlar), **4. isoclinic line** *d.d.* eş sapınç çizgisi : yeryüzünde manyetik sapınçları aynı olan noktaları birleştiren çizgi.

isocline, *is. jeol.* eş eğimli katınan.

isocracy, *is., ç.* **-cies** eş yetkili hükûmet : politik yetkilerin eşit olarak dağıldığı hükûmet şekli.

isocratic, *sf.* eş yetkisel, eş yetkili.

isocyanate, *is. kim.* izosiyanat : eşizli (izomerik) siyanür asidinin (HCNO) tuzu/esteri. Plâstik ve yapışkan madde yapımında kullanılır.

isocyanine, *is. kim.* izosiyanin : siyanin boyalarından biri. *bk.:* **cyanine.**

isocyclic, *sf. kim.* eş çevrimli : halkalarında yalnız bir tek eleman (özellikle karbon, C) atomları bulunan. *bk.:* **heterocyclic.**

isodiametric, *sf.* **1.** eş çaplı, çapları eşit olan, **2.** eş eksenli, eksenleri aynı olan, **3.** eş boyutlu : boyutları eşit olan, **4.** yan eksenleri eşit (tetragonal ve hekzagonal kristaller gibi).

isodimorphism, *is.* **1.** eş çift biçim(lilik) : çift biçimli iki maddenin eş(biçimli) olması, **2. isodimorphic = isodimorphous** : eş çift biçimli.

isodose, *sf.* eş ışınımlı, eş dozlu .

isodynamic(al), *sf.* **1.** eş devingen, eş kuvvetli, **2.** eş alanlı : yeryüzünde manyetik alanın yatay bileşenleri eşit olan.

isoelectric, *sf.* **1.** eş gerilimli, eş potansiyelli, **2.** *kim.* asıltının elektrikçe nötr olduğu, gerilimin sıfır olduğu. ~ **point** : gerilimin sıfır olduğu nokta veya **pH** değeri. *The ~ point of a protein.*

isoelectronic, *sf. fiz. kim.* eş elektronlu : elektron sayısı (veya valans elektronlarının sayısı) eşit olan. **~ally** : eş elektronlu olarak.

isogamete, *is. biy.* **1.** ikiz eşey göze, eş gamet, ikiz gamet. *bk.:* **heterogamete**, **2. isogametic** : ikiz eşey gözesel.

isogamous, *sf. biy.* ikiz eşeyli, eş eşeyli : birbirinin aynı iki eşeylik gözesi olan. ***k.a.***- *heterogamous.*

isogamy, *is. biy.* ikiz eşeylik, eş eşeylik : bazı deniz yosunlarında olduğu gibi birbirinin tıpkısı iki eşey gözenin kaynaşması.

isogeneic = isogenic, *sf. biy.* eş eşeyli : eşey gözeleri aynı olan. *Identical twins are ~.*

isogenous, *sf. biy.* eş soylu, soyu bir.

isogeny, *is. biy.* eş soyluluk, soyu birlik.

isogeotherm, *is.* eş sıcaklık eğrisi : yeryüzünde ortalama sıcaklıkları aynı olan noktaları birleştiren eğri.

isogeothermal = isogeothermic, *sf.* eş sıcaklıklı.

isogloss, *is.* **1.** dil ayrımı çizgisi : farklı diller konuşan toplumsal bölgeleri ayıran hudut, **2. ~al** : dil ayrımı+.

isogon, *is.* eş açılı çokgen, bütün açıları eşit çokgen.

isogonal, *sf.&is.* **1.** eş açılı, bütün açıları eşit, **2.** *bk.:* **isogonal line**. ***e.a.***- *1. equiangular, isogonic.*

isogonal line, *is.* eş sapma çizgisi : yeryüzünde manyetik sapmaları eşit olan noktaları birleştiren çizgi. **isogone, isogonal, isogonic** *d.d.*

isogonic, *sf.&is.* **1.** eş açılı, açıları eşit, **2.** eş sapmalı, manyetik sapmaları aynı, **3.** eş oranlı, eş gelişimli : büyüklük oranları sabit kalarak gelişen, **4.** *bk.:* **isogonal line.**

isogony, *is.* **1.** eş açılılık, açı eşitliği, **2.** eş oranlılık, **3.** eş gelişim.

isogram = isoline, *is. meteor. coğ.* eş eğri : haritalarda vb. sıcaklık, basınç, yağış gibi değişkenleri eşit olan noktaları birleştiren eğri.

isograph, *is.* **1.** eş dil çizgisi : dillerin coğrafî dağılımının incelenmesinde dil özellikleri ortak olan bölgeleri gösteren çizgi, **2.** minkale gönye : hem açı ölçmekte, hem gönye olarak kullanılabilen alet, **3.** izograf : cebirsel denklemin gerçek ve sanal köklerini hesaplayabilen elektonik hesap makinesi, **4. ~ic(al)** : eş dil+, **5. ~ically** : eş dil eğrisi ile.

isohel, *is. meteor.* eş güneş çizgisi : hava haritası üzerinde eşit miktarda güneş alan noktaları birleştiren çizgi.

isohemolysis, *is. tıp* eş yok etme : bir bireyin kanındaki alyuvarların aynı cinsten başka bir bireyin serumundaki karşıtanlar tarafından yok edilmesi.

isohyet, *is. meteor.* **1.** eş yağış eğrisi : harita üzerinde aynı miktar yağış alan noktaları birleştiren eğri, **2. ~al** : eş yağışlı.

isolable = isolatable, *sf.* **1.** yalıtılabilir, ayrılabilir, tecrit edilebilir, **2. isolability** : yalıtılabilme.

isolate, *sf.&is.&gl.f.* **-lated, -lating 1.** ayırmak, ayrı yerlere koymak, tecrit etmek, çevre ile bağlantısını/ulaşımını kesmek. *Several villages in the East have been ~d by heavy snowfall.* **2.** *tıp* tecrit etmek, karantina altına almak, başkalarıyla temasını menetmek. *When a person has an infectious disease, he is usually ~d.* **3.** *kim. bkt.* (bir maddeyi) arıtmak/tasfiye etmek, başka maddelerden ayırmak, saf olarak elde etmek. *They have ~d the bacterium in its pure form.* **4.** *elekt.* yalıtmak, izole/tecrit etmek, yalıtkan madde ile kaplamak. *to ~ a wire.* **5.** yalnız, tek başına, herkesten ayrı/uzak (kimse). *Standing there, ~ and still.* **6.** arıtılmış, saf olarak elde edilmiş madde. ***e.a.***- ***1&3.*** *separate, segregate, seclude, detach, 2. quarantine, 4. insulate, 5. solitary, isolated.*

isolated, *sf.* **1.** ayrılmış, ayrı (düşmüş), **2.** yalnız, tek, münferit, **3.** yalıtılmış, izole/tecrit edilmiş, **4.** karantinaya alınmış, **5. ~ opposition** *gr.* tekil karşıtlık, **6. ~ point** *mat.* tekil nokta. ***e.a.***- *1. separated, segregated, 2. alone, solitary, 3. insulated.*

isolating, *sf. gr.* ayırıcı : Çincede olduğu gibi kelimelerin anlamları cümledeki yeri ile değişen.

isolation, *is.* **1.** ayırma, ayrılma, tecrit etme/edilme, yalıt(ıl)ma, **2.** yalnızlık, **3.** ücralık, **4.** karantina, (hastalık dolayısıyla) tecrit etme/edilme, başkalarıyla temasını kesme, **5.** ayırma/tecrit politikası ile bir milletin başkalarından ayrılması, **6. ~ism** : ayırma/tecrit politikası : barış ve ekonomik gelişmenin başka ülkelerle siyasî ve ekonomik bağları kesip kendi olanaklarıyla yetinme sayesinde sağlanacağını savunan politika, **7.** **~ist** : ayırımcı, ayırma politikası yanlısı. ***e.a.-*** *2. solitude, aloneness.*

isolator, *is.* ayıran, yalıtan, tecrit eden, ses ve titreşime karşı yalıtan şey.

isolead, *is. As.* nişan düzengeci : hareketli bir hedefin hızına göre ne kadar ilerisine nişan alınacağını gösteren eğri.

isoleucine, *is. biy.-kim.* temel-besi : C6H13 NO2 veya C2H5CH(CH3)CH(NH2) COOH. Kazeinde ve vücut dokularında bulunan, beslenmede temel olduğu sanılan amino asit.

isoline, *is. bk.:* **isogram.**

isologous, *sf. kim.* eş türel : moleküler yapıları benzer fakat aynı valanstaki ve aynı periyodik gruptaki farklı atomları içeren (organik karbon bileşenleri). Örneğin : etan H3C-CH3 (etan), H2C=CH2 (etilen) ve HC≡CH (asetilen) eş türel bileşiklerdir.

isolog = isologue, *is. kim.* eş tür : eş türel iki veya daha fazla bileşimden her biri.

isomagnetic, *sf.&is.* eş mıknatıslı, eş manyetik alanlı, (yeryüzünde) manyetik özellikleri aynı olan (noktaları birleştiren eğri).

isomer, *is.* **1.** *kim.* eşiz : molekül bileşimleri ve molekül ağırlıkları özdeş, ancak özellikleri, bileşen ya da atom kümelerinin uzaydaki dizilişleri farklı bileşiklerden her biri, **2. nuclear ~** *d.d. fiz.* çekirdeksel eşiz : başkalarıyla eşizlik özelliği gösteren çekin (*nuclide*)lerden her biri, **3. ~ase** : eş enzim : mayaladığı maddeyi eşiz maddelere dönüştüren maya/enzim, **4. ~ic** : eşiz, eşizlik özelliği gösteren, **5. ~ically** : eşiz olarak.

isomerism, *is.* **1.** *kim.* eşizlik : aynı cins ve sayıda atomlardan oluşmakla beraber yapı biçimleri ve özellikleri farklı olma, CH3OCH3 ve CH3CH2OH gibi, **2. nuclear ~** *d.d. fiz.* çekirdeksel eşizlik : atom numaraları, atom kütleleri aynı, fakat enerji seviyeleri ve yarı ömürleri farklı olma.

isomerize, *f.* **-ized, -izing 1.** *kim.* eşizleş(tir)mek, eşiz maddeye çevir(il)mek, **2. isomerization** : eşizleş(tir)me.

isomerous, *sf.* **1.** eş organlı, eş parçalı, eş simgeli, organları/parçaları/simgeleri eşit olan, **2.** *bot.* eş sayılı, sayıca eşit (çiçeklerin yaprak dizileri vb.), **3.** *bk.:* **isomeric.** ***k.a.-*** *heteromerous.*

isometric, *sf.&is.* **1. ~al** *d.d.* eş ölçevsel, eş ölçülü, eş boyutlu, **2.** eş eksenli : birbirine dik üç ekseni birbirine eşit olan (kristal), **3.** *fiz.* eş ölçev çizgisi : sabit hacimli gazın sıcaklık-basınç eğrisi (ile ilgili), **4.** eş vezinli : mısraların vezni eşit (manzume), **5.** eş ölçekli (resim). **6.** kas gerilim : sabit bir dirence karşı kasın gerilmesi, **7. ~ drawing** : eş ölçevsel/eş ölçekli resim, **8. ~ exercise = ~s** : kas gerici beden hareketi, **9. ~ line** : (a) eş ölçevsel çizgi : aynı sabit değerli çokluğu taşıyan noktaları birleştiren çizgi, (b) sabit hacimde tutulan gazın basınç veya sıcaklık değişmelerini gösteren çizgi, **10.~ mapping** : eş ölçevsel izdeşim/gönderim, **11. ~ metric spaces** : eş ölçevsel uzaylar, eş ölçevli uzaylar, **12. ~ projection** : eş ölçekli izdüşüm : birbirine dik üç boyut aynı oranda küçülecek tarzda yapılan izdüşüm, **13. ~ spaces** : eş ölçevsel uzaylar, **14. ~ surfaces** : eş ölçevsel yüzeyler, **15. ~ transformation**: eşölçer dönüşüm.

isometropia, *is. göz.* eş kırınım : ışığın her iki gözde de eşit miktarda kırılması.

isometry, *is., ç.* **-tries 1.** eş ölçü, ölçü eşitliği, eşölçer, **2.** *coğ.* eş yükseklik, deniz düzeyinden olan yüksekliklerin eşitliği, **3.** eş izdeşim : ölçülü uzayda uzunlukları değiştirmeyen dönüştürüm. **Rotation and translation are isometries of the plane** : Düzlemde dön(dür)me ve ötele(n)me birer eş izdeşimdir.

isomorph, *is.* **1.** eş yapı : yapısı başka birisinin yapısına aynen benzeyen organizma, **2.** eş yapılı madde.

isomorphic, *sf.* **1.** *biy.* eş yapılı : ceddi farklı, fakat yapılış veya görünüşleri eş olan, **2.** *kim. bk.:* **isomorphous, 3. ~ mapping** : eş izdeşim, eş yapı dönüşümü, **4. ~ topological groups** : eş yapılı ilingesel öbekler, **5. ~ uniform spaces** : eş yapılı düzgün uzaylar, **6. ~ally** : eş yapılı olarak.

isomorphism, *is.* **1.** *mat.* eşlev, eş yapı dönüşümü : iki matematik küme arasında birebir tekabül (karşıtlık), **2.** cetleri farklı organizmaların benzeşimi, **3.** *kim.* eş biçimlilik.

isomorphous, *sf. kim.* eş biçimli : kristal biçimleri aynı (fakat bileşimleri farklı).~ *crystals.*

isoniazid, *is. ecz.* izoniyezid : C5H4NCON HNH2 : Tüberküloz tedavisinde kullanılan kristalli katı bileşik. Tam adı : **isonicotinic acid hydrazide.**

isonomy, *is.* **1.** (siyasî haklarda/yasal bakımdan) eşitlik, **2. isonomic = isonomous** : (yasal bakımdan) eşit.

isooctane, *is. kim.* izooktan : (CH3)3CHC H2C(CH3)3 : (**Trymethylpentane**) yakıtların oktan sayısını tespitte standart olarak kullanılan tutuşabilir sıvı yakıt.

isophot(e), *is.* eş aydınlanma eğrisi : bir ışık kaynağı etrafında aydınlanma dereceleri aynı olan noktaları birleştiren eğri. **isophotal** : eş aydınlanan.

isopiestic, *sf.&is.* **1.** eş basınçlı, **2.** eş basınç eğrisi, **3. ~ally** : eş basınçla. ***e.a.****- 1. isobaric, 2. isobar.*

isopleth, *is.* **1.** eş değer eğrisi : bir harita üzerinde belirli coğrafî değerleri (nüfus, yağış, sıcaklık vb.) aynı olan noktaları birleştiren eğri, **2.** sıklık eğrisi : bir grafik üzerinde iki değişkene bağlı olarak bir olayın oluş sayısını (sıklığını) gösteren eğri, **3. ~ic** : eş değersel. ***e.a.****- 1. isarithm.*

isopod, *is.&sf.* **1.** eş ayaklı : eklem bacaklılardan suda ve karada yaşayan yassı vücutlu ve yedi çift ayaklı, kabuklu hayvanlar (tespih böceği vb.), **2. ~an = ~ous** : eş ayaklı.

isoprene, *is. kim.* izopren : CH2=C(CH3) CH=CH2. Yapay kauçuk yapımında kullanılan uçucu sıvı. **isoprenoid** : izoprenli.

isopropyl, *is. kim.* **1.** izopropil, eş propil. **2. ~ alcohol** : izopropil alkol : CH3CHOHCH3 : eritici, masaj alkolü olarak ve antifriz yapımında kullanılır, **3. ~ group = ~ radical** : izopropil kökü, tek valanslı (CH3)2CH- grubu, propil grubunun eşizi.

isoproterenol, *is.* astım ilâcı : C11H17NO3 : Nefes darlığı/astım tedavisinde kullanılır. **isoprenaline** *d.d.*

isosceles, *sf.* ikizkenar. **~ triangle** : ikizkenar üçgen.

isoseismal, *sf.&is.* **1. isoseismic** *d.d.* eş depremli, deprem şiddeti eşit olan, **2. ~ line** *d.d.* eş deprem eğrisi : deprem şiddeti eşit olan noktalardan geçen sanal çizgi.

isosmotic, *sf. bk.:* **isotonic.**

isostasy, *is.* **1.** *jeol.* yer dengesi : yer kabuğuna etkiyen kuvvetlerin denge hâlinde olması, **2.** dengelenme : etkiyen kuvvetlerin bileşkesinin sıfır olması.

isostatic, *sf.* dengeli, denge hâlinde, denge sağlayan.

isosteric, *sf. kim.* eş değerlikli : atom numarası ve cinsi farklı fakat valans elektronlarının sayısı aynı.

isothere, *is.* eş yaz sıcaklığı eğrisi : harita üzerinde ortalama yaz sıcaklığı eşit olan noktaları birleştiren eğri.

isotherm, *is.* **1.** *meteor.* eş sıcaklık (eğrisi) : hava durumu haritası üzerinde sıcaklıkları aynı olan noktaları birleştiren eğri, **2.** *fiz.* eş ısıl eğri : sıcaklığı sabit tutulan gazın hacim veya basınç değişmesini gösteren eğri.

isothermal, *sf.&is.* **1.** eş ısıl, sabit sıcaklıklı, sabit sıcaklıkta vuku bulan. **~ equilibrium** : eş ısıl denge. **2.** eş ısıl eğri, eş sıcaklık eğrisi, **3. ~ly** : sabit sıcaklıkta, sıcaklığı sabit tutarak.

isothiocyano group/radical, *is. kim.* izotiyosiyano grubu/kökü : tek valanslı -N=C=S grubu.

isotone, *is. fiz.* eş ılıncık : eşit sayıda ılıncıklı (nötronlu) fakat atom numaraları farklı iki veya daha fazla atomdan her biri.

isotonic, *sf.* **1.** *fiz. kim.* eş(geçişim) basınçlı : geçişim basınçları *(osmotic pressure)* aynı olan (eriyik). *bk.:* **hypertonic** (2), **hypotonic** (2), **2.** *fizy.* eş tuzlu : tuz derişimi (konsantrasyonu) aynı olan (memeli hayvanların kanları gibi), **3.** *müz.* eş aralıklı, **4. ~ity** : eş(geçişim) basınçlılık, eş tuzluluk.

isotope, *is.* **1.** *kim.* yerdeş, izotop : çekirdeklerindeki proton sayısı veya atom numaraları aynı, fakat ılıncak (nötron) sayısı veya atom ağırlıkları farklı elemanlardan her biri, **2. isotopic** : yerdeş+, **3. isotopically** : yerdeşçe, yerdeş olarak.

isotopy, *is.* yerdeşlik, izotopluk.

isotropic = isotropous, *sf.* **1.** yönsemez : her yönde (bütün eksenler boyunca) fiziksel özellikleri aynı olan. *an ~ crystal.* **2.** *biy.* eksensiz : belirli bir ekseni olmayan (bazı yumurtalar vb.). *an ~ egg.*

isotropism = isotropy, *is.* yönsemezlik.

isotype, *is.* **1.** eş imge : belirli sayı veya miktarda nesneyi gösteren işaret/resim/imge vb. *Every ~ of a house on that chart represents a million new houses.* **2.** eş imgeli grafik : eş imge kullanan istatistik grafikleri, diyagramları vb., **3. isotypic(al)** : eş imgeli, eş imgesel.

isozyme = isoenzyme, *is.* eş maya, eş enzim : kimyasal bileşimleri farklı olduğu hâlde görevleri aynı olan mayalardan her biri.

Israel, *is.* İsrail (devleti/Cumhuriyeti), **2.** Musevîler, **3.** eski İsrail kavmi, Beniisrail, **4.** Allahın seçkin kulları sayılan kimseler.

Israeli, *sf.&is., ç.* **-lis /-li** **1.** İsrailli, İsrail'de doğan veya oturan kimse, **2.** İsrail+.

Israelite, *sf.&is.* **1.** İsrail kavminin bir ferdi, **2.** Allahın seçkin kulu, **3.** Yahudi, **4.** eski İsrail'e/İsrail kavmine ait.**Israelitic/Israelitish** *d.d.*

Israfel = Israfil, *is.* İsrafil : kıyamet gününü ilân edecek olan melek.

Issei, *is., ç.* **-sei** **1.** (ABD'de) Japon göçmeni, **2.** 1907'de ABD'ye göçüp 1952'ye kadar vatandaşlığa kabul edilmeyen Japon. *bk.:* **Kibei, Nisei, Sansei.**

issuable, *sf.* **1.** yayınlanabilir, neşredilebilir, **2.** umulan, beklenen, memul, yakında çıkacak/gelecek, **3.** *huk.* yasal yollardan çıkarılabilir, piyasaya sürülebilir.~ *bonds/currency.* **4. issuably** : yayınlanabilecek/çıkarılabilecek/piyasaya sürülebilecek şekilde. *e.a.- 2. forthcoming.*

issuance, *is.* **1.** yayınla(n)ma, neşretme, çıkarma, **2.** *bk.:* **issue** (1-5).

issuant, *sf.* **1.** (madalyada) ayakta ve vücudun yalnız üst kısmı gözüken. *a lion ~.* **2.** *az kul.* (bir yerden) çıkan, yayılan, neşet/intişar eden.

issue^1, *is.* **1.** yay(ınla)ma, neşretme, neşredilme, çık(ar)ma, ihraç etme, dağıtma, dağılma, dağıtım, tevzi etme/edilme. *The ~ of new ideas from the pen of a well-known writer. I bought the book the day after its ~.* **bank of ~** : tedavül bankası. **date of ~** : ihraç günü. **~ of shares** : hisse senedi ihracı, **2.** (dergi/mecmua vb.) sayı, nüsha. **Have you seen the latest ~ of the magazine ?** Derginin son sayısını gördün mü? **3.** yayılan/çıkarılan şey, **4.** basım, baskı, bir defada basılan/çıkarılan/yayınlanan miktar. *a new ~ of commemorative stamps.* **5.** neşir, tabı, yayın, baskı. *The third ~ of the poems.* **6.** konu, irdeleme/müzakere konusu. *Argue political ~s. Debate an ~.* **7.** (önemli) sorun, mesele, ihtilâf konusu, üzerinde tartışılıp fikir birliğine varılamayan konu. *The real ~ is.... Raise a new ~.* **9.** son, sonuç, netice, encam, akibet. *The ~ of the game remained uncertain until the last moment. I hope that his enterprise would have a prosperous ~.* **bring the matter to a successful ~** : sorunu başarılı bir sonuca bağlamak/ulaştırmak. **to hope for a good ~** : sonunun hayırlı olmasını dilemek, **10.** (askerî personele vb.) erzak/teçhizat/cephane dağıtımı. *~ of supplies by the quartermaster. A daily ~ of free milk to schoolchildren.* **general/government ~** : askerlere verilen elbise /teçhizat vb. **~ boots** : beylik ayakkabı, **11.** döl, zürriyet, evlât, nesil, çocuk(lar). *to die without ~.* **12.** gidiş, geliş, geçiş, akış, sudur, zuhur. *the point/place of ~.* **13.** boşalma/çıkış yeri, mecra, mahreç, **14.** memba, çıkan/fışkıran şey, **15.** *patol.* (a) irin, cerahat, kan (gibi vücuttan çıkan şey), (b) cerahat vb. çıkaran yara, **16.** *huk.* (arazi ve mülkten sağlanan) gelir, ürün, mahsul, varidat, **17.** *esk.* eylem, iş, fiil, amel, muamele, **18. at ~** : (a) söz/müzakere konusu olan, üzerinde konuşulan/tartışılan. **the point/matter at ~** : tartışma konusu, (b) **in ~** *d.d.* ihtilâf hâlinde, anlaşmazlık konusu, **19. bring a matter to an ~** : meseleyi bir sonuca bağlamak, **20. cloud the ~ = confuse the ~** : mugalâta yapmak, mugalâtaya/safsataya boğmak, çıkmaza sürmek, büsbütün karıştırmak, asıl konuyu bırakıp önemsiz işler üzerinde durmak. *Let's not confuse the ~.* **21. duck the ~ = evade the ~** : asıl meseleyi ört - bas etmeye çalışmak, asıl konuya girmekten kaçınmak, meseleyi uyutmak/oyalamak/hasır altı etmek. *Congress ducked the ~.* **22. face the ~** : gerçekleri olduğu gibi /bütün çıplaklığı ile görmek/kabul etmek ve ona göre davranmak, gerçeklerle yüz yüze gelmek, **23. make an ~** : mesele yaratmak, mesele çıkarmak, müzakere konusu yapmak, gündeme aldırmak. *He made an ~ of every minor point of procedure at the meeting.* **24. take ~ with s.o. (on/about sth.) = join ~ with s.o. (on/about sth.)** : karşı gelmek/çıkmak, muhalefet/itiraz etmek, kabul etmemek, aksini iddia etmek, ayrı /zıt fikirde olmak. *He to-*

ok ~ with me on my proposal. **I take ~ with you on that point** : Bu noktada sizinle aynı fikirde değilim. ***e.a.****- 1. distribution, promulgation, 2. copy, number, edition, 9. result, consequence, outcome, end, conclusion, upshot, 11. offspring, progeny, 12. egress, emergence, outflow, discharge, 16. profit, yield, 17. deed, action, 24. disagree, differ.*

issue^2, *f.* **-sued, -suing 1.** yaymak, neşretmek, (tedavüle vb.) çıkarmak, ilân etmek. *Government ~s money and stamps. The chimney ~s smoke from the fireplace.* **2.** basmak, tabetmek, yayınlamak. *to ~ a book.* **~ money** : (kâğıt) para basmak/tedavüle çıkarmak, **3.** (askerlere erzak, elbise, teçhizat, mühimmat vb.) dağıtmak, tevzi etmek. **~ sth to s.o. = ~ s.o. with sth** : birisine bir şey vermek. *to ~ guns, warm clothing to the troops = ~ the troops with guns, warm clothes.* **4.** boşaltmak, dışarı atmak, fışkırtmak, **5.** gitmek, ilerlemek, atılmak, girişmek, tutuşmak. **to ~ forth a battle** : muharebeye tutuşmak, **6.** (resmen) dağıt(ıl)mak, çıkar(ıl)mak, yayınla(n)mak, gönder(il)mek, vermek. **~ passports** : pasaport vermek. **~ a warrant of arrest** : tevkif müzekkeresi çıkarmak, **7.** (kitap vb.) basılmak, tabedilmek, yayınlanmak, neşredilmek. *No new editions are expected to ~ from that press.* **8.** (bir kaynaktan) çıkmak, doğmak, neşet etmek, -den ileri gelmek. *His difficulties ~ from his lack of knowledge.* **9.** sonuç vermek, netice hasıl etmek, tahassül etmek, intaç etmek, sonucunu doğurmak, **10.** *huk.* soyundan/neslinden gelmek, **11.** sonuçlanmak, neticelenmek, hasıl olmak. *Profits issuing from the sale of the stock.* **12.** *esk.* **~ in** : -e müncer olmak, ...sonucuna varmak, akibeti/sonu ...olmak, **13.** *esk.* sona/nihayete ermek, son bulmak. ***e.a.****- 1. announce, utter, 2. print, publish, mint, 3. distribute, 4. send out, discharge, emit, exude, 5. emerge, come forth, go/pass/flow out, 8. originate, proceed, 9. result, emanate, 11. result, accrue, 13. end, terminate.* ***k.a.****- 5. return.*

issueless, *sf.* çocuksuz, zürriyetsiz.

issuer, *is.* yayınlayan, neşreden, çıkaran, yayan kimse.

-ist, *son ek* **1.** "-cı/-ci/-cu/-cü" : çoğunlukla **-ism** ile sonlanan adlardan ad türetir : *dramatist, realist,* **2.** "-cı/-ci" : meslek bildirir : *pharmacist, dentist, optometrist,* **3.** "...uzmanı" : *gynecologist, physicist,* **4.** "...yanlısı/taraftarı" : *socialist, fascist.*

isthmian, *sf.&is.* **1.** kıstak+, berzah+, **2.** *b.h.* Korint veya Panama kıstağı(na ait), **3.** kıstaklı, berzahlı, kıstakta/berzahta oturan kimse, **4. ~ Games** : Kıstak Oyunları : eski Yunanlıların iki yılda bir Korint kıstağında düzenledikleri festival.

isthmic, *sf. bk.:* **isthmian.**

isthmoid, *sf.* kıstak/berzah şeklinde, kıstağa benzer.

isthmus, *is., ç.* **-muses, -mi 1.** *coğ.* kıstak, berzah, **2.** *anat. zool.* bağ, kanal, kendinden geniş iki boşluğu/organı birbirine bağlayan organ.

-istic, *son ek* "-ce, ...tarzında/gibi, ...usulüne uygun, -kârane" : **-ist, -ism** ile sonlanan adlardan sıfat yapar : *realistic, artistic, optimistic* gibi.

-istics, *son ek* "bilim" : genellikle bir bilim dalını belirtir : *linguistics, statistics* vb.

istle, *is.* sabır otu lifi : Amerika'nın sıcak bölgelerinde yetişen bazı bitkilerden elde edilir ve kilim, çanta, çuval vb. yapmakta kullanılır.

it, *zm.&is.* **1.** o, onu, ona : cinsiyetsiz adıl, üçüncü tekil şahıs. **its** : onun. **they** : onlar. **their** : onların. **theirs** : onlarınki. **them** : onları/onlara. **It is raining/snowing** : yağmur/kar yağıyor. **I liked it when she kissed me** : Onun beni öpmesi hoşuma gitti. **2.** cinsiyeti bilinmeyen kimse/ hayvan için kullanılır : **Who is it ?** Kim o? *It's John.* **3.** fikir, eylem, durum vb. için kullanılır : *I'm opposed to it.* **4.** bir cümleye başlarken belirsiz özne olarak kullanılır : **It's no use worrying** : Üzülmenin faydası yok. **It is necessary that evey man do his duty** : Herkes üzerine düşen görevi yapmalıdır. **It's true that he stole the jewels** : Mücevherleri çaldığı doğrudur. **It's getting late** : Vakit ilerliyor/geç oluyor. **It's said/ believed/thought that the war is imminent** : Harbin yakın olduğu söyleniyor/zannediliyor, **5. be with it** *argo* (a) dikkatli/uyanık olmak, (b) (durumu vb.) anlamak, takdir etmek, **6. catch it** *k.d.* belâya çatmak, başı derde girmek, **7. get with it** *argo* ilgilenmek, (işe) girişmek, **8. have had it** *k.d.* ümit kalmamak, olan olmak, korktuğu başına gelmek. **I'm afraid we've had it : we missed the plane** : Korktuğumuz başımıza geldi : uçağı kaçırdık. **9. have what it takes** : gerekli nitelikleri haiz olmak, **10. He's not got it in him to do this job properly** : O bu işi beceremez. **11. if it weren't/hadn't been for** : ...olmasa idi. **If it hadn't been for the snow, we could have climbed tha mountain** : Kar olmasaydı dağa tırmanabilirdik. **12. keep at it** : devam ediniz, **13. Let's face it** : Gerçeği görmemezlikten gelmeyelim = Şunu kabul edelim ki... = Şurası muhakkak ki... **14. She really thinks she's it** : Kendine pek paye veriyor/pek böbürleniyor. **15. She's got it** : Yamandır, malın gözüdür, pek esaslıdır. **16. that's it** : (a) tamam, oldu, bitti, (b) hepsi bundan ibaret, hepsi bu (kadar), vesselâm, (c) tamam, doğru.

It. = Italian, Italy.

I.T.A. = ITA = i.t.a. = Initial Teaching Alphabet.

itacolumite, *is.* bir tür kum taşı : mikaya benzer, ince levha hâlinde iken kırılmadan bükülebilir.

Ital. = **1.** Italian, **2.** Italic, **3.** Italy.

ital. = italic(s).

Italia irredenta, *bk.:* **irredentist** (1).

Italian, *sf.&is.* **1.** İtalyan, **2.** İtalyanca, **3. ~ bread** : İtalyan ekmeği, **4. ~esque** : İtalyanvari, İtalyan tarzında, **5. ~ greyhound** : İtalyan tazısı, **6. ~ sandwich** : iri dürüm, öksüz doyuran : uzun bir somundan yapılmış sandviç, **7. ~ sonnet** *bk.:* **Petrarchan sonnet**, **8. ~ squash** : dolma kabağı. ***e.a.-*** *6. submarine, 8. zucchini.*

Italianate, *sf.&gl.f.* **1.** İtalyan tarzı(nda), İtalyan usulü, **2.** İtalyanlaşmış, İtalyan âdetlerine uymuş, **3.** *bk.:* **Italianize.**

Italian hand, *is.* **1.** İtalyan el yazısı : Orta Çağlarda güzel yazı örneği olarak kabul edilen el yazısı, **2.** *k.d.* İtalyan eli : kurnazca/sezdirmeden müdahale etme, işleri karıştırma, **3. fine Italian hand** : hile, kurnazlık, entrika. ***e.a.-*** *3. intrigue, subtelety, cunning*

Italianise/Italianisation, *Brit. bk.:* **Italianize, Italianization.**

Italianism, *is.* **1.** İtalyan âdeti/deyimi/tabiri. İtalyanlara özgü nitelik/davranış/düşünce, İtalyanlık.

Italianize, *f.* **-ized, -izing 1.** İtalyanlaş(tır)mak, İtalyan karakterini/davranışlarını/âdetlerini benimsemek, **2.** İtalyanca konuşmak, **3. Italianization** : İtalyanlaşma.

italic, *sf.&is.* **1.** italik, eğik (yazı), **2.** *b.h.* eski İtalyanlara/İtalya'da yaşamış aşiretlere ait, **3.** *gen.* **~s** : italik yazı, **4.** *b.h.* İtalik diller : Hint-Avrupa dillerinin İtalik kolu, **5. Italicism** : İtalyanca deyim/tabir.

italicize, *f.* **-cized, -cizing 1.** italik harflerle basmak, italikleştirmek, **2.** italik harfler kullanmak, **3.** (kelimelerin/cümlelerin) altını çizmek (italik harflerle basılması için), **4. italicization** : italikleştirme.

Italo-, *ön ek* "İtalyan-". **Italo-American** : İtalyan-Amerikan.

Italophile, *sf.&is.* İtalyan dostu/hayranı/taraftarı.

Italy, *is.* İtalya.

itch, *is.&f.* **1.** kaşınmak, gidişmek. **I ~ all over** : Her tarafım kaşınıyor. **My back ~es** : Sırtım kaşınıyor. **My mosquito bites are still ~ing** : Sivrisinek ısırıkları hâlâ kaşınıyor. **2.** kaşındırmak, gidiştirmek. *My wool shirt always ~es me.* **3.** *gen.* **~ for/after** : sabırsızlanmak, şiddetli arzu duymak, dört gözle beklemek, yerinde duramamak, (belâ vb.) aramak/aranmak. *The boys were ~ing for the lesson to end. I am ~ing to tell him the news.* **He's ~ing for trouble** : Başının belâsını arıyor. **He seems to be ~ing for a fight** : Kavga için bahane arıyor/kaşınıyor. **to ~ after fame** : şöhret peşinde koşmak, **4.** kızdırmak, öfkelendirmek, canını sıkmak, sinirine dokunmak, **5. have an ~ing palm** : paraya karşı haris olmak, paraya doymamak. *He has an ~ing palm.* **6.** kaşıntı, kaşınma, gidişme. *I've got an ~ in my leg.* **7.** (şiddetli) arzu/heves, sabırsızlanma, dört gözle bekleme, özlem, özleyiş. *I've got an ~ for travel.* **8.** şehvet, şiddetli cinsel arzu, **9. the ~** : uyuz (hastalığı). ***e.a.-*** *7. yearning, desire, 8. lust, prurience.*

itching, *sf.&is.* **1.** kaşındıran, kaşıntı veren, kaşındırıcı, **2.** heveskâr, arzulu, şiddetli arzu/heves duyan, yerinde duramayan, **3.** haris, (paraya/servete/şöhrete vb.) düşkün, tamahkâr. **an ~ palm** : para düşkünü, haris kimse, **4.** *bk.:* **itch** (6&7). ***e.a.-*** *3. acquisitive, avaricious.*

itch mite, *is. zool.* uyuz böceği *(Sarcoptes scabiei).*

itchy, *sf.* **itchier, itchiest 1.** kaşıntılı, kaşınan, **2.** kaşındıran, kaşındırıcı, kaşıntı veren.

rough ~ woollen socks. **3.** ~ **feet** *k.d.* gezme/seyahat arzusu, macera hevesi, **4. itchiness** : kaşıntı, kaşınma, gidişme, kaşındırma, kaşıntı verme.

-ite, *son ek* **1.** "-lı/-li" : doğum/yerleşme yerini bildirir. **Brooklynite** : Brooklyn'li. **Israelite** : İsrailli, **2.** "taraftarı, yanlısı, ...-in izinden giden" : *laborite, Jacobite,* **3.** "oğlu, soyundan gelen" : *Ishmaelite,* **4.** patlayıcı madde : *dynamite,* **5.** cevher, mineral, kaya ve fosil adlarına takılır : *graphite, hematite, anthracite, dolomite,* **6.** *zool.* vücudun/organların parçasını gösterir: *dendrite, somite,* **7.** ticarî ürün/ilâç adı vb. yapar : *vulcanite,* **8.** *kim.* adları **-ous** ile son bulan asitlerin tuz ve esterlerini gösterir : *sulfite,* **9.** bazı Lâtince fiillerin *past participle* şeklinden : (a) sıfat yapar : *infinite, polite,* (b) ad yapar : *appetite,* (c) fiil yapar : *unite.*

item, *is.&zf.&f.* **1.** çeşit, kalem (eşya), adet, parça, (tek tek) eşya, mal. **There are ten ~s on my shopping list** : Alış veriş listemde on kalem eşya var. **The shopwindow was filled with hundreds of ~s** : Vitrine bir sürü mal doldurulmuştu. **2.** madde. **give the ~s** : madde madde saymak. **The first ~ on the program** : İzlencenin ilk maddesi. **3.** fıkra, bent, husus, konu. *There are several interesting ~s in today's newspaper.* **news ~** : haber konusu, bir konudaki haber. **~s on the agenda** : gündemdeki konular, **4.** (bir listedeki maddeleri sayarken söylenir) keza, dahi, ilâveten, benzer şekilde, **5.** *esk.* (müfredatı ile, madde madde) saymak/yazmak/kaydetmek/not etmek, **6.** ~ **veto** : kısmî veto, bir yasanın tümünün değil, bazı maddelerinin veto edilmesi. ***e.a.- 4.*** *also, likewise.*

itemize, *gl.f.* **-ized, -izing 1.** ayrıntılarıyla/madde madde yazmak, müfredat tutmak, kaydetmek, liste yapmak, bir bir saymak.*The contents of his pockets were ~d and confiscated.* **2. itemization** : ayrıntılarıyla/madde madde yazma, kaydetme, liste yapma, bir bir sayma, **3. itemizer** : liste yapan.

itemized, *sf.* ayrıntılı, müfredatlı, madde madde. *an ~ bill.*

iterance, *is. bk.:* **iteration.**

iterant, *sf.* yineli, tekrarlı, tekrarlanmış, mükerrer, tekrarlanan. *~ echoes.* ***e.a.-*** *repeating.*

iterate, *gl.f.* **-ated, -ating 1.** yinelemek, tekrarlamak, tekrar etmek, **2.** yeniden/tekrar tekrar yapmak/söylemek, **3. iteration** : yineleme, tekrarlama. ***e.a.- 1&2.*** *repeat, reiterate.*

iterative, *sf.* **1.** yinelemeli, tekrarlayan, tekrarlanan, tekrarlı, mükerrer. *~ methods.* **2.** *gr. bk.:* **frequentative, 3. ~ly** : yineleyerek, tekrarlayarak, tekrar tekrar, mükerreren, **4. ~ness** : yinele(n)me, tekrarla(n)ma. ***e.a.- 1.*** *repetitious, repeated.*

ither, *sf.&zm. İsk. bk.:* **other.**

ithyphallic, *sf.&is.* **1.** eski Baküs ayinlerinde taşınan temsilî erkek tenasül uzvu+, **2.** çok ayıp, çirkin, kaba, müstehcen, **3.** (heykel vb.) dik kamışlı, siki kalkmış, **4.** Baküs ayinlerinde okunan şarkılar vezninde yazılmış (şiir), **5.** müstehcen şiir. ***e.a.- 2.*** *obscene, indecent, lewd, ribald.*

-itic, *son ek* "-li, -e ait" : **-ite** ile sonlanan adlardan sıfat yapar. *Semitic, dendritic* gibi.

itineracy = itinerancy, *is.* **1.** gezginlik, göçebelik, **2.** seyyar memurluk/satıcılık, **3.** seyyar memurlar/hâkimler/satıcılar vb., **4.** (Metodist kilisede) gezginci papazlık.

itinerant, *sf.&is.* **1.** gezginci, göçebe, seyyar (memur, papaz, yargıç, satıcı, işçi vb.). *an ~ judge/salesman.* **2.** aylak(çı), kâh çalışıp kâh boş gezen kimse, **3. ~ly** : gezginci olarak. ***e.a.- 1.*** *wandering, nomadic, migratory, roving, roaming.* ***k.a.- 1.*** *settled.*

itinerary, *sf.&is., ç.* **-aries 1.** yolculuğa/seyahate ait, yolculukla ilgili, **2.** (seyahatte izlenecek) yol, **3.** yolculuk/seyahat plânı, **4.** seyahatname, **5.** yolcu kılavuzu, seyahat kitabı. ***e.a.- 2.*** *route.*

itinerate, *gs.f.* **-ated, -ating 1.** gezmek, seyahat etmek, (bir yerden bir yere görevle) gitmek, (özellikle görevle, belirli yerlerde) dolaşmak, **2. itineration** : gezme, seyahat etme, dolaşma.

-ition, *son ek* **1.** durum, nitelik, hâl vb. bildiren adların sonuna gelir : *ambition, tradition,* **2.** iş, süreç, eylem veya bunların sonucunu bildiren ad yapar: *audition, expedition, extradition.*

-itious, *son ek* "-lı/-li, -kâr, -ci, ...niteliğinde/mahiyetinde/şeklinde" : *ambitious, fictitious.*

-itis, ad yapan son ek, çoğulu : **-itises/-itides** ve bazan **-ites**. **1.** hastalık, bilhassa iltihap/yangı bildirir : *bronchitis, peritonitis, gastritis, neuritis,* **2.** *gen.* **-itises** : "...hastalığı, -den ileri gelen hastalık" : *vacationitis,* **3.** düşkünlük/iptilâ belirtir : *televisionitis,* **4.** müstait, meyyal, mütemayil : *accidentitis,* **5.** aşırı taraftarlık : *educationitis,* **6.** "-lik, bir niteliğe fazlasıyla sahip olma" : **big-businessitis** : büyük iş adamlığı.

-itive, *son ek* Lâtin kökünden gelen adlarda rastlanır : *definitive, fugitive.*

it'll, *kıs.* = **it will, it shall**. *It'll rain* : Yağmur yağacak.

ITO = International Trade Organization.

-itol, *kim.* birden fazla hidroksil grubu içeren alkolleri belirtir : *inositol, mannitol.*

its, *zm.* onun, kendisinin (**it** zamirinin iyelik hâli). *The creature lifted its head. I like İstanbul for its beauty. The group held its first meeting yesterday.*

it's, *kıs.* = **1. it is** (o... dur). *It's snowing. It's very interesting.* **2. it has** : **It's been long time** : Uzun zaman geçti. **It's rained** : Yağmur yağdı.

itself, *zm.* **1.** kendisi(ni), özü(nü). **The battery recharges ~** : Batarya kendiliğinden dolar (kendi kendisini doldurur). **The dog hurt ~** : Köpek kendini incitti. **2.** bizzat, bizatihi, aslında (kuvvetlendirici olarak **it, which, that, this** yerine geçer). *A particularly knotty problem presented ~. The town ~ was so small that it didn't have a restaurant.* **3.** kendiliğinden, kendi kendine, kendi kendisini. *The situation will right ~.* **4.** bizzat kendisi, ta kendisi. **He is always politeness ~** : Kibarlığın ta kendisidir. *The simplicity ~. The book ~ was missing.* **5.** eski hâli, kendisi, kendi normal durumu. *The house isn't ~ with the children gone.* **6. (all) by ~** : kendi kendine, tek başına, yardıma gerek kalmadan. *The motor started by ~.* **7. in ~** : kendi başına, başlı başına, yalnız olarak, sırf. **The wealth cannot bring happiness in ~** : Sırf zenginlik mutluluk sağlamaz.

ITT = **1.** International Telephone and Telegraph (Corporation), **2.** insulin tolerance test.

itty-bitty = **itsy-bitsy**, *sf.* minicik, çok küçük. ***e.a.***- *tiny.*

ITU = International Telecommunications Union.

ITV = instructional television.

-ity, *son ek* "-lık /-lik, -iyet" : nitelik, durum, derece vb. bildirir. *jollity, civility, maternity, superiority.*

IU = **I.U.** = **1.** immunizing unit, **2.** international unit

IUD = intrauterine device, loop, coil : rahim kılıfı, gebe kalmamak için rahime yerleştirilen polietilenden yapılmış kılıf.

-ium, *son ek kim.* adları Lâtinceden alınan eleman ve bileşimlere takılır : *barium, ammonium, sodium.*

i.v. = **1.** increased value, **2.** initial velociry, **3.** intravenous, **4.** invoice value.

I've = **I have.**

-ive, *son ek* **1.** "...edici/yapıcı, -cı/-ci, -gan, -kâr" : sıfat yapan son ek. **destructive** : yıkıcı/tahripkâr. **constructive** : yapıcı. **corrective** : düzeltici. **offensive** : saldırgan, **2.** nitelik, karakter, eğilim, bağlantı, görev vb. ifade eden sıfat yapar : *passive, active, detective, massive, sportive. bk.:* **-ative, -itive.**

ivied, *sf.* sarmaşıklı, sarmaşıkla örtülü. *~ walls.*

Ivorien, *sf.&is.* Fildişi sahili, Fildişi sahiline ait.

ivory, *sf.&is., ç.* **-ries 1.** fil dişi, fil dişinden yapılmış, fil dişi rengi(nde), **2.** fil dişi eşya, fil dişinden yapılmış şey, **3.** mine, dişin üstündeki sert tabaka, **4. ivories** *argo* (a) piyanonun tuşları. **tickle the ivories** : piyano çalmak. (b) zar, **5. ~ black** : fil dişi karası : fildişi yakılarak yapılan siyah boya, **6. ~ Coast** : Fildişi Sahili, **7. ~ gull** : beyaz martı *(Pagophila eburnea)* : Arktik bölgesinde yaşar. **8. vegetable ~** *d.d.* nebatî fildişi.

ivory-billed woodpecker = ivorybill, *is. zool.* fildişi gagalı ağaçkakan *(Campephilus principalis)* : G ABD'ye özgü siyah, beyaz tüylü, gagası fil dişini andıran ve soyu tükenmekte olan iri bir tür ağaçkakan.

ivory nut, *is.* **1.** fil dişi kozalağı : G Amerika'da yetişen fil dişi ağacının kozalağı olup nebatî fil dişi adı ile düğme, süs eşyası vb. yapmakta kullanılır. **2.** diğer palmiyelerin buna benzer kozalakları. ***e.a.***- *1. jarina, tagua nut, vegetable ivory.*

ivory palm, *is.* fildişi ağacı *(Phytelephas macrocarpa)* : G Amerika'da yetişen ve fil dişi kozalağı veren ağaç.

ivory tower, *is.* **1.** hayal âlemi, billûr köşk, dünya işlerinden tamamen uzak bir âlem. *His laboratory became an ~ ~ where he could pursue his experiments in perfect contentment.* **2.** uzlete çekilme, dünyadan elini eteğini çekme, **3. ivory towerish** : hayal âlemine dalmış, hayalperest. ***e.a.- 1.*** *retreat.*

ivory-towered, *sf.* dünya gailesinden/gerçeklerden uzak(laşmış), hayal âlemine dalmış, hayalî. *an ~ recluse.*

ivy, *sf.&is.*, *ç.* **ivies 1. English ~** *d.d.* sarmaşık, duvar sarmaşığı *(Hedera helix)*, **2. ~ League** *d.d.* (a) KD ABD'nin meşhur *Yale, Harvard, Columbia, Princeton, Dartmouth, Cornell, Pennsylvania* ve *Brown* üniversitelerinden oluşan grup, (b) akademik seviyesi yüksek, bu meşhur üniversitelere/mezunlarına özgü, **3. ~ vine** : sarmaşık üzümü *(Ampelopsis cordata)* : Amerika'ya özgü, yaprakları yürek biçiminde bir bitki.

iwis = ywis, *zm. esk. bk.:* **certainly.**

ixia, *is. bot.* süngülü zambak *(Ixia)* : G Afrikada yetişen süsengilerden yaprakları süngüye benzer güzel kokulu çiçekler açan zambak.

izard = isard, *is.* Pirene keçisi.

-ization, *son ek* "-laşma /-leşme" : **-ize** ile sonlanan fiillerden durum, eylem, süreç, sonuç bildiren ad yapar. **civilization** : medenîleşme.

-ize, *son ek* **1.** "...yapmak/etmek, -laş(tır)mak /-leş(tir)mek, ...olmasına sebep olmak, ...hâline getirmek" : **modernize** : modernleş(tir)mek. **Americanize** : Amerikalılaş(tır)mak. **oxidize** : oksitleştirmek, **2.** "-laşmak/-leşmek, ...hâline gelmek, ...olmak" : **crystallize** : kristalleşmek. **unionize** : ünyon hâline gelmek, **3.** "...taslamak, ...gibi davranmak" : **patronize** : amirlik taslamak. **philosophize** : filozofça davranmak.

izzard, *is. k.d.* Z harfi. **from A to ~** : baştan başa, başından sonuna kadar, A'dan Z'ye kadar.

* * *
*